

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΒΕΡΟΙΑΣ

1000
*Αριθ. ελ. 521

ΔΩΡΕΑ *27/09/62*

GRVER_00169

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΛΕΞΙΚΟΝ
ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ

ΤΟΜΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

Ἀντιγραφή—Βολβός

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΛΕΞΙΚΟΝ ΕΠΙΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ

τῇ συμπράξει τῶν κυρίων

Δ. Ἀδαντινοῦ, + Ἀχ. Ἀγαθονίκου, Γ. Ι. Ἀγγελοπούλου, Η. Ι. Ἀγγελοπούλου, Α. Ἀναγνωστάκη, Χ. Ἀννίνου, Ν. Ἀποστολίδου, Σίμ. Ἀποστολίδου, Γ. Ἀποστολοπούλου, Ι. Ἀραδαντινοῦ, Τιμ. Ἀργυροπούλου, Γ. Χ. Βάφα, Γ. Βιζυνοῦ, Η. Βεροπούλου, Δαμ. Βορέ, Π. Γενναδίου, Ἀγ. Γιαννοπούλου Ἡπειρώτου, Ν. Γουνισάκη, Ν. Δημαρᾶ, Ρ. Δημητριάδου, Κ. Διγενῆ, Β. Δούσμανη, Γ. Δροσίνη, Ἀθ. Παπαλουκά Εὐταξίου, Δ. Κακλαμάνου, Ἡλ. Καγελλοπούλου, Γ. Καραμήτσα, Δ. Καραμπέτσου, Π. Καραλίδου, Α. Κεφαλλῆνοῦ, Α. Κίτσου, Κλ. Κλεομένους, Δ. Κοκκίδου, Ἰω. Κονδυλάκη, Α. Κουρτιδου, Σπ. Κριτσῆλῆ, Κ. Δ. Κρυστάλλη, Γ. Κωνσταντινίδου, Κ. Κωστῆ, Κ. Λάμπρου, Μ. Λάμπρου, Σ. Λάμπρου, Α. Λαπαθιώτου, Σπ. Μαγγίνα, Κ. Ν. Μαρίνου, Γ. Μάϋερ, Ἀντ. Μηλιαράκη, Σπ. Μηλιαράκη, Ι. Π. Μηλιοπούλου, Μ. Μητσάκη, Γ. Μίλησι, Μ. Μίνδλερ, Ἀντ. Μομφερράτου, Ἰγν. Μοσχάκη, Ν. Μοσχολάκη, Γ. Ν. Νάζου, Κ. Ξένου, Κ. Παλαμᾶ, Π. Πανᾶ, Ι. Πανταζίδου, Σπ. Παπαγεωργίου, Χρ. Παπαδοπούλου, Ἰω. Παπαθεοδώρου, Χ. Παπαμάργκου, Γ. Παπανδρέου, Στ. Παπαφράγκου, + Ἀλ. Πασπάτη, Β. Πατρικίου, Γ. Ι. Πεντάκη, Γ. Πιλαδίου, Μ. Ι. Πολίτου, Ν. Γ. Πολίτου, Π. Γ. Πολίτου, Θ. Πολυκράτους, Α. Προβελεγγίου, Ι. Πρωτοδίκου, Β. Πρωτοπούλου, Ἐμμ. Ροΐδου, Ἀρ. Ρούκη, Ὁ. Ῥουσοπούλου, + Ι. Ῥωμανοῦ, Σ. Σακελλαροπούλου, + Ι. Σακκελίωτος, Θ. Σοφούλη, Ν. Σπάθη, Κλ. Στεφάνου, Κυπ. Στεφάνου, Στ. Στρέιτ, Γ. Σ. Στρέιτ, + Γ. Δ. Σόρμα, Χ. Τσοῦντα, Δ. Φιλίου, Τιμ. Φιλήμονος, Θ. Φλωρᾶ, Γ. Χατζηδάκη, Μ. Χατζημιχάλη, Θ. Χελδραῖχ, Ν. Χλωροῦ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΟΥ

ΤΟΜΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

Ἀντιγραφή—Βολβός

ΑΘΗΝΗΣΙ

ΜΠΑΡΤ ΚΑΙ ΧΙΡΣΤ ΕΚΔΟΤΑΙ

ὉΔΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΡ. 53

Μάϊος 1890—Νοεμβρίου 1891

Αρ. Εισ 521

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

A

Ἀντιγραφὴ ('Ρ η τ ο ρ.), ἥτις καὶ ἀντίρρησις λέγεται, εἶναι ἀνασκευὴ ἐπαίνου ἢ ἐγκωμίου τινός. Τοιαύτη ἀντιγραφὴ γνωστοτάτη ἐν τῇ ἱστορίᾳ εἶναι τὸ σύγγραμμα τοῦ Γαίου Ἰουλίου Καίσαρος τὸ ἐπιγεγραμμένον Ἀ ν τ ι κ ά τ ω ν. Ἐγγραφή δὲ τοῦτο καθ' ἐτέρου συγγράμματος τοῦ Κικέρωνος, ὅπερ ἦτο ἐγκώμιον τοῦ Κάτωνος καὶ ἐπωνομάζετο Κ ά τ ω ν. ἰδ. Πλούταρχ. ἐν β. Καίσ. κεφ. 3 καὶ 54. [Ι. Π.]

— ('Α ρ χ α ι ο λ.). Ἐγγραφὸς ἀπολογία τοῦ φεύγοντος (ἐναγομένου) κατὰ τῆς ἐναντίου αὐτοῦ ἀπευθυνόμενης γραφῆς. Ἐδύνατο δ' οὗτος πρὸς ὑπεράσπισιν ἑαυτοῦ 1) νὰ ἀντιτάξῃ ἐνστάσεις κατὰ τῆς ἀγωγῆς, ἰσχυριζόμενος διὰ τῆς ἀντιγραφῆς ὅτι ἡ δίκη δὲν ἦτο εἰσαγωγίμος ἐνεκα ἀναρμοδιότητος ἢ ἄλλων νομίμων λόγων καὶ 2) νὰ ἀποκρούσῃ κατ' οὐσίαν τὴν ἀγωγὴν τοῦ ἀντιδίκου ὡς μὴ βάσιμον. Ἐν μὲν τῇ πρώτῃ περιπτώσει ἡ ἀντιγραφὴ συνέπιπτε τῇ παραγραφῇ (βλ. λ.), νῆα δὲ ἀνεφύετο παρεπιπτούσα δίκη, κρινομένη πρὸ τῆς οὐσίας τῆς ὑποθέσεως (Δυσ. κατὰ Παγλ. § 5 καὶ 10). Ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ, οὐδεμιᾶς προβαλλομένης ἐνστάσεως, ἡ δίκη περιωρίζετο εἰς τὴν συζήτησιν τῆς οὐσίας. — Ἀλλὰ κυρίως ἡ Ἀ. παρεμφερὴς οὖσα τῇ ἀγωγῇ τῆς ἡμετέρας πολιτικῆς Δικονομίας, περιεῖχεν ἀξιώσεις ὅπως ἀνεξαρτήτους τῆς ἀγωγῆς. Ἡ τοιαύτη Ἀ. συνήθως μὲν σπῆγετο εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ δικαστηρίου τῆς κυρίας δίκης λόγω συναφείας, ἀλλ' ἐκρίνετο καὶ ἀπεφασίζετο ἰδιαίτερος ὡς αὐτετέλης ἀγωγὴ (Δημοσθ. κατὰ Εὐεργ. § 15 πρὸς Βοιωτ. § 14 καὶ ἐπειρ.). — Ὁ ἀντιώμενος ἐν τῇ δίκῃ ταύτῃ καταδικάζετο εἰς τὴν καταβολὴν τῆς ἑπὶ π ω β ε λ ε ί α ς καὶ εἰς τὰ πρυτανεῖα ἤτοι τὰ δικαστικά ἐξόδα (Πολυδ. Η. 58). — Ἐπὶ δὲ διαδίκας κλήρου δ αἰτῶν τὴν διακατοχὴν τῆς κληρονομίας ὥφειλε νὰ προβάλλῃ τὰς ἀξιώσεις αὐτοῦ δι' ἐγγράφου, ὅπερ ἐκαλεῖτο ἀξίωσις ἀντιγραφῆς. ('Αρποκρ. ἐν λ.). [Ἀχ. Ἀγ.]

— ('Ρ ω μ. δ ί κ.). (rescriptum) Βίδος (constitutio) διατάξεως τῶν ἡγεμόνων καὶ αὐτοκρατόρων τοῦ Ῥωμαϊκοῦ καὶ Ῥωμαϊκοῦ βασιλείου κράτους, φερομένη καὶ ὑπὸ

τὰ δόγματα constitutio ἀπλῶς (N. 6 Π. 4. 1) ἢ statuta imperialia (N. 3 § 5 Π. 42. 12) ἢ καὶ responsa, ἐνεκα τοῦ χαρακτῆρος τοῦ νομοδιδασκάλου, ἐν τῷ τρόπῳ τινὰ περιεβαλλετο ὁ ἐκδιδούς αὐτὴν (Brisson. de V. S. rescribere). Ἡ Ἀ. ἐξεδίδετο ἀπ' ἀρχῆς ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος ὡς ἀπάντησις εἰς νομικά ζητήματα, ἐγγράφως τιθέμενα εἰς αὐτὸν εἴτε ὡς δικαστὴν εἴτε ὡς ἀνώτατον ἀρχοντα καὶ εἴτε παρ' ἰδιώτου διὰ libellus, praeces, supplicatio (δ ε ή σ ε ω ς), εἴτε παρ' ἀρχοντος δικαστικοῦ ἢ ἄλλου διὰ relatio, suggestio, consultatio (ἀ ν α φ ο ρ ά ς, μ η ν ύ σ ε ω ς) καὶ συνετάσσετο καὶ ἀπ' αὐτῆς τῆς πρὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἐποχῆς ἑλληνιστὶ ἢ λατινιστὶ, ἀναλόγως τοῦ αἰτούντος· ἐκαλεῖτο δὲ εἰδικώτερον subscriptio μὲν, ὁσάκις ἐγράφετο ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ἐγγράφου τῆς αἰτήσεως, epistola δ' ὁσάκις ἐπὶ χωριστοῦ. Ἡ Ἀ. ἐνεκα τῆς φύσεως αὐτῆς ὡς δικαστικῆς μάλλον ἀποφάσεως δὲν ὁμολογεῖται παρ' ἀπάντων ὡς νομοθετικὴ πηγὴ, οὐχ ἥτιον ὀρθότερον εἶναι νὰ θεωρῶμεν αὐτὴν ὡς τοιαύτην. Εἰς τοῦτο δὲ συμβάλλουσι καὶ αἱ διατάξεις τῶν διαφόρων ἐπὶ τῆς ἀπολύτου μοναρχίας αὐτοκρατόρων, αἱ σκοποῦσαι τὴν περιστολὴν τῆς ἰσχύος τῆς Ἀ., περιέχουσαι δὲ συγχρόνως καὶ τὴν ἱστορίαν τῆς τύχης αὐτῆς· οὕτω πρῶτον μὲν ὑπὸ τοῦ Κωνσταντίνου (329 μ.Χ.) ὠρίσθη τὸ ἀνίσχυρον πλῆθος Ἀ. ἀντιδικιούσης τῷ ἰσχύοντι δικαίῳ, εἰτα δ' ὑπὸ τῶν Ἀρχαδίου καὶ Ὀνωρίου (398) ἀπηγορεύθη ῥητῶς ἡ ἐπέκτασις τῆς Ἀ. πέραν τῆς δι' αὐτῆς ρυθμιζομένης περιπτώσεως, τοῦτο δ' ἐπανελήθη καὶ ὑπὸ τῶν Θεοδοσίου Β' καὶ Βαλεντινιανοῦ Γ' (426), ὅτινες ὅμως συγχρόνως ἐπανήνεγκαν τὴν υποχρεωτικὴν ἰσχύον τῆς Ἀ. διὰ τὴν περίπτωσιν, δι' ἣν ἐξεβόθη, καταργήσαντες οὕτω τὴν περιοριστικὴν τοῦ Κωνσταντίνου διάταξιν, ἀλλὰ καὶ ὀρίσαντες ὅτι δὲν δύναται ἡ Ἀ. νὰ ἔχῃ ἰσχύον γενικοῦ νόμου ἀνευ εἰδικῆς ἐν αὐτῇ μνείας περὶ τοῦτο. Ὁ Ἰουστινιανὸς τέλος διετήρησε μὲν τὴν Ἀ. κατ' ἀρχάς, ἀναγνωρίσας καὶ τὴν γενικὴν ἰσχύον αὐτῆς, πλὴν καθορῶν τὸ ἐκ τῆς πληθὸς τῶν ἐκδιδομένων ἥτοπον, πρῶτον μὲν

κατήργησε τὴν πρὸς ἰδιώτας ἑκδοσὶν Ἀ. διατάξεις τούτοις δικαστὰς νὰ μὴ λαμβάνωσιν ὑπ' ὄψιν αὐτὴν καὶ ἂν κατορθώσῃ ὑπὸ ἰδιώτου ἢ ἐκδόσεως τοιαύτης, εἴτα δ' ἀπηγγέλουται καὶ τοῖς δικασταῖς τὴν αἰτησίαν τοιαύτης, υποχρεώσας αὐτοὺς ν' ἀπορρίψωσι κατ' ἰδίαν κρίσιν ἐπὶ τῇ βιάσει τοῦ ὑπάρχοντος δικαίου (Νεαρ. 113 κερ. 1, Ν. 125). Τέλος ἐν τοῖς χρόνοις τούτοις τῆς ἀπολύτου μοναρχίας μεταβλήθη καὶ ὁ τύπος τῆς Ἀ., διότι τὸ μὲν εἶδει νὰ υπογράφεται διὰ τῆς ἐρυθρᾶς μελάνης (sacrum encaustum), τὸ δ' ἀπηγγερεύθη ἢ ἐκδόσεως δι' ἀπλῆς subscription, υποχρεωθέντος τοῦ ἐπικαλουμένου Ἀ. νὰ προσεγγίσῃ αὐτὴν αὐτοτελῆ. (Πρόβλ. Δημ. ἀρ. Ἱστορ. τοῦ Ῥ. Δ. § 137 καὶ 179). [Δ.]

Ἀντιγραφικὴ μελάνη Ἀντιγραφικὴ ἢ μεταδοτικὴ λεγεται ἡ μελάνη, τῆς ὁποίας γίνεται χρῆσις διὰ τὴν ἐμπορικὴν ἀλλήλων ὁ γ ρ α φ ῖ α ν (βλ. λ.) πρὸς μετάδοσιν ἢ ἀποτύπων τῶν ἐπιστολῶν ἐν τῷ Ἀντιγραφικῷ βιβλίῳ. Ἡ μελάνη αὕτη ἐπενοήθη τὸ πρῶτον τῷ 1780 ὑπὸ τοῦ Ἰακώβου Watt καὶ ἡ συνταγὴ αὐτῆς ἔχει ὡς ἑξῆς :

Ῥοῖον πηγαῖον λίτραι	6
Καλὴς Λαλεπύου γραμμάρια	870
Θιουόξ σιδήρου "	280
Ἀραβικὴν κίμιν "	280
Στυπτηρία "	140

Αἱ στερεαὶ οὐσίαι μεταβάλλονται εἰς κόκκιν καὶ ἐντίθενται ἐν τῷ ὕδατι ἐπὶ ἐξ ἑβδομάδας, ἀνακινούμεναι ἐκάστοτε. Μετὰ τὴν παρέλευσιν τοῦ χρόνου τούτου γίνεται χρῆσις τῆς ἐπιτετυχθείσης μελάνης. Ἡ δια ταύτης γραφεῖσα ἐπιστολὴ ἐπιτίθεται ἐπὶ τοῦ φύλλου τοῦ βιβλίου ὑγραυνθέντος προηγουμένως καὶ πιεζοῦται τὸ κεκλεισμένον βιβλίον ὑπὸ τὸ ἀντιγραφικὸν πιεστήριον (βλ. λ.). [Δ.Γ.Η.]

Ἀντιγραφικὸν πιεστήριον ἡ μηχανή α ν ῖ α ν. Κατασκευάζονται συνήθως τὰ πιεστήρια ταῦτα ἐκ χυτοῦ σιδήρου καὶ ἀποτελοῦνται ἐκ δύο πλακῶν, ὧν ἡ ὑπερκειμένη συνίσταται μετὰ κολλίου καθέτου, ὅστις κατέρχεται ἀπὸ στηρίγματος ὀριζοντίου ἐρειδομένου ἐπὶ δύο καθέτων σκελῶν, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἐποίων κεύνται ἡ ὑφισταμένη ἀκίνητος καὶ ἡ κινητὴ πλάξι· τὸ ἀντιγραφικὸν βιβλίον ἐντίθεται καὶ συμπίεζεται μετὰ τῶν δύο πλακῶν. Ἄλλων τριῶν εὐχερεστέρων ἀντιγραφῆς ἢ ἀποτυπώσεως καὶ διαφόρων πιεστηρίων γίνεται χρῆσις ἐν τῷ ἐμπορίῳ, ἡ ἀρχὴ ὅμως καὶ τὸ ἀποτελεσμα εἶναι τὰ αὐτά. [Δ.Γ.Η.]

Ἀντιγραφικὸς τηλεγράφος. Βλ. Τηλεγραφικὴ.

Ἀντίγραφον (exemplum N. 4 § 3 Πανθ. 10. 2, Ν. 2 Π. 22. 4, Ν. 12 Π. 29. 3, Ν. 11 Π. 2. 13 κτλ.) νομικῶς σημαίνει ἔ γ γ ρ α φ ο ν (βλ. λ.), ἐν ᾧ ἐπαναλαμβάνεται τὸ περιεχόμενον ἄλλου ἐγγράφου, καλουμένου

πρωτοτύπου (authenticum· ἴδε τὰ 2 πρῶτα τῶν ἀνω χωρίων). Κατὰ δὲ τὸ ἄρθρ. 424 τῆς Πολιτ. δικονομίας «Ἀ. εἶναι ἀπλῆ μίμησις τοῦ πρωτοτύπου, μὴ ἐπαναλαμβάνουμένης τῆς «πρώτης καταστατικῆς πράξεως» ἥτοι ἄνευ τῆς συμπράξεως τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου ἀπαιτούμενων προσώπων πρὸς καταρτισμὸν τοῦ πρωτοτύπου καὶ ἄνευ τήρησεως τῶν διὰ τὸ κῆρος τοῦ πρωτοτύπου ἀναγκαίων κατὰ νόμον διατυπώσεων» ἐκ δὲ τοῦ ὅρισμοῦ τούτου καταφαίνεται ἡ διαφορὰ μετὰ τοῦ Ἀ. καὶ πρωτοτύπου. Πρωτότυπον δύναται νὰ ἐκδῶσιν μόνοι οἱ δυνάμενοι κατὰ νόμον νὰ συντάξωσιν ἐν δεδομένη περιπτώσει ἔγκυρον ἔγγραφο, ἐν ᾧ Ἀ. δύναται καὶ πᾶς ἄλλος νὰ παραγάγῃ. Τὰ Ἀ. ὅμως διαίρουσιν εἰς ἀπλὰ καὶ ἀντιπεφωνημένα (videmata ἢ fidemata κατὰ τοὺς νεωτ. πρόβλ. ἄρθ. 424) καὶ ἀπλὰ μὲν εἰσι τὰ οὐδὲν κῆρος ἔχοντα καὶ παρ' οὐδὲν ποτε κατασκευαζόμενα· ἀντιπεφωνημένα δὲ τὰ «παραβληθέντα πρὸς τὸ πρωτότυπον καὶ ὧν ἐπεβεβαιώθη ἡ πρὸς ἄλληλα συμφωνία παρὰ «τινος ἐχούσης τὸ πρὸς τοῦτο δικαίωμα ἀρχῆς» (ἄρθ. 424). Καὶ αὐτὰ δὲ τὰ ἀντιπεφωνημένα «δὲν ἀρκοῦσι συνήθως πρὸς σύστασιν κεντελοῦς ἀποδείξεως», εἰς οὗ ἡ υποχρέωσις τοῦ υποδάλειν ἐν τῇ δίκῃ τὰ ἔγγραφα ἐν πρωτοτύπῳ (ἄρθρ. 425) καὶ μόνον ἐξαιρετικῶς ἀναπληροῦσι τὰ πρωτότυπα, ἥτοι κατὰ τὸ ἄρθ. 426 α'), ὅταν οἱ διάδικοι εἴτε ῥητῶς εἴτε σιωπηρῶς διὰ τῆς χρήσεως αὐτῶν πρὸς ἀπόδειξιν ὑπὲρ αὐτῶν προσδώσωσιν αὐταῖς δύναμιν ἀποδείξεως, δ') ἐὰν ἐκδοθῶσιν ὑπὸ συμβολαιογράφου, δικαστ. γραμματέως ἢ δικηγόρου, ἢ ἄλλου ὁμοεπίου ὑπαλλήλου, ἐξελθόντα ἐκ πρωτοτύπου, ὅπερ ἐν τῶν προσώπων τούτων συντάξεν ἡ κατέχει νομίμως καὶ ἐπικυρωθέντα ὑπ' αὐτοῦ· γ') ὅταν ἐκδοθῶσι παρὰ συμβολαιογράφου, δικαστ. γραμματέως ἢ δικηγόρου, συμπαραληφθέντων καὶ τῶν ἐχόντων συμφέρον, φέρωσι δὲ συνάμα τὴν βεβαιώσιν ὅτι· τὸ μὲν πρωτότυπον εὐρέθῃ ἀκέραιον, τὸ δ' Ἀ. ἀπαράλλακτον, καὶ ἐπικυρωθῶσιν ὑπὸ τοῦ ἐκδόντος καὶ δ') ὅταν ἐκ τειούτων (β' καὶ γ') Ἀ. ἐκδοθῶσι νέα Ἀ. κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον. Ἀλλὰ κατὰ τὸ ἄρθ. 427 καὶ ἐν ταῖς ἐξαιρετικαῖς ταύταις περιπτώσεσι πλὴν τῆς α' τότε μόνον τὰ Ἀ. ἔχουσιν ἰσχύϊν πρωτοτύπου, ὅταν τοῦτο ἀπωλέσθῃ, ἀποδεικνυομένης τῆς πρὶν ὑπάρξεως αὐτοῦ, ἢ ἐξηγγασθῇ ἐξ ὑπικτιότητος τοῦ καθ' οὗ ἐμέλλε νὰ χρησιμεύτῃ, ἢ κατακρατεῖται παρ' αὐτοῦ, καίπερ ὑποχρεῖται πρὸς ἐπίδειξιν, ἢ τέλος τὸ μὲν πρωτότυπον λείπῃ παντελῶς, τὸ δ' Ἀ. εἶναι ἀρχαῖον καὶ ἀνύποπτον καὶ εὐρίσκηται εἰς δημόσιον ἀρχεῖον ἢ καταχωρίσιν (π.χ. βιβλίον ὑποθηκῶν). Ἐξ ἑτέρου δὲ καὶ ἐν ἀπασαῖς ταῖς ἐξαιρέσεσι τοῦ ἄρθρ. 427 τὰ Ἀ. δὲν δύναται νὰ ἐπικρατήσωσι τῶν πρωτοτύπων ἢ νὰ ἔχωσιν ἀνωτέραν ἰσχύϊν αὐτῶν, ὥστε

ἐὰν ἀμφοτέρωθεν ἡ γνησιότης τοῦ πρωτοτύπου, ἀνάγκη ν' ἀποδειχθῇ· ἐξαιρέσεις δὲ τούτου ὑπάρχει ἐν τῇ καλουμένῃ exemplificatio ἐπὶ ἰδιωτικοῦ ἐγγράφου, ἥτοι ἐν τῇ γ' τῶν ἀνω περιπτώσεων (Bayer Civilpr. σ. 449 Exemplificationsverfahren. Οἰκονομ. ἐγχ. § 158 σημ. 6 καὶ 7). Πάντα δὲ τὰ προσημνημονεύοντα πρόσωπα, ὡς καὶ οἱ δικαστικοὶ κλητῆρες (ὕπηρεται), δρεῖλουν ἐπὶ πειθαρχικῇ ποινῇ (ἄρθρ. 293 καὶ ἐπ. Ὅργαν. Δικαστηρ.) νὰ δίδωσιν Ἀ. τῶν εἰς χειρὸς τῶν ὡς ἐκ τῆς λειτουργίας τῶν εὐρισκομένων ἢ παρ' αὐτοῖς παρακατατεθειμένων πρωτοτύπων εἰς τοὺς ἔχοντας συμφέρον· ἐν περιπτώσει δ' ἀμφιβολίας ἡ φιλονεικία ἀποφασίζει περὶ τοῦ τοῦ δίκαστηριον κατὰ τὴν συνοπτικὴν διαδικασίαν (ἰδ. λ.). Ὑπαρμόζεται δ' ἐπὶ τῶν προσώπων τούτων καὶ τὸ ἄρθρ. 102 τοῦ Ὅργαν. τῶν δικαστηρίων, ἥτοι ὅτι δρεῖλουν 1) νὰ φυλάττωσι τὰ παρ' ἐξουσίᾳ πρωτότυπα, πλὴν ἂν δυνάμει ῥητῆς τοῦ νόμου διατάξεως ἡ δικαστικῆς ἀποφάσεως διατάσσεται ἡ παράδοσις αὐτῶν, ὅτε ὅμως πρὸ ταύτης γίνεται Ἀ., ὑπογραφόμενον παρὰ τε τοῦ παραδιδόντος τὸ πρωτότυπον καὶ τοῦ προσέδρου καὶ εἰσαγγελέως τῶν Πρωτοδικῶν, εἰς ὧν τὴν περιφέρειαν ἀνήκει ὁ παραδιδούς καὶ τὸ Ἀ. Τοῦτο ἰσχύει ἐφεξῆς ὡς πρωτότυπον καὶ φυλάσσεται ὡς τοιοῦτον μέχρι τῆς ἀναλήψεως τοῦ πρωτοτύπου, καὶ 2) καὶ κινδύνῳ ὑποχρεώσεως εἰς ἀποζημίωσιν καὶ ἀπειλῇ πειθαρχικοῦ προστίμου ἢ προσκαίρου καύσεως ἢ καὶ ἐτι μείζονος ποινῆς ἐν περιπτώσει παραδίσεως τοῦ Ποιν. Ν. (ἄρθρ. 447, 452) νὰ μὴ δίδωσιν Ἀ. εἰς ἄλλους παρὰ τοὺς ἔχοντας νόμιμον συμφέρον (συμβαλλόμενος, κληρονόμος κτλ.). ἐξαιρουμένης τῆς διαθέσεως, ἥς Ἀ. ὁ συμβολαιογράφος μόνος εἰς τὸν διαθέτην αὐτοῦ ἔχοντος δύναται νὰ δώσῃ, ὅπερ εἰς ἀναλόγους περιπτώσεις ἐφαρμόζεται καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, περὶ ὧν ἀνωτέρω (ἄρθρ. 193, 246 Ὅργ. Δικαστ.). Ἐὰν δὲ τὸ Ἀ. δὲν συμφωνῇ πρὸς τὸ πρωτότυπον—τὴν δὲ συμφωνίαν δύναται νὰ ἐλέγξῃ ὁ λαμβάνων τὸ Ἀ. διὰ παραβολῆς ἐντὸς τοῦ γραφείου τοῦ ἐκδόντος αὐτὸ—ὁ ἐκδούς τὸ Ἀ. ὑπόκειται εἰς πειθαρχικὸν πρόστιμον, ἐν ὑποτροπῇ δὲ εἰς προσωρινὴν ἢ καὶ διαρκὴν αὐσίαν, ἐπιφυλαττομένης καὶ τῆς ἐνεκῆ πλ. α. σ. τ. ο. γ. ρ. α. φ. ι. α. (ἰδ. λ.) καταδωξέως αὐτοῦ, ἐὰν ἡ ἀσυμφωνία πηγάζῃ ἐκ προθέσεως (ἄρθρ. 224 Ὅργ. Δικαστ.). Πρέπει δὲ τὰ Ἀ. νὰ γίνωνται παρὰ τῶν ἑνῶν προσώπων εὐκρινῶς ἐπὶ ἀπειλῇ πειθαρχικοῦ προστίμου 3—30 δρ. καὶ ἀπωλείας παντὸς δικαιοῦματος χρηματικοῦ ἢ τέλους διὰ τὰ δυσανάγνωστα Ἀ., ἢ ἐπὶ ἐπιστροφῇ τῶν τυγχόντων πληρωθέντων, ἀλλὰ μόνον ἐὰν τὸ δυσανάγνωστον προῆλθεν ἐκ ῥαθυμίας, ἀνηγρίας ἢ κοροϊφίας (ἄρθρ. 244, 292 Ὅργ. Δικαστ.). Τέλος δὲ τὰ ἀντιπεφωνημένα Ἀ. ἀνάγκη νὰ γίνωνται ἐπὶ χαρτοσήμου ὀραχμῆς (ἄρθρ.

21 Ν. ΑΚΚΕ περὶ χαρτοσήμου). [Δ.]

Ἀντιδιαστολή (Γραμμ.) καλεῖται ἡ παράθεσις δύο λέξεων τῶναντι σημαίνουσων πρὸς ἀκριβῆ διακρίσιν ἀμφοτέρων, ἥτις προέρχεται ἐκ τῆς τοιαύτης ἀντιθέσεως οὕτως ἐν ἀρχῇ τοῦ Α τῆς Ἰλιάδος στιχ. 3—4

πολλὰς δ' ἰφθίμους ψυχὰς Ἄϊδι προΐαψεν
ἡρώων, αὐτοὺς δ' ἐπὶ Διὶ κλυταί τελα χεῖρας ἔειπεν.

«πρὸς τὰς ψυχὰς ἀντιδιεσταλκας τὰ αὐτοὺς δὲ ἐπὶ τῶν σιμμάτων». Σχολ. παλ. εἰς Ἰλιάδα τόμ. 1, σελ. 5, ἐκδ. Dindorf. [Ι. Π.]

— (Νομ.) (ἐπιχέιρημα ἐξ ἀντιδιαστολῆς, argumentum a contrario κατὰ τοὺς νεώτ.) ἐστὶν εἶδος ἐρμηνείας (ἰδ. λ.), δι' οὗ ἀνευρίσκεται ὅτι ὁ νομοθέτης σκοπεῖ ν' ἀποκλείσῃ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἐρμηνευμένου νόμου ἀπο πάσης περιπτώσεως, μὴ φέρουσθαι ἅπαντα τὰ στοιχεῖα, τὰ περιεχόμενα ἐν τῷ νόμῳ καὶ διερ. ρυθμίζεται κατὰ τοὺς κοινούς τῆς ἐρμηνείας κανόνας. Ἐπομένως ἡ Ἀ. εἶναι τὸ ἄκρως ἀντιθετὸν τῆς καλουμένης διασταλτικῆς ἐρμηνείας καὶ τῆς ἀναλογίας, π. χ. ὅτε ὁ νόμος συγχωρεῖ τὴν παράνομον αὐτὸ κωλύει (Βασ. 2. 1, λδ' Ν. 22 Π. 1. 3 cum lex in praeteritum quid indulget, in futurum vetat). Ἀλλ' ἡ χρῆσις τῆς Ἀ. πρέπει νὰ γίνηται μετὰ μεγίστης περιστάσεως, διότι πολλὰς ὁ νόμος ἀναφέρει τὰ ἐν αὐτῷ στοιχεῖα μόνον παραδειγματικῶς, ὅτε ἀποκλείεται ἡ Ἀ., τοῦτο δὲ διευτύπωσαν οἱ νεώτεροι διὰ τοῦ κανόνος *omnis positio non est alterius exclusio*. Κατὰ κανόνα δὲ τὴν Ἀ. ἐπιτρέπεται πᾶς νόμος εἰσάγων ἐξαιρέσιν, ὅτε τὸ ἀντιθετὸν αὐτῆς ἀποτελεῖ τὸν κανόνα καὶ ἐκ τούτου ἐπλάσθῃ, ἐπίσης ὑπὸ τῶν νεωτέρων ὁ κανὼν *exceptio firmat regulam in casibus non exceptis*. Πρὸ πάντων δ' ἐπισφαλὴς ἐστὶν ἡ χρῆσις τῆς Ἀ. ἐν τῇ ἐρμηνείᾳ τῶν χωρίων *Corpus juris civilis*, καὶ δὴ τοῦ Πανθέκτου καὶ τοῦ Κώδικος, διότι ταῦτα τοῦτα μὲν εἰσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον χωρία ἐκ συγγραμμάτων περιπτωσιολογικῶς (*casuistisch*) συντεταγμένα ἢ ἀντιγραφὰ (ἰδ. λ.), τοῦτο δὲ καὶ ἀπέστησαν πολλὰς τῆς ἀρχικῆς αὐτῶν μορφῆς διὰ τῆς ἐπεξεργασίας τῶν συντακτικῶν τῆς Ἰουστινιανέου νομοθεσίας, οἵτινες δὲν εἰσῆγαγον κατὰ τὴν σύστημα τῶν νέων κωδικῶν δικαίων, ἀλλ' ἀνέγραψαν τὸ ἥδη ἰσχύον καὶ ἐκ τῆς λύσεως ζητημάτων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πηγάζον. Διὸ ἐν τῇ χρήσει τῆς Ἀ. ἐνταῦθα ἐφαρμόζονται πρὸ πάντων οἱ κανόνες τῆς λογικῆς ἐρμηνείας καὶ οὐχὶ οἱ τῆς γραμμ. α. τ. κ. ἡς. [Δ.]

Ἀντιδιήγησις (Ρητορ.). Ἐκ τῶν πέντε τοῦ δικανικοῦ λόγου μερῶν τὸ δεύτερον, τὸ μετὰ τὸ προοίμιον ἐρχόμενον, εἶναι ἡ διήγησις *narratio*, ἐν ἣ ἀφηγουμένη πρὸς τοὺς

δικαστὰς ὅσα ἐκ τῆς ὑποθέσεως ἀγνοοῦσιν. Ἀντιδιήγησις δὲ εἶναι ἡ κατὰ τῆς διηγήσεως τοῦ ἀντιπάλου γινόμενη ὑπὸ τοῦ ἐτέρου τῶν ἀντιδίκων διήγησις, ἥτις σκοπὸν ἔχει νὰ ἀνασκευάσῃ εἴτε τὸ ὅλον εἴτε μέρη τῆς μερὸς τῆς ἐκείνου διηγήσεως. [I.Π.]

Ἀντιδιδόρυξ 1) Ἑργασία μεταλλευτική, ὑπόνομος, γινόμενη κατ' ἀντίθετον διεύθυνσιν, ὅπως συναντηθῇ ἐτέρα τις ὑπόνομος 2) Ὑπόνομος γινόμενη ἐναντίον τῆς ὑπονόμου τῶν ἐχθρῶν. [K.M.]

Ἀντιδιδόρυξως τέρμα (Ciegenor), τὸ τέρμα ἐτέρας ὑπονόμου, διάφορον ἢ καὶ ἀντίθετον ἐχούσης διεύθυνσιν καὶ ἥς σκοπὸς εἶναι, ὅπως ἀντιδιδουτομένου τοῦ πετρώματος καὶ ἐξ ἄλλης θέσεως, τὸ τέρμα αὐτῆς συναντήσῃ ταχύτερον τὸ τῆς ἀρχικῆς ὑπονόμου καὶ οὕτω ταχύτερον περατωθῇ μεταλλευτική τις ἐργασία· τοῦτο γίνεται πάντοτε εἰς τὰς σιδηροορυμνὰς σήραγγας, γινόμενης συγχρόνως τῆς διατρέψεως τοῦ ὄρους ἐξ ἐκατέρων τῶν πλευρῶν αὐτοῦ. [K.M.]

Ἀντιδόσεις (Ἀρχαία οὐλ.). Κατὰ νόμον, τῷ Σόλωνι ἀποδιδόμενον, πᾶς Ἀθηναῖος διὰ τινὸς λαίετο υἱοῦ ἢ ἀφ' ἑαυτοῦ βεβαρυνμένος, οἷον χορηγίας, τριεραρχίας κτλ., εἶδονατο ν' ἀπαλλάγῃ ταύτης, ἕτερον πλουσιώτερον ἑαυτοῦ ἀποδεικνύων πολίτην, ὃν προσεκάλεσε ν' ἀναλάβῃ τὴν λειτουργίαν, ἢ ν' ἀνταλλάξῃ τὰς περιουσίας αὐτῶν. Ἡ πρὸς τοῦτο ἄγουσα διαδικασία ἐκαλεῖτο ἀντιδόσεις. Ἐὰν ὁ προκαλούμενος εἰς ἀντιδόσιν ἐπέφερεν ἀντιρρήσεις, ὁ προκαλὼν, παραλαμβάνων μάρτυρας, μετέβαινεν εἰς τὴν οἰκίαν καὶ τὰ ἄλλα ἀκίνητα αὐτοῦ, ἐνῆργει τὰς θεούσας καταγραφάς, ἐξήταζε τοὺς ὄρους τῶν ὑποθηκῶν καὶ τὰ ὑπάρχοντα τυχὸν χρεὴ καὶ πάντα ἐλάμβανε τὰ ἐξασφαλιστικά μέτρα πρὸς πρόληψιν εἰσπρακτικῶν μεταβιβάσεων καὶ νέων βαρῶν, σφραγίζων τὰς ἀποθήκας, δισκήνους φύλακας κτλ. Τὸ αὐτὸ δ' ἐποιεῖ καὶ ὁ προκαλούμενος ἐπὶ τῆς περιουσίας τοῦ ἀντιδίκου. Τοῦτων γενομένων, ὤμνουν οἱ διάδικοι· εἴτε ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἤθελον ποιῆσαι βρῆν καὶ δικαίαν καταγραφὴν τῆς περιουσίας αὐτῶν (ἀποφάινειν τὴν οὐσίαν, διδόναι τὴν ἀπόφασιν τῆς οὐσίας), πλὴν τῶν ἐν Λαυρεΐῳ ἀργυρέων, ἅτινα δὲν ὑπέκειντο εἰς ἀνταλλαγὴν. Μετὰ δὲ τὴν προδικασίαν ταύτην, ἀνμὴ ἐπῆρχετο διαλλαγὴ, εἰσῆγγοτο ἡ ὑπόθεσις εἰς τὸ δικαστήριον ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν τοῦ ἀρμοδίου ἄρχοντος. Γενομένης δεκτικῆς τῆς προκλήσεως ὁ ἡττηθεὶς ἐνκαγόμενος εἶχε τὸ ἐκλεκτικὸν δικαίωμα ν' ἀναλάβῃ τὴν λειτουργίαν ἢ ν' ἀνταλλάξῃ τὴν περιουσίαν αὐτοῦ. Εἰ δὲ ἀπερρίπτετο αὐτῇ, ἐστερεῖτο τοῦ δικαιοῦματος τοῦ ἐγείρειν δευτέραν ἀίτησιν ἀντιδόσεως κατ' ἄλλου προσώπου. Αἱ ἀντιδόσεις ἐγίνοντο καθ' ἕκαστον ἔτος. Τὰ δὲ συνημμένα τῷ προσώπῳ δικαίωμα καὶ

αἱ ὑποχρεώσεις δὲν μετεβιβάζοντο μετὰ τῶν ἄλλων δικαιομάτων. Δημοσθ., πρὸς Φαίνην, περὶ Ἀντιδόσεως. Ἰσοκρ. περὶ τοῦ αὐτοῦ. Δημοσθ. κατὰ Ἀφῶδ. 841, κατὰ Μειδ. 540. Platner, Process und Klagen 108—110. Boeckh Staats-Haushalt. 2 ἔκδ. τ. I. σ. 753—759. [Ἀχ. Ἀχ.]

— (Ῥωμα. Δίκ.) (delegatio) οἱ Ῥωμαῖοι μεταχειρίζονται πρὸς ἑκφρασιν τῆς ἐννοίας ταύτης περίφρασιν π.χ. ἀποδοῦναι τὸν χρεώστην Βασ. 47. 3 ἡ', τὸν χρεώστην ὑπεύθυνον διδόναι Βασ. 26. 1 α', ἐστὶ δ' ὅτε καὶ δελεγατέειν Βασ. 47. 1. μὲσχαλ.) κεντῆται νομικῶς, κατὰ τὸ Ῥωμ. Δίκ., ποικίλας σημασίας, δυναμένης νὰ ὑπαχθῶσιν εἰς δύο κλάσεις (προϋποτιθεῖσας ἀμφοτέρας, τὴν ὑπαρξίν τριῶν προσώπων, τοῦ ἀντιδιδόντος [delegans κατὰ τοὺς νεωτ.], τοῦ ἀντιδιδόμενου [delegatus] καὶ τοῦ πρὸς ὃν γίνεται ἡ Ἀ. [delegatarius] α') τὴν ἐν Ῥετ. α. ν. καθ' ἣν περιλαμβάνει πᾶσαν οὐκ ἀνέχουσαν ἐντολήν πρὸς τινὰ περὶ συνομολογήσεως ἰδίας (τοῦ ἐντολοδόχου) ἐνοχλῆς πρὸς ἄλλον, π.χ. λόγῳ προικῆς, δωρεᾶς, πληρωμῆς χρεῶς κτλ. τοῦ ἐντολέως καὶ ὑπ' αὐτὴν τὴν σημασίαν οὐδόλως ἐξετάζεται ἂν ὁ ἐντολοδόχος (ἀντιδιδόμενος) εἴναι ἢ οὐ θφειλέτης τοῦ ἐντολέως (ἀντιδιδόντος) (N. 11 pr. Π. 46. 2, N. 41. Π. 42—1 N. 11 Kώδ. 8. 53 κτλ.) καὶ ὁ) τὴν στενήν ἢ τὴν σπουδαϊστατήν, καθ' ἣν περιέχει ἂν ἀνέωσιν (ὅτε Ἀ. καλεῖται ἢ τε ἐντολὴ καθ' ἑαυτὴν καὶ ἢ ἐκ ταύτης πηγάζουσα ἀνέωσις π.χ. N. 11 § 1, N. 17 Π. 46. 2, N. 3 Kώδ. 8. 41) καὶ ἀνάγκη νὰ περιέχῃ τὰ αὐτὰ καὶ ἢ ἀνέωσις στοιχεῖα, καὶ καθ' ἣν ἡ Ἀ. δύνανται νὰ γείνη εἴτε τῇ ἐντολῇ τοῦ ἐν τῇ παλαιᾷ ἐνοχλῇ θφειλέτου πρὸς τρίτον, ἵνα οὗτος γείνη θφειλέτης ἀντὶ τοῦ ἐντεταλμένου (delegans), εἴτε τῇ ἐντολῇ τοῦ θανέιστου πρὸς τὸν θφειλέτην, ἵνα οὗτος ὑποσχεθῇ τὸ θφειλόμενον (ἢ καὶ ἄλλοι ἐντ' αὐτοῦ) εἰς νέον θανέιστον (delegatarius). Ἡ μὲν πρώτη καλεῖται καὶ παθητικὴ Ἀ., ἡ δὲ δευτέρα καὶ ἐνεργητικὴ· δυνατόν ὅμως νὰ συνυπάρξωσιν ἀμφοτέρω τὰ εἶδη, ὡς ὅταν ὁ delegans εἴναι καὶ πιστωτὴς τοῦ delegatus καὶ θφειλέτης τοῦ delegatarius· διότι ἂν ὑπάρχῃ ἄμεσος καταβολή, δὲν ἐπέρχεται Ἀ. ὑπὸ τὴν στενὴν σημασίαν. Ἐπομένως ἐν τῇ Ἀ. ὑπάρχουσι δύο τοῦλάχιστον συμβάσεις· ἡ μὲν μεταξὺ delegans καὶ delegatus, ἡ δὲ μεταξὺ delegatus καὶ delegatarius· ἡ πρώτη εἶναι καθαρὰ ἐντολή. Ἡ οὐδ' ὁ θφειλέτης ἐν τῇ ἐνεργητικῇ Ἀ. εἶναι ὑπόχρεως νὰ δεχθῇ ἄκων, καὶ ἡδύνατο καὶ παρὰ Ῥωμαίοις νὰ καθαρτισθῇ ἄνευ τύπου τινός (solo consensu), ἡ δὲ δευτέρα ἔδει παρὰ Ῥωμαίοις νὰ γείνη δι' ἐπερωτῆσεως, σήμερον ὅμως κατὰ τοὺς καινοὺς περὶ καθαρτισμοῦ συμβάσεων κανόνας· Ἡ Ἀ. αὕτη, ἂν

περιέχουσα ἀνανώσειν. οὐχὶ δὲ καὶ δι-
αδοχῇ, κατὰ στρέφει ipso jure τὴν
παλαιὰν ἐνοχλήν, ἀντικαθιστῶσα αὐτὴν διὰ τῆς
νέας μεταξὺ delegatus καὶ delegatarius,
στερουμένη μὲν τῶν πλεονεκτημάτων (παρα-
κολουθημάτων κτλ.) τῆς παλαιᾶς, ὅτινα ὅμως
δύνανται ν' ἀνασταθῶσιν ὑπὸ τῶν μερῶν ὑπὲρ
τῆς νέας ἐνοχλῆς, ἀπηλλαγμένην δὲ κατὰ κα-
νὼνα καὶ τῶν ἐνστάσεων ταύτης. [Δ.]

Ἀντίδοτον (Συνώνυμ. Ἀντιφάρμακον).
Ὅταν δύο οὐσίαι ἐξουδετερώνωνται δι' ἀμοιβαί-
α χημικῆς δράσεως, ἑκατέρα τούτων καλεῖται
ἀντίδοτον ἢ ἀντιφάρμακον τῆς ἐτέρας.
Οὕτω τὰ ὀξέα εἰνε ἀντίδοτον τῶν εἰς τὸν στό-
μαχον εἰσαχθέντων ἀλκαλίων. Ἄλλ' ἢ τοιοῦ-
τότροπος ἀμοιβαία ἐνέργεια ἐκλείπει εὐθὺς,
ὥς τὸ δηλητήριον εἰσόδῃ εἰς τὴν κυκλοφο-
ρίαν. [B.H.]

Ἀντιδράσεις μικροχημικαὶ
χρησιμεύουσιν ἐσάκις ἐπὶ τῶν πετρωμάτων δὲν
εἶναι δυνατόν νὰ γίνωσιν χημικαὶ ἀναλύσεις.
Διὰ τῶν ἀντιδράσεων τούτων μετὰ προηγουμέ-
νην διάλυσιν ἢ ἐξαλλοίωσιν τοῦ πετρώματος,
προσθήκῃ ὠρισμένων ἀντιδραστηρίων σχηματί-
ζονται χημικὰ ἡμιστοιὰ καὶ κρυσταλ-
λῶσεις π. χ. μετὰ πυριτιακοῦ ὕδρουφορίου,
κὺβρι πυριτιοφοριακοῦ καλίου ἐπὶ καλιο-
μίγων ἀστρίων. [K.M.]

Ἀντιδράσεις (Φυσ.) καλεῖται ἡ ἀντεν-
έργεια, ἥτις ἀναφαινεῖται εἰς πᾶσαν μηχανι-
κὴν δράσιν. Φέρομεν βάρος ἐξηρητημένον διὰ
σχονίου· τὸ σχονίον τενεῖται καὶ αἶρει μὲν
ἀπ' ἐνὸς τὸ ἐξηρητημένον βάρος ὡς δράσις, ἐλ-
κεῖ δὲ τὴν χεῖρα ἡμῶν δι' ἴσης δυνάμεως, ἥτις
καλεῖται ἀντίδρασις. Πιέζομεν ἐλατήριον ἐπὶ
ἀκλονήτου ὑποστηρίγματος, ἀμέσως τοῦτο ἀ-
ναπτύσσεται δύο δυνάμεις ἴσας καὶ ἀντιθέτους τὴν
δράσιν ἐπὶ τοῦ ὑποστηρίγματος, τὴν ἀντίδρασιν
ἐπὶ τῆς χειρὸς μας. Ἡ πυρῖτις ἀναφλέγεται ἐν
τῷ κοίλῳ τοῦ ὅπλου καὶ ἡ μὲν βολὴ ἐκσπεν-
δονίζεται πρὸς τὰ πρόσω, καὶ τοῦτο εἶναι ἡ δρά-
σις, τὸ δὲ ὅπλον ὠθεῖται πρὸς τὰ ὀπίσω, ὅπερ
εἶναι ἡ ἀντίδρασις. [T.]

Ἀντιδραστήρια, Reagentien γερμ.
βλ. Ἀνάλυσις.

Ἀντίδωρον, τεμάχιον ἔργου ἡγιασμέ-
νου, ὅπερ διανέμει κατὰ τὸ τέλος τῆς λειτουρ-
γίας ὁ ἱερεὺς εἰς ἀγιασμὸν καὶ εὐλογίαν τῶν
χριστιανῶν, εἰτινες δὲν μετὰ λαβὴν τῶν ἀχράν-
των μυστηρίων. Εἶναι δὲ τὸ ἀντίδωρον τὸ ὑπό-
λοιπον τῆς προσφοράς, ἐξ ἧς ἐν τῇ προσκο-
μιθῇ ἐξήχθη ὁ ἅγιος ἄμικτος. Ἡ χρῆσις τοῦ
ἀντιδώρου εἰσῆχθη ἐν τῇ λατρείᾳ ἀπ' ἧς ἐπο-
χῆς ἐπαυσαν ἡ κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρό-
νους τῆς Ἑκκλησίας ἐπικρατοῦσα συνήθεια
τοῦ νὰ μεταλαμβάνωσι τῶν ἀχράντων μυστη-
ρίων πάντες ἀνεξαίρετως οἱ χριστιανοὶ ἐσάκις
ἐτελείου λειτουργία. Διὸ καὶ ἀντίδωρον ἐκλήθη,

ὅπερ σημαίνει ἀντί τῶν τιμῶν δώρων, ἀντί
τῆς θείας εὐχαριστίας. [I.M.]

Ἀντιζάνα. Ἡρασιετιώδης κορυφή τῶν
Ἀν. Κορδιλλιερίων ἐν τῇ Δημοκρατίᾳ τοῦ Ἰση-
μερίου, ἔχουσα ὕψος 5 746 μ. Ἐπὶ τῆς καί-
τύος τοῦ ὄρους τούτου εἰς ὕψος 4 090 μ. καί-
ται τὸ διάσημον Τάμπσο δὲ Α., ἐν τῶν ὑψη-
λοτάτων κατωκημένων μερῶν τῆς γῆς. [Π.Π.]

Ἀντιθερμένη (Χημ.) $C_6H_5N_2H$ πα-
ράγωγον τοῦ λεβουλικικοῦ ὀξέος εἰσαχθὲν ἐν
ἐτεῖ 1887 ὑπὸ τοῦ Νικὸς εἰς τὴν ἱατρικὴν ἀ-
ποτελεῖται ἐξ ἀγρῶν στυλπνῶν σπληνῶν κρυ-
στάλλων τριζόντων μεταξὺ τῶν ὀδόντων καὶ
ἐχόντων γεῦσιν καίουσάν πως· ἐνὶ διαλυτῇ μύ-
κῳ ἐν θερμῇ ὕδατι καὶ οἰσπονεύματι, ἡ δὲ διά-
λυσις ἀντιδρᾷ οὐδετέρως· τήκεται εἰς 108° καὶ
ἀποσυντίθεται εἰς 170°· χρησιμεύει δὲ ὡς ἀν-
τιπυρετικόν. [Ο.Δ.Ρ.]

Ἀντίθεσις ἐν τῇ Λογικῇ καλεῖται ἡ
σχέσις νοημάτων ἀποκλειόντων ἄλληλα. Τοι-
αύτη εἶναι ἡ τῶν διεξευγμένων, ἐναντίων καὶ
ἀντιφατικῶν ἐννοιῶν, αἵτινες δὲν δύνανται νὰ
συνέλθωσιν ὡς γνωρίσματα ἐν τῷ βῆθι τρίτης
ἐννοίας ἢ νὰ συνδεθῶσιν ἐν κρίσει ὡς ὑποκει-
μενον καὶ ἀντικείμενον, καὶ ἡ τῶν ἐναντιῶν
καὶ ἀντιφατικῶν κρίσεων, αἵτινες δὲν δύνανται
νὰ συναληθεύωσιν. [Χ. Π3.]

—(Ῥητορ.) Ἀ' ἡ ἀντίθετον. Con-
fentio, contrapositum. Ὁ μὲν Ἀναξίμανδρος
(26, σ. 212) λέγει ὅτι αὕτη συνίσταται εἰς τὰς
λέξεις, εἰς τὴν ἐννοιαν καὶ εἰς ἀμφοτέρω, ὅπερ
εἶναι καὶ τὸ ὠραιότατον εἶδος τῆς ἀντιθέσεως.
1) Εἰς τὰς λέξεις· «διδότω γὰρ ὁ πλοῦσιος καὶ
εὐδαίμων τῷ πένητι καὶ ἐνδεῖ». — 2) Εἰς τὴν
ἐννοιαν· «ἐγὼ μὲν τοῦτον νοσούντα θεράπευσα,
οὗτος δ' ἐμοὶ μεγίστων κακῶν αἴτιος γέγονεν». —
3) Εἰς τὰς λέξεις καὶ εἰς τὴν ἐννοιαν·
«οὐ γὰρ δίκαιον τοῦτον μὲν τὰ ἐμὰ ἐχόντα
πλουτεῖν, ἐμὰ δὲ τὰ ὄντα προέχοντα οὕτω πτω-
χεύειν». — Κατὰ ταῦτα ἡ ἀντιθεσις ὑπάγεται εἰς
ἐκάτερον τῶν σχημάτων, εἰς τὸ τῆς λέξεως, εἰς
τὸ τῆς διανοίας καὶ εἰς ἀμφοτέρω. Ὁ δὲ Ἀ-
λέξανδρος Rhet. Graeci τόμ. 3, σελ. 36
διαίρει ἄλλως. Κατὰ τοῦτον ἡ ἀντιθεσις συν-
ίσταται 1) εἰς τὰς λέξεις· «μᾶλλον γὰρ τι-
μῶσιν αἱ πόλεις τῶν ἀδικῶς πλουτούντων τοὺς
δικαίως πενούντων». 2) Εἰς ἀντιστραφεμένας
λέξεις· «οὐ μὲν γὰρ ἔλαβες, ὦ Δημάδῃ, δῶρα
παρὰ Φιλίππου, ἐγὼ δὲ οὐκ ἔλαβον, καὶ προέ-
πινες αὐτῷ κατὰ τῆς πλεονεξίας εὐνοχοῦμενος,
ἐγὼ δ' οὐ συνέπινον». 3) Εἰς λέξεις μὴ ἀντι-
κειμένας, ὅμως διαφόρους κατὰ σχηματισμὸν, ὡς
ἐν τῷ τοῦ Δημοσθένους· «ἐδίδασκες γράμματα,
ἐγὼ δὲ ἐφοίτων· ἐτέλεις, ἐγὼ δὲ ἐτελούμην·
ἐτριταγωνίζεαι, ἐγὼ δὲ ἐθειόρου» ἔργον μᾶ-
τευς, ἐγὼ δ' ἐκκλησιάζον· ἐξέπιπες, ἐγὼ δ'
ἐσῳριττον». (Δημ. περὶ Στεφ. 205).

Ὅμως ἀληθὲς ρητορικὸν σχῆμα εἶναι ἡ
ἀντιθεσις ἐκείνη, καθ' ἣν ἀντιτίθεται λέξις πρὸς

λέξιν καὶ ἔννοια πρὸς ἔννοιαν τοιαῦτα παραδείγματα παρέχονται καὶ οἱ ἄλλοι ῥήτορες, ἰδίᾳ ὅμως ὁ Ἰσοκράτης, λόγ. 10, 5· «πολύ κρείττον ἐστὶ περὶ τῶν χρησμάτων ἐπιεικῶς δοξάζειν ἢ περὶ τῶν ἀχρηστών ἀκριβῶς ἐπίστασθαι, καὶ μικρὸν προσεchein ἐν τοῖς μεγάλαις μάλλον ἢ πολὺ διαφέρειν ἐν τοῖς μικροῖς»· πρὸλ. καὶ 8, 108. Δημ. Ὀλυμπ. 2, 26, 3' 3, 19. Ὁ Cornificius IV, 45, 58 ἔχει ἐπίσης ἐν ἐξαίρετον παράδειγμα τῆς τοιαύτης ἀντιθέσεως· in otio tumultuarius, in tumultu es otiosus; in re frigidissima cales, inferentissima frigēs; tacitorum opus est, clamas, cum tibi loqui convenit, obmutescis; ades, abesse vis, abes, reverti cupis; in pace bellum quaeritis, in bello pacem desideras; in contione de virtute loqueris, in proelio prae ignavia tubae somitum perferre non potes». — Ὡς δὲ παρατηρεῖ ὁ Ἑρμογένης τὸμ. 6' σελ. 242 τὰ τῆς ἀντιθετικῆς περιόδου κῶλα δύνανται καὶ κατὰ χροσμὸν νὰ τερωθῶσιν, ὡς ἐν τῇ τοῦ Δημοσθένους «ὁ μὲν γὰρ Φίλιππος ὅσῳ πλεονα ὑπὲρ τὴν ἀξίαν πεποίηκε τὴν αὐτοῦ, τοσούτῳ θαυμαστότερος παρὰ πᾶσι νομίζεται· ὑμεῖς δὲ, ὡ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅσῳ χειρόν ἢ προσήκε κέρρησθε τοῖς πράγμασι, τοσούτῳ πλείονα αἰσχύνην ὠρλήκατε».

Ἐν εἰδος ἀντιθέσεως, καὶ ὁ ἔννοια μετατρέπεται εἰς τὸνναντίον, καλεῖται ἀντιμετάθεσις, μετὰθεσις, ἀναστροφή, σύγχεσις κατὰ τὸ «non ut edam vivo, sed ut vivam edo» ἢ τὸ «homo ornat locum, non hominem locus»· «οὐ γὰρ τὰδε τοὺς ἄνδρας, ἀλλ' οἱ ἄνδρες ταῦτα κτῶνται», Θουκ. 1, 143, 5. Οὐ γὰρ Αἰσχίνης ὑπὲρ τῆς εἰρήνης κρίνεται, οὐκ, ἀλλ' ἡ εἰρήνη δι' Αἰσχίνην διαβέβηται. Δημοσθ. Περὶ παραπρεσβ. 97.— «Vomunt, ut edunt, edunt, ut vomant» Senec. Cons. ad Helv. 9, 10. P' Τὰ ἐπιχειρήματα καὶ αἱ ἀποδείξεις τοῦ κατηγοροῦ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ῥητορικῇ καλοῦνται μὲ ἓνα ὅρον Ἀντίθεσις, ἀτινα πρέπει ὁ ἀντίπαλος ν' ἀντακτουῇ. Τὸ πῶς δὲ ἡ Ἀντιθέσις λύεται, ὁ ἐστὶν ἀντακτουῖται, ἰδε ἐν ἄρθρῳ Λύσις ἡ ἀντακτουῇ. [I. II.]

Ἀντιθέσεις τῶν ἀνωτέρων πλανετῶν (Ἀστρ.) ὀνομάζονται ἡ θέσις αὐτῶν ἐκείνη, καθ' ἣν οὗτοι ἀπέχονται διὰ τὴν γῆν ἀπὸ τοῦ ἡλίου κατὰ 180°, ἐπομένως ἡ γῆ εὐρίσκεται μεταξὺ αὐτῶν καὶ τοῦ ἡλίου. Ὅταν ἄνωτέρως τῆς πλανετῆς (ιδ. λ.) εὐρίσκηται εἰς τὴν Ἀ. αὐτοῦ, ἀπέχει τῆς γῆς ἐλαττώτερον πρὸς εἰς πᾶσαν ἄλλην θέσιν καὶ ἐπομένως ἔχει τὴν μεγίστην αὐτοῦ λαμπρότητα. Ἡ διαφορὰ τῆς λαμπρότητος εἶναι ἰδίως ἐπακροσθητὴ εἰς τὸν πλησιέστερον τῶν ἀνωτέρων πλανετῶν, τὸν Ἀρην, ἐν τῇ Ἀ. δ' αὐτοῦ γίνονται κυρίως ἑκατὰ τῆς πρὸς τὴν γῆν χεινιάσεως καὶ αἱ

ἐρευνᾶται τῶν φαινομένων τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ. (Οἱ ἀστεροειδεῖς εἶναι δραστοὶ καὶ παρατηροῦνται κατὰ τὴν Ἀ. αὐτῶν. [Δ.Κ.]

Ἀντικάλαμον. Χωρίον τοῦ δήμου Θουρίας, ἔχει 428 κατ. τῷ 1889. [Π.]

Ἀντικανονικότης (irregularitas) καλεῖται ἐν τῷ κανονικῷ δικαίῳ ἡ ἰδιότης ἡ σχέσις τοῦ μέλλοντος χειροτονηθῆναι, ἥτις, ἀντικειμένη εἰς τοὺς κανόνες τῆς Ἐκκλησίας, κωλύει αὐτὸν τῆς ἐν αὐτῇ λειτουργίας, εἴτε διότι ἀδυνατεῖ νὰ ἐπιτελέσῃ τὰ ἐπιβαλλόμενα καθήκοντα, εἴτε διότι ἡ χρησιμοποίησις τοῦ ἐν τινι ἀξιώματι ὁ ἀντιθέτειν εἰς τὴν ἀξιοπρέπειαν τῆς Ἐκκλησίας καὶ θὰ ἐγένετο ὅπως δὴποτε πρόσκομμα εἰς τὴν πληρώσιν τοῦ ὕψους αὐτῆς προσορισμοῦ. Ἡ Ἐκκλησία καθόρισε διὰ τῶν κανόνων τὰ προσόντα τοῦ μέλλοντος χειροτονηθῆναι, κατὰ τὸ πλείστον ἐπὶ τῇ βάσει τῶν Γραφῶν (πρὸλ. ἰδίᾳ Λευιτ. κα', Α' Τιμ. γ' 2 κέξ. Τίτ. α' 6 κέξ.). Ὁ στερούμενος τῶν προσόντων τούτων ἀπείργεται τῆς χειροτονίας ὡς ἀλλότριος τοῦ κανόνος, ἡ κατὰ τὴν λατινικὴν μετάφρασιν τοῦ Διονυσίου «alienus a regula». Ἐντεῦθεν φαίνεται προελθὼν καὶ ὁ ὅρος Ἀ., ὅστις, εἰσαχθεὶς τὸ πρῶτον λήγοντος τοῦ 16' αἰῶνος ὑπὸ τοῦ κανονομαχοῦς Πέτρου Βλεσσίνου (Speculum juris canonici ἐκδ. Περικάρου σ. 10), καθιερώθη ἀπὸ τοῦ ἐπιόντος αἰῶνος ἐν τῇ ἐπιστήμῃ τοῦ κανονικοῦ δικαίου καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς πηγαῖς τῆς δυτικῆς ἐκκλησίας, ἥτις καὶ τὰ περὶ Ἀ., ὡς καὶ πᾶν ἄλλο ἀντικείμενον τοῦ κανονικοῦ δικαίου, ἐπεξεργάσθη καὶ διετύπωσε νομικῶς συστηματικώτερον καὶ πληρέστερον ἢ ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν. Ἡ Ἀ. συνεπάγεται, κατὰ τὴν Δ. ἐκκλησίαν, ὠρισμένα νομικὰ ἐπακρόσθη. Ἡ κατ' αὐτὴν γενομένη χειροτονία δὲν εἶναι ἄκυρος, ὡς ἡ κατ' ἀντικανονικὴν δὲν δύναται νὰ ἀνακτήσῃ νομίμως τὴν μεταδοθεῖσαν αὐτῇ ἐξουσίαν, μὲν νὰ προαχθῇ εἰς ἄνωτερον βαθμὸν. (c. 9, 10, 13 Dist. XXXIV.—c. 4, 14, 17 X de temp. ordin. l. 11.). ἔως οὗ ἡ τὸ ἐλλείπον προσὸν ἀναπληρωθῇ, ἡ ἐπιτραπὴ αὐτῇ κατ' οἰκονομίαν ὑπὸ τῆς ἀρμοδίας ἀρχῆς ἡ νόμιμος ἐνέργεια τῆς ἐξουσίας τοῦ. Ἡ Δ. ἐκκλησία καθόρισε ἀκριβῶς καὶ ἐν τοῖς καὶ ἑκατὰ τὰ διάφορα εἶδη τῶν ἀντικανονικότητων, ὑπαρχούτων ταῦτα εἰς τὰς ἐξῆς δύο κατηγορίας· εἰς ἀντικανονικὴν καὶ εἰς ἀντικανονικὴν ἐξ ἀλλοτρίων (irregularitates ex defectu), αἵτινες προέρχονται ἐξ ἰδιότητων, ἀκυροῦν τὸ ἀξίωμα καὶ τὴν τιμὴν τοῦ κληρικοῦ, ὡς θανατῶνται νὰ σπῶνται τοὺς πιστούς, καὶ ἐρῶν ἐξ ἀντικειμένου μόνον ἐξετάζεται, ἀν ὑπάρχῃ ἑλλείψις, οὐδαμῶς δ' ἀν αὐτῇ προηλθὼν ἐξ αὐτοῦ τοῦ χειροτονημένου, καὶ εἰς ἀντικανονικὴν καὶ εἰς ἀντικανονικὴν καὶ εἰς ἀντικανονικὴν (irregularitates ex deli-

στο), ὅφ' ἃς περιλαμβάνονται πᾶσαι αἱ ἡθικαὶ ἐλλείψεις, ὅσαι καθιστῶσι τινα ἀνάξιον χειροτονίας καὶ ἐφ' ὧν τηρεῖται ἡθικὴ ἐκτίμησις τῶν πράξεων, τῶν συνεπορευμένων ἀντικανονικότητος.

Ἑλλειψεις εἶνε αἱ τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας διατάξεις περὶ Ἀ. καὶ ἐν τοῖς καθόλου καὶ ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα. Ἐν αὐτῇ δὲν ἀπαντᾷ γενικὴ διατάξις περὶ τῶν ἐπακολούθων τῆς κατ' ἀντικανονικότητα χειροτονίας, οὐδ' ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα δὲ ἀπαντᾷ πολλάκις τοιαύτη. Οὕτω λ. χ. ἀπαγορεύεται ἡ χειροτονία τοῦ τυφλοῦ ἢ κωφοῦ, οὐδὲν ὅμως διατάσσεται περὶ τοῦ ἡδῆ χειροτονηθέντος τοιούτου παρὰ κανόνα. Δι' ἐκείνου τοῦ κανονικοῦ ἡμῶν δικαίου εἶνε πλήρεις χροσμάτων, ἅτινα οὐδαμοῦ ἴσως καθίστανται τόσον αἰσθητά, ὅσον ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει. Ὁ πρῶτος παρ' ἡμῶν ἐπιβαλλόμενος τῇ ἐπιστημονικῇ ἐπεξεργασίᾳ τῶν τῆς Ἀ. εἶνε ὁ καθηγήτης τοῦ κανονικοῦ δικαίου Ἰωάνν. Ρούταξιος ἐν τῇ περὶ ἱερατικῆς ἐξουσίας πραγματείᾳ αὐτοῦ. Οὗτος ἔτεμεν ἰδίαν ὁδὸν ἐν τοῖς περὶ Ἀ., τὴν μᾶλλον προσηκούσαν, κατ' αὐτὸν εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας, ἐξετάζων τὸ θέμα οὐχὶ ἀρνητικῶς, ἀλλὰ θετικῶς. Διὰ τοῦτο παρ' αὐτῷ ὁ λόγος οὐχὶ πλέον περὶ Ἀ., ἀλλὰ περὶ προσόνοτον τοῦ ἐλλειπόντος χειροτονητοῦ ἢ ναί. Ταῦτα δὲ ἀνάγει εἰς δύο κατηγορίας εἰς ἀπολύτως ἀναγκαῖα πρ., ἀντιστοιχοῦντα πρὸς τὴν ἀνικανότητα (in-capacitas), καὶ εἰς μὴ ἀπολύτως ἀναγκαῖα πρ., ἀντιστοιχοῦντα πρὸς τὴν ἀντικανονικότητα. Τὰ τελευταία ὑποδιαιρεῖ αὐθις εἰς πρ. φυσικῆς καὶ πνευματικῆς ἀνικανότητος, ἀντιστοιχοῦντα πρὸς τὰς Ἀ. ἐξ ἐλλείψεως, καὶ εἰς πρ. ἡθικῆς ἀνικανότητος, ἀντιστοιχοῦντα περιπου πρὸς τὰς Ἀ. ἐξ ἐγκλημάτων αὐτοῦ. Ἀλλὰ τὰ προσόντα ταῦτα συνδυά πρὸς τὰς ἀρχὰς τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας ὅλ' ἀπραγματευθῶμεν ἰδιαιτέρως (πρὸλ. Χειροτονούμενου προσόντα). — Περὶ Ἀ. μακρὸς γίνεται λόγος ἐν παντὶ συστηματικῇ καὶ ἐγγχειρίδι τοῦ κανονικοῦ δικαίου, ἐξ ὧν ἐξαιρέμεν τὸ τοῦ P. Hinschius, System des Kath. Kirchenrechts τ. 1, σ. 7—63. Ἡ πληρεστάτη περὶ αὐτῆς μονογραφία εἶνε ἡ τοῦ Fr. E. Boenninghausen, Tractatus juridico-canonico de irregularitatibus, τ. 1—3, Μόναχον 1863—1866. Ὑπὸ ἱστορικὴν μᾶλλον ἐπὶ τὴν ἐξετάζεται ἡ Ἀ. παρὰ L. Thomassinus, Vetus et nova ecclesiae disciplina P. II tit. I. c. 56—c. 91 καὶ ἐν ταῖς Conférences ecclesiastiques du diocèse d'Angers sur les irrégularités tenues en 1710, rédigées par M. Babin etc. (πρὸλ. καὶ I, Εὐτάξιον, τὰ περὶ ἱερατικῆς ἐξουσίας σ. 43—250). [Ε.]

Ἀντικαταβολή λέγεται ἐπὶ συναλλαγῶν ἐν τῷ χρηματιστηρίῳ «πρῆξις ἐπὶ ἀντικαταβολῇ» (marché à prime) εἶναι ἐκείνη, ἐν ᾗ ἐκ τῶν προτέρων καθορίζεται σταθερὸν τι δρῶν ἐν τῇ ὑφώσει ἢ τῇ ἐκπτώσει τῶν ἀξιών, ἐφ' ὧν γίνεται ἡ χρηματιστικὴ πρῆξις, τῆς ἀποδοτέας διαφορᾶς καταλογιζομένης ἐντὸς τοῦ δρῶν αὐτοῦ καὶ ἂν εἴη ὑπερβάλλῃ τοῦτο τῶν ἀξιών ἢ διακόμεναις κατὰ διαστολὴν τῶν ἐπὶ ἀντικαταβολῇ χρηματιστικῶν συναλλαγῶν καλῶνται: π ἄ γ ι α ι (βλ. λ.) (marché ferme) αἱ ἀνευ περιορισμοῦ τινος κατὰ τὴν λήξιν τῆς προθεσμίας κανονίζονται ἐπὶ τῆς ἰσχυροῦς τῶν ἀξιών διατηρήσεως. [Α.Γ.Η.]

Ἀντικαταλλαγή τοῦ ἀέρος. Βλ. Ἀνιμισμός.

Ἀντικαταστατόν (πράγμα, res fungibilis κατὰ τοὺς νεωτ., ἀλλὰ λίαν κακοζήλιος ἐκ τοῦ res quae...functionem τοῦ Ν. 2 § 1 Π. 12, 1, ἴσως δὲ ὑπὸ τοῦ U. Zaisius τὸ πρῶτον οὕτω κληθέν) καλεῖται νομικῶς πᾶν πρᾶγμα, ὅπερ ἐκ τῆς φύσεώς του καὶ κατὰ τὴν κοινὴν ἐν ταῖς συναλλαγαῖς ἀντίληψιν δὲν ἔχει ἀτομικότητα, δηλ. ὡς πρὸς ὃ οὐδὲν ἐνδιαφέρον ὑπάρχει, ἂν ὑπάρχει ὁρισμένον πρᾶγμα ἢ μὴ, ἀλλὰ προσδιορίζεται μόνον κατὰ ποσότητα καὶ ποιότητα, καὶ δύναται ν' ἀντικατασταθῇ παρὰ τὸν τυγχόν ὁφειλόντος αὐτὸ δι' ἄλλου ἀδιαφόρως διὰ καλεῖται καὶ ποσότης, ἥτοι κατὰ σταθμὸν, ἀριθμὸν ἢ μέτρον ὁριζούμενον (res quae ponderare, numero, misura consistunt Ν. 2 Π. 12, 1, ἐν τοῖς σταθμομένοις, ἀριθμομένοις, μετρομένοις Β. 23. 1 δ' § 1). Τὸ ἀντίθετον τοῦ Ἀ ἀπατελεῖ τὸ ἀναντικατάστατον, ἥτοι τὸ καθ' ἑαυτὸ ἀτομικῶς ἐξεταζόμενον καὶ ἐκ τῆς ἀτομικότητός του κεκτημένον κυρίως ἀξίαν καὶ διὰ τοῦτο μὴ δυνάμενον, ἄκοντος τοῦ δανειστοῦ, ν' ἀντικατασταθῇ ὑπὸ τοῦ ὁφειλέτου δι' ἄλλου. Τὸ Ἀ. καλεῖται ἐν ταῖς πηγαῖς καὶ genus (γένος π.χ. Ν. 2 pr. Π. αὐτ., Β. αὐτ.), τὸ δ' ἀναντικατάστατον καὶ species (εἶδος) (Ν. 6 Π. 6. 1, Ρ. 15. 1. 7) ἢ corpus (σῶμα Ν. 51 Π. 1. 30 Β. 44. μὲν). ἀλλ' ἡ διακρίσις αὕτη εἰς γένος καὶ εἶδος (ἢ σῶμα) ἔχει κυρίως ἄλλην ἐννοίαν, ἥτοι κατὰ γένος ὁριζούμενα καλοῦνται οὐ μόνον τὰ Ἀ. ἀλλὰ καὶ τὰ πρᾶγματα, ἅτινα καθ' ἑαυτὰ μὲν ἔχουσιν ἀτομικότητα καὶ ὡς τοιαῦτα λαμβάνονται ὑπ' ὅψιν ἐν ταῖς συναλλαγαῖς, ἅτινα ὅμως δύνανται νὰ χαρακτηρισθῶσι καὶ διὰ κοινῶν πρὸς ἄλλα ἐμποδῆ γνωρισμάτων π.χ. ἱππομ. ἐνδομ. Ἐπομένως πᾶν Ἀ., ἀνῆκει κατ' ἀνάγκην εἰς τὰ κατὰ γένος ὁριζούμενα, οὐχὶ ὅμως καὶ τὰ νάπαλιν. Ἡ δὲ διακρίσις εἰς ἀναντικατάστατα καὶ ἀναντικατάστατα κέκτηται σπουδαιότητα οὐ μόνον ἐν ταῖς ἐνο-

χαίς, ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς ἐμπραγμασίαις ἀντικαταστάσεσιν (ἰδ. λ.), διότι ταῦτα οὐ μόνον ἐπὶ τῶν ἀντικαταστάσεων εἰσὶ δυνατόν. Ἐξ ἐτέρου οἱ περὶ τῆς διακρίσεως ταύτης κανόνες τοῦ δικαίου ἐφαρμόζονται μόνον ἐπὶ τοῦ δικαίου, διότι οἱ δικαιοπραγούντες δύνανται καὶ τὸ φύσει ἄν. κατὰσῆσαι ἄν. ἀντικατάστατον (π.χ. ὁμολογῶ δοῦναι τὴν ἐν τῷ Δ. σάκκῳ σίτον) καὶ τανάπαλιν (π.χ. ἐμολογῶ δοῦναι ἐν αἰσθητῶν κτλ.), ὡς ἐπίσης δύνανται καὶ τὸν κύκλον τῶν ἄν. καὶ ὁρίσασιν εὐρύτερον ἢ στενότερον κτλ. [Δ.]

Ἀντικατηγορία (᾿Ρητορ.) ὁ ἔστιν ἀμοιβαία κατηγορία· ὅταν δὴλον ᾖ οἱ ἀντίπαλοι ἀντικατηγορῶσιν ἀλλήλων τὸ αὐτὸ ἀμάρτημα ἢ ἄλλος ἄλλο· καλεῖται δὲ τὸ δεύτερον τοῦτο figura concertativa. [Ι.Π.]

Ἀντικείμενα κῶλα (᾿Ρητορ.) καλοῦνται τῶν περιόδων τὰ κῶλα, ὧν ἡ αἰ. λέξις ἢ ἡ ἐννοία ἢ καὶ ἀμφοτέρω ἀντίκεινται πρὸς ἀλλήλα· «τῶ μὲν ἐπίπονον καὶ πολυκίνδυνον τὸν βίον ἐποίησε, τῆς δὲ περιδύσεως καὶ περιμάχητον τὴν φύσιν κατέστησε». Ἰσοκ. Ἐλέν. Ἐγκύμιον. «πλέων μὲν διὰ τῆς ὑπείρου, πεζεύων δὲ διὰ τῆς θαλάσσης». Πανηγυρ. [Ι.Π.]

Ἀντικείμενον ἐν λογικῇ σημασίᾳ καλεῖται πᾶν ὅτι νοεῖται ὡς αὐτοτελὲς καὶ ἀπεμονωτόν. Τοιαῦτα ἄν. εἶνε ἐκτὸς ἡμῶν αὐτῶν καὶ τῶν περὶ ἡμᾶς ἀμέσως ἀντιληπτῶν προσώπων καὶ πραγμάτων καὶ πᾶν ὅτι νοεῖται ὡς ὑπάρχον κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον· λοιπὸν τὰντικείμενα δυνατόν ἐμπειρίας, τὰντικείμενα τῆς πίστεως καὶ τῆς φιλοσοφικῆς θεωρίας (θεοί, ἄγγελοι, αἱ μονάδες τοῦ Λεϊβνίτιου), καὶ αὐτὰ τὰ πλάσματα τῆς φαντασίας (οἱ θεοὶ π.χ. τῆς μυθολογίας) καὶ ποιήσεις καὶ ἀναφοραὶ (π.χ. ἡ σκληρότης, ἡ ταχύτης, ὁ φθόνος)· λοιπὸν ἐν γένει πᾶν ὅτι ὑπόκειται εἰς τὴν πνευματικὴν ἐνέργειαν (αἰσθησίν, νόησιν κτλ.) ὑποκειμένου τινός. Ἐν μεταφυσικῇ σημασίᾳ ἄν. καλεῖται τὸ ἐξωτερικὸν πρᾶγμα. Πρὸς τὴν παράστασιν τοῦ ἐξωτερικοῦ πρᾶγματος (ἣν δὲν ὑπάρχει κατ' ἀρχὰς ἐν τῷ ἀνθρώπῳ) συντελεῖ ἡ προβολὴ τῶν αἰσθημάτων καὶ ἡ συνείδησις τῆς ἐξαρτήσεως τῶν αἰσθημάτων ἡμῶν ἐκ τινος θέσεως τοῦ χώρου ἐκτὸς ἡμῶν. Συμπλοκαὶ δὴλ. αἰσθημάτων, καίτοι τόπος αὐτῶν εἴη ἡ ψυχὴ, μετατίθενται εἰς τὸν ἐκτὸς κόσμον, συγχρόνως δὲ ἀποκρίνουν τὴν πείραν ὅτι, ἐὰν ἀποστρέψωμεν τὰ αἰσθητήρια ἀπὸ ὁρισμένης θέσεως τοῦ ἐκτὸς κόσμου, ἀφανίζονται τὰ αἰσθητά, ὅτι ἐπομένως ἐξαρτῶνται ταῦτα ἐκ τῆς θέσεως ἐκείνης. Ἄν. τὸ ἐκτὸς εἶναι καλεῖται τὸ ἀντικείμενον εἰς τὸ ἄν., τὸ σύμφωνον αὐτῷ. Ὅθεν θεωρεῖν τι ἀντικειμενικῶς σημαίνει γινώσκειν αὐτὸ καθ' ἑαυτό, κατὰ τὴν φύσιν καὶ ποιότητα αὐτοῦ· ὑποκειμενικῶς δὲ θεωρεῖν

αὐτὸ σημαίνει τὴν γνῶσιν καὶ παράστασιν τῆς σχέσεως αὐτοῦ πρὸς ἡμᾶς. Ἀντικειμενικὴ γνῶσις καὶ ἐκθεσις εἶνε ἡ σύμφωνος τῇ ἀληθείᾳ ποιότητι τοῦ ἀντικειμένου, ὑποκειμενικὴ δὲ ἡ σύμφωνος τῇ παραστάσει, ἣν ἐσχημάτισε περὶ αὐτοῦ τὸ ὑποκείμενον. [Χ.ΙΙδ.]

— (Γραμμ.) λέγεται ἐν τῇ συντάξει τὸ πρόσωπον ἢ πρᾶγμα ἣτοι τὸ κείμενον μὲν ἔξω τῆς τοῦ ὑποκειμένου ἐνεργείας τῆς διὰ τοῦ ῥήματος τῆς προτάσεως ἐκφραζομένης, δεχόμενον ὅμως αὐτὴν ἢ ἄλλως πῶς ὑπ' αὐτοῦ διατιθέμενον ἢ τὸ ἐν αὐτῇ τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ ὑποκειμένου ὑπάρχον καὶ ἐξ αὐτοῦ παραγόμενον. Διὰ τοῦτο διαίρεται τὸ ἀντικείμενον εἰς ἐξωτερικὸν καὶ ἐσωτερικὸν, οἷον «τύπτειν τὸν δοῦλον» «τύπτειν τριάντα πλήγας». Καὶ ἡ μὲν τοῦ ὑποκειμένου ἐνεργεία ἐκφράζεται διὰ τῶν ἐνεργητικῶν μεταβατικῶν ρημάτων, αὐτὸ δὲ τὸ ἄν. διὰ τῆς αἰτιατικῆς. (Βλ. Αἰτιατικὴ).

Ἄν. Ἐξωτερικὸν ἀντικείμενον. Ἀπειρα εἶναι τὰ ῥήματα τὰ δεχόμενα κατ' αἰτιατικὴν τὸ ἐξωτερικόν ἄν. Ἐνταῦθα ὅμως ἀναγράφονται τὰ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ἰδιόχοντα, ἄλλως δὲ συντασσόμενα εἰς τινὰς τῶν συγγενῶν γλωσσῶν. Καὶ τοιαῦτα εἶναι: 1) Τὰ ὠφέλιαν ἢ βλάβην σημαίνοντα λόγῳ ἢ ἔργῳ· οἷον· ἀδικεῖν τινα, ἀμύνεσθαι, βιάζεσθαι, βιάπτεσθαι, εὐεργετεῖν, εὐ λέγειν, εὐλογεῖν, εὐ ποιεῖν, κακοποιεῖν, κακοποιεῖν, κακοῦν, κακοεργεῖν, κακῶς λέγειν (ποιεῖν), λοιδορεῖν, μέμψασθαι, τιμωρεῖσθαι, ὑβρίζειν, ὠφελεῖν. — 2) Τὰ ἀπομακρύνουσιν, μὲν, μὴ μὴσεως κλ. σημαντικά, οἷον· ἀποδιδράσκειν, ἀπο-δια-φεύγειν, δραπέτευσιν, ζηλοῦν, ὀφθαλμ. καρτερεῖν, μένειν, μίμνεσθαι, ὑπομένειν κτλ. — 3) Τινὰ τῶν παθηματικῶν, οἷον· αἰδεῖσθαι τινα, αἰσχύνεσθαι, δεδιέναι, εὐλαβεῖσθαι, ὀφθαλμ. φοβεῖσθαι, φυλάττεσθαι. — 4) Ῥήματα τινα ἀρχικῶς ἀμετάβλητα λαμβάνοντα αἰτιατικὴν γίνονται μεταβατικά καὶ μάλιστα τὰ κινήσεως σημαντικά, ὅταν συντιθενται μετὰ προθέσεων· οἷον, ἰέναι ὁδόν, πλεῖν τὴν θαλάσσαν· διαβαίνειν τὸν ποταμὸν· παραβαίνειν τοὺς νόμους, ὑπερβαίνειν τὸ ὅρος κτλ. — 5) Διπλὴν αἰτιατικὴν, μίαν τοῦ ἐξωτερικοῦ ἄν. καὶ ἐτέραν τοῦ κατηγορουμένου λαμβάνουσι τὰ ῥήματα· αἰρεῖσθαι, ἀποδεικνύναι, ἡγεῖσθαι καθίστασθαι, καλεῖν, λέγειν, νομίζειν, ὀνομάζειν, ποιεῖν, προσκαλεῖσθαι, ὑπολαμβάνειν, χειροτονεῖν, κτλ. τινὰ τι. Τρεπομένων τῶν ῥημάτων τούτων εἰς τὴν παθητικὴν φωνὴν αἱ δύο αἰτιατικαὶ γίνονται ὀνομαστικαί, ὧν ἡ μία εἶνε ὑποκείμενον καὶ ἡ ἑτέρα κατηγορούμενον «Δαρεῖος Κύρον σατράπην ἐποίησε καὶ στρατηγὸς ἐ' αὐτὸν ἀπέδειξε» (Ξεν. Ἄν. 1, 1, 2.) «Κύρος σατράπην κατεπέμψθη στρατηγὸς δὲ καὶ ἀπέδειχθη». (Ἄν. 1, 9, 7.) — 6) Διπλὴν αἰτιατικὴν ἐξωτερικοῦ ἄν. προσώπου καὶ πρᾶγματος λαμβάνουσι τὰ ῥήματα αἰτεῖν, ἀμεινύναι, ἀπατεῖν, ἀπακρύπτειν, ἀποστει-

ρεῖν, ἀφαιεῖσθαι, διδάσκειν, εἰσπράττειν, ἐκ-
δύειν, ἐνδύειν, ἐρωτᾶν, ἀνα-ὑπο-μινῆσκειν,
παιδεύειν, πράττεσθαι, στερίσκειν, συλᾶν τινά
τι· ἐνίοτε ἢ τῶν τοιοῦτων ῥημάτων σύνταξις
ποικίλλει, οἷον, αἰτεῖν τινά τι-καὶ αἰτεῖν (αἰ-
τεῖσθαι) τι παρὰ τινος-ἐρωτᾶν τινά τι-καί, ἐ-
ρωτᾶν τινά περί τινος. — Τρεπομένης τῆς συν-
τάξεως εἰς παθητικὴν μόνον ἢ τοῦ προσώπου
αἰτιατικῇ γίνεται ὀνομαστική, ὑποκειμένην
ἢ δὲ ἑτέρα μένει, οἷον· οἱ παῖδες διδάσκονται
μουσικὴν — ἀφῆρμαι τὰ θπλά — ἐρωτῶμαι τὴν
γνώμην, τοῦτο τὸ ἐρώτημα.

Β') Ἐσωτερικὸν ἀντικείμενον.
Πλεῖστα μεταθετικά καὶ ἀμετάθετα ῥήματα
λαμβάνουσι τὸ ἐσωτερικόν Ἀ. εἶναι δὲ τοῦτο·
1) ἦτοι ὄνομα τῆς αὐτῆς ῥίζης ἐν μὲ τὴν τοῦ
ῥήματος, ὅτε συνήθως λαμβάνει καὶ τινά προσ-
διορισμὸν ἐπιθετικόν ἢ ἄλλον τινά ἢ συνώ-
νυμον πρὸς τὴν τοῦ ῥήματος ἔννοιαν, οἷον· κα-
κίστην δουλειαν δουλεύειν-νίκην νικήσαι λαμ-
πράτην-τὴν ἐναντίαν νόσον νοσεῖν-μέγιστον
πολεμὸν πολεμεῖν-Ταντάλου φόβον φοβεῖσθαι-
βαθὺν ὕπνον καθεύδειν-γάμους ἐστίν-αὐτάδιον
ἀγωνίζεσθαι-ναυμαχίαν νικᾶν-πομπὴν πέμπειν
-φυλακὰς φυλάττειν-δίκην διώκειν (σχημα-
-τυμολογικόν). — 2) Ἀντὶ τῆς αἰτιατικῆς τοῦ
οὐσιαστικοῦ καίται ὡς Ἀ. ἢ τοῦ ἐπιθέτου ἢ τὸ
οὐδέτερον δεικτικῆς ἀντωνυμίας, οἷον· Ὀλύμ-
πια νικᾶν· Ὀλυμπικὴν νίκην νικᾶν-σωτήρια
θύειν=θυσιαν πρὸς σωτηρίαν-ἤδὴ γελᾶν=ἤδὴ
γέλωτα — θεινᾶ ὑβρίζεισθαι=δεινὴν ὕβριν·
-τοῦτο ἀπορῶ-τοῦτο ὕμνων δέομαι=ταύτην
τὴν ἀπορίαν κλ.—3) Αἰτιατικὰ τοῦ ἐσωτερι-
κοῦ καὶ ἐξωτερικοῦ Ἀ. Κατὰ τὴν σύνταξιν
ταύτην ἦτε αἰτιατικὴ τοῦ ἐσωτερικοῦ Ἀ. καὶ
τὸ ῥήμα ἀποτελοῦσι τρόπον τινά μίαν ἔννοιαν
συνθέτου ῥήματος καὶ διὰ τοῦτο προσλαμβάνει
καὶ ἐξωτερικὸν ἀντικείμενον, οἷον· πολλὰς
αἰτίας τινὰ αἰτιάσθαι-γραφεῖν γράφεσθαι (διώ-
κειν) τινά-εὐεργεσίαν εὐεργετεῖν τινά-λέγειν,
ποιεῖν τινά ἀγαθόν, κακόν τι· ὅταν τραπῇ ἢ
σύνταξις εἰς παθητικὴν, ἢ αἰτιατικὴ τοῦ ἐσω-
τερικοῦ Ἀ. μένει οἷον· μεγάλην κρίσιν κρίνε-
ται-ἄλλην εὐεργεσίαν εὐεργετηθεῖς-πάσαν θε-
ραπείαν θεραπεύμενος. [I.I.]

Ἀντικένσωρ. Ἐξ ἐρμαφροδίτου συν-
θέσεως τῆς Ἀντὶ καὶ τοῦ λατίν. Censor.
Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἐσῆμαινεν τὸν νομοκλῆ-
καθ' Ἡσύχιον ὕστερον δὲ καὶ εἰς ἄλλας ἐξέπεσε
σημασίας, οἷον «Ἀντικένσωρ, ἀντιγραφεύς»
καὶ «ἀντιγραφεὺς διαθήκης» (Δουκαγγ. Γλωσσ.)
καί· «Χρὴ ἐν ταῖς τῶν ποταμῶν διαβάσειν
ἢ ἄλλων δυσχερῶν χωρίων ἀγνώσκειν τοὺς ἀν-
τικένσωρας προσλαμβάνειν, καὶ δοκιμάσαντας
πρότερον τοὺς τόπους ἀπὸ κηρύλλειν τῇ στρα-
τηγῇ τὰ τοῦ τόπου» (αὐτ.). [I.Σ.]

Ἀντίκλεια. Θυγάτηρ τοῦ Αὐτολύκου,
γυνὴ τοῦ Λαέρτου, ἐξ οὗ ἐγέννησε τὸν Ὀδυσ-
σεα. Ἀμέθανε πρὸ τῆς ἐπανόδου τοῦ Ὀδυσ-

σεως εἰς τὴν Ἰθάκην, ἐκ λύπης διὰ τὴν ἄδη-
λον τύχην τοῦ υἱοῦ, κατὰ τινά δὲ μεταγενέ-
στερον μῦθον ἐγένετο αὐτόχειρ. Κατὰ τινος ἢ
Ἀ. ἐγέννησε τὸν Ὀδυσσεα ἐκ τοῦ Σισύρου,
τοῦ «κερδίστου ἀνδρῶν», ἐγκυον δ' οὕτως ἐ-
λαβεν αὐτὴν γυναῖκα ὁ Λαέρτης. [II.]

Ἀντικλειδῆς. Ἀθηναῖος ἱστοριογράφος,
ἀκμάσας πιθανῶς περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ Γ' αἰῶ-
νος π.Χ. Ἐγγράφη «περὶ Ἀλεξάνδρου», «Δη-
λιακά» «Ἐξηγητικά» ἦτοι περὶ παλαιῶν θρη-
σκευτικῶν συνηθειῶν, καὶ «Νόστους» εἰς πολλὰ
βιβλία. Τούτων ὀλίγιστα μόνον ἀποσπάσματα
σῴζονται. [II.]

Ἀντίκλητος. Καλεῖται ἐν τῇ πρα-
κτικῇ τῶν δικαστηρίων τὸ ἐγγράφον, δι' οὗ
παρεχεται τινὶ τὸ πένιας εὐεργετήματα
(ἰδ. λ.), λαβὼν τὸ ὄνομα τοῦτο ἐκ τοῦ πληρε-
ξουσίου καὶ ἀντικλήτου (ἰδ. λ.), ἐν διο-
ρίζει ἐκδίδους τὸ Ἀ. ὑπὲρ τοῦ πένιτος δια-
δίκου. Τὸ ὄνομα ἀποδοκιμάζεται (Οἶκον Ἐγγ.
§ 62 σημ. 3), ἀλλ' ἴσως ἀδίκως, διότι ναὶ
μὲν ὁ ἐν τῷ ἐγγράφῳ τούτῳ διοριζόμενος ἀν-
τικλήτος ἔχει τὰ αὐτὰ καὶ πᾶς δικαστι-
κὸς πληρεξούσιος δικαιοῦματα, ἀλλ' ὁ πένιτος
διάδικος πληρεξούσιον μὲν ἕτερον δύναται νὰ
διορίσῃ (ἀπόφ. Ἀρ. II. 322 τοῦ 1805), ἀμφί-
βολον ὅμως ἀν καὶ ἕτερον ἀντίκλητον. Τὸ Ἀ.
ἐκδίδεται παρὰ τοῦ εἰσαγγελέως τοῦ ἀρμο-
δίου τῇ δίκῃ δικαστηρίου ἐφ' ὅσον δ' ὑπῆρχον
ἐμποροδίκαια παρὰ τοῦ προέδρου αὐ-
τῶν, εἰ δ' ἐν ταῖς εἰρηνοδικαίαις παρὰ τοῦ εἰ-
ρηνοδίκου. Ἐν αὐτῷ δὲ πλὴν τοῦ πληρεξου-
σίου καὶ ἀντικλήτου, οἷος συνήθως διορίζεται
ὁ κατὰ τὸ ἄρθρ. 220 § 3 ἀναφερόμενος δικη-
γός, ὁ ἐκδίδους διορίζει καὶ ἕνα συμβολαιο-
γράφον καὶ ἕνα ἢ πλείονας δικαστ. κλητῆρας·
ἀπαντα δὲ τὰ πρόσωπα ταῦτα ὀφείλουσιν ἐπι-
τε πειθαρχικὴ καὶ ποινικὴ τιμωρίαν (ἄρθρ. 480
Ποιν. Ν.) νὰ προσφέρωσι τὰς ὑπηρεσίας τῶν
τῷ πένιτι διαδίκῳ, τὸ δ' Ἀ. χρησιμεύει ὡς
πρὸς τὴν δικηγόρον καὶ ὡς πληρεξούσιον ἐγ-
γράφον (ἄρθρ. 221. 222 Πολ. Δικ.). Περὶ
τῶν ὄρων τῆς ἐκδόσεως Ἀ. ἰδ. λ. Πενία εὐε-
ργετήματα. [Δ.]

Ἀντίκλητος, κατὰ τὴν Πολιτ. δικο-
νομίαν, ἐστὶν ὁ εἰδικὸς ἐν τῇ δίκῃ ἀντιπρό-
σωπος τοῦ διαδίκου, ὁ μὴ ἔχων ἀνάγκην νὰ
κέντηται τὰς ιδιότητας τοῦ πληρεξου-
σίου, τὰς ἐν τῷ ἄρθρ. 91 Πολιτ. Δικον. καὶ
οὗ ὁ προσρισμὸς συνίσταται εἰς τὸ «νὰ γίνων-
ται εἰς αὐτὸν ἔλαι αὐτὰ τὴν διάρκειαν
«τῆς διαδικασίας κοινοποιήσεις καὶ ἄλλαι ἐπι-
«δόσεις», ἄρα ἐστὶν ἀντιπρόσωπος λαὶν περι-
ορισμένος, ἀναγκῆς δὲ μόνον ὅταν ὁ ἀρχό-
μενος δίκης τινός, εἴτε ὡς ἐνάγων, εἴτε ὡς
ἐναγόμενος ἢ δυνάμενος διὰ πράξεώς του νὰ
προκαλέσῃ τὴν γένεσιν δίκης (π.χ. διὰ κοινο-
ποιήσεως ἐπιταγῆς ἄρθρ. 863 Πολ. Δικ.)
κατοικῇ ἢ διαμένῃ ἔπου δῆποτε ἐκτός τῆς ἐ-

δρας τοῦ δικάζοντος δικαστηρίου (ἄρθρ. 148 Πολ. Δικ.), ἡ ἀπολύσις τοῦ πενήτας ἐυεργετήματος. Ἀλλ' ὁ μὲν διορισμὸς τοῦ Ἀ. ἐπὶ τῆς περιπτώσεως τῆς διαφόρου διαμονῆς ἢ κατοικίας δὲν ὑποχρεοῖ τὸν ἀντιδικὸν τοῦ διορισάντος αὐτὸν νὰ κοινοποιῇ τὰ δικόγραφα τῇ Ἀ., δύναμενος νὰ κοινοποιῇ αὐτὰ ἀπ' εὐθείας τῇ ἀντιδικῇ, ἢ δὲ παρὰλειψας τοῦ διορισμοῦ Ἀ., ὁσάκις εἶναι ἀναγκαστός, ἐπὶ μὲν τῶν συνοπτικῶν καὶ ἐμπορικῶν δικῶν χορηγεῖ τῇ ἀντιδικῇ τοῦ παραλειπόντος τὸν διορισμὸν τὸ δικαίωμα τοῦ κοινοποιεῖν τὰ διαφορά τῆς δίκης ἐγγράφα τῇ γραμματεῖ τοῦ οἰκείου δικαστηρίου, ἐπὶ δὲ τῶν συνήθων (ιδ. λ.) νὰ κοινοποιῇ τὰ ἐγγράφα εἰς τὸν ἀντιδικὸν ἀπ' εὐθείας καὶ νὰ ζητήσῃ παρ' αὐτοῦ τὴν πληρωμὴν τῶν ἐνεκα τούτου γενεμένων ἐξόδων καὶ ζημιῶν· ἐάν δ' ὁ παραβάτης εἶναι δικηγόρος, ὑποβάλλεται καὶ εἰς πρόστιμον 10—30 δραχμ. (ἄρθρ. 150 Πολ. Δικ.). Ὁ διορισμὸς δὲ τοῦ Ἀ. γίνεται ἐπὶ μὲν τῶν συνήθων δικῶν διὰ τῶν ἐν τῇ προδικασίᾳ ἀνταλλακτικῶν μεταξὺ τῶν διαδίκων ἐγγράφων, ἐπὶ δὲ τῶν συνοπτικῶν καὶ ἐμπορικῶν καὶ ἐπ' ἀκροατηρίου, γινεμένης μνείας ἐν τοῖς πρακτικοῖς, ὅτε ὁμῶς καθίσταται περιττός, ἐάν ἡ δικαστικὴ ἀπόφασις ἐδημοσιεύθῃ εἰς τὴν πρώτην ἐκδόσιν τῆς υποθέσεως (ἄρθρ. 148, 149 Πολ. Δικ.). Αἱ κοινοποιήσεις πρὸς τὸν Ἀ. γίνονται ὡς αἱ πρὸς τὸν διάδικον καὶ ἔχουσι τὰς αὐτὰς συνεπείας, ὡσεὶ ἐγίνοντο ἀπ' εὐθείας πρὸς τοῦτον (ἄρθρ. 151, 152 Πολ. Δικ.), κατὰ δὲ τὴν κρατούσαν νομολογίαν τὴν ἰδιότητα τοῦ Ἀ. ἔχει ἀναγκαιῶς καὶ πᾶς δικαστικὸς πληρεξούσιος, ἀναλόγως τῶν πράξεων τῶν ἀνηκουσῶν εἰς πᾶν δικαστήριον, οὗ ἐνώπιόν ἐστι πληρεξούσιος. Ἡ ἀντιπροσωπεία τοῦ Ἀ. παύει δι' αὐτὸς λόγους καὶ ἡ τοῦ δικαστ. πληρεξουσίου π.χ. διὰ τοῦ θανάτου, τῆς περατώσεως τῆς δίκης, δι' ἣν εἶχε διορισθῇ κτλ. (ἄρθρ. 152, 102 Πολ. Δικ.). [Δ.]

Ἀντικλινῆς (Γ α ω λ.). Στελιδώσεις ἢ πτυχαὶ χώρας τινὲς ἐκ διαφόρων ὑδατογενῶν πετρωμάτων συνισταμένης ἐκδηλοῦνται διὰ τῆς κυρτώσεως ὅτε μὲν τῶν ἄκρων, ὅτε τῶν κεντρικῶν μερῶν τῆς χώρας ταύτης. Καὶ κατὰ μὲν τὴν κύρτωσιν τῶν ἄκρων ἡ χώρα καθίσταται πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν αὐτῆς κοίλη, κατὰ δὲ τὴν τῶν κεντρικῶν μερῶν κυρτή. Καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν ἡ μορφή τῆς στρώσεως τῶν στρωμάτων καλεῖται συγκλινὴς, εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἀντικλινὴς. Αἱ πλευραὶ κοιλώματος ἢ κυρτώματος καλοῦνται πτέρυγες. Καὶ εἰς μὲν τὸ κοίλωμα αἱ πτέρυγες κλίνουν πρὸς τινὰ ἐν τῇ μέσῃ γραμμῇ, ἣν συγκλινὴ καλοῦσιν, εἰς δὲ τὸ κύρτωμα ἀποκλίνουν ἀπὸ τινος γραμμῆς ἀντικλινὸς καλούμενης. Διὰ τοῦτο καὶ ἐπιμήκης τις κοιλίς παρὰλληλος πρὸς τὸ

κύρτωμα καλεῖται ἀντικλινὴς μέν, ἀντὶ τῶν στρωμάτων τῶν πτερύγων αὐτῆς ἀποκλίνουσι τοῦ ἐδάφους αὐτῆς, συγκλινὴς δέ, ἀν συγκλίνουσι, καὶ ἰσοκλινὴς, ἀν ἔχουσι τὴν αὐτὴν πρὸς τὸν ὀρίζοντα κλίσιν. [Κ.Μ.]

Anti-cornlaw-league
ἐκλήθη ὁ ἐν Μαγχεστρίχ, λήγοντος τοῦ ἔτους 1838, ἰδρυθεὶς σύνδεσμος κατὰ τοῦ δασμοῦ τῶν δημητριακῶν καρπῶν, εἰς ὃν ὀφείλεται κατὰ πρῶτον καὶ κύριον λόγον ἡ ὄρεσις τοῦτου ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ ὅστις συνετέλεσεν οὖν ὀλίγον εἰς τὴν ἐπικράτησιν τοῦ συστήματος τοῦ ἐλευθέρου ἐμπορίου ἐν τῇ χώρᾳ ἐκεῖνη, συστήματος, ὅπερ καὶ ἐπὶ τῆς ἡπειρωτικῆς Εὐρώπης. Ἰδίᾳ ἐπὶ τῆς Πρωσίας καὶ τῆς Γαλλίας ἐπέδρασε μεγάλως, μεσούντος τοῦ ἐνεστώτος αἰῶνος.

Ὁ κυρίως ἰδρυτὴς τοῦ συνδέσμου καὶ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ εἰπὲν τῆς ὁλῆς ὑπ' αὐτοῦ προκληθείσης κινήσεως ὑπῆρξεν ὁ Ρίχαρδος Κόβδεν, ἐνθερμὸς ὀπαδὸς τοῦ ἐλευθέρου ἐμπορίου, ὑπὲρ οὗ μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκεῖνης εἶχε δημοσιεύσῃ διαφόρους πραγματείας. Προϊσταμένος ἐν ἔτει 1838 τοῦ ἐν Μαγχεστρίχ ἐμπορικῶν ἐπιμελητηρίου ὑπέβλεπεν εἰς τοῦτο αἰτησὶν τινὰ διὰ τὸ κοινοβούλιον ὑπὲρ τῆς ἐλευθέρως εἰσαγωγῆς τῶν τροφίμων, ἣν ὑπεστήριξε μετ' εὐγλωττίας ἐκτάκτου καὶ ἥτις, γενεμένη ἀποδεκτὴ ὑπὸ τοῦ σπουδαιστάτου ἐκείνου σωματείου ἐνεποίησε βαθεῖαν ἐντύπωσιν εἰς τὴν χώραν. Σαγηνεύσας δὲ ὑπὲρ τῆς γνώμης τοῦ τοῦ κυριωτάτους βιομηχάνους τῆς Μαγχεστρίας, ἰδρύσας μετ' αὐτῶν τὸν σύνδεσμον, ὑπὲρ οὗ κατεβλήθησαν εὐθὺς ἐν τῇ πρώτῃ αὐτοῦ συνεδριάσει τρεῖς χιλιάδες λίραι στερλίναι. Ἀρχομένου τοῦ ἔτους 1839, συνεκάλεσεν ὁ Κόβδεν εἰς συνέλευσιν ἐν Μαγχεστρίχ ἀντιπροσώπους ἐξ ὅλων τῶν βιομηχανικῶν διαμερισμάτων τῆς Ἀγγλίας, οἵτινες ἀπεφάσισαν νὰ διοργανώσωσι σιστηματικὴν προπαγάνδαν ἐν τῇ χώρᾳ ὑπὲρ τῆς ἐλευθέρως εἰσαγωγῆς τῶν τροφίμων διὰ τῆς ἐκαταχρῶς αὐτῆς ἰδρύσεως τοπικῶν κομιτῶν. Βίς ὀπαδὸς τοῦ ἐλευθέρου ἐμπορίου, ὁ βουλευτὴς Βίλλιερς ὑπέβαλε τότε εἰς τὸ κοινοβούλιον κατὰ ψεδρουάριον τοῦ 1839 πρότασιν νόμου περὶ καταργήσεως τοῦ δασμοῦ τῶν δημητριακῶν καρπῶν, ἣν ὑπεστήριξε συνέλευσις ἐκ 300 ἀντιπροσώπων τῶν τοπικῶν κομιτῶν τοῦ συνδέσμου, συγκληθεῖσα ἐπὶ τούτῳ εἰς Λονδίνον. Ἀλλ' ἡ πρῶτος αὕτη ἀπερρίθη διὰ ψήφων 344 κατὰ 197.

Ἡ πρώτη ὁμῶς αὕτη ἀποτυχία οὐ μόνον δὲν ἀπήλπισεν, ἀλλὰ καὶ ἐπεθάρρυνε τὸν σύνδεσμον εἰς δραστηριωτέραν ἐνέργειαν. Ἐκτοτε ἤρξατο ὁ Κόβδεν περιοδεύων τὴν χώραν καὶ ἀγορεύων πανταχοῦ αὐτῆς ὑπὲρ τῆς ἐλευθέρως εἰσαγωγῆς τῶν αἰτηρῶν. Τὸ παράδειγμά του ἐμιμήθησαν καὶ ἄλλα διαπρεπῆ τοῦ συνδέσμου μέλη, ἐν οἷς διακρίνεται ὁ Ἰωάννης Μπράιτ.

Εἰς διάδοσιν τῶν ἀργῶν του συνετέλεσαν οὐκ ὀλίγον καὶ οἱ ἐπὶ ταύτῃ μισθοδοτούμενοι ὑπὸ τοῦ συνδέσμου ἀπόστολοι. ὑπὲρ τῶν οἱ σιδηρόδρομοι προέδρουν εἰς μεγάλην ἐκπτώσιν τῶν εἰσιτηρίων, πρὸς δὲ πολλὰι πραγματοποιεῖται καὶ διατριβαί, συνηγοροῦσαι ὑπὲρ τῶν ἀργῶν του καὶ διανεμέμεναι καθ' ἑκατοστὸν χιλιάδων ἀντιτύπων εἰς τὸν λαόν, καὶ τέλος ἡ τῷ 1839 ἐν Μαγχεστρία ἰδρυθεῖσα ἐφημερίς «Anti-cornlaw-circular», ἡ μετὰ δύο ἔτη μετονομασθεῖσα «Anti-breadtax-circular». Οἱ μεγάλοι βιομήχανοι τῆς χώρας ἐνεκολλώθησαν τὸ κίνημα. Κατὰ μικρὸν ἐκηρύχθησαν ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ ἡ τῶν αὐτῶν τάξις, τὸ μέγα ἐμπόριον, οἱ ἐνοικιασταὶ τῶν μεγάλων ἀγορικῶν κτημάτων καὶ αἱ ἐργατικαὶ τάξεις. Ἐκτοτε ἤρξαντο αἱ ἀρχαὶ τοῦ συνδέσμου νὰ ἐπιδρῶσι καὶ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ κοινοβουλίου καὶ δὴ οὐ μόνον ἐπὶ τῶν φιλελευθέρων, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν συντηρητικῶν. Ὁ πρωθυπουργὸς τούτων Ροβέρτος Πήλ υπέβαλε τῷ 1842 νομοσχέδιον, καταργοῦν πάντα δασμὸν ἐπὶ τῆς εἰσχυγῆς τοῦ κρέατος καὶ τῶν κτηνῶν καὶ ἐλαττοῦν τὸν τῶν σιτηρῶν. Ἡ ἐπιψήφισις τοῦ νομοσχεδίου τούτου ἐπεθάρρυνεν ἐτι μᾶλλον τὸν σύνδεσμον, οὗ τὰ δύο διαπρεπέστατα μέλη, ὁ Κόδδεν καὶ ὁ Μπράιτ, ἀπὸ τοῦ 1841 παρεκάλετο ἐν τῷ κοινοβουλίῳ. Αἱ ὑπὲρ αὐτοῦ ἐτήριαι εἰσφοραὶ ἀνέρχοντο ἔκτοτε εἰς 50 χιλ. λιρῶν. Αἱ ἐνέργειαι τοῦ ἐπετάθησαν καταπληκτικῶς καὶ ἠνάγκασαν ἐπὶ τέλος τὸν Πήλ τῷ 1846 νὰ υποβάλῃ νομοσχέδιον, καθ' ὃ, ἐλαττοῦμένων τῶν δασμῶν τῶν δημητριακῶν καρπῶν βαθμῶδιν κατὰ τὰ τρία πρῶτα ἔτη, θὰ ἐπῆρχετο εἰς τὴν τελείαν κατάρρησιν τῶν. Τὸ νομοσχέδιον ἐπιψηφίσθη μετὰ μακρᾶς καὶ θερμῆς συζητήσεως, καθ' ἣς ὁ Πήλ ὡμολόγησεν ὅτι ἡ νῦν μεταρρυθμῖσις ὠρεῖλετο κατὰ πρῶτον καὶ κύριον λόγον εἰς τὴν ἀκαταπύνητον ἐνέργειαν τοῦ Κόδδεν, διὰ ψήφων 317 κατὰ 240. τῆς πλειονοψηφίας ἀπαιτισθείσης ἐκ τῶν ἀντιπολιτευομένων Οὐίγων καὶ μέρους τῶν ὑπουργικῶν Τόρεων. — Ἐκ τῶν πολλῶν περὶ συνδέσμου ἔργων ἤξια ἰδιαίτερας μνείας ὑπολαμβάνομεν τὰ ἐξῆς: Richelot, Histoire de la réforme commerciale en Angleterre, 2 τ. Παρίσι: 1885. — Bastiat, Cobden et la Ligue en l'agitation anglaise pour la liberté du commerce, Παρίσι: 1845. — Speeches on questions of public policy by R. Cobden ed. I. Bright and I. Th. Rogers, 1870. — I. Morley, The Life of R. Cobden, Λονδίνον 1870. — Handwörterbuch der Staatswissenschaften ἐν λ. Anti-cornlaw-league, Μόναχον 1889. [Ε.]

Ἀντικώστη. Νῆσος ἐν τῇ κόλπῳ τοῦ Ἀγίου Λαυρεντίου πρὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ ποταμοῦ τούτου, ἀνήκουσα εἰς τὴν ἐν Β. Ἀμε-

ρικῇ ἀγγλικῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Νέας Γῆς, ἔχουσα δὲ μῆκος 220 χμ. πλάτος 50 χμ. καὶ ἐμβαδὸν 8150 χμ. [Π.Π.]

Ἀντικώθηρα. Βλ. Αἴγιλα.

Ἀντικωμάτωσις. Βλ. Ἀλληλοτυπία.

Ἀντίκυρα. 1) Ἀρχαία φωνικὴ παραθαλασσία πόλις καὶ ἐμώνυμος κῆπος ἐν τῇ Κορινθιακῇ, παρὰ τὸ σημερινὸν χωρίον Ἀσπρά Σπίτια, παρὰ τὸ ὅποιον σφίζονται καὶ τὰ θεμέλια τῶν τειχῶν τῆς ἀρχαίας πόλεως. Ἡ Ἀ. καταστραφεῖσα κατὰ τὸ τέλος τοῦ Φωκικοῦ πολέμου ἀνεκτίσθη μετ' οὐ πολὺ, ἔπειτα δὲ πάλιν δις ἑάλω ἐν τῷ πολέμῳ τῶν Μακεδόνων καὶ τῶν Ρωμαίων, τὸ μὲν πρῶτον ὑπὸ Τ. Κοίντου Φλαμινίου, τὸ δεύτερον δ' ὑπὸ Ὀστίλιου. Διατηρεῖτο δ' ἐν ἀκμῇ μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Πausanias, ὅστις περιγράφει τὰ ἱερὰ καὶ τὰ γυμνάσια αὐτῆς. Ἀλλ' ὀνισμαστὴ ἦτο ἡ Ἀ. μάλιστα διὰ τὸν ἐν ταῖς ὑπὲρ αὐτὴν ὅρεσι καὶ τὸ πάλαι καὶ νῦν φυόμενον ἐλλέβορον, οὗ ἡ ρίζα σκευαζομένη ἐν τῇ πόλει ἐθεωρεῖτο ὡς ἀριστον καθάραιον, καὶ διὰ τοῦτο πολλοὶ ἀπεδήμιον ἐκεῖτε χάριν καθάρσεως καὶ ὁραπείας.

2) Ἀρχαία πόλις κατὰ τὸν Μαλιακὸν κόλπον, ἐπὶ τῇ δεξιᾷ ὄχθῃ τοῦ Σπερχεῖος καὶ ἐν ταύτῃ ἐφύετο ἐλλέβορος. [Π.]

Ἀντιλεγόμενα (Θεολ.) Βλ. Κανόν.

Ἀντίληψις καλεῖται ἡ προδεδημένη (βλ. Προβολή) ἐποπτεία, ἡ ἐποπτεία ἡ συνοδευομένη ὑπὸ τῆς παραστάσεως ὅτι τὸ ἐποπτευθὲν εἶνε ἐξωτερικὸν πρᾶγμα, ἀντίκειμενον. [Χ.Πδ.]

— (Ρητορ.) Εἰς τὸ λογικὸν γένος τῆς στάσεως ἀνήκει ἡ καλούμενη ποιότης ἡ δικαιολογία· αὕτη διακρίνεται πάλιν εἰς δικαιολογίαν κατ' ἀντίληψιν καὶ εἰς δικαιολογίαν κατ' ἀντίθεσιν. Καὶ καλεῖται μὲν ἀντίληψις, constitutio iudicialis absoluta, ὅταν ὁ ψεύγων ὁμολογῇ μὲν τὴν ἀποδεδομένην αὐτῷ πρᾶξιν, ἀλλὰ παρίστα αὐτὴν ἐπιτροπυμένην ὑπὸ τῶν νόμων ἢ τῆς ἡθικῆς ὡς ἀνεύθυνον· ὅταν δὲ ὁ ψεύγων ὁμολογῇ τὴν πρᾶξιν αὐτοῦ ὡς ἀμάτημα, ὅμως ζητῇ νὰ ἐπιρρίψῃ ἀλλαγὴν τὴν εὐθύνην, τότε καλεῖται ἀντίθεσις, constitutio iudicialis assumptiva. [Π.Π.]

Ἀντιλέβανος (ἀραβ. Τζέβλ - Ἔς Σχερκί, ἥτοι Ἡ νατολικά οὐν ἔρος). Ὀροσειρὰ τῆς Συρίας, διήκουσα ἀπὸ ΒΔ πρὸς τὸ ΝΑ παραλλήλως σχεδὸν τῷ δυτικωτέρῳ αὐτῆς Λιβάνῳ, ἀπὸ τοῦ ὁποῦ χωρίζεται διὰ τῆς Κοίτης Συρίας. Ὁ Ἀ. ἔχει τὴν Ἀν. αὐτοῦ κλιτὸν λεκαλομένην ὑψώρειας βλαστήσεως, αἰγερῶν ἰδίων καὶ κέδρων, καταλήγει δὲ ΝΑ. εἰς τὸ Μέγα Ἑρμούων (2860 μ.), ἀπὸ τῆς Μ. κλιτύος τοῦ ὁποῦ πηγάζει ὁ Ἰορδάνης. [Π.Π.]

Ἀντίλλαξ. Μέγα οὐμπλεγμα νησῶν, καί-

μένων μεταξύ τῆς Β. καὶ τῆς Ν. Ἀμερικῆς. Ἐκτείνονται ἀπὸ τοῦ κόλπου τοῦ Παρία παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ὀρινόκου ἄχρι τοῦ πορθμοῦ τῆς Φλωρίδας κατὰ τὴν Ν. ἐσχάτην τῶν Ἠνωμ. Πολιτειῶν τῆς Β. Ἀμερικῆς, περι- κλείουσι διὰ μακρὰς καμπύλης τοῦ Μεξικανικοῦ κόλπου καὶ τὴν Θάλασσαν τῶν Ἀντιλλῶν (ἡ Καραϊβικήν). Ἐ- χουσιν ἐν συνόλῳ ἐμβαδὸν 228 662 τ.μ. καὶ περὶ τὰ 5 ἑκατομ. κατ. Διαιροῦνται εἰς δύο ἰδιαίτερα συμπλέγματα: τὸ τῶν Μεγάλων καὶ τῶν Μικρῶν Ἀ. Τὸ τῶν Μεγάλων Ἀ. ἀποτελοῦσιν αἱ τέσσαρες νῆσοι: Κούβα, Αἴτη, Ἰαμαϊκὴ καὶ Πορτορικὸν μετὰ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτῶν· τὸ δὲ τῶν Μικρῶν Ἀ. 50 περίπου νῆσοι κείμεναι τοξοειδῶς μεταξύ 100—190 Β. πλ. Αἱ νῆσοι αὗται ἔχουσιν ἐπὶ τὰ ἄξια λόγου ἡφαίστεια· αἱ ὑψηλότεραι δὲ κορυφαὶ τῶν ὄρεων τῶν εἶναι: ἡ Σιέρρα-Μέστρα (2 375 μ.) καὶ ἡ Σιέρρα δὲ λ Κόδρε ἐν Κούβᾳ καὶ τὸ Κουαντοῦν Ὀροζ (2 370 μ.) ἐν Ἰαμαϊκῇ. — Αἱ Μικραὶ Ἀ. διαιροῦνται εἰς Προσηνέμους καὶ Ὑπερηνέμους νήσους. Ὑπὸ τῶν Ἰσπανίων ὅμως πᾶσαι αἱ Μικραὶ Ἀ. ἀπὸ τοῦ Πορτορικου ἄχρι τῆς Ταβάρου καλοῦνται Προσηνέμοι (Islas-barlo-vento). Τὸ θερμότερον κλίμα τῶν νήσων τούτων συγκιρνεῖται ὑπὸ τῆς θαλασσίας αὔρας. Ὁ οὐρανὸς εἶναι αἰθριώτατος καὶ τὸ ἔδαφος ἐκτάκτως γόνυμον. Κατὰ τὸν Ἀπρίλιον καὶ Μάιον πίπτου- σιν αἱ ἐκριναὶ βροχαί· ἀπὸ δὲ τοῦ Αὐγούστου ἄχρι τοῦ Ὀκτωβρίου αἱ βρογαὶ εἰς φθινοπωριναί, ὅτε καὶ τὸ θερμόμετρον δεικνύει 45° ἑκ. Παράγουσι καφέ, σαχαροκάλαμον, καπνὰ, ἰνδι- κόν, βάμβακα, ἀποικιακά, ἀραβόσιτον, ἀνανάς, ἐλαίαν κτλ. — Ἀπὸ Ἰουλίου ἄχρι Ὀκτωβρίου συμβαίνουσιν ἐκεῖ πολλαὶ καταιγίδες καὶ ἐπι- πολάζει συνήθως ὁ κίτρινος πυρετός. — Αἱ νῆσοι αὗται ἀνεκαλύφθησαν πρῶτον ὑπὸ τοῦ Κολόμβου, ὅστις ὠνόμασεν αὐτάς Δυτικὰς Ἰνδίας. — Τὸ ὄνομα Ἀντιλλὰς ἀναφέρεται τὸ πρῶτον ἐν βιβλίῳ τοῦ 1493, ἀλλ' ἄδελφον ἀπὸ τότε κατέ- στη κοινόν. Αἱ Μικραὶ Ἀ. λέγονται καὶ Καραϊβικαὶ νῆσοι. — Αἱ Ἀ. μετὰ τῶν πρὸς Β. μεταξύ τοῦ Ἁγίου Δομίγγου καὶ τοῦ ἀκρωτηρίου τῆς Φλωρίδας κείμενων Βα- χαμῶν καλοῦνται συλλήδην Δυτικαὶ Ἰνδίαί. — Ἐκ τῶν νήσων τούτων μόνῃ ἡ Αἴτη εἶναι ἀνεξάρτητον Κράτος· αἱ δὲ λοι- παὶ Εὐρωπαϊκαὶ ἀποικίαι. [Π.Π.]

Ἀντιλόπη (Ζωολ.). Γένος τῶν ἀρτι- οδακτύλων ζώων, χαρακτηρίζμενον ἐκ τοῦ ῥα- δινοῦ αὐτοῦ σώματος, τῶν κωνικῶν ἢ κυλιν- δρικοῶν κεράτιων, ἅτινα εἶνε ὀμαλὰ ἢ κατὰ δα- κτυλίουσ διηυλακωμένα, καὶ τοῦ ὀξέος ῥύγ- χους τοῦ προσώπου σχετικῶς πρὸς ἄλλα ζῆα τῆς αὐτῆς οἰκογενείας. Ἐξαίρεσι δύο εἰδῶν, ζώντων ἐν Ἀμερικῇ, τὸ φέρει πολυάριθμα

εἶδη γένος τῶν Ἀντιλοπῶν εὐρίσκεται ἐν ῥώπῃ, Ἀσίᾳ καὶ Ἀφρικῇ. Παρ' ἡμῖν εὐρίσ- ται ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν ὄρεων Ἀντιλλ. ἡ γὰρ (Antilope rupicapra) ἡ ὄρεα σίξ κοινῶς ἀγριοκάτσικο, ἴσως δὲ καὶ Ἀ. ἡ ἄραβικὴ (A. arabica), ἧς εἶδεν ὁ Πλάτων ἄτρονον ἐκ τῆς Εὐδοίας. Ἀντιλλ. ἡ Δορκας (A. Dorcas) ἐνομαζέται κοινῶς ζ. κάδιον, ζῇ δὲ ἐν τῇ Βορείᾳ Ἀφρικῇ καὶ Ἀ- βίᾳ. (Βλ. καὶ τὸν προσσητημένον πίνακα.)

Ἀντίλοχος. Υἱὸς τοῦ Νέστορος καὶ Ἀναξίβιας ἡ τῆς Εὐρυδίας, μετασχὼν με- τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ ἀδελφοῦ Θρασυμήδους ἐπὶ Τροίαν στρατείας. Πτο εἰς τῶν μνηστ- ρων τῆς Ἑλένης, κατ' ἄλλον ὅμως μῦθον ἦ- θεν εἰς Τροίαν κατὰ τὸ πέμπτον ἔτος τοῦ π- λέμου ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ πατρὸς. Κατὰ τὸν Ἡ- μῆρον οὐδεὶς ἄλλος τῶν ἐν Τροίᾳ Ἀχαι- ῶν τὸ νεώτερος τούτου, οὗτε ὀκυποδέστερος οὐτε ἀλκιμώτερος μαχητῆς· αὐτὸς δὲ ὁ Ζεὺς καὶ ὁ Ποσειδῶν τὸν ἐδίδαξαν τὴν ἱππικὴν γ- γνῆν. Τούτων ἕνεκα διεκρίθη ἐν τῷ πολέμῳ. Ἡγάπα δ' αὐτὸν ὁ Ἀχιλλεὺς μάλιστα πάντ- μετὰ τὸν Πάτροκλον. Ἐβρουεῖτο ὑπὸ τοῦ β- σιλέως τῶν Διωτῶν Μένωνος, σώσας δὲ τοῦ θανάτου αὐτοῦ τὸν πατέρα, διὸ καὶ φιλ- πάτωρ ἐπωνομάσθη. Ἐτάφη δὲ ἐπὶ τῆς παρ- λίας τοῦ Ἰλίου, πρὸς τῷ Σιγείῳ, ὅπου κ- τὰ μνήματα ἦσαν τοῦ Πατρόκλου καὶ τοῦ Ἀ- χιλλεὺς· μέγχι δὲ τῶν χρόνων τοῦ Στράβωνος προσέφερον οἱ Ἰλίοις ἐναγίσματα πᾶσι τούτοις καὶ τῷ Αἴαντι. [Π.]

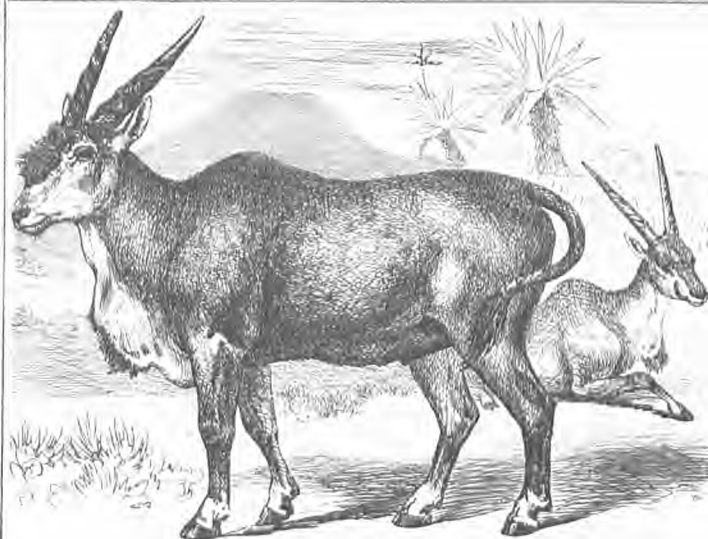
Ἀντιμάχεια. Οὕτω καλεῖται ἔτι κ- νὺν μία τῶν πέντε κωμῶν τῆς νήσου Κῶ, καὶ μείζων, ἀπὸ Ἀντιμάχου τινὸς βεβαίως ἀνδρὸς τῶν ἐπιστήμων τῆς νήσου οὕτω κλη- νοῖσα. Ταύτης μέμνηται καὶ ὁ Πλούταρχος (Κερ. Ἑλλην. ΝΗ), ἀλλὰ καὶ ἐν τινι τῇ αὐτοῦ σωζομένῳ ἀρχαίῳ ἐπιγραφῇ, ἃς π- πρῶτος ἐξέδωκεν ὁ Λουδ. Ρόσσος ἐν τῷ II script. Graec. inedit. Fasc. III, σελ. 4 — 46, ἀναγινώσκεται: «ὁ δᾶμος δ' Ἀντιμα- χίδων». Κεῖται δὲ πρὸς γεμερινὰς θυμὰς τὴν πόλεως, ἐξ ἧς ἀπέχει περὶ τὰς τέσσαρας ὥρας καὶ κατοικεῖται ὑπὸ χιλιῶν ἐξακοσίων περ- που ψυχῶν Ἑλλήνων πάντων. Ἐν αὐτῇ ἔ- παρχει καὶ φρούριον ἀνεγερθὲν κατ' ἀρχομ- νην τὴν ΠΕ' ἑκατοστατηρίδα ὑπὸ τῶν κυριαρ- χούντων τῆς νήσου ἱπποτῶν τοῦ ἁγίου Ἰωάν- νου τῆς Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἐπὶ μὲν τῆς ἐσωτ- ρας πόλεως αὐτοῦ φέρεται κεχαραγμένον τὸ 141 ἔτος, ἐπὶ δὲ τῆς ἐξωτερικῆς ὀφειλόμενον ἐπὶ κορομηθείσης τὸ 1507. Ἐσφαλμένως δὲ γρ- φεται παρὰ τῷ ἱστορικῷ Δούκᾳ (Κερ. μγ') ὄνομα τῆς κώμης Πραχίαια, ἀντὶ Ἀντιμα- χείας, εἰς ὃ διορθωτέον ἀδιατάκτως ἐν τῷ ο- κείῳ χωρίῳ τῆς κατ' αὐτὸν ἱστορίας. Τὰ προ- ὄντα αὐτῆς εἰσι καρποὶ δημητριακοί, σήσαμας πέπωνες καὶ ὕδρῳπέπωνες τὴν γεῦσιν γλυκύτα-

Εὐ-
ίσχε-
ή αἰ-
ιν ἡ
αντ.
Er-
Δορ-
ζαρ-
Αρα-
[M.]

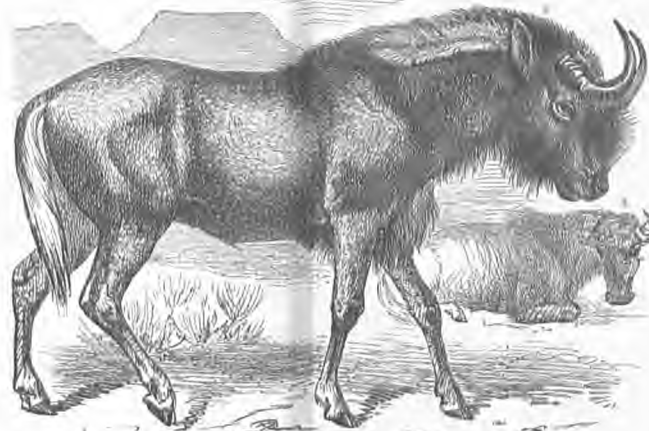
τῆς
μετὰ
τῆς
στή-
ῆλ-
πο-
"Ο-
αιῶν
ρος,
εὐς
τέ-
μω.
των
βα-
διὰ
λο-
ρα-
καὶ
'Α-
νος
τοῖς

καὶ
, ἡ
ως,
κη-
χος
ων
τερ
n-
45
α-
τῆς
ας
οί-
ύ-
έ-
ρ-
ν-
έ-
14
ι-
ά-
τὸ
ά-
ί-
ί-
ν,
κ-

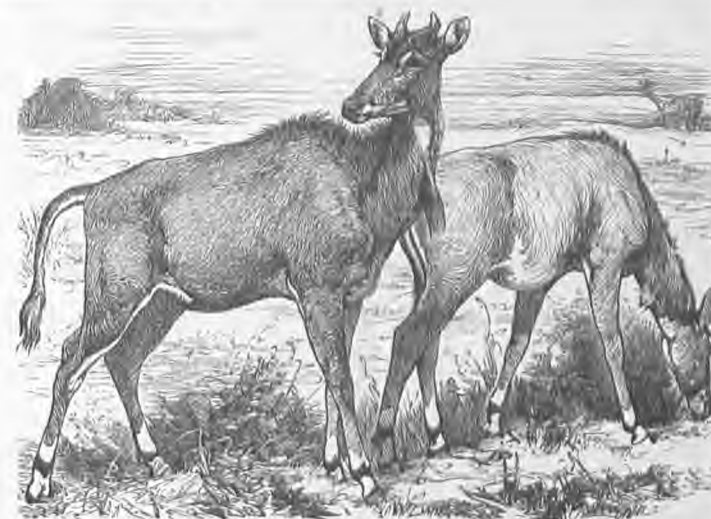
ΑΝΤΙΛΟΠΗΙ.

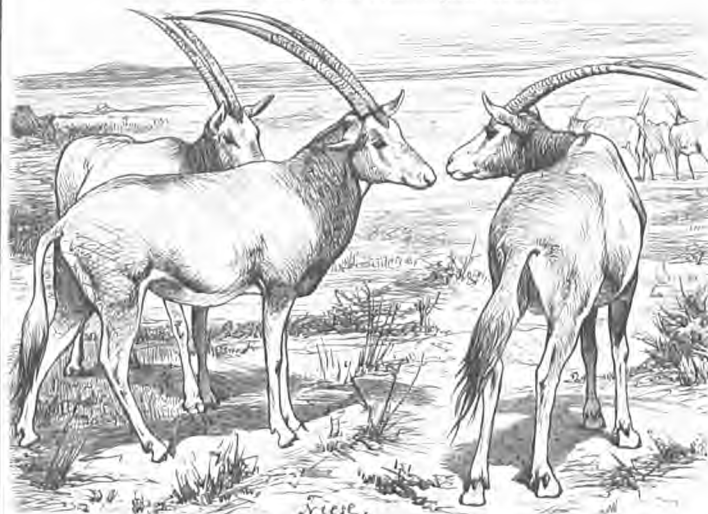
1. Βουσελάφος ή όρειός (Buselaphus oreas).

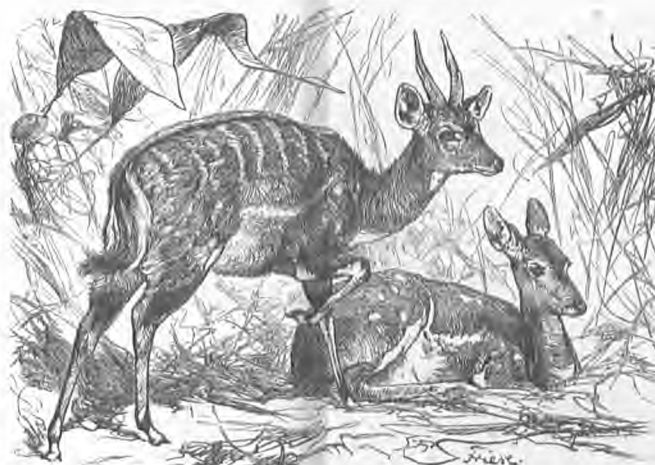
2. Κατόβλεπας (Catoblepas Gnu).

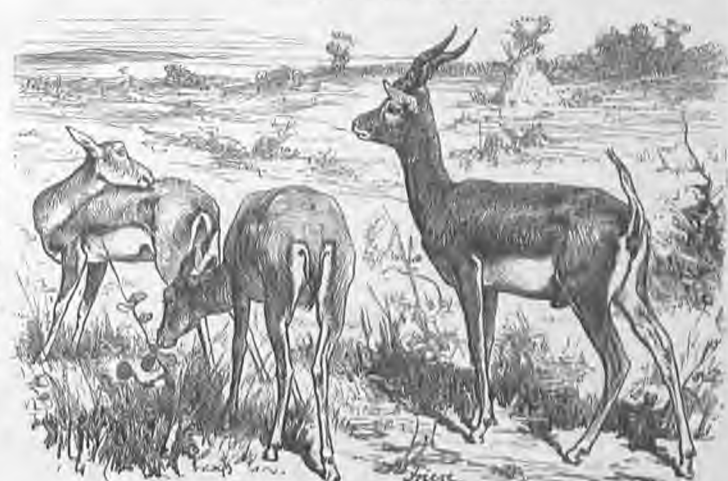
3. Κουσόβρος (Portax pictus).

4. Όρυξ (Oryx leucoryx).

5. Τραγέλαφος (Tragelaphus scriptus).

6. Αντιλόπη ή στρεψίκερος (Strepsiceros cervicapra).

7. Γαζέλλη (Gazella dorcas).

8. Σαῖρη (Colus tataricus).

9. Όρειότραγος (Oreotragus saltatrix).

10. Αντιλόπη ή όρεισίβιος (Capella rupicapra).

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τοι, καὶ διὰ τοῦτο πανταχόθεν περιζήτητοι. [I. Σ.]

Ἀντίμαχος ὁ συνήθως Κολοφώνιος ἐπικαλούμενος, διότι τινες ὑπέθεσαν αὐτὸν γεννηθέντα ἐν Κολοφῶνι, κατὰ τὸν Κικέρωνα ἔμως (Brut. 59.) καὶ τὸν Ὀβιδίον (Trist. 1, 6, 1.) ἐγεννήθη ἐν Κλάρῳ, ἥτις ἀνήκεν εἰς τὰς γειτονικὰς τῇ Κολοφῶνι πόλεις, ὥς δὲ διὰ τοῦτο ἡ διότι διέτριψεν ἐπὶ μακρὸν ἐν Κολοφῶνι ἐκλήθη οὕτω. Κατὰ τὴν παρα Διοδώρῳ τῷ Σικελιώτῃ (13, 108) μαρτυρίαν τοῦ Ἀπολλοδώρου ὁ Ἀ. ἤκμασεν ἐπὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου καὶ περὶ τὰ τέλη αὐτοῦ, ὥστε ἦτο ὀλίγον πρεσβύτερος τοῦ Πλάτωνος, κατὰ τινες δὲ μαθητὴς τοῦ Πανυάσιδος (Σουίδας ἐν λέξει). Ὁ Ἀ. διεκρίθη ὡς γραμματικὸς καὶ ὡς ποιητής. Καὶ ὡς γραμματικὸς μὲν ἔγραψε μίαν τὴν κατ' ἄνδρα λεγομένην διόρθωσιν τῶν ἐμμηρικῶν ἐπῶν ἀπολεσθεῖσαν, ὡς ποιητὴς δ' ἐποίησε δύο περιεκτικώτατα ποιήματα, τὸ ἔπος Θῆβαις αὐτὸ καὶ τὸ ἐλεγίον Λύδῃ. Καὶ ἐν μὲν τῷ πρώτῳ, ἐκ πολλῶν βιβλίων συγκεκμην, ἐπραγματεύετο λίαν διεξοδικῶς τοὺς κατὰ τῶν Θηβῶν πολέμους τῶν Ἑπτὰ καὶ τῶν Ἑπιγόνων, ἐν δὲ τῇ Λύδῃ ἐπραγματεύετο ἐρωτικῶς ἀτυχίας τῶν μυθολογικῶν ἡρώων, καὶ ἰδίως τῶν Ἀργοναυτῶν, ὠνέμασε δὲ τὸ ποίημα οὕτως ἐκ τοῦ ὀνόματος τῆς ἐρωμένης ἡ κατ' ἄλλους τῆς γυναικὸς του, διὰ τὸν θάνατον τῆς ὁποίας ἦτο ἀπαρηγόρητος. Κατὰ τινες δὲ μαρτυρίαν τοῦ Πλουτάρχου (ἐν βίῳ Λυσάνδρου, 18.) ὁ Ἀ. εἰς ποιήσας καὶ ἑτέρας τι ποιήματα, ἵνα διαγωνισθῇ πρὸς τὸν ἐξ Ἡρακλείας Νικήρατον κατὰ τινος ἑορτῆς, τὴν ὁποίαν οἱ Σάμιοι ἔδωκαν πρὸς τιμὴν τοῦ Λυσάνδρου, κατέστρεψεν ἑμῶς ὁ ἴδιος τὸ ἔργον τοῦ τοῦτο, διότι ὁ Λυσάνδρος ἀπένεμα τὸν βραβεῖον τῷ Νικήρατῳ. Ὁ δὲ Κικέρων (Brut., 51.) διηγείται ὅτι μεταξὺ τῶν ἀκροατῶν τοῦ Ἀ. ἦτο καὶ ὁ Πλάτων, ὅστις μόνος ἔμεινε μέχρι τέλους ἀκροώμενος αὐτοῦ, ἐνῷ οἱ λοιποὶ διεσκορπίσθησαν ἐξ ἀηδίας, ἡ εἰδὼς ὅμως αὐτὴ εἶνε συγκεχυμένη, διότι ὁ Πλάτων οὐδέποτε μετέβη εἰς Σάμον, ἐκτὸς ἂν δὲ πρὸς τὸν Νικήρατον διαγωνισμὸς ἐγένετο ἐν Ἀθήναις καὶ οὐκ ἐν Σάμῳ, ἡ ἂν αἱ δύο περιπτώσεις εἶνε ὅλως διαφορᾶι ἀλλήλων. Ὅπως δὲ ποτε οἱ ἀρχαιοὶ τὰ δύο μνημονεύοντα τοῦ Ἀ. ποιήματα ἐγίνωσκον, ἐκ τούτου δὲ καὶ περιεσώθησαν ἀποσπάσματα τινά, οἱ δ' Ἀλεξανδρίνοι γραμματικοὶ τοσοῦτον ἐξετίμων τὸν Ἀ. ὡς ἐπικὸν ποιητὴν, ὥστε ἀνέγραψαν αὐτὸν ἐν τῷ Κανόνι μετὰ τὸν Ὀμηρον καὶ Ἡσίοδον. Βεβαίως τοῦτο προήλθε, διότι ὁ Ἀ. ἦτο ὁ θεμελιωτὴς τῆς μεμελετημένης ἢ σοφῆς ἐποποιίας, ἥτις ὑπὸ τῶν Ἀλεξανδρίνων τὰ μάλιστα ἐκαλλιεργεῖτο, διότι ἡ τε Θῆβαις καὶ ἡ Λύδῃ τοῦ Ἀ. διεκρίνοντο διὰ τὸν πλοῦτον τῶν μυθολογικῶν γνώσεων τοῦ ποιητοῦ καὶ τὴν ἐπιμελετημένην

καὶ τεχνικὴν τῶν σύνθεσιν κατ' ἀντίστροφον λόγον πρὸς τὴν φυσικὴν καὶ ἀπείριστον τοῦ Ὀμήρου ποιήσιν. Καὶ ἡ γλῶσσα δὲ τοῦ Ἀ. δεικνύει τὸν πολυμαθεῖ γραμματικόν, διότι εἶνε ἐξητημένη καὶ πομπώδης καὶ μὲ λέξεις ἐκ πασῶν τῶν διαλέκτων εἰλημμένας. Ἐν τούτοις καὶ ὁ Ῥωμαῖος λογοκρίτης Κοϊντιλιανὸς (Institut. orat. 10, 1, 53.) ἐπαίνει παρὰ τῷ Ἀ. τὴν δύναμιν καὶ τὸ σθεναρὸν καὶ ἥκιστα δημώδες τοῦ λόγου ὅρος (in Antimacho vis et gravitas et minime vulgare eloquendi genus habet laudem). Ἡ δὲ Ἀνθολογία περιέσωσε καὶ ἐπιγράμματα τοῦ Ἀ. Τὰ περισωζόμενα ἀποσπάσματα τῶν ἔργων τοῦ Ἀ. πρῶτος συνέλεξε καὶ ἐξέδωκεν ὁ E. A. G. Schellenberg, Antimachi Colophonii fragmenta nunc primum conquisita ἐν Χάλῃ 1786. Ἀργότερον δὲ καὶ ὁ D. H. G. Stoll, Antimachi reliquiae, Dillenburg, 1845. Μόνον δὲ τὰ ἐλεγειακά ἀποσπάσματα ἐξέδωκε καὶ ὁ Th. G. Bergk Poetae lyrici Graeci, σ. 611—615 τῆς γ' ἐκδ. [Γ.Κ.]

Ἀντιμεταβολή (Ῥητορ.), ἥτις καὶ μετὰθεσις, ἀναπλοή, σύγκρισις, συμπληρωσις, conversio λέγεται, εἶναι σχῆμα λέξεως καὶ εἰδος ἀντιθέσεως, καθ' ἣν ἀντιστρέφεται εἰς τὸ δεύτερον κῶλον ἡ τοῦ πρώτου ἔννοια. Θεωρ. 1, 143, 5: «οὐ γὰρ τάδε τοὺς ἄνδρας, ἀλλ' οἱ ἄνδρες ταῦτα κτῶνται». Δημ. π. παραπροσβ. 97 «οὐ γὰρ Αἰσχίνης ὑπὲρ τῆς Εἰρήνης κρίνεται, οὐκ, ἀλλ' ἡ εἰρήνη δι' Αἰσχίνην διαβέβηται». Sen. Cons. ad Helv. 9, 10: «vomunt, ut edant; edunt, ut vomant». Βλ. καὶ λ. Ἀντιθεσις. [Γ.Π.]

Ἀντιμετάθεσις βλ. Ἀνάκλασις.

Ἀντιμετάστασις βλ. Ἀνάκλασις.

Ἀντίμηλος ἢ Ἐρημόμηλος. Νηὶς ἀνέκουσα εἰς τὴν συστάδα τῶν περὶ τὴν Μήλον νηῶν, ἀπέχουσα ταύτης βΔ ἐν περίπῳ γερμανικὴν μίλλιον. Εἶναι ἐρημος, ἄδενδρος καὶ ἀνυδρὸς βράχος τραχηλικός, καλυπτόμενος ὑπὸ θαμνοφυῶν φυτῶν, ἐξ ὧν τρέφεται γένος ἰδίων ἀγρίων αἰγῶν. Ἐκ τῆς μεγάλης πληθύσεως τούτων ἐν τῇ νησίδι εἰκάσαν τινες ὅτι εἶναι αὕτη ἡ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Πολύαιγος καλούμενη· ἄλλοι δὲ πιθανώτερον εἰσέχουσιν ὅτι εἶναι ἡ Ἐφύρα τῶν ἀρχαίων. Ἰχνη ἀρχαίων οἰκήσεων δὲν ὑπάρχουσιν ἄλλα ἐν αὐτῇ πλην μεγάλης τινὸς δεξαμενῆς, ἐκτισμένης διὰ τετραπέδων ὀγκολίθων μέλανος τραχίτου [Π.]

Ἀντιμήναιον. Ἡ συνηθὴς γραφή εἶνε ἀντιμήναιον, ἣν Ἰωάννης ὁ Κίτρου (ἐν Συντάγμ. Ρ. καὶ Π. τ. 5, σ. 414) ἐξηγεῖται ὡς «ἐξ ἧς: Ἡ προσηγορία αὐτῆς παραγίνεται ἀπὸ τοῦ «μῖν» οὐ, τοῦ καθ' Ὁμήλου μὲν τὸ κινεῖν «δηλοῦντος, κατὰ δὲ τὴν Ἰταλῶν γλῶσσαν τὸ «πεπραγμένον τοῖς ὀφποποιῖς ἐδεστών» κατὰ

« τοῦτο γὰρ καὶ τὰ ἐν ταῖς τραπέζαις ἐκ-
 » πλούμενα θόνηα μιντάλια λέγονται, οἷα πρὸς
 » κόσμον τῆς τραπέζης καὶ τῶν μίνων τιθε-
 » μένα » (πρὸλ. καὶ Μ. Βλάστ. Σύντ. κατὰ
 στοιχείον Α' ἡ' καὶ Β' (δ' ἐν Συντάγμ. Ρ' καὶ
 Π. τ. θ' σ. 80 καὶ 262). « Ἀλλὰ καὶ » ἡμῶς
 ἀντὶ τῆς διὰ τοῦ ε' γραφῆς, τῆς ἀγούσης εἰς
 παραγωγὰς ἐξ ἀνυπάρχων λατινικῶν λέξεων,
 προτιμότερα ἢ διὰ τοῦ γ, ἢ ὑποδηλωτά τὴν
 ἐκ τοῦ λατινικοῦ mensa (τράπεζα) παραγω-
 γήν. Σημαίνει δὲ οὕτω τὸ ἀντιμὴνιον
 θόνηον, χρησιμεύον ἀντὶ τῆς ἱερᾶς τραπέζης,
 ὅπου δὲν ὑπάρχει τοιαύτη, καθιερωμένη δι' ἐγ-
 καινιάσεως ἐπισκόπου. (Μανουὴλ Β' οἴκου.
 πατριάρχ. λύσεις ἐρωτήσεων ἐν Συντάγμ. Ρ.
 καὶ Π. τ. θ' σ. 116 πρὸλ. αὐτ. σ. 142 Νεῖλου
 οἴκου. πατρ. περὶ τοῦ ἀντιμίνου. καὶ Νικοδ.
 Ἀγίου. Πηδάλ. ἐν ὑποσημ. Ι' τοῦ λα' καν. τῆς
 Γ' Οἴκου. Συνόδου. Τὸ ἀντιμόνιον εἶνε
 κατὰ Νεῖλον (ἐ. ἀ.) « διὰ παντός ἱερὰ τράπεζα
 καθιερωμένη ». Καθιεροῦνται δὲ τὰ Ἀ. διὰ τοῦ
 ἐπισκόπου, μετέχοντα τῆς ἀγιαστικῆς θυνά-
 μως, « ἣν αὐτοῖς ἢ τῆς καθιερώσεως τῶν
 » νεωστὶ ἀνεγειρομένων ναῶν ἀκολουθεῖ καὶ ἡ
 » ἐπιταγήμαρος ἐν τῇ ἐκείᾳ θυσιαστηρίῳ κειμέ-
 » νοις ἱερουργία χρῆζεται ». (Μ. Βλάστ. Σύντ.
 κατὰ στοιχ. Α' ἡ' ἐ. ἀ. σ. 80—81.). Ἐκ τῶν
 ἀνωτέρω συνάγεται ὅτι τῶν Ἀ. γίνεται κατ'
 ἀνάγκην χρῆσις, ὅπου δὲν ὑπάρχει ἀγ. τρά-
 πεζα καθιερωμένη δι' ἐγκαινίων ἐπισκόπου,
 περιττὰ δὲ εἶνε ταῦτα, ὅπου ὑπάρχει τοιαύτη.
 « Καὶ ἐνθα εἰσι γνώριμοι καθιερωμένοι τράπε-
 » ζαι, οὗ χρῆσις ἀντιμηνίων ἐκεῖ » (Μανουὴλ
 τοῦ οἴκου. πατρ. λύσεις ἐρωτήσ. ἐ. ἀ.). [Β.]

Ἀντιμεσθεία. (Διοικ. δίκ.) Κατὰ
 τὸ ἄρθρον 41 τοῦ δημοτικοῦ νόμου καὶ κατὰ
 τὸ Δ. τῆς 29 Ἰουλ. 1837 παρέχεται τοῖς δη-
 μάρχοις « πρὸς ἀμοιβὴν τῶν κόπων τῶν » ἀντι-
 μεσθεία ἀνάλογος πρὸς τὴν τάξιν ἐκάστου δή-
 μου. ἤτοι δημαρχοὶ δήμων πρώτης τάξεως
 λαμβάνουσι μέχρι δύο χιλιάδων καὶ πεντακο-
 σίων δραχμ. πλὴν τοῦ δημάρχου τῆς πρωτεύου-
 σης τοῦ Βασιλείου, οὗτινος ἡ ἀντιμεσθεία δύνα-
 ται νὰ ἀνέλθῃ μέχρι τριῶν χιλιάδων· οἱ τῶν
 δήμων δευτέρης τάξεως λαμβάνουσιν ἀπὸ 600
 — 1500 δρ. καὶ οἱ τῶν τρίτης τάξεως δήμων
 ἀπὸ 200 — 600, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ πληθυσμοῦ
 ἐκατέρως τῶν δύο τελευταίων τάξεων, καθὰ
 ὀρίζει λεπτομερέστερον τὸ ἀνωτέρω Δ. — Κατὰ
 δὲ τὸ Δ. τῆς 13 Νοεμβρ. 1842 καὶ τὸ ἄρθ.
 31 τοῦ Διοικητικοῦ νόμου ἐν περιπτώσει ἀπου-
 σίας, ἀθροισίας, προσωρινῆς παύσεως ἢ ἄλλου
 κωλύματος τῶν διοικητικῶν ὑπαλλήλων ἐπι-
 τρέπεται ἡ δι' ἀναπληρωτῶν προσωρινῇ ἀντι-
 κατάστασις αὐτῶν ἐπὶ ἀντιμεσθεία οὐχὶ
 ἀνωτέρα τῶν ἐκατὼν δραχμῶν. [Ἀγγ.]

— (Οἰκον.) Ὁ μισθὸς ὁ ἀναλογῶν ἐπὶ
 ἐργασίας, ἥς ἢ διάρκειαν εἴτε ἢ ποσότης εἶναι
 ὁρισμένη· ἢ ἀμοιβὴ ἢ διδομένη πρὸς τὸν ἐργά-

την, ὁ ὁποῖος λ. χ. ἀνέσκηψεν ὁρισμένην ἔλ-
 τισιν ἄγρου ἢ κατεσκευάσεν ὁρισμένον ἀντι-
 κείμενον. ἀνεξαρτήτως τοῦ χρόνου, ἐν πρὸς
 τοῦτο κατηνάλωσεν, εἶναι ἡ ἀντιμεσθεία τοῦ ἐρ-
 γου αὐτοῦ (βλ. Ἠμερομίσθιον — Μισ-
 θός. [Δ.Γ.Η.]

Ἀντιμετατέκνον. Λέξις μήπω κατα-
 χωρισθεῖσα ἐν τοῖς Γλωσσariois, ἀπαντῶσα δὲ
 ἐν τοῖς χρυσόδολλοις τῆς Πάτμου. Ἀγλοὶ δὲ,
 ὡς εἰκάζεται, τέλος ἐκτινόμενον ὑπὸ τῶν μὴ
 ἀναχομένων τὴν παρ' αὐτοῖς κατάλυσιν στρα-
 τιωτῶν ἐν καιρῇ στρατείας, ὡς ὑπεμφαίνει πως
 καὶ αὐτὴ τῆς λέξεως ἡ σύνθεσις (= ἀντὶ μι-
 τάτου). [Ι.Σ.]

Ἀντιμονιακὴ ὥχρα (γερμ. Antimono-
 ocker), ὀρυκτὸν γερπρόν, εὐξεστόν καὶ μαλα-
 κόν (Εἰδ. βάρ. 3, 7... 3, 8) ἔχον χροῖμα κιτρινόν.
 Εἶνε δὲ δξυαντιμονιώδης ἡ ἐνώσις τις δξυαντι-
 μονιώδους καὶ δξυαντιμονίου, ἥτις πυρουμενὴ ἐπὶ
 ἀνθρακος μεταβάλλεται εἰς μεταλλικὸν ἀντιμό-
 νιον· συνοδεύει συνήθως τὸν ἀντιμονίτην. [Κ.Μ.]

Ἀντιμονικὸν ὀξύ βλ. Ἀντιμόνιον
 (ἐνώσεις).

Ἀντιμονιοθεοειδίδιον καὶ Ἀντιμονιο-
 θεϊλίον. βλ. Ἀντιμόνιον (ἐνώσεις).

Ἀντιμόνιον (X η μ.) (Stibium) χημ.
 σύμβολον Sb, ἄτομ. βάρος = 122, στοιχείον
 ὅμοιον κατὰ τὰς πλείους ιδιότητας τῷ Ἀρσε-
 νίῳ, ἐλάχιστα διακρινόμενον ἐν τῇ φύσει· ἐξάγεται
 ἰδίως ἐκ τοῦ ἀντιμονίτου καθαριζομένου πρῶτον
 ἀπὸ τῶν παραμιγμάτων αὐτοῦ ὡς κοινὸν θει-
 αντιμόνιον (Antimonium crudum), ὅπερ
 παρέχει τὸ μεταλλικὸν Ἀντιμόνιον εἴτε διδ-
 ξειδωπῶς καὶ ἀναγωγῆς εἴτε διὰ συντήξεως
 μετὰ σιδήρου. Τὸ Ἀ. ἐν ἀργυρόλευκον, σκλη-
 ρεῖθραστον, φυλλοειδῶς κρυσταλλικὸν μέταλ-
 λον, κρυσταλλοποιούμενον εὐκόλως. Εἰδ. βάρ. ἔχει
 6, 7, τήκεται εἰς 430°, ἐξαχνίζεται εἰς ὑψηλο-
 τέραν θερμοκρασίαν καὶ δύναται ν' ἀποσταχθῇ
 ἐν ἀπουσίᾳ Ὄξυγόνου. Ἐν τῇ ἀέρι πυρουμε-
 νον καίεται φωτεινῶς, ἀποδίδον λευκὴν καπνόν,
 Ἐπὶ ἀνθρακος πυρουμεναι αἱ ἐνώσεις αὐτοῦ
 δίδουσι λευκὸν ἐπάνθισμα· ὑπὸ θερμοῦ ὕδρο-
 χλωρίου διαλύεται ἀναπτύσσον Ὑδρογόνον· μετὰ
 θερμοῦ πυκνοῦ θειικοῦ δξέος ἀναπτύσσει θειω-
 δες δξὺ καὶ μεταβάλλεται εἰς θειικὸν Ἀντι-
 μόνιον· μετὰ νιτρικοῦ δξέος παράγει ἐρυθροῦς
 ἀτμούς καὶ λευκὸν κατακθίσμα συνιστάμενον
 ἐξ Ἀντιμονοθειοδίου καὶ Ἀντιμονικοῦ δξέος.
 Πῶς τὰς διαλυτὰς ἐνώσεις αὐτοῦ παράγει τὸ
 ὕδρῳθιον νεραντσοειδὲς ἴζημα, διαλυτὸν εἰς ὕ-
 δροθειαιμιμόνιον. Ἐν ταῖς τέχναις τογχανοῦσιν
 ἐφαρμογῆς τὰ κράματα αὐτοῦ, ἐν δὲ τῇ φαρ-
 μακευτικῇ πλεῖστα· ἐνώσεις του.

Ἐκ πυρσοκροσίου Ἀντιμόνιον
 παράγεται δι' ἡλεκτρολύσεως τοῦ τριχλωριαν-
 τιμονίου ὡς ἀργυρόλευκον σῶμα, διακρινόμε-
 νον τοῦ κοινοῦ ἐκ τοῦ ὅτι δὲν ἀμυλγαμοῦται.

Ἀντιμεσθεία ἐνώσεις Ἀντιμονιο-

ξειδίον, δξειδίον Ἀντιμόνιου Sb_2O_3 ἀπαντᾷ διμορφον ἐν τῇ φύσει, ὡς ἄνθη Ἀντιμόνιου εἰς κρυσταλλικά πρίσματα καὶ ὡς σερναμνο-
τίτης εἰς ὀκτάεδρα· παράγεται τῇ προσθήκῃ ὕδατος καὶ εἰς ἀνθρακικοῦ Νατρίου εἰς τρι-
χλωριαντιμόνιον· ἔνδε λευκὴ κόνις ἀδιάλυ-
τος ἐν ὕδατι, κίτρινίζουσα κατὰ τὴν θερμαν-
σιν καὶ λευκαίνουμένη πάλιν ἄμα ψυχθῇ· ἰσχυ-
ρῶς θερμαίνουμένη ἐξαχνίζεται· πρὸς τὰ δξεία
ἔχει ὡς ἀσθενὴς βάσις, καὶ ἀποτελεῖ ἅλατα,
ὧν σπουδαϊότερον διὰ τὴν φαρμακευτικὴν ἔνε-
τὸ τρυγικὸν Ἀντιμόνιοκάλιον $K(SbO)C_4H_4O_6$
ἐμετική τρῶξ (βλ. λ.).

Ἀντιμόνιον δξείον Sb_2O_5 · κίτρινη
κόνις ἀνυδρίτης τοῦ ἀγνώστου ὕδατος (ἐνυ-
δρου δξείος) $Sb(OH)_5$.—Μονοβασικὸν αντιμό-
νικόν δξυ SbO_2 , OH , λευκὴ κόνις· ἀνυδρού-
δριτης τοῦ δξείος $Sb(OH)_5$ · τὸ καλιούχον
ἅλας $SbO_2 \cdot OK$ ἐκαλεῖτο φαρμακευτικῶς An-
timonium diaphoreticum. Τὸ μεταντιμό-
νικόν ἢ τετραβασικὸν αντιμόνικόν δξυ (τὸ διὰ
καλίου ἅλας αὐτοῦ) χρησιμεύει ὡς ἀντιδρα-
στήριον τῶν ἁλμάτων τοῦ Νατρίου, μεθ' ὧν
σχηματίζει ἔζημα μεταντιμόνιου Νατρίου.

Ἀντιμόνιον οὐχλωρίον· τριχλωρι-
αντιμόνιον, τριχλωριούχον ἢ τρισεγγλῶριον
Ἀντιμόνιον, Ἀντιμόνιον βούτυρον Antimon-
chlorür, Butyrum Antimonii, $SbCl_3$,
παράγεται τῇ θερμάνσει θειαντιμόνιου μετὰ
ὕδροχλωρικοῦ δξείος, ἐν ᾧ διαλύεται τοῦτο μετ'
ἀναπτύξεως ὑδροχλωρίου πρῶτον ἀποστάζει τὸ δξυ
καὶ ὕδωρ, ἔπειτα δὲ τὸ τριχλωριαντιμόνιον,
ὅπερ ἔνε λευκὴ κρυσταλλικὴ μάλανή μάζα, τη-
κνύμενη εἰς 75° καὶ ζέουσα εἰς 223° διάλυσις
αὐτῆς ἐν ὑδροχλωρίῳ ἔνε ἐλαϊώδες ὕγρον εἰδ.
β. 1,35 καλουμένη Liquor stibii chlorati
τῇ προσθήκῃ ὕδατος εἰς τὴν διάλυσιν ταύτην
παράγεται λευκὸν ἔζημα (κόνις Ἀλγαρέτου).

Ἀντιμόνιον οὐχλωρίδιον, πενταχλω-
ριαντιμόνιον, πενταχλωριούχον ἢ πεντεγγλῶ-
ριον Ἀντιμόνιον, Antimonchlorid $SbCl_5$,
καπνίζον ρευστὸν παραγόμενον ἐκ τριχλωριαν-
τιμόνιου καὶ Χλωρίου.

Ἀντιμόνιον οὐθειούλιον, τριθειαντι-
μόνιον, τριθειούχον ἢ τρισένθειον Ἀντιμόνιον,
Antimonsulfür Sb_2S_3 ἀπαντᾷ ὡς ἀντιμό-
νιτης ἐν τῇ φύσει, ἐξ οὗ ἐξάγεται τὸ Anti-
monium crudum, ὅπερ χρησιμεύει εἰς ἐξα-
γωγὴν τοῦ Ἀντιμόνιου· ἔνε μέλαινα κρυσταλ-
λικὴ μάζα. Αεπιτόπιτη κόνις αὐτοῦ ἔνε ἐν φαρ-
μακευτικῇ χρήσει, ὡς Stibium sulfuratum
laevigatum. Ὡς ἐρυθρὸν ἔζημα λαμβάνεται
τῇ θερμάνσει τριχλωριαντιμόνιου μεθ' ὑποθει-
ώδους Νατρίου καὶ χρησιμεύει ὑπὸ τὸ ὄνομα
κιννάβαρι Ἀντιμόνιου εἰς ἐλαϊοδαρὴν. Τῇ δια-
λύσει περιστεσίας θειαντιμόνιου εἰς καυστικὸν
κάλι ἀποτεθεῖται κατὰ τὴν φθξιν ἐρυθρὸν ἔζημα,
ὅπερ ἦτο λίαν ἐν χρήσει εἰς τὴν φαρμακευτι-
κὴν ὡς Κέρμας Kermes, minerale, sti-
bium sulfuratum rubrum.

Ἀντιμόνιον οὐθειίδιον, πενταθειαν-
τιμόνιον, πενταθειούχον ἢ πεντάκις ἐνθειον
Ἀντιμόνιον, χρυσόθειον, Sulfur auratum
Antimonii, Stibium sulfuratum auran-
tiacum, Antimonsulfid, Sb_2S_5 , παράγε-
ται ὡς ὠραῖον νεραντσοειδὲς ἔζημα τῇ ἀπο-
συνθέσει τοῦ αντιμόνιου δξείος ὑπὸ ὑδροθείου
ἢ τοῦ αλατος Σχλίππε ὑπὸ θειικοῦ δξείος ἀραιού.

Ἐδραντιμόνιον, ὑδρογονούχον ἢ ἐν-
υδρογονον Ἀντιμόνιον SbH_3 ἀχρουν ἄσπρον
ἀέριον, παραγόμενον τῇ ἐπιδρασσει Ὑδρογόνου
ἐν τῷ γεννάσθαι ἐπὶ διαλύτης ἐνώσεως Ἀντι-
μόνιου· ἐὰν ἀναφλεξώμεν τὸ ἀέριον καὶ πλη-
σιάζωμεν εἰς αὐτὸ ψυχρὸν σῶμα ἐπιτίθεται ἐπὶ
τούτου μέλας καθρέπτῃς Ἀντιμόνιου· παρό-
μοια φαινόμενα παρουσιάζει τὸ Ἀρσένιον
(βλ. λ.) [O.A.P.]

Ἀντιμόνιον αὐτοφύες· κρυσταλλού-
ται κατὰ τὸ βασιεξάγωνον σύστ. (ῥομβοεδρι-
κῶς) συνήθως εὐρίσκεται χειροπληθὲς ἢ πα-
ρενεσπαρμένον. $Skl=3...3.5$. Εἶδ. βάρος =
6,0...6,8. χρομ. κασσιτερόλευκον, ἐπιπολῆς
συνήθως ἀμαυρόν. Συνίσταται ἐξ ἀντιμό-
νιου μετὰ παραμικτῶν ἀργύρου, σιδήρου καὶ
ἀρσενικοῦ. Ὑπὸ τῆς φλογὸς τοῦ αὐλοῦ τηκε-
ται, ἐπὶ ἄνθρακος πυρρῶμενον καίεται, ἀναθυ-
μιάται καὶ δίδει λευκὸν ἐπάνθημα· ἐντὸς ἀνοι-
κτοῦ σωλήνος δίδει λευκοὺς πυκνοὺς ἀτμούς
καὶ λευκὸν ἐπάνθημα. Ὑπὸ δξυαζώτου μετα-
βάλλεται εἰς μίγμα δξυαζωτικοῦ δξειδίου, ἀν-
τιμόνιου καὶ δξυαντιμόνιου. Ἀπαντᾷ ἐν Γερμα-
νίᾳ, Καναδᾷ καὶ Βορνεῳ. [K.M.]

Ἀντιμόνιοξειδίον βλ. Ἀντιμόνιον
(ἐνώσεις).

Ἀντιμόνιου βάσεις ὀργανικαί, ἀ-
νάλογοι τῶν Ἀμμωνιακῶν ἐν αἷς τὸ Ἀντιμό-
νιον ἐπέχει τόπον Ἀζώτου π.χ. $Sb(CH_3)_3$
τριμεθυλαντιμόνιον. [O.A.P.]

Ἀντιμόνιου ἐνώσεις βλ. Ἀντι-
μόνιον.

Ἀντιμόνιου κιννάβαρι βλ. Ἀν-
τιμόνιον (ἐνώσεις).

Ἀντιμόνιου κίτρινον (χημ. τέχ. ν.),
ὠραῖον κίτρινον χρομ. χρησιμεύον εἰς τὴν
ἐλαιογραφίαν καὶ κατασκευαζόμενον διὰ μι-
ξέως 240 μ. θειαντιμόνιου, 30 μ. Βισμουθίου
καὶ 640 μερῶν νιτρικοῦ Καλίου. Τὸ μίγμα τή-
κεται μέχρις ἀναπτύξεως ἐρυθρῶν ἀτμῶν, τὸ
δὲ ὑπόλειμμα πλύνεται δι' ὕδατος καὶ τριέεται
μετ' 8 μ. χλωριαμμωνίου καὶ 128 μερῶν με-
λυδδοξειδίου. [O.A.P.]

Ἀντιμόνιου κράματα. Τὸ Δ. Ι.
νοῦται διὰ συντήξεως μετὰ πάντων σχεδὸν
τῶν μετάλλων εἰς κράματα σκληρότερα τῶν
προσθεθέντων μετάλλων. Γνωστότατον ἔνε τὸ
κράμα τῶν τυπογραφικῶν στοιχεί-
ων. (Μόλυβδος καὶ Ἀντιμόνιον), τὸ Βρετ-

τα νικῶν μέταλλον (Κασσίτερος καὶ Ἀντιμόνιον) κ.λ.π. [O.A.P.]

Ἀντιμονισμός (Φαρμακολ.) Βλ. Στιμμιόζα.

Ἀντιμονοχλωρίδιον καὶ ἀντιμονοχλωρίδιον. Βλ. Ἀντιμόνιον (ένώσεις).

Ἀντιμονέτης (πλατύφθαλμος) ὄρυκτον τοῦ βασιρρόβου ὁρθοῦ συστ. δεικνύει τέλειον σχισμὸν κατὰ τὴν βραχυδιαγώνιον, εἶνε εὐξέστος· ἔχει Σκλ.=2, Ριδ. βάρ.=4,6...4,7, χρομα. μολυβδόφαιον, συνήθως μέλαν ἢ διαποικίλον καὶ λάμπιν ἰσχυρὰν μεταλλικὴν ἐπὶ σχισμογενῶν ἐπιφανειῶν. Συνίσταται ἐξ ἀντιμονίου (71,76 %) καὶ οξείου (28,24). Ὑπὸ τῆς φλογὸς τοῦ αὐλοῦ τήκεται εὐκόλως, χρωματίζων τὴν φλόγα πρασίην· ἐπὶ ἄνθρακος πυρρῶμενος ἐξαχνίζεται, δίδων λευκὸν ἐπάνθημα· πυρρῶμενος ἐκτὸς σωλήνος ἀνοικτοῦ ἐνθὲν καὶ ἐνθεν μεταβάλλεται εἰς ὀξείδιον καὶ ὀξὺ ἀντιμονίου. Ὑπὸ ἀκράτου ὑδροχλωρίου ἀπορρυστοῦται ἀναπτυσσόμενον ὑδροθείου· ἐπίσης καὶ ὑπὸ καυστικοῦ καλίου. Ἐν Ἑλλάδι ἀπαντᾷ ἐπὶ τοῦ Πετρίου, ἐπίσης καὶ ἐν Σάμῳ καὶ Ἀλ-λγῶν. Ἐκ τούτου ἐξάγεται τὸ ἀντιμόνιον. Εἰς τὴν ἀρχαιότητα δ' ἐχρησίμευε εἰς τὰς γυναικας πρὸς βαρύν των ὀφθαλμῶν καὶ βλεφάρων (Διοσκ. 5,99, στίμι, στίδι, πλατύφθαλμος, γυναικεῖον). [K.M.]

Ἀντινόουλον. Φόρου εἶδος ὑπ' Ἀλεξίου Γ' τοῦ Ἀγγέλου τοῖς ναυτιλλομένοις ἐπιβληθέντος, ὡς λέγει ὁ Χωνιάτης: «καὶ τὸ πωρεῖς καὶ νηίτας ὑπ' ἐκείνου ταχὺν παλαμναϊοτάταις ἀραις ὑπεβάλλετο». (Εἰς Ἀλέξ. Ἀγγ. σελ. 639, Bonn.). Ἀλλ' ὡς δεικνύται ἐκ χρυσοδόλλου Ἰωάννου τοῦ Κομνηνοῦ, ἐν τῇ γραμματοφυλακίῳ τῆς ἐν Πάτρῳ ἱερᾷ μονῆς διατηρουμένου (Πολιτ. Ἑγγρ. ἀριθ. 15.), πολὺ πρότερον τοῦ Ἀλεξίου τούτου εἰς ἐπράττετο ὁ τοιοῦτος φόρος· πλὴν ἂν μὴ τις εἴπῃ ὅτι κατηργημένον ὄντα ἐν τῇ μεταξὺ χρόνῳ ἀνε-νεώσατο αὐτὸς ὁ Ἀλέξιος. [I.Σ.]

Ἀντίνοσα. Μονὴ ἐν γραφικωτάτῃ θέσει ἐπὶ τῆς Ὀθρουοῦς, οὐ μακρὰν τῆς διὰ τῆς κλεισσορείας τοῦ Δερβέν Φούρικα διερχομένης ἀμπελιτοῦ, ἀπέχουσα δὲ 4 ὥρας περιποῦ τῆς Λαμίας πρὸς Β. [Π.]

Ἀντινομία. Οὕτως ὠνομάσθη παρὰ τοῦ Κάντ ἡ ἐγκειμένη αὐτοῖς τοῖς νόμοις τοῦ λόγου ἀντίφασις, ἢ προκύπτουσα ὁσάνκις ἐπιχειροῦντες νὰ ἐξετάσωμεν ἀπολύτως τὰ ὄντα προσκρούσωμεν κατὰ συμπερασμάτων ἀσυμβιβάστων πρὸς τὴν ἰδέαν τοῦ ἀπολύτου ἢ ὑπερ-βώμεν τὰ φυσικὰ ἔρια τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύ-ματός, τοῦ μόνου τῶν φαινομένων δυναμένου ν' ἀντιληφθῇ. Οὕτω λ. γ. ἐξ ἴσου εὐκόλον εἶναι νὰ ὑποστηρίξῃ τις δι' ἐπιχειρημάτων ἴσων τὸ βάρος, εἴτε ὅτι ὁ κόσμος εἶναι ἀπειρος εἴτε ὅτι ἔχει ἀρχὴν ἐν τῇ χρόνῳ καὶ ἔρια ἐν τῇ χώρῳ·

ὅτι συνίσταται ἐξ ἀπλῶν στοιχείων ἢ ὅτι ὁ-δαμοῦ δύνανται ν' ἀνευρεθῶσι τοιαῦτα· ὅτι ὑπερ-άνω τοῦ συνόλου τῶν φαινομένων ὑπάρχει αἰ-τία τις τούτων ἀπολύτως ἐλευθερά ἢ ὅτι τὰ πάντα ὑπόκεινται εἰς φυσικοὺς ἀπαράδοτους νόμους· ὅτι ὑπάρχει, εἴτε ἐν τῇ κόσμῳ τούτῳ εἴτε ἐκτὸς αὐτοῦ, πρῶτόν τι ἀναγκάσιον ἐν, ἢ οὐδὲν ἄλλο πλὴν τῶν φαινομένων καὶ τῶν ἐν-δεχομένων. Τὰ τέσσαρα ταῦτα ἀντιφατικὰ συμ-περάσματα ὀνομάζει ὁ Κάντ ἀντινομίας τ ο ὕ κ α θ α ρ ο ὕ λ ό γ ο υ, ὧν ἑκάστη ἀπο-τελεῖται ἐκ μίξ 0 ε σ ε ω ς καὶ μίξ α ν τ ι -0 ε σ ε ω ς. Καὶ ἡ μὲν θέσις φαίνεται ἀποδει-κνύουσα τὴν ὑπαρξίν νοητοῦ κόσμου, ἡ δὲ ἀν-τίθεσις ὅτι οὐδὲν ὑπάρχει πλὴν τοῦ αἰσθητοῦ. Ἡ δὲ ἐν τῇ Π ρ α κ τ ι κ ῇ λ ό γ ω ἡθικὴ ἀντινομία συνίσταται εἰς τὸ ὅτι ἀφ' ἐνὸς μὲν θεωρούμεν ἀναγκάσιον τὸν συμβεβηκότα τῆς ἀ-ρετῆς μετὰ τῆς εὐδαιμονίας, ἀφ' ἑτέρου δὲ αὐτὸς φαίνεται ἀδύνατος ἐν τῇ κόσμῳ τούτῳ, ἐξ ὧν ἡ ἀνεπίδεκτος ἐπιστημονικῆς ἀποδείξεως πί-στις εἰς μελλόντα βίον. Αἱ τοιαῦται ἀντινομίαι ἤγαγον τὸν Κάντ νὰ θυσιάσῃ τὴν μεταφυσικὴν εἰς τὸν σ κ ε π τ ι σ μ ό ν, καὶ νὰ θεωρήσῃ τὸν ἀνθρώπινον λόγον ὡς τι καθαρῶς προσωπικὸν καὶ ὑποκειμενικόν. Βλ. λ. Ἀ ό γ ο ς καὶ Κ ά ν τ. [P.]

— (Ῥ η τ ο ρ.) Leges contrariae, ἀνῆκει ὡς εἶδος εἰς τὸ δεύτερον γένος τῆς στασεως, ὅπερ καλεῖται νομικόν. Καλεῖται δὲ ἀντι-νομία ἡ σύγκρουσις νόμων καθ' ἑαυτοὺς μὲν μὴ ἀντιφασκόντων, ἀλλ' ἐκ τινος περιστάσεως εἰς σύγκρουσιν ἐρχομένων. Ἐνταῦθα ἀναγρά-φομεν τὸ ἐπόμενον παράδειγμα ἐκ τοῦ Ἑρμο-γένους Rhet. Gr. τομ. 2, σελ. 169 «ἀποκῆ-ρυκτος μὴ μεταχέτω τῶν πατρῶν, καὶ, ὁ ἐπι-μείνας χειμαζομένην νηὶ δεσπότης ἔστω τῆς νεώ· ἀποκῆρυκτος ἐπιμείνας πατρίῃ νηὶ χει-μαζομένην κωλύεται δεσπάζειν αὐτῆς». [I.Π.]

Ἀντίνοος 1) Γίδς τοῦ Εὐπειθοῦς, Ἰο-κῆσιος μνηστήρ τῆς Πηνελόπης, ὁδοιπότος καὶ πάντων τῶν ἄλλων μνηστῆρων θρασυτάτος. Τοῦτον πρῶτον ἐφόνευσεν ὁ Ὀδυσσεύς, ἐντα-πάντων τῶν κακῶν αἰτιον, καὶ ἐπικητοῦντα νὰ βασιλεύσῃ τῆς Ἰθάκης. Ἀπέκτεινε δ' ἐπί-σης ὁ Ὀδυσσεύς καὶ τὸν πατέρα τοῦ Ἀ. Εὐ-πειθοῦ, ἐπελθόντα μετ' ἄλλων Ἰθακησίων κατ' αὐτοῦ, ὅπως ἐκδικήσῃ τὸν φόνον τοῦ υἱοῦ. [Π.]

— 2). Εὐνοοῦμενος τοῦ αὐτοκράτορος τῶν Ῥωμαίων Ἀδριανοῦ. Τοῦτον μετὰ θάνα-τον ἀπεθίωσεν ὁ αὐτοκράτωρ ἀναγορεύσας αὐ-τὸν θεὸν καὶ προστάξας «θεῖας ἀξιοῦσθαι παρὰ τῶν ὑπηκόων τιμῆς.» Ὁ Α. κατήγετο ἐκ Βι-θυνίας τῆς ὑπὲρ Σαγγαρίου ποταμοῦ ἐγγενήθη δὲ πιθανῶς τῇ 27 Νοεμβρίου τοῦ 110ου ἔτους μ. Χ. ἐκ γονέων ποιμένων. Ἀῖγλη ἀνθηροτάτη κάλλους κατήμυγε τὴν νεανικὴν τοῦ Ἀ. μορ-φήν, ἄκρα δ' εὐαισθησία τῆς ψυχῆς καὶ τὸ εὐ-φάνταστον ἦσαν τὰ κύρια τοῦ ἥους αὐτοῦ γνωρί-

σμάτα. Ἐπὶ τῆς μορφῆς ὅμως τοῦ Ἀ. περιε-
κείμενο μαγευτικὴ πνοὴ ῥομαντισμοῦ μελαγχρο-
λίας, ταχεῖς πάθος, ὅπερ κυρίως εἶνε ἴδιον
τῶν ἀνθρώπων τῶν ζώντων ἐν τῇ μονήρει ἐρη-
μιά τῶν δασῶν. Τὸν Α. ἰδὼν ἐν τῇ πατρίδι
τοῦ ὁ Ἀδριανὸς κατὰ τὴν δευτέραν αὐτοῦ εἰς
Ἀσίαν περιήγησιν, παρέλαβε δὲ μεθ' ἐκείνου τῇ
ἐταί ἰσως 128 ἢ 129 μ. Χ.

Ἀφ' οὗ δὲ πρῶτον ὁ Α. ἔτυχε τῆς προσ-
κοῦσης παιδεύσεως ἐν τῷ παιδαγωγείῳ, προσ-
λήφθη κατέπιν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Αὐτο-
κράτορος. Ταχέως ὁ Α. κατέστη ὁ ἐμπιστος
τοῦ Ἀδριανοῦ φίλος καὶ ἀφοσιωμένος τοῦ αὐ-
τοκράτορος ἀκόλουθος, δὲν δύναται ὅμως νὰ θε-
ωρηθῇ βεβαίᾳ ἡ κρατήσασα δοξασία ὅτι ὁ δασιμὸς
ὁ συνδέσας ἰσχυρῶς τὸν αὐτοκράτορα μετὰ τοῦ
θεραπευτοῦ εἶχεν αἰτίαν προσκρούσαν πρὸς
τὴν ἡθικὴν καὶ πρὸς αὐτοὺς τοὺς νέμους τῆς
φύσεως. Ὁ Ἀδριανὸς ἦτο αἶψα τις καὶ ἄλ-
λος τῶν Ῥωμαίων αὐτοκρατόρων ἐνθουσιώδους
ἐρασθῆς τοῦ ἐν τῇ τέχνῃ καὶ τῇ φύσει καλοῦ,
εἰς τοιαύτην δὲ εὐαίσθητον καὶ καλλιτεχνικὴν
ψυχὴν ἦτο ἐπόμενον νὰ ἀσκήσῃ τὸ ἔκτακτον
τοῦ Α. κάλλος μεγάλῃ ἐπίδρασιν καὶ νὰ δια-
θέσῃ τὸν αὐτοκράτορα συμπαιῶς ὑπὲρ τοῦ θε-
ράποντος. Συνεπείγετο δὲ τὸν δασιμὸν τῆς ἀ-
μοιβῆς φίλιος καὶ ἀφοσιώσεως καὶ ἡ συγγέ-
νεια τοῦ χαρακτῆρος· διότι πρὸς τὴν μελαγ-
χολικὴν καὶ ἐνερπὸν τοῦ Α. φύσιν εἶχε
πολλὰ τὰ κοινὰ καὶ ὁ ῥομαντισμὸς τοῦ Ἀδρια-
νοῦ χαρακτῆρ.

Ἡ εὐδαίμονια ὅμως τοῦ Α. ἀρθέντος ὑπὸ
τοῦ Ἀδριανοῦ ἀπὸ τοῦ ταπεινοτάτου ἐν τῇ πα-
τρίδι τοῦ βίου εἰς τοιαύτην λαμπρότητα καὶ
ἐπισημότητα ὀλίγον μόνον διήρκεσεν. Κατὰ τὴν
περιήγησιν τοῦ ὁ Ἀδριανὸς φαίνεται ὅτι ἡρθε-
νησεν ἐν Αἰγύπτῳ ἐπιδημῶν, οἱ δὲ Μαχοί, οἱ
συννοδόντες αὐτὸν πάντοτε, ἀπεφάνθησαν ὅτι
ἡ ζωὴ τοῦ αὐτοκράτορος καὶ ἡ νοσοῦσα αὐτοῦ
ψυχὴ δύναται μόνον νὰ σωθῇ ἐάν τις τῶν πι-
στών «ἐθέλωντῆς θανατωθῇ», διότι «ἐκουσίῳ
ψυχῆς πρὸς ἃ ἐπράττειν, εἰδότε». Μόνος ὁ Α.
ὁ πτωχὸς οὗτος ἐκ Βιθυνίας δοῦλος ἐφάνη πρό-
θυμος νὰ θυσιάσῃ ἐκουσίως τὴν ζωὴν του ὑπὲρ
τοῦ Ἀδριανοῦ. Εἶναι ἀγνωστον ἂν ὁ Α. ἐτε-
λεῦσεν ἱεροουργεῖς ὑπὸ τῶν ἱερέων ἢ εἰς
τὸν Νεῖλον ἐμπέσων, τὸ βέβαιον ὅμως εἶνε ὅτι
ἐκουσίως ἔθυσεν τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ
ὅπως, κατὰ τὰς κρατούσας τότε περὶ ἀντιψυχίας
ἰδέας, διὰ τοῦ ἰδίου ἐκουσίου θανάτου ἀποσο-
δῇ τὸν τοῦ θανάτου κίνδυνον ἀπὸ τοῦ Ἀδρια-
νοῦ. Εἰς τὸν θάνατον δ' αὐτοῦ ὀφείλεται ὅτι τὸ
ὄνομα καὶ ἡ μνήμη τοῦ Α. ἐπέζησεν εἰς τό-
σους αἰῶνας. Ὁ Ἀδριανὸς ἐξ εὐγνωμοσύνης
ζητῶν διὰ παντὸς τρόπον νὰ διακωνίσῃ τὴν
μνήμην καὶ τιμῇ τὸν ὑπὲρ τῆς σωτηρίας
αὐτοῦ ἀποθανόντα φίλον του Α. ἀνεκέρησεν
αὐτὸν θεόν. Εἰς τιμὴν δὲ τοῦ καινοῦ τούτου
θεοῦ Α. ἱερῶσαν οὖν ἑλάνοι νομὸν μετὰ λα-
τρείας, μαντείων, μυστηρίων καὶ ἀγώνων πό-

λις τις τῆς Αἰγύπτου ἐπωνομάσθη ἐξ αὐτοῦ
Ἀντινόη, ἄνθος δὲ τι καὶ ἄστρον ἐπωνυμία
τοῦ Α. διηιώνον τὴν μνήμην αὐτοῦ. Ἀπειροί
δὲ ἦσαν αἱ εἰκονικαὶ παραστάσεις τοῦ Α. ἀν-
δριάντες, γραφαί, τύποι νομισμάτων, δι' ὧν ἡ
καλλιτεχνία ἀπληθύνει τὸ κάλλος καὶ τὸ
ὄνομα τοῦ ἐκ Βιθυνίας νεανίου.

Ἡ ὑπερβολικὴ ὀλβία τοῦ αὐτοκράτορος
Ἀδριανοῦ ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Α. καὶ ἡ ἀπο-
θείωσις αὐτοῦ ἔδωκαν ἰσως ἀφορμὴν εἰς τὸν
διεφθαρμένον ἔχλον τῶν χρόνων ἐκείνων καὶ εἰς
τοὺς φιλοσκόμμονας συγγραφὰς νὰ παραξη-
γήσωσι τὴν ἀγνότητα τῆς φιλίας τοῦ Ἀδριανοῦ
πρὸς τὸν Α. Καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ πρῶτοι τοῦ χρι-
στιανισμοῦ συγγραφῆς μετὰ ζήλου καὶ σκαπί-
μῳς ἐζητήσαν ν' ἀμαυρώσωσι τὴν εἰκόνα τοῦ
Α. ἀντιγράφοντες ἕκαστοτε καὶ διαδίδοντες
φιλέχθως τὴν ἀναπόδεικτον εἰδήσιν ὅτι ὁ Α.
οὐδὲν ἄλλο ἦτο ἢ τὰ παιδικὰ τοῦ Ἀδριανοῦ.
Ἰσως οἱ Ἀπολογηταὶ διὰ τοῦ τρόπου τούτου
ἤθελον νὰ καταδείξωσι εἰς τοὺς ἐθνικοὺς τοὺς
τολμῶντας νὰ συγκρίνωσι τὸν θάνατον καὶ τὴν
λατρείαν τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν θάνατον καὶ
τὰς τιμὰς τοῦ Α., ἤθελον, λέγω, νὰ καταδεί-
ξωσι ἐποία διαφορὰ ὑπάρχει μετὰ τῆς ἀγί-
τητος τοῦ βίου τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ βίου τοῦ
Α. τοῦ γενομένου ἐν τοῖς Ἀδριανῶν παιδικοῖς,
«τοῦ οὐδὲ τὸν ἄρρενα ἀπαλὴ γυναικείας νέσου
φυλάξαντος». Τοῦ Α. ἐσώθησαν μέχρι σήμερον
πλείστα εἰκονικὰ πρᾶστασις ἐξιδανικευμένα
πως, καὶ μάλιστα ἀγάλματα ἐκ τῶν ὀνομα-
στοτέρων δὲ εἶνε τὸ ἐν Παιτικῇ κολοσσικὸν
ἄγαλμα, ἡ ἐν τῷ Λούβρῳ προτομὴ (Villa
Mondragone) καὶ τὸ λαμπρὸν ἐν Villa Al-
bani ἀνάγλυφον. Ὁ χαρακτῆρ τῶν πλαστι-
κῶν παραστάσεων τοῦ Α. τεχνικῶς ἐξηγεῖται
ἐκ τῆς νέας τροπῆς, ἣν εἶχε λάβῃ ἡ Ῥωμαϊκὴ
τέχνη ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ Ἀδριανοῦ. Ὅπως
ἐν τῇ ὁρθοκείᾳ οὗτος ἐγένετο εἰρηγητῆς ἑ-
νῶν στοιχείων λατρείας, οὕτω καὶ τὴν τέχνην
ἐζήτησε νὰ ἀναμορφώσῃ κατὰ τὸν χαρακτῆρα
τῆς αἰγυπτιακῆς καὶ τῆς ἑλληνικῆς τέχνης. Οὐ-
δὲν ἄρα παραδίδοντες καὶ αἱ παραστάσεις τοῦ
Α. δὲν ἔχουσι τὰς ἰδιότητας τῆς Ῥωμαϊκῆς
προσωπογραφίας, ἥτις ἀπέβλεπε μόνον πρὸς
ἀληθῆ χαρακτηρισμὸν καὶ ἀναπαράστασιν τῆς
ἐξωτερικῆς πραγματικότητος. Ὁ Α. τούναν-
τίον παρίσταται ἄλλοτε ἢ ἐν μορφῇ αἰγυ-
πιακῇ, ἄλλοτε δὲ ὑπὸ τὸν τύπον Ἑλλήνων
θεοῦ, τοῦ Διονύσου, Ἑρμοῦ, Ἀπόλλωνος καὶ
πλείστων ἄλλων. Ὑπάρχουσι δὲ καὶ τινες
ἀπλᾶ εἰκονικαὶ παραστάσεις, ἀλλὰ καὶ αὗται
ἐξιδανικευμένα. Ὅπως δὲ ὅμως καὶ ἂν
παρίσταται ὁ Α., καταφαίνεται πάντοτε ἐν τῇ
ἐκφράσει τοῦ προσώπου ὁ ἰδιοῦς αὐτοῦ χαρα-
κτῆρ. Μέτωπον βραχὺ, ἐξοχαλμὸς ἐκράζων με-
λαγχολικὴν τινα σκυθρωπότητα, γαίην τούναν-
τίον παχέα καὶ ἐπὶ πέθῳ τρυφῶντα. Τὸ τεχνι-
κὸν ἐποφῶν ἐξεταζόμενα τὰ ἔργα ταῦτα δὲν φαί-
νονται ἄξια πολλοῦ λόγου. Ἡ δύναμις τῆς

ἐλληνικῆς τέχνης εἶχεν ἥδη ἐκλείπει· αἱ εἰκό-
νες τοῦ Ἀ. δεικνύουσι μόνον τὴν ἐξωτερικὴν
μορφὴν τῆς ἐλληνικῆς τέχνης, ἀλλὰ νεκρὰν
ᾧ ψυχῇ, ἄνευ ἐσωτερικῆς ζωῆς (Levetzov.
Antinos. Dietrichsen A.) [Θ.Σ.]

Ἀντίνοος (Ἀστρον.) Βλ. Ἀετός.

Ἀντίον (Antium), πόλις τῆς Λατίνης,
πρωτεύουσα τῶν Βέλσκων, ἐπὶ τῆς παραλίας
τῆς Τυρρηνικῆς θαλάσσης, πρὸς τὰ ΝΔ τῆς
Ῥώμης. Εἰς Ἀντίον εἶχε καταφυγὴ ὁ Κορί-
ολανός. Τῷ 468 π.Χ. ἐκυριεύθη ὑπὸ τοῦ Κοιν-
τοῦ Καπέτωλίνου. Πατὴρ τοῦ Καλιγούλα καὶ
τοῦ Νέρωνος. Εἶχε δύο περιφύμους ναοὺς, τοῦ
Ἀσκληπιοῦ καὶ τῆς Τύχης. Ἐν τοῖς ἐρεί-
πιοις τοῦ Ἀντίου εὗρήθη πρὸ δικοσίων τριά-
κοντα περίπου ἐτῶν ὁ Ἀπόλλων ὁ λεγόμενος
Βελθεδέριος. Ἰδρυτὴς τῆς πόλεως ὑπῆρξε κατὰ
τοὺς παλαιούς μυθοὺς υἱὸς τῆς Ὀδυσσεύς
καὶ τῆς Κίρκης. Τῷ 388 π. Χ. οἱ Ἀντιᾶται
ἐπεχείρησαν νὰ ἀπαλλαγῶσιν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς
τῶν Ῥωμαίων, ἠττηθέντες δὲ ἀπώλεσαν πάντα
τὰ πολιτικά τῶν πλοῖα, τῶν ὁποίων οἱ ἐμ-
βόλοι (rostra) ἐχρησίμευσαν εἰς κόσμησιν
τοῦ ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς (forum) βήματος τῶν
Ῥωμαίων· ὅθεν καὶ ἐμβόλους ἐκάλουν οἱ
Ῥωμαῖοι τὸ βῆμα. Τὰ νῦν καλεῖται Porto
d' Anzio, ἔχον 1562 κατ. τῷ 1881. Τὸ παρα-
κείμενον αὐτῷ Nettuno ἔχει 2170 κατ. [Σ.]

Ἀντιόπη. 1) Βλ. Ἀμυρίων. — 2) Ἀμα-
ζών, θυγάτηρ τοῦ Ἀρεως, ἣν ἔλαβεν εἰς γυ-
ναῖκα ὁ Θησεύς, καὶ ἐγέννησεν ἐξ αὐτῆς τὸν
Ἰππόλυτον ἢ τὸν Δημοφῶντα κατ' ἄλλους.
Ἐλαβε δὲ τὴν Ἀ. ὁ Θησεύς γέρας ἀριστειῶν,
ὅτε συνεστράτευσεν μετὰ τοῦ Ἡρακλέους ἐπὶ
τὰς Ἀμαζόνας· κατ' ἄλλον δὲ μῦθον ἔλαβεν
αὐτὴν αἰχμάλωτον, ὅτε ἰδιόστολος ἐπλευσεν
ἐπὶ τὰς Ἀμαζόνας, ἢ ἀπήγαγεν αὐτὴν διὰ
δόλου· κατὰ δὲ τὸν Ἡγίαν τὸν Τροϊζήνιον ἢ
Ἀ. ἐρασθεῖσα τοῦ Θησεύς παρέδωκεν αὐτῷ
τὴν πόλιν τῶν Ἀμαζόνων Θερμίσκυραν, ἣν ἐπο-
λιέσκει ἐκεῖνος μετὰ τοῦ Ἡρακλέους. Ἐφο-
νεύθη δ' ἡ Ἀ. κατὰ μὲν τὸν ποιητὴν τῆς Θη-
σίδος ὑπὸ Ἡρακλέους, ὅτε νυμφευθέντος τοῦ
Θησεύς τὴν Φαίδραν ἐπετέθησαν αὐτῇ ἡ τε
Ἀ. καὶ αἱ μετ' αὐτῆς Ἀμαζόνες· κατὰ δὲ
τοὺς Ἀττικοὺς μύθους ὑπὸ Μολπαδίας τῆς
Ἀμαζόνος. Τὸ μνημεῖον τῆς Ἀ. ὑπῆρχεν ἐν Ἀ-
θήναις μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Πausaniou. [Π.]

Ἀντιόχεια. Τὸ ὄνομα τοῦτο ἔφερον ὑπὲρ
τὰς εἰκόσι πόλεις κτισθεῖσαι πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀν-
τιόχου, αἱ πλεῖστα ὑπὸ Σελεύκου τοῦ Νικατο-
ρος. Τούτων ἐπιφανεστάτη εἶνε ἡ παρὰ τὸν πο-
ταμὸν Ὀρόντην ἐπὶ Δάφνης, ἥτοι παρὰ τὸ
ὠραῖον προάστειον, τὴν Δάφνην, περὶ τὸ 300
π.Χ. κτισθεῖσα, πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου τῆς
Συρίας ἐπὶ τῶν Σελευκιδῶν. Ἡ Ἀ. ἔκειτο περὶ
τὰς τέσσαρας ὥρας καὶ ἡμισίαν ἀπὸ τῆς θα-
λάσσης, ὡς ἐπίνειον δ' αὐτῆς ἐθεωρεῖτο ἡ Σε-
λεύκεια. Ἡ δὲ θέσις ἦν κατεῖχεν ἡ πόλις ἐν

μέσῳ δύο ὁρέων, τοῦ Κασίου πρὸς νότον καὶ
τῆς Πιερίας πρὸς βορρᾶν, ἥτο εὐφορωτάτη καὶ
ἐρασιμωτάτη. Ἡ πόλις, ἥτις τὸ πρῶτον κατω-
κρήθη ὑπὸ τῶν κατοίκων τῆς γείτονος Ἀντι-
γονείας, ἤκμασε ταχέως ὡς πρωτεύουσα τῶν
Σελευκιδῶν· Ἐκτεινομένη δ' εἰς μῆκος ἐν
μέσῳ τῶν περικειμένων ὁρέων, πλὴν τῶν φυσικῶν
καλλόνων καὶ τῆς ἀφρονείας τῶν ὑδάτων
ἥτο περιώνυμος διὰ τὴν εὐθείαν ῥυμοτομίαν
τῶν ὑπὸ στοῶν περιβαλλομένων ὁδῶν καὶ τὸ
κάλλος τῶν εἰσοδομῶν, ἀνοαμιλλωμένων πρὸς
τὰς τῆς Ἀλεξανδρείας. Συρρεύσαντος δ' εἰς
αὐτὴν πλῆθους μεγάλου οὐ μόνον Ἑλλήνων,
ἀλλὰ καὶ Ἰουδαίων καὶ ἄλλων ἐκ τῶν περι-
οίκων ἀπέδῃ ἡ πολυανθρωποτάτη τῶν πόλεων
τῆς Ἀσίας οὕτως, ὥστε ἐπὶ τῶν Ῥωμαίων αὐ-
τοκρατῶν οἱ κάτοικοι αὐτῆς ὑπερέβαινον τὰς
πεντακοσίας χιλιάδας. Ἀπετελείτο δὲ τότε
διὰ τὴν μεγάλην ἐν τῇ μεταξὺ αὐξήσειν ἐκ
συνεικισμῶν τεσσάρων πόλεων, περιβαλλομέ-
νων ὑπὸ κοινοῦ τείχους, διὸ καὶ ἐκαλεῖτο τε-
τραπόλις. Μέχρι δὲ τῆς μεταθέσεως τῆς
πρωτεύουσας τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κράτους εἰς Κων-
σταντινούπολιν ἐξηκολούθει νὰ εἴνε μετὰ τὴν
Ῥώμην καὶ τὴν Ἀλεξανδρείαν ἡ πολυανθρω-
ποτάτη τῶν πόλεων τοῦ κράτους. Ἐνεκα δὲ
τῆς σημασίας καὶ τῆς ἐμπορικῆς αὐτῆς ἀκμῆς
πολλῶν προνομίων ἐτύγχανε παρὰ τῶν Ῥω-
μαίων αυτοκρατῶν, οἵτινες καὶ διέμενον ἐνί-
στε ἐν αὐτῇ, εὐκόλιος δ' ἀνωρθοῦντο αἱ ἐξ ἐπα-
νελιγμένων σεισμῶν ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ δευ-
τέρου αἰῶνος π. Χ. μέχρι τῶν μέσων τοῦ τε-
τάρτου μ.Χ. μεγάλαι ζημίαι. Ἡ Ἀ. ἐπὶ τῶν
Ῥωμαίων αυτοκρατῶν ὑπῆρξεν ἀπὸ τοῦ 191
μ. Χ. πρωτεύουσα τῆς Κοίλης Συρίας, περι-
λαμβανούσης ἅπασαν τὴν βορείαν Συρίαν μετὰ
καὶ τῆς Κομμαγενῆς· ἀλλὰ καὶ ἀργότερον, ὅτε
ἡ Συρία διηρέθη εἰς ἑπτὰ ἐν ὧν ἐπαρχίας, ἡ
Ἀντιόχεια ἔμεινεν ἑδρα τῆς πρώτης Συρίας
(Syria prima), καὶ τοιαύτην βλέπομεν αὐ-
τὴν μέχρι τοῦλάχιστον τοῦ 535. Ἀπὸ δὲ τοῦ
πρώτου μ.Χ. αἰῶνος μεσοῦντος ἀρχεῖται ἡδὴ
ἡ παρακμὴ τῆς πόλεως. Εἶχε μὲν καὶ πάλιν
ἀναθλῆ μετὰ τὰς εἰς αὐτὴν τῷ 206 μ.Χ. ὑπὸ
τοῦ Πέρσου Σαπύρου ἐπενεχυθείας ζημίας,
ἀλλὰ νέοι σεισμοὶ ἀπὸ τοῦ 458 κατερείπων-
σαντες τὴν πόλιν, διηκόλουναν τὸ ἔργον τῆς
τελείας καταστροφῆς, ὅπῃ ἐπεχείρησε τῷ 540
ὁ Πέρσης Χοσρόης, ἀπτεφρώσας τὸ πλεῖστον
τῆς πόλεως καὶ ἐξανδραποδίσας τοὺς εὐρω-
τάτους τῶν κατοίκων. Ἡ ἐπὶ τῶν ἐρείπειων
τῆς πόλεως ὑπὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἀνοικοδο-
μηθεῖσα Θεοδοπίσις δὲν ἠδυνήθη ποτὲ νάνελθῃ
εἰς τὸ παλαιὸν τῆς Ἀντιόχειας μεγαλεῖον.
Ἰδίως δ' ἐξέπεσεν ἡ πόλις ἀπὸ τῆς ὑπὸ τοῦ
καίρου Ὁμάρ τῷ 638 καταλήψεως αὐτῆς.
Καὶ ἠδυνήθη μὲν νὰ καταλάβῃ τὴν Ἀ. πάλιν
ὁ αυτοκράτωρ τοῦ Βυζαντίου Νικηφόρος ὁ Φω-
κᾶς τῷ 969, ἀλλὰ τῷ 1084 περιῆλθεν αὐτῇ
ἐκ νέου εἰς τοὺς Σαρακηνοὺς. Μετὰ δεκαεστ-

σαρα δ' ἔτη (3 Ἰουν. 1098) κατέλαβον αὐτὴν οἱ σταυροφόροι, πρώτου τοῦ Νορμαννῶν Βοημοῦνδου Α' ἰδρύσαντες τὴν ἡγεμονίαν τῆς Ἀντιοχείας. Τούτου διεδέχθη τῇ 1109 ὁ υἱὸς αὐτοῦ Βοημοῦνδος Β', διὰ δὲ τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ Κωνσταντίας περιήλθεν ἡ ἡγεμονία εἰς τὸν σύζυγον αὐτῆς Ραϊμοῦνδον Α', τὸν κόμιτα τοῦ Πικταδίου (Poitiers), ἀναγκασθέντα γὰρ ἀγνώριστῃ τῇ 1137 τὴν ἐπικυριαρχίαν τοῦ τῇ Ἀντιόχειαν πολιορκήσαντος αυτοκράτορος τοῦ Βυζαντίου Ἰωάννου τοῦ Κομνηνοῦ. Τελευταῖοι Φράγκοι ἡγεμόνες τῆς Ἀντιοχείας ὑπῆρξαν ὁ Βοημοῦνδος Γ' (1163—1201), Βοημοῦνδος Δ' (1201—1233), Βοημοῦνδος Ε' (1233—1251) καὶ Βοημοῦνδος ς' (1251—1268), ἐφ' οὗ κατέλυθη ἡ ἡγεμονία, καταλαβόντος τὴν Ἀ. τοῦ σουλτάνου τῆς Αἰγύπτου Βιβάρε. Ἀπὸ δὲ τῶν Αἰγυπτίων παρέλαβεν αὐτὴν ἡγεμονίαν καὶ ἐκπεπαιωκυῖαν ὁ σουλτάνος τῶν Τούρκων Σελίμ ὁ Δ' τῇ 1516. Σήμερον ἡ Ἀ., καλουμένη ὑπὸ τῶν Τούρκων Ἀγτάκια, ἀνήκει εἰς τὸ βιλαέτιον Ἀλέπου· εἶνε δ' οἰκτρά καὶ ἀκάθαρτος κωμόπολις ἔχουσα κατοίκους κατὰ τινας μὲν 18 000, κατ' ἄλλους δὲ μόνον 6000, ὧν ολίγοι μόνον Χριστιανοί. Κατέχει δὲ ἡ σημερινὴ Ἀ. μικρότατον μόλις μέρος τοῦ χώρου, ὃν κατελάμβανεν ἡ ἀρχαία πόλις, ἥς σώζεται μέγα μέρος τῶν τειχῶν, ἅτινα ἐσώζοντο σχεδὸν καθ' ὅλην τὴν ἐκκλησίαν μέχρι τοῦ τέλους τοῦ παρελθόντος αἰῶνος. Ζῶσι δὲ οἱ σήμερον οἰκοῦντες τὴν Ἀντιόχειαν ἐκ τῆς καλλιέργειας τῶν δημητριακῶν καρπῶν καὶ ἐλαιῶνων, ἐκ τῆς μεταξουργίας καὶ τῆς ἀλυσίας ἐργασίᾶς. — Η' Ἀ. κατέχει ἐπιφανῆ θέσιν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς χριστιανικῆς ἐκκλησίας. Εἶνε ἡ πρώτη πόλις, ἐν ἣ ὁ ὁπαδὸς τοῦ Ἰησοῦ ἀνομήσθησαν τὸ πρῶτον χριστιανοὶ καὶ ἐν ἣ ἀπεδέχθη τὸν χριστιανισμόν ὁ Παῦλος μετὰ τοῦ Βαρνάβα, Μάρκου καὶ Σίλλα. Ἀπὸ τοῦ 252—380 συνήλθον ἐν Ἀντιοχείᾳ δέκα σύνοδοι. (βλ. Ἀντιοχείας σύνοδοι). Ἀνεκηρύχθη δὲ ἡ Ἀντιόχεια καὶ ἔδρα ἐνὸς τῶν τεσσάρων πατριαρχείων τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας. (βλ. Ἀντιοχείας ἐκκλησία). [Α.]

Ἀντιόχεια. 2) Ἀ. ἡ πρὸς τῇ Πισιδίᾳ. Ἀρχαία πόλις ἐν τοῖς συνόροις τῆς Φρυγίας καὶ τῆς Πισιδίας, οἰκισθεῖσα ὑπὸ τῶν Μαγνήτων τῶν πρὸς Μαιάνδρῳ, ἐλευθερωθεῖσα ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων μετὰ τὴν πρὸς Ἀντιόχον τὴν μέγαν εἰρήνην, ἐπὶ Αὐγούστου δὲ κληθεῖσα Καισάρεια. Ἐπὶ τῶν Βυζαντινῶν ἦτο πρωτεύουσα τῆς βορείου Πισιδίας. Ἐρείπια αὐτῆς σώζονται ἐν θέσει Γιάλοβατς, πρὸς Ἀ. τῆς λίμνης Ἐγερδέρ. [Π.]

3) Ἀ. ἡ πρὸς Μαιάνδρῳ. Ἀρχαία πόλις τῆς Καρίας, κειμένη ἐπὶ τῷ Μαιάνδρῳ ποταμῷ κατὰ τὸ πρὸς τῇ Φρυγίᾳ μέρος. Ἐκτίσθη ὑπὸ Ἀντιόχου Α' τοῦ Σωτήρος ἐν τῇ τόπῳ τῆς ἀρχαίας Πυθολέως. Ἐρείπια ταύτης σώζον-

ται κατὰ τινας μὲν παρὰ τὸ Γενί-σεχίρ, κατ' ἄλλους δὲ παρὰ τὰ Κούγιουγια. [Π.]

4) Ἀ. ἡ Μαργιανή ἢ Ἐνυδρος. Πόλις τῆς Μαργιανῆς ἐπὶ τῷ Μάργῳ ποταμῷ, ἐν εὐφωρωτάτῃ χώρᾳ, κτισθεῖσα ὑπὸ Ἀντιόχου Α' τοῦ Σωτήρος. Νῦν Μέρδ ἢ Σάχ Τζεγάν. — 5) Ἀ. ἡ πρὸς Ταύρῳ. Ἀρχαία πόλις τῆς Κομμαγενῆς, νῦν Ἀίνταπ. — 6) ἡ ἐπὶ Κράμῳ. Πόλις τῆς Τραχείας Κιλικίας, ἀπέχουσα 205 στάδια τοῦ Σελενδόντος (νῦν Σελεύτι). [Π.]

Ἀντιόχεια (Antiochia). Ἐν τῶν ἡνωμένων Κρατῶν τῆς Κολομβίας ἐν τῇ Μ. Ἀμ. ἀποτελεσθὲν τῇ 1857 ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν Δ. Κόρδοβας καὶ Μεδελλίν τῆς Δημοκρ. Νεας Γρανάδας. Ἐχει ἔκτασιν 57 800 τγμ. 463 667 (1884) καὶ πρωτ. τὴν Μεδελλίν. Συνορεύει πρὸς Δ μετὰ τῆς Καούκας, πρὸς Β μετὰ τῆς Βολιβάρ, πρὸς Α μετὰ τῆς Βολιβάρ καὶ τῆς Σιτάνδερ καὶ πρὸς Μ μετὰ τῆς Τολίμας καὶ τῆς Καούκας. — Η' π. ὁ λ. ἰ. ε. Ἀ. πρῶτην Σά ν τ α Φ ἐ τῆς Ἀ. καίται ΒΔ τῆς Μεδελλίν καὶ ἔχει 10 205 κατ. [Π.Π.]

Ἀντιοχείας ἐκκλησία. Αὕτη εἶνε ἡ δευτέρα ἀξία λόγου τοπικὴ ἐκκλησία, ἡ ἰδρυθεῖσα μετὰ τὴν πρώτην ἐν Ἱεροσολύμοις, ἐξ ἧς πολλοὶ πιστοί, προσφυγόντες ἐν καιρῷ τοῦ διωγμοῦ, καθ' ὃν ἐμαρτύρησαν ὁ Στέφανος, εἰς Ἀντιόχειαν, ἐκήρυξαν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῇ μόνον πρὸς Ἰουδαίους (Πράξ. ια' 19). Ἀλλὰ μετὰ τοῦ αὐτῶν ὑπῆρχον καὶ τινες Κύπριοι καὶ Κυρηναῖοι, οἵτινες κηρύξαντες τὸ εὐαγγέλιον καὶ πρὸς τοὺς Ἑλληνοιστάς κατήρθρωσαν πολλοὺς τούτων νὰ προσελκύσωσιν εἰς τὴν πίστιν (αὐτ. 20 καὶ 21). Τούτο μαθόντες οἱ ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐξαπέστειλαν εἰς Ἀντιόχειαν τὸν Βαρνάβαν, ὃς μετακαλεσάμενος ἑαίς καὶ τὸν Παῦλον ἐκ Ταρσοῦ ἐργάσθη σὺν αὐτῷ ὑπὲρ τῆς διαδόσεως τοῦ εὐαγγελίου ἐπὶ ἐνιαυτὸν, καθ' ὃν ἐπληθύνθησαν οἱ πιστοί, αὐτοὶ πρῶτοι ἀποκληθέντες Χριστιανοί ἀντὶ Γ α λ ι λ α ι ω ν ἢ Ν α ζ ι ρ α ί ω ν, ὡς ἐκαλοῦντο πρότερον οἱ ὁπαδοὶ τοῦ Ἰησοῦ (αὐτ. 22—23). Γενεμένου δὲ λιμοῦ ἐπὶ Κλαυδίου Καίσαρος καὶ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις πιστῶν περιελθόντων εἰς μεγάλην ἀπορίαν, ἡ ἐν Ἀντιοχείᾳ ἐκκλησία, πολυπληθὴς οὖσα ἤδη καὶ εὐπλοῦς, ἔσπευσε ν' ἀποστείλῃ πρὸς ἐκείνους βοηθήματα διὰ Παύλου καὶ Βαρνάβα (αὐτ. 28—30). Βραδύτερον ἀνεφύη διαφορά τις ἐν Ἀντιοχείᾳ, τοῦ μὲν Παύλου μὴ υποβάλλοντος εἰς περιτομὴν τοὺς ἐξ ἐθνῶν πιστευόντας, διότι ἐδόξαζεν «ὅτι οὐ δικαιοῦται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου, ἐὰν μὴ διὰ πίστει» Ἰησοῦ Χριστοῦ (Γαλ. β' 16), τινῶν δ' ἐξ Ἰουδαίας κατελθόντων πιστῶν διδασκόντων «ὅτι ἐν μὴ περιτέμνησθε τῷ θεῷ Μωϋσέως, οὐ δύνασθε σωθῆναι» (Πράξ. ιε' 1). Ἐντεῦθεν ἠναγκάσθησαν οἱ ἐν Ἀντιοχείᾳ νὰ πέμψωσι τὸν Παῦλον, Βαρνάβαν καὶ τινὰς ἄλλους πρὸς τοὺς ἐν

Ἱερουσαλὴμ. Ἀποστόλους καὶ πρεσβυτέρους, οἵτινες ἐν συνόδῳ ἔλασαν τὴν διαφορὰν ὑπὲρ τοῦ Παύλου, ὑποχρεώσαντες μόνον τοὺς ἐξ ἑθνῶν πιστοὺς «ἀπαγεσθαι εἰδιωλοσύτην καὶ καὶμῆτος καὶ πνικτοῦ καὶ πορνείας» (πρὸλ. Πραξ. ιε' ἐλέκλῃρον καὶ ἰδία 29). Ἐν Ἀντιοχείᾳ διέτριβεν ἐπὶ μακρὸν διακονῶν τὴν ἐκκλησίαν αὐτῆς καὶ ὁ Πέτρος, πρὸς ἐν ἦλθεν εἰς σύγκρουσιν ἐνταῦθα ὁ Παῦλος ἀναγκασθεὶς νὰ εἴπῃ αὐτῷ ἔμπροσθεν πάντων «εἰ σύ, Ἰουδαῖος ὑπάρχων, ἐθνικῶς ζῆς καὶ οὐκ Ἰουδαϊκῶς, τί τὰ ἔθνη ἀναγκάζεις Ἰουδαῖζειν;» (Γαλ. β' 14).

Κατ' ἀρχαίαν παράδοσιν πρῶτος ἐπίσκοπος τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ ἐκκλησίας ἐγένετο ὁ Ἀποστολὸς Πέτρος, διαποιμάνας αὐτὴν ἐπὶ ἔτη ἄκτῳ. Ἰμαίς, καίτοι δοξάζοντες ὅτι ἡ τῶν Ἀποστόλων ἐπισκοπικὴ ἐξουσία, ὡς ἐπεκτείνοντο ἐπ' ὅλην τὴν Ἐκκλησίαν, δὲν ἤδυνάτο νὰ περιορισθῇ τοπικῶς, καθισταμένων αὐτῶν ἐπισκόπων μίξ μόνως μερικῆς ἐκκλησίας, οὐδὲν ἦτοον ἀποδεχόμεθα πληρέστατα τὸν ἀποστολικὸν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος ἐκκλησίας χαρακτῆρα, ἀφοῦ μάλιστα εἰς τοὺς ἱδρυτὰς αὐτῆς καταλέγονται οἱ καρναίαι τῶν Ἀποστόλων. Πρῶτος μετὰ τὸν Πέτρον ἐπίσκοπος ἀναφέρεται ὁ Εὐδὸς Εὐσεβ. ἐκκλῃστ. ἱστορ. Γ' κβ' καὶ λς'). Ἡ ἐκκλησία τῆς Ἀντιοχείας καὶ ὡς ἀποστολικὴ καὶ ὡς ἀντικρουσὶς εἰς πόλιν ἐπιφανιστάτη μετὰ τὴν Ῥώμην, κατέσχε πρωίμως πρωτεύουσιν θέσιν ἐν Συρίᾳ, συναριθμουμένη ἀνέκαθεν εἰς τὰς προεχούσας αὐτοκέφαλους ἐκκλησίας καὶ οὕσα ἐν ἐκ τῶν σπουδαϊστάτων κέντρων τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ βίου. Καὶ αἱ αἰρέσεις καὶ τὰ σχίσματα καὶ αἱ συνόδοι, αἱ ἐν αὐτῇ γενόμεναι, μαρτυροῦσι τρανῶς ὅποια θερηκευτικὴ ζωὴ ἐπεκράτει ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν Ἀντιοχείων. Ἡ δὲ θεολογικὴ σχολή, ἡ κρατίστη ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἐκκλησίᾳ μετὰ τὴν τῆς Ἀλεξανδρείας, ἀνέδειξεν αὐτὴν μίαν τῶν κυριωτάτων ἐστιῶν τοῦ χριστιανισμοῦ.

Ὁ θρόνος τῆς Ἀντιοχείας ὑπῆρξεν ἀρχῇ-θεν αὐτοκέφαλος, διασώζων τὰ πρεσβεία αὐτῆς ὡς μητροπόλεως ἀνὰ τὴν Συρίαν καὶ ὕστερον ἀνὰ πᾶσαν σχεδὸν τὴν διοίκησιν τῆς Ἀνατολῆς (Β' Οἰκουμ. Συν. καν. β', πρὸλ. Maaßen, Der Primat des Bischofs von Rom und die alten Patriarchalkirchen σ. 41 καὶ Hefele, Conciliengeschichte τ. 1. σ. 376). Τὸ ἄξιωμα τοῦτο τοῦ θρόνου τῆς τῶν Ἀντιοχείων ἐκκλησίας, προὔπαρχον ἡδὴ, ἐπεκρίωσεν ἡ Α' ἐν Νικαίᾳ Οἰκουμένη Σύνδος (καν. ε'), ἀναγνωρίσασα αὐτὸν ὡς τρίτον τῇ τάξει πρὸς τοὺς θρόνους τῆς Ῥώμης καὶ Ἀλεξανδρείας καὶ ἡ Β' ἐν Κωνσταντινουπόλει (καν. β'), ἡ ἀναδείξασα ὁμοῦς δεῦτερον τῇ τάξει τὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως θρόνον, ὡς νέας πρωτεύουσας τοῦ Κρά-

τους (καν. γ'), ἐξ οὗ δὲ τῆς Ἀντιοχείας κατέλαβε τὴν τετάρτην τάξιν. Ὁ ἐπίσκοπος αὐτῆς ἠθέλησε νὰ ἐπεκτείνῃ τὴν ἐκκλησιαστικὴν του δικαιοδοσίαν καὶ ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν τῆς Κύπρου, ὅτε ἡ νῆσος αὐτὴ ὑπῆρχον πολιτικῶς εἰς τὴν διοίκησιν τῆς Ἀνατολῆς· ἀλλ' ἡ Γ' Οἰκουμένη Σύνδος, εἰς ἣν ἀνηνέχθησαν οἱ τῆς Κύπρου ἐπίσκοποι, ἐν καν. η' ἀπέκρουσε τὴν τοιαύτην ἀξίωσιν, ἀναγνωρίσασα τὸ αὐτοκέφαλον τῆς ἐκκλησίας τῆς νῆσου κατὰ τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν. Ὁ τίτλος τοῦ πατριάρχου, ἀπονεμόμενος ἐν ἀρχῇ ἀδιακρίτως πρὸς διαφόρους ἐπισκόπους, (πρὸλ. Suiceri thesaurus ecclesiast. εκδ. 2 τοῦ Ἀμστελδομάου τ. 2 σ. 640), περιορίσθη εἰτα εἰς τοὺς μητροπολίτας, τοὺς ἔχοντας ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν των ἄλλους μητροπολίτας (Σωμρ. ἐκκλῃστ. ἱστορ. Ε' η') καὶ τέλος ἀπὸ τοῦ Ε' αἰῶνος εἰς μόνους τοὺς κυρίως πατριάρχας, ἐν οἷς καὶ εἰς τὴν Ἀντιοχείαν. Ἡ δικαιοδοσία τοῦτο ἐπὶ τῶν ἐκκλησιῶν, τῶν εἰς τὸν θρόνον αὐτοῦ ὑπαγεμένων, δὲν ἦτο τόσον ἀπόλυτος, ὅσον ἡ τοῦ Ἀλεξανδρείας. Αὐτὸς τοῦλάχιστον εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ χειροτονῇ μόνους τοὺς ἐπ' αὐτὸν μητροπολίτας, οὐχὶ ὁμοῦς καὶ τοὺς ὑπὸ τούτους ἐπισκόπους, ὡς δὲ τῆς Ἀλεξανδρείας. Οἱ πατριάρχαι Κωνσταντινουπόλεως ἐπωφελοῦμενοι ἐνθεν μὲν τὴν μεγάλην ἐπιρροήν, ἣν ἐξήσκουν αὐτοὶ ἐκ τῆς πρωτεύουσας τοῦ κράτους, ἐνθεν δὲ τοὺς χαλεποὺς καιροὺς, οὓς διήνυσαν ἐπὶ μακρὸν τὰ λοιπὰ τῆς Ἀνατολῆς πατριαρχεῖαι, κατώρθωσαν σὺν τῷ χρόνῳ νὰ ἐπεκτείνωσιν ἐπ' αὐτὰ ἐν ἀρχῇ μὲν ψιλὴν τινα, ὕστερον δὲ καὶ πραγματικωτέραν δικαιοδοσίαν, καθ' ἧς πολλάκις μὲν ἀντέστησαν οἱ ἄλλοι πατριάρχαι, ἀλλὰ καὶ πολλάκις ἐνέδωκαν εἰς αὐτὴν. ὑπεύκοιτες συνήθως εἰς τὴν ἀνάγκην. Τελευταίον ἡ τῶν Ἀντιοχείων ἰδίᾳ ἐκκλησία ἀνεγνώρισε σχεδὸν εἰς τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ ἐκλέγῃ καὶ προχειρίζεται τὸν πατριάρχην τῆς. τῇ αἰτῇ αὐτῆς συνήθως. Τοῦτο τοῦλάχιστον πολλάκις ἐγένετο μέχρι τοῦδε.

Τὸν θρόνον τῆς Ἀντιοχείας ἐκλείσαν πολλοὶ ἱεράρχαι, διακρινόμενοι ἐπὶ παιδείᾳ οὐχ ἦτοον ἡ ἐπ' εὐσεβεῖα καὶ ἀρετῇ καὶ καταλεγόμενοι εἰς τὴν χορείαν τῶν πατέρων καὶ διδασκάλων τῆς Ἐκκλησίας. Ἐκ τούτων μνημονεύομεν ἐνταῦθα τῶν ἐξῆς κυριωτάτων. Τὴν πρώτην ἐν αὐτοῖς θέσιν κατέχει ὁ ἀποστολικὸς πατὴρ Ἰγνάτιος ὁ Θεοφύλακτος (89 ἢ 70—110), ὅστις ἔγραψε διαφόρους ἐπιστολάς, ἐποικοδομῶν δι' αὐτῶν τοὺς πιστοὺς ἐν τῇ εὐσεβείᾳ. Μεταξὺ τῶν ἀπολογητῶν τῶν πρώτων αἰώνων διακρίνεται ὁ Θεόφιλος (169—188) ὁ σὺν ἄλλοις ἐρμηνευτικοῖς καὶ ἀναιρετικοῖς κατὰ Μαρκίονος συγγραμμάτων, ἅτινα ἔχουσιν ἀπελεσθῆ, συγγράμματα καὶ τρία βιβλία πρὸς τὸν φίλον του Αὐτόλκων, ἐθνικὸν

δυνά, ἐν οἷς ὑπεραπολογεῖται τῆς χριστιανικῆς ἀληθείας. Ὁ Εὐσεβίος ὁ μέγας (325—331) ὑπῆρξεν εἰς τῶν πρωταθλητῶν τοῦ ὁρθόδοξου δόγματος ἐπὶ τῆς ἐν Νικαίᾳ Ἀ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, διό καὶ λυσσώδως κατεδιώχθη ὑστερον ὑπὸ τῶν Ἀρειανῶν, ἐκβλήθεις ὑπ' αὐτῶν καὶ τοῦ θρόνου του. Ἀλῆξάνδρος ὁ Θεῖος (408—418) κατέρωθε ν' ἄρῃ τὸ σχίσμα τῶν Εὐσταθιανῶν καὶ Μελετιανῶν. Θεόδωρος ὁ ἐκκληθὲς τῆς σωφροσύνης μαργαρίτης (418—427) ἐπέστρεψε πάντας τοὺς ὁπαδοὺς τοῦ Ἀπολλινάριου εἰς τὴν ὁρθὴν πίστιν. Ἀναστάσιος ὁ Συναίτης (561—571 καὶ 594—599) κατέλιπε διαφόρους συγγραφάς, ἐν οἷς διακρίνονται τὰ ἐρμηνευτικά αὐτοῦ. Πέτρος ὁ Β' (1028—1051) ἔγραψεν ἐπιστολὰς πρὸς τὸν Ῥώμης πρὸς τὸν Ἀκυλίας καὶ πρὸς τὸν Κωνσταντινουπόλεως Μιχαὴλ τὸν Κηρουλάριον κατὰ τῶν καινοτομιῶν τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐκκλησίας καὶ ὑπὲρ τῆς ὁρθῆς πίστεως. Θεόδωρος ὁ Β' ὁ Βαλαμῶν, ὅστις ἠγαγκάσθη ἐπὶ τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Φατικοκρατίας νὰ παραμείνῃ ἐν Κωνσταντινουπόλει, διέπρεψεν ὡς ἐρμηνευτὴς τῶν κανόνων. Δωρόθεος ὁ Β' (1436—1454) ἠγωνίσθη ἐν τοῖς πρώτοις κατὰ τῆς ἐν Φλωρεντίᾳ ψευδοσυνόδου ἀποκηρύξας αὐτήν, ἐπὶ τῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ τῷ 1443 καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει τῷ 1450 μετὰ τῶν Πατριαρχῶν Ἀλεξανδρείας καὶ Ἱεροσολύμων συγκροτηθεῖσιν συνόδων. Οἱ πατριάρχαι Ἀντιοχείας μετέσχον εἴτ' αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπων πασῶν τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, ὥς προσπεκυρώσαν καὶ αὐτοὶ διὰ τοῦ ἀξιώματος τοῦ ἰδίου θρόνου.

Ἡ ἐκκλησία τῶν Ἀντιοχείων ὑπέστη πολλὰς ἐσωτερικὰς καὶ ἐξωτερικὰς περιπετείας, ὥσας σὺν ἐμὲ ἄλλῃ ἰσοῦ ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ. Ἡδὴ κατ' αὐτοὺς τοὺς πρώτους χρόνους τῆς συστάσεώς της ἀνεφύησαν ἐν αὐτῇ αἱ μεταξὺ τῶν ἐξ Ἑβραίων καὶ ἐξ ἐθνῶν χριστιανῶν ἐρίδες, καθ' ἃς ἤλθον εἰς σύγκρουσιν πρὸς ἀλλήλους, ὡς εἶδομεν ἀνωτέρω, καὶ οἱ δύο κορυφαῖοι τῶν Ἀποστόλων, ὁ Πέτρος καὶ ὁ Παῦλος. Ὑστερον συνετάραξαν καὶ αὐτὴν αἱ διὰ φροῦ αἱρέσεις, ἰδίᾳ αἱ τῶν γνωστικῶν, καθ' ἃς μάλιστα ἀνεδείχθη ἀρχηγὸς ἰδίᾳ αἱρέσεως ὁ ἐπίσκοπος αὐτῆς Παῦλος ὁ Σάμασατιεύς (260—270), διδάσκων: «Ἐν Θεῷ ὄντα πλὴν αὐτῶν λόγον καὶ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ, ὡς περ ἐν ἀνθρώπῳ καρδίᾳ ὁ ἴδιος λόγος, μὴ εἶναι» «ὅς τὸν υἱὸν ἐνουπύστατον, ἀλλ' ἐν αὐτῷ τῇ» «Θεῷ... ἐλθόντα δὲ τὸν λόγον καὶ ἐνοικήσαντα ἐν Ἰησοῦ, ἀνθρώπῳ ὄντι» (Ἐπιφ. κ. αἰρέσ. 52' πρὸλ. καὶ Εὐσ. ἐκκλ. ἱστορ. Ζ' κζ'-λ'). Ἐπὶ μακρὸν χρόνον κατέστη ἡ Ἀντιόχεια τὸ προπύργιον τῶν Ἀρειανῶν, ἀφ' οὗτου οὗτοι, κατορθώσαντες νὰ καθαιρέσωσι τὸν πρόμχον τοῦ ἔμορσου ἐπίσκοπον τῆς Εὐσταθίαν, κατέσχον τὸν θρόνον αὐτῆς ἀναδιβάσαντες εἰς τοῦ-

τον ἀλληλοδιαδόχως ἑνδεκα ἐμφορνας ἐπισκόπους (331—376). Τότε ἀνεφύη καὶ τὸ τῆς Ἀντιοχείας σχίσμα (ἔ. λ.). Οὐκ ὀλίγον συνετάραξεν αὐτὴν βραδύτερον Πέτρος ὁ Κναφεύς, ὅστις, διὰ βλαπτικῶν ἐπιτηδῆσας εἰς τὸν θρόνον αὐτῆς, ἀπεκάλυψε τὰ μονοφυσιτικά του φρονήματα, εἰσαγαγὼν καὶ ἐν τῇ τρισαγίῳ ὕμνῳ τὴν φράσιν «ὁ δι' ἡμᾶς σταυρωθεὶς», ἐξ οὗ καὶ Θεοπάσχιται ὠνομάσθησαν αὐτῶς καὶ οἱ ἐμφορνεῖς του (485—490). Μετ' αὐτῶν καὶ ἄλλοι αἱρετικοὶ ἐπέβησαν τοῦ θρόνου τῶν Ἀντιοχείων, ὡς Ἰωάννης ὁ Β' ὁ Κωδωνάτος ἐπικληθεὶς, ὁ Καλλανδίων καὶ Σεβήρος ὁ Δυσσεβής (μέχρι τοῦ 518). Μετὰ μακρὰν εἰρήνην καὶ ἡσυχίαν αὐτῆς πράγματα παρέσχε τῇ ἐκκλησίᾳ ὁ πατριάρχης αὐτῆς Μακάριος ὁ Μονοβλήτης (650—680), ὁ καθαιρέθεις καὶ ἀναθεματισθεὶς ὑπὸ τῆς 7' Οἰκουμενικῆς Συνόδου. Ἐκτοτε ὁ θρόνος τῆς Ἀντιοχείας ἀπέβλεπε τὴν πρὶν λαμπρότητα του. Ἐπαυσαν πλέον ἀναφυόμενα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐκεῖνη αἱρέσεις καὶ ἐρίδες θρησκευτικαί, Μόνον σχίσματα καὶ διχοστασίαι: ἐγεννήθησαν κατὰ καιροὺς ἐν αὐτῇ, ὧν ὅμως πηγὴ καὶ αἰτία ἦτο συνήθως ἡ κατάληψις τοῦ θρόνου. Τοιαῦται διχοστασίαι, ἐξασθενίσανται καὶ ταπεινώσονται ἐπὶ μᾶλλον τὴν ἐκκλησίαν τῶν Ἀντιοχείων, παρασκευάσαν τὸ ἔδαφος εἰς τὴν ἐν αὐτῇ ἐγκαθίδρυσιν καὶ ἐξάπλωσιν τῆς Ῥωμαϊκῆς προπαγάνδας, ἰδίᾳ ἀπὸ τοῦ 1700 καὶ ἐντεύθεν.

Οὐχ ἥττον δεινοὶ ὑπῆρξαν καὶ οἱ ἐξωτερικοὶ σάλιοι τῆς ἐκκλησίας τῶν Ἀντιοχείων. Αὐτὴ ἐξετέθη εἰς τοὺς διωγμοὺς τῶν Ῥωμαίων αυτοκρατόρων, εἴπερ τις καὶ ἄλλη ἐκκλησία, ἐπιδοῦσα ὑποταμένους τὸν μαρτυρικὸν θάνατον τοὺς ἐπισκόπους αὐτῆς Ἰούδιον (69 ἢ 70), Ἰγνάτιον (110), Βαβύλαν (252), Φαβιαν (255) καὶ Τυράντιον (308) πρὸς δὲ ἀναριθμητὰ αὐτῆς μίλην, ἅτινα προτιμήσαν τὸν θάνατον μᾶλλον ἢ ν' ἀποστῶσι τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως. Καὶ ἄλλους πολλοὺς περισπασμούς ὑπέστη ἰδιαιτέρως ἡ τῶν Ἀντιοχείων ἐκκλησία. Ἀναφύοντες ἐνταῦθα τὴν ἐν εἰς 610 γενομένην στάσιν τῶν Ἰουδαίων ἐν Ἀντιοχείᾳ, καθ' ἣν ἀπεσάρχη ὑπ' αὐτῶν ἐν τῇ ἀγορᾷ ὁ πατριάρχης Ἀναστάσιος Η'. Τῷ 702 ὑπέστη τὸν μαρτυρικὸν θάνατον μετὰ πολλῶν ἄλλων ἐκ τοῦ ποιμανίου τοῦ ὁ πατριάρχης Ἀλῆξάνδρος Β' ὑπὸ τῶν Ἀράβων κατακτητῶν, οἵτινες ἐπὶ τριακόντα ἐτη ἀπηγόρευσαν τὴν ἀνάρρησιν διαδόχου αὐτοῦ. Ὁμοίον τέλος ἔσχε καὶ ὁ πατριάρχης Χριστόφορος τῷ 900, ἐν οἷς Ἀράβες ὑπόπτυσαν ἐπὶ τῇ προσγγίσει τοῦ αυτοκράτορος Νικηφόρου τοῦ Φωκά, ὡς διατελοῦντα ἐν συνεννοήσει πρὸς τοῦτον. Χείρων τῆς ὑπὸ τοῦς Ἀράβας ὑπῆρξεν ἡ θέσις τῶν ὁρθόδοξων τῆς Ἀντιοχείας ὑπὸ τοῦς Φράγκους, οἵτινες ἐγκαθιδρυσθέντες ἐν αὐτῇ ἐγκατέστησαν Λατίνον

λος ἡ ἐν ἔτει 341 αὐθις ὑπὸ τῶν Ἀρειανῶν συγκροτηθεῖσα σύνοδος, κατεδικάσθη τὸν πρωταγωνιστὴν τοῦ ὁ μ. ο. ο. σ. ἰ. ο. Ὑ. Ἀθανάσιον τὸν Ἀλεξανδρείας, χορηγοῦντος καὶ ἐν αὐτῇ τοῦ ἐν τῇ μεταξὺ εἰς τὸν θρόνον Κωνσταντινουπόλεως προαχθέντος Εὐσεβίου (Σωκράτ. ἐκκλ. ἱστορ. Β' γ'. — Σωζομ. ἐκκλ. ἱστορ. Γ' ε'). Ἡ τελευταία αὕτη σύνοδος ἐξέθηκε καὶ 25 κανόνες, ἀφορῶντας εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν εὐταξίαν (Σωκράτ. ἐ. α. Γ' ιγ'. — Σωζομ. ἐ. α. Η' κς'), ἐξ ὧν ὁ δ' ἀναφέρεται κυρίως κατὰ τοῦ Ἀθανασίου, ὡς τολμήσαντος μετὰ τὴν καθαιρέσιν του ὑπὸ τῆς ἐν Τύρῳ Ἀρειανῆς συνόδου ἐν ἔτει 336 νὰ ἐπικλέσθῃ αὐθαρέτως εἰς τὴν ἑδρὰν του καὶ νὰ προβῇ εἰς ἱεροπραξίαν. Ἐκ τῶν κανόνων τούτων ὁ δ' καὶ ε' ἀναφέρονται αὐτολεξεῖ ἐν τῇ δ' πράξει τῆς Δ' Οἰκουμένης. Συνόδου, πάντες δ' ἐπεκυρώθησαν ὑπὸ τοῦ α' καν. τῆς Γ' Οἰκουμένης Συνόδου καὶ ἔτυχον γενικῶς κύρους διὰ τὴν Ἐκκλησίαν. Οἱ Βαλλερίνοι (De antiq. collect. canon. Part. I cap. IV παρὰ Galland. τ. 1 σ. 368—374) ἀπεπειράθησαν μετὰ πολλῆς δυνάμεως ν' ἀποδείξωσιν ὅτι οἱ περὶ ὧν ὁ λόγος κανόνες δὲν εἶναι ἔργον τῆς ἐν ἔτει 341 συνελθούσης ἐν Ἀντιοχείᾳ συνόδου, ἀλλὰ τὰ ἐπιχειρήματά των ἀπέκρουσαν εὐστόχως ὁ Ἀσσεμάνος (Biblioth. jur. orient. Lib. I cap. III § 36—45) καὶ ὁ Εἰσὴς (Concilien-geschichte τ. 1 § 56). [Ε.]

Ἀντιοχείας σχίσμα. Καὶ ὁ Ἀρειος καὶ οἱ κυριώτατοι τῶν ὁπαδῶν του, προσποιηθέντες μετάνοιαν καὶ αἰτητόμενοι συγγνώμην παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου, ἔτυχον ταύτης καὶ ἐπανήλθον εἰς τὰς ἐκκλησιαστικὰς τῶν θέσεις ἐκ τῆς ἑξορίας μεταξὺ τοῦ 328 καὶ 329 ἔτους. Ἀμα ὅμως ἀπακατασταθέντες ἐν αὐταῖς ἐφρόντισαν ἐκ παντὸς τρόπου νὰ ἐκδικηθῶσι τοὺς πρωταγωνιστὰς τοῦ ὁ μ. ο. ο. σ. ἰ. ο. Ὑ. κατὰ τὴν ἐν Νικαίᾳ σύνοδον. Καὶ δὴ συναχθέντες ἐν ἔτει 330 σύνοδον ἐν Ἀντιοχείᾳ κατορθοῦσιν ἕνα τούτων, τὸν Εὐστάθιον Ἀντιοχείας, κατακυροφαντήσαντες αὐτὸν ἐπὶ αἱρετικοῖς φρονήμασι τοῦ Σαβελλίου καὶ ἐπὶ μοιχείᾳ, νὰ καθαιρέσωσι καὶ ἐξαποστείλωσιν ἐξ ὁρίων εἰς Τραϊνουπόλιν τῆς Θράκης κατὰ διαταγὴν τοῦ αὐτοκράτορος (Σωκράτ. ἐκκλ. ἱστορ. Α' κδ', Θεοδώρ. ἐκκλ. ἱστορ. Α' κς'), ἀναδείξαντες διάδοχον αὐτοῦ τὸν ἐπίσκοπον Τύρου Παυλῖνον. Πολλοὶ ὅμως τῶν ἐν Ἀντιοχείᾳ χριστιανῶν μένοντες πιστοὶ εἰς τὸν ἐξ ὁρίων πομπανάρχον των δὲν ἀνεγνώρισαν οὕτε τὸν Παυλῖνον οὔτε τοὺς διαδόχους τούτου, ἀλλὰ συνέπηξαν ἰδίαν κοινότητα ἄνευ ἐπισκόπου, καλούμενοι παρὰ πάντων Εὐσ. τ. α. θ. ἰ. ο. Ὑ. (Θεοδώρ. ἐκκλ. ἱστορ. Α' κδ'). Τὸ σχίσμα ἐγένετο ἐν ἔτει 330 διπλοῦν. Ἀναδείχθεις δηλαδὴ τότε ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας ὁ τῆς ἐν Ἀρμενίᾳ Σεβαστείας ἐπίσκοπος Μελέτιος

ὑπὸ τῶν Ἀρειανῶν καὶ ἅμα τῇ πρώτῃ αὐτοῦ ἐκλογῇ ἀποπέτυχας τὸ δόγμα αὐτῶν ἐξωρίσθη μετὰ ἕνα μῆνα εἰς Μελιτινὴν τῆς Ἀρμενίας, προχειρισθέντος διαδόχου αὐτοῦ τοῦ Ἀρειανοῦ Εὐζώιου. Ἀλλὰ μέρος τοῦ λαοῦ, μένον πιστὸν εἰς τὸν Μελέτιον, ἀπεσπάσθη αὐθις καὶ συνέπηξεν ἰδίαν κοινότητα, πρὸς ἣν ὅμως οἱ Εὐσταθιανοὶ εἰς οὐδεμίαν κοινωνίαν ἤρχοντο. Μάτην ἀπέδωκαν αἱ πρὸς ἄρσιν τοῦ σχίσματος γενόμεναι ἀπόπειραι ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου Καραλλῶν Λουκιέρος, ὑπὸ τινος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ συνόδου ἐν ἔτει 362 καὶ ὑπὸ τῆς Β' Οἰκουμένης. Συνόδου ἐν ἔτει 381. Μόλις ἐν ἔτει 414 ἡδυνήθη ὁ τότε Ἀντιοχείας Ἀλεξανδρος νὰ ἐπαναγῇ τὴν εἰρήνην εἰς τὸ ποίμνιόν του, δι' ἀλλάξας τὰ διεστώτα (Θεοδώρ. ἐκκλ. ἱστορ. Β' λα', — Σωκρ. ἐκκλ. ἱστορ. Γ' ε' καὶ Η' — Σωζομ. ἐκκλ. ἱστορ. Ε' δ' καὶ ιγ'). [Ε.]

Ἀντίοχος. σύνθεσις ὀνόμα ἐν τῇ οἰκῇ τῶν Σελευκιδῶν βασιλέων τῆς Συρίας, ἅτε τοῦ πατρὸς τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς δυναστείας Σελεύκου καλουμένου Ἀντίοχου. — 1) Ἀντίοχος ὁ Σωτὴρ υἱὸς Σελεύκου τοῦ Νικατορος, ἀναγκάσας τὸν πατέρα διὰ τοῦ σφοδροῦ αὐτοῦ ἔρωτος πρὸς τὴν ὡραίαν μητριαν Στρατονίκην (ἰδ. λ.) νὰ παραχωρήσῃ αὐτῇ ταύτην καὶ τὰς πέραν τοῦ Εὐφράτου γῆρας τοῦ βασιλείου (293 π. Χ.). Ὅτε δ' ὁ πατὴρ τῇ 281 π. Χ. ἀπεχώρησεν εἰς Μακεδονίαν, ὅπου μετ' ὀλίγον καὶ ἐρονεῦθη ὑπὸ Πτολεμαίου τοῦ Κεραινοῦ, παρέλαβεν ὁ Ἀντίοχος, ἡδὴ ὑπὲρ τὰ τεσσαράκοντα ἔτη γεγονώς, τὸν θρόνον τῆς Συρίας, ὃν καὶ διετήρησε μέχρι τοῦ 262 π. Χ. Ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἐν μέσῳ τῶν περιβαλλόντων τὸ κράτος κινδύνων ὑπῆρξε περιπετειώδης καὶ ἡμίση εὐτυχής. Συνθηκολογήσας λοιπὸν μετ' Ἀντιγόνου τοῦ Γονατᾶ δὲν ἡδυνήθη νὰ διεκδικήσῃ τὰ ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Μακεδονίας δικαιώματά του, καὶ ἡναγκάσθη νὰ ἐγκαταλίπῃ καὶ αὐτὰς τὰς ἀξιώσεις του ἐπὶ τοῦ Πόντου, τῆς Βιθυνίας, τῆς Καππαδοκίας καὶ τῶν ἑλλήνων πόλεων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Αἰτία τῶν μεγάλων τούτων υποχωρήσεων ἦτο ἡ ἀνάγκη τῆς καταπολεμήσεως τῶν εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν ἐπιδραμόντων Γαλατῶν, καθ' ὧν εὐτυχῶς ἀγωνιζόμενος ἔτυχε τῆς ἐπαινομένης Σωτήρος. Μετὰ τὴν ἐκνίκησιν τῶν Γαλατῶν παριεπλάκη εἰς τριετὴ πόλεμον (266—263 π. Χ.) πρὸς τὸν βασιλέα τῆς Αἰγύπτου Πτολεμαῖον τὸν Φιλάδελφον, προκληθέντα ἕνεκα τῆς ὑπὸ τοῦ Πτολεμαίου κατακτήσεως τῆς Συρίας, ἐξ ἧς ὁ Ἀντίοχος μόνον τὴν Δαμασκὸν ἡδυνήθη νὰ λάβῃ ὀπίσω. Ἀτυχῆς δὲ μετὰ τὸν συριακὸν πόλεμον ὑπῆρξεν ὁ πρὸς τὸν βασιλέα τοῦ Περσίου Εὐμένης, ὅστις καὶ ἐνίκησε τὸν Ἀ. ἐν Σάρδεσι. Ἰσως δ' ἐκ τοῦ πολέμου τούτου προήλθεν ἡ νῆα ἐνίσχυσις τῶν Γαλατῶν, πρὸς οὓς καὶ πάλιν μαχόμενος ἔπεσεν. [Δ.]

2) Ἀντίοχος Β' ὁ ὑπὸ τῶν Μιλησίων,

οὓς ἤλευθέρωσαν ἀπὸ τοῦ τυράννου Τιμάρχου, ἐπικληθεὶς Θ ε δ ς, υἱὸς τοῦ προηγουμένου (262—247 π. Χ.). Ἐπ' αὐτοῦ ἀπέστησαν οἱ Παρθοὶ καὶ οἱ Βάκτριοι, καὶ μόλις που ἡδυνήθη ὁ Ἀ. ν' ἀνορθώσῃ τὴν ἰσχύϊν τῶν Σελευκιδῶν κατὰ τὰ νότια τῆς Θράκης. Ἀτυχὴς ὑπῆρξεν ἡ παρ' αὐτοῦ διεξέκωγξή τοῦ πρὸς Πτολεμαῖον τὸν Φιλάδελφον δευτέρου συριακοῦ πολέμου (258—248 π. Χ.), ὅστις ἔληξε διὰ τοῦ γάμου τοῦ Ἀντίοχου μετὰ τῆς θυγατρὸς τοῦ Πτολεμαίου Βερενίκης καὶ τῆς ἐκδιώξεως τῆς πρώτης συζύγου Λαοδίκης, ἥτις παρελήθη μὲν καὶ πάλιν παρὰ τοῦ Ἀ. μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Πτολεμαίου, ἀλλ' ἐξ ἐκδικηκῆσως ἐνήργησε τὸν φόνον μὲν τῆς Βερενίκης καὶ τοῦ ἀνηλίκου αὐτῆς τέκνου, τὴν δηλητηρίασιν δὲ τοῦ συζύγου. [Α.]

3) Ἀ ν τ ί ο χ ο ς Γ' ὁ ἕνακ' τῶν λαμπρῶν του κατορθωμάτων ἐπικληθεὶς Μ ε γ α ς, δευτερότοκος υἱὸς Σελεύκου Β' τοῦ Καλλιπικοῦ (247—227 π. Χ.), διάδοχος δὲ τοῦ ἰδίου προσκυτέρου ἀδελφοῦ Σελεύκου Γ' τοῦ Σωτήρος (227—224 π. Χ.), μεθ' ὃν ἀνῆλθεν ἐπὶ τὸν θρόνον τῆς Συρίας δεκαοκταετῆς. Ὁ Ἀ. παρελάμβανε τὸ κράτος ἡλαττωμένον μὲν διὰ τὴν ἀποστασίαν τῆς Βακτριανῆς καὶ Παρθυαίας καὶ τὴν ὑπὸ τῶν Πτολεμαίων ἀφαιρῶσαν τῆς Συρίας, Κιλικίας καὶ Καρίας, περιστοιχισμένον δ' ὑπὸ μεγάλων ἐξωτερικῶν κινδύνων. Εἰς τὰ κακὰ δὲ ταῦτα προσετέθησαν μετ' οὐ πολὺ καὶ αἱ ἐσωτερικαὶ στάσεις διὰ τὸ ἐναντίον τοῦ πανσφύρου Καρδὸς Ἑρμείου, πρὸς ὃν τυφλὴν ἐτραφεν ὁ νεαρὸς βασιλεὺς πίστιν, ἀναπτυχθέν ἐν τῇ κρᾷ μίσος. Ἰδίως δ' ἐπικινδυνότητος διαστάσεις ἔλαβεν ἡ ἐν Μηδίᾳ καὶ Περσίᾳ ἀποστασία τοῦ Μόλωνος, εἰς ὃν, νικῆσαντα τοὺς τὸ πρῶτον κατ' αὐτοῦ σταλέντας στρατηγούς, εἶχον τέλος προσχωρήσει καὶ ἡ Βαβυλωνία καὶ Μεσοποταμία. Μετὰ πολλοῦ δὲ κόπου κατορθώσας τέλος ὁ Ἀ. νὰ καταστείλῃ τὴν ἀποστασίαν ταύτην τοῦ Μόλωνος, ὅστις καὶ ἠναγκάσθη ν' αὐτοκτονήσῃ μετὰ τοῦ συναποστατήσαντος Ἀλεξάνδρου, ἀπῆλλάγῃ μετ' οὐ πολὺ καὶ τοῦ Ἑρμείου θολοφρονήεντος, καὶ ἡδυνήθη ἔπειτα (214 π. Χ.) ἐν βραχεὶ χρόνῳ νὰ τιμωρήσῃ ἐν συμμαχίᾳ μετ' Ἀττάλου τοῦ βασιλέως τοῦ Περγάμου τὸν ἄπιστον ἐκ μητρὸς θεῖόν του Ἀρχαῖον, ὅστις εἶχεν ἐγκαθιδρῦσει ἰδίαν ἀρχὴν ἐν τοῖς ἐπὶ τὰδε τοῦ Ταύρου Ἑπιλαβόμενος δὲ πρὸς ἀνάγκησιν τῆς Συρίας πολέμου πρὸς τὸν βασιλεῖον τῆς Αἰγύπτου, καθ' ὃν χρόνον ἤρχε Πτολεμαῖος Δ' ὁ Φιλοπάτωρ, ἡττήθη παρὰ τὴν Ῥάφειαν πλησίον τῆς Γάζης τῇ 217 π. Χ., καὶ ἠναγκάσθη νὰ δευρὸν εἰρήνην ἐπικυροῦσιν τὸ πρῶτον καθεστώς. Ἐνεκα δὲ τῶν ἄλλων αὐτοῦ πολέμων καὶ τῆς μεγάλῃς ἐν μέρει νικηφόρου ἐκστρατείας εἰς τὴν Παρθυαίαν καὶ τὴν Βακτριανήν, καθ' ἣν προσχώρησε μέχρι τῆς Ἰνδοῦ καὶ μεθ' ἣν ἐπεκλήθη μέγας, δὲν ἡδυνήθη ν' ἀναλάβῃ τὸν πρὸς

τὴν Αἰγύπτου πόλεμον πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Φιλοπάτορος. Εἶχεν ἤδη ἀνέλθει ἐπὶ τὸν θρόνον τῆς Αἰγύπτου παιδίον ἀνῆλικόν, Πτολεμαῖος Ε' ὁ Ἐπιφανής. Ὡς ὁ Ἀ. συμμαχῆται μετὰ τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας Φιλίππου τοῦ Β', ἐξεστράτευσεν κατὰ τῆς Αἰγύπτου. Καὶ ὁ μὲν Φίλιππος, ἐφορμήσας κατὰ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, περιεπλάκη εἰς μακρὸν πόλεμον πρὸς τὴν Ῥώμην καὶ τὸ Πέργαμον, προκαλέσαντα τὴν ἐπέμβασιν τῆς Ῥώμης, ὁ δ' Ἀ. ἡγωνίσθη νὰ ποσπάσῃ ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου τὰς ἐξωτερικὰς αὐτῆς κτήσεις, πρῶτον προσβαλὼν τὴν Κιλικίαν, τὴν παρχλίαν τῆς Συρίας καὶ τὴν Παλαιστίνην. Διὰ δὲ τῆς τῇ 198 π. Χ. μεγάλης παρὰ τὸ ὄρος Πάνιον οὐ μακρὰν τῶν πηγῶν τοῦ Ἰερδάνου νίκης τοῦ Ἀ. κατὰ τοῦ Αἰγυπτίου στρατηγοῦ Σιόπτα ὁ μέγας Σελευκίδης ἐπέστεινε τὸν βασιλεῖον του μέχρι τῶν ὄρων αὐτῆς τῆς Αἰγύπτου, ἥτις ἐφαινετο ἐπ' ἰσῆς κινδυνεύουσα. Μόνον δὲ ἡ συναμολόγησις εἰρήνης καὶ ἡ μνηστειὰ τοῦ Πτολεμαίου μετὰ τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἀ. Κλεοπάτρας ἀπεμακρύναν τὸν κίνδυνον ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου. Μετὰ δὲ τὸ τέλος τοῦ αἰγυπτιακοῦ πολέμου ἐπελήθη τῆς δι' ἰσχυροῦ στόλου καταλήψεως τῶν κατὰ τὴν νοτίαν καὶ δυτικὴν ἀκτὴν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας χωρῶν καὶ ἀγώνων ἐν τῇ θρηκτικῇ γερσόνῳ καὶ τοῖς ἐνδοτέροις τῆς Θράκης, ἐν τῇ πελαίῳ δὲ ἡ βασιλείᾳ τοῦ Λυσίμαχου. ὅπερ ἐθώρει ἀνῆλκεν εἰς τοὺς Σελευκίδας διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Σελεύκου ἦσαν τὸν Λυσίμαχου. Ἀλλὰ ταῦτα πράττων εὐρίθην ἀντιμαχόμενος τῶν Ῥωμαίων, οἵτινες ἀπῆρταν τὴν παρ' αὐτοῦ ἐγκαταλείψιν τῶν μικρασιατικῶν καὶ θρακικῶν χωρῶν καὶ τὴν εἰς τὴν Αἰγύπτου ἀποδοσιν τῆς Συρίας καὶ Παλαιστίνης. Καὶ δὲν ἐνέδωκε μὲν εἰς τὰς Ῥωμαϊκὰς ταύτας ἀπαιτήσεις ὁ Ἀ. ἀπ' ἐναντίας δὲ ἤρξατο διὰ παντὸς τρόπου φροντίων περὶ ἐνισχύσεως ἑαυτοῦ καὶ συμμαχιῶν, ἀλλ' ὅμως δὲν ἐπέσθη εἰς τὰς συμβουλὰς τοῦ ἀπὸ τοῦ ἔτους 196 π. Χ. παρ' αὐτῷ μετὰ τὴν ἐκ Καρχηδόνας φυγὴν διατρίδοντος Ἀννίβου, ὅστις παρεκίνει αὐτὸν νὰ ἐπιτεθῇ κατὰ τῆς Ἰταλίας. Παρκατενομένων δ' ὅμως τῶν πρὸς τοὺς Ῥωμαίους διαπραγματεύσεων καὶ πειθόμενος ὅτι ἐμελλε τέλος νὰ εἶνε ἀναπόφευκτος ἡ πρὸς τὴν Ῥώμην ῥῆξις, ἐθεώρησε συμφέρον νὰ μεταφέρῃ τὸν πόλεμον εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅπου ἐκλήθη ὑπὸ τῶν Αἰτωλῶν, οἵτινες εἶχον ἀναλάβει τὸν ἐναντίον τῶν Ῥωμαίων ἀγῶνα. Διέθῃ λοιπὸν εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸν χειμῶνα τοῦ 198 π. Χ. μετὰ 10 000 ἀνδρῶν. Καὶ ἡδυνήθη μὲν ὁ Ἀ. κατ' ἀρχὰς νὰ καταλάβῃ μέρος τῆς Θεσσαλίας καὶ νὰ ὑποτάξῃ τὴν Χαλκίδα, ἀλλ' ἕνεκα τῆς πρὸς τὸν ἐχθρὸν προσχωρήσεως Φιλίππου τοῦ Β' καὶ τῆς ψυχρᾶς συμματοχῆς τῶν Ῥωμαίων, εἰς ταῦτα μόνον περιωρίσθησαν αἱ ἐπιτυχίαι τοῦ Ἀ., ὅστις διέτρεχεν ἀσκόπως τὴν Ἑλλάδα καὶ ἔμεινεν ἀπρακτῶν ἐν Χαλκίδι.

Ἀντίπαπας. Οὕτως ἐκαλοῦντο οἱ πάπαι οἱ ἐκλεγόμενοι ἢ ἀναγορευόμενοι ὑπὸ ἀντιθέτου τινὸς μερίδος ἀμειβητέως τὸ κύρος τοῦ ἐπὶ θρόνου [Πάπ]. Τοῦτο συνδέσκειν ἰδίως ἐν ταῖς μεταξὺ τῶν Γερμανῶν αὐτοκρατορίων τοῦ ἁγίου Ῥώμ. κράτους καὶ τῶν ἐν Ῥώμῃ παπῶν ἔρουν. Ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ Ῥώμῃ αὕτῃ ἐνίοτε ὑπὸ ἀντιθέτων μερίδων ἐξελέγοντο δύο ἢ καὶ πλείονες ἐπὶ πάπαι. Ἡ τοιαύτη πολυαρχία ἐπὶνευγε κατὰ τὸν 14ον αἰῶνα μέγα σχίσμα ἐν τῇ δυτικῇ ἐκκλησίᾳ μετὰ τὸ τέλος τῆς Βαβυλωνιακῆς καλουμένης τῶν Παπῶν εἰς Ἀδενίωνα τῆς Γαλλίας μετοικισίας, ὅποτε ἄλλον ἐξέλεγον οἱ ἐν Ῥώμῃ Καρδινάλεις καὶ ἄλλον οἱ ἐν Ἀδενίονι μέναντες, ὥσπου τὸ σχίσμα ἤρθη διὰ τῆς ἐν Κωνσταντίνῃ συνόδου (1414—18), ἥτις καθ'ἡρέσασα τοὺς ἀντιμαχομένους πρὸς ἀλλήλους πάπας ἀποκατέστη τὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας. [Π.Κ.]

Ἀντιπαπικόν. Τὸ ἐναντίον τοῦ Πάπα ἥτοι τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἢ λεγόμενον ἢ πραττόμενον ἢ πρὸς τὰ ὑπ' αὐτοῦ θεσπιζόμενα ἀντιμαχόμενον ἢ ἐν γένει τὸ κύρος τῆς παπικῆς ἀρχῆς ἀμειβητέον ἢ ἀρνούμενον δόγμα. [Π.Κ.]

Ἀντιπαράγραφ. Βλ. Ἀντεντασις.

Ἀντιπαράστασις. Ἐν τῇ ποινικῇ διαδικασίᾳ κατὰ γενικὸν κανόνα ἡ ἐξέτασις ἐκάστου μάρτυρος γίνεται κατ' ἴδιον, ἀλλ' ὅταν αἱ καταθέσεις δύο ἢ πλείονων μαρτύρων περὶ τῶν αὐτῶν γεγονότων εὐρίσκωνται εἰς προφανῆ ἀντίφασιν, ἐπιτρέπεται ἡ σύγχρονος ἐξέτασις, ἥτις ἐν τῇ νομικῇ γλώσσῃ λέγεται ἀντιπαράστασις ἐξέτασις καλεῖται, σκοποῦσα νὰ καταστήσῃ εὐχερέστερον τὸν ἔλεγχον τῆς ἀληθείας τῶν λεγόντων. (Ποιν. δικ. ἄρθρ. 126. 392). Τῆς κατ' ἀντιπαράστασιν ἐξετάσεως ἀπαλλάσσονται οἱ ἀρχιερεῖς, οἵτινες μόνον κατὰ τὴν ἐνώπιον τῶν κακοῦργιστικῶν δίκην κλητεύμενοι ὡς μάρτυρες ὁφείλουσι νὰ προσέλθωσιν. Καταστατ. νόμου Ἱερῆς Συνόδου, ἄρθρ. ΚΔ'. [Κ.Ν.Κ.]

— (Ῥητορ.). Λύσις κατ' ἀντιπαράστασιν. Βλ. Λύσις.

Ἀντίπαρος. Βλ. Ὠλίαρος.

Ἀντιπατρία 1) πόλις οἰκισθεῖσα, ἀρχομένου τοῦ δ' αἰῶνος π.Χ., ὑπὸ Κασσάνδρου τοῦ Ἀντιπάτρου ἐν ὀχυρᾷ θέσει, ὅπως τηρῇ ὑπογεγνημένους τοὺς περιόικους Ταυραντίους, Ἀπολλωνιάτας καὶ Ἱππειώτας. Ἐκείτο ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Ἀφίου ποταμοῦ καὶ ἐπὶ τῆς νοτιοδυτικῆς ὑπαιρέας τοῦ ὄρους Τεμάρου, ὅπου μετὰ ταῦτα ἐκτίσθησαν αἱ πόλεις Πουλχερίουπολις, Βελλάγραδα καὶ Βεράτι. Ἡ Ἀ. ἀπέδωκε ὀχυρωτάτη καὶ ἀντίστη ἐρωμένως πρὸς τὸν ὑπάτον Ῥωμαίων Σουλπίκιον, ὅστις ὅμως, ἐκπολιορκήσας αὐτήν, κατέσφαξε τοὺς ἐν ἡλικίᾳ κατοίκους αὐτῆς, κατέβαλε τὰ τεῖχη καὶ ἐπωρπόλησε τὰς οἰκίας (Liv. XXXI. 27.). 2)

Ἡ παρὰ Πολυβίῳ (Ε' ρη') ἀναφερομένη Ἀ. τῆς Δασσαρήτιδος, ἣν ὥκισε κατὰ πάντας πιθανότητας ὁ Ἀντίπατρος, νικήσας τοὺς Ἰλλυριοὺς, μεταξὺ τῆς Λυχνίδου καὶ τῶν ἑρίων τῆς κυρίως Μακεδονίας. Ἡ Ἀ. αὕτη, ἡ Χρυσονδίων καὶ ἡ Γερτοὺς ἐκαλοῦντο ἀπὸ κοινοῦ Φοιδάτιδες, καταστραφεῖσαι πάσαι ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, καθ' ὃν χρόνον καὶ ἡ 1) Ἀ. [Ε.]

Ἀντίπατρος. 1) υἱὸς τοῦ Ἰδῆλα, φίλος καὶ γεννητὸς στρατηγὸς Φιλίππου τοῦ Μακεδόνος, γεννηθεὶς περὶ τὸ 400 π.Χ. καὶ μετὰ τῶν ἐν Χαιρώνειᾳ μάχης. Ἀλεξάνδρος ὁ Μέγας ἀρῆκεν αὐτὸν κατὰ τὴν εἰς τὴν Ἀσίαν διάδοσιν ἐν Μακεδονίᾳ ὡς ἐπιτροπὸν τοῦ βασιλείου. Ἔργον ἔχων νὰ συγκρατῇ ἐν ὑποταγῇ τοὺς ἐμέρους λαοὺς καὶ τοὺς Ἕλληνας, ἐνίκησε τοὺς ἀποστάτας Θρᾷκας καὶ τὸν βασιλέα τῶν Σπαρτιατῶν Ἀγιν τῷ 330 π.Χ. παρὰ τὴν Μεγαλόπολιν. Ἀλλ' ἡ ἐποφθαλμιῶσα αὐτὸν μήτηρ τοῦ Ἀλεξάνδρου Ὀλυμπιάς κατῴρωσε τὴν εἰς τὴν Ἀσίαν ἀνέκκλησιν αὐτοῦ, ἥτις δὲν ἐξετελέσθη, θανόντος ἐν τῷ μεταξὺ τοῦ βασιλείως. Τὴν δ' Ἑλλάδα, ἀποστατήσαν καὶ πάλιν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀλεξάνδρου, κατῴρωσε νὰ καθυσοχάσῃ, περὶ τῶν τῶν λεγόμενον λαμιακῶν πόλεμον διὰ τῆς ἐν Κραννῶνι τῆς Θεσσαλίας νίκης (322 π.Χ.). Μετὰ δὲ τὴν δολοφονίαν τοῦ Περδίκκου (321 π.Χ.) ἀνεκηρύχθη ὑπὸ τοῦ στρατοῦ ἐπιτροπὸς τοῦ τέκνου τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ ἐπιμελητὴς αὐτοκράτωρ τοῦ βασιλείου, καὶ προσέβη ἐν Τριπαρδείσῳ κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος εἰς νέαν διανομὴν τῶν σατραπειῶν πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς ἐπ' ἐσχάτων σκευθεσίας τάξεως τῶν πραγμάτων, παραθεύσας εἰς τὸν Ἰσχυρὸν Ἀντίγονον ὡς χλιείρχον τὸν ἴδιον υἱὸν Κασσανδρὸν. Ἀποθανὼν δὲ τῷ 318 π.Χ. δὲν ἀρῆκε διάδοχον τῆς ἐπιμελητείας τὸν υἱὸν, ἀλλὰ τὸν Πολυπερχέντα. 2) Ὁμώνυμος ἑγγονος τοῦ ἀνωτέρω καὶ τελευταῖος γόνος τοῦ οἴκου, δολοφονηθεὶς τῷ 292 π.Χ. κατὰ προσταγὴν τοῦ πενθεροῦ τοῦ Λυσίμαχου. [Α.]

Ἀντίπατρος ὁ Κυρηναῖος, φιλόσοφος τῆς τετάρτης π.Χ. ἑκατονταετηρ., μαθητὴς τοῦ Ἀριστοῦ, διακρίθεις ὡς ὁ ἀκριβέστατος ἐρμηνεὺς τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Κικέρωνος ἐν Τούσκουλ. Βιβλ. Ε' κ. ιη'. [Γ.]

Ἀντίπατρος ὁ Σιδόνιος ἡ κατ' ἄλλους ὁ Ἰαρσεύς. Στωικὸς φιλόσοφος ζήσας κατὰ τὴν δευτέραν π.Χ. ἑκατοντ., μαθητὴς Διογενεῖος τοῦ Βαβυλωνίου, διδάσκαλος τοῦ Παναετίου καὶ σύγχρονος τοῦ Καρνεάδου, καθ' οὗ ἤγειρε πόλεμον τοσοῦτον θορυβώδη ὥστε ἐπικυρώσθη Κ. α. λ. α. μ. ο. β. α. ε. Ἀνδρῶς πιστεύωμεν τὴν μαρτυρίαν τῶν συγχρόνων, ἡ δύναμις τῶν ἐπιχειρημάτων τοῦ Σιδονίου δὲν ἦτο ἀνάλογος τοῦ μεγέθους τῆς βόης, ἡ δὲ φιλοσοφία αὐτοῦ ἦτο ἀπλῶς ἀρνητικὴ, περιορι-

ἐν ἑνὶ εἰς ἀνεύρεσιν ἀντιτάσεων παρὰ τοῖς ἐπιτιμωμένοις. Κατὰ τὸν Πλούταρχον ὁ ἀντίπατρος θεωρεῖται ὡς διακριτικὰ τοῦ θεοῦ ἀγαθότης, τὸ μακάριον καὶ τὸ ἀναλλοίωτον, διακρίνεται δὲ τῶν ἄλλων στωικῶν καὶ μὴ θεωρῶν τὰ παρὰ τῆς τύχης ἀγαθὰ ὅλως οὐκ ἐπὶ τὴν εὐδαιμονίαν. Ἐκ τῶν συγγραμμάτων τοῦ Ἀντίπατρου οὐδὲν διεσώθη. Τὸ σπουδαιότερον τούτων ἦτο κατὰ τὸν Κικέρωνα (De officiis, I, 4) πραγματεία τις περὶ τῆς θαυμάσιας μαντικῆς δυνάμεως τοῦ Σωκράτους. Ἡ τοῦ Ταρσείως μνημονεύεται παρ' ἀρχαίων καὶ ἑτεροῦς τῆς Ἀντίπατρος ἐκ Τύρου, ἀνὴρ ἀνέκλιτος εἰς τὴν στωικὴν αἵρεσιν καὶ οὐκ ὡς φαίνεται, συγγραψάς. [P.]

Ἀντιπελάργησις. (Παρεμ.) Ἡ ὑπόθεσις ὡς ἀπόδοσις τῶν τροφῶν εἰς τοὺς γονεῖς. Λέγεται δ' ἡ παροιμία ἀπὸ τῶν παργίων, οἵτινες, ὡς ἐπίστευον οἱ ἀρχαῖοι, τρέφουσιν τοὺς γονεῖς αὐτῶν γηράσκοντας. [Π.]

Ἀντιπερισπασμὸς (Θεραπειά), évulsion, καλεῖται ἡ ἐπὶ θεραπευτικῶν ἐπὶ δὲ ἀντιπερισπαστικῶν (β. λ.) γένεσις πικροῦ ἐρεθισμοῦ ἢ ἄλλης νοσηρᾶς καταστάσεως ἐπὶ γεινναζούσης ἢ μεμικρυσμένης τῆς ἡλικίας τοῦ ἀρχικοῦ πάθους χώρας πρὸς ἱστίον βελτίωσιν τούτου. [B.Π.]

Ἀντιπερισπαστικά (Θεραπειά), évulsifs, καλοῦνται τὰ ὑγιεινὰ, φαρμακευτικὰ ἢ χειρουργικὰ μέσα, δι' ὧν προκαλεῖται ἀντιπερισπασμὸς (β. λ.). Τοιαῦτα εἰναι οἱ σιναπμοί, διάφορα ἐμπλαστρά, τὸ βάμμα τοῦ ἰω-
ν, τὸ ἔλαιον κρότωνος, ἡ ἐμετικὴ τρύξις, τὰ ὅρια, τὰ δισκία, τὰ καυτήρια, ἡ ἀφαίμα-
ξις καὶ βδέλλα, αἱ σικύαι, κ. λ. [B.Π.]

Ἀντίποδες (Ἀστρ.) τόπου τινὸς κα-
νται οἱ κάτοικοι τοῦ ἐκ διαμέτρου ἀντιθέ-
ου ἐπὶ τῆς γῆς τόποι, οἵτινες ἔχουσιν καὶ ἀν-
ετον ὥραν τοῦ ἔτους καὶ ὥραν τῆς ἡμέρας
τὰ 12 ὥρας διάφορον. [Δ.Κ.]

Ἀντιπόδων νῆσος. Ἀγγλικὴ βρα-
χὴς νησίς, ἀκατοίκητος, κειμένη μὲν ΝΑ
Νέας Σεπλανδίας, ἀποτελοῦσα δὲ ἀκρίβως
τὴν ἀντίποδα τοῦ Γρήνουιτς. Πλ. 19° 48' Ν
μῆκος 178° 20' Α Γρήν. [Π.Π.]

Ἀντιπολίτευσις. Περί τῆς ἀντιπολίτευσεως
γένει πραγματεύεται τὸ Ἰ' κεφάλαιον τοῦ
τέρου ποινικοῦ νόμου, ἄρθρ. 226 — 233.
κρίνει δὲ τὴν ἀντιπολίτευσιν βασιλικῶν νομη-
ν, τὴν ἀντιπολίτευσιν οἷας δόητος ἀρχῆς,
τικῆς, ἐκκλησιαστικῆς, δημοτικῆς ἢ στρα-
τικῆς ἢ ἀξιωματὸς τινος, τὴν ἀντιπολίτευσιν
ἢ ἄλλου διακριτικοῦ σημείου ὑπαλλή-
ῆς ὑπηρετοῦ ἢ παρασῆμου ἢ τίτλου, ἅτινα
ἔχει τις δικαίωμα τοῦ φέρειν. Ἐν τῇ περι-
ταί δὲ ταύτῃ, ἂν ἡ ἀντιπολίτευσις γίνεταί
σκοπῶν βλάστη τοῦ κράτους ἢ ἰδιώτου ἢ
αἰτοῦ ὠφελείας, ἢ πρᾶξις χαρακτηρίζεται

ὡς κακούργημα καὶ ὁ ἐνοχὸς ἐπισφύρει τὴν ποι-
νὴν τῆς εἰρκτῆς. Ἰδιαιτέρως δὲ προνοεῖ ἐν
ἄρθρ. 230 περὶ τῆς ἀντιπολίτευσεως τῶν ἐργῶν
τοῦ δικηγόρου καὶ συμβολαιογράφου παρὰ προ-
σώπων μὴ κεκτημένων τὰ προσόντα ἢ μὴ διο-
ρισθέντων εἰς τοιαύτην τινὰ θέσιν ἢ παρεκβα-
λόντων τὰ ὅρια τῆς νομίμου ἐξουσίας αὐτῶν.
Κατὰ τῶν τοιούτων προσώπων, ἀπειλεῖ ποινὴν
φυλακίσεως, χρηματικὴν ποινὴν, ἢ ἀναδιό-
ζει μέχρι τοῦ ποσοῦ τῶν χιλίων δραχμῶν, καὶ
ἐπιβάλλει τοῖς καταδικασθεῖσι τὴν ὑποχρέωσιν
τῆς ἀποζημιώσεως διὰ πᾶσαν προξενηθεῖσαν
ἐκ τῆς ἀθεμίτου αὐτῶν ἐνεργείας ζημίαν. Ἐν-
όχους ἀντιπολίτεως κηρύσσει προσέτι καὶ τοὺς
ἀνευ ἀδείας τῆς ἀρχῆς ἀσκούντας δημοσίαν
ὑπηρεσίαν, καὶ ἰδίως τὰ ἔργα κολλυβιτοῦ, ἐμ-
πορευματοῦ, ἱατροῦ, χειρουργοῦ, μιλίας, κλη-
τήρος δικαστηρίου ἢ ἄλλου δημοτικοῦ ὑπηρετοῦ
(ἄρθρ. 23 Ποιν. νόμου) ὡς καὶ τοὺς ἀνευ ἰδι-
αιτέρως ρητῆς ἀδείας περιάπτοντας εἰς τινα
ἐπιχειρήσιν ἢ κατάστημα τὰ ἐνόμια τοῦ βα-
σιλείως, τῆς βασιλείας, τοῦ Διαδόχου ἢ οἰου-
δήποτε ἄλλου μέλους τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας.
Πταισματικὴν δὲ παράδοσιν ἀποτελεῖ ἡ ἀντι-
πολίτευσις σχολικῆς ὑπηρεσίας, τοῦτέστιν ἡ ἀνευ
ἀδείας τῆς ἀρμοδίας ἀρχῆς συντηρησις παιδα-
γωγικοῦ ἢ διδακτικοῦ καταστήματος (Ποιν.
νόμου ἄρθρ. 532) καὶ ἡ ἀντιπολίτευσις δικαιο-
ματων ἐπιτηδεύματος, δι' ἃ δὲν ἐξήχηθη εὐδὲ
ἐδόθη προηγουμένως ἡ ἀπαίτουμένη πρὸς ἀσκη-
σιν αὐτοῦ ἀδεία τῆς ἀρχῆς. (Ποιν. νόμου
ἄρθρ. 533). [Κ.Ν.Κ.]

Ἀντίπολις. βλ. Ἀντίθεσις.

Ἀντιπολίτευσις καλεῖται συλλήβδην
τὸ μεισώφρον ἐν τῇ χώρᾳ ἢ τῷ κοινοβουλίῳ
κόμμα, τὸ ἀγωνιζόμενον διὰ τῶν δημοσίων συ-
ζητήσεων καὶ τοῦ τύπου ὑπὲρ τῆς ὑπερίσχυ-
σεως αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνάδου ἐπὶ τὴν ἀρχήν. Ἐν
μόναις ἔρα ταῖς πολιτείαις, αἵτινες ἀναγνω-
ρίζουσι τὴν ἐλευθερίαν τοῦ λόγου καὶ τοῦ τύ-
που, εἶναι δυνατὴ ἡ ὑπαρξὴς ἀντιπολίτευσεως
φανερᾶς, μὴ ἀποκρυπτούσης τὰς προθέσεις αὐ-
τῆς καὶ ἀγωνιζομένης δημοσίᾳ ὑπὸ τὴν προ-
στασίαν αὐτῶν τῶν νόμων ὑπὲρ τῆς ἐπιτυχίας
τοῦ σκοποῦ τῆς. Ἐν τοῖς ἄλλοις Κράτεσιν, ἐν
οἷς ἡ ἐλευθερία τοῦ λόγου δὲν ἀναγνωρίζεται,
ἡ ὑπεράγαν περιορίζεται, δὲν ἐλείπεται μὲν ἡ
ἀντιπολίτευσις, περικαλύπτεται ἔμως ἐμμε-
λως διὰ πᾶν πικρὸν κρυφόν, ἐργαζομένη κρυφά,
μεταχειριζομένη τὰ σκότια καὶ βίβλια μέσα τῶν
συνομοσίων, τῶν πτάσεων, ἐπὶ δ' ὅτε καὶ τῶν
δολοφονιῶν, ὡς ἐπιζητοῦσα τὴν ἀνατροπὴν αὐ-
τῶν τῶν νόμων, οἵτινες ἀρνοῦνται αὐτῇ τὸ δι-
καίωμα ὑπάρξεως, ὅπερ ἔχει πᾶσα (βλ. ὡς
καὶ πᾶν ἄτομον ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ). Ἐντεῦ-
θεν ὁρθῶς συμπερινομέν, ὅτι ἡ ἀντιπολίτευ-
σις δὲν εἶναι τεχνικὸν τὴν κατασκευάσμα δι-
γῶν, ἀλλ' ὅτι ἀπορρέει ἐκ τῆς ἐμφύτου ἀντι-
θέσεως τῶν γνωμῶν καὶ τῶν χαρακτηρίων, ἐκ

τῆς ἀναποδράστου συγκρούσεως τῶν κοινωνικῶν συμφερόντων, ἐκ τῶν εὐγενῶν αἰσθημάτων, τῆς φιλοτιμίας καὶ φιλοδοξίας, ἐξ αὐτῆς τέλους τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως. Ὡς δὲ ἐν τῷ φυσικῷ κόσμῳ ἐκ τῆς πάλης καὶ ἀντιθέσεως τῶν στοιχείων καὶ δυνάμεων παράγεται ἡ τάξις καὶ ἁρμονία, οὕτω καὶ ἐν τῷ ἡθικῷ ὁ ἀνταγωνισμὸς τῶν γνώμων καὶ χαρακτήρων καὶ ἡ σύγκρουσις τῶν συμφερόντων συντρέχουσιν εἰς τὸν ἐνιαῖον σκοπὸν τῆς πολιτείας καὶ κοινωνίας, τοῦτ' ἐστὶ τὴν ἐπικράτησιν τοῦ δικαίου καὶ τὴν εὐδαιμονίαν τῶν ἀνθρώπων. Εἰκονικωτάτη παράστασις τῆς ἀληθείας ταύτης εἶναι ἡ περὶ κοσμολογίας ἰδέα τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, καθ' ἣν Ἐρις καὶ Φιλία ἴσα συνέπραξαν εἰς τὸ ἔργον τῶν Θεῶν, ἡ μὲν διαίρουσα τὰς δυνάμεις τῆς φύσεως, ἡ δὲ ἐπαναφέρουσα ταύτας εἰς τὴν ἐνότητα, φιλοσοφικωτάτη δὲ ἀποτύπωσις ταύτης εἶναι τὸ τοῦ Ἡρακλείτου δόγμα «τὸ ἀντιτίθον συμφέρον καὶ ἐκ τῶν διαφερόντων καλλίστη ἁρμονία καὶ πᾶν τὰ κατ' ἔριν γίγνεται».

Κατὰ τὰ λοιπὰ ἡ ἀντιπολιτεύσεις εἶναι ἀνάλογος πρὸς τὸν χαρακτήρα ἐκάστου λαοῦ, τὸ εἶδος τοῦ πολιτεύματος αὐτοῦ καὶ τὰς ἐκαστοτε περιστάσεις. Ὑπὲρ πάντα τὰ Κράτη ἡ Ἀγγλία ἔχει τὴν κρεῖττον ἀντιπολιτεύσιν διότι καὶ τὸ ὅλον πολιτεῖμα αὐτῆς καὶ ὁ χαρακτήρ τοῦ λαοῦ καὶ ἡ τάξις τῶν πολιτευομένων εἶναι ἡθικῶς ὑπερτέρα ἢ τὰ τῶν ἄλλων. Ἐν τοῖς ἄλλοις Κράτεσι τὸ μέρος δὲν δύναται νὰ διαφέρῃ οὐσιωδῶς τοῦ ὅλου, οἱ πολλοὶ δὲ καθυπερτεροῦν τὴν νομιμοσύνην καὶ ἱκανότητα ὀλίγοι ἀδύνατον νὰ μεταβάλλωσιν ἀποτόμως τὸν τρόπον τοῦ ἀντιπολιτεύεσθαι λαοῦ ὁλοκλήρου, ἀφοῦ μάλιστα ἡ ἐν τῷ κοινοβουλίῳ ἀντιπολιτεύσις τοῦ λαοῦ κυρίως τὴν δύναμιν καὶ ἀρωγὴν ἐπικαλεῖται, ὅπως ἀπὸ μειοψηφίας καταστῇ πλειοψηφία καὶ ἀνέλθῃ εἰς τὴν ἀρχὴν. Φανερόν ὅμως ὅτι ἀπανταχοῦ ἡ ἀντιπολιτεύσεις εἶναι ἐπωφελὴς τῇ πολιτεία ὅλη, εἶναι τὸ ἀπαραίτητον συμπλήρωμα πάσης κυβερνήσεως, χρησιμεύουσα ὡς χαλινὸς κατὰ πάσης παρεκτροπῆς καὶ ὑπερβασίας ταύτης, ὑποθερμαίνουσα παρὰ τῷ λαῷ τὸ αἶσθημα τῆς ἀλληλεγγύης καὶ τοῦ ἐλέγχου τῶν πολιτικῶν πράξεων, διατηροῦσα δὲ διηλεκτικῶς, ὡς ἐν ἐρεθίστῳ, ἄνδρας δὲ πολιτικῶς μεμορφωμένους καὶ ἱκανοὺς νὰ καταλάβωσι τὴν ἀρχὴν, ἐπὶ τὴν τὰ λάθη τῶν κυβερνώντων καὶ ἡ μεταβολὴ τῆς κοινῆς γνώμης ἐπιβάλλωσι τοῦτο ἐπιτακτικῶς. [Ἀγγ.]

Ἀντιπρέσβυς. Βλ. Πρέσβεις.

Ἀντιπροσωπεία (Ἀ σ τ. δ ἰ κ.) κέκτηται δύο σημασίας. εὐρεῖαν καὶ στενήν ἢ (ἡ πύσσηρως νομικὴν). Ὑπὸ τὴν εὐρείαν σημαίνει τὴν δι' ἄλλου προσώπου ἐν γένει ἐπιχειρήσιν δικαιοπραξίας, ὅτε περιλαμβάνει καὶ τὸν ἀγγελοῦ, ὑπὸ

δὲ τὴν στενήν σημαίνει μόνον τὴν περίπτωσιν ἐκείνην, καθ' ἣν ἡ δικαιοπραξία καταρτίζεται δι' ἄλλου οὐ μόνον ὡς πρὸς τὴν δὴ λωσιν, ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς τὸν σχηματισμὸν τῆς βουλήσεως, δηλ. καθ' ἣν ὁ ἀντιπρόσωπος καταρτίζει μὲν αὐτὸς τὴν δικαιοπραξίαν ὡς ἴδιαν, ἀλλ' οὐδόλως ἐπηρεάζεται ὑπ' αὐτῆς, ἀλλὰ τὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς ἀφορῶσι τὸν δι' ἐν ἐνέργειαν, δηλ. τὸν ἀντιπρόσωπον οὐ μόνον, καὶ τοῦτο ἕνεκα τῆς τοιαύτης προθέσεως τῶν δρώντων προσώπων. [Π δ' Ἀ. αὕτη, ἵνα ὑπάρξῃ, πρέπει νὰ ἔχῃ τὴν πηγὴν αὐτῆς εἴτε ἐν συμβάσει (π. χ. ἐντολῇ, μισθῶσει ὑπηρεσιῶν), εἴτε ἐν τῷ νόμῳ (ἐπιτροπεία, ἀντιπροσωπεία νομικῶν προσώπων), ὅτε καλεῖται εἰδικώτερον ἀναγκασία Ἀ. ἀλλὰ καὶ ἄνευ τοιαύτης πηγῆς δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἐκ τῶν ὑστέρων, ὅσον ἐν τῇ διοικήσει ἀλλοτρίων (ἰδ. λ.), ὅτε ὅμως μέγχι τῆς ἐγκρίσεως τοῦ κυρίου ἡ δικαιοπραξία μὲν μετέωρος. Ἐνεκὶ δὲ τῆς τοιαύτης φύσεως τῆς ὑπὸ στενὴν σημασίαν Ἀ., ἥτοι διότι ὁ ἀντιπρόσωπος εἶναι ὁ ἐνεργῶν, ἐκ τοῦ προσώπου αὐτοῦ κρίνεται τὸ κύρος τῆς δικαιοπραξίας ὡς πρὸς τὴν ἱκανότητα πρὸς τὸ ἐπιχειρεῖν νομικὰς πράξεις καὶ τὸ ἐλαττωματικὸν (βία, πλάνη, δόλος) τῆς βουλήσεως, ἐκ δὲ τοῦ προσώπου τοῦ ἀντιπρόσωπου οὐ μόνον, καθόσον αὐτὸν ἀφορῶσι τὰ ἀποτελέσματα τῆς δικαιοπραξίας, κρίνεται μόνον ἡ ἀπαιτούμενη ἱκανότης τοῦ εἶναι ὑποκείμενον δικαιωμάτων καὶ υποχρεώσεων, ὡς καὶ ὁ χαρακτήρ καὶ ὁ τύπος τῆς πράξεως, ἡ δ' ἱκανότης αὐτοῦ πρὸς ἐπιχειρήσιν νομικῶν πράξεων ἐξετάζεται μόνον ἐπὶ τῆς ἐκ συμβάσεως Ἀ. ὡς πρὸς τὸ κύρος τῆς χορηγήσεως τοῦ δικαιώματος πρὸς Ἀ. Προσέτι ὅμως, ἵνα ἡ Ἀ. ἐπενέγκῃ τὰ ἀποτελέσματα ταῦτα, ἀπαιτεῖται ὁ ἀντιπρόσωπος νὰ ἐνεργήσῃ ἐν ὀνόματι τοῦ ἀντιπρόσωπου οὐ μόνον, ὅπερ δύναται νὰ δηλωθῇ τριχῶς α') ῥητῶς δηλοῦντος τοῦ ἀντιπροσώπου τοῦτο ἢ β') καταρτίζοντος μὲν τοῦ ἀντιπρόσωπου οὐ μόνον τὴν δικαιοπραξίαν ἐν ἰδίῳ ὀνόματι, ἀλλὰ προστιθέντος συγχρόνως ῥητῶς ὅτι ἐνεργεῖ ἀντ' ἄλλου ἢ γ') σιωπηρῶς. Ἐν γένει δ' οὐδεὶς διαγράφεται περὶ τοῦτου τύπου ἀπέναντι τοῦ τρίτου, ἐν ἀμφοβολίᾳ ὅμως ἡ πράξις ἀπέναντι τοῦ τρίτου θεωρεῖται ὡς ἴδια τοῦ ἀντιπρόσωπου καὶ οὗτος μόνον δικαιούται ἢ ὑποχρεοῦται ἐξ αὐτῆς. δυνάμενος ἐξ ἐτέρου νὰ ζητήσῃ ἀποζημίωσιν παρὰ τοῦ ἀντιπρόσωπου οὐ μόνον. Τέλος δ' ὀφείλει ὁ ἀντιπρόσωπος νὰ ἐνεργήσῃ ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς χορηγηθείσης αὐτῷ ἐξουσίας, διότι διὰ πᾶσαν ὑπερβασιν οὐδόλως ἐνέχεται ὁ ἀντιπροσωπεύμενος. Τὴν τοιαύτην ὑπὸ ἀσθηρῶς νομικῇ ἐννοίαν Ἀ. οὐδόλως ἐπέτρεπε τὸ ρ. δίκ. ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἰουστινιανοῦ, κατὰ τὴν ὁριωτέραν γνώμην

Τὰς δὲ βιωτικὰς ἀνάγκας ἐθεράπευεν ὡς πρὸς τὴν κτῆσιν δικαιωμάτων· τοῦτο μὲν διὰ τῶν δούλων καί, κατὰ τὸ ἀρχαιότερον δίκαιον πρὸ τῆς ἀναπτύξεως τῶν χρημάτων (ἰδ. λ.), τῶν ὑπεξουσιῶν, ὡς πρὸς οὓς ἴσχυεν ὁ κανὼν ὅτι πᾶν ὅ τι κτῶνται ἀνήκει τῷ κυρίῳ ἢ τῷ ἐξουσιαστῇ, τοῦτο δὲ ἐμμέσως δεχόμενον ὅτι τὰ ἀποτελεσμάτων τῆς πράξεως παράγονται μὲν ὑπὲρ τοῦ ἀντιπροσωπευόμενου νομοφύλου δ' εἰς τὸν ἀντιπροσωπευόμενον δι' ἐκχώρησιν. Ὡς πρὸς δὲ τὰ τε δικαιώματα καὶ τὰς ὑποχρεώσεις τοῦ ἀντιπροσωπευόμενου, δι' αὐτοῦς ἐξηκολοῦθαι μόνος ὢν ὑπόχρεως τῷ τρίτῳ, ὁ πραιτωρ πρῶτος εἰσήγαγε δύο περιπτώσεις Ἀ. τὴν τοῦ προστησάντος (ἰδ. λ.) διὰ τῆς actio institoria καὶ τὴν τοῦ ναυκλήρου διὰ τῆς act. exercitoria, ἃς οἱ ῥωμαῖοι νομοδιδάκταλοι ἐξέτειναν καὶ ἐπὶ πάσης περιπτώσεως, καθ' ἣν τις συνήπτε σύμβασιν ἀντ' ἄλλου ὡς act. quasi institoria ἢ exercitoria ἢ act. utiles. (N. 16. 19 pr. II. 14. 3, N. 13 § 25 P. 19. 1, N. 1 § 17 P. 14. 1). Ἀντὶ δὲ τῆς ἀνάγκης τῆς προσεργμένης ἐκχώρησιν ἐδέχθησαν ὅτι ἐν ἀπολύτῳ ἀνάγκῃ π.χ. ἀρνούμενου τοῦ ἀντιπροσωπευόμενου τὴν ἐκχώρησιν ἢ δύνατο ὁ ἀντιπροσωπευόμενος νὰ στραφῇ καὶ ἄνευ αὐτῆς δι' act. utilis. Ἀλλὰ ταῦτα πάντα συνέβησαν χωρὶς νὰ διασπορῇ τὸ ἀξίωμα τοῦ αποκλεισμοῦ τῆς Ἀ. καὶ οὐχὶ ὡς ἐξαιρέσεις. Τοιαύτας ὅμως τὸ ῥωμαῖον δίκ. ἐδέχθη ἐπὶ α') τῆς νομῆς (ἰδ. λ.) καὶ τῆς δι' αὐτῆς κτήσεως τῆς κυριότητος (ἰ. λ.) π.χ. τῆς παραδόσεως καὶ τῆς καταλήψεως (ἰδ. λ.) β') τῆς κτήσεως τοῦ ἐνεχύρου (ἰδ. λ.) καὶ γ') τῆς ὑπέσσεως ἢ ὑπόσσεως κληρονομίας μόνον καὶ οὐχὶ ἐπὶ πάσης περιπτώσεως, ὡς ἀπεφάνητο ὁ πολὺς Σαβινὸς, πρὸ πάντων ἐπὶ τῇ βίσει τοῦ N. 53 P. 41. 1, διότι πλεῖστα ἄλλα χωρὶς τοῦ Corpus juris ἀποδεικνύουσι τὴν ἐξακολούθησιν τοῦ αποκλεισμοῦ τῆς Ἀ. καὶ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ Ἰουστινιανοῦ (§ 5 εἰς. 2. 9, § 1 εἰς. 3. 28, N. 6 Κώδ. 4. 50, N. 1 Κώδ. 4. 27). Σήμερον ὅμως ἡ Ἀ., συνεπείᾳ γενικοῦ εἰήμου καὶ ἐπιστημονικοῦ δόγματος, παρ' ἡμῶν δὲ καὶ δυνάμει τοῦ ἀρθ. 183 Ὁργαν. Δικαστ. καὶ Συμβολαιογρ., ἐπιτρέπεται κατὰ κανόνα ἐπὶ πάσης πράξεως, πλην ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων, διαθήκης, τελέσεως γάμου, υἰοθεσίας.

Τὸν αὐτὸν κανόνα τοῦ αποκλεισμοῦ τῆς Ἀ. εὐρίσκουμεν καὶ ἐν τῇ Πολιτ. Δικονομίᾳ τῶν Ῥωμαίων, ἐν τῇ περιόδῳ τῶν legis actiones (ἰδ. λ.), ὅτε ἐξαιρετικῶς μόνον ἐπιτρέπετο εἰς τὰς ἐξῆς περιπτώσεις· pro populo (ὑπὲρ τοῦ λαοῦ) ἦτοι ἐν τῇ κινήσει ὁ ἡμολογῆς ἀγωγῆς (ἰδ. λ.), pro libertate (ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας) ἦτοι περὶ δούλου διεκδικούντος τὴν ἐλευθερίαν ἢ ἐλευθέρου διεκδικουμένου ὡς δούλου, ὅτε ἐν ἀμφοτέροις τῇς περιπτώσεσι

δὲν ἐπιτρέπετο ἡ αὐτοπροσωπὸς παράστασις ἐπὶ δικαστηρίου, ἀλλὰ προσελαμβάνετο εἰδικὸς ἀντιπρόσωπος, καλούμενος Vindex (ἐκδικητής) ἢ adsertor libertatis· pro tutela ἦτοι ἡ παράστασις ἀνδρὸς διὰ τοῦ ἐπιτρόπου αὐτοῦ καὶ τελευταίον ἐν τῇ actio furti (ἀγωγῇ περὶ κλοπῆς) ὁ ἐνεκα αἰχμαλωσίας, ἀπουσίας χάριν τῆς πολιτείας ἢ ἄλλου παρεμπερούς λόγου ἀδυνατῶν νὰ κινήσῃ αὐτὴν ἢ δύνατο ν' ἀντιπροσωπευθῇ ὑπ' ἑλλοῦ, δυνάμει τινὲς lex Hostilia, κατὰ τὰς εἰσηγήσεις τοῦ Ἰουστινιανοῦ, ἄλλως ἀγνώστου. Ἐπαράκληθ' ἡ Ἀ. ἀπὸ τῆς περιόδου τῆς formula (ἰδ. λ.) καὶ ἐφεξῆς καὶ ὁ τὸ πρῶτον ὑπὸ τὸν τύπον τοῦ cognitor καὶ τοῦ procurator οἵτινες ἀπὸ Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου καὶ ἐφεξῆς ἐλαμβάνοντο ἐκ τοῦ μεμορφωμένου ἥδη σώματος τῶν δικηγόρων. Σήμερον ἡ ἐπὶ δικαστηρίου Ἀ., συνήθως πληρεξούσιος ἐστὶ τῆς καλουμένης, ἀποτελεῖ ἐπίσης τὸν κανόνα, ἀλλ' ἀντιπρόσωπος δύναται νὰ διορισθῇ μόνον ἐπὶ παρὰ τῇ διὰ τὴν δικὴν ἀρμοδίῳ δικαστηρίῳ διωριζόμενος δι' ἐκχώρησιν (ἰδ. λ.) πλην τοῦ συζύγου τοῦ ἐκδικητοῦ, τῶν ἀνιόντων ἢ κατιόντων ἐπ' ἀπείρῳ καὶ τῶν ἀδελφῶν καὶ κληρῶν μέχρι δευτέρου βαθμοῦ τοῦ δικαίου, οἵτινες καὶ δικηγόροι μὴ ὄντες δύνανται νὰ ἀντιπροσωπεύσωσιν αὐτὸν ἐν τῇ δίκῃ (ἀρθ. 91 Πολ. Δικ.). Ἀπαγορεύεται δ' ἡ Ἀ. ἐπὶ δόσεως ὀρκίου, τελέσεως υἰοθεσίας καὶ ἐκτάσεως ὑπαρχόντων. [Δ.]

Ἀντιπροσωπευτικὸν σύστημα, καθ' ὃ λαὸς τις συμμετέχει ἐμμέσως εἰς τὴν κατάρτισιν τῶν νόμων καὶ τὴν κυβερνήσιν τοῦ Κράτους. Ἐν ταῖς μικραῖς δημοκρατικαῖς τῶν κλασικῶν χρόνων ἀνάγκη πολιτικῆς ἀντιπροσωπείας δὲν ὑφίστατο, διότι ὁ λαὸς σὺν συνερχόμενος ἐν ἐκκλησίᾳ ἐφήριζε τοὺς νόμους καὶ ἐχειροτῶνε τοὺς ἀρχοντας. Ἀλλ' εὐθὺς ὡς τὰ Κράτη ἤρξαντο καθιστάμενα εὐρύτητα κατὰ τὰ ἔκτασιν καὶ πληθυσμὸν, τὸ δικαίωμα τῆς συμμετοχῆς τοῦ λαοῦ εἰς τὴν νομοθεσίαν καὶ τὴν διοίκησιν τῆς χώρας δὲν ἠδύνατο τελεσφόρως καὶ ἐπιφελῶς νὰ ἀναγνωρισθῇ καὶ ἐφαρμοσθῇ ἄλλως, εἰμὴ διὰ τοῦ Ἀ.σ., ἦτοι διὰ τῆς ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἐκλογῆς ὁλίγων προσώπων, ἐνεργούντων ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ. Ἦν πρώτην ἀφορμὴν πρὸς διαμέρφωσιν τοῦ συστήματος τούτου παρέσχε τὸ ρευδαλισμὸν σύστημα. Ὁ ρευδαρχὴς, ἔχων ἀνάγκην ἀνδρῶν καὶ χρημάτων, προσεκαλεῖ κατ' ἔθος τοὺς αὐτοῦ ὑποταλῆς ἢ ὠρισμένον τινὰ ἀριθμὸν αὐτῶν, ὅπως συσκεθῶσι κοινῇ περὶ τοῦ τρόπου τῆς χορηγίας τῶν ἐπιουριῶν ὡς καὶ περὶ τοῦ ποσοῦ αὐτῶν. Ἀλλ' ἐνωρὶς λίαν ἡ Ἀγγλία τὴν κατὰ τὸν ρευδαλισμὸν ἀντιπροσωπείαν ἀνετίθεσεν εἰς τὴν πρέπουσαν πολιτικὴν περιωπὴν διὰ καὶ δικαίως λογίζεται ὡς ἡ κοίτις καὶ ἀρχέγονος πηγὴ τοῦ ἀντιπροσωπευτικοῦ πολιτεύματος.

Τὸ κατ' ἀρχάς ἡ σχέσις τῆς ἀντιπροσωπείας ἐκινουμένη κατὰ τοὺς περὶ ἐντολῆς κανόνας τοῦ ἀστικού δικαίου· εἶναι ὁ ἀντιπρόσωπος ἐλογίζετο ὡς συμβουλευτὴν καὶ πράττων κατὰ τὰς ἰδέας καὶ τὰ συμφέροντα τῶν αὐτοῦ ἐντολῶν. Ἀλλὰ μικρὸν καὶ κατ' ὀλίγον ἤρξατο κἀλλιον κατανοούμενη ἡ μερίστη καὶ οὐσιώδης διαφορὰ τῆς ἀντιπροσωπείας, ὡς θεσμοῦ τοῦ δημοσίου δικαίου, ἀπὸ τῆς ἰδιωτικῆς ἐντολῆς, τὴν σήμερον δὲ ἀναγνωρίζεται φανερώς ὑπὸ πάντων, ὑπὸ τε τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς πρακτικῆς τῶν Κρατῶν, ὅτι ὁ ἀντιπρόσωπος, ἦτοι ὁ βουλευτής, συνδέεται μετὰ τοῦ ὅλου λαοῦ διὰ θεσμῶν πολλῶν ἰσχυροτέρων ἢ τῶν συναπτῶν αὐτὸν μετὰ τῶν ἐκλογέων του, καὶ ὅτι δεῖται νὰ ὑποστηρίξῃ καὶ ὅλου τοιαῦτα μέτρα, ἅπερ θεωρεῖ εὐεργετικά πρὸς τὴν ὅλην ἐπικράτειαν, ἔστω καὶ ἐπὶ κινδύνῳ νὰ βλάψῃ τὰ τοπικὰ συμφέροντα ἐκείνων, οἵτινες ἐξέλεξαν αὐτόν. Ἐκ τῆς τοιαύτης ἀρχῆς ἐρμῆται καὶ τὸ ἡμέτερον Σύνταγμα (ἄρθρ. 67) ἀποφαίνεμεν ὅτι «οἱ βουλευταὶ ἀντιπροσωπεύουσι τὸ ἔθνος καὶ οὐχὶ μόνον τὴν ἐπαρχίαν, ὑπὸ τῆς ἐπείας ἐκλεγόμενοι».

Καίτοι τὸ ἀντιπροσωπευτικὸν πολίτευμα θεωρεῖται ὡς ὁ κράτιστος τύπος κυβερνήσεως, ἅπαντες ὁμῶς ἀναγνωρίζουσιν, ὅτι δὲν εἶναι ἐμφυτον δικαίωμα παντός πολίτου νὰ συμμετέλῃ αὐτοῦ, ἀλλ' ὅτι τὸ ἐκλογικὸν δικαίωμα, ὃν ἐν ταύτῃ καὶ πολιτικὸν καθήκον, πρέπει νὰ ἀπονέμηται κατὰ λόγον σκοπιμότητος καὶ πολιτικοῦ συμφέροντος εἰς μόνους τοὺς ἱκανοὺς καὶ ἐπιτηδείους πρὸς τοῦτο. Ἀφ' ἐτέρου ὁμῶς ὁμολογεῖται ὅτι λίαν περιωρισμένος ἀριθμὸς ἐκλογέων ἀπῆλθε πρὸς τὸν σκοπόν, ὃν ἐπιδιώκει ἡ πολιτεία διὰ τοῦ ἀντιπροσωπευτικοῦ συστήματος. Ἐν τῷ μέσῳ ἔρχεται καὶ ἐνταῦθ' ὁ ὀρθὸν καὶ ἀληθές· διὸ καὶ ἡ καθολικὴ καὶ πάνδημος ψηφοφορία, ὡς δόγμα πολιτικόν, κρίνεται ἀσύμφορος καὶ ἐπιβλαβής.

Καὶ ἐν τῇ καθ' ἑκάστην δὲ διαρρυθμίσει τοῦ ἀντιπροσωπευτικοῦ πολιτεύματος πολλὰ ἐγείρονται τὰ ζητήματα, ὧν τινὰ οὐδ' ἐλύθησαν καὶ ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης ἐπαρκῶς. Οὕτω μεγάλη ἐστὶ ἐπικρατεὶς διχογνωμίας καὶ ἕρις περὶ τοῦ τρόπου τῆς διαβαθμίσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ψήφων ἀναλόγως τῆς περιουσίας ἢ τῆς παιδείας ἢ τῆς κοινωνικῆς περιουσίας ἐκάστου, περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἀντιπροσωπείας τῶν μειονοψηφῶν, περὶ τῆς μερικῆς ἢ ὀλικῆς ἀναεώσεως τῆς ἐθνικῆς ἀντιπροσωπείας, περὶ τοῦ μέσου, δι' οὗ νὰ προστατεύηται ἐκάστοτε ἡ ἐκλογικὴ ἐπιτυχία τῶν ἀρχηγῶν τῶν κομμάτων, καὶ ἄλλα πολλά, ὧν ἡ ἐμπεριστατωμένη ἀνάλυσις ἐξέρχεται τῶν διαγεγραμμένων ἐνταῦθα ὁρίων. (Ὅρα I. Σ. Μίλλ, περὶ ἀντιπροσωπικῆς πολιτείας. Μετάφρ. Γ. Α. Ναύτη 1864). [Ἰ. Γ. Γ.]

Ἀντιπρόσωπος (Ἑ. μ. π.). Ὁ ἐν τῷ ἐμπορίῳ Ἀ. διακρίνεται τοῦ παρὰ γ' γ' ἐλ.

ο δὲ γ' οὐ καθ' ὅτι ἐνεργεῖ ἐπ' ὀνόματι καὶ διὰ λογαριασμὸν ὀρισμένου παραγγελέως ἐνδὲς ἡ πλείων, οὗς εἰδικὸς ἀντιπρόσωπος εἶναι, ἀγοράζων, πωλῶν, ἀναλαμβάνων ἀποστολὰς ἐμπορευμάτων ἢ συνάπτων συμβόλαια ἀσφαλείων (βλ. Πράκτωρ).

Ὁ ἐμπορικὸς Ἀ. διαφέρει τοῦ κοινοῦ ἐντολοδόχου, καθ' ὅτι οὗτος μὲν ὑπονοεῖται ὅτι ἐνεργεῖ ὑπὲρ τοῦ ἐντολέως του ἀνευ ὀλικῆς τινος ἀμοιβῆς, ἐνῷ τούναντιον ὁ παραγγελεὺς δεῖται τὴν ἀμοιβὴν ἢ προμήθειαν εἰς τὸν ἐμπορικόν του Ἀ. ἐπὶ τῶν πράξεων, ἃς ὑπὲρ αὐτοῦ ἐνεργεῖ οὗτος, ἐκτός ἂν ὑπάρχῃ γραπτὸς μεταξὺ αὐτῶν ὁρος περὶ τοῦ ἐναντίου, (βλ. Παρὰ γ' γ' ἐλ. ο δὲ γ' οὐς μ. εἰς τῆς-κολλ. υ β' εἰς τῆς). [Δ. Γ. Π.]

Ἀντιπρότασις (Ῥ η τ ο ρ.). Ἡ ἀνασκευὴ ἡ λύσις τῶν ἐπιχειρημάτων καὶ διευκρίσεων τοῦ ἀντιπάλου, δηλαδὴ τῆς ἀντιθέσεως, ἐν τῷ ῥητορικῷ ἢ δικανικῷ λόγῳ ποιεῖ κεφάλαιον εἰς τὰς πρὸς ἀντιθέσειν καὶ ἐκτεσάρων μερῶν συγκείμενον, τῆς προτάσεως, ὑποπόροφας, ἀντιπροτάσεως καὶ λύσεως ἢ ἀνθυποπόροφας. Καὶ πρότασις μὲν εἶναι ἡ ἐπαγγελία τῆς ὑποπόροφας, ὑποπόροφά δὲ ὁ τοῦ ἐχθροῦ λόγος, ἀντιπρότασις δὲ ἡ τῆς λύσεως ἐπαγγελία, εἴτα ἡ λύσις, ἣν ποιοῦμεθα ἐκ τῆς τῶν ἐπιχειρημάτων κατασκευῆς. Πληρὲς ἐρμηνευτικὸν παράδειγμα ἔχει ὁ Ἑρακλέης (Rhét. Gr. τ. Β' σ. 208 — 209) ἐκ τοῦ λόγου τοῦ Δημοσθένους περὶ Ἀλανήσου §. 2—4 [I. Π.].

Ἀντιπρότασις. Βλ. Πρότασις.

Ἀντιπυρετικά (Θ ε ρ α π ε υ τ.) Antipyretiques. Τὰ πρὸς καταπολέμησιν τῆς πυρετικῆς θερμοκρασίας κατάλληλα μέσα, οἷα ἡ ἀσπιρίνη ἢ αἱ βδέλλαι, ἡ ἐμετικὴ τρούφι, ἡ θεικὴ κινίνη, ἡ θαντυλίτις, ἡ βερατρίνη, τὰ ψυχρὰ λουτρά, αἱ ψυχρὰ καταιονήσεις, κ.λ. ἡ ἀντιπυρίνη, ἡ καϊρίνη, ἡ θεικὴ θαλλίνη, ἡ ἀντιφεβρίνη, ἡ βεζορίνη, κ.λ. [B. Π.]

Ἀντιπυρετίνη (Χ η μ.). Βλ. Ἀντιφεβρίνη.

Ἀντιπυρίνη (Χ η μ.) $C_{11}H_{12}N_2O$ ἀνεκαλύφθη ὑπὸ τοῦ Κνὲρ θεωρηθεῖσα ὡς διμεθυλοξυγινίνη· σήμερον θεωρεῖται ὡς παράγωγον τοῦ φαινολεθουραζολοίου $C_{10}H_{10}N_2O$. Ἡ παρασκευὴ τῆς ἀντιπυρίνης ἐνε διεξοδική· ἐνε σῶμα λευκὸν ἀποτελοῦν λεπτήν κρυσταλλικὴν κόκκιν, τηχομένην εἰς 113° εὐδιάλυτον ἐν ὕδατι, εἰς σπινεύματι καὶ χλωριορμφῳ· ἐνε βάσις σχηματίζουσα μετὰ τῶν ὀξέων ἅλματα ἀνάλογα τῶν τῆς ἀμμωνίας, ἀντιδράσεις χαρακτηριστικά· διὰ σιδηροχλωρίδιου βαθυέρυθρον χρώμα, διὰ νιτρικοῦ ὀξέος πορφύρεον. [O. A. P.]

— (Φ α ρ μ α κ ο λ.). (Συνώνυμ. Φαινολεθουρικός καὶ διμεθυλοθουρικός πυραζωλόν. Διμεθυλοξυγινίνη. Ἀνταλγίνη). Antipyrine.

Analgesine. Oxyméthylquinizine méthylée. Phényldiméthylpyrazolone. Diméthoxyquinizine. Ἡ Ἀ. εἰσαχθεῖσα εἰς τὴν θεραπευτικὴν ὑπὸ τοῦ Pilleme, εἶνε κρυσταλλική, ἐρυθροπόλιος, ἄσμος, ἐλαφρῶς πικρά τὴν γεῦσιν. Δρᾶ ὀλίγον ἐπὶ τῆς κυκλοφορίας καὶ δὲν φαίνεται τροποποιούσα τὸ αἷμα καὶ ἰδίᾳ τὴν αἱματοσφαιρίνην. Ἐνεργεῖ ἐπὶ τοῦ ἐγκεφαλονωτιαίου ἄξονος ὡς ἡ στρυχνίνη, ἀποκρίνεται διὰ τῶν οὐρῶν, φέρεται ἐφ' ὁρωσιν, ἐνίστει ἄφρονον, καὶ ἔστιν ὅτε ἐλαφρὰν ἐξάνθησιν, καὶ προκαλεῖ εἰς μεγάλας δόσεις φαινόμενα δηλητηρίασεως. Θεωρεῖται ὡς ἀντιπυρετικὸν ἰσχυρόν, ἀντινευραλγικόν, αἰμοστατικόν καὶ ἀποσηπτικόν. Ἡ Ἀν. παρεχόμενη εἰς πυρέσσοντας μείοι τὴν θερμοκρασίαν κατὰ 1 ἢ 2 βαθμοὺς χωρὶς νὰ ἐπιδράσῃ τὸ παράπαν ἐπὶ τῆς προκαλεσάσης τὴν υπερθερμασίαν αἰτίας. Τῆς μειώσεως δὲ τῆς θερμοκρασίας ἐπερχομένης ἡμίσειαν ὥραν μετὰ τὴν λήψιν, πρέπει νὰ χορηγῇται τὸ φάρμακον καθ' ὅσον ὥραν ἐπικεῖται ἡ τῆς θερμοκρασίας ὕψισις. Ἡ α-ρ-α-γ-γ-ε-λ-ε-τ-α! ὡς ἀντιπυρετικὸν ἰσχυρόν πρὸς τὸν τυφοειδῆ πυρετὸν καὶ τὸν πυρετὸν τῶν φθισικῶν, ἀλλὰ κυρίως ὠφελεῖ εἰς πρᾶν-σιν ἀληθῶνων ἐξενθήποτε προερχομένων καὶ ἰδίᾳ πρὸς τὰς παντοειδῆς νευραλγίας, τοὺς ρευματισμούς, τὴν ἡμικρανίαν, κ. λ. Ἐσχάτως ἐχορηγῆθη μετ' ἐπιτυχίας, πρὸς τὴν χορείαν καὶ τὴν διαδήτην, εἰ δὲ καὶ πρὸς τὴν κοκκύτην, τοὺς τῆς ὑτέρας κωλικούς, τοὺς τοῦ ἥπατος κωλικούς καὶ τοὺς ἐκ λιθιάσεως κωλικούς τῶν νεφρῶν ἐφάνη ἀνύουσα. Ὁ Hénoque καὶ ἄλλοι ἀποδίδουσι τῇ Ἀν. αἰμοστατικὴν δύναμιν ὑπερτεραν τῆς τῆς ἐργασίας καὶ τοῦ ὑπερχλωριούχου σιδήρου. Ἀ ν α γ ρ α φ ε-τ α! εἰς διάλυσιν ἢ ἐν ἀζύμῳ, ἢ παραγγέλλεται διὰ κλύσματος ἢ τέλος ἐνίεται ὑποδερμικῶς. Δί δε τ α! δὲ ὡς ἀντιπυρετικὸν ἀπὸ 20 — 50 σιτ. δι' ἡμέρας, λαμβανόμενων 10 σιτ. καθ' ὥραν. Συχνότατα ἀρκοῦσιν 40 σιτ. πρὸς παῖσιν τοῦ πυρετοῦ. Ἀλλ' ὁ ἰατρὸς πρέπει νὰ καθοδηγῇται ὑπὸ τῆς θερμομετρικῆς κλίμακος. Τῆς θερμοκρασίας ὑψυμένης ἐκ νέου, πρέπει νὰ παραγγεῖλωμεν νέαν ἀντιπυρίνης δόσιν διδομένην καθ' ὥραν. Ὡς παυσώδυνον χορηγητέον τὴν ἀντιπυρίνην ἀπὸ $\frac{1}{2}$ — 1 $\frac{1}{2}$ δρ. δι' ἡμέρας. Δι' ὑποδερμικαὶ ἐνέσεις (10—20 σιτ.) εἰσὶν ἀλγεῖναι καὶ ἐρεθιστικαί. Διὸ δ (G. Jée προστίθουσιν εἰς ἐκάστην τῶν ἐνέσεων τοῦτων. $\frac{1}{25}$ — $\frac{1}{12}$ σιτ. ὑδροχλωρικῆς κοκαίνης. (Bibλ.—Ὁρέστου, Δαλεζίου, Περί ἀντιπυρίνης. Ἀθ. 1887). [B.Π.]

Ἀντιέρρησις (Ρητορ.) Βλ. Ἀντι-γρῆψις.

Ἀντιέρριον. Χθρμαλὴ ἄκρα γῆς ἐν Δι-τωλῇ (ἐπαρχία Ναυπκτίας) ἀπέναντι τοῦ Ῥίου ἢ Ῥίου τοῦ Ἀγαίου, ὁμοίας ἄκρας ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ ὁ μεταξὺ τῶν δύο τούτων ἄκρω-

τηρίων αὐλῶν, δι' οὗ συνδέεται ὁ ἐνδοτέρως Κορινθιακὸς κόλπος μετὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ, ἔχει εὐρὺς ἡμίσεος ναυτικοῦ μιλίου ἢ 3 χιλιόμε-τρων περίπου. Ἐπὶ τῆς ἀκτῆς καὶ τῆς μίας ἄκρας καὶ τῆς ἀντιπέραν εἶναι ὠκεοδημημένα δύο φρούρια, πρὸς φύλαξιν τοῦ στομίου τοῦ ἐνδοτέρου Κορινθιακοῦ κόλπου· τὰ φρούρια ταῦτα, ὧν τὸ μὲν ἐν Ἀ. ἐκαλεῖτο Κάστρο τῆς Ῥού-μελης, τὸ δ' ἐν Ῥίῳ Κάστρο τοῦ Μωρέα, αμ-φότερα δ' ἐμοῦ Μικρὰ Δαρδανέλια ἐπὶ τευρ-κοκρατίας, ἦσαν καὶ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ αἰ-ῶνος εἰς κακὴν κατάστασιν, ὡς ἀναφέρει ὁ Ἀγγλος περιηγητὴς Δόδοσελ' ἀπὸ δὲ τῆς συ-στάσεως τοῦ ἐλληνικοῦ βασιλείου τὸ ἐν τῇ Ἀ. φρούριον μετασκευάσθη εἰς εἰρκτήν. — Τὸ Ἀ. ἐκαλεῖτο τὸ πάλαι καὶ Ῥίον τὸ Μολυ-κρικόν, ἀπὸ τῆς Μολυκρίας ἢ Μολυκρίας ἢ Μολυκρείου, αἰτωλικῆς πόλεως, κεκμένης ἐπὶ τοῦ νοτιωτάτου λόφου πρὸς τὴν παραλίαν. [Π.]

Ἀντισήκωμα, νέος ὅρος διοικητικῆς, εἰσαχθεὶς τὸ πρῶτον διὰ τοῦ περὶ στρατολο-γίας τοῦ κατὰ γῆν στρατοῦ Ν. ΑΦΚΗ' τῆς 28 Μαΐου 1887. Συνίσταται δὲ τὸ ἀντισήκ. εἰς τὴν καταβολὴν χρηματικοῦ τιμῆμα-τος ὑπὸ τῶν ἐξαιρεθέντων ἢ ἀπαλλαγέντων τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας ἢ τῶν εἰς δια-θεσιμότητα πεμφθέντων κατὰ τὰς εἰδικώτερον ὑπὸ τοῦ νόμου μνημονευόμενας περιπτώσεις. Τὸ τίμημα τοῦτο εἶναι ἀνάλογον πρὸς τὴν μι-σθωτικὴν ἀξίαν τῆς κατοικίας, εἴτε αὐτῶν τῶν ἀπαλλασσέντων τῆς στρατιωτ. ὑπηρεσίας κτλ. εἴτε τῶν γονέων αὐτῶν, εἴτε ἐν ἀλλεΐφει τοῦ-των τῶν πρὸς πατρός πάππων. (Ἰδ. Ἀρθ. 121 — 130 τοῦ ἀνωτ. Ν.). [Ἀγγ.]

Ἀντισημῆται. Μερὶς πολιτικὴ καὶ θρη-σκευτικὴ σχηματισθεῖσα κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐν τισιν εὐρωπαϊκαῖς χώραις καὶ ἰδίως ἐν Γερμανίᾳ καὶ Αὐστρίᾳ πρὸς καταπολέμησιν τῆς μεγάλης δυνάμεως καὶ ἐπιρροῆς τῶν Ἰου-δαίων, ἥτις ὁσημέραι κρατυνομένη θεωρεῖται ὡς ἐμβαλλουσα εἰς κίνδυνον τὰ συμφέροντα τῶν χριστιανικῶν λαῶν καὶ τοῦ χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ. Ὀνομάσθη δὲ ὁ τοιοῦτος σκοπὸς ἀν-τισημῆτικὸς τοῦ Ἰουδαϊκοῦ ἔθνους ἔντος τοῦ μόνου Σημιτικοῦ ἔθνους ἐν Εὐρώπῃ. [Π.Κ.]

Ἀντισηπτικά καὶ ἀπολυμαντικά (Φαρ-μακολ.) (Συνώνυμ. Ἀσηπτα. Σηθαιοντά. Σηθαινικά. Ἀποσηπτικά) Antiseptiques. Desinfectants. Neutralisants. Antivulnents, antizymotiques. Οὕτω καλοῦνται τὰ διάφορα μέσα, τὰ δυνάμενα νὰ κωλύσωσι τὴν σήψιν τῶν ζωικῶν καὶ φυτικῶν οὐσιῶν, νὰ καταστρέψωσι τὸ κάκισμον, τὰ μιάσματα, τοὺς ἰοὺς, τὰ μολύσματα Ὁ ἀριθμὸς τῶν Ἀν. καὶ ἀπολυμαντικῶν εἶνε μέγας καὶ αὐξάνει ὁσημέραι ἀπαύστως καθόσον αἱ γνώσεις ἡμῶν περὶ τοῦ τρόπου τῆς γενέσεως τῆς σήψεως καὶ τῶν μολυσματικῶν νόσων ἐξακριβύνονται ἐπὶ μᾶλλον. Ἡ χρῆσις τῆς ἀντισηπτικῆς μεθόδου

καί τινων ἀντισηπτικῶν (οὐνεπνεύματος, ἄλατος, χαλκοῦ, πίστες, ῥητινῆς, ἀσφαλτοῦ, αρωμάτων, πικρῶν, πυρὸς) ἢ το γνωστῇ καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις (Ἱπποκράτης, Γαληνός, Κέλσος, Ὀρειβάσιος, Παῦλος ὁ Αἰγινήτης Διοσκορίδης, Σωφρόνης, Ἀλδουικασής). Αἱ νεώτεροι ἐρευνᾶν ἀπέδειξαν ὅτι διὰ τῶν Ἀν. ἢ τῶν ἀπολυμαντικῶν δυνάμεθα οὐ μόνον νὰ ἐξουδετερώσωμεν τὰς μερητικὰς ὁσμὰς, ἀλλὰ προσέτι καὶ ν' ἀναστειλωμεν εἰς τινὰς περιστάσεις τὴν ἀνάπτυξιν ἢ νὰ καταστρέψωμεν τὴν παραγωγικὴν δύναμιν τῶν μικροοργανισμῶν, εἰς ὧν κατὰ τὰς προσφάτους θεωρίας γεννῶνται τὰ πλεῖστα τῶν μολυσματικῶν ἢ μολυσματικῶν νοσημάτων. Ἐταῦθα ὁ ἀναφέρωμεν ἀπλῶς τὰ πρὸς ἀπόσπῃν (ἀπολύμανσιν) ἐν χορτῇ σήμερον διάφορα μηχανικὰ ἢ φυσικὰ μέσα καὶ θὰ ἐνδιατριψώμεν πλείοτερον περὶ τὰ χημικὰ ἀποσηπτικά, ὧν ἡ δραστηρικὴ δύναμις θεωρεῖται σήμερον ἀσφαλτετέρα καὶ ὑπερτέρα τῶν μηχανικῶν καὶ φυσικῶν μέσων.

Ἀ ν. μ. χ. α. ν. ι. κ. α. Ὁ ὅσον ἔνεστι τειλειότερος αερισμός καὶ ἡ μάλλον ἐπιμελεμένη καθαριότης τοῦ πρὸς ἀπομολυσμὸν χώρου εἶνε τὰ κοινότερα καὶ γνωστότερα μηχανικὰ μέσα, ἀλλ' ὧν ἡ δραστηρικὴ δύναμις δὲν εἶνε πάντοτε μεγάλη, διότι καὶ μεθ' ὅλην τὴν ἐπιμελὴ αὐτῶν ἐφαρμογὴν ἡ τοῦ χώρου μόλυνσις δυνατόν νὰ διατηρηθῇ ἐπὶ μακρὸν ἐτι.

Ἀ ν. φ. υ. ι. κ. α. Ὁ ἄ ν. ο. ρ. α. ξ. δι' ἣν ἔχει εὐφυῖαν τοῦ ἀναμύξαν ἀέριον, εἰς τὸ ὑδρῶθειον, τὸ θειώδες ὀξύ, τὸ θειούχον ἀμμώνιον (sulfure d'ammonium), αἵτινα ὀξειδιούνται μετὰ τὴν ἀπορρέφσιν, εἶνε ἀντισηπτικὸν λίαν ἰσχυρὸν πρὸς διήθησιν μερητικοῦ ἀέρος, ὕδατος εὐλίγον ἀκαθάρτου καὶ πρὸς συντήρησιν ζωικῶν οὐσιῶν. Κρέας, ἰχθυὲς, κεκαλυμμένα διὰ στρώματος ἀνθρώπου, διατηροῦνται ἐπὶ μακρὸν ἀναλλοίωτα. Ἡ ξηρὰ γ. ἢ, ἡ τέφρα, μινυομένη μετὰ ὑπερχωρημάτων ὡς 5:1 καθιστᾷ αὐτὰ ἀβλαβῆ, τοῦ δὲ μίγματος δύναται νὰ γίνῃ κατ' ἐπανάληψιν χρήσις μετὰ προηγουμένην αὐτοῦ ἐν τῷ αέρι ἀποξήρανσιν ἐπὶ πέντε ἢ εἰς ἑβδομάδας. Ἐν τούτοις παρετήρηθη ἐνίοτε ὅτι δὲν καταστρέφονται τέλει τὰ νοσολόγια σπέρματα καὶ ὅτι ταῦτα ἀναλαμβάνουσι βραδύτερον ὑπὸ τινος ὅρου πᾶσαν αὐτῶν τὴν βλαπτικὴν δύναμιν.

Ἡ ὁ ρ. μ. ο. τ. η. σ. ἐνεργεῖ ὡς ἄριστον ἀποσηπτικόν, ἐὰν δι' αὐτῆς καταστραφῇ πᾶς ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ αἰωρούμενος ἢ ἐν τοῖς ἐνδομασί καὶ τοῖς περιτωμασί περιεχόμενος νοσολόγος μικροοργανισμὸς ἢ σπῆρος, ὅπερ σπανίως εἶνε δυνατόν. Ἀλλ' ὡς θερμκρασία σχετικῶς ἀρκετὰ ὑψηλὴ δυνατόν νὰ μεῖνῃ ἀνενεργῆς, διότι ἐβεβαιώθη ὅτι θερμκρασία 140°, καὶ ἂν ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐπιδράσῃ, δὲν καταστρέφει πάντοτε ἂν ὅχι τὰ μικρὸν τοῦλάχιστον τοὺς σπόρους αὐτῶν, οἵτινες εὐρίσκοντες βραδύτερον μέσον καὶ θερμκρασίαν πρόφθορον ἀναπαράγουσι τὸν ἐχθρόν,

ἐν ἐπιστεύσαμεν ὅτι καταστρέψαμεν. Οὕτω κατὰ τὸν Koch, Gaffky καὶ Loëffler τὰ ζῆου σπόρων βακτήρια θνήσκουσι μένοντα ἐπὶ μίαν καὶ ἡμισίαν ὥραν ἐν θερμκρασίᾳ 100°, ἐνθ' διὰ τὴν καταστροφὴν τῶν τοῦ εὐρώτου σπόρων ἀπαιτεῖται θερμκρασία 110°—115°, τὰ δὲ σπέρματα τῶν βακτηριδίων καταστρέφονται μετὰ τριῶν ἐπιδράσιν θερμκρασίας 110° καὶ οἱ σπόροι τοῦ ζῆου ἀπολλύουσι πᾶσαν αὐτῶν τὴν ζωτικότητα ἐν θερμκρασίᾳ 110°.

Ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε γενομένων πολυαριθμῶν πειραμάτων καταδείχθη ὅτι ἡ δι' ὑδρατμῶν ὑπὸ πίεσιν ἀπολύμανσις γινόμενη ἐν πυριαιτηρίοις πρὸς τοῦτο κατασκευασμένοις, εἰς τὸ τοῦ Genneste καὶ Herscher, τὸ τοῦ Washington-Lyon, τὸ τοῦ Leblanc, κ.λ., εἶνε ἡ ἀσφαλτετέρα πατών, διότι δι' αὐτῆς φωνεύονται ἀσφαλῶς πάντες οἱ μικροοργανισμοὶ καὶ οἱ σπόροι, ἀρκεῖ νὰ διατηρηθῇ ἡ θερμκρασία ἐν τῷ ἐνωτέρῳ τοῦ πυριαιτηρίου ἐπὶ 15'—30' τῆς ὥρας ἐξῆκοστὰ εἰς τὸν βαθμόν, ἐν ἡ πείρα ἀπέδειξεν ὡς τὸ ἔσχατον ὅριον (105°—115°) τῆς εἰς τὴν ὑγρὴν θερμότητα ἀντιστάσεως ἐκάστῳ ἐξ αὐτῶν.

Ἡ ἀ π. ο. ξ. ἢ ρ. α. ν. σ. ι. ε. καταστρέφει μὲν τοὺς μικροοργανισμούς, ἀλλὰ δὲν εἶνε πράγματι ἀπολυμαντικόν, ἀλλ' ὅς ἀντισηπτικὸν μέσον, διότι εἶνε ἀποδεδειγμένον ὅτι πολλάκις καὶ μακροῦ χρόνου παρέλευσις δὲν ἀρκεῖ πρὸς τελείαν καταστροφὴν τῶν μολυσμάτων, αἵτινα μὴ καίμενα ἐντελῶς διὰ τοῦ δευτέρου τοῦ αέρος ἀνακτώσι τὰς νοσολόγους αὐτῶν ιδιότητας εὐθὺς ὡς εὐρεθῶσι καὶ αὐθις ὑπὸ κατὰλλήλους ὁρῶν, εἶνε δὲ ἀδύνατον νὰ ἐρισθῇ ὁ ἀναγκαστὸς χρόνος πρὸς τὴν διὰ τοῦ δευτέρου τοῦ αέρος καταστροφὴν τῶν μολυσμάτων.

Ἡ π. ἡ. ξ. ι. ε. εἶνε, ὡς γνωστὸν, ἐξαιρετικὸν μέσον πρὸς διατήρησιν τῶν ζωικῶν καὶ φυτικῶν οὐσιῶν. Καὶ κωλύει μὲν τὴν ἐπέλευσιν τῆς σήψης, ἀλλ' ἐνεργεῖ ἐξ ἴσου ἀποτελεσματικῶς ἐπὶ τῶν δηλητηριωδῶν ιδιότητων ἔχοντων μικροοργανισμῶν. Τὰ πειράματα τοῦ Fresch καὶ Pasteur ἀπέδειξαν ὅτι θερμκρασία 30° καὶ μάλιστα μέχρις 87° ὑπὸ τὸ μηδὲν δὲν φωνεῖ τὰ βακτήρια οὐδὲ τοὺς σπόρους. Αἱ ἀπὸ τοῦ αέρος ἀποκεκλεισμέναι οὐσίαι διατηροῦνται ἐπὶ μακρὸν καὶ ἐπὶ τῆς ιδιότητος ταύτης στηρίζεται ἡ βιομηχανία τῶν διατετηρημένων τροφίμων (Conserves alimentaires).

Ἀ ν. τ. χ. η. μ. ι. κ. α. — Ἐνταῦθα ὑπάγονται εἰς τὴν τῶν χημικῶν οὐσιῶν αἵτινας δρῶσιν εἴτε ἐνούμεναι μετὰ τῶν σηπεδονιδῶν οὐσιῶν καὶ καθιστῶσαι αὐτὰς ἀνόσους καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἤττον κινδυνώδεις ἢ οὐδτετέρας, εἴτε μηδὲν νίζουσαι ἢ καταστρέφουσαι τέλει τὸς νοσολόγους μικροοργανισμούς ἢ τὰ νοσολόγια σπέρματα. Ἐκ τῶν εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ὑπαγομένων χημικῶν οὐσιῶν ἀναφέρωμεν ἐνταῦθα τὰς μάλλον ἐν χορτῇ αἵτινες εἶνε αἱ ἐπόμεναι. Ὁ θ. ε. ι. ι. κ. α. σ. σ. ι. δ. η. ρ. ο. ε. εὐδιάλυτος ἐν ὕδατι, εἶνε χρησιμώτατος, διὰ τὴν πολλὴν ἐν

δίδωσ αὐτοῦ εὐθηνίαν, εἰς καθαρισμὸν ἀποποπά-
των, εἰς οὓς ἐγγύνηται πολλὴ καὶ πυκνὴ διά-
λυσις τοῦ ἀπολυμαντικοῦ τούτου. Κατακα-
λύπτει: τὴν κακοσμίαν, δεσμεύει τὸ ὑδρό-
θειον τῶν περιτωματικῶν οὐσιῶν, μετατρέ-
πόμενος εἰς ἔνθεν σίδηρον, ἀνακτάει τὴν πρό-
σθεν τῆς σήψης καὶ ἀποκτείνει πολλοὺς μι-
κροοργανισμούς. Δὲν εἶνε ἀσφαλὲς ἀπολυμαντι-
κόν. Ὁ θεῖος δὲ ψευδάργυρος εἰς διά-
λυσιν 1:50 ἐπείκει τὴν ἀνάπτυξιν τῶν βακτη-
ριων, εἰς ἀραιότεραν δὲ διάλυσιν χρησιμο-
ποιεῖται ὡς ἀπολυμαντικὸν κατὰ τὴν κένω-
σιν τῶν βίθρων τῶν ἀποπάτων. — Ὁ χλω-
ρεοξείδης ψευδαργύρος εἰς ἐνὲν χρέ-
σει πρὸς ἀπολύμανσιν αἰθουσῶν ἀρρώστων
(1:50), ὑπὸνύων καὶ ἀποπάτων (1:100).
Ἐν Ἀγγλίᾳ εἶνε ἐν πολλῇ χρήσει ὡς ἀπο-
λυμαντικόν, ὑπὸ δὲ τοῦ Pettenkofer καὶ
τῆς ἐπὶ τῆς χολέρας γερμανικῆς ἐπιτροπῆς
κατελέχθη μετὰ τῶν πρὸς ἀπομολυσμὸν τοῦ
ὕδατος τοῦ ἔντελου τῶν πλοίων ἀνυσίμων μέ-
σων (1—2 : 1000). — Ἡ ἀνυδρῶς ἡ σθε-
σις, τὸ γάλα τῆς ἀσδέστου, εἶνε ἐν κοινῇ
χρήσει: πρὸς ἀπολύμανσιν τοῦ ὕδατος τοῦ ἔν-
τελου τῶν πλοίων καὶ πρὸς ἐπίχρισιν τῆς ἐσω
ἐπιφανείας τῶν πλευρῶν αὐτοῦ, ἀλλ' ἡ ἐνέρ-
γεια αὐτῶν εἶνε μικρὰ καὶ πρόσκαιρος. Τὸ
τιτανίον ἡ σθεσις ὑδρὸς κατα-
στρέφει τὸ ἐξον τὰ ἐν τινι ὑγρῷ ὑπάρχοντα μι-
κροβία τῆς σήψης (Pettenkofer). — Τὸ ὑπο-
νιτρικὸν βισμούθειον ὑπερεπληνέθη
ὡς ἀποσηπτικὸν πληγῶν κακῆς φύσεως. Ἐσω-
δὲ χρησιμοποιεῖται πρὸς ἐξουδετέρωσιν κατὰ μέγα
μέρος τῆς κακοσμίας διαρροῶν τινῶν, κ.λ. — Ἡ
στυπτηρία πηγνύουσα τὸ λεύκιμα, κω-
λύει τὴν σήψιν τῶν ὀργανικῶν οὐσιῶν καὶ ἐπέ-
χει τὴν σιμπρονοὴν δόμην, ἀλλ' ἡ ἀντισηπτικὴ
αὐτῆς δύναμις δὲν εἶνε μεγάλη. — Τῆς χλω-
ρίνης ἐγένετο χρῆσις (1 : 100) πρὸς ἐπί-
δεσιν πληγῶν γαγγραινώδων ἢ δυσωδῶν καὶ
πρὸς ἐνέσεις ἐν τῷ κοίλῳ τοῦ ὑπεζωχότος μετὰ
τὴν ἐγγείρισιν τοῦ ἐμπυήματος, ὅταν ἡ πύσις
ἦτο κακοσμος (Dujardin-Beaumez καὶ
Martineau). Διάλυσιν χλωριῶλης 4/100 δια-
τηρεῖ τὸ κρέας, τὰ οὐρά, τὸ αἷμα πλέον τοῦ
μηνός. — Τὸ λευκὸν ἀρσενικὸν εἶνε
ἀντισηπτικὸν ἰσχυρὸν πιθανῶς κατὰ τινῶν μό-
νον μικροβίων, διότι ὑπάρχουσι μικροοργανι-
σμοὶ ζῶντες καλῶς ἐν ἀρσενικοῦχῳ διαλύσει.
Ἐν ταῖς πλείουσι τῶν περιπτώσεων δὲν γί-
νεται χρῆσις αὐτοῦ ὡς ἀντισηπτικοῦ δι' ἣν ἔ-
χει δηλητηριώδη δύναμιν, ἐνῷ κατὰ τὴν ταρί-
χυσιν πτωμάτων γίνεται συχνὴ καὶ ἐπιτυχὴς
χρῆσις αὐτοῦ. — Τὸ πικρὸν δὲ δὲ εἰς ἀ-
ναλογίαν 1 : 1000 φονεῖ τοὺς μικροοργανι-
σμούς, ἀλλὰ δι' ἣν ἔχει μεγάλην δηλητηρι-
οδύνη καὶ εἰς μικρὰς δόσεις (0 γρ. 60) δὲν
εἶνε ἐν χρήσει ὡς ἀντισηπτικόν. Κεκορεσμέ-
νης διαλύσεως πικρικοῦ ἐξέως γίνεται ἐνίοτε
χρῆσις πρὸς ἀπολύμανσιν ἀποπάτων. — Βορι-

κὸν δὲ δὲ. Κεκορεσμένη διάλυσις αὐτοῦ (4 :
100) φονεῖ τὰ βακτηρίδια ἀλλ' οὐδεμίαν
ἔχει ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν σπερμάτων, ἄτινα,
ἀσινῇ ἐφ' ὅσον εἶνε εἰς ἐπαφὴν μετ' αὐ-
τοῦ, ἀναλαμβάνουσι πᾶσαν αὐτῶν τὴν δη-
λητηρίον δύναμιν εὐθὺς ὡς εὐρεθῶσιν ἐν κα-
ταλήλῳ μέσω. Τὸ βορικόν δὲ ἐν στερεῇ
καταστάσει καὶ ἐν εἰδει κόνεως ἐνεργεῖ δρα-
στικώτερον καὶ διαρκέστερον ἢ εἰς τὴν αὐτὴν
ποσότητα ἐν διαλύσει. — Ὁ ξείρον δὲ δὲ. Αἱ
ἀντισηπτικαὶ αὐτοῦ ιδιότητες δὲν ἀπεδείχθη-
σαν εἰσέτι. — Ἡ βορὶαλλικὸν δὲ δὲ. Φονεῖ
τὰ μικροβία, ἀποσηπτεῖ καλῶς τὰς πληγὰς,
ἀλλὰ μελαινεῖ αὐτάς, ἡ δὲ χρῆσις αὐτοῦ, καὶ
αὐτὴ ἡ ἐξωτερικὴ, εἶνε κινδυνώδης. — Σωσί-
κρος. Ἀντιζυμωτικὸν λίαν ἰσχυρὸν παραγ-
γελλόμενον πρὸς θεραπείαν μiasματικῶν νό-
σων, τοῦ τυφοειδοῦς πυρετοῦ, τῆς πνευμονικῆς
φθίσεως, κ.λ. — Τῆς σερβιλικῆς καὶ τῶν
παραγῶγων τοῦ τερεβινθελαίου (τερπίνης, τε-
ρεβινθίνης, τερπίνης, τερπινελαίου, κ.λ.) δὲν
ἐξηκριβώθη εἰσέτι καλῶς ἡ ἀποσηπτικὴ δύναμις.
— Τὸ μινθόλαιον (Menthol-ἡ δυοσμο-
καφουρά) ἔχει διπλασίαν τῆς τοῦ φανικοῦ ἐξέως
ἀποσηπτικὴν δύναμιν εἰς ἴσας δόσεις (Macedo-
nald). — Ἡ εὐκαλύπτεις (Eucaly-
ptol). Ἀντιζυμωτικὸν καὶ ἀποσηπτικόν, κατα-
στρέφει τοὺς μικροοργανισμούς εἰς 1:600, ἐνῷ
τὸ φανικόν δὲ φονεῖ αὐτοὺς εἰς 1:200 (Bu-
choltz). — Περὶ τοῦ κρινῆ. Εἰς διάλυσιν 1—
4/100 θεωρεῖται ἀντισηπτικὸν ἰσχυρὸν, εἰς δό-
σιν δὲ 7 γραμμάτων εἶνε δηλητηριώδης — Βεν-
ζοϊκὸν δὲ δὲ. Κατὰ τὰ πειράματα τοῦ Bu-
choltz καὶ J. de la Croix, εἰς διάλυσιν
2/100 κωλύει τὴν ἀνάπτυξιν τῶν μικροοργα-
νισμῶν καὶ τῶν σπερμάτων αὐτῶν. Κατ' ἀλ-
λους συγγραφεῖς ἡ τοιαύτη τοῦ βενζ. ἐξέως
ἐνέργεια δὲν εἶνε ἀποδεδειγμένη. — Ἡ τελλυ-
κὸν δὲ δὲ. Ἀποσηπτικόν καὶ ἀντιζυμωτι-
κόν, φονεῖ, λέγουσι, τὰ βακτηρίδια εἰς διά-
λυσιν 1/300. Ἐν τούτοις, κατὰ τινος συγγρα-
φεῖς, μόνον διάλυσιν οἰνοπνευματοῦχος 1/50
φονεῖ τὰ βακτηρίδια καὶ 1/35 καταστρέ-
φει τοὺς σπόρους αὐτῶν. Γνωστὴ δὲ εἶνε
ἡ ἐν τῷ ἐμπερίῳ συχνὰ γινόμενη ἀπατηλὴ
χρῆσις τοῦ ἐτ. ἐξέως πρὸς διατήρησιν τροφί-
μων, ὑγρῶν ἢ στερεῶν. — Τὸ ἰ. νάτριον
εἶνε ἥττον ἐνεργόν. Αὐξεται δὲ ἡ δραστικό-
της αὐτοῦ μιγνυομένου μετὰ βόρκαρος. — Φανί-
κὸν δὲ δὲ. Δὲν εἶνε ἕξιον τῆς προσοχῆς καὶ
τῆς φήμης, ἥς κατ' ἀρχὰς ἔτυχεν ὡς μέσον
ἀποσηπτικόν, διότι ἐπιστάθῃ πειραματικῶς
ὅτι μόνον πυκνὴ διάλυσις φαν. ἐξέως 1/10 ἢ
ἀκόμη 4/10 ἀναίρει τὴν ζωὴν τῶν μικροβίων
καὶ ὅτι αἱ πυκναὶ αὐτοῦ διαλύσεις εἰσὶ καυ-
στικώταται. Ἀλλῶς ἡ δράσις τοῦ φαν. ἐξέως
εἶνε πρόσκαιρος, οἱ δὲ ἰοί, ὡν τὸ λευκιματω-
εἶδες περιβλήμα ἐπλήθη δι' αὐτοῦ, ἀναλαμβάνου-
σι μετέπειτα πᾶσαν αὐτῶν τὴν βλαπτικὴν
δύναμιν (John Dougall καὶ Pettenkofer).

Διὸ δὲν πρέπει νὰ λογιζώμεν πολὺ ἐπὶ τὸ φυσικὸν δῆλὸν πρὸς ἀπόσθησιν ἀντικειμένων ὑπόπτων, ἢ πρὸς ἐξουδετέρωσιν ἰῶν. — $\Theta \epsilon \iota \omega \delta \epsilon \varsigma \delta \xi \upsilon$. Εἰς ὁσέως καταλλήλους εἶνε ἀσφαλὲς ἀποσηπτικὸν μέσον. Ἐν ἀερίῳ δὲ καταστᾶσαι καταστρέφει τὰ μικρόβια καὶ ἐξουδετερῶν τοὺς ἐνοφθαλμισίμους ἰούς. Ἡ καὶ σὺν 30—40 γραμμάτων θείου κατὰ κυβικὸν μέτρον τοῦ πρὸς ἀπομολυσμὲν χώρου θεωρεῖται ἐπαρκὴς πρὸς ἀνάπτυξιν τοῦ ἀναγκαιου πρὸς ἀπολύμαντιν θειώδους δξέος. Οἱ ἄτμοι τοῦ θειώδους δξέος δὲν ἀλλοιοῦσι τοὺς ἰστούς, ἀρκεῖ οὖτοι νὰ μὴ ᾔσιν ὑγροί, διότι τότε τὸ θειώδες δῆλὸν ἀναγόμενον ταχέως διὰ τοῦ δξυγόνου καὶ τοῦ ὕδατος εἰς θεικὸν καταστρέφει αὐτούς. Τὸ θειώδες δῆλὸν δὲ ἦν ἔχει ἀπληροσύναν τοῦ ἐκφυζῶν δξυγόνου φονεῖ τὰ ἀερόβια μικρόβια. Διάλυσις θειώδους δξέος 1 : 666 ἐπέχει τὴν παραγωγικὴν δύναμιν τῶν μικροοργανισμῶν. Ἰστέον ἐν τέλει ὅτι ἐκ τῶν πειραμάτων τοῦ Koch ἡ ἀποσηπτικὴ δύναμις τοῦ ἀερίωδους θειώδους δξέος ἀπεδείχθη ἀνεπαρκεστάτη. — $\text{N} \epsilon \iota \tau \rho \omega \delta \epsilon \varsigma \alpha \tau \mu \omicron \iota$. Γίνεται χρῆσις αὐτῶν πρὸς ἀπομολυσμὸν ἀποπμάτων, αἰθουσῶν ἀρρώστων, ἀμαζῶν χρησιμευσασῶν εἰς μεταγωγὴν ἀρρώστων ἐκ μολυσματικῶν νόσων πασχόντων, κ.λ. Διενεργεῖται δὲ ὁ ἀπομολυσμὸς διὰ τῆς ἀναπτύξεως νιτρῶδων ἀτμῶν διὰ τῆς κατὰ σταγόναν πτώσεως ὕδατος ἐν ἀγγεῖῳ περιέχοντι 60 ἑκατοστόγραμμα θειικοῦ νιτρῶδου

$(\text{SO}_2 \leftarrow \text{ONO})$ (κρύσταλλοι τῶν μολυβδίνων θαλάμων, νιτροσουλφονικῶν δῆλ.) κατὰ κυβικὸν μέτρον τοῦ πρὸς ἀπομολυσμὸν χώρου.

Ἰστέον ἐν τούτοις ὅτι αἱ νιτρῶδεις ἄτμοι εἶνε υπερβαλλόντως ἐπικίνδυνοι εἰς τοὺς πνεύμονας. — $\text{A} \epsilon \rho \iota \omega \delta \epsilon \varsigma \chi \lambda \omega \rho \iota \omicron \nu$. Ἡ θραστικὴ δύναμις τοῦ ἀερ. χλωρίου ἐπὶ τῶν μολυσματικῶν οὐσιῶν καὶ τῆς ζωτικότητος τῶν βακτηριδίων καὶ πρὸ πάντων τῶν σπερμάτων αὐτῶν δὲν εἶνε ἀρκεύτως ἀποδεδειγμένη, ἀν καὶ ὁ *Jalan de la Croix* τάσσει τὸ χλωρίον ἀμέσως μετὰ τὴν ὑπερχλωριούχον ὑδραργυρὸν ὡς σπερματοκτόνον (germicide) ἀναφέρων ὅτι 1 γράμμα ἀερ. χλωρίου ἐν 30 λίτροις ὕδατος (ἀκριβῶς $\frac{1}{30}$, 208) κωλύει τὴν ἀνάπτυξιν τῶν βακτηριδίων ἐν τῇ ζωμῷ. Ἡ εἰσπνοὴ ἀερ. χλωρίου ἐρεθίζει τοὺς βρόγχους. — $\text{B} \acute{\alpha} \mu \mu \alpha \iota \omega \delta \iota \omicron \nu$. Φονεύει τὰ βακτηρίδια εἰς ἀναλογίαν $\frac{1}{2000}$ καὶ ἀποστεροῖ τὰ σπέρματα αὐτῶν εἰς ἀναλογίαν $\frac{1}{400}$. — $\text{I} \omega \delta \omicron \phi \acute{\omicron} \rho \mu \iota \omicron \nu$. Κατά τινας εἶνε καλὸν ἀποσηπτικόν, κατὰ δὲ τὸν *Heyn* καὶ *Rovsing* καὶ μεγάλη ποσότης αὐτοῦ δὲν κωλύει τὴν ἀνάπτυξιν βακτηριδίων παντὸς εἶδους. — $\text{O} \xi \upsilon \gamma \acute{\omicron} \nu \omicron \nu$. Εἶνε ἀντισηπτικὸν χρησιμώτατον δι' ἣν ἔχει εὐφύαν συντιθέμενον μετὰ τῶν ἀπλῶν στοιχείων τῶν ἀνεργάνων σηπεδονῶδων οὐσιῶν νὰ καθιστᾷ αὐτὰς ἀόσμους καὶ ἀβλαβεῖς. Ἐξυγαινοῦσιν αἰ-

θούσας νοσοκομείων διὰ τῆς εἰσχωγῆς 2500 λίτρων δξυγόνου κατὰ 1000 κυβ. μ. ἀέρος, χωρὶς οἱ ἄρρωστοι νὰ ἐνοχληθῶσι τὸ παραπάν. Ἐν κυβ. ἐμ. δξυγόνου ὕδατος προστιθέμενον εἰς 100 γραμμὰτα ὕγρου ἀναστελλεῖ τὴν σὴ ψιν τοῦ γαλκίτος, τοῦ λευκώματος τῶν ὀδῶν, τῶν οὐρῶν, κ.λ. Τὰ αὐτὰ δὲ παρέχει ἀποτελέσματα καὶ δξυγόνον ὑπὸ θλίψιν 10—12 ἀτμοσφαιρῶν. Τὸ ὑπὸ πίεσιν δξυγόνον ἀποκτείνει πᾶν ζῶον καὶ ὀργανισμὸν ὄν (P. Bert).

Ἐν τούτοις δὲν πρέπει νὰ λησμονώμεν τὴν μεταξὺ τῶν ἀερόβιων καὶ ἀναερόβιων μικροβίων ὑπάρχουσαν διάκρισιν. Τὰ σηπτικὰ θανάκια φονεῦνται ταχέως διὰ τῆς ἐπαφῆς τοῦ ἀέρος (Pasteur). Διὰ τοῦτο δὲν πρέπει νὰ παραμελῇται ἡ ἀντισηπτικὴ δύναμις τοῦ ἀερισμοῦ. Ἡ ἀποσηπτικὴ δύναμις τοῦ $\delta \xi \upsilon$ οὐ τοῦ δὲν εἶνε ἀποδεδειγμένη καλῶς. — $\text{T} \pi \epsilon \rho \mu \alpha \gamma \gamma \alpha \nu \iota \kappa \acute{\omicron} \nu \kappa \acute{\alpha} \lambda \lambda \iota \omicron \nu$. Εἶνε ὁ τύπος τῶν ὀξειδωτικῶν ἀντισηπτικῶν καὶ ὀρξ διὰ τοῦ δξυγόνου, ὅπερ ἐνέχει κατὰ τῶν ἀναερόβιων ἰδίων μικροβίων. Κατὰ τινας τῶν συγγραφέων εἶνε ἀντισηπτικὸν εἰς ἀναλογίαν 1—5 : 1000, ἐνῷ κατ' ἄλλους μόλις διάλυσις 1 : 150 φονεῖ τὰ βακτήρια, διάλυσις δὲ 1 : 100 ἡ μάλιστα 1 : 15 καταστρέφει τοὺς σπόρους αὐτῶν. — $\text{O} \epsilon \iota \kappa \acute{\omicron} \varsigma \chi \alpha \lambda \kappa \acute{\omicron} \varsigma$. Κατὰ τὴν τελευταίαν ἐν Εὐρώπῃ ἐπιδημίαν τῆς χολέρας (1884—87) ἐγένετο ἐπιτυχὴς χρῆσις διαλύσεως τοῦ ἁλτος πρὸς ἀπομολυσμὸν τῶν αἰθουσῶν, τῶν χολεριῶντων, τῶν ἀποπμάτων, τῶν ἀσπρορροῦχων τῶν ἀσθενῶν κ.λ. — $\Delta \iota \chi \lambda \omega \rho \iota \omicron \nu \chi \lambda \omega \rho \omicron \varsigma$. Ἡ ἀντισηπτικὴ τούτου δύναμις εἶνε μεγίστη. Ἀπὸ μικροῦ χρόνου εἶνε ἐν χρῆσει πρὸς διατήρησιν τῶν ἀνατομικῶν παρασκευασμάτων καὶ τῶν πτωμάτων καὶ ὡς παρασιτοκτόνον μέσον. Εἰς ἀναλογίαν 1 : 20,000 καταστρέφει τὰ βακτήρια ἐν πλήρει ἀναπτύξει ἐν τε τοῖς ζώοις καὶ ἐν τοῖς ἐγγύμασιν. Ὁ *Δαναῖος* ἀπέδειξεν ὅτι 1 γράμμα διχλωρ. ὑδραργύρου εἰς 100 λίτρα ὕδατος (1150,000 καταστρέφει τὸν ἰὸν τοῦ ἀνθρακος. Ἐν τῇ καθημερινῇ πράξει ἐν τε τῇ χειρουργικῇ καὶ ἐν τῇ ὑγιεινῇ εἶνε εὐχρηστάτα ἀποσηπτικὸν μέσον εἰς ἀναλογίαν 1 : 1000. Εἰς μόνον τὰ ἅλατα τοῦ ὑδραργύρου ἀποδίδουσιν ὁμοφύως σήμερον ὑπερτέραν ἀποσηπτικὴν δύναμιν ἐκείνης, ἣν κέκτηνται πᾶσι αἱ μέχρι τοῦδε ὡς ἀποσηπτικά θεωρηθεῖσαι οὐσίαι. Κατὰ τὰς προσφάτους μάλιστα ἐρεῖνας *Laplace* ἡ προσθήκη τρυγικοῦ δξέος εἰς διάλυσιν διχλωριούχου ὑδραργύρου αὐξάνει τὴν ἀντισηπτικὴν δύναμιν τοῦ ὑδραργυρικοῦ ἁλτος. Εἰς τὸν ἀνωτέρω μακρὸν ἤδη τῶν ἀντισηπτικῶν κατάλογον δυνάμεθα νὰ προσθέσωμεν τὴν κρεαλίνην, τὴν βεΐλινην, τὸ χλωριοφόρμιον, τὸ ὑδροκυανικὸν δῆλ., τὴν κινίνην, τὴν βενζόην, τὸν καφέ, τὴν καφουράν κ.λ. [B.H.]

Ἀντισθένης. Ἐπιφανὴς φιλόσοφος τῆς

ἀρχαιότητα, ἰδρυτὴς τῆς αἰρέσεως τῶν κυνικῶν, ἐκ πατρὸς Ἀθηναῖον καὶ μητρὸς Θωράσσης ἢ κατ' ἄλλους Φρυγίας, γεννηθεὶς ἐν Ἀθήναις τὸ δευτέρου ἔτος τῆς ὀγδοηκοστῆς ἐνάτης Ὀλυμπιάδος ἦτοι τὸ 422 π.Χ. Οὗτος ἐμαθόχτευσεν ἐν ἀρχῇ παρὰ τῷ Γοργίᾳ καὶ ἐχρημάτισεν ὁ ἴδιος ἐπὶ τινὰ χρόνον διδάσκαλος ρητορικῆς, μέχρις οὗ τυχὼν ν' ἀκούσῃ τοῦ Σωκράτους διαλεγόμενου καὶ ἐβλήθη ὑπὸ τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ καὶ προσηλώθη εἰς ταύτην ἀποκλειστικῶς. Τὸ μάλιστα ἀρέσκειον αὐτῷ παρὰ Σωκράτει ἦτο ἡ περιφρόνησις τοῦ πλούτου, ἡ ἐν ταῖς δυστυχίαις ἀπάθεια καὶ τοῦ φρονήματος ἡ ἀνεξαρτησία. Ἀντὶ ὅμως νὰ τῆρῃ καὶ ἐν τούτοις, ὥς ὁ διδάσκαλος, τὸν πρέποντα μέσον ὅρον, ἐξεστράφη εἰς ὑπερβολάς, αἵτινες κατέστησαν τὰ διδάγματα τῆς κυνικῆς αἵρεσεως οὐ μόνον ἀνεπίδεκτα ἐφαρμογῆς ἐν τῇ συνήθει βίῳ, ἀλλὰ καὶ πλειστάκις γελοῖα. Καὶ ἐφ' ὅσον μὲν εἶχεν ὁ Σωκράτης, αἱ συμβουλαί, ἐνίστε δὲ καὶ τὰ εὐφρέστεστα αὐτοῦ σκώμματα ἴσχυον νὰ περιορίσωσι τὸν Ἀ. ἐντὸς τῶν ὁρίων σχετικῆς τινὸς κοσμιότητος, εὐθὺς ὁμοῦ μετὰ τὸν Θάνατον τοῦ διδασκάλου ἡ περιφρόνησις πρὸς τὸν πλοῦτον, τὴν τρυφήν καὶ αὐτὴν τὴν κοινὴν γνώμην μετέπεσε παρὰ τοῖς κυνικοῖς εἰς παράδειον παντὸς κανόνος εὐπρεπειᾶς καὶ ἐπιτήδευσιν αἰσθητικῆς καὶ ἀπειροκαλίας. Ὁ Ἀ. περιήρχετο τὰς δόδους γυμνασίου, ἔχων μόνον ἑνὶ μῦθῳ τριδίων διερρωγόντα, ῥάδον ἀνὰ χειρὸς καὶ πήραν ἐπὶ τοῦ ὤμου. Τὰ ξενότροπα ταῦτα δὲν φαίνονται συντελέσαντα εἰς προσέληκτον πολλῶν ὀπαδῶν, ἡ δὲ διάρκεια τῆς αἰρέσεως δὲν περετάθη ἐπὶ πολλὰ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἰδρυτοῦ καὶ τῶν ἐκρηθμένων αὐτοῦ μαθητῶν. Ὁ Ἀ., ὅπως μετ' αὐτὸν ὁ Διογένης καὶ ὁ Μένιππος, διεκρίθησαν ἐπὶ σπανίᾳ ἐτοιμότητι πνεύματος. Αἱ ἐκ τοῦ προχείρου ἀπαντήσεις εἰς τοὺς ἀπειροκλήτους αὐτοῖς ἐρωτήσεις περὶ παντὸς πράγματος ἡ καὶ σκώπουντας τὴν ἀλλόκοτον αὐτῶν διαίταν καὶ περιβολὴν ἀποτελοῦσι μοναδικὴν συλλογὴν ἀπαρμιλλῶν εὐρυλογημάτων. Ἡ δεικνικὴ αὐτῶν ἦτο τσαούτη, ὥστε ἤθελε τις κλίνειν ἀνδρὸς ἢ τοῦ γινώσκοντος ὅτι τὸ ὄνομα ἐδόθη αὐτοῖς ἐκ χωρίου παρὰ τὰς Ἀθήνας καλουμένου Κυνοσάρκου (βλ. λ.), ἔπου ἐδίδασκεν ὁ σχολάρχης. Παραπέμποντας τοὺς ὀρεγόμενους ἀνεκδέτων, ἱκανῶς ἄλλως γνωστῶν, εἰς τὴν Λαέρτιον, θέλωμεν περιορισθῇ ἐνταῦθα εἰς τὴν ἐκδοσὶν μόνον τῶν οὐσιωδεστάτων τῆς διδασκαλίας τοῦ Ἀ. Νῦν εἶναι ἀξία προσοχῆς πρὸς πάντων τὰς παρακινεῖσας τὴν τὴν Στωικῶν. Πολλὴ τῇ ὄντι πρὸς ταῦτα ἐκλήρυξεν οἱ κυνικοὶ ὅτι σκοπὸς τῆς φιλοσοφίας εἶναι νὰ καταστήσῃ τὸν ἄνθρωπον πράγματι ἐλευθερον διὰ τῆς ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ πάσης ἀνάγκης μὴ ἐγκειμένης τῇ φύσει αὐτοῦ. Ἡ ταὶ αὐτὴ χειραφρέτης ἐκπύρξετο πρῶτος καὶ ἡ

παραίτητος ὁρος πρὸς ἄσκησιν τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς δικαιοσύνης, αἵτινες εἶναι τελείως αὐτομ-
 διδαστοὶ πρὸς βίον φιλήδονον καὶ μαθητῶν.
 Εἰς τὴν κήρυξιν αὐτῶ ἀσπένδου κατὰ τῆς τρυ-
 φῆς πολέμου συντέλεσε πιθανῶς καὶ ὁ πόθος
 ἀντιδράσεως κατὰ τῆς ἐκλελυμένης ἡθικῆς τοῦ
 Ἀριστοππου. Ὅπως δὲ ἦτοτε οἱ κυνικοὶ ἐδίδα-
 σκον ὅτι οὐ μόνον ἄγχατα πρὸς τὴν ἀληθῆ ἐν-
 δαμυνῶν εἶναι τὰ ἐκ τῆς τυχῆς ἀγαθὰ, ἀλλὰ
 καὶ ἡ στέρσις τούτων αὐτῇ καθ' ἑαυτὴν ἀ-
 γαθόν. Ὅσον τῷ ὄντι βλιγνότερος ἔχει τις ἀ-
 νάγκης, κατὰ τοσοῦτον μᾶλλον ὁμοιάζει τοῖς
 οὐδενὸς δεσμεύοις θεοῖς. Οὐ μόνον δὲ τοῦ σώ-
 ματος τὰς ἡδονάς, ἀλλὰ καὶ πάσων ὀρεγεται
 πρὸς τὴν ἀρετὴν πνευματικὴν ἀπάλυψιν εὐαι-
 ρουν ὡς φυσικῶν. Ἡ ἀρετὴ κατὰ τὸν Ἀ. εἶ-
 ναι αὐτάρκης καὶ ἐκδηλοῦται δι' ἔργων·
 «οὐτε λόγων πολλῶν οὐτε μαθη-
 μάτων δεομένη». Ἡ ἀποστροφή αὐτοῦ
 πρὸς τὴν ἐπίδειξιν προέβαινε μέχρις ἐγκωμίου
 τῆς ἀδοξίας καὶ ὁ πόθος ἀνεξαρτησίας μέχρις
 ἀποστεισεως τοῦ ζυγοῦ οὐ μόνον παντὸς οἰο-
 γενειακοῦ καὶ κοινωνικοῦ καθήκοντος, ἀλλὰ
 καὶ αὐτῶν τῶν κειμένων νόμων, τοὺς ὁποίους
 πρέπει ὁ σοφὸς νὰ καθυποτάσσῃ εἰς τὸν ὑπέρ-
 τανον νόμον τῆς ἀρετῆς, ὅπως ἀποδειχθῇ
 πράγματι ἀνεμάρτητος. Τὸ περιέρχον εἶναι ὅτι
 ὁ τοσοῦτον περιφρονησὰς τὰ γράμματα Ἀ. πρέ-
 πει ἐν τούτοις νὰ καταταγῇ μετὰ τῶν πολυ-
 γράφων, ἀφοῦ κατὰ Διογένη τὸν Λαέρτιον αἱ
 συγγραφαὶ αὐτοῦ οὐ μόνον περὶ φιλοσοφικῆς
 ἀλλὰ καὶ παντοίας ἄλλης ὕλης, ἐπλήρουν δέκα
 ὅλους τόμους. Ἐκ τούτων οὐδὲν δυστυχῶς
 διεσώθη πλὴν τινῶν παρ' ἄλλοις φιλοσόφοις ἀ-
 ποσπασμάτων. Τὰ ἀξιώτερα λόγου εἶναι αἱ
 ἀποδιδόμεναι αὐτῷ παρὰ τοῦ Ἀριστοτέλους
 προτάσεις. Κατὰ ταύτας φαίνεται ὁ Ἀ. δοξά-
 ζων ὅτι οὐδενὸς τῶν ὄντων δύναται νὰ ῥισθῇ
 ἡ οὐσία, ἀλλὰ μόνον αἱ ἰδιότητες καὶ ἡ στέ-
 ρσις πρὸς τὰ λοιπὰ· «οὐκ ἔστι τὸ τί ἔστιν
 ἔρισσθαι, ἀλλὰ ποῖον μὲν τί ἔστιν ἐνδέχεσθαι
 καὶ διδασθαι, ὥσπερ ἄργυρον, τί μὲν ἔστιν
 οὐ, ὅτι δ' οἶον κασσέτερος». Καὶ
 πλὴν τούτου ὅτι· «μὴ δὲ ν λείγασθαι
 πλὴν τῷ οἰκείῳ λόγῳ ἐν ἐφ' ἑνὸς·
 ἐξ ὧν συνέβαινε μὴ εἶναι ἀντι-
 λέγειν, σχεδὸν δὲ μὴ δὲ ψεῦδασ-
 θαι. Ἔστι δ' ἐκαστον λέγειν
 οὐ μόνον τῷ αὐτοῦ λόγῳ, ἀλλὰ
 καὶ τῷ ἐτέρῳ, ψευδὸς μὲν καὶ
 ἀπατηλὸς, ἔστι δ' ὡς καὶ ἀλη-
 θὺς» (Μετὰ τὰ Φυσ. Δ'. ιγ'). Αἱ ἀνωτέρω
 προτάσεις, αἱ ὅσαι ἀκράτου ἀσεπτισμοῦ καὶ
 ἐνθυμίζουσαι τὰς τοῦ Καντ. φαίνονται πάντῃ
 ἀσυμβίβαστοι πρὸς τὴν ἡθικὰ δόγματα τῶν κυ-
 νικῶν, ἐκτὸς ἀν' παραδεχθῶμεν ὅτι ὡς ὁ Γαρ-
 μανὸς φιλόσοφος ἐστῆριζον καὶ οὗτοι τὴν ἡθι-
 κὴν ἐπὶ πρακτικῶν λόγων ἄγχατου
 πρὸς τὸν φιλοσοφικόν. Τοῦτο πιστεύει ὁ Τέν-
 νεμαν (Ιστορ. τῆς Φιλοσ. τῶν. ε', σ.

87), τοῦ ὁποῦ ἡ εἰκασία φαίνεται πιθανωτάτη. Βλ. καὶ τὴν Ἰστορ. τῆς Φιλοσοφίας τοῦ Ρίττερ ἐν τῷμ. Β', σ. 93, τὰς διατριβὰς τοῦ Κρελλίου «De Antisthen. Cynico» καὶ τὴν τοῦ Δελωνά «De Cynismo» Παρισι. 1831. [P.]

Ἀντίσκιμα (Σ) σημεῖον τῶν ἀρχαίων γραμματικῶν, οὗ ἡ εὐρεσις ἀπεδίδετο συνῆλλοις ἀναλόγοις εἰς τὸν βιβλιοθηκῆριον Ἀλεξανδρείας Ἀρίσταρχον τὸν ἐκ Σαμοθράκης. Ὡνομάζετο δὲ οὕτως ἐκ τοῦ σχήματος αὐτοῦ καὶ ἐτίθετο εἰς σημείωσιν χωρίων ἐνηλλαγμένων καὶ ἀπαδόντων. Περιεστηγμένον δὲ (Σ) παρατίθετο πρὸς θήλωσιν ταυτολογίας. [Α.]

Ἀντίσκιμοι (Ἀστρο) ἐνομάζονται ὑπὸ ὑστέριον Λατίνων συγγραφέων οἱ κάτοικοι δύο τόπων, τῶν ὁποίων ἡ σκιά κατὰ τὴν μεσημβρίαν ἔχει ἀντίθετον διεύθυνσιν τῶν μὲν πρὸς Β, τῶν δὲ πρὸς Ν. [Δ.Κ.]

Ἀντισκορβουτικά (Αεραπευτ.), Antiscorbutiques, τὰ δυνάμενα νὰ καταπολεμήσωσι τὴν σκορβουτικὴν διάθεσιν μέσα, ἀνεξεκρήτως τῶν τοπικῶν βλαβῶν, ἃς τὸ σκορβουτὸν ἐπάγειται. Οὕτως ἐνεργοῦσιν οἱ προσφάτως ἐκθλιδόμενοι ὀποὶ φυτῶν, ἰδίᾳ ἐκ τῆς οἰκογενείας τῶν σταυρανθῶν, οἷον κάρδαμον, κράμβη, ραφανίς, γογγύλη, σίναπι, θράβη, κλπ. Ἡ χρῆσις προσφάτων λαχανικῶν καὶ ὑποξύων καρπῶν, μάλιστα δὲ λεμονίων, πορτοκαλίων, ἀλλὰ καὶ κερασίων, καρπῶν βίτηριου, μήλων, κ.τ.τ. κωλύει τὴν γένεσιν τοῦ σκορβουτου. [Β.Π.]

Ἀντισπασμωδικά (Αεραπευτ.), Antispasmodiques, καλοῦνται τὰ δυνάμενα νὰ πρᾶνωσι διαταραχὰς τοῦ νευρικοῦ συστήματος φάρμακα, πρὸ πάντων ὅταν αὐταὶ δὲν ἐξαρτῶνται ἐκ προσφانوῦς ὀργανικῆς βλάβης, ὡς σπασμοὶ τινες, νευραλγίαι, παραλύσεις τινὲς καὶ τινες ἄλλαι νευρικαὶ καταστάσεις. Ἐνταῦθα ὑπάρχοντα τὸ χλωριόφερμιον, ἡ χλωριόλη, τὸ βρωμιόφερμιον, ὁ κοινὸς αἰθέρ, τὸ μηδικὸν σίλφιον, ἡ κηφουρά, ἡ μίνθη, τὸ μελισσόφυλον, ἡ φιλύρα, ἡ χρυσόμηλέα, ἡ νάρδος, τὰ πικρὰ ἀμύγδαλα, ἡ σαφονκέρασος, ὁ μόσχος κ.λ. [Β.Π.]

Ἀντίσπαστος (Μετρο). Πούς μετρικὸς σύνθετος δῆθεν ἐξ ἐνὸς ἰσμέου ἡγουμένου καὶ ἐνὸς τροχαίου ἐπομένου οὕτω υ — υ. Ὁ πούς οὗτος καλούμενος καὶ βακχεῖος ἀπὸ ἱάμβου ὑπὸ τῶν ἀρχαίων κατατάσσεται μεταξὺ τῶν πρώτων τύπων μέτρων. Ἐν τούτοις οἱ νεώτεροι τῶν μετρικῶν ὄχι μόνον δὲν παραδέχονται αὐτὸν ὡς τοιοῦτον, ἀλλὰ καὶ φρονέουσιν ἔτι τὴν ὑπαρξίν αὐτοῦ ἐν γένει ἀρκεῖται εἰς τὴν ὑπὸ τῶν ἀρχαίων κακῶς γινωμένην διαίρεσιν χωριαδικῶν τινῶν στίχων, εἰς τοὺς ὁποίους οἱ αἰολικοὶ ποιεῖται προάστους δις σὺλλαβον ἀδιάρκον βάσιν. [Γ.Μ.Β.]

Ἀντίσπαστος τρόχλος. Βλ. Τρόχλος.

Ἀντίσσα Ἀρχαία πόλις τῆς Λέσβου, καιμένη εἰς τὰ Δ τῆς νήσου, κατὰ τὴν βορειότατον μυχὸν τοῦ κόλπου τοῦ Σιγρίου, πρὸς Β τοῦ ἀκρωτηρίου Σιγρίου καὶ ἀπέναντι τῆς νηίδος Νήσωπης. Ἡ πόλις αὕτη κατεστράφη τῷ 167 π. Χ. ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, ὡς βοηθησασα τῷ στρατηγῇ τοῦ Ἀντιόχου Ἀντήνορι. Ἐλάχιστα καὶ ὅλως ἀσήμεντα λείψανα τῆς ἀρχαίας πόλεως σφίζονται νῦν εἰς τὴν θέσιν Πηλαϊκόαστρο ἢ Ἐσλί καλέ, πλείονα δὲ μεταγενεστέρων αἰκήσεων τῶν μετὰ Χριστὸν χρόνων. (Βλ. Conze, Reise auf der Insel Lesbos σ. 26). [Π.]

Ἀντίστασις (Ἰητορ.), comparatio ἢ compensatio, ἀνάγκη ὡς ὑποδιαίρεσις εἰς τὸ εἶδος τῆς στάσεως, ἥτις καλεῖται ποιότης ἢ δικαιολογία. Περὶ ταύτης λέγει ὁ Ἑρμογένης Rhet. gr. τῷμ. 2, σελ. 139 «γίνεται γὰρ ἀντίστασις, ὅταν ὁμολογῶν ὁ φεύγων πεπεισμένον τι ὡς ἀδίκημα ἀνίσταται ἑτερόν τι εὐεργέτημα μετὶν δι' αὐτοῦ τοῦ ἀδικήματος πεπραγμένον». Βλ. καὶ Ἀνάκλασις. [Ι.Π.]

Ἀντίστασις τῆς ὕλης. Ἡ ἰδιότης τῆς ὕλης ἡ ἐμποδίζουσα τὸν ἀποχωρισμὸν τῶν μορίων αὐτῆς, δυνάμει τῆς συνοχῆς τούτων. Καλεῖται δὲ συνοχή ἡ συνδέουσα πρὸς ἀλληλα τὰ μέρη τῶν σωμάτων δύναμις. Ἡ ἐξέτασις τῆς ἀντιστάσεως τῆς ὕλης εἶναι ἔργον ἰδίως ἐπιστήμης, βάσιν ἐχούσης τὴν φυσικὴν καὶ τὴν Μηχανικὴν. Καὶ ἡ μὲν φυσικὴ παρέχει αὐτῇ τὰς ἀναγκαίας γνώσεις περὶ συστάσεως τῶν διαφορῶν σωμάτων καὶ ἰδίως τὰς ἀπορώσας εἰς τὴν ἑλξίν καὶ τὴν ὥθησιν τῶν μορίων αὐτῶν ἐκ δὲ τῆς μηχανικῆς ἀρύεται τοὺς νόμους τῆς ἰσορροπίας καὶ κινήσεως τῶν σωμάτων. Περιορίζεται δ' ἡ ἐπιστήμη αὕτη εἰς τὴν ἐξέτασιν μόνης τῆς συνοχῆς τῶν στερεῶν σωμάτων, τῆς τῶν ὑγρῶν οὕτης ἐλαχίστης, προσδιορίζει δ' ἐκ τῶν προτέρων, ἐπὶ τῆς ἐντάσεως τῶν ἐξωθεν ἐνεργουσῶν δυνάμεων ὑπολογίζουσα, πότε ὑπάρχει κίνδυνος διαρρήξεως ἢ ὀλάσεως σώματος τινος καὶ πότε δὲν ὑπάρχει.

Ὅταν ἐξωτερικαὶ μηχανικαὶ δυνάμεις ὡς πίεσις, ἐφελκυσμός, ἡ ὥθησις, ἐνεργῶσιν ἐπὶ τῶν φυσικῶν σωμάτων, ταῦτα ἕνεκα τῆς ἐλαστικότητος αὐτῶν οὐδεμίαν ὑφίστανται μεταβολὴν ἐφ' ὅσον ἐκείναι δὲν ὑπερῶσιν ὥρισμένον τι ὄριον, ἀλλ' ἀναλαμβάνουσι τὸ ἀρχικόν αὐτῶν σχῆμα καὶ ὄγκον εὐθὺς ὡς ἐκλείψῃ ἡ ἐξωτερικὴ ἐπενέργεια. Τὸ ὄριον, πέραν τοῦ ὁποῦ ἡ ἄνω ἰδιότης τῶν σωμάτων παύει, καλεῖται ὄριον ἐλαστικότητος, πικρὴ καὶ δὲ τοῦτο ἀναλόγως τῆς σχετικῆς καταστάσεως τῶν σωμάτων. Ὅστω τὰ κυρίως ἐλαστικά σώματα, ὡς τὸ καουτσὺν, δύνανται νὰ ὑποστῶσι μεγάλας πιέσεις, ὥθησεις ἢ ὀλίγας

χωρίς νὰ παύσωσιν ἀναλαμβάνοντα τὸ ἀρχικόν των σχῆμα, ἐνῷ ἄλλα σώματα ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν ἐλαχίστων δυνάμεων θραύονται ἢ κάμπτονται καὶ ἐν γένει μεταβάλλουσι σχῆμα καὶ ὄγκον. Ἡ τελευταία αὕτη ιδιότης εἶναι λίαν πολύτιμος δια τὴν κατεργασίαν τῶν μετάλλων. Ἄν λ.χ. παρβάλωμεν τὴν κατὰ τῆς θάλασσης ἀντίστασιν γαλυδρίνης βιλόνης καὶ τεμαχίου σιδηροῦ σύρματος, παρηγορούμεν ὅτι ἐπ' ὅσον ἡ ἐπὶ τῆς βελόνης πίεσις δὲν εἶναι ἰσχυρά, αὕτη κάμπτεται μὲν, ἀλλ' ἐπανερχεται πάλιν εἰς τὸ πρότερον σχῆμα· εὐθὺς ὅμως ὡς ἡ πίεσις αὐξήσῃ ὑπὲρ τὸ δέον, ἐπέρχεται ἀκαριαίως ἡ θραύσις αὐτῆς. Τὸ σύρμα τούνακτιον παρέχει ἐλαχίστην σχετικῶς ἀντίστασιν εἰς τὴν μεταβολὴν τοῦ σχηματὸς του, ὅθεν κάμπτεται δι' ἐλαχίστης δυνάμεως καὶ μένει κακαμμένον, ὁραῖται δὲ ἐπὶ τέλους ὡς καὶ ἡ βελὼν. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω καταρτίζεται ὅτι τὸ μέγεθος τῆς ἀντιστάσεως, ἣν τὰ σώματα προσβάλλουσι κατὰ τοῦ ἐρελκυσμοῦ, τῆς πίεσεως, κάμψεως καὶ στρέψεως, εἶναι διάφορον εἰς ἕκαστον σῶμα, καθ' ὅσον ἄλλα μὲν τούτων διαρρήγνυνται ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν ἐλαχίστων δυνάμεων ἄλλα δὲ ὑπὸ ἰσχυροτέρων. Ἐν γένει ἡ ἀντίστασις δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς τὸ ἄθροισμα τῆς ἐλαστικότητος καὶ εὐκαμψίας τῶν σωμάτων. Ἡ μεγάλη σπουδαιότης τοῦ ζητήματος τούτου ἐν τε τῇ θεωρίᾳ καὶ ἐν τῇ πράξει, πρὸ πολλοῦ ἀνεγνωρίσθη, εὐκατα δὲ ὅα ἦτο πλήρης γνώσις τῶν νόμων, ἀφ' ὧν ἐξερχόταναι ἡ συνοχή. Ἐκ τῆς γνώσεως ταύτης ἡ μὲν θεωρία ὅα προσεπορίζετο μεγίστας ὠφελείας ἐκ τῆς ἐξηγήσεως τοῦ εἶδους καὶ τρόπου τῆς ἐνεργείας τῶν ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῶν σωμάτων ὑφισταμένων φυσικῶν δυνάμεων, ἡ δὲ πράξις ἐστὶ μεζίζουσα, ἐπειδὴ ἡ ἀντίστασις τῆς ὕλης εἶναι τὸ σπουδαιότατον ζήτημα διὰ τὴν κατασκευὴν οἰκοδομῶν, μηχανῶν κτλ. Ἄν καὶ οἱ φυσικοὶ ἀπὸ τῶν χρόνιων ἐστὶ τοῦ Γαλιλαίου ἡτολμήθησαν περὶ τὴν λύσιν τοῦ σπουδαίου τούτου ζητήματος, οὐχ ἥττον τοῦτο μέχρι σήμερον δὲν ἐλύθη ἐντελῶς ἕνεκα τῆς δυσκολίας τῆς ἐκτελέσεως συγκριτικῶν πειραμάτων· ὅθεν ἀνάγκη ν' ἀρκεσθῶμεν εἰς σειρὰν πρακτικῶν ἀποτελεσμάτων, ἅτινα, ἂν καὶ ἐν μέρει διαφέρουσιν ἀλλήλων, οὐχ ἥττον ὑπὸ πρακτικὴν ἐποψὴν παρουσιάζουσιν ἀξιόλογον βάσιν.

Ἄν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὸ εἶδος καὶ τὴν τροπὴν καθ' ἣν αἱ ἐξωτερικαὶ δυνάμεις δύνανται νὰ ἐνεργήσωσιν ἐπ' ἐνὸς σώματος, διακρίνομεν τρίαρχα εἶδη ἀντιστάσεως. 1) Ἀντίστασις κατὰ τοῦ ἐρελκυσμοῦ. 2) κατὰ τῆς κάμψεως. 3) κατὰ τῆς πίεσεως ἢ θλίψεως καὶ 4) κατὰ τῆς στρέψεως.

Ἄν ὑποθέσωμεν π. χ. σιδηροῦν ἔλασμα, οὗ τὸ ἔτερον τῶν ἄκρων εἶναι στερεῶς προσηλωμένον, τὸ δ' ἄλλο ἔκκεται δι' ἰσχυρὰς δυνάμεως, τὸ σύρμα ἀνθίσταται κατὰ τῆς διαρρή-

ξεως (ἀντίστασις κατὰ τοῦ ἐρελκυσμοῦ). Ὅταν ὅμως ἡ ἐπὶ τοῦ σώματος ἐνεργούσα δύναμις διευθύνηται ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω τότε ἡ διαρρήξις γίνεταί κατὰ πρῆσιν ἢ θλίψιν, ἡ δὲ ἀντίστασις τοῦ σώματος ὁρᾷ κατὰ τῆς πίεσεως (ἀντίστασις κατὰ τῆς πίεσεως ἢ θλίψεως). Ἄν δὲ στερεώσωμεν τὸ ἔλασμα ἐριζοντίως ἐκ τοῦ ἐνὸς ἢ καὶ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν ἄκρων του, ἡ δὲ δύναμις ἐνεργῇ καθέτως ἐπ' αὐτοῦ, ἡ ἀντίστασις ὁρᾷ κατὰ τῆς κάμψεως (ἀντίστασις κατὰ τῆς κάμψεως). Ἄν τέλος ἡ ἐπὶ τοῦ σώματος ἐνεργούσα δύναμις τείνῃ νὰ στρέψῃ τὸ σῶμα περὶ τὸν κατὰ μῆκος ἄξονά του, τοῦτο ἀνθίσταται κατὰ τῆς στρέψεως (ἀντίστασις κατὰ τῆς στρέψεως.) Εἰς πάσας τὰς ἀνωτέρω περιπτώσεις ἡ ἀνθίσταμένη δύναμις εἶναι διάφορος κατὰ τὸ εἶδος καὶ μέγεθος. Ἐπεξῆς δι' ἐλίγων θέλωμεν ἐξετάσῃ ἐκάστην τῶν ἀνωτέρω ἀντιστάσεων, καὶ θέλωμεν ἰδῇ πῶς δυνάμεθα νὰ προσδιορίσωμεν τὰς διαστάσεις, ὡς πρέπει νὰ ἔχωσι τὰ σώματα, ἵνα ὑποστῶσιν ἀκινδύνως τὰς ἄνω ἐκτεθείσας ἐνεργείας τῶν ἐξωτερικῶν δυνάμεων.

Α'. Ἀντίστασις κατὰ τοῦ ἐρελκυσμοῦ. Ὅπως προσδιορίσωμεν τὴν ἀντίστασιν σώματος τινος κατὰ τοῦ ἐρελκυσμοῦ, κατασκευάζομεν ἐκ τῆς δοκιμασθησομένης οὐσίας κύλινδρον ἢ πρίσμα, οὗ τὸ ἔτερον τῶν ἄκρων εἶναι στερεῶς προσηλωμένον, τὸ δ' ἄλλο φέρεται πλάστιγγα, ἐπ' ἧς θέτομεν βάρη, ἅτινα ὀλίγον κατ' ὀλίγον αὐξάνομεν μέχρις οὗ ἐπέλθῃ ἡ διαρρήξις. Τοιαῦται δοκιμαὶ ἐγένοντο διὰ τὰ σπουδαιότερα σώματα καὶ ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῶν καταρτίσθη πῖναξ τῆς ἀντιστάσεως αὐτῶν κατὰ τῆς κατ' ἐρελκυσμὸν ἐνεργούσης ἐξωτερικῆς δυνάμεως. Κατὰ τὰς γενομένας δοκιμὰς παρατηρήθη ὅτι σώματα τῆς αὐτῆς φύσεως, ὡς ἐν καὶ τὸ αὐτὸ μέταλλον, ὑπὸ διαφόρους περιστάσεις ἔδωκαν ἑλκὺς διάφορα ἀποτελέσματα, ὅπερ εἶναι ἐνεργὲς ἀποδείξει ὅτι τὰ ἐξωτερικῶς ἐμοιόμορφα σώματα διέφερον ἐσωτερικῶς. Ἐξετασθέντος π. χ. τοῦ γαλικοῦ εὗρέθη ὅτι ἡ ἀντίστασις τοῦ ἐξαρτάται ἐκ τῆς φυσικῆς του καταστάσεως, καὶ εἶναι διάφορος καθ' ὅσον τὸ μέταλλον τοῦτο εἶναι γυτὸν, σφυρηλατὸν ἢ σύρμα. Καὶ κατὰ τὰς τρεῖς περιπτώσεις ἡ θέσις τῶν μορίων ἐσωτερικῶς εἶναι ἀλλοία, ἐπομένως καὶ ἡ ἀντίστασις αὐτῶν διαφέρει. Ἐκ τούτου ἔπεται ὅτι δὲν δυνάμεθα εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς νὰ υποθέσωμεν ὅτι σώματα, ἅτινα φέρουσι τὸ αὐτὸ ὄνομα, ἔχουσι καὶ τὴν αὐτὴν ἀντίστασιν, τούνακτιον ἀρκεῖται νὰ διακρίνωμεν τὰς ῥηθείσας τρεῖς περιπτώσεις, καθ' ὅσον κατὰ τὰς γενομένας δοκιμὰς ἐπὶ καθαρῶν χημικῶν μετάλλων, ἤτοι γυτῶν, σφυρηλατῶν ἢ στρεπτῶν, εὗρον τοιαύτας διαφορὰς μεταξὺ τῶν, εἰς μεταξὺ δύο διαφόρων σωμάτων. Εἰς τὸν κατωτέρω πίνακα ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν αἱ ῥηθείσας περιπτώσεις.

Τὰς διαφορὰς τῆς ἀντιστάσεως ἐνὸς καὶ τοῦ

αὐτοῦ σώματος, ὅταν τοῦτο μεταβάλλῃ τὸ ἐξωτερικόν του σχῆμα, θυνόμεθα νὰ ὑπαγάγωμεν εἰς γενικούς τινες νόμους ἱσχύοντας καὶ τοὺς ἐντὸς ὁρισμένων ὁρίων. Ἐπειδὴ ἡ ἀντίστασις σώματος τινος κατὰ τοῦ ἐφελκυσμοῦ ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ στενωτέρου συνδέσμου τῶν μορίων του, πρέπει, ὅταν τις ἐρωτᾷ περὶ τῆς ἀντιστάσεως σώματος δεσμεύων διαστασεων, αὕτη νὰ εἶναι κατὰ τοσοῦτον μειζών, καθ' ὅσον περισσότερα μόρια μεταξὺ τῶν συνδέονται. Ὅθεν προκείμενου περὶ τῆς ἀντιστάσεως δύο ἐλασμάτων διαφόρου πάχους, παρατηροῦμεν ὅτι τὸ ἔχον μείζον πάχος ὁ ἀντισταθὴ πολὺ περισσότερον τοῦ λεπτοτέρου καὶ δὴ διπλασίως, ἂν ἡ ἐγκάρσια διατομὴ του εἶναι διπλασία κτλ. Ὡς πείραγμα δὲ τούτων ἡδυνάμεθα νὰ συναγάγωμεν τὸν ἐπόμενον νόμον. « Ἡ ἀντίστασις ὁμοίας φύσεως σωμάτων κατὰ τοῦ ἐφελκυσμοῦ εὐρίσκεται εἰς εὐθὺν λόγον μὲ τὴν ἐγκάρσιαν διατομὴν αὐτῶν ». Ἡ πείρα ὁμῶς ἀπέδειξεν ὅτι ὁ νόμος οὗτος δὲν εἶναι ἀληθὴς καθ' ὅλας του τὰς περιπτώσεις, καθ' ὅσον παρατηρήθη ὅτι σύρμα ἐγκάρσιος διατομῆς 4, 7 τετραγωνικῶν χιλιοστών ἐθραύσθη διὰ φορτίου 245 χιλιογραμμῶν, ἐνῶ ἕτερον ἐκ τοῦ αὐτοῦ μετάλλου ἐγκάρσιος διατομῆς ὁμῶς 1640 τετραγ. χιλιοστών ἀπῆλθε φορτίον 8650 χιλιογραμμῶν ἀντὶ τοῦ δεκαπλασίου, ἥτοι 85500 χιλιογρ., ὡς ἀπῆλθε ὁ ἀνωτέρω νόμος. Ἔτερα ἐπίσης ἀκριβὴ πειράματα ἀπέδειξαν ὅτι ἡ Ἄ. κατὰ τοῦ Ἐφελκ. εἶναι μεγαλειτέρα σχετικῶς εἰς τὰ λεπτὰ σύρματα ἢ ἐλάσματα παρὰ εἰς τὰ χονδρά, αἷτια δὲ τούτου εἶναι ὁ τρόπος καὶ τὸ εἶδος τῆς κατασκευῆς τῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων καὶ συρμάτων· οὕτω ὅταν ἐν μέταλλον κατασκευασθῇ εἰς σύρμα, τὰ μόρια αὐτοῦ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῶν ὑφίστανται μεγάλην πίεσιν, ἐπομένως τὰ ἐξωτερικὰ μόρια πιέζονται περισσότερον τῶν ἐσωτερικῶν καὶ ἐπομένως ἀποκτιῶσι μεγαλειτέραν συνσχῆν, ὅταν ὁμῶς τὰ σύρματα εἶναι πολὺ λεπτά, τότε δὲ ἥττον πυκνότερος ἐσωτερικὸς πυρὴν πιέζεται περισσότερον ἢ εἰς χονδρὰ σύρματα, καὶ ἐπομένως ἐκεῖνὰ εἰσι σχετικῶς στερεώτερα. Τὴν περίπτωσιν ταύτην πρέπει νὰ λαμβάνωμεν ὑπὸ σπουδαίαν ἐποψίν, ὅταν πρόκειται κατ' ἀνalogίαν νὰ ὑπολογίσωμεν τὴν διὰ πειραμάτων ἐρριθεῖσαν ἀντίστασιν λεπτοῦ σύρματος καὶ μεγαλειτέρου μεταλλίνου ὅγκου. Ἐν τῇ πράξει, ὅταν πρόκειται νὰ ὑπολογίσωμεν τὴν ἀντίστασιν τῶν σωμάτων, λαμβάνομεν ταύτην τρίς, τετράκις, ἐξάκις καὶ δεκάκις μεγαλειτέραν τῆς πραγματικῆς. Ὅμοίως καὶ ἐν τοῖς ξύλοις παρατηροῦνται ὅσαι καὶ ἐν τοῖς μέταλλοις διαφοραὶ ἀντιστάσεις. Ἡ ἀντίστασις διαφόρων σωμάτων κατὰ τοῦ ἐφελκυσμοῦ ἐμφανίζεται ἐν τῇ κάτωθι πίνακι, καταρτισθέντι ἐπὶ τῇ βάσει πειραμάτων παλαιῶν καὶ νεωτέρων φυσικῶν. Δεικνύει δ' οὗτος πόσα χιλιογράμματα

βάρους ἀπαιτοῦνται, ὅπως ἐπέλθῃ ἡ θραύσις κυλινδρου, οὗ ἡ ἐγκάρσια διατομὴ εἶναι ἐνδὸς τετραγωνικοῦ ὑφεκτομέτρου.

ΜΕΤΑΛΛΑ

Χιλιόγραμμα.

Χάλυψ μετρίως ποιότητος εὐκαμπτος . . .	9500
» κάλλιτος . . .	9200
» κοινὸς . . .	8300
» σφυρήλατος . . .	8700
» καλὸς ἀγγλικὸς . . .	9750
» χυτὸς . . .	10000
Σιδηρὸς σφυρήλατος Σιλεσίας . . .	5700
» » Σουηδίας . . .	5600
» » κοινὸς . . .	5200
» » εἰς βάρους . . .	4000
Σιδηροῦν σύρμα . . .	7000
Λευκοσίδηρος . . .	4600
Χυτοσίδηρος . . .	1300
Χυτὸς χρυτὸς . . .	1550
Σφυρήλατος χρυτὸς . . .	1475
Σύρμα χρυτοῦν . . .	2050
Χυτὸς ἀργυρος . . .	3150
Σφυρήλατος ἀργυρος . . .	2950
Σύρμα ἐξ ἀργύρου . . .	3200
Χαλκὸς χυτὸς . . .	1350
» σφυρήλατος . . .	2400
Σύρμα χαλκοῦ ἀδιάπυρον . . .	4050
» Ὁμ. διάπυρον . . .	2350
Κασσίτερος ἀγγλικὸς χυτὸς . . .	450
Σύρμα κασσιτέρου . . .	485
Μολύβδος . . .	130
Μολύβδινον σύρμα . . .	290
Ὀρείχαλκος χυτὸς . . .	215

ΞΥΛΑ

Δρῦς ἐκ τοῦ πυρήνους . . .	1950
» » » στεᾶτος . . .	1075
» » ἀγγλική . . .	750
» ἐν γένει . . .	1100
Μελία . . .	1575
Ἰτέα . . .	1150
Πτελέα . . .	1090
Πεύκη . . .	1575
Καρύα . . .	1040
Ἐβένος . . .	990
Ἐλάτη . . .	950

ἌΛΙΑ ΣΩΜΑΤΑ

Καλῶδιον καννάδιον . . .	660
» » ἀγγλικόν . . .	415
Ἐλὸς λευκὴ . . .	215
Πλίνθος . . .	21

Β' Ἀντίστασις κατὰ τῆς πίεσεως ἢ ὀλίψεως. Ἄν καὶ ἐκ πρώτης ἀπόψεως φαίνεται ἡ ἀντίστασις κατὰ τῆς πίεσεως ἢ ὀλίψεως τὸ ἀντίθετον τῆς κατὰ τοῦ ἐφελκυσμοῦ ἀντιστάσεως, καθ' ὅσον ἐνταῦθα τὸ τε βᾶρος καὶ ἡ δύναμις ἐπενεργοῦσι κατ' ἀντίθετον φοράν, οὐχ ἥττον τὸ ἀπώλυτον μὲ

γεθός τῆς δὲν δύναται νὰ καταμετρηθῇ κατὰ τὸ τῆς Ἀ. κατὰ τοῦ Ε., καθ' ὅσον ἡ διάρρηξις ἐνταῦθα δὲν γίνεται μόνον διὰ τοῦ ἀποχωρισμοῦ δύο γειτονικῶν μορίων, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς ἐκμυθνεύσεως τῆς ἀντιστάσεως τῶν πλαγίως κειμένων μορίων. Ὅθεν διὰ τὸ εἶδος τοῦτο τῆς Ἀντιστάσεως ἀπηρτοῦντο νεαὶ δοκιμαίαι, ὧν τὸ ἀποτέλεσμα δεικνύει ὁ κάτωθι πίναξ. Ἐκ τῶν διαφόρων ὕλικῶν κυρίως οἱ λίθοι εἰς τὰς οἰκοδομὰς ὑφίστανται τὴν ἐνέργειαν τῶν κατὰ πίεσιν ἢ θλίψιν ἐξωτερικῶν δυνάμεων. Ἡ πείρα ἀπέδειξεν ὅτι τὸ μέγεθος τῆς ἀντιστάσεως κατὰ τῆς πίεσεως ἢ θλίψεως εἶναι εἰς εὐθὺν λόγον πρὸς τὸ μέγεθος τῆς ἐγκαρσίας διατομῆς. Ὁ ἐπόμενος πίναξ δίδει τὰ φορτία εἰς χιλιόγραμμα, δι' ὧν τὰ διάφορα σώματα ἐγκαρσίας διατομῆς 1 τετραγ. ἐκατοστοῦ δύναται νὰ ἐπιβαρυνθῶσιν ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω χωρὶς νὰ προσέλθῃ σύνθλιψις.

Χιλιόγραμμα

Πορφυροῦς λίθος	1740
Γρανίτης (Aberdeen)	1730
» (Cornwall)	1000
Πυριτόλιθος	1200
Μάρμαρον	1030
Βασάλτης	1200
Τιτανόλιθος (πυκνὸς μέλας)	1300
» (ἁμύδιος σκληρὸς)	375
» (μαλακὸς)	103
Ἀμμόλιθος (δυνατός)	184
» (μαλακὸς)	88
» (πολὺ μαλακὸς)	23
Ὀπτόπλινθος (καλὸς)	172
» (ἀσθενὴς)	69
Λεύκη	360
Σημίδα	450
Ἐρυθρὰ ἐλάτη	460
Πεύκη	480
Κλήθρος	485
Καρύα	510
Λευκὴ ἐλάτη	510
Μελία	670
Ὁξύα (ὀξύα)	670
Δρύς (ἀγγλική)	715
Χυτοσίδηρος	7800
Σίδηρος σφυρήλατος	4000
Χαλκός (σφυρήλατος)	4000
Ὀρείχαλκος (χυτός)	9000
Χάλυψ (μὴ σκληρὸς)	5000
» (σκληρὸς)	7500
Χάλυψ (χυτός)	10000
Υἑλος (χυτὴ)	1700

Ἡ ἄσθετος παρουσιάζει μικρὰν ἀντίστασιν κατὰ τῆς πίεσεως καὶ θλίψεως, ἥτις δὲν ὑπερβαίνει τὰ 36—15 χιλιόγραμμα, ἐπομένως δὲν πρέπει νὰ χρησιμοποιηθῇ αὕτη εἰς τὴν υποβάσταξιν βαρῶν, ἀλλὰ μόνον ὡς συνδετικὸν μέσον μετὰ παρίευσιν πολλοῦ χρόνου ἢ ἀντίστασις τῆς αὐξάνει μέχρις 60 χιλιόγραμμων,

ὥς τοῦτο ἀπεδείχθη διὰ πειραμάτων ἐπὶ ἀσέστου ἀρχαίων οἰκοδομῶν. Σπουδαίαν Ἀντίστασιν κατὰ τῆς πίεσεως ἀντιτάσσει ὁ χυτοσίδηρος, ὅστις ἀνθίσταται κατὰ βάρους 7800 χιλιόγραμμῶν, ἐπομένως ὑπερβαίνει τὴν κατὰ τοῦ Ἐφελκυσμοῦ Ἀντίστασιν τοῦ αὐτοῦ μέταλλου σχεδὸν κατὰ τὸ ἕξαπλουν. Ἐκ τῆς ιδιότητος τοῦ δὲ ταύτης χρησιμοποιεῖται ἰδίᾳ εἰς τὴν κατασκευὴν στύλων πρὸς ὑποβάσταξιν βαρῶν. Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἰσχύει καὶ ὁ νόμος τῆς Ἀντιστάσεως κατὰ τῆς κάμψεως (ὅρα κάτωθι), ὅτι δηλ. διακνεοὶ (κουφιοὶ) στύλοι ἔχοντες τὴν αὐτὴν μᾶζαν μὲ τοιούτους συμπαγεῖς, εἶναι στερειώτεροι. Κατὰ τὰ ἄλλα αἱ ἐνέργειαι τῆς Ἀντιστάσεως κατὰ τῆς πίεσεως ἢ θλίψεως διαφέρουσιν ἀναλόγως τοῦ σχήματος τῶν σωμάτων. Μετὰ ἰσχυρὰν πίεσιν ἐπερχεται ἡ σύνθλιψις (ὥς εἰς βραχία καὶ δγκώδη σώματα) ἢ διάρρηξις (ὥς εἰς λεπτὰ καὶ ἐπιμήκη).

Γ'. Ἀντίστασις κατὰ τῆς κάμψεως. Ἡ Ἀντίστασις τῶν σωμάτων κατὰ τῆς κάμψεως εἶναι φαινόμενον πολυσυνθετώτερον τῆς Ἀντ. κατὰ τοῦ Ἐφελκυσμοῦ. Ὅταν δοκιμάζωμεν νὰ ὑρᾷσωμεν ἑλασμά τι διὰ τῆς κάμψεως, τοῦτο κάμπτεται καὶ γίνεται ἐξ ἑνὸς μὲν μέρους κοίλον, ἐκ τοῦ ἑτέρου δὲ κυρτόν. Ἐὰν ὑπὲρβῶμεν τοιοῦτον ἑλασμα συγκαίμενον ἐκ λεπτοτάτων ἰνῶν, πικρατῆρομεν ὅτι αὐταὶ πρὸς μὲν τὸ κυρτὸν μέρος διαταίνονται, πρὸς δὲ τὸ κοῖλον πιέζονται, μεταξὺ δὲ τῶν δύο ἐξωτερικῶν ἐπιφανειῶν τοῦ ἑλασματος ὑπάρχουσιν ἰνὲς τινες, αἵτινες οὐδεμίαν μεταβολὴν ὑφίστανται (καλεῖται δὲ τοῦτο ἐπιφάνεια τῶν ἀμεταβλήτων ἰνῶν), ἐπομένως ἡ θλάσις ἄρχεται πάντοτε ἐκ μιᾶς τῶν δύο ἐξωτερικῶν ἐπιφανειῶν, αἵτινες ἰσχυρότερον ὑποψηφοῦσιν. Εἰς τὴν Ἀντίστασιν τῶν σωμάτων κατὰ τῆς κάμψεως μεγίστην σπουδαϊότητα ἔχει τὸ σχῆμα αὐτῶν, ἐνῶ εἰς τὴν Ἀντίστασιν κατὰ τοῦ Ἐφελκυσμοῦ, λαμβάνονται μὲν ὑπ' ὄψιν καὶ τοῦτο, δὲν ἔχει ὅμως μεγάλην ἐπιρροήν. Ἐκ τῶν μέτρων τοῦδε μελετῶν ἂν καὶ δὲν καταρτίθῃ νὰ ἀπαρτισθῇ γενικὴ τις θεωρία, οὐχ ἥττον ἐπετεύχθησαν ἀποτελέσματα, ὅτινα ἐπαρκεῦσιν εἰς τὴν πράξιν. Ἐξαιρετικοῦ ἐνδιαφέροντος εἶναι κατὰ πρῶτον αἱ καταμετρήσεις, ἃς ἐποίησατο ὁ Beaufoy, ὅστις κυρίως ἐνησχολήθη περὶ τὴν ἐυλαϊαν κύτος ἐστερέωσε δοκὴν ἐκ τοῦ ἐνὸς ἁκροῦ τῆς, ἐκ δὲ τοῦ ἑτέρου ἔβασε βάρος οὕτως, ὥστε ἡ ἐξωτερικὴ ἐπενεργοῦσα δύναμις νὰ διευθύνεται πάντοτε καθέτως ἐπὶ τοῦ ἄξονος τῆς δοκοῦ, ἐμαγέθυσε δὲ εὐρίων κατ' εὐρίων τὸ βάρος, καὶ οὕτω προσδιώριζε πρῶτον μὲν τὴν κάμψιν τῆς δοκοῦ διὰ τὰ ἄνω δεδομένα βάρη, εἶτα δὲ τὸ μέγιστον ὅριον τοῦ φορτίου. Ὅπερ ἡ δοκὴς ἠδύνατο νὰ φέρῃ ἄνευ μεταβολῆς τοῦ σχήματός της, καὶ τέλος τὸ φορτίον, ὅπερ ἀπαιτεῖτο, ὅπως ἐπείλῃ ἡ θλάσις τῆς δοκοῦ. Ἐκ τῶν πειραμάτων ἀπεδείχθη ὅτι διάφορα τεμά-

για ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ εἶδους ξύλου ἐδείκνυντο ὅπως διάφορον καὶ πολλαπλὰς διπλάσιον σχεδὸν ἀντίστασιν, ἐνῶ ἡ κάμψις αὐτῶν ἦτο κανονική, ἐφ' ὅσον δὲν ἐπεδαρύνοντο πλεον τοῦ ἡμικτος τοῦ μεγίστου ὅριου τῆς Ἀντιστάσεως των. Ἐκ τῶν ἄνω δοκιμῶν εὐρέθη ὡς στερεώτερον εἶδος ξύλου ἡ πίτυς (κουκουναριά) καὶ μετ' αὐτὴν ἡ ἀγγλικὴ δρυς μετ' εὐθιῶν ἰνῶν. Βραδύτερον ἐνηργολογήθησαν ἐπίσης καὶ οἱ Barlow καὶ Tredgold, καὶ ὁ μὲν πρῶτος ἐποίησεν πειράματα ἐπὶ διαφορῶν εἰδῶν ξύλων, ὁ δὲ τελευταῖος ἐπὶ διαφορῶν εἰδῶν χυτοσίδηρων, ἐσφυρηλατημένων σιδήρων καὶ ἐνίων ξύλων. Ὁ κατ' αὐτὴν πινὰξ ἐμφαίνει τὰ ποσοῦν τῶν πειραμάτων τοῦ Tredgold. Ἡ μὲν πρώτη στήλη δεῖκνυσι τὸ φορτίον εἰς χιλιόγραμμα, ὅπερ εἰς κύβους μὲ πλευρὰν 1 ἑκατοστοῦ δύναται νὰ υποβαστάξῃ ἄνευ διακοῦς μεταβολῆς τοῦ σχήματός του, ἡ δὲ δευτέρα τὸ φορτίον ἑνὸς κυβικοῦ ἑκατοστομέτρου τοῦ χρησιμοποιηθέντος σώματος.

	Χάμαξ	Κυβ. εκατοστέρ.
Σίδηρος σφυρήλατος	1400	0,0077
» χυτός	1400	0,0074
Χάλυψ οὐχὶ σκληρὸς	2500	0,0074
» σκληρὸς	2700	0,0078
» χυτός	6600	0,0079
Μέταλλον κωδωνίων	750	0,0088
Ὁρείχαλκος	500	0,0086
Ψευδάργυρος	425	0,0070
Κασσιτερος	220	0,0073
Μόλυβδος	110	0,0114
Κήτειον ὁστοῦν (μπαλένα)	420	0,0027
Δρυς ἀγγλικὴ μετ' εὐθιῶν ἰνῶν	300	0,0017
Ξύλον ἀνακάρδου (κακκινόξυλον)	285	0,0012
Πεύκη, κιτρίνη, ἀμερικανική	295	0,0009
Ἰερύρα ἐλάτη	325	0,0012
Λευκὴ »	275	0,0010
Λάρυξ (εἶδος πεύκης)	155	0,0012
Μελία	270	0,0016
Ὀξύα (Ὀξύα)	180	0,0015
Πτελέα	215	0,0011

Αἱ ἀνωτέρω ἕως ἀναλογίαι δύναται νὰ τροποποιηθῶσιν ἐκ περιστάσεων ἐξωτερικῶν, ἐπειδὴ ἡ Ἀντίστασις τῶν σωμάτων ἐξαρτᾶται 1) ἐκ τοῦ τρόπου τῆς στερεοποιήσεώς των, 2) ἐκ τοῦ σχήματος καὶ τοῦ μήκους τοῦ σώματος καὶ 3) ἐκ τοῦ ἐπ' αὐτὸν ἐνεργούντος βάρους, ἥτοι ἐάν τοῦτο ἐνεργῇ ἐφ' ἑνὶς ἢ περισσοτέροις σημείοις, ἡ ἐάν τοῦτο διαμορᾶται ἐφ' ὅλου τοῦ μήκους. Εἰς δοκοὺς ἡ ἐλάσματα ἐγκερσίων διατομῶν, τετραγωνικῶν ἢ ὀρθογωνικῶν, ἡ Ἀντίστασις εὐρίσκεται εἰς εὐθὺν λόγον μὲ τὸ πλάτος, εἰς τετραγωνικὰς ἐγκερσίας διατομὰς εἰς εὐθὺν λόγον πρὸς τὸ ὕψος καὶ ἀντίστροφον πρὸς τὸ μήκος, δηλ. δοκὸς, ἥτις εἶναι διπλάσιος πλατεῖα ἑτέρας,

υποβαστάζει διπλάσιον βάρος ὑπὸ τὰς αὐτὰς περιπτώσεις, ἐάν ὅμως ἔχῃ τὸ διπλάσιον ὕψος τῆς ἑτέρας υποβαστάζει τὸ τετραπλάσιον, ἐάν δ' ἔχῃ τὸ διπλάσιον μήκος υποβαστάζει κατὰ τὸ ἡμισυ. Ὑψος ἐννοοῦμεν τὴν διεθυσιν τῆς ἐνεργούσης δυνάμεως. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω καταφαίνεται ὅτι προτιμότερον νὰ διδῶμεν εἰς τὰ σώματα περισσότερον ὕψος ἢ πλάτος· οὐχ' ἥττον δὲν ἐπεται ὅτι εἰς τὴν πράξιν δυνάμεθα ν' αὐξήσωμεν τὸ ὕψος κατὰ βούλησιν, τοῦναντίον ἡ πείρα μᾶς ἐδίδαξεν ἀναλογίας τινὰς, αἵτινες ἀπεδείχθησαν λίαν εὐνοϊκαί· οὕτω διὰ ξυλίνας δοκοὺς ἃ πλάτος μὲ 7 ὕψος. Διὰ τὰς τετραγωνικὰς ὅμως ἢ στρογγύλας δοκοὺς ἰσχύουσιν οἱ ἐξῆς κανόνες. Ἡ ἀντοχὴ δύο τετραγωνικῶν δοκῶν διαφέρει μεγέθους ἐγκερσίων διατομῶν ἔχει ὡς οἱ κύβοι τῶν πλευρῶν, ἡ δὲ τῶν στρογγύλων αὐξάνει κατὰ τὸν κύβον τῆς διαμέτρου. Ἡ ἀναλογία ἐπίσης μεταξὺ κυλινδρικών διακένων (κυλινδρῶν) δοκῶν καὶ συμπαγῶν εἶναι 5:6 ὡς ἔγγιστα. Ἡ αὕτῃ ἀρχή, ἥτις συνήγορεῖ ὑπὲρ τῆς προτιμήσεως τῶν διακένων δοκῶν τῶν συμπαγῶν, συνήγορεῖ ἐπίσης καὶ ὑπὲρ τῆς προτιμήσεως τῆς ἐγκερσίας διατομῆς τῶν τετραγωνικῶν ἢ ὀρθογωνίων.

Δ'. Ἀντίστασις κατὰ τῆς Στρέψεως. Αὕτῃ αὐξάνει κατ' εὐθὺν λόγον τοῦ τετραγώνου τῆς ἐγκερσίας διατομῆς καὶ κατ' ἀντίστροφον τοῦ μήκους τοῦ σώματος. Τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ἀντιστάσεως δὲν λαμβάνεται ὑπὸ σπουδαίαν ἐποψίν, καθ' ὅσον ἔστιν ληρὴ πρόνοια περὶ ἀρκούσης ἀντιστάσεως τοῦ σώματος κατὰ τοῦ ἐφελκυσμοῦ καὶ τῆς πίεσεως, θὰ ἔχῃ τοῦτο ἀρκετὸν πᾶχος ὥπως ἐμποδισθῇ πᾶσα στρέψις.

Εἰς τὴν πράξιν ὁσάκις πρόκειται νὰ χρησιμοποιηθῶσιν οὐσίαι ἐκ τῶν ἐν τοῖς πινάξιν αναγραφόμενων, δὲν πρέπει νὰ προσεγγίζωμεν πολὺ εἰς τὰ δεδομένα ὅρια τῆς ἀντιστάσεως των, ἐπειδὴ δὲν γνωρίζομεν ἐκ τῶν προτέρων τὴν ἐσωτερικὴν των κατάστασιν, αἱ δὲ ἐπὶ τῆς αὐτῆς φύσεως σωμάτων δοκιμαὶ ἐγείνοντο ἐπὶ ἐκλελεγμένων τεμαχίων. Οὕτω τὰ ξύλον δύναται νὰ εἶναι ἐσωτερικῶς βεβλαμμένον, ὁ σίδηρος ψαθυρωμένος, ὁ χυτοσίδηρος νὰ περιέχῃ λάθην χύσεως, ὁ λίθος νὰ ἦναι ψαθυρωμένος κτλ. Πρὸς τοῦτοισι πρέπει εἰς τὴν πράξιν νὰ λαμβάνηται ὑπ' ὄψιν καὶ ἡ ἐξωτερικὴ ἀτμοσφαιρικὴ ἐπὶ ἥρεια, ἥτις μὲ τὸν χρόνον ἐπιφέρει κατεστρωφὰς τῶν ὑλικῶν ἥτοι ὀξυδώσεις ψαθυρώσεις κτλ. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι δυνάμεθα διὰ τεχνικῶν πινων μέσων νὰ προσυλάξωμεν ὑλικά τινα ἐκ τῆς ἀτμοσφαιρικῆς ἐπὶ ἥρειας, ὡς τὰ μὲν ξύλα διὰ τῆς ἐμβάπτισεως αὐτῶν εἰς διαφόρους ἀντισηπτικὰς οὐσίας, τὰ δὲ μέταλλα δι' ἐλασχοχρωματισμὸν κτλ. πλὴν πάντα τὰ μέσα ταῦτα ἐπιβαρύνουσι μόνον τὴν καταστροφὴν, δὲν αἰρούσιν ὅμως ταῦτα καὶ ἐντελῶς. Ἐπίσης ἔστιον προσοχῆς εἶναι ὅτι αἱ δυνάμεις τῆς συνοχῆς ὑπὸ τὴν δια-

κῆ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν δυνάμεων δύ-
ναιτο ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς δύναμει
μᾶλλον, καθ' ὅσον αὐταὶ δὲν ἐπενεργοῦσι πάν-
τοτε ἡσυχῶς, ἀλλ' ἐξασκοῦσι κατὰ συνεχεῖς μι-
κροὺς κλονισμοὺς (ὡς εἰς γεφυρὰς, οἰκίας, ὅζο-
νας ἀμαξῶν κτλ.), ἐπομένως πρέπει νὰ ληφθῇ
ὅτι ἡ δύναμις τῆς ὠθέρσεως. Παρε-
τήρηθη τέλος ὅτι οὐδαμῶς διὰ τῶν συγχων
κλονισμῶν δύνανται νὰ μεταβάλλωσι συναρμο-
γὴν, οὕτω π. χ. ἡ σφυρήλατος σιδήρου, ὅστις
εἶναι ἐν ὠθῇ συναρμογὴν, δύναται διὰ συνεχῶν
μικρῶν θορῶν ν' ἀποκτήσῃ χυτοσιδήρον
καὶ ἐπομένως ἡ ἀντίστασις τοῦ νὰ μειωθῇ. Ἐκ
τῶν ἀνωτέρω αἰτιῶν εἰς τὴν πράξιν πρέπει
νὰ χρησιμοποιῶμεν τὰ διάφορα ὁλικά οὐχὶ μὲ
πλήρη τὴν ἀντίστασιν τῶν, ἀλλὰ μὲ ἀντίστα-
σιν μικροτέραν καὶ οὐδέποτε ἀνωτέραν τοῦ
 $\frac{1}{3}$ τῆς διὰ πειραμάτων εὐρεθείσης, πολλὰκις
μάλιστα χάριν μαζεύσεως ἀσφαλείας καὶ ὑπὸ τὸ
 $\frac{1}{3}$. Ὡς βάσις θύονται νὰ χρησιμεύσωσι τὰ
ἑξῆς διδόμενα. Εἰς τὴν σφυρήλατον σιδήρον δί-
δομεν διὰ μὲν τὸν ἐφελκυσμὸν ἐξαπλασίαν ἢ
δεκαπλασίαν ἀσφάλειαν, διὰ τὴν κάμψιν τετρα-
πλασίαν ἢ ἐξαπλασίαν εἰς τὸν χυτοσιδήρον διὰ
τὴν πίεσιν ἢ ὀλίγην τετραπλασίαν ἢ ἐξαπλα-
σίαν εἰς τὸ ξύλον διὰ πίεσιν 4 — 6 καὶ διὰ
τὸν ἐφελκυσμὸν 10, εἰς λίθον ἐν γένει διὰ τὴν
πίεσιν ἢ ὀλίγην 15—20. [H.B.]

Ἀντιστρέφουσαι (Ῥητορ.) ὑποθέ-
σεις, αἰτινὲς καὶ ἀντιστρέφοντα, argumenta
reciproca, καλοῦνται, εἶναι· εἶδος τῶν ἀντι-
στάτων ὑποθέσεων, καθ' ὅς ἐκ ἀκέραιον τῶν ἐρι-
ζόντων ἀντιπάλων ἀναλαμβάνει τὴν προτέραν
τοῦ ἀντιπάλου τοῦ γνώμην καὶ στρέφει αὐτὴν
κατ' αὐτοῦ. Παραδείγματός χάριν ἀνθρωπός
τις ἀπαιτεῖ παρὰ τοῦ φίλου τὰ δανεισθέντα
αὐτοῦ χρήματα μετὰ τῶν τόκων. Ἄλλ' ὁ φί-
λος λέγει ὅτι τὰ χρήματα δὲν ἦσαν δάνειον,
ἀλλὰ παρακαταθήκη καὶ διὰ τοῦτο δὲν πρέπει
νὰ ἀποτίσῃ τόκον. Ὅμως πρὸς τοῦ νὰ δικαιοῦν ἡ
ὕποθεσις ἐπέρχονται διὰ νόμου χρῶν ἀποκο-
παί, καὶ νῦν ὁ μὲν δανειστής λέγει ὅτι τὰ
χρήματα ἦσαν παρακαταθήκη, ὁ δὲ ὀφειλέτης
ὅτι ἦσαν δάνειον. Ἰδε Ἑρμογένην Rhet. Gr.
τόμ. 2, σελ. 136. Ἄλλα παραδείγματα τῆς
τοιαύτης ὑποθέσεως καταλέγουσι τινες καὶ τὴν
περὶ μισθοῦ ἔριν Πρωταγόρου τοῦ σοφιστοῦ καὶ
τοῦ μαθητοῦ αὐτοῦ Εὐάθλου, ὡς καὶ τὴν τοῦ
Τισίου καὶ Κόρακος, ὅθεν καὶ ἡ παροιμία «ἐκ
κακοῦ κόρακος κλέων ὄϊον». Ἰδε Σέξτ. Ἑμ-
πειρ. πρὸς μαθητὰς. 2, 9 β καὶ ἑξῆς, καὶ A.
Gell. N. A. 5, 10. [I.P.]

Ἀντιστροφή (Μετρικ.) Βλ. Στροφή.

Ἀντιστροφή τῶν κρέσεων καλεῖ-
ται ἐν τῇ Λογικῇ τὸ εἶδος τοῦ ἀμέσου συλλο-
γισμοῦ, ἐν ᾧ ἐκ τινος κρίσεως συμπεριλαμβαν-
έται ἑτέρα, ἢς ὑποκείμενον καὶ κατηγορούμενον εἶναι
τὸ κατηγορούμενον καὶ ὑποκείμενον ἐκείνης. Ἡ
ἀντιστροφή λέγεται καθαρά, ἐὰν ἡ ἀκολουθία

ἔχῃ τὸ αὐτὸ ποσὸν πρὸς τὸν λόγον ἄλλως λέγε-
ται μὴ καθαρά, ἡ κατὰ συμβεβηκός.
Ἡ Ἄ. γίνεται κατὰ τοὺς ἑξῆς κανόνας. 1) Ἡ
καθόλου καταφατικὴ κρίσις ἀντιστρέφει ἐν
γένει κατὰ συμβεβηκός. Καθαρῶς ἀντιστρέφει,
ἐὰν τὸ κατηγορούμενον ἀνήκῃ ἀποκλειστικῶς
εἰς τὸ ὑποκείμενον (π.χ. πάντα τὰ ἰσόπλευρα
τρίγωνα εἰσὶν ἰσάγωνα· ἐξ ἧς ἡ· πάντα τὰ ἰσο-
γώνια τρίγωνα εἰσὶν ἰσόπλευρα). 2) Ἡ ἐπὶ μέ-
ρους καταφατικὴ κρίσις ἀντιστρέφει κατὰ τὴν
γλωσσικὴν ἑκφράσιν καθαρῶς. 3) Ἡ καθόλου
ἀποφατικὴ κρίσις ἀντιστρέφει καθαρῶς. 4) Περὶ
τῆς ἀντιστροφῆς τῆς ἐπὶ μέρους ἀποφα-
τικῆς κρίσεως δὲν ὑπάρχει γενικὸς κανὼν. Ἐάν
δὲ ἡ ἀντιφατικὴ ἀντιθέστος τῇ κατηγορούμενῃ
ἔννοια γείνη ὑποκείμενον, συγχρόνως δὲ μετα-
βληθῇ καὶ τὸ ποιεῖν τῆς κρίσεως, ἡ ἀντιστροφή
καλεῖται κατ' ἀντίθεσιν. Ἐκ τῶν ἀνω-
τέρων κανόνων ἔπεται ὅτι 1) Πᾶσα καθόλου
καταφατικὴ κρίσις ἀντιστρέφει κατ' ἀντίθεσιν
καθαρῶς (π.χ. πάντα τὰ δένδρα εἰσὶν φυτὰ· ἐξ
ἧς ἡ· πᾶν τὸ μὴ φυτὸν οὐκ ἐστὶ δένδρον). 2)
Ἡ καθόλου ἀποφατικὴ ἀντιστρέφει κατ' Ἄ.
κατὰ συμβεβηκός. 3) Ἡ ἐπὶ μέρους ἀποφα-
τικὴ ἀντιστρέφει κατ' Ἄ. καθαρῶς. 4) Διὰ
τὴν ἐπὶ μέρους καταφατικὴν δὲν ὑπάρχει
γενικὸς κανὼν. [X. Πδ.]

Ἀντίστροφος ἀγωγή (contraria
actio, contrarium judicium, ἀντιπαρα-
γωγή κατὰ τὰ Βασίλ. [13. 1] ιζ') νομικῶς
καλεῖται ἡ ἀγωγή ἢ χορηγοῦμένη ἐξ ἐτε-
ροδραστῶς (ἑδλ.) συμβάσεως τῇ ἐκ τῆς τοι-
αύτης συμβάσεως κατὰ κανὼνα μόνον ὑποχρε-
ομένη, χάριν προστασίας δικαιωμάτων, ἅτινα
δυνατὸν ν' ἀποκτήσῃ ἐκ τῆς συμβάσεως π.χ.
ὁ ἐν τοῖς ὁδοῦ κατὰ τοῦ ἐν τοῖς ὁδοῦ διὰ
τὰς τυχὸν παρ' αὐτοῦ καταβληθείσας πρὸς ἐκτέ-
λεσιν τῆς ἐντολῆς δαπάνας κτλ. Καλεῖται δ'
ἀντίστροφος ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἐύ-
θετον (act. directa, principalis, rectum
judicium), τὴν χορηγοῦμένην τῇ ἐκ τοιαύτης
συμβάσεως κατὰ κανὼνα δικαιοῦχο, διότι κι-
νεῖται πρὸς ἐπιτυχίαν σκοποῦ, μὴ ἀποτυχί-
ας τοῦ κύριον περιεχόμενον τῆς συμβάσεως [Δ.]

Ἀντισυναλλαγματική (Ἐμ. π.),
λέγεται τὸ εἰς διαταγὴν γραμμάτιον, τὸ ὁποῖον
ὁ κομιστὴς συναλλαγματικῆς μὴ πληρωθείσης
ὑπὸ τοῦ ἀποδέκτου καὶ τῶν πρὸ αὐτοῦ ἀπιστο-
γράφων ἐκδίδει ἕνα πληρωθῇ παρὰ τοῦ ἐκδέ-
του τῆς διαμαρτυρηθείσης συναλλαγματικῆς ἢ
παρ' ἐνός τῶν ἀπιστογράφων· συμπεριλαμβάνει
δὲ τὸ ποσόν, δι' ὃ ἐκδίδεται, ἐκτὸς τοῦ τῆς
ἀπληρώτου συναλλαγματικῆς καὶ τὰ ἐξόδα τοῦ
διαμαρτυρικοῦ, τὸν λογαριασμὸν τῆς ἐπιστρο-
φῆς καὶ τὴν ἐπὶ πλέον διαφορὰν τοῦ συναλ-
λάματος, ἢν τοιαύτη ὑφίσταται ἐν τῇ τόπῳ,
ἐνθα ἔπρεπε νὰ γείνη ἡ πληρωμή.

Λέγεται ἐπίσης καὶ ἐπισυναλλαγματικὴ ἢ

ἀπὸ τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας. Οἱ ὅπα-
δοὶ τοῦ Παύλου, Σ α μ ο σ α τ α ι οί, Παυ-
λ ι α ν οί καὶ Παυ λ ι α ν ι σ τ αὶ λεγόμε-
νοι, διατηροῦντο μέχρι τοῦ 3^{ου} αἰῶνος. [I.M.]

Ἀντιτριβῆς (Antifriction) μέτα-
λλ α κλοῦνται μετὰλλη συγγενῇ (ψευδάργυ-
ρος, κασσίτερος, χαλκός), ὡς τὰ κράματα,
ὡς παρέχοντα ὑπὸ μεγίστην ὀλῆσιν ἐλαχίστην
τριβὴν, χρησιμεύουσιν ἐν τῇ μηχανουργίᾳ πρὸς
ἐπιμάλυνσιν τῆς ἐπιφανείας τῶν τ ὀ ρ μ ῶ ν
(ὀπῶν) τῶν μηχανῶν, ἐν οἷς περιστρέφεται ὁ
κ ν ὠ δ α ξ (ἄξων) αὐτῶν· τὸ κοινότερον κράμα
εἶνε 76 βάρη ψευδαργ. 18 κασίτ. καὶ 6 χαλ-
κοῦ. [K.M.]

Ἀντιτύπια. Ὅρος, ἐν ἐπλάσιν οἱ ἀν-
τίπαλοι τοῦ Καρτεσιου, τοῦ θεωροῦντος τὴν
ἐκτασιν ὡς τὸ μόνον οὐσιώδες γινώσκισμα τῆς
ὕλης, ὅπως ὑποστηρίζωσιν ὅτι πλὴν αὐτῆς ἄ-
χώριστος ἀπὸ παντὸς σώματος ἰδιότης εἶναι·
καὶ ἀντίσταται ἀντιτύπον εἰς τὴν παρ' ἄλ-
λου σώματος κατοχὴν τοῦ αὐτοῦ χώρου. Ἡ
ἀντιτύπια εἶναι περίπου συνώνυμος τῷ α ὀ ι α -
χ ῶ ρ ῆ τ ῳ. [P.]

Ἀντιφάνης ὁ Ῥόδιος, υἱὸς Στεφάνου,
γονιμώτατος κωμικὸς ποιητὴς τῆς μέσης κω-
μωδίας, ἥδη κατὰ Ὀλ. 93,1 (=406 π. X.)
ἀγωνιζόμενος ἐπὶ θεάτρῳ διὰ τῶν ἔργων του,
γνωρίσας δὲ γέρον ἦδη καὶ αὐτὸν τὸν Μέγαν
Ἀλέξανδρον, ὥστε ἐφθασεν εἰς λίαν προβε-
δηνύσαν ἡλικίαν. Οἱ ἀρχαῖοι ἀπέδιδον αὐτῷ
260 κωμωδίας, πολλῶν ἐκ τῶν ὁποίων διε-
σώθησαν μέχρις ἡμῶν αἱ ἐπιγραφαὶ καὶ ἀπο-
σπάσματα· ἐφημιζέτο δ' αὐτοῦ τὸ ἅλας καὶ ἡ
ποικιλία τῶν ὑποθέσεων του, ὁ δὲ Ἀθήνσιος
καλεῖ αὐτὸν ἡ δ ὀ ν, ἡ δ ι σ τ ο ν (Δειπνός. 4,
156.161.). Τὰ ἀποσπάσματα αὐτοῦ ἐξεδωκεν
ὁ Me i n e k e, Historia crit. comico-
rum graecorum, σ. 304—339, ἐπραγμα-
τεύθη δὲ περὶ αὐτοῦ καὶ ὁ R. P o r s o n, Notae ad
Antiphanem in Adversaria, 1814, ἐν Λιψίᾳ.—2). Ὁ ἐπιγραμματοποιός,
ἐκ τοῦ τελευταίου π. X. αἰῶνος, ζήσας μετὰ
τὸν συγγραφεὰ Ἀνθολογίας Μελέαγγρον (περὶ
τὰ 100 π. X.) καὶ πρὸ τοῦ ἑμοῦ Φιλίππου
τοῦ Θεσσαλονικέως ἐκ τῶν χρόνων τοῦ Τίβε-
ρίου, δευτὸς παρέλαθεν ἐν τῇ Ἀνθολογίᾳ τὸν τὰ
ἐπιγράμματα τοῦ Ἀ., ἐκαίθεν δὲ παρέλαθεν
ἐνδεκα ἐξ αὐτῶν ἐν τῇ Ἀνθολογίᾳ τοῦ ὁ Κων-
σταντίνος Κεφαλῆς, διασωθέντα μέχρις ἡμῶν.
Ἰδε ἐν τῇ ἐκδόσει τῆς Ἀνθολογίας ὑπὸ Fr.
Jacobs, τόμ. 13, σ. 850 ἐπ. Ἀγνοῦσιν δὲ
ἂν ὁ ἀνταποκρινόμενος φιλόσοφος Ἀ. εἶνε ὁ αὐτὸς
μὲ τὸν ἐπιγραμματοποιόν, ὅστις ἄλλοτε μὲν
ἀποκαλεῖται Μαιεδὼν ἐν τῇ Ἀνθολογίᾳ (VI,
88), ἄλλοτε δὲ Μεγαλοπόλιτης (IX, 258).
—3). Ὁ Ἀργεῖος, καλλιτέχνης, μαθητὴς τοῦ
Πολυκλείτου καὶ διδάσκαλος τοῦ Κλέωνος,
ἀκμάσας περὶ τὰ 400 π. X., τοῦ ἑποίου πολλά

ἐκ χαλκοῦ ἔργα εἶδεν ὁ Παυσανίας ἐν Ἑλ-
λάδι (πρὸς. 5,17,4.10,9,8.12).

4). Ὁ ἀνδριαντοποιὸς ἐκ τοῦ δήμου Κεραιῶν
τῆς Ἀττικῆς, κατὰκειμένος ἄγνωστον διὰ ποῖον
ἐν τῇ Ἀκροπόλει κτίριον διέφρον μεθ' ἡνιόχρου, ὡς
ἐξάγεται ἐκ τεμαχίου ἐπιγραφῆς, ἀνακαλυφθεῖ-
σης τῷ 1835 καὶ περιεχούσης τὸν λογαρια-
σμὸν τῆς δαπάνης διὰ τὴν ἐργασίαν ταύτην.
(Ἰδε Fr. Ross ἐν Kunstblatt τοῦ 1836,
ἀριθ. 39 καὶ 40).—5). Ὁ ἕτερος ἀνδριαντο-
ποιὸς ἐκ Πάρου, τοῦ ὁποίου ἔργον ἀνεκαλύ-
φθη ἐν Μήλῳ, παριστῶν ἀθλητὴν πιθανῶς καὶ
φέρων τὴν ἐπιγραφὴν Ἀντιφάνης Θρασιονίδου
Παριος ἐποίησεν. (Ἰδε R. Rochette, Lettre
à M. Schorn, σ. 61). [Γ.Κ.]

Ἀντιφάρμακον (Φ α ρ μ α κ ο λ.)
βλ. Ἀντιδοτον.

Ἀντίφασις ἐν τῇ Λογικῇ καλεῖται ἐν
εὐρύτερᾳ σημασίᾳ ἡ σχέση δις κρίσεων ἢ ἐν-
νοιῶν ἀντιθέτων· ἐν στενωτέρᾳ δὲ σημασίᾳ ἡ
ἀντιθέσις, ἥς τὸ ἕτερον μέρος ἐξ ἀνάγκης εἶνε
ἀληθές· τοιαύτη εἶνε ἡ σχέση τῆς καθόλου
καταφατικῆς κρίσεως πρὸς τὴν ἐπὶ μέρους ἁ-
ποφατικὴν καὶ τῆς καθόλου ἀποφατικῆς πρὸς
τὴν ἐπὶ μέρους καταφατικὴν, ὡς καὶ ἡ σχέση
τῆς θετικῆς ἐννοίας πρὸς τὴν ἀρνητικὴν (Α
καὶ οὐκ Α). [X.Πδ.]

Ἀντιφεβρίνη ἡ δὲξανιλίδιον C_6H_5NH .
 OH_2CO ἐκ τῶν νεωτάτων φαρμάκων ἐκλήθη
κακῶς ὑπὸ τινῶν ἄ ν τ ι π υ ρ ε τ ι ν ῶ ν, ὅπερ
φέρει σύγγυσιν πρὸς τὴν ἀντιπυρίνην. Πα-
ράγεται ἐξ ἀνιλίνης καὶ βξεικοῦ βξίος διὰ
μακρᾶς θερμάνσεως· ἵνε ἄχρσοι κρύσταλ-
λοι, φυλλιδία καὶ ῥομβοειδῆ πλακιδία ἔχοντα
μεταλλοειδῆ λάμψιν καὶ λιπώδη πῶς ἀρῇ·
ἐπὶ τῆς γλώσσης παράγει αἰσθητὰ καύ-
σειος· ἐν ὕδατι ἵνε δλίγον διαλυτὴ ἀπαί-
τουσα 190 μέρη τοῦτου, αὐδιάλυτον ἔμωις ἵνε
ἐν θερμῷ ὕδατι καὶ οἰνοπνευματώχῳ, καθὼς
καὶ ἐν αἰθέρι· τήκεται εἰς 112° καὶ ζεεὶ εἰς
295° ἄνευ ἀποσυνθέσεως· ἵνε σῶμα οὐδέτερον
οὐδέως ἐπιδρῶν ἐπὶ τῶν χαρτῶν τοῦ ἡλιο-
τροπίου· ἀντιδρασιν χαρακτηριστικὴν ἔχει τὸν
σχηματισμὸν κινερίνου σώματος μετὰ χλωρι-
ψευδαργύρου. [O.A.P.]

— (Φ α ρ μ α κ ο λ.). Acetanilide. Anti-
febrine. Phenylacetamide (Συνώνυμ. Ἀν-
τιπυρίνη. Ἀνιλίδιον βξεικοῦ βξίος). Τὸ ἀπὸ
τοῦ 1835 γνωστὸν χημικὸν τοῦτο προῖεν ἐ-
κλήθη ἐσχάτως, ὅτε εἰσέχθη εἰς τὴν θεραπευ-
τικὴν, Antifebrine, διὰ τὴν ἀντιπυρετικὴν
αὐτοῦ δύναμιν, ἥτις ἄλλως εἶνε μετρία.

Ἡ ἀντιπυρετικὴ ἐνέργεια τῆς Ἀ. ἐκδηλοῦ-
ται μίαν ὥραν μετὰ τὴν λήψιν αὐτῆς καὶ ἐξ-
ικνεῖται εἰς τὸ μέγιστον τῆς δράσεώς της εἰς
τέσσαρας ὥρας, μεθ' ὃ ἐν χρονικῇ διαστήματι
ποικίλλονται ἀπὸ 5 ἕως 10 ὥρων ἡ θερμοκρα-
σία καθίσταται αὐθις ρυθμιστικὴ καὶ μένει
ὡς τοιαύτη ἐπὶ 6 ἢ 8 ὥρας. Ἡ τοῦ σφυγμοῦ

συχνότες ἐλαττοῦται συγχρόνως, ἐνῷ ἡ τάσις αὐτοῦ αὐξάνει. Ἰστέον ὅτι ἀνάγκη νὰ ἐπισκοπῶμεν ἐπιμελῶς καὶ ἰδίᾳ παρὰ τοῖς τυρικοῖς τὴν τοιαύτην τῆς Ἀ. ἐνέργειαν. Ἡ Ἀ. οὐτε ἐμέτους οὔτε ναυτίαν προξενεῖ οὔτε καθαρσὶν φέρει, καὶ ἐνεργεῖ εἰς μικρὰς δόσεις χωρὶς νὰ ἐρεθίσῃ τὸν ἐντερικὸν σπλῆνα. Παρεχόμενη εἰς μὴ πυρεσσοντας δὲν μειοῖ τὴν θερμότητα, ἀλλὰ προκαλεῖ συχνὰ τὴν κυάνωσιν καὶ ἐν τισὶ περιπτώσεσιν αἶρει τὸ ἄλγος καὶ φέρει ὕπνον.

Ἡ Ἀ. ἐνεργεῖ σπουδαίως ἐπὶ τοῦ νευρικοῦ συστήματος καὶ ἰδίᾳ ἐπὶ τοῦ νωτιαίου μυελοῦ· διότι παρατηρήθη πραγματικὴ βελτίωσις τῶν ἐξέσεων καὶ ἀλγεῖνων φαινομένων τῶν νόσων τοῦ νωτιαίου μυελοῦ. Ἐν δὲ ἐκ ν ο τ α ἰ λοιπὸν ἡ Ἀ. πρὸ πάντων πρὸς τὰς ἀλγεῖνας νόσους τοῦ νευρικοῦ συστήματος καὶ παρέχεται εἰς μικρὰς δόσεις πρὸς πυρετικὰς παθήσεις.

Δ ἰ δ ε τ α ἰ ἀπὸ 4—8 σιτ. ἐν αὔρῳ ἢ διαλειωμένη ἐν οἴνῳ ὡς ἀντιπυρετικόν. Πρὸς τὰς νευραλγίας ἡ τὰς παθήσεις τοῦ νευρικοῦ συστήματος ἀνάγκη πολλὰκις νὰ χορηγῶμεν αὐτὴν μέχρι 30 σιτ. πρὸς ἐπίτευξιν ἀποτελέσματος. Ἰστέον ὅτι ἡ Ἀ. εἰς μεγάλας δόσεις εἶνε δηλητήριος καὶ ὅτι δρώσα ἐπὶ τοῦ αἵματος μετασχηματίζει τὴν δξυαιμοσφαιρίνην εἰς μεθαιμοσφαιρίνην. [B.H.]

Ἀντίφελλος. Παραλία πόλις τῆς Λυκίας, ἐν παλαιότατοις χρόνοις ἐπίνειον πιθανῶς τῆς νῦν ἡρηνωμένης μεσογείου πόλεως Φελλοῦ, ἐξ ἧς ἐλάβε καὶ τὸ ὄνομα. Κεῖται ἀκριβῶς ἀπέναντι τῆς νήσου Μεγίστης (Καστελλορίζου) ἐπὶ τοῦ αὐχένος στενῆς ἄκρας γῆς χωρίζουσας τὸν ὅρμον Βαθῦ, ἑτέρου ὅρμου, ὅστις τὸ πάλαι ἐκαλεῖτο Σέδεδα (νῦν δὲ Σέδεδος ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων καὶ Παϊντοῦρ ὑπὸ τῶν Τούρκων). Ἡ Ἀντ. διατηροῦσα τὸ ἀρχαῖον ὄνομα ὑπάγεται εἰς τὸ βελαντινὸν Κόνια, οἰκεῖται δ' ὑπ' ὀλίγων Ὀθωμανῶν καὶ πεντήκοντα περίπου οἰκογενειῶν ἑλληνικῶν, ἐκ τῆς νήσου Μεγίστης καταγομένων, ἀσχολουμένων δ' εἰς τὸ ἐμπόριον σιτηρῶν, βαλάνων, ξυλείας κλπ. διότι ἡ πόλις εἶναι νῦν ἐμπορεῖον τῶν πλείστων μεσογείων λυκαίων χωρίων, ὧν τὰ προϊόντα ἐξάγονται ἐκ τοῦ λιμένος Βαθέος. Τῆς ἀρχαιότητος σφύζονται λείψανά τινα, ὧν τὰ ἀξιολογώτατα εἶναι τὸ θέατρον (τὸ σχέδιον τούτου παρὰ Texier, Description de l'Asie mineure τ. Β'. πίν. 191 καὶ 192) κεῖμενον ἐπὶ τῆς Ν κλιτύος λόφου τινὸς πρὸς Δ τῆς πόλεως ὅπου φαίνονται καὶ εἰρεπία τῆς ἀρχαίας ἀκροπόλεως, πλὴν δὲ τούτων ἔχνη τειχῶν, τάφοι καὶ ἄλλα οἰκήματα ἐν τοῖς βράχοις λελαξευμένα, σαρκοφάγοι τῶν ρωμαϊκῶν χρόνων κλπ. [Π.]

Ἀντίφερνα. Βλ. Προγαμιαία δωρεά.

Ἀντίφελος 1) στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων κατὰ τὸν λαμιακὸν πόλεμον, διαδεχθεὶς τὸν

πρὸ τῆς Λαμίας πεσόντα Λεωσθένη καὶ νικήσας μὲν ἐν Θεσσαλίᾳ τὸν εἰς βοήθειαν τοῦ Ἀντιπατροῦ κατέρχόμενον Λεοννάτον, ὅστις καὶ ἐπέσεν ἐν τῇ μάχῃ, ἀλλ' ἠττηθεὶς παρὰ τὴν Κραννῶνα ὑπὸ τοῦ Ἀντιπατροῦ καὶ τοῦ Κρατεροῦ τὴν 7 Αὐγούστου 322 π. Χ. ἐν μάχῃ καθ' ἣν τοῦλάχιστον ἠδυνήθη νὰ διαρρυθμισθῇ ἐν τάξει τὰ τῆς ὑποχωρήσεως τοῦ ὑπ' αὐτὸν στρατοῦ. [Α.]

2) Ἑλλήν ζωγράφος γεννηθεὶς ἐν Ἀργυρίῳ, ἀκμάσας κατὰ τοὺς χρόνους Φιλίππου τοῦ Μακεδόνος, τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ Πτολεμαίου τοῦ Α'. Ἐγένετο μαθητὴς τοῦ Κτησιδήμου, ἦτο δ' ἀντιζῆλος τοῦ Ἀπελλοῦ, καὶ διακρίνεται ἰδίᾳ διὰ τὴν εὐφροσύναν καὶ τὴν δεξιότητα αὐτοῦ· ἔγραψε παντοειδῆς πίνακας. ὧν πολλοὺς μνημονεύει ὁ Πλίνιος (35, 138, 140). Ἀξίον σημειώσεως εἶναι ὅτι εἰς τῶν πινάκων του, ὁ Γρύλλος, ἦτο γελοιογραφία, κατὰ τὴν πιθανοτάτην γνώμην τοῦ Σίλλινγ. [Π.]

3) Βυζάντιος ἐπιγραμματοποιός, ἀκμάσας κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Αὐγούστου καὶ τοῦ Τιβερίου. Τούτου σφίζονται ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Ἀνθολογίᾳ περὶ τὰ 50 κάλλιστα ἐπιγράμματα. [Π.]

Ἀντιφλογισταὶ (X η μ.). Οἱ ἀπαθῆς τῆς σχολῆς τοῦ Lavaisier, ἦτις ἐκλήθη ἀντιφλογιστικὴ, διότι κατεπολέμησε τὴν θεωρίαν τῶν παλαιωτέρων χημικῶν περὶ φλογιστοῦ (βλ. λ.). [O. A. P.]

Ἀντιφλογιστικά (Θ ε ρ α π ε υ τ.). Antiphlogistiques. Ὑπὸ τὸν ὄρον τούτον νοοῦνται τὰ πρὸς καταπολέμησιν τῆς φλεγμονῆς κατὰλληλα μέσα. Τοιαῦτα δὲ εἶνε αἱ κοπικαὶ καὶ γενικαὶ ἀφαιμάξεις, τὰ μιλκτικὰ καταπλάσματα, τὰ χλιαρὰ-πυριάματα, τὰ φυγρὰ ἐπιθέματα, τὰ λουτρά, τὰ ψύχοντα ποτὰ, ἡ ἐμετικὴ τρύψ, ἡ δακτυλίτις, ἡ ὕεικη κινίνη, ἡ βερτακίνη, κ.λ. Κατὰ τὰς τελευταίας ἐρεῖνας τὸ οἰνόπνευμα μειοῦν τὴν θερμότητα τοῦ σώματος δύναται νὰ καταταχθῇ μετὰ τῶν ἀντιφλογιστικῶν. [B.H.]

Ἀντίφρασις (Ῥ η τ ο ρ.). Ἡ Ἀ. ἀντὶ καὶ εἰς τοὺς τρόπους καὶ ὀρίζεται ὑπὸ τῶν τοιχογράφων ὡς ἐξῆς: «Ἀντίφρασις ἐστὶ λέξις διὰ τοῦ ἐναντίου ἢ παρακειμένου πρὸ ἐναντίου παριστώσα χωρὶς ὑποκρίσεως» (Rhet. Gr. τ. 3, σ. 204). Διὰ τῆς προσθήκης «χωρὶς ὑποκρίσεως» διακρίνεται σφύς ἀπὸ τῆς εἰρωνείας καὶ γίνεται αὐτοτελὴς τρόπος. Κατ' ἀντίφρασιν λοιπὸν εἶναι εἰρημένα τὰ ἐξῆς δημηρὰ χωρία Ἰλ. Α. 330 «οὐδ' ἄρα τῶγε ἰδὼν γῆθησεν Ἀχιλλεύς»=συνεχῶς καὶ ἐλυπήθη. Ἰλ. Ο. 11. «ἐπεὶ οὐ μιν ἀφαιρότατος βάλ' Ἀχαιῶν»=ἀλλ' ὁ ἄριστος. Πρβλ. Ἰλ. Δ. 120. Ε. 366 M. 304. N. 28. Π. 676. κτλ. Ἐν τῇ ἀντίφρασιν ἀνήκει καὶ ὁ τρόπος, ὅστις καλεῖται Εὐφ η μ ι σ μ ὁ ς καὶ ἐνίοτε Εὐφ η μ ι α καὶ συχνότερον διὰ τῆς φράσεως: Εὐφ

φῆμ' ὡς λέγειν. Περί τοῦ Εὐφημισμού λέγει ὁ Εὐσταθίου ἐν Ὁδ. α, στ. 121, σ. 1398, 30: «καὶ ἐστὶ τὸ σχῆμα Εὐφημισμός, ἀγαθὴ κλήσις περιστέλλων τὸ φαῦλον, ὡς περ καὶ τὰς Ἑρινὺς Εὐμενίδας κατιονέμαζον καί τοι δυσμενεῖς οὕτως» ὁ Εὐφημισμός ἐνίοτε συγγενεῖ πρὸς τὴν ἐπιειδίαν. τῆς ἐποικίας ὡραίων παράδειγμα εἶναι τὸ τοῦ Δημόσθενους πρὸς Λεπτίνην 115: «τότε μὲν γὰρ ἡ πόλις ἡμῶν καὶ γῆς εὐπύρρει καὶ χρημάτων, νῦν δὲ εὐπορήσει· δεῖ γὰρ οὕτω λέγειν καὶ μὴ βλασφημεῖν». Προσέτι εἰς τὴν ἀντίφρασιν ἀνήκει καὶ ἡ Ἀιτιότης καὶ τὸ Ὁξὺ μωροῦ. Καὶ τὴν μὲν λιτότητα δρῶναι ὁ Σέρβιος ἐν Λεν. 1, 77 ὡς ἔξῃ: *litotes sit, quotienscunque minus dicimus et plus significamus per contrarium intellegentes*. Ὡς ἐκ τοῦ ὁρισμοῦ τούτου καταφαίνεται ἡ λιτότης οὐδέποτε εἶναι διάφορος τῆς ἀντιφράσεως. Τινὲς τῶν τεχνουργῶν ἐκάλεισαν τὴν λιτότητα ἀντεναγνίσιν Rhet. Gr. τ. 3, σ. 37. Παράδειγμα λιτότητος ἔστω τὸ τοῦ Θεουκιδίδου 2, 34, 6: «Ἐπειδὴν δὲ κρύψωσι γῆν, ἀνὴρ ἡρημένος ὑπὸ τῆς πόλεως, ὃς ἂν γ' ὡ μὴ τε δοκῇ μὴ ὁξὺν εἶναι καὶ ἀξιόμακτι προήκη, λέγει ἐπ' αὐτοῖς ἔπαινον τὸν πρέποντα» — ζυνετώτατος. Τὸ δὲ Ὁξὺ μωρον εἶναι τοιαύτη ἀντιφράσις. Ὡς τε τὸ λεγόμενον φαίνεται ὅτι ἀντιφράσκει πρὸς αὐτὸ, ὡς εἶναι τὸ γνωστότατον «σπεύδει βραδέως», διὰ τῆς συνάψεως ἀντικειμένων ἐννοιῶν. Πλήθος παραδειγμάτων Ὁξὺ μωρον παρέχουσιν οἱ ποιηταὶ ἀμφοτέρων τῶν ἀρχαίων γλωσσῶν καὶ τινα οἱ πεζογράφοι. Horat. carm. 1, 8, 2 «amando perdere». Cic. Cat. 1, 8, 21 «cum tacent, clamant». Θεουκ. 4, 14, 3: «Ἐκ γῆς ἐναυμάχουν, ἀπὸ νεῶν ἐπεζομάχουν». Ἰδίᾳ δὲ Ὀμηρὸς καὶ οἱ τραγικοὶ ποιηταὶ συνάπτουσιν οὐσιαστικὸν κύριον ἢ προσηγορικὸν μὲ ἀρνητικὸν ἐπιθετον λέγοντας. Ὁδ. Σ, 73 «Ἴρος ἥϊρος». Αἰσχ. Προμηθ. 515 «ἄχαρις χάρις». Σοφ. Φιλοκτ. 848 «ὑπνος ἄνπνος». Εὐρ. Ἑλ. 690 «ἄχαμος γάμος». [Γ.Π.]

Ἀντιφών, 1) Ἀντιφών ὁ Σοφίλου. Ῥαμνοῦσιος, φιλῆς Διαντίδου, ἐγεννήθη πιθανῶς τῷ 480 π. Χ. (Ὁλ. 75, 1). Ἡ εἰδήσις ὅτι ὁ πατὴρ του Σοφίλος ἦτο σοφιστὴς καὶ ὅτι ὁ ἄ. παρ' ἐκείνου ἐδιδάχθη τὴν ῥητορικὴν (Πλούτ. Β, δέκα ῥητόρων 1. Φώτ. Μυριόδ. κωδ. 259) δὲν φαίνεται πολὺ πιθανὴ χρονολογικῶς· διότι τότε ἡ τεχνικὴ ῥητορεία δὲν εἶχεν εἰσχωρῆ εἰς Ἀθῆνας, οὐδ' ἦτο δυνατόν ὁ πατὴρ τοῦ ἄ. νὰ εἶναι σοφιστὴς. Βέβαιον ὅμως δύναται νὰ θεωρηθῇ ὅτι οἱ κατὰ τὴν νεότητά τοῦ ἄ. εἰς Ἀθῆνας ἐλθόντες καὶ τὴν ῥητορικὴν τέχνην εἰσαγαγόντες σοφισταὶ ἐγένοντο ἀφορμὴ ν' ἀσχοληθῇ καὶ οὗτος εἰδικώτερον περὶ τὴν ῥητορικὴν καὶ νὰ διαπρέψῃ μετὰ τῶν συγχρόνων του ὡς διδάσκαλος τῆς

τέχνης ταύτης καὶ ὡς λογογράφος, ἤτοι ἐπὶ μισθῷ συγγράφων λόγους δι' ἄλλους, κατὰ δὲ τοῦ Κυντιλιανὸν τὴν μαρτυρίαν πρώτος πάντων ἐξέδωκε γραπτὸν λόγον (instil. oral. 3, 1). Ἡ ῥητορικὴ αὕτη δεινότης καὶ ἡ ἰσχυρά αὐτοῦ διάνοια συνέτειναν εἰς τὸ νὰ καταστή ὁ ἄ. εἰς τῶν μάλλων διακεκριμένων συγχρόνων Ἀθηναίων πολιτικῶν καὶ ῥητόρων ἑσέχας. Ὁ σύγχρονος καὶ ἐν τῇ ῥητορικῇ ἐμότερος, κατὰ τινὰς δὲ καὶ μαθητὴς αὐτοῦ (Πλούτ. Β, 2. ῥητ. 1. Φώτ. Μυριόδ. 259.). Θεουκιδίδης ὁ ἱστορικὸς περιγράφων αὐτὸν λέγει ὅτι ὁ ἄ. ἦν ἀνὴρ Ἀθηναίων τῶν κατ' ἐαυτὸν ἀρετῇ τε οὐδενὸς ὑστερος καὶ κρᾶτιστος ἐνθυμηθῆναι γενόμενος καὶ ἂν γνοίη εἰπεῖν καὶ ἐς μὲν δῆμον οὐ παρίων οὐδ' ἐς ἄλλον ἀγῶνα ἐκούσιος οὐδένα, ἀλλ' ὑπόπτως τῷ πλήθει διὰ δόξαν δεινότητος διακείμενος, τοὺς μὲν τοι ἄγωνιζομένους καὶ ἐν δικαστηρίῳ καὶ ἐν δῆμῳ πλείστα εἰς ἀνὴρ, δεῖσις συμβουλευσάτω τι, δυνάμενος ὠφελεῖν» (8, 68.). Ἦτο λοιπὸν ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ δήμου ὑποπτευομένων ὀλιγαρχικῶν καὶ ἔλαβε λιαν ἐνεργὴν μέρος εἰς τὰ πολιτικὰ πράγματα τῆς πατρίδος του, γενόμενος ἐπανειλημμένως ἀρχηγὸς στρατιωτικῶν σιμμάτων κατὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον καὶ ὑπὲρ πάντα ἄλλον συνεισάς εἰς τὴν ἐν αἰτῇ 411 ἐπὶ τὸ ὀλιγαρχικώτερον μεταβολὴν τοῦ πολιτεύματος. Μετὰ τὴν παρείαν ὅμως κατὰ λυσιν τῆς ὀλιγαρχίας ἐκείνης καὶ τὴν παλιν ἐρθοσιν τῆς δημοκρατίας κατηγορηθεὶς ὑπὸ τοῦ διαδοχικοῦ Θηραμένους διὰ τὸ πολιτικὸν του ἐκεῖνο πρᾶξικόπημα κατεδικάσθη εἰς θάνατον καὶ ἐφρονεῖτο ἐδωρηκοντότης ἤδη, ἂν καὶ θαυμασιῶς ἀπελογηθῇ, πρώτην ἰσὺς φορὰν ζημοσίᾳ ἐπὶ δικανικῆς ὑποθέσεως λαλήσας (Κικ. Brut. 12. Θεουκ. 8, 68.). Ἀλλ' ἂν ὡς πολιτικὸς ὁ ἄ. ὑπῆρξεν ἀτυχὴς, ὡς ῥητοροδιδάσκαλος ὅμως καὶ λογογράφος ἐγένετο ἀναντιρρήτως διασημώτατος καὶ ὁ δεινότητος τῶν συγχρόνων του, διὸ καὶ πρῶτος αὐτὸς χρονολογικῶς κατατάχθη ἐν τῷ Κανόνι μετὰ τῶν δέκα κρᾶτιστων αἰτικῶν ῥητόρων ὑπὸ τῶν Ἀλεξανδρινῶν· διότι ἂν δὲν εἶνε ὁ ἐφευρέτης τῆς πολιτικῆς ῥητορείας ἐν Ἀθῆναις, ὡς ἰσχυρίζεται ὁ Τίμοκρηνος, εἶνε ὅμως βεβαίως ὁ κυριώτατος αὐτῆς καλλιεργητὴς καὶ μορφωτὴς, ἀφοῦ καὶ εἰδικὴν πρὸς τοῦτο σχολὴν εἶχεν ἰδρύσει, ἐν τῇ ὁποίᾳ θεωρητικῶς καὶ πρακτικῶς δι' ἀσκήσεων ἐδίδασκε τοὺς βουλομένους τὴν ῥητορικὴν τέχνην. Ἦκα τῶν λόγων δὲ, τοὺς ἐπισείους εἶπε ὡς ῥητοροδιδάσκαλος χάριν ἀσκήσεων καὶ ὑποδείγμάτων εἶχε συγγράψαι εἴτε ὡς λογογράφος πρὸς χορεῖν ἄλλων πολιτῶν εἶχε συνθέσει, κατὰ μὲν τὴν ἀρχαιότητα περισσεύοντο μὲ τὸ ὄνομα τοῦ ἐξήκοντα, ἐκ τῶν ὁποίων καὶ αὐτοὶ οἱ ἀρχαῖοι ἐθεώρουν νέτους 25, εἰς ἡμᾶς δὲ περιθλόν 15 μόνον· ἡ δὲ ῥητορικὴ τέχνη, τὴν ὁποίαν κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀρχαίων εἶχε γρά-

ψει, καὶ τὰ προοίμια καὶ οἱ ἐπιλόγαι τοῦ ἀπώλοντο ἐλοτέλως. Εἶνε δ' οἱ σωζόμενοι 15 λόγοι τοῦ Ἀ. πάντες δικανικοί, καὶ διήγονικοί, ὡς ἀναφερόμενοι εἰς περὶ φόνων δίκας, μόνον ὅμως τρεῖς ἐξ αὐτῶν ἐγράφησαν περὶ πραγματικῶν φόνων χάριν ἄλλων, οἱ δὲ λοιποὶ δώδεκα, εἰς τρεῖς τετραλογίας διηρημένοι, ἐγράφησαν χάριν ἀσκήσεως περὶ ὑποτιθεμένων φόνων, καὶ δι' ἐν ἐκάστη τετραλογία δύο μὲν ὑπὲρ τοῦ κατηγορουμένου (πρωτολογία καὶ δευτερολογία) δύο δὲ κατὰ τοῦ κατηγορουμένου. Εἶνε λοιπὸν οἱ λόγοι οὗτοι πευδαίετατοι διὰ τὴν γνῶσιν τῆς ποινικῆς δικονομίας τῶν Ἀθηναίων, ὑπερέχουσιν ὅμως καθ' ὅλα οἱ τρεῖς πραγματικοὶ λόγοι, οἵτινες εἶνε καὶ ζωηρότεροι καὶ ἀληθέστεροι, οὕτως εἰπεῖν.

Ὡς ῥήτωρ καὶ λογογράφος κρινόμενος ὁ Ἀ. κατατάσσεται ὑπὸ τοῦ ἀρχαίου λογοκρίτου Διονυσίου τοῦ Ἀλικαρνασσεύς εἰς τὴν αὐστηρὸν χαρακτικῆρα τοῦ λόγου, τὴν αὐστηρὰν ἀρμονίαν μετὰ τοῦ Θουκυδίδου (περὶ συνθ. ἔνυμ. σ. 117, 150, πρὸς καὶ Τρύφωνα ἐν τοῖς Τεχνουργοῖς τοῦ Walz, τόμ. II σ. 750). Διακρίνεται δὲ ὁ αὐστηρὸς τοῦ λόγου χαρακτήρ κυρίως κατὰ τὴν ἀκριβολογίαν καὶ τὴν λεπτὴν διάκρισιν τῶν νοημάτων, ἥτις συνεννουμένη μετὰ τινος δυσκολίας καὶ βραδύτητος ἀπετελεῖ μαγὰν ἀκμήν καὶ εὐρωστίαν κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν λειότητά καὶ ὁμαλότητά, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ χαλαρότητα συνήθως, τῶν μεταγενεστέρων. Ἰδίως δὲ ὁ Ἀ διακρίνεται διὰ τὴν «ἀκριβολογίαν ἐπὶ τοῖς ὀνόμασι» (Μάρκελ. ἐν βίῳ Θεου. 36.), ἥτις μάλιστα καταφαίνεται ἐν τῇ μεγάλῃ αὐτοῦ ἐπιμελείᾳ περὶ τὴν διακρίσιν τῶν συνωνύμων. Τὰ ὑπὸ τῶν σοφιστῶν εἰσαχθέντα τεχνικὰ σχήματα, ἰσοκώλα, παρίσι, ἐμοιστέλευτα, παρηχήσεις κ.τ.τ., τὰ σχήματα αὐτὰ λείψω, μετεχειρίσθη καὶ ὁ Ἀ, ἐν τῷ λόγῳ, λείπουσιν ὅμως παρ' αὐτῷ, ὡς καὶ παρὰ Θουκυδίδην, τὰ λεγόμενα σχήματα τῆς διανοίας, τὸ πολυπῶτον ἢ κλισμαξ, ἢ ἀποσιώπησις κ.τ.τ., τῶν ὀπίων πολλὴν χρῆσιν ποιοῦνται οἱ μετ' αὐτὸν ῥήτορες καὶ καθιστῶσι τὸν λόγον τῶν ζωηρότατον καὶ παθητικόν. Καὶ ἐν γένει παρ' Ἀ. ἐπικρατεῖ σεμνότης καὶ νηφαλιότης καὶ ἀλήθεια ἐν τῷ λόγῳ, οὐδὲν δ' ὑπάρχει τὸ ψευδὲς καὶ προσποιημένον, ἐκτός ὅπου αὐτὰ τὰ πράγματα καὶ αἱ ἔννοιαι εἶνε τοιαῦται. Ἐκδόσεις τῶν λόγων τοῦ Ἀντιφώντος ὑπάρχουσι πλείους καὶ ἐν ταῖς συλλογαῖς τῶν ἐλλήνων ῥητόρων ἀπὸ τῆς τοῦ Ἀλδου Μανουτίου (ἐν Ἑνετ. 1513), μέχρι τῆς τοῦ Ἑμμ. Βεκκίερου (ἐν Βερολ. 1823.) καὶ ἰδιαίτερος, ὡν καλλίστη ἡ ὑπὸ Φρεϊδ. Blass (ἐν Λειψ. 1881.). Καὶ κρίσεις δὲ περὶ αὐτοῦ ὡς πολιτικοῦ καὶ ὡς ῥήτορος ὑπάρχουσι πολλά καὶ ἀργαῖαι καὶ νεώτεραι καὶ μονογραφαὶ οὐκ ὀλίγαι ὑπὸ φιλολόγων καὶ ὑπὸ τῶν γραψάντων ἐλληνικὴν ἱστορίαν ἢ ἱστορίας τῆς

ἑλλ. ῥητορικῆς, πάντες δὲ συμφωνοῦσιν ἐν τοῖς κυριωτάτοις μετὰ τὴν περὶ αὐτοῦ κρίσιν τοῦ Θουκυδίδου (8, 68).

2) Ἀντιφών Ἀθηναῖος ὁ σοφιστής, εἰς ἐκ τῶν ἀντιπάλων τοῦ Σωκράτους, δευτὸς δὲ λέγεται μετ' αὐτοῦ παρὰ Ξενοφῶντι (Ἀπομνημ. I, 6.). Ὁ Σουίδας λέγει περὶ αὐτοῦ ὅτι ἦτο «τερατοσκόπος καὶ ἐποποιὸς καὶ ποριστής, ἐκκαλεῖτο δὲ λογομάχους».

3) Ὁ τραγωδιοποιός, τοῦ ὁποῦ τοῦ «Μελέαχρος» καὶ ἡ «Ἀνδρομάχη» ἀναφέρονται ὑπὸ Ἀριστοτέλους (Ῥητορ. 2, 23.) καὶ Ἀθηναίου (15, 673 ἐπ.). [Γ. Κ.]

Ἀντίφωνον (Θεολ.), Ἐκλήθησαν οὕτως, ὡς εἰς ὑπαμειβῆς ὑπ' ἐκατέρου τοῦ τῶν ψαλτῶν χοροῦ ἐν ἀρχῇ τῆς λειτουργίας, πρὸ τῆς λεγομένης μικρᾶς Εἰσόδου, ψαλλόμενα οἶον: Ταῖς πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου, Σωτὴρ σώσον ἡμᾶς κτλ. Ὅθεν καὶ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος Ἀγγέλων Ἀντιφώνων καλεῖ τὸ τοῦ Θεοῦ πλάσμα τὸν ἀνθρωπον, ἅτε δὴ κατὰ μίμησιν αὐτῶν πρὸς ἀνύμνησιν τοῦ πλάστου τρεπόμενον (Ῥγμ. Ἐσπερ. ΑΒ' στ. 37—8). [Ι. Σ.]

Ἀντιφωνήσις (constitutum, ὑπὸ τὴν εἰδικὴν σημασίαν, διότι ὑπὸ γενικωτέρᾳ καὶ ἰδίᾳ παρὰ τοῖς μὴ νομικοῖς ἢ λέξις constitutere σημ. πᾶσαν συμφωνίαν ἢ καὶ τὴν μορφεὴ ἀπόρασιν ἢ διαταγὴν) καλεῖται ἡ σύμβασις, δι' ἣς ὑποχρεῖται τις τὴν ἐκπλήρωσιν ὑπαρχούσης ἐνοχῆς. Ἡ δ' ὑπόσχεσις αὕτη δύναται νὰ δοθῇ εἴτε ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἀπειλείτου—Ἀ. ἰδίῳ χρέους, const. debiti proprii—εἴτε ὑπὸ ἄλλου τῷ αὐτῷ δανειστέῳ—Ἀ. ἀλλοτρίῳ χρέους, const. debiti alieni—εἴτε ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ μὲν ἀπειλείτου, πρὸς ἄλλον ὅμως δανειστέον (quod tibi debetur, si mihi constituatur, debetur N. 5 § 2 Π. 13. 5, καὶ ἄλλῳ ὑπὲρ ἄλλου ἀντιφωνεῖται Blass. 26. 7 ε' § 2). Ἡ Ἀ. ἀλλοτρίῳ χρέους συναντάται τῇ ἐγγυήσει (περὶ τῶν διαφορῶν ἰδ. Ἐγγυήσις), ἢ δὲ πρὸς ἄλλον δανειστέον εἶναι ἀντιδόσεις (ἰδ. λ.). Ἡ Ἀ. ἰδίῳ χρέους παράγει μὲν νέαν ἐνοχὴν οὕτως, ὥστε ὁ δανειστής κείται μετ' αὐτὴν δύο ἀπαιτήσεις, ἀλλ' αὐταὶ εἰσι τόσῳ στενωπῷ συνδεδεμέναι ἀλλήλαις, ὥστε ἡ κατ' ἐκλογὴν αὐτοῦ ἱκανοποίησις τῆς μίαις συνεπάγεται τὴν ἀπόδοσιν καὶ τῆς ἐτέρας (quoniam solutio ad utramque obligationem proficit N. 18 § 3 Π. 13. 5). Ἡ ὑπόσχεσις δ' Ἀ. ἀνάγκη νὰ προὔρῃ ἐνοχῇ ἐγκυρος, καίτοι ἀπλῶς φυσικῇ, ἄλλως μὴ προὔρῃ ἐνοχῇ ἢ Ἀ. εἶναι ἄκυρος. Ἐπίσης ἐὰν ἡ παλαιὰ ἐνοχὴ ἢ διαρρηκτὴ, τοιαύτη παράγεται καὶ ἡ νέα, ἥτις ὑπόκειται καὶ εἰς ὅλους τοὺς περιορισμοὺς τῆς παλαιᾶς π. χ. τὸ εὐεργέτημα τῆς εὐπορίας, πλὴν ἐὰν ὑπάρχῃ ἐναντία ῥητὴ ἢ σιωπηρὰ συμφωνία, ἢ γνῶσις τοῦ ἀντιφωνοῦντος περὶ τοῦ διαρρηκτοῦ, οἷς

δύναται ἡ ἐξαχθὴ πραίτησις αὐτοῦ τῆς ἐνστάσεως. Τὸ ἐγκυρον ὁμῶς τῆς παλαιᾶς ἐνοχλῆς ἐξετάζεται κατὰ τὸν χρόνον τῆς Ἀ. διὸ πᾶσα ἐπελθοῦσα ἀλλοίωσις τῆς παλαιᾶς ἐνοχλῆς οὐδόλως θίγει κατὰ κανόνα τὴν νέαν, πλὴν ἐὰν ἐνυπάρχῃ ἐν τῇ ἀλλοιούσῃ τοιαύτη πρόθεσις τῶν μερῶν π.χ. ἐπὶ ἀφέσειος χρέους· ἐὰν δὲ μετὰ τὴν Ἀ. ἀμφισβητηθῇ ἡ ὑπαρξίς τοῦ χρέους παρὰ τοῦ δρεσιλέτου, ὁ δανειστής ὑποχρεοῦται ν' ἀποδείξῃ αὐτῷ, καὶ φιλονεικεῖται ἀν' πρὸς τοιαύτην ἀποδείξιν ἀρχὴ ἡ ὑπαρξίς τῆς Ἀ., ἡ ἀπαιτεῖται καὶ ἡ τῆς αἰτίας (causa) τοῦ χρέους, ὅπερ μεταπίπτει εἰς τὸ ἕτερον ζήτημα, ἂν ἡ Ἀ. περιέχει ἐπὶ γινώσκον καὶ ἂν αὐτὴ εἴνε καθ' αὐτὴν ἐπαρκὴς πρὸς τὴν ὑπαρξίν ἐνοχλῆς ἡ δέεται πάντοτε τῆς ὑπάρξεως causa τινὲς (ἰδ. Ἐπὶ γινώσκον). Ἐν ᾧ δὲ διὰ πάντων τούτων καταδείκνυται ὅτι ἡ ὑπαρξίς τῆς παλαιᾶς ἐνοχλῆς ἀποτελεῖ στοιχεῖον τοῦ κύρους τῆς Ἀ. (νομικὴν καὶ ῥεσιον), ἀπ' ἑτέρου ἡ νέα ἐνοχλὴ δύναται νὰ διαφέρῃ τῆς παλαιᾶς κατὰ ποικίλους τρόπους, εἴτε κατὰ ποσόν, εἴτε κατὰ ποῖόν (π.χ. ἄλλο ἀντικείμενον ἀντὶ τοῦ δρεσιλομένου, ἄλλος τόπος καταβολῆς, νέοι πρόθετοι ὅροι κτλ.) εἴτε κατ' ἀμφοτέρω. Ἐπὶ δ' Ἀ. μελλόντος ποσὸν τὸ κατ' ἐπερὶ ἄλλον δὲν ἴσχυε παρὰ Ῥωμαίοις, ἐν ᾧ σήμερον, ἐπειδὴ πᾶσα συμφωνία καθ' ἑαυτὴν ἐστὶν ἰσχυρά, δύναται νὰ ἴσχυῃ, ἐὰν ὑπάρχῃ νόμιμος τις λόγος π.χ. δωρεά. Ἐὰν ὁμῶς ἡ Ἀ. ἰδίῳ χρέους μὴδεῖαν περιέχῃ μεταβολὴν τοῦ παλαιοῦ, ἐγείρεται ἡ ἀπορία κατὰ τί δι' αὐτῆς ὠφελεῖται ὁ δανειστής. Παρὰ Ῥωμαίοις ἐκέκνητο τὴν πρωτίστην σημασίαν, ὅτι οὕτως pactum praetorium καὶ ἐπομένως μὴδεὶς ὁρισμένης τύπου, ἵνα ἡ ἰσχυρά, ἡδύνατο νὰ καταστήσῃ τὴν παλαιὰν ἐνοχλὴν ἀγωγίμον καίπερ μὴ οὕτω τοιαύτη καθ' ἑαυτὴν. Ἀλλὰ καὶ παρ' ἡμῶν, παρὰ τὴν ὑποστηρικθῆσαν ἀντίθετον γνώμην (Bahr Anerkennung σελ. 171) καὶ τὴν ἰσχύουσαν ἀρχὴν ὅτι κατὰ κανόνα ἐπὶ τῶν συμβάσεων οὐδεὶς ἀπαιτεῖται τύπος, ἡ τοιαύτη Ἀ. δὲν στερεῖται πρακτικῆς σημασίας, διότι δι' αὐτῆς δύναται τὸ ἀμφισβητούμενον χρέος νὰ καταστή ἀναμνηστικόν, νὰ ἐπέλθῃ ἀναγνώρισις αὐτοῦ, δι' ἧς διακόπτεται καὶ ἡ παραγραφὴ, νὰ καταστή σχέσις τις προστατευομένη μόνον δι' ἐκδικητικῆς ἀγωγῆς κληρονομική, νὰ συγκεντρωθῇ ἐπὶ ἐνεργητικῆς συνενόχῃς (ἰδ. λ.) ἡ ἐνοχλὴ παρ' ἐνὶ μόνον τῶν δανειστῶν, νὰ καταστραφῇ ἡ παλαιὰ ἐνοχλὴ π.χ. διὰ παραγραφῆς καὶ νὰ μείνῃ ἡ νέα (N. 18 § 1 Π. 13. 5) κτλ. Δὲν πρέπει ὁμῶς νὰ δεχθῶμεν ὅτι ἡ Ἀ. περιέχει πάντοτε καὶ ἀναγκαιῶς καὶ ἐπὶ γινώσκον αὐτοῦ, ὡς οὗδ' ὅτι καὶ διαφορὰ ἂν ὑπάρχῃ ἐν τῇ νέᾳ, ἐπέρχεται ἀναγκαιῶς ἀνανέωσις, διότι πάντα ταῦτα ἐξαρτῶνται ἐκ τῆς προθέσεως τῶν συμβαλλομένων.

Ἡ Ἀ., ὡς προδιεγράφη, παρίστησι τὴν τελικὴν αὐτῆς μορφήν ἐν τῇ Ῥωμαικῇ καὶ ἐν τῇ ἰσχύοντι δικαίῳ. Ἐν ἀρχῇ ὁμῶς ἡ Ἀ. οὐδὲν ἄλλο ἦν ἢ ὑπόσχεσις ἐκπληρώσεως ἐνοχλῆς καὶ δὴ κατ' ἀρχὰς μόνον χρηματικὴν ἐχούσης παροχὴν (const. pecuniae debitaе) καὶ ὡς ῥεσιον ἐν τῇ ἡδύνατο διατάξεις. Ὁ χρόνος τῆς ἐμφανίσεως τοῦ ἡδύτου τοῦτου εἶναι ἀγνωστος, βεβαίως ὁμῶς ὑπῆρχε κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Λαβέωνος (N. 3 § 2, N. 27 Π. 13. 5), πιθανὸν δ' ὅτι καὶ ἐπὶ Κικέρωνος ἤδη ὑπῆρχε pro P. Qu. 3 — 5). Ὡς πρὸς δὲ τὸν πρακτικὸν λόγον, ἐξ οὗ ὠρμήθη ὁ Πραίτωρ, ἐν ᾧ κατὰ τὸν Οὐλπιανὸν φέρεται γενικῶς τὸ quoniam grave est fidem fallere (N. 1 pr. Π. 13. 5, βαρὺ τὸ ἀπιστεῖν), ὑπάρχουσι δύο ἑστραὶ εἰδικαὶ μαρτυρίαι, ἀντιφάσκουσαι πρὸς ἀλλήλας ἡ τοῦ Λαβέωνος, μνημονευομένη ὑπὸ τοῦ Οὐλπιανοῦ (N. 3 § 2 Π. αὐτ.), καθ' ἣν ἀρχικὸς σκοπὸς τοῦ ἡδύτου ἦν τὸ ν' ἀπαλλάσσεται ἐν ἐνοχλῇ περιεχούσαις προθεσίμῃν ὁ δανειστής τῆς ἀνάγκης τῆς ἐχούσης. Ὡς πρὸς καταστήσῃ τὸν δρεσιλέτην ὑπερήμερον, ὑποχρεούμενον διὰ τῆς Ἀ. εἰς τὴν ἑνὺ ἐχλήσει ἐκπληρώσιν καὶ ἡ τοῦ Θεοφίλου (Εἰσηγ. § 8. 14. 6), καθ' ἣν ἡ Ἀ. ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ τοῦ Πραίτωρος ὡς ἱκανὴ πρὸς παραγωγὴν ἀγωγῆς ἀπὸ ἐνωριστικῆς τῆς ἑνὺ ἀγνώμονος ὡς ἐνωριστικῆς τοῦ ἐχλήθεντος ὑπὸ τοῦ δανειστοῦ δρεσιλέτου καὶ τῇ αἰτήσῃ τοῦ λαδόντος νέαν προθεσίμῃν (τῇ δεκάτῃ τοῦ μηνὸς ταυτάσοι κατὰ βαλῶν), ἐχρησιμοποιεῖται ἐν τῇ ἀγνωμοσύνῃ τοῦ ἐπισθεν τῆς ἐλλείψεως παντὸς τύπου ἐν τῇ ὑπόσχεσιν ταύτῃ. Ἡ γνώμη τοῦ Θεοφίλου, καίπερ πολλῶν ἀπώτερον τῆς ἐμφανίσεως τοῦ ἡδύτου ἢ ὁ Λαβέων ἰσχυμένως φαίνεται πιθανωτέρα, συμφωνεῖ δὲ καὶ πρὸς τὴν γενικωτέραν τοῦ Οὐλπιανοῦ (fidem fallere). Ὅπως ποτ' ἂν ᾖ, κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Λαβέωνος ἡ Ἀ. τοῦτο μὲν δὲν περιωρίζετο μόνον εἰς τὴν περίπτωσιν προσδιορισμοῦ προθεσίμῃς, τοῦτο δ' ἡδύνατο νὰ συναρθῇ οὐ μόνον διὰ χρήματα, ἀλλὰ καὶ διὰ πᾶν ἀντικαταστατὸν πράγμα, ἀλλ' ἡ ἐξ αὐτῆς ἀγωγὴ ἐν τισι περιπτώσεσιν ὑπέκειτο τῇ ἐνικαίᾳ παραγραφῇ (ἰδ. λ.), ἡμωσθητέτο δ' ἂν ἴσχυε καὶ ἐπὶ ὑπὸ αἵρεσιν ἢ ὑπὸ προθεσίμῃν ἐνοχλῶν. Τούτοις περιορισμοῖς τούτοις διδασκόμεθα πρὸ πάντων ἐκ τῆς μεταρρυθμιστικῆς διατάξεως τοῦ Ἰουστινιανοῦ (N. 2 Κώδ. 4. 18), καταργήσαντος αὐτοὺς γενικῶς καὶ δόντος εὐρυτέραν ἐφαρμογὴν τῇ Ἀ. Ἀλλ' ἡ Ἀ. ἀπ' ἀρχῆς ἦν εὐρυτέρα ἐπὶ ἀγνώμονος πρὸς τὸν ἐχλήθεντον (ἰδ. λ.), ἀπηλλαγμένη τοῦ περιορισμοῦ τοῦ ἀντικαιμένου καὶ τίττουςα εἰδικὴν ἀγωγὴν, τὴν actio receptitia, ἣν ὁ Ἰουστινιανὸς καθήργησεν ἀποδεχθεὶς ὡς μόνον ἀγωγὴν τὴν ἐκ τῆς κοινῆς Ἀ. πογάζουσαν

actio pecuniae constitutae ἐπὶ παν-
τός ἀντιρῶν ἡσαντος (Θεόφ. Εἰς.
4, 6, § 8). Ἡ δευτέρα αὕτη ἀγωγή πιθανῶς
ἐν ἀρχῇ ἐχορήγηται μόνον μετὰ συνομολόγησιν
sponsio, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἐμφανισσεως τῆς for-
mula ἐπροκρίθη ὑπὸ τοῦ πρακτοῦ διὰ for-
mula in factum concepta. Ὁ ἐνάγων δι'
αὐτῆς εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ἀπαιτήσῃ παρὰ
τοῦ ἐναγομένου τὴν συνομολόγησιν sponsio-
nis dimidiae partis (ἐπερώτησιν περὶ τοῦ
ἡμίσεος τῆς ἀπαιτήσεως) διὰ τὴν περίπτωσιν
τῆς ἡττης τοῦ ἐναγομένου, οὗτος δὲ πάλιν resti-
pulationi dimidiae partis διὰ τὴν τῆς ἡ-
ττης τοῦ ἐνάγοντος, δι' ὧν ἀμφοτέρων ἡ ἀγωγή
προσελάμβανε καὶ ποινικὴν χαρακτηριστά, ὅτις
ὅμως ἐξέλιπε μετὰ τῆς sponsio ἐν τῷ Ἰου-
στινικῷ δικαίῳ. Σήμερον δὲν ἔχουμεν μὲν
ἀνάγκην ἐνόςματος τῆς ἀγωγῆς, ὅτι ῥυθμίσι-
μεν ὅμως τὴν ἐκ τῆς Ἀ. ἐννομεν σχέσιν κατὰ
τοὺς ἐν τῷ κατικῷ δικαίῳ ἰσχύοντες κανόνες
περὶ τῆς act. pecuniae constitutae. (Μο-
νογραφ. Bruns. Constitutum debiti. Zeits.
f. Rgesch. I. σ. 28 ἐπ., Kleine Schr. I.
σ. 121 ἐπ.). [Δ.]

Ἀντίχειρ. Βλ. Χεῖρ.

Ἀντίχθων (Ἀστρ.), τὸ οὐράνιον σῶμα
τὸ κινούμενον περὶ τὴν Ἑστίαν καὶ ἀποκρύ-
πτου ταύτην ἀπὸ τῆς Γῆς κατὰ τὸ πυθαγό-
ρειον κοσμικὸν σύστημα. [Δ.Κ.]

Ἀντιχλώριον καλεῖται ἐν τῇ χαρτο-
ποιᾷ τὸ ὑποθεωδὸς Νάτριον, ὡς ἐξουδετεροῦν
τὴν ἐπὶ τῆς μάζης τοῦ χαρτοῦ καταστρεπτι-
κὴν ἐνέργειαν τοῦ Χλωρίου, χρησιμοποιουμένου
ὡς λευκαντικοῦ. [Ο.Α.Ρ.]

Ἀντιχόρεια ἐν τοῖς ἀρχαίοις δράμασι
καλεῖσθαι ὅσα ἀντάδει ἐκάτερον ἡμιχόριον, ἐ-
πὶ τὴν τμηθῇ εἰς δύο μέρη. [Π.]

Ἀντίχρησις νομικῶς καλεῖται ἡ σύμ-
βασις, δι' ἧς παραχωρεῖται τινα ὡς ἐμπράγμα-
τον δικαίωμα ἢ χρῆσις ἢ κάρπωσις πράγμα-
τος ἀντὶ τῆς χρήσεως καὶ τῆς καρπώσεως κε-
φαλαίου. Ὁ θεσμός οὗτος φαίνεται ἑλληνικῆς
καταγωγῆς, ὡς καὶ τὸ ὄνομα δηλοῖ. ὅπερ εὐ-
ρηται καὶ ἐν ταῖς πηγαῖς ἑλληνιστῶν (π.χ. Ν.
33 II. 13, 7), παρὰ τινων δὲ θεωρεῖται καὶ ὡς
θεσμός ἀνέμων εἰς ἅπαντα τὸν ἀρχαῖον πεπο-
λιτισμένον κόσμον (πρὸλ. Schulin Ἰστ. τοῦ
ῤ. 1889, σ. 383), παλαιοὶ δὲ συγγραφεῖς
φιλονεικοῦσιν, ἂν ὅμως πρακτικῆς σημασίας,
ἂν ἡ λέξις παράγεται ἐκ τοῦ χρῆσις αἰ (utend-
um dare) ἢ τοῦ χρῆσις αἰ (utendum
accipere), ἥτοι ἐκ τῆς ἐνεργητικῆς ἢ παθητι-
κῆς ἀπόψεως τῆς σχέσεως. Ἐν τῇ Ἀ. δὲν ἐ-
λαμβάνοντο ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων ὑπ' ὅσων οἱ
περιορισμοὶ τοῦ τόκου, πλὴν ἂν ἐκάλυπτε το-
κογλυσίαν (Ν. 17 Κωδ. 4, 32), φιλονεικεῖται
ὅμως ἐτι καὶ νῦν ἂν ἡ Ἀ. ἦν δυνατὴ εἶτε ὡς
αὐτοτελὴς σύμβασις εἴτε ὡς παρεπομένη ἑτέρα,
ἢ μόνον ἐπὶ ἐνεχόρου (ἰδ. λ.) καὶ ὑπε-

χόρου. Καίτοι δὲ σπουδαῖοι συγγραφεῖς ὑ-
ποστηρίζουσι τὸ δεύτερον, φρονούντες ὅτι ὁ Ν.
11 § 1 II. 20, 1 συνδ. πρὸς τὸν Ν. 38 II.
13, 7 ἀνάγεται εἰς τὴν formula (τὸ ὑπὸ ν
ἀγωγῆς ἰδ. λ.) τῆς τοῦ ἐνεχόρου ἀγωγῆς
(actio pignoratitia), οὗχ ἦτον τὸ εἰσέναι
σχῶλον ἐν τοῖς βασιλικαῖς (25. 2. 1α') ὑπο-
στηρίζει τὴν πρώτην ἐκδοχὴν. Ἐξ ἑτέρου
ἐμολογῶνται ὅτι ἡ συνθήκη ἐφαρμογὴ τῆς Ἀ.
ἦν ἐπὶ ἐνεχόρου (ὑποθήκης), διότι εἰς τὸ ἐμ-
πράγματον τοῦτο δικαίωμα ἀναφέρονται σα-
φῶς τὰ πλεῖστα τῶν πηγῶν χωρία. Ὁ δανει-
στὴς διὰ τῆς Ἀ. ἐκτάτο ἐμπράγματον δικαί-
ωμα ἐπὶ τῶν καρπῶν, φιλονεικεῖται δ' ἐπίσης
ἂν ὤφειλε τῇ ἀρελῇ λογοδοσίαν. Πλὴν τῆς
Α. ἐκ συμβάσεως ὑπῆρχεν ἀναμφιδέλωτος (ἰδ.
Ν. 8 II. 20, 2, Βασ. 25. 3. 7) καὶ ἡ παρὰ
τῶν νεωτ. καλουμένη antichresis tacita
(σιωπηρὰ Ἀ.) ἐπὶ τοῖς ἐνέχυρον (κυρίως
pignus) δεδομένου καρποφόρου κτήματος, ὅ-
σακις τὸ χρέος ἦν ἄτοκον (pecunia gratuita),
ὅπερ ἐνισχύεται καὶ ἐκ τῆς εἰσεναι φυσικῆς ὑ-
ποχρεώσεως πρὸς πληρωμὴν τόκων. Παρ' ἡμᾶς
ὅμως ἡ Ἀ. ἀπώλεσε τὴν ιδιότητα τοῦ ἐμπρά-
γματος δικαίου διὰ τοῦ Β. Δ. τῆς 18
7/ῆρου 1836 (περὶ κατ' ἀρχὴν σ. 1
τοῦ προνομίου τοῦ Ἀ.) καὶ ἐκτοτε θεω-
ρεῖται ὡς ἀπλὸν συνάλλαγμα, μόνον προσ-
ωπικὸν δικαίωμα παρέχον, «κάνεν δὲ προνό-
μιον καὶ καμμίαν προτιμήσιν ἐπὶ τοῦ προϊόν-
τος τοῦ ὑπὸ Ἀ. κτήματος». Ἐν τούτοις ἐ-
δος Ἀ., μετὰ τῶν κατὰ τὸ ῤ. 8. ἀποτελεσμα-
των δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν τὸ κατὰ τὸ ἄρ.
9 τοῦ περὶ ἐνεχόρου νόμου (1836) δικαίωμα
τοῦ δανειστοῦ τοῦ εἰσπράττειν τοὺς τόκους ἐν
ἐχυρισθεῖσιν ἀπαιτήσεως ὑπὲρ χρέους τοκο-
φόρου. [Δ.]

Ἀντίχριστος, ὁ ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ ἀπὸ
σταλμένος ἰσχυρὸς τοῦ χριστιανισμοῦ ἀντίπ-
λος, ὅστις μικρὸν πρὸ τῆς δευτέρας τοῦ Χρ^{στ}
στοῦ παρουσίας μέλλει νὰ τυγκεντρώσῃ ἐν
αὐτῷ ἅπαντα τὴν ἐν τῷ κόσμῳ δύναμιν το-
καλοῦ, ἵνα τὸ τελευταῖον πολέμησιν κατὰ τὴν
χριστιανικὴν Ἐκκλησίαν, ἀλλ' ὅστις μέλλει
ἡττηθῇ ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ. Ἡ προσδοκία τοιοῦ
τοῦ ὄντος, ἐνδὸς «ἀνθρώπου τῆς ἀμαρτίας»
«οὐτοῦ τῆς ἀπωλείας», ἐν ᾧ σύμπασα ἡ
χριστιανικὴ ἀντικειμένη τάσις ὁρᾷ λάθην π-
ρας, ἀπαντᾷ ἰδίως ἐν Β' Θεσσαλ. 2' 3 κ. 2
καὶ ἐν Ἀποκαλ. 17' καὶ 18' ἔχει ὅμως τι
ἀρχὴν ἢ δὴ ἐν τῷ ἰουδαϊσμῷ, ἐν τοῖς βιβλίοις
τῆς II. Διαθήκης καὶ ἰδίως παρὰ τοῖς προφ-
ταῖς. Ἡ μεσσιανὴ ἐποχὴ ἐμελλε νὰ ἔλθῃ
μετὰ μεγάλην πάλιν, καθ' ἣν ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ
ὁρᾷ ἐθριαμμένον κατὰ πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐ-
τοῦ. Ὅτε δὲ ὁ θριαμβὸς οὗτος παρεστῶν
τῷ προσώπῳ τοῦ υἱοῦ τοῦ Δαυὶδ, ἐν τῇ Μ-
σίᾳ, ἐπόμενον ἦτο νὰ προσωποποιηθῇ καὶ ἡ
τοῦ κακοῦ ἀντίδρασις, ἐντεῦθεν δὲ ἡ ἰδέα

παραβίξου τούτου ὄντος, κατὰ τὸ ἥμισυ ἀνθρώπου καὶ κατὰ τὸ ἥμισυ δαιμόνης, ὅπερ προσέλαβε τὸ ὄνομα τοῦ Ἀντιχρίστου. Ἀλλ' ἡ προσωποποιήσις αὕτη ἐγένετο βλαφημία, καὶ ὁ Ἀντιχρίστος παρεστάθη ἐναλλάξ ὑπὸ διαφόρους μορφάς. Ἡδὲ ὁ Ἑξουκίας (Λη' καὶ λθ') δεικνύει ἡμῖν «ἐπ' ἐσχάτου ἐτῶν» τὴν βασιλείαν τοῦ ἐρχόμενου ἐκ τῆς γῆς τοῦ Μαργά, ἵνα ἀγωνισθῇ πρὸς τὸν λαὸν Ἰσραὴλ τὸν περὶ τῶν ὅλων ἀγῶνα, μεθ' ὃν ἐμελλε νὰ ἔλθῃ ἡ βασιλεία τοῦ Μεσσιου. Ὁ Γ' ὡγ παρέμεινε ἡ συμβολικὴ παράστασις πασῶν τῶν ἐχθρικών δυνάμεων, αἱτινες θὰ ἐγερθῶσιν ἐν ταῖς τελευταίαις ἡμέραις κατὰ τῆς νέας Ἱερουσαλὴμ. Οἱ σκληροὶ διωγμοὶ οἱ γενόμενοι κατὰ τῶν Ἰουδαίων ἐπὶ Ἀντίχου τοῦ Ἐπιφανοῦς ἔδωκαν βραδύτερον ἀφορμὴν νὰ προσωποποιηθῇ ἀκριβέστερον ἐν τῇ προσώπῳ τοῦ Ἀντίχου ἡ εἰσέτι ἀρίστος εἰκὼν τοῦ Ἀντιχρίστου. Ὁ Ἀντίχριςτος περιγράφεται καθ' ἅπαντα αὐτοῦ τοῦ σώματος ἐπὶ γυνώρισμα ἐκ κεφ. ια' τοῦ βιβλίου τοῦ Δανιὴλ, καὶ τὰ γυνώρισμα ταῦτα εἶνε τὰ τοῦ Ἀντίχου. Ἡ περιγραφή αὕτη τοῦ Δανιὴλ ἐγένετο ὁ τύπος πασῶν τῶν λοιπῶν καὶ διετέλεσε δημοφιλὴς παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις καὶ τοῖς ἀρχαίοις χριστιανοῖς. Ἰχνὴ τῆς περιγραφῆς ταύτης ἀπαντῶσι παρὰ τῷ εὐαγγελιστῇ Ματθαίῳ (κδ' 15 κ. ἐφ.), ἐν Β' Θεσσαλ. β' 3 καὶ ἐν τῇ Ἀποκαλύψει ις' καὶ ιζ'. Ἀλλ' ἐν τῇ Ἀποκαλύψει ἡ μορφή τοῦ Ἀντιχρίστου ἐπλουτίσθη ἐν μάλλον καὶ μετεβλήθη. Ὁ Νέρων ἀντικατέστησε παρὰ τοῖς χριστιανοῖς τὸν Ἀντίχον καὶ παρεστάθη ἡ ὑψίστη προσωποποιήσις τῶν κακῶν δυνάμεων, ὁ ἀληθὴς Ἀντιχρίστος. Ὁ χαρακτήρ τοῦ αυτοκράτορος τούτου, τὰ τερατουργήματα αὐτοῦ, ἡ πυρπόλησις τῆς Ῥώμης, ὁ φοβερός κατὰ τῶν χριστιανῶν διωγμός, τὰ πάντα ὥσθον τὴν ἀρχαίαν Ἐκκλησίαν νὰ διίδῃ ἐν τῷ Νέρωνι τὰ σημεῖα ὑπερφυσικῆς καὶ διαβολικῆς δυνάμεως. Ἐπειδὴ ὑπελαμβάνετο ἐγγύς ἡ ἐπάνοδος τοῦ Χριστοῦ, ἡ βασιλεία τοῦ Νέρωνος δὲν ἠδύνατο ἄλλως νὰ θεωρηθῇ ἢ ὡς ἐποχὴ ἡ ὀρίσθαισα διὰ τὸν φαινόμενον ὀριασμόν τοῦ κακοῦ ἐπὶ τῆς γῆς πρὸ τῆς ἐνδόξου ἐμφανίσεως τοῦ Μεσσιου, ὅστις ἐμελλε ν' ἀνατρέψῃ ἅπαν τὸ κράτος τοῦ Ἀντιχρίστου. Ἡ ἐπανάστασις τῶν Ἰουδαίων, ἡ πολιορκία τῆς Ἱερουσαλὴμ ἐπλήθυν, ἵνα ἐνισχύσῃ καὶ βεβαιώσῃ τὴν προσδοκίαν ταύτην καὶ τὰς προρρήσεις. Οὕτως, ὅτε διεβόη ἡ εἰδήσις ὅτι ὁ Νέρων ἐκλονισθεὶς ἐρόνευθη, οἱ χριστιανοὶ δὲν ἐπίστευσαν εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ, ἀλλ' ἐνόμισαν ὅτι ἄπλως ἐτραυματίσθη, ἰαθεὶς δὲ ἀπεχώρησεν εἰς τοὺς Πάρθους, οὓς δόγηται ἐμελλε νὰ ἐπανέλθῃ, ἵνα τιμωρήσῃ τὴν Ῥώμην (Σουετ. Νέρ. 57). Τῆς γῆμης ταύτης ἔχρη ἀπαντῶσιν ἐν Ἀποκαλύψει, ἔθθα ὁ Ἀντιχρίστος παρίσταται σαφῶς ὑπὸ τὰ χαρακτηριστικὰ γυνώρισμα τοῦ Νέρωνος (κεφ. ιγ' καὶ ιζ'). Πρὸς τῇ εἰκόνι ταύτῃ τοῦ Ἀντιχρί-

στου ὑπάρχει ἐν τῇ Ἀποκαλύψει καὶ ἑτέρα εἰκὼν συμπληροῦσα αὐτήν, ἡ εἰκὼν τοῦ ψευδοπροφήτου, τοῦ προφήτου τῆς πλάνης, ὅστις ἀποπλανᾷ τοὺς κατοίκους τῆς γῆς καὶ ὠθεῖ αὐτοὺς νὰ προσκυνήσωσι τὸ θηρίον (Ἀπακλ. ιγ' 14, 15). Ἡ ψευδὴς αὕτη διδασκαλία εἶνε ἡ ἀντίθεσις τῆς ἀληθοῦς διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ, ὡς ἡ δύναμις τοῦ ζώου εἶνε ἡ ἀντίθεσις τῆς βασιλείας καὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ Χριστοῦ. Ὑπὸ τὴν ἐννοίαν ταύτην ὁ Ἰησοῦς παρέστησεν ἐν τοῖς Εὐαγγελίοις τὴν δύναμιν ἐκείνην τῆς πλάνης, ἥτις θὰ ἐμφανισθῇ ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις καὶ ἀπὸ τῆς ὁποίας προφυλάσσει τοὺς μαθητάς αὐτοῦ. Δαλεῖ μάλιστα περὶ πολλῶν ψευδοχρίστων, οἵτινες «δώσουσι σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα, ὥστε πλανῆσαι, εἰ δυνατόν, καὶ τοὺς ἐκλεκτούς» (Ματθ. κδ' 24). Τοῦτο παρίσταται γενικώτερον ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς τοῦ Ἰωάννου, ἔθθα πρόκειται περὶ πολλῶν Ἀντιχρίστων, οἵτινες εἶνε οἱ αἰρετικοὶ (Α' Ἰωάν. β' 18, 22. 3' 8. Β' Ἰωάν. 7). Ὁ τύπος τῆς διδασκαλίας ταύτης τῆς πλάνης εἶνε ὁ Βαλαάμ· οὕτω οἱ ψευδοδιδάσκαλοι παρίστανται ὡς οἱ διάδοχοι τοῦ Βαλαάμ (Β' Πέτρ. β' 15. Ἀποκλ. β' 6, 14, 15).—Ἐν τῇ ἐννοίᾳ τοῦ Ἀντιχρίστου διατηρηθεῖσα διὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς παραδόσεως ὑπάρχουσι τὰ δύο ταῦτα στοιχεῖα: ἔχθρα κατὰ τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας αὐτοῦ καὶ ψευδὴς διδασκαλία. Διὰ τοῦτο ἐφηρμόθη ἡ ἰδέα τοῦ Ἀντιχρίστου καὶ εἰς τοὺς αἰῶνες τῶν χριστιανῶν καὶ εἰς τοὺς αἰρετικούς. Ἐν τῇ χριστιανισμῷ δὲν ἐπαύσε νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀντίχριστος πᾶν πρόσωπον ἢ πᾶν σύστημα ἀντικείμενον τῷ χριστιανισμῷ. Οὕτω λ. χ. ὁ Οὐλκιεφρος, οἱ Οὐσσῖται καὶ οἱ Διαμχρτυρόμενοι ἐξέλαβον τὸν πᾶν ὡς Ἀντιχρίστον. Ἐν τῇ ἑλληνικῇ Ἐκκλησίᾳ ἀπὸ τοῦ 17' αἰῶνος ἐθεωρεῖτο ὡς Ἀντιχρίστος ὁ Μωάμεθ καὶ ὁ μωαμεθανισμός. Ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν παρόντα αἰῶνα φανατικοὶ τινες ἐνόμισαν ὅτι ἤρχισεν ἡ ἐποχὴ τοῦ Ἀντιχρίστου τῷ 1805 μετὰ τοῦ Ναπολεόντος τοῦ Α' καὶ τῷ 1848 μετὰ τῶν ἐπαναστατῶν. (Περὶ τῶν εἰς τὸν Ἀ. ἀναφερομένων μύθων τοῦ καθ' ἡμᾶς λαοῦ βλ. Ν. Γ. Πολίτου, Νεοελλην. μυθολογίαν σ. 413). [Γ.Μ.]

Ἀντλητῆς μεταλλεύων (Μεταλλευτ.) (Kunstgezeuge ἢ Kunst gerät.) μηχανήματα ἐντὸς τῶν μεταλλευτικῶν φρεατίων, χρησιμεύον πρὸς ἐξαγωγήν τῶν ἐν αὐτοῖς συλλεγομένων ὑδάτων καὶ συνιστάμενον ἐκ πολλῶν ὑδραντλίων, συνδεομένων μετὰ παχείας καὶ σιδηρᾶς ράβδου, κινουμένης δι' ὑδάτος ἢ ἀτμοῦ καὶ καθικνουμένης ἄχρι τοῦ πυθμένος τοῦ φρεατοῦ. [Κ.Μ.]

Ἀντλέα (Φ. υ. σ.), ὄργανα, τὰ ὁποῖα χρησιμεύουσιν ἢ πρὸς ἀνύψωσιν τῶν ὑγρῶν, ὅτε καλοῦνται ὑδραντλῖαι, ἢ πρὸς ἀραιώσιν τοῦ ἐν τινι κεκλεισμένῳ χώρῳ περιεχομένου ἀέρος

ἡ ἀερίου, καὶ τότε καλοῦνται πνευματικαὶ ἀντλίαι. (Ἴδε Ὑδραντλία καὶ Πνευματικαὶ ἀντλίαι). [Τ.]

"Αντοζόν βλ. "Οζόν.

"Αντοίκιοι (Ἀστροί) τόπου τινὲς καλοῦνται οἱ κάτοικοι τοῦ τόπου τοῦ καίμενου ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μεσημέριου, ἀλλὰ τοῦ ἑτέρου ἡμισφαίριου τῆς γῆς. Ἐάν οἱ πρῶτοι ἔχουσι γεωγρ. πλάτος π.χ. 38° Β, οἱ δεῦτεροι ἔχουσι 38° Ν. Δι' ὧραι τοῦ ἑτοῦς τῶν ἀντοίκων εἶναι ἀντίθετοι, ἀλλ' αἱ ὧραι τῆς ἡμέρας ἴσαι. [Δ.Κ.]

"Αντομμάρι (Francesco Antommarli). (Γάλλος ἱατρός, γενν. ἐν Κορσικῇ τῷ 1780, ἀποθ. ἐν Κουβᾷ τῷ 1838. Ἐγένετο γνωστός ὡς ἱατρός τοῦ Ναπολέοντος τοῦ Α' ἐν Ἀγία Πόλιν, οὗ τὸν θάνατον περιέγραψεν ἐν διτόμῳ συγγραφῇ (Les derniers moments de Napoléon. Par. 1823 [Π.]

"Αντονομασία (Ῥητορία) εἶναι τρόπος, καθ' ὃν λέγομεν ὅτε μὲν τὸ πατρωνυμικὸν ἀντὶ τοῦ κυρίου ὀνόματος, οἷον Ἀτρεΐδης Πηλεΐδης, Μενειτιάδης, Ἀγαμέμνων, Ἀχιλλεύς, Πατροκλῆς, ὅτε δὲ τὰ χαρακτηρίζοντα τὸ κύριον ὄνομα μετὰ τινος ἐπιθέτου, ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐν γῇ, οἷον ὁ Ποσειδῶν, ὁ Ὀυρανός, ὁ Ἄργεϊφόντης, ὁ Ἐρμῆς, ὅτε δὲ διὰ τινος περιγραφῆς, οἷον ὁ Ἀθηναῖος καὶ ὁ Διὸς υἱός, ὁ Ἀπόλλων, Πριάμοιο πόλις, ἡ Ἰλίου. [Π. Π.]

"Αντοπαὶ τοῦ πετάλου (Ἰππολ.) βλ. Πέταλον.

"Αντοφαγία. Πόλις παραθαλάσσιας, κτισθεῖσα ὑπὸ τῶν Βολιβιανῶν μετὰ τὸ 1870 καὶ ἀπὸ τοῦ 1884 πρῶτ. τῆς ἑμῶν. Χιλιανῆς τοπαρχίας ἔχουσα δὲ 7588 κατ. (1885). Ἡ τοπαρχία ἔχει ἐμβαδὸν 131 000 τ.χμ. καὶ 16 549 κατ. (1885). [Π.Π.]

"Αντοχή (Ἰππολ.) Ὑπὸ τὴν ἑκφρασιν ταύτην ἡ ἱππολογία ἐννοεῖ ἐκείνην τοῦ ἐργατικοῦ κυρίως ἵππου τὴν φυσικὴν ἰδιότητα, καθ' ἣν αὐτός μετὰ σωματικῆς καὶ ψυχικῆς ἰσχύος ἀντέχει κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν οἰασθῆποτε ἐκ τῶν συνθῶν αὐτῶ ἐργασιῶν (ἱππασίας, ἑλξεως, φόρτου κ.τ.λ.). Ἡ ἰδιότης αὕτη τοῦ ἵππου ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς φυσικῆς ἀναπτύξεως καὶ εὐεξίας κατ' ἐξοχὴν τοῦ κινητικοῦ καὶ ἀναπνευστικοῦ συστήματος, συνδυαζομένων μετὰ τῆς ἰσχυροκράσιος, τῆς γενεᾶς, τῆς διατροφῆς καὶ τῆς καταλλήλου ἀρχῆς ἐν πρὸς τὴν ἐργασίαν ἐκ πόνου καὶ σωματικῆς αὐτοῦ. Ἴππος, ἐπὶ παραδείγματός, ἔχων ξηρούς καὶ ἰσχυροὺς, πλὴν συμπαγεῖς καὶ τραχεῖς μῦς, βόθωνας καὶ στέρνα εὐρεά, θώρακα πρὸς τὰ πλάγια ἐξωγυμνωμένον καὶ ὑψηλόν, εὐγενῆ καταγωγὴν καὶ χολερικὴν κρᾶσιν, κέκτῃται τὴν τῆς ἀντοχῆς ἰδιότητα. Ἡ ἐκ φύσεως ὁμῶς τῷ ἵππῳ διδομένη τοιαύτη ἰδιότης ἐντελῶς ἐκμηθεύεται, ὅποτε δὲν συν-

δέχεται ἀρχῇ ἐν μετὰ βαθμιαίας καὶ ἀναλόγου πρὸς τὴν χρῆσιν τοῦ ἐξαπλήσεως καὶ μετὰ καταλλήλου διατροφῆς. Ἡ Ἀ. καὶ δικαιοσύνη, θεωρεῖται τὸ σπουδαιότατον τῶν προσόντων παντὸς στρατιωτικοῦ κυρίως ἵππου, ἥτις ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀποκτάται καὶ διὰ τῆς ἐκπαιδεύσεως ὡς ἵπποι ἀνθεκτικοὶ γενικῶς φημίζονται οἱ τῆς ἀνατολικῆς ἀμερικῆς γενεᾶς καὶ οἱ ἀπὸ τούτων μιγάδες, οἱ οἱ ὁρόμονες ἀγγλικοὶ κ.τ.λ. [Γ. Ν. Π.]

"Αντρεμόν. (Κοιλὰς τοῦ Val d'Entremont). Κοιλὰς ἐν τῇ ἑμῶν. ἐπαρχίᾳ τοῦ ἑλβετικοῦ καντονίου Βαλκασίας, ἐκτεινόμενη εἰς μῆκος 27 χμ. πρὸς Β τοῦ Μεγάλου Ἀγ. Βερνάρδου ἄχρι τοῦ Σαμβράχερ, ἐνθα ἐνοῦται μετὰ τῆς κοιλιάδος τοῦ Βάγνε (Val de Bagne), ἀρδευομένη δὲ ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ Δράνσε. Ἡ ἐπαρχία Ἀντρεμόν ἔχει ἐμβαδὸν 637 τ.χμ. καὶ 9992 κατ. (1880). [Π. Π.]

"Αντρένοβα. Χωρίον τῆς Ἀλβανίας (μουτσαφιερίκιον καὶ καζῆς Βερατίου), οἰκούμενον τῷ 1888 ὑπὸ 500 περίπου Ἀλβανῶν μουτουλμάνων. [Π.]

"Αντρομ. Πόλις ἐν τῇ ἑμῶν. κομητεία τῆς Ἰρλανδικῆς ἐπαρχίας Οὐλστερ. Ἡ κομητεία Ἀ. ἀποτελεῖ τὴν ΒΑ πλευρὰν τῆς νήσου, ἔχει δὲ ἐμβαδὸν 3 091 τ.χμ. καὶ 423 171 κατ. (1881). Τὸ ἔδαφος τῆς κομητείας εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον πεδινόν, Ἡ γεωργία δὲ εἶναι ἀρκούντως ἀνεπτυγμένη, μάλλον δ' ἀξία λόγου εἶναι ἡ κτηνοτροφία. Ἡ βιομηχανία ἀποτελεῖται ἰδίως ἐκ κλωστοῦχης καὶ ὑφαντουργίας. Κέντρον τῆς βιομηχ. ταύτης ἐπίσης καὶ τοῦ ἐμπορίου εἶναι τὸ Βελφάστ, ἡ νῦν πρῶτ. τῆς κομητείας. Ἀξία λόγου εἶναι καὶ ἡ ἄλιεα, ἰδίως ἡ τῶν ἀττακίων, ἀνθρακωρυχείων καὶ ἀλκατωρυχείων. Ἡ κομητεία Ἀ. διακρίνεται εἰς 14 βαρωνεῖας καὶ 75 ἐνορίας ἀποστέλλει δὲ 6 ἀντιπροσώπους εἰς τὸ κοινοβούλιον. Ἡ πόλις Ἀ. ἡ παλαιὰ Entrim-Neagh παρὰ τὴν λίμνην Νήαγ, ἔχει 2 020 κατ. [Π.Π.]

"Αντρομύλιθος. ἀποτελεῖται ἐκ λεπτῶν τριχοσχημῶν ἢ βελονοσχημῶν κρυττάλων, ἔχων σκληρ.=3, 5, 4, εἰδ. βάρ.=2 09. Εἶνε παραλλαγή τοῦ μεσολίθου, τήκεται εὐκόλως ὑπὸ τῆς φλογὸς τοῦ αὐλοῦ καὶ ὑπὸ τοῦ ὑδροχλωρίου ἀναλύεται, ἀποχωρίζομένου ὀξυπυριτίου. [Κ.Μ.]

"Αντρον τοῦ Κυνός. Παρὰ τὸ Νέον Ὀρος (Monte nuovo), ὅπου εἶνε ἡφαίστειον τοῦ Φλεγκράϊου πεδίου (ἐν Ἰταλίᾳ), σχηματισθὲν τῷ 1538 (139 μέτρα), καίται ἡ Ἀδρηνή λίμνη, ὀλίγα μέτρα ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης καίμενη, ἥτις εἶνε ἐπίσης ἐσβεσμένος κρατὴρ πλήρης ὕδατος. Οὐ μακρὰν τοῦτον καίται τὸ διάστημα Ἀντρον τοῦ Κυνός (Grotta del Cane), διὰ τοῦ ὁποίου ἀναφύσκει διηγεκῶς ἀπὸ τῶν ἐγκάτων τῆς γῆς ἀέρας. Ὁ ἀέρ αὗτος,

ὅστις εἶνε πολὺ βαρύτερος τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος, ἐξαπλοῦται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ ἀποτελεῖ ἐπ' αὐτοῦ στρώμα, ἐν τῷ ὅποιῳ ὀρυκτίζονται χημικὰ π.χ. κύνες, γαλαῖ καὶ τὰ ὅμοια ἀποθνήσκουσιν ἀμέσως ἐξ ἀσφυξίας. Ἐπειδὴ δὲ τὸ στρώμα τοῦτο δὲν εἶνε ἀρκούντως παχύ, θύναται νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὸ σπῆλαιον ἄνθρωποι ἄνευ βλάβης τινός. Τοιαῦτα σπῆλαια ἀνακρίντα δὲξάνθρακα, ἐκλυόμενον εἴτε ἐκ τοῦ τετηκέντος τῆς γῆς πυρρός εἴτε ἐκ διαφόρων ὀρυκτικῶν οὐσιῶν (χαρῶνεια ἢ πλουτώνεια) ἐν σῆψι εὐρίσκόμενων, ὑπάρχουσι καὶ ἀλλοιωθῆναι γῆς, καὶ τοιοῦτον εἶνε τὸ παρά τὸν Κορινθιακὸν ἱσθμὸν καίμενον σπῆλαιον τοῦ Σουσακίου (βλ. λέξ.). δι' οὗ ἀναφύσσεται δὲξάνθραξ καὶ ὑδρόθειον ἐν μεγάλῃ ποσότητι. Οἱ ἀέρες οὗτοι εἶνε ἡφαιστειογενεὺς καταγωγῆς, διότι πληθυσίον τοῦ σπηλαιοῦ τούτου κείται τὸ ἐσθεμενὸν ἡφαιστεῖον Ὁ λ γ α, ὅπερ κατὰ τὴν τριτογενῆ ἐποχὴν, ὅτε εὐρίσκειτο ἐν ἐνεργείᾳ, ἦτο ὑποβλάστησις. [Κ.Μ.]

Ἀντρώνιος ὄνος. Παροιμ. ἐπὶ τῶν μεγάλων καὶ ἀγρίων καὶ ἀδρανῶν, κατὰ τοὺς παροιμιολογούς, οἵτινες ἀναφέρουσιν ὅτι ἡ παρ. λέγεται ἀπὸ τῶν ἐν Ἀντρώνι τῆς Θεσσαλίας μεγάλων ὄνων. Πιθανώτερον ὅμως εἶναι ὅτι Ἀντρ. ὄνοι εἶναι οἱ ἐν Ἀντρ. λατομεύμενοι μολικοὶ λίθοι. Ἐκ δὲ τοῦ Στραβωνίου (βλ. σ. 485) μνησθέντος ὅτι κατὰ τὸν Ἀντρώνα ὑπῆρχεν ἔρμα ὕψαλον ἐν τῷ πρὸς Εὐβοίᾳ πόρῳ, καλούμενον ὄνος Ἀντρώνος. [Π.]

Ἀντυλλός Ὀνομαστὸς Ῥῆλλον χειρουργός, ἀκμάσας κατὰ τὸν Γ' ἢ τὸν Δ' αἰῶνα μ.Χ. Ἐγράψεν πολλὰ ἱατρικὰ βιβλία, ὧν ἀποσπάσματα τινα μόνον περιεσώθησαν παρὰ τῷ Στοβαίῳ καὶ τοῖς Ῥηλλοῖς ἱατροῖς ταῦτα περιυνέλεξαν ὁ δὲ Ἰωαννίνων Παναγιώτης Νικολαΐδης, ὁ μάλιστα ἐκ Kurz Sprengel, διότι οὗτος εἶναι ὁ γράψας τὴν ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Νικολαΐδου ἐκδοθεῖσαν περὶ Ἀ. μονογραφίαν (Antylli, veteris Chirurgi, τὰ λαΐφνα, Heidelberg, 1799) καὶ ὁ Ch. F. de Matthaei (XXI Medicorum graec. varia opuscula. Mosq. 1808). [Π.]

Ἀντωνέττα. βλ. Μαρία Ἀντωνέττα.

Ἀντωνέλλης (Giacomo Antonelli)

περίφημος Καρδινάλιος καὶ ὑπουργὸς τοῦ παπικοῦ κράτους. Γεννηθεὶς τῷ 1806 ἐν μικρῇ τινὶ κώμῃ ἐν ταῖς ἐρίσι τοῦ παπικοῦ κράτους καὶ τοῦ βασιλείου τῆς Νεαπόλεως ἐπαίδευσθ' ἐν τῇ ἱερατικῇ σχολῇ τῆς Ῥώμης καὶ τοιαύτα σπουδαστὴς ὧν ἐτι ἔδειξε προτερήματα, ὥστε ὁ τότε πάπας Γρηγόριος ὁ XVI προώρτισεν αὐτὸν διὰ τὸ πολιτικὸν στάδιον καὶ προήγαγε ταχέως εἰς διάφορα ἀξιώματα ἐν τῇ ἐσωτερικῇ καὶ ἐξωτερικῇ τοῦ κράτους ὑπηρεσίᾳ. Ἀλλ' ἡ μετὰ τὴν αὐτοῦ ἀκμή ἀρχεῖται ἀπὸ τῆς εἰς τὸν παπικὸν θρόνον ἀναρρήσεως τοῦ πάπα Πίου IX. Γενόμενος τότε Καρδινάλιος διορίσθη πρωθυπουργὸς τοῦ παπικοῦ κράτους. Καὶ ἐν τῇ θέσει ταυτῇ, καίτοι ἀνέκχεν ἡτο πολέμιος τῶν φιλελευθέρων ἰδεῶν, ἐφάνη ἀσπαζόμενος τὰ φιλελευθέρων προήματα, ὅπερ ὁ Πίος IX ἐν ἀρχῇ τῆς βασιλείας αὐτοῦ διετράνωσε. Καὶ ἐν τῇ ἐξωτερικῇ δὲ πολιτικῇ ὁ Ἀντωνέλλης κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον ἐφάνη κλίνων πρὸς τὴν ἐθνικὴν μερίδα καὶ ὑπεστήριξε τὸν κατὰ τῆς Αὐστρίας ἀγῶνα τοῦ Πεδεμοντιῦ. Ἀλλ' ἀφ' οὗ τὸ μὲν Πεδεμοντίον ἡττήθη ὑπὸ τῆς Αὐστρίας (1849), ἐν Ῥώμῃ δὲ αἱ φιλελευθέροι τοῦ πάπα μεταρρυθμίσεις ἀντὶ κατευνασμοῦ ἐπὶ ἐνεργίαν μερίζονα ταραχὴν καὶ σκάσιν, ὁ Ἀ. ἤρξατο νὰ μετέρχηται πολιτικὴν σφόδρα ἀντιδραστικὴν ἐσωτερικῶς τε καὶ ἐξωτερικῶς. Καὶ ἔθuben μὲν ἐγένετο θερμὸς οἰκιστὴς τῆς Αὐστριακῆς πολιτικῆς, ἐνθὺν δὲ μετὰ τὰς κατὰ τοῦ Κυριναίου γενομένας ὑπὸ τοῦ στασιάζσαντος ὄχλου προσβολὰς ἐν Ῥώμῃ ἔπεισε τὸν παπὰ νὰ καταφύγῃ εἰς Γαέταν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῆς Νεαπόλεως (κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1848). Ἀφ' οὗ δὲ ἡ τὰ ἐπόμενα ἔτος κηρυχθεῖσα ἐν Ῥώμῃ δημοκρατία κατελύθη διὰ τῶν γαλλικῶν ὀπλῶν καὶ αἱ κλείδες τῆς ἱερᾶς πόλεως ἐπέμνησαν ὑπὸ τοῦ Γάλλου στρατηγοῦ εἰς τὸν πᾶπαν, ὁ Ἀ. ἐπιστρέψας μετὰ τοῦ πάπα (1848) εἰς τὴν Ῥώμην ἐξηκολούθησεν ἐνταῦθα διέπων τὰ τοῦ παπικοῦ κράτους μετ' ἐπιτηδεύσεως μὲν καὶ ἐνεργητικότητος καὶ εὐσταθείας μεγάλῃς, ἀλλὰ καὶ μετὰ σφοδρότατης ἀντιδράσεως πρὸς πᾶσαν φιλελευθέραν ἰδέαν. Ὁ Ἀ. ἀπῆλκεν εἰς μέγιστον βαθμὴν τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ Πίου Θ'. Δεσπόζων ἀπολύτως τοῦ πνεύματος αὐτοῦ ἐν τῇ διαουύνσει τῶν τῆς Ἑκκλησίας. Αὐτὸς δὲ ἦτο ἡ ψυχὴ πασῶν τῶν ἐνεργειῶν τοῦ Βατικανοῦ τῶν τε ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῶν πολιτικῶν ἐπὶ τοῦ πάπα ἐκείνου. Καὶ ἀφ' οὗ τῷ 1870 καταληφθεῖσης τῆς Ῥώμης ὑπὸ τῶν Ἱταλῶν κατελύθη ἡ κοσμικὴ τοῦ πάπα ἐξουσία, ὁ Ἀ. ἐξηκολούθησε κυβερνῶν τὴν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν τοῦ πάπα μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ (8 Νοέμβρ. 1870). Ἀπὸ τοῦ 1847, ὅτε ὡς ἔρρεθη, τὸ πρῶτον ἐγένετο πρωθυπουργός, ἀπαξ μόνον ἐπὶ μικρὴν κατὰ τὰς τετραχῆς τοῦ 1848 ἀπειμακρύνθη τῆς κυβερνήσεως, ἀλλὰ καὶ τότε διετέλει σύμβουλος καὶ μυστικὸς ἰθύντωρ τῆς παπικῆς πολιτικῆς. [Π.Κ.]

Ἀντωνιάδης 1) Ῥωμανοῦλ. Κρής, ἐκ παλαιοῦ καὶ πλουτίου οἴκου τῆς νήσου, ἀπολέσαντος ἄπασαν τὴν περιουσίαν αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐκαλεῖτο Ἀντώνιος Μελισσηνός, ἡ δὲ μήτηρ Μαρία Θωμαζαίου. Ἐγεννήθη δι' ὧς καὶ οἱ τρεῖς νεώτεροι ἀδελφοὶ τοῦ ἐν Χαλκίδι τῶν Χανίων τῷ 1791. Μετὰ τὴν πρώτην ἐν τῇ πατρὶδι, παιδευσιν ἀπῆλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν τῷ 1814, ὅπου γενόμενος γραμματεὺς ἐμπορικοῦ τυγματος καταστήματος καὶ ἀσχολούμενος συγ-

χρόνως περὶ τὰ ἑλληνικά γράμματα καὶ εἰς ξένας γλώσσας ἐμμερῶς ἐπαρκῶς καὶ ἐγένετο ἐγγρατὴς τῆς ἰταλικῆς καὶ γαλλικῆς γλώσσας. Μετὰ ταῦτα ἐπιχειρήσας ἀνεξάρτητον ἐμπορίαν τοσούτον ἠδουκίμησε διὰ τῆς νοημοσύνης καὶ δραστηριότητος αὐτοῦ, ὥστε καὶ ἄλλων μὲν πολλῶν τὴν προσοχὴν εἰς αὐτὸν εἴλκυσε, ἰδίᾳ ὅμως τὴν τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει Φιλικῶν, οἵτινες ἐμήρσαν αὐτὸν εἰς τοὺς σκοποὺς καὶ τὰ σχέδια τῆς Ῥεταίρας. Ἀλλὰ μικρὸν πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως προδοθεὶς διεξέφυγε μετ' ἄλλων εἰς Ὀδησσόν, ἐκείθεν δὲ διὰ Βιέννης καὶ Τεργέστης κατήλθεν εἰς Πελοπόννησον καθ' ὃν χρόνον καὶ ἡ Τρίπολις ἐκυριεύθη (1821). Ἐκ Πελοποννήσου ἀπῆλθεν εὐθὺς εἰς Κρήτην, ἥτις εἶχεν ἤδη ἐπαναστατήσει διὰ τῶν Σφακιανῶν, ἐξ ὧν καὶ ἡ πρώτη προσωρινὴ διοίκησις ἐσχηματίσθη. Πέμψαντες οἱ Σφακιανοὶ πρεσβεῖαν πρὸς τὸν Δρμ. Ὑψηλάντην τῇ 23 Ἰουλίου 1821 ἐξήρουν παρ' αὐτοῦ ἄνδρα ἔμπειρον, ὅπως τοὺς διοικῇ. Ἀποπειρῶντος τοῦ Ἀλεξάνδρου Καντακουζηνοῦ κατάρθωσεν ὁ Μιχαὴλ Ἀφεντούλης νὰ σταλῇ ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς κεντρικῆς ἐν Ἑλλάδι ἀρχῆς. Τοῦ Ἀφεντούλη τοῦτου ὡς διοικητοῦ Κρήτης ἐγένετο ὁ Ἑμμανουὴλ πρῶτος γραμματεὺς. Μετ' αὐτοῦ περιήρχετο ὁ Ἑμμ. τὰς ἐπαρχίας διοργανίζων συστηματικώτερον τὰ τῆς ἐπαναστάσεως μάλιστα εἰς τὴν πρωτοβουλίαν αὐτοῦ φερίεσθαι ἢ κατὰ τὰς ἀρχὰς Ἰουλίου 1822 κατὰ τοῦ Αἰγυπτίου Χασάν πασᾶ ἐν Μαλάξᾃ προσβολή, ἥτις, ἀν καθ' ὁλοκληρίαν ἐπετύγχανε, θὰ ἐπέφερε τὴν παντελὴ αὐτοῦ καταστροφὴν. Ὅτε δὲ ὁ Ἀφεντούλης προσποιοῦμενος ὑπέβαλεν εἰς τοὺς προκίτους τῆς νήσου παραίτησιν, μισθήεις διὰ τὴν ραδιουργικὴν αὐτοῦ διαγωγὴν καὶ πρὸ πάντων διὰ τὴν δολοφονίαν τοῦ Σεμερτσάκη καὶ τὴν προδοτικὴν ἐγκατάλειψιν καὶ θυσίαν τοῦ γάλλου φιλέλληρος Βαλέστρα κατὰ τὴν προσχεδιασθεῖσαν προσβολὴν τῆς Ῥεθύμνης, ἐπέμψθη ὁ Ἑμμανουὴλ πληρεξούσιος μετὰ τεσσάρων ἄλλων πρὸς τὴν ἐν Ἑλλάδι κεντρικὴν κυβέρνησιν, ἵνα ζητήσωσιν ἕτερον διοικητὴν ἢ ἐπαρχον, ὡς ἐπιτιμορεῖτο ὁ Ἀφεντούλης, καὶ παραστήσωσι καὶ προφορικῶς τὴν ἐν Κρήτῃ κατάστασιν τῶν πραγμάτων πρὸς ἐξέυρεσιν βοηθείας τινέας. Παραλυθὲντος τῆς ἀρχῆς τοῦ Ἀφεντούλη καὶ ἀναλαβόντος προσωρινῶς τὴν διοίκησιν τοῦ γενικοῦ γραμματέως Γ. Οἰκονόμου διορίσθη ὑπὸ τῆς κεντρικῆς κυβερνήσεως τῇ 8ῃ Μαΐου 1823 ἀρμοστής ὁ Ἑμμ. Τομπάζης. Ὅμως ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Τομπάζη, ἐν σχεδὸν ἑτος διαρκείας, ἡ ἐν Κρήτῃ ἐπανάστασις ἀνυποστήρικτος ἔξωθεν μείνασα κατεβλήθη ὑπὸ πολυπληθοῦς Αἰγυπτιακοῦ στρατοῦ ἐκ διαιμιμαμάτων εἰς τὴν νήσον ἀποδιεσπέντος· μέγα δὲ μέρος τοῦ χριστιανικοῦ λαοῦ διεσκορπίσθη εἰς τὴν Πελοπόννησον καὶ τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου διαφυγόν τὴν αἰχμαλωσίαν καὶ

τὸν θάνατον. Τέλος καὶ ὁ ἀρμοστής ἠναγκάσθη τῇ 6ῃ Ἀπριλίου 1824 ν' ἀπέλθῃ ἐκ τῆς νήσου. Ἐν τούτῳ ὁ Ἀ. μετὰ τῶν ἄλλων συνάελλων του τῶν παραινεμένων ἐν Ἑλλάδι ὡς ἀντιπροσώπων βουλευτῶν τῆς πατρίδος τῶν πολλάκις προσέτρεπε τὴν κυβέρνησιν νὰ πέμψῃ γενναίαν βοήθειαν εἰς Κρήτην λέγων μετὰ προνοίας καὶ ἐπιμονῆς ὅτι, ἀν ἡ τῆς Κρήτης ἐπανάστασις καταβλήθῃ, ταχέως θὰ ἴδωσι τοὺς Αἰγυπτίους καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Πελοπόννησον. Ὅμως οὐχὶ τόσον ἀδιαφορία, ὅσον ἐσωτερικὰ διχνοῖαι καὶ ἐριδίες παρενώλυσαν πᾶσαν ἐγκαιρὴν εἰς Κρήτην βοήθειαν. Καὶ κατὰ τὰς δυστυχεῖς ταύτας ἐσωτερικὰς διαμάχας οὐ μόνον αὐτὲς ὡς βουλευτὴς ἐτάσσεται πάντοτε ὑπὲρ τῆς νομίμου τάξεως, ἀλλὰ καὶ τοὺς συμπολίτας αὐτοῦ πρὸς τοῦτο προσέτρεπεν, ὅπως ὡς γνωστὸν, πολλάκις ἐποίησαν πατάξαντες καὶ διὰ τοῦ ξίφους τὴν ἀνταρσίαν. Ὅτε δὲ κακῇ μοίρᾃ ἡ προφητεία αὐτοῦ ἐπληρώθη καὶ ὁ Ἰωάννης μετὰ τῶν Αἰγυπτίων διελθὼν διὰ πυρὸς καὶ σιδήρου τὴν Πελοπόννησον ἐρθασεν ὑπὸ τὰ τείχη τοῦ Ναυπλίου, συναγκιῶν περὶ αὐτοῦ ὅσους ἡδυνήθη Κρήτης ἐσπευσεν εἰς βοήθειαν τῶν ἐν Μύλοις παρατεταγμένων Δ. Ὑψηλάντων, Κ. Μαυρομυχάλη καὶ Γ. Μαυρογιάννη, οἵτινες νικήσαντες ἔτρεψαν εἰς φυγὴν τὸν Ἰωάννην. Μετὰ τὴν ἐν Μύλοις ἐπιτυχίαν ἐπηρεάσθησαν ἕτερα σημαντικώτερα. Μόλις ἐν Ναυπλίῳ ὁ Ἑμμ. Ἀντωνιάδης καὶ ὁ Γ. Οἰκονόμου παρὰ τοῦ Μιχ. Μαυράκη καὶ τοῦ Β. Χαλῆ τὴν κατάστασιν τοῦ φρουρίου Γραμβούτης, ἣν διηγῆθη αὐτοῖς ὁ πολλάκις ἐκείσε πλεύσας πλοίαρχος Μιχ. Ἀρετᾶς, διενήργησαν μετὰ πολλῆς δραστηριότητος, νοημοσύνης καὶ μυστικότητος νὰ παρασκευασθῇ δύναμις ἐξ 850 Κρητῶν ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Δρμ. Καλλέργη καὶ ἐκπλοσῇ κρύφα ἐκ Μύλων. Τῆς ἐκστρατείας ταύτης μετέσχον καὶ ὁ Ἑμμ. Ἀντωνιάδης καὶ ὁ Γ. Οἰκονόμου. Οὕτως μετὰ τινὰς μικρὰς περὶ τὸν κατάπλουον περὶ πεταίεας κατορθώθη τῇ 2 Αὐγούστου 1825 νὰ κυριευθῇ ἡ Γραμβούσα ἀνσιμωτί. Ἡ ἀλωσις αὐτῆς ἐπροξένησε τρόμον εἰς τοὺς Τούρκους τῆς Κρήτης καὶ ἤρχισαν νὰ φέρονται ἡμερῶν τερον πρὸς τοὺς χριστιανούς. Ἐπανελθὼν ὁ Ἀ. μετὰ τοῦ Οἰκονόμου εἰς Ναύπλιον ὑπέδωλεν ἔλθειν περὶ τῆς καταστάσεως τοῦ φρουρίου καὶ τῶν ἐν αὐτῷ εὐρεθέντων, ἥτις ἐδημιουργεῖτο ἐν τῇ 141 ἀριθ. τοῦ Φίλου τοῦ Νέμου τῆς ἐπισήμου ἐφημερίδος τῆς 7ης Αὐγούστου 1825. Ὁ Ἀ. μετέσχεν ὡς βουλευτὴς τῆς Κρήτης πασῶν τῶν ἐθνικῶν συνελεύσεων· μάλιστα κατὰ τὴν ἐν Τροιζίνι συνετέλεσε πρὸς διὰ τῶν γνώσεων αὐτοῦ πρὸς κατάρτισιν τοῦ Συντάγματος. Μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν πραγμάτων ἤρχισεν νὰ ἐκδίδῃ πρῶτον ἐν Ναυπλίῳ ἐφημερίδα καλουμένην Ἡ Ὡ, ἐν ἣ ἐκκρίνετο τὴν πολιτείαν τοῦ Κυβερνήτου, καὶ ἐπειρᾶτο ἐν Μεγάροις, ὅπου μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κ.

ποδιστρίου μετέβη πρὸς τοὺς ἐμμέρους αὐτοῦ. Ἐν Μεγάροις μετωνόμασε τὴν ἐφημερίδα αὐτοῦ Ἀθηνᾶν, ἣν ἀπὸ τοῦ 1832 καὶ ἐν Ναυπλίῳ καὶ ὕστερον ἐν Ἀθήναις ἐξέδιδε μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ γενόμενου τῇ 1ῃ Ἀυγούστου 1863. Κατὰ δὲ τὸ 1841 κακῶς ἐχόντων πρὸς τὰ πράγματα τῆς Τουρκίας διὰ τὴν ἀποστασίαν τοῦ Μεχμέτ Ἀλῆ ὁ Ἀ. καὶ ὁ Μισαήλ Ἀποστολίδης καὶ ἄλλοι φιλοπάτριδες ἄνδρες ἐπεχείρησαν τὴν ἀναστάσιον τῆς Κρήτης, ἥτις ἀπέτυχεν ἐνεκα τῆς ταχείας συμφορᾶς τῶν ἀντιπολεμούντων. Καθ' ὅλον τὸν μακρὸν καὶ ἐντιμὸν δημοσιογραφικὸν αὐτοῦ βίον ἀνέπτυξε καὶ μετὰ πάθους ὑπεστήριξεν ἀρχὰς φιλελευθέρων καὶ συνταγματικῶν. Ὡς περ' ἀπ' ἀρχῆς τοῦ ὑπὲρ ανεξαρτησίας ἀγώνος ἐν τοῖς κινδύνους ἦτο ἀτρόμητος καὶ ἀκατάβλητος, οὕτως καὶ ἐν τῇ πάλῃ ὑπὲρ ἰδρύσεως πολιτείας εὐκόσμου καὶ ἐλευθέρης ἀπὸ τῆς ἐν Τροϊζίνῃ συν-Ο-λευθέρως μέχρι τέλους τῆς βασιλείας τοῦ Ὀθωνος ὑπῆρξε σταθερὸς καὶ ἐπιμονὸς· οὗτε ὑποσχέσεις ἀμειβῶν ἐδέλεασάν ποτε αὐτὸν οὔτε καταδιώξεις ἐφόβησαν. Τοῦτου ἐνεκα ἡ Ἀθηνᾶ κατέστη τὸ κέντρον πάντων τῶν φιλελευθέρων καὶ κρατιστῶν ἐπὶ παιδείᾳ καὶ ἀρετῇ ἀνδρῶν. Ἐν αὐτῇ ἔγραψεν μετὰ παρηρησίας καὶ δυναμικῶς λόγους ἐπικρίνοντας τὰ σφάλματα τῆς πολιτείας τῶν Βαυαρῶν καὶ τοῦ Ὀθωνος οἱ φίλοι καὶ ἐμμέρους αὐτοῦ ὁ Θεόδωρος Φαρμακίδης, ὁ Μισαήλ Ἀποστολίδης, ὁ Θεόδωρος Μανουῆς, ὁ Περικλῆς Ἀργυροπούλου καὶ ὁ Ἰωάννης Δαμιανός. Ὁ ἰδιωτικὸς ἐξ Ὑδρας Ἰωάννης Δαμιανός. Ὁ ἰδιωτικὸς βίος αὐτοῦ ἦτο ἀνίκοτος τοῦ δημοσίου· ἦτο ἀνὴρ ἀρχαίων καὶ αὐστηρῶν ἡθῶν, σφοδρὰ δὲ φιλέλληλος καὶ φιλέταιρος· ὁ οἶκος αὐτοῦ, καί περ ὑπὸ μεγάλης συμφορᾶς πληγείς ἐνεκα τῆς ὑπὸ φοβερὰς καὶ ἀνίκτου νόσου παθούσης συζύγου μετὰ τὸν τακετόν, ὅμως ἦτο τὸ κέντρον καταφύγιον πάντων τῶν αὐτῶν συμπολιτῶν αὐτοῦ. Ἔσχεν ἕνα μόνον υἱόν, τὸν Γεώργιον Ἀντωνιανόν, τὸν μεταφραστὴν τῆς θείας κωμικῆς τοῦ Δάντου. (Βιβλ. Κριτοβουλίδου, Ἀπομνημονεύματα. Ἀθ. 1859.—Ἀθηνᾶ ἐφημ. 1863 ἀρ. 3167, 3169).

2) Σπυρίδων, ἀδελφεὸς τοῦ προηγουμένου, γενν. τῷ 1808, ἀποθ. τῇ 12 Δεκ. 1873. Δωδεκαετὴς ἐπέμεινε εἰς τὸ ἐν Χίῳ γυμνάσιον, ὅπου ἐξεπαιδεύθη. Μετὰ δὲ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν πραγμάτων ἐγένετο πληρεξούσιος τῆς ἐν Ἀργεῖ συνελούσεως (τῇ 1832). Διαλυθείσης βιαιῶς κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ταύτης τῆς συνελούσεως ἐστάλη ἐνθάδε εἰς τὴν διοικητικὴν ὑπηρεσίαν, ἐν ᾗ διαρκῶς διεκρίθη ὡς γραμματικὸς, τμηματάρχης (1846), διευθυντὴς τοῦ γραφείου τῆς δημοσίας οἰκονομίας (1849), γενικὸς γραμματεὺς (1851), πολλάκις νομάρχης τῶν σπουδαιωτέρων νερῶν. Σύρου, Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας, Κερκύρας (1855—1871), καὶ ὑπουργὸς τῆς παιδείας (1860). Μετὰ τὴν πολιτικὴν τῆς Ἑπτανήσου ἔμισιν αὐτὸς ἐπέμ-

φθη, ἵνα διοργανώσῃ καὶ τὴν διοικητικὴν. Ἐνεκα τῆς μακρᾶς καὶ εὐδοκίμου περὶ τὴν διοικητικὴν ὑπηρεσίαν ἐργασίας καὶ τῆς ἐντεῦθεν ἀποκτηθείσης πείρας ἡ γνώμη αὐτοῦ εἶχε μέγα κύρος. Τὰ δὲ συγγραμμάτια αὐτοῦ, τὰ Ἀημ. ο. τ. κ. α. καὶ αἱ Διοικητικαὶ μελέται πολλὰ ὥς ἐχρησίμευσαν ὡς πηγὴ τῆς ἐν Ἑλλάδι ἐθροιστικῆς νομοθεσίας. Πλὴν τούτων ἐγκρατὴς ὢν ξενίων γλωσσῶν ἐπεχείρησε τὴν μεταφράσιν πολλῶν βιβλίων, ἐξ ὧν ἀναγράφονται μόνον τὴν ἐκ τῆς Ἀγγλικῆς ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος τοῦ Κεϊτλη, τὴν Ἀρχαιολογίαν τοῦ Ρ. Β. Παύλου (ἐκδ. Β' Ἀθ. 1873) καὶ τὴν ἱστορίαν τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς. Ἐνεκα τῶν ὑπηρεσιῶν τούτων ἐτιμώθη ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως καὶ μὲ τὸ παράσημον τῶν Ταξιαρχῶν. Τῇ 1840 ἐνυμφεύθη τὴν Σμαράγδαν Μάνου, ἑγγονὴν τοῦ ἡγεμόνος Βλαχίας καὶ Μολδαβίας Μαυρογένους, ἐξ ἧς ἐγέννησε δύο υἱοὺς καὶ δύο θυγατέρας. [Π.Π.]

Ἀντωνιενχύτε (Antonienhütte). Χωρίον τοῦ πρῶτου τοῦ Ὀππεν ἐν τῷ νομῷ Κάττεβιτς, 10 χμ. ΝΝΔ τοῦ Βούβεν, ἔχον 5116 κατ. (1885), ἀσχολουμένους τὸ πλεῖστον εἰς τὰ ἀνθρακωρυχεῖα καὶ τὰ χυτήρια. [Π.Π.]

Ἀντωνιένττα. Βλ. Μαρία Ἀντωνιένττα.

Ἀντωνῖνα σύζυγος τοῦ στρατηγοῦ Βελισαρίου ἐπὶ Τευστιανῶ τοῦ Α', θυγάτηρ ἡγεμόνου τινὸς τοῦ ἱπποδρόμου. Καὶ διὰ τὴν τῆς πανουργίας αὐτῆς καὶ ραδιουργίας καὶ τῆς μετὰ τῆς αὐτοκράτορος Θεοδώρας φιλίας ὑπεστήριξε τὸν σύζυγον ἐν τῇ αὐτῇ καὶ ἀπέκτεινε μεγάλην δύναμιν. Ἡ δὲ καλλονὴ αὐτῆς καὶ ἡ ἀσελγὴς φύσις ἤγονε εἰς ἀπιστίαν πρὸς τὸν σύζυγον. Ταύτην καταγγείλας εἰς τὸν Βελισάριον ὁ ἐκ πρώτου γάμου υἱὸς τῆς Ἀντωνίνης Φώτιος καταδιώχθη ὑπὸ τῆς μητρὸς καὶ ἠναγκάσθη νὰ σωθῇ γενόμενος μοναχὸς. Ἡ δυσμείνεια, εἰς ἣν ἔπεσαν ὁ Βελισάριος τῇ 564, συμπάρευσεν καὶ αὐτήν. Ὅτε δ' ἀπέθανεν ὁ σύζυγος τῇ 565, θρηνουμένων ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος τῶν κτημάτων αὐτοῦ, τὸ εἰς τὴν Ἀ. περιελθὼν μέρος ἀφιέρωσεν αὐτῇ εἰς ἱεροῖς μνηστῆρας. [Α.]

Ἀντωνίνος ὁ Εὐσεβὴς (Tit. Aurel. Antoninus Pius). Ῥωμαῖος αὐτοκράτωρ ἐκ τῶν ἀριστῶν γεν. τῇ 19 Σεπτεμβρίου τοῦ 86 μ. Χ. ἐν Λανουβίῳ ἐκ πατρὸς καταγεμῆνος ἐκ Νεμάρου (Nimaeus) τῆς Γαλιτίας. Ἀρ' εὐεδοκίμως ἤρθε τὰς πλείστας τῶν ἀρχῶν, διοικήσας καὶ μέρος τῆς Ἰταλίας καὶ γενόμενος καὶ ἀνθύπατος Ἀσίας ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Ἀδριανοῦ, υιοθετήθη ἔπειτα (μετὰ τὴν θάνατον τοῦ Λιλίου Βήρου) τῇ 138 ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος ἐκείνου, ἐν καὶ διετέλεθ' ἀποθανόντα τῷ αὐτῷ ἔτει. Ἡ βασιλεία αὐτοῦ ὑπῆρξε πλείστος εἰρήνης καὶ εὐφροσύνης, ὡς καὶ ἀπὸ μακροῦ χρόνου δὲν εἶχεν ἀπολαύσῃ, ὅσον τότε ἀπῆλαυσεν, ὁ Ῥωμαϊκὸς κόσμος. Διότι ὁ Ἀν-

τωνίνος καὶ πόλεις καταστραφεύσας ἀνέκτισε καὶ περιέστειλε τὰς καταγρήσεις τῶν δικαίων-των τὰς ἐπαρχίας καὶ εἰς τοὺς κατὰ τῶν χριστιανῶν διωγμούς ἐδόθη τέμνα καὶ κατὰ πάντα ἐφρόντισε ὅσον ἦτο δυνατόν πατρικὴ καὶ φι-λάνθρωπος νὰ εἶναι ἡ διοίκησις του. Ἐκκοδό-μησε δὲ καὶ θεάτρα καὶ μυσωλεῖα καὶ ναοὺς (δι' ὃ μάλιστα καὶ ἐπωνομάσθη εὐσεβής) καὶ τῶν τεχνῶν καὶ τῶν ἐπιστημῶν ἐδείχθη προ-στάτης, τάξας καὶ μισθοὺς εἰς τοὺς διδασκά-λους τῆς ῥητορικῆς καὶ τῆς φιλοσοφίας. Ἄν καὶ φύσει ἀπεστρέφετο τοὺς πολέμους, ἦναγ-κάσθη ὅμως ν' ἀντεπεξέλθῃ κατὰ τῶν τοῦ κράτους πολέμων, ὅχι ὅμως αὐτοπροσώπως, ἀλλὰ διὰ τῶν στρατηγῶν αὐτοῦ, οἵτινες ἐπι-τυχῶς ἡγωνίσθησαν καὶ πρὸς τοὺς Μακρουσίους ἐν τῇ Ἀφρικῇ καὶ πρὸς τοὺς Δακοὺς παρὰ τὸν Δανούβιον καὶ πρὸς τοὺς Βρεττανικοὺς πειρα-θέντας νὰ καταστρέψωσι τὸ Ἀδριανεῖον τεῖ-χος καὶ πρὸς τοὺς Ἰουδαίους ἐπαναστάντας. Μέραν ὅμως πόλεμον οὐδένα ἐπεχείρησεν οὐδὲ ἐξῆλθε ποτε πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν ἐπαρχιῶν, αἵτινες διετέλεισαν οὖραι κατὰ τὸ πλεῖστον ἡσυχαι καὶ ἀτάρακτοι ἐπὶ τῆς βασιλείας του. Ἀπέθανε μετὰ τριῶν καὶ εἴκοσι ἐτῶν ἀρχὴν τῇ 7 Μαρτίου 161, διεδέχθη δὲ αὐτὸν ὁ γαμ-βρός του Μ. Αὐρήλιος Ἀντωνίνος, ὃν εἶχεν υἱοθετήσῃ. [Σ.]

Ἀντωνίνος Μάρκος Αὐρήλιος (Marcus Aelius Aurelius Verus Antoninus) ὁ ἐπονεμασθεὶς καὶ φι-λὸς οὖρος, εἰς ἓκ τῶν σοφωτέρων καὶ ἐνα-ρετωτέρων τῆς Ῥώμης αὐτοκρατόρων. Κατή-γετο ἐξ οἴκου Ῥωμαίου ἐγκατεστημένου ἐν Ἰσπανίᾳ. Πατὴρ αὐτοῦ ἦτο ὁ Ἄνιος Οὐή-ρος. Ἐγεννήθη ἐν Ῥώμῃ τῇ 26 Ἀπριλίου τοῦ 121 μ. Χ. καὶ ἐκ παιδῶν ἐπέδθη εἰς τὰ φιλοσοφικὰ σπουδάζματα διδασκάλους ἔχων τὸν Ἡρώδην τὸν Ἀττικόν, τὸν Φρόντωννα, τὸν Ἰούνιον Ῥούστικον καὶ ἄλλους. Ὑξετημῆθη καὶ ἡγαπήθη διὰ τὰς πολλὰς αὐτοῦ ἀρετὰς ὑπὸ τοῦ Ἀδριανοῦ, ὅστις καὶ ἠνάγκασε τὸν διάδοχόν του Ἀντωνίνον τὸν Εὐσεβῆ νὰ τὸν υἱοθετήσῃ καὶ νὰ τὸν ἀνακηρύξῃ διάδοχον. Ἐνυμφεύθη τὴν θυγατέρα τοῦ θετοῦ πατρὸς του Φαυστιανῶν, ἥτις διεδοθήν ἐπὶ ἀκολασία (ἰδ. Παρνασσὸς τόμ. Ε' σ. 556 καὶ ἔξ. Ἡ αὐτοκρά-τειρα Φαυστινᾶ). Ἦτο ἀνὴρ εὐθύς τὸν χαρα-κτῆρα, φιλόπονος, προσηγής, φιλοδίκαιος. Ἀρ-ξας δὲ καὶ πρότερον ἤδη μικροτέρας ἀρχῆς διεδέχθη τῷ 161 Ἀντωνίνον τὸν Εὐσεβῆ. Αἱ ἀρχαὶ τῆς βασιλείας του ἐσημειώθησαν διὰ πολλῶν καὶ μεγάλων δεινῶν. Εἶχον διὰ πλημ-μυρίδων ἐπικλύση τὰς παρρησίους χώρας ὁ Ἰβήρις καὶ ὁ Πάδος, εἶχεν ἐνσκήψῃ εἰς τὸ κράτος ἐξ Ἀσιατικῆς διαδοθείς λοιμὸς καὶ σιτο-δεία δεινὴ, οἱ Βρεττανοὶ εἶχον ἀποστατήσῃ, οἱ Χάττοι καὶ οἱ Κούδοι εἶχον εἰσβάλλῃ εἰς τὴν Γερμανίαν καὶ οἱ Πάρθοι εἰς τὴν Ἀσίαν. Καὶ

τὴν μὲν τῶν Βρεττανῶν ἀνταρσίαν κατέστειλε διὰ τῶν στρατηγῶν αὐτοῦ, ἐπὶ δὲ τοὺς Πάρ-θους ἐπέμπε τὸν θετὸν αὐτοῦ ἀδελφὸν Λεύκιον Οὐήρρον, τὰ δὲ ἀπὸ τῆς σιτοδείας δεινὰ προέ-λαβε διὰ τῆς ιδρύσεως δημοσίων σιτοβολώνων, μετὰ τοῦ αὐτοῦ δὲ πάλιν Οὐήρου ἐπανελθόν-τες ἀπὸ τῆς κατὰ τῶν Πάρθων στρατείας συν-εξεστράτευσεν κατὰ τῶν Κουάδων καὶ τῶν Μαρκιαννῶν καὶ τῶν συμμαχῶν αὐτῶν (169). Ἀποθανόντος τοῦ Οὐήρου κατὰ τὴν στρατείαν ἐξηκολούθει ὁ Μάρκος Ἀντωνίνος ἐπιτυχῶς καταπολεμῶν καὶ ὑποτάσσων τοὺς βαρβάρους, ὅτε ἔλαβε τὴν εἰδήσιν ὅτι ὁ Δυίδιος Κάσιος ὁ τῆς Συρίας ἐπαρχος εἶχεν ἐπαναστατήσῃ, κατ' εἰσήγγησιν μάλιστα, ὡς ἐλέγετο, τῆς Φαυ-στινῆς. Συνεμολογήσας λοιπὸν σύμβασιν πρὸς τοὺς βαρβάρους Ἰάξυγας, καθ' ὧν τελευταῖον ἐπολέμει, ἐσπευδεν, ἄγων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὴν υἱὸν Κόμμοδον, δυνάμενον ἤδη νὰ τελεῖ εἰς τοὺς ἐφήδους, κατὰ τῶν ἐν Συρίᾳ νειωτέρων, ὅτε ἔλαβε τὴν ἀποκοπεῖσαν κεφαλὴν τοῦ Κα-σίου ἡττηθέντος ὑπὸ τῶν αὐτοκρατορικῶν στρα-τευμάτων. Περσευθεὶς δὲ κατόπιν εἰς τὰς ὑπ' ἐκείνου ταραχθεύσας ἐπαρχίας μετεχειρίσθη τοὺς κατείκους αὐτῶν πᾶν φιλανθρωπῶς καὶ οὐδένα ἐθανάτωσεν οὔτε ἐκ τῶν τοῦ λαοῦ οὔτε ἐκ τῶν ἐπιφανεστέρων. Ἐπὶ τῇ καταστολῇ τῆς ἀνταρσίας ταύτης ἔτυχε μετὰ τοῦ Κερ-μόδου κατὰ τὴν εἰς τὴν Ῥώμην ἐπάνοδόν του τῆς τιμῆς τοῦ θριάμβου (177). Κατὰ δὲ τὸ ἐπόμενον ἔτος ἀπῆλθε πάλιν εἰς Γερμανίαν καὶ κατένικα τοὺς βαρβάρους, ἀλλὰ καταπο-νήσει ὑπὸ τῆς ἡλικίας καὶ τῶν πόνων τοῦ πολέμου καὶ ὑπὸ τῆς νόσου, διότι πάντοτε ὑ-πῆρξεν ἀσθενής κατὰ τὸ σῶμα, ἀπέθανε μετ' οὗ πολὺ, τῇ 17 Μαρτίου τοῦ 180, πιθανῶς ἐν Συριᾷ πόλει τῆς Παννονίας πρὸς τῷ ποταμῷ Σαφ, παρὰ τὴν νῦν Μητροδίτσαν, καταλιπὼν τὸν θρόνον εἰς τὸν υἱὸν αὐτοῦ Κόμμοδον (περὶ τοῦ Μάρκου Ἀντωνίνου καὶ ἰδιᾶ περὶ τῶν πο-λέμων αὐτοῦ ἰδ. τὸν Δίωνα Κάσιον, ἐπιτομ. βιβλ. 71).

Παράδοξον ὅμως εἶναι ὅτι ἐπὶ τῆς βασι-λείας τοῦ φιλανθρώπου τούτου αὐτοκράτορος ἔγενιναν πάλιν δεινοὶ κατὰ τῶν χριστιανῶν διωγμοί, οἵτινες, καθὼς φαίνεται, προήλθον ἐκ τῆς μανίας τοῦ λαοῦ ἀποδιδόντος εἰς τοὺς χρι-στιανούς τὴν αἰτίαν τῶν θεομηνιῶν, ὅφ' ὧν ἐμα-στίζετο τὸ κράτος καὶ τῶν ἐκ τοῦ πρὸς τοὺς Μαρκιαννικοὺς πολέμου συμφορῶν (περὶ τῶν διωγμῶν τούτων ἰδ. Κοντογάνου Ἐκκλ. Ἱστορ. τόμ. Α' σ. 124 ἔξ.).

Ὁ Μάρκος ἐλθὼν καὶ εἰς Ἀθήνας ἐμυήθη τὰ Ἐλευσινία μυστήρια καὶ ἔδωκε μὲν τιμὰς εἰς τοὺς Ἀθηναίους, διώρισε δὲ καὶ διδασκά-λους ἐν Ἀθῆναις ἐπὶ πάσης λόγιων παιδείας, τάξας καὶ ἐτήσιον μισθὸν εἰς αὐτούς. Αἱ φι-λοσοφικαὶ μελέται τοῦ Μάρκου περιλαμβάνον-ται εἰς δύοδεκα βιβλία (ἐλληνιστ.), ἐπιγρά-φοντα δὲ «Μάρκου Ἀντωνίνου αὐτοκράτορος»

τῶν εἰς ἑαυτὸν βιβλία ἰδ'». Αἱ σκέψεις δὲ αὐ-
ται δὲν ἔχουσι μεθοδικὴν διάταξιν, ἀλλ' εἰναί·
οὕτως εἰπεῖν, ἀξιώματα φιλοσοφικά ἀπ' ἀλλή-
λων διακρίνεται, τὰ ἐποῖα δὲ συγγραφεὺς ἐξέ-
θηκεν ὅπως ἐπὶ ἑκάστου εἰς τὸν νοῦν τοῦ ἡδὴ ὅπως
ταῦτα ὑπὸ ἡγεμονίᾳ κατὰ διαφόρους περιστά-
σεις. Πολλὰ γὰρ ἐν αὐτοῖς διακρίνεται ἄμεσος
ἀναφορὰ εἰς τὰ δόγματα τοῦ Ἐπικτήτου, ἀλλ'
ὅπως οὖν ὁ Μάρκος τῆς στωικῆς φιλοσοφίας,
δὲν ἀπεδέχετο οὔτε τὸν μυστικισμὸν οὔτε τὴν
ἀσκητικὴν ἡθικὴν, εἰς ἃ μάλιστα ἠρέσκοντο
οἱ νεοπλατωνικοί. Πλείονα περὶ τῆς φιλοσο-
φίας τοῦ Μάρκου Ἀντωνίνου καὶ τοῦ συγγραμ-
ματος αὐτοῦ ἰδ. παρὰ Δονάλδσων: Ἰστορ. Ἀρχ.
Ἑλλ. Φιλοσοφίας μεταφρ. Βαλέττα τόμ. Β'
σελ. 181 ἐξ. καὶ ἐν τοῖς προλεγόμενοις τοῦ
Κοραῖ ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ βιβλίου Μάρκου Ἀν-
τωνίνου αὐτοκράτορος τῶν εἰς ἑαυτὸν βιβλία
ἰδ'. ὧν προτείνεται τὸ ὑπὸ Θωμᾶ τοῦ ῥήτορος
γαλλιστοῦ γεγραμμένον ἐγκώμιον Μάρκου κτλ.
Ἐν Παρισίοις ἐκ τῆς τυπογραφίας Ἰδεράρτου
1816. Ἡ ἐκδ. αὕτη προσεπιγράφεται Παρί-
ων Ἑλλ. βιβλιοθήκης τόμ. δ'). Τῇ 1819 ὁ
Ἄγγελος Μάιος ἐξέδωκε κατὰ πρῶτον μέγα
μέρος τῆς (λατινιστί) ἀλληλογραφίας τοῦ Μαρ-
κου πρὸς τὸν διδάσκαλόν του Φρόντωναν.

Ἄξιον δὲ νὰ μνημονεῖται ἐν τῇ βίῳ τοῦ αὐ-
τοκράτορος τοῦτου εἶναι καὶ τὸ ἐξῆς, ἐν τῇ
ἐπιτομῇ τοῦ Δίωνος Κασαίου ἀναφερόμενον.
Ὅτι δηλαδὴ κατὰ τὸν πρὸς τοὺς Μαρκιανί-
κους καὶ τοὺς Κουαδούς πόλεμον, τοῦ στρα-
τοῦ ἐμπεσόντος εἰς μεγάλην ἀνάγκην, ἐπειδὴ
ὁ μὲν καύσων τοῦ ἡλίου ἐξέρμαιεν ἀνυποφό-
ρος τοὺς στρατιώτας, σφοδρὰ δὲ βίβη ἐθα-
σάνειεν αὐτοὺς, ἡ δωδεκάτη λεγεών, συγκε-
μένη ἔτι ἐν χριστιανῶν, ἐπέσειν εἰς τὰ γόνατα
καὶ ἀνέπεμψε δέησιν εἰς τὸν θεόν ἢ δέησις
εἰσηκούσθη καὶ εὐθὺς κατέπεσεν ἐξ οὐρανοῦ
βροχὴ, ἣτις ἔσβεσε τὴν θύμην τῶν Ῥωμαίων
στρατιωτῶν, ἐνέσκηψε δὲ καὶ κεραυνὸς τρέψας
εἰς φυγὴν τοὺς βάρβαρους. Οἱ Ῥωμαῖοι ἀνε-
δείχθησαν νικηταί καὶ ὁ αὐτοκράτωρ εἰς μνή-
μην τοῦ θαυμαστοῦ συμβάντος ὠνόμασε τὴν
δωδεκάτην λεγεώναν κ. ε. ρ. α. ν. ο. β. ὁ λ. ο. ν. (ful-
minatrix). Τινὲς μάλιστα προσθέτουσιν ὅτι ἐκ
τοῦτου ἐπαυτεν ὁ Μάρκος τοὺς κατὰ τῶν χρι-
στιανῶν διωγμούς, ὅπερ ὅμως εἶναι ἀνακριβές,
διότι μετὰ τρία ἔτη (τῇ 177) ἐπισυνέθετο ὁ ἐν
Λουγδούνῳ διωγμὸς (ἰδ. Κοντάρν, ἐνθ. ἀνωτ.
σ. 136—137). Τὸ θαυμαστὸν γεγονός τῆς βρο-
χῆς ἀπεικάζηται καὶ ἐπὶ τῆς Ἀντωνίνης στήλης,
ἀλλ' ὡς θαυμάσιον τοῦ Διὸς (ἰδ. Duruy Histoire
des Romains τόμ. V σ. 200). [Σ.]

Ἀντωνίνος Λιβεράλις. Βλ. Λιβε-
ράλις.

Ἀντώνιος σύνθηες ὄνομα γένους παρὰ
Ῥωμαίους. Ἐπιφανέστατοι δὲ τῶν Ἀντωνίων
ἦσαν: 1) Μάρκος Ἀντώνιος ὁ ῥήτωρ.
Ἐγεννήθη τῇ 145 ἢ 148 π. Χ., καὶ ἀνέβη

εἰς τὰν ὀψίστην τῆς πολιτείας ἀξιωματὰ γενό-
μενος δῆμαρχος (108), πραιτωρ ἐν Ἀσίᾳ
(103), ὑπάτος (99), τιμητὴς (97). Τὸ κυριώ-
τατον αὐτοῦ κατόρθωμα ὑπῆρξεν ἡ κατὰ τὴν
ἐν Ἀσίᾳ στρατηγίαν, καθ' ἣν ἐφ' ἣν ἐφ' ἣν ἐφ' ἣν
τίτλον ἀνθ' ὧν αὐτοῦ, καταπολεμήσας τῶν Κιλι-
κίων πειρατῶν, ἐφ' ἣν καὶ θρίαμβον κατήγαγεν
ἐν Ῥώμῃ· ἀλλὰ καὶ τοῦ μαρκεῖος πολέμου
μετέσχευεν. Ἦτο τῶν ἐπιφανεστάτων εὐπατρι-
δῶν, διὸ καὶ ἐτάχθη κατὰ τὸν ἐμφύλιον πόλε-
μον μετὰ τῆς συγκλητικῆς φατρίας, τοῦθ' ὅπερ
ἐπέσχευε τῇ 87 π. Χ. τὸν πόλεμον αὐτοῦ κατὰ
δικταγὴν τοῦ δημαγωγοῦ Μαρίου. Ὁ Ἀ. ἦτο
μετὰ καὶ τοῦ φίλου αὐτοῦ Κράσσου ὁ ἐπιση-
μώτατος τῶν παρὰ Ῥωμαίους πρὸ τοῦ Κικέ-
ρωνος ῥητόρων, περιεφρόναι δὲ πῶς τὴν ἑλλη-
νικὴν ῥητορικὴν. Οἱ λόγοι αὐτοῦ, ἐξ ὧν οὐ
μικρὸν ὠφελήθη ὁ Κικέρων καὶ ὧν ἀξιολογώ-
τατος ἦτο ὁ ὑπὲρ Μανίου Ἀκίλιου τῇ 120
π. Χ. ἐκφωνηθεὶς, ἀπωλείσθησαν, ὁμοίως δὲ
καὶ ἡ ῥητορικὴ αὐτοῦ συγγραφή περὶ τοῦ τρό-
που τοῦ λέγειν (De ratione dicendi). [Α.]

2) Μάρκος Ἀντώνιος ὁ υἱὸς τοῦ
προηγούμενου ὁ εἰρωνικῶς ἐπικληθεὶς Κρητι-
κὸς διὰ τὴν ἐν ἔτει 74 π. Χ. ἀποτυχίαν τοῦ
ὑπ' αὐτοῦ διεξαχθέντος πολέμου πρὸς τοὺς
Κρητας, ὧν ἀνέστη εἰς αὐτὸν ἡ τιμωρία διὰ
τὴν μετὰ τῶν πειρατῶν σύμπραξιν κατὰ τὸν
μυθολογικὸν πόλεμον. Ἀπέθανε δὲ τῇ 71
π. Χ. ἐν Κρήτῃ ἐκ θλίψεως διὰ τὴν σ' αὐτὸν
αὐτοῦ ἦσαν καὶ τὴν ὁμολογηθεῖσαν πρὸς τοὺς
Κρητας ἐπαίσχυντον εἰρήνην. [Α.]

3) Γάιος Ἀντώνιος ὁ υἱὸς τοῦ
ἐπιλεγόμενου Hybrida, τοῦθ' ὅπερ σημαίνει
τὴν ἐξ ἐλευθερίου καὶ δούλης ἡ ξένης γέννη-
θέντα, δευτερότοκος υἱὸς τοῦ ῥήτορος καὶ ἀδελ-
φοῦ τοῦ προηγούμενου. Συνώδευσεν τῇ 87 π. Χ.
τὸν Σύλλαν κατὰ τὸν ἐν Ἑλλάδι πόλεμον
αὐτοῦ, μείνας δ' ἐν αὐτῇ μετὰ τὴν ἀναχώρη-
σιν τοῦ Σύλλα κατέστη μισήτης διὰ τὴν πλε-
ονεξίαν καὶ τὰς πείσεις τοῦ τοῦθ' ὅπερ συνε-
πέφερε τὴν ὑπὸ τοῦ Καίσαρος καταγγέλιαν
αὐτοῦ καὶ ἐκδίωξιν ἐκ τῆς συγκλήτου τῇ 70
π. Χ. Εἰσερχοίς δὲ καὶ πάλιν ἐπέσειν εἰς τὴν
σύγκλητον, τῇ μὲν 65 π. Χ. ἐξελέγηται πραι-
τωρ, τῇ δὲ 63 π. Χ. συνύπατος τοῦ Κικέρω-
νος. Καίπερ δ' εὐρισκόμενος εἰς συνενόησιν
μετὰ τοῦ Κατίλινα, ἠναγκάσθη νὰ ἀναλάβῃ τὴν
ἀρχηγίαν τῆς ἐναντίον τοῦ συνωμοτοῦ ἐπὶ Τυρ-
ρηνίαν ἀποσταλείσης στρατιᾶς. Ἀλλὰ, μὴ θέ-
λων αὐτὸς νὰ ἐπιφέρει τὸν ἐλπίον τοῦ ἐταί-
ρου, ὑπεκρίθη τὸν ἀσθενῆ καὶ δὲν συμμετέσχε
τῆς παρὰ τὴν Πιστωρίαν μάχης, καθ' ἣν ἐξε-
νικήθη καὶ ἐφρονέθη ὁ Κατίλινας (Ἰαν. 62).
Καὶ ὅμως δὲν ἄκνησε νὰ περιδελθῇ τὸν τιμη-
τικὸν τίτλον τοῦ αὐτοκράτορος στρατηγοῦ (im-
perator). Μετὰ δὲ ταῦτα μετέβη εἰς τὴν ἐπαρ-
χίαν Μακεδονίαν, ἣν ἐξήλωσεν ὡς καὶ τὰς γεί-
τονας χώρας, ἀλλὰ τέλος ἤττηθη ὑπὸ τῶν
Δαρδανίων καὶ ἔπειτα ὑπὸ τῶν Βασταρνῶν.

Ένεκα δὲ τῶν ἐν Μακεδονίᾳ βιαιοτήτων αὐτοῦ καὶ μεγάλων πιέσεων ἀνακλήθεις εἰς Ῥώμην τῷ 51 π.Χ. καὶ κατηγορηθεὶς ἐπὶ ταύταις καὶ ἐπὶ συμμετοχῇ εἰς τὴν συνμοσίαν τοῦ Κατίλινα, ἐτυχὲ μὲν τῆς ὑπερασπίσεως τοῦ Κικέρωνος, ἀλλ' αὕτη δὲν ἔσχυσε νὰ σώσῃ αὐτὸν, ἐξερριθνεύοντα εἰς τὴν Κεφαλληνίαν. Ἀνακληθεὶς δ' ἐκείθεν τῷ 44 π.Χ. ὑπὸ τοῦ Καίσαρος, ἔγεινε τμητῆς τῷ 42 π.Χ., ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τινος ἐπιγραφῆς. Τὰ τοῦ μετὰ ταῦτα βίου αὐτοῦ δὲν εἶνε γνωστά. Ὁ Γάιος Ἀντώνιος εἶχε δύο θυγατέρας, ὧν τὴν ἑτέραν ἔλαβεν ὁ ἀνεψιὸς αὐτοῦ Μ. Ἀντώνιος (ἴδ. ἀρ. 4), ἀλλ' ἐπειτα ἐξεβίβωξεν ἕνεκα τῶν μετὰ τοῦ Πομπηίου Δολοβέλλια σχέσεων αὐτῆς. [Α.]

4) Μάκρωνος Ἀντώνιος ὁ τῶν τριῶν ἀνδρῶν (triumvir), πρεσβύτερος υἱὸς τοῦ ἑταίρου Ἀ. τοῦ Κρητικῷ καὶ ἑγγονος τοῦ ῥήτορος. Γεννηθεὶς τῷ 83 π.Χ. ἐκ τῆς Ίουλίας, συγγενεῖς τοῦ Καίσαρος, διήλθε τὴν νεότητά ἐν ἀσωτίᾳ. Εἰκοσιπενταετῆς μετέδωκε πρὸς ἀποφυγὴν τῶν θανάσιων τοῦ εἰς τὴν Ἑλλάδα τῷ 58 π.Χ., ἐκείθεν δὲ παρέλαβεν αὐτὸν ὁ ὑπάτος Λύλος Γαβίνιος εἰς τὴν Συρίαν ὡς ἱππαρχον, ὅτε καὶ ἐπολέμησε κατὰ τοῦ ἡγεμόνος τῶν Ίουδαίων Ἀριστοβούλου (ἴδ. λ.) ἐν Παλαιστίνῃ. Πολεμήσας δ' ἔπειτα τῷ 55 π.Χ. ἐν Αἰγυπτῷ καὶ κατόπιν ἐν Γαλατίᾳ τῷ 54 π.Χ. ὑπὸ τὸν Καίσαρα, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ῥώμην καὶ, προστατευόμενος ὑπὸ τοῦ φίλου τοῦ Καίσαρος, ἐξελέχθη τῷ 52 π.Χ. ταμίης (quaestor). Ὡς τοιοῦτος δὲ μετέβη καὶ πάλιν πρὸς τὸν Καίσαρα εἰς Γαλατίαν, μεθ' οὗ συνεπολέμησε μέχρι τοῦ 50 π.Χ. Ἐπιστρέψας δὲ εἰς Ῥώμην, ἐξελέχθη τὸ ἔτος ἐκείνο δήμαρχος, ἐργαζόμενος ἐν τῇ ἀρχῇ ταύτῃ ὑπὲρ τοῦ Καίσαρος καὶ κατὰ τῶν περὶ τὸν Πομπηίου. Ὑψηλότερος δὲ τῆς συγκλήτου τὴν ὑπὸ τοῦ Καίσαρος κατέλαβεν τῆς ἐν Γαλλίᾳ ἀρχῆς καὶ τὴν διάλυσιν τῶν λεγεῶνων αὐτοῦ, ὁ Ἀ. μετὰ τοῦ συνδημάρχου Κουρίωνος ἐχρήσατο τῷ δικαίωματι τῆς ἀρχαρχικῆς ἐξουσίας, τῆς ἐνστάσεως (intercessio) κατὰ τοῦ δόγματος τῆς συγκλήτου. Ἀλλ' ἐξαναστάντων κατ' αὐτοῦ τῶν συγκλητικῶν, ἠναγκάσθη νὰ ἐγκαταλίπῃ τὴν πόλιν, ἀπειλούμενος ὑπὸ τῶν ὑπάτων, καὶ ἔφυγεν εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ Καίσαρος. Ὄστις, κηρύξας τὸν πόλεμον, συνειργάσθη μετὰ τοῦ Ἀ. Ἀρχομένου δὲ τοῦ 48 π.Χ. ἠκολούθησεν ὁ Ἀ. τὸν Καίσαρα εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ συμμετέσχεν ὑπ' αὐτὸν τῆς ἐν Φαρσάλῳ κατὰ τοῦ Πομπηίου μάχης. Μετὰ ταῦτα ὁ Καίσαρ ἀνηγόρευσε αὐτὸν ἐν Ῥώμῃ ὡς δικτάτωρ ἱππαρχον (magister equitum). Τῷ δὲ 44 π.Χ. ἔγεινε συνύπατος αὐτοῦ. Μετὰ δὲ τὴν δολοφονίαν τοῦ Καίσαρος οὐκ ἄνεν αὐτοῦ ἐφυγὼν καὶ τὸν καθ' ἑαυτοῦ ἐπιχειρούμενον κίνδυνον καὶ ἐπιθεξίως ἐπωφελοῦμενος ἐκ τῶν περιστάσεων, συνεργῶντος τοῦ Λεπίδου, ἐπιειθανάγκασε τὴν σύγκλητον νὰποκηρύξῃ τοὺς φονεῖς

τοῦ Καίσαρος, οὔτινες ἠναγκάσθησαν διὰ τοῦ ὑπὸ τοῦ Ἀ. κατὰ τὴν κηδεῖαν τοῦ Καίσαρος ἐκφωνηθέντος λόγου, ἐξερριθνεύοντες τὸν λαόν, νὰ ἐγκαταλίπωσι τὴν Ῥώμην. Λαβὼν δὲ τέσσαρας λεγεῶνας ἐπορεύθη εἰς τὴν ἐντεύθεν τῶν Ἀλπεων Γαλατίαν, ἀναταθείσαν αὐτῷ, ἐν ᾧ τῶς κατεῖχεν αὐτὴν ὁ ἐκ τῶν κατὰ τοῦ Καίσαρος συνμοσάντων Δέκιμος Βρούτος. Ἀλλ' ἐν ᾧ ἐπολιόρκει αὐτὸν ἐν Μοτινῇ (τῇ σημερινῇ Μοδένῃ), ἡ σύγκλητος, ἀκολουθοῦσα τὴν κοινὴν γνώμην, ἐξερριθνεύσασαν ὑπὸ τῶν φιλιππικῶν λόγων τοῦ Κικέρωνος, διέταξεν αὐτὸν νὰ κενώσῃ τὴν Γαλατίαν καὶ ἀντιτιθέμενον ἐκέρυεν ἐχθρὸν τῆς πατρίδος. Ἐγίνοντο δὲ ταῦτα πάντα χάριν τοῦ εἰσποιητοῦ υἱοῦ καὶ διαδόχου τοῦ Καίσαρος, τοῦ Ὀκταβιανοῦ, ἐν ᾧ ὁ Ἀ. εἶχεν ἐπιζητήσει νὰ ὑποσκελίσῃ. Ἀναταθείσης δὲ εἰς τοὺς ὑπάτους Ἴριον καὶ Πάνσαν μετὰ καὶ τοῦ Ὀκταβιανοῦ ὡς ἀντιστρατήγου τῆς καταπολεμήσεως τοῦ Ἀ., οὗτος ἠττήθη παρὰ τὴν Μοτινὴν τῇ 27 Ἀπρ. 43 π.Χ. καὶ ἔφυγεν εἰς τὴν πέραν τῶν Ἀλπεων Γαλατίαν. Ἐκεῖ δὲ ἡνιόθη μετ' αὐτοῦ ὁ Λέπιδος, προσποιηθεὶς, ὅτι ἠναγκάσθη εἰς τοῦτο ὑπὸ τῆς στρατίας του. Ἀναλαβὼν δὲ καὶ πάλιν τὸν κατὰ τοῦ Δέκιμου Βρούτου πόλεμον, ἐνίκησε καὶ ἐξένευσε αὐτόν. Ἐπιστρέψας δ' εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἔδρασε μετὰ τοῦ Ὀκταβιανοῦ καὶ τοῦ Λεπίδου, τελευταῖοντος τοῦ 43 π.Χ., τὴν δευτέραν τριἀρχίαν, δι' ἧς ἀνέλαβον τὴν δικτατορίαν τοῦ κράτους ἐπὶ πενταετίαν, τὴν ἐν ἑαυτοῖς διανομήν τοῦ κράτους καὶ τὴν προγραφὴν τῶν ἀντιπάλων. Κατὰ τοὺς ἀνωτάτους τῶν ὑπὸ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων (ἰδίως τοῦ Ἀππιανῶ) παρεχομένων ἀριθμῶν οἱ κατὰ τὰς προγραφὰς ταύτας φονευθέντες, ὧν ἐδημεύθη ἡ οὐσία, ἦσαν τριακόσιοι μὲν ἐκ τῆς τάξεως τῶν συγκλητικῶν, διςχίλιοι δ' ἐκ τῶν τῆς ἱππείδος. Μεταξὺ δὲ τῶν φονευθέντων ὑπῆρχε καὶ ὁ Κικέρων. Συναθροίσαντες δ' οὕτω διὰ τῶν δημεύσεων χρῆμα πολὺ, ἀνέλαβον ὁ Ἀντώνιος καὶ ὁ Ὀκταβιανὸς τὸν πόλεμον κατὰ τοῦ Μάρκου Ἰουνίου Βρούτου καὶ τοῦ Κατρίου ἐν Μακεδονίᾳ, ἔπου διὰ δύο μαχῶν ἐντὸς εἰκοσιν ἡμερῶν ὁ Ἀντώνιος ἐνίκησεν ἐν Φιλίπποις πρῶτον μὲν τὸν Κάτριο, εἶτα δὲ καὶ τὸν Βρούτον, αὐτοκτονήσαντας ἀμφοτέρους μετὰ τὴν ἡττάν των (42 π.Χ.). Γενόμενης δὲ μετὰ τὴν νίκην ταύτην τῆς μεταξὺ τῶν τριῶν ἀνδρῶν διανομῆς τοῦ κράτους, ὁ Ἀ. ἔλαβε τὴν Ἀνατολήν. Ἀλλ' ἐξ οὗτο συνήντησεν ἐν Τροῶν τῆς Κιλικίας τὴν βασιλίσσαν τῆς Αἰγύπτου Κλεοπάτραν, καὶ ἐπλευσε μετ' αὐτῆς εἰς τὴν Αἰγύπτου τὸν χειμῶνα τοῦ 41 π.Χ. παρεδόθη καθ' ὁλοκληρίαν εἰς τὰ θέληματα αὐτῆς, λησμονοῦν τὴν τε σύζυγον Φουλδίαν καὶ τὰ ἐν Ἰταλίᾳ πράγματα. Παραδεδωμένος δ' εἰς ἄσποντον βίον μετὰ τῆς Κλεοπάτρας, ἡφροντιστὴν περὶ τοῦ πολέμου, ἐν ᾗδ' ἀνέλαβε κατὰ τοῦ Ὀκταβιανοῦ ἡ Φουλδία μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ τῶν

Λευκίου (Ἰδ. ἀρ. 5). Θανάτου δὲ τῆς Φουλίας, ἐπέπεσε γὰρ συνδιαλλαγή μετὰ τοῦ Ὀκταδιανού καὶ ἔλαβε σύζυγον τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ Ὀκταδιαν. Ἀλλὰ τοῦ γυναικαδέλφου ἀναλαβόντος τῷ 38 π. Χ. τὸν πρὸς τὸν Σέξτον Πομπήιον πόλεμον, ὁ Ἀ. οὐδαμῶς ἐδοήθησεν τὸν Ὀκταδιανόν, ἀλλ' ἐπ' ἐπ' ἐπ' ἐναντίον τῶν Πάρθων καὶ Ἀντιόχου τοῦ βασιλέως τῆς Κομμαγηνῆς. Μεταβὰς δ' ἔπειτα εἰς τὴν Ἀσίαν, διηρμήνευσε τέλος τῷ 36 π. Χ. εἰς τὴν Ἰταλίαν, ὅπως βροθήσῃ τὸν Ὀκταδιανόν. Συνδιαλλαγὴ δ' ἐκ νέου μετὰ τούτου τῇ συμπράξει τῆς Ὀκταδίας, ἀνενώσεν ἐπὶ πέντε ἐτη τὴν τριαρχίαν, καὶ ἐπέστρεψεν πρὸς τὴν Κλεοπάτραν, εἰς αὐτὴν δὲ καὶ τὰ ἐξ αὐτῆς διδύμα τέκνα του παρεχώρησε τὰς ἐν Ἀσίᾳ κτήσεις τῶν Ῥωμαίων μετὰ τοῦ τίτλου βασιλείας. Ὅτε δὲ, ἡττηθέντος τέλος τοῦ Πομπήιου, ὁ Ὀκταδιανὸς ἐκράτησε δι' ἑαυτὸν τὰς ἐπαρχίας αὐτοῦ, κατήργησε δὲ Ὀκταδιανόν εἰς τὴν σύγκλητον. Ἐκ τούτου δὲ προεκλήθη τολμαὶ αὐτοῦ ῥῆξις πρὸς τὸν Ὀκταδιανόν, ἣν συνεπλήρωσε ἡ ἀπὸ τοῦ ἐν Ῥώμῃ οἴκου τοῦ Ἀ. ἔξωσις τῆς Ὀκταδίας (32 π. Χ.). Κηρύχθη δ' ὑπὸ τῆς συγκλήτου δι' ἐνεργείας τοῦ Ὀκταδιανού ἐχθρὸς τῆς πατρίδος, διήγαγε τὸν χειμῶνα μετὰ τῆς Κλεοπάτρας ἀργὸς ἐν Ἑλλάδι, τελῶν ἀσώτους πανηγύρεις καὶ προκλήων μεγάλως πρὸς τὴν παλλακὴν τιμὰς ἐν αὐτῇ ἐκείνῃ τῇ χώρᾳ, ἐν ᾗ ἄλλοτε εἶχεν ἐμφανισθῇ μετὰ τῆς Φουλίας καὶ τῷ 39 π. Χ. μετὰ τῆς πιστῆς, ἀλλ' ἡτυχοῦς Ὀκταδίας. Παρασκευαζόμενος δ' εἰς τὸν κατὰ τοῦ Ὀκταδιανού πόλεμον, τὸ μὲν πρῶτον ἐσκεύησεν νᾶ διαβῆ εἰς αὐτὴν τὴν Ἰταλίαν καὶ νᾶ προκαταλάβῃ ἐκεῖ, τὸν ἀντίπαλον. Ἡδὲ δὲ εἶχε προχωρήσει μέχρι Κερκύρας, καὶ τὰ στρατεύματα αὐτοῦ συνηθροίζοντο κατ' ἐλάχιστον εἰς τὰ θυτικά παράλια τῆς Ἑλλάδος, ὅτε πρόωρος εἰδήσις περὶ τῆς ἐξ Ἰταλίας διαβάσεως τοῦ Ὀκταδιανού ἐπεισεν αὐτὸν νᾶναρμεῖν τὸν ἀντίπαλον ἐν Ἑλλάδι. Ἐπελθόντος δὲ τοῦ ἔκρου τοῦ 31 π. Χ., ὁ Ὀκταδιανὸς διέβη πράγματι ἐκ Βρενθησίου. Τὴν δὲ 2 Σεπτ. 31 π. Χ. συνεκρούσθησαν παρὰ τὸ Ἀντικον (Ἰδ. λ.) οἱ δύο στόλοι, ὧν ὁ μὲν τοῦ Ἀντωνίου ἤρριμε 500 πολεμικὰ πλοία, ὁ δὲ τοῦ Ὀκταδιανού μάλιστα τὸ ἥμισυ, ἀλλ' εἶχε πολὺ μεγαλειτέρην εὐκνησίαν καὶ πολὺ μᾶλλον ἡσκημένα πληρώματα. Ὁ ναύαρχος τοῦ Ὀκταδιανού Ἀγρίππας κατόρθωσε νᾶ ἐξαναγκάσῃ τοὺς Ἀντωνίους εἰς πλήθος μερικῶν ἀγώνων, καθ' οὓς ἡ νίκη ἐκλήνεον ὑπὲρ τῶν εὐκνητοτέρων πλοίων τῶν ἐχθρῶν πᾶσις τῶν πληρωμάτων. Αἱ τάξεις τῶν Ἀντωνίων ἤρχισαν νᾶ διασπῶνται, ἀλλ' ὁ ἀγὼν ἐξηκολούθει ἀκόμη, ὅτε ἡ Κλεοπάτρα συγκαταθέσθαι ἔδωκε τὸ σύνθημα τοῦ ἀπώλου. Ὁ δὲ Ἀ., ὡς εἶδε τὴν ναυαρχίδα τῆς Κλεοπάτρας ἀποπλέουσαν, ἐπιδοκίμασε εἰς παντήρη μὲν μετὰ δύο συμπληρώρων, ἡκολούθησε

τὴν φεύγουσαν, ἐν ᾗ ἀκόμη ἐξηκολούθει ὁ ἀγὼν, ὅστις δὲν ἤργησε νᾶ περατωθῇ καθ' ὅλοκληρίαν ὑπὲρ τοῦ Ὀκταδιανού. Μετὰ δὲ τὴν εἰς τὴν Αἴγυπτον φυγὴν, ἐπελθόντος τῷ 30 π. Χ. τοῦ Ὀκταδιανού, ἡ Κλεοπάτρα παρεδωκεν εἰς τοὺς Ῥωμαίους τὸ Πηλούσιον. Ἐπλησίαζε δὲ ἤδη ὁ Ὀκταδιανὸς εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ὅτε ὁ Ἀντώνιος, ὅστις μάτην εἶχε πειραθῇ νᾶντιστῇ, ἔλαβε παρὰ τῆς Κλεοπάτρας τὴν ψευδῆ εἰδήσιν, ὅτι ἡττοκτόνησε. Τότε ὁ Ἀ., τοῦτο μαθὼν καὶ πιστεύσας, ἐδόθησεν εἰς τὴν ἰδιαν πλευρὰν τὸ ξίφος πρὸς τὸν τειχῶν τῆς Ἀλεξάνδρειας, Ἀλλ' ἐμπνους ἀκόμη μαθὼν, ὅτι ἡ Κλεοπάτρα ἐξῆ, ἤχθη πρὸς αὐτὴν, καὶ ἀπέθανεν εἰς τοὺς κόλπους τῆς περιλήμνης. [Α.]

5) Ἀντώνιος Ἀντωνίος, νεώτερος ἀδελφὸς τοῦ προηγουμένου, συνηγνώσθη κατὰ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον ἐν τῇ στρατιᾷ τοῦ Καίσαρος, μετὰ δὲ τὴν φόνον αὐτοῦ συνειργάσθη μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ Μάρκου ἐν τῇ ἡνίο Ἰταλίᾳ, ὅπου ἐλίχον διεκρίθη. Γενόμενος δὲ τῷ 41 π. Χ. ὑπάτος ἐνίκησε τοὺς παρὰ τὰς Ἀλπεῖς οἰκοῦντας λαοὺς, ἐφ' ᾗ καὶ κατήγαγε θρίαμβον ἐν Ῥώμῃ. Κυριώτατα εἶνε γνωστὸς διὰ τὸν ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἀδελφοῦ ὑπ' αὐτοῦ καὶ τῆς συζύγου τοῦ Μάρκου Φουλίας ἐπιχειρηθέντα τῷ 41 π. Χ. κατὰ τοῦ Ὀκταδιανού πόλεμον τὸν ἀπὸ τῆς ἐν Τυρρηνίᾳ πόλεως Περουσίας κληθέντα περυσιακόν. Ἀλλὰ, πολιορκηθεὶς ἐν Περουσίᾳ ὑπὸ τοῦ Ὀκταδιανού καὶ τῶν φίλων αὐτοῦ Σαλβιδινοῦ καὶ Ἀγρίππα, ἡναγκάσθη ἐνεκᾶ σιτιδείας νᾶ παραδοθῇ τὸ ἔαρ τοῦ 40 π. Χ. Συγχωρηθεὶς δ' ὑπὸ τοῦ Ὀκταδιανού, ἔγινε πράκτωρ ἐν Ἰταλίᾳ, τοῦ νικητοῦ σκοποῦντος τὴν διὰ τῆς εἰς αὐτὸν παρεχωρήσεως τοῦ ἀξιωματοῦ ἐκείνου ἀπομάκρυνσιν αὐτοῦ ἐξ Ἰταλίας. Πράγματι δ' ἐκτοσε ἐκλείπει ἐκ τοῦ ἐν Ἰταλίᾳ ἱστορικοῦ θεάτρου, οὐδ' ἐνέτι πλέον ἄλλο γνωστὸν περὶ αὐτοῦ. [Α.]

Ἀντώνιος Διογένης. Βλ. Διογένης.

Ἀντώνιος ὁ μέγας. Ἰγμενήθη τῷ 251 ἐν τῇ κόμῃ τῆς ἀνω Αἴγυπτου Κομφ, κατὰ τὸν ἡρακλειωτικὸν νομὸν ἐκ γενεῶν πύγενων καὶ εὐπόρων, παρ' ὧν ἐτυχεν ἀνταρρῆς ἐπιμελημένης καὶ χριστιανικῆς. Καὶ γράμματα μὲν δὲν ἐμαθεν, ἀλλ' ἐνωρὶς ἐδείκνυε τάσιν ἰδιαίτεράν καὶ πόθον πρὸς τὴν θείαν τῶν θείων. Περί τὸ 270 ἀκούσας ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀναγνωσκόμενῃ τὴν περικοπὴν περὶ τοῦ πλουτοῦ ἄρχοντος, εἰς ὃν ὁ Χριστὸς εἶπεν, «Ἐτι ἐν σοὶ λείπει πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον καὶ διάδος πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ καὶ δεῦρο ἀκολουθεῖ μοι. (Λουκ. ιη' 22)» ἐλαλῶν δὲ ταῦτα κατὰ γράμμα ἐπώλησε τὰ πλεονεκτήματα αὐτοῦ κτήματα καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν χρήματα διένειμεν εἰς τοὺς πτωχοὺς, φυλάξας ἐλάχιστον μέρος δι' ἑαυτὸν καὶ διὰ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ (Ἀθαν. ἐν βίῳ Ἀντων. § 1). Μετ' οὗ πολὺ δὲ ἤκουσε καὶ πάλιν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοὺς

λόγους τοῦ Ἱησοῦ. «Μὴ μεριμνήσητε εἰς τὴν αὔριον» (Ματθ. Γ' 34), καὶ νοήσας καὶ τοῦ τοῦ κατὰ γράμμα διένειμεν εἰς τοὺς πτωχοὺς ὅτι ἐναπελείφη αὐτῷ καὶ ἀπερίωθη εἰς βίον ἀσκητικόν. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἐξῆλθεν ἐν τινὶ μονασίῳ, εἰτα δὲ εἰς τὰ ἐρείπια ἐρήμου τινὸς φρουρίου πέραν τοῦ Νεῖλου. Ἐπὶ ἐτὶ μακρὰ ἐξῆσεν ἐνταῦθα ἀγωνιζόμενος κατὰ τοῦ Σατανᾶ, ὃν ἐδόλεπεν ἐμψυχίζμενον εἰς αὐτὸν ἐπὶ μὲν ὡς θελητικὴν γυναῖκα, ὅτι δὲ ὑπὸ μορφῇ ἡρώων καὶ τεράτων. Φίλοι αὐτοῦ, προσερχόμενοι αὐτῷ καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἕως, ἵνα φέρωσι τροφὴν, ἤκουον αὐτὸν ἀναδίδοντα κραυγὰς ἢ ἡμιθανῆ κατακείμενον. Εἰς τὴν Ἀντωνίου προσήρχοντο πολλαχῶθεν πολλοί, τὸ μὲν, ἵνα βλέπωσιν ἄνδρα θαυμαζόμενον ἐπὶ ἀγιότητι βίου, τὸ δὲ, ἵνα θεραπεύωνται ἀπὸ τῶν νοσημάτων αὐτῶν, διότι εἶχεν ἀποκτήσει φήμην θαυματουργοῦ· ἐπειθε δὲ πολλοὺς νὰ ἀσπάζωνται τὴν ἀσκητικὴν βίον, καὶ οὕτω ἐπληρώθη ἡ ἐρημος ἀσκητῶν. Ὁ Ἀντώνιος βλεπων ὅτι ἡνωλεῖτο ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ἀνιχνώρησεν εἰς τὴν ἐνδοτέραν ἐρημον, ἐνθα ἐξῆλθε καλλιεργῶν τὴν γῆν, ἐσθίων δὲ μόνον ὄρτον καὶ ἄλας. Ἐκτάκτως ἤρχετο εἰς Ἀλεξανδρείαν καὶ ἡ παρουσία αὐτοῦ ἀπέδαινε πάντοτε ὡρῆλμος. Ἦλθε τῷ 311 ἐπὶ τοῦ διωγμοῦ τοῦ Μαξιμίνου καὶ ἐνίσχυε τοὺς ἐμολογητοὺς τοῦ ἀγμένου ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου καὶ ὑπῆρξε τοὺς δεσμίους. Τῷ 325 ἦλθε τὸ δεύτερον εἰς Ἀλεξανδρείαν, γέρον ἐκατοντούτης ὢν, ἵνα καταπολεμήσῃ τὸν Ἀρειανισμόν. Ἡ ἐμφάνισις αὐτοῦ τοσαύτην ἐνεποίησεν ἐντύπωσιν τῷ λαῷ, ὥστε καὶ οἱ ἐθνικοὶ καὶ οἱ ἱερεῖς αὐτῶν ἤρχοντο εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἵνα ἰδῶσι τὴν ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ ὡς ὠνύμαζον αὐτὸν πάντες, καὶ πολλοὶ ἐζήτουν νὰ ψαύσωσι τοῦ ἐνδύματος αὐτοῦ ἐλπίζοντες ὅτι οὕτω θὰ θεραπευθῶσιν ἀπὸ τῶν σωματικῶν ἀσθενειῶν. Λέγεται ὅτι ἐν ταῖς ἐλίγαις ἡμέραις, καθ' ἃς διατρίψεν ὁ Ἀντώνιος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ἐγένοντο ἐκ τῶν ἐθνικῶν τοσοῦτοι χριστιανοί, ὅσοι θὰ ἐγένοντο ἐν ἑλῶ ἐν αὐτῷ (Ἀθηνᾶς, ἐν βίῳ Ἀντων. § 70). Ἐκ τινῶν λόγων τοῦ Ἀντωνίου περισυνθέντων εἰς ἡμᾶς διὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καταφαίνεται ἡ ἐντακτος αὐτοῦ εὐφυΐα, τὸ ὑψηλὸν φρόνημα καὶ ὁ ἐνθεὸς αὐτοῦ ἔχλος. Ἀπέθανε τῇ 17 Ἰανουαρίου τοῦ ἔτους 356, ὑπηρετούμενος ὑπὸ δύο μοναχῶν, εἰς οὓς καὶ παρήγγειλε νὰ θάψωσι τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐν τόπῳ ἀποκρύφῳ, ἵνα μὴ οἱ Ἀγῆρῃσιοι χριστιανοὶ διὰ τὸ πρὸς αὐτὸν σέβας καταστήσωσι τὰ λείψανα τοῦ σώματος αὐτοῦ ἀντικείμενον βεσιδαμονίας. Ὁ Ἀντώνιος ὑπῆρξεν ὁ πατήρ τοῦ μοναχικοῦ βίου, ὃν διεμόρφωσεν ἐριστικῶς ὁ μαθητὴς αὐτοῦ Παχώμιος. Τὴν βίον τοῦ Ἀντωνίου συνέγραψεν ὁ μέγας Ἀθανάσιος· ἡ μνήμη δ' αὐτοῦ ἐορτάζεται ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Ἐκκλησίᾳ τῇ 17 Ἰανουαρίου. [I.M.]

Ἀντώνιος ἅγιος 1) μονὴ κειμένη οὐμακράν τῆς νέας μεθορίου γραμμῆς τῆς Θεσσαλίας· 2) μετόχιον κείμενον ἐν τῇ περιφερείᾳ Ἐλασσῶνος· 3) ὀνομαστὸς ναὸς τῆς Βερροίας, εἰς οὗ τὴν ἐτήσιαν πανήγυριν πολλοὶ συρρέουσι πολλαχῶθεν τῆς νοτιοδυτικῆς Μακεδονίας, θεωρουμένου θαυματουργοῦ ἱδία διὰ τοὺς φρενοβλάστεις, ἐξ ὧν πολλοὶ προσάγονται καὶ παρήμενουσιν ἐν αὐτῷ πρὸς ἰάσιν. [E.]

Ἀντώνιος μοναχὸς ὁ ἐπιλεγόμενος Μέλισσα ἄτε συγγραφεὺς Ἀνθολογίαν οὕτω παρ' αὐτοῦ ὀνομασθεῖσαν, διηρημένη μὲν εἰς δύο βιβλία, περιλαμβάνουσιν δὲ 176 κεφάλαια γνωμῶν περὶ ἡθους ἀνθρώπων καὶ χρηστικῆς πολιτείας, ἡθολογημένα ἐκ τῶν ἱερῶν γραφῶν, τῶν ἐκκλησιαστικῶν βιβλίων καὶ τῶν θύραθεν συγγραφεῶν. Ὁ χρόνος καθ' ὃν ἐξῆσεν ὁ Ἀ. εἶνε ἀγνωστος. Καί τινες μὲν ἐναγοῦσιν αὐτὸν εἰς τὸν 8ῶον, ἄλλοι δὲ πιθώκεται εἰς τὸν δωδέκατον αἰῶνα. Πάντως δὲ ὑπῆρξε νεώτερος τοῦ ἱστορικοῦ τοῦ ἐκδόμου αἰῶνος Θεοφυλάκτου τοῦ Σιμωνιάτου, οὗ ποιεῖται μνησίαν ἐν τῇ Ἀνθολογίᾳ. Κατὰ τὸν Bernhardt (Zur Florilegienlitteratur. Sorau, 1865) ὁ Ἀντώνιος, ὡς καὶ ἄλλοι συντάκται ἀνθολογιῶν, ἤντησεν ἐκ τοῦ Στοβαίου. Πρώτη ἐκδοσις τῆς Ἀνθολογίας αὐτοῦ εἶνε ἡ γενομένη τῷ 1546 ἐν Ζυρίχῃ τῆς Ἑλβετίας (Tiguri) παρὰ τῷ Froschovner ὑπὸ Κορράδου Γεσνέρου καὶ Ἰω. Ριβίτου, προσθέντων καὶ λατινικῶν τῶν γνωμῶν μεταφράσεων. Τελευταία δ' ἐκδοσις εἶνε ἡ ἐν τῷ 136 τόμῳ τῆς Ἑλλ. Πατρολογίας τοῦ Migne (σ. 765—1214). Ἀλλὰ πᾶσαι αἱ ἐκδόσεις εἶνε ἀτελεῖς διὰ τὴν κολώδωσιν τῶν κωδικῶν, ἀφ' ὧν εἶχε γίνεαι ἡ ἐκδοσις. Τὰ δ' ἐλλείποντα ταῦτα, μέρος δὴλα δὴ τοῦ ο' καὶ σε' ὡς καὶ ἕλκον τὴν ος' λόγον τοῦ Ἀ' βιβλίου ἐξέδωκε τὸ πρῶτον ἐκ πληρεστέρου κώδικος τῆς Ἑθνικῆς ἐν Ἀθῆναις βιβλιοθήκης ὑπ' ἀρ. 32 ὁ Ἰω. Σακελλίων ἐν Δελτίῳ τῆς Ἱστορ. καὶ Ἑθνολ. Ἑταιρίας τῆς Ἑλλάδος τόμ. Β' σ. 661—666. Ἰδ. περὶ Ἀ. καὶ Dressler Quaestiones criticae ad Maximī et Antonii gnomologias spectantes. Lipsiae. 1869. [A.]

Ἀνυδρῆται (X ἡ μ.) ἢ ἀνυδρίδαι καλοῦνται ἐνώσεις παραγόμεναι ἐξ ὑδροξειδίων ἢ τοι σωματικῶν ἐνεχόντων τὴν ῥίζαν ὑδροξυλίου OH οὕτως, ὥστε δύο ὑδροξυλῖα ἐνοῦνται εἰς ὅσον ἀποχωρίζοντα ἐν ἄτομον Ὁξυγόνου, ὅπου ἐνοῦται μετὰ τοῦ ὑπολειμματός· οὕτω π.χ. τὸ ἀσβεστυδροξείδιον Ca(OH)₂ μεταβάλλεται δι' ἰσχυρὰς πυρώσεις ἀποδίδον ὕδωρ εἰς ἀσβεστοξειδίον CaO· σήματα ἐνέχοντα ἐν μόνον ὑδροξυλῖον δὲν δυνάμει νὰ χωρηγῶσιν ἀνυδρίδας ἢ διὰ συνενώσεως δύο μορίων αὐτῶν, οὕτω τοῦ νιτρικοῦ ὀξέος (NO₂OH, δ ἀνυδρίτης N₂O₃ ἀναφέρεται εἰς δύο μόρια αὐτοῦ· οἱ ὑδρίται ἐνέχοντες πλεονα τῶν δύο ὑ-

δροξείλια δύνανται νὰ ἀποδώσωσι ταῦτα ἐν ὅλῳ καὶ μερικῶς· οὕτω τὸ σιδηροδροξείδιον $\text{Fe}_2(\text{OH})_6$ δίδει τὴν κανονικὴν ἀνυδρίτην τοῦ σιδηροξείδιου Fe_2O_3 καὶ ἕτερον ἐνέχοντα ἐνὶ ὕδροξείλιᾳ $\text{Fe}_2\text{O}_3(\text{OH})_2$ ἢ ἔνυσιν αὕτη δὲ νομίζεται μερικὴ ἀνυδρίτης ἢ ἀνυδροῦδρίτης. Καὶ ἐν τῇ ὁργανικῇ χημείᾳ ἔχομεν ἀνυδρίτας· π.χ. δύο μόρια δξέϊκου δξέος χορηγοῦσι τὴν ἀνυδρίτην αὐτοῦ, ὃ δὲ αἰθέρ $\text{C}_2\text{H}_5\text{O C}_2\text{H}_5$ ἔνδ ὁ ἀνυδρίτης τοῦ οἰνοπνεύματος $\text{C}_2\text{H}_5\text{OH}$ πολλοὶ ὕδριται μεταβάλλονται τὸσον εὐκόλως εἰς ἀνυδρίτας, ὥστε μόνον οἱ τελευταῖοι οὗτοι φαίνονται ὑπάρχοντες, ἐξ αὐτῶν δὲ συνάγουμεν τὴν ὑπαρξίν των ὕδριτων· οὕτω ὑπάρχει ὁ ἀνυδρίτης CO_2 τοῦ ἀνθρακικοῦ δξέος $\text{CO}(\text{OH})_2$, ὅπερ δὲν ὑφίσταται ἐν ἐλευθέρᾳ καταστάσει. [O.A.P.]

Ἀνυδρίτις ἡ ἀνυδρομίγη γύψος (ἀνυδρίτης) ὀρυκτὴν τοῦ βασιρ. ὄρθου συστήματος· ἔχει σκλ.=3...3,5. Ριζ. βάρ.=2,8...3. Πίνε ἄχρους, λευκὴ, συνήθως κυανόλευκος, κυανοφαία, σμαλτόχρους, ἱάνθινος, ἐρυθρόλευκος, σαρκώδης, γκρίλευκος, καπνοφαῖς ἐπὶ τοῦ βραχυδικοειδοῦς δεικνύει λάμψιν μαργαριτεοειδῆ, ἐπὶ ἄλλων ὁδῶν ὑλοειδῆ. Συνίσταται ἐξ δξυθείου (58,82 %) καὶ ἀσέστου. Ὑπὸ τῆς ἀφλογόσ τοῦ αὐλοῦ τήκεται δυσκόλως, ὑπὸ τῆς ἀποκαρπτικῆς φλογός μεταβάλλεται εἰς ἐνθιον ἀσέστιον. Κόνις αὐτῆς πυρουμενὴ ἐπὶ ἀνθρακος μετὰ σάδας, ἐγκαταλείπει ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ λευκὴν τινὰ καὶ ἄτρητον οὐσίαν ἐξ ἀσέστου· ἀναλύεται δὲ συνθερμινομένη μετὰ δξυανθρικών ἀλκάλιων, διότι σχηματίζεται δξυανθρακικὴ ἄσβεστος, μένουσα ἐπὶ τοῦ πυθμένος τοῦ ἀγγείου καὶ δξυθεικῶν ἀλκάλιων, ἀπορραυστούμενων. Ἀπαντᾷ πολλαχοῦ γῆς προσετι εἰς μικροὺς κρυστάλλους ἐντὸς τοῦ ῥυακος τῆς Ἀφροέσης (Θήρας) καὶ εἰς ὄγκους παρὰ τὴν λίμνην τοῦ Λιτωλικοῦ κτλ. [K.M.]

Ἀνυδρον οἰνόπνευμα. Βλ. Οἰνόπνευμα.

Ἀνυδροξείδια, = Ἀνυδρίται (βλ. λ.).

Ἀνυδρος. Βλ. Ἀμοργοπούλα, Ἀμοργός.

Ἀνυπότακτος καὶ ἀ ν υ π ο τ α κ τ ῖ α. Οἱ ὅροι οὗτοι προήλθον τὸ πρῶτον ἐν τῇ στρατολογικῇ νόμῳ τῆς 27 Νοεμβρίου 1878 ἐκ κακῆς μεταφράσεως ἐκ τοῦ γαλλικοῦ τῶν ἔρων insoumi καὶ insoumission, ὥπερ δηλοῦσι τὸν φυγόστρατον καὶ τὴν φυγοστρατείαν ὡς ὁρθῶς μεταφράζει τοὺς ὅρους τοὺτους ὁ στρατιωτικὸς ποινικὸς νόμος. Τοῦνεντίον δὲ ἡ ἀνυποταξία κατὰ τὴν στρατ. ποιν. νόμον ἀποτελεῖ ἰδιογενὲς ἀδίκημα ἀντιστοιγῶν πρὸς τὴν παρὰ γαλλοὺς insubordination. Πλὴν ἀλλ' ὅμως τὸ λάθος παραμένει ἐν τῇ στρατιωτικῇ νομοθεσίᾳ, ἀφοῦ καὶ ὑπὸ τοῦ νεωτέρου στρατολογικοῦ Ν. ΑΦΚΗ' τῆς 28 Μαρτίου 1887 ἀνυπότακτοι καλοῦνται, ὅσοι ἐκ τῶν ἀποτελούντων τὴν ἐθναίαν ἀπο-

γραφὴν ἢ ἐκ τῶν ἐφεδρῶν, ἢ ἐκ τῶν ἐθνοφρουρῶν δὲν προσέρχονται εἰς τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ ἐντὸς τῆς ὁρισμένης προθεσμίας. Δι' κατὰ τῶν ἀνυποτάκτων τιμωρίαι ἐπιβάλλόμεναι ὑπὸ τῶν στρατοδικείων, διαδοθμίζονται ἀναλόγως πρὸς τὴν κατὰστασιν τοῦ στρατοῦ· ἤτοι ἐν ὥρᾳ μὲν πολέμου τιμωροῦνται διὰ φυλακίσεως δύο μέχρι πέντε ἐτῶν, ἐν ὥρᾳ δὲ ἐπιστρατείας διὰ φυλακίσεως ἐνὸς μέχρι δύο ἐτῶν. Οἱ δὲ ἐν ὥρᾳ εἰρήνης ἀνυπότακτοι δὲν τιμωροῦνται ἀλλ' ὑποχρεοῦνται νὰ ὑπηρετήσωσιν ἐπὶ πλέον ἐν τῇ στρατῷ, ἀναλόγως τῆς τάξεως, εἰς ἣν ἀνήκουσιν καὶ τοῦ χρόνου δι' καθυστέρησιν. Πρόσθετοι ποῖναι κατὰ τῶν ἀνυποτάκτων εἶναι ἡ διαγραφὴ αὐτῶν ἐκ τῶν ἐκλογικῶν καταλόγων, ἡ ἐν ὥρᾳ πολέμου δημοσίευσίς των ὀνομάτων αὐτῶν καὶ ὁ ἀποκλεισμός ἀπὸ δημοσίας ἢ δημοτικῆς θέσεως. Κατὰ τῶν συναργῶν ἀνυποταξίας ἐπιβάλλονται πρόστιμα 20 — 200 δραχμ. ("Ὁρα Ἀρθρ. 148—160 τοῦ ἀνωτ. ΑΦΚΗ' Ν.). [Ἀγγ.]

Ἀνύτη 1) Τεγεατὶς μελοποιός, ἡς περιεσώθησαν μέχρις ἡμῶν 20 ἐπιγράμματα. Ἀγνωστον πότε ἔζησε· τινὲς εἰκάζουσιν ἀπὸ τῆς ὅτι ἦτο σύγχρονος τοῦ διαδόχου τοῦ Ἀριστοδήμου Δάμιδος (743 π. Χ.). τοῦτο δὲ μόνον βεβαίως γινώσκουμεν ὅτι ἐν ἔτει 300 π. Χ. οἱ Τεγεαταὶ ἐστῆσαν εἰκόνα αὐτῆς, ποιηθεῖσαν ὑπὸ τῶν ἀγαλματοποιῶν Εὐθυκράτους καὶ Κηριστοδότου. Οἱ περὶ ταύτης γραψάντες νεώτεροι φιλόλογοι λέγουσιν ὅτι Ἀντίπατρος ὁ Θεσσαλονικεὺς ἐν τινὶ ἐπιγράμματι ἀποκαλεῖ αὐτὴν «ὄθλυν Ὀμηρον». (Ἀνθ. Θ', 26)· ἀλλὰ ἡ προσηγορία αὕτη ἀνάφεται μάλλιν εἰς τὴν ἀμέσως μετὰ τὴν Ἀ. μνημονευομένην Σαπφώ. — 2) Μυτιληναῖα ποιήτρια. ἔζησα παρὶ τὸ 279 π. Χ. Ταύτης σφίζεται ἐν μόνον ἐπιγράμματι. [Π.]

Ἀνυτος ὁ Ἀνθιμῆωνος κύριος βυρσοδεψεῖον ἐν Ἀθήναις καὶ ἰσχυρὸς πολιτευτὴς τῶν τελευταίων χρόνων τοῦ παλοπονηριακοῦ πολέμου, αἰρεθεὶς ἐπὶ τὰς μεγίστας ἀρχὰς καὶ γενόμενος σὺν τοῖς ἄλλοις σισυφύλας καὶ στρατηγός. Μετὰ τοῦ Θρασυδούλου ὑπῆρξεν ἐκ τῶν πρωτοεργατῶν τῆς εἰς τὰς Ἀθήνας διὰ τῆς φυλῆς καθόδου τῶν φυγάδων δημοκρατικῶν καὶ τῆς καταλύσεως τῶν τριάκοντα. Πολιτικοὶ λόγοι παρώρμησαν αὐτὸν νὰ γείνῃ μετὰ τοῦ Μελέττου κατήγορος τοῦ Σωκράτους (399 π. Χ.). Μεταμεληθέντων δ' ἔπειτα τῶν Ἀθηναίων ἐπὶ τῇ καταδίκῃ τοῦ φιλοσόφου, ὁ Ἀ. ἠναγκάσθη νὰ ἐγκαταλίπῃ τὴν πόλιν, φυγὼν δὲ εἰς τὴν Ποντικὴν Ἠρακλείαν ἀπέθανεν ἐκτὶ λιθοβοληθεὶς ὑπὸ τῶν κατοίκων. [Λ.]

Ἀνυφί. Χωρίον τοῦ δήμου Μιδέας ἐν τῷ Ἀργολικῷ πεδίῳ, ἔχον 427 κατ. τῷ 1889. [Π.]

Ἀν χωλῶ παροικίῃσης, ὑποσχάξιν μολήσῃ. Παροιμ. σημαίνουσα ὅτι οἱ συναγαστρεφόμενοι μετὰ πονηρῶν μεταπλασθάνουσιν

μέρος τῆς φαιλότητος αὐτῶν ἐμοία τῇ δη-
μῳδαίᾳ· ὁποῖος κάτω μετὰ στραδόν, ὡς τὸ βράδυ
ἀλλοθωριζοί. [Π.]

Ἄνω Αὐστρία. Βλ. Αὐστρία
Ἀρχιδουκάτου.

Ἄνω Βαυαρία. Διαμέρισμα τῆς Βαυ-
αρίας (πρώην «Νομός τοῦ Ἰσάρ»), κείμενον
μεταξὺ τῆς Σουητίας καὶ τοῦ Νουβέμβουργου. Πε-
ριλαμβάνει ἐξ μεγάλων πόλεων, ἐν αἷς καὶ τὸ
Μόναχον, 25 ἐπαρχίας, 1243 δήμους καὶ
13 408 χωρία. Ἔχει δὲ ἐμβαδὸν 16 725 τετρ.
καὶ 1 006 761 κατ. (1885), βιομηχανίαν, ἐμ-
πόριον, γεωργίαν. [Π.Π.]

Ἄνώγειν. Χωρίον τοῦ δήμου Φαρίδος
τῆς Λακωνίας, ἔχον 922 κατ. τῷ 1889. [Π.]

Ἀνωγενή ἐκάλεσαν (ὁ Heidinger) ἅ-
παντα τὰ θρυκτὰ καὶ πετρώματα, ἅτινα ἐσχη-
ματίσθησαν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς ἢ εἰς
σμικρὸν σχετικῶς βάθος τῇ ἐπιδράσει τῆς ἀ-
τμοσφαιρῆς καὶ τοῦ ὕδατος, ἐν ἀντιθέσει πρὸς
τὰ κατωγενή, τὰ σχηματισθέντα εἰς με-
γάλα βάθος. Οὕτω π.χ. ἐκ τῆς ἀνυδρίτιδος γύ-
ψον ἐσχηματίσθη ἡ ὑδρομίγῃς γύψος
προσλήψαι ὕδατος, ἐκ δὲ τοῦ γρανίτου,
βασανίτου, τραχείτου καὶ ἄλλων
σκληρῶν πετρωμάτων δι' ἀποσαθρώσεως φυ-
τικῇ γῇ. [Κ.Μ.]

Ἄνω Γερμανία (Oberdeutsch-
land). Οὕτω καλεῖται συνήθως ἡ πρὸς
Μ τοῦ Μοίνου Γερμανία· ἀλλ' ὑπὸ στενὴν
γεωγραφικὴν ἔννοιαν ἔννοεῖται ἡ χώρα ἐκείνη,
ἥς μέρος ἀνήκει εἰς τὴν Ἀλπεϊον χώραν, καὶ
μέρος—τὸ καλούμενον κατ' ἐξοχὴν Ὑψίπε-
δον τῆς Ἀνω Γερμανίας—περι-
λαμβάνει τὸ πρὸς Β τῶν Ἀλπεων διαμέρισμα
τῆς Ν Γερμανίας, τὸ ἔχον πρὸς Δ τὸν Μέ-
λανα Δρυμὸν καὶ τὰς ἀποκρήμους Ἀλπεῖς
(Rauhe Alp), πρὸς Α τὸ ἀστριακὸν ὄρο-
πέδιον καὶ ἐν τῷ μέσῳ τὸ Σουητικὸν ἀναρι-
κόν. [Π.Π.]

Ἀνωγή. Χωρίον τοῦ δήμου Νηρι-
τίων τῆς Ἰθάκης, ἔχον 526 κατ. τῷ 1889.
Κεῖται εἰς ὕψος 520 μ. ἄνω τῆς θαλάσσης,
ἐν ὁρειοτάτῳ τινὶ ἐπὶ τῆς Α κλιτύος τοῦ ὄρους
Νηρίτου, κατὰ τὸ ΒΑ μέρος τῆς νήσου. [Π.]

Ἀνώδυνα (Φαρμακὸν). Ἀνωδύ-
δυνα. Anodins. Calmants. Οὕτως ἐνομά-
ζονται τὰ πραῖνοντα ἢ καὶ τέλειον παῦνοντα
τὸ ἄλλως φάρμακα, εἴτε ἐσω χορηγούμενα
εἴτε ἐξω. [Π.Π.]

Ἀνωθός. Χωρίον τῆς ἐπαρχ. Ὀφείως τῆς
Τραπεζούντος κατ. περίπου 1 400, μουσουλ-
μάνοι λαλοῦντες τὴν ἑλληνικὴν. [Π.]

Ἄνω λίμνη (Lake Superior.—Ἰνδι-
στί: Κίτσι-Γκοῦμι) Ἡ δυτικωτάτη καὶ ση-
μαντικωτάτη τῶν πέντε μεγάλων λιμνῶν
τῆς Β Ἀμερικῆς, κειμένη καὶ πλ. 40° 20'
—40° 10' Β καὶ Μ 84° 45'—92° 30'

Δ τοῦ Γρήν. μεταξὺ τοῦ Καναδᾶ καὶ τῶν
Ἰνδιαν. Πολιτειῶν. Ἔχει μῆκος ἀπὸ Α πρὸς
Δ 385 χμ. καὶ πλάτος κατὰ τὸ μέσον 225
χμ. Ἡ ἐπιφάνεια αὐτῆς εἶναι 83 627 τετρ.
χμ. τὸ μέσον βάθος 300 μ. Ἔχει ὕδατα γλυκῆ,
ἀρθένους ἔχους καὶ πολλὰς νήσους, ὧν με-
γίστη ἡ Βασίλεικ ἢ Νήσος (Isle Ro-
yale). Συγκοινωνεῖ διὰ τῆς διώρυγος τῆς Ἀ-
γίας Μαρίας μετὰ τῆς λιμνῆς τοῦ Οὐ-
ρων. Εἰς αὐτὴν δὲ χύνονται πολλοὶ ποταμοί
ἐν οἷς ὁ Δόγ Ρίβερ καὶ ὁ Ἀγίος Λου-
δοβίκος, σχηματίζοντες πολλαχοῦ ὄρματα
καταρράκτας. Μεγίστης σημαντικότητος εἶναι
τὰ περὶ αὐτῆς γαιανθροκικὰ καὶ μεταλλοῦχα
στρώματα, ἰδίως ἡ λεγομένη Χώρα τοῦ
Χαλκοῦ τῆς Ἀλίμνης. [Π.Π.]

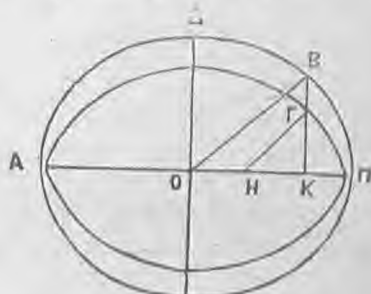
Ἀνώμαλα (Γραμμ.) ἐνύματα οὐσια-
στικά, ἐπιθετά καὶ ῥήματα. Α') Οὐσιαστικά
ταῦτα συγκεκριαλοῦνται: 1) εἰς Ἐτερό-
κλιτα, οἷον ὁ Μίνως, γεν. τοῦ Μίνω καὶ
Μίνως· ὁ Διογένης, αἶτ. τὸν Διογένη καὶ Διο-
γένην· ὁ Ἀρῆς, αἶτ. τὸν Ἀρῆ καὶ Ἀρῆν·
σκότος, γεν. τοῦ σκότου καὶ τὸ σκότος, τοῦ
σκότους. 2) Μετακλιτα, τὰ σχηματι-
ζόμενα πτώσεως τινὰς ἐκ δύο θεμάτων, οἷον τὸ
πῦρ γεν. πυρὶς, ἀλλὰ ἐν τῇ πληθ., τὰ πυρά,
δοτ. τοῖς πυροῖς· ὁ Ἀπόλλων, αἶτ. τὸν Ἀπόλ-
λωνα καὶ τὸν Ἀπέλλω· ὁ υἱός, τοῦ υἱοῦ, τῷ
υἱῷ καὶ τοῦ υἱέος, τῷ υἱεῖ. 3) Ἐτερογενή
οἷον ὁ σῖτος, πληθ. τὰ σῖτα, οἱ στάδια
καὶ τὰ στάδια. 4) Ἀκλιτα, τὸ (τοῦ, τῷ)
χρεών, τὸ ὄφελος, μόνον ὡς ὄν. καὶ αἶτ. Β')
Ἐκ τῶν ἐπιθετῶν τὸ μέγας καὶ πολὺ
σχηματίζονται ἐκ δύο θεμάτων μέγας καὶ
μεγαλός, πολὺ καὶ πολλός. Καὶ τὸ μὲν
ἄρσενικόν καὶ οὐδέτερον αὐτῶν ἐν τῇ ἐνικ. ὄν.
καὶ αἶτ. σχηματίζεται ἐκ τοῦ βραχυτέρου θε-
ματος, αἱ δὲ λοιπαὶ πτώσεις τοῦ ἐνικ. καὶ πα-
σαι αἱ τοῦ πληθ. ὡς καὶ ὁ ἐνικὸς ἢ πληθυν-
τικὸς ἀριθμὸς τοῦ θηλυκοῦ ἐκ τοῦ πληρεστε-
ρου. Τινῶν ἐπιθετῶν παρατηρεῖται ἀνωμαλί-
αις καὶ ἐν τῷ σχηματισμῷ τοῦ συγκριτικοῦ καὶ
ὁπερθετικοῦ βαθμοῦ, γινόμενων αὐθις ἐκ δύο
θεμάτων, οἷον ἔχθρος, ἐχθίων, ἐχθιὸν
ἐχθιστος (ἐχθος): καλός, καλλίων, καλ-
ίον, κάλλιστος (κάλλος)· τὸ δὲ ἀγαθόν
ἀμείνων, ἄμεινον, ἄριστος καὶ τὰ παρόμοια
γίνονται ἐκ συνωνύμων θεμάτων. Γ') Πάντες
τὰ ῥήματα διαιροῦνται ἐπίσης εἰς ὀμαλὰ καὶ
ἀνώμαλα. Καὶ ὀμαλὰ εἶναι ἐκεῖνα, ὧν ἡ ῥίζα
ἢ τὸ ὄμμα κατὰ τὴν σχηματισμὸν τῶν χρόνων
ἢ μένει παντελῶς ἀμετάβλητος, οἷον λέγω
λέγ-ω (λέξω), λέ-λεγ-ται (λέ-λεχ-ται),
μεταβάλλεται κανονικῶς ἡ ἀρχικὴ ῥίζα αὐτῶν
εἰς τὸν ἐνεστώτα: 1) δι' ἐκτάσεως τοῦ ἁ
η, τοῦ ῖ εἰς ἱ ἢ εἰ, τοῦ ὤ εἰς ου, οἷον τήκω
ῤ. τᾶκ- τᾶκ-ερές· τρίβω, ῤ. τρίβ- τρέβ-
πείθω, ῤ. πῖθ- πῖθ-ανός· φεύγω, ῤ. φυ-
φύγ-ῃ· 2) διὰ προσλήψεως τοῦ τ εἰς χαρ-

κτῆρας χειροσφύδους, οἶον· τὸ π τ ω, ῥ. τυπ-
 τυπ-ος· β λ ά π τ ω, ῥ. βλαβ- βλάβ-η· 0 ά-
 π τ ω, ῥ. ταρ- ταρ-ος· 3) διὰ τῆς προσλή-
 ψεως τοῦ· εἰς ῥίζας ἐχούσας χαρακτῆρα, α')
 ὑπερσυνών, κ. γι, χι, ὅστις μετα τοῦ· μετα-
 δάλλεται εἰς τ' οἶον φυλάττω (φυλάκ-ι-ω)
 ῥ. φυλακ- φυλακή· τ ά τ τ ω ῥ. ταγ- ταγ-ος·
 τ α ρ ά τ τ ω, ῥ. ταραχ- ταραχ-ή· β') τὸ δι,
 ὅπερ μετά τοῦ· μεταβάλλεται εἰς τ' οἶον·
 ὁ ζ ω, ῥ. δδ- δδ-μή, οδ on· γ') τὸ λ, ὅπερ
 τρέπεται μετά τοῦ· εἰς λλ, οἶον· ἄλλομαι, ῥ.
 ἄλ. ἄλ-ι-ομαι, πρὸς. sal-i-o· δ') τὰ ν καὶ ρ,
 ὅτε τὸ· μεταπηδᾷ εἰς τὸ φωνῆεν τῆς ῥίζης
 καὶ οὕτω τὸ α καὶ ε γίνονται αι καὶ ει, τὸ ι
 καὶ ὅ· ἐκτείνεται εἰς ι καὶ ο, οἶον· φαίνω,
 ῥ. φαν- (φαν-ι-ω) φαν-ερός· τ ε ι ν ω, ῥ. τεν-
 α-τεν-ής· σ π ε ι ρ ω, ῥ. σπερ- σπερ-μα· κ ρ ε ι-
 ν ω, ῥ. κριν- μελλ. κριν-ω· ἀμῦνω, ῥ. ἀμυν-
 μελλ. ἀμυν-ω. Πάντα τὰ λοιπὰ ῥήματα τὰ
 σχηματίζοντα τὸν ἐνεστώτα ἄλλως ἢ τὰ εἰρη-
 μένα παραδείγματα εἶναι ἀ ν ὠ μ α λ α. Ταῦτα
 δὲ εἶναι, 1) τὰ προσλαμβάνοντα εἰς τὴν ῥίζαν
 ἥτοι ἀπλοῦν ν, οἶον· τί-ν-ω, ῥ. τί, τί-σις·
 κάμ-ν-ω, κάμ α-τος, ἡ ὄλην ἔρρινον συλλα-
 βὴν, νι ἡ νυ μεταθεσμένου τοῦ· καὶ υ, οἶον·
 βραίνω (βρ-νι-ω) ῥ. βρ- βρ-σις, ἐ λ α ὕ ν ω,
 ῥ. ἐλα-ἐλα-σις. Τὰ δὲ εἰς μι ῥήματα τὰ προσ-
 λαμβάνοντα εἰς τὸ θεμα τοῦ ἐνεστώτος τὴν
 συλλ. νυ οὐ μόνον δὲν μεταθέτουσι τὸ υ, ἀλλὰ
 τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα φωνῆεν καὶ διπλασιάζ-
 ζουσι τὸ ν, οἶον· δείκ-νυ-μι, ἀλλὰ, κεραί-νυ-
 μι, σφέ-νυ-μι, ῥῶ-νυ-μι, ῥ. ῥω- ῥω-μη. Ἄλ-
 λοτε προσλαμβάνουσι τὴν συλλ. νε, ικ-νέ-ομαι
 ῥ. ικ. πρὸς. ἰκ-ω, ικ-ανός, ἡ τὴν ἀν, αἰξ-άν-ω,
 ῥ. αἰξ- αἰξ-ω· ἀπ-εγθ-άν-ομαι, ῥ. εγθ- ἀπ-
 εγθ-ής. Τινὰ τῶν ῥηματίων τῶν προσλαμβά-
 νοντων τὴν ἀν παρεμβάλλουσιν ἑτέρον ν εἰς
 τὴν ῥίζαν, ὅπερ πρέπει ἀναχλόως τῆς φύ-
 σεως τοῦ ἐπομένου συμφώνου, οἶον· λαμβάνω
 (λα-ν-δ-άν-ω, ῥ. λαβ- λαβ-ή), τυγχαίνω,
 ῥ. τυχ- τύχ-η. 2) Τινὰ ῥήματα προσλαμβάν-
 ουσιν εἰς τὸ θεμα τοῦ ἐνεστώτος τὸ ἐπιθεμα-
 σκ (ισκ), ὅπερ ἔχει ἐναρκτηκὴν ἔννοιαν, οἶον·
 γηρά-σκ-ω, πρὸς. τὸ λατ. πο-sc-o, εὐρ-ισκ-ω,
 scen-esc-o. Ἄλλα λαμβάνουσιν ἐν ἀρχῇ δι-
 πλασιασμόν, γι-γνώ-σκω, ῥ. γνω- γνῶ-μη.
 3) Τινὰ ἐπαυξάνουσιν τὴν ῥίζαν τοῦ ἐνεστώτος
 καὶ παρατακτικῶς διὰ τοῦ ε οἶον· δοκ-έ-ω, μελλ.
 δόξ-ω, ἀορ. ἐ-δοξ-α ἡ τοῦ μελλ. ἀορ. καὶ
 παρακειμ. οἶον· ἐθέλ-ω, ἀλλὰ ἐθέλ-η-σω,
 ἡθέλ-η-σα, ἡθέλ-η-κα κλ. 4) Τέλος εἰς τὰ
 ἀνωμαλὰ καταλέγονται πολλὰ ῥήματα σχη-
 ματίζοντα τοὺς χρόνους αὐτῶν ἐξ ἄλλων συνω-
 νύμων ῥιζῶν, οἶον· ὀρά-ω, μελλ. ὀφραμι
 (ὀπ-οραμι, ὀπ-τήρ), ἀορ. εἶδον, ῥ. εἶδ- εἶδ-ος,
 ἰδ-έα. Πλὴν τούτων γίνονται καὶ ἄλλαι τινὲς
 ἀνωμαλῖαι, οἶον· μεταθέσις· κ ά μ ν ω, κέ-
 κμη-κα, 0 ν ἡ σ κ ω (ῥ. 0αν- 0αν-ατος), τε-
 0νη-κα· συγκοπή, γί-γν-ομαι (ῥ. γεν- γέν-ος)·
 συστολή, κ α λ ε ω, ἀορ. ἐκάλεσα, ἀνωμαλὸς

εἶναι καὶ ἡ ἀναδίπλωσις τοῦ παρακειμένου τοῦ
 λ α μ δ ά ν ω εἴληφα. [I.Π.]

Ἀνωμαλία. Ἐν τῇ φυσιολογίᾳ δηλοῦ-
 ται διὰ τῆς λέξεως ταύτης οἰκῶντες ἀπὸ τῆς
 συνήθους κανονικῆς φυσιολογικῆς διαπλάσεως
 ἀπόκλισις τοῦ ὁργανισμοῦ, ἔκρ νοσώδης λει-
 τουργία καὶ καταστάσις. [Γ.Δ.]

— (Ἄ σ τ ρ ο ν.) ὀνομάζεται ἐν τῇ 0ε-
 ωρίᾳ τῆς κινήσεως τῶν πλανητῶν καὶ κο-
 μετῶν περὶ τὸν ἥλιον ἡ γῶνιά Η Η Γ,

ἡ σχηματιζομένη ὑπὸ τῆς πρὸς τὸν ἥλιον Η
 ἐπιτακτικῆς ἀκτίνος Η Γ τοῦ πλανήτου Γ· μετα
 τῆς γραμμῆς τῶν ἀψίδων Η Π πρὸς τὴν διεύ-
 θυνσιν τοῦ περιηλίου Η. [Η Ἄ. αὕτη εἶναι ἡ
 ἀ λ ἡ θ ἡς Ἄ. Αὕτη σχηματίζεται καὶ ἐὰν ἡ
 κίνησις ὅπως παρὰ πλείστοις κομήταις εἶναι
 παρβολική. Ἐν τῇ ἐλλειπτικῇ κινήσει ἐὰν
 καταγράφωμεν ἐπὶ τὸν μέγαν ἕξονα Α Π ὡς
 ἐπὶ διαμέτρον κύκλον, καταδιόσωμεν τὴν κα-
 θετον Γ Κ ἀπὸ τοῦ Γ ἐπὶ τὴν Ἄ. ἐνώπιωμεν
 τὸ σημεῖον Β, εἰς τὸ ὅποιον συναντᾷ ἡ Κ Γ
 τὴν περιφέρειαν Η Δ Α μετὰ τοῦ κέντρου τοῦ
 κύκλου Ο, τότε ὀνομάζομεν ἐκ κεν τρεικτὴν Ἄ-
 νωμαλίαν τὴν γωνίαν Π Ο Β. Τέλος ὀνομάζομεν
 μ ε σ η ν Ἄ. τὸ τόξον Π Μ, τὸ ὅποιον ὁ ἀν-
 τρεχὼν ὁ πλανήτης ἐὰν ἀναχωρῶν ἀπὸ τοῦ Π
 διέτρεχεν ἰσοταχῶς τὴν περιφέρειαν Η Δ Α ἐν
 χρόνῳ ἴσῳ πρὸς τὸν χρόνον, ἐν ᾧ διατρέχει
 τὴν ἐλλειπτικὴν αὐτοῦ τροχίαν. (Ἰδε Ἀνισό-
 τητες). [Δ.Κ.]

Ἀνωμαλῖαι ὀπτικά ἐν τῇ φυσικῇ
 κρυσταλλογραφίᾳ καλοῦνται αἱ ἐπὶ διαφανῶν
 κρυστάλλων παρατηρούμεναι ὀπτικά ἀνωμα-
 λῖαι. Οὕτω π.χ. ὑπάρχουσιν ὀρυκτά τινα τοῦ
 κυβικοῦ συστήματος, δεικνύοντα διπλὴν διὰ-
 θλασιν καὶ πόλυσιν τοῦ φωτός, ἐπίσης ὑπάρ-
 χουσι κρυστάλλοι τοῦ βρασιτετραγώνου καὶ βα-
 σιλεξαγώνου συστήματος δεικνύοντες κατὰ τὴν
 διεύθυνσιν τοῦ ὀπτικοῦ ἕξονος διπλὴν διὰθλα-
 σιν. Πρὸς ἐξηγήσιν τοῦ φαινομένου τούτου διά-
 φοροι ἐδόθησαν ἐξηγήσεις (πρὸς, Naumann-
 Zirkel, Elemente der Mineralogie) [Κ.Μ.]

Ἄνω Μεριά. Βλ. Μύκονος

Ἀνωγέδος ἡ Ὁ ν ω ν ἰ δ ο ς τῆς ἀ-
 κ α ν θ ὠ δ ο υ ς ῥ ῖ ζ α (Φαρμακολ.).
 Radix Ononidis spinosae, Ononis spi-

nosa L., Ononis antiquorum L. Κύρια στοιχεία ἐνέχει τὴν ὀνομασίαν. τὴν ὀνομασίαν καὶ τὴν ὀνομαστικὴν ὀνομασίαν. Ἡ Ἀ. φάρμακον γνωστὸν καὶ τῇ Διοσκορίδῃ ὡς διουρητικὸν παραγγέλλεται καὶ νῦν ἐστὶ ὡς τοιοῦτον εἰς ἀρέθμα (10 %). [B. Π.]

Ἀνώνα (B o τ.) γένος φυτῶν (Anona) Bλ. Ἀνωνώδης.

Ἀνωνίδα (B o τ.) καὶ Ὀνωνίδα καὶ Παλαμωνίδα ἐνομάζεται κοινῶς ἡ Ἀνωνίς ἢ Ὀνωνίς τῶν ἀρχαίων, τοῦτεστι ἡ Ononis antiquorum L. (βλ. λ. Ὀνωνίς). [Θ. X.]

Ἀνωνίς (B o τ.) κατὰ Διοσκορίδην ἡ Ὀνωνίς (βλ. λ.).

Ἀνώνυμοι τίτλοι. Bλ. Τίτλοι.

Ἀνώνυμος ἐταιρεία. Bλ. Ἐταιρεία.

Ἀνώνυμος σύμβασις (συνάλλαγμα) (κατὰ τοὺς Βυζαντ., *contractus inominatus* κατὰ τοὺς νεωτ.) ἐκλήθη εἶδος ἀμφοτεροβαρὺς συμβάσεως, ἥτις δὲν ἐτίκεται μὲν καθ' ἑαυτήν, δηλ. διὰ μόνης τῆς συναινέσεως τῶν συμβαλλομένων, αὐδὲ διὰ τῆς περιβολῆς τύπου τινός, ἐνοχλῆν, ἀλλὰ τὸ πρῶτον διὰ τῆς παρὰ τοῦ ἐνός τῶν συμβαλλομένων ἐκτελέσεως. Τὸ δὲ ὄνομα Ἀνώνυμος ἐδόθη εἰς αὐτήν, διότι δὲν ἐπροστατεύετο κατὰ τὸ 'P. Δ. δι' ἰδίαν ἀγωγὴν ἐν ἐκάστῳ αὐτῆς εἶδει, ὡς συνέβαινε π.χ. ἐν τῇ ἀγοραπωλησίᾳ (*act. emti, venditi*), καὶ δὲν ἔφερε καὶ ἴδιον ὄνομα ἐν τῷ *jus civile*, καίτοι τὸ δεύτερον τοῦτο δὲν ἀπέμεινεν ἕνευ ἐξαιρέσεως (ἰδ. π. γ. Ἐναλλαγή). Αἱ τοιαῦται συμβάσεις ἀρὰ προσεγγίζουσι πῶς ταῖς *re* (πράγματι) καταρτίζομεναι, ἀλλὰ διαφέρουσιν αὐτῶν τοῦτο μὲν, ἰδίαι αἱ τοιαῦται (*re*) ἦσαν μόνον τέσσαρες, *condictio* ἔξ ἀπλῆς μεταμελείας (*ex mera poenitentia*), ἀδιαφόρως ἂν ὁ λήπτης τῆς ἐκτελέσεως ἠδυνάτο ἀκουσίως καὶ ἀναιτίως νὰ ἐκτελέσῃ ἢ ἢν πρόθυμος κτλ. Τὸ παράδοξον τοῦ δικαίωματος τοῦτου, οὕτινος ὅμως ἡ κατὰ τὸ ρώμ. δίκαιον ὑπαρξίς σπουδαίως καὶ ζωηρῶς φιλονεικεῖται, δύναται νὰ ἐξηγηθῇ ἐκ τῆς ὅλης φύσεως τῆς Ἀ. Σ. διότι δι' αὐτῆς δικαίωμα τίκεται μόνον ὑπὲρ τοῦ ἐκτελέσαντος, οὐδὲμία δ' ὑποχρέωσις τοῦ δικαίωματος τοῦ λοιποῦν τοῦτον παραιτούμενος δύναται ν' ἀνακαλέσῃ τὸ δοθέν, ἐφ' ὅσον δὲν ἀπέκτηται δικαίωμα ἐκ τῆς συμβάσεως καὶ ὁ ἕτερος, ἥτοι ἐφ' ὅσον δὲν ἐξτελέσεν. Ὅπως ποτ' ἂν ἦ ὅμως κατὰ τὸ ρ. δ., σήμερον τότε *jus poenitentiae* καὶ ἐλθελήρος ὁ θεσμός τῶν Ἀ. Σ. οὐδεμίαν κέντηται πρακτικὴν σημασίαν ὅτε ἰσχύουσιν παρ' ἡμῶν τῆς ἀντιθέτου πρὸς τὴν τοῦ ρ. δ. ἀρχῆς. ὅτι δηλ. πᾶσα συμφωνία βουλήσεων, ἔχουσα ἀντικείμενον ὑπὸ πᾶσαν ἐποψὴν θεμιτὸν, τίκεται καθ' ἑαυτήν καὶ κατὰ κανόνα ἄνευ τύπου τινός ἐνοχλῆν. Ἐπομένως καὶ αἱ ἀ-

τοῦτο δὲ κατὰ τὰ ἀποτελέσματα καὶ ὑπῆρξαν ἀποτελέσματα τῆς προσδοκῶν συναλλαγῶν παρὰ Ῥωμαίοις ἀπέναντι τῆς κρατούσης ἀρχῆς περὶ καταρτισμοῦ τῆς συμβάσεως, ἐμφανισθεῖσαι ἀπὸ τοῦ τέλους τῆς δημοκρατίας, πρὸ πάντων δ' ἀναπτυχθεῖσαι ἐπὶ Δαδῆωνος καὶ τῶν ἐπαδῶν αὐτοῦ, ἀλλ' ἀμυδίον ἀνμεθ' ὧν τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῶν. Καίτοι δ' ἐκ τῆς φύσεως αὐτῶν δύνανται νὰ ἔχουσιν ἀντικείμενον ὅτι δῆποτε θεμιτὸν, ὅμως οἱ Ῥωμαῖοι ἐνδεικτικῶς διήρσαν τοὺς παραγωγικοὺς λόγους αὐτῶν εἰς 4 κλάσεις, ὡς καὶ ἐπὶ πάσης ἄλλης ἀμφοτεροβαρὺς συμβάσεως: *do ut des* (δίδωμι ἐπὶ τῷ λαβῆν), *do ut facias* (δίδωμι ἐπὶ τῷ ποιῆσαι), *facio ut des* (ποιοῦν, ἔνα λαβῶ) καὶ *facio ut facias* (ποιοῦν, ἔνα ποιῆσαι) (N. 5 Π. 19. 5, Basc. 20. 4. ε'), ἐπίσης ἀμυδίον εἶναι ἂν καὶ οἱ τέσσαρες οὗτοι συνδυασμοὶ καὶ δὲ ἂν οἱ δύο τελευταῖοι ἀνεγνωρίζοντο ἀπ' ἀρχῆς ἰκανοὶ πρὸς παραγωγὴν Ἀ. Σ., ἔνεκα ἀντιφωνικῶν τινῶν ἐν ταῖς πηγαίς, βεβαία ὅμως δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡ κατὰ τὸ ἐπὶ Ἰουστινιανὸν δίκαιον πλήρης ἀναγνώρισις αὐτῶν. Ἐκ τῆς τοιαύτης συμβάσεως ἐτίκετο α') ἡ *actio praescriptis verbis* (ἀγωγή τῶν *proscriptis* ἢ *proscriptis* ἐν αὐτῇ), καλουμένη οὕτως ἔνεκα τῆς προτασσόμενης ἐν τῇ τύπῳ (*formula*) *praescriptio* (περιγραφῆς) τῶν πραγματικῶν περιστατικῶν, ἐφ' ὧν ἐστηρίζετο ἡ αξίωσις ἢ καὶ *act. civilis in factum* δι' αὐτῆς ὁ ἐνάγων ἐζητεῖ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ὑποχρέωσός τοῦ ἐναγομένου ἢ τὸ δικάζον (ἰδ. λ.). Ἀλλ' ἡ ἀγωγή αὕτη δὲν ἀνήκει ἀποκλειστικῶς τῇ Ἀ. Σ. (π. γ. N. 2—3 Π. 19. 5) β') ἡ *condictio causa data causa non secuta* (ἀπαίτησις πρὸς γάματος δόθῃντος, πρὸς γάματος μὴ παρακλῶντος ἢ σαπνός), περὶ ἧς ὑπάρχει φιλονεικία ἂν ἴσχυεν ἥδη ἐπὶ τῶν δοκίμων νομοθεσιῶν ἢ μὴ τυχόν εἶναι παρέμβαση τῶν συντακτικῶν τῆς Ἰουστιν. νομοθεσίας, ἐν ᾧ πιθανότερον φαίνεται, ὅτι ὑπῆρξεν ἀρχαιότερα καὶ τῆς *act. pr. verbis*, καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐφαρμογὴν αὐτῆς ἐπὶ τῶν Ἀ. Σ. διὰ τῆς ἀγωγῆς ταυτῆς ὁ ἐκτελέσας ἠδυνάτο νὰ ἀπαίτησιν τὴν ἐπιστροφὴν τῆς ἐκτελέσεως, ἐὰν ὁ λήπτης ἠδυνάτο ἐκ πταίσματος νὰ ἐκτελέσῃ τὸ καθ' ἑαυτὸν, ἢ ἥρνητο, ἢ δὲν ἐξτελέσει ἐγκαίρως ἢ ἡ ἐκτέλεσις αὐτοῦ ἦν ἀπ' ἀρχῆς ἀδύνατος ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ ἐκτελέσαντος Ἀλλ' ἵνα ἡ ἀγωγή τελεσφόρος εἴδῃ νὰ ἦ δυνατὴ ἢ ἀναστροφή τῆς ἐκτελέσεως, ὅπερ ἐπὶ τῶν περιπτώσεων τοῦ *facere* συνήθως δὲν συμβαίνει (ἰδ. ἐξ ἐνδ. N. 25 D. 19. 5, ἐξ ἐτέρου N. 4 D. 12. 4) καὶ γ') τὸ παρὰ τῶν νεωτ. καλούμενον *jus poenitentiae* (δικαίωμα μεταμελείας) ἐκ τοῦ *poenitere* τῶν περὶ τοῦτου πραγματευομένων χωρίων (N. 3 § 2, 3, N. 5 pr. § 1—4 D. 12. 4), ὅπερ οὐδὲν ἄλλο ἢν ἢ ἡ ἐγερσις τῆς

ποτελοῦσαι Ἄ. Σ. συμφωνίαν διέπονται νῦν ὑπὸ τῶν κοινῶν περὶ συνθέσεωιν κανόνων, ἄνευ ἀνάγκης τροποποιήσεως ἐκτελέσεως. [Δ.]

Ἄνωνώδη (Βοτ.) ἡ Ἄνωνοειδῆ (Anonaceae) αἰσγεν. Δικοτυλιδένων Ἐπιθαλαμίων φυτῶν, περιλαμβάνουσα 400 εἶδη δένδρων καὶ θάμνων, ἀνά τὰς ὑπὸ τοὺς τροπικοὺς χώρας εὐρέμενων. Πλείστα αὐτῶν φέρουσι καρποὺς ἐδωδιμούς, ἰδίως τὰ τοῦ γένους Ἄνωνας (Anona L.) ὡς λ. χ. ἡ Ἀ. ἢ Α. ἐπιδοφόρος (A. squamosa L.) ἐν τῇ Νοτίᾳ Ἀμερικῇ καὶ ἡ Ἀ. ἢ Χεριμουλία (A. Cherimolia Mill.), ἧς οἱ ἥδιστοι καρποὶ ἐνερμαίζονται Custard-apples ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν. Τὰ εἶδη τοῦ γένους Ξυλοπία (Xylopia) ἔχουσι κλωστοειδῆς ἴνας· οἱ δὲ καρποὶ καὶ τὰ σπέρματα τῆς Μονοδώρας τῆς μυριστικῆς (Monodora myrsitica Gaertn.) ἐν τῇ Ἰαμαϊκῇ καὶ τῆς Κανάγγας τῆς εὐδορίας (Cananga odorata Honk.) ἐν τῇ Ἰνδῇ καὶ τῆς Ἀδελφείας τῆς τε αἰθιοπικῆς (Habzelia aethiopica DC.) καὶ τῆς ἀρωματικῆς (H. aromatica DC.) ἐν Ἀφρικῇ εἰσὶ ἀρωματικά. [Θ.Χ.]

Ἀνωξίτης· τὸ κρυσταλλοφύε τοῦτο ὀρυκτὴν ἔχον σκλ.=2,3, εἶδ. βαρ.=2,26,2, 37, χρομα φαϊόλευκον καὶ λάμψιν μαργαριτωεῖδῃ, συνίσταται ἐξ ὀξυπυριτίου (62,3%) ἀργίλου (24,2), ἀσβέστου (0,9) καὶ ὕδατος (12,3). Ὑπὸ τῆς φλογὸς τοῦ αὐλοῦ τήκεται, μετὰ απορρευστώσεως κοβαλτίου ἡ κόνη τοῦ συμπορρωμένη λαμβάνει χρομα κυανοῦν. [Κ.Μ.]

Ἄνω Παλατινάτον (Oberpfalz). (Διαμέρισμα τῆς Βαυαρίας) πρῶην νομὸς τοῦ Ῥέγγεν), κείμενον μετὰ τῆς Ἄνω καὶ Κάτω Βαυαρίας καὶ τοῦ Βοημικοῦ Δρυμοῦ. Περιλαμβάνει 18 ἐπαρχίας, 1090 δήμους καὶ 5563 χωρία. ἔχει δὲ ἐμβαδὸν 9603 τετρ., 537990 κατ. (1885), μεταλλωρυχεῖα (ἰδίως σιδήρου), βιομηχανίαν, ἐμπόριον (ἰδίως ξυλείας) κτλ. καὶ πρωτ. τὸ Ῥέγενσπουργ. Ὁ κυριώτερος τῶν ποταμῶν αὐτοῦ εἶναι ὁ Δούναβις. [Π.Π.]

Ἄνω ποταμῶν ἡ πληρέστερον Ἄνω π. χωροῦσι πηγαί. Παροιμ. ἐπὶ λόγων ἢ πράξεων ἀντικειμένων ἀντικρὺς τῇ ἀληθείᾳ. [Π.]

Ἄνωσκένη, χωρίον κείμενον ἐν τῇ ὑποδιοικήσει (καζᾶ) Καστορίας καὶ οἰκούμενον ὑπὸ 600 περίπου βουλγαροφώνων χριστιανῶν, ἀσχολουμένων περὶ τὴν γεωργίαν. [Ε.]

Ἄνωτέρα βία (vis major) νομικῶς καλεῖται τοῦτο μὲν τὸ ἐκ στοιχείων τῆς φύσεως ἐπερχόμενον γεγονός, ὅπερ εἶναι ἀδύνατον ν' ἀποκυλίσθῃ ἀνθρωπίνῃ ἐνέργειᾳ, π. χ. κεραυνός, τοῦτο δὲ πᾶν γεγονός, ὅπερ κατέστη ἀναπόδραστον παρὰ τὴν ἐπιμέλειαν ἐπιμελοῦς οἰκογενειάρχου, ἣν κατέβαλεν ὁ ὀφεί-

λέτης. Ἰδιάζουσιν ὁμῶς ἔννοιαν ἔχει ἡ Ἀβία ἐν τῇ ὑπὸ τῶν νεωτέρων καλούμένῳ receptum tantae κτλ. [Δ.]

Ἄνωτεροι πλανῆται (Ἀστρ.), οἱ πλανῆται οἱ κινουμένοι περὶ τὸν ἥλιον ἀπωτέρω ἢ ἡ Γῆ, δηλ. ὁ Ἄρης, οἱ Ἀστεροειδεῖς, ὁ Ζεὺς, Κρόνος, Οὐρανὸς καὶ Ποσειδῶν. Κατ' ἀντίθεσιν ὀνομάζονται κατώτεροι πλανῆται· οἱ 2 πλανῆται Ἑρμῆς καὶ Ἀφροδίτη, οἱ πλησιέστεροι πρὸς τὸν ἥλιον παρὰ ἡ Γῆ. (Ἰδε καὶ Πλανῆται). [Δ.Κ.]

Ἀξ (Ax ἢ Aqs). Πολύχην τοῦ γαλλικοῦ νεμοῦ Ἀριέξ, ἔχουσα 1803 κατ. τῷ 1880, κειμένη δ' ἐν ταῖς ὑπορείαις τῶν Πυρηναίων, ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὁχθῆς τοῦ Ἀριέξ. Αἱ ἐν αὐτῇ θερμαί (θερμοκρ. 21°—77°) περιέχουσι θειοῦχον νάτριον (ἢ θειονατρίουχα. Eaux sulfurees sodiques) καὶ παραγγέλλονται εἰς λουσίαν, πρὸς πόσιν καὶ εἰς κατανοήσεις κατὰ δερματικῶν, ρευματικῶν, συριδικῶν καὶ γυναικῶν παθήσεων. Καιρὸς τῆς ἐπὶ τόπου χρήσεως τῶν ὑδάτων ἀπὸ 15 ἰουνίου μέχρι 30 Σεπτεμβρίου. Τέσσαρα ὑδροθεραπευτικὰ καταστήματα. Κλίμα εὐμετάβλητον. [Β.Π.]

Ἀξάριον. Πόλις μικρὰ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἐν τῇ τοπαρχίᾳ Αἰδινίου καὶ ἐν τῇ ὑποδιοικήσει Μαγνησίας, συνδεομένη σιδηροδρομικῶς πρὸς τὴν Σμύρνην διὰ Μαγνησίας, διεξάγουσα σημαντικὴν ἐμπορίαν (ἰδίως βαλκανιδίων) μετὰ τὴν Σμύρνην καὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς Μ. Ἀσίας. Τὸ Ἀξάριον, ὅπερ τουρκιστὶ σημαίνει· λευκὸν φρούριον (Ἀκ-γισσάρ) καίται, καθὼς φρουροῦσι πολλοί, ἐν τῇ θέσει τῆς ἀρχαίας Λυδικῆς πόλεως τῶν Θυατείρων. Ἐκκλησιαστικῶς ὑπόκειται εἰς τὴν Ἐπαρχίαν τοῦ ἁγίου Εὐφράτου. Ὁ πληθυσμὸς ὑπολογίζεται ὡς ἔγγιστα εἰς 20 χιλιάδας, τὸν τὸ τρίτον καὶ πλεον Ἕλληνας, οἵτινες διατηροῦσι σχολαρχεῖον, νηπιαγωγεῖον καὶ παρθεναγεῖον. [Π.Κ.]

Ἀξία 1) ὁ Bastiat ἐν ἀρχῇ τῆς ἀναλύσεως τῆς ἐννοίας τῆς ἀξίας λέγει «ennuie sur ennui». Ὅντως δ' αὕτη εἶναι ἡ δυσχερεστάτη τῶν ἐννοιῶν ἐν τῇ πολιτικῇ οἰκονομίᾳ. Περὶ τοῦ ὅρισμοῦ δὲν συμφωνοῦσιν οἱ συγγραφεῖς. Εἶναι δ' ἄπορον ἂν ὁ ἀναλισκόμενος πρὸς εἰσέρεσιν τοῦ ἀκριβοῦς ὅρισμοῦ χρόνος παρέχει ἀνάλογον ὄφελος. Τῶν μόνων εἶναι βεβαίον ὅτι διὰ τὴν ἐννοίαν τῆς ἀξίας δύο ἀπεικονίζονται στοιχεῖα. Χρησιμότης καὶ ἔμπορος ἀπόκτησις. Ὁ ἄλλ' ἔχει χρησιμότητα, ἔχει ἀξίαν. Ἀλλ' ὑπάρχει ἐν ἐξαιρετικαῖς περιπτώσεσι καὶ ἄνευ ἐμπόρου ἀποκτήσεως τοῦ ἀξίου πράγματος. Τεταῦτα ἀξία πράγματα εἶναι ὅσα τῆς φύσεως χρήσιμα καὶ ἐν περιωρισμένῃ ποσότητι υπάρχοντα. Πρακτικὴν σημασίαν μαγίστην προσλαμβάνει ἡ Ἀ., ὅταν μετρηθῇ πρὸς τὸ νόμισμα. Ἀλλὰ διὰ τῆς μετρήσεως ταύτης μεταλλάσσει ἡ Ἀ. εἰς τμήν, τμήμα. Ἡ

ὑπὸ τοῦ Ἀδάμ. Σμῦθ γενομένη διαίρεσις τῆς ἀξίας εἰς ἀξίαν χρήσεως καὶ ἀνταλλακτικὴν ἣν γνωστὴ τῇ Ἀριστοτέλει (Πολ. Ι, 3). — 2) Ἡ ἀπὸ διαθέσεως καλουμένη ἀξία (ἐννοία τοῦ δικαίου) δὲν ἀνγκυλωρίζεται ὑπὸ τῆς Πολιτικῆς Οἰκονομίας 3) Ἀξίαι καλοῦνται ἐν τοῖς χρηματιστηρίοις καὶ τὰ χρεώγραφα τοῦ Κράτους, αἱ μετοχαὶ ἐταιριῶν καὶ τὰ παρήματα. [Γν.]

Ἀξίερος, Ἀξιώκερτα, Ἀξιώκερτος. Τὰ ὄνματα τῶν τριῶν Καθάρων τῶν ἐν Σαμοθρακίᾳ μυστηρίων· κατὰ τὴν Σχολιαστὴν Ἀπολλωνίου τοῦ Ῥοδίου, Ἀ. μὲν εἶναι ἡ Δημήτηρ, Ἀξιώκερτα ἡ Περσεφόνη καὶ Ἀξιώκερτος ὁ Ἄδης. Βλ. καὶ λ. Καθίροι. [Π.]

Ἀξίνη (ξινάρι) καλεῖται νῦν τὸ γεωπονικὸν ἐργαλεῖον, δι' οὗ σκάπτουσιν οἱ γεωργοὶ τὴν γῆν, εἰς τὴν ἀρχαιοτάτη ὁμοίως ἐκαλεῖτο ὁ ἀμφοτέρωθεν ἡ δίστομος πέλεκυς, χρησιμεύων ὡς ὅπλον, πρὸς στίσιμον ἐβλῶν, καὶ εἰς οἰκονομικὰς ἀνάγκας (ἀξίνη δὲ γυναικὸς τε καὶ γυναικείας ἐργασίας). [Κ.Μ.]

Ἀξίνιον ἡ ἄγνη (Χ η μ. Τ ε χ ν.) ἔνε ἰδιόχων βαθυκίτρινον βουτυροειδὲς λίπος ἐξαχόμενον ὑπὸ τῶν Ἰνδῶν ἐν Μεξικῷ ἐκ τοῦ ἐντόμου coccus axine la slava· ἐν τῷ ἀέρι μεταβάλλεται εἰς ξηρὰν ἑλαστικὴν οὐσίαν, ἥτις κατὰ λεπτὰ στρώματα ἀντικαθιστᾷ ἐπὶ τοῦ δέρματος τὸ καλλώδιον καὶ ἐφαρμύσσεται ἀντὶ τοῦτου ἐν τῇ ἱατρικῇ τοῦ Μεξικῷ· χημικῶς ἔνε μίγμα δύο ὁξέων τοῦ ἀξίνου καὶ τοῦ λαυρινικοῦ τῇ ἐπιδράσει τοῦ ἀέρος μεταβάλλεται τὸ ἀξινικὸν δξύ εἰς ὑποξινικὸν καὶ εἰς τὴν ἀδιάλυτον ἀγνίνην. [Ο.Δ.Λ.]

Ἀξινότης εἶναι ἐρυκτὸν τοῦ βασιρομυδοειδοῦ ἐτερονκλ. συστήματος, ἔχον σπλ. = 5, 5... 7, εἰδ. βάρ. = 3, 8, χρῶμα κινναμώμου ἢ κυανῷ καὶ διαφάνειαν οὐ σμικρὰν. Βίβει δὲ κυρίως ἐνωσις δξυपुरιτίου, δξυβορίου, ἀργίλου, ἀσθέντου καὶ σιδήρου· προσέτι ὀλίγου μαγγανίου καὶ μαγνησίας. Τὸ ἐρυκτὸν, ἀφοῦ ταχὺ προηγουμένως ἐντὸς χωνίου, ἀπορρευστοῦται ἔπειτα ὑπὸ τοῦ ὕδροχλωρίου, ἀποχωρίζομένης πηκτῆς ἐξ δξυपुरιτίου. [Κ.Μ.]

Ἀξινικός. Ποιητὴς τῆς μέσης ἀττικῆς κωμωδίας, ζήσας μέχρι τῶν χρόνων Ἀλεξάνδρου τοῦ μεγάλου. Γνωστὰ εἶναι αἱ ἐπιγραφαὶ τεσσάρων κωμωδιῶν αὐτοῦ (Τυρορρῆς, Φιλευριπίδης, Φιλίππου, Χαλκιδικός)· τὰ σωζόμενα ἀπυσπάσματα αὐτοῦ ἐδημοσιεύθησαν ἐν ταῖς συλλογαῖς τοῦ Meineke (τ. III σ. 530—536) καὶ Koch (τ. II σ. 411 κ.). [Π.]

Ἀξιοπιστία (Ρ η τ ο ρ.). Συνήθως ἡ τοῦ ῥήτορος Ἀ., fides, καὶ ὡς συνηγόρου καὶ ὡς συμβούλου καὶ ὡς πολιτικοῦ ἀνδρὸς φαίνεται ἐκ τῶν ἀποδείξεων, ὅς φέρει πρὸς ἐμπέδωσιν τῶν λόγων αὐτοῦ. Οὐχ ἥττον ὁμοίως μέγα πρὸς τοῦτο συμβάλλεται καὶ ὁ ἠθικός χαρακτήρ αὐτοῦ. Καὶ ὁ μὲν Ἀριστοτέλης ἐν Ἰητορ.

2,1 λέγει, ὅτι ὁ ῥήτωρ, ὅτι ἦναι ἀξιοπιστοῦ πρέπει νὰ ἔχῃ φρόνησιν, ἀρετὴν καὶ εὐνοίαν· δίδει διὰ πάντα τὰ ἐναντία τοῦτοις ἡ δὲ εὐνοία μόνον διαψεύδεται περὶ ὧν λέγει ἡ συμβουλή· ὁ δὲ Κικέρων de offic. 2,9,33 περὶ ορίζει τὰς τρεῖς τύτας ἀρετὰς εἰς δύο μόνους τὴν φρόνησιν καὶ τὴν δικαιοσύνην. Ὁ δὲ Πλάτων ἐν Γοργ. σ. 487 λόγον ποιούμενος περὶ τῶν προσόντων τοῦ ἀληθοῦς διαλεκτικοῦ ἀνδρὸς λέγει, ὅτι πρέπει νὰ ἔχῃ ἐπιστήμην τε καὶ εὐνοίαν καὶ περρησίαν. Ἀλλὰ πολὺ πρὸ τῶν εἰρημένων ὁ μέγας τῆς ἀρχαιοτάτης πολιτικῆς ἀνὴρ καὶ ῥήτωρ, ὁ Περικλῆς, ἀγορεύων πρὸς τὴν δῆμον καὶ περὶ αὐτοῦ λέγων διέγραψε τὴν ἠθικὴν τοῦ ῥήτορος προσόντα ὡς ἐξῆς. Θουκυ. 2, 60, 5: «Καίτοι ἐμοὶ τοιοῦτω ἀνδρὶ ὀργίζεσθαι, ὅς οὐδενὸς αἰσχυρῶς ἡσίων εἶναι γινώσκειν τὰ δέοντα καὶ ἐρμηνεύειν ταῦτα, εὐλόποιε τε καὶ χρημάτων κρίσεων» ὅ,τε γὰρ γνοῦς καὶ μὴ σαφῶς διδάξας ἐν ἱσῷ καὶ εἰ μὴ ἐνεθυμήσῃ, ὅ,τε ἔχων ἀμφοτέρω, τῇ δὲ πόλει ὄψινους, οὐκ ἂν ὄντως τε αἰκείως φράζοι προσόντος δὲ καὶ τοῦδ', χρημάτων δὲ νικωμένου, τὰ ζύμπαντα τοῦτου ἐνός ἂν παλιότω. Πιθανώτατον εἶναι δὲ πρῶτος ἐκ τῶν παλαιῶν ὁ Ἀριστοτέλης ἐπίστησε τὴν προσοχὴν εἰς τοὺς λόγους τοῦτου τοῦ Περικλέους. [Π.]

Ἀξίως (τουρκ. Βαρδάρ) ὁ μέγιστος ποταμὸς τῆς Μακεδονίας, ὁ διασχίζων αὐτὴν ἐκ ἄρκτου πρὸς νότον εἰς δύο ἡμίση μέρη. Πηγάζων ἐκ τῆς νοτιοανατολικῆς ὑπορείας τοῦ ὄρους Σκάρδου παρὰ τὴν κώμην Γαούστιβερ Κόστωδον, διαρρέει τὴν κοινὴν πόλιν Καλκάνδην καὶ εἰς τὴν πόλιν ἑκείνην καὶ διέρχεται ἀνωθεν τῆς πόλεως Σκοπίων διεξίθων μὲν τὰ ὕδατα τοῦ παραποταμίου Τρίσκα, ἀριστερόθεν δὲ τὰ τοῦ Λέπεναντζ, διαρρέων δὲ εἰς τὰς πόλεις Σκόπια καὶ Βελιστὸν διέρχεται ἐξ οὗ μετὰ τῶν ὑδάτων πολλῶν χειμάρων ἀριστερόθεν μὲν τὰ ὕδατα τῶν παραποταμίων Πσιόγρια καὶ Μπρογάνισα, διεξίθων δὲ τὰ τοῦ Ἐριγῶνος (Τσήρηνα ἢ Καρασοῦ) ποταμοῦ καὶ συνεκβάλλει μετὰ τοῦ Λουδοῦ ποταμοῦ εἰς τὴν Θερμαϊκὴν κόλπον, ἔχων παρὰ τὰς ἐκβολὰς του ἀκανόνιστον τὴν κοίτην καὶ ὑπερκαχευιλίζων πολλὰκις καὶ πλημμυρίζων τὴν περὶ τὴν πεδιάδα, ἐξ οὗ πολλὰς ζημίας ἐφίστανται ἰδίᾳ ἡ ἑλληνικὴ κώμη Κουλακί καὶ ἡ ἑλληνίζουσα Γιολτζήδες. [Ε.]

Ἀξίωμα (Μ α θ η μ.). Βλ. Αἴτημα.

Ἀξίωμα λόγου. Βλ. Μέγεθος λόγου.

Ἀξίωμα ἐκκλησιαστικόν (δρῶν, officium, beneficium). Ὑπ' αὐτὸν ἐννοοῦμεν τὸ διὰ τοῦ κανονικοῦ δικαίου καθορισμένον σύγγλον ἐκκλησιαστικῶν λειτουργικῶν ἢ διακονικῶν, ἐν ἀπωτέρας δὲ σημασίᾳ, καὶ ὡς ὑπὸ ἐκπόσιν τοῦ ἐπιτετραχμένου αὐτὰς προσώπου, τὸ δικαίωμα καὶ τὸ καθῆκον τῆς ἐκτέλεσεως ἢ ἐνασχέσεως τοιούτων λειτουργικῶν διακονικῶν. Ἡ ἐνέργεια τῆς ἑκκλησιαστικῆς καθ

ρίζεται διὰ τῆς οἰκείας αὐτῇ ἱερατικῆς, διδακτικῆς καὶ ποιμαντικῆς ἐξουσίας, τούτου δ' ἐνεκεν ἕκαστον ἐκκλησιαστικὸν ἀξίωμα πρέπει νὰ μετέχῃ μίᾳς τῶν ἐξουσιῶν τούτων, ἢ τοῦλάχιστον τῶν υποβοηθητικῶν αὐτῶν διακονιῶν. Τὰ Ὑ. Ἀ. διαίρεσθαι εἰς δύο κατηγορίας, εἰς μείζων καὶ ἐλάττω. Καὶ ὑπ' ἐκείνα μὲν ἐννοοῦνται τὰ ἀπὸ τοῦ ἐπισκόπου, συμπεριλαμβανόμενα, καὶ ἄνω διὰ τοῦ ἀρχιεπισκόπου, μητροπολίτου, ἐξάρχου, πατριάρχου μέχρι τοῦ Πάπα διήκοντα, ἐν ὧν δὲν εἶχεν ὁ τελευταῖος ἐκπῆξιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας. Ἐλάττω δ' Ὑ. Ἀ. εἶνε τὰ ἐπισκοπικὰ ἀξιώματα. [Ε.]

Ἀξίωμα ἐπισκοπικὸν (δ φ φ ι κ ι ο ν, ἀ ρ χ ο ν τ ῖ κ ι ο ν, ἐ π ῖ τ α γ μ α, λ ε ι τ ο ῦ ρ γ η μ α, δ ι α κ ό ν η μ α, κ λ η ρ ι κ ά τ ο ν κ τ λ.) εἶνε τὸ ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου εἰς κατώτερον τοῦ κληρικῶν ἀπονέμωμενον καὶ ὑπὸ τούτου κατ' ἐπιτροπὴν αὐτοῦ ἐνασκούμενον ἐκκλησιαστικὸν ἀξίωμα. Τὰ ἐπισκοπικὰ ἀξιώματα εἶνε πολλὰ καὶ παντοῖα καὶ χρονολογούνται οὐκ ὀλίγα ἐξ αὐτῶν ἐκ τῶν πρώτων τῆς Ἐκκλησίας αἰώνων. Σὺν τῇ χρόνῳ ἐπολλαπλασιάσθησαν καὶ κατέστησαν ποικιλιώτερα, ἰδίᾳ εἰς τὰς μητροπόλεις καὶ τὰ πατριαρχεῖα. Τὸ πρότυπον αὐτῶν εἶχε νὰ ἐπιδείξῃ τὸ ἐν Κωνσταντινουπόλει Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ἐν ᾧ διετρίβοντο αὐτὰ εἰς δύο χοροὺς, ὃν ἕκαστος ἀπετρίβετο ἐκ τριῶν πεντάδων. Τὸν δεξιὸν χορὸν ἀπῆρτιζον, ὡς πρώτην πεντάδα, ὁ μέγας οἰκονόμος, ὁ μέγας σάκελλάριος, ὁ μέγας σκευοφύλαξ, ὁ χαρτοφύλαξ καὶ ὁ σάκελλίων· ὡς δευτέρα πεντάδα ὁ πρωτονοτάριος, ὁ κανιστρίσιος, ὁ ρεφερενδάριος, ὁ λογοθέτης καὶ ὁ ὑπομνηματογράφος· ὡς τρίτην πεντάδα ὁ πρωτέκδικος, ὁ ἱερομνήμων, ὁ ὑπογονάτων, ὁ ὑπομνησκίων καὶ ὁ διδάσκαλος. Τὸν ἐξ ἑνὸς μόνον χορὸν ἀπῆρτιζον, ὡς πρώτην πεντάδα, ὁ πρωτοπαπᾶς, ὁ δευτερεύων, ὁ ἄρχων τῶν ἐκκλησιῶν, ὁ ἐξάρχος καὶ ὁ κατηχητής· ὡς δευτέρα πεντάδα ὁ περιόδευτής, οἱ δύο ἐκδικοί, ὁ βουτιστής, οἱ δύο δομῆστικοί καὶ οἱ δύο λαοσυνάκται· ὡς τρίτην πεντάδα οἱ δύο πρίμικήριοι, ὁ πρωτοψάλτης, ὁ πρῶτος ἐξιμὸς, ὁ δευτοτάτος καὶ οἱ θυρωροί, πρὸς δὲ οἱ ἐπὶ τῆς εὐταξίας, ὁ κατηχηγὸς ἱερεὺς, ὁ δεκανός καὶ ὁ κοουβούκλης. Ὡς ἀξιώματα ἐπισκοπικὰ θεωρητέα καὶ τὰ τοῦ ἀρχιεπισκόπου καὶ τοῦ δευτερεύοντος (δικάνου), πρὸς δὲ τὰ τῶν λαμπαραρίων, τοῦ βεστιάριου καὶ τοῦ μυροδότου. Ἐκ τῶν ἀξιωματῶν τούτων πολλὰ οὐδὲ ὡς τίτλοι σφύζονται τὴν σήμερον, ἄλλα δὲ ἀπονέμονται ὡς κenoί τίτλοι

καὶ ἀλλαγῇ τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ ἐν Ἑλλάδι.

Ὁ περὶ ἐπισκοπῶν καὶ ἐπισκόπων κτλ. Σ' νόμος ἐν ἄρθρῳ 113 θεοπιθεῖ δτι «ὁ ἐπίσκοπος »χειροθετεῖ ἐκ τῶν ὑπ' αὐτὸν κληρικῶν τοὺς »ἀξιωματικοὺς τῆς ἐπισκοπῆς του, προσδιορί- »ζων ἕκαστον τὰ καθήκοντα», δὲν ἀναφέρει ὅμως τὰ ἀξιώματα ἐνομαστί. Ἐν ἄρθρῳ 101 τοῦ αὐτοῦ νόμου ἀναφέρεται ὅτι ὁ ἐπίσκοπος »δικάζει μετὰ τεσσάρων ἐκ τῶν ἀξιωματικῶν »τῆς ἐκκλησίας ἐπισκοπῆς, διοριζομένων ἐφάπαξ »διὰ τῆς διατάγματος, ἐπὶ τῇ γυνωμοδοσίᾳ τῆς »Ἱερᾶς Συνόδου, τὰς ἐκκλησιαστικὰς παρα- »βάσεις καὶ παρεκτροπὰς τῶν ὑπὸ τὴν ποιμαν- »τορίαν αὐτοῦ κλήρου». Οἱ ἀξιωματικοὶ οὗτοι ἐρίζονται διὰ τοῦ Β. διατάγματος τῆς 24 Σεπτεμβρίου 1852 ὡς ὄντες ὁ οἰκονόμος, ὁ σάκελλάριος, ὁ χαρτοφύλαξ καὶ ὁ πρωτέκδικος, εἰς οὓς ἐξ ἐκείνου Β. διατάγματος τῆς 24 Ἀπριλίου 1856 προσετέθησαν ὡς ἀναπληρωτικά μέλη καὶ ὁ σκευοφύλαξ καὶ ὁ σάκελλίων. Διὰ τοῦ Β. Δ. τῆς 8 (20) Ἰανουαρίου 1834 εἶχον ἐρισθῇ δι' ἐκαστὴν ἐπιστοπὴν εἰς πρῶτο σὺ γ κ ε λ λ ο ς, ἐπέχων τὸπον συμβούλου τῆς ἐπισκοπῆς καὶ ἐπιτροπείων αὐτῆς ἐν ἀουσίᾳ τοῦ ἐπισκόπου, καὶ εἰς ἀ ρ χ ι δ ι ά κ ο ν ο ς, ὡς πρῶτος γραμματεὺς τῆς ἐπισκοπῆς, ἀλλὰ καὶ τὰ ἀξιώματα ταῦτα κατηργήθησαν ὑστερον καὶ παρέμειναν ἀλλαγῇ ὡς φιλοὶ τίτλοι. Περὶ ἐπισκοπικῶν ἀξιωματῶν ἐπιθ. ἰδίᾳ I. Zhishimann, die Synoden und die Episkopal-ämter in der morgenländischen Kirche ἐν Βιέννῃ 1867 σ. 89—228. [Ε.]

Ἀξίωματικοὶ ἐπισκοπῆς. Βλ. Ἀξίωμα ἐπισκοπικόν.

Ἀξίωματικός περιληπτικῶς καλεῖται ἐν τῇ στρατιωτικῇ ἱεραρχίᾳ πᾶς στρατιωτικὸς ἀπὸ τοῦ βαθμοῦ τοῦ ἀνθυπολοχαγοῦ μέχρι τοῦ ἀντιστρατήγου. Διαίρεσθαι δὲ οἱ ἀξίωματικοὶ εἰς ἀνωτέρους καὶ κατωτέρους· καὶ οἱ μὲν πρῶτοι ἀποτελοῦνται ἐκ τῶν ἀνθυπολοχαγῶν, ὑπολοχαγῶν καὶ λοχαγῶν, οἱ δὲ δεῦτεροι ἐκ τῶν ταγματάρχων καὶ ἄνω. Κατὰ τὸ ἀρθ. 34 τοῦ ἐλληνικοῦ Συντάγματος ὁ βασιλεὺς ἀπονέμει κατὰ νόμον τοὺς στρατιωτικοὺς καὶ ναυτικούς βαθμούς, κατὰ δὲ τὸ ἀρθ. 100 τοῦ αὐτοῦ Συντ. μόνον ὅταν καὶ ὅπως ἐν νόμῳ διατάσσῃ, στεροῦνται οἱ ἀξίωματικοὶ τοῦ βαθμοῦ τῶν τιμῶν καὶ τῶν συντάξεών των. Ταῦτα ἐφαρμόζονται καὶ ἐπὶ τῶν ἀξίωματικῶν τοῦ πολιτικοῦ ναυτικοῦ. [Ἀγγ.]

Ἀξίωσης (Ἰ η τ.) Βλ. Προσίμιον.

Ἀξιόμεινστον. Πόλις τῆς ἀγγλικῆς κα- »μειτίας Δεδὸν παρὰ τὴν ἀρσενεὴν ὁχλὴν τοῦ »Ἀξ. ἔχει σταθμὸν σιδηρ. ἐργαστασία βαμ- »βακτρῶν ὑφαντ. χειροκτιῶν καὶ ταινιῶν, καὶ »186 κατ. (1881). [Π.Π.]

Ἀξονες (Ἀ ρ χ α ι ο λ.) Πίνακες ξύ-

λῖνοι, ἐρ' ὧν ἦσαν βουστρεφεῖδων γεγραμμένοι οἱ νόμοι τοῦ Σόλωνος, περὶ ἄξωνα στρεφόμενοι. (Ὁ ἄξωνες τὸ κατ' ἀρχὰς ἐν τῇ Ἀκροπόλει ἐρυθλαττοντο, ὁ δ' Ἐρικλῆς μετέστησεν αὐτοὺς εἰς τὸ βουλευτήριον καὶ τὴν ἀγορὰν, ὅπως εὐκαλύτερον ἀναγινώσκωνται. Ἀμφισβητεῖται ἂν ἄξωνες καὶ κύρβεις ἦσαν τὸ αὐτό. Παρὰ τοῖς ἀρχαιοτέροις εὐδεμία εὐρηται διαστολή, οἱ δὲ γραμματικοὶ ποικίλως ποιοῦνται διακρίσεις ὡς πρὸς τὸ σχῆμα καὶ τὸ περιεχόμενον αὐτῶν, περὶ ὧν ὅρα ἐν λέξει «Κύρβεις». Ὁ Πλούταρχος ἑστιάει ὅτι μέχρι τῶν χρόνων αὐτοῦ διεσφίζοντο λειψάνα ἄξωνων. (Πλούταρχ. Σόλων 25. Πολυδεύκ. Π' 128. Ἀρπύρατ. 3 κτῶθεν νόμος, ἄξωνι. Παυσαν. 1, 18, 3. Σουῖδ, ἐν λ — Δημοσθ. κατ' Ἀριστοκράτ. § 28). [Ἀγ. Ἀγ.]

Ἄξωνες κ ρ υ σ τ α λ λ ο γ ρ α φ ι κ ο ἰ καλοῦνται ἐν τῇ μαθηματικῇ κρυσταλλογραφίᾳ αἱ νοηταὶ ἐκείναι γραμμαί, αἵτινες διερχόμεναι διὰ τοῦ κέντρου τῶν κρυστάλλων, καταλήγουσιν εἰς τὸν μέσον δύο ἀπέναντι ἐξ ἑρῶν ἢ κ σ ρ υ φ ῶ ν διεδρῶν γωνιῶν ἢ στερεῶν γωνιῶν. Ἐπομένως εἰς πάντα κρυστάλλων ὑπάρχουσι τέτοιοι ἄξωνες, ὅσα καὶ τὰ ζεύγη τῶν ἐδρῶν, διεδρῶν καὶ στερεῶν γωνιῶν ἐκ τούτων ὅμως διὰ τοὺς πλείστους τῶν κρυστάλλων χρησιμεύουσιν ὡς γνώρισμα πρὸς τὸς, διὰ τινος δὲ τ ἑ σ σ α ρ ε ς, οἵτινες λέγονται καὶ χαρακτηριστικοὶ ἄξωνες, διότι δι' αὐτῶν χαρακτηρισίζονται τὰ διάφορα κρυσταλλινὰ συστήματα. — Ἄ ξ ὠ ν ε ς ὁ π τ ι κ ο ἰ καλοῦνται ἐν τῇ φυσικῇ κρυσταλλογρ. αἱ ἐντὸς τῶν διπλοπλαστικῶν κρυστάλλων διευθύνσεις, καθ' ἃς τὰ ἀντικείμενα καθορῶνται ἁπλᾶ. Καὶ ἐν μὲν τοῖς κρυστάλλοις τοῦ βασιτετραγώνου καὶ βασιεξαγώνου συστήματος ὑπάρχει εἰς ὁπτικὸς ἄξων, καὶ διὰ τούτου καλοῦνται οἱ κρυστάλλοι μ ο ν ἄ ξ ὠ ν ε ς, ἐν δὲ τοῖς τοῦ βασιρρόμβου ὀρθοῦ καὶ τοῖς τοῦ προκλινοῦς καὶ τοῦ βασιρρομβοειδοῦς ἑτεροκλινοῦς ὑπάρχουσι δύο ἄξωνες ὁπτικοί, καὶ διὰ τούτου καλοῦνται οἱ κρυστάλλοι οὗτοι δι ἄ ξ ὠ ν ε ς. [Κ. Μ.]

Ἀξονικὰ χρώματα (Κ ρ υ σ τ α λ λ ο γ ρ.). Βλ. Πλεοχρισμός.

Ἀξονικός κύλινδρος. Τὸ εἰς τὰς ἑμμελούς νευρικός ἵνας ὁμογενὲς λευκωματοειδὲς καὶ μαλθακῆς σχεδὸν ῥευστῆς συστάσεως καθορώμενον νῆμα, ὅπερ συνίσταται ἐξ ἀριθμοῦ τινος ἀρχηγόνων νευρικῶν ἰνιδίων, ἐνοσμένων διὰ τῆς γνωστῆς κοκκιδώδους διαμέσου οὐσίας. Τ' ἄξονικὰ ταῦτα ἢ ἀρχέγονα νευρικά ἰνίδια καθορῶνται κάλλιον εἰς τὰς ἑμμελούς νευρικός ἵνας, αἵτινες ἀπαιτίζονται κυρίως ἐν βέσμη τοιοῦτων νευρικῶν ἰνιδίων ὅτλ. ἐκ τοῦ ἄξονικοῦ κυλίνδρου καὶ τοῦ τούτου περιβάλλοντος λεπτοτάτου Ἐγθανείου νευρικοῦ ἐλύτρου ἐπὶ δὲ πλείστορον κατὰ τὰς περιφερικάς ἀπολήξεις ἐνθα ταῦτα τελείως ἀπογοιμνούνται παντὸς ἐλύτρου (ὁ καλούμενος γυμνὸς ἄξων-

κὸς κύλινδρος). Ἐν μὲν ταῖς διατομαῖς προσφάτων νευρῶν ὁ ἄξονικός κύλινδρος γίγνεται ὁρατὸς ἐν μέσῳ τοῦ υπολεύκου ἐλύτρου διὰ τῆς προσθήκης σταγόνων κολλωδίου, ἐν δὲ ταῖς διὰ σκληρυντικῶν ἀντιδραστηρίων ἐσκληρυσμένων νευρῶν διατομῆς τῇ βοήθειᾳ τῶν γνωστῶν χρωστικῶν οὐσιῶν, Καρμινίου, Ἰνδουλίνης κτλ. [Γ. Α.]

Ἀξονομετρία. Ἡ καταμέτρησις τῶν κρυσταλλινῶν ἄξωνων τῶν διαφόρων συστημάτων. [Κ. Μ.]

Ἀξούμ. ἢ Ἀξώμ. Πρωτ. ἄλλοτε τοῦ αἰθιοπικοῦ βασιλείου, καίμην ἐν τῇ Ἀθησινιακῇ χώρᾳ τοῦ Τιγρᾶ, ἐπὶ ὕψι πεδίου. Ἡ νέα πόλις ἔχει νῦν μόλις 200 οἰκίας. Ἐκ τῆς ἀρχαίας ὑπολείπονται μικροὶ τινες καὶ μεγάλοι ὀβελίσκοι, κατακόμβαι, ἐπιγραφαί, λειψάνα οἰκοδομημάτων κλπ. Ἐκ τῶν ἐπιγραφῶν εἶναι καὶ τινες ἑλληνικαὶ τοῦ 4 αἰῶνος μ.Χ. Ἐκ τῆς πλεῶς ταύτης τὸ αἰθιοπ. βασιλεῖον ἐκαλεῖτο καὶ ἄξουμιτικόν. (Βλ. καὶ Ἀθησινία, Αἰθιοπία). [Π. Π.]

Ἄξων ὀνομάζεται κυρίως ἡ εὐθεῖα γραμμὴ, περὶ τὴν ὁποῖαν κινεῖται σῶμα τι· οὕτως Ἀ. τῆς γῆς, τοῦ ἡλίου κτλ., ἡ γραμμὴ περὶ τὴν ὁποῖαν ἕκαστον τῶν σωμάτων τούτων στρέφεται. Ἀ. ὀνομάζεται ἐν ταῖς μηχαναῖς καὶ ἡ στερεὰ ῥάβδος, περὶ τὴν ὁποῖαν γίνεται κίνησις τις. Ἀξωνες τῶν συντεταγμένων ὀνομάζονται ἐν τῇ ἀναλυτικῇ γεωμετρικῇ εὐθεῖαι γραμμαί πρὸς τὰς ὁποίας σχετιζομένη δριζέται ἡ θέσις τῶν διαφόρων σημείων. Ἐπίσης ἐν τῇ ὀπτικῇ ἔχουμεν Ἀ. τῶν τηλεσκοπίων, τῶν κρυστάλλων κτλ. (βλ. λ. Ἀξωνες κρυσταλλογραφικοί). [Δ. Κ.]

— (Γ α τ ρ.) αἱ νοηταὶ ἐκείναι γραμμαί, αἱ διατείνουσαι τὸ σῶμα εἰς ὁμόλογα καὶ ἀνάλογα ἐπίπεδα, δι' ὧν καθορίζεται ἡ τε θέσις καὶ σχέσις ἐνδὲς ἑκάστου τῶν ὀργάνων πρὸς τὰ παρακείμενα. [Γ. Α.]

— (Μ η χ α ν.) Ἡ εὐθεῖα γραμμὴ σώματος τινος, ἥτις εὐρίσκεται ἐν ἀκίνησίᾳ, ἐνῷ ἕκαστον ἄλλο σημεῖον τοῦ σώματος περιγράφει περίεξ αὐτῆς τροχιάς κύκλων μεγαλητέρας ἢ μικροτέρας ἀναλόγως τῆς ἀποστάσεως τούτων ἀπὸ τοῦ κέντρου τοῦ ἄξωνος. Σφαῖρας δὲ ἢ ἄλλου βαρέος σώματος προσδεσμένου διὰ νήματος καὶ περιστρεφομένου, ὁ ἄξων τῆς περιστροφῆς τοῦ σώματος τούτου ὑφίσταται ἔλξιν, ἀναπτυσσομένην ἐκ τῆς κεντροφύγος δυνάμεως. Τὴν ἔλξιν ταύτην αἰσθάνεται τις εὐκόλως, ὅταν ἐκτελέσῃ τὴν περιστροφὴν τῆς ἄνω σφαίρας διὰ τῆς χειρὸς ἢ ἔλξῃς ὅμως αὐτὴ ἐκμηδενίζεται, ὅταν τὸ περιστρεφόμενον σῶμα ἔχῃ τὴν μᾶζαν αὐτοῦ συμμετρικῶς διανεμημένην περίεξ τοῦ ἄξωνος τῆς περιστροφῆς, ὡς εἶναι λ. γ. ὁ σφόνδβλος ἀτμομηχανῆς, ὁ δὲ τοιοῦτος καλεῖται ἄξων ἐλεύθερος. Τὸ περιστρεφόμενον ὅμως σῶμα εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην θὰ ἐξηκολούθει νὰ περιστρεφῆται ἐπ' ἄ-

πειρον, ἐὰν μὴ ἐξωτερικαί δυνάμεις ἀντενέ-
γουν ἐπ' αὐτοῦ, καὶ τοιαῦτα εἶνε ἡ βιρτύτης,
ἡ τριβὴ κτλ. Ἀξίων δὲ τροχοῦ ἡ τροχίλεως
καλεῖται συνήθως ἡ ἀτρακτος περὶ τῆς ὁποίας
περιστρέφονται τὰ κοινούμενα σώματα καὶ
τοιοῦτοι εἶνε οἱ ὕλικοι πλέον κυλινδρικοί καὶ
πρισματικοὶ ἄξονες, κατεσκευασμένοι ἐκ σιδή-
ρου ἢ ξύλου, οἵτινες περιστρέφονται μετὰ τοῦ
σώματος ἐντὲς τριβέων, ὅπως συμβαίνει εἰς
τοὺς ὑδραυλικούς τροχούς, σπονδύλους κτλ.
Ἐπίσης ὑπάρχουσι ἄξονες σταθεροί, ὧν περὶ
περιστρέφονται οἱ τροχοὶ ὡς λ.χ. οἱ τῶν ἀμα-
ξῶν κτλ. [Σ.Κ.]

Ἄοιδός (Μουσ.). Ὁ τραγουδιστής, ὁ
γινώσκων τὴν τέχνην τοῦ ᾄδειν. Οἱ Ἄ. χρο-
νικῶς δύνανται νὰ ταχθῶσιν εἰς τρεῖς μεγάλας
κατηγορίας. Α') Εἰς τοὺς ἀοιδούς παρὰ τοῖς
ἀρχαίοις (βλ. περὶ τούτων τὰς λ. Ἔπος, Ῥα-
ψῳδός). Β') Εἰς τοὺς τοῦ μέσου αἰῶνος ἐν
τῇ ἑσπερίᾳ καὶ τῇ κεντρικῇ Εὐρώπῃ (βλ. λ.
Βάρδος, Τρουβαδούρος) καὶ Γ') εἰς τοὺς ἀοι-
δοὺς τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων, οἵτινες διακρίνον-
ται 1) εἰς τοὺς ἐν θεάτροις ἄδοντας, 2) εἰς τοὺς
ἐν συναυλίαις καὶ 3) εἰς τοὺς ἐν ναοῖς (ψάλλται,
ιεροψάλλται). βλ. καὶ λ. Βαθύφωνος, Βαρύφωνος,
Ὀξύφωνος, Μετέφωνος, Ὑψίφωνος. [Γ.Ν.]

Ἄονες. Κατὰ τὸν Στράβωνα, βάρβαρον
ἔθνος ἔπερ μετ' ἄλλων βαρβάρων ἐκ τοῦ Σου-
νίου ἐπελθόντων κατέλαβεν τὴν Βοιωτίαν καὶ
κατῴκει ἐν αὐτῇ μέχρι τῆς ἐποικιστικῆς τῶν
μετὰ τοῦ Κάδμου Φοινίκων. Ὁ Πausanias ὁμοίως
φρονεῖ ὅτι οἱ μετὰ τοὺς πρώτους κατοίκους τῆς
χωρᾶς τῶν Θηδῶν Ἐκτινας ἐποικήσαντες Ἄ-
ονες καὶ Ὑάντες ἦσαν Βοιωτὰ γένη καὶ οὐχί
ξένα. Ἀπὸ τούτων ἐκλήθη Ἄοιον πεδίον τι
ἐν Θηβαίς ἀπὸ τῆς Καδμείας μέχρι τοῦ Ὑπά-
του ὁρους ἐκτεινόμενον. [ΙΙ.]

Ἀόριστος (Γραμμ.) χρόνος. Ἡ πα-
λαιὰ γλῶσσα καὶ ἐν ταῖς τρισὶ φωναῖς κατέ-
χει τρεῖς πρώτους καὶ τρεῖς δευτέρους ἀορί-
στους, οἷον λ ὦ ω, ἀόρ. ἐλυ-σ-α, ἐλυ-σ-ἀμην,
ἐλύ-θ-ην λ εἰ π ω, ἀόρ. ἔλιπ-ον, ἔλιπ-ἐμην,
(γ ρ α φ ω) ἔγ ρ α φ-ην. Καὶ ἐκ μὲν τῶν πρώ-
των ὁ μὲν ἐνεργ. καὶ μέσ. ἔχουσι θεματικὴν
χαρακτῆρα σ, ὅστις ἐν μὲν τοῖς φωνηεντολή-
τοις ῥήμασι παραμένει, οἷον, ἐποίη-σ-α. ἐν
δὲ τοῖς ἀφωολόγητοις, ὅταν ἔχῃσι χαρακτῆρα
χειλεόφωνον ἢ οὐρανισκόφωνον, ἐνοῦται μετ'
αὐτῶν καὶ ἀποτελοῦσι τὸν διπλοῦν φθόγγον ψ
καὶ ξ, οἷον, ἔτριψ-α (ἐτριβ-σ-α), ἔλεξ-α
(ἔλεγ-σ-α), ἐν δὲ τοῖς ὑγρολόγητοις ἀποβάλ-
λεται, οἷον, ἔστειλ-α ἐκ τοῦ ἔστειλ-σ α, ἔφην-
α ἐκ τοῦ ἔφην-σ α ἑξαίρεσιν ποιοῦσιν οἱ ἀό-
ριστοι ἔδω-κα, ἔθην-κα, ἦ-κα τῶν ῥήμ. δι-
δομι, τιθῆμι, ἵστημι, σχηματισθέντες ὡς ἐκ τι-
νος ἀναλόγου θέματος ὁ δὲ πρώτος παθ. ἀόρ.
ἔχει θεματικὴν χαρακτῆρα θ, οἷον, ἔδρεχ-θ-ην.
Ἐκ δὲ τῶν δευτέρων ἀορίστων ἄλλοι μὲν ἔ-
χουσι τὸν θεματικὸν χαρακτῆρα τοῦ ἐνεστώ-

τος, ὅμως ῥιζικὸν φωνῆεν συνεσταλμένον, καὶ
πολὺ ὁμοιάζουσι κατὰ τὸν σχηματισμὸν πρὸς
τὸν παρατατικὸν κατ' ἀναλογίαν τοῦ ὁποῦ
καὶ ἐπλάσθησαν ἐξ ἀχρήστων ἐνεστωτικῶν θε-
μάτων, οἷον ἔτεκ-ον, τέκ-ω, ἐ-γεν-ό-μην,
γέν-ομαι, κατὰ τὸ ἐ-γεν-ον, ἐ-γεν-όμεν τοῦ
φέρ-ω, φέρ-ομαι· τούτου ἕνεκα καὶ καλοῦνται
ὑπὸ τῶν γραμματικῶν θεματικοὶ ἀόριστοι·
τοιοῦτοι δὲ ἐν τῷ πεζῷ αὐτικῷ λόγῳ εἶναι συν-
ηθέστατοι· οἱ ἔλιπ-ον, λείπω· ἔφυγ-ον, φύγω·
ἔτεκ-ον, τίκτω· ἀν-ἐκράγ-ον, ἀνα-κράζω· ἔ-
δαλ-ον, βάλλω κτλ. Ἄλλοι δὲ σχηματίζον-
ται εὐθὺς ἐκ τῆς ῥίζης καὶ τοιοῦτοι εἶναι οἱ
ἀόρ. β' τῶν εἰς -μι ῥηματίων καὶ ὅσοι κατ' αὐ-
τοὺς σχηματίζονται, οἷον, ῥ. σ τ α (ιστημι)
ἀόρ. β' ἔσταν, ἔστην ῥ. β α (βαίνω) ἔσαν, ἔσθην·
ῥ. γ ν ω (γι-γνώσκω) ἔγνων κτλ.· οἱ δὲ ποιη-
τικοὶ ἀόριστοι ἔχουσι α καὶ ἔτσευα ἐπλά-
σθησαν κατ' ἀναλογίαν τοῦ α' ἐνεργ. τοῦ χα-
ρακτῆρα σ ἔχοντος. — Πολλοὶ τῶν β' ἀορίστων
διπλασιάζονται, εἶναι ὁμοίως εὐχρηστοὶ παρὰ
τοῖς ποιηταῖς, οἷον πε-πιθ-ειν (πειθω), κε-
κῦθ-ωσι (κεῦθ-ω)· γνωστῆτος καὶ μοναδικῶς
παρὰ τοῖς πεζοῖς εἶναι ὁ ἀόρ. β' ἤγ-αγ-ον τοῦ
ἄγω. Καὶ ὁ πρῶτος καὶ ὁ δεύτερος παθη-
τικὸς Ἄ. ἔχουσι σχηματισμὸν ῥηματικῶς ἐνεργη-
τικῆς φωνῆς· ἀλλ' ὁ μὲν πρῶτος, ὡς παρελ-
λήθη, ἔχει ἴδιον χαρακτῆρα ὁ δὲ δεύτερος ἐκ
τῆς ἀματαβάτου σημασίας εὐκόλως μεταπίπτει
εἰς παθητικὴν. — Ἐν τῇ ὁριστικῇ ὁ Ἄ. δηλοῖ ὅτι
πρᾶξις τις ἡ κατὰστασις ἐγένετο ἐν τῇ παρελ-
θούσῃ ἢ ὅτι ἤρχισεν νὰ γίνηται. Κατὰ ταῦτα
καίτοι α') ἐν τῇ ἱστορικῇ ἀφηγηταί παρελθόν-
των ἤδη πραγμάτων ἀντιστοιχεῖ δὲ πρὸς τὸν
τῆς λατινικῆς perfectum historicum κα-
λούμενον· «ἤλθον, εἶδον, ἐνίκησα· veni, vidi,
vici» (Πλουτ. β. Καίσι, § 50) β') πρὸς δὴλωσιν
τοῦ συνήθως γινόμενου ἐκ τῆς πείρας γινώ-
σκομένου καὶ διὰ τούτου καλεῖται εμπειρικός
ἀόριστος· «κάλλος μὲν γὰρ ἡ χρόνος ἀνῆλθον
σεν ἡ νόσος ἐμάρανεν» (Πισοκρ. Ι, 6, γ') μετ' ἐν-
νοίαν ὑπερσυντελικῆς. «Δαρεῖος Κύρον μετα-
πέμψαι ἀπὸ τῆς ἀρχῆς, ἥς αὐτὸν σατράπην
ἐποίησαν» (Ξεν. Ἀν. Ι, 1, 2) δ') πρὸς δὴλω-
σιν ὅτι πρᾶξις τις ἤρχισεν νὰ γίνηται ἐν τῇ
παραελθούσῃ· «Διὰ μικρὸν ἐπολεμήσατε» ἤρχί-
σατε τὸν πόλεμον. Ἐν δὲ ταῖς λοιπαῖς ἐγκλι-
σεσι ἀντίκειται μάλιστα πρὸς τὸν ἐνεστώτα,
ὅστις ἐκφέρει τὴν πρᾶξιν ὡς διαρκῆ καὶ παρα-
τεταμένην, ἐν ᾗ ὁ ἀόριστος καὶ ἀκαριαῖον. [Ι.Π.]

Ἄορος. 1) Λίμνη ἐν Θεσπρωτίᾳ τῇ
Ἠπείρῳ, πιθανῶς ἡ κοινότερον Ἀχερουσία
καλούμενη. — 2) Lacus Avernia, νῦν Lago
d' Averno, ἐλλ. ἡ Ἄ. λίμνη ἢ ὁ Ἄ. κέλυπος·
Λίμνη ἐν Καμπανίᾳ, οὐ μακρὰν τῆς Κόρης,
περικλειομένη ὑπὸ βράχων ἀποκρήμνων, ἐνθα
ἐμυθολόγουν οἱ ἀρχαῖοι ὅτι ἦτο κάθαρσις εἰς
Ἄδου. Τὰ περὶ τὴν λίμνην ταύτην πικρὰ καὶ
ἄδυστα δάση κατεκόπησαν ὑπὸ τοῦ Ἀγρίππα.

ὁ δὲ Κοκκήσιος ἔτεμε διώρυγα ὑπόνομον ἀπὸ Ἀόρνου μέχρι Κόμης, δι' ἧς ἐχύνοντο τὰ ὕδατα αὐτῆς εἰς τὸν Λοκρίνον κόλπον· ἀλλ' ἡ ὑπόνομος αὕτη ἔχει σχεδὸν καθ' ὅλην ἡμέραν καταχωσθῆ ὑπὸ νεύου ἡρακτείου, τοῦ Μέντε νεύου, αναφανέντος ἐκεῖ πλησίον.

3) Μεγάλη πόλις ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Πλακτρίων, ἣν ἐκυρίευσεν Ἀλέξανδρος ὁ μέγας. — 1) Ἄ. πέτρα. Ὁχυρότατον φρούριον ἐν τῇ Ἰνδικῇ, μεταξὺ τῶν ποταμῶν Κωφῆνος (νῦν Καδούλ) καὶ Ἰνδοῦ, κατὰ τινος τοῦ ὅρου τοῦ σήμερον καλουμένου Ἀζαρέν. Τὸ φρούριον τοῦτο, περὶ οὗ ἐμβολοιογεῖτο ὅτι οὐδ' ὁ Ἡρακλῆς ἐδυνήθη νὰ κυριεύσῃ, ἐκυρίευσεν ὁ Ἀλέξανδρος. [Π.]

Ἄορτή (Ἄ ν α τ.). Ὀγκώδης καὶ ἐπίσημος ἀρτηριακὸς κορμὸς, ἐξ οὗ πηγάζουσιν ἅπσαι αἱ ἀρτηρίαι τῆς μεγάλης κυκλοφορίας, ἐκτεινόμενος ἀπὸ τῆς βάσεως τῆς καρδίας μέχρι τοῦ τετάρτου δορυκτοῦ σπονδυλοῦ. Ἀρχεται παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ ὡς συνέχει τῆς ἀριστερᾶς κοιλίας τῆς καρδίας, ἀφ' ἧς χωρίζεται διὰ τῶν σιγμοειδῶν βαλβιδῶν, καὶ φέρεται ἐν ἀρχῇ πρὸς τῶνα καὶ τι πρὸς τὰ πρόσω καὶ δεξιὰ ἐπὶ ἑκτασιν 3—5 ἑκατοστομέτρων (ἀνιούσα ἄορτή)· ἀφ' οὗ ἐπισθεν τοῦ δευτέρου δεξιοῦ πλευρικοῦ χόνδρου κάμπτεται τοξοειδῶς πρὸς τὰριστερά καὶ ἐπίσω μέχρι τῆς ἀριστερᾶς πλευρᾶς τοῦ γ' θωρακικοῦ σπονδυλοῦ (τόξον ἀορτικόν)· ἐνταῦθεν κατέρχεται (κατιούσα ἄορτή) πρὸς τὰ κάτω φερόμενη ἡρέμα καὶ βαθυμῶν πρὸς τὴν μέσση γραμμῇ (θωρακικὴ ἄορτή)· διεσπασμένη δὲ διὰ τοῦ ἀορτικοῦ τμήματος τοῦ διαφραγματος εἰς τὴν κοιλίαν ἐξακολουθεῖ τὴν κατιούσαν πορείαν αὐτῆς πρὸς τῆς προσθίας ἐπιφανείας τῆς δορυκτῆς μοίρας τῆς σπονδυλικῆς στήλης (κοιλιακὴ ἄορτή) μέχρι τοῦ δ' ἐσθρακοῦ σπονδυλοῦ, ἔθθα καταλήγει εἰς τὰς δύο κοινὰς εἰλετίδας ἀρτηρίας καὶ τὴν μέσσην ἱεράν. — Ἡ ἀνιούσα ἄορτή ἐν τῇ ἀρχῇ κεῖται ἐπισθεν τῆς ἐκφύσεως τῆς πνευμονικῆς ἀρτηρίας, ἀνοῦσα δὲ τάσσεται μεταξὺ ταύτης καὶ τῆς κατιούσης κοιλίας φλεβὸς, κειμένης δεξιόθεν, καὶ ἐπὶ ἀνωτέρῳ, διασταυροῦ ἐπισθεν καθεύου τὸν δεξιὸν κλάδον τῆς πνευμονικῆς ἀρτηρίας. Τὸ ἀορτικὸν τόξον, ἀπὸ τῆς ἀρχῆς καὶ ἡ ἀνιούσα ἄορτή, φέρεται ὀριζοντίως ἐκ τῶν δεξιῶν καὶ πρὸς τὸν ἀριστερὸν καὶ ἐπίσω, περιβάλλον διὰ τῆς κορυφῆς τοῦ τόξου κειμένης περὶ τὰ 2—2 1/2 ἑκ. μέτρ. ὑπὸ τὴν μενοειδῇ ἐντεμῇ τοῦ στέρνου. Ἡ θωρακικὴ ἄορτή κεῖται ἐν τῷ ἐπισθίῳ μεσαυλίῳ, ἔχουσα τὸν οἰσφάγον κατὰ μὲν τὴν ἀνωτέραν μετράν δεξιόθεν, κατὰ δὲ τὴν κατωτέραν πρόσθεν. Ἡ δὲ κοιλιακὴ ἄορτὴ φέρεται ἀριστερὰ τῆς κάτω κοιλίας φλεβὸς καὶ ἐπισθεν τοῦ παγκρέατος καὶ τῆς γ' μοίρας τοῦ δωδεκαδακτύλου ἐντέρου. — Ἀπὸ τῆς ἄορτῆς ἐκπορεύονται οἱ ἑξῆς κλάδοι: 1) ἀπὸ τῆς

ἀνιούσης Ἄ. αἱ δύο στεφανιαῖαι τῆς καρδίας ἀρτηρίαι, ἐκπορεύονται ὀλίγον ὑπερθεῖν τῶν σιγμοειδῶν βαλβιδῶν. — 2) Ἀπὸ τοῦ ἀορτικοῦ τόξου, ἡ ἀνιούσα ἀρτηρία, ἡ ἀριστερὰ κοινὴ καρτιὰ καὶ ἡ ἀριστερὰ υποκλειδίου ἀρτηρία. — 3) Ἀπὸ τῆς θωρακικῆς Ἄ. αἱ βρογχίτιδες, αἱ εἰσφραγίτιδες, αἱ τοῦ ἐπισθίου μεσαυλίου καὶ αἱ μεσοπλευρικοὶ ἀρτηρίαι. — 4) Ἀπὸ τῆς κοιλιακῆς Ἄ. αἱ κατώτεραι διαφραγματικαὶ αἱ ἐσθρακαὶ, ὁ κοιλιακὸς κορμὸς, ἡ ἀνωτέρα μεσεντερικὴ, ἡ κατώτερα μεσεντερικὴ, αἱ ἐπινεφρίδιοι, αἱ νεφρίτιδες καὶ αἱ ἐσω σπερματικαὶ ἀρτηρίαι. — Ὡς πρὸς τὴν ὕψην τοῦ τοιχώματος, ἡ ἄορτὴ συγκατεῖται, ὡς καὶ πᾶσαι αἱ ἀρτηρίαι, ἐκ τριῶν χιτῶνων, πλὴν ὁ ἐξω τυγχάνει λεπτότατος, ἐνθ' ὃ μέσος εὐρηται λίαν ἀνεπτυγμένος, συνιστάμενος κυρίως ἐξ ἐλαστικῶν στοιχείων. (Βλ. τὸν ἐν ἄρθρῳ Διμορφῶρα ἀγγεῖα προστηρημένον πίνακα.) [Π. 110.]

Ἄορτή (bretelle). Εἶδος ἱμάντος (ταινίας δερματίνης κατὰ τὸ μάλλον ἢ ἥτιον πλατείας) στηρίζομένου ἐπὶ τῶν ὤμων καὶ χρησιμεύοντος ἵνα φέρωσιν οἱ στρατιωτικοὶ διάφορα εἶδη ἐπικλισμοῦ ἢ ἀποσκευῆς εἰς τὸ τυφεκίον, τὴν ἀραβίδα, τὸ βραχύκωνον, τὸ περίστροφον, τὸν θώρακα, τὸν γυλιόν, τὸ τύμπανον κτλ. [Α.Α.]

Ἄορτικὸν τόξον. Βλ. Ἄορτή.

Ἄορτιτις καλεῖται ἡ φλεγμονὴ τῆς ἄορτῆς, ἥτις δύναται νὰ εἴναι δεξιὰ ἢ χρονία. Καὶ ἡ μὲν δεξιὰ προσβάλλει συνήστερον τὸν ἐξωτερικὸν ἢ καὶ τὸν μέσον χιτῶνα τῆς ἀρτηρίας, ἥτις καὶ παρίσταται ἐρυθρὰ, πεπαχυμένη καὶ ἐστενωμένη πολλὰκις τὸν αὐτὸν ἐδράζει τὸ συνήστερον κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς ἄορτῆς γνωρίζει αἰτίας, παρέκτασιν φλεγμονῆς γειτονικῶν ὀργάνων, σπανιότερον δὲ τὴν ἐπίδρασιν ψύχους ἢ ἐντόνους συγκινήσεις, καὶ χαλαρηνήσκει, ἰδίως εἴαν ἐρχηται πρωτοπαθῆς, ἐκ δυσπνοίας πνιγρᾶς, μερικοῦ ἐστὶν διὰ οἰδήματος, ἀνωμάτων ἥλων κατὰ τὴν πορὰν τοῦ ἀγγείου καὶ ἄλλους κατὰ τὸ στέφανον, αἱ ταχύτατα ἀκολουθεῖ πναιμία καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον θάνατος. Ἡ δὲ χρονία φλεγμονὴ προσβάλλουσα κυρίως τὸν ἐσωτερικὸν χιτῶνα, ἐστὶ πάσχει τὴν ἀθηρωματώδη ἐκφύλιν, γνωρίζει αἰτίας ὅσας καὶ ἡ πάθος οὗτη ἐν γένει, καὶ παρουσιάζει ἀμελύτητα κατὰ τὸ δεξιὸν γέλεσ τοῦ στέρνου, ἀρτηριακὸν ψέρον, τραχὺ προσυστοικὸν σύστημα, ὀλγος ἐπισθεν τοῦ στέρνου καὶ φαινόμενα παροξυσμοῦ στηθάγχης. Ὅσον ἡ χρονία ἢ νόσος εἶναι δειγῇ, καὶ δύναται νὰ ἐπιφέρῃ ταχὺν θάνατον. Ἡ δὲ θεραπεία κυρίως μὲν εἶναι παρηγορική. Τὸ ἰωδοῦχον ἐμῶς καὶ ἐφάνη χρήσιμον εἰς τινὰς περιπτώσεις. [Β.]

Ἀόστια. Πρωτεύουσα περιγῆς τῆς ἐν Ἰταλίᾳ ἐπαρχίας Τουρίνου ἐπὶ τῆς ἀριστ. ὁχμῆς τοῦ Δόρα-Βάλτεα καὶ τῶν δύο ἐδῶν, τῶν ἐν τὸν Μέγαν καὶ Μικρὸν ἄγ. Βερνάρδον ἄγου-

στων, ἔχουσα ἐμπόριον δερμάτων, τυροῦ καὶ αἰ-
γίνου, καὶ 5 857 κατ. — Ὁ δῆμος 7 376 κατ.
(1881). — Ἀρχαία πρωτ. τῶν Σαλαστιῶν. Ἐ-
νεκα τῶν συγχῶν στάσεων ὁ Αὐγουστος τῷ
25 π.χ. κατηγόρειεν αὐτὴν διὰ τοῦ Τερρεντίου
Οὐάρωνος, 3 000 δὲ προκιτωριανοὶ ἔκτισαν εἰς
τὴν θέσιν τῆς νέαν πόλιν, τὴν Augusta prae-
toria, προσέριον ὀχυρώτατον. — Ἐν τοῖς περι-
χώροις τὰ περίφημα λουτρά τοῦ Σάν Δι-
σίου. [Π.Π.]

Ἀουάρδεν (Hawarden). Κώμη ἐν τῇ
κομητείᾳ Φλίντ τῆς Β. Ουαλλίας, 5 χμ. Αὐτ.
τοῦ Τσέστερ, ἐπὶ τινος λόφου, ἐν μέσῳ γαιαν-
θρακουργοῦ διαμερίσματος. Ἐχει 15 695 κατ.
(1881). Οὐ μακρὰν ἀπὸ τῆς καίται τὸ Ἀου-
άρδεν Κάστρε, γοθικὸς πύργος, κτήμα
τοῦ Γλάδστωνος ἀπὸ τοῦ 1874. [Π.Π.]

Ἀουδερς (Ἀρδύρος) σύγχρονος ἀ-
καδημαϊκὸς ἀπρονόμος ἐν Βερολίῳ, τοῦ ὁποῦ
αἱ ἐργασίαι περιστρέφονται κυρίως περὶ τὴν
θέσιν, παράλλαξιν καὶ κίνησιν τῶν ἀπλανῶν
ἀστέρων. Ἐγενν. τῷ 1838. [Δ.Κ.]

Ἀουδουρν (Auburn). 1) Πρωτ. τῆς
κομητείας Καυούγας ἐν τῇ πολιτείᾳ τῆς Ν.
Υόρκης κατὰ τὴν Π. ἐσχάτην τῆς λίμνης
Ὀντάριο, ἔχουσα 21 924 κατ. τῷ 1880.
Κυρίως γνωστὴ διὰ τὴν κατὰ τὸ 1816 ἀνε-
γερθεῖσαν δημοσίαν εἰρκτήν, ἐν ᾗ τὸ πρῶτον
ἐφημερίστη τὸ σύστημα τῆς ἀπομονώσεως, ὅπου
ἀναδιοργανωθὲν ὅλως τῷ 1823 φέρει τὸ ὄ-
νομα Ἀουδούρνιον Σύστημα. [Π.Π.]

2) Βιομηχανικὴ πόλις τῆς βορειαμερικανι-
κῆς Πολιτείας τῆς Μάινης παρὰ τοὺς καταρ-
ράκτας τοῦ Ἀνδρσκόγγιν, ἔχουσα 9 555 κατ.
(1880). [Π.Π.]

Ἀουγουστοβ (ἢ Ἀουγουστοβον). Πρωτ.
νομὸς ἐν τῇ κυβερνήσει Σουδάλιας τῆς ῥωσσι-
κῆς Πολωνίας ἐπὶ τῶν ὄχθων τοῦ Νάτα καὶ
τῆς λίμνης Βιγέλοι ἐν θέσει χαμηλῇ καὶ τελ-
ματώδει, ἔχουσα ὀνομαστὴν κτηναγοράν καὶ
11 094 κατ. τῷ 1882. Τὴν ἐμπορικὴν αὐτῆς
σπουδαιότητα ἀντιβλέπει εἰς τὴν Διόρυχον τοῦ
Δ. ἥτις ἀρχομένη ἐκτεῖνεν ἐνώνει τὴν Βιστού-
λαν μετὰ τοῦ Νίμεν. [Π.Π.]

Ἀουδ (Audi). Βλ. Οὐδ.

Ἀουε (Aue). Βιομηχανικὴ πόλις τῆς
Σαξονίας ἐν τῇ νομῇ τοῦ Ζουίκου καὶ ἐπὶ
τοῦ Μοβλδ. Κέντρον διασταυρ. σιδηρ. Κάτ.
4 364 (1885). [Π.Π.]

Ἀουενδρουνγκερ (Auenbrugger).
Κτηνίατρος ὁ πρῶτος περὶ τῆς ἐπιχρο-
σέως καὶ τῆς ἀκροάσεως τοῦ θώρα-
κος τῶν ζώων συγγράψας (1761). [Γ.Ν.Π.]

Ἀουερδαχ (Auerbach). Πόλις τῆς
Σαξονίας ἐν τῇ νομῇ τοῦ Ζβικάου ἐπὶ τοῦ
Γαίλτσχ. ἔχουσα σταθμ. σιδηρ. ἀστεροσκο-
πεῖον, διδασκαλεῖον, ἐμπορικὴν σχολὴν, βιο-
μηχανίαν. Κάτ. 6 835 τῷ 1885. [Π.Π.]

Ἀουερδαχ (Βαυρικόν). Πόλις τοῦ
Ἀνω Παλατινάτου ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Βοισμὰχ,
καὶ παρὰ τὸ Φραγκονικὸν Ἰούρα. Ἐχει 1877
κατ. (1885). [Π.Π.]

Ἀουερδαχ (Berthold Auerbach).
Γερμανὸς συγγραφεὺς μυθιστοριογράφος καὶ
ποιητής. Ἐγεννήθη ἐξ Ἑβραίων τῇ 16/28 Φεβρ.
1812 ἐν Nordstetten, χωρίῳ τινὶ τοῦ Μέλ-
λανος Δρυμοῦ ἔπου καὶ διήλθε τὰ παιδικὰ του
ἐτη. Ἐπίδοθεῖς τὸ κατ' ἀρχὰς εἰς τὴν σπου-
δὴν τῶν ἱερῶν τοῦ ἔθνους του βιβλίων, ὡς
μέλλων Θεολόγος, ἀπετραπή του προσορισμοῦ
τούτου εὐθὺς ὡς ἐγνώρισε τοὺς Ἑλλήνας καὶ
Λατίνους συγγραφεῖς ἐν τῇ γυμνασίᾳ. Ἐπι-
δοθεὶς δὲ τὸ μὲν κατ' ἀρχὰς εἰς νομικὰς, με-
τὰ δὲ ἀποκλειστικῶς εἰς φιλοσοφικὰς σπου-
δὰς καὶ μελέτας διεκρίθη διὰ τὸ φιλελεύθερον
καὶ ἀναμορφωτικὸν αὐτοῦ πνεῦμα, ἐνεκα τοῦ
ὁποῦ καὶ ἐφυλακίσθη τῷ 1835 ὡς μέλος
πολιτικοῦ τινος ἀνατρεπτικοῦ σωματείου.

Ὁ Ἀ. ἐν πᾶσι τοῖς συγγράμμασιν αὐτοῦ
ὡς κύριον σκοπὸν του ἔθετο τὴν διάδοσιν ὀρθῶν
ὁρησκευτικῶν αἰσθημάτων. Ὑπέρμαχος δὲ τῆς
ἀναμορφώσεως καὶ ἡμερώσεως τοῦ ἀνθρωπίνου
γένους προσπαθεῖ νὰ ἐμπνεύσῃ συμπάθειαν ὑπὲρ
τῶν πτωχῶν καὶ τῶν καταπιεζομένων εἴτε
ὑπὸ τῶν πολιτικῶν εἴτε ὑπὸ ὁρησκευτικῶν
ἀρχῶν. Ὑπὸ τοῦ σκοποῦ τούτου ἐμπνεύεται
πρὸς τοὺς ἄλλους τὸ ἱστορικὸν αὐτοῦ Μυθιστό-
ρημα «Ὁ Σπινδόζας», ἐν ᾧ μετὰ πολλῆς τέχνης
περιγράφει τὴν ἀγωνίαν τοῦ ἀνθρωπίνου λογικοῦ
κατὰ τῶν ἐσχωριασμένων δεισιδαιμονικῶν καὶ
προλήψεων, τὴν σύγκρουσιν τῆς ἐλευθερίας ἐρεῦ-
νης πρὸς τὸ ἐκ παραδόσεως δόγμα, τὴν πολε-
μον τῆς διανοίας ἐναντίων τῶν δεσμῶν, μὴ τὰ
ὅποια περιορίζουσι τὴν προοδευτικὴν αὐτῆς ἔργον
ὁρησκευτικῇ, πολιτικῇ καὶ κοινωνικῇ προλή-
ψει. Ὅσα πρωτότυπος διηγηματογράφος διε-
πρεψεν ὅμως ὁ Ἀ. οὐδὲ διὰ τῶν ἐκτενῶν καὶ
φιλοσοφικωτέρων αὐτοῦ ἔργων, ἀλλὰ διὰ σει-
ρὰς βραχυῶν ἀπλῶν καὶ ἀφελῶν διηγη-
μάτων συνεχδοθέντων ὑπὸ τὸ κοινὸν ὄνομα
«Χωρικά Ἱστορικά τοῦ Μέλανος Δρυμοῦ».
(Schwarzwälder Dorfgeschichten). Διὰ
τῶν διηγημάτων τούτων νέαν ἐγκαίνισεν σχε-
λὴν, ὁ Ἀ. ἐπιξεργάζεται, καλλιτεχνικῶς
ἐξάκρυν, εἰκόνας καὶ σκηνὰς κοινωνικὰς ἐκ
τοῦ φυσικοῦ τῶν χωρικῶν βίου, ἐν αἷς ἡ
ζωηρότης ἐν τῇ ἀπλότητι, ἰδίᾳ δ' αἱ τῶν γα-
ρακτῆρων καὶ τῶν περιστάσεων ἀντιθέσεις
ἐξασκοῦσι θαυμαστὴν ἐπὶ τοῦ ἀναγνώστου γόη-
τρον. Ἐνεκα τούτου ὁ Ἀ. ἔσχε μέχρι τοῦδε
πλείστους ὅσους μίμητάς, τὰ δὲ διηγήματα
αὐτοῦ ταῦτα μεταφράσθησαν εἰς ἀπάτας σχε-
δὸν τὰς γλώσσας. Ἀπεθ. τῇ 8 Φεβρουαρίου
1882 (ν.). [Γ.Μ.Β.]

Ἀουερδαχίτης καλεῖται ὁμοῦ καὶ ὁ
μοῖον πρὸς τὸν ὁ ἄ κ : ν θ ο ς ἀλλὰ μαλα-

κώτερον και έχον ελάχιστην ποσότητα οξυγόνου (57,55 %). [K.M.]

"Αουερσβαλδ (Anerswald). Έπίσημος Πρωσικός οίκος ικανούς αναδειξας άνδρας έν τή στρατῳ και τή πολιτείᾳ. Οί όνυμαστοίτεροι τοῦ οίκου τούτου άνδρες εἶσι:

α') Hans Jacob von A. (γενν. τῷ 1757) διοικητής τῶν ἐπαρχιῶν Πρωσίας και Λιθουανίας τοῦ βασιλείου τῆς Πρωσίας σιμκντικῶν λαδῶν μέρος εἰς τὰς πολιτικές μεταρρυθμίσεις τοῦ Πρωσικοῦ κράτους, τὰς γενόμενας μετὰ τήν έν "Εννῃ καταστροφήν τοῦ 1806. Ἀπέθωσε τῷ 1833.

β') Hans Jacob Erdmann von A. υἱός πρεσβύτερος τοῦ προηγουμένου (γενν. 1792) ὡς ανώτερος ἀξιωματικός έν τῷ Πρωσικῷ στρατῳ μετασχών τῶν ὑπέρ ἑλευθερίας αγώνων τῶν ἐτῶν 1813, 1814, και 1815, λαβὼν ὑπὲρ τὸν διάφορα πολιτικά και στρατιωτικά ἀξιώματα, ἐκλεχθεῖς δὲ τῷ 1818 και μέλος τῆς έν Φραγκφούρτῃ γερμανικῆς ἐθνικῆς συνέδου και φρονεῖς κατὰ τήν έν Φραγκφούρτῃ διεγερθεῖσαν στάσιν τοῦ Σεπτεμβρίου 1848.

γ') "Ροδόλφος von A. νεώτερος ἀδελφός τοῦ προηγουμένου (γενν. 1795) μετασχών και οὗτος τοῦ ὑπέρ ἑλευθερίας πολέμου τοῦ 1813, λαβὼν πολλὰ ἀξιώματα έν τῇ διοικήσει τοῦ Πρωσικοῦ κράτους, ἐκλεχθεῖς ἀντιπρόσωπος τῆς Πρωσικῆς βουλῆς και εἰτα γενόμενος ὑπουργός τοῦ κράτους άνευ χαρτοφυλακίου (1858) ἀπέθωσε τῷ 1865.

δ') Ἀλφρέδος von A. Ἀδελφός τῶν προηγουμένων (γενν. 1797) μετασχών τῆς ἐπὶ Γαλλίαν στρατείας τοῦ 1815 και μετὰ πολυχρόνιον ὑπηρεσίαν έν διαφόροις ὑπουργήμασι γενόμενος τῷ 1848 ὑπουργός τῶν ἐσωτερικῶν ἐπὶ μακρὸν χρόνον, εἰτα δὲ και μέλος τῆς έν Φραγκφούρτῃ ἐθνικῆς συνελεύσεως κατὰ τὰ ἔτη 1848—9 και ἔπειτα μέλος φιλελεύθερον τοῦ Πρωσικοῦ κοινοβουλίου. Ἀπέθωσε τῷ 1870. [H.K.]

"Αουερσπεργ (Anton Alexander Graf von Auersperg). Κόμης, βλαστὸς ἀριστοκρατικῆς οἰκογενείας, ἐξ ἀρχαιοτάτων χρόνων προσεχούσης έν τῇ ἱεραρχίᾳ τῶν ευγενῶν τοῦ Αὐστριακοῦ θρόνου· διατήρησε δ' ὡς ποιητῆς ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον Ἀ ν α σ τ α σ ι ο ς Γ ρ ὺ ν. (Anastasius Grün). Έγεννήθη τῇ 30/11 Ἀπριλίου 1806 έν Λαύαχ τῆς Αὐστρίας. Ὡς πᾶς ἐξεπαιδεύθη κατ' οἶκον συνεπλήρωσεν ὅμως τήν μόρφωσιν αὐτοῦ διὰ μακρῶν συστηματικῶν σπουδῶν τοῦ Δικαίου και τῆς Φιλοσοφίας έν τοῖς Πανεπιστημίοις τῆς αὐτοῦ πατρίδος και ἤρουνεν ἔπειτα τὸν ἐρίζοντα τῶν γνώσεών του διὰ συνῶν ἀνὰ τὰς ξένας χώρας ταξιδίων. Τὸ φιλελεύθερον τῶν ποιημάτων τοῦ Ἀ. πνεῦμα ἔταξεν αὐτὸν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἡγήτην τῶν ἐλευθεροφρόνων τῆς πατρίδος του. Δὲν ἐνέμεινεν ὅμως έν τῇ

πολιτικῇ δ' Ἀ. εἰμὴ ἀφοῦ ἡ Αὐστρία ἤρξατο νὰ κυβερνᾶται ἐπὶ τὸ συνταγματικώτερον. Ὡς πολιτικός ἐξήσκησε διὰ τῆς εὐγλώττου και ἰσχυρᾶς αὐτοῦ ῥητορικῆς μεγίστην ἐπίρροον έν πᾶσι τοῖς νομοθετικοῖς και κοινωνικοῖς ζητήμασιν, ὡς πρὸς ταῦτα μὲν μετὰ τῶν φιλελευθέρων, ὡς πρὸς δὲ τὸ πολιτικὸν ζήτημα μετὰ τῶν κεκχυγμένων ἐχθρῶν τοῦ ὁμοσπονδιακοῦ συστήματος συμπαρτῶν.

Ὡς ποιητῆς δ' Ἀ. ἐκαλλιέργησεν ἰδίᾳ τὸ πολιτικὸν τῆς λυρικῆς ποιήσεως εἶδος, ἀναδειχθεῖς ἔξοχος τῆς ἑλευθερίας ψάλτης ἰδίᾳ διὰ τῶν ποιήσεων αὐτοῦ «Περὶπατοῖ Βιεννᾶς ποιητοῦ», έν αἷς διὰ λαμπρᾶς και φιλέλευθέρου ποιητικῆς γλώττης ἀφόδως ὑποπλύνει τοὺς πόθους, τὰς ἐλπίδας και τὰ δικαιώματα ὁλοκληρῶς τοῦ Αὐστριακοῦ ἔθνους, περιγράφων τήν κατάστασιν τῆς ἀγαπητῆς αὐτοῦ πατρίδος εἰς τειρὰν ἐξαισιῶς ἐπιτυχῶν εἰκόνων. Ἡ πολιτικὴ τοῦ Ἀ. ποίησις, ἐξ αὐτῆς τῆς ζωῆς πηγάζουσα, δὲν καταναλίσκεται εἰς κενὰς φράσεις και ἀκηρημένους ἰδέας, ὡς ἡ τῶν ἀπομιμηθέντων αὐτῇ ἐντοπίων και ξένων Γενικωτέρως φύσεως, ἀλλ' ἐξοχα ὡς πολιτικὰ ποιήματα εἶναι τὰ πέντε αὐτοῦ Πάσχα (Fünf Ostern). Πλουσιώτερα δ' έν τῇ ποιητικῇ αὐτῶν τὰ ὑπὸ τὸν τίτλον «Ποιήματα» ἐκδοθέντα ἔργα του. Ὁ Ἀ. διακρίνεται μεταξὺ τῶν ποιητῶν τοῦ παρόντος αἰῶνος διὰ τὴν συμπάθειαν, ἥτις τὴν συνδέει πρὸς τὸν περιβάλλοντα αὐτὸν φυσικὸν κόσμον. Μετὰ μεγίστης ἐπιθεξιότητος ἐπιτυγχάνει ἐκάστοτε νὰ ἐμπυλῶσῃ τὰ φυσικὰ ἀντικείμενα και νὰ φέρῃ αὐτὰ εἰς ποικίλας πρὸς τὸν ἄνθρωπον και πρὸς τὸν κόσμον τῶν ἰδεῶν σχέσεις. Ἡ δ' ἐνδύμωχος αὐτοῦ μετὰ τῆς φύσεως συμπόσιος παρὲς αὐτῇ τὸν πλοῦτον ἐκείνον τῶν ἐπιτυχῶν και λαμπροτάτων εἰκόνων, αἵτινες ἀποτελοῦσι έν τῶν κυριωτέρων χαρακτηριστικῶν τῆς ποιήσεώς του, μαρτυροῦσαι οὐ μόνον τὴν ἔκτακτον τοῦ Ἀ. μόρφωσιν, ἀλλὰ και τὴν περίσσειαν νεανικῆς ζωῆς και ῥώμης ἥτις ἐσφυζε τότε οὐ μόνον έν τῇ ποιητῇ ἀλλὰ και έν αὐτῇ αὐτοῦ τῷ ἔθνει. Ἀπέθανε τῇ 22/4 Μαΐου 1881 έν Γράτς. [Γ.Μ.Β.]

"Αουερσπεργ. "Ετερα μέλη τοῦ αὐτοῦ οἴκου: α') Κάρολος, (πρίγκιψ Ἀ.), πολιτικός ἀνὴρ Αὐστριακός (γενν. 1814). εἰς τῶν θερμῶν ὑπεράρχων τῆς Γερμανικῆς συνταγματικῆς έν Αὐστρία μερίδος, ὑπουργός γενόμενος ἐπὶ βραχὺν χρόνον τῷ 1868, εἰτα δὲ 1871—1879 πρόεδρος τῆς Γερουσίας.—β') Ἀδελφός (πρίγκιψ Ἀ.) ἀδελφός τοῦ προηγουμένου (γενν. τῷ 1821). Προϊμῶς καταταχθεῖς εἰς τὴν Αὐστριακὴν στρατὸν προσεδάσθη έν αὐτῇ εἰς διάφορα ανώτερα ἀξιώματα, ἀλλ' ἰδίως γνωστὸς κατέστη έν τῇ ἱστορίᾳ τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων, διατελέσας πρωθυπουργός τῆς Αὐστρίας (ἦτοι τοῦ ἐγερθεῖν τοῦ Λεῖθα κράτους) ἀπὸ τῆς

1871 μέχρι τοῦ 1879 καὶ κυβερνήσας κατὰ τὰς πολιτικὰς ἀρχὰς τῆς Γερμανικῆς συνταγματικῆς μερίδος. Ἀπεβίωσε τῷ 1885. [Π.Κ.]

Ἄουϊκ (Hawick). Πόλις καὶ βουλευτικὴ περιφέρεια τῆς σκωτικῆς κομητείας Ῥόξ-βουργ 85 χμ. ΝΝΑ καὶ Ῥόξμπεργου. Κάτ. 16 184 τῷ (1881). [Π.Π.]

Ἄουκερ-Βάϊ (Hawkes Bay). Ὀρμος ἐν τῇ Ἀ. ἀκτῇ τῆς Νέας Ζηλανδίας, ἐξ οὗ ἐκλήθη καὶ ἡ πρὸς Ν τῆς Ἀουκλάνδης ἐπαρχία, ἔχουσα ἐμμέτρων 11 934 χμ. καὶ 17 367 κατ. (1881), ἀποτελούμενη δ' ἐκ τῶν κομητειῶν Βαϊπάδας, Βαϊράας, καὶ Ἄουκερ-Βάϊ. [Π.Π.]

Ἄουκεσβουρύ (Hawkesbury). Ποταμὸς τῆς Αὐστραλίας ἐν τῇ ἀγγλ. ἀποικίᾳ τῆς Ν Ουαλίας. Πηγάζων ἀπὸ τῶν Κουαντὸν ὀρέων μετὰ ῥοὴν 450 χμ. περίπου ἐκβάλλει εἰς τὸν ὄρμον τοῦ Βρόκεν, ὡν πλωτὴς κατὰ τὸ κάτω μέρος. [Π.Π.]

Ἀουκλάνδ. Ἄχρι τοῦ 1076 πρωτ. τῆς ἑμῶν. ἐπαρχίας (68 795 χμ. καὶ 86 000 κατ.), ἔκτοτε δὲ τῆς κομητείας Ἐδερ (Eden) ἐν τῇ νήσῳ Ἰκαμαρού, τῇ βορειοτάτῃ τῶν τῆς Σηλανδίας. Κάτ. 30 952 τῷ 1881 μετὰ τῶν προκτεσίων. Ἐκτίσθη τῷ 1840 καὶ ἄχρι τοῦ 1864 ὑπῆρξεν ἔδρα τῶν διοικητῶν τῆς Ν Σηλανδίας. [Π.Π.]

Ἀουκλάνδ (Auckland ἢ Bishop A. Ἐπισκοπικὴ Α.). Κώμη τῆς ἀγγλικῆς κομητείας Δούργου ἐπὶ τοῦ Βῆαρ, ἔχουσα 10 087 κατ. (1881). Ἀρχαῖον μέγαρον τῶν ἐπισκόπων τοῦ Δούργου μετὰ πολυτιμωτάτης πινακοθήκης. Μέγα περὶ αὐτὸ ἄλσος. [Π.Π.]

Ἀουκλάνδ Auckland. α') William, Eden, λέρδος. Ἀγγλος πολιτικὸς ἀνὴρ (γενν. 1745) διατελέσας ὑπουργὸς ἐν Ἰρλανδίᾳ (1779 — 82) καὶ πρεσβευτὴς ἐν Βερσαλλίᾳ, Μαδρίτῃ καὶ Ὀλλανδίᾳ (1798 — 1801) εἰτα δὲ καὶ γενικὸς διευθυντὴς τοῦ ταχυδρομείου. Ἀπεβίωσε τῷ 1814. β') Georges Eden κόμης Auckland υἱὸς τοῦ προηγουμένου (γενν. 1784) καὶ εἰς τῶν ἡγετῶν τῆς φιλελευθέρας μερίδος ἐν τῷ κοινοβουλίῳ. Τῷ 1835 διορισθεὶς ἀντιβασιλεὺς τῶν Ἰνδιῶν διεξήγαγεν ἀτυχῇ πρὸς τοὺς Ἀργανούς πόλεμον, ἀλλὰ κατὰ τὰ ἄλλα ἐκυβέρνησε καλῶς τὴν χώραν ἐπιμεληθεὶς πρὸ πάντων τῆς γεωργίας καὶ τῆς δημοσίας παιδείας. Μετὰ τριετὴ κυβερνήσιν ἀποχωρήσας τῆς θέσεως ταύτης προεδιάσθη εἰς βαθμὴν κόμης ἀπὸ δὲ τοῦ 1846 μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ (1849) διατέλεσε πρῶτος λέρδος τοῦ ναυαρχείου. [Π.Κ.]

Ἀουκλάνδ-Νῆσοι. Σύμπλεγμα αὐστραλικῶν νήσων ὑπὸ π. 50° 30' Ν 380 χμ. ΝΔ τῆς Νέας Σηλανδίας. Ἀνεκαλύφθησαν τῷ 1806 ὑπὸ τοῦ Βρίττο καὶ κατελήφθησαν ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν, ὡς σπουδατικὸς ναυτικὸς

σταθμὸς. Νῦν ἀνήκουσιν εἰς τὴν Ν Σηλανδίαν. [Π.Π.]

Ἀουλάδ-Αουδ. Βερδερικὴ φυλὴ, οἰκοῦσα ἐπὶ τοῦ ὄρους Ὠρ (Aures), ἐν τῇ ἀλγερικῇ διαμερίσματι τῆς Κωνσταντινῆς. [Π.Π.]

Ἀουλάδ-Σολιμάν. Ἀραβικὴ φυλὴ τῆς κεντρικῆς Ἀφρικῆς, οἰκοῦσα πρὸς Β τῆς λίμνης Τσάδ. [Π.Π.]

Ἀουλιχ (Aulich Ludwig). Στρατηγὸς Οὐγγρὸς (γενν. 1792) γνωστὸς ἐκ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1848 ὅποτε μετέστη πρὸς τὸ στρατόπεδον τῶν ἐπαναστατῶν καὶ ἀναλαβὴν τὴν διοίκησιν τοῦ δευτέρου στρατιωτικοῦ σώματος συνετέλεσε πολὺ εἰς τὴν κατὰ τοῦ Windischgrätz νικῆν τῶν Οὐγγρῶν (κατὰ Μάρτιον καὶ Ἀπρίλιον 1849). Μετὰ τὴν εἰς Πέστην νικητὴρον εἰσέλασιν (12) 21 Ἀπριλίου 1849) ἐγένετο ἐπὶ βραχὺν χρόνον ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν καὶ μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν Ῥωσῶν νικῆν τῶν Οὐγγρῶν ἐν Βιλλάτῃ, παραδοθεὶς ἐθανατώθη ὑπὸ τῶν Αὐστρικῶν μετὰ 12 ἄλλων στρατηγῶν ἐπὶ τοῦ ἱερῶματός (κατὰ Ὀκτώβριον τοῦ 1849). [Π.Κ.]

Ἀουραντία (Χ η μ.) (Aurantia) χρωμα ὀργανικὸν καθιστῶν ὠρεὰ νεραντζόχρῳ καὶ μάλλινᾳ καὶ μεταξωτᾷ ὑφάσματι, ὑπεπεσεν ἐσχάτως εἰς ἀχρησίαν, ἕνεκα τῆς βλαβερότης αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ δέρματος. [Ο.Δ.Ρ.]

Ἀουρεγγαδάδ, (ἢ Ἀουρεγγαχάδ, ἥτοι Πόλις τοῦ Θρόνου). Πρῶν ἐπαρχία τῶν Ἀγγλικῶν Ἰνδιῶν, ἐν τῇ ΒΔ δεκάν, καλουμένη τὸ πάλαι Ἀχμεδναχάρ καὶ Δαουλαταδάδ, ἀποτελούσα δ' ἀπὸ τοῦ 1690 μίαν τῶν 6 Σουδάχ ἢ αντιβασιλείων τοῦ Μεγάλου Μογγόλου τοῦ Δελχί. Ἡ χώρα αὕτη ὑπετάχθη τῷ μὲν ἀμέσως, τὸ δὲ ἐμμέσως εἰς τοὺς Ἀγγλοὺς ἀπὸ τοῦ 1818. — Ἡ πόλις Δ. ἐν τῷ Κυδερ-δάδ (κράτος ὑποτελὲς τοῦ Ντζαμ) ἐκαλεῖτο τὸ πάλαι Γ ο Ὑ ρ Ὑ σ. Καίτοι δ' ἐν τῷ κέντρῳ πολλῶν στρατιωτικῶν ἐδῶν, ἔχουσα 80 219 κατ. (1881). [Π.Π.]

Ἀουρέγγ-Ζέπ (=κόσμημα τοῦ θρόνου). Ὁ μέγιστος τῶν ἡγεμόνων τῶν ἐν Ἰνδία Τιμουριδῶν ἢ ὡς συνήθως λέγονται μεγάλων Μογγόλων τῶν καταγομένων ἐκ τοῦ Βαβούρ, ἐγγόνου τοῦ Τιμούρ καὶ ἱδρυτοῦ τῆς ἐν Ἰνδία δυναστείας τῶν Τιμουριδῶν, Ὁ Ἀ. γεννηθεὶς τῷ 1619 ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 1659 καθελὼν τὸν πατέρα αὐτοῦ Σάχ Ἀζαχάν καὶ ἐκυβέρνησεν ἐπὶ 48 ἔτη τὰ Ἰνδικὰ Μογγολ. κράτος ἐνδόξως καὶ συνετῶς. Οὐδέποτε τὸ μογγολικὸν κράτος τῶν Ἰνδιῶν ἀνῆλθεν εἰς τοιαύτην ἀκμὴν δυναμείας καὶ εὐημερίας, ὅσον ἐπὶ τοῦ Ἀ. Διὰ τῶν μεγάλων αὐτοῦ κατακτήσεων, δι' ὧν τὸ κράτος αὐτοῦ ἔλαβεν ἑκτασιν 700 ὠρῶν ἐκτάσεως ἀπὸ Α πρὸς Δ καὶ ἀπὸ Β πρὸς Ν ὠνεύατο Ἡ Α λ μ Γ κ ῖ ρ ἥτοι

νικητής του κόσμου. Έπελεύτηκε τῷ 1707 ἐν βαλὴν γήρατι. [Π.Κ.]

Λουρένη ἰδ. Χρυσίνη, Τασολικὴν ἐξὺ καὶ Φαινυλογράμματο.

Λουρένζ. Πρωτ. τῆς πρώτης ἡγεμονίας τῆς Ἀν. Φρεσίας καὶ νῦν τῆς ὁμωνύμου τοπαρχίας ἐν τῇ πρωτοτικῇ Ἀνδόρρῃ, ἐννοούμενη διὰ διωρυγὸς μετὰ τῆς Ἑρδεν κτλ. καὶ ἔχουσα 5305 κατ. (1885). Ἡ ὁμωνυμία τοπαρχία ἔχει ἐμβαδὸν 3,108,78 τγμ. καὶ 211825 κατ. (1885), περιλαμβάνει δὲ 6 νομούς, ἐξ ὧν ὁ τοῦ Ἀ. ἔχει 35161 κατ. [Π.Π.]

Λουρόνζον (Λουροζό). Πρωτ. νομὸς τῆς Ἰταλικῆς ἐπαρχίας Βελουνού, ὁ ὁμωνυμὸς δὲ ἔχει 1501 κατ. (1881). [Π.Π.]

Λουρόρα. Τρεῖς πόλεις ἐν ταῖς Ἰνδομ. Πολιτείαις τῆς Β. Ἀμερικῆς. 1) Ἐν τῇ κομητείᾳ Καϊν τοῦ Ἰλλινόισ, ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Φόξ, ἔχουσα ἀκμῶν ἐμπορίων σιτηρῶν, ἐρίων καὶ χοίρων καὶ 11825 κατ. (1880). — 2) Ἐν τῇ κομητείᾳ Δήκσορν τῆς Ἰνδιάνας, ἐπὶ τοῦ Ἑλίου ἔχουσα βιομηχ. καὶ 3301 κατ. (1870). — 3) Ἐν τῇ κομητείᾳ Ἑσμεράλδεϊς τῆς Νεβάδας, καίμνη 2270 μ. ὑπὲρ τὴν θάλασσαν ἐν τῇ μέσῃ πλουσίᾳ ἀργυρορυχείων. Πλὴν τούτων καὶ πολλὰ ἄλλα χωρία καὶ ταχυδρομικοὶ σταθμοὶ ἐν Ἀμ. φέρουσι τὸ ὄνομα Ἀ. [Π.Π.]

Λουσιθέργειον πράσινον ἰδ. Ὀρεινὸν πράσινον.

Λουσιβιτς (Luswits). — Πολωνιστὴν (Oswiecim). Πόλις τῆς Γαλικίας ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Βιάλας, 3 χμ. μακρὰν τῶν πρωτοτικῶν συνόρων, ἔχουσα 1751 κατ. Ἀπασα ἡ δοτ. μεθόριος ταινία τῆς Γαλικίας, ἐκτεταμένη Ἀ. ἔχει τοῦ Σιάδα περίπου. ἀποτελεῖ τὸ πρῶτον πολωνικὴν δουκάτον τοῦ Ἀ. καὶ Ναιτόρ, ἔχον ἐκτετατὴν 2178 τγμ. καὶ 200000 κατ. [Π.Π.]

Λουσουκ (Hausruck). Ὀρεινὴ ῥάχης καίμνη ἐν τῇ Ἀνω Αὐστρίᾳ μετὰ τοῦ Ἰνου, τοῦ Ἀγερ καὶ τοῦ Τράουν, ἔχουσα δὲ μῆκος 30 χμ. [Π.Π.]

Λουσσα (Hausa καὶ Hausa). Εὐρεῖα καὶ κατὰ τὸ πλείστον πεδινὴ καὶ εὐφορὸς χώρα τῆς κεντρικῆς Β. Ἀφρικῆς (Σουδάν), καίμνη μετὰ τοῦ ματαίου Κουόρα ἡ Νίγγρος καὶ τῆς χώρας τοῦ Βορνου. Κατέχεται ὑπὸ τῶν Φελάτα, οἵτινες καθυπέταξαν τοὺς ἰθαγενεῖς Ἀουσσάουα. [Π.Π.]

Λουσσαίγ. Πρωτ. ὁμων. ἐπαρχία τῆς Βοημίας ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Βιέλα εἰς τὴν Ἀλβιν, ἔχουσα 10506 κατ. (1880). Ἡ ἐπαρχία Ἀ. ἔχει ἐμβαδὸν 355.05 τγμ. καὶ 62552 κατ. [Π.Π.]

Λουστερλιτς. Πόλις τῆς Μοραβίας, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Βισχάου, ἐπὶ τοῦ Λιπάδα καὶ παρὰ τὴν Β. σιδηρόδρ. 18 χμ. πρὸς Ν. τοῦ Βρύν,

ἔχουσα 3530 κατ. τῷ 1880. Ἡ πόλις αὕτη εἶναι ἱστορικῶς ὀνομαστὴ διὰ τὴν μάχην τῆς 20/2 Δεκεμ. 1805, καθ' ἣν Ναπολέον ὁ Α' κατετρόπωνε τὸν αὐστριακὸν καὶ ρωσικὸν στρατὸν, οὗ ἡγούντο αὐτοὶ οἱ αὐτοκράτορες, Φραγκίσκος Β' καὶ Ἀλέξανδρος Α', ἐξ οὗ καὶ ἡ μάχη αὕτη ἐκλήθη Μάχη τῶν τριῶν Λούτοκρατόρων. Ἡ νίκη αὕτη τῶν Γάλλων ἐπὶνεγκεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν συνθήκην τοῦ Πρεσβουργου (14/26 Δεκεμ. 1805). [Π.Π.]

Λουστιν. Πρωτ. τῆς Β. Ἀμερικῆς. πόλις τῆς Τεξάς, κτισθεῖσα τῷ 1839. Κεῖται ἐν τῇ κομητείᾳ Τράβις ἐπὶ τοῦ Κολοράδου, ἐν γραφικωτάτῃ θέσει καὶ ἔχει 10900 κατ. τῷ (1880). [Π.Π.]

Λουτζέλν. ἡ Οὐδούγιλα (τὰ Δούγλα τῶν ἀρχαίων). Ὀπίς ἐν τῇ λιθουή ἐρήμῳ τῆς ΒΑ. Ἀφρικῆς, καίμνη ὑπὸ πλ. 29° — 29° 30' Β καὶ μῆκ. 21° 38' — 22° 40' Α τοῦ Γρήν, ἐπὶ τῆς ἀπὸ Καΐρου εἰς Μουρζούκ μεγάλης ὁδοῦ τῶν καρχαίνων καὶ παρὰ τὰς ἀκτὺς τῆς Βάρεκας. ἔχει καλὰ ὕδατα καὶ ἀρόλους φοινίκας. Ὑπάρχει εἰς τὴν Τρίπολιν. Κάτ. 11 — 12 000, ἀνήκοντες εἰς τρεῖς φυλὰς. [Π.Π.]

Λαυτο-δα-φέ. (Auto-da-fé ἰσπαν. καὶ πορτογαλλ. ἦτοι πρᾶξις πίστεως, λατίν. Actus fidei) ἦτοι ἡ διὰ πυρὸς θανάτωσις τῶν αἱρετικῶν ἐν τῇ καθολικῇ Ἐκκλησίᾳ. Τοιοῦτο εἶδος ποινῆς ὡς θεσμὸς τοῦ κράτους καθιερώθη ἐν Ἰσπανίᾳ τὸ ἔτος 1480 ἐν τῇ ἐθνικῇ συμβουλίᾳ τοῦ Τολέδο, πρώτη δὲ ἐφαρμογὴ αὐτῆς ἐγένετο τῷ 1481 ἐχρησιμοποιοῦτο δὲ συνηθὺς πρὸς καταπίεσιν τῆς φεουδαλικῆς ἀριστοκρατίας καὶ πλουτισμὸν τοῦ βασιλικοῦ θησαυροῦ, τῆς δὲ καταδίκης ἡ ἀπόφασις ἐξεδίδετο ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου τῆς Τεράς Ἐξέτασις. Ὁ περιβόητος μέγας ἐξέταστικὸς (Τορκουμαδάς) κατὰ τὸ διάστημα τῶν ἐτῶν 1483 — 98 κατέδωκεν εἰς τὸν διὰ πυρὸς θάνατον 8800 ἀνθρώπων, οἵτινες ἐκάρησαν οὕτω ζῶντες. Ἐπὶ τοῦ Φιλίππου Β' τῆς Ἰσπανίας (1556 — 1598) ἐχρηστέυσεν ὁ θεσμὸς οὗτος εἰς τὴν καταδίωξιν τῶν Προτεσταντῶν καὶ τῶν Ἀράβων Μωαμεθανῶν τῆς Ἰσπανίας. Καὶ ἐν ταῖς Ἰσπανικαῖς ἀποικίαις τῆς Ἀμερικῆς ἦτο συνηθιστὴ ἡ χορὴ τῆς τοιαύτης ποινῆς. Μόνον δὲ ἀπὸ τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἐγένετο αὕτη σπανιωτέρα καὶ ἐν Ἰσπανίᾳ καὶ ἐν Ἀμερικῇ. Ἡ τελευταία ἐν Ἰσπανίᾳ τοιαύτη ἐφαρμογὴ τῆς πρᾶξεως τῆς πίστεως ἐγένετο τὸ ἔτος 1781. Ἀλλ' ὁ θεσμὸς διατηρήθη μέχρι τοῦ 1808, ἐπὶ τὴν καθρηγίην ἐπιστήμης διὰ τοῦ Ἰωσήφ Ναπολέοντος Βοναπάρτου γενεμένου βασιλέως τῆς Ἰσπανίας. Μετὰ τὴν πτώσιν τῆς Ναπολεονταίου δυναστείας (1814) ἀνωρθώθη μὲν ἡ Ἱερὰ Ἐξέτασις καὶ ἐν διαλειμμάτων καταργηθεῖσα διατηρήθη μέχρι τοῦ 1834 ἄλλ' ὁ διὰ πυρὸς θάνατος δὲν ἦτο πλέον ἡ ἐπι-

βαλλομένη ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου τούτου τιμωρία. Τὸ Λαυτο δὲ φέ ὡς πρᾶξις πίστεως ἐτελεῖτο πανηγυρικῶς καὶ ἐν ἑορτασμοῖς ἡμέραις (ἰδ. καὶ Ἱερὰ Ἐξέτασις). [Π.Κ.]

Λαυτος (autos sacramentalis) κατὰ λέξιν πράξις τῆς Θείας Εὐχαριστίας, ἦτοι δραματικαὶ παραστάσεις ἐν Ἰσπανίᾳ ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῆς ἁγίας Λωρέας. Ὡς ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἰλλιάδι, οὕτω καὶ ἐν τῇ Δύσει τὸ δράμα ἐγεννήθη ἐκ τῶν ἐν τοῖς ναοῖς καὶ πρὸ τῶν ναῶν θεησκευτικῶν τελετῶν καὶ παραστάσεων. Δι' ὑποθέσεις τῶν πρώτων χριστιανικῶν δραμάτων ἦσαν εὐληγμένοι ἀποκατεβτικῶς ἐν τῇ Παλαιᾷ καὶ Καινῇ διαθήκῃ καὶ τῶν Συναξαρίων. Ἀλλ' ἐν μὲν τῇ ἁλλῇ Εὐρώπῃ ἐνωρὶς ἐγκατελείφη τὸ καθαρὸς θεησκευτικὸν δράμα, ἐν δὲ τῇ Ἰσπανίᾳ διατηρήθη ἐν ἀκμῇ καὶ μετὰ τὴν διαμόρφωσιν τοῦ πολιτικοῦ δραματός. Τὰ Λαυτος ἐξίστασκοντο πρὸ τοῦ μητροπολιτικοῦ ναοῦ, τῶν ἀνακτόρων ἢ τῶν μεγάρων τῶν ευγενῶν ἐν ἡμέρᾳ καὶ ἐν ὕπαθρῳ, ἡ δὲ προητὴ σκηνὴ περιετοιχιζέτο ὑπὸ τρογγυλάτων παραπηγμάτων, ἅτινα ἐχρηστέυσαν εἰς τοὺς πλάνητας τοὺς ὑπεκρίτας ἀντὶ παρασκηνίων ἢ ὡς δωμάτια καλλωπισμοῦ. Ἐκαστον αὐτο ἀπηρεζέτο ἐκ τοῦ προλόγου (torn), ἐμμέτρου διηγήσεως ἢ διαλογικοῦ ποιήματος, ἐν οἷς ἐξετίθετο καὶ ἡ ὑπόθεσις τοῦ δράματος, τῆς μετὰ οὗ κομωδίας πρὸς ψυχαγωγίαν τοῦ κοινῶ καὶ τοῦ κυρίου αὐτοῦ ἢ θεησκευτικῆς ἀλληγορίας, ἐν ᾗ οἱ δαίμονες τῆς Κολάσεως εἶχον τὸ σπουδαϊότερον μέρος καὶ οἱ ἐν προμέλῃ τῇ ἐξ ἀμαθείας ἀναγοντοί ἦσαν τὸ σύνθημα ἄρτυμα. Ὁ Λόγος δὲ Νέγας συνέθετο τετρακοσία περίπου δράματα προορισμένα διὰ τὰς ἑορτὰς ταύτας, ὁ Καλδερών ἐδεδμήκοντο ἡγωνισθῆσαν δὲ ἐπιτυχῶς εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τῆς δραματοποιίας καὶ ἄλλοι ποιηταὶ τῆς Ἰσπανίας. Ὡς κάλλιστον ἐκ τῶν τοιούτων ἔργων τοῦ Καλδερώνας φέρεται τὸ ἐπιγραφομένον El divino Orpheo, ἀλληγορικὴ παράστασις τῆς θεμελιουργίας καὶ ἀπολυτρώσεως τοῦ ἀνθρωπίνου γένους διὰ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Σωτῆρος, ἀπὸ τῶν συνεπειῶν τοῦ προπατορικοῦ ἁμαρτήματος. Δημιουργὸς καὶ Σωτὴρ ἐκπροσωποῦνται ἀμφότεροι ἐν τῇ δράματι τούτῳ ὑπὸ τοῦ μελιρρότου αἰδοῦ τῆς ἑλληνικῆς μυθολογίας, τοῦ συγκινοῦντος καὶ αὐτὴν τὴν ἀψυχον φύσιν διὰ τῆς μαχικῆς του λύρας. [Σ.]

Λαυφρεχτ (Aufrecht Theod). Ἐξοχος Γερμανὸς ἀτιμολόγος γινν. τῷ 1821 διατελέσας δὲ καθηγητὴς ἐν Βερολίνῳ, Ἐδμηβούργῳ καὶ Βόννῃ. ἔνεκα δὲ τῶν ἀξιολογίων συγγράφων αὐτοῦ μεγάλως ἐτιμήθη ὑπὸ πολλῶν ἐπιστημονικῶν ἐταιριῶν καὶ ὑπὸ τοῦ ἐν Ὁξύνῳ πανεπιστημίου, ὅπερ προσηγέρευσεν αὐτὸν Honorary Master of Arts. Συνέταξε καὶ ἐξέδωκε τοὺς καταλόγους τῶν σπαντικῶν χει-

ρογράφων τῆς Βοδηγιάνης βιβλιοθήκης καὶ τῆς τοῦ ἐν Κανταβούργῳ Trinity College, καὶ ἐδημοσίευσεν πλείστα ἀξιολογώτατα ἔργα περὶ τῆς σπαντικῆς φιλολογίας, περὶ τῶν Ἰνδοικῶν γλωσσῶν καὶ περὶ τῶν ἀρχαίων Ἰταλικῶν γλωσσῶν. [Κεφ.]

Ἀπαγγελία (Παῖδα) ἡ μετ' ἐμφάσεως προφορὰ τῶν τε ἀναγινωσκόμενων καὶ τῶν ἀπὸ στόματος λεγομένων ποιημάτων καὶ λοιπῶν ἐκλεκτῶν ἐκ τῶν πεπογράφων τεμαχίων. Ἡ τοιαύτη μετ' ἐμφάσεως προφορὰ, μόνον οὖσα τοῦ γλωσσικοῦ μαθήματος, κέκτηται μεγίστην παιδευτικὴν δύναμιν ἀτὰρ ζωηρῶς ἐν τῇ συνειδήσει τοῦ μαθητοῦ ἀναπλαττούσα τὰς ἐννοίας, τὰς κρίσεις, τοὺς συλλογισμούς, τὰς θεησκευτικὰς, ἠθικὰς καὶ αἰσθητικὰς ἰδέας, τὰς κατεχούσας τὸν νοῦν τοῦ γράψαντος τὰ ἀπαγγελλόμενα καὶ αἰτίνας ἐναιρουμέναις οὕτω καὶ ὅπως μετὰ τῆς πνευματικῆς τοῦ ἀπαγγέλλοντος ὑποστάσεως μετασυστοιχέται πολυλῶς προσδιδάσκουσιν αὐτήν. Πλὴν δὲ τούτου διαπερινομένη ἡ μετ' ἐμφάσεως προφορὰ διὰ τῆς φωνῆς, πολλὰχὼς κατὰ τὸ ὅπως, τὴν χοροίαν, τὴν σταθερότητα, τὴν ἐπιτασίαν καὶ τὴν ἰσχύον αὐτῆς συμμεταταγματικῶς ἐκαστοτε ὅλη, ἀναλὼως πρὸς τὰ νοήματα καὶ τὰ συναισθητά του τε γράψαντος τὰ ἀπαγγελλόμενα καὶ τοῦ ἐμφαντικῶς προφέροντος αὐτὰ, ἀσκει πρὸς τοὺς ταύτα φωνητικὰ ὄργανα, ἀπολεπτύνει τὴν αἰσθητὴν τῆς ακοῆς, θίχει τὴν ψυχὴν εἰς τὸ χαίρειν ἐπὶ τοῖς καλοῖς καὶ καλοῖς αὐτὴν ἐπιτηδεύοντι τὴν ἡμετέραν καὶ χαρὴν κόσμον τῶν συναισθημάτων, τὸν φύσει ἐξ ἀρχῆς εἰς πάντα ἀνθρώπον ἐνυπάρχοντα, νὰ ἀποχωρήσῃ εἰς συγκινομένη συναισθητά, νὰ διακρίνῃ αὐτὰ σαφέστατα ἀπ' ἀλλήλων, νὰ ἐμβαθύνῃ εἰς τὴν διάφορον ἀξίαν τῶν ἰδεῶν καὶ γνωρίων καὶ πραγμάτων, τῶν τὰ διάφορα ταῦτα συναισθητά παραγαγόντων καὶ ὅτ' ἂν ἐκτιμᾷ αὐτὰ προσηκόντως. Ἡ μεγάλη αὕτη τῆς μετ' ἐμφάσεως προφορᾶς παιδευτικὴ δύναμις κείται καθ' ὅλου μὲν εἰς τὴν τρέπον, καθ' ὅν τελεσιουργεῖται ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἡ γλῶσσα, ἰδίως δὲ εἰς τὴν ἐξέχον δύναμιν, ἣν ἐπὶ τοῦ ψυχικοῦ διαρρυθμίσαντος κέκτηται εἰς τὴν σπουδαϊοτάτην παραγόντων αὐτῆς, ἡ φωνή. Αὕτη προερχομένη μὲν ἐκ τῶν κινήσεων τοῦ συναισθητικοῦ ἡμῶν βίου, συντελουμένη δὲ διὰ τῆς θαυμαστῆς κατασκευῆς τῶν φωνητικῶν ὀργάνων καὶ διὰ τῆς συμπτῶς ἰσορρομίας τῆς ἀλληλεπιδράσεως τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς ἡμῶν δύναται, ὅτε τὸ μνημονικὸν ταύτην ἐν ἡμῖν, κατὰ τὴν Ἀριστοτέλῃ, οὖσα, διὰ τῶν παντοδαπῶν βλαβῶν τῆς ἐξότητος καὶ βαρύτητος αὐτῆς, τῆς μικρότητος καὶ τοῦ μεγέθους, τῆς σκληρότητος καὶ μαλακότητος, τῆς λαμπρότητος καὶ ἀμαυρότητος, τῆς λιγυρότητος καὶ τοῦ πνευματικῆτος, τῆς ἀραιότητος καὶ πυκνότητος, τῆς σαθρότητος

τῆς θεωρίας τῆς ἐμπορικῆς πλάστιγγος ἢ ἐμπορικῶν ἰσχυρίων, τὸ ὅποιον ἀπὸ τῆς ἀπλῆς λειτουργίας στατιστικοῦ πίνακος ἀνέβγαζον εἰς τὴν περιωπὴν οἰκονομικοῦ προβλήματος. Τὰς ἐμπειρικὰς ταύτας διέκτασις σημερον ἀποδοκιμαζεῖ καὶ καταρρίπτει ἡ πλουτολογικὴ ἐπιστήμη καταδεικνύουσα ὅπως τὰ τοιαῦτα συστήματα καὶ μέτρα ἀντὶ τῆς ἐπενέγκωσις τὰ προσδοκώμενα αποτελέσματα ἐγένοντο ἐπιζήμια καὶ ποτε δλθούσια εἰς τὴν οἰκονομίαν τῶν ἐθνῶν, ὅτινα ἐξήρμωσαν αὐτὰ (βλ. Π ρ ο σ τ α τ ε ὑ τ ι κ ὸ ν σ ὅ σ τ η μ α). [Α.Γ.Η.]

Ἀπαγχονίσεις (Ἰατροδ.). Π Ἀ. εἶνε εἰς τῶν μάλιστα συγῶν τρόπων τῆς αὐτοχειρίας, ἐπιφέρων τὴν εἰς ἀσφυξίας θάνατον ταχέως, ἐπειδὴ τὸ σχοινίον ἢ ὁ βρόχος, δι' οὗ ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ ἐκρεμασθῆσιν οἱ ἀπαγχονιζόμενοι, ἀποφράττει τοὺς ἀναπνευστικούς πόρους καὶ θέτει τέρμα εἰς τὴν λειτουργίαν τῆς ἀναπνοῆς. Ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ τῶν ἀπαγχονιζομένων φαίνονται τὰ ἔγχη τοῦ βρόχου ἐν εἰς κυκλωτέρας καὶ βαθείας ἐντυπώσεις, ὅτ' ἦν τὸ δέρμα φαίνεται κεραισιδὲς τὴν ὑγρὴν, τὴ δὲ χρομικὴ κυανοῦν ἢ μελάγχρουν. Ὁ δικαστικὸς ἱκτὸς δεῖται νὰ διαγνώσῃ ἂν ὁ ἀπαγχονισθεὶς ἠτύχων ἢ ἐδόλορον ἢ ἄλλ' ἢ δ' ἀγνώστως αὕτη δὲν εἶναι πάντοτε εὐκόλος. Ἡ θεραπεία τῶν ἀπαγχονισθέντων συνίσταται εἰς τὸ νὰ ν' ἀφαιρῶμεν ἀμέσως τὰ ἐνδύματά των, νὰ κόπτωμεν τὴν βρόχον χωρὶς ν' ἀφήσωμεν νὰ πέσῃ κατὰ γῆς τὸ σῶμα των, νὰ τοὺς ἀριζώμεν, νὰ βρέχωμεν αὐτοὺς διὰ ψυχροῦ ὕδατος καὶ πικρὴν τρόπῳ νὰ προσπαθώμεν, ὅπως καὶ εἰς τοὺς νεκροφανεῖς, νὰ θέσωμεν εἰς κίνησιν τὴν λειτουργίαν τῆς ἀναπνοῆς. [Φ.]

Ἀπαγωγή (Φιλοσοφ.). βλ. Ἀδύνατος.

— (Π ο ι ν. Δ ῖ κ.). Raptus, παρὰ Ῥωμαίους ἐτιμωρεῖτο αὐστηρότατα διὰ θανατικῆς ποινῆς καὶ θημιώσεως τῆς περιουσίας ὅρ. Νεαρ. 123. κεφ. 43. Νεαρ. 143. Ἐκ τῶν νεωτέρων νομοθεσιῶν ὁ γαλλικὸς ποινικὸς νόμος (ἄρθρ. 354—357) προβλέπει εἰδικῶς μόνον περὶ τῆς ἀπαγωγῆς τῶν ἀνηλίκων (enlevements des mineurs), τὴν δὲ τῶν ἐνηλίκων ἀπαγωγὴν χαρακτηρίζει ὡς παράνομον κατακράτησιν, καὶ ὡς τοιαύτην τιμωρεῖ (ἄρθρ. 341). Ὁ ἐλληνικὸς ποινικὸς νόμος (ἄρθρ. 331—333) καταλέγει τὴν ἀπαγωγὴν ἐν τοῖς ἀδικήμασι δι' ὧν ἡ ἐλευθερία τοῦ προσώπου προσβάλλεται καὶ παραδίδεται ὑφισταμένην αὐτὴν, ὅταν διὰ βίαις ἢ διὰ δόλου ἐπιλαμβάνηται τις ἄρρενος ἢ θήλεος προσώπου καὶ ἀπάγῃ αὐτὸ ἐπὶ σκοπῷ ἐκτελέσεως ἀκολάστον μετ' αὐτοῦ πράξεων ἢ συνάψεως γάμου, ἢ τοῦ παραδοῦναι αὐτὸ εἰς ἄλλους πρὸς τοιοῦτόν τινα σκοπὸν. Ἐάν τὸ ἀπαχθὲν πρόσωπον εἴνε ἡλικίας κατωτέρης τῶν δώδεκα ἐτῶν, ἢ συναίνεσις αὐτοῦ καὶ ἡ συνεπεία τῆς συναίνεσεως αὐτοῦ ἐκουσία ἀπαγωγή, δὲν αἶρει τὸ ἀξιοποιεῖν τῆς

πράξεως. Δι' ἐιρηκτῆς τιμωρεῖται ὁ ἔνοχος ἐπιτυχῶν τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ, διὰ φυλακιστῶν τοῦλάχιστον δύο ἐτῶν ὁ ἀποτυχῶν. Ἐν τῇ ἐννοίᾳ τοῦ ἀδικήματος τῆς ἀπαγωγῆς συμπεριλαμβάνει ὁ ἑλλ. ποιν. νόμος καὶ τὴν περιπτώσιν καθ' ἣν πρόσωπον ἡλικίας ἀνωτέρης μὲν τῶν δώδεκα ἐτῶν, μὴ συμπληρώσαν ὁμῶς τὸ 21^{ον} ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ ἐκουσίως ἀπάγεται, διαφεύγον τὴν ἐξουσίαν ἐκείνων, εἰς οὓς κατὰ νόμον ὑπόκειται. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τιμωρεῖται οὐ μόνον ὁ ἀπαγωγὴν, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀπαχθὲν πρόσωπον. [Κ.Ν.Κ.]

— (Ἀ ρ χ α ι ο λ.). Συνοπτικὴ διαδικασία κατὰ τὸ Ἀττικὸν δίκαιον, ἐφαρμοζομένη τὸ πρῶτον κατὰ τῶν ἐπ' αὐτοφῶρῳ συλλαμβανόμενων κακούργων, εἰς ὧν ὑπῆρχον τὴν κατηγορίαν πάντες οἱ τὰ μέγιστα ἀδικούντες, οἷον λησταὶ ἀνδροφόνου, ἀνδραποδισταὶ, τοιχωρύχοι, λωποδύται, βραδύτερον δ' ἐπεκταθεῖσα καὶ εἰς τοὺς αὐτοὺς ἄλλων τινῶν ἀδικημάτων, ἰδίως δὲ εἰς τοὺς ἐπ' αὐτοφῶρῳ φονεῖς κατὰ τὴν εὐρυτέραν τῆς λέξεως σημασίαν, ἥτοι ἐπὶ παντὶ δόλῳ καὶ ἀτιμωρήτῳ μένοντος φόνου, εἴτε ἀμέσως διαπραχθέντος, εἴτε καὶ ἐμμέσως κατασκευασθέντος διὰ ψευδοῦς καταμηνύσεως. Οὕτω ἂν ὁ φονεὺς ἐφωρᾶτο περιεργόμενος τὴν ἀγορὰν καὶ τὰ ἱερά, οὐ μόνον οἱ εὐγενεῖς τοῦ τεθνεώτος, ἀλλὰ καὶ πᾶς Ἀθηναῖος πολίτης ἐδύνατο νὰ συλλάβῃ καὶ παραδῶσιν αὐτὸν τοῖς Ἐνδεκα, οἵτινες ἦσαν οἱ ἀρμόδιοι ἄρχοντες. Ἐπίσης ὁ Ἀγόρατος κατεδίωχθη δι' ἀπαγωγῆς ὡς ἀνδροφόνος, ψευδῶς καταμηνύσας ἐπὶ συνωμοσίᾳ κατὰ τῶν καθεστῶτων τοῦ στρατηγοῦ καὶ ταξίαρχου καὶ τινος τῶν ἐπιφανῶν πολιτῶν. Ἐκ τῆς φύσεως τοῦ ἀδικήματος ὠρίζετο ὁ ἀρμόδιος ἄρχων ἐνώπιον τοῦ ὅποιου ἔδει ν' ἀπαχθῇ ὁ ἐπ' αὐτοφῶρῳ καταληφθεὶς ἐγκληματίας. Προκειμένου περὶ κακούργων καὶ φονεῶν, ὡς εἴρηται, ἀρμόδιοι ἦσαν οἱ Ἐνδεκα ἄρχοντες, ἐπὶ δὲ ἄλλων ἀδικημάτων, ὁ ἄρχων ἐπώνυμος, ὁ ἄρχων βασιλεὺς, οἱ πωληταὶ ἢ ὁ σύλλογος τῶν θεσμοθετῶν. Τὸ ἔγγραφο τῆς ἀπαγωγῆς, ὅπερ ἐνεχειριζέτο τῷ ἄρχοντι, περιείχε περιγραφήν τοῦ ἀδικήματος καὶ ῥητὴν δόλωσιν ὅτι ὁ ἀπαγόμενος κατελήθη ἐπ' αὐτοφῶρῳ. Ἐνεβάλλετο δὲ αὐτὸς παραχρῆμα εἰς τὸ θεσμοτῆριον ἀπολυόμενος ἐν τισι περιπτώσεσι δι' ἐγγυήσεως. — Ὡς πρὸς τὰ αποτελέσματα τῆς ἀπαγωγῆς γινώσκουμεν ὅτι προκειμένου περὶ κακούργων ἂν ἡ πράξις ἦτο ὠμολογημένη καὶ ἀναμφισβήτητος, ἐξετελείετο ἡ ἐσχάτη τῶν ποινῶν κατὰ διαταγὴν τῶν Ἐνδεκα. Τὸ αὐτὸ δ' ἐγίνετο καὶ ἐπὶ φονεῶν ἐπανερχομένων ἐκ τῆς ἐξορίας. Ὑπίσης οἱ μέτοικοι, οἱ μὴ καταβαλόντες τὴν μετοίκιον, ἐπωλοῦντο ὡς δοῦλοι. Ἐν πάσῃ δὲ ἄλλῃ περιπτώσει, ἀμφισβητούμενης τῆς ἀπαγωγῆς, ἢ ὑπέθεσις εἰσῆγγοτο εἰς τὰ δικαστήρια, ὅτινα ἀπεφαίνοντο περὶ τῆς ἐνοχῆς τοῦ ἀπαχθέντος, καὶ περὶ τῆς ἐπιβλητέας ποινῆς, δι

μή ἦτο αὕτη ὁρισμένη ὑπὸ τοῦ νόμου. Ἡττώ-
μενος δὲ ὁ μεταγαγὼν καὶ μὴ μεταλαγχάνων
τὸ περὶ τὸν μέρος τῶν ψήφων, ὑπέκειτο εἰς
χρηματικὴν ποινὴν χιλίων δραχμῶν. (Δημοσθ.
κατὰ Ἀριστοκρ. 629—630, 647, Ἀριστοκρ.
ἐν λ. ἀπαγε. Πελοιδευκ. II, 102, Λυσ. κατ'
Ἀγορ. 85—82 Σουῖδ. καὶ Ἡσυχ. ἐν λ.) Ὁρα
καὶ Ἐνδεΐσις. [Ἀχ. Ἀγ.]

Ἀπαγωγή εἰς ἄτοπον (Γ' ἡτορ.),
deductio ad absurdum. Εἰς τῶν ἀποτελε-
σματικῶν τρόπων τῆς ἀνασκευῆς προτάσεως
τινος τῆς ἀντιθέσεως, δηλαδὴ τῶν ἰσχυρισμῶν
τοῦ κατηγοροῦ, εἶναι καὶ ἡ εἰς ἄτοπον ἀπα-
γωγή αὕτη, ὡς ποιεῖ ὁ Δημοσθένης ἐν § 3
τοῦ πρὸς Λεπτίνην λόγου. [I. II.]

Ἀπάθεια. Ἡ ἐννοία τῆς λείψεως ταύ-
της παρὰ τοῖς φιλοσόφοις διαφέρει ἱκανῶς τῆς
συνήθους. Θεωρουμένου τῷ ὄντι τοῦ πάθους ὡς
τοῦ κυριωτάτου ἐλαττηρίου τῶν πράξεων ἡμῶν,
ἡ ἀπάθεια, ἦτοι ἡ στερήσις αὐτοῦ, κατήν-
τησε νὰ σημαίνῃ παρὰ τοῖς πολλοῖς ἔλλειψιν
δραστηριότητος, πνευματικῆν νοηρότητα καὶ
ἀναληγισίαν. Ἐν τῇ φιλοσοφικῇ ἔμῳς γλώσσῃ
σημαίνεται δι' αὐτῆς ἡ καθυπόστασις τῶν πα-
θῶν εἰς τὸν λόγον, ἥτις διὰ μόνης τῆς ὑπερ-
τάτης ἐντάσεως πασῶν τῶν πνευματικῶν ἡμῶν
δυνάμεων εἶναι κατορθωτὴ. Οὕτω τοῦλάχιστον
ἐνδύον τὴν ἀπάθειαν οἱ στωικοί, οἱ θεωροῦντες
τὰ πάθη, οὐδ' αὐτῶν τῶν εὐγενῶν ἐξαιρουμέ-
νων, ὡς νοσήματα τῆς ψυχῆς, ὧν ἡ ἰασις
πρέπει νὰ ἐπιδιώκεται διὰ παντὸς μέσου ὑπὸ
τοῦ φιλοσοφοῦντος. Κατὰ τὴν γνώμην αὐτῶν
οὔτε ἐλευθέρως οὔτε πράγματι ἐνάρτετος εἶναι
ὁ ἐλευνόμενος ὑπ' ἄλλου τινὸς πλην μόνου
τοῦ ὀρθοῦ λόγου. Συμφωνῶς πρὸς τὴν ἀρχὴν
ταύτην πᾶν τὸ ἄσχετον πρὸς τὴν λόγον πρέ-
πει νὰ θεωρῆται ὡς ἀδιάφορον, ἀνάξιον δὲ τοῦ
ἐνόηματος σοφοῦ ἀποδεικνύεται ὁ δυσφορῶν ἐπὶ
οἷψι δῆποτε σωματικῶ ἢ ψυχικῶ πόνῳ. Ἡ
στωικὴ ἀπάθεια διαφέρει τῆς χριστιανικῆς ἐγ-
καρτερήσεως ὡς τελείως ἀμιγῆς ἀπὸ πάσης
ἰδέας ὑποταγῆς εἰς τὰς βουλὰς ἀνωτέρας τινὸς
προνοίας καὶ πάσης ἐλπίδος μελλούσης ἀμοι-
βῆς. Πλὴν τῶν στωικῶν ἐξείωρον τὴν ἀπά-
θειαν ὡς τὸ ὑπερτάτον ἀγαθὸν ὁ Στὶ λ π ω ν
καὶ οἱ Πυρρῶ ν ι σ τ α ῖ (βλ. λ.) ἐνεκα λό-
γων ὅλως διαφόρων τῶν τῆς Στωῆς. [P]

Ἀπατηταί. Ἦσαν καὶ οὗτοι ἐκ τοῦ
σμήνους τῶν πολυποικίλων φορολόγων τοῦ δη-
μοσίου παρὰ Βυζαντινοῖς. [I. Σ.]

Ἀπαϊώρησις. Βλ. Αἰώρησις.

Ἀπαλή κλέμαξ (Μου σ.) (ἰταλ. im-
more). Τὸ ἕτερον-τῶν δύο διατονικῶν γενῶν,
οὗτινος χαρακτηριστικὸν γνώρισμα εἶναι ἡ μι-
κρὰ τρίτη. [Δ. Κ.]

Ἀπαλλαγὴ. Βλ. Ἀστρατεία.

Ἀπαλλοτριώσεις (alienatio) νομι-
κῶς ἔχει τρεῖς σημασίας, ἀναλόγως τοῦ περι-

εχομένου αὐτῆς, ἃς δέον ἀπᾶσας νὰ γινώσκω-
μεν πρὸς κατὰλληλον ἐρμηνείαν τῶν χωρίων,
τῆς νομοθεσίας καὶ δὴ τοῦ ῥώμ. δικαίου, ἐν
οἷς ἡ λέξις ἀπαντᾷ. Καὶ ὑπὸ εὐρείαν μὲν ση-
μασίαν σημαίνει πᾶσαν ἀπώλειαν περιουσιακοῦ
δικαιώματος, ἐνοχικοῦ ἢ ἐμπραγματικού, ἐπερ-
χομένην διὰ πράξεως ἐν ζωῇ, ἀνιξαρκτήτως τοῦ
ἀν τὸ δικαίωμα μεταφέρηται: εἰς ἄλλον ἢ μὴ
(π. χ. Ν. 5 § 8 Π. 27, 9, Βασ. 38, 9, ε' §
8), ὅτε περιλαμβάνει καὶ τὴν παρὰ τῇ σινι.
ὑπὸ τὴν στενὴν δὲ καὶ κυρίαν σημαίνει τὴν
ἐν ζωῇ δικαιοπρασίαν, δι' ἧς τὸ δικαίωμα μετα-
φέρεται εἰς ἄλλον, εἴτε ὀλικῶς, εἴτε διὰ περι-
ορισμοῦ τῆς ὅλης τοῦ δικαιοῦχου ἐξουσίας,
ἰδρυομένου διὰ τῆς μεταδιόσεως μερικῆς ἐξου-
σίας π. χ. ἐν ε' χ ὁ ρ ο υ, δ ο υ λ ε ῖ α ς κτλ.
Ἄλλ' ἡ λέξις ἀπαντᾷ τρίτον ἐν ταῖς πηγαῖς
καὶ ὑπ' ἄλλαν εὐρυτατὴν σημασίαν, τὴν διὰ
πάσης πράξεως ἐν ζωῇ, συνεπιπλῆ μὲν ἐνερ-
γείας τῆς βουλήσεως, ἀλλ' ἄνευ δικαιοπραξίας,
χωρὶς δηλ. νὰ θεωρῆται ἡ βούλησις ὡς πρώτη
αἰτία τῆς πραγματοποιήσεως τῆς Ἀ., ὅτε περι-
λαμβάνει καὶ τὴν χ ρ η σ ι κ τ ῆ σ ι α ν (Ν.
28 πρ. II. 50, 16, Βασ. 2, 2, κ'). Ἐν τῇ
τελευταίᾳ δὲ ταύτῃ σημασίᾳ, ἐπειδὴ κύριος
λόγος τῆς Ἀ. δὲν εἶναι ἡ βούλησις, ὁ δι' αὐ-
τῆς κτώμενος δὲν θεωρεῖται κτώμενος δι' Ἀ.
Καταχρηστικῶς δ' αἱ πηγαὶ τοῦ ῥώμ. δικαίου
καὶ ἐν ἀκυρολεξίᾳ μεταχειρίζονται τὴν λέξιν
alienatio καὶ ἐπὶ μεταδιόσεως διὰ πράξεως
τῆς τελευταίας βουλήσεως (π. χ. Ν. 8 § 3
Π. 4, 7, Βασ. 10, 37 γ' § 1—5). Ἐκ τῆς
τοιαύτης ἐννοίας τῆς Ἀ. ἐπεται τέλος, ὅτι
δὲν εἶναι Ἀ. ἡ ἀναδοχὴ ἐνοχικῆς ὑποχρεώ-
σεως, ἔστω καὶ συντεταγμένη ἐν τῇ μεταδίδοσει
πραγμάτων π. χ. ἐν τῇ μισθώσει πραγμάτων.
Τίνα δὲ σημασίαν ἐκ τῶν ἀνωτέρω εἶχεν ὁ
νομοθέτης ὑπ' ὅψιν ἀνευρισκομεν διὰ τῆς ε' ρ-
μ ἡ ν ε ῖ α ς τοῦ σχετικοῦ κανόνος. Οὕτω π. χ.
Ἀ. ἀπαγορευμένη τοῖς ἀνθρώποις, ἀνευ τῆς αὐ-
θεντίας τοῦ ἐπιτρόπου εἶναι ἡ ἀποποίησις κλη-
ροδοτήματος (Ν. 5 § 8 Π. 27, 9), ἀρὰ λαμ-
βάνεται ἡ λέξις ὑπὸ εὐρείαν σημασίαν δὲν εἶ-
ναι ὅμως Ἀ. ἡ αὐτὴ πράξις τοῦ ὀφειλέτου ὡς
πρὸς τὴν Παυ λ ι α ν ῆ ν ἀγωγήν (Ν. 6 § 1
Π. 12, 8, Βασ. 9, 8 ε' § 1—4), ὅτε ἡ λέξις
λαμβάνεται ὑπὸ τὴν στενὴν σημασίαν κτλ.

Ἡ Ἀ. διακρίεται εἰς ἐκ οὐ σ ῖ α ν καὶ ἀ-
ν α γ κ α σ τ ι κ ῆ ν· ἡ δευτέρᾳ ὑπάρχει εἴτε
ἐνεκα πραγματικῶν λόγων (π. χ. ἀπορίας),
εἴτε ἐνεκα νομικῶν (π. χ. Ἀ. διὰ δημοσίαν
ἀνάγκην, βλ. κατωτέρω). Καὶ ἐπὶ μὲν τῇ ἐκ
νομικῶν λόγων οὐδέποτε ἐφαρμόζονται οἱ ἀπα-
γορευόντες τὴν Ἀ. νόμοι (Ν. 1 § 2 Π. 27, 9,
Βασ. 38, 9 α' § 2), ἐπὶ δὲ τῆς ἐκ πραγματι-
κῶν ἐξαιρητικῶς μόνον δὲν ἐφαρμόζονται (Ν.
15 § 1 II. 6, 1, Βασ. 15, 1, α' § 1, Ν. 22
§ 6 Κωδ. 5, 37). Γενικῶς δὲ καὶ ὅπου δὲν
ἀπαγορεύεται ἡ Ἀ., ἵνα ἡ ἰσχυρά, δέον νὰ ἐρᾷ
μὲν δικαίωμα τοῦ ἀπαλλοτριούντος, νὰ γίνῃ-

ται δ' ὑπὸ προσώπου κεκτημένου τὴν πρὸς τοῦτο ἱκανότητά· ἐξ ἑτέρου ἢ αὐτῆς ἀπαγόρευσις ἢ ἀπὸ τῆς ἀπαιτήσεως ἀπενεργη ἀκυρότητα αὐτῆς δεῖν νὰ τηγᾷ ἐκ τοῦ νόμου (π. χ. τῶν ἀδιατηρήτων προκλήων ἀκινήτων, τῶν κατεσχρημένων κτλ. ὅτε κατὰ γενικὸν κανόνα τὴν ἀκυρότητα δύναται νὰ ἐπικαλεσθῇ καὶ αὐτὸς οὗτος ὁ ἀπαλλοτριώσας)· μόνον δ' ἐξαιρετικῶς ἢ ἐξ ἰδιωτικῆς βουλήσεως ἐπιφέρει ἀκυρότητα, ὅταν γίνηται διὰ διατάξεως τῆς τελευταίας βουλήσεως καὶ δὴ εἴτε χάριν ὠρισμένου προσώπου, ὅπως τὸ πρᾶγμα μεταβῇ εἰς αὐτὸ ὡς κατὰ π. σ. τ. ε. μ. α. εἴτε, κατὰ τινος, καὶ λόγῳ εἰσδησίᾳ ἄλλου συμφέροντος. Ἐάν δὲ ἡ ἀπαγόρευσις γένηται διὰ σ. μ. β. α. σ. ε. μ. α., μόνον προσωπικὴν ἀγωγὴν τίττει κατὰ τοῦ ἀπεποιήσαντος, ἐν ᾧ ἡ Ἄ. μένει ἰσχυρὰ. [Δ.]

Ἀπαλλοτριώσεις ἀναγκαστικῇ (expropriation), ἡ ἐνεκα δημοσίας ἀνάγκης ἢ πρὸς κοινὸν ὄφελος κατάληψις ἢ ἀφαιρέσις ἀμείσως ἢ ἐμμέσως ὑπὸ τοῦ Κράτους τῆς ατομικῆς ἰδιοκτησίας ἐπὶ ἀποζημιώσεως. Τὰ περὶ ἀπαλλοτριώσεως ὥρισεν ἐν Ἑλλάδι τὸ ἄρθρ. 17 τοῦ Συντάγματος, καθ' ὃ «οὐδεὶς στερεῖται τῆς ἰδιοκτησίας του εἰ μὴ διὰ δημοσίαν ἀνάγκην προσηκόντως ἀποδεχόμενῃ, ὅταν καὶ ὅπως ὁ νόμος διατάσῃ, πάντοτε δὲ προηγουμένης ἀποζημιώσεως». Ἐνεκα τῆς γενικότητος τοῦ ἄρθρου τοῦτου ἡ ἀπαλλοτριώσις ἀναφέρεται εἰς τὰ κινήτρά καὶ εἰς τὰ ἀκίνητα κτήματα, δυνατόν δὲ νὰ εἶναι εἴτε διαρκὴς εἴτε προσωρινὴ εἴτε μερικὴ εἴτε ὅλην. (Πρὸλ. Ν. ΑΨΠΖ' τῆς 14 Δεκεμβρ. 1887). «Ὅροι δὲ τῆς ἀπαλλοτριώσεως εἶναι αἱ ἐξῆς: α') προσηκόντως ἀποδεδειγμένη δημοσία ἀνάγκη, β') ἐκδοσις γενικοῦ ἢ εἰδικοῦ νόμου ὁρίζοντος τὸν τρόπον καὶ τὰς περιπτώσεις τῆς ἀπαλλοτριώσεως, γ') προηγουμένη τῆς ἀπαλλοτριώσεως ἀποζημιώσις. Ἡ δημοσία ἀνάγκη ἀποδεικνύεται προσηκόντως διὰ τῆς ἐκδόσεως τοῦ σχετικοῦ βασιλικοῦ διατάγματος, τοῦ ἐπὶ εἰδικῷ ἢ γενικῷ περὶ ἀπαλλοτριώσεως νόμου στηριζομένου, οὐχὶ δὲ ἀπλῶς ἐπὶ τοῦ Συντάγματος· διότι τοῦτο δηλοῖ ἢ φράσις τοῦ ἀνω μνημονευθέντος ἄρθρου «ὅταν καὶ ὅπως ὁ νόμος διατάσῃ». Εἶναι δὲ ἀδιάφορον ἂν ἡ δημοσία ἀνάγκη ἀφορᾷ τὸ Κράτος ὅλον ἢ τμήμα τι αὐτοῦ ἢ νομικὸν τι πρόσωπον. Μὴ ἐκδοθέντος παρ' ἡμῶν γενικοῦ νόμου περὶ ἀπαλλοτριώσεως, διὰ εἰδικῶν νόμων ὁρίζονται ἐκάστοτε αἱ περιπτώσεις, καθ' ἃς ἐπιτρέπεται χάριν τοῦ δημοσίου συμφέροντος στέρησις τῆς ατομικῆς ἰδιοκτησίας, οἷον διὰ τὴν κατασκευὴν ὁδῶν, σιδηροδρόμων, τὴν διευθέτησιν χειμάρρων, ποταμῶν, τὴν ἀποξηράνσιν λιμνῶν κτλ. «Ὁρ. Ν. 24 Δεκεμβρ. 1887. «Ὅθεν ἐπὶ ἄλλων περιπτώσεων μὴ προβλεπομένων ὑπὸ νόμων εἰδικῶν δὲν ἐπιτρέπεται ἀπαλλοτριώσις, ὡς π. χ. διὰ τὴν κατασκευὴν στρατιωτικῶν ἔργων ἢ φρουρίων» (πρὸλ. Ν.

ΑΨΞΗ' τῆς 21 Ἀπρ. λ. 1889). Ὅσακις δὲν ἐπέρχεται στέρησις τῆς ἰδιοκτησίας, ἀλλ' ἀπλῶς περιορισμὸς τῆς μὴ παραβλάπτων τὴν ἔννοιαν τῆς ἰδιοκτησίας, δὲν παράγεται ὑποχρέωσις τοῦ Κράτους πρὸς ἀποζημιώσιν. Οὕτω λ. χ. ἡ ἐμπηξίς τηλεγραφικῶν στύλων ἐπὶ ἰδιωτικοῦ ἐδάφους, ἢ ὑποστήριξις τῶν τηλεγραφικῶν συρμάτων ἐπὶ ξένων οἰκοδομιῶν, ἢ ἀπαγόρευσις τῆς ἀνορύξεως φρεάτων ἐντὸς ὁρισμένης ἀκτίνος ἀπὸ τῶν κοιμητηρίων, ἢ τῆς ἐμφυτεύσεως δένδρων ἐντὸς ὁρισμένης ἀπὸ τῶν σιδηροδρόμων ἀποστάσεως, εἶναι πράξεις τῆς διακριτικῆς ἐξουσίας τῆς διοικήσεως, δυνάμεναι νὰ ἐπιβληθῶσι πᾶσιν ἄνευ οὐδεμιᾶς ὑποχρέωσις πρὸς ἀποζημιώσιν. Δουλεῖα ὅμως περιορίζονται τὴν μερικὴν ἢ ὅλην χρῆσιν τῆς ἰδιοκτησίας δὲν ἐπιβάλλονται ὑπὸ τοῦ Κράτους ἄνευ ἀποζημιώσεως· οἷον ἡ δουλεία τοῦ μὴ οἰκοδομήσαν, πλὴν ἐάν οἰκοδομή τις παρὰ τὸ ἐγκεικρημένον σχέδιον τῆς πόλεως.

Ἢ ὑπὸ τοῦ δημοσίου ἢ τοῦ δήμου ἢ ἄλλων νομικῶν προσώπων καταβλητέα ἀποζημιώσις διὰ τὴν στέρησιν τῆς ἰδιοκτησίας ἀνάγκη νὰ καταβάλληται εἰς χρήματα κατὰ τὴν ἀληθῆ ἔννοιαν τοῦ Συντάγματος. «Ὅθεν ἀπλῶς δ. ι. κ. α. ι. ω. μ. α. οὐχὶ δὲ καὶ ὑποχρέωσιν, χορηγεῖ ὁ νόμος τῆς 30 Αὐγούστ. 1862 τῷ κυρίῳ γηπέδου, προσωρινῶς εἰς ἀνασκαφὴν χάριν ἀρχαιολογικῶν σκοπῶν, νὰ ζητήσῃ ἴσως ἐκτάσεως ἐθνικῶν οἰκώπεδον πρὸς ἀποζημιώσιν αὐτοῦ. [Ἀγγ.]

Ἀπαλόγναθος ἵππος (ἱ π π ο λ.) ὁ παρουσιάζων μερίστην εὐαισθησίαν ἐν τῷ στόματι κατὰ τὴν ἐπὶ τῶν φορέων (ἴδε τὴν λέξιν) αὐτοῦ ἐνέργειαν τῆς ἐνστομίδος τοῦ χαλινοῦ. Τὸ Ἀπ. ἢ σκληρόγναθον τοῦ (ἵππου) ἐξαρτᾶται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκ τῆς ἐκπαιδεύσεως, ἢν οὗτος ἐξ ὑπαρχῆς ἔλαβεν, ὡς πρὸς τὴν χρῆσιν τοῦ χαλινοῦ, ἐκ τοῦ θεξιοῦ ἢ ἀδεξιοῦ ἱππέως ἢ καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς ἐλαττωματικῆς διαπλάσεως τῶν φορέων. Εἰς Ἀπ. ἵππον ἡ ἐνστομὶς πρέπει νὰ εἶναι λίαν ἄβρα· αἱ ἡνίαι τοῦ χαλινοῦ ἐμπορπίζονται ἀκριβῶς ἐπὶ τῶν εἰς τὰ ἄκρα τῆς ἐνστομίδος εὐρισκομένων δακτυλίων αὐτοῦ· οἱ βραχίονες τῆς στομίδος τέλος πρέπει νὰ εἶναι βραχεῖς, ὡς ἀντιπροσωπεύοντες τοὺς μογλοδραχίονας. [Γ. Ν. Π.]

Ἀπάμεια ὄνομα διαφόρων ἀρχαίων πόλεων. 1) Ἀ. ἡ ἐπὶ τοῦ Ὀρόντου, πόλις τῆς βορείου Συρίας κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Σελεύκου Νικατορος ἐν τῇ εὐφύρῳ κοιλάδι τοῦ Ὀρόντου, πλησίον τῆς Πέλλας ἐν θέσει λίαν ὀχυρῇ κληθεῖσα Ἀπάμεια πρὸς τιμὴν τῆς ὁμωνύμου γυναικὸς τοῦ βασιλέως. Κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα ἡ πόλις ἐκαλεῖτο ὑπὸ τῶν Ἀράβων Φάμια. Νῦν οὔτε εἰρήπια αὐτῆς σώζονται.

2) Ἀπάμεια ἡ πρὸς Μαϊάνδρῳ, πόλις Φρυγίας συνήθως καλουμένη Ἀπάμεια Κ. ι. β. ι. τ. δ. ἐκ τῶν μεγίστων κατὰ Στράβωνα Φρυγικῶν πόλεων, ἡ ἐμπορικωτάτη πόλις τῆς

Μ. Ἀσίας, κτισθεῖσα ὑπὸ Ἀντιόχου τοῦ Σω-
τήρος πλησίον τῆς συμβολῆς τῶν ποταμῶν
Μαιανδρου καὶ Μαρσίου οὐ μακρὰν τῶν αρ-
χαιῶν Κελαινῶν, ὅπουθεν δ' Ἀντιόχος μετώ-
κτισε τοὺς κατοικοῦντας εἰς τὴν νέαν πόλιν, ἣν
ὠνόμασεν Ἀπάμειαν ἐπωνυμῶς τῆς μητρὸς
αὐτοῦ Ἀπάμης, θυγατρὸς τοῦ Πέρσου σατρά-
που Ἀρταδάξου. Ἡ θεσις τῆς πόλεως εἰκάζε-
ται ὅτι ἦτο ἡ τῆς νῦν Διγέρου.

8) Ἀ. πόλις Βιθυνίας οὐ μακρὰν τῆς Πρού-
σης ἐπὶ τοῦ Κιανοῦ κόλπου κτισθεῖσα ἐπὶ τῶν
ἐρείπων τῆς Μυρλαίας, ἣν εἶχε καταστρέψει
Φίλιππος ὁ Γ' βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας. Τὴν
Ἀπάμειαν ἔκτισεν ὁ τῆς Βιθυνίας βασιλεὺς
Πρυσίας Α' καλεῖσας αὐτὴν ἐμῶνύμῳ τῇ ἐ-
αυτοῦ γυναίκα Ἀπαμεία. Ἡ πόλις ἔκειτο οὐ
μακρὰν τῆς σημερινῆς Μουδανιάς. [Π.Κ.]

Ἀπαμύλωσης (Χ η μ. τ ε χ ν.) (Ent-
fesseln γερμ.) τεχνικὴ ἐργασία, δι' ἧς τὸ κοι-
νὸν οἰνόπνευμα (αὐθάλακτον) μεταβάλλεται εἰς
καθαρόν. Ἐπειδὴ τὸ κοινὸν ἰδίως ἐξ ἀμυλού-
χων οὐσιῶν προερχόμενον οἰνόπνευμα ἐνέχει
ἐκτὸς ποσὴν ζυμελαίων παρεχόντων εἰς αὐτὸ
δυσπαραστοτάτην ὁσμὴν καὶ γεύσιν καὶ καθιστῶν-
των αὐτὸ ἀκαταλληλότατον πρὸς κατασκευὴν
ποτῶν κ.τ.λ. ἐνε ἀναγκαίᾳ ἡ ἀποκάθαρσις αὐτοῦ
γίγνομαι δὲ ἀποστακτηρίων καὶ διωλιστη-
ρίων μηχανῶν (πρβλ. Ἀπόσταξις καὶ Οἰνό-
πνευμα. [Ο.Α.Ρ.])

Apanage (Προϊκοκτῆσις) ἡ
κατὰ τὸ Φεουδαλικὸν σύστημα ἐν Γαλλίᾳ δω-
ρεὰ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς τοῦ βασιλέως ἡ τὰ
δευτερότοκα τέκνα αὐτοῦ δημοσίᾳ κτημάτων
ἡ καὶ ἐπαρχιῶν ἐλοκλήρων, σκοποῦσα τὴν ὑλι-
κὴν ἀνεξαρτησίαν τῶν μελῶν τῆς βασιλικῆς
οἰκογενείας, ἅτινα ἐνεκα τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ
δικαιώματος τῆς πρωτογενείας ἦσαν ἀποκε-
κλεισμένα τοῦ θρόνου, καὶ συνεπῶς τῶν ἐξ αὐτοῦ
ὠφελμάτων. Τὸ κατ' ἀρχὰς αἱ δωρεαὶ αὗται
ἦσαν ὀριστικαὶ καὶ ἀμετάκλητοι, ἀλλὰ κατό-
πιν ἐπεκράτησεν ἡ ἀρχὴ τοῦ νὰ περιέρχεται
πάλιν ἡ κυριότης τῶν δωρηθέντων κτημάτων
εἰς τὸν βασιλεῖα, ἥτοι εἰς τὸ Στέμμα, ἐν ᾗ περι-
πτώσει ὁ λαβὼν ταῦτα ἤθελεν ἀνέλθει εἰς τὸν
θρόνον ἢ ἀποδιώσει ἄνευ ἀρρέων κληρονόμων.
Κατὰ τὸ 1790 ἡ Συντακτικὴ Συνέλευσις κα-
τήργησε τὰς πρὸς τοὺς βασιλοῦσας προικο-
κτησίας, ὁ δὲ Ναπολέων Α' τὰς ἐπανάστρε-
ξαι δὲ μετ' αὐτὸν Λουδοβίκος ΙΗ' ἐπίστρεψεν
εἰς τὸν ἐξάδελφόν του δούκα τοῦ Ὁρλεάν ὅτι
εἶχε ἀπομειναι ἀνεκποίητον ὑπὸ τῆς γαλλι-
κῆς ἐπαναστάσεως ἐκ τῆς ἀρχαίας προικοκτη-
σίας τοῦ Ὁρλεάν. Ἀλλὰ τοῦ δουκὸς τοῦ Ὁρ-
λεάν ἀνελθόντος εἰς τὸν θρόνον, συνηνώθη
ἡ προικοκτησία αὐτῇ μετὰ τῆς περιουσίας τοῦ
Στέμματος. Ἐπὶ Ναπολέοντος Γ' αἱ πρὸς τὰ
μέλη τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ δωρεαὶ ἐγίνοντο εἰς
χρήματα, τοῦτο δὲ ἀκολουθεῖται τανῦν καὶ ἀπαν-
ταχοῦ σχεδὸν τῆς μοναρχικῆς Εὐρώπης. [Ἀγγ.]

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ Β'

Ἀπανθράκωσις, χημικὴ δράσις, δι'
ἧς σώματα λίαν ἀνθρακοῦχα, οἷον ξύλον, τῦρ-
φη, λίθανθρακες καὶ ζωικά οὐσίαι, οἷον ὅσται,
μεταβάλλονται τοιοῦτοτρόπως, ὥστε ὑπολεί-
πεται ἄνθραξ ἀπερχομένων τῶν λοιπῶν συστα-
τικῶν αὐτῶν ὑπὸ μορφήν ἀερίων. Κατορθοῦται
τοῦτο διὰ ξηρᾶς ἀποστάξεως ἢ διὰ θερμάν-
σεως ἀποκλειομένου τοῦ ἀέρος τῆς πρώτης
περιπτώσεως παράδειγμα ἐνε ἡ λήψις τοῦ
ἀπανθράκος (κόκ.) κατὰ τὴν παρασκευὴν
τοῦ φωταερίου τῆς δευτέρας ἢ παρασκευῆ τῶν
κοινῶν ξυλάνθρακων ἐκ σωρῶν ξύλων καλυ-
πτομένων διὰ χυμάτος. Βλ. καὶ ἡ Ἀπολι-
θώματα. [Ο.Α.Ρ.]

Ἀπανομή ἡ κρατίστη κομὸπολις τῆς
δυσημικῆς Χαλκιδικῆς, κειμένη παρὰ τὸν Θερ-
μαῖον κόλπον, βορειοανατολικῶς τοῦ ἐμῶνύ-
μου ἀκρωτηρίου. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς, ἀσχρολύ-
μενοι περὶ τὴν γεωργίαν κατ' ἐξοχὴν, εἶνε Ἑλ-
ληνες χριστιανοὶ καὶ ἀνέρχονται εἰς 1800 πε-
ριπου. [Ε.]

Ἀπανομῆς ἀκρωτήριον κεῖται
ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς παραλίας τοῦ Θερμαῖου
κόλπου, νοτιοδυτικῶς τῆς ἐμῶνύμου κομπο-
λεως καὶ ἐκαλεῖτο παρὰ τοῖς πάλαι Γίγγω-
ν οὐ ἀκρωτήριον. [Ε.]

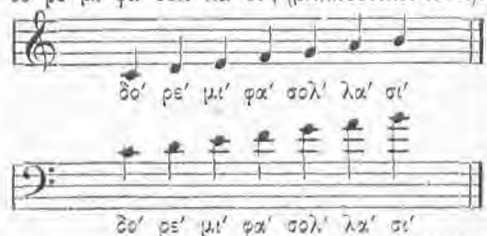
Ἀπάντησις (Δικονομ.) καλεῖται ἡ
«κατάφασις ἡ ἄρνησις τῶν παρὰ τοῦ ἐνάγοντος
»πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ἀγωγῆς τοῦ ἀναφερο-
μένων (δὴλ. τῆς ἱστορικῆς βάσεως), ἡ μὴ
»περιέχουσα νέους πραγματικούς ἰσχυρισμούς»
(ἔρθρ. 545 Πολ. Δικ.), δι' ὧν ἀκριβῶς διακρί-
νεται τῆς ἐνστάσεως. Ἀλλ' ἡ μόνον
κατάφασις περιέχουσα Ἀ. δὲν εἶναι κυρίως
τοιαύτη, διότι σκοπούσης τῆς Ἀ. τὸν προσδι-
ορισμὸν τῶν ἀντικειμένων τῆς ἐρίδος, ἡ ἀπλή
κατάφασις, ὅτε οὐσα ἐμολογία τῶν ἀξιώσεων
τοῦ ἐνάγοντος, καθίσταται περιττὴν τὴν ἀπό-
φασιν (πρβλ. ἔρθρ. 549). Ἡ Ἀ. ἐστὶ παρεμ-
φερὴς τῇ litis contestatio τῶν Ῥωμαίων,
παρ' ἧμιν ὅμως ὡς μόνον ἀποτέλεσμα ἔχει,
ἐκ τῶν ταύτης, ὅτι παρεκτείνει τὴν δικαιοδο-
σίαν τοῦ δικαστηρίου· πρέπει δὲ νὰ εἶναι εἰδική,
εἰς ἕκαστον οὐσιώδες στοιχεῖον τῆς ἀγωγῆς,
θετικὴ, ῥητὴ καὶ ἁμεσος (ἀπαραδέκτου οὕσης
τῆς συμπερασματικῆς), ἐὰν δὲ διατυπωθῇ διὰ
τοῦ «μὴ πιστεύειν» ἡ «μὴ γινώσκειν» θεωρεῖ-
ται ὡς ἄρνησις. Τέλος διακρίνεται εἰς ἀληθὴ ἢ
(vera), ὅταν πράγματι γίνηται, π λ α σ μ α-
τ ι κ ῆ ν (ficta), ὅταν ὑποτίθεται γινόμενη π.χ.
ἐπὶ ἐρημοδικίας τοῦ ἀναγομένου, καὶ εἰς κ α θ
α ρ ἄ ν (pura) καὶ τ ο χ α ι α ν (ὑπὸ ὄρον),
ὅταν προταθῇ καὶ ἀναδλητικὴ τις ἐνστάσις. [Δ.]

Ἀπάντησις εἰς τὸν βασιλικὸν λόγον
(Πολιτικῆ) Adresse γαλλ. Ἡ ἀπάντη-
σις τοῦ κοινοβουλίου εἰς τὸν λόγον, ὃν ὁ βα-
σιλεὺς ἢ ὁ νόμιμος αὐτοῦ ἀντιπρόσωπος ἐκφω-
νεῖ συνήθως κατὰ τὴν ἐνάρξιν ἐκάστης συνό-
δου. Ἐν Ἀγγλίᾳ ἡ ὑπὸ τῆς πλειοψηφίας τοῦ

κοινοβουλίου συντασσόμενη ἀπάντησις εἶναι ἀπλῆ παράφρασις τοῦ βασιλικοῦ λόγου καὶ ἐπεὶ μὲν δίδει ἀφορμὴν εἰς μακρὰς καὶ σπουδαίας συζητήσεις, ἐπεὶ δὲ εἰς ἐλαχίστας καὶ ἐπὶ οὐδὲν δαίρει. Ἀλλ' address καλεῖται ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ πάντα τὰ περὶ τῆς καὶ ἐλ. α. β. γ. αἰτήσεως τοῦ κοινοβουλίου. δι' ἧς ἔκτεται τὸ στέμμα, ὅπως λάβῃ τοιοῦτον ἢ τοιοῦτο μέτρον, ἢ διακηρύσσῃ αὐτῷ ὅτι τὸ ὑπουργεῖον δὲν ἀπολαύει τῆς ἐμπιστοσύνης αὐτοῦ. Καὶ ἐν Ἑλλάδι αἱ εἰς τὸν βασιλικὸν λόγον ἀπαντήσεις ἐγαραντηρίσθησαν συνήθως ὡς πολιτικὰ ζητήματα, τοῦ βασιλικοῦ λόγου θεωρουμένου ἀπλῶς καὶ μόνον ὡς ἔργον τοῦ ὑπουργείου. Διὰ τῆς τοιαύτης λοιπὸν ἢ τοιαύτης ἀπαντήσεως εἰς τὸν βασιλικὸν λόγον κρίνεται ἐν Ἑλλάδι ἡ τύχη τοῦ ὑπουργείου. Ἀλλ' ὑπὸ πολλῶν ἐμολογεῖται ὅτι ἡ εἰς τὸν βασιλικὸν λόγον ἀπάντησις δὲν εἶναι τὸ κάλλιστον πείδιον, ἐφ' οὗ ἡ Βουλὴ δύναται νὰ ἐξετάσῃ σοβαρῶς καὶ τελεσφόρως τὴν κυβερνητικὴν καὶ διοικητικὴν ἐνέργειαν ὑπουργείου τινὸς καὶ ὅτι αἱ συνήθεις ἀποθεγματικαὶ καὶ ἀνατιλογηταὶ ἐν τῇ ἀπάντησιν ἐπιδοκιμασίαι ἢ ἐπικρίσεις τοῦ ὑφισταμένου ὑπουργείου δὲν παρέχουσι τὸ απαιτούμενον κύρος, οὐδὲ διαφωτίζουν προσηκόντως τὴν κοινὴν γνώμην, ὅπως ἐκέρη καὶ αὕτη τὴν ἐνυμνηρομένη αὐτῆς. [Ἀγγ.]

Ἀπαξ λεγόμενον. Λέξις ἀπαξ μόνον κεκλιμένη ἐν τοῖς βιβλίοις ἀρχαίου συγγραφέως Ἑλληνος ἢ Ῥωμαίου. [Π.]

Ἀπαξ προσγεγραμμένοι τόνοι (Μοῦσ.) οἱ τόνοι οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν πέμπτην διαπασῶν (octave) γράφονται δὲ οὕτω δό' ρε' μι' φα' σολ' λα' σι', (βλ. Μουσικὸν τόνον).

[Α.Κ.]

Ἀπάπη βλ. Πικραφάνη.

Ἀπαράθιαστον (inviolabilité), συνέπεια τοῦ ἀνευθύνου τοῦ βασιλέως, καθ' ὃ εἰς οὐδὲνα οὗτος ὑπόκειται νομικὴν καταναγκασμὸν δι' οὐδὲν ὅποτε πράξῃ αὐτοῦ. (Ἰδ. λ. Ἀνευθύνον). Τοῦ ἀπαράθιαστον μετέχουσι καὶ οἱ πρέσβεις, ὡς ἀντιπρόσωποι τῶν ἀνεξαρτήτων καὶ αὐτοκυριαρχῶν κρατῶν αὐτῶν καὶ διότι ἄνευ αὐτοῦ δὲν θά ἠδύναντο νὰ ἐκπληρῶσιν ἐπαρκῶς καὶ ἀκωλύτως τὰ ἐκ τῶν καθήκοντα. Ὅθεν οἱ πρέσβεις δὲν δικάζονται, οὐδὲ τιμωροῦνται ὑπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ τόπου, ἐν ᾧ διαμένουσιν ἐπισήμως, διὰ τὰς ἀξιοποιήσεις πράξεων αὐτῶν. Τοῦ ἀπαράθιαστον τοῦ πρέ-

σβείως συμμετέχουσι ἡ σύζυγος καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ, τὸ προσωπικὸν τῆς πρεσβείας καὶ ἡ λοιπὴ ὀργάνωσις. [Ἀγγ.]

Ἀπαρέμφατος ἐγκλίσις ἢ Ἀπαρέμφατον ῥήμα (Ἰ. ρ. α. μ. μ.) infinitivus modus. Τινὲς τῶν παλαιῶν γραμματικῶν ἀνεγνώρισαν τὴν διπλὴν τοῦ ἀπαρέμφατου φύσιν. Καὶ ὁ μὲν Ἀπολλώνιος παρρηγόρησε ὅτι ἔχει μὲν διαθέσιν καὶ χρόνον, ἐλλείπει δ' αὐτῷ ὁ ἀριθμὸς καὶ τὸ πρόσωπον ἐκάλειν αὐτὸ τὸ μὲν ῥήμα γενικώτατον, τὸ δὲ ἐνερμὲς ῥήμα τὸς δὲ ῥύθμῳ εἶπεν ὅτι τὸ ἀπαρέμφατον μετὰ τοῦ ἄρθρου ποιεῖ ὄνομα τὰ ῥήματα ὡς οἱ δὲ Στωϊκοὶ τὸ μὲν ἀπαρέμφατον ἐκάλειν ἰδιώσεως ῥήμα, τὰς δ' ἄλλας ἐγκλίσεις κατηγορήματα. ἄλλοι δὲ πάλιν ἐθεώρησαν αὐτὸ ὡς ἰδιὸν μέρος τοῦ λόγου. (Ἰδ. Steinthal Gesch. der Sprachwissenschaft σ. 641 καὶ ἐξῆς). Οἱ δὲ νεώτεροι γραμματικοὶ καλοῦντες αὐτὸ ῥήμα τιτικόν οὐσιasticόν προσπαθοῦσι καὶ νὰ ἀποδείξωσι ὅτι αἱ διάφοροι καταλήξεις αὐτοῦ εἶναι νεναρχωμένοι τύποι πτώσεων, εἰς τὸ μὲν δό-μ-ε-ν-αἰ-δοτικής, τὸ δὲ δό-μ-ε-ν-τοτικής, θέλοντες οὕτω νὰ ἐξηγήσωσι καὶ τὴν ἐν τῇ προτάσει χρῆσιν καὶ σημασίαν αὐτοῦ. Παραλείποντες τὰ περαιτέρω (ὅα εἰπόμενα πρῶτον ὀλίγα περὶ τῶν ἐυχρηστικῶν τύπων αὐτοῦ παρ' Ἀττικῶν, ἔπειτα καὶ περὶ τῆς συντακτικῆς χρήσεως). Αἱ καταλήξεις τοῦ ἐνεργητικοῦ ἀπαρέμφατος παρ' Ἀττικῶν εἰνε-εν κατὰ τοὺς πρὸς Ἑκκλησίου χρόνους καὶ ὑστερον εἰ-ν καὶ-ν-αἰ, οἷον φέρ-εν, φέρ-ειν, φιλέ-ειν, δοῦ-ναι, στήναι, δεδι-έναι, ἰ-έναι, αἱ δὲ καταλήξεις -αν, -ον τῶν συνηρημένων ἔρ-αν, μισθ-ον ἰσως ἐγένοντο ἐκ τῶν ἐρά-ειν, μισθ-εῖν. ὁ δὲ τονισμὸς τῆς καταλήξεως τοῦ ἀορ. δ' ἰδ-εῖν, λαβ-εῖν προήλθε κανονικῶς ἐκ τοῦ ἀρχικοῦ τονισμοῦ τοῦ θεματικοῦ φωνηέντος ἰδ-εῖν, λαβ-εῖν (προστ. ἰδ-εῖ, λαβ-εῖ). Ἡ δὲ κατάληξις τοῦ ἐνερ. ἀορ. α' εἶναι ἐν πάσαις ταῖς διαλέκτοις σ-αἰ, τοῦ δὲ μέσου καὶ παθητικοῦ ἀπαρέμφατος ὄλων τῶν χρόνων ἡ κατάληξις εἶναι -σθαι.

Καὶ ἡ μὲν ἐνομαστικὴ φύσις τοῦ ἀπαρέμφατος φαίνεται ἐκ τῆς προσλήψεως τοῦ ἄρθρου ἐν πάσαις ταῖς πτώσεσι—«τὸ πολλὰ τολμᾷ πολλὰ ἁμαρτάνειν ποιεῖ» Μεν. 724. «ἐκ τοῦ μὴ συνιέναι»—«ἐπὶ τῷ δοῦλοι εἶναι»—διὰ τὸ εἶναι—«τοῦ ἐπαινεῖσθαι ἐνεκα»—Ἡ δὲ ῥηματικὴ ἐκ τῶν ἐπομένων. α') Προσδιορίζεται οὐχὶ διὰ τῶν ἐπιθετικῶν, ἀλλὰ διὰ τῶν ἐπιρρηματικῶν—καλὸς θάνατος—ἀλλὰ—τὸ καλῶς ἀποθάνειν—δ'). Τὸ ἀντικείμενον αὐτοῦ κεῖται ἐν τῇ αὐτῇ πτώσει καθ' ἣν καὶ τὸ τοῦ ῥήματος—τὸ ἀσκεῖν τὴν ἀρετὴν—(ἀλλὰ ἡ ἀσκησις τῆς ἀρετῆς)—τὸ τοῖς νόμοις πειθεσθαι—γ'). Τὸ ὑποκείμενον αὐτοῦ δὲν κεῖται εἰς γεν. ὑποκειμενικὴν, ἀλλ' εἰς αἰτιατικὴν «τὸ τοῖς πολίταις τοῖς νόμοις πειθεσθαι.» δ') Ἐκφράζει τὴν διάθεσιν τοῦ ῥήματος—

παιδεύεται, παιδεύσασθαι, παιδευθήναι.—ε') Τὰ εἶδη τῶν χρόνων φυγεῖν, φεύγειν, πεφευγέναι.—ζ') Συμπατεται μετὰ τοῦ μερίου ἅ ν, ὅτε δύναται ν αναλυθῇ εἰς μίαν τῶν ἐγκλίσεων.

Υποκειμενὸν τοῦ ἀπαρεσκέατος. 1) Ἐπὶ ἐτεροπροσωπίας κεῖται εἰς αἰτιατικὴν—Σωκράτης ἤγειτο, θεοὺς πάντα εἰδέναι—Ξεν. Ἀπομ. 1, 2, 19. Ἐπὶ δὲ ταυτοπροσωπίας παραλείπεται, ὅμως οἱ προσδιορισμοὶ αὐτοῦ κείνται εἰς ὀνομαστικὴν—ὁμολογῶ ἄμαρτεῖν—ἐρωτώμενος, ποδαπὸς εἶη. Πέρσης ἔφη εἶναι—Ξεν. Ἀν. 4, 4, 17. ὁμοίως κεῖται τὸ υποκειμενὸν εἰς ὀνομαστικὴν καὶ ἐπὶ τὸ ἀπαρέμφατον προσλαμβάνη τὸ ἄρθρον ἐπὶ ταυτοπροσωπίας ὡρέγοντο τοῦ πρώτου ἑκατοῦς γενέσθαι—Θουκ. 2, 95, 10. οὐκ ἐπὶ τῇ δοῦλοι εἶναι ἐκπέμπονται ἀποικιοῖς 1, 34, 1.—Ὅταν τὸ υποκειμενὸν εἶναι ἀρίστον παραλείπεται, ὅμως οἱ προσδιορισμοὶ κείνται εἰς αἰτιατικὴν—πρέπει κόσμῳ εἶναι δίκαιον, εὐ πράττοντα μνησθῆναι θεοῖς—Μεν. 118.—Ὅταν συντακτικῇ τις πτώσις τοῦ ῥήματος τῆς προτάσεως ἦναι καὶ υποκειμενὸν τοῦ ἀπαρεσκέατος, οἱ προσδιορισμοὶ αὐτοῦ ἦτοι κείνται εἰς τὴν αὐτὴν τῇ συντακτικῇ πτώσει ἢ εἰς αἰτιατικὴν (ἀντὶ τῆς γεν. ἢ δοτ.) ἔξεστιν ὁμῶς εὐδαιμόνιαι γενέσθαι—Δημ. 3, 23. Ξεν. Ἀν. 7, 1, 21.—Κύρος παραγγέλλει τῇ τε Κλεάρχῳ λαβόντι ἦκειν ὅσον ἦν αὐτῷ στράτευμα καὶ Ξενία τῷ Ἀρχαδί ἦκειν παραγγέλλει λαβόντα τοὺς ἄλλους—Ἀν. 1, 2, 1.—2) Τὸ ἀπαρέμφατον ὡς υποκειμενὸν. Ἀνευ ἄρθρου κείται τὸ ἀπαρέμφατον ὡς υποκειμενὸν εἰς τὰ ἀπρόσωπα ῥήματα καὶ εἰς ἀνκλέτους φράσεις. οἷον δεῖ, χρῆ, δοκεῖ, ἔξεστι, οἷον τέ ἐστίν—Ὡρα, καιρὸς, νόμος ἐστίν—γράμματα μαθεῖν δεῖ καὶ μαθόντα νοῦν ἔχειν—Μεν. 98.—ἀλλὰ γὰρ ἦδη ὥρα ἀπιέναι—Πλάτ. Ἀπολ. 42, α.—Τὸ υποκειμενὸν τοῦ ἀπαρεσκέατος εἰς μὲν τὰ δεῖ καὶ χρῆ κεῖται εἰς αἰτιατικὴν, εἰς δὲ τὰ λοιπὰ ποτὲ μὲν εἰς αἰτ. ποτὲ δὲ εἰς δοτ.—3) Τὸ ἀπαρέμφατον κείται ἀνευ ἄρθρου ὡς ἀντικείμενον εἰς τὰ ἐξῆς ῥήματα α') τὰ λεκτικὰ καὶ δοξαστικά—5, τι ἂν ποιῇς, νόμι' ὅρῳ θεοὺς τινας—Γν.—Πρωταγόρας ἔλεγε, πάντων χρημάτων μέτρον εἶναι ἄνθρωπον, Πλάτ. Κρατ. 386, α'. Ἀντὶ τοῦ ἀπαρεσκέατος δύναται νὰ ἀκολουθήσῃ καὶ πρότις μὲ τὸ εἶναι ὡς δ'. β') τὰ βουλητικά, ἐφετνικά καὶ τὰ προσταγνὰ, φόβον, φύσιν, δύναμιν, ἱκανότητα, παράκλησιν κλ. σημαίνοντα—καλῶς ἀκούειν μᾶλλον ἢ πλουτεῖν θέλεις—Μεν. 285.—αἱ ῥέοναι πελοῦσαι τὴν ψυχὴν μὴ σωφρονεῖν—Ξεν. Ἀπομ. 1, 2, 23.—ἐγὼ δεδωκίκα περὶ θεῶν διαλέγεσθαι—Πλάτ. Κρατ. 407, 0.—τὴν τῶν κρατούντων μάθε φέρειν ἐξουσίαν—Μεν.—727—4) Τὸ ἀπαρέμφατον κεῖται ὡς ἐγγύτερος προσδιορισμὸς τῶν ἐπιθέτων, ῥάδιος, χαλεπὸς εὐρεῖν, ἄξιος ἐπαινεῖσαι, φοβερός, στυγνὸς ἔρῳν, οἷος τέ εἰμι! λέγειν—εἰς τὰ τοιαῦτα ἐπιθετὰ κεῖται μάλιστα τὸ ἐνεργητικὸν ἀπαρέμφατον. 5) Εἰς τὰ ῥήματα, δίδοναι, ἀφιέναι, παραδίδοναι, ἐμβαλεῖν, ἐπι-

στάναι κλ. τὸ ἀπαρέμφατον σημαίνει τὸν σκοπόν.—εἰ πρόγονοι τὴν εἰς Ἀρεῖου πάγου βουλὴν ἐπέστησαν ἐπιμελεῖσθαι τῆς εὐκοσμίας—Ἰσοκρ. 7, 37.—6) Ἀπολύτως κεῖται τὸ ἀπαρέμφατον εἰς τὰς ἐξῆς φράσεις—ὡς (ἐπὶ) εἰπεῖν—ἐκὼν εἶναι—ὡς συντόμως (συνελόντι) εἰπεῖν—ὡς ἐμοὶ δοκεῖν—τὸ νῦν εἶναι—τὸ κατὰ τοῦτον (ἐπὶ τούτῳ) εἶναι—Ἀληθές γε ὡς ἐπος εἰπεῖν οὐδὲν εἰρήκασιν—Πλάτ. Ἀπολ. 17, α.—Τὸ ἐπ' ἐκείνοις εἶναι ἀπωλώλεται—Ξεν. Ἑλλ. 3, 5, 9. [I. Π.]

Ἀπαρίθμησις (Ἦ ρ η τ ο ρ.). Ἀτὴ εἶναι σχῆμα λέξεως καὶ ὀρίζεται ὡς ἐξῆς: «Ἀπαρίθμησις ἐστίν, ὅταν εἰπὼν τὴν ποσότητα ἐπάγῃ τὰ κατὰ μέρος, οἷον «Δοῖαι μὲν Μεγαλάφ' ἀργήγανες εἰσι θεῶν» «Ἦρῃ τ' Ἀργαίῃ καὶ Ἀλαλκομένης Ἀθήνη» (Πλ. Δ. 7) Rhet. Gr. 3, σ. 121. [I. Π.]

Ἀπαρεσκέας σύμφωνον (prae-
dictum displicentiae, κατὰ τοὺς νεώτ. ἐκ
τοῦ displicere, ἀπαρεσκεῖν τῶν πη-
γῶν, π. γ. Ν. 3 Π. 18. 1, Βασ. 19. 1 γ'),
νομικῶς καλεῖται εἶδος προσθέτου συμβάσεως
εἰς ἄλλην τινὰ κυρίαν (συνήθως ἀ γ ο ρ α π ω
λ η σ ι α ν, ὡς ἐν ἀπαιτοῖς τοῖς χωρίοις τῶν πη-
γῶν ἀπαντᾷ), δι' ἧς ὁ ἕτερος τῶν συμβαλλο-
μένων κτᾶται τὸ δικαίωμα ν' ἀποχωρήσῃ τῆς
συμβάσεως ἐλευθέρως, ἀνευ ἀνάγκης δικαιο-
λογίας τίνος, ἥτοι ἀπλῶς εἰ ἀπαρεσκεῖ
(Ν. 3 Π. 18. 1, Βασ. 19. 1 γ'). δύναται δὲ
νὰ συναφθῇ εἴτε ὡς ἀναδλητική, εἴτε ὡς δια-
λυτική α ἱ ρ ε σ ι ε (ἰδ. λ.), ἀλλ' ἐν ἀμφοτέρω
θεωρεῖται ὡς διαλυτική· ἀναλῶντος δὲ τοῦ τοι-
ούτου ποιοῦ τῆς αἰρέσεως κρίνονται καὶ τὰ
ἀποτελέσματα τοῦ συμφώνου τούτου ὡς πρὸς
τὴν τύχην τῆς κυρίας συμβάσεως. Οὐ μὴν ἀλλὰ
δύναται νὰ συνομολογηθῇ καὶ οὐχὶ ὡς α ἱ ρ ε
σ ι ε, ἀλλ' ὡς τίκτον ἐνοχικὴν μόνον ἀπαιτη-
σιν τοῦ δικαιοῦτος πρὸς ἀποκατάστασιν τῶν
πραγμάτων, ἐν ᾧ ἡ κυρία συμβασις μείνει πλή-
ρης. Προθεσμία, ἧς ἐντὸς δέον νὰ δηλωθῇ ἡ
ἀπαρεσκεῖα, δὲν ὑπάρχει ἐν τῇ νόμῳ,
ἀλλὰ κανονίζεται διὰ τῆς βουλῆσεως τῶν με-
ρῶν, ἧς ἐν ἑλλείψει ἐφαρμόζεται ἡ ἐπιτόπιος
συνθήκη, ἄλλως ἢ θήλωσις δέον νὰ γείνη ὡς
οἷον τε τάχιστα, κατὰ τὴν κοινὴν πείραν. Ἀδο-
κιμῶς δὲ διδάσκειται κοινῶς, ὅτι ἐπὶ διαλυτι-
κῆς αἰρέσεως ἐν ἑλλείψει προθεσμίας ἐφαρμό-
ζεται ἡ ἐξηκοντήμερος τοῦ ἀγορανομικοῦ
δόγματος (ἰδ. λ.) περὶ τῶν κοσμημάτων δούλου
ἢ κτήνους, ἐπὶ τῇ βᾶσει τοῦ Ν. 31 § 22 Π.
21, 1, διότι ὁ νόμος οὗτος προϋποτίθηται, ὅτι
τὰ μέρη ἐνέχουσιν νὰ ὑπαχθῶσιν εἰς τὰς δια-
τάξεις αὐτοῦ, χρησάμενα τῇ λέξει redhibere.
Ἰδίως τοιοῦτο συμφώνον εἶναι καὶ ἡ ἀ γ ο ρ α
π ω λ η σ ι α ἐ π ε ἰ δ ο κ ι μ ῆ ῖ θ ὁ α (ad gus-
tium), ἀποκειμένη τῇ ἐλευθέρᾳ βουλήσει τοῦ
ἀγοραστοῦ, ἧς ὁμῶς σπουδαίως διαφέρει ἡ ἀ-
γοραπωλησία κατὰ τὸ δειγμα

(κατὰ δοκιμὴν), διότι αὕτη καταρτίζεται ὀριστικῶς, ἔχουσα μόνον τὸ ἰδιόζων, ὅτι συνυμολογείται ὠρισμένη ἰδιότης τοῦ πράγματος, ἧς ἐλλειπούσης, ἄλλαι ἔπονται συνέπειαι ἢ ἐν τῇ πρώτῃ. [Δ.]

Ἀπαρτία. Ἐπειδὴ πολλαῖς ἀποδίνει ἀνέφικτος ἢ καὶ δυσχερὴς ἢ πρὸς συνεδρίασιν παρουσία πάντων τῶν ἀποτελούντων πολυμελές τι σῶμα, ὁ νόμος ἐπέτρεψε καὶ τὴν δι' ἐλάχιστον ἀριθμὸν τῶν μελῶν συγκρότησιν αὐτοῦ πρὸς ἐλπίδα ἐπίσης ἐγκύρων ἀποστάσεων ὥστε ἦτο ἐν ὁλομείῃ. Ὁ ἐλάχιστος οὗτος ἀριθμὸς ἐκ τοῦ συνόλου τῶν μελῶν, ὁ ἀπαιτούμενος διὰ τὴν νόμιμον συγκρότησιν τοῦ σώματος, καλεῖται ἀπαρτία. Κατὰ τὸ ἑλληνικὸν Σύνταγμα (ἄρθρ. 56) ἡ Βουλὴ εὐρεῖται ἐν ἀπαρτίᾳ ἐσχαίς παρίσταται τὸ ἥμισυ πλέον ἑνὸς «τῶν μελῶν αὐτῆς». Ἀλλ' ἐκ τῆς ἐκφράσεως ταύτης ἠγέρθη τὸ πολύκροτον κατὰ τὸ 1874 ζήτημα, ἂν πρὸς ὑπολογισμὸν τῆς τοιαύτης ἀπαρτίας πρέπει νὰ λαμβάνηται ὁ ἀριθμὸς τῶν ζώντων καὶ νομιμοποιηθέντων βουλευτῶν ἢ ὁ ἐλικὸς ἀριθμὸς τῶν ἐκλεκτῶν βουλευτῶν. Τὴν πρώτην ἐρμηνείαν παρεδέρχθη τὸ τότε ὑπουργεῖον Βουλῆς καὶ προσέβη εἰς τὴν ἐπιψήφισιν νόμων τινῶν ὑπὸ τῆς Βουλῆς μὴ ἀποτελέσεως ἀπαρτίαν κατὰ τὴν ἀντιθετον γνώμην, ἣν καὶ ἔλαβε σχεδὸν σύμπας ἡσπάζετο. Ἀλλὰ τῆς Βουλῆς ταύτης διαλυθείσης, ἡ εὐθὺς κατόπιν συνελθούσα ἐκήρυξεν ἀκύρους τοὺς οὕτω ψηφισθέντας νόμους ὑπὸ ἀτελοῦς ἀπαρτίας, καθιερώσασα τὴν ἐρμηνείαν, καθ' ἣν ἡ νόμιμος ἀπαρτία τῆς Βουλῆς πρέπει νὰ σχηματίζεται ἐπὶ τῇ βᾶσει τοῦ ὅλικου ἀριθμοῦ τῶν βουλευτῶν. Ἐκτοτε οὐδέποτε προσεβλήθη τὸ ὅρθον τῆς τοιαύτης ἐρμηνείας· διὸ καὶ νῦν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν βουλευτῶν περιορισθέντος διὰ τοῦ νόμου τῆς 12 Ἰουνίου 1886 εἰς 150, ἡ νόμιμος ἀπαρτία ἀποτελεῖται ἐκ 76 βουλευτῶν. Κατὰ τὸν περὶ νομαρχιακῶν συμβουλίων νόμον τῆς 27 Μαΐου 1887 (ἄρθρ. 14) ἡ νόμιμος ἀπαρτία ἐκάστου αὐτῶν συγκροτεῖται «διὰ τῆς παρουσίας τοῦ ἡμίσεος τοῦλάχιστον τοῦ ὅλου τῶν μελῶν αὐτοῦ πλέον ἑνός», κατὰ δὲ τὸν δημοτικὸν νόμον ἡ ἀπαρτία τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου σχηματίζεται διὰ τῆς παρουσίας τῶν δύο τρίτων τοῦλάχιστον τῶν μελῶν αὐτοῦ. (Ν. 27 Δεκεμβρ. 1883 ἄρθρ. 56). Ὁ σάκις ὁ ὅλικός ἀριθμὸς τῶν μελῶν σώματος τινος ἀποτελεῖ οὐχί ἄριστον, ἀλλὰ περιττὸν ἄριθμὸν, πρὸς ὑπολογισμὸν τῆς νομίμου ἀπαρτίας πρέπει νὰ προστεθῇ εἰς τὸν κλασματικὸν ἀριθμὸν τοῦ ἡμίσεος ἐν καὶ $\frac{1}{2}$. Οὕτω π.χ. ἡ νόμιμος ἀπαρτία τοῦ νομαρχιακοῦ συμβουλίου τοῦ ἀποτελουμένου ἐκ 17 μελῶν εἶναι $8\frac{1}{2} + 1\frac{1}{2} = 10$. Ἐν Ἀγγλίᾳ ἡ νόμιμος ἀπαρτία τῆς μὲν Βουλῆς τῶν Κοινοτήτων

ἀποτελεῖται ἐκ 40 μελῶν, τῆς δὲ Βουλῆς τῶν Λόρδων ἐκ 3 μόνον. [Ἀγγ.]

Ἀπαρχαί (Ἀρχαίολ.). Κυρίως τὰ ἀπονεμόμενα εἰς τοὺς θεοὺς ἀπὸ πάντων τῶν ἐκ τῆς γῆς λαμβανόμενων καρπῶν. Τὰς ἀναμάρτους θυσίας, εἰς τὰς ὁποίας συγκαταλέγονται καὶ αἱ Ἀ., οἱ ἀρχαῖοι ἐθεώρουσαν ὡς τὰς παλαιστάτας πατρῶν καὶ τὰς μέλιστα προσήκουσας εἰς τὴν ἀπλότητα καὶ τὰ ἀγνὰ ἦθη τῶν πρώτων ἀνθρώπων. Πλὴν δὲ τῶν Ἀ. τῶν ἐτησίων καρπῶν, ἐκαλοῦντο Ἀ. καὶ ἄλλα ἀφιερώματα, ἰδίως δὲ τὰ πρωτόλεια, ἧτοι τὰ ἀπονεμόμενα εἰς τοὺς θεοὺς ἐκ τῶν ἐν πολέμοις λαφύρων. Ἀναφέρονται δὲ καὶ Ἀπαρχαὶ ἀνθρώπων, ἧτοι ἀφιερῶσις εἰς τοὺς θεοὺς, πρὸ πάντων δ' εἰς τὸν Διὸς τοῖς Ἀπόλλωνα, Ἀνθράπων, ὥπως δουλεύουσι τῷ θεῷ, πρὸς ἐξίλασιν ἢ καὶ τιμωρίαν τῆς πόλεως αὐτῶν· οὕτως οἱ Κρήτες ἐν παλαιστάτοις χρόνοις ἀποδίδοντες εὐχὴν παλαιὰν ἀπέστελλον «ἀνθρώπων ἀπαρχὴν εἰς Δελφοῦς»· οἱ Χαλκιδαῖς ποτε κατὰ χρῆσιν ἐδεκατεύθησαν τῷ Ἀπόλλωνι, πρὸς ἀποτροπὴν τῆς κατατροχέυσης αὐτοὺς ἀφορίας· κατὰ δὲ τὰ μεθικὰ οἱ «ἐθέλοντι ἐλάμβαναι τὰ Πεσρῶν» ἐδεκατεύθησαν τοῖς θεοῖς, κατ' ἀπόσπασιν τῶν εἰς τὸν Ἰσθμὸν συνελθόντων Ἑλλήνων. Ἐνίοτε δ' ἔνεκα τοῦ πλήθους τῶν ἐν Δελφοῖς καθιερωμένων ἀνθρώπων, οἱ μὴ ὄντες ἱκανοὶ νὰ τρέψωσιν ἑαυτοὺς αὐτοὶ ἐξέπεμποντο ἀλλοχόσας πρὸς ἀποικισμὸν. [Π.]

— (Καν. δίκ.). Αἱ Ἀπαρχαὶ ἐπεβάλλοντο εἰς τοὺς Ἰσραηλῖτας ἐν καιρῷ τοῦ Πάσχα καὶ τῆς Πεντηκοστῆς, καὶ δι' ἐφ' ὧλων τῶν προϊόντων τῆς γῆς τῆς ἐπαγγελίας, ὡς σιτηρῶν, καρπῶν τῶν δένδρων, σταφυλῶν κλπ., πρὸς δὲ καὶ ἐπὶ τῶν δατὰς ἀνάγκης των παρασκευαζομένων, ὡς γλεύκους, ἐλαίου, αλεύρου κλπ., πρὶν κάμωσιν αὐτῶν χρῆσιν οἱ ἴδιοι (Λευιτ. κγ' 10 κέξ. — Ἐξοδ. κγ' 19. — Ἀριθ. ιε' 20 καὶ ιη' 12. — Δευτερον. κ' 2 κέξ.). Αἱ Ἀ. αὗται κατανηλίσκοντο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὑπὸ τῶν ἱερέων (Δευτερον. ιη' 3 κέξ. — Ἐξεκ. μδ' 30 κέξ. πρὸλ. καὶ G. B. Winer, Bibl. Realwoerterbuch ἐν L. Erstlinge).

Ἡ συνήθεια τῶν Ἀ. παρέμεινεν ἐν μέρει καὶ παρὰ τοῖς χριστιανοῖς τῶν πρώτων αἰώνων. Κατὰ τὸν γ' ἀποστολικὸν κανόνα ἀπαγορεύεται εἰς τοὺς ἐπισκόπους καὶ πρεσβυτέρους ἐπὶ ποινῇ καθαιρέσεως ἡ προσφορά ἐπὶ θυσιαστήριον μέλιτος, γάλακτος, ἀντὶ οἴνου συκέρως ὀρνιθίων, ζώων ἢ σπερίων, «πλὴν νέων γιδρῶν ἢ σταφυλῆς ἐν καιρῷ τῇ δέοντι». Ἐν δὲ τῷ δ' ἀποστολικῷ κανόνι διατάσσεται· «Ἡ ἄλλη πᾶσα σπῆρα εἰς οἶκον ἀποστελλέσθω, ἀπαρχὴ τῇ ἐπισκόπῳ καὶ τοῖς πρεσβυτέροις, ἀλλὰ μὴ πρὸς τὸ θυσιαστήριον. Ἀλλὰ δὲ ὡς ἐπίσκοπος καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἐπιμερίσουσι τοῖς διακόνους καὶ τοῖς λοιποῖς κληρικοῖς».

Ἡ ἐν Καρθαγένῃ σύνοδος ἐπανελάθεν ἐν κανόνι λζ' τὰς ἀνωτέρω διατάξεις τῶν ἀποστολικῶν κανόνων μὲ μόνην τὴν προσθήκην, καθ' ἣν «ἀπαρχή, εἴτε μέλι, εἴτε γάλα, ὡς εἴωθε, προσφερῆσθαι ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἑθίμῳ εἰς τὸ τῶν ἀνηπίων μυστήριον»· πλὴν τὸ ἔθιμον τοῦτο ἀπηγγέρευσε διαρρηθῆναι ἡ Γ' Οἰκουμένη Σύνοδος ἐν κανόνι νζ'. Λεῖψκὰ τινὰ τῶν Ἀ. ἔμοχεν τὴν σήμερον τὸ πολλαχὸς ἀπαντῶν πα-
πα δ ι κ δ ν, καθ' ὃ ἐκάστη οἰκογένεια δίδει ἐν καιρῷ συγκομιδῆς ὠρισμένον ποστὸν σίτου εἰς τὸν ἐφημέριον πρὸς συντήρησιν του, πρὸς δὲ τὸ ἐνιαχὺ ἐν χρήσει ἔθιμον, καθ' ὃ τὴν Γ' Λύγούστου προσάγονται εἰς τὸν ναὸν καὶ εὐλογοῦνται ὑπὸ τοῦ ἱερέως αἱ Ἀ. τῶν σταφυλῶν. [E.]

Ἀποσθεστώσις (X η μ. τ ε χ ν.) (Cal-cination) ἐκκαλεῖτο ὑπὸ τῶν παλαιῶν χημικῶν ἡ ὀξείσις, δι' ἣς τὰ μέταλλα τῇ διαπύρωσιν ἐν τῷ αέρι μεταβάλλονται εἰς ὀξείδια ἢ ὡς τότε τὰ ἐκάλουν εἰς μεταλλοσθεστώσις· σήμερον μεταχειρίζονται τὴν λέξιν ὀξείδιωσις. Ἐν τῇ μεταλλουργίᾳ καὶ ταῖς τέχναις ἀναφέρεται μόνον ἐπὶ ἡ ἀσθεστώσις καὶ μάλιστα ἐπιθετικῶς ἐπὶ οὐσίῳ διαπυρωθεῖσιν, ὡς ἡ πότασσα καὶ σόδα, (calcinierte Soda), ὅπου κἄλλιον θμῶς νὰ λέγηται διαπυρωθεῖσα, διαπυρωμένη ἢ καχυμένη σόδα, πότασσα κ.τ.λ. [O.A.P.]

Ἀπάτη (Π ο ι ν. δ ι κ.). Τὸ ἐγγλήμα τῆς ἀπάτης διαφοροτρόπως διευτυπώθη. Ἐν τῇ ῥωμαϊκῇ ποινικῇ νομοθεσίᾳ, δὲν ἀπάντη ἰδιαιτέρον ἀδίκημα περιλαμβάνον τὰς διαφόρους τῆς ἀπάτης περιπτώσεις. Ἡ ἀπάτη ἐτιμωρεῖτο τῇ ὡς falsum ἢ ὡς Quasi falsum ἢ ὡς furtum ἢ ὡς stellionatus. Καὶ ἐν ταῖς νομοθεσίαις τῶν μετασυνωνικῶν χρόνων δὲν ὑπῆρχεν εὐκρινῶς διατετυπωμένη ἡ ἐννοια αὐτοῦ. Πλεῖστα ὅσα περιπτώσεις τῆς ἀπάτης ὡς ἡ νόθευσις τῶν ἐμπορευμάτων, ἡ χρῆσις νενοθευμένων μέτρων καὶ σταθμῶν, ἀπεκλείοντο τῆς ἐννοίας τῆς ἀπάτης, χαρακτηριζόμεναι ὡς νόθευσεις. (Fälschungen).

Ὁ γαλλικὸς ποινικὸς νόμος ἐν τοῖς κατὰ τῆς περιουσίας ἐγγλήματι καταλέγει καὶ τὴν ἀπάτην (escroquerie) ἄρθρ. 405, ἥτις ὑφίσταται, ὅταν διὰ βολίων μέσων, ἄτινα εἰδικῶς διαγράφει ὁ νόμος, ἐπιχειρήσῃς τὴν ἰδιοποιήσιν ἄλλοτρίας περιουσίας. Εὐρύτερον ἐρισμὸν τοῦ ἀδικήματος τῆς ἀπάτης περιεῖχει ὁ ἐλλληνικὸς νόμος, ἄρθρ. 396, χαρακτηρίζων ὡς ἐνοχον πάντα, ὅστις θέλει νὰ βλάψῃ ἄλλον ἢ νὰ περιποιήσῃ εἰς ἑαυτὸν ἀπυγώρητον ὄφελος παριστῶν ἐν γνώσει ψευδῇ πράγματα ὡς ἀληθῆ. ἀποκρύπτει ἡ παρασιωπῆ ἀθεμίτως πράγματα ἀληθῆ καὶ ἐντεῦθεν βλάπτει τὸν ἄλλον ἢ ὠφελεῖται ὁ ἴδιος. Ὡς ἀπάτην θεωρεῖ καὶ τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἐπιτηδεύεις πωρελεῖται τις τὴν πλάνην, εἰς ἣν ἕτερος διαταλεῖ, πρὸς ἴδιον ὄφελος ἢ πρὸς ζημίαν τρίτου

τινός. Διακρίνεται δὲ τὴν ἐκτὸς τῶν συμβολαίων τελουμένην ἀπάτην, ἣν πάντοτε ὡς ἀξιοποιον κηρύττει, ἀπὸ τῆς ἐν τοῖς συμβολαίοις, ἣν τιμωρεῖ, ἐπὶ μὲν τῶν ἀμοτερωφελῶν συμβολαίων, ὅταν ἡ ἀπάτη ἢ ἡ χρῆσις τῆς πλάνης, εἰς ἣν εὐρίσκεται ὁ ἕτερος ἐκ τῶν συμβαλλομένων, ἀναφέρεται εἰς οὐτιῶδὴ μίση τοῦ συμβολαίου καὶ ἐντεῦθεν προκύπτει ἄδικον κέρδος ἢ προσενηται ζημία, ἐπὶ δὲ τῶν ἐτερωφελῶν συμβάσεων, ὅταν ὁ ἕτερος ἐξαπατᾷ τὸν ἄλλον πρὸς κατάρτισιν συμβάσεως, εἰς ἣς ζημιούται. Ἀναλόγως τῶν συντελεστικῶν περιστάσεων χαρακτηρίζεται ἡ ὡς πλῆγμα ἐγγλήμα ἢ ὡς κακούργημα. (Π. Ν. ἄρθρ. 397, 398 ἐπόμεν.). [K.N.K.]

Ἀπατηλότης ὄρυκτὸν κίτρινόχρουν, συνιστάμενον ἐξ δξυθείου, τιθῆρου καὶ ὕδατος (ἰδ. Πιστοφανής). [K.M.]

Ἀπατήσεως τοῦ δήμου γραφή (Ἀ ρ χ α ι ο λ.). Τὸ ἀδίκημα τοῦτο παρεμφερὲς πρὸς τὸ Crimen maiestatis τοῦ ῥωμαϊκοῦ δικαίου ὑπῆρχε εἰς τὴν κατηγόριαν τῶν κατὰ τῆς πολιτείας προσβολῶν. Ὁ διὰ λόγιον ἢ ψευδῶν ὑποθέσεων τὴν δῆμον ἢ τὴν βουλὴν ἢ τὴν ἡλικίαν ἐξαπατήσας, κατεδωκετο διὰ τῆς γραφῆς ταύτης. (Δημοσθ. κατ' Ἀριστοκρ. 853, πρὸς Λεπτ. 187). Διαδικασία ἐτήρειτο ἡ τῆς εἰσαγγελλίας. (Δημοσθ. πρὸς Τιμοθ. 1204). Θάνατος δὲ ἡ ἐπιδολλομένη ζημία. (Δημοσθ. πρὸς Λεπτ. 408, Ξενφ. Ἑλληνικά I, VII, 20—21). Ὁρξ λ. Προδοσίας, Καταλύσεως τοῦ δήμου καὶ Ἀδικίου γραφή. [ΛΧ. ΛΥ.]

Ἀπατίς. Κώμη τῆς σύγγριχης κομητείας Βάξ ἐπὶ τοῦ Δουνάβιου, ἔχουσα ἀρχαίαν γεωργίαν καὶ 11 973 κατ. (1880), ὧν τὸ πλεῖστον Γερμανοί. [Π.Π.]

Ἀπατίτης ὄρυκτὸν τοῦ βασιεξάχωνου συστ. οἱ κρύσταλλοι σπηλαιοειδῆς εὐρίσκονται καὶ χαιροπληθῆς· ὁ σιερρὸς λέγεται φω σ φ ρ ῖ τ η ς· ὀξείστερος σκλ.=5, εἰδ. βάρ.=3, 16. 3,22 μορφοειδῆς καλεῖται ὁ ἔχων χροῖμα ὀρνέον κυανοπράσινον. Ἐγκλείσει συνηθως μικροσκοπικὰ ἐγκλείσματα ὑδροῦ δξυάνθρακος καὶ ἀποτελεῖ μικροσκοπικὸν συστατικὸν πολλῶν πετρωμάτων. Λάμπει ἔχει εὐκαεῖδῃ, ἐπὶ σχισμογενῶν δ' ἐπιφανειῶν στεατοειδῇ. Πολλὰ περαλλήλα (ἰδίως ὁ φωσφορίτης) πυροῦνται φωσφοροῦσι μετὰ ἐγγύρου φωτός. Διακρίνεται δὲ χ λ ω ρ ι ο μ ι γ ε ι ς ἀ π α τ ῖ τ α ς, συνισταμένους ἐξ δξυφωσφορικής ἀσθεστοῦ καὶ ἐγγλωρίου ἀσθεστοῦ καὶ φ θ ρ ι ο μ ι γ ε ι ς α π. συνισταμένους ἐξ δξυφωσφορικής ἀσθεστοῦ καὶ ἐμφορίου ἀσθεστοῦ. ἴγεται δυσκόλως δξυφωσφορικὸν ἄλας, συντηκόμενον μετὰ ἐπαρκούς τοῦ ἀπατίτου κό-νεως, μετὰ τὴν φύξιν στερεοποιεῖται εἰς κοκκίον δεικνύον ἑδρας κρυταλλικῆς. Διὰ καταλλήλων ἀντιδράσεων ἀνακλύπεται ἡ παρουσία

τοῦ δευτεροφύρου, φθορίου καὶ χλωρίου (δι' ὅξιν-
διου χαλκοῦ). Ὑπὸ τεττηκότος μαγεί-
ρικοῦ ἁλατος ὁ Ἀπ. ἀπορροεῖται. —
Χρησιμεύει πρὸς πλάνσιν τῶν ὑγρῶν. Εἰς τὴν
Ἀπ. ὑπάρχοντα καὶ τὰ δρυκτὰ φραγκολί-
της, μαγνησιόμιγής ὁ Ἀπ., εὐπυρ-
ρῶς ἔτης, ὁστεόλιθος, συμπερί-
της καὶ σταφελίτης. Πολλή ποσέ-
της ἐξορύσσεται ἐν Νορβηγίᾳ. Ἀγγλία, Γερ-
μανία κτλ. [K.M.]

Ἀπάτμισις ἢ Ἐξάτμισις.

Ἀπατούρια (Ἀρχαία ὁλ.) Ἑορτὴ
ἣν ἤγον πάντες οἱ Ἴωνες πλὴν τῶν Ἑρσίων
καὶ τῶν Κολοφονίων· οὗτοι δὲ μόνοι τῶν Ἰω-
νίων δὲν εἰώρταζον Ἀ. «κατὰ ζένου τινὰ σκη-
ψιν», ὡς μαρτυρεῖ ὁ Πρόδοτος Ἡ λέξις (ἀ-
πατούρις = ἡσπατούρια) σημαίνει τὴν ἐπὶ τῷ αὐτῷ
σύνεδρον πάντων τῶν ἐν ἑκάστη φρατρίᾳ πατέ-
ρων· ἀλλὰ τινες τῶν ἀρχαίων παρετυμολο-
γεύοντες αὐτὴν ἀπὸ τοῦ ἀπάτη, ἀνέφερον τὴν
ἀρχὴν τῆς ἑορτῆς εἰς τὴν δι' ἀπάτης κατανί-
κῃσιν τῶν Βοιωτῶν ἐν παλαιότατοις χρόνοις
ὑπὸ τοῦ Νηλεΐδου Μελάνθου. — Δι' ἐπὶ τῶν
Ἀ. μαρτυρίαι τῶν ἀρχαίων συγγραφέων καὶ
τῶν ἐπιγραφῶν (ὧν σπουδαιόταται εἶναι ἡ ἐν
Δεκλειᾷ εὐρεθεῖσα) ἀναφέρεται εἰς τὰ ἐν Ἀτ-
τικῇ τελούμενα, πιθανὸν ὅμως εἶναι ὅτι καὶ ἐν
ταῖς ἄλλαις ἰωνικαῖς πόλεσι κατὰ τὴν αὐτὴν
περίπου τρόπον ἐτελοῦντο. «Ἦγετο δ' ἡ ἑορτὴ
πρὸς τοὺς Ἀθηναίους κατὰ μῆνα Πυανεψιών»
(Ὀκτώβρ. Νοέμβρ.) ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, ἀγνώ-
στον τίνος τοῦ μηνός, εἰς τιμὴν τοῦ Φρατρίου
Διὸς καὶ τῆς Φρατρίας Ἀθηνᾶς, διότι ἡ ἑορτὴ
ἦτο φρατρικὴ, προσχευμένων κατ' αὐτὴν θυ-
σιῶν εἰς τοὺς φρατρίους θεοὺς καὶ εἰσχευμένων
εἰς τὴν φρατρίαν ὑπὸ τῶν πατέρων ἢ τῶν κη-
δεμόνων (κυρίων) τῶν γυναικῶν παίδων, οὓς
ἐνέγραφον οἱ φρατρίαρχοι εἰς τὰ κοινὰ γρῆμ-
ματεῖα. Ἡ πρώτη ἡμέρα ἐκαλεῖτο θορπία,
ἀπὸ τοῦ θόρπου, ἐπεὶ οἱ φράτρες συνελθόν-
τες εὐνοχοῦντο, ἡ δευτέρα ἀνάρρυσις ἦτο
δ' ἡ ἡμέρα τῆς σφαγῆς· τῶν ἱερῶν, καὶ ἡ
τρίτη κορυβίατις ἀπὸ τοῦ τοῦς κούρους
καὶ τὰς κόρας ἐγγράφειν εἰς τὰς φρατρίδας.
Τινὲς δὲ προσθέτουσι καὶ τετάρτην ἡμέραν
(ἐπίδδα), ἀλλ' ἐσφαλμένως, διότι οὕτως ἐκα-
λεῖτο ἡ ἐπομένη πατῶν τῶν ἑορτῶν. Τὰ σφα-
γιαζόμενα ἱερεῖα ἐκαλοῦντο κορύβια καὶ
μετ' αὐτὰ καὶ κούρεια μὲν ἦσαν (κατὰ τὴν εἰ-
κασίαν τοῦ κ. I. Πανταζίδου) τὰ ἐν τῇ κου-
ρεωτίδι ὑπὲρ τῶν ἐνηλίκων γενομένων ἀρρέ-
νων ἢ θηλέων σφαγιαζόμενα θύματα, μετὰ δὲ
τὰ προσφερόμενα κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν τῶν παι-
δων τῶν ἀνηλίκων εἴτε ἀρρένων εἴτε θηλέων. Βλ.
καὶ λ. Φρατρία. (Βιβλ. Szanto ἐν Rheinisch.
Museum f. Phil. N. Σ. τ. 40 σ. 506 κς.
— I. Πανταζίδης, ἐν Ἀρχαιολογικῇ ἐφημερίδι
1888 σ. 1 κς.). [Π.]

Ἀπατούριον ἢ Ἀπατούριον ἢ Ἀπα-

τούριος. Ὄνομα μηνὸς κατὰ τὸ μνηολόγιον
τῶν Τηνίων, τῶν Σαμίων, τῶν Ἑρσίων, τῶν
Κυζικηνῶν καὶ τῶν Περγαιηνῶν, ἐμφαίνειν δι'
κατ' αὐτὴν ἤγοντο ἐν ταῖς πόλεσιν ἐκείναις
τὰ Ἀπατούρια. Παρὰ τοῖς Ἑρσίοις καὶ τοῖς
Ἀσιανοῖς (Περγαιηνοῖς) ὁ Ἀ. ἀνταστοίχον
περίπου πρὸς τὸν Νοέμβριον παρὰ τοῖς Κυζι-
κηνοῖς πρὸς τὸν Δεκέμβριον. [Π.]

Ἀπάφει. Ὄνόματα δύο ἡγεμόνων τῆς Τραν-
συλδανίας Ἀ') Μεγαλὴ Ἀ' ἡγεμὼν τῆς Τραν-
συλδανίας (γενν. 1682) ἐξελέχθη ἡγεμὼν τῷ
1661 διὰ τῆς ἐνεργείας τῆς τουρκικῆς κυβερ-
νήσεως καὶ ἐνίκησε τὸν ἀντίπαλόν αὐτοῦ Ἰω-
άννην Kemény, ἀλλ' ἔμεινε πάντοτε ὑποτε-
λὴς τῇ Τουρκίᾳ μέχρις οὗ τῷ 1686 ἡ Τραν-
συλδανία ἀπεσπασθῇ τοῦ τουρκικοῦ κράτους
καὶ ἐτέθη ὑπὸ αὐστριακῇ προστασίᾳ. Ἐτε-
λεύθη τῷ 1690. — Β') Ὁ οὗτος καὶ διάδο-
χος τοῦ προηγουμένου (γεννηθεὶς τῷ 1677)
ἐκδιωχθεὶς ἐκ Τρανσυλδανίας ὑπὸ τοῦ Οὐγ-
γρου κόμητος Εὐμεριχ Toekely διὰ τουρκι-
κῆς συνδρομῆς, ἀλλ' ἀποκατασταθεὶς πάλιν
ἐπὶ τῶν αὐστριακῶν, καὶ μετ' ὀλίγον ὑπ' αὐτῶν
τούτων ἀναγκασθεὶς εἰς παραίτησιν (1697)
ἐνέκα τῶν ὑπόπτων πρὸς τριακίμην σχέσεων αὐ-
τοῦ. Ἐτελεύτησε τῷ 1713 ἐν Βιέννῃ. [Π.Κ.]

Ἀπάχαι. Ἀγρία καὶ πολεμικὴ Ἰνδικὴ
φυλὴ τῆς Β' Ἀμερικῆς. ἀριθμοῦσα 7 000 ψυ-
χῶν καὶ οἰκοῦσα ἐν Τεξᾷ, Νέῳ Μεξικῷ καὶ
Ἀριζόνῃ τῶν Πινω. Πολιτ. καὶ ἐν Σονόρῃ.
Χιχουαρούα καὶ Δουράγγω τοῦ Μεξικοῦ. Ἀ-
νήκουσι γλωσσικῶς ἐπίσης καὶ οἱ γείτονές
αὐτῶν Ναδαβίται εἰς τὴν νοτιώτατον κώριν
κλάδον τῆς ἀταπασκικῆς γλώσσης καὶ οἰκογε-
νείας. [Π.Π.]

Ἀπειθεῖα, πταισμα πραττόμενον ὑπὸ
τῶν ἱεραρχικῶς κατωτέρων ἐσάντι δὲν ὑπα-
κούωσιν εἰς τὰς νομίμους διαταγὰς τῶν ἀνω-
τέρων. Ἰδίᾳ ἢ ἀπειθείᾳ ἀπαντᾷ συχνότερον
παρὰ τοῖς στρατιωτικοῖς, παρ' οἷς τιμωρεῖται
καὶ αὐστηρότερον ὑπὸ τῶν ἀνωτέρων διὰ πε-
ριερισμῶν ἢ καὶ κρατήσεως ἢ φιλί-
λακίσεως. Καὶ παρὰ τοῖς διοικητικοῖς ὁ
ὑπαλλήλοις θεωρεῖται ἡ ἀπειθεῖα ὡς πταισμα
τιμωρούμενον ὑπὸ τῶν προϊσταμένων δι' ἐπι-
πλήξεως ἢ προστίμου ἢ προσω-
ρίνῃς παύσεως. [Ἀγγ.]

Ἀπειλή (Ποιη. δίκ.). Ἐν τῷ ποι-
νικῷ νόμῳ πολλαχῶς καὶ πολυτρόπως γίνε-
ται λόγος περὶ τῆς ἀπειλῆς. Ἐνίοτε χρησι-
μεύει ὡς μέσον πρὸς ἐκτέλεσιν ἀδικημάτων
ὑπ' αὐτοῦ τούτου τοῦ προσώπου, καθ' οὗ ἀπὸ
θύνεται ἡ ἀπειλή, ὅτε ὁ μὲν ἀπειλῶν ὡς ἔθι-
κός αὐτουργός τῆς πράξεως χαρακτηρίζεται,
δὲ ἀπειλούμενος ὡς ἡμέτερος αὐτουργός. (Π.Ν.
ἄρθρ. 56), ὅστις ὅμως διαφεύγει τὴν καταλο-
γισμὸν τῆς πράξεως, ἐσάντις ἡ ἀπειλή εἶναι ἡ
νομίμη μετὰ παρόντα καὶ ἄνευτον κίνδυνον τῆς

ἰδίᾳ αὐτοῦ ζωῆς, ἀγνείας, ἐλευθερίας, ἢ τῶν ἐξ αἱμάτων ἀνιδυνῶν ἢ κατ'ἐντύπων συγγενῶν, ἀδελφῶν ἢ συζύγων. Τῆς ἀπειλῆς δύναται νὰ γίνῃ χορήγος καὶ πρὸς τελεσιουργίαν ἀδικήματος ὑπὸ τοῦ ἀπειλοῦντος αὐτοῦ, ὡς λ. χ. ἐπὶ τῶν πράξεων κατὰ τῆς ἐνεργείας τῶν πολιτικῶν καὶ δημοτικῶν δικαίων (Π. Ν. ἄρθρ. 189), ἐπὶ τοῦ βιασμοῦ (Π. Ν. ἄρθρ. 273), ἐπὶ τῆς ἐκδίστασως (ἄρθρ. 368), ἐπὶ τῆς θηρώσεως τῆς χώρας (ἄρθρ. 370). Ἐφ' ὅσον δὲ ἡ κατὰ τινος προσώπου ἐπαγερμένη ἀπειλὴ δὲν περιέχει δεινότεραν τινὰ κολαστὴν πράξιν, τιμωρεῖται ὡς ἱδιονομὸν ἀδικήμα (Π. Ν. ἄρθρ. 330). [Κ. Ν. Κ.]

Ἀπειρανθίας Ἀἰμος τῆς νήσου Νάξου ἐξ ἔτους 1988 κατ. τῷ 1889, ἀποτελούμενος δ' ἐκ τῆς πρωτεύουσας Ἀπειράνθου καὶ τοῦ χωρίου Δανακοῦ. Πλ. καὶ λ. Νάξος. [Π.]

Ἀπελάτης (Βυζαντ. ἀρχαιολ.) ἢ Πελάτης. Κατὰ τι βυζαντινὸν γλωσσάριον «Ἀ. κυρίως λέγεται, ὅστις θρέμματα ἀπὸ βοσκῆς ἢ βουκολίων ὑποσύρει, ἢ ἀπὸ τῶν ἀγελῶν ἵππους. Ὁ γὰρ βουνὴ ἢ ἵππον πλανώμενον εὐρών (θηλονότι καὶ μὴ ἀποδούς) οὐκ ἐστὶν ἀπελάτης, ἀλλὰ κλέπτης». Κατὰ ταῦτα τὸ ἔργον τῶν Ἀ. ἦτο ληστρικόν, καὶ ἀπὸ τῆς ἀρπαγῆς βοσκημάτων ἐπορίζοντο τὸν βίον. Τοῦτου δ' ἐνεκα καὶ ἡ λέξις οὐχὶ σπανίως ἐν ἐλληνικοῖς βιβλίοις τῶν μέσων χρόνων συναντᾷ τῷ ληστῇ, τὸ δὲ τῶν Ἀπελατῶν στρατόπεδον ἐν τῷ ἔπει τοῦ Ἀκριτά λέγεται λησταρχεῖον. Τὸ πιθανώτερον ὅμως εἶναι ὅτι οἱ Ἀ. ἦσαν καὶ αὐτοὶ στρατιῶται τοῦ βυζαντινοῦ κράτους, ἐν ταῖς ἐσχάταις αὐτοῦ φρουροῦντες καὶ τὴν ἐχθρικήν γῆν ληϊζόμενοι, ἀπὸ ληστειῶν δὲ τῶν υποχρεώσεων, ὡς ὑπεῖχον οἱ τιμαριτοχοὶ στρατιῶται· τοῦτο δὲ συνάγμεν ἐκ τοῦ ἐπομένου χωρίου Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογενήτου, ὅπου τὸ πρῶτον γίνονται μνεῖαι τῶν Ἀπελατῶν: «ἐὰν δὲ παντελὸς ἐξαπαρῶσιν (οἱ στρατιῶται) καὶ οὐ θύνανται... τὴν ἰδίαν στρατείαν ἐξυπηρετεῖν, τότε ἄδρεοῦνται καὶ διδόνται εἰς ἀπελάτας, ἐξ ὧν καὶ Τζέκωνες ἀγορίζονται εἰς τὰ κάστρα. Οἱ δὲ τόποι τῶν τοιούτων στρατιωτῶν μένουσιν ἀνεκποίητοι κλπ.» (Ἐκθέσις τῆς βασιλ. τᾶς Ρ'. 19) ἤτοι οἱ μὴ θύναμενοι νὰ ἐκπληρώσωσιν ἐνεκα πενίας τὰς υποχρεώσεις αὐτῶν στέλλονται εἰς τὰς ἐσχάτας τοῦ στρατεύματος (ἄδρεοῦνται, ἀπὸ τοῦ λατ. ad oram) πρὸς τοὺς ἀπελάτας εἰς οὓς ἐνίοτε ἀνατίθενται ἡ φυλακὴ τῶν φρουρῶν, ἐὰν δὲ συμβῇ τινες τῶν ἄδρεοῦντων στρατιωτῶν νὰ ἀνακτήσωσιν τὴν περιουσίαν των, ἔχουσι τὸ δικαίωμα ν' ἀναλάβωσι τοὺς ἰδίους τόπους καὶ ν' ἀποκατασταθῶσιν εἰς τὴν ἰδίαν στρατείαν. Διὰ τοῦτο οὐδέποτε ἄπορον ὅτι ἐνίοτε συνταυτίζονται οἱ Ἀ. πρὸς τοὺς στρατιώτας, ὡς παρὰ Σουδά: «πελατὴν στρατιώτην τὴν ἐκ τοῦ καταλόγου». Παρὰ δὲ τῇ Λέοντι τῇ Δακύνῃ, χρονολογῶν τοῦ Ι' αἰῶνος ἢ λ.

πελάτης φέρεται ἀντὶ τοῦ ἀποστάτης (Ζ', 3). Ἀλλαχθῶ δ' ὁ αὐτὸς συγγραφεὺς (Η', 9) πελάτας καλεῖ τοὺς Ῥώσους, οἵτινες ἐν τῇ πρῇ τὴν Ἰωάννην τὴν Τζερμικὴν πολέμῳ ἐνεδρεύσαντες «τῶν προδρόμων τινὰς (ἦτοι τινὰς τῆς ἐμπροσθοφυλακῆς τοῦ βυζαντινοῦ στρατοῦ) ἐκ τοῦ ἀφανοῦς ἐπελάσαντες ἐκτείναν». Καὶ τοῦτο διότι βάσις τῆς τῶν Ἀπελατῶν καθῶς καὶ τῆς τῶν Ἀκριτῶν τακτικῆς φαίνεται ὅτι ἦτο κυρίως ἡ ἐνέδρα (ἐγκυρμα, κρυπτόριον). Ἐν τῇ ἔπει τοῦ Ἀκριτά οἱ Ἀ. ἀναφέρονται ὡς «ἄγαν ἀνδρείοι μὲνοι», οἵτινες «κρατοῦσι τὰ στενα, ποιοῦν ἀνδραγαθίας». Ἀρχηγὸς αὐτῶν εἶναι ὁ Φιλέπαππος, οὗ τὸ ὄνομα ἐν δημοτικοῖς ἄσμασι τοῦ καθ' ἡμᾶς λαοῦ παρεθάρη εἰς Χίλιοπαπποῦς. Πλ. καὶ λ. Ἀκριτάς. Ἀπελατῆσιον. Μαρτυρεῖται [Π.]

Ἀπελατῆσιον καὶ κατὰ συγκοπὴν Ἀπελατῆσιον ἢ Πελατῆσιον. Τὸ κατ' ἐσχῆν ὄπλιον τῶν Ἀπελατῶν· ἦτο δὲ τοῦτο ῥόμπλιον (βαθδύν, ματσούκιν), συνήθως αἰθροῦν καὶ ἀκανθώτερον. Κατὰ τὰ δημοτικὰ ἄσματα ἦτο ἐνίοτε ἐξωγραφμένη ἐπ' αὐτοῦ καὶ ἡ εἰκὼν τοῦ ἁγίου Μαρμαντοῦ, τοῦ Λεοντοδάμαντος ἁγίου. [Π.]

Ἀπελδοορὸν (Apeldoorn). Ἐπαρχία ἐν τῇ δικαστικῇ περιφερείᾳ Ἀρνχάιμ τῆς Ὀλλανδικῆς ἐπαρχίας Γελδρίας ἐπὶ τοῦ ἀν. αἰθρο. ἔχει χαρακτηριστὰ ἐργοστάσια μαρμαρινῶν κτλ. καὶ 16 283 κατ. (1883).—Ἐν τοῖς περίεθ' ὁ ὠρεῖος πύργος Α ἢ (200), ὅστις εἶναι θερμὴ ἐπαυλὶς τῶν βασιλέων. [Π. Π.]

Ἀπελευθεροί (Ἀρχαιολ.). Ἐν Ἀθήναις ὁ δούλος καθίστατο ἐλευθερός, ὑπὸ τοῦ δεσπότου, ἢ τῆς πόλεως ἐλευθερούμενος, ἢ διὰ χρημάτων ἐξαγοράζων τὴν ἐλευθερίαν αὐτοῦ. Ἡ ἀπελευθέρωσις τῶν δούλων συνήθως ἐγένετο διὰ διαθήκης, ἢς πολλὰ παραδείγματα ἀναφέρονται παρὰ Αἰσχίνου τῷ Λαερτίῳ. Ἐγένετο ὅμως αὕτη καὶ διὰ πράξεως μεταξὺ ζώντων εἴτε ἐν τῇ δικαστηρίῳ (Ἰσοκρὸς ὑπὲρ Εὐμαθ. σ. 334 ἐκδ. Didot.), ἢ ἐν τῇ θεάτρῳ ἐνώπιον τοῦ δήμου. Ἄλλοι δὲ τινες ἀπικηρυζόμενοι τοὺς αὐτῶν οἰκέτας ἀρίστην ἀπελευθέρους, μάρτυρας τῆς ἀπελευθερίας τοὺς Ἕλληνας ποιητάμενοι. (Αἰσχίν. κατὰ Κτησίφ. § 11). Ἀπὸ τῆς ἀπὸ τῶν δούλων ἐκβολῆς ὁ Κλεισθένης πολλοὺς δούλους περιέλαβεν εἰς τὰς φυλάς. (Ἀριστοτ. Πολ. Γ', 1, 10). Ἐπίσης οἱ ἐν Ἀργινοῦσαις συνναυμαρχήσαντες δούλοι ἐκκηρύχθησαν ἐλεύθεροι (Ἀριστοτ. Βατρ. 190, 693). Τελευταῖον δὲ ἀπὸ τῆς ἀπὸ τῶν δούλων ἐκβολῆς ὁ δούλος δι' ἰδίαν χρημάτων, ἐὰν ἢ φιλανθρωπία τοῦ δεσποῦ ἐπέτρεπεν αὐτῷ νὰ ἔχῃ ἰδίον χρημάτιον. Ἀδελφὸν ὅμως αὐτοῦ δεσπότης ἠδύνατο νὰ ἐξαναγκασθῇ εἰς τοῦτο ἢ ἀπῆλτο ἡ ἐλευθερία συναινέσει αὐτοῦ.

Ὁ οὕτω ἐλευθερούμενος δούλος οὐδέποτε

κατελέγετο εἰς τὴν χορείαν τῶν ἐλευθέρων πολιτῶν, ἀλλὰ μεθίστατο εἰς τὴν τάξιν τῶν μετοίκων, καταβάλλων τὸ μ. ε. τ. ο. ι. κ. ι. ο. ν., ἐτι δὲ καὶ τὸ τ. ρ. ὡ. θ. ο. λ. ο. ν., ὅπερ πιθανῶς ἦτο ὁ ὑπὸ τοῦ πρώην δεσπότητος καταβαλλόμενος φόρος τῇ πολιτείᾳ. Διὰ τῆς ἀπελευθερώσεως οὐδὲν ὡς διερρηγνύετο ἡ πρὸς τὸν πρώην δεσπότην σχέσις τοῦ ἀπελευθέρου, διότι ἦτο ὑπόχρεως διὰ παντὸς τοῦ βίου νὰ ἔχῃ αὐτὸν προστάτην, καὶ νὰ ἐκπληροῖ πρὸς αὐτὸν ὑποχρεώσεις τινάς, ὑπὸ τῶν νόμων διαγραφόμενας, ἃς ἡμεῖς δὲν γινώσκομεν ὠρισμένως ποῖαι ἦσαν. (Πλάτ. Νόμ. Θ' 2). 'Εξ ἄλλου δὲ ὁ προστάτης εἶχε κληρονομικὰ τινα δικαιώματα ἐν περιπτώσει ἀποθνήσκου αὐτοῦ. ('Ισ. περ. Νικοστρ. κληρ. 9). Ἀγνωστον ἂν αἱ ὑποχρεώσεις τοῦ ἀπελευθέρου πρὸς τὸν προστάτην μεταδιδάζοντο καὶ ὑπὲρ τῶν κληρονόμων αὐτοῦ. Ὅσάκις δὲ ὁ ἀπελευθερὸς παρέβαινε τὰ πρὸς τὸν πρώην δεσπότην καθήκοντα αὐτοῦ, ἐλάμβανε χῶραν ἡ τοῦ Ἀ. π. σ. τ. α. σ. ι. ο. υ. δ. ι. κ. η., περὶ ἧς κατωτέρω. Ἐκ τῶν ἐπιγραφῶν δηλοῦται ὅτι ἀλλαγῶν τῆς Ἑλλάδος ἡ ἀπελευθερώσις τῶν δούλων ἐγένετο κατὰ διαφόρους τρόπους, περιβαλλομένη πολλὰκις καὶ ὀρησκευτικαῖς διατυπώσεις. Ἰδίως δὲ ἐν Βοιωτίᾳ καὶ Φωκίᾳ, περὶ ὧν ὅρα ἐν ἐκτάσει. P. Foucart ἐν Daremberd. Dict. I. σ. 302. [Ἀχ. Ἀγ.]

Ἀπελευθερος (libertus, libertinus, ὡν τὸ δεύτερον κατ' ἀρχάς μόνον περὶ ἀπογόνων τῶν δούλων κατέστιν ἀφροσυώθησαν, ἀλλ' ὁ Ἀ. ὡς πρὸς τὸν πάτριον καλεῖται πάντοτε libertus) ἐν τῷ ῥωμ. δίκ. καλεῖται ὁ δι' ἀπελευθερώσεως (ἰδ. λ.) ἐκ τῆς δουλείας εἰς τὴν ἐλευθερίαν μεταστὰς ἡ ἐξ Ἀ. καταγόμενος. Οἱ Ἀ. διηροῦντο ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως τῶν εἰσαγαγόντων εἰς τὴν ἀπελευθερώσειν οὐσιαστικῶς περιορισμοὺς νόμων (lex Aelia Sentia, Tullia Caninia, Junia Norbana) εἰς cives (ῥωμ. πολίτας) latini (Λατίνους) καὶ peregrini (ἀλλοδαπούς). Καὶ civis μὲν ἦν ὁ Ἀπελευθερὸς εἰς τὸν ὅσον ἐπρόκειτο τῆς Ἀπελευθερώσεως τύποι ἐτηροῦντο καὶ οἱ οὐσιαστικοὶ ὅροι συνέτρεχον, latini δὲ δυνάμει τῆς lex Junia Norbana καὶ peregrinus ὁ dediticius ὑπεβάλλοντο θ' εἰς τὰς αὐτὰς καὶ οἱ ἐκ γενετῆς ἐλεύθεροι διακρίσεως ὡς πρὸς τὸ ἐφαρμοστέον δίκαιον, ἀναλόγως τῆς ιδιότητος αὐτῶν ὡς cives κτλ., κοινὸν δ' ἅπαντα τὰ εἶδη εἶχον τὴν ὑποβολὴν ὑπὸ π. α. τ. ρ. ω. ν. α., ἀπῆλθον δ' οἱ cives ἐξ αὐτῶν τοῦ jus commercii ἀπὸ δὲ τοῦ Αὐγούστου καὶ τοῦ jus connuli. Οἱ Ἀπελευθεροὶ ἐνωρὶς ἠρξάντο ἐν Ῥώμῃ διακρινόμενοι διὰ τὴν πληθύνειν καὶ τὸ σθένος αὐτῶν ἐν ἀρχῇ εἶχον ταχθῆ ὑπὸ τοῦ Σεργίου Τυλλίου εἰς τέσσαρας tribus, ἀλλ' ἀπεκλείοντο τῆς τε στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας καὶ τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ λαοῦ. Τυχόντες

ὁμοίως τῆς προστασίας τοῦ ἀσπόνδου τῶν Πληθύνων ἐχθροῦ Appian Claeus, κένσρος τῷ 44 ἄ. κ. τ. Ῥ. εἰσῆλθον εἰς ἀπάσας τὰς tribus ἀναμῖξ μετὰ τῶν ἐλευθέρων, τοσοῦτον δὲ προήχθησαν, ὥστε τῷ 450 ἄ. κ. τ. Ῥ. ὁ ἀρχηγὸς αὐτῶν Gnaeus Travius ἐξελέχθη ἀ. γ. ο. ρ. α. ν. ὁ μ. ο. ρ. Ἀλλὰ τὴν ἐκ τῆς ἀναμίξεως ταύτης ζημίαν ταχέως νοήσαντες οἱ Ῥωμαῖοι περιορίσαν αὐτοὺς πάλιν εἰς 4 ἰδίας tribus ὅπερ, μετὰ μακρὰν ἐν τῇ μεταξὺ παραλλαγὴν, παρέμεινε μέχρι τέλους τῆς Δημοκρατίας. Μετ' αὐτὴν ὁμοίως ἡ πολιτικὴ θέσις τοῦ Ἀ. ἦν ἀδιάφορος ἕνεκα τῆς παντοδυναμίας τοῦ ἀνωτάτου ἄρχοντος ἐν τούτοις αἱ καταχρήσεις τῆς εἰσπηδήσεως Ἀ. εἰς τὴν τάξιν τῶν ἐλευθέρων, πάλιν προκάλεσαν τῷ 777 ἄ. κ. τ. Ῥ. τὴν legem Viselliam, ἣν καὶ ὁ Ἰουστινιανὸς περιέλαβεν ἐν τῷ Κώδικι (9.21) καὶ δι' ἧς ἐπεβλήθη ποινὴ τῷ ἀντιποιοῦμένῳ δικαιώματι ἐλευθεροῦ Ἀ., ἐν ᾧ ἐξ ἑτέρου εἴτε τινὰ τῶν δικαιωμάτων τούτων ἀπενέμεντο ὡς προνόμια, εἴτε ἅπαντα ἠδύναντο νὰ κτηθῶσι διὰ τῶν ἀπὸ τῶν χρόνων τῆς ἡγεμονίας εἰσαχθέντων δικαίων π. α. τ. ρ. ω. ν. α. εἰς π. α. λ. ι. γ. γ. ε. ν. ε. σ. ι. α. ς (patria restitutio) καὶ δικαίον π. α. τ. ρ. ω. ν. α. χ. ρ. υ. σ. ὡ. ν. δ. α. κ. τ. υ. λ. ι. ω. ν. (jus annulorum aureorum Πανδ. 40. 11, Κώδ. 6. 8), ἔνευ καταστροφῆς τῶν δικαιωμάτων τοῦ πατρίωνος. Τὰ δύο ταῦτα δίκαια ἀπένειμεν ὁ Ἰουστινιανός, ἔνευ ἀνάγκης ἰδίας πράξεως, παντὶ Ἀ. τὴν δὲ πατριονεῖαν διετήρησε μόνον ἐπὶ τοῦ τῶν χρυσῶν δακτυλίων (Νεαρ. 78) καὶ οὕτως ἐξέλιπε σχεδὸν πᾶσα διαφορὰ μεταξὺ ἐλευθέρων καὶ Ἀ. [Δ.]

Ἀπελευθερώσεις (manumissio), κατὰ τὸ ῥωμ. δίκ., καλεῖται ἡ πράξις δι' ἧς ὁ δούλος καθίστατο ἐλεύθερος (ἀ. π. ε. λ. ε. ὡ. λ. ε. ρ. ο. ς ἰδ. λ.) καὶ ἦτις, ὡς πρὸς τὸν τύπον διήλθε πολλὰ στάδια μέχρις Ἰουστινιανοῦ. Κατὰ τὸ ἀρχαιότατον δίκαιον τοῦλάχιστον μέχρι Κικέρωνος (Τορ. 2) ὑπῆρχον τρεῖς ἐπίσημοι Ἀ. τρόποι: α') διὰ διαθήκης (manum: testamento), τελευτημένη διὰ τῆς ἐν διαθήκῃ δηλώσεως τοῦ κεινημένου ἐπὶ τοῦ δούλου κ. ο. υ. ρ. ι. κ. ἢ ν. κ. ο. ρ. ι. ὅ. τ. η. τ. α. κατὰ τὴν σύνταξιν τῆς διαθήκης καὶ τὸν θάνατον αὐτοῦ, καὶ μέχρι μὲν τέλους τῆς δημοκρατίας δι' ὠρισμένων λέξεων (liber esto-sit-liberum esse jubeo, Ulp. fr. I. 9, II. 7, Gai. II. 267), ἀπὸ δὲ Αὐγούστου καὶ δι' οἷας δήποτε φράσεως (Ulp. fr. II. 7—11, Gai. II. 268 ἐπ.), ἕνεκα τῆς ἐμφανίσεως τοῦ κ. α. τ. α. π. ι. σ. τ. ε. ὡ. μ. α. τ. ο. ς. Πρὸς ἀτράλειαν δὲ τοῦ δούλου ἀπέναντι τοῦ κληρονόμου ἐξεδόθησαν τὰ SC^α Rubrianum, Desumianum, Articellianum καὶ Vitrasianum, τέλος δὲ καὶ ἡ γενικὴ διάταξις τοῦ Ἰουστινιανοῦ (N. 15 Κώδ. 7. 4), κατ' ἣν εἰς ὁ βεβαρῆμένος τῇ Ἀπελευθερώσει κληρονόμος ἀνέβαλλεν αὐτὴν ἐξετέλει

αὐτὴν αὐτεπαγγέλτως δὲ δικασθῆς· δ') ἡ m. cen-
su (συνεκλιπούσα τῷ census ἥτις ἐτελείτο διὰ
τῆς δηλώσεως ἐνώπιον τοῦ κήρυκος, ὅτι ὁ δο-
ulos ἐστὶν ἐλεύθερος (Δοσιθ. 19) καὶ γ') ἡ m.
vindicta, ἡ πολυποικωτάτη παρῶν, ἥτις ἐτε-
λείτο δι' εἰκονικῆς δίκης περὶ τοῦ δούλου, ἐνώ-
πιον τοῦ δικαστ. ἄρχοντος, ὑπὸ τρίτου τινός,
καλουμένου adsertor libertatis καὶ διεκδι-
κούντος τὸν δούλον ὡς ἐλεύθερον. Ὁ adser-
tor οὗτος ψάων τὸν δούλον διὰ βράβδου (vin-
dicta festuca) ἀπήγγελλε τὰ τυπικὰ τῆς δικ.
δικήσεως ῥήματα, ὁ δὲ κύριος αὐτοῦ, ὡς εἰ-
συνεῖ ἐναγόμενος, ἔλυσεν μὲν καὶ αὐτὸς τῇ χειρὶ
τὸν δούλον, ἀλλ' ἐμολογῶν τὴν ἀξίωσιν τοῦ
adsertor ἦρε τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ἀφῆκε
τὸν δούλον (manu mittebat). Τότε ὁ δικαστ.
ἄρχων ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐμολογίας (confes-
sio) τοῦ ἐναγομένου ἀπεραίνετο ὑπὲρ τοῦ
adsertor (ἐναγόμενος) καὶ ὁ δούλος ἠλευθε-
ροῦτο. Ὁ τρόπος οὗτος φαίνεται ὁ ἀρχαιότα-
τος καὶ συνηθέστατος, διὸ καὶ ἐξ αὐτοῦ ἔλαβεν
ὁ θεσμός τὸ ὄνομα (manumissio ἐκ τοῦ
manu mittebat). Προϊόντες δὲ τοῦ χρόνου
ἠπλοποιήθη καὶ ἀντὶ μὲν τοῦ adsertor li-
bertatis ἐχρησίζεμεν εἰς τῶν lictores (βα-
δούλων) τοῦ πραιτωρός, ἐκ δὲ τῶν δικονομ.
τῆς διεκδικήσεως τύπων παρέμεινε μόνη ἡ διὰ
τῆς vindicta ψαῦσις. Ἀλλὰ καὶ τὸ ἔσχατον
τοῦτο λειψάνον ἐξέλιπε, διότι ἐν τῷ Πανθέ-
κῳ manum vindicta καλεῖται ἡ δι' ἀπλῆς
δηλώσεως ἐνώπιον τοῦ δικαστ. ἄρχοντος γι-
νομένη καὶ δι' ὅπου δῆποτε διατρίβοντος. Νεώ-
τερος ἐπίσημος τρόπος ἐμφανίσθη ἐπὶ Κων-
σταντίνου, ὁ in sacrosanctis ecclesiis (ἐν
ἐκκλησίαις), διὰ τῆς δηλώσεως τοῦ κυρίου
ἐν τῇ ναῷ ἐνώπιον τῶν κληρικῶν καὶ τῆς κοι-
νότητος καὶ διὰ τῆς ἐπὶ τούτῳ συντάξεως ἐγ-
γράφου. Ὁ δ' Ἰουστινιανὸς εἰσῆγαγε καὶ τοὺς
ἐξῆς δύο· ἂν ὁ δούλος τῇ συναινέσει τοῦ θη-
νόντος κυρίου ἢ τοῦ κληρονομήου ἠκούσθῃ τὴν
κῆδεσιν, φέρων τὸν πῆλον τοῦ ἐλευθέρου (pi-
leatus) ἢ παρίστατο πῆρὰ τῷ πτώματι, ρι-
πίζων αὐτὸ (cadaver ventilare, κατὰ τὴν
πλινθίωνων σημασίαν τῆς φράσεως N. 1 § 5
Κώδ.). Πλὴν τῶν ἐπισήμων ὅμως τούτων τρώ-
πων πολὺ ἀρχαιότερον εἶχον ἐμφανισθῇ καὶ ἀ-
νεπισήμη, ἡ Δ. inter amicos (μεταξὺ
φίλων), ἡ convivii adhibitione (ἐν
συνοδείᾳ σολῆνα ἐπὶ ἐλευθερίᾳ
δύο εἰς προσέτατον τῷ οἴκῳ)
καὶ ἡ per epistolam (ἡνίκα αὐτῷ [τῷ
δούλῳ] δι' ἐπιστολῆς ἐπέστρεπον
εἰς αὐτὸν ἐν ἐλευθερίᾳ (Θεοφίλ. Εἰτ. I.
5), ἀλλὰ καὶ οἱ τρεῖς οὗτοι τρόποι κατ' ἀρ-
χὰς καθίστων τὸν δούλον μόνον πραγματικῶς,
οὐχὶ δὲ καὶ νομικῶς ἐλεύθερον (in libertate
esse), ἀπὸ δὲ τῆς lex Junia Norbana
καθίστων αὐτὸν Λατίναν καὶ πρῶτος ὁ Ἰου-
στινιανὸς καθήργησε πάντα ταῦτα, ὥστε
ὅτι ἡ μὲν inter amicos ἐπέφερε πλήρη

ἐλευθερίαν, ἐὰν ἐγίνετο ἐνώπιον πέντε μαρτύρων, ἢ δὲ per epistolam ἐπίσης, ἐὰν ἐγίνετο δι' ἐγγράφου, υπογεγραμμένον ὑπὸ τοῦ κυρίου καὶ πέντε μαρτύρων. Ἀλλ' ἡ Ἀ. ἐπῆρχετο καὶ αὐτοδικαίως, εἴτε πρὸς τιμωρίαν τοῦ κυρίου, εἴτε πρὸς ἀμείωσιν τοῦ δούλου, εἴτε κατὰ τὴν εἰκαζομένην βούλησιν τοῦ κυρίου· τοιοῦτοι λόγοι ἦσαν π.χ. ἡ ὑπὸ τοῦ δούλου καταγγελία τῶν φρονῶν τοῦ κυρίου κατὰ τὸ SC^{um} Silanianum ἐπὶ Αὐγουστου, ἡ ὑπὸ τοῦ κυρίου ἀποπομπὴ γεγεννηκέντος ἢ ἀσθενήσαντος δούλου, ἐπὶ Κλυδιεῦ, ἡ διαφθορὰ δούλης ὑπὸ τοῦ κυρίου, ἀγοράσαντος αὐτὴν ὑπὸ τὸν ἔρον ne postuletur, ἐπὶ Βεσπασιανού, ἡ περιτομὴ τοῦ δούλου ὑπὸ Ἰουδαίου κυρίου, ἡ κατὰ τάξιν τοῦ δούλου εἰς τοὺς cubicularii (θαλαμηπέλους) τοῦ αὐτοκράτορος, ἡ καταγγελία λιποτάκτου κτλ. Ἀλλὰ πλὴν τοῦ τύπου ἡ Ἀ. ὑπεβλήθη, προέιντος τοῦ χρόνου καὶ ἐπιτεταμένης τῆς πρὸς αὐτὴν τάσεως, καὶ εἰς οὐσιαστικούς περιορισμούς καὶ δὴ διὰ τῆς lex Aelia Sentia, τῆς Tullia Caninia καὶ τῆς Iunia Norbana. (Πρόβλ. ἐν γένει Εἰσαγγή, Ν. Δημάρξ §§ 247—299 καὶ 251). Ὁ θεσμὸς συνεξέλιπε τὴ δουλεία. [Δ.]

Ἀπελευθερωτικοί (Abolitionisten)

οὕτως ἐκλήθησαν ἐν ταῖς ἡνωμέναις πολι-
τείαις τῆς βορείου Ἀμερικῆς οἱ ἐπέρμαχοι τῆς
καταργήσεως τῆς δουλείας. Ἐταίρειαι
ἀπελευθέρωσι καὶ ἐσχηματίσθησαν ἐν
τῇ χώρᾳ ταύτῃ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ ὕψερ ἀνε-
ξαρτησίας μεγάλου κατὰ τὴν Ἀγγλίαν ἀγίω-
νος. Ἦδη κατὰ τὸ 1775 τοιαύτης ἐταιρίας
ἰδρυθῆναι ἐν Φιλαδέλφειᾳ πρόεδρος ἔχουσα αὐτὴν
τὴν Βιενναμὴν Φραγκλίνον ὅστις κατὰ τὸ 1790
προέστηεν εἰς τὴν σύγκλητον (congress) τὴν
καταργήσιν τῆς δουλείας. Ἐκτοτε δὲ ἡ ἀπε-
λευθερωτικὴ κίνησις ἐξηκολούθησεν ἀναπτυσ-
σομένη, ἀλλ' ἔλαβεν μεγάλην ἐπίτασιν ἰδίως
ἀπὸ τοῦ 1830 ὅποτε εἰς τὰς νοτίους πολιτείας
ἡ δουλεία καθιερώθη νομίμως. Ἐν τῷ μεγάλῳ
ἐμφυλίῳ πολέμῳ τῷ ἐκραγέντι κατὰ τὸ 1861
μεταξὺ νοτίων καὶ βορείων πολιτειῶν, ὅτε
τὸ ζήτημα τῆς δουλείας ἀπατέλει κυριωτάτην
ἀρρομήν, οἱ ἀπελευθερωτικοὶ συνταχθέντες
μετὰ τῶν βορείων συντέλεσαν ἰσχυρὸς εἰς τὸ
ψήφισμα τῆς ἀπελευθερώσεως (imancipations
act) τῆς 1 Ἰανουαρίου 1863. [Π.Κ.]

Ἡ ἀπέλλα ἦτο παρὰ Σπαρτιάταις τὸ ἐπίσημον λακωνικὸν ὄνομα τῆς ἐκκλησίας τοῦ λαοῦ, ἣτις ἐν ἄλλαις ὀφρικαῖς πόλεσιν, ὡς μνηθάνομεν ἐξ ἐπιγραφῶν (πρὸλ. καὶ Ἡροδ. VII, 131), ἐκαλεῖτο ἀλῖα (βλ. λ.). Εἰσ-ῆχθη δὲ αὕτη διὰ τῆς λεγεμένης λοκουργεῖου ῥήτρας (Πλούτ. Λυκ. 6), καὶ συνήρχατο ἀπ᾽ τοῦ μηνὸς μετὰ τῆς βαθυκαστείας καὶ Κυνικιώνος (βλ. λ.). Μετὰ δὲ τῆς ἀπέλλας πῶς Σπαρτιάτης ὑπερὰ τὰ τριάνοντα ἐτη γεγενησὶ τὴν δὲ προεδρίαν ἐν αὐτῇ τὸ μὲν κατ'

ἀρχὰς εἶχον οἱ βασιλεῖς, ἔπειτα δὲ οἱ ἔφοροι. Καὶ ἐν μὲν ἀρχαιότεροις χρόνοις αἱ ἀποφασεῖς τοῦ δήμου ἐν τῇ ἀπέλλῃ εἶχον τὸ κράτος, ἀπὸ δὲ τοῦ βασιλείου Θεοδόμου καὶ ἐξῆς τὰ μέλη τῆς γερουσίας καὶ οἱ βασιλεῖς δὲν ἐδεσμεύοντο ὑπ' αὐτῆς. Κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους τὸ δικαίωμα τοῦ λέγειν ἐν τῇ ἀπέλλῃ εἶχον μόνον τὰ τέλη, οἱ δ' ἀπελλάζοντες περιωρίζοντο εἰς τὴν β ο η κ α ἰ σ ψ ή φ ω ἀπόφασιν περὶ τῶν εἰς τὴν ἀπέλλαν εἰσαγομένων ζητημάτων. Ἀφ' ὧρων δ' αἱ ἀποφασεῖς τῆς ἀπέλλας εἰς τὴν κήρυξιν πολέμου ἢ τὴν ἐμμελίαν εἰρήνης καὶ ἄλλων συνθηκῶν καὶ εἰς τὰ τῆς ἐξωτερικῆς ἐν γένει πολιτικῆς, ἔπ' ἴσους δ' ἐν τῇ ἀπέλλῃ ἐξελέγοντο οἱ στρατηγοὶ εἰς οὓς ἀνετίθετο ἰδία τις ἐντολή, οἱ γέροντες, οἱ ἔφοροι, ἴσως δὲ καὶ ἄλλοι τῶν ἐν τέλει, ἐξεδικάζοντο ἀμφισβητήσεις περὶ τοῦ θρόνου, ἐψηφίζετο ἡ ἀπελευθέρωσις εἰλωτῶν καὶ ἐθεσπίζοντο νόμοι (ῥήτραι). [Α.]

Ἀπελλάζος. Μὴν τοῦ δελφικοῦ, τοῦ λακωνικοῦ, τοῦ μακεδονικοῦ καὶ τοῦ ἐρεσίου ἡμερολογίου, ἀντιστοιχῶν τῷ Νοεμβρίῳ. [Π.]

Ἀπελλῆς. Εἰς τῶν περιφημοτέρων ζωγράφων τῆς ἀρχαιότητος, ἀκμάσας ἐπὶ τῶν χρόνων Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου. Κατὰ τινὰς τῶν ἀρχαίων συγγραφέων ὁ Ἀ. κατήγετο ἐκ Κω, κατ' ἄλλας δὲ μαρτυρίας ἐκ Κολοφώνος. Ὁ Λουκιανὸς δ' ὀνομάζει αὐτὸν Θέσι· Ἐρεσίην, ἴσως διότι ἡ Ἐρεσος ἐπὶ πλείστον χρόνον ἐγένετο τὸ κέντρον τῆς καλλιτεχνικῆς αὐτοῦ δημιουργίας. Τὰ πρῶτα τῆς ζωγραφικῆς μαθήματα ἔλαβεν ὁ Ἀ. ἐν Ἐφέσῳ παρὰ τινος Ἐφέρου, μετέπειτα δὲ ἀποδημήσας εἰς Σικυῶνα δάκιμος ἦδη ὢν τεχνίτης ἐμαθήτευσεν καὶ παρὰ τῇ περιφημῇ ζωγράφῳ Παμφίλῳ, τῷ κορυφαίῳ τῆς Σικυωνίας σχολῆς. Πλείστα τῶν ἔργων τοῦ Ἀ. ἦσαν ἀπλὰ εἰκονογραφίαι, οὐκ ἐλίγα δὲ εἶχον ὡς ὑπέθεσιν ἀλληγορικὴν καὶ συμβολικὴν παράστασιν. Ἐκ τῶν περιγραφῶν τῶν ἔργων του καὶ τῶν περὶ αὐτῶν κρίσεων τῶν ἀρχαίων φαίνεται ὅτι ὁ Ἀ. ἑστερέετο τῶν μεγάλων ἐκείνων ποιητικῶν καὶ δημιουργικῶν ἀρετῶν, αἵτινες καθιστῶσιν ἱκανὸν τὸν τεχνίτην γὰ διατυπώσῃ καὶ αὐτὴν τὴν ὑψίστην ἰδέαν τοῦ θεοῦ διὰ τῆς προσχεύσεως καλλιτεχνικῆς μορφῆς. Καὶ παρὰ τὴν ἑλλειψίν ὅμως τοιοῦτου ποιητικοῦ βάθους καὶ μεγαλοπρεπειας ὁ Ἀ. κατέστη παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ὁ μᾶλλον πεποιημένος ζωγράφος. Τὴν μεγάλην δ' αὐτοῦ εἰκὴν ἀφ' ἧς φερεται κυρίως εἰς τὰς τεχνικὰς αὐτοῦ ἀρετάς, καὶ μάλιστα εἰς τὴν ἀνυπέροχον ἐμπειρίαν καὶ βελούτητα τοῦ σχεδίου, ἦν ἀπικτήσας μετὰ μακρὰν ἐπιμονὴν ἀσκήσας καὶ μελέτην, καὶ εἰς τὴν ἀμύμητον τελειότητα τοῦ χρωματισμοῦ του. Ἰδίον γνώρισμα χαρακτηρίζον κατ' ἐξοχὴν τὰ ἔργα τοῦ Ἀ. ἐθεωρεῖτο παρὰ τῶν ἀρχαίων καὶ ἡ χάρις, ἥτις περιέβαλλε τὰς μορφὰς αὐτοῦ. Ἐκ τῶν πολυαρι-

θμῶν τοῦ Ἀ. ἔργων περιφημότερα ἦσαν μετὰ τὰς ἀλληγορικὰς παραστάσεις τῆς διαβολῆς του, εἰκὼν τις τῆς ἀναδυομένης Ἀφροδίτης, διακρινομένη μᾶλλον διὰ τὸ εὐάρεστον τοῦ σώματος κάλλος ἢ διὰ τὴν μεγαλοπρεπὴ τοῦ ἥους παράστασιν καὶ ἄλλα. Περίφημοι οὐδὲν ἦσαν ἦσαν καὶ αἱ πολυάριθμοι εἰκόνες Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου καὶ τῶν περὶ αὐτόν, ὧς ἔγραψεν ὁ Ἀ. ὢν παρὰ τῇ βασιλεῖ ἐν μοῖρᾳ οὕτως εἰπεῖν ἀδικοῦ ζωγράφου. (Βιβλ. H. Houssaye. Histoire d'Apelles. Par 1867. — Wustmann, Apelles Leben u. Werke. Leipzig 1870). [Θ. Σ.]

Ἀπελλικῶν. Περιπατητικὸς φιλόσοφος Τῆρος, «ποικιλώτατον τινα καὶ ἀψίκορον ζήσαν βίον», κατὰ τὸν Ἀθηναῖον. Γενόμενος πολιτῆς Ἀθηναίων, ἐξεπέμφθη στρατηγὸς ἐπὶ τὴν Ἀἴλον ὑπὸ τοῦ φίλου του τυράννου Ἀριστίωνος (βλ. λ.) ἡγήθη δ' ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ τῶν Ῥωμαίων Ὀροβίου ἔφυγε λάθρα ἐκ τῆς Δῆλου. Ὁ Ἀ. κατὰ τὴν Σπάρταν ἦν φιλόδοξος μάλλον ἢ φιλόσοφος· πλουσιώτατος δ' ὢν ἠγέρετο πολλὰς βιβλιοθήκας, καὶ παλαιὰ βιβλία πανταχόθεν συνέλεγε, ἐκ δὲ τοῦ Ἀθηνῆσι Μητρόφου καὶ ὑπεξήρασε τὰ παλαιὰ αὐτόγραφά ψηφίσματα. Ἀξίον ἰδίας μνείας εἶναι ὅτι αὐτὸς πολλῶν χρημάτων ἠγέρετο τὰ βιβλία τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ τοῦ Θεοφράστου, ὧν ἐξέδωκεν ἡ ἀντιγραφα ἡμικτημένα, διότι κακῶς ἀνέπληρωσε τὰ ἐν αὐτοῖς χάρματα. Εὐθὺς μετὰ τὴν τελευταίαν τοῦ Ἀπελλικῶντος ὁ Σύλλας (86 π. Χ.) ἔλαβε τὴν βιβλιοθήκην αὐτοῦ καὶ ἐκέμισεν εἰς Ῥώμην. [Π.]

Ἀπενιαυτισμὸς (Ἀρχαιολ.). Πρόσκαιρος ἐκ τῆς πατρίδος φυγάδευσις ἐπὶ ἀλλομένη ὑπὸ τῶν Ἀττικῶν νόμων κατὰ τοῦ ἐπ' ακουσίῳ φόνῳ ἀλόντος. Ὑπερχεοῦτο δὲ οὗτος γὰρ ἐξέλιθ τῆς γῶρας ἐντὸς ὁρισμένου χρόνου καὶ διὰ τακτῆς ὁδοῦ, μέχρις οὗ τύχῃ τῆς συγγνώμης τῶν συγγενῶν τοῦ παθόντος. Ἐπανερχόμενος δὲ ὑπεβάλλετο εἰς τοὺς νενομισμένους καθαρμούς καὶ τὰς θυσίας. (Δημοσθ. κατὰ Ἀριστοκρ. 643—644). Τίς ἡ διάρκεια τοῦ ἀπενιαυτισμοῦ, ἀδελφον. Οἱ σχολιασταὶ καὶ λεξικογράφοι λέγουσιν ὅτι δὲν ὑπερέβαινε τὸ ἔτος· ἄλλα φαίνεται ὅτι ὁ ὅρος οὗτος εἶναι μᾶλλον τεχνικὸς, σημαίνειν περιοδὸν χρόνου, δυναμένην καὶ νὰ ὑπερβῇ τὸ ἔτος. Διὸ καὶ παρὰ Πλάτωνα (Νέμ. Θ', 868) ἀναγινώσκωμεν «Τριεὶς ἀπενιαυτῆσις διατελεῖν». Ὁ λόγος τῆς τοιαύτης ποινῆς ἦν ὅτι ὁ ἐκ τοῦ βίου μεταστὰς δὲν ἠδύνατο γὰρ βλέπε τὸν σὺν δίκαιῳ μένον· ἐνθα ἐκείνος διέτρεφεν ἐν ζωῇ. Τὴν ἰδέαν ταύτην ζωηρῶς ἀπηχοῦνται ὁ Πλάτων ἐν Νόμοις Θ. 865. [Ἀχ. Ἀγ.]

Ἀπέννινος. [Ὀρῆ—ἡ Ἀπέννινος] — *Apenninus* ἢ *Montes Apennini*.—ἐκ τῆς κελτικῆς λέξεως *Penn* σημαίνουσης βραχώδη κορυφήν). Οὕτω κα-

λοῦνται τὰ τὴν ἰταλικὴν χειρσόνησον διατέμνοντα ὄρη, διατερόμενα εἰς Βόρειον, Μεσαίον καὶ Νότιον Ἀ. Τὸ Βόρειον Ἀ. ὅπερ πρὸς Δ τῆς Σαβοΐας ψαθεῖ τὴν ἀν. προσέτασιν τῶν Λιγυρικῶν Ἀλπεων, διήκει ἀπὸ Ταυρίνου ἄχρις Ἀγκῶνος, ἔχον μῆκος 410 περίπου χμ. κατὰ ΑΝΑ διεύθυνσιν. Τὸ Δ μέρος αὐτοῦ διακρίνεται διὰ τοῦ ὀνόματος Λιγυρικὸν Ἀ., οὗ ἡ ὑψηλότερα κορυφή Καμπόραγενάικα (Alpi di Camporagena) ἔχει ὕψος 2000 μ. ἐνῶ ἡ παραλλήλως αὐτῶν διήκουσα σειρά τῶν Ἀπουανικῶν Ἀλπεων ἔχει ὑψηλότεραν κορυφὴν τὴν Πιζανίνον (1997 μ.). Ἡ ἀντηρὶς τῆς κυρίας σειρᾶς τῶν Ἀ. ἀποτελεῖ τὸ Τυρρηνικὸν Ἀ. οὗ ἡ ὑψηλότερα κορυφή, τὸ Κιμῶνειον ὄρος (Monte Cimone) ἔχει ὕψος 2167 μ. — Τὸ Μεσαίον ἡ Ρωμαιοὶκὸν Ἀ. διήκει ἐπὶ 150 χμ. ἀπὸ τοῦ Οὐρβίου ἄχρι τῶν πηγῶν τοῦ Βελίνου καὶ τοῦ Τρόντου εἰς δύο παραλλήλους σειράς, ὧν ἡ μὲν ἀν. ἔχει ὑψηλότεραν κορυφὴν τὸ Ὀρος τοῦ Βίκτωρος (Monte Victore 2477 μ.), ἡ δὲ δευτ. τὴν Πεννίνον (Pennino 1572 μ.). Τρεῖς λεωφόροι διατεμνοῦσι τὰ ὄρη ταῦτα: ἡ ἀπὸ Φάνου ἄχρις Ἀδριατικῆς, ἡ ἀπὸ Λορέτου ἄχρι Φολίνου καὶ ἡ ἐν μέσῳ τῶν δύο τούτων ἀπὸ Ἀγκῶνος ἄχρι Ρώμης καὶ ἐντεῦθεν ἄχρι Φολίνου, ἐνθα ἐνοῦται μετὰ τῆς προηγουμένης. Ἡ διόδος αὕτη εἶναι ἡ σημαντικωτάτη τοῦ Ρωμ. Ἀ. καὶ δι' αὐτῆς διέρχεται ὁ ἀπὸ Ἀγκῶνος εἰς Ρώμην σιδηρόδρομος. Πρὸς Ν ἄρχειται τὸ μέγα τετράγωνον τῶν Ἀδρουϊκῶν ὄρων, τοῦ ὑψηλοτάτου τμήματος τῶν Ἀ. — Ἡ ΡΑ σειρά ἀρχεῖται ἀπὸ τοῦ Πίτσο δι Σέβο, ἔχοντος ὕψος 2513 μ. καὶ διήκει ἄχρι τῶν πηγῶν τοῦ Βομάνου ΝΑ. Ἐκεῖ ὑπάρχει ἡ ὑψηλότης κορυφὴ τῶν ἰταλικῶν ὄρων, ὁ ἀδενδρος Μέγας Λίθος (Gran sasso d'Italia), ἔχουσα ὕψος 2900 μ. Πρὸς Ν τοῦ ὄρους Λα Σκαλάτα, διατεμνοῦν Ἀν. τὴν Πεκάραν ἐκτείνεται ὁ Νζυγὸς τῆς σειρᾶς ταύτης, εἰς ἐν ἀνήκει τὸ ὄρος Μαγέλλα, οὗ ἡ ὑψηλότης κορυφὴ τὸ Πικρόν ὄρος (Monte Amaro 2790 μ.). Ὁ ἑτέρος ζυγὸς ἐκτείνεται παραλλήλως πρὸς Ἀν. τῆς Λεονέσσης, ἀρχόμενος Ἀν. τοῦ Ριέτι ἀπὸ τοῦ ὄρους Τερμινίλλου (2144 μ.) καὶ διήκει ἄχρι τῶν ὄρων τοῦ Βελίνου (2487 μ.). Πρὸς Ν. κλείει τὰ Ἀδρουϊκά τὰ Μέτα. Πρὸς Ν τοῦ Σακκου ἐκτείνεται ἡ ἄλυστις τῶν Λαπινίων (Monti Lapini) ἡ Οὐροσκίων ὄρων παρὰ τὰ Πόντια ἔλη, ἄχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Γαρίλιανου.

Τὸ Νότιον Α. περιλαμβάνει τὸ Νεαπολιτανικὸν Α. καὶ τὰ ὄρη τῆς Καλαβρίας. Εἰς τὴν πρῶτον ἀνήκει τὸ ὄρος Μίληττον (monte Miletto 2118 μ.), τὸ Τάβουραν (1247 μ.) καὶ τὸ Πάρθε-

νιόν (1309 μ.). Μικρόν τι ἀπωτέρω πρὸς Ν διατεμνοῖ τὸ Α. ἑτέρα κἀκετος σειρά διήκουσα ἀπὸ τοῦ Σιρρέντου καθ' ἅπασαν τὴν χειρσόνησον καὶ διασχίζομένη πρὸς Β ὑπὸ τοῦ σιδήρ. Ρώμης — Νεαπόλεως. Εἰς αὐτὴν ἀνήκει τὸ ὄρος τοῦ Ἀγγέλου (monte San-Angelo, 1520 μ.) καὶ Τερμινιόν (1832 μ.). Πρὸς Α τοῦ Νεαπολ. Α. καίται τὸ ὄρος Γάργανον, οὗ ὑψηλότερα κορυφὴ τὸ Φαλακρόν ὄρος (monte Calvo, 1500 μ.). Τὰ γρανιτικά ὄρη τῆς Καλαβρίας πληροῦσιν ἅπασαν τὴν χειρσόνησον ταύτην, καλουμένα συνήθως καὶ Καλαβρικά Ἀ. Εἰς αὐτὰ ἀνήκει τὸ Κοκοῦτσον (1600 μ.), τὸ Σίλαβαλδ (1800 μ.) καὶ τὸ Τψηλὸν ὄρος (Monte alto, 2050 μ.).

Ἡ ἐνθεν καὶ ἐνθεν τῶν κυρίως Ἀ. λεωφόδος χώρα ἄχρι τῆς θαλάσσης ἐκτεταμένη καὶ πολλὰς πεδιάδας περιχλίσουσα καλεῖται ἐν συνόλῳ Ἰταπεννίνος χώρα (Sub-Apennin), ἥς τὸ σημαντικώτερον μέρος εἶναι τὸ ὑπὸ τοῦ Ἄρνου, τῆς Κιάνης καὶ τοῦ Τιβέρεως ἐριζόμενον καὶ πολλὰ περιέχον μετὰλλα. [Π.Π.]

Ἀπεννράδε (πρῶτην Ὁπενρά). Πρῶτος ἔμωον νομοῦ καὶ ἐπένειον τοῦ πρωτοῦ Σιλέστιν-Χολοστίν ἐπὶ τοῦ Ἀπ. Φαίρδε, μικροῦ ὄρους τῆς Βαλτικῆς, ἔχουσα 6069 κατ. (1885). — Ὁ νομὸς Ἀ. ἔχει ἐκτασιν 677 χμ. καὶ 28347 κατ. (1885). [Π.Π.]

Ἀπεραντίων. (Παραλλήλως ἀντὶ Ἀπεραντίων). Δῆμος τῆς πρῆν ἐπαρχίας Εὐρυτανίας τοῦ νομοῦ Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας, ἔχον 4358 κατ. τῷ 1889, αποτελούμενος δ' ἐκ τῆς πρωτεύουστος Γρανίτσας καὶ τῶν ἐπομένων 11 χωρίων Βελιχώρα, Βελιχίστα, Ζελενίτσα, Κόνιαχ, Λεπιδά, Νέον Ἀργύριον, Ραφτόπουλον, Σιδίτσα, Τοπόλιανα, Χαρίγνοδον καὶ Χρυσέβα. [Π.]

Ἀπεραντίος. Οἱ κάτοικοι τῆς ἐν τῇ Ἑπικτήτῳ Αἰτωλίας χώρας Ἀπεραντίας, ἥς εἶναι μὲν ἀκριβῶς γνωστὴ ἡ θεσις, ἀλλ' ὑποτίθεται ὅτι ἐκεῖτο ἐπὶ τῷ ποταμῷ, ὅστις νῦν καλεῖται Μέγδοβα, ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ σημερινοῦ δήμου Ἀγρῶν. Οὐ μακρὰν τῆς ἐκβολῆς εἰς τὸν Ἀγελῶνα τῆς Μέγδοβας, πιθανῶς ἐπὶ τῇ δεξιᾷ ἔχθη ταύτης ἐκεῖτο ἡ πρωτεύουσα τῶν Ἀ. Ἀπεραντίων ἢ Περαντία. Ὁμοιοὶ τῶν Ἀ. ἦσαν οἱ Ἀμειλοχοὶ καὶ οἱ Δόλοποι. Ἐπὶ Φιλίππου τοῦ Β' καὶ τοῦ Περσέως ἡ χώρα τῶν Ἀπεραντίων καταλήρη ὑπὸ τῶν Μακεδόνων. [Π.]

Ἀπεργία (γαλλ. grève, γερμ. Arbeitsseinstellung, ἀγγλ. Strike), ἡ ἐκ συμφώνου διακοπὴ τῆς ἐργασίας ὑπὸ πλειόνων ἐργατῶν ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς ἐκανοποίησεως αἰτησιῶς τινος αὐτῶν ὑπὸ τῶν ἐργοστασιαρχῶν. Τὴ συνηθέστερον διὰ τῆς ἀπεργίας ἐπιδικάζουσιν εἶναι ἡ αὐξήσις τοῦ ἡμερομισθοῦ, ἀλλὰ καὶ ἡ

τρόπος τῆς πληρωμῆς αὐτοῦ (π. γ. εἰς χρήματα καὶ οὐχί εἰς εἶδος, ἢ καθ' ἑβδομάδα καὶ οὐχί κατὰ δεκαπενθημερίαν ἢ κατὰ μῆνα) ἢ ἐλαττώσεις τῶν ὥριον τῆς ἐργασίας, ἢ κατὰ τὴν Κυριακὴν ἀνάπαυσις καὶ τὰ παρόμοια ἀπετέλεσαν πολλὰκις τὸν σκοπὸν τῶν ἀπεργιών. Ὑπὸ δύο κυρίως ὄψεις ἐξεταστέα ἐστὶν ἡ ἀπεργία· τὴν τῆς νομιμότητος καὶ τὴν τῆς σκοπιμότητος ἢ ὠφελείας.

Ὡς πρὸς τὸ πρῶτον ἀναγνωρίζεται τὴν σήμερον ὑπὸ τῶν νεωτέρων νομοθεσιῶν, ὅτι τὸ δικαίωμα εἰς ἀπεργίαν ἀπερῆται ἐκ τῆς ἐμφύτου ἐλευθερίας ἐκάστου τοῦ διαθέτου κατὰ βούλησιν τὰς παραγωγικὰς αὐτοῦ δυνάμεις καὶ συνεννοεῖσθαι ἐλευθέρως μετὰ τῶν ἐμοίων του μὲθ' ὧν ἔχει κοινὰ συμφέροντα. Ὅθεν ἡ ἀπεργία καθ' ἑαυτὴν οὐδὲν ἐνέχει τὸ καλῶσιμον οὐδὲ δύναται λογικῶς νὰ κηρυχθῇ τιμωρητέα ὡς πρὸς τὴν ἐκ τῶν πολλῶν, ἐν ᾗ ὅφ' ἐνὸς μόπου γιγνομένη λογίζεται θημιτή καὶ νόμιμος. Διὰ ταῦτα καὶ ἡ Γαλλία κατήργησε διὰ τοῦ νόμου τῆς 25 Μαΐου 1864 τὰς ἐν τῷ ποινικῷ αὐτῆς κώδικι (ἄρθρ. 414—416) προγενεστέρως ἀπαγορευτικὰς διατάξεις κατὰ τῶν ἀπεργιῶν, καὶ ἡ Πρωσία διὰ τοῦ νόμου 21 Ἰουνίου 1869 (Gewerbeordnung) καὶ ἡ Ἀγγλία διὰ τοῦ νόμου 31 καὶ 35 Vict. c. 32 ἀνεκήρυξε τὴν ἀπεργίαν ἀπὸ πηλὴν ποινικῆς καταδίωξεως. Παρ' ἡμῖν παραμένουσιν ἐτι τὰ παλαιὰ δόγματα· διότι δὲν κατήργηθη ῥητῶς τὸ 167 ἄρθρον τοῦ ποινικοῦ νόμου, καθ' ὃ τιμωροῦνται οἱ ἐργάται, οἵτινες ἀποφασιζοῦσι τὴν πύξιν τῆς ἐργασίας τῶν ἢ προκαλοῦσιν εἰς τοιαύτην συμπανίαν ἢ ἐπαπειλοῦσι δι' αὐτῆς. Πλὴν ἡ διάταξις αὕτη δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀντιβαίνουσα πρὸς τὴν ἐλευθερίαν τοῦ συνεταιρίζεσθαι, ἣν ἀναγράφει τὸ Σύνταγμα (ἄρθ. 11). Ὡς δὲ διὰ τοῦτο δὲν ἐφημέροσθη κατὰ τῶν ἐργατῶν τυπογράφων, οἵτινες κατὰ τὸ 1881 ἐποιήσαντο ἀξίαν λόγου ἀπεργίαν ἐν Ἀθήναις. Καθόλου δ' εἰπεῖν ἡ νομιμότης τῆς ἀπεργίας καθ' ἑαυτὴν δὲν ἀμφισβητεῖται τὴν σήμερον· μένη δὲ ἡ χρῆσις βίας ἢ δόλου ἢ ἀπειλῶν ἢ ἄλλων παρὰ νόμον μέσων πρὸς ἐξανάγκασιν εἰς ἀπεργίαν κηρύσσεται ἀξιοποινιστὸς.

Ὡς πρὸς τὸ δεύτερον ζήτημα, τὸ τῆς σκοπιμότητος ἢ ὠφελείας δὲν δύναται τις ἀπολύτως καὶ κατηγορηματικῶς ν' ἀποφανθῇ. Ἐἴς τινας μὲν περιπτώσεις ἀπέδη χρησιμότητάς τοις ἐργάταις ἡ ἀπεργία, εἰς τὰς πλείους τῶν βλάδην καὶ ζημίαν ἐπέφερεν αὐτοῖς. Ἀνωμαλίαν δὲ καὶ ταραχὴν τῇ κοινωνίᾳ καὶ τῇ βιομηχανίᾳ καθόλου. Ἐν τῇ μεταξὺ ἐργατῶν καὶ κεφαλαιούχων πάλη, ἡ ὡς ἄλλοι μεταφορικῶς λέγουσι μεταξὺ στομάχου καὶ χρηματικοῦ ἐκτενίστου. ἡ νίκη κλίνει, ὡς εἰκόσ, μάλλον πρὸς τοὺς δευτέρους, οἵτινες δύνανται νὰ παραμένωσι πλείοντον χρόνον ἀργαί ἢ οἱ πρῶτοι. Ἀλλῶς δὲ εὐγενέστερον ἐξευρίσκονται ἐργάται ἢ κεφάλαια, ὅθεν αἱ ἐμμονοὶ καὶ πει-

σματώδεις ἀπεργίαι προκαλοῦσι τὴν ἐκ τῶν ἄλλων ἐπαρχιῶν ἢ καὶ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ προσέλευσιν νέων ἐργατῶν ἀναδεχόμενων ὑπὸ κράτη-
τονας ὅρους τὴν ἐργασίαν ἢ οἱ ἀπεργούντες. Τοῦτο δὲ καὶ συνέβη ἐν Ἀθήναις κατὰ τὸ 1882 ἐπὶ τῆς ἀπεργίας τῶν ὑποθηματοποιῶν, ὅτε πολλοὶ τοιοῦτοι ἐργάται ἤλθον ἐκ Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἄλλων μερῶν.

Ἡ Ἀγγλία θεωρεῖται ἡ κλασσικὴ χώρα τῶν ἀπεργιῶν, διὸ καὶ ἐν αὐτῇ ἐπιστηματοποιήθησαν καλλίον τὰ περὶ τούτων ἐν ταύτῃ πράξει καὶ τῇ νομοθεσίᾳ. Οἱ μὲν ἐργάται διὰ τῶν λεγομένων Trade's unions, ἤτοι διὰ τῶν συνεταιρισμῶν καὶ τῆς ἀμοιβαίας βοήθειάς ἐκ κοινοῦ ταμείου, ὧν ἡ νομιμότης ἐπιστήμως ἀναγνωρίσθη διὰ τοῦ Act. 31 καὶ 35 Vict. c. 31, κατορθοῦσι νὰ ἐμμένωσι μακρότερον χρόνον ἐν τῇ ἀπεργίᾳ πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν ἀξιώσεών των, οἱ δ' ἐργαστατάρχαι ἐφαρμόζουσι κατὰ τῶν τοιούτων ἢ κατὰ παντός ἀνήκοντος εἰς ἐργατικὸν σύνδεσμον τὸ σύστημα τοῦ Lock-out, ἥτοι τῆς ἀποπομπῆς καὶ τοῦ ἀποκλεισμοῦ Γενικῶς εἰπεῖν ἡ ἀπεργία παρέχει ἐλπίδα ἐπιτυχίας μόνον ὅταν αἱ ἀξιώσεις τῶν ἀπεργούντων εἶναι μέτριαι καὶ ἐπιδύλλωνται ὑπὸ ἐπιτακτικῆς αὐτῶν ἀνάγκης, ἡ δὲ κατὰστασις τοῦ καθόλου ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας ἐπιτερεῖται τοῖς ἐργαστατάρχεις τῇ ὑποχωρήσειν αὐτῇ τῇ συνδιαλλαγῇ. [Ἀγγ.]

Ἀπερίοδα γαλβανόμετρα (Φυσ.) καλοῦνται ἐκεῖνα εἰς τὰ ὅποια ἡ μαγνητικὴ βελόνη ἐπινέμεται ἄνευ αἰωρήσεων εἰς τὴν θέσιν τῆς ἰσορροπίας. [Τ.]

Ἀπεροπία. Ὄνομα ἀρχαίου τοῦ Δοκτοῦ, νήσου κειμένης μεταξὺ Ὑδρας καὶ Ἐρμιονίδος, ὠρισμένης δὲ μεταξὺ τοῦ ἀκρωτηρίου Μουζακίου τοῦ ἀρχαίου Βουπόρθμου τῆς Ἐρμιονίδος καὶ τοῦ ἀκρωτ. Μπίστι τῆς Ὑδρας. Ὁ Πausanias ἐρῶει τὴν θέσιν διὰ τῶν λέξεων «Πρόκειται δὲ Βουπόρθμου νήσος Ἀπεροπία καλουμένη» (2,34). Ὅρα ἐκτενεστέραν περιγραφὴν ἐν λ. Δοκός. (Γεωγρ. πολιτ. νῆαν καὶ ἀρχαίαν τοῦ νομοῦ Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας ὑπὸ Ἀντ. Μηλιάρχη σ. 189. 191. [Ἀντ. Μηλ.]

Ἀπέσας. Ὅρος τῆς Κορινθίας, σήμερον κοινῶς καλούμενον Φουκῆς, κείμενον μεταξὺ τῶν δόμων Κορινθίων, Κλειωνῶν καὶ Νεμεῆας, διαχωρίζον δὲ κυρίως διὰ τῶν μεσημβρινῶν αὐτοῦ προσεκτάσεων τὰ πεδία Κλειωνῶν καὶ Νεμεῆας. Ἐκτενέστερον τοῦτο ὑπάρχοντι πρὸς Ἀ μὲν ὁ χεῖμαρρος Λαγγαπόδαμο ὁ διαρρέων τὸ πεδίον τῶν Κλειωνῶν, πρὸς Δ δὲ ἡ Νεμεῆς Χαραδρὰ τῶν ἀρχαίων, κοινῶς σήμερον Ποτάμι τοῦ Κουτσουμαδιοῦ, διαρρέουσα τὸ μικρὸν πεδίον τῆς Νεμεῆας. Ἡ κορυφὴ τοῦ Ἀπέσαντος τραπέζοιδός τὸ σχῆμα ἔχει ὕψος 873 μέτρων· ἐπὶ ταύτης κατὰ Πausaniam (2,15,2) ὑπῆρχε βωμὸς τοῦ Διὸς Ἀπέσαντιοῦ, ἐνθα πρῶτον λέγουσιν ὅτι ἔθυσεν ὁ Περσεύς. Ὁ

Ἀπείσας μνημονεύεται καὶ ὑπὸ ἄλλων ἀρχαίων συγγραφέων ποιητῶν καὶ πεζῶν. Τὸ ὅρος εἶνε καταφανές ἐκ τῆς παιδείας τῆς Κορίνθου. (Δ.Μ.)

Ἀπεσταγμένον ὕδωρ (Χ η μ.) (aqua destillata) χημικῶς καθαρὸν ὕδωρ λαμβανόμενον δι' ἀποτάξεως κοινοῦ ὕδατος ἤτοι τῇ ἐξαιρέσει αὐτοῦ καὶ μεταβολῇ τῶν ἀτμῶν πάλιν εἰς βευστὸν διὰ φύξεως. (Ο.Α.Ρ.)

Ἀπνευσμένον (Δ ν α τ ο μ.) ἡ δρῶν. Ἡ τελευταία μοῖρα τοῦ παχέος ἐντέρου, ἐκτεινομένη ἀπὸ τῆς σιγμοειδοῦς τοῦ κόλου καμπῆς, ἥς ἀποτελεῖ συνέχειαν, μέχρι τοῦ δακτυλίου. ἔχον μήκος 16—20 ἐμ. ἀρχεται ἀπὸ τῆς ἀριστερᾶς ἱερολαγονίου συμπτύξεως καὶ φέρεται λοξῶς πρὸς τὰ κάτω, ἐπισπῶ καὶ δεξιὰ ἐπὶ τὴν μέσσην γραμμὴν, ἣν φθάνει πρὸ τοῦ γ' ἱεροῦ σπονδύλου ὑπερὸν δὲ σμικρὴν τὴν μέσσην γραμμὴν πρὸς τὰ δεξιὰ, ἀνακλίνει αὐτὴς ἀριστερὰ ἐπὶ ταύτην καὶ καταφέρειται μέχρι τῆς κορυφῆς τοῦ κόκκυγος, ὅφ' ἦν κάμπτεται πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ κάτω, περαιοῦμενον εἰς τὸν δακτύλιον. — Τὸ ἀνώτερον τριτημόριον τοῦ Ἀ., ὅπερ ἐκτείνεται μέχρι τοῦ γ' ἱεροῦ σπονδύλου, περιβάλλεται πανταχόθεν ὑπὸ τοῦ περιτοναίου, εὐ πυχὴ, τὸ μεσαευσμένον, προσήλαι τὸ τμήμα τοῦτο εὐκινήτως πρὸς τοὺς δύο πρώτους ἱερούς σπονδύλους. Τοῦ μεσαίου τριτημορίου, ὅπερ τελευτᾷ περὶ τὴν κορυφὴν τοῦ κόκκυγος, ἡ μὲν ὀπισθία ἐπιφάνεια, ἀκαλύπτος εἴσα ὑπὸ τοῦ περιτοναίου, συνέχεται διὰ χαλαροῦ συνδετικού ἵστος τῇ προσθίᾳ κοίλῃ ἐπιφάνειᾳ τοῦ ἱεροῦ ὅσπου καὶ τοῦ κόκκυγος, ἡ δὲ προσθία καλύπτεται ἄνωθεν μὲν ἐπὶ μεζόνῃ ἡ ἐλάχιστῃ ἔκτασιν ὑπὸ τοῦ περιτοναίου, χωρίζοντος αὐτὴν ἀπὸ τῆς κύστεως, κατωτέρω δὲ κοινώνει πρὸς τὸν πυθμένα τῆς κύστεως, τὰς σπερματοθήκας καὶ τὸν προστάτην. Τὸ κατώτερον τρίτος τμήμα, τὸ βραχύτερον (2—3 ἐμ.), ὡσαύτως ἀκαλύπτον ὑπὸ τοῦ περιτοναίου, κείται ὀπισθεν τῆς ὑμενώδους μοίρας τῆς σπέρματος, ἀφ' ἧς χωρίζεται διὰ τοῦ τριγώνου αὐτῆς συνδέσμου. Οὕτω τὸ κατώτερον χεῖλος τοῦ καλύπτοντος ἄνωθεν τὸ ἀπνευσμένον περιτοναίου ἀφίσταται τοῦ δακτυλίου ὀπισθεν μὲν περὶ τὰ 11—12 ἐμ. ἐμπροσθεν δὲ περὶ τὰ 5—6 ἐμ. Παρὰ τῇ γυναικὶ τὸ Ἀ. ἀντιστοιχεῖ πρόσθεν τῇ μήτρᾳ καὶ τῇ κολεῳ. — Ὁ μυϊκὸς χιτῶν τοῦ Ἀ. ἀποτελεῖται ἐκ δύο στιβάζων, τῆς ἔσωθεν, συνισταμένης ἐξ ἐπιμήκων ἰνῶν, καὶ τῆς ἔσωθεν, ἀπκρυσταμένης ἐκ κυκλωτέρων. Καὶ αἱ μὲν ἐπιμήκεις ἰνες αποτελοῦσι συνέχειαν τῶν τριῶν ταῖνιων δὲ βεσμίδων τοῦ κόλου, αἵτινες ὁμοῦς ἐπὶ τοῦ Ἀ. πλατύνονται καὶ συμπέπτουσιν ἀλλήλαις, ἐνθὺ νέαι βεσμίδες μυϊκῶν ἰνῶν ἐπιμήκων ἀναφαίνονται μεταξὺ τούτων, οὕτως ὥστε ἡ στιβὰς αὕτη ἀποβαίνει πλήρης καὶ παχεύει, περατοῦται δὲ παρὰ τὴν ἐσχατιάν τοῦ Ἀ. Ἡ δ' ἔσωθεν ἐκ

κυκλωτέρων ἰνῶν στιβὰς, παχυτέρα ἐπίσης οὕτα ἐνταῦθα ἢ ἐν τῇ κόλῳ, προσλημβάνει πρὸς τὰ κάτω ἐπίσημον ἀνάπτυξιν, ἀπεργαζομένη τὸν ἔσω σφιγκτικὴν τῆς δακτυλίου. Ὁ βλεννογόνος ὡμὴν δὲν διαφέρει τοῦ τῶν λεπτῶν ἐντέρων εἶναι δὲ, ἰδίᾳ πρὸς τὰ κάτω, χαλαρῶς συνδεμένους τῇ μυϊκῇ χιτῶνι (ἐξ οὗ προπτώσεις τοῦ Ἀ.) καὶ παρυσιάζει ἐπιμήκεις καὶ τινὰς ἐγκροίσεις, οὐχὶ σταθερὰς, ἐξελειφομένας κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ ἐντέρου, πτυχᾶς, κληθείσας οὐκ ὀρθῶς βαλβίδας τοῦ Ἀ. Ἐπὶ τῆς κατωτέρως δὲ μοίρας ὑπάρχουσιν οἱ Μοργάναιοι σκύλοι καὶ αὐλακες, ὧν ἡ περιγραφή γενήσεται ἐν τῇ περὶ δακτυλίου ὁρθῇ. — Ἀμείσως ὑπερὸν τοῦ ἐσωτερικοῦ σφιγκτικῆς (περὶ τὰ 3—4 ἐμ. ὑπερὸν τῆς ἔσω ὀπῆς τοῦ δακτυλίου) τὸ Ἀ. παρυσιάζει ἀνευρυσμὸν, κέλεπον, ὅπερ ἐνίοτε λαμβάνει παρὰ τοῖς πάχουσιν χρονίαν δυσκαλιότητα, διαστάσεις ὑπερμεγαλύνει. — Τὰ ἀγγεῖα καὶ νεύρα τοῦ Ἀ. καλοῦνται αἰμορροϊδικά. Καὶ αἱ μὲν ἀρτηρίαι διακροῦνται εἰς ἀνωαίμορροϊδικὰς, κλιῶνας τῆς κατωτέρως μεσεντερικῆς, μέσας αἰμορροϊδικὰς, ἀποβλαστήματα τῆς ἔσω εἰλεΐτιδος ἢ λαγονοῦ ἀρτηρίας, καὶ κάτω αἰμορροϊδικὰς, κλιῶνας τῆς ἔσω αἰδοικῆς. — Αἱ δ' αἰμορροϊδικαὶ φλέβες ἔχουσι τὴν αὐτὴν καὶ ἀντιστοιχοὶ ἀρτηρίαι πορεύονται καὶ ὄνομα καὶ ἐκβάλλουσι σχεδὸν ἅπταται εἰς τὴν φλέβαν τῶν πυλῶν. — Τὰ δὲ λεμφοφόρα ἀγγεῖα φέρονται εἰς τὰ ἐν τῇ βάλει τοῦ μεσασπνευσμένου γάγγλια. — Καὶ, τέλος, ἐκ τῶν νεύρων τοῦ Ἀ., τὸ μὲν ἄνω αἰμορροϊδικὸν πλέγμα σχηματίζεται ἐκ τοῦ κάτω μεσεντερίου πλέγματος, τὸ δὲ κάτω αἰμορροϊδικὸν ἐκ τοῦ ὑπογαστρίου, ἄμφω προσερχόμενα ἐκ τοῦ μεγάλου συμπαθητικοῦ. — Τὸ Ἀ. εἶναι ἡ μείρα τοῦ ἐντέρου, ἐνθα συλλέγονται τὰ κόπρανα, ὧν ἡ παρουσία γέννηται αἰσθημά τι βάρους πρὸς τὸ περιναϊον καὶ προκαλεῖ τὴν πρὸς ἀποπάτησιν ἐπειξιν. [I. ΠΘ.]

Ἀπνευσμένον νόσον. Αἱ κυριώτεροι τῶν παθήσεων, αἵτινες παρατηροῦνται κατὰ τὸ Ἀ. εἶναι ἡ φλεγμονὴ τούτου, συνέπεια ὀρεκτικῶν καθαρῶν, χρονίως διαρροϊκῶν, ξένων σωματίων ἐλθόντων ἐκ τῶν ἐντέρων ἢ τοῦ δακτυλίου καὶ καθολικῶν ἐνίοτε νόσων. Αὕτη χαρακτηρίζεται ἐξ ἄλγους καὶ συχνῶν βλεννώδων ἢ καὶ αἰμορρῶν συχνῶν κενώσεων σπανίως ἀρίνης ἵγνη διαβάσεως, καὶ ἴσται διὰ τῶν ἀντιδιχρωρροϊκῶν καὶ τῶν ναρκωτικῶν τοπικῶς. Ὑπαναληφθεῖσα πολλάκις καὶ χρονίσα, ἡ προκληθεῖσα ἐκ σφιγλίδος, καταλείπει ἐνίοτε στένωμα ταῦτα διακρίνονται ἐκ τῆς δυσκόλου ἀλγαινῆς καὶ ταινιωδῶν αἰμορρῶν κοπράνων ἀποκατήσεως, συνήθως δὲ εὐρίσκονται διὰ τοῦ δακτύλου καὶ χρήσουσιν ἐγχειρήσεως πρὸς ἱασιν, ὅταν διὰ

τῆς γενικῆς θεραπείας τῆς κατὰ τῆς εἰδικῆς αἰτίας οὐδὲν κατορθοῦμεν. Ἐνίοτε παρὰ πρεσβύταις τὸ "Α. διευρύνεται καὶ πληροῦται διὰ τὸ χαλαρὸν καὶ ἀδρανὲς ἐκ κοπράνων, τὰ ὅποια καταντῶσιν ἀπιστεῦτως σκληρά. Ταῦτα, ὅπως καὶ τὰ τοῦ ἐν τῷ "Α. ἐμπεσόντα ξένα σώματα δέονται πολλὰκις μεγάλης προσοχῆς καὶ ἐπιμελείας πρὸς ἐξαγωγήν. Ἡ πρὸ πτωσις τοῦ "Α. παρατηρουμένη παρὰ τοῖς παισὶ καὶ τοῖς πρεσβύταις ἢ τοῖς λίαν δυσκοιλίοις καὶ αἱμορροϊδικοίς, γνωρίζει αἰτίαν τὴν κατὰ τὴν ἀποπάτησιν βίαν, ἢ χρονίαν διάρροϊαν, καὶ συνίσταται εἰς τὴν διὰ τοῦ δακτυλίου ἔκπτωσιν μέρους τοῦ ἀναδιπλωθέντος ἀπευθυμένου ἢ καὶ σπανίως ἀνωτέρας μοίρας τοῦ ἐντερικοῦ σωλήνος, τὸ ὅποιον φαίνεται ὡς ἐρυθρὰ σαρκώδης μάζα πολλὰκις αἱμορροῦσα. Ἡ θεραπεία συνίσταται εἰς τὴν ἀνάτασιν τοῦ προσπεσόντος ἐντέρου τὸ ὅποιον εὐκόλως γίνεται, ὅταν τὸ κακὸν εἶνε νωπὸν, δυσκολώτερον ὅμως ὅταν ἀργά, καὶ εἰς τὴν διατήρησιν τούτου δι' ἐπιτήδεας ἐπιδόσεων καὶ εἰς τὴν παρεμπόδισιν τῆς ἐκ νεύου πτώσεως κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἀφοδεύσεως. Ἄν ταῦτα, καὶ τὰ κατὰ τὰς περιστάσεις ἐφαρμοζόμενα ψυχρὰ καὶ στυπτικὰ καὶ στρυχνινοῦχα, δὲν ἀρέσωσι πρέπει νὰ καταφύγῃμεν εἰς ἐγχειρήσεις. Ἐκ δὲ τῶν κατὰ τὸ ἀπευθυμένον νεοπλασματικῶν συνηθέστερον ἀπαντῶσιν οἱ πολυπόδες καὶ ὁ καρκίνος, ἅτινα γνωρίζονται μὲν ἐκ τῶν ἐπερχομένων αἱμορραγιῶν, τῆς δυσκολίας ἢν φέρουσιν εἰς τὴν ἀποπάτησιν καὶ τοῦ ἀλγους, συνηθέστερον ὅμως διὰ τῆς τοπικῆς ἐξετάσεως θεραπεύονται δὲ δι' ἐγχειρήσεων. [B.]

"Απεφθος χρυσός (καὶ ἄργυρος) καλεῖται ὁ διὰ πυρὸς ἀποκαθαρθείς, ὅστις πυροῦμενος οὐδὲν ἀπόλλυσι ἐκ τοῦ βάρους του (χρυσὸς ἀκρίβης, εἰλικρινής, ἀκέραιος, ἀκραιφνής). Χρυσὸν ἀπέφθου, πολλὰκις ἐψηθέντος ὥστε γενέσθαι ὄδρυζον (ἰδ. λέξ.) κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ ἄπυρόν. [K.M.]

"Απεψία. Οἰαδήποτε καὶ ἂν εἶνε ἡ κατάστασις τοῦ στομάχου, οὗτος δύναται πάντοτε νὰ πέψῃ πλείοτερος ἢ ὀλιγώτερος τροφῆς. Ὡστε ἀπεψία πράγματι δὲν ὑπάρχει ἐπὶ ζωῆς. Καταχρηστικῶς ὅμως καλοῦσιν οὕτω οἱ ἰατροὶ τὴν κατάστασιν ἐκείνην τοῦ στομάχου, ἥτις ἀπαντᾷ ἐπὶ καρκίνου φυματιώσεως ἢ πηκτώδους μιλαικύνσεως τοῦ στομάχου καὶ ἐπὶ ὑποχονδρίας, καὶ ἢν ἡ πέψις μεγάλως δυσκολεύεται, καὶ τοσοῦτον, ὥστε πολλὰκις ἀποβάλλεται διὰ τοῦ ἐμετοῦ τὸ πλεῖστον τῶν τροφῶν ἀπεπτον. Συνηθέστερον ὅμως ὁ ὅρος οὗτος εἶνε ἰσοδύναμος τῷ δυσπεψίᾳ. [B.]

"Απηγορευμένα βιβλία. Βλ. Πίναξ.

"Απηλεθώσις (Ἰατροδ.). Ἡ "Α. περιλαμβάνει ὅλας τὰς μορφὰς τῆς ἀδυναμίας τοῦ νοῦ, αἱ ὁποῖαι προσέρχονται, ὡς ἐπὶ τὸ

πλεῖστον, ἀπὸ ἀνωμαλίας τοῦ ἐγκεφαλοῦ, ἐπισυμβάσας εἴτε πρὸ τῆς γεννήσεως, εἴτε καὶ κατ' αὐτὴν ἀκρίβη τὴν παιδικὴν ἡλικίαν τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ ἱατρικὴ θεραπεία τῆς ἀπηλεθώσεως εἶναι νὰ κλάισῃ κατὰ πλείστον δυσκολίων, ὑπόκειται δὲ σχετικὴν τινα ἐπιτυχίαν τότε μένον, ὅταν ἡ πνευματικὴ ἀδυναμία προέρχεται ἀπὸ ανεπαρκῆ θρέψιν, κακὴν διαίταν, ἐμποδίζουσαν τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ τε σώματος καὶ τοῦ πνεύματος. [Φ.]

"Αηλιώτης (Μετewρ.) ὁ ἀπὸ τῆς ἀνατολικῆς διευθύνσεως πνέων ἄνεμος. [Δ.Κ.]

"Απῆ ("Αστρ.), ἐκ τοῦ λατ. *Apeh* = αἰχμή ἀνωμαλοῦ ὑπὸ τοῦ Σκαπαρέλλῃ ἐν τῇ ἐρευνῇ περὶ τῶν διαττόντων, τὸ σημεῖον τῆς οὐρανίας σφαιρας, πρὸς τὸ ὅποιον καθ' ἐκάστην στιγμὴν διευθύνεται ἡ γῆ ἐν τῇ κινήσει αὐτῆς περὶ τὸ ἥλιον. Τὸ σημεῖον αὐτὸ εὐρίσκεται 90° πρὸς Δ τῆς διευθύνσεως, πρὸς τὴν εὐρίσκεται ὁ ἥλιος καὶ μεσουρανεῖ ἐπομένως εἰς τοὺς τόπους τοὺς ἔχοντας ὁ ὥραν π. μ. Ὁ "Α. ἔχει σημασίαν διὰ τὴν πυκνὴν κατάπτωσιν τῶν διαττόντων. Τὸ ἐκ διαμέτρου ἀντίθετον σημεῖον, ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἀπομακρύνεται ἡ γῆ, ὀνομάζεται Ἀντιάπῆ. [Δ.Κ.]

"Απία. Τὸ παλαιότερον ὄνομα τῆς Πελοποννήσου, ἥτις κατὰ τοὺς ἀρχαίους ἐκλήθη οὕτως ἀπὸ "Απίδος, τοῦ πρὸ τοῦ Πέλοπος βασιλεύσαντος ἐγγόνου τοῦ Εὐρώπος. Κατὰ τοὺς νεωτέρους δ' ἐτυμολόγους τὸ ὄνυμα τοῦτο (ἀπὸ τῆς ῥίζης απ=αη παραγόμενον) σημαίνει χώραν ὑδάτων. [Π.]

— (Βοτ.). Βλ. Ἄπιος.

"Απιανός (Apianus Petrus, κατ' ἐκκλησίαν τοῦ γερμανικοῦ ὀνόματος Bienewitz) Γερμανὸς μηχανικὸς καὶ ἀστρονόμος, γενν. ἐν χωρίῳ τινὶ τῆς Σαξονίας τῇ 1495, ἀποθανὼν ἐν Ἰγνολστατ τῇ 21 Ἀπριλίου 1552. Ἐβίβαζε μαθηματικὰ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, ἔγραψε δὲ λατινιστὶ «Κοσμογραφίαν» (1524), σύγγραμμα περιάλητον εἰς πολλὰς γλώσσας μεταφρασθὲν, καὶ «Ἀστρονομίαν» (1540). [Π.]

"Απειδανός. Ποταμὸς τῆς Θεσσαλίας, ὃν «πατέρα τῶν καλῶν ναμάτων» καλεῖ ὁ Εὐριπίδης καὶ «ἱερὸν» ὁ Ἀπολλώνιος. Νῦν ὀνομάζεται Φερραλίτης ἢ Φερραλίτικο ποτάμι διότι ἡ κυριωτάτη πηγὴ αὐτοῦ εἶναι ἡ λεγομένη σήμερον Ταμπάχανα ΒΑ τῶν Φερραλίων. Ὁ ποταμὸς οὗτος ῥέων κατ' ἀρχὰς ἀπ' ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς ἐνοῦται μετὰ τοῦ Ἐνιπέως (Ταινάρῃ) πλησίον τοῦ χωρίου Βλοχρόβη καὶ δεχόμενος πολλὰ ρυάκια χύνεται εἰς τὸν Πηνειόν. [Π.]

"Απειδιά, 1) Πρωτεύουσα τοῦ δήμου "Πίλους, τοῦ νομοῦ Λακωνίας, ἔχουσα 478 κατ. τῇ 1889.—2) Χωρίον τοῦ δήμου Ἰτάμου, ἔχον 284 κατ. τῇ 1889. Ἐπὶ τῆς τουρκοκρατίας

ἀνῆκεν εἰς τὰ Ἀγραφα, εἰς τὸ διαμέρισμα (κόλι) τῆς Ρεντίνας. [Π.]

Ἀπειθείς τσιφτικίον ἐν τῇ παδιάδι Σερρών, υπαγόμενον εἰς τὴν διοίκησιν τῆς πύλεως ταύτης καὶ εἰσυόμενον ὑπὸ τὸ περιπευ γεωργῶν βουλγαροφώνων χριστιανῶν. [Ε.]

Ἀπέθανος (Ῥήτορ.) ὑπόθεσις εἶναι εἶδος τῶν αὐτοκτονῶν ὑποθέσεων, αἵτινες οὐδένα πιστευτὸν λόγον ἔχουσι καὶ διὰ τοῦτο ἀναπετή-δονται πρὸς ῥητορικὴν μεταχείρισιν, καθὼς ἂν τις διαψυχρίζετο ὅτι τυρλὸς τις ἀνέδραψεν. [Π.]

Ἀπίκιος (M. Gavius Apicius). Ὁ διασημότερος ἐκ τῶν Ῥωμαίων ὁμωνύμων γαστριμαργῶν, ὅστις ἔζη κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Τιβερίου (ἴδ. Ἀθην. δειπνιστ. 1, 12). Τῶν δύο ἄλλων ὁ μὲν ἔζη περὶ τὸ ἔτος 150 π. Χ. ὁ δὲ νεώτερος ἐπὶ Τραϊανῷ. Πλείστα ἀνέκδοτα γαστριμαργικὰ ἀναφέρονται ὑπὸ τῶν παλαιῶν συγγραφέων εἰς τοὺς Ἀπικίους τοῦτους. Ὑπὸ τὸ ὄνομα Καιλίου Ἀπικίου περι-ῆλθε μέχρις ἡμῶν ἐν περὶ μαγειρικῆς (de re coquinaria) σύγγραμμα εἰς ἔξκα βιβλία μὲ ἑλληνικὰς ἐπιγραφὰς καὶ ἐξ ἑλληνικῶν πη-γῶν ἐρανισθέντα. Ἰσως ἡ ὀρθὴ ἐπιγραφή τοῦ βιβλίου εἶναι Καιλίου Ἀπικίου, τοῦ δυνάμειος τούτου δηλοῦντος τὸ σύγγραμμά. Ὅπως δὲ ποτε καὶ ἂν ἔξη τὸ πρᾶγμα δεν εἶναι γνωστὸν τίνας ἔργον εἶναι τὸ σωζόμενον μαγειρικὴν βι-βλίον [Σ.]

Ἀπιοκρινέτης (Παλατιον π.) γέ-νος τῶν κρινοειδῶν, εὐρισκόμενον ἐντὸς στρωμάτων τῆς Ἰουρασίου περιόδου. Τὸ στε-λεχος τῶν ἀπιοκρινέων σχῆμα ἔχοντων ζῶων τούτων, στηριζόμενον ἐπὶ τοῦ βυθοῦ τῶν θα-λασσῶν διὰ παχέας ρίζης, συνίστατο ἐκ στρογ-γύλων τμημάτων, δι' ὧν διήρχετο ὁ θρεπτικὸς τοῦ ζῴου σωλήν. [Κ. Μ.]

Ἀπίολον (Φαρμακολ.) (Συνώνυμ.) Ἀπιέλαιον. Πετροσελινόκαφουρά. Καφουρά πε-τροσελίνου = μπιθανοῦ. Apioium C¹² H¹⁴ O⁴. Ὑγρὸν ὑπόξανον ἐλαϊώδες ἐκ τῶν καρπῶν τοῦ πετροσελίνου (Apium petroselinum L.) ἐξαγόμενον, κρυσταλλώσιμον, διαλυτὸν ἐν τῷ οἰνοπνεύματι καὶ ἐν τῷ αἰθέρι, ἀδιάλυ-τον ἐν ὕδατι. Τὸ Ἀ. εἶναι ἄριστον ἐμμηναγω-γόν καὶ ἀντιπυρετικὸν λόγου ἕξιον. Δίδε-ται ἀπὸ 3 — 4 σιτ. πρωῒς καὶ ἑσπέρως ἐν καψικίῳ. [Β. Π.]

Ἀπιον (Ζωολ.) (Apion frumenta-rium) ἐντομον κολεόπτερον ἐκ τῶν ὀρθοκέ-ρων, οὗτινος τὸ σῶμα εἶναι ἀπιδιοειδές, ἡ προ-βασκίς κυλινδρική, αἱ κεφαλαὶ λεπταὶ ἀπολή-γουσαι εἰς ὠσειδὲς κορυβίον· οἱ δὲ μῆροι καὶ κυψίματι ἄνευ δδόντων. [Ν. Α.]

Ἀπιον (Βοτ.) βλ. Ἀπιος

Ἀπιος ἢ Ἀπιον (Βοτ.) εἶναι τὸ ὄ-νομα διαφόρων φυτῶν παρὰ ἀρχαίους τε καὶ νεωτέρους ἦτοι 1) τῆς Ἀπίας, γένους δεν-

δρωδῶν φυτῶν τῆς τάξ. τῶν Ῥοδοδῶν τῶν Μηλοειδῶν, τὸ Pirus ἢ Pyrus τῶν Ῥωμαίων καὶ τῶν σημερινῶν βοτανικῶν. Τὰ εἶδη εἰσὶ πολυάριθμα καὶ μεταξὺ αὐτῶν ἐξέχουσι α') ἡ κοινὴ ἢ Ἀπία (P. communis L. κοινὸς Ἀπιδεία ἢ Ἀχλαδεία), ἥτις διὰ τὸν γνῶριμον καρπὸν αὐτῆς καλλιεργεῖται ἐν ἀ-πειροπληθέσι παραλλαγαῖς· τὰ ἄπια οὐ μόνον χλωρά τε καὶ ἔφηρ παρέχουσι σπουδαίαν τρο-φήν τοῖς κατοικοῖς τῆς βορειοδυτικῆς Εὐρώ-πης, ἀλλὰ καὶ ὁ χυμὸς αὐτῶν ὡς ὁ τῶν μή-λων πολλαχοῦ χρησιμοποιοῖται πρὸς κατα-σκευὴν πνευματώδους τίνος ποτοῦ δ') ἡ Ἀ. ἢ Ἀγρία ἢ ἡ ἀμυγδαλοειδής (P. amygdaliformis Vill.), ἡ Ἀχλας τῶν ἀρχαίων, κοινὴ δ' ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ γνω-στὴ τὴν σήμερον ὑπὸ τῶν ὀνομασιῶν Ραο-ρίτσια, Ἀγρίαχλαδεία καὶ Ἀγρι-απιδεία. Καὶ τὸ ξύλον τῆς ἁπίας εἶναι ὡ-ραῖον καὶ τιμητὸν πρὸς λεπτοουργικὰ ἔργα. 2) Ἀπιο ὀνομάζουσι οἱ ἀρχαῖοι εἶδος Εὐφορ-βίας τὴν Euphorbia Apios L. κοινὸν ἐν Ἑλλάδι, οὐ ἡ φυματώδης ρίζα, ἀπιοειδὲς τὸ σχῆμα, εἶναι καὶ τὴν σήμερον γνωστὴ διὰ τὴν ἐμετικὴν καὶ καθαρτικὴν δύναμιν αὐτῆς ὑπὸ τὸ κοινὸν ὄνομα Τσιρλαμπιδί. 3) Ἀ-πιος τῶν βοτανικῶν εἶναι γένος τῆς τάξεως τῶν Κολοβανθῶν καὶ τῆς φυλῆς τῶν Φασιλο-ειδῶν (Apios tuberosa Pursh. ἢ Glycine Apios L.) φυόμενον ἐν τῇ βορείᾳ Ἀμερικῇ καὶ ἔχον φυματώδη ρίζαν ἐδωδύμον. 4) Τὸ Ἀπιο ἦτοι Apium τῶν Ῥωμαίων καὶ κατὰ Λινναῖον γένος τῆς τάξ. τῶν Σιαιοδω-ρων εἶναι τὸ γνῶριμον Σέλιον τῶν τε αρ-χαίων καὶ τῶν νῦν (Ἀ. τὸ βαρύσμον, A. graveolens L.) ὅπερ αὐτορεῖς ἐν τῇ μέσῃ καὶ τῇ νοτίᾳ Εὐρώπῃ καὶ συχνάτατα καλλι-εργεῖται ἐν τοῖς λαχανοκήποις Στέφανος ἐκ σελίνου ἐπὶ πολὺ ἦτο τὸ γέρας τῶν ἀλλήτων ἐν τοῖς Ἰσθμίοις. [Θ. Χ.]

Ἀπὶς. 1) Αἴγυπτι. Hapī. Ὁ ἱερεὺς μέλας βοῦς, ὁ τιμώμενος καθ' ἅπασαν τὴν Αἴγυπτον κατ' ἐξοχὴν δ' ἐν Μέμφει. Κατὰ τὸν Αἰγύπτιον Μανέθωνα τὴν λατρείαν τοῦ Ἀπιδος, καθὼς καὶ τοῦ ἐν Ἠλιουπόλει λευκοῦ ταύρου Μνεῖος καὶ τοῦ Μανδησίου τράγου εἰσῆγαγεν περὶ τὰ μέσα τῆς τετάρτης χιλιετηρίδος π. Χ. ὁ δεύ-τερος βασιλεὺς τῆς δευτέρας δυναστείας Καί-χως (αἴγυπτ. Καχάου ἦτοι ταῦρος τῶν ταυ-ρων) ἦτο δ' ἡ λατρεία τοῦ Ἀ. λειψάνον τῆς ἀρχικῆς ζωολατρικῆς· προσαρμωσθὲν ἐκπαλαὶ ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων ἱερῶν. πρὸς τὴν θεολο-γίαν αὐτῶν. Κατὰ ταύτην εἰς τὸν Ἀ. μετε-στη ἡ ψυχὴ τοῦ Ὀσιρίδος, ἡ δ' Ἀ. ἦτο υἱὸς ἡ ἐνσάρκωσις τοῦ κυριωτάτου θεοῦ τῆς Μέμ-φιδος Φθῶ. προσωποποιεῖται τοῦ ἡλίου κατὰ τὸν νυκτερινὸν δρόμον αὐτοῦ (ἐν ᾧ ὁ Μνεῖος ἦτο προσωποποιεῖται τοῦ ἡμερινοῦ ἡλίου) ἐσφαλμένως δὲ τινες τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων λέγουσιν αὐ-

τὴν προσωποποιίαν τῆς σελήνης. Ὁ Ἄ. ἐγεν-
νᾶτο ἐκ παρθένου βοός, ἦν σέλας ἐκ τοῦ οὐ-
ρανοῦ κατερχόμενον ἐποιεῖ ἐγκυον· αὐτὴ δ' ἐ-
τιμᾶτο ἐν ἰδίῳ σπηλῇ, ὑπάρχοντι ἐν τῇ αὐτῇ
τοῦ ἐν Μέρμρι μεγάλου ναοῦ τοῦ Ἄ., ὃν ἐκ-
τίσεν ὁ βασιλεὺς Ψαμμήτιχος ὁ Α' (663—610
π. Χ.). Τὸν Ἄ. τελευτήσαντα ἔθαπτον μεγα-
λοπρεπῶς ἐν μὲν παλαιότεροις χρόνοις ἐν Ἀλ-
λαίς νεκροπόλεσιν καθιερωμέναις αὐτῷ, ἀπὸ
δὲ τῶν χρόνων τοῦ Ψαμμήτιχου ἐν τῇ Σαρα-
πίῳ, (ὅπερ οὐχὶ πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἀνέσκαψεν
ὁ Γάλλος Μαριέτις)· ἐξήχοντο δ' ἐν πίνθει
πολλῇ κατὰ τὴν θάνατον ἐκείνου Ἄ. τὴν
νέαν τοῦ θεοῦ ἐνσάρκωσιν, ἥτοι τὴν διάδοχον
τοῦ τελευτήσαντος, ὃν ἀνεγνώριζον ἐκ τινῶν
σημείων τοῦ σώματος· διότι ὁ Ἄ. διεκρίνετο
τῶν λοιπῶν βοῶν κατὰ τοῦτο, ὅτι μέλας ὦν
τὸ λοιπὸν σῆμα, ἦτο διαλευκός τὸ μέτωπον
καὶ ἄλλα τινὰ μικρὰ τοῦ σώματος, ὡς δ' οἱ
ἱερεῖς προσέθετον εἶχε πλὴν τούτων τῶν ση-
μείων καὶ ἐπὶ μὲν τοῦ νιότου ἀστὸν εἰκασμέ-
νον, ὑπὸ δὲ τῇ γλώσῃ κύνθαρον, Ὅτε δ' εὐ-
ρίσκετο ἀπελύοντο τοῦ πένθους τὰ πλῆθη, καὶ
οἱ ἔχοντες τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ Ἄ. ἱερεῖς μετὰ
τινας ἱεροτελεστίας ἐκέρμιζον αὐτὸν ἐν πομπῇ
καὶ χαρᾷ εἰς τὸν ἐν Μέρμρι ναόν. Τὸ ὑπὸ τινῶν
ἀρχαίων συγγραφέων ἀναφερόμενον ὅτι ὁ Ἄ.
μετὰ παρέλευσιν εἰκοσιπενταετίας ἀπὸ τῆς
εὐρέσεως αὐτοῦ ἔθαντοῦτο, κρημνιζόμενος εἰς
μαυρικὸν τι φρέαρ, δὲν ἐπιβεβαιούται ὑπὸ τῶν
αἰγυπτιακῶν μνημείων.—Βλ. καὶ Σάραπις.

2) Αἰγυπτ. Ἡρί. Ἄλλος παρὰ τὸν βοῦν
Ἀπιν θεὸς τῶν Αἰγυπτίων, προσωποποιία τοῦ
Νεῖλου, συνταυτιζόμενος τῷ Ὁσίριδι. Αἱ πό-
λεις, ἐν αἷς κυρίως ἐτιμᾶτο, Πι γὰρ ὑπὸ τῶν
Αἰγυπτίων ὀνομαζόμεναι, ματεφράζοντο ἐλλη-
νιστὶ Νεῖλου πόλεις. [Π.]

Ἀπιστία (Ποι. ν. Δ' κ.). Ἡ ὑπὸ δη-
μοσίου ἢ δημοτικοῦ ὑπαλλήλου, διαπεπιστευ-
μένου τὴν εἰσπραξίν ἢ διαχειρίσιν φόρων, δα-
σμῶν ἢ ἄλλων ἐσόδων τοῦ Δημοσίου ἢ τοῦ
Δήμου, ἐλάττωσις τῆς δημοσίας ἢ δημοτικῆς
περιουσίας, χάριν ἰδίας ἢ ἄλλου ὠφελείας.
(Ποιν. Νομ. ἀρθρ 482—484). Κατὰ τοῦ τοι-
οῦτου ὑπαλλήλου καταγινώσκεται φυλάκισις,
ἐὰν τὸ κέρδος αὐτοῦ δὲν ὑπερβαίνει τὰς 500
δραχ., διὰ πᾶσαν δὲ πέραν τοῦ ποσοῦ τούτου
καταχρησὶν ἐπιβάλλεται εἰρκτή. [Δ.Β.]

Ἀπίων ὁ Πλειστονίκης ἢ καὶ
Μόχθος ὁ ἐπικαλούμενος, κοινῶς Ἀλεξαν-
δρεὺς θεωρούμενος (πρβ. Ἀθην. 1, 18 ἐπ.),
ἀλλὰ κυρίως ἐξ Ὀάσεως τῆς Αἰγύπτου κατα-
γόμενος, υἱὸς Ποσειδωνίου (Εὐσέβ. ἐν Εὐαγγ.
προπαρ. 10, 10.—Σύγκελλος, σ. 63.) καὶ οὐχὶ
Πλειστονίκου, ὡς ἐσφαλμένως ἰσχυρίζεται ὁ
Σουΐδας (ἐν λέξει) ἐκλαδῶν τὸ ἐπίθετον τοῦ
Ἄ. ὡς ἔνμακα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ (πρβ. Δύλ.
Γελλ. Ἀττ. Νύκτ., 6, 8. Πλινίου Φυσ. Ἱστορ.
37, 5, 19.). Ἐκμασε τὸν πρῶτον μ.Χ. αἰῶνα

ἐπὶ Τιβερίου καὶ Κλαυδίου, ἐπορεύσας δὲ ἐν
Ἀλεξανδρείᾳ παρὰ τῷ Ἀπολλωνίῳ καὶ τῷ
Διδύμῳ, τοῖς περιφώνοις γραμματικαῖς, καὶ
αὐτοῦ περιήλθε τὴν Ἑλλάδα καὶ ἄλλας τότε
γνωστὰς χώρας, ἀποκατέστη ἐν Ῥώμῃ ὡς
διδασκαλὸς τῆς ῥητορικῆς καὶ γραμματικῆς
καὶ διεκρίθη μεγάλως ὡς τοιοῦτος. Κατὰ τὸν
Δύλον Γέλλιον (Ἀττ. Νύκτ. 5, 14, 6, 88.)
ὁ Ἄ. ἡγάπα μὲν μεγάλως τὴν περιαυτολο-
γίαν, κατέχευε θυμῶς ἀληθῶς εὐρυτάτας γνώ-
σεις ἐν τῇ ἑλληνικῇ λογοτεχνίᾳ καὶ ἦτο ῥήτωρ
εὐραδιστάτος, φαίνεται δ' ὅτι συχνότατα ἐνι-
κῆσεν εἰς ῥητορικοὺς ἀγῶνας καὶ διὰ τοῦτο
ἴσως ἐπεκλήθη Πλειστονίκης. Κατὰ
δὲ τὸν Σουΐδαν καὶ Μόχθος διὰ τὴν φιλο-
πορίαν καὶ πολυγωνσίαν του ἐκαλεῖτο καὶ ὁ
Εὐσέβιος (ἐνθ. ἀνωτ.) ἀποκαλεῖ αὐτὸν «περι-
εργότατον γραμματικῶν». Ἐπὶ Καλιγούλᾳ ὁ
Ἄ. ἔζη ἀκέρη, διότι διωρίσθη ὑπὸ τῶν Ἀλε-
ξανδρείων ἀρχηγῶν πρεσβείας πρὸς τὸν αὐτο-
κράτορα τούτου, τὴν ὁποίαν ἐπεμψαν, ὅπως
παραινέθῃσι κατὰ τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ πλημ-
μυρύντων Ἰουδαίων, ἔγραψε δὲ καὶ βιβλίον
κατὰ τῶν Ἰουδαίων ὁ Ἄ. κατὰ τὴν περιστά-
σιν ταύτην ἐν εἰδεί ὑπομνήματος πρὸς τὸν
Καλιγούλαν. Τὸ περιστάτικόν τοῦτο μνημονεύει
τὴν μεγάλην φήμην τοῦ Ἄ. καὶ τὴν ὑπόληψιν,
τὴν ὁποίαν ἔχαιρεν ἐν Ῥώμῃ. Ἀπεδίωκε δὲ
κατὰ τὸν κατήγορόν του Ἰώσηπον τὸν Ἰουδαῖον
(περὶ ἀρχαιότη. Ἰουδαίων κατὰ Ἀπίωνος, 2,
13, σ. 480.) συνεισφέρει τοῦ ἀκολάστου βίου του.

Τὸ κατὰ Ἰουδαίων σύγγραμμα τοῦ Ἄ. ἀπώ-
λετο ὁλοτελῶς καὶ δὲν εἶνε γνωστὸν τὸ περι-
εχόμενον του εἰμὴ ἐκ τῆς ἀπολογίας τοῦ Ἰω-
σηποῦ ὑπὲρ τῶν Ἰουδαίων κατὰ Ἄ. Ἐκτὸς
ὅμως τούτου ὁ Ἄ. εἶχε γράψῃ καὶ ἄλλα ἔργα.
Διασημώταται ἦσαν ἐν τῇ ἀρχαιότητι αἱ περὶ
Ὀμήρου μελέται καὶ ἐργασίαι του, τὰς ὁποίας
πολλὰκις ἐπωφελήθησαν οἱ μετ' αὐτὸν μέχρις
Εὐσταθίου. Ἐπεθεώρησε καὶ ἐξέδωκεν ἐκ νέου
τὸν κείμενον τῶν ὁμηρικῶν ἐπῶν, παρασκευά-
σας οὕτω τὴν τελευταίαν καὶ ἀρίστην μετὰ τὴν
τοῦ Ἀριστάρχου κατὰ τὸν Ὀμήρου, ἔκαμε δὲ καὶ παντοίας βιο-
γραφικὰς καὶ λεξικογραφικὰς ἐρεῖνας περὶ τοῦ
ποιητοῦ, γράψας τὰς «Ὀμηρικὰς λέξεις» (πρβ.
Σενέκα ἐπιστλ. 88, 34. Πλινίου Φυσ. Ἱστορ.
30, 2, 6.). Τῶν ὁμηρικῶν τούτων ἐργασιῶν
τοῦ Ἄ. μόνον ἀποσπάσματα περιεσώθησαν, ὧν
τὸ διεξοδικώτατον πρὸ ὀλίγων δεκαετηρίδων
ἀνεκαλύφθη ἐν ἀντιγράφῳ τινὶ τοῦ Μεγάλου Ἰω-
νυμολογοῦ, εὐρισκαμένῳ ἐν Δαρμιστάδῃ (πρβ.
Μ. Ἐτυμολ. σ. 601 ἐπ., ἐκδ. Sturz). Ἀλλὰ
καὶ ἱστορικόν τι περὶ Αἰγύπτου σύγγραμμα
συνέγραψεν ὁ Ἄ., τὸ ὅποιον ὁ Αὐλὸς Γέλλιος
μετ' ἐπαίνων ἀναφέρει καὶ πολλὰκις ἐπωφε-
λήθη, ἐπὶ δὲ σύγγραμμά τι περὶ Ἀπικίου τοῦ
λίχνου, ἑτερον περὶ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξαν-
δρου, ἄλλο περὶ λατινικῆς γλώσσης καὶ
ἄλλα, τὰ ὁποία ὅμως πάντα ἀπωλέσθησαν. Τὰ

σώζοντα ἀποστάματα τοῦ Ἀ. ἴδε παρὰ Müller, Fragmenta historicorum graecorum, τέρ. 3, σ. 506—510 [Γ.Κ.]

Ἀπιδὼν εἰς Ἀπατούρια, ἐπανηκὲς Θαρρηλίωνα. Παροιμία ἐπὶ τῶν ἔργων βραδυνομένων. Τὰ Ἀπατούρια ἐτελοῦντο κατὰ μῆνα Πυανεψίωνα (Ὀκτ. Νοέμβρ.), τὰ δὲ Θαρρηλία κατὰ Θαρρηλίωνα (Μαίος Ἰούν.). [Π.]

Ἀπλανεὺς ἀστέρες (Ἀστρ.) ὀνομάζονται οἱ ἀστέρες, τῶν ὁποίων ἡ σχετικὴ θέσις δὲν μεταβάλλεται, ἀλλ' οὗτοι φαίνονται ὥστε ἐγκαθελωμένους ἐπὶ τῆς οὐρανίας σφαίρας, κατ' ἀντιθεσιν πρὸς τοὺς πλανήτας (ἴδ. λ.), τῶν ὁποίων ἡ πρὸς τοὺς Ἀ. καὶ πρὸς ἀλλήλους σχετικὴ θέσις μεταβάλλεται ἐν χρόνῳ οὐχὶ πολὺ μακρῷ. Ἡ ὀνομασία Ἀ. ἡ δοθεῖσα εἰς αὐτοὺς ὑπὸ τῆς ἀρχαιότητος δὲν εἶναι κυριολεκτικῶς ὀρθή, διότι καὶ οἱ Ἀ. κινεῖσθαι ἢ κινήσεις εἶναι αὐτῶν ἐνεκα τῆς παρμεγίστης αὐτῶν ἀποστάσεως ἀπ' ἡμῶν ἐπὶ μακρότατον χρόνον εἶναι ἀνεπιαισθητός, καὶ μόνον διὰ λεπτῶν παρατηρήσεων ἐξευρίσκειται ἡ μεταβολὴ τῆς θέσεως αὐτῶν. Ἡ κυρία διαφορά μεταξὺ πλανητῶν καὶ Ἀ. εἶναι ὅτι οἱ Ἀ. ἐνεκα τῆς παρμεγίστης αὐτῶν ἀποστάσεως εἶναι σώματα ἔνεκα τοῦ πλανητικοῦ συστήματος, εἰς τὸ ὁποῖον ὡς εἰς πλανήτην ἀνήκει καὶ ἡ Γῆ, εἶναι δὲ οἱ Ἀ. σώματα ἑρμολογούμενα πρὸς τὸν ἥλιον. Τὸ αὐτόφωτον δὲν εἶναι ἀπαραίτητος ιδιότης τῶν Ἀ. διότι πιθανώτατα ὑπάρχουσι καὶ Ἀ. σκοτεινοί, ὅπως τοῦτο ἐξάγεται ἐκ τῶν νεοφανῶν ἀστέρων (ἴδ. λ.) καὶ μάλιστα τοῦ νεοφανοῦς τοῦ 1885. Ἡ λαμπρότης τῶν Ἀ. δὲν εἶναι ἡ αὐτὴ διὰ πάντας. Οἱ Ἀ. οἱ ἐρατοὶ εἰς τὰς ὀφθαλμοὺς κατατάσσονται εἰς 6 τάξεις λαμπρότητος ἢ ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος. Εἶναι δὲ ἐφ' ὅλης τῆς οὐρανίας σφαίρας ἀστέρες α' τάξεως 20, β' 51, γ' 200, δ' 595, ε' 1213, ζ' 2640, τὸ ὅλον 5119. Πλὴν αὐτῶν ὑπάρχουσι καὶ ἄλλοι ἀσθενέστεροι ὅρατοι διὰ τοῦ τηλεσκοπίου, ἐκ τούτου τηλεσκοπικοὶ ὀνομαζόμενοι. Καὶ οὗτοι διακρίνονται ἐπίσης εἰς τάξεις ἀπὸ τῆς ζ' καὶ κατωτέρω. Οἱ ὅρατοι διὰ τῶν ἰσχυροτέρων τηλεσκοπίων ἀποτελοῦσι τὴν 15' τάξιν. Εἶναι δὲ κατὰ τὰς ἀκριβεστεράς ἐκτιμήσεις ἀστέρες ζ' τάξεως 13 000, η' 40 000, θ' 142 000. Πέραν τῆς τάξεως ταύτης ἡ ἐκτιμῆσις καταντᾷ ἐπιφαλῆς καὶ ἐκ τούτου κατ' ἄλλας μὲν ἐκτιμήσεις ἔαριθμός τῶν Ἀ. τῶν ὀρατῶν εἰς τὰ ἰσχυρότατα τηλεσκοπία ἀνέρχεται εἰς δεκάδας ἑκατομμυρίων, κατ' ἄλλας δ' εἰς ἑκατοντάδας ἑκατομμυρίων. Τελευταίον διὰ τῆς φωτογραφίας ἀπετυπώθησαν καὶ εἰκόνας ἀστέρων ιζ' τάξεως. Σημειωτέον ὅτι ὁρεῖς δοθαλμοὶ βλέπουσι καὶ τινες τῶν λαμπροτέρων τηλεσκοπικῶν ἀστέρων τῶν μεταξὺ ζ' καὶ ιζ' τάξεως. Ὑπάρχει πρὸς μείζονα λεπτότητα τῆς ἐκτιμήσεως γίνεται χρῆσις καὶ ἐνδιαμέσων τάξεων 1.2.2.3.3.4 κτλ. Πλὴν τῆς κα-

τατάξεως τῶν Ἀ. εἰς τάξεις, γινωμένης δι' ἐκτιμήσεως γίνεται καὶ φωτομετρικὴ σύγκρισις τῆς ἐντάσεως τοῦ φωτός διὰ φωτομετρῶν (ἴδ. Φωτόμετρον καὶ Φωτομετρία τῶν ἀστέρων). Ἐνταῦθα αναφέρομεν μόνον ὅτι κατὰ μέσον ὅρον ἡ ἐντασις τοῦ φωτός ἀστέρος τινος εἶναι τὰ $\frac{1}{10}$ τῆς ἐντάσεως ἀστέρος τῆς ἀμέσως ἀνωτέρας τάξεως, προσέτι δ' ὅτι ἡ ἐντασις τοῦ φωτός τοῦ ἡλίου εἶναι 26 δισεκατομ. μείζον τῆς μέσης λαμπρότητος τῶν ἀστέρων α' τάξεως. Ὀλιγίστων Ἀ. (20 περίπου) ἡ ἀφ' ἡμῶν α π ο σ τ α σ ι ς προσδιορίζεται μετὰ τινος βαθμοῦ ἀκριβείας διὰ τῆς εὐρέσεως τῆς καλουμένης ἐτήσιας παραλλάξεως (ἴδ. λ.) αὐτῶν. Ὁ ἐγγύτατος πάντων εἶναι ὁ ἀστήρ α' τάξεως α τοῦ Κενταύρου, ἀράτος παρ' ἡμῶν ὡς πολὺ νέτιος· ἡ ἀπόστασις αὐτοῦ εἶναι ἴση πρὸς 25 χιλ. ἀποστάσεις τοῦ ἡλίου. Ἦνεν πρὸς ἐκτιμήσιν τῆς ἀποστάσεως ταύτης λάβωμεν ὡς μέσον τὴν ταχύτητα τοῦ φωτός, τὸ φῶς τοῦ ἀστέρος αὐτοῦ χρειάζεται 3 $\frac{1}{2}$ περίπου ἔτη ὥπως φθάσῃ μέχρις ἡμῶν. Τοῦ ἀμέσως πλησιέστερου τηλεσκοπικοῦ ἀστέρος γ' τάξεως τὸ φῶς χρειάζεται 6 $\frac{1}{2}$ ἔτη. Ἡ μεγίστη γνωστὴ διὰ τῆς παραλλάξεως ἀπόστασις εἶναι ἡ τοῦ α τοῦ Ἡνιόχου (Διῆ), τοῦ ὁποίου τὸ φῶς χρειάζεται 70 ἔτη ὥπως φθάσῃ μέχρις ἡμῶν. Πρὸς εὐρίσιν τῆς μέσης ἀποστάσεως τῶν ἀστέρων τῶν διαφόρων τάξεων γίνονται παραδοχαί τινες, αἵτινες ὅμως ἔχουσι τι τὸ ἐπισημάνει ἐν μόνον δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν ὡς θετικόν, ὅτι τὸ φῶς τῶν ἀπωτάτων ἀστέρων, τῶν ὀρατῶν εἰς τὰ ἰσχυρότατα τηλεσκοπία χρειάζεται τοὐλάχιστον τινὰς χιλιάδας ἐτῶν ὥπως φθάσῃ μέχρις ἡμῶν, κατὰ τινὰς δ' ἐρεῦνας πλέον ἢ ἐπτα χιλιάδας ἐτῶν. Δι' ἀκτίνες λοιπὸν αὐτῶν, τὰς ὁποίας βλέπομεν νῦν, ἀνεχώρησαν ἀπὸ τῶν ἀπωτάτων ἀστέρων πρὸ χιλιάδων ἐτῶν.

Τὸν ὅγκον τῶν Ἀ. δὲν δυνάμεθα νὰ προσδιορίσωμεν, διότι καὶ διὰ τῶν ἰσχυροτάτων τηλεσκοπίων φαίνονται ὡς ἀπλὰ λαμπρά σημεῖα, ἐπομένως δὲν παρυσιάζουσι διάμετρον ἐκπαισθητήν. Ἡ μὲν τινῶν διπλῶν ἀστέρων εἶναι γνωστὴ σχετικῶς πρὸς τὴν τοῦ ἡλίου. Οὕτω τοῦ Σειρίου ὁ πρωτεύων ἀστήρ ἔχει 154κις πλείονα μάζαν τοῦ ἡλίου, ὁ δὲ δευτερεύων 74κις, οἱ δύο ἔμωσι τοῦ συστήματος τοῦ α τοῦ Κενταύρου τὰ $\frac{2}{3}$. Καὶ ὡς πρὸς τὴν λαμπρότητα ἐκ φωτομετρικῶν συγκρίσεων πρὸς ἀστέρας τῶν ὁποίων εἶναι γνωστὴ ἡ ἀπόστασις, ἐξάγεται ὅτι ὁ ἥλιος δὲν εἶναι ἐκ τῶν λαμπροτέρων ἀστέρων. Ἡ λαμπρότης ὅμως τῶν ἀστέρων δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ μόνου τοῦ ποσοῦ τῆς ὕλης, διότι ὁ πρωτεύων ἀστήρ τοῦ Σειρίου εἶναι πλείον ἢ α' τάξεως, ἐνῷ ὁ δευτερεύων εἶναι κατώτερος τῆς ι', καὶ περ ἔχων μάζαν ἴσην πρὸς τὴν ἡμῶν τοῦ πρωτεύοντος. Ἡ ἀπόλυτος λαμπρότης ἐξαρτᾶται πλὴν τοῦ μεγέθους καὶ ἐκ τῆς φυσικῆς κατα-

στάσεως τοῦ ἀστέρος (σημειωτέον ὅτι ὁ Σείριος εἶναι ἑκατοντάδας φορῶν λαμπρότερος τοῦ ἡλίου, λαμπρότεροι δ' αὐτοῦ εἶναι τοὺλάχιστον πάντες οἱ ἀστέρες μέχρι τῆς γ' τάξεως). — Ἡ κηλούμενη ἰδία κίνησις τῶν Ἀ. εἶναι ἡ ἐτήσια μεταβολὴ τῆς θέσεως αὐτῶν ἐπὶ τῆς οὐρανίας σφαίρας. Ἡ κίνησις αὕτη μετρούμενη εἰς δευτέρω λεπτὰ δὲν εἶναι ἡ ὅλη κίνησις αὐτοῦ ταύτης δὲν μεταβάλλεται ἡ διεύθυνσις πρὸς ἡμᾶς ἢ ἀπομακρύνεται ἀφ' ἡμῶν (κινεῖται κατὰ τὴν ὀπτικήν ἀκτίνα), ἐκ τῆς κινήσεως αὐτοῦ ταύτης δὲν μεταβάλλεται ἡ διεύθυνσις πρὸς ἡν βλέπομεν αὐτὸν (ἡ θέσις αὐτοῦ). Ἡ ἰδία κίνησις τῶν Ἀ. εἶναι λοιπὸν ἡ συνιστώσα τῆς κινήσεως αὐτῶν ἡ κάθετος ἐπὶ τῆς ὀπτικῆς ἀκτίνος. Εἶναι δὲ αὕτη ἀποτελεσματὸν οὐ μόνον τῆς κινήσεως αὐτῶν τῶν Ἀ., ἀλλὰ καὶ τῆς κινήσεως τοῦ ἡμετέρου πλανητικοῦ συστήματος ἐν τῷ καθόλου χώρῳ, εἰ δὲ καὶ τῆς ἐκ τῆς κινήσεως ταύτης ἀποπλανήσεως τοῦ φωτός (ἰδ. λ.). Ἡ μεγίστη γνωστὴ ἰδία κίνησις Ἀ. εἶναι ἡ τηλεσκοπικοῦ ἀστέρος 7ης τάξεως, ὑπερβαίνουσα τὰ 7". Ἐν συνόλῳ ὅμως ἡ μέση ἰδία κίνησις τῶν λαμπρότερων ἀστέρων εἶναι μείζων τῶν ἡττων λαμπρῶν. Τοῦτο ἀποδεικνύει ἐπίσης ὅπως καὶ οἱ ἀριθμοὶ τῶν ἀστέρων τῶν διαφόρων τάξεων, ὅτι κατὰ μέσον ὅρον οἱ λαμπρότεροι Ἀ. εἶναι πλησιέστεροι πρὸς ἡμᾶς παρὰ τοὺς ἡττον λαμπροὺς, διότι ὅπως ὁ στενώτερος πρὸς ἡμᾶς χώρος περιέχει ὀλιγωτέρους ἀστέρας, τοῦναντίον πλείονας ὁ εὐρύτερος, ἐπίσης ἡ ἐκτόπισις τῶν πλησιέστερων εἶναι ἐπαισθητοτέρα. Ἡ ἰδία κίνησις τῶν Ἀ. εἶναι ἐν συνόλῳ μικρά (60" κατὰ μέσον ὅρον ἀνὰ 100 ἔτη διὰ τοὺς ἀστέρας α' τάξεως, 22 διὰ τοὺς β') καὶ ἐπομένως ἡ ἀποψὶς τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ μικρὸν δὲν μεταβάλλεται ἐπαισθητῶς· μετὰ χιλιάδας τινὰς ἔτιον τὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς ὅα γίνωσιν ἐπαισθητὰ καὶ διὰ τὸν ἄοπλον ὀφθαλμὸν ὡς πρὸς τὴν ἀποψὶν τῶν ἀστέρων. Ἐκ τῆς ἰδίας κινήσεως πολλῶν Ἀ. ἀστέρων ἐξήχθη καὶ ἡ διεύθυνσις τῆς κινήσεως τοῦ ἡλίου μεθ' ὅλου τοῦ πλανητικοῦ συστήματος, διότι πρὸς τὴν διεύθυνσιν πρὸς ἡν αὐτὸς κινεῖται οἱ ἀστέρες φαίνονται ἀπομακρυνόμενοι ἀλλήλων, τοῦναντίον δὲ συμπυκνούμενοι πρὸς τὴν ἐκ διαμέτρου ἀντίθετον διεύθυνσιν. Ἡ διεύθυνσις τῆς κινήσεως τοῦ ἡλίου εἶναι ἡ διεύθυνσις πρὸς ἡν εὐρίσκεται ὁ ἀστερισμὸς τοῦ Ἡρακλέους. Ἡ ἑτέρα συνιστώσα τῆς κινήσεως τῶν ἀστέρων, κατὰ τὴν ὀπτικήν ἀκτίνα, προσδιορίσθη διὰ τῆς φασματοσκοπήσεως δι' ὀλίγους ἀστέρας. Ἐὰν δηλαδὴ φωτοδόλος πηγὴ πλησιάζῃ πρὸς ἡμᾶς, τὸ μῆκος τῶν κυμάτων τοῦ φωτός γίνονται βραχυτέρον καὶ ἐντεῦθεν αἱ γραμμαὶ τοῦ φάσματος πλησιάζουσι πρὸς τὸ ἰσχύρον ἄκρον αὐτοῦ, τὸ προερχόμενον ἐκ τῶν συντομώτερον κύμα ἐχουσῶν καὶ μᾶλλον θλαστῶν ἀκτίνων· τοῦναντίον συμβαίνει διὰ πηγὴν ἀπομακρυν-

μένην, τῶν γραμμῶν ἐκτοπιζομένων πρὸς τὸ ἐρυθρὸν ἄκρον τοῦ φάσματος. Ἐκ τοῦ ποσῶν λοιπὸν τῆς ἐκτοπίσεως εὐρήθη ὅτι ὁ Σείριος ἀπομακρύνεται ἡμῶν μετὰ ταχύτητος 75 χιλιομέτρων κατὰ δευτερόλεπτον. Τὰ ἐξαχόμενα ὅμως τῆς ἐκτοπίσεως τῶν Ἀ. κατὰ τὴν ὀπτικήν ἀκτίνα εἶναι εἰσέτι πολὺ ὀλίγα καὶ ἀνεπαρκῆ πρὸς συμπεράσματα. — Τὸ χρῶμα τῶν Ἀ. εἶναι εἰς τοὺς πλείστους λευκόν, ὁ πάρχουσι ὅμως καὶ κεχρωματισμένοι ἀστέρες διαφόρων ἀποχρώσεων, ὧν ἡ πλεον εὐδιακρίτως εἶναι ἡ τῶν ἐρυθρῶν. — Ἡ λαμπρότης τῶν ἀστέρων βεβαίως δὲν εἶναι σταθερά εἰς αἰῶνα τὴν ἀπαντὰ ἀλλοιομένης σὺν τῷ χρόνῳ τῆς φυσικῆς αὐτῶν καταστάσεως καὶ ἡ λαμπρότης αὐτῶν βεβαίως ὑπόκειται εἰς ἀλλοιώσεις· περὶ αὐτῶν ὅμως, τῶν συμπερινομένων ἀπλῶς ἐκ ἀναλογίας ἐκ γενικῶν φυσικῶν νόμων οὐδὲν γνωστοίμεν ἐκ παρατηρήσεων, διότι ὁ χρόνος ἀφ' οὗ τοιαῦτα εἶναι γνωστά εἶναι βεβαίως βραχυτάτος διὰ τοιούτας ἀλλοιώσεις, περὶ ὧν ἐπομένως οὐδὲνα λόγον θυνάμεθα νὰ κάμωμεν ἐνταῦθα. Ἡ λαμπρότης λοιπὸν τῶν πλειστων εἶναι σταθερά· ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ ἀστέρες κηλούμενοι ἀλλοφανεῖς, ὧν ἡ λαμπρότης ὑπόκειται εἰς ἀλλοιώσεις, ὡς ἐπίσης ἄλλων τῶ χρῶμα (ἰδ. Ἀλλοφανεῖς ἀστέρες). — Ὡς πρὸς τὴν φυσικὴν αὐτῶν κατὰστασιν οἱ Ἀ. εἶναι σώματα αὐτόφωτα ἐν μεγίστῃ θερμοκρασίᾳ πιθανῶς ὅμως ὡς καὶ ἐν ἀρχῇ εἰπομένη ὑπάρχουσι καὶ σώματα σκοτεινὰ, ἡ μᾶλλον ἐσθόμενα. Ἐπειδὴ δὲ τὸ φάσμα τῶν Ἀ. εἶναι συνεχές, διακοπτόμενον ὑπὸ σκοτεινῶν γραμμῶν, θυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν ὅτι οἱ Ἀ. εὐρίσκονται εἰς ῥευστὴν κατὰστασιν καὶ περιβάλλονται ὑπὸ ἀτμοσφαιρας εὐρισκομένης ἰσθερμοκρασίαν κατωτέραν τῆς φωτοδόλου πηγῆς. (ἰδ. Φασματικὴ ἀνάλυσις καὶ Ἡλιος). Ὁ Σείριος (ἰδ. λ.) ἐξείστας τὸ φάσμα χιλιάδων Ἀ., κατέταξεν αὐτοὺς εἰς 4 τύπους. Πρῶτος τύπος, περιλαμβάνων πλεον τοῦ ἡμιτοῦ τῶν ὀρατῶν Ἀ. εἶναι ὁ τῶν λευκῶν καὶ ὑποκυκλίων ἀστέρων, τῶν ὁποίων τὸ φάσμα παρουσιάζει κυρίως μόνον 4 σκοτεινὰς γραμμάς χαρακτηριστικὰς τοῦ ὕδρογόνου, ἄλλας δὲ μόνον ὀλίγας καὶ δυσδιακρίτους. Δεύτερος τύπος εἶναι ὁ τῶν ὠχρῶν ἀστέρων, τῶν ὁποίων φάσμα περιέχει πολλὰς σκοτεινὰς γραμμάς. Εἰς τὸν τύπον αὐτὸν ὑπάγεται καὶ ὁ ἥλιος. Τρίτος τύπος εἶναι ὁ τῶν πορτογαλοχρῶν καὶ ἐρυθρῶν ἀστέρων. Τὸ φάσμα αὐτῶν συνίσταται ἐκ ζωνῶν λαμπρῶν καὶ σκοτεινῶν, ἀποτελοῦν ὥσει στήλας φωτιζόμενας ἀπὸ τοῦ ἐρυθροῦ μέρους τοῦ φάσματος. Τέταρτος τύπος εἶναι ὁ τῶν πολὺ ἐρυθρῶν καὶ ἀσθενῶν ἀστέρων, ὧν οἱ λαμπρότεροι εἶναι ε' τάξεως. Αὐτῶν τὸ φάσμα ὁμοιάζει πρὸς τὸ τοῦ τρίτου τύπου, ἀλλ' αἱ στήλαι φαίνονται ὥσει φωτιζόμενα ἀπὸ τοῦ ἀντίθετου ἄκρου τοῦ φάσματος τοῦ ἰσχύρου. Τέλος τινῶν ἀστέρων τὸ φάσμα

περιέχεται τὸ φασμαλὸς τοῦ ὑδρογόνου οὐχί σκοτεινὰς δι' ἀντιστοιχίας, ἀλλὰ λαμπράς. Πιθανόν μὲν ἂν εἴποιεν ἡλικίαν τῶν Α. εἰς τοὺς ἐρυστροὺς ὥστε ἡ τάσις πρὸς ἀπόφυξιν εἶναι ἤδη πλέον προνευρημένη ἢ εἰς τοὺς ὠχρούς, οἱ δὲ λευκοὶ εὐρίσκονται ἐν τῇ πρώτῃ περιόδῳ. Ἐκ τῆς φασματικῆς ἀναλύσεως δ' ἐξάγεται, ὅτι καὶ εἰς τοὺς Α. ὑπάρχουσι τὰ γνωστὰ χημικὰ ἀπλάστοιχεία. (Ἰδ. καὶ Ἀστροφυσική). Ἡ διείρησις τῶν Α. τῶν ὁρατῶν εἰς τὸν ἄσπλον ὀφθαλμὸν εἰς ἀστερισμούς ἐστὶν τεχνητὴν μέσον, χρησιμεύον εἰς τὴν αστρονομίαν, ἥρχισεν δ' ἐκταστερισμὸς οὗτος τοῦ οὐρανοῦ ἀπ' αὐτῆς τῆς βαρυτάτης ἀρχιότητος. (Ἰδ. Ἀστερισμοί). Πραγματικῶς φυσικῶς πλησίον ἀλλήλων εἶναι οἱ πλείστοι τῶν διπλῶν καὶ πολλαπλῶν ἀστέρων, ὧν τὰ συστατικὰ σώματα συνέχονται πρὸς ἀλλήλα διὰ τῆς ἀμοιβαίας ἐλξεως. Ἐκ τῆς κινήσεως δὲ τῶν διπλῶν ἀστέρων ἀπεδείχθη, ὅτι ὁ νόμος τῆς ἐλξεως ἰσχύει καὶ δι' αὐτοὺς καὶ εἶναι γενικὸς νόμος τῆς φύσεως. (Ἰδ. Διπλοὶ ἀστέρες). Ἀλλὰ καὶ μετὰ τὸ Α. μὴ ἐγγύτατα πρὸς ἀλλήλους κειμένων, ὅπως οἱ διπλοὶ καὶ πολλαπλοὶ, κατεχόντων ὅμως τὸ αὐτὸ μέρος τοῦ καθόλου χώρου, φαίνεται ὅτι ὑπάρχει φυσικὴ τις σχέσις, διότι καὶ ἡ ἰδία κίνησις πολλῶν τοιοῦτων εἶναι περίπου ἡ αὐτὴ καὶ ἡ φυσικὴ κατὰστασις ὁμοία, ὅπως τοῦτο ἐξάγεται ἐκ τῆς φασματικῆς ἀναλύσεως. Καὶ ἀστέρες ὁμοῦ φαίνονται πλησίον ἀλλήλων, δύνανται νὰ ἦναι λίαν μεμικρυσμένοι καὶ νὰ εὐρίσκωνται μόνον ὀπτικῶς πρὸς τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν δι' ἡμᾶς. Πάν ὑπάρχει καὶ σύνδεσμος φυσικὸς διὰ τὸ σύνολον τῶν ἀστέρων εἶναι τοῦλάχιστον μέχρι τοῦ νῦν ἄγνωστον. Ὑπάρχει βεβαίως συσσωρεύσις τοῦ μεγίστου ἀριθμοῦ τῶν Α. περὶ ἓν ἐπιπέδον καὶ οὕτως ἀποτελεῖται ὁ Γαλαξίας, συμπέρασμα ὅμως περὶ τῆς συστηματικοποιήσεως τῶν Α. ἀστέρων πρέπει νὰ γίνονται μετὰ πολλῆς προσφύλαξεως διὰ τὴν ἀνεπάρκειαν τῶν ἐκ τῆς πείρας δεδομένων. (Ἰδ. Γαλαξίας). [Δ.Κ.]

Ἀπλανητικὰ κάτοπτρα (Φυσ.)
ὀνομάζονται κάτοπτρα μὴ ἔχοντα τὸ ἐλάχιστον τῆς φαιρικῆς ἀποπλανήσεως. Ὑπὸ τῆς ὀνομαζομένη ἀποπλάνης τῆς οὐρανίου φαικῆς ἀποτελοῦμενοι ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ φαικῆς, δι' ὧν αἰρεται τὸ ἐλάχιστον τῆς φαιρικῆς ἀποπλανήσεως. (Ἰδ. Σφαιρικὴ ἀποπλάνησις καὶ Γηλασκόπιον). [Δ.Κ.]

Ἀπλερθεκ Χωρίον τοῦ πρωτιστικοῦ Ἀρνοδεργ, ἐν τῷ νομῷ, τοῦ Δόρυμουνδ, ἔχον 5708 κατ. (1885), πλεῖστον ἀνθρακωρύχους. [Π.Π.]

Ἀπληκεῦω. Ἐκφυλὸς λέξις ἐκ τοῦ λατινικοῦ applico (ἐλ. καταρῶ εἰς λιμένα, ἢ μένω παρά τινι, καταλύω) θόεν καὶ τὸ εὖσι. Ἀπληκεῖον (ἐκ τοῦ applicatio). Ἀηλοῖ

δὲ τὸν σταθμὸν, εἰποῦν τὴν ἐν ὄρα στρατείαν καταλύειν τοῦ στρατοῦ· οἰον· «Ἀπληκεῖον καὶ Ἀπληκτον, τόπος ἐνθα καταλύουσι τῆς ὁδοπορίας τὰ στρατεύματα» (Σουῖδ). Οὕτω καὶ ὁ Πορφυρογέννητος· «πρῶτον ἀπληκτον εἰς τὰ Μαλόγινα· δεύτερον τὸ Δορύλειον» (Γ' πύθ. τῶν βασιλ. ταξιδ.). [Ι.Σ.]

Ἀπλοῦς ὁ μῦθος τῆς ἀληθείας ἔφυ. Στίχος τοῦ Ἡυρίπιδου (Φοῖν. 472) παροιμιώδης γενόμενος. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ἀπλὴ καὶ τὰ σωστά πράγματα δὲν χρειάζονται πολλὰς ἐρμηνείας. [Π.]

Ἀπλωταριὰ (ἡ) μία τῶν τριῶν συνοικιῶν ἢ τμημάτων, εἰς ἃ διγρεῖτο ἡ πόλις (χώρα) τῆς Χίου· ἦσαν δ' αὗται ὁ Ἐγκρημῆς, ἡ Ἀπλωταριὰ καὶ τὸ Παληόκαστρον ἢ ὁ Παληομχαλᾶς, περιλαμβάνον καὶ τὸν κάτω Γ'αλὸν· τὸ ἐθνικὸν Ἀπλωταρούσης. Ἐν τῷ Ἀπλωταριᾷ κατῴκει πάσα ἡ Χιακὴ ἀριστοκρατία, ἐξ ἧς ἐξελέγοντο πάντα αἱ τοπικαὶ ἀρχαί, δι' ἰδιοῦ ἐκλογικοῦ ἔθους. Οἱ Ἀπλωταροῦοι ἐκαλοῦντο καλπαχῆδες, καθ' ὃ διὰ προνομίου φέροντες ἰδιαιτέρον πολυτελὲς καὶ δοκῶδες κάλυμμα, ἐνῷ οἱ τοῦ Ἐγκρημοῦ καὶ Παληοκάστρου ἔφερον ἄπλου βυμβάκηρον, δι' ὃ ἐκαλοῦντο καὶ σερβετάδες. [Δ.Κ.Χ.]

Ἀπο. Ὁρασίτειον τῆς νήσου Μινδανῶς, ἀνηκούσης εἰς τὸ κατὰ τὴν Α. Ἀσίαν σύμπλεγμα τῶν Φιλιππινῶν. Ἐχει ὕψος 3030 μ. Ἡ διάμετρος τοῦ κρατῆρός του εἶναι 500 μ. [Π.Π.]

Ἀπόδαρον. Βλ. Ἀποστάθμισις.

Ἀπόδασις (débarquement) εἶνε ἡ πολεμικὴ ἐπιχείρησις, καθ' ἣν στρατεύματα ἐν ἐμπολέμῳ παρασκευῇ ἐξέρχονται τῶν πλοίων ἐπὶ περὶ ἁλίας ἐχθρικής πρὸς ἐνέργειαν ἢ ἀντιπερισπασμὸν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ· ἡ ἐπιχείρησις αὕτη εἶναι ἐκ τῶν σπουδαιοτάτων καὶ δυσχερεστάτων. [Α.Α.]

Ἀποδάται (Ἀρχαιολ.) ἡ Ἀναδάται, λατ. desultores. Οἱ ἐν ἱππικῷ ἀγῶνι πρὸ τοῦ πέρατος τοῦ δρόμου ἀποπηδῶντες ἀπὸ τῶν ἵππων καὶ συντρέχοντες αὐτοῖς, χωρὶς ν' ἀφίστοι τούς χαλινούς. Οὐδόλως σχεδὸν τοῦ τῶν Α. διέφερε τὸ Ὀλυμπιακὸν ἀγώνισμα τὸ καλούμενον κάλπης δρόμος, ὅπου εἰσαχθὲν τὴν 71 Ὀλυμπιάδα κατελύθη τὴν ὀγδοηκοστὴν ἢ διαφορὰ συνίστατο εἰς τοῦτο μόνον, ὅτι θῆλαι καὶ ἦσαν αἱ ἵπποι, αἱς ἡγωνίζοντο τὸν κάλπης δρόμον, ἄρρενες δ' οἱ τῶν Α. Προσέτι Α. ἐκαλοῦντο οἱ ἀπὸ τῶν ἀρχαίων ἀποπηδῶντες, τούτων δὲ τῶν Α. παρὰ τὰς ἐπὶ ὑπάρχουσιν ἐν τοῖς ἀναγλύφοις τοῦ διαζώματος τοῦ Παρθενῶνος καὶ ἐν ἄλλοις ἀττικαῖς ἀναγλύφοις. [Π.]

Ἀποδατήριον (Μουσ.) ἄσμα ἀποχαριτισμοῦ. [Γ.Ν.]

Ἀποδλήματα ἢ ἀποδλήματα ἢ ἀπορρίματα (Abfalle Abgange γερμ.) καλοῦνται ἐν τῇ χημικῇ καὶ μηχανικῇ τεχνολογίᾳ ἐκεῖνα τὰ

μέρη τῶν ὑπὸ κατεργασίαν οὐσιῶν, ἅτινα ἀποβάλλονται ἢ ἀποχωρίζονται ὁτέ μὲν ὡς ὅλως ἀχρηστα ὁτέ δὲ πρὸς δευτερεύσαν χρῆσιν τὸ πρὸν αὐτῶν ἵνα πολλάκις μέγιστον παρίσταται δὲ ἡ ἀνάγκη αὐτῶν ἐνὸς μὲν τῆς ὠφελιμωτάτης χρησιμοποίησεως αὐτῶν, ἀπ' ἑτέρου δὲ τῆς οὖσαν ἐνεσσι ἐλαττώσεως αὐτῶν. Ἡ ἀποβλήματα συνίστανται εἴτε ἐξ ἑτερογενεῶς ὕλης ἀκαθαρσίας εἴτε ἐκ μεριδίων αὐτοῦ τοῦ ὕλικου ὡς π.χ. βυκανιδία, ῥινισματα, λεπίδες κτλ. Ἡ χρησιμοποίησις τῶν Ἀ. προῶδευσε νῦν λίαν καὶ οὐσίαι ἄλλοτε ἄνευ ἀξίας θεωρούμεναι τυγχάνουσι νῦν ὠφελιμωτάτης χρήσεως οὕτως ἐκ ῥακῶν κατασκευάζεται τὸ σόδι ἐξ οὗ γίνονται νέα ὑφάσματα, τάπητες κτλ. καὶ ἐκ ῥακῶν ἐτι μικτῶν διὰ χημικῆς ἐπιδράσεως κατασκευάζονται χρήσιμα αντικείμενα. Καὶ ἐκ τῶν ἀποβλημάτων τῶν ἐλασιοπιστηρίων (ληροκόκκι, πυρῆνα) ἐξαγεται νῦν ἐν Ἑλλάδι διὰ διθειαν-θρακὸς σχεδὸν ἅπαν τὸ ἐλαϊον τῆς σαπωνοποιίας· τα δὲ ὑπολείμματα τῆς βιομηχανίας ταύτης, ἥτοι οἱ ἐλαιοπυρῆνες, ὡς ἀχρησθὲν τὸ ἐλαϊον, χρησιμεύουσιν ὡς καύσιμος ὕλη κατασκευαζομένων ἐξ αὐτῶν καὶ καυστοπλίνθων (Brickets). Εἰς πολλὰς μεταλλουργικὰς ἐργασίας ἀναπτύσσεται ἀφθόνηως θειώδης ὀξύ, ὅπερ ἄλλοτε ἐχάνετο καὶ κατέστρεφε τὴν περίεξ βλάστησιν, σήμερον δὲ μεταβάλλεται εἰς τὸ χρησιμώτατον θεικὸν ὀξύ. Ἀπειρα τοιαῦτα παραδείγματα παρουστάζει ἡ σημερινὴ βιομηχανία. Ἠρδλ. Fischer, die Verwerthung der städtischen und Industrieabfallstoffe. Leipzig 1875. [O.A.P.]

Ἀποβολή (Μαζιευτ.) Βλ. Ἀμβλωσις.

Ἀπόγαυος. Ὁ ἀπὸ τῆς ξηρᾶς, μάλιστα ἀπὸ ὕγρων ἢ ἐλωδίων τόπων, πνέων ἄνεμος. Ἀπόγαιον δὲ (τὸ) ὁ κάλυτος, δι' οὗ προσδένεται τὸ πλοῖον εἰς τὴν ξηράν. [Π.]

Ἀπογαλακτισμὸς ἢ ἀποθάλλασμός, καλεῖται ἡ παύσις τοῦ θηλασμοῦ παιδίου, παρ' ᾧ αντικαθίστῶμεν τὸ μητρικὸν γάλα δι' ἄλλης τροφῆς οὐσιαστικωτέρας. Προκειμένου νὰ ἀπογαλακτίσωμεν παιδίον τι εἰς δύο τινὰ πρέπει νὰ ἐπιστήσωμεν τὴν προσοχὴν· εἰς τὸν χρόνον, καὶ ὅν τοῦτο πρέπει νὰ γείνη, καὶ εἰς τὸν τρόπον, δι' οὗ θὰ ἐπιτευχθῇ. — Καὶ ὅσον μὲν ἀφορᾷ εἰς τὸν χρόνον, οὗτος ἐξαρτᾶται ἐκ πλειστον λόγων, τῆς ἡλικίας τοῦ παιδός, τῆς ὀδοντοφυίας, τῆς ἐποχῆς τοῦ ἔτους, τῆς νοσηρᾶς ἢ ὑγιεινᾶς συστάσεως καὶ τῆς μετρῆς τῆς ὥρας ἐκείνης ἀνατροφῆς αὐτοῦ. Καὶ κατὰ ταῦτα καλὸν νὰ μὴ ἀπογαλακτιζώμεν τὸ παιδίον λίαν μικρόν, διότι τὰ πεπτικά αὐτοῦ ὄργανα δὲν εἶναι ἐτι κατάλληλα πρὸς πέψιν ἄλλων τροφῶν· νὰ ἀποκόπτωμεν αὐτὸ οὐχὶ καθ' ἣν ὥραν ὀδοντοφυῇ, ἀλλ' εἰς τὸ μεταξὺ ἐκφύσεως δύο σειρῶν ὀδόντων χρονικὸν διάστημα· καλλίτερον τὸ ἔαρ ἢ καὶ τὸ φθινόπωρον, οὐχὶ δὲ τὴν χειμῶνα, ἰδίως δὲ οὐχὶ τὸ θέρος, ὅτε ὁ Ἀ.

ἐπιτείνει τὴν ἐκ τοῦ καύματος πρὸς ἐντερικὰς νόσους προδιάθεσιν· καὶ ταχύτερον ἢ βραδύτερον καὶ ὅσον τὸ παιδίον εἶναι ὑγιέστερον ἢ ἀσθενικόν, καὶ προσηγομασμένον αὐτὸ διὰ κατὰλλήλου τροφῆς. — Ὅσον ὁ ἀφορᾷ εἰς τὸν τρόπον ὀρθότερον εἶναι κατὰ μικρὸν νὰ χωρῇ σίμην εἰς τὸν Ἀ. ἐπιτρέποντας εἰς τὸ παιδίον ὅλον ἐν μετὰ μακρότερον χρονικὰ διαστήματι νὰ θηλάξῃ, καὶ χορηγούντας αὐτῷ λεπτήν τροφήν, μετὰ μὲν τὸν 6 μῆνα ἀμυλοῦχον, ἀργότερον δὲ καὶ ὡς ἡ ἄλλας τινὰς ἐλαφρὰς σκευατίας. Ἄν ὅμως, εἴτε δι' ἀσθενείαν τῆς μητρὸς, εἴτε δι' ἀπότομον ἀποχώρησιν τῆς τροφῆς, εἴτε δι' ἀθρεψίαν τοῦ παιδὸς ὡς ἐκ τοῦ ἀδυνάτου μητρικοῦ γάλακτος, ἀνάγκη παρίσταται νὰ ἀπογαλακτίσωμεν τὸ παιδίον, διότι καὶ δι' αἰονόητους λόγους δὲν ἐπιτρέπεται ἢ πρόσληψις ἄλλης τροφῆς. — τότε ὀρθότερον εἶναι νὰ ἐξυκολοῦθῶμεν τὴν σίτισιν τοῦ παιδίου διὰ γάλακτος ἀνέμου, αἰγείου ἢ βοείου, ἂν τοῦτο δὲν ὑπερέβῃ τὰς 6 ἢ 7 μῆνας. νὰ θρεψώμεν δὲ αὐτὸ διὰ μικτῆς ἐκ γάλακτος καὶ ἄλλων ἐλαφρῶν τροφῶν, ἂν ὑπερέβῃ τὸν χρόνον τοῦτον, ἰδίως ἂν ἦτι συνειθίσταται αὐτὸ εἰς τροφήν ἄλλην πλὴν τοῦ γάλακτος. [Β.]

Ἀπόγειον (Ἀστρ.) τὸ σημεῖον τῆς περὶ τὴν γῆν τροχίως τῆς σελήνης, εἰς τὸ ὁποῖον αὕτη εὐρίσκεται εἰς τὴν μεγίστην αὐτῆς ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς γῆς. [Δ.Κ.]

Ἀπὸ γραμμῆς. Παροιμία σημαίνουσα ἀπὸ τῆς ἀρχῆς Γραμμῆ εἶναι ἡ δεικνύουσα τὸν τρόπον, ἐξ οὗ ἐρμύνονται οἱ ἀγωνιζόμενοι ἀγῶνα ὁδοῦ, ἢ ἄλλως καλουμένη ἀφῆσις καὶ βαλδύς. [Π.]

Ἀπογραφεὺς. Ἀπογραφεὺς εἴτε Ἀναγραφεὺς ἐκαλοῦντο παρὰ Βυζαντινοῖς λειτουργοὶ τῆς δημοσίας οἰκονομίας, οἵτινες εἰς τὰς ἐπαρχίας ἀποστελλόμενοι συνέτατον τοὺς κτηματολογικοὺς τῶν κατοίκων πίνακας καὶ ἀπογραφὴν αὐτῶν ἐνήργουν πρὸς ἐπιβολὴν τοῦ νενομισμένου φόρου, διεκδικούντες σὺν ἅμα καὶ τὰς τοῦ δημοσίου γαίας ἀπὸ παντὸς νοσησιμοῦ. Οὕτως ὁ Βουλγαρίας Θεοφύλακτος ἐν Ἑπιστῇ Α' λέγει· «Ὡς γὰρ ἐπιβόλην, ὁ ἐπαφειθεὶς ἡμῖν ἀπογραφεὺς ἀφελεσθαι τοῦ ἐν Ἀχρίδι τῆς ἐκκλησίας χωρίου διώρισται» (Migne Ἑλλη. Πατρολ. τ. ΡΚΤ', σ. 424). [Π.Σ.]

Ἀπογραφὴ (Στατιστικῇ) εἶναι ἡ πρὸς στατιστικὰς ἐρεῦνας ἀπαριθμητικὴ ἐμφύλων ὄντων, ὡς ἀνθρώπων ἢ ζώων, καὶ ἀφύγων ἢ ἡθικῶν ἀντικειμένων, ὡς μηχανῶν, οἰκοδομημάτων, γρηπέων, ἰδρυμάτων, νομικῶν προσώπων, ἐπαγγελμάτων κλπ., γινόμενη, ὅπως ὑποβοηθήσῃ μὲν τὸ ἔργον τῆς πολιτείας, ἐπιζητούσης στερεὰν βάσιν ἐν τῇ ἐξυγιάνσει τῆς ἀληθείας περὶ τοῦ ἐθνικοῦ βίου καὶ τῆς διοικητικῆς τοῦ Κράτους, ἐπιρρώσῃ δὲ ἡ προαγάγῃ τὰ πορίσματα τῶν ποικίλων ἐπιστημῶνικῶν μελετῶν. Κατὰ ταῦτα ἡ Ἀπ. διαιρεῖται εἰς εἶδη, ἀναλόγως πρὸς τὰ ἀπογραφόμενα θε-

ματα, καὶ ὀρίζεται ἐκάστοτε ἐκ τοῦ ἀντικειμένου, εἰς οὗτινος τὴν ἀπαρίθμησιν ἀπιδέχεται. Ἐν Ἑλλάδι: μόλις τῇ 1889 ἐγένετο ἀπίσπειρα ἀπογραφὴ τῶν ἐν τῇ Κράτει ὑπαρχουσῶν πρὸς βιομηχανικοὺς σκοποὺς μηχανῶν, ὥστε ἄλλο εἶδος ἀπογραφῆς ἐκτὸς τῆς τῶν κατοικῶν δὲν ἐφηρμόσθη. Ἡ διὰ δηλώσεων ἐπὶ τῇ τέλει βεβαιώσεως φόρων ἐνεργουμένη ἀπαρίθμησις αἰγῶν, ἀμπελῶν, βοῶν κλπ. δὲν φέρει στατιστικὸν χαρακτήρα. Ἐπίσης ἀγνωστος εἶνε καὶ ἡ μερικὴ ἀπογραφὴ τῶν κατοικῶν ἐπαρχίας ἡ πόλεως τινος ὑπὸ ἰδιαιτέρου στατιστικοῦ γραφείου, ὡς γίνεται καὶ ἀλλοῦ μὲν, ἀλλὰ κυρίως ἐν Γερμανίᾳ (εἰδικὸς περὶ τοιαύτης μερικῆς Ἀπογραφῆς πρὸλ. R. Boeckh, die Bevölkerung- und Wohnungs-Aufnahme vom December 1880 in der Stadt Berlin. I Heft, Berlin 1883 σελ. 1—32). Ἡ ἐν ἔτει 1881 γενομένη ἀπογραφὴ τῶν κατοικῶν τῶν προσαρτηθεισῶν ἐπαρχιῶν τῆς Ἑλβετίας καὶ Θεσσαλίας ὡς καὶ ἡ κατὰ τὸ 1884 ἀπογραφὴ τῶν κατοικῶν τῆς πρωτεύουστος ἐνηργήθησαν ὑπὸ τοῦ ἐν τῇ ὑπουργείῳ τῶν ἐσωτερικῶν ὅλως ἀελοῦς τμήματος τῆς Δημοσίας Οἰκονομίας καὶ Στατιστικῆς, ὑφ' οὗ καὶ πᾶσαι αἱ κατὰ περιόδους γενικαὶ ἀπογραφαὶ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἑλλάδος. Μία καὶ μόνη στατιστικὴ τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως ἐν Ἑλλάδι ἐκδόσισα καὶ ἐν χαρτογραφικῇ παραστάσει ἄνευ κειμένου, ἐπὶ τῇ βασις ἀπογραφῆς ἐνεργηθείσης ὑπὸ τοῦ οἰκείου τμήματος τοῦ ὑπουργείου τῆς Παιδείας τῇ 1884 ἀπέμεινε μεμνημένον εὐχάριστον γεγονός, οὐ ἀγνωστομένον ὅτι τὴν ἡμέραν τὸν μηχανισμὸν, καθὼς ἐν ἐνηργήθῃ καὶ τῶν ἐξηγήσει τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἐνηργήθη καὶ τῶν μέσων δι' ὧν προέβη ἡ ἐργασία ἐδημοσίευσθαι.

Αἱ μέθοδοι τῆς ἀπογραφῆς εἶνε πολλαί, ποικίλλουσι δὲ κατὰ χώρας καὶ ἐποχάς. Διότι ἡ Ἀπ. εἶνε πανάρχαιον τι. Ἐν τῇ Γραφῇ ἀναφέρεται ὅτι ἐπὶ Δαδιδ ἐγένετο ἀπογραφὴ τῶν Ἰουδαίων, ἐν Ἑλλάδι δὲ καὶ Ῥώμῃ ἡ ἀναγραφὴ τῶν πολιτῶν ἐν δέλτοις φυλάσσεσθαι, ἥτοι εἶδος τι ἀπογραφῆς. Ὁ Αὐγούστος Καίσαρ διέταξε νὰ ἐνεργήθῃ τελευταίως πῶς ἀπογραφὴ, ἀλλ' οἱ μετ' αὐτὸν δὲν ἐμνήθησαν τὸ παράδειγμα. Κατὰ τὸν μεσαίωνα καὶ περὶ τὰς ἀρχὰς τῶν νεωτέρων χρόνων οὐδεμία μνημονεύεται ἀπογραφῇ. Τὰ βιβλία τῶν ἐνοριακῶν ἐκκλησιῶν ἐχρησίμευον ὡς βάσις ὅπως ὑπολογισθῇ ὁ πληθυσμὸς ὡς ἐγγιστα κατ' ἀναλογίαν τῶν ἐν αὐτοῖς ἐγγεγραμμένων γεννήσεων, γάμων καὶ θανάτων. Τοιαῦτα ἦσαν αἱ ἀπογραφαὶ ἐν Νυρεμβέργῃ τῇ 1449 καὶ ἐν Στρασβούργῃ τῇ 1473—1479. Ἀλλ' ἀληθεῖς ἀπογραφαὶ μόλις ἐγένοντο τὸ πρῶτον κατὰ τὸν 19^{ον} αἰῶνα. Ἡ Πρωσία καὶ ἡ Ῥωσσία μετ' αὐτὰς δὲ ἡ Σουηδία καὶ ἡ Ἀγγλία ἀπέδωκαν ἐνωρίως σχετικὴν τινα ἀξίαν εἰς τὰ ἐξαγόμενα τῶν ἀπογραφῶν, αἵτινες συντάσσονται ἄνευ γενικῶς ἰσχυουσῶν καὶ ἀκριδῶν ἐξη-

γῶν, περιστρεφόμεναι δὲ εἰς ὀλιγίστας ἐρωτήσεις ἐλαχίστην περίτχον ὑπηρεσίαν. Αὐτὴ ἡ μάλλον προωδευμένη ὡς πρὸς ταῦτα Πρωσία πολὺ μετὰ τὸ 1816 περιορίζετο εἰς περι-συλλογὰς ὀλιγίστων γεγονότων. Ἀπὸ τοῦ 1853 τὰ διεθνῆ στατιστικὰ συνέδρια ἐνησχολήθησαν ἐπανειλημένως περὶ τῆς θεωρίας καὶ τῆς πρακτικῆς τῶν στατιστικῶν ἐρευνῶν. Ἀφ' ἧς ὁ Κεττελέ (Quetelet) διένειμε τῇ 1840 ἐν Βελγίῳ εἰς ἐκάστην οἰκογένειαν δελτίον ἀπογραφῆς περιεκτικώτερον πῶς εἰς ἐρωτήσεις καὶ ἐπέτυχεν νὰ πραγματοποιήσῃ οὐσιώδεις βελτιώσεις, τὰ στατιστικὰ συνέδρια καὶ ὁ ἐπιστημονικὸς τύπος συνεχίζουσιν τὸ ὅημα, μέχρις οὗ τὸ ἐν Πετρούπολει τῇ 1872 συνελθὼν διεθνὲς στατιστικὸν συνέδριον ὥρισε χάριν τοῦ ὁμοιομόρφου τῆς ἐνεργείας τῶν στατιστικῶν γραφείων τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς τὸν τρόπον καθ' ὃν θὰ ἐνεργῇται ἡ ἀπογραφὴ καὶ τὸ περιεχόμενον τῶν ἀπογραφικῶν δελτίων. Κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τούτους ἡ Ἀπ. δεόν νὰ ἐνεργῇται ὑπὸ τῶν ἀρχῶν τῇ συνδρομῇ τοῦ ἀπογραφομένου πληθυσμοῦ διὰ δελτίων διανεμομένων εἴτε εἰς ἕκαστον ἄτομον εἴτε εἰς ἕκαστον οἰκαδοικοδόμητον, ἐν μίᾳ καὶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ καθ' ὅπαν τὸ Κράτος καὶ τοῦλάχιστον ἀνὰ δικαστείαν, δεόν δὲ νὰ ἐξακριβῶνται διὰ τῶν ἐν τῇ δελτίῳ ἐρωτήσεων ἐκάστου ἀπογραφομένου τὸ ἐνομομαρτυρούμενον, τὸ φύλον, τὴν ἡλικίαν, τὴν πρὸς τὸν οἰκοδομοδόμητον σχέσιν, τὴν πολιτικὴν κατὰστασιν, τὸ ἐπάγγελμα, τὴν ὀρησκείαν, τὴν λαλοῦμένην γλῶσσαν, τὴν ἐγγράμματων τὴν ἄγραμματοσύνην, τὴν καταγωγὴν, τὸν τόπον τῆς γεννήσεως, τὴν ἐθνικότητα, τὴν διαμονήν—ἀν ὁ ἀπογραφόμενος εἶνε ταξιδιωτὴς—τὰς τυχόν σωματικὰς ἢ διανοητικὰς ἐλλείψεις, τὴν χρονολογίαν τῆς γεννήσεως καὶ τὸ ἐνδεχόμενον ἐπιδοθητικὸν ἐπάγγελμα. Τὰ οὕτω κατηρτισμένα ἀπογραφικὰ δελτία χρησιμεύουσιν εἰς τὴν σύνταξιν τῶν στατιστικῶν πινάκων καὶ τῆς συνακοῦς ἐπιστημονικῆς ἐρεύνης. (Πρὸλ. τὰ ἔθρονα «Πληθυσμός» καὶ «Στατιστικὴ», τὰ πρακτικὰ τῶν διαφόρων στατιστικῶν συνεδρίων καὶ Engel, die Methoden der Volkszählung, Berlin 1861). [A.N.P.]

Ἀπογραφὴ (Ἀρχαιολ.). Αἱ λέξεις ἀπογράφειν, ἀπογράφεσθαι, ἐσήμεινον κατὰ τὴν Ἀττικὴν Δικονομίαν, 1) τὴν μνήσιν, ἰδίως ἐπὶ πολλῶν συγκαταγεορομένων (Ἀνδοκ. περὶ Μυστηρ. 12, 13 Παισχ. ἐν λ.). 2) πανηγυρικὴν δῆλωσιν ἐνώπιον ἀρχῆς. «Ἀπογράφουσι τῷ παιδὶ τούτῳ πρὸς τὸν ἄρχοντα ὡς εἰσποιητῷ τοῖς τοῦ Εὐατήμονος υἱέτι». (1^α. περὶ Φιλοκτ. κληρ. § 36). 3) κατὰ τὴν κυρίαν αὐτῆς ἔννοιαν ἡ Ἀ. ἐσήμανε τὴν καταγραφὴν τῆς κινήσεως καὶ ἀκινήτου περιουσίας ἰδιώτου ἐπὶ σκοπῷ δημοσίως, ἢ ἀποδόσεως αὐτῆς τῇ πόλει. (Λυσ. ὑπὲρ τῶν Ἀρι-

στον. χρημ.). Ήγινετο δὲ χρῆσις αὐτῆς 1) ἐάν τις κατεῖχε δημόσιον τι μὴ ἀγοράσας αὐτὸ παρὰ τῆς πόλεως, καὶ 2) ἐπὶ δημεύσεως συνεπείᾳ δικαστικῆς ἀπορᾶσεως. Οὐδεμίας ἐγχειρομένης ἀντιρρήσεως κατὰ τῆς 'Α., καθίστατο αὕτη ὀριστικὴ καὶ ἀμετάκλητος. Ἐν ἐναντία δὲ περιπτώσει ἡγεῖρετο δίκη, ἀπογραφῇ καὶ αὕτη καλουμένη. Τὴν 'Α. ἐδύνατο νὰ προσβάλῃ οὐ μόνον ὁ κατοχὸς τῆς ἀπογραφομένης περιουσίας, ἰσχυριζόμενος ὅτι αὕτη ἀνήκεν αὐτῷ, ἢ ὅτι δὲν ὑπῆρχε περιπτώσις δημεύσεως, ἀλλὰ καὶ πᾶς τρίτος διεκδικῶν ὡς ἴδιον τὸ ἀπογραφέν, ἢ ἄλλο πραγματικὸν δικαίωμα ἀξιών ἐπ' αὐτοῦ, οἷον υποθήκης κλ. Ἐκ τοῦ κατὰ Νικοστράτου λόγου τοῦ Δημοσθένους προκύπτει, ὅτι ὁ Νικόστρατος προσέβαλε τὴν 'Α. τῆς περιουσίας τοῦ Ἀρεθουσίου, διεκδικῶν τοὺς οἰκέτας ὡς ἀνήκοντας αὐτῷ. Ὡφεῖλε δὲ νὰ ἀποδείξῃ ὁ προσδάλλων τὴν 'Α. κατοχὸς πόθεν περιῆλθεν αὐτῇ ἢ ἀπογραφεῖσα περιουσία. «πόθεν ἔχει τα χρήματα» (Λυσ. ὑπὲρ τῶν Ἀριστοφ. χρημ.), προκειμένου δὲ περὶ δημεύσεως, ὁ ἀποκρούων αὐτὴν ὤφειλε νὰ ἀποδείξῃ ὅτι παρανομῶς κατεδικάσθη εἰς ζήμιον (Λυσ. ὑπὲρ τοῦ στρατιώτου). Πᾶς πολίτης Ἀθηναῖος εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ προκαλέσῃ 'Α. Τὸ δικαίωμα τοῦτο εἶχον καὶ οἱ δῆμοι. (Ἀρποκρ.). Πολλὰκις δὲ καὶ ὁ δῆμος καθίστη ἐιδικὺς ἄρχοντας, τοὺς Σουλῶγεις ἢ τοὺς Νητητάς (Φωτ. ἐν λ.). ἔχοντας τὴν ἐντολὴν νὰ ἐξετάσωσι τίνα κτήματα τοῦ δημοσίου κατεῖχοντο ὑπὸ πολιτῶν. Ὡς δίκη διεξήγετο ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν τῶν Ἐνδεῶν κα, μετὰ δὲ τὴν ἐξουσίαν τῶν τριάκοντα, αἱ ἀπογραφαὶ ἐγένοντο πρὸς τοὺς συνδίκους (Ἀρποκρ. ἐν λ.). Ἐάν ὁ ἀπογράφας ἤτατο, χωρὶς νὰ λάβῃ τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων, κατεδικάζετο εἰς χρηματικὴν ποινὴν χιλίων δραχμῶν καὶ μερικὴν αἰτείαν, μὴ δυναμένος νὰ ἐνεργήσῃ ἄλλαν ἀπογραφὴν, πρὸς δὲ τοῦτοις καὶ εἰς τὴν δικαστικὴν δαπάνην. Κηρουσσομένης δὲ νομίμου τῆς 'Α., ὁ ἀπογράφας ἐλάμβανε τρία μέρη ἐκ τῆς περιεχομένης τῇ δημοσίᾳ περιουσίας (Δημοσθ. κατὰ Νικολ. 247). [Ἀγ. Ἀγ.]

— (Νομ.) 'Α ἐν τῇ εἰδικῇ νομικῇ ἐννοίᾳ καλεῖται τὸ ὑπὲρ τῶν κληρονόμων καθιερωθὲν εὐεργέτημα (*beneficium inventarii*), καθ' ὃ ἐπιτρέπεται αὐτοῖς ἢ τῆς καταστάσεως τῆς περιουσίας ἐπίσημος καὶ ἐν ὧρισμένῃ ὑπὸ τοῦ νόμου προθεσμίᾳ καταγραφὴ ἢ ἐκθέσις πρὸς σκοπὸν νομιμῶν ὠφελειῶν. Ο ὁρισμὸς οὗτος εἰσῆχθη ὑπὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ διὰ τοῦ νόμου 22 Κωδ. (6. 30) ἐν ἔτει 531. Πρὸ τοῦ αὐτοκράτορος οὗτου ὁ ὑπειστερόμενος εἰς κληρονομίαν ἐκινδύνευε νὰ βλαθῇ ὡς ἀγνώστων χρεῶν, ἐξαιρετικῶς δὲ μόνον ὑπὲρ τῶν στρατιωτῶν ὁ Γορδιανὸς εἶχεν ἀναγρᾶφῃ προνόμιον ἀπαλλαγῆς τοιούτων χρεῶν ὁ Ἰουστινιανὸς ἐγένεκεν τὸ πρόνομιον τοῦτο ἐν τῇ τῆς ἀπο-

γραφῆς εὐεργετήματι, τὸ ἐποίησεν καὶ διὰ τῆς Νεαρῆς ὑπεστήριξε. Ὡρισε δὲ ὅτι εἰ κληρονόμοι οἱ ἀμφεκαλλόντες ν' ἀναμειθῶσι καὶ ὑπειστελώσιν εἰς τὴν κληρονομίαν λόγῳ τοῦ ἐνδεχομένου κινδύνου τῶν χρεῶν, αὐτὰ ἡδύνατο νὰ ἐκθέσωσιν εἰς κίνδυνον τὴν ἀτομικὴν τῶν περιουσίαν, δύνανται τοῦ λοιποῦ ἀσέβως νὰ πράττωσι τοῦτο ἂν εἴσω ὠρισμένου χρόνου συντάξωσιν ἀπογραφὴν. (Ο) χρόνος οὗτος εἶνε 30 ἡμερῶν, πρὸς ἐναρξιν τῆς 'Α. ἀπὸ τῆς ἀνατίξεως τῆς διαθήκης ἢ ἀπὸ τῆς γνώσεως τῆς ἐπαγωγῆς τῆς κληρονομίας. 30 δὲ ἡμερῶν πρὸς συμπλήρωσιν αὐτῆς (Ν. 22 § 2 Κωδ. αὐτόθι). Ἄν ἡ περιουσία κτεταὶ μικρὰν τοῦ τόπου τῆς κατοικίας τοῦ κληρονόμου ἢ πρὸς ὁμίαν τότε εἶνε ἐνὶ ἔτους ἀπὸ τῆς ἡμέρας τοῦ θανάτου τοῦ διαθέτου (*a morte testatoris*). Ν. 22 § 3 αὐτόθι. Περὶ τῶν τύπων τῆς ἀπογραφῆς παράθελε τὸν Ν. 22 § 2, 3. αὐτόθι. Ἢ 'Α γίνεταί γενικῶς ἀπάσης τῆς κατὰ τὸν θάνατον τοῦ διαθέτου ὑπαρχούσης περιουσίας (Ν. 22 § 2 αὐτόθι), καλοῦνται δὲ κατὰ τὴν ἐνεργεσίαν αὐτῆς καὶ οἱ κληροδόχοι καὶ καταπιστευματοδόχοι (Νεαρ. 1 κεφ. 1 § 1). Δύνανται ἐν τούτοις νὰ διαμφιστεῖται ἢ ἡ ἀκρίβεια καὶ τὸ κύρος αὐτῆς, δύνανται π. χ. οἱ κληρονομικοὶ πιστωταὶ νὰ ἀντιτάξωσιν ὅτι ἡ περιουσία ἤτο μειζὼν τῆς ἀπογραφείσης ἢ παρελείφθησαν ἢ ἀπεκρύβθησαν πράγματα (*majorum putaverint esse substantiam*) ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὀφείλουσι ν' ἀποδείξωσι τοῦτο (Ν. 22 § 10 αὐτόθι. Νεαρ. 1 κεφ. 1 § 1 fin.), καὶ ἐπιτρέπεται αὐτοῖς πᾶν μέσον ἀποδείξεωσιν καὶ τὸ τῶν βασάνων τῶν οἰκετῶν, ἐν ἐλλείψει δ' ἄλλου μέσου καὶ διὰ τοῦ ὅρκου τῶν κληρονόμων (*iusjurandum manifestationis*) ἂν ἐπιδείξωσιν ὅτι πραγματικῶς ἀπεκρύβθησαν πράγματα ἐπιδίδεται ποινὴ τὸ διπλάσιον τῆς ἀξίας τῶν πραγμάτων τούτων ὡς ἀποζημιώσεις. Ἀποτελέσματα τῆς 'Α. τὰ κυριώτερα εἰσὶ τὰςδε: 1) ἐφ' ὅσον ὁ κληρονόμος καταγίνεται ἢ δικαιούται νὰ ἐνεργήσῃ τὴν 'Α. δὲν ἐνάγεται ὑπὸ τῶν θανειστικῶν καὶ κληροδόχων (Ν. 22 § 11 αὐτόθι). 2) Ἐνεκα τῆς ἡρέμιος τῶν ἀγώνων ὁ χρόνος τῆς 'Α. δὲν συνυπολογίζεται τῇ παραγραφῇ (Ν. 22 § 11 αὐτόθι), διότι ἡδύνατο νὰ βλαθῶσιν ἄλλως οἱ δικαιούχοι. 3) ὁ κληρονόμος διακρούσης τῆς 'Α. δὲν δύναται νὰ ἐξηναγκασθῇ πρὸς δέχλωσιν ἀποδογῆς ἢ ἀποβολῆς τῆς κληρονομίας. 4) διὰ τῆς γενομένης 'Α. οἱ θανεισταὶ δὲν δικαιούνται νὰ καταδιώξωσι τὸν κληρονόμον πέραν τοῦ ποσοῦ τῆς κληρονομικῆς περιουσίας. ἀλλ' ἐφ' ὅσον αὕτη ἐξαρκεῖ (Ν. 22 § 4 αὐτόθι). 5) αἱ ἀτομικαὶ ἀπαιτήσεις τοῦ κληρονόμου ἐπὶ τῆς κληρονομίας διατηροῦνται ἀπαραιεταί ὡς ἂν εἴηται κοινὸς διαειστής δὲν ἐπέρχεται δόξα δὴ σύγχυσις καὶ ἂν εἴνε προνομιοῦχος, ἢ ἀπαιτήσις τοῦ διατηρεῖ τὸ πρόνομιον, οἷον υποθήκη (Ν. 22 § 9 αὐτόθι). 6) ἐπὶ τῇ προϋποθέσει τῆς 'Α.

ἐναρκτεῖ καὶ παραφυλάττει ὁ κληρονόμος τὸ ἐκ τοῦ Φαλκιδίου δικαίωμα κατὰ τῶν κληροδόχων (Ν. 22 § 4 Νεκρ. 1 καὶ 1 καὶ 2), 7) δ' ἐξ ἀπογραφῆς κληρονόμος λαμβάνει πάν ὅτι ἐδαπάνησεν εἰς τὴν κηδεῖαν κ.λ.π. τοῦ διαθέτου καὶ τὴν σύνταξιν τῆς ἀπογραφῆς. Περί τῆς σχέσεως τοῦ ἐνεργητήματος τῆς ἀπογραφῆς καὶ τοῦ τῆς διατελέσεως καὶ τῶν ἐπ' αὐτῶν θεωριῶν ἴδε ἐν λείξει Διὰ σ κ ε ψ ι ς. Ἡ πολιτικὴ ἐν Ἑλλάδι δικονομία ἐν ἄρθρῳ 580 πραγματεύεται περὶ τῆς ἀπογραφῆς, ἐν δὲ τοῖς ἄρθρῳ 1069 καὶ 11. περιλαμβάνει τὰς διατυπώσεις αὐτῆς. [Α.Π.Μ.]

— (Ῥ κ μ π ο ρ.). Πας ἔμπορος ὑποχρεοῦται ὑπὸ τοῦ νόμου νὰ καταγράψῃ καὶ περὶ γράφῃ ἐτησίως πᾶσας τὰς ἀξίας, ἐξ ὧν ἀποτελεῖται τὸ τε ἐνεργητικὸν καὶ τὸ παθητικὸν τῆς ἐμπορικῆς του περιουσίας. Ἡ πρᾶξις αὕτη λέγεται ἀπογραφὴ, οἱ δ' ἀπ' αὐτῆς προκύπτοντες πίνακες ἀντιγράφονται ἐν βιβλίῳ καλουμένῳ τῶν ἀπογραφῶν. Ἐπὶ τῶν πινάκων τούτων βασιζέται ὁ ἐμπορικὸς ἰσολογισμὸς (βλ. λ.). Ἡ ἀπογραφὴ καταδεικνύει ἐπακριβῶς τὴν οἰκονομικὴν θέσιν τοῦ ἐμπόρου καὶ ἐκτὸς τῆς κοινῆς καὶ ἐτησίως λαμβάνει χώραν τοιαύτη, ἐπὶ ἣν ἐπιστῇ ἀνάγκη νὰ καταδειχθῇ ἡ θέσις αὐτῆς, ἐπὶ διαλύσεως ἐμπορικῆς ἐταιρίας λ.χ. ἐπὶ πτωχεύσεως. [Α.Π.Π.]

Ἀπογραφὴ στρατιωτικῇ. Συνίσταται εἰς τὴν ἐγγραφὴν παντὸς ἄρρενος, ἅμα τῇ γεννήσει του, ἐν ἰδιαιτέρῳ ἐπὶ τούτῳ βιβλίῳ, ὅπως ἐξευρίσκειται εὐχερῶς ὁ χρόνος τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας ἐκάστου. Ἐν Ἑλλάδι τὰ περὶ τούτων ἐρρυθμίσθησαν ἐπ' ἐσχάτων διὰ τοῦ Ν. ΑΦΚΠ τῆς 28 Μαΐου 1887 (ἄρθρ. 8—28), δι' οὗ ἐπεβλήθη ἐκάστῳ δῆμῳ καὶ διακεκριμένῳ δι' ἐκάστον χωρίον ἡ σύνταξις κατ' ἔτος τοῦ μητρώου ἀρρένων. Ἐπὶ τῇ βάσει δὲ τῶν ἐπὶ δέκα συνακολουθῶν ἐτη συνταχθέντων μητρώων ἀρρένων, ὀριστικῶν κηρυχθέντων, συντάσσεται τὸ μητρώον τῆς δεκαετίας τῶν ἀρρένων. Ἡ ἀπογραφὴ γίνεται ἐπὶ τῇ βάσει τῶν περὶ ληξιαρχικῶν πράξεων τοῦ ἀστικοῦ νόμου διατάξεων, ἀλλ' ἐκτὸς τούτων ὀρίζεται λεπτομερέστερον, τίνες εἶναι ὑποχρεοὶ ἐκάστοτε πρὸς δήλωσιν τῆς γεννήσεως ἄρρενος εἰς τὸν ἱερεᾶ τῆς ἐνορίας τὴν τὰ κληρόντα οὗτοῦ καὶ τίνες αἱ ποινικαὶ συνέπειαι τῆς παραβιάσεως τῶν διατάξεων τούτων. (Ἰδ. Μητρώων ἀρρένων καὶ Στρατολογία. [Δ.γ.])

Ἀπόγραφον, κατὰ τὴν Πολιτ. δικον. καὶ τὸν Ὀργαν. τῶν δικαστηρίων, καλεῖται τὸ ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου προσώπου ἐπικυρωμένον ἀντίγραφον (ἰδ. λ.), ὡς αἰτίας τὸ πρωτότυπον φέρει τὸν τύπον τῆς ἐκτελέσεως. Περὶ Ἄ. Ἰσχύουν μὲν ὅσα καὶ περὶ ἀντιπεμφνημένων ἀντίγραφων, εἰδικότερον δ' ὅτι Ἄ. δύναται νὰ ἐκδώσῃ μόνον

ὁ γραμματεὺς τοῦ δικαστηρίου καὶ ἐξαιρετικῶς ἐπὶ συμβολαιογραφικῶν ἐγγράφων ὁ συμβολαιογράφος (ἄρθρ. 126. 193. 196 Ὀργ. Δικαστ.), διότι μόνον ἐξ ὁρίστικῆς ἀποφάσεως ἡ διαταγὴ τοῦ Προέδρου ἢ συμβολαιογραφικοῦ ἐγγράφου δύναται νὰ δοθῇ Ἄ. Τὸ Ἄ. εἶναι ἀναγκαῖον διὰ τὴν ἐκτέλεσιν, μὴ δυναμένην νὰ γείνη κατὰ κανόνα (ἐξαίρεσις π.χ. ἄρθρ. 839 Πολ. δικ.) διὰ τοῦ πρωτοτύπου, διότι εἰρημένον ἀρμόδιοι δεφίλουσι νὰ χορηγῶσιν Ἄ. εἰς τὸν ἔχοντα συμφέρον ἢ πλεῖον, ὅταν πλείους ἔχωσι συμφέρον. Δευτερον δ' ὑπὲρ τοῦ αὐτοῦ προσώπου δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἐκδοθῇ εἰμὴ ἐπὶ ῥητῇ ἀδείᾳ τοῦ προέδρου τοῦ ἀρμοδίου δικαστηρίου, ἐπὶ δὲ συμβολαιογραφικῶν τῶν πρωτοδικῶν, ὅτε ἡ διαταγὴ τούτου προσαρτᾶται εἰς τὸ πρωτότυπον, ἐπὶ πειθαρχικῇ ποινῇ (ἄρθρ. 197. 246 Ὀργ. Δικαστ.). Τηρεῖται δὲ καὶ βιβλίον Ἄ. ἐν τῷ δικαστηρίῳ, καθ' ὅρισμένον ὑπόδειγμα (ἄρθρ. 87 Ὀργ. Δικαστ.), ἐκ τῆς ἐν αὐτῷ δὲ σειρᾶς λαμβάνει καὶ τὸν ἀριθμὸν τὸ Ἄ. [Δ.]

Ἀποδεικτικῇ. Τὸν ὅρον τούτον παρέλαθεν ὁ Κάντ παρὰ τοῦ Ἀριστοτέλους ὀνομάσας ἀποδεικτικὰς τὰς προτάσεις ἑκαίνας τὰς καθ' ἑαυτὰς ἀνεπιδοκίμους ἀντιβρόχσεως. Πλ. καὶ λ. Ἀναγκαῖον. [Ρ.]

Ἀποδεικτικὸν (Ῥ η τ ο ρ.). Κατὰ τοὺς ἀρχαίους Στωικούς ὁ λόγος διαιρεῖται εἰς ἐνδοκίμον καὶ προφορικόν. Καὶ περὶ μὲν τοῦ ἐνδοκίμου λόγου πραγματεύεται ἡ λογικὴ, καθ' ἣν τὰ τε ἐνθυμήματα καὶ τὰ ἐπιχειρήματα κατασκευάζονται ἐν τῇ διαλεκτικῇ, περὶ δὲ τοῦ προφορικοῦ ἡ γραμματικὴ καὶ ἡ ῥητορικὴ. Καὶ ἡ μὲν γραμματικὴ διδάσκει τὴν γλωσσικὴν ὀρθότητα, ἡ δὲ ῥητορικὴ τὸ κάλλος καὶ τὴν δύναμιν τοῦ λόγου. Καὶ τὸ μὲν κάλλος συνίσταται ἐκ τῶν ἰδεῶν καὶ σχημάτων, ἡ δὲ δύναμις ἐκ τοῦ παθητικοῦ καὶ ἀποδεϊκτικοῦ. Καὶ πάλιν μέρη τοῦ παθητικοῦ εἶναι τὰ προσήμια καὶ οἱ ἐπίλογοι, τοῦ δὲ ἀποδεικτικοῦ αἱ διηγήσεις καὶ ἀποδείξεις. [Ι.Π.]

Ἀπόδειξις καλεῖται ἐν τῇ Λογικῇ ἡ παραγωγή τῆς ἀληθείας κρίσεως τινος ἐκ τῆς ὁμολογουμένης ἀληθείας ἄλλων κρίσεων καὶ ταλλήλως συναπτομένων. Διὰ τοῦτο ἡ μορφή αὐτῆς εἶναι, ἐάν μὲν εἴναι ἀπλή, εἰς μόνον συλλογισμὸς, ἐάν δὲ περιπεπλεγμένη, συλλογικὴ, σιρὰ ἢ σύστημα συλλογικῶν σιρῶν, ὧν τελευταῖον συμπέρασμα εἶναι ἡ ἀποδεικτικὰ πρότασις, αἱ δὲ προκειμεναὶ εἶναι ἀποδεδειγμένα κρίσεις, αἵτινες ἐμοὶ λαμβανόμεναι καλοῦνται ἀποδεϊκτικαὶ λόγοι. Ἡ ἀλήθεια τῆς Ἄ. ἐρεῖσθαι ἐπὶ τῆς ἀληθείας τῶν προκειμένων καὶ τῆς ὀρθότης συνδέσεως αὐτῶν πρὸς τὸ ἀποδεικτέον κατὰ λογικούς κανόνας. Ἐπειδὴ δὲ αἱ κρίσεις, ὧν γίνεται χρῆσις ἐν τῇ ἀποδείξει, ὡς ἀποδεικτικῶν λόγων, ἔπρεπε ν' ἀπο-

δειχθῶσι, τοῦτο δὲ δὲν δύναται νὰ χωρῇ εἰς τὸ ἄπειρον, ὡς ἔσχατοι ἀποδεικτικοὶ λόγοι πρέπει νὰ θεωρηθῶσι κρίσεις μὴ ἔχουσαι ἀναγκὴν ἀποδείξεως ὡς ἀρέσας ἐναργεῖς. Τελευταῖαι εἶνε αἱ ἀναλυτικαὶ κρίσεις, αἱ ἐκφράζονται ἅμιστα διδόμενα τῆς ἐμπειρίας συνθετικαὶ κρίσεις ἐκ τῶν ὑστέρων, καὶ ταξιῶματα, τὰ ὅποια ἐρεῖδονται ἐπὶ ἀπλῶν ἀναφορῶν τῶν ἐν αὐτοῖς περιεχομένων ἐννοιῶν (συνθετικαὶ κρίσεις ἐκ τῶν προτέρων). Διακρίνονται δὲ δύο εἶδη Ἀ. ἐπαγωγικῆ καὶ παραγωγικῆ. Ἐκείνη κατέρχεται εἰς τὸ πλάτος τῆς ἐννοίας τοῦ υποκειμένου, δεικνύει ὅτι πᾶν εἶδος αὐτοῦ ἔχει τὸ κατηγορούμενον καὶ συμπεραίνει ἐντεῦθεν ὅτι πρέπει ν' ἀποδοθῇ καὶ εἰς τὸ ὑποκειμενικὸν καθ' ὅλον αὐτοῦ τὸ πλάτος. Ἡ δὲ παραγωγικὴ ὑπάγει τὸ ὑποκειμενικὸν τῆς ἀποδεικτέας προτάσεως ὑπὸ γενικωτέραν ἐννοιαν καὶ μεταφέρει εἰς αὐτὸ τὰ ἤδη ἐγνωσμένα γνωρίσματα ταύτης. Ἐάν ἡ Ἀ. παρέχῃ πλήρη βεβαιότητα ἀποκλείουσαν τὸ δυνατόν τοῦ ἀντιθέτου, καλεῖται ἐπιστημονικὴ. Ἐάν ὅμως μένῃ δυνατὴν τὸ ἀντίθετον, πιθανολογικὴ. Ἡ διάκρισις Ἀ. κατ' ἀλήθειαν (κατ' ἀντικειμενικοὺς λόγους) καὶ κατ' ἀνθρώπου (κατὰ λόγους ἰσχυόντας διὰ τὸ ἄτομον, μεθ' οὗ συζητοῦμεν) ἔχει σημασίαν μόνον ἐν ἔρισιν, ἐν αἷς δὲν ἐνδιαφέρει ἡ ἀπεδείξις τῆς ἀληθείας, ἀλλὰ μόνον τὸ νὰ πεῖσῶμεν τὸν ἐναντίον ὅτι ἐκ τοῦ ὑπ' αὐτοῦ ἔμολογῇ ἔντιος (ὅπερ δύναται νὰ εἶνε ψευδές), ἔπεται ἀναγκαιῶς ὁ δυσχυρισμὸς ἡμῶν. Μόνον ἡ κατ' ἀλήθειαν ἀνήκει διὰ τοῦτο εἰς τὴν Ἀσκητικὴν (περὶ τῆς ἀπαγωγικῆς Ἀ. βλ. ἐν λ. Ἀδύνατος.). [X.Πδ.]

— (Ῥητορ.). Τὸ ὄνομα ἀπόδειξις ὡς τεχνικὸς ὅρος συνωνυμεῖ πρὸς τὸ πείσσει· ἀλλ' ἐκεῖνο μὲν ἀρμόζει μᾶλλον τοῖς φιλοσόφοις καὶ μαθηματικοῖς, τοῦτο δὲ τοῖς ῥήτορι· «διαφέρει πίστις ἀποδείξεως. ὅτι ἡ μὲν ἀποδείξις ἀληθὴ ἔχει τὰ λήμματα καὶ τὴν συναγωγὴν ὀγιῇ, ἡ δὲ πίστις οὕτε ἀεὶ ἀληθὴς οὕτε πιθανή, καὶ φαίνεται μὲν συνάγειν, οὐ συνάγει δέ· καὶ ἡ μὲν τοῖς φιλοσόφοις ἀρμόζουσα μᾶλλον, ἡ δὲ τοῖς ῥήτορι». Ἀνων. Seguer. σ. 445^ο πρὸς καὶ Α. Gelle N. Α. 17,5,5. [I.Π.]

— (Νομ.). Ἀ. (probatio) καλεῖται ἡ ἐνέργεια τοῦ διαδίκου, ὥπως πείσῃ τὸν δικαστὴν περὶ τῆς ἀληθείας τῶν ὑπὲρ αὐτοῦ ἰσχυρισμῶν του, ὅτι δὲ καὶ τὸ σύνολον τῶν μέσων, οἷς πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον χρῆται, ἔστι δ' ὅτε καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐνέργειας ταύτης. Διαιρεῖται δὲ κυρίως α') εἰς κυρίαν (probatio), τὴν κατὰ τοὺς περὶ τοῦ βάρους αὐτῆς κανόνας ἀναγκαίαν, ἐπὶ κινδύνῳ ἀπωλείας τῆς δίκης καὶ ἀνταπόδειξιν δ') εἰς τακτικὴν (ordinaria), τὴν ἐν τῷ ὑπὸ δικαστ. ἀποφάσεως τεταγμένῳ χρόνῳ φερομένην καὶ ἔκτακτον (extraordinaria), τὴν προκαπόμενιν καὶ τὴν συντηρητικὴν καὶ γ') τελείαν (plena), τὴν πα-

ρέχουσαν τῷ δικαστῇ πλήρη πεποίθησιν καὶ ἀτελῇ (imperfecta) τὴν μὴ τοιαύτην. Ἀντικειμενικὴ τῆς Ἀ. δύναται νὰ ᾖ μόνον πᾶν πραγματικὸν (ἔρα οὐκ νόμος, πλὴν τῶν ἀλλοδαπῶν καὶ τῶν ἐθιμῶν), οὐσιώδης (κατὰ τὸ οὐσιαστικὸν δικαίον) καὶ ἀμειψήτουμένον γεγὼνός (ἄρθρ. 244 Πολ. Δικ.), πλὴν τοῦ πασιδίου καὶ τοῦ γνωστοῦ τῷ δικαστηρίῳ. Ἀποδεικτικὰ δὲ μέσα εἶναι ἡ ἐμολογία, τὰ τεκμήρια, ἡ αὐτοψία, ἡ πραγματογνωμοσύνη, οἱ μάρτυρες, ὁ ὅρκος καὶ τὰ ὑπεμνήματα· ὁ δ' ἔχων κατὰ νόμον πολλὰ τοῦτων δύναται νὰ ἐλέγξῃ ἐλευθερίως μεταξὺ αὐτῶν ἢ καὶ πάντα νὰ μεταχειρισθῇ, πλὴν ἐπὶ ὅρκου (ἄρθρ. 253)· ἡ χρῆσις ὅμως αὐτῶν γίνεται πάντοτε μετὰ δικαστικῆν περὶ αὐτῶν ἀπόφασιν, πλὴν ἐπὶ τῇ προκαπόμενῳ. [Δ.]

Ἀποδείκνυν. Οὕτω καλεῖται τεταγμένη ἐκκλησιαστικὴ Ἀκολουθία, ἣτις ἐν τοῖς μοναστηρίοις καὶ τοῖς ναοῖς τῶν πόλεων ἀναγιγνώσκεται καθ' ὅλην τὴν τεσσαρακονθήμερον νηστείαν τοῦ Πάσχα πρὸς ἑσπέραν, ἀλλὰ μόνον τῇ Β', Γ', Δ' καὶ Ε' τῆς ἐβδομάδος καὶ αὕτη λέγεται Ἀπόδεικνυν τὸ Μέγα ἀντιδιασταλμένως πρὸς τὸ ὀνομαζόμενον Μικρόν, ὅπερ ἐν μὲν τοῖς μοναστηρίοις ἀναγιγνώσκεται μετὰ τὸ δεῖπνον καθ' ὅλας τοῦ ἐνιαυτοῦ τὰς ἡμέρας, πλὴν μικρὰς ἐξαίρεσεως· ἐν δὲ ταῖς πόλεσι μόνον καθ' ἑκάστην παρασκευὴν ἑσπέρας τῆς τεσσαρακονθήμερου, μεθ' ὃ λέγονται Ὁῖκοι (κοιν. Χαιρετισμοί) τῆς Παναγίας α'. [I.Σ.]

Ἀποδεκάτωσις, τρόπος φορολογίας καθ' ἓν ἐκ τοῦ ἀκαθάριστου εἰσδήματος τῶν προϊόντων τῆς γῆς τὸ δημόσιον λαμβάνει τὸ δέκατον (κατὰ κανόνα). Καταβάλλεται δὲ ὁ φόρος οὗτος εἴτε εἰς αὐτοῦσια προϊόντα τῆς γῆς εἴτε καὶ εἰς χρήματα καὶ εἰσπράττεται ὑπὸ τοῦ δημοσίου εἴτε ἀμέσως δι' ἰδίων ὑπαλλήλων, εἴτε ἐμμέσως δι' ἐκμισθώσεως εἰς ἐνοικιαστάς. Ἡ ἀποδεκάτωσις, προϋπάρχουσα καὶ ἐπὶ Τουρκοκρατίας, ἐβρόθη ἐν Ἑλλάδι διὰ τοῦ νόμου τῆς 24 Μαρτ. 1834, διατηρήθη δὲ μετὰ τινῶν τροποποιήσεων καὶ παραλλαγῶν μέχρι τοῦ 1880, ὅτε κατηργήθη, τῆς ἐγγείου φορολογίας ἐπὶ τῶν δημητριακῶν καρπῶν ἀντικαταστήσας διὰ τοῦ φόρου ἐπὶ τῶν ἀροτριωτικῶν μηχανῶν, ἥτοι βοῶν, ἀγελάδων, ἵππων, ἡμιόνων, ὄνων, βουβάλων καὶ λοιπῶν, ἔτι δὲ καὶ τῶν ἐν χρήσει ἀτμικινῆτων ἀρότρων. ("Ὁρα Ν. Οἰ" 15 Ἀπριλ. 1880 καὶ Ν. ΑΡΚΖ' 28 Δεκεμ. 1883) βλ. καὶ Δεκάτη. [Αγγ.]

Ἀποδέκται (Ἀρχαῖο λ.). — Ἀρχόντες κληρωτοὶ ἐν Ἀθῆναις, δέκα τὸν ἀριθμὸν κατ' Ἀριστοτέλη, εἰς κατὰ φυλὴν, ἀντὶ τῶν Κωλακρετῶν ὑπὸ Κλεισθέους ἀποδείχθέντες. Καθῆκον εἶχον οὕτοι νὰ συντάττωσι τοὺς καταλόγους τῶν δρεῖλετῶν τοῦ δήμου, νὰ καταγράφωσι τὰς γινομένης εἰς

πράξεις καὶ διαγράφωι τὰ ἐνόματα τῶν καταβαλλόντων ὀφειλετῶν. Παρελάβανον δὲ πρὸς τούτοις τοὺς φόρους καὶ τὰς εἰσφορὰς καὶ τὰ τέλη, καὶ ἐμέριζεν αὐτοὺς κατὰ τὰς διαφόρους ἀνάγκας. Εἶχον δὲ τὴν ἐξουσίαν νὰ δικάζωσι καὶ διενέξωσι τινὰς ἀναγκάμενους εἰς τὰ καθήκοντα αὐτῶν, τὰς δὲ λόγου ἄξις ὑποθέσεις εἰσήγον εἰς τὰ δικαστήρια.

Ὁ Πολυδεύκης μνημονεύει καὶ ἄλλους ἀποδέκτας, τοὺς τὸν σίτον ἐπιμετρούμενους. (Ἀρ. πορ. Σουιδ. Μ. Ἑτομολ. καὶ Ἰουχ. ἐν λ. Πολυδ. VIII, 97, καὶ 114. Ἀριστοτ. Πολ. VI 3, 4. Δημ. κατὰ Τιμοκρ. σ. 750). [Ἀχ. Ἀγ.]

Ἀποδέκτης. βλ. Συνελλαγματικὴ.

Ἀποδημητήρια (Ναυτ.). Τὰ σύνολον τῶν διατυπώσεων καὶ ἐγγράφων διαπικιτοῦνται παρὰ τοῖς Προξενείοις καὶ Λιμεναρχείοις ἀπὸ τῶν πλοίαρχων, κατὰ τὴν καταπλουν καὶ ἀπόπλουν τῶν πλοίων τῶν ἐκ λιμένος τινός, κοινῶς τὰ **χαρτιά**. [Α.Γ.Η.]

Ἀποδημητικὰ πτηνὰ (Ζωολ.). ὀνομάζονται ὅσα ἕνεκα τοῦ ψύχους καὶ τῆς ἔνεκα τούτου ἐπερχομένης ἐλλείψεως τροφῆς ἀπέρχονται εἰς χώρας νοτιωτέρας, θερμὰς, ὅπως διαχειμάσωσι καὶ ἐπιστρέψωσι εἰς τὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἔαρος εἰς τοὺς τόπους ἀπ' ὧν ὥρμηθησαν. Τὰ πτηνὰ, αἵτινα εὐρίσκοντα τροφήν ἐν τινὶ χώρᾳ μένουσι διαρκῶς ἐν αὐτῇ ὀνομάζονται **ἐπιδημητικά**. Πτηνὰ ἐποδημητικά, αἵτινα μένουσι μὲν διαρκῶς ἐν τινὶ χώρᾳ, ἀλλ' ἕνεκα τῆς ἀλλαγῆς συνθηκῶν τινῶν τοῦ κλίματος καὶ τῆς τροφῆς ἀναγκάζονται νὰ μεταβαίνωσιν ἄλλοιχοῦ, ἐνίοτε μίλια διαμακρὰν, ὀνομάζονται **ἐκτοπιστικά**.

Τὰ ἀποδημητικὰ πτηνὰ ἀπέρχονται πρὸς τῆς ἀρχῆς τοῦ χειμῶνος συνήθως κατὰ μεγάλαν ἀγέλην ἢ στίγην, οἷον οἱ ψάρεις, οἱ κορυδαλοί, οἱ ἀγριοὶ χῆνες, αἱ χελιδόνες κτλ. Πτηνῶν τινῶν ἀποδημοῦσι μόνον τὰ θῆλα μετὰ τῶν νεοσσῶν, ἄλλων δὲ τὰ ἄρσενα προηγούνται τῆς πορείας ἡμέρας ὅλας. Τὰ ἀποδημητικὰ πτηνὰ τῆς μέσης Εὐρώπης ἀποδημοῦσι διὰ τῆς νοτίου πρὸς τὴν Ἀφρικὴν διερχόμενα ὑπὲρ τὴν Μεσόγειον, τὰ δὲ τῆς βορείου Εὐρώπης κατέρχονται μέχρι τῆς μέσης. Κατὰ τὴν πορείαν αὐτῶν τινὰ μὲν τῶν ἀποδημητικῶν πτηνῶν ἵπτανται τὴν ἡμέραν, ἄλλα μόνον ἐν καιρῷ νυκτός. Τινὰ ἵπτανται λίαν ὑψηλὰ οἷον οἱ πελαργοί, ἄλλα λίαν χαμαλὰ (σκολόπακες). Ἰπτιόμενα δὲ τὰ μὲν σχηματίζουν ἄτακτα πυκνὰ στίγην, οἷον αἱ σπίζαι, αἱ χελιδόνες, ἄλλα εὐθείας σειράς, οἷον αἱ νῆσαι, ἄλλα λοξὰς, οἷον οἱ χῆνες καὶ ἄλλα γωνιώδεις οἷον οἱ γέρανοι (εἰς δὲ τριγώνον). Ὁ Middendorf εἶνε ὁ πρῶτος, ὁ ὅποιος ἐξήτησε νὰ παραστήσῃ γραφικῶς τὸν χρόνον τῆς ἐλεύσεως ἢ τῆς ἀναχωρήσεως τῶν ἀποδ. πτηνῶν, συνδίδων διὰ γραμμῶν ἐπὶ πινάκων τὰς ἡμέρας ἀκριβῶς τῆς ἐλεύσεως ἢ ἀναχωρήσεως τοῦ αὐτοῦ εἴδους εἰς

διαφόρους τόπους (ὁσιπτησεις), καὶ συγκρίνον αὐτάς μετὰ τῶν ἱστογεωμωνικῶν γεγραμμένων. Ἐν Ἑλλάδι δὲν ἐγένοντο μέχρι τούτου ἐπικριτεῖς παρατηρήσεις περὶ τοῦ εἴδους τῶν ἀποδημητικῶν πτηνῶν τῶν ἀπ' αὐτῆς ἀναχωρούντων καὶ δι' αὐτῆς διερχομένων, καίτοι ἡ χώρα ἡμῶν διὰ τὴν σπουδαίοντα αὐτῆς ὡς νοτιωτάτην ἄκρον τῆς ὅλης Εὐρώπης πρὸ πολλοῦ ἐπέσπασε τὴν προαχὴν τῶν ὀρνιθολόγων. Κυρίως ἀποδημητικὰ πτηνὰ εἶνε κατὰ τοὺς γεγραμμένους ὀρνιθολόγους τῆς Ἑλλάδος Heinrich Graf von der Muhle, Dr. Erhard, Lindermeyer καὶ Krüper τὰ ἑξῆς: *Bubo ascalaphus* (μυοφῶς) *Strix acadica*, *Eulanius melanopterus*, *Milvus regalis* (κοινῶς ἀμφοτέρω γεράκια), *Circus aeruginosus*, *Caprimolagus europaeus* (πλάνος) *Cuculus canorus* (καστρόβυζον), *Merops apiaster* (μυλισσογέρως), *Coracias garrula* (χαλκοκουρῶνα), *Upupa epops* (τταχπιτενός), *Emberiza hortulana*, *Oriolus galbula* (τοκοφάρος, κιτρινοποῦλι), *Salicaria galactodes*, *Sylvia curruca*, *S. atricapilla*, *Lusciola luscinia*, *L. suecica*, *Saxicola oenanthe*, *S. leucomela*, *Lanius excubitor* (διπλοκεφαλὰς) *Lanius rufus*, *Muscicapa atricapilla* (μύνχος), *Columba palumbus*, *C. oenas* (ἀμφοτέρω κοινῶς φάται), *Columba turtur* (τρογόνιον), *Ortygion coturnix* (ἐρτόνικα), *Glareola torquata* (βεροχελιδόν), *Grex pratensis*, *Rallus aquaticus* (ἀγριοπουλάδα), *Grus cinerea* (γέρανος), *Charadrius phibialis* (τρογοποῦλι), *Recurvirostra avocetta*, *Haematopus ostralegus*, *Hypsibates himantopus*, *Totanus stagnatilis*, *Machetes pugnax*, *Tringa maritima*, *T. cinclus*, *T. minuta*, *T. subarquata*, *Ascalopax gallinula*, *A. major* (μπιζάσις), *Scelopax rusticola* (βυλδοκττα), *Ciconia alba*, *C. nigra* (λελέκι), *Ibis falcinellus* (χαλκόκττα), *Ardea purpurea* (νοκτοκέρως), *A. cinerea* (τρογονοκέρως), *A. alba*, *A. garzetta* (ἀμφοτέρω ψαροφάγοι) *A. comata*, *A. minuta*, *A. stellaris*, *A. nocticorax* (ἀπκντις νοκτοκέρως κοινῶς), *Peleleus leucorodius* (κουλίτσι), *Oygnaus musicus* (κόκνος), *Anser cinereus*, *A. segetum* (ἀμφοτέρω ἀγριόχηνες), *Anas acuta*, *A. clypeata*, *A. ruflina* (ἀπασσι κοινῶς ἀγριόπαππες), *Sterna hirundo*, *S. minuta*. Ἰδε καὶ τὰς λέξεις Πτηνὰ, Ὀρνιθολογία. [Μ.]

Ἀποδιδρασκίνδα (Ἀρχαιολ.). Ἀρχαία παιδιὰ, ὅμοια πρὸς πολλὰς τοιαύτας τοῦ καθ' ἡμᾶς ἑλληνικοῦ καὶ ἑλλων λαῶν. Εἰς τῶν παιζόντων ἐκάθητο κακλεσιμένους ἔχον τοὺς ἐρθαλμούς, ἢ ἄλλου ἐπιμαρβάνοντος τὰς ἀρθαλμούς αὐτοῦ, οἱ δὲ συμπαικτο-

ρες ἐδραπέτευον. Ὑπερβόρμενος δ' ὁ καταμύων τοὺς ἐρβαλμοὺς ἐξήτει τοὺς ἄλλους, οἵτινες ἔργον εἶχον νὰ φθάσωσιν ἀπαρτήρητοι εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον. [Π.]

Ἀποδοτομπαζος. Βλ. Ἀποτομπαζος.

Ἀποδοκιμασία, α') ἡ κατὰ τοῦ βουλευτοῦ πειθαρχική ποινή, ἡ ἀπαγγελλαμένη ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ἐστὶς οὗτος τὰράση τὴν τάξιν, καὶ ἀνακληθεῖς ὑπὸ τοῦ προέδρου ἐνομοστί ἐξακολουθῇ ἀπειθῶν. (Ἄ. Θρ. 31 τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς). β') ἡ κατὰ τοῦ δημοσίου λειτουργοῦ ἡ ὑπαλλήλου πειθαρχική ποινή, ἣν ἐπιβάλλει ἡ Κυβέρνησις ἢ ἡ διοίκησις, ἐστὶς οὗτος ὑπερεδὴ τὰς ὁδηγίας του ἢ ἐνέργησεν παρὰ τὰς προθέσεις τῶν ἀνωτέρων του. [Ἀγγ.]

Ἀποδοκιμασίαι (Δίκον.). Ἡ δι' ἀγωγῆς ὑπὸ τοῦ διαδίκου προσβολὴ ὡς ἀκύρων τῶν δικαιοδικτικῶν πράξεων τῶν δικαστικῶν πληρεξουσίων, τῶν ἀντικλήτων, τῶν κλητῶν ἢ ἄλλων ἐπιτετραμμένων τὴν ἐπίδοσιν δικαγράφων, καθὼς γενόμενον ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐντολῆς ἢ πέραν τῶν ἐρίων αὐτῆς. Κριθεῖσθαι τῆς περὶ ἀποδοκιμασίας ἀγωγῆς ἰσχυρὰς, τὸ δικαστήριον κηρύσσει τὴν ἀποδοκιμασθεῖσαν πράξιν ὡς μὴ εὔσαν καὶ καταδικάζει τὸν πληρεξούσιον εἰς ἀποζημίωσιν, εἰς τὴν πληρωμὴν ὧλων τῶν ἐξόδων καὶ εἰς πειθαρχικὴν ποινήν. (Πολ. Δίκον. ἄρθρ. 463 § 6 καὶ 464—466).

Ἀπόδοσις (Γρηγορ.). Βλ. Προσίμιον.

Ἀπόδοσις λογαριασμῶν. Ἐκαστος ἐπαρχιακὸς ταμίης, ὑποβάλλων ἐκάστην πρώτην, ἐνδεκάτην καὶ εἰκοστήν πρώτην τοῦ μηνὸς ἀντίγραφον τῆς μερίδος τοῦ λογιστηρίου διὰ τὸ λῆξαι δεκάημερον καὶ ἅμα τῇ λήξει τοῦ μηνὸς γενικὴν κατὰστασιν καὶ ὅλα τὰ λογιστικὰ ἔγγραφα τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων, εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔτους ἀποδίδει λογαριασμὸν, περιλαμβάνοντα ὅλας τὰς πράξεις τῆς ἐνικυσίου διαχειρίσεως του. Πρέπει δὲ ὁ λογαριασμὸς οὗτος νὰ παριστᾷ α) τὰ κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν τοῦ ἔτους μετρητὰ, τὰ ὑπόλοιπα τῶν διαρκῶν λογαριασμῶν ληψοδοσίας, τὰ τῶν εἰσπρακτέων καὶ τὰ τῶν ἀνοιχθεῖσιν ἐπὶ τοῦ ταμείου πιστώσεων β) τὰ ἐντὸς τοῦ ἔτους ἀνατεθέντα εἰς αὐτὸν εἰσπρακτέα, τὰς ἀνοιχθείσας πιστώσεις καὶ τὰ πραγματοποιηθέντα εσοδα καὶ ἔσοδα πάσης φύσεως γ) τὰ κατὰ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ ἔτους μετρητὰ, τὰ ὑπόλοιπα τῶν διαρκῶν λογαριασμῶν ληψοδοσίας, τὰ τῶν εἰσπρακτέων καὶ τὰ τῶν ἀνοιχθεῖσιν ἐπὶ τοῦ ταμείου του πιστώσεων δ) κατατάσσιν ἀναλυτικὴν τῶν μηκέτι ἀποληφθεῖσιν προπληρωμῶν, δι' ἔσοδα κατασχέσεως, περιέχουσαν καὶ τοὺς λόγους τῆς καθυστερήσεως. (Ὁ ἀνωτέρω λογαριασμὸς ὑπεβάλλεται μεθ' ὧλων τῶν δικαιολογητικῶν ἔγγράφων εἰς τὸ γενικὸν λογιστήριον, ὅπου πληροφροῦν περὶ τῆς ἀκρι-

βείας του διαβιβάζει αὐτὸν εἰς τὸ ἐλεγκτικὸν συνέδριον (πρόλ. Λογ. Ν. ἄρθρ. 149 — 152). Ὡς περὶπτώσει πύσσεως ἢ μεταθέσεως ταμίων ἐντὸς τοῦ ἔτους, «ὁ ἐνιαύσιος λογαριασμὸς διαίρεται κατὰ τὴν ἐπαρκείαν τῆς διαχειρίσεως ἐκαστοῦ τῶν ὑπολόγων καὶ ἐκαστος αὐτῶν δίδει ἰδιαίτερος τὸν λογαριασμὸν τῶν ἰδίων του πράξεων» (Λ. Ν. ἄρθρ. 201). Οἱ εἰδικοί ταμίαι, ὡς οἱ τελῶναι, ὑπεβάλλουσι κατὰ μῆνα εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν κατὰστασιν τῶν εἰσπραξέων, πληρωμῶν καὶ παραδόσεων αὐτῶν τε καὶ τῶν ὑπ' αὐτοὺς διατελούντων. (Λ. Ν. ἄρθρ. 169). Οἱ εἰσπράκτορες δίδουσι λόγον τῆς διαχειρίσεως τῶν πρὸς μόνους τοὺς ἐντολὰς τῶν ταμίαι, εἰς οὓς ὑπεβάλλουσι πάντα τὰ βιβλία τῶν κατὰ τὸ τέλος τοῦ ἔτους ἢ τῆς διαχειρίσεως τῶν (Λ. Ν. ἄρθρ. 179). [Ε.]

Ἀποδοτίας δῆμος. (Ἐσφαλμένος ἀντὶ Ἀποδότων ἢ Ἀποδοτῶν, βλ. λ. Ἀποδοτοί). Δῆμος ὁρεινὸς καὶ μεσόγειος τῆς πρώτης ἐπαρχίας Νευπακτίας ἐν τῇ νομῇ Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας, ἔχων 5521 κατ. τῷ 1880 καὶ ἀποτελούμενος ἐκ τῆς ὁρεινῆς πρώτευουσας Μεγάλης Λομποτινῆς, τῆς χειμερινῆς Βετολιστίας καὶ τῶν ἐξῆς χωρίων, Ἀμώρων, Ἀνδριδίσται, Ἀσπριας, Βετοφύστα, Γολέμα, Γρανίτσα, Δέλγα, Ἐλετσοῦ, Κοζίτσα, Λιμνίτσα, Μικρὰ Λομποτινὰ, Νισόαρη, Πέδος καὶ Χρύσοδον. [Π.]

Ἀποδοχαί, αἱ εἰς τοὺς ἐπλίτας καὶ χωροφύλακας διδόμεναι, πλὴν τοῦ συστήτου, ἡμερήσια χρηματικὰ ἀμοιβαί. (Ἰδ. Ν. ΔΥΟΘ' τῆς 28 Μαΐου 1887 περὶ ἀποδοχῶν τῶν ἐπλιτῶν τῶν εὐζωνικῶν ταγμάτων κτλ. καὶ Ν. ΔΥΠ' τῆς 16 Μαρτ. 1889 περὶ ἀποδοχῶν τῶν ἐπλιτῶν τοῦ λόχου τῶν τηλεγραφετῶν).—Πρὸς τοῦτους διὰ τῆς λείσεως ἀποδοχῆς σημαίνεται τὸ σύνολον τῶν εἰς μισθὸν, ἀποζημιώσεις καὶ ἐπιμίσθια χορηγουμένων χρηματικῶν ποσῶν εἰς τοὺς ἀνωτέρους καὶ κατωτέρους ἀξιωματικούς τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς καὶ τῆς θαλάσσης (πρόλ. ἐπὶ παραδείγματι Ν. ΤΞΗ' τῆς 29 Σεπτεμβρ. 1856 καὶ Ν. ΦΛΣΤ' τῆς 28 Μαΐου 1859). [Ἀγγ.]

Ἀποδοχῆ. Βλ. Συναλλαγματική.

Ἀπόδρομοι (Ἀρχαιολ.) ἡ ἀπάγελοι ἐκαλοῦντο ἐν Κρήτῃ οἱ παῖδες οἱ μὴ συμπληρώσαντες τὴν νόμιμον ἡλικίαν, ὅπως ἀγωνίζονται ἐν ταῖς ἀγέλαις (βλ. λ. Ἀγέλη). [Π.]

Ἀποδοτοί ἢ Ἀπόδοιτοι ἢ Ἀπόδοτοι. Βάρβαρον αἰτωλικὸν ἔθνος, οἰκοῦν τὸ ὁρεινὸν νοτιώτατον τμήμα τῆς Ἐπικτήτου Αἰτωλίας, ὅμορον δὲ τῶν Ὀζολῶν Λοκρῶν. Πρωτεύουσα τοῦτο πᾶσις ἦτο τὸ Αἰγίτιον, ἄλλαι δὲ κῶμαι ἀναφερόνται ἢ Ποτιδανία, τὸ Κροκύλειον, τὸ Τεῖγιον καὶ ἡ Ἀπολλωνία, ὧν δὲν ἐξηκριβώθη ἡ θέσις. Βλ. καὶ λ. Αἰγίτιον καὶ Ἀποδοτίας δῆμος. [Π.]

Ἀποζημίωσις, α') ἡ πρόσθετος χρηματικὴ ἀμοιβή, ἡ διδομένη εἰς τοὺς πολιτικοὺς ὑπαλλήλους, τοὺς ἀπομακρυνεμένους τῆς ἐδρας αὐτῶν πλεον τῆς ἡμέρας πρὸς ἐκτέλεσιν ὀρισμένης ἐντὸς τοῦ Κράτους ὑπηρεσίας. Εἶναι δὲ ἡ ἀποζημίωσις δι' ἐκάστην ἡμέραν ἰση πρὸς τὸ ἥμισυ τοῦ κανονικοῦ ἡμερησίου μισθοῦ, πλὴν οἱ ὑπαλλήλοι τῶν δημοσίων ἔργων, οἵτινες ἀσχοιοῦνται ἐν ὑπαίθρῳ πρὸς καταρτισμὸν διαγραμματικῶν λαμβάνουσιν ἀποζημιώσιν ἴσην πρὸς τὰ $\frac{2}{3}$ τοῦ κανονικοῦ ἡμερησίου μισθοῦ τῶν. Εἰδικώτερον ὥρισεν ὁ νόμος τὴν ἡμερησίαν ἀποζημίωσιν τῶν κατὰ τὰς ἐκλογὰς διοριζομένων ἐφόρων καὶ ἀντιπροσώπων τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς, ἧτοι τῶν μὲν ἐφετῶν καὶ δικηγόρων εἰς δραχ. 10, τῶν δὲ πρωτοδικῶν καὶ παρὰ πρωτοδικαίᾳ ἀντισταγγελίων εἰς δρα. 5, τῶν δὲ εἰρηνοδικῶν εἰς δραχ. 3. Ἡ Ἄ. δ' αὕτη χορηγεῖται ἐπὶ ὅκτωι τὸ πολὺ ἡμέρας (Γ.δ. Ν. Δ' 74 Γ' 27 Μαΐου 1887, ὅστις ἔτι μὴ δὲν ἐφαρμόζεται ὡς πρὸς τὰς ἀποζημιώσεις καὶ τὰ δικαστικὰ ἔξοδα τῶν δικαστικῶν καὶ ἀνακριτικῶν ἐν γένει ὑπαλλήλων, ἐρ' ὅσον ταῦτα κανονίζονται ὑπὸ τῆς ποινικῆς διατιμῆσεως). — β') Ἡ ἀμοιβὴ ἡ χορηγούμενη ἐν τοῦ δημοσίου ταμείου εἰς τοὺς βουλευτάς τοὺς ἐκπληρώσαντας τὰ χρεὲ τῶν. Συνίσταται δ' αὕτη ἐκ διαχιλίων δραχμῶν δι' ἐκάστην τακτικὴν σύνοδον. Ἐν περιπτώσει ἐκτάκτου συνόδου τὸ σύνταγμα (ἄρθρ. 71) χορηγεῖ τοῖς βουλευταῖς μόνον τὰ ἔξοδα τῆς ἀφίξεως καὶ τῆς ἐπανόδου, ἀπὲρ ὥρισθῃσαν κατ' ἐθῆμον οὐχὶ ἀπαράβατον εἰς δραχ. 1500 δι' ἕκαστον, μὴ ἐξαίρουμένων μηδὲ ἐκείνων, οἵτινες οὐδὲν τοιοῦτον ἔξοδον ὑπέστησαν. Οἱ βουλευταὶ, οἱ λόγι πολιτικῆς ἡ στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας ἢ ἄλλως πως μισθοδοτοῦμενοι, δὲν λαμβάνουσιν εἰμὴ τὸ τυχὸν ἑλλειπον μέχρι τῆς διαχιλιοδράχμου ἀποζημιώσεως (ἄρθρ. 76 τοῦ Συντ.). Δυνάμει τοῦ Ν. ΑΡΜΑ τῆς 19 Μαρτίου 1884 (ἄρθρ. 2) ἀπαγορεύεται ἡ ἐκχώρησις καὶ ἡ κατάσχεσις τῶν βουλευτικῶν ἀποζημιώσεων διὰ τὴν τὰς τακτικῆς καὶ τὰς ἐκτάκτους συνόδους. [Ἀγγ.]

Ἀποθεματικὸν κεφάλαιον. Τὸ δημιουργούμενον διὰ τῶν ἀποταμιευμάτων (βλ. λ.) παρὰ ταῖς διὰ μετοχῶν ἐταιρίαις ἰδίως. Τὸ ποσοστὲν τῶν κερδῶν τὸ πρὸς τοῦτο κατατιθέμενον καὶ διατηρούμενον ἐν τῷ ταμείῳ ἢ εἶναι ἐκ τῶν προτέρων ὀρισμένον ἢ κατὰ τὴν σύνταξιν τοῦ ἱστολογισμοῦ ὀρίζεται ἀναλόγως τῶν κερδῶν. Χρησιμεύει δὲ τὸ Ἄ. κεφάλαιον πρὸς ἀνασύστασιν τοῦ ἐταιρικοῦ κεφαλαίου ἀν ἐξ ἐκτάκτων ζημιῶν ἐπέλθῃ ἐλάττωσις αὐτοῦ. Βλ. καὶ Ἑταιρίαι ἀνώνυμοι. [Α.Γ.Π.]

Ἀποθεραπεία. Βλ. Θεραπεία.

Ἀποθέται (αἰ) Βαραθρώδης τόπος παρὰ τὸν ταφύετο, πιθανώτατα ὁ παρὰ τὸ σημερινὸν χωρίον Παριώρι. Πρὸς ταῦτα κατὰ νόμον τοῦ Λυκούργου ἀπέπεμπον οἱ Σπαρτιάται τὰ

νεογνὰ βρέφη, ὅσα ἐξετάζοντες οἱ πρεσβύτατοι τῶν φυλετῶν ἔκρινον ἀγενεὴ καὶ ἄμορφα. [Π.]

Ἀποθετικὴ ζημία. Βλ. Ἀπολιπὸν κέρδος.

Ἀποθέωσις. Ἡ ἀνύψωσις ἀνθρώπου εἰς τάξιν θεοῦ. Ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς μύθοις εὐχὴ σπανίως μνημονεύονται ἀποθέωσις ἡρώων (ὡς τοῦ Πρωκλεοῦς, τοῦ Ἀσκληπιοῦ, τοῦ Ἀμφιαράου κλπ.), ἧτοι ἀπαθανάτισις αὐτῶν ὑπ' αὐτῶν τῶν θεῶν. Οὕτω καὶ κατὰ τὴν βεδικὴν μυθολογίαν (τῶν πελαιοτάτων Ἰνδῶν), οἱ θεοὶ τῶν τεσσάρων ὠρῶν τοῦ ἔτους Γρίβου ἔλαγον τῆς τιμῆς τῆς Ἄ. ὑπ' αὐτῶν τῶν θεῶν διὰ τὰ θαυμαστὰ τεχνουργήματά των. Ἀλλ' ἡ τοιαύτη Ἄ. δύναται ἐρρότερον νὰ κληθῇ ἐξ ἀνθρώπων θεῶν ὑπὸ τῶν μύθων, διότι ἐκεῖνοι οὗς οἱ μῦθοι περιστάνουσιν ὡς ἥρωες ἢ ἀνθρώπους ἀπαθανάτισθέντας διὰ τὴν ἀρετὴν αὐτῶν, ἀνέκαθεν ἀπῆλθον ἐξ ὧν τιμῶν, οὐδ' ἐπῆλθε διὰ τῆς Ἄ. μεταβολὴ τις εἰς τὴν θρησκείαν ἢ εἰς τὴν κατὰ τόπους λατρείαν τοῦ θεοῦ. Κυρίως δ' Ἄ. εἶναι ἡ ἀπονόμη θεῶν τιμῶν εἰς ἀνθρώπους παρ' ἀνθρώπων ἐξ ὑπερμέτρου θαυμασμοῦ, ἢ εὐγνωμοσύνης ἢ χολακείας, ὧν ἐνεκα θεωροῦνται οἱ τιμωμένοι ὡς ὑπερέχοντες κατὰ πολὺ τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων καὶ προσεγγίζοντες μᾶλλον πρὸς τοὺς θεοὺς, πρὸς οὓς καὶ καθ' ἑλοκλήριον ἀφομοιοῦντο μετὰ θάνατον, ἀπαλλασσόμενοι τῶν διωγμῶν τοῦ σώματος. Εἶναι δ' εὐχερὴς ἡ τοιαύτη ἀφομοίωσις ἐν ταῖς ἀνθρωπομορφικαῖς θρησκείαις, καθ' ὅς ἡ διαφορὰ τῆς θείας ἀπὸ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως εἶναι ποσοτικὴ μόνον, οὐχὶ δὲ καὶ οὐσιαστικὴ. Ἀλλ' οὐδὲν ἦττον ἐν τοῖς παλαιότατοις χρόνοις τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας εἶναι ἄγνωστοι αἱ ἀποθέωσις, διότι ἀκμασιότατος ὄντος τότε τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθητικῶτος ἐνομιζέοντο οἱ θεοὶ πολλῶ ὑπέρτεροι καὶ τῶν τελειοτάτων ἀνθρώπων, ὁ δὲ φόβος τῆς θείας νεμεσείας ἐκώλυε τὴν ὑπερβολικὴν τιμὴν ἀνθρώπων, ἐλέγχουσαν πᾶντως ταπεινωτέραν τὴν περὶ τῆς φύσεως τῶν θεῶν δόξαν. Τὸ παλαιότατον παράδειγμα τοιαύτης τιμῆς εὐρήσκει ἐν τῷ βεδικῷ χρησμῷ πρὸς τὸν Λυκούργον (Προδοτ. Α, 67), ποιηθέντι βεβαίως μετὰ τὸν θάνατον τούτου, ἀλλ' οὐχὶ καὶ πολλῶ ὑπέρτερον αὐτοῦ. Ἐν τῷ χρησμῷ ἐκεῖνῳ ἡ Πυθία ἀμειβάλλει μὲν ἀντιπᾶντι ν' ἀποκαλέσῃ τὸν Λυκούργον θεὸν ἢ ἀνθρώπον, προσθέτει ἔτι μὴ ἀλλ' ἔτι καὶ μᾶλλον θεὸν ἔλπομαι, ὡς Λυκούργε. Ὅμοια παραδείγματα ἀποθέωσεως ἐπιώνυμων ἢ οἰκιστῶν πόλεων (διότι εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην πρίπει νὰ ταχθῇ καὶ ἡ τοῦ Λυκούργου Ἄ.) δὲν εἶναι σπάνια· οὕτως ἐτιμῶντο ὡς θεοὶ ὁ οἰκιστὴς τῆς Σινώπης Αὐτόλυκος ἐν Σινώπῃ, ὁ Πειθίλος ἐν Λέσβῳ, ὁ Τληπόλεμος ἐν Ρόδῳ κλπ. θεῶν δὲ καλεῖται ἀπᾶς ὁ Σοφοκλῆς καὶ αὐτὸν τὸν Κόρινθον, ὅστις κοινῶς ἐτιμᾶτο ὡς ἥρωας. Συνήθως ἔτι μὴ οἱ οἰκισταὶ ἐτύγγαζον ἡρώων

σχετικῶς δαπάνας διὰ τὴν φύλαξιν αὐτῶν καὶ τὴν διατήρησιν τοιαύται εἰσὶν αἱ ἐπὶ τοῦ Ταμίσεως λ. γ. Ἀνήκουσι δὲ εἰς ἑταίριας ἰδιωτικῆς εἴτε εἰς τὸ κράτος, ὅταν ἐξαρτῶνται ἀπὸ τῶν Τελωνίων. [Δ.Γ.Η.]

— (Στρατιώτ.) (dépôt, places de dépôt). Διὰ τῆς λέξεως ταύτης δηλοῦνται πλείστα στρατιωτικὰ καταστήματα, ἐν οἷς διατηρεῖται ὕλικὸν πολέμου, στρατοῦ, ὑγειονομικῆς ὑπηρεσίας κτλ. Ἐν Ἑλλάδι ὑπάρχουσιν τέσσαρες γενικαὶ ἀποθῆκαι ὕλικου εἰς Βῶλον, Μεσολόγγιον, Ναύπλιον καὶ Πειραιᾶ, τέσσαρες εἰδικαὶ ἀποθῆκαι ὕλικου εἰς Ἄρταν, Κέρκυραν, Λάρισαν καὶ Χαλκίδα· τρεῖς ἀποθῆκαι ὑγειονομικῆς ὑπηρεσίας εἰς Ἀθήνας, Βῶλον καὶ Λευκάδα· δέκα τέσσαρες ἀποθῆκαι ὕλικου πολέμου, εἰς Ἀθήνας, Ἄρταν, Βῶλον, Καρδασαρά, Κέρκυραν, Λαμίαν, Λάρισαν, Λευκάδα, Μεσολόγγιον, Ναύπλιον, Πάτρας, Πειραιᾶ, Τρίκαλα καὶ Χαλκίδα· τέλος δὲ μία ἀποθήκη ἀκατεργασίων ὕλων ἐν τῷ ὅπλοστασίῳ εἰς Ναύπλιον. [Λ.Α.]

Ἀποθήκης βιβλίων (Ἑ.μ.π.). Βιβλίον ἐν ᾧ καταγράφονται τὰ εἰς τὰς ἀποθήκας εἰσαγόμενα ἢ ἐξαγόμενα ἐμπορεύματα. [Δ.Γ.Η.]

Ἀποθηλασμός βλ. Ἀπογαλακτισμός.

Ἀποικία. Χωρίον τῆς νήσου Ἀνδρου (ἐν ὁμίῳ Ἀνδρου) ἔχον 617 κατ. τῷ 1889. Ἐν αὐτῷ πηρὶ ἱατρικῇ καλῶς ἐκτεταμένη Σαρία, περὶ ἧς βλ. λ. Ὑδατομεταλλικὰ τῆς Ἑλλάδος.

Ἀποικίαι. Οἱ ἀπὸ χώρας τινὸς ἀπερχόμενοι ἵνα εἰς ἄλλην ἐγκαταστήσιν, τοὺς πρώην αὐτῶν οἴκους, οὕτως εἰπεῖν, ἀποικρίζοντες καὶ ἀλλάξου νέαν ἰδρύοντες πολιτικὴν κοινωνίαν, καλοῦνται ἀποικοὶ καὶ πάντες ὅμοι ἀποτελοῦσιν ἀποικίαν, ὡς πρὸς τὴν πόλιν ἢ τὴν λαὸν ἀφ' οὗ ἀνεπαύσθησαν· συνεκδοχικῶς δὲ ἀποικία καλεῖται καὶ αὕτη ἡ χώρα ἐφ' ἧς οἱ ἀποικοὶ ἀποκαθίστανται. Τὰ ἀνατολικά καὶ μεσημβρινὰ παράλια τῆς Ἰταλίας ἦσαν ἀποικισμένα ἐν τῇ ἀρχαίᾳ τῇ ὑπὸ Ἑλλήνων ἐφ' ᾧ καὶ ὅλη ἡ χώρα αὕτη, ἐκτεταμένη Ἑλληνικὴ ἀποικία, ἐκαλεῖτο Μεγάλη Ἑλλάς· διὰ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ τὰ δυτικά παράλια τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ὑπὸ Ἰώνων ἀποίκων καταληφθέντα, Ἑλληνικαὶ γῆραι ἐγένοντο ἔκτοτε, ἀποκληθέντα ἰδιαίτερον Ἰωνία. Κατ' ἐπέκτασιν τῆς σημασίας αὐτῆς, ἐν τοῖς νεωτέροις μάλιστα χρόνοις, τὸ ὄνομα τῶν ἀποικίων ἀποδίδεται καὶ εἰς γῆρας μεμακρυσμένας καὶ ἐπ' ἄλλων ἡπειρῶν κειμένας, ὡς κράτος τι ἐκ τῶν εὐρωπαϊκῶν ἰδίᾳ, ἀπὸ τοῦ πολιτειακοῦ αὐτοῦ ὀργανισμοῦ ἐξαρτᾶ ὡς κατὰ κτήσεις μάλλον, καίτοι ἐν ταῖς χώραις ἐκείναις πολὺται τοῦ κράτους αὐτοῦ ἀποικοὶ οὐδέποτε ἀπεκατέστησαν. Ἡ Κεϋλάν λ. γ. λέγεται Ἀγγλικὴ ἀποικία, εἰ καὶ οὐδέποτε ἀπωκίσθη ὑπὸ Ἀγγλων.

Κύριος χαρακτήρ τῶν ἀποικίων εἶναι ἡ ἀπὸ

τοῦ κοινωνικοῦ σώματος, ἀφ' οὗ προέρχονται, ἐξαρτητικὴ αὐτῶν, ὅστω αὕτη πολιτικὴ εἴτε ἡθικὴ ἢ καὶ ἱστορικὴ μόνον· ὅρ' αἰσθάνηται τῶν σχεσίων τούτων ἡ πόλις εἴτε ἡ χώρα, ἀφ' ἧς ἐρμάται ἡ ἀποικία, λέγεται Μητροπόλις. Ἀλλὰ ἐκ τούτων προκύπτει ἡ διαφορὰ μεταξὺ ἀποικίων καὶ μεταναστῶν, μεταξὺ ἀποικίων καὶ μεταναστῶν. Οἱ μετάνασται, καταλείποντες τὴν ἑαυτῶν πατρίδα, οὐδεμίαν πρὸς αὐτὴν πλέον σχέσιν διατηροῦσιν οὐδ' ἀποτελοῦσι μακρὰν αὐτῆς διακεκριμένον τι κοινωνικὸν σῶμα· οἱ δὲ κατὰ κτήται βίᾳ καταλαμβάνοντες ἀλλοτρίαν χώραν καὶ τοὺς ὑπεστώτας αὐτῶν κατοίκους εἰς αἰσθάνησιν τινα ὑποτέλειαν ὑπάγοντες, ὑπὸ διαφόρων ὀλίγων λόγων ἢ οἱ ἀποικοὶ πρὸς τοῦτο ἄγονται.

Λαοὶ ἀποικιστὰς κυρίως ὑπῆρξαν οἱ ναυτικοὶ καὶ ἐμπορικοὶ. Ἐν τῇ ἀρχαίᾳ τῇ διαφέρει ἱστορικοὶ λόγοι λαμβάνουσιν ὑπὸ τὸ φαινόμενον αὐτὸ τῶν ἀποικίων ἢ ὑπερματρός, ὡς πρὸς τοὺς παραγωγικοὺς πόρους τῆς χώρας, αὐτῆς τοῦ πληθυσμοῦ αὐτῆς ἡναγκαζέ τὸ ὑπερβάλλον ἐκείνου μέρος ἵνα ἐπείρας πρὸς ἀποικιστάσιν ἐπιζητήσῃ χώρας· εἴτε ἡ ὑπὸ κατακτητῶν καταλήψῃ τῆς πατρίδος γῆς ἐξήναγκαζε τοὺς ἐκδιωκόμενους κατοίκους νέαν ἀλλάξου νὰ ἐπιζητήσῃ πατρίδα· καὶ ποτε αὐτοὶ οἱ ἐμφορικοὶ σπαρχαμοὶ ἐγένοντο ἀρραμὴ ἵνα ἡ ἡττωμένη τῶν πολιτῶν μερὶς ἐγκαταλίπῃ τὴν πόλιν, ἄλλην ἀλλάξου θεμιλοῦσα τοιαύτην ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὅμοια, ἐν τῇ αὐτορρήτῳ αὐτῶν καὶ ἐμμελῇ γενέσει αἱ ἀποικίαι πρὸς ἐμπορικὸν κυρίως εἶναι σκοποῦς· ἐν τῷ μεσταίῳ ἰδίῳ καὶ τοὺς καθ' ἑαυτὸν χρόνους αἱ ἀποικίαι φέρουσιν ἀπεκλειστικῶς ἐμπορικὴν χαρακτῆρα.

Ἐκ τῶν ἀρχαίων λαῶν οἱ τὰς πλείστας καὶ ἱστορικῶς γνωστὰς ἐκπέμψαντες ἀποικίας, ἦσαν Α') Οἱ ἐμπορικώτατοι Φοινίκαι, ἐμπορικῆς ἰδίως ἰδρύσαντες ἀποικίας δι' ὅλων τῶν ἀνατολικῶν καὶ νοτίων παραλίων τῆς Μεσογείου, μέχρι τῶν Ἑρκελείων Στελλῶν, ἐπὶ τῆς Σικελίας καὶ τῆς Σαρδῶν καὶ ἐπὶ τινῶν τοῦ Αἰγαίου Πελάγους νήσων, τῶν πλησιεστέρων πρὸς τὴν Μ. Ἀσίαν. Δι' ἀποικίας αὗται τῶν Φοινίκων ἀπῆλθον ἐντελοῦς αὐτονομίας ὑπὸ δημοκρατικῶν ἐκάστη πολιτεύμα, ἐν τῇ συνόλῳ δ' ἀπετέλουν εἶδος ἑμοσπονδίας συγκεντρουμένης περὶ τὴν μητρόπολιν, τὴν Σιδῶνα κατ' ἀρχὰς καὶ τὴν Τύρον εἴτα. Β') Οἱ Καραχθῶνιαι ἀπὸ Φοινίκων καὶ αὗτοι καταγόμενοι, ἀντὶ ἐμπορικῶν ὁμῶς ἀποικίων τὰς κατακτητάς των μάλλον ἐπεκτείναντες ἐπὶ τὰ βόρεια τῆς Ἀφρικῆς μέρη καὶ ἐπὶ τῶν παραλίων τῆς Ἰσπανίας καὶ τῆς Σικελίας. Γ') Οἱ Ἑλληνικαὶ (βλ. κατωτέρω λ. Ἀποικίαι Ἑλληνικαί). Δ') Οἱ Ῥωμαῖοι. Ἀλλ' αἱ Ῥωμαϊκαὶ ἀποικίαι πολὺ διέφερον καὶ τῶν Ἑλληνικῶν καὶ τῶν φοινικικῶν καὶ ὡς πρὸς τὰ αἴτια, ἀφ' ὧν ὀρμύντο, καὶ ὡς πρὸς τοὺς σκοποὺς οὓς προσέβλεπον· αἱ

ἀποικίαι τῶν Ῥωμαίων ἦσαν ἄμεσες καὶ ἀναπόσπαστα ἐξαρτήματα τῆς μητροπόλεως, τῆς Ῥώμης, ἐξυπηρετοῦν δὲ κατακτητικούς μόνον σκοπούς, ἐπιρριωνόμεναι τὴν Ῥωμαϊκὴν κυριαρχίαν ἐν ταῖς χώραις ἐν αἷς ἰδρύνοντο· πολὺ καὶ ἐξ αὐτῶν ἦσαν καθαρῶς στρατιωτικαὶ ἀποικίαι, ἀπὸ στρατιωτῶν μόνον ἀποτελούμεναι εἰς οὓς ἀντὶ μισθοῦ διενέμοντο γαίαι ἐν τῶν κατακτητημένων καὶ οἱ ὅποιοι ἐτάσσοντο ὡς φρουροὶ πρὸς τὰ ἀπώτερα τῆς αὐτοκρατορίας ὅρια.

Κατὰ τὴν Μεσαιῶνα ἐμπορικῶς κυρίως ἀποικίας ἱδρυσαν μόνον οἱ Ἰταλοὶ τῶν τριῶν ἐμπορικωτάτων καὶ ναυτικῶν πόλεων, τῆς Βενετίας, Γενούης καὶ Πίζης· ἀλλ' ἂν ἐτέρου εἴναι ἀληθὲς ὅτι αἱ ἐπιχειρήσεις αὐταὶ τῶν Ἰταλῶν δὲν ἀξιοῦνται τοῦ ἐνόματος τῶν ἀποικιστῶν· ἦσαν μόνον ἐμπορικοὶ σταθμοὶ διεσπαρμένοι κατὰ τὰ ἀνατολικά παράλια τῆς Μεσογείου, τὰ βόρεια τοῦ Εὐξείνου καὶ τινες νήσους· οἱ σταθμοὶ δὲ οὗτοι, διὰ τῶν ὁποίων διηκολύνετο τὰ μεταξὺ Ἀσίας καὶ Εὐρώπης ἐμπόριον, ἐπερριωνόντο πολλαχοῦ καὶ διὰ στρατιωτικῶν φρουρῶν, δι' ὧν οἱ Βενετοὶ καὶ οἱ Γενόαται, οἱ ἐμποροὶ οὗτοι στρατιώται συνεκράτουν τὰς περιωρισμένας, διεσπαρμένας καὶ ἐφημέρους αὐτῶν κατακτήσεις ἐν τῇ Ἀνατολῇ.

Αἱ πόλεις οὕτως εἰπεῖν τῆς ἱστορίας τῶν νεωτέρων χρόνων διανοίγονται, καθ' ἣν ἐποχὴν ἡ γῆραια Εὐρώπη εἰς ἐμλωτέραν περίοδον κοινωνικῆς ἀναπτύξεως εἰσερχομένη καὶ τὴν πολιτικὴν αὐτῆς συντελοῦσα ἀποκατάστασιν, τείνει ἀνήγχεα τὰ βλήματα τῆς πέραν τῶν ἀπλευρῶν ὠκεανῶν, ὧν οἱ μυστηριώδεις ὀρίζοντες διανοίγονται εἰς τὴν φαντασίαν μεγαλοθύμων ναυδατῶν, εὐτόλμως περριωμένων τὰς τέως ἀγνώστους ὑγρὰς κελυβούς.

Κατὰ τὸ δευτέρον ἡμισυ τοῦ ΙΕ' αἰῶνος οἱ Πορτογάλοι, μετὰ τὴν ἐκδίωξιν τῶν Μαύρων ἀπὸ τὰ Ἀφρικανικὰ παράλια, προάγοντες τὴν ναυτιλίαν αὐτῶν καὶ ἐπεκτείνοντες τοὺς πλοῦς τῶν ἐν τῇ Ἀτλαντικῇ, παρὰ τὰς δυτικὰς τῆς Ἀφρικῆς ἀκτὰς καὶ πρὸς νότον ἀεὶ ποτε, ἀνεκάλυπτον διὰ τοῦ Καρβολομυκίου διὰ τὸ Ἀκρωτήριο τῆς Καλῆς Ἑλπίδος ὑπερβάλλοντες δ' εἶτα αὐτὸ διὰ τοῦ Βάσκου Δὲ Γάμα κατελάμβανον τὰς Ἰνδίας καὶ ἱδρυσαν ἐν αὐταῖς, καίτοι ἐπὶ βραχὺ, εὐρὺ καὶ κραταῖον ἀποικιακὸν κράτος. Συγχρόνως καὶ ἂν ἐτέρου, πρὸς δυσμὰς Ὀκεανοῦ ἐπὶ Ἰσπανικῶν πλοίων ὁ Χριστόφορος Κολόμβος ἀνεκάλυπτε τὴν Ἀμερικὴν, ἐπὶ τῆς ὁποίας οἱ Ἰσπανοὶ, οὐχὶ ἀποικοὶ, ἀλλὰ κατακτηταὶ καὶ τύραννοι κατ' ἀρχάς, ἐπεξέτειναν τὴν ὑπερφίλλον αὐτῶν κυριαρχίαν. Ἐκ τοῦ πλησίον ὅμως τοὺς κατακτητὰς ἠκολούθησαν οἱ ἀποικοὶ καὶ ἤρξατο ἡ συστηματικὴ διὰ τῶν ἀποικίων ἐκμετάλλεσις τῶν παρθένων ἐκείνων τοῦ Νέου Κόσμου χωρῶν, ὧν τὰ πλουσιώτατα, ποικίλα, μυθώδη προϊόντα, τὰ πολύτιμα ἰδίως μέταλλα, ἀπλή-

στως καὶ ἀκατασχέτως ἀπεκρίνοντο οἱ ἀνέργοι Εὐρωπαῖοι.

Νέον στάδιον διηνοίγετο ἤδη πρὸς τὴν δραστηριότητα καὶ τὰς ἐπιχειρηματικὰς τάσεις τῆς ἀπὸ τοῦ Μεσαιῶνος ἀνανηρούσης Εὐρώπης. Μετὰ τοὺς Ἰσπανοὺς οἱ Ἀγγλοὶ, οἱ Ὀλλανδοὶ, οἱ Γάλλοι ἀπέστειλλον τὰ πλοῖα καὶ τοὺς ἀνδρας τῶν, κατακτητὰς καὶ ἀποίκους, πρὸς τοὺς νέους κόσμους, οἱ ὅποιοι ἐσημέραι ἀνέκωπτον ἐπὶ τοὺς ὀρίζοντας τῶν πανταχόσε ἤδη διαπλεομένων ὠκεανῶν· καὶ ἡ ἀπὸ τῆς Εὐρώπης διαπλουμένη αὐτὴ νέα, πυρετώδης δραστηριότης ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἡλλοίου τὴν ὄψιν τοῦ κόσμου, ταχέως καὶ ἐκπληκτικῶς συνεπαγόμην ἄλλοιόσεις ἐν τῇ οἰκονομικῇ αὐτοῦ βίῳ.

Ἐκτοτε ἡ ἀνάπτυξις τῆς συγκοινωνίας, οὗσα υπολογίστως ἐπιταβεῖται ἀπὸ τῆς ἀνακάλυψης τῆς ναυτικῆς πυξίδος πρῶτον καὶ ἀπὸ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἀτμοῦ, ὡς κινητηρίου δύναμει, ἐν τῇ ἡμετέρῃ αἰῶνι, ἡ ταύτη παρομαρτοῦσα ἐπιδοσις τῶν συναλλαγῶν, ἡ παρθενομένη ἐπιτασις καὶ ἐπιρριωσις πάσης φυσικῆς καὶ τεχνικῆς παραγωγῆς καὶ ἡ αὐξησις τοῦ κοινωνικοῦ πλοῦτος, πάντα ἡ δογῶσα, ἀκατάσχετος αὕτη ὕλικὴ πρόοδος, ἀντανακλωμένη καὶ συμπληρουμένη ὑπὸ τῆς πνευματικῆς χειραφετήσεως καὶ τῆς ἐλευθερίας ἐν πάσῃ ἐκείνῃ, λώπει τῆς ἀνθρωπίνης ὑποστάσεως, πᾶσα ἰθαυμασία, ἡ πυρετώδης αὕτη, ἀκράτητος κίνησις προσοδίδουσι μοναδικὸν χαρακτήρα εἰς τὴν νεωτέραν αὐτὴν ἱστορικὴν περίοδον, ἥς ἕκαστος αἰὼν ἕκαστος ἐνιαυτὸς ἐν παραβολῇ πρὸς τοὺς παρελθόντας, περιλαμβάνει πολλαπλὴν καὶ ὑπερφυῆ οὕτως εἰπεῖν τὴν ἀνθρωπίνην δραστηριότητα.

Παρὰ τοὺς καταλαβόντας τὴν νότιον Ἀμερικὴν Ἰσπανοὺς οἱ Ἀγγλοὶ, τὸ ἀποικιστικώτερον τῶν νεωτέρων ἐθνῶν, ἐπεξέτεινον καὶ ἐκρατῶνεν τὰς ἀποικίας αὐτῶν ἐν τῇ Βασιλίᾳ ἐνθα περὶ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἀπὸ τῶν Ἀγγλικῶν ἀποικίων βιαίως ἀποσπασθεῖσαι, ἀνεξάρτητοι καὶ αὐτένομοι ἰδρύνοντο αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι.

Ἐν τῇ νοτίᾳ Ἀσίᾳ, παρὰ τοὺς Πορτογάλους οἱ Ὀλλανδοὶ ἱδρυσαν εὐρὺ ἀποικιακὸν κράτος, καὶ μετὰ τοὺς Ὀλλανδοὺς οἱ Ἀγγλοὶ καταλαβόντες τὰς πλείστας κτήσεις ἐκείνων, καὶ διὰ τῆς εταιρίας τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν κατ' ἀρχάς, δι' ἀμέσου κυβερνητικῆς δράσεως εἶτα, ἐνμελίον τὴν ἀπέραντον Ἰνδικὴν αὐτοκρατορίαν, ἐν ἣ δι' εὐαριθμῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων καὶ ἀποίκων δεσπόζουσιν 200 περίπου ἑκατομμυρίων ἰθαγενῶν. Τὰ δυτικὰ καὶ νότια παράλια τῆς Ἀφρικῆς, ἡ Αὐστραλία καὶ αἱ νῆσοι τοῦ Ἰνδικοῦ ὠκεανοῦ, πᾶσα τέως ἄγνωστος καὶ μεμακρυσμένη χώρα προσέειλκυσε τοὺς Εὐρωπαϊκοὺς ἀποίκους, τοὺς νεωτέρους τούτους κατακτητὰς, ὧν ἡ μυστηριώδης δύναμις ἐγκνεται ἐν τῇ συγχρόνῳ ὑπεροχῇ τοῦ πολιτισμοῦ τῶν.

Τούτον ἤδη τὸν ἰδιαίτερον χαρακτήρα περὶ

βάλλονται αἱ σύγχρονοι ἀποικίαι, τὸν τῆς κατακτήσεως, ἥτις συντελεῖται μὲν κατὰ τὸ δίκαιον τοῦ ἰσχυροτέρου, ἀλλ' ἡ ἰσχύς αὕτη ἐγκρίεται οὐχὶ πλέον ἐν τῇ ἀπολύτῃ ὑπερόλῃ τῶν φυσικῶν δυνάμεων μεταξὺ λαοῦ κατακτινόμενου καὶ κατακτινῶτος, ἀλλ' ἐν τῇ πνευματικῇ ὑπεροχῇ, ἣν ὁ πολιτισμὸς προσδίδωσιν εἰς τὸν Εὐρωπαϊκὸν ἄποικον καὶ κατακτητὴν οὕτω δὲ διὰ τῶν ἀποικίων ὁ νέος πολιτισμὸς, ἀπὸ τῆς θαμβούσης αὐτοῦ ἐστίας, τῆς ἰδρύσεως, ὡς τοῦ ἡλίου τὸ φῶς διακλίνεται καθ' ἅπασαν τὴν οὐκουμένην. (βλ. καὶ λ. Κατάληψις).

Ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν στάδιον εὐρὺ καὶ ἀναπτεινόμενον εἰς τὰς εἰς ἑξ ἑξ ἑξ ἀποικιακὰς ἐπιχειρήσεις πρόκειται ἡ μυστηριώδης ἐτι μέλαινα ἡπειρος, ἡ Ἀφρικὴ, ἡ ὁποία παντοῦ λαοῦ ἐπιχειρηματίου τὸ ἐνδιαφέρον ἐπισπάται, ἀφ' ἧς ἐποχῆς κυρίως ἡ τομὴ τοῦ ἐνοῦντος αὐτὴν πρὸς τὴν Ἀσίαν ἰσμοῦ τοῦ Νουέξ κατεστήσῃ τὸν κατὰ πάσαν διεύθυνσιν περιπλοῦν αὐτῆς τὴν κυριωτέραν ὁδὸν τοῦ παγκοσμίου ἐμπορίου· δύναται τις εἰπεῖν ὅτι ἡ Ἀφρικὴ ὡς ἄπορος τις ἀδρανὴς, ἀνεξιχνίαστος ὄγκος παρεμβάλλεται μεταξὺ τῶν ἀκατασχέτων εὐρέων οἰκονομικῶν ρευμάτων, δι' ὧν ἡ ἑὺρώπη συνδέεται μὲ τὸν ἐπίλοιπον πρὸς νέον καὶ ἀνατολὰς αὐτῆς κόσμον, καὶ τὰ ζωτικὰ ταῦτα ρεύματα, περὶ τὸν ἀδρανὴ διήκοντα ὄγκον φέρονται ἀδυνατοῦντα ἐτι νὰ ὑπερβάλωσι τοὺς ἀθροισμένους περὶ αὐτὸν πρᾶγματους καὶ κατακλυσσοῦσι τὴν ἀργούσαν καὶ ἄξιον χώραν διὰ τοῦ ὠκεανοῦ τῆς ζωῆς, ἣν κοινὴν ζῇ τὸ ἀνθρώπινον σύμπαν.

Ἄλλοι καὶ Ἰσπανοὶ ἐπὶ τὰ βόρεια καὶ ἀνατολικά τῆς ἡπείρου παράλια, Ἀγγελοὶ ἐπὶ τὰ μεσημβρινὰ καὶ τὰ δυτικά καὶ παρὰ τούτοις Ἕλληες ἐπὶ καὶ Γερμανοὶ ἤδη καὶ Ἰταλοὶ παρὰ τὰς ἀκτὰς τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης, τὴν μοῖραν ἐπισπεύδοντες κατακτητῆριν, συνωστίζονται περὶ αὐτὴν καὶ βραδεὶ ἀλλὰ σταθερῇ βῆματι χωροῦσι, τὰ ἄδρια ἐξερρύνοντες τοῦ νέου τούτου σκεπτείνου ἐτι κόσμου.

Αἱ σχέσεις καὶ οἱ δεσμοὶ τῶν κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους ἐν γένει λεγομένων ἀποικίων πρὸς τὰ κράτη ἀφ' ὧν ἐξαρτῶνται, εἴτε ὡς ἀπλᾶι κατακτήσεις εἴτε ὡς ὁμοθετεῖς καὶ καθ' αὐτὸ ἀποικιακοὶ ὁργανισμοί, ἐπὶ ἐμπορικῶν μόνον συμφερόντων ἀεὶποτε ἐθεσίσθησαν καὶ ἄλλαι μὲν ὑπῆρξαν κατ' ἀρχάς, διακριθεῖσαι διὰ τοῦ λεγομένου ἀποικιακοῦ συστήματος (βλ. λ.) ἀλλοταὶ δ' ἐξ ἡμετέραις ἀποβαίνουσιν, ἐνεκα τῆς ἐνδελεχοῦς παρ' αὐταῖς κοινωνικῆς καὶ πολιτικῆς ἐξελιξέως. Ὅτι αὐτὸ τὸ πνεῦμα τῆς ἐλευθερίας καὶ ἡ πολιτικὴ περὶνοια ὑπεργόρευσεν εἰς τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνας ὑπὲρ τῶν ἀποικίων των, αἱ ἐποταὶ ἐν ἀπολύτῃ ἀνεξαρτησίᾳ προήγοντο καὶ ἐμεγαλύνοντο, ἡ δύναμις τῶν πραγμάτων ἐπέβαλε καὶ ἀναποδράστως ἐπέβαλλε εἰς τοὺς ὑπερηφάνους, ἐν τοῖς νεωτέροις χρόνοις, κυριάρχους

τῶν ἀποικίων, ἐξ ὧν αἱ μὲν ἀφ' ἐαυτῶν ἤδη ἐχειραρτήθησαν ἀπὸ τῶν μητροπολεῶν, ὡς αἱ Ἰνδιάναι Πολιτεῖαι, ἡ Βραζιλία καὶ ἄλλαι Δημοκρατίαι ἐν Ἀμερικῇ, αἱ δὲ ἡμέρα τῇ ἡμέρᾳ νέα πάντοτε ποιοῦνται βήματα πρὸς τὴν πλήρη αὐτῶν ἀνεξαρτησίαν, ὡς αἱ ἐν Αὐστραλίᾳ Ἀγγλικαὶ ἀποικίαι. [Α.Γ.Η.]

Ἀποικίαι ἑλληνικαί. Μετὰ τὴν ἀναστάσιον, ἣν ἐπήνεγκεν ἐν Πελοποννήσῳ, ἀλλὰ καὶ ἀλλαχόθι τῆς Ἑλλάδος, ἡ λεγόμενη καθόδος τῶν Ἑρακλειδῶν, ἦτοί ἡ ὑπὸ τῶν Δωριέων κατακτητῆς τῆς Πελοποννήσου, πλειστοὶ τῶν τῇν χειρὸς ἡσσαν πρὸ αὐτῶν κατεχόντων Ἀχαιῶν ἐτράπησαν ἐπὶ νέας ἐδρας. Πικροῦσθαι δὲ τοὺς Ἀχαιοὺς εἰς τούτων ἔν ἐξοικισμὸν καὶ ἄλλα τῶν ἑλληνικῶν φύλων. Ἰξώθητε δὲ τοὺς Ἕλληνας εἰς ταύτας τὰς μεταναστεύσεις, ἐξ ὧν προήλθον οἱ ἀποικίαι, ἡ ἔμφυτος μέχρι καὶ τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων τάσις τοῦ Ἕλληνος πρὸς πλουτισμὸν ἐν τῇ ξένῃ καὶ ἡ ἐπιζητήσις τοῦ νέου καὶ τοῦ ἀγνωστοῦ, συνδυαζομένη παραδόξως πρὸς τὴν ἀγάπην τῆς πατρίδος. Αἱ ἐκ τῶν ἀποικίων ἐπεληθοῦσαι εἰς τὸν ἑλληνισμὸν ὠφέλειαι εἴνε πολλαὶ καὶ μεγάλαι. Καὶ πρῶτον μὲν ἀπηλλᾶγθαι διὰ τοῦ ἐξοικισμοῦ αἱ μητροπόλεις αὐξήσεως τοῦ πληθυμοῦ ὑπὲρ μέτρον καὶ δυσανάλογον πρὸς τοὺς παραγωγικοὺς πόρους τῆς χώρας, δυναμένου δὲ νὰ ἔχῃ δυσάρεστα δι' αὐτὴν ἐπικολουθήματα. Ἀλλὰ πολὺ μεγαλύτερα εἴνε ἡ σημασία τῶν ἀποικίων, ὅταν ἀναλογισθῶμεν ὅσον δι' αὐτῶν ὑβρύνθησαν τὰ πρότερον στενὰ τοῦ ἑλληνικοῦ κόσμου θρία, ὅσον ταχέως ὑπῆρξεν ἡ εὐδαιμονία καὶ ἀκμὴ τῶν νέων τούτων κτισμάτων, ὅτινα, ὡς τακτικώτερον καὶ συστηματικώτερον ἐξ ὑπαρχῆς ἰδρυθέντα, ἀπέβησαν ταχέως πλουσιώτερα καὶ ὠραιότερα τῶν παλαιῶν πόλεων, ἐξ ὧν ἀπῆλθον οἱ ἀποικοί. Ὅτι δ' ἐκ τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς ναυτιλίας πλοῦτος ἐπήνεγκε γοργότεραν καὶ τὴν ἐν ταῖς ἀποικίαις ἀνῆλθον τῆς κοινωνίας καὶ τῆς πολιτείας, τῶν γραμμάτων, τῶν τεχνῶν. Μεγιστὴ δὲ ἄλλως εἴνε ἡ σημασία ἣν ἔχουσιν αἱ ἀποικίαι διὰ τὴν ἐν τοῖς βαρβάραις, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἐγκαθιδρύθησαν οἱ ἀποικοί, διὰδοσιν τοῦ ἑλληνισμοῦ καὶ τὴν ἀπανταχοῦ σχεδὸν ὅπου αὐταὶ ὑπῆρξαν γέννησιν ἀνδρῶν μεγάλων εὐκολονόωντων μὲν τὴν ἐμπορίαν τῶν Ἑλλήνων, διαδιδόντων δὲ μεταξὺ τῶν περιουκούντων βαρβάρων τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν καὶ τὸν ἑλληνικὸν βίον. Ἀλλὰ καὶ παρ' ἑλὴν αὐτῶν ταύτην τὴν πρόσδον αἱ ἀποικίαι εἰς ἔχον μὲν ἴδιον πολιτικὸν καὶ κοινωνικὸν βίον, ἀλλὰ δὲν ἀπισπῶντο καθ' ὅλον κληρίαν ἀπὸ τῶν μητροπόλεων, πρὸς ὧς ἐξηκολούθει νὰ συνᾶν αὐτὰς σχέσις θυγατρὸς πρὸς μητέρα. Τὴν δὲ πρὸς τὸν οἰκιστὴν εὐγνωμοσύνην αὐτῶν καὶ τὸν φεαλδ-

μενον πεδασμένον ἐδείκνυσαν οἱ ἄποικοι, ἀπονέμονται εἰς αὐτὴν τιμας ἥρωας.

Αἱ ἑλληνικαὶ ἀποικίαι ἐκτίθησαν καθ' ἅπασαν τὴν Μεσόγειον, ἀποτελοῦσαι κατὰ τὰ παραλία αὐτῆς οἰκιστὰς στέφανόν τινα πόλεων ἑλληνικῶν. Καὶ πρότερον μὲν ἑλληνικαὶ ἀποικίαι εἶναι κατὰ τὰ δυτικὰ παραλία τῆς Μικρᾶς Ἀσίας αἰολικαί (ἰδ. Αἰολεῖς), ἰωνικαί, (ἰδ. Ἴωνες) καὶ δωρικαί (ἰδ. Δωριεῖς). Ἄλλ' ὁ ἑλληνικὸς ἀποικισμὸς κατέλαβε κατ' ὀλίγον ἀπὸ τοῦ ἑγδόου αἰῶνος τὰ παραλία τῆς Θρακίας καὶ Μακεδονίας, τῆς Ἡπείρου καὶ τῆς Ἰλlyρίας, τῆς Προποντιδὸς καὶ τοῦ Εὐξείνου Πόντου μέχρι καὶ τῆς Μαιώτιδος, τὴν Σικελίαν καὶ τὴν κατωὶ Ἰταλίαν, τὰς ἀκτὰς τῆς Γαλλίας καὶ Ἰσπανίας, τὰ παραλία τῆς Κύπρου καὶ τὰ βόρεια τῆς Ἀφρικῆς. Οὕτω δὲ διὰ τῶν ἀποικίων ὁ ἑλληνικὸς πολιτισμὸς ἐξῆλθον ἀπὸ τῆς Ἀφρικῆς θάλασσης μέχρι τῶν στοματίων τοῦ Νεῖλου καὶ ἀπὸ τοῦ Ἰσθμοῦ κώλπου μέχρι τοῦ Γιβραλτάρ. Δραστηριότητα δὲ μετασχόν τοῦ ἀποικισμοῦ ἐκ μὲν τῶν παλαιῶν ἐν Ἑλλάδι πόλεων ἰδίως ἡ Χαλκίς, ἡ Ἐρέτρια, ἡ Κύμη, ἡ Κόρινθος καὶ τὰ Μέγαρα, ἐκ δὲ τῶν κατὰ τὴν Ἰωνίαν ἀποικίων ἱδρυσαν πλῆθος νέων ἀποικίων ἡ Φωκαῖα καὶ μάλιστα ἡ Μίλητος. Καὶ κυριώταται μὲν ἀποικίαι τῶν Ἑλλήνων ἐν Σικελίᾳ ἦσαν ἡ Νάξος, αἱ Συράκουσαι, ὁ Ἀκράγας, ἡ Γέλα, ἡ Ἱμέρα, οἱ Λεοντῖνοι, ἡ Μεσσήνη, ὁ Σελινούρ. Κατὰ δὲ τὴν κάτω Ἰταλίαν ἐκτίθησαν ἐν μὲν τῇ κώλπῃ τῆς Νεαπόλεως ἡ Κύμη καὶ ἡ Νεάπολις, κατὰ δὲ τὴν κώλπον τοῦ Ταραντος ὁ Τάρας, ἡ Κρότων καὶ ἡ Σύδαρις, ἡ πλουσιωτάτη καὶ τρυφηλοτάτη τῶν ἰταλιωτικῶν πόλεων. Πρὸς νότον δὲ τῆς Κρέτωνος ἐπὶ τῆς τελευταίας ἄκρας τῆς ἰταλικῆς χερσονήσου ἱδρῦθησαν οἱ Ἐπίεφυρσοι Λοκροὶ καὶ ὀλίγον νοτιώτερον τὸ Ῥήγιον. Τοιοῦτο δ' ἐν γένει ἦτο τὸ πλῆθος καὶ τοιαύτη ἡ ἀκμὴ τῶν κατὰ τὴν κατωὶ Ἰταλίαν ἑλλ. ἀποικίων, ὥστ' ἐξ αὐτῶν αὕτη ὠνευμάθη Μεγάλῃ Ἑλλάδι. Κατὰ δὲ τὰς ἀκτὰς τῆς Γαλλίας ἐκτίθησαν ὑπὲρ Φωκαίων ἡ Ὀλετία, ἡ Ἀντίπολις (τῆμερον Antibes), ἡ Νίκαια (Nice), ὁ Μόναικος (Monaco) καὶ κατὰ τὸ βάθος τοῦ Λιγυστικοῦ κώλπου ἡ κυριωτάτη τῶν ρωκαϊκῶν ἀποικίων, ἡ Μασσαλία, ἡ κοινὴ μετὰ τῆς μητροπόλεως ἐκπέμφασα τὰς τε ἀνωτέρω ἀποικίας κατὰ τὴν Γαλίαν καὶ ἐν τοῖς ἰσπανικαῖς παραλίοις τὴν Ἀγαθήν, τὰς Ἐμπορίας, τὴν Ῥόδον, τὸ Ἡμεροσπολίον, τὰς Ἀλιόνας καὶ παρ' αὐτὸ τὸ Γιβραλτάρ τὴν Μαϊνάκην, τὴν δυτικώτατον πρὸς ὀκνον τοῦ ἑλληνισμοῦ. Κατὰ δὲ τὴν Κύπρον κυριώταται τῶν ἑλλ. πόλεων ἦσαν ἡ Νέα Πάφος, τὸ Κούριον, ἡ Λάπαθας, οἱ Σόλοι, ἡ Σαλαμίς. Ἐν δ' Αἰγύπτῳ, ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Φαρμοτίχου (664 — 610 π. Χ.) ἀνοικθῆσθαι εἰς τὸ ἐμπόριον τῶν Ἑλλήνων, ἱδρῦθησαν κατὰ μῆκος τοῦ πηλουσιακοῦ στό-

ματος τοῦ Νεῖλου οἰκίσαις ἐμπορικαὶ Ἰωνῶν μετὰ καὶ Κερύων, μετέχουσαι καὶ στρατιωτικοῦ χαρακτῆρος, διὸ καὶ ἐκαλεῖντο Στρατόπεδοι. Ἐπὶ δὲ τοῦ βασιλείως τῶν Αἰγυπτίων Ἀμάρσιος (570 — 526 π. Χ.) ἐκτίσθη κατὰ τὴν δεξιὰν ὁχθὴν τοῦ κανονικοῦ στόματος ἡ Νακρατις (ἰδ. λ.). Πλὴν δὲ τῶν κατὰ τὴν Αἰγύπτου πόλεων ἀκμαίεσθαι ἑλληνικαὶ πόλεις ἐν Ἀφρικῇ ὑπῆρξαν ἡ ἀποικία τῆς Θήρας Κυρήνη (ἰδ. λ.), αἱ τέσσαρες ἄλλαι πόλεις τῆς κυρηναϊκῆς Πενταπόλεως (Ἀπολλωνία, Ἀρσινόη, Βερενίκη, Πτολεμαῖς) καὶ ἡ ἀποικία τῆς Κυρήνης Βάρκα, μετὰ τοῦ κτισματος αὐτῆς, τῶν Εὐθεσπεριδῶν (Μπεγγάζι).

Μεταξὺ δὲ τοῦ θερμαϊκοῦ κώλπου καὶ τοῦ στρυμονικοῦ κατὰ τὴν τρισηχθὴ καὶ πλουσιαν μετὰλλων βασιδὴ Χαλκιδικὴν ἐκτίσθησαν ὑπὸ τῶν Χαλκιδικῶν, ἀρ' ὧν ἔλαβε καὶ τὸ ὄνομα ἡ χερσόνησος, 32 ἀποικίαι, ὧν κυριώταται ἀπεδείχθησαν, ἰδίως ἐν μεταγενεστέροις χρόνοις, ἡ (Ὀλυνθος) καὶ ἡ Ποτιδαία· πλὴν δὲ τούτων ἄλλα μνηαῖς κατὰ τὰς ἀνατολικὰς τῆς Χαλκιδικῆς ἀκτὰς εἶναι τὰ κτίσματα τῆς Ἀνδρου, ἡ Ἀκνήθος καὶ τὰ Στάγειρα, τὴν δὲ πλουσιαν εἰς μετὰλλα νῆσον Θάσον κατέλαβον περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἑβδόμου αἰῶνος ἄποικοι ἐκ Πάρου. Ἀπέναντι δὲ τῆς Θάσου ἐκτίσθησαν τὰ Ἀδδῆραι, περαιτέρω δὲ κατὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἑβρου ἔκειτο ἡ Λίνος. Κατὰ δὲ τὴν Θρακικὴν χερσόνησον ἠκμαῖον ὁ Ἐλαιεύς, ἡ Σηστός, ἡ Μάδυτος, ἡ Καρδία. Ἀλλ' ὁ ἑλληνικὸς κόσμος ὁ διὰ τῶν ἀποικίων ἐπεκταθεὶς δὲν ἐπερατοῦτο εἰς τὸν Ἑλλάδεσσον, ὅπου μὲν ἀπαιτήθη ἡ Σηστός καὶ ἡ Ἀβυδος. Κατὰ τὴν Προποντιδᾷ ἔκειτο ἐπὶ μὲν τῆς εὐρωπαϊκῆς ἀκτῆς πλὴν ἄλλων μικροτέρων πόλεων ἡ Πέριινθος καὶ ἡ Σηλυμβρία, ἐπὶ δὲ τῆς ἀσιατικῆς ἡ Κύκις. Κατὰ δὲ τὸν Βόσπορον τὴν μὲν ἀσιατικὴν ἀκτὴν κατεῖχεν ἡ Καλχηρὼν ἡ Χαλκηδὼν, κτισθεῖσα ὑπὸ τῶν Μεγαρέων τῷ 675 π. Χ., ἐπὶ δὲ τῇ εὐρωπαϊκῇ παραλίᾳ ἔκειτο τὸ Βυζάντιον, ἀποικία καὶ αὕτη τῶν Μεγαρέων, κτισθεῖσα τῷ 658 π. Χ. Αἱ πόλεις αὗται κατεῖχον οἰκιστὰς κλειδὰς τοῦ μεγάλου Εὐξείνου Πόντου, οὗ τὰ παραλία παρεῖχον ἀμύθητον πλοῦτον σιτηρῶν, ξυλείας, σισυρῶν, μέλιτος καὶ κηροῦ, πύσσῃς λίνου. Μέγα δ' ἀντικείμενον πλουτισμοῦ παρεῖχον αἱ πελαγίδες, αἱ τὴν ἄνοιξιν κατ' ἀρχὰς ἀναχωροῦσαι ἐκ τῶν ἑλίων τῆς Ἀφρικῆς καὶ καθ' ἑδὴν αὐξανόμεναι αἵτινες, ἀπὸ τῆς Τραπεζεύοντος μέχρι τοῦ Βοσπόρου ἀλιευόμεναι καὶ τορνεύμεναι, ἦσαν περιζήτητοι καθ' ἅπασαν τὴν Μικρὰν Ἀσίαν καὶ τὴν Συρίαν. Ἰὼν παντοίων τούτων θησαυρῶν τὴν ἐκμετάλλευσιν ἀνέλαβον ἰδίως οἱ Μιλήσιοι, οἵτινες διὰ τοῦ πλῆθους τῶν ὑπ' αὐτῶν κατὰ τὸν Πόντον ἱδρυθεισῶν ἀποικίων κατέστησαν αὐτὸν οἰκιστὰς μιλησιακὴν τινα θάλασσαν, μόνους ἀξίους λόγου ἀντιπάλους ἐν τῷ κατὰ τὸν Πόντον ἐμπορίῳ ἔχοντες τοὺς Μεγαρεῖς. Ἐπιφανέσταται

ἑλληνικαὶ ἀποικίαι κατὰ τὸν Πόντον ἦσαν ἡ Πρακλεία, ἡ Σινώπη, ἡ Κερκασός καὶ ἡ Τραπεζοῦς κατὰ τὰ νότια παράλια, ἡ Ὀδησσὸς ἐν τῇ θέσσει τῆς σημερινῆς Βάρνας κατὰ τὰ δυτικὰ, ἡ Ὀλβία καὶ ἡ Τύρας ἐν ταῖς σκυθικαῖς βορείαις τοῦ Πόντου ἀκταῖς. κατὰ δὲ τὴν σημερινὴν Κριμαίαν, τὴν ταυρικὴν χερσόνησον τῶν ἀρχαίων, ἡ Θεοδοσία, καὶ ἐπὶ τοῦ στενοῦ τοῦ Κιμερίου Βοσπόρου, τοῦ ἄγοντος εἰς τὴν Ἀζοφικὴν τὸ Παντικαπύον. Οὐχ ἦν δ' ἀρχαία πόλις ἡτο ἐπὶ τῆς ἀσιατικῆς ἀκτῆς τοῦ Κιμερίου Βοσπόρου ἡ Φαναγόρεια, κτίσμα τῶν Τητῶν. Ἀπώτατον δ' ἑλληνικὸν κτίσμα τῶν Μιλησίων ἐν τῷ μυθῷ τῆς Μακρίτιδος ἡτο ἡ Τάναϊς ἐν τῷ δέλτῳ τοῦ ἑμιονύμου ποταμοῦ. Ἐξ αὐτῆς δ' ὠκίσθησαν ἐν τοῖς ἐνδοτέροις τῆς ἀσιατικῆς Σκυθίας ἡ Ναύαρις καὶ ἡ Ἐξωπόλις, αἱ βορειόταται τῶν ἑλληνικῶν ἀποικιῶν.

Ἡ ἱστορία τοῦ ἑλληνισμοῦ καὶ τῆς ἐπιδράσεως καὶ διαδόσεως τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, δὲν δύναται νὰ ἐννοηθῇ ἄνευ τῶν ἀποικιῶν, αἰτίαις ὑπῆρξαν μυρία· οὕτως εἰπεῖν Ἑλλάδας ἐν μέσῳ τῶν βαρβάρων. Εἶνε δὲ τι θαυμασιώτατον οὐ μόνον ἡ ἀκμὴ τῶν ἀποικιῶν καὶ ἡ δὲ αὐτῶν προαγωγὴ τῆς ἑλληνικῆς τέχνης, τοῦ ἑλληνος λόγου καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ καθ' ὅλου πολιτισμοῦ, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ αὐτὴν ἡ ἰδρυσις. Καὶ ταῦτα οἶδτι αὐτὴ ἐγένετο πολλάκις ἐν μέσῳ μυρίων δυσχερειῶν καὶ μετ' ἐπανεπιλημμένων καὶ συνεχείς ἀγῶνας πρὸς τοὺς βαρβάρους τοὺς κατέχοντες τὰς χώρας, εἰς ὧν τὰς παραλάς ἀφικνοῦντο τὸ πρῶτον οἱ Ἑλληνες ἄποικοι, ἔστω καὶ συγγενεῖς λαοὶ ἂν ἦσαν, οἱ ἴσοι οἱ πλείστοι τῶν κατεχόντων τὰ παράλια τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Ἡ πρώτη ἐγκατάστασις τῶν ἀποικίων ἐγένετο μὲν πολλάκις διὰ συμβάσεως καὶ συγγενεύσεως μετὰ τῶν ἰθαγενῶν, οὗς συνετέλει νὰ ἐλκύσῃ ὁ ἀνώτερος τῶν ἐπηλύδων πολιτισμὸς, ἀλλ' οὐ σπανίως προηγούμενῳ αὐτῆς μακροὶ ἀγῶνες, περὶ ὧν πολλάκις σιωπᾷ ἡ ἱστορία. Ἄλλοτε δὲ καὶ μετὰ τὴν ἐγκατάστασιν μέγας καὶ ἐπικίνδυνος ἦτο ὁ ἀγὼν πρὸς ἰσχυρὰ κράτη, οἷον τὸ τῶν Λυδῶν καὶ ἔπειτα τῶν Περσῶν ἐν Ἀσίᾳ, ἡ πρὸς ἄλλους ἐν τῷ ἐμπορίῳ ἀντιπάλους, οἵ ποιοι ἀπέβησαν μάλιστα οἱ Καρχηδόνιοι διὰ τοὺς Σικελιώτας καὶ τοὺς Μασσαλιώτας, ὡς καὶ τοὺς ἄλλους Φωκαεῖς ἀποίκους κατὰ τὰς γαλατικὰς καὶ ἰσπανικὰς ἀκτὰς. Ἡ δὲ ὑπερνικησις τῶν παντοδαπῶν τούτων ἐμποδίων καθίσταται τὴν ἀκμὴν τῶν ἑλλ. ἀποικιῶν ἀκόμη θαυμασιωτέραν. Τέλος δὲ καὶ ἄλλως εἶνε σπουδαῖστα ἐν τῇ ἱστορίᾳ αἱ ἑλληνικαὶ ἀποικίαι ὡς παρασκευάσαναι ἐν μέρει καὶ διευκολύναναι τὴν διὰ τῆς Ἀσίας νικηφόρον πορείαν τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Ὡς καὶ μετὰ τὸ μέγα μέρος διὰ τοῦ αὐτοῦ τρόπου, διὰ νέων δὲ καὶ ἑλλ. ἀποικιῶν κτισμάτων ἐν Ἀσίᾳ καὶ Αἰγύπτῳ, ἐπλάσε νέα κέντρα διαδόσεως τοῦ ἑλληνισμοῦ, ἅτινα ἠΐξθησαν καὶ ἐπολλυπλά-

σίασαν οἱ διάδοχοι αὐτοῦ καὶ ἐπίγονοι. — Καταρχηστικῶς σήμερον λέγονται ὑπὸ τινῶν ἀποικίαι αἱ ἐν τῇ ἐξωτερικῇ διασπαρμέναι ἑλληνικαὶ κοινότητες. — Περὶ τῶν ἀρχαίων ἀποικιῶν ἔχουσι γραφῇ πλείστα βιβλία, πραγματευόμενα εἰδικῶς τὴν ἱστορίαν καὶ τοπογραφίαν τῶν ἀποικιῶν καθ' ἑκάστην. Συλλήθεον δὲ τὰ περὶ τῶν ἀποικιῶν ἡ ἐμάδας τινὰς αὐτῶν πραγματεύονται τὰ ἑξῆς συγγράμματα D. H. H e g e w i s c h Geographische und historische Nachrichten, die Kolonien der Griechen betreffend. Altona. 1808. — R a o u l R o c h e t t e Histoire critique de l' établissement des colonies Grecques. Paris. 1815 (τόμ. 4). — F r o e b l i c h über die Kolonien der Griechen. Neisse. 1834. — P f e f f e r k o r n Die Kolonien der Alt-Griechen. Königsberg i. N. 1838. — B r u n e t d e P r e s l e Recherches sur les établissements des colonies Grecques en Sicile. Paris. 1845 (πρὸς H o l m Geschichte Siciliens im Alterthum, Leipzig. 1870 ἐν 2 τόμ.). — K. N e u m a n n Die Hellenen im Skythenlande. Berlin. 1855. — Σ π υ ρ. Π. Α ά μ π ρ ο υ Τὰ κατὰ τοὺς οἰκιστὰς τῶν παρ' Ἑλλήσιν ἀποικιῶν καὶ τὰς αὐτοῖς ἀπονιμομένας τιμὰς καὶ προνομίας. Ἐν Λειψίᾳ 1873. — E. C u r t i u s über gr. Colonialmünzen ἐν τῇ βερολ. Numism. Zeitschrift (τόμ. Α' 1873). — Τ ο ὡ α ὁ τ ο ὡ Die Griechen in der Diaspora (Sitzungsber. der K. preuss. Acad. d. Wiss. Phil. hist. Cl. 1882). Τ ο ὡ α ὁ τ ο ὡ Die Griechen als Meister der Colonisation. Berlin. 1883. — F r. L e n o r m a n t La Grande-Grèce. Paris. 1881—4 (τόμ. 3). — L. B ü c h n e r Die Besiedelung der Küsten des Pontos Euxinus durch die Milesier. Kempten. 1885. [A.]

Ἀποικιακὰ (Ἑ μ. π.). Τὰ προϊόντα τῶν χωρῶν ἐκείνων, ἐν αἷς ὑπῆρξαν ἡ ὑπάρχουσιν ἀποικίαι τῶν εὐρωπαϊκῶν ἐθνῶν. Τὰ κυριώτατα τῶν ἀποικιακῶν προϊόντων εἰσὶν ὁ καφές, ἡ σάκχαρις, τὸ ἰνδικόν (καυκάκι) ὁ καπνός, τὸ τέτον, ἡ ὄρυζα, τὰ βαρυνὰ καὶ τὰ πολύτιμα ξύλα, τὸ πέπερι, τὸ κιννάβαρι, τὰ διάφορα εἶδη κόμμεως (γόμμαι) τὸ κακάον, τὸ κιννάμωμον καὶ πλείστα ἄλλα ἀρωματικά κλπ. κλπ. Πολλὰ ἐκ τῶν προϊόντων τούτων πρᾶγονται σήμερον καὶ ἐν Ἑυρώπῃ, ἀποκαλοῦνται ἑμιοὶ ἀποικιακὰ ἐν γένει, διότι ἀποτελοῦσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὸ κυριώτερον μέρος τοῦ ἀποικιακοῦ ἐμπορίου.

Πρὸ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς Ἀμερικῆς τὸ ἐμπόριον αὐτὸ διενεργεῖτο ἀποκλειστικῶς μετὰ τῆς Ἀσίας· τὰ μάλιστα δὲ ἀνεπτύχθη μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς διὰ τοῦ Εὐδελπίδος ἀκρωτηρίου πρὸς τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας θαλάσ-

σίας ὁδοῦ, προσπορίζον ἀμύθητα, πλούτη εἰς τοὺς ἐπὶ μικρὸν ἀποικλειστικῶς αὐτὸ ἐξασκούντας Πορτογάλους καὶ Ἰσπανούς, οἱ ὅποιοι πρῶτοι ἱδρυσαν ἀποικίας ἀνα τὰ μεσημέρινα παράλια τῆς Ἀσίας. Πὰρὰ τοὺς Πορτογάλους καὶ τοὺς Ἰσπανούς οἱ Ὑλλανδοί, ἱδρυσάντες καὶ αὐτοὶ ἰσίας ἀποικίας, ἐπέξετειναν ἐπὶ μᾶλλον τὸ ἐμπόριον τῶν χωρῶν ἐκείνων μετὰ τῆς Εὐρώπης· τοὺς Ὑλλανδοὺς ἠκολούθησαν οἱ Ἀγγλοὶ, οἱ ὅποιοι ἐν βραχείᾳ χρόνῳ διὰ τῆς τεραστίως ἀναπτύχσεως ναυτικῆς τῶν ἰσχύος, καὶ βραδύτερον οὐα τῆς συστάσεως τῆς ἐταιρίας τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν, ἀπερρόφησαν τὸ μέγιστον μέρος τοῦ ἐμπορίου τῶν εἰς Ἀσίαν ἀποικιακῶν προϊόντων.

Μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς Ἀμερικῆς, αἱ ἐν τῇ νέᾳ ταύτῃ ἀπεράντῳ χώρᾳ ἱδρυθεῖσαι εὐρωπαϊκαὶ ἀποικίαι ἐπεχειρήσαν τὴν καλλιέργειαν καὶ παραγωγὴν τῶν αὐτῶν προϊόντων· συγχρόνως δὲ αἱ νῆσοι τῆς Ἀφρικῆς καὶ τινες χώραι τῆς ἡπείρου ταύτης ἤρξαντο ἀποδίδουσαι τὰ αὐτὰ καὶ ἄλλα ἐπὶ προϊόντα διακρινόμενα πάντα ἐν Εὐρώπῃ διὰ τῆς γενικῆς ἐπινομιᾶς ἀποικιακῆς. Ἡ πανταχοῦ διαδοθεῖσα παραγωγὴ τῶν προϊόντων αὐτῶν καὶ αἱ διὰ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τῶν μέσων τῆς συγκοινωνίας διευκολυνθεῖσαι συναλλαγαί, κατεστήσαν οὐ μόνον προσίτα, ἀλλ' ἀπαραίτητα διὰ τὴν κοινὴν χρῆσιν τὰ ἀποικιακά, τὰ ὅποια πρὸ δυο μῶλις αἰώνων ἐθεωροῦντο ὡς εἶδη πολυτελείας.

Αἱ κυριώταται ἀγοραὶ ἀποικιακῶν προϊόντων ἐν Εὐρώπῃ εἰσὶ τὸ Λονδίνον, τὸ Ἀμστερδάμον, τὸ Ἀμβέρσθ, τὸ Ἀμβούργον, οἱ Παρίσιοι, ἡ Χάβρη, ἡ Μασσαλία, ἡ Γένουα, ἡ Τεργέστη, ἡ Κωνσταντινούπολις, ἡ Σμύρνη, ἡ Ἀλεξάνδρεια. Διὰ τὴν Ἑλλάδα ἡ κυριώτατη ἀγορὰ ἀποικιακῶν εἶναι ὁ Πειραιεὺς, ἐξαρτῶμενος ὅμως ἀπὸ τῆς Τεργέστης καὶ τῆς Μασσαλίας διὰ τὴν ἐλλειψιν τῆς ἀπ' εὐθείας μετὰ τῶν χωρῶν τῆς παραγωγῆς συγκοινωνίας καὶ διὰ τὸ περιωρισμένον αὐτοῦ διαμετακομιστικὸν ἐμπόριον, ἐνεκα τῆς σιδηροδρομικῆς τοῦ ἀπομονώσεως. Ἡ ἐνωσις τοῦ Πειραιεὺς διὰ σιδηροδρόμων μετὰ τῆς κεντρικῆς Εὐρώπης καὶ ἡ σύστασις ἀτμοπλοικίων γραμμῶν συνδεουσῶν αὐτὸν ἀπ' εὐθείας πρὸς τὴν νότιον καὶ ἀνατολικὴν Ἀσίαν ἀφ' ἐνὸς καὶ πρὸς τὴν Ἀμερικὴν ἀφ' ἑτέρου ἐν προσεχέι μέλλοντι βεβῶως θὰ καταστήσωσιν αὐτὸν τὴν πρώτην ἐν τῇ ἀνατολικῇ Μεσογείῳ ἀγορὰν ἀποικιακῶν προϊόντων. [Α.Γ.Π.]

Ἀποικιακή πυρίτις παραλλαγὴ τῆς κοινῆς πυρίτιδος διαδεδρεγμένης νιτρογλυκερίνῃ καὶ ἰσχυροτέρᾳ τῆς κοινῆς· δὲν ἔνε πλέον ἐν χρῆσει διὰ τὸ ἐπικίνδυνον αὐτῆς. [Ο.Α.Ρ.]

Ἀποικιακὸν σύστημα. Ἡ δὲ σύνολον τῶν διοικητικῶν καὶ ἐμπορικῶν θεσμῶν, δι' ὧν αἱ εὐρωπαϊκαὶ μητροπόλεις ἀπὸ τοῦ πο-

λιτειακοῦ τῶν ὀργανισμοῦ ἐξαρτῶσι τὰς ἐπὶ τῶν ἄλλων ἡπείρων ἀποικίας τῶν ἰδία ὁμῶς διὰ τοῦ ὀρισμοῦ αὐτοῦ διακρίνονται τὰ προστατευτικὰ μέτρα, ἀπὲρ ἐφαρμόζον τὰ εὐρωπαϊκὰ κράτη ἐν ταῖς συναλλαγαῖς αὐτῶν πρὸς τὰς ἀποικίας τῶν κατὰ τὸν 17^{ον} καὶ 18^{ον} αἰῶνα. Κατὰ τὸ σύστημα τοῦτο, αἱ ἀποικίαι, ὡς χώραι κατακτητημέναι· διοικουμένηαι, ὑπεχρέωντο πάντα μὲν τὰ προϊόντα ὅσα παρήγον νὰ πωλῶσιν ἀποικλειστικῶς πρὸς τὴν μητροπόλιν, πάντα δὲ τὰ προϊόντα ὧν εἶχον ἀνάγκην πρὸς ἴδιαν αὐτῶν κατανάλωσιν ν' ἀγοράζωσιν ἀποικλειστικῶς ἀπὸ τῆς μητροπόλεως. Ἐπεβαλλέτο ὁμοειδὴς διπλῶν, ἀμειδίαιτον μονοπώλιον παρακώλυον ἀμφοτέρωθεν τὴν παραγωγὴν καὶ ζημιούον οὐ μόνον τὰς ἀποικίας, ἀλλ' ἐπίσης καὶ τὴν μητροπόλιν. Καὶ ἄλλα ἐπὶ καταθλιπτικὰ τῶν ἀποικίων μέτρα περιελάμβανε τὸ ἀποικιακὸν σύστημα, διὰ τῶν ὁποίων ὁ οἰκονομικὸς ἐμπειρισμὸς τῶν εὐρωπαϊκῶν ἐθνῶν ἐσκόπει εἰς τὴν διὰ τῆς ἀποικιακῆς ἐμπορίας καὶ τῆς παραγωγῆς τῆς ναυτικῆς πλουτισμὸν αὐτῶν, ἀντίθετα ὅμως ἀποτελέσματα ἀποφέρων· καὶ ὅτι ἀφ' ἐνὸς μὲν τοιαῦτα ὑπερμερίον ἐν ταῖς ἀποικίαις πιεσεὶς προὐκάλεσαν τὴν ἐξεγερσὴν καὶ τὴν ἀνεξαρτησίαν τῶν ἀποικίων, ὡς ἐν Ἀμερικῇ, ἐνθα καὶ Ἀγγλοὶ καὶ Ἰσπανοὶ ἀπέβαλον τὰς ἐαυτῶν ἀποικίας, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ βαρβαρική ἐφαρμογὴ ἰδεῶν μάλλον φιλελευθερῶν ἐν ταῖς διεθνεῖς συναλλαγαῖς, ἐν βραχείᾳ χρόνῳ κατέδειξεν ὅτι μόνον διὰ τῆς ἐντελοῦς ἐλευθερίας τῶν ἐμπορικῶν σχέσεων πλουτοῦσι καὶ πρᾶγνται πάντες αἱ λαοὶ ἐν ἰσότητι καὶ δικαίῳ, ἀναλίσχουσ τῆς δραστηριότητος τῶν καὶ τῶν πλουτολογικῶν αὐτῶν πόρων. [Α.Γ.Π.]

Ἀποκάθαρσις ἐν τῇ μεταλλουργίᾳ καὶ πυροχημείᾳ καλεῖται οὐ μόνον ἡ διὰ χημείας ἐντὸς καμίνων ἢ χωνευσίων ἀποκαθαρευτική ἢ ἐπαναγωγικὴ τῆς μεταλλευμάτων καὶ ἐξαγωγῇ ἐκ τούτων μολύβδου, χαλκοῦ, κασσιτέρου, ἀργύρου, χρυσοῦ κτλ., ἀλλὰ καὶ ἡ ἐν τῶν ἀποκαθαρευόντων τούτων μετάλλων διὰ τῆς αἰσ ἀπομάκρυνσις διαφόρων μεταλλικῶν παραμεινμάτων (Raffination) π.χ. ἐκ τοῦ ἀργύρου ὁ μολύβδος, ἐκ τοῦ μολύβδου τὸ ἀντιμόνιον. Τὴν αὐτὴν σημασίαν ἔχει καὶ εἰς ἄλλους τῆς βιομηχανίας κλάδους, π.χ. τὴν σακχαρώδην. [Κ.Μ.]

Ἀποκαθλῶσις τοῦ πετάλου. Ἡ ἀπὸ τῆς ἐπλῆς τοῦ ξύρου διειδικῶν ἐργασιῶν ἀφαίρεσις αὐτοῦ τῆς ἐργασίας ταύτης διακρίνεται εἰς δύο μέρη· τὴν ἀποκοπὴν τῶν ἐπὶ τοῦ τοιχώματος τῆς ὀπλῆς κεκομμένων καὶ διὰ πεπλατυσμένων ἄκρων τῶν ἡλῶν καὶ τὴν ἐξαγωγὴν αὐτῶν· διενεργεῖται δὲ ἡ ἐργασία αὕτη διὰ τριῶν ἐργασιῶν τοῦ πετάλωτροῦ τῆς ἡλῶγας καὶ τοῦ ἐξονυχιστοῦ ρίου. [Γ.Ν.Π.]

Ἀποκαλυπτική. Οὕτως ἐνομαζέται

ἰδιότεις ἡλλάδας τῆς μεταγενεστέρας ἰουδαϊκῆς φιλολογίας, προφητικὴν περιούσια χαρακτῆρα, ἥτις τὴν ἐπισημασμένην συντέλειαν τοῦ αἰῶνος παρίστανε διὰ συμβόλων καὶ εἰκόνων. Περὶ τὴν φιλολογίαν ταύτην ἐν τῷ κανόνι τῆς ἁγίας Γραφῆς ἀποδεκτὰ γενόμενα εἶνε τὸ βιβλίον τοῦ Δανιὴλ καὶ ἡ Ἀποκάλυψις τοῦ Ἰωάννου. Ἀλλ' ἀπὸ τοῦ 170 π. Χ. μέχρι τοῦ 130 μ. Χ. ὑπάρχουσι πολλὰ ἄλλα τοιαῦτα, ἐκ χριστιανῶν καὶ ἰουδαίων συγγραφέων προερχόμενα, ἅτινα ἕως φέρονται συνήθως ὑπὸ τὸν ὀνόματι ἀρχαιότερων ἐπιφανῶν ἀνδρῶν, τὰ ὀνόματι ἀρχαιότερων ἐπιφανῶν ἀνδρῶν, περιγραφόμενα δὲ τὰς συγγραφὰς αὐτῶν περιγραφόμενα μυστηριωδῶς μὲν, ἀλλ' ἀρκούντως σαφῶς τῷ γινώσκει τῆς ἐποχῆς. Ἰσαυρῆστις καὶ κορυφώσις τῶν θλίψεων καὶ διωγμῶν, ἀλλ' ἐν τῇ ἀπαλλαγῇ τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ δι' ἀμέλειαν ἐπεμβάσεως τοῦ Θεοῦ ἢ τοῦ Χριστοῦ. τοῦτο ἀποτελεῖ τὴν βάσιν τῶν συγγραμμάτων τούτων. Ἡ ἀρχαιότερα τῶν ἀποκαλύψεων καὶ συγγραμμάτων ἐκ πρώτων τῶν μεταγενεστέρων εἶνε τὸ βιβλίον τοῦ Δανιὴλ (ἴδ. τὴν λέξιν). Μεταξὺ τῶν μεταγενεστέρων ἰουδαϊκῶν ἀξιοσημειώτατα εἶνε τὸ βιβλίον τοῦ Ἐνὼχ καὶ ἡ Ἀποκάλυψις τοῦ Ἑσδρα, μεταξὺ δὲ τῶν χριστιανικῶν ὁ πομῆν τοῦ Ἑρμα (ἴδ. τὴν λ.) πρόλ. Hilgenfeld. Die jüdische Apokalyphtik. [I.M.]

Ἀποκαλυπτικοί καλοῦνται ἐκεῖνοι, οἵτινες ἐκφέρουσι θέας ἀποκαλύψεις, ἀναφερόμενας εἰς τὴν συντέλειαν τοῦ αἰῶνος καὶ τὴν δευτέραν παρουσίαν, οἱ ὁρῶντες κτλ., εἴτα δὲ οἱ συγγραφῆς ἢ ἐξηγηταὶ ἔργων ἀποκαλυπτικοῦ περιεχομένου. [I.M.]

Ἀποκαλυπτικὸς ἀριθμὸς καλεῖται ὁ μυστηριώδης ἀριθμὸς 666 ὁ ἐν τῇ Ἀποκαλύψει τοῦ Ἰωάννου (ἴδ. 18), ὅστις τανῦν κατὰ τὴν ἀριθμητικὴν σημασίαν τῶν ἑβραϊκῶν γραμμάτων ἀπεδείχθη ὅτι σημαίνει τὸν αὐτοκράτορα Νέρωνα ὡς ἀντίχριστον, ἀλλ' ὅστις ἐν προτέροις χρόνοις κατὰ μίους παραδόξους τρόπους ἡρμηνεύετο. [I.M.]

Ἀποκάλυψις, ἡ φανέρωσις τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ θελήματός αὐτοῦ εἰς τὸν ἄνθρωπον. Ὁ ἄνθρωπος, ὡς θρησκευτικὸν ὂν, τείνει πρὸς τὸν Θεόν, οὗτος τὴν ἰδέαν φέρει ἐν ἐαυτῷ ἔμφαντον εὐρίσκει δὲ τὸν Θεόν, διότι ὁ Θεὸς ἀποκαλύπτει τὴν ἡ φανερῶται εἰς αὐτόν. Δὲν δημιουργεῖ ὁ ἄνθρωπος τὴν θρησκείαν, οὐδ' ἐπινοεῖ αὐτήν· ὡς πᾶν ὄντος τέλειον, οὕτω καὶ ἡ θρησκεία ἔχει τὴν ἀρχὴν ἀνωθεν. Ὁ Θεὸς «οὐκ ἀφῆκεν ἐαυτὸν ἀμαρτυρον» (Πράξ. 17), ἀλλ' ἐφάνερωσεν ἐαυτὸν τοῖς ἀνθρώποις (Ῥωμ. 1, 18, 19). Ῥαφανερῶν δὲ πρῶτον διὰ τῶν ἔργων αὐτοῦ, δι' ὧν ἀναγγέλλεται ἡ ὑπαρξίς τοῦ Θεοῦ (Ψαλμ. 104, 1). Ῥωμ. 1, 19, 20). δευτέρον διὰ τῆς συνειδήσεως. ἥτις ἐπαίνουσα ἐπὶ τῷ ἀγαθῷ καὶ ψεύγουσα ἐπὶ τῷ κακῷ δεικνύει ὅτι ὑπάρχει Θεὸς ἀνταμείβων τὸ ἀγαθὸν καὶ τιμωρῶν τὸ κακόν

(Ῥωμ. 2, 14, 15)· καὶ τρίτον διὰ τῆς ιστορίας, ἥτις βεβαίως εἶτι καὶ τὰ ἄτομα καὶ οἱ λαοί, ἐνὸς μὲν βαδίζουσι τὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς, προάγονται καὶ εὐφρανοῦνται, ὅταν δὲ διασπασθῶσιν, ἐκπίπτουσι καὶ καταστρέφονται· τοῦτο ὅπερ μαρτυρεῖ ὅτι ὑπάρχει Θεὸς ἀποδίδων ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ (Ῥωμ. 2, 8. Παροιμ. 13, 34). Τῆς ἀποκαλύψεως ταύτης εἶνε δεκτικὸς πᾶς ἄνθρωπος· διὸ καὶ γενικὴ ἡ φυσικὴ ἀποκάλυψις καλεῖται. Ἀλλ' εἶνε ἀτελής ἡ ἀποκάλυψις αὕτη, διότι ἡ ιστορία τοῦ ἐθνισμοῦ μαρτυρεῖ ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν ἠδυνήθη ν' ἀνοψωθῇ εἰς τὴν τελείαν περὶ Θεοῦ ἰδέαν, καίτοι ἐξοχοί ἐν τῇ ἐθνισμῷ ἄνδρες ἐξηνεγκον ὑψηλὰς θρησκευτικὰς ἰδέας. Σαφέστερον ἀπεκαλύθη ὁ Θεὸς παρὰ τοῖς ἰουδαίοις διὰ τῶν θεοπνευστῶν ἀνδρῶν, τοῦ Μωϋσέως καὶ τῶν προφητῶν. Ἀλλὰ καὶ οἱ ἰουδαῖοι πολλὰς εἶχον ἀτελεῖς ἰδέας περὶ Θεοῦ. Ὁ ἰουδαϊσμός ἦτο παιδαγωγὸς εἰς Χριστόν (Γαλ. 3, 24), δι' οὗ ὁ Θεὸς ἀπεκαλύθη τελείως τοῖς ἀνθρώποις (Ἑβρ. 1, 1). Καὶ ἡ ἀποκάλυψις αὕτη ἡ δια τοῦ Μωϋσέως καὶ τῶν προφητῶν, μάλιστα δὲ διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ γενομένη, καλεῖται κυρίως ἀποκάλυψις ἡ ιστορικὴ, καὶ περιέχεται ἐν τῇ ἁγίᾳ Γραφῇ. [I.M.]

Ἀποκάλυψις (μετακάλυψις.) (Abdecken γερμ.), ἡ ἐργασία ἡ γινόμενη, ὅπως ἐκ μεταλλικῆς τινος κοίτης ἀφαιρεθῇ τὸ ἐπικαλύπτον αὐτὴν πέτωμα. [K.M.]

Ἀποκάλυψις Ἰωάννου. Τὸ τελευταῖον καὶ μόνον προφητικὸν βιβλίον τῆς Καινῆς Διαθήκης. Ὁ συγγραφεὺς τῆς Ἀποκαλύψεως καλεῖ ἐαυτὸν Ἰωάννην (α' 1, 8' 9 κδ' 8). Ὅτι δὲ ὁ Ἰωάννης εἶνε ὁ ἀπόστολος καὶ ἐναγγελιστὴς, περὶ τούτου μαρτυροῦσιν ἱκαναὶ ἀποδείξεις ἐξ αὐτῆς τῆς Ἀποκαλύψεως λαμβανόμεναι, μαρτυρεῖ δὲ καὶ ἡ ἐμὸς παρὰδοσις τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας. Καὶ ἀνεφάνησαν μὲν τινες κατὰ τὴν γ' αἰῶνα ἀμφιβάλλοντες περὶ τῆς γνησιότητος τῆς Ἀποκαλύψεως, ἀλλ' αἱ ἀμφιβολίαι αὐταὶ δὲν θύνονται νὰ κατισχύσωσι τοῦ κύρους τῆς ἀρχαίας παραδόσεως περὶ τῆς γνησιότητος τῆς Ἀποκαλύψεως. Ἀφ' ἑτοῦ δὲ ἡ ἐν Ἰππὸν τῆς Ἀρριχῆς τῷ 398 γενομένη σύνοδος κατέλαβε μετὰ τῶν κανονικῶν βιβλίων τῆς Καινῆς Διαθήκης καὶ τὴν Ἀ., πᾶσα περὶ τῆς γνησιότητος αὐτῆς ἀμφιβολία ἐξέλιπεν ἔκτοτε ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. Τὸ μέλλον τῆς Ἐκκλησίας εἶνε ὑπόθεσις τοῦ προφητικοῦ τούτου βιβλίου, ὅπερ λέγεται Ἀ. διότι ἀποκαλύπτει τὸ μέλλον. Ὅτι ἡ Ἀ. ἐγράφη, ἐγράφη δὲ μεταξὺ τοῦ 70 καὶ 95 ἐτους, πιθανῶς ἐν τῇ νήσῳ Πάτμῳ, ἐνθα ὁ Ἰωάννης διετέλει ἐξόριστος ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Διοκλητιανοῦ, ἡ Ἐκκλησία εὐρίσκειτο ἐν μεγάλῳ κινδύνῳ. Ἐνθεν μὲν κατεδίδωκεν αὐτὸν οἱ Ῥωμαῖοι αὐτοκράτορες ἀπὸ τοῦ Νέρωνος καὶ ἐφεξῆς, ἐνθεν δὲ ἡ πρώτη ἀγάπη ἤρξατο νὰ συγγραφῇται με-

ταῦν τῶν χριστιανικῶν ἐκκλησιῶν, διδασκαλοὶ δὲ πλάνης ἤρχισαν ν' αποπλανῶσι πολλοὺς. Ἵνα ἐνισχυθῇ τοὺς περὶ τοὺς χριστιανούς ἐν τῇ μέσῃ τῶν αἰώνων τούτων περιστάσειν καὶ ἐμπνεύσῃ αὐτοῖς περὶ τὴν ἀποκαλύψιν, προεγγέλλων, ὡς οἱ πρόφῃται τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, μάλιστα δὲ ὁ Ἰωάννης, ὁ Ζαχαρίας καὶ ὁ Δανιήλ, διὰ διαφόρων εἰκόνων ἢ ὁραμάτων τὴν μέλλουσαν πάλιν μεταξὺ τῆς χριστιανικῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἐθνικοῦ κόσμου καὶ τὸν τελικὸν ὁράμουν τοῦ χριστιανισμοῦ. Ὁ ἐθνικὸς κόσμος εἰκονίζεται διὰ θηρίου 7 κεφαλᾶς καὶ 7 κέρατα ἔχοντος, ὁ δὲ ὁρίσματος τῆς Ἐκκλησίας παρίσταται ὡς ἐγκαθιδρυτὴς τῆς νέας οὐρανόθεν Ἱερουσαλὴμ. Κατ' ἄλλους ἐν τῇ Ἀποκαλύψει ἀποκαλύπτεται τὴ μέλλον ἐν γένει τῆς ἀνθρωπίνης ἱστορίας ἑταίροι δὲ ἐκλαμβάνουσι τὴν Ἀποκαλύψιν ὡς ἀναφερομένην ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν συντελείαν τοῦ κόσμου. Ἀλλ' αἱ τελευταῖαι γνώμαι φαίνονται ἀβάσιμοι, διότι δὲν συμφωνοῦσι πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς ἐποχῆς, καὶ ἢ ἐν ἑσέτι ἢ Ἀποκαλύψει. Ἡ τάξις, καὶ ἢ τὸ περιεχόμενον τῆς Ἀποκαλύψεως ἐκτίθεται, εἶνε ἡ ἐπομένη. Προτάσσονται ἑπτὰ ἐπιστολαὶ πρὸς ἑπτὰ ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ ἐκκλησίας, ὧν τὰς ἐλπίδας ἐλέγχει ὁ Ἰωάννης. Ἐπειτα κομίζεται ἐνώπιον τοῦ ἁγίου, ἥτοι τοῦ Χριστοῦ, τὸ μυστηριώδες βιβλίον, ἐν ᾧ περιέχεται τὸ μέλλον τῆς Ἐκκλησίας. Εἶνε δὲ βιβλίον ἐσφραγισμένον ἑπτὰ σφραγίσιν. ἅς ἀνοίγει τὸ ἄρνιον καὶ ἀναγγέλλει τὰ μέλλοντα νὰ συμβῶσι καὶ εἰς τοὺς χριστιανούς ἐν τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ, δηλαδὴ ἐκ τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐθνικῶν. Τῆς ἐσδόμης σφραγίδος τὸ περιεχόμενον κηρύττουσιν ἄγγελοι δι' ἑπτὰ σκλιπιδίων. Πρὸ τοῦ ἐσδόμου δὲ σκλιπιδίου συμβαίνει ἡ πολιορκία τῆς Ἱερουσαλὴμ καὶ ἡ καταστροφή αὐτῆς πρὸς τιμωρίαν τῶν Ἰουδαίων. Διὰ δὲ τοῦ ἐσδόμου σκλιπιδίου προεγγέλλεται ἡ πάλιν τοῦ Σατανᾶ κατὰ τῆς ἐκκλησίας ἡ γινόμενη διὰ δυσδράγων αὐτοῦ, διὰ θηρίου μετὰ ἑπτὰ κεφαλῶν καὶ ἑπτὰ κερμάτων, ἐφ' οὗ ἐπικαθῆται γυνὴ ἄσωτος (ἡ Ρώμη καὶ τὸ ῥωμαϊκὸν κράτος) καὶ ἐτέρου θηρίου εἰκονίζοντος τοὺς ἱερεῖς τῆς ἐθνικῆς θρησκείας. Κατὰ τῶν ἐχθρῶν τούτων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Χριστοῦ ἐκχέονται δι' ἑπτὰ φιαλῶν διάφορα κακὰ, ἕως οὗ καταστρέφονται τελείως τὰ θηρία ταῦτα καὶ ἐκμηδενίζεται ὁ ἐθνικὸς κόσμος. μετ' οὗ ἐπέρχεται ἐπὶ χίλια ἔτη ἐποχὴ νίκης τοῦ Μεσσίας καὶ τοῦ χριστιανισμοῦ. Μετὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην συμβαίνει καὶ τελευταῖος τις ἀγὼν τοῦ Σατανᾶ κατὰ τῆς Ἐκκλησίας, ἕως οὗ τὸ κακὸν νικᾷται τελείως καὶ ὁριστικῶς ἐγκαθιδρύεται ἡ νέα οὐράνιος Ἱερουσαλὴμ ἡ ὁρισθεύει ὁριστικῶς ὁ χριστιανισμὸς κατὰ πάντων αὐτοῦ τῶν ἐχθρῶν. Ἐρμηνεύεται εἰς τὴν Ἀποκαλύψιν ἐγγράφησαν ἄπειροι ὑπὲρ τε ἀρχαιοτέρων καὶ νεω-

τέρων ἐρμηνευτῶν, πολὺ δὲ διαφέρουσιν ἀπ' ἀλλήλων αἱ γνώμαι αὐτῶν ἕνεκα τῆς ὑποθέσεως τῆς Ἀποκαλύψεως. Αναφέρονται ἐκ τῶν νεωτέρων τὰ ἑξῆς: De Wette (1848), Ewald (1862), Bleek (1862), Dästerdieck (1865), Hengstenberg (1862), Volkmar (1862) καὶ Klieforth (1871). [I.M.]

Ἀποκαταστασμός. βλ. Ὑποκαταστασμός.

Ἀποκατάστασις. Κατὰ τὴν Ποινικὴν Δικονομίαν καλεῖται ἡ μετὰ τὴν ἐκτίσιν τῆς ποινῆς, ἐάν αὕτη ἐξετελέσθῃ ἢ μετὰ τὴν παραγραφὴν αὐτῆς, ἐν τῇ ἐναντίᾳ περιπτώσει ἀνακτηθεῖς ὅλων τῶν δικαιωμάτων, ἀξιομαρτυρίας κτλ., ὧν ὁ καταδικασθεὶς ἐστερήθη συνεπὲς τῆς καταδίκης. Ἡ Ἀποκατάστασις διὰ βασιλικῆς ἀρχῆς τῆς γνημοδοτήσεως τοῦ ἀρμοδίου ἐφ' ἧς μετὰ παρέλευσιν πενταετίας ἀπὸ τῆς συμπληρώσεως τοῦ χρόνου τῆς ἐπίδωκται ποινῆς ἢ ἀπὸ τῆς παραγραφῆς αὐτῆς, τῇ αἰτίᾳ τοῦ καταδικασθέντος, προσάγοντος πιστοποιητικὴν τῆς ἀρμοδίας διοικητικῆς ἀρχῆς βεβαιούσιν τὴν κατὰ τὴν πενταετίαν ταύτην ἀμεμπτον αὐτοῦ διαγωγὴν. Τὰ τῆς διαδικασίας ταύτης ὀρίζει ἐιδικῶς ἡ Ποιν. Δικ. ἐν ἀρθροῖς 564—568. [K.N.K.]

Ἀποκατάστασις. Ἡ δὲ αὕτη ἐκκαλεῖται ἐν τῇ Καλλισθητικῇ ἢ ἐπίτηδες μετὰ βολῇ καὶ διατάξει τῶν ἐν τῇ συνειδήσει ἀρχικῶς ὑπαρχουσῶν παραστάσεων (ἢ ἐπίτηδες ἐπαγωγὴ δυσαρμονικῆς καταστάσεως) καὶ ἐπανόδος ἐκ τῆς μεταδεδωμένης (δυσαρμονικῆς) καταστάσεως εἰς τὴν ἀρχικὴν, εἴτε ἀρμονικὴν, εἴτε ἀδιάφορον. Δηλ. τὸ ὑποκείμενον (ὁ καλλιτέχνης) ἐπίτηδες διατάττει τὴν ὑπάρχουσαν κατάστασιν ἐν τῇ καλλιτεχνίᾳ τῆς φαντασίας, μεταβάλλει τὸ δεδομένον περιεχόμενον τῶν παραστάσεων εἰς ἄλλαν παραστάσειν, δι' ὧν γεννᾶται κατάστασις σκετιζομένη μὴ ἀναγκαστικῶς πρὸς τὴν ἀρχικὴν διὰ κοινῶν περιεχομένου οὕτως, ὥστε νὰ φαίνεται μεταβολὴ αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ διαφιννοῦσα πρὸς αὐτήν. Οὕτως γεννᾶται δυσαρμονία, διατάραξις. Αὕτη ἀπαρέσκει ἀπολύτως. Πρὸς ἄρτιν τῆς δυσαρμονίας ταύτης ἀνάγκη νὰ γείνη ἀντιδιατάραξις ἐπ' ἀνάγκης εἰς τὴν ἀρχικὴν κατάστασιν, ἀποκατάστασις τοῦ δεδομένου περιεχομένου ἀντὶ τοῦ μεταδεδωμένου. Ἀλλὰ διὰ τί ἀφοῦ ἡ μεταβολὴ τῆς ἀρχικῆς καταστάσεως γέννη διατάραξιν καὶ δυσαρμονίαν, ἢ δὲ δυσαρμονία ἀπαρέσκει, δὲν ἀποφεύγει αὐτὴν τὸ ὑποκείμενον, ἀλλ' ἐν γνώσει καὶ ἐπίτηδες ποιεῖται χρῆσιν αὐτῆς; Διότι δι' αὐτῆς ἀποφεύγει τὴν μονοτονίαν καὶ ἀκαμψίαν καὶ δίδει εἰς τὴν εἰκόνα τῆς φαντασίας τὸ φάσμα αὐτοκινήσεως καὶ ζωῆς καὶ ψυχῆς. Ἐνταῦθα δηλ. συμβαίνει κίνησις. Ἀφ' ἐστὶν αὕτη εἶνε ἡ ἀρχικὴ κατάστασις μετὰ τὴν δυσαρμονίαν, τέλος δὲ ἡ ἄρσις τῆς δυσαρμονίας δι' ἀποκατάστασιν τῆς ἀρχικῆς καταστάσεως. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ὑποκείμενον οὐ

ρίσκει ἐκ τῆς ἡ ν α γ κ λ α σ μ έ ν ο υ ν' ἀποκατάστασιν τὴν ἀρχικὴν κατάστασιν, μετατίθεται τὴν αἰτίαν τῆς κινήσεως εἰς αὐτὸ τὸ καλλιτεχνικὸν τῆς φαντασίας, ἢ κινήσεως φαίνεται ὡς αὐτοκίνησις. ὡς ζῶσα, ἐμφυσις κινήσις. Τὸ ἐκτὸς τῆς εἰκόνης τῆς φαντασίας ὑποκειμενὸν ἐμφυσις εἰς αὐτὴν ψυχὴν, ἥτις ὁμοίως ἐμφανίζεται ὡς ἐνοικοῦσα ἐν αὐτῇ καὶ ἀνήκουσα εἰς αὐτήν. Ἡ εἰκὼν τῆς φαντασίας ἀποκτᾷ ζωὴν καὶ ψυχὴν καὶ ἀντικειμενικότητα. Ἐν τοῖς κανόσι π. χ., καθ' οὓς σχηματίζονται τὰ μέρη τῆς εὐθείας γραμμῆς καὶ τῆς ἐπιπέδου ἐπιφανείας, ἐπικρατεῖ οὐχὶ ἁρμονία, ἀλλὰ ταυτότης. Διὰ τοῦτο ἀμφοτέρω φαίνονται μόνον καὶ ἀκαμπτοί. Κατασκευαστικῶς γίνονται μόνον ἐάν ἐφαρμοσθῇ εἰς αὐτὰς ἡ ἰδέα τῆς Ἀ., ἐάν ζῇ, συμβαίνουσιν ἀποκλίσεις ἀπὸ τῆς εὐθείας καὶ τῆς ἐπιπέδου ἐπιφανείας καὶ αἰρῶνται πάλιν, ἐάν ἀφανίζονται ὁ κανὼν καὶ ἀναφανίζονται ἐκ νέου, ἐάν ἐπέλθῃ ἀλλαγὴ, καὶ ὁμοίως ἐπικρατεῖς τοῦ αὐτοῦ κανόνα. Κατὰ ταῦτα λοιπὸν τὸ αἰσχρὸν, ἢ δυσαρμονία, ἐκ μ η θ έ ν ε ι ζ ε τ α ι διὰ τῆς ἀποκαταστάσεως. Ἐπειδὴ δέ, ἐάν ἡ ἀρχικὴ κατάστασις εἴνε ἁρμονικὴ, ἡ ἀποκατασταθεὶσα ἁρμονία εἴνε ἐξερχόμενη ἐκ τῆς δυσαρμονίας ἀρεταί (σχυρότερον, ἢ τοιαύτη αὐξήσις τῆς εὐαρεσκείας δύναται νὰ τεθῇ ἐν γένει ὡς σ κ ο π ό ς, πρὸς τὸν χρησιμεύει ὡς σκόπιμον μ έ σ ο ν ἢ περιόδικη δυσαρμονία. Δύναται δὲ, τὸ ὑποκειμενὸν ἐν γένει νὰ μεταχειρίζεται τὸ αἰσχρὸν ὡς μέσον δραστηριότητος πρὸς ἐπαύξεισιν τῆς τελειωτικῆς ἐντυπώσεως τῆς ἁρμονίας δι' ἀποκαταστάσεως αὐτῆς ἐκ τοῦ ἐναντίου· οὗτω δὲ τὸ φάσμα τῆς ζωῆς καὶ ψυχῆς, ὅπερ ἐγέννησεν ἡ ἐφαρμογὴ τῆς ἰδέας τῆς Ἀ., μεταβάλλεται εἰς ν ο ῤ μ ο ν α ἐμφύχωσιν, γεννᾶται τὸ φάσμα τοῦ π ν ε ύ μ α τ ο ς τῆς ἁρμονίας. Τὸ πνεῦμα τῆς ἁρμονίας, τὸ ὅποιον φαίνεται ἐν εἰκότι ἐν τῇ εἰκόνι τῆς φαντασίας, οὔτε τὴν δυσαρμονίαν ἔν α δ ι α λ ύ σ η αὐτὴν ἐπὶ τέλους καὶ ὑπολείπει ἁρμονία, καὶ δὴ ἐπαίσθητοτέρα. Αὕτη εἴνε ἡ ἁ ρ μ ο ν ι κ ῆ ἀ π ο κ α τ ά σ τ α σ ι ς (ἀποκατάστασις ἁρμονίας ἐν γένει). Ἦν αὕτη τὸ αἰσχρὸν ὑποδιβάσκει εἰς μέσον, δι' οὗ τὸ ἀρμονικὸν καθίσταται ἐπαίσθητοτερον. Ἦν π. χ. ἡ μουσικὴ δὲν ἀπορεύῃ τὴν διαφωνίαν, τοῦτο συμβαίνει· διότι ὑποδιβάσκει αὐτὴν εἰς μέσον, ἢ δι' ἐπὶ τέλους συμφωνία, ἥτις διὰ τῆς διαφωνίας καθίσταται αἰσθητοτέρα, εἴνε ὁ ἀπολύτως ἐπιδοκιμαζόμενος σκοπός. [X.Πδ.]

Ἀποκατάστασις (Θ ε ο λ.). Ἡ ἀποκατάστασις πάντων, ἥτοι ἡ ἐπάνοδος τοῦ κόσμου εἰς τὴν ἀρχικὴν αὐτοῦ κατάστασιν, ὡς καὶ ἡ τελικὴ ἐπιστροφή πάντων τῶν ὄντων καὶ ἡ κατάργησις πάσης ποινῆς καὶ παντὸς κακοῦ. Εἰς τὴν διδασκαλίαν περὶ ἀποκαταστάσεως παρέσχον ἀφορμὴν ἔθνη μὲν χωρὶς

τινὰ τῆς ἁγίας Γραφῆς, ὡς τὰ παρὰ Ματθ. 10' 28. Πράξ. γ' 21. Β' Πέτρ. γ' 7—13. Ἦν δὲ ἡ ἰδέα ὅτι αἰώνια τιμωρία ὄντων πλάσθέντων ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἴνε ἀσυνδίδαστος πρὸς τὴν ἀκαθόγητα τοῦ Θεοῦ. Τελικὴν ἐπιστροφήν καὶ συγχώρησιν αὐτοῦ τοῦ Διαδόλου καὶ τῶν ἀπαθῶν αὐτοῦ ἐδίδοξε· τὸ πρῶτον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ὁ Ἀριγένης, μετ' αὐτὸν δὲ Ἰρηγάρους ὁ Νύστης, Διδύμος ὁ Ἀλεξανδρείας, Θεόδωρος ὁ Τάρσου καὶ Θεόδωρος ὁ Μοφουεστίας. Ἐπειτα πάνθ' οὗτοι. Μυστικῶς τοῦ μέσου αἰῶνος καὶ τῆς ἐποχῆς τῆς προτεσταντικῆς ὀρθοδοξίας Ἀρ' ὅπου ὁ Σκληρὸς μάχης ἐχαρκτηρίσας τὴν διδασκαλίαν ταύτην ὡς λογικὴν, ὑπεστήριξαν αὐτὴν πολλοὶ τῶν νεωτέρων θεολόγων, ἰδικὰ δὲ ὁ K. J. Nitzsch. [L.M.]

— (Κ α ν. 2' κ.) Ἀ. καλεῖται ἡ μετὰ τὴν λήξιν ἢ ἄρσιν ἐκκλησιαστικῆς ποινῆς ἐπάνοδος· τινος εἰς τὰ δικαιώματα τοῦ ὡς λαϊκοῦ ἢ κληρικοῦ. Ὁ λαϊκὸς δύναται ν' ἀποκλεισθῇ τῆς κοινωνίας τῶν μυστηρίων ἐπὶ ὠριπύκον χρόνον καὶ ν' ἀποκατατεθῇ πάλιν εἰς τὴν αὐτὴν μετὰ τὴν λήξιν τῆς ποινῆς τοῦ εἴτε καὶ πρὸ αὐτῆς, τυχὼν ἐπὶ τούτῳ ἀρέσεως, μετὰ ἐπιβουλεύαν μετάνοιαν παρὰ τοῦ οἰκείου ἐπισκόπου, ἢ τοῦ κατ' ἐπιτροπὴν τούτου ἐνέργουτος πνευματικοῦ. Κατὰ τὴν αὐτὴν τρόπον ἀποκλίσταται ὑπὸ μόνου τοῦ οἰκείου ἐπισκόπου εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν κοινωνίαν, ὅταν αὐτῆς ἀποκλεισθῇ δι' ἀρεστου ὡς προσηκούσας εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν εὐταξίαν ἡ πειθαρχίαν. Ὅταν ὁμοίως ὑποπέσῃ εἰς αἵρεσιν, ἑτεροδιδασκαλίαν ἢ σχίσμα, τότε ὁ ἀποκλεισμός τοῦ ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας εἴνε ἐριστικός καὶ δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ ἀποκατάστασις τοῦ μόνου μετὰ μεταμέλειαν, ἐπιμαρτυρουμένην ὑπὸ λιθέλλου, δι' οὗ ἀποπύει τὴν τῶς πλάνης του.

Ἐπὶ κληρικῶν ἡ ἀποκατάστασις ἐπέρχεται ἰδικὰ μετὰ ἁγίαν ἢ καθάρσιν. Τὴν ἁγίαν δύναται νὰ ἔρῃ ὁλοσχερῶς ἡ περιοριστὴ ἡ ἁρμοδία ἐκκλησιαστικὴ ἀρχή, ἡ ἐπιβαλοῦσα αὐτὴν, ἢ ἀνωτέρω ἐκκλησιαστικὴ ἀρχή, εἰς ἣν γίνεται ἐκκλησις τῆς ἀποφάσεως, οὐχὶ δὲ ξένης δικαιοσύνης ἀρχή. Ἡ καθάρσις ἐπιβαλλομένη διὰ παραπτώματα περὶ τὸ ἥθος ἢ τὴν ἐκκλησιαστικὴν εὐταξίαν καὶ πειθαρχίαν, δύναται, ἐκκαλουμένης τῆς ἀποφάσεως εἰς ἀνωτέρω ἐκκλησιαστικὴν ἀρχήν, ν' ἀναθεωρηθῇ καὶ ἀρθῇ ὑπὸ ταύτης, ἐπιβαλλομένη δὲ δι' αἵρεσιν, ἑτεροδιδασκαλίαν ἢ σχίσμα, αἴρεται μόνον ἅμα τῇ ἀποπύσει τῆς πλάνης διὰ λιθέλλου ὑπὸ τοῦ καθαιρέοντος, ἐπιθεύξαντος καὶ ἄλλως εὐλακρινῶς μεταμέλειαν δι' αὐτήν.

Τὴν σήμερον, ἐπὶ λαϊκῶν σπανίως γίνεται χρῆσις ἐκκλησιαστικῶν ποινῶν δι' ἄλλας παραπτώματα, εἰ μὴ μόνον δι' αἵρεσιν, ἑτεροδιδασκαλίαν ἢ σχίσμα, ὅποτε ἐφαρμύζει τὸ πάλαι δίκαιον. Καὶ ἐπὶ κληρικῶν ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἐφαρμύζει τὸ πάλαι δίκαιον. Ἀλλ' οὐ-

τοὶ υποβάλλονται ἐπὶ καὶ νῦν δι' ἡθικά ἢ ἐκ-
κλησιαστικά παραπτώματα εἰς ποινάς ὡς εἰς
ἀργίαν, εἰς περιορισμὸν σωματικῶν ἢ καθαιρε-
σιν. Ἡ καθαιρέσις αἰρεται, ἀναθεωρουμένης
τῆς σχετικῆς ἀποφάσεως τοῦ ἀρμοδίου ἐπι-
σκοπικοῦ δικαστηρίου ὑπὸ τῆς Συνόδου ἢ ἐν
τελευταίᾳ καταφύγῃ ὑπὸ ταύτης καὶ δύο ἐτέ-
ρ ν' ἀρχιερέων τοῦ κράτους, καλουμένων ἐπὶ
ταύτῃ ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῇ αἰτήσῃ τοῦ κα-
ταδικασθέντος. Ὅταν δὲ καὶ οὕτως ἐπικυρωθῇ
ἡ καθαιρέσις τοῦ αὐτῇ καθίσταται ρηθιτικῇ καὶ
ἀμετάκλητος πλέον. Ἡ ἀργία καὶ ὁ περιορι-
σμός, ὅταν υπερβαίνουν τοὺς δύο μῆνας, ἐπι-
κυροῦνται, ὡς γνωστόν, διὰ Β. Διατάγματος,
αἰρούνται δὲ καὶ ἐπέρχεται ἡ ἀποκατάστασις
αὐτοῦ εἰς αὐτοὺς καταδικασθέντος ἢ μετὰ τὴν
λήξιν τοῦ ὁρισμένου χρόνου ἢ πρὶς τούτου
τῇ προτάσει τῆς Συνόδου διὰ Η. Δ. αὐθις. [Ε.]

Ἀποκατάστασις εἰς ἀκέραιον
(*in integrum restitutio*) ὑπὸ τὴν εἰδικὴν
καὶ κυρίαν σημασίαν καλεῖται ἐν τῷ βίῳ. δικ.
τὸ ἐκτακτὸν ἔνδικον μέσον, δι' οὗ ἐπιδιώκεται
ἡ ἀντικροπὴ καταστάσεως ἐν νόμῳ παρα-
βολῆς, ὑπὸ εὐρύτεραν δὲ πᾶσα ἀνέριθμισ
ζημίας (π.χ. Ν. 58 II, 2, 14, Ν. 1. § 10 II,
3. 1). Ἡ Ἀ. διαφέρει τῶν λοιπῶν ἐνδίκων
μέσων, τοῦτο μὲν διότι ἐν ᾗ ταῦτα χορηγοῦν-
ται ὑπὸ τοῦ δικαίου χάριν προσβολῆς τῶν ἐν-
αντίων τῶν διατάξεων αὐτοῦ γενομένων, διὰ
τῆς Ἀ. τὸ δίκαιον οἰονεῖ ἀντιστραφεῖν κατ'
ἑαυτοῦ, τοῦτο δὲ διότι δι' ἐκείνων μὲν ἡ θε-
ραπεία ἐπέρχεται ἐμμεσῶς, ἐξαναγκάζο-
μένου τοῦ εἰς ἀνόρθωσιν τῆς ζημίας ὑποχρέου
να ἐπιχειρήσῃ αὐτὸς διὰ πράξεώς του τὴν ἀν-
όρθωσιν, ἐν δὲ τῇ Ἀ. αὕτη γίνεται ἀμέ-
σως ἀνευ δήλ. συμπραξίως αὐτοῦ. Ὁ δὲ δι-
καιολογικὸς λόγος τῆς τοιαύτης οἰονεῖ ἀντι-
φατικῆς πρὸς ἑαυτὸ πορείας τοῦ δικαίου πολ-
λαχοῦ ἀνεξήγητῃ ὑπὸ τῶν συγγραφέων, ὡς ὁρ-
νοῦντα δὲ καὶ λογικωτέρα πορίσται ἡ γνώμη,
καθ' ἣν ἡ Ἀ. στηρίζεται ἐπὶ τῆς ἀνωτέρω τοῦ
δικαίου ἰσοτιμίας ἐπιεικειᾶς (*aequitas*), ἥς
ἐνεκα καὶ τὸ δίκαιον αὐτὸ ἐν δεδομένῃ περι-
πτώσει ἀναγνωρίζει, ὅτι καίτοι ἐτηρήθησαν οἱ
κανόνες αὐτοῦ, οὐχ ἦν τὸ ἀποτέλεσμα ἐνεκα
ἰδιαίτερον λόγων ἐστὶν ἀποδοκιμαστέον (*sum-
mum jus, summa injuria*) καὶ ἐπὶ τῆς ἐπι-
τευξίως γεωμετρικῆς ἰσότητος ἐν τῇ ἐκχυμῳγῇ
τοῦ δικαίου καὶ οἱ μὲν λόγοι τῆς Ἀ. ὠρίσθη-
σαν ὑπὸ τοῦ δικαίου ἀλλ' ἡ ἐκτίμησις τῆς ἰσο-
τηρικῆς ἀξίας αὐτῶν ἀρέθῃ τῇ δικαστικῇ κρίσει,
χωρὶς ὅμως ἐκ τούτου νὰ λαμβάνῃ ἡ Ἀ. χαρα-
κτῆρα χάριτος, διότι κατὰ τὸ Π. Δ. ἡ Ἀ. δὲν
χορηγεῖται ἐν τῇ τελικῇ μορφῇ αὐτῆς, ὡς
παράκλησις τῆς πολιτείας ἢ εἰδικώτερον τῆς
δικαστικῆς ἐξουσίας, ἀλλ' ἀσκεῖται ὡς δικαί-
ωμα τοῦ βλαθέντος. Ὡς ἔνδικον μέσον ἡ Ἀ.
εἶναι γενικόν, ἥτοι ἐφαρμόζεται εἰς πάντα λό-
γον τοῦ εὐσιαστοῦ, ἢ τοῦ δικονομ. δικαίου, ἀλλὰ

καὶ ἐπιδοθήτικόν, εἰς δὲ τὸ Π. Δ. εἰσῆχθη διὰ
τοῦ *jus honorarium*. Ὡς ἄροι δ' αὐτῆς ὁ-
ρισθῶσαν οἱ ἐξῆς: α') βλάβη περιουσιακῇ ἢ
ἄλλῃ καὶ εἴτε θετικῇ εἴτε ἀποθετικῇ ἢ δευ-
τέρᾳ αὕτη ἔμως δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν, εἰ
διὰ τῆς Ἀ. μέλλῃ ὁ καθ' οὗ αὕτη ζητεῖται ν'
βλάβῃ θετικῶς ἐν τῇ περιουσίᾳ του β') βλάβη
σπουδαία, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ δικαστοῦ, μὴ
δικαιουμένου ὅμως νὰ θεωρηθῇ αὐτὴν ὡς
τοιαύτην, εἰν διὰ τῆς Ἀ. ὁ ἕτερος μέλλῃ ν'
βλάβῃ πλέον τοῦ αἰτούντος αὐτὴν γ') βλάβη
ὡς ἀποτέλεσμα νομιμῶς γεγονότος ἐγκύ-
ρου (καὶ οὐχὶ ἐκ casus ἢ πταισμάτος ἐπὶ
αἰτούντος), μὴ δυνάμενου ν' ἀνατραπῇ δι' ἄλ-
λης βεβηθείας, τὰ αὐτὰ καὶ ἡ Ἀ. ἐπιφερούσης
ἀποτελέσματα δ') *justa causa* ἥτοι εὐλογος
αἰτία ἐκ τῶν ἐν τῷ νόμῳ ὁρισμένων καὶ ε')
ἀγέσις αἰτίου καὶ αἰτιατοῦ μεταξὺ τῆς *justa*
causa καὶ τῆς βλάβης τοιαῦται δὲ *justa*
causae εἰσι 1) βία, δόλος, πλάνη. Ἐπὶ βίας
καὶ δόλου ὑπάρχουσι μὲν τακτικὰ ἔνδικα μέσα
(*actio-exceptio quod metus causa, actio*
-exceptio doli), ἀλλ' ἡ Ἀ. χορηγεῖται ὡς πρὸς
μὲν τὴν βίαν, ὅσχις διὰ τὴν εἰρημνίων μέσων
δὲν ἐπέρχεται τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα π.χ. ἐπὶ ἀφ-
εργυρότητος τοῦ βλασμένου, ὡς πρὸς δὲ τὴν
δόλον ἐπιτελεῖ ἔνεκα ἀφεργυρότητος τοῦ δολι-
ευθέντος καὶ λόγῳ τῆς ἀτημιστικῆς φύσεως τῆς
actio doli, ἀλλὰ πάντοτε μόνον ἔνεκα βλάβ-
ης ἐκ δικου, λόγου. Ἐπὶ δὲ τῆς πλάνης μό-
νον ἔνεκα δικου, λόγου, πλην ἐπὶ τοῦ εὐεργε-
τήματος τοῦ χυρίσμου καὶ παραλείψεως ἔνεκα
τοῦ νῦν ἀργούντος *SCILicet Silanianum* 2) ἀ-
νηλικιότης (*minor aetas*), ὅπερ ἐξετάθη καὶ
ὡπὲρ τῶν κοινοτήτων, 3) ἀπουσία τοῦ πε-
σιωτοῦ (λόγῳ δημοσίας ὑπηρεσίας ἢ οὐ μὴ
ταῖου φόβου ἢ ἄλλης εὐλόγου αἰτίας) ἢ τοῦ ὁ-
φειλέτου (ἔνεκα ἀπλῆς ἀποδημίας, στερήσεως
τῆς ἐλευθερίας ἢ ἔνεκα παντός λόγου, καθι-
στῶντος τὴν εὐρεσιν ἢ τὴν κλήσιν αὐτοῦ ἀδύ-
νατον) ἢ καὶ αὐτοῦ τοῦ δικαστοῦ ἐπὶ ἀρνησιδι-
κίας ἢ δικου, διακοπῶν, ἐπενεγκούσα ζημίαν
μόνον ἐκ παραλείψεως. Ἡ ἐκ τοιούτου λόγου Ἀ.
καλεῖται καὶ *in int. rest. majorum* (II. 4.
6. Κώδ. 2. 53), ὡς ἡ κυριωτάτη περίπτωσις
τῆς Ἀ. ἐν ἡλικίᾳ 4) *capitis diminutio mi-
nima* καταργηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ· εἰχ'
δὲ τὸ ἱδιάζον ὅτι ἦν ἀπαράγραπτος καὶ ὑπο-
χρεωτικὴ καὶ 5) *clausula generalis* (ἐξ
ἑτέρας εὐλόγου αἰτίας Ν. 1 § 1, Ν. 24
§ 1 II. 4. 6, B. 10. 35 α')· γενικὸς τις λό-
γος, οὗ ὅμως ἡ φύσις φιλονεικεῖται, διότι κατ'
τινας μὲν ἀναφέρεται μόνον εἰς τὴν ἀπουσίαν
κατ' ἄλλους δ' ἐμφαίνει τὴν ἐπιφύλαξιν τοῦ
πράιτορος νὰ χορηγῇ Ἀ. καὶ πέραν τῶν ὁρι-
σμένων ἑρῶν καὶ κατ' ἄλλους, ὁριτότερον φρο-
νούντων, ἀνάγεται εἰς πᾶν κύλωμα ἐκ γεγονό-
τος ἐκτός τοῦ παραλειφθέντος τι κειμένου.

Ἡ διαδικασία τῆς Ἀ. ἐφ' ὅσον διήρκει ὁ
ordo judiciorum privatorum, ἐγίνετο

extra ordinem, ἐπὶ τῇ αἰτήσῃ τοῦ βλα-
βέντος πρὸς τὸν δικαστ. ἄρχοντα, ἐπὶ δὲ καὶ
αὐτὸν τὸν αὐτοκράτορα. Τὰ δ' ἀποτελεσμα-
τὰ τῆς αποφάσεως τοῦ δικαστ. ἄρχοντος ἐρρυθμι-
ζοντο ἀναλόγως τοῦ λόγου τῆς Ἀ., χορηγο-
μένου δὲ δια τῆς Ἀ. ἐνδίκου τινὸς μέσου ἐκ
νέου, ἐν οὗ τῇ ἀπωλείᾳ συνιστάτο ἡ β λ α β η,
ἡ ἐντεῦθεν ἐπακολουθοῦσα δικὴ ἐκαλεῖτο ju-
dicium rescissorium ἢ restitutorium, ἐν
ἀντιθέσει πρὸς τὴν περὶ τῆς Ἀ. διεξαγομένην,
ἡτις ἐκαλεῖτο judicium resciscens ἀλλ' ἡ
ἰσχυρότης αὐτῇ εἰς δύο δικεῖ, συνήθησεν οὕτα
κατὰ τὴν περίοδον τῆς formula ἐξέλτεται μετὰ
τὴν κατάρτησιν αὐτῆς ἐν τῷ Π. Δ. Ἐν γένει
δὲ διὰ τῆς Ἀ. ἐπέρχεται ἡ α ὁ τ ἡ κατὰστα-
σις, ἡτις θά ὑπῆρχεν ἄνευ τοῦ προκαλέσαντος
τὴν Ἀ. λόγου καὶ οὐχὶ ἁπλῶς δ μ ο ι α (καὶ
κατὰ τοῦτο προσέτι διαφέρει τῶν λοιπῶν ἐν-
δίκων μέσων), ἥτοι αἰρεῖ τὴν βλάβην αὐτοδι-
καιῶς καὶ οὐ μόνον ὑπὲρ τοῦ αἰτούντος αὐ-
τὴν, ἀλλὰ καὶ κατ' αὐτοῦ. Ὑπέκειτο δ' ἡ Ἀ. κατ'
ἀρχὰς μὲν εἰς ἐνιαυσίαν παραγραφὴν σ υ ν ὅ ε-
α ρ χ ὁ ν ο υ, μεταβληθέντος ὑπὸ Κωνσταν-
τίνου Μ. εἰς συκαπτόν, ἀλλὰ ποικίλης ἐκτά-
σεως, μέχρις οὗ ὁ Ἰουστινιανὸς εἰσήγαγεν ἐπὶ
παντός λόγου τὴν τετραετὴ παραγραφὴν συν-
απτοῦ χρόνου (quadriennium conpinuum).
Καὶ κατὰ μὲν τὸ νεώτερον Ῥωμ. δικ. ἐξωμοί-
οῦτο πρακτικῶς βλαμνὸν πρὸς τὴν συνήθη ἐν-
δίκῃ μεσῶ, κατὰ δὲ τὸ ἰσχύον ἀπώλεσε τὸ πλεῖ-
στον μέρος τῆς ἐφαρμογῆς αὐτῆς, διότι ἡ μὲν
λόγῳ α ν η λ ι κ ὁ τ ἡ τ ο ς κατηργήθη διὰ
τοῦ περὶ α ν η λ ι κ ω ν κτλ. νόμου τοῦ 1861,
ἡ δὲ λόγῳ ἀπουσίας τὸ μὲν ὑπὸ τῆς Πολ. Δι-
κονομίας, χορηγούσης τὸ μέσον τῆς ἀποσοδή-
σεως πάσης ἐξ ἀπουσίας ζήμιας, τὸ δ' ἐκ τῶν
νεωτέρων βλαμνῶν καὶ πολιτικῶν συνθηκῶν
ἡ λόγῳ δόλου καὶ πλάνης ὡς ἀναφερομένη εἰς
οἰκονομικοὺς λόγους, ὥστε ὡς μόνη νομικῶς
δυνατὴ παρέμεινε ἡ Ἀ. λόγῳ πλάνης ἐπὶ τοῦ
εὐεργετήματος χωρισμοῦ καὶ ἡ λόγῳ βίας ἐν
ἀμφοτέραις δ' ἐφαρμόζεται ἡ κοινὴ διαδικασία
κατὰ τὴν Πολ. δικον. (Μονογραφ. Burchardi
Die Lehre von der Wiedereinsetzung
κτλ. (1831) σ π ο υ δ α ι ο τ ἄ τ η. Spal-
tenstein Die Wiedereinsetzung κτλ.
(1873.) [Δ.]

Ἄποκαυκος Ἀλέξιος κατήγετο ἐξ
ἀφανοῦς οἴκου τῆς Βιθυνίας, ἀλλὰ διὰ τῆς
ραδιοῦργιας αὐτοῦ κατώρθωσε νὰ γένῃ ἐπιφα-
νὴς ἐπὶ Ἀνδρονίκου καὶ Ἰωάννου τῶν Παλαι-
ολόγων. Εἰς τὰν ὀνόματι τῶν ἀξιωματικῶν ἀνελ-
θὼν συνετέλεσε διὰ τῆς κατὰ τὸν Καντακου-
ζηνὸς ἀντιδράσεως αὐτοῦ εἰς τὴν ἐπὶ τὸν θρό-
νον ἀνάρτησιν τοῦ Ἰωάννου Παλαιολόγου. Ἐπὶ
τοῦτου δὲ γενόμενος μέγας δοῦξ καὶ συγκεν-
τρῶσας τὴν βλὴν διοίκησιν τῶν στρατιωτικῶν
καὶ οἰκονομικῶν πραγμάτων, ἐξηκολούθησε
τὴν κατὰ τοῦ Καντακουζηνοῦ καταδίωξιν, ὅν

καὶ ἀνεπιτυχῶς ἐπιχειρήσας διὰ στρατείας νὰ
ἐκδιώξῃ ἐκ τῶν πολεμῶν τῆς Θράκης ματὴν
ἀπεπειραθὴ καὶ νὰ δολοφονήσῃ διὰ τοῦ δεξι-
τοῦτου Δουσιανοῦ. Οὐχ ἦτο δ' ἀδιάλλα-
κτος ἐχθρὸς ὑπὲρ πάντων τῶν φίλων τοῦ
Καντακουζηνοῦ καὶ τῶν ἐργαζομένων ὑπὲρ τῆς
συμφιλίωσης αὐτοῦ μετὰ τοῦ βασιλικοῦ οἴκου.
Ὁ οἰκτρὸς αὐτοῦ θάνατος ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν
αὐτοῦ καθ' ἣν ἡμέραν μετέβη εἰς τι δεσμωτή-
ριον, ὅπερ προῦρξε διὰ τὰ ἐπιζῶντα θύματα
τῆς ἀπηνόου τοῦ καταδιώξεως (1345) ἀπὴλ-
λαξε τῶν μηχανορραφῶν καὶ ἐσλοπλοκῶν αὐ-
τοῦ τὴν βυζαντινὴν βασιλείαν, καὶ συνετέ-
λεσεν εἰς πύθιν τῶν ἐν τῷ κράτει ἐμφυλίων
ἀγώνων. Ἡ πλείστη περὶ Ἀποκαυκοῦ ἱστο-
ρικὴ ὕλη εὐρήσκει ἐν τῇ ἱστορικῇ συγγραφῇ
Ἰωάννου τοῦ Καντακουζηνοῦ. [Ι. Κ. Ν. Κ. ω-
σ τ ἡ Ἀποκαυκος ὁ παρακοιμώμενος ἐν Ἀττικῷ
ἡμερολογίῳ Ε. Ἀστωπιο 1871 σ. 101 κ.ε. [Α.]

Ἀποκήρυξις (Ἀ ρ χ α ι ο λ.). Πρῶ-
ξις δὲ ἦς ὁ πατὴρ κατὰ τὸ Ἀττικὸν δίκαιον
διέλυε πάνταν μετὰ τοῦ υἱοῦ νόμιμον σχέσιν.
Οὐδὲλως ὑπὸ τῶν ἀρχαίων συγγραφεῶν καὶ
ῥητόρων αναφέρεται ὁ τρόπος, καθ' ὃν ἡ ἀπο-
κήρυξις ἐγένετο. Ὡς ἐξάγεται ἐκ τοῦ Ἀ πο-
κ η ρ υ τ τ ο μ ε ν ο υ τοῦ Λουκιανοῦ ἡ ἀποκή-
ρυξις, ὑπάρχοντος νομικοῦ λόγου ἀνηγγέ-
λατο ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου, καὶ ἐγνωστοποιεῖτο
διὰ τοῦ κήρυκος (§ 8, 10, καὶ 21). Ὁ οὕτω
ἀποκηρυττόμενος ἢ ἀποκακηρυγμένος υἱὸς δὲν
μετείχεν ἐφεξῆς τῶν πατρῶων, ἐξερχόμενος
τῆς ἰδίας οἰκογενείας καὶ ἐκπιωτοῦ καθιστά-
μενος μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς τῆς κλη-
ρονομίας αὐτοῦ. Λόγοι πρὸς ἀποκήρυξιν ἐν τῷ
Ἀποκηρυττόμένῳ τοῦ Λουκιανοῦ φέρονται, ἑλ-
λειψίς θραπείας ἢ ἐπιμελείας τῶν πρὸς τὸν
πατέρα καὶ ἄσμενος καὶ ἄσματος βίος. Ὁ Πλά-
των (Νομ. ια, υ) λέγει, ὅτι τῆς δημοσίας διὰ
τοῦ κήρυκος ἀποκηρύξεως τοῦ υἱοῦ ὑπὸ τοῦ
πατρὸς δεόν νὰ προγγῆται ἡ ἡμέρωνος συγ-
κατάθεσις συγγενικοῦ συμβουλίου. (Πολυδ.
Δ. 98.) [Ἀχ. Ἀγ.]

— (Ἀ σ τ. δ ι κ.). Βλ. Ἀποκλήρυσις.

Ἀποκλεισμός (Blocus γαλλ.). Ἐν
τῷ διεθνείῳ δικαίῳ τοῦ πολέμου ἡ ὑπὸ ἐμπο-
λέμου πολιτείας ἀπαγόρευσις τῆς μετὰ τινος
παρχίας, κόλπου, λιμένος τῆς πολεμίας πο-
λιτείας θαλασσίας ἐπικοινωνίας, ἢ μόνον τοῦ
εἰσπλοῦ ἢ τοῦ ἐκπλοῦ, ἐπὶ ποινῇ ἐπισχεσέως
καὶ θημεύσεως τῶν ἀβατεούντων τὴν ἀπαγό-
ρευσιν πλοίων, ὡς θαλασσίας λείας (βλ. λ.).
Ἵνα τὸ μέτρον ἢ νόμιμον καὶ ἀπέναντι τῶν
οὐδετέρων (ἰδ. λ.) δεόν οὗτοι νὰ προσδο-
ποῦνται καὶ νὰ ὑποστηρίζηται ὁ ἀποκλεισμός
ἐπὶ τόπου διὰ ναυτικῆς πολεμικῆς δυνάμεως·
τὸ βιάσαν τὸν ἀποκλεισμένον πλοῖον, ἵνα καλῶς
συλληφθῇ, δεόν νὰ συλληφθῇ ἐπ' αὐτοφώρῳ ἢ
ἐν συνεχεί μετὰ τὴν ἐκδίασιν τοῦ ἀποκλεισμοῦ
καταδίωξιν. Ἐκ τῶν ἀμφοτέρωθεν ἐν τῷ

κρατοῦντι διελθεῖν δικαίῳ εἶναι, ἀν χωρὶς ἀποκλεισμοῦ ἐν εἰρήνῃ οἱ καταραπτικῶς λυόντες τὸ ζήτημα περιορίζουσι τοῦ ἐν εἰρήνῃ (λ. χ. ὡς μέτρου ἀνταποκρίσεως, ἰδὲ λ.) ἀποκλεισμοῦ τὰς συνεπειὰς εἰς μόνον τὰ ἰθαγενῆ πλοῖα τῆς πασχούσης τὸν ἀποκλεισμόν πολιτείας τινὰς δὲ περιορίζουσι τὰς συνεπειὰς ταύτης εἰς μόνον τὴν προσωρινὴν παρακώλυσιν τοῦ ἁπλοῦ, μὴ ἀναγνωρίζοντες δικαίωμα δημοσεύσεως. [Σ.Σ.]

Ἀποκλήρωσις (Ἄ σ τ. δ ἰ κ.) λατ. exheredatio καλεῖται ὁ ὑπὸ τοῦ διαθέτου δηλούμενος ἀποκλεισμός ἐκ τῆς κληρονομίας προσώπου τινος, ὃ ἥδυνάτο καὶ ἐδικαιούτο κατὰ νόμον νὰ ἔχῃ ἀξίωσιν κληρονομικοῦ δικαιώματος ὡς εἰς ἀδιαθέτου ἀναγκαιὸς κληρονόμος. Ἡ συνήθης παρὰ Ῥωμαίους ἐκφρασις ἦτο exheres esto, κατ' ἀντίθεσιν τῇ heres esto. Τοιαῦτα πρόσωπα γενικῶς εἰσὶν οἱ κατιόντες τοῦ διαθέτου εἴτε ὑπὸ τὴν πατρικὴν αὐτοῦ ἐξουσίαν εἴτε χαιρέσσοι τυγχάνουσιν, καὶ οἱ ἀνιόντες. Ἵνα ὑπάρχῃ ἔγκυρος Ἄ. ἀπαιτοῦνται στοιχεῖα νόμιμα καὶ τύποι κατὰ τὸ ἀστικὸν δίκαιον. Πρέπει φητὼς (nominatim) νὰ γέννηται ἡ Ἄ. ὃ δ' ὅρος οὗτος δὲν σημαίνει ὅτι ἀπολύτως ἀναγκαιὰ εἶνε ἡ σημεῖωσις τοῦ ὀνόματος τοῦ ἀποκληρουμένου· ἀρκεῖ ἐκ τῶν ἐκφράσεων νὰ ἐξέλθῃται προδήλως τὸ πρόσωπον, εὐ δ' ἀποκλεισμός ἐσκοπεῖται (N. 1—3 Π. 5, 2. N. 3 Π. 35, 1 N. 24 Π. 40, 4. Εἰσγγ. § 1, 2, 13). Δύναται καὶ συλλήδῃ νὰ τελεσθῇ Ἄ. ὅταν π.χ. ὁ διαθέτης εἴπῃ «ἀποκληρῶ πάντα τὰ τέκνα μου», ἢ ὀνομάζων κληρονόμον τινα αὐτῶν γράψῃ «ἀποκληρῶ τὰ λοιπὰ τέκνα μου» (ceteri filii filiaeque exheres sunt). ὅθεν καὶ ὁφύγενεῖς θύναται ν' ἀποκληρωθῶσι (N. 3 § 5 Π. 59, 3). Πρὸ πάντων ὁμῶς πρέπει νὰ ὑπάρχῃ καὶ ὁ λόγος ὁ δικαιολογίων τὴν σκληρότητα τῆς ἀποκληρώσεως ὃ ῥυθαιρέτος ἀποκλεισμός ἐκ τῆς νομίμου μοίρας προσεκάλει τὴν ἐπὶ ἀστοργίᾳ προσβολὴν τῆς διαθήκης (querela inofficiosi testamenti). Ὁ Ἰουστινιανὸς ὅντως διέτύπων ἐν τῇ Νεαρχῇ αὐτοῦ 115 τοὺς λόγους τῆς Ἄ., τὰς αἰτίας τῆς ἀχαριστίας, συμπληρώσας τὰς ἐλλείψεις τῆς προγενεστερᾶς νομοθεσίας (N. 115 κεφ. 3). Κατὰ τὴν Νεαρχὴν ταύτην δύναται ν' ἀποκληρωθῇ ὁ παῖς ὑπὸ τῶν γονέων 1) εἰ τοῖς ἰδίοις γονεῦσι χεῖρα ἐπέβάλῃ· 2) εἰ βραδίαν καὶ ἀπρεπῇ ὕβριν αὐτοῖς ἐπαγάγῃ· 3) εἰ ἐπὶ ἐγκληματικαῖς αἰτίαις αὐτῶν κατηγορήσῃ, ταῖς μὴ οὕταις κατὰ βασιλείας ἢ πολιτείας· 4) εἰ μετὰ φαρμακῶν ὡς φαρμακὸς συναναστρέφεται· 5) εἰ τῇ ζωῇ τῶν γονέων διὰ φαρμακείας ἢ ἄλλω τρόπῳ ἐπιβουλεύσῃ πειραθείῃ· 6) εἰ τῇ ἰδίᾳ μητρειᾷ ἢ τῇ τοῦ πατρὸς παλλακίδι· εἰ υἱὸς ἐκὺτον συμμιξοί· 1) εἰ πυκοράντης κατὰ τῶν γονέων ὁ υἱὸς γέννηται, καὶ διὰ τῆς ἰδίας καταμενύσεως βαρείας αὐτοῦς ζημίας ὑπομείναι παρὰ σκευά-

σοι· 8) εἰ συμβῇ τινα τῶν ἰδίων γονέων ἐγκλησεῖσθαι, καὶ αἰτηθεῖς παρ' αὐτοῦ νὰ γέννηται ἐγγνητὴς «εἰς ὅσον ἐπιτηδεύσεις εἶναι ὁ αἰτούμενος ἀποδεικνύται», ἀρνηθῇ· τοῦτο ἐφαρμόζεται μόνον εἰς τοὺς ἄρρενας παῖδας· 9) εἰ ἐλαγχθῇ ὅτι ἐκόλυσε τοὺς ἰδίους γονεῖς ποιῆσθαι διαθήκην· 10) εἰ παρὰ γνώμην τῶν γονέων μεταξὺ κυνηγῶν ἢ μίμων ἑαυτὸν ὁ υἱὸς ἐγκυκαλέσῃ, καὶ ἐν τούτῳ τῷ ἐπιτηδεύματι διαμείνῃ, εἰ μὴ τυχόν καὶ οἱ γονεῖς τοιαύτης ἐπιτηδεύσεως γογγύουσιν· 11) εἰ τινα ἐκ τῶν γονέων βουλομένῳ τῇ ἰδίᾳ θυγατρὶ ἢ ἐγγόνῃ ἄνδρα δοῦναι καὶ προῖκα κατὰ τὴν δύναμιν τῆς ἰδίας περιουσίας ὑπὲρ αὐτῆς παρασχέιν, ἐκείνη μὴ συναινέσῃ, ἀλλὰ αἰσγρὸν βίον ἐπιλέξῃται. (Ὁ λόγος οὗτος δὲν ἐφαρμόζεται ἐπὶ τῆς θυγατρὸς τῆς ὑπερβάσεως τὸ 25 ἔτος τῆς ἡλικίας, λόγῳ τῆς ἀμελείας καὶ ὑπερθέσεως τῶν γονέων πρὸς ἀποκαταστάσιν τῆς)· 12) εἰ τις τῶν γονέων μανῇ, καὶ εἰ παῖδες ἢ τινες αὐτῶν ἢ παῖδων μὴ ὑπόντων οἱ ἄλλοι ἐξ ἀδιαθέτου εἰς τὸν αὐτὸν κληρὸν καλούμενοι, ὑπηρεσίαν καὶ φροντίδα προσήκουσαν αὐτῷ μὴ παράσχουσιν· 13) εἰ ἕνα τῶν γονέων ἐν αἰγμάλωσίᾳ κρατεῖσθαι καὶ δὲν φροντίσῃ παῖς περὶ ἀναρρώσεως αὐτοῦ· 14) εἰ τις τῶν γονέων ὁρβόδοξος ὑπάρχων αἰσθῇται τὸν ἴδιον παῖδα ἢ παῖδας μὴ εἶναι τῆς καθολικῆς πίστεως, διαμείνωσι· 3) ἐν τῇ ἀπιστίᾳ (ἔρξ Νεαρχὴν διὰ μακρῶν πραγμάτων ἐμμένων τὰ περὶ αἰρετικῶν καὶ ἀπίστων παίδων).—Ἀλλὰ καὶ τὰ τέκνα δικαιοῦνται ν' ἀποκληρωθῇ τοὺς γονεῖς κατὰ τὴν Νεαρχὴν εἰς τὰς ἐξῆς περιστάσεις· 1) εἰ εἰς ἀναίρεσιν ζωῆς τοὺς ἰδίους παῖδας παραδοῖεν, δίχα μένοιτο· αἰτίας εἰς καθοσίωσιν ἀναφερομένης· 2) εἰ φαρμακείας, ἢ γοητείας, ἢ ἄλλω τρόπῳ οἱ γονεῖς τῇ τῶν παίδων ζωῇ ἐπιβουλεύσαντες ἀποδειχθῶσι· 3) εἰ ὁ πατήρ τῇ ἰδίᾳ νύμφῃ ἢ τῇ παλλακίδι τοῦ οἰκείου παιδὸς συμμιγείῃ· 4) εἰ οἱ γονεῖς τοὺς ἰδίους παῖδας διαθήκας ποιῶσαι κωλύσειαν ἐν τοῖς πράγμασιν, ἐν οἷς ἔχουσιν ἄδειαν τοῦ διατίθεσθαι· 5) εἰ συμβαίῃ τὸν ἄνδρα τῇ ἑαυτοῦ γαμετῇ εἰς ἀναίρεσιν ἢ ἑκστασιν τῆς διανομίας δοῦναι φάρμακον, ἢ τὴν γαμετὴν τῷ ἀνδρὶ, ἢ ἄλλω τρόπῳ τὸν ἕτερον τῇ τοῦ ἑτέρου ζωῇ ἐπιβουλεύσει· (ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει οἱ παῖδες δικαιοῦνται ν' ἀποκληρωθῶσι τὸν ἐνοχον γονέα)· 6) εἰ τῶν παίδων ἢ ἐνὲς ἐξ αὐτῶν ἐν μανίᾳ τυγχάνοντος οἱ γονεῖς φροντίδι αὐτῶν ἀμελήσειαν· 7) ἂν αἰγμάλωτον παῖδα οἱ γονεῖς ἀμελήσωσι· 8) εἰ τις ἐκ τῶν παίδων ὁρβόδοξος τυγχάνων αἰσθῇται τὸν ἴδιον γονέα ἢ γονεῖς μὴ καθολικοὺς εἶναι.

Μία τις ἐκ τῶν ἀνωτέρω σημειωθείσων αἰτιῶν ὑπάρχουσα καὶ ἀποδεικνυσμένη δύναται νὰ δικαιολογῇ τὴν ἀποκλήρωσιν, ἄλλως ἢ διαθήκη ἀνατρέπεται καὶ ἀνοίγεται ἡ ἐξ ἀδιαθέτου διαδοχὴ. Ἡ ἐκτίμησις τῶν λόγων τῆς ἀποκληρώσεως ἀνήκει ἐννοεῖται τῇ κρίσει τοῦ δικαστοῦ ἐκ τῶν περιστάσεων καὶ τῶν γεγονό-

των ἑρμηνεύοντος λογικῶς τὸν νόμον. [Α.Γ.Μ.]

Ἀπόκλητοι ἐκαλοῦντο ἐν τῇ αἰτιολογικῇ συμπολιτικῇ κατὰ τὸν Πλούσιον (IV, 5, XX, 10 καὶ ἀλλαχοῦ) οἱ ἀπ' ἐλπίδων τὸ συνέδριον τοῦ κοινοῦ, οἵτινες ἐν ἐπιγραφαῖς περισφίσεσιν καλοῦνται ἄλλως β ο υ λ ε υ τ α ἰ ἢ σ υ ν ε δ ρ ο ι. [Α.]

Ἀπόκλημα (Abdachung), κλίσις ἐπ' ἐδου τινὸς πρὸς ὀρίζοντα ἐν τῇ γεωγραφικῇ καὶ γεωλογικῇ ἢ μεταξὺ τῶν προπύλων καὶ τῆς ἀκρωρείας ἐγκλισις (κατωφύρεσις) ὅρου τινός. τὴν ὀπείαν καὶ κ ρ η μ ν ὠ δ ε ς καλοῦσι. Τὸ ἄ. χώρος τινὸς καθορίζει τὴν διεύθυνσιν τῶν κυριωτάτων αὐτῆς ποταμῶν. ὅρια δὲ τούτου ἀφ' ἑνὸς μὲν εἶνε ἡ θάλασσα, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸ ὄριον τῆς διανομῆς τῶν ὕδατων, ἀπὸ τῶν ὀρίων τὰ ὕδατα καταρρέουσι κατὰ δύο ἢ πλείονας διευθύνσεις (Wasserscheide=ὕδρομερία). [Κ.Μ.]

Ἀπόκλισις (Φιλοσ.) Βλ. Κλίσις.

Ἀπόκλισις (Ἀστρ.) ἄστερος τινὸς καλεῖται ἡ εἰς μίαν ἀπόστασιν αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ ἡμερινοῦ. Ἡ Ἄ. εἶναι βραδεία (θετική) ἢ νοτία (αρνητική) καθεστὼν δ' ἄστὴρ καίται εἰς τὸ βέριον ἢ Ν ἡμισφαίριον. [Δ.Κ.]

Ἀπόκλισις τῆς διευθύνσεως τῆς καθέτου (Ἀστρ.) ἐν τινι τόπῳ καλεῖται ἡ διαφορά τῆς διευθύνσεως τῆς βαρύτητος ἀπὸ τῆς γεωμετρικῆς καθέτου ἐπὶ τοῦ σφαιροειδούς σχήματος τῆς γῆς ἐν τῷ τόπῳ αὐτῷ. Αἰτία φυσικῆ τῆς Ἄ. ταύτης εἶναι ἡ ἀνωμαλὸς διανομὴ τῆς μάζης τῆς γῆς. Οὕτω πρὸς Ν τῶν Ἄλπειν ἐκ τῆς ἑξέως αὐτῶν ἡ διεύθυνσις τῆς βαρύτητος ἀποκλίνει πρὸς Β, τούναντιον πρὸς Β τῶν ὀρέων αὐτῶν ἀποκλίνει πρὸς Ν. Καὶ εἰς πεδινὰ μέρη ὡς πλησίον τῆς Μόσχας παρετηρήθη Ἄ. προερχομένη ἢ ἐκ χαρματίων ὑπογείων ἢ ἐκ στρωμάτων ἀραιῶν. Τὸ ποσὸν τῆς Ἄ. δύναται νὰ φθάσῃ πολλὰ δεύτερα λεπτά. εὐρίσκεται δὲ διὰ τῆς συγκρίσεως ἀστρ. καὶ γεωδαισιακῶν ἐργασιῶν. Ἡ Ἄ. ἐχρησίμευται εἰς τὸ μασκέλουν πρὸς εὐρεσιν τοῦ εἰδικοῦ βάρους τῆς γῆς. [Δ.Κ.]

Ἀπόκλισις μ α γ ν η τ ι κ ῆ καλεῖται ἡ γωνία, ἣν σχηματίζει τὸ κατακόρυφον ἐπίπεδον τὸ διὰ τοῦ μαγνητικοῦ ἄξονος μαγνητικῆς βελόνης διερχόμενον ἥτοι τὸ ἐπίπεδον τοῦ μαγνητικοῦ μεσημβρινοῦ μετὰ τοῦ γεωγραφικοῦ μεσημβρινοῦ. Ἡ ἀπόκλισις τῆς μαγνητικῆς βελόνης εἶναι ἡδὴ παρ' ἡμῖν δυτικὴ 7 μοιρῶν περὶπου καὶ βαίνει διηλεκτῶς ἐλαττωμένη κατὰ 6 πρῶτα λεπτά ἐτησίως. [Τ.]

Ἀπόκο α πόκο (ἱταλ. A poco a poco) Μουσικὸν σημεῖον, σημαίνον ὅτις κατ' ἐλάχιστον. [Δ.Κ.]

Ἀπό κοινοῦ (Ρητ.) Τὸ ἀπὸ κοινοῦ εἶναι σχῆμα λέξεως καὶ ἀνήκει καὶ εἰς τὴν γραμματικὴν καὶ εἰς τὴν ῥητορικὴν. Ὁ Ἡ-

ρωδιανὸς εἰρήζει ὡς ἑξῆς αὐτό, Rhet. Gr. 3, σ. 94: «Ἀπὸ κοινοῦ μὲν εἰσι λόγων συνέχεαι ἐν διανοῇ κοινωνοῦσα ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ἐνὸς ῥήματος εἰς συντάξιν. οἷον: «καὶ ἐλίσσεται πέντας Ἀχαιοὺς, Ἀτρεΐδῃ δὲ μάλιστα δύο καταμήτορες ἁλίων». [Ἰλ. Α. 15], πρὸς αὐτόν. σ. 16. [Π.]

Ἀποκομιδὴ μεταλλεύων (Förderung) ἡ ἐκ τοῦ μεταλλείου ἐξαγωγή τῶν ἐξορυχθέντων μεταλλευμάτων, ὅπου γίνεται διὰ μηχανημάτων τὰ φρέατα καὶ αἱ ὑπόνοιαι δι' ὧν ἐξελκίζονται τὰ μεταλλεύματα καλοῦνται φρέατα ἢ ὑπόνοιαι ἀποκομιδῆς (Förder-schacht ἢ Stollen). [Κ.Μ.]

Ἀποκομιμα. Τὸ ἀποκοπεῖν διὰ πράξεως ἢ ἄλλου τινὸς ὀργάνου ταμῆχιον λίθου, πέτρας κλπ. (βλ. Λατιν.). [Κ.Μ.]

Ἀποκομιώσις (degommer) (Χημ. τεχν.) ἡ ἔστις ἢ ἀπορροήσις τῆς μεταξὺ ἡτοι ἡ ἐργασίας, δι' ἣς ἀρκρίζεται ἀπὸ τῆς μεταξὺς ἢ περιβάλλουσας τὰς ἱνας αὐτῆς κομιώσεως οὐσία διὰ ἔξοντος, σκαπνοῦρου ἢ ἀλλοτρίου ἐν γένει ὕδατος διὰ τοῦ τρόπου τούτου γίνεται ἡ μεταξὺ καθαριώτερα, στιλπνότερα καὶ καταλληλότερα πρὸς καταρτισίαν. [Ο.Δ.Ρ.]

Ἀποκοπή (Γραμμ.) εἶναι ἡ ἀποβολὴ τοῦ τελικοῦ φωνήεντος δισσυλλάβων τῶν ἡ προθέσεων ἐν συντάξει καὶ ἐν συνθέσει πρὸ τοῦ ἀρτιτικοῦ συμφώνου τῆς ἐπομένης λέξεως. Τὸ πᾶθος τοῦτο τῶν λέξεων εἶναι ἴσον τῶν ποιητῶν τῶν ἑλλων διαλέκτων. Παρὰ τοῖς τραγικοῖς ποιηταῖς εἶναι σπάνιον μόνον ἢ α ν ᾱ εἰς ὀλίγας λέξεις ἀποκόπεται, οἷον ἀντολή, ἀντέλλειν, ἀμπυεῖν, ἀμπυᾶ κλ. = ἀνατολή, ἀνατέλλειν κλ. Σπανιότατον δὲ παρὰ τοῖς ποιηταῖς τῶν Ἀττικῶν, ὡς παρὰ Ξενοφῶντι Κ.Π. 7,5,12 ἀ μ β ὀ λ ᾶ ς Ἀπμν. 3,3,2 ἀναδότη. Παρὰ δὲ τοῖς ὑστερον συνήθῃ εἶναι αὐτὸ τοῦτο τὸ ἀ μ β ᾶ τ η ς καὶ τὸ δ μ π ω τ ι ς = ἀνάπτωσις. Κατὰ δὲ τὴν Φρόνυχον σ. 339. ed. L. πρῶτος δ' κομικὸς Ἀλεξὶς μεταχειρίσθη τὸ κα μ μ β εἰ ν ἀντὶ τοῦ καταμύειν. Συχνότατον ὅμως εἶναι παρ' Ὀμήρῳ εἰς τὰς προθέσεις α ν ᾱ κα τ ᾶ πα ρ ᾶ, εἰς τὴν σύνθεσιν ᾱ ρ α καὶ ᾱ πα ρ μόνον εἰς τὰς προθέσεις ἀ π δ καὶ ὑ π δ ἐν τοῖς ἀ π π ε μ ψ εἰ δδ. 0,83 καὶ ὁ β β ᾶ λ ε ε ν Ἰλ. τ. 80 = ἀπο-πέμψις, ὑπο-βάλλειν. — Καταλέγομεν τινα παρὰδειγματα καὶ τῶν ἑλλων προθέσεων ἀν στόμα Ὀδ. ε, 156 = ἀνὰ στόμα· καθύνα Ἰλ. Φ. 107 = κατὰ θανά. πᾶρ ἑξέρος Ἰλ. Γ, 272. Καὶ τὸ μὲν ν τῆς ἀνὰ πρὸ τῶν κ.ε. μεταβάλλεται εἰς γ, οἷον ἀ γ κ ρ ε μ ᾶ σ α σ ᾱ Ὀδ. α. 440 = ἀνακρεμάσασθαι. πρὸ δὲ τῶν π.δ.ε. εἰς μ οἷον ἀ μ π ε δ ῖ ο ν, Ἰλ. Ε. 87. ἀ μ ρ ὀ ν ο ν Ἰλ. Κ. 208, = ἀνὰ φόνον· πρὸ δὲ τοῦ λ καὶ μ ἀφομοιοῦται ἀ λ λ ὀ ε τ κ ε ν Ὀδ. 6,106, ἀ μ μ ῖ ᾶ ς Ἰλ. Ω, 520 = ἀνομιέας. Τὸ δὲ τ τῆς κατὰ ἀφομοιοῦται πρὸς πάντα τὰ ἐπόμενα σύμφωνα πλὴν τοῦ θ καὶ φ, οἷον, κ ᾶ β δ α λ ε ν

Ἰλ. B. 313. καὶ γ γ ε ν υ Ἰλ. Γ. 458. καὶ δ δ υ σ α ι Ἰλ. Τ. 25. καὶ α κ κ ε φ α λ ῆ ε Ἰλ. Σ. 21. ἀλλ-λίπον Ἰλ. Γ. 304. καὶ ρ ρ ο ο ν Ἰλ. Μ. 33. — κατὰ ῥέον κλ. [I. II.]

Ἀποκοπή (κατ' ἀποκοπήν). Λέγεται οὕτω τὸ συμβῆλαιον, ἢ συμφωνία, καθ' ἣν ἐργατὴς ἢ ἐργολάβος ἀναλαμβάνει τὴν ἐκτέλεσιν ἔργου ἐπὶ ὠρισμένῳ διὰ τὸ ὅλον ἔργον τιμήματι. — Ἡ συμφωνία αὕτη ἐνέχει τὸ πλεονέκτημα ὑπὲρ τοῦ παρχωρῶντος τὸ ἔργον, ὅτι συμβῆλαιε πρὸς τὴν ταχύτεραν αὐτοῦ ἐκτέλεσιν, διότι τοῦ ἔργατου ἢ τοῦ ἐργολάβου τὸ συμφέρον εἶναι νὰ ἐπισύσῃ αὐτὴν δι' αὐτὴν ὅμως τοῦτον τὸν λόγον, προκειμένου περὶ ἐργασίας, ἢ ἐποικία δέον νὰ ἐκτελεσθῇ μετὰ προσοχῆς καὶ ἐπιστάσεως, ἢ κατ' ἀποκοπήν παρχωρήσας δὲν παρέχει πάντοτε τὰς δεούσας ἐγγυήσεις ὑπὲρ τῆς ἀσφαλτοῦς περὶ αὐτὴν ἐπιτυχίας. (βλ. Ἐρ φ ο λ α ε ἶ α. Ἠ μ ε ρ ο μ ε ἰ ο ἰ ο ν.) [A. I. II.]

Ἀπόκοπος. βλ. Μπεργάζης.

Ἀπόκριεως, ἢ (Carnovale ἢ carnaval γαλλ. Karneval γερμ. ἀπὸ τοῦ νεο-λατ. carne levamen ἤτοι ἄρσις, ἀποχὴ κρίατος, καὶ οὐχὶ ἀπὸ τοῦ carne vale = χάρις κρέας). Κυρίως ἢ 14 Νοεμβρίου, ἤτοι ἡ προτελευταία τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἄρχεται ἡ νηστεία τῶν Χριστουγέννων καὶ ἡ δευτέρα Κυριακὴ πρὸ τῆς ἀρχῆς τῆς νηστείας τοῦ Πάσχα, συνεκδοχικῶς δὲ ἢ ἐκ τριῶν ἐβδομάδων χρονικὴ περιόδος τοῦ λεγομένου Τριωδίου, ἢ ἀρχομένη ἀπὸ τῆς Κυριακῆς τοῦ Τελώνου καὶ τοῦ Φαρισαίου καὶ περιλαμβάνουσα πλὴν ταύτης καὶ τὴν Κυριακὴν τοῦ Ἀσώτου, τὴν τῆς Ἀπόκριεως καὶ τὴν τῆς Τυροβάγου. Αἱ ἡμέραι αὗται ἐπανηγυρίζοντο δι' ἑορτῶν, ἀγμάτων, συμποσίων καὶ περισσῆς εὐθυμίας, ἵσως μὲν καὶ παλαιότερον βεβαίως ὅμως ἀπὸ τοῦ 11' αἰῶνος κυριώτατος χαρακτήρ τῆς Ἀ. εἶναι αἱ προσωποδορίαι καὶ αἱ μεταμυρίσεις, αὗται δ' ἐξ ἀρχαίων βακχικῶν καὶ ῥωμαϊκῶν ἑορτῶν παρέμειναν παρὰ τῷ ἑλληνικῷ λαῷ, συνειθιζόμεναι πλὴν τῶν Ἀ. καὶ ἐν ἑλλαις ἑορταίς (οὕτω τῶν ῥωμαϊκῶν ἑορτῶν Καλανθίων καὶ τῶν Βοτῶν λειψύνα εἶναι αἱ μεταμυρίσεις τοῦ Δωδεκαημέρου καὶ τῶν Θεοφανίων ἐν Θεσσαλίᾳ, Μακεδονίᾳ καὶ Θράκῃ, βακχικῶν ἑορτῶν αἱ τῶν Ἐμπουσαρίων ἐνι-χοῦ τῆς Μακεδονίας καὶ τῶν Καλογήρων ἐνι-χοῦ τῆς Θράκης τοῦ Μαΐου καὶ κατὰ τὴν πρώτην Μαῖου ἐν Θεσσαλίᾳ κλπ.) — Ἐν Ἰταλίᾳ κατ' ἀρχάς μὲν ἡ Ἀ. παρατείνεται ἀπὸ τῆς 6 Ἰανουαρίου μέχρι τῆς Καθαρῆς λεγομένης Τετάρτης, εἴτα δὲ περιορίσθη εἰς μίαν περὶ-που ἐβδομάδα πρὸ τῆς ἡμέρας ταύτης· ἐξ Ἰταλίας δὲ μετηνέχθη τὸ ἔθιμον τῆς Ἀ. καὶ εἰς τὰ λοιπὰ καθολικὰ ἔθνη, ἀπὸ τῆς Μεταρρυθμίσεως ὅμως αὐστηρῶς ἀπηγορεύθησαν ἐν ταῖς διακρινόμεναις χώραις. Περιλάλητοι ἦσαν αἱ Ἀ. τῆς Βενετίας, μετὰ δὲ τὴν πικραμένη

τῆς Βενετίας, λαμπρότερον πασῶν τῶν ἄλλων πόλεων ἐώρταζε τὰς Ἀπόκριεως ἢ Ῥώμῃ. Νῦν αἱ τῆς Ἀ. ἑορταὶ περιορίζονται εἰς νο-κτερινούς χορτοὺς μετημφιστμένων καὶ εἰς παρ-λατὶν ἡμερινὴν μετημφιστμένων ἐν τισὶ πόλεσι κατ' ἐξοχὴν δ' ἐν Ῥώμῃ καὶ ἐν Νίκαιᾳ τῆς Γαλλίας· ἐκ τῶν γερμανικῶν πόλεων λαμπρῶς ἐορτάζει τὰς Ἀπόκριεως ἢ Κολωνία ἀπὸ τοῦ 1823. Τινὲς θεωροῦσι τὰς ἐορτάς τῆς Ἀ. ὡς λειψύνα τῶν ῥωμαϊκῶν ἑορτῶν τῶν Κρονίων (Saturnalia) καὶ τῶν Βακχικῶν (Bacchanalia)· ἀλλὰ ταῦτα μὲν καταργηθέντα ἐν ἔτει 186 π. Χ. αὐστηρῶς κατεδιώκοντο ὑπὸ τῆς ῥωμαϊκῆς πολιτείας, τὰ δὲ Κρόνια τελούμενα κατὰ Δεκέμβριον φαίνονται ὅλως ἄσχετα πρὸς τὰς ἐορτάς τῆς Ἀ. Μᾶλλον δ' ἐν ταῖς ἐορταῖς ταύταις παρεμεινάν τινες συνήθειαι τῶν Λου-περκάλων (τελουμένων τῇ 15 Φεβρουαρίου). Βλ. Ἐ λ ε ἰ ο γ ρ α ρ ῖ α. Ἰωάννου Χρύμνου. Ἐκ-φρατικαὶ παιδιῶν κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς Ἀπό-κριεως γεννομένων, ἐν Boissonade. Anecdota nova σ. 215 — 217. — Κ. Ν. Σάββα, αἱ Κα-λανθίαι, αἱ Ἀπόκριαι καὶ τὰ Κούλουμα παρὰ τοὺς Βυζαντινοὺς ἐν Ἑστίᾳ τ. Γ' σ. 273 κέ. — Τοῦ αὐτοῦ, Κρητικὴν θεάτρον Βεν. 1878 τ. Α' σ. πδ' κέ. — βλ. καὶ Ἑστίαν 1890 τ. Α' (αἱ Ἀπόκριαι ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα). — Fahner, Der Karneval mit Rücksicht auf ver- wandte Erscheinungen. Köln 1854. [II.]

Ἀποκρημνος. Χωρίον τοῦ δήμου Μεσ-σίων τῆς Βυβλίας, ἔχον 286 κατ. τῷ 1889. [II.]

Ἀποκρίσεις (Sécrétions) καλοῦνται ἐν τῇ πετρογραφίᾳ πρόσθετα ὀρυκτολογικὰ συ-στατικά, αἵτινα εἶνε συσσωματωσεῖς ὀρυκτῶν, σχηματισθεῖσαι ὑπὸ γημικῶν ἀπορ-ρευσιῶσεων ἐντὶς προϋπαρχόντων κοιλωμάτων καὶ ῥηγματίων τοῦ πετρώματος· τοιαῦται εἶναι τὰ ὀρυκταμύδαλα, τὰ γειώδη, τὰ ὀρυζομακτὰ, αἱ ἀρτηρίαι, αἱ φωλεαί, συνιστάμεναι ἐκ χα-λαζίου, ἀμειβυστου, χαλκηδονίου, ἀσβεστιτίου, δολομίτου κτλ. [K. M.]

Ἀποκρισιάριος. Ἀποκρισιάριους ὠνόμαζον οἱ Βυζαντινοὶ τοὺς ἐκ προσώπου τῷ βασιλεῖν πρὸς ἄλλους ἡγεμόνας ἀποστελλο-μένους δι' ἐκτέλεσιν ἐντολῆς τινος, δηλαδὴ τοὺς πρέσβεις. [I. Σ.]

Ἀπόκριφα κεκυρμμένα, μὴ κανονικά. Τὰ βιβλία τῆς Π. Διαθήκης συνέλεξεν εἰς ἑνὸς Ἐσδρας μετὰ τὴν ἐκ τῆς Βαβυλῶνος ἐπι-στροφήν, καὶ οὕτω κατηρτίσθη ὁ κανὼν τῆς Π. Διαθήκης (ἰδ. τὴν λέξιν). Εἰς τὰ βιβλία τὰ περιεχόμενα ἐν τῷ κανόνι τούτῳ, αἵτινα καὶ κανονικά λέγονται, προσέθηκαν οἱ ἐν Ἀ' λεξάνδρειᾳ Ἰουδαῖοι καὶ τινὰ ἄλλα, ὧν τινὰ μὲν δὲν εἶχον εὐρεθῇ, ὅτι ὁ κανὼν ἐσφραγι-ζέτο, τινὰ δὲ δὲν ἦσαν ἐτι συγγεγραμμένα. Ταῦτα δ' εἶναι τὰ ἐξῆς: ὁ Ταδὶτ, ἢ Ἰουδὶθ, τὰ τρία βιβλία τῶν Μακκαδαίων, ἡ Σοφία Σιράχ, ἡ Σοφία Σολομώντος, προσθήκαι τινες εἰς τὸ

ἐν βιβλίον τῶν Παραλειπομένων, εἰς τὸν Ἑσθραν, εἰς τὸν προφήτην Ἰερεικῶν, εἰς τὸν Δανιήλ, καὶ εἰς τὴν Ἑσθήρ. Ἀπαντα τὰ βιβλία ταῦτα περιελήφθησαν ἐν τῇ ἑλληνικῇ μεταφράσει τῇ καλουμένῃ τῶν σ' (βλ. Ἑβδομήκοντα). Καὶ ἐπεκράτησε μὲν ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἑκκλησίᾳ ἀμφιβολία τις περὶ τῆς κανονικότητος τῶν βιβλίων τούτων· πατέρες δὲ τινες τῆς Ἑκκλησίας ἡ θεώρησαν ὡς μόνον κανονικὰ βιβλία τὰ περιεχόμενα ἐν τῷ κανόνι τοῦ Ἑσθρα, ἡ διακρίνουσι τὰ πρόσθετα ταῦτα βιβλία ἀπὸ τῶν κανονικῶν χαρακτηρίζοντες αὐτὰ ὡς *χρήσιμα* καὶ *ὠφέλιμα* πρὸς ἀνάγνωσιν διὰ καὶ ἄνθρωπον σκῆμα ἐκλήθησαν· καὶ ἡ ἐν Λαοδικαίᾳ δὲ σύνοδος ἡ μετὰ τὰ μέσα τοῦ 3' αἰῶνος γενεμένη ἀριθμεῖ ὡς κανονικὰ βιβλία μόνον τὰ τοῦ κανόνος τοῦ Ἑσθρα. Ἀλλ' ἡ δὲ ἡ ἐν Καρθαγένη σύνοδος (ἐν τῷ 18' κανόνι) ἡ ἐπικυρωθεῖσα ὑπὸ τῆς 2' οἰκουμένης (ἐν τῷ 8' κανόνι) ἀπαριθμεῖ τὰ βιβλία ταῦτα μετὰ τῶν κανονικῶν. Ἐκτοτε ἡ τε Ἀνατολικὴ καὶ ἡ Δυτικὴ Ἑκκλησία ἀποδέχονται καὶ τὰ ἐκτὸς τοῦ κανόνος τοῦ Ἑσθρα καίμενα βιβλία ὡς κανονικά. Καὶ ἐν μὲν τῇ Δύσει ἡ ἐν Τριδέντινῃ σύνοδος ἡ γενεμένη κατὰ τὸν 15' αἰῶνα καὶ ἡ ἐν Ἱεροσολύμοις ἐρθεόδοξος σύνοδος ἡ συγκροτηθεῖσα ἐπὶ Δοσιθεοῦ πατριάρχου τῷ 1672 ἀνεκκήρυξε ὡς κανονικά καὶ τὰ εἰρημένα βιβλία· ἀλλ' ἡ Διαμαρτυρομένη χαρακτηρίζει αὐτὰ ὡς ἀπόκρυφα, ἥτοι ὡς μὴ κανονικά, ὡς μὴ ἔχοντα κύρος, καὶ δὲν περιλαμβάνει ἐν ταῖς ὑπ' αὐτῆς γινόμενα ἐκδόσεις τῆς ἁγίας Γραφῆς, καίτοι ὁ Λούθηρος περιέλαβεν αὐτὰ ἐν τῇ ὑπ' αὐτοῦ γενεμένῃ ἐκδόσει τῆς ἁγίας Γραφῆς, διότι δὲν ἔλασσε μὲν αὐτὰ ἐν ἰσῇ μίσει πρὸς τὰ κανονικά, ἀλλ' ἔθεωρε ὡς *χρήσιμα* καὶ *ὠφέλιμα* πρὸς ἀνάγνωσιν. Ἡ πρώτη ἐκδοσις τῆς ἁγίας Γραφῆς ἐν ἣ τὰ βιβλία ταῦτα χαρακτηρίζονται ὡς ἀπόκρυφα εἶνε ἡ τῆς Φραγκοφύρου τοῦ 1534. — Κυρίως δ' ἀπόκρυφα λέγονται ὑπὸ τῶν πλείστων τῆς Ἑκκλησίας πατέρων τὰ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων ἡ αἰρετικῶν ψευδοπύργων καὶ πεπλασμένα βιβλία, τὰ περιέχοντα μυθώδη καὶ ἀπῆλθοντα πρὸς τὴν ἐρῶν δόξαν τῆς Ἑκκλησίας, δι' ὧν ὡς δῆθεν θεοπνεύστων, ἡθελόν τινες νὰ ἐξαπατώσι τοὺς πιστοὺς. Τοιαῦτα δὲ ἐκ μὲν τῆς Π. Διαθήκης εἶνε τὰ ἀκόλουθα· οἱ Πατριάρχαι, ἡ ἡ Διαθήκη τῶν δώδεκα πατριαρχῶν, τὸ βιβλίον τοῦ Ἑνώχ, ἡ προσευχὴ Ἰωσήφ, ἡ Διαθήκη Μωσέως, ἡ Ἀνάληψις Μωσέως, τὸ βιβλίον Ἀβραάμ, ἡ Πλὴθὺ καὶ Μωδὰδ, αἱ προφητεῖαι Ἠλίου, Σοφοῦνι καὶ Δανιήλ καὶ ψευδοπύργων, τὸ βιβλίον Νικητοῦ πατρὸς Ἰωάννου τοῦ Ναπαιτοῦ, οἱ ψαλμοὶ τοῦ Ἀδάμ καὶ τῆς Εὐας, ἡ βιβλος γενέσεως τοῦ Ἀδάμ κτλ. Ἐκ δὲ τῆς Κ. Διαθήκης εἶνε τὰ ἐπόμενα· τὸ κατ' Ἑβραϊοὺς Εὐαγγέλιον, τὸ κατὰ Πέτρον Εὐαγγέλιον, τὸ κατὰ Κέρινθον Εὐαγγέλιον, τὸ κατ' Ἀγνῆτιον Εὐαγγέλιον, τὸ κατὰ τοὺς δώδεκα Ἀπο-

στόλους Εὐαγγέλιον, τὸ κατὰ Βαρβόλομαιον Εὐαγγέλιον, τὸ Πρωτευαγγέλιον τοῦ Ἰακώβου, τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Θωμᾶ, τὸ τοῦ Νικεδήμου, αἱ Πράξεις τοῦ ἀποστόλου Ἀνδρέου, Θωμᾶ, Πέτρου, Παύλου ἡ Ἀποκάλυψις Πέτρου, αἱ Παύλου καὶ Θέκλης περίοδοι, καὶ πλείστα ἄλλα. Περί τῶν ἀποκρύφων ἐγράψαν πλὴν πολλῶν ἑλλων καὶ ὁ Thilo (1832), ὁ Tischendorf (1851, 1853, 1856), ὁ Wright (1871), ὁ Pressensé ἐν βιβλ. Ἰησοῦ (Paris, 1866), ὁ Michel Nicolas, *Evangiles apocryphes* (Paris, 1866), ὁ Fritzsche καὶ Grimm (1851—60) καὶ ὁ Volkmar (1860—63). [I.M.]

Ἀπόκρυφος Θεολογία. βλ. Μυστική.

Ἀπόκρυφες (Ἀστρ.) ἀπτόρος πινὸς καλεῖται ἡ ἐξαρνήσις αὐτοῦ ἐπὶ τινι χρόνῳ ἕνεκα τῆς ἐπιπροσθήσεως ἑτέρου σώματος πηλαιοτέρου τῇ Γῇ. Αἱ Ἀ. πλανητῶν καὶ ἀπλανῶν ὑπὸ τῆς σελήνης (καὶ αὗται εἶναι αἱ κυρίως Ἀ.) χρησιμεύουσι εἰς τὴν προσδιορίσιν τοῦ γεωγραφικοῦ μήκους. Καθ' αὐτὰ καὶ αἱ ἐκλείψεις τοῦ ἡλίου εἶναι Ἀ. [Δ.Κ.]

Ἀπόκρυφες τοκετοῦ. (Πεν. Δίκ.) Π. Ν. ἀρθρ. 295—299. Ἡ ὑπὸ τῆς κυσφορῆς ἀπορυγῇ αἰτήσεως συνδρομῆς πρὸς καίεσιν (ἀρθρ. 297. Π. Ν.). Ἡ τοιαύτη τῆς μητρὸς παράλειψις οὐδὲν τὸ ἀξιοποιεῖν ἔχοντα κατὰ τὸν Γερμανικὸν νόμον, τιμωρεῖται ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου Π. Ν. διὰ τῆς ποινῆς τοῦ 298. Ἡμετέρας φύσεως ἔστω καὶ ἂν τὸ νόθον τέκνον δὲν ἐγεννήθη νεκρὸν ἢ ἀπεθῆκε διὰ πρᾶξεως, ἡ παράλειψις τῆς μητρὸς, ἐὰν ἐκ τῆς ἀποκρύψεως τοῦ τοκετοῦ προῆλθῃ ἡ νευροτομία ἢ ἂν ὁ θάνατος τοῦ βρέφους ᾖτο ὅλως φυσικός. (Π. Ν. ἀρθρ. 298, 298.) Ὑποκείμενον τοῦ ἀδικήματος τούτου δύναται νὰ εἴναι μόνον ἡ μήτηρ ἐν μὴ γαμῶ νομίμῳ συλλαβούσα. Τρίτος δύναται νὰ τιμωρηθῇ ὡς συνεργός, ἐφ' ὅσον ὁμῶς ὑπῆρξεν ἐνέργεια τῆς μητρὸς [Δ.Ι.]

Ἀποκτίνωσις (Ψυχίατρ.). Ἡ ἐμψυτος ἢ καὶ ἐπικτητος ἀδυναμία τῶν διανοητικῶν λειτουργιῶν τοῦ ἀνθρώπου, διατηροῦντας μόνον τὰ κτηνῶδη τοῦ πλῆθους ἐρμῆματα. Ἐν τῇ ψυχιατρικῇ διακρίνονται πολλοὶ βαθμοὶ ἀποκτίνωσεως, ἀπὸ τῆς εὐθηλείας μέχρι τῆς πλήρους ἀπηλιθώσεως (βλ. λ.). Ἡ ἐπικτητος ἀποκτίνωσις ἐπέρχεται βραδίως, καταντῇ γροῦν καὶ ἀνίατος νόσος, ὅταν θμῶς ἐχῇ σφοδρὸν χαρακτήρα, ὅπου σπανιστάτα συμβαίνει, δύναται νὰ θεραπευθῇ, ὡς συμβαίνει καὶ εἰς τὸ εἶδος τῆς ἀπηλιθώσεως, τὸ ἀνακαταμένον κατόπιν ἀποτυχούσης ἀναπαύσεως πρὸς αὐτοχειρίαν. [Φ.]

Ἀπόκυνον (Βοτ.) (*Apocynum* L.) γένος ποιεῶν φυτῶν τῆς τάξ. τῶν Ἀποκυνωιδῶν (βλ. λ.). Τὸ Α. ἐκκινῶν (A. cannabinum L.) τῆς βορείου

Ἀμερικῆς ἔχει ἵσας κλωστικὰς (ἀγγλ. Indian hemp) εἶναι δὲ καὶ φαρμακευτικὴν ὡς ἕτερον εἶδος τῆς αὐτῆς χώρας ἦτοι Δ. τὸ ἀνδροσαίμφολλον (Λ. androsaeifolium L., ἀγγλ. Bitter root). Τὸ δ' Ἀπόκυνον τῶν ἀρχαίων εἶναι τὸ Κόναρχον (βλ. λ.) φυτὸν τῆς ταξ. τῶν Ἀσαλακιδίων δὲ δὲ ν. [Θ.Χ.]

Ἀποκυνώδη (Βοτ.) (Apocynaceae) τάξις Δικοτυλιδίων Συμπετάλων φυτῶν. Εἶδη 900 τὰ πλείστα ἐν θερμαῖς χώραις, ἄλλα δ' ἐν εὐκράτοις, ἔχοντα τὴν γομὴν γαλακτώδη καὶ δηλητήριον, φύλλα ἀντιθετὰ ἢ σπυρδωλικά, ἀνήθη ἀκτινόμερα πένταμερη, στεφάνην συναναστρωμμένην ἐν τῷ βομβυκίῳ, κάλλους γέφυρας ἀνὰ εἰς ἐξερχόμενους ἐκ τῆς ἀνθήρας, καρπὶδια ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ συμφορμένα μένον κατὰ τὰ ἄκρα τῶν στυλίων καὶ ἀποσπώμενα ὡθόμενα χειρὶταινάντες, καρποὶ δὲ θυλακώδεις. Τὰ κυριώτερα γένη εἰσὶν Ἀλκαμάνθα, Κέρβερα. Ταξιδιολογικὸν τὸ ἀνίον. Ἀλστονία, Βίγκα, Ἀπόκυνον καὶ Νήριον. [Θ.Χ.]

Ἀποκοδιένη (Φαρμακολ.) Apocodine, C₁₈H₁₉NO₂. Γίνεται διὰ παρατεταμένης εἰς 170°—180° θερμάνσεως ὑδροχλωρικής κωδίνης μετὰ πυκνοῦ διαλύματος Zn Cl₂. Ἐν τῇ θεραπευτικῇ εἶναι ἐν χρήσει ἡ ὑδροχλωρική ἀποκοδιένη, ἥτις ἐνδείκνυται ὡς ἐμετικόν, ὅπου καὶ ὅπως ἡ ἀπμορφίνη (ὁρεγόνος λαρυγγίτις, κοιλίτης, κτλ.). Ὅταν δηλ. ἦνε χρεια μὲν ταχείας ἐμέσεως, ἀμύχανος δὲ ἡ χρῆσις τῶν συνθέτων ἐμετικῶν εἴτε διὰ δυσκαλίαν κατωπείσεως, εἴτε διὰ πάρεσιν τοῦ στομάχου ὡς ἐκδηλητήριον ἢ δρμείων φαρμάκων, εἴτε δι' ἄλλην τινὰ αἰτίαν. Τὴν Ἀποκοδιένην προσέτι ὡς ἀποχρεμτικὴν ἐν σχήματι καταποτίων ἢ ἐν σιροπῷ ἢ ἐν ποτῷ τινι ἀπὸ 1/6—1/4 σι. δι' ἡμέρας. Δι' ὑπόδορειων ἐνέσεων παρηγγέλλεται ἀπὸ 15—20 χιλιστογραμμίων ἐν ὕδατι ἀποσταγμένῳ, δὲ ἐμέτος ἐπέρχεται μετὰ τινα τῆς ὥρας λειπτά. [Β.Π.]

Ἀπόλδα. Βιομηχανικὴ πόλις τοῦ Μ. Βουκάτου Σαῖ-Βάϊμαρ, κειμένη 11 γμ. ΒΑ τοῦ Βάϊμαρ παρὰ τὴν σιδηρ. τῆς Θυριγγίας καὶ τὴν συμβολὴν τοῦ Σχάιτεν καὶ Χέρτσερ, ἔχουσα 18 051 κατ. (1895). [Π.Π.]

Ἀπόλειψις (Ἀρχαίολ.) Ἐγκατάλειψις τοῦ συζύγου ὑπὸ τῆς γυναίκας, δίδουσα χώραν εἰς διαζύγιον, ἐξ οὗ καὶ ἀπολείψεις ὡς δίκην. βλ. Διαζύγιον. [Ἀχ. Ἀγαθ.]

Ἀπολέψεις (Δερματολ.) ἡ ἀπόπτωσις τῆς ἐπιδερμίδος ἐν εἴδει ἀλεύρου, πιτῶρων ἢ μαϊζύων τεμαχίων παρητηρουμένη ἰδίως κατὰ τὰ τελευταῖον στάδιον τῶν ὀξείων ἐξανθημάτων, ἰλαρχῆς, δερματῆρας, ἐρυσσιπέλατος, ἢ κατὰ τὴν πορείαν ἄλλων τοῦ δέρματος νοσημάτων, πιτυρίασις ποικίλοςχρόου, πιτυ-

ρίασις ἐρυθρῆς, κνήρης, ψωρίασις, ἔρπητος τριχόειρος, στεατορροϊκῆς τῆς κεφαλῆς καὶ λοιπῶν. [Β.Π.]

Ἀπόληψις (Ἑμπορ.) (σῆκωμα). Λέγεται περὶ χρημάτων τὰ ὅποια ὁ ἔχων λαμβάνειν ἐπὶ εὐθὺς ποτὶ τίτλῳ εἰσπράττει εἰς λογαριασμόν. Δύναται δὲ νὰ γείνη χρήσις τῆς ἀπολήψεως πρὸς εἰσπράξιν χρημάτων εἰς λογαριασμόν, προσεχρμένων οὐχὶ ἀπὸ καταθέσεων ἢ θανείων, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ δικαιωμάτων θυγάμει τῶν ἐπείων ἐρίζεται μετέπειτα τὸ ὅλον τοῦ χρηματικοῦ ποσού, ἐφ' οὗ γίνονται ἐν τῶν προτέρων ἀπολήψεις, ὡς δταν λ. χ. πρίκειται περὶ μεριδίου καρδίων καθοριστέων μετὰ τὴν ἐπολήγειν κλπ. [Α.Γ.Π.]

Ἀπολιθώματα (Γεωλ. καὶ Παθολογία) (Corps petrifiés γαλλ. Petrefacten γερμ.) λειψάνα φυτῶν ἢ ζώων μεταβεβλημένα κατ' ἐλοκληρίαν ἢ μερικῶς εἰς λιθώδη ἢ μεταλλικὴν οὐσίαν, διατηρησάντων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὸν ἱστὸν τοῦ ἐκλειψάντος ὀργανικοῦ ὄντος. Ἐκ τοῦ τρόπου τῆς ἀπολίθωσης ὡς διακρίνεται α') ἀπὸ ἀνὸράκωσιν, ταυτίζον ὑπὲρ τῆς κατ' αὐτὸ ὀργανικῆς μάζης τῶν φυτῶν καὶ ζώων, μὴ καταστρεφείσα κατ' ἐλοκληρίαν, ἀλλὰ παθούσα ἰδιόζουσαν τινα ἀλλοίωσιν, διὰ τῆς ὁποίας ὑπαλειφθὴ ἐκ τοῦ ὀργανικοῦ σώματος τὸ πλείστον τοῦ ἀνὸρακικοῦ στοιχείου (π. χ. ὀρυκτάνθρακες). δ') ἀπὸ σθεστωσιν, οὕτω διατηρήθησαν ὅσα τῶν ὀργανικῶν λειψάνων ἐμπεριείχον ὡς κύριον συστατικὸν δξυανθράκωμα ἢ δξυωσφῆρωμα ἀσβεστοῦ (κορράλλια, κογγύλια, ὁστὰ ἐντομνῶν ζώων), τῶν ὁποίων ἡ διαληφθεῖσα ὀργανικὴ οὐσία (χόνδρος, σῆκας) ἀντικατέστη ὑπὸ κατεσθῶντος δξυανθρακωματος ἀσβεστοῦ γ') ἀπὸ ἀνὸράκωσιν, οὕτω διεσθῶντην ὀργανικὰ σώματα, ὅσα περιεκαλύφθησαν ὑπὸ γημικῶν κατεκρημνισμάτων ἢ ὑπὸ μηχανικῶς κατεσθῶντος ὕλης ἀνὸρακίνου δ') ἰδίως ἀπολίθωσιν καὶ ἀπομετάλλωσιν, οὕτω καλοῦσιν τὴν εἰς λίθον (χαλαζίαν) ἢ εἰς μέταλλον (ἄργυρον, σιδηροπυρίτην) μεταβολὴν τοῦ σώματος καὶ ε') Ἀποστέπωσιν (ἰδ. Ἀποτύπωμα). [Κ.Μ.]

Ἀπολιθώσεις. Ἡ εἰς λίθον μεταβολὴ ὀργανικοῦ σώματος. (βλ. Ἀπολιθώματα). [Κ.Μ.]

Ἀπολινάριος βλ. Ἀπὸλινάριος.

Ἀπολίνωσης (Χειρουργ.) Ἡ διὰ βρόχου περιβολῆ τοῦ ἄκρου αἰμοφόρου τινὸς ἀγγείου, διὰ τῆς διαιρηθέντος, καὶ τοῦ στομάχου αὐτοῦ χάνοντος καὶ αἱμορραγούντος. Τὰ ἐν χρήσει ἐν πάλαιότεροις χρόνοις ῥήγματα ἐσκαυόχοντο ἐκ λίθου, ἐξ οὗ καὶ ἀπολίνωσις. Νῦν χρῶνται οἱ ἱατροὶ καὶ λίθῳ καὶ μεταξὺ καὶ ζώϊκῃ χορδῇ (Cat-gut). Δι' αὐτῆς πιύεται ἡ ῥύτις τοῦ αἵματος καὶ σώζεται ἡ ζωὴ. Γίνεται δὲ κυρίως εἰς ἀρτηρίας, διὰ τὴν κατασκευὴν χανούσας μετὰ τῶσιν, σπανίως δὲ εἰς

φλέδας. Ἡ Ἀ. γίνεται εἰς μείζονα ἀγγεῖα, ἀφ' ἧν ἀφθονώτερά ἢ ῥύσις, οὐδέποτε δὲ εἰς μικρά καὶ τριχοειδῆ, εἰς ἃ ἐπέχεται διὰ φύγους ἢ πίεσις. Ἡ Ἀ. ἐνομήθη εὐρείας τῆς νεωτέρας ἱατρικῆς, ἀποδοθεῖσα εἰς τὴν Γαλιάνην χειρουργὴν Ἀμδρόσιον Παράσιον. Ἦν ὁμοῦ γνωστὴ εἰς τοὺς ἀρχαίους Ἑλλήνας ἱατροὺς. [Σ. Μ.]

Ἀπολιπόν κέρδος (Νομ.) (Incensum cessans, κατὰ τοὺς νεώτ.) καλεῖται ἡ ζημία ἐν τῇ περιουσίᾳ διὰ τῆς ἀπωλείας κέρδους, ὅθ' ἀπέντα τις, ἂν τὸ παραγαγὼν τὴν ἀπώλειαν γεγὼνός μὴ συνδραμεῖ καὶ περιλαμβάνεται εἰς τὸ δεικνύον περιέχει δὲ τὸ κατὰ τὴν κοινὴν ἀντίληψιν τέσσαν πιθανὰς κέρδους, ὥστε μένον ἔνεκα ἀπρόσπου ἢ ἐκτάκτου γεγονότος ἤθνατο νὰ μεταιωθῇ. [Δ.]

Ἀπολλινάριος ἢ Ἀπολινάριος. 1) Κλαύδιος Ἀ. Ἱερπολίτης, ἐπίσκοπος τῆς ἐν Φρυγίᾳ Ἰεράς πόλεως, ζήσας κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ αὐτοκράτορος Μάρκου Αὐρηλίου Ἀντωνίνου. Προσδύμενος ἔτι ὡς ἐπολέμησε τὴν αἵρεσιν τῶν Μοντανιστῶν, ἔγραψε δὲ ἀπολογητικὰ καὶ πολεμικὰ βιβλία, ἀπολεσθέντα πάντα· μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἐσώζοντο ὁ πρὸς Μάρκον Αὐρηλίον λόγος ὑπὲρ τῆς χριστιανικῆς πίστεως, βιβλίον πέντε πρὸς Ἑλλήνας, βιβλία δύο περὶ ἀληθείας, ἑτέρα κατὰ τῆς αἵρέσεως τῶν Φρυγίων, μνημονεύονται δὲ καὶ βιβλία αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἐγκρατίτας, καὶ περὶ εὐσεβείας· τὸ δὲ περὶ τοῦ Πάσχα βιβλίον, οὗ ἀποσπάσματα διεσώθησαν ἐν τῇ Χρονικῇ Παρχαλίῳ, νοθεύεται ὑπὸ τινων. Τὸ ἔτος τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἀγνοεῖται· ἡ ἀνατολικὴ ἐκκλησία ἐστράζει τὴν μνήμην αὐτοῦ ὡς ἁγίου τῇ 8 Ἀπριλίου, ἡ δὲ καθολικὴ τῇ 7 Φεβρουαρίου. [Π.]

2—3) Ἀ. ἐμώνυμοι Ἀλεξανδρεῖς πατὴρ καὶ υἱός, κληρικοὶ ἀμφοτέρω τῆς ἐν Λαοδικείᾳ ἐκκλησίας, ἐκεῖνος μὲν προσδύτερος, οὗτος δὲ ἀναγνώστης, ζήσαντες κατὰ τὸν Δ' αἰῶνα μ. Χ. Ὁ πατὴρ ἦτο γραμματικὸς τὴν τέχνην, ἐδίδασκε δ' ἐν Μηρυτῷ καὶ ἐπειτα ἐν Ἀφρικήᾳ, ὅπου καὶ ἐνομήθη. Θέλων ν' ἀναπληρώσῃ τὴν προσγενομένην εἰς τοὺς χριστιανούς ζημίαν διὰ τῆς ἀπαγορεύσεως τοῦ Ἰουλιανοῦ τοῦ νὰ μελετῶσι τὰ βιβλία τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων, ἔγραψε πολλὰ χριστιανικὰ βιβλία κατὰ μίμησιν τῶν ἑλληνικῶν· οὕτως ἔγραψεν εἰς ἡρωϊκοὺς στίχους ἅπασαν τὴν Ἱερατὴν τὴν ἀρχαίαν ἱστορίαν μέχρι τῆς βασιλείας τοῦ Σαουλ, καὶ ἄλλα τῆς Παλαιᾶς διαθήκης παρέφρασαν εἰς δοκτυλικὸν μέτρον ἢ μετεσκεύαζεν εἰς τύπον τραγωδιῶν, καὶ κωμῶδων κατὰ μίμησιν τοῦ Μενάνδρου ἐποίησε, λαβὼν τὰς ὑποθέσεις ἐκ τῆς Γραφῆς καὶ ὁδὸς Πινδαρική. Γνωστότατὴ εἶναι ἡ πολλάνκις ἐκδοθεῖσα μετάφρασις τοῦ Ὑαλτήρος εἰς ἡρωϊκοὺς στίχους (Λ' ἐκδ. ὑπὸ Δ. Τουρνέδου ἢ Ροβ. Στεφάνου ἐν Παρίσις 1552, τελευταία ἡ ἐν Ἑλλήν. Πατρολ. τοῦ Migne τ. 33). Ἄλλ'

ἡ μετάφρασις αὕτη ἀποδίδεται παρ' ἄλλων εἰς Ἀπολλωνιον τὸν νεώτερον. Οὗτος ἀκράτως ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Ἰουλιανοῦ, ἀποθανὼν ἐπὶ τῆς τοῦ Θεοδοσίου, κατεδικάσθη ὑπὲρ τῆς ἐκκλησίας ὡς αἱρετικὸς (οἱ τὴν αἵρεσιν αὐτοῦ ἀσπαζόμενοι ἐκαλοῦντο Ἀπολλιναρισταί), ἀπεκρήχθη δ' ὑπὸ Βασιλείου τοῦ μεγάλου, φίλου αὐτοῦ τῶς ὥστε· κατ' αὐτοῦ ἔγραψαν Ἀθανάσιος ὁ Ἀλεξανδρεὺς, Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνὸς καὶ Γρηγόριος ὁ Νύσσης. Ἐγράψαν παντοδαπὰ συγγράμματα, ὧν ἐξοχώτερον κρίνεται τὸ Κατὰ Παρθενίου εἰς βιβλία 30· ἐπόμενος δὲ τῇ παραδείγματι τοῦ πατρὸς του, ἐξέθηκε τὰ εὐαγγέλια καὶ τὰ ἀποστολικά βιβλία ἐν τύπῳ διαλέγων, κατὰ μίμησιν τῶν Πλατωνικῶν, ἐποίησε δὲ καὶ ἑμμετρα μελῶδρια καὶ εἰδύλλια εἰς κοινὴν πιθανὴν γλῶσσαν, εἶναι ἐκ τοῦ Σωζομένου μαρτυρούμεν ὅτι ταῦτα ἔχουσιν παρὰ τοὺς πότους καὶ γυναῖκες παρὰ τοὺς ἰατροὺς ἐψηάλλον. Τῶν ἔργων αὐτοῦ οὐδὲν περιήλθεν εἰς ἡμᾶς πλην τινων ἀποσπασμάτων. [Π.]

Ἀπολλινάρις (Apollinaris) (Ῥ-δ α τ ο λ.). Πηγὴ ἀναβλύζουσα ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ Αἵμ παρὰ τὸν Ῥήγον εἰς μικρὴν ἀπὸ τοῦ σταθμοῦ Neuenahr ἀπέστασιν. Τὸ ὕδωρ τῆς πηγῆς ταύτης, ἀνάλογον τῷ ὕδατι Sellz, ἐνέχει μεγάλην ποσότητα ἀνθρακ. ὀξέος καὶ ὀλίγον τι πλειότερον τῶν δύο γραμματίων στερῶν συστατικῶν κατὰ λίτρον, ἐν εἰς ὑπερπορεῖ τὸ ἀνθρακικόν, τὸ θεικόν καὶ τὸ φωσφορικόν νάτριν. Τοῦ ὕδατος τούτου δὲν γίνεται χρῆσις ἐπὶ τέτοις οὔτε πρὸς πόσιν οὔτε εἰς λοῦσιν, ἀλλ' ὡς ὕδατος τραπέζης, εὐτινος ἢ χρήσις κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη εἰσέδη πολλῶν καίτοι ἡ εἰς αὐτοῦ ὠφέλεια δὲν εἶναι λόγος ἀεὶ. Τὸ εἰς τὸ ἐμπόριον εἰσχεκτικόμενον ὕδωρ Ἀπ., γύσσει καὶ ἥτις ἐὺχρηστον τὴν γεύσιν ἐν ἄλλων φυσικῶν ὑδάτων, ὧν ποιεῖται σήμερον χρῆσιν. δὲν εἶναι ἀκριδῶς εἰπεῖν φυσικὸν ὕδωρ, διότι ἐπιφορτίζουσιν αὐτὸ διὰ τῆς τέχνης κατὰ τὴν ἀποστολὴν διὰ μεγάλης ποσότητος ἀνθρακικοῦ ὀξέος ἀερίωδους, οὗ ἔνεκα καὶ ἀφρίζει ὑπερμέτρως. [Β. Π.]

Ἀπολλένιος βλ. Ἀπέλλων (Ζ φ ο λ.).

Ἀπολλύδωρος. 1) Ἐπικύρειος φιλόσοφος συγγράψας κατὰ τὴν Διογένη Λαέρτιον περὶ τῆς τετρακοσίας φιλοσοφικῆς πραγματείας, ὧν οὐδ' ἀπόσπασμα ζιστώθη. Ἡ ῥήμη αὐτοῦ ἦτο τοσαύτη, ὥστε ἐπωνομάσθη ὑπὸ τῶν συγχρόνων Κ η π ο τ ῶ ρ α ν ο ς. ἐκ τοῦ τόπου τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ. (βλ. Διογ. Λαέρτ. I, 25). [Ρ.]

2) ὁ Φαληρεὺς, μαθητὴς τοῦ Σωκράτους «ἐπιθυμητὴς μὲν ἰσχυρῶς αὐτοῦ, ἄλλως δ' ἐμψύχης» κατὰ τὴν Σενεφόντα. Ὁ Πλάτων ὑποτίθησι τοῦτον ἀφηγούμενον τὰ κατὰ τὸ Σωκράτη πρὸς ἑταῖρόν τινα αὐτοῦ.

3) Στωϊκός, γράψας «Ποικίλην» καὶ «Φυσικὴν κατὰ τὴν ἀρχαίαν» ἢ «Φυσικολογικὴν» εἰς-

αἰωνήν», σχολιασθεῖσαν ὑπὸ Θέωνος. — 4) Ἀκαδημαϊκός, σύγγραφοις τοῦ Ἐπικουρείου Ζήνωνος. — 5) ὁ ἐπικαλούμενος λογιστικὴς ἢ ἀριθμητικὸς, φιλόσοφος γράψας περὶ Πυθαγόρου.

6) ὁ Περύχωνος, ὀνομαστὴς ῥήτωρ, γεννηθεὶς ἐν Περύχῳ περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ Α' αἰῶνος π. Χ., ζήσας δ' ἐτὶ 82. Ἐγένετο διδάσκαλος τοῦ Αὐγούστου καὶ φίλος, ἔσχε δὲ μαθητὰς ἀξιολόγους Διονύσιον τὸν ἐπικληθέντα Ἀττικὸν καὶ πολλοὺς ἐπιφανεῖς Ῥωμαίους. Παρήγγαγε δὲ τὴν Ἀπολλοδώρειον κληθεῖσαν ἀίρεσιν, ἥς ἀντίθετος ἦτο ἡ ἀπὸ τοῦ ἀντιζήλου αὐτοῦ Θεοδώρου τοῦ Γαζαρχίου, τοῦ διδασκάλου τοῦ Τιβερίου, ὀνομασθεῖσα Θεοδώρειος. βλ. C. W. Piderit, de Apollodoro Pergameno et Theodoro Gadarensi rhetoribus. Marburg, 1842. — M. Schantz, Die Apollodoreer u. die Theodoreer ἐν Hermes 1890 τ. 25 σ. 36—51. [Π.]

Ἀπολλόδορος. Παιχταί. 1) ὁ Γελῖος, κωμικὸς σύγγραφοις τοῦ Μενάνδρου, ἐν συγγέστοις πολλάκις μετὰ τοῦ ἐπομένου. Τὰ περιεληθόντα εἰς ἡμᾶς ἀποσπάσματα τῶν κωμωδιῶν αὐτοῦ εὐρηγνται συνειλεγμένα ἐν Meineke, Com. gr. IV, σ. 138 κέ. — Kock τ. III. — 2) ὁ Κάρυστιος, τῶν ἐπιφανεστάτων ποιητῶν τῆς νέας Ἀττικῆς κωμωδίας, ἀκμάσας κατὰ τὴν πρώτην πεντηκονταετηρίδα τοῦ Γ' αἰῶνος π. Χ. Σφόνζονται ἀποσπάσματα δώδεκα κωμωδιῶν αὐτοῦ (παρὰ Meineke τ. IV, V. — Kock τ. III). Δύο κωμωδίας αὐτοῦ πιστῶς ἐμνησθῆναι ἢ μᾶλλον μετέφρασεν ὁ Ῥωμαῖος Τερέντιος, τὴν «Ἑκυράν» (Hecyra) καὶ τὴν «Ἐπιδικαζόμενον» (Phormio). — 3) ὁ Ταρσεύς, τραγικός, ἄγνωστος τότε ζήσας. Ὁ Σουΐδας ἀναφέρει τὰς ἐπιγραφὰς ἐξ ὁραμάτων αὐτοῦ. [Π.]

Ἀπολλόδορος ὁ Ἀθηναῖος, γραμματικός, υἱὸς Ἀσκληπιάδου, μαθητὴς δὲ τοῦ Παναιτίου ἢ Διογένηος τοῦ Στωικοῦ καὶ τοῦ διασήμου γραμματικοῦ Ἀριστάρχου, ἀκμάσας περὶ τὰ μετὰ τοῦ Β' αἰῶνος π. Χ. Ἐγραψε τὰ ἐπόμενα συγγράμματα. ὦν εἰρήγα μόνον ἀποσπάσματα περιήλθον εἰς ἡμᾶς: α') «Χρονικά» ἢ «Χρονογραφία» ἢ «Χρονικὴ σύνταξις», τὸ ἄριστον θεωρούμενον τῶν συγγραμμάτων του, ἀφιερωμένον εἰς τὸν ἐν Περύχῳ βασιλέα Ἀττάλον τὸν Β', μεταφρασθὲν δὲ λατινιστὶ ὑπὸ τοῦ Κορινθίου Νέπωτος. Ἐν τούτῳ συνταχθέντῳ εἰς ἰαμβικὸν τρίμετρον, ἐξέτιθεντο τὰ γεγονότα χιλίων τεσσαράκοντα ἐτῶν, ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων μέχρι τοῦ 141 π. χ. — β') «Περὶ γῆς» ἢ «Γῆς περίοδος» ἢ «Περὶ γῆς». Διδακτικὸν ποίημα ὁμοίως εἰς ἰαμβικούς τριμέτρος, διότι τὸ μέτρον τοῦτο προέκρινεν ὁ Ἀ. ἀντὶ τοῦ πρὸ αὐτοῦ ἐν χρήσει ἐν τοῖς διδακτικοῖς ἔπεισι θακτυλικὸν ἑξαμέτρον. — γ') «Νεῶν κατάλογος» ἢ «Περὶ νεῶν», διεξοδικὸν ἐρμηνευτικὸν τοῦ Ὀμητικοῦ καταλόγου σύγγραμμά ἐξ 12 βι-

βλίας, ἐν ᾧ τὰ πλεῖστα παρέλαβε παρὰ τοῦ Ἐρκατοθένης καὶ τοῦ Σκηψίου Δημητρίου, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Στράβων, ὅστις πολλαχθὺ ἀναφύεται εἰς τὸ σύγγραμμά του. (βλ. Niebuhr Apollodors Kommentar zum Schiffskatalog als Quelle Strabos. ἐν Rhein. Mus. τ. 32 σ. 267 κέ.) — δ') «Περὶ θεῶν» σύγγραμμά ἐξ 24 βιβλίων περὶ τῆς φύσεως τῶν θεῶν καὶ τῶν περὶ τούτων μύθων, κατὰ τὴν διδασκαλίαν μάλιστα τῶν Στωϊκῶν. (βλ. R. Münzel, de Apollodori περὶ θεῶν libri Bonn, 1883). — ε') «Περὶ Σώφρονος» ἦτοι περὶ τῶν Σώφρονος μύθων, εἰς 4 τοῦλάχιστον βιβλία. — ζ') «Περὶ Ἐπιχάρμου» εἰς 10 βιβλία. — η') «Περὶ ἐτυμολογιῶν» ἢ «Ἐτυμολογούμενα». — θ') «Περὶ τῶν Ἀθηνῶν ἐταίρων». — 0') «Γλῶσσαι» ἢ «Γλῶσσαι ἄττικαί» ὅπερ δὲν εἶναι ἐξηκριβωμένον ἀν εἶναι ἔργον τούτου τοῦ Ἀ. ἢ ἄλλου τινὸς ὁμωνύμου γραμματικοῦ. (Τάπσπάρματα τῶν συγγραμμάτων τοῦ Ἀ. εὐρηγνται περισυνειλεγμένα ἐν τῇ ἐκδόσει τῆς Βιβλιοθήκης ὑπὸ Heyne καὶ ἐν Müller Fragm. hist. gr. τ. I σ. 128—169).

Ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Ἀ. τούτου φέρεται καὶ ἡ περιεληθὺς εἰς ἡμᾶς «Βιβλιοθήκη», ἥτοι σύντομος τῶν ἀρχαίων περὶ θεῶν καὶ ἡρώων μύθων, κατατεταγμένων κατὰ χρονολογικὴν καὶ γενεαλογικὴν τάξιν. Ἡ βιβλιοθήκη αὕτη, ἀρχομένη ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γενέσεως τῶν θεῶν, καταλήγουσα δ' εἰς τὸν Θητέα, ἀποτελεῖται ἐκ τριῶν βιβλίων, ὧν τὸ τελευταῖον εἰναι κοινόδοτον ἐπὶ τοῦ πατριάρχου Φωτίου ἦτο πληρεστέρα, περιέχουσα καὶ τὰ Ῥωμαῖα καὶ πλάνας τινὰς τῶν ἀπὸ Ῥομίου, μάλιστα δὲ τοῦ Ὀδυσσεύς, εἰς ἐν καὶ κατέληγε. Ὅτι εἶναι αὕτη ἔργον τοῦ Ἀθηναίου Ἀ. οὐδεὶς παραδέχεται σήμερον· ἀλλ' οὐδ' ἡ γνώμη φαίνεται πιθανή, διὰ εἶναι ἐπιτομὴ ἄλλου τινὸς συγγράμματος τοῦ Ἀ., ἥμιστος δὲ τοῦ «Περὶ θεῶν», διότι οὐδ' ἔχονος τι περιέχει τῆς περὶ θεῶν διδασκαλίας τῶν Στωϊκῶν, ἣν ἐν τῷ ἔργῳ του ἐκείνῳ ἐξέθετεν ὁ Ἀ., πολλὴ δὲ τούναντιον παρατηρεῖται ἀσυμφωνία ἀποσπασμάτων τινῶν αὐτοῦ πρὸς ἀντιστοιχία μέρει τῆς Βιβλιοθήκης· ἄλλως δὲ ἀναφέρεται ἐν χωρίῳ τινὶ τῆς Βιβλιοθήκης (B', α' 3) καὶ Κῆστωρ ὁ συγγραψὴς τὰ Χρονικά, δηλαδὴ συγγραφεὺς ζήσας πεντήκοντα ἐτὶ μετὰ τὸν Ἀ. Πιθανώτερον εἶναι ἡ εἰκασία ὅτι ἡ Βιβλιοθήκη αὕτη ἐγράφη ὑπὸ γραμματικοῦ τινος ζήσαντος κατὰ τὸν Β' αἰῶνα π. Χ. ὅτε εἶχαν ἀναξωκυρηθῆναι ἡ πίστις καὶ ἡ ἀγάπη τῶν ἀρχαίων μύθων καὶ τῆς μυθικῆς ποιήσεως. Καὶ οὕτως ὅμως ἔχουσα ἡ σύνταξις αὕτη τῆς ἀρχαίας μυθολογίας, ἥτις ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ Φωτίου ἐκρίνετο «οὐκ ἄχρηστος τοῖς τὰ παλαιὰ ἐπὶ μνήμης ἔχουσιν λόγων ποιημένοις», εἶναι εἰς ἡμᾶς πολὺτιμος ὡς πηρὶ πλουσιωτάτης τῶν ἀρχαίων μύθων. Καλλιτετακδόσεις ταύτης εἶναι ἡ τοῦ Ch. G. Heyne (ἐν Γοττίνγκη 1782—83, ἐκδοθεῖσα τὸ δ' τοῦ

1803), ἡ τοῦ Clavier (Par. 1805), ἡ τοῦ Westermann (ἐν Μουσγράφοις, Brunsv. 1843), ἡ τοῦ Müller (Fr. Hist. gr. τ. 1) καὶ ἡ τοῦ Imm. Bekker (Lips. 1854) B 16 λ i ο γ ρ. Funkins, De A. Atheniens. Ber. 1869.—C. Robert, De A. Bibliotheca. Ber. 1873. [H.]

Ἀπολλόδωρος Τεχνίται. 1) ὁ Ἀθηναῖος, ζωγράφος περὶ τὰ τέλη τοῦ Β' αἰῶνος π.Χ. ἀκμάσας, πρῶτος εὗρε «φθορὰν καὶ ἀποχρωτίν σκιάς», διὸ καὶ «σκιαγράφος» ἐπωνομάσθη, διὰ τῆς ἐντέχνου σκιάσεως ἐπιτυγχάνων τὴν ἀπύκνη των αἰσθήσεων. Τὴν τέχνην τούτου ἐμμελήθη ὁ κατὰ τι νεώτερος αὐτοῦ Ζεῦξις.

2) Ἀνδριαντοποιός, ποιήσας ἀνδριάντας φιλοσόφων. Οὗτος εἶναι ἴσως ἐκεῖνος περὶ οὗ λέγει ὁ Πλίνιος, ὅτι πολλὰκις μὴ εὐχαριστοῦμενος ἐκ τῶν ἰδίων ἔργων ἔθραυσεν αὐτά, οὐ ἐνεκα ἐκλήθη «Μανικός». [H.]

3) ὁ ἐκ Δαμκιστοῦ, ἀρχιτέκτων ἀκμάσας ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Τραϊανοῦ. Τὸ Ὁρδεῖον, τὸ Γυμνάσιον καὶ ἄλλα τοῦ Τραϊανοῦ οἰκοδομήματα εἶνε ἔργα αὐτοῦ ἀρχιτέκτονος τούτου συντελέσαντος οὐκ ὀλίγον διὰ τῶν ἔργων του εἰς τὴν νέαν ἀνάπτυξιν ἣν ἔλαβεν ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Τραϊανοῦ ἡ ρωμαϊκὴ ἀρχιτεκτονικὴ. Ὅσον ἐνδοξον καὶ λαμπρὸν ὑπῆρξε τὸ στάδιον τοῦ ἀρχιτέκτονος τούτου ἐπὶ Τραϊανῷ, τόσον οἰκτρὸν καὶ τραγικὸν ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀδριανοῦ. Διότι καταδικάσθη εἰς θάνατον ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος τούτου, ὡς σκῶν τὸ θάρος ζώντος τοῦ Τιβέριου νὰ ἐπικρίνῃ ἀτελεῖταινα τοῦ Ἀδριανοῦ ἀρχιτεκτονικὰ ἔργα, ἅτινα οὗτος εἶχεν ὑποβάλλῃ εἰς τὴν Τιβέριον. [Θ. Σ.]

Ἀπολλοφάνης. Στωικὸς φιλόσοφος ἐξ Ἀντιοχείας τῆς ἐν Συρίᾳ, μαθητὴς τοῦ Ἀρίστωνος, διδάσας ἐν Ἀλεξανδρείᾳ κατὰ τὴν γ' π. Χ. αἰῶνα. Εἰς τοῦτον ἀποδίδονται δύο ἀπολεσθέντα συγγράμματα, ὧν τὸ μὲν ἐπιγραφόμενον Ἀριστων ἀπέδλεπεν εἰς τὴν ἀνασκευὴν ἐσφαλμένων τινῶν γνωμῶν τοῦ διδασκάλου, τὸ δὲ εἶναι Φυσικὴ περὶ τῆς οὐδὲν ἰδιαίτερον γνωρίζομεν. Βλ. Διογ. Λαέρτιου Ζ', 82, Ἀθηναίου Ζ', 6, καὶ τὰ Σχόλια εἰς τὸν Διογ. Λαέρτιον τοῦ Μεναιγίου, ὅστις περὶ τὰ ν' ἀποδείξῃ ὅτι ὁ Ἀπολλοφάνης οὗτος εἶναι αὐτὸς ὁ παρὰ τοῦ Πολυβίου, τοῦ Πλινίου καὶ τοῦ Κέλσου μνημονευόμενος ἱερέας. [P.]

Ἀπολλύων. (Θ ε ο λ.). Βλ. Ἀδαδῶν.

Ἀπόλλων. Μέγιστος θεός, ἑκπαλαί τιμώμενος παρ' Ἑλλήσι, μάλιστα παρὰ Δωριεῦσι καὶ Ἴωσι, τισσόμενος δὲ μετὰ τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ Ἀρτέμιδος ἐν τοῖς δώδεκα μ' γ' ἑλοῖς θεοῖς τοῦ Ὀλύμπου. Τοῦ δυνάμενος αὐτοῦ φέρονται καὶ δύο ἕτεροι τύποι: α') Ἀπέλλων ἐν τοῖς Δωρικαῖς πόλεσι καὶ παρὰ Ῥωμαίοις, παρ' οἷς ὁ τύπος Apollo ὁμολογεῖται παλαιότερος τοῦ Apollo. Ἐκ τοῦ τύπου τούτου πα-

ράγεται τὸ ὄνομα τοῦ εἰς τὴν θεὸν ἀφιερωμένου μηνός Ἀπελλαίου (βλ. λ.) ἢ Ἀπελλαιῶνος (ἐν Τήνῳ) καὶ τῆς ἐν Λυκίᾳ πόλεως Ἀπελλῶν, καθὼς καὶ τὰ κύρια ὀνόματα Ἀπελλᾶς ἢ Ἀπελλῆς, Ἀπελλίς κλπ. δ') Ἀπλεον ἐν τῇ Θεσσαλικῇ διαλέκτῳ, ὁμοίως δὲ τυρρηναστὶ Aplu ἢ Apulu καὶ ὁμοίωσιν Apellun. Ἡ ἐτυμολογία τοῦ ὀνόματος δὲν εἶναι ἐξηκριβωμένη· οἱ ἀρχαῖοι πολλαχῶς ἐτυμολογοῦν τοῦτο (πρβλ. τὰς διαφέρειν ἐτυμολογίας παρὰ Πλάτωνι Κρατύλ. σ. 405). ἐπικρατεστέρᾳ ὅμως ἦτο ἡ ἀπὸ τοῦ ἀπολλύειν ἐτυμολογία, ἣν καὶ τῶν νεωτέρων τινὲς ἀσπάζονται, δηλωτικὴ εὖσα τῆς φθοροποιῶς δυνάμεως τοῦ θεοῦ τῶν δὲ νεωτέρων οἱ πλείστοι ἀποδεχόμενοι τὴν ἀπὸ τοῦ ἀπέλλειν=ἀπεργεῖν παραγωγήν. Ἐπ' ἐσχάτων ὅμως ὁ Ἀγγλος J. S. Taylor ὑπεστήριξεν ὅτι τὸ ὄνομα τοῦ Ἀ., οὐ παλαιότατον τύπον παραδεδεχται τὴν Θεσσαλικὴν, ἐλήφθη ἐκ τῆς ἐπωνυμίας Ablu (ἤτοι υἱός) τοῦ αὐτοῦ καὶ βαθυλωνίου θεοῦ Ταμμού, ὅστις ἐμυθολογεῖτο υἱὸς τοῦ Ἐα (εὐρανοῦ) καὶ τῆς Ἀλλᾶς (Ἀδού). ἀντιστοιχοῦντων πρὸς τὴν Δία καὶ τὴν Λητώ των Ἑλληνικῶν μύθων. (Academy, Aug. 1887 σ. 121). Ἐπίσης ἀμφιβολοῦς εἶναι ἡ ἐτυμολογία τοῦ συνηθεστάτου ἐπιθέτου τοῦ Ἀ. Φοῖβου, ὅπερ κατὰ τινὰς μὲν τῶν τῶν ἀρχαίων σημαίνει τὴν ἀγνότητα, οἱ δὲ νεώτεροι θεωροῦσι συγγενὲς τοῦ φάος, ἢ παράγωγον ἐκ τοῦ ἀχρήστου ἐνεργ. φέβω, ἀγλῶν τὴν Ἀλεξάνδρον. Ἀλλ' ἂν ἀόητος καὶ δυσεξερένητος εἶναι ἡ τῶν ὀνομάτων τοῦ θεοῦ ἐτυμολογία, φανερώτατον ὅμως καὶ ἐκτὸς πάσης ἀμφιβολίας κείται ὅτι οὗτος εἶναι προσωποποιία τοῦ ἡλιακοῦ φωτός, μόνον δὲ διὰ τοιαύτης ὑποθέσεως δύνανται νὰ ἐρμηνευθῶσι σχεδὸν ἀνεξαίρετως πάντες οἱ περὶ τοῦ θεοῦ μῦθοι καὶ τὰ τῆς λατρείας αὐτοῦ νέμματα.

Κατὰ τοὺς μύθους ὁ Ἀ. ἦν υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Λητοῦς, ἥτοι τοῦ ὑψίστου θεοῦ τοῦ φωτεινοῦ αἰθέρος καὶ τῆς νυκτός (βλ. λ. Λητώ). Ἡ Λητώ συνελοῦσα τῇ Διὶ ἡλαύνετο κατὰ τὴν γῆν ἅπασαν ὑπὸ τῆς ζήλοτουπόσεως Ἦρας, τελευταίον δ' εἰς Ἄθλον ἐλθοῦσα, ἣν πλωτὴν οὖσαν πρότερον ἐσπερώσεν ὁ Ζεὺς, ἐγέννησεν ἐκεῖ πρώτην τὴν Ἀρτεμιν, ὅψ' ἦς μαιωθεῖσα ὕστερον ἐγέννησεν τὸν Ἀπόλλωνα. Κατὰ δὲ τὸν εἰς Ἀπόλλωνα παλαιότατον ὁμηρικὸν ὕμνον (ποιηθέντα πιθανῶς περὶ τὰ τέλη τοῦ Η' αἰῶνος π. Χ.), ἡ Λητώ ὠδινούσα περιήλθε πολλοὺς τόπους ἀπὸ τῆς Κρήτης μέχρι τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἀπὸ τῶν κορυφῶν τοῦ Πηλίου μέχρι τοῦ Ἀθῶ καὶ τῆς Θράκης, καὶ ἀνὰ τὰς ακτὰς τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ τὰς προσκειμένας νήσους, ἀλλὰ πανταχῶθεν ἀπέκρουον αὐτήν, φοβούμενοι τὴν τρομαρὲν θεὸν, ὃν ἐμαλλε νὰ γεννήσῃ. Παραγινωσκμένη δ' εἰς Ἄθλον τὴν ἄφρονον τότε καὶ πενιχρὰν νῆσον, ἐπεισεν αὐτήν νὰ τὴν δεχθῇ, ὑποσχεθεῖσα μὴ ἄρξου ὅτι ἐξῶχος ὁά τὴν τιμῇσθαι ὁ υἱὸς τῆς,

μέλλων νὰ καταστήτῃ αὐτὴν αἰεὶς βωμὸν καὶ τέμενος ἑαυτοῦ. Οὕτω δ' ἔτεκεν ἡ Ἀργεὶα πρὸς τὸ ὄρος Κύνθον (ἐξ οὗ καὶ Κύνθιος ἐπονομαζέται ὁ Ἄ.·) ὑπὸ φοινίκῃ μετ' ὠδύνας ἐν νύκτι ἡμερονυκτίων, ἀφ' οὗ ἡ ὑπὸ τῆς "Πρώτης ἐν τῷ Ὀλυμπίῳ κρατούμενῃ Εὐλαϊστὶς ἀπεισθῇ ὑπὸ τῆς σταλειστῆς πρὸς αὐτὴν "Ιριδος νὰ κατέλθῃ. Τεχθέντα τὸν θεὸν ἔλυσαν αἱ περιστάμεναι θεαὶ καὶ ἐσπαργάνισαν, ἀλλ' ὥς ἡ Θέμις ἔδωκεν αὐτῇ τὴν πρώτην τροφήν ἀμβροσίας καὶ νέκταρος καὶ εὐθὺς πλήρης ῥύμης διέρρηξε τὰ σπαργάνη καὶ ἔδῃ ἀνὰ τὴν νῆτον. Τὰ περὶ τῆς γεννήσεως τοῦ θεοῦ εἶναι προσδήλωτος μυθικαὶ εἰκόνες τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου· ὁ φοινῖξ παριστᾷ τὴν φοινικίσχρον· Ἡὼς, ἡ δὲ τῶν σπαργάνων διάρρηξις τὴν ὑπὸ τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου διακτείνουσαν τῆς ἐωθινῆς ἀχλὺς· ὥς δ' ὁ ἀνατέλλων ἡλῖος χρυσίζει τὴν γῆν διὰ τοῦ φωτὸς περιχέων, οὕτω μυθολογεῖται ὅτι καὶ κατὰ τὴν γέννησιν τοῦ Ἀ. «χρυσῷ Δῆλος ἅπαντα ἤνθησε».

Ὁυτος δ' περὶ γεννήσεως τοῦ Ἀ. ἐν Δήλῳ μῦθος φαίνεται ὁ παλαιότατος, κατὰ μίμησιν δὲ τούτου ἐπλασθῆσαν ἄλλοι ἐγχώριοι μῦθοι περὶ γεννήσεως τοῦ θεοῦ ἐν Τεγύρῃ τῆς Βοιωτίας (ὅπου καὶ ὄρος ὑπῆρχε Δῆλος καὶ πηγὴ Φοινῖς καλουμένη). ἢ ἐν Ἰφείῳ, ἢ ἐν Λυκίᾳ (Θέων καὶ Λυκηγενῆς παρ' Ὀμήρῳ Ἰλ. Δ, 101, 119) καὶ ἀλλαχοῦ (Δελφοί, Ἀττικὴ). — Ἐπίσης παλαιὸς εἶναι καὶ μεγάλῃν ἔσχα βροχήν εἰς τὴν διέπληκτιν καὶ τὴν ἀνάπτουσαν τῆς λατρείας τοῦ Ἀ. ὁ μῦθος περὶ τοῦ θανάτου ἐν Δελφοῖς τοῦ δράκοντος Πύθωνος ἢ τῆς δρακονίνης Δελφίνης. Τούτου δὲ τὸν δράκοντα ἢ τὴν δράκαιναν μυθολογεῖται ὅτι κατετόξευσεν ὁ Ἀ. βρέφος ὃν εἶναι καὶ φερόμενος ἐν ταῖς ἀγκάλας τῆς μητρὸς (κατὰ τὸν Εὐριπίδην καὶ τὰς ἀπεικονίσεις ἐν πολλοῖς μνημείοις τῆς τέχνης, μάλιστα δ' ἐν γραφαῖς ἀγγείων) ἢ παῖς ὢν κατ' ἄλλους μῦθους· ἀπέλαβε δὲ τὸ μαντεῖον τῆς Θέμιδος ὅπερ ἐφορούει ἐκεῖ ὁ δράκων λυμηνόμενος τὴν πέριξ χώραν καὶ Πυθῶν ἐνομάσας τὸν τόπον κατέστησεν αὐτὸν κέντρον τῆς ἰδίας λατρείας, ὅπου καὶ νῆας εἰς τιμὴν αὐτοῦ ἀνηγέρθη καὶ τὸ ὀνομαζτὸν Δελφικὸν μαντεῖον ἰδρυθῇ καὶ ἔορτα ἤγοντο, ὢν μεγίστη τὰ Πύθια (βλ. λ. Δελφοί, Πύθια, Πυθία, Σεπτήρια)· ἐκ τούτου δ' ἔλαβε τὴν ἐπικλήσιν Πύθιος, ἢ Πυθαεύς, ἢ Πυθοκτόνος ἢ Πύθων. Ἡ ἐν τοῖς μύθοις μνεία τῶν τόπων, ἐξ ὧν ὠρμήθη ἢ δι' ὧν διήλθεν ὁ θεὸς μεταδιδόνων εἰς Δελφούς πρὸς ἀγκίρειν τοῦ δράκοντος καὶ ἴδρυσιν τοῦ μαντείου ὑποδεικνύει πιθανῶς τοὺς διαφόρους σταθμούς τῆς διαδόσεως τῆς Ἀπολλωνιακῆς λατρείας· ἐμοῦ καὶ τὰ μυθεύμενα περὶ καθάρσεως τοῦ θεοῦ ἀπὸ τοῦ φόνου τοῦ δράκοντος ἐν τῇ κοιλίᾳ τῶν Τεμπῶν, ὑπεμαίνουσιν τὴν σχέσιν τῆς θεσσαλικῆς πρὸς τὴν δελφικὴν λατρείαν τοῦ Ἀ. Καθόλου δ' ὁ περὶ τῆς δρακοντοκτονίας μῦθος εἶναι ἐκ τῶν

συνθετατῶν μυθικῶν παραστάσεων τῆς κατασκευῆς τοῦ χειμῶνος ὑπὸ τοῦ ἐκριντοῦ ἡλίου· ὡς βλέπομεν ἐπαναλαμβάνομεν ἐν τῇ μυθολογικῇ πλείστον λαὸν· ἐν Ἑλλάδι δὲ πρὸς τὴ φυσικὴν, ἐνωρὶς προσέλαβε καὶ ἡθικὴν ἐννοίαν τὴν τῆς κατανικητέως τοῦ κακοῦ ὑπὸ θεοῦ ἀγαθοῦ καὶ εὐμενοῦς. Ὅχι· διάφορον ἐννοίαν ἔχει καὶ ὁ βωιωτικὸς ἰδίως μῦθος περὶ τοῦ γιγάντος Τιτυοῦ, ἐν ἐπιχειρήσαντι νὰ ὑδρίσῃ τὴν μητέρα αὐτῶν μυθολογεῖται ὅτι ἀπέκτειναν ὁ Ἀ. καὶ ἡ Ἀρτεμις.

Πρὸς ἐξίλασιν τοῦ δράκοντος ἐθότρευον ὁ Ἀ. παρὰ τῷ βωταίῳ τῶν θεσσαλικῶν φερῶν Ἀδμήτῳ κατὰ τινα δελφικὸν μῦθον· κατ' ἄλλους δὲ μῦθους ἐθότρευε διδὼν δίκην τοῦ φόνου τῶν Κυκλώπων, εὗς ἀπέκτεινε διότι κατασκευάσαν τὸν κεραυνὸν δι' οὗ ἐθόνατώθη ὁ υἱὸς τοῦ Ἀσκληπιδῆς (βλ. Ἀδμήτος). Κατὰ τινα δὲ τρωικὸν μῦθον ἐθότρευε παρὰ τῷ βωταίῳ τῆς Τροίας Λαομέδοντι. Πάντες οὗτοι οἱ μῦθοι περὶ θητείας τοῦ θεοῦ εἰσὶν εἰκόνες τῆς χειμερινῆς ἐξισθηνώσεως τοῦ ἡλίου· τὴν αὐτὴν δ' ἐννοίαν ἔχει καὶ ἡ μυθευομένη ἀποδημία τοῦ θεοῦ εἰς τὴν χώραν τῶν Ὑπερβορείων (βλ. λ.), ἢ κατὰ τινα δηλιακὸν μῦθον, εἰς Πάτρας τῆς Λυκίας. Κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ χειμῶνος ἤδοντο οἱ ἀποπεμπτικοὶ λειτουργοὶ ὕμνοι κατὰ δὲ τὴν ἐπάνοδον τοῦ ἔαρος οἱ κλητικοί, ἐορταζομένης τῆς «ἐπιδημίας» τοῦ θεοῦ. Παρὰ τοῖς μυθικοῖς Ὑπερβορείοις, παρ' οἷς διέτριβεν ὁ Ἀ. κατὰ τὸν χειμῶνα, ἡ ἡμέρα ἦτο ἐξάμηνος καὶ αἰεὶς τὸ ἔαρ· ἐμοῦ καὶ ἡ Λυκία, ἢ κατὰ τὸν δηλιακὸν μῦθον χειμερινὴ διατριβὴ τοῦ Ἀ., εἶναι μυθικὴ χώρα τοῦ φωτὸς (ὡς δεῖκνυσι ἡ ἐτυμολογία τῆς λέξεως ἐκ τῆς ῥίζης λυκ, ὅθεν καὶ αἱ ἐπικλήσεις τοῦ Ἀ. Λύκειος, Λύκιος), συνταυτισθεῖσα ἐνωρὶς τῇ ἐν Μικρῇ Ἀσίᾳ Λυκίᾳ.

Ὡς θεὸς τοῦ ἐκριντοῦ ἡλίου, τοῦ δεικνύοντος τὴν ἐναρξίν τοῦ ἐκριντοῦ πλοῦ τῶν κατὰ τὸν χειμῶνα ἀνελευσμένων νερῶν, ὁ Ἀ. ἐνομαζέτο καὶ ἀσφαλῆς τῶν νυκτιλλομένων προστατῆς· ὡς τοιοῦτος δ' ἐτιμᾶτο πολλαχοῦ ὑπὸ τὴν ἐπικλήσιν Δελφίνιος καὶ ἔορτα εἰς τιμὴν αὐτοῦ ἤγοντο τὰ Δελφίνια· ἔλαβε δὲ τὴν ἐπικλήσιν βεβαίως ἐκ τοῦ δελφίνος, ὅστις καὶ πάλοι καὶ νῦν θεωρεῖται φίλος καὶ εὐνοὺς ὁδηγὸς τῶν πλεόντων, προάγγελος δὲ γαλήνης εἰς τοὺς χειμαζομένους. Κατὰ τὸν ὁμηρικὸν εἰς Ἀπόλλωνα ὕμνον ὁ θεὸς εἰς δελφίνα μεταμορφωθείς ὠδήγησεν ἐκ Κνωσσοῦ εἰς τὸν λιμένα τῆς Κρίτης τοὺς Κρήτας, εἰς οὓς παρέδωκε τὸν ἐν Δελφοῖς ναὺν αὐτοῦ. Μυθολογεῖται δ' ὅτι καὶ τοὺς Ἀργοναύτας ἔσωσε σφοδρῶ περιπεσόντας χειμῶνι τοξεύσας καὶ διὰ τοῦ βέλους κατατράψας εἰς τὴν θάλασσαν· προσορμισθέντες δ' οὗτοι εἰς τὴν παρὰ προσδοκίαν ἀναφύοντιαν πλησίον νῆσῳ Ἀνάφῃ, ἴδρυσαν βωμὸν τοῦ Αἰγλήτου Ἀ., ὑπὸ τὴν ἐπικλήσιν δὲ ταύτην (καὶ κατὰ διαλεκτικὸν τύπον Ἀσγελάτας)

ἐτιμᾶτο ὁ Ἄ. καὶ ἐν τοῖς μετέπειτα χρόνοις ἐν τῇ νήσῳ ἐκείνῃ. Ἐφορον καὶ προστάτην τῶν ναυτιλλομένων δεικνύουσι τὸν Ἄ. καὶ πολλὰ ἄλλαι ἐπικλησεις αὐτοῦ, ὡς Ἀκτίος, Ἰπτάκιος, Ἀκταίης, Γρεάσις, Γκαδαιός, Εὐρύαλος, Προσφίος, Φαναίος.

Ἰδιαίτατα ὁμοῦς ὑποτυπῶνται ἐν τῇ λατρείᾳ τοῦ Ἄ. ἡ εὐεργετική τοῦ ἡλιακοῦ φωτός καὶ ὁ ἁλκοῦς ἐπίδρασις εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν. Ὁ Ἄ. εἶναι δότηρ καρπῶν καὶ ὡρεμάτων αὐξητικῶς. Ἐν ἀρχῇ τοῦ θεοῦ ἦγοντο ἔσρται παρ' ἀπασί τοις ἰωσι τὰ θαργγήλια εἰς τιμὴν τοῦ Ἀγίου Ἄ., θαργγήλιον ἐπικαλουμένου (κατὰ τὴν ἐτυμολογίαν τῶν ἀρχαίων ἀπὸ τοῦ ὅρεον καὶ ἡλίου, πιθανώτερον δὲ ἀπὸ τοῦ θαργγήλιου, τοῦ ἐκ τῆς συγκριτικῆς πρώτου γινόμενου ἔρτου). εἶχε δ' ἡ ἔσρτη αὕτη διπλοῦν χαρακτῆρα, οὕτως τοῦτο μὲν εὐχαριστήριος ἐπὶ ταῖς ἀπαρχαῖς τῶν καρπῶν, τοῦτο δ' ἐξ ἐλαττηρίου, τελευτήσαντος πρὸς ἀποτροπασμὸν τῶν λοιμικίων νόσων καὶ ἐξ ἐλαττηρίου τοῦ θεοῦ, τοῦ πεμπόντος μὲν, ἀλλὰ καὶ καθαιρόντος τὰς τοιαύτας νόσους, τοῦ ἀφρονέντος τοῦς καρπούς, ἀλλὰ καὶ ἐξαιρῶντος τὰ τῆς γῆς ἄνθη (βλ. θαργγήλια, θαργγήλιον). Ἀντιστοιχοῦν τοῖς θαργγήλοις κατὰ τὸ φθινέπωρον ἔσρται ἡσαν τὰ Πυανόφια ἢ Πυανόφια, ἀπὸ τῶν πυάνων ἦτοι κυάμιν, δασπρίων, ἔχοντα τὴν κλήσιν (βλ. Πυανόφια, Πυανόφια). Παρὰ δὲ τοῖς Δωριεῦσι μάλιστα δὲ τοῖς Σπαρτιάταις, ἦγοντο ὁμοίαι ἔσρται τὰ Ὑακίνθια, οὕτως καλούμενα ἀπὸ Ὑακίνθου υἱοῦ τοῦ βασιλέως Ἀμύκλα, ἐν ἐμυθεύετο ὅτι ἔκων ἀπέκτεινεν ὁ Ἄ. δίσκῳ βαλὼν, καὶ ἐν ᾧ ἐπροσωποποιῶντο τὰ ὑπὸ τοῦ ἡλιακοῦ καύματος ἡρητινόμενα ἄνθη. (βλ. Ὑακίνθια, Ὑακίνθος) καὶ τὰ Κάρεια (βλ. λ.), ἔσρτη ποιητική (ἀπὸ τοῦ κάρνος=βόσκημα, πρόβατον), ἢ παραλαβόντες οἱ Δωριεῖς παρὰ τῶν πρώτων κατοίκων τῆς λακωνικῆς μετέβαλον συμφώνως πρὸς τὸν φιλοπόλεμον χαρακτῆρα αὐτῶν. Ἐδρα δὲ κυριωτάτῃ τῆς λατρείας τοῦ Κάρειου Ἄ., διαδεδομένης ἐν πλείσταις δωρικαῖς χώραις, ἦτο ἡ λακωνικὴ πόλις Ἀμύκλαι, θέν καὶ ἡ ἐπωνυμία Ἀμυκλαίος τοῦ θεοῦ. Ὡς ἔφορος τῆς γεωργίας καὶ δότηρ τῶν καρπῶν ἐνομίζετο ὁ Ἄ. ὅτι προστάτης τὰ φυτὰ ἀπὸ τῶν φθοροποιῶν νόσων, τῶν ἐντόμων καὶ τῶν κωλύοντων ἐντεῖθεν δὲ αἱ ἐπωνυμίαι αὐτοῦ Σιτάλλας (ἐν Δελφοῖς) ἀπὸ τοῦ σίτος καὶ ἀλαλκείν, Ἐρυνθίος (ἐν Ῥόδῳ ἴσως δὲ καὶ ἐν Κύπρῳ) ἢ Ἐρεθύμιος (ἐν Λυκίᾳ) ἀπὸ τῆς νόσου ἐρεθισμοῦ, Παρνόπιος ἢ Πορνόπιος ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων (παρνόπων), Σμινθεὺς ἀπὸ τῶν μυῶν (σμίνθων), Σαυροκτόνος. Ὡς προστάτης δὲ τῶν βοσκημάτων ἐτιμᾶτο ὁ Ἄ. ὑπὸ τὰς ἐπωνυμίας Νέμιος (μάλιστα ἐν Ἀρχαδίᾳ), Μαλάτας (πιθανῶς ἀπὸ τοῦ μάλον=πρόβατον), Μαλδοῖς (ἐν Λέσβῳ), Ἐπιμήλιος, Τράγιος, Κερατῆς, Ποίμνιος, Ἀρνοκόμης, Γαλάσιος,

Ναπαῖος, Ἀρισταῖος (βλ. λ.), πρὸς δὲ καὶ Θόρναξ ἢ Θοραῖος ἢ Θοράτης (ἦτοι ἐπιδήτωρ). Ἐνεκα δὲ τῆς στενῆς σχέσεως τοῦ ποιημένου καὶ τοῦ θηρευτικοῦ βίου ὁ Ἄ. ἐνομίζετο, ὡς ἡ ἀδελφὴ τοῦ Ἀρτεμῖος, καὶ τῆς θήρας ἔφορος, ἐξ οὗ καὶ ἐπωνομαζέτο Ἀγραίος, Ἀγρεύς, Ἀγρευτής, Ὑλάτης, Θηρεύτης, Κύνειος, (ὡς προστάτης τῶν κυνῶν μάλλον, οὐχὶ δὲ ἀπὸ τοῦ ἀστέρος Κυνός). Ἐπίσης δ' ὡς ἡ Ἀρτεμῖος ἐτιμᾶτο πολλαχοῦ ὁμοῦ μετὰ τῶν Νυμφῶν, καὶ Νυμφαγέτης ἐπωνομαζέτο, πολλοὶ δὲ μῦθοι ἀναφέρουσιν ἔρωτας τοῦ Ἄ. καὶ Νυμφῶν.

Ἐπειδὴ δ' εἰς τοῦ ἡλίου τὴν ἐπὶ τῆς ἀπιδετο ἡ ἐξυγίαισις τοῦ αἵματος ἀλλὰ καὶ ἡ διάδοσις τῶν νόσων, μάλιστα τῶν λοιμωδῶν, εἰς τὸν Ἄ. ἀναφέρετο ἡ αἷτια πολλῶν δεινῶν καὶ λοιμωδῶν νόσων καὶ ἡ θεραπεία αὐτῶν. Τὰς τοῦ ἡλίου ἀκτίνες οὐ μόνον οἱ Ἕλληνες, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ ἄλλοι λαοὶ ἐφαντάζοντο ὡς βέλῃ, δι' ὧν ὁ τοῦ ἡλίου θεὸς βάλλων ἀποκτείνει τοὺς ἀνθρώπους, καθὼς αἱ φλογεραὶ τοῦ ἡλίου ἀκτίνες ἐξηραίνουσι τὴν γῆν τῆς γῆς. Ὁ ἀργυρότοξος Ἄ. μετὰ τῆς Ἀρτεμίδος παριστάντο ὡς θεοὶ τοῦ θανάτου, βάλλοντες διὰ τῶν ἡπείων βελῶν τῶν (πυκνῶν βελέεσσιν) ἐκείνους μὲν τοὺς ἄνδρας, αὕτη δὲ τὰς γυναῖκας· ὅθεν οἱ αἰγυρίοι καὶ κύνες θάνατον ἀποδίδονται ὑπὸ τοῦ Ὀμήρου εἰς τοὺς ἀδελφοὺς θεοὺς. Ἀλλ' οὐχὶ σπανίως τὰ βέλῃ τοῦ Ἄ. πλῆττουσι θανάτῳ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ ἢ τοὺς ἐχθροὺς τῶν φίλων του. Οἱ παῖδες καὶ αἱ θυγατέρες τῆς Νιόβης (βλ. λ.) θανατοῦνται ὑπὸ τῶν βελῶν τοῦ Ἄ. καὶ τῆς Ἀρτεμίδος, ὁ Ἄ. κατατοξέει τοὺς μηρίστους Ἀλκίονας, καὶ τὸν μέγαν Εὐρύτονον, τὸν τολμήσαντα νὰ προκαλέσῃ αὐτὸν εἰς ἀγῶνα δέξων. Ἰνωστοτάτῃ δ' εἶναι ἡ θυμωτοῦς ἐμνηνική εἰκὼν, καθ' ἣν ὁ Ἄ. διὰ τῶν βελῶν αὐτοῦ βάλλων ἐνέσκηψε λοιμὸν εἰς τὸν στρατὸν τῶν πρὸ τῆς Τροίας Ἀχαιῶν (Ἰλ. Α. 41—52). ὁμοίως ἐμυθεολογεῖτο ὅτι ἐπεμψε λοιμὸν καὶ εἰς τὴν Τροίαν ἐπὶ Λαομέδοντος, καὶ ὅτι γολυθῆς ποτε διὰ τὸν φόνον τῆς ἐρωμένης του Ψαμάθης ἐκόλασε λοιμῶν τοὺς Ἀργεῖους· διότι εἰς τὰ ἡλιακὰ καύματα ἀνέφερον οἱ ἀρχαῖοι τὴν αἰτίαν τῶν λοιμωδῶν νόσων. Ὅθεν καὶ Λοίμιος ἐπωνομαζέτο ὁ Ἄ. Ἀλλὰ παρὰ τοῦ αἵτιον τῶν νόσων προσεδόκατο καὶ ἡ θεραπεία αὐτῶν, διὸ ὁ Ἄ. ἦτο ὁ κατ' ἐξοχὴν θεὸς τῆς ἰατρικῆς, ὁ πατήρ τοῦ Ἀσκληπιοῦ καὶ τοῦ Ἀρισταίου πλάκας ταυτιζόμενος πρὸς τὸν θεὸν ἱατρῶν Παιῖονα ὅς ἀπάντων φάρμακα οἶδαν· καὶ Παιῖον ἢ Παιάν (βλ. λ.) ἐπικαλούμενος. Ἐτιμᾶτο δ' ὁ Ἄ. πολλαχοῦ ὡς θεὸς ἰώμενος τὰς νόσους, μάλιστα δὲ τὰς λοιμώδεις ὑπὸ τὰς ἐπωνυμίας Οὐλῖος (τοῦτέστιν ὕψιστος καὶ παιωνικός κατὰ Στράβωνα), Ἀκείσιος, Ἀκισώδωνος, Ἐπικούριος (βλ. λ.), Ἰήσιος, Ἰατρός, Ἰατῆρ νόσων, Νουσολύτης, Ἀλεξίκακος.

Πλὴν δὲ τῶν νόσων ἐνομίζετο ὁ Ἄ. ὅτι ἀ-

πατέρα και πᾶν καλὸν καθέλου, ὕπατος ὢν καὶ σεμνότερος τῆς ἡθικῆς τάξεως προστάτης καὶ φυλάξ, ἐξ ἴσου δὲ τὰ σωματικά καὶ τὰ ἡθικά μισήματα καθαίρων. Διὸ ἐτιμάτο ὑπὲρ τὰς ἐπωνυμίας Ἀλκιβιάδης, Ἀποτρόπαιος, κινεῖς δ' αἰεὶ ὄψιν ληγοντες ἢ βίωμαι ἐν ταῖς ἀγυαῖς καὶ πρὸ τῶν θυρῶν τῶν οἰκῶν ἦσαν σύμβολον τῆς παρουσίας τοῦ θεοῦ, τοῦ ἀπὸ τῶν οἰκῶν καὶ τῶν ἐνοικίων ἀποδιώκοντος τὰ κακὰ καὶ μόνον ταγαθὰ εἰσάγοντος. Μετ' εὐσεβείας δὲ πολλῆς οἱ οἰκοδομοῦνται ἐτέλουν τὰ τῆς λατρείας τοῦ προστάτου τῶν ἀγυῶν καὶ τῶν οἰκῶν θεοῦ (Ἀγυαῖος, Ἀγυαῖος, Θυραῖος, Προπυλαῖος, Προστάτης, Προστατήριος), τὰς ἀγυατιδῶν θεραπείας, καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς τοποῖς, μάλιστα δ' ἐν Ἀθήναις. Ἐνομιζέτο δ' ὑπὲρ αὐτῶν τῶν ἀρχαίων ὁ Ἀγυαῖος Ἀ. ὅτι ἦτο ὁ ἥλιος, ὁ τὰς ἐδούς πληρῶν φωτὸς τὴν ἡμέραν. Ἦν Ἀθῆναις πρὸ τῆς ἐκκληστίας τοῦ δήμου ἔθυσον τῷ Προστατήριῳ Ἀ. καὶ τῇ Ἀθηνᾷ Βουλαιᾷ, ἀλλὰ καὶ τῷ Ἀ. καὶ τῇ Ἀρτέμιδι Βουλαιᾷ. Στενωτάτα πρὸς τὰς ἰδέας περὶ ἀποτροπῆς τοῦ κακοῦ ὑπὲρ τοῦ Ἀ. συνδέεται καὶ ἡ λατρεία αὐτοῦ ὡς Καθαριστοῦ ἢ Σωτήρος, ἡ δὲ λατρεία αὐτῇ ἐλάττει βαθεῖα καὶ τὸ θερητικὸν συναίσθημα καὶ τελείαν τὴν ἡθικὴν ἀναπτύξιν τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ. Ὁ τοῦ φωτὸς λαμπρὸς θεὸς παρίστατο ὑπὲρ τῶν ἀρχαίων στεγῶν πᾶσαν παράστασιν τοῦ ἡθικοῦ νόμου, τιμωρὸς τοῦ ἐγκλήματος καὶ καθαρχὸς αὐτοῦ. Αὐτὸς ὁ θεὸς τὸν ὑπ' αὐτοῦ διαπραχθέντα φόνον τοῦ δράκοντος ὡς ἄγος θεωρῶν ἐκρίναν ἀναγκαῖον νὰ καθαρῇ τοῦ μολύσματος μετὰ ἐξίλασμον διακρίσαντα ἕνα μέγα καὶ αἰδῶν ἐνιαυτόν, τὸν καλοῦμενον ἐνναετηρίδα, ἦτοι περιοδὸν 99 σεληνικῶν μηνῶν ἢ ὀκτὼ ἔτων. Εἰς μνήμην δὲ τοῦ καθαρμοῦ τοῦ Ἀ. ἤγαστο ἐν Δελφοῖς κατ' ἐνναετηρίδα ἐορτὴ τὸ Σεπτήριον, ἣτις ὑπεδείκνυε καὶ τὸν τύπον τοῦ ἀπὸ τῶν ἐγκλημάτων καθαρμοῦ τῶν ἀνθρώπων. Ὁ ἐγκληματίας εἶχε χρειαὴ τῆς θείας χάριτος, ὅπως ἀπαλλαγῇ τοῦ ἄγους τοῦ ἐγκλήματος, τοῦ ἀποχωρίζοντος τῆς κοινωνίας τῶν ἀνθρώπων, ὡς καθιστῶντος τὸν ἐναγῆ μυστῆρὸν μὲν καὶ ἐλευθριον τοῖς ἀνθρώποις, μισθὸν δὲ τοῖς θεοῖς μετ' ὀκταετῇ δ' ἐξίλασμον, ἱκέτης πρὸς τὸν Ἀ. προσερχόμενος προσεδόκα παρ' αὐτοῦ τὴν κάθαρσιν καὶ ἐκαθαίρετο περιρραϊνόμενος διὰ τοῦ αἵματος τοῦ ἱεροῦ. Εἰς τὸ Δελφικὸν δὲ μαντεῖον τοῦ Ἀπόλλωνος ὠφεῖλετο πρὸ πάντων ἡ ἐμπέδωσις καὶ διαδοσις ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα ἀπάσαν τῶν καὶ πρότερον ἐπικρατούσων ἡθικῶν ἀρχῶν, καθ' ἃς ὁ ἐγκληματίας, μάλιστα δ' ὁ μολυνθεὶς δι' ἀνθρωπίνου αἵματος ἐθεωρεῖτο ἐναγῆς καὶ συμφορῶν πρόξενος, χρειαὴ ἔχων ἐξίλασμον.

Εἰς τὸν θεὸν τὸν ἀποκαθιστῶντα τὴν ἡθικὴν τῶν καὶ αἶροντα τὰ ἀπὸ τῶν ἀνθρωπίνων πλημμελημάτων πηγάζοντα κακὰ ἀνεντίθετο εὐλόγως καὶ ἡ τῶν πόλεων προστασία.

Ὁ Ἀ., ὅστις καὶ Θέρμιος (ἦτοι Θέσμιος) ἐπωνομάζετο ἐν Ὀλυμπίᾳ, ἐτιμάτο πολλαχρὸς τῆς Ἑλλάδος ὡς Πατήρ, Ἀρχηγέτης, Ἀρχηγός, Πρόγονος, Γενετωρ, ἦτοι πατὴρ τῶν μυθικῶν γενεάρχων καὶ κτιστῶν πόλεων ὁ Πατήρ Ἀ. ἐμυθολογεῖτο πατὴρ τοῦ Ἰωνος, τοῦ γενάρχου τῶν Ἰωνῶν, τοῦ Δωρῶν, τοῦ τῶν Δωριεῶν, τοῦ Λαπίθου κλπ. καθὼς καὶ τῶν κτιστῶν διαφόρων ἐλληνικῶν πόλεων, οἷον τοῦ Ἀμριστεῦ, τοῦ Δελφοῦ, τοῦ Ἰεπιδάκου, τοῦ Κυδωνος, τοῦ Μεγαρέως, τοῦ Μιλήτου, τοῦ Νάξου κλπ. Ὑπὲρ τὴν προστασίαν δ' αὐτοῦ ἐτίθεντο αἱ ἀποικίαι, καὶ αὐτὸς ἐπιστεύετο ὅτι ἔθετε τὰ τῶν πόλεων θεμέλια (αὐτὸς δὲ θεμέλια φοιδὸς ὑφαίνει) κατὰ τὸν Καλλίμαχον, χαίρων ταῖς κτίσει τῶν πόλεων. Ἐτιμάτο δ' ὑπὲρ τῶν ἀποίκων ὑπὲρ τὰς ἐπωνυμίας Ἀρχηγέτης (βλ. λ.) Ἀγῆτωρ, Ἀγῆτης, Κτίστης, Οἰκιστὴς καὶ Δωματοῖτης. Τῷ Ἀ. δ' ὡς εἰκὸς ἦσαν ἀριερωμένα καὶ αἱ ὑπὲρ τῶν δεκατεθέντων αὐτῷ κτιζόμεναι πόλεις (βλ. Ἀπρχαί).

Ὁ τῶν ἐπωνύμων δ' ἡρώων ἀθάνατος πατήρ ἐπέχει πατρός τόπον καὶ πρὸς τοῖς ἐφήβοις, οἵτινες ἀνέθετον αὐτῷ τὴν κέρην τῶν ἀποκαιρομένην, ἦτο δὲ πολλαχρὸς τῆς Ἑλλάδος ἐξηπλωμένη ἢ λατρεία τοῦ Κουροτρόφου ἢ Κουριδίου, ἢ Κουρέου Ἀ. Ὁ «τελειότατος θεός», ὁ «καλλίστος ἀθανάτων», ὡς ἀπεκαλούον αὐτὸν οἱ ποιηταί, ὁ Χρυστοκόμης ἢ Χρυσόθεος θεὸς τοῦ ἡλίου, ἦτο τὸ πρότυπον ἀνδρικοῦ κάλλους καὶ βώμης, ὁ θεὸς τύπος ἑλληγος ἐφήβου. Τούτου δ' ἕνεκα ὁ Ἀπόλλων μετὰ τοῦ Ἑρμοῦ καὶ τοῦ Ἡρακλέους ἐτιμάτο ὡς ἐναγῶνις, ἀγῶνις δ' αὐτοῦ ἐκόσμηον τὰς παλαιστράς καὶ τὰ γυμνάσια. Ἐν Σπάρτῃ καὶ Κρήτῃ ἐτιμάτο ὑπὲρ τὴν ἐπικλησιν Δρομικεὺς ἢ Δρομικός, ἐν Δελφοῖς ἐπωνομάζετο Πύκτης, καὶ ἐν Ὀλυμπίᾳ ἐμυθολογεῖτο ὅτι ἐνίκησε τὸν μὲν Ἀρην εἰς τὴν πυγμὴν, τὸν δ' Ἑρμῆν εἰς τὸν δρόμον. Τούτου δ' ἕνεκα ἐν πολλαῖς ἀποκλιωνικαῖς ἐορταῖς, οἷον ἐν ταῖς Γυμνοπαιδαῖς τῶν Σπαρτιατῶν, ἐν τοῖς Θεοξενίοις τῶν Πελληνηαίων, ἐν τοῖς Ἀκταίοις καὶ κατ' ἐξοχὴν ἐν τοῖς Δελφικοῖς Πυθίοις, ἤγοντο καὶ γυμνικαὶ ἀγῶνες.

Κοινότερα δὲ καὶ πιθανῶς παλαιστάτη εἶναι ἡ παράστασις τοῦ Ἀ. ὡς θεοῦ τῶν πολέμων ὁ Ὀμηρὸς ἐπωνομάζει αὐτὸν «λαοσσόν» ποιεῖ δ' αὐτὸν μετέχοντα τῶν ἐν Τροίᾳ μαχῶν ἢ ἐνσπεύροντα τὸν τρόπον διὰ τῆς Αἰγίδος (βλ. λ.). Ὅπλα αὐτοῦ εἶναι, τὸ τόξον καὶ τὰ βέλη (μυθολογικῇ εἰκῶν τῶν ἀκτίων τοῦ ἡλίου), ὅθεν καὶ αἱ ἐπικλήσεις αὐτοῦ Ἀγῆτωρ, Ἀργυρότοξος, Κλυτότοξος, Ἐκαστος, Ἐκαστοῦ, Ἐκτεθόλος ἢ Ἐκατηβελέτης ἐν ἀρχαιότητι τοῖς δὲ μνημείοις παρίστατο φέρων καὶ κράνος θώρακα, λόγχην, ξίφος, πέλεκυν. Ὁ παρ' ἰσοτιμώμενος Βοηδρόμιος Ἀ. εἶναι κατ' ἐξοχὴν πολεμικὸς θεός (βλ. Βοηδρόμια), τοιοῦτον δὲ χαρακτῆρα προσέλαβε παρὰ τοῖς Λακεδαιμό-

νίσις καὶ ὁ ἐν ἀρχῇ ποιημενὶδὲς Κάρνειος Ἀ. Οἱ Ῥόδιοι ἐτίμων τὸν Στρατάγιον Ἀ., κοινοτάτη δ' εἶναι ἡ ἐπικλήσις αὐτοῦ Πικαν (βλ. λ.) ἀπὸ τοῦ ἐπινικίου ὅσματος, ὅπερ ἐψάλλετο εἰς πανηγυρισμὸν τῆς θρακοντοκτονίας, παραπλησίαι δ' εἶναι καὶ ἡ ἐπικλήσις Ἑλελεως, ἀπὸ τοῦ ἑλελεῦ, τοῦ ἐν μάχαις ἀλαλαγμοῦ.

Πασῶν ὅμως ἐπιστηματικῇ εἶναι ἡ λατρεία τοῦ Ἀ. ὡς θεοῦ τῆς μαντικῆς καὶ τῆς μουσικῆς. Οὐδὲν τῶν ἐν τῷ κόσμῳ ἐνομιζέτο ἄγνωτον καὶ ἀπόκρυφον εἰς τὸν θεὸν τοῦ ἡλίου, «ὅς πάντ' ἐφορᾷ καὶ πάντ' ἐπακούει» κατὰ τὴν ὁμηρικὴν ῥῆσιν. Ἀλλ' ὁ φιλτατος τοῦ Διὸς υἱός, δὲν ἐφανέρου μόνον τὰ γεγεννημένα, ἀλλ' ἐξηγγέλλει καὶ τοῦ ὕψιστου θεοῦ τὰς βουλάς, διὰ τοῦτο δὲ Διὸς προφήτην καὶ θεράποντα ἀποκαλοῦσιν αὐτὸν οἱ ποιηταί. Ἀπεκάλυπτε δ' ὁ Ἀ. τὸ μέλλον διὰ ὀνητὸν ἀνδρῶν ἡ γυναικῶν, εἰς οὓς ἐνέπνεε μανίαν· ἡ Κασσάνδρα, αἱ Σίβυλλαι, κατὰ τοὺς μύθους, ἡ Πυθία ἐν Δελφοῖς, «ἐξ Ἀπόλλωνος μαινόμενα» προέλεγον τὰ μέλλοντα διὰ χρησμιῶν, ὧν κύριος χαρακτήρ ἦτο ἡ ἀσάφεια, διὸ καὶ λοῖοι (καὶ λοῖα ἔπη) ἐλέγοντο, καὶ ὁ θεὸς ἐκ τούτων ἐπωνομάζετο Λοῖτίας. Τὸ ἐπιφανέστατον τῶν μαντείων τοῦ Ἀπόλλωνος ἦτο τὸ ἐν Δελφοῖς (βλ. Δελφικὸν μαντεῖον), ὀνομαστὰ δ' ἦσαν καὶ τὸ τοῦ Πτωίου Ἀ. ἐν Βοιωτίᾳ (βλ. Πτῶιον), τὸ τοῦ Κλαρίου ἐν Κλάρῳ, τὸ τοῦ Διδυμίου Ἀ. παρὰ τὴν Μίλητον (βλ. Βραγχίδαι, Διδυμίων), τὸ ἐν Πατάρσις τῆς Λυκίας καὶ πλείστα ἄλλα (βλ. Μαντεῖα). Ὡς θεὸς τῆς μαντικῆς ὁ Ἀ. ἐπωνομάζετο καὶ Χρησιμώδης, Χρηστήριος, Θεάριος, Μοιραγέτης, ἀπὸ δὲ τινων εἰδῶν μαντικῆς καὶ Ἀλευρόμαντις καὶ Σπόδιος.

Ὁμοίαι τὴν φύσιν τῇ μαντικῇ ἐμπνεύσει ἐθεωρεῖτο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων καὶ ἡ μουσικὴ ἐμπνευσις, διὰ τοῦτο δ' ὁ Ἀ. ὑπ' αὐ κατεῖχοντο οἱ Φοιβόλητοι μουσικοὶ καὶ ποιηταί, ἐνομιζέτο θεὸς τῆς μουσικῆς καὶ τῆς ἀρρήκτου ταύτης συνδεδεμένης ποιήσεως. Καλλιτικός κόσμος τῶν εἰς τιμὴν τοῦ Ἀ. ἀγομένων ἑορτῶν ἦτο ἡ μουσικὴ καὶ οἱ μουσικαὶ ἀγῶνες, τελείται δὲ σχολαὶ μουσικῆς τέχνης ἦσαν αἱ ἀρχαῖαι ἑδραὶ τῆς ἀπολλωνιακῆς λατρείας, αἱ Δελφοὶ καὶ ἡ Ἀθήνα, ὅπου διετηρεῖτο ἀλύμαντος ἡ σεμνὴ μουσικὴ παράδοσις. Ἡ κιθάρη, ἡ κιθάρα ἢ φόρμιγξ, ἡ λύρα (περὶ τῆς διαφορᾶς τούτων, μικρᾶς ἄλλως καὶ ἐπαισιωδούς βλ. Jan, de fidibus Graecorum. Ber. 1859) ἦσαν τὰ προσεγγιζτὰ Ἀ. μουσικὰ ὄργανα· καίτοι δ' ἐμυθολογεῖτο ὅτι αὐλητικὸς ἐτιμώρησε ἐλθόντα εἰς ἔριν αὐτῇ περὶ μουσικῆς τὸν Μαρσύαν (βλ. λ.), ἀφ' οὗ κιθαρίζων ἐνίκησεν αὐτὸν αὐλοῦντα, ὅμως θεωρεῖται λυρικοί, ὡς ὁ Ἀλκμάν, ἀναφέρουσιν εἰς τὸν Ἀ. τὴν εὐρεσιν τῆς αὐλητικῆς, καὶ Ἀλκίτις ἐπωνομάζετο ὁ θεὸς ἐν Μαγνησίᾳ τῇ πρὸς Μαιάνδρῳ, ἐν παλαιότατοις δὲ χρόνοις περιελήφθη ἐν τοῖς Πυθικοῖς ἀγῶσι καὶ ἡ αὐλητικὴ. Ὡς θεὸς τῆς

μουσικῆς παρίστατο ὁ Ἀ. ἡγούμενος τοῦ χοροῦ τῶν Μουσῶν, (Μουσηγέτης, Μουσαῖος), εὐαρχῶν τῆς ψᾶς, ἡ κιθαριδῶν.

Ἡ φόρμιγξ καθὼς καὶ τὰ τόξα καὶ τὰ βέλη ἦσαν συνήθη ἐμβλήματα τοῦ Ἀ. ταῦτα μὲν τοῦ τιμωροῦ θεοῦ, ἐκείνη δὲ τοῦ μαιλιγίου, τοῦ θεοῦ τῆς ψᾶς καὶ τῆς εὐφροσύνης. Σύμβολον δὲ τοῦ μαντικοῦ θεοῦ εἶναι ὁ τρίπους, διότι τὸ σκεῦος τοῦτο, ἐφ' οὗ καθήμεν ἢ ἐν Δελφοῖς ἡ Πυθία ἐχρησιμοποιεῖται, ἐθεωρεῖτο οὕτως εἶπεν ὄργανον μαντικῆς. (Βλ. Wieseler, Ueber den delphischen Dreifuss) ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ὀμφαλὸς, κωνοειδὲς λιθὸς τακτικᾶς κεκοσμημένος, ὅστις ἐν τῷ ἐν Δελφοῖς ναφίστατο ἐν τῷ τόπῳ, ὅστις ὑπετίθετο ὅτι ἐδῆλυν τὸ μέσον τῆς γῆς. Ἰερὰ δὲ τοῦ Ἀ. ζῦα ἦσαν ὁ λύκος, ἡ ἐλαφός, ἡ αἰετὶς, ὁ κρίς (τοῦ Καρνείου Ἀ.), ὁ δελφίν (τοῦ Δελφινίου), ὁ μῦς (τοῦ Σμινθίου), ἡ ἀκρίς (τοῦ Παρνοπίου), ἡ σαύρα (τοῦ Σαυροκτόνου)· τῶν δὲ πτηνῶν ὁ κύκνος ὁ ἰέραξ, ὁ γυψ, ὁ κόραξ, ἡ κορώνη. ὧν ὁ μὲν κύκνος ἦτο τὸ σύμβολον τοῦ ἔαρος, μνησὺν τὴν ἐκ τῶν Ὑπερβορείων ἐπάνοδον τοῦ θεοῦ, τὰ δ' ἄλλα ἐθεωροῦντο προφητικὰ πτηνὰ· σύμβολον ἐπίσης τοῦ Ἀ. ἦτο καὶ τὸ μυθικόν θηρίον ὁ γρύψ. Φυτόν δ' ἱερὸν τοῦ Ἀ. ἦτο ἡ δάφνη, διὰ τὴν ἀποδιδωμένην αὐτῇ μαντικὴν, καθαρτικὴν καὶ ἱαματικὴν δύναμιν. Ἐν τοῖς πλείστοις ἱεράσι τοῦ θεοῦ ἐκαλλιεργεῖτο δάφνη ἢ ἐκομίζετο ἐκ Τεμπῶν, αἱ δαφνηροραὶ ἦσαν συνήθειαι ἐν τισιν ἀπολλωνιακαῖς ἑορταῖς, οἱ δὲ νικηταὶ ἐν τοῖς Πυθίοις καὶ ἐν ἄλλοις μουσικοῖς ἀγῶσι ἐν Ῥώμῃ δὲ καὶ οἱ θριαμβεύοντες ἐστέρνοντο δάφνης στεφάνῳ. Ἐκ τῆς πρὸς τὸ φυτὸν τοῦτο ἀγάπης τοῦ θεοῦ ἐπλάσθη ὁ αἰτιολογικὸς μῦθος περὶ τοῦ ἔρωτος τοῦ Ἀ. εἰς τὴν Δάφνην, ἣτις δικαιωμένη ὑπὸ τοῦ θεοῦ, τοῦ ὁποῦοι ἀπέστειργε τὸν ἔρωτα μετεμορφώθη εἰς τὸ ὀμώνυμον φυτόν. Ὁ Μᾶξ Μύλλερ ὅμως ὑποστηρίζει ἀπίθανως ὅτι οἱ Ἕλληνες καὶ τὸν μῦθον τοῦτον ἐπανεῖχαν καὶ τὴν δάφνην ἀφιέρωσαν τῷ Ἀ. ἐπειδὴ ἐλησημνησαν τὴν ἐν ἀρχῇ σημασίαν τῆς λέξεως, ἣτις κατ' αὐτὸν εἶναι ἀπλὴ μεταγραφή τοῦ σανσκριτικοῦ Dahanā, ὅπερ ἐκ τῆς ῥίζης dah (καίειν) παραγόμενον ὑποθέτει ὅτι θά ἦτο προσωποποιία τῆς Ἥους.

Λ α τ ρ ε (α τ ο υ Ἀ π ὸ λ λ ω ν ο ς. Ὁ Ἀ. εἶναι κατ' ἐξοχὴν ἑλληνικὸς θεός, ἡ δὲ λατρεία αὐτοῦ, ὁμηγεῖσθα ἐκ φυσικῶν φαινομένων, τῆς ἐπιδράσεως τοῦ ἡλιακοῦ φωτός εἰς τὴν φύσιν, ἀνεπτύχθη ἐν Ἑλλάδι ἀμιγρῆς ξενικῶν στοιχείων· καὶ αὐτοὶ δ' οἱ μῦθοι οἱ κωνοὶ καὶ ἄλλοις λαοῖς, ἀναφερόμενοι δ' εἰς ἡλιακοὺς θεοὺς, προσέλαβον ἐν Ἑλλάδι ἴδιον χαρακτῆρα, αὐτοτελῶς διαπλασθέντες. Ἡ δὲ ἀπὸ τῶν ὁμηρικῶν χρόνων μετὰ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἀθηνᾶς συνιστῶν τριάς, ἐκπροσωποῦσαν πληθρὴ καὶ τελείαν τὴν θεῶν δύναμιν, ὁ Ἀ. δὲν εἶναι μόνον ὁ θεὸς τοῦ ἡλίου, ἀλλὰ καὶ ὕψιστος τοῦ ἡθικοῦ κόσμου θεός. Ἡ παλαιότατη

τοῦ Ἀ. λατρεία εἶδον εἶχε πιθανότατα τὴν Θεσσαλίαν, πρωιαιτάτα ὅμως διεδόθη καθ' ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα, μάλιστα δὲ παρὰ τοῖς Ἰωσὶ καὶ τοῖς Δωριεῦσιν. Ἐξ Ἑλλάδος δὲ, καὶ ὅθ' ἐκ τῶν ἐν Καμπανίᾳ ἑλληνικῶν ἀπεικικῶν, μεταφερθεῖσθαι ἡ τοῦ Ἀ. λατρεία ἐπὶ Ἰταλίας τοῦ Σουπερίου εἰς Ῥώμην, ἐξέχουσιν δ' ἐν τῇ λατρειᾷ τινὲς Ῥωμαίων κατέλασε θεοὶν μάλιστα ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Ἀδριανού. (Βλ. Roscher, *Apollon u. Mars*. Lpz. 1873. — Hecker, *de Apollinis apud Rom. cultu*. Lips. 1879).

Εἰς ὅντιν ἐστὶν τὸ Ἀπόλλωνος. Μακρὸς παρήλθε χρόνος μέχρις οὗτο θυγηθῇ ἡ ἑλληνικὴ τέχνη νὰ πλάσῃ τύπον τοῦ Ἀ. ἀνακριστῶντα αὐτὸν οἶον ἢ Ἡρηκεῖα καὶ ἢ ποιήσις ἐμφορῶσαν, ἥτοι ὡς τελειότατον καὶ κάλλιστον θεόν. Ὑπὸ ἀρχαίων συγγραφέων μνημονεύονται παραστάσεις ἀτεχνῶν τοῦ Ἀ., ὧν ἐπιστημωτάτη ἦτο τὴ ἐν Ἀμφικλίας ἀγάλμα αὐτοῦ, περιήλθεν δὲ μέχρις ἡμῶν οὐκ ἐλίγαι εἰκόνας τοῦ θεοῦ ἐν γραφαῖς ἀγγείων, ἀρχαίοις ἀναγλύφοις, νομισμασι κλπ. «Ἀξία δ' ἱερατικῶν μνείας εἶναι τὰ αἰγυπτιαζόντα ἀγάλματα, τῶν ἐπειῶν τινὰ ἀμφισβητεῖται ἂν εἶναι Ἀ. ἀγάλματα ἢ ἀθλητῶν ἀνδριάντες τῶν ἀγαλμάτων τούτων ὀνομαστότατα εἶναι τὰ ἐν τῇ Ἀρχαιολογικῇ μουσείῳ Ἀθηνῶν (μάλιστα τὰ ἐκ Δήλου, Ἰθήρας καὶ Ὀρχομενοῦ) καὶ ὁ ἐν Μονάχῳ Τενακτῆς Ἀ. (τὸ ἀπεικασμα βλ. ἐν λ. Πλάστικῇ, πιν. Β' ἀρ. 1). Ἐκ τῶν χρόνων τῆς ἀκμῆς τῆς τέχνης (ἀπολεσθέντος τοῦ ἐν Ἀθῆναις ὑπὸ τοῦ Φειδίου ποιηθέντος ἀγάλματος τοῦ Παρνοπίου Ἀ. καὶ μὴ ἀναγνωρίζομένης τῆς εἰκόνης τοῦ Ἀ. ἐν τοῖς ἀναγλύφοις τοῦ διαζώματος τοῦ Παρθενῶνος) ἔχομεν τὸν ὑπὸ τοῦ Ἀλκαμένους ποιηθέντα ἐν τῇ ἐτέρῳ τῶν ἀετωμάτων τοῦ ἐν Ὀλυμπίᾳ ναοῦ τοῦ Διός, ὅστις ὅμως διατηρεῖ οὐ σμικρὸν τῆς ἀρχαϊκῆς σκληρότητος τὸν τοῦ διαζώματος τοῦ ἐν Φιγαλείᾳ ναοῦ τοῦ Ἐπικουρίου Ἀ., (νῦν ἐν τῇ Βρεταννικῇ μουσείῳ), οὐ δυστυχῶς εἶναι ἀποκεκρυμμένη ἡ κεφαλὴ, καὶ ἀπεικασματα ἐν Ῥωμαϊκοῖς χρόνοις τὰ πλεῖστα ποιηθέντα τῶν ἀγαλμάτων τοῦ Σκόπα καὶ τοῦ Πραξιτέλους, τοῦ Κιθαρῶδου καὶ τοῦ Σφυροκτόνου Ἀ. Πρωτότυπα ἔργα μέχρις ἡμῶν σωθέντα τοῦ μὲν σκοπαϊκοῦ ἐργαστηρίου εἶναι κεφαλὴ Ἀ. ἐκ τοῦ ἐν Ἀλικαρνασσὶ μωστωλείου (νῦν ἐν τῇ Βρεταννικῇ μουσείῳ), τοῦ δὲ Πραξιτέλους τὸ κάλλιστον κόσμημα τοῦ ἐν Ἀθῆναις ἀρχαιολογικοῦ μουσείου, ἡ ἀνάγλυφος παράστασις τοῦ περὶ μουσικῆς ἀγῶνος τοῦ Ἀ. καὶ τοῦ Μαρσύου, ἐν ᾗ δ' Ἀ. ἀπεικονίζεται καθήμενος, ἡρεμὸς δὲ καὶ γαλήνιος ἀποβλέπων εἰς τὸν ἀνταγωνιστήν, ὅστις ἐν ταραχῇ καὶ ἀγωνίᾳ ἐντρίβει πάσας τὰς δυνάμεις, ἵνα τὸ ὕστατον ἐκπέμψῃ αὐλήμα, συνειδὼς ὅτι ἡττήθη ἐν τῇ ἀγῶνι αἱ τρεῖς πλάξεις, ἐν αἷς εἶναι ἀναγεγλυμμένη ἡ παρὰστάσις, εὐρέθησαν πρὸ τριετίας ἐν Μαντι-

νείᾳ, ἀναντίρτητον δ' εἶναι ὅτι ἐκόντων τὸ βάθρον τῶν ἀγαλμάτων τῆς Ἀθηναίας, τοῦ Ἀ. καὶ τῆς Ἀρτέμιδος, αἵτινα ἐποίησαν ὁ Πραξιτέλης, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Παυσανίου ῥητικῶς μνημονεύοντος καὶ τὴν ἐν τῷ βάθρῳ πεποιημένην παραστάσιν ταυτην' ἀδικαιολογήτος δ' εἶναι ὁ ἰσχυρισμὸς τινῶν ὅτι δὲν εἶναι ἔργον τοῦ Πραξιτέλους καὶ ὅτι ὁ ποιήσας ταγάλματα τεχνίτης ἀφῆκεν εἰς ἄλλον τὴν φροντίδα τῆς διακοσμήσεως τοῦ βάθρου αὐτῶν. (Βλ. G. Fougères, *Bas-reliefs de Mantinée*; Apollon, Marsyas et les Muses ἐν Bulletin de correspond. hellén. 1888 σ. 105 κέ.). Τελευταίον, ἄξιον μνείας εἶναι τὸ ἀγάλμα τοῦ Ἀ. τοῦ Βελδεδέρε (νῦν ἐν τῇ Βατικανῷ), ἀπεικασμα κατὰ τινὰς ἑλληνικοῦ πρωτοτύπου ποιηθέντος περὶ τὰ μέσα τοῦ Γ' αἰῶνος π.Χ. (βλ. τὴν εἰκόνα τούτου ἐν λ. Πλάστικῇ, πιν. Γ' ἀρ. 2). (Βλ. ἐλ. ὁ γ ρ α φ ῖ α. Roscher, *Lexikon d. Mythol* 1884. τ. 1 σ. 422 κέ. — Baumeister, *Denkmäler*, ἐν *Apollon*. — L. Preller, *gr. Mythol.* 4η ἐκδ. ὑπὸ C. Robert, Berlin, 1887 τ. 1 σ. 230—295. Πλὴν δὲ τῶν ὑπὸ τούτων μνημονευμένων συγγραφέων βλ. προσέτι: F. Robiou, *Apollon dans la doctrine des mystères* ἐν *Gazette archéol.* «*Et.*» τ. 4. — P. Decharme, *Mythol. de la Grèce antique*. P. 1879 σ. 95—128. — Bouché-Leclercq, *Histoire de la divination dans l'antiquité*. Par. 1880—1882. — K. Bruchmann, *De Apolline et graeca Minerva diis medicis*. Breslau, 1885—L. v. Schröder, *Apollon-Agni ἐν Zeitschr. f. vergl. Sprachforschung* 1887 τ. 20 σ. 193 κέ. — Ch. Ploix, *La nature des Dieux*. Par. 1888 σ. 252—276. — Overbeck, *Kunstmythologie*. Apollon. Lpz. 1889. [Π.]

Ἀπόλλων (Ζωολ.). Γένος ψυχῆς ἐν Θυριγίᾳ ἐν Σιλεσίᾳ, ἐπὶ τῶν Ἀλπεῶν καὶ ἀλλαχοῦ, χαρακτηριζόμενον διὰ τὰς λευκὰς μελανοστίτους προσθίας καὶ τὰς ἐπίσης λευκὰς ἐρυθροστίτους ὀπισθίας πτέρυγας. Ἐπὶ τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου Πελάγους ζῇ εἰδὸς τῆς ψυχῆς, εἰς τὴν αὐτὴν τῶν Ἐκουσιτῶν οἶκος, ὑπαγόμενον, ὁ Ἀπολλωνίος (Apollinus Herbrt) ἔχον τὰς προσθίας πτέρυγας κίτρινολευκοῦς μετὰ δύο μεγάλων μελανῶν κηλίδων, τὰς δὲ ὀπισθίας ξανθὰς μετὰ ὑπομέλανος κρασπέδου, ἐστιγμένον καὶ διὰ μικρῶν στρογγύλων κυανόμελαινων κηλίδων. Ζῇ κατὰ Μάρτιον. [Σ.Μ.]

Ἀπολλωνία ὄνομα πολλῶν ἀρχαίων ἑλληνικῶν πόλεων ἐπωνύμων τοῦ Ἀπόλλωνος, ὡς ἐπιστημωτάται

1) Ἡ Ἰλλυρική, μετὰ τῶν ποταμῶν Ἀφου (Βογιούσης) καὶ Ἀφου (Μπερατινοῦ), τῆς μὲν θαλάσσης ἀπέχουσα περὶ τὰς δύο ὥρας, ἐπὶ τῆς δ' ἔχουσα τὴν Αὐλῶνα. Καὶ ἔκειτο μὲν ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Ἰλλυριῶν Ταυλαντιῶν, ἡτὶ

δὲ ἀποικία τῶν Κορινθίων, ἰδρυθεῖσα περὶ τὰ τέλη τοῦ ἐβδόμου π.Χ. αἰῶνος, καὶ ταχέως ἀκμάσασα διὰ τοῦ ἐμπορίου. Τῷ 229 π.Χ. ὑπετάχθη εἰς τοὺς Ῥωμαίους. Ἐπὶ δὲ τῆς Ῥωμαϊκῆς κυριαρχίας ἦγεν ἀπ' αὐτῆς εἰς τὴν Μακεδονίαν ἡ λεγομένη Ἐγνατία ὁδὸς (Στράβ. 322). Ἐχρησίμευσε κατὰ τοὺς μακεδονικοὺς πολέμους ὡς ἐρμητήριον τῶν βωβαϊκῶν δυνάμεων, διὰ δὲ τὴν πρὸς τὴν Ἰταλίαν γειτονίαν διέτρεψαν ἐν αὐτῇ κατόπιν ἐπιφανεῖς Ῥωμαῖοι νεανῖαι, ἐν οἷς ὁ Ὀκταβιανὸς καὶ ὁ Μαικήνης χάριν ἑλληνικῶν σπουδῶν. Κατόπιν δ' ἀναφερομένη σποράδην μέχρις Ἰουστινιανοῦ τοῦ Α' ἐκλείπει βαρβαρικῶς κατεστραφείσα κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας ὑπὸ τοῦ Λυλῶνος (ἰδ. λ.). ὅπου καὶ ἤδρευεν ὁ ἐπίσκοπος τῆς περιοχῆς ὑποκειμενός εἰς τὸν μητροπολίτην Δυρραχίου. Ἐρείπια τῆς ἀρχαίας πόλεως σώζονται παρὰ τὴν σημερινὴν θέσιν Πέλλινα. [Λ.]

2) ἡ Θρακικὴ κατὰ τὰ δυτικὰ παράλια τοῦ Εὐξείνου, ἐπειτα ὀνομασθεῖσα Σολόπολις (ἰδ. λ.), ὁλίγον πρὸς νότον τῆς Μεσημβρίας καὶ τῆς Ἀγγιάλου. Ἦτο ἀποικία τῶν Μιλησίων, καὶ εἶχε δύο λιμένας καὶ περιώνυμον ναὸν τοῦ Ἀπολλωνος μετὰ κολοσσικοῦ ἀγάλματος τοῦ θεοῦ, ἔργου τοῦ γλύπτου Καλάμῃδος, ὅπερ μετακομισθὲν εἰς τὴν Ῥώμην κατὰ τὴν ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων ἀλώσειν τῆς πόλεως ἐστῆθη ἐπὶ τοῦ Καπιτωλίου. [Λ.]

3) Ἡ ἐν τῇ Κυρηνάει ἐπίνειον τῆς Κυρήνης καὶ μία τῶν πέντε πόλεων τῆς κυρηναικῆς πενταπόλεως. [Λ.]

4) Αἱ μακεδονικαὶ α') Ἀ. ἡ τῆς Μουρδονίας, καίμενη παρὰ τὴν Βέλδην λίμνην καὶ οἰκισθεῖσα ὑπὸ τῶν Χαλκιδικῶν τὸν ε' π.Χ. αἰῶνα. Διὰ τῆς πόλεως ταύτης διήλθεν ὁ Παῦλος ἀπελθὼν ἐκ Φιλίππων καὶ Ἀμφίπολως εἰς Θεσσαλονίκην. Φαίνεται δὲ ὅτι κατεστράφη μετὰ τοῦ ε' καὶ ζ' μ. Χ. αἰῶνος, κατὰ τὰς ἐπιδρομὰς τῶν βαρβάρων. — β') Ἀ. ἡ Χαλκιδονία, κτισθεῖσα ὑπὸ τῶν Βοττιαίων, μετὰ τὴν ἀλῶσιν τῆς πόλεως αὐτῶν Ὀλύμπον ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ τῶν Περσῶν Ἀρταβάζου, παρὰ τὴν νῦν κωμόπολιν Πολύγυρον. Αὕτη διέσωσε τὴν αὐτονομίαν τῆς μέχρι τοῦ 348, ὅτε κατεστράφη ὑπὸ τοῦ Φιλίππου μετ' ἄλλων 32 πόλεων.

γ') Ἀ. ἡ τῆς Ἡδονίδος, κτισθεῖσα, ἄλλοτε, παρὰ τὸν Στρυμονικὸν κόλπον, ἀντοικτικῶς τοῦ χωρίου Μαχαλὰ καὶ καταστραφείσα ὑπὸ Φιλίππου. — δ') Ἀ. ἡ τῆς Ἀκτιδῆς (Ἰθάκη) ἡ καίμενη παρὰ τὴν μὲν τῆς Λαύρας, ὅπου ἔως τὸ πρὶν τὴν Ἀκρόθωον. Αὕτη ἦτο ἡ ἀσχηματὴ τῶν ἐν Μακεδονίᾳ Ἀπολλωνίων. [Ε.]

5) Ἀρχαία πόλις τῆς νήσου Σίφου καὶ ἡ σημερινὴ πρωτεύουσα τοῦ δήμου Σίφου. Βλ. Σίφου.

6) Ἡ πρὸς Ῥυνδάκω, βλ. Ἀπολλωνιάς.

Ἀπολλωνία. Πόλις τῆς Παλαιστίνης παρὰ τὴν Μεσόγειον, μετὰ τῆς Ἰόπης καὶ τῆς Καισαρείας, πιθανῶς αὕτη ἡ ἐν τῇ ἱστο-

ρίᾳ τῶν σταυροφοριῶν διάσημος. Νῦν ἔρημον χωρίον, καλούμενον Ἀρσοφί, καὶ καίμενον ὁ περίπου ὥρας πρὸς Β τῆς Ἰόπης. [Π.Π.]

Ἀπολλωνιάς 1) ἡ Ἀπολλωνιάτις. Λίμνη τῆς Βιθυνίας, καίμενη μετὰ τῆς Προποντιδῆς καὶ τῶν βορείων κλιτύων τοῦ Ὀλύμπου, ἀπέχουσα 15 χμ. περίπου τῆς θαλάσσης καὶ ἔχουσα περιφέρειαν 37—40 χμ. καὶ σχῆμα τριγωνικόν. Εἰς τὴν Δ ἔχθη τῆς λίμνης εἰσβάλλει ὁ ποταμὸς Ῥύνδακος, ὅστις ἐκρῖον πάλιν ἐξ αὐτῆς χύνεται εἰς τὴν Προποντίδα. Ἐντὸς τῆς λίμνης ὑπάρχουσι νησιδὲς τινὲς ἐν μιᾷ δὲ τούτων, καλουμένη Θεοδοκιανῇ, συνδεομένη δὲ διὰ γέφυρας μετὰ τῆς Ἡπείρου καὶ καίμενη εἰς τὸ ΚΑ τῆς λίμνης καίται ἡ — 2) Ἀ. ὁμώνυμος τῆς νήσου πόλις, ἡ πρὸς Ῥυνδάκω πρὸς διακρίσιν καλουμένη (νῦν δὲ κατὰ παραφθοράν Ἀμπολλόντ ἢ Ἀμπολῶνια). Ἐν ταύτῃ σώζονται θλίγα εἰσὶν τειχῶν καὶ οἰκοδομημάτων τῶν βυζαντινῶν χρόνων. Κατοικεῖται δ' ὑπὸ δισχιλίαν περίπου οἰκογενειῶν, ὧν 70 μένον μωχρεθνικαί, αἱ δὲ λοιπαὶ ἑλληνικαί. (βλ. Ἡ Ἀπολλωνιάς ἀρχαία καὶ νεωτέρα ἐν τῇ ἐφημ. τῆς Κωνσταντινουπόλεως «Ἐπιθεωρήσει» 1888 ἀρ. 436 καὶ 447). [Π.]

Ἀπολλωνικὸν (Μουσ.). Εἶδος ὀργάνου (orgue), κατασκευασθέντος ἐν Λονδρῷ ὑπὸ τῶν Flight καὶ Robson (1812—1816). [Γ.Ν.Ν.]

Ἀπολλώνιος — 1) Ὁ Ῥόδιος ἀποκαλούμενος, υἱὸς Σιλλέως ἢ Ἰλλέως κατ' ἄλλους καὶ Ῥόδης, γεννηθεὶς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, εἰς τὴν Πτολεμαίδα φυλὴν τῆς ὁσίας ἀνήκει. Δίδει καλεῖ μὲν αὐτὸν ὁ Ἀθήναιος (7, 253, d.) καὶ κατ' αὐτὸν ὁ Ἀλιανὸς (Περὶ φύσ. ζῴων, 15, 23) «Ἀλεξανδρεῖα ἢ Ναυκρατίτην», πάντες ὅμως οἱ ἄλλοι ἀρχαῖοι θεωροῦσιν αὐτὸν Ἀλεξανδρεῖα (πρὸλ. Στράβ. 14, 655, Σουδαν ἐν λέξει κτλ.), ὁ δ' ἐκ Ναυκρατίδος καταγόμενος Ἀθήναιος ἀπεκάλεσεν ἴσως αὐτὸν συμπόλιτην του, διότι εἶχε γράψει, ὡς ὁφθαλμοὶ ἰδοὶ, καὶ Ναυκρατίδος κτίσιν. Πότε ἀκριβῶς ἐγεννήθη δὲν εἶναι γνωστὸν, ἡμαρτὴν ὅμως ὡς σοφιστῆς καὶ ποιητῆς καὶ γραμματικῶς ἐπὶ Πτολεμαίου τοῦ Εὐεργέτου (+ 221 π. Χ.) καὶ Πτολεμαίου τοῦ Φιλοπάτορος (221—204). Μετὰ τῶν διδασκάλων του ἦτο καὶ ὁ διστήριος τότε γραμματικῶς καὶ ποιητῆς Καλλιμάχος, ἐν δὲ τῇ πλουσίᾳ τῆς Ἀλεξανδρείας βιβλιοθήκῃ ἀπέκνησε μέγαν πλοῦτον παντοίων φιλολογικῶν γνώσεων, ταχέως ὅμως ἤλθεν εἰς ῥῆξιν πρὸς τὸν διδασκάλον του, ἐνεκα φιλολογικῶν ἐρίδων. Ἐνῷ δὲ καὶ Καλλιμάχος ἤρεσκετο εἰς τὴν σοφίαν ἢ μεμελετημένην ἐποποιίαν τὴν ὑπὸ Ἀντιμάχου τοῦ Κολοφωνίου δημοσιευθεῖσαν (βλ. λ. Ἀντιμάχος) καὶ ταύτην ἤσκει, ὁ μαθητὴς του Ἀ. ἐπρότεκε τὴν ἀφελῆ καὶ φυσικὴν τέχνην τοῦ Ὀμήρου, τὴν ὁποίαν καὶ προσεπάθη ν' ἀπομνησθῇ ἐν τῷ

Παμφυλίας, μαθητὴς τοῦ μεγάλου Ἀρχιμήδους, μετὰ τὴν ἐποίον ὑπῆρξεν ὁ ἐξοχώτατος μαθηματικὸς καὶ γεωμέτρης τῆς ἀρχαιότητος καθ' ἑαυτὸν, ὁ πρῶτος δ' ἀναντιρρήτως τῶν Ἀλεξανδρινῶν μαθηματικῶν τῆς σχολῆς τοῦ Εὐκλείδους. Ἦκμασε κατὰ τὸ δ' ἡμισυ τοῦ τρίτου π. Χ. αἰῶνος, ἰδίως ἐπὶ Πτολεμαίου τοῦ Φιλοπάτορος (221 — 204 π. Χ.) ὡς διδάσκαλος καὶ συγγραφεὺς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καὶ Περγᾶμῳ, ἀποκνήσας παγκόσμιον φήμην καὶ μὲν γὰρ γεωμετρίας ἐπικληθεὶς (πρὸς Εὐδοκίῳ ὑπέμνημα εἰς τὰ Ἀπολλ. κωνικὰ Α', καὶ Φωτίου Μυριοβιβλ. ἀναγν. 190, σ. 151 ἐκδ. Βεγκκέρου). Ὁ Πάππος ἐκ τῶν χρόνων Θεοδοσίου τοῦ Μεγάλου καὶ ὁ Εὐτόκιος ἐκ τῶν τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἀφῆκαν ἡμῖν ὁ μὲν ἀναγραφὴν καὶ ἀνάλυσιν τῶν μαθηματικῶν συγγραμμάτων τοῦ Ἀ. τὰ Δ ἡ μ α τ α, ὁ δὲ «Ἑπέμνημα εἰς τὰ Ἀ. Κωνικὰ». Κατὰ ταῦτα λοιπὸν ὁ Ἀ. εἶχε γράψει διάφορα μαθηματικὰ ἔργα μεγίστης ἀξίας, οἷον «Περὶ λόγου ἀποτεμῆς καὶ περὶ χωρίου ἀποτεμῆς», «Περὶ διωρισμένης τομῆς», «Περὶ τόπων ἐπιπέδων», «Περὶ ἐπαφῶν» καὶ «Περὶ νεύσεων», τὰ ἑποία πάντα ἀπώλοντο. Τὸ διασημώτατον ἔμως σύγγραμμά του, τὸ ὅποιον καὶ ἀπθάναις καὶ ἐδόξασεν αὐτὸν μέχρις ἡμῶν εἶναι τὰ Κωνικὰ στοιχεῖα ἢ Κωνικὰ καθέλου καλούμενα, ἐξ ὧν βεβλήτων, τῶν ἐποίων μόνον τὰ τέσσαρα πρῶτα περιεσώθησαν ἐν τῇ ἑλληνικῇ γλώσσῃ, τὰ δὲ ἀκόλουθα τρία ἐγένοντο γνωστὰ κατὰ τὴν 17' αἰῶνα ἐξ ἀραβικῆς μεταφράσεως καὶ τὸ ὄρθρον ἐντελῶς ἀπώλετο, ἀναπληρωθὲν ἐκ τῶν Δημμάτων τοῦ Πάππου ὑπὸ τοῦ Ἀγγλοῦ Edward Halley (Apollonii Pergaei Conicorum libri VII ἐν Ὁξωνίᾳ, 1710). Ἐν τῷ συγγραμμάτι του τοῦτο ὁ Ἀ. πολλὰς εἰρήγαγεν ἀνακαλύψεις καὶ τροποποιήσεις ὡς πρὸς τὴν θεωρίαν τῶν κωνικῶν τομῶν, δικαίως δὲ τὸ ἔργον του θεωρεῖται καὶ σημερινὸν ὡς πρότυπον καὶ ἐν τῶν πολυτιμοτάτων τῆς ἀρχαιότητος. Ὁ Ἀ. ἐπενόησε πρὸς τοῖς ἄλλοις τοὺς βρους ἔλ λ ε ι ψ ι ν καὶ ὁ π ε ρ θ ο λ ῆ ν, διεκρίνε δὲ τὰς διαμέτρους ἀπὸ τῶν ἀξόνων τῶν κωνικῶν τομῶν, περιερίσας τὸν ὅρον ἄ ξ ι ν ἐν τῇ τομῇ τοῦ ἑρθογωνίου αἰῶνου, τῇ ὑπὸ Ἀρχιμήδους παρὰ τὸ λ ῆ ἐπικληθείσῃ, εἰς μόνην τὴν διὰ τῆς κορυφῆς καὶ τοῦ κέντρου τῶν ἀκτῶν διερχομένην γραμμὴν. Τοῦτου ἕνεκα οἱ νεώτεροι μαθηματικοὶ μεγάλως ἠσχολήθησαν καὶ ἀσχολοῦνται περὶ τὸ πολῦτιμον σύγγραμμά του Ἀ., εὖν ὀλίγοι δὲ κατέφευγον καὶ περὶ τὴν ἀναστίχασιν τῶν λειπῶν τοῦ μεγάλου μαθηματικοῦ συγγραμμάτων ἐπὶ τῇ βίᾳ τῶν Δημμάτων τοῦ Πάππου καὶ πολλοὶ ἔγραψαν περὶ αὐτοῦ καὶ τῶν θεωριῶν του, τὰ δὲ «Κωνικὰ στοιχεῖα» μεταφράσθησαν εἰς πλείστας γλώσσας. Καὶ ἐκδόσεις δὲ τῶν Κωνικῶν ὑπάρχουσι πολλάι, τῶν ὁποίων ἀρίστη εἶνε ἡ ἄρ ῃ μνημονευθεῖσα

τοῦ Halley μετὰ τῶν Δημμάτων τοῦ Πάππου καὶ τοῦ ὑπομνήματος τοῦ Εὐδοκίου. [Γ. Κ.]

3) Ὁ Μ ε μ φ ι τ η ς, ὡς γεννηθεὶς ἐν Μέμφει ἱατρός, μαθητὴς τοῦ Ἑρασιπράτου καὶ τοῦ Στρατωνος, διὰ τὸ Σ τ ρ α τ ω ν ι κ ὸς καλούμενος. Τοῦτου διεσώθη ἀπόσπασμα ἱατρικοῦ συγγραμματος «Περὶ αμυχῆς ἢ σχάσεως», τὸ ὅποιον διὰ τόπων ἐξέδωκεν τῷ 1816 ὁ Ch. L. Harless ἐν τῷ συγγραμμάτι του *Analecta historico-critica de Archigene medico et de Apollonii medicis eorumque scriptis et fragmentis* κτλ.—4) Ὁ ἐκ Κιτίου, ἀκμάσας ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ὡς ἱατρός ἐπὶ Πτολεμαίου τοῦ Αὐλοῦ (περὶ τὰ 70 π. Χ.) καὶ συγγραφεὺς ὑπόμνημα εἰς τὴν «Περὶ ἄρθρων» πραγματείαν τοῦ Ἱπποκράτους, σιχόμενον ἐν τῇ «Χειρουργικῇ Σούλογῃ» τοῦ ἐκ τοῦ 11ου αἰῶνος Κωνσταντινουπόλεως ἱατροῦ Νικήτου, ἀλλ' εἰσέτι ἀνέκδοτον. Ἐκτὸς δὲ τούτου καὶ ἄλλοι Ἀπολλώνιοι ἱατροὶ καὶ συγγραφεῖς ἀξιόλογοι ἀναφέρονται ὑπὸ τῶν ἀρχαίων, ἀλλὰ τὰ συγγραμματα αὐτῶν ἑλπομένης ἐξηφανίσθησαν, οὐδὲ γνωρίζομεν τι μερικώτερον περὶ τοῦ βίου των.—5) Ὁ Ἀ λ α β α ν θ ε ὺ ς ἢ Ὁ ἰ λ ι ο ν ἐπικαλούμενος, διακεκριμένος σοφιστῆς καὶ ῥήτωρ, ἱδρυτὴς ῥητορικῆς σχολῆς ἐν Ῥόδῳ, δις μεταβὰς εἰς Ῥώμην τῷ 88 π. Χ. καὶ τῷ 82 ὡς πρέσβυς τῶν Ῥοδίων. Ἦκει ἐγνωρίσεν αὐτὸν ὁ Κικέρων, δεξις τὸσον τὸν ἐθαύμασεν, ὥστε τῷ 77 μετέβη ἐπιτηδὲς εἰς Ῥόδον πρὸς συνάντησίν του, ἵνα διδαχθῇ τὴν ῥητορικὴν ὑπ' αὐτοῦ (Κικέρ. *Brut.*, 89, 91. *Πλουτάρχ.* ἐν βίῳ Κικέρ. 3.). Τὰ συγγραμματα τοῦ Ἀ. τούτου, τὰ μὲν ῥητορικὰ τὰ δὲ γραμματικά, μεγάλως ἐπαινέει ὁ Κικέρων, ἀπώλοντο ἔμως πάντα. Διάφορος δ' εἶναι Ἀ. ὁ Μελίων ἀπὸ τοῦ ὀλίγον προγενεστέρου καὶ ἐμμετέχοντος αὐτοῦ Ἀ. τοῦ ἐπικαλούμενου Μ α λ α ν θ ε ὺ ς.—6) Ὁ Σ ο φ ι σ τ ῆ ς, υἱὸς Ἀγχιβίου, ἀκμάσας ἐπὶ Αὐγούστου ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καὶ διδάσκαλος τοῦ Ἀπίωνος. Τοῦ Ἀ. τούτου σίχεται χρησιμώτατον γραμματικὸν σύγγραμμά, αἰ Ἀ ε ξ ε ι ς ὁ μ η ρ ι κ α ι, ἀνευρεθὲν κατὰ τὸν 15ου αἰῶνα ἐν τινὶ κώδικι τῆς ἐν Saint-Germain βιβλιοθήκης καὶ πολλὰς ἐκδοτὶς ἐκτυπωθὲν. Ὁ Ἀ. δ' οὗτος ἦτο ἴσως ὁ συγγραφεὺς καὶ τοῦ εἰς Ἡρόδοτον γλωσσarioῦ, τὸ ὅποιον μνημονεύεται ἐν τῷ Μεγάλῳ Ἑτυμολογικῷ.—7) Ὁ Τύ ρ ι ο ς. Στωικὸς φιλόσοφος τοῦ πρώτου π. Χ. αἰῶνος, γράψας περὶ τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς Στωικῆς σχολῆς Ζήνωνος καὶ τοῦ διαδόχου αὐτοῦ ἀπολεσθὲν συγγραμμά ἐπιγραφόμενον «Πίναξ τῶν ἀπὸ Ζήνωνος φιλοσόφων καὶ τῶν βιβλίων» καὶ συγκατὰς ἀναφερόμενος ὑπὸ Διογένηος τοῦ Λαερτίου καὶ τοῦ Στράβωνος. Οὗτος δ' ἴσως εἶναι ὁ Ἀ. ὁ γράψας καὶ τὸ ὑπὸ τοῦ Φωτίου ἀναφερόμενον σύγγραμμά «Περὶ φιλοσόφων γυναικῶν» (Μυριόβ. ἀναγν. 161.)—8) Ὁ ἐκ Μόνδου τῆς Καρίας ἀστρονόμος,

δπαδὸς τῆς τῶν Χαλδαίων διδασκαλίας, ἀκμά-
σας κατὰ τοὺς περὶ Χριστὸν χρόνους καὶ γρά-
φας ἀπολεσθὲν σύγγραμμα «Περὶ κομητῶν»,
ἐν τῷ ὅποιῳ κατὰ τὸν Σενέκαν (Questio-
nes nat. 7, 3, 17.) ὁρθῶς ἐδογματίζεν ὅτι οἱ
κομήται εἶνε ἀστέρες, ὡς ὁ ἥλιος καὶ ἡ σε-
λήνη. — 9) Ἀνδριαντοποίς ἐκ Τράλλεων,
κατασκευάσας μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Ταυρί-
σκου κατὰ τὸν πρῶτον ἢ τὸν δεύτερον π. Χ.
αἰῶνα τὸ μέγιστον ἐκ τῆς ἀρχαιότητος περι-
σθὲν σύμπλεγμα, τὸν ἐν τῇ Ἑθνικῇ Μου-
σεῖῳ τῆς Νεαπόλεως εὕρισκόμενον Φαρ-
νέσιον ταῦρον. Τὸ θυμάσιον τοῦτο
σύμπλεγμα, τὸ ὅποιον κατὰ τὸν Πλίνιον (Hist.
nat. 36, 5, 4.) ἐκ Ρόδου μετεκομισθὲν εἰς
Ῥώμην πρὸς στολισμὸν τῶν κήπων τοῦ Ἀσι-
νίου Πολλίωνος, ἀργότερα δὲ εἶχε τοποθετηθῆ
ἐν τοῖς λουτροῖς τοῦ Καρκαλά, ἔπου καὶ
εὐρέθη κατὰ τὸν 11ον αἰῶνα, περιήλθεν εἰς
τὴν ἰδιοκτησίαν τοῦ εὐγενοῦς οἴκου τῶν Φαρ-
νέση, παρ' ὧν ἐκληρονόμησαν αὐτὸ μετ' ἄλλων
πολλῶν οἱ βασιλεῖς τῆς Νεαπόλεως, διὸ «Φαρ-
νέσιος ταῦρος». Παριστᾷ δὲ τὴν ἐπὶ τῶν κε-
ράτων ἐξηγριωμένου ταύρου πρόσδεσιν τῆς Δί-
κης ἀπὸ τῆς κόμης ὑπὸ Ζήθου καὶ Ἀμφίνοος
πρὸς τιμωρίαν, διότι ἡ Δίκη εἶχε προσβάλει
τὴν μητέρα των, καὶ εἶνε ὅχι μόνον τὸ μέγι-
στον, ἀλλὰ καὶ ἐν τῶν ἀρίστων γλυπτικῶν
ἔργων τῆς ἀρχαιότητος. Τῶν δὲ κατασκευ-
σάντων αὐτὸ καλλιτεχνῶν τὰ ὀνόματα εἶνε
ἐγγεγραμμένα ἐπιγραφικῶς Ῥεκτὸς ὅμως τοῦ-
του τοῦ Ἀ. καὶ ἄλλοι πολλοὶ καλλιτέχναι
τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος εἶνε γνωστοὶ ἐκ τῆς ἀρ-
χαιότητος ἐξ ἐπιγραφῶν ἐπὶ ἀνευρεθέντων ἀ-
γαλμάτων ἢ ἄλλων καλλιτεχνημάτων. (Βλ.
καὶ κατωτέρω ἀρ. 13.) — 10) Ὁ Δύσκολος,
γεννηθεὶς καὶ ἐκπαίδευθεὶς ἐν Ἀλεξαν-
δρείᾳ περὶ τὰ μέσα τοῦ δευτέρου μ. Χ. αἰῶ-
νος, διότι ἤκουζεν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ χρόνου Μ.
Ἀντωνίου ἐν Ῥώμῃ, ὅπου ἐδίδασκε μετὰ με-
γίστης ἐπιτυχίας γραμματικῇ, ἀπεβίωσε δ'
ἐπανακάμψας ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καὶ ἐτάφη ἐν
τῷ Βαρυχειῷ, ὅπου ἦτο τὸ περιβόητον Μου-
σεῖον, ἄγνωστον ἀκριβῶς πότε. Κατὰ τὸν δι-
ασθέντα ἀρχαῖον ἀνώνυμον αὐτοῦ βιογράφον
ὁ Ἀ. ἐπεκλήθη Δύσκολος διὰ τὴν στρυ-
φὴν χαρακτῆρά του, τὸν ὅποιον ἀπέκτησεν
ἐνεκα τῆς μεγάλης του πενίας, ὁρθότερον ὅμως
φαίνεται ὅτι οὕτως ὠνομάσθη διὰ τὸ δυσνόητον
τῶν συγγραμμάτων του, καθ' ὅσον ἡ σχολὴ του
ἠκμαῖε καὶ ἐξ αὐτῆς ἐξήλθον πολλοὶ μαθηταί,
ἐν οἷς καὶ ὁ ἐπίσης διάσημος γραμματικὸς
Ἡρώδιανός, υἱὸς τοῦ Ἀ., ὥστε δὲν ἔζησε
πάντοτε ἐν πείνᾳ. Κατὰ τὴν κοινὴν ἀρχαίαν
καὶ νεωτέραν ἐρολογίαν ὁ Ἀ. οὗτος ὑπῆρξεν
ὁ ὑπατοὶς τῶν γραμματικῶν τῆς ἀρχαιότητος,
ὁ συστηματοποιήσας καὶ τὴν καθ' ὅλου μὲν
γραμματικῇ, μάλιστα δὲ τὴν σύνταξιν, διὸ
ὑπὸ τοῦ πρώτου τῶν Ῥωμαίων γραμματι-
κῶν, τοῦ Πρισκίου, δικαίως ἀποκαλεῖ-

ται Grammaticorum princeps καὶ Sum-
mus auctor artis grammaticae. Οἱ ἀρ-
χαῖοι, ἐξ ὧν καὶ ὁ Σουίδας, ἀναφέρουσι
πλήθος συγγραμμάτων Ἀ. τοῦ Δυσκόλου,
τὰ ἑποῖα ὅμως ἐκτὸς τεσσάρων ἀπώλοντο
δι' ἡμᾶς καὶ μόνον ὅμως τὰ περισσώθεντα
ταῦτα εἶνε ἱκανὰ νὰ δικαιολογήσωσι τὴν περὶ
αὐτοῦ ὡς γραμματικοῦ ἔξοχον γνῶμην τῶν
ἀρχαίων. Τὸ μεγαλείτερον καὶ σημαντικώτα-
τον τῶν διασωθέντων ἔργων τοῦ Ἀ. εἶνε τὰ
τέσσαρα βιβλία «Περὶ συντάξεως τῶν τοῦ λό-
γου μερῶν», μετ' αὐτὸ δ' ἔρχονται τὸ «Περὶ
ἀντωνυμίας», τὸ «Περὶ συνδέσμων» καὶ τὸ
«Περὶ ἐπιρρημάτων» κατὰ τινὰς δὲ τῇ Ἀ.
τούτῃ ἀνήκει καὶ ἑτερόν τι σύγγραμμα τὸ
«Ἱστορικῶν θυμμάτων βιβλίον», ἢ «Περὶ κα-
ταψευσμένης ἱστορίας», ὡς ἀναφέρει αὐτὸ ὁ
Σουίδας, περιέχον συνόψεις ἐκ τῶν ἔργων τοῦ
Ἀριστοτέλους τοῦ Θεοφράστου καὶ ἄλλων περὶ
θυμμάτων ἱστοριῶν καὶ μόνον κατ' ἀποσπά-
σματα, παρ' ἄλλοις συγγραφεῦσι σωζόμενα,
περιελθὲν μέχρις ἡμῶν. Καὶ τὸ μὲν «Περὶ συν-
τάξεως» ἔργον τοῦ Ἀ. πρῶτος ἐξέδωκε διὰ
τοῦ τύπου ἐν Ῥεντίᾳ τῇ 1195 παρ' Ἀλδῶ
τῷ πρεσβυτέρῳ ὁ Ἑλλήν λόγιος Θεόδωρος
Γαζής, ἔκτοτε δ' ἐξεδόθη πολλάκις, ἀλλ' αἱ
καλλίτεροι ἐκδόσεις εἶνε ἡ ὑπὸ Fr. Sylburg
ἐν Φραγκοφόρτῃ τῇ 1590 καὶ ἡ ὑπὸ Ἑμμ.
Βέκκερου ἐν Βερολίῳ τῇ 1817. Τὰ δὲ λοιπὰ
τρία συγγράμματα τοῦ Ἀ. τὸ πρῶτον τύποις
ἐξέδωκεν ὁ αὐτὸς Ἑμμ. Βέκκερος ἐν Βερο-
λίῳ τῇ 1811 — 1814. ἔκτοτε δ' ἀνατυπώ-
νται ἐπιθεωρημένα ὑπὸ Bich. Schneider καὶ
Γουττινύου Uhlig μετὰ τοῦ «Περὶ συντάξεως»
ἐν Λειψίᾳ παρὰ Tenbner. Τὸ δὲ «Ἱστορικῶν
θυμμάτων βιβλίον» πρῶτος ἐξέδωκεν ὁ Xylan-
der, Mirabilium historiarum liber, ἐν
Βασίλειᾳ τῇ 1568, κατόπιν δὲ ὁ Μερούριος
ἐν Λουγδύνη τῶν Βαυαρῶν τῇ 1620 καὶ ὁ
L. H. Teucher ἐν Λειψίᾳ τῇ 1792. Μονο-
γραφίαι δὲ περὶ Ἀ. καὶ τῶν ἔργων αὐτοῦ ἐ-
γράψαν διάφοροι ἐκ τῶν νεωτέρων, ἐν οἷς ὁ
Γάλλος Em. Egger, Apollonius Dyscole
essai sur l'histoire des théories gram-
maticales dans l'antiquité, ἐν Παρισίοις
τῇ 1851. Ὁ δὲ ἰμέριος Κοραῖς εἶχε ἐπι-
χειρήσει συγγραφεῖν ὑπομνημάτων εἰς τὸ «Περὶ
συντάξεως» τοῦ Ἀ., ἀλλ' ἀρῆκεν αὐτὰ ἔλως
ἀτελῆ κατὰ τὸν θάνατόν του, ἐξεδόθησαν ὅμως
ταῦτα μετὰ τοῦ κατὰ Βέκκερον καμμένου τοῦ
«Περὶ συντάξεως» ἐν τῇ ἑκτῇ τόμῳ τῶν μετὰ
θάνατον εὐρεθέντων συγγραμμάτων τοῦ Κοραῖ.
ἐν Ἀθῆναις τῇ 1888 λίαν ἀπειροκάλως. [Γ.Κ.]

11) Ἀπολλώνιος ὁ Κυρηναῖος, φιλό-
σοφος ζήσας κατὰ τὴν δ' π. Χ. ἑκατοντ. θεω-
ρούμενος ὡς διδάσκαλος τοῦ διατήμου διλε-
κτικοῦ Θεοδώρου τοῦ Μεγαρικοῦ. [Ρ.]

12) Ἀπολλώνιος ὁ Τυανεύς. Τὸν Ἀ-
πολλώνιον, οἷον παριστῶσιν αὐτὸν αἱ μαρτυ-
ρίαι τῶν συγχρόνων καὶ ἔπειτα ἡ παράδοσις,

πρέπει νὰ θεωρήσωμεν οὐ μόνον ὡς φιλόσοφον, ἐνθουσιῶδῃ ὁπαδὸν τοῦ Πυθαγόρου, ἀλλὰ καὶ ὡς τὸν τελευταῖον ἱεροφάντην τῆς ὀνησκουσῆς ἑλληνικῆς θρησκείας, ἣν μάτην ἀπεπειράθη δι' ἐμυσθήσεως νέου πνεύματος ν' ἀναζωογονήσῃ. Ὁ ἀνὴρ οὗτος οὐ μόνον ἔτυχεν ἐφ' ὅσον ἔζη μεζόνος ἢ πᾶς ἄλλος σεβασμοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ὅλους τρεῖς αἰῶνας μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἡρώθη οἷος καὶ οἱ θεοὶ λατρείας. Οἱ συμπολιταὶ τοῦ ἡγείραν αὐτῷ ναόν, τὸ ὁμοιωμά του συμπροσκυνεῖται μετὰ τῶν θεῶν, τὸ ὄνομα του χρησιμοποιεῖται ὡς κλήσις πρὸς ἐπιτέλειαν θαυμάτων, βασιλεῖς αὐτοκράτορες καταγίνονται εἰς συλλογὴν καὶ ἀποθησαύριον καὶ τῶν ἐλαχίστων αὐτοῦ ἀποσθεγμάτων, ὁ Πύθαγιος ζητεῖ ν' ἀποδείξῃ ὅτι ἦτο θεὸς καταβάς ἐπὶ τῆς γῆς, οἱ δὲ τελευταῖοι ἀπολογηταὶ τοῦ ἑλληνισμοῦ δὲν παύουσι ν' ἀντιτάσσουσιν τὰ θαύματα αὐτοῦ εἰς τὰ τοῦ συγχρόνου Ἰησοῦ. Ἀλλ' αὐτὸ τοῦτο τὸ μέγεθος τοῦ ἐνθουσιασμοῦ καθιστᾷ δυσχερεστάτην τὴν ἀνέυρεσιν τῆς ἀκριβοῦς ἱστορικῆς ἀληθείας. Τὴν δὲ δυσχερίαν αὐξάνει ἐτι μᾶλλον ἡ ἀπόλειπα πάντων, πλὴν ἀμφιβόλων τινῶν ἐπιστολῶν, τῶν ἔργων τοῦ Τυανέως. Ἦν δὲν δύναται κατ' οὐδένα τρόπον ν' ἀναπληρώσῃ ἡ βιογραφία, ἡ συγγραφείσα ἑκάστῳ εἰκοσι ἑτῇ μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Φιλοστράτου κατὰ παραγγελίαν τῆς αὐτοκρατορίας Ἰουλείας, τοῦ συζύγου τοῦ Σεβήρου, τῆς λατρευομένης ἡγεμονίας τοῦ θαυματουργοῦ. Ὁ Φιλοστράτος ἐμολογεῖ ἄλλως ὅτι τὴν ὕλην τῆς συγγραφῆς αὐτοῦ ἤρῳθεν ἐκ προσφορικῶν διηγήσεων ἱερέων, ἐκ χειρογράφων φυλακτομένων ἐν τοῖς ναοῖς καὶ τῶν μὴ περιωθέντων ὑπομνημάτων ἐπιπλοῦντος καὶ δεισιδαίμονος ἀνατολίτου, δυνάμει Δάμιδος, ὅστις «οὐκ ἔχων τὸ λόγος ἐδὲς ἄτε παίδευθεις ἐν βαρβάρει» συνέγραψε καθ' ὑπαγέρευσιν ἡρώδης τινος ὅσα εἶδεν ἢ καὶ ἤκουσε συνοδοιπορῶν μετὰ τοῦ Τυανέως. (Βλ. Λεξ. Σουῖδα λ. Δάμις). Πρὸς ἐκτίμησιν τῆς ἀξίας τῶν ὑπαγορευμάτων τούτων ἀρκεῖ νὰ εἰπωμεν ὅτι ὁ Τυανεύς ὑμνεῖται πρὸ πάντων ὡς θαυματουργός. Ἐν τοιαύτῃ ἐρημῇ ἀξίῳ πίστει μαρτυροῦν τὰ πιθανώτατα περὶ τοῦ Τυανέως περιορίζονται εἰς τὰ ἑξῆς: ὁ Τυανεύς ἐγεννήθη ἐπὶ Λυγούστου ἀρχομένου τοῦ πρώτου μ. Χ. αἰῶνος ἐν Τυάνοις τῆς Καππαδοκίας καὶ μετέβη νεώτατος ἐπὶ Γαρσόν, ὅπως σπουδάζῃ τὴν ῥητορικὴν παρὰ τῷ σοφιστῇ Εὐθυδῆμῳ, ἀλλὰ συναντήσας ἐκεῖ τὸν πυθαγορικὸν Εὐξένον ἐμύνη παρὰ τούτου τὰ τῆς αἰρέσεως. Ὁλίγον ὥμως παρέμεινε καὶ παρὰ τῷ νέῳ διδασκάλῳ, ἀποστραφείς πρὸ αὐτοῦ τὴν ἀντίστασιν τῆς δι' ἡρώδης πρὸς τὴν διδασκαλίαν, καὶ προτιμήσας νὰ μελετήσῃ ἀπ' οὐθείας τὰ παραγγέλματα καὶ πρὸ πάντων νὰ μιμηθῇ τὸν βίον τοῦ Πυθαγόρου. Πρὸς τοῦτο ὑπέβλεπεν ἑαυτὸν μέχρι τοῦ θανάτου εἰς δίκαιαν αὐστηροτάτην, μέγαν ἀπὸ τοῦ οἴκου καὶ τῆς βρώσεως παν-

τὸς ἐμψύχου, κατακλινόμενος ἐπὶ τοῦ ἑσφους, βαδίζων γυμνόπους, μὴ φέριον ὑπὸ τὸν τρίων χιτῶνα, οὐδέποτε ψαλιδίζων τοὺς ὄνυχας ἢ τὴν κόρην, καὶ τηρήσας ἀπόλυτον ἐπὶ πενταετίαν σιγῇ. Μετὰ τὴν ἐκτέλεισιν τοῦ τοιοῦτου κανόνος ἐπεθυμῆσε ν' ἀνέλθῃ εἰς αὐτὰς τὰς πηγὰς τῆς πυθαγορικῆς σοφίας, μεταβάς ἐν πρώτοις εἰς Βαβυλῶνα, ὅπου παρέμεινε ἐπὶ τετραετίαν, διαλεγόμενος μετὰ τῶν Μάγων, ἐκείθεν εἰς τὸν Καύκασον καὶ ἔπειτα εἰς τὴν Ἰνδικήν, ὅπως διδαχθῇ παρὰ τῶν Βραχμάνων καὶ τῶν Γυμνοσοφιστῶν. Ἀθῆλον εἶναι ἂν πρὸς τῆς ἀποδημίας ταύτης ἢ ἔπειτα περιήλθε τὴν Αἴγυπτον, τὴν Αἰθιοπίαν, τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ἰταλίαν, πανταχοῦ διδασκόμενος, διδασκὼν καὶ ἀξιούμενος παρὰ πάντων καὶ ἰδίως παρὰ τῶν ἱερέων ἐκτάκτων τιμῶν. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω καὶ τοῦ προσηθέντος μυθικοῦ ἐπιχρίσματος δικαιούμεθα νὰ θεωρήσωμεν τὸν Τυανέα ὡς ἱεροφάντην καὶ θρησκευτικὴν ἀντικειμένην πρὸς πολλὴν μὴ μᾶλλον ἢ ὡς φιλόσοφον. Γνωστὸν πλὴν τούτου εἶναι ὅτι, καίτοι ὁπαδὸς τοῦ Πυθαγόρου, δὲν ἀπέβη πολλὴν σπουδαιότητα εἰς τὴν θεωρίαν τῶν ἀριθμῶν, καὶ ἐτι ὀλιγωτέραν εἰς τὴν μαθηματικὴν ἐν γένει, τὴν ἀστρονομίαν καὶ τὰ περιλαμβανόμενα ὑπὸ τὸ ὄνομα μουσικῆς, περὶ τὰ ὅποια ἡγελοῦντο οἱ πλείστοι τῶν πυθαγορείων· καὶ αὐτὰ δὲ τὰ σύμβολα ἐξέτιμα μόνον ὡς χρήσιμα πρὸς ἀκριβῆ κατανόησιν τῆς ἐννοίας τῶν θρησκευτικῶν τελειῶν. Κυριώτατος σκοπὸς τῶν ἀγῶνων τοῦ ἦτο ἡ κάθαρσις καὶ ἀνύψωσις τῆς ἀποδιδόμενης εἰς τὸ θεῖον λατρείας καὶ ἐντέλειαι μακρὰ αὐτοῦ διατεταῖ ἐν τοῖς ναοῖς καὶ αἱ στεναὶ σχέσεις πρὸς τοὺς ἱερεῖς πάσης χώρας. Εἰς τοῦτο ἀπέδλεπον καὶ τὰ δύο αὐτοῦ μνημονεύμενα παρὰ τοῦ Φιλοστράτου πηγήματα περὶ θυσιῶν καὶ ἀστρομαντείας. Ὅπως ὁ Πλάτων, οὕτω καὶ ὁ Τυανεύς καθηγερεῖ τοὺς ἱερεῖς ὡς ἐλαττωσάντας παρ' ἀνθρώποις διὰ τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν μύθων τὴν κλίσιν πρὸς τὴν ἀρετὴν καὶ τὸν ἐρελόμενον εἰς τὸ θεῖον σεβασμόν. Πρὸς ἀνθρώποις τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθημάτων ἐπιχειρήσας ν' ἀνατρέξῃ εἰς τὴν πρώτην ἀδιάφορον παράδοσιν, ἀναζητῶν ταύτην εἰς τὰ πέρατα τῆς Ἀνατολῆς παρ' αὐτῇ τῇ κοιτίδι τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Δύσκολον ἐν τούτοις θὰ ἦτο νὰ διατυπώσῃ τις ἀκριβῶς διὰ τίνων νέων δογμάτων ἤθελε ν' ἀντικαταστήσῃ τὰ ἐπικρατούμενα. Καθ' ὅσον δυνάμεθα νὰ κρίνωμεν ἐκ τῶν ἐκφραζομένων ὑπ' αὐτοῦ κατὰ διαφόρους εὐκαιρίας λόγων, ἐκήρυττε τὴν γῆν κοινὴν πατρίδα πάντων τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες πρέπει νὰ διανέμονται τὰ προϊόντα αὐτῆς ἀδελφικῶς, ὅπως ἔπραττον οἱ πρώτοι ὁπαδοὶ τοῦ Πυθαγόρου. Πρὸ πάντων δὲ ἀπεστρέφετο τὸν φρόνον καὶ αὐτὸ τὸ αἶμα τῶν εἰς τοὺς θεοὺς θυσιῶν, κατωτέρων αὐτῶν θεωρῶν πᾶσαν οἰκονομίαν προσφοράν, πλὴν μόνον τῶν δεήσεων καὶ εὐχῶν, ὧν ἡ ἀξία ἐγκρίεται πολὺ

μάλλον εἰς τὸ αἶσθημα ὑπὸ τοῦ ὁποίου ἐμπνέονται εἰς τὰς λέξεις τὰς ὁποίας προφέρουσι τὰ χεῖλη. (Εὐσεβ. Εὐαγγ. Παρασκευῆς βιβλ. Δ, κεφ. ιγ', Φιλιστρ. II. Ἀπολ. βιβλ. Δ, κεφ. με'). Τὰ ἀνωτέρω φαίνονται ἱκανῶς ἀσυμπίκτικα πρὸς τὰ ἀποδοθέντα τῷ Ἀπολλωνίῳ ἔργα μάντιως, οἰωνοσκόπου, ὄνειρακριτοῦ καὶ τελετάρχου, ἐκ τῶν ἂν ὑποθέσωμεν ὅτι ἐνδεὶς ὑποκρυπτομένην ὑπὸ ταῦτα βαθυτέραν τινα μυστικὴν θεωρίαν. Ὅπως δὴ ποτε ἡ ἐπιδράσις τοῦ κηρύγματος αὐτοῦ ὑπῆρξε μεγάλη ἐπὶ τῶν συγχρόνων, ἀντιθετικῶς καὶ συντελέσει πρὸς ἀνάρρωσιν τῆς πνεύσεως τὰ λοιπὰ ἑλληνικῆς θεησκείας, συνεισφέρειν ἀπ' ἐναντίας εἰς ἐπίσπευσιν τοῦ θρησκ. τοῦ χριστιανισμοῦ, ἀφ' οὗ πρὸς μόνον τοῦτον ἤρουντο νὰ συμφωνήσῃσι τὰ ἡθικά παραγγέλματα τοῦ Τυανέως. Ἄν δὲ ἐξετάσωμεν αὐτὸν μόνον ὡς φιλόσοφον, θέλωμεν εὖρεϊ τὴν εἰσφορὰν τοῦ συνισταμένην πρὸ πάντων εἰς τὸ ὅτι κατὰ πολὺ συνετέλεσεν εἰς τὴν προσέγγισιν καὶ τὴν διαλλαχὴν τῶν ἀνατολικῶν θεωρημάτων πρὸς τὰ ἑλληνικά. Πρῶτος τῶν ἐν τῇ τοῦλάχιστον ἐκ τῶν πρώτων ἡσυχολογῶν εἰς τὴν ἀναζητήσιν τοῦ θεσμοῦ τοῦ συνδεόμενος πρὸς ἀλλήλας πάντων τῶν ἐθνῶν τὰς παρεδόσεις, δικαιούμενος ἐκ τούτου νὰ ταχθῇ εἰς ἐπιφανῆ θέσιν μεταξὺ τῶν προδρόμων τοῦ νεοπλατωνισμοῦ. Ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς ἐν τούτοις αὐτοῦ ἀπαντῶνται ἱκανὰ χωρία κατὰ τὰ ὁποῖα ἠθέλει τις πιστεῦσαι τὸν Τυανέα ἀσπαζόμενον τὰ δόγματα τῶν νεωτέρων στοιχείων, ἐξ οὗ κλίνουσιν οἱ ἐπιφανέστατοι τῶν συγχρόνων κριτικῶν νὰ θεωρήσῃσι ταύτας ὡς ἀποκρύφους. (βλ. περὶ τοῦ Τυανέως τὴν Γ' σελ. τῆς Φιλιστρ. φέας τοῦ Τένεμαν τομ. ε', τὸ ἄρθρον Ἀπολλωνίος τοῦ Κριτ. Λεξ. καὶ τοῦ Βαύλου, τὴν διερμηνείαν τοῦ Ζίμερμαν de *Miraculis Apollonii*. Ἐδμ. οὐργ. 1755, τὴν Γ' σελ. τῆς Ἀλ. εἰς ἀνδρ. Σχολ. τῆς τοῦ Βαζερῶ ἐν τομ. δ'. βλ. καὶ λ. Ἀλ. εἰς ἀνδρ. Σχολ. γ. [P.]

13) Ἀπολλώνιος ὁ Νέστορος ἀνδριαντοποιεῖς Ἀθηναῖος δημιουργὸς τοῦ γνωστοῦ ἀγάλματος τοῦ Πρακλέους τοῦ κοινῶς καλουμένου Τόρσο τοῦ Belvedere. ἤκμασεν ὁ καλλιτέχνης οὗτος περὶ τὰ μέσα τοῦ Δ' π. Χ. αἰῶνος, εἶνε δὲ πιθανῶς ὁ αὐτὸς καὶ ὁ ποιήσας ἐπὶ Σύλλα τὸ χρυσελεφάντινον ἄγαλμα τοῦ ἐν Καπιτωλίῳ Διὸς παλινρθώσας τὸ ἀρχαῖον τοῦτο τῆς πλαστικῆς τέχνης εἶδος. Τὸ σωζόμενον ἔργον τοῦ Ἀ. εὐρέθη ἐπὶ τοῦ Ἰουλείου τοῦ II' ἐν τῇ γῶρῃ τοῦ ἀρχαίου θεάτρου τοῦ Πομπηίου, τὴν δὲ ἀπέκλειται ἐν τῷ Belvedere τοῦ Βατικανοῦ. [Θ. Σ.]

14) Ἑκκλησιαστικὸς συγγραφεὺς, ἀκμάσας κατὰ τὰ τέλη τοῦ II' καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ Γ' αἰῶνος. Ἐγραψε σύγγραμμα κατὰ τοῦ Μεντανοῦ, ἀπολειπθὲν πλὴν τινῶν ἀποσπασμάτων, διασωθέντων παρ' Εὐσεβίου. [Π.]

Ἀπολλώνιος. Πλὴν τῶν ἡδὴ μνημονευθέντων, Ἀ. γραμματικοὶ καὶ ιστοριογράφοι καὶ σοφισταὶ ἀναφέρονται καὶ ἄλλοι πολλοὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ὡς συγγραψάντες διὰ φθορὰ ἀναφερόμενα συγγράμματα ὁλοτελῶς σχεδὸν ἀπολεσθέντα. Δόγου χάριν Ἀ. ὁ υἱὸς τοῦ Σωτάδου, γράψας περὶ τῶν κιναιδικῶν ποιήσεων τοῦ πατρὸς του, ἕτερος σχολιαστὴς τοῦ Ὀμήρου καὶ τοῦ Ἀριστοφάνους, ἄλλος δὲ λεγόμενος εἰδὸς γράφας ἐν τοῖς εἰς Πινδαρον σχολίοις ἀναφερόμενος, ὁ Ἀφροδισιεύς, γράψας τὰ «Καρικὰ» καὶ «Περὶ Τράλλειων», ὁ Ἀχάρνειος γράψας «Περὶ ἱερῶν», ὁ πρὸς τὸν ἀπευθύνεται ὁ Παρμενιτικὸς τοῦ Πλουτάρχου καὶ ἄλλοι. [Γ. Κ.]

Ἀπολλώνιος ὁ Τύρου. Ὁ ἥρωας μυθιστορήματος, ἐξ ἀπολεσθέντος ἑλληνικοῦ πρωτοτύπου τοῦ Γ' ἴσως αἰῶνος π. Χ. μεταφρασθέντος εἰς τὴν λατινικὴν κατὰ τὸν Γ' ἢ Ζ' αἰῶνα π. Χ. Ἡ λατινικὴ αὕτη μετάφρασις, ἥτις τὸ πρῶτον μνημονεύεται ἐν χειρογράφῳ τοῦ ΙΓ' αἰῶνος, ἐξεδέθη τὸ πρῶτον ἀνευ σημειώσεως τοῦ τόπου καὶ τοῦ χρόνου τῆς ἐκδόσεως (ἴσως τῷ 1471), εἶτα δὲ τῷ 1563, 1595, 1682 καὶ τελευταῖον ὑπὸ Al. Riese (Lips. 1871). ὅστις καὶ ἐπιμελίστατα ἐσημείωσε (σ. XI—XIII) πάντα τὰ ἐν αὐτῇ διακρινόμενα ἰχνη τοῦ ἑλληνικοῦ πρωτοτύπου. Τὸ μυθιστόρημα τοῦτο ἦτο λίαν διαδεδομένον ἐν Εὐρώπῃ κατὰ τοὺς μέσους χρόνους τῆς λατινικῆς μεταφράσεως ἐγένοντο πολλὰ διασκευαί, ὧν τινες ἑμμετροὶ (μῖαν τοῦτων ἐκ χειρογράφου τῆς Γάνδης ἐξεδωκεν ὁ Dümmler ἐν Βερολ. 1877) ἐκ τοῦ λατινικοῦ δὲ μεταφράσθη εἰς τὰς πλείους εὐρωπαϊκὰς γλώσσας καὶ ἐκ τῆς ἀγγλικῆς διασκευῆς ἐλήφθη ἡ ὑπόθεσις τοῦ εἰς τὴν Σαίξπηρ ἀποδιδόμενου δράματος «Περὶ κλέους βασιλέως τῆς Τύρου». (βλ. Simrock, Quellen d. Shakespeare τ. III σ. 263 καὶ Douce, Illustrations of Shakespeare τ. II σ. 140 κέ.). Ἐκ τοῦ λατινικοῦ κειμένου μεταφράσθη καὶ εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἑμμετρῶς ἡ παλαιστάτη τῶν μεταφράσεων τούτων εἰς ἀνομοιοκαταληκτοὺς δεκαπεντασυλλάβους στίχους, ἐπιγραφομένη «Μεταφράσις ἀπὸ λατινικῶν εἰς Ῥωμαϊκόν. Διήγησις πολυπαθοῦς Ἀπολλωνίου τοῦ Τύρου» ἐξεδέθη τὸ πρῶτον ἐκ τοῦ ὑπ' αρ. 390 κώδικος τῆς Ἐθν. βιβλιοθήκης τῶν Παρισίων ὑπὸ G. Wagner (Medieval Greek Texts. Lond. 1871. σ. 63—90), εἶτα δ' ἀκριβέστερον ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἐν Ἀψίᾳ τῷ 1874 (Carmina graeca medii aevi σ. 248 — 276). Ἐτέρα δὲ διασκευή εἰς πολιτικοὺς ἑμοιοκαταληκτοὺς στίχους ἐκ χειρογράφου τοῦ 1500 ἐξεδέθη ἐν Πενετίᾳ τὸ πρῶτον τῷ 1531, τὸ δεύτερον τῷ 1553 καὶ πολλὰς μετέπειτα (ἡ τελευταία γνωστὴ ἡμῶν ἐκδόσις εἶναι τοῦ 1805). Ἡ διασκευή αὕτη ἀποδίδεται ὑπ' ἄλλων μὲν εἰς τὸν Κρήτα Γα-

δριγλ Κοντιανόν, ὅπ' ἄλλων δ' εἰς τὸν ἐκ Χα-
νίων ἐπίσης τῆς Κρήτης καταγόμενον Κων-
σταντῖνον Ταμένον ἢ Τιμένον· ἀλλ' ἀμφοτέρω-
οἱ δὲν ἦσαν οἱ ποιηταί, ἀλλ' οἱ ἀντιγρά-
φαις τοῦ ποιήματος, ἐξελέθησαν δ' ὡς ποιη-
ταί ἐκ παρανοήσεως τῆς ἐν τέλει τοῦ βιβλίου
ἐμμέτρου σημειώσεως, τῆς λεγούσης ὅτι τὸ
«ποίημα ἔναι ἀπὸ χειρὸς» αὐτῶν. Ἐκ τῶν
διασκευῶν τούτων τοῦ μυθιστορηματικῆς ἐπήγα-
σαν καὶ πολλὰ δημώδη ἑλληνικὰ παραμύθια,
ὧν ἐν ἐκ Κυθωνίων ἐξέδωκεν ὁ Hahn ἐν
Griech u. Albanes. Märchen. 1864 ἀρ.
50. (Β: ὁ λ ο γ ρ α φ ῖ α. Fabricii, biblio-
theca gr. Bibl. V κερ. 6. — J. M. Lan-
gii, Philologia barbarograeca μέρ. II σ.
23—24. — Κοραΐ, Ἀτακτα τ. Β' σ. γ' κέ. —
Warton, History of English Poetry,
Lond. 1824. τ. II σ. 183. — S. Hoffmann,
Lex. bibliographicum, Lips. 1832 τ. I
σ. 220—221. — Chardon de la Rochette,
Mélanges de critique et de philol. τ. II
σ. 286 κέ. — Nyerup, Almindelig Mors-
kabslæsnig i Danmark og Norge, Kjø-
benhavn, 1816. — Græsse, Literarge-
schichte τ. II μέρ. 3 σ. 457—460. — Dun-
lop, Geschichte der Prosadichtungen,
übers. v. F. Liebrecht. Berl. 1851.
Erotici scriptores, Par. Didot σ. 599 κέ.
— Kapp, Mittheil. aus zwei griech. Hand-
schriften σ. 41 κέ. (περὶ χειρογράφου τοῦ
Ἀπολλωνίου ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ). —
Legrand, Bibliographie hellénique. Par.
τ. I σ. 219, 289—291. [Π.]

Ἀπολλωνίων. Δῆμος τῆς νήτου Λευ-
κάδος, ἐν τῇ πρώτῃ ἐπαρχίᾳ Λευκάδος τοῦ νο-
μοῦ Κερκύρας, ἔχων 3 511 κατ. τὸ 1889. Ἀπο-
ποτελεῖται ἐκ τῆς πρωτεύουσας Ἀγίου Πέτρου
καὶ τῶν ἐξῆς χωρίων: Ἀθάνι, Διαμιλιάνη,
Δράγανο καὶ Κομηλιά. [Π.]

**Ἀπόλλωνος πόλις ἢ Ἀπολλωνό-
πολις** (Apollinopolis) Ὄνομα πολλῶν ἀρ-
χαίων αἰγυπτιακῶν πόλεων, ὧν σημαντικω-
τάτη ἢ Πόλις μ ε γ α λ η Ἀ π. (A. magna)
πρὸς Ν. τῶν Θηβῶν καὶ ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὁχθῆς
τοῦ Νείλου, πρὸς τὴν νῦν Ἐδφοῦ. Εἶχε μι-
γαλοπρεπέστατον ναὺν τοῦ Ὡρου, διατηρούμε-
νον ἐτι κατὰ μέγα μέρος. Τὸ ἱερὸν ὄνομα τῆς
πόλεως ἦτο: Δ ι α μ ο ν ῆ τ ο ὦ Ὡρου, ἐξ οὗ
τὸ ἑλληνικὸν Ἀ π. Τὸ κοινὸν αὐτῆς ὄνομα
ἦτο Τ ε δ ο ὦ. Ὁ ναὺς ἐκτίσθη ὑπὸ Πτολε-
μαίου Α' τοῦ Φιλοπάτορος, εἶναι δὲ διάσημος
διὰ τὰς πολλὰς αὐτοῦ ἀστρονομικὰς παραστά-
σεις. — 2) Ἀ πόλις ἢ Ἀπόλλωνος μικρά. Ἐ-
καίτο ἐν τῷ Κοπτήτῃ νομῷ, μικρὴν κατωτέρω
τῶν Θηβῶν ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὁχθῆς τοῦ Νείλου,
καλουμένη κοινῶς Κ ο ὦ ε ἢ Κ ὦ ε Μπαρμπέρ.
— 3) Ἀπόλλωνος ἢ μικρά ἢ Ἀπόλλων μι-
κρὰ ἐν τῷ Ὑψηλιώτῃ νομῷ, κατὰ τινὰς τὸ
σημερινὸν Κ ὦ ε Κ ἄμ. [Π.Π.]

Ἀπολογητήριον, κατὰ τὴν Πολιτ.
διοικομένην, καλεῖται τὸ ἐγγράφον, τὸ περιέ-
χον τὴν ἀπολογίαν εἰς τὴν ἀ γ ω γ ῆ ν, ἐφ ε-
σιν ἢ ἀ ν α γ ρ ε σ τ ι ν (ἰδ. λ.). τοῦ ἀπολογίου
(ἀρθρ. 513. 788. 820 Πολ. δικ.) καὶ ἀναγ-
καῖον μόνον ἐπὶ τῶν συνήθων δικῶν, καθέσθαι
ἐπὶ τῶν ἐμπορικῶν καὶ συνοπτικῶν δὲν χερ-
γεῖται τῷ καθ' οὗ τὸ ἐνδίκον μετὸν προθεσμία
πρὸς ἀπολογίαν, ἀλλὰ μόνον πρὸς ἐμφάνειν.
Ἐν τούτοις δύναται τις καὶ ἐπὶ τοιούτων δι-
κῶν νὰ κοινοποιήσῃ Ἀ., ἀλλὰ τότε φέρεται αὐ-
τὸς τὸ βάρος τῆς δαπάνης αὐτοῦ, ὡς περιτ-
τῆς. Ἐν τῷ Ἀ. περιλαμβάνονται α') πάσαι
αἱ ἀναβολαὶ καὶ ἀνατρεπτικαὶ ἐνστάσεις, β')
ἡ ἀ π ά ν τ η σ ι ς (ἰδ. λ.) εἰς τὴν ἀγωγὴν
κατ. γ') ἡ τυχὸν ὑπάρχουσα ἀ ν τ α γ ω γ ῆ
(ἰδ. λ.) καὶ δ') ὁ διορισμὸς ἀντικλήτου. Ἡ δὲ
παράκλησις αὐτοῦ ἐπὶ τῶν συνήθων δικῶν φέ-
ρει τὰς ἐξῆς ἐπιζημιὰς συνεπειὰς 1) τῇ ὑ-
πόχρῳσιν τοῦ παραλιπόντος εἰς πληρωμὴν τῆς
ἐντεῦθεν προξενηθείσης δαπάνης, καὶ 2) τὴν
ἀποκλεισμὸν τῆς ἀνταγωγῆς, ὃν κατὰ τὴν ἐρ-
ωτῆραν γνώμην δύναται καὶ αὐτεπαγγέλτως
ν' ἀπαγγεῖλῃ τὸ δικαστήριον. [Δ.]

Ἀπολογητική, ἀ π ο λ ο γ ῖ α. Ἀπο-
λογητικὴ λέγεται ἡ ἐπιστήμη, ἥτις σκοπεῖ ν'
ἀποδείξῃ τὴν θεϊότητα καὶ ἀληθείαν τοῦ χρι-
στιανισμοῦ· ἀπολογία δὲ εἶναι αὕτη ἡ ἀπόδειξις
ἢ καὶ αὐτὸ τὸ ἀπολογητικὸν ἔργον. Ἡ Ἀπο-
λογητικὴ προήλθεν ἐκ τῆς ἀπολογίας, ἔχει δὲ
πρὸς αὐτὴν ὡς ἡ θεωρία πρὸς τὴν πράξιν. Ἡ
Ἀπολογία, ἥτις εἶναι τόσον ἀρχαία ὥστε ὁ χρι-
στιανισμὸς (Φίλιπ. α' 7, 16. Α' Πέτρο. γ' 15.
Λουκ. ιβ' 11), πηγάζει ἐκ πρακτικῆς ἀναγκ-
ῆς, ἡ δὲ ἀπολογητικὴ ἑρμᾶται πάντοτε ἐξ ἐ-
πιστημονικῶν λόγων. Ἡ ἀπολογία ἐξετάζει
μᾶλλον πρακτικῶς ὀρισμένους τινὰς προσβολὰς
κατὰ τοῦ χριστιανισμοῦ, ἡ δὲ Ἀπολογητικὴ
ἔχουσα ὅπ' ὅψει τὸν χριστιανισμὸν ὡς τι βλο-
ν ζῆται συστηματικῶς ν' ἀναίρῃ πᾶσας τὰς οὐ-
σιώδεις κατὰ τῆς χριστιανικῆς πίστεως ἐνστά-
σεις ὑπὸ οἰονδήποτε τύπον ἀν παρίστανται αὐ-
ται. Πολλὰχὺς ὀρίσθη ἡ θείσις τῆς Ἀπολο-
γητικῆς ἐν τῇ θεολογίᾳ. Οἱ μὲν τάσσαντες αὐ-
τὴν μετὰ τῆς Πολεμικῆς (ἰδ. τὴν λείψιν) ἐν
ἀρχῇ τῆς θεολογικῆς διδασκαλίας ὑπὸ τὸ ὄνομα
φιλοσοφικῆς θεολογίας, οἱ δὲ ταυτίζουσιν αὐτὴν
μετὰ τῶν προλεγομένων τῆς Δογματικῆς (ἰδ.
τὴν λείψιν) ἢ μετὰ τῆς φιλοσοφίας τῆς Θρη-
σκείας· ἕτεροι ἐξέλαβον αὐτὴν ὡς εἰσαγωγὴν
εἰς τὴν ἀγίαν Γραφὴν καὶ ἄλλοι ἔταξαν αὐ-
τὴν ἐν τῇ πρακτικῇ καλουμένῃ θεολογίᾳ. Ἡ
Ἀπολογητικὴ συνδέεται μὲν στενότερα πρὸς
τὴν Δογματικὴν, ἀλλὰ δὲν συνταυτίζεται μετ'
αὐτῆς· διότι δὲν ἀναφέρεται εἰς ὀρισμένον τι
ἀντικείμενον τῆς θεολογίας οὐδ' εἰσέρχεται εἰς
λεπτομερεῖας, ἀλλ' ἐξετάζει τὴν χριστιανικὴν
θρησκείαν ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῆς. Ἡτοι ἐξετάζει
τὰς ἀρχὰς τοῦ χριστιανισμοῦ. Ἀντιλεῖ ἐπιχει-

ρήματα ἐν πάντων τῶν κλάδων τῆς θεολογίας, ἀλλὰ πρὸς οὐδεμίαν ἐξ αὐτῶν ταυτίζεται. Ἀλλὰ καὶ ἡ μέθοδος τῆς Ἀπολογητικῆς δὲν εἶνε ὁρισμένη. (Ὡς μὲν διακρίνεται τὰς ὑπὲρ τοῦ χριστιανισμοῦ ἀποδείξεις εἰς ἐσωτερικὰς καὶ ἐξωτερικὰς, ζητοῦντες νὰ καταδείξωσι τὴν συμφωνίαν τοῦ χριστιανισμοῦ πρὸς τὸν ὁρθὸν λόγον καὶ τὴν συνείδησιν, οἱ δὲ ἐξετάζοντες τὰ γνωρίσματα τῆς ἀληθείας ἀποκαλύψεις εὐρίσκουσιν αὐτὰ ἐν τῇ χριστιανισμῷ, ὅστις εὐτὼ ἀποδεικνύεται ἡ ἀληθὴς ἀποκάλυψις ἢ ἡ ἀληθὴς ὁρησκεία. Ἐτεροι διακρίνουν τὴν Ἀπολογητικὴν εἰς γενικὴν καὶ εἰδικὴν μέρος· καὶ ἐν μὲν τῇ πρώτῃ δεκνύεται ὅτι ὁ χριστιανισμὸς συμφωνεῖ πρὸς τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν, ἐν δὲ τῇ δευτέρῃ ὅτι ἡ τελεία ὁρησκεία ἀπεκαλύφθη ἐν τῇ χριστιανισμῷ. Ἄλλοι δ' ἐν τῇ αὐτῇ ἀναλύοντες τὸ ὁρησκευτικὸν αἶσθημα ἐξετάζουσι τὰς πρὸ τοῦ χριστιανισμοῦ διαφόρους ὁρησκείας καὶ ζητοῦσιν ἐπειτα νὰ καταδείξωσι τὴν ἀληθῆσαν τοῦ χριστιανισμοῦ διὰ τῆς ταχέως αὐτοῦ ἐξαπλώσεως, διὰ τῆς σωστικῆς αὐτοῦ ἐπιρροῆς ἐπὶ τὰ ἄτομα καὶ τοὺς λαοὺς, διὰ τοῦ φωτός, ὅπερ διαχέει εἰς τὰ διάφορα προδύσματα τοῦ βίου κτλ. Ἀλλὰ παρὰ τὴν ἀοριστίαν ταύτην κατὰ τὴν θέσιν τῆς Ἀπολογητικῆς ἐν τῇ θεολογίᾳ καὶ τῇ μεθόδῳ, ὁ σκοπὸς αὐτῆς εἶνε ὁρισμένος· σκοπεῖ δηλονότι, ἀναιρούσα πάντα πρὸς τὸν χριστιανισμὸν ἀντικειμένην θεωρίαν ν' ἀποδείξῃ ὅτι ἡ χριστιανικὴ ὁρησκεία εἶνε ἡ ἀληθὴς καὶ τελεία ὁρησκεία, προσωριμὴ νὰ περιλάβῃ ἐν ἑαυτῇ πάντα τὰ ἔθνη· ἄλλαις λέξεσι, σκοπεῖ, ὡς εἰλέθη ἐν ἀρχῇ ν' ἀποδείξῃ τὴν θεϊότητα καὶ ἀληθῆσαν τοῦ χριστιανισμοῦ. Ἐν τούτῳ δ' ἔγκειται τὸ δυσχερὲς τῆς Ἀπολογητικῆς, μάλ' ὅσα κατὰ τοὺς καθ' ἡμᾶς χρόνους, καθ' οὓς, εἴπερ ποτὲ, μεγίστη ἐπικρατεῖ ἀντιθετικὴ ἰδέων. — Ἀπὸ χρόνων ἀρχαιοτάτων ἀνέστησαν ἐν τῇ χριστιανικῇ Ἐκκλησίᾳ ἄνδρες, οἵτινες ὑπεραπολογήθησαν τοῦ χριστιανισμοῦ κατὰ τῶν εἰς αὐτὸν ἀποδιδωμένων μωφῶν ὑπὸ τοῦ ἔθνικου καὶ ἰουδαίου· οἱ ἄνδρες δ' οὗτοι ἐκλήθησαν Ἀπολογηταί. Οἱ πρῶτοι Ἀπολογηταὶ ἔγραψαν ἀπολογίαις ὑπὲρ τῶν χριστιανῶν πρὸς τοὺς αὐτοκράτορας· τοιαῦτα δ' ἀπολογίαι περιεσώθησαν μέχρις ἡμῶν Ἰουστίνου τοῦ φιλοσ., καὶ μάρτυρος, Τατιανοῦ, Ἀθηναγόρου, Θεοφίλου Ἀντιοχείας, Ἐρμείου, Μινουκίου Φηλικίου, Τερτυλλιανοῦ, Ἀρνοβίου καὶ Λακταντίου (ἰδ. τὰς λέξεις). Ἐπιστημονικώτερον ὑπεραπολογήθησαν τοῦ χριστιανισμοῦ Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς ἐν τῇ Ἀδ' ὑμῶν προτροπῇ καὶ ἡ ἑξῆς ἡ ἑλ' ὑμῶν καὶ ὁ Ὡριγένης ἐν τοῖς δικτῶ αὐτοῦ βιβλίοις Κ α τ ἁ Κ ε λ σ ο υ (ἰδ. Μελέτας περὶ τῶν χριστ. Ἀπολογητῶν τοῦ δ' καὶ γ' αἰῶνος ὑπὸ Γ. Μοσχάκη. Ἐν Ἀθῆναις 1876). Ἀφ' οὗτο ὁ χριστιανισμὸς ἔγενετο ὁρησκεία τοῦ κράτους, ἐξηκολούθουν μὲν νὰ ὑπεραπολογῶνται τοῦ χριστιανισμοῦ ὁ Ἀθανάσιος γράφων τὸν λόγον αὐ-

τοῦ κατὰ Ἑλλήνων, ὁ Κύριλλος Ἀλεξανδρείας γράφων κατὰ τοῦ Ἰουλιανοῦ τὰ δέκα αὐτοῦ βιβλία καὶ ἄλλοι· ἀλλὰ κυρίως ἀνέστησαν οἱ Ἀπολογηταὶ τὰς προσβολὰς τῶν Ἰουδαίων καὶ κατεπολέμουν τὸν Μωαβιθισμόν. Κατὰ τὸ Ἰουδαϊκὸν ἔγραψεν ὁ Ἀγοδόρδος ἐκ Λυών (822) καὶ ὁ Ἀδαϊλάρδος (+1164) κατὰ τῶν Ἰουδαίων δὲ καὶ Ἀράβων ἔγραψεν ὁ Ραϊμουνδὸς Μαρτίν ἐν Ἰσπανίᾳ τῷ 1278 «τὴν μάχαιραν τῆς πίστεως». Ἀφ' οὗτο δὲ ἡ φιλοσοφία περιήλθεν εἰς ῥῆξιν πρὸς τὸν χριστιανισμόν, ἰδίως ἀπὸ τοῦ 15' αἰῶνος, οἱ Ἀπολογηταὶ ἤρχισαν νὰ ὑπεραπολογῶνται τῶν χριστιανικῶν ἀληθειῶν κατὰ τῆς φιλοσοφίας. Ὑπὸ τοιοῦτο πνεῦμα ἔγραψαν ὁ Μαρσίλιος Φικίνος, ὁ Σαδουαρόλως καὶ ἄλλοι. Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς μεταρρυθλίσεως ἔγραψαν ἀπολογίαις ὑπὲρ τοῦ χριστιανισμοῦ πλὴν πολλῶν ἄλλων ὁ Γρότιος (1627) καὶ ὁ Λυμβέρχ (1687)· ἐν Ἀγγλίᾳ ὁ Addison (1782) καὶ Stackhouse (1733). Ἐν Γαλλίᾳ ἔγραψαν ὑπὲρ τοῦ χριστιανισμοῦ ὁ μὲν Πασκάλ τὰς Σκέψεις αὐτοῦ (1668), ὁ δὲ Σατωβριὰν τὸ Πνεῦμα τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ τοὺς Μάρτυρας (1802) καὶ ἄλλοι ἄλλαχοῦ. Ἀλλ' οἱ πλείστοι τῶν μέχρι τοῦδε Ἀπολογητῶν ὤρμωντο ἐκ πρακτικοῦ τινος λόγου καὶ ἐξ ἀφορμῆς συγχρόνου· πρῶτος ὁ Sack ἀπεπειράθη ἐν Βόννῃ νὰ συγγράψῃ σύστημα Ἀπολογητικῆς (1820)· τοῦ δ' ἑπάρξεν ἐν τῇ καθολικῇ Ἐκκλησίᾳ ὁ Drey (1838). Ἐκτοτε πλείστοι συνέγραψαν συστηματικῶς Ἀπολογητικὴν, ἀλλὰ καὶ ἀπολογητικὰς Ὀμιλίαις. Ἐκ τούτων ἀναφέρονται τοὺς ἐξῆς· Tholuck, Delitzsch, Luthardt, Erbrard, Düsterdiek, Baumstark, Grau, Hettinger, Frayssinons, Aug. Nikolas, Rougemont, Guizot, Ernest Naville, Secretan, Pressense, Erskine, Chalmers. Ἀπολογητικὰ ἔργα παρ' ἡμῶν ὑπάρχουσι τὰ ἐξῆς· Φίλος. Μελέται περὶ χριστιανισμοῦ ὑπὸ Λόγ. Νικολάου, ἐξελληνισθεῖσαι ὑπὸ Βράϊλα Ἀρμένη (1855). Πραγματεία περὶ τῆς ἐνεργείας καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ χριστιανισμοῦ ἐπὶ τοῦ ἀστυκοῦ τῶν Ῥωμικῶν δικαίων ὑπὸ Τροπλῶνος, ἐξελλ. ὑπὸ Β. Κ. Νικολοπούλου, ἐφέτου (1858). Λουθαρόου Λόγοι ἀπολογητικοί, ἐξελλ. ὑπὸ Γ. Μυριανθῆως ἐν Ἱερουσολ. (1869). Σ. Ναβίλλης, Ἡ Αἰώνιος Ζωή, ἐξελλ. ὑπὸ Γ. Γ. Κεραλά (ἐν Ὁδῶσι 1865), Λουθαρόου ὁμιλίαι ἐπὶ τῆς ἡθικῆς τοῦ χριστιανισμοῦ, ἐξελλ. ὑπὸ Β. Γαβριηλίδου (ἐν Λειψίᾳ 1873). Γυζώτου Μελέται περὶ τῆς χριστιαν. ὁρησκείας, ἐξελλ. ὑπὸ Α. Δ. Κυριακοῦ (1869), Γυζώτου Μελέται περὶ τῆς παρουσίας κατὰστάσεως τῆς χριστ. ὁρησκείας, ἐξελλ. ὑπὸ Δαμασκηνοῦ Χριστοπούλου (1874). [Γ.Μ.]

Ἀπολογία τῆς Αὐγουσταίας ὁμολογίας. συμβολικὸν βιβλίον τῆς λουθηρανικῆς ἐκκλησίας, υπεράσπισις ἢ ἀπολογία

τῆς αὐτοκρατορίας ἐμολογίας καὶ ἐλεγχος τῆς ἀνασκευῆς αὐτῆς, ἥτις ἐγένετο αὐτοκρατορικὴ διαταγή. Συνεταχθῆ ὑπὸ τοῦ Μεταγχοῦ κατὰ τὰς φερομένας εἰδήσεις περὶ τῆς ἀνασκευῆς, ἥτις δὲν εἶχε δοθῇ εἰς τοὺς εὐαγγελικούς. Ἡ Ἀπολογία τῆς Αὐτοκρατορίας ἐμολογίας ἐπεδόθη τῇ 22 Σεπτεμβρίου 1830 τῷ αὐτοκράτορι Καρόλῳ τῷ Ε', ὅστις ὁμῶς δὲν ἀπεδέδωκε αὐτήν. Ἐπειδὴ δὲ οἱ καθολικοὶ ἐπανειλημμένως ἐσχυρίζοντο διὰ τὴν Αὐτοκρατορίαν ἐμολογίαν ἀνεσκευασθῆ, ὁ Μεταγχοῦ, ἔχων ἡδὴ ὑπὲρ ἐξ ἀντίγραφον τῆς ἀνασκευῆς (confutatio confessionis) ἐπεχείρησε πλήρη ἀνασκευὴν τῆς Αὐτοκρατορίας ἐμολογίας, ἣν ὠνόμασεν Ἀπολογία τῆς ἐμολογίας. Ἐδωκεν ἐκδοθῆ λατινιστὶ μὲν τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1831, γερμανιστὶ δὲ τὸν Ὀκτώβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ὑπὸ τοῦ Ἰουλίῳ Ἰωνῆ. Πρόβλ. Die Apologie der Augustana geschichtlich erklärt (1873). [I.M.]

Ἀπολογισμός (Ῥητορ.) καλεῖται τὸ σχῆμα ἐκεῖνο τῆς διανοίας, καθ' ὃ ἐπιτρέπεται εἰς τὴν ἀντίπαλον, περὶ τοῦ ὁποῦ ὁμῶς γινώσκουμεν ὅτι δὲν δύναται νὰ κάμῃ χρῆσιν. [I.II.]

Ἀπολογισμός. Ἐπὶ πάσης οἰκονομικῆς διαχείρισεως ἀναγκαῖα καθίσταται ἡ καθ' ὁρισμένην χρονικὴν περίωδον καθάρσις τῶν λογαριασμῶν διὰ τῆς ἀναθεωρήσεως τῶν κατ' αὐτὴν γενομένων εἰσπραξέων καὶ πληρωμῶν, ὅπως βεβαιωθῇ οὕτως ἡ κατάστασις τοῦ ταμείου καὶ ἡ κανονικότης τῆς διαχείρισεως. Ἡ πράξις αὕτη καλεῖται ἀπολογισμός καὶ εἶναι συνήθως ἐνδιάστις, χρησιμεύουσα οὐ μόνον εἰς ἐλεγχον τοῦ παρελθόντος, ἀλλὰ καὶ ὡς γνώμων διὰ τὸ μέλλον. Ὁ Ἀ. ἀποβαίνει οὕτως ἀπαραίτητος εἰς πᾶσαν διαχείρισιν, κατ' ἐξοχὴν δὲ εἰς τὴν τῶν δημοσίων οἰκονομικῶν, ὅπως τῶν ἐποφῶν κυρίως ὅτε ἐξετάσωμεν τὰ κατ' αὐτὸν ἐντάλλα.

Ἐπὶ τῶν δημοσίων οἰκονομικῶν ὁ Ἀ. δὲν περιορίζεται εἰς μόνον τὴν ἐνιαύσιον διαχείρισιν, ἀλλ' ἐπεκτείνεται ἐφ' ὅλης τῆς οἰκονομικῆς χρήσεως, ἥτις, περιλαμβανούσα 22 μῆνας, ἄρχεται ἀπὸ τῆς 1 Ἰανουαρίου ἐκάστου ἔτους καὶ λήγει τὴν 31 Ὀκτωβρίου τοῦ ἐπόμενου ἔτους, ἐφ' ὅσον χρόνον δηλονότι πραγματοποιοῦνται τὰ ἐν τῷ προϋπολογισμῷ ἐνδὲς ἔτους ἀναγραφέντα εἴσοδα καὶ ἐξόδα. Ὁ δημοσίος Ἀ. εἶναι, ὡς πρὸς μὲν τὰ εἴσοδα, ἀντιβολὴ τῶν βεβαιωθέντων πρὸς τὰ προϋπολογισθέντα καὶ τῶν εἰσπραχθέντων πρὸς τὰ βεβαιωθέντα, σημειούμενων ἐν ταύτῃ τῶν εἰσπραχτέων υπολοίπων τῆς κλειούσης χρήσεως καὶ ἀναγραφόμενων ἐν προσηρτημένῃ καταστάσει τῶν κατ' αὐτὴν εἰσπραχθέντων υπολοίπων ἐκ προηγούμενων κλειόμενων χρήσεων (Λογ. Ν. ἀρθρ. 57 καὶ 58). ὡς πρὸς δὲ τὰ ἐξόδα, ἀντιβολὴ ὧν μὲν τῶν ἀναγνωρισθέντων εἰς βάρος τοῦ

δημοσίου ἐξόδων πρὸς τὰς κατὰ κεφάλαιον καὶ ἄρθρον ἐγκριθέας πιστώσεις, ἐνθὲν δὲ τῶν μέχρι τῆς λήξεως τῆς χρήσεως πληρωθέντων πρὸς τὰ ἀναγνωρισθέντα εἴσοδα, σημειούμενων ἐν ταύτῃ καὶ τῶν πληρωτέων υπολοίπων (Λ. Ν. ἀρθρ. 60). Κατὰ ταῦτα ὁ Ἀ. διαφέρει τοῦ γενικοῦ λογαριασμοῦ διότι ἐκεῖνος μὲν εἶναι αὐτὴν εἰπεῖν ὁ προϋπολογισμός ἐν τῇ ἐκτελέσει, αὐτὸς δὲ παρίστανται τὴν καθόλου οἰκονομικὴν διαχείρισιν καὶ ληψοδοσίαν τοῦ Κράτους.

Ὁ Ἀ. κατὰ τὴν νομοθεσίαν ἡμῶν ὑποβάλλεται εἰς πολλὰς διατυπώσεις καὶ εἰς παντοιοῦς ἐλέγχους, πρὸς ἐξακριβώσιν τῆς ἀληθείας. Ἐκαστον ὑπουργεῖον ὀφείλει νὰ συντάσσῃ μετὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου ἐνιαύσιον λογαριασμὸν κατὰ τὰς εἰς τὰ βιβλία τοῦ ἐπισήμου ἐγγράφου, περιλαμβανόμενον ἐνθὲν μὲν ἀπολογισμὸν τῆς πρὸ διμήνου κλεισθείσης χρήσεως, ἐνθὲν δὲ προσωρινὴν κατάστασιν τῆς συν τῷ ἔτι ληξάνσης διαχείρισεως (Λ. Ν. ἀρθρ. 112 πρόβλ. Β. Δ. 15 Ὀκτωβρ. 1852 ἀρθρ. 89). Πρέπει δὲ οἱ λογαριασμοὶ τῶν ὑπουργείων νὰ ὑποβάλλωνται εἰς τὸ γενικὸν λογιστήριον καὶ νὰ ἐξελεγχῶνται ἐν ἀντιβολῇ τῶν αποτελεσμάτων αὐτῶν πρὸς τὸ καθολικὸν τοῦτο. Τοὺς λογαριασμοὺς τούτους θεῖον νὰ ἐξελέγῃ προεὶτι ἐπιτροπὴ, διοριζομένη παρὰ τοῦ βασιλέως τῇ προτάσει τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ἐκ δύο γερουσιαστῶν, δύο βουλευτῶν καὶ ἐνδὲς μέλους τοῦ ἐλεγκτικοῦ συνεδρίου ἐν ἀντιβολῇ πρὸς τὸ καθημερινὸν καὶ τὸ καθολικὸν τοῦ γενικοῦ λογιστήριου. βεβαιούσα οὕτως εἰς αὐτοὺς συμφωνοῦσι κατὰ τὰ ἀποτελέσματα τῶν πρὸς τὰς ἐγγράφους τοῦ λογιστήριου καὶ συντάτουσα πρωτοκόλλον περὶ τούτου, ὑποβάλλομενον διὰ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν εἰς τὴν Βουλὴν (Λ. Ν. ἀρθρ. 112 καὶ 113). Ἐν δὲ γενικῷ λογιστήριον, παραλαμβάνον τὰ στοιχεῖα τῆς ληψοδοσίας τῶν διαφόρων ὑπολόγων, ἐξελέγχει, συγκεκριμένοι καὶ ἐγγράφου αὐτὰ εἰς τὰ βιβλία τοῦ καὶ, εὐρίσκον τοὺς ἐνιαυσίους λογαριασμοὺς τῶν ὑπολόγων ὁμοῦς ἔχοντας, διαβιβάζει αὐτοὺς εἰς τὸ ἐλεγκτικὸν συνέδριον μετὰ γενικῶν ἀνακεφαλαιώσεων, καθ' ὑπολόγους καὶ κατ' εἶδος ὑπηρεσίας. Ὅσοι δὲ ὁ ἐνιαύσιος γενικὸς λογαριασμός τῆς οἰκονομικῆς διαχείρισεως, οὕτω καὶ ὁ ἀπολογισμός τῆς χρήσεως καὶ ὅλοι οἱ συνοδεύοντες αὐτοὺς ἐξηγητικοὶ πίνακες συντάσσονται ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐγγράφων τοῦ γενικοῦ λογιστήριου. Ἀναλυτικοὶ πίνακες τῶν γενικῶν ταύτων ἀποτελεσμάτων ὑποβάλλονται εἰς τὸ ἐλεγκτικὸν συνέδριον, ὅπως διηρηθῇ τοῦτο νὰ βεβαιώσῃ τὴν ἀκρίβειαν καὶ συμφωνίαν τῶν μετὰ τὰς ἀποφάσεις τοῦ ἐπὶ τῶν λογαριασμῶν τῶν ὑπολόγων (Λ. Ν. ἀρθρ. 210). Πρὸς ἐκβολὴν τῆς ἐργασίας ταύτης τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν διαβιβάζει εἰς τὸ ἐλεγκτικὸν συνέδριον ἐνδὲς τοῦ Ἀπριλίου μηνὸς μετὰ τοῦ γενικοῦ λογαριασμοῦ

τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως καὶ ἀναλυτικούς καθ' ὑπολόγους πίνακας τῶν ἐν αὐτῇ περιεχομένων ἐσόδων καὶ ἐξόδων πάσης φύσεως, εὐς ἀντιβάλλων τὸ συνέδριον πρὸς τοὺς ἐξέλεγχθεντας λογαριασμούς των ὑπολόγων εἰσδίδει, ὡς ἐπὶ τοῦ γενικοῦ λογαριασμοῦ, καὶ ἐπὶ τοῦ Ἀ. διαβήλωσιν ὅτι οὗτος συμφωνεῖ πρὸς τὰς ἀποφάσεις του καὶ τὴν δισυμφωνεῖ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν, ὅπερ ὑποβάλλει αὐτῇ εἰς τὴν Βουλὴν (Α. Ν. ἀρθρ. 220—223). Ὁ Ἀ. ὑποβάλλεται προηγουμένως εἰς προσωρινὸν ἐλέγχον καὶ ὑπὸ τῆς ἀνωτέρω λογιστικῆς ἐπιτροπῆς, ἥτις τὸ ἀποτέλεσμα αὐτοῦ διαβιβάζει δι' ἀναφορᾶς τῆς εἰς τὸν ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν, ὑποβάλλομένης καὶ ταύτης εἰς τὴν Βουλὴν (Α. Ν. ἀρθρ. 114 καὶ 222). Τελευταίος δὲ δεξιλεῖ νὰ ἐπακολουθήσῃ ὁ κοινοδοιευθυντικὸς ἐλέγχος τοῦ Ἀ., εἰς ὃν οὗτος ὑποβάλλεται μετὰ νομοσχεδίου ἐπικυρουῦντος αὐτὸν ἐντὸς τῶν τριῶν πρώτων μηνῶν τοῦ ἀμέσως μετὰ τὴν λήξιν τῆς χρήσεως ἐπιόντος ἐτους, ἂν ἡ Βουλὴ εἴναι παρούσα, ἄλλως ἐντὸς τοῦ πρώτου μηνὸς τῆς νέας αὐτῆς συνεδου, καὶ ἢ καθ' ἣν τάξιν καὶ τύπον ὑποβάλλεται καὶ ὁ προϋπολογισμὸς (Α. Ν. ἀρθρ. 54—56 πρὸλ. καὶ Συντάγμ. ἀρθρ. 60).

Ἐν τῇ πράξει ὁμοῦ αἰπλεῖται τῶν ἀνωτέρω διατυπώσεων καὶ ἐλέγχων ἔχουσι τέλειον διλογισμὸν παρ' ἑμῶν. Τὰ ὑπουργεῖα οὗτοι συντάσσουσιν οὗτε ὑποβάλλουσιν ἐν αὐτοῖς λογαριασμὸν εἰς τὸ γενικὸν λογιστήριον. Οὐδέποτε διωρίσθη ἡ κατὰ τὸ ἀρθρον 113 τοῦ Α. Ν. λογιστικὴ ἐπιτροπὴ πρὸς ἐξέλεγχσιν τῶν λογαριασμῶν τῶν ὑπουργῶν ἐν ἀντιβολῇ πρὸς τὰ βιβλία τοῦ γενικοῦ λογιστηρίου, οὐδέποτε ὑπεβλήθη εἰς τὸν προσωρινὸν αὐτῆς ἐλέγχον ὁ Ἀ. Καθυστέρησιν οἱ γενικοὶ λογαριασμοὶ τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως πολλῶν ἐτῶν ἐπίσης καὶ οἱ Ἀ., οἵτινες συντάσσονται ἐπὶ τῇ βάσει μόνον τῶν τοῦ γεν. λογιστηρίου βιβλίων, καὶ τούτων μὴ διακρινόμενων ἐπὶ τάξει καὶ ἀκριβεῖα πολὺ, ἐλέγχονται δὲ κατόπιν ἐορτῆς ὑπὸ τοῦ ἐλεγκτικοῦ συνεδρίου, ὅπερ καθυστέρει πολλὰ καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐξέλεγχσιν τῶν ὑπολόγων. Ἐχομεν μέχρι τοῦδε ἀπολογισμοὺς τῶν χρήσεων ἀπὸ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ λογιστικοῦ ἡμῶν νόμου μέχρι τοῦ 1878 καὶ ἀπὸ τοῦ 1882 μέχρι τοῦ 1887. Ἀλλ' οὐδεὶς τούτων ὑπεβλήθη ἐγκρίτως εἰς τὴν Βουλὴν, οὐδ' ἐπεζητήθη ποτὲ ἡ διὰ νόμου ἐπικύρωσις του. Οὕτως ἐπῆλθεν οὐ μικρὰ σύγχυσις εἰς τὰ δημόσια ἡμῶν οἰκονομικά, ἡ δὲ Βουλὴ ἡνέχθη ν' ἀποστέρηθαι ἐνὸς τῶν πρωτίστων καὶ τιμαλφροσάτων δικαιοματιῶν καὶ καθυκόντων τῆς ἐπὶ προφανὲς ἀθετήσεως αὐτοῦ τοῦ θεμελιώδους νόμου τοῦ Κράτους, τῷ συνταγματικοῦ ἡμῶν χάρτου. [Ε.]

Ἀπόλογος. Λογοτεχνικὸς ὅρος σημαίνων κατὰ πρῶτον μὲν πᾶν διεξοδικόν πως διή-

γημα, ιστορικὸν ἢ μυθώδες. Οὕτω λ.χ. ὅσα ἔδει παρ' Ἀλκινόω ὁ Δημόδοκος περὶ τῆς ἀλώσεως τῆς Τροίας, τὰ ἔποιε ἀκούων ὁ Ὀδυσσεύς συνεκινήθη ἀναμνησθεὶς ἡμερῶν ἀρχαίων, ἐδᾶκρουε καὶ ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ τῶν Φαιάκων ὅτι ἦτο τις τῶν εἰς Τροίαν ἐκστρατεύσαντων (Ὀδυσσ., Θ.). ταῦτα ὁ Ἀριστοτέλης καλεῖ Ἀπόλογον (ἐν Ποιητ., 16.). Καὶ ὅσα δὲ διηγέται κατόπιν ὁ ἀναγνωρίσθεις Ὀδυσσεύς τοῖς Φαίναξι περὶ τῶν μετὰ τὴν ἀλώσιν τῆς Τροίας περιπλανήσεών του, καὶ ταῦτα καλοῦνται Ἀλκίνοο Ἀπόλογον (ἐν Πολιτ., 10, 614, Α.). Κατόπιν ὁμοῦ Ἀπόλογος καὶ Ἀλόγος ἀπλῶς ἐκαλεῖτο πᾶσα μυθώδης πεπλασμένη ἀλληγορικὴ διήγησις χάριν διδασκαλίας γινομένη, πᾶς μῦθος δηλ., διὸ καὶ οἱ Λισώπαιοι μῦθοι καὶ Ἀπόλογον ἐκαλοῦντο ἡ Ἀλόγον, καὶ ἐν τοῖς ἐπιμυθίοις λέγεται ἀδιακρίτως «Ὁ μῦθος δηλοῖ» καὶ «Ὁ λόγος δηλοῖ». Ὅτι δ' οἱ Ἀλόγοι ἢ Ἀπόλογοι οὗτοι διδακτικὸν εἶχον πάντοτε σκοπὸν ἐξίχεται καὶ ἐκ τῆς ἑλλης αὐτῶν ἐνομασίας διότι οἱ τοιοῦτοι μῦθοι συχνότατα καὶ κατὰ προτίμησιν μάλιστα ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτέρων ἐκαλοῦντο Ἀίνοι, ἥτοι παραινέσεις. Ὁ Ἡσιόδος λ.χ. διηγούμενος τὸν περὶ ἱέρους καὶ γελιδνῶν μῦθον λέγει (Ἔργ. καὶ Ἡμ. σ. 202 ἐπ.).

Νῦν δ' αὖτον βασίλειον ἔγωγε... κτλ.

Παρομοίως δὲ καὶ ὁ Ἀρχιλόχος (Ἀπόστ. 86, α)

Ἄνους τις ἀνθρώπων ἔδει
ὡς θεὸν ἄλλωτ' ἀπὸ ἀνέως ἐνομήσει
ἐμίσαντο κτλ.

Ἴδε καὶ τὸ ἀρθρον Μῦθος. [Γ.Κ.]

Ἀπόλυμα (Χειροῦργ.). Τεμάχιον ἑστού διὰ φλεγμονὴν καὶ πυησιν ἀφορισθὲν καὶ ἀποχωρισθὲν ἀπὸ τῶν πέριξ ὀργάνων τοῦ δλου ὁστού μορίου. Τὸ τεμάχιον τοῦτο οὕτως ἀπελῶθη, ἐξ οὗ ἀπόλυμα. Τὸ αὐτὸ τεμάχιον λέγεται καὶ νεκρωμα, διότι ἐνεκρώθη ἡ δὲ ἀποχωρισθὲν. [Σ.Μ.]

Ἀπολύμανσις (desinfection, γαλλ.) Οὕτω καλεῖται, κατ' ἐπιστημονικὸν ὅρον πλασθέντα ὑπὸ τοῦ κ. Σ. Μαγγίνα ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐν Ἰλ. Α. 313 ἐννοίας τῆς λέξεως ἀπολυμαίνεσθαι, ἡ καταστροφή τῶν μολυσματικῶν καὶ μiasματικῶν οὐσιῶν τῶν προκαλουσῶν νόσους. Ἀφ' οὗτο ἐγνώσθη ὡς αἰτία τῶν πλείστων ἐπικινδύνων καὶ καταστρεπτικῶν νόσων οἷον εὐλογίας, διφθερίτιδος, τύφου, χολέρας κλπ. ἡ παρουσία διαφόρων ὀργανισμῶν τῆς κατωτάτης βαθμίδος οἷον βακτηριδίων, σχιζομυκητικῶν κτλ. ὧν ἡ διάδοσις ἐπενεργεῖ τὴν μεταβίωσιν τῆς νόσου εἰς μὲν τὰς μiasματικὰς νόσους διὰ τοῦ αἵματος, εἰς δὲ τὰς μολυσματικὰς ἀμέσως ἀπὸ ἀτόμου τινὸς εἰς ἄλλο καὶ προκαλεῖ τὸ καλούμενον κολλητικὸν τῆς νόσου ἐγένετο καὶ δυνατὴ ἡ καταπολέμησις τῆς διαδόσεως τῶν

τοιούτων νόσων, Συκοπὸς τῆς ἀπολύμανσως δὲν ἔνε ἡ θεραπεία τῶν νόσων, ἀλλ' ὁ περιορισμὸς αὐτῶν εἰς ἐλάχιστον αριθμὸν ἀτόμων ἢ καὶ ἡ ἐντελής καταστολή αὐτῶν· τὰ εὐαρεστὰ ἀποτελεσματικά, ὅτινα ἐπετευχθήσαν μέχρι τοῦδε διὰ τῆς 'Α. βασιζόμεναι ἐπὶ τῆς διαγνώσεως τῶν πλείστων κολλητικῶν οὐσιῶν ὡς σχιζομυκήτων· ἂν εἰς ἐκάστην νόσον ἀντιστοιχῇ ἴδιον εἶδος μυκήτων, ὡς πολλοὶ παραδέχονται, ἢ ἂν ὑπάρχουσιν θλίγα τινὰ εἶδη σχιζομυκήτων, ὅτινα ἀναλόγως τῶν περιστασεῶν παραρροῦσι διαφόρους τύπους νόσων ἢνε ἄδηλον· ὡς ἐκ τούτου ἡ 'Α. περιορίζεται ἐμπειρικῶς εἰς τὴν χρησιμοποίησιν τοιούτων μέσων περὶ ὧν γνωρίζομεν ὅτι ἐμποδίζουσι τὴν πλήθυνσιν τῶν μικροοργανισμῶν.

Ἐπειδὴ τὰ νοσοκακτιριδία δεικνύουσι μεγάλαν ἀναλογίαν πρὸς τὰ σπυδακτιριδία θεωροῦνται πολλὰκις ἀμφότερα ὡς ταυτόσημα καὶ παραδέχονται πολλοὶ ὅτι σὺν τῇ καταστροφῇ τῶν φαινομένων τῆς σήψεως π.χ. κακῶν ὀσμῶν κτλ. δύναται νὰ καταστραφῇ καὶ ἡ ἀρχὴ ἢ ἡ παραγωγὴ τῆς νόσου· καίτοι δὲ τούτο εἰς πολλὰς περιπτώσεις ἔνε ἀκριβὲς ἐν τούτοις δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ καὶ ἀπολύτως ἀληθές, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς διαφόρου ἀνθεκτικότητος τῶν διαφόρων οργανισμῶν πρὸς τὴν θερμότητα· ἐνῷ οἱ πλείστοι ὀθανοῦνται βεβαίως ἐντὸς ὕψους θερμοκρασίας 50 — 60° μένουσιν ἄλλοι ἀβλαβεῖς καὶ μετὰ πολὺν χρόνον ζεῖσιν· βεβαίως δὲ ἔνε ζῆναι ἀποτελέσματος ἡ 'Α., ὅταν περιορίζεται εἰς ἐξουδετερώσιν τῶν δευτερευόντων προϊόντων τῆς σήψεως καὶ πολλῶν νόσων, οἷα εἶνε ὁ κακὸς ἀήρ καὶ ἡ δυσοσμία, εἴτε δι' ἀναπτύξεως ἰσχυροτέρων ὀσμῶν (καυσὶς λιθανοκηρίων, ὄξος) εἴτε δι' ἀπορροφητικῶν μέσων (θεικὴς Σιδήρου ἢ θ. Ψευδαργύρου). Ἐν χώρῳ πλήρῃ δυσωδίας μένει ἡ αὐτὴ δυσωδία καὶ ἀν' ἀκρίαν παντοῦθεν ἀρώματα ἀναπτύσσονται ἐν αὐτῷ· δὲν γίνεται μόνον αἰσθητὴ εἰς ἡμᾶς ἐπειδὴ τὰ ἀρώματα ἐρεθίζουσι περισσότερον τὰ ὁσφραντήρια νεῦρα· ὁ ἐν βόθρῳ ἀποπατοῦ διὰ σήψεως ἀναπτυσσόμενος βρώμος ὕδρου καὶ ἀμμωνίας κλ. δύναται νὰ δεσμευθῇ ὑπὸ θεικοῦ Σιδήρου, θεικοῦ Ψευδαργύρου καὶ διχλωρισμαγγανίου χωρὶς σὺν τούτῳ νὰ ἐμποδισθῇ ποσῶς ἡ ζωὴ τῶν σχιζομυκήτων· ὡς ἐκ τούτου αἱ μνημονευθεῖσαι οὐσίαι δὲν πρέπει νὰ θεωρῶνται ἀπολυμαντικά.

Ἐν τῇ ἐφαρμογῇ τῆς 'Α. δύο τινὰ ἐπιδιώκεται: 1) ἡ ἐμπόδις τῆς συναγωγῆς μεγάλων ποσῶν μολυσματικῶν καὶ μiasματικῶν οὐσιῶν· 2) ἡ ἐκ τῶν ἐνδόντων καταστροφὴ τούτων· ἡ μετὰδοσις τῶν μiasματικῶν γίνεται διὰ τῆς αἰσθήσεως τούτων ἐν τῷ ἀέρι καὶ προσπελάσεως οὕτω εἰς τὸ σῶμα, ἐν τῷ ὅποιῳ μετὰ μεγάλῃ ταχύτητος πληθύνονται· ὅσον μεγαλύτερος ἀριθμὸς ὀργανισμῶν εὕρεσκαται ἐν ὠρισμένῳ χώρῳ ὅσον μεγαλύτερα ἔνε ἡ πιθανότης τῆς μεταβιβάσεως

αὐτῶν ἐπὶ τῶν ἐνδιαιτωμένων· ὡς ἐκ τούτου σπουδαιότατος ἀποβάνει ὁ συγνός καὶ καλὸς ἀερισμὸς τῶν θαλαμῶν τῶν ἀσθενῶν εἰς τοῦτον δ' ἐφαίλονται τὰ θαύματα τοῦ συστήματος τῶν ἐν παραπηγμασὶ νοσοκομείων, ὅπερ ἀπὸ τινος ἡρῆατο ἐπικρατοῦν· ἀλλὰ καὶ διὰ συγνούς διαμονῆς ἐν μεμολυμένῳ χώρῳ ἐπικαθιγνται οἱ ὀργανισμοὶ ἐπὶ τῶν ἐνδονμάτων ἡμῶν κτλ., δύναται δὲ οὕτω νὰ μετενεχθῶσιν ἀλλήλων, διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἐν τοῖς σχολαίσις ἀπαγορευτέα ἀπολύτως ἡ προσέλευσις παιδιῶν ἐν ταῖς οἰκίαις τῶν ὀποιῶν ὑπάρχουσι νοσοῦντες ἐκ κολλητικῶν ἀσθενειῶν. Ἡ πλήθυνσις τῶν μικροοργανισμῶν γίνεται μόνον τῇ παρουσίᾳ ὑγρῶν, εὐκαποσυνθέτου ὀργανικῆς οὐσίας καὶ ὠρισμένης τινὸς θερμότητος· τοὺς τρεῖς τοῦτους παράγοντας πρέπει νὰ ἔχωμεν ὑπ' εἶδον κατὰ τὴν ἀπολύμανσιν· ἐφαρμύμενος δὲ νομίζεται: ὅτι αἱ εἰς νεοκτίστους οἰκίας σχεδὸν τακτικῶς ἀναφανόμεναι ἀσθενεῖαι προέρχονται ἀμέσως ἐκ τῆς ἐλλείψεως θερμότητος καὶ ἐνεκῆ ὑγρασίας· ὁ λόγος ἔνε ὅτι εἰς τοὺς νεοκτισμένους ὑγρῶν τοίχους ἀναπτύσσονται θαυμασίως οἱ μικροοργανισμοὶ τῶν νόσων, διὰ τοῦτο δὲ ἔνε ἀπαραιτήτος ἡ πλήρης ξήρανσις τῶν νεοκτιστῶν οἰκιῶν καὶ φυσικῶς ἢ ἐν ὑγρῇ οἰκίᾳ κατοικία.

Πανταχοῦ ὅπου συνάγονται ἀκαθαρσίαι ἦτοι εὐκαποσυνθέτοι ὀργανικαὶ οὐσίαι γίνονται καὶ ἐστὶν σχιζομυκήτων εἰς οὐδὲν μέρος τῆς κατοικίας μας πρέπει ὡς ἐκ τούτου νὰ ἐπιτρέπωμεν τὴν συνάθροισιν τῶν τοιούτων ἀκαθαρσιῶν, ἢ δὲ ὑγείᾳ τῶν κατοικῶν οἰκίας τινοῦ ἢ καὶ πόλεως ἔνε κατ' εἶδον λόγον ἀνάλογος τῆς ἐπικρατοῦσης καθαριότητος.

Ἡ καταστροφὴ ὑπαρχόντων μiasματικῶν δύναται εἴτε δι' ἰσχυρᾶς θερμάνσεως εἴτε διὰ τῶν καλουμένων αντιμiasματικῶν ἢ ἀπολυμαντικῶν μέσων νὰ συντελεσθῇ, διότι ταῦτα ἐνεργοῦσιν ὡς δηλητήρια ἐπὶ τῶν σχιζομυκήτων ἢ διὰ θερμάνσεως ἀπολύμανσις ἐφαρμόζεται ἐπὶ τῶν ἐνδονμάτων κλπ. τῶν ἀσθενῶν, ἐάν ταῦτα ζεσθῶσιν ἐπὶ ἱκανὸν χρόνον μετ' ὕδατος εἰ δυνατόν· μάλιστα δι' ὑπερθερμῶν ἀτμοῦ ὑπάρχουσι πρὸς τοῦτο ἰδίαι συσκευαὶ διατηροῦσαι τὴν θερμοκρασίαν εἰς 120°.

Πᾶς χώρος ἐν ᾧ διέμενεν ἄτομον κολλητικῆν πάσχον ἀσθένειαν πρέπει ν' ἀπολυμανθῇ ῥητικῶς· πρὸς τοῦτο μεταχειρίζονται ἀεροβόται οὐσίαι οἷον Χλωρίον, Βρώμιον, θειώδες καὶ νιτρῶδες ὄξύ· δὲν ἀρκεῖ δὲ ἡ στιγμαία ἀναπτύξις αὐτῶν, ἀλλὰ πρέπει νὰ μετῶσιν ἄρθονα ἐπὶ 24 ὥρας περίπου ἐν τῷ ῥηθῆναι χώρῳ· ἀπλουστάτη ἐν τῷ κοινῷ βίῳ ἔνε ἡ καθύπερθε παράγοντος θειώδες ὄξύ· ἀπαιτοῦνται δὲ δι' ἱκανῶς μέγα δομάτιον περὶ τὰς δύο ὀκάδας αὐτοῦ καὶ πρέπει νὰ κλεισθῶσι καλῶς πᾶσαι αἱ ὀπαὶ τοῦ χώρου· κατὰ τὴν διαμονὴν τοῦ ἀσθενοῦς ἐν τῷ χώρῳ χρηστὲν τῷ ραινολίῳ, οὗ οἱ ἄτμοι ἀναπτύσσονται, ἐάν χύσωμεν αὐτὸ ἐπὶ

πινακίου, ὑπερ θέτομεν πλησίον μετρίως θερμοῦ πόπου ὡσαύτως χρησιμοποιοῦται καὶ τὸ ἰωδιοφόρμιον, ἀλλὰ μάλλον τοπικῶς· οἱ ἐπικινδυνιστάται φοβεῖς τῶν μισασματικῶν ἵνε τὰ αποκηρύχματα τῶν ἀσθενούντων· ὅταν ταῦτα θύει οὐδενὸς προληπτικοῦ μέσου ῥιπτόνται εἰς τοὺς ἀποκατεῦς δύνανται νὰ γίνωσι ἀφορμὴ σπουδαίων συνειπειῶν, διότι οἱ ὅργανισμοὶ εὐρίσκουσιν ἐκεῖ πάντας τοὺς ἔρρους πρὸς ἀφύονον ἀνάπτυξιν αὐτῶν ἥτοι θερμότητα, ὑγρότητα καὶ εὐκαταστάτους ὄργαν καὶ οὐσίας· οὕτω δὲ παραγέρμενοι δύνανται διὰ τῶν ἀγωγῶν νὰ μεταδοθῶσι εἰς ἕλα τὰ πατώματα μιᾶς οἰκίας· πρὸς ἀπολύμνασιν καὶ τούτων φαίνεται καταλλήλότητον τὸ φαινόμενον, οὗ ἡ συχνὴ χρῆσις ἵνε ἀπαραιτήτως ἐκεῖ ὅπου δὲν ὑπάρχουσιν ὕδρα· πόματα (Water-closet). Μεγάλως σηματοῖται ἵνε ἡ Ἀ. διὰ τὴν χειρουργίαν ἐν τῇ Θεραπείᾳ τῶν πληγῶν· ἐπειδὴ ἡ ἀτμοσφαῖρα ἵνε πλήρη μικροσκοπικῶν, οἷτινες εὐρίσκοντες καταλλήλῳ ἔδαφος πρὸς ἀνάπτυξιν, τὰς πληγὰς, δύνανται νὰ προκαλέσωσι πυώσεις, αἰμοδιληγη-ριότητες κτλ. λαμβάνεται φροντίς νὰ καταστρέφονται πρὶν ἐνεργήσωσι ἡ κατόπιν· τὸ πρῶτον ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς ἀντισηπτικῆς Θεραπείας τοῦ Λιστερ, τὸ δεύτερον διὰ πλύσεων μετὰ διαλύσεως φαινόλιου, σαλικυλικοῦ ὀξέος, θυμολοῦ κτλ., ἀλλὰ καὶ τὸ ἰωδιοφόρμιον ἐπιτυχέστατα ἐφαρμόζεται πρὸς τοῦτο ἀπὸ τιμῶν χρόνων· καὶ ἐν τῇ μικροβιολογικῇ μεταχειρίζονται νῦν ἀντιμικροβιατικὰ μέσα πρὸς πρόληψιν ἐπιληξίου περὶ τοῦ (Βιβλιογραφία. Virchow, Die Fortschritte der Kriegsheilkunde besonders im Gebiete der Infectious-Krankheiten, Berlin 1874.—Fischer, Verwerthung der städtischen Industrie- und Abfallstoffe, Leipzig 1875.—Wernich, Desinfectionslehre, Wien 1882.—Schmitt, Desinfectans and Desinfection, Edinburg 1869. [O.A.P.]

Ἀπολύμνασις τὸ ν ο ἰ κ η μ ᾶ τ ω ν τ ὠ ν ζ ῳ ω ν (Κ τ η ν ι α τ ρ ι.) ὁ δι' εἰδικῶν ἀντιμικροβιατικῶν καὶ παρασιτοκτόνων οὐσιῶν καθαρισμὸς τῶν χώρων, ἐνθα διέμενον ζῶα πάσχοντα ἐκ τίνος λοιμικῆς νόσου. Διὰ τὴν ἐργασίαν ταύτην ὑπάρχουσι κανόνες οἱ ἑξῆς· Ἡ διὰ τοῦ πυρὸς καταστροφή ἀπασῶν τῶν ἐν τῷ σταύλῳ ὑπαρχουσῶν ὕλων καὶ τῶν ξυλίνων φορητῶνσκευῶν· ἡ ἀπέρξεις τῶν τοίχων καὶ τοῦ ἐδάφους καὶ ἡ ἐπίχρησις παντὸς τοῦ ἐσωτερικοῦ χώρου διὰ διαλύσεως ὀξέστου, ἥς ἱκανὴ ποσότης ἐπιχύνεται εἰς τὸ ἔδαφος καὶ εἰς τοὺς ὀχετοὺς τοῦ σταύλου. Ἡ μετὰ τοῦτο πλύσις τῶν ξυλίνων ἰδίως μερῶν διὰ ζέοντος ὕδατος, εἰς ὃ ἀναμιγνύεται ἱκανὴ ποσότης φαινικοῦ ὀξέος· τέλος ὁ ὑποκαπνισμὸς τοῦ χώρου διὰ θείου μετὰ τὴν ἐρημητικὴν κλεισιν τῶν ὀπῶν αὐτοῦ καὶ ὁ μετὰ τοῦτο διαρκὴς ἐπὶ τινος ἡμέρας γενικὸς αὐτοῦ ἀερισμὸς. [Γ.Ν.Π.]

Ἀπόλυσις (Δ ι ο ἰ κ η. δ ι κ η.), ποινή, ἣν ἐπιβάλλει ὁ περὶ προσόντων καὶ πειθαρχικῆς τιμωρίας τῶν δημοσίων λειτουργῶν Ν. τῆς 11 Μαΐου 1881, καὶ ἣτις συνίσταται εἰς τὴν ἀπὸ τῆς δημοσίας θέσεως ἀποβολὴν τοῦ δι- τιμωρηθέντος πειθαρχικῶς ὑπαλλήλου.—Ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ἐπιβάλλεται ἡ ἀπόλυσις ἢ πρόσκαιρος παύσις ἀπὸ τῆς θέσεως ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἐπὶ τῇ ἐκθέσει τοῦ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργοῦ, στηριζομένη ἐπὶ δικαιοσύνη- γητικῶν ἐκθέσεων καὶ ὠρισμένων λόγων. Ὁ οὗτος τιμωρηθεὶς ἀξιωματικὸς τίθεται μὲν εἰς ἀ ρ γ ι α ν (ἰδ. λ.), ἀλλὰ δύναται ν' ἀνακληθῇ πάλιν εἰς ἐνέργειαν. [Ἀγγ.]

Ἀπόλυσις (Π ο ἰ ν. δ ι κ η.), ἡ περὶ πώσεως, καθ' ἣν ὁ κατηγορούμενος κηρύσσεται μὲν ἔννοχος τῆς ἀποδιδόμενης εἰς αὐτὸν πράξεως, ἀλλ' ἀπολύεται ἐλευθερός, διότι ὁ νόμος δὲν προσίδει οὐδὲ τιμωρεῖ τὴν πράξιν ταύτην, ἢ διότι ἡ πράξις παρεργάση ἡ ἡμνηστευθῇ κτλ. Ἐντεῦθεν ἡ ἀπόλυσις διακρίνεται τῆς ἀθωώσεως, τὴν διακρίσιν δὲ ταύτην ἦν καθιέρωσεν ἡ γαλλικὴ νομοθεσία, ποιεῖται ἐξαιρετικῶς καὶ ὁ ἡμέτερος νομοθέτης ἐν τῇ στρατιωτικῇ ποινικῇ νομοθεσίᾳ (ἄρθρ. 130 καὶ 131), ἐν ᾗ ἐν τῇ ποινικῇ δικονομίᾳ (ἄρθρ. 318 καὶ 180) συντατίζει τοὺς δύο τούτους ἔρρους. Συνέπεια τῆς διακρίσεως ταύτης εἶναι, ὅτι ἐσάκις παρ' ἡμῶν τὸ στρατοδικεῖον ἀσφαίνεται τὴν ἀπὸ τῆς ποινικῆς καταδιώξεως ἀπόλυσιν τοῦ κατηγορουμένου καὶ ὅχι τὴν ἀθώωσιν αὐτοῦ, ὁ πρόεδρος δὲν διατάσσει τὴν ἀποφυλάκισιν τοῦ κατηγορουμένου εἰμὴ μετὰ παρέλευσιν τῆς πρὸς ἀναθεώρησιν τῆς ἀποφάσεως προθεσμίας. Κατὰ τὰ λοιπὰ οὐδεμίαν διαφορὰ ὑπάρχει, διότι οἱ τε ἀθωωθέντες καὶ οἱ ἀπολυθέντες δὲν δύνανται νὰ καταδιωχθῶσιν ἐκ νέου ἕνεκα τῆς αὐτῆς πράξεως. [Ἀγγ.]

Ἀπολυταρχία. Εἶδος πολιτείας, καθ' ὃ ἡ ἐνέργεια τοῦ ἀνωτάτου ἄρχοντος εἰς οὐδὲνα ὑπόκειται συνταγματικῶν ἢ νόμιμον περιορισμῶν. Συνηθέστερον ἀπαντᾷ ἡ ἀπολυταρχία ἐν ταῖς μοναρχίαις, ἀλλὰ καὶ ἐν θεοκρατικῇ, δημοκρατικῇ, ἢ ἀριστοκρατικῇ Κράτει δύνατ' εἶναι ἡ συνύπαρξις αὐτῆς. Διαφέρει δὲ τοῦ δεσποτισμοῦ, καθ' ὅτι ἐν τούτῳ μὲν ὁ ἀνώτατος ἄρχων πράττει πάντοτε κατὰ τὰς ἐκστάτους ἐρξεις αὐτοῦ καὶ πρὸς τὸ ἴδιον συμφέρον, ἐν δὲ τῇ ἀπολυταρχίᾳ δυνατόν νὰ ἀποβλέπῃ καὶ πρὸς τὴν ὠφέλειαν τῶν πολλῶν καὶ νὰ σέβηται τὰ δίκαια αὐτῶν. Εἶναι ἄρα κατὰ τοῦτο καὶ ἡ ἀπολυταρχία ὁ ρ θ ὁ ν πολιτεύμα κατὰ τὴν Ἀριστοτελικὴν διαίρεσιν, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰς παρεκβάσεις, ἀφ' οὗ ὁ εἰς ἄρχει οὐχὶ πρὸς τὸ ἴδιον, ἀλλὰ πρὸς τὸ κοινὸν συμφέρον. Ἀπολυταρχικὸν ἦτο τὸ πολίτευμα τῆς ἀ ν α γ ε ν ν ῆ σ ε ω ς, ἰδίᾳ δὲ τῶν τῆς Κυβερνήσεως μοναρχιῶν κατὰ τὸν ΙΖ' καὶ ΙΗ' αἰῶνα, ὡν τύπος καὶ ὑπογραμμὸς ἡ βασιλεία Λουδο-

αἰκού τοῦ ΙΔ', ἀποτυπώσαντος ἐναργῶς λίαν τὸ ἀπόλυτον τῆς χρῆς αὐτοῦ διὰ τῆς πολυακότου ῥήσεως «*Li' etai c' est moi*!» (= ἐγὼ εἰμι τὸ Κράτος). Τοιοῦτον ὄρατον πολιτικὸν μαρτυρεῖται καὶ ἡ διακήρυξις τῆς ἱερᾶς συμβουλίας, ὅτι «ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ὁ μόνος κυριὸς τῆς κυριαρχίας τῶν ἐθνῶν καὶ ὅτι οἱ ἡγεμόνες εἶναι οἱ ἐνταταλμένοι ἀντιπρόσωποι αὐτοῦ». Τὸ αὐτὸ δηλοῖ καὶ ὁ ἐν χρῆσει ἄλλοτε πολλῇ τίτλος τῶν βασιλέων «*Εὐαγγελιστὴς*». Ἀλλ' ἐφ' ἑσυν ἡ ἀνθρωπίνη συνείδησις διερωτίζεται ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης καὶ οἱ λαοὶ ἠσθάνοντο ἐν ἑαυτοῖς ὀριζόμενα ἀνδριανὴ καὶ δύναμιν πνεύματος καὶ χαρακτηρὸς μελῶνα τῆς πρὶν, ἐπὶ τοσοῦτον περιέκοπτον μίσηρον κατὰ μικρὴν τὴν παντοδυναμίαν τῶν ἐκείνων ἀρχόντων, μέχρις οὗ ἴδρυσαν τὸ λεγόμενον Συνταγματικὸν Κράτος, δι' οὗ περιεστῆλη οὐσιωδὴς καὶ τελεσεργῆς ἡ πρὶν ἀπόλυτος ἐξουσία τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ Κράτους ἐν τῇ ἐξουσίᾳ ἀσφαλῶν καὶ ἐκ τῶν προτέρων σαφῶς διαγεγραμμένην. Ἀλλὰ παρὰ ταῦτα διαμένουσι καὶ νῦν ἐπὶ ὁρατοῦ τοῦ παλαιοῦ συστήματος, ἀπολυταρχικοὶ καλούμενοι, ὑπολαμβάνοντες ἢ λίαν βραδείαν ἢ καὶ ἀδύνατον πολιτικὴν τὴν διὰ τοῦ συνταγματικοῦ πολιτεύματος πρόσθεν καὶ εὐδαιμονίαν τῶν πολλῶν. Οἱ τοιοῦτοι ὅμως οὐ μόνον ἀντιμάχονται πρὸς ἑαυτούς, ἀπαρνούμενοι τὴν ἰδίαν ἀνθρωπίνην φύσιν καὶ ἀξιοπρέπειαν, ἀλλὰ καὶ ἐξαρτῶσι τὰς ἐκείνων ἐλπίδας ἀπὸ τῆς τύχης, ἐνὶ μόνῳ προὐποῦν πεποιθότες καὶ παραδίδοντες ἑαυτούς. — Μερικώτερον ἀποδίδεται ἡ ἀπολυταρχία καὶ εἰς αὐτὸ τὸ συνταγματικὸν Κράτος, ὅταν ἀναλαμβάνη εἰς ἑαυτὸ τὰ πάντα ἢ τὰ πλεῖστα, οὐδὲν ἢ ἐλάχιστον ἐμπιστευόμενον τῇ ἰδιωτικῇ πρωτοβουλίᾳ, ἢ τῇ συνταγματικῇ, ἢ ταῖς κατὰ τόπους κοινότησι καὶ ἄλλοις νομικοῖς προτύποις. Φανερόν ἐστι καὶ αὕτη ἐπίσης ἄδικος καὶ ἐπιβλαβὴς τυγχάνει (Πρόλ. Κοινωνισμὸς καὶ Κοινωνία). [Ἀγγ.]

Ἀπολυτήριον (Παρθένου). Ἀπολυτικὸν ἐμφανίζον ὅτι ὁ φέρων αὐτὸ ἀπέπειράτω τὰ μαθήματα τοῦ δημοτικοῦ ἢ τοῦ ἐλληνικοῦ σχολείου ἢ τοῦ γυμνασίου ἢ τοῦ λυκείου καὶ ὑποστῇ εὐδοκίμῳ τὴν κεκανονισμένην ἀπολυτήριον εξέτασιν. Καὶ τὸ μὲν Ἀ. τοῦ δημοτικοῦ σχολείου, ἐκδιδόμενον ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ καὶ τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς, παρέχει τὸ δικαίωμα τῆς κατατάξεως εἰς τὴν Α' τάξιν τοῦ ἐλληνικοῦ σχολείου μετ' εἰσιτηρίου εξέτασιν· τὸ δὲ τοῦ ἐλληνικοῦ σχολείου, ἐκδιδόμενον ὑπὸ τοῦ σχολάρχου καὶ προσυπογεγραμμένον ὑπὸ τῶν διδασκάλων τὸ δικαίωμα τῆς κατατάξεως εἰς τὴν Α' τάξιν γυμνασίου ὁμοίως μετ' εἰσιτηρίου εξέτασιν, καὶ τὸ προσὸν τὸν διορισμὸν εἰς θέσιν γραφέως Β' ἢ Γ' τάξεως ἐν πάσι τοῖς δημοσίοις γραφείοις, ἢ ἰν' ἑνὶ τῶν ὑπουργείων, τοῦ ἐλεγκτικοῦ συναδριου

καὶ τοῦ Γενικοῦ λογιστηρίου· τὸ τοῦ γυμνασίου ἐκδιδόμενον ὑπὸ τοῦ γυμνασιάρχου καὶ προσυπογεγραμμένον ὑπὸ παντὶ τῶν καθηγητῶν, μετὰ γενικὴν εξέτασιν γινωμένην ἐνώπιον τοῦ συλλόγου τῶν καθηγητῶν καὶ τῆς ἐφορείας τοῦ γυμνασίου, παρέχει τὸ δικαίωμα τῆς ἐγγραφῆς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, τῆς κατατάξεως εἰς τὴν Στρατιωτικὴν σχολὴν τῶν Εὐελπίδων ἢ τὴν Πολυτεχνικὴν σχολὴν μετ' εἰσιτηρίου δικαιώματος, καὶ τὸ προσὸν διορισμοῦ εἰς θέσιν γραφέως Β' ἢ Γ' τάξεως ἐν τοῖς ὑπουργείοις, τῇ Ἑλεγκτικῇ συνεδρίᾳ καὶ τῇ Γενικῇ λογιστηρίᾳ· ἐκτελῶν δὲ τὴν στρατιωτικὴν ὑποχρέωσιν αὐτοῦ ὁ φέρων Ἀ. γυμνασίου κατατάσσεται εἰς τὴν σχολὴν τῶν ἐξέδρων αξιωματικῶν. Τὸ δ' ἀπολυτήριον τοῦ λυκείου παρέχει ὅσον καὶ τὸ τοῦ γυμνασίου δικαίωμα, πλὴν τοῦ τῆς ἐγγραφῆς εἰς τὸ φιλολογικὸν τμήμα τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς, εἰς τὴν νομικὴν καὶ εἰς τὴν θεολογικὴν σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου. Οἱ εὐδοκίμως τὰς σπουδὰς αὐτῶν ἐν διδασκαλείᾳ περατώσαντες ἀπὸ ἀπολυτηρίου λαμβάνουσι πτυχίον διημοδιδασκάλου τάξεως ἀναλόγου πρὸς τὸν βαθμὸν, οὗ ἡξιώθησαν κατὰ τὰς ἀπολυτηρίους εξετάσεις. Τὰ τῶν ἰδιωτικῶν σχολείων Ἀπολυτήρια οὐδὲν ἔχουσι κύρος, παρέχουσι δὲ μόνον τὸ δικαίωμα, ὡς καὶ τὰ ἀπλὰ ἀποδεικτικά σπουδῶν, τῆς υποβολῆς εἰς ἀπολυτήριον μὲν εξέτασιν ἐν δημοσίῳ γυμνασίῳ τὰ τῶν γυμνασίων, εἰς εἰσιτηρίον δ' εξέτασιν ἐν ἐλληνικῇ σχολείῳ ἢ γυμνασίῳ τὰ τῶν δημοτικῶν ἢ ἐλληνικῶν σχολείων. [Π.]

Ἀπολυτικά ἐπιστολαί. (literae dimissoriae, συστατικά ἐ. ἢ. commendatitiae, εἰρηνικά ἐ. ἢ. pacificae, γράμματα κανονικά ἐ. ἢ. epistolae canonicae ἢ γρ. τετυπωμένα ἐ. ἢ. ep. formatae). Ἀρχῆθεν εἰσῆχθη εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἡ χρῆσις τοιούτων ἐπιστολῶν, διδομένων παρὰ τῶν ἐπισκόπων πρὸς τοὺς ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τῶν κληρικῶν ἢ λαϊκῶν, ὁσάκις ἀπῆρχοντο εἰς ἄλλην ἐκκλησίαν. Αἱ ἐπιστολαὶ αὗται ἐχρησιμοποιῶν οὕτως εἶπαι ὡς διαπιστευτήρια τῶν φερόντων αὐτὰς παρὰ τοῖς προϊστάμενοις τῶν ἐκκλησιῶν, εἰς ἃς ἀπῆρχοντο, καὶ προσφύλακτον τὰς διαφόρους κοινότητας ἀπὸ αἱρετικῶν καὶ κηκοδόξων, οἵτινες παρεσθύνοντες εἰς αὐτὰς ὑπὸ τὸ πρόσχημα χριστιανῶν, ὁρθῶς ἔχοντων τὴν πίστιν, ἐγένοναν ἐκδόλως σκάνδαλα. Αἱ περὶ ὧν ὁ λόγος ἐπιστολαὶ ἦσαν καὶ μέσον πνευματικῆς ἐπικοινωνίας μεταξὺ τῶν διαφόρων χριστιανικῶν ἐκκλησιῶν καὶ κοινότητων. Σὺν τῷ χρόνῳ ὅμως περιωρίσθησαν εἰς μόνους τοὺς κληρικούς, οἵτινες ἀπερχόμενοι εἰς ἄλλην ἐκκλησίαν ἔφερον αὐτὰς εἰς ἐνδείξιν τοῦ βαθμοῦ τῶν καὶ τῆς ἀδείας, ἣν ἐλάμβανον νὰ ἐγκαταλίπωσι τὴν ἰδίαν ἐκκλησίαν. Ἀνευ τοιούτων ἐπιστολῶν δὲν συνχωρεῖτο νὰ γείνωσι δεκτοὶ παρ' ἄλλῃ ἐπισκόπῳ

ὡς κληρικοί, ἐπὶ ποινῇ ἀφορισμοῦ τοῦ προσδεχομένου αὐτοῦς (Ἀποστ. καν. ιε', Δ' Οἰκουμ. Συνοδ. ιγ' καὶ κ', Καρθαγ. νδ' (ξγ')). Ἄνυρος δὲ ἦτο καὶ πάσα χειροτονία, γινόμενη ἐπὶ ἀνήκοντος εἰς ἄλλον ἐπισκοπὸν καὶ μὴ φερόντος Ἀ. Ἐ., ἐκπίπτοντος τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας καὶ τοῦ χειροτονήσαντος αὐτὸν (Α' Οἰκουμ. Συνοδ. καν. ιε', Σαρδ. ιε', Καρθαγ. νδ' (ξγ')). Ἀ. Ἐ. ἀπηγορεύοντο καὶ παρὰ τῶν μοναχῶν, ὡς ὤφειλον αὐτοὶ νὰ λαβῶσι παρὰ τοῦ ἡγουμένου τῶν, ἀπερχόμενοι εἰς ἄλλην μονήν, καὶ ἐπ' αὐτῶν ἀκύρου οὕτως τῆς ἁλλοχού γινόμενης χειροτονίας (Καρθαγ. καν. π' (πη')). Ἐξαιρέσειν τινα ἐποιεῖτο ἡ ἐν Ἀφρικῇ Ἐκκλησία, ἐν ἣ ἐπεκράτησεν ἡ ὕστερον δια τοῦ νε' (ξδ') κανόνος τῆς ἐν Καρθαγίνῃ συνόδου ἐπικυρωθεῖσα συνθήκη, καθ' ἣν ἐπετρέπετο εἰς τὸν πρόεδρον τῆς Καρχηδονίας νὰ λαμβάνῃ κληρικούς ἐξ ἄλλων ἐπισκοπῶν τῆς Ἀφρικανῆς διοικήσεως, καὶ ἀκόντων τῶν οἰκείων ἐπισκόπων, καὶ νὰ χειροτονῇ αὐτοὺς δι' ἄλλας ἐπισκοπάς, ὅπου δὲν ὑπῆρχον ἱκανοὶ πρὸς τοῦτο κληρικοί. Τὴν συνθήκην ταύτην ἀπεμνήσθη ὕστερον καὶ τὸ ἐν Κωνσταντινουπόλει Πατριαρχεῖον (πρβλ. ἐρμην. Βαλααμ. εἰς νε' (ξδ') καν. τῆς ἐν Καρθαγ. Συν. ἐν Συνταγμ. Ρ. καὶ Π. τ. 3, σ. 450—452).

Ἐν τῇ πράξει δὲν ἐτηρήθη πάντοτε αὐστηρῶς ὁ θεσμός τῶν Ἀ. Ἐ., διότι πολλοὶ πολυλῆκας καὶ κληρικοί καὶ λαϊκοὶ ἐγένοντο δεκτοὶ ἄνευ αὐτῶν καὶ ἐχειροτονήθησαν ὑπ' ἄλλων ἐπισκόπων. Ὁ λόγος ὅμως οὗτος δὲν ἔσωσε τὸν ἐν Αἰγύπτῳ χειροτονηθέντα Μητροπολίτην Πενταπόλεως καὶ εἴτα ψηφισθέντα Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας Νεῖλον, ὅτε τὸ οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον προσέβαλε καὶ τὴν χειροτονίαν καὶ τὴν ἐκλογὴν του ὡς ἄκυρον, διότι μοναχὸς ὢν τοῦ ἁγ. Ὅρους ἀπῆλθεν εἰς ξένην Ἐκκλησίαν ἄνευ Ἀ. Ἐ. τοῦ οἰκείου ἡγουμένου ἢ τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως (πρβλ. Ἀλ. εἰς α' νδ' ρινδν ζή τη ρα). Τὸ πάλαι κρατοῦν δίκαιον ὡς πρὸς τὰς ἀπολυτικὰς ἐπιστολάς καθιερώθη καὶ ἐν Ἑλλάδι διὰ τοῦ περὶ ἐπισκοπῶν καὶ ἐπισκόπων Σ' νόμου (ἄρθρ. ΙΓ' § 2 ἐν ἀντιπραβολῇ πρὸς τὸ ἄρθρ. ΙΑ' § 2).

Ἐν τῇ Δυτικῇ Ἐκκλησίᾳ ἀπώλεσαν αἱ Ἀ. Ἐ. τὴν προτέραν σημασίαν, ἀφ' οὗ χρόνου καθιερώθησαν ἐν αὐτῇ αἱ ἀπόλυτοι χειροτονίαι (ἰδ. λ.), δὲν δηλοῦσι δὲ νῦν τὴν ἀπόλυσιν ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς δικαιοδοσίας τινός, ἀλλ' ἀπλῶς ὅτι ὁ δι' οἰονόηποτε λόγον ἀρμόδιος εἰς χειροτονίαν ἐπιτρέπει τὸ δικαίωμα τοῦ εἰς ἔτερον ἐκδίδοντος δὲ τότε καὶ μένον, ὅταν διὰ νόσον ἢ δι' ἄλλον σπουδαῖον λόγον δὲν δύναται ὁ ἀρμόδιος νὰ χειροτονήσῃ τὸν ὑποψήφιον (Conc. Trid. sess. XXIII c. 3 de reform. πρβλ. καὶ Van Espen, Jus eccles. univ. Ρ. II. tit. 9 c. 2 n. 12 κρξ.). Αἱ Ἀ. Ἐ. ἀναφέρουσιν ἀκριβῶς τὸ ὄνομα τοῦ ἐκδόντος αὐτάς καὶ τὸν λόγον, δι' ὃν κωλύεται ὁ ἀρμό-

διος νὰ χειροτονήσῃ τὸν ὑποψήφιον, καὶ εἶναι ἐν ταύτῃ συμβαρτυρικά. Ἐκδίδονται δὲ πρὸς ὁρισμένον ἐπισκοπὸν ἢ ἀπολύτως, ἄνευ ὑποδείξεως ἄλλου τινος (facultates in bianco, facultates de promovendo a quocunque) καὶ παρὰ τῶν ἐπισκόπων αὐτῶν ἢ τῶν νομίμων ἀντιπροσώπων τῶν (Conc. Trid. sess. VII c. 10 καὶ II, sess. XIV c. 2, sess. XXIII c. 3.8.10 de reform. — c. 3 in VI° de tempor. ord. l. 9.). Ἡ παράδωξις τῶν περὶ Ἀ. Ἐ. διατάξεων συνεπάγεται τὴν ἀπόλυσιν τοῦ χειροτονηθέντος καὶ τῇ ἐπὶ ἐν ἐτος ἀρχίαν τοῦ χειροτονήσαντος (c. 10 C. IX qu. 10 c. 4 X de cler. peregr. l. 22 Conc. Trid. sess. XXIII c. 8 de reform.). Περὶ Ἀ. Ἐ. ἐπιθ. ἰδίᾳ Ρ. H i n s c h i n s, System des Kathol. Kirchenrechts t. I σ. 93 κρξ. καὶ Γ. Π. Εὐτ κρξ. καὶ ἱερ. ἐξουσίας τ. I σ. 289 κρξ. | Ε.

Ἀπολυτίκιον (στιχηρὸν εἰτε τροπάριον) λέγεται τὸ πρὸ τοῦ τέλους τοῦ ἑσπερίνου ψαλλόμενον ἐκ τοῦ διατεταγμένου ἡχοῦ εἰτε τοῦ ἑορταζομένου ἁγίου, μεθ' ὃ ποιεῖ ὁ ἱερεὺς τὴν ἀπόλυσιν τῶν ἐκκλησιαζομένων. | Β.

Ἀπόλυτοι χειροτονίαι. Ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἐκκλησίᾳ ἀπηγεῖτο ὡρισμένη ἐνορία ἢ ἐπισκοπή, ὅπως χειροτονήσῃ τις διάκονος, πρεσβύτερος ἢ ἐπίσκοπος ἐν αὐτῇ. Αἱ ἄνευ ὁρισμένης ἐνορίας ἢ ἐπισκοπῆς χειροτονίαι ἐκάλουντο ἀπόλυτοι καὶ ἀπηγορεύοντο αὐστηρῶς. «Ληθέντα ἀπολειψμένως χειροτονέσθαι μήτε πρεσβύτερον μήτε διάκονον μήτε ὄλους τινὰ τῶν ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ τάγματι κείμῃ εἰδικῶς ἐν ἐκκλησίᾳ πόλεως, ἢ μαρτυρίᾳ, ἢ μοναστηρίῳ ὁ χειροτονούμενος ἐπισημαστέον. Τοὺς δὲ ἀπολύτως χειροτονούμενους ὥρισεν ἡ ἁγία Σύνοδος ἄκυρον ἔχειν τὴν τοιαύτην χειροθεσίαν καὶ μηδαμῶς δύνασθαι ἐνεργεῖν, ἐπ' ὅροις τοῦ χειροτονήσαντος» (Δ' Οἰκουμ. Συν. καν. ε'). Ἐν τούτοις τὰ πατριαρχεῖα τῆς Ἀνατολῆς, κατ' ἀπομνήσιν τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας, καθιέρωσαν τὰς ἐπὶ ψιλῇ τίτλῳ χειροτονίας, ἰδίᾳ διὰ πάσαις ποταῖς ἐκλαμψάσας μητροπόλεις καὶ ἐπισκοπάς. Ἐν ταῖς λοιπαῖς ὀρθόδοξοις ἐκκλησίαις δὲν ἀπαντῶσιν αὗται. Ἐν Ἑλλάδι ἀπηγορεύθησαν αἱ ἀπόλυτοι χειροτονίαι διὰ τοῦ Σ' νόμου (ἄρθρ. ΙΑ' § 2 πρβλ. καὶ ἱερ. Συνδ. ἐγκύκλ. α' 6' § γ'). | Ε.

Ἀπόλυτος (Φιλοσοφ.). Τὸ ἀντίθετον τοῦ πρὸς τι, τουτέστι τοῦ σχετικῶς καὶ περιωρισμένου. Ἀπόλυτος, οἷον ἀρχή, γινώσκω, ἀλήθεια, κίνησις κλπ. εἶνε ὅ,τι ὑπάρχει ἐν τῇ νοήσῃ ἢ ἐκτὸς τῆς νοήσεως καὶ ἑαυτοῦ, μὴ χρῆζον ἀποδείξεως, ἀνεξάρτητον, αὐτοτελές, ἀνυπόθετον. Ἀπόλυτον ὃν εἶνε ὁ Θεός, ὡς πηγὴ ὅρος καὶ λόγος πάσης υπάρξεως. Κατὰ τὸν φιλοσοφικὸν ὅρον ἀπόλυτον γινώσκω ἢ γινώσκω τοῦ ἀπολύτου εἶνε ἀδύνατον νὰ ἔχη ἢ νὰ

λαθῇ ὁ ἀτελής καὶ πεπερασμένος ἄνθρωπος· πρῶτον μὲν, ὅτι ἵνα νικήθῃ τι σινοδήποτε θεόν· να διακριθῇ καὶ νὰ χωρισθῇ ἀπὸ πάντων τῶν ἄλλων, δεύτερον δὲ μόνον ἐν σχέσει πρὸς τὸν νοούμενον δύναται τι νὰ νικήῃ. τοῦτέστι πάσα γνώσις εἶναι σχετική. Οὐχ ἥτιον φιλόσοφοι τινὲς ἀρχαῖοι καὶ νεώτεροι ἰδὲν παραδεχόμενοι τοιοῦτον περιορισμὸν νοήσεως καὶ γνώσεως, ἀλλ' ὁρμώμενοι ἐκ τινος ἀρχῆς ἀπολύτου περιλαμβανούσης ἐν ἑαυτῇ τὸ τε νοῦν καὶ τὸ νοούμενον ζητοῦσι νὰ ἐξηγήσωναι πάντα τὰ φαινόμενα τῆς φύσεως καὶ τῆς διανοίας. Τοιοῦτοι ἦσαν παρα μὲν τοῖς ἀρχαίοις οἱ Ἑλεῖται, ὁ Πλάτων, ὁ Πλωτίνος καὶ ἄλλοι, ἐκ δὲ τῶν νεωτέρων ὁ Σπινόζας, ὁ Λειβνίτιος, ὁ Φίχτε, ὁ Σχέλλινγκ, ὁ Ἐγγελος. [Μίν. Α.]

Ἀπόλυτος μερισμός (Ἰ. η τ ο ρ.). Καὶ μερισμὸς μὲν εἶναι· «πράγματα ἐνδὲς εἰς πολλὰ διαίρεσις εἰς θλάσιν τῶν ὑποκειμένων, οἷον· ἄνδρας μὲν κτείνουσι, πόλιν δὲ τε πῦρ καθεύνει, τέκνα δὲ τ' ἄλλοι ἄγουσι βαθυζώνους τε γυναῖκας». (Πλ. Ι. 503 — 1) τοῦτω τῷ σχήματι χρησαμένη ἡ Κλεοπάτρα ὥς περ ἐδυσώπησε καὶ διήγειρε τὸν Μελέαγρον· ἡ γὰρ καθ' ἑκάστον τῶν ὑποκειμένων διηγήσις εἰς ὅψιν ἡμῖν τὸν τῆς πόλεως οἶκτον ἤγαγεν» (Rh. Gr. 3, σ. 94). Κατασκευάζεται δὲ οὕτως ἡ πρότασις ἐν τῷ μερισμῷ, ὥς τε προταχθέντος τοῦ συνδέσμου μὲν νὰ ἐπάγῃται ὁ δέ. "Ὅταν ἕως προταχθέντος τοῦ μὲν δὲν ἐπάγεται ὁ δέ, τότε τὸ σχῆμα τοῦτο καλεῖται ἀπόλυτος μερισμός. Τοῦτο γίνεται πλείστακις ἐν τοῖς προοιμίοις καὶ μάλιστα καθ' Ἑρμογένην (Rh. Gr. 2, σ. 388). «Ἐπὶ πραγμάτων φύσει ὁμολογουμένων ἢ ἀποδείξιμένων ἢ ἐμφανισιν γε τοῦ ὁμολογεσθαι ἢ ἀποδεσθῆναι ἔχοντων· τοιοῦτον δ' ἂν εἴη καὶ τὸ ἐν τῷ κατὰ Τιμοκράτους προοίμιον τὸ τοῦ μὲν ἁγῶνος ὡς ἂν δρας δικάσται, τοῦ παρόντος οὐδ' ἂν αὐτὸν οἶμαι Πρωτοκράτην εἰπατὶν καὶ τὰ ἐξῆς σύμφωνα τοῦ προοιμίου· οὐδαμῶς γὰρ ὁ σύνδεσμος οὗτος ἐλύθη». [Ι. Π.]

Ἀπολωλός (πράγμα) καλεῖται νομ. τὸ ἄνευ τῆς βουλῆσεως τοῦ κυρίου ἐξελθὼν τῆς ἐξουσίας αὐτοῦ καὶ εἰς ἄγνωστον περιελθὼν τόπον, ἐπομένως διαφέρει τοῦ ἀδεσποτου, ὁ δ' εὐρίσκειν αὐτὸ οὐ μόνον δὲν γίνεται κύριος διὰ τῆς εὐρέσεως (N. 67 Π. 6, 1) ἢ τῆς κατὰ τὴν φύσιν, ἀλλὰ καὶ τιμωρεῖται ποινικῶς (ἄρθρ. 387 καὶ 694 Ποιν. Ν.). παρὰ δὲ Ῥωμαίους ἐθεωρεῖτο κλέπτῃς (π. χ. 848 εἰς. 2. 1). Ἀλλ' ἂν μετὰ τὴν τήρησιν τῶν ἐν τοῖς ἄρθρ. 387 καὶ 694 Π. Ν. ὁ κύριος δὲν ἐμφανισθῇ ἢ κυριότης τοῦ Ἀ. δὲν μεταδιδάσκειται εἰς τὴν δημοσίαν ἀρχὴν (εἰς τοῦτο οὐδεμίαν ἀποφιν δύναται νὰ ἀγάγῃ), ἀλλὰ μάλλον δυνάμεθα νὰ δεχθῶμεν ὡς συμφωνότερον τῇ βουλήσει τοῦ ἀπολέσαντος, ὅτι τὸ Ἀ. μετα-

βάλλεται εἰς ἀδέσποτον καὶ γίνεται τοῦ ἀδρόντος. [Δ.]

Ἀπομαρτέλλωσις (tamisage). Ἰδε Σησις.

Ἀπομαχικὸν ταμεῖον ναυτικοῦ. Τὰ περὶ αὐτοῦ ὥρισε τὸ πρῶτον μὲν ὁ ἀπὸ 29 Ἰουλίου 1861 ΧΛΘ' Ν. ὕστερον δὲ ὁ ἀπὸ 17 Ἀπριλ. 1884 ΑΡΘΗ' Ν. ὅστις καὶ καθήργησε ῥητῶς ἐκεῖνον. Κατὰ τὸν τελευταῖον τοῦτον σκοπὸς τοῦ ἀπομαχικοῦ ναυτικοῦ ταμεῖου εἶναι ἡ περιθαλψὶς τῶν ἀνικάνων θαλάσσης ἐργαζομένων τῶν χερσὶν καὶ ἐρ-φανῶν αὐτῶν, ἐπὶ δὲ τῶν γενεῶν ἢ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν ὁρφανῶν πατρὸς καὶ μητρός. Οἱ πόροι τοῦ ταμεῖου τοῦτου προέρχονται κυρίως ἐκ τῶν μηχανίων καταθέσεων τῶν ναυτικῶν, πλὴν τῶν ἀξιοματικῶν τοῦ βασιλικοῦ ναυτικοῦ καὶ τῶν τοῦτοις ἐξομοιουμένων. Πρὸλ. ἄρθρ. 1 — 92 τοῦ ἀνωτ. Ν. τὰ Δ. 16 Ἰουλ. 1884 καὶ 28 Ἰουλ. 1884, τὴν Ν. ΑΥΜΗ' τῆς 16 Μαΐου 1887 καὶ τὸ Δ. τῆς 23 Ἰουλίου 1887. [Ἀγγ.]

Ἀπομάχος, ὁ στρατιωτικὸς ὁ καταστάς ἀνίκανος πρὸς ὑπηρεσίαν ἐνεκα προειδικίας ἡλικίας, ἢ πληγῶν ἢ ἄλλου σωματικοῦ τινος πάθους. Τὰ περὶ ἀπομάχων, ὥρισε τὸ πρῶτον ἐν Ἑλλάδι τὸ Διαιτ. τῆς 27 Ἰουλίου 1833 εἶτα δὲ τὸ Δ. 11 Ὀκτωβρ. 1852 δι' οὗ ὁργανίσθη ὁ λόχος τῶν ἀπομάχων καὶ τὸ μεταρρυθμιστικὸν τοῦτου Δ. τῆς 10 Ἰουλίου 1867. Ἀλλὰ διὰ τοῦ μεταγενεστέρου Ν. ΥΚΗ' τῆς 29 Μαΐου 1871 καὶ τῶν σχετικῶν τοῦτω διαταγμάτων (16 Ἰουν. καὶ 20 Ἰουλ. 1871) ἀκ-τηργήθη ὁ λόχος τῶν ἀπομάχων. "Ὅθεν τανῦν οἱ ἐν τῇ στρατιωτικῇ ὑπηρεσίᾳ καθιστάμενοι σωματικῶς ἀνίκανοι ὑπαξιωματικοὶ καὶ στρατιῶται, εἴτε ἐνεκα γήρατος, εἴτε ἐνεκα βλάβης ἐπισυμβάσης αὐτοῖς ἐν διατεταγμένῃ ὑπηρεσίᾳ ἢ ἐκ τυχαίου συμβεβηκότος, μὴ κακη-μένοι δὲ τὸ πρὸς σύνταξιν ἀποστρατείας θη-καίωμα οὔτε δι' ἀρχαιότητα ὑπηρεσίας, οὔτε ἐνεκα τραυμάτων ἢ νοσημάτων ἐνεκα πολέ-μου τίθενται εἰς ἀπόταξιν ἢ ἀπολύονται λαμ-βάνοντες χρηματικὸν τι χορήγημα κατὰ τὰς εἰδικώτερον ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν σχετικῶν διαταγμάτων ὁριζομένης περιπτώσεως. [Ἀγγ.]

Ἀπομετάλλωσις. Ἡ εἰς μετάλλων μεταβολὴ ὁργανικοῦ σώματος. (Βλ. Ἀπολιθώ-ματα). [Κ. Μ.]

Ἀπὸ μηχανῆς θεός. Παροιμ. ἐπὶ τῶν ἀπροσδοκίως ἀνακινουμένων ἐπ' ὁρτίσει τι-νός. Ἀπὸ τῆς λύσεως πολλῶν ἀρχαίων θα-μασίων διὰ θεοῦ ἐπισκινουμένου διὰ τῆς πρὸς τοῦτο ἐν τοῖς ἀρχαίοις θεάτροις ὑπαρχούσης μηχανῆς. [Π.]

Ἀπομνημονεύματα εἶναι ἱστορικὰ ἀνέγραφα συντεταγμένα ὑπ' αὐτοῦ τοῦ πρά-σαντος ἢ αὐτόπτου τῶν πραγμάτων γενομένου

καὶ διὰ τοῦτο πραγματευόμενοι γεγονότα οὐχὶ τοῦ παρελθόντος, ἀλλὰ συγγράφοντες εἰς τὴν εὐρη-
ται ὅπως δὴ ποτε ἀναμνησκόμενοι τῶν γράφων. Διὰ
τὴν περιφρίσιν τοῦτον τῶν ἀπομνημονευμάτων
εἰς βραχὺ τοπικῶς τε καὶ χρονικῶς ιστορικὸν
θεατρὸν, ἐνέχουσι ταῦτα τὴν ἐνίκαιον, αὐτο-
τελὲς καὶ πεπερασμένον κατ' ἀντίθεσιν πρὸς
τὰ χρονικά (ἰδ. λ.) καὶ ἔχουσι τὴν δὲ χρηματι-
κόν, οὗ συνήθως πρωταγωνιστὴς εἶνε αὐτὸς ὁ
γράφων. Ἀλλ' αἱ ἀρεταὶ αὗται τῶν ἀπομνη-
μονευμάτων, αἵτινες καθορίζονται ταῦτα ἱστο-
ρικῶν πηγῶν ἐν τῶν ἐπισημοτάτων καὶ διδακτι-
κωτάτων, συνδέονται καὶ πρὸς κακίας ἀπορ-
ρευσας εἰς αὐτῆς αὐτῶν τῆς γενέσεως καὶ ἀ-
φορμῆς. Ἀπαραγνώριστος ὁρᾷ αὖθις εἶνε ἐν τοῖς
πλείστοις αὐτῶν μονότονος τις περιορισμὸς
εἰς λεπτομερείας ἀναφερομένης εἰς τὴν γρά-
φοντα καὶ ἡ τῆς ἐπιδείξεως τοῦ γρά-
φοντος ἡ ἐννοία αὐτόγραφου τῆς δικαιολο-
γίας αὐτοῦ καὶ τῶν περὶ αὐτὸν. Περὶ αὐτῆς
λοιπὸν συναναμνησκόμενοι εἰς τὴν ἀφῆρσιν τῶν
γεγονότων σκόπευσε συγκαλύψει τῶν ἐπιφάνων
καὶ μεγέθυνσις τῶν ἐπαινετικῶν πράξεων. Διὰ
ταῦτα δὲ ἡ χρῆσις τῶν ἀπομνημονευμάτων ὡς
πηγῶν ἱστορικῶν πρέπει νὰ γίνῃται μετὰ πολ-
λῆς τῆς προφυλάξεως. Τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ λό-
γου δὲν ἦτο ἀγνωστον εἰς τοὺς ἀρχαίους
"Εὐλαχίου α, ἀλλὰ δὲν ἔργειν μεγάλη αὐτοῦ
χρῆσις. Εἰς τὴν γὰρ δὲ τὰ ἀπομνημονεύματα εἰς
τοὺς "Ελλήνας οἱ Ἰωνεῖς. Ταῦτα ἦσαν τὰ
τοῦ Σηραμβρότου τοῦ Θιασίου περὶ Θερμύ-
στοκλέους καὶ Θουκυδίδου καὶ
Περικλέους, ἐν οἷς δεινῶς ἐνάκιζε τὸν
Κίμωνα, καὶ αἱ "Επιδομήναι. Ἰωνος τοῦ
Χίου, ὅστις εἶνε ἕλληνας γνωστότερος ὡς τρα-
γικός, ἐν αἷς περὶ πάντων τῶν ἐπιφανῶν ἐν
τοῖς συγγράμμασι ὑπάρχον διηγήσεις καὶ ἀνέκ-
δοτα. Ἀλλὰ τὰ ἐπιφανέστατα παρ' Ἑλλήσιν
ἀπομνημονεύματα ἦσαν ἡ φερώνυμος συγγραφή
τοῦ Ξενοφώντος, ἥς θεῖα εἶνε ἡ διδασκαλία
τοῦ Σωκράτους, οὗ ὁ Ξενοφὼν ὑπῆρξε μαθη-
τῆς, καὶ τὰ περὶ τοῦ βίου τοῦ διδασκάλου.
Καὶ αὐτὴ δὲ ἡ Κύρου Ἀνάβασις, τοῦ Ξενο-
φώντος ἔχει χαρακτηριστὰ ἀπομνημονευμάτων.
Πλὴν δὲ τοῦ Ξενοφώντος καὶ ὁ Σικανώνιος
Ἀρατος εἶχε συγγράψει ἀπομνημονεύματα
(ὁ πομνημῆματα) ὡς καὶ ὁ βασιλεὺς Πύρ-
ρος (βασιλικὰ ἀπομνημόματα). Τὴν ἀπώλειαν
τῶν δύο τούτων συγγραμμάτων ἀνεπαρκῶς μόλις
ἀναπληρῶναι ἡ χρῆσις αὐτῶν ὡς πηγῶν παρὰ
τοῦ Πλουτάρχου ἐν τοῖς βίοις Ἀράτου καὶ
Πύρρου. Καὶ παρὰ Ῥωμαίους δ' ὑπῆρχον
ἀπομνημονεύματα περὶ συγγράμνων γεγονότων,
ὧν συνήθως μετέστην αὐτὸς ὁ γράφων. Ῥω-
μαῖοι δ' αἱ τοιαῦται συγγράμματα Historia κατ'
ἀντίθεσιν πρὸς τὰ Annales (χρονικά), πρα-
γματευόμενα τὴν ἀπωτέραν ἱστορίαν (ἰδ. Aut.
Gell. V, 18, 1 κ.ε. Serv. Aen. I, 373. — Isid.
Orig. I, 40, 1). Ἐπιφανέστατα δὲ τῶν παρὰ Ῥω-
μαίους ἀπομνημονευμάτων εἶνε τὰ τοῦ Ἰουλείου

Καίσαρος περὶ τοῦ γαλατικοῦ καὶ τοῦ ἐμφυλίου
πολέμου. Ἀλλ' ὑπῆρχον καὶ ἀπομνημονεύματα
τοῦ Σύλλα, τοῦ Λουκιόλου καὶ ἄλλων πολλῶν.
Καὶ παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς δὲ πολλὰ
τῶν ἱστορικῶν συγγραμμάτων ἔχουσι χαρακτη-
ριστὰ ἀπομνημονευμάτων. Ἐξίχοντο δ' αὐτῶν τὰς
Ἱστορίας καὶ τὰ Ἀνεκδότα τοῦ Προ-
κοπίου, τὴν Ἀλέξια δὲ Ἀννῆς τῆς Κο-
μνηνῆς καὶ τὰς Ἱστορίας τοῦ αὐτοκράτο-
ρος Ἰωάννου τοῦ Καντακουζηνού. Πολὺ δὲ συν-
ηθευμένα εἶνε ἡ συγγραφή ἀπομνημονευμάτων
ἐν τῇ Δύσει κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας καὶ
τοὺς νέους χρόνους. Καὶ ἐν μὲν Ἱταλίᾳ,
ὅπου τὰ ἀπομνημονεύματα ἐκκλῶντο συνήθως
ricordanze ἔχοντες ἐπιφανεῖς τοιαύτας συγ-
γραφὰς τοῦ Benvenuto Cellini, τοῦ Ἀλ-
φίερη, τοῦ Γολδόνη, τοῦ Καζανόβα, τοῦ Σι-
λβίου Πελλικού κτλ. Ἐν δὲ Γερμανίᾳ ἔρ-
χεται κυρίως ἡ συγγραφή πολιτικῶν ἀπομνη-
μονευμάτων ἀπὸ τῶν χρόνων τῆς μεταρρυθμι-
σεως, ἐν οἷς τὰ τοῦ Gütz von Berchlin-
gen. Εἰς τοὺς χρόνους τοῦ τριακονταετούς
πολέμου ἀνέχονται τὰ τοῦ κόμιστος τῆς Ἀγ-
γλίας Χριστιανού. Ἐπιφανὴ δὲ εἶνε τὰ περὶ
τῶν ἰδίων αὐτοῦ πολέμων ἀπομνημονεύματα
Φρειδερίκου τοῦ μεγάλου. Πολλὰ δὲ τέλος
εἶνε τὰ ἐκ τοῦ ἡμετέρου αἵματος παρὰ Γερμα-
νοῖς ἀπομνημονεύματα, τὰ εἰς τὴν πολιτικὴν
ἱστορίαν καὶ τὴν φιλοσοφικὴν βίον ἀναφερό-
μενα. Ἐν δὲ Ἀγγλίᾳ ἡ συγγραφή ἀπο-
μνημονευμάτων γίνεται συνήθιστα ἰδίως ἀπὸ
τῶν χρόνων τῆς βασιλείας Ἐλισάβετ (1558
— 1603), μέγα δὲ εἶνε τὸ πλῆθος τῶν εἰς τὰς
θερητικαίας καὶ πολιτικὰς ἐριδας τοῦ 17' αἰ-
ῶνος ἀναφερομένων. Ἀλλὰ κυρίως χίρην τῶν
ἀπομνημονευμάτων δυνάμεθα νὰ καλέσωμεν
τὴν Γαλλίαν, ἐν ἣ τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ λό-
γου ἤκμασε καὶ ἀκμάζει ἀπὸ τοῦ 17' αἰῶνος,
ὅτε παρουσιάζονται τὰ πρῶτα γαλλικὰ ἀπο-
μνημονεύματα. Ἐπιφανὲς ἱστορικὸν ἔργον φέ-
ρον καθαρὸν χαρακτηριστὰ ἀπομνημονευμάτων
εἶνε ἡ τῆς Joinville (1224 — 1317) ἱστο-
ρία τοῦ ἁγίου Λουδοβίκου. Πολυθρύλητος δ'
εἶνε ἡ συγγραφή τοῦ Φιλίππου de Commines
ἐπὶ Λουδοβίκου ΙΑ' (1461 — 1483) καὶ
Καρλόλου τοῦ Η' (1483 — 1498). Ἀλλὰ καὶ
δι' ἑλὼν τὴν γαλλικὴν ἱστορίαν ἀπὸ τοῦ 15' αἰ-
ῶνος μέχρι τῆς σήμερον, ἰδίως δὲ διὰ τὴν ἐπο-
χὴν τῆς ἐπαναστάσεως καὶ τοῦ μεγάλου Ναπο-
λέοντος ὑπάρχει ἐξίχοντος πλῆθος ἀπομνημο-
νευμάτων, ὧν καὶ ἡ ἀπλή ἀπαρίθμησις ὑπερ-
βαίνει τὰ ὅρια τοῦ ἀνὰ χεῖρας λεξικοῦ. Τὴν
ὑπαρξίν τοῦ ἀμετρήτου τούτου πλήθους τῶν
ἀπομνημονευμάτων παρὰ τοῖς Γάλλοις ὡς ἐξῆς
ἐπιράθῃ νὰ ἐρμηνεύσῃ οὐκ ἄνευ ὑπερβολῆς
τινός καὶ πικρίας ὁ Γερβίος (Grundzüge
der Historik. Leipzig 1837 σ. 38). «Λατὸς
οὗ ἡ ἐθνότης ἔχει ὅλως ὑποκειμενικὸν χαρα-
κτῆρα, ὡς παρὰ τοῖς Γάλλοις, ὅστις τὴν δό-
ξαν αὐτοῦ δὲν ἀναφέρει, ὡς ἡ Ῥώμη καὶ ἡ

Ἀρχαίονα, εἰς τὸ παρελθόν, εἰς παλαιὰν αἰ-
γλήν, εἰς αὐτὴν τοῦ τῆν ἀπιοῦσιν ἡδὴ ἱστορίαν,
εἰς τὴν καταγωγὴν αὐτοῦ καὶ εἰς τὰ πιστῶς
τετηρημένα ἡθῆ καὶ τὸ ἔθνος τῶν προγόνων,
ἀλλ' ὅστις μᾶλλον ἐπιζητεῖ τὴν δόξαν τοῦ
παρόντος, ἔστω καὶ δόξαν κατὰ φαντασίαν,
λαδὸς ὅστις προδραπνῇ τὸ μέλλον του, ὅστις δὲν
ἔχει τὴν σύνεσιν νὰ συγκρατῇ τὴν ἱστο-
ρίαν του ἐν χρονικαῖς, προσθέτων τὰ νεώτερα
εἰς τὰ προγεγενημένα, ὥς οἱ προμνησθέντες
λαοί, καὶ νὰ παραστήσῃ ἐαυτὴν αὐτονομήσαν
ἱστορικὴν ὄλκον, ἀλλ' ὅστις μᾶλλον ἐλητηρόντες
σχεδὸν τὴν ἰδίαν ἐαυτοῦ αρχαιότητα, τοιοῦτος
λαδὸς φέρεται ἀναγκαστικῶς εἰς τὴν καλλιέργειαν
ἐκείνου τοῦ εἴδους τῆς ἱστοριογραφίας, τὸ
ἔπος αὐτὸν ἀντικεινται εἰς τὸ χρονικὸν καὶ τὸ ὅποιον
ὡς ὁ συρμαδὸς ἀπαιτεῖται πάντοτε εἰσενεῖ ἐν στί-
γματι ἐξάψει καὶ ἄνευ συνεχείας μόνον τοῦ
νεωτάτου, καὶ πάντοτε ἐν αὐταρκεσίᾳ καὶ ἐν
ἀξιώσει, λέγω δὲ τὰπομνημονεύματα. Οἱ
Γάλλοι, ἐξαιρουμένων τῶν νεωτάτων χρόνων
οἵτινες εἴνε θερμοῦργημα ξένων ἐπιδρασεων,
σχεδὸν δὲν ἔσχον ἄλλους ἱστορικοὺς πλὴν ὑπο-
μνηματογράφων. Μόνον ἐν τούτῳ τῷ κλάδῳ
ἔχομεν τέρστιον πλῆθος ἐν τε παλαιαῖς με-
ταῖς καὶ νεαῖς χρόνις, ἐν δὲ τῷ εἶδει τούτῳ
ὡς ἔχοντες δικαιοσύνην ἀριτετήχηναι ἄνδρες, οἷοι
ὁ Βιλάρδουινος, ὁ Joinville, ὁ Φροασσάρ, ὁ
Commines καὶ ὁ καρδινάλιος Ρέτε. Παρ'
ἡμῶν δ' ὑπάρχουσιν ἱκανὰ ἀπομνημονεύματα
ἐκ τῶν χρόνων τοῦ ἱεροῦ αἰῶνος, οἷα τὰ τοῦ
Θεοδώρου Κολοκοτρώνη (Διήγησις συμβάντων
τῆς ἑλλάδος, φολῆς 'Αθῆν. 1816 δ' ἐκδ. 1889),
Ν. Σπηλιόπου (Ἀθῆν. 1851—57, τ. 3), Φραν-
τῆζ (Ἀθῆν. 1835 τ. 3), Κουτσονίκου (Ἀθῆν. 1863
τ. 2), Κ. Μεταξά (Ἱστορικὰ ἀπὸ τῆς ἑλλά-
δος, Ἀθῆν. 1878). Καὶ τῶν λοιπῶν δὲ συγ-
γραφέων τῶν πραγματευομένων τὰ κατὰ τὸν
ἱερὸν αἰῶνα πολλοὶ ἔχουσι κατὰ τὸ μᾶλλον
καὶ ἤτεον χαρακτῆρα ἀπομνημονευμάτων. Συγ-
γενῆ δὲ τύπον φέρουσι καὶ τὰ ἡμερολόγια ἀν-
δρῶν συμμετασχόντων τοῦ αἰῶνος, οἷα τὰ ἐπ'
ἐσχάτων δημοσιευθέντα τοῦ Κριεζῆ, τοῦ Τσι-
μαζοῦ καὶ τοῦ Σαχτούρη (ἰδ. λ. 'Ημερο-
λόγια). Ἐκ δὲ τῶν παρ' ἡμῶν ἀπομνημο-
νευμάτων περὶ τῶν νεωτάτων χρόνων ἀναφέ-
ρουμεν τὰ τοῦ Κ. Λομβάρδου (Ἀπομνη-
μονεύματα πρὸς καταρτισμὸν τῆς περὶ ἀπε-
λευθερώσεως τῆς Ἑπτανήσου ἱστορίας, Ἐν
Ζακύνθῳ 1870 μαινόμενα ἀπειλῇ) καὶ τοῦ Γ. Βερ-
ρὺ καὶ οὔ (Ἀπομνημονεύματα περὶ τῆς πρώτης
Ἰωνίου Πολιτείας) καὶ τὰ τοῦ Α. Παλα-
σκά (Τὰ συμβάντα τοῦ Ὀκτωβρίου 1862, Ἀθῆν.
'Αθῆν. 1882).—Ἰδ. E. Kœpke De hy-
pomnematicis graecis, Brandenburg.
1857—63.—L. Lucht Disputatio de
Arati Sicyonii commentariis Kiliae 1838.
Gr. v. Schiller Sammlung histo-
rischer Memoiren 1790—3.—Collection
des mémoires relatifs à la révolution

d'Angleterre, Paris. 1823 τὸμ. 33.—Ca-
b o c h e Les mémoires et l'histoire en
France. Paris 1863 τὸμ. 2. [Δ.]

Ἀπομνημονεύματα (Τηλεγραφ.) (iso-
ler γὰρ). Παρεμβολὴ σώματος ἄγοντος
κακῶς τὸν ηλεκτρισμὸν, οἷον βέλου, βητι-
νης, μεταξῆς, θείου, μεταξὺ τῆς γῆς καὶ σώ-
ματος ηλεκτρισμένου πρὸς διατήρησιν τοῦ ἡλε-
κτρισμοῦ αὐτοῦ. Ἄνευ τῆς προσφυλῆς τού-
της τὰ ηλεκτρισμένα σώματα, ἐν συγκοινωνίᾳ
μετὰ τῆς γῆς, ἐπανέρχονται εἰς τὴν οὐδετέραν
αὐτῶν κατάστασιν, τοῦ ηλεκτρισμοῦ αὐτῶν
ἐκπεύγοντος εἰς τὴν γῆν, καλουμένην ἐκ τούτου
κοινὸν δοχεῖον. (ἰδ. καὶ Μονωτήρ, Μονω-
τήριον). [Δ.Α.]

Ἀπομνημονεύσεις λέγεται ὁ ἰδιόχων ἐκεί-
νος τρόπος τῆς ἐκτίσεως τῶν ποινῶν, καὶ ὁ
ἐκαστος τῶν εἰς ἀποτίρησιν τῆς ἐλευθερίας
τοῦ καταδικαζομένου, τηρεῖται αὐστηρῶς ἀπο-
καχωρισμένος τῶν λοιπῶν συγκαταδικῶν, ὃ
σύστημα τῆς Ἀ. εἶνε τὸ ἀντιθετὸν ἔκρον τοῦ
ἐτέρου συστήματος τῆς ἐν κοινῇ συμδιώσεως
τῶν καταδικῶν, πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ἐντεῦθεν
ἡμιδύτης ἐξαρκεσιώσεως καὶ διαφθορᾶς αὐτῶν.

Ἡ κατὰ τὰς εἰς διαίσεις τῶν καταδικῶν,
εἰς ἣν τὸ πρῶτον κατέφυγον, ἀποχωριζομένων
δὲ, ἰδιαίτερως πάντων τῶν διαπραξάντων τὸ
αὐτὸ εἶδος τοῦ ἀδικήματος, ἢ τῶν ἐραχθέντων
πρὸς τοῦτο ἐκ τοῦ αὐτοῦ αἵτιος, καταδειχθῆ
μέτρον οὐχὶ συντελεστικόν, ἅτε διαφορῶς οὗτης
πάντοτε τῆς ἡλικιότητος τῶν εἰς τὸ αὐτὸ ἀδι-
κημα ὑποπιπτόντων. Ὅθεν ὡς ἀσφαλέστερος
τρόπος ἐκρίθη ἡ Ἀ. ἥτις παρέχει ἐκ τῶν προ-
τίσεων πᾶσι τὰς ἀγγυήσεις πρὸς πρόληψιν
τῆς ἡμιδύτης ἐξαρκεσιώσεως τῶν καταδικῶν.
Ἡ πρώτη ὁδοὺς πρὸς πρακτικὴν ἐφαρμογὴν
τῆς Ἀ. ἐγένετο ἐν Πανφυλῶνι, πρὸς ἀπο-
φυγὴν τῆς ἐκτελέσεως θανατικῶν ποινῶν,
καθὼς ἡ γῆσις κίματος ἀνθρωπίνου ἀπεικρού-
ετο ὑπὸ τῶν θρησκευτικῶν δοξασίων τῆς αὐ-
τῆς αἰρέσεως τῶν Κουακέρων. Ἐπομένως εἰ
εἰς θάνατον καταδικαζόμενοι ἐτηροῦντο μὲν ἐν
τῇ ζωῇ, ὡρεῖλον δὲως νὰ αἰσθανοῦνται αὐτοὺς
ὡς τεθνεώτας, ἀποκαχωριζομένοι αὐστηρῶς τοῦ
λοιποῦ κόσμου. Πρὸς τοῦτο δὲ ἐνικλείοντο εἰς
τὰ καλλίον αὐτῶν, ἀποκαχωριζομένης πάσης εἰσα-
δήσεως ἐπικειμένης αὐτῶν μετ' ἄλλων ἀνθρώ-
πων, οὐδ' ἐπιτροπομένης τῆς διακοπῆς τῆς φθ-
βεράς τοῦ καταδικῶν μονοτονίας διὰ παραγωγῆς
ἐργασίας τινος, δι' ἐπισκέψεων ἢ συνομιλίας
μετὰ τῶν φυλάκων αὐτοῦ. Οὐδεὶς ἦχος, οὐδὲν
βῆμα ἀνθρώπου διέκοπτε τὴν νεκρικὴν αἴσθη-
σιν ἐδραστεύσαν ἐν τῷ σκοτεινῷ καταστήματι
τῆς φυλάκης Walnut-Street, ἐνθα ἐφαρμόσθη
τὸ πρῶτον κατὰ τὸ 1786 ἡ αὐστηρὰ αὐτῇ μονή-
ρης φυλάκει. Αἱ γενόμεναι ὁμῶς παρατηρή-
σεις τῶν αποτελεσμάτων ἐπὶ τῶν εἰς Ἀ. ὑπο-
δικαζόντων (ἐντὸς μικροῦ χρόνου παρετηρήθη-
σαν πάντες μονοτονικῶς καὶ ταχὺ ἀπώσιμα

ἀποδράσεως μετ' ἀποφυγῆς κίνδυνον ζωῆς) ἐπει-
σαν περὶ τοῦ κατεστρεπτικοῦ τῆς ἀπώλυτος
Ἄ. διὰ τὰς τὸ πνεῦμα καὶ διὰ τὰς τὸ σῶμα. Δι' ὅ
ἀπεφασίσθη ἡ τροποποίησις τοῦ συστήματος διὰ
παράγῃς ἐργασίας εἰς τοὺς καταδικούς, καὶ διὰ
τῆς ἐπισκεψέως αὐτῶν ὑπὸ τοῦ Διευθυντοῦ καὶ
τοῦ ἱερέως τῶν φυλακῶν ἀπ' οὗ λόγος τῆς Ἄ.
ἦτο μόνον ἡ ἐκ τῶν λοιπῶν συγκαταδικῶν ἀπο-
χώρησις. Τὸ σύστημα τοῦτο τῆς Ἄ. ἐνωρὶς
ἐκπολεμήσαν αἱ πρωτεύουσαι τῆς Εὐρώπης Πο-
λιτεῖαι, μεγαλοπρεπεστάτης ἱερῶς ἐκτελεσθῆναι ἐπὶ τῇ
βασίτει αὐτοῦ φυλακῶν εἰς ὧν εἰσέρχονται αἱ ἐν
Pentoville τοῦ Λονδίνου, Μοχμπιτ τοῦ Βε-
ρολίνου, Bruchsal ἐν τῷ Δουκάτῳ τοῦ Βα-
δέν, Lüwen ἐν Βελγίῳ. Ὑπὸ τῆς θεωρίας
ἐν ταῦτοις τοῦ Π. Δ. ἀκριβοποιεῖται ἐν ἡ Ἄ.
πρέπει· νὰ θεωρηθῇ ὡς ἰσχυρὸν εἶδος πεινῆς,
ἡ ὡς ἴδιος τρόπος ἐκ - ε λ - ε σ - σ - η - ς τῆς πει-
νῆς. Ὁ Γερμανὸς Νομοθέτης θεωρεῖ τὴν Ἄ.
ὡς ἀναγκαζομένην εἰς τὴν τρέπον τῆς ἐκτελέσεως
τῆς πεινῆς, δι' ὅ ἀρῆται μὲν μέχρι τινὸς τὴν
ἐπιβολὴν αὐτῆς εἰς τὴν ἐκτελέσειν τῆς Διευ-
θυντικῆς τῶν φυλακῶν, ἀλλ' οὐχὶ πέραν τῆς
διαρκείας τριῶν ἐτῶν. Ἐν Βελγίῳ καὶ Ὁλ-
λανδίᾳ ὁ χρόνος τῆς Ἄ. ἐρίσκεται εἰς ἐν ἔτος,
ἐν Σουηδίᾳ 1 1/2 ἐν Δανιμαρκίᾳ 3 1/2 καὶ ἐν
Νορβηγίᾳ 4 ἔτη. Παρ' ἡμῶν τὸ σύστημα τοῦτο
τῆς ἐκτελέσεως τῶν πεινῶν οὐκ ἐκτελεσθῆναι ἐλ-
λειψῇ φυλακῶν. Αἱ ἐνταῖθα τῇ πρωτοβουλίᾳ
τοῦ κ. Συγγροῦ ἐκπολεμήθησαν εἰς ἐπὶ τῇ βί-
σει τοῦ Ἀδουρνέου, τοῦ μικτοῦ τούτου συ-
στήματος, περὶ οὗ ὡς καὶ περὶ τῆς Ἄ. πλεονε-
κία ἐν τῷ ἄρθρῳ περὶ συστημάτων φυλακῶν [Δ.Π.]

Ἀπομόνωσις (Ἡ τ ῆ ν ι ε ς ρ.). Ὑπὸ
τὴν ἐννοίαν ταύτην ἐννοοῦμεν τὴν ἄμεινον ἀπὸ
τῶν ὑγρῶν ζώων ἀπομόνωσιν καὶ ἐν ἰσχυ-
τέρῳ τινι ἀπομεμονωμένῳ χώρῳ τοῦ αὐτοῦ
σταύλου τοποθετήσιν παντὸς ὑπ' οὐρανῷ ποτε
καλλητικῆς παθήσεως νοσοῦντος ἢ ὑπόπτου ἐκ
ταύτης ζώου. Ἡ Ἄ. ἐπιτρέπεται μόνον εἰς
τάς μ ο λ υ σ μ α τ ι κ ἄ ς καλουμένας παθή-
σεις, καθ' ἃς ἡ μετάδοσις γίνεται δι' ἐμμέσου
ἐπαφῆς τῶν νοσηρῶν ἐκκρίσεων μετὰ τοῦ ὑγι-
οῦς ζώου, ὡς εἰς τὴν μάστιγιν, τὴν εὐλογίαν
κ.τ.λ. Πρὸς τοῦτοις αὕτη ἐπιβάλλεται εἰς τὰ
συγχρωτίζοντα μόνον ζῷα· τούναντιον δὲ ἐν
καθίσταται ἀναπόρρευτος εἰς τοιαῦτα, ὅτινα
ἀποχωρίζονται ἀλλήλων διὰ τῶν ὑψηλῶν τῶν
γατῶν διαχωρισμάτων. [Γ.Ν.Π.]

Ἀπομορφίνη (Χ η μ.) ὁργανικὴ βί-
σις παραχρῆμα τῇ θερμανταί· μορφίνης μετὰ
καπνίζοντος ὑδροχλωρίου· ἵνα λευκὴ ἁμμορ-
μῶσα πρασινίζουσα ἐν τῷ ἀέρι καὶ ἔχουσα φυσι-
ολογικὰς ἰδιότητας ὅπως διαφόρους τῆς μορ-
φίνης. [Ο.Δ.Ρ.]

— (Ψ α ρ μ α κ ο λ.). Ἡ Ἄ. ἐνεργεῖ τά-
χιστα ὡς ἰσχυρὸν ἐμετικόν, φέρουσα συγχρό-
νως κεφαλαλγίαν καὶ εἰς ὑπνόν καταφορὰν
ἐνδείκνυται ὡς τοιοῦτον, ὅπου χρεῖα μὲν τα-

χέας ἐμέσεως, ἀμήχανος δὲ ἡ χρῆσις πάντων
τῶν συνήθων ἐμετικῶν, καὶ πλεονεκτεῖ πάν-
των τούτων οὐ μόνον διὰ τὸ ταχὺ καὶ βίβριον
τῆς ἐνεργείας αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ διότι οὐδὲ τῶν
δυναμικῶν καταπτώσιν συνεπάγεται, οὐδὲ διόρ-
ροισιν προκαλεῖ, οὐδὲ τὴν ὀρεξίν διαταράσσει.
Ἡ Ἄ. ἐνεργεῖ ὡς ἐμετικὴν εἴτε ἔστω δόσῃ διὰ
τοῦ στομάχου (ἀπὸ 2—3 σιτ.), εἴτε ὑποκλυ-
σθῇ εἰς τὸ δρόρῳ (ἀπὸ 2—3 σιτ.), εἴτε ἐγ-
χυθῇ ὑπὸ τὸ δέρμα (1/15—1/10 σιτ.), ὅπερ τὸ
συνήθιστον. Ἀντὶ τῆς ἀπλῆς ἀπομορφίνης
σήμερον εἶνε ἐν χρῆσει ἡ ὕ δ ρ ο χ λ ω ρ ι κ ῆ
Ἄ., (Apomorphium hydrochloricum),
ἥτις ἐγγχεῖται ὑπὸ τὸ δέρμα κατὰ (1/15—1/10
σιτ.), ἡ δίδεται ἔστω ἡ παραγγέλλεται εἰς ὑπο-
κλυσμούς εἰς τὸ δρόρῳ κατὰ τὸ αὐτὸ ἢ καὶ
διπλάσιον ποσόν. [Ι.Π.]

Ἀπομόζησις εἶναι ἐργασία, καθ' ἣν
ἀπὸ κοιλότητος τινος ἢ ὄχτου ἢ δοχείου, πε-
ριέχοντος ὑγρὸν εἰς σταγόναν διαιρετὸν καὶ
κατὰ σταγόναν μεταγγιστὸν ἀνασπᾶται τοῦτο,
καὶ μεταφέρεται εἰς ἄλλην κοιλότητα ἢ ὄχ-
την ἢ δοχεῖον διὰ μεταξὺ τῶν δύο κοιλότητων
παρεμβολημένου αἰωγίου. Τὸ τοιοῦτον κατορ-
θούται, ἂν ἡ κοιλότης ἢ ὁ ὄχτος ἢ τὸ δοχεῖον,
εἰς ὃ μέλλει νὰ μεταγγισθῇ τὸ ὑγρὸν οὐκ ὑ-
πόκειται ἐπὶ τινι χρόνῳ εἰς τὴν ἀτμοσφαι-
ρὴν πίεσιν, ὅπερ γίνεται, ἂν ὁ ἀτμοσφαιρικός
αἶρ ἡ ἀφαιρεθῇ ὅσον δυνατὸν ἐντελῶς, ἢ καὶ
ἀρκιωθῇ μεγάλως. Τὸ ἐν τοῖς πρώτοις χι-
οῖς ὑγρῶν, ὑπεῖκον τότε εἰς τὴν ἀπὸ τοῦ αἰ-
ρος πίεσιν, φέρεται εἰς τοὺς χώρους, καθ' οὓς
ἡ πίεσις εἶναι ἐλάσσων ἢ ἐλαχίστη. Διὰ τῆς
ἐξανακλουθῆσεως τῆς τοιαύτης ἐργασίας ἡ ἐξ-
αντλοῦμεν ὁλόκληρον τὸ ἐν τοῖς πρώτοις χι-
οῖς ὑγρῶν, ἢ κενοῦμεν κατὰ τὴν ἀνάγκην ἢ
τὴν βούλησιν πλέον ἢ ἐλάττω αὐτοῦ, ἂν αἱ
περιστάσεις ποῶσι τοῦτο δυνατόν. Πλεῖστα
λεितουργαί ἐν τῷ ζωϊκῷ σώματι τελοῦνται
κατὰ τὸ φυσικὸν τοῦτο φαινόμενον, καὶ ἡ μη-
χανικὴ πολλὰ ὄργανα ἐσκεύασε μάλλον ἢ ἡ-
τον εἰς τὰς καθ' ἐκάστην ἀνάγκας χρήσιμα.
— Ἀπὸ τοῦ μαστοῦ τοῦ ζώου, περιεκλεισμένης
τῆς θηλῆς ὑπὸ τῶν χειλέων τοῦ νεογνοῦ, καὶ
τοῦ κενοῦ ἐν τῷ στόματι γινόμενου διὰ τῆς
πρὸς τὸν φάρυγγα ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ κινήσεως
πολλῶν μυῶν προσελευσμοῦ τοῦ αἵρος, τοῦ ἐν
τῷ κοίλῳ τοῦ στόματος προὑπάρχοντος, καὶ
τῆς πρὸς τὸν πνεῦμονα μεταφορᾶς τῆς στήλης
ταύτης τοῦ αἵρος, ὅτε γίνεται εἰσπνοή, φέρε-
ται τὸ γάλα εἰς τὸ στόμα, καὶ διὰ τῶν κινή-
σεων τῆς καταπόσεως εἰς τὸν οἰσφάγον καὶ
τὸν στόμαχον (0 η λ α σ μ ε ς). — Καθ' ὅμοιον
μηχανισμόν φέρεται τὸ ὑγρὸν ἀπὸ τοῦ ποτη-
ρίου εἰς τὸ στόμα, τὸν οἰσφάγον κλ. (π δ -
σ ι ε ς). — Τὸ αὐτὸ γίνεται, ἂν διὰ καλαμίσκου
ἀνασπᾶται τὸ ὑγρὸν ἀπὸ ποτηρίου τινὸς εἰς
τὸ στόμα, γινόμενου κατ' αὐτὸ κενοῦ (ἀ ν α ρ -
ρ ὁ ρ η σ ι ε ς). — Κατὰ παραπλήσιον ἔμοιως μη-

χανισμὸν γίνεται ἡ κυκλοφορία τοῦ αἵματος ἐν τῇ καρδίᾳ, ὁργάνῳ λίαν ὁμοίῳ πρὸς μηχανήμα ἐπιτήδειον πρὸς παραγωγὴν κενοῦ, ὅπερ ἐκεῖ οὐδέποτε γίνεται φερομένου ἐν τῇ αἵμα τοῦ αἵματος. Τοῦτο ὁμοίως γίνεται εἰς μέρος μόνον τῆς καρδίας, τοῦς καλούμενους κόλπους (κ.υ.τ. κ.λ.ο.φ.ο.ρ.ι.α. ἄ.ν.ω.μ.έ.ρ.ο.ς. ν.α.ρ.δ.ι.α.ς). — Ὁμοίως διὰ τῆς διαστολῆς τοῦ θώρακος, εὐρυνομένου τοῦ πνεύμονος, κατακρημνίζεται ἡ ἀτμοσφαιρική ἀήρ εἰς αὐτόν, καὶ γίνεται ἡ δέουσα ἐργασία (εἰς π.ν.ο.ή). Καὶ ἄλλαι εἰσι ἐργασίαι κατὰ τὸ ζωϊκὸν αἶμα γίνονται δι' ὁμοίαν οἷτιαν.

Εἰς πολλὰ ζῶα ὑπάρχουσι διάφοροι συσκευαῖ, δι' ὧν προσκολλῶμεν ταῦτα ἐπὶ διαφόρων σωμάτων, καὶ διὰ τῆς ἀναμικτρώσεως γινόμενου κενοῦ, σπνρίζονται ἐκεῖ, καὶ παραμένουσιν ἀσφαλῶς, ἢ ἔντομα καθ'οστάμενα ἐπὶ μειζόνων ζώων ποιοῦσι τὸ κενὸν εἰς τὸ στήμα αὐτῶν, καὶ διὰ τοῦ εἰς τὸ δέσμα προσκολλωμένου ῥύγχους ἀνασπῶσι τὸ σῆμα, ὡς ὁ κώνωψ, αἱ ψύλλαι, οἱ κόρες, εἰ δὲ αἱ βδέλλαι, ὅταν βδελύσῃ κ.τ. ἄμ. — Καθ' ὁμοίον μηχανισμόν καὶ ἡ σικύα, ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σώματος προσκολλημένη, φέρεῖ συνόρησιν αἵματος πρὸς τὸ δέσμα, ὃ περιέχει, διὰ τὴν ἐπὶ τὰ περίε γινόμενην πίεσιν τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος, τὴν υπερβάλλουσαν τὴν ἐν τῇ κοίλῳ τῆς σικύας, κατ' ἀνάλογίαν πρὸς τὸ ἐκείσε γινόμενον κενόν (σ.ε.κ.υ.α.σ.μ.ῶ.ς).

Κατὰ τὴν ἀρχὴν ταύτην ἡ μηχανικὴ ἔχει εἰδῆ διάφορα ἀντλήων, δι' ὧν, κενοῦ γινόμενου ἐν τῇ σωλῇ αὐτῆς διὰ τῆς κινήσεως τοῦ ἐμβόλου, ἀναδιδάσκειται τὸ ὕγρὸν (ἄ.ν.τ.λ.η.σ.ι.ε.).

Ἡ ἱατρικὴ ὁμοίως ἐπενόησε διάφορα ὄργανα πρὸς ἄντλησιν ὑγρῶν ἀπὸ διαφόρων τοῦ σώματος κοιλοτήτων, ὡς τῆς πλευρᾶς ἢ ἄλλων οἰωνήτων, διὰ μηχανικῶν παραπλήσιων πρὸς τὰς μηχανικὰς ἀντλίας. Διάφορα εἶναι τὰ ἐν χρήσει ὄργανα ταῦτα, ὑπὸ τῶν αλλοδαπῶν aspiratores καλούμενα, παρ' ἡμῖν δὲ ἀ.ν.α.μ.υ.ζ.η.τ.η.ρ.ε.ς. καὶ ἀ.ν.τ.λ.ε.σ.κ.ο.ι. — Ἡ εὐρεσις τῶν τοιούτων ὀργάνων κακῶς λέγεται εἶναι νεωτέρα. Οἱ ἀρχαῖοι Ἑλληνες ἱατροὶ καὶ οἱ περὶ τὸν Γαληνὸν ἐγίνωσκον καὶ τὴν ἀρχὴν καὶ εἶχον καὶ ὄργανα παραπλήσια, καὶ τοῦτοις πρὸς θεραπείαν ἐχρόντο (π.υ.ο.υ.λ.κ.ῶ.ς). — Πρὸς συμπλήρωσιν τῶν γνώσεων τούτων λίαν χρήσιμος ἡ γνώσις τῶν κατὰ τὴν ἀτμοσφαιρικήν πίεσιν. [Σ.Μ.]

Ἀπονευρώσεις (Ἀ.ν.α.τ.) ἡ περιτταία. Ὑμένες ἰνίδες, ὑπέρλευκοι, ἀδιάτακτοι καὶ σπέρροι, οἷτις περιβάλλοντες τοὺς μῦς συγκρατοῦσι τοὺς ἐν τῇ οἰκίᾳ θέσει, ἀντασπόμενοι εἰς τὴν ἐκτόπισιν αὐτῶν, συσπνέλλομεν (κυρίως ἀπονευρώσεις). Κατὰ χρηστικὴν δὲ καλοῦσιν ἀπονευρώσεις καὶ τοὺς ὁμνωδῶεις τένοντας, εἰς οὓς ἀπολήγουσι μῦς τινες πλατεῖς καὶ λεπτοί, ὡς οἱ λοῖφοί τῆς κοι-

λιάς, οἷτινες ὅμως οὐδὲν ἄλλο εἰσὶν ἢ ἀληθεῖς τένοντες πεπλατυσμένοι. Αἱ κυρίως ἀπονευρώσεις ἀπαντῶσιν ἀπανταχοῦ τοῦ σώματος, ἐνθα μῦς τις ἢ ἑμᾶς μυῶν εἶναι ἐπιδεικτικοὶ ἐκτοπίσεως κατὰ τὴν συστολήν. Κατὰ τὰ ἄκρα ἀποτελοῦσιν οἰονεὶ κυλίνδρους κοίλους κλειστούς, ὧν ἡ εἴω ἐπιφάνεια συνέχεται εὐκινήτως μετὰ τοῦ δέρματος διὰ τοῦ ὑποδερμοῦ συνενκτικοῦ ἰστοῦ (τῆς κατ' ἐπιπολὴν ὑποδερμοῦ περιταίνιας), ἢ δ' ἐσωτερικῇ ἐπικείται τῆς μυϊκῆς μάζης καὶ ἐκπέμπει προεκτάσεις διευθυνόμενας πρὸς τὸν ἕξονα τοῦ μῆλους. Τῶν προεκτάσεων δὲ τούτων αἱ μὲν παχύτεραι χωρεῦσι μέχρι τοῦ ὁστοῦ, ἐφ' οὗ προσφύονται, χωρίζουσι τοὺς μῦς εἰς ομάδας διακρίτους (μυομυϊκὰ διαφράγματα), αἱ δὲ λεπτότεραι διεισδύουσιν μεταξὺ τῶν μυῶν καὶ σχηματίζουσιν ἰδίαν θήκην δι' ἕκαστον τούτων, ἢ φέρονται πρὸς τὰ μεγάλα ἄγγελα καὶ νεύρα, ὧν περ ἀπεργάζονται τὰ ἔλυτρα. Ἀνάλογον διάταξιν ἔχουσιν αἱ ἀπονευρώσεις καὶ κατὰ τὴν κορμὴν καὶ τὸν τράχηλον, πλὴν τῆς κεφαλῆς, ἐνθα ἑλλεῖπει ἀπονευρώσις μεταξὺ τοῦ δέρματος καὶ τῶν μυῶν. [I.ΠΘ.]

Ἀπονομή πρὸς ἡμῶν, Χάριτος. Βλ. Παράσημον, Χάρις κ.λπ.

Ἀπονος Πέτρος Ἰατροφιλόσοφος γεννηθεὶς ἐν Παδοῇ τῇ 1250 καὶ δημοτικώτατος κατὰ τοὺς μέτους αἰῶνας ἐν Ἰταλίᾳ. Οὗτος ἐπεχείρησε κατὰ μίμησιν τῶν Ἀλεξανδρινῶν νὰ συμβιβῇ πρὸς ἀλλήλας τὰς φιλοσοφικὰς καὶ ἐπιστημονικὰς γνώμας τῶν συγχρόνων αὐτοῦ. Ἐξ οὗ ὠνομάσθη καὶ Πέτρος ὁ Διαλλακτὴς (Conciliator). Κατηγορηθεὶς διὰ τοῦτο ἐπὶ αθεΐᾳ καὶ καταδικασθεὶς εἰς θάνατον ὑπὸ τοῦ ἱεροδικεῖου ἠτύχησε ν' ἀποθάνῃ τὴν προτερικὴν τῆς ἐπιστάσεως πρὸς ἀνάβασιν αὐτοῦ εἰς τὴν πυρὰν κλαπέντος δὲ καὶ τοῦ σώματος ὑπὸ τῶν θαυμαστῶν του, μόνον τὸ ὁμοίωμα αὐτοῦ ἠδυνήθησαν νὰ καύσωσιν οἱ ἱεροδίκαι. Τὰ ἔργα τοῦ Διαλλακτοῦ συνελέγησαν καὶ ἐτυπώθησαν ἐν Ἑνετίᾳ τῇ 1489 εἰς φυλ. βλ. τὸ Λεξικὸν τοῦ Βαύλου εἰς Ἀ.π.ο.ν.ο.ν. [P.]

Ἀπ' ὧν ἐφ' ἔππους, Παροιμ. ἐπὶ τῶν προαγομένων ἀπὸ τῶν χειρόνων ἐπὶ τὰ κρείττενα. [II.]

Ἀποξειδίωσις (Χημ.) desoxydation ἢ χημικὴ ἐργασία δι' ἧς ἀφαιρεῖται ἀπὸ ὀξυγονοῦχο σώματος (ὀξειδίου) ὀξυγόνον τοῦτο γίνεται ἐνίοτε διὰ θερμάνσεως ὡς π.χ. ἐν τῇ ὑδρογυροξειδίῳ πλειστάκις ὁμοίως διὰ συμμείξεως καὶ θερμάνσεως τοῦ πρὸς ἀποξειδίωσιν σώματος μετ' ἄλλου ἔχοντος μεγαλύτεραν συγγένειαν πρὸς τὸ ὀξυγόνον τὰ συνηθέστατα ἀποξειδιωτικά μέσα ἵνε ὃ Ἀνθράξ καὶ τὸ Ὑδρογόνον, ἢ δὲ ἐξαγωγή τῶν πλειστών μεταλλῶν ἐκ τῶν ὀξειδίων αὐτῶν διὰ τήξεως μετ' ἄνθρακος βασίζεται ἐπὶ τῆς Ἀ. [O.Δ.Ρ.]

Ἀπόψεις, λέγεται οὗτοι ἡ χειρουργικὴ

πράξις, ἡ σκοποῦσα τὴν διὰ ζύστρου ἀραίρεσιν βεβλαμμένων ἢ κακῆς ποιότητος μερῶν ὁσίων ἢ ἀπαλῶν μερῶν μέχρι τοῦ ὕψους, ὅπως εἶτα ἀπ' αὐτοῦ ἀναφυῶσιν ὕμεις τερκίς καὶ ἐπέλθῃ δι' αὐτῶν ἡ ἐπευλωσις καὶ ἱασις. [Σ.Μ.]

Ἀποξήραυνσις ἐλωδῶν γαιῶν (Γ' ο ι π ο ν.). Πολλὰκις ἀπαντώνται ἐκταταί γαιῶν διαρκῶς ἢ περιεδικῶς κεκαλυμμένων ὑπὸ ὕδατων. Ἡ ἀποξήραυνσις τῶν γαιῶν τούτων τελεῖται διὰ τῆς εἰς ταπεινότερα μέρη διεχέουσας τῶν στασιμῶν ὑδάτων αὐτῶν διὰ χανδακίων κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον εὐρείων, βαθύων καὶ ἐχρότων κλίσεων ἀνάλογον πρὸς τὸ μῆκος αὐτῶν καὶ τὸ ὕψος τῶν πρὸς ἀποξήραυνσιν γαιῶν. Τα ἀποξήραντικά ταῦτα ἔργα παρυσιαίζουσιν πολλὰκις μεγάλας δυσχερείας καὶ ἀπαιτοῦσι μεγάλας θάπνας, εἰδικῶς γνώσεις, χρόνον πολὺν καὶ κυβερνητικὴν συνδρομὴν καθ' ὅσον συνδέονται πάντοτε σχεδὸν μετὰ ζητημάτων, ὧν ἡ λύσις μόνον διὰ τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας ἐπιτυγχάνεται. Οὐχ ἥττον ἀποβαίνουσι πάντοτε εὐεργετικώτατα διότι ἐκτὸς τοῦ ὅτι διὰ τῆς ἐκτελέσεως αὐτῶν τίθενται εἰς τὴν διάθεσιν τῶν πέριξ οἰκούντων μεγάλας ἐκταταίς εὐεργετικῶν γαιῶν, οὗτοι ἀπαλλάσσονται διαρκῶς ἐστιναι μισμοῦ (ἴδε Ἀποστράγγισις, Διεχέουσις). [Γ'.]

Ἀποπάτησις. Βλ. Ἀπειθυμένον.

Ἀπόπατος. Χώρισμα τῆς οἰκίας ἐν ᾧ ἐργάζονται οἱ ἄνθρωποι ἀποβάλλουσι τὰ περιττώματα αὐτῶν. Τὸ χρησιμώτατον τοῦτο εἰς τὴν ζωὴν τοῦ τῶν πόλεων ἀνθρώπου μέρος, ἀναπτύσσει τοσαύτας δυσκολίας περὶ τὴν κατασκευὴν, ὥστε μέχρι τῆς σήμερον οὐδ' ὅλως καθιερῶσθαι μὴ καὶ παρυσιαῖζον διὰ τοῦτον ἢ ἐκείνων τὴν λύσιν πλημμελήματα. Καὶ βαδίζου μὲν ὑπὸ ὕγεινήν ἐποψὴν ὁρῶντες ἵνα ἦτο τὸ χωρίσμα τοῦτο νὰ κητεῖται μακρὰν τῶν κατοικημένων μερῶν τῆς οἰκίας· ἐπειδὴ ὅμως τοῦτο παρέχει δυσκολίας περὶ τὴν οἰκιακὴν οἰκονομίαν, εἰς ἀναγκὴν ὑπάρχει ἐντὶς τῆς οἰκίας. Συνίσταται δὲ εἰς ὅπως, ἥτις συγκοινωνεῖ δ' ἀγωγοῦ μετὰ χώρου μεγαλειτέρων διαστάσεων. ἐν ᾧ συναθροίζονται αἱ περιττωματικά· ὅλα. Δύο κύρια συστήματα κατασκευῆς ἀποπάτων ὑπάρχουσι· τὸ π α λ α ἰ ὶ ὦ ἢ τ ο υ ρ κ ι κ ὶ ὦ καὶ τὸ ἀ γ γ λ ι κ ὶ ὦ. Ἐκ τούτων εἰς τὸ μὲν πρῶτον ἡ ὁπὴ, φέρουσα ἢ μὴ λεκάνην, συγκοινωνεῖ κατ' εὐθείαν διὰ τοῦ ἀγωγοῦ μετὰ λάκκου, ὅστις εἶνε ἐγκαταμένος ὑπὸ τὰ ὑπόγεια τῆς οἰκίας ἢ ἐντὶς τῆς αὐλῆς, σπανιώτερον δὲ μετὰ δοχείου φορητοῦ. Τὸ δὲ ἀγγλικὸν σύστημα διαφέρει κατὰ τοῦτο, ὅτι, ἀμέσως μετὰ τὴν ἐπὶ τῆς ὁπῆς ἐφηρμοσμένην λεκάνην εὐρίσκεται δικλείς, ἥτις ἐπιτρέπει μὲν τὴν καθόδον οἰωνοῦσιν ὕλων περιττωματικῶν, παρακωλύει ὅμως ἀπὸ τοῦ κοπρολάκκου ἄνοδον καὶ αὐτῶν τῶν ἀερῶν. Τὰ οὐσιώδη ὑπὸ ὕγεινὴν ἐποψὴν συστατικά πάντες ἀποπάτου εἶναι· αἱ ἐν τοῖς λάκκοις πίπτουσαι οὐσίαι νὰ μὴ διεθλῶνται

εἰς τὰ πέριξ, τὰ δὲ ἀναπτυσσόμενα ἀέρια νὰ μὴ φέρονται ἐντὶς τῆς οἰκίας ἢ ἀνὰ τὰς πέριξ κατοικίας. Πρὸς τοῦτο, εἰ καὶ ὅπου τὰ ἀποχωρήματα δὴν ἐρχονται κατ' εὐθείαν εἰς τὰς ὑπονόμους τῆς πόλεως οἱ βέθοροι κτιζονται δι' ὑδραυλικὸν πηλοῦ· ἵνα δὲ τὰ ἀέρια ἐξηγώνται μακρὰν, πλὴν τῶν πολλῶν συστημάτων τῶν δικλείδων, αἵτινα ἐμφανέθησαν ὅπως παρεμποδίσωσι τὴν ἐν τῇ οἰκίᾳ ἐπάνοδον, κατασκευάζουσιν ἀγωγόν, φερόμενον ἀπὸ τοῦ κοπρολάκκου εἰς τὴν στέγην τῆς οἰκίας καὶ ὑψηλότερον, δι' οὗ τὰ ἀέρια ἀναφερόμενα διαχέονται ὑψηλὰ εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν. [Β.]

Ἀπόπειρα (Π' ο ι ν. δ' ι κ.). Ἡ ἐν τῇ προθέσει διαπραξίᾳς κινουμένη ἀρχὴ πλῆμ-μελήματος ἐνέργεια, περιέχουσα ἀρχὴν ἐκτελέσεως αὐτοῦ (Π. Ν. ἄρθρ. 47). Τὸ ζήτημα εἴναι ἐν ἐνέργειᾳ τινὶ ἐνυπάρχει ἀρχὴ ἐκτελέσεως, ἢ ἐὰν πρόκειται περὶ ἁπλῆς προπαρασκευαστικῆς πράξεως, μὴ τιμωρουμένης, εἶνε ὅλως πραγματικῶν, κρινόμενον κατὰ τὰς ἐκαστοτε περιπτώσεις. Τὸ αὐτὸ ῥητέον καὶ περὶ τοῦ ζητήματος τοῦ ἂν δύνηται νὰ ὑπάρξῃ ἀπόπειρα κατ' ἀντικειμένου, καθ' οὗ δὲν ἦδυνάτο νὰ προχθῇ ἀδικήμα, ἢ ἐὰν τὰ μέσα, ὧν ἐγένετο χρῆσις, ἦσαν ἀπρόσφορα πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτοῦ. Ὁ ἡμέτερος Νομοθέτης (Π. Ν. ἄρθρ. 52.) ἀκολουθήσας τὴν ἐθιοτέρα θεωρίαν τοῦ μὴ ἀποβλέπειν μονομερῶς εἰς τὴν καθ' ὑποκειμενον βολίαν προαίρεσιν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν κατ' ἀντικείμενον ἐκδηλωσιν αὐτῆς, κηρύσσει ἀτιμώρητον τὴν ἀπόπειραν, ὅταν ὡς ἐκ τοῦ ἀντικειμένου ἦτο ἄδυνατος ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ἀδικήματος, (ἀπόπειρα πόνου κατὰ τεθνεώτος ἡδῆ), καθὼς καὶ ὅταν τὰ μέσα ἦσαν ἀπολύτως ἀπρόσφορα πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ ἐπιδιωκόμενου ἀποτελεσματος, (ἀπόπειρα δηλητηρίασεως διὰ ζαγκάριου) (ἄρθρ. 53). Ὅταν ὅμως τὰ ἐν χρῆσει τεθέντα μέσα, ἦσαν σ γ ε τ ι κ ὶ ὦ ἀπρόσφορα (ὡς ἐλάχιστα) ὅσοις τοῦ πρὸς δηλητηρίασιν φαρμάκου ἢ ἐκ πλάνης καὶ συγκύσεως ἀντικατεστάθη τὸ μελετηθὲν πρόσφορον μέσον, δι' ἀπρόσφορου (χρῆσις ὅπλου κενοῦ κατὰ τοῦ διὰ πυρίτιδος καὶ σφαίρας πληρωθέντος) ἢ ἀπόπειρα εἶνε τιμωρητὴ (ἄρθρ. 54). Ὡπίσης ἀναγκαῖον στοιχεῖον τῆς ἀποπειρᾶς εἶνε ὁ βέλος, ἀδιαφόρως τοῦ ἂν οὗτος εἶνε ὥρι-σμένος ἢ ἀόριστος. Συνέπεια δὲ τοῦ ἐτέρου ὅρου τῆς ἀποπειρᾶς, καθ' ὃν ἀπαιτεῖται ἡ ἐνερ-γίς τῆς ἐκτελέσεως τοῦ σκοπούμενου ἀδικήματος, ἀπόπειρα δὲν εἶνε δυνατὴ ἐπὶ τῶν ἀδικημάτων ἐκείνων αἵτινα διαπράττονται, οὕτως εἰπεῖν, ἀκραιψίως καὶ οὐχὶ διὰ βαθμιαίας καὶ κατὰ μικρὸν ἐνέργειας τοῦ προσώπου (ἐξέδρι-σις, βλαστημία) ὡς καὶ τῶν τελουμένων οὐχὶ διὰ θετικῆς τινὸς ἐνέργειας, ἀλλὰ διὰ παρα-λείψεως. Ἡ Ἄ. τιμωρεῖται ἡπιώτερον τοῦ τετελεσμένου ἀδικήματος, τὴν ἐρῶν δὲ ταύ-την ἀρχήν, υποστηρίξομενην ἀνεκλίθεν ἀπὸ τοῦ

Πλάτωνος ἐστὶ, (Νόμων Θ' σ. 876), ἡκολούθησε καὶ ὁ ἡμέτερος Νομοθέτης (ἄρθρ. 49). Ἡ Ἀ. μένει ἀτιμωρήτος ὅταν ὁ θράσης, ἀρξάμενος τῆς ἐκτελέσεως, ἀπόσχηται, ἀποπερατώσας ἐκουσίως καὶ οὐχὶ ἐνεκὸν ἐξωτερικοῦ τινος ἢ τυχαίου κωλύματος (ἄρθρ. 51). [Δ.Β.]

Ἀπόπειρα συμβιβασμοῦ. Θεωρῶντες τὴν Πολ. Δικ. (ἄρθρ. 493, 500, 521, 522, 531, 532), καὶ ἐν ὅθι ὁ νόμος νὰ κινήτῃ μὴ περικοπτοῦσαν ἀγωγήν, συνήθους διαδικασίας ἐνώπιον τοῦ Πρωτοδικείου, περὶ ἀντικειμένου ἐπιδικαστικοῦ, κατὰ τὸ ἀπ. δικ., συμβιβασμοῦ, ὡρεῖται προηγουμένως νὰ καλέσῃ τὸν θρῆναιον πρὸς συμβιβασμὸν ἐνώπιον τοῦ εἰρηνοδίκου ἢ συμβιβαστῶν καὶ μόνον ἐν ἀποτυχίᾳ τοῦ συμβιβασμοῦ ἡδύνατο νὰ κινήσῃ τὴν ἀγωγήν. Ἡ διαδικασία διαγράφεται ἐν τῇ Πολ. Δικ., ἢ διὰ παράλειψιν τῆς Ἀ. ἡδύνατο κατὰ πάσαν στάσιν τῆς δίκης καὶ νὰ προταθῇ ὑπὸ τοῦ ἀντιδίκου καὶ νὰ ἐξετασθῇ αὐτὴ παρὰ γέλωτος ὑπὲρ τοῦ δικαστηρίου. Ἡ Ἀ., σκοποῦσα τὸν θύνατον περιορισμὸν τῶν δικῶν, κατεβίβητο παρ' ἡμῶν ὅπως ἄχρηστος, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐπιβλαβής, ἐνεκὰ τῆς ματαίας ἀπωλείας χρόνου, ἐκ τῆς φύσεως τοῦ συμβιβασμοῦ, ἀνεπιδέκτου οἰονεὶ ἐξαναγκασμοῦ καὶ ἐκ τοῦ ἀκαταλλήλου τῶν ἁρμοσθῶν εἰς ἐνέργειαν αὐτῆς, διὸ ἐλογώτατα καταργήθη διὰ τοῦ Δ' ΝΗ νόμ. τῆς 28 Μαΐου 1887. [Δ.]

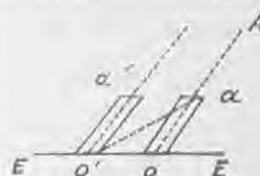
Ἀποπεμπτικόν. Βλ. Καταγωγή.

Ἀπόπεμψις (Ἀρχαιολ.). Νόμιμος περίπτωσις διαζεύξεως κατὰ τὸ Ἀττικὸν δίκαιον, ὁσάκις ὁ ἀνὴρ ἀπέπεμπε τὴν σύζυγον αὐτοῦ. Ὁρα Διαζύγιον. [Ἀχ. Ἀγ.]

Ἀποπλάνησις εἰς ἀσέλγειαν (Πον. Δίκ.). ἢ μετὰ προσώπου μὴ συμπληρωμένου τὸ 12ον ἔτος, τῇ συγκαταθέσει αὐτοῦ συνουσία (Π. Ν. ἄρθρ. 274). Τὸ ἀδίκημα τοῦτο ἐξωμοιώνται ὁ ἡμέτερος Νομοθέτης μετὰ τοῦ βιασμοῦ κατὰ τὸ ἀξιοποιεῖν, ὡς καὶ κατὰ τὸ τιμωρητὸν αὐτοῦ μόνον συνεπεῖται ἐγγλήσει, εἴτε τῆς παθούσης, εἴτε τῶν γονέων καὶ ἐπιμελητῶν αὐτῆς, ἐπιτρόπου, κηδεμόνος κλπ. (Π. Ν. ἄρθρ. 280). Τούνοχτιον ἢ ἀποπλάνησις εἰς ἀσέλγειαν ἄρρενος τιμωρεῖται ἐξ ἐπαγγέλματος, καθὼς ἐπίσης ὅταν ὁ ἀποπλανήσας ἦτο ἐμπειστευμένος τὴν ἀνατροφὴν καὶ διδασκαλίαν τοῦ ἀνηλίκου, τῆς ιδιότητος ταύτης μάλιστα θεωρουμένης ὡς ἐπιβαρυντικῆς αἰτίας (Π. Ν. ἄρθρ. 375 καὶ 276. [Δ.Β.]

Ἀποπλάνησις τοῦ φωτός (Ἀστρον.). Ἡ Α. τοῦ φωτός αἰτίαν ἔχει τὴν κίνησιν τῆς γῆς. Ἰδοὺ δι' εἰς τί συνίσταται αὕτη. Ἐστω

ὅτι προσπίπτει ἀκτὶς φωτὸς ἀπὸ τοῦ ἀστέρος Α εἰς τὸν ἀντικει-

μενικὸν φαῖνεν αὐτὸν τῆλεσκοπίου αὐτὸν μετὰ τῆς ἀκτὸς αὐτῆς φάσιν εἰς τὸν προσοφθλμιον φαῖνεν αὐτὸν τῆλεσκοπίου

τῆς κινήσεως τῆς γῆς ἔλαβε τὴν θέσιν α' α', ἢν ἐνεκὰ τῆς μικρότητος τοῦ διακυβέντος διαστήματος οὐ δύναμιθ νὰ θεωρήσωμεν παράλληλον πρὸς τὴν αο. Ὁ ὁφθαλμὸς λοιπὸν εἰς τὸ ο' θὰ ἴδῃ τὸν ἀστέρα κατὰ τὴν διεύθυνσιν ο' α' παράλληλον πρὸς τὴν διεύθυνσιν αο, πρὸς τὴν ἐπὶ τὴν θὰ ἔδρασε τὸν ἀστέρα ἐάν ἡ γῆ ἔμενεν ἀκίνητος. Ἐνεκὰ τῆς ἐν τῇ μεταξὺ ὁμοῦς κινήσεως τῆς γῆς, ἢ ἀληθῆς διεύθυνσις τοῦ ἀστέρος ἀπὸ τῆς θέσεως ο' εἶναι ἡ ε' α'. Ἡ διαφορά τῶν διευθύνσεων ο' α' καὶ ο' α' ἀποτελεῖ τὴν Α. τοῦ φωτός. Ὅταν εἶναι γνωστὴ ἡ ταχύτης τοῦ φωτός (υ), καὶ ἡ τῆς κινήσεως τῆς γῆς (υ'), εἶναι γνωστὴς ὁ λόγος τῶν πλευρῶν αο καὶ οο' τοῦ τριγώνου αοο', διότι οὗτος ἰσούται πρὸς τὸν λόγον τῶν ταχυτήτων αὐτῶν. Ὅταν προσέτι εἶναι γνωστὴ ἐκ παρατηρήσεων ἡ γωνία αοε, ἢν σχηματίζει ἡ διεύθυνσις αο τοῦ ἀστέρος μετὰ τῆς διεύθυνσεως τῆς κινήσεως τῆς γῆς εἰς τὸ σημεῖον ο, δύναμιθ νὰ εὐρώμεν τὴν γωνίαν ο' αο (ἡμ' αο = $\frac{u}{u'}$ ἡμ' αο').

Τούνοχτιον ἐάν διὰ συνδυασμοῦ παρατηρήσεων εἶναι γνωστὸν τὸ ἀποτέλεσμα τῆς Α, δύναμιθ νὰ εὐρώμεν τὴν ταχύτητα τοῦ φωτός (υ), ἐάν εἶναι γνωστὴ ἐκ τῆς κινήσεως τῆς γῆς ἡ ταχύτης ταύτης (υ'). Οὕτως εὐρέθη ἡ ταχύτης τοῦ φωτός σύμφωνος πρὸς τὰ δι' ἄλλων παρατηρήσεων ἐξαγόμενα. Ἡ ποσότης $\frac{u}{u'}$

καλεῖται σ τ α θ ε ρ ᾱ τῆς Ἀ. καὶ ἐκφράζεται συνήθως εἰς δευτέρᾳ λεπτά. Ἡ γῆ ἔχει τρεῖς κινήσεις, τὴν περὶ τὸν ἥλιον, τὴν περὶ τὸν ἴδιον ἕξονα καὶ τὴν μεθ' ἑαυτῆς τῶν πλανητικῶν συστήματος ἐν τῇ καθύλου χώρῳ. Ἡ τρίτη ἐλλείψει τῶν ἀναγκαζίων στοιχείων δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν, ἀλλὰ συγχωνεύεται μετὰ τῆς καλουμένης ἰδίας κινήσεως τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων. Ἡ Ἀ. ἐκ τῆς κινήσεως τῆς γῆς περὶ ἕξονα αὐτῆς εἶναι μικρὰ καὶ ἐπικριθεὶς μόνον δι' ἀστέρας κειμένους πλησίον ἐνδὲς τῶν πόλων τοῦ οὐρανοῦ. Ἡ κατ' ἐξοχὴν Ἀ. εἶναι ἡ ἐκ τῆς κινήσεως τῆς γῆς περὶ τὸν ἥλιον, ἢ σταθερὰ δι' ταύτης κατὰ τὴν ἐρευναν τοῦ Γουλιερούδου = 20" 445. Ἡ τιμὴ αὕτη εἶναι νῦν ἡ γενικὴς παραδεδομένη διακρίνομεν προσέτι καὶ Ἀ. ἀπλανῶν καὶ Ἀ. πλανητῶν ἀλλ' ἡ διακρίσις αὕτη ἔχει ὑπ' ὄψιν τὴν διαφορὰν τοῦ

τρόπου τοῦ λογισμοῦ τῆς Ἀ. ἐν πρόκειται περὶ πλανήτου. Ἡ Ἀ. ἀνεκκαλύφθη ὑπὸ τοῦ Βραδελεύου κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἐν παρατηρήσειν ἀστρονομικῶν. Εἶναι δὲ ἡ Ἀ. ἡμετέρας ἀπώλειας τῆς κινήσεως τῆς γῆς, διότι ἄνευ ταύτης δὲν ὀκ συνδεῖνεν. [Δ. Κ.]

Ἀποπληξία. Ἐν τῇ γενικῇ καὶ ἐτυμολογικῇ μάλλον σημασίᾳ αὐτῆς ἡ λέξις Ἀ. σημαίνει κυρίως τὴν κατὰ τὸ μάλλον ἢ ἥττον αἰφνιδίαν παράλυσιν ἢ ἀπώλειαν πάσης συνειδήσεως, κινήσεως καὶ κινήσεως τοῦ σώματος τοῦ ἀνθρώπου, ὥστε δηλαδή ὑπ' αὐράτου τινὸς θανάτου πλὴν ἡ γῆ ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ὡς πτώμα ἀνακισθῆναι καὶ ἀκινήτου καταστατῆσαι. Ἐπειδὴ δὲ τὸ φαινόμενον τοῦτο λαμβάνει χώραν συνηθέστερον ἐνεκα ἐγκεφαλικῆς αἱμορραγίας ἢ Ἀ. ἐγένετο ταυτόσημος τῇ αἰμορραγίᾳ τοῦ ἐγκεφαλοῦ. Ἐντεῦθεν δὲ πάλιν κατ' ἐπέκτασιν καὶ γενίκευσιν καὶ τὴν ανατομικοπαθολογικὴν ταύτην μόνον καὶ ἐν ἄλλοις ὁριστικῶς συμβαίνουσιν βλάβην ἐκφράζει ἡ λέξις ἀποπληξία· οὕτω ἔχουσαν τὴν ἀποπληξίαν τῶν πνευμάτων ἐν τῷ νευρῷ, τὴν ἐκχυτὴν δηλαδή αἵματος ἐντὸς τοῦ ἵστου αὐτοῦ διὰ ῥήξεως τῶν ἀγγείων, ἥτοι τὴν αἱμορραγίαν αὐτῶν, τὴν ἀποπληξίαν τῶν νευρῶν, τοῦ νωτιαίου μυελοῦ, τοῦ ἥπατος, τῆς καρδίας, τοῦ σπληνός κτλ. Ἀλλὰ κυρίως τὴν πρώτην ἔννοιαν ἐν συνήθει· καὶ κινήτῃ χρῆσαι ἐνέχει ἡ λέξις Ἀποπληξία, ὅτ' ἐκτετοῦ νοσημένου τοῦ ὁργάνου, ἔπλη συνέβη ἡ αἱμορραγία μεθ' ὧν τῶν ἐπικολούθων ταύτῃ αἰφνιδίαν φαινομένων, ἥτοι τοῦ ἐγκεφαλοῦ· ἐνῷ διὰ τὴν ἐντὸς τῶν ἄλλων ὁργάνων αἱμορραγίαν πλησίον τοῦ ὅρου ἀποπληξία δέον νὰ τεθῇ καὶ τὸ ἔννομα τοῦ παθόντος ὁργάνου, οἷον ἀποπληξία τῶν πνευμάτων, τοῦ σπληνός κτλ. Ἐνίοτε ἀντὶ ἐκχύσεως αἵματος ἐντὸς τοῦ ἵστου ἢ τῶν κοιλίων τοῦ ἐγκεφαλοῦ συμβαίνει ἐκχυσις ὁροῦ διὰ διελήσεως ἐκ τῶν ἀγγείων καὶ ἐπικολούθουσιν ἐπίσης ἀποπληκτικὰ φαινόμενα (ὁρρωδῆς ἀποπληξία τοῦ ἐγκεφαλοῦ). Ἀλλοτε αὐδαίμων καταφανὴ βλάβην εὐρίσκει τις ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ (νευρῶν καὶ ἀποπληξία συγγράφων τιμῶν). Ἡ ἀποπληξία ὑπὸ διαφόρους μορφὰς περισταται, τὰς ἐποίας δύναται τις ν' ἀναγῆναι εἰς τρεῖς κυριώδεις (1ον) Ὁ παθὼν πίπτει αἰφνιδίως ἀπολῆτας πάσιν συνειδήσειν καὶ κινήσειν· τὸ πρόσωπον συνήθως εἶνε ἐνεμμένον καὶ κοκκινωτικόν, ἢ ἀναπνοὴ κομματούδης, ὁ σφυγμὸς πλήρης καὶ οὐχὶ συχνός, ἐνίοτε καὶ σπασμοὶ τινες συμβαίνουσιν· ἢ κατὰστασις αὐτῇ δύναται νὰ διαρκῇ ὀλίγας στιγμὰς ἢ ὥρας καὶ νὰ ἐπέλθῃ ὁ θάνατος (νευρῶν καὶ ἀποπληξία). ἢ παρατείνεται ἡμέρας τινάς, καὶ εἴτα ἢ ἀποθνήσκει ὁ ἀσθενὴς ἢ ἐπανερχεται εἰς τὴν προτέραν αὐτοῦ κατὰστασιν βραχυμένῃν καὶ κατ' ὅληρον ἰώμενος ἐκ τῶν ἐπικολούθων τῇ ἀποπληξίᾳ φαινομένων, ἥτοι ἡμιπληγίας, ἀφασίας, καὶ διαφόρων παραλύσεων, ἂν τοιαῦτα συνέβησαν, ἢ καὶ τέλος 2) διατηρεῖ μίαν ἐκ τῶν βλαβῶν τούτων ἐφ' ὅρου ζωῆς· ὁ πάσχων αἰσθάνεται αἰφνιδίαν ζάλην καὶ σφοδρὰν ἐνίοτε κεφαλαλγίαν καὶ πίπτει σχεδὸν λιποθυμὸς ὡς ἀπὸ συγκοπῆς· τὸ πρόσωπον εἶνε ὠχρόν, ὁ σφυγμὸς ἀσθενής, τὸ σῶμα ψυχρόν, ἐπικολούθει παράληρημα καὶ εἴτα τὸ κῶμα ἐπιέρχεται· εἰς τοιαύτας περιπτώσεις ἡ ἡμιπληγία εἶνε σπανιωτέρα· 3) ὁ πάσχων αἰφνιδίως παραλύεται τὸ ἥμισυ τοῦ σώματος (ἡμιπληγία), ἢ τὸ πρόσωπον καὶ ἐν ἄκρον ἢ συμβαίνει ἀφασία, ἄνευ ἀπωλείας τῆς συνειδήσεως τὰ φαινόμενα ταῦτα εἴτα βραχυμένῃν ἔονται ἢ καὶ παραμένουσι διαρκῶς.

Σήμερον ἐν τῇ ἱατρικῇ ὁ ὅρος ἀποπληξία ὡς συνώνυμος τῇ ἐγκεφαλικῇ αἱμορραγίᾳ μετὰ τῶν ἐπικολούθων αὐτῇ συμπτωμάτων τίθεται ἐπὶ μάλλον καὶ μάλλον ἐν ἀχρηστία, διότι τὰ ἄνω εἰρημένα ἀποπληκτικὰ φαινόμενα ἀπεδείχθη ὅτι συμβαίνουσιν οὐ μόνον ἐξ ἐγκεφαλικῆς αἱμορραγίας, ἀλλὰ καὶ πολὺ συχνὰ ἐξ ἄλλων αἰτίων, οἷον ἐμβολῆς καὶ ἀποφράξεως τῶν ἀρτηριῶν τοῦ ἐγκεφαλοῦ καὶ ἐπομένως ἰσχυαμίας καὶ νεκρώσεως τοῦ ἐγκεφαλικοῦ ἵστου μετὰ ἀποπληκτικῶν φαινομένων, ἢ θρομβώσεως καὶ πάλιν ἀποφράξεως τῶν ἐγκεφαλικῶν ἀγγείων ἐνεκα ἀλλοιώσεως αὐτῶν (ἐνδρατηρητίδος κτλ.) μεθ' ὁμοίων φαινομένων, ἢ καὶ τέλος ὁμοία ἀποπληκτικὰ φαινόμενα ἐπιέρχονται κατὰ τὴν διαδρομὴν διαφόρων νόσων αὐτοῦ τοῦ ἐγκεφαλοῦ ἢ ἄλλων ὁργάνων ὡς καὶ τῶν μασματικῶν νόσων. Ὅστε μεταχειριζόμενός τις ἀπλῶς τὴν λέξιν ἀποπληξία οὐδαμῶς νόσον ὠριμένην προσδιορίζει, διὸ σήμερον ἐν τοῖς συγγράμματι τῆς νοσολογίας συνήθως δὲν ἀπαντᾷ ὁ ὅρος οὗτος ὡς δηλωτικὸς ἐιδικῆς νόσου (αἱμορραγίας τοῦ ἐγκεφαλοῦ), ὅπως ἄλλοτε, ἀλλ' ἐν χρήσει εἰσὶν οἱ ὅροι οἱ δηλοῦντες τὸ εἶδος τῆς ανατομικοπαθολογικῆς βλάβης τοῦ ἐγκεφαλοῦ, ἐξ ἧς προκύπτουσι τὰ ἀποπληκτικὰ φαινόμενα ἢ ἡ ἀποπληξία, οἷον· αἰμορραγία τοῦ ἐγκεφαλοῦ, ἀποφράξις τῶν ἐγκεφαλικῶν ἀγγείων ἐξ ἐμβολῆς ἢ θρομβώσεως αὐτῶν κ.τ.λ.

Ἡ ἀποπληξία ἢ τὰ ἀποπληκτικὰ φαινόμενα ἔχουσι μόνον τὴν ἔννοιαν τοῦ αἰφνιδίως τῆς μερικῆς ἢ γενικῆς παραλύσεως τῆς κινήσεως καὶ τῆς κατὰ τὸ μάλλον ἢ ἥττον πλήρους ἀπωλείας τῆς συνειδήσεως, καὶ οὐδὲν πλέον, τούτεστι ἐκφράζουσι τὴν χαρακτῆρα τῶν συμπτωμάτων· διὸ ὅσας μεταχειρισθῇ τις τοὺς ὅρους τούτους, δέον νὰ προσθέσῃ πλησίον αὐτῶν καὶ τοὺς ανατομικοπαθολογικοὺς ὅρους, ὡς ἀποπληξία ἐξ αἰμορραγίας, ἐξ ἐμβολῆς, ἐκ συμφορῆσεως, ἢ τίθεται τὸ ὄνομα τῆς νόσου, ἐξ ἧς ἐπὶ τὸν ἢ ἀποπληξία, οἷον· ἀποπληξία βραχυ-

τική ἢ ἀρθρική, νεφρική, ἐπιληπτική, ὕδρο- κεφαλική, ἐκ μισματικού πυρετοῦ, κ.τ.λ. Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ ὁ ὅρος «μαλακ- κυνσις» τοῦ ἐγχεσθῆαι οὐ δὲν εἶνε πλέον νῦν ἐν χρήσει, διότι ἡ μαλακυνσις ἐκ διαφόρων νόσων καὶ κατὰ διαφόρους τρόπους παραγόμενη, ὡς ἡ Ἀ., καὶ διὰ ποικίλων συμ- πτωμάτων ἐκδηλουμένη δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ἐκφράξῃ ὠρισμένην τινὰ νόσον, ἐπομένως ἡ χρῆσις καὶ τοῦ ὅρου τούτου, αὐτοῦ καθ' ἑαυτοῦ, ἀνευ προσδιοριστικοῦ τινος, εἶνε ὅλως περιττὴ ὡς οὐδὲν ἐκφράζοντος.

Οὐχ ἥττον ἡ μακρὰ χρῆσις καὶ συνήθει- α καθιέρωσε τὴν λέξιν: ἀποπληξία ἐν τῇ ἱατρικῇ γλώσσῃ κατὰ τὴν πράξιν, ὡς καὶ ἐντεῦθεν παρὰ τῇ λαφῇ, ὑπὸ τὴν στενω- πέραν καὶ τὴν κατὰ συνήθειαν καὶ οἰονεῖ κατὰ σύμβασιν εἰδικοτέρων αὐτῆς ἔννοιαν, τὴν δηλοῦσαν δηλαδὴ αἱμοραγίαν τοῦ ἐγκε- φάλου μετὰ τῶν ἐπαχθυομένων αὐτῇ αἰφνιδίως καὶ ἐν πλήρει ὕγειᾳ ἐπερχομένων συνήθως φαινόμενων παραλύσεως καὶ ἀπωλείας τῆς συ- νειδήσεως, ἰδίως δὲ τῶν φαινόμενων τῆς πρῶ- τῆς ἐκ τῶν τριῶν ἀνω περιγραφεισῶν μορφῶν τῆς ἀποπληξίας. [Σ.Λ.]

Ἀποπληξία (Κ τ η ν ι α τ ρ.). Πᾶς ἄνθρωπος θάνατος ὅλως αἰφνιδίως καὶ ἀπροσδο- κήτως εἰς τι ζῶν ἐπερχόμενος ἀνευ οὐδενὸς νοσηροῦ προδρομικοῦ συμπτώματος. Καὶ αὕτη ἡ ἀρχαία ἱατρικὴ ὡς γνωστὴν, ὡς Ἀπ. ἐγα- ρακτῆριζε πᾶσαν αἰφνιδίαν πτῶσιν ἐμβίου ὄντος μετ' αἰέσεος ἀφασίας, ἀνασθηρίας καὶ ἀκίνη- τίας αὐτοῦ διὰ καὶ τὴν αἰφνιδίαν ταύτην ἀπο- σπέρουσαν τῆς ζωῆς· κεραυνόβολον Ἀπ. ἐκάλε- σαν. Καὶ ἡ κτηνιατρικὴ ἀναγνωρίζει εἰς τὰ ζῶα τὸν αἰφνίδιον τοῦτον θάνατον καὶ μάλιστα διὰ τοὺς ἵππους καὶ ἀποδέχεται αὐτὸν ὡς προ- ερχόμενον ἐξ ἐγκεφαλικῶν μόνον αἱμοραγιῶν. Οἱ πρόγονοι Ἑλλήνες ἱππίατροι ἐγράψαν γε- νικά τινα πλὴν ἀτελεῖ περὶ τῆς ἐγκεφαλικῆς ἀποπληξίας τῶν ζῶων, ἀποδίδουσι δὲ πάντες, ὡς καὶ οἱ ῥωμαῖοι, τὴν εἰς τὰ ζῶα ἀποπλη- ξίαν μόνον ὡς ἐκ τοιούτων τοῦ νευρικοῦ κέν- τρου αἱμοραγιῶν προερχομένην, καὶ οὐχὶ εἰς διαρρήξεις τῆς καρδίας, εἰς ἀνευρύσματα, εἰς πνευμονικὰς ἀποπληξίας κτλ. [Γ.Ν.Π.]

Ἀπόπλυσις (Schlammien) (Τ ε χ ν.). καλεῖται ἡ ἐργασία πρὸς ἀποχωρισμὸν σωμα- τῶν εἰδικῶς ἐλαφροτέρων ἀπὸ βαρυτέρων. ἡ λεπτοτέρων ἀπὸ ἄδρομεροτέρων, τῇ μεσολα- βήσει βυσσῶν, ἰδίως ὕδατος· συνήθως χρησι- μοποιεῖται ἐν ταῖς τέχναις ἡ ἀπόπλυσις διὰ τὴν ἀργίλον καὶ τὰ δοῦκτά· γίνεται δὲ διὰ λειοτριβήσεως ἢ ἀλέσεως τῶν οὐσιῶν καὶ ἀνα- κυνήσεως αὐτῶν ἐν ὕδατι συνεχῶς ἀνανεομένῳ ἐν στερεῇ κιβωτίῳ, συνδεομένῳ ἀλλήλοις, ἐν οἷς συνάγονται τὰ διάφορα στερεὰ μερίδια ἀναλόγως τοῦ βάρους ἢ τοῦ μεγέθους αὐτῶν. [Ο.Α.Ρ.]

Ἀποπομπὰς τράγος (ἐβραϊστὶ Ἀ-

ζαζήλ) ὁ τράγος (χίμρος κατὰ τὴν μεταφρα- σὴν τῶν Οἱ), εἰς οὗ τὴν κεφαλὴν ἐπίπτεον ὁ ἀρχιερεὺς πᾶτας τὰς ανομίας καὶ τὰς ἀδικίας καὶ τὰς ἁμαρτίας τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ καὶ ἐξα- πείσθηεν «ἐν χειρὶ ἀνθρώπου ἱερέως εἰς τὴν ἔρημον», διότι ἐδόξαζον οἱ Ἰσραεῖοι ὅτι παρε- λήθονεν ὁ τράγος «ἐφ' αὐτοῦ» τὰς ἀδικίας αὐτῶν εἰς γῆν Ἰδατον. Ἀξίον σημειώσεως ἐν τῇ ἱστορικοῦ ταύτης εἶναι ὅτι ἐδοκίμα- κληρον ὁ ἀρχιερεὺς ἐπὶ δύο τράγους, ἑστειμέ- νους παρὰ τὴν θύραν τῆς σιναγῆς τοῦ μαρτυ- ρίου· καὶ ἐκεῖνος μὲν, ἐφ' ὃν ἔλαχεν ὁ κλη- ρος τοῦ Κυρίου εὐόητο εἰς τὴν Θεόν, ὁ δ' ἑτε- ρος, ἐφ' ὃν ἐπῆλθεν ὁ κληρὸς τοῦ ἀποπομπικοῦ ἀπεστέλλετο «εἰς τὴν ἀποπομπήν», ἥτοι ἀρι- ετο ζῶν εἰς τὴν ἔρημον, πρὸς ἐξίλασιν. (Λευι- ις', 7 κθ. 21—28. — Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας, ἐπιστ. 41. «Περὶ τοῦ ἀποπομπικοῦ τράγου».) Κατὰ τινὰς ἡ θυσία αὕτη παρελήθη ἐκ τοῦ «μεγάλου ἐπὶ μεγίστοις καθαρμοῦ» τῶν λίθυ- πτιῶν, καθ' ὃν εὐόητο ἡ ἀπεπαιστος ὄνος τοῦ Ὑψίστου. Προδήλως ὁμοίως τὴν ἀρχὴν αὐτῆς πρέπει ν' ἀναζητήσωμεν ἐν τῇ παρ' ἀσκαί τοῖς λαοῖς ἐπικρατούσῃ δοξασίᾳ, καθ' ἣν τὸ κακὸν ἀποδιώκεται ἐπιρριπτόμενον εἰς ἕνα ἄνθρωπον ἢ ζῶον θυσιαζόμενον ὑπὲρ τῆς κοινῆς σωτη- ρίας, ἢ πρὸς καθαρισμὸν. Ἐκ τῆς δοξασίας ταύ- τῆς πλὴν ἄλλων προσήλθε καὶ τὸ ἐλληνικὸν ἔθος τῶν φαρμακῶν ἢ καθαρμάτων. Καὶ ἐν ταῖς δοξασίαις τοῦ καθ' ἡμᾶς λαοῦ συνηθέστατα αναφέρεται ἀποπομπὴ τῶν κακῶν (μάλιστα τῶν νόσων) εἰς ἐρήμους καὶ ἀδάτους τόπους. Κατὰ τινὰς ῥαββίνους, ὁ Ἀζαζήλ, ἥτοι ὁ Ἀ, τράγος εἶναι δαίμων· οἱ δ' Ἀρσείες γενικῶς καλοῦσιν Ἀζαζήλ τὸ πονηρὸν πνεῦμα [1].

Ἀπόπρισις. Εἶναι ἡ χειρουργικὴ πρᾶ- ξις, καθ' ἣν διαιροῦμεν διὰ πρίονος ὅσον τι συγγράνως ὅμως ἀφαιροῦμεν ἀπὸ τοῦ ὕγιους τοῦ νοσηρῶν, περιττὸν πλέον ὢν διὰ τὸ σῆμα. Γίνεται δ' ἀπόπρισις εἰς ποικίλα τὰ σήματα δόξκ. [Σ.Μ.]

Ἀποπτύειν τὸν χαλινόν. (Ἰ π π ο λ.) βλ. Ἀφηνισμός.

Ἀποπομάττισις (degorgere) (Χ η μ τ ε γ ν.). ἐργασία ἐν τῇ παρασκευῇ τοῦ καμ- πανίτου σκοποῦσας τὴν ἀπομικρύνειν τῆς ἐπὶ τοῦ φέλλου συναχθείσης ὑποστάθμης· ἐκτελεῖ- ται διὰ στιγματικῆς ἀποτινάξεως τοῦ φέλλου δι' ἐκσπινόμεναι μετ' αὐτοῦ καὶ ἡ ὑποστάθμη. Πρβλ. Καμπανίτης. [Ο.Α.Ρ.]

Ἀπορητικόν. βλ. Πύρρον.

Ἀπορίν. βλ. Διαπόρησις.

Ἀπορία ψάλτου βήξ. Βυζαντινῆς παροιμία, ὁμοία τῇ ἀρχαίᾳ· ἰθὺς ἀντὶ πορῆς, «ἐπὶ τὸν ἐν ἀπορίᾳ προσιποῦμένον ἑστῶν εἰ πρᾶττειν». [Π.]

Ἀπορρευτώσεις χρησιμαὶ διὰ τὴν μηχανικὴν πλυσιν (βλ. λ.) τῶν ποτιομακίων

εἶνε αἱ ἐξῆς: 1) ἡ τοῦ Ἰωσὺ ἐπιστολῆς, συνισταμένη ἐξ ἐνωιδίου ὑδαργύρου, ἀπορρευστωθέντος ἐντός ἐνωιδίου καλίου· ἐχ. εἰδ. βάρ. = 3,10. 2) ἡ τοῦ Κλείου συνισταμένη ἐξ ἐξυδαργύρου καὶ καδμίου· εἰδ. βάρ. 1,5· καί 3) ἡ τοῦ Ἰωρδᾶ χου συνισταμένη ἐξ ἐνωιδίου ὑδαργύρου καὶ βαρίου· εἰδ. βάρ. 3,589. [Κ.Μ.]

Ἀπόρρησις (Ἀρχαιολ.) Ἀπορρήσις δίκη, ἡς ἐναπόθηκος δανειστής, ἡ ἄλλας τρίτος ἔχων πραγματικόν δικαίωμα ἐπὶ αἰνιγτῷ ἐδόνατο νὰ δικαιώσῃ τὴν ἀπ᾽ αὐτοῦ κατὰ τὸ Ἀττικόν δίκαιον, προβάλλων ἀντιρρήσεις. Ἐντεῦθεν δ' ἐγειρομένης δίκης ὁ πωλητὴς ἐδικαιοῦτο νὰ ζητήσῃ τὴν ἀρσιν τοῦ κωλύματος καὶ τὴν ἀνὸρθωσιν τῆς τυγῆν προσγενεμένης αὐτῷ ζημίας. (Πολυδ. VIII, 50. Δημ. κατὰ Νικιστρ. 1219. 1^ο, περὶ τοῦ Μενελάου κληροῦ 28. 29.). [Ἀρχ. Ἀγ.]

Ἀπόρρητα (Ἀρχαιολ.) Ὅρος ἐμρῶν ἐξυδριστικῆς τινας ἐκφράσεως, ἀπαγορευόμενας ὑπὸ τῶν Ἀττικῶν νόμων· τοιαῦτα ἦσαν αἱ ἐξῆς ἀνδροφόνος, πατραλίας, μητραλίας κλπ. ἐκφερόμεναι εὐ μόνον κατὰ ζώντων ἀλλὰ καὶ κατὰ θανάτων. (Λυσ. κατὰ Θεομνηστ. Α. καὶ Β.). Ἀπαγορευτο δὲ καὶ τὸ ἐνεδίδειν τινι τῶν πολιτῶν ἢ τῶν πολιτῶν τὴν ἐν τῇ ἀγορᾷ ἐργασίαν. (Δημοστ. πρὸς Εὐδουλίδ. 1308). Κατεδικάζοντο δὲ οἱ λέγοντες τι τῶν ἀπορρητῶν εἰς χρηματικὴν ζημίαν πεντακισίων δραχμῶν ("Ὁρ. Κακηγορίας δίκη).

Ἀπόρρητα πρὸς τοῦτοις ἐλέγοντο πράγματα τινα, ὧν ἡ ἐξαγωγή ἦτο ἀπαγορευμένη· τοιαῦτα ἦσαν τὰ πρὸς ναυπηγίαν ἀναγκαῖα καὶ ἄλλα τινα, περὶ ὧν ἴδ. Ἀριστοφ. Πατραχ. 362 καὶ ἐπ. ὡς καὶ σχολιαστὴν αὐτοῦ. Ἀρποκρ. ἐν λ. [Ἀρχ. Ἀγ.]

Ἀπόρρητοι πιστώσεις. Βλ. Πιστώσεις.

Ἀπόρρητον ἐπιστολῶν. Τὸ Κράτος προνομικῶς ἀνέθεσαν ἐαυτῷ μόνῳ τὸ δικαίωμα τῆς ταχυδρομικῆς συγκοινωνίας καὶ ἐξαναγκάζον αὐτῷ τοὺς πολίτας νὰ προσφεύγουν αὐτῷ πρὸς μεταδίδασιν τῆς ἀλληλογραφίας των, ἐπόμενον ἦτο ν' ἀναλάβῃ καὶ πᾶσας τὰς ἐκ τῆς τοιαύτης λειτουργίας παρεμάρτυσας ὑποχρεώσεις, ἵδ. δὲ τὴν τῆς πιστῆς καὶ ἀσφαλὲς παραδόσεως εἰς τὴν πρὸς ὃν ὅρον τῶν κατ' ἀνάγκην ἐμπειστευμένων αὐτῷ ἐπιστολῶν καὶ ἄλλων ἀντικειμένων. Πρὸς ἐπιβρῶσιν τῆς ὑποχρεώσεως ταύτης τοῦ Κράτους καὶ πρὸς προστασίαν τῶν τῇ ταχυδρομικῇ ὑπηρεσίᾳ διατεπιστευμένων σπουδαιοτάτων ὀφειλῶν καὶ ἡθικῶν συμφερόντων τῶν πολιτῶν ἀναγράφεται καὶ ἐν τοῖς Συντάγματι, ἐν ἄλλοις μὲν, ὡς τοῖς γερμανικοῖς, μετὰ τινῶν ἐξαίρεσεων ἐν ταῖς ποινικαῖς δίκαις, ἐν ἄλλοις δὲ, ὡς τῇ ἡμετέρῃ, ἀπολύτως τὸ ἀπαράδεικτον τοῦ ἀπορρητῶν ἐπιστολῶν ἐπὶ πιστῶν (ἄρθρ. 20). Ἀποβλέποντες εἰς τὸ πνεῦμα καὶ τὸ

γράμμα τῆς παρ' ἡμῖν συνταγματικῆς ταύτης διατάξεως, ἀναγκαιῶς παραδεχόμεθα, ὅτι εὐ μόνον ἀπαγορεύεται ἀπολύτως ἡ ἀποσφράγισις τῶν ἐν τοῖς ταχυδρομείοις εὐρισκόμενων ἰδιωτικῶν ἐπιστολῶν, ἀλλὰ καὶ ὅτι εἰς τὴν πρὸς τὴν ταύτην, τὸ περιεχόμενον τῶν ἀποσφραγισθεισῶν ἐπιστολῶν δὲ δύναται νὰ χρησιμεύσῃ παντάπασι ὡς ἀποδεικτικὸν μέσον ἐν ποινικῇ ἢ ἀστικῇ δίκῃ. Διὰ τοῦτο οὐδὲ ἡ δικαστικὴ ἀρχὴ δύναται νὰ κατὰσχῃ ἰδιωτικὰς ἐπιστολάς ἐν τοῖς ταχυδρομείοις καὶ ν' ἀποσφραγίσῃ αὐτάς. Ὡσαύτως ἐν τῇ ἐννοίᾳ τοῦ ἀπολύτως ἀπορρητῶν ἐπιστολῶν περιέχεται καὶ ἡ ὑποχρεώσις τῶν ταχυδρομικῶν ὑπαλλήλων τοῦ νὰ μὴ ἀνακοινώσιν εἰς οὐδένα, ὅθεν οὐδὲ εἰς τὴν δικαστικὴν ἀρχήν, ὅτι ἂν γνωρίζωσιν ἐκ τῆς ὑπηρεσίας αὐτῶν. Ἀπόρρητον λοιπὸν δεόν νὰ μὲν εὐ μόνον τὸ ἐσωτερικῶς περιεχόμενον τῶν κυρίως ἐπιστολῶν, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς ὀφείας τῶν ἐπιστολῶν γεγραμμένα, ὡς τὸ ὄνομα τοῦ πρὸς ὃν διευθύνεται καὶ εἰ τι ἄλλο, ἐπὶ δὲ τὸ περιεχόμενον τῶν ἀποσφραγιστῶν ἐπιστολῶν, εἴτε ἐντύπων εἴτε μὴ, ὡς καὶ τῶν ταχυδρομικῶν δελετηρίων.

Ἀρ' ἐτέρου ὁμοῦ καὶ συμφώνως πρὸς τὸ πνεῦμα καὶ τὴν δικαιολογικὴν βᾶσιν τῆς διατάξεως τοῦ Συντάγματος φρονούμεν, ὅτι ἡ δικαστικὴ ἀρχὴ δικαιούται νὰ κατὰσχῃ ἐπιστολήν, εἴτω καὶ μὴ ἀποσφραγισθεῖσαν, εὐρισκόμενὴν οὐχὶ ἐν τῇ ταχυδρομείῳ, ἀλλ' ἐν τῇ κατοχῇ τοῦ πρὸς ὃν ἀπευθύνετο, ἢ ἐκείνου ὅστις τὴν ἐγράψεν, ἢ ἄλλου τινὸς προσώπου. Ὡσαύτως δὲν παραβιάζει τὸ ἀπόρρητον τῶν ἐπιστολῶν ὁ ἀνακοινώσας ἢ παραδούς τῇ δικαστικῇ ἢ διοικητικῇ ἀρχῇ ἢ καὶ δημοσίευσας τὴν ἐπιστολήν, ἢν ἔλαβεν.

Συμπληρωτικὴν διτάξιν τοῦ περὶ ἀπορρητῶν τῶν ἐπιστολῶν ἄρθρου τοῦ Συντάγματος ἀποτελεῖ τὸ 470 ἄρθρον τοῦ Ποινικοῦ Νόμου, καὶ ὁ καταγινώσκειται φυλάκισις τριῶν μηνῶν μέχρι δύο ἐτῶν τοῖς ἐπιστάταις ταχυδρομείων καὶ ἄλλοις δημοσίοις ὑπαλλήλοις, εἴτινες ἢ μόνον ὑπεξαίρουν ἢ ἀνοίγουν τὰς εἰς τὰ ταχυδρομεία ἐμπειστευμένους ἐπιστολάς, ἢ συνεργοῦν εἰς τοῦτο. Κατὰ δὲ τὸ ἄρθρ. 445 τοῦ αὐτοῦ ποινικοῦ νόμου τιμωρεῖται καὶ ὁ ἰδιώτης, ὅστις «ἀθεμίτως καὶ ἐπὶ σκοπῇ βλάβῃς εισχωρεῖ ἐν αὐτοῖς ἀπόρρητα, διαρρηγνύων, ἀναγιγνώσκων, ἢ ἀντιγράφων ἐπιστολάς ξένας, πράξεις, βιβλία ἐμπορικὰ κτλ».

Γενικῶς ἀναγνωρίζεται, ὅτι τὸ ἀπόρρητον τῶν ἐπιστολῶν δὲν ἐπεκτείνεται καὶ ἐπὶ τῆς μεταξὺ ἐμπόρων ἀλληλογραφίας, συνείπια δὲ τούτου εἶναι καὶ ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρ. 173 τοῦ παρ' ἡμῖν περὶ πτωχῶν νόμου, ἐπιτρέποντος, ὅπως «αἱ πρὸς τὴν πτωχεύσαντα ἀπευθυνόμεναι ἐπιστολαὶ παραβιβάζονται πρὸς τοὺς συνδίκους, εἴτινες τὰς ἀποσφραγίζουσιν». Ἀλλὰ πρὸ τῆς ἀποσφραγίσεως πῶς δυναμὸς

να διακρίνωμεν τὰς ἐμπορικὰς ἐπιτολάς ἀπὸ τῶν μὴ τοιούτων;

Συντάγματα τινα, ὡς ἐπὶ παραδείγματι τὸ τῆς Ἑλβετίας, ἀνακηρύσσουσι τὸ ἀπορρητικὸν καὶ τῶν τηλεγραφημάτων, ἀλλὰ τὸ τοιοῦτο προφανῶς δὲν δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ παρ' ἡμῶν, ὡς σιωπῶντος τοῦ Συντάγματος. [Ἀγγ.]

Ἀπορρόματα Βλ. Ἀποβλήματα

Ἀπορροή (Φιλοσ.) Βλ. Ἀλεξανδρινή σχολή.

Ἀπορρόψεις (Φαρμακολ.) Ἡ τῶν φαρμάκων ἀπορρόφσις τελεῖται α') Ἐν τῶν φαρμακευτικῶν οὐσιῶν εἰς τὸ ρεῖμα τῆς κυκλοφορίας. β') Διὰ τῶν αναπνευστικῶν ὁδῶν. γ') Διὰ τοῦ γαστροεντερικοῦ σωλήνος. δ') Δι' ἐνέσεως ἐν τῇ ὑποδερμίδι συνεικτικῶ ἰσθμῷ (μέθοδος ὑποδερμική). ε') Διὰ τῆς ἐνδερμικῆς μεθοδοῦ, καὶ ς') Διὰ τοῦ δέρματος (μέθοδος ἐπιδερμική).

α') Δι' ἐνέσεως τῶν φαρμάκων εἰς τὸ ρεῖμα τῆς κυκλοφορίας. Τῆς μεθοδοῦ ταύτης δι' ἣς τελεῖται ἡ τῶν φαρμάκων ἀπορρόφσις ταχύτερον ἢ διὰ πάσης ἄλλης, σπανιότατα καὶ μόνον ἐν ἐξαιρετικαῖς περιπτώσεσι ἐγένετο χρήσις ἐν τῇ θεραπευτικῇ πρὸς θεραπείαν π.χ. τῆς χολέρας δι' ἀκτοῦχων ἐνέσεων γλυκερίου ἢ ἀνθρακικοῦ νατρίου. Μόνοι οἱ φυσιολόγοι ποιοῦσι συχνὰ χρῆσιν αὐτῆς πρὸς σπουδὴν τῆς φυσιολογικῆς ἐνεργείας οὐσιῶν ὀλίγων ἐπικινδύνων. β' καὶ γ') Διὰ τῶν ἀναπνευστικῶν ὁδῶν καὶ διὰ τοῦ γαστροεντερικοῦ σωλήνος. Πᾶσαι αἱ βλεννομεμβράναι, ἀπὸ τοῦ στόματος μέχρι τοῦ ὀρθοῦ, ὡς καὶ αἱ βλεννομεμβράναι τῶν αναπνευστικῶν, οὐροποιητικῶν καὶ γεννητικῶν ὀργάνων, ἀπορροῶσι λίαν ἐνεργῶς τὰς διαλυμένας ἢ διαλυτὰς οὐσίας. Καὶ αὗται δὲ αἱ στερεαὶ καὶ ἀδιαλυτοὶ οὐσίαι, ὁ ἀνθράξ π.χ., δύναται ἐν καταστάσει λεπτοτάτης κίνεως νὰ διεισδύσῃ διὰ τῶν βλεννομεμβρανῶν εἰς τὴν ὀργανισμόν καὶ νὰ ἀπολυθῇ τὴν πορείαν τῶν. Ἡ διὰ τῶν πνευμόνων ἀπορρόφσις οὐσιῶν ἐν ἀερίῳ δὲ καταστάσει ἢ στερεῶν οὐσιῶν διαλυμένων ἐν εἰδήματι ἀβλαβεῖ εἰς τὴν πνευμονικὴν ὑφῆν, τελεῖται οὕτω σχεδὸν ἀκαριαίως ὡς καὶ ἡ δι' ἐνέσεως εἰς τὸ ρεῖμα τῆς κυκλοφορίας ἀπορρόφσις. Καὶ δὲν ἀπορροῶνται ταχέως μόνον τὰ αέρια, ἀλλὰ καὶ τὰ ὑγρά. — Ἡ ἐν τῷ γαστροεντερικῷ σωλήνῳ, καὶ μεγάλῃς ἀκέρῃ φαρμάκων ποσότητος γίνεται τελείως ἐντὸς 5 — 15 ἐξηκδστοῦ τῆς ὥρας, ἀρκεῖ νὰ μὴ ᾔνῃ πολὺ πεπληρωμένον τὸ στομάχος. Ἀλλῶς ἢ τῆς ἀπορρόφσεως ταχύτης ποικίλλει καὶ εἴνε ἄλλοτε ἄλλῃ ἀναλόγως τοῦ εὐδιαφοροῦ τοῦ ληθέντος φαρμάκου καὶ τῶν ἀτομικῶν διαθέσεων. Ἡ ἀπορρόφσις ἄρχειται ἅμα τῇ ἐπαφῇ τοῦ φαρμάκου μετὰ τῆς βλεννομεμβράνης, ὡς ἐξαγγέλλεται π.χ. ἐπὶ τῆς γλώσσης διὰ τοῦ αἰσθη-

ματος τῆς γούσσης, ὅπου ἔχομεν σχεδὸν ἀκαριαίως. Πλεῖστα οὐσίαι, ὅλγχα μόνον λεπτὰ μετὰ τὴν εἰς τὸν στομάχον εἰσαγωγὴν αὐτῶν, ἀνευρίσκονται ἐν τῇ σιάλει καὶ ἐν τοῖς οὖροις τὸ ἰώδιον π.χ. ἀνευρίσκεται μετὰ 5 — 4 πρῶτα λεπτά. Οἱ ἐντερικοὶ χυμοὶ τροποποιεῖσι ποικιλοτρόπως πλεῖστα τῶν φαρμάκων πρὸ τῆς εἰς τὸ αἷμα διεισδύσεως τῶν. Αἱ μὴ διαλυόμεναι οὐσίαι διαλύονται διὰ τοῦ ὕδατος, τοῦ σιᾶλου καὶ τοῦ γαστρικοῦ χυμοῦ τῇ παρεμβάσει τῶν ὀξέων τοῦ στομάχου. τὰ μέταλλα μεταβάλλονται εἰς ἅλατα, τὸ ἄμυλον εἰς σάκχαρον διὰ τοῦ σιᾶλου καὶ τοῦ παγκρεατικοῦ ὕγρου, τὸ λεύκιμα εἰς πεπτόνην διὰ τῶν γαστρικῶν καὶ ἐντερικῶν χυμῶν, κλπ. Τὸ ὄρθον ἀπορροεῖ εὐχερῶς τὰς φαρμακευτικὰς οὐσίας καὶ οὐ μόνον ἢ τοῦ πεπτικοῦ σωλήνος βλεννομεμβράνη, ἀλλὰ πᾶσαι αἱ φέρουσιν κυλινδρικήν ἢ πρισμακίδον ἐπιθήλιον ἀπορροεῖσιν ἐξίσου εὐχερῶς τὰς αὐτὰς οὐσίας. Οὕτως ἐξηγεῖται ἡ ἀπορροφητικὴ ιδιότης τῆς βλεννομεμβράνης τῆς οὐρήθρας, ἥτις, ἐν φυσιολογικῇ καταστάσει, ἀπορροεῖ λίαν ταχέως τὰς φαρμακευτικὰς καὶ τοξικὰς οὐσίας, ἐνῷ ἡ τῆς κούσσης βλεννομεμβράνη μόνον ἐν καταστάσει φλεγμονῆς ἀπορροεῖ αὐτάς.

δ) Δι' ἐνέσεως ἐν τῇ ὑποδερμίδι συνεικτικῶ ἰσθμῷ (μέθοδος ὑποδερμική). Βραχὺ μετὰ τὴν ἐγχύσιν οὐσίας τινὲς εἰς τὴν ὑποδερμίδα συνεικτικῶ ἰσθμῷ, ἀνευρίσκουμεν αὐτὴν ἐν τῇ σιάλει, ἐν τῷ γαστρικῷ καὶ ἐντερικῷ χυμῷ, ἐν τοῖς περιτόμασι καὶ ἐν τοῖς οὖροις.

ε') Διὰ τῆς ἐνδερμικῆς μεθοδοῦ συνιστάμενης εἰς τὴν ἐφαρμογὴν φαρμάκων ἐπὶ τοῦ δέρματος, γυμνωθέντος πρῶτον τῆς ἐπιδερμίδος εἴτε δι' ἐκδορίου εἴτε δι' οἰουδῆτος ἄλλου μέσου, καὶ

ς') Διὰ τῆς δερμικῆς ἐπιφανείας (μέθοδος ἐπιδερμική). Τὸ ἀκίνητον καὶ οὐδεμίαν φέρον λύσιν συνεχείας δὲρμα στερεῖται σχεδὸν τῆς ιδιότητος τοῦ ἀπορροεῖν τὰς στερεὰς φαρμακευτικὰς οὐσίας. τὰς εἰς κένιν κατατετριμμένας ἢ ἐν ὕδατι διαλυομένας, τὰ μὴ πτητικὰ φάρμακα. Μόνη αἱ πτητικαὶ οὐσίαι, οἷα: ὁ αἰθέρ, τὸ χλωριοφόρμιον, τὰ αἰθέρια ἔλαια δύναται νὰ διεισδύσῃ διὰ τοῦ δέρματος εἰς τὸν ὀργανισμόν. Αἱ ἐν ἀερίῳ δὲ καταστάσει οὐσίαι εὐκόλως ἀπορροεῖνται ὑπὸ τοῦ δέρματος, αἱ δὲ ἐν ὕδατι διαλυομέναι στερεαὶ οὐσίαι οὐδαμῶς ἢ ἐλάχιστα. Αἱ εἰς κόκκιν κατατετριμμένα καὶ ἐπὶ τῆς δερμικῆς ἐπιφανείας ἀποθεμιμένα οὐσίαι ἀπορροεῖνται διὰ χρόνου, ἐὰν ᾔνῃ φυσικῶς διαλυταὶ ἢ ἐὰν δύναται νὰ διαλυθῶσι μικρὸν καὶ κατ' ὀλίγον διὰ τῶν ὀξέων τοῦ ἰδρώτους. Οὕτως ἐξηγεῖται ἡ τοῦ μολύβδου ἀπορρόφσις διὰ τῆς δερμικῆς ἐπιφανείας, ἐφ' ἣς ἀποτίθεται ἐν εἰδῇ μεταλλικῆς κόνεως ἢ ἀνθρακικοῦ μολύβδου.

Ἐκ τῶν ἀπορροφωμένων φαρμακευτικῶν οὐ-

τῶν αἰ μὲν ἐξερχόμενοι τοῦ κυκλοφορικοῦ βε-
ματός ἀποτιθέμενοι ἐν τοῖς κυττάροις καὶ τοῖς
ιστοῖς τοῦ ὀργανισμοῦ, ὅπου διακρίνονται μαλ-
λόν ἢ ἥτον μακρὸν χρόνον πρὶν ἢ ἀποκριθῶσι
μετὰ τῶν ὑγρῶν, τῆς γαλῆς, τοῦ τιλλοῦ, τῆς
βιεννης ἢ τῶν βακρυῶν ἄλλα δὲ τοῦναντίον
ἀποκρίνονται εὐθὺς ὡς εἰσεδύσαν ἐν τῷ αἵματι.
Αἱ εὐχερέστερον ἀναδιδόμεναι εὐσταὶ ἀποκρί-
νονται φυσικῶς καὶ ταχύτερον. Ἄλλαι, ὡς ὁ
μέλυδος π.χ., διακρίνεται τοῦναντίον ἐπὶ ἔτη
ἐν τῷ ὀργανισμῷ χωρὶς ν' ἀποδελθῶσιν ὅλας
σχερῶς (Bla A Rabuteau 1884, H. Noth-
nagel καὶ M. J. Rosshach. 1889). [U. D.]

Ἀπορρόφσεις ἁερίων (Φυσ.)
πολλὰκις γίνεται, ὅταν αἶρῖον τι τεθῇ εἰς ἐπα-
ρτήν μετὰ ὑγροῦ ἢ στερεοῦ σώματος. Οὕτω τὸ
ὕδωρ ἀπορροφᾷ ατμοσφαιρικὸν αἶρα, ὅστις δια-
λύεται ἐν αὐτῷ καὶ δύναται νὰ ἐκδιωχθῇ διὰ
βρασμοῦ. Οὗ μόνον δὲ τὸ ὕδωρ ἀλλὰ καὶ τὰ
στερεὰ ἀπορροφῶσιν αἶρα. Οὕτως ὁ ἄνθραξ ἀ-
πορροφᾷ μεγάλην ποσότητα αἰρίων οἷον αμ-
μονιακῆς, ὁ δὲ σπῆγγος τοῦ λευκοχρότου ἀπορ-
ροφᾷ τόσον ταχέως ὕδρονόγον, ὥστε καθίπτει-
ται διὰ πυρὸς τὸ δὲ ὑδρογόνον ἀναρπάζεται. [T.]

Ἀπορρόφσεις θερμότητος (Φυσ.)
γίνεται, ὅταν ἡ ἀκτινοβολία θερμότητος προσπί-
πτει ἐπὶ τὰ σώματα. Ἡ αἰθέριος ἀπορροφᾷ εὐ-
χερέστερον τὰς θερμαντικὰς ἀκτίνες. Τὰ ἀ-
μυρὰ ἐνδύματα ὡς οὕτως ἀπορροφῶσιν εὐχε-
ρέστερον τὰς ἥλιας ἀκτίνες καὶ διὰ τοῦτο
θερμαίνονται ἐντονώτερον τῶν λευκῶν. Ἡ
χρῶν καλοφθίττα δια μέλανος ὑφάσματος ἢ διὰ
κονίας ἀνθρώπων τήλεται ταχύτερον ὑπὸ τῶν
ἥλιας ἀκτίνων. [T.]

Ἀπορρόφσεις φωτός (Φυσ.) γί-
νεται οὐ μόνον ὅταν τὸ φῶς προσπίπτει ἐπὶ τῆς
ἐπιφανείας σκοτεινῶν σωμάτων, ἀλλὰ καὶ ὅταν
διέρχεται διὰ διαφανῶν μέσων οἷον διὰ τοῦ αἵ-
ερος. Ἐνεκα τῆς ἀπορροφῆσεως ταύτης ἡ ἐν-
τασις τοῦ φωτός τοῦ ἡλίου, ὅταν αὐτός εὐρί-
σκηται πλησίον τοῦ ὀρίζοντος εἶναι τόσον ἀσθε-
νής, ὥστε δυνάμεθα ἀκινδύνως νὰ προσέλθω-
μεν ἐπ' αὐτοῦ. [T.]

Ἀπορροφητήρ (Μηχαν.) (Exhaustor ἢ Saugventilator γερμ.) Συσκευὴ δι'
ἀπορροφητικῆς ἐνεργείας ἀντλοῦσα τὰ αἶρια
καὶ τοὺς ατμούς, ἐξ ὁρισμένου μέρους μηχαν-
νῆς τινος, διοχετεύουσα δὲ ταῦτα εἰς ἄλλα
αὐτῆς μέρη, πρὸς ἀπορρῆγν τῆς φθορᾶς ἥτις
δύναται ἐπ' αὐτῶν νὰ ἐπέλθῃ ὡς ἐκ τῆς συνα-
θροίσεως καὶ ὀλίψης αὐτῶν. Ἡ συσκευή αὕτη
χρησιμοποιεῖται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὴν
κατασκευὴν τοῦ φωταερίου, καὶ τὴν ἀπόστα-
ξιν τῶν ἀνθρώπων πρὸς παραγωγὴν παραφίνης.
Εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις ταύτας εἶνε
ἀνάγκη, τὰ αἶρια καὶ οἱ αἱμοὶ οἱ σχηματιζό-
μενοι ἐντὸς τῶν κεράτιων (Retorten) ν' ἀπο-
μακρύνωνται ὅσον τὸ δυνατόν ταχύτερον ἐξ αὐ-
τῶν, διότι ἄλλως θὰ ἐπέλθῃ ἀποσύνθεσις αὐ-

τῶν, ἐκ τῆς ὁποίας μενοῦται ἡ φωτιστικὴ ἐν-
τασις τοῦ φωταερίου ἢ ἡ ἀξία τῶν ἀποστα-
ξῶν ἐκ τῶν λιθανθράκων. Πρὸς ἐπίτευξιν
λοισπὲν τούτου, γίνεται χρῆσις τοῦ Ἀ, ὅστις
ἀντλεῖ τὰ ἐν τοῖς κέρασι σχηματιζόμενα αἶ-
ρια καὶ ατμούς, διοχετεύει δὲ ταῦτα εἰς τὰ
καθαριστικὰ συσκευὰς, αεριοδόχους καὶ φυγεῖα.
Ἡ κατασκευὴ δὲ, ἡ διάταξις καὶ ἡ ἐνέργεια
αὐτῶν ἔχει ἀκριδῶς ὡς βᾶσιν τὴν τῶν ἀντλῶν
καὶ ἰδίως τῶν τῶν κεντροβύγων. [Σ. Κ.]

Ἀπόρρυψις (Χημ. τ. χ. ν.) (Auslaugen γ. ρ. μ.) καλεῖται ὁ ἐν μιγματος σω-
μάτων ἀποχωρισμὸς ἐνὸς ἐξ αὐτῶν διὰ τινος
διαλυτικοῦ μέσου (συνήθως ὕδατος) διὰ τοῦ
ὁποίου παραλαμβάνεται τὸ χρησίμον συστατι-
κὸν ἐν ἀλύσει ὀριζομένου τοῦ στερεοῦ ὑπο-
λειμματος. Οὕτω ἀπορρυπταται ἡ τέφρα τῶν ξυ-
λῶν ἵνα παραληθῇ ἐξ αὐτῆς ἡ πότασμα κλπ.
κατ' ἀντίθεσιν τούτου ἐν τῷ κοινῷ βίῳ ἡ ἀπόρ-
ρυψις (ἀπέπλυσις, μπουγάδα) σκοπεῖ νὰ παρα-
λάβῃ ἐν τῇ βουτῇ τὸ ἔχρηστον (τὸν ῥύπον)
καὶ νὰ ἀφαιρῇ οὕτω τὸν χρησίμον αὐτῇ ἀδιά-
λυτον (ἐνδύματα κλπ.). Συστηματικὴ ἀπόρρυ-
ψις ἵνα ἡ συνεχὴς χρησιμοποίησις τῆς ἀπα-
ληθείσης διαλύσεως πρὸς παραλαβὴν πλείονος
ὕλικου ἐκ νέου μέρους οὐσίας, πλουτομένου τοῦ
πρώτου μέρους διὰ καθύρτω ὕδατος καὶ οὕτω
καθιζήσῃς μέχρις ἐξαντλήσεως ἤτοι μέχρις οὗ
τὸ ὑπόλειμμα οὐδὲν διαλυτὸν συστατικὸν ἐνέ-
χει πλέον, ἢ δὲ διαλύσις ἵνα ὅσον ἐνεσι πω-
κῇ. [Ο. Α. Ρ.]

Ἀπορρώξ Ἑρινύων. Παροιμία ἐπὶ
τῶν σκληρῶς τιμωρουμένων. [Π.]

Ἀπόρων παιδίων σχολεῖα λέγον-
ται τὰ σχολεῖα ἐκεῖνα, εἰς ἃ φοιτῶσιν οἱ ἀνή-
κοντες εἰς τὴν πτωχοτάτην τάξιν τοῦ λαοῦ.
Τὰ σχολεῖα ταῦτα ἱδρύονται εἴτε ὑπὸ τῶν Κυ-
βερνήσεων καὶ τῶν δήμων, εἴτε ὑπὸ διαφόρων
φιλομερῶν καὶ ἀγαθοεργῶν ἐταιριῶν πρὸς τὸν
σκοπὸν ἀμέσως μὲν θπῶς καὶ οἱ ἀπορώτατοι
ποῖαν τινα ἀνθρωπίνην μόρφωσιν λάβωσι καὶ
δεξιότητάς τινας ἐκ τῶν ἀναγκασιωτάτων πρὸς
εὐλοσμον ὁπωσοῦν κοινωνικὸν βίον ἀποκτήσω-
σιν, ἐμμέσως δὲ ὅπως ἡ πολιτεία καὶ ἐντεῦ-
θεν προάγεται ἢ τοῦλάχιστον κατὰ τὴν πο-
ρείαν αὐτῆς μὴ προσκόπηται πρὸς τὴν ἀμβλύ-
τητα καὶ τραχύτητα καὶ ἀπειροκαλίαν αὐτῶν.
Τὰ σχολεῖα ταῦτα ἀνήκουσιν εἰς τὴν κατηγο-
ρίαν τῶν σχολείων τῆς στοιχειώδους ἐκπαί-
δεύσεως. Διαφέρουσιν ὅμως ἀπὸ τῶν ὑπὸ τῶν
Κυβερνήσεων καὶ τῶν Δήμων ἱδρυμένων ἑμο-
στοίχων αὐτῶν σχολείων, τῶν δημοτικῶν κα-
λουμένων, μάλιστα ὡς πρὸς τὰ μαθήματα.
Ταῦτα δὲν εἶναι δυνατόν νὰ εἶναι ἐν πᾶσι τὰ
αὐτὰ καὶ τὰ διδασκόμενα ἐν τοῖς δημοτικαῖς
σχολαῖς, διότι οἱ εἰς τὰ τοιαῦτα σχολεῖα φοι-
τῶντες ἄποροι ὄντες καὶ ἡναγκασμένοι πρὸς
ἐξοικονόμησιν τοῦ βίου αὐτῶν ἐπὶ πολλὰς ὥρας
τῆς ἡμέρας νὰ ἐργάζονται, δὲν δύναται νὰ

νωτάντων καὶ ἀρξαμένων τοῦ ἔργου, παρεμ-
διαθεῖσιν πολλὸν χρόνον πρὸς τὴν παιδείαν αὐ-
τῶν. Τούτων δ' εὐτως ἐχόντων ἀναγκαιῶς ἐπι-
βάλλεται τοῖς προϊσταμένοις τῶν τοιούτων σχο-
λαίων νὰ μὴ ἀκολουθῶσι πιστῶς τὰ ἐν τοῖς δη-
μοτικαῖς σχολαῖς τελούμενα, ἀλλὰ νὰ μεταρ-
ρυθμίζωσιν ἐκάστοτε πάντα ταῦτα, καὶ μαθή-
ματα θηλ. καὶ μεθόδους τῆς διδασκαλίας καὶ
τρόπους παιδαγωγικοὺς ἀποβλέποντες μόνον εἰς
τὴν διαφύλαξιν καὶ εἰς τὸν διαφύλακτον σκο-
πὸν τῆς παιδείας τῶν ἀπόρων παιδίων.

Κατὰ ταῦτα ἀπόλυτος ἀνάγκη ἐν τοῖς τοιού-
τοις σχολαῖς νὰ διδασκωνται πρώτιστα παν-
των προσευχαί τινες καὶ εἰς αὐτοῦ τοῦ Ὁθαγ-
γελίου μεταπεφρασμέναι αἱ παραδόλαι καὶ τὰ
κατὰ τὸν βίον τοῦ ἱδρυτοῦ τοῦ θρησκευματος
ἡμῶν, εἰτα δὲ ὠδικὴ καὶ ἱστογραφία ἐν μέτρῳ
ἱκανῷ, ἀνάγνωσις, γραφὴ καὶ ἀριθμησις· νὰ
ἐπικρατῇ δὲ ἐν τῇ διδασκαλίᾳ μάλιστα ἡ δει-
κτικὴ καὶ ἡ ἀφηγηματικὴ καὶ ἡ ἐρωτηματικὴ
μορφή καὶ νὰ εἴναι ὁ τρόπος τῆς πρὸς τοὺς
ἀπόρους τούτους μαθητὰς ἐπικοινωνίας τοῦ
διδασκάλου εἰλικρινὲς ἀπαύγασμα οὐ μόνον τῆς
πρὸς πάντας τοὺς ἀνθρώπους δειλωμένης εὐμε-
νείας καὶ ἐπιεικειᾶς καὶ ἐλπιανθρωπίας, ἀλλὰ καὶ
τῆς πρὸς πάντας τοὺς ἀδυνάτους καὶ ἐγκαταλε-
λειμμένους δειλωμένης χριστιανικῆς εὐσπλαγ-
χνίας καὶ συναντιλήψεως καὶ μακροθυμίας.

Παρ' ἡμῖν τοιαύτη σχολὴ ἱδρῆθη τὸ πρῶτον
ἐν Ἀθήναις κατὰ τὸ 1872 ὑπὸ τοῦ Φιλολο-
γικοῦ Συλλόγου Παριστατοῦ. Οὗτος συνετέλε-
σεν ἐπίσης εἰς τὸ νὰ ἱδρῇσιν κατὰ τὸ ὑπό-
δειγμα τῆς ἐν Ἀθήναις πολλὰ τοιαῦτα καὶ
ἀλλὰ τοῦ τῆς Ἑλλάδος, ἐν Κολάμαϊς, Σύρω,
Ναυπλίου, Κεφαλληνίᾳ, Χαλκίδι, Πάτραις,
Ἀνδρῶν, Λευκαδῶν, Πύργῳ, Νέᾳ Πικερύῳ καὶ
Τραπεζοῦ. Ἐν ταῖς σχολαῖς ταύταις νῦν περὶ
τοῦ 1200 κατ' ἔτος ἄνθρωποι καὶ ἐγκαταλειμ-
μένοι μεταπλάσσονται πῶς ἐπὶ τὸ ἀνθρωπινώ-
τερον καθιστάμενοι οὕτω μέλη τῆς κοινωνίας
χρηστά. [X. Πρ.]

Ἀποσάθρωσις (Γεωλ.) (Verwitterung γερμ.). Ἡ ὑπὸ τοῦ ὕδατος καὶ τῆς
ἀτμοσφαιρᾶς (ἀτμοσφαιρίδος) χημικῆ ἀλλοίω-
σις καὶ εἰς γῶμα μεταβολὴ διαφόρων πετρω-
μάτων σκληροτάτων, π. χ. γρανίτου, πρηνί-
του. Τοιαύτην ἀλλοίωσιν πασχουσι πρὸς πάν-
των πετρώματα ὀξυπυριτικά, συνιστάμενα ἐξ
ασβρίου, αὐγίτου, κροστιλλίδος κτλ. Οὕτω π. χ.
ὁ πηλός, ἡ φυτικὴ γῆ, ἡ ἱλύς εἶνε προϊόντα
ἀποσάθρωσεως πετρωμάτων· πεδιάς τις εἶνε
λεπτογείως, ὅταν τὰ πετρώματα τῶν γειτονου-
όντων αὐτῇ ὄρεων δὲν ἀποσάθρυνται εὐκόλως
(π. χ. μάρμαρον). [K. M.]

Ἀποσυνδάλωσις (Κτηνίατρικ.). Τελεῖα ἐκκόλλησις ἀπὸ τῶν ὑποκειμένων σαρ-
κῶδων μερῶν καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἀπόπτωσις
τῶν τὴν δόλην τῶν μυνύων ἢ διχθῶν ζώων
ἐπικαλυπτόντων ὀνυχῶδων μερῶν, ἅτινα συνι-

στῶσι τὸ Σανδάλον αὐτῆς. Ἡ Ἀπ. δυνα-
τὸν νὰ προσέλθῃ τυχαίως, ἐξ ἐξωτερικῆς βίας.
ἢ τὸ συνθεσέτατον, ἐκ χρονίας πυώδους ἢ γαγ-
γκρινώδους φλεγμονῆς τῶν σαρκῶδων μερῶν
τῆς ὀπλῆς. οἷον εἰς μὲν τὰ μ. ὀ. π. λ. α. ἐκ
χρονίας γαγγραινώδους ἐνδοουχί-
τιδος, εἰς δὲ τὰ δ. ἡ λ. α. ἐκ γαγγραι-
νώδους λοιμώδους χηλῆτιδος.
Ἡ Ἀπ. κίετται μείστην σπουδαιότητα, κα-
θόσον ἢ τε νοσήσεια εἶναι πολὺπλοκος καὶ δυσ-
χερὴς καὶ ἡ περικτέρω χρησις τοῦ ζώου μετὰ
τὴν ἰατρὴν εἶναι προβληματικὴ. Κατὰ μέσον
ὅρον πρὸς ἀναγέννησιν τοῦ σανδαλίου
ἀπαιτεῖται χρόνος ἀπὸ ἐξ μέρους θεία μη-
νῶν. [Γ. Ν. Π.]

Ἀποσάθρωσις ἡ διὰ τερῶθρων ἢ ἀνα-
λόγου μηχανήματος ἀφίρσεως ἐκ τινος π. λ. ο.
ν. δ. (μεταλλοπλύσιον) καταθεθῆσθαι ἐπ' αὐ-
τοῦ μεταλλικῆς κέγχρου ἢ ἱλῦς. [K. M.]

Ἀπόσθεσις φωτ. Βλ. Κατάσθεσις.

Ἀπόσθεσις χρέους ἡ βιομηχανία
κατὰ συμπαιωνημένους ὁδοὺς ἀπέναντι χρέους
καὶ τῶν τόκων αὐτοῦ· ἐν τῇ τμηματικῇ ταύτῃ
γίνεται χρησις τῆς λέξεως αὐτῆς ἀντὶ τοῦ
χρεωλυσίου (βλ. λ.). [Α. Γ. Π.]

Ἀποσθεστική (Χημ. τεχν.) (exstirpa-
teur, πυροσβεστικὴ ἀντλία κινουμένη διὰ τῆς
ἐνεργείας τῆς ἐνυπαρχούσης εἰς συμπυκνω-
μένα αἲρια· οἱ ἐπιτερεῖται αὐτοῦ ἐπληρώσαν δο-
χεῖον δι' ὕδατος ἐν ᾧ ἦτο διακλυομένου ἀν-
θρακικοῦ ὑδρονάτριον· τῇ προσθήκῃ ὁμοῦ ἀνα-
πτυσσεται ἀνθρακικὸν ὄξυ, ὅπερ μὴ δυνάμενόν
νὰ ἐξέλθῃ ἐπιφέρει ὀλίψιν ἐπὶ τοῦ ὕγρου καὶ
δὴ τότεν, ὥστε νὰ ἐκτινάσσεται ἱσχυρὸν πνεῦμα
τούτου λίαν ὀψήλῃ· τὸ τελειότερον σύστημα
σήμερον ἔνε τὸ τοῦ ἐν Ἀννοδέρῳ Dr. Raydt
διὰ βύστρου ἀνθρακικοῦ ὁμοῦ εὐρισκομένου ὑπὸ
ὀλίψιν 36 ἀτμοσφαιρῶν· τὸ σύστημα τούτου
συνεδύσας ὁ Witte ἐν Βερολίῳ μετὰ τοῦ δι'
ἀτμοῦ μέχρις ὅπου θερμὸν ὅξυ τὸ ὕδωρ μετα-
χειρίζονται τὸ ἀνθρακικὸν ὄξυ διὰ τὴν πρώτην
ἀνάγκην, κατόπιν δὲ τὴν δύναμιν τοῦ ἀτμοῦ
(πρὸς πυροσβεστικὴν ἀντλία), ἢ χρησιμοποιοῦ-
σις συμπυκνωμένου αἵρος πρὸς ἐκσφενδύ-
σιν ὕδατος ἐγίνετο ἤδη κατὰ τὸν παρὲλθόντα
αἰῶνα. [O. A. P.]

Ἀπόσηψις Πᾶσα ὀργανικὴ ὕλη ὑπό-
κειται εἰς σηπεδῶνα, γινουμένην διὰ κατασκη-
νώσεως ἐπὶ τῆς πρὸς ταύτην ἐπιτηδείας ὕλης
ὀργανισμῶν μακρῶν ἐν τῇ ἀτμοσφαιρᾷ εὐρου-
μένων καὶ μικροβίων κλυσμένων. Ἡ
ἐπὶ τῆς ὀργανικῆς ὕλης ἐπένεργεια τῶν μικρο-
βίων τούτων φέρει σειρὰν ὕλην μεταβολῶν, ὡς
τελικὸν ἀποτέλεσμα εἶναι ἡ σηπεδῶν.
Ἄνευ τῶν μικροβίων τούτων σηπεδῶν δὲν γί-
νεται. Ταῦτα λοιπὸν εἶναι εἰς τῶν ὄρων πρὸς
ταύτην, τοῦ ἑτέρου ὅντος τῆς ἐπιτηδείας πρὸς
τοῦτο ὕλης. Ἄν ἦν ὑπαρχούσης τῆς πρὸς
σηπεδῶνα ὕλης, καὶ τῶν μικροβίων κατασκη-

ποδιοθῆ ἢ περαιτέρω αὐτῶν ἐργασία διὰ μέσων τινῶν πρὸς τοῦτο ἀρμεδιῶν ὧν ὑπάρχουσι πολλὰ, καὶ τὰ μικρὰ ἐξοικονομῶσιν, ἀπέρχεται ὡς ἀποτέλεσμα ἡ διακοπὴ καὶ ἡ ἐντελής παύσις τῆς ἀρξικμένης σιγηδόνος. Τούτο ἀποτελεῖ τὴν ἀποσιώπην, ὡς τὴν μέθεδον θεραπευτικὴν ἐκ τῶν καλλιστῶν καὶ εἰς χειρουργικὴν τῆς χειρουργίας. Πρὸς συμπλήρωσιν τῶν γνώσεων τούτων ἴδε λ. Μικροβίον. Σήψις, Σιγηδόν, Χύμωσις, Ἀντισηψτικά. [Σ.Μ.]

Ἀποσιώπησις (Ῥητορ.). Ὀρίζεται ὡς ἐξῆς ὑπὸ τῶν τεχνολόγων. Rhet. Gr. 3, σ. 62 «Ἀποσιώπησις δὲ ἐστίν, ὅταν μέλλων λέγειν πρᾶγμα αὐτὸ μὲν ἀποσιωπήσῃ, τὴν δὲ ὑπόνοιαν αὐτοῦ καταλίπῃ· ἀλλ' ἐγὼ μὲν, οὐ βούλομαι δὲ οὐδὲν δυσχερὲς εἰπεῖν ἀρχόμενος τοῦ λόγου· οὗτος δὲ ἐκ περιστοίας μου κατηγορεῖ». [Γ.Π.]

Ἀποσκεπαρυσμός εἰς τὴν χειρουργίαν λέγεται ἡ τρώσις, ἡ γενομένη κυρίως εἰς τὰ κρανικά ὅσῃ, καθ' ἣν τὸ τριτρώσιον ὄργανον (σπαθρὴ, πέλεκυς, ἢ παραπλησίον) φέρεται ἐπὶ τοῦ κυρτοῦ κρανίου λοξῶς ἢ κατ' ὀρθογώνιον, καὶ ἀποκόπτει μίαν τοῦ ὅσῃ, ἀποχωριζομένην ἐντελῶς. Εὐληπταί δ' ὁ ὅρος ἀπὸ τῶν ξυλοφυγίων, διὰ τοῦ σκεπαρυσμοῦ ἀποτεμνόμενα ἀπὸ τοῦ ξύλου τεμάχια ἢ ἀποσχίδας, καὶ ταῦτα ἀποσπᾶνται. [Σ.Μ.]

Ἀπόσκεπος χωρίον τῆς Μακεδονίας, καίμενον βορειοδυτικῶς τῆς Καστορίας καὶ οἰκούμενον ὑπὸ 450 περίπου βουλγοροφίωνων χριστιανῶν. [Κ.]

Ἀποσκευὴ (bagage, bagages, equipage). Ἡ σημασία τῆς λέξεως ταύτης ἐν τῇ στρατιωτικῇ γλώσσῃ εἶνε διττή. Ἀποσκευὴ στρατιώτου εἶνε πάντα τὰ εἶδη, ὅσα φέρει οὗτος μὲν ἑαυτοῦ ἐν ἐκστρατείᾳ, ἱματισμοῦ, ἐξαρτισμοῦ, ἐπισμοῦ, καθάρσεως, πυρομαχικῶν, ἐργαλείων, τροφῶν, στρατοπεδείας κτλ. καὶ ἅτινα ἀποτελοῦσι τὸν ἀτομικὸν φόρτον ἐκάστου τοῦ βάρους αὐτῆς ποικίλλει διὰ τὴν περὶ παρὰ τοῖς στρατοῖς μεταξὺ 22 ἕως 30 χιλιόγραμμων. Ἀποσκευὴ στρατοῦ ἢ καὶ παρασκευὴ εἶνε τὸ σύνολον τοῦ ὕλικου καὶ τῶν ὀργάνων ὅπερ ἐν ἐκστρατείᾳ ἀκολουθεῖ αὐτόν. Τὰ εἶδη τῆς ἀποσκευῆς ἐξαρτῶνται ἐκ τῶν περιστάσεων, ἐκ τοῦ εἴδους τοῦ πολέμου καὶ ἐκ τῆς χώρας, ἐν ᾗ τὸ στράτευμα ἐπιχειρεῖ, οὗ ἥτιον τοῦτο εἶνε εὐκρινέστερον, ὅταν ἡ Ἀ. εἶνε ὀλιγωτέρα. — Γενικῶς ἡ Ἀ. τοῦ στρατοῦ ἢ ἡ παρασκευὴ περιλαμβάνει: 1) τὴν παρασκευὴν τοῦ πυροβολικοῦ καὶ τοῦ μηχανικοῦ, ἥτοι ὅπλα καὶ πυροβόλα μετὰ τῶν παρελκομένων αὐτῶν καὶ τῶν ἀνταλλακτικῶν, πυρομαχικά, διάφορα ὀχήματα, ἵππους καὶ φορητὰ μετὰ τῆς πανσαγίας αὐτῶν, ἐργαλεῖα, τὰ γεφυρωτικά, τὰ πολιορκητικά κλπ. 2) τὴν στρατιωτικὴν παρασκευὴν, ἥτις ἀποτελεῖται ἐκ τῶν τροφίμων καὶ τοῦ ὕλικου τῆς υγιεινομικῆς ὑπ-

ρειαίας, καὶ 3) τὴν τοῦ συντάγματος, περιλαμβανούσαν τὴν Ἀ. τοῦ στρατιώτου, τὰ εἶδη στρατοπεδείας, σαγῆς κλπ. [Α.Α.]

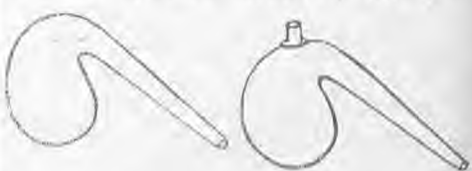
Ἀποσπασμα στρατιωτικόν. Οἰονόηποτε μέρος ἢ τμήμα στρατοῦ ἀπεχωρισμένον ἢ εὐρισκόμενον μακρὰν τῆς ἑδρας τοῦ σώματος εἰς ὅ ἀνήκει. Ἄλλοτε ἐγένετο χρῆσις πολλῇ ἀποσπασμάτων, κυρίως πρὸς καταδίωξιν τῆς ληστείας, νῦν δὲ τῶν φυγεθίων, καὶ πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς ἐκ σοβαροῦ τινος γεγονότος προσελθούσης διαταραχῆς τῆς δημοσίας εἰρήνης, καὶ πρὸς πρόληψιν ἐνδεχομένων ταραχῶν ἢ ἀδικημάτων. [Ἀγγ.]

Ἀποσπάσματα (Μεταλλευτ.). (Abraum γερμ.) τὸ γεγρῶν στρώμα, ὅπερ ἐπικαλύπτει μεταλλικὴν τινα κεῖτην, ἥτις ἐξορύσσεται ἐν ὑπαιθρῷ, ἀφοῦ ἀφαιρεθῶσι τὰ ἐπικαλύπτοντα αὐτὴν ἀποσπάσματα. Ἀποσπάσματα καλεῖνται καὶ ἀναφυσήματα ἡρμιστείων (Πλάτ. Φαῖδ. 113 Β.) [Κ.Μ.]

Ἀποσπασμάτων ἄλατα (Γεωλ.). (Abraumsalze) τὰ πικρὰ γεῖσινα ἔχοντα καὶ ἐνδύως διαχέμενα ἄλατα, σχηματίζοντα παχέα (πλέον τῶν 40 μετ.) ἀποσπάσματα (ἐπικαλυπτήριον στρώμα) ἐπὶ τῶν ἐξ δρυκτοῦ ἄλατος κοιτασμάτων τῆς λεκανῆς τῆς Στασφοῦρης. Ἐν τοῖς ἐργοστασίοις Στασφοῦρης καὶ Λεοποδγαλλῆς ἐξάγουσιν ἐκ τῶν ἀλατούχων ἀποσπασμάτων ἐγγλῶριον κάλιον, ὀξυθειώμα κάλιου, πότασταν, πικρὸν ἄλας, ὀξυθειώμα νατρίου, ἐγγλῶριον μαγνήσιον, βρώμιον καὶ λιπάσματα ἀγρῶν. [Κ.Μ.]

Ἀποσταθμῆσις, (ἀπόθερον ἢ κοινὸς τὰ ρα) ἡ πρὸς ὑπολογισμόν τοῦ πληρωτέου τελωνιακοῦ τέλους ἀφίρσεις τοῦ βάρους τῶν δοξαρίων ἢ περιτυλιγμάτων τῶν εἰσκομιζομένων ἐμπορευμάτων. Τὰ περὶ ἀποσταθμῆσεως ὥρισεν ἐπ' ἐσχάτων λεπτομερῶς τὸ ἀπὸ 31 Μαΐου 1889 Διάταγμα, καθ' ὃ ἡ Ἀ. διατείνεται εἰς πραγματικὴν ἢ διὰ δοκιμασίας καὶ εἰς νόμιμον ἡσίωπην, ἐκ τῶν προτέρων ὑπολογιζομένην ἐπὶ τῇ βάσει πινάκων εἰδικῶν. Πρὸς, καὶ τὸ ἀπὸ 20 Σεπτεμ. 1889 Δ. περὶ διορθώσεως λάθους ἐν τῇ περὶ ἀποσταθμῆσεως ἐμπορευμάτων ἀνωτ. Διατάγματι. [Ἀγγ.]

Ἀποστακτικὴ ἡ ἀποστακτήριαι συσκευαί. Τὸ ἀπλοῦστατον τῶν ἀποστακτηρίων ἔνε κοινὸν ἐξ ὕδατος κέρας μετὰ (σχ. 1) καὶ

(Sch. 2)

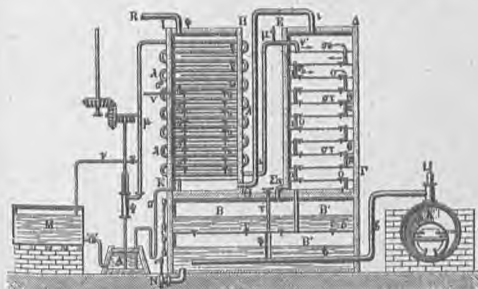
(Sch. 1)

ἀνευ στομίου (σχ. 2), ἐν τῷ ὀπίῳ τίθεται τὸ πρὸς

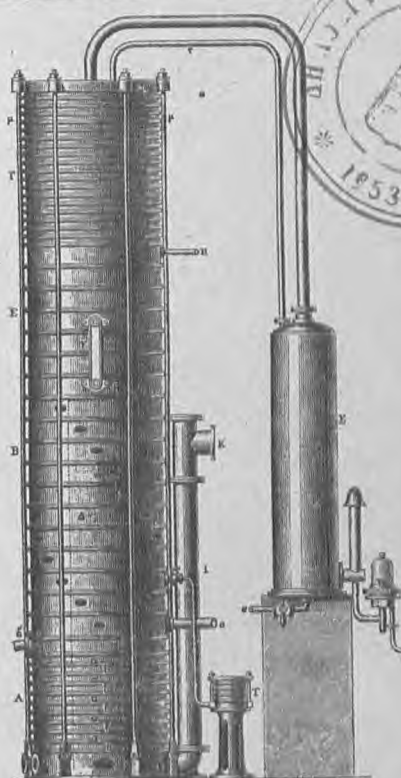
ΑΠΟΣΤΑΚΤΙΚΑΙ ΜΗΧΑΝΑΙ

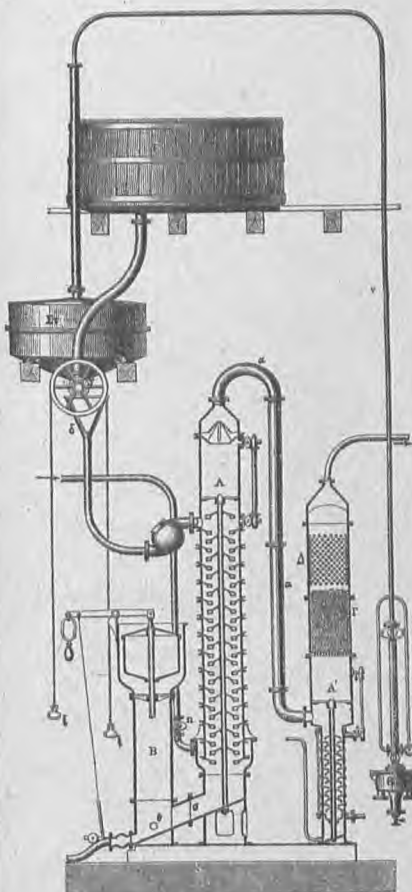
1. α Προθερμαντήρ. β Στήλη φεραματώσεως. γ Ανακαθαρτήρ.

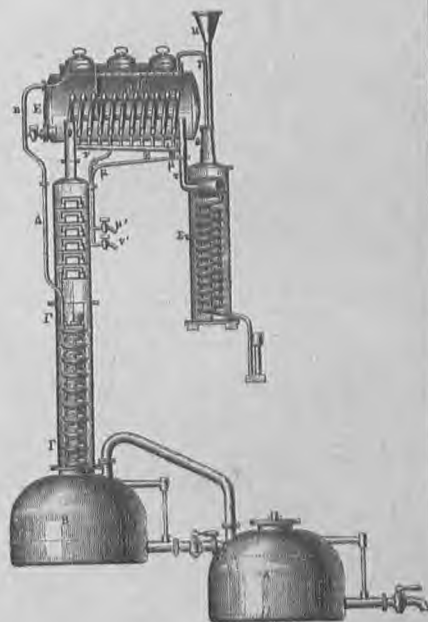
Ἀποστακτικὴ συσκευή του Coffey.

4. Ἀποστακτικὴ συσκευή τῶν ἀδελφῶν Siemens.

3. Συνεχῆς ἀποστακτικὴ συσκευή τοῦ Ilges.

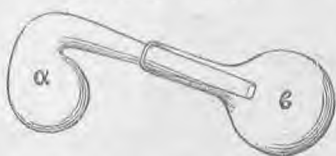
2. Ἀποστακτικὴ συσκευή τῶν Cellier-Blumenthal-Derosue

Λεξικὸν Ἑγκυκλοπαιδικόν.

*Ἀρθρ. Ἀπόσταξις καὶ Οἶνόπνευμα.

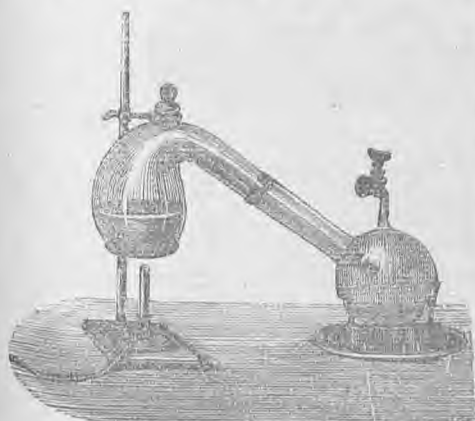
Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀπόσταξιν ρευστόν, μεταβαλλόμενον τῇ θερμάνσει εἰς ἀτμόν, ὅστις διὰ ψύξεως συμπυκνύεται εἰς τὸν ὑποδοχέα (σχ. 3, β.).

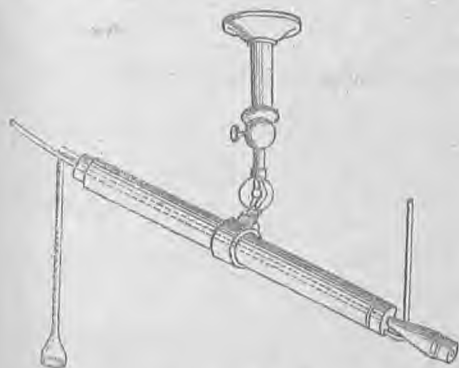
(Σχ. 3)

Τὸ σχ. 4 εἰκονίζει ἀπλουστάτην ἀποστακτι-

(Σχ. 4)

κὴν συσκευὴν οἷα ἔινε ἐν χρήσει εἰς τὴν χημείαν κλπ. διὰ μικρὰς ἀποστάξεις. Ἐπὶ μικροῦ στηρίγματος εὐρίσκεται κέρας θερμαινόμενον διὰ λύχνου τοῦ Βοῦνσεν (ἀερίοφωτος) καὶ ἄγον εἰς ὑποδοχέα, ὅστις ψύχεται διὰ ψυχροῦ ὕδατος συνεχῶς ῥέοντος ἐκ τῆς κρήνης· οὕτως ἔχομεν ἀπλοῦστατον εἶδος ψυκτῆρος. Ἐν τῷ σχήμ. 5 βλέπομεν τὸν ψυκτῆρα τοῦ Λεϊβίγ. Οὗτος

(Σχ. 5)

συνίσταται ἐξ ἐσωτερικοῦ σωλήνος ὑαλίνου, πρὸς διέλευσιν τῶν ἀτμῶν, περιστανομένου διὰ τῶν στικτῶν γραμμῶν, ὅστις περιβάλλεται ὑπὸ ὑαλίνου σωληνοειδοῦς περιβλήματος συγκοινωνούντος μετὰ χωνιοφόρου σωλήνος, εἰς ὃν χύ-

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ Β'

νεται τὸ ψυχρὸν ὕδωρ ἐξερχόμενον διὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀπαγωγικοῦ σωλήνος. Ὁ ἀπαγωγὸς σωλήν τοποθετεῖται πάντοτε ὑψηλότερον, ἵνα ἐκχέηται πρῶτον τὸ θερμὸν ὕδωρ, ὅπερ ὡς ἐλαφρότερον συνάγεται εἰς τὰν ὀψίω στροφῶν.

Ἐν τῇ σχήματι θ βλέπομεν συνηρμοσθεμένην πλήρη ἀποστακτικὴν συσκευὴν, συνιστάμενην ἐκ κέρατος Λεϊβίγ, ὑποδοχέως κλπ.

Τὸ σχ. 7 παρουσιάζει συσκευὴν χρήσιμον εἰς τὴν κλασματικὴν ἀπόσταξιν (fractionirte Destillation). Συνίσταται ἐκ σφαιρικοῦ βαυκάλεως Α, συγκοινωνουμένης μετὰ σφαιροφόρου σωλήνος, ἀνοικτοῦ κατὰ τὰ δύο ἄκρα καὶ φέροντος λοξῶς κἀθετον ἐπ' αὐτοῦ ἕτερον λεπτότερον σωλήνα αβ, ἐπίσης ἀνοικτὸν συγκοινωνοῦντα μὲ τὸν ψυκτῆρα Γ κλπ. τὸ στενότερον ἄκρον τοῦ σφαιροφόρου προσαρμόζεται διὰ φελλοῦ διατρήτου εἰς τὴν βαύκαλιν, εἰς δὲ τὴν ἄνω ὀπὴν προσαρμόζεται δι' ὁμοίου φελλοῦ θερμόμετρον· συνάγονται τὸ μεταξὺ ὠριζμένων βαθμῶν ἀποστάξιν ρευστόν ἐν τῇ ὑποδοχεί Β, ἀπὸ διέλευθι διὰ τοῦ ψυκτῆρος Γ, τὸ ρευστόν δὲ τοῦτο ὑποβάλλομεν εἰς νέαν ἀπόσταξιν κ.ο.κ. μέχρι λήψεως καθαροῦ προϊόντος.

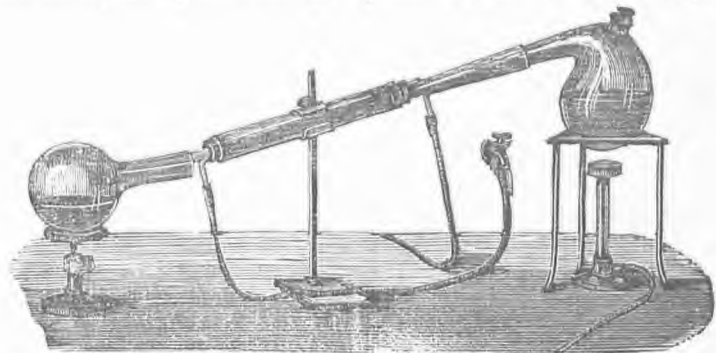
Διὰ μεγαλητέρας ἀποστάξεις μεταχειρίζονται κέρατα (λέβητας) ἐκ γαλικοῦ τοιαῦτα χρησιμοποιοῦν οἱ ἐν Ἑλλάδι χωρικοί, καλοῦντες αὐτὰ «λαμπίγια» ἢ «καζάνια» πρὸς παρασκευὴν «σοῦμας» ἥτοι τοῦ ἐκ στεμφύλων οἶνοπνεύματος δυνάμει 37 βαθμῶν ἑκατονταβάθμου (Γάι-Λουσσάν) ἢ 16 Καρτίε· τ' ἀποστακτήρια ταῦτα συνίστανται ἐκ λέβητος χαλκίνου, ἐφ' οὗ προσαρμόζεται τὸ περικεφαλαιοειδὲς κάλυμμα, συγκοινωνοῦν μὲ εὐθὺν ἢ κἀλλιον μὲ φοιοειδῆ σωλήνα, ὅστις διέρχεται διὰ ψυκτῆρος (κάδου πλήρους ψυχροῦ ὕδατος συνεχῶς ἀνανεουμένου) καὶ ἀπολῆγει εἰς τὸν ὑποδοχέα. Τὴν πρὸς ἀπόσταξιν ὕλην (συνήθως τὰ στεμφύλα μετ' ὀλίγου ὕδατος θέτουσιν εἰς τὸ κέρας κλείουσιν αὐτὸ καλῶς διὰ τοῦ καλύμματος Αδ, οὗ τὸ ἕτερον ἄκρον προσαρμόζουσιν εἰς τὸν ψυκτικὸν σωλήνα καὶ ἀρχίζουν τὴν θέρμανσιν τοῦ κέρατος· οἱ παραγόμενοι ἀτμοὶ συμπυκνύονται ἐν τῇ ἀφροειδῇ σωλήνι καὶ συνάγονται εἰς ῥευστὴν κατὰστασιν ἐν τῇ ὑποδοχεί. Ἐν μικρῷ χρησιμοποιεῖται ὁμοία συσκευὴ (Salleron) πρὸς προσδιορισμὸν τοῦ ἐν τῷ οἶνῳ οἶνοπνεύματος — Παραμφερεῖς πως μεγάλας δι' ἀτμοῦ ἀλλ' ἀπλᾶς συσκευᾶς μεταχειρίζονται διὰ τὸν ἀποχωρισμὸν τοῦ διθειανθράκος ἀπὸ τοῦ ἐλαιίου. τὰ ἐργαστάσια τὰ ἐξάγοντα ἐλαιὸν ἐκ τῶν ἐλαιοπυρήνων διὰ διθειανθράκος.

Τὰ ὑλικά ἐξ ὧν κατασκευάζονται αἱ ἀποστακτικά συσκευαὶ εἴτι διαφορώτατα, ἀναλόγως τῶν οὐσιῶν, αἵτινες ὑποβάλλονται εἰς ἀπόσταξιν. Πλὴν τῆς ὕλης καὶ τοῦ χαλκοῦ χρησιμεύουσιν ὁ πηλός, ἡ πορσελάνη, ὁ λευκόχρυσος, ὁ χυτοσίδηρος κτλ.

Αἱ πρὸς ἀπόσταξιν τοῦ οἶνοπνεύματος συσκευαὶ ἢ μηχαναὶ ἐτελειοποιήθησαν τὰ μέγι-

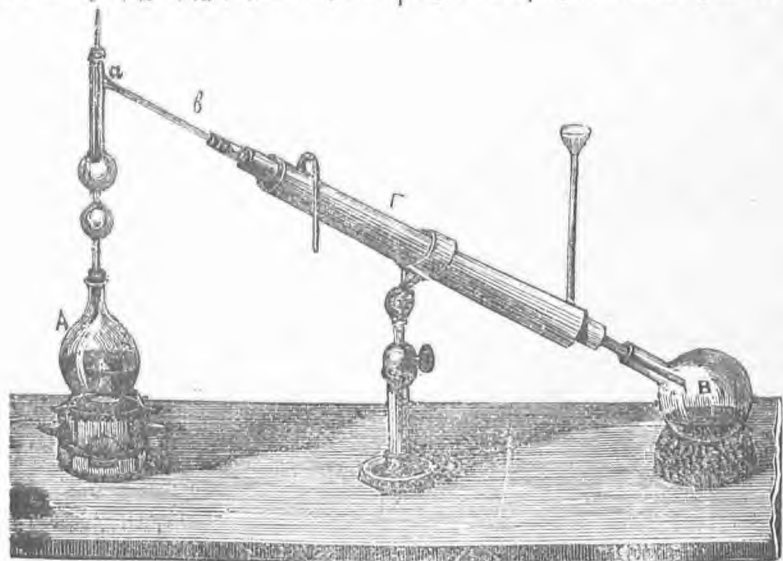
τα, ὑπάρχουσι δὲ καὶ συνθετώταται τοιαῦται
χρησιμοποιούμεναι καὶ εἰς τὰ παρ' ἡμῶν οἶνο-
πνευματοποιεῖα καὶ δὴ τῶν ἀρίστων συστημά-

λονται σώματα ἐξατμιζόμενα ἄνευ ἀποσυνθέ-
σεως εἰς ἀτμούς, οἵτινες συμπυκνοῦνται ἐκ
νέου εἰς ῥευστόν· σκοπὸς αὐτῆς ἵνα ὁ ἀποχω-

των, ἃ εἰδικώτερον θὰ περιγράψωμεν ἐν τῇ
ἄρθρῳ Ο' ἐν ὁ π ν ε υ μ α. Ἡ ἐν τῇ πίνακι συ-
σκευὴ τοῦ Colley (σχ. 1) χρησιμεύει εἰς δια-

ρισμὸς πτητικοῦ σώματος ἀπὸ μὴ τοιούτου ἢ
ὁ διαχωρισμὸς μίγματος πτητικῶν σωμάτων
εἰς τὰ ἀπαρτίζοντα αὐτό· ἡ ἀποστακτική συ-

φόρους κλασματικὰς ἀποστάξεις, ἡ τοῦ Cel-
lier Blumenthal (σχ. 2) βελτιωθεῖσα ὑπὸ
τοῦ Derosne χρησιμεύει κυρίως μόνον πρὸς
ἀποχωρισμὸν οἶνοπνεύματος ἐξ οἴνου καὶ ἄλ-
λων διαυγῶν ῥευστῶν. Ἡ συνεχὲς ἀποστα-
κτική συσκευὴ τοῦ Ilges (σχ. 3) χρησιμεύει
καὶ εἰς τὴν ἀπόσταξιν τοῦ ἐκ γεωμύλων φυ-
ράματος (Maische), ὅπερ ἀμαθῶς συγχέουσι
τινες μετὰ τοῦ ζυμωσιεγέρτου ἢ ζυμεγέρτου
(Ferment), ἡ συσκευὴ τῶν ἀδελφῶν Sie-
mens ἵνα ἐκ τῶν τελειοτάτων καὶ θὰ πε-
ριγραφῇ εἰδικώτατα ἐν τοῖς περὶ οἶνοπνεύματος.
(Βλ. προσηρημένον πίνακα). [Ο.Δ.Ρ.]

Ἀπόσταξις (Χ η μ, τ ε χ ν.) Destil-
lation, συχνοτάτη ἐργασία, γινόμενη ἐν τοῖς
χημείαις καὶ ἐν τῇ βιομηχανίᾳ δι' ἧς μεταβάλλ-

σκευὴ συνίσταται ἐκ τριῶν κυρίων μερῶν· τὸ
ἰδίως ἀποστακτήριον (κέρας, λέβης κτλ.), τὸν
ψυκτῆρα, ἐν ᾧ συμπυκνοῦνται οἱ ἀτμοὶ καὶ τὸν
ὑποδοχέα ἐν ᾧ συλλέγεται τὸ συμπυκνωθὲν
ῥευστόν.

Διακρίνουσιν ἀπλήν Ἀ. καὶ κλασματικὴν
Ἀ. Ἡ πρώτη γίνεται πρὸς ἀποχωρισμὸν πτη-
τικῶν ἀπὸ μὴ πτητικῶν οὐσιῶν (π. χ. ἀπεστα-
γμένον ὕδωρ), ἡ δὲ δευτέρα πρὸς ἀποχωρισμὸν
ἀπ' ἀλλήλων δύο ἢ πλείονων πτητικῶν σωμά-
των· κατορθοῦται δὲ τοῦτο τῇ βοήθειᾳ καὶ τοῦ
θερμομέτρου εἰσαγομένου εἰς τὸ ἰδίως ἀποστα-
κτήριον, ἵνα προσάπτονται αὐτοῦ οἱ ἀτμοί· ὑπο-
δέχονται δ' εἰς χωριστὰ ἀγγεῖα τὰ εἰς διαφό-
ρους θερμοκρασίας ἀποστάζοντα ῥευστά· ἡ ἐκ
νέου ἀπόσταξις ῥευστοῦ ἤδη καθαρισθέντος κα-

λείται ἀνακτάσει (rectification), τυγχάνει δὲ εὐρείας ἐφαρμογῆς ἐν τῇ οἰνοπνευματοποιᾷ· κατὰ τὴν ἀποσταξίν τοῦ οἰνοπνεύματος ὑπολείπονται διὰ τῆς ἀποφλεγματοσεως (deflegmiren) ῥευστὰ (Phlegma) ἐνέχοντα ἄλλας οὐσίας, ὕδωρ καὶ θλίγον οἶνός πνευμα· πρὸς ἐξαγωγήν καὶ τοῦ οἰνοπνεύματος τούτου ὑποβάλλεται τὸ ῥευστόν εἰς νέαν ἀποσταξίν ἢ ἀνακάθαρσιν· ἀλλὰ καὶ ἡ παραγωγή τοῦ πυκνοῦ οἰνοπνεύματος δὲν γίνεται συνήθως διὰ μιᾶς ἀποστάξεως, ἀλλὰ διὰ δύο ἢ πλείονων (δευτέρα καὶ τρίτη ἀποστάξις)· παράγονται πρῶτον δι' ἀπλῶν ἀποστακτηρίων ὑδρῆ οἰνοπνεύματα σχετικῶς ἐνδεῆ, (σούμα κτλ.) ἄτινα διὰ νέας ἀποστάξεως ἐν τελειοτέραις μηχαναῖς μετ' ἀποφλεγματοσῶν μεταβάλλονται εἰς ἰσχυρά οἰνοπνεύματα· ἡ ἀποσταξίς σωμάτων μεταβαλλόντων ἀμείσως ἐκ τῆς ἀμειδούς καταστάσεως εἰς στερεάν χυσταλλικὴν καλεῖται ἐξάχνισις (πρὸλ. λέξιν). [O.A.P.]

Ἀποσταξίς ξηρά (Xηρ. τεχν.) καλεῖται ἡ θερμαντικὴ πτητικὴ οὐσίαν καὶ ἡ συναγωγή τῶν προϊόντων τῆς ἀποσυνθέσεως αὐτῶν, διὰ τῆς ἀποστάξεως χορηγοῦσιν οἱ λιθάνθρακες πλείστα σώματα (φωταερίον, πίσσα, κλπ.).

Τὴν λέξιν ἀποσταξίν ἡ ἀποσταλάξις· μεταχειρίζονται τινες ἀντὶ τῆς διηθήσεως ἢ διωλέσεως (ἰδ. λέξεις)· οὕτω ἐντε κακῶς ἐν χρήσει καὶ ἐπὶ τῆς ἐξαγωγῆς τῶν μύρων ἀπὸ τῶν ἀνθέων δι' ἀπλῆς θερμάνσεως αὐτῶν καὶ ἀποχύσεως τῆς οἰνοπνευματώδους διαχύσεως· τοῦτο ἐντε μάλλον ἀνάδευσις (imaceration)· αἱ πρὸς ἀποσταξίν χρήσιμοι συσκευαὶ ἀπεικονίζονται ἐν τοῖς σχήμασι 1—7 ἐν τῷ κεμένῳ τοῦ ἄρθρου Ἀποστακτικαὶ συσκευαὶ καὶ ἐν τοῖς σχήμασι 1, 2, 3 καὶ τοῦ προσηρημένου πίνακος. [O.A.P.]

Ἀποστασία καλεῖται ἡ ἐκπτώσις ἐκ τῆς χριστιανικῆς πίστεως, οὐσα καὶ αὐτὴ ἄρνησις τῆς διδασκαλίας τῆς Ἐκκλησίας, ὡς ἡ αἵρεσις, ἀλλ' ἀπαρτίζουσα βαρύτερον ταύτης ἔγκλημα, ὡς ἀπορρίπτουσα καθόλου τὸν χριστιανισμόν. Ἡ Ἀ. συνεπάγεται τὰς ἐσχάτας ἐκκλησιαστικὰς ποινάς. Ὁ μεταμελόμενος καὶ ἐπιστρέφων ἐξ αὐτῆς εἰς τοὺς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας, ὑφίσταται βαρύτερον μὲν ἐπιτίμιον, ὅταν ἀποδειχθῇ ὅτι οἰκεία θελήσει ὑπέπεσεν εἰς τὴν Ἀ., ὅτε ἀποκλείεται ὅλως καὶ τοῦ κλήρου, ἐλαφρότερον δέ, ὅταν βεβαιωθῇ, ὅτι δι' ἀπειλήν ἢ βίας ἐξώκειλεν εἰς αὐτήν, ὅτε δὲν ἀποκλείεται τοῦ κλήρου (Ἰδαν. ἐπιστ. πρὸς Ῥουφιανόν). Καὶ αὕτη μὲν εἶναι ἡ ἐκ τῆς πίστεως Ἀ. (apostasia a fide). Πλὴν αὐτῆς ἔτι εἶναι καὶ ἡ ἐκ τοῦ κλήρου Ἀ. (apostasia ab ordine), καθ' ἣν ὁ ἀποσκιρτῶν ἐκ τοῦ κλήρου ἡ καὶ τὸ ὄνομα τούτου ἀρνούμενος καθαιρεῖται καὶ μετανοήσας δὲ ὡς

λαϊκὸς γίνεται δεκτός (Ἀποστ. καν. 56). [E.]

Ἀποστασίον δίκην (Ἀρχαιολ.).

Ὑπῆγετο εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ πολεμάρχου, ἐγχειρομένη ὑπὸ τοῦ ἀπελευθερωθέντος κατὰ τοῦ μὴ ἐκπληροῦντος τὰς ὑποχρεώσεις αὐτοῦ ἀπελευθερωθέντος βούλου. Τίνα ἦσαν τὰ ὑπὸ τῶν νόμων διαγραφόμενα καθήκοντα τοῦ ἀπελευθεροῦ ἄδελφον, γινώσκοντες μόνον ὅτι ὡρεῖται οὗτος νὰ ἔχῃ προστατὴν τὸν πρῶτον δεσπότην. Ἡ ἐκλογὴ ἄρα ἄλλου προστατοῦ ἐδίδεν ἀφορμὴν εἰς ἐγερσιν τῆς δικῆς ταύτης καὶ ὁ μὲν ἀλυσόμενος ἀπελευθερὸς ἐπώλειτο αὐτῆς ὡς δούλος, ὁ δὲ νικῶν καθίστατο τελείως ἐλεύθερος, διαρρηγνυμένης πάσης σχέσεως αὐτοῦ πρὸς τὸν πρῶτον δεσπότην. Ἡ δύναμις δὲ πλὴν τούτου ὁ προστατὴς νὰ τιμωρῇ τὸν παρερῶντα τὰ καθήκοντα αὐτοῦ ἀπελευθερὸν διὰ φυλακίσεως ἰδιωτικῆς καὶ ἔτι δικαστικῆς ἀποφάσεως. (Ἀρποκρ. ἐν λ. Δημοσθ. κατ' Ἀριστογείτ. Α. 65.). [Δχ. Ἀγ.]

Ἀπόστασις (Ἰητορ.).

Ἐν τῶν ποιεῶν τοῦ μεγέθους τοῦ λόγου εἶναι καὶ ἡ λαμπρότης, ἥτις συνίσταται ἐκ νοημάτων καὶ ὕψους ἀναλόγου. Καὶ λαμπρὰ μὲν εἶναι τὰ νοήματα, ὅταν ἐμφανίσωσιν ἠθικὸν μεγαλεῖον καὶ λελογισμένην ὑπερβαίνειαν καὶ ἀπαγγέλλονται μετὰ πεποιθήσεως καὶ σταθερότητος· ταῦτα γίνονται ἀποδεκτὰ ὑπὸ τῶν ἀκροατῶν· δύνανται ὅμως καὶ νὰ στηρίζωνται καὶ ὑπὸ διαβεβαιώσεων ἐν εἰδῇ ὀρκῶν γινόμενων. Τὸ δὲ σημνὸν ὕψος εἶναι καὶ λαμπρόν. Ἐκ τῶν σχημάτων ἀρμόζουσιν ἐνταῦθα αἱ ἀναίρεσις, ὅ ἐστιν ἀρνητικαὶ προτάσεις ὡς εἶναι ἡ τοῦ Δημ. περὶ Στεφ. § 299 «οὐ λίθοις ἐτείχισα τὴν πόλιν οὐδὲ πλίνθοις ἐγὼ οὐδ' ἐπὶ τοῖς μέγιστον τῶν ἔμαυτοῦ προνών». Καὶ αἱ ἀποστάσεις· περὶ τοῦ σχήματος τούτου λέγει ὁ τεχνολόγος Ἀρισταίδης (Rhet. Gr. τομ. 2. σ. 402) τάδε, «Ἐστὶ δὲ ἡ φύσις τοῦ σχήματος τῆς ἀποστάσεως τοιαύτη τις, ὅταν τοῦ συμπλέκειν κατὰ τὸ ἔξῃ καὶ συναρτῶν ἀλλήλους ἀποστάντες εἰς ἀρχὴν ἰδίαν ἐπαναγόμεν, ὥστε τὸ συνημμένον τῶν ἐννοημάτων χωρισθὲν ἀποστήναι, ὡς ἐν τοῖς Φιλίππειοις ἐν τῷ κατὰ Φιλίππου (Φιλίπ. 3, 26—27) τὸ μὲν κατασκευαζόμενον· δεῖν ἀποστῆναι Φίλιππος· τάδε γὰρ ποιεῖ καὶ τάδε, ὅσον Θετταλίαν καταδεσφύλῃται, αἱ δὲ ἐν Εὐβοίᾳ πόλεις ἡδὴ τυραννοῦνται, ἐφ' ἣν Κιλλήροντες οἴγεται, πρότερον ἦκεν ἐπ' Ἀμβρακίαν, Ἡλὴν ἔχει τηλικαύτην πόλιν ἐν Παλοποννήσῳ». Ὁ νοῦς τῶν λόγων τοῦ τεχνολόγου εἶναι ὅτι διὰ τοῦ σχήματος τούτου κατασκευαζόμενον τὸν λόγον ὡς ἔξῃ· προτάσκειν πρῶτον μίαν πρότασιν ἔχουσαν γενικὴν ἐννοίαν, ὅσον δεῖν ἀποστῆναι Φίλιππος· ἔπειτα ἐπάγειν διὰ χωριστῶν ἀσυνδέτων ἢ κομματικῶν προτάσεων τὰς καθ' ἑκάστην δεξιὰς τοῦ Φιλίππου πράξεις, ὅσον τὰς, αἱ ἐν Εὐβοίᾳ πόλεις

τυραννεύονται, ἐφ' ἃ λήγει ποντοῦν οὐχέτι, κλ. αἵτινες εἶναι ἀνάλωτοι καὶ συγχρόνως ἐπαύξει της προτάσεως θείναι ποιεῖ [I. II.]

Ἀποστάτης. Βλ. Ἀποστασία.

Ἀποστήθεις. Βλ. Ἀποστοματισμός.

Ἀπόστημα καλεῖται συλλογὴ πύου ἐν τῷ κοιλίῳ περιγεγραμμένης καὶ τυχαίως σχηματισθείσης ἐν μέσῳ τῶν ἰσθμῶν τοῦ σώματος. Διακρίνομεν τὰ ἀποστήματα α') εἰς ψλγμοσιν ὡς ἡ θέρμα, ὅταν ἡ παραγομένη αὐτὰ αἰτία εἴνε δὲ αὐτὴ φλεγμονή τοπική τοῦ κυτταρώδους ἰσθμοῦ, προσελθούσα διὰ κάκωσιν, τρώσιν, ἀλλοτρίον σώμα (Δ. ἰδιοπαθῆ), ἢ εἴνε νόσος τις προϋπάρχουσα, καχεξία τις ἢ φλεγμονή περίεξ ὀργάνων (Δ. δευτεροπαθῆ). Τὰ θερμά Α. χαρακτηρίζονται ἐκ τῆς ἐξυπνοῦς τῶν συμπτωμάτων, ὅρ' ἂ παρουσάζονται: ἄλγους, ἐξογκώσεως, ἐρυθρότητος, θερμότητος, τάσεως τοῦ δέρματος, κυρίως ὅμως ἐκ τοῦ κλυσμοσιν. Περιέχουσιν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πύον χρηστὸν, γαλακτώδες, ὁμογενές, ὁσμομὸν καὶ χρήζουσι ταχείας θεραπείας, ἥτις συνίσταται εἰς τὴν σχάσιν β') εἰς ψυχρά, ὅταν βραδέως καὶ ὑπόλως καὶ σχεδὸν ἀνευ ἄλγους σχηματίζονται εἴτε δι' ἐλαφρότατα δράσαντα ἐξωτερικὴν αἰτίαν, εἴτε μετὰ νόσους ἐπιφερούσας καχεξίαν καὶ ἐξασθενώσιν, οὐχὶ ὅμως διὰ πάθῃσιν τῶν ὁσθίων ἢ τῶν ἀρθρώσεων. Συνηθέστατα τὸ πύον τῶν Α. τοῦτων χωρίζεται ἐκ τῶν περίεξ ἰσθμῶν διὰ λεπτοτάτης μεμβράνης καὶ εἶνε ὁρῶδες ἢ καὶ κολλώδες, καὶ περιέχει τεμάχια καταστραμμένων ἰσθμῶν. Τὰ ψυχρά Α. χρήζουσι γενικῆς θεραπείας διὰ τὴν κατάστασιν τοῦ ὁργανισμοῦ καὶ τοπικῆς, ἥτις, ἐν ἀρχῇ παροχετευτική, πρέπει νὰ καταλήξῃ πολλὰκις εἰς τὴν διάνοξιν καὶ σχάσιν. Ἡ ἀποθεραπεία δύσκολος διὰ τὰ σχηματιζόμενα πολλάκις συρίγγια γ') εἰς ὁροιστικά, ὅταν ἀναφαίνονται μακρὰν τοῦ τόπου, ἐνθα τὸ πύον σχηματίζεται καὶ ὅπου ἡ νόσος ἢ προκαλούσα τὴν πύσιν. Αὕτη δὲ εἶνε τερηδών, νέκρωσις ἢ φυματίωσις τῶν ὁσθίων καὶ τῶν ἀρθρώσεων, ἐκτὸς ὀλίγων ἐξαιρέσεων (φοίτις, νόσοι κοιλιακῶν ὀργάνων). Τὰ ἀποστήματα ταῦτα συγκοινωνοῦσι μετὰ τοῦ τόπου ἐνθα γίνονται ἢ πύσιν διὰ μακροτέρου ἢ βραχυτέρου πόρου. Ὡς γένει δὲ ἐκ μὲν τῆς γενέσεως αὐτῶν τὰ Α. ταῦτα δύναται νὰ καταταχθῶσι μετὰ τῶν δευτεροπαθῶν θξίων, ἐκ δὲ τῆς πορείας μετὰ τῶν ψυχρῶν. Καλὸν εἶνε νὰ μὴ διενεργῶμεν τὴν διάνοξιν τῶν Α. τούτων, ἀλλὰ νὰ ἐπιδιώκωμεν τὴν ἀπορρόφην πολυμοῦντες καὶ τὴν αἰτίαν ἀνὸς τοῦτο ἀδύνατον, τότε μόνον νὰ ἐπιχειρήσωμεν τὴν παρακέντησιν δι' ἐργαλείων, ἅτινα δὲν ἐπιτρέπουσι τὴν εἰσόδον τοῦ ἀέρος εἰς τὸ Α. δ') τέλος εἰς μεταστατικά, ἅτινα εἶνε μικρότερα ἢ μεγαλύτερα Α. παρατηρούμενα ἐντὸς διαφόρων σπλάγ-

χνων ἐπὶ πολλῶν περιστάσεων πυκνίας. Ἐπέρχονται ἀποτόμως, τὰ δὲ συμπτώματα καὶ ἡ θεραπεία αὐτῶν ἀνήκουσιν εἰς τὴν περιγραφὴν τῆς νόσου ἐξ ἧς παράγονται. [B.]

Ἀποστολεὺς (Ἀρχαίολ.). Ἀρχόντες δέκα τῶν ἁριθμῶν, ἐκ πάντων τῶν Ἀθηναίων ἀρουμένων, καὶ ἔργον ἔχοντες τὸ φροντίζειν περὶ τοῦ ἀποπλου τῆς ναυτικῆς δυνάμεως. Ὑπεδύλλον πρὸς τοῦτοις εἰς προσωπικὴν κράτησιν τοὺς μὴ ἐκπληροῦντας τριηράρχους τὰς ὑποχρεώσεις αὐτῶν. Μετὰ δὲ τῶν ἐπιμελητῶν τῶν ναυρίων εἰσῆγον εἰς τὰ δικαστήρια τὰν ἐγειρομένων μετὰ τῶν τριηράρχων διενέξεις ὡς πρὸς τὴν ἀπέδοσιν τῶν σκευῶν (τῶν ἐξαρτυμάτων τῶν πλοίων), τῶν ἀνηκόντων τῇ πόλει. (Δημοσθ. κατὰ Βύερν. 1146—1150, περὶ τοῦ στερ. τῆς τριηραρχ. 1229. Πηλοδ. II. 99 Ἀρτοκρ. καὶ Σουιδ. ἐν λ. Bekker, Ἀνεκδ. Ἑλληνικ. I. 435). [Λχ. Ἀγ.]

Ἀποστολεὺς (Ἑμ. π.). Ὁ ἀναλαμβάνων τὴν ἀποστολὴν εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον τῶν παραδιδόμενων αὐτῷ ἐμπορευμάτων. Ἐν ταῖς χώραις ἐνθα λειτουργοῦσι τὰ ἔμπορικά Ἐπιμελητήρια (βλ. λ.) οἱ ἀποστολεῖς ἐξασκῶσι τὸ ἐαυτῶν ἐπάγγελμα ἐπισήμως ἀδείας. ἢς τυγχάνουσι δι' ἐξετασεῶν, καθ' ὅτι πρέπει νὰ κατεχῶσιν εἰδικὰς τινὰς γνώσεις, καὶ διὰ καταβολῆς χρηματικῆς ἐγγυήσεως.

Τὰ ἐμπορεύματα ἐξεληθόντα ἐκ τῆς ἀποθήκης τοῦ πωλητοῦ καὶ παραδιδόμενα πρὸς ἀποστολὴν, κατ' ἀρχὴν ταξιδεύουσι διὰ λογαριασμὸν τοῦ ἀγοραστοῦ, ἐκτὸς ἂν εἰδικὴ περὶ τοῦ ἐναντίου συμφωνία ὑφίσταται. Ὁ ἀποστολεὺς εἶναι ὑπεύθυνος διὰ τὴν ἐγκαιρὸν καὶ ἀνευ ζημιῶν ἀφίπν των ἐμπορευμάτων εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον, ἐκτὸς ἂν ἀποδειχθῇ ὅτι ἡ βραδύτης εἴτε ἡ ζημία προήλθεν ἐξ ἀνωτέρας βίας. Πρὸς τοῦτο οἱ ἀποστολεῖς εἰσὶν ὑπόχρεοι, ὅπως τηρήσιν ἐν τάξει τὰ ἐαυτῶν βιβλία, ἐν οἷς καταγράφονται πᾶσαι αἱ δι' αὐτῶν διενεργούμεναι ἀποστολαὶ ἢ ἄλλαι πράξεις.

Οἱ ἀποστολεῖς ἀναλαμβάνουσι προσέτι τὴν ἐν τῇ τόπῳ τῆς ἀφίξεως μέχρι τῶν ἀποθηκῶν τοῦ παραλήπτου παράδοσιν τῶν ἐμπορευμάτων καὶ δὴ τὴν ἐκτελωνίσιν αὐτῶν κλπ. Ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἐνθα ἐπισήμως λειτουργοῦσιν οἱ ἀποστολεῖς καὶ δηλώσεις καὶ διασφάσεις τῶν ἐκτελωνιστῶν ἐμπορευμάτων πρέπει νὰ γίνωνται καὶ ὑπογράφονται ὑπ' αὐτῶν μόνον, ὑπεχόντων εὐθύνας δι' οἰανδήποτε παρατυπίαν ἢ ὄλῳν. ὁλῳν δὲ ὅτι ὡς ἐκ τούτου καὶ αἱ κατασχέσεις καθίστανται δυσκολώτεροι.

Ἐν Ἑλλάδι, ὡς ἐκ τῆς μικρῆς ἀναπτύξεως καὶ κινήσεως τοῦ ἐγχωρίου ἐμπορίου, ἡ ἀνάγκη τῶν ἐπισήμων ἀποστολέων δὲν ἐγένετο ἐπὶ ἐπαισθητῇ, αὐτοὶ δὲ οἱ ἔμποροι μεριμνῶσι περὶ τῆς ἀποστολῆς καὶ παραλαβῆς τῶν ἐαυτῶν ἐμπορευμάτων μολίς δι' ἐσχάτων συνέστη «Πρακτορεῖον διαθῶν ἀποστολῶν» ἐν Ἀθῇ-

ναις, τοῦ ὁποίου οἱ πράκτορες εἰσὶν ἀκρίτως ἀποστολῆς, οὐχὶ ἐπίσημως ὁμοῦ ἀνεγνωρισμένοι. [Α.Γ.Η.]

Ἀποστολή (Ἑ. μ. π.). Ἡ ἐνέργεια τῶν διαπομπῶν καὶ πράξεων, μεθ' ὧν παραδίδονται πρὸς τὸν μεσάζοντα μεταγωγὸν διὰ ξηρᾶς ἢ διὰ θαλάσσης καὶ δι' οἰοῦνθέντος μέσου τὰ πρὸς μεταφορὰν ἐμπορεύματα. Ἡ ἀποστολή, διενεργουμένη διὰ τοῦ Ἀποστολῆως εἴτε ἀπ' εὐθείας ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἀποστέλλοντος τὰ ἐμπορεύματα ἐμπόρου, πιστοποιεῖται δι' ἀποδείξεως ἐν ἣ περιγράφονται τὰ ἐμπορεύματα ταῦτα κατὰ ποσότητα, ποσότητα καὶ εἶδος τοῦ περιδελήματος· ἐπὶ τῶν διὰ θαλάσσης ἀποστολῶν ἡ ἀπόδειξις αὕτη λέγεται ἰδίᾳ φορτωτικῇ. Ὡς ἐκ τῆς μεγάλης ἀναπόψεως τῶν μέσων τῆς συγκοινωνίας καὶ τῶν σταθερῶς ὠρισμένων ἀμφοτερόντων γραμμῶν καὶ σιδηροδρομικῶν συρμῶν αἱ ἀποστολαὶ καθ' ὅλον σχεδὸν τὸν κόσμον ἐνεργοῦνται μετὰ ταχύτητος καὶ τάξεως, ὥστε τοὺς παρελθόντας καιροὺς οὐδεὶς ποτε ἐφρατάζετο. Εἰς πάσας τὰς πεπολιτισμένους χώρας ὑπάρχουσιν Ἀποστολεῖς ἢ Πρακτορεῖα ἀποστολῶν, ἀναλαμβάνοντα τὴν μεταφορὰν τῶν ἐμπορευμάτων ἀπὸ οἴου δῆποτε εἰς οἷον δῆποτε τόπον, καθ' ὅριστα τιμολόγια ἐξιστάμενα τὰς ἐκ τοῦ συναγωνισμοῦ ἀλλοιούσεις, καὶ ἐντὸς ὁρισμένου χρονικοῦ διαστήματος.

Αἱ ἀποστολαὶ διακρίνονται εἰς τοιαύτας μεγάλους ταχύτητος καὶ μικρὰς ταχύτητος. Αἱ πρῶται ἐνεργοῦνται διὰ τῶν ταχυτέρων καὶ ἀπ' εὐθείας μέσων καὶ διὰ τὰ μικροῦ ὄγκου καὶ βάρους πολυτίμη ἀντικείμενα· ἐνῷ αἱ μικρὰς ταχύτητος ἀποστολαὶ, διὰ τὰ θηρόδη καὶ βαρὺ ἐμπορεύματα, ἀπαιτοῦσαι ἥτιονα διαμνην ἐνεργοῦνται βραδύτερον καὶ δι' ἐδικῆς μεταγωγικῆς ὑπηρεσίας. [Α.Γ.Η.]

Ἀποστολὴς ἢ Ἀποστόλιος (Μιχαήλ) ἐγεννήθη ἐν Κωνσταντινουπόλει. Ἐκεῖ δ' ἐμαθήτευσεν παρ' Ἰωάννη τῷ Ἀργυροπούλῳ, μεθ' οὗ καὶ ἐτάχθη ἔπειτα εἰς τοὺς ὑπὲρ τῆς ἐνώσεως τῶν δύο ἐκκλησιῶν παντὶ σῶναι ἐνεργούντας. Καὶ ἐδίδασκε δὲ πρὸ τῆς ἀλώσεως ἐν Βουλαντίῳ. Μετὰ δὲ τὴν ἄλυσιν τὸ μὲν πρῶτον ἔμεινε περὶ τὸ ἐν ἔτος αἰχμαλωτὸς τῶν Τούρκων, μετὰ δὲ ταῦτα μετέβη εἰς τὴν Ἰταλίαν. Ἐκεῖ δ' ἐγένετο φιλοφρόνως δεκτὴς ὑπὸ τοῦ Πησσαρίωνος, ἀλλὰ περιελθὼν εἰς Ῥήϊν πρὸς τὸν Γαζῆν ἐνεκα τοῦ Πλήθωνος, ἀπώλειε διὰ τῆς πρακτικότητος αὐτοῦ τὴν εὐνοίαν τοῦ καρδινάλιου, καὶ, μὴ θυνάμενος νὰ ζῇσθαι ἐν Ἰταλίᾳ, μετέβη εἰς Κρήτην. Ἀπέβη δ' ἐν τῇ νήσῳ ἐν πενίᾳ ὡς διδάσκαλος καὶ ἀντιγραφεὺς χειρογράφων, διὸ ἐν τισιν αὐτῶν προσέγραψεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ τὰς λέξεις «βασιλεὺς τῶν πενήτων» ἢ «πενία συνών». Τῶν πολλῶν αὐτοῦ συγγραμμάτων ἐν αἷς λόγοι καὶ διάλογοι, γνωστότεροι εἰς τὴν Συναγωγῇ

παρσιμίων (ἰδ. αὐτὴν ἐν τοῖς Παρομοιογραφίαι τοῦ Ε. von Leutsch ἐν Γοτίγγῃ 1851) καὶ αἱ ἐπιστολαὶ πρὸς Βησσαρίωνα, Μανουὴλ καὶ Ἰωάννην Χρυσολωρᾶν, Μάρκον Μουστῦρην καὶ ἄλλους τῶν συγχρόνων ἐπιφανεῖς. Τοῦ Ἀ. ἀγνωστον εἶνε τὸ ἔτος τῆς γεννήσεως ὡς καὶ τὸ τοῦ θανάτου, ἀλλ' ἀπέθανε πάντως μετὰ τὸ 1472, ὅτε ἀπέθανεν ὁ Βησσαρίων, οὗ ἐθρήνησε τὸν θάνατον. Ὑἱὸς τοῦ Ἀ. ἦτο Ἀρσένιος ὁ Μονεμβασίας (ἰδ. λ.). — Ἰδ. Dölling De M. Apostolio paroemiographo. Plauen. 1836. — Γ. Κ. Ὑπερίδου Μιχαὴλ Ἀποστόλη πονήματα τρία. Ἐν Σμύρνῃ. 1876. — E. m. Legrand Bibliographie hellénique τόμ. Δ' σ. LVIII — LXX καὶ τόμ. Β' σ. 233 κς., ἐνθα δημοσιεύονται αἱ ἐπιστολαὶ τοῦ Ἀποστόλη. — H. N. o. i. r. e. t. Lettres inédites de M. Apostolis. Paris. 1889. — Δείγμα τοῦ γραφικοῦ χαρακτῆρος τοῦ Ἀ. ὡς βιβλιογράφου ἰδ. παρὰ τῷ O. m. o. n. t. l'ac-similes de manuscrits gres des XV. et XVI. siècles. Paris. 1887 πιν. 34. [Α.]

Ἀποστόλης 1) Νικόλαος, Ναύαρχ, τῶν Ψαρῶν κατὰ τὴν ἐλληνικὴν ἐπανάστασιν, γενν. ἐν τῇ νήσῳ Ψαρᾶ τῷ 1768. Κατήγετο ἐκ τῆς Πελοποννησιακῆς οἰκογενείας Καλημέρη, μεταναστευσάσης ἐκ Τριπόλεως κατὰ τὴν κατάντησιν τῆς Πελοποννήσου ὑπὸ τῶν Τούρκων τῷ 1715· τὸ δ' ὄνομα Ἀποστόλης εἶναι πατρωνυμικόν, ἀπὸ τοῦ πάππου τοῦ ναυάρχου Χατζῆ Ἀποστόλη Καλημέρη. Ἐφεθὺς ἐστὶ ὁ Ἀ. ἐπολέμησεν ὑπὸ τὸν Λάμπρον Κατσώνην, κατὰ δὲ τὴν τελευταίαν τοῦτου ἡτταν παρὰ τὴν Μάνην (1792) διασωθεὶς κατέφυγεν εἰς Κύθηρα, ὁπόθεν μετὰ ἐν ἔτος ἐπανήλθιν εἰς Ψαρᾶ. Ἐκεῖ δὲ νυμφευθεὶς τὴν θυγατέρα τοῦ Ἀνδρέου Δούβα, ἐπεδόθη εἰς τὸ ναυτικόν ἐπάγγελμα· ἐνεκα δὲ τῆς ἄκρας τιμιότητος καὶ τῆς δραστηριότητος αὐτοῦ ἐφελκυσας τὴν ἐμπιστοσύνην καὶ εὐνοίαν τῶν μεγάλων ἐμπορικῶν Νικαίων οἰκων τῶν Ψύχα καὶ Βλαστῶν καὶ τῶν ἐκ Σμύρνης Σκυλίτση καὶ Βαλτατζῆ, ἤρριπεν ἥδη ἀπὸ τοῦ 1793 ταξειδίᾳ εἰς Ὀλλανδίαν, ἐντὸς δὲ δεκαπενταετίας κατ' ὁρμὴν νὰ συναγάγῃ κολοσσιαίαν περιουσίαν. Οὕτω δὲ ἐν ἔτει 1813 κατεβλήθη ἐκ τῆς Φιλικῆς ἐταιρίας ἀπίστολος Δ. Θερμῆς εἰς Ψαρᾶ πρὸς τὸν Ἀ. ὡς ἓνα τῶν μάλιστα ισχυρότων ἐν τῇ νήσῳ ἀπειτάθῃ ἐν τοῖς πρώτοις καὶ μύησας αὐτὸν τὰ τῆς ἱταλικῆς κατέστησεν αὐτὸν καὶ ἕτερον Ψαριανόν, τὸν Δημήτριον Μαμουῆν, ἐφόρους τῶν πραγμάτων, ἀναθεῖς αὐτοῖς τὸ ἔργον τῆς διαδόσεως τῆς ἐταιρίας, τῆς ἐκπράξεως ἐράνων καὶ τῆς συνεννόησεως πρὸς τοὺς κατὰ τόπους ἐταίρους. Ἐκκαρξίσας δ' ἐν τῇ νήσῳ τῆς ἐπανάστασεως οἱ Ψαριανοὶ ὁμοθυμῶς ἀνέδειξαν τὴν 18 Ἀπριλίου 1821 ναυάρχον τῶν τῶν Ἀ. ὅστις διετέθησε μέχρι τοῦ

θανάτου αὐτοῦ τὸ ἀξίωμα. Πρώτη πράξις τοῦ ναυάρχου ἦτο ἡ ἐκστρατεία αὐτοῦ μετὰ στολίσκου ἀποτελούμενου ἐξ 8 πλοίων καὶ 8 μυστικών εἰς τὰ πελάγη τῆς Ἰωνίας καὶ τῆς Ἑρέτου πρὸς παρακώλυσιν τῆς διαπεραιώσεως τῶν ἐχθρικών στρατευμάτων ἐκ Μικρᾶς Ἀσίας εἰς Πελοπόννησον (20 Ἀπριλίου 1821). Συλλαβὴν δὲ πολλὰ ἐχθρικά πλοῖα καὶ ἐν βουλιακῇ, ἐπανερέρε μετὰ μικρὸν τὴν στόλον εἰς Βαρὰ καὶ παρέδωκε τὰ λάφυρα εἰς τὴν κοινότητα τῆς νήσου. Τῇ δὲ 20 Ἀπριλίου ἡ ὑπὸ τὸν Ἀ. μοῖρα τῶν Ψαριζιῶν ἠνώθη μετὰ τῆς Ὑδραίικης, ἔκτοτε δὲ μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ ὁ Ἀ. συνέπραττε μετὰ τῶν ναυάρχων τῶν ἐτέρων δύο ναυτικῶν νησίων, ὡς ἐμὸς καὶ ἰσάμοιρος αὐτῶν ἀναγνωρίζομενος. Πρωτηγωνίστησε δ' ἐν τῇ ναυμαχίᾳ τοῦ Γέροντος, καὶ ἐν ταῖς ἐκστρατείαις πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς ἐπαναστάσεως ἐν Μακεδονίᾳ καὶ ἐν τῇ Εὐβοικῇ κόλπῃ, εἰς αὐτὴν δὲ πρωτίστως ὀφείλεται ἡ σπητηρία τοῦ ἐν Καρασίᾳ κινδυνεύσαντος τακτικού σώματος (25 Μαρτίου 1826). Καθόλου δ' ὁ Ἀ. διεκρίθη κατὰ τὸν ἀγῶνα διὰ τὴν ἐπιλοθυσίαν, τὴν εὐστάθειαν, τὴν μετριοπάθειαν καὶ τὴν ἀκεραιότητα αὐτοῦ ἀρκούντως ἐνδεικτικῇ τοῦ ἥθους αὐτοῦ εἶναι ἡ ἀρνησις τοῦ νὰ παραδῶσθαι τὴν συλληφθέντα κατὰ τὴν ναυμαχίαν τοῦ Γέροντος κυβερνήτην τοῦ πυρπολῆ θέντος Τυνησιῶ δρόμιονος εἰς ἀντάλλαγμα τῆς αἰχμαλωτισθείσης συζύγου τοῦ Ἀσημίνης διότι γινώσκων ὅτι ἦτο οὗτος ἐπιφοδύτατος πολέμου, λέγεται ὅτι εἶπε: «Προτιμῶ πενήντα Ἀσημίναις νὰ χαθῶν σκλάβαις, παρὰ νὰ ζήσῃ τέτοιο θηρίον» καὶ διέταξε τὴν θανάτωσιν αὐτοῦ. — Ἀπέθανε δ' ὁ Ἀ. ἐν Αἰγίνῃ τὴν 20 Ἀπριλίου 1827, παθὼν ἐκ περιπνευμονίας κατὰ τὴν ἐπανάδον ἐκ Πειραιῶς, ὅπου μετὰ τῶν ἄλλων δύο ναυάρχων Μιαούλη καὶ Ἀνδρούτσου εἶχε μεταβῆ πρὸς συνάντησιν τοῦ ὑπὸ τῆς Ἑθνικῆς συνελεύσεως διορισθέντος ἀρχηγοῦ τῶν κατὰ θάλασσαν δυνάμεων Ἀγγέλου Κόχαν' ἀπέθανε δ' ἐνδεὴς, ἀπολέσας πᾶσαν τὴν περιουσίαν αὐτοῦ ἐν τῇ καταστροφῇ τῶν Ψαριῶν.

2) Γεώργιος, πρεσβύτερος ἀδελφὸς τοῦ προηγουμένου, πλοίαρχος δύο πολεμικῶν πλοίων, μετασχὼν ὑπὸ τὸν ἀδελφόν του πασῶν τῶν μέγχι τοῦ θανάτου του ναυτικῶν ἐπιχειρήσεων. Ἀπέθανε δὲ τῷ 1822, καταλιπὼν δύο υἱούς, τὸν Ἰωάννην καὶ τὸν Ἀποστόλῃν, χρηματίσαντας πλοίαρχους κατὰ τὸν ἀγῶνα. [Π.]

Ἀποστολικά. Τροπικὰ οὕτω καλούμενα ὡς ποιηθέντα εἰς ὑμνολογίαν τῶν Ἀποστόλων, εἰς ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Ἐκκλησίᾳ καθιερωμένη ἐστὶν ἑκάστη Ε' τῆς ἐβδομάδος. [Ι.Σ.]

Ἀποστολικὴ ἐκκλησία καλεῖται ἡ ὑπὸ Ἀποστόλου ἰδρυθεῖσα. Αἱ Ἀ. Ἐ. ἦσαν τὰ πρῶτα κέντρα τοῦ χριστιανικοῦ βίου. Οἱ ἐπίσκοποι αὐτῶν ἀπέλασαν ἰδιαιτέρας τιμῆς. ἐπὶ πάσης δὲ δογματικῆς διαφοράς ἠκούετο

κατ' ἐξοχὴν ἡ γνώμη αὐτῶν, διότι ἐν ταῖς περιουσίαις ὁ λόγος ἐκκλησιαστικῶς ἐθεωρεῖτο διασωθεῖσα γνησιωτέρα ἢ τῶν Ἀποστόλων διδασκαλία. [Ε.]

Ἀποστολικὴ πολιτεία. Ἡ ἐνάρμοτος καὶ θεάρεστος [Π.]

Ἀποστολικοί. Αἵρεσις ἰταλικῇ τοῦ 19' αἰῶνος. Ἀρχηγὸς αὐτῆς ἐγένετο ὁ Γεράρδος Σεγαρέλλης ἀπλοῦς ἐργάτης ἐκ Πάρμης, ὅστις ὡς κηρύξ μετανοίας φέρων ἀποστολικὸν ἔνδυμα, περιήρχετο τὴν Ἰταλίαν καὶ ἐζήτει νὰ ἐπαναγάγῃ τὸν ἀπλοὺν τύπον τῆς ἀποστολικῆς ἐκκλησίας ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν κοσμικὸν βίον τοῦ κλήρου. Ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ κόσμου διεκρίνον οἱ Ἀποστολικοὶ τέσσαρες περιόδους τὴν τῶν εὐσεβῶν ἰουδαίων, τὴν ἐπὶ Χριστοῦ μέχρι τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου, καθ' ἣν οἱ χριστιανοὶ εἶχον ἐν πτωχείᾳ καὶ ἀγνότητι, καὶ τὰ ἀπὸ Κωνσταντίνου μέχρι τῶν ἡμερῶν αὐτῶν, ἥτις εἶνε ἐποχὴ διαφθορᾶς καὶ πλεονεξίας ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. Τὴν τετάρτην περίοδον, ἐποχὴν σωφροσύνης καὶ ἀρετῆς, ἐνύμειζον ὅτι ἐμελλόν αὐτοὶ νὰ εἰσπαύωσιν. Ὁ Σεγαρέλλης πολλάκις καθείρθη καὶ ἐν τέλει ἐκάη ἐπὶ τῆς πυρᾶς τῇ 1300. Ἀλλ' ἡ αἵρεσις αὐτοῦ διεδόθη ἐτι μᾶλλον ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Δολσίνου ἐκ Μεδιολάνων. Κατὰ τῆς ἐγερθείσης κατ' αὐτῶν σταυροφορίας ἐπολέμησαν γενναίως οἱ Ἀποστολικοὶ ἐπὶ δύο ἔτη ἐν τέλει δὲ τῇ 1307 ὁ Δολσίνος, ἡττηθεὶς παρὰ τὴν Βορρέλλη, ἀπέθανε τὴν ἐπὶ πυρᾶς θάνατον. Ἀλλ' ἡ αἵρεσις τῶν Ἀποστολικῶν δὲν ἐξέλιπε μετ' αὐτοῦ, καθ' ὅσοντα δὲ τὸν 18' αἰῶνα πολλὰὶ σύνοδοι ἀφώρισαν αὐτοὺς, οἵτινες ἐν τέλει συνεχινεῖσθαι μετ' ἄλλων ἑρесиῶν αἱρέσεων. [Ι.Μ.]

Ἀποστολικοὶ ὁρόνοι καλοῦνται ἐκεῖνοι ἐκ τῶν ἐπισκοπικῶν, οὓς ἰδρύσαντες Ἀπόστολοι κατέσχον αὐτοὶ ἐπὶ τινα χρόνον, κατὰ τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν. Τοιοῦτοι ὁρόνοι ἐθεωροῦντο ἀνέκαθεν κατ' ἐξοχὴν οἱ τῶν Τεροσυλῶν, Ἀντιοχείας καὶ Ρώμης. [Π.]

Ἀποστολικοὶ πατέρες. Οὗτοις ὀνομαζόνται οἱ μαθηταὶ τῶν Ἀποστόλων, οἵτινες κατέλιπον συγγράμματα μὴ περιληφθέντα ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ. Διαιροῦσιν αὐτοὺς συνήθως εἰς δύο τάξεις. 1) εἰς μαθητὰς τοῦ Παύλου, καὶ τοιοῦτοι εἶνε ὁ Βαρνάβας, ὁ Κλήμης ὁ Πρῶτος, καὶ ὁ Ἐρμῆς καὶ 2) εἰς μαθητὰς τοῦ Ἰωάννου, καὶ τοιοῦτοι εἶνε ὁ Ἰγνάτιος, ὁ Πολύκαρπος καὶ ὁ Παπίας (ἴδ. τὰς λέξεις). Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης, ὅστις δὲν καταλέγεται πλέον εἰς τοὺς ἀποστολικούς πατέρας, ἐθεωρεῖται μαθητὴς τοῦ Παύλου. Πολλὰ τῶν ἔργων, ἅτινα ἀποδίδονται εἰς τοὺς ἀποστολικούς πατέρας, εἶνε νόθα, ἄλλα δ' εἶνε ἀμφιβόλου γνησιότητος. Ἡ ἀρίστη ἐκδοσις τῶν ἔργων τῶν ἀποστολικῶν πατέρων εἶνε ἡ τοῦ Gebhardt, Zahn und Harnack (1875—78). Πρβλ. Hilgenfeld, Die apostolischen Väter (1853). [Ι.Μ.]

Ἀποστολικὸν σύμβολον. Ἐκ τῆς ἐμολογίας τῆς πίστεως, ἣν οἱ βαπτιζόμενοι ἔλεγον κατὰ τὴν στείγην τοῦ βαπτίσματος, καθιερώθη βαρυνθὲν ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἐκκλησίᾳ διὰ προσθηκῶν εἰλημμένων ἐκ τῆς διδασκαλίας τῶν Ἀποστόλων καὶ ὡς πῶς (regula fidei), ἀρχαιότατον ἐκκλησιαστικὸν σύμβολον, ὅπερ περιελάμβανε τὰς θεμελιώδεις διδασκαλίας τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὴν παράδοσιν καὶ τὴν ἁγίαν Γραφήν, καὶ ὅπερ βραδύτερον ἐκλήθη ἐν τῇ Δύσει ἀποστολικόν, ὡς περιέχον τὴν ἀρχικὴν καὶ ἐμψυχωμένην διδασκαλίαν τῶν Ἀποστόλων. Ἐκ πλάνης ἐνομοίωσιν ἔπειτα ἐν τῇ Δύσει ὅτι τὸ σύμβολον τοῦτο ἦτο ἔργον αὐτῶν τῶν Ἀποστόλων. Τὸ ἀποστολικὸν σύμβολον ἐχρησίμευσεν οὐ μόνον πρὸς διδασκαλίαν, ἀλλὰ καὶ ἵνα προφυλάττῃ τοὺς πιστοὺς ἀπὸ τῶν αἵρέσεων τῆς εποχῆς. Ἦνεν ἄδηλος ἡ ιστορικὴ καὶ χρονολογικὴ αὐτοῦ ἀνάπτυξις, διότι ἡ ἐκκλησίᾳ δὲν ἔγραψεν αὐτό, ἵνα μὴ περιπέσῃ εἰς χεῖρας ἐχθρικός, ἀλλὰ διεδίδετο κατὰ παράδοσιν. Τὰ πρῶτα αὐτοῦ ἔχνη εὐρήνται παρὰ τῇ Ἰγνατίῳ, Πολυκάρπῳ καὶ Ἐρμῇ, πλῆρεις δὲ παρὰ τῇ Εἰρηναίῳ, Τερτυλλιανῷ καὶ Ὀριγένη. Ἔχεν ἐν διαφόροις ἐκκλησίαις διέφορον μορφήν, κατ' οὐσίαν ὅμως αἱ διάφοροι μορφαὶ συνεφώνουν πρὸς ἀλλήλας. Ὁ ἐν Ἱεροσολύμοις τύπος τοῦ ἀποστολικοῦ συμβόλου ἀπαντᾷ ἐν τῇς Κατηχήσεσι Κυρίλλου τοῦ Ἱεροσολύμων, ὁ δὲ ῥωμαϊκὸς τύπος αὐτοῦ παρὰ τῇ Ἀμβροσίῳ (τ. IV. app.). Ἰδοὺ τὸ σύμβολον τοῦτο ὡς ἔχει ἐν ταῖς Κατηχήσεσι τοῦ Κυρίλλου: «Πιστεύομεν εἰς ἕνα Θεόν, πατέρα παντοκράτορα, ποιητὴν οὐρανοῦ καὶ γῆς, ὁρατῶν τε πάντων καὶ ἀοράτων καὶ εἰς ἕνα Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, τὸν μονογενῆ, τὸν ἐκ τοῦ Πατρὸς γεννηθέντα, Θεὸν ἀληθινόν, πρὸ πάντων τῶν αἰώνων, ὃ οὐ τὰ πάντα ἐγένετο, ἐν σαρκὶ παραγενόμενον καὶ ἐνανθρωπήσαντα, σταυρωθέντα τε καὶ ταφέντα, ἀναστάντα τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, καὶ ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανοὺς, καὶ καθίσαντα ἐκ δεξιῶν τοῦ πατρὸς, καὶ ἐρχόμενον ἐν δόξῃ κρίναι ζῶντας καὶ νεκρούς, οὗ τῆς βασιλείας οὐκ ἔσται τέλος» καὶ εἰς ἕνα ἅγιον πνεῦμα, τὸν παράκλητον, τὸ λαλήσαν ἐν τοῖς προφήταις καὶ εἰς ἕνα βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ εἰς μίαν, ἁγίαν, καθολικὴν ἐκκλησίαν καὶ εἰς σαρκτικὴν ἀνάστασιν». [I.M.]

Ἀποστολικὸς βασιλεὺς (Rex apostolicus), τιμητικὸς τίτλος τῶν βασιλέων τῆς Οὐγγαρίας, ὃν τὸ πρῶτον ἀπένευμεν ὁ Πάπας Σίλβεστρος ὁ Β' τῇ βασιλείᾳ τῶν Οὐγγρῶν Στεφάνῳ, ὕστερον δὲ ἐκ νέου Κλήμης ὁ Π' τῇ Μαρίας Θηρεσίᾳ (1758). [Ἀγγ.]

Ἀπόστολοι ἡ λέξις αὕτη σημαίνει μὲν καθόλου τοὺς ἰδρυτὰς τῶν ἀρχαίων ἐκκλησιῶν (Β' Κορ. γ' 23. Ρωμ. ιε' 7. Πράξ. ιδ' 4,

14), ἀλλ' ἐιδικώτερον ἀναφέρεται εἰς τοὺς δώδεκα μαθητάς, οὓς ὁ Ἰησοῦς ἐκλεξας κατέστησεν ἀποστόλους, ἵνα κηρύξωσι τὸ Εὐαγγέλιον εἰς τὰς πόλεις τῆς Παλαιστίνης καὶ συνεχίσωσι τὸ ἔργον αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰησοῦ (Ματθ. ι' ιε' 3. κη' 18 — 20). Ἐξέλεξε πρῶτον ἐν Καπερναοὺμ τοὺς δύο υἱοὺς τοῦ ἀδελφοῦ Ἰωάν, Ἀνδρέαν καὶ Πέτρον, εἰτα τοὺς δύο υἱοὺς τοῦ Ζεβεδαίου, Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, μετ' ὁλίγων δὲ τὸν Ματθαῖον ἢ Λευί, τὸν Φίλιππον καὶ βαρυνθὲν τοὺς λοιπούς. Ὁ Ἰησοῦς ἐξέλεξε δώδεκα Ἀποστόλους κατὰ τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραὴλ (Ματθ. ιθ' 28) πρὸς συμπλήρωσιν δὲ τῶν δώδεκα ἐξελέγηθη διὰ κλήρου ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων ὁ Ματθαῖος ἵνα ἀντικατασταθῇ ὁ Ἰούδας. Προσετέθη δ' εἰς τοὺς Ἀποστόλους, τῇ 37 μ. Χ. καὶ ὁ Παῦλος (περὶ ἐνὸς ἐκάστου τῶν Ἀποστόλων ἴδ. ἐν ἰδικιτέροις ἔρηροις). Ἀνὰ δύο ἐστειλεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς μαθητάς αὐτοῦ νὰ κηρύττωσιν εἰς τὰς πόλεις καὶ πόλεις ὁ Σίμων Πέτρος ἐστάλη μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Ἀνδρέου, Ἰάκωβος δὲ τοῦ Ζεβεδαίου μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Ἰωάννου, ὁ Φίλιππος μετὰ τοῦ Βαρθολομαίου, ὁ Θωμᾶς μετὰ τοῦ Ματθαίου, Ἰάκωβος δὲ τοῦ Ἀλφαίου μετὰ τοῦ Θαδδαίου, ὁ Σίμων ὁ Ζηλωτὴς μετὰ τοῦ Ἰούδα τοῦ Ἰσκαριώτου. Περὶ ἤρχοντο δὲ τὰς πόλεις καὶ τὰς πόλεις μὴ ἔχοντες μήτε πῆραν, μήτε ῥάβδον, μήτε βαλάντιον (Ματθ. ι'). Οἱ Ἀπόστολοι ἐπέστρεψαν μετὰ χαρᾶς, καὶ ὁ Ἰησοῦς ἡγαγόντες τὴν Θεοῦ ἐπὶ ἀπεκάλυψε νηπίους ὅσα ἀπέκρυπεν ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν (Λουκ. ι' 21). Οἱ Ἀπόστολοι ἐλέγχονται πολλάκις ὑπὸ τοῦ Ἰησοῦ ἐπὶ διαφόροις ἐλλείψεσι (Μάρκ. θ' 19. δ' 13, 40. ι' 52. ζ' 17. η' 17 — 21. θ' 6, 34. ι' 24, 32, 35. ιδ' 40). Περιμένονσι βασιλείαν τοῦ Ἰησοῦ ἐπιγίγειν καὶ ἐγκαταλείπουσι τὸν διδασκαλὸν αὐτῶν ἐν τῷ χωρῷ τοῦ πάθους. Ἔνοιοι δὲ καὶ γυναικες παρίστανται εἰς τὰς τελευταίας στιγμὰς καὶ τὴν ταφήν τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ Ἰησοῦς ἐμφανιζόμενος τοῖς Ἀποστόλοις μετὰ τὴν ἀνάστασιν ἐνισχύει αὐτοὺς ἀπὸ τῆς ἡμέρας 3ῆς τῆς Πεντηκοστῆς οἱ δειλοὶ καὶ παρορημένοι πληροῦνται θάρρους καὶ θηρίσμου. Ἦμειναι πιστοὶ εἰς τὴν ἐντολὴν τοῦ Ἰησοῦ, περιορισθέντες ἐν ἀρχῇ νὰ κηρύττωσι τὸ Εὐαγγέλιον εἰς τὸν Ἰουδαϊκὸν λαόν. Καταδωροχθέντες δὲ οἱ Ἀπόστολοι ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, ἐκήρυξαν τὸ Εὐαγγέλιον εἰς τὰ ἔθνη, ἐκπληρώσαντες ἦν ὁ Σωτὴρ ἔδωκεν αὐτοῖς ἐντολὴν μετὰ τὴν ἀνάστασιν «Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη... διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετείλαμην ὑμῖν» (Ματθ. κη' 19). Διὰ τῶν Ἀποστόλων οὐ μόνον ἐθεμελιώθη ἡ ἐκκλησία, ἀλλὰ καὶ ἐτηρήθη ἀμειψῆς ἡ χριστιανικὴ διδασκαλία, ἀπαλλαγείσα τῶν κινδύνων εἰς οὓς ἦτο ἐκτεθειμένη ἔκ τε τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν ἔθνικων. [I.M.]

Ἀπόστολοι ἅγιοι. Πρὸλ. λ. Ἀ λ α -
κ λ ῆ σ ι α καὶ Π ε λ λ α.

Ἀπόστολος βιβλίον πολλάκις ἐν Ἑνε-
τιᾷ ἐκδοθέν, περιέχον τὰς ἀπ' ἐκκλησίας ἢ ἐν
ἐκκλησιαστικαῖς τελεταῖς ἀναγνωστικὰς
περιοχὰς τῶν ἐπιστολῶν τῶν Ἀποστόλων.
Ἐπὶ τουρκοκρατίας ἦν ἐν χρήτῃ ὡς βιβλίον
πρὸς διδασκαλίαν τῆς ἀναγνώσεως ἐν τοῖς κοι-
νοῖς σχολείοις μετὰ τὴν Παιδαγωγικὴν, τὴν
Ὀκτώηχον καὶ τὸ Ψαλτήριον. [Π.]

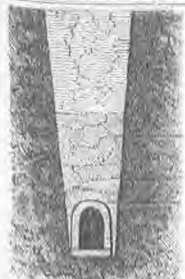
Ἀπόστολος ἐμπορικὸς (Com-
mis voyageur). Εἰδικὸς πρᾶκτωρ βιομηχα-
νικῶν κατασκευῶν ἐπισκεπτόμενος εἴτε εἰς
τὸ ἐσωτερικὸν εἴτε εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἐμπορι-
κῆς ἀγορᾶς ἐνθα προσάγει εἰρημικὰ τῶν προι-
όντων ὧν τὴν πώλησιν εἶναι ἐπιφορτισμένος
καὶ ἐπ' αὐτῶν πραγματεύεται καὶ ἀναλαμβάνει
παρὰ τῶν ἐμπόρων ἢ τῶν ἀπ' αὐτοῦ
εὐθείας καταναλωτῶν. Ἡ δράσις τῶν ἐμπορι-
κῶν ἀποστόλων δύναται νὰ θεωρηθῇ λίαν ἀπο-
τελεσματικὴ πρὸς ἐξάπλωσιν τῆς καταναλώ-
σεως τῶν διαφόρων προϊόντων, μάλιστα ὅταν
πρόκειται περὶ χωρῶν ἐν αἷς ἡ χρήσις τῶν
προϊόντων αὐτῶν τυγχάνει νέα εἴς τι καὶ ἀσυνή-
θης ἀναμιγρῶς δὲ κατὰ τὸν ἡμέτερον αἰ-
ῶνα ὁ πολλαπλασιασμὸς τῆς παραγωγῆς καὶ
τῆς καταναλώσεως πολυεῶν βιομηχανικῶν
προϊόντων τὰ μέγιστα ἐφείλεται εἰς τὴν ἐργα-
σίαν τῶν ἐμπορικῶν ἀποστόλων. [Α.Γ.Π.]

Ἀποστόλων Διδαχὴ. ἡ Διδαχὴ τῶν
δώδεκα Ἀποστόλων· ψευδεπίγραφον βιβλίον
τοῦ 6' αἰῶνος, ἐν ᾧ ἀναπτύσσονται διάφορα
ζητήματα ἀναγόμενα εἰς τὰ βιβλία τῆς ἁγίας
Γραφῆς, ὧν ποιεῖται χρῆσιν ἡ Διδαχὴ, εἰς
τὴν διδασκαλίαν τῆς ἐκκλησίας, εἰς τὰς ἀρ-
χαιοτάτας αἰρέσεις, εἰς τὰς τελευταῖας τῶν χρι-
στιανῶν, εἰς τὴν παραδοχὴν τῶν ἐθνικῶν εἰς
τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἐν γένει εἰς τὸν βίον τῶν
ἀρχαίων χριστιανῶν. Ὁ συγγραφεὺς τῆς Δι-
δαχῆς εἶνε ἄγνωστος, ζῆσας πιθανῶς περὶ τὰς
ἀρχὰς ἢ περὶ τὰ μέσα τοῦ 6' αἰῶνος· ἠθέλησε
δὲ συντάσσειν τὸ ἔργον αὐτοῦ, νὰ θεωρηθῇ
τοῦτο ὡς διδασκαλία τῶν δώδεκα ἀποστόλων.
Ἐγρᾶφη ἡ Διδαχὴ χάριν τῶν πιστῶν, ἰδίως
τῶν ἐξ Ἰουδαίων, ἵνα διδάξῃ αὐτοὺς, τίς ἡ
ἀληθὴς διδαχὴ τῶν ἀποστόλων καὶ τίς ὁ ἀλη-
θὴς βίος τῶν χριστιανῶν, καὶ προφυλάξῃ ἀπὸ
τῶν κακοδοξιῶν τῶν διαφόρων αἰρετικῶν, οἷον
Νικολαιτῶν, Βαλααμιτῶν, γνωστικῶν καὶ ἄλ-
λων, οἵτινες εἶχον ἀναφανῆ ἤδη κατὰ τοὺς
ἀποστολικούς χρόνους καὶ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ
6' αἰῶνος. Τῆς Διδαχῆς μνημονεύουσιν ὁ Εὐ-
σέβιος, ὁ Ἀθανάσιος καὶ ὁ Κωνσταντινουπό-
λεως Νικηφόρος. Ἡ Διδαχὴ καὶ τὸ ὑπὸ τοῦ
Ρουρίνου μνημονευόμενον ψευδεπίγραφον, «Δύο
ὁδοὶ ἡ κρίσις τοῦ Πέτρου» εἶνε ἐν καὶ τὸ αὐτὸ
βιβλίον· διότι ἡ Διδαχὴ ἀρχεῖται ἀπὸ τῶν λέ-
ξεων «Δύο ὁδοί», καὶ τὸ ἔλκον ἔργον ὡς περι-
έχον τὴν διδασκαλίαν τῶν ἀποστόλων ἡδύνατο

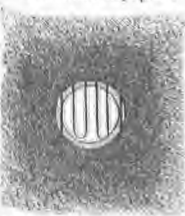
νὰ κληθῇ κρίσις τοῦ κορυφαίου τῶν Ἀποστό-
λων Πέτρου. Ἡ Διδαχὴ, οἷα μνημονεύεται
παρ' Ἀθανασίῳ, Εὐσεβίῳ καὶ Κωνσταντινου-
πόλεως Νικηφόρῳ, δὲν εἶνε ἡ αὐτὴ καὶ αἱ ἀπο-
στολικαὶ Διαταγαὶ ἐν δώδεκα βιβλίοις, οἷα μνη-
μονεύονται παρ' Ἐπιφάνειῳ, καὶ αἰτίνας εἶνε
ἐπισκευὴ καὶ ἐπαύξησις τῆς Διδαχῆς δι' ἀνα-
πτύξεων καὶ προσθηκῶν, γενεμένων ἐκ τῆς
ἁγίας Γραφῆς, ἐκ τῶν συγγραμμάτων ἀποστο-
λικῶν τινῶν πατέρων καὶ ἐξ ἀρχαίων τινῶν
λειτουργικῶν βιβλίων. Τῶν Διαταγῶν δὲ συγ-
γραφεὺς φαίνεται ὅτι εἶνε ἀρειανὸς τις ἀνιμ-
σας κατὰ τὸ 320—340. διότι δὲν μεταχειρί-
ζεται τὰς ὑπὸ τῆς ἐν Νίκαιᾳ συνόδου θεσι-
πείας ἐκφράσεις περὶ τοῦ Ἰσοῦ, ἀλλὰ τὰς
προτέρως ἀορίστους περὶ αὐτοῦ ἐκφράσεις, αἷς
ἐνέμενον οἱ ἀρειανοί. Καὶ ἡ καλουμένη δὲ
Ἐπιτομή τῶν ὁρῶν τῶν ἁγίων Ἀποστό-
λων προήλθεν ἐκ τῆς Διδαχῆς μετὰ προσθη-
κῶν ἀπὸ τῶν Διαταγῶν, μεθ' ἃς φαίνεται συν-
ταχθεῖσα, ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Βαρνάβα, καὶ
ἄλλων ἀρχαίων συγγραμμάτων ἀποκρύφων
καὶ γνησίων. Πηγαὶ διὰ τὴν Διδαχὴν τῶν Ἀ-
ποστόλων ἐχρησμεύσαν αἱ Γραφαί, ἡ ἐπιστολὴ
τοῦ Βαρνάβα καὶ ὁ ποιμὴν τοῦ Ἑρμῆ. Ἰδε·
Διδαχὴ τῶν δώδεκα Ἀποστόλων, ἐκ
τοῦ ἱεροσολυμιτικοῦ χειρογράφου, νῦν πρῶ-
τον ἐκδιδομένη μετὰ προλεγόμενων καὶ σημει-
ώσεων, ὑπὸ Φιλοθέου Βρυεννίου, μητροπολίτου
Νικομηδείας. Ἐν Κωνσταντινουπόλει 1883.
Εὐθὺς μετὰ τὴν ἐκδοσιν ταύτην ἐγένοντο πολ-
λαί ἄλλαι ἐκδόσεις καὶ μεταφράσεις καὶ πλει-
σταὶ ἰδημοσιεύθησαν μελέται καὶ κριτικαὶ
πραγματικαὶ περὶ Διδαχῆς ἰδίως ἐν Γερμανίᾳ,
Ἀγγλίᾳ καὶ Ἀμερικῇ. [I.M.]

Ἀποστόλων κανόνες καλοῦνται οἱ
ὡς τέταρτον καὶ τελευταῖον κεφάλαιον τοῦ
ὁγδόου βιβλίου τῶν Διαταγῶν τῶν Ἀ-
ποστόλων ἐν τοῖς πλείστοις τούτων χει-
ρογράφοις φερόμενοι κανόνες. Τούτων ὑπῆρχον
δύο ἐκδόσεις, μία ἡ ἀρχαιοτέρα, ἀπαρτιζομένη
ἐκ 50 κανόνων καὶ εἰσαχθεῖσα ὡς τοιαύτη
ἀνέκαθεν εἰς τὴν χρῆσιν καὶ τῆς Οὐτικής Ἐκ-
κλησίας, ἡ ἑτέρα νεώτερα, ἀπαρτιζομένη ἐξ
85 κανόνων, εἰσαχθεῖσα ὡς τοιαύτη ἐν τῇ
Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ. Ἀμφότεραι πατριδα
κῶτων ἔχουσι τὴν Συρίαν συνεπληρώθησαν δὲ
μόλις τὸν 8' μ. Χ. αἰῶνα, λήγοντος τοῦ ὁποῦ
μάλιστα εἶχον ἀποκηρυχθῇ ὡς ἀπόκριφοι ὑπὸ
τινος τοπικῆς ἐν Ῥώμῃ συνόδου ὑπὸ τὸν πᾶ-
παν Γελάσιον. Αἱ διατάξεις τῶν κανόνων τῶν
Ἀποστόλων εἶνε εἰλημμέναι κατὰ τὸ πλείστον
ἐκ τῶν Διαταγῶν, ἐξ ἀποφάσεων Συνόδων,
ἰδίως τῆς Α' ἐν Νίκαιᾳ καὶ τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ,
καὶ ἐκ Πατέρων κατ' ἐξοχὴν ἐκ τοῦ Βασιλείου.
Ὡς περιέχοντες ὅμως διδασκαλίαν τῶν Ἀπο-
στόλων καὶ τῆς Ἐκκλησίας ἀνεγνωρίσθησαν
ὑπὸ τῆς Γ' καὶ Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἐξ
ὧν ἐκείνη ἐν καν. ἀθεσιάζει· «Ἐδοξε...

ΑΠΟΣΤΡΑΓΓΙΣΙΣ.

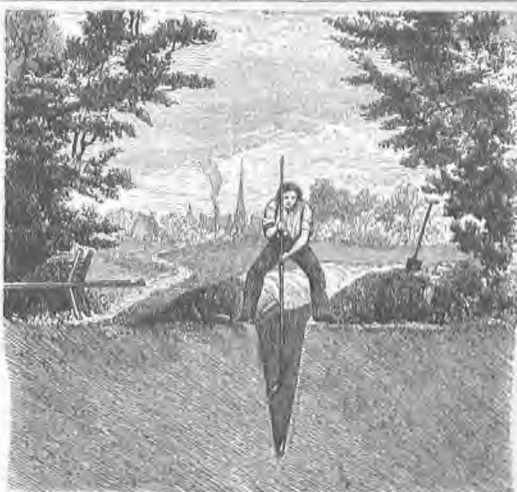
4. Αποστραγγιστικός όχετος
διὰ πλάκων κεραμικών.

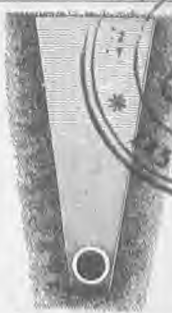
11. Έπιστόμιον όχετος.

7. Λίαντος
εγκαστικής
όχετων.

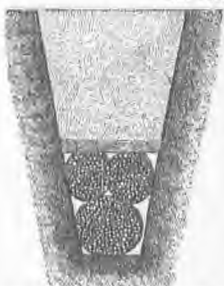
10. Τοποθέτησις σωλήνων.

8. Σωληνώτευκτος όχετος.

12. Έπιστόμιον όχετος.

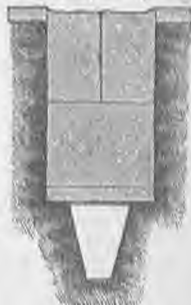
1. Αγκυλιόδευκτοι αποστραγγιστήρες.

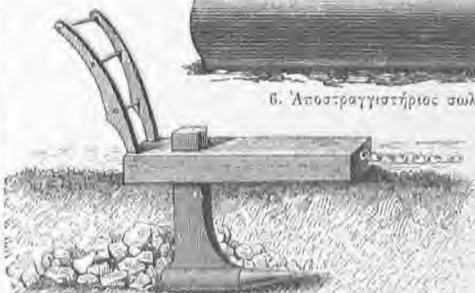
2. Κροκαλόδευκτοι αποστραγγιστήρες.

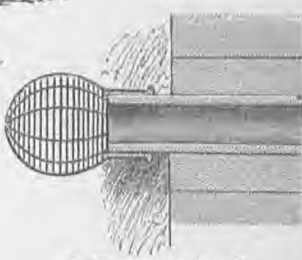
6. Αποστραγγιστήριος σωλήν.

5. Απλήρωτος
αποστραγγιστήρ.

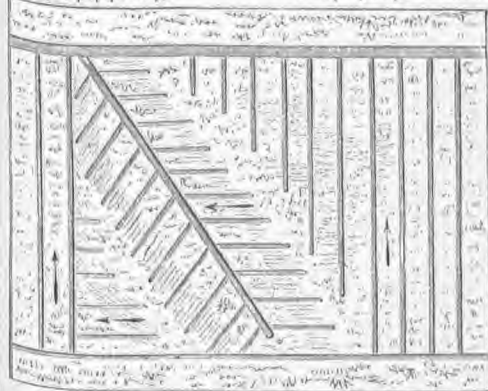

1. Άρστρον μετά πωνικού όννιου.

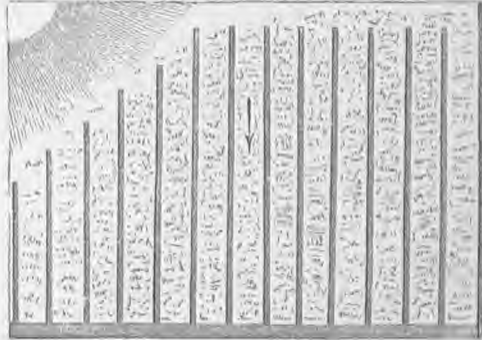

13. Έπιστόμιον όχετος.

9. Λίαντος βαμφοειδής.

15. Συνθετον αποστραγγιστικόν σύστημα.

14. Άπλουδ αποστραγγιστικόν σύστημα.

Έγκυκλοπαιδικόν Λεξικόν.

Άρθρ. Αποστράγγισις.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὥστε μένειν καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν βεβαίους καὶ ἀσφαλεῖς, πρὸς ψυχῶν θεραπείαν καὶ ἰατρειάν «παθῶν, τοὺς ὑπὸ τῶν πρὸ ἡμῶν ἁγίων καὶ μακαρίων Πατέρων δεχθέντας καὶ κυρωθέντας, ἀλλὰ μὴν καὶ παραδοθέντας ἡμῖν ἐνόηματι τῶν ἁγίων καὶ ἐνδόξων Ἀποστόλων περὶ κανόνων» (πρὸς βλ. καὶ Ζ' Οἴκου. Συν. καν. α'). Ἐκτοτε οἱ κανόνες τῶν Ἀποστόλων ἔλαβον οἰκουμενικὸν κύρος ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Ἐκκλησίᾳ καὶ φέρονται πρῶτοι ἐν πάσῃ κανονικῇ αὐτῆς συλλογῇ. [Ε.]

Ἀποστόλων Πράξεις, κανονικὸν βιβλίον τῆς Καινῆς Διαθήκης, περιέχον τὴν ὑπὲρ τοῦ εὐαγγελίου ἐνέργειαν οὐχὶ πάντων τῶν Ἀποστόλων, ἀλλὰ κυρίως τοῦ Πέτρου καὶ Παύλου. Συγγραφεὺς τῶν Πράξεων εἶνε ὁ εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς κατὰ τὴν ἐμέρινον μαρτυρίαν τῆς ἀρχαίας ἐκκλησίας. Ἐκ τοῦ τέλους τοῦ εὐαγγελίου καὶ ἐκ τοῦ προομίου τῶν Πράξεων προκύπτει ὅτι ὁ Λουκᾶς περαίνει τὸ εὐαγγέλιον ἐσκόπευε ἥδη νὰ γράψῃ τὰς Πράξεις· ἐγράψαν δ' αἱ Πράξεις πιθανῶς περὶ τὸ 64 ἢ 65· ἀγνωστος δ' εἶνε ὁ χρόνος τῆς συγγραφῆς. Διὰ τῶν Πράξεων δεικνύει ὁ Λουκᾶς, ὅτι ἡ ἐκκλησία συνέστη μὲν ἐν Ἱεροσολύμοις, δὲν ἠδυνήθη ὅμως νὰ κατισχύσῃ ἐν ταῦθα ἕνεκα τῆς ἐξωτερικῆς τῶν Ἰουδαίων εὐσεβείας, ἀλλ' ἐξηπλώθη ἐκτὸς τῆς Ἰουδαίας καὶ ἐγκυστετάθη ἐν τοῖς ἔθνεσι. Διαιρεῖται αἱ Πράξεις εἰς δύο μέρη. Τὸ πρῶτον, ἔκταινόμενον μέχρι τοῦ 16' κεφαλαίου, δεικνύει, πῶς οἱ Ἀπόστολοι ἐκάλεσαν τὸν λαὸν τοῦ Ἰσραὴλ εἰς τὴν πίστιν, ἀλλὰ μὲν ἐλκετο τινες ἐξ αὐτοῦ ἐδεχθῆσαν τὴν κλήσιν, ἐνῶ οἱ ἄρχοντες τῶν Ἰουδαίων καὶ ὁ ὑπ' αὐτῶν ἐδηγούμενος λαὸς κατεδιώξαν τοὺς Ἀποστόλους καὶ ἠνάγκασαν αὐτοὺς νὰ ἐγκαταλίπωσι τὴν Παλαιστίνην. Ἐν τῷ μέρει τούτῳ γίνεται λόγος περὶ τῆς κλήσεως τοῦ Παύλου. Ἐν τῷ δευτέρῳ μέρει, ἀπὸ τοῦ 17' μέχρι τοῦ 28' κεφαλαίου, ἐκτιθενται τὰ κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ Παύλου καὶ δεικνύεται ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι καὶ ἐκτὸς τῆς Παλαιστίνης ἐξηκολούθουν καταδιώκοντες τοὺς κήρυκας τοῦ εὐαγγελίου καὶ μάλιστα τὸν Παῦλον, ἐνῶ τὸν αὐτὸν τὸν λαὸν ἠσπάσαντο τὴν χριστιανικὴν πίστιν, ἥτις ἐγκαθιδρύθη ἐν τέλει ἐν αὐτῇ τῇ Ῥώμῃ. [I.M.]

Ἀποστόλων σύνοδος ἀναφέρονται διάφοροι κατὰ τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν, ἐρείδμεν ἐν πολλοῖς εἰς τὰς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων. Ἐξ αὐτῶν ἐνομαστότεροι εἶνε οἱ ἐν κεφαλαίοις 16' καὶ 18' τῶν Πράξεων ἀναφερόμεναι. Ἡ τελευταία μάλιστα ἐξέδωκε καὶ ψήφισμα καθ' ὃ «ἔδοξε τοῖς Ἀποστόλοις καὶ τοῖς πρεσβυτέροις σὺν ὅλῃ τῇ ἐκκλησίᾳ... Ὡδοῖς τῇ ἁγ. Πνεύματι καὶ ἡμῖν μηδὲν πλέον ἐπιτιθεσθαι ὑπὲρ βάρους πλὴν τῶν ἐπάναγκας τούτων· ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων καὶ αἵματος

καὶ πνικτοῦ καὶ πορνείας». (Πράξ. 16' 22, 28 καὶ 29.). [Ε.]

Ἀποστόλων ψήφισμα. 18. Ἀποστοματισμὸς (Π α 18.) (Ἐκ τοῦ ἀποστοματίζειν, σημαίνοντος τὸ ἀπὸ στόματος κατ' ἀντίθεσιν τοῦ ἀπὸ τοῦ βιβλίου λέγειν) εἶναι μία τῶν μορφῶν, καθ' ἃς ἐμφανίζεται ἡ διδασκαλία ἐν τοῖς σχολείοις, σπουδὰς διὰ τῆς κρατύνσεως τῆς μνήμης καὶ τῆς ἐνισχύσεως τῶν φωνητικῶν ὀργάνων καὶ τῆς ἔξεως ἐν τῇ καλῇ ἀπαγγελίᾳ ἐμπέδωσιν τῶν ἥδη διδασκέντων. Ὅτι ἀπὸ σ τ ῆ θ ι ε ι ς κοινῶς παρ' ἡμῖν λέγεται, τοῦτο οἱ περὶ τὴν διδασκτικὴν ἀσχολούμενοι καλοῦσι νῦν ἀποστοματισμὸν (apprendre par coeur γαλλ. auswendig lernen γερμ.) παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἑλλήσιν ἐλέγγοτο τοῦτο ἀποστοματίζειν, ἀπὸ στόματος λέγειν, ἀπὸ στόματος ἀκείσθαι, ἐκμανθάνειν, οὐδέποτε δὲ ἀποστηθίζειν.

Ἡ μορφή αὕτη τῆς διδασκαλίας εἶνε ἐπιβλαβεστάτη εἰς τὴν εἰδικὴν μάλιστα τοῦ πνεύματος ἀνάπτυξιν τῶν μαθητῶν, ὅταν γίνηται αὐτῆς χρῆσις καὶ ἐκεῖ, ἐνθα αἱ λοιπαὶ μοῖραι τῆς διδασκαλίας, ἰδίως δὲ ἡ τῆς ἀφηγήσεως καὶ ἡ τῆς δειξέως καὶ ἡ τῆς ἐρωτήσεως εἶναι νὰ λειτουργήσιν· ἐπιφελές δὲ, ἐνθα μετὰ προηγουμένην τελείαν κατανόησιν τοῦ περιεχομένου τοῦ πρὸς Ἀ. προκειμένου γίνεται χρῆσις αὐτῆς. Ὁ διδάσκαλος, ὁ ἐπιστάμενος τὸ ἔργον αὐτοῦ, γνωμικά, παροιμίας, βιβλίοις τῆς γραφῆς, προσευχὰς, ποιήματα, κανόνες τῆς γραμματικῆς, κανόνες τῆς ἀριθμητικῆς καὶ εἰ τι τοιοῦτον σπουδαῖον ἀντικείμενον μαθήσεως, ἀξίζει νὰ παραμείνῃ δι' ἅπαντος τοῦ βίου τοῦ μαθητοῦ ἀποτεθησαυρισμένον ἐν τῇ νῆ αὐτοῦ, ἅς τὸ προηγουμένως αὐτὸς μὲν σαφῶς ἐρμηνεύσῃ, αἱ μαθηταὶ δὲ αὐτοῦ τελείως κατανοήσῃσι ταῦτα, τότε ἐμπεδοὶ τὴν τὴν τοιοῦτον μάθησιν διὰ τοῦ ἀποστοματισμοῦ. [X.Πμ.]

Ἀποστράγγις (Γ ω π.) (γαλλ. drainage, γερμ. Drainierung) εἶνε ἡ ἐκτὸς τοῦ κτήματος διαχέυσις τῶν περισσῶν ὑδάτων τῶν γαιῶν τοῖν συμπαιγῶν καὶ ταπεινῶν, τῶν μετὰ κλίσεως ἢ ἄνευ τοιαύτης φύσει ὑδροφέρων (ἀναδρῶν), τῶν κοίλων, ὡς τὸ ὑπέδαρος εἶναι λίαν ἀργιλώδες, ὡς καὶ τῶν στερουμένων φυσικῆς διεξόδου τῶν ἐμερῶν ὑδάτων. Αἱ γαῖαι αὗται κατὰ τὰ πολυέμβρα ἔτη εἶνε ἀκατάλληλοι πρὸς καλλιέργειαν· εὐσῶν δὲ περυσυμένων τὰ ἐπ' αὐτὴν φυτὰ ἀποδεκατίζονται ὑπὲρ τῆς χλωρώσεως καὶ τῆς σήψεως τῶν ῥιζῶν. Ἡ ἀποστράγγις τελείται διὰ τῆς ἀνορύξεως στενῶν χανδρίων ἐχέντιν βάθος καὶ διεύθυνσιν ἀνάλογον πρὸς τὴν ταπεινότητα καὶ τὴν τοποθεσίαν τοῦ ἄγρου. Οἱ χανδραὲς εὐτοὶ διεβάλλουσιν εἰς ἓνα ἢ πλείονους πλατυτέρας καὶ βαθύτερας χανδρας, εὐτοὶ δὲ εἰς κύλακα (μάνναν) ἀνο-

ρυσσομένην εἰς τὸ ταπεινότερον σημεῖον τοῦ αἰσίου, ἐν ᾗ συγκαντροῦνται τὰ ὕδατα καὶ δι' ἧς ταῦτα φέρονται πέραν τοῦ κτήματος. Παρ' ἡμῶν εἰ ἀνορθοῦσθαι γυνάκες μένουσιν ἀσκεπτεῖς, ἀλλ' αὐτοῦ δὲ, τοῦλάχιστον οἱ μικρότεροι, καλύπτονται ἀφ' οὗ προηγούμενως τοποθετηθῶσιν ἐν αὐτοῖς πηλινεῖς σωλῆνες ἢ στρώμα ἐκ χαλκίων 30 — 50 ἐκαστοῦ τῶν τοῦ μέτρου πᾶντος. Τὸ δὲ ἀνοικτὸν γυνάκων ἀποστραγγιστικὸν σύστημα, ὅπερ ἐφαρμόζεται καθ' ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα, εἶνε ἀσυμφύρτω τῷ λόγῳ οἰκονομικώτερον, ἀλλ' ἔχει τὸ μειονέκτημα νὰ καταλαμβάνῃ πολλὴν γῶνρον τοῦ αἰσίου, νὰ προκαλῇ ἐτησίαν δαπάνην διὰ τὴν ἀποσκευὴν καὶ κάθαρσιν τῶν γυνάκων καὶ νὰ παραβλάπτῃ τὰ παρὰ τοὺς γυνάκας περυσυμένα φυτὰ κατὰ τὰ κυνικά κύματα. Οὐχ ἥττον εἰς τοὺς ὑπὸ πολυτελῶν φυτῶν κατεχομένους ἀγρούς ἢ διὰ σωλῆνων ἢ στρώματος χαλκίων ἀποστραγγίσις εἶνε ἀνεφάρμοστος, διότι αἱ ρίζαι τῶν φυτῶν τούτων ταχέως ἀποφράσσονται τὰ ἀποστραγγιστικά ταῦτα ἔργα. Ἡ διὰ σωλῆνων ἀποστραγγίσις ἐφαρμόσθη τὸ πρῶτον παρ' ἡμῶν πρὸ τετραετίας εἰς τὰς παρὰ τὰς Ἀθήνας ἐθνικὰς γαίας 'Ρούφ. (βλ. προσηρημένον πινάκον). [Γ.]

Ἀποστρατεία καλεῖται ἡ τελευταία κατάστασις τοῦ ἀξιωματικοῦ, ἐπανερχομένου εἰς τὴν ἰδιωτικὴν βίον καὶ ἀπολαμβάνοντος τὴν κατὰ τὴν περὶ τούτου νόμον σύνταξιν. Οὐδεὶς τίθεται αὐτεπαγγέλτως ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Στρατ. εἰς ἀποστρατείαν, εἰμὴ ἔνεκα ἀποδομένης ἀνικανότητος εἰς τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν· οἱ δὲ κεκτημένοι τὸ πρὸς σύνταξιν ἀποστρατείας δι' ἀρχιότητα ὑπηρεσίας διακαίωμα ἀξιωματικοῦ τίθενται αὐτεπαγγέλτως εἰς ἀποστρατείαν, ἅμα φθάσας τὰ ἐξῆς ἡλικίας· οἱ συνταγματάρχαι τὸ 70 ἔτος, οἱ ἀντισυνταγματάρχαι τὸ 68, οἱ ταγματάρχαι τὸ 65, οἱ λοχαγοὶ τὸ 64, οἱ ἀνθυπολοχαγοὶ τὸ 62 καὶ οἱ ὑπολοχαγοὶ τὸ 60, συμπληρωμένον δὲ ἅπαντας. Ν. 22 Ἰουν. 1882 ἄρθρ. 1 πρὸς καὶ ἄρθρ. 5. Ἐν ὅσῳ ὅλως ὁ ἐνεργὴς στρατὸς διατελεῖ ἐν ἐπιστρατεύσει, οὐδεὶς ἀξιωματικὸς τίθεται εἰς ἀποστρατείαν. Οἱ ἐν ἀποστρατείᾳ διατελοῦντες δύνανται νὰ διορισθῶσιν εἰς ὀργανικὰς θέσεις τοῦ βαθμοῦ, ὡς εἰσηγηταὶ ἐν τῇ ὑπουργείῳ τῶν Στρατιωτικῶν καὶ τοῖς στρατοδικείοις, ὡς φρουραρχοὶ, καθήγηται καὶ διδάσκαλοι, μηχανικοὶ, ὑγειονομικοὶ ὑπάλληλοι κτλ. (Ἰδ. Ν. περὶ καταστ. ἀξιωματ. ἄρθρ. 14. Ν. 4 Δεκεμβρ. 1880. Ν. 18 Δεκεμβρ. 1880. Ν. 23 Δεκεμβρ. 1880. Ν. 22 Ἰουν. 1882). [Ἀγγ.]

Ἀποστροφή (Ῥητορ.) λέγεται ὅταν ὁ ῥήτωρ ἀπὸ τῶν δικαστῶν ἀποστρέφῃ τὴν λόγον πρὸς τὸν ἀντιβίον. Ἐπειδὴ τὸ σχῆμα τοῦτο ἐμβάλλει ἰσχύον εἰς τὴν λόγον, δύνανται ὁ ῥήτωρ καὶ ἐν τῇ προσημῇ καὶ ἐν τῇ ἐπιλόγῃ καὶ ὅπου

ἀλλ' αὐτοῦ τοῦ λόγου, κρίνει τοῦτο χρήσιμον νὰ ποιῇ αὐτό. Ἐστὼ ὡς παράδειγμα τὸ τοῦ Δημ. πρὸς Λεπτινὴν τότε § 144 «Μηδὲν οὖν φίλονταί, Λεπτινῇ, μηδὲ βιάζου τοιοῦτον» πρὸς Rhet. Gr. τόμ. 3, σ. 61. [Ι.Π.]

Ἀπόστροφος (Γραμμ.) εἶναι σημεῖον ὁμοῖον πρὸς τὸ τοῦ πνεύματος, ὅπερ καλεῖται ψι λ ή (') καὶ τίθεται ἐπὶ τῆς θέσεως τῶν ἐκθλιζομένων φωνηέντων ἐν τῷ τέλει τῶν λέξεων, οἷον: «δυστύχημ' αὐθαίρετον». Ἰδε καὶ Ἐκθλίψις. [Ι.Π.]

Ἀποσυνάγωγος. Παρ' Ἑβραίοις ὁ τῆς συναγωγῆς ἀποχωρίζμενος δι' ἁμαρτήματα βραχέα. Ἐν τῇ μωσαϊκῇ νόμῳ οὐδὲν βέβαιον περὶ τῆς τιμωρίας ταύτης ἀπαντᾷ, ἀλλ' εἰς τὸν μεταγενέστερον ἰουδαϊσμὸν ἐν ταῖς περὶ θρησκευτικῆς διατάξεσιν αὐτοῦ τοιαύτη τιμωρία ἐπιβάλλεται κατὰ δύο τρόπους· ἡ δὲ ἁμαρτήτης ἀπομακρύνεται τῆς συναγωγῆς ἐπὶ ἐνα μὲν οὐ μὴ ἐνα (Niddūj), τοῦτο ὅπερ ἀντιστοιχεῖ πρὸς τοὺς μετὰ νοσῶντας τῶν πρώτων χριστιανῶν ἢ ἀποχωρίζεται αὐτῆς διὰ πικρὸς μετὰ καθαρῶν καὶ συναναθεματισμοῦ, ἐκφωνουμένου ἐν ἰδιαίτερᾳ τῆς συναγωγῆς τελετῇ (Χερέμ). Τῆς ποιότητος ταύτης ἐγίνετο χρῆσις πολλή ἐπὶ τῶν χρόνων Γ. Χ. Ἐν τῇ Κ. Δ. ὑπὸ μὲν τὴν ἑκφρασιν ἀφ' οὐ ἔστιν (Λουκ. 5) νοητέα ἢ ἀ' περιστάσεις, ὑπὸ δὲ τὴν «ἀποσυνάγωγον γίνεσθαι, ποιεῖσθαι» (Ἰωάν. 9) νοητέος ὁ μετ' ἀναθέματος ἐντελής ἀποχωρισμὸς ἀπὸ τῆς συναγωγῆς. [Σ.Π.]

Ἀποσύνθεσις (Χημ.) ἡ χημικὴ ὁρμή, δι' ἧς διαχωρίζονται συστατικά σώματα ἀποτελοῦντα ἐν ὅλῳ· τὰ μέσα, δι' ὧν ἐπιτυγχάνεται ἡ χημικὴ Ἀπ. ἵνε εἴτε ἡ προσέγγις τοῦ σώματος εἰς ἄλλο ἰσχυρότερον ἔχον συγγένειαν πρὸς ἐν τῶν συστατικῶν, ἢ θερμότης ἢ φῶς ἢ ἡλεκτρικὸν ρεῖμα κτλ. [Ο.Δ.Ρ.]

Ἀπόσυρμα (Μεταλλουργ.) Abzug γερμ. βλ. Ἀπόψημα.

Ἀποσφίνωσις (Auskeilen) καλεῖται ἐν τῇ γεωλογίᾳ καὶ τῇ μεταλλευτικῇ ἡ ἐν μορφῇ σφηνὸς καταπασις ἢ ἐξαράνισις μεταλλικῆς τίνος κοίτης (φλεβός, κοιτῶματος), ἢ πετρώματος στρωματοειδοῦς. [Κ.Μ.]

Ἀποσχίς λέγεται εἰς τὴν χειρουργίαν ἡ εἰς λύσιν τῆς συνεχείας τῶν δατῶν ἔνεκα βίας ἀμβλείας ἐπὶ τούτων φερομένης παραγωγῇ πλειόνων τεμαχίων ἢ ὅλως ἐκλύτων, ἢ καὶ συνεχόμενων εἰ μετὰ τοῦ δατοῦ, ἢ τῶν πέριξ ἀπαλῶν μορίων. Ἐπιληπτὰ δὲ ἀπὸ τῆς ὁμοίας εἰς ἐξῶλον ἢ καλὰ μὲν ῥήξεως διὰ βίαν. Αἱ κατὰ τὸ δατοῦν ἀποσχίδες ἐκλυτοὶ μὲν ὅλως νεκροῦνται, ὅτε πρέπει ν' ἀφαιρεθῶσι, συνεχόμενα δὲ ἐνοῦνται μετὰ τοῦ λοιποῦ δατοῦ, πλασσομένου μετὰ τῶν ἀλλήλων τετραχμύων ἐπιφανειῶν νέου δατοῦ (πῶρ ο ς). — Ἡ

ἀποσχίς λέγεται ἔτι εἰς τὴν χειρουργίαν παρ' Ἀρχ. [Σ. Μ.]

Ἀποταμίευμα. Καλοῦνται οὕτω τὰ χρηματικά ἐκεῖνα ποσά, τὰ ἑποῖα ἐκάστοτε πᾶς ἔμπορος ἢ ἰδιώτης, ἐκ τῶν τακτικῶν του ἐσόδων ἢ κερδῶν περικόπτων, ἀποταμιεύει δημοσίων κεφάλαιον διατηρούμενον πρὸς θεωρητικὴν ἐνδεχομένην ἐκτάκτων ἢ ἀπροόπτων ἀναγκῶν. — Τὸ δι' ἐξαμηνιαίων ἢ ἐτησίων ἀποταμιευμάτων, ἀφαιρουμένων ἀπὸ τῶν κερδῶν, συνηματιζόμενον τοιοῦτο κεφάλαιον παρὰ ταῖς διὰ μετοχῶν ἑταιρίας, εἰδικιώτερον καλεῖται Ἀποθεματικὸν κεφάλαιον (βλ. λ.). [Α. Γ. Η.]

Ἀπόταξις, καλεῖται ἡ κατὰ στασις (βλ. λ.) τοῦ ἄνευ θέσεως ἀξιοματικοῦ, τοῦ μὴ δυναμένου ν' ἀνακληθῇ εἰς ἐνέργειαν καὶ μὴ ἔχοντος δικαίωμα πρὸς σύνταξιν ἀποστρατείας. Ὑποβάλλεται δὲ ὁ ἀξιοματικὸς εἰς ἀπόταξιν πρῶτον μὲν ἕνεκα ἀνικτοῦ νοσήματος, δεύτερον δὲ ἕνεκα πειθαρχικῶν λόγων, οἷον ἀπρεποῦς διαγωγῆς, βαρέων πταισμάτων περὶ τὴν ὑπηρεσίαν ποινικῆς καταδικῆς εἰς φυλάκισιν πλέον τῶν ἐξ μηνῶν, περὶ ὧν ἀποφαίνεται ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τῇ ἐκθέσει τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργοῦ, στηριζομένη εἰς γνώμοδότησιν ἀνακριτικῶν συμβουλίου (βλ. λ.). (Πρόβλ. Ν. ΡΟΖ' τῆς 7 Μαρτ. 1881 ἄρθρ. 9 καὶ ἐφ. Δ. 26 Σεπτ. 1852 ἄρθρ. 16 καὶ ἐφ. Ν. ΣΚΒ' 27 Ἰανουαρ. 1858 ἄρθρ. 2. Δ. Δ. 8 Αὐγ. 1861, 7 Ἰουλ. 1861, 30 Ὀκτωβρ. 1868). Διὰ τοὺς αὐτοὺς σχεθὸν λόγους τίθεται εἰς ἀπόταξιν καὶ ὁ ἀξιωματ. τοῦ Β. ναυτικοῦ. Ὅρα Ν. ΤΜΗ' τῆς 23 Αὐγ. 1856, ΔΧΕ τῆς 19 Δεκεμβρ. 1887 καὶ τὰ πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦτων Δ. τῆς 27 Σεπτεμβρ. 1856 καὶ 29 Δεκεμβρ. 1888. — Κοινὴ διὰ τε τοὺς ἀξιοματικούς τῆς ξηρᾶς καὶ τῆς θαλάσσης διάταξις εἶναι, ὅτι τεθέντες εἰς ἀπόταξιν δύνανται ἀμφοτέρωι νὰ στερεθῶσι τοῦ δικαιοῦματος τοῦ φέρειν τὴν στολὴν αὐτῶν. (βλ. Ν. ΣΚΒ' τῆς 27 Ἰανουαρ. 1858 ἄρθρ. 2. Περὶ ἀποτάξεως ἐπιτιμῶν τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς καὶ ὑπαξιωματικῶν τοῦ βασιλ. ναυτικοῦ ὅρα Ν. ΥΚΗ' τῆς 29 Μαΐου 1871 καὶ Ν. ΑΥΗ' τῆς 28 Μαΐου 1887 μετὰ τοῦ πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτοῦ Δ. τῆς 29 Δεκεμβρ. 1888. [Α. Γ. Η.]

Ἀποτεύχισμα (Σ τ ρ α τ.) Ligne de circonvallation, γαλλ. Καλεῖται οὕτω ἡ ἀμυντικὴ ζώνη, ἐν ἣ διαμένει τὸ πολιορκοῦν στρατεύμα· σκοπὸς δ' αὐτῆς εἶναι νὰ παρακινήσῃ πᾶσαν πρὸς τοὺς πολιορκουμένους βοήθειαν καὶ νὰ ἐξουδετεροῖ πᾶσαν ὑπὲρ αὐτῶν ἐπιχείρησιν ἢ ἀντιπερισπασμόν. [Α. Α.]

Ἀποτελεσμα (Φι λ ο σ ο φ.) Ἠλ Αἰτία.

Ἀποτελεσματικὴ. Ἡ τέχνη τοῦ γινώσκαι τὰ ἀποτελέσματα ἧτοι τὴν ἐπὶ τὴν ἐπὶ τὴν ἀστέρων ἐπὶ τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων. βλ. καὶ λ. Ἀστρολογία. [Π.]

Ἀποτεφροῦν (Χ η μ. τ ε χ ν.) ἐργασία τῆς ἀναλυτικῆς καὶ τεχνολογικῆς χημείας· ἐκτελεῖται ἐν τῇ ἀναλυτικῇ, ἵνα προσδιορισθῇ τὸ ποσὸν τῶν ἐν ὀργανικοῖς σώμασι περιεχομένων ἀνοργάνων οὐσιῶν, ἐν δὲ ταῖς τέχναις πρὸς ἀποχωρισμὸν χρηστέων ἀνοργάνων οὐσιῶν ἀπὸ ὀργανικῶν· ἐν ἀμφοτέροις ταῖς περιπτώσεσιν ἐνεργεῖται διὰ καύσεως τοῦ ὀργανικοῦ μέρους τοῦ προκατεμένου σώματος. [Ο. Α. Ρ.]

Ἀποτζιζάτο (Ἰταλ. appoggiato)· μουσικὸν σημεῖον τῆς ἐκτελέσεως, σημαίνει τὴν ὀνομένην εἰς ἀλλήλους τῆξιν τῶν φθόγων ἐν μελωδικῇ θέσει ὀργανικῆς ἢ φωνητικῆς μουσικῆς. [Α. Κ.]

Ἀποτέμνημα (Ἀ ρ χ α ι σ λ.). Ἡ ὑπανδρὸς γυνὴ δὲν φαίνεται ἐκ τῶν πηγῶν ἔτι κατὰ τὸ Ἀττικόν δίκαιον εἶχε νόμιμον υποθήκης δικαίωμα ἐπὶ τῶν ἀκινήτων τοῦ συζύγου, ὡς κατὰ τὸν νεώτερον ἡμῶν περὶ ὑποθηκῶν νόμον. Ἡ ὑποθήκη τῆς γυναικὸς ἐκ τῆς ἰδιωτικῆς πηγᾶς οὐκ ἐκ τῆς ἐκτελέσεως ἀποτέμνημα. Κατὰ τὴν χροίον τῆς τελέσεως τοῦ γάμου οἱ τὴν προῖκα διδόντες συγγενεὶς ἀπὸ τὸν πατέρα τοῦ ἀνδρὸς ὑποθήκην πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς προικῆς ἐν περιπτώσει διαζεύξεως ἢ διαλύσεως τοῦ γάμου ἕνεκα θανάτου τινὲς τῶν συζύγων. Ἡ τοιαύτη ὑποθήκη συνήθως συνίστατο ἀγράφως, διὰ μαρτύρων ἀποδεικνυμένη, καὶ ἰσχύοντα κατὰ τρίτον, ἀφ' ἧς ἐνισθάντο οἱ ὅροι, ὡς ἐγένετο καὶ εἰς τὰς κοινὰς ὑποθήκας. Ἐπίσης οἱ μισθούμενοι τὰ κτήματα τῶν ἑρραίων παρῆγον ὑποθήκας ἀποτέμνηματα καλούμενας ὧν ἡ ὑπαρξὶς ἐδοκιμαῖτο διὰ τῶν ἐντιθεμένων ὄρων. Ἀποτέμνηται, ὑπὸ τοῦ ἀρμολογοῦ ἀρχόντος διοριζόμενοι, ἀξιοτίμων τὰ εἰς ὑποθήκην προσφερόμενα ἀκίνητα καὶ ἀπεραινοῦντο περὶ τῆς ἀξίας αὐτῶν. (Πολυδ. Γ' 30 Η. 142. Ἀρποκρ. καὶ Σουίδ. ἀποτέμνηται. [Πουχ. Caillemier, La restitution de la dot à Athènes σελ. 36 καὶ ἐπ.]. [Α. Γ. Η.]

Ἀποτίσεις χοῖρε γέγαρτα. Παιονία ἀρχαία. Ἀκριβὲς θὰ πληρώσῃς σοὶ ἑραγες. Γέγαρτα οἱ σπόροι τῶν σταφυλῶν. [Π.]

Ἀποτομή, ἱατρικῶς ἡ πράξις, δι' ἧς ἀποχωρίζεται μέρος τοῦ σώματος ἀπὸ τῶν λοιπῶν ὀργάνων μερῶν καὶ ἀποβάλλεται πρὸς θεραπευτικὸν σκοπὸν, μὴ χρηστέον ὄν, ἢ διὰ τυχαίαν βλάβην ἀποχωρίζομενον, ἀπόλλυται μὴ προσαρμοζόμενον ἐν θέσει, ἢ προσαρμοζόμενον τυχεῶς καὶ ἐν καιρῷ, συμφύεται καὶ παρμένει. [Σ. Μ.]

Ἀποτομή (Abstich) λέγεται ἐν μεταλλοποιήσεσι τὸ ἐκ τινος ὁμοκινήτου πλυντοῦ ἀποκοπτόμενον κατωτάτον μέρος τῆς κίχου ἢ ἱλύος, ὅπου θὰ χρησιμεύσῃ πρὸς περικτεῖν πλυσίν, ἵνα ἐκ τούτου ἀποχωρισθῶσι ὅλα εἶδη μεταλλευμάτων. [Κ. Μ.]

Ἀπότρυμμα, ὁ ῥύπος ὁ διὰ τῆς ἀπο-

τρίψεως ἀπὸ μέρους τινὸς τοῦ σώματος ἀκριβοῦμενος, ἢ καὶ πᾶν τὸ ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σώματος διὰ τῆς ἀποτρίψεως ἀποβάλλομενον, ὅτε συναφαιρουμένης τῆς ἐπιδερμίδος γίνονται ἐκδερπαί (ἰδ. Ἀποτρίψεις). [Σ. Μ.]

Ἀποτρίψεις, ἡ ἐργασία καθ' ἣν ἀπὸ μέρους τινὸς τοῦ σώματος, ῥύπον ἔχοντες, ἀραιροῦμεν αὐτὸν τρίβοντας τὴν ἐπιφανείαν αὐτῆς ἢ διὰ τῆς χειρὸς ἁπλῶς ἢ καὶ διὰ τινος ὑφάσματος, ἢ καὶ σκληροῦ τινος σώματος. Τυχαιῶς δ' ἀποτρίβῃς γινομένης ἀπορολιθοῦται ἐπιδερμὶς, ἐκδερκὸς παραγινόμενης. [Σ. Μ.]

Ἀποτροπαίαι ἡ Μελίχιοι, (λατιν. anagallis) οἱ θεοὶ εἰς τοὺς ὅποιους ἔθυσαν τὰς ἀποτροπαίους θυαίς (νυκτερινὰς συνήθως) πρὶν ἀποτρίβῃν μελλόντων κακῶν τοιοῦτοι ἦσαν ὁ Ζεὺς, ὁ Ἀπόλλων καὶ χθόνιοι θεότητες, ὡς καὶ Ἑρινύες. [Π.]

Ἀποτροπανισμός (Ἀρχαιολ.). Εἶδος θανατικῆς πεινῆς ἐκτελούμενης ἐν Ἀθήναις διὰ τυμπάνου (ξύλου). Ἐπεβάλλετο δ' αὕτη κατ' ἐνόχων ἐσχάτης προδοσίας, ἀνδροφόνων καὶ λωποδύτων (Λυσ. κατ' Ἀγρ. § 56, 67 καὶ 68). Ἀμφισθετεύεται ἂν διὰ τῆς πεινῆς ταύτης πλὴν τῶν ξένων καὶ δοῦλων ἐτιμωροῦντο καὶ Ἀθηναῖοι πολῖται. Διημ. περὶ παραπροσθ. § 137. Σουιδ. Τύμπανον καὶ Μέγαν Ἑκτομ. Σχολ. Ἀριστοτ. ἐν Πλούτῳ 476, Πλούτ. Π. 71). Ὁ τραγωδοποιὸς Ἀντιφῶν ἀποτροπανισθὴν ἐν Συνακροῦσις κατὰ διαταγὴν τοῦ Δημοσίου (Ἀριστοτελ. Ρητορ. 11, 6, 27). [Ἀχ. Ἀγ.]

Ἀποτύπωμα (Γεωλ.). Ἡ ἐντὸς ὕδατογενεὺς πετρώματος (π. χ. πηλοῦ) διατηρηθεῖσα δι' ἀποτυπώσεως ἐξωτερικῆ μορφῇ ὀργανικοῦ σώματος (φύλλων, ὀστρέων καὶ τῶν τοιούτων) ἐλλειροπότος. (βλ. Ἀπολιθώματα). [Κ. Μ.]

Ἀποτύπωσις ὑφασμάτων (Εὐλογισμ. γαλλ.). Εἰς τῶν τρόπων δι' ὧν ἐπὶ τῶν ὑφασμάτων ἐπιτυγχάνεται ἡ ἐγχρώματος γραφὴ οἰουμένη σχεδιογραφία. Κατὰ πρῶτον μὲν τὸ ὑφάσμα βάπτεται ὅλον δι' ἐνὸς χρώματος· εἴτα διέρχεται ὑπὸ κύλινδρον ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὁποῦ ἀνάγλυφον διὰ μεταλλοῦ προσαρμύζεται τὸ σχέδιον κατὰ τὴν ἀρνητικὴν αὐτοῦ ἢ ἀχρωματιστὸν ὅψιν τοῦ κυλίνδρου στρεφόμενου περὶ τὴν ἄξονά του, τὰ προέχοντα τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ σημεῖα, τ' ἀποτελούντα τὰ ἄχρωμα μέρη τοῦ σχεδίου ἀρ' ἐνὸς μὲν ὑφαιρύνονται ἐν διαλύσει· ὑδροχλωρίου, ἀρ' ἑτέρου δέ, ἐφαρμοζόμενα ἐπὶ τοῦ ὑπὸ τὴν κύλινδρον διερχομένου ὑφάσματος, ἀπαλείφουσιν ἀπ' αὐτοῦ τὸ πρῶτον χρῶμα, ἀρίνοντα ἀποτετυπωμένα τὰ μέρη ἐκεῖνα ἐξ ὧν ἀποτελεῖται τὸ σχεδιογράφημα. [Δ. Γ. Π.]

Ἀπουλήγιος (L. Apuleius). Λατίνος σοφιστὴς περίφημος γεννηθεὶς ἐν Μαδαύροις τῆς Ἀφρικῆς περὶ τὸ 125 μ. Χ. Περιήλθε διαφόρους τόπους ἀσίων τὸ δικηγορικὸν ἐπάγ-

γέλμα καὶ ἐπιδεινύων τὴν ῥητορικὴν του δεξιότητα. Ἐφημιζέτο ἀκίμῃ καὶ ὡς μάγος. Εἶναι δὲ συγγραφεὺς γόνιμος καὶ ποικίλος, ἀλλὰ τὸ λεκτικόν του, τὸ ἐποίησεν ἄλλως ἔχει πολλὴν πρωτοτυπίαν, εἶναι πομπικὸν καὶ παράξενον. Τὸ γνωστότατον τῶν συγγραμμάτων του εἶναι φανταστικὴ τις μυθολογία ἐπιγραφμένη Metamorphoseon libri XI καὶ συντεθεῖσα κατὰ μίμησιν τοῦ Λουκίου ἢ ὄντος τοῦ Λουκιανού. Τὰ βιβλία δ' — ε' περιέχουσι τὸν γνωστὸν μῦθον τοῦ Ἑρώτος καὶ τῆς Ψυχῆς. Ἐκ τῶν ἄλλων του ἔργων ἄξιαι μνείας εἶναι ἡ Ἀπολογία του ἐπὶ τῇ γενομένῃ κατ' αὐτοῦ κατηγορίᾳ ὡς μάγος, τὰ φιλοσοφικὰ βιβλία de deo Socratis, de dogmate Platonis καὶ de mundo καὶ τὸ ἐπιγραφόμενον Florida, ἀπάνθισμα περιληπτικὸν τῶν ῥητορικῶν του λόγων. [Σ.]

Ἀπουλία. Μέρος τῆς ἀρχαίας Ἰταλίας. Περιελάμβανε τὸ ΝΑ μέρος τῆς Ἰταλίας ἄχρι τοῦ Ἰαπυγίου ἀκρωτηρίου (Σάντα-Μαρία-δὲ-Λεονκα), ἐπίσης καὶ τὴν χειρὸν τῆς ἐκείθεν Καλαβρίας. Ἐν αὐτῇ κατῴκουον τὸ πάλαι τρεῖς λαοί, οἱ Μεσάπιοι ἢ Σαλεντῖνοι, οἱ Πευκῆτιοι καὶ οἱ Δάκιοι ἢ Ἀποῦλιοι. Νῦν τὸ ὄνομα Ἀ. (Puglia) σημαίνει μόνον γεωγραφικὸν διαιρέσιμα, ἄνευ πολιτικῆς σημασίας. περιέχον τὰς ἐπαρχίας τοῦ Βάρι, τῆς Φόγγιας καὶ τῆς Λέτσε, καὶ ἔχον ἐμβαδὸν 22,116 τετρ. καὶ 1 675 471 κατ. (1881). Ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν ταύτων, ἡ Φόγγια εἶναι μόνον ἡ ἰδίως Ἀπουλία. [Π. Π.]

Ἀπουλώσις. Ὅταν εἰς μέρος τι τοῦ σώματος δι' ἔξωθεν βίαν, ἢ καὶ μετὰ φλεγμονὴν, γίνῃ ἀπώλεια οὐσίας, παρῆγεται ἀπὸ τῶν ὕμνων μενόντων μερῶν νέος ἱσθὺς (ἐξ ἀγναῖων νεοπλασμάτων καὶ λευκῶν σωματίων = σαρκία), ὅστις, καθ' ἐκάστην τελειοποιούμενος εἰς ἰνὸδὴ ἱσθῶν, σμικρύνει τὴν πρὶν μείζονα λύσιν τῆς συνεχίσεως αὐστηλλόμενος, καὶ ἐπὶ τέλος ἐπιδερμικῶν κυττάρων ἐπικαλυπτόντων, ἐπέρχεται ἡ τοῦ ἀπολεσθέντος ἀναπλήρωσις. Ἡ συντελεσθεῖσα αὕτη ἐργασία τῆς ἀναπληρώσεως λέγεται ἀπολύωσις. [Σ. Μ.]

Ἀπούρε. Ἀριστερὸς παραποταμὸς τοῦ Ὀρινόκου ἐν τῷ δυτ. τμήματι τῆς Βενεζουέλας, ἔχων μῆκος 1190 χμ. ὦν 1050 χμ. πλωτὰ καὶ ὕδατοπέδιον 128,600 τετρ. Πηγάζει ἀπὸ τῆς Σιέρρα-Μερίδος τῶν Ἀν. Κορδιλλιέρων τῶν Ἀνδεων. Τὸ κάτω βεῖθρον αὐτοῦ καλεῖται Οὐρίβααντα. [Π. Π.]

Ἀπουριμάκ. Δυτικὸς πεγαίωμας τοῦ Οὐκιάβαλ, ἐν ταῖς Κορδιλλιέραις τῆς Περούβας, πηγάζων ἐκ τῆς ἐν τῇ περὶ αὐτὴν ἐπαρχίᾳ Καϋλόμα τοῦ διαμερ. Ἀρεκουίπα λίμνης Βιλάφρου (τῆς Χουανάνς τῶν Ἰθαγενῶν). Ἀποτελεῖ μετὰ ῥοῦν 5250 χμ. μετὰ τοῦ Κουί-λαδάμα, τὴν Οὐακαλι. Οἱ παρὰ τὰς ὄχλας αὐτοῦ οἰκούντες Ἰθαγενεῖς ἀνέχουσιν εἰς τὴν φυλὴν τῶν Καμπάς. [Π. Π.]

Ἀπορριμὰν. Διαμέρισμα τῆς Περου-
βίας, ἰδρυθὲν τῷ 1873, ἔχον ἐμβαδὸν 15,207
τ.μ. 119 216 κατ. (1876) καὶ πρωτ. τὴν
Ἀθαγυαί μετὰ 1200 κατ. [Π.Π.]

Ἀποφαντικὸν σχῆμα (Ἰ.η.τ.) ἡ
σχῆμα κατ'ἀπόφασιν. Σχῆμα λόγου δι'οὗ ἀπο-
φαίνεται τις περὶ τινος ἀνευ ἐνδοιασμοῦ αἰὼν
ἅπας ὁ τῶν ἀνθρώπων βίος, ἄν τε μικρὰν ἢ
μεγάλην πλὴν οἰκῶσι, φύσει καὶ νόμοις
διοικεῖται» (Δημοσθ.). [Π.]

Ἀπόφασις (Ἀρχαιολ.). Ἐν τῇ
Ἀττικῇ Δικονομίᾳ ὁ ὅρος αὗτος σημαίνει. 1)
τὴν δέλωσιν τῆς γνώμης τῶν δικαστῶν ἢ διαι-
τητῶν ἀνακηρυσσομένης. (Λουκιαν. ὑπὲρ τῶν
εἰκόν. 29 Πολυδ. Β. 129). 2) Ἐπὶ ἐσχάτης
προδοσίας ἢ ἄλλων ἀδικημάτων προσβαλλόν-
των τὰς βάσεις τῆς πολιτείας, ἡ ἐξ Ἀρείου
πάγου βουλή κατ'ἐντολὴν τοῦ δήμου τὰς δε-
ούσας ἐποιοῖτο ἀνακρίσεις πρὸς ἀνακάλυψιν
τῶν ἐνέχων, οὓς παρέπεμπεν εἰς τὸ δικαστή-
ριον τῆς Ἡλιαίας. Ἡ οὕτω ἐκδηλουμένη γνώμη
τοῦ ἀνωτάτου δικαστηρίου ἐκαλεῖτο ἐπίσις
ἀπόφασις, ἐπέχουσα τόπον βουλευμάτων
τῆς ἡμετέρας ποινικῆς δικονομίας. Παραδειγμα
ἡ ἐπὶ Ἀρκάλου κατὰ Δημοσθένους καὶ τῶν
ἄλλων ῥητορῶν ἐπὶ δωροδοκίᾳ κατηγορία.
(Δεινάρχ. καὶ Ὑπεριδ. κατὰ Δημοσθ.). 3)
τὴν ἀπεγραφήν τῶν κτημάτων ἐπὶ ἀντιδόσεως.
"Ορα τὴν λ. ταύτην" καὶ 4) τὴν ὀριστικὴν ἐκ-
δίκασιν τῆς ὑποθέσεως Bekker ἀνεκδ. Ἑλ. 1
σελ. 21 Δημοσθ. κατὰ Ἑύεργ. 153. [Ἀγ. Ἀγ.]

— (Ἰ.η.τ.ρ.). Ἰδε Κατάφασις. [Π.Π.]

— (Νομ.). καλεῖται ἐν γένει ἡ ψήφος
τοῦ δικαστοῦ περὶ ἀντικειμένου τινὸς ὑπαγο-
μένου εἰς τὴν ἀρμοδιότητα αὐτοῦ (καὶ οὐχὶ μόνον
ἢ εἰς λύσιν διαφορᾶς ἄγουσα, διότι τότε
ὁ ἀπεκλείοντο αἱ ἐπὶ τῆς διαδικασίας
ἐπ'ἀναφορᾷ Ἀ., αἰτίνας οὐδὲν λύουσι
διαφορᾶν). Αἱ Ἀ., κατὰ τὴν ἡμετέραν
Πολ. Δικον., διαιροῦνται α') εἰς ἐκκλητάς,
τὰς ὑποκειμένους εἰς ἔφεσιν καὶ ἀνεκ-
κλητάς, τὰς μὴ ὑποκειμένους β') εἰς κατ'
ἀντιμωλίαν, τὰς ἐκδιδομένας παριστα-
μένων ὄλων τῶν διαδίκων καὶ προσηκόντως
ὑποβαλλόντων τοὺς ἰσχυρισμοὺς αὐτῶν καὶ τὰς
ἐρήμην, τὰς ἐκδιδομένας ἀπόντος τινὸς τῶν
διαδίκων ἢ παραστάντος μὲν, ἀλλὰ μὴδ'ὅπως
ὑποβαλλόντος προσηκόντως τοὺς ἰσχυρισμοὺς
αὐτοῦ γ) εἰς ὀριστικὰς καὶ μὴ ὀρι-
στικὰς. Ὀριστικαὶ καλοῦνται αἱ
λύουσαι τὴν διαφορὰν καὶ ἀπεκλύουσαι τὸν
δικαστὴν πάσης περαιτέρω ἐξετάσεως τῆς
ὑποθέσεως ἢ διατάσσουσαι προσωρινόν τι μέ-
τρον, ὥς πρὸς τὸ μέτρον τοῦτο, π. χ. τὸν
διορισμὸν μεσεγγυοῦ ἢ οὐ. Ἐνεκα δὲ
τοῦ τελευταίου τούτου δυνατόν ἢ Ἀ. νὰ ᾖ
ἐν μέρει ὀριστικὴ καὶ ἐν μέρει μὴ τοι-
αύτη. Αἱ δὲ μὴ ὀριστικαὶ αἰτίνας εἰσι
πᾶσαι αἱ μὴ περιέχουσαι τὰ τῆς ὀριστικῆς, ὑ-

ποδιαίρουνται εἰς προπαρασκευαστι-
κὰς (τὰς ἡμετέριαν σχέσιν πρὸς τὴν οὐσίαν
τῆς ὑποθέσεως ἐχούσας καὶ ἐκδιδομένας μόνον
χάριν προπαρασκευῆς τῆς λύσεως τῆς διαφο-
ρᾶς π. χ. ἀναβολὴ χάριν τῆς προσκλήσεως
ὁμοδοκίου) καὶ παραμειπτέουσας,
τὰς ἀφορώσας μὲν εἰς τὴν οὐσίαν τῆς ὑποθε-
σεως, ἀλλὰ καὶ μὴ τεμνοῦσας αὐτήν, προὔπο-
τιθείσας δὲ παντοῦ τὴν ἐκδοσιν καὶ ἄλλης
νεωτέρας Ἀ. Ἡ διακρίσις εἰς ὀριστικὰς
καὶ μὴ ἔχει μεγίστην σπουδαιότητα, τὸ μὲν ὡς
πρὸς τὸ δυνατόν τῆς χρήσεως τῶν ἐνδίκων μέ-
σων τῆς ἐφέσεως, ἀναίρεσεως καὶ ἀναψηλα-
φῆσεως, αἵτινα κατὰ κανόνα (ἐξαιρέσεις ἔδ. ἐν
λ. Ἐφεσις καὶ Ἀναίρεσις) μόνον κατὰ
τῶν ὀριστικῶν ἐπιτρέπονται, ἐπὶ δὲ τῶν μὴ
ὀριστικῶν, μόνον ὅταν ἐκδοθῇ ἡ ὀριστικὴ καὶ
μόνον μετ' αὐτῆς τὸ δὲ ὡς πρὸς τὸ δικαίωμα
τῆς ἀνακλήσεως ἐκ μέρους τοῦ δικαστηρίου, ἥτις
μόνον ἐπὶ τῶν μὴ ὀριστικῶν ἐπιτρέπεται καὶ
δ') εἰς τὴν ἐξέσιν ὁμοδοκίου, τὰς ὀριστικὰς τὰς
μὴ ὑποκειμένας εἰς τακτικὴν ἐνδίκον μέσον
(ἀνακοπή, ἔφεσις) καὶ τὰς μὴ τοιαύτας. Ἡ
Ἀ., οἰομένηποτε εἰδους, καταρτίζεται διὰ τῆς
ἐνεργείας τῶν δικαστῶν, ὑποφανομένων
μετὰ μυστικῆν σύσκεψιν, ἐπὶ πολυμελῶν δικα-
στηρίων, κατ'ἀπόλυτον πλειοψησίαν (τὸ 1/2
πλέον 1), χωρὶς ὅμως ν' ἀποκωλύηται καὶ ἡ
μειοψημία νὰ ἐκθέσῃ τὴν γνώμην αὐτῆς. Ἐάν
δὲ σχηματισθῶσι πλείους τῶν δύο γνώμων, ἀνι-
σοὶ κατ' ἀριθμὸν, ἡ ἀσθενεστέρη θρῖβει νὰ
ἐνωθῇ μετὰ τῆς ἐπικρατεστέρας, τυχεύσης δ'
ἰσοψηρίας, προσλαμβάνεται καὶ ἕτερος δικαστὴς
(μετ' ἀπόφασιν περὶ τούτου) καὶ συζητεῖται ἐκ
νέου ἡ ὑπόθεσις. Θεωρεῖται δ' ἐντελὴς καὶ
τελειωτικῶς κατηρητισμένη ἅμα τῇ δημοσιευσί
αὐτῆς, ἔφαρξεν αὐτῆς δύναται νὰ μεταβληθῇ.
Ἡ διατύπωσις αὐτῆς δεῖν νὰ γείνη ἐγγράφως
καὶ νὰ ὑπογραφῇ ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ
τῆς δημοσιεύσεως, παρὰ τοῦ Προέδρου καὶ τοῦ
γραμματέως καὶ δὲ ἐπὶ ἀπειλῇ ποινῆς (ἄρθ.
174 Πολ. Δικ.), ὅπερ ὅμως παρ' ἡμῶν σπανι-
ώτατα, εἰ μὴ οὐδέποτε, συμβαίνει. Τὸ περιε-
χόμενον αὐτῆς διαιρεῖται εἰς τὸ ἴστορικόν.
συντασσόμενον ὑπὸ τοῦ γραμματέως, ἥτοι ἀ-
κριβὴ περιγραφὴν τῆς πορείας καὶ τοῦ σημείου
τῆς δίχης, ἐγκαταλειμμένη δυστυχῶς παρ'
ἡμῶν εἰς τὴν ἐκάνοτητα τοῦ τυχόντος δικαστοῦ
ὑπογραμματέως τὸ αἰτιολογικόν, ἥτοι
τὸ σύνολον τῶν σχεφίων, ἐφ' ὧν ἐστηρήθη τὸ
δικαστήριον, οὗ ἡ ἀνάγκη καὶ ὑπὸ τοῦ Συν-
τάγματος ἀναγράφεται (ἄρθ. 93) τὸ ἐπιστη-
μονικῶς σπουδαιότατον τῶν μερῶν τῆς Ἀ.
καὶ τὸ διατακτικόν, ἀποτελοῦν συμπέ-
ρασμα τοῦ αἰτιολογικοῦ, τὸ νομικῶς σπουδαί-
οτατον μέρος, ἅτε αὐτὸ ἀποτελοῦν τὴν οὐσίαν
τῆς Ἀ. καὶ περιέχον τὴν τύχην τῆς ὑποθέσεως
δεῖν δὲ νὰ ᾖ σαφές, καθαρὸν (ἥτοι μὴ αἰρετι-
κόν, πλὴν ἐπὶ ὀρκου) καὶ πληρὲς, ἥτοι νὰ μὴ
ἀπολίπη αἰτησὶν τίνα ἀδίκαστον (ἥτις τότε

θεωρεῖται ἀπορριφθεῖσα). Πρὸς τοὺς αὐτοὺς μέρη τῆς Ἀ. εἰσι καὶ τὰ ὄνυμα τῶν δικαστῶν, τοῦ εἰσαγγελέως καὶ τοῦ γραμματέως (ἡ τῶν νομιμῶν ἀναπληρωτῶν), καὶ τῶν διαδίκων ἢ τῶν πληρεξουσίων αὐτῶν, μνημονευμένης καὶ τῆς παρευσίας ἢ ἀπουσίας τῶν. Ἡ δημοσίευστος τῆς Ἀ. γίνεται διὰ τοῦ Προέδρου πάντοτε ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει (καὶ κατὰ ῥητὴν τοῦ Συντάγμ. διατάξιν ἄρθρ. 98) τῶν αὐτῶν (ἐκκαθάντων) δικαστῶν, ὅπερ ὅμως παρ' ἡμῖν σχεδὸν οὐδέποτε ἐφαρμόζεται (ἄλλων ἀντὶ τῶν δικασάντων δημοσιεύοντων τὴν Ἀ., παρὰ τὴν κανόνα, εἰ δὲν ἐπιτρέπεται delegatio jurisdictionis). [Δ.]

Ἀποφλεγμάτις (X η μ. τ ε χ ν.) (Dephlegmation) καλεῖται ἐν τῇ οἰσπνευματικῇ ἡ ἐργασία, δι' ἧς κατὰ τὴν ἀπόστασιν τοῦ προέκτος τῆς ζωώσεως ἀφαιρεῖται ἀπὸ τὸ ἀπόσταγμα μέγα μέρος τοῦ ὕδατος καὶ τῶν ζυμελαίων, ἅτινα ἐμὸν αποτελοῦσι τὸ φ λ ε γ μ α· γίνεται δὲ τοῦτο διὰ κλασματικῆς συμπακνώσεως εἰς ἰδίαν συσκευὴν τοῦ ἀποφλεγματιστῆς (Dephlegmatoren) συγκεκλιμένοντος μετὰ τοῦ ἀποστακτῆρος τοιοῦτοτρόπως, ὥστε ὁ ἀτμὸς οἰσπνεύματος νὰ εἰσέρχεται εἰς αὐτὰς πρὶν φθάσῃ εἰς τὸν συμπακνωτήν. Ἡ θερμοκρασία, ἣν εὕρισκε εἰς τοὺς ἀποφλεγματιστὰς ὁ ἀτμὸς, ἵνα ἀνωτέρα μὲν τοῦ ξεσιγμένου βαθμοῦ τοῦ οἰσπνεύματος, κατωτέρα δὲ τοῦ φλέγματος, τὸ ὅποιον συμπακνύται ὡς ἐκ τούτου εἰς βρευστὸν, καθιστῶν τὸν λοιπὸν ἀτμὸν πλουσιώτερον οἰσπνεύματος κ. ο. κ. Κυριώτερα εἶδη ἀποφλεγματιστῶν ἵνε δὲ τοῦ ἱστορίου καὶ ὁ διὰ σωλῆων. [Ο. Δ. Ρ.]

Ἀποφλεγματιστής. βλ. Ἀποφλεγμάτις.

Ἀποφλογιστίζειν ἐκαλεῖτο ὁ ἀπὸ τοῦ προσδεσμένου ἄλλοτε φλογιστοῦ ἀποχωρισμὸς (βλ. Φλογιστὸν). [Ο. Δ. Ρ.]

Ἀποφορά (Ἀ ρ χ α ι ο λ.). Οὕτως ἐκαλεῖτο ἡ ὑπὸ τῶν δούλων τοῖς δεσπόταις καταβαλλομένη χρηματικὴ ποσότης ἐκ τοῦ προέκτος τῆς ἐργασίας αὐτῶν. Ὡς εἶναι γνωστὴν ἐν Ἀθήναις ἐδύνατο ὁ δούλος τῇ ἐπινεύσει τοῦ κυρίου νὰ ἐνασχέσῃ βιομηχανίαν τινὰ ἢ ἄλλο τι ἔργον πρὸς ἴδιον ὄφελος. Ἐπίσης οἱ δεσπότηαι παρεχώρουσαν τοῖς δούλοις αὐτῶν, ἵνα ἐργασθῶσιν εἰς τὰ μεταλλεῖα ἢ ἀλλαχόθεν. Ἡ ἀποφορά ἄρα ἦτο ἀποζημίωσις διδομένη τῷ κυρίῳ ἀνάλογος τῆς ὑπὸ τοῦ δούλου ἀπ' ἐυθείας παρεχόμενης αὐτῷ ὠφελείας, ἧς ἐστερεῖτο. (Αἰσχίν. κατὰ Τιμ. 97. Ἀνθ. περὶ τῶν μυστηρ. § 38. Δημ. κατ' Ἀποδ. Α. σ. 816). [Ἀχ. Ἀγ.]

Ἀποφράδες ἡ μιᾶς αἱ ἡμέραι καλεῖτο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων αἱ πρὸς πράξεις ἀνεπιτήδευτοι ὅταν μήτε αἱ ἀρχαὶ χρηματίζωσι, μήτε εἰσαγώγῃσι αἱ δίκαι ὥσι, μήτε τὰ ἱερὰ λειτουργῇται, μηδ' ὅλως τι τῶν αἰσίων τελέηται. Τοιαῦται δ' ἦσαν παρὰ τοῖς Ἀθη-

ναίοις κατὰ τὸ τέλος τοῦ θαργηλιῶνος τὰ Πλυντήρια, ὅτε κατακαλυμμένου ὄντος τοῦ ἔδους τῆς Ἀθηνᾶς, περισχοινίζοντο τὰ ἱερὰ, ἀπαγορευομένης τῆς εἰσόδου εἰς αὐτά, καὶ μὴν Ἀνθεστηριῶν αἱ ἡμέραι καθ' αὐτὰς ἐδόξαζον ὅτι ἀνέρχοντο εἰς τὴν γῆν αἱ ψυχαὶ τῶν νεκρῶν ἐμειώως καὶ οἱ Ῥωμαῖοι Ἀποφράδες (afri, nefasti dies) ἐνέριζον πλὴν ἄλλων καὶ τὰς ἡμέρας τῆς ἀνάδου τῶν ψυχῶν (mandus patens). Οἱ Βυζαντινοὶ ἐκάλεσαν τὰς Ἀ. «ἀσσημειωμένας», ἐπίστευον δ' ὅτι «ταῦτα δὴ τὰς ἡμέρας ἐφάνερων ὁ θεὸς Ὁσδορὰ τῷ προφῆτῃ αὐτοῦ, ἵνα καταδῆλους ποιήσῃ τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων. Ἐν γὰρ ταύταις ταῖς ἡμέραις ὁ κατακλιθεὶς οὐκ ἀνίσταται, ὁ γάμος ποιῶν οὐ γαίρει, ὁ γεννηθεὶς οὐ ζῆσει, ὁ εἰς πόλεμον ὑπάγων οὐκ ἐπανέρχεται, καί, εἰ τι ἄλλο ποιήσῃ ὁ ἄνθρωπος ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις οὐ κατενομήσεται». (Notices et extraits des Manuser. τ. XI μέρ. 2 σ. 187). Ἀντιθετοὶ ταύταις ἦσαν αἱ «εὐχρηστοὶ καὶ ἐπιτήδευτοι εἰς πᾶν πράγμα ἡμέραι» ἀντιστοιχοῦσαι ἐν μέρει πρὸς τὰς dies fasti καὶ comitiales τῶν Ῥωμαίων. Ὁ καθ' ἡμᾶς ἑλληνικὸς λαὸς ὑπολαμβάνει ἡμέρας τινὰς τῆς ἐδοξάμενης ἀνεπιτήδευτος εἰς ὠρισμένας τινὰς πράξεις, ὡς τὴν ἐναρχεῖν ἢ τὴν παρῶσιν ἐργασίας κλπ., πιστεύει δ' ὅτι ἐκάστη ἡμέρα ἔχει καὶ μίαν τοῦλάχιστον κακὴν ὥραν, καθ' ἣν οὐδὲν ἔργον εὐδοῦται κατ' ἐξοχήν δ' ἀποφρὰς ὀνομάζεται ἡ Τρίτη, οὐχὶ βεβαίως διότι ἐν ἡμέρᾳ Τρίτῃ ἐπεσεν ἡ Κωνσταντινουπόλις, ὡς πολλοὶ ὑποθέτουσιν, ἀφ' οὗ καὶ πρὸ τῆς ἀλώσεως ὤριστο ἡ πρόληψις, ἀλλὰ διότι κατὰ τὰς ἀστρολογικὰς θεωρίας τὴν ἡμέραν ἐκείνην κυριεῖον πλανήτης εἶναι ὁ Ἄρης, οὗ δλεθρία ἐπιστεύετο ἡ ἐπήρεια εἰς τὰς ἀνθρωπίνους πράξεις. Περὶ τῶν ἀποφράδων ἡμερῶν παρ' ἄλλοις λαοῖς βλ. Grimm, Deutsche Mythol. σ. 953 κέ. (δ' ἐκδόσεως) καὶ R. Andree, Ethnograph. Parallelen. 1878 σ. 1 κέ. [Π.]

Ἀποφύας (παρὰφύας, Ausläufer) καλεῖται ἐν τῇ μεταλλευτικῇ καὶ τῇ γεωλογίᾳ λεπτοὺς κλάδος μεταλλικῆς τινοῦ κοίτης (φλεβὸς) ἢ ἐκχύτου πετρώματος ἐξαπλούμενος καὶ βαθυμεθὲν ἐξαφανιζόμενος ἐντὸς τοῦ παρακειμένου (ἐπικειμένου ἢ ὑποκειμένου) πετρώματος. [Κ. Μ.]

Ἀποφυλλίτης (ἰχθυόσθαλμος, ἀλβίνης), ἀνέμων εἰς τοὺς Ζεολίθους, κρυσταλλοῦται κατὰ τὸ βασιτετράγωνον σύστ. συνήθως εἰς πυραμίδας καὶ δευτεροπρίσματα. Σχηματίζεται παρὰλλήλως τῇ βάσει ἐντελῶς, εἶνε δὲ ἑξέστος, ἔχει σκλ. = 4,5, 5, Εἰδ. βαρ. = 2,3, 2,4. ἄχρους, φαιδλευκός, κίτρινόλευκος, ροδόχρους, σαρκόχρους, σπανίως καστανόχρους. Ἐπὶ βασικῶν ἐσθῶν δεικνύει λάμψιν μαργαριτεοειδῆ, ἐπὶ τῶν ἄλλων ὑελοειδῆ. Εἶνε διεσθῆς ἢ διαφώτιστος κατὰ τὰ ἄκρα. Συνίσταται ἐξ ὀξυπυριτίου (52,97), ἀσθέστου (24,72), ὕδατος

(15,90) καὶ ἐμφθορίου καλίου (6,4). Ἐντός ἀνοικτοῦ σωλῆνος μετὰ δξυφυωτορικοῦ ἄλατος δεκνύει ἀντιδράσεις φθορίου, ὑπὸ τῆς φλογὸς τοῦ αὐλοῦ τήκεται ἐξογκούμενος εἰς σμάλτον πλη-
 ρες πομπολύγων· ἡ κίνησις του διαλύεται ὑπὸ τοῦ ὑδροχλωρίου, ἀποχωρίζομένης δξυπυριτι-
 κῆς βλέννης. Εὐρίσκεται ἐντός φλεβῶν, καὶ κοιλωμάτων διαφόρων πετρωμάτων. [K.M.]

Ἀποφύσεις ὀστέων (Ἀ ν α τ.). Ἐπάρ-
 ματα μὴ ἀρθρικά. εὐμεγέθη, χρησιμεύοντα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς πρόσφυσιν μυῶν. Λαμβά-
 νουσι δὲ ἄλλοτε ἄλλο ὄνομα, ὡς ἐκ τοῦ σχή-
 ματος αὐτῶν (περυγοειδεῖς, κορακοειδεῖς), ὡς
 ἐκ τῆς φορᾶς (ανιούσαι, καθέτοι), ὡς ἐκ τῶν
 μερῶν, ἅτιν' ἀποτελοῦσι (ζυγωματικά), ὡς ἐκ
 τοῦ ὀνόματος τοῦ πρώτου περιγράψαντος αὐτάς
 (Ἀποφύσεις Inguassianae—μικραὶ πτέρυγες τοῦ
 σφηνοειδοῦς). Ἐνίοτε δὲ καὶ ἀρθρικά ἐπάρ-
 ματα τῶν ὀστέων καλοῦνται Ἀ. (ἀρθρικά, Ἀ.
 τῶν σπονδύλων μειζων ἢ προσθία, Ἀ. τῆς
 πτέρυγης). [I.ΠΘ.]

Ἀπόφυσις (ἰδ. Ἀποφύς) καλεῖται κλά-
 δος φλεβὸς ἢ ὑπερσώρευματος ἐκ πυριγενοῦς
 συνισταμένου πετρώματος (γρανίτου, βασανί-
 του). Ὑπῆρχον προηγουμένως ἐν τῷ περικλει-
 οντι πετρώματι ρήγματα, δι' ὧν ἠδυνήθη νά
 διεκδύσῃ τὸ ἀνεκθλιδόμενον πυριγενὲς πέ-
 τρωμα. [K.M.]

Ἀποχέτευσις (Θ ε ρ α π ε υ τ.) βλ.
 Παροχέτευσις.

Ἀποχρεμτικά (Φ α ρ μ α κ ο λ.) Mé-
 dicaments expectorants. Ὑπὸ τὸν ὅρον
 τοῦτον νοοῦνται τὰ διαλύοντα τὴν τῶν βρόγ-
 χων ἐκκρίσιν, ἢ ἐλαττοῦντα τὸ ἰξῶδες αὐτῆς
 καὶ προκαλοῦντα εὐκολωτέραν τὴν ἀνάδωξιν
 τῶν φλεγμάτων φάρμακα, οἷα ἡ σκίλλη, τὸ
 πολύγαλον, τὸ ἀμμωνιακὸν κόμμι κ.ά. [B.II.]

Ἀπόχρεμψις, ἀπόπτυξις ὑλῶν προ-
 ερχομένων ἐκ τοῦ στήθεος ἢ τοῦ σώματος καὶ
 τῆς βίβος. (ἴδε Πτύελα). [B.]

Ἀποχρωμάτισις. βλ. Ἀπόχρωσις.

Ἀποχρωσνύειν (Χ η μ. τε χ ν.) (de-
 kolorieren), ἡ ἐργασία τῆς ἀποχρώσεως
 (Dekoloration). [O.A.P.]

Ἀποχρωσόμετρον ὄργανον χρησι-
 μεῖον πρὸς προσδιορισμὸν τῆς ἀποχρωστικῆς
 δυνάμεως τοῦ ὀστεάνθρακος χρησιμοποιεῖται δὲ
 τὰ μάλα εἰς τὴν παρασκευὴν τοῦ σακχαροῦ
 ὀρισμένος ὄγκος διαλύσεως μελάσσης ζεῖται
 μετ' ὀστεάνθρακος, διηθεῖται καὶ φέρεται εἰς
 τὸ χρωσόμετρον (ἰδ. λ.) ὅπου ἐξετάζεται ἡ
 ἐντάσις τῆς χροῖας του καὶ συνεπείᾳ ταύτης
 συμπεραίνεται ἡ ἀποχρωστικὴ δυνάμις τοῦ
 ὀστεάνθρακος. [O.A.P.]

Ἀπόχρωσις (Χ η μ. τε χ ν.) ἡ Ἀπο-
 χρωμάτισις. Τεχνικὴ ἐργασία σκοποῦσα τὴν
 ἀπομάκρυνσιν χρωμάτων τὰ ὑφάσματα ἀποχρῶν-
 νονται ὑποβάλλόμενα εἰς ἠλίσσιν κλπ., τὰ ρε-
 στά δι' ὀστεάνθρακος (σακχαροπία) καὶ τὸ
 ἀργιλιοῦροξειδιον χρησιμεύει πρὸς ἀποχρωμά-
 τισιν ἐνεκα τῆς ἰδιότητος τοῦ νά σχηματίζει μετὰ
 τῶν χρωμάτων ἀδιαλύτους ἐνώσεις καὶ ὁ δει-
 κὸς μολυβδὸς χρησιμοποιεῖται πρὸς τοῦτο, πολ-
 λὰκις δὲ καὶ τὸ θειῶδες δξυ. [O.A.P.]

Ἀποχύνειν (Abgiessen) ἰδ. Δελεῖται

Ἀποχωρήματα (Χ η μ.) (Excre-
 menta, Excreta), καλοῦνται αἱ οὐσίαι ἐκτι-
 ναι, ἅς τὸ ζῶν σῶμα ἀποβάλλει ὡς ἀχρήτους
 διὰ τῶν ἀποχωρητικῶν ὀργάνων αὐτοῦ· συν-
 στανται κυρίως ἐκ τῶν προϊόντων τῆς ἀποσυ-
 θέσεως τῶν ἐν τῷ ὀργανισμῷ εἰς μεταμόρφω-
 σιν ὑποκειμένων συστατικῶν τῶν ἰσθμῶν καὶ
 τοῦ αἵματος· τοιαῦτα ἵνε τὰ οὖρα, ἡ ἰξὼς
 τὸ ἀερῶδες ἀποχώρημα τῶν πνευμόνων, ἀνθρα-
 κικὸν ἰξυ κτλ. Ἐκτὸς τούτου συνίστανται τὰ
 ἀποχωρήματα καὶ ἐξ οὐστῶν αἵτινες εἰσπλήθον
 εἰς τὸ σῶμα ὡς τροφίμα καὶ δὲν ἐχρησιμοποιο-
 ῶνται εἰς τοὺς σκοποὺς αὐτοῦ ὡς π.χ. τὰ πο-
 χωρήματα τοῦ ἀπαυθυσμένου ἐντέρου ἢ κόπρανα.

Ταῦτα συνίστανται ἐκ τῶν μὴ πεφθέντων
 τροφίμων· ἡ δὲ χημικὴ σύστασις τῶν ἵνε λίαν
 διάφορος· ὁ Berzelius εὑρε 75, 3 μ. ὕδατος
 καὶ 24, 7 μέρη στερεῶν οὐστῶν διαφοριωτάτης
 συνθέσεως· τὸ ποσὸν αὐτῶν ὅπερ κατὰ μέσον
 ὄρον ἡμερησίως ἀποβάλλει ὁ ἄνθρωπος ἵνε 30
 γρ., τὸ δὲ χρώμα τῶν παραλλάσσει λίαν· εὐρί-
 σκονται δὲ πάντοτε εἰς σπηλῶδη ἀπσύνθεσιν,
 διὸ καὶ ἀποχωρίζουσι τὰ συνήθη προϊόντα σῆ-
 ψεως τῶν ὀργανικῶν σωματιῶν, ἐν οἷς καὶ τὰ
 ἀέρια ἀνθρακικὸν δξυ, Ὑδρογόμον, Ἀζώτον,
 Ὑδρόθειον κ.τ.λ., ἡ τακτικὴ καὶ πλήρης κί-
 νωσις τῶν ἀποχωρημάτων ἀπὸ τοῦ σώματος
 ἵνε οὐσιώδης παράγων τῆς ὑγείας, ἡ δὲ τήρη-
 σις αὐτῶν συχὴ πηγὴ νόσων· ὡς ταῦτοις καθι-
 στανται ταῦτα σπουδαία πηγὴ τῶν κολλητι-
 κῶν νόσων, ὅταν μείνωσι κατὰ ποσὴν ἐν ταῖς
 πόλεσι καὶ διαδίδονται εἰς τὸ ἔδαφος, τὰ φρέ-
 ατα καὶ τὰς πηγὰς ὡς ἐκ τούτου κατεστη ἡ
 ἀπομάκρυνσις ἢ καταστροφή τῶν ζωικῶν καὶ
 ἀνθρωπίνων ἀποχωρημάτων ἐν τῶν σπουδαί-
 οτάτων ζητημάτων τῆς ὑγιεινῆς ἐν γένει καὶ
 τῆς ἐπὶ τῆς ὑγείας τῶν πόλεων ἀστυνομίας.
 Περί δὲ τῆς χρησιμοποίησεως αὐτῶν ὡς λιπα-
 σμάτων ἴδε Λιπάσματα. [O.A.P.]

Ἀποχώρησις τὸ δικαίωμα ἢ καὶ ἡ
 ὑποχρέωσις τῶν δημοσίων λειτουργῶν καὶ
 ὑπαλλήλων τοῦ ἀποσύρεσθαι τῆς δημοσίας ὑπη-
 ρεσίας, ὅταν συμπληρώσωσιν ὀρισμένον χρονι-
 κὸν διάστημα, ἢ βεβαιωθῇ ὅτι πάσχουσιν ἐξ
 ἀνιάτου τινὸς νοσήματος. Ἐν Ἑλλάδι αἱ καθη-
 γηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου δύνανται ν' ἀποχω-
 ρήσωσι τῆς τακτικῆς καὶ ὑποχρεωτικῆς διδασκα-
 λίας, φέροντες τὸν τίτλον τοῦ ἐπιτίμου
 καθηγητοῦ καὶ λαμβάνοντες ἐφεξῆς πλήρη τὴν
 μισθὸν τῶν, ὅταν συμπληρώσωσι τεσσαράκον-
 ταετὴ διδασκαλίαν (ἰδ. Ν. ΑΜΠ' τῆς 22 Ἰουν.
 1882). Οἱ δὲ ἰσόβιοι δικασταὶ καὶ τὰ ἰσόβια

μέλη τοῦ Ἑλεγκτικοῦ Συνεδρίου ἀποχωροῦσι τῆς ὑπηρεσίας αὐτοδικαιῶς, ἀπὸ συμπληρώσεως οἱ μὲν Πρωτοδικαί, ἔρχεται καὶ τὰ μέλη τοῦ Ἑλεγκτικοῦ Συνεδρίου τὸ ἐβδομηκοστὸν οἱ δὲ Ἀρεοπαγίται τὸ ἐβδομηκοστὸν πεμπτὸν ἔτος τῆς ἡλικίας των. Ἀλλὰ καὶ ἐνεκα νόσου πνευματικῆς ἢ σωματικῆς ἐπερχέται εἰτε δικαιοματικῶς εἴτε ὑπέρχειναι ἢ ἀποχώρησις των ἰσοδίων δικαστῶν καὶ μελῶν τοῦ Ἑλεγκτικοῦ Συνεδρίου, κατὰ τὰς περὶ τούτου λεπτομερεῖς τοῦ νόμου διατάξεις (ἰδ. Ν. ΥΜΓ' τῆς 29 Ἰουν. 1871). [Ἀγγ.]

Ἀποχώρισις. Ἐν τῇ ἐπιζωοτιολογίᾳ μαγιστὴν ἀναγνωρίζουσι διαφορὰν μεταξὺ τῆς (ἀπλῆς) ἀπομονώσεως καὶ τῆς (ἐντελούς) ἀποχωρίσεως. Καὶ ἡ μὲν ἀπομόνωσις, ὡς ἀλλὰχοῦ ἐλέγχθη, δυνατόν νὰ γείνη ἐν τῷ αὐτῷ τοῦ σταύλου χώρῳ, ἐνθα διαμένουσι καὶ ὑγιῆ ζῶα, ἢ Ἀποχ. ὁμοῦ ἐννοεῖ τὴν ἐκ τοῦ γενικοῦ σταύλου ἐνθα ἀνεφάνη κροῦσμα κολλητικῆς νόσου ἐντελῇ ἐξόδῳ τοῦ παθόντος ζώου καὶ τὴν εἰς ἀπόκεντρόν τι μέρος τοποθετηθῆναι αὐτοῦ. Ἡ Ἀποχ. ἐπιβάλλεται καθ' ἀπάσας τὰς μίαισματα καὶ νόσους, καθ' ὅς ἡ μετάδοσις τοῦ ἰοῦ γίνεται διὰ τοῦ ἐν τοῖς σταύλοις ἀέρος ὡς εἰς τὸν τύφον, τὸν ἀνθρακὰ κ.τ.λ. [Γ.Ν.Π.]

Ἀποχωριστικὸν χωνίον (Χημ.) σκευὸς τῶν χημείων χρησιμεύον πρὸς ἀποχωρίαν δύο μὴ μιγνυμένων ὑγρῶν· συνίσταται ἐκ στρωγγύλου ἢ ἐπιμήκειος δοχείου φέροντος πρὸς τὰ κάτω σωλήνα εἰς τὸ ἄνω τοῦ ὁποῦ εὐρίσκεται στρόφιγγι, ἣν δυνάμεθ' ἀνοίξωμεν πρὸς ἐκροὴν τοῦ βαρυτέρου ῥευστοῦ καὶ νὰ κλεισωμεν εὐθὺς ἄνω τῇ προσεγγίσει τῆς ἀνωτέρως στιβάδας. [Ο.Α.Ρ.]

Ἀπόψημα (Μεταλλουργ.) (Abstrich γερμ.) ὁ κατὰ τὴν συνεξυγανωτικὴν τῆξιν τοῦ ἀργυρομοιοῦς μολύβδου ἐν πρώτοις σχηματιζόμενος φλοιός, ὅστις ἀπομακρύνεται, ὅπως σχηματισθῇ καθαρὸς λυθόργυρος (βλ. λ.). Οὗτος κατ' ἀρχὰς συνίσταται ἐξ ἐνθείων ἢ ἀξείδωμένων μετάλλων (μολύβδου, χαλκοῦ, σιδήρου, ἀντιμόνιου, νικελίου καὶ κοβαλτίου), ἅτινα ὡς παραμίγματα συνυπάρχουσιν, ἢ ἐξ δξυαντιμονιακοῦ, δξυαρσενικοῦ καὶ δξυθειικοῦ μολύβδου· τὸ πρῶτον τοῦτο προϊόν, ἔχον χρῶμα μελανόφαιον, καλεῖται ἀπόσυρμα ἢ ἀφόςος. Τὸ ἰδίως ἀπόψημα συνίσταται κυρίως ἐξ δξυαντιμονιακῶν, δξυαρσενικῶν καὶ δξυθεικῶν ἀλάτων τῶν ῥηθέντων μετάλλων. [Κ.Μ.]

Ἀποφύλωσις (Χημ. τεχνολ.) ἡ ἀποτριχωσις (depilieren) καλεῖται ἐν τῇ βυρσοδεψικῇ ἢ ἀφαίρεσις τῶν τριχῶν ἀπὸ τοῦ ὑπὸ κατεργασίαν δέρματος· κατορθοῦται δὲ αὕτη διὰ μοσχοῦματος ἐντὸς ἀσβεστοῦ γάλακτος ἢ διὰ τῆς καλουμένης ἐξιδρώσεως ἢ διὰ μίγμα-

τος θειασβεστοῦ μετὰ θειαρσενικοῦ. [Ο.Α.Ρ.]

Ἀποφύλωτικὰ τριχῶν φάρμακα. Βλ. Ἀθροιστικὸν θειόχον.

Ἀποφυκτήριον συσκευὴ χρησιμεύουσα πρὸς ἀπόφυξιν ἀερμῶδων ἢ ἀτμοειδῶν αἰωμάτων, ὡς π.χ. ὁ θροισιδῆς σωλήν πρὸς ἀπόσταξιν τοῦ οἴνουπνεύματος. Οἱ μεταλλουργοὶ καλοῦσιν ἀποφυκτήρια (Flugstankkammern) ὁμοίους ἐπιμήκεις ἢ θροισιδεῖς, φέροντας εἰς τὸ πέρας αὐτῶν ὑψηλὴν καπνοδόχον. Εἰσερχομένη ἐντὸς αὐτῶν ἡ τῶν μεταλλουργικῶν καμίνων ἄχνη, φύγεται καὶ κατακρημνίζεται τὸ πλεῖστον αὐτῆς ἐπὶ τῶν τοιχωμάτων τοῦ ἀποφυκτηρίου. Οὕτως οὐ μόνον βλαπτικοὶ ἀτμοὶ δὲν ἐκβάλλουσιν εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν, ἀλλὰ καὶ οὐ σμικρὰ ποσότης μετάλλων ἐναπομένει ὡς ὠφέλεια. [Κ.Μ.]

Ἀππαλάχαι. Ἑκλιπούσα ἡδὴ Ἰνδικῇ φυλῇ, ἥτις κατὰ καὶ πρὸς Ν τῶν Ἀλγογκίνων καὶ Ἰροκισίων, Ἀ τοῦ Μισισσιππὶ, ἐν τῇ Φλωρίδῃ καὶ τῇ Λουιζιάνῃ. Διηρεῖτο εἰς τρία γλωσσικὰ συμπλέγματα· τὰς φυλὰς τῶν Κατάμβας, τῶν Χερσκέων (ἢ Χιροκησιῶν) καὶ τῶν Χοκτάδ-Μουσχογέων. Ὑπὸ στενοτέραν ἐννοίαν, Ἀ. καλεῖται ἡ παρὰ τὸν Ἀππαλάχον ὄρμον τῆς Φλωρίδος οἰκοῦσα φυλῇ, ἡ μετὰ μακροῦς κατὰ τῶν Ἰσπανῶν καὶ τῶν Ἀγγέλων πολέμους καταστραφεῖσα τῇ 1720. [Π.Π.]

Ἀππαλαχικόλα. 1) Ποταμὸς τῆς Β' Ἀμερικῆς, ἔχων μετὰ τῶν παρπατάμων αὐτοῦ ὕδατοπέδιον 52,600 χιλμ. περίπου. Πηγάζει ἀπὸ τῶν συνόρων τῆς Φλωρίδος καὶ τῆς Γεωργίας καὶ μετὰ ῥοὴν 160 χιλμ. ἐκβάλλει εἰς τὸν πορθμὸν τοῦ ἁγίου Γεωργίου. — 2) Πόλις τῆς Φλωρίδος, πρωτ. τῆς κομητείας Φράγκλιν, ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ ποταμοῦ Ἀ. ἔχουσα περὶ τὰς 2 000 κατ. [Π.Π.]

Ἀππεντζέλ (Appenzell = Abbatiscella). Τὸ 13ον καντόνιον τῆς Ἑλβετικῆς Ὁμοσπονδίας, περιχλειόμενον ὅλως ἐν τῷ καντ. τοῦ Σαῖν-Γάλλου καὶ διαιρούμενον ἀπὸ τοῦ 1597 εἰς δύο ἡμικαντόνια (Inner-Rhoden καὶ Aussor-R.), τὸ μὲν ἔχον 54200 κατ. (τῇ 1888) διαμικρυνόμενον τὸ δὲ 12 906 κατ. (τῇ 1888) καθολικῶς, γερμανικῆς ἁπαντὰς καταγωγῆς. Κεῖται δὲ τὸ Ἀ. ἐπὶ τῆς Β. καὶ ΒΔ. κλιτύος τῶν Σεντισίων ὀρέων (Sentis), ἐν οἷς ἔχουσι τὰς πηγὰς των καὶ οἱ δύο κυριώτεροι ποταμοὶ τοῦ καντονίου, ὁ Σίτερ καὶ ὁ παραπτόταμος αὐτοῦ Οὐρναισχ. Ἡ χώρα εἶναι ἐρεινῇ. Ἐκ τῆς ἐκτάσεως αὐτῆς, 14 % εἶναι ὄρη, 81 % ἀγροί, κῆποι καὶ λειμῶνες· καὶ 5 % ἀγροὶ γαίαι. Διατέμνεται ὑπὸ καλῶς ἀνεπτυγμένου συμπλέγματος ἀμαξιτῶν ὁδῶν καὶ τινῶν σιδηροδρ. διακλαδώσεων. Ἐχθὲ ἀκμάζουσιν βιομηχανίαν, ἰδίως βαμβακηνῶν καὶ μεταξωτῶν ὑφασμάτων. Οἱ κάτοικοι ἀμφοτέρων

τῶν μερῶν εἶναι ζωηροὶ καὶ εὐφυεῖς, οἱ φαί-
δρότεροι τῆς Ἑλβετίας. Τὸ Ausser-Rhoden
δικαιρεῖται εἰς δύο ἐπαρχίας: τὴν ἐν τῇ
ἑν τῷ Σίττερ μετὰ 13 δήμων καὶ τὴν
ἐκ τῇ ἑν τῷ Σ. μετὰ 7 δήμων, ἔχον πρωτ.
τὸ Τρόγεν. Τὸ δὲ Inner-Rhoden περι-
έχει 6 δήμους καὶ ἔχει πρωτ. τὸ Ἀππεντζελ.

Τὸ πολίτευμα ἀμφοτέρων τῶν ἡμικαντο-
νίων εἶναι καθαρῶς δημοκρατικόν, ἀναθεωρη-
θὲν ἐν μὲν τῷ Inner-R. τῷ 1872,
ἐν δὲ τῷ Ausser-R. τῷ 1876. Ἡ ἀνω-
τάτη ἐξουσία ἐν ἀμφοτέροις τοῖς ἡμικαντ. ἐν-
ασκαίται ὑπὸ τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως. Μετ'
αὐτὴν εἶναι τὸ μέγα συμβούλιον, ἀποτελούμε-
νον ἐκ τῶν ὑπὸ τῆς Γ. Συνελεύσεως ἐκλεγχο-
μένων μελῶν καὶ ὑπὸ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν
δήμων (ἐν τῷ Ausser-R. 1 ἐπὶ 1000
κατ. ἐν τῷ Inner-R. 1 ἐπὶ 250 κατ.).
Οἱ πρόεδροι τῶν Γ. Συμβουλίων καλοῦνται
Landammann. Ἐν τῷ A.R. ἕκαστος δή-
μος ἔχει ἐν διαιτητικῶν δικαστηρίων καὶ ἐν
ἐιρηνοδικίων. Πλὴν τούτων, ὑπάρχουσιν ἐκα-
τρία πρωτοδικεῖα, 1 ἐπταμελὲς πλημμελειο-
δικεῖον καὶ ἐν ἐνδεκαμελὲς ἀνώτατον δικα-
στήριον, οὗ τὰ μέλη ἐκλέγονται ὑπὸ τῆς Συν-
ελεύσεως. Ἐν τῷ I. R. ἕκαστος τῶν
δήμων ἔχει πρωτοδικεῖον. Ὑπάρχει προσέτι
ἐκεῖ 1 ἐφετεῖον, τὸ δὲ μέγα Συμβούλιον ἀπο-
τελεῖ τὸν Ἀρειὸν Πάγον. — Τὸ ἔμβλημα ἀμ-
φοτέρων τῶν ἡμικαντ. εἶναι τὸ αὐτό: ὄρθια
ἄρκτος ἐν λευκῇ πεδίῳ. Ἡ χώρα αὕτη ἀνήκει
εἰς τὰ κτήματα τῶν Φράγκων βασιλέων, οἵτι-
νες παρεχώρησαν τοὺς πόρους καὶ τὰ δικαιοῦ-
ματα εἰς τὴν τῷ 720 ἰδρυθεῖσαν μονὴν τοῦ
Ἀγίου Γάλλου. Τῷ 1452 ἠνώθη μετὰ τῶν 7
καντονίων, ἀλλὰ τῷ 1513 εἰσῆλθε τὸ πρῶτον
εἰς τὴν Ὁμοσπονδίαν. [Π.Π.]

Ἀππεντζελ. Πρωτ. τοῦ ἡμικαντονίου
Ausser-Rhoden, ἔχουσα 4302 κατ. (1880).

Ἀππέρτ (Φραγκίσκος, μάγειρος καὶ ζα-
χαροπλάστης ἐν Παρισίοις, ἀποθ. τῷ 1775,
ἐπινοητὴς τῆς μεθόδου, ἥτις ἐκλήθη ἐκ τοῦ
ὀνόματός του Ἀππέρτειος. [Ο.Α.Ρ.]

Ἀππέρτειος μέθοδος (X η μ.
τ. ε. χ. ν.) πρὸς διατήρησιν κρέατος καὶ λοιπῶν
ζωϊκῶν καὶ φυτικῶν τροφῶν ἔχει ἐν γένει ὡς
ἑξῆς: αἱ τροφαὶ παρασκευάζονται ἑτοιμοὶ πρὸς
βρώσιν καὶ κλίσινται ἀσροστεῖως εἰς δοχεῖα
ἐκ λευκοσιδήρου· ταῦτα δὲ πληρωθέντα οὕτω
θερμαίνονται ὀλίγον τι ἄνω τῶν 100° (ἐπὶ μίαν
ὥρας τέσσαρας ὥρας) ἐντὸς ὕδατος περιέχοντος
ἄλας· ἡ μέθοδος αὕτη ἀνεκαλύφθη καὶ πε-
ριεγράφη κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα ὑπὸ
τοῦ Ἀππέρτ βραδευθέντος ἐπὶ τούτῳ ὑπὸ τῆς
γαλλικῆς κυβερνήσεως, ἀφοῦ μάλιστα ἐδείχθη
ὅτι τροφαὶ τοιοῦτοτρόπως διατηρηθεῖσαι εὐρέθη-
σαν μετὰ 8 μηνῶν ὅλως ἀναλλοίωτοι, ὡς πρόσφα-
τοι· ἡ μέθοδος αὕτη ἔλαβεν ἔκτοτε διαφόρους
μικρὰς τροποποιήσεις βασιζομένης πᾶσας ἐπὶ

τῆς αὐτῆς ἀρχῆς, ἥτοι τῆς θανατώσεως τῶν
ἐν τῷ ἁέρι μικροοργανισμῶν, τῶν προκαλοῦν-
των τὴν ἀποσύνθεσιν καὶ σήψιν, διὰ θερμάν-
σεως ἐφ' ἱκανὸν χρόνον. [Ο.Α.Ρ.]

Ἀππία ὁδός (Via Appia). Περιφέρμας
στρατιωτικῆ ἀμαζήλατος ὁδός, ἡ κυριώτατη
τῆς παλαιᾶς Ἰταλίας (regina viarum),
στρωθεῖσα ὑπὸ τοῦ τιμητοῦ Ἀππίου Κλαυδίου
Καίκου τῷ 312 π.Χ. καὶ ἄγουσα ἀπὸ Ῥώμης
εἰς Καπύην. Βραδύτερον ἐπεξετάθη μέχρι τοῦ
Βρεντησίου. Διετηρεῖτο ὀλέκκληρος ἐν καλῇ
καταστάσει μέχρις Ἰουστινιανοῦ. [Σ.]

Ἀππιάνι Ἀνδρέας. Ἰταλὸς ζωγράφος,
γενν. ἐν Μεδιολάνοις τὴν 12/23 Μαΐου 1754,
ἀποθανὼν τῇ 27/8 Νοεμβρ. 1817 αὐτόθι. Διε-
κρίθη ἰδίως ὡς τοιχογράφος, ἔγραψε δὲ πλὴν
ἄλλων καὶ εἰκῶνας τοῦ Ναπολέοντος καὶ τῆς
Ναπολεοντείου οἰκογενείας, καθὼς καὶ πολ-
λῶν ἐπιφανῶν Γάλλων, ἀπονεμηθέντος αὐτῷ
τοῦ τίτλου ζωγράφου τῆς αὐτοκρατορικῆς αὐ-
λῆς. Τὰ ἔργα αὐτοῦ χαρακτηρίζει ἡ ἀπαλ-
λαγὴ ἀπὸ τοῦ φόβου τοῦ κατὰ τοὺς χρόνους
τοῦ ἐπικρατοῦντος ρυθμοῦ τῆς γραφικῆς. [Π.]

Ἀππιανός ἐγεννήθη μὲν ἐν Ἀλεξαν-
δρείᾳ, ὅπου ἔφθασεν εἰς μεγάλᾳ ἀξιώματα,
μετέβη δ' ἔπειτα εἰς τὴν Ῥώμην ἐπὶ Ἀδρια-
νοῦ, καὶ τὸ πρῶτον ἐγένετο συνήγορος ἐν δι-
καίς, ἔπειτα δὲ διωρίσθη βασιλικὸς ἐπίτρο-
πος, πιθανῶς ἐν Αἴγυπτῳ. Συνέγραψε δὲ περὶ
τὸ 160 μ. Χ. Ῥωμαϊκὴν ἱστορίαν
εἰς εἰκοσιτέσσαρα βιβλία κατ' ἑθνος ἕκα-
στον παρεισάγων ὑπὸ ἰδίους τίτλους τὴν ἱστο-
ρίαν τῶν μετὰ τῆς Ῥώμης εἰς ἱστορικὰς σχέ-
σεις ἑλθόντων λαῶν ἀπὸ τῶν χρόνων τῆς Ῥω-
μαϊκῆς βασιλείας μέχρι τῶν κατὰ τὸν Γετῶν
καὶ Ἀράβων πολέμων τοῦ Τραϊανοῦ. Τῆς
συγγραφῆς τοῦ Ἀ., ἣν πλήρη εἶχεν ἀναγνώ-
σει ὁ Φώτιος (Βιβλιοθ. κώδ. 57) περιεσώθη-
σαν, πλὴν τοῦ Προοιμίου, πλήρη δέκα μόνον
βιβλία, καὶ δὴ τὸ ἕκτον (Ἰθνηκὴ), ἑβδομον
(Ἀννιβαϊκὴ), ὄγδοον (Λιβυκὴ), ἐνδέκατον (Συ-
ριακὴ), δωδέκατον (Μιθριδάτειος), καὶ τὸ δέ-
κατον τρίτον μέχρι καὶ τοῦ δεκάτου ἑβδομου
(Εὐφύλια). Πλὴν δὲ τούτων περιεσώθη τὸ
τελευταῖον ἥμισυ τοῦ ἐνάτου (Ἰλνυρικὴ) καὶ
πολλὰ ἀποσπάσματα τῶν λοιπῶν, ἰδίως ἐκ τῶν
ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου γενο-
μένων ἐπιτομῶν. Ὁ Ἀ. δὲν ἦτο μόνον ἱστο-
ριογράφος, ἐστερεῖτο δὲ κριτικῆς καὶ περιωρί-
ζετο κυρίως εἰς τὴν ἐπιμελὴ ἀντιγραφῆς τῶν
προκειμένων αὐτῷ πηγῶν. Ἐνεκα δὲ τῆς ἀ-
ρετῆς αὐτοῦ ταύτης καὶ τῆς φιλαληθείας του
εἶνε ἄξιος πολλοῦ λόγου πρὸς συμπλήρωσιν
ἱστορικῶν χασμάτων, ἰδίως ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν
ἐμφυλίων παρὰ Ῥωμαίοις πολέμων. Πρώτη
ἐλληνικὴ ἔκδοσις τῶν σωζομένων τοῦ Ἀππι-
ανοῦ εἶνε ἡ τοῦ Κ. Στεφάνου (ἐν Παρισίοις
1551), ἐκ κακῶν καὶ χασματωδῶν χειρογρά-
φων γενομένη. Πρώτη δὲ κριτικὴ καὶ ἐπιμε-

μελημένη έκδοσις εἶνε ἡ τοῦ Schweighauser (ἐν Δειψία 1785 τόμ. 3). Ἡ δ' ἀρίστη τῶν γεωτάτων εἶνε ἡ ὑπὸ Mendelssohn (ἐν Δειψία 1881 τόμ. 2). [Λ.]

Ἀππίος Κλαύδιος. 1) Εἷς ἐκ τῶν δέκα ἀνδρῶν, εἰς οὓς ἀνατέθη ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων ἡ συγγραφή τῶν νόμων (451 π.Χ.), ἐξ ἐπιφανοῦς μὲν οἴκου τῆς Σαβίνης καταγόμενος, ἀλλ' ὑπεροπτικὸς καὶ ἐπαχθεὶς εἰς τὸν δῆμον. Μεινας δὲ παρὰ νόμῳ ἐν τῇ ἀρχῇ καὶ μετὰ τὴν παρίευσιν τοῦ νενομισμένου χρόνου καὶ εἰς ἄλλας μὲν βίαιοπραγίας ἐξεστράπη καὶ θῆ καὶ εἰς τὴν ἀρχαίαν τῆς Βιργίνιας, ἣν ἠναγκάσθη ὁ πατήρ να θανατώσῃ ἵνα σώσῃ αὐτὴν ἀπὸ τῆς ἀτιμώσεως. Ἡ πράξις αὕτη ἐγένετο ἀφορμὴ τῆς καταλύσεως τῶν δικαρχῶν ὑπὸ τοῦ δήμου. Ὁ Ἀππίος Κλαύδιος ἐκλείσθη εἰς φυλακὴν, ὅπου ἠτοκτόνησε (440 π.Χ.). — 2) Ἀππίος Κλαύδιος ὁ τυφλὸς (Caecus). Τίμητής τῷ 311 π.Χ. Κατεσκεύασε τὴν Ἀππιανὸν ὁδὸν καὶ ἐν ἀξίολογον ὑδραγωγέειον ἐν Ῥώμῃ. Ὑπὸ τοῦ γῆρατος ἐπαβε τυφλωσιν τῶν ὀφθαλμῶν, ὅθεν καὶ ὀνομάζεται Caecus. Ὅτε ὁ Πύρρος ἐπαμφε τὸν Κινέαν εἰς τὴν Ῥώμην ζιτῶν νὰ συνθηκολογήσῃ πρὸς τὴν σύγκλητον, ὁ Ἀππίος ἐκέλευσε τοὺς θεραποντάς νὰ μεταφέρωσιν αὐτὸν ἐν φορείῳ εἰς τὸ βουλευτήριον, ὅπου ἀγορεύσας ἔπεισε τοὺς συγκλητικούς ν' ἀπαρριψώσι τὰς προτάσεις τοῦ Πύρρου (Πλούταρχ. δ. Πύρρου κεφ. 18 καὶ 19). [Σ.]

Ἀππλετον. Πόλις ἐν τῇ κομητείᾳ τῆς Οὐίταγάμης τῆς βορείου πολιτείας τοῦ Βισκονσίν παρὰ τὸν πλωτὸν ποταμὸν Φόξ καὶ τὸν σιδηρ. τοῦ Σικάγου. ἔχει ἀκμιαίαν βιομ. ἐμπορίαν καὶ 10 927 κατ. (1885). [Π.Π.]

Ἀππλικατοῦρα. Βλ. Δακτυλισμός.

Ἀππόματτοξ. Κομητεία τῆς βορείου πολιτείας Βιργίνιας, ἔχουσα ἐμβαδὸν 932 τχμ. 10 077 κατ. (1880), ὧν 4 927 μὴ λευκοί, καὶ πρωτ. τὴν Ἀππόματτοξ Κώρτ Χάουους ἢ Κλάθερ Χίλ. [Π.Π.]

Ἀππόνυς (Apponyi) Γεώργιος κόμης Α., πολιτικὸς ἀνὴρ Οὐγγρος (γενν. 1808), ἀπὸ τοῦ 1841 ἀρχηγὸς τῆς συντηρητικῆς ἀριστοκρατικῆς μερίδος, ἀπὸ δὲ τοῦ 1859 ἀρχηγὸς τῆς ἐθνικῆς καλουμένης μερίδος. [Π.Κ.]

Ἀπποτζιατοῦρα. Βλ. Στήριγμα.

Ἀπράξιν (Στέφανος Θεοδόδοιτος) περίφημος Ῥώσος στρατάρχης (γενν. 1702) ἀρχηγὸς τῶν Ῥωσικῶν στρατευμάτων, ἅτινα κατὰ τὸν ἐκτατὴ πόλεμον (1756—63), καθ' ὃν ἡ Ῥωσσία συνεμάχετο μετὰ τῆς Αὐστρίας κατὰ τῆς Πρωσίας, ἐπέμνησαν ὑπὸ τῆς αὐτοκρατείας Ἐλισάβετ τῆς Ῥωσσίας ἐναντίον τοῦ Φρειδερίκου Β' τοῦ μεγάλου τῆς Πρωσίας. Ὁ Ἀ. προσβαλὼν τοὺς Πρώσους ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Lehwaldt ἐν Grossjaegerndorf (31/II Αὐγούστου 1757) ἐνίκησεν, ἀλλ' ἀποχωρήσας ἐ-

σπευσμένως ἀπὸ τοῦ πεδίου τῆς μάχης καὶ μὴ συμπληρώσας τὴν καταστροφὴν τοῦ ἐχθροῦ κατηγορήθη πρὸ τοῦ στρατοδικείου καὶ καταδικασθεὶς ἐτελεύτησεν ἐν εἰρκῇ (1758). [Π.Κ.]

Ἀπρεπῆς (Ῥητορ.) ὑπόθεσις, ἥτις καὶ κακὸς ὁξὸς καὶ αἰσχρὰ λέγεται, εἶναι ἐκεῖνη, ἥτις φέρει αἰσχος εἰς τὸν προσάγοντα αὐτὴν εἰς τὸ δικαστήριον, οἷον ἐάν τις ἐκμισθώσῃ τὴν ἐαυτοῦ θυγάτρεα, ἔπειτα τὸν μισθὸν οὐκ ἀπολαμβάνων δικάζεται πρὸς τὸν ἐκμισθωσάμενον. Ἡ ἀπρεπὴς ὑπόθεσις εἶναι εἶδος τῶν αὐτοσάτων. [Ι.Π.]

Ἀπρίης βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου, διάδοχος τοῦ Ψαμμινίτου (589—570 π.Χ.). Ἡ βασιλεία του ὑπῆρξεν ατυχῆς. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἡττήθη τῷ 587 π.Χ. παρὰ τὴν Ἱερουσαλὴμ ὑπὸ τοῦ Ναβουχοδονόσορος. Τῷ δὲ 571 π.Χ. ἔστειλε κατὰ τῆς ἀποστάσεως Κυρήνης στρατιάν, ἥτις ἡττηθεῖσα ἀνεκήρυξεν ἀρχηγὸν τὸν Ἀραμσιν. Οὗτος δ' ἐνίκησε τῷ 570 παρὰ τὴν αἰγυπτιακὴν Μώμφεριν τὸν Ἀπρίην καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ Ἕλληνας μισθοφόρους. Ὁ Ἀπρίης συλληφθεὶς παρεδόθη εἰς τὴν μανίαν τοῦ λαοῦ, παρ' οὗ ἐστραγγαλίσθη. [Λ.]

Ἀπρίλιος (lat. aprilis πιθανῶς ἀπὸ τοῦ aperiendo, ἐπεὶ δὲ τὸ ἔαρ πάντα ἀνοίγει «quod ver omnia aperit» κατὰ τὸν Οὐάρινα). Ὁ τέταρτος μὴν τοῦ ἔτους κατὰ τὸ Ἰουλιανὸν ἡμερολόγιον, ὁ δευτέρος δὲ κατὰ τὸ παλαιότερον Ῥωμαϊκόν, ἔχων μέχρι μὲν τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος ἡμέρας 29, ἐκτοτε δ' ἡμέρας 30. Ὁ μὴν οὗτος ἦν ἀφιερωμένος ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Ῥωμαίων εἰς τὴν Ἀφροδίτην, ἱερὰ δὲ ταύτῃ ἐθεωρεῖτο ἡ πρώτη ἡμέρα αὐτοῦ, καθὼς καὶ ἡ 23, καθ' ἣν ἤγοντο τὰ λεγόμενα Vinalia priora καὶ ἐγεύοντο οἱ Ῥωμαῖοι τοῦ πρώτου οἴνου. (Πρόβλ. Ἰω. Λυδοῦ, Περὶ μνηῶν Δ', 44 κέ.). Παρὰ τῷ καθ' ἡμᾶς ἑλληνικῷ λαῷ ἡ 23 τοῦ μηνός, καθ' ἣν τελεῖται ἡ μνήμη τοῦ Ἀγ. Γεωργίου ὀρίζεται ὡς ἡμέρα ἐνάρξεως τῆς θερινῆς ὥρας (βλ. Γεωργίος ἄγιος). Παρὰ πολλοῖς δ' εὐρωπαϊκοῖς λαοῖς ἐπικρατεῖ τὸ ἔθιμον φιλοπαίγμονος ἀπάτης κατὰ τὴν πρώτην Ἀπριλίου (Πρωταπριλιά, poisson d'avril ἥτοι ἀπριλιάτικο ψάρι γαλλ., april-fool ἀγγλ., gowk ἥτοι κοῦκος σκωττιστ., Aprilschicken ἢ Aprilnarren γερμ.). Ἡ ἀρχὴ τοῦ ἐθίμου τούτου ὁπὲ εἰσαχθέντος καὶ εἰς ἡμᾶς, εἶναι ἀγνωστος, εἰκάζεται δ' ὅτι παρελήφθη ἐκ Γαλλίας καὶ εἶναι λείψανον παλαιᾶς τινος ἐθνικῆς, ἴσως κελτικῆς, ἐορτῆς. [Π.]

— (Γεωργικαὶ ἐργασίαι). Αἱ ἐαριναὶ σποραί, αἱ εἰς τὰ θερμὰ κλίματα ἀρχόμεναι ἀπὸ Φεβρουαρίου καὶ ἐκτελούμεναι γενικῶς κατὰ Μάρτιον, ἐξακολουθοῦσι καὶ κατὰ τὸν Ἀπρίλιον εἰς τὰς ὁροσεριώτερας γαίας καὶ εἰς τοὺς ψυχροτέρους τόπους. Σπείρονται ἐν αἰ ἐσθέντοι, αἱ φασιόλοι, ὁ ἀραβόσιτος ὁ κέγ-

χρος, τὸ σῆσσιμον κλπ. εἰς τὰ βόρεια δὲ μέρη τὰ τεύτλα καὶ τὰ γεώμηλα ἄρχειται ἡ σπορά τοῦ βάμβακος καὶ ἡ φύτευσις τοῦ καπνοῦ· ἐκτελοῦνται τὰ βοτανίσματα καὶ σκαλίσματα τῶν ἀναπτυχθέντων φυτῶν. Θερρίζονται τὰ ἀπὸ τοῦ φθινοπώρου σπαρέντα φορβάτα φυτὰ (σανὲς κριθῆς, βίκος)· θειοῦνται αἱ ἄμπελοι καὶ γίνεται ἡ ἐαρινὴ σκαφή καὶ τὰ σκαλίσματα αὐτῶν κτλ. (βλ. καὶ Ἑαρ.). [Γ.Δ.Σ.]

Ἀπρέμα βίστα (Μουσ.) (ἰταλ. a prima vista) = ἐκ πρώτης ὄψεως, ἄνευ προμελέτης, ἐκτέλεισις μουσικοῦ τεμαχίου. [Δ.Κ.]

Ἀπριτσάνα. (Κατὰ τὸν μεσαιῶνα Πρετσίνα). Πόλις τῆς ἰταλικῆς ἐπαρχίας Φόγγιας, ἐν τῇ ὑπόδ. τοῦ Σάν-Σεδέρου. ἔχει σταθμὸν σιδηρ. λατομεῖα μαρμάρου, τυροποιεῖα καὶ 5428 κατ. (1881). [Π.Π.]

Ἀπροδάτου. Χωρίον τῆς Ἀνδρου. βλ. λ. Ἀνδρος (τ. Α' σ. 880).

Ἀπροσδόκητον (Ῥητορ.) ἡ γελοῖον παρὰ προσδοκίαν εἶναι ἡ αἰφνιδίως παρηγομένη ἀσυμφωνία ἐννοίας τινὸς πρὸς ἄλλα πολλὰ ἀντικείμενα σχέσιν τινὰ πρὸς αὐτὴν ἔχοντα, ὅπερ κινεῖ τὸν γέλωτα ἡμῶν. [Ι.Ι.]

Ἀπροστασίου γραφή (Ἀρχαιολ.). Ὑπῆγετο εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ἄρχοντος πολεμάρχου, ἐγειρομένη κατὰ τῶν μετοίκων, τῶν μὴ ἔχοντων προστάτην. Κατὰ Σουίδα διὰ τῆς αὐτῆς γραφῆς κατεδιώκετο καὶ ὁ μέτοικος ὁ μὴ καταβάλλων τὸ μετοίκιον ἢ ὁ ἀντιποιοῦμενος τὴν ἰδιότητα Ἀθηναίου πολίτου. Ἐπαβάλλετο δὲ ἡ ποινὴ τῆς δημεύσεως. (Πολυδ. Η. 35. 91 Ἀρκοκρ. Ἀπροστασίου. Σουίδ. Ἀπροστασίου. Πολυδ. Ι'. 56. Σουίδ. καὶ Φωτ. Πωληταί). [Αγ. Ἀγ.]

Ἀπρόσωπα (Γραμμ.) ῥήματα λεγόμενα τὰ κλινόμενα μόνον εἰς τὸ τρίτον ἐνικόδον πρόσωπον καὶ μὴ δεχόμενα προσωπικὸν ὑποκείμενον, ἀλλ' ἀνυπόθετον ἀπαρέμφατον. Τοιαῦτα εἶναι τὰ, δεῖ (ἐδει, δεήσει, ἐδέησε, δεδήκει, δεῖ, δεῖσι, δεῖν, δεόν) γρή, δοκεῖ, πρέπει, προσήκει, συμβαίνει, ἔξεστιν, εἰσικε, μέλει κλ., αἱ μετὰ ἐπιθέτων καὶ οὐσιαστικῶν καὶ τοῦ ἐστὶ ἀπρόσωποι φράσεις, οἷόν τε ἐστίν, ἔστιον, δίκαιον, δυνατόν, καλόν, κλ. ὦρα, καιρός, ἀνάγκη, νόμος ἐστὶ κλ. Καὶ περὶ μὲν τοῦ ὑποκειμένου αὐτῶν ἴδε λ. Ἀπαρέμφατος. Τινὰ ὅμως τῶν ἀπρόσωπων ῥημάτων δὲν ἔχουσι γραμματικὸν ὑποκείμενον, ἀλλὰ συντακτικὴν πτῶσιν, ἣν ἀπαιτεῖ ἡ σημασία αὐτῶν καὶ δοτικὴν προσωπικὴν, οἷον «φρονήσεως δεῖ πολλῆς πρὸς τοὺς πλείους» (Ξεν. Ἰπαρχ. 7, 4). «ἐμοὶ μελήσει περὶ τροφῆς αὐτοῖς» (Κ. Π. 4, 5, 17). Ἐὰν τὰ ἀπρόσωπα ταῦτα ἀναλυθῶσιν, ὑποκείμενον εἶναι ἡ ἐν αὐτοῖς ὀνομαστικὴ ἔννοια, οἷον «μέλημα ἐμοὶ ἐστὶ περὶ τροφῆς αὐτοῖς» κλ. Πολλὰ τῶν

προειρημένων ῥημάτων κείνται καὶ προσωπικῶς τὸ δὲ ἐν μετὰ τῶν γενικῶν πολλοῦ, ὀλίγου, μικροῦ, τοσούτου, δέω· «οὐ πολλοῦ δέω χάριν ἔχειν τῷ κατηγόρῳ» (Λυσ. 24.1.) «τοσούτου δέω πλασάμενος εἶπεν τι περὶ τῶν ἐκείνων πεπραγμένων» (Ἰσοκρ. 9, 21.) «πολλοῦ γε δεῖ οὐσι μαινεσθαι» (Πλάτ. Μεν. 92, α). Ἔδωκεν «δυνατὸς δὲ δοκῶ εἶναι ταῦτα πράξει μετὰ σοῦ βουλευόμενος» (Θουκ. 1, 128, 7.) «βασιλεὺς ἐμοὶ γε δοκεῖ φύσει πεφυκέναι οὐδὲν ἥττον ἢ ὁ ἐν τῇ σμῆναι φυόμενος τῶν μελιττῶν ἡγάμων» (Ξεν. Κ. Π. 5, 1, 24). «Σενίας καὶ Πασιῶν ἀπέπλευσαν, ὡς τοῖς πλείστοις ἐδόκουν, φιλοτιμηθέντες». (Ἀν. 1, 4, 7). Ἔδωκεν: «πολλῇ τις ἀλογία συμβαίνει γίγνεσθαι». (Πλάτ. Φιλ. 55, α. κτλ.). Καὶ τὰ διὰ τῶν ἐπιθέτων καὶ τοῦ ἐστὶ περιφραζόμενα ἀπρόσωπα κείνται προσωπικῶς, ἀντὶ τοῦ οὐδετέρου θηλαδὴ τὸ ἀρσενικὸν ἢ θηλυκόν· «δικαίως εἰμι ἀπολογησασθαι» (Πλάτ. ἀπολ. σ. 18, α), ἀντὶ τοῦ «δικαίον ἐστίν ἐμὲ ἀπολογησασθαι». — «ἄξιόν γε μέντοι ἐσμέν τοῦ γεγεννημένου πράγματός τούτου ἀπολαύσαι τὴν ἀγαθόν». (Ξεν. Κ. Π. 5, 4, 19). «Καὶ δὴλὴ ἡ οἰκοδομῶ ἐστὶ καὶ νῦν ἐστίν ὅτι κατὰ σπουδὴν ἐγένετο». (Θουκ. 1, 93, 2. Παθητικὰ τινὰ ῥήματα προσωπικὰ κείνται καὶ ἀπρόσωπως· τοιαῦτα εἶναι τὰ, λέγεται, δημολογεῖται, ἀγγέλλεται κτλ. «λέγεται τὸν Σωκράτην εἰπεῖν» (Ξεν. Ἀπομν. 1, 2, 30). «Ὁμολογεῖται τὴν πόλιν ἡμῶν ἀρχαιοτάτην εἶναι» (Ἰσοκρ. 4, 23). — «τὸν μὲν οὖν Φαρναβάζον ἐξηγγέλλετο μάχεσθαι κελύειν». (Ξεν. Ἑλλ. 3, 2, 18) Τέλος αἰτιατικὰ ἀπόλυτοι σχηματίζονται ἐκ τῆς μετοχῆς τοῦ οὐδετέρου γένους τῶν ἀπρόσωπων προσλαμβάνουσαι ἐνιστε καὶ τὸ ὥς, ὥς περ· συνηθέσταται εἶναι αἱ: δέον, ἐξόν, δόξαν, δεδομένον, προσήκον, παρόν, ἄξιον ὄν· «οὐδεὶς τὸ μείζον κακὸν αἰρήσεται ἐξόν τὸ ἔλαττον» (Πλάτ. Πρωτ. 358, δ.). — «κατακείμεθα ὡς περ ἐξόν ἡσυχίαν ἔχειν». (Ξεν. Ἀν. 3, 1, 14). [Ι.Π.]

Ἀπτερά (Ζωολ.) (aptera). Διαίρεσις παλαιὰ τῶν ἐντόμων ἐν γένει, ὅτε ταῦτα διηροῦντο εἰς τετράπτερα, δίπτερα καὶ ἄπτερα. Ἐν τῇ διαίρεσει ταύτῃ συμπεριλαμβάνοντο αἱ φύλλαι, οἱ φθίρες κλ. [Ν.Α.]

Ἀπτερά (τά) ἢ Ἀπτέρα (ἡ) ἢ Ἀπτεραία ἢ Ἀπτερία καὶ ὁριστὶ Ἀπταρα. Ἀρχαία πόλις τῆς Κρήτης, κειμένη κατὰ τὰ βόρεια παράλια τῆς νήσου, εἰς μικρὰν ἀπὸ τῆς θαλάσσης ἀπόστασιν, ἐπὶ βράχου ἀποτόμου ὅστις πρότερον μὲν ἐκαλεῖτο Παλαιόκαστρον, νῦν δ' ἀνέλαβε τὸ ἀρχαῖον ὄνομα. Ῥῆς πόλεως ταύτης σφύζονται μέχρι τοῦδε πολλὰ λαίψανα, ἥτοι μέρος τῶν τειχῶν, μέγα τε οἰκοδόμημα ἐν τῷ κέντρῳ τῆς πόλεως (τὸ Πρυτανεῖον), τὰ θεμέλια πολλῶν ἄλλων οἰκοδομημάτων καὶ ναῶν, θελομένη δὲ ἔξορμυξ καὶ κατὰ τὸ Ν μέρος τῆς πόλεως τὰ ἐρείπια μικροῦ ναύαρου.

Τὰ Ἄ. εἶχον δύο ἐπίπνεια, τὴν Κίσκμον (ἐν τῷ κόλπῳ τῆς Σούδας, ΝΔ τοῦ ἀκρωτηρίου Δρεπανοῦ) καὶ τὴν Μινώαν (ὁμοίως, παρὰ τὸ χωρίον Στέρνας). Τὸ ὄνομα ἐλάβεν ἡ πόλις κατὰ τινὰ μῦθον, ἀπὸ τῆς ἀπωλείας τῶν πτερῶν τῶν Σειρήνων. ἡττηθεῖσάν ἐνταῦθα ἐν μουσικῇ ἀγωνίᾳ πρὸς τὰς Μούσας· κατ' ἄλλον δὲ μῦθον ἀπὸ τοῦ Πιτρεᾶ, τοῦ κατασκευάσαντος τὸν ἐν Δελφοῖς παλαιότατον ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος. [II.]

Ἄπτερος. Ἐπωνυμιον τῆς Νίκης εἰκονιζομένης ἀπτερου ἐν Ἀθήναις. εἰς συμβολικὴν ἐνδείξιν τῆς ἐσχατῆ παραμονῆς τῆς θεᾶς ἐν τῇ πόλει, ἐνεκα τῆς ἀπωλείας τῶν πτερῶν. Κατὰ τὸν Παισανίαν καὶ ὁ παρὰ τὰ Προτύλεια ἐν τῇ Ἀθήνῃσιν Ἀκροπόλει ναὸς ἐκαλεῖτο τῆς Ἀπτεροῦ Νίκης, ἐν ᾧ γνωστὸν εἶναι ἐκ παλαιότερων μαρτυριῶν ὅτι ἦτο ἀριερωμένος οὐχὶ εἰς ἰδίαν θεᾶν Νίκην, ἀλλ' εἰς τὴν Ἀθηνᾶν Νίκην· ἐκ τούτου δὲ συνάγεται ὅτι καὶ τὰ θρυλήματα περὶ τῶν πτερῶν τῆς Νίκης ἐπλάσθησαν ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων. Βλ. καὶ λ. Ἀκρόπολις τ. Α' σ. 156. [II.]

Ἀπτέρυξ (Ζωολ.) (apteryx ἢ Κιδικί). Πτηνὸν βιοῦν ὡς οἱ στρουθοκαμηλοὶ ἐπὶ τῆς γῆς, στυνὸς αἱ πτέρυγες εἶναι ὑποτυπώδεις. Τὸ πτηνὸν τοῦτο κατὰ τὴν ὄψιν ὁμοιάζει τὰ αλεκτοροειδῆ. Ἀπτέρυγες ζῶσιν εἰς τὴν Νέαν Ζηλανδίαν τὴν Μαδαγασκάρην καὶ τὰς Μασκαρένας νήσους. [N.A.]

Ἀπτηνοδύτης (Ζωολ.) Γένος τῆς οἰκογ. τῶν Σφηγισκιδῶν (Ptilopteri Br.). ἔχει πτέρυγας εἰς πλατείας κόπας μεταβεβλημένας καὶ κακαλυμμένας ὑπὸ μικρῶν πτερῶν δίκην λεπιῶν. Τὰ σκέλη εἶνε πολλὰ πρὸς τὰ ὀπίσω τεταγμένα, διὸ καὶ τὰ λαροειδῆ ταῦτα πτηνὰ βαδίζοντα ἴστανται σχεδὸν ὄρθια. Ἰπταντα καὶ καταδύονται ἐντὸς τῆς θαλάσσης εὐχερῆστατα. Ἄ. ὁ παταγόντι κὼς ἔχει ὕψος σχεδὸν μέτρου καὶ ζῇ εἰς τὴν μαγελλάνειον θάλασσαν. [M.]

Ἄπτρα (Στρατ.) Mèche γαλλ. Εἶδος χορδῆς ἐκ στυπείου ξηροῦ, ὅπερ ἐπιχρίεται διὰ νήτρου καὶ θείου· ἐχρησίμευε πρότερον μὲν καὶ πρὸς ἀνάφλεξιν τοῦ γαμίσματος τῶν πυροβόλων, νῦν δὲ μόνον πρὸς ἀνάφλεξιν τῆς ἐν τοῖς ὑπονόμοις πυριτιδος. Ὑπάρχουσι καὶ εἶδη ἄπτρας διαφόρως παρασκευαζόμενα. [Δ.Α.]

Ἀπτωτα (Γραμ.) καλοῦνται ἐκεῖνα τὰ μέρη τοῦ λόγου τὰ μὴ ἔχοντα πτώσεις καὶ διὰ τοῦτο ἀντίκεινται εἰς τὰ πτωτικά, δηλαδὴ εἰς τὰ οὐσιαστικά ὀνόματα, τὰ ἐπίθετα, τὰς μετοχάς, τὰ ἄρθρα καὶ τὰς ἀντωνυμίας. Πάντα ὅμως τὰ ἄπτωτα δὲν εἶναι καὶ ἄκλιτα· διότι τὸ ῥῆμα εἶναι μὲν ἄπτωτον, ὅμως εἶναι κλιτὸν πλὴν τοῦ ἀπαρεμφάτου. Ὡστε ἄπτωτα καὶ ἄκλιτα εἶναι αἱ προθέσεις, τὰ ἐπιρρήματα, οἱ σύνδεσμοι καὶ τὰ ἐπιφωνήματα. Ὅσάκις ὅμως εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ καὶ διὰ τούτων, πρὸ πάντων διὰ τῶν ἐπιρρημάτων, ὀνομαστικῇ τις

ἐννοία καὶ νὰ τεθῇ εἰς σχέσιν τινὰ πρὸς ἄλλο τῆς προτάσεως μέρος, ἥτις ἀπαιτεῖ πτώσιν, τότε προσλαμβάνουσι τὸ ἄρθρον, ὅπερ μεταδίδει αὐτοῖς πτωτικὴν ἐννοίαν, οἷον τὸ νῦν, ἀπὲ τοῦ νῦν, ἐν τῇ νῦν, ἐκ τού παρὰ χρῆμα, ἐν τῷ ἔπειτα, ἐν τῷ τότῃ, τὰ ἐν ὅ ἐν δε, τὰ νῦν, τὰ οἷοι, ἐν τοῖς μάλιττα κλ. — Παρατηρητέον ὅτι πλείστα ἐπιρρήματα, τοπικὰ καὶ τροπικὰ εἶναι τύποι ἀρχαίων πτώσεων, οἷον τοπικῆς, οἷοι, πέσοι, ἀρμυῖ, κατὰ τὰ Ἰσθμοῖ, Φαληροῖ, Σφητοῖ, κλπ. πανθρημαῖ, ἐκοντί, ἐθελοντί κλ. Ἰδ. Meyer § 350 καὶ 852. [I.Π.]

Ἀπυριγέννητος (Πυρῶζενος, αὐγίτης, σαλίτης, διαφάσιος) ὄρυκτον τοῦ βασιρρῆμου προκλινοῦς συστήματος. Ἀπαντᾷ ὑπὸ πλείττας κρυσταλλικὰς μορφάς, ἐπὶ δὲ εἰς διδύμους κρυστάλλους καὶ χειροπληθῆς. Σκλ. = 5...6, Εἰδ. βάρ. = 2,88...3,5. Ἀχρῶς, λευκός, φαίς, πράσινος, μέλας· δεικνύει πλεοχρῶσμον ἀσθενῆ καὶ λήψιν ὑπερκοιδοῦ. Ὡς πρὸς τὴν χημικὴν σύστασιν διακρίνονται μὴ ἀργιλομιγεῖς καὶ ἀργιλομιγεῖς παραλλαγαί. Αἱ μὴ ἀργιλομιγεῖς εἶνε μιγμὰ δὲ ὑπεριτιωμάτων ἀσθενῶς στίου καὶ μαγνησίου, ἐν αἷς καὶ ὀξείδωλλιον σιδήρου. Οἱ ἀργιλομιγεῖς συνίστανται μὲν ἐκ τῶν αὐτῶν ἀλάτων, ἐμπεριέχουσιν ὅμως καὶ ποσότητά τινα (1—9%) ἀργίλου. Ὑπὸ τῆς ρλογῆς τοῦ αὐλοῦ τέκονται, ὑπὸ τῶν ὀξέων ἀναλύονται ἀτελῶς. Διακρίνουν δὲ τὰς ἐξῆς παραλλαγὰς 1) τὸν διφάσιον (διοψίδιον), 2) τὸν σαλίτην καὶ μαλακόλιθον, 3) τὸν κοκκόλιθον ἢ κοκκώδη ἀδ-γίτην 4) τὸν Ἐδεμβεργίτην, 5) τὸν φασαίτην καὶ 6) τὸν αὐγίτην. Ἐπίσης εἰς τὸ εἶδος τοῦτο ὑπάγεται ὁ ἐγχρωμῖος διφάσιος, ὁ σχεφφερίτης καὶ ὁ μ-φακίτης. [K.M.]

Ἀπυρικός ἢ μὴ καύσιμος, ἀδιάκαυστος, πυρομάχος. [O.A.P.]

Ἀπυρομήλη χειρουργικὸν ὄργανον ὥσπερ ῥαβδίσκος, εἰς τὸ ἄκρον μὴ φέρον πυρῆνα, ὥσπερ ἄλλα μελῶν εἶδη. [Σ.Μ.]

Ἀπυρος χρυσός, ἄργυρος, χαλκός κλπ. μὴ παραχθέντες τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ πυρός· ἰδ. Ἀυτοφυῆς. [K.M.]

Ἀπωμοσία. Βλ. Ἐξωμοσία.

Ἀπωσις ἡλεκτρικὴ (Φυσ.) γίνε-ται ὅταν πλησιάζωμεν δύο ὁμωνύμως ἡλεκτρι-σμένα σώματα. Ἀπωσις δὲ μαγνητικὴ ἢ γίνεται ὅταν πλησιάζωμεν τοὺς ὁμωνύμους πό-λους δύο μαγνητῶν. [T.]

Ἀραβάνιον. Μικρὸν χωρίον τῆς Μ. Ἀσίας εἰς τὰ νότια τῆς Καππαδοκίας, κοινοῦνόμενον ἀποκλιεστικῶς ὑπὸ 200 οἰκογε-νειῶν ἐλληνικῶν διατηρησασῶν σὺν τῇ χρι-στιανικῇ θρησκείᾳ καὶ τὴν ἐλληνικὴν γλῶσ-σαν. Κεῖται ἐν τῷ βίλαετίφ τοῦ Ἰκονίου

(Κόνια) καὶ τῇ ὑποδοικῇσι (καίμακαμ-
λήκα) τῆς Νίγδης (ἀρχ. Νῶρα), ἐν τῇ Τυ-
αντίδι ἀπέχον τῆς μὲν Νίγδης 20'—25', τοῦ
δ' Ἰκονίου, εἰς δ' ὑπάγεται ἐκκλησιαστικῶς,
48—50 ὥρας. Τὸ Ἀ. ἔχει δημοτικὸν καὶ ἑλ-
ληνικὸν σχολεῖον καὶ παρθεναγωγεῖον καὶ ὑπὲρ
τὰ 23 ἐκκλησιᾶς. Οἱ Ἀραβανῶται μεταβαί-
νουσιν ἰδίως εἰς Κωνσταντινούπολιν χάριν ἐρ-
γασίας καὶ πορισμοῦ τῶν πρὸς τὸ ζῆν κατερ-
χόμενοι εἰς Γαρδὸν καὶ Μερσίαν, ἐπείνειον
τῶν ἐνδοτέρων τούτων χωρῶν τῆς Μ. Ἀσίας
ἐν διαστήματι 5 ἡμερῶν, περατοῦνται δὲ εἰς
Κωνσταντινούπολιν ἐν ἑτέραις 5—8 ἡμέραις.
Ἄξια μνείας εἶναι καὶ τὰ ὑπὸ τὰς οἰκίας τῶν
Ἀραβανῶτων ἐν τοῖς βράχοις λελαξευμένα
πολυδαίδαλα ὑπόγεια, εἰς ἃ ἐν δειναῖς ἐποχαῖς
κατέφυγον οἱ κάτοικοι. [Ι. Βαλ.]

Ἀραβες. Ἀδὲς Σημιτικῆς καταγωγῆς,
οἰκῶν ἐξ ἀρχαιοτάτων χρόνων τὴν ἀπ' αὐτοῦ
Ἀραβίαν κληθεῖσαν μεγάλην χερσόνησον
καὶ ἐκείθεν διὰ τοῦ Μωαμεθανισμοῦ καταλα-
βὼν τὰ πρὸς βορρᾶν καὶ ΒΑ. κειμένης χώρας
τῆς Συρίας καὶ Μεσοποταμίας, ἐπὶ δὲ πᾶσαν
τὴν βόρειον Ἀφρικὴν, ἀπὸ τῆς Γερύρας Θα-
λάσσης μέχρι τοῦ Ἀτλαντικοῦ, καὶ πλείστας
μεσογειοῦς χώρας τῆς ἡπείρου ταύτης. Ἐκ
τῶν Σημιτικῆς καταγωγῆς λαῶν ὁ Ἀραβικὸς
εἶναι σχετικῶς ὁ νεώτερος, ἦτοι ὁ ἔχων τὴν
νεωτέρην μεταξὺ τῶν Σημιτικῶν λαῶν ἱστο-
ρίαν καὶ φιλολογίαν. Τὰ περὶ τοῦ χωρισμοῦ
δὲ τοῦ Ἀραβικοῦ τούτου κλάδου ἀπὸ τῆς ἑλ-
λῆς Σημιτικῆς οἰκογενείας καὶ ἐγκαταστά-
σεως αὐτοῦ εἰς τὴν Ἀραβικὴν χερσόνησον δὲν
εἶναι ἱστορικῶς γνωστὰ οὐδ' εἶναι δυνατόν νὰ
διευκρινηθῶσι διὰ τῶν μέχρι τοῦδε ἐπιτευ-
χθέντων πορισμάτων τῆς περὶ τὴν Σημιτικὴν
ἐθνολογίαν ἐπιστήμης. Κατὰ τὰς παραδόσεις
τῆς Ἱερᾶς Γραφῆς οἱ τῆς βορείας ἢ Πιτριάς
Ἀραβίας κάτοικοι οἱ ἰδίως γνωστοὶ ὑπὸ τὸ ὀ-
νομα **Ἀραβες** ἢ **Ἀράβιοι** (ὡς καλοῦν-
ται παρὰ Προδῶτην) ἦσαν ἄμεσοι συγγενεῖς
τῶν Ἑβραίων καταγόμενοι ἐκ τοῦ Ἰσμάηλ
τοῦ ἐκ τῆς Ἀγάρ υἱοῦ τοῦ Ἀβραάμ καὶ δι'
αὐτὸ καὶ Ἰσραηλῖται καὶ Ἀγαρηνοὶ συνήθως
καλούμενοι, ἐνῷ οἱ τῆς νοτίου ἢ εὐδαίμονος
Ἀραβίας κάτοικοι κατὰ τὰς ἐγγχωρίους παρα-
δόσεις ἔμμεσόν τινα μόνην συγγένειαν παρί-
στανται ἔχοντες πρὸς τοὺς Ἑβραίους ὡς κα-
ταγόμενοι ἀπὸ τοῦ Ἰσντάν τοῦ ἐγ-
γόνου τοῦ Σὴμ. Καὶ ἀνθρωπολογικῶς δὲ καὶ
κατὰ τὴν γλῶσσαν καὶ τὴν καθόλου ἱστορικὴν
ἀνάπτυξιν οἱ Ἀ. τῆς βορείου καὶ τῆς νοτίου
Ἀραβίας ἀποδεικνύονται μὲν ὡς υπαγόμενοι εἰς
τὴν μεγάλην οἰκογένειαν τῶν Σημιτικῶν λαῶν
καὶ ἀποτελοῦντες ἰδίαν ἐν ταύτῃ ὁμοφυλίαν,
ἀλλ' ἐν τῇ ὁμοφυλίᾳ ταύτῃ οἱ Ἀ. τῆς βο-
ρειοδυτικῆς ἢ Πιτριάς καλουμένης Ἀραβίας
διακρίνονται ἰδίᾳ κατὰ τὴν γλῶσσαν ἀπὸ τῶν

Ἀράβων τῆς νοτίου ἢ εὐδαίμονος Ἀραβίας,
τῆς καλουμένης συνήθως Γερμέν.

Οἱ Ἀ. τῆς νοτίου Ἀραβίας. Οἱ ἀρ-
χαῖότατοι κάτοικοι τῆς εὐδαίμονος Ἀρα-
βίας καλοῦνται Σαδαῖοι οὕτω κληθέντες ἐκ
τῆς χώρας Σαδᾶ (Sahab τῆς Π. Δ. ἀραβ.
Sahā) ἔχοντες πόλεις Μαριάβα (Marib) καὶ
Ταφάρ (Ἀζαφάρ). Ἐκ τῶν Σαδαίων τού-
των Ἀράβων ἦλθε πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ Σο-
λομώντος ἡ περιφημοῦς βασίλισσα τοῦ Σαδᾶ.
Κατὰ τὸν Δ' π. Χ. αἰῶνα ἀντὶ τῶν Σα-
δαίων τούτων εὐρίσκειν τὴν λαὸν τῶν Ὀ-
μηριτῶν, ὡς καλοῦνται παρ' Ὀλλῆροι (ἐγ-
χωρίως Χιμαρί). Οἱ Ὀμηρίται οὗτοι ἱδρύσαν
κράτος διαρκέσαν μέχρι τοῦ Γ' μ. Χ. αἰῶνος.
Τὸ κράτος τοῦτο ἐκτείνοντο καὶ πέραν τοῦ
πορθμοῦ Βαβ-ελ-μανδὰ ἐπὶ τῶν παραλίων
τῆς Αἰθιοπίας ἀνάπτυξε πολιτισμόν, μαρτύριον
τοῦ ὁποίου παρέχουσιν ἡμῖν αἱ μέχρι τοῦ νῦν
ἐπὶ σωζόμεναι πολυάριθμοι ὁμηρικαὶ ἐπιγρα-
φαὶ γεγραμμέναι ἐν τῇ Χιμαριτικῇ γλώσσῃ,
ἣτις διαδοθεῖσα καὶ πέραν τοῦ πορθμοῦ εἰς
τὴν Αἰθιοπίαν παρήγαγε ἐνταῦθα τὴν Ἰαζι-
κὴν ἥτοι τὴν ἀρχαίαν ἱερὰν γλῶσσαν τοῦ Αἰ-
θιοπικοῦ ἢ Ἀθηρσυνικοῦ κράτους, ὡς ἦδη ἐν
τοῖς περὶ Ἀθηρσυνίας εἰπομεν. Ὁ χρέ-
νος τῆς ἀπὸ τῆς νοτίου Ἀραβίας εἰς τὴν
Αἰθιοπίαν μεταναστεύσεως δὲν εἶναι ἀκρι-
βῶς γνωστὸς, βεβαίωτατον δὲ μὲν εἶναι ὅτι
ἐγένετο πολὺ πρὸ τῆς πολιτικῆς ἐνώσεως τῶν
δύο χωρῶν διὰ τῆς ἱδρύσεως τοῦ ἔθνους καὶ
ἔθνους τοῦ πορθμοῦ ἐκτενισμένου μεγάλου Ὀ-
μηρικοῦ κράτους. Φαίνεται μάλιστα ὅτι ἡ
μετανάστευσις δὲν ἐγένετο ἐν ὁρισμένῳ τινὶ
χρόνῳ, ἀλλὰ κατὰ πολλὰς περιόδους γινομένη
βαθμηδὲν καὶ κατ' ὀλίγον ἀρισμοῖσι τὴν ποι-
λιτισμὸν τῆς Αἰθιοπίας πρὸς τὴν ὁμηρικὴν
ἐπαγαγοῦσα ὑπὸ ἐθνολογικῆς καὶ γλωσσολογι-
κῆς ἐποψίν τὴν ἐνότητά τῶν λαῶν ἀμοτέρων
τῶν χωρῶν. ὅτινας τὸν Δ' π. Χ. αἰῶνα ἠνώθη-
σαν καὶ πολιτικῶς κέντρον μάλιστα τοῦ κρά-
τους κατὰ τὸν Δ' καὶ Ε' μ. Χ. αἰῶνα δὲν ἦν ἡ
εὐδαίμων Ἀραβία, ἀλλ' ἡ Ἀθηρσυνία, ἥς οἱ
ἡγεμόνες κατὰ τοὺς μνημονευθέντας αἰῶνας
καλοῦνται βασιλεῖς τῶν Ὀμηριτῶν. Πόθεν ἡ
ἀρχὴ τοῦ ὁμηρικοῦ πολιτισμοῦ τοῦ διαδο-
θέντος ἀπὸ τῆς Μ. Ἀραβίας εἰς τὴν Αἰθιο-
πίαν, εἶναι δυσκολώτατον νὰ εἰδικῇ τις μετὰ
πιθανότητος. Τὸ ζήτημα τοῦτο συνδέεται στε-
νῶς μετὰ τοῦ περὶ καταγωγῆς καὶ ἀρχικῆς
χώρας τῶν Ὀμηριτῶν ζητήματος. Ὡς ἦδη εἰ-
πομεν, γλωσσολογικῶς καὶ ἀνθρωπολογικῶς
οἱ Ὀμηρίται ἢ Σαδαῖοι, οἱ Ἰεκτανῖδοι ἢ Ἰσο-
νῶτι Ἀ. εἶναι συγγενέστατοι πρὸς τοὺς Ἰ-
σραηλῖτας Ἀραβας τῆς βορείου Ἀραβίας ἐν-
τεθῆναι δὲ ἀπίθανος καθίσταται ἡ ὑπόθεσις τῶν
προνοούντων ὅτι ἴσως οἱ Σαδαῖοι μετακινή-
σαν ἐν παναρχαίοις χρόνοις εἰς τὴν νότιον Ἀ-
ραβίαν ἐκ τῆς Ἰνδικῆς καταγόμενοι ἐκ τῶν
Νάρικα ἦτοι μὴ Ἀράβων τῶν παραλίω

τῆς Μαλακάσσης, οἵτινες ἐκείθεν διὰ τῶν παρὰλλων χωρῶν τῆς Γεδρωσίας (νῦν Βελουχισταν), ἔβησαν κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους (ῥακούν Διθιοπίες, μετέβησαν διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Ὀρμουζ εἰς τὴν νότιον Ἀραβίαν. Εἶναι ἀληθές ὅτι οἱ Σαδαῖοι ἢ Ὀμηρίται οὐδένα δεσπὸν ἱστορικῶν φαίνονται ἔχοντες πρὸς τοὺς Ἰσραηλίτας Ἀραβας οὐδὲ συνειδόντι πιθανῶς ἔχον τῆς πρὸς αὐτοὺς συγγενείας καὶ αὐτὸ δὲ τὸ κοινὸν ἐθνικὸν ὄνομα (Ἀραβες) ἐν τοῖς μεταγενεστέροις χρόνοις πιθανώτατα διὰ τὴν Ἑβραϊκὴν καὶ Ῥωμαίων, εἴτα δὲ καὶ διὰ τοῦ μυαμεθανισμοῦ ἐπεξετάθη εἰς τὰς νοτίους χώρας τῆς χειρτονήσου καὶ κτεστὴ Ἑθιμὸν ὁ νομα τῶν Σαδαίων. Ἡ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Σαδὰ παραδόσεις εἶναι καθαρώς Ἰσραηλῆ, οὐχὶ Ἀραβικῇ τῆς βερείου Ἀραβίας, καὶ δι' ἀποκρίαν Ἰουδαίων τῆς Ἀθησυνίας διαδοθείσα ἢ παραδόσεις αὐτὴ εἰς τὴν Αἰθιοπίαν ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὰς μέχρι σήμερον παρὰ τοῖς Ἀθησυνοῖς διατηρουμένας παραδόσεις περὶ τῆς χώρας Σαδὰ ἐν Ἀθησυνίᾳ καὶ περὶ τῶν σχέσεων τοῦ Αἰθιοπικοῦ δῆθεν κράτους τοῦ Σαδὰ πρὸς τὸ Ἰουδαϊκὸν κράτος τοῦ Σολομῶντος. Ἐν ταῖς παραδόσεσι ταύταις καὶ αὐτὴ ἡ πατρίς τῆς βασιλείας Σαδὰ παρίσταται οὐχὶ ἡ νότιος Ἀραβία, ἀλλ' ἡ Ἀθησυνία. Ἡ κατὰ τοὺς μεταγενεστέρους χρόνους ἐπεληλυθῶσα πολιτικὴ ἐνότης καὶ αἱ πρὸ ταύτης ὑφιστάμεναι ποικίλαι σχέσεις μεταξὺ Ἀθησυνίας καὶ τῆς χώρας Σαδὰ τῆς νοτίου Ἀραβίας ἐπέρριψαν πολὺ τὰς παραδόσεις ταύτας. Ἀλλ' ὅσον μεγάλα εἶναι αἱ ἱστορικαὶ σχέσεις αἱ συνδέουσαι τὴν νότιον Ἀραβίαν πρὸς τὴν Αἰθιοπίαν, τοσοῦτον ἐξ ἄλλου φαίνεται ἕνός ὁ πολιτισμὸς τῆς νοτίου Ἀραβίας πρὸς τὴν βερείου Ἀραβίαν. Μόνον ἐμπορικαὶ σχέσεις, τουλάχιστον κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Μωάμεθ καὶ πρότερον, συνέδεον τὰς δύο χώρας τῆς Ἀραβικῆς Χερσονήσου. Οὐχὶ ἥτιον ἡ μεγάλη ἐν τῇ ἱστορικῇ ἀναπτύξει ἐκατέρως τῶν χωρῶν ὑπάρχουσα διαφορά οὐδαμῶς αποκλείει τὴν πιθανωτάτην καὶ εὐλογωτάτην ὑπόθεσιν τῆς ἀρχικῆς συγγενείας καὶ ὁμοφυλίας τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ Ἰουδαίων. Ὅτι δὲ ἡ νότιος Ἀραβία προήχθη εἰς μέγαν βαθμὴν πολιτισμοῦ καὶ ὅτι ἐν χρόνῳ οἱ βόρειοι Ἀραβες, οἱ Ἰσραηλίται, διατέλουν ἄγνωστοι ἐν τῇ ἱστορίᾳ βιοῦντες τὴν βάρβαρον σκηνοπηγικὴν καὶ νομαδικὴν βίον, ὅν εὐρίσκομεν ἐπὶ τῶν πατριαρχῶν τοῦ Ἰσραὴλ παρὰ τοῖς ἐμφύλοις αὐτῶν Ἑβραίοις, τούτου αἰτία δὲν ἦτο ἡ διαφορά τῆς καταγωγῆς, ἀλλὰ τῆς γεωγραφικῆς θέσεως. Διότι, καθὼς καὶ ἐν τοῖς περὶ Ἀθησυνίας εἰπομεν, αἱ χώραι τῶν Ὀμηριτῶν καὶ Αἰθιοπῶν ἀπέτελουν παρὰ τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν μέγαν σταθμὴν συγκοινωνίας καὶ ἐπιμειξίας μεταξὺ τῶν περὶ τὴν μεσόγειον οἰκούντων λαῶν (Δρύπτιων, Φοινίκων) καὶ τῶν λαῶν τῶν οἰκούντων περὶ τὸν Ἰνδικὸν ὠκεανόν. Ἐν τῇ τοιαύτῃ γεωγραφικῇ θέσει καὶ ἰδι-

ότητος τῶν Σαδαϊκῶν καὶ Αἰθιοπικῶν χωρῶν παρήχθη ἐν ταύταις ὁ ἀρχαῖος ἐκείνος Σαδαϊκὸς Χουσιτικὸς Αἰθιοπιστικὸς ἢ πρωτοσημιτικὸς πολιτισμὸς, τοῦ δὲ ποίου ἀμυδρὰ ἀναμνήσεις καὶ ὑπαινιγμοὶ ἐσώθησαν ἐν ταῖς μυθώδεσι περὶ Σαδὰ, Ὀφίρ καὶ Ἀδακίας παραδόσεσι.

Τοῦ Σαδαϊκοῦ ἢ Ὀμηριτικοῦ πολιτισμοῦ λείψανα ἐσώθησαν μέχρι σήμερον πολυάριθμα ἐν τοῖς μνημείοις τῆς τέχνης (ἐρείπιοις, οἰκοδομῶν καὶ τινῶν ἀγαλμάτων) καὶ ἐπιγραφῶν καὶ νομισμάτων. Αἱ πολυάριθμοι ἐπιγραφαὶ εἰς γεγραμμέναι δι' Ὀμηριτικοῦ ἀλφαβήτου, ὅπερ, καθὰ ἐν τῇ περὶ Ἀθησυνίας ἀφορμῇ εἰπομεν, παρήχθη ἐκ τοῦ Φοινικικοῦ καὶ ἀποτελεῖ τὸν μεσάζοντα τύπον μεταξὺ τοῦ Φοινικικοῦ ἀλφαβήτου καὶ τοῦ ἐκ τούτου πιθανώτατα παραχθέντος Θεοχαράκτου (Devenagari) ἀλφαβήτου τῆς Σανσκριτικῆς. Ἀλλ' ὑπάρχουσι καὶ ἐπιγραφαὶ ἐν Χιμαριτικῇ γλώσσῃ μετὰ γραμμάτων ἑβραϊκῶν. Τὰ δὲ σωζόμενα νομίσματα φέρουσι χιμαριτικὰς ἢ ἑλληνικὰς ἐπιγραφὰς μετὰ κερφαλῆς Ἀθηναῖς καὶ τὰ γράμματα ΔΘΡ. Τὰ ἑλληνικὰ νομίσματα φαίνονται ἀνήκοντα εἰς τὴν Ἀ.π.Χ. καὶ μ.Χ. αἰῶνα, ὅποτε ἐξ Αἰγύπτου ὁ ἑλληνικὸς πολιτισμὸς ἐξετάθη εἰς τὰ νότια παράλια τῆς Α. Ἀλλ' ὑπάρχουσι καὶ νομίσματα φέροντα τὴν εἰκόνα τοῦ ἡλίου καὶ τοῦ Περσικοῦ Θεοῦ Μίθρα, τοῦτο δὲ διότι μέρος τῆς νοτιανατολικῆς Ἀραβίας περὶ τὴν Περσικὴν κόλπον καὶ τὴν πορθμὸν Ὀρμουζδὸν εἴτε ἐπὶ τῶν Ἀρσακιδῶν, εἴτε δὲ καὶ ἐπὶ τῶν Σασσανιδῶν ὑποταγμένον εἰς τὸ Παρθικὸν καὶ Περσικὸν κράτος, ὅθεν καὶ Περσικὸς πολιτισμὸς οὐ σμικρὸν φαίνεται ἐπιδράσας ἐπὶ τὰ κράτη τῶν Ὀμηριτῶν.

Τὸ κράτος τοῦτο τὸ Ὀμηριτικὸν ἀντικατέστησε, ὡς εἰπομεν, κατὰ τὸν Α. περίπου π.Χ. αἰῶνα τὸ πολὺ ἀρχαιότερον κράτος τοῦ Σαδὰ τὸ μνημονευόμενον ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ Σολομῶντος. Φαίνεται ὅμως ὅτι Ὀμηρίται καὶ Σαδαῖοι ἢ Σαδαῖται ἦσαν ἔθνη γειτονικά καὶ συγγενῆ ὑποκύφοντα ἀμοιβαίως εἰς τὴν κυριαρχίαν ἀλλήλων, διότι ἐν τῇ «Περίπλῳ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης» ὁ βασιλεὺς Χαρὶδὰς ἢ λέγεται «ἐνθεσμος βασιλεὺς ἐθνῶν δι' οὗ τοῦ τε Ὀμηρίτου καὶ τοῦ παρκειμένου λεγομένου Σαδαίου». Ἐκ τοῦ χωρίου τούτου τοῦ περίπλου τοῦ Ἀνωνύμου μαθητῆς καὶ τοῦ δὲ τὸ ἀξιοσημειώτον ἐστὶ καὶ ὅτι ἐν χρόνῳ ἐγγράφῃ οὗτος ἢ πρωτεύουσα καὶ τὸ κέντρον τοῦ Ὀμηριτικοῦ κράτους δὲν εἶχε μετατεθῆ πέραν τοῦ πορθμοῦ εἰς τὴν Ἀθησυνίαν, διότι ὡς μετὰ τὸ π.Χ. ἐν τῇ διατρίβει ὁ Χαριδὰς ἀναφέρεται τὸ Ζαφάρ (Ἀραβ. Ζαφάρ, Ζαφάρ δὲ καὶ Μαρίαβα (Α. Marib.) Ἀδανα (νῦν Ἀδεν), Μούζα (νῦν Μόκκα) ἀπέτελουν τὰς κυριωτέρας ἐν τῇ νότιᾳ Ἀραβίᾳ πόλεις τοῦ Ὀμηριτικοῦ κράτους. Περὶ τῆς ἱστορίας τοῦ κράτους τούτου ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως

μέχρι τῆς καταστροφῆς αὐτοῦ ἐλάχιστα μόνον γινώσκουμεν. Ἐκ τῶν χιμαριτικῶν ἐπιγραφῶν καὶ νομισμάτων οὐδὲν ἄλλο μανθάνομεν ἢ δνέματα βασιλείων καὶ ἡγεμονιδῶν καὶ τὴν ὑπ' αὐτῶν κτίσιν πόλεων καὶ τειχῶν, ναυῶν τῶν Θεῶν, κρηνῶν κλ. Τὰ δνέματα τῶν βασιλέων τούτων καὶ τῶν βασιλισσῶν εἶναι πάντα Σημητικά (Imim Karibaēl=Χαριβαήλ τοῦ Περιπλου. Ἰαναφ Ἰλισπαρά. Σουμαίφα=Ἰουμφοῖος τοῦ Προκοπίου; Σουραβιλ κτλ.). Καλοῦνται δὲ καὶ οὗτοι ὥσπερ οἱ τῆς Αἰθιοπίας βασιλεῖς ἐν ταῖς Ἀξωματικαῖς ἐπιγραφαῖς, βασιλεῖς Ὀμηριτῶν, Ρεϊδάνων καὶ Σαβαίων. Ἀξίον σημειώτως γεγονὸς ἀναφερόμενον εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ Ὀμηριτικοῦ κράτους εἶναι ἡ στρατεία, ἣν ἐπὶ τοῦ Αὐγουστοῦ ἐποίησεν κατὰ τῶν Ὀμηριτῶν ὁ τῆς Αἰγύπτου ἀνθύπατος Αἴλιος Γάλλος. Ἡ στρατεία αὕτη ὁμηρεῖσα ἀπὸ τῆς Λευκῆς Κώμης ἐφθασε μέχρι Ἀδάνων, ἥτις πόλις κατεστράφη τότε ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων. Ἀλλὰ φαίνεται ἀνορθωθείσα ὕστερον, διότι βραδύτερον εὐρίσκομεν χριστιανικὴν ἐκκλησίαν ἐν Ἀδάνοις. Ὁ χριστιανισμὸς διεδόθη εἰς τὴν Σαβαίαν ἐπὶ τοῦ αυτοκράτορος Κωνσταντίου (337—361), πρῶται δὲ χριστιανικαὶ ἐκκλησίαι ἰδρῦθησαν ἐν Ζαφάρ καὶ Ἀδάνοις. Τὸν χριστιανισμὸν οἱ Ὀμηριταὶ παρέλαβον παρὰ τῶν ἐκείθεν τοῦ πορθμοῦ Αἰθιοπῶν ἢ Ἀθουσιανῶν, οὐχὶ δὲ διὰ τῆς βορείου Ἀραβίας, ἐνθα δὲν ὑπῆρχε χριστιανισμός. Διὰ τῆς εἰς χριστιανισμὸν δὲ ἐπιστροφῆς σπενώταται ἀπέβησαν πρὸς τὸ Βυζάντιον αἱ σχέσεις τῶν τε Αἰθιοπῶν καὶ τῶν Ὀμηριτῶν, ἐν γένει τοῦ Αἰθιοπικοῦ κράτους, ἀλλ' ἰδίως μεγίστη ἦτο τότε ἡ ἐπικοινωνία μεταξὺ τῆς νοτίου Ἀραβίας καὶ τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους καὶ ὁ αυτοκράτωρ Κωνσταντῖος δι' ἰδιαίτερον διατάγματός τοῦ ἐτους 356 ἐκάνεισε τὰ ὁδοιπορικὰ τῶν εἰς Ἀξωμ (πρωτεύουσαν τῆς Αἰθιοπίας) καὶ πρὸς Ὀμηρίτας πεμπομένων πρέσβεων. Ὅτε δὲ, φαίνεται, ἐσθῆθησαν εἰς τὴν χώραν τῶν Ὀμηριτῶν καὶ Βυζαντινὰ νομίσματα καὶ μέτρα καὶ σταθμὴ αὐτῇ ἢ λεγομένη Ἐλκὰς μονήτα βασιλικὴ Ὀμηριτικὴ σταθμὴν ἔχουσα χρυσοῦ Ῥωμαϊκοῦ κερατῶν δεκαδύο, ὡς συνάγεσθαι ἐκασταῖον κανὼν ἐκ τῆς πόλεως Νέγρης χρυσοῦ τάλαντα ἐκάτον τριάκοντα. Ὅτι δὲ τὸ τάλαντον ἐν τῇ τῶν Αἰθιοπῶν γῇ καὶ Ὀμηριτῶν λιτρῶν δεκατριῶν, (Boissonade Aneecdota Graeca, V.) καὶ νύμνων Ὀμηριτῶν γίνεται μνεία παρὰ Βυζαντινοῖς, γινώσκοντες δὲ πατὴρ τῆς Ἐκκλησίας Ὀμηρίτης εἶναι ὁ ἄγιος Γρηγόριος.

Αἱ συχναὶ σχέσεις μεταξὺ Βυζαντίου καὶ τοῦ Ὀμηριτικοῦ ἢ Αἰθιοπικοῦ κράτους τοῦ ἐκτεινομένου ἀπὸ τῶν ἐνδον τῆς Ἀφρικῆς μέχρι τοῦ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ καθ' ὅλην τὴν σημερινὴν Ἀθουσιαν καὶ τὴν νότιον Ἀραβίαν, καὶ πρὸ πάντων ἡ ἐνότης τῆς ὁρησκίας καθι-

έρωσεν εἶδος τι προστασίας τοῦ ἐν Βυζαντίῳ αυτοκράτορος ἐπὶ τοῦ βασιλείου τῆς Αἰθιοπίας. Ἡ προστατευτικὴ δὲ αὕτη σχέση ἐγένετο ἐν μέρει αἰτία ἐνδον τῶν μεγίστων καὶ ἐνδοξοτάτων πολέμων, οὓς οἱ αυτοκράτορες τοῦ Βυζαντίου διεξήγαγον ἐν Ἀσίᾳ. Εἴπομεν ἤδη ἀνωτέρω, ὅτι μέρος τῆς νοτιανατολικῆς Ἀραβίας τὸ γειτνιάζον διὰ τοῦ πορθμοῦ Ὀρμουζ τῇ Περσίᾳ ὑπέκειτο εἰς τὸ Περσικὸν κράτος. Καθ' ὅν χρόνον ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐδρασκεῖτο δὲ τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἀνεψιὸς καὶ διάδοχος Ἰουστίνος Β' ὁ τῆς Περσίας βασιλεὺς Χοσρόης ὁ Α' ὁ καὶ μέγας ἐπικαλούμενος, ὁ πολλοὺς πολέμους διεξάγων τὸ πλεῖστον αὐτοῦ κατὰ τοῦ Ἰουστινιανοῦ, ὥρμησε νῦν πρὸς κατὰ κτησιν ἀπάσης τῆς νοτίου Ἀραβίας. Ὁ βασιλεὺς τῆς Αἰθιοπίας ἐπεκαλεῖσάτο τότε τὴν προστασίαν τοῦ Ῥωμαίου αυτοκράτορος, ἐντεῦθεν δὲ ἤρξατο ὁ μέγας ἐκεῖνος καὶ μακρὸς, καὶ ἐνδοξος πόλεμος, ἐν διεξήγαγον οἱ κατ' ἀρχὰς στρατηγοί, εἰτα δὲ αυτοκράτορες Τιβερίος Β' καὶ Μαυρίκιος, καὶ ὅστις ὡς οὐδεὶς πρότερον πόλεμος ἐταπεινώσε τὸ Περσικὸν κράτος ἀπέναντι τοῦ Ῥωμαϊκοῦ καὶ ὕψωσε τὴν γοητείαν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ δνέματος καὶ τὴν δόξαν τῶν Ῥωμαϊκῶν ὅπλων ἐν Ἀσίᾳ. Καὶ τότε μὲν ἀπεσοβήθη ἡ ὑποταγὴ τῆς χριστιανικῆς ὁμηριτικῆς χώρας εἰς τοὺς Πέρσας, ἀλλὰ μετὰ μικρὸν ἡγήθη ἐν αὐτῇ τῇ Ἀραβίᾳ δυνάμις μεγάλη καὶ φοβερὰ, εἰς ἣν ὑπέκυψεν ἐν μέρει μὲν τὸ Βυζάντιον, ὁλοσχερῶς δὲ τὸ Περσικὸν κράτος. Ἡ νέα αὕτη δύναμις εἶναι ἡ τοῦ Ἰσλάμ καὶ τῶν βορείων Ἀράβων, οἵτινες ἤνυσαν οὕτως ἐν τῷ κράτει καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ αὐτῶν ἅπασαν τὴν Ἀραβίαν ἐξολοθρεύσαντας πᾶν ἔγνος ὁμηριτικοῦ χριστιανισμοῦ καὶ πολιτισμοῦ ἐν τῇ νοτίῳ Ἀραβίᾳ. Ἐκτοτε ἡ ἐκείθεν τοῦ πορθμοῦ καὶ τῆς Ῥουβρῆς Ἀθουσιαν εἰμεινὴ ἢ μόνη ὁμηριτικὴ χώρα καὶ αὕτη μέχρι σήμερον διετήρησε τὴν χριστιανικὴν ὁρησκίαν καὶ τὴν χριστιανικὴν ὁμηρικὴν γλῶσσαν καὶ φιλολογίαν ἐν τῇ Γκεζικῇ λεγομένῃ ἑρα γλῶσσῃ τῶν Ἀθουσιανῶν. Διὰ τοῦ Ἰσλάμ ἐπεκράτησε ἐν Σαβαίᾳ καὶ πανταχοῦ τῆς Ἀραβίας ἡ Ἀραβικὴ γλῶσσα τῶν Ἰσλαμικῶν Ἀράβων (ἴδ. καὶ τὸ ἄρθρον Ἀθουσιαν).

Βόρειοι Ἀράβες. Κατὰ τὰς παραδόσεις τῶν Ἀράβων πρὶν ἢ ἡ Ἀραβία καταληφθῇ ὑπὸ τοῦ λαοῦ τῶν ἀπὸ τοῦ Ἀβραάμ διὰ τοῦ Ἰσραὴλ καταγομένων Ἀράβων ἢ Ἀραβία κατωκεῖτο ὑπὸ λαῶν παναρχαίων μυθικῶν ἑξασανισθέντων κατὰ τὴν κατάληψιν τῆς χώρας ὑπὸ τῶν Ἀράβων. Οἱ μυθικοὶ οὗτοι καὶ προϊστορικοὶ λαοὶ, ὅποιοι ἀναφέρονται ἐν ταῖς μυθικαῖς παραδόσεσι πάντων σχεδὸν τῶν ἰσλαμικῶν λαῶν, καλοῦνται ὑπὸ τῶν Ἀράβων Ἀβριταὶ ἢ Βαίαβριταὶ. Ἦτοι ἐξηρανωμένοι. Αἱ πρῶται δὲ περὶ οἰκίσσεως τῆς Ἀραβίας ὑπὸ τῶν Ἰσλαμικῶν Ἀράβων παραδόσεις εἶναι αἱ τῆς ἁγίας Γραφῆς περὶ τοῦ Ἰσραὴλ τοῦ δὲ

*Αγαρ υιού του *Αβραάμ, ὅστις ἐγένετο γενάρχης τῶν *Αράβων. Αἱ ἐγγύριοι παραδόσεις τῶν *Αράβων εἶναι συμφωνόταται πρὸς τὰς τῆς ἱερᾶς Γραφῆς εἰληγμέναι μάλιστα ἐκείθεν μετὰ τινων προσθηκῶν, οἷα λ. χ. ἡ παράδοσις ὅτι ὁ *Αβραάμ ἦλθε καὶ εἰς *Αραβίαν καὶ ἐκτίσεν ἐν Μέκκᾳ τὸ ἀρχαιότατον ἐντεῦθεν καὶ κοινὸν πάντων τῶν *Αράβων ἱερὸν, τὸν ναὸν τὸν καλούμενον μέχρι σήμερον Κεϊτ-ουλ-λάχ (=ναὸν τοῦ θεοῦ). Ἐκ τῶν παραδόσεων τούτων ἐξάγεται σαφῶς τὸ καὶ ἄλλως εὐλόγως εἰκαζόμενον ὅτι οἱ Σημιτικοὶ λαοὶ τῆς *Αραβίας ἦλθον ἐκ τῶν βορειοτέρων τῆς *Αρ. χερσονήσου χωρίων ἀποσπασθέντες ἀπὸ τῶν ἄλλων ἐμπούλων Σημιτικῶν λαῶν τῶν οἰκούντων ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ Ἰγγρέως καὶ Ἰσφράτου καὶ ἐκείθεν μεταναστευσάντων δυτικώτερον εἰς τὰς νοτίους χώρας τῆς Συρίας. Μοιρὰ τις τῶν εἰς *Αραβίαν μεταναστευσάντων τούτων Σημιτικῶν, ἡ ἀρχαιότερον, καταλαβοῦσα τὴν χώραν, φαίνεται ὅτι ἔνεκα μεταγενεστέρων μεταναστεύσεων εἰς τὰς βορείους καὶ δυτικὰς χώρας προυχώρησε μέχρι τῆς νοτίου *Αραβίας, ἐντεῦθεν δὲ καθὰ ἤδη εἴπομεν, ἐλθοῦσα εἰς ἐπαφὴν μετὰ λαῶν οἰκούντων περὶ τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν καὶ τὴν Ἰνδικὴν ὠκεανὸν καὶ μεταλαβοῦσα τοῦ πολιτισμοῦ τούτων τοσοῦτον ἀπεξενώθη τῶν νέων οἰκητῶν τῆς βορείου *Αραβίας ὥστε ἡ παράδοσις ἐξήλασεν αὐτὴν ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ Ἰσραήλ καὶ θεωροῦσα αὐτὴν πέρρω συγγενῇ τῶν *Αράβων ἀνήγαγε τὴν ἀρχὴν αὐτῆς εἰς τὴν Ἰουκατάν. Οἱ Ἰσραηλῖται *Αραβες διηροῦντο εἰς πολλὰ ἔθνη, ὧν τὰ ἐνομαστότατα οἱ Σ α ρ α κ η ν ο ἰ, λαὸς νομαδικὸς πλανώμενος ἐν ταῖς μεταξὺ Συρίας καὶ Ἰσφράτου καὶ Περσικοῦ κόλπου ἐρήμους καὶ καλούμενος διὰ τὸν νομαδικὸν αὐτοῦ βίον *Αραβες Σκηνῖται (τὸ ὄνομα αὐτοῦ Σ α ρ α κ η ν ο ἰ ὅπερ κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα καὶ μέχρι σήμερον κατέστη συνώνυμον σὺν *Αραβὶ ἢ Μωαμεθανὸς παράγεται ἐκ τοῦ ἱραβικοῦ Σαρκ=ἀνατολή) καὶ οἱ τὴν Πετραίαν καλουμένην *Αραβίαν, (ἐκ τῆς πρωτεύουσας Πέτρας οὕτω κληθεῖσαν) νοτίως τῆς Συρίας οἰκούντες Ναβαθαῖοι. Ἐν ταῖς χώραις ταύταις ὡς καὶ νοτιώτερον καὶ εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς χερσονήσου ὄκουν ἡ ἐπλανῶντο νομαδικῶς οἱ λαοὶ οὗτοι ὑποδιαιρούμενοι εἰς πολλὰς φυλάς διάγοντες δὲ τὸ πλεῖστον βίον ποιμενικὸν μόνον δὲ ἐν ταῖς δυτικώτεραις ὄρειαις ἢ παραλίαις παρὰ τὴν Ἐρυθρὰν χώρας διδόμενοι εἰς βίον μόνιμον καὶ πατριαρχικὴν πολιτείαν. Ὡς ἐκ τῆς διοφύας τῆς χώρας αὐτῶν καὶ τοῦ βίου, ὃν ζήγον, οἱ *Αραβες οὗτοι καθ' ἅπασαν τὴν ἀρχαίαν ἱστορίαν ἔμειναν ἄγνωστοι εἰς τὸν ἱστορικὸν κόσμον. Οἱ *Ασσύριοι, Βαβυλώνιοι καὶ Αἰγύπτιοι οὐδαμῶς εἰσεχώρησαν εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς χερσονήσου. Καὶ οἱ Πέρσαι δέ, ὧν ἐν τῇ τρατῇ μνημονεύονται καὶ *Αράβιοι ὑπὸ τοῦ Προδότη, ἐγνώρισαν μόνον τοὺς ἐν τῇ νοτίῳ Συρίᾳ καὶ ἐν τῇ Συριακῇ ἐρήμῳ ἐποίκους *Α-

ραβας, πρὸς τοὺς ἡγεμόνας τῶν ὀπίων καὶ συμμαχίας συνωμολογοῦσαν. Ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος μετὰ τὴν ἐξ Ἰνδίας ἐπιστροφὴν διενόετο σπουδαίως νὰ στρατεύσῃ ἐπὶ τὴν *Αραβίαν ἵνα ἀνοίξῃ νέαν χώραν εἰς τὴν ἐμπορίαν καὶ τὸν πολιτισμόν, ἀλλὰ κατὰ τὰς παραμονὰς αὐτᾶς τῆς μελετωμένης στρατείας ἐτελεύτησε. Κατὰ τοὺς χρόνους τῶν μεταξὺ τῶν διαδόχων τοῦ Ἀλεξάνδρου πολέμων *Αραβικαὶ φυλαὶ κατέλαβον βαθμηδὸν χώρας τινὰς τῆς Βαβυλωνίας (τὸ νῦν Ἰράκ *Αραπὶ) καὶ τῆς νοτίου Συρίας. Ὁ Ἀντίοχος δ' Γ' δ καὶ μέγας ἐπικαλούμενος ὑπέταξε μὲν τὰς φυλάς ταύτας (219 π. Χ.), ἀλλὰ δὲν ἡδυνήθη νὰ διατηρήσῃ τὴν ἐπ' αὐτῶν κυριότητα περισπώμενος ὑπὸ πολέμων πρὸς ἄλλους λαούς. Ὅποτε δὲ διὰ τῆς ἐπαναστάσεως τῶν Μακκαβαίων κατελύθη ἡ δυναστεία τῶν Σελευκιδῶν ἐν Ἰουδαίᾳ καὶ νέον συνέστη κράτος Ἰουδαϊκὸν ὑπὸ τὴν δυναστείαν τῶν Μακκαβαίων ἢ Ἀσμοδαίων, οἱ *Αραβες περιῆλθον εἰς λίαν ζωηρὰς σχέσεις πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, αἵτινες ἐπέδρασαν ἐπὶ τὰς τύχας ἀμφοτέρων τῶν λαῶν. Οἱ *Αραβες οἵτινες διὰ τῶν περὶ Ἀβραάμ καὶ Ἰσραήλ παραδόσεων ζωηρὰν εἶχον συνείδησιν τῆς πρὸς τοὺς Ἰβραίους συγγενείας αὐτῶν διετέλουν ἀπὸ χρόνου ἱκανῶς ἀρχαίως εἰς πολέμους καὶ εἰς αἰλικὰς σχέσεις πρὸς τὸν λαὸν ἐκείνον. Ὁ Σολομών εἶχε συνάφην πρὸς τοὺς *Αραβας σχέσεις ἐμπορικὰς, καὶ ἐπὶ τοῦ Ἰωσαφάτ δὲ ἐξηκολούθουν αἱ σχέσεις αὗται. Ἀλλ' ἐπὶ τοῦ Ἰωράμ ἐξεργάγησαν ἐχθροπραξίαι καὶ ἐπιδρομαὶ ἐκ μέρους τῶν *Αράβων, καθ' ὧν ἐπὶ τέλους ἐξησφάλισεν τὰ ὅρια τοῦ Ἰουδαϊκοῦ κράτους ὁ βασιλεὺς Ὀζίας. Οἱ πρῶτοι Μακκαβαῖοι βασιλεῖς ἐπιχειρήσαντες νὰ ἀφαιρέσωσιν ἀπὸ τῶν *Αράβων τὰς ἐπὶ τῶν Σελευκιδῶν ὑπ' αὐτῶν ἐν Παλαιστίνῃ ἀφαιρεθείσας χώρας ἦλθον εἰς πολέμους πρὸς αὐτοὺς καὶ ἐν τοῖς πολέμοις τούτοις ἡ σπουδαία *Αραβικὴ φυλὴ τῶν Ἐδωμιτῶν ἢ Ἰδουμαίων ἠναγκάσθη ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου Ὑρκανοῦ (129) νὰ προσέλθῃ εἰς τὴν Ἰουδαϊκὴν ἠρησκείαν καὶ ἡ φυλὴ αὕτη, ἀφοῦ ἐξέλιπεν ὁ οἶκος τῶν Μακκαβαίων, ἔδωκεν εἰς τὸν Ἰουδαϊκὸν κράτος τὴν Ἰδουμαϊκὴν καλουμένην δυναστείαν, ἧς ἀρχηγὸς εἶναι ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης. Οἱ Ῥωμαῖοι ἀφοῦ ὑπέταξαν τὴν Συρίαν, Παλαιστίνην καὶ Αἴγυπτον ἐπεχείρησαν νὰ καταλάβωσι καὶ τὴν Πετραίαν *Αραβίαν. Ἡ χώρα αὕτη ἀπὸ τοῦ μέσου τοῦ Β' π. Χ. αἰῶνος ἀπέτελει κράτος Ναβαταϊκὸν ἀνθηρὸν ὑπὸ βασιλεῖς, ὧν τινες κατέστησαν γνωστότατοι ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν Μακκαβαίων βασιλέων τῆς Ἰουδαίας καὶ τῶν εἰς Συρίαν καὶ Παλαιστίνην στρατευσάντων Ῥωμαίων. Τοιοῦτοι εἶναι ὁ Ἀρέτας Α' δ' ἐλθὼν τῷ 120 π. Χ. πρὸς βοήθειαν τῶν ὑπὸ τὸν Μακκαβαίων Ὑρκανὸν ἐναντίον τῶν Σελευκιδῶν ἀγωνιζομένων Ἰουδαίων. Ἀρέτας Β', κατὰ τοῦ ὁποῦ ἐστράτευσε ὁ Ἀντίοχος Διόνυσος τῆς Συρίας

καὶ ὅστις ἐκηρύχθη βασιλεὺς τῆς Συρίας ἐν αὐτῇ τῇ Δαμασκῷ (82 π. Χ.). Ὁ βασιλεὺς οὗτος ἀνεμύχθη καὶ εἰς τὰς μεταξὺ τῶν Ἰουδαίων βεβλημένος Ὑκανοῦ Β' καὶ Ἀριστοβούλου Β' ἐρίδας καὶ ὑπεστήριξε τὸν πρὸς αὐτὸν καταφυγόντα Ὑκανὸν μετὰ στρατοῦ 50 χιλ. ἀνδρῶν, ἀλλ' ἠναγκάσθη ὑπὸ τοῦ Ῥωμαίου στρατηγοῦ Μ. Σκαύρου ν' ἀποχωρήσῃ τῆς Ἰουδαίας (64 π. Χ.) μικρὸν πρὸ τῆς αὐτοῦ μεταστάσεως τοῦ Πομπηίου. Οὗτος δὲ κατὰ τὴν ἐν Ἰουδαίᾳ διατριβὴν αὐτοῦ (63 π. Χ.) ἐπὶ τῇ προσφάσει ὅτι οἱ Ναβαταῖοι ἐποιοῦντο ἐπιδρομὰς εἰς τὴν Παλαιστίνην ἐπῆλθε κατὰ τῆς πρωτεύουσας τοῦ Ναβαταϊκοῦ κράτους Πέτρας καὶ κυριεύσας ἐπέβαλεν εἰς χρηματικὴν ἀποζημίωσιν τὴν πλουσίαν πόλιν, μόνον δὲ διὰ τῶν πλουσίων δώρων τοῦ Ἀρέτου ἀπεμακρύνθη τῆς χώρας. Ἀλλ' ὁ τοῦ Σκαύρου ἐν Συρίᾳ διάδοχος Γαβίνος ἐξηκολούθησε τὴν κατὰ τοῦ Ναβαταϊκοῦ κράτους πόλεμον καὶ ἐνίκησε πολλὰς φυλάς Ἀραβικὰς. Ὁ Ἰδουμαῖος Ἡρώδης ὁ γενόμενος ἡγεμὼν τῆς Ἰουδαίας ὑποστηρίζομενος ὑπὸ τοῦ ἐν Ἀνατολῇ διαμένοντος Μ. Ἀντωνίου ἐστράτευσε κατὰ τοῦ βασιλεῖως τῆς Πετραίας, ἀλλ' ἢ ἐν Ἀκτίῳ μάχῃ καταστρέψασα τὴν δύναμιν τοῦ Ἀντωνίου ἔθηκε τέρμα εἰς τὸν πόλεμον τοῦτον. Ἀλλ' ἀπὸ ἧδ' ὁ Ὀνταβιανὸς Αὐγουστος κατέστη μόνος κύριος τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κράτους, διανοήθη νὰ ἐπιχειρήσῃ τὴν συστηματικωτέραν κατὰκτησιν τῆς Αἰγύπτου. Ὁ τῆς Αἰγύπτου ἀνθύπατος Λίλιος Γάλλος ἐστράτευσε, καθὰ ἦδ' εἴρηται, κατὰ τῆς νοτίου Ἀραβίας καὶ καταστρέψας τὰ Ἀδανα ἤρξατο τῆς στρατείας ἐκεῖνης κυρίως κατὰ τῆς βορείου Ἀραβίας, ἀλλ' ὁ πανούργος ὑπουργὸς τοῦ βασιλέως τῆς Πετραίας Ὁδαδίου Β' Σὺλλαϊος κατάρθρωσε νὰ πείσῃ τὸν Ῥωμαῖον στρατηγὸν νὰ στρέψῃ τὴν στρατείαν πρὸς τὴν νότιον Ἀραβίαν, ἐνθα πλὴν τῆς καταστροφῆς τῶν Ἀραβίων οὐδὲν ἄξιον λόγου οἱ Ῥωμαῖοι διεπραξάν καὶ μετὰ δύο ἔτη ἐντελὺς ἀπεχώρησαν τῆς χώρας. Βραδύτερον ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Τραϊανοῦ οἱ Ῥωμαῖοι εἰσβαλόντες (116 μ. Χ.) εἰς τὴν Πετραίαν κατέλαβον τὴν τε Πέτραν καὶ τὰ Γέρασα καὶ ἄλλας πόλεις καὶ προσήρτησαν ταύτας εἰς τὴν ἐπαρχίαν τὴν καλουμένην τρίτην Παλαιστίνην (Palaestina tertia). Ἀλλὰ μικρὸν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Τραϊανοῦ ἐγκατελείφθησαν πάλιν πᾶσαι αἱ Ἀραβικαὶ γῆραι αἱ πρὸς Ν τῆς Παλαιστίνης, μόνον δὲ αἱ Ἀραβικαὶ φυλαὶ αἱ οἰκοῦσαι βορειότερον ἐν τῇ Συριακῇ ἐρήμῳ ἀνεγνώριζον τὴν κυριαρχίαν τῶν Ῥωμαίων διατελοῦσαι ὑπὸ ἰδίους φυλάρχους. Περιώνυμος τοιοῦτος φυλάρχος εἶναι ὁ Ὁδέναθος τῆς Παλμύρας (βλ. λ.) ὁ μετὰ τὴν ἦτταν καὶ αἰχμαλωσίαν τοῦ αὐτοκράτορος Ὁυαλεριανοῦ (268 μ. Χ.) ἐλευθερώσας τὴν Ἀνατολὴν ἀπὸ τῶν Περσῶν καὶ διὰ τοῦτο ἀναγνωρισθεὶς ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Γαλλιανοῦ (υἱοῦ καὶ διαδόχου τοῦ Ὁυαλεριανοῦ) συν-

άρχων αὐτῷ καὶ αὐτοκράτωρ τῆς Ἀνατολῆς καὶ καταλιπὼν τὴν ἀρχὴν μετὰ θάνατον εἰς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τὴν περιώνυμον Ζηνοβίαν. Ὁ αὐτοκράτωρ Δόρηλιανὸς ἐκστρατεύσας κατὰ τῆς Ζηνοβίας καὶ καταλύσας τὸ κράτος αὐτῆς μετὰ τὴν ἐκπύρρσιν τῆς Παλμύρας ὑπέστη ἀγῶνας χαλεπούς πρὸς τὸς παρορίους Ἀραβικὰς φυλάς, αἰτινὰς καὶ μετὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ Ναβαταϊκοῦ κράτους ἀνθίσταντο ἐρωμένως κατὰ τῶν Ῥωμαίων καὶ ἡττώμεναι ἀντὶ ὑποταγῆς προσέτιμων νὰ φεύωσιν εἰς τὰ ἔνδον τῆς γερασίνου. Οὐχ ἦττον ἀρχηγοὶ τινες φυλῶν Ἀραβικῶν τῆς Πετραίας Ἀραβίας καὶ τῶν ἄλλων περὶ τὴν Παλαιστίνην Ἀραβικῶν χωρῶν ἀνεγνώριζον τὴν Ῥωμαϊκὴν κυριαρχίαν θεωρούμενοι ὡς ἐπίτροποι τοῦ Ῥωμαίου αὐτοκράτορος. Ἡ κατάστασις αὕτη ἐξηκολούθησεν ὑφισταμένη καὶ ἐπὶ τῶν Βυζαντινῶν μέχρι τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Ἰσλὰμ καὶ οἱ Ἀραβες ἤγμονες τῆς δυναστείας τῶν Γασσανιδῶν ἀνεγνώριζον ἐτι ἐπὶ τοῦ Ἡρακλείου κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Ἰσλὰμ τὴν Βυζαντινὴν κυριαρχίαν. Αἱ ἄλλαι Ἀραβικαὶ φυλαὶ αἱ εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀραβίας διετέλουν μετὰ τὴν κατάλυσιν μάλιστα τοῦ Ναβαταϊκοῦ κράτους ὅλως ἀνεξάρτητοι ὑπὸ ἰδίου φυλάρχου. Ἀλλ' ἐνῷ κατὰ τοὺς πρώτους μ. Χ. αἰῶνας τὸ ἀνθηρὸν Ναβαταϊκὸν κράτος κατεστρέφετο καὶ ἐξηφανίζετο ὁ πολιτισμὸς τῆς Πετραίας Ἀραβίας, νοτιώτερον ἔνεκα τῆς διὰ τῆς Ἐρυθρᾶς ζωηρᾶς συγκοινωνίας καὶ ἐτι μᾶλλον ἔνεκα τῶν πρὸς τὴν εὐδαίμονα Ἀραβίαν καὶ Συρίαν σχέσεων ἐσχηματίσθησαν νέα κέντρα ἀνθηρὰ ἐμπορίας καὶ πολιτισμοῦ. Τοιαῦτα κέντρα ἦσαν Νεγρὰν, Νεσράν, Μανόραβα, Μένκα, Μεδίνα ἢ πρότερον Ἰατρίππη. Ἐνταῦθα κατὰ τὸν 4, 5, 6 μ. Χ. αἰῶνα ἀνεπτύχθη ἐμπορία, πλοῦτος καὶ πολιτισμὸς, ἐφευρέθη δὲ ἡ Ἀραβικὴ γραφὴ καὶ τὸ αλφάβητον καὶ ἀνεπτύχθη ἡ προϊσλαμικὴ ποίησις. Διὰ τῶν πολλῶν δὲ εἰς τὴν Ἀραβίαν μεταναστεύσεων τῶν Ἑβραίων, ἰδίως ἀπὸ τῆς καταστροφῆς τῆς Ἱερουσαλὴμ (70 μ. Χ.) καὶ τῶν Ἰουδαϊζόντων χριστιανῶν ζωηρὰ ἤρξατο θρησκευτικὴ κίνησις ἔνεκα τῶν διηγεσκῶν ἐρίδων τῶν Ἰουδαϊζόντων χριστιανικῶν (ὧν αἱ σπουδαιότεραι αἱρέσεις εἶναι ἡ τῶν Σαβαίων καὶ ἡ τῶν Χανίφ) καὶ Ἰουδαίων πρὸς τοὺς ἀλλήλους καὶ πρὸς τοὺς εἰδωλολάτρους Ἀραβας. Ἀποτέλεσμα, οὐχὶ αἰτία, πάσης ταύτης τῆς πνευματικῆς κινήσεως καὶ θρησκευτικῆς ἐξάρσεως τοῦ Ἀραβικοῦ λαοῦ ἦτο ἡ ἐμφανίσις τοῦ Μωάμεθ καὶ ἡ κήρυξις τῆς θρησκείας τοῦ Ἰσλὰμ (περὶ τῆς θρησκείας τῶν Ἀράβων πρὸ τοῦ Ἰσλὰμ γενήσεται λόγος ἐν τοῖς περὶ Ἰσλὰμ καὶ Μωάμεθ κεφ. 9). Διὰ τοῦ Ἰσλὰμ καὶ τοῦ ὑπὸ Μωάμεθ ἱδρυθέντος πολιτικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ κράτους οὐ μόνον ἄπην ἡ Ἀραβία ἡνώθη εἰς ἓν κράτος, ἀλλὰ καὶ ἐντὸς ἐλαχίστου χρόνου ὑπέταξαν οἱ Ἀραβες πολιτικῶς θρησκευτικῶς καὶ θρηκῆς ἐπὶ τῶν πρώτων ἦδ' ἡγαλῶν ἡ

διαδόχων τοῦ προφήτου (βλ. λ. Χαλίφαι) ἀπασαν τὴν Ἀσίαν ἀπὸ Ἀραβίας καὶ Συρίας μέχρι Καυκάσου, Ἰαζάρτου καὶ Ἰνδοῦ, ἀπασαν τὴν βόρειον Ἀφρικὴν μέχρι τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ, διέδωκαν τὸν πορθμὸν τὸν Ἡράκλειον καὶ ἐξέτειναν τὸ κράτος αὐτῶν μέχρι τῶν Πυρηναίων, ἐπὶ μικρὸν δὲ καὶ ἐντεύθεν τῶν Πυρηναίων μέχρι τῆς βορείου Γαλλίας, κατέλαβον τὴν Σικελίαν, ἀπέσπασαν ἀπὸ τοῦ Ἰουζαντινοῦ κράτους πάσας τὰς μεταξὺ Ταύρου καὶ Εὐφράτου ἐπαρχίας καὶ δις ἐπολιόρκησαν ἀνεπιτυχῶς τὴν Κωνσταντινούπολιν (672—9 καὶ 717—18). Ἀλλὰ τοῦ μεγάλου τούτου παγκοσμίου Ἀραβικοῦ κράτους κέντρον δὲν ἦτο πλέον ἢ Ἀραβία, ἀλλὰ τὸ Βαγδάτιον, ἡ Μέση Ἀσία, ἡ Αἴγυπτος, ἡ Μαυρητανία καὶ ἡ Ἰσπανία. Ἀπὸ τοῦ 10 δὲ π. Χ. αἰῶνος πανταχοῦ σφεδρὸν τὰ Ἀραβικὰ κέντρα, ὅσα δὲν κατελύθησαν, ὡς τὸ ἐν Ἰσπανίᾳ, ὑπέκυψαν εἰς νέους λαοὺς Μωαμεθανικοὺς καὶ ἰδίως τοὺς Τουρκοὺς καὶ οἱ μὲν ἐκτὸς Ἀραβίας Ἀραβες ὑπετάχθησαν τοῖς νέοις τούτοις ὀρθόρρηκτοις αὐτῶν δεσπόταις, αὐτὴ δὲ ἡ Ἀραβία ἐπανήλθε βαθυμῶδὲν εἰς τὴν προτέραν ἀφάνειαν, πληρὴ τῆς χώρας Χεδζάτ καὶ τῶν ἐν αὐτῇ ἱερῶν πέλειων Μέκκας καὶ Μεδίνας, αἵτινες ἀπὸ τοῦ 16 αἰῶνος διατελοῦσιν ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τοῦ Σουλτάνου, καὶ τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας ἦτις ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν ἐγένετο Τουρκικὴ ἐπαρχία. Βλ. καὶ λ. Ἀραβία Ἀραβικὴ γλῶσσα καὶ φιλολογία. [Π. Κ.]

Ἀραβὴ Πασᾶς προσφ. Ἀραμπή. Ἀξιοματικὸς ἐν τῇ αἰγυπτιακῇ στρατῷ, υἱὸς Ἀραβὸς φελλάχου Ὁ Ἀ., παιδευθεὶς ἐν ταῖς στρατιωτικαῖς σχολαῖς τῆς Αἰγύπτου, οὐδαμῶς δὲ μετέγων εὐρωπαϊκῆς παιδείας προήχθη ἐν τῇ στρατῷ διὰ τῆς προσωπικῆς αὐτοῦ ικανότητος εἰς ἀνώτερα ἀξιώματα. Ὦν δὲ φύσει εὐχλωστός καὶ δημαγωγικὸς ἐγένετο ἀρχηγὸς μερίδος Ἀραβικῆς ἐθνικῆς ἐν τῇ Αἰγύπτῳ ζητούσης ν' ἀπομακρύνῃ ἀπὸ τῆς διοικήσεως καὶ τοῦ στρατοῦ πάντα μὴ Αἰγύπτιον, Εὐρωπαῖον καὶ Τούρκον. Κατὰ πρῶτον ἀνεμύχθη τῇ 1879 εἰς τὰς κατὰ τοῦ ὑπουργείου Νουβάρ πασσᾶ ἐθνικὰς διαδηλώσεις, αἵτινες ὡς γνωστὸν ἀπέληξαν βραδύτερον εἰς τὴν καθάρσιν αὐτοῦ τοῦ Ἰσмаήλ πασσᾶ (1879). Ἐπὶ τοῦ υἱοῦ καὶ διαδόχου τοῦ Ἰσмаήλ Χεδΐβου Τεβ-εῖκ πασσᾶ ἡ δύναμις καὶ ἐπιρροή τοῦ Ἀ. νυξέθη ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε γενόμενος ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν (1882) κατέστη ἡ ψυχὴ τῆς κυβερνήσεως, ἐρεϊδόμενος δ' ἐπὶ τῆς μεγίστης δημοτικότητος. ἦν ἐκτίσας παρὰ τῇ Ἀραβικῇ λατῇ τῆς Αἰγύπτου, καὶ ἐν τῇ λοιπῇ μωαμεθανικῇ κόσμῳ ἐπεζήτηε τολμηρῶς τὴν πραγματικοποίησιν τοῦ ἐθνικοῦ αὐτοῦ προγράμματος καταργήσας τὸν ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ἀγγλογαλλικὸν ἔλεγχον. Ἀλλ' ἔκ τῆς πολιτικῆς αὐτοῦ ταύτης καταλαβὼν τοὺς Ἀρα-

βας τῆς Αἰγύπτου ὀρθορρηκτοὺς καὶ ἐθνικῶς φανατισμὸς προσκάλεισε τοδαρὰς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ταραχάς. Τοῦτο δὲ καὶ ἡ πρὸς τὸν νόμιμον ἡγεμόνα Τεβ-εῖκ πασσᾶν διάστασις τοῦ καὶ ἡ διὰ τῆς ὀχυρώσεως τῆς Ἀλεξανδρείας ἐμπόλεμος θέσις, ἣν ἐλάμβανεν ἀπέναντι τοῦ ἐν τῇ λιμένι τῆς Ἀλεξανδρείας ἀγγλογαλλικοῦ στόλου ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὴν ἀγγλὸν ναύαρχον Σειmour νὰ βομβαρδίσῃ τὴν Ἀλεξανδρείαν. Τότε δ' Ἀ. χωρὶς νὰ κηρυχθῇ ἐπίσημως κατὰ τοῦ Χεδΐβου ἀνέλαβε τὴν ὑπερτάτην διοίκησιν τῆς χώρας καὶ καλέσας σύνοδον ἐθνικὴν ἐν Καῖρῳ ἐξουσιοδοτήθη ὑπὸ ταύτης νὰ διεξαγάγῃ τὴν κατὰ τοῦ ἀγγλοῦ ἔμψναν, σχηματίσας μέγα στρατόπεδον ἐν Τελ-ελ-Κε-βίρ μεταξὺ Καῖρου καὶ Ἀλεξανδρείας. Καὶ ἐκλείσει μὲν ἀπὸ τοῦ μέρους τῆς Ἀλεξανδρείας τὴν πρὸς Καῖρον ὁδὸν εἰς τοὺς ἄγγλους. Ἀλλ' οὗτοι ὑπὸ τὴν περίφημον στρατηγὸν Οὐόλσε-λὲϋ ἐπύλθον κατὰ τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ Σουέζ, καὶ ἐνίκησαν αὐτὸν ὁλοσχερῶς (1/13 Σεπτεμβρίου 1882). Μετ' ὀλίγων δὲ καὶ δ' Ἀ. παραδεδεῖται τοῖς νικηταῖς ἐπέμψθη εἰς τὸ κατὰ διαταγὴν τοῦ Χεδΐβου συσταθὲν στρατοδικεῖον καὶ κατεδικάσθη εἰς θάνατον, ἀλλὰ διὰ τῆς παρεμβάσεως τῆς Ἀγγλίας τυχὼν χάριτος ἐπέμψθη ὡς ἐξόριστος εἰς τὴν νῆσον Κεϋ-λάνην μετ' ἄλλων ἐπίσης καταδίκων αἰγυπτίων ἀρχηγῶν. Καὶ νῦν ἐτι διαμένει ἐν Κεϋ-λάνῃ. [Π. Κ.]

Ἀραβία, ἡ ὑπὸ τῶν κατοίκων αὐτῆς καλουμένη Δ σ χ ε ζ ι ρ ε τ - Ἑ λ - Ἀ ρ ᾶ β, ἢ τοι Ν ἡ σ ο ς τῶν Ἀ ρ ᾶ β ω ν, καὶ ὑπὸ τῶν Τούρκων Ἀ ρ α β ι σ τ ᾶ ν). Ἡ νοτιοδυτικωτάτη μεγάλη χερσόνησος τῆς Ἀσίας, ἣν χωρίζει ὁ Μεσογικὸς κόλπος ἀπὸ τῆς ἀσιατικῆς ἡπείρου, μεθ' ἧς ὅμως ἐνοῦται διὰ τοῦ βαθυπεδίου τῆς συροαραβικῆς ἐρήμου. Ὁ ἰσθμὸς τοῦ Σουέζ ἡνοῦ ἄλλοτε αὐτὴν καὶ μετὰ τῆς Ἀφρικῆς, ἀφ' ἧς τὴν χωρίζει ἡ Βρυθρά Θάλασσα. Οὕτως ἡ Ἀ. ἀποτελεῖ τὸ μεταξὺ Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς μεταίχμιον, κειμένη μεταξὺ τῶν 12° 45' καὶ 30°, 25 Β. Πλ. καὶ τῶν 32°, 50' καὶ 58°, 42' Ἀν. Μήκους τοῦ Γρήν. Τὸ μῆκος αὐτῆς, ἀπὸ τῶν ἀκτῶν τοῦ Ἰνδικοῦ ὠκεανοῦ ΒΔ. ἄχρι τῶν συνόρων τῆς συρομεσοποταμικῆς ἐρήμου, εἶναι 2 325 γμ. ἀπὸ δὲ τοῦ Σουέζ τοῦ ἰσθμοῦ ἄχρι τῆς Βάσρας 1500 γμ. περίπου. Ὑπὸ τὸν παράλληλον τῆς Τεσέδας τὸ πλάτος αὐτῆς εἶναι 2 000 γμ. Τὸ ἐμβαδὸν αὐτῆς, μετὰ τῆς Σιναιτικῆς χερσονήσου καὶ τῆς συριακῆς ἐρήμου, εἶναι 3 156 000 τγμ. Ἡ χερσόνησος περιλαμβάνει: 1) τὴν Πετραίαν Ἀ. (Τελ-Χάδερ), ἔχουσαν 7 000 περίπου κατοίκους, ὑπὸ τὴν τουρκικὴν κυριαρχίαν 2) τὸ Χ ε δ ζ ᾶ ς, παράλιον, περιέχον τὴν Μέκκαν καὶ Μεδίαν, καὶ ἔχον μετὰ τῆς Σιναιτικῆς χερσονήσου καὶ τοῦ Χεδβὺ, ἐμβαδὸν 357 194 τγμ. καὶ 480 000 κατ. ὑπὸ τὴν τουρκικὴν

καὶ αὐτὸ κυριαρχίαν. 3) τὸ Ἀσὺρ (116 176
τχμ. καὶ 400 000 κατ. καὶ 4) τὴν Ὑμέ-
νην (110 120 τχμ. καὶ 600 000 κατ. ἀμφό-
τερα ταῦτα κατεκτήθησαν ὑπὸ τῶν Τούρκων
τῇ 1871—1873, ὥστε ἡ τουρκικὴ χώρα ἐπὶ
τῆς Δυτ. ταύτης πλευρᾶς ἔχει ἑκτασίαν 583 490
τχμ. Ἐν τῇ μέσῳ· τὸ βόρειον μέρος ἀποτε-
λεῖ 5) ἡ Συριακὴ Ἑρῆμος, ἥτοι ἡ
χώρα τῶν Σχεραράτ-Βεδουίνων,
μετὰ τῆς ὡσείδους Χαραδρᾶς Δσχωφ, ἀ-
μύδης ἔρημος Νοφούδ 6) τὸ βασιλεῖον τοῦ
Σχαμμάρ ἢ Σχομέρ, ἔχον 500 000
κατ. καὶ πρῶτ. τὴν Χαίλ (ἢ Χαγέλ) 7)
τὸ Σουλτανάτον τῶν Πιχαδίτων,
τοῦ Νέδσχ, ἔχον ἐμβαδὸν 523 098 τχμ.
1 133 000 κατ. καὶ πρῶτ. τὴν Γρίζδ. Τὸ
ἀρχαῖον ἀν. τμήμα περιλαμβάνει 8) τὸ Ἑλ-
Χαζά ἢ Χεδίζέρ, ἔχον ἐμβαδὸν 81 328
τχμ. 218 008 κατ. καὶ πρῶτ. τὴν Χοφχοφ,
κατακτήθην τῇ 1871 ὑπὸ τῶν τουρκικῶν στρα-
τευμάτων. Τὸ Σουλτανάτον τοῦ Ὀ-
μάν, οὗ οἱ Σουλτάνοι καλοῦνται κακῶς Ὀ-
μάμα· τῆς Μασκάτης, (διότι, κατὰ
τὸν Παλγράβιον, ἡ Μασκάτη δὲν εἶναι ἡ
πρωτεύουσα καὶ ὁ ἡγεμὼν δὲν εἶναι Ὀμά-
μης), ἔχον ἐμβαδὸν 210 450 τχμ. καὶ 1 508
000 κατ. 10) πρὸς ἀνατ. τῆς Ὑμενῆς κατὰ
τὴν ὕψηλὴν καὶ ὄρεινὴν Ν. παραλίαν, κεῖται ἡ
σχεδὸν ἄγνωστος ἐπὶ Μαχράρ, ἥς οἱ κά-
τοικοι λαλοῦσι διάφορον γλῶσσαν, καὶ πρὸς
Β. ἡ Ἰδραμαούτ (ἢ ἀρχαία Χατρα-
μωτίτις ἢ Χατράμις) 12) μεταξὺ τῶν
νοτιωτάτων τούτων χωρίων καὶ τοῦ Σουλτα-
νάτου τοῦ Νέδσχ, κεῖνται αἱ ἐκτεταμέναι καὶ
ἀμυώδεις ἔρημοι Δαχ·ά καὶ Ἀχ·άφ. Εἰς
ταύτας προσβτεῖον τὴν μικρὰν κατὰ μήκος τῆς
Ἐρυθρᾶς ἀμυώδη ταινίαν, τὴν καλούμενην Τι-
χάμα, ἥτοι χαμηλὴν χώραν, ταπεινουμένην
πρὸς τὴν θάλασσαν, καλούμενην ἐπίσης καὶ
Ἑλ·Δαχ·άφ, ἥτοι ἔρημον καλυπτομένην
ὑπὸ ἀμμιώδων ὀρέων.—Τὸ Β. μέρος τῆς χερ-
σονήσου, ἄχρι τοῦ 28° Β. Π. εἶναι πεδία μικρὸν
τε ὕψηλῃ, διατεταμένη ὑπὸ τινῶν γηλόφων, εἰς
τὴν ἐσχατιάν τῆς ὁποίας ὑφύεται τὸ Τζέβλ-
Σαμάρ (1800 μ.). Ἐκ τῶν ἄλλων αὐτῆς ὀ-
ρέων, τὰ πολλὸν ἄξιον λόγου εἶναι· τὸ Τζέβλ-
Σαμάρ, ἐν Χεδίζ (2 300 μ.)· τὸ νοτιώτα-
τον Τζέβλ Ἑλ·Γεμέβ, οὗ ἡ ὕψις
τέρα κορυφῇ εἶναι 3 200 μ. κτλ. Ὅρεινά τινα
μέρη, ἰδίως τὰ βασιλευστικά, εἶναι καλλιερ-
γίσιμα καὶ εὐφορα, οἷον τὸ Ν. μέρος τῆς Ὑ-
μενῆς καὶ ἡ Ἀδριακούτ, ἐξ ὧν ἀποτελεῖτο κατὰ
τὴν ἀρχαιότητα ἡ γνωστὴ ὑπὸ τὸ ὄνομα Εὐ-
δαίμων Ἀραβία, ἥς τὰ ἀρωματικά προϊ-
όντα εἶχον παγκόσμιον σχεδὸν φήμην. Ἡ Δυτ.
ὄρεινὴ σειρά εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον πετρώδης
καὶ βραχυώδης, ἀλλ' ἐν τούτοις δὲν πάσχει ἑλ-
λειψὴν δένδρων, πηγῶν καὶ ῥυάκων. Μεταξὺ
δὲ τῶν ἀγρίων βασιλευστικῶν ὀρέων ἐκτείνον-

ται ἐπιμήκεις καὶ καλῶς ἀρδεύμεναι κοιλά-
δες. Ἐν ταῖς ἀπὸ Ν. πρὸς Δ. κοιλάσι, βέ-
σκουσι τὰ ποίμνια τῶν Βεδουίνων, ἐν δὲ ταῖς
ἀπὸ Β. πρὸς Δ. οἰκοῦσι φιλόπονοι γεωργοί,
ὧν τὰ χωρία εἶναι πλήρη κήπων, φοινικιῶ-
νων καὶ καφευσιῶν. Τὸ ὕδατος σύστημα τῆς
Ἀ. εἶναι ἰδίως ἐν Ὑμενῇ ἐντελέστατον. Πα-
θῦτατα φρέατα, δεξαμεναὶ καὶ ὑδροδοκαὶ πλη-
ροῦμεναι κατὰ τὴν ὥραν τῶν βροχῶν ὕδατος,
ἀναπληροῦσι τὴν ἀνεπάρκειαν τῶν ποταμῶν,
διότι οἱ ἐκεῖ τοιοῦτοι εἶναι πολλοὶ χειμαρροί,
ἐξηραίνοντο κατὰ τὸ θέρος.—Εἰς μόνον πο-
ταμὸς ῥεεῖ πρὸς Α. τοῦ Περσικοῦ Κόλπου,
καὶ ἕτερος πρὸς Δ. ὁ παρὰ τὸ Ἀδεν ἐκβάλ-
λων Μαϊδάν. Ἐκ δὲ τῶν ἐν τῇ Β. ἡμισεί-
τῃς Α. ῥεόντων, ἄξιοι λόγου εἶναι ὁ Βαδί-
Ἑρ·Ροῦμέμ, ἔχων τὰς πηγὰς αὐτοῦ πρὸς
Β. τοῦ ὄρους Ραδζ, καὶ ῥέων παρὰ τὴν Μεί-
διναν, καὶ ὁ Βαδὶ Χαγίρ ῥέων μεταξὺ
τοῦ Χαίτ καὶ τῆς Μέκκας.

Κλίμα. Ἐν ταῖς πεδίασι, τὸ θερμιόμετρον
ἀπὸ τῶν 37° ἐκ. τὴν πρῶτάν ἀνέρχεται εἰς
43° καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἡμέρας, ἐν
τοῖς ὁροσερωτάτοις καὶ σκιερωτάτοις τῶν με-
ρῶν, εἰς 45° καὶ τι πρὸς. Δι' αὐτὰς τῆς Ἑ-
ρυθρᾶς εἶναι ἀναντιρρήτως ἐκ τῶν θερμωτέρων
μερῶν τῆς γῆς. Ἐν τοῖς ὁροπεδίοις ὁμοίως τὸ
κλίμα εἶναι εὐκρατέστατον· ἐν δὲ τῇ Ταίρ καὶ
τῇ Σανῇ, ἡ χλιὴν καὶ ὁ πάγος δὲν εἶναι ἀγνω-
στα. Κατὰ τὴν Α. κλιτὸν τῶν ὀρέων τῆς Ὑ-
μενῆς, ἡ ὥρα τῶν βροχῶν ἀρχεῖται ἀπὸ τῶν
μέσων τοῦ Νοεμβρίου καὶ διαρκεῖ ἄχρι τῶν
μέσων Φεβρουαρίου, ἐπίσης καὶ ἐν Νέδσχ. Ἐν
δὲ Ἀδριακούτ καὶ Ὀμάν κατὰ μὲν τὰ πα-
ράλια, ἀπὸ μέσων Φεβρουαρίου ἄχρι μέσων Ἀ-
πριλίου, κατὰ δὲ τὰ ὄρεινά, ἀπὸ Ἀπριλίου ἄχρι
Σεπτεμβρίου.

Προϊόντα καὶ ζῷα. Τὸ εἶδος τῆς
Ἀ. παράγει ἄφθονα σιτηρά. κριθήν, βρώμην, ὀ-
ρυζαν, ἀραβσίτον, οἶνους φοινίκας, πέπονας,
ξαννάς, ἰνδικὰ σύκα κτλ. Τὰ κυριώτερα τῶν
ἐν αὐτῇ δένδρων εἶναι ἡ ταμαρίς, τὸ βαλσα-
μωδένδρον, ἡ κασσία, ἡ ἀλόη, τὸ κομμιόδε-
νδρον καὶ διάφορα ἄλλα ἀρωματικά. Καλλιερ-
γοῦνται προσέτι ἐπιτυχῶς ἐκεῖ καπνὰ, σακχα-
ροκάλυκτον, ἰνδικὸν κτλ. Περίφημος δ' εἶναι ὁ
καπνὸς τῆς Ὑμενῆς ὁ χριστός τοῦ εἰδους,
ὅστις εἶναι ἐν τῶν κυριωτάτων ἐμπορικῶν
εἰδῶν τῆς χώρας.—Ἐκ τῶν ἀγρίων ζῴων, ἀ-
παντῶσιν ἐκεῖ πάνθηρες, θήβαι, λύκοι, ἀλώ-
πεικες, ἄγριοι κύνας, ἀγριογάτοι, ὄπες, ἄγριοι
βόες, ὄνοι, ἀγριοχοῖροι, αἰγαγροί, ἀντιλόποι,
καμήδες κτλ. ἐκ δὲ τῶν κατοικιζόντων, ἴπποι
περίφημοι διὰ τὴν ταχύτητά των, κάμηλοι, ὄρ-
μάδες, Δελουή ἢ Χετζίν καλοῦνται
κτλ. Ἡ βοοτροφία εἶναι ἀσημαντός, Αἱ πρὸς
Β. φυλαὶ εἶναι προβατοτρόφοι καὶ αἰγοτρόφοι.
Ἐν ταῖς πεδίασι, ὑπάρχει ἀνεπτυγμένη ἀνι-
θοτροφία, τὰ δὲ δάση εἶναι πλήρη μελισσῶν
κτλ. Ἐν ταῖς πεδίασι, ἀπαντῶσι προσέτι περ-

δικας, κορυθαίολοι, ἄγριοι χήνες, γερανοί, ἀετοί, ἱερακες, αἰγυπτιακοὶ γυψες κτλ. Ἐκ τῶν ἐντόμων, τὸ κυριώτερον εἶναι ἡ ἀκρίς.

Κάτοικοι. (Ὁ κατ. τῆς Ἀ. υπολογίζονται εἰς 5 ἑκατ. Ὁ Βούρτον διακρίνει ἐκεῖ τρεῖς βεβαίως φυλάς: 1) τοὺς ἀρχαιοτάτους ἰθαγενεῖς, οἰκοῦντας εἰς τὰ ἀνατολικώτατα καὶ νοτιοανατολικώτατα μέρη· 2) εἰς συριακὴν τινα καὶ μεσοποταμιακὴν φυλὴν, σημιτικῆς καταγωγῆς, ἀποτελοῦσαν τὸ πλεῖστον τοῦ νῦν ἀραβικοῦ λαοῦ· καὶ 3) ἀραβίαν τινὰ αἰγυπτιοαραβικὴν φυλὴν, οἰκοῦσαν ἐν τῇ χερσονήσῳ τοῦ Σινᾶ. Πλὴν τούτων, ὁ ἀραβ. λαὸς ἀποτελεῖται ἐκ παντοίων ἄλλων φυλῶν, ὧν ἐκάστη κατοικεῖ εἰς ἰδιαίτερον μέρος. Καὶ οἱ μὲν τῶν Ἀρ. ἔχουσι σταθερὰς διαμενάς, οἱ δὲ εἶναι Νομάδες (οἱ Βεδουῖνοι). Ἐκ τῶν Βεδ. τῆς Β. Ἀραβίας, μέρος (περὶ τὰς 300 000) ἐπανέρχονται τὸν χειμῶνα εἰς τὴν ἔρημον. Οὗτοι καλοῦνται Ἀνέζοι, καὶ πρὸς τοὺς ἄλλαι τινὲς φυλαί, οἰκοῦται παρὰ τὰ σύνορα τῆς Συρίας καὶ τὰς ὄχθας τοῦ Βούρτου, πληθύνουσιν ἐτήσιον φόρον· ἄλλαι δὲ διατελοῦσι πρὸς αὐτοὺς εἰς θανάσιμον ἔγθρον. Ἐν τῇ Μεσαιᾷ Ἀρ. καὶ ἐπὶ τῶν Δ. ὁρίων, ζῶσι διάφοροι ἄλλαι φυλαί, ὅσων οἱ Βενί Σαμάρ καὶ οἱ Βενί Χάρεθ, Δ. τῆς Μεδίνας, ἡ μετὰ τοὺς Ἀνέζους ἰσχυρότερα φυλὴ. Πρὸς ἄν. τῆς Μέκκας καὶ τῆς Ταῖφ, οἰκεῖ ἡ ἰσχυρὰ φυλὴ τῶν Βενί-Όταβα, καὶ παρὰ τὸ Τσέβλ-Ἀραράτ οἱ διάσημοι ἐν τῇ ἱστορίᾳ Κορῆες. Ὁ γνήσιος κάτοικος τῆς Ἀρ. ἐρήμου εἶναι μάχιμος ποιμὴν. Ὁ πόλεμος εἶναι τὸ στοιχεῖόν του. Ληστὴς ἀπὸ τούτου παιδικῆς του ἡλικίας, κυυχάται ὅτι εἶναι τοιοῦτος. Οἱ εὐγενεῖς ἀποτελοῦσι τοὺς Σεῖκας, ἧτοι ἀρχηγούς. Εἰς τοὺς εὐγενεῖς προσέτι ἀνήκουν καὶ οἱ Σερίφαι καὶ οἱ Σεῖδαί ἢ Ἐμίραι, ἐν ταῖς Β. μωαμεθανικαῖς χώραις. Οἱ πρῶτοι, ὡς ἀπόγονοι τοῦ Μωῦσεως, ἀπολαύουσι μεγίστης αὐθεντίας.

Πολιτικαὶ καὶ κοινωνικαὶ σχέσεις. Ἡ Ἀ. περιλαμβάνει, πλὴν τῶν εἰς τοὺς Τούρκους ὑποκειμένων ἐπαρχιῶν, πλῆθος μικρῶν καὶ μεγάλων κρατῶν, διοικουμένων ὑπὸ Σεϊκῶν ἢ ἄλλων ἰσχυρῶν οἰκογενειῶν. Ὁ πολιτικὸς καὶ κοινωνικὸς αὐτῶν ὄργανισμός εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον πατριαρχικός. Πολλοὶ οἰκογενεῖαι ἀποτελοῦσι μίαν φυλὴν, καὶ οἱ Σεῖκαι τῶν διαφόρων φυλῶν ἀναγνωρίζουσιν ὡς ἡγεμόνα ὑπερτάτον τινα Σεϊκὴν (ἢ Σεϊκὴν τῶν Σεϊκῶν). Οἱ πόλεμοι μεταξὺ τῶν διαφόρων κρατῶν δὲν εἶναι σπάνιοι. Ἐκ τῶν σημαντικωτέρων τῶν Κρατῶν τούτων εἶναι: ἐν μὲν τῇ ἐσωτερικῇ τῶν Βαχαβιτῶν· παρὰ δὲ τὰς ὄχθας τοῦ ἀραβ. κέλπου τὸ Σουλτανάτον τοῦ Ομάν.

Βίος καὶ ἔθιμα. Τὰς σπογὰς αὐτῶν οἱ Ἀραβες καλύπτουσι δι' ἀλλεπαλλήλων τεμαχίων πλῆγματος ἐξ αἰγίων τριχῶν. Δις καὶ τῶν ἔχουσιν ὕψος 2,2 μ. μήκος 6—9 μ.

καὶ πλάτος 3 μ. περίπου. Τὸ ἐσωτερικὸν αὐτῶν χωρίζεται διὰ τάπητος εἰς ἀνδρώνιτῃν καὶ γυναικωνίτην. Ἐν ταῖς πόλεσιν, ἔχουσι λιθοκτιστοὺς οἰκίας μετ' ἐπιπέδων στεγῶν. Αἱ παρὰ τὸν Εὐφράτην φυλαὶ οἰκοῦσιν ἐν καλύβαις. Φέρουσι χιτῶνα ἐκ χονδροῦ βαμβακεροῦ ὑφάσματος, ἐπὶ τοῦ ὅποιου οἱ πλοῦσοι ρίπτουσι μεταξωτὴν ἢ βαμβακερὴν βουρνούζιον. Οἱ πλεῖστοι ὅμως φέρουσιν ἐπ' αὐτῷ λεπτὸν, ἐλαφρὸν καὶ λευκὸν μάλλινον μανδύαν ἢ χονδρὸν καὶ βαρύν, χρώματος λευκοῦ καὶ φαιοῦ. Οἱ μανδύαι τῶν Σεϊκῶν εἶναι χρυσοῦφαντοι καὶ συνήθως βαρύνται. Τὴν κεφαλὴν καλύπτουσι διὰ βαμβακεροῦ μανδηλίου. Αἱ γυναικες φέρουσι λευκὴν, βαμβακερὰν ἐσθῆτα καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μανδηλίον. ἀργυροῦς δὲ κρίκους εἰς τὴν ῥίνα καὶ τὰ ὦτα, καὶ ὕλινα ἢ ἀργυρὰ περιδέραια εἰς τὸν λαιμὸν, τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας. Τὸ φαγητὸν αὐτῶν συνίσταται εἰς ἄλευρον καὶ βούτυρον. Εἰς τοὺς ξένους πρὸς διάκρισιν παραθέτουσιν ἐρίφιον ἢ ἄρνιν. Εἰς τὰ πρὸς Δ. ὁρίον μέρη, τὴν κυριωτέραν τῶν κατοικῶν τροφὴν ἀποτελοῦσιν ἡ ἰνδικὴ βρύζα, ἡ φακὴ, καὶ οἱ φοίνικες ἔπου φύονται. Τὸ δικαίωμα τῆς φιλοξενίας θεωρεῖται παρ' Ἀραβίας ταῖς Ἀ. φυλαῖς ἱερὸν· οἱ Ἀραβες ἔχουσι συνήθως μίαν σύζυγον· παραδείγματα δὲ μοιχίας δὲν εἶναι παρ' αὐτοῖς συχνά. Ὁ ἀριθμὸς τῶν παρ' αὐτοῖς Μαύρων, ὧν οἱ πλεῖστοι Σομαλῖς, ἀνδραπέδων, μεταρρομένων ἐξ Ἀφρικῆς καὶ πωλουμένων ἐκεῖ, δὲν εἶναι ἐξηκριθὲν. Ἡ δουλεία ὅμως εἶναι μάλλον ἐλαφρὰ ὑπηρεσία, καὶ ἡ ἀπελευθέρωσις τῶν δούλων δὲν εἶναι τι σπάνιον.

Ἐμπορίον, βιομηχανία, ἐκπαίδευσις. Βιομηχανίαν ἡ Ἀ. δὲν ἔχει. Προμηθεύεται δὲ ἀλλεπαλλήλων πάντα τὰ χρειώδη. Τὸ ἐμπόριον ἔμως αὐτῆς, μετὰ τὴν τομὴν τοῦ σουεζείου ἱσθμοῦ καὶ τὴν τοῦ Ἀδὲν μετὰ τῆς Ἀγγλίας ἀτμητοκτικῆς συγκοινωνίας, ἀνεπτύχθη μεγάλως. Τὸ σπουδαιότερον κέντρον τοῦ ἀραβικοῦ ἐμπορίου εἶναι ἡ Μασκάτη. Τὸ πλεῖστον τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐμπορίου διεξάγεται διὰ τῶν προσκυνητῶν. Ἡ ἐπὶ τῆς Ἐρυθρᾶς Τζεῖδα εἶναι τὸ ἀληθὲς ἐμπορεῖον τῆς Ἀ. Ἀλλὰ ἕξις λόγου ἐπίνειον αὐτῆς ἔχει· Ἡπὶ τῆς Ἐρυθρᾶς, τὸ Ἰάμβον, λιμένα τῆς Μεδίνας· τὴν Χοδεῖδα καὶ τὴν Μόκκαν, ἐν Ἰεμένη· τὴν Μάκοῦλαν, ἐν Ἀδραμαούτ. ἐπὶ τοῦ Ἰνδικοῦ ὠκεανοῦ κτλ. Τέχναι καὶ ἐπιστήμαι δὲν καλλιεργοῦνται ἐν Ἀ. πλὴν μικρὰς τινας χειροτεχνίας, συνισταμένης εἰς τινα πεταλωτήρια, ἐριπσιοποιεῖα, δερματοουργεῖα καὶ ὑφαντουργεῖα· ἐν δὲ ταῖς πόλεσιν καὶ τινα ἀργειοπλαστεῖα, μεταξουργεῖα καὶ βαμβακουργεῖα. Οὐδεὶς τῶν Βεδουινῶν γινώσκει γραφὴν καὶ ἀνάγνωσιν. Ἡ ἐπιστήμη αὐτῶν περιορίζεται εἰς τὴν γνῶσιν τῶν ἀστερισμῶν καὶ τῶν πλανητῶν καὶ εἰς κενὰς περὶ ὁσμῶν καὶ λέξεων συζητήσεις. Ἡ νῦν γραμματολογία τῶν συν-

σταται εἰς ἐρωτικὰς καὶ πολεμικὰς ἱστορίας· τὰ ἄσμενά των συνοδεύουσι διὰ τινος εἶδους κιθάρας, ἧτις εἶναι τὸ μόνον μουσικὸν ὄργανον τῶν Ἀ. Ὀλίγιστοι καὶ αὐτῶν τῶν Ἀ. ποιητῶν γινώσκουσι γραφὴν καὶ ἀνάγνωσιν, καὶ ὅμως οἱ στίχοι των εἶναι μετρικῶς καὶ γραμματικῶς ἄμεμπτοι, δὲν στερεοῦνται δὲ καὶ ποιητικῶν καλλωνῶν. [Π. Π.]

Ἀραβιγέ, ποιήτρια, ἀκμάστα ἐν Συρία. Ἐρωτευθεῖσα εὐεῖδῃ νέον καὶ μὴ θυνηθεῖσα τὴν τύχην τοῦ ποθυμένου κατελήθη ὑπὸ μελαγχολίας, ἣν ὁ πατὴρ ἐξήγησε νὰ διακεδᾷται ἀπομακρύνων τὴν θυγατέρα ἀπὸ τῆς πατρίδος καὶ ἀποστέλλων εἰς νεόδηκτον περιπτερον ἐπὶ τῶν ὁθλῶν τοῦ Ἰγγριδος, ὅπερ καὶ μετωνομάσθη μ.α.σ.ο.ὐ.κ. ἥτοι ἐρωτύλον. Ἐκεῖ ἡ Ἀραβιγέ ἐποίησε καλλίστα ποιήματα, ἐν οἷς τεκμηριῶ τὸν σπαράσσοντα τὴν καρδίαν αὐτῆς ἔρωτα. Ἐγεννήθη τῇ 733 καὶ ἀπέθανε τῇ 760 μ. Χ. [Π. Π. Μ.]

Ἀραβικὴ γλῶσσα καὶ φιλολογία. Ἡ κυρίως Ἀραβικὴ καλουμένη γλῶσσα ἥτοι ἡ γλῶσσα τῶν Μοσσοῦδων τῆς βορείου Ἀραβίας ὁμοῦ μετὰ τῆς Ὀμηρικῆς γλώσσης τῆς νοτίου Ἀραβίας ἥτις εἶναι ἡ αὐτὴ πρὸς τὴν Ἰκεζικὴν τῆς Ἀθουσιᾶς, ἀποτελεῖ τὸν νοτιώτατον κλάδον τῆς μεγάλης Σημιτικῆς τῶν γλωσσῶν οἰκογενείας. Ἀναντιρρήτως ἡ Ὀμηρικὴ ἢ Ἰκεζικὴ γλῶσσα εἶναι συγγενεστέρη πρὸς τὰς ἄλλας Σημιτικὰς γλώσσας ἰδίως πρὸς τὴν Ἑβραϊκὴν καὶ τὴν Ἀραμαϊκὴν καὶ τοῦτο μαρτυρεῖ τὴν μείζονα ἀρχαιότητα καὶ τὴν προγενεστέρην εἰς Ἀραβίαν μετοίκησιν τῶν Ὀμηριτῶν. Ἀλλ' ἐνταῦθα ἱκανῶς ἤδη λόγον ποιητάμενοι πρότερον περὶ τῆς Ὀμηρικῆς καὶ Ἰκεζικῆς (βλ. λ. Ἀθουσιᾶ), λέγομεν μόνον περὶ τῆς βορείας Ἀραβικῆς γλώσσης, ἧτις διὰ τοῦ Ἰσλαμισμοῦ κατέστη γενικὴ γλῶσσα πάντων τῶν Ἀράβων καὶ διεδόθη εἰς τοσαύτας ἐκτὸς τῆς Ἀραβίας Ἀσιατικὰς καὶ Ἀφρικανικὰς χώρας. Ἡ γλῶσσα αὕτη, ἡ ὁποία πρὸς διακρίσιν ἀπὸ τῆς Χιμαριτικῆς καλεῖται καὶ Κορείσιτικὴ ἀπὸ τοῦ ὀνόματος τῆς περιφέρειας φυλῆς τῶν Κορείσιτῶν, ἐξ ἧς κατήγετο ὁ προφήτης Μωάμεθ, μετὰ τῶν ἀναλυτικωτέρων γραμματικῶν τύπων, μετὰ τοῦ ἄρθρου καὶ τῆς ἄλλης πλουσιωτέρας καὶ τελειότερον ἀνεπτυγμένης φθολογίας ἀποτελεῖ τὸ νεώτατον καὶ ἀναλυτικώτατον Σημιτικὸν γλωσσικὸν ἰδίωμα. Ἡ φιλολογικὴ ἀνάπτυξις καὶ μὀρφωσις αὐτῆς ἀνήκει εἰς τοὺς πρώτους πρὸ τοῦ Ἰσλάμ αἰῶνας καὶ αἱ λεγόμενα Σιναιτικὰ ἐπιγραφαὶ τοῦ Ε' αἰῶνος εἶναι τὰ πρῶτα ἔγγραφα μνημεῖα τῆς Ἀραβικῆς ταύτης γλώσσης. Ἐκ τοῦ ἀλφάβητου τῶν Σιναιτικῶν ἐπιγραφῶν ἐμορφώθη κατὰ τὸν 5 καὶ 6 μ. Χ. αἰῶνα τὸ ἀλφάβητον τὸ Ἀραβικὸν τοῦ Κορανίου καὶ τῆς ὑστερον Ἀραβικῆς φιλολογίας. Ὁ χρυσοῦς αἰὼν τῆς γλώσ-

σης ταύτης εἶναι ὁ τοῦ Κορανίου, ἐν ᾧ ἡ γλῶσσα παρίσταται μεθ' ὅλης τῆς φυσικότητος, τῆς ἀπλότητος, τῆς εὐστροφίας ἀλλὰ καὶ μεθ' ὅλης τῆς καλλονῆς τῆς ἐννοήσεως ἐπὶ τὴν τέχνην πρὸς τὴν φύσιν, ὅπως ἐν τοῖς Ὀμηρικοῖς ἔπειν. Διὰ τοῦ Μωάμεθ καὶ τῶν κατακτητῶν τοῦ Ἰσλάμ ἡ γλῶσσα αὕτη γενομένη κοινὴ πάντων τῶν Ἀράβων γλῶσσα ὑπερέδωκε τὰ ὅρια τῆς χειρσονήσου καὶ βαδίζουσα ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν πολιτικὴν καὶ θρησκευτικὴν κατὰκτησιν τῶν Ἀράβων κατέλαβε πλείστας γλώσσας τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Ἀφρικῆς. Ἀλλ' ἡ τύχη τῶν γλωσσῶν τῶν ἐκτὸς τῆς Ἀραβίας ὑποκυψαῖν εἰς τὸ κράτος καὶ τὴν ἐπιρροὴν τῆς Ἀραβικῆς γλώσσης δὲν ὑπῆρξε πανταχοῦ ἡ αὐτὴ, ἀλλὰ διαφορωτάτῃ κατὰ τρόπον διεκτικώτατον ἐν τῇ ἐπιστήμῃ τῆς γλωσσολογίας. Οὕτω πανταχοῦ, ἐνθα ἡ Ἀραβικὴ εὐρε γλώσσας λεγομένας Σημιτικὰς, ὡς ἐν τῇ νοτίῃ Ἀραβίᾳ ἐν Παλαιστίνῃ, Συρίᾳ, Μασσοταμίᾳ (ἐν αἷς χώραις πλὴν τῆς νοτίου Ἀραβίας ἐλαλεῖτο ἡ Ἀραμαϊκὴ ἢ Συροχαλδαϊκὴ) αἱ ἐγγῶροι Σημιτικαὶ γλώσσαι ἀντικατεστάθησαν πανταχοῦ σχεδὸν ὑπὸ τῆς Ἀραβικῆς, ἐν Αἰγύπτῳ καὶ ἐν τῇ Βαρβαρίᾳ αἱ ἐγγῶραι γλώσσαι ἀσθενῶς μόνον διετηρήθησαν ἀέναντι τῆς Ἀραβικῆς, ἡ Κοπτικὴ μάλιστα τῆς Αἰγύπτου ἐξέλιπε κατὰ τὸν ἡμέτερον αἰῶνα. Ἐπίσης ἐν τοῖς βαρβάρους χώραις τῆς ἀνατολικῆς καὶ μεσογείου Ἀφρικῆς πανταχοῦ, ἐνθα χωρεῖ τὸ Ἰσλάμ αἱ ἐγγῶροι βάρβαροι γλώσσαι ὑποχωροῦσι πρὸς τῆς Ἀραβικῆς, τουναντίον δὲ αἱ γλώσσαι αἱ Ἀσιατικαὶ αἱ μηδεμίαν ἔχουσαι συγγένειαν γλωσσικὴν πρὸς τὴν Ἀραβικὴν, ἔχουσαι δὲ καὶ ἰδίαν ἀνάπτυξιν καὶ ἰσχυρὴν ἱστορικὴν καὶ φιλολογίαν, ὡς αἱ Περσικαί, Τουρκικαὶ καὶ Ἰνδικαί, αὗται διετήρησαν μὲν τὸν γραμματικὸν αὐτῶν ὀργανισμόν, ἀλλὰ προσέλαβον μέγαν πλοῦτον λέξεων ἢ ῥιζῶν Ἀραβικῶν. Μετὰ τῆς Ἀραβικῆς γλώσσης καὶ γενικῶς μετὰ τοῦ Ἰσλάμ διεδόθη καὶ ἡ Ἀραβικὴ γραφὴ παρ' ἅπασιν τοῖς Μωαμεθανικοῖς λαοῖς τοῦ κόσμου. Ἡ Ἀραβικὴ γλῶσσα ἀνθήσασα λαμπρῶς καὶ μετὰ τὸν Μωάμεθ καὶ τὸ Κοράνιον ἐν τοῖς μεγάλοις κέντροις τοῦ παγκοσμίου Ἀραβικοῦ κράτους ἐσχημάτισε παρὰ τὰς πλείστας κατὰ τόπους ἰδιαιτέρας διαλέκτους, (οἷαι εἶναι σήμερον ἡ Συριακὴ, ἡ τοῦ Βαγδατίου, ἡ τῆς Ἰδίας Ἀραβίας, ἡ τῆς Αἰγύπτου, ἡ τῆς βορείου Ἀφρικῆς καὶ αἱ τῶν λοιπῶν Μωαμεθανικῶν Ἀφρικανικῶν χωρῶν) καθολικὴν τινα φιλολογικὴν Ἀραβικὴν γλῶσσαν, ἐν ᾗ ἐγράφησαν τὰ λαμπρότατα φιλολογικὰ προϊόντα τῆς Ἀραβικῆς γλώσσης καὶ τοῦ Ἀραβικοῦ πολιτισμοῦ.

Ἡ Ἀραβικὴ γραμματεία ἄρχεται κυρίως μετὰ τοῦ Ἰσλάμ. Ἀλλὰ καὶ πρὸ τοῦ Μωάμεθ ὑπῆρχε ποιήσις Ἀραβικὴ ἱκανῶς ἀκμάζουσα, καίτοι οἱ Ἀράβες ἅπασαν τὴν προϊσλαμικὴν περίοδον καλοῦσι περίοδον ἀμαθείας. Ἡ ποιη-

αἱ δ' αὐτὴ ἦτο λυρική τὸ μὲν ἀναφερομένη εἰς τὰ θεῖα, τὸ δὲ εἰς ἔργα καὶ τύχας ἡρώων ἐτι δὲ καὶ εἰς ἐρωτικές περιπετείας, πρὸς δὲ ποιήματα διδακτικά, παροιμιαί, ἐγκώμια, καὶ ἐλεγεία. Εἰς τὴν ἀνάπτυξιν δὲ τῆς ποιήσεως συνέτελουν μεγάλως καὶ οἱ ποιητικοὶ ἀγῶνες οἱ τελοῦμενοι ἐν Μέκκῃ παρὰ τὸ Κααβά. ἐνθα ἡγωνίζοντο πρὸς ἀλλήλους ποιηταὶ πανταχόθεν τῆς Ἀραβίας συνερχόμενοι. Τὰ τοιαῦτα δὲ ποιήματα ἐκάλουντο *μ α ρ λ α κ α τ* («ἀνερτημένα») ἢ *μ ο δ σ α χ α β α τ* («κρυπτομένα»), τὸ μὲν διότι ὁ προκαλὼν ποιητὴς ἀνήρτα ἐπὶ τοῦ τοίχου παρὰ τὸ Κααβά τὸ ποιῆμα αὐτοῦ, τὸ δὲ διότι ἦσαν γεγραμμένα ἐπὶ βύσσου χρυσοῖς γράμμασι. Περιφημοὶ ποιηταὶ τῶν μουσλακῶν τῆς προμωαβιτικῆς περιόδου εἶναι ὁ Ἀ ν τ α ρ α (βλ. λ.), Σοχεῖρ, Λεβίθ, Ἀμροῦ, Ὑαραφῶ, Χαρίτ. Ἡ γραμματεία τῆς Ἰσλαμικῆς περιόδου διαιρεῖται εἰς ποιήσιν, ἱστορίαν, φιλοσοφίαν καὶ φυσικομαθηματικὰς ἐπιστήμας. Ἀλλ' εὐθὺς ἐν ἀρχῇ τῆς περιόδου ταύτης διὰ τοῦ Μωάμεθ αὐτοῦ ἀνεπτύχθη καὶ ἄλλο γραμματείας εἶδος, ἰδιόζων ἀποκλειστικῶς τοῖς Σημιτικαῖς λαοῖς. Εἰς τὸ εἶδος τοῦτο ὅπερ μετέχει τῆς ἀπλότητος καὶ φυσικότητος τοῦ πεζοῦ λόγου, τοῦ ὕψους τῆς ποιήσεως καὶ τοῦ σθένους τῆς φυσικῆς ρητορικῆς ἀνήκουσι παρ' Ἑβραίοις μὲν αἱ *π ρ ο ρ η τ ε ι α ι*, τὸ Κοράνιον δ' ἐν τῇ Ἀραβικῇ γραμματείᾳ.

Ἡ Ἀραβικὴ ποίησις, ἐπιστήμη, φιλοσοφία καὶ ἱστοριογραφία ἤθησαν ἐπὶ μικρὸν ἐν τῇ αὐτῇ τοῦ Βεγδατίου ἐπὶ τῶν Ἀβασσίδων Χαλιφῶν ἰδίως Ἀλμανσούρ, Ἀρουνალρασιδ καὶ Μαμούν, ἐν Διγύπτῳ ἐπὶ τῶν Φατιμιδῶν καὶ ἐν Ἰσπανίᾳ ἐν τῇ αὐτῇ τῶν Ὀμεισίδων τῆς Ἰσπανίας ἰδίως δὲ τοῦ ἐπιφανεστάτου τῶν Ὀμεισίδων Χαλιφῶν Ἀβδουρραχμάν Γ. (βλ. λ.). Ὁ χαρακτήρ δὲ καὶ τὸ εἶδος τῆς Ἀραβ. ποιήσεως ἐμεινε πάντοτε τὸ λυρικὸν μετὰ τῶν διαφορῶν αὐτοῦ εἰδῶν (Γαζέλ, *μκχάμ*, *μεσνεβί*). Μεγάλοι ποιηταὶ ἀκμάσαντες κατὰ τὸν 9 καὶ 10 καὶ 11 αἰῶνα εἶναι Ἀδού Νοβάς, Ἀσμάι, Ἰπν Δορεϊδ, Μοντενεδόι Ἀβουλάλα, Τογράι, ἐπισημώτατος δὲ πάντων ὁ Χαμαδούι καὶ ὁ Χαρίρ. Ἀνεπτύχθη δὲ παρὰ τοῖς Ἀραβι καὶ εἶδος τι μυθογραφίας (Λοκμάν), καὶ μυθιστορίας (Χίλια καὶ μία νύκτες, ἔργα τοῦ ἥρωος Ἀνταρχ κλ.).

Ἡ ἱστοριογραφία παρὰ τοῖς Ἀραβι δὲν ὑπερέβη τὰ ὅρια χρονογραφίας, κεκοσμημένης μετ' ἀνατολικῆς μεγαληγορίας καὶ διθυραμβικοῦ ὕψους. Οἱ περιφημώτατοι δὲ τῶν Ἀράβων ἱστοριογράφων εἶναι Ἀβουλφεδά, Χαλδούν καὶ Ἀδούλ Κασίμ (βλ. λ.). Τοῖς ἱστοριογράφοις συγκαταριθμοῦνται καὶ οἱ βιογράφοι, ὧν οἱ ἐξοχώτεροι εἶναι ὁ τὸν βίον τοῦ περιφήμου Μαχμούτ Γ' αὐνευτῇ γράψας Ὁ π τ ῖ καὶ ὁ Βαχαεδίν, ὁ γράψας τὸν βίον τοῦ Σαλαδίνου. Περί τῶν περιφημῶν Ἀράβων ἱατρῶν, ἀστρονόμων, γεωγράφων, μαθηματικῶν καὶ φιλοσόφων γενήσεται λόγος

ἐκτενέστερος ἐν ἰδιαίτεροις περὶ ἐκάστου ἄρθροις. Φιλολογικαὶ ἐργασίαι πρῶτως ἤρξαντο καλλιεργεῖσθαι παρὰ τοῖς Ἀραβι τοιαῦται ἐργασίαι εἶναι γραμματικὴ, λεξικογραφία καὶ σχόλια τῶν ὑπομνηματιστῶν τοῦ Κορανίου καὶ ἄλλων προϊόντων τῆς Ἀραβικῆς γραμματολογίας. Πρῶτος ἀρχαιότατος Ἀραβὶ γραμματικὸς εἶναι ὁ Ἀδού Ἀσιδαδ-ελ-δουλί, μαθητῆς τοῦ Χαλίφου Ἀαλῆ, πρῶτος δὲ λεξικογράφος ὁ Χαλίλ-ελ-Φαραβί, (ἔζησε κατὰ τὸν 8 μ. Χ. αἰῶνα). Μετὰ τούτων ὄρχεται μέγιστος ἀριθμὸς Ἀράβων φιλολόγων, οἵτινες ἐπλούτισαν τὴν καθόλου Ἀραβικὴν πολὺ πρὶν ἢ Εὐρωπαῖοι ἐγκύψωσιν εἰς τὴν σπουδὴν τῶν Ἀσιατικῶν γλωσσῶν καὶ ἰδίως τῆς Ἀραβικῆς. [Π.Κ.]

Ἀραβικὴ θάλασσα (ἡ καὶ Περσικὴ θάλασσα καὶ θάλασσα τοῦ Ὀμάν. καὶ Περσικὴ θάλασσα, ἰδίως δὲ Ἰνδικὸ-Ἀραβικὴ θάλασσα καλουμένη). Οὕτω καλεῖται τὸ βορειοδυτικώτατον τμήμα τοῦ Ἰνδικοῦ ὠκεανοῦ, τὸ ὀριζόμενον ὑπὸ τῶν ἀκτῶν τῶν Σομαλῶν, τῆς Ἀραβίας, τῆς Περσίας, τοῦ Βελουχιστάν, τῶν Ἀγγλικῶν Ἰνδιῶν, καὶ πρὸς Ν ὑπὸ γραμμῆς διερχομένης μεταξὺ τῆς Ν ἄκρας τῶν τελευταίων τούτων, τοῦ ἀκρωτ. Κομοδορίν, καὶ τῆς Α ἄκρας τῆς Ἀφρικῆς, τοῦ ἀκρωτ. Γουαρδαφουί. Πρὸς Β. ἐκτείνεται ἄχρι τοῦ 25° Β πλάτους, ἔχουσα πλάτος ἀπὸ Β πρὸς Ν 1650 μ. περίπου, καὶ μήκος ἀπὸ Α πρὸς Δ κατὰ μὲν τὴν ἀνοικτὴν Ν εἰσοδόν, 2.700 χμ. ἐν δὲ τῇ μέσῳ 3.370 χμ. καὶ κατὰ τὸν μυχὸν 900 χμ. Πρὸς Δ λαμβάνει τὸ ὄνομα Κ ὁ λ π ο ς τ ο ὺ Ἀ δ ε ν ἄχρι τοῦ πορθμοῦ τοῦ Βαβ-ἔλ-Μανδέβ, δι' οὗ ἐνοῦται μετὰ τοῦ Ἀ ρ α β ῖ κ ο ὺ Κ ὁ λ π ο υ (Ἐρυθρὰς θαλ.). ΒΔ λαμβάνει τὸ ὄνομα Β ἄ χ ρ -Ὁ μ ἄ ν (θάλασσα τοῦ Ὀμάν), ὅπερ δίδεται ἐπίσης καὶ εἰς ὅλην τὴν θάλασσαν, ἐνομένη μεταξὺ τῆς Ἀραβίας καὶ τοῦ Ἰράν μετὰ τοῦ Π ε ρ σ ῖ κ ο ὺ Κ ὁ λ π ὶ ο υ. Καὶ πρὸς τὸ ΒΑ μέρος ἀποτελεῖ τοὺς κόλπους τοῦ Κ ἄ τ σ χ καὶ τοῦ Καμδαῦ, μεταξὺ τῶν ὁποίων κεῖται ἡ ἡερσόνησος τῆς Γουζεράτης. Δύο μεγάλοι μόνον ποταμοὶ χύνονται εἰς αὐτὴν ἀμέσως μὲν ὁ Ἰνδός, καὶ διὰ τοῦ Περσικοῦ Κόλπου ὁ Σχάτ-ἔλ-Ἀράβ (Εὐφράτης καὶ Τίγρης). Νήσους ἀξίας λόγου θέν ἔχει. Τὸ ὄνομα Ἰ ν δ ῖ κ ὁ ς ὠ κ ε α ν ὁ ς, ἤρξατο ἀπὸ τοῦ Πτολεμαίου σημαίνει τὴν θάλασσαν ταύτην καὶ τὸν ἀνατολικὸν ὠκεανόν. Πρῶτον ἐκαλεῖτο Ἐ ρ ρ ο ὺ ῥ ἄ θ ἄ λ α σ σ α, ἐπίσης καὶ ὁ Περσικὸς Κόλπος, οὐχὶ ὅμως καὶ ὁ Ἀραβικός, εἰς ὃν νῦν δίδεται τὸ ὄνομα τοῦτο. [Π.Π.]

Ἀραβικὴ τέχνη. Ἡ Ἀρ. τέχνη ἀνεπτύχθη μονομερῶς περιορισθεῖσα εἰς ἓν μόνον εἶδος τὸ τῆς ἀρχιτεκτονικῆς, ἐπεὶ δὲ νόμος τοῦ Προφήτου ἀπηγόρευεν αὐστηρῶς εἰς τοὺς Ἀραβας τὴν θρησκευτικὴν χρῆσιν πλαστικῶν καὶ εἰκονικῶν παραστάσεων Καὶ αὕτη ὅμως ἡ ἄρ-

χιτεκτονικὴ τῶν Ἀράβων δὲν ἔλαβεν ἐξ ἀρχῆς ἀπανταχοῦ ἐνιαίον τινα χαρακτῆρα, ἀλλ' ἐμορφώθη ἐν μὲν τῇ Αἰγύπτῳ καὶ τῇ Ἰνδικῇ ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς ἀρχαίας τέχνης, ἀλλὰ καὶ δὲ ἔσχε προφανῶς ἐπὶ τὴν ἀραβικὴν τέχνην μετὰ τὴν ῥοπήν ἢ χριστιανικὴν, μάλιστα δὲ ἡ βυζαντινὴ ἀρχιτεκτονικὴ. Οὕτω δὲ δὲ κατέστη ἡ τέχνη τῶν Ἀράβων, ὅπως καὶ ἡ θρησκεία αὐτῶν, ἐκ πολλῶν διαφόρων στοιχείων. Ἡ Ἀρ. ἀρχιτεκτονικὴ στερεοῖται αὐστηρὰς τινος ἀρχιτεκτονικῆς συγκροτήσεως, μὴ ὑποτασσμένη εἰς ἀρχιτεκτονικοὺς νέμους κανονικῶς καθιερωμένους. Ἐνεκα δὲ τῆς παντελοῦς αὐθαριστείας καὶ ἀδεοδιότητος τὰ ἀρχιτεκτονικὰ μνημεῖα τῶν Ἀράβων εἶναι μετὰ παντοδαπῶν ἀντιθέσεων. Πρὸς τὴν πενιχρὰν ἐνίοτε ἐξωτερικὴν ὄψιν τοῦ τοίχου τοῦ οἰκοδομηματος, πρὸς τὰ μονότονα καὶ ἀνόμαλα μέτρα αὐτῶν ἀντικεῖται ὁ ἀνυπερβλήτος πλοῦτος καὶ ἡ μαγευτικὴ ποικιλία τῆς φανταστικῆς διακοσμήσεως τοῦ ἐσωτερικοῦ. Ἡ Ἀρ. ἀρχιτεκτονικὴ ἐμορφώθη κυρίως ἐκ τῶν θρησκευτικῶν ἀναγκῶν καὶ τῆς λατρείας τοῦ ἔθνους τούτου, τὰ ἀρχαῖα δὲ μουσουλμανικὰ τεμένη παρέχουσιν ἡμῖν εἰκόνα τῆς ἀρχιτεκτονικῆς διαπλάσεως τοῦ ἀραβικοῦ ρυθμοῦ. Οἱ Ἀραβῆς δὲν ἠδυνήθησαν νὰ προαγάγῃ τὴν ἀρχιτεκτονικὴν ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῆς, δημιουργοῦντες νέον οἰκοδομητικὸν σύστημα, ἐν τῇ ἐπιχειρημασίᾳ δὲ τῶν καθ' ἕκαστα ἀρχιτεκτονικῶν μερῶν προσέθηκαν εἰς τὸς παλαιὰς ἀρχιτεκτονικὰς παραδόσεις καὶ νέα τινὰ σχήματα ὅπως ἰδιορρυθμῆ. Ἐν τῶν ἰδιορρυθμῶν τούτων γνωρισμάτων τοῦ ἀραβικοῦ ρυθμοῦ εἶνε καὶ τὸ σύστημα τῶν τόξων, δι' ὧν συνεδεόντο οἱ πολυπληθεῖς κίονες τῶν στοῦν τοῦ τεμένους. Διὰ πρωτοτύπου ἐπίσης ἐπινοήσας ἐτροποποίησαν πολλὰ καὶ τὸ σύστημα τῆς θολωτῆς στέγης. Ἀξίον ἰδιαίτερας προσοχῆς ἐν τῇ ἀραβ. ἀρχιτεκτονικῇ εἶνε ἡ ἐσωτερικὴ διακοσμησις τῶν ναῶν. Ἀνεξαρτήτως τῆς ἀρχιτεκτονικῆς αὐτῶν διαρρύθμισης κατακαλύπτει τὴν ἐπιφάνειαν τῶν τοίχων ἀνεξάντλητον πλῆθος διαφόρων μορφῶν καὶ σχημάτων πολλὰ καὶ πρὸς ἀλλήλα περιπλεκόμενων καὶ αἰωνίως μεταβαλλομένων καὶ μεταπιπτόντων εἰς ἀπειρα ἄλλα σχήματα. Ἐν ἐξωτερικῶν τῶν ναῶν εἶνε μετὰ περισσῆς λιτότητος διεσκευασμένοι, ἐνίοτε ὅμως ἡ πύλη τοῦ τεμένους δεικνύει ἀνάλογον πρὸς τὴν ἐσωτερικὴν μεγαλοπρέπειαν πλοῦτον διακοσμήσεως. Τὰ ἀρχαιότερα λείψανα τῆς ἀραβ. ἀρχιτεκτονικῆς, διὰ τοῦτο δὲ καὶ τὰ μάλιστα ἀνάμοια πρὸς ἀλλήλα εἶνε τὰ ἐν Ἀραβίᾳ, ἐν Παλαιστίνῃ καὶ ἐν Συρίᾳ σφικόμενα. Μᾶλλον κεκλινομένην χαρακτῆρα δεικνύουσι τὰ ἐν Αἰγύπτῳ καὶ ἰδίως τὰ ἐν Παλαιῷ Καίρῳ. Τὰ νεώτερα τῶν μνημείων τούτων ἀνίστανται σχεδὸν εἰς τὸν 15ον αἰῶνα μ.Χ. Καὶ ἐν Σικελίᾳ οἱ Ἀραβῆς κατέλιπον μνημεῖα τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς ἰδίας αὐτῶν τέχνης, ἥτις παρέμεινεν ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ ἐν

συνεχεῖ ἀκμῇ ἀπὸ τοῦ 827 ἐπὶ τρεῖς ὄλους αἰῶνας. Τὴν μεγαλητέραν ὁμως ἐπίδρασιν καὶ τὴν λειοτέραν διαπλάσιν ἔλαβεν ἡ Ἀρ. τέχνη ἐν Ἰσπανίᾳ ἀπὸ τοῦ 8ου αἰῶνος μ.Χ. καὶ ἐντεῦθεν. Τὸ μεγαλοπρεπέστερον δὲ μνημεῖον ὅχι μόνον τῆς ἐν Ἰσπανίᾳ, ἀλλὰ τῆς καθόλου ἀραβ. ἀρχιτεκτονικῆς εἶνε τὰ ἀνάκτορα τῆς Ἀλὰμ-δρας (βλ. λ.), ἅτινα διὰ τὴν μυθώδη πολυτέλειαν καὶ τὸν ποιητικὸν ῥωματισμὸν τῆς οἰκοδομῆς τῶν δικαίως ἐπωνομάσθησαν «ἡ πραγματικοποίησις μαγικοῦ ἀσιατικοῦ μύθου». Τὴν τελευταίαν περίοδον τῆς Ἀρ. τέχνης ἀποτελοῦσι τὰ ἐν Τουρκίᾳ, ἐν Περσίᾳ καὶ ἐν Ἰνδίας σφικόμενα ἀρχιτεκτονικὰ μνημεῖα. [Θ.Σ.]

Ἀραβικὴ φιλοσοφία. βλ. λ. Ἀριστοτελικὴ φιλοσοφία.

Ἀραβικοὶ Ἀριθμοί. βλ. Ὑψηλ.

Ἀραβικὸν κόμμα. βλ. Κέμμα.

Ἀραβικὸς ἔππος. (Ἰππολ.) βλ.

Ἰππικαὶ γενεαί.

Ἀραβικὸς ἑόλος. βλ. Ἰππολ. Ὑψηλ.

Ἀραβὶν (Χημ.) ἡ ἀραβικὸν ὀξύ $C_{12}H_{22}O_{11}$ τὸ κύριον συστατικὸν τοῦ ἀραβικοῦ κόμματος, ὅπερ ἐν ἄλλας τοῦ α. μετὰ κλίσεως ἡ ἀσβεστοῦ, ἀποχωριζομένη ἐξ αὐτοῦ δι' ὁδροχλωρίου. ἔνε λευκὴ ἁμορφος μάζα μεταβαλλομένη δι' ὕδατος εἰς μεταραβικὸν ὀξύ. τῇ θερμάνσει μετ' ἀραιοῦ θετικοῦ ὀξέος μεταβάλλεται ἡ ἀραβὶν εἰς ἀρσενικόζην ὡς κρυσταλλοῦμενον σάκχαρον τοῦ τύπου $C_6H_{12}O_6$. [Ο.Α.Ρ.]

Ἀράβιος αὐλητής. Παροιμ. ἐπὶ τῶν ἀπαύστως διαλεγόμενων καὶ ἀδολοχευόντων. Ἀπὸ τῶν Ἀράβων, οἵτινες λέγεται ὅτι ἠύλουν ἐν ταῖς νυκτεριναῖς φυλακαῖς ἐξ ἐπαμοιβῆς μέχρι πρωτῆς. [Π.]

Ἀραβίς (Bot.) (Arabia L.) γένος τῆς τάξεως τῶν Σταυρανθῶν (βλ. λ.). [Θ.Χ.]

Ἀραβόσιτος, Ἀραποσίτι καὶ Ἀραπόσταρο (Bot.), κοινὰ ὀνομασίαι τῆς Ζείας τῆς ἀμερικανικῆς (Zea Mays L.) βλ. λ. Ζεῖα. [Θ.Χ.]

Ἀραγόν. Πόλις τῆς Σικελίας ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἀγράγαντος (Agrigenti), πρὸς Β. τῆς πόλεως ταύτης. ἔχει 9 674 κατ. (1881). ὁ δὲ δήμος 12 659. Πλησίον αὐτῆς ὑπάρχουσι τὰ βορβοροπηραιοῦ Μακαλούδα καὶ περὶ τὴν θερμὴν πηγὰν. [Π.Π.]

Ἀραγονίτης ὄρυκτον τοῦ βασισσώδους ὀρθοῦ συστήματος· οἱ κρυσταλλοὶ αὐτοῦ σκληροῦς, βελονόσχημοι καὶ συνήθως διδυμοὶ ἢ πολιδυμοὶ εὐρίσκονται καὶ κατὰ συστηματικὰ μισχοπαγῇ ἢ ἰσοπαγῇ, εἰς σφαίρας (πισσόλι-ος), σταλακτίτας ἢ ὡς τέρφοις θερμῶν πηγῶν (ἀναβραστικῆς) Σκλ.=3,5...4, Εἰδ. βάρ.=2,9...3. Ἀχρὸς, λευκὸς ἢ ἑγ-

χρους. Ἀποτελεῖται ἐξ ὀξυανθρακικῆς ἀσθέ-
στου, ὅπως καὶ ὁ ἀσβεστίτης, ἐμπεριέχει δὲ
καὶ ὀλίγην ποσότητα ἐμφυερίου ἀσβεστίου. Δει-
κνύει τὰ αὐτὰ τοῦ ἀσβεστίου χημικὰ γνωρί-
σματα. Ἀπαντᾷ πολλοχοῦ γῆς (Ἀραγών,
Γερμανία κττ.) ὡς καὶ ἐν Λαυρίῳ ἐπὶ σμι-
θονίτου. Ἐν λεγόμενον *πισσόλιθον* καὶ
λίθον τῶν πηγῶν τὴν μεταχειρίζονται
πρὸς κατασκευὴν κοσμημάτων καὶ ἄλλων
χρειωδῶν. [Κ.Μ.]

Ἀραγούας (ὁ Ἀραγὸς τῶν ἀρ-
χαίων). Ποταμὸς τῆς ὑπερκαικασίου Ῥωσσίας.
Ἀποτελεῖται ἐκ δύο ἄλλων πηγάζοντων ἀπὸ
τῆς Ν. κλιτύος τοῦ Καυκάσου καὶ μετὰ ῥοὴν
110 χμ. ἐκβάλλει εἰς τὸν Κούρ, παρὰ τὸ χω-
ρίον Μεσχετύ.

Ἀραγουάῦ (ἡ Ἀραγουάῦα ἢ Ρίο
-Γράνδε). Ποταμὸς τῆς Βρασιλίας, ἔχων
μῆκος 2 200 χμ. καὶ ἀποτελῶν τὸ θρεῖν τῶν
ἐπαρχιῶν Μάττο-Γρόσσο καὶ Γουά. Ἐνδοῦται
παρὰ τὸ φρούριον Σάο-Ιωάο, ὑπὸ πλάτ. 6° 5'
Ν. μετὰ τοῦ Τοκαντίνου, δεξιῶ παραποτάμου
τοῦ Ἀμαζονίου. [Π.Π.]

Ἀραγὼ Ἰάκωβος, φιλόλογος ἀδελφὸς τῶν
κατωτέρω, γεννηθεὶς ἐν Γαλλίᾳ τὸ 1790 καὶ
ἀποθάνων τὸ 1855 ἐν Βρασιλίᾳ. Τὸ γνωστότε-
ρον τῶν ἔργων του εἶνε ἡ εἰς τὴν ἡμετέραν
γλῶσσαν μεταφρασθεῖσα *Περίοδος τῆς*
Γῆς (*Voyage autour du monde*). [Α.]

Ἀραγὼ Στέφανος, λόγιος ἀνὴρ Γάλλος,
διαπρέψας καὶ ἐν τῇ πολιτικῇ, γεννηθεὶς ἐν
Περπινίᾳ τῷ 1802. Διετέλεσεν ὑφηγητὴς τῆς
Χημείας ἐν τῷ Πολυτεχνικῷ σχολεῖω, ἀλλ'
ἐπεδόθη κατόπιν εἰς τὸ δραματικὸν στάδιον καὶ
ἔγραψε διάφορα δράματα καὶ κωμωδίας. Χρη-
ματίας καὶ διευθυντὴς τοῦ θεάτρου τοῦ *Vau-*
deville. Ἐσχεν ἐνεργὸν μέρος εἰς τὴν πολι-
τικὴν, πολέμιος διεγχεῖς τοῦ βασιλέως Λου-
δοβίκου Φιλίππου καὶ τοῦ Ναπολέοντος Βονο-
πάρτου, προέδρου τῆς Β' γαλλικῆς δημοκρα-
τίας. Διὲ ἐξορισθεὶς ἠδυνήθη νὰ ἐπανακάμψῃ
εἰς Παρίσιος μόνον κατὰ τὸ 1859. Ἐκτοτε
δ' ἐξηκολούθησε δημοσιογραφῶν μέχρι τῆς πτώ-
σεως τῆς Ναπολεοντείου δυναστείας, διορισθεὶς
δ' ὑπὸ τῆς δημοκρατικῆς κυβερνήσεως δῆμαρ-
χος Παρισίων ἠναγκάσθη μετὰ βραχὺν χρόνον
νὰ παραιτηθῇ. Τῷ 1878 διωρίσθη Ἀρχιεφεύ-
λας τῆς σχολῆς τῶν καλῶν τεχνῶν. [Α.]

Ἀραγὼ (Arago François), ἐπίσημος
Γάλλος ἀστρονόμος καὶ φυσικὸς γενν. 1786,
ἀποθ. 1853 ὡς διευθυντὴς τοῦ ἀστεροσκοπεῖου
τῶν Παρισίων. Διεκρίθη μᾶλλον διὰ τὰς περὶ
τὴν ὀπτικήν ἐργασίας αὐτοῦ καὶ διὰ τὴν με-
τάδοσιν ἀστρονομικῶν γνώσεων εἰς ἐνδύτερον κύ-
κλον παρὰ τὸν τῶν εἰδικῶν ἀστρονόμων. [Δ.Κ.]

Ἀραγών. Στρατιωτικὴ περιφέρεια (Γε-
νικὸν ἀρχηγεῖον) τῆς Β.Α. Ἰσπανίας. ἔχουσα
τίτλον βασιλείου, καὶ χωριζομένη ἀπὸ τῆς

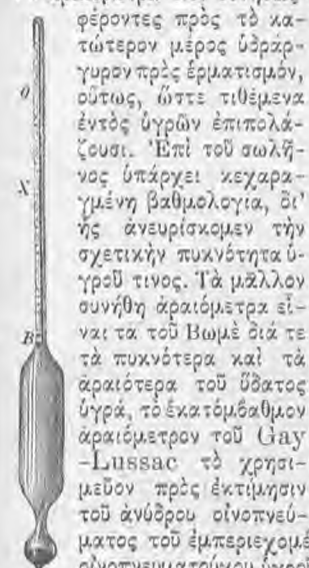
Γαλλίας διὰ τῶν Κεντρικῶν Πυρρηναίων. Περι-
λαμβάνει τρεῖς ἐπαρχίας: τῆς Σαραγόσσης,
τῆς Τερουέλ καὶ τῆς Χουέσκας, ἔχουσας ἐν
συνόλῳ ἐμβαδὸν 50 391 τχμ. καὶ 910 880 κατ.
(1887). Ὁ κυριώτερος τῶν διαφρεόντων αὐτὴν
ποταμῶν εἶναι ὁ Ἑβρός. Τὸ Β. καὶ Ν. μέρος
εἶναι ὄρεινόν (ἔνω Ἀ.), τὸ δὲ μέσον στέππαι.
Μεγάλαι δὲ λωρίδες ἐκ τοῦ καλλίστου ἐδά-
φους μένουσιν ἀκαλλιέργητοι, καλυμμέναι
ὑπ' ἀκανθῶν καὶ θάμνων. Τὰ κυριώτερα τῶν
προϊόντων τῆς χώρας ταύτης εἶναι σιτηρά,
καρποὶ καὶ ἐλαίαι. Τὸ κλίμα εἰς τὰ ὑψηλὰ
μέρη εἶναι θροσερόν, ἀλλ' εἰς τὰς πεδιάδας οἱ
θερινοὶ καύσωνες εἶναι συχνάκις ἀνυπόφοροι.
Ἡ κτηνοτροφία ἀποτελεῖται ἰδίως ἐκ χοίρο-
τροφίας καὶ προβατοτροφίας, τὰ δὲ ἔρια τῆς
Ἀ. εἶναι ἐκ τῶν καλλίστων. Ἐριουργεῖα ὑ-
πάρχουσιν ἰδίως ἐν ταῖς πόλεσι: Σαραγόσση,
Ἀλκανίς καὶ Ταραγόνα, θερμοτοργεῖα δὲ ἐν
Καταλαούδ καὶ Βαρδόστρω. Μεταλλεῖα χαλ-
κοῦ, μολύβδου καὶ σιδήρου, ἀνθρακωρυχεῖα
κτλ. μέρας ἀριθμῶς μεταλλικῶν πηγῶν. Τὸ
ἐμπόριον καὶ ἡ βιομηχανία ἐν μεγάλῃ παρα-
κμῇ. Οἱ Ἀραγώνιοι εἶναι ῥωμαλεοὶ καὶ οἱ
καλλίστοι στρατιῶται τῆς Ἰσπανίας, περίφη-
μοι κυνηγοὶ, τολμηροὶ λαθρέμποροι καὶ ἀκα-
ταπόνητοι ὁδοιποροί. Πρωτ. αὐτῆς εἶναι ἡ
Σαραγόσσα. [Π.Π.]

Ἀραγών. Ποταμὸς τῆς Ἰσπανίας ἐν τῇ
ἐξ αὐτοῦ κληθείσῃ Ἀραγῶνι καὶ τῇ Ναυάρρ.
Πηγάζει ἀπὸ τῶν Πυρρηναίων καὶ ἐκβάλλει εἰς
τὸν Ἑβρον. [Π.Π.]

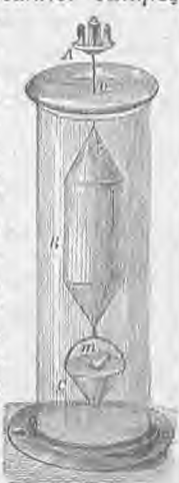
Ἀραῶ. Βασιλικὴ αὐτόνομος πόλις τῆς
Οὐγγαρίας, ἐν τῇ ὁμών. κομητείᾳ, πρὸς δια-
στολὴν τοῦ ἐν τῇ κομητείᾳ Τεμεσθάρης Νέου
Ἀ. καὶ Παλαίν Ἀ. καλουμένη. Κεῖται
ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὀχθῆς τοῦ Μαρῶς, ἔχουσα σιδηρ.
ἐμπόριον. βιομηχ. καὶ 37 349 κατ. μετὰ τῶν
5 αὐτῆς προαστείων. — Τὸ ἀρχαῖον φρούριον, ἀ-
λωθὲν ὑπὸ τῶν Τούρκων, κατεστράφη κατὰ τὸν
17 αἰῶνα. Τὸ δὲ νέον ἀνεκαινίσθη τῷ 1763.
— Ἀπέναντι τοῦ Παλαιῦ Ἀ. ἐπὶ τῆς ἀρι-
στερᾶς ὀχθῆς τοῦ ποταμοῦ κεῖται τὸ Νέον
Ἀ. ἐνούμενον μετ' αὐτοῦ διὰ γεφύρας, ἀνῆκον
δ' εἰς τὴν κομητείαν Τεμεσθάρης καὶ ἔχον
ἐμπόριον καὶ 4 900 κατ. — Ἡ κομητεία Ἀ.
ἔχει ἐμβαδὸν 6 326 τχμ. καὶ 264 079 κατ.
(1880), περιλαμβάνει δὲ πλὴν τῆς ὁμών. πό-
λεως, 23 κώμας καὶ 270 χωρία. Διατέμενται
κατὰ τὸ πλεῖστον ὑπὸ διακλαδύσεως τῶν Τραν-
συλθανικῶν Καρπαθίων καὶ ἔχει ἔδαφος εὐφο-
ρον, διαρρεμένον κυρίως ὑπὸ τοῦ Μαρῶς καὶ
παράγον σιτηρά, ἀραβόσιτον, καρπούς, καπνὰ
καὶ οἶνον. Κτηνοτροφία καὶ μελισσοτροφία. Ἐκ
τῶν ὄρυγων αὐτῆς ἐξάγεται: ὀλίγος χρυσὸς
καὶ ἄργυρος, ἀρκετὸς ὅμως χαλκὸς καὶ σί-
δηρος. [Π.Π.]

Ἀραιόμετρα (Φυσ.). Συσκευαί, δι'
ὧν προσδιορίζεται ἡ πυκνότης ὑγροῦ, ἢ ἀεὸς,

ἡ διαλύσεως ἁλματος ἢ οἶνονπνευματοῦχοῦ ὑγροῦ. Τὰ ἀραιόμετρα εἰσι συνήθως ὑάλινοι σωληνές

φέροντες πρὸς τὸ κατώτερον μέρος ὑδρᾶργυρον πρὸς ἐριματισμόν, οὕτως, ὥστε τιθέμενα ἐντὸς ὑγρῶν ἐπιπολάζουσι. Ἐπὶ τοῦ σωληνός ὑπάρχει κεχαργμένη βαθμολογία, δι' ἧς ἀνευρίσκωμεν τὴν σχετικὴν πυκνότητά ὑγροῦ τινος. Τὰ μᾶλλον συνήθη ἀραιόμετρα εἶναι τὰ τοῦ Βωμέ διὰ τὰ πυκνότερα καὶ τὰ ἀραιότερα τοῦ ὕδατος ὑγρά, τὸ ἑκατόμδαθμον ἀραιόμετρον τοῦ Gay-Lussac τὸ χρησιμεῖον πρὸς ἐκτίμησιν τοῦ ἀνύδρου οἶνονπνεύματος τοῦ ἐμπεριεχομένου ἐντὸς καθαροῦ οἶνονπνευματοῦχοῦ ὑγροῦ. Ἡ ἐπὶ τοῦ σω-

(Σλ. 2)

(Σλ. 1) λήνος βαθμολογία μᾶς παρέχει ὑπὸ τὴν θερμοκρασίαν τῶν 15 βαθμῶν Κελσίου πόσον τοῖς ἑκατὸν ἐμπεριέχεται ἄνυδρον οἶνονπνευμα. [Γ.]

Ἀραιούξενος ὀρυκτὸν συγγενὲς τῷ διενηίτῃ, ἐμπεριέχον καὶ $\delta \xi \upsilon \alpha \rho \sigma \epsilon \nu \iota \kappa \delta \nu$ (10, 5 %), ἀργίλου καὶ ὀξειδίου σιδήρου. [Κ.Μ.]

Ἀράλ ἴδ. Ἀράκ.

Ἀρακαγιού. Πρωτ. τῆς βρασιλικῆς ἐπαρχίας Σεργίτης (βλ. λ.).

Ἀρακάν (καὶ ὑπὸ τῶν ἰθαγενῶν, Ῥακχάι γκ) τὸ βορείωτον διαμέρ. τῆς Ἰνδοβρετ. Τοποτηρητικῆς τῆς ἀγγλικῆς Βιρμανίας, ἐκτείνόμενον ἀπὸ τῆς ΒΑ. ἀκτῆς τοῦ Βεγγαλικοῦ κόλπου (18°) ἄχρι τῶν 21° 33 Β. Πλ. καὶ μεταξύ τῶν 92°, 10 καὶ 94° 50' Ἀν. Μήλ. τοῦ Γρῆν. ἔχον ἐμβαδὸν 37 651 τ.μ. καὶ 587 518 κατ. (1881), περιλαμβάνον δὲ τὰς ἐπαρχίας Ἀκνάβ, Βόρ. Ἀ. Ῥαμρι καὶ Σανδοβαῖ. Παρὰ τὰς ἀκτὰς μικραὶ καὶ μεγάλαι νῆσοι, σκόπελοι, ὄρη καὶ κτλ. Τὰ ἐσωτερικὸν αὐτοῦ εἶναι ὄρειον, οἱ δὲ ποταμοὶ τοῦ ἀσήμενοι. Πρωτ. αὐτοῦ εἶναι τὸ Ἀκνάβ. Ἡ προτέρα πρωτεύουσα αὐτοῦ Ἀρακάν (ἢ Δαγνά-Βαδί) καίτῃ Β. ἀνατολικώτερον περικλειομένη ὑπὸ λόφων, μετὰ τεμνῶν καὶ παγεθῶν καὶ 8 000 κατ. ἐνῶ τὸ πάλαι ἤρθευε 100 000.—Τὸ Ἀ. ἀπετέλει ἄλλοτε ἰδιαιτέρων βασιλείων κατακτηθὲν ὑπὸ τῶν Βιρμανῶν τῷ 1783 καὶ ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν τῷ 1826. [Π.Π.]

Ἀρακάτου. Πόλις τῆς βρασιλικῆς ἐπαρχίας Τσαράς, ἔχουσα 6 000 κατ. Ἐμπορικὸν κέντρον διὰ τὴν ἐξαγωγὴν βάμβακος, βοῶν, δερμάτων κτλ. [Π.Π.]

Ἀρακος (Β.α.τ.) τοῦ Θεοφράστου εἶδος Βικίου ἀγρίου, πλοῦνός τὸ Β. τὸ ποικίλον (Vicia varia Host.) ὅπερ καὶ τὴν σήμερον ἐνιαχοῦ Ἀγριοαρακάς καλεῖται. Ἀρακάς ὀνομαζέται κοινῶς ἐν Ἀθήναις ὁ καρπὸς τοῦ Πισοῦ, Ἀρακος ἐν Θήρᾳ ὁ τοῦ Ὁρόβου, Ἀράκη ἐν Αἰγίνῃ ὁ τοῦ Λαθύρου τοῦ ἐρεθινώδους (Lathyrus Cicora L.). Ἀρακοὶ δ' ἐν γένει τὰ ἐδώδιμα σπέρματα διαφόρων ἄλλων χεδροποφύων. [Θ.Χ.]

Ἀρακτοεξέβ. στρατηγὸς Ῥώσος, γενν. τῷ 1769, ἀπεθ. τῷ 1834, διατελέσας ἐπὶ τῆς αὐτοκρατορίας Παύλου τοῦ Α' διοικητῆς τῆς Πετρούπλεως, διάσημος δὲ γενόμενος διὰ τὴν αὐστηρότητά του. Ὡς ὑπουργὸς Ἀλεξάνδρου τοῦ Α' συνετέλεσεν εἰς τὴν διοργάνωσιν τῶν στρατιωτικῶν ἀποικιῶν, ὑποπεσὼν ὁμῶς βραχύτερον εἰς τὴν δυσμένειαν τοῦ αὐτοκράτορος Νικολάου, ἀπεσύρθη καὶ διέμεγεν ἐν Νεαπόλει. [Α.]

Ἀρακυνθίων ἄσμος τῆς πρώην ἐπαρχίας Εὐρυτανίας τοῦ νομοῦ Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας, ὀνομασθεὶς ἀπὸ τοῦ ὄρους Ἀρακύνθου, καίτοι τοῦτο καίτῃ μακρὰν τῶν ὄρων τοῦ δήμου πρὸς Ν. ἔχει κατ. 3 946 τῷ 1889, ἀποτελεῖται δ' ἐκ τῆς πρωτεύουσας Προυσοῦ καὶ τῶν ἐξῆς δέκα χωρίων: Ἀλέστια, Ἀνδράνοβα, Βελωτὸν, Δοβίτσινον, Ἐσιχώρια, Καστανιά, Κόπρανα, Κορύκιστα, Σαρκίνη, Τσερκοδοπετλεῖα. [Π.]

Ἀράκυνθος, κοινῶς Ζυγός. Ὅρος τῆς Αἰτωλίας, ἐκτείνόμενον ἀπὸ τῆς ἀριστερῆς ὁχθῆς τοῦ Ἀχελώου μέχρι τῆς δεξιᾶς τοῦ Εὐδήνου, χωρίζον δὲ τὸ κεντρικὸν πολὺλίμνον βαθυπέδον τῆς Αἰτωλίας ἀπὸ τῶν ΝΔ λιμνοθαλάσων. Ἡ ὑψηλοτάτη αὐτοῦ κορυφή (παρὰ τὴν Σύδισταν, οὐ μακρὰν τῆς Κλεισοῦρας ἀνατολικῶς) ὑψοῦται 955 μ. ὑπὲρ τὴν ἐπιφανείαν τῆς θαλάσσης, πρὸς Α. δ' οὐδαμῶς τὸ ὕψος αὐτοῦ ὑπερβαίνει τὰ 800 μ. ὑπερκειμένον ὁμῶς γθαμαλῶν πεδιάδων καὶ ἀπόκρημον πολυαχοῦ ἐν, παρέχει ἰδέαν ὕψους μελίκους τοῦ πραγματικοῦ. Αἱ βᾶξεις αὐτοῦ καὶ αἱ Ν. κλιτύες εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον ἀπεψιλωμένας, μόνον δ' αἱ Β. κλιτύες ἔχουσι θρυμβοὺς καὶ αἱ ὑπώρειαι καστανεῶνας. Κατὰ τὸ Δ τμήμα τέμνεται τὸ ὄρος κατὰ τὴν Κλεισοῦραν, κρημνιῶδη χαράδραν, δι' ἧς διέρχεται ἡ ἀπὸ Ἀγρινίου εἰς Μεσολόγγιον ἀμειλίχης. [Π.]

Ἀράλ (ἢ Κυανὴ Θάλασσα τῶν Ῥώσων, καὶ ἢ Ἀραλ-Δεγγίς ἤτοι Νηροθάλασσα τῶν Κιργιζίων) ἡ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Ὠξειανὴ λίμνη καὶ κατὰ τὸν μεσαῖονα Θάλασσα τοῦ Χοβαρέου ἢ Χουαρίσμου καλούμενη). Ἡ μετὰ τὴν Κασπίαν μεγίστη λίμνη τῶν ἀσιατικῶν στεππῶν καὶ ἡ μετὰ ταύτην καὶ τὴν ἐν τῇ Π. Ἀμερικῇ Ἀνω Λίμνην μεγίστη τῆς γῆς. Καίτῃ πρὸς Α. τῆς Κασπίας, ἐν τῇ Ἀραλο-κασπιακῇ βαθυπεδίῳ τοῦ Τουράν 8,12 μ. ὑπὲρ τὴν

ἐπὶ τοῦ Εὐξείνου καὶ 33.8 μ. ὑπὲρ τὴν τῆς Κασπίας, χωρίζεται δ' ἀπὸ τῆς Κασπίας διὰ τοῦ ὁροπέριου Οὐσ-Τούρτι. ἔχει μῆκος 450 χμ., πλάτος 220—230 χμ., ἐπιφάνειαν 66 998 τχμ. καὶ μέσον βάθος 67 μ. Ὁ πυθμὴν αὐτῆς εἶναι κατὰ μὲν τὸ ΒΔ. μέρος βορβορώδης, κατὰ δὲ τὸ ΝΑ. ἀμμώδης. Σκοπέλους ἔχει μόνον παρὰ τισι τῶν ἐν αὐτῇ νήσων καὶ παρὰ τῇ χερσονήσῳ Κουλιανῶν (ΒΔ.), σαρτεῖς δὲ κατὰ τὰ ἀμμώδη καὶ τὰ ἀβαθῆ μέρη. Καλὰ ἀγκυροβόλια ἔχει πανταχοῦ, ἰδίως ὅμως κατὰ τὴν Ν. καὶ Δ. ὄχθην. Τὰ ὕδατα αὐτῆς εἶναι ἀλμυρά, οὐχὶ ὅμως ὅσον τὰ τοῦ Ἐλβεανοῦ, ἕνεκα τῶν εἰς αὐτὴν χυνομένων μεγάλων ποταμῶν, ὧν κυριώτεροι: Ὁ Σίρ ἢ Σιχὲν (Ἰαξάρτης) ΒΔ. καὶ ὁ Ἀμολ (Ὡξος) πρὸς Ν. οὗτινος ὅμως ὁ ἕτερος βραχίον χύνεται εἰς τὴν Κασπίαν. Ἰχθὺς ἢ Ἀ. ἔχει ἀβύσσους, ἰδίως δ-ζυρρόγχοις, σιλούρους, κυπρινούς καὶ ἰδιαίτερον τι εἶδος μακρινῶν. Ἐν αὐτῇ συμβαίνει πολλὰ τρικυμία. Ἐκ τῶν πολυαριθμῶν νήσων, μέγιστη εἶναι ἡ τῇ 1848 ἀνακαλυφθεῖσα Νήσος τοῦ Νικολάου (15° Β. Πλ.) ἀνήκουσα εἰς τὸ σύμπλεγμα τῶν Τσαρονήσων. Αἱ ὄχθαι αὐτῆς κατὰ τὸ θέρος εἶναι ἀκατοίκητοι, ἐνῷ τὸν χειμῶνα πολλοὶ κρηγῆσοι Νομαδες διαμένουσι κατὰ τὴν Β. καὶ Δ. ὄχθην καὶ ἐπὶ τῶν παρακειμένων νήσων. — Ἡ Ἀ. ἀνήκει νῦν εἰς τὴν Ῥωστίαν. [Π.Π.]

Ἀράλδος Ὄνομα πολλῶν βασιλέων Νορβηγίας, Δανίας καὶ Ἀγγλίας· τούτων οἱ γνωστότεροι εἶναι 1) Ἀράλδος Α' τῆς Νορβηγίας (863—936) ἐκ τοῦ γένους τῶν Ἰγγλινιδῶν, ἰδρυτὴς γενόμενος τοῦ Νορβηγικοῦ κράτους διὰ τῆς ἐνώσεως τῶν πολλῶν ὑπὸ διαφόρους ἀρχηγούς χωρῶν εἰς ἓν κράτος. Ἐνεκα τῆς μακρᾶς κόμης, ἣν ἔτρεφε, φέρει συνήθως τὸ ἐπώνυμον Harefoot, ἔχων ὠραῖαν κόμην, καὶ ῥηκομῶν.

2) Ἀρ. Β' (Graafeld, φαίδχρους) βασιλεὺς τῆς Νορβηγίας (950—963). Δολοφονηθέντος τοῦ βασιλέως τούτου οἱ Δανοὶ ἐκυρίευσαν τὴν Νορβηγίαν, ἀλλ' ἠναγκάσθησαν μετὰ μικρὸν νὰ καταλίπωσιν αὐτήν.

3) Ἀράλδος Γ' (Hardraade, τ. ἐ. Σκληρός), βασιλεὺς τῆς Νορβηγίας (1047—81). Πρὶν ν' ἀνέλθῃ εἰς τὸν θρόνον τῆς Νορβηγίας ὁ Ἀ. ὑπερέστη ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν τῇ Νορμανδικῇ σωματοφυλακῇ τοῦ Αὐτοκράτορος καὶ ἐπολέμησεν ἐναντίον τῶν ἐν Σικελίᾳ Μωαμεθανῶν ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ περιφήμου Γεωργίου Μανιάκου. Γενόμενος δὲ μετ' ὀλίγον ἀρχηγὸς τῆς αὐτοκρατορικῆς σωματοφυλακῆς, ἐνήργησε ἀνεξαρτήτως τοῦ Μανιάκου καὶ ἐκυρίευσεν πολλὰς πόλεις ἐν Σικελίᾳ καὶ μετέφερε τὸν πόλεμον εἰς τὴν Ἀφρικὴν, ἐνθα ἐνίκησε τοὺς Σαρακηνούς εἰς 18 μάχας. Ἐπανελθὼν δὲ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν τῇ 1042 καὶ μαθὼν ὅτι ὁ ἀνεψίος

τοῦ Μάγνος κατέλαβε τὸν θρόνον τῆς Νορβηγίας ἐξήγγισεν νὰ παραιτηθῇ τῆς Βυζαντινῆς ὑπηρεσίας, ἀλλὰ συλληφθεὶς ἐφυλακίσθη. Ἀλλὰ δραπέτευσας εὐτυχῶς κτέφυγε πρὸς τὸν ἡγεμόνα τῆς Ῥωστίας Ἰαροσλαῦον καὶ συζευχθεὶς μετὰ τῆς τούτου θυγατρὸς Ἐλιστάβετ (1044) μετέβη πρὸς τὸν συγγενὴ αὐτοῦ βασιλέα τῆς Σουηδίας καὶ ἐκ Σουηδίας ὁρμήμενος κατέλαβε τὸ πλεῖστον τῆς Νορβηγίας (1046), μετὰ δὲ τὸν τούτου θάνατον (1048) ἐγένετο βασιλεὺς τῆς Νορβηγίας. Τῇ 1066 στρατεύσας κατὰ τῆς Ἀγγλίας ἵνα κυριεύσῃ τὴν Ἀγγλίαν καταπακινήσιν τοῦ Τῶστυ, ἀποστάτου ἀδελφοῦ τοῦ Ἀγγλοῦ βασιλέως Ἀράλδου, ἐφρονεῖτο ἐν τινὶ μάχῃ. Διατελὼν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ Αὐτοκράτορος εἶχεν ἐπισκευθῇ καὶ τὴν Ἱερουσαλὴμ τῇ 1035 μ. Χ. (βλ. Χαράλδος, βυζαντινὸν ἱστορῆμα ὑπὸ Κλ. Παγκράτῃ ἐν Ἑστία 1889. — Τ. Νερούτσου, Ὁ λέων τοῦ Πειραιῶς ἐν Ἑστία 1890 τ. Α').

4) Ἀράλδος Blaland (Κυανόδους) βασιλεὺς τῆς Δανίας (βασιλεύσας τῇ 936—986) Ἐπολέμησε κατὰ τῆς Δανίας καὶ ἐπὶ τινὰ χρόνον ἐκυρίευσεν τὰς χώρας ταύτας. Ὑπὸ τῶν Γερμανῶν αὐτοκρατορῶν Ὁθωνος Α' καὶ Β' ἀναγκασθεὶς ἠσπάσθη τὸν χριστιανισμόν καὶ ἀνεγνώρισε τὴν κυριαρχίαν τοῦ αὐτοκράτορος.

5) Ἀράλδος Hein (ὁ Ἡπιος βασιλεὺς τῆς Δανίας (βασιλεύσας τῇ 1076—80). Ἐστερέωσε τὸν χριστιανισμόν ἐν Δανίᾳ.

6) Ἀράλδος Α' βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας ἐπικαλούμενος Harefoot, λαγύπους ἦτοι ποδῶκης, υἱὸς Κανούτου τοῦ μεγάλου, Δανὸς τὴν καταγωγὴν. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἰσχυροῦ πατρὸς του ἀρχόντος συγχρόνως Δανίας, Ἀγγλίας καὶ Νορβηγίας ἀνεκρήρυχθη βασιλεὺς ὑπὸ τῶν ἐν Μερκίᾳ καὶ Νορθυμβερλάνδῃ ἐγκατεστημένων Δανῶν, ἀλλ' ἐπέτυχεν ὕστερον ν' ἀναγνωρισθῇ ἐν ἀπάσῃ τῇ Ἀγγλίᾳ, ἀφοῦ δ' ἐκ τῆς πρώτης συζύγου υἱὸς τοῦ Κανούτου καὶ νύμφιος κληρονόμος Ἀρδεκνοῦδος, διαδεξάμενος τὸν πατέρα αὐτοῦ ἐν Δανίᾳ ἕνεκα πολέμου κατὰ τῆς Νορβηγίας δὲν ἠδυνήθη νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Ἐδασίλευσεν ἀπὸ τοῦ 1035.

7) Ἀράλδος Β' βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας υἱὸς τοῦ Κόμητος Ροδβίνου, διορισθεὶς διάδοχος τοῦ Ἀγγλικοῦ θρόνου ὑπὸ τοῦ Ἐδουάρδου τοῦ ὁμολογητοῦ, τοῦ τελευταίου Ἀγγλοσάξονος βασιλέως τῆς Ἀγγλίας καὶ ἀναγνωρισθεὶς ὡς τοιοῦτος καὶ ὑπὸ τῆς ἐν Λονδίνῳ συνελευσθῆς ἐθνικῆς συνέλευσεως (1066). Ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ἔτος καθ' ὃ ἀποθανόντος τοῦ ἀντιβασιλεύοντος πατρὸς αὐτοῦ ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον, προσελθὼν ἐνθα μὲν ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Νορβηγίας Ἀράλδου Γ' (βλ. ἀνωτέρω) παρακινήντος εἰς κατάκτησιν τῆς Ἀγγλίας ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀράλδου Β' Τῶστυ, (ὃν εἶχεν ἐκδιώξῃ

ἐκ τῆς Ἀγγλίας ἔνεκα τῶν πολλῶν αὐτοῦ βαιοπραγιῶν) ἐνθεν δὲ ὑπὸ τοῦ Γουλιέλμου Γ', δουκὸς τῆς Νορμανδίας. Καί ἐι μὲν Νορ-
θηγοὶ ἡττήθησαν ἐν αἰματηρᾷ μάχῃ, ἀλλ' οἱ
Νορμανδοὶ ἐνίκησαν ἐν τῇ περιφημῇ μάχῃ τοῦ
Hastings, ἐν ἣ ἔπεσεν ὁ Ἀρ. καὶ ἡ Ἀγγλία
περιήλθεν ὑπὸ Νορμανδικὴν κυριαρχίαν. [Π.Κ.]

Ἀραλία (Βοτ.) βλ. Ἀραλιώδη.

Ἀραλιώδη (Βοτ.) (Araliaceae) τά-
ξις Δικοτυληδόνων Ἐπικαλυκίων φυτῶν συγ-
γενῶν τοῖς Σκιαδοφόροις, ἀφ' ὧν διαφέρουσι
κατὰ τοὺς καρποὺς τοὺς βραχοειδεῖς. Εἶδη
340 σχεδὸν πάντα ξυλωδή καὶ ἐξαίρεσις τοῦ
κοινοῦ Κισσοῦ πάντα ἐν θερμαῖς χώραις φυό-
μενα. Γένη τρία, ἦτοι Κισσός (Hedera),
Πάναξ (Panax) (βλ. τὰς λ.) καὶ Ἀρα-
λία (Aralia L.). Ἀξιωμακρόν τε εἶδος τοῦ-
του εἰσὶν ἡ Α. ἡ παυροφόρος (A. pa-
pyrifera Hook.) ἐν Κίνα, ἥς ἡ τοῦ κορμοῦ
εντερειώδη λευκοτάτη καὶ ἐλαφροτάτη σπειρη-
δὸν διατμηθεῖσα εἰς λεπτάς πλάκας διὰ τῆς
πίεσεως εἰς φύλλα συνηρμοσμένα καὶ ἐμαλ-
σθεῖσας ἀποτελεῖ τὸν σινικὸν χάριτον
χρήσιμον εἰς τὴν κατασκευὴν τεχνητῶν αν-
θῶων καὶ ἐφ' οὗ οἱ Σιναι γράφουσιν ὑδρογρα-
φίας. Α. ἡ καρδιοφυλλος (A. corda-
ta Thunb.) λαχανικὸν καλλιεργούμενον
ἐν Κίνα καὶ Ἰαπωνίᾳ ὑπὸ τὸ ὄνομα Οὐδὸ ἡ
Doka Quatz, ἐσχάτως δ' εἰσαχθέν καὶ εἰς
Γαλλίαν. [Θ.Χ.]

Ἀραμαῖα ἡ Ἀράμ. ἔθρ. (οἱ κάτοικοι
Ἀραμαῖοι). Ἀράμ καλεῖται ἐν τῇ Παλαιᾷ δι-
αθήκῃ ὅτε μὲν μόνον ἡ βόρειος καὶ μέση Συ-
ρία κατ' ἀντίθεσιν τῆς Φοινίκης καὶ Παλαι-
στίνης (ὡς δηλοῖ καὶ τὸ ὄνομα Ἀράμ=ὕ-
ψηλόν, ὑψίπεδον κατ' ἀντίθεσιν τοῦ Χαναάν
χαμηλὴ ἡ βαθεῖα χώρα, βαθύπεδον), ἐπεὶ δὲ
συνεκδοχικῶς ἅπανα ἡ Συρία μετὰ τῆς Μεσοπο-
ταμίας, καλουμένης ταύτης ἰδιαίτερος Ἀράμ
Naharaim=Ἀράμ τῶν δύο ποταμῶν. Τὸ γε-
ωγραφικὸν τοῦτο ὄνομα ἐπροσωποποιήθη ἐν τῇ
Ἀράμ τῷ υἱῷ τοῦ Σὴμ. Οἱ Ἀραμαῖοι ἦτοί οἱ
κάτοικοι τῆς κυρίως Ἀράμ, ὡς ἐκ τῆς συ-
χνῆς ἐπιμιξίας αὐτῶν πρὸς τοὺς περὶ τὸν Τί-
γριν καὶ Εὐφράτην οἰκοῦντας λαοὺς ἀνέπτυξαν
πρωιμώτατα πολιτισμὸν καὶ ἐκτίσαν πόλεις με-
γάλας, ὧν ἡ σημαντικωτάτη ἦτο ἡ Ἀράμ Δα-
μσέκ. ἦτοί ἡ Δαμασκός, ἀνῆκον δὲ εἰς τὴν Ση-
μιτικὴν τῶν λαῶν οἰκογένειαν ἀποτελοῦντες
τὸν βορειότατον κλάδον τῆς οἰκογενείας ταύ-
της. Ἀλλ' οἱ Σημιτικοὶ οὗτοι λαοὶ δὲν ἠδυνή-
θησαν νὰ σχηματίσωσι κράτος ἰσχυρὸν ἡνωμέ-
νον καὶ διὰ τοῦτο ὑπέκυψαν εἰς λαοὺς ἐπὶ ἡλυ-
δας ἀπὸ νότου ἢ ἀπὸ βορρᾶ ἐλθόντας καὶ κα-
ταλαβόντας τὴν βόρειον Συρίαν, ὧν οἱ γνω-
στότατοι εἶναι οἱ ἐν ταῖς Αἰγυπτιακαῖς καὶ
ταῖς Ἀσσυροβαβυλωνιακαῖς ἐπιγραφαῖς τοσοῦ-
τον περίφημοι Χετταῖοι ἢ Χιττίται. Ἀλλὰ τὸ
ὄνομα τοῦτο ἐν ἀρχαιότητι ἀποδίδεται μόνον

εἰς λαόν τινα Χανανιτικόν, τούναντιον δὲ τῷ Ἀ-
ράμ φαίνεται ἀρχαιότατον, γνωστὸν οὐ μόνον
ἐκ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ
Ὁμήρου, καθὰ ἐφρόνουν οἱ ἀρχαῖοι γεωγρά-
φοι, θεωροῦντες ὅτι οἱ τοῦ Ὁμήρου Ἀρμιοὶ
ἦσαν οἱ Ἀραμαῖοι τῶν ἱστορικῶν χρόνων.
Καθ' ὅν χρόνον ὁ Δαυὶδ καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Σο-
λομών ἐσχημάτισαν τὸ μέγα αὐτῶν Ἑβραϊκὸν
κράτος, οἱ Ἀραμαῖοι ἦσαν διηρημένοι εἰς πολλὰ
μικρὰ κράτη, ὧν τινα ὡς ἡ Δαμασκός καὶ τὸ
ἰσχυρότατον Ζοβὰ Ἀράμ ὑπετάχθησαν εἰς τὸ κρά-
τος τοῦ Δαυὶδ. Ἀλλὰ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σο-
λομῶντος διαιρεθέντος καὶ ἐξασθενησαντος τοῦ
Ἑβραϊκοῦ κράτους οἱ Ἀραμαῖοι πολιτεία
ἡλευθερώθησαν ἀπὸ τοῦ Ἑβρ. ζυγοῦ, ἀλλ' ὕστε-
ρον ὑπετάχθησαν εἰς τὸ Ἀσσυριακὸν κράτος τῶν
Σαργωνιδῶν καὶ μετὰ τὴν κατάλυσιν τούτου
εἰς τὸ Βαβυλωνιακὸν κράτος τοῦ Ναβουχοδο-
νόσορος. Ἀλλὰ διὰ τῆς τοιαύτης αὐτῶν πολι-
τικῆς πρὸς τὰ κράτη ἐκεῖνα ἐνώσεως καὶ τῶν
ἄλλων αὐτῶν σχέσεων ἡ Ἀραμαϊκὴ γλῶσσα
κατέστη ἡ ἐπικρατοῦσα δημιώδης γλῶσσα ἐν
Μεσοποταμίᾳ, ἥτις καὶ αὐτὴ ἐκλήθη ὡς εἴπο-
μεν Ἀράμ. Μετὰ τὴν κατάλυσιν τοῦ Βαβυ-
λωνιακοῦ κράτους οἱ Ἀραμαῖοι ὑπέκυψαν ἁλ-
ληλοδιαδόχως εἰς τοὺς Πέρσας, Ἑλληνας,
Ῥωμαίους, Βυζαντινοὺς καὶ Ἀραβας· ἀλλ' ὅρ-
θλας ταύτας τὰς ξένας κυριαρχίας διετήρησαν
τὴν ἐθνικότητα αὐτῶν καὶ τὴν γλῶσσαν αὐτὴν
ἐν μέτῳ τοσοῦτων ἐλληνητικῶν ἀποικιῶν καὶ
ἐθνημιούργησαν μάλιστα κατὰ τοὺς χριστιανι-
κοὺς χρόνους πλεονεῖαν φιλολογίαν. Ἀλλ' ἀπὸ
τῆς Ἀραβικῆς κατακτῆσεως ἡ τοῦ λαοῦ γλῶσσα
ὑπεχώρησε κατὰ μικρὸν εἰς τὴν συγγενὴ τῇ
Ἀραμικῇ Ἀραβικῇ, πλὴν ῥερινῶν τινῶν ἐν
τῇ ἄνω Μεσοποταμίᾳ καὶ παρὰ τὴν λίμνην
Οὐρμίαν χωρῶν, ἐνθα ὁ Niebuhr (ὁ πατήρ)
ἀνεκάλυψε τὴν ἄγνωστον τέως εἰς τὴν ἐπι-
στημονικὴν κόσμον ζῶσαν καὶ λαλουμένην Ἀ-
ραμαϊκὴν. [Π.Κ.]

Ἀραμαϊκὴ γλῶσσα καὶ φιλολο-
γία. Ἡ Ἀραμαϊκὴ γλῶσσα εἶναι κλάδος
σπουδαιότατος τῆς Σημιτικῆς τῶν γλωσσῶν
οἰκογενείας, τὴν βορειοτάτην αὐτῆς ἀποτελοῦν
διαίρεισιν. Ὑποδιαιρεῖται δὲ εἰς τὴν δυτικὴν
Ἀραμαϊκὴν ἢ Συριακὴν καὶ τὴν ἀνατολικὴν
Ἀραμαϊκὴν ἢ Χαλδαϊκὴν καλουμένην.
Τὸ ὄνομα τοῦτο (Χαλδαϊκὴ) ἐδόθη εἰς τὸν ἀ-
νατολικὸν κλάδον τῆς Ἀραμαϊκῆς καταχρη-
στικῶς, ἐκλήθη δηλονότι οὕτω οὐχὶ διότι
ἦτο γλῶσσα τῶν ἀρχαίων Χαλδαίων τῆς Βα-
βυλωνίας, ἥτις ἦτο ἐν ἀρχῇ Τευραρικὴ ἀναμι-
χθεῖσα ὕστερον μετὰ Σημιτικῆς γλώσσης Βαβυ-
λωνιακῆς ἰδιαίτερας, ἥς τὰ λείψανα εὗρισκόμεν
ἐν ταῖς σφηνοειδέσιν ἐπιγραφαῖς ταῖς Βαβυλω-
νιαιαῖς, ἀλλὰ διότι ἦτο Ἀραμαϊκὴ διὰ τοῦ
ἡρώδου τοῦ 7 π.Χ. αἰῶνος εἰς τὴν Χαλ-
δαίαν ἢ Βαβυλωνίαν καὶ καταπαῖσα ἐγχώριος
γλῶσσα τοῦ λαοῦ. Διὰ τοῦτο δὲ διὰ τῆς Βα-

ευλωνιακής αἰχμαλωσίας καὶ παρ' Ἑβραίοις ἡ Ἀραμαϊκή αντικατέστησε τὴν Ἑβραϊκὴν ὡς γλῶσσα ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἐμιλουμένη. Ἐν γένει δὲ ἀπὸ τοῦ 6 π.Χ. αἰῶνος ἡ Ἀραμαϊκή ἐλαλείτο ἐν πάσαις ταῖς μεταξὺ Τύγγρος καὶ Μεσοποταμίας θαλάσσης ὑπὸ Σημιτικῶν λαῶν οἰκουμέναις χώραις (ἐξαιρουμένης τῆς Φοινίκης, ἐνθα πολλῶ βραδύτερον φαίνεται ὑποχωρήσασα ἢ ἀρχαία Φοινικὴ εἰς τὴν Ἀραμαϊκὴν). Ἐπὶ τῆς Περσικῆς κυριαρχίας ἡ χρῆσις τῆς Ἀραμαϊκῆς ἦτο τοσοῦτον παγκοινὸς ἐν τῇ δυτικῇ Ἀσίᾳ, ὥστε ἦτο ἡ ἐπίσημος γλῶσσα τῆς Περσικῆς διοικήσεως ἐν τῷ μεγάλῳ τούτῳ τμήματι τοῦ κράτους καὶ πάντα τὰ διατάγματα τοῦ μεγάλου βασιλέως εἰς ταύτην μεταφραζόμενα ἐπεμπεύοντο εἰς τὰς δυτικὰς ἐπαρχίας καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, ἐνθα καὶ νομισματα ἑλληνικῶν τιμῶν πώλων οἷον Σινώπης καὶ τιμῶν χωρῶν, οἷον Πόντου καὶ Καππαδοκίας φέρουσιν ἐπιγραφὰς Ἀραμαϊκάς. Ἐπὶ τῶν διαδοχῶν τοῦ Ἀλεξάνδρου ἡ Ἀραμαϊκὴ διεδόθη καὶ εἰς τὴν μέσσην Ἀσίαν μετὰ τῆς Ἀραμαϊκῆς (τῆς Συριακῆς) γραφῆς καὶ αὐτὰ δὲ τὰ σωζόμενα λειψάνα τοῦ Ξενδοβάστα εἶναι γεγραμμένα δι' Ἀραμαϊκῶν χαρακτήρων καὶ ἡ ἐπίσημος γλῶσσα τῶν Σασσανιδῶν βασιλέων τοῦ νέου Περσικοῦ κράτους, ἡ καλούμενη Περλεβι, προσέλαβε πλείστα στοιχεία Ἀραμαϊκά. Ἐκ Περσίας διεδόθη, ἡ Ἀραμαϊκὴ γλῶσσα καὶ γραφὴ ἰδίως ἐν τοῖς χριστιανικοῖς χρόνοις διὰ τῶν Μανιχαίων τῆς Περσίας καὶ πρὸ πάντων διὰ τῶν Χριστιανῶν Νεστοριανῶν μέχρι Τουρκιστάν, Ταταρίας, Μογγολίας καὶ Κίνας, ἐν αἷς χώραις πλείστα εὗρέθησαν μνημεῖα Ἀραμαϊκῆς γλώτσης καὶ γραφῆς, ὧν τὰ πλείστα εὗρέθησαν ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις μαρτυροῦσι περὶ τῆς μεγάλης διὰ τῶν Νεστοριανῶν γενομένης διαδόσεως τοῦ χριστιανισμοῦ ἐν ταῖς χώραις ἐκείναις περὶ τὸν 13 αἰῶνα.

Οἱ δύο κλάδοι τῆς Ἀραμαϊκῆς, ἥτε δηλονότι Συριακὴ καὶ ἡ Χαλδαϊκὴ γλῶσσα υποδιαίρουνται εἰς πολλὰς διαλέκτους ἰδιαιτέρας, ὧν αἱ σπουδαιότεραι εἶναι ἡ Παλμυρηνή, ἡ Σαμαριτανικὴ, ἀμφότεραι διαλέκτοι τῆς Συριακῆς καὶ ἡ Σαβαϊκὴ καὶ ἡ Ναβαταϊκὴ (διάλεκτοι τῆς Χαλδαϊκῆς), ἔχουσι δ' ἀμφότεραι, ἰδίως ἡ Συριακὴ, πλουσίαν φιλολογίαν. Ἀλλὰ περὶ τούτων γενήσεται λόγος ἐν ἰδιαιτέροις ἔργοις (βλ. λ. Συριακὴ γλῶσσα καὶ φιλολογία Νεστοριανοί, Παλμύρα, Σαμαριτανικὴ γλῶσσα, Χαλδαϊκὴ γλῶσσα, Σαβαῖτοι, Ναβαταῖτοι). [Π.Κ.]

Ἀρανζουέζ. Πόλις καὶ περίφημος ἐκρινὴ διαμονὴ τῶν βασιλέων, ἐν τῇ Ἰσπανικῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Μαδρίτης, ἀπέχουσα 49 χμ. πρὸς Ν τῆς πρωτ. ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Τάγου, ἐν ὥραϊ καὶ πολυδένδρῳ κοιλάδι. Εἶναι κανονικῶς ἐκτισμένη, ἔχουσα εὐρείας δόους, εἶδη, καὶ 8184 κατ. (1877). Τὸ ἐν αὐτῇ

μεγαλοπρεπὲς ἀνάκτορον ἀνηγέρθη ὑπὸ Ἰωάννου τοῦ Χερρέρα, περιβάλλεται δὲ ὑπὸ ἐκταταρμένων κήπων, ἄλσους κτλ. [Π.Π.]

Ἀραντίσιος κοιλία (Ἀνατ.). Τὸ χωνοειδὲς κατώτερον ἄκρον τοῦ γραφικοῦ καλαχμου, ἐνθα ἡ δ' κοιλία τοῦ ἐγκεφαλοῦ μεταδίδει εἰς τὸν κεντρικὸν σωλήνα τοῦ νωτιαίου μυελοῦ. Ἀραντίσιος φλεβὶς ὁ ὅλος. Φλεβικὸν ἀγγεῖον, δι' οὗ, παρὰ τῇ ἐμβρυῳ, κοινώνει ἡ ἐμφαλικὴ φλεβὶς πρὸς τὴν κάτω κοιλίην φλέβα. Ἀραντίσιον φ. μ.α. Πυρὴν χονδροεινῶδης ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἐλευθέρου χειλὸς τῶν σιγμοειδῶν βαλιδῶν τῆς ἀορτῆς καὶ τῆς πνευμονικῆς ἀρτηρίας. [Π.ΠΟ.]

Ἀράνυ (Aranys προφ. Ὀρόν) Γιάννος ποιητῆς Οὐγγρος ἐκ τῶν μάλιστα διασήμων, γεννηθεὶς ἐν Ναζὺ Σαλόντῃ τῷ 1819. Ἐν ταπεινῇ καταγόμενος οἰκογενείᾳ, ἔσχε βίον πλάνητα καὶ ἐστέρημένον κατὰ τὰ πρῶτα αὐτοῦ ἔτη, ἐξασκήσας καὶ τὴν τέχνην τοῦ ἡθοιοῦ. Βραδύτερον διωρίσθη καθηγητῆς τῆς λατινικῆς καὶ τότε ἤρξατο θεραπεύων ἐπιτυχέστερον τὰς Μούσας. Δύο ποιήματα αὐτοῦ ὑποβλήθησαν εἰς διαγωνισμὸν ἐδραβεύθησαν τῷ 1843 καὶ τῷ 1847. Τὸ δεύτερον μάλιστα ποιημὰ τοῦ ἡξιώθη τῆς τιμῆς νὰ ἐκτυπωθῇ δαπάναις τῶν ἀγωνοθετῶν. Διὰ τούτων καὶ δι' ἑτέρων ποιητικῶν ἔργων ὁ Ἀ. κατέστη διάσημος ἐν τῇ πατρίδι τοῦ, θεωρούμενος ἐκ τῶν κρατίστων τῆς Οὐγγαρίας ποιητῶν. Ἀλλὰ καὶ ὡς μεταφραστὴς διαπρέπει, ἐκδούς ἀρίστας μεταφράσεις τοῦ Τάσσου, τοῦ Γκαίτε, τοῦ Σαίξπηρ καὶ τελευταίων τοῦ Ἀριστοφάνους (Πέστ. 1880 εἰς 3 τόμ.). [Α.]

Ἀράξης. Βλ. Ἀράς.

Ἀράξος (ἀπὸ τοῦ ἀράσσω), ἀκρωτήριον ἐν τῷ δυσμικωτάτῳ πέρατι τῆς Ἀχαΐας, ἐν τῷ νῦν δήμῳ Δύμης καὶ ΝΔ τῆς ἀρχαίας Δύμης, βουνὸς ἀρχαιότατος ἐκ νήσου σχηματισθεὶς. Ὁ Ἀ. μακρόθεν ὡς κολοσσαῖος τριβόδους φαινόμενος πρὸς Δ μὲν ἀπόκρημον κυματῶγιν σχηματίζει, πρὸς Ἀ. δὲ προβάλλει δύο βραχίονας βραχώδεις, τὸν μὲν ΝΔ πρὸς τὰ ἐνδότερα, τὸν δὲ ΒΑ πρὸς τὸν ὄρμον τῆς Δύμης, ἐνθα μικρότερα προβολαὶ τὴν πολυεχθὸν λιμνοθάλασσαν τοῦ Πάπα ἐγκλείουσι, χωρίζουμένην περαιτέρω μόνον δι' ἐπιπέδου λωρίδος ἀπὸ τῆς θαλάσσης· αὕτη δ' ἡ λωρὶς σχηματίζει ἐπὶ περαιτέρω δύο χθαμαλοὺς δασιώδεις ζυγοὺς ἐκατέρωθεν, τὸν τοῦ Πάπα καὶ τὸν τῆς Καλογοράας. Ὁ Ἀ. εἶνε πιθανῶς οὐχὶ διάφορος τοῦ ἀρχαίου βουνοῦ Ἀρμυνίου, πρώτης κατοικίας τοῦ θαλασσίου θεοῦ Φόρκυρος. [Γ.Πδ.]

Ἀραουκάνα Ἰσπανικὴ ἐποποιία τῆς 19' ἑκατονταετηρίδος, ἣν ἀπεθαύμαζον ὁ Θερβάντες καὶ ὁ Βολταίρος. Ὁ ποιητὴς αὐτῆς Ἀλόνσο Ἐρβίλλιας, διηγεῖται εἰς 37 βραχυδίας τὴν ἐπὶ Φίλιππου Β' ἐκστρατίαν ἐναντίον τῶν ἐπαναστάντων Ἀραούκων (βλ. λ.). Εἶνε

δὲ μᾶλλον ἡμερολόγιον τοῦ πολέμου οὕτως καὶ αὐτὸς συμμετέσχεν ἢ ἀληθῆς ἐποποιία. Τὸ πρῶτον αὐτοῦ μέρος ἐγράφη ἐν τῷ στρατοπέδῳ, τὸ δεύτερον κατὰ τὸν διάπλου. Τὸ δὲ ὅλον ἔργον συνεπληρώθη μετὰ θάνατον τοῦ ποιητοῦ ὑπὸ τοῦ Σαντιστέβαν-Όσόριο. [Ξ.]

Ἀραούζο. Μία τῶν Ν ἐπαρχιῶν τῆς Χιλῆς, ἔχουσα ἐμβαδὸν 21,000 τγμ. καὶ 62043 κατ. (1885). Εἶναι εὐφορωτάτη κατὰ τὰς παραποταμίους πεδιάδας καὶ ἔχει κλίμα γλυκύ, ἀλλ' ὑγρὸν πρὸς Β. Ἐν τῷ ἐσωτερικῷ ἀπολείπονται ἐντὶ περὶ τὰς 35 000 ἀνεξαρτήτων Ἰνδῶν, ἐκ τῆς φυλῆς τῶν Ἀ ρ α ο ὕ κ ο ς (βλ. λ.). Ἡ πρῶτ. Ἀ. καίται ἐπὶ τοῦ ὁμων. ὁρμου καὶ ἔχει 1 200 περίπου κατ. [Π.Π.]

Ἀραούκος ἢ Ἀ ρ α ο κ ἄ ν ο ι (ἐκ τῆς ἀραουκανικῆς λέξεως Ἀ ο υ κ α. ἐπαναστάτης). Μάχιμος Ἰνδικὴ φυλὴ τῆς Ν Ἀμερικῆς, ἥτις πρὸ τῆς κατακτήσεως τῆς Χιλῆς ὑπὸ τῶν Ἰσπανῶν κατῴκει τὸ πλεῖστον τῆς χώρας ἐκείνης, ἔκτοτε ὅμως περιερίσθη ἐν τῇ Ν αὐτῆς μέρει, ἐνθα καὶ νῦν ἐστὶ ζῇ ὅλως ἀνεξάρτητος, μετὰ τοῦ Βισόβου καὶ τοῦ Καλ-λεκάλε, ἐν τῇ ἀπ' αὐτῆς καλουμένη Ἀ ρ α ο κ ἄ ν ι α. [Π.Π.]

Ἀράπης. βλ. Σαλαμίς.

Ἀραποκέφαλα (τὰ) Ὅρος τῆς Αἰτωλίας, οὕτως ὀνομασθὲν κοινῶς, ἀπὸ τῶν ἐν τῷ ἀσβεστολιθικῷ πετρώματι αὐτοῦ ἐσφηνωμένων πολυπληθῶν κεροχλαζῶν, αἵτινες παρέχουσιν ἰσάαν κεφαλῶν. Ἀγνοοῦν τὸ ἀρχαῖον ὄνομα αὐτοῦ, διότι φαίνεται ἐσφαλμένη ἡ εἰκασία τινῶν, ὅτι εἶναι τὸ Παναιτώλιον. Καίται πρὸς Β τῆς Τριχωνίδος λίμνης, καὶ ἔχει ὕψος 1927 μ. ὑπὲρ τὴν θάλασσαν. [Π.]

Ἀραποσίτι ἢ Ἀραπόσταρο. βλ. Ζεῖα.

Ἀράπ τάπια. Ἡτοι δούρωμα Ἀραδικόν. Οὕτως ἐκλήθη τὸ παρὰ τὸν Δούναδιν ἀνατολικῶς τῆς Σιλιστρίας κατὰ τὸν Κριμζίκον πόλεμον τῷ 1854 κτισθὲν ὑπὸ τοῦ Αἰγυπτιακοῦ στρατοῦ δούρωμα τὸ δεσπόζον τῆς Σιλιστρίας. Ἀπὸ διὰ τῆς Βερολινίου συνθήκης τοῦ 1879 τὰ ὅρια τῆς εἰς τὴν Ῥωμανίαν παραχωρηθείσης Δοδρουτσης ὠρίσθησαν ὡς ἀρ-χόμενα ἀμέσως πρὸς ἀνατολὰς τῆς Σιλιστρίας, οἱ Ῥωμοῦνοι κατέλαβον τὸ Ἀ. θεωροῦντες αὐτὸ καίμενον ἐντὸς τῶν ἐπιδικασθέντων αὐτοῖς ἐρίων. ἀλλ' ἡ Βουλγαρία ἤγειρεν ἀξιώσεις ἀντιθέτους ὑποστηριζόμενας ὑπὸ τῆς Ῥωσσίας. Οὕτω δὲ ἡ λύσις τῆς διαφοράς ἀνετέθη εἰς Εὐρωπαϊκὴν ἐπιτροπὴν λύσαντα τὸ ζήτημα ὑπὲρ τῶν Ῥωμοῦνων. Εἰς τὴν ἀπόφασιν δὲ τῆς ἐπιτροπῆς προσεχώρησε καὶ ἡ Ῥωσσία (1880). [Π.Κ.]

Ἀράρ ἢ Οὐρρούρ. Κράτος, προσαρτηθὲν ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρ. 1875 εἰς τὴν Αἴγυπτον. Καίται ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῆς Λ Ἀφρικῆς, ΝΑ τῆς Ἀθιησανίας καὶ Δ τῆς χώρας τῶν Σο-

μαλί. ἔχει ὁμων. πρῶτ. ἐμπορικωτάτην πόλιν, ἔχουσαν κατὰ μὲν τὸν Βούρτον 8 000, κατὰ δὲ τὴν ἐπίσημον αἰγυπτιακὴν ἔκθεσιν 35 000 κατ. [Π.Π.]

Ἀραράτ. Τὸ ὄρος Ἀ. ὅπερ ἀπὸ τοῦ ῥωσσοπερσικοῦ πολέμου τοῦ 1827 ἀποτελεῖ τὴν ὁροθετικὴν γραμμὴν μετὰ τῆς ῥωσικῆς, τῆς τουρκικῆς καὶ τῆς περσικῆς Ἀρμενίας, ἀνήκει καθ' ἅπασαν αὐτοῦ τὴν Β πλευρὰν μετὰ τῆς κορυφῆς εἰς τὴν ῥωσικὴν χώραν καὶ ὕψοι-ται, ἐν εἶδει ἀπομονωμένου σχεδὸν ὅλως ἡφαιστειώδους κώνου, ἐπὶ τῆς Ν ἐσχατίας τῶν μεγάλων πεδιάδων τοῦ Ἀράς (βλ. λ.) ἄχρι 4912 μ. Τὸ ὑπὲρ τὰ 1400 μ. μέρος τοῦ κώνου εἶναι κεκαλυμμένον ὑπὸ χιόνων καὶ κρυσταλλῶνων. Τῷ πλείοντι κτενοειδὲς ἐνέει πρὸς Α τὸ Μέγα τοῦτο Ἀ. μετὰ τοῦ 1100 μ. χαμηλοτέρου Μ ι κ ρ ο ὕ Ἀ. (Κουτσούκ Ἀγκ-ριδάρ). Αὐτῶν ἀπέχουσιν ἀλλή-λων περὶ τὰ 13 χμ. ἐνθ' αἱ ὑψώσεις συγγέ-ονται. Μετὰ τὴν αὐτῶν ὑπάρχει διόδος (2888 μ.) ἐκτεινομένη πρὸς Β καὶ ΒΑ ἄχρι τῆς 10—80 χμ. πλάτος ἐχούσης, πεδιάδος τοῦ Ἀρά-ξου. [Π.Π.]

Ἀραράτ. Πόλις ἐν τῇ κομιτείᾳ Ῥίπον τῆς αὐστραλικῆς ἀποικίας Βικτωρίας, ἐπὶ τοῦ Χόρκινς, μετὰ τῶν ὁρέων τοῦ Αἰόλου καὶ τοῦ Γουλλιέλμου, τῶν δύο ὑψηλοτέρων κορυ-φῶν τῶν αὐστραλικῶν Πυροργαίων. ἔχει πρε-νοκομεῖον, νοσοκομεῖον κτλ. καὶ 4000 κατ. Πλὴν τῶν χρυσοφόρων ἀγρῶν τῶν ἡ τε πόλις καὶ τὸ δ ι α μ ε ρ ι σ μ α Ἀ. (15 000 κατ.) εἶναι γνωστὰ καὶ διὰ τὰς καρποφόρους γαίας τῶν καὶ τοὺς λειμῶνας. [Π.Π.]

Ἀραρόδα (Β ο τ.) οὕτως λέγεται ἐν τῷ ἐμπορίῳ ἡ κόνις τοῦ ξύλου τῆς Ἀ ν δ ῖ ρ α ς τῆς Ἀ ρ α ρ ὀ δ α ς (Andira Ara-roba Aguiar) ἐνδύρου τῆς οἰκ. τῶν Κολο-δανθῶν, φερομένου ἐν Βρασίλειᾳ. φαρμακευτικὴ πρὸς δερματικά νοσήματα. [Θ.Χ.]

Ἀραρούτ (Arrow-root) (Φ α ρ μ α κ ο λ.). βλ. Μαραντάμυλον.

Ἀραρώς. Υἱὸς τοῦ Ἀριστοφάνους τοῦ κωμικοῦ, Ἀθηναῖος ποιητὴς τῆς μέσης κωμω-δίας. Μετὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ δευτέρου Πλούτου, (388 π.Χ.) ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐδίδαξε τὰς δύο τελευταίας κωμωδίας του, τὸν Κόκχα-λον καὶ τὸν Αἰολοστικῶνα, διὰ τοῦ Ἀραρώτος. Τὸ πρῶτον θ' ἐδίδαξεν ὁ Ἀ. ἰδίαν κωμωδίαν τῷ 376 π.Χ. ἔκτοτε θ' ἐποίησε πολλὰς κωμω-δίας, ὧν ἐλάχιστα περιεσώθησαν λείψαντα ὁ Σουίδας ἀναγράφει τὰς ἐπιγραφὰς 37 κωμω-δίων: Καίνεος, Καμπυλίων, Πανὸς γυναι, Ὑμέναιος, Ἀδόνιος, Παρθενίδιον. Τὸν Ἀ. σκώπτει ὁ κωμικὸς Ἀλκιβίς ἐν Παρσείῳ, λέ-γων περὶ τοῦ ὕδατος φρενέτατος, ὅτι εἶναι αἰσχυρότερον Ἀραρώτος. [Π.]

Ἀράς (ὁ Ἀ ρ ἄ ξ η ς ἢ Ἀ ρ ἄ ξ η ς τῶν

ἀρχαίων, Ἄρας δὲ ὑπὸ τῶν Τούρκων καὶ τῶν Ἀράβων, Ἐράσχυ ὑπὸ τῶν Ἀρμενίων καὶ Ἄρακισχί ὑπὸ τῶν Γεωργιανῶν καλούμενος). Ὁ δεξιὸς καὶ σπουδαιότατος παραπόταμος τοῦ Κούρου (Κούρ), ἐν Ἀρμενίᾳ. Πηγάζει πρὸς Ν τῆς Ἐρζερούμ ἀπὸ τοῦ Βιγγοῦλ-Δάχ ("Ὅρους τῶν χιλιῶν πηγῶν, 8308 μ.), διέρχεται τὴν πεδιάδα Παζίν (χώραν τῶν Φασιανῶν), ἐνθα καλεῖται Παζί-ν-Σοῦ (Φάσις), ἀποτελεῖ τὸ Ν μέρος τῶν συνόρων τῆς Ῥωσικῆς Ἀρμενίας καὶ τῆς περσικῆς ἐπαρχίας Ἀσερβαϊτζάν καὶ μετὰ ῤόν 800 χμ. ἐννοῦνται μετὰ τοῦ Κούρου, παρὰ τὸ Καλακινὸν ἐν τῇ Ῥωσικῇ χώρᾳ. Παραποτάμια αὐτοῦ ἀριστερὰ: ὁ Ἀρπατσχάι καὶ Βαζαρτσχάι δεξιὰ: ὁ Ἀρτσχάι καὶ ὁ Καρα-Σοῦ (Μέλας). [Π Π.]

Ἄρατος Σικυώνιος υἱὸς τοῦ Κλευνίου, φρονεῦσάντος ὑπὸ τοῦ τυράννου τῆς πατρίδος τοῦ Ἀθαντίδου, ἔζη ὡς ἐξόριστος ἐν Ἀργεὶ ἀπὸ τοῦ ἐδδύρου τῆς ἡλικίας ἑτοῦς, ὅτε εἰκοσάετης γενόμενος ἀνέλαβε τῷ 251 π. Χ. μετὰ τῶν λοιπῶν ἐξορίστων τὴν ἀπὸ τοῦ τυράννου Νικακλέους ἀπελευθέρωσιν τῆς Σικυωνος, ἣν καὶ προσήρτησεν εἰς τὴν ἀρχαίαν συμπολιτείαν. Ἐκλεχθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Ἀρχαίων στρατηγὸς τῆς συμμαχίας τὸ πρῶτον τῷ 245 π. Χ. ὑπῆρξεν ἐπὶ πᾶσιπολλὰ ἔτη ἡ ψυχὴ αὐτῆς, ἀνακηρυχθεὶς στρατηγὸς δεκάκις καὶ τετράκις. Στρατηγῶν δὲν ἠδυνήθη νὰ προσαρτήσῃ εἰς τὴν ἀρχαίαν συμμαχίαν τὴν Βοιωτίαν, καταληφθεῖσαν ὑπὸ τῶν Αἰτωλῶν, ἀλλὰ κατέλαβε τὴν Κόρινθον, κατεχομένην ὑπὸ τῶν Μακεδόνων, καὶ ἄλλως δ' ἐπέξετεινε τὴν δύναμιν τῆς συμμαχίας ἀνὰ τὴν Πελοπόννησον διὰ πολιτικῆς συνέσεως καὶ ῥαδιουργίας μάλλον ἢ διὰ στρατηγικῆς ἀρετῆς. Δι' αὐτοῦ ἐμειώθη αἰσθητῶς ἡ ἐν Ἑλλάδι δύναμις τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας Ἀντιγόνου τοῦ Γονατᾶ, ἀλλ' εἰς Ἀντιγόνον τὸν Δώσωνα παρέδωκεν αὐτὸς τὸν πολυσήμαντον Ἀκροκόρινθον, ἀτυχήσας ἐν τῷ πρὸς τοὺς Αἰτωλοὺς καὶ Σπαρτιάτας ἀγῶνι. Συνέπεια δὲ τῆς ἐνισχύσεως ταύτης τῆς Μακεδονίας ὑπῆρξεν ἡ διὰ τῆς ἐν Σελλασίᾳ μάχης (221 π. Χ.), ἀπώλεια τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Σπάρτης, ἥτις ὑπῆρξε πάντοτε ἐχθρὰ τῆς ἀρχαίας συμπολιτείας. Ὁ Ἄρατος ἀπέθανε τῷ 213 π. Χ. ποτισθεὶς δηλητήριον κατὰ προσταγὴν Φίλιππου τοῦ Β' βασιλέως τῆς Μακεδονίας. Τὰ κατ' αὐτὸν γνωρίζομεν ἐκ τοῦ Πολυδίου καὶ τοῦ ὑπὸ Πλουτάρχου συγγραφέντος βίου του. ὅστις στηρίζεται εἰς τὰ ὑπ' αὐτοῦ καταλειφθέντα, ἀλλ' ἔκτοτε ἀπολεσθέντα ὑπομνήματα, ὧν τάποσάσματα εὗρηται ἐκδεδομένα πρὸς Ο. Müller ἐν τοῖς *Fragm. Histor. Graec.* τόμ. Γ' σ. 21 κέ. — Ἰδὲ Merleker, *Aratus als Staatsmann und Feldherr*. Gumbinnen. 1830. O. Remy *De Arato Sicyonio*, Utrecht.

1836.—L u c h t. *De Arati Sicyonii commentariis*. Kieliae. 1838.—K r a k a u e r *De Arato Sicyonio*. Vratislaviae. 1874.—O. Neumeyer *Aratus aus Sicyon*. Leipzig. 1886 (2 μέρη). [Α.]

Ἄρατος ὁ Σολεύς. Ποιητής, υἱὸς Ἀθηνόδορου, γεννηθεὶς ἐν Σόλοις τῆς Κιλικίας, κατὰ τινες δ' ἐν Ταρτῷ. Ἐγένετο μαθητὴς τοῦ γραμματικοῦ Μενελάου τοῦ Ἐφεσίου καὶ τῶν φιλοσόφων Τίμωνος καὶ Μενεδήμου· νέος ἔτι τὴν ἡλικίαν ἦλθεν εἰς Ἀθήνας, ὅπου διήκουσε τοῦ Στωϊκοῦ φιλοσόφου Περσέως, μετὰ τούτου δὲ μετέβη εἰς Μακεδονίαν, κληθεὶς ὑπὸ τοῦ βασιλέως Ἀντιγόνου τοῦ Γονατᾶ (περὶ τὸ 275 π. Χ.). Ἐντολῇ τοῦ φιλομούσου τούτου βασιλέως ἐποίησεν ὁ Ἄ. τὸ μέχρις ἡμῶν ἐν πολλοῖς ἀντιγράφοις περιωθὲν διδασκτικὸν ἔπος «Φαινόμενα». Πρὸ τούτου ἐποίησεν ὁ Ἄ. Ὕμνους εἰς Πάνα, εἰς τὰ ἐπόμενα ποιήματα: Σπονδοφόρους, Παίγνια, Ἀστρολογίαν καὶ Ἀστροθεσίαν, Κανόνα ἡκανόως κατατομὴν (ἀστρονομικὸν ποίημα περὶ τοῦ συστήματος τῶν οὐρανίων σωμάτων), Σύνθεσιν Φαρμάκων, Ἰατρικὰς δυνάμεις, Περὶ θανάσιμων φαρμάκων, Ἀνθρωπογονίαν, Ἀνατομὴν, Ἡθοποιίας, Τὰ κατὰ λεπτόν (συλλογὴν πιθανῶς βραχέων ποιημάτων), εἰς Θεότροπον (ποίημα ἐπικηδεῖον), ἐπικηδεῖον εἰς Κλεόμειστον, εἰς Ἀντιγόνον, Ἐπίγραμμα εἰς Φίλαν τὴν μητέρα τοῦ Ἀντιγόνου, εἰς Πausaniā τὸν Μακεδόνα, δύο ἐπιγράμματα περιωθέντα ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Ἀνθολογίᾳ, Οὐτικά καὶ Περὶ ὀρέων, ἀμρότερα νοθευόμενα. Ἐγράψε δὲ εἰς πεζὸν λόγον Ἐπιστολάς, ὡς ὑποβολιμαίας λέγει Ἀπολλωνίδης, ὁ «Περὶ κατεψευσμένης ἱστορίας» γράψας. Ἀμφίβολον εἶναι ἂν ὁ Ἄ. ἔγραψεν, ὡς ἀναφέρουσι μεταγενέστεροί τινες συγγραφεῖς, περὶ Ὀμήρου καὶ Ἰλιάδος ἡ ἐξέδοκε διόρθωσιν τῆς Ὀδυσσεύς, ἡ τῆς Ἰλιάδος ἐντολῇ τοῦ βασιλέως Ἀντιόχου τοῦ Α'. Ἀπέθανε δ' ὁ Ἄ. πρὸ τοῦ βασιλέως Ἀντιγόνου, θνήσκοντος τῷ 239 π. Χ.

Τὸ περιωθὲν ἔπος τοῦ Ἄ. «Φαινόμενα», διακρίνεται εἰς δύο μέρη, ὧν τὸ μὲν πρῶτον (ἐκ στ. ἐξαμέτρων 732) εἶναι ποιητικὴ περιγραφή τῶν ἀστρονομικῶν φαινομένων, τὸ δὲ δεύτερον (ἐκ στ. 432) πραγματεύεται περὶ μεταβολῆς ἀνέμων καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῶν· τὸ δεύτερον τοῦτο μέρος προσεπιγράφεται «Διοσημεῖαι», ἀλλὰ τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην ἀπορρίπτουσιν οἱ νεώτεροι κριτικοί. Ἐν τῇ συντάξει τοῦ ἔπους τούτου ἠκολούθησεν ὁ Ἄ. πιστῶς τῷ Βύδδῳ τῷ Κινδῷ, οὗ καὶ αὐτὰ τὰ σφάλματα ἐπαναλαμβάνει, συμπληρώσας τὸ δεύτερον μέρος ἐκ τῶν Μετεωρῶν στικῶν τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ τοῦ «Περὶ σημείων» βιβλίου τοῦ Θεοφράστου. Καίτοι σπικνύς χίρεται εἰς ὕψος, εἶναι ὅμως οὐδὲν ἥττον πολλοῦ λόγου ἄξιον διὰ τὴν ἀρίστην αἰκονομίαν τῶν θεμάτων, τὴν ἐπαν-

θοῦσαν ἐν τῇ λόγῳ φιλόκαλον λεπτότητα καὶ πρὸ πάντων διὰ τὴν ἀποφυγὴν κόμπου λέξεων καὶ μυθολογικῶν οὐθυλευμάτων· γλώσσῃ χρη-
ταὶ ὁ Ἄ. τῇ ἐπικῇ. οὐγὶ ἀπαίστως ἐνίοτε. ἡ δὲ λέξις αὐτοῦ εἶναι ἀπλή καὶ ἀπείριστος καὶ ἡ στιχοιουργία ἀκριβής. Ἐνεκα τῶν ἀρετῶν τούτων ἐπηνείτο τὸ ἔ-ος τοῦ Ἄ. ὑπὸ τῶν συγχρόνων καὶ τῶν μεταγενεστέρων, ἀπλήστως δ' ἀνεγινώ-
σκετο ὡς μαρτυροῦσι τὰ μέχρις ἡμῶν περισω-
θέντα παντοδαπὰ σχόλια εἰς αὐτό. αἱ λατινικαὶ μεταφράσεις καὶ τὰ πολυπληθῆ ἀντίγραφα αὐτοῦ. Ὁ σύγχρονος τῷ Ἄ. Καλλιμάχος ἐγραφε εἰς τὰ Φαινόμενα τὸ ἀκόλουθον ἐπιγράμμιον·

Ἡοῖδός τόν' ἄισσα καὶ ὁ πρῶτος· οὐ τὴν αἰδοῦν
ἔγκαιρος, ἀλλ' ὀνείλι μὴ τὸ μιλιοχρόστον
τῶν ἱσθίων ὁ Σολῆς ἀπμάκατος· γαίραισι λησταὶ
βῆσαι· Ἀρτῶν σὺμβολον ἄγανος.

Ὁ Κικέρων, δοτὶς τοὺς στίχους τοῦ Ἄ. λέγει κομψοτάτους καὶ ἀρίστους, μετέφρασεν νέος ὢν τὰ Φαινόμενα, τῆς δὲ μεταφράσεως ταύτης πε-
ριήλθον εἰς ἡμᾶς ἀποσπασμάτα τινα· ὁμοίως περιεσώθησαν στίχοι τινὲς καλλιότης μετα-
φράσεως τοῦ Οὐάρεωνος Ἀτακίνου, καὶ πλή-
ρης ἡ λατινικὴ μετάφρασις τοῦ Καίσαρος Γερ-
μανικοῦ (κατὰ τὴν ἀμυρθευομένην γνώμην τῶν πολλῶν, τοῦ Δομιτιανοῦ) καὶ ἡ διασκευὴ τοῦ Φήστου Ῥούρου Ἀδηνγού. Τὰ παλαιότατα τῶν εἰς τὰ Ἀράτου Φαινόμενα μέχρις ἡμῶν περιεσώθέντων ὑπομνημάτων εἶναι τὰ τοῦ Ἰπ-
πάρχου («Τῶν Ἀράτου καὶ Ρυδδίου Φαινο-
μένων ἐξηγήσεις», εἰς τρία βιβλία)· ἀλλὰ καὶ πρὸ τούτου ἡσυχολήθησαν τινες περὶ τῶν ἐρμη-
ναίων τοῦ ἔπους· τὰ σχόλια εἰς τὰ Φαινόμενα φέρονται ψευδεπιγράως ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Ἀ-
λεξανδρινοῦ Θεώου, εἰς τὰ σχόλια δ' εἰς τὰ Φαινόμενα πρέπει νὰ ταχθῶσιν καὶ οἱ εἰς τὸν Ἑρατοσθένη ἀποδιδόμενοι «Καταστερισμοί». Πλὴν τούτων ἐγραψαν ὁ Ἀχιλλεύς Τάτιος «Προλεγόμενα εἰς τὰ Ἀράτου φαινόμενα», ὁ Γέμιος «Εἰσαγωγή» εἰς τὰ Φαινόμενα, ὁ Λεόντιος «Περὶ κατασκευῆς Ἀρατείου σφαί-
ρας». Τέσσαρες δ' ἀνώνυμοι καὶ ὁ Σουίδα· ἐ-
γραψαν βίους τοῦ ποιητοῦ (ἐν Westermann Βιογράφοις σ. 52 κέ.). Ἡ πρώτη ἐκδοσις τῶν Ἄ. Φαινόμενων εἶναι ἡ τοῦ Ἀλδου (Venet. 1499), μετὰ τῶν σχολίων δὲ καὶ κριτικῶν σημειώσεων ἐξέδωκε ταῦτα ὁ Έμμ. Βέκκερ ἐν Βερολίῳ 1828. Ἀκριβὴ δὲ κατάλογον τῶν μέχρι τοῦ 1828 πολυπληθῶν ἐκδόσεων, μετα-
φράσεων καὶ ἐριμνευτικῶν συγγραμμάτων ἐ-
δημοσίευσεν ὁ Hoffmann ἐν Lexicon bi-
bliographicum τ. I σ. 230—234. Νέαν δὲ κριτικὴν ἐκδοσὶν περὶ ταυτέα ὁ E. Maass, ἥς τὴν προκήρυξιν ἐδημοσίευσεν ἐν Hermes τ. 19 σ. 92 κέ. [Π.]

Ἄρατος Ἰωάννης ἤρχεν ἐν Λακω-
νικῇ τελευτώντος τοῦ δεκάτου αἰῶνος καὶ ἦτο θερμὸς προστάτης τῶν ἐν Πελοποννήσῳ Ἰου-
δαίων, οὓς θέλων νὰ ἐκβάλῃ ἐξ αὐτῆς ὁ ἅγιος Νίκων (ἴδ. λ.) ὁ ἐπιλεγόμενος Μετανοεῖτε ἡλ-

θεν εἰς ῥῆξιν πρὸς τὸν Ἄρατον, ὡς μανθάνομεν ἐκ τοῦ Βίου τοῦ εἰρημένου ἁγίου. [Α.]

Ἄρατος. Πόλις τῆς ἰσπανικῆς ἐπαρ-
χίης Χουέλδας, ἔχουσα 5 718 κατ. (1877). Κεῖται ἐν εὐφορωτάτῃ κοιλάδι. πρὸς Ν. τῆς ὁποίας εἶναι ἡ Σιέρρα Ἀρατσενα, τὸ ση-
μαντικώτατον τμήμα τῆς Σιέρρα Μορένας, ἔχον πλούσια ὄρυχτα χαλκοῦ καὶ σιδήρου. [Π.Π.]

Ἀραυκαρία (Βοτ.) (Araucaria Juss.) γένος Κοινωφόρων. Δένδρα ὕψηλο-
φυῆ τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς καὶ τῆς Αὐστρα-
λίας συχνὰ θερμοφυεῖται ὡς κόσμος τῶν κή-
πων διὰ τὴν ὠραιότητα τῶν μετὰ μεγίστην
συμμετρίας ἐν εἶδει πολυλυχνίας σπονδυλωτῶς
τεταγμένων εὐθύλων κλάδων αὐτῶν. Οἱ καρ-
ποί τῶν πλειστών εἶνε ἰσομήκοι τῆς Β' Δ.
τῆς κεραμοστεγῶς (A. imbricata Rav.) ἦσαν ποτὲ ἡ σχεδὸν μόνη τροφὴ τῶν Ἀραουκός τῆς μεσημβρινῆς Χιλῆς καὶ
τῆς Παταγονίας ὅπου τὸ δένδρον τοῦτο τη-
ματίζει ἐκτεταμένα δάση. Ἄλλα εἶδη ἐκ
τῶν γνωστοτέρων εἰσὶν Δ. ἡ Πρασιλιανῆ (A. Brasiliensis A. Rich.) τῆς Βρασιλίας καὶ τὰ ἐξῆς τῆς Αὐστραλίας, ἦτοι Δ. ἡ τοῦ
Κουνιγγαμίου (A. Cunninghami Ait.), Δ. ἡ ὕψηλῆ (A. excelsa R. Br.) καὶ Δ. ἡ τοῦ
Βιδουίλλιου (A. Bidwilli Hook.), ἥς οἱ καρποί ἐξώδημοι. Καὶ τὸ Εὐλόν
τῶν Δ. εἶνε ἐν γένει σκληρόν, ὠραῖον καὶ γοη-
σιμώτατον. Ἰδίως πρὸς ναυπηγίαν διὰ τὸ εὐθυ-
τενὲς καὶ τὸ εὐμηκες τοῦ κορμοῦ, τοῦ ἔχον-
τος οὐ σπανίως μέχρι 200 καὶ 250 ποδῶν μῆ-
κος. Καὶ ἡ ῥητίνη πολλῶν εὐχρηστος. [Θ.Χ.]

Ἀράφ. Ὄνομα ἀραβικῶν σημαίνον κυρι-
λεκτικῶς ὄριον ἐν δὲ τῇ Μωαμεθανῇ Θεο-
λογία τὸ μεσοτείχιον μεταξὺ Παραδείσου καὶ
Κολάσεως. Ἐνταῦθα διαμένοναι πάντες, δοὶ
ἀμέσως μετὰ τὸν θάνατον μὴ μεταβαίνοντες
εἰς τὴν αἰώνιον ζωὴν ἢ εἰς τὴν αἰώνιον κό-
λασιν κυμαίνοντες μεταξὺ ἀμεινότερων, μεταξὺ
φωτὸς καὶ σκότους, μέχρι οὗ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς
κρίσεως κανονισθῇ ὁριστικῶς ἡ τύχη αὐτῶν.

Ἀραφά. Ὅρος ἱερὸν παρὰ τὴν Μάκκαν
ἔχον ὕψος 80 μετρ. ἔνθεν ὁ Προφήτης Μωά-
μεθ, ἀποχωρήσας ἐν προσευχαῖς καὶ νηστεαῖς
καὶ πειρασμοῖς ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ ἠξιώθη τῆς
εἰς αὐτὸ ἀποκαλύψεως τοῦ Κορανίου. Ἐπὶ
τοῦ ὄρους τούτου νῦν ἐστὶ κατὰ τὰς μεγάλας
ἐορτάς τοῦ Ἰσλάμ γίνονται διδασκαλῆαι ἐπὶ
ἐννέα ἡμέρας, ἥς ἀκοῦνται οἱ ἀπανταγῶν τοῦ
Ἰσλαμικοῦ κράτους συρρέοντες πιστοί. [Π.Κ.]

Ἀραφὴν. Ἀρχαῖος ἀττικὸς δῆμος τῆς
Αἰγινήδος φυλῆς, καίμενος πιθανῶς παρὰ τὸ
σημαίνον χωρίον Πικέρι (τοῦ δήμου Κρω-
πίας) ἐνθα σώζονται καὶ ὀλίγα τινὰ λείψανα
ἀρχαίων κτισμάτων. Εἰς τὸν Ἄο. ἀπῆλθον
ἐν παλαιότατοις χρόνοις καὶ αἱ ἐν τῇ Δ ἀκτὶ
τῆς Ἀττικῆς καίμεναι Ἀραφνίδες Ἀλαί, αἱ-
τινες ὑστέρον ἀπετέλεσαν ἴδιον δῆμον τῆς αἰ-

τῆς φυλῆς. Νῦν Ῥαφῆνα ἢ Ἀραφῆνας καλεῖται μικρὸν χωρίον τοῦ δήμου Κρωπίας (κατ. 95 τῷ 1889), καίμενον ἐν τῇ παραλίᾳ, ἀπέχον δὲ μίαν ὥραν περίπου τοῦ ἀρχαίου Ἀ. [Π.]

Ἀραφύραϊ ἢ Ἀλφούραϊ (Hagaras), ἑὶς τῶν νήσων τοῦ Ἰνδικοῦ πελάγους, ἐξ οὗ καὶ ἡ μεταξὺ τοῦ περσικοῦ Ὠρέου, τῆς Αὐστραλίας καὶ τοῦ Γίμπερ θάλασσα καλεῖται Ἀραφούρα, ἢ Ὁάλασσα τῶν Ἀραφούρων. Ὡς ἐκ τῆς γλώσσης τῶν ἐμφαίνεται ἀνήκεσιν εἰς τὴν μαλαικὴν φυλὴν, ἀλλ' ἀπ' αἰώνων ἀποσπασθέντες τῶν ὁμοφύλων τῶν ἀπηγγιώθησαν. Ζῶσιν ἀπὸ τῆς γεωγραφίας καὶ παρέχουσι καλοὺς στρατιώτας εἰς τὸν ἀποικιακὸν ὁλλανδικὸν στρατὸν. [Π.Π.]

Ἀραχαμέτης Χωρίον τοῦ δήμου Βαλτετισίου τοῦ νομοῦ Ἀρκαδίας, ἔχον 237 κατ. τῷ 1889. [Π.]

Ἀραχθός, ἄλλως Ἀρατθός καὶ Ἀραίθος, ποταμὸς ἡπειρωτικὸς, πηγάζων μὲν ἀπὸ τοῦ Λακίμωνος (Ζυγοῦ τοῦ Μετζίδου), ῥέων δὲ παρ' αὐτῇ τῇ Ἀρτῇ καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸν ἀμβρακικὸν κόλπον πρὸς τὰ δυτικὰ τοῦ Μενιδίου. Ἐν ἀποστάσει ὀλίγων λεπτῶν ἀπὸ τῆς Ἀρτῆς κεῖται ἐπ' αὐτοῦ ἡ περιώνυμος γέφυρα τῆς Ἀρτῆς. Περὶ τῆς γραφῆς τοῦ ὀνόματος Ἀραχθός καὶ Ἀρατθός ἴδ. R o s s Archäologische Aufsätze τὸμ. Β' σ. 577. [Α.]

Ἀραχίδνα τοῦ Θεοφράστου (Ισ. τ.) βλ. λ. Ἀραχίς.

Ἀραχίς ἢ ὑπόγειος (Βο. τ.) (Arachis hypogaea L.), φυτὸν ἐπέκειον τῆς οἰκῆς. τῶν Κολοθανῶν, οὗ ἡ ὠσθήκη μετὰ τὴν γονοποίησιν εἰσδύει εἰς τὴν γῆν ἵνα ὠρίμασθαι τὸν καρπὸν, ὅστις εἶναι χέδροφ, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ διάσπερμος. Τὰ σπέρματα (Erdeicheln γερμ., Earth-nut ἀγγλ., pistaches de terre γαλλ.) εἰσι λίαν ἐλαιώδη καὶ τὸ ἐξ αὐτῶν ἐλαιον χρησιμοποιοῦται ἰδίως πρὸς σκωπινοποιίαν· ἀλλὰ καὶ τὸ χόρτον εἶναι εὐχρηστον πρὸς τροφήν τῶν κτηνῶν. Καλλιεργείται πολὺ καὶ πολλαχού ἐν ταῖς θερμαῖς χώραις τῆς Ἀφρικῆς, Ἀμερικῆς κτλ. Ἡ πατρίς τοῦ φυτοῦ τούτου εἶναι ἀγνωστὸς, πιθανῶς ὁμοῦς ἦτο γνωστὸν τοῖς ἀρχαίοις καὶ συμφωνῶν πρὸς τὸν Φράγ, ὅτι ἡ Ἀραχίδνα τοῦ Θεοφράστου («ὕπὸ γῆς φέρει καρπὸν». Περὶ φυτ. Ιστορ.) ἀναφέρεται εἰς αὐτό. Συχνὰ δὲ πωλοῦνται ἐν Ἀθῆναις σπέρματα φρονικά τῆς Ἀ., φερόμενα ἐξ Αἰγύπτου ὑπὸ τῷ ψευδώνυμον Φιστικία· ἐμοιάζουσι κατὰ τὴν γεῦσιν τῷ λεπτοκαρύφῳ. [Θ.Χ.]

— (Φαρμακ. ο. λ.). Ἐν τῇ φαρμακευτικῇ εἶναι ἐν χρήσει τὸ ἐκ τῶν σπερμάτων τῆς Ἀ. ἐξαγόμενον λιπαρὸν ἐλαιον, ὅπερ περιέχει ἄραχιν $\text{C}^{20}\text{H}^{40}\text{O}^2$ καὶ ὑπογείν $\text{C}^{16}\text{H}^{30}\text{O}^2$ καὶ ἔχει δομήν καὶ γεῦσιν τρυφερῶν φασήλων. Μεταχειρίζονται δ' αὐτὸ

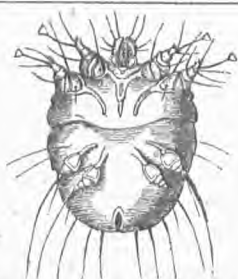
ἀντὶ τοῦ ἐκ τῶν ἐλαίων ἢ τῶν ἀμυγδαλῶν λαίου εἰς παρασκευὴν ἐμπλάστρων καὶ ἄλλῃ ἐξωτερικῆς χρήσεως σκευασμάτων. [Β.Π.]

Ἀραχναῖον, ὄρος τῆς Ἀργολίδος καίμενον μεταξὺ τοῦ Ἀργολικοῦ πεδίου καὶ τῆς Ἐπιδαυρίας. Εἶναι δικόρυφον καὶ μακρὸν φερόμενον ἀπὸ Δ πρὸς Α. Ἐπὶ τῆς ὑψηλοῦς κορυφῆς τούτου ἐχούσης ὕψος 1199 μ. τῶν ὑπάρχον βωμοὶ Δίδος καὶ Ἥρας, ἐφ' ἃ ἔθυσον οἱ ἀρχαῖοι ἐν ὥρᾳ λειψυδρίας, ὅπως σιμερον ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους Ὁρθολιθίᾳ τῆς Τροϊζηνίας τελούσιν ἐν λειψυδρίᾳ τὰς λιτανείας αὐτῶν οἱ κάτοικοι τοῦ δήμου Δρυπῆς (Φαναρίου). Τὸ Ἀραχναῖον ἐκαλεῖτο κατὰ Παισανίαν (2. 25, 2) τὸ πάλαι Σαπυσελάτω· ἀλλὰ κοινῶς θεωρεῖται ὅτι τὸ ὄνομα τοῦτο εἰν παρεμφερές. Ἔτερα ὀνόματα παρ' Ἡσυχίου καὶ Σουίδᾳ τοῦ ὄρους εἶναι Ὑσσέλινον, Ὑστέλλειον, ἀλλὰ καὶ ταῦτα θεωροῦνται ἀβεβαία. Τὸ ὄνομα τοῦ ὄρους δὲν περιεσώθη εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν μεταγενεστέρων οἰκητόρων τῆς Ἀργολικῆς. Σήμερον φέρει δύο ὀνόματα καλουμένης τῆς μὲν πρὸς Δ κορυφῆς αὐτοῦ Ἀρνα, τῆς δὲ πρὸς Α, τῆς καὶ ὑψηλοτέρας Προφῆτης Ἠλίας. Ὁ Δίαυλος ἐν Ἀγαμέμνονι (296) ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους τοῦτο γράφει ὅτι ἠνέστη ὁ πυρρός, δι' οὗ ἀνηγγέθη εἰς τὰς Μυκήνας ἡ ἄλωσις τῆς Τροίας. Πρὸς Α τοῦ ὄρους τούτου διήρχετο ἡ ὁδὸς ἐνέουσα τὴν Ἐπιδαυρίαν χώραν μετὰ τῆς Ἀργείας, ὧν ὅριον ἦτο ἡ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ταύτης κειμένη πόλις Αἴθρα, ἐνθα νῦν ἐρείπια καλούμενα κοινῶς Καστράκι. Τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἀραχναίου ὡς ὄρους τῆς Ἀργολίδος μνημονεύει καὶ ὁ Στεφ. ὁ Βυζάντιος παραλαβὼν ἐν τοῦ Καλλιμάχου. Ἀπλῶς δὲ τοῦ ὀνόματος ἄνευ τῆς θέσεως μνημονεύει ὁ γραμματικὸς Θεόφρωντος ἐν Cramer anecdota graeca, 2, 127. [Ἀντ. Μηλ.]

Ἀράχνη (Ἀστρ.) ἡλιακὸν ὡρολόγιον ἐφευρεθὲν κατὰ τὸν Βιτρούβιον ὑπὸ τοῦ Εὐδόξου. Ἡ διάταξις τῆς Α. δὲν εἶναι γνωστὴ καὶ μόνον εἰκασίαι ἐγένοντο περὶ αὐτῆς. [Δ.Κ.]

— (Ζ. φ. ο. λ.) βλ. Ἀραχνώδη.

Ἀράχνη (Μυθ. ο. λ.) Θυγάτηρ τοῦ Κολοφώνιου πορφυροβάφου Ἰδμῶνος, οἰκοῦσα ἐν τῇ λυδικῇ πόλει Ὑπαίποις· αὐτὴ μέγα φρονούσα ἐπὶ τῇ ὑφαντικῇ τέχνῃ αὐτῆς ἐκαυχῆθη δι' οὗ καὶ τὴν Ἀθηνᾶν ἐν τοῖς ἔργοις, καὶ ἐλθούσα εἰς ἔριν περὶ ὑφαντικῆς πρὸς τὴν θεάν, ἐνύφανεν ἔριωτας τῶν Ὀλυμπίων θεῶν θέλουσαν ὑβρίσθαι αὐτούς, ἐν ᾧ ἡ Ἀθηνᾶ ἐνύφανε τὸ μεγαλειὸν τῶν Ὀλυμπίων. Ὁργισθεῖσα δ' ἡ Ἀθηνᾶ διὰ τὴν ὑβρίν, τοὺς μὲν ἱστούς τῆς Α. ἐσχίσεν, αὐτὴν δ' ἔτυψε διὰ τῆς ἡλακότητος. Τοιοῦτο παρὰ τὸν ἀγῶνα, ἡ Α. ἀπήγγατο, ἀλλ' ἡ Ἀθηνᾶ κατηράσθη αὐτὴν νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν βίον ἀπηγγαυμένη, οὕτω δὲ μετεμορφώθη εἰς τὸ ἐμύνημον ζῶον. Ὁ μύθος

Σαρκόπτης του άν-
θρώπου ή Άκαρι ή ψώρα
(*Sarcoptes scabiei*) 80/1.

Ίξωδης ή κρώτων
ή Κυνοραϊστής (*Ixo-
des reduvius*) κοινός
τσιμπούρι.

Θηρίδιον
dimittum) κοινό
μεγάλο. α ψά, δ διάταξις
των οφθαλμών.

Πυκνόγονον τό πα-
ράλιον (*Pycnogonon
litorale*) 3/1.

Σκορπίος ή θανατηφό-
ρος (*Scorpio occitans*). α ή
κοιλία μετά των κτενίων και
στομάτων. Φυσ. μεγ.

Άρρεν Τετραγνάθου της προ-
μήκους (*Tetragnatha extensa*). Φυσ.
μέγ. α διάταξις των οφθαλμών.

Δημόδεξ των θυ-
λακίων (*Demodex
folliculosus*) 600/1.

Τυρόγλυφος ή κοινός
(*Tyroglyphus siro*) 50/1

Άρρεν Ταραντούλης της
Απουλίας (*Tarantula
Apuliana*) 1/1.

Χηλοφόρος ή καρκι-
νοειδής (*Chalifer caneroi-
des*). Ίκανός μεγ.

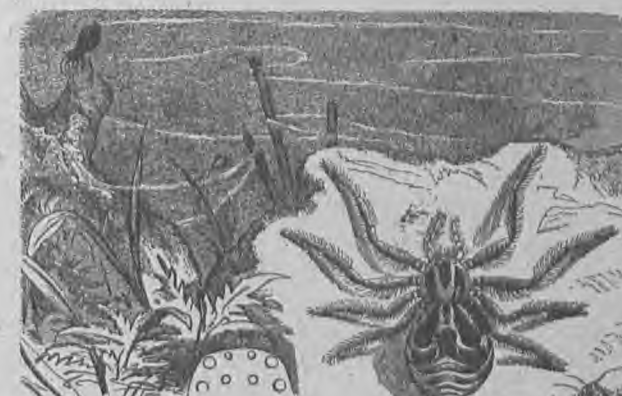
α θήλεια Άπειρος τό διάδημα (*Epeira diadema*)
Φυσικ. μέγ. δ διάταξις των οφθαλμών, γ άκρον του ποδός της οι-
κιακής άράχνης, δ άριστερά σιαγονοειδής κεραία μετά του
δηλητηρίου αδένος.

Άργυρόνωτος ή κοινή (*Argironea
aquatica*) μέγ. α πλέγμα,
δ διάταξις των οφθαλμών.

Θήλυ της οικιακής άράχνης (*Tegeraria domestica*). Φυσικ.
μέγ. α διάταξις οφθαλμών.

Θήλυ Θωμίσσεως του πλάνητος (*Thomisus viaticus*)
άπωλύν ίνας εις τό βάθος της εικόνας 2/2.

Άρθρ. Άραχνώδη.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

οὗτος μνημονευόμενος ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων ποιη-
τῶν Βιργιλίου καὶ Ὀβιδίου κατὰ τὴν διασκευὴν
ἰσως τῶν ἀλεξανδρινῶν, φαίνεται παλαιός, πι-
θανῶς δ' ὑπερβαίνει τὸν ἀνταγωνισμὸν τῆς λυ-
δικῆς καὶ τῆς ἐλληνικῆς ὑφαντικῆς καὶ τὴν
ὑπερέττησιν τῆς τελευταίας. [Π.]

Ἀραχνοειδής (Ἀ ν α τ.) Μία τῶν
τριῶν μνηγγων, ἡ μέση, λεπτοτάτη, διαφα-
νὴς καὶ ἐνδεὴς ἀγγεῖων, περιβάλλουσα μετὰ
τῶν λοιπῶν δύο τὸν ἐγκέφαλον καὶ τὸν νω-
τιαῖον μυελόν. Οὕσα δὲ ὁρῶντες ὑμῖν, σχη-
ματίζεται ἐκ δύο φύλλων, τοῦ ἐξωθεν ἢ πλε-
ρικοῦ καὶ τοῦ ἐσωθεν ἢ σπλαγγνικοῦ. Καὶ τὸ
μὲν πλερικοὸν συνίσταται ἐκ σιθῆδος ἐπιθη-
λίου καὶ ἐξ ἰδίου ὑμέως ἀπαρτιζομένου ἐκ δια-
σταυρουμένων συνδετικῶν καὶ ἐλαστικῶν ἰνῶν
καὶ συμπεφυκότος στερεῶς τῇ ἐσω ἐπιφάνειᾳ
τῆς σκληρᾶς μνηγγος, τὸ δὲ σπλαγγνικὸν ἀπο-
τελεῖ ὑμένα ἐκ πυκνοῦ συνδετικοῦ ἱστοῦ, οὗ
ὑμέως ἢ μὲν ἐξω ἐπιφάνεια, ἢ πρὸς τὴν ὁρ-
ρῶδη κοιλότητα ἐστραμμένη, ἐπενδύεται ὑπὸ
ἐπιθηλίου, ἢ δὲ ἐσω συνέχεται τῇ χοριοειδεῖ
μᾶλλον ἢ ἥττον χαλαρῶς. ἥτοι ἐπὶ μὲν τοῦ
ἐγκεφάλου συνάπτεται ἀντιστοίχως ταῖς ἑλίσ-
σιν στερεῶν καὶ βραχεῖων ἐκ συνδετικοῦ ἱστοῦ
δοκίδων καὶ διερχεται γφυρσοειδῶς ὑπερθε-
τῶν αὐλάκων καὶ σχισμῶν καὶ ἐντομῶν, χω-
ρὶς νὰ εἰσδῇ ἐν αὐταῖς, ἐπὶ δὲ τοῦ νωτιαίου
μυελῶ συνδέεται τῇ χοριοειδεῖ διὰ δοκίδων
χαλαρωμάτων. Οὕτω δὲ μεταβάλλεται ὁ με-
ταξὺ τῆς ἀραχνοειδοῦς καὶ χοριοειδοῦς χώρος
εἰς σύστημα σμικροτέρων ἢ μεζόνων χώρων,
περιεχόντων ὁρῶδες ὑγρὸν, τὸ ἐγκεφαλο-
νωτιαῖον ὑγρὸν, ὅπερ καὶ ὑπαραχνοειδὲς
ὑγρὸν καλεῖται. Ἐν τῇ ὁρῶδει δὲ κοιλότητι
τῆς ἀραχνοειδοῦς, τῇ μεταξὺ τῶν δύο αὐτῆς
φύλλων εὐρηται ἐλαχίστη ποσότης ὑγροῦ, ὅπερ
καθιστᾷ ὀλισθηρὰς τὰς δύο ἐν ἐπαφῇ ἐπιφα-
νείας. Τὰ δύο φύλλα τῆς ἀραχνοειδοῦς συνέ-
χονται ἀλλήλοις ἐν ταῖς ῥίξιν τῶν νεύριων
καὶ τοῖς ὀδοντωτοῖς συνδέσμοις, ἅπερ ἐπενδύ-
ονται ὑπὸ τοῦ σπλαγγνικοῦ φύλλου μέχρι τῆς
ἐσω ἐπιφανείας τῆς σκληρᾶς μνηγγος. [I. ΠΘ.]

Ἀραχνώδη (Ζ ω ο λ.) Κλάσις τοῦ τύ-
που τῶν ἀρθροπόδων, χαρακτηριζομένη ἐκ τῆς
συγγινεύσεως τῆς κεφαλῆς μετὰ τοῦ θώρακος,
τῶν σιαγονοειδῶν καὶ ἀπὸ τοῦ κεφαλοθώρακος
ἐκφυομένων κεραιῶν, τῶν ἀπλῶν φεθλῶν καὶ
τῶν τεσσάρων πτερυγῶν ποδῶν. Ἡ ἀναπνοὴ τῶν
τελείται διὰ πνευμόνων, διὰ τραχείων ἢ διὰ
τοῦ δέρματος. Τὰ Ἀρ., ἐξαιρέτως τοῦ σκορ-
πίου, τοῦ φρύνου (Phrynus) καὶ τινῶν ἀκά-
ρειων, ἅτινα εἶνε ζωοτόκα, γεννῶσιν ὡὰ, τὰ δὲ
νεογνά ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὁμοιάζουσι πρὸς τοὺς
γονεῖς. Ὀλίγη τινὰ μόνον ἐξαιροῦνται τοῦ κα-
νόνος τούτου, οἷον τὰ ἀκάρη κ.λ., ἅτινα ἔχουσι
μεταμόρφωσιν ἀληθῆ, ἐμοῖαν πρὸς τὴν τῶν
ἐντόμων.

Ἡ παραγωγικὴ περίοδος τῆς ζωῆς τῶν Ἀρ.

εἶνε μακρά, δηλ. ἐναντία τῆς τῶν ἐντόμων,
παρὰ τοῖς ὁποῖοις ἡ ἀγενὴς περίοδος τῶν καμ-
πῶν εἶνε μακροχρονιωτέρα. Τὰ Ἀρ. ἐκδύ-
νουν τὸ δέρμα τῶν κατὰ περιόδους ὁρισμένων
ἐφ' ὅσον ζωσιν, ἐπερχομένης δὲ τῆς ὠριμότη-
τος αὐτῶν πρὸς γονιμοποίησιν δὲν παύονται
ἀυξανόμενα, ὅπως τὰ ἐντομα, δύνανται δὲ καὶ
ἐπανειλημμένως νὰ γίνωσι παραγωγικά. Πρὸς
τούτοις τὰ Ἀρ. ἔχουσι μεγίστην ἀναπαραγω-
γικότητα, ὅλως ἕξιν παρὰ τοῖς ἐντόμοις, δύν-
ναι τούτῳ ν' ἀναπαραγάγῃσι ὅλα ἅκρα
καταστρεφόμενα καὶ δύνανται ν' ἀντέχωσι τὰ
μάλιστα κατὰ τῶν δυσμενῶν συνθηκῶν τῆς
ζωῆς· τὰ ἀκαρῶδη π. χ. δύνανται νὰ παρα-
μείνωσιν ἐπὶ μήνας ὅλους ἐντελῶς ἄνευ τροφῆς.

Τὰ Ἀρ. τρέφονται ἀρπάζοντα ἄλλα ἀρθρό-
ποδα, κυρίως ἐντομα, ὧν συνήθως θηλάζουσι
τὸ αἷμα. Τινὰ καταπίνουσιν αὐτά, ἄλλα δὲ ζῶσι
παρασιτικῶς ἐπὶ ζῶων σπονδυλωτῶν, θηλά-
ζοντα τὸ αἷμα τῶν. Τὰ πλείστα εἶνε ζῶα τῆς
ἐξῆρας, τινὰ δὲ τῶν ὑδάτων (Υδραράχνη).
Ζῶσιν εἰς ὅλας τὰς ζώνας τῆς γῆς, τὰ δὲ τῶν
θερμῶν ζωνῶν εἶνε πολυάριθμα κατὰ τὸ πλη-
θος τῶν εἰδῶν καὶ διακρίνονται καὶ κατὰ τὸ
μέγεθος αὐτῶν. Τὰ Ἀρ. ὑποδιαιροῦνται εἰς α
ἢ κατ' ἄλλους εἰς πλείονας τάξεις: 1) Ἀ ρ -
θ ρ ὁ γ α σ τ ρ α. Ταῦτα πλησιάζουσι πλὴν τῶν
ἄλλων εἰς τὸν τύπον τῶν ἀραχνοειδῶν ὡς πρὸς
τὴν ἐνερθρον κοιλίαν τῶν καὶ τὴν ἐσωτερικὴν
διεργάνωσιν. Εἰς ταῦτα ὑπάγονται οἱ Σ κ ο ρ -
π ῖ ο ι (V. λ.). 2) Γ ν ῆ σ ι α ι ἄ ρ α χ ν α ι ἢ
Ἀ ρ α χ ν α ι ἐν στενῇ σημασίᾳ (ιδ. κατωτ.).
3) Ἀ κ α ρ η. Ταῦτα εἶνε μορφαὶ λίαν ἐλλειμ-
ματικά, ὑποθηλοῦσαι ὅμως διὰ τοῦ σώματος
τῶν ἐν πολλοῖς τὸν τύπον τῶν Ἀραχνοειδῶν.
4) Τ α ρ τ ῖ γ ρ α θ α. 5) Π ε ν τ α σ τ ο μ ῖ -
δ α ι ἢ Λ ι γ χ ο υ α τ ο υ λ ῖ δ α ι.

Ἐκ τούτων οἱ Π ε ν τ α σ τ ο μ ῖ δ α ι εἶνε
Ἀρ. πρότερον καταλεγόμενα εἰς τοὺς παρα-
σίτους σκύληκας τῶν ἐντέρων, ἅτινα ὡς ἐκ
τοῦ παρασιτικοῦ αὐτῶν βίου ἐπηρεώθησαν τὰ
μέγιστα καὶ μεταβλήθησαν εἰς ἀκαρσοειδῆ ζῶα
ρια. ἔχοντα σῶμα σκύληκώδες, ζωνῶν καὶ
ἐλλειμματικά ὄργανα στόματος. Καὶ τὰ πλείονα
τῶν ἐπίσης εἶνε ἐλλειμματικά, μεταβληθέντα
εἰς δύο ζεύγη ἀγκιστροειδῶν δυνάμεων. Δὲν ἔχου-
σιν ὀφθαλμούς, στεροῦνται δὲ καὶ ἰδίων ἀνα-
πνευστικῶν ὀργάνων. Ἐχουσιν ἀπλοὺς ἐντερι-
κὸν σωλήνα. Ἀμφότερα τὰ γένη ζιαιτῶνται
εἰς τὴν τραχείαν ἀρτηρίαν τῶν θερμοαίμων
ζῶων καὶ τῶν ἐρπετιῶν. Τὸ ἐνταῦθα ὑπα-
γόμενον Π ε ν τ α σ τ ο μ ο ν τ ὲ π α ι -
ν ῖ ο ε ἰ δ ῆ ς (Pentastomum taenioides
Rud.) ζῇ εἰς τὰς ῥινικάς, σιαγονικάς καὶ
ματωπικάς κοιλότητας τοῦ σκύλου καὶ τοῦ
λύκου. Τὸ μήκος αὐτοῦ εἶνε τοῦ μὲν ἄρ-
ρενος 8 ἐκ. μ. τοῦ δὲ θήλειος 2 ἐκ. μ. Τὰ
ἐμῆρα τοῦ Π. προσκολλῶνται διὰ τῆς βλεν-
νῆς τῆς ῥινὸς ἐπὶ φυτῶν, ἐκείθεν δὲ εἰσέρχον-
ται μετὰ τούτων εἰς τὸν στόμαχον τῶν κύνι-

κλων, προβάτων, αἰγῶν, λαγωῶν, σπανιώτερον τῶν βοῶν τῶν γάτων ἢ καὶ τοῦ ἀνθρώπου. Ἐκείθεν διατρυπῶντα τὸν ἐντερικὸν σωλήνα μεταδίδουνται εἰς τὸ ἥπαρ, ἐνθουλακίζονται αὐτόθι, καὶ ὅπως αἱ κάμπαι τῶν ἐντόμων, διατρέχουσι σερπὼν μεταμορφώσεων. Μετὰ τὸ τέλος δὲ τοῦτων διατρυπῶσαι τὴν θήκην, ἐν ᾗ περιείχοντο, μεταδίδουνται εἰς τὴν κοιλίαν τοῦ ξενίζοντος αὐτὰ ζώου, ἐὰν δὲ δὲν ἐξέλθῃσι μετ' ἐλάχιστον ἐκείθεν ἐνθουλακίζονται ἐκ νέου καὶ οὐνήσκουσιν. Ἐὰν ὅμως μετὰ τῶν σαρκῶν τοῦ ξενίζοντος ζώου εἰσέλθῃσι εἰς τὴν κοιλότητα τοῦ φάρυγγος τοῦ κυνός, εἰσδύουσιν εἰς τὰς πλησίον αναπνευστικὰς κοιλότητας καὶ μετὰ 1—5 μῆνας ἀναπτυσσόμενα αὐτόθι γίνονται ἱκανὰ πρὸς γονιμοποίησιν. Κύνες φέροντες ἐπ' αὐτῶν πολυάριθμα II. ἔχουσι παροξυσμούς μακρίας καὶ ὀκνηροῦσι, διό καὶ ἐκλαμβάνονται συχνάκις ὡς λυσσασῆσι. Τὸ νεαρὸν Πεντάστομον (P. denticulatum) πρότερον περιεγράφετο ὡς ἴδιον εἶδος. Τοῦτο εἰς τοὺς πνεύμονας ἢ τὸ ἥπαρ τοῦ ξενίζοντος ζώου προκαλεῖ μεγάλας καταστροφάς, ἐὰν δὲ ἀναφανῇ πολυάριθμους ἐπιφέρει καὶ αὐτὸν τὸν θάνατον.

Αἱ ἀράχναι ἔχουσιν ἀδιάθρονον, ἑμ-μίσχον καὶ λίαν ἐξογκωμένην κοιλίαν. Αἱ μεγάλα αὐτῶν σιαγονοειδεῖς κεραταὶ καταλήγουσιν εἰς χηλὴν, συγκλεισμένην ὡς λεπίς μαχαίρου καὶ φέρουσιν εἰς τὸ ἄκρον αὐτῆς τὸν πόρον ἐκπορητικοῦ ἀγωγοῦ δηλητηρίου ἀδένος, δι' οὗ ἐκχεῖται ὁ ἴσος εἰς τὸ διὰ τῆς χηλῆς ἀνοεγόμενον τραῦμα τῶν μικρῶν ἐντόμων, ἅτινα εὐθὺς θανατοῦνται. Αἱ κάτω σιαγόνες φέρουσι πολὺ ἑρπῆρον προσεκτερίζοντες, εἰς μὲν τὰ θήλεα ἔχουσιν τὴν μορφήν βραχέος σκέλους, εἰς δὲ τὰ ἄρρενα καταλήγουσιν εἰς ἄκρον διωγκωμένον, χρησίμον ὡς ὄργανον συνοσύας. Τὰ 4 ζεύγη τῶν σκελῶν, τὰ ὅποια ἄλλως εἶνε διάφορα κατὰ γένη, εἶνε συνήθως μακρὰ καὶ καταλήγουσιν εἰς δύο κτενσείδως κεκαρκαμμένα ἄγκιπτρα, φέροντα συνήθως καὶ ἑτέρα μικρότερα αἰζυγῇ ψευδάγγιπτρα ἢ θύσανον πτεροειδῶν τριγῶν (ἴδ. εἰκ. πίνακος Ἀραχνώδη). Ἐπὶ τῶν ὑπτίων τῆς κοιλίας κεῖται ἡ ὀπή τῶν γεννητικῶν μορίων, πλαγίως δὲ ταύτης τὰ δύο στόματα τῶν καλουμένων πνευμονικῶν σάκκων ἢ καὶ ἐν ζεύγος ἑτι τοιούτων ὀπῶν. Τὴν πρωκτὸν, τὴν κείμενον εἰς τὸ ἄκρον τῆς κοιλίας κυκλοῦσι 1—6 π λ ε κ τ ι κ α ἰ θ η λ α κ α, ἐξ ὧν ἐξέρχεται τὸ ἔκκριμα τῶν ἐσωθεν αὐτῶν κειμένων ἀραχνιογόνων ἀδένων. Οἱ ἀδένες δὲ οὗτοι εἶνε ἀπιοειδεῖς, κυλινδρικοὶ ἢ ἑλλοβοὶ ἁπλοῖ, παρασκευάζοντες τὸ ἔκκριμα, ὅπερ ἐκχεῖται πρὸς τὰ ἔξω δι' ἑκατοντάδων λεπτοφυστάτων σωληνίσκων, καὶ πηγνύμενον ταχέως σχηματίζει νήματα, ἅτινα διὰ τῶν χηλῶν τῶν ποδῶν πλέκονται εἰς τὸν γνωστὸν ἱστόν, τὸν ὀνομαζόμενον ἀράχνην.

Τὸ νευρικὸν αὐτῶν σύστημα συνίσταται ἐκ τοῦ ἐγκεφάλου καὶ ἐκ κοινῆς τινος γαγγλιώ-

δους μάζης τοῦ θώρακος. Ὅπισθεν τοῦ χεῖλους τοῦ μετώπου ὑπάρχουσιν 8, σπανίως 6, μικροὶ ὀφθαλμοί, κατὰ τὰς διαφορὰς κατὰ τὰ γένη καὶ εἶδη. Ὁ ἐντερικὸς αὐτῶν σωλήν διαιρεῖται εἰς τὸν οἰσοφάγον, τὸν στομάχον, τὸν φέροντα πέντε ζεύγη τυφλῶν ἀσκήων, καὶ τὸν ἐντερων. εἰς δὲ ἐκβάλλουσιν οἱ ἥπατικοὶ ἀγωγοὶ καὶ δύο διακεκλαδισμένα οὐροφόρα σωληνάρια. Ὁ ἥπατις χυμὸς ἔχει ὁρᾶσιν ὅμοιον πρὸς τὴν τοῦ παγχρέατος τῶν τελειοτέρων σπονδυλιωτῶν. Ὅλως ἰδιάζοντα εἶνε τὰ ἀναπνευστικὰ αὐτῶν ὄργανα, ἥτοι οἱ τραχιόσπνεύμονες ἢ πνευμονικοὶ ἄσκοι· ἀλλὰ πλὴν τούτων εὐρίσκονται καὶ γνήσια τραχεῖα. Τὸ αἷμα τῶν Ἀρ. ῥεῖ ἀπὸ σφύζοντος τινος ἀγγείου, κατὰ μῆκος τῆς κοιλίας εὐρισκόμενον, διὰ διαφορῶν ἀρτηριῶν πρὸς τὴν κεφαλὴν καὶ τὰ ἄκρα, περικλύζει ἐπιστρέφον τοὺς πνευμονικοὺς ἄσλους καὶ διὰ τριῶν ζευγῶν πλευρικών ὀπῶν, ἐπὶ τοῦ νωτιαίου ἀγγείου κειμένων, χύνεται ἐντὸς αὐτοῦ.

Αἱ Ἀρ. τίκτουσιν ὥσπερ ἄτινα φέρουσι συνήθως μεθ' αὐτῶν περιτετυλιγμένα ἐντὸς ἰδιάζοντος πλέγματος. Τὰ ἄρρενα ἔχουσι κοιλίαν μικροτέρην τῆς τῶν θηλέων. Τὸ πεπαχυσμένον ἄκρον τῶν σιαγονοειδῶν κερατῶν εἶνε κοχλιαροειδῶς κοῖλον καὶ περιέχει σπειροειδῶς κεκαμμένον νῆμα μετὰ προβλησίμων ἀποφυάδων. Τὸ ἄκρον κατὰ τὴν συνοσύαν πληροῦ τὸ μέλος τοῦτο σπέρματος καὶ φέρει αὐτὸ εἰς τὴν γεννητικὴν ὀπήν τοῦ θήλεως, ἐνθα εὐρίσκεται ἰδιάζων γῶρος πρὸς ἀποταμίευσιν αὐτοῦ (σπέρματις δὲ ὕληκος). Συνήθως ἀμφοτέρω τὰ γένη ζῶσιν εἰρηνικῶς πλησίον ἀλλήλων ἢ καὶ χρόνον τινὰ ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ ἀραχνίου. Ἀράχναι ὅμως τινὲς ἐνεδρεύουσι τὰς ἄρρενας, αἵτινες εἶνε ἀσθενέστεραι καὶ διατρέχουσι τὸν κίνδυνον νὰ φονευθῶσι καὶ ἐν καιρῷ ἑτι τῆς συνοσύας. Ἡ ἀνάπτυξις τῶν ὥων εἶνε κατὰ τοῦτο ἐνδιαφέρουσα, καθόσον τὸ ἔμβρυον φέρει ἐπὶ τινι χρόνῳ 10—12 χωρίσματα ἐπὶ τῆς κοιλίας ἐφ' ὧν φαίνονται καὶ τὰ ἔγχη σκελῶν, ἅτινα ὅμως πάντα βραδύτερον ἀφανίζονται. Τὰ ἐκ τῶν ὥων νεογνά δὲν μεταμορφοῦνται, μένουσιν ὅμως μέχρι τῆς πρώτης ἀπεκδόσεως τοῦ χιτῶνος ἐντὸς τοῦ ἀραχνιώδους βομβυκίου ἐγκεκλεισμένα.

Αἱ ἀράχναι εἶνε ζῶα ἀρπακτικά· αἱ πλάνητες ἐπιπίπτουσι κατὰ τῶν ζῶων τρέγουσαι ἢ πηδῶσαι· ἄλλαι πλέκουσιν ἱστούς διαφόρους κατὰ τὰ διάφορα γένη, πρὸς σύλληψιν τῶν ἐντόμων, συνήθως δὲ πλησίον τῶν ἀραχνιοειδῶν τούτων πλεγμάτων κατασκευάζουσι σωλήνας ἢ χωνία, ἐντὸς τῶν ὁποίων διατρίβουσιν. Αἱ πλείεσαι τῶν Ἀρ. τὴν μὲν ἡμέραν ἐφησυχάζουσι, θιγόμεναι δὲ περὶ τὸ λυκῆρος. Αἱ νεαραὶ ἀράχναι ἐν καιρῷ τοῦ φθινοπώρου πηράγουσι μακρὰ νήματα, ὅπως ὑψόμενα δι' αὐτῶν μεταδίδουσιν ἀλλαγὰς διὰ μικρὰς πνοῆς τοῦ ἀέρος, ἵσως πρὸς εὐρεσιν τόπων προσφοριωτέρων.

Ἀραχνῶν ὑπάρχουσι χιλιάδες εἰδῶν. Ἀπολειθωμένοι εὐρέθησαν κυρίως ἐντὸς τοῦ ἡλεκτροῦ. Αἱ Ἀρ. τάσσονται εἰς δύο μεγάλα ἁθροίσματα 1) Τετραπνεύμονες μετὰ 4 πνευμονικῶν ἀσκῶν καὶ 4 στομίων, ὡς καὶ 4 ἢ 6 πλεκτικῶν θηλῶν. Ἐνταῦθα ὑπάγεται ἡ Κτενίτσα (Cteniza Latr.) τῆς νοτίου Εὐρώπης, ἥς εἶδη εὐρίσκονται καὶ παρ' ἡμῶν, οἷον ἐν τῇ νήσῳ Τήνῳ, ἡ *C. ariana*. 2) Διπνεύμονες μετὰ 2 πνευμονικῶν ἀσκῶν καὶ πάντοτε 6 πλεκτικῶν θηλῶν. Αὗται ὑποδιαιροῦνται εἰς πολλὰ ἁθροίσματα, ὧν ἐπισημότερα γένη εἶνε ἡ Λυκοδόσση ἡ Ταραντέλλα ἐν Ἰταλίᾳ καὶ Ἰσπανίᾳ, τῆς ὁποίας τὸ δῆγμα εἶνε ἐπιφόρον καὶ προκαλεῖ καθ' ὃ λαὸς πιστεύει μανίαν πρὸς χορὸν. Ἡ Τεγεναρία (Tegenaria Walk), ἥτοι ἡ κοινὴ οἰκιακὴ Ἀρ. ἡ πλέκουσα τὸ ἀράχιον αὐτῆς εἰς τοὺς βωγμούς τῶν τοίχων. Ἡ Ἄργυρονωτος (Argyroneta aquatica L.) ἥτις ζῇ ἐντὸς τῶν ὑδάτων κοινὴ καὶ παρ' ἡμῶν. Ἡ Τετραγναθός (Tetragnatha Walk), ἡ Ἀπειρος (Epeira) ἡ πλέκουσα ἀκτινοειδὲς ἀράχιον, ὁ Θώμιος (Thomisus) κ. ἄλ. Τῶν πλείστον τούτων αἱ εἰκόνες εὐρίσκονται ἐν τῷ προσηρημένῳ πίνακι «Ἀραχνῶδης». Περὶ τούτων ἴδε καὶ τὰς οἰκίας λέξεις. Πρὸς τούτοις ἴδε καὶ λ. Φώρα, Κυνοραϊστῆς ἡ Ἰζώδης. Βλ. καὶ τὸν προσηρημένον πίνακα. [M.]

Ἀράχωβα 1) Χωρίον τοῦ δήμου Φελλόνης τῶν Καλαδρύτων, ἔχον δημ. σχολεῖον ἀρρένων καὶ 361 κατ. (1889) τὸν χειμῶνα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μετακιοῦντας εἰς τὰς ἐν τῇ παραλίᾳ τῆς Αἰγιαλείας σταφιδαμπέλους αὐτῶν, ἐπανερχομένους δὲ τὸ θέρος. Ὅθεν ἀσχολοῦνται εἰς τὴν καλλιέργειαν ἀμπέλων καὶ σταφιδαμπέλων καὶ εἰς μικρὰν κτηνοτροφίαν καὶ σιτηρῶν ἐπιμέλειαν. [Γ. Πδ.]

2) Ἀράχωβα, χωρίον τοῦ δήμου Αἰγιαλέων, ἐγγὺς τοῦ Αἰγίου κείμενον καὶ ἔχον δημ. σχολεῖον ἀρρένων καὶ 796 κατ. (1889) ἀσχολοῦμένους εἰς τὴν καλλιέργειαν σταφίδων καὶ ἀμπέλων. [Γ. Πδ.]

3) Χωρίον τοῦ δήμου Νεοκτρου, τῆς πρώην ἐπαρχίας Οἰτύλου ἐν τῷ νομῷ Λακωνίας, ἔχον 194 κατ. τῷ 1889. [Π.]

4) Χωρίον τοῦ δήμου Οἰνοῦντος, τῆς πρώην ἐπαρχίας Λακεδαιμόνος ἐν ταῖς Δ. ὑπηρεσίαις τοῦ Πάρωνος, ἔχον ἑλληνικὴν καὶ δημοτικὰ σχολεῖα καὶ 1662 κατ. τῷ 1889. [Π.]

5) Πρωτεύουσα τοῦ ἐμωνύμου δήμου τῆς πρώην ἐπαρχίας Λεσδαείας τοῦ νομοῦ Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας, καμένη ἐπὶ λόφου, ὑπὸ τὴν ἀπόκρημνον βραχὺδὴ τοῦ Παρνασοῦ παρῳρεῖται, ἥτις νῦν μὲν λέγεται Πατρίτης, ἐν τῇ ἀρχαίᾳ τῇ δὲ Κατοπτήριος ἡ Κατοπτειτήριος (τόπος, χῶρος). Ἐν τῇ θέσει ταύτῃ πιθανῶς ἔκειτο ἡ ἀρχαία φωνικὴ πόλις Ἀνεμώρεια ἢ

Ἀνεμώλεια. Ἔχει 3138 κατ. (1889), ταχυδρομεῖον, τηλεγραφεῖον, εἰρηνοδικεῖον ἑλληνικὸν καὶ δημοτικὰ σχολεῖα ἀρρένων καὶ θηλέων. Περὶ τῆς ἐν Ἀραχῶδᾳ μάχης βλ. λ. Καραϊσκάκης. [Π.]

6) Θερινὴ πρωτεύουσα τοῦ δήμου Κλεπαίδος, τῆς πρώην ἐπαρχίας Ναυπακτίας τοῦ νομοῦ Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας, ἔχουσα κατ. 449 τῷ 1889. [Π.]

7) Χωρίον τοῦ δήμου Παρακαμπυλίων τῆς πρώην ἐπαρχίας Εὐρυτανίας τοῦ νομοῦ Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας, ἔχον κατ. 775 τῷ 1889. [Π.]

Ἀραχῶδης δῆμος τοῦ νομοῦ Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας, ἀποτελούμενος ἐκ μόνης τῆς ἐμωνύμου πρωτεύουσας (βλ. Ἀράχωδα, 5). [Π.]

Ἀραχωδίτη, χωρίον τοῦ δήμου Πατρέων, ἔχον 241 κατ. (1889) ἀσχολοῦμένους εἰς καλλιέργειαν σταφιδαμπέλων καὶ ἀμπέλων. [Γ. Πδ.]

Ἀραχωδίτσα Χωρίον τῆς Ἠπείρου ἐκ τῶν παλαιότερων τῆς ἐπαρχίας Ἰωαννίνων, ὑπαγόμενον ἐκκλησιαστικῶς εἰς τὴν ἐπισκοπὴν Βελλᾶς, κατοικοῦμενον δὲ τῷ 1888 ὑπὸ 290 ἑλλήνων χριστιανῶν. [Π.]

Ἀραχωσία, περσιστὶ Χαράχδατις. Εὐφορος, πλουσία καὶ πολυάνθρωπος ἐπαρχία τοῦ μεγάλου περσικοῦ κράτους, εἴτα δὲ τοῦ βακτρικοῦ καὶ μετὰ ταῦτα τοῦ Παρθικοῦ ὑπὸ τῶν Πάρθων ἐκαλεῖτο Ἰνδικὴ λευκὴ. Ἐκεῖτο πρὸς Ν. τῆς Γεδρωσίας, περιελάμβανε δὲ πιθανῶς τὴν ΒΑ. χώραν τοῦ σημερινοῦ Βαλευχιστάν. Βλ. καὶ Ἀράχωτος. [Π.]

Ἀράχωτος 1) ἡ Πρωτεύουσα τῆς Ἀραχωσίας. Ἐρεπίτα ταύτης πιθανῶς εἶναι τὰ σωζόμενα ἐν τῷ σημερινῷ Χόλαμ Σάχ. — 2) ὁ Ἀραχωτός. Ποταμὸς τῆς Ἀραχωσίας, κατ' ἄλλους μὲν ὁ σημερινὸς Βοιγέντ, κατ' ἄλλους δ' ὁ Ἀρακαντάς. [Π.]

Ἀρβ (Arve). Ἀριστερὸς παραπόταμος τοῦ Ροδανοῦ, ἐν τῷ γαλλικῷ νομῷ τῆς ἑνωθ. Σαβαυδίας, ἐκβάλλων μετὰ ροὴν 90 χμ. κάτωθι τῆς Γενεύης. [Π. Π.]

Ἀρβα (Arva). Κομητεία τῆς Οὐγγαρίας, ἔχουσα ἐμβαδὸν 2977 χμ. καὶ 61813 κατ. (1880), ὧν τὸ πλεῖστον Σλοβάκοι. Διατέμνεται ὑπὸ τῶν Καρπαθίων, καὶ ἀρδεύεται ὑπὸ πολλῶν μικρῶν ποταμῶν. Ἔχει κλίμα ψυχρὸν, ἀλλ' ὑγιεινόν, καὶ παράγει βρώμην, γαῖον, μέλι, λίνον, κάνναβιν καὶ ἄφθονον ξυλείαν, ἀποτελοῦσαν σπουδαιότατον ἐμπορίου κλάδον. — Πρωτ. αὐτῆς εἶναι ἡ Ἀλσος-Κούβιν. [Π. Π.]

Ἀρβάλης. Βλ. Ἀρουαῖοι.

Ἀρδανίται. Βλ. Ἀλᾶνδοι.

Ἀρδανίτη, χωρίον τοῦ δήμου Μελίνης τῆς πρώην ἐπαρχίας Ἠλείας, κείμενον πρὸς τὴν δυτικὴν βραχίονα τοῦ Ἐνιπέως, ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἀμφιβολίᾳ, καὶ ἔχον κατ. 174 (1880),

ἀσχολουμένους εἰς τὴν καλλιέργειαν σταφίδος καὶ σιτηρῶν. [Γ.Πδ.]

Ἀρβανιτοκρασιὰ. Χωρίον τοῦ δήμου Μανθούρας τῆς πρώην ἐπαρχίας Μαντινέας τοῦ νομοῦ Ἀρκαδίας, ἔχον 797 κατ. τῷ 1889. [Π.]

Ἀρβανίτσα Χωρίον τῆς Ὑπείρου (μουτσαριστικῶν Πρεβεζῆς, καὶ ἄλλ. Μαργαριτίου) οἰκούμενον τῷ 1888 ὑπὸ 350 περίπου Ἀλβανῶν, ὧν 300 μουσουλμάνοι, οἱ δὲ λοιποὶ χριστιανοί. [Π.]

Ἀρβαντ (Γ ε ω γ ρ.) βλ. Ὀρόντης.

Ἀρβη (Arbe) ὑπὸ δὲ τῶν Σλαβῶν Ῥάβ. Ἡ βορειοτάτη νῆσος τῆς αὐστριακῆς Δαλματίας, ἐν τῇ κόλπῳ τοῦ Κουαρνέρου, ἀνήκουσα εἰς τὴν νομὴν τῆς Ζάρας. Χωρίζεται ἀπὸ τῆς Πάγου διὰ τοῦ πορθμοῦ τῆς Π. Ἐχει ἐμβαδὸν 193 τχμ. 4375 κατ. (1880) καὶ ἑμῶν. πρῶτ. μετὰ 1200 κατ. [Π.Π.]

Ἀρβηλα πόλις τῆς ἐν Ἀσσυρίᾳ Ἀδιαβηνῆς μεταξὺ τῶν ποταμῶν Δύκου καὶ Κάπρου. Οὐ μακρὰν τῆς πόλεως ταύτης καὶ πλησίον τῶν Γαυγαμηλῶν συνεκροτήθη τὴν 1 Ὀκτ. 331 π.Χ. ἡ τελευταία μεταξὺ Ἀλεξάνδρου τοῦ μεγάλου καὶ Δαρείου τοῦ Κοδωμαννοῦ μάχη, καθ' ἣν οἱ Πέρσαι ἠττηθέντες οἰκτρῶς ἐδιώχθησαν ὑπὸ τοῦ νικητοῦ μέχρι τῶν Ἀρβηλῶν. Ἐκεῖ δ' ἐφθασεν ὁ Ἀλεξάνδρος τὴν ὑστεραίαν τῆς νίκης, καὶ εὖρε τὰ χρῆματα καὶ τὰ σκεύη, τὴν ἀσπίδα καὶ τὰ τόξα τοῦ Δαρείου, ὅστις δὲν εὗρίσκετο πλέον ἐν Ἀρβηλοῖς, φεύγων διὰ τῶν ὄρεων πρὸς τὴν Μηδίαν. [Α.]

Ἀρβέκολα (Ζ ι ρ λ.) Ὀμοιογένεια μυθῶν, βιούντων εἰς τὰς βορείους χώρας, μέχρι καὶ τῶν πόλων. [Ν.Α.]

Ἀρβοά (Arbois). Πόλις τοῦ γαλλικοῦ νομοῦ Ἰούρα, ὀνομαστὴ διὰ τὸν λευκὸν οἶνόν τῆς. Ἐχει χαρτοποιεῖα, βυρσοδεψεῖα κτλ. καὶ 4957 κατ. (1881). Πατρίς τοῦ στρατηγοῦ Πισσεγρού. [Π.Π.]

Ἀρβοουρ-Γκράς (Harbour Grace). Πόλις τῆς Βρετανικῆς νήσου Νέας Γῆς, ἐν τῇ Β. Ἀμερικῇ, ἔχουσα 7000 κατ. [Π.Π.]

Ἀρβουες Πέτρος. Ἰσπανὸς ἱερεξοταστής, γενν. ἐν Ἐπίλᾳ τῆς Ἀραγωνίας τῷ 1442. Γενόμενος ἱερεὺς τῷ 1477 διεκρίθη ὡς ἱεροκήρυξ· τῇ δὲ 4 Μαΐου 1484 ὁ μέγας ἱερεξοταστής Τορκουεμάδας ὤρισεν αὐτὸν μετ' ἄλλου τινὸς δομινικανοῦ μοναχοῦ ἱερεξοταστὴν ἐν Ἀραγωνίᾳ. Τὸ ἀπαισίον ἔργον τοῦ ἱερεξοταστοῦ ἐξελήρῃσεν ὁ Ἀ. μετὰ περισσοῦς σκληρότητος καὶ φανατισμοῦ. Ἐκρυνθὴν δὲ προσευχόμενος ἐν ἐκκλησίᾳ παρὶ τὰ μέσα Σεπτεμβρίου 1485 ὑπὸ συγγενῶν τινῶν ἐκ τῶν θυμάτων του. Ἡ καθολικὴ ἐκκλησία κατέταξεν αὐτὸν εἰς τοὺς μάρτυρας, τῷ δὲ 1867 ὁ Πάπας ἀνεκήρυξεν αὐτὸν ἅγιον. [Π.]

Ἀρβουθνοτ (Arbouthnot John)

Ἀγγλὸς σατυρικός, γενν. τῷ 1675, ἀποθ. τῷ 1735. Σπουδάσας ἱατρικῇ, διεκρίθη ἐν τῇ ἐπιτήμῃ ταύτῃ, γράψας καὶ ἱατρικά τινα συγγράμματα, χρηματίσας δὲ καὶ ἰδιαιτέρος ἱατροῦ τῆς βασιλείας τῆς Ἀννης. Τὸ κυριώτατον αὐτοῦ ἔργον εἶναι ἡ «Ἱστορία τοῦ Τζὼν Μπούλ» (1712) εὐφυστάτη καὶ δηκτικωτάτη σάτυρα κατὰ τῶν Οὐρίων. [Π.]

Ἀρβουργ (Harburg) 1) Πόλις τῆς πρῶταις τοπαρχίας Ἀννόδερ, πρῶτ. νομοῦ ἐν τῇ διαμερίσματι τοῦ Λύνδουργ, παρὰ τὴν ἀριστεράν ὁδοὴν τοῦ Νοτίου Ἰλδου, ἐν ζευγνύει σιδηρὰ γέφυρα, ἔχουσα μῆκος 625 μ. Κάτ. 22341. Ἐχει γυμνάσιον, ἐμπορικὴν σχολὴν, πολυτεχνεῖον, βιομηχανίαν. — Ὁ νομὸς Ἀρβουργ ἔχει ὑπὲρ τὰ 1487 τχμ. ἔκτασιν καὶ 36300 κατ. — 2) Πολίχνη τῆς Βαυαρικῆς Σουαβίας, ἔχουσα 1262 κατ. (1880). [Π.Π.]

Ἀρβούτος (Β ο τ.) = Arbutus, γαλλ. Arbousier, βλ. τὰς λ. Ἀ ν δ ρ ά χ λ α καὶ Κ ό μ α ρ ο ς. [Θ. Χ.]

Ἀρβροχς (Arboath ἢ Aberbrothoc — πρῶην Aberbrothwik). Ἀρχαῖον ἐπίγειον τῆς σκωτικῆς κομητείας Φόρφαξ, ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Βροτχοῦ εἰς τὴν Β. Θάλασσαν, παρὰ τὴν Καλὴδόνην σιδηρόδρο. Ἐχει μικρὸν, ἀλλ' ἀσφαλὲ καὶ ὠχυρωμένον λιμμένα, βιομηχανίαν, ἐμπόριον καὶ 21758 κατ. (1881). [Π.Π.]

Ἀρβύλαι Ὑποδήματα τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἀγροτῶν, ὠνὴλὰ ἔχοντα πέλιματα. Τὸ σχῆμα αὐτῶν εἶναι ἄγνωστον. Νῦν οὕτω καλοῦνται ἐπισήμως τὰ ὑποδήματα τῶν στρατιωτῶν. [Π.]

Ἀρβύλαι (στρατοῦ). Δυνάμει τοῦ Δ. τῆς 11 Σεπτεμβρ. 1880 συνεστήθη ἐν τῇ ἐν Παιραιῇ Γενικῇ ἀποθήκῃ ὕλικου ἐργοστάσιον πρὸς κατασκευὴν τῶν ἀναγκασιούτων διὰ τὸν στρατὸν ἀρβυλῶν (υποδημάτων) ὑπὸ στρατιωτικῶν ἀρβυλοποιῶν, ἀποσπασμένων ἐκ τῶν συνταγματῶν. Οἱ στρατιωτικοὶ οὗτοι ἀρβυλοποιοὶ προϊστάνται ἀναλόγου ἀριθμοῦ ἰδιωτῶν τεχνιτῶν. [Ἀγγ.]

Ἀργαδεῖς μία τῶν τεσσάρων παλαιῶν σουλῶν, ἃς εὕρισκον μὲν ἐν Ἀττικῇ συνδεμένους πρὸς τὸ ὄνομα τοῦ Ἰωγος, ἀλλ' ἀπαντῶμεν καὶ ἐν ἰωνικαῖς πόλεσι τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Ὡς τε φαίνεται, ὅτι ἤτο γενικὴ παρὰ τοῖς Ἰωσιν ἡ ὑποδαίρεισις αὕτη, ὡς ἡ τριχῇ διαίρεισις τῶν Δωριέων εἰς Ὑλλεῖς, Δυμῶνας καὶ Παμφύλους. Αἱ ἄλλαι τρεῖς φυλαὶ τῶν Ἰόνων ἦσαν οἱ Αἰγικορεῖς, Ὀπλητες καὶ Γελέοντες. Πιλάζεται δὲ ὅτι τὸ ὄνομα Ἀργαδεῖς, παραγόμενον ἐκ τοῦ ἐργάζομαι, ἐσήμαινε τοὺς γεωργοὺς. [Α.]

Ἀργάιλ (Argyll ἢ Argyile). Κομητεία τῆς Δ. Σκωτίας, περιλαμβάνουσα τὰς χώρας Μόρθεν καὶ Ἀρδουουερ πρὸς Δ. Λόχ-Λίγγε, Ἀππιν καὶ Λέρν πρὸς Δ. αὐτῶν πρὸς δὲ τὰς Δ. Κινάπδαλ Κέντιρ (Kintyre) καὶ Κόδαλ,

καὶ τὰς νήσους Μούλ, Τάϊρε, Κόλ, Λίσμορ, Ίσλαϊν, Ίούρα καὶ Κέλονσαϊ. Ἐγεί ἐμβαδὸν 8 430 τετμ., εἶναι δὲ γραφικωτάτῃ ὀρεινὴ χώρα μετ' ἀποτέμνων ἀκτῶν καὶ βαθύως ἐσχωρσύνων ὁρίων. Τὰ ἔρη καλύπτονται ὑπὸ θασῶν, ἐνθα ἀφθονον ὑπάρχει κυνήγιον. Δι κοιλὰδες εἶναι καλλιεργημέναι. — Κάτοικοι: τῷ 440 (1881). — Πρωτ. ἡ Ἰ μ β ε ρ α ρ υ ἐπὶ τοῦ ἔρμου Φάιν. — Ἡ κομητεία ἐκλέγει ἓνα βουλευτήν, αἱ δὲ πόλεις Ίμβερaru, Ὁδαν καὶ Κάμπελτσον μετὰ τῶν εἰς τὴν κομητείαν Ἀὐρ ἀνηκουσῶν Ἀὐρ καὶ Ίρβιν ἕτερον ἓνα. Ἐπικρατοῦσα γλῶσσα εἶναι ἡ γαελικὴ. [Π.Π.]

Ἀργάτι (Argyll). Περιφημος οἰκογένεια Σκωτικῇ ἐν τῇ ὁμωνύμῃ κομητεία τῆς Σκωτίας, μία τῶν ἀρχαιοτάτων καὶ δυναστασιῶν ἀριστοκρατικῶν οἰκογενειῶν τῆς Σκωτίας. Γνωστότεροι ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἄνδρες τοῦ οἴκου εἶναι α') Ἀρχιδάλδος (μαρκίων Ἀργάτι) σύγχρονος καὶ φίλος τοῦ Κρόμβελλ πολεμῆσας τῷ 1645 κατὰ τῶν ἐχθρῶν τοῦ Κρόμβελλ βασιλοφρόνων μετὰ 3 χιλ. ἀνδρῶν. Μετὰ τὴν κατὰ τὸ 1660 γενομένην παλινόρθωσιν τῶν Στουαρτῶν, καίπερ ἐν ἀρχῇ ἀμνηστευθεὶς ὑπὸ τοῦ Καρόλου Β' κατηγορήθη μετ' ὀλίγων ὡς συνέννοχος τοῦ φόνου τοῦ βασιλέως Καρόλου Α' καὶ καταδικασθεὶς εἰς θάνατον ἀπεκεφαλίσθη (1661). β') Ἀρχιδάλδος (λόρδος Λέρι). Υἱὸς τοῦ προηγουμένου, αὐστηρὸς βασιλόφρων. Μετασχών τῆς ἐναντίον τοῦ Κρόμβελλ ὑπὲρ τοῦ Καρόλου Β' ἐν Σκωτίᾳ γενομένης ἐπαναστάσεως ἀνεκλήσατο μετὰ τὴν παλινόρθωσιν χάριτι τοῦ Καρόλου Β' τὸ πλεῖστον τῆς δημευθείσης πατρικῆς περιουσίας. Ἀλλ' ἐνεκα τῶν φιλελευθέρων αὐτοῦ φρονημάτων καὶ τῆς παρρησίας, μετ' ἧς ἔκρινε τὰς πράξεις τοῦ ἱουρ γείου τῆς ραδιοσυρίας (Cabal-ministry) κατηγορήθη ἐνώπιον τοῦ Κοινοβουλίου ἐνεκα ἐπιστολῆς του τινὸς κατασκευασθεῖς ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως καὶ καταδικάσθη εἰς θάνατον. Ἀλλ' ὁ Κάρολος Β' ἡλύρωσε τὴν καταδικαστικὴν ἀπόφασιν καὶ ὁ Α' ἐμεινε πιστὸς ὁπαδὸς τῆς βασιλείας. Ἀλλ' ὡς πρεσβυτερειανὸς τὸ θρήσκευμα ὑπεβλέπετο πάντοτε ὑπὸ τῶν περὶ τὸν βασιλέα καθολικοφρόνων, καὶ ἰδίως ὑπὸ τοῦ δουκὸς τῆς Ἰόρκης ἀδελφοῦ καὶ ἐπιδόξου διαδόχου τοῦ βασιλέως Καρόλου Β' (τοῦ ὕστερον βασιλέως Ἰακώβου Β'). Διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἐπὶ ἐν τῇ Σκωτικῇ κοινωβουλίᾳ ἀντέπραξε σφοδρῶς καὶ διεμαρτυρήθη ἐναντίον τοῦ περιδοῦντος ψηφίσματος τῆς ὁμογαγίας τῆς πίστεως (Testacte) κατηγορήθη ὡς ἐνοχος ἐσχάτης προδοσίας. Καταδικασθεὶς δὲ εἰς θάνατον (1682) ἐναντίον παντὸς δικαίου καὶ νομίμου ἔφυγεν εἰς τὴν Ὀλλανδίαν ἔνθα διέμεινε μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ Καρόλου Β'. Ἀνελθόντος δ' εἰς τὸν θρόνον τοῦ Ἰακώβου Β' ὁ Α' συνομόσας μετὰ τοῦ πρίγκιπος Monmouth, (υἱοῦ τοῦ Καρόλου Β' ἐκ μὲν

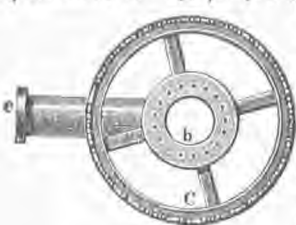
νομίμου γάμου) ἀπειραῖθ ἀπέδωκεν εἰς τὰ παράλια τῆς Σκωτίας, ἵνα ἐξεγείρῃ τὴν χώραν ὑπὲρ τοῦ Monmouth, ἀλλὰ συλληφθεὶς ἀπεκεφαλίσθη ἐν Ἐδιμβούργῳ ἄνω δίκης ὡς καταδικασμένος ᾧδὴ πρότερον εἰς θάνατον, γ') Ἰωάννης Α' υἱὸς τοῦ προηγουμένου (γενν. 1678). Ἀνήκεν εἰς τοὺς διασώτας τοῦ Γουλιέλμου τῆς Ὁράγγης προσήνεγκεν εἰς τούτον μετὰ τὴν ἐκδιώξιν τοῦ Ἰακώβου Β' τὸ στέμμα τῆς Σκωτίας ἐν ὀνόματι τῶν διαφόρων τῶν τοῦ Σκωτικοῦ λαοῦ, καὶ ἀποκατέστη ὑπὸ τοῦ βασιλέως εἰς τὰς πατρικὰς αὐτοῦ κτήσεις. Ὁ Ἰωάννης Α' μετέπειθε ἐνιργῶς τοῦ περὶ διαδοχῆς τοῦ ἰσπανικοῦ θρόνου πολέμου ταχθεὶς ἐν ἀρχῇ ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ περιωνύμου Marlborough, εἰτα δὲ διορισθεὶς καὶ ἀνώτατος ἀρχηγὸς τῶν ἐν Ἰσπανίᾳ Ἀγγλικῶν στρατευμάτων. Ἐπὶ τοῦ Γεωργίου Α' ἐπολέμησε κατὰ τῶν ὁπαδῶν τῆς Στουαρτικῆς δυναστείας καὶ προήχθη εἰς τὸν βαθμὸν καὶ τὸ ἀξίωμα ὁμοτίμου καὶ δουκὸς, ἐγένετο δὲ καὶ μέλος τοῦ ὑπουργείου. Ἐτελεύτησε τῷ 1743. δ') Γεωργίος Ἰωάννης Δούγλας Καμπέλλ, δούξ Α'. Γεννηθεὶς τῷ 1828 ἐγένετο γνωστὸς κατὰ πρῶτον ὡς δημοσιογράφος καὶ συγγραφεύς, εἰτα δὲ ἔλαβε διάφορα ἀξιώματα καὶ ὑπουργήματα γινόμενος μυστικὸς σύμβουλος τῆς βασιλείας, διευθυντὴς τοῦ Βρετανικοῦ Μουσείου, πρῶτανος τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Γλασκώδης καὶ πρόεδρος τῆς Γεωλογικῆς ἐταιρείας. Ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ πολιτικῇ σταθμῇ οὐ μικρὰν ἐδείξεν ἐνεργητικότητα. Ὡς μέλος τῆς ἄνω βουλῆς ἐφάνη πάντοτε ὑπέρμαχος τῶν φιλελευθέρων ἀρχῶν, τῷ δὲ 1852 ἐγένετο μέλος τοῦ ὑπουργείου Ἀβερδῆνου ὡς ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης. Ἐπὶ τοῦ ὑπουργείου Παλμερστῶνος ἐγένετο τῷ 1855 ὑπουργὸς τοῦ Τυχιδρομείου. Τῷ 1858 ἀπεχώρησε τῆς κυβερνήσεως μετὰ τοῦ Παλμερστῶνος, ἀλλὰ τῷ 1859 ἐπανῆλθε μετ' αὐτοῦ ὡς ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης καὶ ἐμεινε τοιοῦτος μέχρι τῆς πτώσεως τοῦ φιλελευθέρου ὑπουργείου κατὰ τῷ 1866. Ὡς φιλέλλην δὲ καὶ ἐν γένει φίλος τῶν χριστιανῶν τῆς Ἀνατολῆς ἠγόρευσε πολλάκις ἐν τῇ ἄνω Βουλῇ κατὰ τὰ ἔτη 1866 καὶ 1867 ὑπὲρ τοῦ τότε Κρητικοῦ ἀγῶνος. Ἐπανελθὼν εἰς τὴν κυβέρνησιν περὶ τὰ τέλη τοῦ 1868 μετὰ τοῦ Γλάδστωνος ὡς ὑπουργὸς τῶν Ἰνδιῶν ἠγόρευσε θερμῶς ὑπὲρ τῶν Ἰρλανδῶν ἐν τῇ ζητήματι τῆς Ἰρλανδικῆς ἐκκλησίας. Τῷ 1874 ἀποχωρήσας πάλιν τῆς ἐξουσίας μετὰ τοῦ Γλάδστωνος, ἐπανῆλθε μετ' αὐτοῦ τῷ 1880, ἀλλὰ μετὰ τινα χρόνον ἀποχωρίσθη αὐτοῦ, ὡς καὶ ἄλλοι περιφανεῖς ἀρχηγοὶ τῆς φιλελευθέρης μεριδὸς ἐνεκα τῆς θέσεως ἣν ἔλαβεν ὁ Γλάδστων ἐν τῇ Ἰρλανδικῇ ζητήματι. Νῦν ὁ δούξ Α' ἀνήκει εἰς τὸ λεγόμενον ἐνωτικὸν κόμμα τῶν φιλελευθέρων, οὗ ἡγέτης εἶναι ὁ μαρκήσιος Ἀρτγκτον. Ἀπὸ τοῦ 1871 ὁ δούξ Ἀργ. ἐγένετο συγ-

γενῆς τοῦ βασιλικοῦ εἴκασυ συζηθέντος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καὶ κληρονόμου τοῦ δουκικοῦ ἀξιωμακτοῦ Ἰωάννου Δούγλα μαρκησίου Λόρυ μετὰ τῆς τετάρτης θυγατρὸς τῆς βασιλίσσης Βικτωρίας, πριγκίπισσας Λουίζης. Τὰ ἀξιολογώτερα τῶν συγγράμματων τοῦ Ἀργ. εἶναι «Δοκίμιον τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας τῆς Σκωτίας» (Essay on Ecclesiastical History of Scotland) «Ἡ βασιλεία τοῦ νόμου» (The reign of Law) «Ἡ Ἰνδία ὑπὸ Dalhousie καὶ Canning» (India under Dalhousie and Canning). [Π. Κ.]

Ἀργαῖος Ἀρτζίς ἢ Ἐρτζᾶς-Δᾶγ (ὁ Ἀργαῖος τῶν αρχαίων). Περιφημον ὄρος τῆς Κεντρικῆς Μικρασίας. ἐν τῷ τουρκ. νομῷ τῆς Ἀγκύρας, πρὸς Ν τῆς Καισάρειας. Μῆγα ἐσθιόμενον ἡφαίστειον, ἔχον ὕψος 4008 μ. [Π. Π.]

Ἀργαλαστή Πρωτεύουσα τοῦ δήμου Σπαλάθρων τῆς πρώην ἐπαρχίας Βώλου, κειμένη ἐπὶ ὄρεσιν τινὲς ἐν τῇ Πηλῷ, ἀπέχουσα δὲ τῆς ὁδοῦ 1 1/2 ὥραν περίπου. ἔχει 2325 κατ. (1889), ἐλληνικὸν σχολεῖον πλήρες, δημοτ. σχολεῖα ἀρρένων καὶ θηλέων, εἰρηνοδικεῖον, τεχνιδρομεῖον. Κυριώτατα προϊόντα ἔλαιον, σῦκα, δημητριακοὶ καρποί. [Π.]

Ἀργάνδου λύχνος (X η μ. τ ε χ ν.) καλεῖται εἶδος λύχνου μετὰ κοίτης κυκλοτεροῦς θρυαλλίδος, κληθεῖσα ἐν τοῦ ἐφευρέτου Aimé Argand, ὅστις κατεσκεύασε τοὺς λύχνους τοιοῦτοτρόπως, ὥστε ὁ ἀνὴρ ὅστις εἰς τὰς συνήθειαι μὴ κοίτης θρυαλλίδας εἶχε μόνον κατωθεν εἰσόδον νὰ διέρχεται· νῦν διὰ μέσου τοῦ λύχνου ἐν τῇ ἐσωτερικῇ τῆς κοίτης θρυαλλίδος καὶ τῆς φλόγης (σχ. 1) διὰ τούτου

(Σχῆμα 1.)

δὲ ἐπιτυγχάνεται πληρესτέρα καύσις τῶν φωτιστικῶν ἀερίων· ἐν τῇ διὰ φωταερίου φωτισμῷ καλοῦσι λύχνους τοῦ Ἀργάντου ἐκείνους οἵτινες ἔχουσι 12—24 ὁπὰς ἐν κύκλῳ πρὸς ἐξόδον τοῦ ἀερίου (σχ. 2) καὶ ἀπαρτίζουσι τοιοῦτοτρόπως φλόγα ὁμοιόμορπον τῇ χρηστένῃ ὑπὸ κοίτης θρυαλλίδος· ὅταν αἱ ὁπαὶ διὰ τομῆς συγκοινωνοῦσι καλεῖται δλύχνος ὁ λύχνος τοῦ Dumas. [Ο. Α. Ρ.]

(Σχῆμα 2.)

Ἀργεῖοι φῶρες. Παροιμ. ἐπὶ τῶν προδήλως πονηρῶν· διότι οἱ παλαιοὶ Ἀργεῖοι ἐκωμωδοῦντο

ὡς ἐπιρρεπείς πρὸς τὴν κλοπὴν. Ὁμοίᾳ ταύτῃ εἶναι καὶ ἡ παροιμία «Ἀργεῖους ὄρες» ἐπὶ τῶν ἀποδλεπόντων εἰς τι μετὰ καταπλήξεως, ἀντὶ «Κλέπτας ὄρες». [Π.]

Ἀργεῖφόντης. Βλ. Ἑρμῆς.

Ἀργεῖων δῆμος. Ἀνήκει εἰς τὴν ἐπαρχίαν Ἀργους· κεῖται δ' ἐν τῇ Ἀργολικῇ πεδίῳ, ἔχων ὄρια πρὸς Β τοὺς δῆμους Μυκηνῶν καὶ Προσφυναίων, πρὸς Α τὸν δ. Μιδέας, πρὸς Μ τὴν παραλίαν τοῦ μυχοῦ τοῦ Ἀργολικοῦ κόλπου, καὶ πρὸς Δ τοὺς ὄρεινους δ. Ὑσιῶν καὶ Λυρκείας. Ὁ δ. Ἀργεῖων εἶνε ὁ πολυανθρωπότερος ὄλων τῶν δῶμων τῆς τε ἐπαρχίας Ἀργους καὶ τῶν λοιπῶν τοῦ νομοῦ Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας. ἔχει πληθυσμὸν κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1889 12 057, ἀπαρτίζουσι δὲ τοῦτον πλὴν τῆς πόλεως Ἀργους τῆς πρωτεύουσας αὐτοῦ. (Ὁρα κατωτέρω ἐν λ. «Ἀργος») τὰ χωρία Δαλαμυχνάρα, Μανωλάκη, Κουράκη, Τσιβέρη, Λάδουκα. Μύλοι Ναυπλίου, Πυργέλα καὶ Σκαφιδάκια. [Ἀν. Μηλ.]

Ἀργελάνδερ (Φριδερίκος Γουλιέλμος), ἐπίσημος Γερμανὸς ἀστρονόμος γενν. τῷ 1799 ἐν Μειμλίῳ τῆς Πρωσίας, ἀποθ. τῷ 1875. Σπουδᾶς καὶ ἐργασθεῖς πρὸς τῷ μεγάλῳ Βεσσέλιῳ μετέβη εἰς τὴν Φιλανδρίαν (Ἀδόν, Ἑλσινγκφόρην) καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὴν Βόννην, ἐνθα καὶ ἀπέθανεν ὡς διευθυντὴς τοῦ Ἀστεροσκοπεῖου καὶ καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου. Αἱ ἐργασίαι αὐτοῦ περιστρέφονται ἰδίως περὶ τὴν θέσιν καὶ λαμπρότητα τῶν ἀπλανῶν καὶ περὶ τοὺς ἀλλοφανεῖς εἰς αὐτῶν. Ὁρᾷσκειν ἰδίως ὡς δέξας παρατηρητῆς, κάλλιστα ὅμως καὶ θεωρητικῶς συγκεκρατημένους. [Δ. Κ.]

Ἀργενς. Ἰωαν. Βαπτιστῆς (I. B. Marquis d' Argens) Γάλλος φιλόσοφος, γνωστὸς πρὸ πάντων διὰ τὴν εὐνοίαν, ἧς ἤξιωθη παρὰ Φριδερίκου τοῦ Μεγάλου τῆς Πρωσίας, διορισάντος αὐτὸν ἀulάρχη καὶ ἐπειτα διευθυντὴ τῆς βερολινεῖς Ἀκαδημίας. Ὁ Ἀργ. γεννηθεὶς τῷ 1704 ἐν Προδηνγκίᾳ καὶ ἀποκληρωθεὶς ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐνεκα νεανικῶν παρεκτροπῶν διήγαγεν ἐπὶ πολλὰ ἔτη βίον πλάνητα καὶ τυχοδιωκτικόν, μέχρις οὗ κατώρθωσε διατρίδων ἐν Ὁλλανδίᾳ νὰ εὕρῃ ἐκδότην τῶν Ἰουδαϊκῶν καὶ τῶν Καθολικῶν αὐτοῦ ἐπιστολῶν. Αὐταὶ πολὺ μάλλον ἢ ὡς φιλοσοφικαὶ πραγματεῖαι πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν ὡς λιβελλοὶ κατὰ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας, διακρινόμεναι ἐν τούτοις ἐπὶ τινὶ πολυμαθείᾳ καὶ εὐφυίᾳ, ἧτις ἐσαγῆνευσεν τὸν Φριδερίκον. Ὁ Ἀργενς ἦτο διάπυρος θαυμαστῆς τῆς ἀρχαιότητος καὶ ἰδίως τῆς θρησκείας τῶν Ἑλλήνων, ὅπερ ἐκίνησεν αὐτὸν νὰ δημοσιεύσῃ ὑπὸ τὸν τίτλον Ἀπολόγημα τῆς εἰδωλολατρίας μεταφράσας τῶν ὅσων ἐγράψεν ὁ αὐτοκράτωρ Ἰουλιανὸς ὁ παραβάτης κατὰ τοῦ χριστιανισμοῦ. Πλὴν τούτων μετέφρασε καὶ δύο ἀποκρύφου

ἐλληνικάς πραγματείας, τὴν ἀποδοθεῖσαν εἰς τὸν Ὁκελλόν Περὶ τῆς Φύσεως τοῦ παντός, καὶ τὴν τοῦ Τιμαίου τοῦ Λοκροῦ περὶ Ψυχῆς τοῦ κόσμου. Ἐκ πάντων τῶν ἔργων τοῦ Ἀρ. τὸ μόνον σήμερον ἀναγιγνωσκόμενον εἶναι ἡ πρὸς τὸν Φρειδερίκον ἀλληλογραφία. [P.]

Ἀργενσούλας (Βαρβαλομαζος) κληρικὸς καὶ ποιητὴς ἰσπανός. Ἐγεννήθη τῷ 1568, ἔγραψε πολυριθμούς σατύρας, συνεπλήρωσε τὰ ἡμιτελῆ χρονικά τῆς Ἀραγωνίας τοῦ προαποθανόντος ἀδελφοῦ του Δουπερτίου Ἀργενσούλα καὶ συνέγραψεν ἐπὶ πλέον τὴν ἱστορίαν τῆς ἐγκαθιδρύσεως τῶν Ἰσπανῶν εἰς τὰς Μελοχόους νήσους. Ἀπέθ. 3' ἐν Σαραγόττῃ τῷ 1631. [E.]

Ἀργενσούλας (Δουπερτίος-Λεονάρδος) πρεσβύτερος ἀδελφὸς τοῦ ἀνωτέρω, γραμματεὺς Μαρίας τῆς Αὐστριακῆς καὶ ἐπὶ Φιλίππου Ι' ἱστοριογράφος τῆς ἰσπανικῆς αὐλῆς. Εἰκοσαετῆς συνέγραψε τραγῳδίαν, ἃς ἐπὶ νῆι 5 Θεοφανῆς, ἀλλ' ἰδίως ἐμνησθὲν τὸν Ὀρχάνον καὶ ἔγραψε σατύρας καὶ ἐπιστολάς ἐμμέτρους. Ἀπέθανε τῷ 1613, παραδοὺς πρότερον εἰς τὰς φλόγας πλείστα τῶν ἔργων του. Κοινῶς οἱ ἀδελφοὶ Ἀργενσούλα ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν Γραμμάτων εἰσι γνωστοὶ ὑπὸ τὸ ὄνομα Ὀρχάνιοι τῆς Ἰσπανίας. [E.]

Ἀργεντάριος Μάρκος. Ἐπιγρῆμματοποιός, οὗ σώζονται ἐν τῇ ἐλληνικῇ Ἀνθολογίᾳ 36 ἐπιγράμματα, τὰ πλείστα ἐρωτικά. Τὰ περὶ τοῦ βίου αὐτοῦ εἶναι παντελῶς ἄγνωστα. Τινὲς ὑποθέτουσιν ὅτι εἶναι αὐτὸς ὁ κατὰ τὸν Α' μ.Χ. αἰῶνα ἐν Ῥώμῃ ἀκμάσας Ἕλληνας τὸ γένος Ἀργεντάριος, 5 τοῦ Συμυρναίου Λ. Κεστίου Πίου μαθητῆς, τεχνογράφος καὶ ῥήτωρ. [Π.]

Ἀργέντης 1) Εὐστράτιος. Χίος, σπουδασὴς τὴν ἱατρικὴν ἐν Ἰταλίᾳ καὶ ἐν Ἀλλῇ τῆς Σαζονίας. Περιηγήθη περὶ τὸ 1719 τὴν Ἰταλίαν, τὴν Γερμανίαν καὶ τὴν Αἴγυπτον. Ἐντολῇ τοῦ πατριάρχου Ἀλεξάνδρου Ματθαίου (1746—1763) ἔγραψε «Σύνταγμα κατὰ ἀζύμωνα», ὅπερ τὸ πρῶτον ἐτυπώθη ἐν ἀραβικῇ μεταφράσει, γενομένη διαταγῇ τοῦ πατριάρχου Ἀντισχείας Σιλδέστρου, ἑλληνιστὶ δ' ἐν Λιβύᾳ τῷ 1760. Πλὴν τούτου ἔγραψεν ὁ Ἀ. καὶ ἄλλα θεολογικά συγγράμματα, κατὰ Λατίνων ἰδίως, ἥτοι «Ἐγχειρίδιον περὶ βαπτίσματος (ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1756). «Ἀνθος εὐσεβείας (Λιβ. 1753). (Βλ. Ζαβίρα, Νέαν Ἑλλάδα σ. 300—302.—Βλαστοῦ, Χιακὰ τ. Β' σ. 120—122.—Π. Λάμπρου, περὶ τῆς τυπογραφίας ἐν Ἑλλάδι, ἐν Χρυσῇ τ. Δ' σ. 169—172).—2) Εὐστράτιος, Χίος. Ἐμπορὸς ἐν Βιέννῃ, συνεργάτης τοῦ Ῥήγα τοῦ Φεραίου. Συλληφθεὶς μετὰ τούτου, ἐφρονεῖτο ἐν Βελιγραδίῳ ἐν τῷ δεσμοτηρίῳ (1798). [Π.]

Ἀργεντινὴ ὄνομα διαφόρων οὐσιῶν 1) ἐν τῇ ὀρυκτολογίᾳ ὀρυκτὸν 2) ἐν ταῖς τέ-

χναις ῥευστὸν τι πρὸς ἐπαργύρωσιν χαλκοῦ καὶ ὀρειχάλκου συνιστάμενον ἐκ 5 $\frac{1}{2}$ μ. νιτρικοῦ Ἀργύρου, 6 μ. χλωριαμμωνίου, 10 μ. ὑποθειώδους Νατρίου μετὰ 100 μερῶν ὕδατος καὶ 10 μ. κόνεως κρητιδος 3) εἶδος ποικιλλάνης ἐπηργυρωμένην 4) ἀργυροχρῶν χρώμα λαμβανόμενον ἄλλοτε ὡς δευτερεύον προϊόν κατὰ τὴν παράσκευὴν τοῦ πρασίνου τοῦ ἀλδεοῦ 5) χρώμα χρησιμεύον εἰς τὴν τυπωτικὴν τῶν ὑφασμάτων συνιστάμενον ἐκ Κασσιτέρου κτλ. [O.A.P.]

Ἀργεντινὴ (Ζωολ.) (Argentina) ἰχθὺς τῶν γλυκεῶν ὑδάτων βιῶν ἐν τοῖς διαγέσει καὶ ὀρυκτοῖς χειμάρροις τῶν ὀρέων καὶ ἰδίᾳ τῶν Ἀλπίων. [N.A.]

Ἀργεντινὴ Ὁμοσπονδία (Confederación Argentina ἢ Ἀ. Δημοκρατία Republica Arg.). Οὕτω καλοῦνται 14 ἑνωμένα Κράτη ἢ ἐπαρχίαι καὶ 3 τοπαρχίαι, καίμεναι κατὰ τὸ ΝΑ μέρος τῆς Ν. Ἀμερικῆς, μετὰ τοῦ περιῶπου τῶν 22°—41° Ν. Πλάτους καὶ 57°—70° Δυτ. Μήκ. τοῦ Ῥήν. Τὴ ἐμβαδὸν αὐτῆς, συμπεριλαμβανομένων τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τῆς Παταγονίας, ὑπολογίζεται εἰς 2 838 970 τ.χμ. οἱ δὲ κατοικοὶ τῆς, στίνας κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1869 ἦσαν 1 812 490 τῷ 1887 ἀνῆρχοντο εἰς 3 805 000. Συνόρσεις πρὸς Α. μετὰ τοῦ Ἀτλαντικοῦ, τῆς Οὐραγουαίου τῆς Βρασιλίας καὶ τῆς Παραγουαίου πρὸς Β. μετὰ τῆς Βολιβίας πρὸς Δ. μετὰ τῆς Χιλῆς καὶ πρὸς Ν. μετὰ τοῦ Μαγελανίου Πορθμοῦ.

Ἡ ὁρὰ, ὁρὴ, πεδιάδες. Ἡ χώρα αὕτη ἔχει ἐκτεταμένας πεδιάδας, μεγάλους ποταμούς καὶ δασώδη ὄρη, διατεταταὶ δὲ εἰς τὰς ἐπομένους φυσικὰς ζώνας:—1) τὴν μετὰ τοῦ Παράνα καὶ τοῦ Οὐραγουαίου εὐφορὸν καὶ θερμὴν χώραν (27° 34' Β. Πλ.) ἔχουσαν ἐμβαδὸν 296 000 περίπου τ.χμ.—2) τὰς Πάμπας, ἥτοι τὰς ὑπὸ ὁμογενοῦς βλαστήσεως κεκαλυμμένας πεδιάδας, μετὰ τῶν μεγάλων ποταμῶν καὶ τῶν ὀρέων πρὸς Δ.—3) τὰς ἐσωτερικὰς πεδιάδας, μετὰ τῶν ὀρέων καὶ τῶν Ἀνδεων—4) τὰς Ἀνδεας, μετὰ τῶν 22°—42° Ν. Πλ. (800 000 τ.χμ. περίπου).—Αἱ Πάμπας ἐκτείνονται ἀπὸ τοῦ Πιλομάου ἄχρι τοῦ Ρίο-Νέγρο, ἐπὶ 2 200 χμ. καὶ ἔχουσι πλάτος 370 χμ.—Ἡ δὲ συστάς τῶν Ἀνδεων πληροὶ τὸ Δ. τμήμα τῆς χώρας, καὶ ἄπασαν αὐτοῦ τὴν διεύθυνσιν ἀπὸ Ν. πρὸς Β. ἀπὸ δὲ τοῦ Ρίο-Ρέγρο καὶ τοῦ Ρίου Κολοράδο πρὸς Ν. ἄχρι τοῦ Ρίο-δὲ Μενδόζα πρὸς Β. ἀπὸ τῶν ὑψηλῶν κορυφῶν, αἵτινες ἀποτελοῦσι τὸ μεθῶριον καὶ τὰ πρὸς τὴν Χιλήν σύνορα διακλαδίζονται χαμηλότερα ὄρη, οἷα: ἡ Σιέρρα-δὲ-Νέου-κεν καὶ ἡ Σιέρρα-Πίλμα-Μαχουέδου. Πρὸς Β. τῶν πεδιάδων τῆς Ριόγια καὶ τῆς Καταμάρκας ὑψοῦται σπουδασιώτατη ὄρεινὴ συστάς ἡ ὑπὸ πλάτ. 27° Ν.

χιονοσεισῆς Σ' ἐρ ρ α δὲ Ἀνογκουβία, ἥς ἡ υψιλοτάτη κορυφή πρὸς Ν. τοῦ Τουκουμάν εἶναι 1800 μ. — Πλὴν τὸ εἰς τὸν Οὐρουγουαῖν καὶ Παρνα ἀνέλκοντος ὑδατοσυστήματος τοῦ Λα-Πλάτα, ἡ γῶρξ αὕτη ἔχει καὶ πολλοὺς ποταμούς καὶ λίμνας. Παραλλήλως πρὸς τὸν Ίουραμέντον καὶ τὰς Κορδιλλιερας τῆς ἐπαρχίας Τονασιμάν, ῥέει πρὸς Ν. ὁ Ῥίο Δουβελ (Σαλαδिलλος) καὶ ἐκβάλλει εἰς τὴν Λίμνην δὲ Λές-Πορδγκος, ἐπὶ ἧς καὶ οἱ Ῥίο-Πριμέρο καὶ Ῥίο Σαγούνδο. Ὁ Ῥίο Γουανακόλ (Βερμέγιο), ὁ Ῥίο-δὲ-λα-Γραβιζία μετὰ τοῦ ἀγίου Ίωάννου καὶ τοῦ Μενδόζα ἀποτελοῦσι τὴν Λίμνην τοῦ Ίουναχε, εἰς ἧς ὁ Ῥίο Δεζαγονάδερο ῥέει πρὸς Ν. ἄχρι τῆς λίμνης Ἀμαργα. Καὶ ἐκ τῶν ΝΑ. ὄρεσσυστάδων ῥέουσι πολλοὶ μικροὶ ποταμοί· οἱ μὲν εἰς τὴν θάλασσαν, οἱ δὲ εἰς λίμνας ἐκβάλλουσι. Οἱ νοτιώτατοι τῶν μεγάλων ποταμῶν εἰναι εἰς Κ ο λ ο ρ ά δ ο ς ἢ Κ ο ρ ο Ὑ α ο ο υ ο Ὑ (Μέγας ποταμός), καὶ ὁ Ῥίο-Ν-Εγρ α ε ἢ Λ ι μ ά Ὑ-Λ ο ο υ ο Ὑ.

Κ λ ι μ α . Ἐν τοῖς βαθυπεδίοις, τὸ θερμομετρον σπανίως ἀνέρχεται ὑπὲρ τοὺς 35 ἑκ. καὶ σπανίως κατέρχεται ἐλάχιστους βαθμοὺς ὑπὸ τὸ μηδενικόν. Ἐν Βουένος Ἀϊρες, ἡ μέση θερμοκρασία τῶν θερμῶν μηνῶν εἶναι 24°, ἡ δὲ τῶν ψυχρῶν 10°. Οἱ καύσωνες εἰναι συνεχεῖς, ἐνῷ τὸ ψυχρὸς διαρκεῖ ἐλάχιστον. Ὁ χειμὼν εἶναι τόσον γλυκύς, ὥστε δύνανται κυρίως νὰ διακριθῶσι δύο ὥραι· ἡ μὲν θερμὴ, ἀπὸ Ὀκτωβρίου ἄχρι Μαΐου· ἡ δὲ ὁροσερὰ, ἀπὸ Μαΐου ἄχρι Σεπτεμβρίου. Οἱ ἔννεκα τῶν σφοδρῶν καὶ διαρκῶν ἀνέμων δυσάρεστοι μῆνες εἰναι ὁ Σεπτέμβριος καὶ ὁ Ὀκτώβριος. Ὁ σφοδρότατος καὶ διαρκὴς Β. ἄνεμος καλεῖται Ζ ὁ ν δ α, εἶναι δὲ ὁ Συμῶν τῶν ἐρήμων. Αἱ ἄφθονοι βροχαί, αἵτινες πίπτουσι κατὰ τὸν Ὀκτώβριον καὶ Νοέμβριον ἐν Τουκομάνο καὶ Σαντιάγο δὲλ Ἑσπερο, σχηματίζουσι τοὺς μεγάλους ποταμούς, Δουβελ, Ίουραμέντο, Βερμέγιο καὶ Πίλκομάιτο.

Ὁ ρ υ κ τ ά . Ἐκ τῶν ὄρυκτων, ἀγάτας, σαρδίου, ἰάσπιδος κτλ. παρασύρει ὁ Οὐρουγουαῖν εἰς μεγάλην ποσότητα. Μαγειρικὸν ἄλλας καὶ θεικὸν ἄλλας εὐρίσκεται πανταχοῦ τῶν ἐσωτερικῶν πεδιάδων. Τὰ ὄρη τῆς Κορδούης περιέχουσι πλοῦσια ὄρυγεῖα μαρμάρων καὶ θεικοῦ μελυσίδου. Ἐπὶ τῶν ὄρεων τοῦ ἀγίου Λουδοβίκου ὑπάρχει χρυσός, σίδηρος, μέλυθος, χαλκός καὶ ἀντιμόνιον. Αἱ Ἀνδεις ἔχουσι παντοειδῆ μέταλλα. Παρὰ τὸ φρούριον τοῦ Σάν Ραφαήλ εὐρίσκεται ἄλλας καὶ πλοῦσια στρώματα χρυσταλλολίθων, ἀγαθῶν, χαλκηδονίων, σαρδίων, ἀμethystῶν, πολυχρῶν μαρμάρων κτλ. Χρυσὸς καὶ ἄργυρος εὐρίσκεται καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα μέρη, ἐπίσης καὶ ἄλλα μέταλλα. Ἀπὸνοι δὲ πηγαὶ πετρελαίου ἐπὶ τῆς Σιέρρα δὲλ Ἀλουμπρε. — Ἐν τοῖς καλῶς ὀρυζομένοις μέρσιν ὑπάρχουσιν εὐροδύατοι ἄγροι καὶ πλουσιώτατοι βοσκαί. Τὰ σιτηρά, ἡ ἀμπελος, ὁ βάμβαξ, τὸ ἰνδικόν, τὸ κακάον, ὁ καφές, τὰ

γεώμηλα, ὁ ἀραβόσιτος κτλ. καλλιεργεῖνται μετ' ἐπιτυχίας, οἱ βόες, τὰ πρόβατα, αἱ εἰλαφοί, αἱ περιστέραι καὶ αἱ πέριαις πολλαπλασιάζονται τεραστίως. Τὰ δάση εἰναι πλήρη κοκκινιλλῆς καλλίστης ποιότητος καὶ μελισσῶν. Ἐν τῇ παρὰ τὸν Οὐρουγουαῖν γῶρξ λόφοι κατάφυτοι εὐαδέχονται· τὰ ἀπότομα καὶ φαλακρά ἐκ γρανίτου ὄρη. Πυκνὰ δὲ δάση στέφουσι τὰς ὄχθας τοῦ ἐρήνικωτάτου ἐκείνου ποταμοῦ. Τὸ σιχαροκαλαμὸν εἶναι αὐτοφυὲς ἐν ταῖς πεδιάσι τοῦ Παρχαγουαῖ, ἰδίως ἐν ταῖς ὑγρῇς γαίαις. Πανταχοῦ δὲ τὸ ἑδάφος εἶναι εὐφοριώτατον καὶ ἀμειβεῖ γενναίως τοὺς κόπους τοῦ γεωργοῦ. Ἐν τοῖς ἐκτεταμέναις δάσεσι τῆς γῶρας ταύτης φύονται πολὺτα χαρματιστικά δένδρα· τὸ ἄγριον κιννάμωμον, ἡ βανίλλια, καὶ πολλὰ ἄλλα δένδρα, παράγοντα εὐχρηστάς καρπὸς καὶ ὠφελίμους ῥητίνας. — Ἐν ταῖς Π ά μ π α ς, ὁ ὀφθαλμὸς ἀπαντᾷ μόνον δενδρόλια ἀσθενῆ καὶ κεκυρτωμένα, ὧν τὰ ὠκρά φύλλα μαρτυροῦσιν ἑλλειψὶν ζωῆς. — Ἀξία μνείας εἶναι ἡ ἐν τῇ γῶρξ ταύτῃ τεραστία διάδοσις τῶν ἵππων καὶ τῶν βοῶν. Τῷ 1530, οἱ ἰσπανοὶ ἔφερον ἐκεῖ τὰ πρῶτα μεγάλα κατοικίδια ζῷα τῆς Εὐρώπης. Οἱ ἵπποι γενόμενοι ἄγριοι, περιπλανῶνται νῦν ἐν ταῖς ἐκτεταμέναις πεδιάσι κατὰ ἀγέλας, ἀπαντῶσι δ' ἐκεῖ καὶ μέγας ἀριθμὸς ἄγριων ὄνων, πολλαπλασιασθέντων κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον. Οἱ βόες εἰναι διὰ τοὺς κατοίκους ὅτι ὁ τάρανδος διὰ τοὺς Λάπωνας καὶ ἡ κάμηλος διὰ τοὺς Ἀραβας. Ἡ γεωργία δὲν εἶναι ἐτι καλῶς ἀνεπτυγμένη, ἐλάχιστοι δὲ προϊόντα τοῦ ἐδάφους παραδίδονται εἰς τὸ ἐμπόριον. — Ἀπαντῶσι προσέτι ἐκεῖ, 7 εἶδη νυκτερίδων, πάνθηρος ἐν τοῖς παρὰ τοὺς μεγάλους ποταμούς δάσεσι, εἰδὸς τι λέντος (Πούμα), γνωστοῦ ὑπὸ τὸ ὄνομα Felis Geoffroyi, μεγάλοι ἐρυθροὶ λύκοι (ἄγγουάροι), μεγάλαί ἀλώπεκες καὶ ἄλλα πολλά. — Ἐκ τῶν πτηνῶν δέ, κολύβρια διαφόρων εἰδῶν, ἐπίσης καὶ ψιττακοί-κτλ. Πολυάριθμοι δ' εἰναι καὶ αἱ ψελώναι. Ἐκ δὲ τῶν ἐντόμων, τὰ λεγόμενα Μοσχίτος καὶ Νιγούα (ψύλλαι τῆς ἀμμου) εἰναι τὰ ἐνοχλητικώτατα.

Κ ά τ ο ι κ ο ι . Αἱ ἐν τῇ Ἀ. Ὀμ. Ἰθαγενεῖς Ἰνδικαὶ φυλαὶ ἀνήκουσι πᾶσαι εἰς τὴν μεγάλην οἰκογένειαν τῶν Γουαρανί, αἱ πλείστα δ' οἰκοῦσιν ἐν τῷ λεκανοπεδίῳ τοῦ Λαπλάτα. Ἀπὸ τοῦ 1853, οἱ Ἰνδοὶ ἀποκατεστάθησαν ἐν τοῖς χωρίοις τῶν, τῆς ἐκπολιτίσεως αὐτῶν δραστηρίως ἐπιδικωκομένης ὠργανίσεθσαν δὲ πρὸς τοῦτο αὐτῆς αἱ ιεραποστολικαὶ ἐταιρίαι, καὶ ἡδὴ μέρος τῶν Ἰνδῶν ἐξωκειώθη πρὸς τὰ προϊόντα τῆς εὐρωπαϊκῆς βιομηχανίας. — Ὁ λευκὸς πληθυσμὸς εἶναι κυρίως ἀπόγονοι τῶν Ἰσπανῶν κατακτητῶν. Οἱ ἐκ λευκῶν πατέρων καὶ Ἰνδῶν μητέρων μιγάνες καλοῦνται ἐν τοῖς Β. χώραις Χ ο λ ό ς, ἐν δὲ ταῖς παρακτίσις Χ ι ν ό ς. Ἀπὸ τοῦ 1702 εἰσέχθη ἐν Ἀ. καὶ ἡ

δουλεία, οἱ δὲ Ἀφρικανοὶ Μαύροι συνετέλεσαν εἰς τὴν παραγωγὴν νέου στοιχείου τῶν ἐκ Μαύρων καὶ Λευκῶν γεννηθέντων Μουλατῶν καὶ τῶν ἐκ Μαύρων καὶ Ἰνδῶν Σιμπίς. Ἡ εἰς τὴν χώραν ἐκείνην μεταναστευτικὴ ἤρξατο ἀπὸ τοῦ 1820 λαμβάνουσα σπουδαίωτά. Κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν (1878—1887 ὁ ἀριθμὸς τῶν μεταναστῶν ἀνῆλθεν ἐν συνόλῳ εἰς 705 479 τῶν δὲ 1888, εἰς 155, 632.

Ἐμπόριον, Συγκοινωνία. Τὸ ἐμπορίον τῆς χώρας ταύτης ἔλαβεν ἐσχάτως σπουδαιοτάτην ἀνάπτυξιν, ἰδίως τὸ ἐξαγωγικόν, ἕνεκα τῶν ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν καὶ Γερμανῶν ἱδρυθέντων μεγάλων προδοτορροφείων. Τὸ σύνολον τῆς τῶν ἐμπορευμάτων εἰσαγωγῆς, τῇ 1887 ἀνῆλθεν εἰς 116 292 000 Πέζος (ἢτοι 5 φράγκων) καὶ τὸ τῆς ἐξαγωγῆς, εἰς 82 827 000. Πλὴν τούτων, ἡ εἰσαγωγὴ τῶν πολυτιμῶν εἰδῶν κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἦτο 9 452 000 Πέζος. καὶ ἡ ἐξαγωγὴ 9 877 000. Τὰ κυριώτερα εἶδη τῆς μὲν εἰσαγωγῆς ἦσαν τὰ νήματα καὶ τὰ ὑφάσματα (29 535 000 Πέζος) καὶ τὰ μέταλλα (26 846 000 π.) τῆς δὲ ἐξαγωγῆς, τὰ κτήνη, τὰ δέρματα καὶ τὰ ἔρια (82 743 000 π.). Ἡ κίνησις τῆς ναυτιλίας, παρῶς αἰετὸς τοῦ ἐπομένου ἀριθμοῦ: Κατὰ πλοῖ: ἱστοφόρα 5 694, τόν. 1 010 731. ἀντρίπλοια 6 607 τόν. 3 460 870.

Ἀπὸ πλοῖ: ἱστοφόρα, 3 940, τόν. 795, 623. ἀντρίπλοια, 5 584 τόν. 2, 928 346. Καὶ ἡ ἐν τῇ ἐσωτερικῇ συγκοινωνίᾳ ἤρξατο βαθμὴν ἀναπτύσσομένη. Αἱ σιδηροδρομικαὶ γραμμὴ ἀπὸ τοῦ 1881 σχεδὸν ἑτεριπλασιάσθησαν. Τῇ 1887, αἱ ἐν ἐνεργείᾳ εἶχον ἐν συνόλῳ μῆκος 6690 γμ. κατεσκευάζοντο δ' ἕτεροι μῆκος 1851 γμ. τὸ δὲ μῆκος τῶν τηλεγραφικῶν, γραμμῶν ἦτο 22,478 γμ. καὶ τὸ τῶν τηλεγραφικῶν συρμάτων 45,677. Ὁ ἀριθμὸς τῶν τηλεγραφικῶν γραφείων ἀνῆρχετο εἰς 668 μετὰ 1857 ὑπαλλήλων. Ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν ταχυδρομικῶν γραφείων (τῇ 1886) ἦτο 672.

Οἰκονομικά. Κατὰ τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ 1888, τὰ ἀκαθάριστα ἔσοδα ἀνῆρχοντο εἰς 53,743,800 Πέζος· τὰ δὲ ἔξοδα, εἰς 51,086,536. Τὸ Δῆμοσιον γρῶς, τὴν 1 Ἰαν. 1887 ἦτο 150,724,304 Πέζος. Πλὴν δὲ τοῦ γενικοῦ τούτου προϋπολογισμοῦ, ἐκαστὴ τῶν ἀποτελεσμάτων τὴν Ὀμοσπονδίαν 14 ἐπαρχιῶν ἔχει ἰδιαίτερον προϋπολογισμὸν.

Στρατιὰς καὶ πλοῦς. Ὁ στρατὸς τῆς δημοκρατίας κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1887 ἠρίθει, μὴ συμπεριλαμβανόμενης τῆς θηροφυλακῆς, 6,567 ἄνδρες, ἢτοι 3,245 Πέζος. 257, ἑκατ. καὶ 751 πυροβοληταί. μετὰ 5 ἀντιστρατήγων, 14 μετάρχιων, 12 ταξίαρχων, 98 συνταγματάρχων, 212 ταγματάρχων, 220 λοχαγῶν καὶ 822 ἄλλων ἀξιωματικῶν. Ἡ θηροφυλακὴ συνεποσοῦτο εἰς 400,000 ἄνδρας. Ὁ στόλος, κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἀποτελεῖτο ἐκ 3

θωρηκτῶν μετὰ 26 τηλεδρόμων, 4 καταδρομικῶν μετὰ 22 τηλεδρόμων, 4 κανονιοφόρων μετὰ 8 τηλεδρόμων, 7 τορπιλλοφόρων μετὰ 2 τηλεδρόμων, 4 ατμοκινήτων μεταγωγικῶν μετὰ 1 τηλεδρόμων, 3 ἀποστόλων μετὰ 3 τηλεδρόμων, 1 ατμοπλοίων καὶ 6 ἱστοφόρων μετὰ 8 τηλεδρόμων ἢτοι ἐν συνόλῳ ἐκ 38 πλοίων μετὰ 73 τηλεδρόμων καὶ πληρώματος 1966 ἀνδρῶν. Τὸ τοῦ ναυτικοῦ προσωπικὸν ἀποτελοῦν 1 ἀντιναύαρχος, 1 ὑποναύαρχος, 2 μοίραρχοι, 18 πλοίαρχοι, 27 ἀντιπλοίαρχοι, 71 ὑποπλοίαρχοι, 38 δοκίμοι, 17 φροντισταί, 51 μηχανικοί, 18 ἱατροί, 2 ἱερεῖς καὶ 21 πωροί. Ὁ στρατὸς τοῦ ναυτικοῦ ἀποτελεῖτο ἐκ 1294 ἀνδρῶν (συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ἀξιωματικῶν)· τὸ τμήμα τῶν τορπιλλητῶν, ἐξ 25 ἀξιωματικῶν, 6 δοκίμων, 4 μηχανικῶν 8 ἀξιωματικῶν τοῦ καταστρώματος, 28 ὑπαξιωματικῶν, 102 ναυτῶν, 34 θερμαστῶν καὶ 13 ἐργατῶν.

Πολίτευμα, ἐκπαίδευσις, ὁρησικαὶ κτλ. Ἡ Ἀ Ὀμοσπονδία ἀποτελεῖται νῦν ἐκ 14 ἐπαρχιῶν ἢ κρατῶν, κατατασσόμενων εἰς τέσσαρα συμπλέγματα· εἰς τὸ πρῶτον ἀνήκουσι τὰ παράκτια ἢ παραποτάμια κράτη, πρῶτον τὸ τοῦ Βουένος-Ἀϊρες, εἰτα τὰ τῆς Σάντα Φέ, τοῦ Ἰντερ-Ρίος καὶ τῆς Κορριέντες. Τὸ δευτέρον ἀποτελοῦσι τὰ παρὰ τὴν κράτη τῆς Λα-Ρίβιας, τῆς Καταμάρκας, τοῦ Σάν Ζουάν καὶ τοῦ Μενδόζα. Τὸ τρίτον περιλαμβάνει τὰ κεντρικὰ κράτη τῆς Κορδούρας, τοῦ Σαν-Λουίς, τοῦ Σαντιάγου-δε-Λα-Ἡστορο καὶ τοῦ Τουκουμάν. Καὶ ἐπὶ τέλους, τὸ τέταρτον ἀποτελεῖται ἐκ τῶν βορείων κρατῶν τῆς Σάλτας καὶ τοῦ Ζουζού μετὰ τῶν τριῶν τοπαρχιῶν Ἰράν Χάκο, Μισισίνες καὶ Ἀργεντινῆς Πάμπας. Πρῶτον τῆς Ὀμοσπονδίας εἶναι τὸ Βουένος-Ἀϊρες. Τὸ Ὀμοσπονδιακὸν σύστημα ἐψηφίσθη τὴν 3/15 Μαΐου 1853, μεταρρυθμίσθη δὲ τὴν 25/6 Ἰουνίου 1860 ἀρχηγὸς τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας εἶναι εἰς πρόεδρος, ἐκλεγόμενος ἀνὰ ἑξαετίαν, ὑπὸ 133 ἀντιπροσώπων, ἐκλεγμένων ὑπὸ τῶν 14 κρατῶν. Τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν ἀποτελοῦσι τριακονταμελὲς Γερουσία καὶ ἐξ 86 μελῶν συγκειμένη Βουλὴ τῶν ἀντιπροσώπων. Εἰς ἀντιπρόεδρος ἐκλέγεται κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, καὶ ὅν καὶ ὁ πρόεδρος. Ὁ πρόεδρος εἶναι ὁ ἀρχηγὸς τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων καὶ διορίζει τοὺς πολιτικούς, στρατιωτικούς καὶ δικαστικούς λειτουργοὺς τῆς Ὀμοσπονδίας. Ἐν τούτοις, δτε πρόεδρος καθὼς καὶ οἱ πέντε ὑπουργοὶ τοῦ (τῶν Ἐσωτερικῶν, τῶν Ἐξωτερικῶν, τῶν Οἰκονομικῶν, τῆς Δικαιοσύνης, καὶ τῶν Στρατιωτικῶν καὶ Ναυτικῶν) εἶναι ὑπεύθυνοι ἐνώπιον τῆς Γερουσίας καὶ τῆς Βουλῆς. Ἡ ἐκπαίδευσις ἀναδιωργανώθη ἀπὸ τοῦ 1868. Τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Κορδούρας ἔχει ἔδρας χημείας, βοτανικῆς, φυσικῆς, ἀστρονομίας κτλ. Ἑτέρον Πανεπιστήμιον, ἐφαμιλλῶν αὐτῇ εἶναι ἐν Βουένος-Ἀϊρες. Πλὴν τούτων, 14 Κολ-

λέγρια, καὶ ἄλλαι κατωτέραι σχολαί συντε-
λῶσιν εἰς τὴν ἀπὸ τῆς μεζονα διαδοσιν τῆς
Παιδείας. Ἡ χώρα αὕτη εἶναι, ἐξαιρέσει τῆς
Βρασιλίας, τὸ μόνον τῆς Ν. Ἀμ. κράτος, ἐνθα
πασαι αἱ προσηλυτικαὶ ἐκκλησίαι ἐκτελοῦσιν
ἐλευθέρως τὰ τῆς λατρείας τῶν. Οἱ ἰθαγενεῖς
λευκοὶ καὶ οἱ προσηλυτισθέντες Ἰνδοὶ πρεσβεύ-
ουσι τὰ τῆς Ἱσπανικῆς ἐκκλησίας. Εἰς ἀρχι-
επισκοπὸς ἐδρεύει ἐν Πουένος Ἀδριανὸς καὶ ὑπ'
αὐτοῦ εἶναι 4 ἐπισκοποὶ. Ἐπίσημος γλῶσσαι
εἶναι ἡ Ἰσπανικῇ, τὴν ἐθνικὴν τῆς Ὀμα-
σπονδίας εἶναι θυρεὸς χωριζόμενος εἰς δύο μέ-
ρη, ὡς τὸ ἔκαστον ἀργυροῦν, τὸ κάτω κυανεόν.
Κάτωθεν δύο περιπλεγδὴν χεῖρες κρατοῦσι φά-
εδον μετὰ τοῦ σκουφίου τῆς ἐλευθερίας καὶ ἔνω-
θεν τοῦ θυρεοῦ, ἀνατέλλων ἥλιος. Ἡ δὲ στή-
μι αὐτῆς ἔχει τρεῖς ἐκκινεῖς γραμμάς, κυαν-
ήν, λευκὴν καὶ κυανήν, καὶ ἥλιον ἐν μέσῳ
λευκῆς ταινίας. [Π.Π.]

Ἀργεντέον (Μετρολ.) νόμισμα χρυ-
σοῦν τῆς Ἀργεντινῆς δημοκρατίας = 5 τάλ-
ληρα = 25 φράγκα. [Δ.Κ.]

Ἀργεντόρατον. Βλ. Στρατοδούργον.

Ἀργέστης. Ὁ δυτικὸς βορειοδυτικὸς ἄνε-
μος, ὁ καὶ ἄλλως καλούμενος Σκίρων ἢ Ἰά-
πων ἢ Ὀλομπίας. [Π.]

Ἀργής. Κύκλωψ. υἱὸς τοῦ Οὐρανοῦ καὶ
τῆς Γῆς. (Βλ. Κύκλωπες). [Π.]

Ἀργία, μία τῶν κατὰ τὰς ἐξωμω-
ματικὰς, καὶ ἦν οὗτος δὲν ἀνήκει εἰς θέ-
σιν τινὰ τῶν τιμωριῶν τοῦ στρατοῦ. Ἐπέρχεται
δ' αὕτη ἐνεκὰ διαλύσεως σώματος, καταρ-
γήσεως θέσεως, ἐκπαιδευτοῦ ἐξ αἰχμαλωσίας,
χρονίου νοσήματος καὶ πειθαρχικῶν λόγων.
Ἡ ἐνεκὰ πειθαρχικῶν λόγων ἐπιβαλλομένη
ἀργία εἰς ἐξωμωματικὴν διαιρεῖται εἰς ἀργίαν
διὰ προσκαίρου παύσεως καὶ εἰς
ἀργίαν διὰ πολλῆς παύσεως ἀπὸ τῆς θέ-
σεως. Καὶ ἡ μὲν θέσις τοῦ εἰς ἀργίαν μετα-
τεθέντος διὰ προσκαίρου παύσεως δὲν πληροῦ-
ται ἐπὶ ἐν ἔτος, ἐκτός ἐάν κατὰ τὴν διάρκειαν
αὐτοῦ δὲν ζητήσῃ ὁ τιμωρηθεὶς ἐξωμωματικὸς
ν' ἀναλάβῃ ὑπηρεσίαν, ἢ ἡ περὶ τούτου αἴτη-
σις δὲν γείνηθαι δεκτὴ, ὁ δὲ εἰς ἀργίαν τεθείς
δι' ἀπολύσεως ἀπὸ τῆς θέσεως μένει ἐν τῇ κατα-
στάσει ταύτῃ μέχρι οὗ ἡ ἀνάγκη τῆς ὑπηρε-
σίας ἐπιτρέψῃ, ἢ ἀπαιτήσῃ τὴν εἰς ἐνέργειαν
ἀνάκλησίν του, ἢ μέχρι τῆς εἰς ἀπόταξιν ἢ
ἀποστρατείαν θέσεώς του. Πειθαρχικοὶ λόγοι
συνεπαγόμενοι τὴν εἰς ἀργίαν μετάθεσιν τοῦ ἐξ-
ωμωματικοῦ εἶναι παράδοξοις τῆς ἀπαιτουμένης
ἐγγεφυίας, φυλάκισις πλέον τῶν ἐξ μηνῶν,
ἐπιδεκτικὴ ἐκπαιδευτικῆς ἀνικανότητος περὶ τὸ
διοικεῖν, ἀσυμβίβαστος πρὸς τὸ ἐπαγγελεῖν τοῦ
ἐξωμωματικοῦ διαγωγὴ κτλ. Καὶ ἡ μὲν ἀργία
διὰ προσκαίρου παύσεως ἐπιβάλλεται ἐπὶ τῇ
ἐκθέσει τοῦ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργοῦ,
στηριζομένη ἐπὶ δικαιολογητικῶν ἐκθέσεων τῶν
ἀρμοδίων στρατιωτικῶν ἀρχῶν, ἢ δὲ ἀργία δι'

ἀπολύσεως ἀπὸ τῆς θέσεως ἀπαγγέλλεται μετὰ
καταφατικὴν γνώμωδό τινος ἀνακριτικῶς
συμβουλίου (ιδ. λ.) πρὸς. Ἀπὸ τῆς
ἐξ καὶ Κατὰ τὰς ἐξωμωματικῶν.
[Δ.Κ.]

Ἀργίος γραφὴ (Ἀργαίος λ.). Δη-
μοσιὰ χωρὶς ὑποπαντός ἐγγεγραμμένη Ἀθηναίου
πολίτου καὶ ἐκδικαζομένη ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν
τοῦ ἄρχοντος ἐπωνόμου, Ἀνάλογος θεσμοὶ ἴσχυος
πρὸς Αἰγυπτίους, καὶ ὅν πᾶς πολίτης ὠφείλει
κατ' ἔτος νὰ ἀποδείκνυται τῷ νομάρχῃ πύθον
ἐπορίζετο τὰ πρὸς τὸ ζῆν. Ὁ δὲ μὴ τοῦτο
ποιῶν μὴτ' ἀποφάνων δικαίαν ζωὴν ἐκδικα-
ζετο διὰ θανάτου. Ἐν νόμον τοῦτον κατὰ μὲν
τὸν Ἡρόδοτον καὶ Διόδωρον τὸν Σικελιώτην,
λαθὼν ἐξ Αἰγύπτου ὁ Σόλων κατέστησεν εἰς
Ἀθήνας, κατὰ δὲ τὸν Λυσίαν ἔγραψε μὲν ὁ
Δράκων, μεταρρυθμίσας δὲ ὁ Σόλων, ἐλαττώ-
σας τὴν ποινὴν. Καίτοι δ' ἐπικρατεῖ ἡ γνώμη
ὅτι ἡ ἀργία γραφὴ ἐξεδικαζετο ἐνώπιον τῆς
ἐξ Ἀρείου Πάγου βουλῆς, νομιζομένη ὅτι οἱ
ἀρεοπαγεῖται διαχειριζόμενοι ἐξουσίαν παρεμ-
ερῇ πρὸς τὴν τῶν Ῥωμαίων κεντρῶν, ἐκό-
λαζον μὲν δικαιοῦμαι ἐποπτείας ἐξ ἐπαγγέλ-
ματος τοῦ ἀργίου, οὐδεμίαν ὅμως εἶχον ἐξου-
σίαν πρὸς ἐκδικασιν τῆς ἐν λόγῳ γραφῆς, ὑ-
παγομένης εἰς τὰ κοινὰ δικαστήρια τῆς Πλι-
σίας. Ὁ ἀπὸ τῶν ἄλλων ἐπὶ ἀργίᾳ ἐξημίουτο κατὰ
τὴν νομοθεσίαν τοῦ Σόλωνος δραχ. 100, ὁ δὲ
τρεῖς ἐτιμωρεῖτο δι' ἀτιμίας. (Πλουτάρχ., Σόλ.
28. Διογ. Λαερτ. 1.55. Πλούτ. Π 42. Φω-
ταλ. ἐν λ. Ἡρόδ. Β' 177. Διοδ. Σικελ. Α' 77.
Λυσ. κατ' Ἀριστ. ἀργ. 10). [Ἀ.Κ.]

Ἀργυθέα, Πρωτεύουσα τῆς ἡπειρωτικῆς
χωρῆς Ἀθωνίας, ἥς ἡ θέσις δὲν ἔχει ἐξα-
κριβωθῇ. [Π.]

Ἀργυθέας δῆμος. Δῆμος τῆς πρώτης ἐ-
παρχίας Καρδίτσας τοῦ νομοῦ Τρικλίων, ἐπὶ
τῆς Πίνδου, ἔχων 335 κατ. τῷ 1889. Ἀ-
ποτελεῖται ἀπὸ τῆς πρωτεύουσας Κομπουριανῆς
καὶ 19 ἑτέρα χωρία, ὧν τὰ ἐπόμενα ἔχουσι
πληθυσμὸν μεζονα τῆς πρωτεύουσας: Βραγ-
κινὰ καὶ Βραυνιὰ (χωρίον τῶν Ἀργαίων, ὁ-
νομαστὸν διὰ τὴν ἐν αὐτῇ ἐπὶ τουρκοκρατίας
ἀκμάζουσαν ἑλληνικὴν σχολήν), Πετρίλου, Μπι-
κοδίτσαν, Λιάσκοτον, Ἀργυροῦ, Σουλτανιαν. Στε-
φανιάδαν, Μολεντισκὸν καὶ Λεοντίτου. [Π.]

Ἀργιλασθεσίτης (Alumocalcit) καλεῖται ὁ πᾶς ἄλλος μὴ κατασταθεὶς εἰς τὴν
σκληρότητα. Σκλ.=1.2. Εἰδ. βάρ.=2.1. 2.2.
Συνίσταται ἐξ ὕδατος (86,6%) καὶ ἀλῦτου
(13,4%). ἀργίλου (2,23) καὶ ὕδατος (1). [Κ.Μ.]

Ἀργιλικά ἄλατα Βλ. Ἀργίλιον
(ἐνώσεις).

Ἀργιλικός σχιστόλιθος (Thon-
schiefer) εἶναι σκληρὸν καὶ σχιστομερές πέ-
τρωμα, χρώματος φαιοῦ ἢ μέλανος. Συνίστα-
ται δὲ οὐ μόνον ἐξ ἀποπετρωθέντων μορίων

ήλος, ἀλλὰ καὶ ἐκ κρυσταλλικῶν συστατικῶν μικροσκοπικῶν (ρουντίου, ἀβεστίτου, χαλαζίου). Τοῦτου διακρίνουν διαφόρους παραλλαγάς, π.χ. τοῦ στεγαστήρος, τὸν πλακελίθον (Tafelschiefer), τὸν γραφιδόλιθον, τὸν ἀκονιστικὸν σχιστόλιθον κτλ. Ὁ ἀργίλ. σχιστ. ἀποτελεῖ ἐπαλάσσοντα στρώματα μετὰ λυδίτου, ἀβεστολίθου, ψαμμίτου, κτλ. ἀρχαίων διαπλάσεων. [Κ. Μ.]

Ἀργιλιουξειδίον (Χημ.) βλ. Ἀργίλιον (ἐνώσεις).

Ἀργίλιον (Χημ.) (Aluminium) Χημικὸν σύμβολον ΑΙ. ἄτομικὸν βάρος 27.0, ἀνακαλυφθὲν ὑπὸ τοῦ Wöhler ἐν ἔτει 1827, ἵνε ἐν τῶν ἐλαφροτάτων μετάλλων (εἰδ. βάρ. 2.07.) μὴ ἐυρεθὲν μέχρι τοῦδε αὐτοφύς (ἀπομεμονωμένον ἐν τῇ φύσει), ἵαν ὁμως διαδεδομένον, ἐρχεται τρίτον σῶμα κατὰ τὴν διάδοσιν μετὰ τὸ Ὄξυγόνον καὶ τὸ Πυρίτιον, διὰ τῶν ἐνώσεων αὐτοῦ ἵνε κύριον συστατικὸν τῶν πυριτικῶν (δξυπυριτικῶν) ὀρυκτῶν, ἀποτελούντων ἐλόκληρα ὄρη, τῶν σχιστολίθων, τοῦ πηλοῦ κτλ. ἀπομονοῦνται τῇ διαπυρώσει χλωριαργίλιου μετὰ Νατρίου. ἵνε στιλπνόν, ἀργυρόλευκον καὶ ἐλατόν, τήκεται εἰς 700°, παρασκευάζεται δὲ ἐν μεγάλῳ ἐκ Βανζίτου ἢ Κρυσλίθου, χρησιμεύον ἐνεκα τῆς ἐλαφρότητος αὐτοῦ καὶ τοῦ ὥραϊου ἐξωτερικοῦ του εἰς κατασκευὴν ὀπτικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν ἐν γένει ὀργάνων καὶ κοσμημάτων.

Περὶ τοῦ Ἀ. εἶχε γεννηθῇ ἄλλοτε ἡ ἐλπίς, θεραπευθεῖσα ἰδίως ὑπὸ Ναπολέοντος τοῦ Γ', ὅτι θὰ ὑποκαταστήσῃ τὸν σίδηρον, καὶ θὰ ἦτο πολλῶς προτιμώτερον ἐνεκα τοῦ δυσοξειδωτοῦ καὶ τῶν λοιπῶν λαμπρῶν ἰδιοτήτων αὐτοῦ. ἰδὲθῃσαν δὲ εἰς τὸν Sainte Claire Deville, πάντα τὰ μέσα πρὸς σπουδὴν. Ἐκτοτε (1854) ἡ ἐν μεγάλῳ ἐξαγωγή τοῦ Ἀ. ἔλαβε μεγαλειέτας διαστάσεις, μὴ κατορθώσασα ὁμως νὰ χορηγῇ τὸ μέταλλον εἰς εὐθηνὰς τιμάς. Κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους ἐδοκίμασαν πολλοί, ἐν οἷς καὶ ὁ ταῦτα γράφων, τὴν δι' ἡλεκτρίσεως ἀπομόνωσιν τοῦ Ἀ., ἥτις εἰσέτι δὲν ἔδωκε τὰ ποθούμενα ἀποτελέσματα, καίτοι τινὲς τῶν πειραματιστῶν ἔλαβον πρὸνμία διὰ τὰς μεθόδους τῶν.—Τὸ τοῦ ἐμπορίου Ἀ. ἵνε συνήθως ἀκάθαρτον, ἐνέχον 2—12% ξένης οὐσίας, ἰδίως Σίδηρον καὶ Πυρίτιον. δύναται νὰ σφρηλατηθῇ εἰς λεπτότατα φύλλα καὶ σύρματα, ὑπὸ πυκνοῦ θεϊκοῦ ὀξέος δὲν προσβάλλεται, ὑπὸ ὑδροχλωρίου ὁμως καὶ πηλῶν ἀσθενῶν ὀξέων ευκολώτατα ἀναλύεται, ὡς καὶ ὑπὸ τῶν ὕδαρῶν διαλύσεων τῶν ἀλκαλίων ὑπὸ ὑδρεθείου δὲν προσβάλλεται, δύναται νὰ ταχῇ τῇ παρουσίᾳ αἰέρος χωρὶς νὰ δεξιδωθῇ, ἀπὸ ὅπου δεξιδωθὲν δυσκολώτατα ἀνάγεται. ἵνε ἐνθερμαγωγότατον, καὶ εὐηλεκτρογωγότατον, ἐλάχιστα δὲ μαγνητιστικόν. Ἔτη-

σιως παράγονται περὶ τὰς 3000 χιλιάδας τοῦ μετάλλου τοῦτου.

Ἀργιλίου ἐνώσεις. ἐν αἷς εὐρίσκονται πάντοτε δύο ἄτομα αὐτοῦ ἡνωμένα διὰ μιᾶς μονάδος συγγενείας καὶ ἀποτελούντα ἐξαθενῆ ὁμάδα (Al₂O₃) ἀναφέροντας ἐξῆς σπουδαιότερας τῶν λοιπῶν:

Ἀργιλοχλωρίδιον, χλωριαργίλιον. ἐγγλῶριον ἢ χλωριούχον Ἀργίλιον (Al₂Cl₆) παράγεται εἰς λευκὴν ὑδροσκοπικὴν μάζαν τῇ διοξειτῶσει χλωρίου διὰ διαπυρώθεντος θερμοῦ μίγματος καθαρὰς Ἀργίλου (ἀργιλιουξειδίου) μετ' ἄνθρακος.—Χλωριαργίλιον=χλωριονατρίον. Al₂Cl₆ 2 NaCl, χρησιμεύον εἰς ἐξαγωγήν τοῦ Ἀργίλιου παράγεται ὁμοίως, τὸ δὲ χλωριαργίλιον φθοριονατρίον Al₂F₆ 2 NaF εὐρίσκεται ὀρυκτὸν ὡς κρύλλιθος.

Ἀργιλοξειδίον Al₂O₃ λαμβάνεται ὡς λευκὴ ἄμορφος κόνις τῇ θερμάνσει τοῦ Ἀργίλιου, καὶ ἵνε διαλυτὸν εἰς ἄραια ὀξέα καὶ ἀλκαλία. Κρυσταλλικὸν ἀπαντᾷ κίτρινον, ὡς Κοροῦδιον καὶ ἀνατολικὸν Τοπαζίον, κυανεὺν ὡς σάπφειρος, πορφυροῦν ὡς ἀνατολικὸς ἀμέθυστος καὶ ἀκάθαρτον ὡς σμύρις· εἰς δὲ τὰ σώματα ταῦτα κατὰ τὴν ὀλιγώτερον σκληρὰ τοῦ ἀδάμαντος (πρβλ. Ἀργίλος).

Ἀργιλοξειδίον, Al₂(OH)₆ ἀπαντᾷ ἐν τῇ φύσει ὡς ὑδραργιλυδρίτης ἢ Γιββοίτης, ἐπὶ δὲ με ὀλιγώτερα ὑδροξύλια ὡς Βανζίτης καὶ Διασπορον. Ὡς λευκὴ, ἄμορφος, σπογγώδης μάζα λαμβάνεται τὸ Ἀ. τῇ μίξει ἀμμωνίας μετὰ εὐδιαλύτων ἀλάτων Ἀργίλιου. Ἐν μεγάλῳ παράγεται ἐκ Κρυσλίθου ἢ Βανζίτου. Διαπυρούμενον γάνει τὸ ὕδωρ αὐτοῦ ὑπολειπομένον ἀργιλοξειδίου ὑπάρχει καὶ παραλλαγή αὐτοῦ διαλυτὴ ἐν ὕδατι, ἡ καλουμένη καχλὸς εἰδὴς Ἀργίλος. Δι' ἀντικαταστάσεως τοῦ ὕδρογόνου τοῦ ὑδροξυλίου καὶ μετάλλων παράγονται τὰ ἀργιλώματα (Aluminates) τῇ ἀντικαταστάσει δὲ τοῦ ὕδρογόνου τοῦτου ὑπὸ δευριζικῶν τὰ κυριῶς ἀργιλικά ἄλατα.

Ἀργιλικά ἄλατα (ἄλατα ἀργιλοξειδίου) παρασκευάζονται εἴτε τῇ ἐπιδράσει τῶν ὀξέων ἐπὶ τοῦ ἀμέρρου ἀργιλοὑδροξειδίου, εἴτε δι' ἀλληλεπιδράσεως ἀργιλικῶν καὶ ἄλλων ἀλάτων οὕτω τὸ ὀξεικὸν Ἀργίλιον (ὀξεικὴ Ἀργίλος) παράγεται διὰ μιξέως θεϊκοῦ Ἀργίλιου καὶ ὀξεικοῦ μολυβδου. τὸ δὲ νιτρικὸν Ἀργίλιον τῇ διαλύσει ἀργιλοὑδροξειδίου εἰς νιτρικὸν ὀξύ. Τὰ διαλυτὰ ἐν ὕδατι καυστικά ἄλατα ἔχουσιν ὀξίνον ἀντίστασιν ὅλον τὸ θεϊκὸν Ἀργίλιον Al₂(SO₄)₃ ἔπερ μετ' ἄλλων θεϊκῶν ἀλάτων σχηματίζει διπλὰ ἄλατα στυπτήρας (βλ. λ.). Τὰ ἀργιλώματα (Aluminates) εὐρίσκονται καὶ ὡς ὀρυκτὰ ἢ παρασκευάζονται ἐν μεγάλῳ ὡς τὸ Νατρίαργιλώμα Al₂(O Na)₂ ὅπερ χρησιμεύει ὡς προσαρμοστικὸν εἰς τὴν βαφικὴν καὶ τυπωτικὴν τῶν ὑφασμάτων.

Ἀργίλιον θεικόν (θεῖον ἢ θεικαργίλιον, θεικόν ἢ ἐνθεῖον Ἀργίλιον *Aluminiumsulfur* Al_2S_3 , μελινια μαζά, παραχρυσμένη τῇ ἐπιφράσει θείου ἐπὶ σιαιπύρου Ἀργίλιου.

Ἀργίλιου κράματα. Τὰ Ἀργίλιον ἐνέχεται διατήσεως μετὰ πολλῶν μετάλλων, σχηματίζον κράματα ὧν σπουδαιότατον ὁ Ἀργιλοπρεξίχαλκος (βλ. λ.) [O.A.P.]

Ἀργίλιον, θεικόν (Φαρμακολ.) *Alumina Sulfurica* $Al_2(SO_4)_3 + 18H_2O$. Κόνις λευκή, κρυσταλλική, εὐδιάλυτος ἐν ὕδατι, παχυνόμενος καὶ στυνή τὴν γαῖαν, δέχνη τὴν χημικὴν ἀντίδρασιν. Παρηγγέλλετο ἕλκῳ πρὸς φαρμακικὰ ἢ γαγγραινώδη ἕλκη, πρὸς κατάρρους τῆς κύστεως εἰς ἐνέσεις, κλ. [B.P.]

Ἀργιλοξείδιον ἰδ. Ἀργίλος

Ἀργιλοπρεξίχαλκος (Χημ. τεχν.) κράμα 10 μ. Ἀργίλιου μετ' 90 μ. χαλκοῦ παραχρυσμένου διατήσεως χαλκοῦ καὶ προσηύκτης Ἀργίλιου, ὅτε λαμβάνει χῶρον ἐνωμένον μετ' ἀκτινῶς θερμότητος· τὸ κράμα ἔνε χρυσοκίτρινον κατεργαστὸν ὡς ὁ χαλκός καὶ διακρίνεται ἀπὸ τοῦ κοινῆς πρεξίχαλκου διὰ τῆς μεγαλύτερας στερεότητος καὶ ἀνθεκτικότητος αὐτοῦ. [O.A.P.]

Ἀργιλίου ἐνώσεις βλ. Ἀργίλιον.

Ἀργιλίου κράματα βλ. Ἀργίλιον.

Ἀργιλοχλωρίδιον βλ. Ἀργίλιον (ἐνώσεις).

Ἀργιλίτης (*Aluminit* ἢ *Websterit*) ὄρυκτον εὐρισκόμενον εἰς νεφροειδῆς βώλους καὶ χειροπληθεῖς ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον δείκνυσι διπλοπλευστικά συσσωματώματα, ἔχει σιλ. = 1, εἰδ. δ. = 1, 8, εἶνε χιονόλευκον, ἢ κίτρινόλευκον, ἀδιαφανές καὶ μαρμαρίζει ἢ εἶνε ἀλαμπές. Συνίσταται ἐξ Ἀργίλου (29, 77%), δξυθείου (23, 22), καὶ ὕδατος (47, 01). Πυρρυνόμενος ἐκλύει ὕδωρ καὶ δξυθειώδες· τὸ ὑπολειπόμενον πυρρυνόμενον μετὰ ἀπορρευστώσεως κοβαλτίου καθίσταται κυανόν· ὑπὸ ὕδροχλωρίου ἀπορρευστοῦται εὐκόλως. [K.M.]

Ἀργιλίτης ψευδαργυρομυγῆς (*Zinkaluminit*), σχηματίζει ἐξαπλευρικός τραπέζας μικρὰς χρώματος λευκοῦ πρὸς τὸ ὑποπράσινον κλίνοντος, καὶ συνίσταται ἐξ δξυθείου ψευδαργύρου (38, 12), Ἀργίλου (24, 12), δξυθείου (12, 48) καὶ (25, 28) ὕδατος. Ἀπορρευστοῦται εὐκόλως ὑπὸ καυστικοῦ κάλιου καὶ δξυθείου. Εὐρίσκεται ἐν Λαυρίω μετὰ σμιθασίνου. [K.M.]

Ἀργιλιώματα (*Aluminate*) βλ. Ἀργίλιον (ἐνώσεις).

Ἀργίλλιον, Ἀργίλλος. Βλ. Ἀργίλιον, Ἀργίλος.

Ἀργιλοπλαστική (Βιομ.). Ἡ τέχνη ἢ βιομηχανία δι' ἧς ἀπὸ τῆς πλαστικῆς λεγομένης Ἀργίλου — διακρινόμενης μεταξὺ

τῶν Ἀργιλοῶν γαιῶν — κατασκευάζονται ἀντικείμενα τῆς κοινῆς χρήσεως. Διόφορα εἰσι τὰ εἶδη τῆς πλαστικῆς Ἀργίλου, ποικιλλόμενα κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῶν ἁρῶν σύγκεινται Ἀργιλοῶν εὐσιῶν καὶ ἀπὸ τῶν διαφόρων τούτων εἰδῶν κατὰ τὰς δεούσας πρὸς τὴν χρῆσιν ἀναλογίας, κατασκευάζονται καὶ καπνοσύριγγες καὶ χωνευτήρια μετάλλων καὶ πλεῖστα ἄλλα ἀντικείμενα (βλ. Ἀργίλος) διὰ τῆς τῆς χρήσεως δὲ τῆς πλαστικῆς Ἀργίλου ὡς κυρίου συντακικοῦ ἐν τῇ κατασκευῇ παντοίων ἄλλων σκευῶν ἢ Ἀργιλοπλαστικῇ συνδυάζεται πρὸς τὴν κεραμεικὴν. [A.G.H.]

Ἀργιλομυγῆς μαρμαρυγιακῶς σχιστόλιθος. Ἰδ. Φυλλίτης.

Ἀργίλος ἢ ἄργιλλος καλεῖται ἐν τῇ ὄρυκτολογίᾳ καὶ πετρογραφίᾳ τὸ ὕδρομυγῆς δξυπυριτικὸν δξείδιον τοῦ Ἀργίλου, ὅπερ παραχρυσμένου δι' ἀποταθρώσεως τοῦ ἀστρίου, φέρει συνήθως καὶ διάφορα παραμίγματα (δξυανθρακικὴν ἁδεστον, δξείδιον σιδήρου κτλ.), καὶ χρησιμεύει πρὸς κατασκευὴν πορφυρῶν καὶ κοινῶν Ἀγγείων, ὅπῳ πλύνθων πυρμάτων καὶ κοινῶν κεράμων, καπνοσύριγγων. Ἀ. εἶνε ἡ ἄγγειοπλαστικὴ καὶ κεραμικὴ γῆ καὶ ὁ πηλός, φέροντες καὶ διάφορα ξένα παραμίγματα. Ἢ Ἀ. (πηλίτης) ἀπαντᾷ πολλοῦ ὡς πέτρωμα, μεγάλως καταλαμβάνουσα ἐπὶ τῆς γῆς ἐκτάσεις ὡς τυχαία αὐτῆς ὄρυκτολογικὰ παραμίγματα εἶνε σιδηροπυρίτης, μαρμαρίτης καὶ γύψος· διακρίνουσι δὲ διαφόρους παραλλαγὰς π. χ. ἄγγειοπλαστικὴ Ἀργίλος ἁλατομυγῆς, στυπτηριασῆ, βασιανικὴ κτλ. Ἀργίλος ἐπίσης εἶνε καὶ ἡ σμηκτρίτις. [K.M.]

— (Χημ.) ἢ Ἀργιλοξείδιον Al_2O_3 , εἶνε τὸ μόνον γνωστὸν δξείδιον τοῦ Ἀργίλου καὶ εὐρίσκεται ἐν τῇ φύσει κρυσταλλικὸν ὡς σκληρότατον ὄρυκτον, κορούνδιον λεγόμενον, οὐ αἰ ἐγγύς μοι παραλλήλα καλῶνται ἢ μὲν κυανὴ σάφειρος (παράμυξις κοβαλτίου) ἢ δὲ ἐρυθρά (παράμυξις χρωμίου) ρουβίνον (ἄνθραξ, λυχνίτης), τὸ δὲ ἀκάθαρτον κορούνδιον καλεῖται σμύρις, εὐρισκόμενη καὶ ἐξαγομένη ἐν Ἀφρονίᾳ καὶ ἀρίστη ποιότητι ἐν Νάξῳ. Πρὸ τίνος κατωρθώθη τεχνητῶς ἢ κατασκευῇ ὥραιων κρυστάλλων κορούνδιου, ρουβίνου σαπείρου. [O.A.P.]

— (Φαρμακ.) Ἀργίλου δξείδιον ἢ ὕδροξείδιον (Φαρμακολ.) *Aluminium oxydatum*, *Alumina hydrata pura*. $Al_2(OH)_3$. Κόνις λευκή, ἄγευστος, ἄοσμος, ἀδιάλυτος ἐν ὕδατι, διαλυτὴ δὲ ἐν δξέσιν ἡρμιωμένοις, πάλαι ποτὲ ἐν χρήσει ὡς στυπτικόν. [B.P.]

Ἀργίλος λευκὴ καὶ ἐρυθρά. (Φαρμακολ.) Ἡ λημνία—ἄρμενία *Argilla alba et rubra*, *Bolus armeniacae* et *lemnia*, *Bolus orientalis*. Ἀμφότεραι

ἄλλοτε ἐν χρήσει ἔσω τε καὶ ἔξω ὡς στυπτικὸν καὶ στεγνωτικόν, ἀντικατεστάθησαν σήμερον ὑπὸ τῆς στυπτηρίας.

Ἡ *λευκή ἀργίλος* ἢ *λημνία* γῆ, ἣτις εἶναι ἐνωσις τῆς ὀξείδωμένης ἀργίλου μετὰ πυριτικοῦ ὀξέος, εἶναι ἐν χρήσει σήμερον ἐκ φαρμάκων, οἷα ὁ νιτρικὸς ἄργυρος καὶ ὁ χλωριοῦχος χροστὸς, ἀποσυντιθεμένων εὐκόλως, ὅταν ἀναμιγρῶσι μετ' ὀργανικῶν οὐσίων κόνεων δηλαδὴ φυτικῶν ἢ ἐκχυλισμάτων.

Ἡ *ερυθρὰ γῆ* ἢ *βιολὸς ἀρμενία*, στερεωτέρα τῆς λευκῆς ἀργίλου, ἐμοῖα δὲ κατὰ τὰ ἄλλα τῇ τελευταίᾳ, ἐνέχει καὶ ὀξειδίου σιδήρου καὶ εἶναι ἐν χρήσει σήμερον ἐν τῇ φαρμακευτικῇ μόνον ὡς συγκατασκευαστήριον τοῦ γνωστοῦ ὑπὸ τὸ ὄνομα *Diascordium* ἐκλειγμένου ἐν χρήσει ὡς στυπτικοῦ πρὸς τὰς διάρροιας τῶν φθισικῶν. [P.P.]

Ἄργιλος σχιστῇ (Schieferthon) καλεῖται μαλακὸν πέτρωμα σχιστοφυὲς ἐξ ἀποσκληρανθείσης κατὰ τι ἀργίλου συνιστάμενον ὑπὸ τὸ μικροσκοπίον δείκνυσι ὅτι εἶνε συστωμάτωμα μικρολίθων κεροστιλῆς, λεπίων μαρμαρυγῶν, βυλίων χαλαζίου κτλ. Ἀποτελεῖ στρώματα ἐπαλλάσσοντα μετὰ ἀθεοτολίθου, ψαμμίτου, μάργης καὶ κοιτασμάτων ὀρυκτανόρων. [K.M.]

Ἀργίνα. Χωρίον τοῦ δήμου Ἐλίου τῆς Κεφαλληνίας, ἔχον 192 κατ. τῷ 1889. [Π.]

Ἀργινούσαι. Τρεῖς νηίδες μετὰξὺ Λέσδου καὶ Κύμης, μικρὸν ἀπέχουσι ἀπὸ τῆς ἀνατολικῆς ἀκτῆς τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Πλησίον αὐτῶν συνεκροτήθη (Σεπτ. 403 π. Χ.) μεγάλη νυμαχία μετὰξὺ τοῦ ἐξ 120 τριήρων ἀποτελουμένου πελοποννησιακοῦ στόλου, οὗ ἡγετο ὁ ναύαρχος τῶν Λακεδαιμονίων Κηλικρατίδης, καὶ 155 ἀθηναίων τριήρων, ὧν ἡγούντο οἱ στρατηγοὶ Ἀριστοκράτης, Ἐρατινίδης, Πρωτόμαχος, Θράσυλος, Λυσίας, Ἀριστογένης καὶ Περικλῆς ὁ Περικλέους. Καὶ ἐνίκησαν μὲν περιφανῶς οἱ Ἀθηναῖοι, οὗτοῦ τοῦ Καλλικρατίδου καταδυσθέντος εἰς τὰ ὕδατα τῆς Αἰολίδος καὶ ὀβριζόμενου ἐκ τῶν πελοποννησιακῶν τριήρων συλληφθεῖσιν ἢ βυθισθεῖσιν. Ἄλλ' οἱ νικήσαντες στρατηγοὶ, ἀποπειραθέντες μὲν νὰ σώσωσι κατὰ τὸ ἔθος τοὺς νεκροὺς καὶ τὰ ναύαγια, ἀλλὰ μὴ θυνθέντες ἐνικα πνεύσαντος σφοδροῦ ἀνέμου, κατεδικάσθησαν ὑπὲρ τῶν Ἀθηναίων εἰς θάνατον πλὴν δύο, τοῦ Πρωτομάχου καὶ Ἀντιγένοῦ, μὴ ἐπανεληθόντων εἰς Ἀθήνας. [3. L. Herbst Die Schlacht bei den Arginusen. Hamburg. 1855.—Jurien de la Gravière La bataille des Arginusen in Revue de deux mondes 15 Mars 1879 προχειρότερον ἐν τῷ βιβλίῳ La Marine des anciens. Paris 1880 τόμ. Β' σ. 103 κ.ε. (ἐλλ. μεταφρ. Ν. Φάδου σ. 298 κ.ε.).—Πέτρος Παπαρ-

ρηγοπούλου Περὶ τῆς δίκης τῶν ἐν Ἀργ. νικητῶν στρατηγῶν (ἐν Πενδώρα (1867 τόμ. 12' σ. 521 κ.ε.).—Ἀνδρέου Τζωμένοῦ Περὶ δίκης τῶν ἐν Ἀργ. στρατηγῶν. Ἐν Κερκύρᾳ. 1883. [Α.]

Ἀργολικὸς κόλπος. Οὕτως ὀνομάζεται ὑπὸ τὴν εὐρύτεραν συνεκδοχὴν τῶν ἀρχαίων ὁ πρὸς τὴν ἀνατολικὴν Πελοπόννησον, μετὰξὺ τῶν ἀκρωτηρίων Μαλέα καὶ Σκυλλαίου σχηματιζόμενος κόλπος, ὁ ἐσχισθὼν βαθύως εἰς τὴν ἑσχρὰν, καὶ βρέχων ἐκατέρωθεν ἀπ' ἐνὸς μὲν τὰ παράλια τῆς Ἀργολίδος, ἐκ τῆς ἑποίας ἔχει καὶ τὸ ὄνομα ἀπ' ἐτέρου δὲ τὰ τῆς Λακωνίας. «Τὰ μὲν δὴ πρώτα τοῦ Ἀργολικοῦ» λέγει ὁ Στράβων (168), «Λάκωνες ἔχουσι, τὰ λοιπὰ δὲ Ἀργεῖοι», ἀνεμάζων πρῶτα τὴν ἀπὸ Μαλέας ἐκδοχὴν τοῦ κόλπου. (Παυσ. 8. 1). Ἐπληροῦτο δὲ κατὰ τὴν αὐτὴν συνεκδοχὴν τῶν ἀρχαίων ὁ κόλπος οὗτος ὑπὸ τοῦ Μυρτώου πελάγους. Ὑπὸ τὴν στενωτέραν δὲ συνεκδοχὴν τῶν σημερινῶν γεωγραφῶν καὶ χαρτογράφων Ἀργολικὸς κόλπος καλεῖται τὸ στενωτέρον πρὸς τὸν μυχὸν τῆς κατὰ τοὺς ἀρχαίους Ἀργολικοῦ κόλπου, καὶ δὴ τὸ μετὰξὺ τοῦ μεσημερινοδυτικοῦ ἄκρου τῆς Ἑρμιονίδος, οὗ πρόκειται ἡ νῆσος Σπέτσαι καὶ τοῦ ἀπέναντι τῆς Κυνοουρίας ἄκρου Τουρκιδίγλας. Τὸ μετὰξὺ Σπετσῶν καὶ Τουρκιδίγλας στενὸν ἔχει μῆκος 10 μιλίων. Ὁ κόλπος εἶνε ἀναπαταμένος πρὸς νότον, καὶ εἰς πρὸς τὴν Κρήτην. Ἡ περίμετρος τοῦ κόλπου ὑπὸ τὴν στενωτέραν ταύτην ἐννοίαν εἶνε 76 μιλίων, βρέχει δὲ τὰ παράλια τῶν ἐπαρχιῶν Σπετσῶν καὶ Ἑρμιονίδος, Ναυπλίας, Ἀργους καὶ Κυνοουρίας. Τὸ μῆκος αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ μετὰξὺ Ἑρμιονίδος καὶ Σπετσῶν κορμιοῦ μέχρι τοῦ μυχοῦ εἶνε 28 ναυτικῶν μιλίων, τὰ πλάτος δὲ διάφορον, αἰετὶ τοῦ σχήματος τοῦ κόλπου ὄντος τριγωνικοῦ. Ἐν τῷ Ἀργολικῷ κόλπῳ ὑπάρχουσι πολλαὶ νηίδες πρὸς τὴν ἀνατολικὴν αὐτοῦ ἡλιεσσιν κείμεναι, ἐνθα καὶ μικρότεροι κολπίσκοι σχηματίζονται, τῶν ὁποίων δύο μόνον οἰκοῦνται ἡ νῆσος τῶν Σπετσῶν ἢ Πιτυοῦσαι τῶν ἀρχαίων, καὶ ἡ Σπετσοπούλα (Ἀριστοτὲρ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων καλουμένη, νῦν δὲ καὶ Ῥαστερή). Αἱ λοιπαὶ ἐρημνίσαι εἶνε τὸ Ῥόδι καὶ Κοκορονήσι καὶ Δισκαλιεῖ, ἐρ' αὐ καὶ ἐνατικὸν εὐρόριον προσεκάσσει οὕσαι τοῦ ὄρους Τσακάλι τοῦ Ναυπλίου, εἰτα Πλατεῖα, ἐν μέσῳ τοῦ κολπίσκου τοῦ Τροῦ, εἰτα Ὑψηλὴ ἀπέναντι τοῦ ἀκρωτηρίου Ἰρια, μικρότεροι δὲ ἄλλαι εἶνε ἡ Κορινὴ, κλείουσα τὴν λιμένα Κοιλίδια τῆς ἐπαρχίας Ἑρμιονίδος καὶ ἡ ἐν δεξιᾷ τοῦ λιμένος τοῦ Χαλίου νηὶς Χηνίτσα ἢ Ἀλίουτσα τῶν ἀρχαίων. Ὁ Πλίνιος ἀναφέρει ὀνόματα τριῶν νήσων ἐν τῷ Ἀργολικῷ κόλπῳ Πιτυοῦσαι, Εἰρήνης καὶ Ἐβούρας, ἀδύνατον δὲ σήμερον ἔναι ἄλλης τινὲς ὑφείξεως νὰ κατανοηθῇ τίνες αὗται. Βλὲς τὰς νῆ-

σους δὲ μνημενευτέαν καὶ τὴν ἐν τῇ λιμένι Ναυπλίου ἐφ' ἧς ἐπιπλάσσειον προυρίον, τὸ Μπουρτζέ.

Ἐν τῇ Ἀργολικῇ κόλπῳ παράλιαι πόλεις εἰνε τὴ Ναυπλίον, ἐς οὗ καὶ ὁ κόλπος μετωνομάσθη Κόλπος τοῦ Ναυπλίου, οὕτως ἀναγραφόμενος εἰς πολλοὺς γεωγραφικοὺς πίνακας, τὸ Ἀστρός, καὶ ἡ πόλις τῆς νήσου τῶν Σπεσιῶν. Χωρία δὲ παράλια εἰνε τὸ Χέλι τὸ ἐπίνειον τοῦ Κρανιδίου, τὰ Κοιλιάδια χωρίον τοῦ δήμου Κρανιδίου, τὸ Τολό (δῆμος Μινωίκας), οἱ Μύλοι τοῦ Ναυπλίου, καὶ τὸ Τσιδέρι ἀμφοτέρω ἀνήκοντα εἰς τὸν δῆμον Ἀργούς.

Ἡ ἀμυρῶδης ἀκτὴ τοῦ μυχοῦ τοῦ Ἀργολικοῦ κόλπου παρὰ ἀποτελεῖ τὸ πρὸς τὴν θάλασσαν ὄριον τοῦ Ἀργολικοῦ πεδίου μεταξὺ τοῦ Ναυπλίου ἀπ' ἑνὸς καὶ τῶν Μύλων Ναυπλίου ἀπ' ἑτέρου, μήκους 12 περίπου χιλιομέτρων. [Ἄντ. Μηλ.]

Ἀργολίς καὶ Κορινθία (Νομοί).
Ὁ νομὸς Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας εἰνε εἰς τῶν 5, εἰς οὓς διαίρεται ἡ Πελοπόννησος, κατεχὼν τὴν βορειανατολικὴν αὐτῆς χώραν. ἔχει ὅρια πρὸς Β τὸν Κορινθιακὸν κόλπον πρὸς Α τὸν Σαρωνικὸν καὶ μέρος τοῦ ἱσθμοῦ τῆς Κορίνθου πρὸς Μ τὸ Μυρτῶν πέλαγος καὶ τὸν Ἀργολικὸν κόλπον καὶ μέρος τῆς ἐπαρχίας Κυνουρίας. Τὸ τρίτον τοῦ νομοῦ τοῦτου ἀποτελεῖ μεγάλη χερσονήσος ἡ Ἀργολικὴ, πρὸς Μ χωροῦσα μεταξὺ τῶν κόλπων Σαρωνικοῦ καὶ Ἀργολικοῦ.

Ὁ νομὸς οὗτος ὡς ἐκ τοῦ γεωγραφικοῦ αὐτοῦ σχηματισμοῦ εἰνε τριβλάστος, περιλαμβάνει δὲ καὶ τὰς νήσους Ὑδραν, Σπέτσας, Πόρον καὶ Κύθηρα, καὶ ἄλλας μικροτέρας ἐρημονήσους. Τὰ Κύθηρα ὑπήχθησαν εἰς αὐτὸν οὐχὶ διὰ λόγους γεωγραφικοὺς ἀλλὰ διὰ διοικητικούς.

Ὁ νομὸς ἐν γένει εἰπεῖν εἰνε ὄρεινός, ἀλλὰ περιλαμβάνει πλὴν τῆς ὑψηλῆς αὐτοῦ μεσογείου χώρας, τῆς συνδεομένης μετὰ τῶν ἀρκτικῶν ὀρέων, καὶ γηραιὰν πεδινήν. Ὑψηλότατον ἐν τῇ νομῇ ὄρος εἰνε ἡ Ζήρεια (Κυλλήνη), ὕψους 2374 μέτρων, κειμένη ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Κορινθίας πρὸς τὰ βορειοδυτικὰ τοῦ νομοῦ. Πρὸς τὸ ὄρος τοῦτο συνέχεται ἡ Δουρδουβάνη (Πεντέλικα) πρὸς Δ ὕψους 2112 μέτρ., καὶ ὁ Σαίτας, (Ὀρυζις), βορειότερον δὲ ὁ Κράθις καὶ τὸ Μαῦρον (Ὀρος τὰ Χελυδοῖρα) ὕψους 1750 μέτρων, καὶ ἡ Εὐρωστίνη ὕψους 1164, ἅτινα διαχωρίζουσι τὸν νομὸν ἀπὸ τοῦ ἐμβόρου αὐτοῦ τῆς Ἀχαΐας καὶ Πιίδος. Ἐκ τοῦ Σαίτα δειράς μικρὰ καὶ ὑψηλὰ ὄρεων ἡ Σκίπεζα (Ὀλιγυρτος), Καρούμπλο (Γοαχὺ), ἡ Ἀρμενιά, τὸ Μαλεδὸν (Ἀρτεμίσιον), ὁ Κτενίδας, τὸ Παρθένιον καὶ ἡ Ζάβιττα, διαχωρίζουσι τὸν νομὸν ἀπὸ τοῦ πρὸς Δ ἐμβόρου τῆς Ἀρχαΐας.

Ἐν τῇ κεντρῷ δὲ τοῦ νομοῦ ὑψηλὰ ὄρη

ἀπὸ Δ πρὸς Α χωροῦντα εἰνε ὁ Φαρμακᾶς ὕψους 1434 μέτρων, τὸ Μεγαλοβουνί (Καρνεάτης) καὶ ἄλλα μικρότερα χωρίζοντα τὰς ἐπαρχίας Ἀργούς καὶ Ναυπλίας.

Ἐν τῇ Ἀργολικῇ δὲ χερσονήσῳ ὑψηλότατον ὄρος εἰνε τὸ Ἀραχναῖον ὑπὸ τῶν ἀρχαίων καλούμενον (ἔρα ἐν λέξει Ἀραχναῖον), νῦν δὲ Ἀρνᾶς, καὶ Προφήτης Ἰλίας, δικέρυφον. Πρὸς τὴν ἰσθμιακὴν δὲ χώραν κείται τὸ Μακρυπλάγι (ἡ Γεράνεια) ὕψους 1370 μέτρων, ὄριον οὕτα τοῦ νομοῦ πρὸς τὴν Βοιωτίαν.

Πεδιάδας ὁ νομὸς κεινται πολλές, ἐν αἷς κυρίως ἀτκεῖται ἡ καλλιέργεια τῆς γῆς, καὶ ἡ παραγωγή προκύπτει τῶν δημητριακῶν καρπῶν, τῆς σταριδος καὶ τοῦ οἴνου. Τῶν πεδιάδων τούτων τρεῖς εἰνε μέγισται. τὸ Ἀργολικὸν πεδίον ἐν τῇ Ἀργολίδι, ἀναστουμμενον εἰς τὸν Ἀργολικὸν κόλπον, ἐν ᾧ ἡ πόλις τοῦ Ἀργούς, τὸ τῆς Κορίνθου, καὶ τὸ τοῦ Ἀγίου Γεωργίου ἡ τὸ Φιλιάσιον πεδίον κατὰ τοὺς ἀρχαίους. Ἀλλὰ δὲ μικρότερα πεδία εἰνε ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἀργούς τὸ πεδίον τοῦ Κάτω Μπέλεσι, τῆς Ἀλίας καὶ Σκοτεινῆς, τοῦ Ἀγλαδοκάμπου, καὶ Μπερμπάσιου. Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ δὲ Ναυπλίας τὸ τοῦ Λιγουριῶ, τῆς Δήμεινας, τῆς Πιάδας, τῶν Ἰρίων. Ἐν Ἑρμιονίδι τὸ κλειστὸν πεδίον τῶν Διδύμων, ἐν Τροιζηνίᾳ ἡ μεγάλη πεδιάς τῆς Τροιζῆος καὶ ἡ κοιλάς τῆς Τραχίνας. Ἐν Κορινθίᾳ δὲ πλὴν τῆς παραλίου πεδιάδος αὐτῆς, καὶ τοῦ Φιλιάσιου, μετόγεια πεδία εὐφωρα εἰνε τὰ τῶν Κλειωνῶν, αἱ ὑψηλαὶ πεδιάδες τοῦ Φενεοῦ, τῆς Στυμφαλίας, καὶ τοῦ Κλημεντοκαίσαρη, τῆς Νεμέας, αἱ κοιλάδες τοῦ Σοφικοῦ καὶ Ἀγγελονάστρου καὶ ἄλλαι μικρότεραι.

Ποταμοὺς ὁ νομὸς ῥέοντας ἔχει μόνον ἐν τῇ τμήματι τῆς Κορινθίας, πηγάζοντας ἐκ τῶν ὑψηλῶν αὐτῆς ὀρέων καὶ ἐκβάλλοντας εἰς τὸν Κορινθιακὸν κόλπον σημαντικώτεροι τούτων εἰνε ὁ Ζαχολίτικος, τὸ Σκοπέικο ποτάμι, καὶ ἡ Φόνισσα (Κρίς) πηγάζοντας ἐκ τοῦ Μαύρου ὄρος, ὁ Τρικαλτικὸς, πηγάζων ἐκ τῆς Ζήρεας, καὶ ὁ Ἀσωπὸς ἐκ τοῦ Φαρμακᾶ καὶ Μεγαλοβουνίου. Εἰς τούτους δὲ καὶ προσθετός καὶ ὁ Φονιάτικος (ὁ Ὀλβιος) ἐκβάλλων εἰς τὴν λίμνην τοῦ Φενεοῦ, πηγάζων καὶ οὗτος ἐκ τοῦ Μαύρου ὄρους.

Ἐν τῇ Ἀργολίδι δὲ οἱ λεγόμενοι ποταμοὶ ὁ ἱστορικὸς Ἰνυχος, νῦν καλούμενος Πάνιττα, ὁ Ξηρίδας (Χαράδρος), ὁ Παντίνος ἔχουσι χειμαρρῶδη χαρακτῆρα, πλὴν τοῦ Ἑρασίνου ἔχοντος μικρὸν ῥεῖθρον ἐκ τοῦ Κεφαλαρίου τοῦ Ἀργούς. Τὰ ἐν τῇ Ἀργολίδι ὕδατα τῆς Λέρνης ὡς ἐκ τῆς θέσεως αὐτῆς τῆς παραλίου δὲν χρησιμεύουσιν εἰς τὴν γεωργίαν. Ἐν τῇ νομῇ ὑπάρχουσι καὶ τέσσαρες λίμναι, ὧν δύο μέγισται ἡ τῆς Στυμφαλίας καὶ Φενεοῦ, περὶ τὴν Ζήρεαν, ὧν ἡ μὲν τῆς Στυμφαλίας ἔχει ὕψος 620 μέτρων, ἡ τοῦ Φενεοῦ δὲ 738 ἀπὸ τῆς

ἐπικινείας τῆς θαλάσσης· αἱ λοιπαὶ δύο εἶνε ἡ τοῦ Κλημεντοκαίσαρη μικρᾶς ἐκτάσεως ἐξη-
ραίνουμένη τὸ θέρος, καὶ ἡ τῆς Βουλιαγμένης
παρὰ τὸ Ἡραῖον ἀκρωτήριον τῆς Περαχώρας,
ἀλμυροῦ ὕδατος. Ἰαματικά δὲ ὕδατα ἀξία λό-
γου ἐν τῇ νομῷ εὐρίσκονται τὰ τῆς χερσονή-
σου τῶν Μεθάνων, τὰ τοῦ Λευτρακίου, τὰ τῆς
Μονῆς τῶν Ἀγ. Ἀναργύρων τῆς Ἑρμιόνης,
καὶ ἐν τῇ νήσῳ τῶν Κυθήρων τὰ σιδηροῦχα
τοῦ Καραῶ καὶ τῆς Σιδηρολίμνης.

Τὰ προϊόντα τοῦ νομοῦ εἶνε οἷα καὶ τὰ τῶν
λοιπῶν νομῶν τῆς Πελοποννήσου, κυριώτατα
δὲ οἱ δημητριακοὶ καρποί, ὧν ὁ νομὸς παρά-
γει κατὰ στατιστικὴν τοῦ 1886 καὶ λ. 1,016,600,
ὁ οἶνος δκ. 13,179,999, ὁ καπνὸς 765,720 δκ.
Ἐκ τῶν λιμένων δὲ Ναυπλίου καὶ Κορίνθου
ἐξήχθη τῷ 1886 στατιστικῶς 1,067,536
λιτρῶν. Τρέφει δ' ἐπίσης ὁ νομὸς 184,116 προ-
βάτων, 171,356 αἰγῶν, 5,926 βόων καὶ ἀγε-
λάδων, 5,503 ἵππων καὶ 10,000 ὄνων. (Εἰς
τὴν στατιστικὴν ταύτην δὲν συμπεριλαμβάνε-
ται ἡ νῆσος τῶν Κυθήρων).

Ὁ πληθυσμὸς τοῦ νομοῦ ἐν ὅλῳ εἶνε 144,
836, τὸ δ' ἐμβαδὸν αὐτοῦ 5,252.8 τετραγ. χιλιό-
μετρα. Τὰ παράλια πρὸς τοὺς κόλπους Κοριν-
θιακόν, Σαρωνικόν καὶ Ἀργολικόν ἔχουσιν
ἐκτασιν 210 ναυτικῶν μιλίων. Ἔχει δὲ λιμέ-
νας ἀξίους λόγου διὰ τὰ ἀσφαλές ἀγκυροβό-
λιον οὐτῶν τὴν τοῦ Πόρου, τὴν καλούμενον
Πώγωνα ὑπὸ τῶν ἀργαίων ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ
Τροιζηνίας, καὶ τὴν τοῦ Χελίου ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ
Ἑρμιονίδος· πολυάριθμοι δὲ ἄλλοι λιμενίσκοι
εὐρίσκονται περὶ τὰ παράλια αὐτοῦ. Ὁ νομὸς
εἶτι διασχίζεται πλὴν τῶν ἀμαξιτῶν ὁδῶν, αἰ-
τίνες συνδέουσι πρὸς ἀλλήλους τὰς ἐπαρχίας
Κορινθίας, Ἀργους καὶ Ναυπλίας, καὶ διὰ
σιδηροδρομικῶν ὁδῶν δι' ὧν συνδέεται πρὸς τὴν
πρωτεύουσάν τοῦ κράτους καὶ πρὸς τὴν
νομόν Ἀχαΐας καὶ Ἠλίδος, ἐσονοῦπα δὲ θέλει
συνδεῖσθαι καὶ μετὰ τῶν λοιπῶν νομῶν τῆς Πε-
λοποννήσου.

Ὁ νομὸς διαιρεῖται εἰς 6 ἐπαρχίας Ἀρ-
γους, Ναυπλίας, Κορινθίας, Σπετσῶν καὶ Ἑρ-
μιονίδος, Ὑδρας καὶ Τροιζηνίας, καὶ Κυθή-
ρων, αἵτινες ὑποδιαιροῦνται εἰς 32 δήμους τοὺς
ἐπομένους κατ' ἐπαρχίας.

Ἐπαρχία Ναυπλίας

Δῆμος Ναυπλίων	κάτ. 10,879
» Μιδέας	» 3,462
» Μινώας	» 818
» Ἐπιδαυρίων	» 2,079
» Λήσσης	» 1,572

Ἐπαρχία Ἀργους

Δῆμος Ἀργείων	κάτ. 12,057
» Ἀλέας	» 2,735
» Λυρκείας	» 3,094
» Προσυνναίων	» 2,465
» Ὑσιῶν	» 2,453
» Μυκηνῶν	» 2,564

Ἐπαρχία Κορινθίας

Δῆμος Κορινθίων	κάτ. 11,150
» Σικυῶνος	» 6,991
» Στυμφαλίας	» 4,746
» Νεμέας	» 4,404
» Πελλήνης	» 3,745
» Παραχώρας	» 4,030
» Σολυγείας	» 2,766
» Φανεοῦ	» 4,507
» Εὐρωστίνης	» 6,319
» Κλεωνῶν	» 3,951
» Τρικάλων	» 6,204

Ἐπαρχία Σπετσῶν καὶ Ἑρμιονίδος

Δῆμος Σπετσῶν	κάτ. 5,192
» Κρανιδίου	» 6,442
» Ἑρμιόνης	» 2,396
» Διδύμων	» 1,301

Ἐπαρχία Ὑδρας καὶ Τροιζηνίας

Δῆμος Ὑδρας	κάτ. 6,478
» Τροιζηνίας	» 6,430
» Μεθάνων	» 2,042
» Δρυόπης	» 1,644

Ἐπαρχία Κυθήρων

Δῆμος Κυθήρων	κάτ. 5,141
» Ποταμίων	» 5,509

Ἰσχυροῦς οὖν ὁ νομὸς διαιρεῖται εἰς δύο
ἀρχιεπισκοπὰς, τὴν τῆς Ἀργολίδος ἐκστῆς
ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν αὐτῆς τὰς ἐπαρχίας Ἀρ-
γους καὶ Ναυπλίας, καὶ τὴν τῆς Κορινθίας, καὶ
εἰς δύο ἐπισκοπὰς τὴν τῆς ἐπαρχίας Κυθήρων,
καὶ τὴν τῆς Ὑδρας καὶ Τροιζηνίας, ἥτις πε-
ριλαμβάνει τὴν ἐμῶνυμεν ἐπαρχίαν καὶ τὴν
ἐπαρχ. Σπετσῶν καὶ Ἑρμιονίδος.

Ἐθνολογία. Τὸ ἔθνος τοῦ πληθυσμοῦ
τοῦ νομοῦ ἀποτελεῖται ἐξ Ἀλβανῶν, ὧν ὡν
κατωκλήθη ἡ Ἑλλάς καὶ πολλοὶ τῶν νήσων,
κατὰ τὴν 15 ἐκατονταετηρίδιν. Αἱ ἐπαρχίαι
Σπετσῶν καὶ Ἑρμιονίδος, Ὑδρας καὶ Τροι-
ζηνίας οἰκοῦνται ὑπὸ Ἀλβανῶν. Οἱ δῆμοι ἐν
τῇ Κορινθίᾳ, Κορινθίων (πλὴν τῆς πόλεως
Νέας Κορίνθου) Περαχώρας, Σολυγείας, ἐν
τῇ ἐπαρχίᾳ Ἀργους οἱ δῆμοι Προσυνναίων,
Ἀργείων, (πλὴν τοῦ Ἀλέας), ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ
Ναυπλίας ὁ δῆμος Μιδέας οἰκοῦνται ὑπὸ Ἀλ-
βανῶν, ἐν τοῖς δῆμοις δὲ Ναυπλίων, Ἐπι-
δαυρίων, Λήσσης, Μυκηνῶν, Κλεωνῶν, Νε-
μέας, Σικυῶνος, Πελλήνης, Εὐρωστίνης καὶ
Στυμφαλίας ὑπάρχουσι χωρία ἐν οἷς ἐμικαι-
ται ἐπίσης αποκλειστικῶς ἡ Ἀλβανικὴ, εἰς
ἄλλα δὲ ἡ Ἑλληνικὴ.

Τὸ κλίμα τοῦ νομοῦ εἶνε ποικίλον, ἡ μὲν
ὕψιλή αὐτοῦ ὄρεινὴ χώρα εἶνε ψυχρὰ καὶ θυ-
χειμερὸς, τοιαύτη δὲ εἶνε τῶν ὁρίων Τρι-
κάλων, Φανεοῦ, Στυμφαλίας, Πελλήνης, Εὐ-
ρωστίνης, Λυρκείας καὶ Ἀλέας, οἱ πεδῖνοι δὲ
δῆμοι ἔχουσι κλίμα ἥπιον καὶ εὐκρατον. Ἐ-
κεῖνοι τῶν ὁρίων, οἱ περιλαμβανόμενοι πλὴν τῆς
μεσογείου ὄρεινῆς χώρας καὶ παράλιον πεδι-

νὴν ἔχουσι διπλὰς πρωτεύουσας χειμερινὴν καὶ θερινήν. Εἰς τὰς θερινὰς κατέρχονται τὸν χειμῶνα εἰ κατοικοῖσι τῶν πρωτεύουσῶν πανοικεῖ. Ὁ τρυγητὶς τῶν ἀμπέλων εἰς τοὺς θέρειους ἡμέρας ἄρχεται περὶ τὰ τέλη Σεπτεμβρίου· εἰς τοὺς τοὺς δὲ δὲν παράγεται σταρὶς, ἥτις εὐθὺς νεὶ μόνον εἰς τὰ πεδινὰ μέρη.

Ὁ νομὸς δὲν περιέχει πόλεις μεγάλας καὶ πολυανθρώπους. Ἡ πρωτεύουσα αὐτοῦ εἶναι τὸ Ναύπλιον (κατοικοῖσι 5459), ἔδρα τοῦ Νομάρχου, Πρωτοδικείου, Γραφείου καὶ λοιπῶν διοικητικῶν καὶ δικαστικῶν καὶ στρατιωτικῶν ἀρχῶν. Ἡ πόλις εἶναι θυρὰ πρᾶξις καίμενη εἰς τὴν ἀνατολικὴν ἀκτὴν τοῦ Ἀργολικοῦ κόλπου, ἀνατολὰς πρὸς βορρᾶν (βλ. λεξ. Ναύπλιον). Ἐντὶ τὰ πόλιν εἶναι τὸ Ἄργος, περὶ οὗ ἀμέσως κατωτέρω. Αἱ λοιπαὶ δὲ εἶναι Κορινθὸς, Κρανίδιον, Ὑδρα, Σπέτσαι, Πόρος.

Ἀργαῖα Γεωγραφία. Ἐπὶ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων Ἀργεῖα καὶ Ἀργολίς ἐκαλεῖτο ἡ χώρα ἢ περιλαμβάνουσα τὸ Ἀργολικὸν πεδῖον καὶ τὴν ἐν αὐτῷ πόλιν τοῦ Ἀργους. Καθ' ἃ δὲ μακρυνεῖ ὁ Στέφανος ὁ Βυζάντιος τὸ ὄνομα Ἄργος ἀπεδίδετο εἰς πᾶν πεδῖον παρὰ τὴν θάλασσαν καίμενον. Ἀλλὰ τοῦ χρόνου προϊόντος, ὅτε τῆς Ἀργεῖας καίμενης πρὸς τὰ ἀνατολικά τῆς Πελοποννησιακῆς χερσονήσου, ἡ διμερὴς αὕτη διαφοροτικῶς λεγομένη Ἀργεῖα, Ἄργος, Ἀργολίς, Ἀργολικὴ, Ἀργεῖον ἔπεξετάθη καὶ περιέλαβεν ὑπὲρ τὴν ἐννοίαν αὐτῆς πᾶσαν τὴν χώραν τοῦ σημερινοῦ νομοῦ Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας, πλην τῶν χωρῶν, ἃς κατεχοῦσιν εἰ δῆμοι Τρικάλων καὶ Εὐρωστίνης, ὑπαγομένων τὸ πάλαι εἰς τὴν Ἀχαΐαν, καὶ τῶν δήμων Συμφαλίας καὶ Φανεοῦ καὶ τοῦ ἡμίσεος τῆς Ἀλίας πρὸς Δ ὑπαγομένων εἰς τὴν Ἀρκαδίαν. Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ Ἀργολίδι ὑπὸ τὴν εὐρυτέραν ἐννοίαν περιλαμβάνοντο αἱ ἀρχαῖαι χῆραι τῆς Ἀργεῖας εἰδικώτερον, τῆς Κορινθίας, Σικυωνίας, Φλιασίας, Νεμέας, Κλεωνῶν, Ἐπιδαύρου, Τροιζῆνος καὶ Ἐρμιόνης. ἔτι δὲ καὶ ἡ Φανεατικὴ, ἡ Συμφαλία καὶ Ἀλέα, αἵτινες ἀνῆκον τὸ πάλαι εἰς τὴν Ἀρκαδίαν. Πλὴν τῶν ἡπειρωτικῶν δὲ τούτων χωρῶν ἡ Ἀργολίς περιελάμβανε καὶ τὰς νήσους Καλαυρίαν (Πόρον), Ὑδρεάν, Πιτυοῦσαν (Σπέτσας), Ἀριστέρας, (Σπετσοπούλαν), Ἀπεροπίαν (Δοκόν), Ἀλιεῦσαν (Χηνίτσαν) καὶ Τρίκρανα (Τρίκερι). Περί τῶν ἡπειρωτικῶν δὲ τούτων χωρῶν καὶ νησιωτικῶν θέλει γίνεαι λόγος ἐν τοῖς οἰκείοις τούτων δνόμασι. (Βλ. καὶ ἄρθρα Ἀργολικῆς κλέπο, Ἄργος, Ἐπιδαύρος, Κορινθία, Κορινθος, Κύθηρα, Ναύπλιον, Σικυών, Σπέτσαι, Ὑδρα. Κατάλογον δὲ τῶν περὶ τῆς γεωγραφίας τοῦ νομοῦ Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας δημοσιευμάτων βλ. ἐν Ἀντ. Μηλιαράκη, Γεωγραφία πολιτικὴ νέκ καὶ ἀρχαία τοῦ νομοῦ Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας 1886. [Ἀντ. Μηλ.]

Ἀργοναῦται. Οἱ ἥρωες οἵτινες μίαν γενεάν πρὸ τοῦ Τρωικοῦ πολέμου, ἐπιδύναντες τῆς Ἀργεῖς ἐπλευσαν εἰς τὴν ἀπωτάτην χώραν Λίαν, ὅπως κομισθῶν ἐκεῖθεν τὸ ὑπὸ ἀκομήτου δρᾶντος φρουρούμενον χρυσόμαλλον δέρα. Κατὰ τοὺς ἀρχαίους μύθους, ὁ βασιλεὺς τῆς ἐν Θεσσαλίᾳ Πύλου Πηλίας, φεβόμενος μὴ στερηθῇ τῆς βασιλείας ὑπὸ τοῦ Ἰάσονος, ἐπέμψεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ δέρα, ἐλπίζων εἶτι ἐπαμπεῖν αὐτὸν εἰς βέβαιον ἐλευθρον. Ὁ δ' Ἰάσων ὑπὸ τῆς θυμενέως τῇ Πηλῇ θεᾷ Ἠρας προστατεύμενος, πρῶτον μὲν παρεκάλει τὸν υἱὸν τοῦ Φριξοῦ Ἀργον νὰ κατασκευάσῃ αὐτῷ ναῦν· ταύτης δὲ τῇ συμβουλῇ τῆς Ἀθηνᾶς ναυπηγηθεῖσης συνήθροισεν τοὺς ἀρίστους τῆς Ἑλλάδος, δέκα τὸν ἀριθμὸν κατὰ τοὺς παλαιότερους μύθους, πεντήκοντα δὲ ἡ καὶ πλείονας κατὰ τοὺς μεταγενεστέρους, ὧν ἐξεῖλον ὁ Ἡρακλῆς, ὁ Θησεύς, οἱ Διόσκουροι Κάστωρ καὶ Πολυδεύκης, οἱ Βορέαδες Ζήτης καὶ Κάλαϊς, ὁ Ὀρφεύς, ὁ Πηλεΐδης, ὁ Τίφυς, ὁ Ἰδᾶς καὶ ὁ Λυγκεύς, καὶ ὁ τοῦ Πηλείου υἱὸς Ἀκαστος. Οὗτοι ναυαρχοῦντος τοῦ Ἰάσονος ἀποπλεύσαντες ἐκ Παγασῶν προσωρμίσθησαν τὸ πρῶτον εἰς Ἀθήνας, ἔρημον τότε ἀνδρῶν καὶ γυναικοκρατούμενην· παρεμείναντες δ' ἐπὶ τινὰ χρόνον ἐκεῖ παρὰ ταῖς Λημνίαις, ἀπῆλθον εἰς τὴν Σαμοθράκην, ὅπου ἐμυθήσαν τὰ μυστήρια καὶ ἐκεῖθεν ἀναχθέντες προσωρμίσθησαν εἰς Κύζικον, ὅπου ἐπίλοξενήθησαν ὑπὸ τῶν Δολιχῶν· μετὰ ταῦτα ἐν Μυσίᾳ ἐστερήθησαν τριῶν ἐταίρων, τοῦ μὲν Ὑλά ἀρπαγέντος ὑπὸ τῶν Νυμφῶν, τοῦ δ' Ἡρακλέους καὶ τοῦ Πολυφῆμου ἀπομεινάντων πρὸς ἀναζήτησιν αὐτοῦ· ἀπὸ δὲ τῆς Μυσίας ἀπῆλθον εἰς τὴν χώραν τῶν Βεβρυκίων, ὧν τὸν βασιλέα Ἄδρυον, ἀναγκάζοντα πάντας τοὺς ξένους νὰ πικτεῶσιν, ἀπέκτεινε νικητὰς ὁ Πολυδεύκης. Ἐντεῦθεν ἀναχθέντες κατήντησαν εἰς Σαλμυδρᾶσιν τῆς Θράκης ἐνθα ἦκε ὁ τυφλὸς μάντις Φινεύς, ὃν, κατατρυγόμενον ὑπὸ τῶν πτερωτῶν Ἀρπυιῶν, ἀρπάζουσιν τὰς πλείστας τῶν παρὰ τῆς ἐκείνου αὐτῶν τροφῶν, μολυνουσὶν δὲ τὰς ὑπολοίπους. ἐλύτρωσαν διώξαντες τὰς Ἀρπυίας οἱ Βαρεάδες. Ἀπαλλαγείς δὲ τῶν Ἀρπυιῶν ὁ Φινεύς καθωδῆγγησεν εἰς τὴν πλοῦν τοῦς Ἀ., συμβουλευσας αὐτοὺς καὶ πῶς νὰ διαφύγῃσι τὸν ἀπὸ τῶν συγχροουμένων πετρῶν Συμπληγάδων κίνδυνον. Διελθόντες τὰς Συμπληγάδας οἱ Ἀ. παρέπλευσαν τὰ νότια παράλια τοῦ Πόντου, προσορμιζόμενοι ἐνταυθ' ἀπώλεσαν δὲ παρὰ τοῖς Μαριανδυνοῖς, ὅπου φιλοφρόνως ὑπεδέχθη αὐτοὺς ὁ βασιλεὺς Λύκος, τὸν μάντιν Ἰδμόνα, πλήξαντος αὐτὸν κάπρου, καὶ τὸν κυβερνήτην Τίευν, θανόντα ἐκ νόσου· κυβερνῶντος δ' ἐφεξῆς τὴν ναῦν τοῦ Ἀγκαίου, ἦλθον ἐπὶ τὸν ποταμὸν Φάσιν ἐν Κολχίδι. Καθορμιθεύσης δὲ τῆς Ἀργεῖς, μετέβη ὁ Ἰάσων πρὸς τὸν βασιλέα Αἰήτην, τὸν

κτιτόρα τοῦ δέρατος, καὶ παρεκάλεσεν αὐτὸν νὰ τῷ δώσῃ τὸ δέρας· οὗτος δ' ὑπεσχέθη νὰ τὸ δώσῃ, ἐὰν μόνος καταξέωθῃ, τοὺς χαλκὸ-πόδας καὶ πυρίπνοκας ταύρους καὶ τοὺτους καταξέωσας σπεῖρῃ θράκοντας ὀδόντας. Τῇ βοηθείᾳ τῆς φαρμακίδος θυγατρὸς τοῦ βασιλείως Μηδείας, ἐρασθείσης τοῦ Ἰάσονος, ἐτέλεσεν οὕτως τοὺς ἀθλους· ἀλλ' ὁ Αἰήτης ἤρ-νθη νὰ δώσῃ τὸ δέρας, ἐδούλετο δὲ νὰ κατα-κάυσῃ μὲν τὴν Ἀργῶ, ν' ἀποκτείνῃ δὲ τοὺς πλείονας. Προεθάσασα ὁμῶς ἡ Μῆδεια ὠδή-γησε τὸν Ἰάσονα τὴν νύκτα εἰς τὸ ἄλτος τοῦ Ἄρεως ὅπου ἐφυλάσσετο τὸ δέρας κρεμώμε-νον ἐκ δρυὸς καὶ κατακοιμήσασα διὰ φαρμά-κων τὸν θράκοντα, ἔλαβεν αὐτό, συμπαραλα-βοῦσα δὲ καὶ τὴν ἀδελφὴν Ἀψυρτον, ἦλθεν εἰς τὸν τόπον, ὅπου ὤρμει ἡ Ἀργῶ, καὶ τὴν αὐτὴν νύκτα ἀπέπλευσαν. Ὁ δ' Αἰήτης τὴν ἐπαυρίον κατεδίωξε τὴν ναῦν· ἰδοῦσα δ' αὐτὴν ἡ Μῆδεια πλησίον ὄντα ἐφόρνευσε τὸν ἀδελφὸν καὶ διαμελίσασα ἔρριψεν εἰς τὴν θάλασσαν· συναθροίσαν δ' ὁ Αἰήτης τὰ μέλη τὸν παιδὸς ὑστέρως τῆς διώξεως (κατ' ἄλλον ὁμῶς μύ-θον ὁ Ἀψυρτος δὲν συνηκολούθησεν τῇ Μηδείᾳ, οὐδ' ἐφορεύθη ὑπὸ ταύτης, ἀλλ' ἤγαγε τῆς διω-κούσης τοὺς Ἀ. ἐτέρως μοίρας τῶν Κολχικῶν πλοίων). Θάψας δὲ τὰ σωθέντα μέλη τοῦ πι-δόε, ἐξέπεμψεν ὁ Αἰήτης πολλοὺς τῶν Κέλ-χων ἐπὶ τὴν ζήτησιν τῆς Ἀργεῖς. Οἱ δ' Ἀ. κατ' ἄλλους μὲν μύθους ἐπανήλθον εἰς τὴν Θεσσαλίαν διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ, ἤτοι διὰ τοῦ Βοσπόρου καὶ τοῦ Αἰγαίου· κατ' ἄλλους διὰ τοῦ Ὀκεανοῦ ἦλθον εἰς Λιβύην καὶ ἐκείθεν εἰς τὴν Μεσόγειον, ἅρ' οὗ πρῶτον κατὰ τὴν Τριτωνίδα λίμνην ὁ Ἀργοναυτὴς Εὐφρημος, ὁ γενάρχης τῶν οἰκιστῶν τῆς Θύρας καὶ τῆς Κυρήνης, ἔλαβε παρὰ τοῦ Τρίτωνος βῆλον γῆς, σύμβολον κατοχῆς τῆς Λιβυκῆς χώρας. Κοι-νοτέρα ὁμῶς ἦτο ἡ διήγησις περὶ τῆς ἐπανό-δου τῶν Ἀ. ὑπὸ τῶν Κέλχων διωκομένων, διὰ τοῦ Ἰστροῦ ὅστις ἐκατέρωθεν τῶν Ρι-πικίων ὀρέων, κατὰ τὰς γεωγραφικὰς δοξα-σίας τῶν ἀρχαίων, ἐκβάλλει πρὸς ἀνατολὰς μὲν εἰς τὸν Πόντον, πρὸς δυσμὰς δ' εἰς τὴν Ἀθριατικὴν. Ἀναχθόντες οἱ Ἀ. εἰς τὴν Ἀ-θριατικὴν, μετὰ πολλὰς περιπετείας, αἰτίαις ἐκ τῶν πλαιοτέρων ἀργοναυτικῶν μύθων παραληφθεῖσαι ἐπαναλαμβάνονται καὶ ἐν τῇ Ὀδυσεΐᾳ εἰς τὸν Ὀδυσεῖα ἀναφερόμεναι παραπλεύσαντες τὴν νῆσον τῆς Κίρκης, καὶ τὰς Σειρήνας, καὶ τὴν Χάρυβδι καὶ τὴν Σκύλ-λαν καὶ τὰς Πλαγκτὰς Πέτρας καὶ τὴν νῆσον ἐνθα αἱ βρές τοῦ Ἥλιου, ἔρχασαν εἰς τὴν νῆ-σον τῶν Φαιάκων. Λύσαντος δὲ τοῦ βασιλείως Ἀλκινόου ὑπὲρ αὐτῶν τὴν πρὸς τοὺς Κόλχους παραρὰν, ἀνήλθον οἱ Ἀ. μετὰ τῆς Μηδείας· περιπεσόντες δ' εἰς σφοδρὴν χειμῶνα, ἐξώκει-ναν εἰς τὴν λιθυκὴν Σύρτιν καὶ ἐπ' ὤμων φέ-ροντες τὴν Ἀργῶ ἦλθον εἰς τὴν Τριτωνίδα λίμνην, ὅπου ὁ Τρίτων ἔδωκε τὴν βῆλον τῆς

γῆς εἰς τὸν Εὐφρημον καὶ καθωδήγησεν τοὺς Ἀ. ν' ἀναχθῶσιν εἰς τὴν θάλασσαν διὰ τῆς εἰς ταύτην ἐξόδου τῆς λίμνης· πλεύσαντες δ' ἐπὶ βραχὺ ἔρχασαν εἰς Κρήτην, ὅπου προσω-μίσθησαν ἀποθνήσκοντες διὰ φαρμάκων τῆς Μη-δείας τοῦ κωλύοντος αὐτοὺς χαλκοῦ ἀνδρὸς Ἰάλῳ· ἀποπλεύσαντες ἐκείθεν, ὑπὸ αἰφνιδίου δὲ καταληφθέντες χειμῶνος τὴν νύκτα προσω-μίσθησαν εἰς τὴν Ἀνάφη, πρὶν προσδοκίαν ἀναφανέσσαν τῇ συνδρομῇ τοῦ Ἀπόλλωνος· ἐκεῖ ἔρριψεν ὁ Εὐφρημος εἰς τὴν θάλασσαν τὸν παρὰ τοῦ Τρίτωνος δοθέντα αὐτῷ βῆλον, εἰς οὗ ἐσχηματίσθη ἡ νῆσος Καλλίστη· διὰ τῆς Αἰγίνης δὲ καὶ τοῦ Εὐβοικοῦ κόλπου ἐπανήλ-θον εἰς Ἰωλίον.

Οἱ περὶ τῶν Ἀ. μῦθοι εἶναι παλαιότατοι· τινὲς αὐτῶν μνημονεύονται ἐν τοῖς ἐπηρικοῖς ἔπεσιν, ἐν οἷς καὶ ἡ Ἀργῶ πολυθρύλητος («πάσι μέλουσα») καλεῖται· καὶ ὁ Πιοσθός καὶ οἱ Κυκλικοὶ καὶ οἱ ἕλλοι ἀρχαῖοι ἐπικοί ποιηταὶ ἀναφέρουσι τοὺς πλείστους τῶν Ἀργοναυτικῶν μύθων ὁμοίως δὲ καὶ πολλοὶ τῶν λυρικῶν καὶ τῶν λογογράφων· οἱ τραγικοὶ καὶ οἱ κωμικοὶ ποιηταὶ ἠρύσθησαν τὰς ὑποθέσεις πολλῶν δρα-μάτων, ἀπολεσθέντων πάντων πλὴν τῆς Μη-δείας τοῦ Εὐριπίδου, ἐκ τοῦ κύκλου τῶν μύ-θων τούτων. Ἐκ τῶν μεταγενεστέρων ποιη-τῶν ὁ Ἀντίμαχος ὁ Κολοφώνιος ἐν τῇ απο-λεσθείσῃ Λυδῇ καὶ ὁ Καλλιμαχος ἐν τοῖς Αἰ-τίοις διεσκέυαζαν τινὰς τῶν μύθων καὶ ὁ Εἰσο-κρίτης ἐν τῷ 13 καὶ τῷ 22 τῶν εἰδυλλίων του φηγεῖται τὰ ἐπισείδια τῆς ἀρπαγῆς τοῦ Ὑά-κα καὶ τῆς πυγμαχίας πρὸς τὸν Ἀμυκόν. Σῶζε-ται δὲ καὶ ὅλον τὸ ἔπος Ἀργοναυτικὰ τοῦ Ἀπολλωνίου τοῦ Ῥοδίου, Κυριώταται δὲ πη-γαὶ τῶν ἀργοναυτικῶν μύθων εἶναι πλὴν τοῦ ἔπους τούτου καὶ τῶν εἰς αὐτὸ σχολίων, ἡ τετάρτη ᾠδὴ τῶν Πυθιοικῶν τοῦ Πινδάρου, ἡ ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ Ἀπολλοδώρου ἐκθεσις τῶν μύθων (Α', θ', 16—26), τὰ ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Ὀρφέως φερόμενα Ἀργοναυτικά, ἔπος ἐκ 1381 ἑξαμέτρων, ποιητὴν πιθανῶς κατὰ τοὺς βυζαντινοὺς χρόνους, τὰ εἰς δευτὴν βιβλίαν Ἀρ-γοναυτικὰ τοῦ Ῥωμαίου ποιητοῦ Οὐαλερίου Φλάκου, καὶ μῦθοι τινες παρ' Ὑγίνου καὶ τοῖς Οὐατικαῖς μυθογράφους. Πιμπληθεῖς δ' εἶναι οἱ εἰς τοὺς Ἀργοναυτὰς ἀναφερόμενοι τοπικοὶ μῦθοι, δικασθέντες σποράδην παρὰ διαφόροις ἀρχαίοις συγγραφεῖσι.

Μνημεῖα δὲ τῆς ἀρχαίας τέχνης οὐκ εὐά-ριθμα περιεσώθησαν ἐχθρὰ παραστάσεις τῶν ἀργοναυτικῶν μύθων· τὰ πλείστα τούτων ἀ-πεικονίζουσι τοὺς ἀθλους τοῦ Ἰάσονος, τὰ κατὰ τὴν Μῆδειαν καὶ τὰ κατὰ τὸν Φινέα· τὸ δ' ἐ-πισημότερον τῶν ἀρχαίων μνημείων εἶναι ἡ ἐν τῇ Φιλοφρονεῖᾳ λεγομένη πιεῖδι· (ἐν Ῥώμῃ) ἐγκαταραμμένη παραστάσις τῆς πρὸς τὸν Ἀ-μυκόν πυγμαχίας.

Περὶ τῆς ἐρμηνείας τῶν ἀργοναυτικῶν μύ-θων δὲν ὑπάρχουσι πολλοὶ διαφορίαι. Πιθα-

νότατον φαίνεται ὅτι ὁ ἀρχαῖος πυρὴν τῶν μύθων τούτων περιέχει· μὴθολογική παράστασις φυσικῶν φαινομένων, καὶ δὴ τῆς ἀνατολῆς καὶ τῆς δυσείας τοῦ ἡλίου. Ἐνυφάνθησαν δ' εἰς τὰς παραστάσεις ταύτας οἱ μῦθοι περὶ τῶν πρώτων πλῶν Ἑλλήνων ναυτῶν (μάλιστα τῶν ἐν Βοιωτίᾳ καὶ ἐν Θεσσαλίᾳ Μινυῶν) εἰς ἀπωτάτας χώρας καὶ οἱ τοπικοὶ μῦθοι περὶ τῶν ἐπὶ νότιον ἡρώων πολλῶν ἑλληνικῶν ἀποικιστῶν καὶ τῆς κτίσεως ἑλληνικῶν πόλεων. Βλ. καὶ λ. Ἰάσων, Μήδεια, Πελία. (B: δλ.: σ γ ρ α φ ι α. C. O. Müller. Orchomenos und die Minyer. 1820 B' ἐκδ. 1844. — F. Vater der Argonautenzug. 1845. — Kral, die Argonautenfahrt. 1852. — J. Stender, de Argonautarum ad Colchos usque expeditione fabulae historia critica. 1874. — W. Mannhardt ἐν Zeitschrift f. Ethnologie 1875 σ. 243 κέ — Ew. Mejer, Quaestiones Argonauticae. Mogunt. 1882. — Roscher, Lexikon, 1884 σ. 503—507. — O. Jessen Prolegomena in catalogum Argonautarum. Berlin, 1889. — Max Groeger, de Argonautarum fabularum historia quaestiones selectae. Vratisl 1889). [II.]

Ἀργόννας ἡ δρυμὸς τῶν Α. Βραχίωδες ὁρπεδίων ἐν τῇ ΒΑ. Γαλλίᾳ, παρὰ τὰ σύνορα τῆς Λορραίνης καὶ τῆς Καμπανίας, μεταξὺ τῶν ὁρέων τῆς Μώτης πρὸς Ν καὶ τῶν Ἀρδεννῶν πρὸς Β. [Π.Π.]

Ἄργος. Πόλις πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας Ἄργους καὶ τοῦ δήμου Ἀργεῖων, κεῖται παρὰ τὴν μυχὸν τοῦ Ἀργολικοῦ κόλπου ἐκ τῆς ἀκτῆς τοῦ ὁποῦ ἀπέχει 6 χιλιομέτρα, ἐκ δὲ τοῦ Ναυπλίου 12 καὶ ἡμισὺ (2 ὥρ.). συνδεομένη μετ' αὐτοῦ δι' ἀμαξιτοῦ ὁδοῦ. Κεῖται ἐπὶ τῆς θέσεως τῆς ἀρχαίας πόλεως τοῦ Ἄργους περὶ τοὺς δυτικούς πρόπεδας ἐκτεταμένη τῆς ἀρχαίας ἀκροπόλεως Ἀρίστης (ὕψ. 289 μέτ.). Ἐχει πληθυσμὸν 9.814 κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1889, κατὰ δὲ τὴν τοῦ 1879 9.861. Εἶνε δὲ κατὰ τὴν πληθυσμὸν ἡ πολυανθρωποτέρα πόλις τοῦ νομοῦ Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας. Δι' εἰκάζει αὐτῆς περὶ τὰς 4.000 εἶνε πλὴν εὐαρίθμων κλινθίστιστοι. Ἐχει μίαν πλατεῖαν ἐν τῇ κέντρῳ τῇ τοῦ Ἀγίου Πέτρου, καὶ ναὸν αὐτοῦ τοῦ Ἀγίου Πέτρου ἀρχιεπισκόπου ὑπάρχοντος Ἄργους καὶ Ναυπλίου. Ἡ πόλις κεντρικὴ καὶ μέγαν στρατιῶνα ἱππικῶν. Ὑδρεύεται ἐκ τῆς πηγῆς τοῦ Κεφαλαρίου (Ἐρραίνου) ἀπεχούσης 5 χιλιομέτρων. Ἡ πόλις τοῦ Ἄργους ἀποτελεῖ τὴν κεντρικὴν ἀγορὰν τῶν χωρίων τοῦ Ἀργολικοῦ πεδίου, ἐν αὐτῇ εὐρισκόμενων ἐμπορικῶν καταστημάτων καὶ τεχνουργιῶν χρησίμων εἰς τὰς ἀνάγκας τῶν ἀγροτῶν. Ἐν ταύτῃ ὑφαίνονται καὶ ἐγγχώρια βαμβάκερὰ ὑφάσματα καὶ καραβάπανα. Κατὰ τὴν δόξαν δὲ τελεῖται ἀγορὰ

προσερχομένων τῶν χωρικῶν τῶν ὁρειῶν καὶ πεδινῶν δήμων τῆς ἐπαρχίας Ἄργους. Τῇ 1 δὲ Ὀκτωβρίου τελεῖται γενικὴ ἐμπορικὴ πανήγυρις διατῆμερος.

Ἡ πόλις τοῦ Ἄργους συνδέεται δι' ἀμαξιτοῦ ὁδοῦ μετὰ τῆς Κορινθοῦ, Τριπλείας καὶ Ναυπλίου. Αὐτῇ δὲ καὶ σιδηροδρομικὸς σταθμὸς τῆς γραμμῆς Κορινθοῦ-Ναυπλίου. Ἐν τῇ δημοτικῇ καταστάσει ὑπάρχει καὶ μικρὸν μυστεῖον ἀρχαιοτήτων.

Ἀρχαία γεωγραφία Ἄργους. Ἡ ἀρχαία αὐτόνομος πολιτεία τοῦ Ἄργους περιελάμβανεν ἐλδύληρον τὸ Ἀργολικὸν πεδῖον καὶ πᾶσαν τὴν περὶ αὐτὸ ὁρεινὴν ὕψηλὴν χώραν, ἥς τὸ πεδῖον τοῦτο ὡς ὑδατολεκάνη ἐδείχτο τὰ ὕδατα. Ὅρια τοῦ Ἄργους πρὸς Δ ἦσαν ἡ Ἀρκαδία καὶ Λακωνία, ἀπ' ὧν διεχωρίζον τοῦτο τὰ ὄρη Λύκαιοι. Ἀρτεμίσιον, Παρθένιον καὶ Πάρον καὶ πρὸς Β δὲ ἡ Κορινθία, εἰς ἣν εἰσέρχεται περιλαμβάνον τὴν πεδιάδα Κλεωνῶν καὶ Νεμεάας, πρὸς Μ δὲ ὁ Ἀργολικὸς κόλπος μέχρι τῆς σημερινῆς πεδιάδος τῶν Ἰωαν πρὸς τὴν δυτικὴν παραλίαν, καὶ μέχρι τῆς Κυνουρίας πρὸς τὴν ἀνατολικήν· πρὸς Α δὲ τὸ Ἀρχαῖον, ἔνθα ὁμορρὸς αὐτῇ ὑπῆρχεν ἡ Ἐπιδαυρία· εὐὴ δὲ τὸ Ἄργος περιελάμβανεν ὕδρογραφικῶς δύο λεκανοπέδια τὸ Ἀργολικόν, τὸ καὶ μέγιστον, καὶ τὸ τῶν Κλεωνῶν, ἅτινα ἐγχορίζοντο διὰ τοῦ Τρητοῦ, συνεκρινόμενον δὲ διὰ τῆς διόδου τοῦ Τρητοῦ. τῆς νῦν καλουμένης τῶν Δορβεναικίων.

Ὅρη ἐν τῇ Ἀργεῖᾳ μνημονεύονται τὰ Λύρκειον (νῦν Γούρπκτο) ἴσιος καὶ Κοκκυγείον καλούμενον, ὅπου κατὰ Πausaniam εἶχεν ὁ Ἰνναχος τὰς πηγὰς αὐτοῦ, τὸ Ἀρτεμίσιον (Μαχλεῶς), τὸ Παρθένιον, διατηροῦν ἐτι τὸ ὄνομα του, καὶ τὸ Κρεῖτον (ι), πάντα ταῦτα πρὸς τὰ ὄρη τῆς Ἀρκαδίας. Πρὸς τὴν Φλιασίαν δὲ ἡ Κήλιωσσα (Πολυέγγη), ὁ Τρητός, ὁ διεχωρίζων πεδιάδας Κλεωνῶν καὶ Ἄργους, τὸ Ἀρχαῖον (βλ. λ.). Χθοναλιώτεροι δὲ βουνοί, τῶν τὸ ὄνομα συνδέεται μετὰ τῆς μυθολογίας καὶ ἱστορίας τοῦ Ἄργους, εἶνε ἡ Λάρισσα ἐφ' ἥς ἡ ἀκρόπολις τῆς πόλεως Ἄργους, ἥς σώζονται ἐτι καὶ νῦν τὰ τεῖχη, πρὸς ταύτην συνεχέσθαι ἡ Λυκωνία, καὶ πρὸς ταύτην τὸ Χάον ὄρος, ἐνθα εἶχε τὰς πηγὰς αὐτοῦ ὁ Ἐρασίνοος. Ἡ Εὐβοία καὶ ἡ Ἀχαια (Ἀγ. Ἡλίας ὁ Μπερμπακλιώτης) πρὸς Μ. τῶν Μυκηνῶν.

Ποταμοὶ καὶ πηγαὶ ἐν τῇ Ἀργεῖᾳ ἀναφέρονται ὁ Ἰνναχος (Πάνισσα) ὁ συνεχὴς ἐν τοῖς Ἀργεῖαις μύθοις μνημονευόμενος, ὁ Χάραδρος (Ξηριξ), ὁ Ἐρασίνοος, περὶ οὗ ὁ Pausanias (2, 20) γράφει ὅτι ἐπήγαγεν ἐκ Στυμφαλίας, δὲ Χείμαρρος μετὰξὺ Νάου καὶ Παντίνου ὄρους, ὁ Ποντίνος πηγάζων ἐκ τοῦ ὁμωνύμου ὄρους, ὁ Φριξός (ι), ἡ πηγὴ τῆς Λέρνης, ὁ ποταμὸς Ἀμυμῶν, ἡ

Ἄλκυονία λίμνη, ἡ πηγὴ τοῦ Ἀμφιαράου (:) ὁ Ἀσταρίων ῥέων παρὰ τὸ Ἡραῖον ἐν Πρωσύμνῃ, αὐτῇ δὲ παρὰ τὸ Ἡραῖον καὶ πηγὴ τὸ Ἐλαιοθέριον, ἧς τὸ ὕδωρ ἐχρησίμευε πρὸς τοὺς καθαρμούς καὶ πηγὴ Κανάθος, ἐν ἧ ἡ "Ἡρα κατ' ἔτος λουμένη ἀνέντα τὴν παρθενίαν τῆς κατὰ τὸν μῦθον, καὶ κοήνῃ Περσεΐα ἐν Μυκῆναις (Παυσ. 10.6). "Εἰ δὲ μνημονεύεται παρὰ τῇ πόλει τοῦ Ἀργους καὶ ποταμὸς Κηφισσός (:) ῥέων ὑπὸ γῆν κατὰ τὸν μῦθον, καὶ ἱερὸν τούτου, καὶ παρ' αὐτῷ τόπος μῦθον, Κριτήριον, καλούμενος (Παυσ. 2, 20.6).

Τῶν πεδίων τῆς Ἀργείας μία καὶ μόνη μνημονεύεται τὸ Ἀργολικὸν πεδῖον, ἡ κοιτὴ τῶν Ἀργείων μῦθον καὶ τοῦ πρώτου Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, ἐν ἧ ἐκτίσθησαν ἐν προϊστορικοῖς χρόνοις αἱ Μυκῆναι, ἡ Τύρις, ἡ Μιδέα καὶ τὸ Ἀργος, ἐνωρίς δ' ἐξέλιπον αἱ τρεῖς πρώται ὑποχωρεῖσθαι εἰς τὴν παντοδυναμίαν τοῦ Ἀργους ἐν τῷ πεδίῳ τούτῳ. Ἐκ τούτου τοῦτο κυρίως ἐστρέφετο ἡ πολιτεία τοῦ Ἀργους, περιωνύμου ὄντος καὶ ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων ἐτι χρόνων· ἐκ τούτου δὲ καὶ τὸ Ἀργος καλεῖται ὑπὸ τοῦ Ὀμήρου πολυδίψιον, πολυπυρον καὶ ἱππόδοτον, ἰδιότητος, ἧς ἐτι καὶ νῦν ἔχει. Ὁ Στράβων (388) ἐκρίνει μετὰ τοῦ Ἐπίδουρου καὶ Ἀραχιδίου καὶ τὸ Ἀργολικὸν γένος τῶν ἵππων ὡς ἄριστον.

Πόλεις τῆς Ἀργείας μνημονεύμεναι ὑπὸ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων καὶ ποιητῶν εἶνε πρὸς Β μέναι Ὁρνεαί, πανάρχαιος πόλις, πρὸς τὰ ὅρια τῆς Φλιασίδας παρὰ τὸ νῦν χωρίον Λιόντι ἐν τῷ δήμῳ Νεμέας, ἀναφερομένη πολλὰκις ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ἱστορίᾳ. Ἡ Ἀύρεα, ἡ κατὰ Πausaniam (2.25.4) καλούμενη πρότερον Λυγκεία, καταστραφεῖσα ἐπὶ τῶν προϊστορικῶν χρόνων, καίτοι παρὰ τὸ χωρίον Μπέλες· ἐν θεοῖς Παλαιοκαστράκι. Αἱ Μυκῆναι, ὧν ἡ πανάρχαιος ἀκρόπολις καλεῖται παρὰ τὸ χωρίον Χαρθαί. Πρὸς Μ αἱ Ὑσιαί ἡ καὶ Ὑσία καὶ Ὑσία, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἀπὸ Ἀργους εἰς Τεγέαν ὑπὸ τὸ νῦν χωρίον τοῦ Ἀχλαδοκάμπου. Αὐτῇ μνημονεύονται καὶ αἱ Κεγγχεαί ἐπὶ τῆς ἀρχαίας ὁδοῦ τοῦ Τρόχου, καὶ ἡ Οἶνός ἡ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς Κλίμακος ἀπὸ Ἀργους εἰς Μαντινείαν. Πρὸς Μ ἔτι ἐν τῷ ἀνατολικῷ τμήματι τῆς Ἀργείας ἀναφέρονται Ἡ Νάυπλεια, ναυσταθμὸν τῶν Ἀργείων (Ναύπλιος καὶ Ναυπλίσιος λιμὴν, λιμένες Ναύπλιοι) ἡ Ἀσίνῃ πιθανῶς περὶ τὸ χωρίον Τολό, Δρυόπη (:) καὶ Ἡρόνας (:) Πρὸς Α δὲ τοῦ Ἀργολικοῦ πεδίου μνημονεύεται ἡ Μιδέα (Μίδεια καὶ Μιδεΐα), καλούμενη ἀρχαίως Περσεΐς πόλις, κειμένη πλησίον τοῦ χωρίου τὰ Δένδρα ἐν ἀριστερᾷ τῆς ὁδοῦ ἀπὸ Ἀργους εἰς Ἐπίδουρον. Ἡ Τίρυνς καὶ ἡ ἀκρόπολις αὐτῆς Λίκουμνα, ἧς τὰ κυκλόπεια τείχη σώζονται καταφανῆ παρὰ τῇ ὁδῷ ἀπὸ Ἀργους εἰς Νάυπليون. Παρὰ τὴν Τύρινθα δ'

ἔκειτο τὸ ἱερὸν ἄλσος τοῦ Ἀργους, ὅπερ ἐνέπρησεν ὁ Κλειομένης, ἡ Σὺν πειρᾷ.

Πρὸς τὸ μεταμεσολαβητικὸν ἄκρον τοῦ Ἀργολικοῦ πεδίου ἔκειτο τὸ Ἀργος ὑπὸ τοὺς προποδας τῆς Λαρίσης, ἐφ' ἧς ἔκειτο ἡ ἀρχαία αὐτοῦ ἀκρόπολις τὸ Φορωνικὸν ἄστυ, ἧς σώζονται ἐτι καὶ νῦν τὰ τείχη. Περιεβάλλετο δὲ καὶ ἡ κάτω πόλις ὑπὸ τειχίων, ὧν μνημονεύονται ἡ πύλη τῆς Πύλλειοις, ἡ πύλη ἡ πρὸς τῇ Δειράδι, ἐξ ἧς ἦτο ἡ ἀφειρητρία τῆς ὁδοῦ εἰς Δύρκειαν, αἱ Νεμέας δὲ πύλαι, ἡ Διὰ μπερῆς (Πλουτάρχ., Πύρ. 32). Περιγραφὴ τῆς πόλεως τοῦ Ἀργους ἐσχίμεν ἀτελὴ μόνον παρὰ τοῦ Πausaniam (2, 18—20). Ἐν Ἀργεὶ κατὰ τὸν περιγηγητὴν ταῦτον ἐπιφανεστάτον ἱερὸν ἦτο τὸ τοῦ Λυκαίου Ἀπέλλωνος, οὗ τὴν κτίσιν ἀνήγαγον εἰς Δαναὸν τὸν οἰκιστὴν Ἀργους. Ἄλλα ἱερὰ ἦσαν τὸ τοῦ Διὸς Λαρισαίου καὶ τῆς Ἀθηνᾶς, τὸ τῆς Ἀρκείας Ἡρας καὶ ἐπὶ τῆς Δειράδος ἱερὸν τοῦ Ἀπέλλωνος Διερὰ ὅτι. Ὑπῆρχον ἐτι ἱερὰ Διὸς Σωτήρος, Ἀθηνᾶς Ὀξυδερκοῦς, καὶ ἄλλα τινά. Ἐν τῇ ὁδῷ ἀπὸ Ἀργους εἰς Μυκῆνας πέραν τοῦ Ἰνάχου ἐν τόπῳ καλούμενῳ Μυσία, ὑπῆρχεν ἱερὸν ἀνήμερος Μυσίας. Ὑπὸ τὴν ἀκρόπολιν Λάρισαν ὑπῆρχε καὶ θέατρον, οὐ σώζονται ἐτι καὶ νῦν τὰ εἰρηπία. Ὁ Πausaniam ἀναφέρει ἐτι δυνάμει τάπων τὰ Κριτήριον (:) Δέλτα (:) Ὁδὸν Κοίλην (:) ἐν τῇ πόλει καὶ περιχώροις, ὧν ἄγνωστοι αἱ θέσεις. Ἡ πόλις τοῦ Ἀργους ἦτο τεσσάρων κεκαλυμμένη ὑπὸ ἱερῶν ὥστε ὁ Διμήλιος Παύλος κατὰ Πλούδιον (30, ἀποσπάσματα 15, 1) ἐθαύμαζε τὸ βάρος αὐτῆς. Ἐν τῷ δυτικῷ τμήματι τῆς Ἀργείας πρὸς μεταμεσολαβητὴν τῆς Λέρνης, ἔκειντο τὰ παράλια χωρία Γενέσιον, Ἀπόβαθμον, Ἀνίγρεια, καὶ Ἐλαϊοῦς, μνημονεύμενα ἐν τοῖς μύθοις τοῦ Πρακλίου καὶ τοῦ Δαναοῦ. Ἡ Ἐλαϊοῦς κειμένη πιθανῶς περὶ τὸ χωρίον Τσιβέρη συνεδέετο καθὼς καὶ τὰ μνημονευθέντα παράλια χωρία δι' ὁδοῦ μετὰ τῆς Λέρνης. Ἐν τῇ Ἀργεὶ τέλος ἀνήκεν αἱ Κλειωναί, κειμεναι ἐν τῷ ὁμωνύμῳ πεδίῳ, παρὰ τὸ νῦν Χάνιον τῆς Κουρτέσσας.

Τόποι δ' ἐν Ἀργεὶ ἀναφερόμενοι ἐν τῇ ἱστορίᾳ εἶνε ἡ Πρὸ σιμνα, ἐν ἧ ὑπῆρχε τὸ Ἡραῖον πρὸς Μ τῶν Μυκηνῶν, ἡ Σάμιθος (:) ἐν ἐξήκωσιν ὁ Ἅγις κατεργάμενος εἰς τὸ Ἀργεῖον πεδίον (Θουκ. 4, 58), αὐτῇ δὲ καὶ ὁ Πύργος τοῦ Πολυγνώτου (:) (Πλουτ., Ἀρατ. 6—9). Τὸ Τημενίον, ἡρῶν τοῦ ἥρωος Τημένου, παρὰ τὸ ὅποιον ὑπῆρχεν ἡ θαλασσιὰ ἀποβάθρα τοῦ Ἀργους, ἦν οἱ Ἀργεῖοι ἠθέλησαν νὰ περικλείωσι διὰ μακρῶν τειχίων (117 π.Χ.) προστελόντες εἰς τὴν ἀμφοτέρωθεν τῶν Ἀθηναίων, ὅπως ἔχουσιν ἐκτιθεῖν τὴν διὰ θαλάσσης μετὰ τούτων συγκοινωνίαν, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθησαν καταστρεφέντος

τοῦ Τημενίου ὑπὸ τοῦ "Αγίως τοῦ βασιλέως τῶν Λακεδαιμονίων.

Οἱ "Αργεῖοι εἰς ἐγένοντο κύριοι καὶ τῆς Θυρεάτιδος (τῆς περὶ τὸ σημερινὸν "Αστρος χώρας) ἐπὶ τινὰ χρόνον δι' ἣν αἱματηροὶ συνήρθησαν ἀγῶνες μεταξύ τούτων καὶ τῶν Σπαρτιατῶν.

Πλὴν τούτων μνημονεύονται ὡς πόλεις τῆς "Αργείας ἄνευ προσδιορισμοῦ τῆς θέσεως ὑπὸ Στεφ. τοῦ Βυζαντίου καὶ αἱ ἐξῆς: Κύναια, Κυνέτσια, Κύνουρα, Λάμπη, Μελίνα, "Ροδοῦσα καὶ Λίμναϊα· τῆς τελευταίας δὲ ταύτης τὸ ὄνομα περιεσώθη ἐν τῇ χωρίῳ "Λίμναϊ τοῦ σημερινοῦ ὅμιου Προσυνναίου.

Πρὸς συμπλήρωσιν τῶν παλαιῶν γεωγραφικῶν μόνων περὶ τῆς "Αργείας διαλαμβάνομεν καὶ τὰ αναφερόμενα ὑπὸ τῶν αρχαίων περὶ τῶν ἔδων, δι' ὧν ἡ "Αργεῖα συνενκοινῶναι πρὸς τὰς ἐμέρους αὐτῇ χώρας, καὶ αἵτινες ἦσαν αἱ κύριοι δίοδοι πρὸς τὸ "Αργεῖον λεκανοπέδιον. Ἐν γένει εἰπεῖν ἡ "Αργεῖα περιβαλλομένη ὑπὸ ὕψηλων ὄρεων, δι' ὧν ἐλίγαι κλεισθεῖσαι καταλείπονται πρὸς διόδους ὑπῆρξεν ἐπιτηδεύουσα χώρα πρὸς διάπλυσιν ἐν αὐτῇ πολιτείας κρατίας, μετὰ τὴν καταστροφὴν τῶν ἐν τῷ λεκανοπέδιῳ ἀρχαιοτάτων πόλεων Μυκηνῶν, Τυρινῶν καὶ Μιδέας, καὶ τὴν ὑπὸ τοῦ "Αργους κατὰληψιν τῶν Κλειωνῶν, αἵτινες ἦσαν ὡς προπύργιον, ἀσφαλίζον τὰς ἐκ τῆς Κορινθίας εἰσόδους, πέραν τῶν στενῶν τοῦ "Ρητοῦ, αἵτινα πρότερον πιθανώτατα ἡφάλλισον ἐντεῦθεν τοῦ "Γρητοῦ καὶ ἐντὸς τοῦ πεδίου αἱ Μυκῆναι, ὧν ἡ θέσις ἀρχικῶς ἐξελέχθη ὑπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων καὶ πρώτων οἰκητῶν τοῦ "Αργους ἔνεκα τῆς στρατηγηματικῆς ἀξίας αὐτῆς. Αἱ ἔδοι αὗτοι τῆς συγκοινωνίας εὐκόλως κατανοοῦνται καὶ σήμερον, διότι αἱ διὰ τῶν ὀρεῶν τῶν τόπων φυσικαὶ διαβάσεις μένουσιν ἑσκαὶ ἀναλλοκίστοι. Πρὸς Κλειπὸν τὸ "Αργος συνενκοινῶναι μετὰ τῆς Κορινθίας διὰ τῆς ἔδου τῆς διερχομένης τὰ στενὰ τῶν Δερδοναίων, αἵτινα κατέστησε περιώνυμα ἡ κατὰ τὸ 1892 (26 "Ιουλίου) καταστροφὴ τοῦ Δράμλῃ. Διὰ τῆς ἔδου δὲ ταύτης διέρχεται καὶ σήμερον ἡ ἀμαζιτὸς ἔδρος "Αργους-Κορίνθου, καὶ ἡ σιδηροδρομικὴ γραμμὴ. Ἐκ τῶν στενῶν τούτων ἔδρος ἔφερε καὶ εἰς τὸ ἔμπορον Φλιάσιον πεδίου, ἐνθα καὶ πύργος ὀχυρωματικῆς ὑπάρχει παρὰ τὸ γάνιον Μηλιώτη. Ἡ ἔδρος αὕτη τοῦ "Γρητοῦ ἦτο βατὴ καὶ εἰς ὀχήματα, ἀλλ' ὑπῆρχε καὶ ἑτέρα βατὴ μόνον εἰς πεζοὺς, βραχυτέρα δὲ τῆς πρώτης καλουμένη Κοντοπορεῖα, μνημονευομένη ὑπὸ τοῦ Πολυβίου καὶ "Αθηναίου, κατ' ὄνομα, καὶ ὑπὸ τοῦ Ξενοφῶντος ἀπλῶς ὡς ἔδρος διὰ τῶν στενῶν. Ἡ ἔδρος αὕτη ἀρχαίως ἐξ Ἀ τοῦ "Υραίου διήρχετο τὴν Κλεισοῦραν τοῦ Περριπατίου, ἐντεῦθεν δ' ἀνωφερῆς διὰ τοῦ "Αγινόρους κατήρχετο εἰς Τενεάν τῆς Κορινθίας. Μετὰ τῆς "Επιδαυρίας

δὲ συνενκοινῶναι τὸ "Αργος διὰ τῆς Μιδέας καὶ Λήστης, ἥτις ἔκειτο εἰς τὰ ὄρια τῶν δύο πολιτειῶν (ἔρ. ἀνωτέρω ἐν λ. "Αραχναίων). Πρὸς Δ δὲ μετὰ τῆς "Αρκαδίας συνενκοινῶναι διὰ τῆς ἔδου τοῦ Πρίνου, ἥτις διήρχετο διὰ Λυρκείας. Ἡ ἔδρος αὕτη σήμερον καλουμένη Πέρταις φέρεται ἀπὸ Κάτω Μπέλεσι εἰς Λεδίδιον διερχομένη τὸ Λύρκειον, Μεσημβρινιώτερα ταύτης ἔδρος καὶ ἐνρίτερα κατὰ Παυσανίαν (8,8,2) ἦτο ἡ τῆς Κλίμακος νῦν Σκάλας, ἥτις ἀρχομένη ἐκ τῶν πυλῶν τοῦ "Αργους τῶν πρὸς τὴν Δειράδι διήρχετο τὸν Κάραδρον καὶ τὴν Οἰνίην, ἥγε δὲ εἰς Μαντίνειαν. Ἀμφοτέραι αἱ ἔδοι αὗται ἔκειντο μεταξύ Λυρκείου καὶ "Αρτεμίου. Ἐτέρα ἔδρος ἦτο ἡ τοῦ Τρόχου ἔχουσα εἰς Τεγέαν, διερχομένη διὰ τῶν "Γσιῶν παρὰ τὸ Παρθένιον. Αὕτη συμπίπτει ἐν μέρει πρὸς τὴν σημερινὴν ἀμαζιτὸν μετὰ τῶν "Αργους καὶ Τριπύλαις. Ἐπὶ τῆς ἔδου ταύτης πέραν τῶν "Γσιῶν κεῖται ἐπὶ ὕψωμα-τος προὔριον τοῦ Μέρου αἰῶνος μνημονευόμενον ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν Παληομάχων. Ἐτέρα δὲ ἔδρος μνημονεύεται ἀρχομένη ἐκ Λέρνης καὶ διερχομένη πρὸς αὐτὴν τὴν θάλασσαν τὰ χωρία "Βλαϊούνη, Πενέσιον, Ἀνιγραῖα μέχρι Θυρίας. (Γεωγραφία πολιτ. νέκ καὶ ἀρχ. τοῦ Νομοῦ "Αργολίδος καὶ Κορινθίας 1886 ὑπὸ "Αντ. Μηλιαράκη. αὐτόθεν ἐν σελ. 197 καὶ βιβλιογραφία). [Α.Μ.]

— (Ἱστορ.). Ἐπὶ ὄνομα, ὅπερ φέρεται ἡ πόλις, φαίνεται ὅτι εἶνε πελαγικὴ λέξις σημαίνουσα τὸ πεδίον, δι' ὃ εὐρίσκειται καὶ ἄλλας ἐμωνύμους πόλεις, τὸ "Αργος τὸ ἀμφιλόχικόν ἐν (ἰδ. λ. "Αμφιλοχία), τὸ πελαγικόν ἐν Θεσσαλίᾳ, τὸ ὁραιοτικόν κτλ. (βλ. κατωτέρω). Τὴν πελαγικὴν ἐποχὴν τῆς χώρας ἀντιπροσωπεύει ὁ Φερωνεύς ὁ μυθούμενος υἱὸς τοῦ Ἰνάχου. Τὴν δὲ πρὸς τὴν Ἀνατολήν, ἰδίως τὴν Φοινίκην, τὴν Ἀγρυπτον, τὴν Λυκίαν σχέσιν καὶ τὰς ἐκ τῶν χωρῶν ἐκείνων ἐπιδράσεις καὶ ἐποικίσεις, δι' ὧν εἰσῆλθεν εἰς τὴν "Αργολίδα ἀνώτερός τις πολιτισμὸς, ὑποδείκνυσιν οἱ περὶ Ἀγῆνορος, Δαναοῦ, Περσέως καὶ Προΐτου μῦθοι. Γραρικὴν δὲ εἰκόνα τῆς μετὰ τῆς Ἀνατολῆς ἐπικοινωνίας καὶ τοῦ διὰ τῶν Φοινίκων τελομένου ἐμπορίου παρέχει ἡ ἀρχὴ τῆς συγγραφῆς τοῦ "Ηεροδότου. Πρὸς τὴν ἐποχὴν δὲ ταύτην συνδέεται ἡ ὀχύρωσις τῆς Τυρινῆς καὶ ἡ πρώτη ἱστορία τῆς Ναυπλίας. Διαδοθέντων δ' ἀνὰ τὴν Πελοπόννησον τῶν φιλοπολέμων Ἀχαιῶν καὶ καταλαβόντων σὺν ταῖς ἄλλαις αὐτῆς χωραῖς τὴν "Αργολίδα, κυριοτάτη τῶν Ἀχαιῶν τῆς "Αργολίδος ἔδρα παρουσιάζονται αἱ ὀχυραὶ Μυκῆναι, ἐν αἷς ἀρχαῖς ὁ Ἀτρεΐδης Ἀγαμέμνων, ὁ δὲ βασιλεὺς τοῦ "Αργους Διομήδης παριστάνεται τασσόμενος ὑπὸ τὸν κρατῆρα Ἀτρεΐδην. Γενόμενης δὲ περὶ τὸ 1000 π.Χ. τῆς κατακτήσεως τῆς Πελοποννήσου ὑπὸ τῶν Δωριέων κατελήφθη μετὰ τὴν Μεσσηνίαν, τὴν Λακω-

νικήν, τὴν Κυνουρίαν καὶ τὸ Ἄργος. Ἐγίνε-
θαι πιθανώτατα ἡ κατάληψις τῆς Ἀργολίδος
ἀπὸ τῆς Θαλασσης, ἐκ τοῦ Τημενίου, ὅπερ ἁ-
πείχε τοῦ Ἀργους 26 σταδίους. ἤτοι περὶ τὴν
μὴν ὥραν (Στράβ. σ. 363). Τὴν δὲ δύναμιν, ἣν
εἶχε τὸ Ἄργος κατὰ τὸν χρόνον τῆς ὑπὸ τῶν
Δωριέων καταλήψεως καὶ τὴν ἡγεμονικὴν αὐ-
τοῦ θέσιν ἐν Πελοποννήτῳ ὑποδεικνύει καὶ ἡ
παράδοσις, ἡ περιστάουσα αὐτὸ περιπίπτειν εἰς
τὴν Τημενίων τὸν πρεσβυτάτον τῶν υἱῶν τοῦ
Ἡρακλείδου Ἀριστομαχοῦ. Εἰς τὰ πρωτοτόκια
δὲ ταῦτα τοῦ Τημενίου στηριζόμενοι οἱ Ἄρ-
γῆοι ἤξιον τὴν ἡγεμονίαν τῆς Πελοποννήσου
καὶ ὅτε πράγματι ἀπώλεσαν αὐτήν, ἐνοχυ-
θέντων τῶν Λακεδαιμονίων, αἱ δὲ ἀξιώσεις
αὐτῶν αὐταὶ ἦσαν αἰτία μακρῶν ἀγώνων καὶ
διαρκεῶς ἀντιζηλίας πρὸς τὴν Σπάρτην.

Οἱ Δωριεῖς, καταλαμβάντες τὴν Ἀργολίδα,
τοὺς μὲν πρὸ αὐτῶν ἐνοικοῦντας Ἀχαιοὺς ἁ-
γρῆτας ὑποτάξαντες κατέστησαν δούλους ἐκα-
λόντες δ' οὕτω Ἰμνήτας ἢ Ρυμνήσιοι καὶ ἦσαν
ἀνάλογοι πρὸς τοὺς εἰλωτοὺς τῶν Σπαρτιατῶν.
Ἄλλ' εἶχον οἱ Δωριεῖς τῆς Ἀργολίδος καὶ
τοὺς περιοικοὺς αὐτῶν, καλουμένους Ὀρνεί-
τας ἀπὸ τῆς κυριωτάτης τῶν περιοικίδων, τῶν
Ὀρνείων, καλεμένων ὅπου σήμερον τὸ χωρίον
Λέντι τοῦ δήμου Νεμέας. Ἐν αὐτῷ δὲ τῷ
Ἄργει οἱ Ἀχαιοὶ συνεχωρεύοντο μετὰ τῶν
Δωριέων κατακτητῶν, ὡς ἀποδεικνύει ἡ ἐν
τῇ πόλει πλὴν τῶν τριῶν συνήθων παρὰ Δω-
ριεῶσι φυλῶν, τῶν Ἰλλέων, Παμφύλων καὶ
Δυμάνων, ὑπαρχῆς καὶ τετάρτης, τῆς τῶν Ὑρ-
ναθίων ἣν ἀπετέλειον πιθανώτατα οἱ μετὰ τῶν
Δωριέων συνδιαλαγχθέντες καὶ μετ' αὐτῶν συμ-
βιόντες Ἀχαιοί. Καὶ εἰς μὲν τὰς περιοικίδας
ἐπέλουν αἱ πόλεις τοῦ ἀργολικοῦ πεδίου καὶ
αἱ τῆς Κυνουρίας, ὑπὸ ἧσιν δὲ πόλεις ἔγενναν
ἡ Τίρυνς, αἱ Μυκῆναι, ἡ Ναυπλία καὶ ἡ Ἀ-
σίνη, ὧν αἱ δύο τελευταῖαι κατεστράφησαν ἐ-
ν ὧς ὑπὸ τῶν Ἀργείων διὰ τὴν συμπλοκὴν
τῶν πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους. Ἀλλ' ἐνωρὶς,
πιθανῶς ἀπ' αὐτοῦ τοῦ ἐνάτου αἰῶνος, τὸ Ἄρ-
γος πρόσταται καὶ ἀμφικτυονίας πόλεων αὐ-
τονέμων, τῆς Ἐπιδαύρου, Τροιζήνος, Αἰγίνης,
τῶν Κλειωνῶν, τοῦ Φλιοῦντος, τῆς Σικυῶνος,
τῶν Πρασιῶν ἐν Κυνουρίᾳ τοῦ Ζήρακος, τῆς
Ἐπιδαύρου Λιμηράς καὶ τῶν Βοιῶν (Βάτικα) ἐν
τῇ Λακωνικῇ, ἀργότερον δ' ἐπὶ τινὰ χρόνον καὶ
τῆς Κορίνθου. Κέντρον δὲ τῆς συμμαχίας τῶν
ἐμμεσπένδων τούτων πόλεων ἦτο ὁ ἐν Ἀργεῖ
ναὸς τοῦ Πυθαίου Ἀπόλλωνος.

Ἰσχυρότατος τῶν Τημενίων βασιλέων τοῦ
Ἄ. ὑπῆρξε περὶ τὰ μέση τοῦ ὀγδοῦ αἰῶνος
π.Χ. ὁ Φειδῶν (ἰδ. λ.), πρὸς οὗ τὸ ὄνομα συν-
δέεται ἡ μεγίστη ἀκμὴ τοῦ Ἄ. Οὗτος, ἀναγ-
κῆσας μὲν τὴν Κορίνθον νὰ προσέλθῃ εἰς τὴν
συμμαχίαν τοῦ Πυθαίου Ἀπόλλωνος, ἀποκα-
τάστησας δὲ τὴν παλαιὰν δύναμιν τοῦ Ἄ., ἣν
εἶχον ἐν τῷ μεταξὺ μειώσει οἱ Σπαρτιάται,
τελέσας ἐπιφανῶς μετὰ τῶν Πισατῶν τὰ

Ὀλύμπια ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς Ἠλείους,
συγκλόνοντας τῆς πραττασίας τῶν Λακεδαιμο-
νίων καὶ ἐπὶ ἄλλων εἰς τὴν Πελοπόννησον κοινὰ
μέτρα καὶ σταθμὰ, ἀνέδειξε τὸ Ἄ. ἐπὶ τινὰ
χρόνον πρῶτην δύναμιν ἐν τῇ χειρονομίᾳ. Ἀλλ'
ἡττηθέντος τοῦ Φειδῶνος ἐπείτα ὑπὸ τῶν Σπαρ-
τιατῶν καὶ κατόπιν φονευθέντος ἐν Κορίνθῳ,
συνεξέλιπε μετ' αὐτοῦ ἡ μεγάλη ἰσχύς τοῦ Ἄ.
Ἐκτότε οἱ Ἀργεῖοι ὑφίστανται μακροὺς μέχρι
τοῦ 519 π.Χ. ἀγῶνας πρὸς τοὺς Λακεδαιμο-
νίους χάριν τῆς Θυρεατίας, ἥτις ἀπὸ τοῦ ἔτους
ἐκείνου περιέστη ἐριστικῶς εἰς τὴν ἰξουσίαν
τῶν Λακεδαιμονίων. Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ καὶ
ἄλλως εἶχεν ἐπέλθῃ μεγάλη ἐλάττωσις τῆς
δυνάμεως τοῦ Ἄ. Κατὰ μικρὸν θῆλα θῆ εἶχον
ἀποστῆ αὐτοῦ ἡ Κορίνθος ἡ Σικυῶν, ὁ Φλιοῦς
ἡ Ἐπιδαύρος, ἡ Τροιζήν, ἡ Ὑρμινὴ καὶ εἰ-
χον γίνεσθαι σύμμαχοι τῶν Λακεδαιμονίων. Ἀλλ'
καὶ οὕτω, περιαιρεθέντες οἱ Ἀργεῖοι τὸ πλεῖ-
στον τῆς δυνάμεως αὐτῶν, δὲν ἀπέβαλον τὰς
περὶ τῆς ἡγεμονίας ἀξιώσεις, ἐξηκολούθησε δ'
ἡ πρὸς τὴν Σπάρτην ἀντιθεσις. Ταῦτα ἡνάγ-
κασαν τοὺς Σπαρτιάτας νὰ προσδοίῃ ὀφιστηρι-
ώτερον. Ὁ βασιλεὺς Κλεομένης, ἐκστρατεύσας
ἐνίκησε τοὺς Ἀργεῖους καὶ ἐφόρυσεν ἑξακί-
ς χιλίους, μόνον δ' αὐτὸ τὸ Ἄργος προσβαλὼν
δὲν κατέλαβε, φοβηθεὶς τὰ σημεῖα τῶν θεῶν
κατὰ τὰς ἀρχαίας παραδόσεις. Ἡ ἐκστρατεία
αὕτη τοῦ Κλεομένου κατὰ μὲν τοὺς πλείστους
τῶν νεωτέρων, στηριζομένων εἰς χωρίον τι τοῦ
Παυσανίου, συνέβη τῷ 520 π.Χ., κατὰ δὲ τὴν
πιθανώτεραν γνώμην τοῦ Duncker (Gesch.
des Altertums ἐκδ. 3 — 5, τὸμ. Ζ' σ. 73)
περὶ τὸ 495 π.Χ. Ἀλλὰ τὸ Ἄργος, καίπερ
μὴ καταληφθὲν ὑπὸ τοῦ Κλεομένου, περιήλθε
διὰ τῆς πανωλεθρίας, ἣν ὑπέστη εἰς τοιαύτην
ἐσωτερικὴν ἀνομαλίαν, ὥστε ἐπαλθόντων μετὰ
τινα ἔτη τῶν περσιῶν πολέμων, ἕνεκα τῆς με-
γάλους αὐτοῦ ἀδυναμίας, πρὸς δὲ καὶ τῆς ἀντι-
ζηλίας πρὸς τὴν Σπάρτην τὴν ἡγεμονίαν τῆς
ἐλληνικῆς ἐμικυμίας δὲν μετέσχε τοῦ ἐθνικοῦ
ἀγῶνος, ἀλλ' ἔμεινεν οὐδέτερον. Διετηρεῖτο δ'
ἀκόμη ἐν Ἀργεῖ ἐπὶ τῶν περσιῶν πολέμων
κατ' ἐξαιρέσειν πρὸς τὰς ἄλλας ἐλληνίδας πό-
λεις πλὴν τῆς Σπάρτης ἡ βασιλεία (Ἡρόδ.
VII, 149). Ὅτε δὲ ταύτην διεδέχθη τὸ δη-
μοκρατικὸν πολίτευμα, βλέπομεν τοὺς Ἀρ-
γεῖους προσπελάζοντας εἰς τοὺς Ἀθηναίους τῷ
461 π.Χ. Ὁμολογήθη δὲ ἡ μεταξὺ τῶν δύο πό-
λεων συμμαχία μετὰ τὴν οἰκτρὴν καταστρο-
φὴν τῶν πρώων ὑπηρετῶν πόλεων, ἰδίως τῶν
Μυκηνῶν καὶ τῆς Τίρυντος, αἰτίνας, ἐπιμαρ-
τούμεναι ἐκ τῆς ὑπὸ τοῦ Κλεομένου ἡττης τοῦ
Ἀργους, εἶχον προσέλθῃ κατὰ τὰ περσικὰ ὡς
αὐτόνομοι εἰς τὴν ἐλληνικὴν ἐμικυμίαν. Ἐπὶ-
μεινοὶ δ' εἰς τὰς τριακονταετίαις ἐκείνας μετὰ
τῶν Ἀθηναίων συνθήκας οἱ Ἀργεῖοι συνεπο-
λέμησαν μετὰ τῶν Ἀθηναίων κατὰ τῆς Σπάρ-
της ἐν τῇ ἀτυχῇ παρὰ τὴν Τάναρον μάχῃ
(457 π. Χ.). Ἐκτραγέτος δὲ τοῦ πελοποννη-

σικκού πολέμου, οι Ἀργεῖοι ἐτήρησαν μὲν ἐπισήμως αὐτεπάρρητα, ἀλλὰ κατ' ἀλήθειαν συνεπαθόντο πρὸς τοὺς Ἀθηναίους διὰ τὸ πατροπαραδοτὸν ἐναντίον τῆς Σπάρτης μῖσος. Τῷ δὲ 120 π.Χ., καίπερ ὑφισταμένης τῆς Νικαιεύου εἰρήνης, κατώρθωσεν ὁ Ἀλκιβιάδης νὰ πείσῃ τοὺς Ἀργεῖους ὅπως συνμολογήσῃσι μετὰ καὶ τῶν συμμάχων αὐτῶν Μαντινέων καὶ Ἠλείων πρὸς τοὺς Ἀθηναίους συμμάχων καὶ ἐπιμαχίαν ἐπὶ ἑκατὲν ἔτη. Ἀλλ' οἱ σύμμαχοι ἤττήθησαν κατὰ τὴν ἐν Μαντινείᾳ μάχην (418 π.Χ.) ὑπὸ τῶν Σπαρτιατῶν, οἵτινες καὶ ὑπεστέρεψαν τὴν ἐν τῇ πόλει ἀλιταρχικὴν καὶ φιλοακαϊονικὴν φατρίαν, ἥτις μετ' οὐ πολὺ κατώρθωσεν νὰ διαλύσῃ τὴν μετὰ τῶν Ἀθηναίων συμμάχων καὶ προέβη εἰς δημοκρατικὴν πενηκονταετὺς συμμάχιας μετὰ τῆς Σπάρτης. Ἀλλὰ καὶ πᾶν, ἰσχυράντων τῶν δημοκρατικῶν, ἀνεκινήθη (417 π.Χ.) ἡ συμμάχια μετὰ τῶν Ἀθηναίων, μεθ' ὧν καὶ συνεπολεμήσαν ἐν Σικελίᾳ καὶ πρὸ τῆς Μίλητου τῷ 412 π.Χ. Καὶ κατὰ τὸν κορινθιακὸν δὲ πόλεμον (395—387 π.Χ.) οἱ Ἀργεῖοι ἐτάχθησαν ἐναντίον τῆς Σπάρτης, συμμαχῆσαντες μετὰ τῶν Κορινθίων, Ἀθηναίων καὶ Θηβαίων. Ἀναφέρεται δὲ κατὰ τοῦτον τὸν πόλεμον ἐπιδρομὴ τοῦ βασιλέως τῆς Σπάρτης Ἀγιστοπόλεως εἰς τὴν Ἀργολίδα καὶ νίκη τῶν Ἀργείων κατὰ τῶν Σπαρτιατῶν παρὰ τὸ χωρίον Οἰνόην, καίμενον κατὰ τὴν μεταξὺ Ἀργούς καὶ Μαντινείας ὁδόν. Ἐν γένει δὲ βλέπομεν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου τούτου τὸ Ἀργὸς ἐξικνούμενον εἰς μεγάλην δύναμιν καὶ εὐρύνον τὰ ὅρια αὐτοῦ. Ἀλλὰ μετὰ τὸ πέρας τοῦ πολέμου τὸ ἐπιβλόν διὰ τῆς ἀνταλκίδειου εἰρήνης, ἡναγκάσθησαν οἱ Ἀργεῖοι νὰ υποσύρῳσιν ἐκ Κορίνθου τὴν φρουρὰν αὐτῶν καὶ ἀνακαλέσασιν εἰς τὴν πόλιν τοὺς φίλους τῆς Σπάρτης φυγάδας. Δεκαεπτά δ' ἔτη μετὰ τὴν ἀνταλκίδειον εἰρήνην (370 π.Χ.) ἐξερράγη ἐν Ἀ. δευνὴ ἐμφύλιος ῥήξις, καθ' ἣν γίλιοι διακόσιοι πολῖται ἐφονεύθησαν διὰ ῥάβδων (σκυταλισμός)· ἡ δὲ στάσις ἔληξε τέλος διὰ τῆς συλλήψεως καὶ τοῦ θανάτου τῶν ὑπακινήσαντων τὰς ροδαρὰς σκηνὰς δημαγωγῶν. Κατὰ τὸ αὐτὸ δ' ἔτος μετὰ τὴν ἐν Λεύκτροις νίκην τοῦ Ἑπαμεινώνου ἐκάλεσαν αὐτὸν εἰς βοήθειαν κατὰ τῆς Σπάρτης οἱ Ἀργεῖοι ὡς καὶ οἱ Ἀρκάδες καὶ Ἠλείοι, καὶ συμμέτεσχον μετὰ ταῦτα τῆς κτίσεως τῆς Μεσσηνίας, ἥτις ὠκίετο ὑπὸ τῶν Θηβαίων ὡς προπύργιον κατὰ τῆς Σπάρτης. δὲν ἔπαυσαν δὲ συνεργάζεσθαι μετὰ τῶν Θηβαίων μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ Ἑπαμεινώνου. Ἐνισχυόμενον δὲ τοῦ Φιλίππου ἐν Μακεδονίᾳ, οἱ Ἀργεῖοι ὑπῆρξαν ἐν τοῖς πρώτοις τῶν ἐπιζητηράντων τὴν φιλίαν αὐτοῦ οὐ μόνον διὰ τὴν ἐξακολουθεῖσαν πάντοτε ἀντίθεσιν πρὸς τὴν Σπάρτην, ἀλλὰ καὶ διότι ἐθεώρουν τοὺς βασιλεῖς τῆς Μακεδονίας ὡς Τημενίδας συγγενεῖς τοῦ ἰδίου ἑαυτῶν παλαιοῦ βασιλικοῦ οἴ-

κου. Διὰ τοῦτο χαίροντες ἐδεξιώθησαν τὸν Φίλιππον μετὰ τὴν ἐν Χαιρωνείᾳ μάχην (338 π.Χ.) καὶ συγκαλοῦντο αὐτῷ κατὰ τὴν ἐπὶ τὴν Λακεδαιμόνα στρατείαν. Πρὸς ὁμοίαν δὲ τὴν τοισούτων φιλικῶν αἰσθημάτων ἔλαβον οἱ Ἀργεῖοι τὴν Θυρεάτιν καὶ ὅλην τὴν ἀρχαίαν Κυνουρίαν. Τὴν δὲ μετὰ τῆς Μακεδονίας φιλικῶν ἐγκατέλειπον οἱ Ἀργεῖοι κατὰ τὸν λαμιακὸν πόλεμον (323—322 π.Χ.), ταχθέντες μετὰ τῶν ἐχθρῶν αὐτῆς. Τασσόμενος δ' αὐτοῦς ἔπειτα μετὰ τοῦ Πολυσπέρχοντος ἡγάγασεν ὁ Κάσσανδρος τῷ 316 π.Χ. νὰ δεχθῶσι μακεδονικὴν φρουρὰν ὑπὸ τῶν Ἀπολλωνίδων. Ἀλλὰ τὸ ἐπὶ τὸν ἔτος ἀπόντος τοῦ Ἀπολλωνίδου ἐν Ἀρκαδίᾳ, κληθεὶς ὑπὸ τῶν Ἀργείων Ἀλέξανδρος ὁ υἱὸς τοῦ Πολυσπέρχοντος ἐμελλε νὰ καταλάβῃ τὴν πόλιν, ὅτε σπεύσας ὁ Ἀπολλωνίδης προκατέλαβε μὲν αὐτὴν, ἔπαυσε δ' ἐντὸς τοῦ βουλευτηρίου συνεδριάζοντος 500 ἄνδρες τῆς ἐναντίας φατρίας καὶ πολλοὺς ἄλλους ἐφόνευσεν. Οὕτως ἐξηκολούθησαν κατέχοντες τὸ Ἀ. οἱ περὶ τὸν Κάσσανδρον μέχρι τοῦ ἔτους 303 π.Χ., ὅτε οἱ Ἀργεῖοι παρεδόθησαν εἰς Δημήτριον τὸν Πολιορκητὴν. Οὕτως ἐπ' ἱκανὰ ἔτη οἱ Ἀργεῖοι ἔμειναν ἀπηλλαγμένοι τῆς μακεδονικῆς ἀρχῆς. Ἀλλ' οὐχ ἥττον ὑπῆρχεν ἐν τῇ πόλει ἀκμὴ ἰσχυρὰ μακεδονίζουσα φατρία, ἥς ὁ ἰσχύς κατεφάνη κατὰ τὴν ἐναντίον τοῦ Πύρρου εἰς τὴν Πελοπόννησον στρατείαν Ἀντιγόνου τοῦ Γονατᾶ (272 π.Χ.). Ὁ διχασμὸς τῶν φατριῶν ἐπήνεγκε τὴν μεταβολὴν τοῦ Ἀ. εἰς θέατρον πολέμου μεταξὺ τῶν δύο ἰσχυρῶν βασιλέων, ἐξ ὧν ἔπεισεν ὁ Πύρρος ἐν μάχῃ γενομένη ἐντὸς αὐτῆς τῆς πόλεως. Μετὰ ταῦτα τὸ Ἀ. περιπίπτει εἰς τυραννίδα, ἕως τῷ 229 π.Χ. ὁ Ἀράτος ἔπεισε τὸν τύραννον Ἀριστόμαχον νὰ καταθέσῃ τὴν ἀρχὴν, οὕτω δὲ τὸ Ἀ. προσῆλθεν εἰς τὴν ἀρχαίαν συμπολιτείαν, ἥς οἱ ἀντιπρόσωποι συνήρχοντο ἐνίοτε καὶ εἰς Ἀργός. Καὶ ἡναγκάσθησαν μὲν ἔπειτα τῷ 223 π.Χ. οἱ Ἀργεῖοι, καταληφθείσης τῆς πόλεως ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Σπάρτης Κλεομένους, νὰ προσέλθωσιν εἰς τὴν σπαρτιατικὴν συμμάχιαν, ἀλλ' ἀπαλλάγντες αὐτῆς μετ' οὐ πολὺ ἐτάχθησαν καὶ πάλιν μετὰ τῶν Ἀχαιῶν, ὧν καὶ συνεμερίσθησαν τὰς τύχας μέχρι τῆς ἀλώσεως τῆς Κορίνθου ὑπὸ τοῦ Μωμίου (146 π.Χ.) πλὴν μικρῶν διακοπῶν, ἰδίως δὲ βραχέος χρόνου περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ δευτέρου π.Χ. αἰῶνος, ὅτε καταλάβων τὴν πόλιν ὁ τύραννος τῆς Σπάρτης Νάβις παρέδωκεν αὐτὴν εἰς τὸν συγγενὴ τοῦ Πυθαγόραν. Ἐπὶ τῆς Ῥωμαϊστῆρας τὸ Ἀ. ἐξηκολούθησεν ἱκανῶς ἀκμάζον. Ὁ Στράβων (στ. 371) ἐπὶ Αὐγούστου ἀποκαλεῖ αὐτὸ πόλιν δευτερεύουσαν τῇ τὰ ξαίει μετὰ τὴν Σπάρτην. Ἐπὶ δὲ τοῦ Ἀντωνίνου ὁ Παυσανίας περιγράφει διὰ μακρῶν (Π, 12—24) τοὺς ναοὺς αὐτοῦ καὶ τὰλλα μνημεῖα, καὶ τὰ περιεσφονῶντα τὴν πόλιν ἀναθήματα καὶ ἀγάλ-

ματὰ, ἐνθυμίζοντα ἀκόμη τὴν καλλιτεχνικὴν ἀκμὴν τῆς πόλεως, ἥτις ἐγέννησέ ποτε τὴν Ἀγαλᾶν καὶ εἶχε πολίτην τὸν Πολύκλειτον, ὑπῆρξε δ' ἐπὶ μακρὸν πρὶν ἢ ἐν τῇ καλλιτεχνικῇ παρευδοκίμῳ ὑπὸ τῆς Σικυωνίας. Ἔδρα ἰδίῳ καλλιτεχνικοῦ ἐργαστηρίου (ἴδ. λ. Ἑλληνικὴ τέχνη). Ἦτο δὲ τὸ Ἀ. ἐπὶ Ῥωμαίων ἔδρα ἰδίῳ ἀρχολικῷ συνεδρίου, τοῦ ὁποῦ μετεῖχον καὶ τινες τῶν πόλεων τῆς Ἀρκαδίας. Ἰδιᾶν δ' ἐπὶ Ῥωμαίων παρεῖχεν ἐνασχόλησιν καὶ λάμπειν εἰς τὴν πόλιν ἡ προστασία τῶν Νεμείων, ἥτις κατ' ἀρχαιοτέρους χρόνους διεφίλονετο μεταξὺ Ἀργείων καὶ Κλεωναίων. Ὡς πρώτην δὲ ἡμέραν μεγάλης δια τὸ Ἀ. συμφοράς πρέπει νὰ θεωρήσωμεν τὴν ἐν ἔτει 267 μ.Χ. κατάληψιν τῆς πόλεως ὑπὸ τῶν Ρόθλων, καίπερ ἐπ' ἐλίγον διηκέσασαν. Τῆς δὲ παρακμῆς βλαηθῆναι προεῖχεν καὶ τῶν τειχῶν πιθανῶς πεσόντων κατὰ τινα φοβερὸν σεισμὸν τῷ 375, οἱ Ἀργεῖοι δὲν ἠδυνήθησαν νάντιστῶσι τῷ 395 εἰς τὸν Ἀλᾶριχον, εἰς ὃν παρέδωκαν τὴν πόλιν ἀμαχῆται. Ἐπὶ δὲ τῶν εἰς τὴν Πελοπόννησον ἐπιδρομῶν τῶν Σλάβων καὶ Ἀδάρων δὲν ἀναφέρεται τι ἴδιον περὶ τοῦ Ἀ. Ἡ δὲ εἰδήσις ἡ περιεχομένη ἐν τῷ λεγόμενῳ χρονικῷ περὶ κτίσεως Μονεμβασίας, καθ' ἣν ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Μαυρικήου (582—602) ἐνεκα τῆς ἐπιδρομῆς τῶν Σλάβων τὸ Ἀ. ἐξηρημώθη, τῶν κατοίκων μετακινήσαντων εἰς τὴν εὐδοικὴν πόλιν Ὀροδίας, οὐδεμιᾶς εἶνα ἀξία πίστεως. Ἀλλ' εἰ καὶ ὠκεῖτο τὸ Ἀ. καὶ κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας διαρκῶς, ἦτο ὅμως πόλις ἄσημος, ὡς δυνάμεθα νὰ συμπερανώμεν ἐκ τῆς σχεδὸν παντελοῦς ἐλλείψεως ἱστορικῶν εἰδήσεων περὶ τῆς πόλεως μέχρι τοῦ ἐνάτου αἰῶνος τελευταίωντος. Ἰκτοτε δὲ καὶ ἰδιῶς ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ ἐνδεκάτου αἰῶνος μανθάνομεν καὶ πάλιν πλείοτερα περὶ τῆς πόλεως καὶ διότι, ὡς φαίνεται, ἤρχισεν ν' ἀποκτῇ μείζονα σημάδιον καὶ διότι περισσώθῃ χρονικὴν ἐν Πελοποννήσῳ συντεταγμένον καὶ ἱκανὰς παρέχον εἰδήσεις περὶ Ἄργους ἀπὸ τοῦ 1039—1467 (Chronicon Breve ἐκδοσμένη ἐν τῇ Βυζαντιδὶ τῆς Βόννης ἐν τῷ αὐτῷ τόμῳ καὶ ἡ ἱστορία τοῦ δούκα σ. 515 κ.ε.). Πρῶτον δ' οὕτως εἰπεῖν τεκμήριον τῆς νέας τοῦ Ἀ. ἀκμῆς δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡ ὑψώσις τῆς ἐπισκοπικῆς ἔδρας εἰς μητρόπολιν τῷ 1189. Ὅτε δὲ ἀρχομένου τοῦ 12^{ου} αἰῶνος ἰσχύει μέγα ὁ τύραννος τοῦ Ναυπλίου Λέων ὁ Σγουρός, κατέλαβε πρὸς τὴν Κορίνθον καὶ τὸ Ἄργος τῷ 1202. Τούτου δὲ θανόντος τῷ 1208 κατέλαβε τὰς κτήσεις αὐτοῦ, καὶ δὴ καὶ τὸ Ἄργος, ὁ δεσπότης τῆς Ἡπείρου Μεχαήλ, καὶ παρέδωκεν αὐτὰς εἰς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Θεόδωρον. Ἀλλὰ τῷ 1212 ὁ Θεόδωρος ἠναγκάσθη νὰ παραδώσῃ τὸ Ἄργος εἰς τὸν Γοδοφρέδον Βιλλαρδουῖνον καὶ τὴν σύμμαχον αὐτοῦ Ὁθωνα Δελαρδς, τὸν μέγαν κδριν τῶν Ἀθηνῶν. Εἰς τὸν οἶκον δὲ τούτων τῶν Δελα-

ρδς καὶ ἔπειτα τὸν διαδεχόμενον αὐτὸν γυγενῆ οἶκον τῶν Βριεννίων εἰμειν ὑποτίλεις τὸ Ἀ. μετὰ καὶ τοῦ Ναυπλίου καὶ Κιβερίου μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ τελευταίου τῶν Βριεννίων κληρονόμου Γουίθωνος d' Enghien. Διὰ δὲ τοῦ γάμου τῆς ὀρφανῆς αὐτοῦ θυγατρὸς Μαρίας μετὰ τοῦ Βενετοῦ Πέτρου Κορνάρου περιήλθεν ἡ ἀρχὴ τοῦ Ἀ. εἰς τοῦτον τῷ 1383, τούτου δ' ἀποθανόντος ἀτέκνου τῷ 1388, οὗ οἶδμεν πῶς παρέλαβε τὸ Ἀ. ὁ δεσπότης τοῦ Μωρέως Θεόδωρος. Παρὰ τούτου δ' ἐξηγήρασεν τὴν πόλιν τῷ 1394 οἱ Βενετοὶ (ἴδ. Chr. Br. σ. 516, 17.—Χαλκοκονδ. ἐκδ. Βόνν. σ. 97, 10). Ἀλλὰ τῷ 1397 ὁ στρατηγὸς τοῦ σουλτάνου τῶν Τούρκων Βαγιαζήτης Γ' α. ο. ὑ. π. πασσας (κατὰ Φραντζῆν, ἐκδ. Βόνν. σ. 83, 7, κατὰ δὲ Χαλκοκονδ. Γ' α. ο. ὑ. π. καὶ κατὰ τὸ Chr. Br. Γ' α. ο. ὑ. π. σ. 83), κατέλαβε τὸ Ἄργος τὴν 2^{ην} Ἰουνίου. Καὶ τὰ μὲν τείχη κατηρσάσθησαν ὑπὸ τοῦ νικητοῦ, τριακοντακισχίλιοι δὲ ἠχμικλωτίσθησαν κατὰ τὸν ὑπερβολικὸν πάντως ἀριθμὸν τοῦ Φραντζῆ (σ. 83, 13) καὶ ἀπήχθησαν εἰς τὴν Ἀσίαν. Ἀλλὰ, περιελθὼν καὶ πάλιν εἰς τοὺς Βενετοὺς κατελήθη τὸ Ἀ. τέλος ἐριστικῶς ὑπὸ τῶν Τούρκων τῇ 3^ῃ Ἀπρ. 1463, ἐπὶ βραχὺ μένον ἀπὸ τοῦ Αὐγούστου τοῦ αὐτοῦ ἔτους μέχρι πιθανῶς τοῦ 1467. Κατὰ δὲ τὸν ἀπὸ τοῦ 1499 μέχρι τοῦ 1502 νέον πόλεμον τῶν Βενετῶν πρὸς τὸν Βαγιαζήτην Β' πολλὰ ἔπαθεν ἡ περὶ τὸ Ἀ. καὶ τὸ Ναύπλιον χώρα, ἐξηρημασθεῖσα τῶν κατοίκων αὐτῆς καὶ ἀνακατοικισθεῖσα δι' Ἀλβανῶν ἀποίκων, ὧν οἱ ἀπόγονοι οἰκοῦσι καὶ σήμερον τὰ χωρία τῆς Ἀργολίδος. Βραχὺ δ' ὑπῆρξεν ἡ ὑπὸ τῶν Βενετῶν μετὰ τὰς νίκας Μοροζίνης τοῦ Πελοποννησιακοῦ ἀπὸ τοῦ 1686 κατοχὴ καὶ τοῦ Ἀ. μετὰ τῆς λοιπῆς Πελοποννήσου, μεθ' ἧς καὶ περιήλθε πάλιν εἰς τὴν τουρκικὴν κυριαρχίαν διὰ τῆς ἐν Πασάρδοις τῇ 1718 ἐμολογηθείσης συνθήκης.

Ἐκτραγίστης δὲ τῆς ἑλληνικῆς ἐπανάστασεως τὸ Ἀ. ὑπῆρξεν ἐκ τῶν πρώτων πόλεων, αἵτινες μετέσχον τῆς ἐθνεγερσίας. Μετὰ δὲ τὴν κήρυξιν τῆς ἐλευθερίας ἐν Ἀ. οἱ Ἀργεῖοι ἤρχισαν νὰ πολιορκώσιν τὸ Ναύπλιον ὥς, ἐπελθὼν ὁ Μουσταφάμπασης, ἔλυσε μὲν τὴν πολιορκίαν τοῦ Ναυπλίου νικήσας δὲ τοὺς Ἀργεῖους τὴν 20^{ην} Ἀπριλίου 1821 κατέλαβε τὸ Ἀ. τῶν πλείστων κατοίκων φυγόντων εἰς τὰ ὄρη. Καταληρθείσης δὲ τῆς πόλεως πάλιν ἐπὶ τῶν Ἑλλήνων μετὰ τὴν εἰς Τριπολιτῶν ἀναχώρησιν τοῦ Μουσταφᾶ ἐξέλεξεν αὐτὸ τὴν 2^{ην} Νοεμβρίου 1821 ὡς ἔδραν τοῦ ὁ Δημητρίου Ὑψηλάντης. Ἐκεῖ δὲ συνεκλήθη παρ' αὐτοῦ ἡ πρώτη ἐθνικὴ συνέλευσις, ἥτις, συνελοῦσα εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τὴν 30^{ην} Νοεμβρίου, ἔπειτα μετατεθεῖσα εἰς Ἐπίδαυρον, ἀπελθόντος δὲ τοῦ Ὑψηλάντου τῇ 12^ῃ Δεκεμ. 1821 εἰς Ἀ., οἱ Ἀργεῖοι, ἐκδικούμενοι διὰ τὴν ἔξοδον τῶν ἐν Ναυπλίῳ Τούρκων ἔσφαξαν πολ-

λούς των ἐν τῇ ἰδίᾳ πόλει διακρινόντων Τούρκων αἰχμαλώτων, ἐν οἷς καὶ πολλοὶ τῶν ἐκ τῶν ἐν Τριπολίτι στραγῶν διασωθέντων. Τῷ δὲ 1822 τὸ "Α. ὑπῆρξεν εἰς τὴν γενικὴν διοίκησιν μισθοῦ τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Δραχλίου, ὅστις εἰσῆλθε τῇ 12 Ἰουλίου εἰς τὴν πόλιν, ὅπου καὶ ἐτίθησε τὸ στρατιωτικὸν αὐτοῦ. Ἀλλ' ἡ καταληψία καὶ ὑπερκαταστροφὴς τῆς Λαρίσης τοῦ "Αργούς τὸ μὲν πρῶτον ὑπ' ὀλίγων περὶ τὸν Καρυγιαννὴν, ἔπειτα δὲ ὑπὸ βαλκανιστῶν ὑπὸ τὴν Ἰψήλκην ὑπῆρξεν ἡ ἀφαιρητικὴ ἐν τοῖς Δερβενκίοις ὑπὸ τοῦ Κολοκοτρώνη καὶ τῶν περὶ αὐτὸν καταστρεφῆς τῆς στρατικῆς τοῦ Δράκλίου, ἧτις ἀπῆλλαξε καὶ τὸ "Αργός τῶν Τούρκων. Τὸν δὲ Ὀκτώβριον συνῆλθεν εἰς "Α. τὸ νομοθετικὸν σῶμα, ὅπου τελευτώντος τοῦ Δεκ. 1823 διεβλήθη βιαιῶς ὑπὸ τῶν Πάνου Κολοκοτρώνη, Δικαίου καὶ Χατζηχρήστου. Τῇ δὲ 14 Ἰαν. 1825 τὸ "Α. ἐπυροπολήθη ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Ἰδρακίην, ἀλλ' ἡ συμφορὰ αὐτῆς εἶνε ἡ τελευταία, ἣν ὑπέστη ἡ πόλις ὑπὸ τῶν βαρβάρων πρὸ τῆς πελοποννησιακῆς. Τῇ δ' 11 Ἰουλ. 1829 συνῆλθεν εἰς "Α. ἡ τετάρτη ἐθνικὴ συνέλευσις, ἀνοικθῆσα ὑπὸ τοῦ Ἰω. Καποδιστρίου καὶ διαλυθεῖσα τῇ 3 Αὐγ. 1831. Τῇ δὲ 17 Δεκ. 1831 συνεκλήθη καὶ ἀνεώχθη νέα συνέλευσις ταχθεῖσα περὶ τὸν Αὐγουστίνον Καποδιστρίαν, ἐν ᾗ συγχρόνως ἀντιμέτωποι αὐτῆς ἐτάχθησαν οἱ περὶ τὸν Πανούτσον Νοταρᾶν. Ἡ δ' ἀντιθεσις αὐτῇ τῶν δύο συνελεύσεων ἤγαγε τέλος εἰς ἐμφύλιον ἀγῶνα μεταξὺ τῶν κυβερνητικῶν καὶ τῶν Ρουμελιωτῶν. Τελευταίον δὲ πρὸ τῆς ἐλεύσεως τοῦ βασιλέως Ὀθωνος συμβῆν ἐν Ἀργεῖ εἶνε ἡ ἐκ τῆς ἐπιθέσεως τῶν ὑπὸ τὸν Τσώκρη καὶ Κριεζιώτην Ἑλλήνων κατὰ τῶν ἐν τῇ πόλει Γάλλων τῇ 4 Ἰαν. 1833 προκληθεῖσα ἀντιπῆσις τῆς ὑπὸ τὸν ταγματάρχην Naud γαλλικῆς φρουρᾶς, ἧτις ἐξεδίωξε μὲν ἐκ τῆς πόλεως τοὺς Ἑλληνας, ἐφόνευσεν δ' ἑκατὸν ἐξήκοντα, πλείους δ' ἐπλήρωσε, καὶ ἐξώγησεν αὐτὸν τὸν Κριεζιώτην.

Ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ βασιλέως, τὸ "Α. ἤτο μέχρι τοῦ 1886 ἡ πρωτεύουσα ἰδίᾳ ἐπαρχίας ὑπαγομένης εἰς τὸν νομὸν Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας. Ὁ πληθυσμὸς τῆς πόλεως ἀνέρχεται σήμερον (1889) εἰς 9814 κατοίκους. Ἐκκλησιαστικῶς ὑπάγεται εἰς τὸ Ναύπλιον, ὅπου ἐδρεύει ὁ ἀρχιεπίσκοπος Νκυπλίου καὶ "Αργούς ἀπὸ τῶν χρόνων ἡδὴ τῆς Τουρκοκρατίας. Ἐν "Α. ὑπάρχουσιν ἑλλ. σχολαίον, δύο δημοτικὰ σχολεῖα, ἐν ἀρρένων οὐ τὸ κτίριον ὠκοδομημένον ἐπὶ Καποδιστρίου καὶ ἐν θηλέων, ταχυδρομεῖον καὶ τηλεγραφεῖον, δύο εἰρηνοδικεῖα, καπνεργασταῖον διακρίνει δὲ συνήθως καὶ οἰκονομικῶς ἐπιθεωρητῆς. Εἰς ἀπόστασιν δὲ ὄρας περίπου ἀπὸ τῆς πόλεως ἔκειτο ἐν τῇ ἀρχαιότητι τὸ Ἡρατεῖον (13. λ.), ὅπου ἔγειναν ἀνισοκαταλὶ τῷ 1854. Τὰ κατ' αὐτὰς εὑρεθέντα γλυπτικὰ καὶ ἀρχαιο-

τήτων ἐξ Ἀργολίδος κατάκεινται· νῦν ἐν μικρῇ μουσειῷ εὐρισκόμενῃ ἐν τοῖς ἱστορίοις τοῦ δημαρχείου. Πλὴν δὲ τῶν ἐν τῇ μουσειῷ τούτῳ εὐρισκόμενων ἐλαχίστα εἶνε τὰ ἐκ τῆς ἀρχαιότητος ἐν "Α. περιτωσόμενα λειψάνα, ὧν ἀξιόθεατα τὰ τοῦ ἀρχαίου Θεάτρου, ὅπῃ ἐχώρει περὶ τοὺς ἐξαιρητικίους θεατὰς, τὰ κατὰ τὸ παρακείμενον ὄρος, τὴν Λυκίωην, εἰσέπια τοῦ καὶ τῆς Ὀρθίας Ἀρτέμιδος, ἐκτεταφέντα τῷ 1889. τὰ σοφίσματα λειψάνα τῶν τειχῶν τῆς Λαρίσης καὶ ἱγνὴ ὑδραγωγείου τῶν βυβαϊκῶν χρόνων δι' ὧν διωχέμετο ὕδωρ ἐκ τῆς Λυρκίας εἰς τὴν πόλιν. [Α.]

"Αργός Ἀμφολοχικὸν βλ. Ἀμφολοχί, Καρδακάρης. — "Α. τὸ Πιλαργί· κ. δ. ν. Κατὰ μὲν τὸν Στράβωνα οὕτως ἐλέγετο ἡ Θεσσαλία ὅλη «τὸ μεταξὺ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Πηνειοῦ καὶ τῶν Θερμαυλῶν εἰς τῆς ὀρεινῆς τῆς κατὰ Πίνδον, διὰ τὸ ἐπάρχει τῶν τόπων τούτων τοὺς Πελαγονίους» κατ' ἄλλους δὲ τῶν ἀρχαίων ἡ πεδιάς, ἡ νῦν τῆς Λαρίσης καλουμένη — "Α. τὸ Ὁρεστικὸν ἢ τὸ ἐν Ὁρεστικῇ. Ἀρχαία πόλις τῆς ἐν Μακεδονίᾳ Ὀρεστιάδας, πικνωδῆς τῆς νῦν Ἀναστέλλιας. — "Α. Ἰππιον ἐν Ἀπουλίᾳ νῦν Ἀρπι. [Π.]

"Αργός. 1) Ὁ ἐπώνυμος ἥρως τοῦ Ἀργεῖ, ἐξ οὗ ἔλαβε τὸ ὄνομα ἡ πόλις καὶ ἡ χώρα, οὗς τοῦ Διὸς καὶ Νιόβης τῆς θυγατρὸς τοῦ Φερωνέως. Ἐδοκίμεισε τοῦ Ἀργεῖ μετὰ τὸν Φερωνέα, εἰσῆγαγε δὲ κατὰ τινα μῦθον πρῶτος ἐκ τῆς Λιθύης τὸν σίτον καὶ τὴν καλλιέργειαν αὐτοῦ εἰς τὴν Ἑλλάδα. — 2) Ὁ Πανόπτης· οὗς τοῦ Ἀγχινοῦ, ἡ τοῦ Ἀρτέστορος, ἡ τοῦ Ἰνάχου, ἡ τοῦ Ἀργου καὶ τῆς Ἰσμήνης, ἡ γηγενῆς. Οὗτος εἶχεν ὀφθαλμοὺς ἐν παντὶ τῷ σώματι, ἡ κατ' ἄλλους τέσσαρας, δύο ἔμπροσθεν καὶ δύο ὀπίσθεν, κατὰ δὲ τὸν Φερωνέα ἕνα μόνον ἐν τῇ κεφαλῇ. Ἰσχυρότατος ὢν ἐφόνευσεν ταύρῳ τινα, λυμαινόμενον τὴν Ἀρκάδιαν καὶ περιεβλήθη τὴν τούτου δορᾶν· ὁμοίως καὶ τὸν ἀρπάζοντα τὰ βοσκήματα τῶν Ἀρκάδων Σάτυρον· ἀπέκτεινε δὲ κοιμωμένον ἐνεδρεύσας καὶ τὴν Ἐγιδναν, τὴν θυγατέρα τοῦ Ταρτάρου κατὰ τῆς Γῆς, πολλοὺς διασείρασεν. Τὸν "Α. κατέστησε φύλακα τῆς εἰς βοῶν μεταμορφωθείσης Ἰούς ἢ Ἠρα, ἀλλὰ κατ' ἐπιταγὴν τοῦ Διὸς ἐφόνευσεν αὐτὸν ὁ Ἑρμῆς, λιθὸν βαλὼν, ἡ ἐξώρυξε τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ καὶ ἔκλεψε τὴν βοῶν. Τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ "Α. μετέθεσεν ἡ Ἠρα εἰς τὴν οὐρὰν τοῦ ταύρου, ἡ μετεμάρφωσεν αὐτὸν εἰς ταύρον. Γίνεται δ' ὁ "Α. μυθολογικὴ εἰκὼν τοῦ ἀστερέντος οὐρανῶ. [Π.]

"Αργοστόλιον, πόλις τῆς νήσου Κεφαλληνίας, πρωτεύουσα τοῦ νομοῦ Κεφαλληνίας, τῆς ἐπαρχίας Κρανίας καὶ τοῦ δήμου Κρανίων. Κεῖται ἐπὶ τῆς ἀνατολ. παραλίας μικρᾶς χερσονήσου, διηκούσης ἐντὸς τοῦ με-

γάλου κόλπου τοῦ Λιθαδίου πρὸς τὰ μεσημερινοδτικά της νήσου Κεφαλ., καὶ σχηματίζουσης ἰδιὸν κολπίσκον, τὴν τοῦ Ἀργστολίου, ὅστις χρησιμεύει καὶ ὡς λιμὴν τῆς πόλεως. Ἡ πόλις νεύει πρὸς Δ., ἔχουσα ἐρίζοντα μικρὸν ἐρίζομενον ὑπο ὑψηλῶν βουνῶν.

Ἡ κτίσις τῆς πόλεως ἤρχισε τῷ 1757 ἐπὶ τοῦ τότε προβλεπτοῦ Ἐνετοῦ Ἀλβέρτου Μάγου. Πρὸ τούτου ἐνταῦθα ὑπῆρχον οἰκίαι οἰκίαι ἀλιέων καὶ ἀποθήκαι ἐμπορευμάτων, ἐνταῦθα ὄντος τοῦ ἐπινείου τῆς θυγατρὸς πόλεως τοῦ Ἀγίου Γεωργίου, τῆς ἐπὶ Ἐνετῶν πρωτεύουσης τῆς Κεφαλληνίας. Ἡ πόλις ἐκτείνεται παρὰ τὴν παραλίαν ἀπὸ Β πρὸς Ν· αἱ περὶ τὸ μέσον δὲ οἰκίαι αὐτῆς ἀνέρχονται καὶ ἐπὶ τοῦ ὑπερκειμένου ὀπισθεν λόφου. Κεκτῆται δὲ καθ' ὅλον τὸ παράλιον αὐτῆς μῆκος προκυμνιαν ἀρίστην μετὰ παραλίας πλατείας ὁδοῦ, ἥς ἡ προσεκτικὴ περιβάλλει πᾶσαν τὴν μικρὰν γερσὸν ἔπὶ τῆς ὁδοῦ κείται. Παρὰ τὴν ὁδὸν ταύτην ὑπάρχουσιν αἱ κομψότεραι οἰκίαι τῆς πόλεως, τὰ καφενεῖα, ἡ δημοτικὴ ἀγορὰ, τὸ τελλωνεῖον, τὰ παραπήγματα τῶν θαλασσιῶν λουτρῶν, τὸ κατάστημα τῆς Ἰονικῆς τραπεζίης. Εἰς τὴν βόρειον δὲ προέκτασιν ὑπάρχει μεγάλη πλατεία, τῆς Ἐνώσεως νῦν καλουμένη, ἐν μέσω τῆς ὁποίας ἵσταται ἄγαλμα χαλκοῦν τοῦ Ἀγγλοῦ ἀρμостоῦ τῶν Ἰονίων νήσων Μαίτλανδ, ἔργον τοῦ Κερκυραίου γλύπτου Παύλου Προσαλέντη. Περὶ τὴν πλατείαν δὲ ταύτην κεῖνται αἱ φυλακαὶ τῶν καταδικῶν, καὶ εὐρύχωρος στρατῶν, ἀμφότεραι οἰκοδομαὶ ἐγερθεῖσαι ἐπὶ τῆς ἀγγλικῆς προστασίας. Ἡ τέρα πλατεία τῆς πόλεως εἶνε ἡ Πιατσέτα, ὑπάρχουσα ἐτι ἐπὶ Ἐνετῶν διὰ ταύτης διέρχεται ὁδὸς παραλλήλος τῇ προκυμνίᾳ λιθόστρωτος, περὶ τὴν ὁποίαν ὑπάρχουσι τὰ ἐμπορικὰ καταστήματα καὶ τεχνουργεῖα τῆς πόλεως, αὕτη δὲ ἦτο πρὸ τῆς κατασκευῆς τῆς παραλιακῆς ὁδοῦ ἡ κυριώτερα καὶ μᾶλλον συχναζομένη ὁδὸς τῆς πόλεως.

Αἱ οἰκίαι τοῦ Ἀργ. εἶνε νεωτέρου ρυθμοῦ, τῶν ἀρχαίων καταστραφειῶν ὑπὸ ἐπανειλημμένων καταστρεπτικῶν σεισμῶν. Ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων οἰκιῶν ρυθμοῦ βαρύνει, σώζεται μία παρὰ τὴν Πιατσέτα, ἀνήκουσα εἰς τὴν οἰκογένειαν Μεταξά, φέρουσα ἐτι τὸ γνωστὸν οἰκόσημον ταύτης ἐπὶ τοῦ ὑπερθύρου. Τῶν νεωτέρων κτιρίων ἄξια λόγου εἶνε τὸ θέατρον Κεφαλος, κτισθὲν τῷ 1858, καὶ τὸ κατάστημα τῶν δικαστηρίων παρὰ δμῶνυμον πλατείαν, περίεπεφουτεμένην ὑπὸ πλατάνων. Ἡ πόλις περιέχει ἐτι δημοτικὸν νοσοκομεῖον, ἀρχιεπισκοπικόν, βιβλιοθήκην, καὶ μουσεῖον ἀρχαιολογικόν καὶ νομισματολογικόν, ἐν τῇ ἀρχιεπισκοπῇ δὲ καὶ πινακοθήκην ἐλαιογραφικῶν εἰκόνων διαφόρων ἐπισκόπων τῆς Κεφαλληνίας.

Βιομηχανικὰ δὲ καταστήματα ἔχει δύο οἰνοποιεῖα, τρεῖς ἀτιμομόλως, καὶ ἕτερά τινα οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν.

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ Β'

Ἡ πόλις συνδέεται μετὰ τῆς ἀπέναντι ἀκτῆς διὰ γέφυρας λιθοκτιστοῦ 900 μετρῶν, ἀρχομένης ἀπὸ τοῦ μεσημέρινον ἀκροῦ τῆς πόλεως καὶ ἀγούσης εἰς τὴν ἀπέναντι ἀκτὴν καλουμένην Ἀραπανον, ἐνθα τὸ νεκροταφεῖον τῆς πόλεως ὀρθοσάων καὶ διαμαρτυρομένων. Ἡ γέφυρα κατεσκευασθῆ κατὰ τὸ σχέδιον τοῦ Καρόλου Φιλίππου Δὲ Βοσσέτ, ἤρξατο κατ' ἀρχὰς ἐκτελεσθῆ τῷ 1812, ἐπερατοῦθ δὲ λιθινῇ τῷ 1814. Τὸ πρὸς τὸν μυχὸν τμήμα τοῦ λιμένος, ὅπερ ἡ γέφυρα χωρίζει ἀπὸ τοῦ λοιποῦ ἀναπεπταμένου μέρους, λέγεται Κουταβος.

Ἐκκλησίας ἡ πόλις περιέχει πολλὰς κοινὰς καὶ ἰδιωτικὰς, τῶν κομψοτέρων δὲ εἶνε ἡ ναὸς τῶν Ταξιάρχων. Ὑπάρχει καὶ ναὸς καθολικῶν ὁ τοῦ Ἀγ. Νικολάου. Ἡ πόλις ὑδρεύεται ἐκ φρεσίων, ποικίλων κατὰ τὴν ποιότητα τοῦ ὕδατος. Τὸ ἄριστον θεωρεῖται τὸ ἐν τῇ ἀτιμομόλῳ Κασιόγερᾳ καὶ Μαροκοπούλῳ.

Τὸ Ἀργ. κατὰ τὴν τελευταίαν ἀπογραφὴν τοῦ 1889 ἔχει κατοίκους 9 075 κατὰ τὴν τοῦ 1879 δὲ εἶχε 7 871. Οἰκίαι περὶ τὰς 2 000. Ἐν τῇ πόλει ἐδρεύει ὁ νομάρχης τοῦ νομοῦ Κεφαλ., ὁ ἀρχιεπίσκοπος, αἱ δικαστικαὶ ἀρχαί, (ἐιρηνοδίκειον καὶ πρωτοδικεῖον) στρατιωτικαί, ὁ νομομηχανικός. Ἐχει δὲ δημοτικὰ σχολεῖα ἀρρένων καὶ θηλέων, ἐλληνικὸν σχολεῖον καὶ γυμνάσιον. (Βιβλιογρ. Γεωγραφία πολιτικὴ νέα καὶ ἀρχαία τοῦ νομοῦ Κεφαλληνίας Ἀντ. Μηλιαράκη. Ἀντ. Μηλ.)

Ἄργου (Ἀντώνιος Μαυρίκιος Ἀπολλινάριος κόμης d'Argout). Γάλλος πολιτικός ἀνὴρ (γενν. τῷ 1782) λαβὼν πολλὰς δημοσίας θέσεις μετὰ τὴν Παλινορθώσιν τοῦ 1815· μετὰ δὲ τὴν Ἰουλιανὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1830 γινόμενος καὶ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν. Μετὰ τὴν Φεβρουαρινὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1848 καὶ ἰδίως μετὰ τὸ τὸλμημα τοῦ 1851 φανεῖς πρόθυμος καὶ ἀρωσιωμένος τῇ Ναπολέοντι Γ' ἐγένετο μέλος τῆς ἐπὶ τοῦ συντάγματος τοῦ κράτους ἐπιτροπῆς, διορίσθη δὲ καὶ γερουσιαστής. Ἐτελεύτησε τῷ 1858. [Π.Κ.]

Ἀργούν, ὁπὸ δὲ τῶν Τουργουσίων Ἑργόν εἶ ἢ Ἐργον εἶ. Εἰς τὴν παραποτάμῳ τοῦ Ἀμούρ ἐν τῇ Ἀν. Ἀσίᾳ. Πηγάζει ὑπὸ τὸ ὄνομα Κερσου-λὸν ἢ Κερλὸν ἀπὸ τῆς Ν. πλευρᾶς τῶν ὄρων Κεντάϊ ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Μογγόλων. Μετὰ ῥοὴν 920 χμ. χύνεται εἰς τὴν λίμνην Δαλάϊ Νόρ, 80 ἐν. ἔχειται ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἀ. καὶ εἰς ἀπόστασιν 800 χμ. ἀπὸ τῶν ῥωσσοσινικῶν συνόρων ἐναυται μετὰ τοῦ ἑτέρου παραποτάμου τοῦ Ἀμούρ, τοῦ Σίλκα. — Παρὰ τὰς ὄχθας αὐτοῦ στρώματα γαιανθράκων. [Π.Π.]

Ἀργυρά, ἀρχαία πόλιν τῆς Ἀχαΐας, ἐγγὺς δμῶνυμου πηγῆς, μόλις διασώζουσα ἔχνη ἐπὶ Παισανίου, κληθεῖσα ἀπὸ τῆς νόμης Ἀργυρᾶς (Ἰδ. λ.). Ἐκεῖτο μεταξὺ τῶν ἀρχαίων ποταμῶν Χαράδρου καὶ Σιλέμου, 1200 μέ-

τρα πρὸς Ν. τοῦ νῦν τουρκικοῦ φρουρίου τοῦ Ῥίου, ἐνθα καὶ λεῖψανα θύρας μνημείου ἀνευρέθησαν εἰς αὐτὴν πιθανῶς ἀνήκοντα. [Γ.Πδ.]

Ἀργυρῶ. Κατὰ τινα παρὰ Παιονίαν (Ζ', 53) ἐπιχώριον μῦθον ἡ Ἀ. μία τῶν ἐν θαλάσῃ νηφῶν, ἐρασθεῖσα τοῦ ποιμένος Σελέμνου, ἀνῆρχετο τῆς θαλάσσης καὶ ἐκάθευδε παρ' αὐτῇ· μετ' οὗ πολὺν δὲ χρόνον, ἡλικιωθέντος τοῦ ποιμένος ἐγκατέλειπεν αὐτὸν ἡ νύμφη ὃν τελευτήσαντα ὑπὸ τοῦ ἔρωτος ἐποίησεν ἡ Ἀφροδίτη ποταμῶν. Τούτου δὲ τοῦ ποταμοῦ τὰ ὕδατα ἐνομιζοντο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων (αἰματικά τοῦ ἔρωτος. [Π.]

Ἀργυράγχη. [Ιδ. Ἀρπαλος.

Ἀργυράδες Χωρίον τοῦ δήμου Λευκιμυαίων τῆς Κερκύρας, ἔχον 696 κατ. τῷ 1889. [Π.]

Ἀργυραμοιβός. Ὁ συναλλάσσων νομίσματα πρὸς νομίσματα διαφόρου εἶδους καὶ ἀξίας καὶ ἐν τῇ ἐξισώσεται τῶν νομισματικῶν αὐτῶν ἀξίων ἀπολαμβάνων κέρδος τι καταλογιζόμενον ἐν τῇ διαφορᾷ τῶν ἀμοιβαίως ἀλλασσομένων ἀξίων. Ἡ ἐργασία αὕτη τῶν Ἀ., ἡ ἀλλαγὴ νομισμάτων πρὸς νομίσματα, ἀποκαλεῖται *πρόχειρος συναλλαγή* πρὸς διαστολὴν ἀπὸ τῆς *πραγματικῆς συναλλαγῆς* ἢ ἐσωτερικῆς εἴτε ἐξωτερικῆς, ἣν ἐνεργοῦσιν οἱ τραπεζίται καὶ τὰ πιστωτικά ἱδρύματα διὰ συναλλαγματικῶν γραμματικῶν πληρωτέων ἐντὸς ἢ ἐκτὸς τῆς χώρας, ἐν ἣ λειτουργοῦσιν ἐκεῖνοι. Ἡ πρόχειρος αὕτη συναλλαγὴ τῶν νομισμάτων ἐξησκείτο καὶ ἐν τῇ ἀρχαιότητι, σὺδεμια δὲ ἀμφιβολία ὅτι ἀπὸ τῶν *τραπέζιτων*, οἱ ὅποιοι κατ' ἀρχὰς δὲν ἦσαν ἡ ἀργυραμοιβοί, προϊόντος τοῦ χρόνου καὶ καθ' ὅσον τὰ χρηματιστικά μέσα ἐτελειοποιούντο διεμορφώθησαν οἱ τραπεζίται οἷους ἐννοοῦμεν αὐτοὺς σήμερον.

Οἱ Ἀ. κατὰ τοὺς νεώτερους χρόνους ἐθεωροῦντο ὄντως ἀπαραίτητοι διὰ τὸ διεθνὲς ἐμπόριον ἐφ' ὅσον μεταξὺ τῶν διαφόρων συναλλακτομένων ἐθνῶν διάφορα ἐπεκράτουσαν νομισματικά συστήματα καὶ ἴσχυεν εἰς ἡ παράλογος καὶ καταχρηστικὴ ἀρχὴ ἡ μάλλον ἡ αὐθαίρεσις, δι' ἧς αἱ κυβερνήσεις ἠδύναντο ν' ἀποδώσωσιν εἰς τὰ ἐκ πολυτίμου μετάλλου νομίσματα ὀνομαστικὴν ἀξίαν ἀνωτέραν τῆς ἐσωτερικῆς αὐτῶν ἀξίας. Τὰ τοιαῦτα νομίσματα πέραν τῶν ὁρίων τοῦ κράτους εἰς ὃ ἀνήκον ἐγένοντο δεκτὰ ὡς ἀξία ῥυθμιζόμενα κατὰ τὴν ποσότητα καὶ τὴν τρέχουσαν τιμὴν τοῦ καθαροῦ μετάλλου, τὸ ὅποιον ἐνεῖχον ἐν τῇ μεγάλῃ δὲ ταύτῃ ἀλληλεθνεῖ συγχύσει τῶν νομισματικῶν ἀξίων οἱ Ἀ. ἦσαν κυριώτατοι ὀχλοί, δι' ὧν ἐκυκλοφοροῦν τὰ τοσοῦτο διάφορα ἀνταλλακτικά μέσα τοῦ διεθνούς ἐμπορίου. Ἡ ἐξουσία λαβοῦσα διαστάσεις διὰ τῶν τραπεζιτῶν καὶ τῶν πιστωτικῶν ἱδρυμάτων πραγματικὴ ἐξωτερικὴ συναλλαγὴ καὶ ἐπ' ἐσχάτων αἱ

νομισματικαὶ μεταξὺ τῶν διαφόρων κρατῶν ἐνώσεις περιορίσαν κατὰ τὸ πλεῖστον τὸ ἔργον τῶν Ἀ., τὴν πρόχειρον δὲλ. συναλλαγὴν, ἥτις ἐδεσσαν ἐξ ἄλλου νὰ περιλάβῃ καὶ τὰ χαρτονομίσματα καὶ ἄλλας πιστωτικὰς ἀξίας, ὅσαι κυκλοφοροῦσιν εἰς τὰ χαρτονομίσματα, οὐσαι δηλαδὴ πληρωτέαι τῇ κομιστῇ. (Βλ. Συναλλαγή, Συναλλαγμα). [Α.Γ.Η.]

Ἀργυράσπιδες (Ἀρχαιολ.). Μοῖρα τοῦ πεζικοῦ στρατοῦ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, ἴσως ἐκ τοῦ σώματος τῶν ὑπασιπιδῶν ἢ τῶν πεζεταίων, ὀνομασθεῖσα οὕτω ἀπὸ τῶν δι' ἀργυρίων ἐλασμάτων κεκοσμημένων ἀσπίδων τὴν τιμὴν ταύτην ἀπένευμεν αὐτοῖς ὁ Ἀλεξάνδρος ἐν Ἰνδοίαις. Μετὰ τὴν θάνατον αὐτοῦ οἱ Ἀ. 3000 ὄντες καὶ ὑπὸ δύο στρατηγῶν ἀγόμενοι ἐπολέμησαν ἐν τῇ στρατῇ τοῦ Εὐμένους πρὸς τὸν Ἀντίγονον ἀξίως τῆς φήμης τῶν, καίπερ ἦδη γέροντες οἱ πλείστοι ὄντες. Κατόπιν ὁμοῦς ἠττομήθησαν πρὸς τὸν Ἀντίγονον καὶ παρεδωκαν αὐτῷ καὶ τὸν Εὐμένην. Ἀλλ' ὁ Ἀντίγονος φοβούμενος αὐτοὺς κατάρθρωσε νὰ τοὺς ἐξολοθρεύσῃ ἐκθέτων αὐτοὺς εἰς θέσεις καὶ ἐπιχειρήσεις ἐπικινδύνους. Τὸ ὄνομα τῶν διατηρήθη, ὡς φαίνεται, καὶ βραδύτερον ἐν τοῖς στρατῇς τῶν Διαδόχων τοῦ Ἀλεξάνδρου, ῥητὶς δ' ἀναφέρεται ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο σώμα λογάδων ἐν τῇ στρατῇ τῶν βασιλέων τῆς Συρίας. Λέγεται μάλιστα, ὅτι καὶ ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Ῥώμης Ἀλεξάνδρος Σεβήρος ὠνόμαζεν Ἀ. μοῖραν τινα τοῦ στρατοῦ του. [Χ.Τ.]

Ἀργυρέαις λόγχαις μάχου. Παροιμ. ἀπὸ περιαδομένου τινὸς χρησμοῦ τῆς Πυθίας πρὸς τὸν Φίλιππον, ὑπονοοῦσα ὅτι ἡ διὰ χρημάτων διαφθορά τῶν πολεμίων ἐξασφαλίζει τὴν νίκην. [Π.]

Ἀργυρεῖα, ἀργύρεα (μέταλλα), ἀργύρεα ἐκάλουν οἱ ἀρχαῖοι τὰ μεταλλεῖα ἀργύρου ἢτοι τὰ ἀργυρεῖα, ἐξ ὧν διὰ διαφόρων μεταλλευτικῶν ἐργασιῶν ἐξῆγον μέταλλα ἀργύρου. [Κ.Μ.]

Ἀργύρι 1) καὶ Νέον Ἀ. Χωρίον τοῦ δήμου Ἀπεραντίων τῆς Εὐρυτανίας ἐν τῷ νομῷ Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας, ἔχον 162 κατ. τῷ 1889.—2) Χωρίον τοῦ δήμου Ἀργιθέας τοῦ νομοῦ Τρικάλων 204 κατ. τῷ 1889. [Π.]

Ἀργύρια Χωρίον τοῦ δήμου Ὀμιλίων τῆς Λαμίας, τοῦ νομοῦ Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος, ἔχον 346 κατ. τῷ 1889. [Π.]

Ἀργυρέαις (Δερματολ.) Ἰδιόζουσα χοροὶ τοῦ δέρματος, παραγιμένη ἐκ πολυχρονοῦ ἐσωτερικῆς χρήσεως μικρῶν δόσεων νιτρικοῦ ἀργύρου. Χαρακτηρίζεται δ' αὕτη διὰ χοροῖς κυανοφαίου ἢ ἀσθενῶς κυανῆς τοῦ δέρματος τοῦ προσώπου καὶ τῶν χειρῶν κατὰ πρῶτον, βραδύτερον δὲ καὶ τῶν λοιπῶν ὑπὸ τῶν ἐνδυμάτων καλυπτομένων θέσεων τοῦ δέρματος. Ταύτην συνήθως χοροῖαν προσλαμβάνουσι

καὶ αἱ βλεννομεμβράναι, ὡς ἡ τοῦ στόματος.
δ' ἐπιπεφυκῶς. [B. Πρ.]

Ἄργυρίου δίκη (Ἀρχαιολ.).
Διὰ τῆς δίκης ταύτης ἐπεδιώκετο ἡ ἀπόδοσις
χρημάτων, ἀδικητικῶς ἢ ταῦτα ὠφείλοντο ἐκ
θανείου παρακαταθήκης ἢ ἄλλης αἰτίας, ὡς
προκύπτει ἐκ τῆς γενικότητος τοῦ ὅρισμοῦ τῶν
γραμματικῶν. «Ὅνομα δίκης, ὅποτε τις ἀπαι-
τοίη ἀργύριον ὡς προσηκόν αὐτῇ καὶ μὴ λαμ-
βάνων, δίκην λαγχάνει ἀργύριον τῇ ἔχοντι».
(Bekker, Ἀνέκδ. Ἑλλην. 201). Ἡ δίκη αὕτη
ἐκ τῶν λεγομένων πρὸς τινὰ διεξήγηση
ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν τῶν Θεσμοθετῶν. (Δημοσθ.
κατὰ Καλλίπ. 1240 πρὸς Βοιωτ. 1002 καὶ
Ὀλυμπιοδωρῶν 1179). [Ἀχ. Ἀγ.]

Ἄργυρισμός βλ. Ἀργύρωμα.

Ἀργυρίτης (Argentite) εἶναι ἡ ἑτέρα
μορφή τοῦ ἐνθείου ἀργύρου (ἰδ. Ἀκανθίτης)
κρυσταλλοῦται κατὰ τὸ κυβικὸν σύστ. εἰς κύ-
βους, ὀκτάεδρα καὶ ῥομβικά ὡδεκάεδρα· εἶναι
εὐπλαστός καὶ εὐκαμπτός, ἔχει σκλ.=2, εἰδ.
βάρ.=7... 7, 4, χρῶμα μελανίζον μολυβδό-
φαιον, κατ' ἐπιφανείαν μέλαν ἢ καστανοεἰδές·
ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δεικνύει αὐθεντὴ λάμψιν. Συνί-
σταται ἐξ ἀργύρου (87, 1%) καὶ θείου (17,
9%) πυρούμενος διὰ τῆς φλογὸς τοῦ αὐλοῦ
τήκεται, ἐκλύει δὲυθίου καὶ ἐγκαταλείπει
κοκκαίον ἀργύρου ὑπὸ ἀκράτου δὲυθίου ἀπορ-
ρυσσούται, ἀποχωρίζομένου θείου. Φαίνε-
ται βρεττὰ ἀργυρίτιδα γ ἢ ν ἢ ἀπλῶς
ἀργυρίτιδα ἐκάλουν οἱ ἀρχαῖοι τὸν γαλ-
κνίτην (ἰδ. λέξ.). Ἀπαντᾷ ἐν Σαξονίᾳ. Οὐγ-
γαριε, Μεξικῷ, Περούβιᾳ, Χίλῃ κτλ. [K. M.]

Ἀργυριτοπυρίτης (Argentopyri-
te) ἐκάλεισαν ὀρυκτὸν τοῦ βασιρρομβοῦ συστή-
ματος, ἰσομορφὸν τῷ στερνδεργίτη
ἔχον εἰδ. βάρ.=5,53 καὶ συνιστάμενον ἐκ θείου
σιδήρου καὶ ἀργύρου (22,8%). [K. M.]

Ἀργυριωδέδιον βλ. Ἄργυρος (ἐ-
νώσεις).

Ἀργυροδωμίδιον βλ. Ἄργυρος
(ἐνώσεις).

Ἀργυροδάμας (Fluorite, Fluss-
spath) ὀρυκτὸν τοῦ κυβικοῦ συστήματος, κρυσ-
ταλλοῦμενον εἰς κύβους, ὀκτάεδρα, ῥομβικά
12εδρα κτλ. εὐρίσκεται καὶ χειροπληθεῖς καὶ
σπανίως κατὰ ψευδοκρυστάλλους. Σχημὸν
ἔχει ὀκταεδρικόν, σκλ.=4. Εἰδ. βάρ. 3,1...
8,2. Ἀχρὺς, συνηθέστερον ἑγχρὺς (ἰσχυρὺς
πράσινος, κιτρινός κτλ.). Λάμψιν ἔχει ὕλο-
ειδῆ καὶ διαφάνειαν διαφάνων βελήμων σχεδὸν
ἀπασα καὶ περὶ ἀλλοτρίαν φεισφορὸς πυρούμεναι
(χλωροφάνης), ἀπὸλλυσιν ὁμοῦς τὸ χρῶμα
αὐτῶν, ὅπερ προέρχεται ἐκ συμπεποτισμένου
ἐνανθρώπου ὕδατος. Οἱ Ἄ. ἐγκλείουσι συ-
νήθως κρυστάλλια σιδηροπυρίτου, χαλκοπυρί-
του, μαρκασίτου, γαλνίτου κτλ. — Συνίστα-
ται ἐκ φθορίου (48,72%) καὶ ἀσβεστίου

(51,28). Πυρούμενος διὰ τῆς φλογὸς τοῦ αὐλοῦ,
κροτεῖ ἰσχυρῶς, φασφάει καὶ τήκεται κατὰ
λεπτὰς παρασχίδας. αἰτίνες ἐρυθρίζουσι τὴν
ἐξωτερικὴν φλόγα. Ἐντὸς ἀνοικτοῦ σωλήνος πυ-
ρούμενος μετὰ δὲυθίου ἀλάτος, δεικνύει
ἀντιδράσεις φθορίου. Ὑπὸ δὲυθίου ἀπορρε-
στούται ἐκλυομένου ὕδροφθορίου. — Ἀπαντᾷ
ἰδίως ἐντὸς μεταλλικῶν κοιτῶν ὡς σὺν ὀρυ-
κτῶν, καὶ χρησιμεύει ἐν τῇ ὑελουρ-
γίᾳ πρὸς παραγωγὴν ὕδροφθορίου, εἰς δὲ πρὸς
κατασκευὴν κοσμημάτων καὶ ὡς συλλήπασμα
ἐν τῇ μεταλλουργίᾳ (δαμάζειν ἄργυρον) ἄ-
παντᾷ καὶ ἐν Λαυρίῳ. [K. M.]

Ἀργυροεἰδές. Κράμα παρεμφερές πρὸς
τὸ Ἀρχαντόν. [O. A. P.]

Ἀργυροθεϊδίον βλ. Ἄργυρος (ἐ-
νώσεις).

Ἀργυροθεϊώμα βλ. Ἄργυρος (ἐ-
νώσεις).

Ἀργυροκάστρον. Μουτεσσαριφλίκιον
(νομὸς) τῆς Ἡπείρου, ὑπαγόμενον εἰς τὸ βι-
λαέτιον (τοπαρχίαν) Ἰωαννίνων καὶ ἀπαρτι-
ζόμενον ἐκ τῶν καζάδων (ἐπαρχιῶν) Ἀργυ-
ροκάστρου, Δελδίνου, Χειμάρρας καὶ Τεπελέ-
νης. Ἐκ τούτων ἡ πρώτη ἀποτελεῖται ἐκ χω-
ρίων 66, ἡ τοῦ Δελδίνου ἐκ χωρίων 95, ἡ τῆς
Χειμάρρας ἐκ 57 καὶ ἡ τῆς Τεπελένης ἐκ χω-
ρίων 65. Κατοικοῦς δὲ τὸ μουτεσσαριφλίκιον
Ἄ. ἔχει (1888) ἐν ὅλῳ 114 125, ἐξ ὧν 48750
χριστιανοὶ καὶ 65 375 μουσουλμᾶνοι (ἡ ἐπαρ-
χία Ἄ. κατοικεῖται ὑπὸ 14 925 χριστιανῶν καὶ
16 725 μουσουλμάνων). Ἐκκλησιαστικῶς ὁ
νομὸς διοικεῖται ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου Δρυ-
νουπόλεως, ἐδρεύοντος ἐν Ἀργυροκάστρῳ ἀπὸ
τῆς ἐρημώσεως τῆς Δρυνουπόλεως προήχθη
δ' εἰς μητροπολιτικὸν ὄργανον, ὅσον τὴν ταξίν,
τῷ 1834, τῆς ἐπισκοπῆς ὑπαγομένης πρότερον
εἰς τὴν μητρόπολιν Ἰωαννίνων. Ἡ ἐν τῇ ἐ-
παρχίᾳ Ἄ. ἐκπαίδευσις τῶν Ἑλληνοφόνων καὶ
ἀλβανοφόνων Ἑλλήνων εἶναι ἱκανῶς ἀνεπτυ-
γμένη, ὑπαρχόντων ἐν αὐτῇ 35 σχολείων, ἐν
οἷς διδάσκεται ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα εἰς 1200
περίπου μαθητάς.

Ἡ ὁμώνυμος τοῦ μουτεσσαριφλικίου πρω-
τεύουσα Ἄ. (Ἐργερί ὑπὸ τῶν Τούρκων κα-
λουμένη), κεῖται ἐπὶ τριῶν βραχυδῶν διὰ χα-
ραδρῶν χωριζομένων ἀπ' ἀλλήλων παρωρεῖων
τῶν Ἀκροκεραυνίων ὀρέων, ἀπέχει δὲ τῶν μὲν
Ἰωαννίνων ὥρας 24, τῶν δ' Ἀγίων Σαράντα
ὥρας 15· ἡ εὐρεία τοῦ Ἄ. πεδιάς, ἔχουσα μῆ-
κος μὲν 15 ὥρων πορείας ἀπὸ Τεπελένης με-
χρι Λόγγου, πλάτος δὲ 2 ὥρων διαρρέεται ὑπὸ
τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ἀργυροκάστρου. Κατοικοῦς
ἔχει ἐν ὅλῳ (τῷ 1888) 13 175, ὧν 1925 Χρι-
στiani λαλοῦντες τὴν ἑλληνικὴν καὶ τὴν ἀλ-
βανικὴν. οἱ δὲ λοιποὶ ἀλβανόφωνοι μωαμεθα-
νοὶ κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα ὁ πληθυσμὸς
τῶν χριστιανῶν ἦτο πολλῶ μείζων τοῦ τῶν
μωαμεθανῶν, ἀλλ' ἀπὸ τῆς μεταβάσεως τῆς

ἔδρας τῆς τοπαρχίας εἰς Δελφίνον (1770) οἱ πλείστοι τῶν χριστιανῶν, μάλιστα δ' οἱ εὐπωρότεροι ἔνεκα τῶν βερβερῶν καταβλήσαν, ἅς ὑπὸ τῶν μωαμεθιανῶν ὑφίσταντο, ἤναγκασθησαν νὰ μεταναστεύωσιν ἄλλοι εἰς Ἰωαννίνα, ἄλλοι εἰς Κωνσταντινουπόλιν καὶ ἄλλοι ἀλλαχοῦ. Νῦν ἡ συντεταγμένη των χριστιανῶν ὑπαρχεῖ μεταξὺ τῶν δύο ἁρῶν, παρὰ τὴν ἐν 100 περίπου καταστημάτων αγοράν, ἐσχάτως (1890) κατὰ μέγα μέρος καταστραφείσαν ὑπὸ πυρκαϊκῆς. Τὸ Ἀ. πολλάκις μνημονεύεται ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Ἑλλάδος κατὰ τοὺς μέσους καὶ τοὺς νεωτέρους χρόνους, μάλιστα ἀπὸ τοῦ 14' αἰῶνος καὶ ἐφεξῆς· ἐσχάτως δ' ἦτο ἡ ἔδρα τοῦ Ἀλβανικοῦ συνδέσμου. Διατηρεῖται ὁπωσούν καλῶς τὸ φραγκικὸν φρούριον αὐτοῦ. [Π.]

Ἀργυροκόνδυλα, κονδυλία δι' ὧν γράφουσιν ἐπὶ πλακῶν ἢ περιγραμμῶν ἐπίτηδες παρασκευασμένων. [Ο.Α.Ρ.]

Ἀργυροκρατία. Βλ. Πλουτοκρατία.

Ἀργυροκυανέδιον (Χημ.) (κυανί-ἄργυρος, κυανιοῦχος ἄργυρος, ἐγκυανίος ἄργυρος, Cyansilber, Silbercyanid, Cyanure d'argent) Ag C N παράγεται ὡς λευκὸν ἴζημα ἀδιάλυτον εἰς ὕδαρ τῇ ἀναμίξει νιτρικοῦ ἀργύρου μετὰ κυανιοκαλίου διαλύεται ἐν περισσείᾳ εἰς κυανιοαργυροκάλιον Ag CNKCN ὅπου χρησιμεύει εἰς τὴν γαλβανοπλάστικην καὶ ἐπαργύρωσιν. [Ο.Α.Ρ.]

Ἀργυρόλευκον ἴδ. Μολυβδόλευκον.

Ἀργυρομιγῆς μόλυβδος (Werkblei, Stannum τῶν Ῥωμαίων) καλεῖται ὑπὸ τῶν μεταλλουργῶν ὁ κατὰ τὴν χώνευσιν ἀργυρομιγῶν μεταλλευμάτων μόλυβδος παραγόμενος μεταλλικὸς μόλυβδος, ὅστις ἐμπεριέχει ἐκτός τοῦ ἀργύρου (καὶ χρυσοῦ), χαλκόν, αντιμόνιον, ἄρσενικόν, σίδηρον κτλ. Ἐκ τούτου διὰ π α τ τ ι ν σ ω ν ι σ μ ο ὦ ῥ ψ ε υ δ α ρ γ υ ρ ῶ σ ε ω ς κ α ἰ κ υ π ε λ λ ῶ σ ε ω ς (ἴδ. λ.) ἐξάγεται ὁ ἄργυρος καὶ ὁ χρυσός. [Κ.Μ.]

Ἀργυρονήτη (Ζωολ.) (Argyroneta Aquatica) εἶδος ἀράχνης ἧς τινος αἱ τέσσαρες μεσαῖοι ὀφθαλμοὶ εἶναι διατεθειμένοι ἐν τετραγώνῳ, οἱ δὲ πλάγιοι ἐπὶ κοινῆς προεξοχῆς. Ὑφαίνει ἐν τῷ ὕδατι ἰσθὸν ἐν εἶδει ἀδιαδρόχου κώδωνος ἀνοικτοῦ κάτωθεν, ἐν στηρίζει ἐπὶ τῶν φυτῶν καὶ ὅστις ὡς ὁ κώδων τῶν θυτῶν πληροῦται αἵρος. Τὸ σῶμα ἔχει ὅψιν ἀργυρᾶν, ἔνεκα τῆς πληθύνει τῶν μικρῶν ἀεροσφαιρῶν πομφολύγων τῶν κρεμαμένων ἀπὸ τῶν τριγῶν. Δύναται δὲ νὰ παραμένῃ ἐπὶ μακρὸν ὑπὸ τὸ ὕδωρ. [Ν.Α.]

Ἀργυρονέτρωμα βλ. Ἀργυρος (ἐνώσεις).

Ἀργυροξείδιον βλ. Ἀργυρος (ἐνώσεις).

Ἀργυρόπουλος Ἰωάννης ἐγεννήθη ἐν Κωνσταντινουπόλει περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 18'

αἰῶνος. Σπουδάζας δ' ἐν τῷ γυμνασίῳ τοῦ Παταίου διέτριψεν ἐν ταύτῃ τῇ πόλει μέχρι τοῦ 1441 παρὰ τῷ Παλλαντί Στρογγί (Strozzii) ὡς καθηγητῆς αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐλληνικοῖς γραμμασιν. Ἰδίως δ' ἐν τῇ ἀριστοτελικῇ φιλοσοφίᾳ (Logrand Bibl. hellénique σ. L). Ἀρχομένου δὲ τοῦ ἔτους εκείνου ἐπέστρεψεν εἰς Κωνσταντινουπόλιν, ὅπου διέμεινε μέχρι τῆς ἀλώσεως διδάσκων ἐν τῷ τ σ θ ε ν ὦ ν ο ς κ α θ ο λ ι κ ῶ μ ο υ σ ε ῖ ῳ (ἴδ. Κ. Ὑπερίδου Μγ. Ἀποστολὴ πονήματα τρία σ. 88 κέ.). Ἐν δὲ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἀναφέρονται ὁ Μεγαλὴ Ἀποστόλης καὶ ὁ Κωνσταντῖνος Λάσκαρις. Ὁ δὲ πρῶτος ὑπῆρξεν ὁμόφρων τοῦ διδασκάλου, θρόνους ὑπὲρ τῆς ἐνώσεως τῶν ἐκκλησιῶν καὶ προσπαθῶντος δι' αὐτῆς νάπο-κρούσῃ τὴν ἐπαπειλουμένην ἁλωσιν τῆς πόλεως ὑπὸ τῶν Τούρκων. Καὶ Ἴταλοι δὲ προσήρχοντο πρὸς τὸν Ἀργυρόπουλον διδάσκοντα ἐν Κωνσταντινουπόλει. εὐρίσκοντο δ' ἐν αὐτοῖς καὶ αὐτὸν τὸν υἱὸν τοῦ Φιλέλφου.

Μετὰ δὲ τὴν ἁλωσιν ἐκλήθη τῷ 1456 εἰς Φλωρεντίαν ἐπὶ μεγάλῳ μισθῷ ἄρχοντας Κοσμά τοῦ Μεδίκου καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Πέτρου ὡς καθηγητῆς τῶν ἐλληνικῶν γραμμάτων καὶ ἰδίως τῶν ἀριστοτελικῶν συγγραμμάτων, ὧν πολὺς μετέφρασεν εἰς τὴν λατινικὴν. Οἱ ἐπιφανέστατοι τῶν Ἰταλῶν τῆς Ἀναγεννήσεως ὑπῆρξαν μαθηταὶ τοῦ Ἀ. Μεγάλως δ' ἐτίματό ὑπὸ τῶν Μεδίκων, ἰδίως δὲ τοῦ Κοσμά. Διὲ καὶ ἡζιώθη τῷ 1466 τῶν δικαιωμάτων πολίτου τῆς Φλωρεντίας. Τῷ 1471, ληξάσης τῆς δεκαπενταεστὸς αὐτοῦ ἐξ ἀρχῆς μισθώσεως, ἀπῆλθεν εἰς Ῥώμην, ὅπου ἔζησε διδάσκων ἰδιωτικῶς μέχρι τοῦ ἔτους τοῦ θανάτου του περὶ τὸ 1486. Πολλοὶ δὲ ἠκροάσθησαν αὐτοῦ καὶ ἐν Ῥώμῃ. ἐν εἰς ὁ Γερμανὸς ἀντίπαλος τοῦ Ἑράσμου Ῥευγλίνος (Καπνίων) ὅστις μάλιστα, ὅτε ἠκροάσθη αὐτοῦ, λέγεται εἰπών, ὅτι ἡ Ἑλλὰς μετέστη εἰς Ἰταλίαν. Ἀλλὰ μεγάλη ὑπῆρξεν ἡ κατὰ τὴν ἐν Ῥώμῃ διατριβὴν πένια τοῦ Ἀ. — Τῶν συγγραμμάτων τοῦ Ἀ. ὧν αἱ πλείσται ἀνέκδοτοι, πρόχειρον κατάλογον ἴδ. παρὰ Σ α θ α Νεοελλ. Φιλολ. σ. 47 κέ. [Λ.]

Ἀργυρόπουλος Ἰάκωβος. Ἦς αὐτῆς πιθανῶς οἰκογενεῖας καὶ ὁ ἀνωτέρω, δεύτερος υἱὸς τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἱατροῦ Μανουὴλ Ἀ. γενν. ἐν Κωνσταντινουπόλει τῷ 1778, ἀποθ. ἐν Ἀθῆναις τῷ 1850. Εὐπαιδευτός ὢν καὶ τῶν ἀσιατικῶν γλωσσῶν ἐγκρατὴς ὑπῆρξε ἐν νεαροῖς ἡλικίᾳ ἐν τοῖς πατριαρχείοις, εἴτα δ' ἐγένετο πρᾶκτωρ τοῦ πενθεροῦ αὐτοῦ Ἀλεξ. Σούτσου παρὰ τῇ Ὑψηλῇ Πύλῃ. Τῷ δὲ 1804 θωροίσθη πρόεδρος πρεσβευτῆς τῆς Πύλης ἐν Βερολίνῳ. Ὑπηρετήσας διετίαν ἐν τῇ θέσει ταύτῃ, ἐπανῆλθεν εἰς Κωνσταντινουπόλιν, ἐπὶ δὲ τοῦ ῥωσικοῦ πολέμου (1812) διετέλεσεν ἐπὶ βραχὺν χρόνον διερμηνεὺς τοῦ

θωμανικοῦ στόλου, εἶτα δ' ἀνέλαθεν ἄλλα τινα ὑπουργήματα ἐν τῷ θωμανικῷ κράτει, πρόθυμον παρέχων πάντοτε τὴν ἀντίληψιν αὐτοῦ εἰς τὰς ἑλληνικὰς κοινότητας καὶ συντεχνίας. Μετὰ τὴν ἐκρηξὴν τῆς Ἑλλ. ἐπανάστασεως, ἐξωρίσθη τὸ πρῶτον (21 Ἀπριλ. 1821) εἰς Ῥωσσίαν, μετακλιθεὶς δὲ τῷ 1829 ἐκ τῆς ἐξορίας του εἰς Κωνσταντινουπόλιν, καὶ μετ' ἀποδεχθεὶς τὴν διορισμὸν του ὡς μέλους τῆς ἐκτάκτου εἰς Ῥωσίαν πρεσβείας πρὸς συνομιλογίαν τῆς συνθήκης, ἔφυγε λαθραίως εἰς Ἑλλάδα, ὅπου παρέμεινεν ἰδιωτεύων μέχρι τοῦ θανάτου του. Πλὴν τινων ἀνεκδότων αὐτοῦ ἔργων, ἐδημοσίευσεν τουριστὶ γεωγραφίαν, καὶ μεταφράσιν τῆς ὑπὸ Καπρέρα ἱστορίας τῆς Ῥωσσίας ἐν Καίρῳ τὸ πρῶτον ἐκδοθεῖσαν, ἣτις εἶναι ἐν χρήσει ὡς διδακτικὸν βιβλίον ἐν τουρκικοῖς σχολείοις. Νυμφεῦθις δὲ τὴν Μαρίαν, θυγατέρα τοῦ αὐθέντου τῆς Βλαχίας Ἀλεξάνδρου Σούτσου, κατέλειπεν ἐκ ταύτης τέσσαρας υἱοὺς καὶ δύο θυγατέρας· α') τὸν Μαυροῦλ Ἀ. ὅστις ὑπηρετήσας ἐν Ἑλλάδι ἐπὶ Καποδιστρίου μὲν ὡς ἀνώτερος ὑπάλληλος ἐν τῷ ὑπουργεῖῳ τῶν Στρατιωτικῶν, εἶτα δ' ὡς σύμβουλος τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν καὶ ὡς μέλος τοῦ Ἑλεγκτικοῦ συνεδρίου, διορίσθη τῷ 1836 σύμβουλος καὶ Δ' διεργηνοῦς τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἑλληνικῆς πρεσβείας ἣν καὶ ἐπὶ πολλὰ ἔτη διηύθυνεν, τῷ δὲ 1850, περικιτηθεὶς τῆς θέσεως ταύτης πρὸ ἑτοῦς, ἀνέλαθεν ὁμοίαν ὑπηρεσίαν ἐν τῇ Ῥωσικῇ πρεσβείᾳ μέχρι τοῦ 1863, ἀπέθανε δ' ἐν Κωνσταντινουπόλει τῷ 1887· β') τὸν Περικλῆ Ἀ. περὶ οὗ βλ. κατωτέρω· γ') τὸν Ἀλκιβιάδην Ἀ. γένν. τῷ 1815, ἀποθαν. τῇ 4 Μαρτ. 1836 ἐν Κερκύρᾳ, μὲ τὸν βαθμὸν συνταγματάρχου τοῦ πυροβολικοῦ· δ') τὴν Ἀλεξάνδρον Ἀ. ἀποθνήσκουσα μὲ τὸν βαθμὸν λοχαγοῦ τοῦ πεζικοῦ· ε') τὴν Σεβαστὴν Κ. Μάνου, χρηματιστὴσαν διευθύντριαν τοῦ Παρθενώγειου τῆς Φιλελευθερίας ἐταιρίας καὶ ζ') τὴν Χαρίκλειαν, νυμφευθεῖσαν τὴν ἐπιφανῆ πολιτευτὴν τῆς Ἑλλάδος Ἀλεξάνδρον Μαυροκορδάτον. [Π.]

Ἀργυρόπουλος Περικλῆς. Υἱὸς τοῦ ἀνωτέρω, γένν. ἐν Κωνσταντινουπόλει περὶ τὸ 1809, ἀποθ. τῇ 16 Δεκεμβρ. 1860 μετ' ἀτυχῆ ἐγγεῖρησιν κερκινώδους ὄγκου, ἀναπευχθέντος ἐν τῷ μηρῷ αὐτοῦ. Διακούσας τὰ ἐγκύκλια μαθήματα παρ' τῷ ἐν Κωνσταντινουπόλει διδασκάλῳ Π. Κυζικηνῷ, μετὰ τὴν εἰς τὴν Ἑλλάδα προσφυγὴν τοῦ πατρὸς καὶ τῆς λοιπῆς οἰκογενείας του (1829) ἐγένετο ἐπὶ βραχὺν χρόνον γεωματοῦς τοῦ ψαριανοῦ πλοιαρχοῦ Κ. Νικοδήμου, κυβερνῶντος τότε μικρὸν πολεμικὸν πλοῖον τὸν Κάστορα· εἶτα δὲ μετέβη εἰς Παρίσιος πρὸς ἀπουδίαν τῶν νεμικῶν καὶ πολιτικῶν ἐπιστημῶν καὶ ἐπανελθὼν ἐκείθεν ἐξήσκει τὸ δικηγορικὸν ἐπάγγελμα. Τῷ 1834

διορίσθη ἀντισαγγελεὺς τῶν Ἐφεσῶν, τῷ δὲ 1837 ἐκτάκτος καθηγητὴς τοῦ δημοσίου δικαίου ἐν τῷ ἀριστυτάτῳ Πανεπιστημίῳ· εἰς τακτικὸν δὲ καθηγητὴν προήχθη τῷ 1850, καὶ μετ' ὀλίγον χρόνον ἐξελέχθη πρόεδρος (1852—53). Τῇ 16 Μαΐου τοῦ 1854 μετέσχε τοῦ κατὰ τὴν ἀγγλογαλλικὴν κατοχὴν σχηματισθέντος ὑπουργείου τοῦ Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου διορισθεὶς ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν· ἐν τῇ αὐτῇ δὲ κυβερνήσει ἀνέλαθεν ἐπὶ βραχὺν χρόνον καὶ τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν, καὶ εἶτα τὸ τῶν Ἑκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίας Ἑκπαιδεύσεως (1 Ἰουνίου—28 Σεπτεμβρ. 1855). Τῷ δὲ 1859 ἐξελέχθη βουλευτὴς τοῦ Πανεπιστημίου.

Ὁ Ἀ. διέπρεψε μὲν καὶ ὡς δικανικὸς ῥήτωρ, μάλιστα δ' ἐν ποινικαῖς δίκαις, μεταπολλῆς δὲ δεξιότητος εἰργάσθη μετὰ τὴν ὑπουργεῖαν αὐτοῦ καὶ ἐν τῷ ζητήματι τῶν ἐν Ῥωμουνίᾳ μοναστηριακῶν κτημάτων, ἀνατεθείσης αὐτῷ ὑπὸ τοῦ ἐν Τουρκίᾳ ἑλληνικοῦ κλήρου τῆς ὑπερχαρίσεως τῶν ἐπὶ τούτων δικαιωμάτων αὐτοῦ. Ἀλλὰ πρὸ πάντων ἀνεδείχθη ὡς καθηγητὴς καὶ πολιτευτὴς ὑπέρροχος. Ὡς καθηγητὴς, καὶ διδάσκων καὶ γράφων ἐνεπνέετο ὑπὸ ἀγνῶν φιλελευθέρων ἀρχῶν, ἀφετηρίαν ἔχουσιν τὸ δόγμα τῆς κυριαρχίας τοῦ λαοῦ, ὅπερ καθιέρωσε μὲν ἡ Ἑλληνικὴ ἐπανάστασις διὰ τῶν Ἑθνικῶν συνελεύσεων, ἐπακύρωσε δ' ἡ πρόσφατος τότε γαλλικὴ μεταπολίτευσις τοῦ 1830. Σφοδρῶς δ' ἐλέγχων τὸν περιφανῆ δημοσιολόγον καὶ πολιτευτὴν Γκυζώ, ὡς ἐπαγγελλόμενον ἰδέας καὶ κυβερνητικὸν σύστημα περιστέλλοντα τὴν ἔννοιαν καὶ τὴν ἀξίαν τῆς τοῦ λαοῦ κυριαρχίας προσεκληθῆναι εἰς τὰνάκτορα καὶ ἐπετιμήθη ὑπ' αὐτοῦ τοῦ βασιλέως Ὁθωνος ἐπὶ τοῖς ἐλευθερίοις ἐκείνοις μαθήμασιν, ὧν ὅμως μῆτε ἀπαρηγορεῖς, μῆτε συγκατατεθείς νὰ μεταβάλῃ τὸ πνεῦμα, ἠνγκάσθη νὰ περιορισθῇ εἰς τὴν διδασκαλίαν μόνον τοῦ διοικητικοῦ δικαίου· ἀλλὰ καὶ τὸ μάθημα τοῦτο ἐγίνωσκε νὰ καθιστᾷ ἐπαγωγώτατον διὰ τῆς εὐρείας ἀναπτύξεως, τῆς ἄκρας σαφηνείας καὶ γλαφυρότητος τοῦ λόγου καὶ τῆς εὐφραδείας αὐτοῦ, μεταδίδων εἰς τοὺς ὁμιλητάς τὴν πρὸς τὰς φιλελευθέρους ἀρχὰς ἐνθουσιασμόν, οὗ ἐνεργοῦντο. Μέρους τῶν μαθημάτων αὐτοῦ, τὸ εἰς τὴν δημοτικὴν διαίτησιν ἀναφερόμενον, συμπήξας εἰς βιβλίον ἐξέδωκε τὸ πρῶτον τῷ 1843, εἶτα δ' ἐν δευτέρᾳ ἐκδόσει τῷ 1859 («Ἡ δημοτικὴ διοίκησις ἐν Ἑλλάδι» εἰς 2 τόμ.). Ἐκ τῶν ἄλλων ἐπιστημονικῶν ἔργων αὐτοῦ ἄξια ἰδίως μνείας εἶναι, πλὴν διατριβῶν τινων δημοσιευθεῖσων ἐν τῇ «Εὐρωπαϊκῇ ἐρανιστῇ», ὁ κατὰ τὴν ἐπέτειον ἑορτῇ τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ 1850 ἐκφωνηθεὶς λόγος περὶ Ἀδαμαντίου Κοραΐ, καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ διαδεχόμενου τὴν πρωτανεῖαν τῇ 28 Σεπτεμβρίου 1852 περὶ Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου τοῦ ἐξ Ἀπορρήτων.

Ὡς πολίτευτὸς δὲ, ταχθεὶς εἰς τὸ κέρμα τοῦ ἐπ' ἀδελφῇ γαμβροῦ τοῦ Ἀλεξάνδρου Νταροκορδάτου, πολυτίμους προσήνεγκεν εἰς τὸ ἔθνος ὑπηρεσίας, οὐδέποτε παρεκκλίνας τῆς πορείας ἧτις διεγράφετο αὐτῷ ὑπὸ τῆς ἀκραίφνου φιλοπατρίας, τοῦ εὐθέως χαρακτῆρος καὶ τῶν οἰκογενειακῶν παραδόσεων του. Ἐν ἔτει 1843—1844 ἐκδίδων τὴν ἐφημερίδα «Ἀναμέρφωσις» ἐποδηγέται εὐθαρσῶς τὸ ἔθνος εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν συνταγματικῶν ἐλευθεριῶν, μετέπειτα δὲ γράφων ἐν ἄλλαις ἐφημερίσαι, μάλιστα ἐν τῇ «Πανελληνίῳ», ἀπέδειξεν ὀρθοφροσύνην καὶ εὐσυνειδησίαν ὡς πρὸς τὴν δημοσιογραφικὴν αὐτοῦ δεινότητα. Κάλλιος δ' ἔπαινος αὐτοῦ ὡς ὑπουργοῦ, διαχειρισθέντος τὰ κοινὰ ἐν χαλεπωτάτοις καιροῖς ξενικῆς κατοχῆς, ἦτο τὸ λεχθὲν ὅτι ἐπέσυρε τὴν δυσμένειαν τῶν δυσμενῶς πρὸς τὴν Ἑλλάδα διακειμένων. Ἐν τῇ βραχυχρονίῳ διοικήσει τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν προπαρεσκευάσας πολλὰς οἰκονομικὰς μεταρρυθμίσεις, τὰς ἑποίας δὲν ἤδυνήθη μὲν οὗτος νὰ περιβάλῃ διὰ τῆς νομοθετικῆς κυρώσεως, ἀπεδέχθη ὅμως καὶ ὑπεστήριξεν ὁ διαδεχόμενος αὐτὸν ἐν τῷ ὑπουργείῳ ἐν ἰδίῳ δὲ φυλλαδίῳ γαλλιστὶ ἐκδοθέντι (Les finances de la Grèce) ἐξέθηκε τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους. Ἐν δὲ τῇ ὑπουργείῳ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως, ὅπερ ἐπὶ τετράμηνον περιέπου διήρουνεν, ἐλίγιστα μὲν ἤδυνήθη νὰ μεταβάλῃ τῶν κακῶς κειμένων διὰ τὸ βραχὺ τοῦ χρόνου, προσέτεινεν ὅμως νὰ χρηρηθῶσι γενναϊότεραι πιστώσεις ὑπὲρ τῆς παιδείας, τὴν δὲ πρότασιν αὐτοῦ, ἣν κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1855 ὑπεστήριξε δι' εὐγλωττοτάτης ἀγορεύσεως, ὁμοφώνως καὶ ἐν ἐπυσημίαις παρεδέχθη ἡ Βουλὴ. Ὡς κοινοβουλευτικὸς δὲ ῥήτωρ διεκρίθη ὁ Ἀ. μάλιστα ἐν τῇ Βουλῇ τοῦ 1859, ἐν ᾗ ἀντεπροσώπευεν ὡς εἴπομεν τὸ Πανεπιστήμιον· αἱ ἀγορεύσεις αὐτοῦ ἐτύγχανον τῆς ἐπιδοκίμασις καὶ αὐτῶν τῶν ἀντιφρονούντων, διὰ τὸ ἐπαγωγὸν τοῦ λόγου, τὴν πυκνότητα τῶν νοημάτων καὶ τὴν δύναμιν τῶν ἐπιχειρημάτων· ἰδίως δὲ παρήγαγεν ἐντύπωσιν βαθεῖαν ἢ κατὰ τὴν συζήτησιν τῆς ἀπαντήσεως εἰς τὸν βασιλικὸν λόγον ἀγρόσεως αὐτοῦ κατὰ τοῦ συστήματος τῶν κυβερνητικῶν ὑποψηφίων. [Π.]

Ἀργυροπράτης (argentarius) εἶδος τραπεζίτου καὶ μεσίτου ἐν Ῥώμῃ, χρησιμεύοντος εἴτε ὡς θεματοφύλακος, χρημάτων, εἴτε πρὸς πληρωμὴν χρῆσιν δυνάμει ἐντολῆς τοῦ θεματοδότη, εἴτε πρὸς προσδιορισμὸν τῆς τιμῆς τῆς συναλλαγῆς, εἴτε εἰς καθαρῶς μεσσιτικὰς ἐργασίας. Εἰργάζοντο ἐν τοῖς ἐργαστηρίοις (fabernae), τοῖς περὶ τὴν ἀγορὰν (forum) ἀπὸ τοῦ *F'* αἰ. ἂ. κτ. *P.*, τὰ δὲ βιβλία αὐτῶν, ἅτινα ὑπεχρεοῦντο νὰ τηρῶσι καὶ νὰ προσάγωσιν εἰς τὸν νομίμως ζητούντα, αὐτά,

κατ' εἰδικὴν τοῦ πρακτοῦ, εἰκότου διάταξιν παρῆγον δημοσίαν πίστιν, διὸ ἡ *lit obligatio* κατηρτίετο πολλάκις δι' αὐτῶν. Πολλοὶ δ' Ἀ. ἐν ἑταιρίᾳ διατελοῦντες ἐδικαιοῦντο καὶ ἠθύνοντο ὡς πρὸς τρίτους, ἐξαίρετικῶς κατὰ *συνενοχῆν*. Παρεμφερεῖς δὲ πρὸς αὐτοὺς ἦσαν οἱ *numularii* (τραπεζίται), *mensarii*, *mensularii*. [Δ.]

Ἀργυροπυρίτης εἶνε ὀρυκτὸν ἀργύρου (29,75%) καὶ σιδήρου καίμενον μεταξὺ στεριδεργίτου καὶ ἀργυροπυρίτου. [Κ.Μ.]

Ἀργυρορρύτης καλεῖται ποταμὸς (ὡς ὁ Ἐβρός) φέρων ἐν τῇ ἡμῇ αὐτοῦ ἄργυρον (ἀργυρορρύας). [Κ.Μ.]

Ἀργυρός. [Ἰδ. Πέθος, Ῥωμανός.]

Ἀργυρός (Xημ.) χημ. σῆμ. *Ag*, ατομ. βάρ.=108. Ἐν τῶν εὐγενῶν μετάλλων ἔχον λευκὴν χροῖα καὶ μεγάλην σκληρότητα (μεταλλικὴν λαμψίν), ἵνε μαλακώτερος τοῦ Χαλκοῦ, σκληρότερος τοῦ Χρυσοῦ καὶ λίαν ἐλατός, ἔχει εἰδ. βάρ. 10,5—10,62, τήκεται εἰς 916° καὶ ἐξατμίζεται εἰς ὑψηλὴν θερμοκρασίαν· τετηκὼς ἀπαιροῦνται ὀξυγόνην διαλύεται εὐκόλως ὡς Νιτρικὸν οἶον, σχηματίζων νιτρικὸν Ἀργυρον (πέτρα τῆς κολλάσεως), ἵνε ὅλως ἀδιάλυτος, ὡς ὑδροχλωρίον, καθιζανόμενος ὑπ' αὐτοῦ ἐκ τῶν διαλυσῶν του ὡς λευκὸς χλωριόαργυρος. Μεθ' Ὑδραργύρου σχηματίζει ἀμύλημα, μετὰ τοῦ Μολύβδου ἐνοῦται, ὡσαύτως μετὰ τοῦ Χαλκοῦ, ὑποτελῶν τὸ κράμα τῶν ἀργυρῶν σκευῶν καὶ νομισμάτων· τῶν ἑλληνικῶν νομισμάτων (λατινικῇ ἑνώσει) ἐνέχουσι τὰ μὲν πεντήραρχα 900 ἐπὶ τοῖς χιλίοις, τὰ δὲ διραρχα καὶ λοιπὰ 835 ἐπὶ τοῖς χιλίοις Ἀργύρου· περὶ τῆς ἀξίας ἐν σχέσει πρὸς τὸν Χρυσὸν (15 $\frac{1}{2}$:1) βλ. λ. Διμεταλλισμός. 1 φράγκον ἔχει 5 γρ. 200 φράγκα ἀργυρῇ ἔλασσι 1 χιλιογρ. — Ὁ Ἀ. ἀπαντᾷ αὐτοφῶς ἢ ἡνωμένως μετὰ διαφόρων σωμάτων, εἴτε δὲ καὶ εἰς παράμυξα πολλῶν ὀρυκτῶν ἰδίως μελυδοῦχων, ὡς ἐν Λαυρίῳ.

Περὶ τῶν μεθόδων τῆς ἐξαγωγῆς αὐτοῦ (ἀμύλημα, φούξιος) βλ. κατωτέρω (Ἀργυρος, Μεταλλουργ.). Ἡ ἐλικὴ ἐτηρία παραγωγή Ἀργύρου ἀνέρχεται 3 000 000 Χγρ. περίπου.

Ἀργύρου ἐνώσεις: (Ὁ Ἀ. ἵνε μνοσθενής).

1) Ἀργυρὸς καὶ Ὁξυγόνον.

α') Ἀργυροξείδιον Ag_2O , παράγεται ὡς φαῖν ἀδιάλυτον ἔκμα τῇ προσθήκῃ καυστικοῦ ἀλάλατος εἰς διάλυσιν Νιτρικοῦ Ἀργύρου· ἀποσυντίθεται εὐκολώτατα, διαπυρούμενον δὲ ἀποδίδει ἅπαν τὸ Ὁξυγόνον αὐτοῦ ὑπ' Ὑδραργύρου ἀνάγεται ἤδη εἰς 1000, ἐνοῦται μεθ' ἅπαντων τῶν ὀξέων, σχηματίζον διαλυτὰ ὕδατα μετ' ἀμμωνίας σχηματίζει τὸν κροτοῦντα Ἀργύρον τοῦ Berthollet.

β') Ἀργυροπεροξειδίον Ag_2O_2 ,

ἀσκήθεις μέλαν χρυστάλλινον σῶμα, παραγόμενον κατὰ τὴν ἤλεκτροδύσειν ἀργυρούχων διαλύσεων.

2) Ἄργυρος καὶ Θείοον.

Ἄργυροθειίδιον, θειάργυρος, ἐν-θεις ἢ θειούχος Ἄργυρος, Ag^{S} ἀπαντὰ αὐτοφυῆς καὶ παράγεται ὡς μέλαν ἴζημα τῇ διοχετεύσει ὑδροθείου εἰς ἀργυρούχους διαλύσεις.

3) Ἄργυρος καὶ Χλωρίον.

Ἄργυροχλωρίδιον, χλωριάργυρος, ἐγγλωρίος ἢ χλωριούχος Ἄργυρος, AgCl , ἀπαντὰ αὐτοφυῆς, λευκὸν σῶμα διαλυτὸν ἐν Ἀμμωνίᾳ, τηκόμενον ἐν ὑψηλῇ θερμοκρασίᾳ, ἀμαυρούμενον ἐν τῷ φωτί.

4) Ἄργυρος καὶ Βρώμιον.

Ἄργυροβρωμίδιον, βρωμιάργυρος, ἐμβρώμιος ἢ βρωμιούχος Ἄργυρος AgBr , ὁμοιον τῷ χλωριαργύρῳ, δυσδιαλυτότερον ἐν Ἀμμωνίᾳ.

5) Ἄργυρος καὶ Ἰώδιον.

Ἄργυριωδίδιον, ἰωδιάργυρος, ἐνιώδιος ἢ ἰωδιούχος Ἄργυρος, AgI , ἴζημα ὁμοιον τοῖς προηγουμένοις, ἀλλὰ κίτρινον καὶ ἀδιάλυτον ἐν ἀμμωνίᾳ. Ἐνεκα τοῦ εὐπορουνθέντος αὐτῶν ὑπὸ τοῦ φωτὸς εὐρίσκουσιν αἱ μετὰ τῶν ἀλατογόνων ἐνώσεις τοῦ Ἀργύρου ἐφαρμογὴν εἰς τὴν φωτογραφίαν, διαλύονται δὲ ἀπασαὶ ὡς ὑποθετιῶδες Νάτριον.

6) Ἄργυρος καὶ Κυάνιον.

Ἄργυροκυανίδιον, κυανιάργυρος κυανιούχος ἢ ἐγκυάνιος Ἄργυρος, AgCy , παράγεται διὰ κυανοκαλίου ἢ νιτρικοῦ ἀργύρου ὡς λευκὸν ἴζημα, διαλυτὸν εἰς περίσσειαν κυανοκαλίου, ἢ δὲ διαλύσεις αὐτῇ χρησιμεύει εἰς τὴν γαλβανοπλαστικὴν καὶ τὴν ἐπαργύρωσιν.

7) Ἄργυρος καὶ Θειοεικόν δξυ.

Ἄργυροθειοεικόν, θειοεικὴ ἢ δξυθειοεικὴ Ἄργυρος, παράγεται τῇ διαλύσει Ἀργύρου εἰς πυκνὸν θεικόν δξυ, λαμβάνεται δὲ κατὰ τὸν καθαρισμὸν τοῦ Χρυσοῦ ἀπὸ τοῦ Ἀργύρου.

8) Ἄργυρος καὶ Νιτρικόν δξυ.

Ἄργυρος Νιτρικός, ἀργυρονίτρωμα, δξυαζωτικός Ἄργυρος, πέτρα τῆς κολάσεως, $\text{Lapis infernalis AgNO}^3$, παράγεται τῇ διαλύσει Ἀργύρου ἐν νιτρικῷ δξείῳ ἢ χρυστάλλουται εἰς μεγάλας ῥομβικὰς πλάκας, τηκεται εὐκόλως ἢ γίνεταί ἐς σχῆμα ῥάβδων χρησιμεύον ὡς καθήκον— $\text{Argentum nitricum fusum}$, τὸ δὲ $\text{Argentum nitricum mite}$ ἔνε μίγμα ἐνδὲ μέρους νιτρικοῦ Ἀργύρου καὶ δύο μερῶν νίτρου. [O.A.P.]

Ἄργυρος αὐτοφυῆς εὐρίσκεται κεκρυσταλλωμένος κατὰ τὸ κυδ. σύστ. συνήθως εἰς κύβους, ὁδρα καὶ ῥομβικὰ ἰσέδρα· εὐρίσκεται προσέτι ἐν μορφῇ τριγῶν, σφματίων, ἐλασμάτων, δδόντων κτλ. Ἔινε εὐπλαστός καὶ σφυρήλατος, $\Sigma\kappa\lambda.=2,5\dots3$. Εἰδ. βάρ.=10, 11, 0. Χρῶμα ἔχει ἀργυρόλευκον, συνήθως εἶνε κίτρινος κατ' ἐπιφάνειαν, μέλας ἢ χαλκόςχρους.

Συνίσταται κυρίως ἐξ Ἀργύρου μετὰ μικρὰς ποσότητος χρυσοῦ καὶ μικρῶν παραμιγμάτων χαλκοῦ, ἀρσενικοῦ ἀντιμονίου καὶ σιδήρου, ὕπὸ τῆς φλογὸς τοῦ αὐλοῦ τήκεται εὐκόλως, ὑπὸ τοῦ ὑδροχλωρίου ἀπορρευστοῦται, ἐκ τῆς ἀπορρευστώσεως δὲ ὑδροχλωρίου ἢ μαγειρικοῦ ἄλας δίδουσι κατακρήνησιμα λευκὸν τυροειδὲς ἐξ ἐγγλωρίου ἀργύρου, ὅπερ ὑπὸ τοῦ ἡλιακοῦ φωτὸς καθίσταται πρῶτον ἰσχροῦν καὶ ἔπειτα μέλαν. Ἀπαντὰ ἐν πολλοῖς μεταλλείοις, ἰδίως Μεξικοῦ, Περούβιας, Χιλῆς Καλλιφορνίας κτλ.—Ἀ. ἐν σελήνῳ συνίσταται ἐξ ἀργύρου (78 %) καὶ σεληνίου (27 %).—Ἀργυρος ἐν τσελλύριος συνίσταται ἐξ ἀργύρου (62, 8 %) καὶ τελλουρίου (37, 2). [K. M.]

Ἄργυρος (μεταλλουργ.) ἐξάγεται ὑπὸ τῶν μεταλλουργῶν ἐκ διαφόρων μεταλλευμάτων πυροχημικῶς καὶ ὑγροχημικῶς. Ἐξάγεται δὲ οὐ μόνον ἐκ τῶν ὄρυκτων, ὧν κύριον συστατικὸν εἶνε ὁ ἄργυρος (αὐτοφυῆς ἄργυρος, ἀργυρίτης, πυραργυρίτης, προυσίτης, στεφανίτης, κέραργυρίτης, πολυδασιτης κτλ.), ἀλλὰ καὶ ἐκ μεταλλευμάτων μολύβδου (γαλνίτης), χαλκοῦ (χαλκοπυρίτης), ψευδαργύρου (σφαλερίτης), θείου (σιδηροπυρίτης), ἀρσενικοῦ, ἀντιμονίου, βισμούθιου, κοβαλτίου καὶ νικελίου.—Α' πυροχημικῶς. Διὰ τῆς ἐργασίας ταύτης τὰ μεταλλεύματα ἀργύρου μολύβδου νταίνται, ὅπως παρυθῇ ἀργυρομειγῆς μολύβδος (Werkblei), ἐκ τοῦ ὁποῦ ἔπειτα διὰ κυπέλλωσως ἀποκαθαίρεται ἄργυρος. Ἡ μολύβδωσις δὲ στηρίζεται ἐπὶ τῆς ἰδιότητος, ἣν ἔχει ὁ μολύβδος (ὡς καὶ τὸ δξείδιον καὶ δξυθειώμα τοῦ μολύβδου) ἐν τετρυκῇ καταστάσει ν' ἀποχωρήσῃ ἐκ τῶν μετὰ θείου, ἀντιμονίου ἀρσενικοῦ, δξυθείου χαλκοῦ κτλ. ἐνώσεων αὐτοῦ τὸν ἄργυρον καὶ ν' ἀποτελῇ ἀργυρομειγῆ μολύβδον. Καὶ τὰ μὲν πλεῖστα τοῦ ἀργύρου μεταλλεύματα μολύβδονται, συντηκόμενα μετὰ μολύβδου ἐντὸς χωνίων γραφίτου ἢ κυρμαχού πηλοῦ μετὰ συλλικασμάτων (βόρρακος, ὕλου, σάδας, ποτάσσης), ὅπως ἀπέλθωσι βλαπτικὰ συστατικά. Τὰ δὲ μέσης περιεκτικότητος μεταλλεύματα συντήκονται ἐντὸς φρεατιδῶν καμίνων μετὰ μεταλλευμάτων μολύβδου (V3. Μόλυβδος) καὶ καταληλίων συλλικασμάτων. Κατὰ τὴν μέθοδον ταύτην ἀποκαθαίρουσι τὸν ἄργυρον ἐν Φρευδέργῃ, Ἀνδρεαξδέργῃ, Βριζέγγῃ, Καλλιφορνίᾳ κτλ. Τὰ δὲ πτωχὰ μεταλλεύματα, ἐπειδὴ κατὰ τὴν ἄμμεσον μολύβδωσιν δίδουσι σκωρίας ἐμπεριεχοῦσας πολὺν μολύβδον καὶ ἄργυρον, συντήκονται ἐντὸς φρεατιδῶν, σπανίως προσφλογοδύλων, καμίνων μετὰ καταληλίων συλλικασμάτων καὶ σιδηροπυρίτου· οὕτω παράγεται ὁ τῶν μεταλλουργῶν μολύβδικός λείθος (συνιστάμενος ἐξ ἐν-

θειών μετάλλων), εις ὃν συλλέγεται ὁ ἄργυρος, ἔνεκα τῆς μεγάλης του πρὸς τὸ θεῖον χημικῆς συγγενείας· ὁ λίθος οὗτος ἀκαλοῦθως μεταπρωγγηθεὶς φέρει ἐν μολύβδῳ. Ἐκτὸς μολύβδου πρὸς ἐξκωγὴν τοῦ ἀργύρου καὶ ὁ μὲν ἔλαττον μεταλλουργικὸν χαλκός, ὁ λίθος καὶ ἄλλα μεταλλουργικὰ προϊόντα.

Ἀποχωρίζεται δὲ ὁ ἄργυρος ἐκ τῶν κατὰ τὴν ἀνωτέρω ἐκτεθεῖσαν γένεσιν παραχθέντων ἀργυρομιγῶν μολύβδου διὰ τῶν ἐξῆς μεθόδων· 1) δι' ἁμέσου οὐκυπελλώσεως· τὸ κράμα καθυποβάλλεται εἰς συνοξυγονωτικὴν τήξιν, καθ' ἣν ὁ μολύβδος βραδείνεται καὶ ἀποχωρίζεται ἐκ τοῦ τήγματος ὡς λίθος ἄργυρος· ὅστις πωλεῖται ἢ καμίνεεται· πάλιν πρὸς ἐξκωγὴν μολύβδου, ὁ δὲ ἄργυρος ὑπολειπόμενος μετα μικρᾶς ποσότητος ἄλλων μετάλλων (μολύβδου, χαλκοῦ, ἀντιμόνου κτλ.) καθυποβάλλεται εἰς τήξιν ἐκκαθαρικὴν, δι' ἣς παράγεται ἐκκαθαρισμένος ἄργυρος. 2) Διὰ Πάττινσονιου· τὸ λίαν πτωχὸν εἰς ἄργυρον κράμα χωρίζεται διὰ κρυσταλλώσεως εἰς δύο μέρη· τούτων τὸ μικρότερον ἐμπεριέχει τὸ πλείστον τοῦ ἀργύρου, δι' οὗ κυπελλοῦται καὶ ἐκκαθαίρεται, τὸ δὲ μεγαλύτερον ὡς λίαν πτωχὸν εἰς ἄργυρον διδοται εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ 3) Διὰ ψευδαργύρου ὡς ἄλλως μεθόδου τοῦ Πάρε λεγόμενης· τὸ λίαν πτωχὸν κράμα συντήκεται μετὰ ψευδαργύρου, ὅστις μεῖζονα πρὸς τὸν ἄργυρον ἔχει συγγένειαν οὕτω παράγεται ψευδαργυρομιγῆς μολύβδος, ἐμπεριέχων τὸ πλείστον τοῦ ἀργύρου, ὅστις κυπελλοῦται καὶ ἐκκαθαίρεται, καὶ πτωχὸς μολύβδος. — Β. Ὑδροχημικὸς. Ὁ ἄργυρος τῶν μεταλλευμάτων, ἀπὸ παρασκευασθῆ καταλλήλως κατὰ τινὰ ὑδροχημικὴν ἢ πυρροχημικὴν μέθον, ἢ ὑδραργύρου ἢ αἰ. καὶ ἐκ τοῦ παραχθέντος ἀμαλγάματος (βλ. Ἀμαλγάματος ἀργύρου) διὰ πυρώσεως ἀποχωρίζεται ὁ ἄργυρος, ἢ ἐκ τινος παρασκευασθεῖσης ἀπορρυψώσεως κατακρημνίζεται ὁ ἄργυρος διὰ τινος ἀντιδραστηρίου εἴτε ὡς μέταλλον εἴτε ὡς ἔνθεος ἄργυρος. Πρὸς τοῦτο δὲ ὑπάρχουσιν αἱ ἐξῆς ὑδροχημικαὶ μέθοδοι· 1) ἡ τῆς ἀλκατοκονίας· ἐκ μεταλλευμάτων ἀργυρομιγῶν χλωριωτικῶς φρουχθὲν τὸν ὁ σχηματισθεὶς ἐγγλῶριος ἄργυρος ἀπορρυψοῦται ὑπὸ κοινῆς μαγειρικῆς ἁλτος, ὅτε σχηματίζεται διπλοῦν ἁλς (ἐγγλῶριον νάτριον καὶ ἐγγλῶριος Ἀ.), ἐκ τῆς ἀπορρυψώσεως δὲ κατακρημνίζεται ὁ ἄργυρος διὰ χαλκοῦ. 2) ἡ τῆς ὑδραργύρου οὐκίας· Κατὰ τὴν ἀπλουστάτην καὶ εὐνοστάτην ταύτην μέθον ὁ ἔνθεος ἄργυρος διὰ συνοξυγονωτικῆς φρύξεως καταλλήλως μεταβάλλεται εἰς ἐξυθειωμα ἀργύρου, ὅπερ εὐκόλως ἀπορρυψοῦται· ἔπειτα ὑπὸ τοῦ ὕδατος· ἐκ τῆς ἀπορρυψώσεως κατακρημνίζεται ὁ ἄργυρος διὰ χαλκοῦ. 3) ἡ τῆς δευκονίας προϊόντα

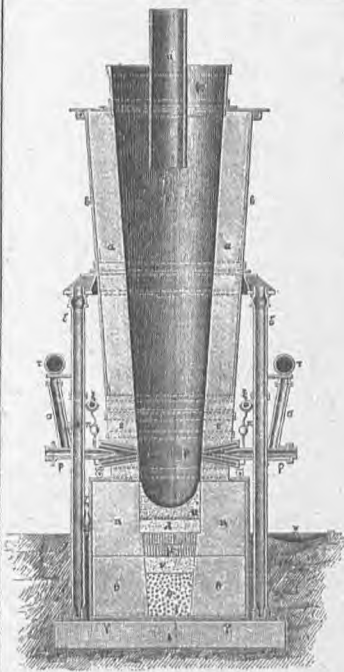
μεταλλουργικὰ ἀργυρομιγῆ (χαλκόλιθος, μέλας χαλκός) κοινοποιήθη· τὰ κατεργάζονται μετὰ τινος βδέος (βδέου, ὑδροχλωρίου), ὅτε τὰ μὲν γεννικὰ μέταλλα (ἄργυρος, χρυσις) ὑπολείπονται στερεὰ καὶ μολύβδονται ἀκαλοῦθως, ὁ δὲ χαλκός ἀπορρυψοῦται καὶ 4) αἱ τοῦ Πέρο, Χάου, Πατέρα, Κλωδέτου κτλ. μέθοδοι, αἵτινες σπανιώτεραι.

Ἡ παραγωγή τοῦ ἀργύρου ἐν ἡμέτερον οὐσιωδῶς ἀφύον ἐν Μεξικῇ καὶ Περου· εἰς ἀνεκλήσθησαν πλούσια μέταλλα ἀργύρου καὶ ὡς ἐκ τούτου κατήλθεν ἡ τιμὴ αὐτοῦ σχετικῶς πρὸς τὴν τοῦ χρυσοῦ· ἄλλοτε ἡ ἀξία τοῦ χρυσοῦ πρὸς τὴν τοῦ ἀργύρου ἦτο ὡς 15 $\frac{1}{2}$ · 1. Κατὰ τὸ ἔτος 1883 παρήχθησαν ἐκ διαφόρων τοῦ κόσμου χωρῶν (ἠνωμένων Πολιτειῶν, Μεξικοῦ, Ν. Ἀμερικῆς, Γερμανίας κτλ.) καθαροῦ ἀργύρου 2 895.5 τόννοι· ἀξίας 651,500,000 φρ. εἰς τόννος = 1000 χιλιόγραμ., ἐν δὲ χιλιόγραμμον ἐτιμᾶτο πλεονέκτα 205 φρ. ἢ μία σόγγια = 60 $\frac{1}{16}$ πένναι. Ἐνεκα τῆς μεγάλης παραγωγῆς τοῦ ἀργύρου ἡ τιμὴ αὐτοῦ τῇ 1875 κατήλθεν εἰς 40 $\frac{3}{4}$ πέννας ἀνὰ μίαν σόγγιαν, κατὰ τὰ ἔτη 1879 — 1883 ἀνῆλθεν εἰς 50 — 52 πέννας καὶ κατὰ τὸ 1885 κατήλθε πάλιν εἰς 46 $\frac{1}{2}$ πέννας (ἀγγλικὸν νομίσμα). Κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1885 ἐλόκληρος ἡ παραγωγή τοῦ ἀργύρου ἀνῆλθεν εἰς 2900 τόννους.

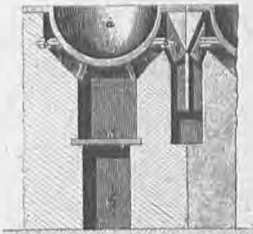
Ὁ ἐν Λαυρίῳ ἀποκαθαιρόμενος μολύβδος ἐμπεριέχει καὶ ἄργυρον (καὶ δλίγιτον χρυσόν), ὅστις κατὰ τὸ παρὸν ἐκκαθαίρεται ἐν Εὐρώπῃ.

Ἐν τῇ προσηρημένῳ πίνακι τὸ σχ. I ἀπεικονίζει τὴν πρὸς σύντηξιν ἀργυρομιγῶν μεταλλευμάτων μολύβδου ἐν χρήσει· νῦν στρεγγύλῃ καμίνον τοῦ Πίλτς, τὴν πολλὰ ἀκροφυσιοφόρα στόμια ἔχουσαν· α εἶναι ὁ πυρὴν τῆς καμίνου, ἐκ κοινῶν ὀπτῶν πλίνθων ἐκτισμένος, ἐν περιβάλλει μανδύας δ ἐκ σιδηροῦ ἐλάσματος, στηριζόμενος ἐπὶ τεσσάρων ἐκχυτοῦ σιδηροῦ στηλῶν δ, συνοσόμενων στερεῶς μετὰ τῆς θεμελιώδους πλακῆς γ· ε πυρίμαχοι πλίνθοι σχηματίζουσαι τὸν τηκτικὸν χώρον· η πλίνθοι πυρίμαχοι καὶ θ κοιναί, ὅς περιβάλλει μανδύας ἐκ σιδηροῦ ἐλάσματος· ι λίθος τῆς καύστρας· κ ἡ ἐκ πεπτηρμένου πυρίμαχου γώματος καύστρα τῆς πανταχόθεν κεκλεισμένης καμίνου, ἥτις ὡς ἐκ τούτου ἀνήκει εἰς τὸ εἶδος τῶν τελματωδῶν καμίνων (Sumpfföfen)· λ ἕμιμος χαλκίακή· μ κοιναὶ πλίνθοι, ν πηλός, ο σκιωρίαι, π περιόρμητα ἀκροφυσιοφόρα στόμια (Wasserformen), δι' ὧν διαρρέει ὕδωρ ψυχρὸν, ὑπὸ τοῦ σιδηροῦ ἐξιοχέουμένου· ρ ἀκροφυσία, συνδεόμενα διὰ τοῦ γωνιώδους σιδηροῦ σ μετὰ τοῦ ἀεραγωγοῦ· τ· υ κεντρικὸς σωλὴν πρὸς ἀεραγωγὴν τῶν ἀέρων καὶ ἀτμῶν εἰς τὰ θωμάτια τῶν συμπυκνωτήρων· φ χύδρος γομώσεως ἐκ σιδηροῦ ἐλάσματος, χ γοάνη πρὸς συλλεξίν τοῦ ἐκρέοντος ἀργυρομιγῶν μολύβδου

ΑΡΓΥΡΟΥ ΑΠΟΚΑΘΑΡΣΙΣ

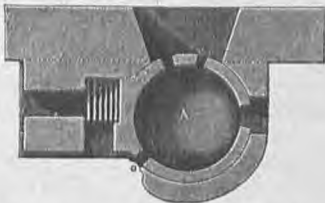
1. Κάμινος του Πίλτζη.

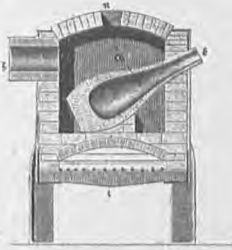
5. Μέθοδος Παττιναδωγος.

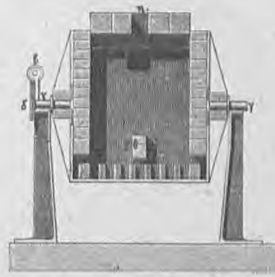
2. Έπιμήκης τομή της κυπελλωτικής καμίνου.

3. Όριζοντία τομή της κυπελλωτικής καμίνου.

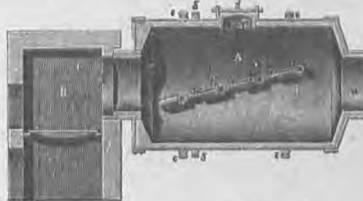

6. Τομή προσθία.

7. Τομή πλευρόθεν.

6, 7. Απόσταξις φουδαργύρου.

10. Φρικτική καμίνος του Βρόκνερ.

8. Τήγανον αμαλγαμώσεως.

9. Δρομείς του τηγάνου της αμαλγαμώσεως.

11. Συστοιχία διά την διά μαγειρικού
άλατος έκπλυσιν του αργύρου.

2, 3, 4. Κυπελλωτική καμίνος προς κυπέλλωσιν του μολύβδου.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

καί του λίθου, ἐν ᾧ ἡ σκωρία ἀπὸ τῆς προκαύστρας χύνεται εἰς σιδηροὺν χωνεῖον. — Τὰ δὲ σχήμ. 2—4 παριστῶσι τὴν κυπελλωτικὴν κάμινον τῶν Γερμανῶν, συνισταμένην ἐκ προσφυλοδόλου καμίνου, ἧς ἡ στοργγύλη καὶ λεβητοειδὴς καύστρα Α εἶναι ἐπεστρωμένη διὰ μαργγῆς μμ, ἐκ τοῦ θύλου Β καὶ ἐκ τοῦ κινήτου καλύμματος Γ, ὅπερ ἐσωτερικῶς εἶναι ὑπενδεδυμένον διὰ πυριμάχου πηλοῦ καὶ κρέμαται ἐκ γεράνου ΔΔ'. Θ εἶναι ἡ θερμάστρα, Ρ ἡ δὴ τῆς γομώσεως καὶ καπναγωγῆς (Fuchs)· αὗται εἶναι δύο μικραὶ δπαὶ διὰ τὰ ἀκροφύσια τοῦ φυτητήρος· ο ἡ δὴ τῆς τοῦ λιθάργυρου, δι' ἧς ἐκρέει, ὑπὸ τοῦ βρύμματος τοῦ ἀέρος παρσυρόμενον, τὸ σχηματιζόμενον δξειδον μολύβδου. — Σχ. 5 Α σιδηροῦς λέβης, ἐν ᾧ τήκονται πρῶτον μεγάλαι ποσότητες ἀργυρομιγῶς μολύβδου κατὰ τὴν μέθοδον τοῦ Παττινσιωνίς (Παττινσιωνισμός)· γ ἀεραγωγὸς περὶ τὸν λέβητα, σχηματιζόμενος διὰ τοῦ διαφράγματος δ· ε λίθοι ὑποστηρίξεως, η ἐσχάρα, ζ χώρος πρὸς πύσιν σποδοῦ, θ καπναγωγός. — Σχήμ. 6 καὶ 7. Μέθοδος διὰ ψευδαργυρώσεως· α κάμινος μετὰ θύλου, διὰ τοῦ ἔξωτος γ κρεμαμένη ἀπὸ τινος πηγμῆτος ἡ ἱκρίωματος· ἐπὶ τοῦ ἔξωτος εὐρίσκειται ὁ ὀδοντωτὸς τροχὸς δ, μετὰ τοῦ ὁποίου συνδέεται ἑλὶξ ε, δυναμένη νὰ περιστρέφεται διὰ λαβῆς, οὕτως ὥστε ἡ κάμινος νὰ δύναιται νὰ κλίνη πρὸς ὀριζόντια· ε ἀποστακτικὸν σκεῦος, στηριζόμενον ἐπὶ ἐκτισμένου τόξου θ· η δὴ ἐπὶ τοῦ θύλου πρὸς πληρῶσιν τῆς καμίνου δι' ἐξανθρακώματος (κίρκ)· ζ ἀεραγωγὸς πρὸς ἀπαγωγὴν τῶν προϊόντων τῆς καύσεως· ι ἐσχάρα· κ ἔνοημα διὰ τὸν λαμὸν τοῦ ἀποστακτικοῦ σκεύους. Ὁ μετὰ κόνεως ἐξανθρακώματος ἀναμειγμένος ἀπρὸς τοῦ ψευδαργύρου ἐκλύει, πυρούμενος ἐν τῇ σκεύει, ἀτμοὶς γ ψευδαργύρου, οἵτινες ἐντὸς προεξοχῆς σιδηρᾶς (Vorlage), ἐκτὸς τῆς καμίνου κειμένης, συμπυκνούνται εἰς τετταστὴν ψευδαργύρου. Μετὰ τὸ τέλος τῆς ἀποσταξεως, ἀφαιρουμένης τῆς προεξοχῆς, κλίνουσι τὴν κάμινον, ὅπως ἐκρέυσῃ ἐκ τοῦ σκεύους ὁ ὑπολειφθεὶς ἀργυρομιγῆς μολύβδος. Ἡ κατὰ τὴν μέθοδον τοῦ Πάριος διὰ ψευδαργύρου ἐξαργύρωσις νωστὶ ἀντικατέστησε σχεδὸν πανταχοῦ τὸν Παττινσιωνισμόν, ἐφῆρσαν δ' αὐτὴν ἐσχάτως καὶ ἐν τοῖς μεταλλουργείοις τοῦ Λαυρείου. — Σχ. 8 καὶ 9. Τήγγανον ἀμαλγαμώσεως (τὸ μηχανήμα οὗ χρῆσις γίνεται ἐν Βορείῳ Ἀμερικῇ πρὸς ἀμαλγαμώσιν τοῦ ἀργύρου)· α τήγγανον ἐκ χυτοῦ σιδήρου· β περιστρεφόμενος ὁρομεὺς μετὰ ἑλικοειδῶν περὺγων γ· δ μανδύας διάτρητος πρὸς ἐξόδον τῆς μεταλλευτικῆς ζύμης· ε προστρίβης ὑπόδημα, συνδεδεμένον μετὰ τῶν περὺγων· η τροχὸς διὰ τὴν λωρίδα, δι' ἧς περιστρέφονται οἱ ὀδοντωτοὶ τροχοὶ ζ· θ μηχανήμα πρὸς ὕψηλότεραν ἢ χυμολωτέραν τοποθέτησιν τοῦ ὁρομεύου. Διὰ τοῦ μηχανήματος τούτου ἐπεξεργάζονται πτωχὰ

μέταλλα ἀργύρου. — Σχ. 10. Περιστρεφόμενη κυλινδρική κάμινος τοῦ Βρύκνερ, πρὸς ἐρύξιν τῶν μεταλλευμάτων· Α κύλινδρος ἐκ σιδήρου ἐλάσματος, φέρων ἐσωτερικῶς ὑπένδυμα πυριμαχόν· Β θερμάστρα· α πλάκας συνδεδεμέναι μετ' ἀποφυκτικῶν σωλῶνων καίλων δ πρὸς κίνησιν καὶ ἀνάμιξιν τοῦ δ' α τοῦ ἀνοίγματος γ εἰσαγομένου μεταλλεύματος, ἐν ᾧ ἐξακολουθεῖ ἡ περιστροφή· δ ὀδοντωτὸς τροχὸς περὶ τὸν κύλινδρον, μεθ' οὗ συνδέεται ὁ τὴν κίνησιν μεταδιδάσκων ἑτερος ὀδοντωτὸς τροχὸς ε· σιδηράν ῥάβδον, ἐπὶ τῶν ὁποίων διὰ τραχυλίων ὀλισθαίνει· ζ κύλινδρος· η καπναγωγός. Ἡ τοῦ ἀργύρου ἐγγλῶριον ἄργ. ἐμπεριέχουσα παρσυμένη μάζα μεταφέρεται εἰς πύσιν ἐκπύσεως α (σχ. 11), οὗτος δ διάτρητος πυθμὴν φέρει διυλιστήριον ἐξ ἀχύρων καὶ λινῶν ὑδάσματος μετὰ θερμῆς ἢ ψυχρᾶς κόνιας (Lauge) μαγειρικοῦ ἁλτος, ἐκροῦσας ἐκ τοῦ σιλλῆνος δ (τοῦ Ἀλγουςίνου διὰ μαγειρικοῦ ἁλτος κόνιας)· οὕτως δ ἐγγλῶριος ἀργυρὸς σχηματίζει μετὰ τοῦ ἐγγλῶριου νατρίου ἐνωσιν διπλῆν ὑγρᾶν, ἥτις ῥεῖ διὰ πολλῶν δεξαμενῶν γ ἐν αἷς ὑπάρχουσιν σπαιρίαι ἢ ῥάβδοι μεταλλικοῦ χαλκοῦ. Ὁ ἀργυρὸς κατακρημνίζεται ὑπὸ τοῦ χαλκοῦ καὶ ἀποχωρίζεται ἐν μορῇ πλάκωντος, ὅστις πλύνεται δι' ὀξυθείου καὶ ὕδατος ἡ καθαρίζεται ἐν ἀργεῖῳ δ ἐμπεριέχοντος ὕδατος, εἰς τὸ ἐποιοῦν διοχετεύεται ὀξυτμός καὶ συμπυκνωμένος ἀέρ. ἀκολουθῶς ξηραίνεται καὶ τήκεται, ἡ καθαρίζεται ἐντὸς προσφυλοδόλου καμίνου. Ἀντὶ τοῦ ἀργύρου εἰς τὴν ἀπορρυττωσιν ὑπάρχει νῦν χαλκός· διὰ τοῦτο τὴν ἀπορρυττωσιν ταύτην μετὰ τὴν κατακρημνίσιν τοῦ ἀργύρου ὀχετεύουσιν εἰς δεξαμενὰς ο ἐμπεριεχούσας τελεχία σιδήρου, ἐν αἷς ἀπορρυττωμένου τοῦ σιδήρου κατακρημνίζεται μεταλλικὸς χαλκός. [Κ.Μ.]

“Αργυρος (Φ α ρ ρ α κ ο λ.) Argentum. Ὁ χημικῶς καθαρὸς Α. φέρεται εἰς κόνιν σποδόχρουν ἢ εἰς φύλλα λεπτότατα (ἀργυρὸς φυλλώδης, argentum foliatum) καὶ εἶναι χρήσιμος εἰς κατασκευὴν φαρμάκων, π.χ. νιτρικοῦ ἀργύρου, εἰς περιεργύρωσιν καταποτίων, ὧν τὰ στοιχεῖα εὐδαιμον ἔχουσι πρὸς τὸ μεταλλῶν χημικῶν συγγένειαν, καὶ εἰς ἐμαρξίν τετρημένων ὀδόντων. Τὰ σκευάσματα τοῦ ἀργύρου εἶναι ἐν χρήσει ἐν τῇ ἱατρικῇ ἀπὸ τοῦ μεσαιῶνος κατὰ ποικιλοτάτων νόσων.

Ἐκ τῶν διαφόρων δὲ τοῦ ἀργύρου ἁλκτιῶν ἐν ἀποκλειστικῇ σχεδὸν χρήσει ἐν τῇ ἱατρικῇ εἶναι ὁ νιτρικός. Τὰ διαλυτὰ τοῦ ἀργύρου ἁλκτα εἰσαγόμενα εἰς τὴν πεπτικὴν σωλῆνα μετασχηματίζονται εἰς χλωριούχα διὰ τοῦ ὕδατος χλωρικοῦ ὀξέος τοῦ γαστρικοῦ χυμοῦ καὶ τοῦ πανταχοῦ τοῦ ὀργανισμοῦ ὑπάρχοντος χλωριούχου νατρίου. Ὅμοιον ὑφίσταται μετατροπὴν ἐν τῇ στομάχῳ καὶ τὸ ἑξέλιον τοῦ ἀργύρου. Τοῦ χλωριούχου δ' ἀργύρου ἐντὸς ἐλάχιστα ἐι-

αλυτοῦ ἐν τῷ ὕδροχλωρικῷ ὀξεῖ καὶ τῷ χλωριούχῳ νατρίῳ, ἢ ἀπορρέτρησις αὐτοῦ τελείται δυσχερέστατα. Ἐν τούτοις ἡ ἀπορρέτρησις γίνεται διὰ χρόνου, διότι ἀνεῦρον ἄργυρον ἐν τοῖς οὖροις ἀνθρώπων ὑποβλήθοντων εἰς τὴν διὰ τοῦ μετάλλου τούτου θεραπείαν.

Τὰ ἄλατα τοῦ ἄργυρου ἀναπινόμενα ἀνέχονται ἐν τῷ ὀργανισμῷ μικρὸν καὶ κατ' ὀλίγον εἰς μεταλλικὸν ἄργυρον ἀποτιθέμενον εἰς διάφορα ὅργανα. Ἀνεῦρον τὸ μέταλλον τοῦτο ἐν τῷ χοριοειδεῖ πλέγματι, εἰς τὰς μήνιγγας, τὸν ἐγκέφαλον, τὸ ἥπαρ, τὰ ὀστά, τοὺς χόνδρους, τοὺς νεφρούς, τὸ γάλα, τὸ δέρμα, τὰ οὖρα κλπ. Ἐπειδὴ δὲ ὁ νιτρικὸς ἄργυρος πρὶν ἢ ἀναπολῇ μετασχηματίζεται ἐν τῷ στομάχῳ εἰς χλωριούχον ἄλας, θὰ ἦτο ἴσως προτιμότερον νὰ ἀνεγράφετο ἐν ἱατρικῇ χρήσει τὸ τελευταῖον τοῦτο ἄλας ἀντὶ τοῦ νιτρικοῦ ἄργυρου.

Τὰ ἄλατα τοῦ ἄργυρου ὁρῶσιν ἐπὶ τῆς θρέψεως καὶ τῆς αἱματώσεως, ἐκ δὲ μακρὰς αὐτῶν χρήσεως συνίσταται ἰδιουρῆς τοῦ δέρματος, χροῖς, ἢ καλουμένη πελιδνίσις, ἀργυρία ἢ ἀργυρίασις. (βλ. λ.). [B.II.]

Ἄργυρος (Ἑ.μ.π. εἰς κ.) Ὅπως ὁ χρυσὸς ὁ ἄργυρος ἐπίσης καὶ μένος μετ' ἐκείνου κατέχει πάσας τὰς ἰδιότητας τὰς ἀπαιτουμένας, ἵνα χρησιμεύσῃ ὡς ἀξία νομισματικῇ, δηλαδή ὡς κοινὸν μέτρον ἐν ταῖς συναλλαγαῖς καὶ μέσον ἀνταλλακτικῶν διαφόρων ἀξιών (βλ. Νέμισμα). Ἐννοεῖται ὅτι, πρὸ ἀμνημονεύτων χρόνων τὰ πολυτίμη αὐτὰ μέταλλα ἀντηλάσσοντο ἐν φυσικῇ καταστάσει καὶ κατὰ τὰς ἱσχυοῦσας ἀναλογίας πρὸς ἄλλας ἀξίας ἔλαβον δὲ μετὰ ταῦτα, σηματοθέντα ὑπὸ τῆς πολιτείας καθ' ὁρισμένον σταθμὸν, ποιότητα καὶ σχῆμα, τὴν τύπον τοῦ νομίσματος, πρὸς μείζονα εὐχέρειαν ἐν ταῖς συναλλαγαῖς. Ὡς ἀξία, εἴτε βιομηχανικῇ, εἴτε νομισματικῇ, ὁ ἄργυρος ὑποκειμένος ὡς πᾶσαι αἱ ἀξίαι εἰς τὸν νέμον τῆς ζητήσεως καὶ προσφορῆς, ὑπέστη κατὰ τὴν ἀπόδοσιν τῶν αἰώνων οὐ μικρὰς ἀλλοιώσεις.

Ἐν τῇ ἀρχαιότητι, τὰ ὀλίγα γνωστὰ ἐν Εὐρώπῃ ἀργυρουχεῖα καὶ τὰ ἀτελῆ τῆς ἐκμεταλλεύσεως αὐτῶν μέτρη δὲν ἐπέτρεπον πλουσίαν τὴν παραλλαγὴν τοῦ πολυτίμου τούτου μετάλλου βραδύτερον δ' ἐστὶ, ὅτε ἡ ἐκδεδοτημένη καὶ ἀβιομήχανος Ῥώμη τὸ πλεῖστον τῶν εἰδῶν τῆς πολυτελείας ἠναγκάζετο ν' ἀγοράζῃ ἐξ Ἀσίας ἀντὶ πάσης ἄλλης ἀνταλλακτικῆς ἀξίας χρήμα ἀποστέλλουσα, μέγα ῥεύμα ἄργυρου, προτιμωμένου παρ' Ἀσianoῖς τοῦ χρυσοῦ, ἐσχηματίσθη πρὸς ἀνατολὰς ἐξ οὗ ἡ ἐν Εὐρώπῃ ποσότης ἐκείνου ἐνδελεχῶς ἡλαττοῦτο· κατὰ συνέπειαν δὲ καὶ ἡ ἀπέναντι ἄλλων εἰδῶν ἢ προϊόντων, ἄλλων ἀξιών, τιμὴ αὐτοῦ ἠρξάνετο. Ἐν τῷ μεσαιωνῇ ἡ σπάνις τοῦ ἄργυρου, μετ' ἐλαφρῶν διακυμάνσεων, ἐπιτείνεται, μέχρι τῆς ἐποχῆς τῆς ἀνακαλύψεως τῆς

Ἀμερικῆς, ὅθεν μέγισται ποσότητες ἄργυρου ἠρξάντο εὐθὺς εἰσρέουσαι εἰς Εὐρώπην. Κατὰ συνέπειαν τῆς ἀφθένου ταύτης εἰσορῆς ἡ τιμὴ τοῦ ἄργυρου ἠρξάτο ἐκπύπτουσα, οὐχὶ ὁμως κατ' ἀναλογίαν τῆς πληθύσεως αὐτοῦ, διότι ἐξ ἄλλου καὶ συγγρόνως καὶ ἡ κατανάλωσις αὐτοῦ ἐν τῇ χρήσει καὶ ταῖς βιομηχανίαις ἐπεταίνετο καὶ ὡς ἐκ τῶν ἀναπτυσσομένων πανταχοῦ συναλλαγῶν μείζον ποσότης ἀπηχέτο ἀνταλλακτικῶν μέσων, δηλαδή νομισμάτων, καὶ τὸ μετὰ τῆς Ἀσίας ἐπιρρωσθὲν ἐμπόριον, μετὰ τὴν ἀνακαλύψιν τῆς διὰ τοῦ Ρυέλπιδος Ἀκρωτηρίου ὁδοῦ, μεγάλας ἀπερρόφει ποσότητας ἄργυρου.

Ὁ ὁρισμὸς ἀναλογίας ἐμφανιούσης τὴν ἐκπτώσιν τῆς ἀξίας τοῦ ἄργυρου μετὰ τὴν I' αἰῶνα ἀκριδῶς εἶναι ἀδύνατος, ὡς ἀδύνατος εἶναι ἐν τῇ οἰκονομικῇ ἐπιστήμῃ ἡ δι' ἀξίας τινὲς ἀκριδῆς καταμέτρησις ἐτέρων ἀξιών ἐν διαφόροις χρόνοις καὶ τόποις· ἐπὶ καθότι ἀξία ἀπόλυτος καὶ ἀναλλοίωτος ἐν τῇ φύσει δὲν ὑφίσταται, δυναμένη νὰ ληφθῇ ὡς μέτρον σταθερόν· εἶνε παραδεχόμενον ὁμως ὅπως πρὸς ὁρισμὸν ἀναλογίας ἐμφανιούσης τὴν ἐν διαφόροις χρόνοις καὶ τόποις γέσιν δύο ἀξιών λαμβάνονται ὡς ὅροι αἱ ἀξίαι τῶν πολυτιμῶν μετάλλων, τοῦ σίτου καὶ τῶν ἡμερομισθίων, ὡς ἦτοτον ὑποκειμένης εἰς ἀλλοιώσεις μεταξὺ πασῶν τῶν ἄλλων ἀξιών. Ἐν παραθέσει πρὸς τὴν ἀξίαν τοῦ χρυσοῦ περὶ τὰ τέλη τοῦ IΕ' αἰῶνος ἐν μέρος χρυσοῦ καθαροῦ ἀντηλάσσετο πρὸς 10 ἢ 12 ἴσα μέρη καθαροῦ ἄργυρου. Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἡμετέρου αἰῶνος ἡ ἀναλογία αὕτη ὠρίσθη νομικῶς ἐν Γαλλίᾳ εἰς 1 : 15 $\frac{1}{2}$ καὶ σήμερον κατέρχεται ἐπὶ εἰς 1 : 17 ἢ καὶ 1 : 18. Τοῦτο ὁμως δὲν σημαίνει ὅτι ἡ ἀξία τοῦ ἄργυρου ἐξέπεσεν ὡς πρὸς τὰς ἄλλας ἀξίας, καθότι δυνατὸν ν' ἀποδειχθῇ ὅτι καὶ τοῦ χρυσοῦ ἡ ἀξία ἐξέπεσεν ἐπὶ μᾶλλον. Ὡς πρὸς τὴν ἀξίαν τοῦ σίτου, περὶ τὰ τέλη τοῦ IΕ' αἰῶνος 15 γραμμάρια ἄργυρου (= 3 φρ. σημερινὰ) ἀντηλάσσοντο πρὸς ἐν ἐκατόλλιτρον σίτου· περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 12' αἰῶνος διὰ τὸ αὐτὸ ἐκατόλλιτρον σίτου ἀπηττοῦτο 45 γραμμάρια ἄργυρου, δηλ. τὸ τρίπλάσιον. Ἐκτοτε ἡ παραγωγὴ τοῦ ἄργυρου ἐπολλαπλασιάσθη διὰ τῆς ἀνακαλύψεως τῶν ἀργυρουρχειῶν τοῦ Μεξικοῦ· σήμερον δὲ ἐν ἐκατόλλιτρον σίτου ἀνταλλάσσεται πρὸς 90 γραμμάρια ἄργυρου δηλ. πρὸς τὸ ἑξαπλάσιον τοῦ πρὸ τεσσαράων αἰώνων ποσοῦ· τοῦτο ἀκόμη δὲν σημαίνει ὅτι ἡ ἀξία τοῦ ἄργυρου ἐξέπεσεν ἑκτοτε καὶ τὸ ἕκτον αὐτῆς· διότι καὶ τοῦ σίτου ἡ ἀξία ἠῤῥῃσεν ἑνεκα τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τῶν δαπανῶν τῆς παραγωγῆς. Ἡ πρὸς τὴν ἀξίαν τῶν ἡμερομισθίων παράθεσις τὰ αὐτὰ διώσιν ἀποτελέσματα. Ἐκ πάντων τούτων ὁμως οὐδὲν ἄλλο ἀποδεικνύεται ἢ ὅτι ἡ ἀξία τοῦ ἄργυρου δὲν ἐξέπεσεν ἀναλόγως τῆς πληθύσεως αὐτοῦ, καθότι ἐνῷ ὑπολογίζεται ὅτι ἀπὸ τοῦ IΕ' αἰῶνος μέχρι σήμερον ἡ ἐν χρήσει ποσὸς

της αὐτοῦ ἐδωδεκαπλασιάσθη, ἐξ ἄλλου καὶ αἱ δι' αὐτοῦ θεραπεύμεναι ἀνάγκαι ἐπολλαπλασιάσθησαν.

Κατὰ μέσον ὅρον ἡ παραγωγή τοῦ ἀργύρου ἐν τῇ Νέῳ Κόσμῳ ἀνέρχεται ἐτησίως εἰς 720.000 χιλιεγράμμων· ἐν Εὐρώπῃ δὲ καὶ Ἀσία καὶ τὸ ἔκτον μόνον τῆς ποσότητος ἐκείνης. Παρὰ τὴν μεγίστην ὅμως ταύτην παραγωγὴν ὁ ὑφιστάμενος ἐν Ἀμερικῇ καὶ Εὐρώπῃ ἄργυρος σχετικῶς τυγχάνει ὀλίγος συμποσούμετος εἰς 70 περίπου ἑκατομμύρια χιλιεγράμμων, ἀντιπροσωπεύοντα ἀξίαν 15 δισεκατομμυρίων εἰς ἥττον τοῦ ἡμίσεος τοῦ ποσοῦ τοῦτου ὑπολογίζεται ὁ κεκοιμημένος εἰς νομίσματα ἄργυρος.

Τὰ ἀργυρᾶ νομίσματα ἀντιπροσωπεύουσιν ἐν ταῖς συναλλαγαῖς αὐτὴν τὴν ἐσωτερικὴν μεταλλικὴν τῶν ἀξίαν κατὰ τὸ ἐαυτῶν βᾶρος, μείον τοῦ ἐπιμίσματος, τὸ ὅποιον εἶναι γαλκὲς προστιθέμενος ἐν ἀναλογίᾳ $\frac{1}{10}$ ἢ $\frac{1}{12}$ καὶ καθιστῶν τὸ μίγμα σκληρότερον τοῦ καθαροῦ ἀργύρου. Ἡ πρὸς τὴν τῶν χρυσῶν νομισμάτων σχέσις τῆς ἀξίας τῶν εἶναι νομικῶς ὀριμένη ἐν τῇ Λατινικῇ Νομισματικῇ ἐνώσει, εἰς ἣν ἀπὸ τοῦ 1868 προσεγγώρησε καὶ ἡ Ἑλλάς, ὡς 1 : 15 $\frac{1}{2}$ · ἀλλ' ἡ ἀγοραία καὶ πραγματικὴ τοῦ ἀργύρου ἀξία πρὸς τὴν τοῦ χρυσοῦ κυμαίνεται σήμερον ἀπὸ τοῦ 1 : 16 μέχρις 1 : 18. Ἡ ἀστάθεια αὕτη ἐν τῇ ἀναλογίᾳ τῶν ἀξιών τῶν δύο νομισματικῶν πελυτρίμων μετάλλων ὑπεργέρουσε τὰς θεωρίας τοῦ μισομεταλλισμοῦ, ὅν ἀπὸ πολλοῦ ἐφέηρμον ἡ Ἀγγλία, παραδεξαμένη ὡς νόμιμον αὐτῆς νόμισμα τὸν χρυσὸν μόνον· τὰ ἀργυρᾶ νομίσματα ἐν αὐτῇ κυκλοφοροῦσιν ἐπιδοθητικῶς μόνον διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἐμπορίου· ἀλλ' ὁ πρὸς ὃν ἀποτινόνται θφειλόμενα χρήματα ἔχει ἀπὸ τοῦ νόμου τὸ δικαίωμα ν' ἀπαιτήσῃ τὴν ἀπότινιν εἰς χρυσὸν μόνον· οὕτω καὶ ἐν Ὀλλανδίᾳ καὶ ταῖς Σκανδιναβικαῖς χώραις. Ἐπ' ἐσχάτῃ ὁ μονομεταλλισμὸς τοῦ χρυσοῦ ἐφημερεύει καὶ ἐν Γερμανίᾳ, ἐνθα ὅμως δὲν λειτουργεῖ ὅπως καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ (βλ. Μονομεταλλισμὸς). Ἐν Ρωσίᾳ ἀπ' ἐναντίας λειτουργεῖ ὁ μονομεταλλισμὸς τοῦ Ἀργύρου.

Ἐν τῇ Λατινικῇ ἑνώσει (Γαλλία, Ἰταλία, Ἰσπανία, Ἑλβετία, Βέλγιον, Ἑλλάς) ἰσχύει ὁ διμεταλλισμὸς, τὰ τε χρυσὰ δηλαδὴ καὶ ἀργυρᾶ νομίσματα ἔχουσι νόμιμον καὶ διεθνὴ κυκλοφορίαν. Ἡ ἀποδοχὴ τοῦ μονομεταλλισμοῦ τοῦ χρυσοῦ καθ' ἅπασαν τὴν Εὐρώπην δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐπικειμένη καὶ ἐπιβαλλομένη ὑπὸ τῆς ἐπιστημῆς αὐτῆς· εἰ καὶ ὑπάρχουσιν οἱ θιασῶται τοῦ μονομεταλλισμοῦ τοῦ ἀργύρου αἱ ὑπὲρ αὐτοῦ θεωρίαι τῶν ὅμως δὲν ἐρεῖδονται ἐπὶ ἐδραίων βάσεων· ὥστε ὁ ἀπὸ τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας ἀποκλεισμὸς τοῦ ἀργύρου εἶναι μόνον ζήτημα χρόνου, καθ' ὅτι ἡ ἀπότομος ἔσσις ἐξ περιπόου δισεκατομμυρίων μεταλλικοῦ νομισματος ἀπὸ τῆς χρηματιστι-

κῆς κυκλοφορίας ἤθελεν ἐπιφέρει ἀληθῆ ἀναστάτῳσιν εἰς τὰς συναλλαγὰς. Ἡ βαθμιαία ἀνάπτυξις τῆς πιστωτικῆς κυκλοφορίας διὰ τραπεζογραμμάτων ἡγγυημένων ὑπὸ ἀποταμίευμάτων ἐκ χρυσοῦ μόνον, προϊόντος τοῦ χρόνου θέλει καταστήσῃ ἀνεπαίσθητον τὴν ἑλλειψίν ἀργυρῶν νομισμάτων κατὰ μεγάλα ποσὰ καὶ περισίῃ τὴν χρῆσιν τῶν εἰς τὴν ἐπιδοθητικὴν μόνον καὶ ἐλευθερὰ βουλήσει κυκλοφορίαν. Ἡ ἀποσκοράκις δ' αὕτη ἀπὸ τῆς νομίμου κυκλοφορίας ἐξέται βεβαίως ὡς ἀποτέλεσμα τὴν μείζονα ἐκπτώσιν τῆς ἀξίας τοῦ ἀργύρου· πᾶσα ὅμως ἕλλη πρόβλεψις περὶ τῆς ἐν τῇ πορρωτέρῳ μέλλοντι χρηματιστικῇ ἐπιδράσεως τῶν δύο πολυτίμων ἀνταλλακτικῶν μετάλλων θά ᾔτο λίαν τολμηρά. [Α.Γ.Η.]

Ἄργυρος εἰς φύλλα ἐπὶ χάρτου λεπτότατα δι' ἐπαργύρωσιν οὐχὶ μεταλλικῶν σωμάτων. Ὁ ἄργυρος καὶ ὁ χρυσὸς ὡς ἄλλα σώματα, μεταξὺ τῶν μετάλλων εὐχερέστερον μεταβάλλονται εἰς λεπτεπίλεπτα φύλλα διὰ σφυρηλάτησεως. Ἡ σφυρηλάτησις αὕτη τοῦ ἀργύρου τοῦ χρυσοῦ ἢ ἑλλῶν μετάλλων πρὸς παραγωγὴν φύλλων, εἶναι εἰδικὴ βιομηχανία οὐχὶ ἄγνοιστος εἰς τὴν ἀρχαιότητα ἐτελειοποιήθη ὅμως βραδύτερον καὶ σήμερον ἀκμαεῖ ἐν Ἰερμανίᾳ ἰδίως. Ἐν τῇ βιομηχανίᾳ τῶν ἐπιχρῶσιν ἐπίπλων λίαν κοινὴ εἶναι ἡ χρῆσις ἀπλοῦ μετ' οἰονοπέματος ἐπιχρίσματος (βερνίκιου) τὸ ὅποιον εἰς τὴν διὰ τοιούτων φύλλων ἐπηργυρωμένην ἐπιφάνειαν πρόσδιδει τὸ χρῶμα καὶ τὴν στιλπνότητα τοῦ χρυσοῦ.

Δ. εἰς κόνιν· χρησιμεύει ἰδίως εἰς τὴν ἐπὶ χάρτου ἐπαργύρωσιν.

Α. εἰς ἐπίχρισμα (βερνίκιον)· πρὸς κοσμητικὴν ἢ ποικιλικὴν χρῆσιν.

Α. εἰς ἐλάσματα ἢ πλίνθους. Ὑπὸ τὴν μορφήν ταύτην κυκλοφορεῖ ἐν ταῖς συναλλαγαῖς ὡς ἐμπόρευμα.

Α. εἰς σκεύη οἰκιακὰ καὶ ἐπιτραπέζια· ἡ ἰδιότης τοῦ μὴ δεξιδοῦσθαι καὶ ἡ σχετικῶς πρὸς τὸν χρυσὸν ἐλάσσων ἀξία τοῦ Ἀ. κατέστησαν κοινὴν τὴν χρῆσιν τῶν ἀργυρῶν σκευῶν, μάλιστα τῶν ἐπιτραπέζιων. Ἡ χρῆσις αὕτη, μετὰ τῆς ἀπὸ τοῦ Νέου Κόσμου μεγάλης εἰσορῆς τοῦ ἀργύρου, παρὰ ταῖς πεπολιτισμέναις κοινωνίαις ὁλονέν διαδομένη, ἐπέτρεχε τὴν ἐκπτώσιν τῆς ἀξίας τοῦ μετάλλου τούτου διὰ τῆς ἐνδελεχοῦς ζήτησεως.

Σήμερον ἡ χρῆσις τῶν ἀργυρῶν σκευῶν ἐγένετο σπανιωτέρα ἀντικαθισταμένων τούτων ὑπὸ ἄλλων εὐτελεστέρων ἐκ κοινοῦ μετάλλου ἐπηργυρωμένων. [Α.Γ.Η.]

Ἄργυρος γαλβανισμένος (Χημ. τεχν.) καλοῦνται σκεύη ἀργυρᾶ φέροντα σκιάς καὶ θολώματα ἅτινα διὰ δραστικῶν αὐτῶν προκαλοῦνται. [Ο.Α.Ρ.]

Ἄργυρος ἰωδιδούχος, ἰωδιδούχος ἄργυρος (Φαρμακ. σκ.) Ag I. Φέρει

ται εἰς κίτρινα κανονικά δεκτάδια ἢ εἰς κίτρινην κόκκιν, εἶναι ἀδιάλυτος ἐν ὕδατι. δυσδιάλυτος ἐν τῇ ἀμμωνίᾳ καὶ παρεχέται παρὰ τινων ὡς ἀντιγαστρικὸν μέχρις 1/5 σιτ. δι' ἡμέρας εἰς καταπότια. [B. II.]

Ἀργυρός λευός. Παραμ. ἐπὶ τῶν καρδιακῶν ἐκ τῆς συμφορᾶς (τοῦ λευοῦ) τῶν ἄλλων [Π.]

Ἀργυρός νιτρικός ἢ **στυγία λιθός.** Πέτρα τῆς κολλήσεως (Φαρμακολ.) Argentum nitricum, Lapis infernalis. Ag NO³. Ὁ νιτρικός ἄργυρος παράγεται τῇ διαλύσει ἄργυρου εἰς μετρίως πυκνὸν νιτρικὸν δέξιν καὶ ἐξατμᾶται τῆς διαλύσεως καὶ γίγνεται εἰς τὰ κρυστάλλωθῆ κατὰ στυγίαν (Arg. nitricum crystallatum, Nitrargenticus) καὶ χυτὸς εἰς βράθειαν (Arg. nitricum fusum, Lapis infernalis Nitrargenticus fusus). Ὁ νιτρικός ἄργυρος διαλύεται τελείως ἐν ὕδατι καὶ οἰνοπνεύματι, ἐν τῷ ἡλεκτρῷ δὲ φασὶ καὶ ἰδίως ὅταν εὐρίσκηται εἰς ἐπαρκὴν μετ' ὀργανικῶν οὐσιῶν μελανοῦται ἀποσυντιθέμενος ὀλίγον.

Τὸν νιτρικὸν ἄργυρον παραγγέλλουσι πρὸς τὰ πάθη τοῦ νεφρικοῦ συστήματος, οἷα ἡ ἐπιληψία ἡ νωτικὴ ρήσις, ἡ παραπληγία ἡ ἡμιπληγία, ἡ τελοτύρρη, καὶ ἡ προύπουλα γενικὴ παράλυσις πρὸς τινὰς παθήσεις τῶν πεπτικῶν ὀργάνων, τὸ ἀπλοῦν δηλ. τοῦ στομάχου ἔλκος, τὴν διάρροιν τῶν παιδῶν, τῶν θηλαζόντων, τῶν φθισικῶν καὶ πρὸς τοὺς δυσεντερειδείς κατάρρους τῶν ἐνηλίκων καὶ τέλος πρὸς ποικίλας ἁλλὰς νόσους οἷα ἡ σύφιλις, ὁ διχθέτης, ὁ ἱκτερίς, ἡ πνευμονική φθίσις, κλπ. Ῥῶσι δὲ εἰς τὸν νιτρικὸν ἄργυρον εἰς διάλυσιν ἢ καταπότια ἀπὸ 1/8—2 σιτ. δι' ἡμέρας. Ῥέξωτερικῶς δὲ μεταχειρίζεσθαι αὐτὸν εἰς βράθειαν ἢ κολήσιν (Πέτρα τῆς κολλήσεως, Lapis infernalis) ἢ εἰς διάλυσιν ἐν ὕδατι πρὸς τὰς ἀπλὰς, τὰς πυώδεις καὶ τὰς μολυσματικὰς φλεγμονὰς τῶν βλεννομεμβρανῶν καὶ πρὸς τὰ ἄτονα καὶ ῥυπαρὰ ἔλκη. Ἡ πυκνότης τῶν διαλύσεων ποικίλλει ἀπὸ 1: 1000 μέχρις 1: 1.

Πρὸς θεραπείαν ἐμφυλικῶν τινων παθῶν εἶναι ἐν πολλῇ χρήσει ὁ νιτρικός ἄργυρος μετὰ καλίου νιτρικοῦ (στυγία λιθός νιτρῶθης, Lapis infernalis mitigatus ἢ nitrosus). Γίνεται ἐξ 1 ἄργυρου νιτρικοῦ κρυσταλλικοῦ καὶ 2 νιτρικοῦ καλίου, εἶναι ἥττον καυστικός τοῦ εἰληκρινολοῦ νιτρικοῦ ἄργυρου καὶ ἐπιτηδείτερος τοῦτου εἰς ἐπίπληξιν τριχωμάτων ἢ ἐλακῶν τοῦ κραταειδοῦς ἢ πτερυγίου.

Διὰ τοῦ νιτρικοῦ ἄργυρου παρασκευάζουσι προσέτι πολλὰ κοσμητικὰ ὑδατὰ χρήσιμα εἰς βαφὴν τῆς κόμης καὶ τοῦ γενείου.

Ἀσύνθετα πρὸς τὴν χρῆσιν τοῦ νιτρικοῦ ἄργυρου φάρμακα εἶναι τὰ ἀνθρακικά ἁλλὰ καὶ τὰ χλωριούχα, βρωμιούχα, ἰωδιούχα καὶ κυανούχα διαλυτὰ ἅλατα, τὰ θεικὰ καὶ φωσφορικά, τὰ δέξιν πλην τοῦ νιτρικοῦ καὶ τοῦ δέξινου δέξος, αἱ διαλύσεις τοῦ ἀρσενικοῦ, τὰ στυπτικὰ ἀφεψήματα καὶ ἐγχύματα, αἱ ὀργανικὰ οὐσίαι. [B. II.]

Ἀργυρός ὀξεικός βλ. Ὄξεικὰ ἅλατα.

Ἀργυρός Περουδιανός ἰδ. Ἀλφενιδιον

Ἀργυρός σενικός ἰδ. Ἀλφενιδιον.

Ἀργυρός χλωριούχος (Φαρμακολ.) Χλωριούχος, Ag Cl. Παράγεται ὡς λευκὸν πυρρειδὲς ἱζημα τῇ προσθήκῃ ὑδροχλωρικοῦ δέξος ἢ κοινοῦ ἁλτος εἰς διάλυσιν ἄργυρου. Εἶναι ἀδιάλυτος ἐν ὕδατι καὶ ἐν τῷ νιτρικῷ δέξει, διαλυτὸς ἐν τῇ ἀμμωνίᾳ, ἀρκετὰ διαλυτὸς εἰς ὑδροχλωρικὸν δέξιν καὶ διάλυσιν κοινοῦ ἁλτος. Ῥελαχιστὸν ἐν χρήσει σήμερον ἐν τῇ ἱατρικῇ παραγγέλλεται πρὸς τὴν ἐπιληψίαν καὶ ὡς ἀντιχορδακὸν ἔτοι μὲν εἰς καταπότια ἀπὸ 1/6—1 σιτ., ἔξω δὲ εἰς ἀλοιφήν. [B. II.]

Ἀργύρου κάτοπτρον βλ. Κάτοπτρον.

Ἀργύρου κράματα. Ὁ Ἀργυρος συντήκεται μετὰ πάντων σχεδὸν τῶν μετάλλων, σπουδαίτατα δὲ εἶναι τὰ μετὰ Χρυσοῦ καὶ Χαλκοῦ κράματα αὐτοῦ προσθήκῃ Ἀργύρου εἰς Χρυσὸν καλίστα αὐτὸν σκληρότερον καὶ ἀνθεκτικώτερον, ὁμοίως ἐνεργεῖ ὁ Χαλκὸς ἐπὶ τοῦ Ἀργύρου. Τὰ πολυτίμα σκεύη καὶ νομίσματα ἀπαρτίζονται ἐκ τοιούτων κράματων. ὧν ἡ περιεκτικότης ὡς εὐγενεὺς μεταλλοῦ ὀρίζεται διὰ νόμου (πρόβλ. Κράσιον καὶ Νόμισμα). Ὀλιγώτερον τῶν 50 % Ἀργύρου ἐνέχοντα κράματα δὲν ἔνε πλεόν λευκὰ καὶ καθίστανται τεχνικῶς τοιαῦτα. [O. A. P.]

Ἀργύρου κρῆναι λαλοῦσαι. Παραμ. ἐπὶ τῶν ἀπαιδευτῶν, ἀλλὰ δι' ὑπερβολὴν πλοῦτος μετὰ παρηρησίας λαλοῦντων. Ὁμοίᾳ τῇ δημιῶζει. Τῆσπρα μιλοῦν, τῆσπρα λαλοῦν, τῆσπρα εἰν' ποῦ κουθεντιάζουν καὶ τῇ: Ῥχεῖς γρόσσ; ἔχχεις γλῶσσ. [Π.]

Ἀργύρου πρωτοξειδίου (Φαρμακολ.) Ἀργυροξειδίου Ἀργύρου δέξειδιον. Ag² O. Εἶναι διαλυτὸν ἐν τῇ ἀμμωνίᾳ, δυσδιάλυτον ἐν ὕδατι (1: 3000) καὶ παρέχεται παρὰ τινων πρὸς τὰς μητρορραχίαις καὶ τὴν ἐπιληψίαν εἰς καταπότια μέχρι 2 σιτ. δι' ἡμέρας. [B. II.]

Ἀργυροχάλυψ καλεῖται χάλυψ ἐνέχον μικρὸν ποσὸν Ἀργύρου πρὸς βελτίωσιν τῆς ποιότητος αὐτοῦ. [O. A. P.]

Ἀργυροχάρτης (Χημ.) (Silberpa-

pier γερμ., papier argenté γαλλ. silver paper αγγλ.) χαρτίς διὰ γνήσιου ἢ νέθου ἀργύρου ἐπιχειρισμένος. [Ο.Α.Ρ.]

Ἀργυροχλωρίδιον βλ. Ἀργυρος. (ἐνώσεις)

Ἀργυροχώρι ἢ Γαίδουροχώρι. Χωρίον τῆς Ἠπείρου, ἐν τῷ μουτεσχαφιλικῷ καὶ τῷ καζά Ἀργυροκάστρου, ἀπέχον τῆς πόλεως Ἀργυροκάστρου 5 ὥρ. 0'. κατοικοῦρεν ἐν τῷ 1888 ὑπὸ 270 περίπου Ἑλλήνων χριστιανῶν. [Π.]

Ἀργύριον τὸ ἐπὶ ἄλλων σωμάτων δι' ἀργυρώσεως ἐπιτιθέμενον λεπτὸν ἐξ ἀργύρου στρώμα (ὡς ἀμάλαμα ἢ ὡς λεπτή πλάξ). Ἐπίσης ἀργύριον (Argentum) καλεῖται γῆ πορφύρα θπτή, ἐπηργυρωμένη ἢ ἐπιχρυσωμένη δι' ἀπορρυστώσεως μεταλλικῶν ἀλάτων. [Κ.Μ.]

Ἀργυρίων (τουρκιστὶ Ματζάρμπορνού) Ἀκρωτήριον τῆς Βιθυνίας ἐπὶ τῆς ἀσιατικῆς ὁχθῆς τοῦ Βοσπόρου. [Π.]

Ἀργυρορυχεῖα ἴδ. Ἀργυρεῖα.

Ἀργύριαι (Argentieren) καλεῖται ἡ διὰ λεπτοῦ στρώματος ἀργύρου, νεαργύρου, χαλκοῦ, ὀρειχάλκου ἐπικάλυψις σιδηρίων ὀργάνων, ὅπως οὕτω ταῦτα προφυλαχθῶσι τῆς ὀξειδωτικῆς. [Κ.Μ.]

Ἀργύριον (Argentine) καλεῖται τὰ ἑξῆς. 1) Ὑγρὸν πρὸς ἐπαργύρωσιν ὀρειχάλκου καὶ χαλκοῦ, συνιστάμενον ἐκ 5,5 μερῶν ὀξυαζωτικού ἀργύρου, 6 μ. ἄμμωνιακοῦ, 10 μ. ὑποξυβεϊκικοῦ νάτρου, 100 μ. ὕδατος καὶ 10 μερῶν λεπτοτάτης κόνης κιμωλίας. 2) Ἀργυρεφαῖς τις χρωστικὴ οὐσία, ἐξαγομένη κατὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ πρασίνου τοῦ ἀλδεΐδιου καὶ 3) λεπτοτάτη κόνη κασσιτέρου χρησιμεύουσα πρὸς τύπωσιν ψευδῶν ἐπαργυρωμάτων ἐπὶ διαφόρων ὑφασμάτων. [Κ.Μ.]

Ἀργῶ (Μυθολογία). Ἦν ναῦς, ἥς ἐπέβαινον οἱ Ἀργοναῖται. Ἐναυπηγήθη ἐν Παγαδαῖς ἐκ ξυλείας τοῦ Πηλίου ἢ τῆς Ὀσσης, ὑπὸ Ἀργεῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ Φοῖβου (κατ' ἄλλους μύθους ὑπὸ Ἠρακλέους, ἢ Γλαύκου), τῇ συνδρομῇ τῆς Ἀθηνᾶς, ἥτις καὶ προσήρμοσεν κατὰ τὴν πῶραν ξύλον τῆς δωδωνίας φηγυῖ, ὅπερ «φωῆεν» ὃν ἐχρησιμοποιεῖται. Ἡ ναὺς ἦτο πεντηκόντορος, ἐκυβέρνηα δ' αὐτὴν Τίφυς ὁ Ἀργίου. Μετὰ τὸ πέρας τοῦ πλοῦ ὁ Ἰάσιον ἀνέθηκε τὴν Ἀ. τῷ Ποσειδῶνι· ἐν τῷ Ἰσθμῷ, ὁπόθεν ἐπιστεύετο ὅτι λειψήσαν αὐτῆς μετακομισθὲν ἐφώζετο ἐν Ῥώμῃ μέγχι τοῦ Ἀ' αἰῶνος μ.Χ. Τὴν λέξιν Ἀ. ἐτυμολόγουν οἱ ἀρχαῖοι ἀπὸ τοῦ νυπηγοῦ Ἀργεῦ, ἢ ἀπὸ τῆς πόλεως Ἀργεῦς ἐν ἣ κατὰ τινα μύθον ἐναυπηγήθη ἡ ναὺς, ἢ ἀπὸ τοῦ ἀργῆς (λαμπρὸς, ταχύς). [Π.]

Ἀργῶ (Ἀστρολογία). Ἡ Νάυς ἐκτεταμένος ἀστερισμὸς τοῦ νοτίου ἡμισφαίριου τῆς οὐράνιας σφαίρας, τοῦ ὁποίου μόνον τὸ βορειότερον μέρος, τὸ καὶ ὀλιγώτερον λαμπρόν, εἶ-

ναι παρ' ἡμῶν ὁρατὸν. Εἰς τὸ ἄκρον τοῦ πηδάλιου εὐρίσκεται ὁ μετὰ τὴν Σείριον λαμπρότερος ἀπλανὴς ἀστήρ Κάνιωπας, ἀέραςτος παρ' ἡμῶν. Ὑνιστε διακρίνονται χωριστὰ τὰ διάφορα μέρη τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ἀστερισμοῦ ὡς ἡ πρὸς κτλ. [Δ.Κ.]

Ἀρδα Ἀριστερὸς παραπόταμος τοῦ Ἐβρου, εἰς ὃν συμβάλλει παρὰ τὴν Ἀδριανούπολιν, μετὰ ροὴν 180 χμ. [Π.]

Ἀρδάγγερ Φιόρδ. (Herdanger Fjord). Θαλάσσιος μυχρὸς τῆς Νορβηγίας, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Σόενδερ-Βέρ-γεγγου. Εἰς τὴν ὠραιοτέρων τῆς χώρας ἐκείνης μυχρῶν, ἔχων μήκος 100 χμ. — Ἡ ἐπαρχία Ἀρδάγγερ εἶχε ἐμβαδὸν ὑπὲρ τὰ 6026 τχμ. καὶ 14946 κατ. (1875). [Π.Π.]

Ἀρδάνε. Θερινὴ πρωτεύουσα τοῦ δήμου Παραληθίων τοῦ νομοῦ Τρικλίων, ἔχον 555 κατ. τῷ 1889. [Π.]

Ἀρδωκία ἡ μονόφυλος (Bot.) = Hardwickia binata Roxb., δένδρον καμμία τῆς οἴκου, τῶν Κολοκαυθῶν, (θαγενὲς τῆς Ἰνδίας) τὸ ξύλον μελανέριον καὶ πολυτιμον διότι σκληρότατον καὶ ἀσκαπὲς αἱ δ' ἴνες τοῦ φλοιοῦ χρησιμεῖσι πρὸς κατασκευὴν κάλων καὶ τὰ φύλλα πρὸς τροφήν κτηνῶν. [Θ.Χ.]

Ἀρδεβίλ ἢ Ἐρδεβίλ. Ὀχυρὰ πόλις ἐν τῷ ΒΑ τμήματι τῆς περσικῆς ἐπαρχίας Ἀσερβαϊτζάν, ἐπὶ τοῦ εἰς τὴν Ἀράξην ἐκβάλλοντος Καρὰ Σοῦ (Μέλανος) καὶ τῶν ὑπορείων τοῦ 4830 μ. ὕψους Σαβαλάν, 1800 μ. ὑπὲρ τὴν θάλασσαν, ἐχουσα σπουδαῖον ἐμπορίον καὶ 20 000 κατ. (1872). [Π.Π.]

Ἀρδεμδεργ (Κάρολος Λύγουστις πρίγκιψ Ἀρδ.) Πρώτος πολιτικὸς ἀνὴρ. Ἐγεννήθη τῷ 1750 ἐν Ἀννοβέρῳ καὶ εἰσελθὼν πρῶτως εἰς τὸ πολιτικὸν στάσιον, ἀρρῶ ἔλαβε διαφόρους πολιτικὰς ὑπηρεσίας ἐν μικροτέροις γερμανικοῖς κράτεσι ἐγένετο τῷ 1797 μέλος τοῦ Πρωτοβουλίου ὑπουργείου κατὰ δὲ τὰ ἔτη 1804—8 καὶ εἰτα πάλιν μετὰ μικρὸν διάλειμμα τῷ 1807 ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν, μετὰ δὲ τὴν ἀποχώρησιν τοῦ περιφήμου πρωθυπουργοῦ τῆς Πρωσίας Στάιν (1810) ἐγένετο πρωθυπουργὸς κυβερνῶν κατὰ τὸ πνεῦμα καὶ σύστημα τοῦ Στάιν καὶ ἐπιδιώκων τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ὑπ' ἐκείνου μελετωμένων μεταρρυθμίσεων. Πρὸς ἀμοιβὴν τῶν πολλῶν ὑπηρεσιῶν αὐτοῦ ὁ βασιλεὺς τῆς Πρωσίας Φρειδερίκος Γουλιέλμος Ι' προήγαγεν αὐτὸν τῷ 1814 εἰς τὸν βαθμὸν καὶ τὸ ἀξίωμα πρίγκιπος. Ὁ Ἀρδεμδεργ διεδραμάτισε σπουδαῖον πρόσωπον ἐν ταῖς πολιτικαῖς γυγνόμεναις τῶν μεγάλων ἱστορικῶν ἐτῶν 1813, 1814 καὶ 1815 μετέσχε τῶν κατὰ τὰ 1814 καὶ 1815 γυγνομένων πρὸς διαρρύθμισιν τῶν Ἑλβετικῶν πραγμάτων συνθηκῶν τῶν Παρισίων καὶ τῆς συνόδου τῆς Βιέννης, εἰτα δὲ καὶ τῶν διαρρύθρων ἐν Τροσπανίᾳ, Λουβιάῳ καὶ Οὐντῶνι

κατὰ τὰ ἐπόμενα ἔτη συγκροτηθεῖσαν συνόδον. Τῇ 1817 ἐγένετο καὶ πρόεδρος τοῦ πρωτοδικοῦ συμβουλίου τοῦ κράτους. Ἐν τῶν σπουδαίων μεταρρυθμιστικῶν ἐργῶν τοῦ Ἀρδ. εἶναι καὶ ἡ μεταρρυθμιστικὴ τῶν φρολογικῶν συστήματός τῆς Πρωσίας. Ἐτελευτήσῃ τῇ 1822 ἐν Γενουῇ, ἐνθα διετίθειτο χάριν θεραπείας. [Π.Π.]

Ἄρδέννας (Ardennes—ἡ Δρυμὸς τῶν Ἀρδεννῶν καὶ Eisling, ἡ τῶν Γερμανικῶν Arduenna Silva). Ἐκτείνεται τὸ πάλαι ὅλην τὴν μετὰ τοῦ Ἰνδου καὶ τῆς Σαμόρης ὄρεσσειρά, νῦν δὲ τὸ δυτικώτατον τμήμα καὶ ἡ προεκτατικὴ τοῦ ὄρεσσιου Σιφέρ. Ὑψοῦνται κατὰ τὰ Β. σύνορα τῆς Γαλλίας καὶ τοῦ ΝΑ Βελγίου, ἐκτείνονται πρὸς Β. ἐπὶ τῆς Μώσης (μεταξὺ Ναμὺρ καὶ Λιέγης) κτλ. καὶ ἀποτελοῦσι εὐρεῖαν, συχνάκις ὅλην πεδινὴν ἑκτασιν, ἔχουσαν ὕψος 455—585 μ. ἄνευ συν-εχόμενων κτενῶν καὶ ἄνευ ἄξιων λόγου κορυφῶν. Τὰ ὄρη ἀποτελοῦνται κυρίως ἐκ δρυῶν, φηγίων, μελίων καὶ κερκιδῶν. Αἱ Ἀ. ἀποτελοῦνται κατὰ τὸ πλεῖστον ἐξ ἀργιλικῶν σχιστολίθου καὶ τιτάνου· περιέχουσι δὲ σίδηρον, ψευδάργυρον, μόλυβδον καὶ κατὰ τὴν Β. πλευρὰν πλούσια στρώματα γαιανθράκων. Ὁ γαλλικὸς νομὸς τῶν Ἀ. ὅστις κατὰ τὸ Β. αὐτοῦ μέρος διατέμενεται ὑπὸ τοῦ δρυμοῦ τῶν Ἀ. καὶ κατὰ τὸ Α. ὑπὸ τοῦ τῶν Ἀργοννῶν, ἀποτελεῖται ἐκ τῆς Β. Καμπανίας καὶ τῶν πάλαι ἡγεμονικῶν τοῦ Σεδάν, τοῦ Καρινιάν καὶ τοῦ Μονζόν. Ἐχει ἐμβαδὸν 5 233 τ.χμ. 332 756 κατ. (1886) καὶ πρωτ. τὴν Μεζιέρ. Διαιρεῖται εἰς 5 ἐπαρχίας (Μεζιέρ, Σεδάν, Ρε-θελ, Ροκρό καὶ Βουζιέρ), 31 καντόνια καὶ 501 δήμους. Τὸ Α. μέρος ἀνήκει εἰς τὸ λεκανοπέδιον τῆς πλωτῆς Μώσης καὶ τῶν παραποταμιῶν τῆς, τὸ Ν διαρρέουσιν ἡ Αἰσὴ καὶ ὁ Αἶρ. Η 106 χμ μήκος ἔχουσα Δρυμὸς τῶν Ἀ. ἐνώνει τὸν Σηκουάναν μετὰ τῆς Μώσης. Ἐχει λατομεῖα μαρμάρων καὶ σχιστολίθου, μεταλλεῖα σιδήρου, ἀνθρακωρυχεῖα κτλ. κτηνοτροφίαν, σιδηροδρ. συγκοινωνίαν καὶ βιομηχανίαν. Παράγει δὲ σιτηρά, οἶνους κτλ. [Π.Π.]

Ἄρδεννέτης δρυκτὸν τοῦ βασιρρέμβου ὄρθου συστήματος. Σκλ.=6 Εἰζ. βάρ.=8,62... 3,86. Χρῶμα θειόχρουν ἢ κολοφωνιόχρουν, λάμπει στεατοειδῆ. Συνίσταται ἐξ δξυπυριτίου (27,84 %), ἀργίλου (21,22) ποσότητός τινος σιδήρου, μαγγανίου, ἀσβεστίου, μαγνησίου, βαναδινίου ἄρσενικοῦ καὶ ὕδατος. Ὑπὸ τῆς φλογὸς τοῦ αὐτοῦ τήκεται εὐκόλως, ὑπὸ τῶν ἐξέων δὲν προσβάλλεται. [Κ.Μ.]

Ἄρδεύσαυρος (Παλαίοντ.) ζῶον τῆς ἰουρασίου περιόδου, εἰς τοὺς δεονοαύρους ἀναγόμενον. Οὗτος εἶχε τὸ μὲν ῥύγχος δέξτερον, τοὺς δὲ σπονδυλοὺς μικροτέρους. [Κ.Μ.]

Ἄρδερεβέικ (Harderwijk). Πόλις τῆς ὀλλανδικῆς ἐπαρχίας Γέλδερλανδ, ἔχουσα λι-

μένα, ἐν ᾧ ἐξοπλίζονται τὰ εἰς Ἰνδικὴν ταξιδεύοντα πλοῖα, ἀποθήκας τοῦ ὕλικου τοῦ ἀποικιακοῦ στρατοῦ τῆς Ὀλλ. καὶ τινὰ βιομηχ. καταστήματα. Κάτ. 7 318, τὸ πλεῖστον σιτηματοὶ, ξυλέμπεροι καὶ ἄλλοις. [Π.Π.]

Ἄρδὲς (Ardèche). Νομὸς τῆς Ν. Γαλλίας, κληθεὶς ἐκ τινος 110 χμ. μήκος ἔχοντος ὁμών. ποταμοῦ, πηγάζοντος ἀπὸ τῶν Κεδεννῶν καὶ ἐκβάλλοντος εἰς τὸν Ῥοδανόν. — Ὁ νομὸς καίτοι μετὰ τῶν Κεδεννῶν (νομὸς Λοζέρ) καὶ τοῦ Ῥοδανοῦ (νομὸς Δρὸμης), τῶν νομῶν τοῦ Λείγερ καὶ ἀνω Λείγερ πρὸς Β. καὶ τοῦ Ἄρδ πρὸς Ν. καὶ περιλαμβάνει τὸ βορειώτατον μέρος τῆς ἀρχαίας Λαγγοπεδὸν τὴν χώραν τοῦ Βιβαρά. Ἐχει ἐμβαδὸν 5 727 τ.χμ. 375,472 κατ. (1886) καὶ πρωτ. τὴν Πριβάλ. Διαιρεῖται δὲ εἰς τρεῖς ἐπαρχίας: (Πριβάλ, Λαζαντιέρ καὶ Τουρνόν), 31 καντόνια καὶ 339 δήμους. Ἡ χώρα εἶναι ὄρεινὴ ἀλλὰ μόνον τὸ 1/4 αὐτῆς εἶναι ἀκαλλιέργητον. Παράγει ἐλαιάς, σῦκα, ἀμύγδαλα, οἶνους, κάστανά κτλ. εἶναι πλούσια εἰς δρυκτὰ καὶ μέταλλα (σίδηρον, ἀντιμόνιον, ἄργυρον, χαλκόν, μόλυβρον κτλ.) καὶ ἔχει περιφήμους μεταλλικὰς πηγὰς. Τὸ κλίμα αὐτῆς ἐν ταῖς κοιλάσι καὶ παρὰ τὸν Ῥοδανόν εἶναι θερμώτατον. Ἡ βιομηχανία τῆς καὶ τὸ ἐμπόριόν τῆς, διευκολυνόμενον ὑπὸ καλῶν ὁδῶν καὶ πολλῶν σιδηρ. διακλαδώσεων, εἶναι ἀρκούντως ἀνεπτυγμένα. [Π.Π.]

Ἄρδηττός. Ὁ κατὰ τὴν ἀριστερὰν ὁχθὴν τοῦ Ἰλιστοῦ ὑπερεκείμενος τοῦ Παναθηναϊκοῦ σταδίου ΝΑ βραχὴν λόφος εἰς οὗ τὴν κορυφὴν μένα τῆς ἀρχαιότητος λείψανα σώζοντα τὰ ἔχον ἀρχαίου τειχοῦ. Ὁ Ἀ. λαβὼν τὸ ὄνομα ἀπὸ ἐπιχωρίου τινὸς ἥρωος Ἄρδηττου, «ὃς στασιάζοντα τὸν δῆμον ὑπὲρ ἐμονίας ὤρκαται» περιελαμβάνετο ἐν τῇ περιόχῃ τῆς Ἄγρας· ὡμυνοῦ δ' ἐν αὐτῷ οἱ Ἕλλησται. [Π.]

Ἄρδικιάν, Δυτικὴ ἐπαρχία τῆς Περσίας, διατεταμένη ὑπὸ τῶν ὀρέων Ζαγρούς, ἔχουσα δ' ἐμβαδὸν 64 698 τ.χμ. καὶ πρωτ. τὴν Κιρμασχαν. Κατοικεῖται τὸ πλεῖστον ὑπὸ Κούρδων. Τὸ ΝΑ. μέρος αὐτῆς καλεῖται Τσαμ-βαν (ἡ τὰν ἀρχαίων Καμβάδην). [Π.Π.]

Ἄρδισια ἢ ἐπαλξωτή (Βοτ) (Ardisia crenolata Vent.). θάμνος τῆς οἰκον. τῶν Μυρσινειωδῶν κατὰ τὴν ὑπὸ τοὺς τροπικοὺς Ἀμερικὴν αὐτοφυῆς, συχνὰ δὲ θεραπεύμενος ἐν γάτραις χάριν τοῦ ἀειθαλοῦς φυλλώματος καὶ τῶν κοραλλιοειδῶν ἐμμένων ῥαγῶν. [Θ.Χ.]

Ἄρδομίστα Χωρίον τῆς Ἠπείρου τῆς ἐπαρχίας Ἰωαννίνων, οἰκούμενον τῇ 1888 ὑπὸ 300 περίπου Ἑλλήνων χριστιανῶν. [Π.]

Ἄρδοϋ (Ardoye). Χωρίον τῆς βελγικῆς ἐπαρχίας Δ. Φλάνδρας, ἐν τῇ ὑποδοικῇ-

σε τοῦ Ρουλιέρ, 29 χμ. Ν. τῆς Βρύγης. Ἐχει σταθμὸν σιδηρ., φαντήρια καὶ 6 135 κατ. [Π. Π.]

Ἀρδουίνος (Jean Hardouin) Ἰησουϊτῆς φιλόλογος, γενν. τῷ 1646 ἐν Κεμπέρ τῆς Βρετάνης, ἀποθ. τῷ 1729 ἐν Παρισίοις. Ἐξέδωκεν τὸν Θεμιστίον μετὰ λατίν. μετάφρασεως (1684), τὸν Πλίνιον (1685) καὶ τινα ἐριμνευτικά συγγράμματα εἰς τὴν Καινὴν διαθήκην. Ἀλλ' ὀνομαστός ἐγένετο διὰ τὴν παραδοξολογίαν αὐτοῦ, ὑποστηρίξας σοβαρῶς ἐν τρισὶν αὐτοῦ συγγράμμασιν ὅτι πάντα τὰρχαία νομίσματα εἶναι νέα κατασκευάσματα, ὅτι πάντα τὰ ἔργα τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων συγγραφέων (πλὴν τῆς φυσικῆς ἱστορίας τοῦ Πλίνιου, τῶν Γεωργικῶν τοῦ Βιργιλίου καὶ τῶν Σατυρῶν καὶ Ἐπιστολῶν τοῦ Ὀρατίου) ἐγράφησαν ὑπὸ μοναχῶν κατὰ τὸν II αἰῶνα, καὶ ὅτι οὐδεμία ἐκκλησιαστικὴ συνόδος ἐγένετο πρὸ τῆς ἐν Τριδέντῳ [Π.]

Ἀρέγγα (Βοτ.) (Arenga) βλ. λ. Φοινικὴ ὄψις. (Ζωολ.). βλ. Ἀρίγγα.

Ἀρέθας. 1) Ἀρχὼν τῶν Σαρακηνῶν, βοηθῆσας τῷ Ἰουστινιανῷ ἐν τῇ πρὸς τὸν Χοσρόην πολέμῳ καὶ πολλὰς πελεμήσας πρὸς τὸν ἕτερον ἄρχοντα τῶν Σαρακηνῶν Ἀλαμούνδαρον, τὸν πρὸς τοὺς Πέρσας ἀποκλίνοντα. — 2) Ἐπίσκοπος Καισαρείας τῆς ἐν Καππαδοκίᾳ, ἀποθανὼν πιθανῶς περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ I αἰῶνος. Ἐγράψε Συλλογὴν ἐξηγήσεων εἰς τὴν Ἀποκάλυψιν, καὶ λόγους τινὰς ἐν λατινικῇ μόνον μεταφράσει πωλομένους, εἰς τοὺς ἁγίους μάρτυρας Σαμμωνᾶν κλπ. καὶ περὶ τῆς ἀνακομιδῆς τοῦ ἁγ. Εὐθυμίου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως (παρὰ Migne, Patr. Gr. τ. 106). Ἀγνώστον ἀν οὗτος ἢ ἄλλος τις δρώντων ἐπίσκοπος Καισαρείας εἶναι ὁ γράψας τρία μέχρις ἡμῶν περιωθέντα ποιήματα «ἐπὶ τῇ ἰδίᾳ ἀδελφῇ» καὶ εἰς «Φεδρωνίαν μοναχὴν». (Jacobs, Anth. gr. XIII σ. 744—747). [Π.]

Ἀρέθουσα, πηγὴ κατὰ τοὺς ἀρχαίους ἐν Ὀρτυγίᾳ τῆς Σικελίας παρὰ τὰς Συρακούσας. Περί ταύτης ἐμυθεύετο ὅτι ἦτο πρότερον ἀρχαδικὴ ἢ πισαικὴ νύμφη, ἀκόλουθος τῆς Ἀρτέμιδος, καὶ ἀγαπηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἀλφειοῦ καὶ διωκομένη μεταμορφώθη ὑπὸ τῆς προστάτιδος θεᾶς εἰς πηγὴν, ἣν διοχετεύσας διὰ τῶν ὑδάτων αὐτοῦ ὁ ἐραστὴς εἰς Σικελίαν ἐπέστρεπτο ἀενάως, διευθύνων μετὰ τὴν ἐκβολὴν τὰ ὕδατα αὐτοῦ διὰ μέσου τῆς θαλάσσης, χωρὶς ν' ἀναμειγνύη ταῦτα μετ' αὐτῆς ἀπὸ Πελοποννήσου εἰς Σικελίαν παρὰ τῇ ἑρωμένῃ. [Γ. Πδ.]

Ἀρεῖα καὶ Ἀρία. Ἐπαρχία τοῦ ἀρχαίου Περσικοῦ κράτους ἐν τοῖς ἀνατολικαῖς ὁρίοις τῆς Ἀριανῆς, ἡ σήμερον παρὰ τὰ Περσορωσσο-αφγανικά μεθάρια ἐκτεινομένη, Ἡράτη (Hērāt) περιοριζομένη πρὸς Ἀν. ὑπὸ τῶν Παροπανισαδῶν ἢ Ἰνδικῶν Καυκάσου, πρὸς Βορ. ὑπὸ τῆς Μαργιανῆς (Mērb) καὶ Τρκα-

νίας (Gurgan) καὶ, πρὸς δυσμὰς ὑπὸ τῆς Παρθυαίας (νῦν Χερασσάν) καὶ πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Δραγγιανῆς (Σειδίαν) καὶ Ἀραχωσίας (βλ. λ.). Ἀρχαιοτάτη πόλις τῆς χώρας ἦτο ἡ Δρτακδανὰ, ὑπὸ δὲ τοῦ Ἀλεξάνδρου τοῦ μεγάλου ἐκτίσθη ἡ Ἀλεξάνδρεια ἡ ἐν Ἀρίοις (καλουμένη νῦν Χερὰτ ὡς ἡ χώρα καὶ διατηροῦσα ἐτι τὰς περὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου παραδόσεις). Τὸ ἀρχαῖον ὄνομα τῆς χώρας Ἀρεῖας, ὡς καλεῖται ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων οὐδεμίαν ἔχει σχέσιν πρὸς τὰ ἐθνολογικὰ καὶ τοπωνυμικὰ ὀνόματα Ἀριοι, ὡς ἐκαλοῦντο οἱ Μῆδοι, καὶ Ἀριανοί, ἀλλὰ προήλθεν ἐκ τοῦ ἀρχαίου Περσικοῦ Haraiva ἢ Hāriva (ἐξ οὗ παρὰ φθόγῃ τὸ σημερινὸν Hērāt) ἥτοι τόπος εὐόδρος. Τὴν Ἀρίαν διαρρεῖ ὁ ποταμὸς Ἀρριος τῶν ἀρχαίων, νῦν Hari-rud [Π.Κ.]

Ἀρεῖα. Χωρίον τοῦ δήμου Ναυπλίων, ΒΔ τοῦ Ναυπλίου, ἔχον 267 κατ. τῇ 1880. Παρ' αὐτὸ πηγὴ ἀφθόνου ὕδατος, ἐξ ἧς ὑδρεύεται τὸ Ναύπλιον, καὶ ἦν τινας ὑπολαμβάνουσιν ὡς αὐτὴν τὴν ἀρχαίαν Κανάθον (βλ. λ.). [Π.]

Ἀρείκη ἢ Πείκη (Βοτ.) κοινὴ ὀνομασία τῆς Πείκης (βλ. λ.). [Θ.Χ.]

Ἀρειανισμός, αἵρεσις περὶ τῆς θεότητος τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς σχέσεως αὐτοῦ πρὸς τὸν Πατέρα, ἥτις περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀναφανείσα, συνεισέφερε πολὺ καὶ ἐπὶ χρόνον μακρὸν τὴν χριστιανικὴν ἑκκλησίαν, ἐκλήθη δὲ Ἀρειανισμὸς ἀπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ αὐτῆς Ἀρείου. Ὁ Ἀρεῖος γεννηθεὶς ἐν Λιβύῃ ἐξεπαιδεύθη ἐν Ἀντιοχείᾳ. Χειροτονηθεὶς διάκονος ἐξεβλήθη τῆς ἑκκλησίας ἐπὶ κακοδοσίᾳ παρὰ Πέτρου τοῦ Ἀλεξανδρείας ἐπισκόπου, αἰτήσας δὲ συγγνώμην καὶ γενόμενος καὶ πάλιν δεκτὸς ἐν τῇ ἑκκλησίᾳ προεχειρίσθη εἰς πρεσβύτερον ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου Ἀχιλλᾶ. Ἀλέξανδρος ὁ διαδεχθεὶς τὸν Ἀχιλλᾶν, ὁμιλῶν ποτε, παρόντων πολλῶν κληρικῶν, περὶ τῆς ἁγίας Τριάδος, ἐδίδασκεν ὅτι ἐν τῇ Τριάδι ὑπάρχει μόνος καὶ ἐνότης, καὶ ὁ Ἰησοῦς, ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, εἶνε ἐξ ἑσῶ αἰώνιος καὶ ἀκτιστος ὡς ὁ πατήρ. Ταύτην τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἀλεξάνδρου ἀντιχρῶν ὁ Ἀρεῖος ἐδίδασκεν ὅτι, ἀν ὁ Πατὴρ ἐγέννησεν τὸν Υἱόν, ὁ Υἱὸς ἔχει ἀρχὴν ὑπάρξεως ἐντεῦθεν ὅλῳν ὅτι ἦτο χρόνος, ὅτε δὲν ὑπῆρχεν ὁ Υἱός. «Ὡν, ὅτε οὐκ ἦν». Ἰσπερτα λοιπὸν κατ' ἀνάγκην ὅτι ἐξ οὗ κ. δ. ν. τ. ω. γ. ἔχει ὁ Υἱὸς τὴν ὑπόστασιν. Δὲν εἶνε λοιπὸν ἀληθὴς Θεός, ἀλλὰ κτίσμα Θεοῦ, μέση τις οὐσία μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου. Ὁ Θεὸς ἐποίησεν ἢ ἐκτίσεν τὸν Χριστόν, ἵνα δι' αὐτοῦ δημιουργήσῃ τὰ λοιπὰ πάντα· ἐποίησε δι' αὐτόν κατὰ τὴν τελειότητα ὅμοιον αὐτῷ ὅσον δύναται νὰ εἶνε κτίσμα, δι' οὗ νὰ δημιουργηθῇ ἔπειτα ἅπαντα ἢ κτίσις. Τὸ ὄνομα τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ Λόγου ἀπεδόθη αὐτῷ πρὸς διαπολὴν ἀπὸ τῶν λοιπῶν κτισμάτων. Ἐν τούτοις

ὁ Ἄρειος ἀπέδιδεν εἰς τὸν Χριστὸν τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ὑπὸ τὴν ἐννοίαν οὗτο, ἐπειδὴ ὁ Χριστὸς ἔχει τὰ πάντα διὰ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ, ἐκτὸς τοῦ ὅτιον ἔνομα καὶ οὐκ ἔστιν ἄξιον, καὶ περὶ μὴ ὡς κατὰ τὴν οὐσίαν ἀληθῆς Θεός. Ὁ ἐπισκοπὸς Ἀλεξανδρὸς εἰς μακρὴν ἀπεπειράλην εἰς παραινέσεων νὰ ἀπαντήσῃ εἰς τὸ ὀρθόδοξον πρόβλημα τὸν Ἀρειον. Οὗτος ἐπέμενεν εἰς τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ καὶ ἐξήτει νὰ ἐξαπλωτῇ αὐτὴν καὶ παρὰ τῶν κληρῶν καὶ παρὰ τῶν λαῶν. Διὰ τοῦτο συγκάλεσας συνέδρον ἐξ ἐκκλησιῶν Αἰγυπτίων καὶ Λιβυῶν ἐπισκόπων, τῶν 321, καθήρεται τὸν Ἀρειον ἀπὸ τοῦ βαθμοῦ τοῦ πρεσβυτέρου καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας ἀφώρισεν. Ὁ Ἀρειος ἀφώρισθεὶς συνεγράψεν πρὸς ὑπεράσπισιν καὶ διαδόσιν τῆς αἵρεσιν αὐτοῦ τὸ βιβλίον Ὑαλειαν, συντεταγμένον ἰσῶς εἰς ἑμμετρον καὶ πᾶσι λόγον, καὶ ἡμετέραν τινα. Ἐν Παλαιστίνῃ δὲ διατριβὴν ἐπισπούδαζε νὰ κερδήσῃ ὑπὲρ αὐτοῦ τὰς ψήφους τῶν τῆς ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ἐπισκόπων, ὧν πολλοὶ μὲν ἐθιῶρον τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ ἀδολογῶν, καίτοι δὲν ἀπεδέχοντο αὐτὴν, ὁ δὲ Εὐσέβιος ὁ Νικομηδείας καὶ ὁ Εὐσέβιος ὁ Καισαρείας ἐξήτει νὰ κατορθώσωσι συμδιδασκῶν τινα μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ ἐπισκόπου Ἀλεξανδρου. Εὐσέβιος δὲ ὁ Καισαρείας ἐγράψεν μαχίστα πρὸς τὸν Ἀλεξανδρὸν καὶ ἐπιστολήν, ἐν ᾗ ἐσπούδαζε νὰ πείθῃ αὐτὸν ὅτι ἀδικεῖ τὸν Ἀρειον. Ὁ αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος, ἐπιθυμῶν νὰ ἴδῃ ἡνωμένους πάντας τοὺς ὑπὸ κράτος αὐτοῦ εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν λατρείαν, ἐπρόσπειρε νὰ πείσῃ τοὺς ἐπισκόπους, νὰ παύσωσιν ἐρίζοντας· ἀλλ' ἰδὼν ματαιωθεὶς τὰς προσπάθειάς αὐτοῦ συνεκάλεσε τὴν πρώτην οἰκουμένην σύνοδον ἐξ ἀπάντων τῶν ἐπισκόπων τοῦ βασιλείου ἐν Νίκαιᾳ τῆς Βιθυνίας, τῇ 325, ἐν τῇ συνόδῳ δὲ ταύτῃ, ἐνθα συνηλθον περὶ τοὺς 300 ἐπισκόπους, ὑπῆρχον μὲν περὶ τοὺς 20 ὁπαδοὺς τοῦ Ἀρείου, ἀλλ' ὑπερίσχυον ἐν τέλει ἡ διδασκαλία τοῦ Ἀλεξανδρου, ὑπὲρ ἧς ἐκηρύχθη ἀναφανδὸν καὶ ὁ αὐτοκράτωρ· καὶ οὕτω ὁ Υἱὸς ἐκηρύχθη ὁμοούσιος τῷ Πατρί, ἀνεθεματίσθη δὲ ἡ διδασκαλία τοῦ Ἀρείου. Ὁ ὅρος ἡ τὸ σύμβολον, ὅπερ ἐθέσπισεν ἡ σύνοδος, ἔχει ὡς ἑξῆς. «Πιστεύομεν εἰς ἓνα Θεὸν πατέρα παντοκράτορα πάντων δρατῶν τε καὶ ἀοράτων ποιητὴν. Καὶ εἰς ἓνα Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, γεννηθέντα ἐκ τοῦ Πατρὸς μονογενῆ, τοῦτέστιν ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ πατρὸς. Θεὸν ἐκ Θεοῦ, φῶς ἐκ φωτός, Θεὸν ἀληθινὸν ἐκ Θεοῦ ἀληθινοῦ. γεννηθέντα, οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῷ Πατρί, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο, τὰ τε ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ τὰ ἐν τῇ γῇ· τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα, καὶ σαρκωθέντα καὶ ἐνανθρωπήσαντα· παθόντα καὶ ἀναστάντα τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ καὶ ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανοὺς· καὶ ἐρχόμενον πάλιν κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς. Καὶ εἰς τὸ ἅγιον Πνεῦμα.

Τοὺς δὲ λέγοντας, ὅτι ἦν ποτε, ὅτε οὐκ ἦν, καὶ πρὶν γεννηθῆναι, οὐκ ἦν, καὶ ἐξ οὐκ ὄντων ἐγένετο, ἢ ἐξ ἑτέρας ὑποστάσεως ἢ οὐσίας φησκόντας· εἰναί, ἢ κτιστόν, τρεπτόν, ἢ ἀλλοιωτόν τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, ἀναθεματίζει ἡ καθολικὴ Ἐκκλησία». Τὸ ἐν Νίκαιᾳ σύμβολον ἀπέφηνεσαντὸ πλὴν τοῦ Ἀρείου δύο μόνοι ἐπισκοποὶ, ὁ τῆς Μαγναρικῆς Θεωνᾶς καὶ ὁ Σεκοῦνδος τῆς Πτολεμαίδος, οἵτινες καὶ ἐξωρίσθησαν μετὰ τοῦ Ἀρείου εἰς Ἰλλυρίαν. Ἡ ἔρις δὲν κατέπαυσε διὰ τῆς ἐν Νίκαιᾳ οἰκουμένης Συνόδου. Οἱ ὁπαδοὶ τοῦ Ἀρείου παριστῶντες ἑαυτοὺς μὲν ὡς ὑπερασπιστὰς τῆς ἐνότητος τοῦ Θεοῦ, τοὺς δὲ ἀντιπάλους ὡς ἀποκλινόντας εἰς τὸν Σαβελλιανισμόν, ἐπέτυχον νὰ πείσωσι πολλοὺς τῶν ἐπισκόπων περὶ τούτου, στηριζόμενοι ἰδίως ἐπὶ τῆς ἐκφράσεως ὁμοούσιος. Ὁ Κωνσταντῖνος βλέπων πῶσον ἡ ἔρις ἀπέδαiven ὀλεθρία μετακαλέσεται τὸν Ἀρειον ἐκ τῆς ἐξορίας καὶ ἐδέετο παρ' αὐτοῦ ἐμμετρον τινα τῆς πίστεως, ἐν ᾗ διὰ γενικὴν ἐκφράσειν ἐξέθετε τὴν πίστιν αὐτοῦ εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας (328). Μετακαλέσεται δ' ἐν τῇ ἐξορίᾳ καὶ τοὺς λοιποὺς φίλους τοῦ Ἀρείου, Εὐσέβιον, Θεογνιν καὶ λοιποὺς. Οἱ Ἀρειανοὶ ἀπολαύοντες νῦν τῆς εὐνοίας τοῦ αὐτοκράτορος, κατεδίωκον τοὺς ἐναντίους. Δι' αὐτῶν καθήρεθη Εὐσταθῖος ὁ Ἀντιοχείας, κατηγορηθεὶς ἐπὶ σαβελλιανισμῷ, ἐξωρίσθησαν δὲ ὁ ἀρχιεπίσκοπος Ἀλεξανδρείας Ἀθανάσιος εἰς Γαλιλίαν καὶ πολλοὶ ἄλλοι. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀρείου (336) Εὐσέβιος ὁ Νικομηδείας, ἀπὸ τοῦ 338 ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, ἐδίδασκεν ὅτι ὁ Λόγος ἐγεννήθη μὲν προαιωνίως ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ Πατρὸς, δὲν εἶνε ὁμοῦς ὁμοούσιος αὐτῷ, ἀλλ' ὁμοούσιος καὶ ὁμοούσιος αὐτῷ. Οἱ ὁπαδοὶ τοῦ Εὐσέβιου, εἰς οὓς περιεληφθήσαν καὶ οἱ ὁπαδοὶ τοῦ Ἀρείου, ἐκλήθησαν Εὐσεβιανοὶ καὶ βραδύτερον Ἡμιαρειανοί. Μεταξὺ δὲ τῶν Ἡμιαρειανῶν, ὧν ἡ δοξασία ἐπεκυρώθη ὑπὸ τῶν ἐν Ἀντιοχείᾳ Συνόδων (341), δὲν ἐπεκράτει πλήρης ὁμοφωνία. Οἱ μὲν περὶ τὸν Καισαρείας Εὐσέβιον δὲν προσέεχλλον τὴν ἀληθῆ ἰδέαν τοῦ Υἱοῦ, παραδεχόμενοι ἀπλῶς ὑποβιβάζειν τινα αὐτοῦ, οἱ δὲ περὶ τὸν Νικομηδείας Εὐσέβιον ἀπέχλλον μάλλον πρὸς τὸν Ἀρειανισμόν, προτιμώντες τὴν ἐκφράσιν ἐπεροούσιος. Ἐν τῇ Δύσει ἐπεκράτει ἡ μερίς τοῦ Ἀθανασίου, ἐνῶ ἐν τῇ Ἀνατολῇ ὀλίγοι μόνον ἐπισκοποὶ ἦσαν ὑπὲρ αὐτοῦ. Ἐν ταῖς συνόδοις ταῖς γενομέναις τῇ 347 ἐν Σαρδικῇ καὶ ἐν Φιλιππουπόλει διεσχίσθησαν ἑτὶ ὀριστικώτερον οἱ Ἡμιαρειανοὶ καὶ οἱ ὀρθόδοξοι. Ἐπὶ αὐτοκράτορος Κωνσταντίου, φίλου τῶν Ἡμιαρειανῶν, ἐφαίνετο ὅτι ἅπανα ἡ Ἐκκλησία ἐμελλε νὰ καταστῇ Ἡμιαριανή, νὰ ἐξαλειφθῇ δὲ ἡ πίστις τῆς Νικαίας καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Δύσει. Οἱ Ἡμιαρειανοὶ καὶ οἱ Ἀρειανοὶ διηρέθησαν ἔτι

μάλλον, ἀρ' ἔτου δ' Ἀέτιος δ' Ἀντιοχείας διὰ-
κονος καὶ ὁ τοῦτου μαθητὴς Εὐνέμιος ἤρχι-
σαν νὰ διδάσκωσαν ἐπὶ τοῦ Ἰσίδου εἶνα κτισμα καὶ
κατὰ πάντα ὁμοίους τῷ Πατρὶ· (Ἁ νό-
μοι οἱ). Αἱ ἐν Συρίῳ (357 καὶ 358) καὶ ἐν
Ἀγκύρᾳ (358) συγκροτήθησαν συνέδοι δὲ
συνετέλεσαν εἰς τὴν καταλαγὴν τῶν διαφό-
ρων ἀρειανῶν μερίδων. Ἀλλ' οὐδὲ αἱ ἐν Ἀ-
ριμίνῳ τῆς Ἰταλίας καὶ ἐν Σελευκείᾳ τῆς Ἰ-
σχυρίας ταυτοχρόνως γινόμεναι σύνδοι (359)
ἐπέτυχον τοῦτου. Ἐὰ πράγματι μετεβλήθησαν
ἐπὶ Ἰουλιανοῦ καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰοβιανοῦ,
ἐπὶ δὲ τοῦ Οὐάλεντος ἔτυχε προστασίας λαχυ-
ρὰς ὁ ἀρειανισμός· οἱ δὲ ἡμιαιρετικοὶ πιεζό-
μενοι προσήρχοντο κατὰ μικρὸν εἰς τὴν ὀρθό-
δοξίαν, ἥτις ἐριστικῶς κηρύσσου διὰ τῆς Β'
ἐκουμενικῆς Συνόδου τῆς ἐπὶ Θεοδοσίου τοῦ
Α' τῇ 381 γενομένης. Ἡ σύνοδος αὕτη, ἐξ
150 ἐπισκόπων αποτελουμένη, κατέκρινε μὲν
τοὺς Ἀρειανούς, ἐπεκύρωσε δὲ καὶ πλατύτε-
ρον ἀνεπτύξε τὴν ἐν Νίκαιᾳ σύμβολον, ἐν ᾧ πα-
φῶς καὶ ὠρισμένως ἐκηρύχθη ἡ θεότης τοῦ
Υἱοῦ, προσετέθη δὲ καὶ ἡ περὶ τῆς θεότητος
τοῦ ἁγίου Πνεύματος διδασκαλία κατὰ τῶν
Πνευματικῶν. Κατὰ τὴν Ε' αἰῶνα οἱ
Ἀρειανοὶ ἐκλείπουσιν ἐκ τοῦ ῥωμαϊκοῦ κρά-
τους· μόνει δὲ οἱ βάρβαροι λαοὶ τῆς Δύσεως,
καὶ μάλιστα οἱ ἀπὸ γερμανικῆς καταγωγῆς,
ὅσοι προτεβλόντες εἰς τὴν χριστιανικὴν δι' Ἀ-
ρειανῶν διδασκαλίων, διεσπάρησαν εἰς τὴν Ἰ-
ταλίαν, Γαλλίαν καὶ Ἰσπανίαν. Διετῆρσαν
ἐπὶ τινα ἐτι χρόνον τὸν Ἀρειανισμόν καὶ ἡ ἡ-
μιαιρετικισμόν. (I.N.)

Ἄρειος. Νεοπυθαγορικῆς φιλόσοφος ἐξ Ἀλεξανδρείας. διδάσκαλος καὶ ἑπειτα φίλος τοῦ Δυγούστου, τοσούτον δὲ παρ' αὐτοῦ τιμώμενος καὶ ἀγαπώμενος, ὥστε κατὰ τὴν εἰσόδον εἰς Ἀλεξανδρείαν μετὰ τὴν ἦταν τοῦ Ἀντωνίου, ἐκηρύχθη τοῖς κατοικοῖσι ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ συγχωρεῖ αὐτοῖς ὡς συμπολίταις τοῦ Ἀρείου. Πλ. Συστονίου Α Ὑ γ ο υ σ τ ο ν κεφ. 89, [P.]

***Αρειος** ὁ Δίδυμος. Πλατωνικός φιλόσοφος τῆς πρώτης μ. Χ. ἑκατοντ., συγγράψας πρὸς ἐρμηνείαν τῆς διδασκαλίας τοῦ τε Πλάτωνος καὶ ἄλλων Ἑλλήνων φιλοσόφων ἱκανὰ βιβλία, ἐξ ὧν οὐδὲν ἄλλο διασώθη πλὴν τινων ἀποσπασμάτων ἐκ τῆς Ἑπιτομῆς τῶν Φυσικῶν, περιληφέντων ἐν τῇ ἐκτῇ τῶν Ἑλληνικῶν Δοξογραφῶν τοῦ Her. Diels, Βερολ. 1879. [P.]

— Ὁ ἀρεσιάρχης. Βλ. Ἀρεσιανισμός.

Ἀρεῖος πάγος (Ἀρχαιολ.). Ἡ πρὸς δυσμὸς τῆς Ἀκροπόλεως καὶ εἰς τὸ ἄντικρυς τῆς ὑπ' αὐτὴν σχηματισμένης κοιλάδος ἀπώτερος πύργος, ἐφ' ἧς βασιμίδες λελαγευμένοι, τὰ λεῖψανα ἡμικυκλίου ἑδρας καὶ ἶχνυ βωμικοῦ δεικνύουσιν ἔτι τὸν τόπον, ἐν ᾧ κατὰ τοὺς Ἀττικοὺς δῆτορας ἔκρινε τὰς φοινίκας.

δίκης τὸ σερνότατον καὶ δικαιοτάτον συνῆρξεν
τῶν ἀρχαίων Ἀθηναίων. Ἡ πρώτη σύστασις
τοῦ Ἀρείου πάγου κρυπτεται ἐν τῇ ἀκοσίᾳ τῶν
αἰώνων. Ἐμυθολογεῖοι ὅτι πρῶτος ἐπὶ τοῖς
ἐρμηνεύουσιν λόφου ἐκρίθη ὑπὸ τῶν δώδεκα θεῶν
ὁ Ἄρης, ἀποκτείνων τὸν Ἀλκίρροθιον, (βλ. λ.),
εἰτα δὲ ὁ τοῦ Διονεῖως Κέφαλος, ἀκουσίως φο-
νεύσας τὴν ἐπέραστον σύζυγον του, Πρόκριν
τὴν Ἑρεχθίδος, καὶ ὁ Δαίδαλος ἐκ φθόνου
κατὰ πετρῶν ῥίψας τὸν παῖδα τῆς ἀδελφῆς καὶ
μαθητὴν αὐτοῦ Τάλῳ. Ἀλλὰ πασῶν ἐπιση-
μοτάτη ἐγένετο ἡ δίκη τοῦ Ὀρέστου, ἣν θαυ-
μασίᾳς ἀπεικόνισεν ἐν ταῖς Εὐμενισιν ἡ ὕψι-
πετής τοῦ Αἰγυλίου φωνησιᾶς.

Ἐκ τινῶν ἐν τοῖς ἀρχαιοτέροις χρόνοις ἀπὸ-
 ριζήθη τὸ δικαστήριον τοῦ Ἀρείου παγού δὲν
 λέγουσι τὰ διασχιζόμενα ἱστορικά μνημεῖα·
 δοκιμαζομένης οὖν, ἐκ τῆς συντάξεως τῶν ἀρχαίων
 πολιτικῶν κρινόντες, εὐλόγηται νὰ εἰπωμεν ὅτι
 Ἀρειοπαγεῖται ἦσαν οἱ περὶ τὸν ἄνακτα Εὐπα-
 τρίδαι οἱ αποτελοῦντες τὴν βουλὴν τῶν Γερόν-
 των, οἵτινες κατ' Ὀμηρον ἐπὶ ζεστῶν καθέ-
 μενοι λίθων ἐν τῷ ἱερῷ κύκλῳ καὶ σκήπτρα
 ἐν χερσίν ἔχοντες, αἵματα ἦσαν τὰ σύμβολα τῆς
 βασιλικῆς ἐξουσίας, ἣν διεχειρίζοντο, ἐλευ-
 ρὰς διαφορὰς. Ἑπίσειδ' δὲ κατὰ τὰς κρατού-
 σας τότε δοξασίας αἱ φονικαὶ δικαίαι δὲν ἐδυ-
 νατο νὰ γίνωσιν ἐν αὐτῇ τῇ ἀκροπόλει, ἵνα
 μὴ μόλυβη τὸ θάτυ ἐκ τῆς παρουσίας τοῦ
 καταράτου φονέως συνηγγίζοιτο εἰς τὸν ἀπέ-
 ναυτον τῆς ἀκροπόλεως λόφον, ὅστις διὰ τοῦτο
 ἴσως καὶ ἀραιός ἢ ἄρειος (φονικός) ὠνομάζετο.
 Ἐδοξαζον δὲ ἀδιακρίτως τοὺς τε ἀκουσίους καὶ
 τοὺς ἐκούσιους φόνους, συνεδριάζοντες νύκτωρ
 ὑπὸ τῇ φυλακῇ τῶν Βυμειδίων, οἱ δ' ἕνοςχος
 ἐνθάλλετο παρακαρήμενος εἰς τὸ βάραθρον.

Ὁ Δράκων, συντάξας νόμους γραπτούς, (821 π.Χ.) νέον κατέστησε κατὰ Πολυδεύκην δικαστικὸν σύλλογον, τοὺς Ἑφέτας, οἵτινες 51 τὸν ἀριθμὸν ὄντας καὶ ἐξ εὐπατριδῶν αἰρούμενοι, ἐδίκαζον τοὺς ἐφ' αἵματι δημοκρονοῦντας ἐν τοῖς πέντε δικαστηρίοις. Ἐάν τις εἰδήσῃ αὕτη τοῦ Πολυδεύκου εἶναι ἀκριδῆς, ἀπὸ τοῦ Δράκοντος μέχρι τοῦ Σόλωνα ἐπὶ τοῦ Ἀρείου πάγου ἔκρινον τὰς φονικὰς δίκας οἱ Ἑφῆται, συμπεριλαμβανομένου ἐν τοῖς πέντε δικαστηρίοις καὶ τοῦ Ἀρείου πάγου· ἡ τοιαύτη δὴμος ἐκδοχὴ ἀντικειταὶ ὅλως εἰς τὸν ὅπ τοῦ Πλουταρχοῦ μνημονευόμενον ὀρθρον νόμον τοῦ τρισκαίδεκάτου ἄξενος τοῦ Σόλωνα, ἐν ᾧ ῥητὴ γίνεται διάκρισις ἀποφάσεων Ἑφετῶν καὶ ἐξ Ἀρείου πάγου, προγενεστέρων τῆς νομοθεσίας αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο πολλὰ περὶ τούτου πρὸς ἀλλήλους συγχερούμεναι φέρονται γυνῶμι, περὶ ὧν ἐν τοῖς εἰδικτοῖς συγγραμμασί. Ὁ δὲ Σόλων, μεταβαλὼν τὸ πολιτεύμα εἰς τιμοκρατικόν, μετερρύθμισεν ὅλως τὸν προϋπάρχοντα ὀργανισμὸν τοῦ Ἀρείου πάγου, καταρτίσας αὐτὸν ἐκ τῶν ἐτησίως ἐξιόντων ἐνδία ἄρχόντων, ἰσοδύως προτεθειμένων. Ἐνταῦθεν δὲ

παρὰ τοῖς πλείστοις τῶν ἀρχαίων ἐσχηματίσθη ἡ θύξα, ὅτι ὁ Ἄρειος πάγος τὸ πρῶτον ἐδημιουργήθη ὑπὸ Σόλωνος, οὐ μόνον εἰς τὰς ἀρχαίας ἀντικειμένη παραδόσεις, ἀλλὰ καὶ εἰς ῥήτην τοῦ Ἀριστοτέλους μαρτυρίαν. Ἐν ᾧ δὲ πρότερον ὁ τῶν Ἀρεοπαγιτῶν σύλλογος ἐκαλεῖτο ἀπλῶς ἡ βουλή, μετὰ τὴν νομοθεσίαν τοῦ Σόλωνος, ὠνομάζετο πρὸς διάκρισιν τῆς ἐτέρας βουλῆς τῶν τετρακοσίων, ἡ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ βουλή, ἡ ἐξ Ἀρείου πάγου βουλή, ἡ ἄνω βουλή, τὸ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ συνέδριον ἡ δικαστήριον.

Καίτοι δὲ ὁ Ἄρειος πάγος τοῦ Σόλωνος δὲν ἦτο σῶμα ἀριστοκρατικόν, τῶν ἐννέα ἀρχόντων, ἐξ ὧν κατηρτίζετο, αἰρουμένων ἐν τῆς τάξεως τῶν πεντακοσιομηδιμῶν, καὶ μὴ ὄντων κατ' ἀνάγκην ἐν πατρίδων, οὐχ ἦσαν ὅμως περιελάμβανεν τῶν πολιτῶν τοὺς λογάδας, διότι ἀρχόντες ἦσαν οἱ τὰ πρῶτα αὐτῶν φέροντες καὶ διὰ τὸν πλοῦτον ἀποκλειστικῶς θυνάμενοι νὰ ἐπιδίδωνται εἰς τὰ κοινά. Προσέτιθεντο δὲ καθ' ἕνα τὸν ἐνικυτὸν τοῖς Ἀρεοπαγίταις οἱ ἐννέα ἀρχόντες, ἀφ' οὗ προηγουμένως ἐδίδον εὐθύνας, διότι τοῦ ἐξοχωτάτου τῶν τῶν παρ' ἑλλήσι: συνέδριον ἐδύναντο νὰ μετασφύσιν: μόνοι τῶν πολιτῶν οἱ ἄριστοι καὶ πολλὴν ἀρετὴν καὶ σωφροσύνην ἐν τῷ βίῳ ἐνδεειγμένοι: εἰ δὲ τις παρὰ τὸν νόμον ἐκείνους εἰς Ἄρειον πάγον ἀναβαίνων, ὠκνεῖ, κατὰ Ἰσοκράτη, τῇ ἰδίᾳ φύσει χρῆσθαι καὶ μᾶλλον τοῖς ἐκεῖ νομίμοις ἢ ταῖς αὐτοῦ καλίαις ἐνέμεναι. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς οὗτος τῶν Ἀρεοπαγιτῶν ὁ σύλλογος εἶχε τὸ δικαίωμα τοῦ ἐξελέγχειν τὴν διαγωγὴν τῶν ἰδίων μελῶν καὶ ἀποβάλλειν τοὺς κακοὺς. Ὁ Ἀθήναιος ἱστορεῖ ὅτι Ἀρεοπαγίτην, ἐν κατηλείῳ ἀριστήσαντα, ἐκώλυσαν νὰ ἀναβῇ εἰς τὸν Ἄρειον πάγον. Ἀπηγορεύετο δὲ ὑπὸ τῶν νόμων τοῖς Ἀρεοπαγίταις καὶ τὸ γράφειν κωμωδίας, διότι εἰς τὴν σπουδαιότητα τῶν καθηκόντων αὐτῶν ἀντέκειτο τὸ ἄσμενον καὶ βωμολόχον. Ὁ δ' ἑλλᾶδιος ἀφελῶς διηγείται ὅτι Ἀρεοπαγίτην ἀνελόντα στρουθόν, ὅστις ἰέρεια φεύγων, κατέπεσεν ἐν Ἀρείῳ πάγῳ εἰς τοὺς κόλπους αὐτοῦ, ἀπελήρουσε τὸ συνέδριον, ἵνα μὴ ἐδρεύουσιν ἐν αὐτῷ ἄνθρωποι ἀσυμπαθεῖς καὶ ἀνοικτήρμονες.

Ἐκ τοιούτων ἀνδρῶν καταρτιζομένη κατὰ τὴν νομοθεσίαν τοῦ Σόλωνος ἡ ἐξ Ἀρείου πάγου βουλή ἐδικάζε κατὰ τὰ πατρια τὰς φονικὰς δίκας, ἃς οὕτως ὀρίζει ὁ μέχρις ἡμῶν διασωθεὶς νόμος. «Δικάζειν δὲ τὴν ἐν Ἀρείῳ πάγῳ βουλήν φόνου καὶ τραύματος ἐκ προνοίας καὶ πυρκαϊᾶς καὶ φαρμάκων, ἐάν τις ἀποκτείνῃ θούς» διότι τὰ λοιπὰ τοῖς ἀνθρωποκτονίας εἶδη ἐδικάζον οἱ ἑτάροι: ἐν τοῖς ἄλλοις δικαστηρίοις.

Διαπραττόμενοι φόνου ἐκ προνοίας τὸ δικαίωμα τῆς καταδιώξεως εἶχον μόνον οἱ ἐγγύτεροι συγγενεῖς (ἐντὸς ἀνεψιότητος) τοῦ παθόν-

τος, ὑποστηριζόμενοι ὑπὸ τῶν ἀπωτέρων καὶ τῶν φρατῶν, διότι ἡ ἀνθρωποκτονία κατὰ τὰς κρατούσας θρησκευτικὰς ἀξιώσεις ἦν ἀδικημα διαπραττόμενον κατ' αὐτῆς τῆς οἰκογενεῆς κατὰ τῆς καλῆς καὶ μόνον οἱ συγγενεῖς καὶ οὐχὶ ἡ πολιτεία, εἶχον τὸ δικαίωμα καὶ τὸ καθήκον τοῦ νὰ ἐκδικήσωσι τὸ χυθὲν αἷμα, ἐπιδιώκοντες τὸν θάνατον τοῦ φονέως ὡς ἱλαστήριον θυσίαν προσφερομένην εἰς τὴν παρωρισμένην ψυχὴν τοῦ θύματος.

Ἐπὶ δούλων τὸ δικαίωμα τῆς καταδιώξεως εἶχον οἱ δεσπότες, ἐπὶ δὲ μετοίκων καὶ ἀπελευθέρων οἱ προστάται αὐτῶν. Ἀπεσθέννυτο δὲ τὸ δικαίωμα τοῦτο ἐὰν ὁ φονεὺς πρὶν ἢ ἀποθάνῃ, συνελθῇ τὸν ἐνοχόν. Διδομένης τῆς καταγγελίας, ὁ ἄρχων βασιλεὺς, ὅστις ἐδρεύων ἐν τῷ βουκολεῖῳ παρὰ τὸ πρυτανεῖον ἢ ἐν τῇ βασιλείᾳ στοχ' ἐν τῇ Κεραμεικῇ ἀπέγραφε τὰς δίκας καὶ τὰς ἀπαιτούμενας ἐξέδιδε κλήσεις, ἐποιεῖτο ἐνταῦθα τῆς καταδιώξεως διὰ πράξεως πικνυρικήας καὶ δημοσίας τῆς πρὸς ῥῆσεως, δι' ἧς ὁ ἐν κατηγορίᾳ φόνου εἰργαζομένων ἐπὶ τῆς ἐφορίας ἀγορᾶς ἄχρι τῆς κρίσεως. Πῶτα δὲ τρεῖς διαδοχικὰς προδικασίας ἢ προανακρίσεις ἐν τρισὶ μῆσιν ἐποιεῖτο, τὸν δὲ τέταρτον μῆνα εἰσήγε τὴν δίκην εἰς τὸν Ἄρειον πάγον καὶ τὸν στέφανον ἀποτιθέμενος συνεδικάζε. Κατὰ τοὺς τελευταίους τρεῖς μῆνας τοῦ ἔτους δὲν ἐγίνετο ἀπογραφή νέας δίκης, διότι δὲν ἦτο ἐπιτετραμμένον τῷ ἄρχοντι βασιλεῖ νὰ παραδώσῃ ἀρξαμένην δίκην τῷ διαδόχῳ καὶ κατ' ἀνάγκην ἀνεβλάπτετο αὐτὴ εἰς τὸ προσεχές ἔτος.

Σπουδαιότητα πρᾶξις τῆς ἐν Ἀρείῳ πάγῳ διαδικασίας ἦν ἡ δίκωμοσία. Ὁ τε διώκων καὶ ὁ φεύγων ὤμνουν ὑπὲρ τοῦ δικαίου αὐτῶν, ἱστάμενοι ἐπὶ τῶν αἵματῶν τοιούτων τῶν κατὰ τὰ νομοισμένα σφαγιασθέντων θυμάτων, κάπρου, κριοῦ καὶ ταύρου καὶ ἐπικαταρῶμενοι τὸν ὄλεθρον καθ' ἑαυτῶν καὶ ἀπάσης τῆς οἰκογενείας, ἐὰν μὴ ἔλεγον ἀληθῆ. Ὁ μνυε δὲ πρὸς τοὺς διώκων καὶ διώκων περὶ τοῦ βωθμοῦ τῆς συγγενείας, ἦν εἶχε πρὸς τὸν φονεὺν, ἦν ἦν ἡ συγγενεὶς ἦσαν καὶ οἱ βρκοὶ τῶν μαρτύρων.

Διεξήγετο δὲ ἡ κυρία δίκη τρεῖς κατὰ συνέχειαν ἡμέρας, τὴν τετάρτην, τρίτην καὶ δευτέραν. Φθίνοντας τοῦ τετάρτου μηνὸς (τῇ 27, 28 καὶ 29) ἐν ὑπαίθρῳ, ἵνα μὴ οἱ δικασταὶ παρκαθῇ μετὰ τῶν μὴ καθαρῶν τὰς χεῖρας μηδὲ ὁ διώκων ὑπὸ τὸν αὐτὸν ὄροφον διαμένῃ μετὰ τοῦ αὐτοσυροῦ τοῦ φόνου. Κατὰ Λουκίανον οἱ Ἀρεοπαγίταις ἐν νυκτὶ καὶ σκότῳ ἐδικάζον ὅπως μὴ εἰς τοὺς λέγοντας, ἀλλ' εἰς τὰ λεγόμενα ἀποδλέπωσιν. Ὡκαθῆντο δὲ οἱ διάδικοι ἐπὶ δύο ἀργῶν ἤτοι ἀκατεργάστων λίθων, ὧν ὁ μὲν τοῦ φονέως ὄνομα εἶχε, ὁ δὲ τοῦ διώκοντος ἄναθεῖς λίθος ἐλέγετο. Καὶ τὰς μὲν δύο πρώτας ἡμέρας ἠγόρευον οἱ διάδικοι, ἀπαγορευομένης τῆς εἰς συνήγορον

προφυγῆς, ὁ μὲν δῖωκων, ὑποστηρίζων τὴν κατηγορίαν, ὁ δὲ φεύγων ἀμυνόμενος· ἡγόρευεν δ' ἕκαστος αὐτῶν δις, κωλύμενος ἔξω τοῦ πράγματος λέγειν, ἵνα μὴ τὴν δικαστὴν δικαστρέψωσιν εἰς ὀργὴν προάγοντες ἢ φθόνον ἢ ἔλεον. Μετὰ τὸν πρότερον λόγον ὁ κατηγορούμενος εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ἀποφύγῃ τὴν καταδικὴν δι' ἔκουσας φυγῆς, πλὴν τοῦ ἀποκτείναντος τοὺς γονεῖς αὐτοῦ· ἀλλ' οὕτως ὁμολογεῖ ἑαυτὸν ἔνοχον, τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ ἐζημιούντο καὶ ἐπιπράσκοντο ὑπὸ τῶν πωλητῶν, αὐτὰς δὲ ὑπεβάλλετο εἰς αἰετινίαν· κατιόντα δὲ αὐτὸς εἰς τὴν ἰδίαν χώραν, πᾶς πολιτὴς εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ἀπαιτήσῃ εἰς τοὺς θεομοθέτας, οἵτινες κύριοι ἦσαν διὰ θανάτου νὰ ζημιώσωσι τοὺς ἐπὶ φόνῳ φεύγοντας. Τῇ δὲ τρίτῃ ἡμέρᾳ οἱ δικασταὶ ἐψηφίζον, οὐδὲως θεσμευόμενοι ἐκ τῶν λόγων καὶ τῶν μαρτυριῶν, ἀλλὰ καθ' ἣν ἐμάρτυσαν πεποιθῆσθαι ἐκ τῆς ἀποδεικτικῆς διαδικασίας καὶ ἐξ ὧν αὐτοὶ ἐξήτασαν καὶ ἐγίνωσκον. Ἐγίνετο δὲ συνήθως ἡ ψηφοφορία ὡς ἐξῆς. Οἱ δικασταὶ κατερχόμενοι τῶν ἐδρῶν, ἐλάμβανον παρὰ τῶν λαχόντων ἐπὶ τὴν διανομὴν δύο ψήφους χαλκᾶς, αὐλάσκον ἐν τῷ μέσῳ ἔχουσας, ὧν ἡ μὲν ἦν τετραπλημένη ἡ δὲ πλήρης, εἴτα δὲ παρερχόμενοι ἐπὶ τὸ βῆμα, τοῦ κήρυκος ἐπερωτῶντος «τῶν ψήφων ἡ τετραπλημένη δύο δοκεῖ ἡδίκηκέναι τὸν κατηγορούμενον, ἡ δὲ πλήρης ὅτι μὴ», ἐψηφίζοντο κοῦβότῃ, τὴν μὲν καταδικάζουσταν ἢ ἀπολύουσταν ψῆφον εἰς χαλκοῦν, τὴν δὲ ἄχρηστον εἰς ξύλινον ἀμφοτέρω καθιέντας, ὁ δὲ μὲν κύριος, ὁ δὲ ἄκυρος καθίσκος ἐλέων ὁ μὲν κύριος, ὁ δὲ ἄκυρος καθίσκος ἐλέων. Μετὰ δὲ τὴν ψηφοφορίαν, διαριθμουμένων ἐπὶ τραπέζης τῶν ψήφων ὑπὲρ τοῦ ἔχοντος τὴν ἡγεμονίαν τοῦ δικαστηρίου ἀρχοντος βασιλείως, ἀπηγγέλλετο τὸ ἀποτέλεσμα. Ἰσοψηφίας οὕτης, ὁ κατηγορούμενος ἀπελύετο, προστιθεμένης τῆς ψήφου τῆς Ἀθηνᾶς, πρὸς ἀνάμνησιν τῆς δίκης τοῦ Ὀρέστου.

Τοῦ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ ἀγῶνος ὄντος ἀτιμῆτου, κατεγινώσκετο κατὰ τοῦ κηρυττομένου ἐνόχου ἢ ὑπὸ τοῦ νόμου διαγραφομένη ποινῇ τοῦ θανάτου, μετὰ θεμεσίους συνδεομένη. Προκειμένου περὶ τραύματος ἐκ προνοίας, ἐπεβάλλετο φυγὴ καὶ δήμεσις, ὡς βεβαιούται ἐκ τῶν διασωζομένων δύο λόγων τοῦ Λυσίου «Πρὸς Σίμωνα ἀπολογία» καὶ «Περὶ τραύματος ἐκ προνοίας». Ἐπὶ δὲ φαρμακείας, καθὼς περιεχούσης ἅπαντα τὰ στοιχεῖα τοῦ ἐκ προνοίας φόνου, κατεγινώσκετο ἐπίσης θάνατος καὶ δήμεσις. Καίτοι δὲ περὶ τοῦ ἐμπρησμοῦ αἱ εἰδήσεις εἰσὶν ἀτελεῖς, οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι ἡ αὐτὴ ἐπεβάλλετο ποινὴ τοῦ ἀδικήματος· οὗτοῦ χρησιμεύοντος ὡς μέσου πρὸς καταστροφὴν ἀνθρωπίνης ζωῆς.

Μετὰ τὴν ἀπαγγελίαν τῆς ἀποφάσεως, ὁ εἰς θάνατον καταδικασθεὶς παρεδίδοτο τοῖς ἑνδεκα, καὶ διὰ τῆς Χαρωνίου θύρας ἤγετο ἐπὶ τὸν τόπον τῆς ἐκτελέσεως. Ἀθωούμενος δὲ ὁ

κατηγορούμενος ἔθυσεν εἰς τὰς Σεμνάς θεάς.

Ἀλλὰ πλὴν τῶν φονικῶν δικῶν καὶ ἄλλα πλείστα ἔργα ἦσαν ἀνατεθειμένα τοῖς ἀρεοπαγίταις. Ὡς ἐπισκοπὸς καὶ φύλαξ τῶν νόμων κατὰ τὴν νομοθεσίαν τοῦ Σέλωνος, ἡ ἐξ Ἀρείου πάγου βουλὴ εὐρείαν ἤσκει ἐξουσίαν ἐφ' ἀπάσης τῆς πολιτείας, ἐξ ἐπαγγέλματος καταδιώκουσα πᾶσαν τῶν νόμων παράβασιν, καὶ κολάζουσα τοὺς ἀμαρτάνοντας. Τοιαύτη δὲ ἦτο ἡ ἡθικὴ δύναμις τοῦ Ἀρείου πάγου, ὥστε καὶ τὰ ψηφίσματα τοῦ δήμου ἐδύνατο νὰ ματαιώσῃ, εἰν ταῦτα ἀντέκειντο εἰς τοὺς νόμους καὶ τὸ κοινὸν συμφέρον, ὡς δυνάμεθα νὰ συναγάγωμεν ἐκ τοῦ μετὰ τὴν κατάρτησιν τῶν προνομίων αὐτοῦ δημιουργηθέντος θεσμοῦ τῶν νομοφυλάκων, οἵτινες κατὰ Φιλόχορον, στροφία χαλκᾶ φέροντες, οὐ μόνον ἐν τοῖς δημοσίοις θεάμασιν ἐκαθέζοντο κατ' ἀντικρὺ τῶν ἐννέα ἀρχόντων, καὶ ἡνάγκαζον τὰς ἀρχὰς νὰ ἐνεργῶσι κατὰ τοὺς νόμους, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ τῇ βουλῇ τοῖς προέδροις συνέρχοντες, ἐκώλυον τὰ ἀσύμφορα τῇ πόλει γενέσθαι. Ὑπεμελεῖτο δὲ ἡ ἐξ Ἀρείου Πάγου βουλὴ πρὸς τοῦτοις τῆς εὐκοσμίας καὶ τῆς κοινῆς εὐταξίας, νοθετοῦσα καὶ κολάζουσα ἰδίως τοὺς νεωτέρους. Διαχειριζομένη δὲ ἐξουσίαν παρεμφερῆ πρὸς τὴν τῶν Ῥωμαίων κηνώρων, ἐπεσκόπει τοὺς πόρους ἐκάστου τῶν πολιτῶν καὶ τοὺς ἀργοὺς ἐκόλαζε. (βρ. Ἀργίας γραφή). — Προσέτι δὲ ἐπώπταυε τὰ τῆς θρησκείας, καταδικάζουσα τοὺς ἀσεβοῦντας (βρ. Ἀσεβείας γραφή). Ἰδίως δὲ οἱ ἀρεοπαγίταις εἶχον τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ἀφιερωμένων τῇ Ἀθηνᾷ θεμισίων ἐλατῶν (μοριῶν), καὶ πᾶς ὁ βλάπτων ἢ καταστρέφων αὐτὰς ἐτιμωρεῖτο διὰ φυγῆς καὶ δήμεσεως· ἦσαν δὲ οὗτοι καὶ λειτουργοὶ τῶν Σεμνῶν Θεῶν, ὧν τὸ ἱερὸν ἔκειτο ὑπὸ τὴν Ἀρειον Πάγον, καὶ ὧν ἤρουντο τὸν ἱεροποιόν. Καὶ τέλος ἐφύλαττον τὰς ἀπορρήτους διαθήκας, μυστηριώδεις τουτέστι παραδόσεις, ἐκ θείας ἀπορροῦσας πηγῆς. ἐν αἷς κατὰ τὴν ἑκφρασιν τῶν ῥητόρων τὰ σωτήρια τῇ πόλει ἔκειντο.

Τοιαύτην ἔχουσα ἐξουσίαν καὶ ἐκ τοιούτων ἀπαρτιζομένη ἀνδρῶν, ἡ ἐξ Ἀρείου Πάγου βουλὴ τὸν γενικὸν ἐπέσχευε σεβασμόν. Ποιεῖται καὶ ῥήτορες ἐναμιλλῶς ἐγκωμιάζουσιν αὐτήν. Τηλικαύτη δὲ ἦτο ἡ περὶ τῆς εὐθυδικίας τῶν ἀρεοπαγιτῶν πεποιθήσις τῶν πολιτῶν, ὥστε, ὡς ὁ Δημοσθένης λέγει, οὐδεὶς οὐδέποτε τῶν δικαζομένων, οὔτε φεγῶν ἀλόως, οὔτε διώκων ἡττηθεὶς ἐξήλεγε· ὡς ἀδίκους τὰς ἀποφάσεις αὐτῶν. Καὶ ἔθετο μὲν ὁ Σέλιος τὰς βάσεις ἰσονόμου πολιτείας, οὐδὲως ἑμῶς κατέστησε τὴν δημοκρατίαν, διότι τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων ἀπέλαυνον μόνον αἱ τέσσαρες ἀρχαὶ φυλαί, πάντες δὲ οἱ λοιποὶ τῆς Ἀττικῆς κάτοικοι, οἱ ἐκτὸς τῶν γενῶν καὶ φρατριῶν ὄντες, ἠθεωροῦντο μὴ Ἀθηναῖοι πολιταὶ· ἦσαν δ' οὗτοι πολυαριθμοὶ, δημηγέραι πολλὰ πλῆθυσιαζόμενοι διὰ τῆς προστελεσίσεως

νέων ἀποίκων, ἰδίως ἐν Ἀθῆναις καὶ ἐν Πειραιεῖ. Ταύτην ἀνεκρίναντο πρῶτος ὁ Κλεισθένης ἐν ἔτει 509 π.Χ. διὰ τῆς μεγάλης μεταβολῆς, ἣν ἐπὶνεύκειν εἰς τὸ πολιτεῖμα τῶν Ἀθηναίων. Καταργήσας αὐτὸς τὴν ἀρχαίαν τῶν φυλῶν ὀργανιστικὴν διαίρεσιν, διέκρινε ἀπαντας τοὺς κατοίκους τῆς Ἀττικῆς εἰς δέκα φυλάς, ἀπαύσαντες τὴν χώραν εἰς τοπικὰς περιφερείας, τοὺς θῆμους. Διαχωρίσας δὲ τὴν πολιτικὴν ἐξουσίαν τῆς ὀργανιστικῆς, διότι τὰ γένη καὶ αἱ φρατρίαι ἐξηκολούθησαν ὑφισταμένα ὡς σύνδεσμος ὀργανιστικῆς, μὴ ἔχοντα πλέον πολιτικὸς ἀρχηγούς, ἀλλὰ μόνον ἱερεῖς, ἀπέπεισεν ἀπασί τὴν ἰσχυροτάτην, ἐν τῇ νῦν συμπεριλαμβανόμεναι οὐ μόνον πάντας τοὺς ἀποκλεισμένους τῶν ἀρχαίων φυλῶν, ἀλλὰ καὶ Ἀριστοτέλη καὶ μέγαν ἀριθμὸν μετοίκων καὶ δούλων.

Οὕτω τὰ τῆς πολιτείας μεταρρυθμίσεις ὁ Κλεισθένης, ἡλάττωσε τὴν δύναμιν τῶν εὐπατριδῶν, ἐπηρραζόντων τὸ ἐκλογικὸν τῶν πολιτῶν δικαίωμα, δυνάμει τῶν ἀρχαίων προνομίων. Καίτοι δ' οὐδόλως προσέβαλεν ἀμέσως τὰς προνομίας τῆς ἐξ Ἀρείου Πάγου βουλῆς, πρόδηλον ὅμως εἶνε ὅτι ἡ δύναμις τοῦ κατὰ πνεῦμα ἀριστοκρατικοῦ τούτου σώματος οὐσιωδῶς ἐμειώθη. Ἐπειδὴ δὲ οἱ ἐννέα ἄρχοντες, οἵτινες κατ' ἔτος εἰσέρχοντο εἰς τὸν Ἀρεῖον Πάγον, ἐθεωροῦντο πλάσματα τῶν Πεισιστρατιδῶν, ἐνομιζέτο αὐτοὺς μετὰ τὴν μεταβολὴν πολέμιος πρὸς τὴν δημοκρατίαν. Μετ' οὐ πολὺ ἐκρήγνυνται οἱ Μηδικοὶ πόλεμοι. Ἐν τῇ γενικῇ καταπλήξει πρῶτη ἢ ἐν Ἀρείῳ Πάγῳ βουλῇ ἐδείξε τὸ παράδειγμα τῆς φιλοπατρίας. Τοὺς στεφάνους περιελομένη αὐτοχειρὶ ἀπέκτεινε τὸν προτείναντα τὴν ἀποδοχὴν τῶν προτάσεων τοῦ μεγάλου βασιλέως πολέτην. Ἐπικρατήσας δὲ τῆς γνώμης τοῦ Θεμιστοκλέους νὰ εἰσελθῶσιν ἀπαντες οἱ ἐν ἡλικίᾳ εἰς τὰς ναῦς, ἡ αὐτὴ βουλὴ ἐπὶ ἴδιον ἐκάστη τῶν στρατευομένων ὅκτω δραχμὰς, γενομένη οὕτω αἰτιωτάτῃ τῆς πληρώσεως τῶν νεῶν.

Μετὰ τὴν αἰσίαν ὁμως ἐκδοσιν τοῦ κατὰ τῶν βαρβάρων ἀγῶνος, νῆα ἤρξατο ὑποψώσκουσα πολιτικὴν κατάστασιν ἐν Ἀθῆναις. Κίμων ὁ Μιλτιάδου, εἴπερ τις καὶ ἄλλος ἐβόεξε τὰ ἑλληνικὰ ὅπλα, δι' ὑπερρῶν στρατευόντων μετενεγκῶν τὸν πόλεμον εἰς Ἀσίαν καὶ διὰ τῶν λαμπρῶν αὐτοῦ νικῶν παρὰ τὸν Στρομόνα καὶ Εὐρυμέδοντα ποταμὸν ταπεινώσας τὸ φρόνημα τοῦ μεγάλου βασιλέως καὶ ἐρημώσας τὴν ἀπ' Ἰωνίας Ἀσίαν μέχρι Παμφυλίας παντάπασιν τῶν περσιτικῶν ὀπλῶν ἀπ' ἐτέρου δ' ἐν Ἀθῆναις ἀνεπτύσσοντο δογματῆραι καὶ ἐκραταῖοντο τὰ δημοκρατικὰ φρονήματα τῶν πολιτῶν, ἐπαίρομένων ἐπὶ τοῖς τελεσθεῖσι κατορθώμασι, καὶ βαθέως αἰσθανομένων τὴν ἰσχύον καὶ τὸ μεγαλεῖον τοῦ ἔσσεως, εἰς οὗ τὴν κραταίωσιν συνεβάλλοντο ἀτομικῶς συγχρόνως δ' ἕνεκα τῆς ὕλικῆς εὐημερίας ὁ ἕως τῶν πολιτῶν

πρὸς τὰ γράμματα καὶ τὰς καλὰς τέχνας ἀνεπτεροῦτο, καὶ ἐν ᾧ ὁ Πολύγνωτος καὶ ὁ Μίκων ἀπάσας ἐνούσας τὰς ἀρετὰς τοῦ ἀρχιτέκτονος, γλύπτου καὶ ζωγράφου ὡς βριμυτερόν οἱ μεγάλοι ἀντιπρόσωποι τῆς Ἱταλικῆς σχολῆς, ἐκάλουν διὰ κινεσφάνων χρωμάτων τὸ θῆρεον καὶ τὴν Ποικίλην στοῶν, ὁ δὲ Φειδίας, νεκρὸς ἔτι καὶ ἐν ταῖς πρώταις αὐγαῖς τῆς μεγαλοφυΐας, κατεργαζέτο τὴν πρέμαχον Ἀθηνῶν, ἡ φιλολογία καὶ ἰδίως ἡ δραματικὴ ποιησις ἀνέρχοντο εἰς τὸν κοσμοφῶνα τῆς δόξης καὶ οἱ αὐτοὶ ὀρθότατοι, οἱ ὄνουντες τὰ ἀριστοτεχνήματα τοῦ Φειδίου ἐδύνατο νὰ θαυμάσιον ἐπὶ τῆς σκηνῆς τὰ δράματα τοῦ Αἰσχύλου καὶ τοῦ Σοφοκλέους. Ἐν τοιούτῳ κοινωνικῷ ὀργανισμῷ ἐπερχήν ἐπὶ τοῦ πολιτικοῦ ὀρίζοντος Περικλῆς ὁ Ξανθίπου ἡγούμενος τοῦ νέου φιλελευθέρου κόμματος τῆς ἐνεργείας κατὰ τῶν ὀπλῶν τῆς στασιμῆς καὶ συντηρητικῆς δημοκρατίας, ἣν ἀπεικαλοῦν τότε ὀλιγαρχίαν. Ἀνὴρ μεγαλοεργὸς καὶ γενναίῳ πρῶτος κατενόησε τὴν ἀναγκὴν τῆς ἀναμορφώσεως τῆς πολιτείας διὰ τῆς ἀναρρήσεως τῶν νεῶν ἰδεῶν, δι' ὧν ἡ πατρίς αὐτοῦ ἐδύνατο νὰ καταστῇ μεγάλη. Ἐπειδὴ δὲ μεγίστη ἐν τῇ πολιτεῖᾳ ἦν ἡ δύναμις τῶν ἀρχόντων καὶ τοῦ Ἀρείου Πάγου, κατὰ τοῦ σώματος τούτου, κατ' ἐξοχὴν ὀλιγαρχικοῦ θεωρουμένου, ἐστράφη ἡ προσοχὴ τοῦ Περικλέους καὶ τῶν πολιτικῶν αὐτοῦ φίλων. Ἵνα ἀνατρέψῃ τὰς μεταξὺ τῶν πολιτῶν ὑφισταμένας ἐπὶ διακρίσεις, τὰς ἐρείδομενάς εἰς τὰς ἀρχαίας προλήψεις καὶ ἀνεγείρῃ τὸ καθεστὸς ἐπὶ νεῶν καθαρῶς δημοκρατικῶν βάσεων ὁ ἐξοχος δημαγωγὸς ἀναγκασίως ἐπείρε νὰ διεσπῇ τῆς ἐκκλησίας τοῦ δήμου, παρορμῶν τὰ πλήθη εἰς γενναίας ἀποφάσεις καὶ ἀναζωπυρῶν τὸν πρὸς τὰ καλὰ καὶ μεγάλα ἔργα ἔρωτα τῶν πολιτῶν διὰ τῆς θείας αὐτοῦ εὐγλωττίας εἰς τοῦτο δ' ἀπαρκήτους καθίστατο ὁ περιορισμὸς τῶν προνομίων τῶν ἀρχόντων καὶ τῆς ἐν Ἀρείῳ Πάγῳ βουλῆς, ἥτις τὰ αὐτὰ συμφέροντα ἐχούσα τῶν προνομιστικῶν τάξεων ἦτο τὸ κέντρον τοῦ ὀλιγαρχικοῦ καὶ συντηρητικοῦ κόμματος, ὅπερ ἤθελε νὰ τηρήσῃ ἀνέπαφον τὴν ὑπὸ τοῦ Κλεισθέους γενομένην συνταξιν τῆς πολιτείας καὶ τὸ κῆρος τῶν ἀρχόντων ἐπὶ τε τῶν διοικητικῶν καὶ τῶν δικαστικῶν υποθέσεων.

Διότι ἀλλοθὺς καὶ μετὰ τὴν μεταρρύθμισιν τοῦ Κλεισθέους μεγάλη ὑπελείπετο εἰσέτι ἐξουσία ὑπὸ τῶν ἀρχόντων καὶ τοῦ Ἀρείου Πάγου διεκχυμένη. Ἀγνώστου σχεδὸν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις αὐτῆς τῆς διακρίσεως τῶν ἐξουσιῶν, ἣν ἐδημιούργησαν τὰ νεώτερα πολιτεύματα, οἱ ἀρχόντες Ἀθηναῖοι ὡς οἱ Ῥωμαῖοι βασιλεῖς καὶ ὑπατοὶ πρὸ τῶν Πραιτόρων εἶσαν ἡτικῶν οὐ μόνον διοικητικῶν, ἀλλὰ καὶ δικαστικῶν ἐξουσίαν, λύοντες αὐτοδοῦλως τὰς διαφοράς, ἀνακρίνοντας τὰ ἀδικήματα καὶ ἐπιβάλλοντες ποινὰς ὀριστικὰς καὶ ἀμετακλήτους.

Τὸ ψήφισμα τοῦ Ἀριστείδου, δι' οὗ πᾶς πολί-
της εἶχε τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγεσθαι ἄρχων
δὲν ἦν ἐν εἰσέτι παραγάγει τοὺς προσδοκιμέ-
νους καρποὺς διὰ τὰ τὰ βραχὺ τοῦ χρόνου καὶ
διότι ἄρχοντες ἤρουντο συνήθως οἱ πλούσιοι.
Ἐπίσης αἰσθῆς οὐσα ἡ ἐν Ἀρείῳ Πάγῳ βουλὴ
ἀπεριόριστον ἐπεξέτεινεν εἰς πάντα, τὴν οἰο-
γεῖ αὐτῆς πατρικὴν δεσποτείαν, οὐ μόνον ῥυ-
θμίζουσα τὰ ἤθη καὶ τὸν βίον τῶν ἀτόμων,
ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ τῆς πολιτείας ἐπεμβαίνουσα
καὶ ἐπιβάλλουσα τὴν αὐθεντιαν αὐτῆς καὶ τὸ
κύρος, δύναμις προνομίων μὴ παραχωρηθέν-
των μὲν αὐτῇ ῥητῶς ὑπὸ τοῦ δήμου, ἀλλὰ κα-
θηρωθέντων ὑπὸ τοῦ πολλοῦ χρόνου καὶ
τοῦ γενικοῦ σέδακμου. Ἐξόχως εὐδοκίμητατα
ἐν τοῖς Μηδικαῖς, συντονιστέραν μετέρχετο τὴν
ἐξουσίαν αὐτῆς, τοῦ δήμου ἀχθόμενου καὶ βα-
ρέως φέροντος τὴν κηδεμονίαν. Καὶ ἐν ὅσῳ
μὲν ἀκμια διατηρεῖτο ἐν τῇ δήμῳ ἡ δύναμις
τοῦ Κίμωνος, προϊσταμένου τοῦ συνθηρτικοῦ
κόμματος, οὐδὲν ἠδύνατο νὰ ἐπιχειρήσωσιν οἱ
ὑπερμαχοὶ τῶν νέων φιλελευθέρων ἰδεῶν κατὰ
τῶν προνομίων τοῦ Ἀρείου Πάγου. Ὅτε ὁμοῦ
οὗτος μετὰ τὴν εἰς Θάσον ἐκστρατεῖαν ἀντι-
δημοτικὸς γενόμενος, ἐπὶ στρατείαν ἐπλευ-
σεν, ὁ πολιτικὸς φίλος τοῦ Περικλέους καὶ
μέγα ἐν τῷ δήμῳ ἰσχυρὸν Ἐφιάλτης ὁ Σω-
φρονίδου, ἐξοχος ῥήτωρ καὶ ἀνὴρ χρηστότατος
ἐμείωσε διὰ ψήφισματος τὸ κράτος τῆς ἐν Ἀ-
ρείῳ Πάγῳ βουλῆς, τὰ πάτρια καὶ περιεβότα
νόμιμα καταλύσας, καὶ πλὴν ὀλίγων ἀφελῶν
αὐτῆς ἀπάσας τὰς κρίσεις, οἰονοχόσας οὕτω
πολλὴν κατὰ Πλάτωνα καὶ ἄκρατον τὰς πο-
λίταις ἐλευθερίαν. Ὁ χρόνος τῆς τελέσεως
τοῦ ἀξιοσημειωθέντος τούτου γεγονότος ἀμφι-
σβητεῖται ὑπὸ τῶν συγγραφέων. Ὁ Διόδωρος
ἀναγράφει αὐτὸ ὡς σύγχρονον τῇ Αἰγυπτιακῇ
πολέμῳ, τελεσθέν τῷ πρώτῳ ἐτὸς τῆς 80 Ὀλυμ-
πιάδος. Ἐπίσης δὲ πολλοὶ εἰσιν οἱ φερουσύντες
ὅτι διὰ τοῦ ψηφίσματος τοῦ Ἐφιάλτου ἠτρή-
θησαν ἐκ τῆς δικαιοσύνης τοῦ Ἀρείου Πάγου
καὶ αἱ φονικαὶ δίκαι. Ἀλλ' ὅμως ἡ γνώμη αὕτη
ἀναιρεῖται ὑπὸ τοῦ Δημοσθένους λέγοντος, ὅτι
ἐκ τῆς δικαιοσύνης τοῦ δικαστηρίου τούτου
οὐδεὶς ἐτόλμησεν οὔτε τύραννος οὔτε ὀλιγαρ-
χία οὔτε δημοκρατία ν' ἀρχιρῆθαι τὰς φονικὰς
δίκας. Ἦ δὲ γὰρ οὐκ οὐδὲν τοῦ Λυσίου «αὐτῷ τῇ δι-
καστηρίῳ τῇ ἐξ Ἀρείου Πάγου ἢ καὶ πατρίῳν
ἐστὶ καὶ ἐξ ἡμῶν ἀποδίδεται τοῦ φόρου τὰς
δίκας δικάζειν», δύναται νὰ ἐρμηνευθῇ διὰ τῆς
ἐκδοχῆς, ὅτι ἐπὶ τῆς τυραννίας τῶν Τριακόντα
ἀνατρέχοντες τοῦ καθεστῶτος, διεκρίθησαν κατ'
ἀνάγκην καὶ αἱ δικαστικαὶ ἐργασίαι τοῦ Ἀ-
ρείου Πάγου, ἐπαναληφθεῖσαι μετὰ τὴν ἀπο-
κατάστασιν τῆς Δημοκρατίας. Μετὰ τὴν κατά-
λυσιν τῶν Τριακόντα, ἀπ' οὗ οἱ νόμοι δοκιμα-
σθέντες κατὰ τὸ ψήφισμα τοῦ Τισσαμενοῦ καὶ
κυριοθέντες, ἤρξαντο ἰσχύοντες ἀπὸ τοῦ ἀρχον-
τος Εὐκλείδου, ἡ ἐξ Ἀρείου Πάγου βουλὴ οὐ
μόνον εἰς τὰ δικαστικά αὐτῆς ἐγκατέστη κα-

θῆκοντα, ἀλλὰ καὶ τὰς πολιτικὰς αὐτῆς προ-
νομίας φαίνεται ἀνακτῆσθαι, κυρία οὕσα κατὰ
Δειναρχὸν νὰ δικάσῃ οὐ μόνον περὶ τοῦ σώμα-
τος καὶ τῆς περιουσίας ἑκάστου τῶν πολιτῶν,
ἀλλὰ πολλάκις καὶ τὴν ὑπερτάτην τῶν κοινῶν
διαχείρησιν λαμβάνουσα. Προκειμένου δὲ περὶ
ἐγκλήματος καθοσιώσεως, καὶ τὰ πρόστα-
ξιν τοῦ δήμου τὰς δεούσας ἐποιεῖτο ζήτη-
σεις, πρὸς ἀνακάλυψιν τῶν ἐνόχων, οὓς δι' ἁ-
ποφάσεως παρεμπέμπεν ἐνώπιον τῆς Ἡλι-
αίας. Οὕτω τοῦ Δημοσθένους μετὰ τῶν ἄλ-
λων ῥητόρων ἐπὶ διορθοτικῇ κατηγορηθέντος ὁ
Δῆμος προσέταξε τῇ ἐξ Ἀρείου Πάγου βουλῇ
νὰ ζητήσῃ καὶ ἀνυρὴ τίνες οἱ λαβόντες παρὰ
τοῦ Ἀρχαίου χρήματα. Ὅσακις δὲ μεγάλη
ἀνάγκη παρίστατο παρενέβαιναν εἰς τὰ τῆς
πολιτείας οἰονοῖ δικτατορικὴν ἐξουσίαν ἀσκήσουσα.
Τὸν Ἀντιφῶντα ὡς ἐν παραδείγματι, ὅστις ὑ-
πεσχέθη τῷ Φιλίππῳ τὸν ἐμπρησμένον τὴν νεω-
ρίαν ἀπολυθέντα ὑπὸ τοῦ δήμου, συνέλαβεν
αὐτοῖς καὶ προστήγαγεν εἰς τοὺς Ἡλιαστάς, οἱ-
τίνες στρεβλώσαντες ἀπέκτειναν αὐτόν.

Μετὰ δὲ τὴν μάχην τῆς Γαιρωναίας, τῶν ὑο-
ρυοδοσιῶν καὶ νεωτεριστῶν ἀξιούντων νὰ στρα-
τηγήσῃ ὁ Χαρίδημος, τῶν πολιτῶν οἱ βέλτι-
στοι μὲν ἑαυτῶν τὴν ἐν Ἀρείῳ Πάγῳ βουλὴν
ἔχοντες, ἔπεισαν τὸν δῆμον νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν
πόλιν τῷ Φωκίῳ.

Ἡ Ἀττικὴ, μὴ κατὰ κράτος ὑπὸ τῶν Ῥω-
μαίων, ἀλλ' ἐκούσιως ὑποταγέσα αὐτῇ ὡς
σύμμαχος, foedere socii, διατήρησε τὴν ἐσω-
τερικὴν αὐτῆς αὐτονομίαν. Πᾶσαι αἱ ἀρχαὶ ἐ-
ξηκολούθησαν ὑφιστάμεναι ἐν Ἀθῆναις κατὰ
τυπὸν λειτουργοῦσαι, ἐπομένως καὶ ἡ ἐξ Ἀ-
ρείου Πάγου βουλὴ, διασώζουσα μὲν τὴν ὑπέρ-
σχον ἐν τῇ πολιτείᾳ θέσιν, ἀλλὰ περιλαμβά-
νουσα καὶ Ῥωμαίους πολίτας. Ὅποια ἐγέ-
ναιτο μεταρρυθμίσις τοῦ οργανισμοῦ τοῦ Ἀ-
ρείου Πάγου ἐν τοῖς Ῥωμαϊκοῖς χρόνοις ἀδυ-
νατοῦμεν νὰ εἰπώμεν, γινώσκουμεν δὲ μόνον
ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ Γάλλος, καίπερ αἰρεθεὶς ἄρ-
χων ἠτήσατο ν' ἀναθῇ εἰς τὸν Ἀρείον Πάγον,
ὅπερ καθίστησιν ἀμφίβολον, ἂν ἐν τοῖς χρόνοις
ἐκείνοις ἀρσπαγῆται ἐγίνοντο οἱ κατὰ ἐνιαυ-
τὸν ἄρχοντες κατὰ τὴν νομοθεσίαν τοῦ Σέλω-
νος. Ἀντὶ δὲ τοῦ ἐπιστάτου προεσταμένου τοῦ
σώματος, ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς φέρεται ὁ κήρυξ
τῆς ἐξ Ἀρείου Πάγου βουλῆς. Ἐπίσης στα-
ρούμενοι πηγῶν, δὲν δύναμεθα ἀκριβῶς νὰ ἐ-
ρίσωμεν τὰς προνομίας καὶ τὴν ἑκτασίαν τῆς
ἐξουσίας τῆς ἐξ Ἀρείου Πάγου βουλῆς ἐν τῇ
παρχιμῇ. Φαίνεται ὁμοῦς τὴν πρωτίστην ἐν τῇ
πολιτείᾳ κατέχουσα θέσιν, ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς
προτασσόμενη τοῦ δήμου καὶ τῆς βουλῆς τῶν
ἐξακοσίων διὰ τοῦτο ὁ Κικέρων λέγει ὅτι ὅταν
τις εἴπῃ περὶ τῆς βουλῆς τῆς διεπούσης τὰ τῆς
πολιτείας τῶν Ἀθηνῶν, ὑπονοεῖται ὁ Ἀρείος
Πάγος. Ἐν ταῖς πράξεσι τῶν Ἀποιδέλων ἀ-
ναφέρεται γεγονός, ἀναγόμενον εἰς τὰ τῆς λα-
τρείας. Ὅτε ὁ Ἀπότολος Παῦλος ἦλθεν εἰς

Ἀθῆνας, ἵνα κηρύξῃ τὴν νεαν ὁρησκαίαν, ἥχθη ὑπὸ τῶν Ἐπικουρείων καὶ Στωϊκῶν φιλοσόφων ἐπὶ τὴν Ἄρειον Πάγον, ἵνα ἀναπτύξῃ τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ. Τέλος δὲ ἡ ἐξ Ἄρειου Πάγου βουλή ἐν τοῖς βωμαιοῖς χρόνοις μόνῃ ἢ μετὰ τοῦ δήμου, ἢ καὶ τῆς βουλῆς τῶν ἐξαιρέσιων διὰ ψήφισματος ἀπένεμα τιμὰς τοῖς εὐεργέταις τῆς πόλεως, ὡς δηλοῦται ἐκ τῶν διασωζομένων ἐπιγραφῶν. Τοιαύτη ἡ ἐξ Ἄρειου Πάγου βουλή τῶν ἀρχαίων Ἀθηναίων, ἥς τὰ ἔχρη ἐξαφανίζονται εἰς τὸ τέλος τῆς Δ' μ.Χ. ἐκατοστατηρίδος. (Βιβλιογραφία. Ἀγα- θονίκου Ἄρειος Πάγος καὶ οἱ ἑρῆται, Ἀθῆν. 1884.—Philippi, Der Areopag und die Epheten, Berl. 1874.—C. Lange, Die Epheten und der Areopag Lpz. 1874.—E. Dugit, Étude sur l'Arcopage Athénien, P. 1867.—P. Forchhammer, de Areopago non privato per Ephialtem homicidii iudicis, Kiel, 1828.—C. Fr. Schömann, Antiquitates juris publici Græcorum, Gryph. 1838.—Hermann Staatsalterthümer.—K. O. Müller, Aeschylus Eumeniden, Götting. 1833 κτλ.). [Ἀγ. Ἀγ.]

Ἄρειος πάγος (Ν ο μ.) Τὸ πρῶτον ἀνώτατον δικαστήριον, συσταθὲν κατὰ τὰς βάσεις τοῦ Ἀκυρωτικοῦ τῆς Γαλλίας. Μετὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1789, καταργηθέντος τοῦ παλαιοῦ συμβουλίου τοῦ βασιλέως (conseil des parties), εἰς αὐτὸν ἐπαγγέλλοντο αἱ ἀποφάσεις τῶν Παρλαμεντῶν, καὶ διαρροῦντο ἢ ἠκυρωῦντο ὑπ' αὐτοῦ, συνίστη τὸ Ἀκυρωτικὸν (La Cour de Cassation), ἀνωτάτη καὶ ἀνεξάρτητος πάσης κυβερνητικῆς ἐπηρείας δικαστικῇ ἀρχῇ, ἀποκλειστικῶς ἔργον ἔχουσα τὴν ἐρμηνείαν τῶν νόμων καὶ τὴν ἐκμηδένισιν τῶν εἰς αὐτοὺς ἀντικειμένων ἀποφάσεων τῶν κατωτέρων δικαστηρίων.

Ὁ ἡμέτερος Ἄρειος πάγος σύγκαιται ἐκ δεκαπέντε δικαστῶν, τοῦ τε προέδρου καὶ τοῦ ἀντιπροέδρου συμπεριλαμβανομένων, ἐνὶς εἰσαγγελείᾳ, τοῦ ἀντεισαγγελέως καὶ τοῦ γραμματέως. Διακρίνεται δὲ εἰς δύο τμήματα, Α' καὶ Β', ὧν τὸ μὲν ἐστὶ τὸ ἀκυρωτικόν, εἰς αὐτὴν τὴν ἀρμοδιότητα ὑπάγονται αἱ αἰτήσεις ἀναίρεσεως κατ' ἀποφάσεων τῶν εἰρηνοδικίων, ἐμποροδικίων, πρωτοδικίων καὶ ἐφετῶν, καὶ κατ' ἀποφάσεων τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, τὸ δὲ δευτέρον δικάζει τὰς αἰτήσεις ἀναίρεσεως κατ' ἀποφάσεων καὶ βούλευμάτων τῶν ποινικῶν δικαστηρίων, καὶ τὰς υποθέσεις, τὰς παραπεμπομένας αὐτῇ ὑπὸ τοῦ ἀκυρωτικοῦ τμήματος. Διαφωνούντων τῶν δύο τμημάτων εἰς τὴν λύσιν νομικοῦ τιнос ζητήματος, δικάζει ὁ Ἄρειος πάγος ἐν βλομελείᾳ, συγκροτούμενος, ὑπαρχόντων κωλυμάτων, ἐξ ἑνὸς καὶ οὐδ' ἑξῆς δικαστῶν.

Εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ Ἀρείου πάγου, ὑπάγεται προσέτι ἡ ἄρσις τῶν συγκρούσεων, ὅ

κανονισμὸς τῆς ἀρμοδιότητος, ἢ παραπομπὴ ἀπὸ δικαστηρίου εἰς δικαστήριον ἢ ἀγωγή κακοδικίου τῶν ἐφετῶν, καὶ πᾶσα ἄλλη περίπτωσις εἰδικῶς ὑπὸ τοῦ Νομοῦ προβλεπομένη. (Ν. ΧΜΖ' τῆς 28ης Ἰουλίου 1877).

Οἱ ἀρεοπαγίται διορίζονται κατὰ πρότασιν τοῦ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργοῦ, στηριζομένην εἰς γνωμοδότησιν τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου. Κατὰ τὸν Ν. ΑΦΝΙ' τῆς 30ῆς Ἰουνίου 1887 εἰς ἀρεοπαγίτας προδιβάζονται οἱ ἐπὶ πενταετίαν ὑπηρετήσαντες ἐφέται. Δύνανται δὲ νὰ διορισθῶσι τοιοῦτοι καὶ καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου καὶ δικηγόροι ἀποδεδογμένως ἐπὶ ἐπιστημονικῇ ἱκανότητι διακρινόμενοι κατὰ τὰ εἰδικώτερον ἐριζόμενα ὑπὸ τῶν σχετικῶν νόμων. (Ν. ΥΞΓ' τῆς 31 Δεκεμβρίου 1871).

Ἡ ἀρμοδιότης τοῦ Ἀρείου πάγου ἐκτείνεται ἐφ' ἅπαν τὰ κράτος. Τὸ ἀνώτατον τοῦτο δικαστήριον δὲν ἀποτελεῖ τρίτον βαθμὸν δικαιοδοσίας, διότι κατὰ κανὸνα δὲν δικαιοδοτεῖ, ἀλλὰ μόνον μηδενίζει τὰς εἰς τοὺς καίμηνους νόμους ἀντικειμένους ἀποφάσεις τῶν κατωτέρων δικαστηρίων. Διὰ τοῦτο ἀναιρουμένης ἀποφάσεως τιнос, παραπέμπεται ἢ περαιτέρω συζητήσις καὶ διάγνωσις τῆς διαφορᾶς εἰς ἄλλο δικαστήριον. Σκοπὸς τῆς συστάσεως τοῦ Ἀρείου πάγου εἶναι ἡ ἐπίτευξις τοῦ ἐνιαίου τῆς νομολογίας, τῆς ὁμοιομόρφου τοιούτοις λύσεως τῶν διαφορῶν ἐπὶ τῶν αὐτῶν νομικῶν ζητημάτων. Καίτοι δ' ὕψιστον τὸ τοῦ ἀρεοπαγίτου ἀξίωμα, οὐδεμίαν καταβάλλεται ἰδιαιτέρα μέριμνα ὑπὲρ τοῦ Ἀρείου πάγου, οὐδ' ἀπονέμενται ἐξαιρητικαὶ τιμαὶ τοῖς ἀρεοπαγίταις ὑπὸ τῆς πολιτείας· αἱ κενούμεναι θέσεις διατίθενται, ὡς καὶ πᾶσα ἄλλη δημοσία θέσις τοῦ Κράτους. Ἐνεκα δὲ τῆς γλιστροφότητος τῆς μισθοδοσίας, τῶν μὲν ἀρεοπαγίτων λαμβάνονται 450 δραχμ. κατὰ μῆνα, τοῦ δὲ προέδρου καὶ εἰσαγγελέως δραχμ. 600. οἱ ἀρεοπαγίται λίαν συνεχῶς ἐγκαταλείπουσι τὰς ἐδρας αὐτῶν, λαμβάνοντες ἄλλας θέσεις ἠθικῶς μὲν κατωτέρας, ἀλλ' ἄδρότερον ἀμειβομένας. Κατὰ τὰ τελευταῖα, ἐτὴ ἡ ἐπὶ τὰ κρεῖττω μεταρρυθμισίς καὶ ἀνύρθωσις τοῦ Ἀρείου πάγου κατέστη κοινωνικὴ ἀπαιτήσις· καὶ συνετάχθη μὲν τὸ προσήκον νομοσχέδιον, ἀλλ' οὐδὲν ἐγένετο, τοῦ μὲν νομοσχεδίου παραδόσεως ἐγκαταλείφθεντος ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων, τῶν δὲ ὑπαρχουσῶν κενῶν θέσεων, πληρωθεισῶν αἰφνης ἐξ ἐφετῶν, τῶν ἐχόντων τυπικῶς τὰ προσόντα, ὡς πρότερον ἐγένετο.

Τὰ περὶ τῆς ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου πάγου διαδικασίας, κανονίζονται ὑπὸ τῶν σχετικῶν διατάξεων τῆς πολιτικῆς καὶ ποινικῆς Δικονομίας. [Ἀγ. Ἀγ.]

Ἀρέα (Β ο τ.) = Area, βλ. λ. Φ ο ι ν ι κ ὁ δ η.

Ἀρεκουῖπα. Πρωτ. ὅμιον, διαμερίσματος τῆς Ν. Πελοποννήσου, κατέμνη ἐπὶ τῆς

Δ κλιτύος τῶν Ἀνδων εἰς ὕψος 2329 μ. ἐπὶ τῶν ὄρων τοῦ Χίλε, ὅς ζευγνύει γέφυρα μήκους 127 μ. Ἐχει δὲ 29 237 κατ. Τὰ βίαια εἰς μ. α. Ἄ. ἔχει ἐμβαδὸν 50,017 τχμ. καὶ 160 282 κατ. (1876). [II. II.]

Ἀρελατικὸν βασίλειον. Οὕτως ἐκλήθη τὸ κατὰ τὸ 880 μ. Χ. ἐν τῇ Νοτίῳ Γαλλίᾳ ἰδρυθὲν ὑπὸ τὸν βασιλεῖα Βοσὸνα νέον Βοργανδὶκὸν κράτος συγκείμενον κυρίως ἐκ τῶν χωρίων τῶν αποτελουσῶν τὸ Βουργονδικὸν κράτος τὸ ἰδρυθὲν ἐν τῇ νοτίῳ Γαλλίᾳ ὑπὸ τοῦ Γερμανικοῦ ἔθνους τῶν Βουργονδίων περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 10 μ. Χ. Τὸ νέον Βουργονδικὸν κράτος προσέβη ἐκ τῆς διαλύσεως τοῦ μεγάλου Φραγκικοῦ κράτους τοῦ Καρόλου τοῦ Μ. ἐπὶ τῶν ἐγγόνων αὐτοῦ ὡνομάσθη Ἀρελατικὸν ἀπὸ τῆς ἀρχαίας πόλεως Ἀρελάτου. Ὅποτε βραχυτέρον τὸ Βουργονδικὸν κράτος διηρέθη εἰς τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω Βουργονδικὸν κράτος, Ἀρελατικὸν ἰδιαιτέρως ἐκλήθη τὸ κάτω Βουργονδικὸν κράτος. Λεπτομερέστερος περὶ τοῦ Ἀρελατικοῦ βασιλείου γενήσεται λόγος ἐν τοῖς περὶ τοῦ Βουργονδικοῦ κράτους [Π.Κ.]

Ἀρελάτον (λατ. Arelate καὶ Arelas καὶ Arelatum), πόλις τῆς Ναρβοννίτιδος Γαλιτίας, ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ Δέλτα τοῦ Ῥοδανοῦ, ἀποικία Ῥωμαϊκή. Τὰ ἑρείπια αὐτῆς καίνται παρὰ τὴν σημερινὴν πόλιν Ἀρλὴν (Arles), ἥς τὸ ὄνομα προήχθη προήλθεν ἐκ τοῦ ἀρχαίου Ἀρελάτου. [Π.Κ.]

Ἀρεμβεργ (Arenberg). Περιφέρμος οἰκογένεια δουκική ἀρχαιοτάτη καταγεγραμμένη ἐκ τῆς περὶ τὴν Κοβλεντίαν κώμης Ἀρεμβεργ. Τῇ 1280 ἐκλιπούσης τῆς ἀρενός γραμμῆς, αἱ κτήσεις καὶ τὸ ὄνομα τοῦ οἴκου προσηλθον διὰ τῆς θηλείας γραμμῆς εἰς τὸν οἶκον τοῦ κομήτου τοῦ Μάρκ, ἐκ τούτου δὲ τῇ 1547 πάλιν διὰ γάμου καὶ κατὰ θήλειαν γραμμὴν εἰς τὸν οἶκον Ligne. Ὁ νέος οἶκος Ἀρεμβεργ ἠνωήθη ὑπὸ τῶν αὐτοκρατόρων τοῦ Ἀψβουργικοῦ οἴκου καὶ ἐτιμήθη διὰ τοῦ δουκικοῦ ἀξιώματος. Ὀνομαστότατος τοῦ δουκικοῦ Ἀρεμβεργ εἶναι α') Λεοπόλδος Κάρολος Ἰωσήφ δούξ Ἀρ. περιφέρμος Αὐστριακὸς στρατηγὸς κατὰ τὸν 18 αἰῶνα. Γεννηθεὶς τῇ 1690 ἐν Μόνης τοῦ Βελγίου, μετέσχε τοῦ Αὐστροτουρκικοῦ πολέμου τῶν ἐτῶν 1716—18 ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ πρίγκιπος Εὐγενίου τοῦ Σαβοΐας, καὶ διοικῶν τὴν δεξιὰν πτέρυγα τοῦ στρατοῦ ἐν τῇ περιφθίμῳ μάχῃ τοῦ Βελιγραδίου συνετέλεσε μεγάλως εἰς τὴν λαμπρὰν νίκην τοῦ Αὐστριακοῦ στρατοῦ. Ἐπίσης δὲ μετέσχε καὶ τοῦ πολέμου τοῦ περὶ διαδοχῆς τοῦ ἰσπανικοῦ θρόνου (1700—1713) ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ πρίγκιπος Εὐγενίου. Κατὰ δὲ τὸν πόλεμον περὶ τῆς διαδοχῆς τοῦ Αὐστριακοῦ θρόνου (1740—9) ὁ Ἀρεμβεργ ἦν ὁ διαπραγματευόμενος τὴν μετὰ τῆς Αὐστρίας συμμαχίαν

τῆς Ἀγγλίας καὶ Ὀλλανδίας, μετασχὼν δὲ καὶ στρατιωτικῶς τοῦ πολέμου διεκρίθη ἐν τῇ μάχῃ τοῦ Dettingan, ἐνθα ὁ Ἀγγλοαυστριακὸς στρατὸς ὑπὸ τὸν βασιλεῖα τῆς Ἀγγλίας Γεώργιον Β' ἤρατο νίκην περιφανή κατὰ τῶν Γάλλων. Ἐτελεύτησε τῇ 1754. [Π.Κ.]

Ἀρενικὸν (Ζωολ.) (Arenicola piscatorum). Σκώληξ θαλάσσιος πολυγαίος, οὗτινος τὰ βράγχια καίνται ἐπὶ τῆς βάρχεις τῶν δακτυλίων τοῦ μέσου τοῦ σώματος. Ἀπαντᾷ ἐν τῇ βορείῳ θαλάσσει καὶ τῇ μεσογαίᾳ βίων ἐντός ὅπων ὅς δρύσσει ἐν τῇ ἄμμῳ. [Ν.Δ.]

Ἀρενς (Heinrich Ahrens) Νομοφιλόσοφος δακτὸς καὶ ἀντιπρόσωπος τῶν τοῦ Kraus θεωριῶν. Γεννηθεὶς τῇ 1808 ἐγένετο καθηγητὴς τῆς φιλοσοφίας ἐν Βρυξέλλαις τῇ 1834. Τῇ 1848 ἐξελέχθη μέλος τοῦ Φραγκοῦρτιου Κοινοβουλίου, τῇ δὲ 1850 διωρίσθη καθηγητὴς ἐν Γρατς τῆς Αὐστρίας καὶ τῇ 1859 καθηγητὴς τῆς πρακτικῆς φιλοσοφίας καὶ τῆς πολιτικῆς ἐν τῇ Πανεπιστημίῳ τῆς Λειψίας. Ἀπέθανε τῇ 1874. — Κύρια ἔργα αὐτοῦ: «Φυσικὸν δίκαιον» μεταφρασθὲν καὶ ἑλληνιστὶ καὶ Juristische Encyclopädie». [Ἀγγ.]

Ἀρεογραφικὸν μῆκος, πλάτος (Ἀστρον.) ὅροι διὰ τὰ ἐπὶ τοῦ πλανήτου Ἀρεως σημεῖα, ἀντίστοιχοι πρὸς τὸ γεωγραφικὸν μῆκος, πλάτος ἐπὶ τῆς Γῆς. [Δ.Κ.]

Ἀρεόπολις. Ἡ ἐπίσημος ὀνομασία τῆς κοινῆς Τοίμβδας καλουμένης πρωτεύουσος τοῦ δήμου Οἰτύλου. Ἡ κώμη αὕτη, ἔχουσα 1168 κατ. τῇ 1889, καίται κατὰ τὰς Δ παρωρίας τοῦ Ταυγέτου ἐν μυχίῳ-τινι τῆς Α παραλίας τοῦ Μεσσηνιακοῦ κόλπου, μικρὸν ἀπέχουσα τοῦ ὁρίου Λιμενίου, εἰς ὃν προσεγγίζουσι τατμάπλοια ἑλληνικῶν ἐταιριῶν. Εἶναι ἔδρα τῆς ἐπισκοπῆς Οἰτύλου, ἔχει δὲ ἑλληνικὸν σχολεῖον, δημοτικὰ ἡρμένων καὶ θηλέων, ταχυδρομεῖον, τηλεγραφεῖον, εἰρηνοδικεῖον ὑπαγομένον εἰς τὸ πρωτοδικεῖον Καλαμῶν, ὑπομοιραρχία καὶ ὑποτελωνεῖον ἐν Λιμενίῳ. [Π.]

Ἀρεσίβον (Aresibo). Πόλις τῆς ἰσπανικῆς νήσου Πορτορικῆς (Αὐτ. Ἰνδίας), παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ ὁμων. ποταμοῦ. Ἐχει λιμένα, ἔργαστ. σακχαρώς κτλ. καὶ 10 000 περίπου κατ. [Π.Π.]

Ἀρεταῖος ὁ Καππάδοξ. Διάττημος καὶ πολυμαθὴς ἀρχαῖος Ἑλληὴν ἱατρός. Περί τοῦ βίου αὐτοῦ ὀλίγα γινώσκουμεν. Φαίνεται δ' ὅτι ἀπὸ Καππαδοκίας εἶλκε τὸ γένος, καὶ ὅτι πιθανῶς ἔζηεν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ κατὰ τὸ δεύτερον ἡμισυ τῆς πρώτης μ.Χ. ἑκατονταετηρίδος πρὸς τὸ τέλος τῆς βασιλείας τοῦ Νέρωνος. Ἐξήχεται δὲ τοῦκο, δίδει πολλάκις ὁ Ἀ. ἐν τοῖς συγγράμμασιν αὐτοῦ ποιεῖται λόγον περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ ἰδίου τοῦ Νέρωνος ἱατροῦ Ἀνδρομάχου σκευασθείσης ἐκ σαρκὸς ἐχιδνῶν θηρίων, ὡς γενικοῦ τῶν δηλητηρίων ἀντιδότου.

ἐστὶ δὲ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ μνησθὲν ποιεῖται ἐν τῷ συγγράμματι· αὐτοῦ εὐ π ὁ ρ ῖ σ τ α (Π', 112) ὁ Διοσκουρίδης, ὁ ἕξας περὶ τὰ μέσα τῆς πρώτης μ. Χ. ἑκατονταετηρίδος, λεγὼν «Ἀρεταῖος ὄνομα ἐν τοῖς νεκρικοῖς ἐγκαθίσταται». (Δυστυχῶς ὅμως οὐκ εὐρίσκεται ἐν τοῖς σωζομένοις Ἀρεταίου τὸ ὄνομα τοῦτο).

Ὁ Ἀ. φαίνεται ὅτι ἐζητεῖ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. Εἰκόζεται δὲ τοῦτο, διότι ἐν τοῖς συγγραμμασιν αὐτοῦ εὐρίσκονται πολλάκι γνώσεις περὶ τῆς γεωγραφίας, τῶν σιτιῶν καὶ τῶν θεραπευτικῶν μέσων τῶν Ἀγυπτίων, περὶ τῶν ἐκείνων καὶ πολλῶν ἄλλων, ἐξ ὧν φαίνεται πιθανόν ὅτι διήκουσε τῆς καὶ τότε λίαν ἀκμαζούσης Ἀλεξανδρινῆς σχολῆς. Ἐπειδὴ δ' ἐστὶ ἐν τοῖς συγγραμμασιν αὐτοῦ φαίνεται γνώσις τῶν ἐν Συρίᾳ εἰδῶν τῶν παθῶν, ἅτινα περιγράφει κατὰ τὰς ἰδίαις παρατηρήσεις, ὡς καὶ τῶν ἰδιότητων καὶ τῆς ἐνεργείας τῶν ἐλληνικῶν καὶ ἰταλικῶν ὀνίων, εἰκόζεται ὅτι διέτριψε μακρότερον καὶ ἐν ἄλλαις χώραις.

Μελετώντες τὰ συγγράμματα αὐτοῦ, βλέπομεν ὅτι ὑπερέχουσιν ἄλλων συγγραμμάτων ὡς πρὸς τὴν ὕλην, τὴν πληθύν τῶν γνώσεων, ὅς ἔχει ὁ συγγραφεὺς εἰς τὴν πολλὴν ποιικίαν τῶν τότε ἐπιστημῶν, τὴν ἐρῶν χρῆσιν τὴν πολλὴν πείραν καὶ τὴν πρακτικὴν τῆς ὕλης διάταξιν. Γράφει δ' ὁ Ἀ. εἰς ἰωνικὸν ἰδιῶμα.

Τὰ σωζόμενα τοῦ Ἀ. ἔργα, πολλὰ ἔχοντα τὰ κενά, ἀποτελοῦνται ἐκ δύο εἰδῶν συγγραφῆς, ἥτοι ἐνὲς παθολογικοῦ καὶ ἑτέρου θεραπευτικοῦ. Διακρίνεται δ' ὁ συγγραφεὺς τὸ ἔργον αὐτοῦ κατὰ νέαν διαιρέσιν, ἣν ὕστερον ἠκολούθησαν οἱ μεθοδικοὶ ἱατροί, δηλ. διακρίνει τὰς νόσους εἰς ὀξείας καὶ χρόνιαις, ἐν ᾗ πρῶτον οἱ ἱατροὶ ἠκολούθησαν τὴν μέθοδον τῆς περιγραφῆς τῶν νόσων ἄνευ διακρίσεως καὶ διακοπῆς μέχρις ἐξαντλήσεως τοῦ θεμάτων. Πολλὰ δ' ἔργα τοῦ Ἀ., ὧν αὐτὸς εὖτος μνημονεύει, ἀπώλεσθησαν.

Ἀριθμώσωμεν ἤδη τὰ ἔργα αὐτοῦ, ἵνα κρίνωμεν κάλλιον περὶ τῆς ἀξίας τῆς συγγραφῆς.

Ἐν τῷ πρώτῳ μέρει πραγματεύεται ὁ Ἀ. περὶ αἰτίων καὶ σημείων ὁ ξέων παθῶν εἰς βιβλ. 2-α' καὶ 6'. Ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ, ἐλλειπούσης τῆς ἀρχῆς, ὁ λόγος ἀρχεται ἀπὸ κεφ. ε' περὶ παρὰ φύσιν ἐπιληπτικῶν. -κεφ. ε' περὶ τετάνου. -κεφ. ζ' περὶ συνάγχης. -κεφ. η' περὶ τῶν κατὰ τὴν κισινίδα κακῶν. -κεφ. θ' περὶ τῶν κατὰ τὰ παρίσθημα ἐλκῶν. -κεφ. ι' περὶ πλευρίτιδος.

Ἐν βιβλ. 6'. -κεφ. α' περὶ πνευμονίης. -κεφ. β' περὶ αἱματος ἀναγωγῆς. -κεφ. γ' περὶ πυλκίης. -κεφ. δ' περὶ καύσων. -κεφ. ε' περὶ χολέρης. -κεφ. ς' περὶ εἰλεοῦ. -κεφ. ζ' περὶ τῶν κατὰ τὸ ἥπαρ δξέων παθῶν. -κεφ. η' περὶ τῆς κατὰ τὴν κοιλίην φλέβα δξείας νόσου. -κεφ. θ' περὶ τῶν κατὰ τοὺς νεφροὺς δξέων παθῶν. -κεφ. ι' περὶ τῶν κατὰ τὴν χύστιν δξέων παθῶν. -κεφ. ια' περὶ ὑστερικής πνιγῆς. -κεφ. ιβ'

περὶ σατυρίας. -Ἐν τοῖς κεφαλαίοις τούτοις ὁ Ἀ. περιγράφει τὰ παθῆ μετ' ἀκριβείας καὶ συντομικῶς ἀξιολογώσας, χωρὶς πανταπασιν ἐκ τῆς συντομίας νὰ βλάπτηται ἡ σαφήνεια. Ὡς παρατηρήτης δὲ δυνάμει περιγράφει τὸ κακὸν ἀπὸ τῆς φύσεως πιστῶς καὶ ὡς γίνεταί, καὶ εὐχὴ ἐξ ἀντιγραφῆς παρ' ἄλλων. Δι' ὅ αὐτὸ περιγραφὰ αὐτοῦ εἶναι καλὰ, χρηστέα καὶ λίαν ὠφέλιμα. Οὕτως ἐν βιβλ. Α' καὶ κεφ. ε' περὶ τετάνου ἡ περιγραφὴ εἶναι τελεία· λέγει δὲ «σπασμοὶ οἱ τετάνοι κάρτα μὲν ἐπιπονοί, ἐξυτάτοι μὲν κτεῖναι, ἀτὰρ οὐδὲ ῥηίδιοι λυθῆναι». Ἐν τραυματικῶν τετάνων γνώσει καλῶς λέγων «προσάσεις δὲ τῶνδε μυρίαι» καὶ γὰρ ἐπὶ τρώματι φιλέουσι γίνεσθαι ὕμενος, ἡ μύων, ἡ νεύρων, γυγνέντων, εἴη τὰ πολλὰ ὀνησκούσι. Ἐπὶ τρώματι δὲ σπασμὸς θανάσιμος».

Παρατήρησις δ' ἐστὶ ὁ Ἀ. τὴν ἐν ἀμειλίᾳσι τετάνου ἐπιπλοκήν. Ἐν κεφ. ζ' περὶ συνάγχης λέγει τι ὁ Ἀ., ὅπερ ὁ Ζηλὼν ἂν παρετήρησεν ἀληθῶς, ἡ ἄλλιος κοινῶς ἠρμήνευσεν «κτὲρ κνὶ ἀπὸ γλώσσης κυνὸς εἰσπνεύσαντος μολύνει ἐς τὴν ἀναπνοήν. οὗτι μὴν ἐνδοκόντες λυσσὰ δ' ἀνθρωποῦ». Ἐν κεφ. η' περὶ τῶν κατὰ τὴν κισινίδα κακῶν φαίνεται ὅτι ὁ Ἀ. ἐγνώσκει τὴν διφθερίτικὴν πάθειν λέγων «τρίτον πάθος ἐστὶν ὕμενος, ἐνθα καὶ ἐνθ', οἷόν τι λέγεται πλατέα, κλ.» καὶ κατωτέρω «ἡ δ' ἀσκαρὸςι δὲ καὶ παῖσι τὰ ὕμενώδεα». Ἐν κεφ. θ' περὶ τῶν κατὰ τὰ παρίσθημα ἐλκῶν ἡ εἰκὼν τῆς διφθερίτιδος μάλλον ἐκδύλος. Φαίνεται δὲ παρατηρήσας τὴν ἐπὶ τὰς ἀναπνευστικὰς ὁδοὺς ἐπικτασίν καὶ τὸ ταχὺ τότε τέλος· «ἦν δὲ εἰς τὸν θώρακα νέμηται διὰ τῆς ἀρτηρίας, καὶ αὐτῆμαρ ἀπέπνιξε». Προστίθεται δὲ ὅτι συγχὸν τὸ πάθος ἐν Αἰγύπτῳ καὶ κοιλίᾳ Συρίᾳ «ἐθὲν Αἰγύπτια καὶ Συριακά ἐλκεα τάδε κικλήσκουσι». Ἐν κεφ. ι' περιγράφει καλῶς τὸ ἐκ φλεγμονῆς τοῦ ὑπεζωϊκότος διαπυκνῶν ἐξιδρώμα ἐξω ἀποκορυφῶν καὶ σπασθῆν.

Ἐν βιβλ. Ιβ' τῶν δξέων παθῶν ἐν ᾧ ἐν τοῖς πλείστοις κεφαλαίοις εἶναι παρατηρήτης ἀκριβείας, ἐν κεφ. ια' περὶ ὑστερικής πνιγῆς ἐλέγχεται οὐκ ἀκριβῆς τὰ τῆς μήτρας περιγραφῶν, ἀλλὰ νομίζων ταύτην ἀνεξάρτητον εἶναι τῆς σάκας ὄργανον καὶ καθ' ἑαυτὸ πολλὰ λειτουργεῖν, «ὁ καὶ ἐν τῇ ζωῶν ἐν τῇ ζωῶν». Ἐν τούτῳ ὁ Ἀρεταῖος φορεῖται πλανώμενος, ὡς καὶ ἄλλοι πρὸ αὐτοῦ, πιθανῶς δὲ ἔλλειψιν παρατηρήσεων ἀκριβῶν. Ἐνταῦθα φαίνεται παρ' ἄλλων ἐραυρίζμενος ἡ προκατεληγμένη γνώμων.

Τῶν περὶ χρόνιων παθῶν ὑπάρχουσι βιβλία δύο, ἐπεγραφόμενα περὶ αἰτίων καὶ σημείων χρόνιων παθῶν βιβλ. α' χρόνιων παθῶν σημείων καὶ βιβλ. β'. ὑποδιακρινόμενα δὲ ὡς πρὸς βιβλ. Α' κεφ. α' περὶ χρόνιων παθῶν. - κεφ. β' περὶ κερφαλαίης. - κεφ. γ' περὶ σκοτωματικῶν. - κεφ.

δ' περὶ ἐπιληψίης. — κεφ. ε' περὶ μελαγχολίης. — κεφ. ς' περὶ μανίης. — κεφ. ζ' περὶ παραλύσεως. — κεφ. η' περὶ φθίσεως. — κεφ. θ' περὶ ἐμπνικῶν. — κεφ. ι' περὶ τῶν κατὰ τὸν πνεύμονα ἀποστεινῶν. — κεφ. ια' περὶ ἁσθματος. — κεφ. ιβ' περὶ πνευμῶν. — κεφ. ιγ' περὶ ἥπατος. — κεφ. ιδ' περὶ σπληνός. — κεφ. ιε' περὶ ἰκτέρου. — κεφ. ις' περὶ καχεξίης. Τὸ δὲ βιβλίον δ' περιλαμβάνει κεφ. α' περὶ ὕδρωπος. — κεφ. β' περὶ διαβήσεως. — κεφ. γ' περὶ τῶν κατὰ τοὺς νεφροὺς παθῶν. — κεφ. δ' περὶ τῶν ἐν κύστι. — κεφ. ε' περὶ γυνόρροιας. — κεφ. ς' περὶ στομαχικῶν. — κεφ. ζ' περὶ κοιλίης διαθέσεως. — κεφ. η' περὶ κωλικῶν. — κεφ. θ' περὶ δυσεντερίας. — κεφ. ι' περὶ λειεντερίας. — κεφ. ια' περὶ ὑστερικῶν. — κεφ. ιβ' περὶ ἀρθριτιδὸς καὶ ἰσχιδος. — κεφ. ιγ' περὶ λεφαντικίος.

Πολλὰς τῶν τοῦ α' βιβλ. νευρικών νόσους ἀκριβῶς περιγράφει, κρατίστη ὅμως ἡ τῆς παραλύσεως περιγραφή. Διακρίνει δὲ ἀποπληξίην, παρὰ πληγίην, πᾶρεσιν, παρὰ λυσιν καὶ ἡκινῆσεως ἡ ἀφῆς (αἰσθησεως) ἡ ἄμφο. Διακρίνει δὲ μερικὰς παραλύσεις βλεφάρων, μῆλων, μυῶν τινων, σκέλους, κύστεως κλ.. ἡ καὶ ἡμιπληγίας δεξιᾶς ἡ ἀριστεράς, ὀλικῆς ἡ μερικῆς. Παρετήρησε δ', ὡς φησι, καὶ παραλύσεις σπλάγχνων. Κρατίστη δὲ ἡ γνώσις τοῦ χιτρου τῶν νεύρων λέγει γάρ· «ἦν μὲν οὖν τῆς κεφαλῆς κάτω πᾶσι τις ἀρχή, ἐκδοῦν τι τοῦ νοτικίου μυελου ἡ μῆνιγγος, τὰ ὁμώνυμα καὶ ξυναρθεῖα παραλύεται, δεξιὰ ἐπὶ δεξιοῖσι, καὶ ἐπ' ἀριστεροῖσι λαίᾳ ἦν δὲ κατάρχη κεφαλῆς, ἐπὶ μὲν τοῖσι δεξιοῖσι τὰ λαίᾳ παραλύεται, δεξιὰ δὲ ἐπ' ἀριστεροῖσι· αἴτις δὲ τῶν ἀρχῶν τῶν νεύρων ἡ ἐπαλλαγὴ. Οὐ γὰρ κατ' ἑξίν τὰ δεξιὰ ἐπὶ δεξιᾷ ἰδοπορεῖ, μέσσι περὶ τῶν αἰνῶν, ἀλλ' ἐμφυτα τῇ ἀρχῇ ἕκαστα ἐπ' ἐκεῖνα φοιτῇ, ἀλλήλοισι ἀπᾶλλαξμένα ἐπ' ἑαυτὴν στήματα». Καὶ πλεῖστα ἄλλα κἀλλίστα ἐν τῇ κεφαλῇ αὐτῇ εὐρηγται. ἅπερ διὰ συντομίαν παραλείπονται. Ἐν κεφ. γ' περὶ ἥπατος, ἀν' ἀπόστημα συστή, λέγει Ἀρισταίος ἐνδεειγμένην τὴν δ' ἀνοῖξιν. Ἀξία δὲ λόγου ἡ ἐξῆς μέθοδος· «ἦν δὲ θέλησι τῶν νεύρων, αἰμορραγῆσαι κίνδυνος, καὶ αὐτίκα τὸν ἀνθρώπου ἐκθάνειν. ἄσχετος γὰρ αἰμορραγίῃ ἐφ' ἥπατος. ἦν οὖν ἐξ ἀνάγκης τῆς ταμῆς κατ' ἑξίν, καὶ ὑπερπύρετον διαφανέα πυρῶσαι, καὶ διωσθαι μέσφι τοῦ πυρῶται, καὶ ὁ γὰρ σοὶ τέμνει τε καὶ καίει». Τί ποιεῖ νῦν ὁ θερμακωτῆρ; Ἐν βιβλ. Β' σημειωτικῇ, ἐν κεφ. α' περὶ ὕδρωπος, καλῶς τὸν ἀσκίτην περιγράφων, λέγει καὶ περὶ ἐγινωκόνων τινά· «ἰδέσθαι τις ἐτέρη ὕδρωπος ἥδε γινώσκεται, κύστις σμικρὰ, πλήρης ὕδατος, ἐγκέσεται τῷ χωρίῳ ἐνθ' ὃ ἀσκίτης ξυνίσταται». Ἐν τῇ αὐτῇ κεφαλῇ γίνεται μνεία τῆς ἐπικρούσεως πρὸς διζήνοισιν τοῦ ἀσκίτου ἀπὸ τῆς τυμπανίης. Ἐν τῇ αὐτῇ

βιβλίῳ ἐν κεφ. β' περὶ διαβήσεως, ἀριζοῖ τὸ πάθος οὕτω λεγόμενον· «τῇ δέ μοι δοκεῖ καλεῖσθαι διαβήτης ἐπὶ κλητίν, ὁκλόν τι διαβήτησέων, οὐνεκὲν ἐν τῇ σκηνῇ τὸ ὕψος οὐ μίμνει, ἀλλὰ θῆκας διαβαθρὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐς ἐξοδὸν χρέεται». Ἡ βλῆ δὲ περιγραφὴ καλίστη. Ἐν κεφ. θ' περὶ δυσεντερίας, οὕτω καλῶς καὶ ἀκριβῶς περιγράφει τὰ ἔλκη τοῦ κικου καὶ τὸ εἶδος τῶν κανώσεων καὶ τὸν τρόπον αὐτῶν, ὥστε ἡ νεωτέρα ἱατρικὴ ὀλίγα ἤθελε προσθέσει. Διακρίνει δὲ καλῶς καὶ τὴν ἔδραν τῶν ἐκ δυσεντερίας ἐλκῶν, ἀκριβῶς οὕτως ἐν βλῇ περιγραφὴν παρέχων. Τέλος δὲ διακρίνει δυσεντερίην ἀπὸ λειεντερίας. Ἐν σημειωτικῇ βιβλ. Β' κεφ. ιγ' λυλῶν περὶ ἐλεφαντικίως (Ἑλλήνων ἡ λέπρας) λέγει ταύτην μετασχητῆν.

Τὰ δὲ θεραπευτικὰ αὐτοῦ διήρηται εἰς θεραπευτικὰ, ἑξῆς παθῶν βιβλ. α' καὶ β', καὶ θεραπευτικὸν χρόνιων παθῶν βιβλ. α' καὶ β'. Πραγματεύεται δὲ τὴν θεραπείαν τῶν παθῶν, ἃ ἐν τοῖς ἀνω ἐξέθεκα.

Λόγον πολλὸν ποιεῖται περὶ ἀραιμῆσεως ἀπὸ τῆς μέσης κατ' ἀγαθὸν φλεβός. Τίθησι δὲ καλῶς καὶ τὰς ἐνδείξεις. Ὁμοίως δὲ καὶ τῶν μετ' ἀμυχῶν καὶ κόφρων σικκῶν μνημενεύει. Ὡς ναιρκωτικὸν συμβουλεύει τῇ μήκωνι χρῆσθαι. Περὶ ἀντισπᾶσεως ἐπὶ καὶ παραγετούσεως ὁρθῶς λέγει. Περὶ καθαρτικῶν καὶ διουρητικῶν ἑμοίως ἀκριβῶς τὰ δέοντα γράφει.

Συνεπὸς καὶ μεμετρημένος εἰς τὴν θεραπείαν αὐτοῦ, οὐκ ἐνδίδει τὴν φύσιν, «ἦν ἱατρὸς οὐ δύναται προσαλλάξαι», ὡς φησιν ἐν θεραπείᾳ ἐπιληψίης. Ἐν γίνεῖ ἡ θεραπευτικὴ αὐτοῦ εἶναι ἀπλῆ, μὴ στήριζομένη ἐπὶ θεωριῶν ἡ δογματῶν, ἀλλ' οὕτω πρὸς τὴν πείρην καὶ τῆς ἀκριβοῦς παρατηρήσεως. Ποιεῖται δὲ λόγον καὶ περὶ διαφόρων φαρμάκων, ὧν τινὰ καὶ τῇμερον τοιαῦτα νομίζονται.

Μελετώντες μετὰ προσοχῆς τὰ περιουθέντα τοῦ Ἀ. ἔργα, εὐρίσκωμεν τὸν λόγον αὐτοῦ σαφῆ, καὶ ἀκριβῶς ἐκδηλοῦντα τὴν ἐν νῷ ὑπάρχουσαν ἰδέαν. Μεγίστην δ' ἔχει ἀξίαν ἡ συγγραφὴ αὐτοῦ, διότι ὁ Ἀ. ἀσχολούμενος εἰς τὴν ἐκθεσιν τῶν ποικίλων νέσων, περὶ ὧν ἐν τοῖς ἀνω διαλάβομεν, προτάσσει ὡς προειρηγμένην ἀνατομικὰς γνώσεις τοῦ ὁργάνου, οὗ τὴν πύξιν περιγράφει, μᾶλλον ἢ ἥττον λεπτομερεῖς ἢ ἀκριβεῖς. Πρὸς δὲ ἐκ διαφόρων κεφαλαίων ἐξάγεται δι' ὁ Ἀ. ἡ ἀρχολογία καὶ εἰς ποδολεγεινὰ ἀνατομικὰς σπουδὰς. Ἐπεὶ οὖν τῆς ἀλλοιωτικῆς, τὰς εἰς διάφορα ὅργανα ἐκ τοῦ πάθους γινόμενας. Δι' ὅ ἡ συγγραφὴ αὐτοῦ ἔχει πολλὴν ἀξίαν, στήριζομένη ἐπὶ γενομένων ἀληθῶν καὶ οὐχὶ ἐπὶ θεωριῶν ἡ γεννημάτων φαντασιᾶς. Τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐπέχεται τὴν ἀληθειαν, καὶ ταύτην ἐπεχέτει εἰς αὐτὰ τὰ φυσικὰ φαινόμενα εἴτε ἐν τῇ ζωῇ, εἴτε εἰς τὰ ἀπογεννήματα τοῦ πάθους μετὰ θάνατον. Ἀλλοιόν οὕτως ἐστὶ ὁ Ἀ. ἐποίησε νεκροτομὰς.

ὡς ἀποδείξιν δὲ φέρομεν τὴν ἀκριθεῖς περιγραφὴν τῶν κατὰ τὴν δυσεντερίαν ἔλκων τῶν ἐντέριον, τὰ τοῦ χιασμοῦ τῶν νευρικῶν ἑνῶν κατὰ τὸν ἐγκέφαλον καὶ τὴν ἐπικλάσειονταν παράλυσιν, τὰ διασθεριτικά τῶν παρισθητικῶν ἔλκη, κλπ. κλπ., ὅτινα παραλείπομεν λόγῳ συντομίας. Ἐκ χωρίων τινῶν τῶν σιζομένων ἔργων αὐτοῦ ἐξάγεται ὅτι ὁ Ἀ. ἔγραψε καὶ ἄλλο ἔργον περὶ χειρουργικῶν πραγματευόμενον, ὅπερ ὅμως δυστυχῶς ἀπώλεσθη.

Τοιαῦτα ἐν ὀλίγοις τὰ περὶ Ἀ. Βεβαίως τὰ ἔργα αὐτοῦ χρήζουσι κριτικῶν ἀναλύσεων, ἅξια τοιαύτης ἐντα. Τὰ ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ χρησιμεύουσιν ὡς ἀπλὴ συντομία τῆς ἀξίας τοῦ ἀρχαίου τούτου ἱατροῦ (Βιβλ. 10 γρ. 'Εκδόσεις: Ἀ' ἐκδ. ἐν Παρίσι. 1554. — Β' ὑπὸ G. Henisch ἐν Λυγρόντῃ 1603. — ὑπὸ J. Wigan ἐν Ὁξόν. 1723. — ὑπὸ H. Boerhave μετὰ τῶν σημειώσεων τοῦ P. Petit καὶ τοῦ G. Wigan καὶ D. W. Triller. ἐν Λουβρ. Batav. 1731. — ὑπὸ G. G. Kühn ἐν Λειψ. 1828 καὶ ὑπὸ F. Ermerius ἐν Utrecht. 1847. — Ἑρμηνευτικά συγγράμματα: Fabricii. Biblioth. Gr. IV σ. 703 κς. — P. Petiti, Commentarii in tres priores A. Capp. libros Lond. 1726. — E. G. Baldinger, De venae cavae acuto morbo in Ar. II, 8 Jena. 1771. — I. C. Osterhausen, De A. medicorum pneumaticorum sectae accensendo medico. Alt. 1791. — K. F. Lutheritz, Aretaeus u. C. Aurelianus Systeme der Medicin dargestellt. Dresd. 1818. — P. H. Suringar, de A. medico diagnostico summo. Lugd. Bat. 1837. — H. Locher, A. aus Kappadokien, Zürich 1857. — C. W. Klose, über das Leben des A. ἐν τῇ περιοδικῇ Janus, Gotha. 1857). [Σ. Μ.]

Ἀρέτζο (Arezzo. — Ἀρρήτιον). Πρωτ. τῆς ὁμοῦν ἰταλικῆς ἐπαρχίας, κειμένη ἐν εὐφύρῳ κοιλάδι, ἐπὶ τῆς κλιτύος λόφου ὃ χημικὰν τῆς συμβολῆς τῆς Κιάνας εἰς τὸν Ἄρνον, καὶ παρὰ τὸν σιδηρ. Ἑχει 11 308 κατ., ὃ δ' ὁμώνυμος δῆμος, 38 795 (1881). — Μία τῶν 12 κυρίων πόλεων τῶν ἀρχαίων Τυρρηνῶν ὑπερέχουσα τῶν ἄλλων κατὰ τὴν κεραμεικὴν καὶ τὴν χαλκοουργίαν. Κατὰ τὸν πρῶτον ἐμφύλιον πόλεμον ὃ Σύλλας ἐκδιώξας τοὺς κατοίκους, παρέδωκε τὴν πόλιν εἰς τοὺς ἐπαχθεύς. Ἰπὶ τῶν Γουέλφικῶν πολέμων τὸ Ἀ. συντάχθη μετὰ τῶν Γιβελλίνων. Κατὰ δὲ τὸν 16 αἰῶνα, ἠνώθη ἐπὶ Κοσμᾶ τοῦ Α' μετὰ τῆς Τοσκάνης. — Ἦ ἐπαρχία Ἀ. ἔχει: ἀμφοτέρων 3,300 τεχμ. καὶ 242 785 κατ. (1881). [Π. Π.]

Ἀρετὴ εἶνε ἡ συμφωνία τῆς ὀλικῆς βουλήσεως προσώπου τινὸς πρὸς τὴν ὀλόγηται τῶν ἡθικῶν ἰδεῶν. Εἶνε ἡ ἰδιότης τοῦ προσώπου, δυνάμει τῆς ὁποίας τοῦτο ἐν ἀπάταις

αὐτοῦ ταῖς προσπάθειαις σύμφωνον πρὸς ἀπάτας τὰς ἡθικὰς ἰδέας καθίσταται διηγεῖς ἀντικειμενικῶν ἀπολύτων ἐπιδοκιμασίας. Ἡ Ἀ. συμπίπτει τῇ ἰδέᾳ τῆς ἐσωτερικῆς ἐλευθερίας, ἐν ᾗ αὕτη παρίσταται εὐχὴ ὡς συμφωνία ἐπὶ μέρους βουλήσεως πρὸς τὴν οἰκειάν ἡθικὴν γνῶσιν, ἀλλ' ὡς συμφωνία συμπάσης τῆς βουλήσεως τοῦ προσώπου πρὸς τὴν δι' ἀπάσων τῶν ἰδεῶν φωτιζομένην γνῶσιν ὡς μόνον ἡ ἰδιότης τοῦ προσώπου εἶνε αὕτη ἡ ἐσωτερικὴ ἐλευθερία νοουμένη ἐν τῇ ἰδανικῇ αὐτῆς τελειότητι ὡς εἰς τοῦ προσώπου. Λοιπὸν ἐκ τῆς ἐννοίας τῆς ἀρετῆς οὐ μόνον ἀποκλείεται πᾶσα βούλησις ἀσύμφωνος πρὸς τὰς ἰδέας, ἥτις ἦθελεν ὑποπέσει εἰς ἡθικὸν ψόγον, ἀλλὰ καὶ πᾶσα ἔλλειψις εἴτε ἐν τῇ ἡθικῇ γνῶσει, εἴτε ἐν τῇ πρὸς ταύτην ἀντιστοιχουσῇ βουλήσει. Καὶ ἡ μοναμέρεια, ἥτις ἐξαιρεῖ κατὰ προτίμησιν μέρος τι τοῦ ὀλικοῦ ἡθικοῦ σκοποῦ πρὸς βλάβην ἄλλου τινος μέρους, ἦθελεν εἶνε ἀξιώμεντος ἀπομακρυνεῖς ἀπὸ τοῦ ἰδανικοῦ τῆς ἀρετῆς. Οὐδεμία τῶν ἡθικῶν ἰδεῶν κατ' ἐαυτὴν θεωρουμένη δύναται νὰ χορηγήσῃ εἰς τὴν ἐννοίαν τῆς ἀρετῆς τὸ περιεχόμενον, ἀλλὰ μόνον ἡ ὁμοιόμορφος ὑποταγὴ τῆς βουλήσεως ὑπὸ τὸ σύνολον τῶν ἰδεῶν ἀντιστοιχεῖ εἰς τὸ πρότυπον τῆς Ἀ. Ἡ Ἀ. εἶνε πρὸς τοῦτο ἐν ἀρχῇ φρόνημα, διευθύντις τῆς βουλήσεως πρὸς τὰς ὁρθὰς γγνωθείσας ἡθικὰς ἰδέας, δὲν μένει ὅμως ἐγκλεισμένη ἐν τῷ πνευματικῷ βίῳ τοῦ προσώπου, ἀλλ' ὡς φρόνημα, ὡς βούλησις, ὡς προῶν εἰς τὴν πρᾶξιν. Ἡ βούλησις ἡ δὲ ὁρθεύει βουλομένη τὸ ἀγαθόν, μὴ προβαίνουσα δὲ εἰς πᾶξιν, ὅπου αὕτη δὲν καθίσταται ἐξ ἐσωτερικῶν καλυμάτων ἀδύνατος, ἡ τοῦλάχιστον εἰς ἀπόπειραν, δὲν εἶνε οὐτε βούλησις, ἥμισυ δὲ ἀγαθόν. Ἡ Ἀ. ὡς ἰδανικὴν εἶνε μίαν ὃ τρόπος ὅμοιος τῆς ἐμφανίσεως αὐτῆς εἶνε ποιητικὸς. Διὰ τοῦτο φαίνεται ὅτι ὑπάρχουσι πολλὰ καὶ ἀρεταί. Ἀληθῶς ὅμως αὗται εἶνε μόνον αἱ ποικίλαι μορφαί, ὑπὸ τὰς ὁποίας ἐκδηλοῦται ἡ μία ἀρετὴ ἐν ταῖς ποικίλαις περιστάσεσι τῆς ζωῆς καὶ ταῖς ἀφορμαῖς τοῦ πράττειν καὶ ἐφαρμόζεσθαι κατὰ διαφόρους τρόπους ἢ ἐν αὐτῇ περιεχομένη ἡθικῇ γνῶσει. Κατ' ἀναφορὰν πρὸς ταύτας τὰς ἀμείσους Ἀ. δύναται νὰ γείνη λόγος καὶ περὶ ἐμμέσων Ἀ. δηλ. ἰδιότητων τοῦ προσώπου, εἰς ἃς ἀνάγκη ν' ἀποδοθῇ ἡ σημεῖα μέσου, δι' οὗ προσεγγίζομεν εἰς τὸ ἰδανικόν. Οὕτω π. χ. ἡ φιλεργία, ἡ ἀκριβεία, ἡ ἀγάπη τῆς τάξεως, ἡ φειδῶ κτλ. θεωροῦνται ὡς ἐμμέσοι ἀρεταί. Εὐκόλως δὲ κατανοεῖται ἐν τῶν εἰρημένων ὅτι ἡ ἐννοία τῆς Ἀ. δὲν εἶνε θεμελιώδης ἐννοία καὶ ἀρχὴ τῆς ἠθικῆς καὶ ἐπομένως δὲν δύναται νὰ τεθῇ ἐπὶ κεφαλῆς αὐτῆς. Ἡ συμφωνία τῆς βουλήσεως πρὸς τὰς ἡθικὰς ἰδέας προϋποθέτει τὴν γνῶσιν τούτων τῶν ἰδεῶν. [X. ΠΔ.]

Ἀρετίν (Aretin). Παρίφημος εὐπατρι-
δων οἰκογένεια Βαυαρικὴ δόξα εἰς τὸ Βαυα-
ρικὸν κράτος ἱκανοὺς ἄνδρας σπουδαίους πολι-
τικούς καὶ λογίους, ὧν αἱ περιφημότεροι εἶναι :
α') Ἰωάννης Ἀρ. (Johann Maria Aretin).
Γεννηθεὶς τῷ 1766 ἔλαβε διαφόρους πολιτι-
κὰς θέσεις, τῷ δὲ 1809 ἀποσταλεὶς ὡς ἐπί-
τροπος τοῦ κράτους εἰς τὸ κατὰ τῆς Βαυα-
ρίας ἐπαναστάν Ὑόρλον ἤχηματώθη ὑπὸ
τῶν Αὐστριακῶν, μετὰ δὲ τὴν ἐλευθέρωσιν
αὐτοῦ (1810) ἀποχωρήσας εἰς τὸν ἰδιωτικὸν
βίον συνέγραψεν ἱκανὰ συγγράμματα ἀντικεί-
μενα ἔχοντα τὰ πολιτικὰ καὶ πρακτικὰ συμ-
φέροντα τοῦ Βαυαρικοῦ κράτους. — β') Ἀδόλφ.
(βαρὼν Ἀ.) ἀδελφὸς τοῦ προηγουμένου. (γενν.
1769) διέπρεψεν ὡς νομικὸς καὶ διπλωμάτης
διατελέσας ἐπὶ τινα χρόνον ἀντιπρόσωπος τῆς
Βαυαρίας εἰς τὸ ἐμοσπονδιακὸν συμβούλιον τῆς
Φραγκφούρτης τὸ ἰδρυθέν τῷ 1816. Συνέπρεξε
τῷ περιφημῷ Στάϊν πρὸς ὅρισιν τῆς «ἐται-
ρίας πρὸς προαγωγὴν τῆς ἀρχαίας Γερμανι-
κῆς ἱστοριογραφίας». — γ') Χριστόφορος Ἀ. Ἀ-
δελφὸς τῶν προηγουμένων (γενν. 1773) διέ-
πρεψεν ὡς δημοσιογράφος καὶ πολιτικὸς ἀνὴρ
λαβὼν διάφορα ὑπουργήματα. συνέγραψε δὲ καὶ
ἀξιόλογα πολιτικὰ συγγράμματα, ἐν οἷς τὰ
σπουδαιότερα εἶναι «Τὰ σχέδια τοῦ Ναπολέ-
οντος καὶ τῶν ἐν Γερμανίᾳ πολέμιών αὐτοῖς»
«Σαξονία καὶ Πρωσσία». Ἐν τοῖς συγγράμ-
μασι τούτοις ὁ Χρστ. φαίνεται κεκρυμμένος
ἐχθρὸς τῆς Πρωσίας καὶ θιασώτης τῆς μετὰ
τῆς Γαλλίας συμπράξεως τῶν καθολικῶν κρα-
τῶν τῆς Γερμανίας. Σπουδαία εἶναι καὶ ἡ
«Περὶ τῆς Βεστροφλικῆς εἰρήνης» πραγματεία.
— δ') Κάρολος (Karl Maria βαρὼν Ἀ.)
ἀδελφὸς τῶν προηγουμένων (γενν. 1791) ἱστο-
ρικὸς αὐστηρῶν Καθολικῶν προηγήτων. Μετέ-
σχε τῶν ὑπὲρ ἐλευθερίας ἁγίωνων τῶν Γερ-
μανῶν κατὰ τὰ ἔτη 1813—15, εἴτα δὲ διο-
ρίσθη εἰς πολλὰς θέσεις ἐν τῇ διοικήσει τοῦ
Βαυαρικοῦ στρατοῦ καὶ ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῇ δι-
πλωματικῇ διορίσθη δὲ ὑπὸ τοῦ βασιλέως
Μαξιμιλιανοῦ διοργανωτὴς τοῦ ἐθνικοῦ Μου-
σείου τοῦ Μονάχου. Ἐτελεύτησε τῷ 1868 ἐν
Βερολίνῳ, ἔνθα διέτριβεν ὡς μέλος τοῦ Γερ-
μανικοῦ τελωνειακοῦ συνεδρίου (Zollparla-
ment). Συνέγραψεν ἱκανὰ συγγράμματα ὧν
τὰ ἀξιωματικωτέρη εἶναι «Παράστασις τῶν
ἐξωτερικῶν σχέσεων τῆς Βαυαρίας» (Darstel-
lung der auswärtigen Verhältnisse
Bayerns) «Ἱστορία τοῦ Ἐκλέκτορος Μαξι-
μιλιανοῦ Α'» (Geschichte des Kurfürsten
Maximilian I.). [Π.Κ.]

Ἀρετίνος Πέτρος. Ἰταλὸς συγγραφεὺς
καὶ ποιητὴς γεννηθεὶς ἐν Ἀρέττῳ τῷ 1492
καὶ ἀποθανὼν ἐν Ἑνετίᾳ τῷ 1557. Ἐξῆρε
κυρίως ἐν Ῥώμῃ ὅπου ἐπροσεταιρίθη ὑπὸ τῶν
παπῶν Λέοντος τοῦ Γ' καὶ Γουλιέμου τοῦ Γ', ἐξο-
ρισθεὶς ἕνεκα τῆς δημοσιεύσεως ἀσεβῶν ποι-

ημάτων. Ἐγραψε διάφορα ποιήματα ἀνήθηκα,
κωμωδίας τινάς, μιαν τραγωδίαν ἀλλὰ καὶ
θρησκευτικὰ συγγράμματα οἷον βίους ἁγίων καὶ
παρρησιαστικὰ ψαλμῶν. Καίτοι δὲ αὐτὸς ἑαυτὸν
ἀπεκάλεε θεοφάνη Ἀρετίνον καὶ ὁ μέγας Ἀρι-
όστος δὲν ἐδίστασε ν' ἀναγνωρίσῃ τὸν τοιοῦτον
τίτλον του, οὐχ ἦτον ἀπέκτετσε μόνον φήμην
ἐπονεϊδίαν ἕνεκα τῶν αἰσχροτάτων ποιητι-
κῶν του ἔργων. [Α.]

Ἀρεως νεοττός ἡ παιδίον. Παραμ.
ἐπὶ τῶν θρασυτάτων. [Π.]

Ἀρεως πεδίον. Βλ. Πεδίον.

Ἀρζα ἡ Ἀριζα. Χωρίον τῆς Ἠπείρου
(μουσεογραφικὸν Ἀργυροκάστρου, κατὰ τὴν ἱε-
ραρχίαν) ἀπέχον τοῦ Ἀργυροκάστρου ὥρας 8,
καὶ κατοικούμενον τῷ 1888 ὑπὸ 430 περίπου
Ἀλβανῶν μουσουλμάνων. [Π.]

Ἀρζάν (Argens) Ἰωάννης ἱταλιστῆς
δὲ Βοαχέ μακρήσιος. — Γάλλος συγγραφεὺς
γεννηθεὶς ἐν Αἰξ τῷ 1704 καὶ ἀποθανὼν αὐ-
τόθι τῷ 1773. Ἐγκολπωθεὶς κατ' ἀρχὰς τὴν
στρατιωτικὴν στάδιον, ἐπεδόθη κατόπιν εἰς
τὴν συγγραφὴν μεταρτυτικῶν ποιημάτων. Δι'
ἐν ἐξ αὐτῶν, ἐπιγραφόμενον Ἰουδαϊκὰ ἰ-
στὶν καὶ καὶ καβαλιστικὰ ἐπι-
στολὰ ἡννοήθη παρὰ τοῦ βασιλέως τῆς
Πρωσίας Φρειδερίκου τοῦ 18' ὅστις προσέλα-
βεν αὐτὸν ἐν τῇ αὐλῇ του, τὸν διώρισε διευ-
θυντὴν τῆς Ἀκαδημίας του καὶ μετὰ θάνατον
ἤγειρεν αὐτῷ μνημεῖον ἐν τινι τῶν ναῶν τῆς
γενεθλίου του πόλεως. [Α.]

Ἀρζανσὼν (Argenson). Γενεὸς
Λουδοβίκου δὲ Βοαχέ, γάλλος πολιτικὸς ἀνὴρ.
γεννηθεὶς τῷ 1694 καὶ ἀποθανὼν τῷ 1756.
Ἐχρημάτισε πρωτοπουργὸς τοῦ Λουδοβίκου
16'. Ἐγραψε πολιτικὰς τινὰς πραγματείας,
ἐξ ὧν ἀξιολογωτέρα ἡ ἐπιγραφομένη Παρά-
τηρήσεις τινὲς περὶ κυβερνή-
σεως. [Α.]

Ἀρζανσὼν Μαρία Ἀυτώνιος δὲ Πωλμί
δὲ Βοαχέ, υἱὸς τοῦ προηγουμένου γεννηθεὶς
ἐν Βαλεναιένῃ τῷ 1722, καὶ ἀποθανὼν τῷ
1787. Ἐγένετο ὑπουργός, πρέσβης, μέλος τῆς
Γαλλικῆς Ἀκαδημίας καὶ κατέλιπεν ἀποθι-
κὼν τὴν διάσημον βιβλιοθήκην, τὴν καλουμέ-
νην τοῦ Ὀπλοστατίου, συγκειμένην ἐκ πεν-
τήκονταχισχιλίων «ἐμῶν». [Α.]

Ἀρζαντέιλ (Argenteuil). Πόλις ἐν
τῇ γαλλικῇ νομῇ τοῦ Σαιν-Οάζ, ἀπέχουσα
10 χμ. ΒΑ τῶν Παρισίων, ἐπὶ τῆς δεξιᾶς
ὄχθης τοῦ Σηκουάνα καὶ παρὰ τὸν σιδηρ. ἔχει
9752 κατ' ὅθνος. 12 809 (1888), ἀσχρ-
λούμενους ἰδίως εἰς τὴν ἀμπελοποιίαν. [Π.Π.]

Ἀρζαντὸν (Argenton καὶ Argentan)
ἰδ. Νεάργυρος.

Ἀρζαντὸν-σύρ-Κρέζ (Argenton-
sur-Creuse). Πόλις τοῦ γαλλικοῦ νομοῦ
Ἰνδρ, ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Κρέζ, ὅστις διαιρεῖ

αὐτὴν εἰς ἄνω καὶ κάτω πόλιν. ἔχει σταθ. πιδρ. καὶ 5 591 κατ. Ὁ ὅγκος. 4 988 (τῷ 1880). [Π.Π.]

Ἄρζαχέλ Ἄρψ ἀστρονόμος τοῦ 19 μ.Χ. αἰῶνος ζῶν ἐν Τολέδῳ, γνωστὸς γενόμενος διὰ πίνακας ἀστρ. χρησιμευσάντας ὡς βάσεις τῶν αλφονσινικῶν πινάκων. [Δ.Κ.]

Ἀρῆνη, ἐλληνικὴ πόλις ἀνήκουσα εἰς τὴν ἐπικρατεῖαν τῶν Πυλίων, παρὰ τὴν ποταμὸν Μινωχίον ἢ Ἀνιγρον (ἴδε λ.) καὶ ἐγγὺς τοῦ ἱεροῦ τῆς τριφυλιακῆς ἐμοσπονδίας ναοῦ τοῦ Ποσειδῶνος, ἐπὶ τοῦ βουνοῦ ἢ ἐν ταῖς νοτιαῖς ὀψορείαις τοῦ βουνοῦ τοῦ Καίσαρος τοῦ ἐν τῇ θυτικῇ παραλίᾳ τῆς πρώην ἐπαρχίας Ὀλυμπίας κατεμένου. οὗτος δ' ὁ βουνός, ὀχυρώτατος φυσικῶς ὡς δεσπεζῶν, τῆς ὑπ' αὐτὸν μεγάλης παραλίας λεωφόρου ἀπὸ Ἠλείας εἰς Μεσσηνίαν. τοῦ στενοῦ εἰσέλαι τῶν Θερμοπυλῶν ἐν τῇ Δ Πελοποννήσῳ, πάντοτε πυκνῶς καὶ ἰσχυρῶς κατοικεῖτο καὶ παλαιότερα μὲν Σαρμος καλούμενος ἦτο πιθανῶς ἐποικητὴς τῶν αὐτοχθόνων Κανκῶνων καὶ Ἐπειῶν, ἐπὶ δὲ τῶν Πυλίων ἱερῶν ἐπ' αὐτοῦ ἡ Ἀρῆνη, ὑπὸ δὲ τῶν Μινωχίων εἴτα ἡ ἐνομαστὴ Μάκιστος, ἡ ἀκρόπολις τῆς βορείας Τριφυλίας, δηλ. τῆς Μακιστίας, καὶ τέλος ἀπὸ τῆς ἡλείακῆς κυριαρχίας καὶ ἐφεξῆς εἶνε γνωστὸς μὲ τὸ ἀρχαῖον ὄνομα Σαρμικὸν ἢ Σαρμία (ἴδε λ.). [Γ. Πδ.]

Ἀρῆνης δῆμος παράλιος ἐν τῇ मुख τοῦ κυριαρχήσαντος κέλπου, ἀνήκων εἰς τὴν πρώην ἐπαρχίαν Ὀλυμπίας τοῦ νομοῦ Μεσσηνίας καὶ κατέχων περίπου τὴν πάλαι Λεπρεῖαν τῆς Τριφυλίας, ἐκτεταμένος δὲ μεταξὺ τῶν ὄρειων Μινωχίων καὶ Λαπίθου (νῦν Σμέρνας καὶ Καίσαρος) ἀπὸ π. τοῦ ποταμοῦ τῆς Νέδας ἀπὸ Ν καὶ τῆς θαλάσσης ἀπὸ Δ. ἔχει κατ. 4 982 (τῷ 1880) ἀσχολουμένους εἰς τὴν καλλιέργειαν ἀμπέλων καὶ κορινθ σταφίδων καὶ εἰς μικρὰν κτηνοτροφίαν καὶ καλλιέργειαν σιτηρῶν καὶ ἀποτελεῖται ἐκ τῆς πρωτεύουσας Τσορβαντζῆ καὶ ἐκ τῶν χωρίων Χαχάρι (ἔνθα καὶ εἰρηνοδικεῖον καὶ ἐλλ. σχολεῖον), Ἀλβαίνα, Τολέρι, Κακόβατος, Καλύδινα, Κομπιθέκρα, Μπαράκου, Μπισχίνι, Ξηρογῶρι, Σκληῖδα, Σμέρνα καὶ Τρύποις. Ἐν τῇ περιοχῇ ταύτῃ ἐκείντο πάλαι αἱ πόλεις Ἀρῆνη (ἴδ. λ.), Ἐξ ἧς ὠνεμάθη ὁ δῆμος, Πύλος ἢ τριφυλιακὴ, Λέπρεον καὶ Πύργος, καὶ οἱ ποταμοὶ Ἀνιγρος, Ἀνίχων καὶ Πάριμος ὁ τριφυλιακός. [Γ. Πδ.]

Ἄρης (Ἄ σ τ ρ.) ὁ κατὰ τάξιν ἀποστάσεως ἀπὸ τοῦ ἡλίου 1ος πλανήτης, ἐπομένως ὁ ἀμέσως μετὰ τὴν γῆν ἐπίμενος, ἥτις εἶναι 3η. Ἡ μέση ἀπόστασις τοῦ Ἄ. ἀπὸ τοῦ ἡλίου ἴσούται πρὸς 1,587 τῆς μέσης ἀπὸ τούτου ἀποστάσεως τῆς γῆς, ἐπομένως πρὸς $226\frac{1}{2}$ ἐκ. χιλιομέτρων. Ἐνεκεν ὁμοῦ τῆς λεαν ἐκτασθῆτις ἐκκεντρότητος τῆς ἐλλειπτικῆς τροχίας τοῦ Ἄ. περὶ τὸν ἥλιον (ἐκκεντρότης =

0,093), ὅταν μὲν ὁ πλανήτης ᾖναι ἀφῆλιος ἀπέχει τοῦ ἡλίου $247\frac{1}{2}$ ἐκ., ὅταν δ' ᾖναι περιήλιος ἀπέχει αὐτοῦ $205\frac{1}{2}$ ἐκ. χιλιομέτρων. Ὁ Ἄρης κάμνει μίαν πλήρη περιφορὰν περὶ τὸν ἥλιον (χρόνος αστρικῆς περιφορᾶς) εἰς 687 σχεδὸν ἡμέρας. Ὁ χρόνος τῆς συνολικῆς περιφορᾶς μετὰ τὸν ὅποιον ὁ πλανήτης ἐπανέρχεται εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν σχετικῶς πρὸς τὸν ἥλιον καὶ τὴν γῆν ἴσούται πρὸς 2 ἔτη καὶ 49 ἡμέρας. Σημαντικὴ εἶναι ἡ ἐπάνοδος εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν, κατὰ τὴν ὅποιαν ἡ γῆ εὐρίσκειται μεταξὺ ἡλίου καὶ τοῦ πλανήτου. Ἐν τῇ θέσει ταύτῃ εὐρίσκεται ὁ πλανήτης σχετικῶς πλησίον τῆς γῆς καὶ ἐπομένως ἡ θέσις αὕτη εἶναι κατάλληλος πρὸς ἐξέτασιν ἀκριβοῦς τῶν λεπτομερειῶν τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ. Εὐνοικωτάτη θέσις πρὸς τοῦτο εἶναι ὅταν μετὰ τῆς ἀντιθέσεως συμπίπτῃ ἡ μὲν γῆ νὰ ᾖναι ἀφῆλιος, ὁ δὲ Ἄ. περιήλιος, διότι τότε ἡ μεταξὺ γῆς καὶ Ἄ. ἀπόστασις εἶναι μόνον 57 ἐκ. χιλιομέτρων. Τοιαῦται ἀντιθέσεις συμβαίνουν ἀνὰ 15 σχεδὸν ἔτη· τελευταία τοιαύτη ἦτο ἡ τοῦ Αὐγούστου 1877, ἡ δὲ προσεχὴς τὴν 6 Αὐγούστου 1892 (ἐ.ν.). Ὅταν ὁ Ἄ. εὐρίσκηται σχετικῶς πρὸς τὴν γῆν εἰς σύνοδον μετὰ τοῦ ἡλίου καὶ οὗτος εὐρίσκεται μεταξὺ γῆς καὶ πλανήτου, ἡ ἀπόστασις τῶν δύο τούτων σωμάτων εἶναι σχετικῶς μειζὼν ἢ εἰς ἄλλην θέσιν καὶ ὁ Ἄ. κατὰ τὴν σύνοδον δύναται νὰ ἀπέχῃ τῆς γῆς 396 ἐκ. χιλιομέτρων. Ὅπως πάντες οἱ πλανῆται καὶ ὁ Ἄ. εἶναι ἐτερόφωτος φωτιζόμενος ὑπὸ τοῦ ἡλίου. Τὸ χροῖμα αὐτοῦ εἶναι πυρόχρουν, θοὴν καὶ ἡ ἀρχαία ἐπωνυμία αὐτοῦ π η ρ ό ε ς. Ὁ Ἄ. ὡς ἀνώτερος πλανήτης (βλ. λ.). δὲν παρουσιάζει πρὸς τὴν γῆν φάσεις ἀπαισθητάς, ἀλλὰ φαίνεται ἀπὸ ταύτης πάντοτε περίπου πληγιστής. Ἐάν δὲν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὰς διαφορὰς τῆς ἐντασεως τοῦ φωτισμοῦ τοῦ Ἄ. ὑπὸ τοῦ ἡλίου ἕνεκα τῶν ἀνισοτήτων τῆς ἀπὸ τούτου ἀποστάσεως, ἡ λα μ π ό τ η ς τοῦ Ἄ. διὰ τὴν γῆν ἐξαρτᾶται ἀπὸ μόνης τῆς ἐκάστοτε ἀπὸ ταύτης ἀποστάσεως τοῦ Ἄ. λαμπρότης λοιπὸν τοῦ Ἄ. λαμβανόμενων ὑπ' ὄψιν τῶν ἀνωτέρω ἀριθμῶν τῆς μεγίστης καὶ ἐλαχίστης αὐτοῦ ἀποστάσεως ἀπὸ τῆς γῆς ἔσονται 50 πλάσις ὅταν εἶναι πλησιέστατος πρὸς τὴν γῆν παρ' ὅταν ᾖναι εἰς τὴν μεγίστην αὐτοῦ ἀπὸ ταύτης ἀπόστασιν. Ἐντεῦθεν περὶ μὲν τὴν ἀντίθεσιν εἶναι ἀστὴρ λαμπρότατος, δυνάμενος νὰ συγκριθῇ πρὸς τὸν Δία, περὶ δὲ τὴν σύνοδον φαίνεται μόνον ὡς ἀστὴρ α' τάξεως, οὐχὶ μάλιστα πολὺ λαμπρός. Ἡ διαμέτρος τοῦ Ἄ. εἶναι 6,745 χιλιομέτρων, ἐπομένως τὰ 0,529 τῆς διαμέτρου τῆς γῆς. Ἐντεῦθεν ἔπεται ὅτι ἡ μὲν ἐ π ι φ ά ν ε ις αὐτοῦ ἴσούται πρὸς τὰ 0,28 (δίδοντι πλέον τοῦ $\frac{1}{4}$) τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, ὁ δὲ ὁ γ κ ο ς πρὸς τὰ 0,15 (ἦτοι περίπου τὸ $\frac{1}{7}$) τοῦ ὅγκου τῆς γῆς). Ἡ μ α ζ α τοῦ Ἄ. ἐξάγεται ἐκ τῆς ἑλξεως ἐπὶ τῶν δορυφόρων αὐτοῦ καὶ εὐρέθη

ιση πρὸς τὰ 0,11 ἥτοι: τὸ $\frac{1}{9}$ τῆς μάζης τῆς γῆς. Ἐπειδὴ ὁ ὄγκος τοῦ Δ. εἶναι ὡς εἰπα-
μεν τὸ $\frac{1}{9}$ τοῦ τῆς γῆς, ἔπεται: ὅτι ἡ μέση πυ-
κνότης τοῦ Δ. εἶναι μικρότερα τῆς τῆς γῆς
καὶ ἴση πρὸς 0,74, ἥτοι σχεδὸν τὰ $\frac{3}{4}$ τῆς πυ-
κνότητος ταύτης. Ἐπειδὴ δ' ἡ μέση πυκνότη-
της τῆς γῆς σχετικῶς πρὸς τὴν τοῦ ὕδατος
εἶναι 5,6, ἡ τοῦ Δ. εἶναι 4,1. Ἡ ἔντασις τῆς
βαρυτητος ἐπὶ τοῦ Δ. εἶναι τὰ 0,39 τῆς ἐπὶ
τῆς γῆς, ἐπομένως βάρος 1 χιλιόγραμμα ἐπὶ
τῆς γῆς ζυγίζει ἐπὶ τοῦ Δ. μόνον 390 γράμματα,
ἥτοι κατὰ πλεον τοῦ $\frac{1}{3}$. Ὁ Δ. συνδεύεται ὑπὸ
δύο δορυφόρων ἀνακαλυφθέντων κατὰ
τὴν ἀντίθεσιν τοῦ 1877 ἐν Ἀμερικῇ ὑπὸ τοῦ
Χάλλου, ὅστις ὠνόμασεν αὐτοὺς Φόβον καὶ
Δεῖμον. Ἐξ αὐτῶν ὁ Φόβος ἀπέχει τοῦ κεν-
τρου τοῦ Δ. 9 340 χιλιόμετρα, ὁ δὲ Δεῖμος
23 300. Ἀμφότεροι κινούνται περὶ τὸν Δ. ἐκ
Δ. πρὸς Ἀνατολὰς, ὁ μὲν Φόβος εἰς 7ῶρ. καὶ
39λ., ὁ δὲ Δεῖμος εἰς 1ῆμ. θῶρ. καὶ 17λ. Ἐ-
πειδὴ δ' ὁ Δ. στρέφεται περὶ τὴν ἑξῆς αὐ-
τοῦ ἐπίσης ἐκ Δ. πρὸς ἀνατολὰς εἰς 24ῶρ. 37λ.
καὶ 33δ., συμβαίνει ὁ Φόβος κινούμενος ταχύ-
τερον κατὰ τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν, ν' ἀνατέλλῃ
δια τινὰ τόπον τοῦ Δ. ἐκ τῶν δυτικῶν τοῦ ὀ-
ρίζοντος μερῶν καὶ νὰ δῃ εἰς τὰ ἀνατολικά.
Ἀμφότεροι οἱ δορυφόροι εἶναι πολὺ μικροί,
ὥστε δὲν εἶναι δυνατὴ ἡμεῖς μέτρησις τοῦ με-
γέθους αὐτῶν. Ἐκ τοῦ ποσοῦ ὅμως τοῦ φω-
τός, τὸ ὁποῖον ἀντανακλῶσιν, εἰκάζεται ὅτι ὁ
μὲν Φόβος ἔχει διάμετρον 10, ὁ δὲ Δεῖμος 12
χιλιομ. Ἐνεκα τῆς μικρότητος αὐτῶν ταύ-
της βεβαίως δὲν δύνανται νὰ μετριάσωσι τὸ
σκότος τῶν νυκτῶν τοῦ Δ. καὶ ἐπομένως οὐ-
δεμία ἀναλογία αὐτῶν πρὸς τὴν ἡμετέραν σε-
λήνην ὑπὸ τὴν ἐποψίν τοῦ φωτισμοῦ. Ἀκριβέ-
στερον εἶναι δυνατόν νὰ ἐξετασθῶσιν αἱ λε-
πτομέρειαι τῆς ἐπιφανείας τοῦ Δ. ὅταν οὗτος
εὐρίσκηται περὶ τὴν ἀντίθεσιν αὐτοῦ, διότι ἐν
τῇ θέσει ταύτῃ εἶναι πληγείστερος πρὸς τὴν
γῆν. Παρατηρούμενος λοιπὸν ὁ Δ. διὰ τηλε-
σκοπίου παρουσιάζει κηλίδας ἐπὶ τῆς φαινομέ-
νης κινήσεως τῶν ἐπειῶν ἐπὶ τοῦ δίσκου τοῦ
Δ. ἐξήχθη ὁ ἀνωτέρω σημειωθείς χρόνος τῆς
περὶ τὸν ἴδιον ἄξονα περιστροφῆς. Ἐκ τῆς κι-
νήσεως δὲ τῶν κηλίδων αὐτῶν ἐξήχθη καὶ ἡ
θέσις τῶν πόλων καὶ τοῦ ἰσημερινοῦ τοῦ Δ.
Εὐρέθη λοιπὸν ὅτι ὁ ἰσημερινὸς τοῦ Δ. σχημα-
τίζει μετὰ τοῦ ἐπιπέδου τῆς περὶ τὸν ἥλιον τρο-
χιάς αὐτοῦ γωνίαν 21° $\frac{1}{4}$, περίπου. Ἐπειδὴ ἡ
γωνία αὕτη δὲν διαφέρει πολὺ τῆς γωνίας τοῦ
ἰσημερινοῦ τῆς γῆς πρὸς τὴν ἑκλειπτικὴν
(23° $\frac{1}{2}$), ἔπεται ὅτι αἱ ὥραι τοῦ ἔτους
τοῦ Δ. ὡς εἶναι ἀνάλογοι πρὸς τὰς ἀν-
τιστοιχοῦς ὥρας τοῦ ἔτους τῆς γῆς. Ἐνεκεν
ὅμως τῆς μείζονος ἐκκεντρότητος τῆς τροχιάς
τοῦ Δ. παρὰ τῆς τροχιάς τῆς γῆς, αἱ διαφο-
ραὶ τῆς διαρκείας τῶν ὥρῶν τοῦ ἔτους τοῦ Δ.
εἶναι ἀναλόγως μείζονες τῶν διαφορῶν τῶν
ὥρῶν τῆς γῆς, ἐπίσης δ' εἶναι ἀπαισιωτέρας

καὶ αἱ διαφοραὶ τῆς ἐκ τοῦ ἡλίου θερμάνσεως
ἐνεκα τῆς αὐτῆς αἰτίας, τῆς μείζονος δηλαδὴ
ἐκκεντρότητος, διότι ὡς εἶπομεν ὁ Δ. περιή-
λιος ὢν ἀπέχει τοῦ ἡλίου 205 $\frac{1}{2}$ ἐκ., ἀφ' ἡλίου
δὲ 247 $\frac{1}{2}$ ἐκ. χιλιομετρῶν. Ἐὰν ἐκφρασώμεν
τὴν διαρκείαν τοῦ ἔτους τοῦ Δ. οὐχὶ εἰς μέσας
ἡμέρας τῆς γῆς, ἀλλ' εἰς ἡμέρας τοῦ Δ., αἰ-
τίνες εἶναι μικρότεροι τῶν τῆς γῆς, τὸ ἔτος
τοῦ Δ. συνίσταται ἐκ 608 $\frac{1}{3}$ ἡμερῶν αὐτοῦ.
Ἐξ αὐτῶν διὰ τὸ βορείον ἡμισφαίριον τοῦ Δ.
εἶναι ἔαρ 191 ἡμέραι, θέρος 181, φθινόπωρον
149 $\frac{2}{3}$, καὶ χειμὼν 147. Αἱ ὥραι αὗται εἶναι
διὰ τὸ νότιον ἡμισφαίριον τοῦ Δ. φθινόπωρον,
χειμὼν, ἔαρ, θέρος. Ἰσχυρὴ δ' ὁ Δ. περὶ τὸ θί-
ρος τοῦ βορείου ἡμισφαρίου (χειμὼν τοῦ νο-
τίου) εἶναι ἀφ' ἡλίου, τουναντίον δὲ περιήλιος
περὶ τὸ θέρος τοῦ νοτίου ἡμισφαρίου (χειμὼν
τοῦ βορείου), ἔπεται ὅτι τὸ μὲν βορείον ἡμι-
σφαίριον ἔχει σχετικῶς μικρόν, συγκριθεῖσαν
νὸν θέρος καὶ βραχύν. ψυχρὸν χειμῶνα, του-
ναντίον δὲ τὸ νότιον ἡμισφαίριον βραχὺ, θερ-
μὸν θέρος καὶ μακρόν, ψυχρὸν χειμῶνα. Ἡ
διαφορὰ τῶν ὥρῶν τοῦ ἔτους εἶναι διὰ τὸν Δ.
κατὰ τι ἐντονιώτερα ἢ διὰ τὰς ἀντιστοιχοῦς
ὥρας τῆς γῆς καὶ ἐνεκα τῆς μείζονος κλίσεως
τοῦ ἰσημερινοῦ τοῦ πλανήτου πρὸς τὸ ἐπιπε-
δον τῆς τροχιάς αὐτοῦ. Διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν
εἶναι μείζονες καὶ αἱ διαφοραὶ τῆς διαρκείας
τῆς ἡμέρας καὶ νυκτός, προσέτι δὲ καὶ αἱ
ζῶναι διακεκαυμένα καὶ καταφυγμένα εἶ-
ναι σχετικῶς μείζονες ἢ αἱ ἀντίστοιχοι τῆς
γῆς, τουναντίον δ' ἐλάσσονες αἱ εὐκρατοί.
Εἰδόμεν τὰς λ. ε. π. τ. ο. μ. ρ. ε. ἰ. α. ς. τῆς
ἐπιφανείας. Ἐκότερος τῶν πόλων τοῦ
Δ. περιβάλλεται ὑπὸ κηλίδος λευκῆς, Πα-
ρατηρήθη δ' ὅτι ἡ κηλὶς τοῦ πόλου τοῦ ἔχου-
τος χειμῶνα αὐξάνει, ἐνῷ ἡ τοῦ πόλου τοῦ ἔ-
χοντος θέρος ἐλαττοῦται. Ἐξ ἀναλογίας δυ-
νάμεθα νὰ συμπεράνωμεν ὅτι αἱ λευκαὶ αὗται
κηλίδες εἶναι πάγοι, ὅποιοι καὶ οἱ περιβάλ-
λοντες τοὺς πόλους τῆς γῆς. Ἡ φασματικὴ
ἀνάλυσις βεβαίως τὴν ὑπαρξίν ἀτμοσφαίρας,
τοῦ Δ. ἐν ταύτῃ δὲ σχηματίζονται νεφρ. ὅπως
τοῦτο εἰκάζεται ἐκ τῆς προσκίρου ἀποκρύ-
ψεως γνωστῶν σχηματισμῶν τῆς ἐπιφανείας
τοῦ Δ., βεβαιούται δὲ καὶ ὑπὸ τῆς φασματι-
κῆς ἀναλύσεως. Οἱ σχηματισμοὶ ἐπὶ τοῦ Δ.
εἶναι σταθεροί, ὅπως τοῦτο ἐξήχθη ἐκ παρα-
τηρήσεων ἐπ' αὐτῶν, γεινομένων κατ' ἐποχὰς
διαφερούσας πλέον τοῦ αἰῶνος. Διακρίνονται
δὲ δύο γρωμάτων σχηματισμοί. βαθείως κίτρι-
νου καὶ βαθέως σιακτοχρόου. Τοὺς πρώτους
δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν ὡς ἡπίους, τοὺς δευ-
τέρους ὡς θαλάσσης ἐπὶ τοῦ Δ. Ἡ διανομή
ὅμως τῶν ἡπίων καὶ θαλάσσης ἐπὶ τοῦ Δ.
εἶναι διάφορος ἢ ἐπὶ τῆς γῆς. διότι ἐπὶ τοῦ Δ.
ἡ ἡρὰ εἶναι κυρίως συσσωρευμένη περὶ τὸν
ἰσημερινὸν αὐτοῦ, ἐν ᾧ ἐπὶ τῆς γῆς εἶναι
συσσωρευμένη μᾶλλον ἐπὶ τοῦ βορείου ἡμι-
σφαρίου. Αἱ ἀκριβέστεραι παρατηρήσεις περὶ

τοῦ "Α. ὀφείλονται εἰς τὸν διάσημον ἀστρονόμον τοῦ Μεδιολάνου Σκιαπαρέλλη. Οὗτος παρετήρησεν ὅτι αἱ ἡμίραι τοῦ "Α. συνίστανται κυρίως ἐκ πολλῶν γῆτων, χωριζομένων ἀπ' ἀλλήλων πολλαχοῦ διὰ στενῶν καὶ μακρῶν διωρύγων, ὧν ὅμως τὸ πλεῖστον εἶναι δεκάδων χιλιομέτρων. ἕως τοὺς διαφόρους σχηματισμοὺς τῆς γῆρας καὶ θαλάσσης τοῦ "Α. ἐδωκεν ὁ Σκιαπαρέλλης δογμασίας, προσδίδοντας δὲ καὶ τὴν ὁρογραφικὴν θέσιν αὐτῶν. Παρετήρησε προσέτι ὁ Σκιαπαρέλλης ὅτι ἐνίοτε μέρος τῶν ἡμειρῶν τοῦ "Α. καλύπτεται προσωρινῶς ὑπὸ τοῦ ὕδατος, τὸ δὲ περιεργάτατον ὅτι αἱ καλούμεναι διωρύγες ἐνίοτε προσκαίρως διπλασιάζονται, ἀναγκασμένης δευτέρως διπλασιάζονται, ἀναγκασμένης. Τὸ φαινόμενον αὐτὸ δεχεται ὁ Σκιαπαρέλλης, ὅτι προερχεται ἐκ μεταωρολογικῶν φαινομένων ἐπὶ τοῦ "Α. Ἐκ τῆς προσωρινῆς κατακλύσεως μερὸς τῶν ἡμειρῶν τοῦ "Α. συμπεραίνεται ὅτι αὐταὶ πρέπει νὰ ᾖναι ἐν συνόλῳ χαμηλαί. Ὁ ἀνωτέρως σημειωθεὶς σχηματισμὸς νεφῶν ἐν τῇ ἀτμοσφαιρᾷ τοῦ "Α. συμβαίνει κυρίως εἰς τὰ μέρη τὰ ἔχοντα χειμῶνα, ἢ ἀτμοσφαῖρα ὅμως αὐτοῦ ἐκ τῆς εὐκρινείας, μεθ' ἧς παρατηροῦνται αἱ λεπτομέρειαι τῆς ἐπιφανείας εἰκάζεται ὅτι πρέπει νὰ ᾖναι πολὺ ἀριστοτέρα τῆς ἀτμοσφαιρᾶς τῆς γῆς. Ἐκ τῆς ἐκτάσεως τῶν περὶ τοὺς πόλους τοῦ "Α. λευκῶν κηλίδων εἰκάζεται, ὅτι τὸ κλίμα αὐτοῦ εἶναι πολὺ πλεον συγκερασμένον, παρ' ὅσον ἤθελε τις νομίζει λαμβάνων ὑπ' ὄψιν τὴν ἀπόστασιν τοῦ "Α. ἀπὸ τοῦ ἡλίου, παρὰ τοῦ ὁποίου δεχεται φῶς καὶ θερμότητά. Ἐν συνόλῳ δυνάμεθα νὰ εἰπωμεν, ὅτι γινώσκωμεν περὶ τοῦ "Α. πλείονος λεπτομερείας ἢ διὰ πάντα ἄλλον πλανήτην καὶ ὅτι πιθανὸς εἶναι τὸ σῶμα τοῦ πλανητικοῦ συστήματος τὸ ἔχον ἐν συνόλῳ σχετικῶς τὴν μείζονα ὁμοιότητα πρὸς τὴν γῆν. Συμπεράσματα ὅμως μὴ βασιζόμενα ἐπὶ παρατηρήσεων καὶ ἀσφαλοῦς ἀναλογίας δὲν δυνάμεθα νὰ κάμωμεν, ἔαν θέλωμεν νὰ μένωμεν ἐν τοῖς ὁρίois τῆς ἀπιστημονικῆς ἐρεῦνης. [Δ.Κ.]

"Αρης (Μυθολ.) καὶ αἰολ. "Αρεὺς ἢ "Αρες. Ὁ θεὸς τοῦ πολέμου παρ' Ἑλλήνων, εἰς τῶν δώδεκα Ὀλυμπίων, υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς "Ηρας, ἢ τῆς "Ηρας μόνης ἐγκύμονος αὐτοῦ γενομένης ἐξ ἄνθρωπος, ἢ τῆς Ἑνυόδος, ἣτις ὅμως συνηθέστερον λέγεται Οὐγιάτηρ, ἢ τροφὸς καὶ συντροφὸς αὐτοῦ. Τὸ ὄνομα ἀπὸ τοῦ αἰρεῖν καὶ ἀναεῖν παραγόμενον, ἢ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἥτοι βλάβης, κατὰ τὰς πιθανωτάτας ἐτυμολογίας τῶν ἀρχαίων, κατὰ δὲ τὰς πῶν νεωτέρων γλωσσολόγων συγγενὲς ἐν τοῦ σανακριτικοῦ παρ, ἢ ἄρις ἥτοι ἐχθρὸς καὶ τοῦ ἑλλ. "Ερις, δηλοῖ σαφῶς τὴν φύσιν τοῦ θεοῦ. Κατὰ τοὺς ἀρχαίους, ὁ "Α. ἐτιμᾶτο μάλιστα ὑπὸ τῶν Θρησκῶν καὶ τῶν Σκυθῶν καὶ τῶν τοιοῦτων ἐθνῶν, παρ' οἷς ἢ τῶν πολεμικῶν ἀσκήσεως ἠδουκίμει,

ὡς δ' ὁ Ἡρόδοτος μαρτυρεῖ θεοὺς μόνους ἐσέδοντο οἱ Θρησκῆς τῶν Ἀρην, τὸν Διόνυσον καὶ τὴν Ἀρτεμιν, εὐχον δὲ κατ' ἄλλας μαρτυρίας οἱ Θρησκῆς τοὺς αἰχμαλώτους τῷ Ἀρεὶ καὶ τῇ Ἑνυόῃ κατὰ τινα δὲ μῦθον ὁ "Α. ἐγεννήθη ἐν Θρησκῇ. Ἀλλ' ὁ "Α. τῶν Ἑλλήνων οὐδεμίαν σχέσιν φαίνεται ἔχων πρὸς τὸν θεὸν τοῦ πολέμου τῶν Θρησκῶν καὶ τῶν ἄλλων βαρβάρων λαῶν, ὅστις συνεταυτίσθη ὕστερον μετὰ τοῦ ἑλληνικοῦ πιθανώτερον δ' εἶναι ὅτι ἡ λατρεία τοῦ "Α. ὡς καὶ ἄλλων θεῶν μετεβόλη τὸ πρῶτον εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τοῦ παλαιστάτου ἑλληνικοῦ γένους τῶν Θρησκῶν, τοῦ εἰς τὴν Βοιωτίαν καὶ τὴν Ἀττικὴν μεταναστεύσαντος, ὅπερ οὐδὲν ἔχει κοινὸν πρὸς τοὺς ἐν τοῖς ἱστορικοῖς χρόνοις εἰκονόμενος τὴν Θρησκὴν βαρβάρους λαοὺς. Ἠδὲ παρ' Ὀμήρῳ διαγράφεται τελειότατα καὶ πληρέστερα ὁ χαρακτήρ τοῦ θεοῦ. Ἐν τῇ Ἰλιάδι ὁ "Α. εἶναι τὸ τελειον πρότυπον ἡρώως ὑπὸ ἀκροθίκετον πολεμικοῦ μένους ἑλκυσμένου εἰς τὰς μάχας, φιλοῦντος δὲ τὰ αἵματα καὶ τοὺς φόνους, διὰ ἀντιτιθεταὶ πάντοτε κατανικῶσθαι αὐτὸν Ἀθηνᾶ. τῇ θεᾷ τοῦ μετὰ συνέσεως καὶ βίωτης διεξαγομένου δικαίου πολέμου. Ἀρρῶν, μινόμενος καὶ ἀλλοπρόσκαλος, συντάσσεται ἐν τῇ Τρωϊκῇ πολέμῳ ὅτε μὲν μετὰ τῶν Τρώων, ὅτε δὲ μετὰ τῶν Ἀχαιῶν. Εἶναι ῥιωμαλὸς (δόριμος, κερτερόχειρ, δξύς), ἀκύντος πάντων τῶν θεῶν, πελώριος, τὸ σῶμα αὐτοῦ πίπτοντος κατακαυδάνει ἐπὶ πλείονα, τρωεῖς δ' ὑπὸ τοῦ Διομήδους ἐν τῇ Τρωϊκῇ πολέμῳ βρυχᾷται ὅσον ἐνκισχίλιοι ἢ δεκακισχίλιοι μαχηταί (βριήπουρος) εἶναι πάνοπλος (χάλκεος), φορεῖ περικεφαλαίαν (χρυσοπλήγη, κορυμβόλοος), ἐν τῇ δεξιᾷ κρατεῖ ὄδρου (ἐγγέσπαλος, ῥινοτόρος) καὶ ἐν τῇ ἀριστερᾷ ἄσπίδα (ταχυρόρος). Μάχηται συνηθὺς πεζός, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐπ' ἄρματος (Ἰλ. Β. 255 κ. Ο. 119 κ. ε.)· διὸ βρισάριμτον μὲν ὁ Ὀμηρος, χαλκάρματον δ' ἐπονομάζει αὐτὸν ὁ Πίνδαρος· κατὰ τὸν Κρίντον τὸν Συμυρναῖον τὸ ἄρμα τοῦ σύρουσι τέσσαρες πῦρ πνίσαντες ἵπποι, τέσσα τοῦ Βορέου καὶ τῆς Ἑρινύος. Διὰ τὴν ἀγριότητα αὐτοῦ (βροτολοχὸς, μιαιφόνος, ἄτος πολέμιος) εἶναι μισητός τῳ Δεῖ καὶ αὐτῇ τῇ μητρὶ "Ἠρᾷ· "Ἐχθιστος δὲ μοὶ ἐσσι θεῶν οἱ Ὀλυμπον ἐχουσιν· Ἀεὶ γὰρ τοι ἔρις τε φίλη πύλεμοι τε μάχαι τε· ὑποτίθεται λέγων αὐτῷ ὁ Ζεὺς ἐν Ἰλιάδι. Ἐν ταῖς μάχαις ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ φοβεροὶ καὶ ἀπεχθεῖς τὸ εἶδος υἱοὶ τοῦ Δεῖ· ἄρις καὶ Φόβος καὶ μετ' αὐτῶν ἢ Ἑρις, αἱ Κῆρες καὶ ἄλλοι δαίμονες τῶν μαχῶν καὶ τοῦ θάλατρου, ἐν οἷς τὴν πρώτην τάξιν κατέχει ἢ Ἑνυώ· ἀπὸ τούτης δ' ἐπονομάζεται ὁ "Α. καὶ Ἑνυάλιος, τὸ δ' ἐπιθέτεον αὐτοῦ τοῦτο ἔλαβεν ἐν τοῖς μετέπειτα χρόνοις ἰδίαν ὑπόστασιν, τοῦ Ἑνυαλίου μυθολογουμένου υἱοῦ καὶ συνοῦ τοῦ "Α. Υἱοὶ τοῦ "Α. (βζος Ἀρης=βλαστὸς Ἀ.) λέγονται μεταφορικῶς παρ' Ὀμήρῳ πολλοὶ τῶν ἡρώων, ἐν ᾧ ἄλλοι ἐπαινούνται ὡς

ῥοιοι αὐτῷ (ἀτάλαντοι Ἀρηί). Διὰ τὸν αὐτὸν βεβαίως λόγον καὶ αἱ Ἀμαζόνες (βλ. λ.) λέγονται θυγατέρες τοῦ Ἀ. Κατὰ τὸν Ὀμηρον οὗτο τοῦ Ἀ. ἦσαν δ' Ἀσκάλαρος καὶ ὁ Ἰάλμενος, κατὰ δὲ τὸ ἔπος «Ἀσπίδα Πρακλέους» τοῦ Ἡσιόδου καὶ ἔκ Κύνος, ἐν ἐνίκησεν ὁ Ἡρακλῆς, ὅστις ἐπίσης κατενίκησεν καὶ ἑτερον τοῦ ἱεροῦ υἱόν, τὸν βασιλεῖα τῶν Θρακίων Διομήδην. Μυθεὺς δὲ περὶ Ἀ. πλὴν τῶν ἐν Ἰλιάδι μαχῶν αὐτοῦ μνημονεύει ὁ Ὀμηρος τὴν δέσμευσιν αὐτοῦ ὑπὸ τῶν Ἀλκωνίων (βλ. λ.) καὶ τὸν ἔρωτα αὐτοῦ καὶ τῆς Ἀφροδίτης· καὶ ἐν μὲν τῇ Ἰλιάδι (Φ, 416 κ.ε.) ἡ Ἀφροδίτη ἐκφέρει ἐκ τῆς μάχης τὸν Ἀ. τρωθέντα ὑπὸ τῆς Ἀθηναίης, ἐν δὲ τῇ Ὀδυσσειᾷ (Θ, 266 κ.ε.) τῆς Ἀφροδίτης τὸ γνωστὸν ἐπεισόδιον τῆς ἀνακαλύψεως τῆς μοιχείας τῆς Ἀφροδίτης ὑπὸ τοῦ συζύγου αὐτῆς Ἡραίου. Ἀλλ' ἐν τοῖς ἐγχαίροις βοιωτικαῖς μύθοις ἡ Ἀφροδίτη ἀναφέρεται ὡς σύζυγος τοῦ Ἀ. τεκοῦσα ἐξ αὐτοῦ τὴν Ἀρμονίαν ὡς τοιαυτῇ δ' ἐτιμᾶτο καὶ ἐν ἄλλοις τόποις, καὶ τέκνα τοῦ θεοῦ τούτου ζεύγους ἐμυθολογοῦντο ὁ Ἔρως καὶ ὁ Ἀντέρως, ὁ Δεῖμος καὶ ὁ Φόβος, ὁ Ἡραππος κλπ.

Ἐτιμᾶτο δ' ὁ Ἀ. κατ' ἐξοχὴν ἐν Βοιωτίᾳ καὶ ἐν Θεσσαλίᾳ, ὅπου τὸ πρῶτον πιθανῶς μετηνέχθη ἡ λατρεία αὐτοῦ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων Θρακίων (κατ' ἄλλους ὅμως ἀναπαλιν ἐκ Βοιωτίας παρέλαβον τὴν λατρείαν τοῦ Ἀ. οἱ Θρακῆς). Ἐν Θήβαις ἐφέροντο πολλοὶ μῦθοι περὶ αὐτοῦ ὡς μυθικοῦ προγόνου τῶν Καθμείων, ἐκ τούτων δ' οἱ περὶ Δράκοντος καὶ Σπαρτῶν παρελήφθησαν καὶ ἐν τοῖς Ἀργοναυτικαῖς μύθοις. Ἐν Ἀθήναις ὑπῆρχε ναὸς τοῦ Ἀ. πηλοῦ τοῦ Ἀρείου πάγου, τοῦ ἐπωνύμου τοῦ Ἀ. βράχου. Παρὰ Λάκωσιν ἐτιμᾶτο ὁ Ἀ. μάλιστα ὑπὸ τὰ ἐπιθὲτα ἑρρίτας καὶ Ἐνυάλιος· ὁμοίως δ' ἐτιμᾶτο καὶ ἐν ταῖς πλείσταις διωρικαῖς χώραις καὶ ἐν Ἀρκαδίᾳ. — Σύμβολα τοῦ Ἀ. ἦσαν τὸ δόρυ καὶ αἱ δαχδές, αὗται ἀπὸ παλαιοῦ τινὲς εἰκόμην, καὶ ὁ δύο ἱερεὺς τοῦ Ἀ. (πυρφόροι) ἐβαλлон εἰς τὸ ἐχθρικὸν στρατοπέδον πρὸ τῆς μάχης ἀνημμέναις δαχδῇ. Ἔθυσον δ' αὐτῷ κύνας «διὰ τὸ θρασύ καὶ ἐπιθετικὸν τοῦ ζώου», τινὲς δὲ καὶ ἄνους «διὰ τὸ ταραχυνὸς καὶ γεγωνὸς τῆς ὀγκήσεως». Ἰερὸς δ' ὄρνις αὐτοῦ ἐθεωρεῖτο ὁ γύψ. — Ἐν τῇ παλαιστάτῃ τέχνῃ ὁ Ἀ. ἀπεικονίζεται ὡς ὀπλίτης, διὰ μόνου τοῦ προσπειγαγραμμένου ὀνόματος αὐτοῦ γνωριζόμενος· οὕτως ἀπεικονίζεται ἐν ταῖς γραφαῖς πολλῶν ἀρχαίων ἀγγείων. Ἐν τῇ ζωγράφῃ τοῦ Παρθενῶνος ἀπεικονίζεται ἄγνευτος· ἄγνευτος δ' ἐπίσης καὶ γυμνός, κρᾶνος μόνον φέροντος καὶ ἐν τῇ χειρὶ δόρυ εἶναι ὁ συνηθέστατος τύπος τοῦ Ἀ. ἀπὸ τοῦ 15' αἰῶνος καὶ ἐφεξῆς. Σπανιώταται εἶναι αἱ εἰκόνας τοῦ Ἀ. πανόπλου ἐν μνημείοις ἰδίως τῆς παρακμῆς τῆς τέχνης. Ἄλλος τύπος συνήθως τοῦ Ἀ. διαπλασθεὶς ἴσως κατὰ τὸν Ἀ. αἰῶνα εἶναι ὁ τοῦ ἀναπαυομένου· ὁ θεὸς γυμνὸς κάθηται κρα-

τῶν εἰς τὴν ἀριστερὰν τὸ ξίφος. ἔχων δὲ παρὰ τοῦς πόδας, ὅπου προσπαίζει Ἐρωτιδεὺς τὴν ἄσπιδα. Συμπλέγματα τοῦ Ἀ. καὶ τῆς Ἀφροδίτης εἶναι συνήθῃ ἐν πλαστικαῖς μνημείοις καὶ ἐν γραφαῖς τῶν ῥωμαϊκῶν πρὸ πάντων χρόνων.

Παρὰ Ῥωμαίοις ὁ Ἀ. συνταυτίσθη μετὰ τοῦ παλαιστάτου θεοῦ τῶν ἰταλικῶν λαῶν Mars, καίπερ ἀντιστοιχοῦντος μᾶλλον πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα τῶν Ἑλλήνων, διότι ἐτιμᾶτο οὗτος κατ' ἐξοχὴν ὡς θεὸς τῶν πολέμων. (Βλ. 1:6 λ. i ο γ ρ α φ. H. D. Müller, Ares. Braunschweig. 1848. — W. Stoll, Die ursprüngl. Bedeutung des Ares. 1855. — W. H. Roscher, Apollon u. Mars. Lpz. 1873. — Stark, Ueber einen Ares Soter mit der Aegis ἐν Bericht. d. sächs. Ges. 1864. F. A. Voigt, Beiträge zur Mythol. d. Ares u. der Athena ἐν Leipziger Studien IV σ. 227 κ.ε. — Ch. Ploix, La nature des dieux. P. 1888 σ. 309 κ.ε. — Stoll καὶ A. Furtwängler ἐν Roschers Lex. d. Myth. I σ. 477 κ.ε.). [Π.]

Ἀρήτη. Θυγάτηρ Ἀριστίππου τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς κυρηναϊκῆς αἰρέσεως καὶ μητὴρ Ἀριστοῦ νεωτέρου. Ὁ πατὴρ τῆς Ἀ. φαίνεται καταβαλὼν πρὸς ἀνάπτυξιν τῶν ἐξόχων αὐτῆς πνευματικῶν χαρισμάτων ἀγῶνας, τοὺς ὁποίους πρέπει νὰ ὑποθέσωμεν εὐδοκίμησαντας, ἀφοῦ μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἀνυψώθη αὕτη εἰς τὸ ἀξίωμα σχολάρχου τῶν Κυρηναϊκῶν. Βλ. περὶ τῆς Ἀ. τὸν Μενάχιον ἐν «Histor. mulierum philosophantium». Κεφ. 61, καὶ τὴν μονογραφίαν τοῦ Eck, de Arete philosopha, Lipsia 1775. [P.]

Ἀρθραλγία, καλεῖται πάθος γαρυκτηρίζομένη κυρίως ἐκ τοῦ ἄλγους μίᾳς ἢ πλείστερων ἀρθρώσεων μετὰ δυσκολίας περὶ τὰς κινήσεις αὐτῶν, ἔνθεν ὅμως καταφανὴν ἀνατομικῶν ἀλλοιωσέων ἐξωτερικῶς. Ἡ Ἀ. εἶναι συχνὴ κατὰ τὴν ἐφηβικὴν ἡλικίαν καὶ ταῖς ὑστερικαῖς γυναῖδι, παρατηρεῖται δὲ ὁμοίως ἐπὶ βρυσμιασμοῦ, ποδάγρας κατὰ τὴν ἀνάγκησιν ἐκ βαρειῶν νόσων καὶ ἐπὶ δηλητηριάσεως διὰ μόλυβδου. Τὸ μόνον σύμπτωμα, τὸ ὁποῖον παρατηρεῖται ἐπὶ Ἀ. πλὴν βέβαια τοῦ ἄλγους, εἶναι ἡ σύστασις τῶν περὶ τὴν ἀρθρῶσιν μυῶν. Διὰ γινώσκεται ἡ πάθος, ἐκ τῆς ἁλλοιωτικῆς ἔλλων κατὰ τὸ πάσχειν μέρες φαινόμενων, καὶ θεραπεύεται διὰ τῶν κατευαναστικῶν ἐν γένει, νωκωτικῶν, λουτρῶν θερμῶν καὶ θεοδύων καὶ τῶν παροχευτικῶν, ἐστὶν ὅτε δὲ καὶ ἀνάγκη παρίσταται, ἵνα μετὰ προηγουμένην νάρκωσιν καὶ ἀνάταξιν, τοποθετηθῇ τὸ ἄλγουν μέλος ἐν ἐπὶ τούτῳ συσκευαῖς. [B.]

Ἀρθρικός σύνδεσμος ἡ Ἀ. ὁμήν. Βλ. Σύνδεσμος.

Ἀρθρήτις. Ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἀρθρήτις οἱ ἱατροὶ ἐνόμισαν Ἀ') τὴν φλεγμονὴν τῶν ἀρ-

θροσίων, ἥτις, πρωτοπαθὴς ἢ δευτεροπαθὴς, εἶναι δέξια ἢ χρονία. Καὶ ἡ μὲν δέξια φρενίζεται τὸ συνηθέστερον εἰς τοπικῶς δρακνύτα αίτια (πρώσεις), μετὰ δὲ τοῦτο εἰς καθολικὴν τινα νόσον (ρευματισμόν, ποδάγραν, συρίλιδα, λοχείας νόσους, πυαιμικὴν, ανθρωσιν ἐκ μακρῶν νόσων, καθετηρισμένον). Ἡ Ἀ παρκτηρεῖται εἰς μίαν ἢ πλείωτερας αρθρώσεις, καὶ ἐντοπιζεται εἰς μίαν μόνον τὴν αρρώδη χιτώνα πύτων, καὶ τὰ περίε, ἢ προσβάλλει τοὺς αρθρικούς χόνδρους μέχρις ἐξελκώσεως, ἢ τέλος προέρχεται ἐκ τοῦ περισσεύου καὶ τῶν ὁσίων. Ὅπως δὲ ποτε δὲ ἐπελθούσιν ἢ περιορίζεται εἰς ἀπλὴν ὑπεραιμίαν τῶν μερῶν, ἢ συνεθεύεται ὑπὸ ἐκκρίσεως ὕγρου ἐν τῇ αρθρῶσει, ἀπὸ ὁρμῶδους καὶ ὁρροινώδους, μέχρις ἰνώδους πυώδους καὶ αἱματηροῦ καὶ ἀπὸ ἀπλῆς πτώσεως τοῦ ἐπιθήλιου, μέχρις ἐξελκώσεως καὶ σχηματισμοῦ ψευδομεμβρανῶν καὶ ἰνώδους ἢ ὁστεώδους συγκολλητικῶν ιστῶν. Τὰ δὲ συμπτώματα, ὡς ἂ παρυσιαζέται ἢ παθῶσις εἶναι ἄλγος, ἐπιτεταγμένον κατὰ τὰς κινήσεις, μᾶλλον ἢ ἥτον δρμό, ἐξ οὗ καὶ τὸ πάσχον μέλος λαμβάνει τὴν ἥττον κοπιάζουσαν αὐτὸ θέσιν, ἐξοιδήσεις, τάσεις, ἐρυθρότης καὶ καύσις τῶν περὶ τὴν ἄρθρωσιν μορίων, ἐνίοτε φλεγμονὴ καὶ ἐμπύησις τούτων, κριγμός κατὰ τὰς κινήσεις. ἂν οἱ χόνδροι ἐξηλικώθησαν καὶ ἐσχηματίσθησαν ψευδομεμβράναι, καὶ γενικὰ φαινόμενα θινύτερα ἢ μὴ, ἀναλόγως τῶν περιστάσεων, εἶναι πυρετός, δυσφορία, αλυσμός, δυσκίνησις τοῦ μέλους διὰ τὸ ἄλγος, ἢ ἄλλοτε πυαιμικὰ καὶ σφύκιμικὰ φαινόμενα καὶ θάνατος. Ἐπὶ καλῆς ἐκτάσεως τὰ συμπτώματα κατὰ μικρὸν ἐλαττοῦνται καὶ ἀφανίζονται. Ἐνίοτε ὅμως τῇ ἰάσει παρκαλουθεύσιν ἀτροφία τῶν περιαρθρικών μυῶν καὶ ἀγκυλώσεις ἐπὶ δὲ πυώδους Ἀ. ἢ νόσος χρονίζει, τὰ ὅσα προσβάλλονται καὶ συριγγία σχηματίζονται. Ἡ θεραπεία τὸ μὲν κατ' ἀρχὰς συνίσταται εἰς δρατηριωτέραν ἀντιφλογιστικὴν, καὶ εἰς τὴν ἐντέλῃ ἀκίνησιν τοῦ μέλους, συγχρόνως δὲ εἰς τὴν χρήσιν τῶν ἀνταλγικών, τῶν ναρκοτικών καὶ τοῦ ἐπιυλικοῦ νατρίου. Ἀργότερα δὲ εἰς παροχτευτικά, εἰς τοποθέτησιν τοῦ μέλους τὴν ἀναγκαίαν, καὶ εἰς θεραπείαν ἀναλόγως τῶν συμπτωμάτων, ἐπὶ δὲ ἐμπύησεως πολλάκις εἰς διάνοιξιν τῆς αρθρῶσεως. — Ἡ δὲ χρονία Ἀ., ἥτις γνωρίζεται μὲν πολλάκις αἰτίαν ἐπανειλημμένης καὶ παρκαταθείσας δέξιας φλεγμονῆς, συνηθέστερον ὅμως διάθεσιν τινὰ τοῦ ὁργανισμοῦ, παρυσιαζέται ὑπὸ πεικίλλας μορφάς, αἰτίνας ὡς ἴδιαι νόσοι διακρίνονται, διὸ καὶ θὰ περιγραφῶσιν εἰς ἰδιαίτερα ἄρθρα, λευκὸς ὄγκος, ποδάγρα, Ρευματισμός.

Β') Ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἀ. ἢ ἀρθρίτικῃ δὶ ἀθέσει ἐννοοῦσιν οἱ ἱατροί, τὴν διάθεσιν ἐκείνην ἥτις γνωρίζουσα πρώτην αἰτίαν τὴν ἐπιδράδουσιν τῆς θρέψεως τῶν τελευταίων στοιχείων τοῦ ὁργανισμοῦ καὶ τὴν ἐκ τούτου ἀ-

τελῇ καὶ τῶν ἀζωτούχων κυρίως οὐσιῶν ἐκδηλοῦται ὡς ρευματισμός, ποδάγρα, ψαιμίας, χολέλιθος, διαθῆσις καὶ πικρῶσις, μετὰ πασῶν ἢ ὀλίγων τῶν ἐκ τούτων λειτουργικῶν διαταραχῶν τοῦ δέρματος, τῶν βλεννομεμβρανῶν, τῶν αρθρώσεων τῶν νεύρων, τῶν σπλάγχων κτλ. — Ἀρθρίτις δὲ ἢ ἀρθρίτις καὶ ἐξ αὐτῆς καλῶσι πολλοὶ τῶν ρευματολόγων ποικίλα ρευματικά νοσήματα, γνωρίζοντα μὲν αἰτίαν τὴν αρθρίτικὴν διάθεσιν, παρυσιαζόμενα δὲ ὑπὸ χαρακτηριστικῶν ἀκρίνυντας αὐτὰ ἀπὸ ὁμοίων παθήσεων, αἰτίνας ὅμως προέρχοντες ἐξ ἄλλης αἰτίας. [Β.]

Ἀρθρίτις (Κτηνιατρ.). Τὰ νοσήματα τῶν ἄρθρων ἐν τῇ χειρουργικῇ παθολογίᾳ τῶν κατοικιδίων ζῶων εἰσὶ σπουδαίστατα. ἄπειρον χῶρον ἐν ταύτῃ κατέχοντα, καὶ ἕνεκα τῆς συχνότητος καὶ τῆς σοβαρότητος αὐτῶν καὶ ὡς ἐκ τῶν ποικίλων αὐτῶν ἀπολήξεων. Ἦξ ὅλων τῶν κατοικιδίων ζῶων ὁ ἵππος, ὡς ἐκ τῆς χρήσεώς του, εἶναι ὁ συχνότερον ὑπὸ παντοίας φύσεως αρθρίτιδων προσβάλλόμενος. Αἱ εἰς τὰ ζῶα ἐν γένει αναφανόμεναι αρθρίτιδες ὡς νοσήματα αἰτίαν ἔχουσιν, ὅτε μὲν τραυματικὴν, ὅτε ρευματικὴν καὶ τέλος ἄλλοτε λοιμώδη ἀρχὴν διὸ καὶ αὐταὶ διακρίνονται εἰς τραυματικὰς, εἰς ρευματικὰς καὶ εἰς μετεστατικὰς ἀρθρίδας τελευταῖαι συνοδεύονται σχεδὸν πάντοτε μὲν μάλιν, τὴν ἐύλογίαν, τὴν πυαιμίαν, κτλ. Ἐκτὸς τῶν εἰδικῶν τούτων νόσων εἰς τὰς αρθρῶσεις ἐπέρχονται καὶ ἄλλης φύσεως καὶ ἐξ ἄλλης αἰτίας παθήσεις, ὡς διαστροφικά, ἐξ αρθρῶμα καὶ ὕγρωματα.

Αἱ συνηθέστεραι εἰς τὰ ζῶα προσβάλλόμεναι αρθρῶσεις εἰσὶ κατὰ μὲν τὰς τραυματικὰς τὸ γόγυ (ἐκ καταπτώσεων), ὁ τάρσος καὶ ἡ μηροκνήμια ἄρθρωσις (ἐκ λακτισμάτων τῶν πλείστον) κατὰ δὲ τὰς μετεστατικὰς τὸ γόγυ καὶ ὁ τάρσος κατ' ἐξοχὴν κατὰ τὰς ρευματικὰς ἀδιακρίτως πάντα ἄρθρωσις κατὰ τὰ διαστροφικά, ἢ τῆς πρώτης φάλαγγος καὶ ἢ τοῦ ὤμου κατὰ τὰς ἐξ αρθρῶσεως τοῦ ὤμου καὶ ἡ μηροκνήμια καὶ τέλος κατὰ τὰ ὕγρωμα καὶ ἢ τοῦ καρποῦ καὶ ἢ τοῦ τάρσος κατ' ἐξοχὴν.

Αἱ κατὰ τὰς διαφόρους φύσεως καὶ αἰτίας αρθρίτιδας, ἐκτὸς τῶν μεταστατικῶν, ἐπιγιγνόμεναι παθολογικοανατομικαὶ ἀλλοιώσεις, εἰσὶ σχεδὸν εἰπεῖν, αἱ αὐταὶ μὲ τὰς παρ' ἀνθρώπων ἀπαντώσας. Ὑπὸ θεραπευτικὴν ὁμοίαν ἐποφὴν ἐξεταζόμενα τὰ τῶν ἄρθρων πάθη, ταῦτα παρὰ τοῖς ζῴοις εἰσὶ συνήθως δυσίατα καὶ τὰ πολλὰ ἀνίατα, χρόνιον αἰετοῦ στάσιον διατρέχοντα ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ὁμοίως ἕνεκα τῆς κακῆς αὐτῶν ἀπολήξεως ταῦτα καθιστῶσι τὸ ζῶον ἐντέλως ἀχρηστον ἢ τὰ

μάλιστα παραβλάπτουσι τὴν ἀξίαν του. Τέλος ἀρθρικά τινα πάθη, κυρίως τὰ ἐκ τραυματικῆς αἰτίας γιγνόμενα, πολλῆς αἰταιοῦσι τὴν εἰς θάνατον καταδικὴν τῶν ζώων. [Γ.Ν.Π.]

Ἀρθροῖτις τῶν νεογνῶν ζώων (Κτηνιατρ.). Τὴν πάθουσι ταύτην διακρίνει φλεγμονή, μεθ' ὧν αὐτῆς τῶν ἐπακολουθημάτων τῶν διαφόρων κατὰ τὰ ἄκρα ἀρθρώσεων. Ἡ Ἀρ. προσβάλλει κατ' ἐξοχὴν τὰ νεογνά ζῶα ἐλίγας μόνον ἡμέρας μετὰ τὴν γέννησιν τῶν καὶ ἀναφαίνεται καθ' ὃν χρόνον καὶ ἐρ' ὅσον διαρκεῖ ὁ θηλασμός. Ἡ υπερηλικότης τῶν γονέων, ἀτελής καὶ ἀνοῦσία αὐτῶν διατροφῇ, ἐξάντλησις τῶν θυλάκων, ὑπερβολικὴ κόπωση τῶν μητέρων κατὰ τοὺς τελευταίους τῆς κύσεως μῆνας, ἀναφέρονται ὡς τὰ κύρια νοσογόνα αἰτία. [Γ.Ν.Π.]

Ἀρθρολογία (Ἀνατ.). Τὸ μέρος τῆς ἀνατομικῆς τοῦ περὶ τῶν ἀρθρώσεων πραγματευόμενον. [Ι.Π.Θ.]

Ἀρθρομεμβράνη = Ἀρθρικός ὕμην. Βλ. Σύνδεσμος.

Ἀρθρον (Ἀνατ.). Βλ. Ἀρθρωσις.

Ἄρθρον (Γραμμ.). Ὁ ἐπόμενος τοῦ ἄρθρου ἑρισμὸς ἄρθρον ἐστὶ στοιχεῖον (=μέρος) λέγει πτωτικὸν διερρίπον τὰ γένη τῶν ὀστέων καὶ τοὺς ἀριθμούς. οἶον δ, ἡ, τὸ, οἰ, αἰ, τὰ», (Steinthal Geschichte der Sprachwissenschaft σ. 291) γραμματικῶς εἶναι τέλειος, τοῦλάχιστον ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἐξωτερικὴν τυπικὴν αὐτοῦ χρῆσιν καὶ φαίνεται ὅτι εἶναι νεωτέρου τινὸς γραμματικοῦ. Κατὰ τὸν Ἀπολλωνίου (περὶ ἀντωνυμίας σ. 5 ed. R. Schneider) οἱ ἀπὸ τῆς Στᾶς ἄρθρα καλοῦσι καὶ τὰς ἀντωνυμίας καὶ Ἀπολλόδωρος ὁ Ἀθηναῖος καὶ ὁ Θραξ Διονύσιος καὶ ἄρθρα δεικτικά τὰς ἀντωνυμίας ἐκάλεσαν. Καὶ ὁ μὲν Διονύσιος, ὡς φαίνεται ἐκ τῶν σωζομένων τῆς γραμματικῆς αὐτοῦ ταυτίζει τὸ ἄρθρον πρὸς τὴν ἀναφορικὴν ἀντωνυμίαν, ἣν ἄρθρον ὑποτακτικὴν καλεῖ, ὡς εὐποτασσόμενον τῆς κλίσεως τῶν ὀστέων (Bekker Anecd. σ. 640) οἱ δὲ λοιποὶ γραμματικοὶ πλὴν τοῦ Ἀπολλωνίου, ὅστις ἀκριβῶς διακρίνει τὸ ἄρθρον ἀπὸ τῶν ἀντωνυμιῶν συνήσαν αὐτὸ μετὰ τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν, διότι ἡ πρώτη σημασία αὐτοῦ εἶναι δεικτικὴ, ὡς φαίνεται ἐκ τῆς χρήσεως αὐτοῦ παρ' Ὀμήρῳ εἶναι δὲ καὶ τῆς αὐτῆς ἐτυμολογικῆς ἀρχῆς (ἴδε Meyer σ. 394, § 431 καὶ ἐξῆς). Περὶ δὲ τοῦ τύπου τοῦ ἄρθρου σημειούμεν μόνον τοῦτο, ὅτι ἐν τῇ δεικτικῇ ἀριθμῶ παρ' Ἀττικοῖς τὸ θηλυκὸν κλίνεται ὡς τὸ ἀρσενικὸν τῶ-τ-οῖν ἀντὶ τῶν παρὰ τοῖς ὕστερον τὰ-τ-αῖν· τοῦτο δὲ πιστεύεται καὶ ἐκ τῶν ἐπιγραφῶν (ἴδε Meisterhans Gramm. der Inschriften σ. 96). Ἐχει δὲ τὸ ἄρθρον τέσσαρας μόνον πτώσεις, διότι τὸ ὡ τῆς κλητικῆς εἶναι ἐπιφώνημα. Χρῆσις τοῦ ἄρθρου παρ' Ἀττικοῖς. Καὶ παρ' Ἀτι-

κοῖς διετήρησε τὸ ἄρθρον τὴν δεικτικὴν σημασίαν ἐν τοῖς: ὁ μὲν-ὁ δέ· τὸ μὲν-τὸ δέ· τὰ μὲν-τὰ δέ· πρὸ τοῦ. Προσέτι, ὁ δέ, ἡ δέ, τὸ δέ ἐν ἀρχῇ τῆς προτάσεως δι' ὧν νέον ὑποκείμενον ἐπιφέρεται ἐν δὲ τῇ ἀπαρεμφατικῇ συντάξει μόνον ἐπὶ προσώπων καὶ τῶν, καὶ τὴν καὶ τοὺς ἡ τὸν δέ, τὴν δέ, τοὺς δέ, ὧν ὀνομαστικὴ εἶναι καὶ δς ἡ ὁ δέ· «οἱ μὲν ἐτόξευον, οἱ δ' ἀσπενδόνων» (Ξεν. Ἀν. 3,3,7.) «Ἐπορεύθησαν τὰ μὲν τι μαχομένοι, τὰ δὲ καὶ ἀναπαυόμενοι» (4,1,14). «Κῦρος δίδωσι Κλεάρχῳ μυρίους δαρεικοῦς· ὁ δὲ λαβὼν τὸ χρυσὸν στρατεύμα συνέλεξεν ἀπὸ τούτων τῶν χρημάτων» (1,1,9). «Καὶ τὸν εἰπεῖν, τὸν δὲ γελάσαι». — Τὸ ἄρθρον ὡς ἄρθρον. 1) Εἰδικὴ δύναμις τοῦ ἄρθρου: Ἐν τῇ χρήσει ταύτῃ τὸ ἄρθρον διακρίνον ὀρισμένον πρόσωπον ἢ πρᾶγμα ἐξαίρει αὐτὸ-ὁ σφῆς ἐν αὐτῷ περιφέρει τὴν οὐσίαν (Μεν. 404.) Ἐξέρχεται ἡττιθεὶς τῇ μάχῃ ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἀπεχώρει=τῇ γνωστῇ μάχῃ (Ξεν. Ἀν. 1,2,9.) τῶν ἀδικημάτων ἐν τοῖς νόμοις εἰσὶν αἱ τιμωρίαι=αἱ προσήκουσαι (Δημ. 18,123). — 2) Γενική: οὕτω τὸ μερικὸν καθιστᾷ γενικόν, ὡς ἀντιπροσωπεῖον τὸ ὅλον, τὸ γένος. Νικήδ' ὁ μείων τὸν μέγαν δίκαι' ἔχων. (Εὐρ. Ἰκετ. 437.) — ἄλλ' εὐφέρειν χρὴ συμφοράς τὸν εὐγενῆ. (Εὐρ. Ἀποσπ. 99.) — Δεῖ τὸν στρατιώτην φοβεῖσθαι μᾶλλον τὸν ἄρχοντα ἢ τοὺς πολέμους. (Ξεν. Ἀν. 2,6,10.) Κατὰ ταῦτα πρέπει νὰ διακρίνῃται καὶ τὰ ἐξῆς-πολλοὶ-οἱ πολλοὶ=τὸ μέγα πλῆθος, ὁ δῆμος.—ὀλίγοι οἱ ὀλίγοι=οἱ ἐλιγαρχικοί. Προσέτι, ὁ βουλεύμενος, ἕκαστος, ὅστις βούλεται-ὁ τυγὼν, ὁ πολέμῳ. Πλὴν τούτων κεῖται τὸ ἄρθρον ἐπὶ προσώπων ἢ πραγμάτων ὀρισμένως δηλούμενων. Καὶ 1) εἰς τὰς κτητικὰς ἀντωνυμίας (ἐπιθετικῶς)-ὁ ἐμός πατήρ-ἡ ὁ πατήρ ὁ ἐμός-ἡ ὑμετέρα πατρίς-ἐμοὶ αἱ σὺ μεγάλα εὐτυχία οὐκ ἀρέσκουσι. (Ἡρόδ. 3,40.) — 2) Εἰς τὰς δεικτικὰς οὐ τὸς δ δέ, ἐκείνους καὶ εἰς τὰς ἄμφο, ἀμφοτέρους, ἐκάτερος (κατηγορηματικῶς)-οὗτος ὁ ἄνθρωπος-καὶ-ὁ ἄνθρωπος οὗτος-ἐκεῖνος ὁ καιρὸς καὶ ἡ ἡμέρα ἐκείνη-ἄμφω τὰ πόλες-τὴν παῖδα ἀμφοτέρω-ἐκατέρων τῶν στρατοπέδων.— 3) Εἰς τοὺς παραθετικῶς προσδιορισμούς κατόπιν τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν-ἡμεῖς οἱ ῥῥῥῥῥ-ἐγὼ ὁ τλήμων-ὑμεῖς οἱ ἡγεμόνες πρὸς ἐμὲ πάντες συμβάλλετε. (Ξεν. Κ. Π. 6,2,41,4.) — 4) Εἰς ἐπιφερομένους μετὰ τὸ ὀυσιαστικὸν ἐπιθετικούς προσδιορισμούς-κατὰ τοὺς νόμους τοὺς κειμένους-οἱ Ἀθηναῖοι ἐπέτελεσαν τὰ τεῖχη τὰ ἐαυτῶν τὰ μακρά. (Θουκ. 1,108,2.) — 5) Εἰς τὰ ἀπόλυτα ἀριθμητικὰ, ὅταν ἐκφράζωσιν ἐν μέρος ὀρισμένον γνωστοῦ τινος ὅλου-τὰ δύο μέρη=τὰ 2/3 ἔφαζον εἶναι εἰς τὸν ἰσθμὸν τοῖς δύο μέρεσιν. (Θουκ. 3,15) — ἀπῆσαν τῶν λόγων θώδεκα ἑνῶν οἱ τρεῖς. (Ξεν. Ἑλλην. 7,5,10.) Πολλὰκις ὁμοῦ δὲν κεῖται τὸ ἄρθρον ἂν καὶ ὁ λόγος ᾗται περὶ ἐνὸς ὀρισμένου προ-

σώπου ἢ πράγματος. Καί 1) εἰς τὸ κατηγορούμενον. Πολλῶν ὁ καιρὸς γίνεται διδασκαλίας. (Μεν. 149) - Καλλιστόν ἐστὶ κτήμα παιδείας βροτοῖς. (275). - Χαιρεσίων ἐμός ἐταῖρος ἦν ἐκ νέου. (Πλάτ. Ἀπολ. σ. 21, α.). 2) Εἰς ὀνόματα προσωπικῶν ἐννοιῶν, ὅταν ἐκλαμβάνονται γενικῶς οἶον, θεός, ἄνθρωπος, στρατηγός. Εἰς προσηγορικὰ ὀνόματα ἐκλαμβάνονται ὡς κύρια, οἶον βασιλεὺς, ὁ τῶν Περσῶν, ἄστὺ, αἱ Ἀθῆναι. Εἰς τὰ ὀνόματα, πόλις νῆσος κτλ. ἅπαντα ἐκ τῆς τοῦ λόγου συνεχείας δηλοῦνται ὡς ὀρισμένα. Εἰς τὰ ὀνόματα ἥλιος, οὐρανός κλ. - Πάντων μέτρον ἄνθρωπος ἐστίν. (Πλάτ. Θεαιτ. σ. 178 β), Θεοὶ μόνον τῶν ζώων ἄνθρωπον ὄρθον ἀνέστησαν. (Ξεν. Ἀπομν. 1, 4, 11.) - ἦν ἥλιος ἐπὶ θυμαῖς. - Τούναντιον κεῖται τὸ ἄρθρον εἰς τὸ κατηγορούμενον ὡς ὀρισμένον, προεξημένον ἢ ὅτι τοῖς κατὰ γινώσκον καὶ ὡς τοιοῦτον ἐξαίρεται - οὗτος ἐστὶν ὁ σώφρων, οὗτος ὁ ἀνδρείος καὶ φρόνιμος. (Πλάτ. Μενεξ. σ. 248, α.) - οἱ ἄνδρες εἰσὶν αἱ ποιοῦντες, ὅτι ἂν ἐν ταῖς μάχαις γίγηται. (Ξεν. Ἀν. 3, 2, 18). Τὰ κύρια ὀνόματα ὀρισμένα καθ' ἑαυτὰ δὲν προσλαμβάνουσι τὸ ἄρθρον· καὶ Καρδοίχους καὶ Ταύρους καὶ Χαλδαίους πολεμικούς ἐκτινάμεθα, Ἀν. (5, 5, 17.) ὅμως ἐπαναλαμβάνονται δέχονται τὸ ἄρθρον - ὁ Σουράτης, ὁ Πλάτων κλ. Τὰ τῶν χωρῶν ὀνόματα συνήθως δέχονται τὸ ἄρθρον, ὡς Εὐρώπη, ἡ Ἀσία, ἡ Ἀττικὴ κλ. - τὰ δὲ ὀνόματα τῶν ποταμῶν καὶ τῶν ὀρέων κείνται μεταξὺ τοῦ ἄρθρου καὶ τοῦ παρακειμένου προσηγορικοῦ, ὅταν ἦναι τοῦ αὐτοῦ γένους. Ἐπὶ δὲ διαφόρου γένους ἐπαναλαμβάνεται τὸ ἄρθρον πρὸ τοῦ προσηγορικοῦ, οἶον ὁ Νεῖλος ποταμός - τὸ Πήλιον ὄρος - ἀλλὰ - ἡ Αἴτην τὸ ὄρος - 3) Ἀνεῦ ἄρθρου προσέτι κείνται, α) τὰ συγκεκριμένα ὀνόματα τῆς συγγενείας καὶ τινὰ προσηγορικά, οἶον, πατήρ, μήτηρ, γονεῖς, ἀδελφός, παῖδες καὶ γυναῖκες, στρατηγοὶ καὶ λοχαγοί, πόλις καὶ οἰκία. β) τὰ ἀφηρημένα ἢ ὡς ἀφηρημένα λαμβανόμενα, οἶον ὀνόματα ἀρετῶν καὶ κακιῶν, τεχνῶν, μερῶν τοῦ σώματος, τοῦ μεγέθους κλ. - ἀνεῦ εὐφυχίας οὐδεμία τέχνη πρὸς τοὺς κινδύνους ἰσχύει· φόδος γὰρ μνήμη ἐκπλήσει, τέχνη δὲ ἀνεῦ ἀλκῆς οὐδὲν ὠφελεῖ. (Θουκ. 2, 87, 4) - ἀνθρώπου ψυχὴ τοῦ θεοῦ μετέχει, (Ξεν. Ἀπομν. 4, 3, 14.) - ἥκιστα πόλεμος ἐπὶ ῥητοῖς χωρεῖ, (Θουκ. 1, 122, 1.) - οὕτω κείνται καὶ τὰ, μέγεθος, εὐρος, πλῆθος, ἔνομα, γένος (γένει) - γ) Ἐμπρόθετοι καὶ σπανίως ἀπρόθετοι τυπικαί τινες ἐκφράσεις, ἐννοιοὶν τοπικῶν καὶ χρονικῶν ἐπιρρημάτων ἔχουσαι, οἶον, ἐπὶ πόλει, ἐν δεξιᾷ, ἐπ' ἀριστερᾷ, κατ' ἀγρούς, οὗτ' ἐπὶ γῆς οὐδ' ὑπὸ γῆς, καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν, - νυντός, ἡμέρας, ἡμῶν, ἡμῆς, ἡμέρα, ἄφ' ἑσπέρας, μέχρι νύκτος, ἐκ νέου, ἐκ παιδός (παιδῶν), ἐπὶ ὁδῷ, ἐπ' ἀσπίδα.

Θέσις τοῦ ἄρθρου. 1). Ἐπιθετική. Τὸ ἐπιθετικὸν κεῖται μεταξὺ τοῦ ἄρθρου καὶ τοῦ οὐσι-

αστικοῦ ὀνόματος ἢ κατόπιν αὐτοῦ, ἐπαναλαμβάνοντο δὲ τοῦ ἄρθρου πρὸς πλείονα ἀνάδειξιν τοῦ ὀνόματος, οἶον ὁ ἀγαθὸς ἀνὴρ - ἢ ὁ ἀνὴρ ὁ ἀγαθός. Ἀντὶ τοῦ ἐπιθέτου ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἐννοίας κεῖται πολλάκις γενική, ἐπίρρημα, μετοχή, ἐμπρόθετος προσδιορισμός, οἶον - ἡ τῶν Περσῶν ἀρχὴ - ὁ δὲ ἄνθρωπος ὁ τῶν Ἀθηναίων - ὁ παρὼν καιρὸς - ἡ ἄνω ὁδὸς - ὁ χρόνος ὁ πολὺς - οἱ τότε ἄνθρωποι - ἡ ἐν τῇ παρόντι σωτηρία - ἡ Πλαταιαῖς ἡγεμονία - τὸ ἐν Πλαταιαῖς ἔργον - δέδοικα μὴ ἐπιλοθώμεθα τῆς οἰκαδὲ ἐδού, (Ξεν. Ἀν. 3, 2, 25.) 2). Κατηγορηματική, καθ' ἣν τὸ ἐπιθετικὸν κεῖται πρὸ ἐνάρθρου ἢ μετὰ ἐνάρθρου οὐσιαστικόν, οἶον - ἀγαθὸς ὁ ἀνὴρ - ἢ ὁ ἀνὴρ ἀγαθός, δηλ. ὧν ἡ ἐστίν - ἐλεύθερον φύλαττε τὸν σαυτοῦ τρόπον, (Μεν. 144) - οὗτοι τὰ κτήματ' ἴδια κέκτηνται βροτοί (Εὐρ. Φοιν. 555). - Ἡ διαφορά τῆς ἐπιθετικῆς ἀπὸ τῆς κατηγορηματικῆς συντάξεως εἶναι ὅτι, ἡ ῥὲν ἐπιθετικὴ ἰσοδυναμεῖ μὲ μίαν σύνθετον ἐννοίαν ἥτοι μὲ μίαν σύνθετον λέξιν περιλαμβάνουσιν καὶ τὸ ἐπιθετικὸν καὶ τὸ οὐσιαστικόν, ἡ δὲ κατηγορηματικὴ μὲ μίαν κρίσιν ἥτοι μὲ μίαν πρότασιν, οἶον, - ἡ μακρὰ νῆσος - τὸ μακροῦν - ἀλλὰ, μακρὰ ἡ νῆσος. - ἡ νῆσος ἐστὶ μακρὰ· οὕτω καὶ, ἡ μεγάλη πόλις - ἡ Μεγαλόπολις, ἀλλὰ, μεγάλη ἡ πόλις, δηλαδὴ ἐστὶ. - Κατὰ τὴν μίαν ἢ τὴν ἑτέραν τῶν συντάξεων ἐπιθετὰ τινὰ λαμβάνουσι καὶ ἴδιαν σημασίαν, οἶον ἡ μέση πόλις - ἡ κειμένη μεταξὺ δύο ἄλλων πόλεων, ἀλλὰ - ἡ πόλις μέση - ἡ μέση ἡ πόλις - τὸ μέσον τῆς πόλεως. Ὅμοιαν διάκρισιν λαμβάνουσι καὶ τὰ ἐπιθετὰ ἄκρος, ἐσχάτος, μόνος, ὡς καὶ ἡ ἀντωνυμία αὐτός. καὶ τὸ ἐπιθετικὸν πᾶς. Τὸ ἄρθρον μεταδίδει δύναμιν ὀνόματος οὐσιαστικοῦ προτεθὲν πάσης οἰας· δηποτε λέξεως ἢ φράσεως, ἐπὶ δὲ καὶ προτάσεως ὅλης, οἶον - τὸ ἀγαθόν, οἱ πολλοί, οἱ πλείονες, οἱ παρόντες, οἱ νῦν. οἱ πάλοι, - νέοις τὸ σιγᾶν κρείττον ἐστὶ τοῦ λαλεῖν, (Μεν. 487) - ὅτι δεῖ βοηθεῖν, ἐγνώκαμεν· τὸ δὲ ὅπως, τοῦτο λέγε, (Δημ. 3, 10.). Προσέτι, τὰ οἰκοί, τὰ τῶν φίλων κοινά, ἄδελφα τὰ τῶν πολέμων, τὰ πρὸς τὸν πόλεμον, τὸ τοῦ Δημοσθένους. [Ι. Π.]

Ἀρθρον πίστεως ἢ ὡς οἶον τε σαφές καὶ ὀρισμένη παράστασις διδασκαλίας τινὸς τῆς Ἐκκλησίας, οἶον τὰ δώδεκα ἄρθρα τοῦ συμβόλου τῆς πίστεως. Ἐκάστη διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας διακρίνεται εἰς ἄρθρα πίστεως θεμελιώδη καὶ εἰς ἄρθρα πίστεως δευτερεύοντα ἀναλόγως τῆς μεζιζονος ἢ ἐλάσσονος αὐτῆς σημασίας. Ἰδε καὶ τὴν λέξιν Δόγμα. [Ι. Μ.]

Ἀρθρωδία (Ἀνατ.) Τὸ ἀπλοῦστατον εἶδος τῶν διαρθρώσεων, καθ' ὃ αἱ ἀρθρικά ἐπιφάνονται τῶν ὁσίων ἐπίπεδοι καὶ ἡνωμένοι περιφερικῶς διὰ συνδέσμων ἄλλοτε ἄλλων ἐπιτρέπουσι κινήσεις μόνον κατ' ἐπολίθησιν. [Ι. Πθ.]

Ἀρθρώσεις (Κτηνιατρική). Νοσήματα τῶν Ἀρ. Τὰ νοσήματα τῶν ἀρθρώ-

σεων κατέχουσιν ἐν τῇ κτηνιατρικῇ παθολογίᾳ ἐπιστημὴν θέσιν διὰ τὴν συχνὴν αὐτῶν ἐμφάνειαν καὶ σπουδαιότητα καὶ πρὸ πάντων δια τὴν κακὴν αὐτῶν ἀπολήξιν καθέσσαν, ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ, αἱ παθήσεις αὗται συνεπάρχουσι τὴν ἐντελὴ ἀρχησιαν. Τὰ νοσήματα τῶν Ἀρ. καὶ ἐν τῇ κτηνιατρικῇ διακρίνονται εἰς ἰδιοπαθεῖς καὶ εἰς διαθεσιακὰ ἢ μεταστασιακὰ καὶ μεταξὺ μὲν τῶν πρώτων σχηματίζονται ἢ ὁξεία ἢ χρόνία, τραυματικὰ ἢ καὶ μὴ τοιαύτη ἀρθρίτις· μεταξὺ δὲ τῶν δευτέρων, τῶν καὶ ἄλλως συμπτωματικῶν καλούμενων, ἢ πυώδους ἀρθρίτις, τῶν νεογνῶν ζώων (βλ. λ. Ἀρθρίτις), ἢ πυαιμικῇ, ἢ μαλακῇ, ἢ βρουματικῇ, ἢ φυματικῇ κτλ.

Ἐκ πάντων τῶν κατοικιδίων ζώων, ὁ ἵππος, ὡς ἐκ τῶν ποικίλων αὐτοῦ ὑπηρεσιῶν, ὑπόκειται συχνότατα εἰς διαφόρου φύσεως καὶ αἰτίας ἀρθρίτιδας· κυρίως δὲ παρ' αὐτῷ ἀπαντᾷ ἡ χρόνια ἀρθρίτις ὑπὸ μακρῇ ὑδροψίας, ἢ ὑδρᾶρθρωσεως καλούμενης (βλ. λ.). Τὰ ἄρθρα τῶν ζώων, τὰ συνηθέστερον εἰς τὰς διαφόρους νοσηρὰς καταστάσεις ὑποκειμένα εἰσι τὰ τοῦ ἀκρόποδος (δευτέρως καὶ τρίτης φάλαγγος), τὸ τοῦ κυνήποδος, τὸ τοῦ καρπού καὶ τὸ τοῦ ταρσοῦ. — Τέλος ἐν τῇ κτηνιατρικῇ γενικῶς, ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω σοβαροτάτων ἀρθρικῶν διαναράξεων, συχνότατα δαπανῶσι καὶ ἄλλαι ἥττον σπουδαίαι τῶν ἄρθρων ἀνωμαλίαι, τὰ διστροφία καὶ αἱ εἰς ἀρθρώσεις, συχνότατα παρὰ τὴν ἱππικὴν καὶ παρὰ τοὺς φορητοὺς ἐν γένει ζώους. (Γ.Ν.Π.)

Ἀρθρώσεις. Ἡ πρὸς ἄλληλα συναρμογὴ τῶν ὁστέων πρὸς σύστασιν τοῦ σκελετοῦ. Εἶναι δὲ ἡ συναρμογὴ αὕτη τριττὴ ἢ α' αἱ ἐπιφάνειαι τῶν ὁστέων, διὰ παρεμβολῆς λεπτοῦ ἰνώδους ὑμένης ἢ στιβάδος χονδρίνης, συναρμωζονται οὕτως, ὥστε πᾶσα κίνησις ἀποβαίνει ἀδύνατος (ῥαφαὶ ἢ συναρθρώσεις)· ἢ δ' αἱ ἐπιφάνειαι τῶν ὁστέων, μᾶλλον ἢ ἥττον ἐπιπεδοί, συγκολληθῶνται δι' ἰνώδοχονδρώδους ἱστοῦ, ἐπιτρέποντος περιωρισμένης μόνον κινήσεως (ἀμφιαρθρώσεις ἢ συμφύσεις)· ἢ γ' αἱ ἀρθρικοὶ ἐπιφάνειαι, ἐλευθεραὶ καὶ ἐπικεχονδρωμέναι, συνδέονται πρὸς ἀλλήλας διὰ συνδέσμων περιφερικῶν οὕτως, ὥστε ἐπιτρέπονται πάντοτε κινήσεις μᾶλλον ἢ ἥττον ἐκτεταμέναι. (διαρθρώσεις). Ἡ τελευταία αὕτη τάξις τῶν ἀρθρώσεων εἶναι ἡ σπουδαιότερα καὶ πολυκριθμότερα καὶ συντελεῖται διὰ τῶν ἀρθρικῶν ἐπιφανείων, τῶν ἀρθρικῶν χόνδρων, τῶν συνδέσμων τοῦ ἀρθρικοῦ ὁμήνου καὶ τοῦ γληναίου δακτυλίου· ὑποδικαίρεται δὲ εἰς εἴδη, ἥτοι τὰς ἐναρθρώσεις, τὰς κονδυλικὰς, τροχιλαιοειδεῖς καὶ τροχοειδεῖς διαρθρώσεις, τοὺς γιγγλυμοὺς καὶ τὰς ἀρ-

θροδίας. Αἱ ἀρθρώσεις σχηματίζουσι τὸ κέντρον τῆς κινήσεως τῶν μοχλῶν τοῦ σκελετοῦ [I.ΠΘ.]

Ἀρία (Μουσ.) (ἰταλ. aria) γενικῶς ἄσμα ὠρισμένης μορφῆς· εἰδικῶς, ὡς λυρικο-δραματικὸν μέρος, ἄσμα μονόφωνον πρὸς ἓν ἢ πλείοτερα ὄργανα ἐν ᾧ ἐκφαινεται ἐν τελείᾳ τεχνικῇ μορφῇ ἢ ψυχικῇ καταστάσει ὠρισμένου προσώπου ὅπως αὕτη ἔχει καθορισθῇ ἐκ προηγήθεντων δραματικῶν ἐπεισοδίων. [Α.Κ.]

Ἀρία βλ. Ἀρεία.

Ἀρεία (Βοτ.), ἀρχαία ἐνομασία τῆς Δρυὸς τῆς αειθαλοῦς (Quercus Hex L.) τῆς καὶ σήμερον κοινῶς Ἀρεῖα καλούμενης (βλ. λ. Δρυὸς). [Θ.Χ.]

Ἀριάδνη ἢ Ἀριάγη (ἤτοι ἀγνωστή). θυγάτηρ τοῦ Μινώως καὶ τῆς Πασίφης ἢ τῆς Κρήτης. Αὕτη ἐρασιθεῖσα τοῦ Θησεύς ἔδωκεν αὐτῷ μίτον («λίνου κλωστήρα») διδάξασα πῶς νὰ δεξιῇ τοὺς ἐλιγμούς· τοῦ Λαβυρίνθου ἀποκτείνας δ' ὁ Θησεὺς τὸν Μινώταυρον ἀπέπλευσε πικραλῶν μεθ' αὐτοῦ καὶ τὴν Ἀ. Πρὶν ὅμως φθάσῃ εἰς Ἀθήνας ἐγκατέλειπεν αὐτὴν εἰς τὴν νῆσον Δίον ἢ τὴν Νάξον, ὅπου καταλαβὼν αὐτὴν θρηνησοῦσαν ὁ Διόνυσος ἔλαβεν εἰς γυναῖκα, ὁ δὲ Ζεὺς τὴν ἀπηθανάτισε καὶ τὸν δοθέντα αὐτῇ ὡς γαμήλιον δῶρον ὑπὸ τοῦ Διονύσου ἢ τῆς Ἀφροδίτης καὶ τῶν Ὠρεῶν στέφανον κατηστέρισεν. Κατὰ τὴν Ὀδύσειαν (Α, 321—325) προτοῦ ἀγάγῃ αὐτὴν ὁ Θησεὺς εἰς Ἀθήνας, τὴν ἀπέκτεινεν ἡ Ἀρτεμις ἐν τῇ νήσῳ Δία «Διονύσου μαρτυρήσιν» (ἡ σημασία τῆς φράσεως ταύτης εἶναι σκοτεινὴ καὶ ἀμφίβολος). Κατ' ἄλλους μύθους ἀπηγγονίσθη ἡ Ἀ. ἐν Κρήτῃ, ἐγκαταλειθεῖσα ὑπὸ τοῦ Θησεύς, ἐρῶντος ἐτέρας, Ἀγίλης τῆς Πανωπίου. Ἡ κομισθεῖσα εἰς Νάξον ὑπὸ ναυτῶν συνήκουσεν Οἰνάρῳ τῷ ἱερεὶ τοῦ Διονύσου. Ἡ ἐγκαταλειθεῖσα ἐν Κύπρῳ ὑπὸ τοῦ Θησεύς, προσαράξαντος ἐνεκα χειμῶνος, ἀπέθανε κατὰ τὸν τοκετὸν καὶ ἐτάφη ἐν ἔλτει ὅπου οἱ Ἀμυθούσιοι ἐκάλουν Ἀριάδνης Ἀφροδίτης, οἷας ἀποδίδοντας τιμὰς τῇ Ἀ. Κατὰ δὲ τοὺς Νάξιους μύθους δύο ἐγένοντο Ἀριάδναι ὧν τὴν μὲν ἔλαβε γυναῖκα ὁ Διόνυσος, τὴν δὲ νεώτεραν ἀρπάσας ὁ Θησεὺς ἐγκατέλειπεν ἐν Νάξῳ, ὅπου ἀποθανοῦσα εἶχε τιμὰς διαφόρους τῇ προτέρᾳ. Διότι ἐκεῖνη μὲν εὐρταζον παῖδες καὶ εὐθυμοῦντας, αἱ δὲ ταύτῃ προσφερόμεναι θυσίαι ἦσαν μεμιγμέναι πένθει καὶ στενότητι. Ἐκ τῶν ἑορτῶν τούτων, ἃς διὰ τὴν ἀντίθεσιν αὐτῶν ὑπελάμβανον οἱ Νάξιοι ὅτι ἦσαν εἰς τιμὴν δύο θεοτήτων καὶ οὐχὶ τῆς αὐτῆς, καταφαίνεται σαφῶς ἡ ἔννοια τῆς λατρείας τῆς Ἀ. Διότι ἡ Ἀ. εἶναι θεότης τῆς γῆς, ὅμοια τῇ φύσει τῷ Διονύτῳ, οὗ ἡ λατρεία ἐπίσης ἦτο χαρὰ καὶ πένθος μεμιγμένη, πένθος μὲν κατὰ τὴν χειμερινὴν ὥραν, χαρὰ δὲ κατὰ τὴν ἐαρινήν. Ἀλλὰ ἐρμηνεύει τῶν περὶ Ἀ. μύθων,

καθ' ὅς αὕτη εἶναι σεληνιακή θεότης φαίνεται διελγώτερον πιθαναί. Ἐκ τοῦ Διονύσου ἐμυθολογεῖτο θεὸς ἔτεκεν ἡ Ἀ. παῖδας τὸν Οἰνόποινον, τὸν Θάνατον, τὸν Στάφυλον, τὸν Λάτραπεμον, τὸν Κούνην καὶ ἄλλους τινάς καὶ θυγατέρας τὴν Ταυρόποιν' κατ' ἄλλους δὲ μύθους τὸν Οἰνόποινον καὶ τὸν Στάφυλον ἔτεκεν ἐκ τοῦ Θησέως. — Ἐν τῇ ἀρχαίᾳ τέχνῃ συνήθεις εἶναι αἱ παραστάσεις τῆς Ἀ. βοηθούσης τὸν Θησέα ἐν τῇ πρὸς τὸν Μενώταυρον μάχῃ, φονευομένης ὑπὸ τῆς Ἀρτέμιδος, ἐγκαταλειμμένης, καθυδρούσης, ἀρπαζομένης ὑπὸ τοῦ Διονύσου κλπ. Καταγραφὴν τῶν πλείστων τῶν μνησίων τούτων βλ. ἐν O. Jahn, Archäol. Beiträge Berl. 1847 σ. 251—299. [II.]

Ἀριανή (λατ. Ariana, Νεοπερσ. Ἰράν). Ἀριανὴ ἐκλήθη ἅπαν ἐκεῖνο τὸ μέγα Ἀσιατικὸν ὁροπέδιον τὸ νῦν καλούμενον Ἰράν ἢ Ἰρανικὸν ὁροπέδιον τὸ περιλαμβανόμενον μεταξὺ τοῦ Ἀρμενικοῦ ὁροπέδιου καὶ τῆς Βαβυλωνίας (πρὸς Δ.) τῆς Κασπίας θαλάσσης καὶ τοῦ Ὠξοῦ (πρὸς Β.) τοῦ Ἰνδικοῦ Καυκάσου ἢ Παροπαμισαδῶν (πρὸς Α) καὶ τοῦ Περσικοῦ κόλπου καὶ τῆς Ἰνδικῆς θαλάσσης ἢ Ἐρυθρᾶς τῶν ἀρχαίων (πρὸς Ν). Τὸ τοπογραφικὸν ὄνομα προήλθε προδήλως ἐκ τοῦ ἐθνολογικοῦ Arja ἢ Airja ἥτοι Ἀριοι, ὅπερ ἦτο ὄνομα τῶν Μηδῶν, καθὰ ρήτως μαρτυρεῖ ὁ Ἡρόδοτος, γενικώτερον δὲ καὶ τῶν Περσῶν καὶ πάντων τῶν συγγενῶν αὐτοῖς λαῶν τοῦ Ἰρανικοῦ ὁροπέδιου. Ἐκ τοῦ ἀρχικοῦ τούτου ἐθνολογικοῦ ὀνόματος παρήχθη τὸ τοπογραφικὸν Arjaka ἢ Airjaka ἥτοι χώρα τοῦ Arja, καὶ τὰ ὀνόματα ταῦτα παρεφθάρησαν ὑπὸ τῶν Ἀράβων εἰς Ἰράκ, ὡς ὀνομαζόμενα δύο Ἰρανικαὶ ἢ Ἀριαναὶ γαῖραι μέχρι σήμερον, τὸ Ἰράκ Ἀδζεμί ἥτοι Ἰράκ τὸ Περσικόν, ἢ πάλαι δηλονότι Μηδία καὶ Ἰράκ Ἀραμπεί, ἥτοι Ἰράκ Ἀραβικόν ὡς καλεῖται ἡ νοτιῶς τῆς Μηδίας πρὸς Α τοῦ Τύγρεως μέχρι τοῦ Περσικοῦ κόλπου ἐκτεινομένη ἀρχαία Σουσιανή. Καὶ τὸ γενικώτερον δὲ ὄνομα Ἀριανὴ ἢ πιθανώτατα ἐδόθη οὐχὶ πρῶτον ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων εἰς ἅπαν τὸ Ἰρανικὸν ὁροπέδιον ὡς μαρτυρεῖ τοῦτο ὁ νεοπερσικὸς τύπος τοῦ ὀνόματος Ἰράν.

Ἡ Ἀριανὴ διηγεῖτο α') εἰς Ἀριανὰς χώρας Ἀνατολικὰς, αἵτινες ἦσαν ἡ τὴν ἐξδομὴν σατραπείαν τοῦ κράτους τοῦ Ἀλεξάνδρου ἀποτελοῦσα παρὰ τὴν Παροπάνισον χώρα (σατραπεία τῶν Παροπανισάδων) ἔχουσα πόλιν πρωτεύουσαν τὰ Ὄρτοσπανα ἢ Κάβουρα (νῦν Καβούλ) ἢ Κασπάπυρον (Kasjapapura) 2) — ἢ Ἀραχωσία (Harachweiti=ἐνυδρος τόπος ἐν τῇ Βακτρικῇ γλώσσῃ), ἢ χώρα τῶν Πακτιῶν, τὸ ὄνομα τῶν ἀπείων Πακτοῦ διατηρεῖται μέχρι σήμερον ὡς ἐθνικὸν ὄνομα τῶν Ἀφγάνων. Πόλις ἐνταῦθα ἦν ἡ ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου κτισθεῖσα Ἀλεξάνδρεια ἐν Ἀραχωσίᾳ (ἢ σημερινῇ Κανδαχάρ κατὰ τινάς) — 3)

ἢ Γεδρωσία (νῦν Βελουδξιστάν). — 4) ἢ Δραγ-γικὴ (νῦν Σειδάν) καὶ Ἀρεία (νῦν Ἐρατή).

β') Εἰς τὴν βορείαν Ἀριανὴν, ἐν ἣ περιλαμβάνονται: 1) ἢ Βακτριανή (νῦν τὸ Χανάτον Βαλχ) μετὰ τῆς πρωτεύουσας Ζαριασπα ἢ Βακτρα, τῆς ἀρχαιστάτης πόλεως τῆς Ἀσίας κατὰ τινὰ παραδοσιν ἀρχαίαν Ἀσιατικὴν καὶ ἔδρας τῶν μυθικῶν βασιλέων τοῦ Ζενάξείστα (νῦν καλεῖται Βαλχ). — 2) ἢ Σογδιανὴ μετὰ πρωτεύουσας πόλεως Μαράκανδα (νῦν Σαμαρκάνδη). Ἐνταῦθα ἦτο καὶ ἡ Ἀλεξάνδρεια ἢ ἐσχάτη (σημ. Χοδζέντ;) — 3) Χωρεσμία (νῦν Χίβα περὶ τὴν Χαυδραμάν), Μαργινὴ μετὰ πρωτεύουσας Ἀντιοχείας τῆς Μαργινῆς, κ.σ.μ.α. τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου ἀνοικοδομηθέντα ὑπὸ Ἀντιόχου τοῦ Α' (νῦν ῥωσσικὴ πόλις Μέρβ), Ὑρκανία καὶ Παρθυαία.

γ') Εἰς τὴν δυτικὴν Ἀριαν, περιλαμβάνουσιν τὴν Μηδίαν μετὰ τῆς πρωτεύουσας Ἐκβάτανα (νῦν Hamadan) καὶ ἑτέρας πόλεως Ἀσπάδανα (νῦν Ἰσπαχάν) καὶ Ἀτροπατηνὴν (ἥτοι χώραν τῶν πυρεκατηρῶν, νῦν Ἀδερπεϊτζάν).

δ') Εἰς τὴν νότιον Ἀριανὴν περιλαμβάνουσιν τὴν Περσίδα (Φαρστάν, ἥτοι τὴν χώραν τῶν Περσῶν καὶ κοιτίδα τοῦ Περσικοῦ κράτους μετὰ πρωτεύουσας Περσέπολεως καὶ Πασαργάδων) καὶ τὴν Καρμανίαν (Κερμάν). Ἐκ τοῦ τοῦ ὀνόματος τῆς χώρας ταύτης (Περσίδης) ἐδόθη παρ' Ἑλλήσι καὶ Ῥωμαίοις κατὰ χρῆσιν ὡς εἰς ἅπασαν τὴν Ἀριανὴν καὶ σήμερον δ' ἐστὶ Περσίαν καὶ Περσικὸν κράτος καλοῦσιν οἱ Ἑυρωπαῖοι μέγα μέρος τῆς Ἀριανῆς τὸ ἀποτελοῦν τὸ κράτος τὸ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἔθνους καλούμενον Ἰράν. Τὸ ὄνομα Ἀριανὴ ἔχει μεγίστην συγγένειαν πρὸς τὸ ὄνομα τῶν Arja τῶν Ἰνδιῶν (βλ. λ. Ἀριοι). [Π.Κ.]

Ἀριάνο-δι-Πούλια. Τὸ ἀρχαῖον Ἰούτικον (Equus Tuticus) τῶν Σαμνιτῶν. Πρωτ. ὑποδοικησέως καὶ ἔδρα ἐπισκόπου ἐν τῇ ἰταλικῇ ἐπαρχίᾳ τοῦ Ἀβελλίνου, παρὰ τὴν σιζήρ. 1640 μ. ὑπὲρ τὴν ὄχλασαν. Εἶναι κακῶς ἐκτισμένη καὶ ἔχει 14 485 κατ. (1881). [Π.Π.]

Ἀριαράθης σύνθετος ὄνομα τῶν βασιλέων τῆς Καππαδοκίας, ἥτις δὲν ἐξελληνίσθη μὲν κατ' ὀλοκληρίαν μετ' Ἀλεξάνδρον, ἀλλὰ μετέσγεν ὁμοῦ μεγάλως τοῦ ἐπὶ τῶν διαδόχων ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ. Οἱ Ἀριαράθαι ἐξωόρον ἑαυτοὺς ἀπογόνους τοῦ Ἀναρχᾶ, ἐνδὲς τῶν ἐπὶ ἐπιφανῶν Περσῶν τῶν ἐπευεγκόντων τὴν κατάλυσιν τοῦ Ψευδοσμερδίου Παυμάτα, καὶ παρασκευασάντων τὴν ἐπὶ τὴν ἀρχὴν ἀνοδὸν τοῦ Δαρείου. Ὁ πρῶτος Ἀριαράθης υἱὸς Ἀριαράμνου τοῦ Α' ἐβασίλευσε περίπου μεταξὺ τοῦ 350—322 π.Χ. — Ἀρ. δ Β', ἐφ' οὗ ἡττηθέντος ὑπὸ τοῦ Περδίκκου τῷ 322 ἔγεινεν ἡ πλήρης εἰς τοὺς Μακεδόνας καθυπόταξις τῆς Καππαδοκίας — Ἀρ. δ Γ'. Κατὰ

τινας μὲν εἶνε ὁ ἀνακτῆσας τὸ πατρικὸν βασι-
λειον περὶ τὸ 301 π. Χ. ἐν μέσῳ τοῦ μεταξὺ
Ἀντιγόνου καὶ Σελεύκου πολέμου, κατ' ἄλ-
λους δ' εἶνε μεταγενέστερος, θανάτων περὶ τὸ
220—163 π. Χ. — Ἀρ. δ' Ε' ὁ Φιλομή-
τωρ (163—130 π. Χ.). — Ἀρ. Γ' ὁ Ἐπι-
φανής (130—100 π. Χ.). — Ἀρ. Ζ' καὶ Η'
οἱ τοῦ Ἰσχυρνοῦς ἐλθωθέντες ὑπὸ τοῦ Μι-
θραδάτου. — Ἀρ. Θ' ὁ Εὐσεβής Φιλο-
πάτωρ υἱὸς Μιθραδάτου Γ' τοῦ Εὐπάτορος
(96—84). Πολλὰ ὑπάρχουσιν ἀμυρσθηθεῖσαι
περὶ τῆς σειρᾶς καὶ τῆς χρονολογίας τῶν βα-
σιλέων τῶν φερόντων τὸ ὄνομα Ἀριαράθης.
Περὶ τὴν διαλεύκανσιν τοῦ ζητήματος τοῦτου
ἡγενηθήσαν ἰδίως νομισματολόγοι ἀφορμὴν
λαμβάνοντες ἐκ τῶν καππαδοκικῶν νομισμά-
των, ἅτινα φέρουσιν ἐπιγραφὰς ἑλληνικάς.
"B. Borell ἐν Numismatik Chronicle
1862 σ. 1 κ.έ. — J. Friedländer ἐν
τῇ Zeitschrift für Numismatik τοῦ Be-
ρλίνου τόμ. Χ σ. 10 κ.έ. καὶ σ. 269 κ.έ. —
Imhoof-Blumer Porträtköpfe σ. 38
κ.έ. — Th. Reinach Trois royaumes
de l'Asie Mineure. Paris. — Αἱ ἀνωτέτω
χρονολογίαι εἶνε αἱ κατὰ τὸν Imhoof. [Α.]

Ἀρέβαιος. Βασιλεὺς τῆς Καππαδοκίας
σύγχρονος τοῦ Κύρου τοῦ μεγάλου, καθ' οὗ
ἐπολέμησε συμμάχων μετὰ τοῦ Κροίσου καὶ
ἐφονεύθη ἐν τῇ μάχῃ. [Π.Κ.]

Ἀρίγγυ (Ἐμ. π.). Ἡ καταπληκτικὴ
γονιμότης τοῦ εἴδους τῶν ἰχθύων τούτου καὶ
ἡ καλὴ ποιότης τῆς σαρκὸς τῶν, κατέστησαν
τὴν ἀλιεῖαν αὐτοῦ κυριωτάτην βιομηχανίαν
τῶν πληθυσμῶν τῶν κατοικούντων τὰ παράλια
τῶν βορείων θαλάσσιων ἐν αἷς ἀπαντῶσιν αἱ
ἀρίγγαι κατ' ἀπειραριθμοὺς ἐμάχας καὶ καθ'
ὥριμένους ἐποχὰς τοῦ έτους, ἰδίᾳ περὰ τὴν
Γροιλανδίαν, τὴν Ἰσλανδίαν, τὴν Λαπωνίαν,
τὴν Νορβηγίαν, Σουηδίαν καὶ Δανίαν. Πρὸ δύο
αἰώνων οἱ Ὀλανδοὶ μένει ἀπησχέλουν 2000
ἀλιευτικὰ πλοῖα διὰ τὴν ἄγαν τῶν ἀρίγγων
(βλ. Ἀλιεῖα).

Αἱ ἀρίγγαι παρασκευάζονται διὰ τὸ ἐμπό-
ριον κατὰ δύο τρόπους· ἀλίπαστοι καὶ καπνι-
σταί. Αἱ ἀλίπαστοι ἂν μὲν ἡγρεύθησαν κατὰ
τὸ ἔαρ ἢ τὸ θέρος ἐν τῇ ἐμπορίῳ διακρίνον-
ται ὡς ν.έ.α. ἂν δὲ κατὰ τὸν χειμῶνα λέ-
γονται ν.ω.π.α. (ἄρτι ἀλατισθεῖσαι). [Δ.Ρ.Η.]

Ἀριεῖς (Ariège). Ποταμὸς τῆς Ν Γαλ-
λίας, πηγάζων ἀπὸ τοῦ ἀγνέου τοῦ Που-
Μορέν, περὰ τὰ Ἀ σύνορα τῆς Ἀνδέρρας, ἐν
τῷ νομῷ τῶν Ἀ Πυρρηναίων, καὶ ἐκβάλλων
μετὰ ῥεύον 157 χμ. ὦν 42 πλωτά, εἰς τὴν Γα-
ρούναν ἔνωσις τῆς Τολώσης.

Ὁ γαλλικὸς νομὸς τοῦ Ἀριεῖς,
συνερεῖται πρὸς τὴν Καταλωνίαν, τὴν Ἀνδέρ-
ραν, καὶ τοὺς νομοὺς τῶν Ἀνω Πυρρηναίων,
τοῦ Ἰζὲ καὶ τοῦ Ἀνω Γαρούνα, ἀποτελεῖται
κατὰ τὸ πλεῖστον ἐκ τῶν πάλαι χωρίων τοῦ

Φοῶ καὶ τοῦ Κονσεράν. Κεῖται δὲ ἐπὶ τῆς Β
κλιτύος τῶν Πυρρηναίων, ἔχει ἐμβαδὸν 4894
τχμ., ἀνήκει εἰς τὸ ὕδατοπέδιον τοῦ Γαρούνα
καὶ εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον ὀρεινή χώρα. Τὸ
κλίμα εἶναι ὑγμεῖνόν καὶ γλυκὺ· τὰ $\frac{1}{10}$ τοῦ
ἐδάφους ἄγονα, τὸ δ' $\frac{1}{4}$ καλύπτεται ὑπὸ θα-
σῶν καὶ τὸ $\frac{1}{2}$ καλλιεργεῖται, παράγον σιτηρά,
λίνον, κάστανα, οἶνους κτλ. ἔχει κτηνοτρο-
φίαν, ἐμπόριον, βιομηχανίαν κτλ. Μάρμαρα,
ἱσπίδας, ἀλάβετρον, αἰμαύτον κτλ. ἄλα-
τούχους καὶ ἱοματικὰς προσέτι πηγὰς. Ὁ νο-
μὸς οὗτος διανέμεται ὑπὸ τοῦ σιδηρ. τῆς Το-
λώσης-Ταρασκῶνος, καὶ διαιρεῖται εἰς τρεῖς
ἐπαρχίας (Φοῶ, Παμ-έρ, καὶ Σαιν-Ζιρὸν),
περιλαμβάνοντας 20 καντόνια καὶ 336 δήμους.
Πρωτ. αὐτοῦ εἶναι τὸ Φοῶ. Οἱ κάτοικοι οἱ-
τινες τῷ 1886 ἀνῆρχοντο εἰς 237 619 εἶναι
κατὰ τὸ πλεῖστον βρακικῆς καταγωγῆς. [Π.Π.]

Ἀριετικά στρώματα (Arieten
Schachten, κροειδῶν) καλοῦνται στρώματα
ἐκ κυανογαίου πηλοῦ, ἀνήκοντα εἰς τὴν κατω-
τάτην διάστρωσιν τῆς λυασίου διαπλά-
σεως καὶ χαρακτηριζόμενα ὑπὸ κροισιδῶν
(Arieten) ἀμυωνιτῶν, ἰδίᾳ Ἀρμιονίτου
τοῦ Βουκλάνδου· ἀπαντῶσιν ἐν Β. Γερ-
μανίᾳ καὶ Γαλλίᾳ. [Κ.Μ.]

Ἀριζόνα. Μία τῶν εἰς τὰς Ἠνωμένους
Πολιτείας τῆς Β. Ἀμερικῆς ἀνηκουσίων το-
παρχιῶν, ἔχουσα ἐμβαδὸν 295 030 τχμ. Ἀ-
ποτελεῖται ἐκ τοῦ ἡμίσεος τῆς πρῆν μιζι-
κινικῆς χώρας Νέου Μεξικῶ καὶ τίνος λιρι-
δος ἐδάφους, ἀγορασθείσης τῷ 1854 ἀπὸ τοῦ
Μεξικῶ ἀντὶ 10 ἑκατομ. δολαρίων καὶ ἐ-
χοῦσης ἐμβαδὸν 77 000 τχμ. Διαιρεῖται εἰς 7
κομιτείας. ἔχει δὲ πρωτεύουσιν τὴν ἐν τῇ
κομιτεῖᾳ τῆς Πίμας Τούκσον (3224 κατ.)
καὶ, κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1880, 40 141
κατ. Ἐκ τῶν ὀρέων τῆς, τὸ τοῦ ἀγίου Φραγ-
νίσκου, ἡφαιστειώδης κῶνος, ἔχει ὕψος 3 500
μ. Ὁ κυριώτερος τῶν ποταμῶν τῆς εἶναι ὁ
Κολοράδος. — Ἡ Ἀ. εἶναι ἡ πλουσιωτάτη εἰς
μέταλλα χώρα τῶν τοῦ Εἰρηνικοῦ ἀντικῶν. Ὑπὸ
δὲ τὴν ἐποψίν τῆς τῶν πολυτίμων μετάλλων
παραγωγῆς, κατέχει τὴν τετάρτην θέσιν ἐν
τῇ Συμπολιτείᾳ. Τὰ ὄρυξία αὐτῆς παράγουσι
χρυσόν, ἄργυρον, χαλκόν, γαιάνθρακα καὶ κα-
λαίτας. Τὸ κλίμα τῆς εἶναι ἔρηρ. [Π.Π.]

Ἀριήλ (Ἀστρ.) Ariel εἰς τῶν τεσ-
σάρων δορυφόρων τοῦ πλανήτου Οὐρανῶ. [Δ.Κ.]

Ἀριήλ, λέων Θεοῦ ἢ πυρὶ Θεοῦ· εἰς τῶν
ὕπὸ τὸν Ἑσθριν ἐπιστῆμων ἀνδρῶν. Ἡ λέξις
αὕτη ἀπαντᾷ καὶ ὡς οἰκογενειακὸς τίτλος ση-
μαίνων τὸν χαρακτῆρα δύο ἀνδρείων Μισαί-
τιων. Ὁ Ἰεζεκιήλ ἀναφέρει ταύτην ὑπὸ δόλαις
διάφορον σημασίαν εἰς τὸ θυσιαστήριον τοῦ
Θεοῦ, καὶ ὁ Ἡσαίας ἀποκαλεῖ οὕτω τὰ ἱερο-
σόλυμα, ὡς πυρὸν, ἐν ᾗ αἱ θυσίαι καὶ οἱ ἔθλοιοι
τοῦ Θεοῦ κατακαίνονται. [Ι.Μ.]

Ἀριθμητής (Μαθημ.). Ἐν τῷ συ-

στήματι τῶν κλασματικῶν ἀριθμῶν εἶνε ὁ ἀκέραιος, ὁ δὲ ῥῆλὼν ποσάκις ἐπανελήθητο κλασματικῇ τις μονὰς πρὸς σχηματισμὸν κλασματικοῦ ἀριθμοῦ· οὕτως ἐπὶ τῆς κλασματικῆς μονάδος $\frac{1}{8}$, ἂν αὕτη πρέπει νὰ ἐπαναληθῇ 8^{κι}, ὥστε νὰ σχηματισθῇ τὸν κλασματικὸν ἀριθμὸν τὸν συντόμως παριστάμενον διὰ $\frac{6}{8}$ ὁ δὲ λέγεται ἀριθμητής. Ὡσαύτως ἐν τῇ μὴ δυνατῇ διαιρέσει, τοῦ πηλίκου ἐκφραζομένου διὰ κλασματικοῦ ἀριθμοῦ, ἀριθμητής μὲν εἶνε ὁ διαιρετέος παρονομαστής δ' ὁ διαιρέτης (Δ Καρ.)

Ἀριθμητικά (Γ ρ α μ μ.) ὀνόματα numeralia. Ταῦτα διαιροῦνται εἰς οὐσιαστικά, ἐπιθετά καὶ ἐπιρρήματα. Καὶ τὰ μὲν οὐσιαστικά ἐκφέροντα τὴν τῶν ἀριθμῶν ἐννοιαν ἀφ' ἑαυτῶν λήγουσιν εἰς-ὅς γεν.-ὅδος, μονάς, μονάδος καὶ εἶναι ἅπαντα θεληκοῦ γένους, οἷον ἡ δυάς, ἡ τριάς, τετράς, πεμπάς καὶ ὑπερῶν πεντάς, ἑξάς, δεκάς κτλ. εἰκάς, τριακάς, τετρακακοντάς, πεντακακοντάς, ἑκακοντάς, χιλιάς, μυριάς κλ. Πάντα σχηματίζονται ἐκ τῶν ἀπολύτων πληρὸν τοῦ μονᾶς ἐκ τοῦ μόνου καὶ τῶν ἐβδόμης καὶ ὀγδόης ἐκ τῶν τακτικῶν ἑβδόμος καὶ ὀγδός. Τὰ δὲ οὐσιαστικά τὰ λήγοντα εἰς-ὅς γεν.-ὅδος, οἷον τρίτος, τετρακτὺς, πεντακτὺς, ἑκακτὺς, χιλιοστὺς, μυριοστὺς εἶναι ἄλλης χρήσεως, περὶ ὧν βλέπε τὸ λεξικὸν τῆς ἀρχαίας. Τὰ δὲ ἐπιθετά διαιροῦνται 1) εἰς ἀπὸ λυτὰ cardinalia καθ' ἑαυτὰ κεῖμενα καὶ ἄπληρῶν ἀριθμῶν σημαίνοντα, οἷον εἰς, μία, ἓν, δύο, τρεῖς, τέτρα, τέσσαρες, τέσσαρα καὶ τέτταρες, πέντε, ἑξ, ἑπτὰ, ὀκτώ, ἑννέα, δέκα, ἑνδεκα, δωδεκα, τρεῖς, τρία καὶ δέκα, τέσσαρες καὶ δέκα, ἀλλὰ πεντεκαίδεκα, ἑκαίδεκα, ἑννεακαίδεκα, εἰκοσι(ν), εἰς, μία, ἓν καὶ εἰκοσι, τριάκοντα κλ. ἐνενηκοντα, ἑκατόν, διακόσιοι, αἱ, α, κλ. χίλιοι, αἱ, α, διμύριοι, αἱ, α κλ.—Παρατηρήτέον, ὅτι τὸ μὲν εἰς, μία, ἓν κλίνεται μόνον ἐν τῇ ἐνικῇ, ἐνός, μιάς, ἐνός· τὰ δὲ σύνθετα οὐδεῖς καὶ μηδεῖς καὶ ἐν τῇ πληθ. οὐδένας, οὐδένων κλ. Τὸ δὲ οὐ μόνον ἐν τῇ δοικῇ δν. καὶ αἰτ. δὲ οὐ, γεν. καὶ δοτ. δυοῖν. ἐν τῇ πληθ. μόνον τὸ τρεῖς, τρία, γεν. τριῶν καὶ τὸ τέσσαρες, τέσσαρα γεν. τεσσάρων κλ. Πάντα δὲ τὰ ἄλλα εἶναι ἄκλιτα κλίνονται δὲ πᾶν κανονικῶς ἀπὸ τοῦ διακόσιοι, αἱ, α καὶ ἑξῆς. Τὰ ἀπὸ τοῦ ἑννέα γινόμενα παρ' Ἀττικαῖς γράφονται δι' ἐνός ν, οἷον ἐνενηκοντα, ἑνακῆσιοι, ἑνατος, ἑνακοιστὸς, ἑνάκις. — 2) Τακτικά ordinalia, τάξιν καὶ ἀκολουθίαν σημαίνοντα τῶν μερῶν πλήθους τινός, οἷον, πρῶτος, δευτέρος, τρίτος, τέταρτος, πέμπτος, ἕκτος, ἑβδομος, ὀγδός, ἑνατος, δέκατος, ἐνδεκάτος, δωδεκάτος, ἀλλά, τρίτος, τέταρτος, πέμπτος καὶ δέκατος κλ. εἰκοστός, πρῶτος καὶ εἰκοστός (καί· εἰς καὶ εἰκοστός), ὀγδός καὶ εἰκοστός, ἀλλὰ καὶ δυοῖν δέων ἢ δυοῖν δεόντων τριακοστός, πρῶ. τὸ λατ. duodecime-

simus ἀντὶ τοῦ octavus et vicesimus κλ. ἑκατοστός, διακοιστὸς κλ. χιλιοστός, διαχιλιοστός, μυριοστός, πεντακισμυριοστός κλ. Τὰ τακτικά κλίνονται πάντα κανονικῶς. Προτάσσονται συνήθως ὡς καὶ ἐν τοῖς ἀπολύτοις οἱ μικρότεροι ἀριθμοί· ἐνίοτε συνάπτονται μετὰ τῶν ἀπολύτων, οἷον «ἓν καὶ τριακοστὴν ἔτος». Τύποι τινὲς τῶν τακτικῶν φαίνονται ἔχοντες παραγωγικὴν ἀναλογίαν πρὸς τὰ συγκριτικά καὶ ὑπερθετικά, οἷον πρῶτος ἐκ τοῦ πρῶ-ατος δωρ. πρώτος, ποιητ. πρώτος, λατ. primus ἔχει συγκριτικὸν τὸ πρῶ-τερο-ς, πρῶ τὰ δευτέρο-ς, δευ-τα-τε-ς, τρί-τος (αἰολ. τέρτος, λατ. tertius) τρί-τα-τε-ς κτλ. 3) Πολλὰ ἀπὸ τὰ πολλαπλασιαστικά multiplicativa σημαίνοντα τὸ πλήθος τῶν μερῶν, εἰς ὧν ἐν θλόν σύγκειται· εἶναι τριγενῆ καὶ τρικατάληκτα οὐς, ἡ οὖν, καὶ σύγγεναι ἐκ τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν καὶ τοῦ πλῆθους=οὐς, πλῆθος=ἡ, πλῆθος=οὖν (τὸ πρόσθεμα πλῆθος ἐγένετο ἐκ τοῦ ποῖο κατὰ μεταβολήν), οἷον ἀπλῶς, ἀ-πλή, ἀ-πλῶν (τὸ ἀ-ἐκ τοῦ σα εἶναι ταυτὸν πρὸς τὸ καὶ ἐν τοῖς ἀ-πας, ἀ ὁρός κλ.). δι-πλῶς, τρι-πλῶς, τετρα-πλῶς, πεντα-πλῶς, δεκα-πλῶς, ἑκατοντα-πλῶς. 4) ἀναλογικά proportionalia καὶ κατὰ σημασίαν καὶ κατὰ παραγωγὴν συγγενῆ πρὸς τὰ πολλαπλασιαστικά. Σημαίνουν δὲ τὸ ποσάκις λαμβάνεται τι ἀναλόγως πρὸς ἕτερόν τι, ὅπου θεωρεῖται ὡς μονάς, οἷον δι-πλάσιος, τρι-πλάσιος, τετρα-πλάσιος, δεκα-πλάσιος, ἑκατονταπλάσιος τὸ τελευταῖον λέγεται καὶ ἑκατονα-πλάσιον (Ξεν. Οἴκ. 2, 3) καὶ πρὸς τοῖς ὑπερῶν πολλα-πλάσιον ἀντὶ πολλαπλάσιος. 5) Χρονικά temporalia σημαίνοντα διάρκειαν ἐνεργείας ἢ καταστάσεως χρονικῆν. ὅσῃ ἐκφράζει τὸ ἀριθμητικὸν ἐπιθετοῦ, οἷον δευτεραίος, τριταίος, τετραταίος, δεκαταίος κλ. Ταῦτα σχηματίζονται ἐκ τῶν τακτικῶν, διὰ τῆς καταλήξεως-αῖος, ἢ καὶ ἄλλα ἐπιθετά μὴ ἀριθμητικά, ἀλλὰ ἀνάλογα πρὸς ταῦτα, ἔχουσιν, οἷον ποστ-αῖος, σχα-αῖος, σκισ-αῖος κλ. Ἡ χρῆσις αὐτῶν εἶναι ἢ ἐξῆς· α') λέγονται ἐπὶ τῶν ἐδοιπροϋντων· «οὕτω μὲν δὴ πορευόμενοι τετραταῖοι πρὸς τοὺς ὁρίους τῆς Γωδρύα χώρας ἐγένοντο» (Ξεν. Κ. Π. 5, 3, 1. πρῶ. καὶ 5, 2, 2. καὶ Ἀν. 6, 6, 38.) β') ἐπὶ τῶν ἀπεθνησάντων καὶ τῶν κακίμων νεκρῶν ἐν ταῖς μάχαις· «Ἀθηναῖοις ἐβδομάτος ἀρ' οὐ ἔκκειν ἐξω τοῦ ἱεροῦ ἐτελεύτησε» — «ἦδη γὰρ ἦσαν πεμπταῖοι καὶ οὐχ' οἷον τε ἀναίρειν ἐτι ἦν» (Ἀν. 6, 1, 9. πρῶ. καὶ Πλάτ. Πολ. σ. 614, β') 3) ἐν καὶ ἢ ἐν Νομ. 12, σ. 959 «τριταῖα πρὸς τὸ μνημα ἐκφορά». γ') καὶ τὰ ὡς ἐπιθετοῦ τοῦ πυρετοῦ «τριταῖος, τετραταῖος πυρετός, Πλάτ. Τιμ. σ. 86, α, febris tertiana, quartana, ὁ τὴν τρίτην, τετάρτην ἡμέραν καταλαμβάνων πυρετός, ἢ μετὰ διάλειμνον δύο, τοῖων ἡμερῶν. — β) Διανεμητικά, distributiva. Ἡ ἐλληνικὴ γλῶσσα δὲν ἔχει ἰδίαν καταλήξιν, ὡς

ἡ Λατινική, πρὸς ἑκφρασιν τούτων, ἀλλὰ μεταχειρίζεται τὰ ἀπόλυτα καὶ τὰς προσθέσεις ἀνα, κατὰ, εἰς μετὰ αἰτ. ὡς ἀνὰ δέκα ἀφίκοντο, deni, καθ' ἓνα, singuli, εἰς τέταρτος, quaterni. καὶ τὴν σὺν συνθέτως ὁμοῖον ὡς οὐνοῦ. bini, σύντρεῖς, terni. κλ. - Ἐκ δὲ τῶν ἐπιρρημάτων τὰ μὲν τρία πρῶτα ἔχουσιν ἴδιον σχηματισμόν, οἷον ἀπαξ, δις, τρίς. πάντα δὲ τὰ ἄλλα τελευτῶσιν εἰς -κίς καὶ γίνονται ἐκ τῶν ἀπολύτων συναπτόμενα ὡς ἐκεῖνα εἰς τὴν σύνθεσιν, ὡς τετράκις, πεντάκις, δεκάκις, τρισκαίδεκάκις, χιλιάκις, δισχιλιάκις, μυριάκις κλ. - Πάντα τὰ ἐπιρρήματα εἶναι ποσωτικά σημαίνοντα τὸ ποσάκις τι ἐπαναλαμβάνεται ἢ γίνεται καὶ διὰ τούτου μετὰ τῶν ἀπολύτων κείμενα χρησιμεύουσιν ὡς πολλαπλασιασταί, ὡς «πόσοι εἰσὶν οἱ δύο δις πόδες;» (Πλάτ. Μέν. σ. 82, d.) - «τρεῖς δὲ τρίς πόσοι εἰσὶ πόδες;» (αὐτόθι, σ. 83, e.) - «τὰ δις πέντε δέκα ἐστίν;» (Ξεν. Ἀπομν. 4, 4, 7.) - «τὰ τρίς ἑπτακόσια πόσος ἐστὶν ἀριθμός;» (Πλάτ. Ἰππ. Ἑλ. 366 c. κλ.). Τοὺς δὲ κλασματικούς ἀριθμούς ἐκφέρουσι πολλαχῶς οἱ παλαιοί. Πρῶτον προτάσσουσι τὸν παρονομαστήν τοῦ κλάσματος εἰς γενικήν, ἔπειτα ἐπιφέρουσι τὸν ἀριθμητὴν μετὰ τοῦ οὐσιαστικοῦ μέρους ἢ μοῖρας «Πελοποννήσου τῶν πέντε τὰς δύο μοῖρας νέμονται» (Λακεδαιμόνιοι Θουκ. 1. 10, 2) — τὰ $\frac{2}{5}$, ὅταν δὲ ὁ παρονομαστής ᾖ κατὰ ἓν μεγαλύτερος τοῦ ἀριθμοῦ λέγεται μόνον ὁ ἀριθμητὴς ἐναρθῶς μετὰ τοῦ οὐσιαστικοῦ μέρους, οἷον τὰ τρία μέρη — τὰ $\frac{3}{4}$, τὰ τέσσαρα. πάντες, ἔξ, ἑπτὰ μέρη — $\frac{4}{5}$, $\frac{5}{6}$, $\frac{7}{8}$. Τὸ $\frac{1}{2}$ ἐκφέρεται διὰ τοῦ ἐπιθέτου ἡμισυς, -εἰα, -υ, ἢ διὰ τοῦ ἡμι-λατ. semi (= ἡμισυ) συνθεθεμένον μετὰ ὀνομάτων σημαίνοντων νομίσματα, μέτρα καὶ σταθμὰ ἡμιτάλαντον $\frac{1}{2}$ τάλ. ἡμιωδύλιον, $\frac{1}{2}$ δόλ., ἡμιπλεθρον $\frac{1}{2}$ πλεθρ. Ἀλλὰ καὶ συνθέτως μετ' ἑνὸς τακτικοῦ καὶ τῆς λέξεως μόριον, οἷον τριτημέριον $\frac{1}{3}$, τεταρτημόριον $\frac{1}{4}$ πλ. Ἐκ δὲ τῶν μικτῶν ἀριθμῶν ὁ $1 \frac{1}{2}$ λέγεται ἡμιόλιον, οἱ δὲ λοιποὶ ἐκφέρονται συνθέτως μετὰ τῆς ἐπὶ προθέσεως καὶ τῶν τακτικῶν, οἷον ἐπίτριτος = $1 \frac{1}{3}$, ἐπιτέταρτος = $1 \frac{1}{4}$, ἐπίπεμπτος = $1 \frac{2}{5}$, ἐφεκτος = $1 \frac{3}{6}$ κλ. Προσέτι ἀκέραιοι ἀριθμοὶ μετὰ τοῦ κλάσματος $\frac{1}{2}$ ἐκφέρονται δι' ἀπολύτων ἀριθμῶν καὶ διὰ τῆς τοῦ ἡμι-συνθέσεως, οἷον πέντε ἡμιτάλαντα = $2 \frac{1}{2}$, ἑννέα ἡμιωδύλια = $4 \frac{1}{2}$. Ἐπίσης καὶ διὰ τῶν τακτικῶν καὶ τῆς αὐτῆς συνθέσεως, οἷον τρίτον ἡμιτάλαντον = $2 \frac{1}{3}$, ἕκτον ἡμιτάλαντον = $5 \frac{1}{3}$ «καὶ ὅπως ἐπόσθεν φῆσαι τις εἶναι τὸ ἡμιτάλαντον, τὸν πρὸ αὐτοῦ ἀριθμὸν ὀλκλήτρων εἶναι δεῖ, εἰ μὴ μὲν ἔδδομον, τὸν ἔξ, εἰ μὴ δὲ τρίτον, τὸν δύο, σὺν δὲ τούτῳ τὸ ἡμισυ πάντως ἐπαριθμεῖν. Φίλον δὲ τοῖς ἀρχαίοις καὶ τὸ ἐν ἡμισυ τάλαντον τρία ἡμιτάλαντα λέγειν, ὡς καὶ τρία ἡμίμνια τὴν μίαν ἡμίσειαν μνῆν» (Πολυβ. Ὀνομ. 9, 55). Τὰ σημεῖα τῶν ἀριθμῶν ἐγράφοντο μετὰ τὰ γράμματα

τοῦ ἀλφαβήτου περὶ ὧν ἴδε τὸ ἄρθρον Γράμματα. [I. Π.]

Ἀριθμητική (Μαθηματ.) ἡ ἐπιστήμη ἢ ἀντικείμενον ἔχουσα τοὺς ἀριθμούς· ἡ σπουδὴ ταύτης εἶναι λίαν ἐνδιαφέρουσα, ἐπειδὴ θεωρεῖται ὡς βάσις τῆς Μαθηματικῆς, πλὴν δὲ τούτου ἀποτελεῖ μετὰ τῆς γεωμετρίας τὸ ἀξιολογώτατον κατὰ Πλάτωνα μέσον πρὸς διανοητικὴν τῶν νέων ἀσκήσιν. Διακρίνονται ἐν τῇ Ἀ. δύο μέρη: Α' Ἡ κοινὴ Ἀ., περιλαμβάνουσα τὰς τέσσαρας γνωστὰς ἐπὶ τῶν ἀκέραιων καὶ τῶν κλασματικῶν ἀριθμῶν πράξεις, τὰς ἀναλογίας, τὰς προόδους, τὴν ἐξαγωγήν τῆς τετραγωνικῆς καὶ κυκλικῆς ῥίξης καὶ τοὺς λογαριθμούς. Παρατηρητέον δ' ὅτι πρὸς διάπλασιν τῆς ἀριθμητικῆς ταύτης, αὐθαίρετως ἐλάβομεν βάσιν συστήματος τῆς ἀριθμώσεως τὸ δέκα, ἡτοδεδυνατόν νὰ δώσωμεν ἀλλοίαν μορφήν μεταβάλλοντες τὴν βάσιν τοῦ συστήματος. Β' Ἡ Ἀνωτέρα Ἀ. ἀσχολουμένη περὶ τὴν ἐρευναν τῶν γενικῶν ιδιοτήτων τῶν ἀριθμῶν ἀνεξαρτήτως τοῦ κρέτους τῆς γραφῆς αὐτῶν π.χ. τῆς ιδιότητος τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ νὰ διαιεῖται δι' ἄλλου, νὰ ᾖ τελεία δύναμις ἄλλου κλπ. Τὸ μέρος τοῦτο πραγματευόμενον τὰ ὑψηλότερα ζητήματα τῆς ἀριθμητικῆς καλεῖται καὶ «θεωρία τῶν ἀριθμῶν», ἡ ἀνάπτυξις δὲ ταύτης κατὰ τοὺς σημερινούς χρόνους ἐκ παραλλήλου βαίνει πρὸς τὴν πρόσθεν εἰς ἣν ἔσχατοι μαθηματικοὶ ἀνήγαγον τὴν θεωρίαν τῶν συναρτήσεων, τείνει νὰ ἄρῃ τὸ διαχωρίζον τὴν ἀριθμητικὴν ἀπὸ τῆς ἀλγεβρας ὅριον καὶ διεῖξη τὴν ἐνότητά τῶν δύο συνήθως χωριζομένων κλάδων τῆς Μαθηματικῆς. Δὲν εἶναι δ' ἄσκοπον νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι ἡ Ἀ. ἐπιδεικτικῶς οὕσα πολλῶν καὶ ποικίλων ἐφαρμογῶν ἐν τῇ κοινωνικῇ βίῳ, λαμβάνει κατὰ ταύτας καὶ ἴδιον ὄνομα διακρίνεται λ.χ. εἰς Πολιτικὴν Ἀ., διδάσκουσαν τὴν ἐφαρμογὴν εἰς διοικητικὰς ἀνάγκας ἥτοι πρὸς κανονισμόν λαγείων, χρεωλυσιῶν, ασφαλειῶν, στατιστικῶν κλπ. Νομικὴν Ἀ., χρησιμοποιοῦμένην πρὸς κανονισμόν καὶ ἐπίλυσιν δικαστικῶν διαφορῶν, ἀναφερομένην ἰδίως ἐν τῷ κληρονομικῷ δικαίῳ. Ἐμπορικὴν Ἀ., διδάσκουσαν τὴν μέθοδον τῶν τριῶν, τῆς μίξεως, τοῦ μερισμοῦ εἰς μέρη ἀνάλογα, τὸ μετρικὸν σύστημα, τὴν τήρησιν τῶν ἐμπορικῶν βιβλίων κλ. Ὀργανικὴν Ἀ., ἐξηγουσάν τὴν χρῆσιν μηχανικῶν τιμῶν ὀργάνων, δι' ὧν ἡ ἐκτέλεσις τῶν πράξεων, αἵτινες ἐνίοτε καταντῶσιν ἐπίπονοι διὰ τοῦ συνήθους λογισμοῦ, γίνεται μετὰ μεγάλης ταχύτητος καὶ ἱκανῆς ἀκριθείας.

Αἱ ἀρχαὶ τῆς Ἀ. ἐπέθησαν, καθ' ὅσον γνωσχομεν, ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων καὶ Χαλδαίων, παρ' ὧν ἔλαβον αὐτὴν οἱ Φοῖνικες, οἵτινες ἔνεκα τῶν ἐμπορικῶν τῶν ἀσχολιῶν, ἀνέπτυξαν αὐτὴν ἐπισοῦν, ἀν καὶ τοῦτο τοῖς ἀπείρατοις δυσχερέστατον ὡς ἐκ τῆς χρήσεως ἀκατάλληλων συμβόλων. Ἐξ ὧν δὲ παρέλαβον παρὰ

τῶν Φοινίκων καὶ Αἰγυπτίων τὰς στοιχειώδεις μαθηματικὰς γνώσεις οἱ Ἕλληνες, ἔχοντες ἂν ὄρεσ οἷοι ὁ Θαλῆς καὶ ὁ Πυθαγόρας μεγάλως προήγαγον τὴν ἀριθμητικὴν θέντες τὰς ἀληθεῖς αὐτῆς βάσεις· γνωστὸν δ' εἶναι ὅποιαν σπουδαϊότητα ὁ Πυθαγόρας ἀπέδιδεν εἰς τοὺς μαθητῆράς αὐτοῦ ἀριθμούς εἰς ὧν τὴν ἐρευνᾶν τὸ πλεῖστον τοῦ βίου ἀφιέρωσε· δυστυχῶς ἐκ πασῶν τῶν ἀριθμητικῶν αὐτοῦ ἐργασιῶν ὁ χρόνος οὐδεμίαν διέσωσε πλὴν τοῦ γνωστοῦ ἐν τῷ πολλαπλασιασμῷ Πυθαγορείου πίνακος. Εἶνε ἀδύνατον νὰ παρακολουθήσῃ τις λεπτομερῶς τὰς προσόδους τῆς ἀριθμητικῆς παρ' ἀρχαίους, ἑλλείψει συγγραμμάτων, τὰ ὀλίγιστα δὲ εἰς ἡμᾶς περιελθόντα εἶνε τὰ τοῦ Εὐκλείδους (οὗ τῶν Στοιχείων τὰ βιβλία Ε' καὶ Ζ' μέχρι τοῦ Ι' περιέχοντι τὸ σύνολον τῶν θεωρημάτων, ἅτινα εἶνε εἰσαγωγή εἰς τὴν θεωρίαν τῶν ἀριθμῶν) καὶ τοῦ Ἀρχιμήδους (Ψαλμῆτις καὶ Κύλλου μέτρησις), τὸ τοῦ Νικομάχου τοῦ Γερρασηνοῦ καὶ τὸ τοῦ Διοράντου. Αἱ σπουδαίονται ὅμως πρόσδοι τοῦ Ἀ. εὐερίωνται εἰς τοὺς Ἰνδοὺς, οἵτινες εὗρον τὸ μηδὲν καὶ τὰ λοιπὰ ἐν χρήσει ψηφία· ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐφευρέσεως ταύτης, ἥτις δὲν ἦτο ἀγνωστος καὶ εἰς τοὺς Βυζαντινοὺς, ὡς ἀποδεικνύει τὸ τοῦ Ψελλοῦ σύγγραμμα «περὶ τῆς κατ' Ἰνδοὺς ψηφορορίας τῆς καλουμένης μεγάλης», ἐμφορώθη ὑπὸ τῶν Ἀράβων κατὰ τὸν 9ον αἰῶνα τὸ σημερινὸν τῆς ἀριθμῆσεως σύστημα. Μετὰ τὴν εἰσαγωγὴν τῆς ἀριθμῆσεως ἐν Ἰταλίᾳ κατὰ τὸν 13ον αἰῶνα, μεταβάλλεται βαθμηδὸν καὶ ἡ μορφή τῆς ἀριθμητικῆς· μόλις δὲ κατὰ τὸν 16ον αἰῶνα εἰσῆλθῃ ἡ χρῆσις τῶν δεκαδικῶν κλασμάτων. Κατὰ δὲ τὸν 17ον αἰῶνα ἐφευρέθησαν οἱ λογαρίθμοι· ἡ δὲ ἐφεύρεσις τούτων δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἡ τελευταία σπουδαία τῆς πρόσδοσις εἰς τὴν τέχνην τῆς ἀριθμῆσεως. [Δ.Καρ.]

Ἀριθμητικὸν σῆμα· σῆμα, δι' οὗ ἐηλεῖται ἀριθμὸς οἰοδῆποτε. [H.K.]

Ἀριθμοὶ ἴδε Πεντάτευχος.

Ἀριθμολόγιον πληρώματος (Ναυτ.) Κατάλογος τῶν ἀνδρῶν τοῦ πληρώματος πολεμικοῦ πλοίου, ἐν ᾧ παρὰ τὸ ὄνομα καὶ τὴν βαθμὶν ἐκάστου ὑπαξιωματικοῦ ἢ ναύτου τίθεται ἀριθμὸς, οἷον· ἀντικαθιστῶν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνδον. Τὸ ἀριθμολόγιον εἶναι κατηρητισμένον κατὰ τρόπον τεχνικόν, ἐριζόμενον ὑπὸ τοῦ κανονισμοῦ, ὥστε ἐνῶ ἐξ ἐνὸς διευκολύνεται ἡ διανομή τῶν ἀνδρῶν εἰς τὰς πολλαπλὰς ὑπηρεσίας τοῦ πολεμικοῦ πλοίου κατὰ τὰς διαφόρους περιστάσεις τῆς μάχης, τοῦ χειρισμοῦ τῶν ἀρμένων, πυρκαϊᾶς κτλ., ἐξ ἑτέρου μόνος ὁ ἀριθμὸς τοῦ ἀνδρὸς ἀρκεῖ νὰ δώτῃ ἰδέαν περὶ τῆς θέσεως, ἣν κατέχει κατὰ τὰς γενικὰς προσκλήσεις, κατὰ τὰς συστάσεις, τὴν κατὰ κλίσιν, τὰς φυλάξεις καὶ τὰς ἄλλας ὑπηρεσίας. [H.K.]

Ἀριθμὸς (Μαθηματ.) Ἐκ τῆς παρατηρήσεως τῶν ἐξωτερικῶν ἀντικειμένων γεννᾶται εἰς ἡμᾶς πλὴν ἄλλων καὶ ἡ εἰσὶα τοῦ πλήθους· ὡσαύτως δ' ἐκ πείρας μηχανήμεν νὰ διακρίνωμεν ἀπ' ἀλλήλων συλλογὰς ἐμοίων πραγμάτων διαφόρως συντεθειμένας. Τὰ διάφορα ταῦτα πλήθη καλοῦνται ἀριθμοί, ἕκαστον δὲ τῶν ἀπαριθμούντων αὐτοὺς πραγμάτων μονάδα. Ἐκαστος Ἀ. λαμβάνει καὶ ἴδιον ὄνομα, τὴν δὲ μονάδα καὶ αὐτὴν ἀριθμὸν οὕτως ὠνόμασαν ἐν τὰ ὄνματα ταῦτα διατηροῦνται οἰονδῆποτε καὶ ἂν ἢ τὸ εἶδος τῶν ἀποτελουσῶν τοὺς ἀριθμοὺς μονάδων. Οἱ Ἀ. ὀνομάζονται συγκεκριμένοι μὲν, ἂν δηλωταί τὸ εἶδος τῶν μονάδων αὐτῶν, ἀρηρημένοι δ' ἂν μὴ ἀναφέρονται εἰς ἴδιον μονάδων εἶδος. Ἡ σειρά τῶν ἀριθμῶν εἶνε ἀπειρος, ἐπειδὴ τῇ προσθήκῃ τῆς μονάδος εἰς δοθέντα ἀριθμὸν, παράγεται ἄλλος διάφορος τοῦ πρώτου· ἔνεκεν τῆς ἀπειρίας ταύτης θὰ ἦτο ἀδύνατον νὰ δοθῇ εἰς ἕκαστον αὐτῶν ἴδιον ὄνομα καὶ παραταθῇ οὕτως δι' ἴδιου συμβόλου, ἂν μὴ ἐπινοήμεθα χρῆσιν συνθηκῶν τινων γνωστῶν ἐν τῇ ἀριθμῆσει, δι' ὧν ἐπιτυγχάνομεν νὰ ὀνομάσωμεν δι' ὅσον τὸ δυνατόν ἐλάχιστων ἰδέων καὶ γινώσκων δι' ὀλίγων συμβόλων πάντας τοὺς ἀριθμούς. Τὸν τρόπον δι' οὗ πολλοὶ ἀριθμοὶ συντιθενται εἰς ἓνα μόνον καὶ τὴν ἀποτύπωσιν εἰς πολλοὺς καθὼς καὶ πᾶσας τὰς ἐπ' αὐτῶν πράξεις διδάσκει ἡ ἀριθμητικὴ στοιχισμένη ἐπὶ τινων θεμελιωδῶν νόμων, οἵτινες καὶ ἐντοὺς εἶνε ἀκολούθημα αὐτῆς τῆς ἐννοίας τοῦ ἀριθμοῦ. Καὶ κατὰ πρῶτον ἐξετάζονται οἱ ἀκέραιοι Ἀ. (βλ. λ. Ἀκέραιοι) ὑποδιακρούμενοι εἰς ἀρτίους καὶ περιττοὺς καθ' ὅσον διακρίνονται ἢ οὐ διὰ τοῦ δύο· ὡσαύτως διακρίνονται εἰς πρώτους μὴ ἔχοντας ἄλλον τινα διαιρέτην πλὴν τῆς μονάδος καὶ μὴ πρώτους ἔχοντας ἓνα ἢ περισσοτέρους διαιρέτας. Ἀν ἡκούμεθα εἰς μόνον τὸ σύστημα τῶν ἀκέραιων ἀριθμῶν, ἡ διαίρεσις δὲν θὰ ἦτο πάντοτε δυνατὴ πρὸς ἄρτιν λοιπὸν τῆς δυσκολίας ταύτης παρεδόχθη καὶ ἄλλο σύστημα ἀριθμῶν, τῶν κλασματικῶν κληθέντων, ἀλλὰ καὶ τούτου πάλιν μὴ ἐπικρουῖντες πρὸς λύσιν ζητημάτων τινων τῆς γεωμετρικῆς εἰσῆγαγον τὸ σύστημα τῶν ἀσυνμέτρων ἀριθμῶν. Βαθμηδὸν δὲ διὰ τῆς γενικεύσεως τῶν ἐπὶ μερικῶν ἀριθμῶν ζητημάτων τῆς ἀριθμητικῆς ἀνεπίστατο καὶ ἡ ἀλγεβρα ἐν ᾗ τῶν ἀριθμῶν περισσεύμενων γενικῶς διὰ γραμμάτων τοῦ ἀλφάβητου, ἀνεπτύχθησαν διάφορα ζητήματα· ἀδυνατοῦ δὲ καθισταμένης τῆς λύσεως τούτων διὰ τῶν γνωστῶν ἀριθμῶν ἐγένετο ἀνάγκη παραδοχῆς νέων συστημάτων ἀριθμῶν· τοιαῦτα δ' εἶνε τὰ συστήματα τῶν ἀρνητικῶν καὶ τῶν φανταστικῶν ἢ μεγάλων ἀριθμῶν, οἵτινες κατὰ τὴν γνώμην διατήρων μαθηματικῶν ἔθεσαν τέρμα εἰς τὴν παρακίτρω ἀνάπτουσιν ἄλλου συστήματος. Παρατηρητέον δ' ὅτι κατὰ τὴν

εἰσαγωγὴν τῶν διαφορῶν τούτων συστημάτων προσεῖχον ὅπως διατηρῶνται πάντοτε οἱ θεμελιώδεις νόμοι οἱ ἐπὶ τῶν ἀκεραίων ἀριθμῶν ἰσχύοντες. Ἐπίσης δ' ἔχον σημασίαν εἶναι διὰ τὸ ἀπ' αὐτοῦ ἐκ τῆς παρατηρήσεως τῶν ἐξωτερικῶν πραγμάτων κατὰ πρῶτον πρῆχθη ἡ ἔννοια τοῦ ἀριθμοῦ καὶ ἐμφορῶντο τὰ διάφορα συστήματα τῶν ἀριθμῶν, ἐξεταζομένων πάντοτε καὶ τῆς ἐρημνείας τῶν ἐξαγομένων ἐν τῇ πρακτικῇ βίῃ, βαθυρῶν καὶ κατ' ὀλίγον ἐγένετο ἀφαίρεσις παντὸς τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου καὶ ἐθεωρήθησαν οἱ ἀριθμοὶ ὑπὸ ὅλως γενικωτέρᾳ ἐποψίᾳ ὡς συστηματολογιστικὴν ἔννοιαν ὑποκειμένην εἰς νόμους, οἵτινες εἶναι ἀκολουθήματα αὐτῶν τῶν ὁρίζουσων τοὺς ἀριθμοὺς ἐννοιῶν. [Δ. Καρ.]

Ἀριθμώσιμον (πολεμικοῦ πλοίου)· σῆμα δι' οὗ ἐμφαίνεται ὁ ἐπίσημος ἀριθμὸς, ὃν κατέχει ἕκαστον πολεμικὸν πλοῖον, ἐκτὸς τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, ἐν τῇ πολεμικῇ νηολογίᾳ. [H.K.]

Ἀριμάνης (Ahriman). Οὕτω καλεῖται ἐν τῇ Ἀριανῇ ἢ Ἰρανικῇ μυθολογίᾳ καὶ τῇ Ζωροαστρικῇ θεολογίᾳ ὁ ἐκτὸς τῆς ἀρχῆς τοῦ κακοῦ, ἐν μὲν τῇ φυσικῇ κόσμῳ τοῦ σκότους, τοῦ θανάτου καὶ τῆς φθορᾶς, ἐν δὲ τῇ κόσμῳ τῇ ἠθικῇ τοῦ ψεύδους καὶ τοῦ πνευματικοῦ σκότους, τοῦ ἀδίκου καὶ τοῦ κακοῦ ἐν γένει τοῦ ἠθικοῦ. Μετὰ τῶν τοιούτων αὐτοῦ ἰδιοτήτων ὁ Ἀ. ἀντιτίθεται ἐν τῇ διαμαρτῇ τῆς θεότητος τῆς Ζωροαστρικῆς θεολογίας πρὸς τὸν Ὁρομάσδην τὸν ἐκπροσωποῦντα τὴν ἀρχὴν τοῦ ἀγαθοῦ ἐν τε τῇ φυσικῇ καὶ ἐν τῇ ἠθικῇ κόσμῳ ἥτοι τοῦ φωτός, τῆς ζωῆς, τῆς γεννήσεως, καὶ τῆς ἀληθείας καὶ δικαιοσύνης καὶ τοῦ ἠθικοῦ ἐν γένει ἀγαθοῦ. Αἱ δύο αὗται ἀρχικαὶ θεότητες αἱ γεννιέσονται κατὰ τὰς μεταγενεστέρους θεολογικὰς παραδόσεις τοῦ Παρσιου ἐκ τῆς θεότητος τοῦ ἀπεριόριστου χρόνου (Ζαρβάνα Ἀκράνα, Ζαρτούα ἢ Ζουρούμ, τὴν πατέρων τῆς ἐκκλησίας, Ζρούανου τῆς Ἀρμενικῆς μυθολογίας) διέπουν τὸν κόσμον διατελοῦσαι ἐν διηκείᾳ πρὸς ἀλλήλους ἐριδι καὶ πολέμῳ, ἔχουσαι ἑκατέρᾳ ὑφ' ἑαυτὴν ὁλόκληρον στρατιὰν ἀνωτέρων καὶ κατωτέρων θεοτήτων, ὧν προέστανται τὰ Ἀρμισα πάντα καὶ Ἰξεδ τοῦ Ὁρομάσδου, καὶ οἱ deva ἢ dews ἥτοι δαίμονες καὶ οἱ darudi ἥτοι κακοποιὰ πνεύματα τοῦ Ἀριμάνου. Καὶ ὁ πόλεμος οὗτος θὰ διαρκῇ μέχρι συντελείας τοῦ αἵωνος, ἀγωνιζομένων οὕτως ἐν τῇ κόσμῳ κατ' ἀλλήλων τοῦ φωτός καὶ τοῦ σκότους, τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου, τῆς γεννήσεως καὶ τῆς φθορᾶς, τοῦ ἀληθοῦς καὶ τοῦ ψεύδους, τοῦ δικαίου καὶ τοῦ ἀδίκου, τοῦ ἀγαθοῦ ἐν γένει καὶ τοῦ κακοῦ, ἕως οὗ τέλος ἡγηθῇ ἐλοσχερῶς ὁ Ἀριμάν καὶ ὑποταθῇ μετὰ πάντων τῶν στρατιῶν αὐτοῦ εἰς τὸ κράτος τοῦ Ὁρομάσδου· τότε δὲ θὰ ἔλθῃ ἡ τοῦ κόσμου συντέλεια καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ νέου κόσμου,

ἐν ᾧ θὰ βασιλεύσῃ τὸ κράτος τοῦ αἰδίου φωτός καὶ τῆς ἀληθείας, τῆς ζωῆς καὶ τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς τελειότητος. Κατὰ τὰς μεταγενεστέρους περσικὰς θεολογικὰς παραδόσεις ὁ Ἀρ. ἐν τῇ ἀγῶνι αὐτοῦ καὶ τῶν πονηρῶν αὐτοῦ πνευμάτων ἐναντίον τοῦ Ὁρομάσδου πτοηθεὶς τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ αἰωνίου ἀρχικοῦ λόγου (Honover) ἔπεσεν εἰς τὴν Ἀδυσσον, ἐπὶθεν ἀνέκυψε μετὰ τρεῖς χιλιάδας ἐτῶν, ἵνα μολύνη καὶ διαφθείρῃ τὸν ὑπὸ τοῦ Ὁρομάσδου ἐν τῇ μεταξὺ δημιουργηθέντα κόσμον. Ἀλλὰ μετ' ἄλλας τρεῖς χιλιάδας ἐτῶν ἐφάνη ἐν τῇ κόσμῳ ὁ Ζωροάστρης, ἀπ' οὗ ἀρχεῖται ἡ περίοδος τῆς βαθμιαίας πτώσεως καὶ τοῦ θλῆθρος τοῦ Ἀριμάν καὶ τῆς καθάρσεως τοῦ κόσμου ἀπὸ πάντες κακοῦ καὶ ἀπὸ πάσης ἀκαθάρτου οὐσίας. [Π.Κ.]

Ἀριμασποῖ. Βλ. Γρύψ.

Ἀρέμινον (Rimini). Πόλις τῆς Ἰταλίας, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Φορλί, πρωτ. ὁμωνύμου διαμερίσματος, παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Μαρτίου (Ariminus) εἰς τὴν Ἀδριατικὴν. ἔχει μικρὸν λιμὲνα, φρούριον, ὠρεῖαν βωμικήν καὶ λιθίνην γέφυραν, βιβλιοθήκην, μητρόπολιν ἀνεγερθεῖσαν ἐπὶ τῆς θέσεως ὅπου ἔκειτο ἀρχαῖος ναὸς τοῦ Καστορος καὶ Πολυδεύκους, Πύλῃν τοῦ Αὐγούστου, καλῶς διατηρουμένην, λειψάνα ἀρχαίας γέφυρας κτλ. μεταξουργεῖα, ὑαλουργεῖα, ὄρυγεῖα θαύου, ἐργοστάσια θεικῶν καὶ νιτρικοῦ ὀξέος, μέγα ἐμπορίον ἱχθύων καὶ 11 044 κατ. (1881).—Πόλις ἀρχαιοτάτη, κτισθεῖσα ὑπὸ τῶν Οὐμβρων, ἐλεηλατήθη ὑπὸ τοῦ Σύλλα. Κατελήφθη ὑπὸ τοῦ Ἀλαρίχου τῷ 409, ὑπὸ τοῦ Γενσάρικου τῷ 455, ὑπὸ τοῦ Ὀδοάχρου τῷ 475 καὶ τοῦ Θεοδορίου τῷ 593. Εἶτα ἀπετέλεσε μέρος τῆς εἰς τὸν Πάπαν δωρηθείσης ὑπὸ τοῦ Πιπίνου πενταπόλεως. Οἱ Μαλατέσται, εἰς οὗς ἐδώκεν αὐτὴν ὁ αὐτοκράτωρ Ὁθὼν ὁ Γ', ἤρξαν ἐκεῖ ἀπὸ τοῦ 13 ἔχρι τοῦ 16 αἵωνος, ὅτε ἡ πόλις ἐπληρώθη εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Παπῶν. Σεισμὸς ἔχρισεν τὴν λιμένα τῆς τῷ 1671.—Τῷ 1860 προσετήθη εἰς τὸ βασιλεῖον τῆς Ἰταλίας. [Π.Π.]

Ἀρμιοι. Λαὸς μυθικὸς παρ' Ὀμηρῷ κατὰ τοὺς ἀρχαίους γεωγράφους οἱ Ἀραμίαι τῆς Συρίας (βλ. λ. Ἀράμ). [Π.Κ.]

Ἀρένιστα Χωρίον τῆς Ἠπείρου, τοῦ μουτσαφιλικίου Λιασκοδικίου, (καθὼς Παλαισπολωνίου), ὑπαρξάμενον ἐκκλησιαστικῶς εἰς τὸν μητροπολιτὴν Δρυϊνευπόλεως, ἀπέχον τοῦ Ἀργυροκάστρου 7 ὥρες, οἰκούμενον δὲ τῷ 1888 ὑπὸ 310 περίπου Ἰλλυρίων χριστιανῶν. [Π.]

Ἀρίνος. Ὁ σπουδαιότατος πηροπόταμος τοῦ Ταπαχίου, παραποτάμου τοῦ Ἀμαζονίου· ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ἐκβολῆς τοῦ ὁποίου κεῖται ἡ βρασιλικὴ ἐπαρχία Μάττο-Γράσσο. Πηγάζει ἀπὸ τῶν περιχώρων τῆς Βίλλα-δὲ-Διαμαντίνο καὶ

ἐνοῦται μετὰ τοῦ Γ'ιουρουέν, λαμβάνων τὸ ὄνομα Ταπαγίος. [Π.Π.]

Ἀριοβαρζάνης ὄνομα Σατραπῶν τοῦ Πόντου καὶ βασιλέων τῆς Καππαδοκίας α') Σατράπαι Πόντου. 1) Ἀριοβαρζάνης Δ' ἀπέστη ἀπὸ τοῦ βασιλέως Ἀρταξέρξου τοῦ Μνήμονος, ἀλλὰ συλληφθεὶς παρεδόθη εἰς αὐτὸν ὑπὸ τοῦ ἱδίου αὐτοῦ υἱοῦ Μιθριδάτου (400 π.Χ.) 2) υἱὸς τοῦ σατράπου τοῦ Πόντου Μιθριδάτου ἑγγονος τοῦ προηγουμένου Ἀρ. Ἐπὶ μακρὰ ἔτη (363—337) διετέλεσε σατράπης τοῦ Πόντου καὶ θεωρεῖται ἰδρυτὴς τοῦ ὑστερον περιφήμου καταστάντος κράτους τοῦ Πόντου. 6) Βασιλεὺς τῆς Καππαδοκίας 1) Ἀ. 6 Δ' Φιλορρωμαῖος (99—83 π. Χ.). Φίλος ὢν τῶν Ῥωμαίων καὶ διὰ τῆς ἐνεργείας τούτων ἐκλεχθεὶς βιαιεὺς τῆς Καππαδοκίας ἐξεδιώχθη ὑπὸ τοῦ Μιθριδάτου τοῦ μεγάλου τοῦ κράτους αὐτοῦ, ἐντεῦθεν δὲ προῆλθε κατὰ μέγα μέρος ὁ μεταξὺ τῶν Ῥωμαίων καὶ Μιθριδάτου πόλεμος. Κατὰ τὸν πόλεμον τούτον ὁ Ἀρ. παρρηλοῦσθης τὸν στρατὸν τοῦ Σύλλα ἀπὸ τῆς Ῥώμης μέχρι τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ διὰ τῆς ὑπὸ τοῦ Σύλλα ἐπιβληθείσης τῇ Μιθριδάτῃ εἰρήνης ἀνεκτίχαστο τὸ κράτος αὐτοῦ (84 π.Χ.) 2) Ἀρ. Β' Φιλοπάτωρ καὶ Φιλορρωμαῖος (83—58 π.Χ.) καὶ 3) Ἀρ. Γ' Εὐσεδῆς καὶ Φιλορρωμαῖος. Οἱ δύο οὗτοι βασιλεῖς εἰναι γνωστοὶ ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν Ἀθηναίων ἕνεκα τῆς ὑπ' αὐτῶν γενομένης ἀνοικοδομήσεως τοῦ ἐν Ἀθήναις περιήμου Ὡδεῖου τοῦ Περικλέους καταστραφέντος κατὰ τὸν Μιθριδατικὸν πόλεμον. Δύο ἐπιγραφαὶ εὐρεθεῖσαι ἐν Ἀθήναις τῷ 1743 κτιζόμενων τῶν θεμελίων τοῦ ἐν Ἀθήναις Γάλλου προξένου Gaspari καὶ δημισιυθεῖσαι ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῆς Γαλλ. Ἀκαδημίας συνεπληρώσαν τὴν ὑπὸ τοῦ Βιτρουδέου παραδοθεῖσαν εἰδήσιν ὅτι ὁ βασιλεὺς Ἀριοβαρζάνης ἀνοικοδόμησε τὸ Ὡδεῖον. Διότι ἐκ τῶν ἐπιγραφῶν, ὧν ἡ μία εὐρίσκεται νῦν ἐν τῇ θεάτρῳ τοῦ Διονύσου μανθάνομεν ὅτι ὁ Ἀριοβαρζ. Β' ἤρξε τῆς ἀνοικοδομήσεως, ὁ δὲ Ἀριοβαρζ. Γ' ἐπεράτωσεν αὐτήν. [Π.Κ.]

Ἀριόδιστος βασιλεὺς τῶν Σουήων (ἐν Γερμανίᾳ), κληθεὶς εἰς τὴν Γαλατίαν ὑπὸ τῶν Σηκουανῶν ἵνα μετ' αὐτῶν πόλεμῶν πρὸς τοὺς Αἰδοῦς. Καὶ τούτους μὲν κατενίκησε (63 π.Χ.), ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ ἤρχισε νὰ καταπονῇ καὶ τοὺς ἱδίους συμμάχους. Προσποιηθεὶς κατ' ἀρχὰς φιλεῖν πρὸς τοὺς Ῥωμαίους ἠθέλησεν ἔπειτα νὰ ἀντιταχθῇ εἰς τὰ κατακτητικὰ σχέδια τοῦ Καίσαρος, θύον καὶ κατανικῆθῃ ὑπ' αὐτοῦ παρὰ τὸ Βισάντιον (τανὺν Besançon) τῷ 58 π.Χ. [Σ.]

Ἀριοί (Aryai). Ὄνομα ἐθνολογικόν, δηλοῦν ὑπὸ μερικωτέρων μὲν καὶ εἰδικωτέρων ἔθνων καὶ γένην τοὺς κατοίκους τῆς Ἀριανῆς ἢ τοῦ Ἰράν καὶ τοὺς Ἀρίους τῆς Ἰνδικῆς, ὑπὸ εὐρυτέρων δὲ καὶ γενικωτέρων ἔθνων

πάντας τοὺς ἐν Ἀσίᾳ καὶ ἐν Εὐρώπῃ λαούς, τοὺς συγγενεῖς πρὸς τοὺς τῆς Ἀριανῆς καὶ τῆς Ἰνδικῆς Ἀρίους καὶ ἀποτελοῦντας μετὰ τούτων τὴν μεγάλην τῶν Ἀρίων ἢ Ἰνδοευρωπαϊκῶν ἢ Ἰνδογερμανικῶν καλλομένων λαῶν οἰκογένειαν. [Π.Κ.]

Ἀριος. Δῆμος τῆς πρώτης ἐπαρχίας Καλαμῶν ἐν τῷ νομῷ Μεσσηνίας, ὀνομασθεὶς ἀπὸ τοῦ διαρρέοντος αὐτὸν ὁμωνύμου ποταμοῦ. ἔχων κατ. 5084 τῷ 1889, ἀποτελεῖται ἐκ τῆς πρωτεύουσας Ἀσλάναγα καὶ τῶν ἐπομένων χωρίων: Ἀριοχώριον, Βραχάταγα, Γκορτζόγλι, Γλιατά, Μπαλιτάγα, Μπάστα, Μπισμπάρδι, Πηδῆμα. ἔχει ἑλληνικὸν σχολεῖον πλήρες καὶ 5 δημοτικὰ σχολεῖα. Κυριώτερα προϊόντα αὐτοῦ σταφίδες, σῖνος, ἔλαιον, σῦκα. [Π.]

Ἀριόστος Λουδοβίκος, διασημώτατος καὶ περιφανέστατος ἰταλὸς ποιητὴς γεννηθεὶς ἐν Ῥηγίῳ τῆς Μοδένης τὴν 8 Σεπτεμβρίου 1474, ἀποθανὼν τὴν 6 Ἰουνίου 1533. Ὁ πατήρ αὐτοῦ Νικόλτος Ἀριόστος ἐκ Φερράρας ὑπηρετεῖ ἐν τῷ στρατῷ τοῦ δουκὸς τῆς Ἑσθης Ἡρακλέους τοῦ Α' καὶ ἦτο φρούραρχος τῆς ἀκροπόλεως τοῦ Ῥηγίου ὅτε ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἐγεννήθη· προώρισε δ' αὐτὸν διὰ τὴν νομικὴν ἐπιστήμην, ἀλλὰ μετὰ πενταετίας ἀνωμαλεῖς σπουδὰς ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τοῦ Παταυίου, ἀφῆκε τὸν νῆον ἐλεύθερον εἰς τὴν πρὸς τὰ γράμματα καὶ τὴν ποιητικὴν κλίσιν του, εἰς ἣν ἐρρεπὲν ἐκ νεαρωτάτης ἡλικίας ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε καὶ δραματικὸν τι ἔργον συνέγραψεν ὅτε ἦτο εἰσέτι παιδίον. Ἐσπουδάσε τὴν λατινικὴν καὶ τὴν ἑλληνικὴν, καίπερ δὲ περισπώμενος ὑπὸ οἰκογενειακῶν μεριμνῶν καὶ ἀναγκῶν, ἤρχισε νὰ συνθέτῃ χριστεῖστα λυρικά ἔσματα εἰς ἰταλικὴν καὶ λατινικὴν γλῶσσαν. Τῷ 1503 προσελήθη εἰς τὴν ἀκολουθίαν τοῦ καρδινάλιου Ἰππολύτου τῆς Ἑσθης καὶ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Ἀλφόνσου δουκὸς τῆς Φερράρας, οἵτινες ἀναγκωρίζοντες τὴν ἱκανότητά του σπουδαίας ἀνέθεντο αὐτῷ ἐνίοτε ὑπηρεσίας. Ὁ δούξ τῆς Φερράρας μάλιστα διώρισεν αὐτὸν ἐν ἔτει 1522 διοικητὴν ὁρεινῆς παρὰ τ' Ἀπέννινα ἐπαρχίας τοῦ κράτους του, καὶ τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην εὐδοκίμως διεξήγαγεν ὁ ποιητής. Αἰετοῦ ἀσχολούμενος περὶ τὴν προσφιλεῖ αὐτῷ ποιητικὴν τέχνην, συνέγραψε κατὰ καιροὺς πλείεστα ἔμμετρα ἔργα, ὧδ' καὶ ἐλεγεία καὶ σατύρας, πάντα διακρινόμενα διὰ τὴν χάριν καὶ τὸ πνεῦμα, ἐξ οὗ καὶ πρὸς τὸν Ὀράτιον αὐτὸν παρεβλήθη. Ἀλλὰ τὸ κυρίως δοξάσαν αὐτὸν ποιητικὸν ἔργον εἶνε ὁ Μαινόνος ὁ ρομάνος (Orlando Furioso) μακρὰ ἐποποιία ἀναφερομένη εἰς τὴν μυθιστορικὴν τῶν ἱπποτῶν ἐποχὴν καὶ τὰ ἡρωικά αὐτῶν κατορθώματα κατὰ τοὺς μεταξὺ τοῦ Καρολομάγνου καὶ τῶν Σαρακηνῶν πολέμους. Ἡδὴ ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως εἶχε συνθέσει ὁ ἰταλὸς ποιητὴς Βογιάρδος τὸ περί-

φημον μακρὸν ἐπικὸν ποίημά του ὁ Ἐρω-
τεῦ μ. ε. ν. ο. σ. Ὁ ρ. λ. α. ν. δ. ο. σ., τὸ ἔπος δὲ τοῦ
Ἀρίστου εἶνε συνέχεια τούτου μὲ τὰ αὐτὰ
πρόσωπα. Ὁ ἥρωας αὐτοῦ Ὀρλάνδος ἐξ ἑρω-
τος πρὸς τὴν Ἀγγελικὴν, ἀπόλλυσι τὸ λο-
γικόν του, ὅπερ ἀνακτᾷ καὶ ἀποδίδει αὐτῇ
ἐντὸς φιλίας ἀπὸ τῆς Σελήνης, ἐνθα εὐρίσκειτο,
ὁ φίλος του Ἀστέλος. Τὴν φανταστικὴν ταύ-
την διηγήσιν ποικίλλουσιν ἀναρίθμητα ἐπει-
σόδια, ἐνθα διαλύμπει ἡ ἔξοχος τέχνη, ἡ ἀκα-
τάσχετος φαντασία, τὸ ἐπιχαρὶ ὕφος καὶ ἡ
ἀπαράμιλλος στιχοτυρικὴ δεινότης τοῦ Ἀρί-
στου. Τὸ ποίημα τοῦτο μετὰ δεκαετὴ ἐργασίαν
ἐξέδοτο ὁ Ἀρίστος ἐν Φερράρᾳ κατὰ τὸ 1510.
εἶτα δὲ ἐπὶ μακρὸν ἐπεξεργάζετο αὐτὸ καὶ
προσέθετε νέα ἄσματα, ἀναλθόντα ἐν ὅλῳ εἰς
τεσσαράκοντα ἐξ, τοιαύτην δὲ ἀπέκτεσε φῆμιν
ἐκ τοῦ ἔργου του, ὥστε διηγούνται εἰς σὺλ-
ληγθεῖς ποιεῖν ὑπὸ ληστοῦν ἐσώθη ἀπὸ βεβαίου
θανάτου εἰπὼν τὸ ὄνομά του, διότι οἱ κλοῦρ-
γοὶ μαθόντες τίς ἦτο ἐδείξαν πρὸς αὐτὸν ἄκρον
σεβασμὸν καὶ φιλοφροσύνην.

Ἀρνηθεὶς νὰ δεχθῇ τὴν προταθείσαν αὐτῷ
προσδοίαν πρὸς τὸν νεωστὶ τότε ἐκλεχθέντα
παπὰν Κλήμεντα τὸν Ζ', διέμεινε ἐν Φερράρᾳ
παρὰ τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ δουκὸς ἕως τέλους ζωῆς
του, συνέγραψε δὲ κατὰ τὸ τελευταῖον αὐτοῦ
σταδίον τοῦ βίου του διαφόρους κωμωδίας, πα-
ρασταθείσας μεγαλοπρεπῶς εἰς τὸ ἐπίτηδες ἀ-
νεγερθὲν ἐντὸς τοῦ δουκικοῦ μεγάρου θιάτρον.
Προσβληθεὶς ὑπὸ νόσου ἀνιάτου ἐξεμέτρησε τὸ
ζῆν μετὰ πολυμήνους βασάνους, ἐνεταφιάσθη
δὲ εἰς τὸν παλαιὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Βενεδίκτου,
ἐνθα ἀνηγέρθη βραδύτερον περιφανὲς μνηστω-
λεῖον.

Ὁ Ἀρίστος θεωρεῖται εἰς τῶν ἐξοχωτά-
των ποιητῶν τῆς Ἰταλίας. ἐνθα ἡ φῆμη του
ἀεὶ ποτε ὑπῆρξε μεγάλη. Ἐνάμιλλος αὐτοῦ ὑπ-
ῆρξεν ὁ Τάστος ὁ ποιητὴς τῆς Ἐλ. ε. υ. θ. ε.
ρ. ω. μ. ε. ν. η. σ. Ἱ. ε. ρ. ο. υ. σ. α. λ. ἡ. μ., ἐπὶ μακρὸν
δὲ χρόνον σφοδρὰ ἐπικρατήσεν ἑρως περὶ τῶν
πρωτείων μεταξὺ τῶν θαυμαστῶν τῶν δύο τού-
των μεγάλων ποιητῶν καὶ πεισματωδῶς συ-
ζητήσεις, ἀπολήξασαι ἐνίστο καὶ εἰς μονομα-
χίας. Τὸ δοξάσαν αὐτὸν ποίημα μεταφράσθη εἰς
πολλὰς γλώσσας, ἀλλ' εἰς τὴν ἑλληνικὴν οὐ-
δεμίᾳ δυστυχῶς ἐγένετο ποτε ἀπόπειρα μετα-
φράσεως. [Α.]

Ἀριστοχώριον. Ἐπίσημος ὀνομασία τοῦ
κοινῶς Γαϊδουροχωρίου καλουμένου χωρίου τοῦ
δήμου Ἀρίου τῆς πρώτης ἐπαρχίας Καλαμῶν,
παρὰ τὴν δεξιὰν ὄχθη τοῦ Ἀρίου. Κ. α. ε. 280
τῷ 1889. [Π.]

Ἀρίπ, ποιήτρια ἐκ τῆς φυλῆς τῶν Ἀδασ-
σιδῶν. Τὴν ποιήσιν αὐτῆς ἐκάλουν καὶ διὰ
μουσικῆς. Ἦτο γυνὴ ἐξέχου πνεύματος καὶ
ἐπεσπάτο τὸν θαυμασμὸν τῶν συγχρόνων.
Ἀποφρανθεῖσα τῶν γονέων αὐτῆς ἐκ μικρᾶς
ἡλικίας περιέπεσεν εἰς χεῖρας χριστιανοῦ, ὅστις

ἀναθρέψας αὐτὴν ἔδωκεν ὡς γαμετὴν εἰς τὸν
πρωτὸν λεμβοῦχον τὸν Ἀρουν-ἄλ-ῤεσσίδ.
Ἡμερᾶς τῷ 790 μ. Χ. [Ι. Π. Μ.]

Ἄρις, Ἀνατολικὸς παραπόταμος τοῦ
Παμῖτου, ἐχὼν τὰς πηγὰς αὐτοῦ ἐν τῷ χωρίῳ
Πήδημα, συμβάλλων δ' εἰς τὸν Πάμισον ἀνω-
θεν τοῦ Νησίου. [Π.]

Ἄρις (Drillbohrer) καλεῖται τὸ τρύ-
πανον ἐκεῖνο, ὅπερ περιελίσσεται τὸ σχοινίον
τόξου ἐλαστικοῦ καὶ οὕτω δύναται περιστρέφ-
μενον νὰ διατρύχῃ εὐκόλως διάφορα σώματα
ξύλινα ἢ σιδηρᾶ. [Κ. Μ.]

Ἀρίσαρον (Β. ο. τ.) τῶν ἀρχαίων τε
καὶ νεωτέρων βοτανικῶν, εἶνε γένος τῶν Ἀ-
ρ. ω. δ. ω. ν. Τὸ ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐν ταῖς περὶ τὴν
μεσόγειον γόρakis κοινότατον εἶδος (Ari-
sarium vulgare Targ.) εἶνε φαρμακευ-
τικὸν κατὰ τὴν Διοσκορίδην, κοινῶς δὲ λυ-
χν. α. ρ. α. καλεῖται ὡς ἐκ τοῦ σχήματος τοῦ
ἀνθους. [Θ. Χ.]

Ἀρισάτ, Ἐπίνειον τοῦ Ἀκριωτηρίου
Βρετάν. [Π. Π.]

Ἀρισθός (Ἰ. ε. ω. γ. ρ.) (Τούντζας). Ποτ.
πηγάζων ἀπὸ τοῦ Ἀἴμου καὶ διαρρέων τὴν εὐ-
φοριωτάτην κοιλίαν τῆς Καζανλίκης, ἐκβάλλ-
ει εἰς τὸν Ἑβρον (Μαρίτζαν) ἐν Ἀδριανου-
πόλει. [Κ. Μ.]

Ἀρισταγόρας τύραννος τῆς Μιλήτου,
ἀντικαταστήσας ἐν τῇ ἀρχῇ τὸν ἐξαδελφον καὶ
πενθερόν του Ἰστιαίον, ὅτε οὗτος ἐκρατεῖτο ἐν
Σούσις παρὰ τὴν Δαρειν. Διενεργήσας ἐκστρα-
τεῖαν τῶν Περσῶν ὑπὸ τὴν στρατηγὸν Μεγα-
βάτην ἐναντίον τῆς Νάξου, κατεχομένης ὑπὸ
τῶν δημοκρατικῶν, χάριν τῶν ἐξορίστων τῆς
νήσου αἰρετοκρατικῶν ἐφοδῆθη μετὰ τὴν ἀπο-
τυχίαν ταύτης τὴν ὁργὴν τοῦ μεγάλου βασι-
λέως. Παραινυθεὶς δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ Ἰστιαίου
παρώρμησε τοὺς Ἴωνας εἰς ἀποστασίαν ἀπὸ
τῶν Περσῶν, τυχὼν καὶ τῆς βοηθείας μένων
τῶν Ἀθηναίων, στείλάντων εἰκοσι πλοῖα,
καὶ τῶν Ἑρετριέων, στείλάντων πέντε. Καὶ
ἡ μὲν ἐπανάστασις τῶν Ἰόνων, εὐτυχήσασα
τὸ κατ' ἀρχάς, ἀπεπνίγη ὑπὸ τῶν Περσῶν
κατὰ τὸ ἕκτον ἔτος, δουλωθεῖσας ἐκ νέου καὶ
τῆς Μιλήτου μετὰ πολυμήνην πολιορκίαν (495
π. Χ.). Ἀλλ' ἤδη πρὶ τοῦ τέλους τῆς ἀπο-
στασίας ὁ Ἀρισταγόρας, νικηθεὶς ὑπὸ τῶν
Περσῶν παρὰ τὴν ῤεσσον καὶ φυγὼν εἰς Μύρ-
κινον τῆς Θράκης, ἐβρενέθη ὑπὸ τῶν Θρακῶν
(498 π. Χ.). [Α.]

Ἀρισταίνετος, Διάσημος ῥήτωρ καὶ
ῥητοροδιδάσκαλος τοῦ τεσσάρτου μ. Χ. αἰῶνος,
ἐπιστήθιος φίλος τοῦ Λιβανίου, ὑπὸ τοῦ ὁποίου
συχνάκις καὶ μετ' ἐπαίνων ἀναφέρεται ὡς ἔξο-
χος ῥήτωρ τῆς ἐποχῆς. Ἐγεννήθη ἐν Νίκαιᾳ
τῆς Βιθυνίας, ἀπέθανε δὲ καταπληκτικῶς ὑπὸ
σεισμοῦ ἐν Νικομηδείᾳ τῷ 358, ὅτε κατεστράφη
ἡ πόλις αὕτη. Ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Ἀ. περιε-

σώθη συλλογὴ 50 ἐρωτικῶν ἐπιστολῶν εἰς δύο βιβλία διηρημένων (2^ο+2^ο) κατ' ἐποικίμην δὲ τοῦ Ἀλκίφρονος γεγραμμένων, ἀλλὰ πολὺ κατωτέρων τῶν ὑπ' ἐκείνου γραφειῶν. Τὸ περιεχόμενον αὐτῶν εἶναι σχεδὸν ἀποκλειστικῶς ἐρωτικόν, ἡ δὲ γλῶσσα καὶ ἡ συγγραφικὴ τέχνη αὐτοῦ πολὺ μετρία, ὥστε γεννᾶται ἡ ὑπόψις, μήπως αἱ ἐπιστολαὶ αὗται δὲν εἶναι τοῦ Ἀ., τὸν ὁποῖον ὁ θεινὸς λογοκρίτης Λιδάσιος τόσον ἐξυμνεῖ ὡς λογογράφον. Ἐπειδὴ δὲ ἐν τῇ 26ῃ ἐπιστολῇ τοῦ πρώτου βιβλίου ἀναφέρεται ἱστορικὸν γ-γονὸς τοῦ πέμπτου μ. Χ. αἰῶνος, πολλοὶ τῶν νεωτέρων λογίων θεωροῦσιν ὀδύλληρον τὴν συλλογὴν ταύτην ὡς νέον ἔργον σοφιστοῦ τινος καὶ ῥητοροδιδασκάλου τοῦ πέμπτου ἢ ἑκτοῦ μ. Χ. αἰῶνος, ψευδῶς ἀποδίδαντες τὸς ἐπιστολάς του τῇ Ἀ., τοῦ ὁποῦ ἵσως ὑπῆρχεν ἄλλη παρκομία συλλογὴ ἀπολεισθεῖσα.

Τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Ἀ. ἐν μόνον περιετώθη ἀντίγραφον ἐν Βιέννῃ τῆς Αὐστρίας. Εἰς αὐτοῦ δὲ κατὰ πρῶτον ἐξετυπώθησαν τῇ 1566 ἐν Ἀμβέρστῃ ὑπὸ Γ. Σαμβούκου, ἔκτοτε δὲ ἐξεδόθη πολλάκις ἡ συλλογὴ αὕτη. Τῇ 1808 ἐξέδωκεν αὐτὴν ἐν Πιέννῃ ὁ ἑλλην. λόγιος Πολυζώης Κοντὸς, ὅριστα ὁμοίως ἐξέδωκε τὸν Ἀ. μετὰ σημειώσεων καὶ ἄλλων καὶ ἰδίων ὁ L. Boissonade ἐν Παρίσις τῇ 1822. [Γ.Κ.]

Ἀριστάκος. Υἱὸς τοῦ Ἀπέλλωνος καὶ τῆς Θυγατρὸς τοῦ βασιλέως τῶν Λαπιθῶν ἐν Θεσσαλίᾳ Κυρήνης, γεννηθεὶς ἐν Κυρήνῃ, ἀνατραφεὶς ὑπὸ τῆς Γῆς καὶ τῶν Ὁρῶν, ἡ ὑπὸ τοῦ Χείρωνος, διδασκθεὶς δ' ὑπὸ τῶν Μουσῶν τὴν ἱατρικὴν καὶ τὴν μαντικὴν. Ἐτιμᾶτο πολλὰ καὶ τῆς Ἑλλάδος, κατ' ἐξοχὴν δ' ἐν τῇ νήσῳ Κέῳ, ὡς οἷος τῆς γεωργίας καὶ τῆς κτηνοτροφίας, ἰδίως δὲ τῆς μελισσοκομίας. Ὁ Ἀ. ὡς Νεῖος Ἀριστάκος ἐν Κέῳ τιμωμένος, ἦτο πιθανώτατα θεὸς τῆς γεωργίας τῶν παλαιотάτων κατοίκων τῆς Ἑλλάδος, μεταγενεσὼν παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις εἰς τάξιν ἡμίθεου. [Π.]

Ἀριστάκος ἢ Ἀρίστακος ὁ Κροτωνιάτης, μαθητὴς καὶ ἔπειτα διάδοχος τοῦ Πυθαγόρου, τοῦ ἐπίου ἐνωμρεύθη τὴν θυγατέρα, ὡς διηγέται ὁ Ἰάμβλιχος ἐν Β. Πυθαγόρου. Ὁ Ἀρ. ὁ Κροτωνιάτης δὲν πρέπει νὰ συγγένηται πρὸς τὴν πολὺ μεταγενέστερον Ἀριστῶν, εἰς ἣν ἀποδίδεται ἡ ἀπόκρυφος ἐπιστολὴ περὶ τοῦ Θεοπνεύστου τῆς μεταφράσεως τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης τῶν Ο'. [Ρ.]

Ἀρίσταρχος.—1) Ὁ Τεγεάτης, τραγικὸς ποιητὴς τοῦ πέμπτου π. Χ. αἰῶνος, συγχρονὸς τοῦ Εὐριπίδου, ζήσας ἑκατὸν ἑλὰ ἔτη, καθ' ἃ ἐποίησεν ἐβδομήκοντα ἅπαντα ἀπολεισθέντα δράματα, ἐνίκησε δὲ δις ἐν δραματικῇ ἀγωνίᾳ. Ὁ Σουΐδας, ἐκ τοῦ ὁποῦ ἀποκλειστικῶς σχεδὸν γνωρίζομεν τὰ κατ' αὐτόν, ἰσχυρίζεται ὅτι ὁ Τεγεάτης Ἀ. ἐφεῦρε

τὸν κάθορνον διὰ τοὺς ὅτι σκριτὰς καὶ ὅτι «πρῶτος εἰς τὸ νῦν αὐτῶν μῆκος τὰ δράματα κατέστησεν» (Σουΐδ. ἐν λέξει πρὸς καὶ Ἀθηναίου Δειννοῦ, 12,612 ἐπ. Σχολιαστὴν εἰς Σοφοκλέους Οἰδ. ἐπὶ ἰολ. 1320.)· οἱ ἰσχυρισμοὶ ὁμοίως οὗτοι τοῦ Σουΐδα εἶναι ἀδέδαιτοι, ὁ δὲ δευτέρος καὶ ὁλοῦς ἀσφαλής. Ἐκ τῶν τραγωδιῶν τοῦ Ἀ. τούτου ὁ Ῥωμαῖος ποιητὴς Πλάυτος ἀναφέρει ἐν τῇ προλόγῳ τῆς κωμωδίας τοῦ Ροεπύλου μίαν ὀνομαζομένην «Ἀχιλλέα», ἴσως δὲ καὶ ὁ τῇ Εὐριπίδῃ συνήθως ἀποδιδόμενος Ῥῆσος τούτου τοῦ Ἀ. εἶναι ἔργον. [Γ.Κ.]

2) Ὁ Σάμιος, ἀκμάσας κατὰ τὸν γ' καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 6^{ου} π. Χ. αἰῶνος, εἶναι εἰς τῶν μεγαλοφυεστάτων κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἐξερευνητῶν τῶν οὐρανίων φαινομένων. Περὶ τοῦ βίου αὐτοῦ σχεδὸν δὲν εἶναι τίποτε γνωστόν, λέγεται μόνον ὅτι κατηγορήθη ὑπὸ Κλεάνθους τοῦ στωικοῦ ὡς ἀσεβῆς, διότι ἐδόξαζεν ὅπως καὶ οἱ Πυθαγόρειοι, ὅτι ἡ γῆ κινεῖται. Τὸ σύστημα ὁμοίως τοῦ Ἀ. διακρίνεται τοῦ τῶν Πυθαγορείων, διότι οὗτοι ἐδέχοντο ἐν τῇ κέντρῳ τοῦ κόσμου τὴν ἐστ' ἂν, περὶ ταύτην δὲ κινουμένους τὴν γῆν καὶ τὸν ἥλιον, τοῦ ὁποῦ τὸ πῦρ εἶναι ἀνταύγεια τοῦ τῆς ἐστίης. Ὁ Ἀ. ὁμοίως κατὰ τὴν ῥήτην μαρτυροῦν τὸ συγχρόνου αὐτοῦ Ἀρχιμήδους ἐν τῇ Ψαμμίτῃ ἐδέχετο τὸν ἥλιον καὶ τοὺς ἀπλανεῖς ἀστέρους ἀκινήτους, τὴν γῆν δὲ κινουμένην περὶ τὸν ἥλιον κατὰ κύκλου περιφέρειαν, τῆς ὁποίας τὸ μέγεθος εἶναι ὡς ἡ τοῦ κέντρου πρὸς τὴν σφαῖραν. Ἐν τοῖς ὀλίγοις τοῖς ἐγκρίτοις τὸ κοπρνίκειον σύστημα καὶ ἡ ἄρσις τῆς σπουδαιότερας ἐκνότητος αὐτοῦ ἀντιρρήσεις, τὴν μὴ παρατήρησιν ἑκτοπίσεως (παράλλεξις) τῶν ἀπλανῶν ἐπὶ τῆς οὐράνιης σφαίρας ἕνεκα τῆς κινήσεως τῆς γῆς περὶ τὸν ἥλιον. Ἀμα τὸ μέγεθος τῆς περὶ τοῦτον τροχίως τῆς γῆς εἶναι ὡς κέντρον, δηλαδὴ σημείον, συγκρινόμενον πρὸς τὴν σφαῖραν, παράλλεξις δὲν εἶναι δυνατόν νὰ παρατηρηθῇ. Ἐν καὶ μόνον βιβλίον τοῦ Ἀ. σώζεται, ἀλλὰ βουρυσήμενον, τὸ «περὶ μεγεθῶν καὶ ἀποστάσεων ἡλίου καὶ σελήνης». Ἐν αὐτῇ ἐκτίθεται μέθοδος δροτὴ πρὸς εὑρεσιν τοῦ λόγου τῶν ἀποστάσεων τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης ἀπὸ τῆς γῆς, εἴτα δ' εὐρίσκονται οἱ λόγοι τῶν μεγεθῶν τῶν σωμάτων αὐτῶν πρὸς ἄλληλα καὶ πρὸς τὴν γῆν. Ὁ Ἀ. θέτει ὡς βάσιν παραδοχὰς τινος ἐκ τῶν φαινομένων, εἴτα δὲ λύει τὰ ζητήματα διὰ μεθόδων γεωμετρικῶν καὶ σχέσεων δροτῶν. Ἄν τὰ ἐξαγόμενα διαφέρουσι πολὺ τῆς ἀληθείας, αἰτία εἶναι κυρίως αἱ ἐσφαλμέναι ἐκ τῶν παραδοχῶν παραδοχαί, ὡς π.χ. ὅτι ἡ διάμετρος τῆς σελήνης ἴσεται πρὸς τὸ $\frac{1}{13}$ ἐνὸς ζωδίου, ἦτοι πρὸς 2^ο, ἐνῷ πράγματι ὀλίγον ὑπερβαίνει τὴν $\frac{1}{2}$. Σφάλμα εἶναι καὶ ἡ παραδοχὴ ὅτι ἡ γῆ εἶναι ὡς σημείον διὰ τὴν σφαῖραν δηλαδὴ τὴν ἀπόστασιν τῆς σελήνης, τὸ δὲ σφάλμα αὐτὸ δὲν εἶναι σφαλὲρὰ παρατήρησις, ἀλλὰ σφαλὲρὰ διατίμησις τοῦ

μεγέθους τῆς γῆς. Τὸ ἐσφαλμένον τινῶν τῶν παραδοχῶν τοῦ Ἀ. ἐγίνωσκεν ἡ ἀρχαιότης, ὡς τοῦτο μαρτυρεῖται ὑπὸ σχολίου Παππου τοῦ Ἀλεξανδρείου ἐν τῇ σ' βιβλίῳ τῶν συναγωγῶν. Ἀλλὰ καὶ ἄνευ ἐσφαλμένου τινῶν τῶν παραδοχῶν αὐτῇ ἡ μέθοδος πρὸς εὐρεσιν τοῦ λόγου τῶν ἀποστάσεων ἡλίου καὶ σελήνης, καίπερ ἐρροτάτη, ἔχει ὅμως τὸ ἐλαττωματικόν, ὅτι στηρίζεται ἐπὶ τῆς ἀποχρῆς τῆς σελήνης ἀπὸ τοῦ ἡλίου κατὰ τὴν στιγμὴν, καθ' ἣν αὕτη εἶναι διχότομος, τὴν στιγμὴν δὲ ταύτην δὲν δύναμεθα νὰ ἐρίσωμεν μετὰ μεγάλης ἀκριβείας δι' ἀμέσου παρατηρήσεως. Ἰδῶμεν ἐν συνόψει τὴν μέθοδον τοῦ Ἀ. Ἐξετάζων οὗτος τὸ ζήτημα τοῦ φωτισμοῦ τῆς σελήνης, ἐρροτᾷ παρατηρεῖ, ὅτι τῆς σελήνης οὕσης ἐλάσσονος τοῦ ἡλίου, φωτίζεται μείζον ἡμισφαίριον αὐτῆς ὑπὸ τοῦτου καὶ ὅτι ὁ κύκλος ὁ διορίζων τὸ σκιερὸν καὶ τὸ λαμπρὸν εἶναι ἐλάχιστος, δηλαδὴ μὴ μέγιστος. Εἰτα δεικνύει ὁ Ἀ. ὅτι κατ' αἰσθησὶν ὁ κύκλος οὗτος δὲν διαφέρει μεγίστου κύκλου καὶ ἀντικαθιστᾷ τὸν πρῶτον διὰ τοῦ δευτέρου. Ἐν τῇ ἀντικαταστάσει ταύτῃ παρατηροῦμεν ὅτι νῦν συγγότατα γίνονται ἐν τῇ ἀστρονομίᾳ, ἀνταλασσόμενοι ἐνδὲς μεγέθους δι' ἑτέρου μὴ διαφερόντος ἐπαισθητῶς τοῦ πρώτου, παρέχοντος δι' εὐκολίας εἰς τὰς ἐργασίας. Τοῦτο συμβαίνει ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ, διότι ὁ μέγιστος κύκλος ὁ διορίζων (κατὰ προσέγγισιν) τὸ σκιερὸν καὶ λαμπρὸν τῆς σελήνης, ὅταν αὕτη εἶναι διχότομος, εἶναι ἐν τῷ αὐτῷ ἐπιπέδῳ μετὰ τῆς ἡμετέρας ὀψείας. Ἀποδεικνύων ὅτι ἡ σελήνη εἶναι πρὸς τὴν γῆν πλησιαιτέρα παρὰ ὁ ἥλιος καὶ δεχόμενος ὅτι ὅταν ἦναι διχότομος, ἀπέχει τοῦ ἡλίου τεταρτημόριον ἐλάσσον τοῦ $\frac{1}{10}$ τοῦτου, ἐπομένως 87° καὶ παρατηρῶν ὅτι τὸ τρίγωνον γῆς, σελήνης ἡλίου ἡ γωνία ἡ ἔχουσα κορυφὴν τὴν σελήνην εἶναι ὀρθή, εὐρίσκει ὅτι τὸ ἀπόστημα τοῦ ἡλίου ἀπὸ τῆς γῆς εἶναι μείζον ἢ 18 πλάσιον, ἐλάσσον δὲ ἢ 20 πλάσιον τοῦ ἀποστήματος τῆς σελήνης ἀπὸ τῆς γῆς. Τὰ ὅρια ταῦτα εὐρίσκει ὁ Ἀ. διὰ πολυπλάνων σκέψεων γεωμετρικῶν, διότι δὲν εἶχε τὰ ἀπλὰ γραφικὰ γεωμετρικά, ἢ λογιστικὰ τριγωνομετρικά μέσα, δι' ὧν νῦν εὐρίσκεται εὐχερέστατα ὁ λόγος δύο πλευρῶν τριγώνου, τοῦ ἐποίου δύο ἐπομένων πᾶσαι αἱ γωνίαι εἶναι γνωσταί. Δι' ὁμοίου τρόπου βασιζόμενος ἐπὶ τοῦ μεγέθους τοῦ κώνου τῆς σκιάς τῆς γῆς εἰς τὴν ἀπόστασιν τῆς σελήνης, τὸ ὅποιον δέχεται διπλάσιον τῆς διαμέτρου τῆς σελήνης, εὐρίσκει ὁ Ἀ. ὅτι ἡ τοῦ ἡλίου διάμετρος ἔχει λόγον πρὸς τὴν τῆς γῆς μείζον ἢ 8, ἐλάσσον δὲ ἢ 19 πρὸς τὰ 8, ἐλάσσον δὲ ἢ 13 πρὸς τὰ 6. Τὸ μέγεθος ὅμως τῆς διαμέτρου τῆς σκιάς εἶναι πράγματι μείζον τοῦ διπλασίου τῆς διαμέτρου τῆς σελήνης. Τὸν λόγον τῆς διαμέτρου τῆς σελήνης πρὸς τὴν τοῦ ἡλίου εὐρίσκει μείζονα μὲν ἢ 18 πλάσιον, ἐλάσσονα δὲ ἢ 20 πλάσιον. Πρὸς τοῦτο βασιζέται

ἐπὶ τῆς σκέψεως ὅτι καθ' ἑλικὴν ἔκλειψιν τοῦ ἡλίου ἡ σελήνη ἀποκρύπτει τὸν ἥλιον ὁλοσχερῶς ἢ σκέψις τοῦ ὅμως προϋποθεῖται παρὰ τὴν μὴ ὀρθήν, ὅτι ἡ κορυφὴ τοῦ κώνου τοῦ περιάπτοντος τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην εὐρίσκεται ἀκριβῶς ἐπὶ τῆς γῆς, (πράγμα ὅπερ ἐνίσταται δύναται νὰ συμβῇ) καὶ ὅτι ἐπομένως ἡ ἑλικὴ ἔκλειψις διαρκεῖ μίαν μόνον στιγμὴν. Ἐὰν δεχθῶμεν τὴν κᾶπως ἐσφαλμένην ταύτην παραδοχὴν, συμπεραίνομεν ὅτι αἱ δύο διαμέτροι ἔχουσι τὸν αὐτὸν λόγον, ἐν καὶ αἱ ἀποστάσεις τῶν δύο σωμάτων ἀπὸ τῆς γῆς, ἧτις προϋποτίθεται ὡς ἔχουσα μέγεθος σημείου σχετικῶς πρὸς τὴν ἀπόστασιν τῆς σελήνης. Ἡ εὐρεσις τῶν ἐρίων, ἐν εἰς ἐμπερικλείεται ὁ λόγος τῆς διαμέτρου τῆς γῆς πρὸς τὴν τῆς σελήνης εὐρίσκεται εὐχερῶς ἐκ τῶν γνωστῶν λόγων τῶν διαμέτρων αὐτῶν πρὸς τὴν τοῦ ἡλίου οὕτως εὐρίσκεται ὅτι ἡ διάμετρος τῆς γῆς ἔχει λόγον πρὸς τὴν τῆς σελήνης μείζονα μὲν ἢ 108 πρὸς 43, ἐλάσσονα δὲ ἢ 60: 19. Ἐκ τῶν λόγων τῶν διαμέτρων ἔπεται ἐπὶ τῇ βάσει γνωστῶν γεωμετρικῶν ἰδιοτήτων ὅτι ὁ ἥλιος ἔχει πρὸς τὴν γῆν λόγον μείζονα μὲν ἢ 8809 πρὸς 27, ἐλάσσονα δὲ ἢ 79507 πρὸς 216, ἡ δὲ γῆ ἔχει πρὸς τὴν σελήνην λόγον μείζονα μὲν ἢ 1259712 πρὸς 79507, ἐλάσσονα δὲ ἢ 216000 πρὸς 6859. Οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι δὲν εἶναι ἀκριβεῖς, διότι ἡ ἀπόστασις τοῦ ἡλίου ἀπὸ τῆς γῆς εἶναι οὐχὶ 19 πλάσια παρὰ τὴν τῆς σελήνης, ἀλλὰ 100 πλάσια, οὐχ ἥττον ὁ Ἀ. συνεπέρανεν ὅτι ἡ ἀπόστασις τοῦ ἡλίου εἶναι μείζον ἢ καὶ ἀριθμὸν φορῶν τῆς ἀποστάσεως τῆς σελήνης ἀπὸ τῆς γῆς. Καὶ τὸ γενικὸν πόρισμα ὅτι ὁ ἥλιος εἶναι τὸ μείζον τῶν τριῶν σωμάτων (γῆς, σελήνης καὶ ἡλίου), ἡ δὲ σελήνη τὸ ἐλάσσον εἶναι ὀρθόν. Ἐὰν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὴν ἀκριβείαν τῶν μαθηματικῶν σκέψεων καὶ τοὺς χρόνους καθ' οὓς ὁ Ἀ. ἔζη, πρέπει νὰ θαυμάσωμεν τὴν ἐπιβολὴν τοῦ ἀνδρός, μάλιστα ἐὰν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν καὶ τὸ κοσμικὸν αὐτοῦ σύστημα. Ὁ Ἀ. λέγεται ὅτι ἔφευγε καὶ τὴν σκᾶφην, ἡμισφαίριον κάλυν μετὰ γνώμονος πρὸς μέτρησιν τοῦ ὑπὲρ τὸν ὀρίζοντα ὕψους τοῦ ἡλίου. [Α.Κ.]

3) Ὁ γραμματικὸς ἐκ Σαμοθράκης, σπουδάζας ἐν Ἀλεξανδρείᾳ παρ' Ἀριστοράνῃ τῷ Βυζαντίῳ καὶ ἰδρύσας ἔπειτα ἐκεῖ τὴν περιδύστον σχολὴν τῶν γραμματικῶν καὶ κριτικῶν, ἧτις τοιοῦτον ἤμκασε καὶ μετὰ τὸν θάνατόν του καὶ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καὶ ἐν Ῥώμῃ. Ὁ Ἀ. ἤκμαζεν ἐπὶ Πτολεμαίου τοῦ Φιλομήτορος (181 — 146 π. Χ.) καὶ ἐπὶ τοῦ διαδόχου αὐτοῦ Πτολεμαίου τοῦ Εὐσεργέτου ἢ Φύσκωνος (146 — 117 π. Χ.), ὁπῆρξε δὲ διδάσκαλος τῶν υἱῶν τοῦ βασιλέως Πτολεμαίου τοῦ Φιλομήτορος. Ὁ Φύσκων ὅμως τοιοῦτον κακῶς μετεχειρίσθη τοὺς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ λογίους, ὥστε ὁ Ἀ., γέρον ἦδη, ἔφυγεν εἰς Κύπρον, ὅπου ἀπεβίωσεν ἐξ ὕδρου.

πικρίας ἢ κατ' ἄλλους ἐξ ἐκουσίας ἀσιτίας, ἀφῆσας υἱὸς αὐτοῦ, τὸν Ἀρισταγόραν καὶ Ἀρισταρχον, γραμματικούς καὶ τούτους, ἀλλὰ πολλὰ τοῦ πατρὸς κατωτέρους. Ἐχρημάτισε δὲ καὶ βιβλιοθηκάρχος τῆς περιφέρειας ἐν Ἀλεξανδρείᾳ βιβλιοθήκης, ἐκτος κατὰ χρονολογικὴν τάξιν ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς. Ὁ Ἀ. οὗτος ὑπῆρξεν ἀναντιρρήτως ἐπιφανέστατος κριτικὸς φιλόλογος τῆς ἀρχαιότητος καὶ πρότυπον φιλολόγου δι' ὅλας τὰς ἐποχάς. Ἡ δεινότης δ' αὐτοῦ κατέστη παρομιώδης. Κυρίως ἡσχολήθη περὶ τοὺς ἀρχαιότερους Ἕλληνας ποιητάς, τὸν Ὀμηρον, τὸν Ἀρχίλοχον, τὸν Πίνδαρον τὸν Δίσκυλον, τὸν Ἀριστοφάνη καὶ ἄλλους, τὸν ὅποιον τὰ ἔργα κριτικῶς ἐξεκαθάρισε καὶ ὑπερμνημάτισε, συγχρόνως ὁμοῦ κατέγραψε καὶ περὶ τὴν γραμματικὴν εἰδικωτέρων, τῆς ὁποίας δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡ κυριώτατος ἰδρυτής. Ἐὰν περίσματα τῶν μελετῶν του τούτων κατέγραψεν εἴτε ἐν ὑπομνήμασι ν ἐἰς τοὺς ἀνωτέρω ποιητάς, ἐποῖα κατὰ τὸν Σουίδαν εἶχε γράψῃ δ' κ τ α κ δ σ ι α, εἴτε ἐν ἰδιαίτεραις γραμματικαῖς πραγματείαις, ὡς ἡ ἑλλητιστάτα ἡμῖν περισσώδεια «Περὶ ἀναλογίας». Ἐκ παντὶν ὁμοῦ τούτων τῶν κατὰ τὴν ἀρχαιότητα τόσον ἐκτιμωμένων καὶ μελετωμένων ἔργων τοῦ Α. οὐδὲν περισσώθῃ σῶον μέχρις ἡμῶν, ἀλλὰ μὲν ἀποσπάσματα αὐτῶν παρὰ τοῖς μετέπειτα σχολιασταῖς τῶν εἰρημένων Ἑλλήνων ποιητῶν, εἰσινες πάντες κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἐπωφελέθησαν τὰς πολυτίμους τοῦ Α. ἐργασίας, μάλιστα δ' ὁ Εὐστάθιος ἐν τοῖς εἰς Ὀμηρον ὑπερμνήμασι του καὶ ὁ συντάξας τὰ ἐν Ἑνετίᾳ ὑπὸ Villoison ἀνακαλυφθέντα περίφημα σχόλια εἰς τὸν αὐτὸν ποιητὴν. Καὶ ἐκ τῶν ἐλλιπῶν ὁμοῦ τούτων λειψάνων τῆς φιλογενεῖς ἐργασίας τοῦ Α. καταφαίνεται ἡ ἐξοχος τοῦ ἀνδρὸς κριτικὴ δεινότης καὶ πολυμαθεία, ἐρευνήσαντες τοὺς εἰρημένους ποιητάς ὅχι μόνον λογοτεχνικῶς καὶ γραμματικῶς, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ μυθολογικῇ καὶ γεωγραφικῇ ἔποψιν καὶ κατὰ τὸ μέτρον καὶ τὴν προσωδίαν. Ἰδίως δὲ ἐφημίζοντο λίαν δικαίως αἱ εἰς τὸν Ὀμηρον καὶ τὸν Πίνδαρον ἐργασίαι αὐτοῦ, αἱ δὲ ὑπ' αὐτοῦ ἐκ δόσεως ἢ δι' ορθώσεως τῶν ποιητῶν τούτων ἦσαν αἱ κράτισται πασῶν, χρησιμεύουσαι μέχρι σήμερον ὡς πρότυπον τῶν φιλογενεῖς ἐργασιῶν τῶν νεωτέρων φιλολόγων ἐπὶ τῶν ποιήσεων τούτων. Αἱ εἰς τὸν Ὀμηρον μάλιστα ἐργασίαι τοῦ Α. ὑπῆρξαν ἀνώτεραι πασῶν τῶν ἐργασιῶν οἰουμένης φιλολόγου ἀρχαίου ἢ νεωτέρου. Πρῶτος οὗτος ἐξεκαθάρισε κριτικῶς καὶ διπλωματικῶς τὸ κείμενον τῶν ὁμηρικῶν ποιητῶν ἐν τῇ περιφάνει ἐκ δόσεως του, ἀποχωρίσας πάντας τοὺς στίχους, θροῦς εὗρισκε προφανῶς ὑποβολιμαίους, τοὺς δὲ ὑπόπτους σημειώσας δι' ὀβελοῦ καὶ τοὺς ἐξαιρετικῶς ἐπιτυχελὲς δι' ἀστερίσκου καὶ πρῶτος τονίσας τὰς λέξεις τοῦ κειμένου, διὰ τῶν γνωστῶν σημείων.

Καὶ καθόλου δὲ τὴν ὅλην κατάταξιν τοῦ κειμένου τῆς Ἰλιάδος καὶ τῆς Ὀδυσσεύς καὶ τὴν διαίρεσιν ἐκαστοῦ τῶν ποιημάτων τούτων εἰς 24 τμήματα, ἴσα πρὸς τὰ γράμματα τοῦ ἑλλ. αλφαβήτου, ὁ Α. πρῶτος ἔκρινεν ἐν τῇ ἐκ δόσει του, ἥτις ἐχρησίμευσεν ὡς βάσις πασῶν τῶν μετὰ ταῦτα διορθώσεων ἢ ἐκ δόσεως του τοῦ ἀθανάτου ποιητοῦ καὶ τῆς ὁποίας τὴν ἀρχικὴν μορφήν προσπαθεῖ σχεδὸν ἀποκλειστικῶς νὰ ἐπαναφέρῃ ἡ νεώτερα φιλολογία τῶν ἀρχαίων κλασσικῶν γλωσσῶν. Τούτου δ' ἥτο ἡ ἐντύπωσις, τὴν ὁποίαν καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἐπροξένησεν ἡ ὑπὸ Α. ἐκδοσις τοῦ Ὀμήρου, ὥστε πολλοὶ διάσημοι γραμματικοὶ ἔγραψαν ἄλλοι μὲν ὑπὲρ αὐτῆς, ἄλλοι δὲ κατ' αὐτῆς ἀπολεσθέντα δυστυχῶς συγγράμματα, οἷον ὁ Καλλίστρατος, ὁ Δίδυμος, ὁ Ἀριστόνικος καὶ ἄλλοι. Ὁ δ' ἐπίσης διάσημος σύγχρονος γραμματικὸς Κράτης ὁ Μαλῶτης ὁ δ' ἐμ' ἡμεῖς, διηγεῖται τὴν Ἰλιάδα εἰς 9 μόνον βιβλία, ἐχρημάτισεν σχολὴν ὅλην ἐν Περγᾶμιν κατὰ τοῦ Α., τῶν ὁπαδῶν του καὶ τῶν ἐργασιῶν αὐτῶν, ἀλλ' ἦσαν πλείονες οἱ τὴν τοῦ Α. γνώμην καὶ διδασκαλίαν ἀποδεχόμενοι, οἱ Ἀριστάρχειοι καλούμενοι, περὶ τοὺς 40, ἐκ τῶν ὁποίων διεκρίθησαν ὡς γραμματικοὶ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καὶ ἐν Ῥώμῃ ἐπὶ δύο καὶ ἐπέκεινα αἰῶνας. Περὶ Α. ὡς κριτικοῦ καὶ γραμματικοῦ, καὶ ἰδίως ὡς ὑπομνηματοῦ τοῦ Ὀμήρου, διεξοδικὴν μονογραφίαν ἔχει γράψῃ ὁ C. Lehrs, De Aristarchi studiis homericiis, 1833 καὶ ἐν 6' ἐκδόσει ἐπιμνημένη 1865 ἐν Λειψία, ἀλλὰ καὶ ὁ Villoison καὶ ὁ Fr. Wolf καὶ ἄλλοι ἐξοχοὶ νεώτεροι φιλόλογοι ἔχουσι πραγματευθῆ περὶ αὐτοῦ διὰ μικρῶν. [Γ.Κ.]

Ἀριστέας προσήλυτος Ἰουδαῖος, εἰς τῶν τριῶν πρέσβειων, εἰς οὓς ὁ βασιλεὺς Πτολεμαῖος ὁ Φιλάδελφος περὶ τὸ 280 π.Χ. ἀνέθηκε νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ ἀρχιερέως τῶν ἰουδαίων Ἐλεάζαρον ἀντίγραφον τοῦ μωσαϊκοῦ νόμου καὶ ἐρμηνευτῆς αὐτοῦ. Ἐγραψε πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Φίλοκράτην περὶ τῆς ἐρμηνείας τοῦ τῶν Ἰουδαίων νόμου (Εὐσεβ. Εὐαγ. Προπαρ. βιβλ. 0'), ἀλλ' ἡ γνησιότης τῆς συγγραφῆς ταύτης τοῦ Ἀριστέου ἀμφισβητεῖται (πρὸς. H. Hody, de biblicorum textibus originalibus, versionibus graecis et latina vulgata I. IV. Oxon. 1705). Κ. Οἰκονόμου, περὶ τῶν Ὁ' ἐρμηνευτῶν. Ἀθ. [Ι.Μ.]

Ἀριστείδης υἱὸς Λυσιμάχου, Ἀθηναῖος, γεννηθὴς τῇ 510 π.Χ. καὶ μετέσχε τῆς ὑπὸ Κλεισθέους γενομένης τῇ 509 π.Χ. μεταρρυθμίσεως τοῦ αθηναίου πολιτεύματος. Ὑπῆρξε τῇ 490 π.Χ. ἐκ τῶν στρατηγῶν κατὰ τὴν ἐν Μαραθῶνι μάχην καὶ ἀνεκρήρυχθη ἄρχων τῇ 489 π.Χ. Ἀντισταθείς δὲ εἰς τὸ ναυτικὸν πρόγραμμα τοῦ Θεμιστοκλέους καὶ εἰς τὴν παρ' αὐτοῦ προτεινομένην κατασκευὴν με-

γάλου στόλου ἐκ φόβου παρμηλήσεως τῆς γεωργίας καὶ βλάβης τῶν δικαιωμάτων τῶν γεωπόνων, ἐξωστρακίσθη τῇ 483 π. Χ., ἀλλ' ἐπέστρεψεν ἐπικειμένης τῆς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίας, καθ' ἣν διεκρίθη διὰ τῆς καταλήψεως τῆς νησίδος Ψυτταλείας καὶ τοῦ φόβου τῶν ἐπ' αὐτῆς Περσῶν. Τῇ 479 π. Χ. ἐστρατήγει τῶν Ἀθηναίων κατὰ τὴν ἐν Πλαταιαῖς νικηφόρον μάχην. Μετὰ τὸ τέλος τῶν πολέμων προέτεινε τὴν εἰς τὰς ἀρχὰς ἀνάρρησιν τῶν πολιτῶν ἐξ ἀπασιῶν τῶν τάξεων. Ὡς ἀρχηγὸς τοῦ ἀθηναικοῦ στόλου τοῦ πλεύσαντος εἰς τὴν Μ. Ἀσίαν ἐπέδειξε τοιαύτην σύνεσιν καὶ δικαιοσύνην, ὥστε μετὰ τὴν ἀνάκλησιν ὑπὸ τῶν Σπαρτιατῶν τοῦ Πausaniou ἐκ τοῦ Βυζαντίου οἱ Ἕλληνες ἀνέθηκαν αὐτῇ τὴν ἀρχηγίαν καὶ ἐκήρυξαν τὴν ἀθηναϊκὴν ἡγεμονίαν, τοῦ Ἀριστείδου δρίσαντος τὸ πρῶτον τὰς εἰσφοράς ἃς ὤφειλον νὰ παρέχουσιν οἱ νέοι σύμμαχοι τῶν Ἀθηνῶν, ἔδρας τῆς συμμάχιας γενομένης τῆς Δήλου, ὅπου ἐκεῖτο καὶ τὸ ταμεῖον τῶν συμμάχων, ὅπου ἔπειτα μετέφερον εἰς τὰς Ἀθήνας ὁ Περικλῆς. Ἀπέθανε τῇ 488 π. Χ. πτωχός. Τὸ χαρακτηρίζον τὸν Ἀριστείδην πλὴν τῆς μεγάλης αὐτοῦ συνέσεως καὶ ἄκρας φιλοπατρίας εἶνε ἡ αὐστηρὰ δικαιοσύνη. Ὅτε ποτὲ ἐν τῷ θεάτρῳ τῶν Ἀθηνῶν παρίσταντο μένου δράματός τινος τοῦ Αἰσχύλου ἀγγηγέσθην ὁ στίχος «οὐ γὰρ δοκεῖν δίκαιος, ἀλλ' εἶναι θελεῖν», πάντες οἱ θεαταὶ ἐστράφησαν αὐτομάτως πρὸς τὸν Ἀριστείδην ὡς πρότυπον ἀνδρὸς οἷον παρίστανεν ὁ ποιητής, μὴ θέλοντος τὴν φήμην μόνον δικαίου, ἀλλ' ἐπίζητοῦντος τὴν κατὰ βάθος ἀληθινὴν ὑπόστασιν τῆς δικαιοσύνης. Τοῦ Ἀριστείδου περισώθηκαν δύο ἀρχαῖαι βιογραφίαι, ἡ τοῦ Πλουτάρχου καὶ ἡ τοῦ Ῥωμαίου Κορνηλίου Νέπωτος. [Α.]

Ἀριστείδης Πούβλιος Αἴλιος Ἀριστείδης, ὁ ἐπικαλούμενος Θ ε ρ ο ς, διάσημος ῥήτωρ τοῦ 6' μ. Χ. αἰῶνος, γεννηθεὶς κατ' ἄλλους μὲν τῇ 129, κατ' ἄλλους δὲ τῇ 117 μ. Χ. ἐν Ἀδριανοῖς τῆς Μυσίας ἐκ πατρὸς Εὐδαίμονος, ἱερέως τοῦ Διὸς. Τὸ μὲν ὡς ἐκ τῆς καταγωγῆς του ταύτης καὶ τῆς ἀνατροφῆς, τὴν ὁποίαν παρὰ τοῦ πατρὸς ἔλαβε, τὸ δὲ ἐκ τοῦ ὅτι φύσει καχεκτικὸς ἐν τῇ νεότητί του διετέλεσεν ἐπὶ δεκατρία ὅλα ἔτη ἀσθενῆς θεραπευόμενος ἐν τοῖς ἱεροῖς νοσοκομείοις, τοῖς Ἀσκληπείοις, ὁ Ἀ. ἐγένετο λίαν ὀρησκομανὴς καὶ δεισιδαιμων καὶ δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ὁ φανατικώτατος ὁπαδὸς καὶ ἱεροκήρυξ τῆς ἀρχαίας τῶν Ἑλλήνων ὀρησκείας κατὰ τὴν ἐποχὴν του, τελευταῖον δὲ ἐγένετο καὶ ἱερεὺς τοῦ ἐν Σμύρνῃ ναοῦ τοῦ Ἀσκληπιοῦ καὶ ὡς τοιοῦτος ἀπεβίωσεν ἐκεῖ τῇ 180 μ. Χ., ἐπιμένων ἀποκρούσας πᾶν ἄλλο δημόσιον ἀξίωμα προσενεχθὲν αὐτῷ ὑπὸ τῶν συγχρόνων Ῥωμαίων αὐτοκρατόρων, οἵτινες ἐξόχως ἐτίμων καὶ ὑπελήπτοντο αὐτόν, ὡς καὶ ὁλος ὁ

σύγχρονος κόσμος. Ἀπόδειξις τῆς παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις αὐτοκράτορσιν ἰσχύος του εἶνε ὅτι τὸν ἐν Σμύρνῃ ναὸν τοῦ Ἀσκληπιοῦ καταπεσόντα τῇ 178 ὑπὸ σεισμοῦ καὶ τὴν πόλιν ὅλην μεγάλως βλαβεῖται ὑπ' αὐτοῦ κατῳρῶσεν ὁ Ἀ. μεσιτεύσας ν' ἀνοικοδομηθῇ ὁ χρηστὸς αὐτοκράτωρ Μάρκος Αὐρῆλιος, διὸ ἀνήγειραν αὐτῷ οἱ εὐγνωμονεῦντες Σμυρναῖοι χαλκοῦν ἀνδριάντα καὶ ἀπεικάλεσαν αὐτόν κ τ ε ς η ν. Τὴν ἐκπαίδευσιν του ἐτελειοποίησεν ὁ Ἀ. κατὰ τὴν νεότητά του μαθητεύσας παρὰ τοῖς περὶ φημοτάτοις σοφισταῖς καὶ ῥητοροῖς Δασκάλοις τῆς ἐποχῆς, ἐν Ἀθήναις μὲν παρ' Ἠρώδῃ τῷ Ἀτικῷ, ἐν Περγαμῇ δὲ παρὰ τῷ Ἀριστοκλείῃ καὶ ἐν Σμύρνῃ παρὰ τῷ Πολέμωνι, τὴν δὲ φήμην του διέδωκεν ἀνά τὸν τότε κόσμον διὰ περιηγήσεων εἰς πλείστους γῶρας τῆς Ἑυρώπης, Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς καὶ δι' ἐπιδειξέως τῆς ῥητορικῆς του τέχνης καὶ δεινότητος. Μεγάλως δ' ἐθαυμάζετο ὁ Ἀ. ὑπὸ τῶν συγχρόνων του ὡς ῥήτωρ καὶ ἦτο ἀναντιρρήτως ὁ ἐξοχώτατος τοιοῦτος κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους, διὸ καὶ ἀνδριάντες πολλαχοῦ ἀνηγέθησαν πρὸς τιμὴν αὐτοῦ καὶ τιμητικαὶ ἐπιγραφαὶ ἀνεγράφησαν, ὡς ἀναφέρει ὁ Λιβάνιος (ἐν ἐπιστολῇ σελ. 701. πρὸς καὶ Φιλόστρατον ἐν Βίοις σοφιστῶν Β' §. 9.). τινὲς δὲ τούτων διεσώθησαν μέχρις ἡμῶν, ἐν μὲν τῷ μουσεῖῳ τοῦ Οὐατικανοῦ ἀνδριάς ἐν δὲ τῇ τῆς Βερόνης ἐπιγραφῇ (πρὸς Visconti, Iconogr. gr. τόμ. Α' σελ. 372 ἐπ. πίν. XXXI. Winckelmann τόμ. Β' σ. 475.). Αἱ κρίσεις περὶ τῆς ῥητορικῆς του τέχνης καὶ δεινότητος ὑπὸ τῶν συγχρόνων καὶ τῶν μεταγενεστέρων λογοκρίτων εἶνε πλήρεις θαυμασμοῦ. Ὁ μὲν Φιλόστρατος λέγει ὅτι «καὶ τεχνικώτατος σοφιστῶν ἐγένετο καὶ πολλὸς ἐν θεωρήμασιν, θέναι καὶ τοῦ αὐτοσχεδιάζειν ἀπηνέχθη», ὁ δὲ Λιβάνιος μακαρίζει ἐαυτὸν διότι ἐθωρεῖτο μιμητῆς τοῦ Ἀ., τὴν τέχνην τοῦ ὁποίου ἐπροτίμα τοῦ πλοῦτος τοῦ Μίδου καὶ ὁ μέγας δὲ τεχνοκρίτης Λογγίνος ἐπαινῇ τὸν Ἀ. «ὡς γόνιμον καὶ ἐνθυμητικὸν καὶ βίαιον καὶ καθόλου τὸν Δημοσθένη μιμούμενον», ἐὰν πιστεῦσωμεν τὸν ὑπομνηματιστὴν τοῦ Ἀ. Σώπατρον τὸν Ἀπαμέα ὁ δὲ Θωμᾶς ὁ Μάξιστρος δὲν διστάζει νὰ συγκατατάξῃ αὐτὸν μετὰ τοῦ Ὀμήρου, τοῦ Θουκυδίδου, τοῦ Δημοσθένους καὶ τοῦ Πλάτωνος (Φιλόστρ. ἐν Β. σφ. §. 9. Λιβάνιος ἐν τῇ Ὑπὲρ ὀρχηστῶν σ. 475. Σώπατρος παρὰ Dindorf τόμ. Γ', σ. 741. καὶ Μάξιστρος ἐν λ. ἐ κ ε τ τῆς Ἐκλογῆς ἐν. καὶ ῥημ. Ἀττικῶν). Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ Ἀ. εἶχε πολὺ μεγάλην ἰδέαν περὶ τῆς ῥητορικῆς του τέχνης καὶ δεινότητος, περὶ τῆς ὁποίας μετὰ στήθους ἐκπράττεται πολλαχοῦ τῶν ἔργων του, εὐδελως δ' ἐδίσταζε νὰ συναγωνισθῇ πρὸς τοὺς ἀτυχερίτως ἀνωτέρους του λογοτέχνους Πλάτωνα καὶ Δημοσθένη καὶ Ἀισχύνην καὶ Ἰσοκράτη γράφων λόγους ἐπὶ τῶν αὐτῶν καὶ θναίνον

θεμάτων, ὧν τινες σφίζονται. Τὸ ἀληθές εἶνε ὅτι τὸ ὕψος τοῦ Ἀ. εἶνε ἀνθρώπινον, ἢ γλῆσσαν σχετικῶς ἐπιμελετημένη καὶ οἱ λόγοι του μετὰ πολλῆς προσοχῆς συνταγμένοι, ὥστε κατὰ τοῦτο εἶχε δικαίον λέγων ὅτι ἦτο οὐχὶ «τῶν ἐμούντων ἀλλὰ τῶν ἀκίβδοντων». Ἄν ὅμως ἦτο ἔξοχος διὰ τὴν ἐποχὴν του, βεβαίως δὲν δύναται οὐδὲ κατὰ προσέγγισιν νὰ παραβληθῇ πρὸς τὸν Δημοσθένη καὶ τὸν Αἰσχίνην καὶ τοὺς ἄλλους δαιμονίους ἐν τῇ ἀρχαιοτάτῃ τεχνίτας τοῦ ἑλληνικοῦ λόγου. Πρὸς ἀπέδειξιν τούτου ἀρκεῖ ἡ παραβολὴ λόγου τινὸς τοῦ Ἀ. πρὸς ἀντίστοιχόν τινα τοῦ Δημοσθένους ἢ τοῦ Αἰσχίνου ὑπ' αὐτοῦ ἀπομιμηθέντα, ὅσον τοῦ «Πρὸς Λεπτίνην» λόγου τοῦ Ἀ. πρὸς τὸν τοῦ Δημοσθένους, τοὺς ὁποίους καλῶς ποιῶν συνεξέδωκεν ὁ F. A. Wolf. Ἡ σχέσις τῶν δύο ῥητέρων εἶνε οἷα τοῦ ἡλίου πρὸς τὴν σελήνην. Δίκαιον λοιπὸν ἔχουσι οἱ νεώτεροι λογιζέσθαι, ἐν οἷς καὶ ὁ ἡμέτερος Καραῆς (πρόδ. Προδρόμ. Ἑλλ. βιβλ. σελ. ρκς') ἀποδοκιμάζοντες τὸν ὑπερβολικὸν θαυμασμὸν τῶν ἀρχαιότερων ὑπὲρ τοῦ Ἀ. ἐπισημάνοντες ὅμως ἡ ὑπέβλησις καὶ ὁ θαυμασμὸς οὗτος συγχρόνως καὶ μεταγενεστέρας πρὸς τὸν Ἀ. ἐγένετο ἀφορμὴ διασώσεως τῶν πλείστων αὐτοῦ ἔργων μέχρις ἡμῶν καὶ πολλῶν ὑπομνημάτων καὶ σχολίων εἰς αὐτά. Διότι περιῆλθον μέχρις ἡμῶν 115 ἔργα τοῦ Ἀ., ἐξ ὧν 53 μὲν εἶνε λόγοι ῥητορικῶς διάφοροι, δύο δὲ βιβλία τέχνης ῥητορικῆς, «Περὶ πολιτικοῦ καὶ ἀρετοῦς λόγου». Ἐκ τῶν λόγων του διασημώτεροι εἶνε ὁ ἐπιγραφόμενος «Γῶντος ἐγκύκλιον», ὁ «Προδικαίος», ὁ «Πρὸς Λεπτίνην» κατ' ἀπομίμησιν τοῦ Δημοσθένους, ὁ «Παναθηναϊκὸς» κατ' ἀπομίμησιν τοῦ Ἰσοκράτους καὶ οἱ «Πρὸς Πλάτωνα περὶ ῥητορικῆς». Ἀξιοπεριεργότατοι ὅμως πάντων εἶνε οἱ ἐξ λόγου οἱ καλούμενοι *τεροσί*, διότι περιγράφουσι τὴν ἐν τοῖς Ἀσκληπιοῖς δίκαιαν, εἰς τὴν ὅποιον ὁ Ἀ. ὑπεβλήθη ἐπὶ 13 βλᾶ ἔτη κατὰ τὴν μακρὰν του ἀσθενειαν. περιέχουσι δὲ καὶ πολυτίμους πληροφορίας περὶ τῆς ὑδροθεραπευτικῆς παρὰ τοῖς ἀρχαίοις καὶ εἰδήσεις περὶ ζωικοῦ μαγνητισμοῦ καὶ τῶν φαινομένων αὐτοῦ, πρὸς δὲ καὶ πλήθος προλήψεων καὶ δεισιδαιμονιῶν, ἐξ ὧν φαίνεται ὅτι ὁ Ἀ. δὲν ἦτο ἁμιρὸς ὀρθοπευτικῆς φαντασιοληξίας καὶ ἀγυρτείας.

Ἡ πρώτη ἐκδόσις τῶν ἔργων τοῦ Ἀ. ἐγένετο ὑπὸ Εὐφροσύνῳ Πονίνῳ ἐν Φλωρεντίᾳ τῇ 1517, περιέχει ὅμως 52 μόνους λόγους, διότι ὁ «Πρὸς Λεπτίνην» κατὰ πρῶτον ἐξεδόθη ὑπὸ Ἰαν. Μορέλλῳ ἐν Ἑνετίᾳ τῇ 1785. Τὰ δὲ σιζόμενα ἅπαντα τοῦ Ἀ., τοὺς 53 λόγους καὶ τὰ δύο βιβλία τέχνης ῥητορικῆς μετὰ τῶν συζομένων ἀρχαίων ὑποθέσεων καὶ βιογραφικῶν εἰδήσεων καὶ σχολίων ἐξέδωκεν ὁ Γουλ. Dindorf τῇ 1829 ἐν Λειψίᾳ εἰς 3 τόμους. Οἱ μὲν δύο πρῶτοι τόμοι τῆς ἐκδόσεως ταύτης περιέχουσι τὸ κείμενον μετὰ κριτικῶν καὶ ἐρ-

μηνευτικῶν σημειώσεων, ὁ δὲ τρίτος περιλαμβάνει τὴν λαμπρὰν περὶ Ἀ. βιογραφίαν τοῦ Γ. Μάσσωνος *Collectanea ad Aristidis vitam*, τὰ προλογόμενα τοῦ Σωπάτρου εἰς τοὺς λόγους τοῦ Ἀ., ἀρχαία σχόλια καὶ τὰς ἀξιολογωτέρας τῶν νεωτέρων εἰσαγωγῶν. Ἡ ἐκδόσις αὕτη ὑπὸ τοῦ Γουλ. Δίνδωρφ εἶνε καὶ μέχρι τῆς σήμερον ἡ ἀρίστη καὶ τελειοτάτη τῶν ἔργων τοῦ Ἀ. Πλὴν ὅμως τῶν περιωθέντων τούτων ὁ Ἀ. εἶχε συγγράψῃ καὶ ἄλλα ἀπολεσθέντα, 19 ἐκ τῶν ὁποίων ὠρίσθησαν μετ' ἀσφαλείας αἱ ἐπιγραφαὶ ὑπὸ τῶν εἰδικώτερον πραγματουθέντων περὶ αὐτοῦ νεωτέρων. [Γ.Κ.]

Ἀριστείδης ὁ Μιλήσιος ἀκμάσας κατὰ τὸν δεῦτερον πιθανῶς π. Χ. αἰῶνα καὶ διάσημος γενόμενος κατὰ τὴν ἀρχαιοτάτην πρὸ πάντων διὰ τὸ νέον λογοτεχνικὸν εἶδος, τὸ ὅποιον διεμάρτυρε πρῶτος αὐτός, ἂν μὴ τὸ ἐδημιούργησε, τὴν μυθιστοριογραφίαν, ὡς καλεῖται σήμερον. Τὰ Μιλήσια καὶ του ἦσαν πολυάναντον σύγγραμμα, ἀπετελοῦντο δ' ἐκ διαφόρων ἐρωτικῶν καὶ ἄλλων διηγημάτων, ὅμα ἐχόντων σκηνὰς ἐκ τοῦ βίου τῆς πλουσίας καὶ ἀπολαυστικῆς ἰωνικῆς πόλεως Μιλήτου καὶ ἐκ τῶν ἐν αὐτῇ ἡθῶν καὶ ἐθίμων. Ὁ Πλούταρχος καλεῖ αὐτὰ ἀκρόστα βιβλία καὶ διηγέται πῶς ὁ Σουρήνας, εὐρὼν τὰ Μιλήσια τοῦ Ἀ. ἐν τοῖς σκευφόροις Ῥωσάκου τινός, ἀξιωματικοῦ τοῦ ἀντιπάλου του Κράστου, ἐπέδειξεν αὐτὰ εἰς τὴν γερουσίαν τῶν Σελευκίων, ἵνα δεῖξῃ τὴν ἡθικὴν ποιότητα τῶν περὶ αὐτὸν (Β. Κράστου, κεφ. 32.). Κατὰ τὸν Ἀρποκρατίωνα τὰ τοῦ Ἀ. Μιλήσια συνέκειντο ἐξ ἐξ τούλάχιστον βιβλίων, κατὰ δὲ τὸν Ὀρίδιον, ὅστις δὲς τ' ἀναφέρει, (Trist. II, 412. 443) εἶχε μεταγράψει αὐτὰ εἰς τὸ λατινικὸν ὁ Σισέννας, ὥστε ὁ Λεύκιος Κορνῆλιος Σισέννας, ὅστις εἶχε γράψῃ καὶ περὶ τῶν πολέμων τοῦ Σύλλα. Ἐκτὸς ὅμως τοῦ συγγράμματος τούτου τοῦ Ἀ. ὁ Πλούταρχος ἀναφέρει καὶ ἄλλα αὐτοῦ σδαρὰ ἔργα ἱστορικὰ, τὰ Σικελικὰ ἐκ 40 τούλάχιστον βιβλίων, τὰ Περσικὰ, ὧν ἀπόσπασμα διέσωσεν ἡμῖν ὁ Στοδάτιος, καὶ ἱστορίας ἀπλῶς. Ἀλλ' ἐκτὸς ἐλαχίστων ἀποσπασμάτων πάντα τὰ συγγράμματα τοῦ Ἀ. τούτου ἀπώλοντο. [Γ.Κ.]

Ἀριστείδης ὁ φιλόσοφος, γεννηθεὶς ἐν Ἀθῆναις κατὰ τὸν 6 μ. Χ. αἰῶνα ἠσπάσθη τὸν χριστιανισμόν, ἀγωνισθεὶς νὰ συμπάσῃ τὰ διδάγματα αὐτοῦ πρὸς τὰ τῆς ἐλληνικῆς φιλοσοφίας. Οὗτος συνέγραψε καὶ ἀφιέρωσε τῷ αὐτοκρατορῇ Ἀδριανῷ κατὰ τὴν διατριβὴν αὐτοῦ ἐν Ἀθῆναις ἐν ἔτει 131 μ. Χ. ἀπολογία ὑπὲρ τῶν χριστιανῶν μὴ περιελοῦσαν εἰς ἡμᾶς, τὴν ὅποιαν λέγεται μιμηθεὶς ὁ Γουστίνος. Βλ. Εὐσεβ. Ἐκκλ. ἱστορ. Δ', 3. [Γ.]

Ἀριστείδων, εἶδος παρασῆμου ἢ μεταλ-

λίου (Médaille) δημιουργηθέν τὸ πρῶτον διὰ τοῦ ἀπὸ 20 Μαΐου 1834 Β. Δ. καὶ ἀπονειμ-
θέν «πρὸς ἀναγνώρισιν τῶν ἐκδουλεύσεων τῶν
εἰς ἑκάστον τῶν ἀξιωματικῶν, ὑπαξιωματι-
κῶν καὶ στρατιωτῶν τῶν κατὰ ξηρὰν καὶ θά-
λασσαν ἑλληνικῶν στρατευμάτων, τῶν ἀγωνι-
σθέντων ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῆς πατρίδος». Το
ἄ. ἐπρεπε νὰ φέρῃ κατὰ τὸ ἀνωτ. Δ. ἐπὶ
τῆς μιᾶς μὲν ὀψείως τὸν ἑλληνικὸν σταυρὸν
ἐν τῇ μέσῳ θυρεοῦ, ἐπὶ δὲ τῆς ἄλλης τὴν ἐπι-
γραφήν Ὁ Θ ω ν Ἀ' β α σ ι λ ε ὡ ς τ ῆ ς Ἑ λ-
λ ᾱ δ ο ς τοῖ ς γ ε ν ν α ῖ ο ι ς τ ῆ ς π α-
τρίδ ο ς προ μ α χ ο ι ς καὶ ὠρίσθη ἀργυ-
ροῦν μὲν διὰ τοὺς ἀξιωματικούς, χαλκοῦν δὲ
διὰ τοὺς ὑπαξιωματικούς καὶ σιδηροῦν διὰ
τοὺς στρατιώτας καὶ ναύτας. (Πρόβλ. Δ. 18
Σεπτ. 1835 δι' οὗ μετεβλήθη τὸ σχῆμα τοῦ
Ἀριστείου καὶ ἦν αὐτῷ ἐπιγραφή, Δ. 25 Ἰουν.
1838 δι' οὗ ὠρίσθη ὅπως τὸ ἀπονειμθὲν ἀρι-
στεῖον εἰς τοὺς ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγωνισθέντας
μένει μετὰ θάνατον εἰς τοὺς κληρονόμους αὐ-
τῶν, καὶ ψήρισμα Ἡ' τῆς ἐν Ἀθην. Συνελ. τῆς
3 Σεπτ. καθὼς ἡ πρὸς ἐξέτασιν τῶν παλαιῶν
ἐκδουλεύσεων ἐπιτροπὴ ἐπρεπε νὰ ἐξετάσῃ κατὰ
πόσον δικαίως ἡ οὗ ἀπενεμήθησαν προηγουμέ-
νως ἀριστεία). — Ἄλλου εἶδους ἀριστεῖον σι-
δηροῦν ἐδημιούργησε τὸ Δ. τῆς 3 Σεπτεμβρ.
1843, ὅπως διανεμηθῇ «κερμαζόμενον ἀπὸ ταινίας
πρίδους εἰς τὸν τῆς πρωτεύουσας στρατὸν καὶ
εἰς τοὺς πολίτας τῆς πρωτεύουσας καὶ ὅσους
ἄλλους ἔλαβον μέρος εἰς τὰ κατὰ τὴν ἡμέραν
τῆς 3 Σεπτεμβρίου πραχθέντα», ἥτοι τὴν ἡμέ-
ραν, καθ' ἣν ὑπεκρεώθη ὁ βασιλεὺς Ὁθων εἰς
τὴν σύγκλησιν Ἐθνοσουλείσεως πρὸς κατάρτι-
σιν Συντάγματος. [Ἀγγ.]

Ἀριστεραὶ. Ὀνομα ἀρχαῖον τῆς πρὸς
Μ τῶν Σπετσῶν νηίδος Σπετσοπούλας, ἥτις
καλεῖται καὶ Ῥαστερὴ ὑπὸ τῶν κατοίκων, δι-
ασωθέντος παρεμφαρμένου τοῦ ἀρχαίου ὀνόμα-
τος αὐτῆς. (Παυσ. 2. 34. 8). [Ἀντ. Μηλ.]

Ἀριστερᾶς χειρὸς γάμος. Βλ.
Γάμος.

Ἀριστερήνεμος, ον (πλοῦς ἢ πλοῦ-
ον) πλοῦς γινόμενος ἢ πλοῦτον ἀρμενίζον με-
τὸν ἄνεμον ἐξ ἀριστερῶν. Ἡ λέξις αὕτη ἰδιά-
ζει μάλιστα εἰς τὰ ἱστοφόρα πλοῖα. [H.K.]

Ἀριστερόκωποι. Οἱ ἐρέται οἱ κα-
θήμενοι πρὸς τὴν δεξιάν τῆς λέμβου πλευρὰν
τῷ πρὸς πρῶτον ὄρῳ εἰς τὰς ἀμφικώπους
λέμβους. [H.K.]

Ἀριστερόπλοκον (σχοινίον): σχοι-
νίον κατεσκευασμένον διὰ τῆς συστροφῆς τριῶν
κώλων ἐκ δεξιῶν πρὸς ἀριστερά. Τὸ ἀριστε-
ρόπλοκον σχοινίον καλεῖται καὶ δίπλοκον, τοι-
ούτου δ' εἶναι ὁ λεγόμενος τ ὁ ν ο ς, ἥτοι σχοι-
νίον παχὺ χρησιμεῖον ὡς πείσμα. Ἰδ. Σχοι-
νίον. [H.K.]

Ἀριστηνὸς Ἀλέξιος. Ἐγεννήθη

κατὰ τὸ πρῶτον τέταρτον τοῦ ΙΒ' αἰῶνος, διέτι
κατὰ τὰ μέσα αὐτοῦ μνημονεύεται ὡς νεμο-
φύλαξ καὶ οἰκονόμος τῆς Μ. Ἑκκλησίας με-
τέσχε δὲ τῆς ἐν ἔτει 1166 συγκροτηθείσης ἐν
Κωνσταντινουπόλει Συνόδου, καὶ μνημονεύε-
ται ὑπὸ τοῦ Βαλαμῶνος ὑπὸ τὸν 6 ἀποστει-
λὸν κανόνα καὶ τὸν 37 τῆς ἐν Τρούλλῳ συν-
όδου ὡς ὑπέρτιμος καὶ μέγας οἰκονόμος. Ἦν
ἄ. ἀπεδίδετο ἄλλοτε συλλογῇ τις κανόνων ἢ
λεγομένη Σύνοψις, ἀλλ' ἡ κριτικὴ ἀπέδειξε
ὅτι αὕτη πολὺ ἀρχαιότερα τοῦ Ἀριστινοῦ ὑ-
πῆρξε, ὁ δὲ Ἀριστηνὸς τὴν συλλογὴν ταύτην
ἐσχολίασε. Τὰ σγόλια δὲ ταῦτα κατέστησαν
αὐτὸν γνωστὸν. Ἐξεδόθησαν ὑπὸ τοῦ Πευερη-
γίου ἐν τῷ Συνοδικῷ κατόπιν δὲ ὑπὸ ἄλλων
παρ' ἡμῖν δὲ ὑπὸ τοῦ Ποτλή καὶ Γάλλῃ ἐν τῇ
Συνταγματικῇ τῶν κανόνων. [Α.Γ.Μ.]

Ἀριστίδα (H o t.) (Aristida L.), γε-
νος τῆς οἰκογ. τῶν Ἀγριωσιδῶν. Εἶδη πολυ-
ἀριθμα ἀνὰ τὴν Ἀφρικὴν καὶ Ἀραβίαν, πολ-
λάκις δὲ τὰ μένα πρὸς νομὴν χόρτα ἐν ταῖς
ἐρήμοις, καὶ μάλιστα ἡ Α. ἢ θ α υ μ α σ ί α
(Δ. prodigiosa Welw.) ἐν τῇ κεντρικῇ Ἀ-
φρικῇ καὶ ἡ Α. ἢ κ α τ α ν ο κ τ ι κ ῇ (A. pun-
gens Desf.) ἐν τῇ Σαχάρῃ (τὸ Drinn τῶν
Ἀράβων). [Θ.Χ.]

Ἀριστιππος ὁ Κυρηναῖος. Ἰδρυ-
τῆς τῆς ἐπικληθείσης ἐκ τῆς πατρίδος αὐτοῦ
Κυρήνης τῆς ἐν Λιβύῃ κυρηναϊκῆς αἰρέσεως,
ἐμαθήτευσεν ἐν ἀρχῇ παρὰ τῷ Σωκράτει. Κατὰ
τὴν ὁμόφωνον μαρτυρίαν τῶν συγχρόνων δ'
ἀνὴρ διεκρίνετο πρὸ πάντων διὰ τὴν εὐθυμον
διάθεσιν, τὴν ἀδρότητα τῶν τρόπων, τὴν πρὸς
πάντας εὐπροσηγορίαν, τὴν δεινότητα περὶ τε
τὴν κολακείαν καὶ τὸ σκῶμμα, τὴν περὶ τὸ
ἐνδυμα φιλοκαλίαν, τὴν ἀνεξάντλητον εὐφρο-
λογίαν καὶ τὴν ἄκρατον πρὸς τὰς ἡδονὰς κλί-
σιν. Τὰ ἀνωτέρω προσόντα φαίνονται συντελε-
στικὰ πρὸς ἀνάδειξιν τελείου αὐτικοῦ καὶ ἀν-
ορώπου τοῦ κόσμου, κατὰ τὴν σημερινὴν τῆς
φράσεως σημασίαν, πολὺ μᾶλλον ἢ φιλοσόφου.
Ὁ Ἀρ. ἐπέτυχεν ἐν τοῦτοις νὰ δοξασθῇ καὶ
ὡς τοιοῦτος ἐπιχειρήσας καὶ κατορθώσας, ὡς
φαίνεται, ν' ἀνυψώσῃ εἰς θεμελιῶδες δόγμα φι-
λοσοφικῆς αἰρέσεως τὴν ἐπιδιώξιν τῆς ἡδονῆς.
Κατὰ τὴν κυρηναϊκὴν διδασκαλίαν τρεῖς ὑφί-
στανται τῆς ψυχῆς καταστάσεις, ἡ τῆς λείας
κινήσεως, ἡ τοῦ ἡδονῆς, ἡ τῆς τραχείας κινή-
σεως, ἡ τοῦ πόνου καὶ ἡ τῆς ἀκινήσεως ἢ ἀ-
ηδονίας ἅμα καὶ ἀπονείας. Ἐκ τούτων ἡ ἡδονὴ
εἶναι τὸ πᾶσιν εὐδοκητόν, ὁ δὲ πόνος τὸ ἀπο-
κρουστικόν. Τὴν ἡδονὴν τῷ ὄντι ἐπιδιώκουσι
ἅμα γεννηθέντα πάντα τὰ ἐμφυγα ἀπραιρέ-
τως καὶ ἀδιδάκτως, ὅπως καὶ ἀποφεύγουσι τὸν
πόνον. Οὐδ' ἔστεργεν ὁ Ἀρ. ν' ἀρκεσθῇ εἰς τὴν
ἥμερον ἐκείνην τῆς ψυχῆς διάθεσιν, τὴν συνι-
στῶσαν κατὰ τοὺς ἐπικουρείους τὴν εὐδαι-
μονίαν, ἐπιδιώκων μόνην τὴν ἐν κί ν ἡ σ ε ι
ἡδονὴν, πρὸ πάντων δὲ τοῦ σώματος τὰς ἡ-

δυναίς, τὰς ὁποίας ἐθεώρει πολὺ ἀνωτέρας τῶν ψυχικῶν, ὡς ὁρμηότεραι τοῦτων εἶναι καὶ τοῦ σώματος οἱ πόνοι. Παράλογον δ' ἐθεώρει πάντα κατὰ ποῖον διακρίσιν τῶν ἡσόνων, ἀφ' οὗ ἡ ἡδονὴ εἶναι καθ' ἑαυτὴν ἀγαθόν, ἔστι καὶ πρόσερχομένη ἐκ τῶν ἀσχημάτων. Οὐδ' εἶναι ἡ φρόνησις, ὁ πλοῦτος ἢ ἄλλο τι πλεονέκτημα αἰρετὰ καθ' ἑαυτά, ἀλλὰ μένον ὡς πάροχα ἡσόνῃς. Ἀπὸ τῆς μελέτης τῶν φυσικῶν ἀπείχον οἱ κυρηναῖοι, θεωροῦντες ταῦτα ἀκατάληπτα καὶ ἀπὸ τῆς διαλεκτικῆς ὡς ἀχρήστου· ἡ δὲ λεγόμενη ἡθικὴ αὐτῶν περιωρίζετο εἰς τὸ νὰ κηρυττωσιν ὅτι οὐδὲν εἶναι εὖτε δίκαιον ἢ ἄδικον, καλὸν ἢ αἰσχρόν, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῆς συνηθείας ἐρίζονται τὰ τοιαῦτα· ἴδιον λοιπὸν τοῦ σωφρονούντος εἶναι ν' ἀπέχη ἀπὸ τῶν ἐκάστοτε θεωρουμένων ἀτόπων πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ποινῆς καὶ τῆς ἐπερχομένης ἐκ τῆς δυσφημῆσεως ζημίας. Ἡ τοιαύτη διδασκαλία, ἡ περιφρονέουσα πάναν ἐπιστήμην, ἡ οὐδεμίαν στέργουσα διακρίσιν μεταξὺ ἀρετῆς καὶ κακίας καὶ οὐδένα ἄλλον ἐπιβάλλουσα κανόνα πλὴν τῆς ἀλογίστου καὶ ἀδιστάκτου ὑπακοῆς εἰς τὰς εἰσαγγεῖαις ἡμῶν ἐρέσεις, δυσκόλον εἶναι νὰ μὴ θεωρηθῇ ὡς τὸ ἄκρον ἄκρον τοῦ ἐγωϊσμοῦ καὶ τῆς ὑλοφροσύνης. Ἀληθῶς δὲ ἄξιον ἀπορίας ἀπομένει πῶς, προκειμένου νὰ χαρακτηρισθῇ φιλοσοφικὴ τις αἵρεσις ὡς χοίρων ἀγέλη, δὲν ἐπροτιμήθησαν ὑπὸ τοῦ Ὁρατίου οἱ κυρηναῖοι τῶν πολὺ σεμνοτέρων ἐπικούρειων. Ἐκ τῶν συγγραμμάτων τοῦ Ἀρ., καὶ ἰδίως τῶν ἀποδοιδωμένων αὐτῷ ἐξ ἡ κατ' ἄλλους εἰκοσιπέντε διαλόγων, οὐδὲν ἄλλο διεσώθη πλὴν τοῦ τίτλου αὐτῶν παρὰ Διογένηι Λαέρτιω καὶ εἰς τοὺς δημοῦς ἀρκούμενοι δυνάμεθα νὰ εἰκάσωμεν ὅτι πολὺ μάλλον τῆς φιλοσοφίας ἐξημῶθη ἢ ἐλαφρὰ φιλοσοφία ἐκ τῆς ἀπωλείας τῆς διατριβῆς «Περὶ τοῦ κατ' ὁπτοῦ Λατῶς» ἢ τῆς ἀπαντήσεως εἰς τοὺς ἐπιτιμῶν «ὅτι τι ποιοῦτε λῶς ὁ ψωνεῖ» ἢ «ὅτι κέκτεται οἶνον παλαιὸν καὶ ἐταίρας». Περὶ τοῦ βίου καὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ Ἀρ. καὶ τῶν διαδόχων αὐτοῦ βλ. Διογ. Λαέρτιον, τὴν μαναγραφίαν τοῦ Μεντζίου Aristippus philosophus, seu de ejus vitae et moribus. Ἀλλ. 1719, τὴν τοῦ Βιελλάνδου, Λειψία 1800, καὶ τὴν περιεχομένην ἐν τῷ κς' τόμῳ τῶν Ὑπομνημάτων τῆς γαλλ. Ἀκαδημ. τῶν Ἐπιγραφῶν, [P.]

Ἀριστίππος ὁ νεώτερος ἔγγονος τοῦ προηγμένου, παιδευθεὶς ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Ἀρήτης, θυγατρὸς τοῦ πρεσβυτέρου Ἀριστίππου, ἐξ οὗ ὠνομάσθη καὶ μετ' ὁ δίδασκας. Οὗτος λέγεται συναρμύσας εἰς φιλοσοφικὸν σύστημα τὰς γνώμας τοῦ πατρὸς, οὐδὲν ὅμως τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ διεσώθη. [P.]

Ἀριστίων οὐκ ὀρθῶς λεγόμενος Ἀθηναῖος ὑπὸ τινῶν τῶν ἀρχαίων καὶ νεωτέρων, υἱὸς τοῦ φιλοσόφου Ἀθηναίου ἐξ Αἰγυπτίας

δούλης, περιπατητικὸς φιλόσοφος. Σταλεῖς ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων πρέσβος πρὸς τὸν βασιλέα τοῦ Πόντου Μιθραδάτην Γ' τὸν Εὐπάτορα, μέγα ἰσχυράντα ἐν Ἀσίᾳ, κατώρθωσε κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ διὰ τῶν κενολογιῶν του καὶ μάγλων ὑποσχέσεων νὰ ἐξάψη τοὺς Ἀθηναίους εἰς ἀποστασίαν ἀπὸ τῆς Ρώμης καὶ νὰ γείνη τύραννος τῶν Ἀθηναίων. Ἀλλ' ὁ Σύλλας ἐπέλυθ' ὅταν τὸν μὲν στρατηγὸν τοῦ Μιθραδάτου Ἀρχέλαον περιέκλεισεν εἰς τὸν Πειραιᾶ, τὸν δὲ Ἀριστίωνα εἰς τὰς Ἀθήνας, αἵτινες μετὰ δεκάμηνον πολιορκίαν ἐκυριεύθησαν ὑπὸ τοῦ Ρωμαίου στρατηγοῦ τὴν 1 Μαρτίου 86 π.Χ. Ὁ Ἀριστίων ἐκλείσθη μετ' ὀλίγων ὁπαδῶν του εἰς τὴν Ἀκρόπολιν, ἀλλὰ παρεδόθη ἔνεκα διψῆς μετὰ δύο μῆνας εἰς τὸν Ρωμαῖον Κουρίωνα, ὃν ὁ Σύλλας ἀσκήσε νὰ πολιορκήσῃ τὴν Ἀκρόπολιν, αὐτὸς σπεύσας εἰς ἄλλωσιν τοῦ Πειραιῶς καὶ ἔπειτα εἰς τὴν Βουτυρίαν κατὰ τοῦ φυγόντος Ἀρχέλαου, ὃν ἐνίκησεν ἐν Χαιρωνείᾳ. Ἐπιστρέψας δὲ ὁ Σύλλας εἰς τὰς Ἀθήνας, ἐφίνυσεν τὸν Ἀριστίωνα καὶ τοὺς αἰτιωτάτους τῆς ἀποστασίας. [Λ.]

Ἀριστόδουλος 1) Μακκαδαῖος, υἱὸς Ἰωάννου Ὑρκανοῦ τοῦ Α' ὁ πρῶτος δεσπὴς περιεβλήθη τὸν τίτλον βασιλέως τῆς Ἰουδαίας (106—105 π.Χ.) μετὰ τοὺς μακροὺς ἀγῶνας τῶν Ἰουδαίων ὑπὸ τοὺς Μακκαδαίους κατὰ τῶν Σελευκιδῶν. — 2) υἱὸς Ἀλεξάνδρου τοῦ Ἰαννέα, βασιλεὺς τῆς Ἰουδαίας, διαδεχθεὶς τὴν μητέρα τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἦν κατεπολέμησεν ὡς καὶ τὸν ἴδιον ἀδελφὸν Ὑρκανὸν τὸν Β', ὃν κατεδίβασεν ἀπὸ τοῦ θρόνου (89 π.Χ.). Μεταγενεστέραν δ' ἀποστασίαν τοῦ ἀδελφοῦ ἡδυνήθη νὰ καταστείλῃ τῇ βοήθειᾳ τοῦ Ρωμαίου Μάρκου Αἰμιλίου Σκαύρου. Ἀλλ' ἀργότερον (84 π.Χ.) ἀνέλαβε τὴν προστασίαν τοῦ Ὑρκανοῦ μεταβὰς εἰς Παλαιστίνην ὁ Πομπήιος, ὃς δὲ Ἀ. ἤττηθείς ἤχθη εἰς Ρώμην μετὰ τῶν υἱῶν αὐτοῦ καὶ θυγατέρων, καὶ ἐπομπεύθη κατὰ τὸν θρίαμβον τοῦ νικητοῦ. Φυγὼν δ' ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας τῷ 56 π.Χ., ἦλθε καὶ πάλιν εἰς τὴν Ἰουδαίαν, καὶ ἀπεπειράθη ἐκ νέου διὰ στρατίας ἦν ἡθροισε νὰ καταλάβῃ τὴν ἀρχήν. Ἀλλὰ καὶ πάλιν ζωγρηθείς ἤχθη εἰς Ρώμην. Τέλος τῷ 49 π.Χ. ἡλευθέρωσεν αὐτὸν ὁ Κλάυδιος καὶ παρέσχεν αὐτῷ στρατίαν, ὥπως δι' αὐτῆς ἀντιπράξῃ ἐν Παλαιστίνῃ κατὰ τοῦ Πομπηίου. Ἀλλὰ πρὶν ἢ κατορθώσῃ τι ἐφαρμακεύθη ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Πομπήιον. [Λ.]

Ἀριστόδουλος ὁ ἐπικουρεῖος Ἀδελφὸς τοῦ Ἐπικούρου, συζήσας καὶ συμφιλοσοφήσας μετ' αὐτοῦ ὥπως καὶ οἱ δύο ἑτεροὶ ἀδελφοὶ Χαρίδωμος καὶ Νεοκλῆς. Βλ. Διογ. Λαέρτιον Ι', 3. [P.]

Ἀριστόδουλος ὁ Ἰουδαῖος Ἐλληνιστὴς φιλοσοφῆσας ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐπὶ Πτολεμαίου τοῦ Φιλομήτορος ἢ κατ' ἄλλους ἐπὶ τοῦ Φιλαδέλφου καὶ συνεργασθεὶς εἰς τὴν

μετάφρασιν τῆς Παλαιᾶς Γραφῆς ὑπὸ τῶν Ο', ὅπερ ὁμῶς φαίνεται ἀμφίβολον. Πολὺ βασιμώτερον ἀποδίδεται αὐτῷ ἐρμηνεία τῆς Πεντατευχοῦ, ἥς ἀποσπάσματα τινα σώζονται παρ' Εὐσεβίου. Ὁ Ἀρ. ἐξηγῶν τὸ ἐβραϊκὸν καίμενον ἀλληγορικῶς πειράται πρὸ πάντων ν' ἀποδείξῃ τὴν ἐβραϊκὴν παράδοσιν δεκτικὴν συμβιβασμοῦ πρὸς τὰ διδάγματα τῆς ἑλληνικῆς φιλοσοφίας καὶ ἰδίως τὰ τῆς Ἀκαδημίας καὶ τοῦ Λυκείου, θυνάμενος ἐκ τούτου νὰ θεωρηθῇ ὡς πρόδρομος τοῦ Φίλωνος. Βλ. Εὐσεβ. Εὐαγγ. Πρὸ π. α. ρ. Βλ. Η', 9, Κλήμεντος τοῦ Ἀλεξ. Στρωμ. Βλ. Α', 12 καὶ 25, καὶ τὴν κριτικωτάτην δικτριβὴν τοῦ Βαλκεναίρου «De Aristobulo Judeo κτλ. Λουγδ. 1806. [Ρ.]

Ἀριστογείτων καὶ Ἀρμόδιος δύο φίλοι Ἀθηναῖοι, οἵτινες, ἀρχόντων ἐν Ἀθήναις τῶν υἱῶν τοῦ Πεισιστράτου, ἀπεφάσισαν ἔχοντες ἀφορμὰς κατὰ τοῦ ἐτέρου αὐτῶν, τοῦ τυραννοῦ Ἰππίου, νὰ ἐπιχειρήσωσι τὴν κατάλυσιν τῆς τυραννίδος. Ἡτοιμάζοντο δὲ νὰ προβῶσιν εἰς τὸ ἔργον κατὰ τὴν ἐορτὴν τῶν Παναθηναίων τοῦ ἔτους 514 π.Χ., φέροντες κεκρυμμένα μετὰ τῶν ἐταίρων των τὰ ξίφη εἰς κλάδους μύρτου, ὅτε, νομίσαντες ὅτι ἐπρόδοθησαν, ὤρμησαν ἐκ τοῦ Κεραμεικοῦ, ὅπου εἶχον συναθροισθῇ, εἰς τὴν πόλιν, ὅπως φονεύσωσι τοὺλάχιστον τὸν Ἰππαρχον τὰ ξίφη τῶν δύο φίλων διεσπάραξαν τὸν ἀδελφὸν τοῦ τυραννοῦ. Ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ δὲν διέφυγον τὴν ἔρμην τῶν δορυφέρων τῶν Πεισιστρατιδῶν, τοῦ μὲν Ἀρμόδιου πληγέντος παρὰ χρῆμα, τοῦ δὲ Ἀριστογείτωνος συλληφθέντος κατόπιν καὶ φονευθέντος σκληρῶς. Καὶ ἀπέτυχε μὲν οὕτως ἡ στάσις, ἐξηκολούθησε δὲ τυραννίαν ὁ Ἰππίας, ὅστις μάλιστα μετὰ τέσσαρα ἔτη ἐξεδιώχθη ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, βοηθουμένων ὑπὸ τῶν Σπαρτιατῶν (510 π.Χ.). Ἀλλ' οὐκ ἦρτον οἱ Ἀθηναῖοι ἀπεκάλασαν τυραννοκτόνους τοὺς δύο φίλους, οἵτινες ἐτιμῆθησαν ὑπὸ τῆς ἀθηναϊκῆς ποιήσεως καὶ γλυπτικῆς ὡς εἰ αὐτοὶ εἶχον καταλύσει τὴν τυραννίδα. [Α.]

Ἀριστοδῆμος. 1) Εἰς τῶν Ἑρακλείδων τῶν ἡγουμένων τῶν Δωριέων κατὰ τὴν εἰς τὴν Πελοπόννησον κάθοδον, ὅστις πρὸ τῆς εἰς τὴν χερσονήσον ταύτην ἀφίξεως ἐπλήγη ἐν Ναυπάκτῳ ὑπὸ κεραυνοῦ. Υἱοὶ αὐτοῦ ἐλέγοντο ὁ Προκλῆς καὶ Εὐρυσθένης, εἰς οὓς ἀνῆγον τὸ γένος οἱ δύο βασιλικοὶ οἴκοι τῆς Σπάρτης. — 2) Ὡς Μεσσηνίος ἀνελθὼν εἰς τὸν θρόνον τῆς Μεσσηνίας κατὰ τὸν πρῶτον μεσσηνιακὸν πόλεμον (743—724 π.Χ.) μετὰ τὸν θάνατον τοῦ βασιλέως Εὐφάου καὶ ὑπερασπισθεὶς γενναίως κατὰ τῶν Σπαρτιατῶν τὴν Ἰθώμην. Φονεύσας κατὰ τὸν χρησμὸν πρὸς σωτηρίαν τῆς πατρίδος τὴν ἰδίαν ἐαυτοῦ θυγατέρα, κατεδιώκετο ἔπειτα ὑπὸ τοῦ φάσματος αὐτῆς, καὶ ἐθῆκε τέρμα εἰς τὸν βίον τοῦ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ τάφου τῆς θυγατρὸς. Ἡ περὶ Ἀριστοδῆμου παρά-

δοσις ἔγινε πολλάκις θέμα τραγωδιῶν, ὧν ἔχει ἡ τοῦ Ἰταλοῦ Βικεντίου Μόντη (+ 1828), διαχθεῖσα τὸ πρῶτον τῇ 1785. [Α.]

Ἀριστοκλῆς. Ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο πολλοὶ συγγραφεῖς ἀπολεσθέντων συγγραμμάτων ἀναφέρονται παρὰ τοῖς ἀρχαίοις καὶ τοῖς Βυζαντινοῖς, περιφημότεροι ὅμως πάντων θυνανται νὰ θεωρηθῶσιν οἱ ἐξῆς, τῶν ὁποίων εἰνέ πως καθωρισμένη καὶ ἡ ταυτότης: 1) ὁ Ῥόδιος ἐκ τῶν περὶ Χριστὸν χρόνων, σύγχρονος τοῦ Σιράβωνος, ὅφ' οὐ ἀναφέρεται (14, 855.), ἴσως δὲ καὶ ὁ συγγραφεὺς τῶν Ἱταλικῶν, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ Πλούταρχος ἀναφέρει τρίτον βιβλίον, καὶ τῆς Λακωνικῆς παλαιότητος, τὴν ὁποίαν ἀναφέρει ὁ Ἀθήναιος (4, 140.). Δὲν ἦτο ὅμως μόνον ἱστορικός, ἀλλὰ καὶ γραμματικός, διότι εἰς τοῦτον ἀπεδίδοντο σύγγραμμά τι «περὶ ποιητικῆς» καὶ ἄλλο «περὶ διαλέκτου». — 2) ὁ Περὶ γράμματος ἐκ τῶν χρόνων τοῦ Γραϊανοῦ καὶ τοῦ Ἀδριανοῦ, μαθητὴς Ἡρώδου τοῦ Ἀττικοῦ, τοῦ ὅποιου ἤκουσε κατὰ τὴν ἐν Ῥώμῃ διαμονὴν του, ῥήτωρ καὶ σοφιστὴς διακεκριμένος, διδάξας ἐπιτυχῶς τὴν ῥητορικὴν ἐν Περγάμῳ. Ὁ Σουίδας ἀποδίδωσιν αὐτῷ τὴν ἐν Ῥήτορικῇ, ἐπιστολὰς, μελέτας καὶ 4 βιβλία «περὶ ῥητορικῆς». (Σουίδ. ἐν λ. πρὸ βλ. καὶ Φίλοστράτ. Β. σφ. 2, 3, 587 ἐπ.) — 3) ὁ Στωικός, γράφας ὑπομνήματα ἐκ τεσσάρων βιβλίων εἰς σύγγραμμα τι τοῦ Χρυσίππου, ὡς ἀναφέρει ὁ Σουίδας ἐν λέξει. — 4) Μουσικός γράφας σύγγραμμα «περὶ χορῶν», τὸ ὅποιον ἀναφέρει ὁ Ἀθηναῖος (4, 194.). [Γ.Κ.]

5) Ὁ Μεσοστῆσιος. Περιπατητικὸς φιλόσοφος ἀκμάσας περὶ τὸν Γ' π. Χ. αἰῶνα, κατατασσόμενος παρὰ τινῶν ἐν τοῖς νεοπλατωνικοῖς, ὡς συντελέσας διὰ τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ εἰς τὴν διαλλαγὴν τῶν δύο συστημάτων. Ἐκ τῶν ἔργων αὐτοῦ οὐδὲν ἄλλο διασώθη πλὴν τῶν παρ' Εὐσεβίῳ ἀποσπασμάτων. [Ρ.]

Ἀριστοκλῆς. Ἀθηναῖος γλύπτης, οὗ τὸ ὄνομα γινώσκουμεν ἐξ ἐπιγραφῆς τῆς ἐν Βελανιδέῃ τῆς Ἀττικῆς τῇ 1838 εὐρεθείσης στήλης τοῦ Ἀριστίωνος, ἐν τῇ Κεντρικῇ δὲ Μουσείῳ τῶν Ἀθηνῶν ἀποκειμένης. Ἡ στήλη αὕτη, ἔχουσα ἀνάγλυφον εἰκόνα τοῦ Ἀριστίωνος πανόπλου, ἐποιήθη κατὰ τὰς εἰκασίας τῶν νεωτέρων ἀρχαιολόγων πρὸ τῶν περσικῶν πολέμων, περὶ τὰ τέλη τοῦ 4' αἰῶνος π. Χ. Ἡ πρότερον κρατοῦσα γνώμη δι' ἐποιήθη κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 5' αἰῶνος καὶ δι' ἀπεικονίζει Μακροθυονομάχον δὲν φαίνεται πιθανή. [Π.]

Ἀριστοκράτης ὁ Ἀρχάς. Βλ. Ἀριστομένης.

Ἀριστοκρατία. Δυσχερὲς ὁ τῆς λέξεως ὁρισμός· διότι ἡ ταύτης ἔννοια ποικίλλει παρὰ τε τοῖς ἀρχαίοις καὶ νεωτέροις. Κατὰ τὴν ἀρχαίαν καὶ ἐτυμολογικὴν τῆς λέξεως σημασίαν ἀριστοκρατία δηλοῖ τὴν ἀβασί-

λευτοὶ οὐκ πολιτεῖαν, ἐν ᾗ τὸ κράτος, ἦτοι ἡ κυριαρχικὴ ἐξουσία προσήκει οὐχὶ πᾶσιν, ἀλλὰ τοῖς ἐσχέουσιν τῶν πολιτῶν, ἀποτελούντων τὴν ἔννομον προσωπικότητα τοῦ λαοῦ. Τοιαῦται ἦσαν αἱ δημοκρατικαὶ πολιτεῖαι τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, ἰδίᾳ κατὰ τὴν πρώτην περίοδον τῆς ιστορικῆς αὐτῶν ἀναπτύξεως, καὶ τινες τῶν δημοκρατικῶν τῆς Ἰταλίας κατὰ τὸν μεσαίωνα καὶ τὴν ἀναγέννησιν. Κατ' εὐρυτέραν δὲ σημασίαν ἀριστοκρατία σημαίνει καὶ πᾶν πολιτεύμα, μοναρχικὸν ἢ δημοκρατικόν, ἐν ᾧ αἱ ἀρχαί, ἦτοι τὰ δημόσια ἄξιώματα, ἀπονέμονται οὐχὶ πᾶσιν ἀδιακρίτως, ἀλλὰ τοῖς ἀρίστοις, ὡς κυριώτατα μὲν ἐν τῇ Σπαρτιατικῇ καὶ ταύτῃ τῇ ἀγγλικῇ πολιτεύματι, κατὰ δεύτερον δὲ λόγον καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις συνταγματικαῖς κρατεσὶ τῆς ἡπειρωτικῆς Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς. Ἀριστοκρατία κατὰ τὸν πρῶτον ὅρισμόν, ὃν ἐδώκαμεν ἀνωτέρω, οὐδαμῶς τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου ἀναγινώσκεται τανῦν. Ἡ κυριαρχία τῶν νεωτέρων κρατῶν ἐδράζεται σήμερον ἐφ' ὅλου τοῦ λαοῦ, ἦτοι ἐπὶ πάντων τῶν μελῶν τοῦ κράτους. Τὰ νεώτερα πολιτεύματα δὲν ἀνέχονται τὴν ἀπόστομον μεταξὺ ὀλίγων καὶ πολλῶν ἀντιθέσιν, ὅθεν οὐδὲ ἀναγινώσκουσιν ἐκ τῶν προτέρων προνομιστῶν τινα τάξιν πολιτῶν, μεθ' ἧς νὰ συνταγίζηται ἡ ἐννοια καὶ ἡ κυριαρχία τοῦ κράτους. Τὸ ὄγμα ἄρα τῆς πολιτικῆς ἰσότητος καὶ τῆς κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον καθολικῆς ψήφοφρας ἀποκρούει καὶ δικαίως τὴν σύστασιν τῶν ἀριστοκρατικῶν πολιτειῶν, ἦτοι πολιτευμάτων ὀλιγαρχικῶν, καὶ ὅταν εἴ ταῦτα τὸ κοινὸν συμφέρον ἐπιδιώκωσιν.

Ἀλλὰ κατὰ τὸν δεύτερον ὅρισμόν τῆς λέξεως οὐδὲν κράτος, ἔστω καὶ μικρὸν ἐξεληθὲν τῆς βαρβαρότητος, οὐκ ἡνεύχεται ποτε νὰ μὴ χαρακτηρισθῇ ἀριστοκρατικόν. Ὅπου δὲν κρατεῖ ἡ κτηνώδης βία καὶ ἡ ἀμάλακτος τυραννία τοῦ ἐνὸς ἢ τῶν ὀλίγων, ἐκεῖ φανερὸν, ὅτι αἱ ἀρχαὶ καὶ τὰ ἄξιώματα οὐκ κατέχονται ὑπὸ τῶν κρατίστων, διότι τοῦτο ἐπιβάλλει τὸ συμφέρον τῶν πολιτῶν καὶ τῆς πολιτείας καθόλου. Τὸ ζήτημα ἄρα περιστρέφεται περὶ τὸ τίνας ποτε θεωροῦνται ἢ πρέπει νὰ νομιζῶνται ἄριστοι. Ἀλλὰ τὰ περὶ τούτου κρίνονται κατὰ τὸν βαθμὸν τοῦ πολιτισμοῦ, χώρας τινός, τὰς ἀνάγκας αὐτῆς καὶ τὰς τάσεις τὰς πολιτικὰς. Ἐν ταῖς παλαιοτάταις κοινωνίαις, ἐνθ' ὃ πόλεμος ἦτο ἡ συνήθης κατάστασις, ἡ δὲ λεία καὶ ἡ ἀρπαγὴ ὁ κοινότερος τρόπος πλουτισμοῦ, φανερὸν ὅτι οἱ ἀνδρείότεροι καὶ πολυμικιώτεροι ἐνομιζόντο ἄριστοι, διότι καὶ ἡ ἀνδρεία ἀρετὴ ἔστι. Ὅπου δὲ πάλιν ἤρξαντο ἀποκαθισταμέναι εἰρηνικώτεραι αἱ κοινωνίαι καὶ μᾶλλον εὐνομούμεναι, ἐκεῖ τὸ προδεηκὲς τῆς ἡλικίας ὑπῆρξεν ἐπὶ πολὺ τὸ μέτρον τῆς ἀρετῆς. Ὅσοι ἐπέζησαν τοσούτοις γεγερόσι καὶ ἔλαβον πείραν πολλῶν πραγμάτων καὶ ἐδημιούργησαν περὶ αὐτοῦς οἰογένειαν πολυ-

πληθὴ καὶ ἡγωνίσθησαν κατὰ τὴν νεότητά αὐτῶν καὶ ἐπρομάχησαν ἐν τοῖς κινδύνοις, ἐκεῖνοι φυσικὸν καὶ δίκαιον νὰ νομιζῶνται ὡς οἱ ἄριστοι τῶν πολιτῶν καὶ ἱκανοὶ νὰ διευθύνωσι τὰς τύχας τοῦ κράτους. Βραδύτερον τῇ ἀνδρείᾳ καὶ τῇ ἡλικίᾳ προσετέθη ὡς προσὲν τοῦ ἀρίστου καὶ ὁ πλοῦτος, διότι ἡ ὕλικὴ ἀνεξαρτησία συμβάλλεται τὰ μέγιστα εἰς τὴν πνευματικὴν ἀνάπτυξιν ἀπαλλάττουσα τὸν πολίτην τῆς ἀνάγκης τοῦ ἐργάζεσθαι σωματικῶς πρὸς πορισμὸν τῶν τοῦ βίου, παρέχει αὐτῷ ἄνεσιν καὶ σχολὴν πρὸς ὑπηρεσίαν τοῦ κράτους καὶ τῶν συμφερόντων αὐτοῦ. Ὑστερον δὲ καὶ τὸ γένος ἐβάθυνε σπουδαίως εἰς τὸν χαρακτηρισμὸν τῶν ἀρίστων διότι οἱ ἄνθρωποι ἀσυνειδήτως, οὕτως εἶπεν, συνηθάνοντο τὴν δύναμιν τοῦ φυσικοῦ νόμου, ὅτι κατὰ κανόνα ἐκ καλῶν καλοὶ θὰ γεννηθῶσι, καλὰ περ καὶ ἐπὶ δένδρων καὶ ζῶων συμβαίνει, καὶ ἵνα κατ' Ἀριστοτέλην εἰπωμεν «ὥσπερ ἀξιοῦσιν ἐξ ἀνθρώπων ἄνθρωπον, καὶ ἐκ θηρίων γίνεσθαι θηρίον, οὕτω καὶ ἐξ ἀγαθῶν ἀγαθόν». Ὅστις ἄρα ἠτύχησε νὰ γεννηθῇ ἐν οἰκογενείᾳ, ἧς ὁ ἀρχηγὸς ἐλογιζέτο μεταξὺ τῶν ἀρίστων οἱ τὸν πλοῦτον, τὴν ἀνδρείαν καὶ τὴν ἀρετὴν καὶ ἐξέπαιδεύετο, ὡς εἰκός, πολλῶν ἐπιμελέστερον καὶ φιλοτιμότερον ἢ ὁ ἐξ ἀσκήμου καὶ πενιχρᾶς ὑπεδεικνύετο ὑπ' αὐτοῦ τοῦ λαοῦ ὡς ἄξιός νὰ διαδεχθῇ τὸν πατέρα εἰς τὸ ἄξίωμα, οὐδ' ἐνομιζέτο τοῦτο ἀδικία καὶ ζημία τῶν πολλῶν, πλὴν ὅταν κατεδμημαγῶντο οὗτοι καὶ ἐστασίαζον.

Ἡ ἀριστοκρατία ἄρα, ὡς φυσικὴ συνέπεια τῆς μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ἀναποδράστου ἀνισότητος καὶ διαφορᾶς κατὰ τὴν σωματικὴν ῥώμην, τὴν ἡλικίαν, τὸν νοῦν, τὸν πλοῦτον, τὸ γένος, ἀναφαίνεται ἐν πάσῃ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον εὐνομούμενῃ κοινωνίᾳ καὶ ἐπιβάλλεται ἀφ' ἑαυτῆς οὕτως εἶπεν αὐτοματῶς καὶ ἀσυνειδήτως, ἄνευ τῆς μεσολαβήσεως τοῦ νομοθέτου. Φανερὸν δὲ ὡσάυτως, ὅτι κατὰ τὸν βαθμὸν καὶ τὸ εἶδος τοῦ πολιτισμοῦ λαοῦ τινος γίνεται ἡ ἀριστοκρατία αὐτοῦ γεωκτημονική, στρατιωτικὴ, χρηματικὴ, ἡ ἀριστοκρατία τοῦ γένους, τῆς παιδείας, τῶν πολιτικῶν ἢ ἐκκλησιαστικῶν ἁξιωματικῶν κλπ. Ἀλλὰ ταῦτα πάντα ἡ τοῦλάχιστον τὰ πλεῖστα εἶναι στοιχεῖα ἀπλῶς τῆς γνησίας καὶ ἀληθοῦς ἀριστοκρατίας διότι φανερὸν, ὅτι τὸ γένος μόνον δὲν ἀρκεῖ, ἐὰν μὴ συνοδεύηται καὶ ὑπὸ τοῦ πλοῦτος καὶ τῆς μαθητέως καὶ τῆς χρηστότητος, ὁ πλοῦσιος δὲ μόνον μᾶλλον βλάπτει ἢ ὠφελεῖ τὸ κράτος. Διὰ ταῦτα ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ καὶ τῆς ἀναμίξεως πάντων ἡ τοῦλάχιστον τῶν πλείστων τῶν στοιχείων παράγεται ἡ ἀληθὴς ἀριστοκρατία, ἦτοι οὐχὶ ἡ κατὰ θεωρίαν μόνον, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐν τῇ πράξει ἱκανὴ νὰ ὑπηρετήσῃ τὸ κράτος. Ὅθεν τῆς ἀληθοῦς ἀριστοκρατίας βάσις μὲν ἀναγκαία ὁ πλοῦτος, ἦτοι ἡ ὕλικὴ ἀνεξαρτησία, συμπλήρωμα δὲ τὸ γένος, ἡ παιδεία, ἡ χρηστότης καὶ καθόλου εἶπεν ἡ ἀρετή. Ἐπειδὴ

δὲ ὁμολογεῖται τὸ μέσον καὶ μέτρον ἄριστον, ἀνάγκη καὶ τὸν πλοῦσιον καὶ τὸν εὐγενῆ μέτριον εἶναι· διότι κατὰ τὴν βαθυτάτην παρατήρησιν τοῦ Ἀριστοτέλους «οἱ μὲν ὑπερπλοῦσοι καὶ ὑπερευγενεῖς ἢ ὑπερίσχυροι ὕβρισται καὶ μέγα λαοὶ νόηροι, οἱ δ' ὑπερπτωχοὶ καὶ ὑπερασθενεῖς κακοῦργοι καὶ μικροὶ νόηροι λίαν... Διόπερ εὐτυχία μεγίστη τοὺς πολιτευομένους οὐσίαν ἔχειν μέσην καὶ ἱκανήν».

Πολλάκις ὅμως ὁ νομοθέτης δὲν ἐπαρκεῖται οὐδὲ ὑπομένει τὴν ἀφανῆ ταύτην ἐνέργειαν καὶ μίξιν τῶν κοινωνικῶν στοιχείων, δι' ὧν παράγεται καὶ ἀναφαίνεται ἡ ἀριστοκρατία, ἀλλ' ἐπεμβαίνει καὶ αὐτός, τὸ κατ' ἀρχὰς μὲν ἐμμέσως καὶ δειλῶς, βραδύτερον δὲ φανερώς καὶ ἀποτόμως, ὅπως ἀναδείξῃ αὐτὸς τὴν ἀληθῆ ἀριστοκρατίαν καὶ προστατεύσῃ ταύτην κατὰ τοῦ λαοῦ. Ἡ ἱστορία τῶν ἀνθρωπίνων κοινωνιῶν γέμει τοιοῦτων περαιογυμμάτων, ἀλλὰ καὶ μαρτυρεῖ ὅπως ἄστοχος ἀπέβη ἡ ἐπέμβασις αὐτῇ τοῦ νομοθέτου καὶ ὅπως ἐπιδρασθῆς ἡ αὐτῇ δημιουργία πολιτικῶν τάξεων τοῦ λαοῦ. Διὰ ταῦτα τὰ νεώτερα συνταγματικὰ κράτη ἀπορεύονται νὰ ἐπιστημοποιοῦσιν ἡσυχίαν τὴν ἀριστοκρατίαν. Προτιμῶσιν ὅπως δημιουργηθῇ αὕτη ἀφ' ἑαυτῆς βαθυμυθὲν καὶ ἀόρατως, ὥστε τῶν πολλῶν οὔτε τὸ φιλότιμον νὰ προσβάλλῃ, οὔτε τὴν ἑλλογον ἐλπίδα ν' ἀποκόπη, ὅτι δύνανται ποτε καὶ οὗτοι ἡ τὰ τέκνα αὐτῶν νὰ ἀνέλθωσιν εἰς τὰ πολιτικὰ ἀξιώματα. Οὕτω βραδέως καὶ ἀφανῶς δημιουργεῖται καὶ ἐν τῷ νῦν ἑλληνικῷ λαῷ ἡ καὶ ἐπὶ τουρκοκρατίας ὑπάρχουσα ἀριστοκρατία αὐτοῦ, ἀριστοκρατία μάλιστα μὲν πάντων τῆς προσωπικῆς ἀξίας καὶ ἀρετῆς, ἀλλὰ καὶ μὴ φρονούσα ἀγροίκως τὴν τοῦ γένους σεμνότητα καὶ γοητεῖαν, μηδὲ καταφρονούσα ἐξ ὑπεράγαν φιλοσοφικοῦ αἰσθηματος τὴν δύναμιν τοῦ πλούτου. Ἡ τοιαύτη δὲ ἀριστοκρατία τείνει εἰς τὸ νὰ δημιουργηθῇ ἐν τῷ μέλλοντι μάλιστα μὲν ἐκ τῶν σπλάγγων τῆς νῦν μέσης τάξεως, τῆς οὔτε ὑπερπλοῦτου καὶ πανισχύρου, οὔτε πτωχῆς καὶ ὑπερασθενούς, διδ καὶ ἐστὶν ἐδραιοτάτη, ἐν ἧττονι δὲ λόγῳ καὶ ἐκ τῶν ὀλίγων οἰκογενειῶν, ὧν τὰ δνόματα ἐλαμπρύνθησαν ἐν τῷ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνι ἡ κατόπιν ἐτιμήθησαν διὰ πολιτικῶν ἀξιομακίων ἢ στρατιωτικῶν βαθμῶν. Ἡδὲ διερχόμεθα τὴν ἐποχὴν τῆς ἐξελίξεως ἐπιζητεῖται ὅθλα δὴ πρώτιστα πάντων, ὥς ἐν πάσῃ ἀρτιγενεῖ πολιτεία, ἡ τοῦ πλούτου κτήσεις, ἥτοι τὸ ταπεινότερον στοιχεῖον τῆς ἀριστοκρατίας. Ὅθεν ἡ σημερινὴ ἐποχὴ δικαίως δύναται νὰ κληθῇ χρηματιστικὴ· διότι ἐν αὐτῇ ὁ πόθος πρὸς ἀπόκτησιν ποίως τινος περιουσίας καταναίχῃ πάντας τοὺς ἄλλους ὕψιλλοτέρους καὶ ἱερωτέρους σκοπούς, δι' ὧν ἀναδεικνύονται αἱ πολιτικαὶ ἀρεταὶ καὶ δημιουργεῖται ἡ γνησία ἀριστοκρατία, βάσις ἐδραία καὶ κόσμος ἀληθὴς πάσης πολιτείας. [Ἀγγ.]

Ἀριστόλιον (Φαρμακολ.) (Aristol. iodure de dithymol, dithymol biiodé). Νέον χημικὸν προϊόν παρασκευασθὲν τὸ πρῶτον ἐν Γερμανίᾳ ὑπὸ τοῦ Bayer καὶ εἰσαχθὲν ἐσχάτως (τῷ 1890) εἰς τὴν θεραπευτικὴν ὑπὸ τοῦ Eichhoff εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ ἰωδοφορμίου. Τὸ Ἀ., κόκκινος φαιοέρυθρος, ἀνοσμος, ἀδιάλυτος ἐν ὕδατι καὶ γλυκερίνῃ, ὀλίγον διαλυτὸν ἐν οἶνοπνεύματι, εὐδιάλυτος ἐν αἰθέρι καὶ λιπαροῖς ἐλαίοις, ἐνέχει 45 % ἰωδίου. Τοῦ Ἀ. μὴ ἀπορροφωμένου ὑπὸ τῶν ἰσθμῶν καὶ μὴ ἐπάγοντος διὰ τοῦτο οὐδεμίαν διαταραχὴν ἐν τῷ ὀργανισμῷ, δύναται νὰ γίνῃ χρῆσις ἀδεῶς πρὸς τὰς πληγὰς ὡς ἀντισηπτικοῦ. Ὁ Eichhoff ἐποίησατο χρῆσιν τοῦ Ἀ. πρὸς τὰ πάθη τοῦ δέρματος, τὰ κηρίδια ἑλκη, τὸ ἐκζεμα, τὴν ψωρίασιν, τὸν ἐσθιόμενον ἔρπητα (lupus), κλ. Ἀπεδείχθη δὲ φάρμακον ἐξαιρετὸν ἰδίᾳ πρὸς τὴν ψωρίασιν. Παράγγελλεται αἰς λεπτεπίλεπτον κόκκιν, ἐν διαλύσει (10 %) ἢ ἐν σχήματι ἀλοιφῆς (3-10 %) μετὰ βάσε-λίνης. [B. Π.]

Ἀριστολογία (Bοτ.) (Aristolochia L.) γένος τῆς οἰκογ. τῶν Ἀριστολογιῶδων (βλ. λ.). Φυτὰ ποώδη ἢ πολλάκις κληματοειδῆ, ἔχοντα ῥίζαν φυματώδη, περιγόνιον σωληνοειδὲς κατὰ τὴν βάσιν λαγηνόειδές καὶ πρὸς τὰ ἄνω γλωσσοειδὲς περικτεταμένον. Εἶδη πολυέριθμα, πάντα δὲ φημιζονται ὡς κατὰ τὸ μέλλον ἢ ἥττον φαρμακευτικά καὶ ἦσαν πρὸ πάντων ἄλλοτε ἐν χρήσει ὡς ἀντιφάρμακα πρὸς τὰ ἐρπετά, ὡς ἐμμηναγωγὰ κτλ. κτλ. Ἀξιωμακόμενα εἶδη εἰσὶν Ἀ. ἢ Ὁφιόεσσα (A. serpentaria L.) καὶ Ἀ. ἢ Ὁφιοκτόνος (A. anguicida L.) ἢ μὲν τῆς Βορείου, ἢ δὲ τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς, ἀμφοτέρω δὲ δραστήρια ἀντιφάρμακα πρὸς δὴξιν τῶν ἰοδύλων ὄφρων. Πολλὰ δὲ θεραπεύονται ἐν τοῖς κήποις πρὸς κόσμον, ὡς λ.χ. ἡ ἐκ τῆς Βορείου Ἀμερικῆς Ἀ. ὁ σίφων (A. Siphon L'Herit.), ἥς τὸ ἄνθος ὁμοιάζει πρὸς τὸ δοχεῖον καπνοσύριγγος. Τὰ εἶδη τῆς ἑλληνικῆς χλωρίδος εἰσὶ τὰ ἑξῆς: Ἀ. ἡ Κληματίτις (A. Clematilis L.), Ἀ. ἡ στρογγύλη (A. rotunda L. κοινῶς Παρούνα ἐν Ἀνδρῶ καὶ Ἀμπελοκλάδι ἐν Κεφαλληνίᾳ) καὶ Ἀ. ἡ μακρά (A. longa L., κοινῶς Ἀμπελοκλάδι ὁρριζα). τὰ τρία ταῦτα γνωστὰ καὶ τῷ Διοσκορίδῃ. Προσθετέα δὲ Ἀ. ἡ Κρητικὴ (A. Cretica Lam. κοινῶς Μέγα βοτάνι καὶ Στιβάλια τοῦ λαγοῦ ἐν Κρήτῃ) καὶ Ἀ. ἡ μικρόστομος (A. microstoma Boiss., κοινῶς Φλεμὸν ὁ χορτο καὶ Πικρόριζα ἐν τῇ Ἀττικῇ). [Θ.Χ.]

Ἀριστολογιώδη (Bοτ.) Aristolochiaceae, μικρὰ οἰκογένεια Δικοτυλδόνων Ἀπετάλων φυτῶν, ἔχοντων ἄνθος ἀτελής, ἥτοι περιγόνιον ζυγόμορφον μονόφυλλον πετα-

λοιεῖδες, στήμονας ἔξ, μετὰ τῶν στύλων συμπεφυκότες, καρπὸν κάψαν τετραχώρον ἢ πεντάχωρον, πολυσπερμον. Ἰένη δύο, Ἄρις το-
λ ο χ (α καὶ Ἄ σ α ρ ο ν (βλ. τὰς λ.). εἶδη
περὶ τὰ 200, ἀνὰ τὰς θερμὰς καὶ εὐκράτους
χώρας. [Θ. Χ.]

Ἀριστομένης ἦως Μεσσηνίας, ἔστις
ὑπῆρξεν ἡ ψυχὴ τοῦ δευτέρου μεσσηνιακοῦ πο-
λέμου (685—668 π. Χ.). Κατὰ τὰς περὶ τοῦ
πολέμου τούτου μεταγενεστέρως διηγήσεις ὁ
Ἀριστομένης πολλὰς ἐπὶ νῆγε ζήμιας εἰς
τοὺς Σπαρτιάτας διὰ τῆς ἀνδρείας του καὶ δι'
ἐπιτυχῶν τεχνασμάτων, εἰσελάσας μέχρι καὶ
αὐτῆς τῆς Σπάρτης καὶ παραδόξως διαφυγὼν
ἀπὸ τοῦ βαράθρου εἰς ὃ ἐρίσθη συλληφθεὶς.
Ἀναλαβέντων δὲ τῶν Σπαρτιατῶν θάρος διὰ
τῶν ποιήσεων τοῦ Τυρταίου καὶ νικητάντων
ἕνεκα τῆς προδοσίας τοῦ συμμάχου τῶν Με-
σσηνίων Ἀρχαῖος Ἀριστοκράτης κατὰ τὴν παρὰ
τὴν Μεγάρην Τάφρον μάχην, ὃ Ἀριστομένης
ἐκλείσθη μετὰ τῶν Μεσσηνίων ἐπὶ τῆς Εἰρας,
ὣν υπερησπίσθη γενναίως ἐπὶ ἑνδεκα ὅλα ἔτη.
Μετὰ δὲ τὴν πτώσιν τοῦ τελευταίου τούτου
προφυγίον τῆς μεσσηνιακῆς ἐπαναστάσεως ὁ Ἀ.
ἔφυγεν εἰς τὴν Ἰρὸδον, θπου καὶ ἀπέθανεν. [Λ.]

Ἀριστομένης, ὁ ἐπνομαζόμενος Ὁ υ-
ρ ο π ο ὶ ὅς, ἀρετὰ ἐπιτυχὴς κωμωδοποιὸς
τῆς ἀρχαίας ἀττικῆς κωμωδίας, σύγχρονος τοῦ
Ἀριστοφάνους, πρὸς τὸν ἔποιον συνηγωνίσθη.
Αἱ κωμῳδαί του ἀπώλοντο σχεδὸν πάσαι, διότι
ὀλίγαι μόνον ἐπιγραφαὶ αὐτοῦ περισώθηκαν
καὶ ἐλάχιστα ἀποσπάσματα ἐκ τινῶν. Ἐκ τού-
των εἶνε ὁ Ἀ δ μ η τ ο ς, διὰ τοῦ ὁποίου ἡρω-
νίσθη πρὸς τὸν Π λ ο ὕ τ ο ν τοῦ Ἀριστοφάνους,
οἱ Γ ὅ η τ ε ς καὶ ἄλλα δράματά του. [Γ. Κ.]

Ἀριστομένους Δῆμος τῆς πρώην ἐ-
παρχίας Μεσσηνίας, ἐν τῇ νομῇ Μεσσηνίας,
ἔχων 5274 κατ. τῇ 1889. Ἀποτελεῖται ἐκ
τῆς ἐμωνύμου πρωτευούσης (πρώην Μουστω-
ράπασα) ἐχοῦσης 504 κατ. καὶ τῶν ἐπομένων
25 χωρίων Ἀδραμίου, Ἀνω Βούταινα, Κάτω
Βούταινα, Δρογγαρί, Εὐαγγελίστρια, Ζαπάντι,
Ἰσμαῖλ, Κουλουκάδα, Κουτήφαρη, Κυνηγοῦ,
Λόη, Μάκραйна, Νεοχώρι, Σερεκάσι, Πολαίνα,
Πουλίσση, Ράδου, Στέρνα, Σαμπάκαλφο, Στρέ-
φη, Φιλιππάκη, Χαλδᾶτσό, Χαντζαλῆ, Χά-
στεμη, Χαμουτζά. [Π.]

Ἀριστοναῦται. Ἐπίνειον τῆς ἀρ-
χαίας Πελλήνης, οὕτω κληθὲν διότι καὶ εἰς
αὐτὸ λέγεται ὅτι προσωρμίσθησαν οἱ πλεῖστοι
μετὰ τῆς Ἀργεῦς. Τὸ ἐπίνειον σήμερον
πιθανῶς εἶναι κεικωμένον ὡς τὰ τῆς Κορίνθου
καὶ Σικυῶνος. Πι θέσις αὐτοῦ ὀρίζεται περὶ
τὰς ἐκβολὰς τοῦ Κριοῦ, παρὰ τὸ νῦν Συλό-
κατρον. [Ἀντ. Μηλ.]

Ἀριστύνικος 1) ὁ Ἀ λ ε ξ α ν δ ρ ε ῦ ς,
ἐκ τῶν περὶ Χριστὸν χρόνων, σύγχρονος τοῦ
γεωγράφου Στράβωνος, ὑπὸ τοῦ ὁποίου ἀνα-
φέρεται (1, 65), καὶ περίφημος γραμματικός,

ἰδίως γνωστὸς διὰ τὰς εἰς τὸν Ὀμηρον ἀνα-
φερομένας μελέτας του, ὅν «Περὶ τῆς Μενε-
λάου πλάνης», τὰ «Ἀσυντάκτων ἀνωματιῶν βί-
βλια», ὑπομνήματα διάφορα κλπ. (ἴδε Σουίδαν
ἐν λέξει) — 2) ὁ Τ α ρ α ν τ ῖ ν ο ς, ἀναφερό-
μενος ὑπὸ Ἀθηναίου καὶ ἄλλων ὡς συγγρα-
φεὺς μυθολογικῶν καὶ ἱστορικῶν πραγμα-
τειῶν. [Γ. Κ.]

Ἀριστονίκος νόθος υἱὸς Εὐμένους
τοῦ Β', βασιλέως τοῦ Περσίου. Θανόντος τῇ
133 π. Χ. Ἀττάλου τοῦ Γ' (ἴδ. λ.), ἔστις διὰ
τῆς διαθήκης αὐτοῦ παρέδωκε τὸ βασιλεῖον
εἰς τὴν Ῥώμην, κατιώρῳσε νὰ καταλάβῃ ἐπὶ
τινα χρόνον τὴν ἀρχήν, καὶ ἀνέστη τὸ κατ'
ἀρχὰς ἐπιτυχῶς πρὸς τοὺς Ῥωμαίους. Ἀλλὰ
νικηθεὶς τῇ 129 π. Χ. ὑπὸ τοῦ ὑπάτου Μανίου
Ἀκίλίου ἤχθη εἰς Ῥώμην καὶ ἐφρονεῖτο, ἐφ' ᾧ
οἱ Ῥωμαῖοι παρέλαβον τὸ βασιλεῖον τοῦ Περ-
σίου καὶ καθίδρυσαν τὴν ἐπαρχίαν Ἀσίαν. [Δ.]

Ἀριστόξενος ὁ Ταραντῖνος. Μαθητὴς
τοῦ Ἀριστοτέλους, διαδόχτος διὰ τὴν ἀχαρι-
στίαν πρὸς τὸν διδάσκαλον κατὰ τοῦ ὅποιου
διέδωκε τὰ αἰσχίστα, δυσανασχετήσας διὰ τὴν
προτίμησιν τοῦ Θεοφράστου ὡς διαδόχου τῆς
ἀρχηγίας τῆς αἰρέσεως. Ὁ Ἀριστόξενος διε-
κρίθη πρὸ πάντων ὡς μουσικός, διδασκὼν τὴν
τέχνην ὑπὸ τοῦ πυθαγορέου Σενοφύλακος· σώ-
ζεται δὲ αὐτοῦ πραγματεῖα περὶ Ἀ ρ μ ο ν ῖ α ς
δημοσιευθεῖσα ἐν τῇ συλλογῇ τοῦ Μεουρσίου.
Ἀξία δὲ μνείας διὰ τὸ παράδοξον εἶναι ἡ γνώμη
αὐτοῦ περὶ ψυχῆς, ἣν ἐθεώρει ὡς ἀποτελεσμα-
τῆς ἐν ἀρμονίᾳ ἐντάσεως τῶν δυνάμεων τοῦ
σώματος, καθ' ὅν περίπου τρόπον οἱ σήμερον
ὕπνισται, οἱ ἀποκαλοῦντες αὐτὴν u n e r e s u l -
t a n t e. Βλ. τὴν μονογρ. τοῦ Mahne, de
Aristox. philos. peripatetico». Ἀμστε-
λσδάμ 1793. [Ρ.]

Ἀριστοτέλης. Ὁ μέγιστος ἀναντιρ-
ρήτως τῶν τε παρ' ἀρχαίοις καὶ τῶν ἔπειτα
φιλοσόφων, ἂν ληφθῇ ὡς μέτρον ἐκτιμήσεως ἢ
ἀπὸ ὑπερισχίλων ἐτῶν ἐπίδρασις τῆς διδα-
σκαλίας αὐτοῦ ἐπὶ παντὸς κλάδου τῆς ἀπαν-
ταχοῦ ἀνθρωπίνης ἐπιστήμης. Οὗτος ἐγεννήθη
ἐν ἔτει 384 π. Χ. ἐν Σταγειροῖς, ἀποικίᾳ τῶν
Χαλκιδέων παρὰ τὴν Ὀρακτικὴν παραλίαν, κα-
ταγόμενος μητρόθεν ἐξ ἐπιστήμου τῶν ἀποίκων
οἰκογενείας πατέρα δ' εἶχε τὸν Ἀσκληπιάδην
Νικέμαχον, συγγραφεὰ φυσικῶν τιμῶν πονημά-
των. Ἰατρὸν τὸ ἐπάγγελμα καὶ ἐπιστήθιον φί-
λον τοῦ βασιλέως τῶν Μακεδόνων Ἀμόντα τοῦ
δ', παρὰ τῇ ὁποίᾳ διέτριψε καθ' ὅλον τὸν βίον.
Πιθανώτατον φαίνεται ὅτι, ὡς ἐκ τῆς τοιαύτης
παρὰ τῇ μακεδονικῇ αὐτῇ θέσεως τοῦ πατρὸς,
συνεδέθη παιδεύειν ὁ Ἀριστοτέλης διὰ στενῆς
φιλίας πρὸς τὸν ἐμφύλιον αὐτοῦ Φίλιππον, τὸν
ἔπειτα βασιλέα. Καὶ τῆς μὲν μητρὸς αὐτοῦ
Φαιστιάδος φαίνεται ἀτερηθεῖς νηπιόθεν, τοῦ
δὲ πατρὸς πρὸ τῆς ἡδῆς. Τὰ καθήκοντα κη-
δεμόνος αὐτοῦ τε καὶ τῶν ἀδελφῶν ἀνέλαβεν ὁ

πατρικὸς φίλος Πρῶξιμος ὁ Ἀταρνεὺς καὶ ἡ σύζυγος αὐτοῦ, ὧν μνημονεύει πλειστάκις μετ' εὐγνωμοσύνης καὶ στοργῆς ὁ Ἀριστοτέλης. παραγγέλλων μάλιστα ἐν τῇ διαθήκῃ του, ἥς τὸ κείμενον σώζεται παρὰ Διογένη Λαέρτιου, νὰ στήθωσιν ἀνδριάντες εἰς ἀμφοτέρους. Ὡς δὲ ἐμφαντικώτερον τῆς εὐγνωμοσύνης τοῦ φιλοσόφου τεκμήριον εἶναι ὅτι, καίτοι ἔχων ἥδη ἴδια τέκνα, υἱοθέτησε μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Προξένου τὸν ἀπορφανισθέντα αὐτοῦ υἱόν, ἐν ἐνυμφευσαν ἔπειτα μετὰ τῆς θυγατρὸς του Πυθιάδος. Ταῦτα, μαρτυρούμενα ἐμοφώνως ὑπὸ τῶν βιογράφων τοῦ Ἀριστοτέλους, θεωροῦμεν ἕξιαν μνείας ὡς δικαιούντα ἡμᾶς ν' ἀπιστήσωμεν εἰς τὴν ἀποδοιδεμένην αὐτῷ παρὰ τινων τούτων ἀγνώμονα διαθέσιν καὶ ἀπολάκτισιν τοῦ διδασκάλου τοῦ Πλάτωνος. Οὐχ ἥττον πρὸς τὰ πράγματα ἀσύμφωνος φαίνεται καὶ ὁ ἰσχυρισμὸς, ὅτι ὁ Ἀριστ. διῆγε νέος ὢν ἀκόλαστον βίον, σπαταλήσας δόλοκληρον τὴν ἕξιαν λόγου πατρικῆν κληρονομίαν καὶ ἀνγκασθεὶς ἔπειτα νὰ μετέλθῃ τὸ ἐπαγγέλμα στρατιώτου ἢ τὸ τοῦ μωροπώλου πρὸς πορισμὸν τοῦ ἐπιουσαίου ἔχρου. Ταῦτα τῷ ὄντι εἶναι ἀδύνατον νὰ συμβιβασθῶσι πρὸς τὸ γεγονὸς, ὅτι μόλις δεκαεπταετῆς προσήλθεν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν καὶ ἐξ ἀρχῆς διεκρίθη οὐ μόνον διὰ τοῦ πνεύματος τὴν ἐξύψτητα, ἀλλὰ καὶ ὡς ὁ φιλοπονώτατος τοῦ Πλάτωνος μαθητῆς. Πρὸς ἐκτίμησιν τῆς φιλοπονίας ταύτης ἀρκεῖ νὰ ἐνθυμηθῶμεν ὅτι, καὶ ἐν τῇ κλίνῃ αὐτοῦ μελετῶν, ἐκράτει εἰς τὴν χεῖρα σφαῖραν χαλκίνην, ὅπως ἀφηνειοθῇ ὑπὸ τοῦ ψόφου αὐτῆς καταπιπτούσης εἰς ὑποκειμένην λεκάνην, ἂν συνέβαινε νικηθεὶς ὑπὸ τοῦ καμῆτου ν' ἀποκοιμηθῇ. Τὸ μόνον κατὰ τοιοῦτον μαθητοῦ ἀληθὲς παράπονον τοῦ Πλάτωνος ἦτο ἡ παρ' αὐτοῦ θεωρουμένη ἀνάριστος φιλοσοφοῦντι περισσεια σπουδῆς περὶ τὸν καλλωπισμὸν τοῦ σώματος, τοῦ «Ἀριστ., χρωμένον ἐσθ' ἧτι ἐπισήμῳ, καὶ δακτυλίοις καὶ κοσμήσιν», ὅπως κολάσῃ διὰ τούτων τὸ ἰσχυροσκελὲς τοῦ σώματος, τὴν μικρότητα τῶν ὀφθαλμῶν καὶ ἐν γένει τὴν στέρησιν κάλλους καὶ εὐεξίας. (Βλ. Διογ. Λαέρτ. Ἀριστ. Α', 5). Τὰ δὲ ἄλλα θρυληθέντα περὶ τῆς ἀσεβοῦς πρὸς τὸν διδασκαλὸν συμπεριφορᾶς καὶ τὰ δῆθεν παράπονα τούτου κατὰ τοῦ μαθητοῦ ἐπὶ ἀχαριστία ἀνευρίσκονται μόνον παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις βιογράφοις, καὶ ἰδίως παρὰ τῷ Ἀλφίανῳ, ἐξ οὗ φαίνονται παραλαβόντες καὶ πλειστάκις μετ' εὐκρεσιᾶς ἀναμνησθέντες ταῦτα οἱ πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς πάλης κατὰ τοῦ ἑλληνισμοῦ. Πολλοὶ τούτων ἀξιοπιστότεροι εἶναι βεβαίως οἱ μαρτυροῦντες ὅτι τοσοῦτον ἡγάπα καὶ ἐσέβητο τὸν διδασκαλὸν ὁ Ἀρ., ὥστε ἡγεῖρεν αὐτῷ στήλην φέρουσαν ἐπιγραφὴν ὑπ' αὐτοῦ συντεθεισάν πρὸς ἀνάμνησιν τῆς σοφίας καὶ τῆς ἀρετῆς, αἵτινες καθίσταναι τὸ ὄνομα τοῦ Πλάτωνος καὶ τοῖς ἐχθροῖς σεβαστόν. Ἡ

γένεσις τοῦ μύθου περὶ τῆς ἀγνώμοσύνης τοῦ Ἀρ., προήλθε πιθανῶς ἐκ τῆς ἀκριβείας μεταγενεστέρων τινῶν βιογράφων, ἐκλαδόντων τὴν ἀνοικονόμητον ἀντίθεσιν τῶν δύο φιλοσοφικῶν συστημάτων ὡς συνεπαγόμεσαν κατ' ἀνάγκην προσωπικὴν ἐχθρότητα μεταξὺ τῶν ἀντιδόξων. Καὶ οὕτω ὁμοῦς ἀπομένει ἕξιον ἀπορίας πῶς διέφυγε τὴν προσοχὴν τῶν ἐκδοτῶν τοῦ μύθου τὸ ἐν ἀρχῇ τῶν Ἡθικῶν Νικομαχείων χωρίον, ἐν ᾧ, πρὶν ἢ προβῇ ὁ Ἀρ. εἰς ἀναίρεσιν τῆς πλατωνικῆς θεωρίας περὶ τῶν εἰδῶν, θεωρεῖ πρέπον νὰ ἐκδηλώσῃ πόσον λυσιτελεῖ ἀναγκαζόμενος νὰ διαφωνήσῃ πρὸς διδασκαλὸν ἀγαπητόν: «πρὸς αὐτοῦς τῆς τοιαύτης συζητήσεως γινόμενης διατρίβει τοὺς φίλους ἄνδρας εἰσαγαγεῖν τὰ εἶδη. Δόξειε δ' ἐν ἱστέῳ βέλτιον εἶναι καὶ δεῖν, ἐπὶ σωτηρίᾳ γὰρ τῆς ἀληθείας, καὶ τὰ οἷκα ἐὰν ἀναίρεται ἅλλωσται καὶ φιλοσόφους ὄντας ἀμφοῖν γὰρ ὄντων φίλοις βσιον προτιμᾶν τὴν ἀλήθειαν» (Ἡθ. Νικομαχ. Α', 8). Τὸ δὲ ἀξίωμα τοῦτο οὐ μόνον προέταξε τῆς ἀναίρεσεως τοῦ πλατωνικοῦ συστήματος, ἀλλὰ καὶ κατὰ τοῦτο ἐρρύθμισε πάντοτε τὴν γλῶσσαν τοῦ Ἀριστ., κατορθώσας νὰ συμβιβαστῇ τὸ σέβας αὐτοῦ πρὸς τὴν μεγαλοφυΐαν τοῦ Πλάτωνος μετὰ τοῦ θρησκόμενου τῇ ἀληθείᾳ. Κἄπως πραγματικωτέρως, καίτοι ὀλιγώτερον γνωστῇ, φαίνεται ὑπάρξασα ἡ ἀντιπάθεια τοῦ φιλοσόφου κατὰ τοῦ Ἰσοκράτους. Πρὸς καταπόλησιν τῷ ὄντι τῆς τετορευμένης καὶ πλειστάκις παιδριώδους τούτου κενολογίας συνέστησεν ὁ Ἀρ. σχολήν, ἐν ᾗ ἐδίδασκεν ὅσα ἐχρησίμευσαν ἔπειτα αὐτῷ πρὸς σύνταξιν τῆς «Ῥητορικῆς». Ὁ τοιοῦτος κατὰ τοῦ γέροντος ἥδη σοφιστοῦ πόλεμος φαίνεται προκαλέσας πικρὰς τῶν ὀπαδῶν αὐτοῦ ἀπαντήσεις, ὧν μνημονεύουσιν ὁ Ἀθηναιοὺς καὶ Διονύσιος ὁ Ἀλικαρνασσεύς. Πλὴν τούτων λέγεται ὁ Ἀρ. πλειστάκις ἐρίσας καὶ κατὰ τοῦ διαδόχου τοῦ Πλάτωνος Ἀριστοξένου· δύσκολον ὅμως ἀποδίνειν νὰ συμβιβασθῇ ἡ πρὸς τὸν πρῶτον τοῦτον συμμαθητὴν ἐχθρότης μετὰ τῆς ἐκδρομῆς, ἣν μετ' ὀλίγον ἐπεχείρησε μετ' αὐτοῦ εἰς Μικρασίαν καὶ πλείστα ἄλλων τεκμηρίων διαθέσεως πρὸς αὐτὸν φιλικωτάτης. Τὸ μόνον ἐκ τῶν ἀντιπατικῶν τούτων ἀφηγήσεων ὅπως οὐδὲν βέβαιον πόρισμα εἶναι, ὅτι ὁ Ἀρ. ὅν ἴδρυσεν πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Πλάτωνος ἕξιαν φιλοσοφικὴν αἵρεσιν, ἀλλὰ διεκρίθη πρὸ πάντων ὡς διδασκαλὸς ῥητορικῆς. Ἡ κατὰ τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἀναπτυχθεῖσα παρ' αὐτοῦ δεινότης περὶ τὸ λέγειν καὶ αἱ μετὰ τῆς μακεδονικῆς δυναστείας πεδίσθεν σχῆμα ἐπείσαν τοὺς Ἀθηναίους ν' ἀναθίσωσιν αὐτῷ πρεσβείαν πρὸς τὸν Φίλιππον, ὅπως πεισθῇ αὐτὸς ν' ἀντικατοδομήσῃ ἑπας κατέσκαψεν ἐν Θράκῃ συμμαχούς αὐτῶν πόλεις. Τὴν ἀποστολὴν ὁμοῦς ταύτην πρέπει

νά υποθέσωμεν ἀποτυχοῦσαν, ἀφοῦ μόνον μετὰ ἱκανὰ ἔτη κατώρθωσεν ὁ Ἀρ. νά τύχη παρὰ τοῦ Φιλίππου ἢ τοῦ Ἀλεξάνδρου τὴν ἀνικοδόμησιν μόνον τῶν Σταγείρων. Ἡ ἐκ τῆς ἀποτυχίας ταύτης δυσμένεια πρὸς τοὺς Μακεδόνους τῶν Ἀθηναίων καὶ ὁ κατὰ τὸ δίκαιον τῆς ἀπουσίας τοῦ θάνατος τοῦ Πλάτωνος ἐκίνησαν τὴν Ἀρ. ν' ἀποδημήσῃ μετὰ τοῦ Ξενοκράτους εἰς Ἀσίαν, ὅπου ἐξέτισεν αὐτοὺς ὁ τύραννος Ἀταρνέως Ἑρμείας, πρῶτον ἀκροατὴς τῶν ῥητορικῶν αὐτοῦ μαθημάτων. Ὁ Ἑρμείας οὗτος ἦτο ἀρχαῖος δοῦλος τοῦ τυράννου Εὐδόλου, κατορθώσας διὰ μόνης τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς ἱκανότητος αὐτοῦ ν' ἀνυψωθῇ εἰς τὴν τυραννίδα καὶ διακριθεὶς ὡς θερμὸς προστάτης τῆς αὐτονομίας τῶν ἑλληνικῶν πόλεων ἐν Ἀσίᾳ, μέχρις οὗ περιπεσὼν εἰς ἐνέδραν, στηθεῖσιν ὑπὸ τοῦ ὑπηρετοῦντος τοὺς Πέρσας ἑλληνοστρατηγοῦ Μέντορος, παρεδόθη ὑπὸ τούτου εἰς τὸν Ἀρταξέρξην, ὅστις ἀπῆγγνισεν αὐτόν. Ἡ κατὰστροφὴ αὕτη φαίνεται προσεγήσασθαι τῷ Ἀρ. λύπην βαθυτάτην. Ταύτης ἐπιφανῆ μνημεῖα εἶναι τὸ μυστωλεῖον ἢ κατ' ἄλλους ὁ ἀνδριᾶς ὃν ἔστησε τῷ Ἑρμείᾳ ἐν Δελφοῖς μετὰ τῆς ἐπιγραφῆς:

Τόνδε ποτ' εὖδ' ὁσίους, κακοῦδ' ἀνέχοντο θυμὸν ἄνθρωπον
Ἐκείνη Περσῶν τοιοῦτον βασιλεῖα,
Ὁ δὲ παρὰ τοῦ λόγου φύσις ἐν ἡρώσει ἐπὶ τῆς πόλεως,
Ἄλλ' ἄνθρωπος τίς ποτε χρυσάμειος δαίμων

καὶ ὁ πρὸς τιμὴν τοῦ θύματος ποιηθεὶς ἀθάνατος παιάν εἰς τὴν ἀρετὴν:

Ἀρετὰ, πολυμάχῃ γένει προτέρη,
Θάρρα καλλίστην δὴν καλῶ.

Ἄν εἰς τὰ ἀνωτέρω προστελῇ ὅτι ὁ Ἀρ. ἐνυμφεύθη μετ' ὀλίγον τὴν ἀποφανισθεῖσαν καὶ ἀπροσάτατον θυγατέρα τοῦ Ἑρμείου, περιττὴ φαίνεται πᾶσα ἄλλη ἀναίρεσις τοῦ γελοίου καὶ βδελυροῦ μύθου, καθ' ὃν αὐτὸς ὁ Ἀρ. παρέδωκε διὰ προσδοσίας τὸν ξενίζοντα εἰς τὸν Ἀρταξέρξην. Τούτου ἀπ' ἐναντίας φεύγων τὴν ὀργὴν ἀπεσύρθη καὶ διέμεινεν ἐπὶ τινα ἔτη ἐν Μυτιλήνῃ, ἀμφίβολον ὅμως ἀπομένει ἂν εὐρίσκειτο ἀκόμῃ ἐκεῖ, ὅτε προσεκάλεσεν αὐτὸν ὁ Φίλιππος, ὅπως τῷ ἀναθέσῃ τὴν ἀγωγὴν τοῦ ἤδη δεκατετραετοῦ Ἀλεξάνδρου. Εἰς ταύτην ἡσχολήθη ὁ Ἀρ. ἀποκλειστικῶς ἐπὶ τέσσαρα περίπου ἔτη, κατορθώσας νὰ καθυποτάξῃ εἰς τὰ σφοδρὰ αὐτοῦ παραγγέλματα τὸν εὐγενῆ μὲν ἀλλὰ καὶ παράφορον τοῦ παιδὸς χαρακτήρα. Μαθήματα δ' ἐδίδασκε πρὸ πάντων αὐτὸν τὴν ἠθικὴν, τὴν πολιτικὴν, τὴν ῥητορικὴν, τὴν ποιητικὴν καὶ ὅσα τῆς φυσικῆς καὶ τῆς ἱστορικῆς ἐνόςμιαι δυνάμειν νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς βασιλέα. Πλὴν τούτων φαίνεται μεταδώσας τῷ μαθητῇ καὶ σφοδρὰν κλίσιν πρὸς τὰ μεταφυσικὰ μελετήματα. Ταύτης ἀσφαλὲς τεκμήριον εἶναι ἡ παρὰ τοῦ Πλουτάρχου μνημονευομένη ἐπιστολὴ τοῦ ἤδη ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς δόξης τοῦ Ἀλεξάνδρου, παραπονουμένου πρὸς τὸν Ἀρ. ὅτι κατέστησε κοινὰς διὰ τῆς διδασκαλίας του τὰς θεωρίας, τὰς πρότερον μόνον αὐτῷ

μεταδιδόμενας. Διαρκούσης τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ βασιλοπαιδὸς φαίνεται ὁ Ἀρ. συγγράψας πραγματείας τινὰς εἰδικῶς εἰς ταύτην προωριζόμενας καὶ ἰδίως τὴν ἀπολεσθεῖσαν περὶ Βασίλειας καὶ τὴν Πρωτορικὴν ἐἰς Ἀλεξάνδρον, ἧς ἡ γνησιότης ἀμφισβητεῖται παρὰ πολλῶν. Ἀφ' ἑτέρου θεωρεῖται παρὰ πάντων ὡς ἔργον αὐτοῦ ἡ περιώνυμος ἀπὸ τοῦ νάρθηκος ἐκδόσις τῆς Ἰλιάδος, ἣν εἶχε πάντοτε ὑπὸ τὸ προσκεφάλαιον αὐτοῦ ὁ δορυκτῆτωρ. Τὴν ἐκπαιδεύσιν τούτου πρέπει νὰ υποθέσωμεν περατωθεῖσαν περὶ τὸ δεκάτον ὀγδόον τῆς ἡλικίας του ἔτος, ἀφοῦ μέλις δεκαοκταετῆς ἦτο ὁ Ἀλεξάνδρος ὅτε ἡγωνίσθη καὶ ἡρίστευσεν ἐν Χαιρωνείᾳ. Ὁ Ἀρ. ἐξηκολούθησεν ἐν τούτοις διατρίβων παρ' αὐτῷ καὶ παρέχων μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Φιλίππου ἀρίστας συμβουλὰς, μέχρις οὗ, ἐτοιμαζομένου ἤδη τοῦ Ἀλεξάνδρου νὰ ἐκστρατεύσῃ εἰς Ἀσίαν, ἐπέστρεψεν εἰς Ἀθήνας κατὰ τὸ 335 π.Χ. ἔτος. Περὶ τὴν ἐποχὴν λοιπὸν ταύτην πρέπει νὰ θεωρήσωμεν ἱερουθεῖσαν τὴν πολυκροτον φιλοσοφικὴν σχολήν, ἧτις ἐπωνυμάσθη περὶ πατήρι καὶ ἐκ τῆς συνηθείας τοῦ Ἀρ. νὰ διδάσκη περιπατῶν καὶ οὐχ' ἀπὸ τῆς ἑδρας ἐποίει δὲ δύο παραδόσεις ἢ, ὡς περὶ αὐτοῦ ἐλέγγο, δύο περὶ πᾶτα τοῦ καλῷ ἡμέραν, τὸν ἐωθινὸν καὶ τὸν βραδινόν. Καὶ κατὰ μὲν τὸν πρῶτον μετέδιδεν εἰς τοὺς ἀρχαιοτέρους μαθητὰς ὑψηλότερα διδάγματα διὰ τῶν ἐπικληθέντων ἀκροαμάτων νύκτων, ἐν δὲ τὴν ἑσπέραν ἐδίδασκε τοὺς ἀρχαίους ἢ καὶ τοὺς πολλοὺς τὰ στοιχειώδη τῆς φιλοσοφίας διὰ τῶν ἐγκυκλίων, ἐξωτερικῶν ἢ ἐν κοινῷ λόγῳ. Ἡ τριζυγία διαίρεσις, ἡ μόνον χάριν εὐχερεστεράς διδαχῆς γενομένη, ἤγαγε μεταγενεστέρους τινὰς ἱστορικοὺς εἰς τὴν ὁλως αὐθαίρετον ὑπόθεσιν, ὅτι πολὺ διέφερε τῆς φανερᾶς ἢ παρ' αὐτῶν ὁνομασθεῖσα μυστικῇ τῇ τοῦ Ἀρ. διδασκαλίᾳ. Οὐσιώδους ὅμως περὶ τὰς γυνώμας διαφοράς οὐδ' ἔχονος παρατηρεῖται: ἐν τοῖς σωζομένοις τοῦ φιλοσόφου ἢ δὲ γένεσις τοῦ μύθου περὶ μυστικῆς ἀριστοτελικῆς φιλοσοφίας πρέπει ν' ἀποδοθῇ εἰς τὴν παρερμηνείαν ἀσφῶν τινῶν ἀρχαίων κειμένων καὶ τὴν ἐκ κακῆς ἐκτιμήσεως τῶν αἰτῶν τῆς καταδίκης τοῦ Σωκράτους σύγκρισιν τῆς θέσεως τῶν ἐν Ἑλλάδι φιλοσοφούντων πρὸς τοὺς ἐπειτα ἀναγκαζομένους νὰ προσφυλάττωνται ἀπὸ τοῦ ἀναθέματος καὶ τῶν διωγμῶν τῆς Ἑκκλησίας. Ὅπως δὲ ποτε, δυσκόλον εἶναι νὰ πιστευθῇ ὅτι ὁ συγγραφεὺς τῶν Ἠθικῶν καὶ τῶν Μετὰ τὰ φυσικά, ὁ ἐπιστήθιος φίλος τοῦ κοσμοκράτορος Ἀλεξάνδρου καὶ εἰκελὸς πρὸς πάντας τοὺς ἐν τέλει εἶχε τι νὰ φοβῇ ἐκ τῆς ἀνυποκρίτου ἐκθέσεως οἷας δὴ ποτε αὐτοῦ φιλοσοφικῆς γνώμης. Ταῦτα λέγοντες οὐδέλω ἐννοοῦμεν ὅτι δὲν πρέπει νὰ διαστελλωνται μετὰ τῆς δυνατότης ἀκριβείας οἱ ἐξωτερικὸι ἀπὸ τῶν ἀκροατικῶν

κὼν λ ὁ γ ω ν, ἀλλ' ὅτι ἡ μόνη μεταξὺ αὐτῶν διαφορὰ ἔγκειται εἰς τὴν ἐκλογὴν καὶ τὸν τρόπον τῆς ἀναπτύξεως τοῦ θέματος καὶ οὐχ' εἰς τὴν πρόθεσιν ἀποκρύψεως οἰουμένης μυστικῶς δόγματος ἀπὸ τοῦ κοινού.

Ὁ Ἀρ., ὑπερπεντηκοντούτης ἦδη ὡν δτε ἴδρυνε τὴν σχολὴν αὐτοῦ ἐν τῷ Λυκείῳ, φαίνεται εἴπερ τις καὶ ἄλλος κατορθώσας νὰ συνδυάσῃ τὴν ἐμβρίθειαν τῆς φιλοσοφικῆς σκέψεως πρὸς τὴν εὐρύτητα τῶν θετικῶν γνώσεων καὶ τὴν πείραν τῶν ἀνθρωπίνων, ἀναδειχθεὶς συγχρόνως ἀπαράμιλλος μεταφυσικός, βαθὺς πολιτικός καὶ ἀκριβέστατος τῶν φυσικῶν φαινομένων ἐρευνητής. Εἰς τὴν συγκομιδὴν τῶν φυσικῶν γνώσεων συντέλεσε κατὰ πολὺ ἡ δύναμις βασιλικῆ τοῦ Ἀλεξάνδρου μεγαλοδωρία. Κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῇ ὅτι Πλίνιος χιλιᾶδες θλαὶ ἀνδρῶν μισθουμένων ὑπὸ τοῦ βασιλέως εἶχον μόνον ἔργον νὰ συλλέγῃσι καὶ ν' ἀποστέλλωσι τῷ διδασκάλῳ πάντα τὰ ζῆα, τὰ φυτὰ καὶ ἐν γένει τὰ περίεργα προϊόντα τῆς ἀσιατικῆς ἡπείρου, τὰ χρησιμεύσαντα πρὸς σύνταξιν τῆς Ἱστορίας τῶν ζώων, ἧς οἱ ἐπιφανέστατοι τῶν σήμερον ἀσχολουμένων περὶ τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας καὶ ἰδίως περὶ τὴν συγκριτικὴν ἀνατομίαν καὶ τὴν φυσιολογίαν θαυμάζουσι τὴν μέθοδον καὶ τὴν ἀκρίβειαν. Ἀν πιστεύσωμεν τὸν Ἀθήναιον, τὰ πρὸς καταρτισμὸν τῶν ἐπιστημονικῶν συλλογῶν καὶ τῆς πλουσίας τοῦ Ἀρ. βιβλιοθήκης παρὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου χορηγηθέντα ἀνῆλθον εἰς ἑκατοκτὶα τάλαντα, ἥτοι τέσσαρα τοῦλάχιστον ἑκατομμύρια σημερινῶν φράγκων, ποσὸν ἀληθὺς κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὑπερόχον, ἔστω καὶ προσφερόμενον παρὰ τοῦ κατακτητήσαντος τοὺς θησαυροὺς τῆς Ἀσίας. Τὸ μέγεθος αὐτοῦ φαίνεται δυνάμενον νὰ χρησιμεύσῃ ὡς μέτρον τῆς ἀποδιδομένης εἰς τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἀρ. ἀξίας. Κατὰ σπανίαν τῆς τύχης εὖνοιαν ἀνάλογος τῆς φήμης ἦτο καὶ ἡ κατ' οἶκον εὐδαίμονιά τοῦ φιλοστόφου, περικυκλουμένου ὑπὸ οἰκογενείας, ἣν φαίνεται ὑπεραγαπήσας, τῆς θυγατρὸς του Πυθιάδος νυμφευθείσης τὸν θετὸν αὐτοῦ υἱὸν Νικάνορα, τῆς εὐφύμιος ἐν τῇ διαθήκῃ αὐτοῦ μνημονευομένης δευτέρας συζύγου Ἐρπυλλίδος καὶ τοῦ ἐκ ταύτης υἱοῦ Νικομάχου. Τὴν τοιαύτην ἐν τούτοις εὐτυχίαν διατάραξεν ἐν τῇ ἀκμῇ αὐτῆς ἡ μεταβολὴ ἡ ἐπελθούσα εἰς τὸ ἦθος τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὅστις ἀφοῦ καθυπέταξε τὸ πλεῖστον τῆς οἰκουμένης μέγαν τὰ ἴδια αὐτοῦ πάθη ἀπέδειξεν ἄνικανος νὰ ὑποτάξῃ, προτιμήσας τῶν εἰλικρινῶν συμβουλῶν τῶν ἀρχαίων αὐτοῦ φίλων καὶ συναγωνιστῶν τῶν κολάκων καὶ τῶν συνοργιστῶν τὰς ὑποκλίσεις καὶ τὰς θωπείας. Ὁ περβολὴ τῇ ὄντι παρρησίας φαίνεται ὑπάρχουσα ἡ κυριωτάτη ἀφορμὴ τῆς δυσχερείας αὐτοῦ κατὰ τοῦ ἀνείψιου τοῦ Ἀρ. Καλλισθέους, τοῦ ἀπὸ τῶν παιδικῶν χρόνων συντρόφου καὶ συμμαθητοῦ καὶ ἔπειτα συμμετέχου πάντων τῶν ἀγώνων τοῦ Ἀλεξάνδρου. Ὁ

τρόπος δι' οὗ ἀνὴρ οὗτος ἐδασανίσθη καὶ ἐθαυματούθη, ὡς βῆθον συνομόσας μετὰ τοῦ Ἑρμολάου, ἐξήγειρε τὴν ἀγανάκτησιν δολοκλήρου τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐπλήρωσε καιρίως τὴν καρδίαν, πιθανῶς δὲ καὶ τὴν φιλοτιμίαν τοῦ Ἀρ., τοῦ μὴ δυναμένου ἔκτοτε νὰ θεωρήσῃ ὡς ἐπιτυχόντας τοὺς ἀγῶνας αὐτοῦ, ὅπως ἀναδείξῃ τὸν Ἀλέξανδρον τέλειον πρότυπον ἀγαθοῦ βρασιλείως. Ἡ πρὸς τὸν μαθητὴν ἀγάπη τοῦ φιλοστόφου ἐπόμενον ἦτο νὰ ἐλαττωθῇ μετὰ τὴν διάπραξιν τοιοῦτου ἐγκλήματος καὶ ν' ἀποδώσιν ἔκτοτε πολὺ ψυχρότερον αἰ πρὸς αὐτὸν σχέσεις· οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην ὁμῶς ἀπέδειξεν πρὸς πίστισιν τοῦ ἰσχυρισμοῦ αὐτῶν ἡδυνήθησαν νὰ προσπαγῶσιν οἱ κατὰ τὸν Πλίνιον παραστήσαντες τὸν Ἀρ. ὡς ἐξ ἀσέβητου πείρου ἐκδοκῆτος ὑποκινήσαντα τὸν Ἀντίπατρον νὰ δηλητηριάσῃ τὸν Ἀλέξανδρον. Πρὸς ἀναίρεσιν καὶ τῆς συκοφαντίας ταύτης ἀρκεῖ τὸ ἀνεπίδεκτον ἀμειψιότητος γεγονός, ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος ἀπέθανεν ἐκ φυσικῆς νόσου, προκληθείσης ἐκ τῆς ἐκλειυμένης αὐτοῦ διαίτης, ὡς προκύπτει ἐκ τε τῶν ἀπομνημονευμάτων τῶν δύο αὐτοῦ στρατηγῶν Ἀριστοβούλου καὶ Πτολεμαίου καὶ ἐκ τῶν λεγόμενων β α σ ι λ ε ι ω ν ε φ η μ ε ρ ι δ ω ν, ἐν αἷς ἀνεγράφετο ἀκριβῶς πᾶσα πρῆξις τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ πᾶν τὸ συμβαῖνον αὐτῷ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἡμέρας. Λεπτομερὲς δὲ πρὸ πάντων ἦτο κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀρχαίων, ἡ ἐν αὐταῖς περιγραφὴ τῆς θανατηφόρου νόσου. Γνωστὸν πλὴν τοῦτου εἶναι ὅτι, καίτοι ἔχων ἀφορμὰς παρατόνου, ἐξηκολούησεν ὁ Ἀρ. τοσοῦτον σφοδρῶς μαχεθονίζων, ὥστε ἠναγκάσθη μετὰ τὴν θάνατον τοῦ Ἀλεξάνδρου νὰ ζητήσῃ ἄσυλον εἰς Χαλκίδα, φεύγων τὴν ὀργὴν τοῦ ἐπικρατήσαντος ἀντιμακεδονικοῦ κόμματος ἥτις, ἂν ἐθιωρεῖτο ὁ Ἀρ. ὡς δηλητηριαστὴς τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὅ' ἀπέμεινεν ἐξ ἴσου ἀνεξήγητος ἔσων καὶ ἡ ἐξακολούησις τῆς πρὸς αὐτὸν ἐναντίας τῶν Μακεδόνων. Ὅπως δὲποτε ἡ παρὰ τοῦ ἀρχιερέως Πύρρουμεδοντος, ὑποκινουμένου πιθανῶς ὑπὸ τῶν ἀντιμακεδονικῶν, ἐπιρριφθεῖσα κατὰ τοῦ Ἀρ. κατηγορία οὐδὲν εἶχε κοινὸν πρὸς τὰς φιλοσοφικὰς αὐτοῦ γνώμας, ἀλλὰ πρὸς μένην τὴν ἀνέγερσιν βιωμῶν εἰς τιμὴν τῆς πρώτης αὐτοῦ συζύγου καὶ τοῦ φίλου του Ἑρμίου, ὅπερ ἐθεωρήθη ὡς ἀσέβεια πρὸς τοὺς θεοὺς. Βιογράφοι τινὲς ἀπέδωκαν τῇ Ἀρ. ἀπολογίαν κατὰ τῆς κατηγορίας ταύτης κατὰ τὸν τύπον τῆς τοῦ Πλάτωνος ὑπὲρ τοῦ Σωκράτους. Ταύτης ἀπόσπασμα σώζεται παρ' Ἀθηναίῳ, ὅστις ὁμῶς θεωρεῖ αὐτὴν ὡς ἀπόκρυτον. Ὁ Ἀρ. ἔζησεν ἐν μόνον ἔτος μετὰ τὴν φυγὴν αὐτοῦ, ἀποθανὼν τῇ 322 π.Χ. ἐν Χαλκίδι ἐκ χρονίου καὶ οἰκογενειακοῦ, ὡς λέγεται, νόσηματος τοῦ στομάχου, ὑπὸ τοῦ ὁποῦοι κατετρώγετο ἐκ κούτης. Ζητῶν ἀνακούρισιν τοῦ πόνου διὰ παντοίων φαρμάκων καὶ ἰδίως διὰ τῆς ἐπιθέσεως ἀσκῶν θερμοῦ ἐλαίου ἐπὶ τῆς κοιλίας. Ὅπως

εὐλόκληρος ὁ βίος, οὕτω καὶ ὁ θάνατος τοῦ μεγίστου τῶν φιλοσόφων παρέσχεν ἀφορμὴν εἰς πλοκήν παντοίων μύθων περὶ αὐτοχειρίας αὐτοῦ, ἐπεὶ μὲν καταπίοντος ἀκόνιτον, ὅτε δὲ βίβωτος εἰς τὸν Εὐρύππον ἐξ ἀπελπισίας ἐπεὶ δὲν ἠδυνήθη ν' ἀνέυρῃ τὸ αἷτον τῆς παλιρροίας, ὡς ἰσχυρίσθησαν πατέρες τινὲς τῆς Ἐκκλησίας. Ταῦτα ὅμως εἶναι ἀσυμβέβηστα οὐ μόνον πρὸς τὴν γνῶμην τοῦ Ἀρ. περὶ αὐτοχειρίας, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν ἀσφαλῆ μαρτυρίαν τῶν ἀρχαιοτέρων βιογράφων καὶ ἰδίως τοῦ Ἀπελλοδώρου καὶ Διονυσίου τοῦ Ἀλικαρνασσέως. Τῆς δὲ ἀνωτέρω μνημονευθείσης παρὰ Διογένηι Λαερτίῳ καὶ Ἀθηναίῳ διαθήκης τοῦ Ἀρ. ἀμφισπῆται ἡ γνησιότης παρὰ τινῶν κριτικῶν διὰ τὸν λόγον ὅτι ὁ Ἀρ., καίτοι περὶ πάντων ἐν αὐτῇ μετ' ἀκριθείας καὶ λεπτομερείας προνοήσας, οὐδὲ κἀν μινείας ἤξιωσε εὐτε τὰ ἰδικαίον ῥόγραφα εὐτε τὴν πολυτίμον βιβλιοθήκην, ἧς ὁ πλουτισμὸς ἦτο τὸ διηγεῖσθαι μέλημα ὁλοκληροῦ τοῦ βίου.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω βιογραφικῶν εἰδήσεων δικαιούται τις νὰ συμπεράνῃ, ὅτι, οὐχ ἦτον τῆς ἀγαθῆς εὐτεως, συνετέλεσεν εἰς ἀνάδειξιν τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ ἡ εὐνοία τῆς τύχης, τὸ γένος, ἡ πρώτη ἀγωγὴ, τὰ ἐπειτα ἐπὶ εἰκαστικῶν μαθημάτων διδασκαλίου οἷος ὁ Πλάτων, ἡ προστασία δύο βασιλέων καὶ ὁ θησαυρὸς παντοίων γνώσεων ὁ ὑπὸ τῶν πρὸ αὐτοῦ φιλοσοφούντων ἀποταμιευθείς. Ταῦτα πάντα χρησιμοποίηθέντα ὑπὸ ἀνδρὸς κατὰ τὴν εὐφυίαν καὶ τὴν φιλοπονίαν ἀπαράμιλλου συνετέλεσαν νὰ καταστήσῃ τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ μοναδικὴν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς φιλοσοφίας. Ἐπὶ ἐπιδράσει αὐτῆς ἡ ἀπὸ δισχιδίων ἐτῶν διαρκούσα οὐδόλως φαίνεται παρακμάσασθαι διὰ τοῦ χρόνου. Μόνον τῷ ὄντι τὰς φυσικομαθηματικὰς αὐτοῦ θεωρίας ὑπέβηκεν ἡ πρόοδος τῆς ἐπιστήμης, ἐνῷ προκειμένου περὶ φυσιολογίας, περὶ λογικῆς, μεταφυσικῆς, ῥητορικῆς, ἠθικῆς καὶ πολιτικῆς ἀμειψόμενος μὲν ἀκόμῃ τὸ κῆρος τῶν ἀπορνήσεων τοῦ Σταγειρίτου.

Τὸ πλῆθος τῶν συγγραμμάτων τοῦ Ἀρ. καὶ τὸ ὕψος πολλῶν τούτων καθιστῶσι πιθανωτάτην τὴν γνῶμην ὅτι οἱ μαθηταὶ τοῦ φιλοσόφου συνεργάζοντο εἰς τὴν σύνταξιν αὐτῶν. καὶ ὅτι ἐν περιπτῶν τρόπῳ καὶ οἱ τοῦ Ἐγγέλου, ἀγωνιζόμενοι δηλ. νὰ διατυπώσωσι μετὰ πάσης ἀκριθείας τὰς ἰδέας τὰς ἐπείας ἀνέπτυσαν ὁ διδασκαλὸς κατὰ τὰς παραδόσεις του καὶ νὰ συναρμόσωσιν ἐπειτα ταύτας εἰς ἰδιαιτέρας πραγματείας. Ἐκ τούτων φαίνονται δυστυχῶς ἀπολεσθεῖσαι πολλαί, ὡς δύναται τις νὰ εἰκάσῃ ἐκ τῶν παρὰ διαφόροις ἀρχαίοις σωζομένων ἀποσπασμάτων, τοῦ καταλόγου τοῦ Διογένηος Λαερτίου καὶ τῶν παρὰ τῷ Μεναίχιῳ καὶ τῷ Ἰσραὶ Καζίρῳ ἀνωμόμων. Ἀληθὲς εἶναι ὅτι οἱ κατάλογοι οὗτοι φαίνονται ἱκανῶς συγκεχυμένοι καὶ πλειστάκις ἀνακριβεῖς καὶ οὕτως ὁμοῦς δύναται τις μεθ' ἱκανῆς πιθανότητος νὰ εἰκάσῃ

ἐξ αὐτῶν, ὅτι τὰ σήμερον σωζόμενα οὐδὲ τὸ τρίτον ἀποτελοῦσι τῶν ἀριστοτελικῶν συγγραμμάτων. Ἀξιορρήντος πρὸ πάντων εἶναι ἡ ἀπώλεια τῆς ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Ἀρ. ἐν τέλει τῶν Νικομαχείων Ἡθικῶν μνημονευομένης Συναγωγῆς πολιτικῶν, τῆς περιλαμβανούσης τὴν ἀνάλυσιν τῶν νόμων ἐκατὸν πενήκοντα ὀκτὼ ἢ κατ' ἄλλους διακοσίων πενήκοντα πέντε πολιτικῶν. Ἐκ τῆς μοναδικῆς ταύτης συλλογῆς ἐλήφθη πιθανῶς τὸ ὕλικόν τὸ χρησιμεύσαν εἰς τὴν σύνταξιν τῶν Πολιτικῶν.

Τὰ ἔργα τοῦ φιλοσόφου διανεμήθησαν ἀπὸ τῶν πρώτων μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ αἰώνων κατὰ διάφορα συστήματα, διακρινόμενα ἐν πρώτοις εἰς ὑπομνηματικά, ἥτοι συνιστάμενα ἐξ ἀπλῶν σημειώσεων, καὶ συνταγματικά, ἥτοι ἀποτελούμενα κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον πλήρεις πραγματείας, καὶ κατὰ δευτέραν διαίρεσιν εἰς ἀκροαματικά ἢ ἐσωτερικά καὶ ἐξωτερικά ἢ ἐν κοινῷ, ὧν τὴν διαφορὰν ἐξηγήσαμεν ἀνωτέρω. Ἐκ πασῶν τῶν κατατάξεων ἐπιτοχευατὴ ἀπεδείχθη ἡ παρ' αὐτοῦ τοῦ Ἀρ. ὑποδεινυθεῖσα διαίρεσις τῶν φιλοσοφικῶν λόγων εἰς ὀργανικοὺς ἢ λογικοὺς, εἰς θεωρητικοὺς καὶ εἰς πρακτικοὺς. Ἐκ δὲ τῶν νεωτέρων κατατάξεων ἐξενήχθη καὶ ἐπικρατεῖ ἀκόμῃ ἡ τῆς πρώτης ἀλθείου ἐκδόσεως, καὶ ὅγν τὰ σωζόμενα τοῦ Ἀρ. διανέμονται ὡς ἑξῆς:

Α'. Τὴν Λογικὴν, περιλαμβανούσαν ἐξ πραγματείας, ὧν ἡ γνησιότης, καίτοι ἀμφισπῆθεῖσα ἄνευ ἀποχρῶντος λόγου παρ' εὐκαρίθμοις τινῶν κριτικῶν, θεωρεῖται σήμερον ὡς βεβαία. Αἱ πραγματεῖαι αὗται ἐπονται: ἀλλήλαιοι κατὰ τὴν ἀκόλουθον τάξιν: Κριτικαὶ, Περὶ Ἑρμηνείας, Ἀναλυτικὰ Πρότερα, Ἀναλυτικὰ Ὑστέρτα, Τροπικά, Περὶ Σοφιστικῶν Ἑλέγχων. Τὸ σύνολον τούτων ἀποτελεῖ τὸ λεγόμενον Ὅργανον σημειωτέον ὅμως ὅτι ἡ λέξις αὕτη, ἔτιος ἡ λογικὴ καὶ ἡ μετὰ φυσικὴ ἐπλάσθησαν ὑπὸ τῶν ὑπομνηματιστῶν.

Β'. Τὰ Φυσικά, ἐννοουμένης τῆς λέξεως καὶ ὅγν εἶχε παρ' ἀρχαίους εὐρυτέρην τῆς σημερινῆς σημασίαν, περιλαμβάνοντα τὰς ἐξῆς πραγματείας: «Φυσικῆς ἀκροάσεως βιβλ. Η', Περὶ Οὐρανοῦ, Περὶ Γενέσεως καὶ Φθορᾶς, Μετεωρολογικά, Περὶ Ψυχῆς, Περὶ Ἀίσθησεως καὶ αἰσθητικῶν, Περὶ Μνήμης καὶ ἀναμνήσεως, Περὶ Μακροβιότητος καὶ βραχυβιότητος, Περὶ νεότητος καὶ γήρως, Περὶ ὕπνου καὶ ἐγρηγόρσεως, Περὶ μαντικῆς τῆς ἐν τοῖς ὕπνοις, Περὶ ζωῆς καὶ θανάτου, Περὶ ἀναπνοῆς, Περὶ τῶν ζωῶν ιστορίας, Περὶ ζωῶν γενέσεως, Περὶ ζωῶν κινήσεως, Περὶ ζωῶν μο-

ρίων, Περί ζώων πορείας, Περί χρωμάτων, Περί ακουστών, Φυσιογνωμονικά, Περί φυτῶν, τοῦ ὁποῦ τοῦ ἀπολεσθέντος ἀρχικὸν κείμενον ἀντικατεστάθη ἐν Κωνσταντινουπόλει διὰ μεταφράσεως ἐκ τοῦ περιωθέντος Λατινικοῦ ἢ Ἀραδικοῦ, Περί θαυμασίων ἀκουσμάτων, Μηχανικά, Προβλήματα καὶ Περί Ἀτόμων γραμμῶν.

Γ'. «Τὰ μετὰ τὰ φυσικά» εἰς ἰδ' βιβλία, εἰς τὰ ὅποια πρέπει νὰ προστεθῇ ἡ διατριβὴ περὶ Μελείσου, Ξενοφάνους καὶ Γοργίου.

Δ'. Τὰ Πρακτικά, περιλαμβάνοντα τὰ Πθικά Νικημάτων, τὰ Μεγάλα καὶ τὰ Εὐθήμεια, Τὰ πολιτικά, τὴν Ῥητορικήν, τὴν Ῥητορικήν εἰς Ἀλέξανδρον, τὴν θεωρουμένην ὡς ἀπόκρυφον, καὶ τὴν Πολιτικήν, ἥτις φαίνεται οὕσα λείψανον ἀπολεσθέντος διζωδικοῦ ἔργου.

Ε'. Τὰ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἀσπασμάτα, ὧν τινὰ δὲν ἀμοιροῦσι σπουδαϊότητος, τὰς ποιήσεις καὶ τὰς ἐπιστολάς, τὰς ὁποίας δὲν στέργουσι νὰ θεωρηθῶσιν ὡς γνησίας εἰς πλείστοι τῶν κριτικῶν.

Ἀριστοτέλης φιλοσοφία. Ἡ ἀνωτέρω ἀπογραφή τῶν κληροδοτηθέντων ὑπὸ τοῦ Ἀριστ. ἀρκεῖ μόνον ν' ἀπεδείξῃ ἐπὶ πόσον ματαία θά ᾔητο πᾶσα ἀπέπειρα ὅπως περιορισθῇ εἰς ὀλίγας σελίδας ἢ ὅσον δὴποτε συνοπτικὴ ἐκτίμησις τηλικαύτης ἐγκυκλοπαθείας. Τὰ σπουδαιότερα αὐτῆς παρέσχον ἡδὴ καὶ θὰ ἐξακολουθῶσιν παρέχοντα ὑλὴν ἰδιαίτερων ἔργων τοῦ ἀνὰ χεῖρας λεξικοῦ. Ἀζημιώτερον ἐκ τούτου ἀποβαίνει τὸ ν' ἀρκεσθῶμεν ἐνταῦθα εἰς μόνον τὰ οὐσιωδῶς διακρίνοντα τὴν περιπατητικὴν αἵρεσιν ἀπὸ τῶν λοιπῶν καὶ ἰδίως ἀπὸ τῆς Ἀκαδημίας.

Ἡ κυριωτάτη κατὰ τοῦ πλατωνισμοῦ ἐνστάσις τοῦ Σταγειρίτου ἦτο ὅτι, ἐνῷ ὁ Σωκράτης οὐδέποτε ἐνώριζε τὸ καθ' ἑκάστον ἀπὸ τοῦ καθόλου, ἦτοι τὸ αἰσθητὸν ἀντικείμενον ἀπὸ τοῦ νοητοῦ συνόλου τῶν ἐμμανύμενων αὐτοῦ, ὁ Πλάτων καὶ ἔτι μᾶλλον οἱ μαθηταὶ τοῦ διέκριναν τὰ καθόλου ὡς αὐτοπαρκα, δομάσαντες «ὡς εἰς τὸν δυνάμει» τὰ φανταστικά προϊόντα χωρισμῶ ὅπως ἀδικαιολογήτου, ἀφοῦ «οὐδὲν κατὰ τὸ εἶναι ὑπάρχει παρὰ τὰ κατὰ τὸ εἶναι χωρίον» (Μ. τὰ Φυσ. Ζ', 8). Συνέπεια τοῦ χωρισμοῦ τούτου ἦτο ὅτι, ἀντὶ ν' ἀσχολῶνται εἰς τὴν ἐρευναν τῶν πραγμάτων ἐφιλοσόφουν, οὐχὶ περὶ τίνος ὁρισμένου ἐπιστημονικῶς, ἀλλὰ περὶ ἀπλῶν ὑποθέσεων «ὡς ἀληκτικῶς καὶ ἀληκτικῶς». Ὁ δὲ ἰσχυρισμὸς αὐτῶν, ὅτι αἱ ἰδέαι εἶναι τὰ ἀρχέτυπα ἢ παραδείγματα, τὰ δὲ αἰσθητὰ μέτοχα εἶδους, ἦτοι ἐμοιώματα αὐτῶν, οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ «κινεολογία καὶ μεταφοράς λεγέειν περὶ τῶν» (Αὐτοῦ). Ἡ διαλεκτικὴ τῶν ὄντων ἔχει μὲν εἰς τὸ καθόλου, οὐχὶ ὅμως καὶ εἰς τὴν αὐτοπαρκα αὐτοῦ, αἱ δὲ

λεγόμεναι ἰδέαι, ὅπως δὴποτε ἐξεταζόμεναι, ἀπεμένουν πάντοτε ἀπλῆ ὑπόληψις ἦτοι ὑπὸθεσις καὶ οὐδὲν ἄλλο. Καὶ κατὰ τὴν ὑπόθεσιν ὅμως ταύτην δύσκολον ἀποβαίνει νὰ ἐρισθῇ τίνων πραγμάτων πρέπει νὰ ὑποτεθῇ ὑπάρχουσα καὶ τίνων μὴ ὑπάρχουσα ἰδέα. Μόνων ἄρα τῶν φυσικῶν ἢ καὶ τῶν προϊόντων τῆς ἀνθρωπίνης τέχνης, ὅσον οἰκίας, ἀνδριάντος ἢ θακτυλίου; Μόνων τῶν συγκεκριμένων ἢ καὶ τῶν ἀφαιρέσεων, περὶ τὰς ὁποίας ἀσχολεῖται ἡ ἐπιστήμη; Καὶ πάλιν μόνων τῶν εὐσιῶν ἢ καὶ τῶν ἰδιοτήτων τούτων ὅσον τοῦ λευκοῦ ἢ τοῦ στρογγύλου; (Μ. τὰ Φυσ. Α', 7). Ὅπως δὴποτε ἀδύνατον εἶναι νὰ νοηθῇ τις πῶς αἱ ἰδέαι, ὅπως ἐννοεῖται ταύτας ὁ Πλάτων, οὐχὶ δηλ. ὡς ἀπλᾶς ἀφαιρέσεις, ἀλλ' ὡς αὐτὴν τὴν οὐσίαν τῶν πραγμάτων, δύναται νὰ ἔχωσιν ὑπάρξιν ἐκτός τῶν πραγμάτων, ὧν ἀποτελοῦσι τὴν οὐσίαν. Οὐδέποτε τῶν ὄντων ἐξηγήσαν οἱ πλατωνικοὶ πῶς δύναται νὰ νοηθῇ οὐσία μὴ ὑπάρχουσα οὔτε ὡς ἄτομον, οὔτε ὡς εἶδος, οὐδὲ ὡς γένος. «οὐδ' ἔχουσιν ἀποδοῦναι τίνες αἱ τοιαῦται οὐσίαι αἱ ἄφθαρτοι παρὰ τὰς κατὰ τὸ κατὰ καὶ αἰσθητὰς» (Μ. τὰ Φυσ. Α', 7). Οὐχὶ δὲ μικρότερον τοῦ ἀθαιρέτου τῆς θεωρίας τῶν ἰδεῶν μειονέκτημα εἶναι ἡ ἐντέλης αὐτῆς πρὸς ἐπιστημονικὴν ἐρευναν ἀγρηστὰ, περιπλεκουσα ἀντὶ ν' ἀπλοποιῇ τὸ πρόβλημα τῆς αἰτίας τῶν ὄντων. Οἱ ἐπινεύσαντες τὰς ἰδέας τῶν ὄντων οὐδὲν ἄλλο τῇ ὄντι ἐπραξαν ἢ νὰ διπλασιάσωσι ταῦτα, προσθέτοντες εἰς ἕκαστον τὴν ἰδέαν αὐτοῦ: «Ἔσπερ εἴ τις ἀριθμοῖται βουλόμενος ἐλαττωῶν μὲν ὄντων ὅσοιτο μὴ συνήσει θά, πληρώσει δὲ περὶ τῆς ἀριθμοῦ» (Μ. τὰ Φυσ. 7). Καίτοι δὲ ἀξιοῦντες ὅτι ἀρκούσι πρὸς ἐξήγησιν τῶν πάντων αἱ ἰδέαι, οὔτε τὴν οὐσίαν, οὔτε τὴν κίνησιν, οὔτε τὴν γένεσιν τῶν αἰσθητῶν κατορθοῦσιν οἱ πλατωνικοὶ νὰ ἐξηγήσωσι εἰς αὐτῶν. Πρὸς ἀπόδειξιν τούτου ἀρκεῖ ν' ἀναλογισθῇ τις ὅτι: «καί τοι τῶν εἰδῶν ὄντων, οὐ γίνεταί τὰ μετέχοντα αἰσθητὰ, ἀν μὴ ἢ τὸ κινῆσαν:» Πλὴν τούτου ἀν ἡ οὐσία τῶν ὄντων ἐνέκειτο, ὡς θέλουσιν οὗτοι, ἐν τῇ καθόλου, κατὰ τοσούτον βαθύτερον θὰ εἰσεδύε τις εἰς αὐτὴν, ἐφ' ὅσον θ' ἀνῆρχετο εἰς τὰ γενικώτερα, ἐνῷ βλέπουν συμβαίνει ἀκριβῶς τὸ ἐναντίον. ὅσον δηλ. γενικεύει τις κατὰ τοσούτον ἀπομακρύνεται τῆς ἀληθοῦς οὐσίας τῶν πραγμάτων, τῆς ἐκκειμένης οὐχὶ εἰς τὸ γένος ἀλλ' εἰς τὸ εἶδος. Πρὸς τὸν πλὴν τούτου εἶναι ὅτι, ἀφοῦ αἱ ἰδέαι παρίστανται ἡμῖν ὡς ὁ τύπος τοῦ μονίμου, τοῦ ἡμεῶντος καὶ τοῦ ἀναλλοιώτου, ἀδύνατον ἀποβίνει νὰ ἐξηγηθῇ εἰς αὐτῶν ἡ κίνησις, ἡ ποικιλία καὶ ἡ ἀδιέλπιτος τῶν πάντων ῥοή. Οὐδὲ κάλλιον ἐπιτυχάνει ἡ διαλεκτικὴ νὰ ἐξηγήσῃ τὰ τέλη πρὸς τὸ ὅποιον τείνουσι τὰ ὄντα, καίτοι ἀπαύ-

στως λαλοῦσα περὶ τοῦ ἀγαθοῦ. Πῶς τῷ ὄντι νὰ συμβεῖται ἢ πρὸς τοῦτο τὰς μετὰ τῆς ἀκίνησις; Ἡ πλατωνικὴ θεωρία μόνον εἰς κόσμον ἀκινήτων οὐσιῶν καὶ γεωμετρικῶν σχημάτων, εἰς κόσμον δηλ. μαθηματικὸν καὶ οὐχὶ εἰς τὸν ζῶντα καὶ ἀκίνητον πραγματικὸν δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ. Ἀλλ' οὐδὲ τῆς ὕλης παρέχει ἐξηγήσιν ἐπαρκῆ τῶν διαλεκτικῶν ἢ διὰς τοῦ μεγάλου καὶ τοῦ μικροῦ, ἐν ᾧ συγχέεται ἡ ὕλη μετὰ τῆς ἐκτάσεως ἥτις εἶναι ιδιότης μόνον τῆς ὕλης. Μάλιστα δὲ πρὸ πάντων ἀποδειχθῆναι τῆς Ἀκαδημίας οἱ ἀγωνες πρὸς εὐρεσιν τῆς ἀρχῆς τῶν ὄντων, ἀφοῦ οὐτε τὸ ἐν γένος οὔτε τὸ ἐν δυνάμει νὰ θεωρηθῶσιν ὡς πράγματι οὐσίαι, ἀλλὰ μόνον ὡς κοινὰ κατηγορήματα πάσης οὐσίας. Δῆλον λοιπὸν ἐκ τῶν ἀνωτέρω, ὅτι ἡ διαλεκτικὴ, ἡ ἀξιόποια ὅτι τὰ πάντα δύναται γνωρίσθαι καὶ νὰ ἐξηγηθῇ, οὔτε γινώσκειν τινα παρέχει θετικὴν οὔτε ἐξηγητικὴν σπουδαίαν. Ἀπαύστως δὲ διώκουσα τὴν οὐσίαν ἀπὸ τῆς κατωτάτης μέχρι τῆς ὑψίστης τῶν ὄντων βαθμίδος, ἀπὸ τῆς ὕλης μέχρι τοῦ Θεοῦ, μόνον φαντάσματα αὐτῆς καταρθώνει νὰ συλλάβῃ.

Ἡ ἀνωτέρω ριζικὴ ἀναίρεσις τοῦ πλατωνισμοῦ εἶναι ἀξία προσοχῆς πρὸ πάντων κατὰ τοῦτο, ὅτι πρῶτος ἐκ τῶν Ῥηλλήνων φιλοσόφων ἐκνήρυσεν ὁ Ἀρ. ἀπαράδεκτον πᾶσαν αὐτοχίρετον ὑπόθεσιν καὶ πᾶσαν σύζευξιν τοῦ λόγου μετὰ τῆς ποιητικῆς φαντασίας, καὶ πρῶτος ἐπεχείρησε νὰ στηρίξῃ τὴν φιλοσοφίαν εἰς τὴν ἀμυγλὴ ἐπιστήμην. Τὸ δὲ τῇ ἐπὶ τοιαύτῃ βάσει φιλοσοφικὴν αὐτοῦ σύστημα δύναται νὰ συναρμολογηθῇ ὡς ἐξῆς: Σκοπὸς πάσης ἐπιστήμης εἶναι ἡ γνῶσις τῶν αἰτίων τῶν ὅσα ὑπὸ κινεῖται εἰς τὴν πᾶσαν. Αὕτη μὲν παρέχει ἡμῖν τὸ γεγονός, ἐκείνη δὲ ζητεῖ τὸ αἶτιον καὶ τὸ δεικτικὸν πρῶτον (Μ. τὰ Φυσ. Α', 3). Προτιθεῖται δὲ τὸ πρῶτον, διότι ἔργον τοῦ ἐπιστήμηνος δὲν εἶναι ν' ἀσχολῇται περὶ πάντα τὰ αἰτία, ἀλλὰ μόνον τὰ γενικά. Οὕτω λ.χ. τὸ νὰ γνωρίζῃ τις ὅτι φάρμακόν τι ἐθεράπευσε τὸν Σωκράτη, τὸν Καλλίαν ἢ ἄλλον πάσχοντα ἐκ τινος νόσου, τοῦτο εἶναι ἐμπειρία, ἐπιστημονικὴν δὲ μόνον ὅτι τὸ φάρμακον τοῦτο θεραπεύει πάντας λ.χ. τοὺς πυρέσσοντας ἢ τοὺς φλεγματώεις. (Αὐτόθ.). Τὰ αἰτία ὅμως ταῦτα δὲν δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν ὡς ἀποτελοῦντα ἀτελεύτητον σειρὰν. διὰ τὸν λόγον ὅτι: «εἰ ἀπειρα ἦσαν πλὴθὺς τὰ εἰδητῶν αἰτίων οὐκ ἂν ἦν οὐδ' οὐτω τὸ γινώσκειν» (Μ. τὰ Φυσ. Β, 2). Ἀνάγκη λοιπὸν νὰ θεωρηθῶσι τὰ τούτων ὡς πρῶτα αἰτία καὶ νὰ ἐρσιθῶσι ταῦτα οὐχὶ ἀδιαίρετως, ἀλλὰ συμφῶνως πρὸς τὰ περίστατα τῆς παρατηρήσεως τῶν ὄντων. Ταῦτα ἐξεταζόμενα καθ' ἑαυτὰ παρίστανται ἡμῖν ὡς σύνθετα ἐξ ὕλης, ὡς κάτοχα ὁρισμένης μορφῆς, ὡς κινούμενα καὶ ὡς τείνοντα πρὸς τι τέλος. Εἰς τέσσαρα δύνανται ἐκ τούτου νὰ περιορισθῶσι καὶ

τὰ αἰτία: «Μεῖον μὲν αἰτίαν φασ μὲν εἶναι τὴν οὐσίαν καὶ τὸ τί ἦν εἶναι, ἐτέραν δὲ τὴν ὕλην καὶ τὸ ὑποκειμένον. τρίτην δὲ θεὸν ἢ ἀρχὴν τῆς κινήσεως, τετάρτην δὲ τὴν ἀντικείμενην αἰτίαν ταύτην, τὸ οὐκ ἔνεκα καὶ τ' ἀγαθόν. (Μ. τὰ Φυσ. Α', 3). Τὰ αἰτία ταῦτα εἶναι ἀχώριστα ἀπὸ τῶν ὄντων, μόνον λογικῶς οὐχὶ δὲ καὶ οὐσιαστικῶς δυνάμενα νὰ διακριθῶσιν. Εἰς τοῦτο δὲ πρὸ πάντων ἐγκρίεται ἡ μεταξὺ τοῦ ἀριστοτελισμοῦ καὶ τῆς Ἀκαδημίας ριζικὴ διαφορά. Ἐνῷ δὲ Πλάτων θεώρει ὡς καθ' ἑαυτὰς ὑπαρχούσας τὰς ἰδέας, ὁ Ἀρ. θεωρεῖ τὰς ὑπὸ αὐτοῦ καλουμένας αἰτίας ὡς ἀπλᾶς ἀφαιρέσεις, ἀρνούμενος ἀπολύτως ὅτι δύναται νὰ ἔχῃ ὑπαρξίν πραγματικὴν «ὅτι οὐκ ὄντων λεγόμενων καθόλου». Πρῶτον τῷ ὄντι οὐσίας τινὸς γνώρισμα εἶναι τὸ νὰ διακρίνεται ἀπὸ πάσης ἄλλης, ἐνῷ τὸ καθόλου εἶναι τὸ κοινόν εἰς πλείονα ὄντα. Τίνος λοιπὸν οὐσία δύναται νὰ ὑποταθῇ τὸ καθόλου; ἀφοῦ ἀδύνατον εἶναι νὰ ὑπολάβωμεν τοῦτο ὡς οὐσίαν ἀπάντων, ἂν δὲ ὑποληφθῇ ὡς οὐσία ἑνός, τότε πρέπει νὰ ταυτισθῶσι μετὰ τούτου καὶ τὰ λοιπὰ, ἀφοῦ πάντα «ὁὐκ ὄντα οὐσία καὶ τὸ τί ἦν εἶναι ἔν, καὶ ταῦτα ἔν. (Μ. τὰ Φυσ. Ζ', 13). Οὕτω ἐνῷ δὲ Πλάτων ἀπέδιδε ὑπαρξίν πραγματικὴν εἰς μόνον τὸ καθόλου, ὁ Ἀρ. μόνον τὴν ἀτομικὴν ὑπαρξίν θεωρεῖ ὡς δυνατόν. Πάν τοῦ ὑπάρχοντος ἀπὸ τοῦ εὐτελεστάτου μέχρι τοῦ τελειοτάτου ὄντος, ἀπὸ τοῦ λίθου καὶ τοῦ φωτοῦ μέχρι τοῦ Θεοῦ ἀδύνατον εἶναι ἄλλως ἢ ὡς ἄτομον νὰ ὑπάρχῃ, ὁ δὲ ἀναγκη- τῶν τὴν οὐσίαν οὐχὶ εἰς τὸ καθ' ἑκάστον, ἀλλ' εἰς τὸ καθόλου δὲν εἶναι ἐπιστήμων, ἀλλὰ δι- ωκτῆς φαντασμάτων.

Ἀλλὰ πρέπει ἄρα ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἀποφάνεσθαι νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι ἐθεώρει πράγματι ὁ Ἀρ. τὸ αἰσθητὸν ἄτομον ὡς τύπον τῆς οὐσίας; Τὸ ζήτημα παρίσταται κάπως περιπλοκόν, καθ' ὅσον ἂν διδάσκῃ ὁ Ἀρ. ὅτι παρὰ μόνον τῇ ἀτόμῳ πρέπει νὰ ζητῇται ἡ οὐσία, οὐδόπως φαίνεται θεωρῶν τοῦτο καὶ ὡς συνιστῶν αὐτήν. Τὸ ἄτομον τῷ ὄντι ἀναλύει εἰς ὕλην καὶ εἰς εἶδος. Καὶ περὶ μὲν τῆς ὕλης παραπλέκονται τὸν ἀναγνώστην εἰς τὴν ἥδη ἐκτεθεισάν θεωρίαν τῶν νεοπλατωνικῶν (βλ. ἄρθρ. Ἀλεξανδρινὴ Σχολή), τῶν παραλαβόντων ταύτην ἀμετάβλητον παρὰ τοῦ Ἀρ., περιοριζόμεθα νὰ εὐθυμίσωμεν ὅτι αὕτη εἶναι τὸ ἄπειρον, ἥτοι τὸ ἀόριστον καὶ κοινόν εἰς πάντα τὰ αἰσθητὰ καὶ κυριώτατον αὐτῆς γνώρισμα ἢ ἐπιδεικτικότης νὰ περιδληθῇ οἰανδήποτε μορφήν, καὶ ἐπομένως ἡ στέρησις πάσης μορφῆς. Τοιαύτης οὐσης τῆς ὕλης, μόνον τὸ εἶδος δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς πάροχον οὐσίας πραγματικῆς, ἥτοι διακρινομένης ἀπὸ τῶν ἄλλων καὶ ἐκ τούτου ὡς ἀρχή. Καὶ ἀληθὲς μὲν εἶναι ὅτι τὸ εἶδος προσπίπτει ἡμῖν πάντοτε ἀχώρι-

στον ἀπὸ τῆς ὕλης, τῆς ἀποτελούσης ἀπαραι-
τητον ὅρον τῆς ἐμφανείας αὐτοῦ, καὶ οὕτε ἀ-
νειδέου ὕλης οὕτε εἶδους αὐτοῦ δύναμεθα διὰ
τῶν αἰσθήσεων ν' ἀντιληφθῶμεν. Οὐχ ἦντοι δὲ
ἀδιάσπαστα ζεύγη ἀποτελοῦσι ἡ δύναμις καὶ ἡ
ἐνέργεια, ἡ κίνησις καὶ τὸ τέλος, ἀφοῦ πρέ-
πει νὰ υποθέσωμεν προϋπάρξαντα δύναμει ὅσα
ὑπάρχουσιν ἐνέργεια, οὐδὲ δύναμεθα νὰ νοή-
σωμεν τὴν ἄνευ κινήσεως τάσιν πρὸς οἷον δι-
ποτε τέλος. Τοῦτο ὁμοῦς συμβαίνει διὰ τὸν λό-
γον ὅτι ἡ περιβάλλουσα ἡμᾶς φύσις εἶναι ὁ κό-
σμος τοῦ γίγνεσθαι καὶ οὐχὶ τὸ εἶναι, καὶ
ἀδύνατον ἐκ τούτου νὰ εὐρεθῇ ἐν τοῖς οἰ-
σθητοῖς ὁ τύπος τοῦ τελείου ὄντος, ἥτοι τοῦ
ἀμειβοῦς εἶδους καὶ τῆς καθαρᾶς ἐνέργειας.
ἀφοῦ τὸ κινεῖν καὶ τὸ τέλος τούτων κεῖνται
ἐκτὸς αὐτῶν. Ποῦ λοιπὸν πρέπει ν' ἀναζητή-
σωμεν τὸν τύπον τῆς τελείας ὑπάρξεως; Ἐν
τῇ ζωῇ κατὰ τὸν Ἀρ. καὶ τῇ ὕστατῃ αὐτῆς
ἐκδηλώσει, τῇ διανοίᾳ, διὰ τὸν λόγον ὅτι μό-
νον αὐταὶ περιέχουσιν ἐν ἑαυταῖς τὸ ἴδιον τέ-
λος, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐκλείπει ἡ κίνησις καὶ
ἡ διάρκειά αὐτῶν εἶναι συνεχὴς ἄνευ παύλας ἢ
διακοπῆς. Οὕτω ἀδύνατον μὲν εἶναι νὰ εἰπωμεν
περὶ τίνος ὅτι συγχρόνως «βασίλει καὶ
βεβάδικε, κινεῖται καὶ κεκί-
νηκε, ὕψιζέται καὶ ὑψίσταται,
γίγνεται καὶ γέγονε», ἀλλὰ κάλλι-
στα ζῇ καὶ ἔζηκε, νοεῖ καὶ νενό-
ηκε» τὴν μὲν ἐνέργειαν λέγω τὴν
δὲ κίνησιν (Μ. τὰ Φυσ. Η', 7). Ὡς τοι-
αυτὴ ὁμοῦς τελείως ἀμέτοχος δύναμει καὶ
κινήσεως ἐνέργεια οὐδεμία ἄλλη δύναται νὰ
θεωρηθῇ πλήν τοῦ «νοῦντος ἑαυτὸν
νοῦ», διότι μόνον αὕτη παρίσταται ὡς αὐτάρ-
κης, ἐξαφανιζομένης ἐν αὐτῇ πάσης διακρίσεως
μεταξὺ νοοῦντος καὶ νοουμένου. Ἐν τῇ ἀντι-
λήψει τῶν ὄντων αἰσθήσεων τὸ αἰσθανό-
μενον ὑποκείμενον καὶ τὸ αἰσθητὸν ἀντικείμε-
νον, καίτοι ἐφαπτόμενα ἀλλήλων, ἀπομένουσι
δύο χωριστὰ συγκεκριμένα ὄντα, καὶ ἐν αὐτῇ
δὲ τῇ ἀνθρωπίνῃ νοήσει ἀντικαθίσταται μὲν τὸ
ὕλικόν ἀντικείμενον δι' ἡδύλματος αὐτοῦ αὐ-
λοῦ, τοῦ ἐν «τῇ ψυχῇ ἐδού», ἀλλ' οὐδ'
οὕτω ἐκλείπει ἡ κίνησις καὶ ἡ ἐτερότης οὐδ'
εἶναι δυνατός ὁ ταυτισμός, ἐφ' ὅσον ἡ διὰ-
νοια δέχεται τὸ νόημα οἰομένη ἔξωθεν, ὡς ἡ
αἰσθήσις τὸν τύπον τοῦ αἰσθητοῦ, ἀλλὰ μόνον
ὅταν «ταῦτ ἐν νοῦς καὶ νοητὸν ἐν-
εργεῖ δὲ ἔχων» (Μ. τὰ Φυσ. ΙΑ', 7).

Τοιοῦτος ὁμοῦς αὐτάρκης νοῦς δὲν εἶναι βε-
βαίως ὁ ἀνθρώπινος, ἀλλ' ἀπλοῦν ἀναύγασμα
ἄλλου τίνος τελειοτέρου, καθ' ἑαυτὸν δὲ ἀτε-
λὴς, διαλείπων καὶ ὑποκείμενος εἰς τὸν κά-
ματον καὶ τὸν ὕπνον. Παρὰ τοῖς ἀνθρώποις
δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι πολὺ μάλλον ἡ νόησις
ὀφίσταται «δύναμις τοῦ νοεῖν» καὶ ἐκ
τούτου «Ἐπὶ λόγον ἐπίπνον εἶναι
τὸ συνεχεὲς τῆς νοήσεως» (Μ. τὰ
Φυσ. ΙΒ', 9), Πλὴν τοῦτου οὐ μόνον ἡ αἰσθη-

σις, ἀλλὰ καὶ ἡ διάνοια ἀσχολοῦνται περὶ ἄλλο
τι ἐκτὸς αὐτῶν, καὶ μόνον ἐν παρέργῳ καὶ
κατ' ἐξαιρέσιν περὶ ἑαυτῶν, τὸν ἀμειγῇ ὁμοῦς
νοῦν δὲν δύναμεθα νὰ υποθέσωμεν «μετα-
βαλλόμενον ἐπὶ τὸ χεῖρον», καὶ
νοοῦντα ἄλλο τι πλὴν τοῦ τελειοτάτου καὶ
τοῦ τιμιωτάτου, ἥτοι ἑαυτοῦ. «Λύττον ἄρα
νοεῖ δνοῦς, εἰπερ ἐστὶ τὸ κρᾶτι-
στον, καὶ ἐστὶν ἡ νόησις νοήσεως
νόησις» (Μ. τὰ Φυσ. ΙΒ', 8).

Τὸ τοιοῦτο εἶναι τὸ τέλειον ὃν, ὁ νοῦς ἡ
Θεὸς τοῦ Ἀρ., ὁ ἐμῶνυμος μὲν τοῦ πλατωνι-
κοῦ Ἀγαθοῦ, ἀλλ' οὐδὲν ἄλλο πλὴν τοῦ
ὀνίματος ἔχων πρὸς αὐτὸν κοινόν. Εἰμὶ τῇ
ὄντι ὁ Θεὸς τῆς διαλεκτικῆς εἶναι ἀόριστον
τι καὶ ἀπρημένον καθόλου, ὁ τῆς μεταφυσι-
κῆς παρίσταται ὡς ἄτομον ζῶν καὶ ἐνεργεῶν.
Ἀλλὰ καὶ οὕτω πρέπει νὰ υποτεθῇ ἀκίνητος,
ἀφοῦ ἡ κίνησις εἶναι κατὰ τὸν Ἀρ. μετάβα-
σις ἀπὸ τοῦ δύναμει εἰς τὸ ἐνέργειᾳ ὄν, ἥτοι
ἀπὸ τῆς ἀτελείας εἰς τὴν τελειότητα καὶ ὡς
ἐκ τούτου ἀδύνατος παρὰ τῇ τελείᾳ ὄντι.
Ἀλλὰ πῶς ἄρα κινεῖ ὁ νοῦς τὰ πάντα, ὁ ἴδιος
ἀκινήτων; Ἐν τῇ λύσει τῆς ἀπορίας ταύτης
διαλαμβάνει πρὸ πάντων τοῦ Ἀρ. ἡ εὐρετικὸτης
καὶ ἡ πρωτοτυπία. Ὁ Θεὸς εἶναι τὸ ἀγα-
θὸν καὶ ὡς ἐκ τούτου τὸ τέλος πρὸς τὸ ὅποιον
τείνουσι πάντα τὰ ὄντα, τὰ ἐφιεμένα τοῦ ἀγαθοῦ.
Ὁ πόθος τοῦ ἀγαθοῦ εἶναι ὁ τὰ πάντα ἐλαύ-
νων καὶ ἡ πρώτη τῆς κινήσεως αἰτία. ὁ Θεὸς
ἀκινήτῃ μὲν, ἀλλ' ἔλκει «ὡς ἐρώμενον»
αὐτοῦ τὸ σύμπαν (Μ. τὰ Φυσ. ΙΒ', 8). Ἡ κινήτικὴ
αὕτη δύναμις οὐδὲν ἄλλο εἶναι κατ' οὐσίαν ἢ
ἐλξίς: «ἐκ τοιαύτης δὲ ἀρχῆς ἡρ-
τῇται ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ φύσις».

Τὴν φύσιν ὁμοῦς οὐδόλως ἐννοεῖ ὁ Ἀρ. ὡς
πρώτην τινὰ ὕλην, ἔχουσαν ὑπαρξιν μόνον δυ-
νητικὴν, οὐδ' ὡς τι ἀσώστατον καὶ παμμιγὲς
χάος, δεόμενον τῆς χειρὸς δημιουργοῦ, ἀλλὰ
καθ' ἑαυτὴν ἐμψυχον καὶ κάτοχον εἶδους. Πῶς
τῶν ὄντων ἡ δύνατο νὰ υποληφθῇ ἐπιειμένη τοῦ
ἀγαθοῦ καὶ τείνουσα ἀπαύστως πρὸς τοῦτο, ἂν
δὲν συνυπετίθετο ἐμψυχος καὶ αὐτοκίνητος;
Παράδοξον ἀληθῶς φαίνεται, ἀλλὰ προκύπτει
ἐν τούτοις ἀναμφισβήτητως ἐκ τῆς ὕλης διδα-
σκαλίας τοῦ Ἀρ., ὅτι οὗτος ἐγώρισε τὸν κόσμον
ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, οὐδόλως αἰσθανομένος τὴν ἀ-
νάγκην ν' ἀνατρέξῃ εἰς τοῦτον πρὸς ἐξήγησιν
τοῦ αἰσθητοῦ συμπατος, ἀλλὰ ἐκ τῶν πάντων
τὰ ἐν αὐτῷ ὡς προϊόντα δημιουργικῆς δυνά-
μειος ἐνούσης αὐτῇ τῇ φύσει. Ἀνεπίδεκτος
ἐξηγήσεως διὰ μόνης ταύτης ἦτο κατ' αὐτὸν,
οὐχὶ ἡ ὑπαρξίς τοῦ κόσμου. ἀλλὰ μόνῃ ἡ ἐν
αὐτῷ τάξις καὶ ἐφεσις ἀγαθοῦ, ἐξ ἧς ἤχθη εἰς
τὴν ὑπέρεσιν τῶν ὄντων τῆς ἐμπειρίας ἥτοι
τὴν ὑπέρεσιν ὑπερτάτου νοῦ. Ὁ νοῦς οὗτος,
ὡς ἡδὴ εἶπομεν, κινεῖ ἢ μάλλον ἔλκει πρὸς
ἑαυτὸν τὰ πάντα, ἀπὸ τῶν οὐρανίων σωμάτων
μέχρι τοῦ εὐτελεστάτου τῶν ἐπιγείων. Τὸ ἀρι-
στοτέλειον σύμπαν ἐμφανίζεται οὕτω ὡς μεγα-

λοπρεπῆς τις κλίμαξ, βάσιν ἔχουσα τὴν ὕλην καὶ τὴν νόησιν κορυφῇ. Μεταξὺ τούτων ἐξελίσσεται ἡ φύσις, ἥτοι τὸ ἔπειρον σμήνος τῶν ὄντων ανερχομένων βραδείως καὶ ἐπιπόνως πασας τῆς κλίμακος τὰς βαθμίδας, ἀπὸ τοῦ ἀμόρφου ὄγκου μέχρι τοῦ ὑπερτάτου νοῦ.

Τοιαύτη εἶναι τοῦ Σταγειρίτου ἡ διδακτική, θαυμάσιη πρὸ πάντων διὰ τὴν ἀκριβείαν καὶ τὴν ἀδιάσπαστον συνοχὴν τῶν μερῶν πρὸς τὸ ὅλον. Οὐδὲ δίκαιον φαίνεται νὰ θεωρηθῇ ἡ μέθοδος αὐτοῦ ὡς καθαρώς ἐμπειρική, ἀλλὰ πολὺ μάλλον ὡς διηγετικὴ συνδυασμὸς τοῦ λόγου μετὰ τῆς πείρας, ἅτινα ἐθεώρει ἀχώριστα καὶ ἐξ ἑαυτοῦ χρήσιμα τῷ φιλοσοφοῦντι. Ἐνῶ δὲ κατὰ τὸν Πλάτωνα οὐδὲν ἄλλο εἶναι ὁ αἰσθητὸς κόσμος ἢ ἐλασινὴ τις περιθία τοῦ κόσμου τῶν ἰδεῶν, τοῦ μόνου ἀξίου μελέτης, ὁ Ἄρ. ἀπ' ἐναντίας ἐθεώρει τὴν φύσιν ὡς αὐτὴ τὸ ἀντικείμενον τῆς ἐπιστήμης, τὸν δὲ λόγον δικαιούμενον νὰ ἀρθῇ εἰς τὰ μετὰ τὰ φυσικὰ μόνον μετὰ τὴν τελείαν ἐξάντλησιν τῶν ὅσα δύναται ἡ πείρα νὰ διδάξῃ. Εἰς τὴν τοιαύτην ῥιζικὴν ἀντίθεσιν γνώμης περὶ αὐτοῦ τοῦ σκοποῦ τῆς φιλοσοφίας πρέπει ν' ἀποδοθῇ τῶν πλατωνικῶν ἢ ἀνικάνητος πρὸς ἐξήγησιν τοῦ αἰσθητοῦ κόσμου, ἄλλως ἢ δι' εἰκασίαν αὐτοῖς οἰρέτων καὶ ἐνίοτε ἀλλοκοτῶν. Ὁ Ἄρ. ἀπ' ἐναντίας παρέχει ἡμῖν ἐξήγησιν ἐπαρκῆ τῶν πάντων διὰ μόνης τῆς θεωρίας αὐτοῦ τῶν τεσσάρων πρώτων αἰτίων, ἄνευ προσφυγῆς εἰς αὐθαίρετον ὑπόθεσιν κλῆμιν. Πρώτος οὗτος καθάρωσις νὰ ὀρίσῃ τί εἶναι ὕλη, κίνησις, ζωὴ, δύναμις, ἐνέργεια καὶ νοῦς καὶ νὰ περιλάβῃ ἐν τῷ συστήματι αὐτοῦ πᾶσαν ἐπιστήμην, τὴν μηχανικὴν, τὴν φυσικὴν, τὴν ἀνατομικὴν, τὴν φυσιολογικὴν, τὴν βοτανικὴν, τὴν ἡθικὴν, τὴν ῥητορικὴν, τὴν ψυχολογικὴν καὶ τὰ μετὰ τὰ φυσικά. Ὁ ἀναγινώσκων τὰς ἀξιοματίας αὐτοῦ περὶ πάντων τούτων πραγματείας καὶ ἐνθυμούμενος ὅτι ἡ προαριστοτελικὴ ἐπιστήμη περιορίζετο εἰς τὸν τυφλὸν ἐμπειρισμὸν τῶν Ἰωνίων, τὰ πυθαγορικά περὶ τῆς δυνάμεως τῶν ἀριθμῶν ὀνειράτα καὶ τὰς ἐν τῷ Τίμαίῳ φανταστικὰς υποθέσεις ἄγεται νὰ θεωρήσῃ οὐχὶ ὡς τελειωτὴν, ἀλλ' ὡς αὐτόχρονον δημιουργὸν πάσης ἐπιστήμης τὸν Ἀριστοτέλην, δικαιολογῶν τὴν περιφρόνησιν αὐτοῦ πρὸς τῶν προκατόχων του τὴν κενολογίαν. Τὸ δὲ πάντων ἐκπληκτικώτατον εἶναι ἡ ἀπλότης τῆς φιλοσοφικῆς αὐτοῦ μεθόδου. Ἡ θεωρία τῶν ὄντων τῶν τεσσάρων ἀρχῶν δύναται κατ' οὐσίαν νὰ περιορισθῇ εἰς τὴν δυάδα τῆς δυνάμεως καὶ τῆς ἐνεργείας. Αὕτη μόνη ἤρκεσε πρὸς ἐξήγησιν τοῦ σύμπαντος ὡς συστήματος δυνάμεων ἀναπτυσσομένων μεταξὺ τῆς ὕλης καὶ τῆς νοήσεως. Οὐδ' εἶναι ἡ δοξὴ αὕτη αὐθαίρετον λογικὸν δημιουργήμα, ἀλλὰ προῖον τῆς μελέτης τῶν υποκειμένων εἰς τὴν πείραν. Ἀπρόσιτος εἰς ταύτην ἀπομένει μόνη καθαρὰ ἐνέργεια, ἡ «ν ὁ ἡ σ ι ε τ ῆ ε γ σ ῆ σ ε ω ς»,

ὁ Θεὸς δηλ. τοῦ Ἀριστοτέλους. Οὐδ' οὗτος ὅμως δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς θεὸς ἐκ τῶν προτέρων, ἀλλὰ πολὺ μάλλον ὡς τὸ ἄκρον ἄνθος τῆς ἐπαγωγικῆς μεθόδου.

Ἐν τῇ τοιαύτῃ ἀδιασπασίᾳ ἐνίσσει τῆς πείρας μετὰ τοῦ λόγου ἐγκλείεται τῆς ἀριστοτελικῆς διδασκαλίας ἡ πρωτοτυπία καὶ ἡ μοναδικὴ ἐνότης καὶ συνοχή, ἀλλὰ καὶ τὸ πέρα τινῶν ὁρίων ἀνεπαρκῆς αὐτῆς. Πρώτος τῶν ὄντων ἐπιχειρήσας ὁ Ἄρ. νὰ στηρίξῃ πᾶσαν ἐπιστήμην ἐπὶ τῆς ἐλλείγου πείρας, τὸσαῦτα παρὰ ταύτης ἐδιδάχθη, ὥστε φαίνεται ὑπολαβὴν αὐτὴν ἀρκούσαν πρὸς ἐξήγησιν καὶ τῆς ἀρχῆς τῶν ὄντων. Κατὰ τοῦτο ὅμως πρέπει νὰ πιστεῦσθαι ὅτι ὑπερετίμησε τὴν δύναμιν τοῦ ἐργαλείου, κατορθώσας μὲν νὰ ἐξακριβώσῃ δι' αὐτοῦ τί εἶναι ἡ κίνησις, ἡ ἔκτασις, τὸ εἶδος, ἡ ψυχὴ καὶ ὁ νοῦς, οὐχὶ ὅμως καὶ ν' ἀνεύρῃ ἐξήγησιν τῆς ἀρχῆς τούτων ἱκανοποιούσαν τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ λόγου. Ἀνεπαρκὴς πρὸ πάντων ἀποδεικνύεται ἡ διδασκαλία του περὶ τῆς ὕλης καὶ τοῦ Θεοῦ. Ὅριζων τῶν ὄντων ὕλην ὡς τι μὴ ὂν δεκτικὴν τοῦ εἶναι ὀδύλων ἐξηγεῖ πέθον ἢ δεκτικότης αὐτῇ. Οὐ μόνον δὲ τὴν ὕλικὴν ἀρχὴν, ἀλλὰ καὶ τὴν φύσιν ὀδύλων περιστῇ ὡς τι αὐθόπαρτον, αὐτόζωνον καὶ κοινωνοῦν πρὸς τὸν ὑπέρτατον νοῦν διὰ μόνου τοῦ ἀγαθοῦ. Ὁ ἀριστοτελικὸς οὗτος νοῦς, ὁ μεμονωμένος, ὁ ἀκίνητος, ὁ ἀγνοῶν τὴν ὑπαρξίν τοῦ κόσμου καὶ περιάγων αὐτὸν ἐν τάξει διὰ μόνης τῆς ἑλπίσεως τοῦ ἀγαθοῦ, εἶναι μὲν μεταφυσικὸν εὑρημα πρωτότυπον καὶ θαυμαστόν, ἀλλὰ καὶ οὐδὲν ἔχει τῶν προσόντων πρώτης ἀρχῆς, ἥτοι Θεοῦ ἀληθινοῦ, οὐ μόνον περιάγοντος, ἀλλὰ καὶ παράγοντος καὶ περιλαμβάνοντος πάντα τὰ μετ' αὐτόν. Τοιοῦτος ὅμως Θεὸς ἀδύνατον εἶναι νὰ προκύψῃ ἐκ τῆς ἐλλείγου πείρας, ἀλλ' ἐκ μόνου τοῦ καθαρῶς λόγου. Ἡ πρώτη ἀρχὴ τῶν ὄντων, ἡ οὐτε φύσις, οὐτε ψυχὴ, οὐτε νόησις οὐσα, ἀλλὰ τι ἀνώτερον καὶ διάφορον τούτων, οὐδὲν δύναται νὰ ἔχῃ κοινὸν πρὸς τὰ ἐννοήματα τῆς ἐμπειρίας ἢ τὰ πορίσματα τῆς ἐπαγωγῆς, ἀλλὰ πρέπει νὰ τελεῖ ἐκ τῶν προτέρων, κατὰ τὰς ὑπαγορεύσεις μόνου τοῦ λόγου, ἀδυσχερῆτος ἀπὸ πάσης προκαταλήψεως ἐμπειρικῆς. Τοῦ Ἄρ. ὅμως ἡ ἀντιπάθεια πρὸς πᾶσαν ὑπόθεσιν ἐκ τῶν προτέρων ἦτο τσαύτη, ὥστε οὐδὲ θεολογῶν ἑστέρην νὰ λησμονήσῃ τὰ μαθήματα τῆς πείρας· ἐκ δὲ τοῦ γεγοῆτος ὅτι ἐν μόνῳ τῷ ἀτόμῳ δύναται ν' ἀνευρεθῶσι τὰ στοιχεῖα οὐσίας πραγματικῆς ἤχθη νὰ νοήσῃ καὶ Θεὸν ἀτομικόν, εἰς τὸν ὅποιον ἀνέθεσε τὰ καθήκοντα εὐταξίῳ καὶ προέδρου σύμπαντος αὐτοκινήτου. Ἀφοῦ δὲ τὰ πάντα ἐξήγησε διὰ μόνων τῶν δυνάμεων τῆς φύσεως, οὐδὲν ἄλλο εὑρε νὰ προτείνῃ ὑπὲρ τοῦ ἐνὸς Θεοῦ πειστικώτερον τοῦ δημηρικοῦ στίχου:

Ὅσα ἀγαθὰ πολυκοιμῶντι· εἰς κοίτας ἐστὶ.

Ἐκ τῆς ἀσθενείας τοῦ μοναδικοῦ τούτου ἐ-

πιχειρήματος, ἀναγκάζεται τις νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι ὁ Πλάτων, ὁ ἀναμφισβητήτως ὑποδεέστερος περὶ τὴν ἐξηγήσιν τῶν ὑποκειμένων εἰς τὴν πείραν, ὁ Πλάτων ὁ ἰδεολόγος, ὁ ἀνεπιστήμιαν καὶ ὀνειροπλόκος ὑπερέβη κατὰ πολὺν ὁ Ἀρ. ἐν τῇ διδασκαλίᾳ περὶ τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς ἐνότητος τοῦ κόσμου. Ὁ Θεὸς τῶ ὄντι τῆς διαλεκτικῆς, ἡ ὑπεράττη καὶ γενέτειρα πάσης ἄλλης ἰδέας, ἡ περιλαμβάνουσα ἐν ἑαυτῇ τὸ σύνολον πάντων τῶν νοητῶν, ἱκανοποιεῖ τὴν ἔμφυτον ἡμῖν δίψαν ἐνότητος πολὺ μᾶλλον τοῦ ἀκινήτου Νοῦ καὶ τοῦ αὐτοποιήτου κόσμου τοῦ Ἀριστοτέλους. Οὐδ' εἶναι καὶ εὐκόλον νὰ θεωρηθῇ ὁ νῦς οὗτος ὡς ἀκριβῶς σύμφωνος πρὸς τὴν θεμελιώδη ἀρχὴν τῆς περιπατητικῆς διδασκαλίας. Ἀφοῦ τῶ ὄντι ἡ πείρα ἀποδεικνύει τὴν νόησιν ἀχώριστον πάντοτε ἀπὸ τῆς ζωῆς καὶ τῆς ψυχῆς ἐν τῇ ὑποκειμένῳ, τί ἄλλο ἐπραξεν ὁ Ἀρ., ἀποχωρίζων καὶ θε-ποιῶν αὐτήν, ἡ νὰ μεταποιήσῃ εἰς οὐσίαν ἀπλήν ἀφαιρέσιν, ἀπαρallάχτως ὡς ὁ Πλάτων, ἐν τῷ πικρῶς μέμφεται ὡς αὐθαίρετως ὀντολογούντα; Καὶ οὕτω ὅμως ἡ ὑπεροχὴ τοῦ Ἀρ. δὲν παύει παρὰ μόνον εἰς τὸ ὅριον, ὅπου δύναται νὰ θεωρηθῇ λήγουσα καὶ ἡ θετικὴ ἐπιστήμη. Διὰ τοὺς πιστεύοντας ὅτι τοιαύτη πρέπει νὰ ἦναι ἡ φιλοσοφία ἀπομένει τῷ Ἀρ. ἀναφαίρετος ὁ τίτλος τοῦ μεγίστου τῶν φιλοσόφων, ὅσον δὴ ποτε καὶ ἂν ὑποτεθῇ ἡ θεολογία αὐτοῦ πλημμελής. ἐνῷ οἱ νομίζοντες ὅτι τὸ ἔργον τοῦ φιλοσοφοῦντος ἄρχεται ἀκριβῶς ἀπὸ τοῦ σημείου, πέρα τοῦ ὁποίου ἀδύνατον εἶναι νὰ συμβαδίσῃ ἡ ἐπιστήμη μετὰ τῆς ἐμπειρίας, καὶ κύριον αὐτοῦ μέλημα πρέπει νὰ ἦναι ἡ ἀναίτησις τῆς πρώτης ἀρχῆς, δικαιούνται νὰ προτιμήσωσι τοῦ ἀσφαλοῦς ἀριστοτελικοῦ βήματος τὸ πτερύγισμα τοῦ Πλάτωνος, τῶν Ἀλεξανδρινῶν, τοῦ Σπινόζα, τοῦ Φίχτε καὶ τοῦ Ἑγέλου. Καὶ πάλιν ὅμως ἀπομένει ἀμείωτος ἡ δόξα τοῦ Σταγειρίτου ὡς τοῦ μεγίστου τῶν ἐπιστημόνων. Ἢ ἐκ τοῦ μεγέθους τῆς εἰσφοράς αὐτοῦ εἰς πᾶσαν ἐπιστήμην ἐντύπωσις δύναται νὰ παραδληθῇ πρὸς τὴν τοῦ ἐπισκοποῦντος αἰγυπτιακὴν πυραμίδα, ἂν τὸ ἐκ τοῦ ὄγκου αὐτῆς θάμβος ἠῦξανεν ἀνυπολογίστως ἡ εἰδήσις, ὅτι τὸ χειροποίητον τοῦτο ὅρος εἶναι ἔργον ἐνὸς μόνοι ἀνθρώπου.

Ἱστορία τῆς Ἀριστοτ. Φιλοσοφίας. Ἡ ἀποχὴ τοῦ Ἀρ. ἀπὸ πάσης σαφούς καὶ ῥητῆς ἀποφάνσεως περὶ τινῶν ἐπικαίρων φιλοσοφικῶν καὶ ἰδίως ψυχολογικῶν ζητημάτων παρέσχεν εἰς τοὺς ἀμέσους αὐτοῦ διαδόχους τὴν ἐλευθερίαν νὰ λύσωσι ταῦτα κατὰ τρόπον μὴ ἀντιμαχόμενον μὲν ἀναφανδὸν εἰς τὰ γράμματα, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἀκριβῶς σύμφωνον πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς ἀριστοτελικῆς διδασκαλίας. Ἐκ ταύτης τῇ ὄντι φαίνεται ταχέως ἔκλειψαν πᾶν τὸ τείνον εἰς ἀνύψωσιν τῆς φιλοσοφίας ὑπεράνω τοῦ τυρλοῦ ἐμπειρισμοῦ. Οὕτω ὁ μὲν Θεόφραστος δὲν διασάξει νὰ ἐξομοίωσιν τὴν λει-

τουργίαν τοῦ πνεύματος πρὸς τὴν κίνησιν, ὁ δὲ Δικαίρχος καὶ ὁ Ἀριστόξενος νὰ παραστήσωσι τὴν ψυχὴν ὡς τελείως ἐκ τοῦ σώματος ἐξαρτωμένην, ἐνῷ ὁ Στράβων ὁ Λαμψακηνὸς θεωρεῖ περιτετεθεισὴν τὴν ὑπόθεσιν ἁρμοστοῦ ὑπερκοσμοῦ. Ἡ ἀπόκλισις αὕτη τῆς αἰρέσεως πρὸς τὸν ἄκρατον ἐμπειρισμὸν φαίνεται παραταθείσθαι μέχρις Ἀλεξ. τοῦ Ἀποδοσιεύς, ἀφοῦ καὶ ὁ πολὺ τῶν ἄλλων ἀκριβέστερος οὗτος ἐρμηνεὺς τῶν λόγων τοῦ διδασκάλου παρερμηνεύει τὴν γνώμην αὐτοῦ περὶ ψυχῆς, μὴ ἀτεργῶν νὰ θεωρήσῃ ταύτην ὡς δεκτικὴν αὐτοπαρξίας, ἀλλ' ὡς ἀπλήν ἀφαίρεσιν, ἅμα χωριστὴ ἀπὸ τοῦ σώματος. Τὴν τελείαν εἰς τὸν ὕλισμὸν κατακύλισιν τῆς περιπατητικῆς διδασκαλίας φαίνονται ἀναστειλάντες οἱ νεοπλατωνικοί, οἱ κυρίως μὲν πλατωνίζοντες, πολλὰ ὅμως καὶ παρὰ τῶν ἀριστοτελικῶν παραλαβόντες καὶ μετασκευάσαντες ἐπὶ τὸ πνευματικώτερον, ὅπως τὰ συνεινώνωσι μετὰ τῶν πλατωνικῶν. Ὁ Πρόκλος μάλιστα τοσαῦτα παρὰ τῶν περιπατητικῶν ἐδανείσθη, ὥστε ἐπωνομάσθη παρὰ τῶν νεωτέρων Ἀριστοτέλης τοῦ νεοπλατωνισμοῦ.

Ἐκ δὲ τῶν φυλῶν, αἰτίνας πρωτηγωνίστησαν ἐν τῇ ἱστορίᾳ μετὰ τὴν ἔκλειψιν τοῦ ἑλληνιστικοῦ κόσμου, πρώτη ἡ Ἀραβικὴ φαίνεται καλλιτεργήσασα τὰ γράμματα καὶ τὰς τέχνας. Ἰνῷ οἱ λαοὶ τῆς Δύσεως ὑφίσταντο βραδείαν καὶ κοπιώδη ἀναξύμασιν ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ χριστιανισμοῦ, οἱ Ἀραβες κατάρθουν νὰ οἰκαιοποιηθῶσι ταχέως καὶ ἀπόνως τὸν πολιτισμὸν τῶν Ἑλλήνων. Ἡ ποιήσις, αἱ ἐπιστήμαι, αἱ τέχναι καὶ ἡ φιλοσοφία ἀνεπτύχθησαν παρ' αὐτοῖς διὰ μιᾶς ὡς ἐκ θαύματος ἐν μέσῳ τῆς γενικῆς ἐκκαθαρώσεως. Πάντα ὅμως τὰ στοιχεῖα τοῦ πρῶτου καὶ κῆπως ἐπιπολαίου τούτου πολιτισμοῦ ἦσαν ξένα καὶ ἄσχετα πρὸς τὰς παραδόσεις καὶ τὸ πνεῦμα τῆς φυλῆς. Τοιαύτη πρὸ πάντων ἦτο ἡ λεγομένη ἀραβικὴ φιλοσοφία, ἡ βλαστήσασα αἰένως ὡς φυτὸν ἀνευ ῥίζης ἐκ τοῦ στελέχους τοῦ ἀριστοτελισμοῦ. Οἱ Ἀραβες φιλόσοφοι διεδέχοντο ἀλλήλους οὐδὲν προσθέτοντες ἴδιον εἰς τὴν ἐπιστήμην ἢ καὶ παραλαμβάνοντες παρὰ τῶν προκοτόχων, ἀλλ' ἐξακολουθοῦντες ν' ἀντλῶσιν ἀπ' εὐθείας πᾶσαν μάθησιν ἐκ τῶν βιβλίων τοῦ Σταγειρίτου. Παρ' αὐτοῖς Ἀριστοτέλης καὶ φιλοσοφία εἶχον καταντήσι: νὰ θεωρῶνται ὡς τὰ ἀκριβέστατα τῶν συνωνύμων· οὐδὲ πιστεύομεν εἶναι δύναται νὰ εὕρηθῃ ἄλλος ἐγκώμιον τοῦ φιλοσόφου, δυνάμενον νὰ ὑπομείνῃ τὴν σύγκρισιν πρὸς ὅσα λέγει περὶ αὐτοῦ ὁ Ἀβερρόης ἐν τῇ προλόγῳ τῆς μεταφράσεως τῶν φυσικῶν ὡς ἔξης: «Συγγραφεὺς τοῦ ἀνά χειρὸς βιβλίου εἶναι ὁ πολὺς Ἀριστοτέλης, υἱὸς τοῦ Νικομάχου, τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ θεωρήσωμεν ὡς δημιουργὸν ἅμα καὶ τελειωτὴν τῆς ἐπιστήμης, τῆς τε λογικῆς, τῆς φυσικῆς καὶ τῆς μεταφυσικῆς, διὰ τὸν λόγον ὅτι οὐτε ἐγράφη πρὸ

αὐτοῦ σπουδαῖόν τι περὶ τούτων, οὐτε κατώρ-
 θωσαν οἱ διάδοχοι αὐτοῦ εἰς διαστήματα δεκα-
 πέντε αἰώνων νὰ προσθέσωσι τὸ ἐλαχιστον ἑ-
 ξίον λόγου εἰς ὅσα εἶπε. Τὸ μέγεθος ἐν
 τούτοις τοῦ πρὸς τὸν Ἀρ. θαυμασμοῦ δὲν ἐκώ-
 λυσε τοὺς Ἀραβὰς νὰ δυσχεραίνωσιν ἐπὶ τῇ
 ἐπικρατοῦντι ἐν τῇ διδασκαλίᾳ αὐτοῦ δυσκαμψίᾳ.
 Πῶς τῷ ὄντι νὰ κολληθῇ Θεὸς οὐδὲν ἔχων κοι-
 νὸν πρὸς τὴν δημιουργίαν καὶ πῶς νὰ συνδεθῇ
 ἡ ψυχὴ πρὸς τὸ παριστάμενον ὡς ἔξωθεν ἐπι-
 φοιτῶν καὶ ὁλως ξενὸν αὐτῆς λογικόν;
 Ἡ λύσις τῶν ἀποριῶν τούτων φαίνεται ἀπα-
 σχολήσασα τοὺς ἐπιφανεστάτους τῶν Ἀρά-
 βων. Καὶ ὁ μὲν Μαϊμωνίδης ἐθεώρησε πρέπον
 νὰ περιορίσῃ τὸ ἀλάνθαστον τοῦ Ἀρ. εἰς μόνον
 τὰ φυσικά, ὁ δὲ Ἀβού-Βέκρ καὶ ὁ Ἀβερρόγης
 νὰ συγγράψωσι ὀγκώδεις πραγματείας περὶ
 τοῦ θυνάτοῦ τῆς ἐν νόμῳ ὡς τῶν
 ὁσά ἀρχῶν. Ὁ τοιοῦτος ὁμῶς ἐνισμὸς ἀ-
 πέβαινε δυσχερέστατος ἄνευ ἐξολισθησέως εἰς
 θεωρήματα πανθεϊστικά. Τοιαῦτα ἀνευρίσκει
 τις ἐν τοῖς ἔργοις τῶν Ἀράβων πολλά· οὐδὲ
 ταῦτα ὁμῶς πρωτότυπα, ἀλλὰ προσελθόντα προ-
 φανῶς ἐκ τῶν οἰκείων αὐτοῖς ἀλεξανδρινῶν
 σχολιαστῶν τοῦ Ἀρ., καὶ ἰδίως τοῦ Περφυ-
 ρίου, τοῦ Ἑρμείου καὶ τοῦ Σιμπλικίου, καὶ
 τῆς ἀραβικῆς μεταφράσεως τῆς Ἀποκρυ-
 φου Θεολογίας καὶ τῆς πραγματείας
 «Περὶ τῶν ἀϊτίων». Τὸ πρῶτον τούτων,
 οὐ τὸ ἥδη ἀπολεσθὲν ἑλληνικὸν κείμενον ἐ-
 σώζεται ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ Ἀγ. Θωμᾶ τοῦ
 Ἀκρινάτου, ἀπεδόθη μὲν εἰς αὐτὸν τὸν Ἀρι-
 στοτέλη, ἀλλ' εἶναι προφανῶς προῖδν πολὺ
 μεταγενεστέρως ἀλεξανδρινῆς σοφίας, τὸ δὲ
 «Περὶ ἀϊτίων» ἀπλοῦν ἐράνισμα ἐκ τῆς
 Θεολογικῆς Στοιχειώσεως τοῦ Πρὸκλου, ἀμ-
 φότερα δηλ. ἀκραίως νεοπλατωνικά καὶ ἰ-
 κανὰ νὰ ἐξηγήσωσι τὰ ἐν τῇ ἀραβικῇ σοφίᾳ
 ἔχον πανθεϊσμοῦ.

Εἰς δὲ τὴν δύσιν φαίνονται μεταδοθέντα
 ἐν ἀρχῇ τὰ ἔργα τοῦ Ἀρ. διὰ μεταφρά-
 σεων ἐκ τοῦ ἀραβικοῦ, πρῶτος δὲ ὁ Ἀλβέρτος
 ὁ ἐπικληθεὶς Μεγας (βλ. λεξ.) ἐπεχείρησε με-
 σοῦντος τοῦ ιγ' μ.Χ. αἰῶνος νὰ συνδυάσῃ τὸν
 ἀριστοτελισμὸν μετὰ τῆς ἐπικληθείσης Σχο-
 λαστικῆς, ἥτοι τῆς διδασκομένης ἐν ταῖς
 μεσαιωνικαῖς σχολαῖς τῆς Ἑσπερίας φιλοσο-
 φίας. Τέκνης ὁμῶς τὰ ἑῷ διδάγματα ἦσαν
 τοσούτον πενιχρά, ὥστε ὁ εἶπεν συμδιδασκὸς
 οὐδὲν ἄλλο ἦτο ἡ παραδοχὴ τῆς ὅλης ἀριστο-
 τελικῆς διδασκαλίας ἐρμηνευμένης, ἐνίοτε δὲ
 καὶ παρερμηνευμένης, κατὰ τὰς ἀπαιτήσεις
 τῆς συγχρόνου θεολογίας. Πολὺ τοῦ Ἀλβέρ-
 του ἀκριδέστερος ἀριστοτελικὴς ἀπεδείχθη ὁ
 μέγιστος τῶν θεολόγων τῆς Δύσεως Ἀγ. Θω-
 μᾶς ὁ Ἀκρινάτης· τὰ δὲ μόνον περὶ τὰ ὅποια
 ἔπρεπε ἐκ θεολογικῆς ἀνάγκης νὰ διαφωνήσῃ
 πρὸς τὸν Ἀρ. ἦσαν τὰ περὶ ψυχῆς, ἣν θεωρεῖ μὲν ὁ
 Θωμᾶς ὡς ἐντελέχεια τοῦ σώματος, ἀλλὰ συγ-
 χροῖας καὶ ὡς ἀυτὸπαρκτὸν καὶ ἀθάνατον οὐ-

σίαν, καὶ περὶ Θεοῦ, ὃν ὀρίζει ἀριστοτελι-
 κῶς ὡς «ἐν ἑσθίῳ τῆς γήσεως», ἀλλὰ καὶ δὲν
 θεωρεῖ ἀναξίαν αὐτοῦ τὴν πρόνοιαν περὶ τῶν
 ἐγκοσμίων. Ἐκρημίλλους τῶν ἀνωτέρων δύο
 Δομινικανῶν ἀριστοτελικῶς ἀνεδείξε τὸ ἀντί-
 ζηλον τάγμα τοῦ Ἀγ. Φραγκίσκου τὸν πολὺν
 Ῥογήρον Βάκωνα καὶ τὸν Δουντκότον (βλ. λεξ.).
 Ἐκ τούτων ὁ μὲν κατέλιπε σφάλματα τῶν Φυ-
 σικῶν τοῦ Ἀρ., συνταχθέντα ἐπὶ τῇ βάσει
 ἀξίων λόγου πρωτοτύπων πειραμάτων, ὁ δὲ
 μετὰ μακρὰν μελέτην τῶν περὶ Φυσικῆς, κα-
 τέληξεν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ ἀθανασία
 αὐτῆς εἶναι ἀνεπίδεκτος ἀποδείξεως ἐπιστημ-
 νικῆς. Περὶ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν ἀνεφύη ἡ ἐπὶ
 δύο ἑλοὺς αἰῶνας διαιρέσασα τοὺς φιλοσόφους
 καὶ τοὺς θεολόγους τῆς Δύσεως εἰς δύο ἀντί-
 παλά στρατόπεδα πολύκροτος ἀλλ' οὐδόλως
 πρωτότυπος ἔρις μεταξὺ τῶν ἐπικληθέντων
 νομικῶν καὶ τῶν βεολόγων καὶ τῶν ἱστορικών.
 Ἐῖπομεν δὲ οὐδόλως πρωτότυπος, διότι τὸ ζή-
 τημα, περιοριζόμενον κατ' οὐσίαν εἰς τὸ ἀν-
 πρέπει νὰ θεωρῶνται τὰ καθόλου (universalia)
 ὡς ὄντα πραγματικά κατὰ τοὺς βεολόγους
 καὶ ὡς ἀπλὰ ἀφαιρέσεις, κατὰ τοὺς
 νομικοὺς καὶ ἱστορικοὺς, ἦτο αὐτὸ ἐκεῖνο τὸ πρὸ
 δεκαπέντε αἰώνων χωρίσιν τὸ Λύκειον ἀπὸ
 τῆς Ἀκαδημίας, ὡς ἐξετέθη ἐν ἀρχῇ τοῦ πα-
 ρόντος ἔθρου. Κατὰ τὸν ιβ' ὁμῶς αἰῶνα οὐδ'
 ὑπ' αὐτῶν τῶν θερμοτάτων ὁπαδῶν τοῦ Ἀρ.
 ἦτο δυνατὴ ἡ παραδοχὴ τῆς γνώμης αὐτοῦ περὶ
 τῆς τελείας ἀνυπαρξίας τῶν καθόλου, ἐνεκα τοῦ
 ἐξ ἀρχῆς συνδυασμοῦ φιλοσοφικοῦ τοῦ ζητήματος
 μετὰ τῆς θεολογίας. Ὁ πρῶτος τῶν ὑπο-
 κινήτης αὐτοῦ Ῥοσχελίνος, ἐφαρμόσας τὴν
 ἀριστοτελικὴν θεωρίαν εἰς τὴν Ἀγ. Τριάδα
 ἤχθη νὰ δογματίσῃ ὅτι, ἀφοῦ οὐδὲν ἄλλο εἶ-
 ναι τὰ καθόλου ἢ λέξεις δηλωτικαὶ ἀφαιρέ-
 σεων πρέπει καὶ ὁ Λόγος ἡ οὐσία τοῦ Θεοῦ
 καὶ τὸ Ἀγ. Πνεῦμα νὰ θεωρηθῶσιν οὐχὶ ὡς
 πρόσωπα, ἀλλ' ὡς ἀπλὰ κατηγορήματα τοῦ
 Πατρὸς, αὐτοῦ τούτου κατελθόντος ἐξ Οὐρα-
 νῶν καὶ ἀποθανόντος ἐπὶ τοῦ σταυροῦ. Τὸ τοι-
 οῦτο συμπέρασμα ἔσπευσεν, ὡς ἦτο ἐπόμενο, νὰ
 καταδικάσῃ ἡ Ἐκκλησία ὡς βλάσφημον καὶ
 αἰρετικόν· ἐπειδὴ ὁμῶς δὲν ἦτο ἐξ ἴσου εὐκό-
 λον νὰ συγκταδικαθῇ καὶ τὸ θεμελιώδες ἀξίωμα
 τῆς τότε παντοκράτορος ἀριστοτελικῆς φιλο-
 σοφίας, ἡ ἔρις ἐξηκολούθησεν ἀκμάζουσα, μέχρις
 ὁ Ἀγ. Θωμᾶς, εὖρε μέσην τινὰ λύσιν, δι' ἣς
 κατώρθωσε, ἀπονέμειν ὑπαρξιν πνευματικὴν
 εἰς τὰ καθόλου νὰ συμμετάσῃ, τοῦλάχιστον
 κατ' ἐπίφασιν, τὴν ὁρθοδοξίαν μετὰ τοῦ ἀρι-
 στοτελισμοῦ.

Κατὰ δὲ τὴν ἐπομένην περίοδον, τὴν ἐπι-
 κληθεῖσαν τῆς Ἀναγεννήσεως, ἡ εἰσα-
 γωγὴ εἰς τὴν Δύσιν πρὸς βυζαντινῶν προσφύ-
 γων τῶν συγγραμμάτων τοῦ Πλάτωνος καὶ ὁ
 ἐν ἀρχῇ ἄκρατος τοῦτων θαυμασμὸς ἐμαίωσαν
 κατὰ πολὺ τὸ κύρος τοῦ Ἀρ. Περιπατητικοί
 ἄξιαι μυεῖας μνημονεύονται κατὰ τὸν ιε' αἰῶνα

ὁ Ἀχιλλεύς, ὁ Πομπωνίος καὶ ὁ Κισαλπίνος. Οὐδ' οὗτοι ὅμως παραδέχονται ἀνεπιφυλάκτως πάντα τὰ τοῦ Ἀριστοτέλους, μεμφομένοι μάλιστα αὐτὸν ὡς μὴ ἀποφυνέντα ὑπὲρ τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς. Ἐτι μεγαλύτερα ὑπῆρξε κατὰ τοὺς ἐπομένους δύο αἰῶνας ἡ κατὰ πτωσις τοῦ ἀριστοτελισμοῦ τοῦ παλαιότερου ἤδη, οὐχὶ κατὰ τοῦ Πλάτωνος, ἀλλὰ κατὰ τοῦ κρατυνθέντος πόθου χειραφετήσεως τῆς νεωτέρας φιλοσοφίας ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ τῆς ἐλληνικῆς. Πιστοὶ εἰς τὸν Ἄρ. ἀπέμειναν μόνοι οἱ Ἰησουῖται, ἐξακολουθοῦντες νὰ μεταχειρίζωνται τὰ συγγράμματα αὐτοῦ ἐν τοῖς σχολείοις, καὶ ἀφ' οὗ ὁ Βάκιον ἀνέταξε τὸ Νέιν ὁργανον εἰς τὸ ἀριστοτελικόν, ἐνῷ ὁ Σπινύζας δὲν ἐδίδασκε νὰ κηρύξῃ ὅτι «πρὸς τὸν Σωκράτη, τὸν Πλάτωνα καὶ τὸν Ἀριστοτέλη οὐδὲν θέλει νὰ ἔχη κοινόν», ὁ δὲ Μαλεβράχιος ἀνυμνεῖ τὸν Καρτέσιον ὡς, «ἀπαλλάξαντα τοὺς συγχρόνους τοῦ ἀπὸ τῆς ὑποχρέωσης ν' ἀνατρέχωσι πρὸς φωτισμὸν εἰς τοὺς εἰδωλοκαταρτῆς ἑλλήνας καὶ τοὺς βαρβάρους ἀνατολίτας». Κἄπως δικαιότερος πρὸς τὴν ἀρχαίαν φιλοσοφίαν ἀπεδείχθη κατὰ τὴν ἐποχὴν ἔκεινην ὁ Λειβνίτιος, καὶ κατὰ τὸν ἐπόμενον αἰῶνα ὁ Κάντ καὶ ὁ Βρὺκερ ἐν τῇ Κριτικῇ ἱστορίᾳ τῆς Φιλοσοφίας. Ἀπὸ δὲ τῆς ἀρχῆς τοῦ παρόντος τὰ ἔργα τοῦ Ἀρ. ἐξετηρήθησαν καὶ πάλιν κατ' ἄξιον. Ἄν οὐδεὶς σήμερον ἀριστοτελίζει δουλικῶς, ὅπως οἱ Ἀραβες καὶ οἱ καλὸι γερμανοὶ ἐν μέσων χρόνων, πάντες ἀπ' ἑτέρου μελετῶν, ἐξηγοῦσι, σχολιάζουσι καὶ θαυμάζουσι τὰ συγγράμματα αὐτοῦ, ἀρούμενοι ἐκ τούτων πλείστα χρήσιμα καὶ ἐνὶ στόματι ὀνομάζοντες μετὰ τοῦ ἄντι τοῦ Σταγειρίτην: «Maestro di color sanno», ἥτοι «διδάσκαλον τῶν εἰδωτών».

Περί τοῦ ὄρου. Ἐκ τῶν ἐκδ. τῶν ἀπάντων τοῦ Ἀ. αξιοσυστάτοι εἶναι πρὸ πάντων ἡ πρώτη ἄλδεις 4 τομ. φυλ. Ἐνετ. 1495, ἡ τοῦ Σιλβουργίου Φραγκοφ 1581, ἡ τοῦ Buhle 1791—1800 καὶ ἡ μᾶλλον ἡ τῆς Βερολινεῖς Ἀκαδημίας ἡ φιλοπονηθεῖσα παρὰ τοῦ Βράνδου καὶ τοῦ Βεκκέρου 1331—37. Ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων σχολιαστῶν ἀκούμεθα μνημονεύοντες τὸν Πορφύριον, τὸν Ἀφροδισιέα, τὸν Ἀμμώνιον, τὸν Θεμιστίον, τὸν Σιμπλήκιον καὶ τὸν Ὀλυμπιόδωρον. (Τὰ εἰς τὸν Ἀ. ὑπομνήματα ἐκδίδονται ὑπὸ τῆς Βερολινεῖς ἀκαδημίας ἐν δυοῖς μεγάλοις συλλογαῖς, ὧν ἡ μὲν εἶρει γενικὴν ἐπιγραφὴν *Commentaria in Aristotelem graeca*, ἡ δὲ *Supplementum Aristotelicum*). Προσσχῆς ἤξει θεωροῦνται καὶ τὰ λεγόμενα Μεγάλα Σχολία τοῦ Ἀδερρόν ἐκδ. ἐν λατ. ἐκ τοῦ ἀρχ. μεταφρ. Ἐνετ. 1540 καὶ τὰ τοῦ Ἀδερρότου τοῦ Μεγάλου, Λουγδούνῳ 1540. Ἐκ δὲ τῶν νεωτέρων οὐδεὶς ἐτόλμησε ν' ἀποδοῇ εἰς τὴν ἐρμηνείαν τῶν ἀπάντων τοῦ Ἀ. ἀλλὰ μό-

νον πραγματείας τινὲς αὐτοῦ. Ἐκ τῶν τοιούτων μονογραφιῶν, ὧν τὸ ἤδη δυσἀριθμητὸν πλὴν αὐτῶν, κατ' ἑτος ἀναδεκάδας ἔχεται ἰδιαιτέρας μνείας θεωροῦνται αἱ τοῦ Βράνδου, τοῦ Τρεδενλεβούργου, τοῦ Σιάρ, τοῦ Πράντλ, καὶ τοῦ Βρεντάνου, καὶ παρὰ Γάλλους τοῦ Φράγκ, τοῦ Ἰουλ. Σαρῶνος, τοῦ Βαχερώ, τοῦ Κουζεν, τοῦ Σαμιρῶνος κτλ. Μεταφράσεις τῶν ἀπάντων τοῦ Ἀ. ἐξέπονθησαν λατινιστῇ ὁ Βησσαρίων Ἐνετ. 1487 φυλ., ἀγγλιστῇ ὁ Τάυλορ Λονδ. 1812, γερμανιστῇ συλλογῶς ἐλλήνιστων ἐν Στουτγάρδῃ καὶ γαλλιστῇ ὁ Βαρθελεμῆς Σαιντιλαίρος μετὰ πολλῶν καὶ πλειστάκις χρησίων σχολίων. Βλ. καὶ τὴν ἱστορ. τῆς Φιλοσοφίας τοῦ Tenemann Δειψία 1828 καὶ τὴν τῆς Ἐλ. λ. η. Φιλ. ο. σ. τοῦ Zeller εἰς τομ. γ'. ὡς καὶ τὰ ἄρθ. τοῦ Λεξ. Ἀνάλυσις, Κατηγορίαι, Ἡθικαί κτλ. [P.]

Ἀριστοτελία (Bot.) (*Aristotelia* L'Herit.), γένος Δικοτυληδόνων Ἐπιθαλαμίων φυτῶν καὶ τύπος μικρῆς οἰκογενείας (*Aristoteliaceae*) συγγενεὺς τῇ τῶν Τερνιστροειδῶν. Τὸ μόνον εἶδος, ἡ *A. Maqui* L'Her., εἶνε θάμνος τῆς Χιλῆς, οὗ αἱ ὑπόζυνοι βράγες ἐδώδιμοι. [Θ.Χ.]

Ἀριστοφάνης 1) ὁ κωμικός ἦ καὶ ποιητῆς πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τοῦ γραμματικῶ ἑπονομαζόμενος, ἦτο υἱὸς Φιλίππου τὸν δῆμον Κηδεσθηναιεύς, ἀρα φυλῆς Πανδιονίδος, καὶ ὑπῆρξεν ἀναντιρρήτως ὁ διασημότερος κωμωποποιὸς τῆς παλαιᾶς λεγομένης ἀττικῆς κωμωδίας. Τὰ κατὰ τὸν βίον αὐτοῦ εἰνέ πως σκοτεινὰ δι' ἑλλειψιν ἐπαρκῶν βιογραφικῶν εἰδήσεων. Δι' σφύζονται ἀρχαῖαι αὐτοῦ βιογραφίαι, αἵτινες προέρχονται ἐκ τοῦ Θωμά Μαγίστρου καὶ ἄλλων γραμματικῶν καὶ προτάσσονται εἰς τὰς πλείεστας τῶν ἐκδόσεων τοῦ Ἀ., εἶνε ἑλλειπτεῖς, ὅχι πολλὰ δὲ αἱ ἐν ταῖς διασωθείσαις κωμωδίαις τοῦ ὑπάρχοντος περὶ αὐτοῦ νύξεις καὶ ἔτι ὀλιγώτεραι αἱ παρὰ τοῖς συγχρόνοις καὶ ὀλίγον μεταγενέστεροις τοῦ περὶ αὐτοῦ βιογραφικαῖς εἰδήσεσι. Τούτου ἕνεκα οὐτε τὸ ἔτος οὐτε ὁ τόπος τῆς γεννήσεώς του εἶνε ἀκριβῶς γνωστά. Ἐπειδὴ ὅμως κατὰ τὴν ἰδίαν του ἐν Νεφέλαις ἐμολογίαν (στ. 528 ἐπ.) ἦτο ἀχρὴν πολὺ νεὸς καὶ μὴ τολμῶν ὑπὲρ τὰ ἴδιον ὄνεια νὰ διδάξῃ τοὺς Δαιτάλεις τοῦ κατὰ Ὀλ. 88,1, ἦτοι τῷ 427 π. Χ., ὅτε τὸ πρῶτον ἠγωνισθῇ ὡς ποιητῆς, φαίνεται σχεδὸν βέβαιον ὅτι ὁ Ἀ. ἐγεννήθη κατὰ τὴν 81ην ἢ 82αν Ὀλ., ἦτοι περὶ τὰ 450 π. Χ. Καὶ ἐπειδὴ γνωρίζομεν ἐκ παραδόσεως ἀρχαίας ὅτι ἀπέθανε μετὰ τὴν δευτέραν διδασκαλίαν τοῦ ἐπεξεργασμένου Ἰλίου τοῦ, ἦτις ἐγένετο κατὰ Ὀλ. 97,4, ἦτοι τῷ 389 π. Χ., δυνατόι τις νὰ συμπεράνῃ ὅτι ὁ Ἀ. ἔζησεν ὑπὲρ τὰ ἐξήκοντα ἔτη καὶ ἤκμασε κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Πελοποννησια-

κοῦ πολέμου καὶ ὀλίγον μετ' αὐτόν. Δυστυχῶς δὲν δύναται τις νὰ ὀρίσῃ μετὰ τῆς αὐτῆς πιθανότητος καὶ τὸν τόπον τῆς γεννήσεως τοῦ Ἀ. Μεθαυρῶς ἦτο πολίτης Ἀθηναῖος ἐξεντὺς καταγεγραμμένος εἰς ἰδίαν φυλὴν καὶ δήμον καὶ ὁμῶς ὁ ἀμειλίτως ὑπ' αὐτοῦ μυκτηρισθεὶς καὶ διακιωμωθεὶς διαδόχτος συγχρόνως δημαγωγὸς Κλέων τρεῖς κατηγόρησε τὸν Ἀ. ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων ξενίας. Καὶ ἀπηλλογῇ μὲν ὁ ποιητὴς τῆς κατηγορίας καὶ τὰς τρεῖς φορές, ἡ τοιαυτὴ ὁμῶς κατηγορία ἔδωκεν ἀφορισμὸν εἰς πολλοὺς νὰ ὑποπτεύσῃσι μὴ πως ὁ Ἀ. δὲν ἦτο ἐκ γενετῆς καὶ γνήσιος Ἀθηναῖος. Τὸ πιθανώτερον εἶναι ὅτι ὁ Κλέων κατηγόρησε ξενίας τὸν Ἀ., διότι ἡ οἰκογένεια αὐτοῦ εἶχε λάβει κληρονομίαν ἐν Αἰγίνῃ κατὰ τὴν ἐν ἐτεῖ 430 π.Χ. ἀναστασιν τῶν Αἰγινητῶν καὶ κατακλήρουχῃν τῆς γείτονος νήσου ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, ἔκτοτε δ' ὁ ποιητὴς συχναῖς διετρίβει ἐν τοῖς ἐκεῖ κτήμασι του ὥστε ἐκτὸς πάσης ἀμφιβολίας θεωρητέον ὅτι ὁ δαιμόνιος τῶν Ἀθηνῶν κωμικὸς ἦτο γνήσιος Ἀθηναῖος. Ὅλοι τοῦ Ἀ. ἀναφέρονται τρεῖς, ὁ Ἀραρῶς, ὁ Φιλίππος καὶ ὁ Νικόστρατος, οἵτινες μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς τῶν ἐξηκολούθησαν διδάσκοντες ἀπὸ σκηνῆς τὰς κωμῶδας ἐκείναι, γραφάντες καὶ αὐτοὶ δράματα ἰδία, πολλῇ τῶν Ἀριστοφανεῶν κατώτερα. Φίλους δὲ στενοὺς αὐτοῦ γνωρίζομεν τοὺς χροσίδοσκάλους καὶ ὑποκριτὰς Φιλωνίδην καὶ Καλλίστρατον, διὰ μὲν τοῦ πρώτου τῶν ὁποίων παρίστα τὰ ἱδρωτικὰ δράματα, διὰ δὲ τοῦ δευτέρου τὰ πολιτικὰ, ὡς παραδίδουσιν οἱ παλαιοὶ καὶ ὡς φαίνεται ἐκ τῶν παραδείγματων. Ἀλλὰ καὶ τοῦ φιλοσόφου Πλάτωνος ὁ Ἀ. φαίνεται ὅτι ἦτο οἰκεῖος καὶ φίλος, ὡς ἐξίχεται ἐκ τοῦ Συμποσίου τοῦ Πλάτωνος, ἐνθα ὁ Ἀ. εἶναι ἐκ τῶν τοῦ διαλόγου προσώπων, καὶ ἐκ τῆς παραδόσεως ὅτι ὁ φιλόσοφος ἰδιαζόντως ἠρέσκετο εἰς τὴν Μοῦσαν τοῦ Ἀ., τοῦ ὁποίου τὰ ἔργα ἐπιμελῶς ἀνεγίνωσκε. Σφύζεται μάλιστα καὶ ἀρχαῖόν τι ἐπιγράμμα εἰς τὸν Ἀ. ἐν τῇ Ἀνθολογίᾳ, ἀποδιδόμενον εἰς τὸν Πλάτωνα, τὸ γνωστόν,

Αἱ χάριες αἰετὸς οἱ θαεῖναι, ὅσοι αὐτὴ πεποιθὼς,
Ζηροῦσαι ψυχὴν αἴρωι Ἀριστοφάνους.

δὲν εἶναι ὅμως βέβαιον ἂν ὁ συγγραφεὺς τοῦ ἐπιγράμματος τούτου εἴναι ὁ φιλόσοφος, ἡ ἑταῖρος Πλάτων ὁ ὁμοτέχνος τοῦ Ἀ. καὶ κωμωδοποιός.

Εἰς τοὺς δραματικούς ἀγῶνας καὶ τὴν κωμωδοποιίαν ἐπεδύθη ὁ Ἀ. ἐνωρὶς ἤδη καὶ ἐν νεαρωτάτῃ ἡλικίᾳ, διότι τὸ πρῶτον αὐτοῦ δράμα, τοὺς Δαιτάλας, ἀνεβίβασεν ἐπὶ τῆς σκηνῆς ὑπὸ ξένον ὄνομα, ἄγνωστον ἂν τὸ τοῦ Φιλωνίδου ἢ τὸ τοῦ Καλλίστρατου, τῷ 427 π.Χ. (Ὁλ. 88, 1), μὴ τολμῶν ἢ μὴ δυνάμενος ὡς ἐκ τῆς ἡλικίας του νὰ ἐμφανισθῇ αὐτὸς ὡς ποιητὴς, «Παρθένος γὰρ ἐγὼ» ἦν

κοδὰ ἐξῆν πῶ μοι τεκεῖν», κατὰ τὴν ἰδίαν του φράσιν ἐν ταῖς Νεφέλαις (στ. 530.). Ἰσχυρὸς δὲ κατ' ἔτος σχεδὸν μετὰ τοῦ θανάτου τοῦ ἀνεβίβασεν ἐπὶ τῆς σκηνῆς ὅτε μὲν ἐν ὅτε δὲ δύο τὸ δράματα, κατὰ τὰ Μεγαλὰ Διονύσια καὶ κατὰ τὰ Λήναια, ἢ ὅλως νῆα ἢ ἐπαξερχασίας πρότερον παρασταθέντων, ὥστε ἐν συναλῇ ἐποίησε κατ' ἄλλους μὲν 54 κατ' ἄλλους δὲ 44 κωμῶδας, ἐξ ὧν 11 μόναι περιετώθησαν ἡμῖν καὶ 26 ἐπιγραφαὶ ἀπολεσθεῖσιν μετὰ τῶν ἄλλων εἰδήσεων περὶ αὐτῶν. Τὸ πρῶτον χρονολογικῶς τῶν περιτωθέντων δραμάτων τοῦ Ἀ. εἶναι οἱ Ἀχαρνῆς, διδάχοντες ὑπὸ ξένον ὄνομα τῷ 420 π.Χ. (Ὁλ. 88, 3.) καὶ τοχόντες τοῦ πρώτου βραβεῖου, ἐνῷ ἐκ τῶν συναγωνιστῶν τοῦ ὁ μὲν Κρατῖνος ἔλαβε τὸ δεύτερον, ὁ δὲ Εὐπολῖς τὸ τρίτον, ἀμφοτέρω δ' οὗτοι ἦσαν δοκιμοὶ καὶ πολλάκις νικῆσαντες ποιηταί. Σκοπὸς τοῦ δράματος τούτου ἦτο νὰ προτρέψῃ τοὺς Ἀθηναίους εἰς καταπαυσιν τοῦ ὀλεθρίου Πελοποννησιακοῦ πολέμου, πρὸς τοῦτο δὲ παριστᾷ τὴν φιλειργηνικὴν Ἀχαρνέα Δικαιοπόλιν προσπαθοῦντα παντὶ σθένει νὰ πείσῃ τοὺς συμπολίτας του νὰ καταπαύσῃσι τὸν πόλεμον, νικώμενον ὅμως ἐν τῷ ἐγχειρηματί του τούτῳ ὑπὸ φιλοδόξων στρατηγῶν καὶ δημαγωγῶν, διὸ ὁ Δικαιοπόλις συνουσιολογεῖ ἐπὶ τέλει τὴν εἰρήνην διὰ μόνον τὸν ἑαυτὸν του καὶ τοὺς οἰκείους του καὶ ἀπολαμβάνει τὰ ἀγαθὰ αὐτῆς, ἐνῷ οἱ ἄλλοι Ἀχαρνεῖς ὑποφέρουσι τὰ βάσανα καὶ τὰ δεινὰ τοῦ πολέμου. Ἐν τῷ δράματι τούτῳ ἄπαντα κατὰ πρῶτον ὁ συχνὰ κατόπιν ἐπαναληφθεὶς πόλεμος κατὰ τοῦ τραγωδοποιῶν Εὐριπίδου καὶ ἡ διακιωμωδῆσις τῶν δραμάτων αὐτοῦ. Τὸ ἀκόλουθον ἔτος 425 π.Χ. ὁ Ἀ. ἐβίβασεν κατὰ πρώτην φοράν ὑπὸ τῷ ἰδίῳ ὀνόματι τοὺς Ἰππείας, ὑποκριθεὶς ὡς λέγεται, καὶ τὸ τοῦ πρωταγωνιστοῦ πρόσωπον ἄνευ προσωπείου, διότι οὐδεὶς σκευοποιὸς ἐτόλμα νὰ κατασκευάσῃ τὸ τοῦ διακιωμωδομένου πανισχύρου δημαγωγοῦ Κλέωνος οὐδ' ὑποκριτὴς νὰ ὑποκριθῇ αὐτὸν ἐπὶ σκηνῆς. Τὸ δράμα εἶναι σφοδρὰ ἐπίθεσις κατὰ τοῦ Κλέωνος, παριστανόμενον ὡς Παφλαγόνος δούλου, καὶ κατὰ τοῦ ἀθηναικοῦ λαοῦ προσωποποιούμενον ὑπὸ τοῦ Δήμου, ἔλαβε δ' ὁ ποιητὴς τὸ πρῶτον βραβεῖον ἐναντίον τοῦ Κρατῖνου καὶ τοῦ Ἀριστομένηος. Τὸ πρόσωπον τοῦ Ἀγορακρίτου ἐν τοῖς Ἰππεῦσιν, ὅστις ἐν τῇ ἡλιθιότητι του φαντάζεται ὅτι ἡ φύσις προώρριεν αὐτὸν διὰ κυβερνήτην τῆς πολιτείας, ἀπεμιμήθη ἐν γενικαῖς γραμμαῖς ὁ Γάλλος κωμωδοποιὸς Μολιέρους ἐν τῷ Ἀκουσίφιατρίῳ. Μετὰ τοὺς Ἰππεῖς ὁ Ἀ. ἀνεβίβασεν τῷ 424 π.Χ. ἐπὶ σκηνῆς τὰς Νεφέλας, ἐνίκηθη ὁμῶς ὑπὸ τοῦ Κρατῖνου, διὸ διεσκεύασεν αὐτὰς καὶ ἀναπαρέστησε τὰ ἐπὶ τὸν ἔτος εἰς ἡν μορφήν καὶ μέχρις ἡμῶν διεσώθησαν. Διὰ τοῦ δράματος τούτου ὁ φιλόπατρις ποιητὴς διακιωμῶδει καὶ καυτηριάζει τὴν τότε ἐν Ἀθῆναις ἐπικρατοῦ-

σαν λύμην τῶν σοφιστῶν ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Σωκράτους, ὅστις γενικῶς κατετάσseto μετὰ τῶν σοφιστῶν καὶ ἦτο ὁ μόνος Ἀθηναῖος μετὰ τῶν αὐτῶν. Οὔτε προσωπικὸν πάθος οὔτε ἄλλων ἐχθρῶν τοῦ Σωκράτους ὑποκινήσεις ὥθησαν τὴν Ἀ. εἰς τὴν δριμύτην ταύτην διακιμώδησιν τοῦ παρεγνωρισμένου χρηστοτάτου συμπολίτου του. ἀλλ' ὁ ἀγνὸς πατριωτισμὸς καὶ τὸ κατὰ τῆς φθοροποιᾶς τῶν ἡθῶν σοφιστικῆς μίσος του διότι ὁ Σωκράτης γενικῶς, ὡς ἐρρήθη, ἐθεμερῆτο ὡς εἰς τῶν σοφιστῶν, ἦτο δ' ὁ μόνος Ἀθηναῖος τοιοῦτος, ὁ δ' Ἀ. δὲν εἶχε γνώρισι αὐτὸν ἀκόμη καλλίτερον. Τὸ ἀνέλουθον ἔτος παρεστάθησαν οἱ Σ φ η κ ε ς, διὰ τῶν ποίων θαυμασιῶς διακιμωθεῖται ἡ δικαιοσύνη τῶν δικαστῶν καὶ ἡ δικαιομανία τῶν Ἀθηναίων, διὸ ἐποιήτης ἔλαβε τὸ πρῶτον βραβεῖον. Ὁ Γάλλος Ρακίνας ἀπειμύθη τὸ δῶγμα τοῦτο ἐν τοῖς Plaidours. "Ὅτε δ' οἱ Ἀθηναῖοι συνυμολόγησαν τέλος πάντων πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους τὴν βραγχεῖαν Νικίειον εἰρήνην, ὁ Ἀ. ἀνεβίβασεν ἐπὶ τῆς σκηνῆς τῷ 420 τὴν Εἰρήνην, δῶμα ἔχον τὸν αὐτὸν καὶ οἱ Ἀγαμέμνεις σκοπὴν καὶ πλειστοὺς δυσνοήτους σήμερον ὑπαινιγμούς. Ἀλλ' ἡ εἰρήνη δὲν διήρκεσεν ἐπὶ πολὺ καὶ ὁ πόλεμος ἐπανέληθη μετὰ μείζονος ὀργῆς καὶ μανίας, διὸ ὁ Ἀ. ἀνέλαβε τὸν στιγματισμὸν τῶν παραφρόνων πράξεων τῶν συμπολιτῶν του. Τῷ 415 ἐδίδαξε τοὺς Ὀρνιθας, λαμπρὰν διακιμώδησιν τῆς τότε ἐπικρατούσης ἐν Ἀθῆναις ἀνυπολόγου καταστάσεως καὶ τῶν παρατόλμων ἐπιχειρημάτων. Τελυτατὸν ἐπῆλθε κατὰ τὸ 412 ἡ ἐπὶ τὸ ἀριστοκρατικώτερον μεταβολὴ τοῦ πολιτεύματος ἐν Ἀθῆναις καὶ νέα ἀπόπειρα συνυμολογήσεως διαρκεῶς εἰρήνης. Ὁ Ἀ. τότε ἀνεβίβασεν ἐπὶ τῆς σκηνῆς τὴν Λυσιστράτην, ἐν τῇ ὁποίᾳ αἱ Ἀθηναῖαι γυναῖκες συνωμοτοῦσι νὰ λάβωσιν αὐτὰς εἰς γαίρας τὴν διεύθυνσιν τῆς πολιτείας, ἵνα ἐξαπαχήσωσι τοὺς ἄνδρας τῶν εἰς φρόνησιν καὶ συνυμολόγησιν τῆς εἰρήνης, καὶ τὰς θ ε σ μ ο φ ο ρ ι α ζ ο ῦ σ α ς κωμωδίαν ἀσγολουμένην ἀποκλειστικῶς μὲ τὸν μισογύνην Εὐριπίδην καὶ πλήρη ἀττικῶ ἀλατος καὶ χάριτος καὶ λεπτῆς εἰρωνείας. Οἱ δὲ Β ά τ ρ α χ ο ι, ὅτινες τῷ 406 διδαχθέντες ἔλαβον τὸ πρῶτον βραβεῖον, εἶνε γαριεστάτη κρίσις ποιητικῶ διαγωνισμοῦ μετὰ τῷ Αἰσχύλου καὶ Εὐριπίδου, οἱ δ' Ἀθηναῖοι τοσαύτην εὐρίαν ἐν τῷ δῶματι τοῦτο εὐχαρίστησαν, ὥστε ἀπήρτησαν τὴν ἐκ νέου διδασκαλίαν αὐτοῦ, ὅπερ ἦτο σπανιστάτη τιμὴ καὶ ἐκτίμησις. Αἱ Ἐ κ λ η τ ι ά ζ ο υ σ α ι παρεστάθησαν μετὰ τὴν πανωλεθρίαν τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου τῷ 393 π.Χ. καὶ διευθύνονται κατὰ τὴν ἀνησυχίαν ἐν τῇ πολιτικῇ πνευμάτων, ὅτινες ἀνεστάσαν τότε πάλιν τὴν πολυπαθὴ πολιτείαν, περιέχει δὲ τὸ δῶμα καὶ σαρκαστικούς ὑπαινιγμούς κατὰ τῶν ἐν τῇ Πολιτείᾳ τοῦ Πλά-

τωνος ἰδεῶν. Ὁ δὲ Π λ ο ῦ τ ο ς, τὸ τελευταῖον τῶν περιωθέντων τοῦ Ἀ. δραμάτων, κατὰ πρῶτον μὲν ἐδιδάχθη τῷ 400, τὸ δεύτερον δὲ ἐπεξεργασμένον μετὰ εἰκοσιν ἔτη τῷ 380 π.Χ., εἶνε δὲ τὸ μόνον ἄνευ Παραβίσεως σωθὲν δῶμα τοῦ Ἀ. καὶ τὸ ἐποίησεν κατὰ τὴν ὑπόθεσιν καὶ μορφήν δεικνύει τὴν μετὰ τὴν ἀπὸ τῆς παλαιᾶς εἰς τὴν μέσσην ἀττικὴν κωμωδίαν. Ὁ Ἀθηναῖος Χρεμύλος εὐρίαν καθ' ἑδὲν τὸν τυρλὸν Πλοῦτον περιποιεῖται καὶ θεραπεύει αὐτόν, οὗτος δ' ἀναβλέψας ἀνυφοῦται εἰς τὸν Ὀλυμπον μετὰ τῶν θεῶν καὶ ἀνταμείβει τὸν Χρεμύλον καὶ ἄλλους ἀγαθοὺς πολίτας δι' εὐπορίας, διακιμωθεῖται δ' οὕτως ἡ φιλοτιμιότης καὶ ἀρπακτικότης τῶν τότε Ἀθηναίων χαριέστατα. Ἐκ τῆς συντομοτάτης ταύτης ἀναλύσεως τοῦ περιεχομένου τῶν περιωθεισῶν ἐνδεκα κωμωδιῶν τοῦ Ἀ. καταφαίνεται ὁ ἀποκλειστικὸς σχεδὸν πολιτικὸς χαρακτήρ τῆς Ἀριστοφανείου Μούσης. Ἀγνὴ καὶ σφοδρὰ φιλοπαιρία καὶ ἀγανάκτησις διὰ τὴν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του ἐπικρατοῦσαν πολιτικὴν ἀτασθαλίαν καὶ κοινωνικὴν διαφθοράν ἰδοὺν τὸν εὐτολμον καὶ γεναῖον ποιητὴν εἰς διακιμώδησιν καὶ κωμωδισμὸν τῶν κακῶς ἐγόντων. Φύσει ἀριστοκρατικῆς καὶ ἐνθουσιώδους θαυμαστῆς τῆς περὶ τοῦ δέξους καὶ ἀρετῆς ἡσθάνετο ἱερὰν ἀγανάκτησιν διὰ τὰς παρεκτροπὰς τῆς δημοκρατίας καὶ τῶν δημαγωγῶν καὶ τὴν πολλὰ γὰρ καὶ βαρβαρὴν γυναικῶν παραλυσίαν καὶ διαφθοράν τῶν τε πολιτικῶν καὶ τῶν κοινωνικῶν καὶ οἰκογενειακῶν ἡθῶν τῆς ἐνδόξου πατρίδος του. Ἡ ἀγανάκτησις δ' αὕτη καὶ ἡ δυσθυμία ἰδοὺν αὐτὸν εἰς τὴν γοῆσιν γλώσσης αὐστηρὰ καὶ πολυμῶς, ἥτις δὲν ἀπῆλθε μεγάλως εἰς τὴν τότε εὐπορείαν, ἐνῶ σήμερον φαίνεται βάνυσος καὶ ἐγληρὰ ἐν πολλοῖς. Ἐκ τῆς ὁμοῦ τῆς ἀγνοήσεως τῆς προθέσεως τοῦ ποιητοῦ μεγάλως συνείσταναι εἰς τὴν ἐκτίμησιν τοῦ Ἀ. ὑπὲρ τῶν συμπολιτῶν του καὶ ἡ ἔξοχος τεχνικὴ τελειότης τῶν δραμάτων του. Πανταχοῦ παρ' αὐτῷ τὸ εἶδος συμμοιανέῃ ἤριστα πρὸς τὴν ὕλην καὶ τὸ ὅρος τοῦ λόγου πρὸς τὸν γοακτῆρα τῶν προσώπων. Ἡ δὲ ποικιλία καὶ ἡ χάρις τῆς γλώσσας τοῦ Ἀ. τὸ πλῆθος τῶν λογοπαιγνίων, αἱ τολμηραὶ καὶ εὐφρέστατοι συνθέσεις λέξεων καὶ αἱ ὀλίαι ποικιλίαι αὐτῆς ἀρετῆς εἶνε ἀμύμητοι. Οἱ δὲ ὅρθοι παρ' αὐτῷ εἶνε ποικιλιώτατοι καὶ εἰρηστα προσηρμοσμένοι πρὸς τὸ ἐκείναι περὶ γόμενον τοῦ λόγου. Θεωρητικῶς δὲ ζωγραφικῶς δὲ αὐτῶν ὁ Ἀ. οὐ μόνον τὴν παλαιότητα ἀλλὰ καὶ τὴν πανηγυρικὴν μεγαλοπρέπειαν. Ἐν γένει δὲ ὁ τε λόγος καὶ ἡ ποίησις τοῦ Ἀ. ἔχουσι τοσαύτην νόστον, ζωμολογίαν καὶ μεγαλοσυνίαν ὥστε ὁ κτανυμώδης ἀποθυμῶν τὸν δαιμόνιον ἄνδρα λυπεῖται διὰ τοσαύτας καὶ τοιαύτας ἀρετὰς καὶ πλεονεκτήματα δὲν μετεχειρίσθη εἰς ἄλλο εἶδος δρώματος, τὴν τραγῳδίαν. Πᾶσαι δ' αἱ ἀρεταὶ αὐτοῦ

συνετέλεσαν ἵνα θεωρητοῖται ὁ Ἀ. δικαίως ὑπὸ τῆς ἀρχαιότητος ὡς ὁ πρῶτος κωμικός ποιητής τῆς Ἑλλάδος, διὸ ἐπιμελῶς ἀναγινώσκοντο τὰ δράματά του ὑπὸ τῶν Ἀλεξανδρινῶν καὶ ἐν Ῥώμῃ κατόπιν, ὥστε καὶ πληθὺς σχολίων ἐνώρις ἤδη εἶχε ἀνταχθῆ δι' αὐτά. Βεβαίως δὲν ἔλλειψαν καὶ ἐν τῇ ἀρχαιότητι οἱ προτιμῆσαντες τὸν Μένανδρον καὶ ἄλλους ἀπὸ τὸν τραγῶν Ἀ., ὡς ὁ Πλάτουρχος λ.χ., ὅπως καὶ τὴν σήμερον πολλοὶ εὐρίσκουσιν ὀχληρὰν τὴν ἀνάγνωσιν αὐτοῦ· οἱ πλείστοι ὅμως καὶ κράτιστοι τῶν κριτῶν, ἀρχαῖοι καὶ νεώτεροι, εἶνε πλήρεις θαυμασμοῦ καὶ ἐκτιμήσεως τῆς δαιμονίας ἀληθείας Ἀριστοφανείου Μούσης, κοινῶς δ' εἶνε ἀποδεκτὴ ἡ τοῦ Κασσιδόνου περὶ αὐτοῦ κρίσις, ὅτι εἶνε *optimus magister morum Atticorum*.

Ἡ κατανόησις τῶν ἔργων τοῦ Ἀ. ὡς ἐκ τῶν ἀπείρων ὑπαινιγμῶν του ὑπῆρξε πάντοτε ἔργον δυσχερέστατον, διὸ ἤδη οἱ ἀρχαῖοι εἶχον γράψει παντοῖα εἰς αὐτὸν σχόλια, τὰ ὅποια εἶνε πολυτιμώτατα δι' ἡμᾶς σήμερον βοηθήματα. Ἐκ τῶν πολλαχθὺ διεσκορπισμένων παντοίων τούτων σχολίων ἔχομεν τὴν σήμερον τρεῖς διαφόρους συλλογὰς. Τὴν ἀρχαιότεραν τῶν σχολίων συλλογὴν ἔχουσι κάμει διὰ μόνας τὰς ἐννέα ἐκ τῶν σωζομένων κωμωδιῶν ὁ Θωμάς Μάγιστρος ὁ Ἰωάνν. Τζέτς ἡς καὶ ὁ Δημήτριος Τρικλίνιος, πάντες Βυζαντινοὶ γραμματικοί, ἐκ τῶν ἀρχαιότερων γραμματικῶν. Τὴν δὲ δευτέραν συλλογὴν ἔχει καταρτίσει ὁ περὶ τὰ 1515 ἀκμάσας ἀρχιεπίσκοπος Μονεμβασίας Ἀρσένιος ἐκ τοῦ Γαλλοῦ, τοῦ Ἀθηναίου, τοῦ Σουΐδα καὶ τοῦ Εὐσταθίου, καὶ ἡ τρίτη ἀρτίζεται εἰς τὴν Ἰάλλων λόγιον τοῦ 17ου αἰῶνος Ὁδοάρδον Βιζέττον (Bizet de Charlay) ἐπίσης ἐξ ἀρχαιότερων του πηγῶν. Ἐκτὸς ὅμως τῶν ἀρχαίων τούτων καὶ νεώτεροι τοῦ Ἀ. ἐκδόται καὶ ὑποκριματικαὶ ὑπάρχουσι πλείστοι. Ἡ πρώτη διὰ τύπων ἐκδόσις τῶν ἐννέα ἐκ τῶν ἑνδεκα κωμωδιῶν τοῦ Ἀ. (διότι ἐννέα μόνας ἔχουσι τὰ πλείστα τῶν ἀντιγράφων) ἐγένετο ὑπὸ τοῦ ἑλλήνος Μάρκου Μουσοῦρου ἐν Ἑννετίᾳ τῷ 1498 παρὰ τῷ Ἀλδῷ Μανουσίῳ. Τὴν δὲ δευτέραν ἐκτύπωσιν ἐπεχείρησαν οἱ Φλωρεντίνοι τυπογράφοι Γιοῦνκα τῷ 1515, προσλαβόντες τὸ κείμενον τοῦ Μουσοῦρου πολλαχῶς διορθωμένον ἐξ ἄλλων ἀντιγράφων καὶ προσθέσαντες ἐν ἰδιαιτέρῳ τούχει καὶ τὰς ἑλλειπούσας δύο ἐπὶ κωμωδίας, Θεσμοφοριαζούσας καὶ Λυσιπράτην. Δέκα δὲ κατόπιν ἔτη, 1525, ὁ Ἀντ. Φρακτῖνος ἐπεχείρησε τρίτην ἐκδόσιν ἐν Φλωρεντίᾳ μετὰ τῶν σχολίων τοῦ Ἀρσενίου καὶ μετὰ παραλλαγῶν τινῶν τοῦ κειμένου ἐκ καλοῦ τινὸς ἀντιγράφου. Ἐκτοτε πλείστακις ἀνετυπώθη μετὰ σχολίων ἡ ἄνευ τοιούτων ἐπὶ τῇ βάσει τῶν τριῶν προηγουμένων ἐκδόσεων μέχρι τοῦ 1781—1783, ὅτε ὁ Β. Γ. Γ. ἐξέδωκεν ἐν Στρασβούργῳ ἐκ

νέου τὰς κωμωδίας τοῦ Ἀ. μετ' ἐπεξεργασμένου κειμένου, μετὰ παντοίων σχολίων καὶ μετὰ μεταφράσεως εἰς 4 τόμους. Ὀλίγα δὲ μετὰ ταῦτα ἔτη ὁ Ῥωμαιοὶς δικηγόρος Φιλ. Ι. ν. ε. ρ. ι. ζ. ἀνεκαλύψεν ἐν Ῥαδέννῃ τὸ τελεσιτέλειον σωζόμενον ἀντιγράφον τοῦ Ἀ. ἐκ τοῦ 10ου αἰῶνος, ἃ ἐπὶ πλεονεξία περιεχέει ὅχι μόνον ὅλας τὰς ἑνδεκα κωμωδίας, ἀλλὰ καὶ πλείστοις στίχους ἑλλειπόντας ἐν τοῖς ἄλλοις ἀντιγράφοις. Ὁ Invernizi ἐξετύπωσε τῷ 1794 ἐν Λειψίᾳ εἰς δύο τόμους τὸ κείμενον τοῦ ἀντιγράφου τούτου, ὃ δὲ Ἐμμ. Βέκκερος ἐκ νέου παρέδωκεν αὐτὸ καὶ ἀνεκίνησε τὰς παρατηρήσεις του τῷ Γουλ. Δινδورφίῳ, ἀσχολουμένῳ ὡσαύτως περὶ τὴν ἐκδόσιν τοῦ Ἀ. Ἐπὶ τῇ βάσει πασῶν τούτων τῶν ἐκδόσεων καὶ τῶν ὑπαρχόντων ἀρχαίων καὶ νεωτέρων σχολίων ἐπεχείρησεν ὁ Chr. Dan. Beek τὴν μεγίστην καὶ διεξοδικωτάτην τῶν ἐκδόσεων τοῦ Ἀ., ἀληθῆ Ἀριστοφανεῖον θεαυρόν, εἰς 13 ὅλους τόμους. Καὶ οἱ μὲν δύο πρῶτοι τόμοι περιέχουσι τὸ κείμενον κατὰ τὸ ἐν Ῥαδέννῃ ἀντιγράφον, οἱ ἀκόλουθοι δέκα περιέχουσι σχόλια ἀρχαῖα καὶ νεώτερα, καὶ ὁ 13ος λατινικὴν τοῦ κειμένου μετάφρασιν. Τὴν ἐκδόσιν ταύτην ἀπὸ τοῦ 1ου τόμου καὶ ἔξῃς ἐπεξεργάσθη ὁ Γ. Δινδورφίος ἀπὸ τοῦ 1819—1826, ὅτε ἐπεπαύθη μετὰ τριακονταετῆς ἐργασίας τὸ μέγα τοῦτο ἔργον. Μετὰ δὲ τὴν ἐκδόσιν ταύτην πολλαὶ ἐγένοντο καὶ ἄλλαι, συντομώτεραι πῶς ἐκδόσεις καὶ τοῦ συνόλου τῶν κωμωδιῶν τοῦ Ἀ. μετὰ ἡ ἄνευ τῶν ἀποσπασμάτων καὶ τῶν ἀρχαίων σχολίων, καὶ μερικῶν ἐξ αὐτοῦ μεθ' ἐρμηνευτικῶν σημειώσεων. Αἱ νεώταται καὶ ἐπιμελέστερον ἐπεξεργασμένον ἔχουσαι κείμενον ἐκδόσεις τοῦ συνόλου εἶνε ἡ τοῦ Γ. Δινδورφίου εἰς 4 τόμους μετὰ τῶν ἀρχαίων σχολίων καὶ τῶν ἀποσπασμάτων (1869), ἡ τοῦ F. H. Bothe εἰς 4 τόμους (1845—1858), ἡ τοῦ Meinel εἰς δύο τόμους τῷ 1860, ἡ τοῦ E. H. Weise εἰς 3 τόμους τῷ 1873—1878, ἡ τοῦ Th. Bergk εἰς 2 τόμους τῷ 1872 καὶ ἡ τοῦ F. H. M. Blaydes εἰς 4 μέρη (1880—1892). Ἐκ δὲ τῶν ἐρμηνευτικῶν νεωτέρων ἐκδόσεων μερικῶν κωμωδιῶν ἐπιμελεστάτη εἶνε ἡ τοῦ Th. Kock. Οὐκ ὀλίγα δὲ ὑπάρχουσι καὶ μεταφράσεις τοῦ Ἀ. εἰς νεωτέρους εὐρωπαϊκὰς γλώσσας καὶ πραγματεῖαι πλείστα περὶ Ἀ. ὡς ποιητοῦ καὶ ὡς ἀνθρώπου. Παρ' ἡμῶν τὰ καλλίτερα περὶ Ἀ. ἐξηγουμένη ἦσαν ἐν τῇ ὑπὸ Α. Κυπριανοῦ μεταφρασθεῖσῃ Ἱστορίᾳ τῆς ἑλλ. Φιλολογίας τοῦ Κ. Ο. Μυλλέρου, τ. μ. Β', σ. 230—282. [Γ. Κ.]

— 2) Ὁ Βυζάντιος υἱὸς Ἀπελλοῦ, μαθητῆς τοῦ Ζηνοδότου τοῦ Καλλιμάχου καὶ τοῦ Ἐρατοσθένους καὶ διδάσκαλος τοῦ διασημοῦ Ἀριστάρχου τοῦ Σαμάρειας, ἤνικα ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ὡς γραμματικὸς καὶ κριτικὸς περὶ φημος μεταξὺ τῶν ἀρχαιότερων Ἀλεξανδρινῶν φιλολόγων ἐπὶ τοῦ Β' καὶ τοῦ Γ' Πτο-

λεμαίου κατὰ τὸν Γ' π.Χ. αἰῶνα, ἐχρημάτισε δὲ καὶ πέμπτος χρονολογικῶς βιβλιοθηκῆριος τῆς ἐκεῖ πλουσιωτάτης βιβλιοθήκης. Ὁ Ἀ. ὑπῆρξεν ἰδρυτὴς περιφθίου γραμματικῆς σχολῆς, τῆς ἐποίας ὁ ἐξ-χωτάτος καρπὸς ὑπῆρξεν ὁ Ἀρίσταρχος. Ἰδιαιτέρως νατέγεινε περὶ τοὺς ἀρχαιοτέρους ἑλλήνας ποιητάς, Ὀμηρον, Πινδάρου, Σοφοκλέα, Αἰσχύλου καὶ ἄλλους, τῶν ἐπειὶν τὰ ἔργα ὑπεμνημάτισεν ὅχι μόνον ὑπὸ γραμματικῇν ἀλλὰ καὶ ὑπὸ καλλιολογικῇ, μυθολογικῇ, χρονολογικῇ κτλ. ἐποψίν, γράφας καὶ πολλὰς ὑποθέσεις εἰς αὐτόν.

Εἰς τοῦτον πρῶτον ἀποδίδονται ἡ ἐφεύρεσις τῶν τόνων, πνευμάτων, στιγμῶν καὶ ὑποστιγμῶν συνέτεινε δὲ ὡς οὐδεὶς ἄλλος εἰς τὸν καταρτισμὸν τοῦ περιφθίου Ἀλεξανδρινοῦ Κανόνος τῶν δοκίμων ποιητῶν καὶ πεζογράφων. Παντοία δ' εἶνε τὰ συγγράμματα, τὰ ὅποια φέρονται ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ, ὡς Περὶ ἀναλογίας, Περὶ προσώπων, Γλῶσσαι, Λέξεις, Συγγενικά, Ὀνομαστικὰ ἡλικίων, Ἐκλογαὶ παρὰ Ἀληλοῖ, Ὑπομνήματα, Κατὰ τῶν πινάκων τοῦ Καλλιμάχου, ἐπιτομή τις τοῦ «Περὶ φύσεως ζώων» συγγράμματος τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ διεξοδική τις πραγματεία «Περὶ Ἀττικῶν ἑταίρων», τὴν ὁποῖαν ἀναφέρει ὁ Ἀθήναιος (13, 567 a, 583, d.). Πλὴν δὲ τούτων ἀναφέρονται αὐτοῦ καὶ τὰ Θηβαικά καὶ Βοιωτικά, φάνεται ὅμως ὅτι τούτων συγγραφεὺς ὑπῆρξεν ἕτερός τις, Ἀριστόδομος καλούμενος. Ὁ Ἀ. παρεσκευάσατο τὴν πρώτην κριτικὴν ἐκδοσιν ἡ διόρθωσιν τοῦ Ὀμήρου καὶ τοῦ Ἀλκαίου, ὡς καὶ τὴν τοῦ Ἀνακρέοντος, ὅπως κατέταξε καὶ ἐρρύθμισε τὰς ποιήσεις τοῦ Πινδάρου. Ἐκ πάντων ὅμως τῶν ἔργων τούτων τοῦ Ἀ. οὐδὲν περισσώθη ἡμῖν πληρῶς. Μόνον τῶν Λέξεων τοῦ ἀνευρέθη μέγα τι ἀπόσπασμα ἐκδοτὸν ὑπὸ Boissonade ἐν Λονδίῳ τῷ 1819 μετὰ τῶν «Ἐπιμερισμῶν» τοῦ Πρωξίνου· ἐκ δὲ τῶν ἄλλων, πλὴν τῆς «Ἐπιτομῆς» βραχέα μόνον ἀποσπάσματα ὑπάρχουσι διασκορπισμένα ἐν ταῖς μεταγενεστέραις συλλογαῖς σχολίων εἰς τοὺς ἀνωτέρω ποιητάς, περὶ τοὺς ὁποίους ἡσχολήθη ὁ Ἀ. Πάντα αὐτὰ συναγαγὼν ἐξέδωκεν ὁ A. Nauck, Aristophanis Byzantini grammatici Alexandrini fragmenta, τῷ 1848. Τὴν δὲ «Ἐπιτομὴν» τοῦ περὶ ζώων τοῦ Ἀριστοτέλους ἐξέδωκεν ἰδικιτέρως ὁ V. Rose ἐν Anecdota graeca et graecolatina, 1870, ὅπως περιεσώθη τὸ σύγγραμμα τοῦτο τοῦ Ἀ. ἐν τῇ βυζαντινῇ αὐτοῦ συνέσει. [Γ.Κ.]

Ἀριστοφῶν ὁ Ἀθηναῖος, ἦτοι ἐκ τοῦ αττικοῦ δήμου Ἀθηνῶν, εἰκάζεται, ὅτι ἦτο υἱὸς τοῦ φίλου τοῦ Ἀλκιβιάδου δημαγωγοῦ Δημοστράτου. Καὶ περὶ αὐτοῦ μὲν πολιτευόμενος ἐν Ἀθήναις τὸ πρῶτον ἐν ἔτει 403 π.Χ.,

ἄρχοντας τοῦ Εὐκλείδου, ἀλλ' ἔπειτα ἐπισκιάζεται ὑπὸ τοῦ Κεφάλου καὶ Καλλιστράτου. Ἀλλ' οὐχ ἤττον καὶ κατὰ τοῦτον τὴν χρόνον δὲν ἐπαύσατο ὄρων ἐν τῇ ἀθηναίῃ πολιτείᾳ, ὡς ἀποδεικνύει ἡ μαρτυρία τοῦ Αἰσχίνου (κατὰ Κτησιφ. 194), ὅτι «γράφας παρανόμων πέτευγεν ἐβδωμήκοντα καὶ πέντα», τοῦθ' ὅπερ ἀποδεικνύει τὸ πλῆθος τῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ νομοθετικῶν τοῦ προτάσεων, τὴν ἐπιμονὴν τῆς καὶ αὐτοῦ ἀντιπολιτεύσεως καὶ τὴν ἰσχύιν του παρὰ τῷ ἀθηναίῳ λαῷ. Ἰδίως δ' ἐδραστὴν ὁ Ἀ. ἐν προεδρηκνία ἡλικίᾳ, ἀπὸ τοῦ 381 π.Χ. ἔπ' αὐτοῦ ἐτελέσθη ὁ συμμαχικὸς λεγόμενος πόλεμος, ἐξ οὗ αἱ Ἀθῆναι οὐ μικρὰν ὑπέστησαν βλάβην. Ἦτο δὲ φίλος τοῦ στρατηγοῦ Χάρητος καὶ ἀντίπαλος τοῦ Τιμαίου καὶ τοῦ Ἰφικράτους. Ὁ Ἀ. εἶνε ἐκ τῶν εἰσρηχταμένων τὴν κατὰ τοῦ Φιλίππου ἀντίστασιν ἐν τῷ περὶ τῆς Ἀμφιπόλεως πολέμῳ. Ἀπεχώρησε δὲ εἰς τὴν ἰδιωτικὴν βίον περὶ τὸ 353 π. Χ. ἕνεκα ἰσχυρᾶς κατ' αὐτοῦ ἀντιπολιτεύσεως. Ἰδίως τῶν περὶ τὸν Εὐδούλου, καὶ ἀπέθανεν ὑπὲρ γῆρας, καθ' ὃ λέγεται ἑκατοντούτης. [Λ.]

Ἀρίστυλλος Ἕλληνας ἀστρονόμος τῶν ἀλεξανδρινῶν χρόνων, ἀρχάσας περὶ τὰ 300 π.Χ. Ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τοῦ Τιμοχάρους προσδιώρισε τὴν θέσιν ἀστέρων ἀπλανῶν σχετικῶς πρὸς τὴν ἡμερικὴν σημεία καὶ εὗρον ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτῶν ὁ ἀστὴρ Στάχυς ἐν τῇ ἀστερισμῷ τῆς Παρθίνου εὐρίσκειτο ἐπὶ τῆς εθινοπορινῆς ἡμερικῆς. Ὁ Ἱπποχάρους εὗρον δὲ περὶ τὰ 150 π.Χ. ὅτι ὁ ἀστὴρ αὐτὸς εὐρίσκειτο 20' πρὸς Δ. τοῦ εθινοπορινοῦ σημείου συνεπέρχον τὴν μετὰπτωσιν τῶν ἡμερικῶν σημείων. [Δ.Κ.]

Ἀρίστων, «Πολλοὶ οἱ Ἀρίστωνες», λέγεται δικαίως ὁ Λουκιανὸς (ἐν Λεξιφάνει. 1.). διότι ἄπειροι ἔφερον ἐν τῇ ἀρχαιότητι τὸ ὄνομα τοῦτο. Ἐξ ὧν μόνον οἱ μάλιστα ἀξιοσημεῖοι ἀναγραφῆται ἐνταῦθα. — 1) Υἱὸς τοῦ Ἀριστοκλέους, εὐπατριδῆς Ἀθηναῖος, πατὴρ τοῦ φιλοσόφου Πλάτωνος (Πλάτ. Ἀπολ. Σοκρ., σ. 34, Α. Πολιτ. 1, 327, Α. 2, 368, Α. κτλ.). — 2) Υἱὸς τοῦ ποιητοῦ Σοφοκλέους, καὶ αὐτὸς τραγικὸς ποιητής, ἐκδοὺς διορθωμένα καὶ διεσκευασμένα τὰ δράματα τοῦ πατρὸς του, μετὰ τὴν θάνατον αὐτοῦ (Διογ. Λαέρτ. 7, 2, 9. Σουΐδας ἐν λέξει Σοφοκλῆς). — 3) Ὁ Κεῖρας, ἐξ Ἰουλίδος τῆς ἐν Κέφ. ἄρα συμπόλιτης τοῦ μελοποιῦ Σιμωνίδου κατὰ τὸν Στράβωνα (10, π. 486.). «τῶν ἐκ τοῦ περιπάτου φιλοσόφων τοῦ Βορυσθενίτου Βίαντος ἡγελωτής». Ὑπῆρξεν ἐν τῇ σχολῇ τῶν Περιπατητικῶν διάδοχος τοῦ διδασκάλου τοῦ Λύκωνος, ἀρχάσας ἐν Ἀθήναις περὶ τὰ τέλη τοῦ 1' π.Χ. αἰῶνος. Εἰς τὴν Ἀ. τοῦτον πολλὰ συγγράμματα ἀποδίδονται: ὑπὸ τῶν ἀρχαίων, τῶν ὁποίων τινὰ ἴσως εἶνε ἄλλων ἐμονύμων ἔργα, ὡς γνήσια δ' αὐτοῦ ἔργα θύναται νὰ θεωρη-

ὄωσιν αἱ «Ἑρωτικά διαιτριβαί», τῶν ὁποίων πολλὰ καὶ μνημονεύει ὁ Ἀθήναιος ὁ «Λύκιον», τὸν ὁποῖον ἀναφέρει ὁ Πλούταρχος (Πῶς δ' τ. νέον ποιημάτων ἠκούειν, 1), ἡ «Ῥητορικὴ», τὴν ὁποῖαν κρίνει ὁ Κοϊντίλιανός (Inst. Orat. 2, 15, 19) καὶ τὸ «Περὶ Νεῖλου» βιβλίον, τὸ ὅποιον ἀποδίδει αὐτῷ ὁ Στρίδων, ὡς ἔχων «Ἀριστώνειον τὴν ἐξάσιν» (12', 790.). Τῶν ἔργων ὅμως τούτων τοῦ Ἀ. ὀλίγα ἀποσπάσματα περισσώθησαν, περιτυλλεγένητα ὑπὸ Müller (ἐν Fragmenta hist. Graec. τέρμ. Γ', σ. 324.) καὶ τρία ἐπιγράμματα φερόμενα ὑπὸ τὸ ὄνομα του ἐν τῇ Ἀνθολογίᾳ. [Γ.Κ.]

4) Ὁ Χίος. Στωϊκὸς φιλόσοφος ἀκμασας κατὰ τὸν Γ' π. Χ. αἰῶνα, ὃν πρέπει νὰ διατελέσῃ ἀπὸ τοῦ ἐμῶν ἡμεῶν. Μετ' αὐτὸν πολλὰ καὶ ἐπαινεθῇ. Ὁ Χίος Ἀρ. ἡρώχης νὰ ἀκροαθῇ τῶν μαθημάτων τοῦ Ζήνωνος καὶ ἔπειτα τοῦ Πολέμωνος, μὴ δυνάμενος ὅμως νὰ συμφωνήσῃ περὶ πάντα πρὸς τὸν διδάσκαλον ἀναδείχθη ἰδρυτὴς ἰδίᾳ αἵρέσεως, τῆς τῶν ἀριστωνέων. Ὁ Ἀρ. ἀπέλειπε τῆς φιλοσοφίας τὴν διαλεκτικὴν, τῆς ὁποίας τὰ πορίσματα ἐθεώρει οὐχὶ στερεώτερα ἰστοῦ ἀράχνης καὶ τὴν φυσικὴν, ὡς γενέταισαν ἀνεπίδεκτον λύσεως ζητημάτων, περιορισθεὶς εἰς μὴν τὴν θεωρητικὴν ἠθικὴν, διὰ τὸν λόγον ὅτι ἡ πρακτικὴ διδασκαλία τῶν συνήθων καθηκόντων εἶναι ἔργον τῆς τροφῆς καὶ τοῦ παιδαγωγικοῦ καὶ οὐχὶ τοῦ φιλοσοφοῦντος. Οὗτος πρέπει ν' ἀγρολῇται περὶ μόνου τοῦ ἀγαθοῦ, ὅπερ εἶναι κατὰ τὸν Ἀρ. ἡ ἀρετὴ. Τὴν ἀναζητήσιν τῆς αἰτίας καὶ τῆς ἀρχῆς τῶν ὄντων κατέτασεν ὁ Ἀ. ἐν τῇ ἀκαταλήπτῳ φυσικῇ, διακρινόμενος κατὰ τοῦτο ἀπὸ τῶν ἄλλων στωϊκῶν. Εἰς τὸν Ἀρ. ἀποδίδεται τὸ πολύκρατον ἀπόσπασμα τὸ σχολιασθὲν ὑπὸ τοῦ Ἑπικτήτου καὶ τοῦ Ἀντωνίου, καθ' ὃ ὁ σοφὸς πρέπει νὰ διακρίνῃ περὶ πάντων, ἐκείνους πρὸς τὸν ἀγαθὸν ὑποκριτὴν, τὸν πρόθυμον πάντοτε ν' ἀναλάβῃ καὶ ἱκανὸν νὰ ὑποκριθῇ προσηκόντως τὸ πρόσωπον τοῦ τε Ἀγαμέμνονος καὶ τοῦ Θερσίτου. Ἐκ τῶν συγγραμμάτων τοῦ Ἀ. οὐδὲν διεσώθη. Πλὴν τοῦ Χίου ἐπισκόπουσαν δύο ἑτέροι Ἀρίστωνες, ὁ Κεῖος (περὶ οὗ βλ. ἀνωτέρω) καὶ ὁ Ἀλεξανδρεὺς διδάξας ἐν Ῥώμῃ ἐπὶ Ἀγρούστου. [Ρ.]

5) Ὁ Πέλλατος (ἐκ τῆς ἐν Συρίᾳ Πέλλης). Ἰουδαῖος τὸ γένος, ἀσπασθεὶς τὸν χριστιανισμόν, ζήσας δ' ἐπὶ τοῦ Ἀδριανοῦ, ἐγγράφη περὶ τῆς ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος τούτου ἀποστασίας τῶν Ἰουδαίων καὶ διδάσκειν Παπίου καὶ Ἰάσονος περὶ τῆς Ἰουδαϊκῆς ἀπιστίας, μεταφρασθεὶσαν λατινιστὶ ὑπὸ τοῦ Κέλσου μετὰ ἡμῶν περιήλθε μόνον τὸ προσήμιον τοῦ μεταφραστοῦ. [Π.]

"Αρισχ (Ἑλ.-Ἀ.) αἰγυπτιακὴ πόλις καὶ ῥαῦριον παρὰ τὰ σύνορα τῆς Παλαιστίνης,

ἐπὶ τινος βράχου παρὰ τὴν Μεσόγειον καὶ τὰς ἐχθὰς τοῦ Παδὶ-Ἑλ.-Ἀ. ὅπου ἔκειτο ἡ μεθόριος πόλις Ῥινοκόλουρα. Ἔχει 2 500 κατ. (1877) καὶ ἀποτελεῖ ἰδιαιτέρην ἐπαρχίαν. Ἡ τῶν Σταιοφοριῶν ἐκαλεῖτο Ἀρίσις. [Π.Π.]

"Αρισχ (Ἑλ.-Ἀράισχ ἦτοι: «Ὅρος τῶν Οἰνῶν» — καὶ ὑπὸ τῶν ἐβραϊστικῶν Ἀρ-ἀ-σ-χ). Ὁχυροτάτη πόλις τοῦ Μαρδύκου, ἐπὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ, πρωτ. τῆς ἐπαρχίας Ἀσ-γάρ, καὶ ἔχουσα 5 000 περίπου κατ. — Εἶναι ἡ ἀρχία Ἀίξ-σ-ς ἐπὶ τοῦ ἑμῶν ποταμοῦ, κατὰ τὰς ἐκδόλους τοῦ ὁποῖου τινὲς τῶν ἀρχαίων ἐθετοῦν τὴν νῆσον καὶ τοὺς κήπους τῶν Ἑσπερίδων. [Π.Π.]

"Αριτζ (Harwich). Ὁ κυριώτερος τῶν λιμένων τῆς Ἀγγλικῆς κομητείας τοῦ Ἑσσεξ, μετὰ τῶν ἐκδόλων τοῦ Στῆρ καὶ τοῦ Ὀρσελ εἰς τὴν Β. θάλασσαν. Ἀπέχει 112 χμ. ΒΑ. τοῦ Λονδίνου. Ἔχει σταθμ. σιδηρ. ἐμπορίου. ἄλειαν, κτλ. καὶ 7 810 κατοικοῦς (1880). [Π.Π.]

"Αρίφ Ἐφέντης. Τοῦρκος πολιτικὸς ἀνὴρ (γενν. 1786), λαβὼν διαφόρους πολιτικὰς καὶ διπλωματικὰς θέσεις, ἰδίως δὲ τὴν τοῦ προέδρου τοῦ ἀνωτάτου συμβουλίου τῆς δικαιοσύνης (1849), τοῦ πρεσβευτοῦ ἐν Βιέννῃ (1850) καὶ τοῦ μεγάλου Μουφτῆ (1851). Τῇ 1855 ἐπέμπεθ' εἰς Βιέννην ἵνα μετέσχη τῶν ἐνταῦθα γινόμενων περὶ εἰρήνης διαπραγματεύσεων. Ἀπεβίωσε τῇ 1866. [Π.Κ.]

"Αρίφ Χικμέτ Βέη. Τοῦρκος πολιτικὸς ἀνὴρ (γενν. 1786) ἀνήκων εἰς τὴν τάξιν τῶν Οὐλεμάδων γενόμενος τῇ 1846 μέγας Μουφτῆς ἡ Σειῦ-ουλ-ισλάμης καὶ ζητήσας ἐν τῇ θέσει ταύτῃ ν' ἀναξιομογήσῃ τὰς ἀρχαίας Τουρκικὰς προδόσεις πολέμου ὡν τῶν μεταρρυθμίσεων. Τῇ 1854 ἡ μετὰ τῆς Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας συμμαχία τῆς Τουρκίας καὶ ἡ ἐντεῦθεν ἐπιβληθεῖσα μεταρρυθμιστικὴ πολιτικὴ ἐπήνεγκε τὴν πτῶσιν α' τοῦ καὶ ἔκτοτε ἔμεινεν μακρὰ τῶν πολιτικῶν πραγμάτων. Τὴν ἐκ 12 χιλιάδων χειρογράφων ἀποτελουμένην βιβλιοθήκην του θνήσκων ἐκλήροδότησεν εἰς τὴν Μέκκαν. [Π.Κ.]

"Αρίων. Ὦδες Κούλωνος, ἐκ τῆς ἐν Λέσβῳ Μηθύμνης διάσημος κιοαρῶδης καὶ μελικὸς ποιητής, ζήσας κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Περιάνδρου, τυράννου τῆς Κορίνθου, ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ ὁποῖου διέτριψε, ἦτοι περὶ τὰ τέλη τοῦ ἐβδόμενου καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔκτου π.Χ. αἰῶνος. Κατὰ τινὰς ὁ Ἀ. ὑπῆρξε μαθητὴς τοῦ Ἀλκιμάχου, διέπρεψε δὲ μεγάλως ἰδίως ὡς ἐφευρέτης τοῦ διθυράμβου (ἴδε τὴν λέξιν) καὶ τοῦ τραγικοῦ τρόπου τῆς ἀπαγγελίας αὐτοῦ διὰ τῶν κυκλίων χορῶν περὶ τὸν βωμὸν κινουμένων, χρησιμεύσας οὕτως ὡς βαθμὸς μεταβάσεως ἀπὸ τῶν ἀπλῶν βακχικῶν μελῶν εἰς τὸ δρᾶμα. Ὡς κιοαρῶδης καὶ διθυραμβοποιὸς εἶχεν ἀποκτήσει μεγάλην φήμην,

διὰ ὄχι μόνον ἐς τὴν αὐτὴν τοῦ Περιάνδρου ἐπὶ μακρὸν διέτριψεν, ἀλλὰ καὶ ἄλλα μέρη τῆς τε κυρίως καὶ τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος περιῆλθεν ἐπισκευάζων τὴν τέχνην του. Ἀποκτῆσας δὲ μεγάλην κίρην διὰ τῆς τέχνης του καὶ θέλων νὰ ἐκπαινεθῇ ἐκ τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος· εἰς Κόρινθον ἐπέβη Κορινθίου τινὸς πλοίου, ἐκινδύνευσεν ὅμως μετὰ τῶν θησαυρῶν νὰ χάσῃ καὶ τὴν ζωὴν του· διότι οἱ ναῦται ἰδόντες τὰ πλοῦτή του ἐσπετερίσθησαν αὐτά, ἵνα δὲ μὴ καταγγελθῶσιν ὑπὸ τοῦ Ἀ. ἐν Κόρινθῳ καὶ τιμωρηθῶσιν, ἤθελον νὰ ρίψωσιν αὐτὸν εἰς τὴν θάλασσαν. Ὁ Ἀ. τότε ἐξήτησεν ὡς τελευταίαν χάριν νὰ τῷ ἐπιτραπῇ νὰ καθαρωθῇ διὰ τελευταίαν φοράν ἐν σπλῆ, μεθ' ὃ ἐρίφθη εἰς τὴν θάλασσαν· δελφίν ὅμως παρατυχὼν ὑπέλαβεν αὐτὸν ἐπὶ τῆς ῥάχειώς του καὶ τὸν διέσωσεν εἰς Ταίναρον ἐν ἀγνοίᾳ τῶν ναυτῶν, οἵτινες συλληφθέντες ἐτιμωρήθησαν ἐν Κόρινθῳ ὑπὸ τοῦ Περιάνδρου τῇ καταγγελίᾳ τοῦ Ἀ. Εἰς ἀνάμνησιν δὲ τῆς διὰ τοῦ δελφίνος σωτηρίας τοῦ ὁ Ἀ. ἀφιέρωσεν ἐν Ταϊνάρῳ χαλκοῦν σύμπλεγμα, περιστῶν δελφίνα φέροντα ἐπὶ τῆς ῥάχειος ἄνθρωπον, τὸ ὅποιον ἐσώζετο ὄχι μόνον ἐπὶ Προδότου, ὅστις διηγείται ὅλην ταύτην τὴν μυθώδη ἱστορίαν (1, 23. πρβ. καὶ Κικέρ. Tuscul. disput., 2, 27, 67. Ὀιδίου Fast. 2, 83—118. Αὐλ. Γελλίου Noct. A. 16, 19.), ἀλλὰ καὶ ἐπὶ Πausanίου (πρβ. 3, 25, 5.), ἔφερε δὲ κατὰ τὸν Διλιανὸν (Ποικ. ἱστορ., 12, 55.) τὴν ἐξῆς ὑπὸ τοῦ Ἀ. ποιηθεῖσαν ἐπιγραφὴν.

Ἀθανάτων πομπῶν Ἀρίονα Κικλῶνος υἱόν,
Ἐν Σικελίᾳ πηλῶτος σπῆκεν ὄχημα τοῦτο.

Ὁ αὐτὸς Διλιανὸς ἐν τῷ ἰδίῳ χωρίῳ διέτωσε καὶ ὕμνον χαριστήριον τοῦ Ἀ. εἰς Ποσειδῶνα ἐπὶ τῇ διὰ τοῦ δελφίνος σωτηρίᾳ του, τῶν μεταγενεστέρων ὅμως πολλοὶ θεωροῦσι τὸν τε ὕμνον τοῦτον καὶ τὸ ἐπιγράμμα ὡς νόθα καὶ μεταγενέστερα. Ἐξεδόθησαν δὲ ἐκτὸς ἄλλων καὶ ὑπὸ Th. Bergk ἐν Poetae Lyrici graeci, σ. 871—873 ἐκδ. γ'. [Γ.Κ.]

Ἀρίων (Ζωολ.) (Arion) μαλάκιον γαστερόπουν τῆς ὁμοιογενείας τῶν λειμάκων, οὗτινος τὸ ὑποτυπῶδες ὅστρακον εἶναι εὐθραυστον, ὃ δ' ἐκφορητικὸς τῶν γεννητηρίων ὀργάνων κείται ὑπὸ τὴν ἀναπνευστικὴν ὀπὴν. [Ν. Δ.]

Ἀρξ Ἰωάννα. Βλ. Δάρκ.

Ἀρχάδα. Χωρίον τοῦ δήμου Ἀμβρακίας τῆς πρώην ἐπαρχίας Βάλτου, νομ. Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας, ἔχον 227 κατ. τῷ 1889. [Π.]

Ἀρχαδάδες. Πρωτεύουσα τοῦ δήμου Ἰσθμιαίων τῆς Κερκύρας, ἔχουσα ὅμ. σχολείων καὶ 228 κατ. τῷ 1889. [Π.]

Ἀρχάδας μαριούμενος. Παραμ. παραπλησία τῇ γαλλικῇ travailler pour le roi de Prusse, λεγόμενη δ' ἐπὶ τῶν ταλαιπωρούντων πρὸς ὄφελος ἄλλων. Ἐλέγετο ὅτι οἱ Ἀρχάδες μαχημῶτατοι ὄντες οὐδέποτε ἐνί-

κησαν αὐτοὶ ἰδίαν νίκην, ἐν ᾗ ἐγένοντο αἵτιοι νίκης εἰς πολλοὺς ἄλλους. [Π.]

Ἀρχάδες. Ἀκαδημία ἰταλικῆ λεγομένη τῶν Ἀρχάδων, ἰδρυθεῖσα ἐν Ῥώμῃ τὸ 1690, ὑπὸ λογίων τινων ἀνδρῶν συναθροισμένων πρὸς τὴν βασιλείαν τῆς Σουηδίας Χριστινῆ, διχμενουσῇ ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ μετὰ τὴν παραιτήσιν αὐτῆς ἀπὸ τοῦ θρόνου. Σκοπὸς τοῦ ἰδρύματος τούτου ἦτο νὰ συνέρχωνται οἱ ἑταῖροι καθ' ὥρισμένας ἐποχὰς ἐπτάκις τοῦ ἔτους καὶ ν' ἀναγινώσκουσιν ἐν ἐμψύρῃ ποιήσεις παρ' αὐτῶν συντεθεισας. Ἀλλὰ τὸ ποιητικὸν πνεῦμα κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν εἶχε τοσοῦτον διαφθαρῇ ἐν Ἰταλίᾳ, ὥστε εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὸ ἱδρυμα ἐλαβε χαρακτῆρα κωμικὸν ἐνεκα τῶν ἀστόχων διατάξεων, οἷον τοῦ ν' ἀναλαμβάνῃ ἕκαστος τῶν ἐταίρων ἀρχαῖον τι βουκολικὸν ὄνομα, καὶ τοῦ καθ' ὑπερβολὴν ἐπιτετηθευμένου εἰδυλλιακοῦ ὅρους, τῆς ποιήσεώς των, διὰ τοῦτο δὲ καὶ ταχέως ἐπέσυρε τὸν περιγελῶν τῶν ἐμμένων. Ἐμβλημα εἶχεν ἡ Ἀκαδημία τῶν Ἀρχάδων σύριγγα περιβαλλομένην ὑπὸ δάφνης καὶ πίτυος. Καθ' ἅπασαν τὴν Ἰταλίαν ἰδρυθῆσαν ἀποικίαι, ταυτέστι ἀκαδημαί μικρότεραι ἐξαρτῶμεναι ἀπὸ τῆς ἐν Ῥώμῃ, αἵτινες ὅμως καὶ αὐταὶ σὺν τῷ χρόνῳ παρήκμασαν. [Α.]

Ἀρχαδία Γεωγραφία. Εἰς τῶν πέντε νομῶν τῆς Πελοποννήσου, κατέχων τὸ κέντρον τῆς χερσονήσου καὶ συνορεύων ἐκ μὲν Β. καὶ Δ. πρὸς τὸν νομὸν Ἀχαΐας καὶ Ἠλίδος, ἐκ δὲ Ν. πρὸς τοὺς τῆς Μεσσηνίας καὶ Λακωνίας, ἐκ δὲ Α. πρὸς τὸν τῆς Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας. Χωρίζεται δὲ ἀπὸ τῶν γειτόνων τούτων χωρῶν δι' ὄρεων τῶν πλείστων ὑψηλοτάτων καὶ δυσπρόσιτων. Τούτων τὰ κυριώτατα εἶνε ὁ ἀπὸ τῶν ἀνατολικωτέρων τῆς Ἀχαΐας καὶ τῶν βορειοανατολικῶν τῆς Ἠλίδος τὴν Ἀ. χωρίζων Ἐρύμανθος (Ἰλλωνδς), ὕψ. μ. 2 220, ἡ πρὸς τὴν Σικυνίαν ἐξ ἀνατολῶν ἐκτεινομένη Κυλλήνη (Ζήρεια), ὕψ. μ. 2 110, τὸ Παρθένιον (Ῥόινον καὶ Παρθένι), χωρίζον τὴν Ἀ. ἀπὸ τῆς Ἀργολίδος, ὕψ. μ. 1800, οὗ συνέχεια εἶνε ὁ λακωνικὸς Πάρνιον (Μαλεβὸ), ὕψ. μ. 1960 καὶ τὸ Λύκαιον (Διαφόρτι) ἐκ ΝΔ, ὕψ. μ. 1420, τέλος δὲ τὰ τὴν Ἀ. ἀπὸ τῆς Μεσσηνίας χωρίζοντα Νόμια (Τετράζι), ὕψ. μ. 1390. Ἐκ τῶν ὄρεων τούτων τὸ Λύκαιον ἦτο παρ' ἀρχαίους οὕτως εἰπαιν ὁ ἀρχαδικὸς Ὀλυμπος, καὶ συνιδέοντο πρὸς αὐτὸ αἱ παλαιόταται παραδόσεις τῶν Ἀρχάδων. Ἀλλὰ καὶ ἄλλα ὄρη μεταξὺ τῶν ὑψηλοτάτων τούτων συντελοῦσιν εἰς ἀποχωρισμὸν τῆς χώρας ἀπὸ τῆς λοιπῆς Πελοποννήσου, τῆς συγκοινωνίας τελομένης διὰ στενωπορίων ὀρεῶν. Εὐχερστεράα δὲ εἶνε ἡ πρόσδος ἀπ' ἐνὸς μὲν πρὸς τὴν Λακωνικὴν, ἀπ' ἧς χωρίζουσι τὴν Ἀ. ὄρη χαμαλιώτερα καὶ ἥττον συνεχῆ, ἀπ' ἑτέρου δὲ πρὸς τὴν Ἠλιν, μεθ' ἧς συντηρεῖ

τὴν ἐπικοινωνίαν ἢ κοιλίαν τοῦ Ἀλφειοῦ. Οὕτω δὲ οὕτως ἡ Ἀ. ἀποκεκλισμένη τὸ πλεῖστον πρὸς τὰ ἔξω δι' ὑψηλῆς ζώης ὁρίων, διατρίβεται καὶ καθ' ἑαυτὴν ὑπ' ὁρίων θαλάσσης, συνδεομένη πρὸς τὰ χωρίζοντα τὴν χώραν ἀπὸ τῶν ὁρίων. Ὑψηλοτάτα δὲ τῶν ἐσωτερικῶν τούτων τῆς Ἀ. ὁρίων εἶνε κατὰ μὲν τὸ κεντρικὸν σχεδὸν τῆς χώρας τὸ Θυμασίον (Μαθάρα), ὑψ. μ. 1600, ἢ πρὸς ἀνατολὰς ἀπ' αὐτοῦ ἀποσπώμενη Ὀστρακίνα (Ἰ. Αἰ. Ἡλίας) ὑψ. μ. 1981 καὶ ὁ πρὸς νότον αὐτῆς διευθυνομένης Μαϊνάδος (Ἀπάνω Χρέπα) ὑψ. μ. 1850. Εἶνε λοιπὸν ὁρίων τὸ πλεῖστον ἡ Ἀ., ἀλλ' ὑπάρχουσιν ἐν αὐτῇ καὶ εὐτορα ὁροπέδια, ὡς τὰ μέγιστα εἶνε τὰ κατὰ τὰ νοτιοδυτικὰ τῆς χώρας καίμενον τῆς Τριπόλεως μετὰ τοῦ πρὸς αὐτὸ διὰ στενοῦ αὐλῶνος συνδεομένου τῆς Μαντινείας καὶ πρὸς δυτικὰς αὐτοῦ τὸ τῆς Μεγαλοπόλεως, ὅπερ εἶνε ἐκ πάντων τῶν ἀρχαίων ὁροπέδιων τὸ ἔχον τὴν τακτικωτάτην εἰσροήν καὶ ἐκροήν τῶν ὕδατων καὶ διὰ τοῦτο ἐν γεωργίῳ καὶ ἀγροῦ αὐτοῦ τὴν ἑταίαν. Ἀναλογον δὲ πρὸς τὸν κατ' ἐπιρράττησιν ὁρίων τῆς Ἀ. χαρκατῆρα εἶνε καὶ τὸ κλίμα αὐτῆς, ὅπερ ὁμοιάζει πρὸς τὰ κλίματα τῆς μέσης Εὐρώπης μᾶλλον ἢ πρὸς τὰ τῶν μεσημεριῶν χωρῶν.

Τῶν ποταμῶν τῆς Ἀ. μέγιστος εἶνε ὁ καὶ τῆς ὅλης Πελοποννήσου πολυρροώτατος, ὁ Ἀλφειὸς (Ῥουριὰς), πηγάζων κατὰ τὴν μετὰ τὴν πεδιάδα τῆς Μεγαλοπόλεως καὶ τῆς τῆς Τεγέας καίμενην κοιλίαν τῆς Ἀττίας. Ἐκείθεν δ' ἐκπηγάζει καὶ ὁ Εὐρώτας, τρεπόμενος ἔπειτα πρὸς νότον. Διακρίνεται δὲ ἡ Ἀ. καὶ ὑπ' ἄλλων ποταμῶν, οἵτινες κυρίως εἰπεῖν εἶνε παραπόταμοι τοῦ Ἀλφειοῦ, οἷος ὁ Λάδων (κατὰ τὸ πλεῖστον τοῦ ῥοῦ αὐτοῦ καλούμενος νῦν Ῥουριὰς ὡς ὁ Ἀλφειὸς, εἰς δὲ ἔπειτα εἰσρέει), εἰς δὲ ἐπίσης συμβάλλουσι τινες τῶν μικρότερον ποταμῶν τῆς χώρας, ὁ Ἐλίσσιος (Μπαρμπούστανα) καὶ ὁ Διάγων (Τσεμπρούλια). ὅστις ῥέει κατὰ τὰ σύνορα τῆς βορείας Τριφυλίας. Εἰς τὸ σύστημα δὲ τοῦτο δὲν ἀνάγκη ἢ ἐκ τοῦ Λυκίου πηγάζοντα Νέδα, ἥτις, διὰ τῆς Φιγαλείας ῥέουσα, ἀποτελεῖ ἔπειτα πρὸς τῆς εἰς τὸ Σικελικὸν (Ἰόνιον) πέλαγος ἐκβολῆς τῆς τὸ σύνορον τῆς Μεσσηνίας καὶ Τριφυλίας. Ἐκ δὲ τῶν τῆν Ἀ. περιβαλλόντων ὁρίων ἐκπηγάζουσι καὶ οἱ ἄλλοι κυριώτατοι ποταμοὶ τῆς χερσονήσου, ὡς ὁ μεσσηνιακὸς Πηνειὸς ἐκ τοῦ Ἐρυμάνθου καὶ ὁ Παμισὸς ἐκ τῶν Νοτίων. Οἱ δὲ τῆν Ἀ. διαρρέοντες μικρότεροι ποταμοί, ὅσοι δὲν ἀνήκουσιν εἰς τὸ σύστημα τοῦ Ἀλφειοῦ, τοῦτο μὲν ἀποτελοῦσι τέλματα, τοῦτο δὲ λίμναι, αἵτινες διὰ τῶν λεγομένων κατὰ βορρῶν (τῶν πρὸς τοὺς ἀρχαίους Ἀρχαίς Ἐσέρων) ἐκκεννοῦνται πρὸς τὸ ἀργολικὸν πεδίων καὶ τὸν ἀργολικὸν κόλπον. Τῶν τοιούτων δὲ λίμναι εἶνε ἡ τοῦ Φανεοῦ καὶ ἡ Στυμφαλίδες, αἵτινες κατὰ μὲν τὴν ση-

μερινὴν διοικητικὴν διαίρεσιν τῆς Πελοποννήσου περιλαμβάνονται εἰς δήμους ἀνήκοντας εἰς τὸν νομὸν Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας, τὸ δὲ πάλαι ἦσαν πόλεις τῆς Ἀ. Τοῦτ' αὐτὸ δὲ συμβαίνει καὶ ὡς πρὸς τὰ ΒΔ. τῆς ἀρχαίας Ἀ., εἰς τὴν περιλαμβανόμενῃ ἢ πόλιν τὰ Κύναιθα, ὡς τὴν θῆσιν ἐπέχουσι σήμερον τὰ Καλάδρουτα, ἀνήκοντα, ὡς γνωστὸν, εἰς τὸν νομὸν Ἀχαΐας καὶ Ἡλίδος. Καὶ ἐν τῇ Κυνουρίᾳ δὲ δὲν συμπίπτουσι τὰ ὅρια τῆς ἀρχαίας καὶ τῆς σημερινῆς Ἀ., διότι σήμερον περιλαμβάνεται ἐν τῷ νομῷ Ἀ. ἡ Θυραΐτις, ἥτις ἐν τῇ ἀρχαίᾳ τῇ, τὸ μὲν πάλαι ἀνήκειν εἰς τὴν Ἀργολίδα, ἔπειτα δὲ εἰς τὴν Λακωνικήν. Ἐκ τῆς διαφοράς δὲ ταύτης ἐκτάσεως τῆς Ἀ. ἐν τῇ ἀρχαίᾳ τῇ προέρχεται καὶ ἡ διαφορά τοῦ ἐμβαδίου αὐτῆς ἐκ τετρ. χιλιομέτρων περίπου 4 700 πρὸς τὸ τοῦ σημερινοῦ νομοῦ ἐκ 4 301.—Καὶ περὶ μὲν τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἀ. ἐν τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις δὲν ὑπάρχουσιν ἀκριβεῖς εἰδήσεις, κατὰ τὰς νεωτάτας δὲ εἰκασίας οὗτος ἀνῆρχετο περίπου εἰς 165 000 κατοίκων (ἔδ. J. Beloch Die Bevölkerung der griechisch-römischen Welt. Leipzig 1886. Ὁ δὲ σημερινὸς νομὸς ἔχει (1889) κατοίκους 148 285, διανέμονται δὲ οὗτοι κατὰ δήμους (καὶ τὰς μέχρη τοῦ 1886 ἐπαρχίας) ὡς ἑξῆς.

Ἐπαρχία Μαντινείας			
Δῆμος Τριπόλεως	κάτ.	15,521	
» Βαλτετσίου	»	3,880	
» Κατεζών	»	2,425	
» Κορυθίου	»	4,689	
» Μανθουράς	»	2,859	
» Μαντινείας	»	6,395	
» Νάσων	»	1,903	
» Ὀρχομενοῦ	»	4,888	
» Τεγέας	»	7,331	
» Φαλάνθου	»	3,441	
Ἐπαρχία Κυνουρίας			
Δῆμος Λιμανίου	»	4,911	
» Βερδαινίων	»	1,218	
» Βραχίων	»	2,407	
» Γλυπτίας	»	2,058	
» Δολιανῶν	»	1,577	
» Θυραΐας	»	3,251	
» Πάριον	»	4,067	
» Σελινόωντος	»	3,514	
» Τανίας	»	5,532	
Ἐπαρχία Γορτυνίας			
Δῆμος Δημητσάνης	»	5,517	
» Γόρτυνος	»	4,757	
» Ἐλευσίνος	»	6,135	
» Ἰεράκης	»	5,162	
» Θελιπύσης	»	2,182	
» Κλειτόρος	»	3,769	
» Λαγκαθίων	»	6,235	
» Μυλωντος	»	1,352	
» Νυμφασίας	»	1,736	
» Τριχαλίωνων	»	4,791	
» Τροπαίων	»	4,797	

Ἐπαρχία Μεγαλοπόλεως	
Δῆμος Μεγαλοπόλεως	4 771
» Λυκοσούρας	7 486
» Φαλαίσιας	7 788

Μέναι πόλεις τοῦ νομοῦ εἶνε ἡ πρωτεύουσα Τρίπολις (κατ. 10 698) καὶ τὰ Λαγκαδία (5 375), κωμοπόλεις δ' ἔχουσαι ἄνω τῶν δι-
χιλίων κατοίκων εἶνε δ' Ἁγίος Πέτρος (3 347),
τὸ Λεωνίδιον (3 426), ἡ Στεμνίτσα (2 737),
ἡ Δημητσάνα (2 488) καὶ τὸ Λεβίδιον (2 012),
ὑπάρχουσι δὲ καὶ δεκαεννέα χωρία ἔχοντα
μεταξὺ 1000 καὶ 2000 κατοίκων.

Ἐκκλησιαστικῶς ἡ Ἀ. ὑπάγεται νῦν εἰς
τὴν ἀρχιεπισκοπὴν τῆς Μαντινείας καὶ Κυνου-
ρίας καὶ τὴν ἐπισκοπὴν Γορτυνίας, μοναὶ δὲ
ὑφίστανται ἐν τῷ νομῷ 15 μετὰ μοναχῶν 228,
ἡ τῆς Κοιμήσεως Θεοτόκου ἢ ἐπάνω Χρέπας
(μον. 10) ἐν τῷ δήμῳ Τριπόλεως, ἡ τοῦ Ἀ-
γίου Νικολάου ἢ Βαρῶν (μον. 33) ἐν τῷ δή-
μῳ Κορυθίου, ἡ τῆς Κοιμήσεως Θεοτόκου ἢ
Γοργοπηκτοῦ (μον. 10) ἐν τῷ δήμῳ Μαντι-
νείας, ἡ τῆς Κοιμήσεως Θεοτόκου ἢ Κανδύλας
(μον. 7) ἐν τῷ δήμῳ Ὀρχομενοῦ, ἡ τῆς Κοι-
μήσεως Θεοτόκου ἢ Ὀρθοκωτῆς (μον. 15) καὶ
ἡ τοῦ ἁγίου Νικολάου ἢ Κορυθῆς (μον. 22) ἐν
τῷ δήμῳ Βρασιῶν, ἡ τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ
Σωτῆρος ἢ Λουκοῦς (μον. 15) καὶ ἡ τῆς Κοι-
μήσεως Θεοτόκου ἢ Παλαιοπαναγίας (μον. 10)
ἐν τῷ δήμῳ Θυρέας, ἡ τῆς Κοιμήσεως Θεο-
τόκου ἢ Μαλεβῆς (μον. 12) ἐν τῷ δήμῳ Πάρ-
ωνος, ἡ τῆς Κοιμήσεως Θεοτόκου ἢ Ἑλω-
νῆς (μον. 41) ἐν τῷ δήμῳ Σελινούντος, ἡ τοῦ
Τιμίου Προδρόμου (μον. 9) ἐν τῷ δήμῳ Τα-
νίας, ἡ τῶν Αἰμυαλῶν (μον. 6) ἐν τῷ δήμῳ
Δημητσάνης, ἡ τῶν ἁγίων Θεοδώρων (μον. 20)
ἐν τῷ δήμῳ Νυμφασίας, ἡ τοῦ Τιμίου Προδρό-
μου (μον. 16) ἐν τῷ δήμῳ Τρικολώνων καὶ ἡ
τῆς Κοιμήσεως Θεοτόκου ἢ Μπούρας (μον. 2)
ἐν τῷ δήμῳ Φαλαίσιας. Ὁ νομὸς ἔχει γυμνά-
σια δύο, τὸ τῆς Τριπόλεως καὶ τὸ τῆς Δη-
μητσάνης, ἑλληνικὰ σχολεῖα 30, ἐν διδασκα-
λεῖον ἀρρένων (ἐν Τριπόλει), δημοτικὰ σχο-
λεῖα ἀρρένων μὲν 102, θηλέων δὲ 15 (εἰς ἃ
προσθετέα καὶ 28 ἀρρένων καὶ θηλέων μὴ λει-
τουργοῦντα) καὶ μίαν ἱερατικὴν σχολὴν (ἐν
Τριπόλει). Δικαστήρια δὲ ὑπάρχουσιν ἐν τῷ
νομῷ ἐν πρωτοδικεῖον, τὸ τῆς Τριπόλεως, καὶ
18 εἰρηνοδικεῖα.

Ἡ συγκοινωνία τοῦ νομοῦ ἐνεργεῖται διὰ τῶν
ἐξῆς ἐθνικῶν ὁδῶν. 1) Μύλων Καλαμῶν διὰ
Τριπόλεως καὶ Μεγαλοπόλεως (τῆς ὁδοῦ ταύ-
της τὸ ἐν τῷ νομῷ Ἀρκαδίας τμήμα, ἦτοι τὸ
ἀπὸ Ἀγλαδοκίου μέχρι Δερβενίων, ἔχει μῆ-
κος 80 596 μ.). 2) Ἀπὸ Τριπόλεως εἰς
Καλάβρυτα, ἧς ἔχει ἀποπερατωθῇ τὸ μέ-
χρι τοῦ χωρίου Κακούρι τμήμα (19 514 μ.), εἴ-
νε δ' ἐν κατασκευῇ τὸ μέχρι τοῦ παρὰ τὰ με-
θόρια τῆς Ἀγαίης χωρίου Δάρα (Κακούρι
-Δάρα 25 χμ.). 3) Ἀπὸ Τριπόλεως διὰ Δη-
μητσάνης καὶ Λαγκαδίων εἰς Πύργον (ἧς κα-

τασκευάζονται νῦν τὰ τμήματα ἀπὸ Τριπόλεως
εἰς Δημητσάναν, 58 646 μ., καὶ ἀπὸ Δημη-
τσάνης εἰς Λαγκαδία 10 804 μ., προσεχῶς δὲ
θὰ κατασκευασθῇ τὸ ἀπὸ Λαγκαδίων μέχρι
Ἐρυμάνθου ἦτοι τῶν μεθωρίων τῆς Ἠλίδος τμήμα
35 χμ.). 4) Ἀπὸ Τριπόλεως εἰς Σπάρτην, ἧς
τὸ μέχρι Κρύας Βρύσεως, ἦτοι τῶν μεθωρίων τῆς
Λακωνικῆς, τμήμα εἶνε 25 χμ. 5) Ἀπὸ Ἀν-
δριτσάνης εἰς Μεγαλόπολιν. (Τὸ ὑπὸ κατα-
σκευῇ ἀπὸ Δραγουμάνου, ἦτοι τῶν μεθωρίων
τῆς Μεσσηνίας, μέχρι Καρυταίνης τμήμα ἔχει
μῆκος 9 300 μ.). 6) Ἀπὸ Δημητσάνης διὰ
Στεμνίτσης καὶ Καρυταίνης εἰς Μεγαλόπολιν
(45 069 μ.). 7) Ἀπὸ Τριπόλεως εἰς Τεγῆαν
(9 χμ.). 8) Ἀπὸ Ἀστρους δι' Ἀγ. Ἰωάννου
εἰς Τρίπολιν (Τὸ ἀπὸ Ἀστρους εἰς Ἀγ. Ἰ-
ωάννην τμήμα μὴ ἀποπερατωθὲν ἐντελῶς ἔχει
μῆκος 21 χμ.).

Ἡ ταχυδρομικὴ καὶ τηλεγραφικὴ συγκοινο-
νία ἐνεργεῖται διὰ 16 ταχυδρομειῶν, μὴ συμ-
περιλαμβανομένων τῶν δημοτικῶν. Τῶν 16
τούτων ταχυδρομειῶν τὰ 12 ἔχουσι καὶ τηλε-
γραφικὸν γραφεῖον συνεσταθῆσαν δ' ἐσχάτως
καὶ 3 προσετι ταχυδρομεία, ὧν δὲν ἤρχισεν μέ-
χρι τοῦδε ἡ λειτουργία.

Σπουδαίως δὲ θαυμάσθῃ ἡ συγκοινωνία διὰ
τῶν σιδηροδρόμων. Ἐκ τούτων ὅπως ἰδίως ὑ-
πηρεσίας μέλλει νὰ παράσχη ὁ ἀπὸ Τριπόλεως
εἰς Μύλους σιδηρόδρομος, καθότι τὴν ὁδὸν ταύ-
την ἀκολουθεῖ ἐκκαλεῖ τὸ πρὸς ἀνατολὰς ἐμ-
ποριον τῶν προϊόντων τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς Πε-
λοποννήσου, ὡς ἐκ τοῦ ὅποιου οἱ Μῦλοι δύ-
ναιται τρέπον τινὰ νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ὁ κατὰ
τὰ ἀνατολικά παρὰ τῆς χερσονήσου λιμὴν
τῆς Ἀρκαδίας. Προέρχονται δὲ τὰ προϊόντα
τοῦ νομοῦ κυρίως ἐκ τῶν γεωργικῶν ὁρο-
πεδίων, ὅπου καλλιεργοῦνται ἡ ἄμπελος, ὁ κα-
πνὸς, τὰ γαιώμηλα καὶ τὸ χασίδι, ἐξαχρόμανον
κυρίως εἰς τὴν Αἴγυπτον. Ἀλλῶς δὲ τρέφον-
ται ἐν τῇ χώρᾳ μεγάλα ποίμνια προβάτων καὶ
πληθὺς αἰγῶν.

Ἰστορία. Ὀλίγων ἐλληνικῶν χωρῶν ἡ
ἱστορία ἐξηγρήθη εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ἀπὸ
τῶν γεωγραφικῶν ὁρων ὅσον ἡ τῆς Ἀ. Τὸ
μὲν ἀποκαλεισμένον τῆς ὑπὸ ὕψηλῶν ὀρέων,
ὡς εἶδομεν, περιβαλλομένης μεσογείου ταύτης
χώρας ἀπεμόνωσεν οὕτως εἰπεῖν ἐπὶ μακρὸν
τοὺς κατοίκους καὶ ἀπέσχισεν αὐτοὺς ἀπὸ τῆς
κινήσεως τῆς λοιπῆς Πελοποννήσου, ἥ δ' ἐσωτε-
ρικὴ διαίρεσις εἰς ἀνεξαρτήτους ἀπ' ἀλλήλων
κοιλάδας ἐπὶ μακρὸν ἀνέστειλε τὴν ἀνάπτυξιν
ἀστικῶν κέντρων. Ἐπέδρασε δὲ καὶ ἡ φύσις καὶ
τὸ κλίμα τῆς χώρας οὐσιωδῶς ἐπὶ τὴν μόρ-
φωσιν τῶν κατοίκων, οἵτινες ἀπέπεισαν ἕνα
τῶν ἀλκιμωτάτων καὶ εὐρωστοτάτων γεωργι-
κῶν, ὁμηρικῶν καὶ ποιμενικῶν λαῶν τῆς Ἑλ-
λάδος. Καὶ ὅποιοι μὲν οἱ ἀρχαιότατοι τῆς Ἀ.
κατοικοὶ δὲν εἶνε ἀκριβῶς γνωστὸν, ἔταστον
δὲ αὐτοὺς οἱ ἀρχαῖοι εἰς τοὺς συλλεχθέντες λε-
γομένους Πελασγούς, κατὰ δὲ τὰ πρὸς τὴν

Τριφυλίαν σύνερα ἦσαν Καυκῶνες. Ἐκχυ-
χῶντο δ' οἱ Ἀρχαῖδες, οἱ ἦσαν αὐτὸ ἔθνος
καὶ δὴ προσηλῆνοι, ἦτοι οἱ κα-
τῶσαν τὴν χώραν πρὸ τῆς δημιουργίας αὐτῆς
τῆς σελήνης. Παλαιστάτη δ' ἔδρα τῆς ἀρχαῖ-
κῆς βασιλείας ἀναφέρεται ἡ Λυκάουρα, ἣν οἱ
Ἕλληνες ἔλεγον προσβυτάτην ἀπασιν τῶν
πόλεων καὶ πρώτην ὣν εἶδεν ὁ ἥλιος (Παυσ.
VIII, 38, 1). Σώζονται δὲ λείψανα τῶν τει-
χῶν τῆς ἀκροπόλεως αὐτῆς κατὰ τοὺς νοτίους
προπόδας τοῦ Λυκαίου καὶ ἐρείπια τοῦ ναοῦ
τῆς Δεσποίνης, ἐν εἰς ἀξιώλογα εἶναι ἀπι-
γραμμένα εὐρήματα κατὰ τὰς ἐπ' ἐσχάτων γε-
νομένας ἀνασκαφάς.

Ἡ ἀρχαιστάτη ἱστορία τῆς Ἀ. παρέχει
πολλὰ τὰ πικτεῖνα. Νέβαια δὲ φαίνονται ἰσως
δὴποτε δύο τινά. Πρῶτον μὲν φαίνεται, ὅτι ἑ-
νεκα τοῦ δυσπροσέτου τῆς χώρας δὲν ἐπιδράσαν
μεγάλως ἐπὶ τὴν Ἀ. αἱ τὴν Πελοπόννησον κινή-
σασαι μεταβολαί, τοῦλάχιστον ἀπὸ τοῦ χρόνου
καθ' ὃν ἐν αὐτῇ παρουσιάζονται οἱ Ἀρχαῖδες καὶ
ἀπὸ τοῦ εἰς τὴν μεσογίαν περιορισμοῦ αὐτῶν, ἐν
ᾧ τὸ κατ' ἀρχάς φαίνεται, ὅτι ἡ Ἀ. ἐξικνεῖτο
καὶ μέχρι τῆς θαλάσσης καὶ ὥσπερ ὑπὸ λαῶν
ναυσιπέρων. Αὐτὴ ἡ ἀρχαῖκη διάλεκτος, τας-
σμένη εἰς τὰς λεγόμενας αἰολικὰς καὶ πλη-
σιάζουσα πρὸς τὴν ἰωνικὴν μάλλον ἢ τὴν δω-
ρικὴν, ἀποδεικνύει τὸ ἀνεπαίσθητον τῆς ἐπὶ τοῦς
Ἀρχαῖδας ἐπιδράσεως τοῦ ἑωρισμοῦ. Ἰδ. τὰς
μέχρι τοῦδε γνωστὰς ἀρχαῖκας ἐπιγραφὰς ἐν
τῇ συλλογῇ τοῦ C o l l e c t a n e e n g l i s h S a m m l u n g d e r
g r. D i a l e k t - I n s c h r i f t e n. G ö t t i n g e n. 1884.
Τόμ. Α' σ. 339-361. Δεύτερον δὲ φαίνεται
βεβαία ἡ ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐξαικολούθησι τῆς
ἐκ τῆς φυσικῆς διασπάσεως τῆς Ἀ. προσελ-
θοῦσης πολιτικῆς διαιρέσεως. Ἐν δὲ τῇ δια-
σπάσει αὐτῇ καθ' οὗς χρόνους ἐβασιλεύοντο
ἀνέμην οἱ Ἀρχαῖδες ἐπεκράτει ἐπὶ μὲν τις τῶν
πόλεων, ὅτε δὲ ἄλλη. Οὕτω τὴν Λυκάουραν,
τὴν Βασιλίδαν, τὴν Τραπεζοῦταν, τὰρχαῖότατα
τῆς ἀρχαῖκῆς βασιλείας κέντρα, φαίνεται δια-
δεχόμενη ἡ Τεγέα καὶ αὐτὴν ὁ Ὀρχομενός.
Κατὰ τὸν δεύτερον μεσογηνικὸν πόλεμον βλε-
πομεν Ἀριστοκράτην τὸν βασιλέα τοῦ Ὀρχο-
μενοῦ συμμαχοῦντα μὲν μετὰ τῶν Μεσσηνίων
κατὰ τῶν Σπαρτιατῶν, ἀλλ' αὐτεμολοῦντα
πρὸς τοὺς πολεμικοὺς ἐπικειμένους μάχης καὶ
ἐπιφέροντα αὐτοὺς τὴν παρὰ τὴν λεγομένην Με-
γάλην τάφρον ἐπιφανῆ νίκην τῶν Λακεδαιμο-
νίων. Καὶ ἐτιμώρησαν μὲν οἱ Ἀρχαῖδες τὴν
προδοσίαν τοῦ διὰ χρημάτων θεκοσθέντος βα-
σιλέως τοῦ Ὀρχομενοῦ, λιθοβολήσαντες αὐτόν,
ἀλλὰ δὲν ἔστειλαν νέαν βοήθειαν πρὸς τοὺς
Μεσσηνίους, μεθ' ὧν ἄλλως συνίδεον αὐτοὺς οὐ
μόνον κοινοὶ λατρεῖαι, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐξ Ἀ. κατα-
γωγὴ τῆς μεσσηνιακῆς βασιλικῆς δυναστείας
τῶν Αἰτωλῶν. Ἡ πτώσις τῆς Εἰρας καὶ ἡ
καταστολὴ τῆς μεσσηνιακῆς ἀρστας ὑπὸ τῶν
Σπαρτιατῶν ὑπῆρξεν σπουδαῖος σταθμὸς ἐν τῇ
ἱστορίᾳ τῆς Ἀ. Ἡ εὐνομία, ἣν εἶχεν ἀποκί-
-

σει ὁ Ὀρχομενός ἐπὶ τοῦ Ἀριστοκράτου, δι-
λύθη μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἀριστοκράτου καὶ
διασπάθη ἡ ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν τῆς πόλεως
ταύτης ἑνωσις τῶν Ἀρχαίων ἡ δὲ Ἀ. διω-
κτοῦ κατ' ἐλίγον καὶ πάλιν εἰς συστήματα
δῆμων ἦτοι κοινότητες συγκεκροτημένους ἐκ
διαφόρων γειτόνων κωμῶν, ὧν συνοικιζομένων
συνίσταντο αἱ πόλεις. Οὐκ ἐλίγον δὲ συνετέ-
λεσαν εἰς τὴν ἐξασθένησιν τῶν Ἀρχαίων καὶ
ἡ ἐπιθεσις τῆς Σπάρτης, ἀπαλλαγείσης μὲν
τῶν Μεσσηνίων, θελούσης δὲ νὰ ἐνδιχθῇ τοὺς
Ἀρχαῖδας διὰ τὰς συμπληθείας αὐτῶν καὶ τὴν
σύμπραξιν πρὸς τοὺς Μεσσηνίους ἀπὸ τοῦ πρώ-
του μεσσηνιακοῦ πολέμου. Οἱ Σπαρτιάται ἡ-
θέλησαν νὰ ὑποτάξωσι τὴν Ἀ., ὅπως αὐξή-
σωσι μὲν τὴν περιοχὴν τῆς λακωνικῆς γῆς, ἀ-
σφαλίσωσι δὲ τὰ νῦντα αὐτῶν καὶ διασπάρωσι
τὴν κατὰ τῆς Σπάρτης πελοποννησιακὴν ἑνω-
σιν. Ἐρείδμενοι δ' εἰς τινὰ χρημὲν τοῦ θελ-
ομένου μαντείου. (Πλ. λ. Ἀ ρ χ α ῖ δ ῖ η ν
μ' α ἰ τ ε ἰ ς.) διηύθυνεν τὰ ὅπλα αὐτῶν
κατὰ τῆς Τεγέας, ἀλλ' ὑπεστήσαν ἐκ παρα-
νοήσεως αὐτοῦ ἐπανειλημμένας ἦτας μέχρι
τοῦ 550 π.Χ., ὅτε τέλος ἐνίκησεν ἡ Σπάρτη.
Ἄλλ' οἱ Σπαρτιάται, ἰδόντες ὑποῖοι ἄνδρες
ἦσαν οἱ Ἀρχαῖδες, ἀπέβλεπον τὴν ἰδέαν περὶ
κατακτησεως τῆς Ἀ. καὶ ἐσυνθηκολογήσαν
πρὸς τοὺς Τεγέας. Μόνον λοιπὸν μέρος
τῆς Ἀ. ὅπερ ἔμεινε προσηρημένον εἰς τὴν
Λακωνικὴν ὑπῆρξεν ἡ μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν
μεθόριος ὄρεινὴ Σικερίτις (ἰδ. λ.) καὶ τὸ πλεῖ-
στον τῆς Αἰγυπτιδος. Οὕτως ἡ Σπάρτη καὶ καθ'
οὗς χρόνους ἐπεξέτεινε τὴν ἡγεμονίαν αὐτῆς
ἐν τὴν Πελοπόννησον δὲν ἤρουν ἢ νὰ κατι-
σχύσῃ τῶν Ἀρχαίων, οἵτινες ἐξαικολούθησαν
διατηροῦντες πλήρη αὐτονομίαν καὶ διαχόντες
τὴν λιτὴν καὶ αὐτάρκη τῶν ὄρειων βίον ἐν
ταῖς εὐαίρεσι αὐτῶν κωμικῇ καὶ πέλει. Καὶ
δὲν ἔμειναν μὲν ἐν τῇ μοναμίᾳ αὐτῶν παντε-
λῶς ἔξω τῶν ἀγαθῶν τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτι-
σμοῦ, ἀλλ' ὅμως αὐτὴ ἡ φύσις τῆς χώρας καὶ
τὸ κλίμα αὐτῆς ἤγον τοὺς Ἀρχαῖδες εἰς ἀνά-
πτυξιν τῆς σωματικῆς ῥώμης μάλλον ἢ εἰς θε-
ραπείαν τῶν πνευματικῶν δώρων. Ὅπως δὲ
ἀποφουχθῇ ὁ κίνδυνος τῆς τελείας ἐκτραγῶ-
σεως τῶν ἡθῶν καὶ ἀποβαρβαρώσεως ὑπῆρχε
πρὸς αὐτοὺς παλαιὸς νόμος ἐπιβάλλων τὴν μετὰ
ζήλου καλλιέργειαν τῆς μουσικῆς. Μία δὲ μένη
πόλις, τὰ Κύναιθα, κείμενα κατὰ τὴν θέσιν
τῶν σμυρνίων Καλαδρύτων, περιέστησαν διὰ
τὴν παραμέλησιν τῆς μουσικῆς καὶ τὰς μακρὰς
στάσεις εἰς ὠρότητα καὶ βαρβαρότητα τῶν
ἡθῶν καὶ παρανομίαν. Ἀλλὰ τὰ Κύναιθα ῥη-
τῶς ἀναγράφονται ὡς διὰ τοῦτον τὸν λόγον
διακρινόμενα ἀπὸ τῶν πολὺ ἀστικώτερα ἔχου-
σων τὰ ἦθη λοιπῶν πόλεων τῆς Ἀ. Ἡσαν δ'
αἱ κυριώτατοι τῶν ἐκ συνοικισμοῦ προσλθου-
σῶν πόλεων ἡ Τεγέα, ἡ Μαντίνεια, ὁ Ὀρχο-
μενός, ἡ Στύμφαλος, ὁ Φενεός, αἱ Καφύαι, οἱ
Λουσοί, ὁ Κλείτωρ, ἡ Θέλπουσα, ἡ Φιγάλεια,

ἡ Πραία. Παρ' ἑλὴν δὲ τὴν διάσπασιν τῶν ἀρχαϊκῶν πόλεων αἱ κυριώταται αὐτῶν με-
τεσχόντων περὶ τῶν πολέμων. Οὕτως εἰς μὲν
τὰς Θερμοπύλας παρίστανται 500 Τεγεᾶται,
500 Μαντινῆες, 120 Ὀρχομενοὶ καὶ 1000 ἐν-
τῶν λοιπῶν πόλεων, εἰς δὲ τὰς Πλαταιὰς ἐ-
στειλάν οἱ μὲν Τεγεᾶται 1500 ὀπλίτας, οἱ δὲ
Ὀρχομενοὶ 600. Ἀλλ' ἡ ἑλλειψὶς πολιτικῆς
ἐνότητος καὶ μετὰ τὴν ἀπελάλην τῆς Ἑλ-
λάδος ἀπὸ τῶν Περσῶν προσέκαλεσεν ἀπομό-
νωσιν τινὰ τῶν Ἀρχαίων, μὴ δυνηθέντων νᾶ
συνπῆξωσι τὰς ἰδίαις ἑαυτῶν δυνάμεις, ἀνα-
χατιζομένων δὲ καὶ ὑπὸ τῆς γείτονος Σπάρ-
της. Καὶ ὑπῆρχον μὲν αἱ ἀρχαῖ ἐνώπιός τινος
τῶν πόλεων, ἦν μαρτυρεῖ ἡ ὑπαρξὶς κ ο ι ν ο ὕ
τ ὶ ν Ἀ ρ κ α ῖ ὶ ν καὶ ἡ ἐκτύπωσις κοινῶν
τινῶν νομισμάτων. φερόντων τὴν εἰκόνα τοῦ
Λυκαίου Διὸς μετὰ τῆς ἐπιγραφῆς Ἀ ρ κ α -
δ ι κ ῶ ν, ἀλλ' ὁ σύνδεσμος οὗτος ἦτο ἄλλως
χαλαρὸς καὶ ἡ σύμπραξις δὲν ἐξικινεῖτο πάν-
τοτε μέχρι κοινοπραξίας, ἥτις θα ἤδυνάτο νᾶ
τελεσφορήσῃ ἐναντίον τῆς Σπάρτης, τῶν Ἀρ-
κάδων ὑποστηρίζοντων ἐν τῷ ἀγῶνι αὐτῶν
τοῦτο ὑπὸ τοῦ Ἀργούς. Ἢ δὲ ὑποστήριξις αὕτη
τοῦ Ἀργούς ἐνεθάρρυνε τοὺς Τεγεᾶτας νᾶ δε-
χθῶσιν ἐντὸς τῆς πόλεως αὐτῶν τὸν φυγάδα
βασιλέα τῆς Σπάρτης Λεωτυγίδην, ἀλλὰ τοῦτο
ἤρθεῖσε τοὺς Σπαρτιάτας, οἵτινες ἠναγκάσθη-
σαν νᾶ εἰσβῇλωσι δις εἰς τὴν Ἀρχαῖαν. Καὶ
τὸ μὲν πρῶτον οἱ Τεγεᾶται ἠγωνίσθησαν μόνοι
μετὰ τῶν Ἀργείων, τὸ δὲ δεῦτερον συνεμά-
χουν μετ' αὐτῶν οἱ λοιποὶ Ἀρχαῖες, ἀλλ' ἔλει-
πον ἀπὸ τῆς συμμαχίας οἱ κάτοικοι τῆς Μαν-
τινείας. Ἢ δὲ διάσπασις αὕτη ἐπέφερε τὴν
παρὰ τὴν Δικαίαν, τὴν σημερινὴν Πιάναν, ἤ-
ταν τῶν Ἀρχαίων ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων
τῷ 469 π.Χ. Ἢ ἦτα δὲ αὕτη καὶ ἡ ἑλλειψὶς
ἑκτονιστῶν πρὸς τοὺς Μαντινέας φέρει τοὺς Τεγεᾶ-
τας ἐκτοτε εἰς τὴν συμμαχίαν τῶν Σπαρτιατῶν,
ἀφ' ἧς δὲν ἤδυνῆθη νᾶποσπάσῃ αὐτοὺς οὔτε τὸ
Ἀργὸς οὔτε ἡ Κόρινθος. Ἀφ' ἑτέρου δὲ βλέπομεν
τοὺς Μαντινέας κατὰ τὸν πελοποννησιακὸν πό-
λεμον ἀποπειρωμένους νᾶ καταλάβωσι τὴν ἀρχα-
ϊκὴν γῶγαν τῶν Περραιῶν καὶ μόνους τῶν
Ἀρχαίων συμμαχεύοντας ἐναντίον τῶν Σπαρ-
τιατῶν μετὰ τῶν Ἀθηναίων, Ἀργείων καὶ
Πλειῶν, οὐ μόνον δὲ τοῦτο πράττοντας, ἀλλὰ
καὶ συνεκστρατεύοντας μετὰ τῶν νέων συμα-
χῶν καὶ ἑτέρας ἀρχαϊκῆς πόλεως, τοῦ Ὀρ-
χομενοῦ. Ἀλλ' ἡ παρ' αὐτὴν τὴν Μαντινείαν
ἦτα τῶν συμαχῶν ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς
Σπάρτης Ἀγίδορος (418 π.Χ.) ἠνάγκασε καὶ
τοὺς Μαντινέας νᾶ προσέλθωσιν εἰς τὴν συμ-
μαχίαν τῆς Σπάρτης. Τοιαῦτα ἦσαν τὰ ἐπα-
κόλουθα τῆς διασπάσεως τῶν Ἀρχαίων, οἵτι-
νες, μὴ δυνάμενοι ἐνεκεν αὐτῆς νῶντεπεξέλθωσι
νικηφόροι κατὰ τῆς Σπάρτης καὶ τῶν ἄλλων
ἐξωτερικῶν ἐχθρῶν, κατέρριπτον τὴν Ἀ. εἰς
πολιτικὴν ἀδυναμίαν. Οὕτω δὲ ἀποτοχοῦντες τῆς
ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι εὐδοκμήσεως, ἀλλὰ καὶ θέ-

λοντας ἀφ' ἑτέρου νᾶ εὐρωσι, στάδιον πρὸς κο-
ρεσμὸν τοῦ φιλοπολέμου αὐτῶν, ἐσπεύδον ὡς
μισοθρόνοι εἰς τὴν ξένην, παρέχοντες τὰς στρα-
τιωτικὰς αὐτῶν ὑπηρετίας εἰς τοὺς ἐκμισθοῦν-
τας αὐτοὺς καὶ κατὰστάντες παροικισμοὺς διὰ
τὸν ἥκαρπον αὐτῶν ὑπὲρ τῶν ἄλλων ἀγῶνα
(ἰδ. λ. Ἀ ρ κ α ῖ ὶ ν κ ο ι μ ο υ μ ε ν ο ι). Διὰ
τοὺς λόγους λοιπὸν τοὺτους ἀπράγμων διέρ-
ρευσεν ἡ ἱστορία τῆς Ἀ. μέχρι τῶν ἡμερῶν
καθ' ὧς οἱ Θηβαῖοι, νῆαν ἀναλαρόντες ζωὴν ἐπὶ
τοῦ Ἑπαμεινώνδου, διημερίσθησαν πρὸς τοὺς
Λακεδαιμονίους τὴν ἡγεμονίαν. Ἢ νῆα δὲ αὕτη
ἀνέρθωσις τῆς Ἀ. ἐπρεπε νὰρχισθῇ διὰ τοῦ συν-
οικισμοῦ τῆς Μαντινείας, ἥτις εἶχε διοικισθῇ
ὑπὲρ τῶν Σπαρτιατῶν. Ἀλλ' ἡ ἀνοικοδόμησις
καὶ ὁ συνοικισμὸς τῆς Μαντινείας, ἄτινα ἐπε-
ταύχθησαν παρ' ὅλην τὴν ἀντιπράξιν τῶν Σπαρ-
τιατῶν καὶ τοῦ Ἀγησιλάου, ἐπρεπε νᾶ συμ-
πληρωθῶσι διὰ τῆς ἰδρύσεως νέας πόλεως,
ἥτις ἐμελλε νᾶποδῇ κέντρον ἐνιαίως ἀρχαῖ-
κῆς πολιτείας. Ὑπῆρξε δὲ αὕτη ἡ Μεγάλη
πόλις ἡ καὶ Μεγαλόπολις καλουμένη, ἥτις
συνεπ κουρούντος καὶ παροτρύνοντος τοὺς Ἀρ-
κάδας τοῦ Ἑπαμεινώνδου ἐκτίσθη παρὰ τὴν
ποταμὸν Ἑλισσῶνα ἐν τῇ εὐφορωτάτῃ πεδιάδι
τῆς μεσημβρινῆς Ἀ. ὅταν τὸ δυνάτεν πλησιέ-
στερον τῆς Σπάρτης ἐν θέσει λίαν ἐπικαίρῳ.
Κτισθείσης δὲ τῆς Μεγάλης πόλεως οἱ Ἀρ-
κάδες ἐπελήφθησαν κατὰ τὸ σχέδιον τοῦ Ἑ-
παμεινώνδου καὶ τοῦ Μαντινέως Λυκομήδους
τῆς ἰδρύσεως τῆς νέας ἀρχαϊκῆς πολιτείας.
Τὸ νέον κ ο ι ν ὶ ὶ ν τῶν Ἀρχαίων ἐμελλε νᾶ
ἔχῃ ἐνιαίαν κυβέρνησιν, κοινὴν νομοθετικὴν ἐ-
ξουσίαν καὶ κοινὴν στρατὸν. Τὴν ὑφίστην δύνα-
μιν ἐμελλε νᾶ ἔχῃ σύνθετος τοῦ ἀρχαϊκοῦ λαοῦ
ἐκ μ ο υ ρ ῶ ν πολιτῶν συναθροισμένων ἐν Με-
γάλῃ πόλει ἐξ ἀπάτης τῆς Ἀρχαῖας. Ἢ δ'
ἐκτελείσις τῶν ἀποράσεων τῶν μυριάων ἀντι-
θετο εἰς ἰδίους ἄ ρ χ ο ν τ α ς τ ὶ ν Ἀ ρ κ α ῖ -
δ ω ν, παρεχόντων καὶ μόνιμον στρατιὰν τε-
τρακισχίλιων λογάδων ἀνδρῶν (ἐ π α ρ ῖ τ ω ν).
Ἀλλ' ἡ ἔβρυσις τῆς νέας πολιτείας, προσκρού-
ουσα εἰς τὰ συμφέροντά τινων τῶν ἀρχαῖ-
κῶν πόλεων, ἤγαγεν εἰς τὴν κατ' αὐτῆς ἀντι-
δρασιν τῆς Πραίας καὶ τοῦ Ὀρχομενοῦ καὶ εἰς
δεινὴν στάσιν ἐν Τεγέᾳ. Ἐκ τῶν ἀνωμαλιῶν
δὲ τούτων ἐπιφελομένης ὁ Ἀγησίλαος εἰσῆλ-
λασεν εἰς τὴν Ἀ. τῷ 370 π.Χ. καὶ προχω-
ρήσας μέχρι Τεγέας καὶ Μαντινείας ἐθήλωσε
τὴν γῶγαν. Ὅτε δ' οἱ Θηβαῖοι ἐσπευσαν εἰς
βοήθειαν τῶν Ἀρχαίων, ὁ βασιλεὺς τῆς Σπάρ-
της εἶχεν ἤδη ἀποχωρήσει ἐκ τῆς Ἀ. Καὶ μέ-
χρι μὲν τινος οἱ Ἀρχαῖες μετὰ καὶ τῶν Ἀρ-
γείων εἰργάζοντο ἐν Πελοποννήσῳ, ὅπως με-
ώσωσιν ἐν τῷ πνεύματι τῆς μετὰ τῶν Θηβαίων
συμμαχίας ἐτι μάλλον τὴν δύναμιν τῆς Σπαρ-
της, ἥδη μεγάλως ἠλαττωμένην ἐκ τῆς ἐν
ἐτει 370 π.Χ. εἰς τὴν Πελοπόννησον στρα-
τείας τοῦ Ἑπαμεινώνδου. Ἀλλ' ἐπειτα ἤρχι-
σαν αὐτοὶ προβάλλοντες ἀξιώσεις ἡγεμο-

νίας ἐν τῇ Πελοποννήσῳ. Καί συνετέλεσαν μὲν αἱ ἀξιώσεις αὐτῶν εἰς τὴν ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Λυκομήδους αὐξήσιν τῆς δυνάμεως τῆς Ἀ. δι' ἐπιτυχῶν ἐκστρατειῶν ἐναντίον τῶν γειτόνων πόλεων, ἀλλὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτῶν ἀνέστειλεν ἡ παρὰ τὴν ἀρχολικὴν Μιζέαν ἦτα αὐτῶν καὶ τῶν Ἀργείων παρὰ τῶν Λακεδαιμονίων κατὰ τὴν μάχην, ἣτις ἐπεκλήθη ἁ δ α κ ρ υ ς, διότι κατ' αὐτὴν οὐδεὶς Σπαρτιάτης ἐλέγετο φονευθεῖς. Ἐπὶ δὲ μᾶλλον ἐδυνάμωθησαν τὰ τῆς Ἀ. διὰ τῆς δολοφονίας τοῦ Λυκομήδους, ὅστις ἠδύνατο ζῶν νὰ συγκρατῇ τὰ πράγματα. Αὐτοῦ θανόντος οἱ Ἀρχάδες, καίπερ ἐξακολουθοῦντος ἀκόμη τοῦ ἀγῶνος πρὸς τὴν Σπάρτην, καίπερ τεταραγμένον τὸν πρὸς τοὺς Θηβαίους ἀγαθὸν αὐτῶν σγέσεων, ἦλθαν εἰς ῥῆξιν πρὸς τοὺς Ἡλείους. Καὶ ἐνίκησαν μὲν οἱ Ἀρχάδες τὸν Τούλιον τοῦ 364 π.Χ. γενομένης μάχης ἐν τῇ Ὀλυμπίᾳ κατ' αὐτὴν τὴν τέλεσιν τῶν ἀγῶνων, ἀλλ' ἡ ἱερόσυλος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων αὐτῶν κατάληψις τῶν θησαυρῶν τοῦ ναοῦ τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς χάριν διατροφῆς τῶν ἐπαρίτων προεκάλεσε τὴν ἀντίστασιν τῶν Μαντινέων, ἀποσδομμένων τὴν τοιαύτην γῆρσιν τῶν ἱερῶν χρημάτων καὶ τέλος ῥῆξιν μεταξὺ τῶν Ἀρχαδίων, διασπάσασαν μὲν τὴν ἐνότητα τῆς Ἀ., ἐπανεγκοῦσαν δὲ τὴν εἰς τοὺς Ἡλείους ἀπόδοσιν τῆς Ὀλυμπίας. Οὐδ' ἐπῆλθεν ταῦτα μὲν, ἀλλ' ἐν τῇ ἐκ τῆς διασπάσεως τῶν Ἀρχαδίων προσελθούτῃ συγχύσει εὗρον ἀφορμὴν οἱ Μαντινεῖς καὶ ἄλλαι τῶν πόλεων νὰ μεταβάλωσι τὸ πολίτευμα αὐτῶν ἐπὶ τὸ ἀριστοκρατικώτερον, νὰ προσχωρήσωσιν εἰς τὴν Σπάρτην καὶ νὰ ποτινῶξωσι τὴν θηβαϊκὴν ἡγεμονίαν. Αἱ δὲ εἰς ταῦτα ἀντιστάμεναι ἀρχαδικαὶ πόλεις καὶ διατηροῦσαι τὸ τε δημοκρατικὸν πολίτευμα καὶ τὴν πρὸς τοὺς Θηβαίους φιλίαν ἐτάσσοντο περὶ τὴν Τεγέαν. Ἐκρίθη λοιπὸν ἀναγκαῖα ὑπὸ τοῦ Ἐπαμεινώνδου ἐκστρατεία εἰς τὴν Ἀ. δι' ἣς ἐμελλε νὰ κριθῇ οὐ μόνον ὁ ὑπὲρ τῆς ἐπικρατίας τῆς θηβαϊκῆς ἰσχύος ἐν Ἀ. ἀγὼν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ μεταξὺ Σπάρτης καὶ Θηβῶν περὶ ἡγεμονίας ζήτημα. Ἦνεν δὲ αὕτη ἡ ἐκστρατεία ἡ ἀπολήξασα εἰς τὴν ἐν Μαντινείᾳ μάχην (362 π.Χ.) καθ' ἣν ἐνίκησε μὲν, ἀλλὰ καὶ ἀπέθανεν ὁ Ἐπαμεινώδης. Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ μεγάλου Θηβαίου ἡ Ἀ. ἐπανέρχεται καὶ πάλιν εἰς τὴν παλαιὰν τῆς ἀράναιαν, ἀρ' ἣς ἐξέρχεται δεικνυμένη εὐμένης πρὸς Φίλιππον τὸν Β', βετις πρὸς ἀμοιβὴν τῆς εὐνοίας τῶν Ἀρχαδίων καὶ πρὸς μείωσιν τῆς δυνάμεως τῆς Σπάρτης παρεχώρησεν εἰς αὐτοὺς τὰς ἀρχαδικὰς χώρας. ὡς ἐκπαλαὶ κατεῖχον οἱ Σπαρτιάται, ἦτοι εἰς μὲν τοὺς Μεγαλοπολίτας τὴν Βελμινᾶτιν, ἐξ ἣς πηγάζει ὁ Εὐρώτας, εἰς δὲ τοὺς Τεγεάτας τὴν Σιρίτιν. Ἀλλὰ θανόντος τοῦ Φιλίππου οἱ Ἀρχάδες μετέσχον τῆς κατὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου ἀντιδράσεως τῶν Ἑλλήνων, κατὰ δὲ τὴν ἐν ἐτῇ 335 π.Χ. ἀποστασίαν τῶν Θηβαίων

ἔστειλαν πρὸς βοήθειαν αὐτῶν καὶ στρατὸν, ἦτις προσχωρήσας μέχρι τοῦ ἱσθμοῦ, ἀλλ' ἦν ἀνεκάλεσαν μετὰ τὴν ταχύτητα ἐπελθοῦσαν καταστροφὴν τῶν Θηβῶν, τιμωρήσαντες μάλιστα διὰ θανάτου τοὺς ὑποκινήσαντας τὴν κατὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐνέργειαν. Ἀλλὰ καὶ μετὰ ταῦτα οὐδέποτε ἐφάνησαν συμπαθεῖς ἔχοντες πρὸς τοὺς Μακεδόνας, καὶ βλῖπμεν αὐτοὺς οὐ μόνον τῷ 330 π.Χ. μεταξὺ τῶν κατὰ τοῦ Ἀντιπάτρου ἀποστατησαντιῶν, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ λαμιακῷ πολέμῳ κηρυσσόμενους ὑπὲρ τῶν Ἀθηναίων, καίπερ μὴ ἐκστρατεύοντες ἐπὶ τῇ προφάσει, ὅτι ἀνεχαίριζε τὴν στρατείαν των ἡ διὰ τῆς Κορίνθου διάδοσις Μόνη δὲ τῶν ἀρχαδικῶν πόλεων ἐφάνει φίλα πρὸς τοὺς Μακεδόνας ἡ Μεγαλόπολις, ἣτις καὶ τῷ 318 π.Χ. ἐτάχθη ὑπὲρ τοῦ Κασσάνδρου, ἐν ᾧ ἡ Τεγέα, ἡ Στύμφαλος καὶ ὁ Ὀρχομενὸς προσχωρήσαντες εἰς τὸν Πολυσπέρροντα. Ὑπὸ τῶν αὐτῶν δ' αἰσθημάτων ἐλαυνόμενοι οἱ Ἀρχάδες, περὶ ἐδόθησαν τῷ 303 π.Χ. εἰς Δημήτριον τὸν Πολιορκητὴν πλὴν τῶν Μαντινέων. Ἀλλὰ καὶ πάλιν ἔπειτα κατὰ τὸν Κρημνινίδειον λεγόμενον πόλεμον βλέπομεν ἕκ τῶν Ἀρχαδίων τοὺς Τεγεάτας καὶ τοὺς Ὀρχομενίους, τοὺς Μαντινεῖς καὶ τοὺς κατοίκους τῆς Φιγαλείας καὶ τῶν Καρυῶν προσχωροῦντας εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ εἰς τὴν Σπάρτην ἐναντίον Ἀντιγόνου τοῦ Γονατᾶ, εἰ καὶ ψυχρὰ ὑπῆρξεν ἔπειτα ἡ ὑπὸ τῶν Πελοποννησίων ὑποστηρίξις τοῦ ἀγῶνος τῶν Ἀθηναίων ἐναντίον τῆς μακεδονικῆς βασιλείας. Ὅτε δὲ διὰ τοῦ Ἀράτου ἡ ἀχαϊκὴ συμπολιτεία ἤρχισεν ἐπεκτεινόμενη καθ' ἅπασαν τὴν Πελοπόννησον, πρῶτος ὁ τότε τύραννος τῆς Μεγαλοπόλεως Λυδιάδας, καλέσας αὐτὸν κατέθηκε τὴν ἀρχήν, καὶ προσχώρησεν εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς, τὸ δὲ παράδειγμα τῆς Μεγαλοπόλεως ἠκολούθησαν ἔπειτα καὶ αἱ ἄλλαι ἀρχαδικαὶ πόλεις, ἡ Τεγέα, ὁ Ὀρχομενός, ἡ Μαντινεία. Διὰ τῆς προσελύσεως ταύτης τῶν Ἀρχαδίων εἰς τὴν ἀχαϊκὴν συμπολιτείαν ἀνερίπιζετο καὶ πάλιν τῶν ἐχθρῶν αὐτῆς Σπαρτιατῶν ἡ παλαιὰ πρὸς τὴν Ἀ. ἐχθρα, καὶ προσκαλοῦντο δεινοὶ ἀγῶνες τῆς Σπάρτης καὶ τῶν Ἀχαιῶν ἐν αὐτῇ τῇ Ἀ., ἀπολήξαντες εἰς νίκας τοῦ βασιλέως Κλεομένους. Κατὰ τινὰ δὲ τῶν μαχῶν παρὰ τὴν Μεγαλόπολιν ἐφρονέθη καὶ αὐτός ὁ Λυδιάδας. Μετὰ τὰς νίκας ταύτας τῶν Λακεδαιμονίων μέχρι τῆς εἰς τὴν Πελοπόννησον καταβάσεως τοῦ Ἀντιγόνου (222 π.Χ.) δυνάμεθα νὰ καλέσωμεν τὴν Ἀ. ἐξάρτημα τῆς Σπάρτης, εἰ καὶ ἀνήκεν αὐτὴ ἀκόμη εἰς τὴν ἀχαϊκὴν συμπολιτείαν. Ἀλλ' ἡ εἰς τὴν χειρσόνησον ἐκστρατεία Ἀντιγόνου τοῦ Δωσωνος μετέβαλε τὰ πράγματα. Ἡ Τεγέα καὶ ὁ Ὀρχομενός ἐκυριεύθησαν ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Μακεδόνων, σκληρὰ δὲ ὑπῆρξεν ἡ τύχη τῆς Μαντινείας, ἥτις ἠρμώθη, τῶν κατοίκων αὐτῆς φονευθέντων ἢ δουλωθέντων, καὶ σκληρῶς ἐθροβεῖσα παρεδόθη ὑπὸ τοῦ Ἀντιγόνου

εἰς τοὺς Ἀργεῖους, οἵτινες ἀνακτίσαντες με-
τωνέμικσαν Ἀντιγόνην. Κατὰ τῆς ἀπωλείας
δὲ ταύτης τῆς Ἀρκαδίας διὰ τὴν Σπάρτην θέ-
λων νάντιδράσῃ ὁ βασιλεὺς Κλεομένης ἐπέτε-
σεν ἐναντίον τῆς Μεγαλοπόλεως, ἣν καὶ κατέ-
σκαψε μετὰ τὴν ἐγκατάλειψιν τῆς πόλεως ὑπὸ
τῶν πλεισίων κατοίκων, οἵτινες ἀντέταξαν μὲν
γενναίαν ἀμυναν, ἀλλὰ τέλος ἠναγκάσθησαν
μετὰ καὶ τοῦ ἐν τῷ ἀγῶνι διακριθέντος νεαροῦ
των συμπολίτου Φιλοποίμενος νάπέλθωσιν εἰς
τὴν φίλην Μεσσήνην. Ἀλλ' ἡ ἐν Σελλασίᾳ μάχῃ
καὶ ἡ ἥττα τοῦ Κλεομένου ὑπὸ τοῦ Ἀντιγό-
νου, ταπεινώσαντι τὴν Σπάρτην, ἐνίσχυσαν καὶ
πάλιν τὴν Ἀ. ἥτις, μετέχουσα τῆς ἀχαϊκῆς
συμμαχίας, παρηκολούθει τὰς τύχας αὐτῆς καὶ
δὲν ἔπαυεν ἀγωνιζομένη ἐκαστοτὲ πρὸς τὴν
Σπάρτην, μεθ' ἧς δὲν ἔλειπον ἀφορμαὶ ἐρίδων
ἐνεκα τῆς ἀμφισβητούμενης πάντοτε Βελμινά-
τιδος. Κατὰ δὲ τοὺς χρόνους καθ' οὓς ἄρχον-
ται οἱ πρὸς τοὺς Μακεδόνας καὶ τοὺς Ἀχαι-
οὺς ἀγῶνες τῆς Ῥώμης οὐ μινρὰ δόξα τῆς Ἀ.
εἶνε ὅτι ἐκ τῶν κόλπων τῆς Μεγαλοπόλεως
ἀνεδείχθησαν ἄνδρες μέγα ἰσχύσαντες ἐν τῇ
ἀχαϊκῇ συμπολιτείᾳ οἷοι ὁ Φιλοποίμην, ὁ Λυ-
κέρτας καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Πολύβιος. Ἀλλὰ δὲν
ἠδυνήθησαν τέλος οὗτοι νά σώσωσι τὴν ἐκ τῶν
ἰδίων αὐτῆς σφαλμάτων εἰς τὸ ἔσχατον περι-
στῆσαν τὰ ἐλληνικά πράγματα ἀχαϊκὴν συμ-
πολιτείαν, Μεγαλοπολίτης δὲ ὑπῆρξε καὶ ὁ τε-
λευταῖος αὐτῆς ἀνάξιος στρατηγός, ὁ Δάϊος,
ἐφ' οὗ ἐγενεῖν ἡ ὑπὸ τοῦ Μοιμίου ἄλωσις τῆς
Κορίνθου.

Ἐπὶ δὲ τῆς ἐν Ἑλλάδι ῥωμαϊκῆς ἀρχῆς ἔρχε-
ται μεγάλη παρακμὴ τῆς Ἀρκαδίας. Ἡ ἡδὴ
διὰ τῆς κτίσεως τῆς Μεγαλοπόλεως ὑπὸ τοῦ
Ἰπταμεινώνδου καὶ τοῦ ἐκ διαφόρων ἄλλων ἀρ-
καδικῶν πόλεων συνοικισμού τοῦ νέου κτίσμα-
τος ἐξαμηνίαν ἐρήμωσις τῆς χώρας προέ-
βαινε ἐντε περαιτέρω χωρὶς νά παύσῃ ἐν τού-
τοις ἡ ἀντιζηλία τῶν ὑπολειπομένων πόλεων.
Οὕτω βλέπομεν κατὰ τὸν μεταξὺ Ἀντωνίου
καὶ Ὀκταβιανοῦ πόλεμον τὴν μὲν Τεγέαν τας-
σομένην ὑπὲρ τοῦ πρώτου, τοὺς δὲ Μαντίνεις
ὑπὲρ τοῦ δευτέρου. Ὅποια δὲ ἡ ἔκπτωσις τῆς
Ἀρκαδίας, ὅτε ὁ Ὀκταβιανὸς, νικήσας τὸν
Ἀντώνιον ἐν Ἀκτίῳ, κατέλαβε τὴν ῥωμαϊκὴν
ἀρχὴν, καταφαίνεται ἐκ τοῦ περιηγητοῦ Στρά-
βωνος, ἐφ' οὗ ἔρημοι ἢ ἡρειπωμέναι ἦσαν ἡ
Στύμφαλος, ἡ Ἡραΐα, αἱ Καφύσαι, τὰ Κύναιθα,
ὁ Ὀρχομενός, ὁ Φενεός, ὁ Μακίνακος, τὸ Με-
θύριον, ὁ Κλείτωρ. Καὶ αὐτῆς δὲ τῆς Μεγα-
λοπόλεως ἡ παρακμὴ ἦτο τοιαύτη, ὥστε, παί-
ζοντες πρὸς τὸ ὄνομα αὐτῆς (Μεγάλῃ πόλει)
ἐπωνόμαζον αὐτὴν μεγάλῃν ἐρημίαν. Ἐπέτεινε
δὲ τὴν παρακμὴν τῆς χώρας ἡ ἀπὸ τῆς κτί-
σεως τῆς Μεγαλοπόλεως ὀσμὴν αὐξάνουσα
παραμέλῃσις τῆς γεωργίας, ὡς ἐκ τῆς ὁποίας
τὸ πλεῖστον τῆς ὑπαίθρου χώρας ἐχρησίμευεν
εἰς νομὴν ἵππων καὶ ὄνων. Βαθμηδὸν δ' ἐπι-
τεινομένης τῆς πτωχείας καὶ ἐνλειπόντων τῶν

μικρῶν γαιοκτημόνων, ἡ κτήσις περιωρίσθη
ὡς καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος εἰς ὀλίγας μό-
νον χεῖρας (ἰδ. Φίλοστρ. Βίος Ἀπολλ. VIII
7, 121). Καλλιτέρα δὲ πῶς ἦτο ἡ κατάστασις
τῆς Ἀ. ἐπὶ τῶν Ἀντωνίωνων, εἰς ὧν χρόνους ἔ-
χομεν τὴν διδαντικωτάτην περιγραφὴν τῆς Ἑλ-
λάδος ὑπὸ τοῦ Παυσανίου. Καὶ μέρη μὲν τινα
τῆς χώρας, ὡς ἰδίως ἡ Στύμφαλος καὶ ἡ Ἀ-
λ. α., φαίνονται ἀνθήκοντα εἰς τὴν Ἀργολίδα ἢ
τοῦλάχιστον ἀποτελοῦσι μέρος κοινοῦ τινος
συνεδρίου ἔχοντες μητρόπολιν τὸ Ἄργος, οἰ-
κτρὰ δὲ ἦτο ἡ παρακμὴ καὶ ἡ ἐρήμωσις τῶν
νοτίων μερῶν τῆς Ἀ. καὶ αὐτὴ δὲ ἡ Μεγαλό-
πολις ἦτο ἀραιῶς κατοικημένη καὶ τὰ πλεῖστα
τῶν παλαιῶν οἰκοδομημάτων ἡρειπωμένα.
Ἀλλ' ἡ Τεγέα διατήρει ἀκόμη αἰγλήν τινα
καὶ ἀκμὴν. ἀνῆκουσα πρὸς τὴν Σπάρτην, τῷ Ἀρ-
γεῖ, τῇ Κορίνθῳ, ταῖς Πάτραις εἰς τὰς εὐτρο-
σιωποτάτας πόλεις τῆς Πελοποννήσου, πλην δὲ
αὐτῆς ὑφίσταντο ἱκαναὶ κῶμαι καὶ πόλεις, εἴ-
χον δὲ ἀνοικισθῇ ἐν τῷ μεταξὺ καὶ αἱ πλείεσται
τῶν ἐπὶ τοῦ Ἀνδρούστου ἡρειπωμένων ἢ ἐγκα-
ταλειμμένων. Ἀκμαία δ' ἄλλως διατηρεῖτο
ἀκόμη ἡ ἀρχαία θρησκεία, καὶ ἐτελοῦντο αἱ
παλαιαὶ ἐορταί. Ἀλλ' ἡ νέα σὺτη ἀκμὴ τῆς
Ἀ., ἂν δυνάμεθα νά τὴν καλέσωμεν οὕτω, δὲν
διετηρήθη ἐπὶ μακρόν. Ἰδίως δ' ἔπαυεν ἡ Ἀ.
κατὰ τὴν ἔτει 305 μ.Χ. φοβερὰν εἰς τὴν Ἑλ-
λάδα ἐπιδρομὴν τῶν Γόθων ὑπὸ τὸν Ἀλάρι-
χον, ὅστις οὐ μόνον κατέλαβε τὴν Ἀ., ἀλλ'
ἐξαιρετικῶς ἐδῆρυν ἐπὶ μῆνας ὅλους αὐτὴν καὶ
τὴν Ἥλιαν, ἕως τῷ 396 νικηθεὶς ὑπὸ τοῦ Στε-
λίχωνος κατὰ τὰ σύνορα τῆς Ἀρκαδίας καὶ
τῆς Ἡλίδος περὶ τὴν Φολοὴν ἠναγκάσθη νά-
πέλθῃ ἐκ τῆς Πελοποννήσου, φεύγων εἰς τὴν
Ἠπειρόν. Ἡ ὑπὸ τοῦ Ἀλαρίχου πολὺμηνος
δῆλωσις τῆς Ἀ. καὶ ἡ κατὰ τὴν γοθοικὴν ἐπι-
δρομὴν πιθανῶς ἐπελθούσα μεγάλη ἀπώλεια
δούλων, ὄντων ἀναγκασιότατων πρὸς καλλιέρ-
γειαν τῆς γῆς διὰ τὴν ἀνεπάρκειαν ἐλευθέρων
γεωργῶν, μεγάλως συνετέλεσεν εἰς αὐξησιν τῆς
παρακμῆς. Διὸ βλέπομεν τὴν Ἀ. κατὰ τὴν τρί-
την δεκάδα τοῦ 4' αἰῶνος, ὡς μανθάνομεν ἐκ
τοῦ Συνεκδήμιου τοῦ Ἱεροκλέους συνταχθέν-
τος μεταξὺ τῶν ἐτῶν 527 καὶ 535, ἔχουσαν
μόνας πόλεις τὴν Μαντίνειαν, τὴν Τεγέαν, τὴν
Θάλπουσαν καὶ τὴν Φιγάλειαν. Οὕτω δ' ἐξη-
σθενήμενην μετὰ καὶ τῆς λοιπῆς Ἑλλάδος εὗρεν
τὴν Ἀ. αἱ σλαβικαὶ ἐπιδρομαί. αἵτινες καὶ
ἐπηύξησαν τὴν κακοδαιμονίαν τῆς χώρας. Ἐπὶ
πολλοὺς ἔπειτα αἰῶνας τέλειον σκότος καλύ-
πτει τὴν Ἀ. Κατὰ τοὺς χρόνους τούτους ἐξα-
πλοῦται τελείως ἐν τῇ χώρᾳ ὁ ἥδη πρότερον
εἰσγηγμένος χριστιανισμός, καὶ ἡ παλαιὰ Τεγέα
γίνεται ἡ κυριωτάτη αὐτοῦ ἔδρα, ἔχουσα πιθα-
νῶς τὴν ἐν παλαιότεροις χρόνοις μόνον τῆς ὅλης
χώρας ἐπισκοπὴν, περὶ ἧς δὲν περιεπλήσθησαν
εἰδήσεις, ἀλλ' ἦς τὴν ὑπαρξὴν μαρτυρεῖ τὸ ὄ-
νομα τῆς καὶ ὑπὸ ἀρχιτεκτονικὴν ἐποψὴν ἀξιο-
σπουδαστοῦ ἐκκλησίας τῆς καλομένης Παι-

λαϊκῆς ἐπισκοπῆς, κειμένης μεταξὺ τῶν σημερινῶν χωρίων Ἀγίου Σώστη καὶ Πιπλίου τοῦ ἔθνους Τεγέας. Ἀλλως δὲ γινώσκουμεν ὅτι ἡ Ἀ. τοῦ ἀρχαίου ἢ Γορτυνίας, ὑπῆρχετο ἐκκλησιαστικῶς εἰς τὴν ἐπισκοπὴν Λακεδαιμονίας, ἐξαρτωμένην ἐκ τῆς μητροπόλεως Πατρῶν. Ὅτε δὲ πάλιν μετὰ μακροῦς αἰῶνας ἀναταίνεται ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἡ Ἀ., εἴηλα δὴ μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν Λατίνων ἀλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως παρίσταται πρὸ ἡμῶν ἀγνώριστος. Τὰ πάντα εἶνε μεταβεβλημένα. Αὐτὸ τὸ ὄνομα τῆς χώρας δὲν εἶνε τὸ ἀρχαῖον, ὅπερ ἔχει ἐν τῇ μεταξὺ μετοτεθῇ εἰς τὴν Τριφυλίαν ὡς ὀνομασία τῆς ἀρχαίας Κυπαρισσίας (ἰδ. λ. Ἀρχαδία). Ἡ δὲ Ἀ. ὀνομάζεται ἡδὴ ἀγνωστον ἀπὸ τίνος χρόνου, Μισσαρέα ἢ τοι ἢ Μεσσογαία, ὡς καλεῖται ἐν τῇ Χρονικῇ τοῦ Μωρέως. Ἄλλο δ' αὐτῆς μεσαιωνικὸν ὄνομα ἀναφέρεται τὸ Γόριτζα (ἰδ. κωδ. τῆς ἐν Ἀγ. Ὁρεί μνημῆς τῶν Ἰδίων ὑπ' ἀρ. 382, φ. 528, α). Ἐκ δὲ τῶν πόλεων τῆς Ἀ. ἄλλαι μὲν ἔχουσι τελείως ἐκλίπει καὶ ἄλλαι ἔχουσιν ἀναφανῆ ἀντ' αὐτῶν, ἄλλων δ' εἶνε ὅπως ἡλλοιωμένα τὰ ὀνόματα. Οὕτω βλέπομεν, ὅτι τὴν Τεγέαν ἔχει ἀντικαταστήσει ἐν τῇ πεδιάδι οὐτῆς τὸ Νίκλι, ὅπερ ἐμμελλεν ἔπειτα νὰ ὑπερβουκομηθῇ ὑπὸ τοῦ Μουχλίου, κειμένου ἐπὶ τῶν προπύλων τοῦ Πορθενίου ἀνωθεν τοῦ σημερινοῦ χωρίου Βερζέβας καὶ ἀντικαθιστάνοντος κατὰ τὰ βόρεια τοῦ ανατολικοῦ ὁροπεδίου τῆς Ἀρχαδίας τὴν Μαντίνειαν, ἧς καὶ αὐτὸ τὸ ὄνομα εἶχεν ἐκλίπει, μετατεθὲν κατ' ἀγνωστον χρόνον εἰς τὰς ἀκτὺς τοῦ μεσσηνιακοῦ κόλπου. Ἀντὶ δὲ τῆς ἀρχαίας Ἰέρτυνος εἶχε κτισθῇ ὑπὸ τῶν τελευταίων αὐτῆς κατοικίων, ἐγκαταλιπόντων αὐτήν, ἐπὶ τῶν ερείπων τῆς ἀρχαίας Βρενθῆς ἢ Καρύταιν, οἰκοῦσα παρεθρομένον τὸ ὄνομα τῆς ἐγκαταλειφθείσης πόλεως. Τὴν θέσιν τὴν Κυναθίων ἐπέχον ἤδη τὰ Καλᾶβρυτα. Ἄλλων δὲ ἀγνωστον ἀρχαίων πόλιν, πάντως δὲ εὐχὴ τὴν Φεισίαν ὡς ὑπὸ τινων ὑπετέθη, εἶχεν ἀντικαταστήσει ἤδη ἀπὸ τοῦ δεκάτου τοῦλάχιστον αἰῶνος ἡ Δημητσάνα. Ἐν δὲ τῇ ἀρχαίᾳ Αἰγυτίδι ἦτο ἰδρυμένη οὐ μακρὰν τοῦ σημερινοῦ Λεοντορίου, ὅπερ παρυσιοῦται τὸ πρῶτον ἐν τῇ ἱστορίᾳ κατὰ τὸν 10^{ον} αἰῶνα, ἡ ὀχυρὰ Βελιγοστή. Τέλος δὲ κατὰ τὰ πρὸς τὴν Πλιν θρία, εἰς ἀπίστασιν τριῶν περίπου ὥρων ἀπὸ τῶν σημερινῶν Λαγκαθίων καὶ ἀπέναντι τοῦ χωρίου Γαλατὰ τοῦ ἔθνους Τροπαίων ὑψεῖτο ἡδὴ ὀχυρὸν τὸ φρούριον τῆς Ἀκβεας, ὅπερ ἐμμελλεν νὰ γαίην ἡ ἔδρα ἰσχυρὰς γαλικῆς βαρυνίας. Ἀρ. ἧς ἐκλήθη ἔλη ἢ περίθ' ὀρεινὴ χώρα. Ἀλλ' ἢ κατὰ τῆς τῆς Ἀρχαδίας ὑπὸ τῶν Φράγκων δὲν ἔγενεν ἀμαχητὶ, ἰδίως δ' ἀντέταξε οὐνορὸν ἀντίστασιν ὁ γενναῖος ὑπεραπιστάς τῶν Σικωτῶν, ὡς ἐκαλεῖτο τότε ἢ περιτοχὴ τῆς Γορτυνίας. Βουταρῆς ὁ ἐπιλεγόμενος Δοξαπατῆρς. Οὗ ἦτον δ' ἐπίμονος ὑπῆρξεν ἡ ἄμυνα τῶν Νικλιωτῶν. Κατακτη-

θείσης δ' ὅμως τῆς Ἀρχαδίας διηρέθη αὕτη ὑπὸ τῶν Φράγκων κατὰ τὴν πρώτην αὐτῶν ἐν Πελοποννήσῳ ἐγκατάστασιν εἰς πέντε βαρυνίας, τὴν τὴν Κλαδρύτων, θεθεῖσαν εἰς τὸν Ὀθωνα de Tournay καὶ περιέχουσαν 12 τιμάρια, τὴν τῆς Ἀκβεας ἐξ 24 τιμαρίων, θεθεῖσαν εἰς τὸν Gautier de Rozières, τὴν τῆς Καρυταινίας ἐξ 22 τιμαρίων, ἀνήκουσαν εἰς τὸν Οὐγωνα de Bruyères, τὴν τοῦ Νικλίου ἐκ τιμαρίων 6, ἐν ἧς ἐγκατέστη ὁ ἱππότης Γουλιέλμος, καὶ τὴν τῆς Βελιγοστῆς ἐκ 4 τιμαρίων, γενομένην κτήμα τοῦ Matthieu de Mons. Καὶ ἐπειράθησαν μὲν διὰ πάντες τρόπου εἰ Γάλλοι κατακτητὰ νὰ ἐδραιώσωσι τὴν ἐν Ἀρχαδίᾳ ἀρχὴν αὐτῶν, οἱ μὲνον φραγκικὰς ἐπισκοπὰς ἰδρύοντες, ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς στρατιωτικῆς ἀμύνης τῆς χώρας μεριμνῶντες καὶ φρούρια κτιζόντες, ὅπως τὸ τῆς Καρυταινίας τὸ ὑπὸ τοῦ de Bruyères οἰκοδομηθὲν. Ἀλλ' ὅμως δὲν ἔπαυσεν ὁλοσχερῶς ἡ ἀντίστασις τῶν ἐργχωρίων, ὑποστηριζομένων καὶ ὑπὸ τῆς βυζαντινῆς ἀρχῆς, ἕως καταρθώθη τῇ 1320 βυζαντινῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἀνδρονίκου τοῦ Παλαιολόγου ἢ ὑπὸ τοῦ στρατηγῶ αὐτοῦ Ἀνδρονίκου Παλαιολόγου τοῦ Ἀσάν ἐκ νίκης τῶν διαδόχων ἢ κληρονόμων τῶν Φράγκων δυναστῶν τῆς Ἀ. ἀποδιδομένης οὕτως εἰς τὴν βυζαντινὴν βροχίαν. Ἀλλ' ἡ ἀνάκτησις δὲν ὑπῆρξε πλήρης καὶ ἑριστική. ἔμειναν δὲ ἀκέραια Φράγκοι δυνάστη ἐκ τοῦ οἴκου τῶν Ἀτταγιολῶν ἐν τιτὶ τμήμασι τῆς Γορτυνίας, οἵτινες καὶ ὑπεχώρησαν τῇ 1382 εἰς τὴν ἐπιδραμοῦσαν τὴν Πελοπόννησον ἑταιρίαν τῶν Ναβαρραίων ἢ συνεβιβάσθησαν μετὰ τῶν ἡγήτορων αὐτῆς, ἔπειτα δὲ κατ' ὀλίγον ἐξέλιπον, τῆς Ἀ. ἐξελληνισθείσης ἐντελῶς. Ἀλλ' ἐν τούτοις τὸ ἰδρυθὲν ἐν τῇ Λακωνικῇ ἑλληνικὴν δεσποτάτην τὸ ἔχον πρωτεύουσαν τὸν Μιστρά ἤρρισε νὰ αἰσθάνηται τὴν ἀνάγκην ἐπιρρώτους ἰδίως ἐναντίον τῶν Τσερκῶν, οἵτινες ἤρχισαν κατὰ τὰ τέλη τοῦ 13^{ου} αἰῶνος τὰς εἰς τὴν Πελοπόννησον ἐπιδρομὰς των. Διὰ ταῦτα ὁ δεσπότης Μανουὴλ ὁ Καντακουζηνὸς ἐκάλεσεν εἰς τὴν Πελοπόννητον ἐκ τῆς Θεσσαλίας τοὺς Ἀλβανούς, οἱ δὲ πρῶτοι τῶν ἐπηλύθων τούτων ἐπικουρῶν τῶν σωρηδὲν Μισρευσάντων εἰς τὴν χερσόνησον κατηλύθησαν ὑπὸ τοῦ Καντακουζηνοῦ ἐν Ἀ. Αἱ δὲ πρῶται τοιαῦται ἀλβανικαὶ ἐποικίσεις ἔγεναν εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Βελιγοστῆς, τὰ περὶ τὴν Καρύταιναν μέγιστον τοῦ Ἀλβανῶ καὶ τὴν περὶ τὸ Νίκλι γῶραν. Ἀλλ' ἡ ἐγκατάστασις τοῦ νέου φιλοπολέμου ἀλβανικοῦ στοιχείου δὲν ἠδυνήθη νανάχατίσῃ τὴν ὑπὸ τῶν Τούρκων κατὰκτησιν τῆς Πελοποννήσου. Ὅτε, τοῦ δεσποτάτου περιελθόντος ἀπὸ τῶν Καντακουζηνῶν εἰς τοὺς Παλαιολόγους, ἤρχεν ἐν Μιστρά ὁ δεσπότης Θεόδωρος ὁ Παλαιολόγος ὁ ἐπιδραμὼν στρατηγὸς τοῦ σουλτάνου Βαγιαζήτη Γ' ἀκούμπ πασᾶς τὴν Πελοπόννητον, εἰσῆλθε μετὰ τὴν ἀλωσιν τοῦ

Ἀργούς τῇ 2 Ἰουνίου 1397 εἰς τὴν Ἀ., καί, συγκρουσθεὶς παρὰ τὸ Λεονταρίον μετὰ τῆς στρατίας τοῦ δεσπότη, ἐνίκησεν αὐτόν. Ἀλλ' ἡ νίκη αὕτη δὲν ἐπήνεγκε τὴν ἐριστικὴν τῶν Τούρκων ἐγκατάστασιν ἐν Πελοποννήσῳ, ἥτις ἐπῆλθε τέλος τῷ 1458, ἀπ' οὗ πρότερον τῇ 5 Ἰουνίου 1423 ἐπὶ τῆς εἰς τὴν Πελοπόννησον ἐπιδρομῆς τοῦ Τουρχάν οἱ Ἀλβανοὶ τῆς Ἀ. ἐπέστησαν φοβεράν πανωλεθρίαν. Κατὰ δὲ αὐτὸ ἔτος τῆς κατακτήσεως τῆς Πελοποννήσου τὸ ἔτος τῆς καταντήσεως τῆς Πελοποννήσου ὑπὸ τοῦ Μωάμεθ εἰς μίτην μὲν ἀντέστησαν οἱ Ἀλβανοί, ἔπειτα δὲ τὸ Μούχλι ἐκ λειψυδρίας.

Ἡ εὐφορία τῶν ἀρκαδικῶν ὀρεπέδων καὶ ἡ κεντρικὴ τῆς Ἀ. θέσις ἀναγκαιῶς ὑπῆρξαν αἰτίαι ἀκριβῆς τινος τῆς Ἀ. καὶ κατὰ τοὺς κακοδαίμονας αἰῶνας τῆς Τουρκοκρατίας. Ὡς τὴν Τεγέαν καὶ Μαντινείαν καὶ ἔπειτα τὴν Μεγαλόπολιν εἶχε διαδεχθῆ ὡς κέντρον τῆς Ἀ. τὸ Νικλί, τοῦτο δ' ἔπειτα ὑπερευδοκίμηθη ὑπὸ τοῦ Μουχλίου, οὗτω καὶ κατὰ τὴν Τουρκοκρατίαν νῆον ἐδοκίμοι γῆν κέντρον ἐν τῇ πεδιάδι τῆς Μαντινείας, εἶνε δὲ τοῦτο ἡ Τριπολιτὰ (Τριπολις), ἥς τὸ ὄνομα φαίνεται παλαιόν, προσελθὲν ἐκ τοῦ συνεικτιζομένου τῶν τριῶν πλείων, τῆς Τεγέας, τῆς Μαντινείας καὶ τοῦ Παλλαντίου. Καὶ ἀπετέλουν μὲν ἐπὶ τῶν Τούρκων ἰδίους καζάδες ἢ ἐπαρχίας ἐκ τῶν ἀρκαδικῶν χωρίων ἡ Καρύταινα καὶ τὸ Λεονταρίον, ἀλλ' ἡ κυριώτατη ἐπαρχία ἦτο ἡ τῆς Τριπολιτικῆς (ἰδ. λ.). Τὰ δὲ Καλάβρυτα ἀπετέλουν ἰδίαν ἐπαρχίαν, ἥτις ἦν πολὺ μᾶλλον πρὶς τὴν Ἀχαΐαν ἐσχετιζέτο ἢ πρὸς τὴν Ἀ. διὰ τοῦτο δὲ καὶ ὅτε κατέλαβον τὴν Ἀ. σὺν τῇ λοιπῇ Πελοποννήσῳ οἱ Βενετοὶ τῷ 1687, τὰ Καλάβρυτα συναπέτελεσαν μέρος τοῦ νημοῦ Ἀχαΐας, τότε δὲ συμπεριελθῆσαν ἡ μὲν περιχώρησις τοῦ Λεονταρίου καὶ τῆς Καρυταίνης εἰς τὸν νημὸν Κορώνης, τὰ δὲ βόρεια τῆς Κυνουρίας καὶ ἡ σημερινὴ ἐπαρχία Μαντινείας εἰς τὸν νημὸν τῆς Ῥωμανίας, οὗ πρωτεύουσα ἦτο τὸ Ναύπλιον. Αἱ ἐκθέσεις τῶν Βενετῶν ἀποδεικνύουσιν, ὅτι ἡ εὐφορία Ἀ. εἶχε μὲν γὰρ παραμεινῆ ὑπὸ τῶν Τούρκων, ἐν δὲ Τριπόλει ὑπῆρχον μὲν καὶ ἔμποροι, ἀλλ' ἦσαν μὲν γὰρ βεδερήμενοι ὑπὸ τῶν φέρων καὶ τῶν ἀγγαρεϊῶν.

Οἱ Βενετοὶ κατὰ τὴν τριακονταετὴ αὐτῶν μέχρι τοῦ 1718 διαμονὴν ἐν Πελοποννήσῳ συνετέλεσαν τὸ κατὰ δύναμιν εἰς ἀνύψωσιν τῆς χώρας, ἀλλ' ἡ συνθήκη τοῦ Πασσάρους ἐπανεῖδωκε καὶ τὴν Ἀ. μετὰ τῆς λοιπῆς Πελοποννήσου εἰς τοὺς Τούρκους. Ἐπανακτήσαντες δ' οὗτοι τὴν Πελοπόννησον, κατέστησαν τὴν Τριπολὶν πρωτεύουσάν τοῦ πρὸς Ἀχαιοὺ καὶ ὅραν τοῦ πασᾶ ἀντὶ τῶν Πατρῶν, δπου οὗτος ἤδρευε κατὰ τὴν 17 αἰῶνα. Τοῦτο δὲ μεγάλως συνετέλεσεν εἰς αὐξήσιν καὶ ἀκμὴν τῆς Τριπόλεως, ἥτις ἀνεδεικνύετο πόλετικόν καὶ ἔμπορικόν κέντρον τῆς Πελοποννήσου, ἐν ᾧ συγχρόνως ἀπὸ τοῦ 1764 διὰ τῆς ἰδρύσεως τῆς ἐν Δημητσάνῃ ἑλληνικῆς σχολῆς ἡ πόλις

αὕτη ἐγένετο πνευματικὸν κέντρον τῆς Ἀρκαδίας καὶ τῆς λοιπῆς δὲ Πελοποννήσου. Τὴν ἀκμὴν τῆς πόλεως ταύτης ὑπὸ πνευματικὴν ἐποψὴν ἀποδεικνύει τὸ γεγονός, ὅτι γνωρίζομεν ὑπὲρ τοὺς εἰκοσιεὶς ἀρχιεπισκόπους καὶ ἐπισκόπους ἐξ αὐτῆς ἐρωμένους. Μεταξὺ δὲ τούτων εἶνε καὶ ὁ πολὺς πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Γρηγόριος ὁ Ε' καὶ ὁ Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανός, οἵτινες ἐξέχρισαν παρέχουσιν ἀγλήν εἰς τὴν ἐν τῇ εὐκρίᾳ γῶνι συμμετοχὴν τῆς Ἀ. συμπληρωμένην ὑπὸ τῶν τροπαιῶν καὶ τῶν μαρτυριῶν ὧν μαρτυρῶν ἐξείνεν ἡ χώρα, ἀξίως μετὰ τοσούτους ἀγῶνας τοχούσα τῆς ἐλευθερίας. Περί τῆς Ἀ. κατὰ τὴν ἐπανάστασιν ἰδ. λ. Β α λ τ ε τ σ ι, Δ η μ η τ σ α ν α. Ἰ θ ρ α ι μ π α σ σ α ς, Κ α λ τ ε ζ α λ, Κ ο λ ο κ ο τ ρ ῶ ν η ς, Τ ρ ι π ο λ ι ς.

BIRAIOTPAΦIA. Παιστανίου Βιέλιον Η'.—E. Curtius Peloponnesos. τόμ. Α'. Gotha. 1851 σ. 153-160.—Bursian Geographie von Griechenland τόμ. Β'. Leipzig. 1871. σ. 181-267.—Ἰ α ν. Ρ. Ρ α γ α β η. Τ α Ἑ λ λ η ν ι κ α ῖ, Τ ό μ. Α'. 1853.—A. R a n g a b e Souvenirs d'une excursion d'Athènes en Arcadie (ἐν τῷ Ε' τόμ. τῶν Mémoires de l'Académie des Inscriptions. Paris).—Chr. Sch w a b Arkadien. Stuttgart. 1852.—R. Schillbach Zwei Reisebilder aus Arkadien Jena. 1865. Τας δ' ἑλληνιστὶ γεγραμμένας περὶ Ἀ. γεωγραφικὰς μονογραφίας ἰδ. ἐν τῇ τοῦ Μ η λ ι α ρ α κ η Νεσελ. γεωγρ. φιλολογίᾳ Ἀθ. 1889 ἀρ. 276—295. Ἱστορία δὲ τῆς Ἀ. συνεχῆς δὲν ὑπάρχει, αἱ δὲ περὶ τῶν πόλεων ἐνάτην μονογραφίαν ζητητέα ἐν ταῖς οἰκείαις λῃξ. τοῦ Λεξικοῦ [Λ.]

Ἀρκαδιὰ πόλις τῆς ἐν Πελοποννήσῳ Τριφυλίας, ἐπέχον ἀκριβῶς τὴν θέσιν τῆς ἀρχαίας Κυπαρισσίας. Παράδοξος, ἀλλ' οὐκ ἄνευ ἀνaloγῶν (ἰδ. Ἀχαΐα καὶ Μαντινεία) εἶνε ἡ εἰς τὴν πόλιν ταύτην μετὰ θέσις τῆς ὀνομασίας ὀλοκλήρου χώρας, τῆς Ἀρκαδίας. Κατὰ τινὰς προηλθὸς τὸ ὄνομα ἐκ τῶν Ἀρκαδίων τῶν εἰς τὴν τριφυλικὴν παραλίαν φυγόντων καὶ συνοικήσαντων τὴν πόλιν κατὰ τὰς εἰς τὴν Πελοπόννησον σλαβικὰς ἐκδρομὰς. Ἡ σημασία τῆς Ἀ. κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας ἄρχεται κυρίως ἀπὸ τῶν χρόνων τῆς Φραγκοκρατίας. Οὐκ ἔνευ ἀντιστάσεως διὰ τὸ ὄχυρόν αὐτῆς κυριευθεῖσα τῷ 1205 ὑπὸ τῶν περὶ Σαμπλιττὴν καὶ τὸν Βιλαρδουῖνον, τὸ μὲν πρῶτον ἐδόθη εἰς αὐτὸν τὸν Γοδσφρέδον Βιλαρδουῖνον, ἀποτελέσασα μετὰ καὶ τῆς Καλαμάτας καὶ τῶν περιχώρων μίαν τῶν βαρωνιῶν τῆς Πελοποννήσου. Τῷ δὲ 1208 ἡ Ἀ., ἀποχωρισθεῖσα τῆς Καλαμάτας, περὶ ῥήθη εἰς τὸν Βιλαίν Δωνοά (Vilain d'Aunoy), εἰς τοῦτου δὲ τὸν οἶκον ἔμεινε μέχρι τοῦ 1324, ὅτε διὰ τοῦ γάμου τῆς θυγατρὸς Βιλαίν τοῦ

Β' Ἀγνῆς μετὰ Στεφάνου τοῦ Μαύρου περιήλθε κατὰ τὸ ἥμισυ εἰς αὐτὸν καὶ ἔπειτα τοὺς διαδόχους αὐτοῦ μέχρι τοῦ 1386. Τότε δὲ διὰ τοῦ γαμου τῆς θυγατρὸς Ἐράδου Β' τοῦ Μαύρου ἐγένετο κυριὸς τῆς Ἀ. ὁ ἐκ Γενουῆς οἶκος τῶν Ζαχαριῶν (Zaccaria). Διὰ δὲ τοῦ γαμου τῆς θυγατρὸς Κεντουρίωνος τοῦ Ζαχαρία Αἰκατερίνης μετὰ Θωμᾶ τοῦ Παλαιολόγου περιήλθεν εἰς τοῦτον σὺν τῇ ἡγεμονίᾳ τῆς Ἀχαΐας καὶ ἡ Ἀ. Ἀπὸ ταύτης δὲ, παραχωρηθείσης ὡς τιμαρίσι εἰς τὸν Ἰωάννην Ῥαούλ, βλέπομεν τὸν Παλαιολόγον ἐπιχειροῦντα τῇ 1459 τὴν κατὰ τῶν ἡζῶν Πηλοπόννηστος καταλαβόντων Τούρκων ἀτυχῇ ἀποστασιᾷ. Ἀλλ' ἐπελθόντος τὸ θέρους τοῦ 1460 αὐτοῦ τοῦ Μωάμεθ Β' ἔπεσε καὶ ἡ Ἀ., παραδοθεῖσα ἐκ φόβου. Καὶ ἀναφέρονται μὲν ὑπὸ τῶν νεωτέρων δεκακισχίλιοι οἱ τότε περιπεσόντες εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ Μωάμεθ κάτοικοι τῆς Ἀ., ἀλλὰ παρατηρήσιον, ὅτι ὁ πρῶτος εἰσηγησάμενος τὴν εἰρήνην ταύτην Fallmerayer, ἐξ οὗ παρέλαβον ἔπειτα αὐτὴν ὁ Curtius, Hopf καὶ Hertzberg, παρενόησε τὸ σχετικὸν χωρίον τοῦ Λαονικοῦ Χαλκοκονδύλου (ἐκδ. Βόννης: σ. 475, 22), ὅστις εἰς μὲν ῥίσις μάλιστά συνάθροισθέντας λέγει τοὺς κατοίκους τῆς τε Ἀ. καὶ τοῦ Σαλδαρίου (St. Sauveur). Ἐξεπείμθησαν δὲ οἱ κάτοικοι οὗτοι ὡς εἰκότεροι εἰς τὰ περὶχωρα τοῦ Βυζαντίου. Ἀλλὰ καὶ πάλιν κατ' ὀλίγον συνωκίσθη ἡ πόλις ἐπὶ τῆς Τουρκοκρατίας, καίπερ ἐκπεσοῦσα μεγάλως. Ὡς νέαν δὲ πως ἀκμὴν ἀνῆλθεν ἐπὶ τῆς ἐν Πελοποννήσῳ Βενετοκρατίας κατὰ τὰ τέλη τοῦ 15' καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 16' αἰῶνος. Τῶν Βενετῶν πιθανῶς διαφυλάξαντων αὐτὴν τὴν ἐπὶ Τούρκων διεικητικὴν διαίρεσιν, βλέπομεν τότε τὴν Ἀ. πρωτεύουσαν ἰδίας περιοχῆς (territorio) τοῦ νομοῦ Μεθώνης. Ἀλλ' ἐν τῇ γενικῇ τῆς Πελοποννήσου κατ' ἐκεῖνο τοῦ χρόνου ὀλιγανθρωπία ἡ μὲν ὅλη περιοχὴ, καίπερ ἀριθμοῦσα 84 χωρία, εἶχε τῇ 1689 μόνον 6088 κατοίκους, οἱ δὲ κάτοικοι αὐτῆς τῆς Ἀ., διηρημένης, ὡς φαίνεται, εἰς τέσσαρας ἀποικισμένας ἀλλήλων συνοικίας, ἀνῆρχοντο μόνον εἰς 745. Περιελάμβανεν δ' ἐπὶ Βενετῶν ἡ περιοχὴ τῆς Ἀ. τὴν χώραν τῶν σημερινῶν δήμων Κυπαρισσίας, Τριπύλης, Ἀετοῦ, Ἰθάκης, Οἰχαλίας, Ἀνδανίας, Αὐλῶνος, Δωρίου, Ἡλεκτρίδος, Ἐράνης καὶ μέρος τῶν δήμων Βώλακος, Σκιλλούντος, Ἀλιφῆρας, Ἀρήνης, Φιγαλείας, Πλαταμώδους, Φλεσιάδος καὶ Ἀριστομένους (18. Σ. π. ο. π. Α. ἀ. μ. π. ο. ο.). Ἀπογραφὴ τοῦ νομοῦ Μεθώνης ἐπὶ Βενετῶν ἐν Δελτίῳ Ἰστορ. καὶ Ἑθνολ. Ἑταιρίας τ. μ. Β' σ. 686 κ. ἐ.). Τῇ 1770 κατὰ τὴν ἐπὶ Αἰκατερίνης τῆς Β' ἐπανάστασιν τῆς Πελοποννήσου ἡ Ἀ. ἐχρησίμευσεν ἐπὶ τινὰ χρόνον ὡς στρατόπεδον τοῦ πρίγκιπος Δολγορούκη. Γενναίως δ' ἔπειτα συμμετασχούσα τοῦ ἐθνικοῦ ἀγῶνος, κατεστράφη τῇ

1825 ὑπὸ τοῦ Ἰωάν. παστῆ. Συνωκισθεῖσα δὲ καὶ πάλιν, ἔλαθε μετὰ τὴν ἔρυσιν τοῦ ἑλ. βασιλείου ἐκ νέου τὸ ἀρχαῖον ὄνομα Κυπαρισσία, εἶνε δὲ σήμερον ἐκ τῶν ἀνθηρῶν κωμό-πλῃων τῆς Τριφυλίας, ἀριθμοῦσα 4707 κατοίκους (1889). ὁ δὲ δήμος οὗ εἶνε ἔδρα ἀριθμῶν κατοίκους 7652 (1889). Τῆς κωμοπόλεως ὑπέρκειται ἡ ἀκρόπολις, ἥς τὰ σωζόμενα εἴρεται τῶν τειχῶν καὶ τεσσάρων πύργων ἐν μέρει μὲν εἶνε ἀρχαῖα, ἐν μέρει δὲ βυζαντικῶν, φραγκικῶν καὶ τουρκικῶν χρόνιον (Buehon La Grèce continentale et la Morée σ. 466). Σχεδιογράφημα τῆς πόλεως ἐπὶ Τουρκοκρατίας ἴδ. περὶ τῇ Gell Narrative of a journey in the Morea. London. 1823. Ἰδ. καὶ λ. Κυπαρισσία, Κυπαρισσία δὲ ἡμος. [Λ.]

Ἀρχαδίην μ' αἰτεῖς. Παροιμ. ἐπὶ τῶν μεγάλων καὶ ἀσέμνων ματαιῶς ζητούντων. Ἐλήρη ἐκ τοῦ χρησμοῦ, ὃν ἔδωκεν ἡ Πυθίᾳ ἐν παλαιότητι χρόνις εἰς τοὺς Λακεδαιμονίους, ζητούντας νὰ καταλάβωσι τὴν Ἀρχαδίαν, καὶ οὗ ὁ πρῶτος στίχος ἔχει οὕτως: «Ἀρχαδίην μ' αἰτεῖς; μέγα μ' αἰτεῖς» οὗτοι δώτω. Βλ. λ. Ἀρχαδία. [Π.]

Ἀρχάδιον βλάστημα. Παροιμ. ἐπὶ τῶν δειλῶν. [Π.]

Ἀρχάδιος Γραμματικὸς ἐξ Ἀντιοχείας ἀκμάσας πιθανῶς τὸν τρίτον μ. Χ. αἰῶνα. Ὁ Σουίδας (ἐν λέξει) ἀναφέρει: πολλὰ γραμματικὰ συγγράμματα αὐτοῦ, ἐν οἷς τὸ «Περὶ ὀρθογραφίας», τὸ «Περὶ συντάξεως τῶν τοῦ λόγου μερῶν» τὸ «Ὀνομαστικόν», τὸ ὅποσον ἀποκαλεῖ θυμῶσιον καὶ τὸ «Περὶ τόνων». Ἐκ τούτων μόνον τοῦ «Περὶ τόνων» διεσώθη ἡμῖν σύνοψις τις, γενομένη ὑπὸ τοῦ ἐξ Ἀλεξανδρείας Βυζαντινῶν γραμματικοῦ Θεοδοσίου κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ ἐν Κοπεγχάγῃ ἀντιγράφου, ἐκ δε τῶν ἄλλων μόνον ἀποσπασματα. Ἡ σύνοψις αὕτη τοῦ «Περὶ τόνων» ἔργου Ἀρκ. τοῦ Ἀντιοχείως εἶνε πολυτιμωτάτη, διότι εἶνε τὸ τελειότατον τῶν ἐκ τῆς ἀρχαιότητος περὶ τοῦ θέματος τούτου περιωσθέντων συγγραμμάτων, συνέγραψε δ' αὐτὸ ὁ Ἀρκ. κατὰ τὸ περιόδητον «Περὶ προσωπίων» συγγραμμὰ τοῦ Ἡρωδιανοῦ, διασκευάσας αὐτὸ εἰς αὐτοτελεῖα πραγματείας. Περὶ τῶν ἔργων τοῦ Ἀρκ. τούτου διεξοδικῶς ἐπραγματεύθη ὁ Villosion (Epist. Vimar. σ. 113 ἐπ.), ὅστις ἐξημερεύει καὶ ἀποσπάσματα τινὰ σωζόμενα τῶν ἔργων αὐτοῦ. Τὴν δὲ «Περὶ τόνων» πραγματείαν πρῶτος ἐξέδωκε τύποις ὁ Edm. H. Barker ἐν Λειψίᾳ τῇ 1819 κατὰ δύο παρισιανὰ ἀντίγραφα (ὑπ' ἀριθ. 2102 καὶ 2803.), τὰ ὅποια ἐπὶ τούτῳ ἀντέγραψεν ὑπὲρ αὐτοῦ ὁ ἐκ Θεσσαλονίκης Ἕλληνας Γρηγόριος Γεωργιάδης Ζαλόνης, τὸ δεύτερον δὲ καλλίτερον ἐξέδωκε τὸ ἔργον ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ πολὺ καλλίτερου ἐν Κοπεγχάγῃ ἀντιγράφου ὁ G. Dindorf ἐν τῇ

πρώτῳ τόμῳ τῆς συλλογῆς του Gramma-tici graeci ἐν Λειψία τῷ 1863. [Γ.Κ.]

Ἀρχαδίος πρεσβύτερος υἱὸς Θεοδοσίου τοῦ μεγάλου καὶ τῆς βασιᾶς Πλακιδίλλης, γεν-νηθεὶς τῇ 377. Συμφωνῶς πρὸς τὴν ὑπὸ τοῦ πατρὸς γενομένην διανομὴν τοῦ ῥωμ. κράτους ἔλαβε μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ τὴν Ἀνατο-λήν, πρωτεύουσάν ἔχουσάν τὴν Κωνσταντινού-πολιν, καὶ δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ὁ πρῶτος αὐτοκράτωρ τοῦ βυζαντινοῦ κράτους. Ἀνίκα-νος ὢν περὶ τὸ διοικεῖν καὶ ἐσπερημένος θε-λήσεως, ἐπέτρεψε τὰ τοῦ κράτους πρῶτον μὲν εἰς τὸν Γαλάτην Ῥουφίον, ἔπειτα δὲ εἰς τὸν Εὐτρόπιον. Γούτου δὲ καταλυθέντος ὑπὸ τοῦ Γότθου Γαίνα, ἀνέλαβε τὴν διοίκησιν ἡ σύ-ζυγος τοῦ Ἀ. Εὐδοξία, ἥτις περιήλθεν, ὡς γινώσκοντες, εἰς ἔριν πρὸς τὸν πατριάρχην Ἰω-ῶάννην τὸν Χρυσόστομον, ὅστις καὶ ἐξωρίσθη τῇ 404. Εἰς τὸν Ἀ. αὐτὸν δυναμεία νὰναφέ-ρωμεν μόνον τὰ παρ' αὐτοῦ ληφθέντα μέτρα κατὰ τῶν ἐθνικῶν καὶ αἰρετικῶν. Ἀλλως δὲ οὐδὲν ἐξήγγαγεν αὐτὸν ἐκ τῆς ναυθρότης του, οὔτε ἐπιδρομαὶ βαρβαρικαί, οὔτε φυσικαὶ κατα-στροφαὶ ἐπελθεῖσαι εἰς τὸ κράτος κατὰ τὸν χρόνον τῆς βασιλείας του, ἥτις διακρίνεται μὲν διὰ τὴν ἐν τῇ αὐτῇ ἀναπτυχθεῖσαν πολυ-τέλειαν καὶ μεγαλοπρέπειαν. Θανόντα τῇ 1 Μαΐου 408 διεδέχθη ὁ ἀνῆλικος αὐτοῦ υἱὸς Θε-οδοσίος ὁ Β'. [Λ.]

Ἀρχαδιούπολις πόλις ἐν Θράκῃ, μετὰξὺ Ἀδριανουπόλεως καὶ Ἡρακλείας, οὕτω κληθεῖσα ἀπὸ τοῦ κτίσαντος αὐτὴν αὐτοκρά-τορος Ἀρχαδίου (Ζων. XIII, 20), ἔδρα δ' ἀρ-χιεπισκόπου. Διὰ τὸ ἐπικάειρον τῆς θέσεως αὐ-τῆς καὶ τὸ ὀχυρὸν πολλὰς ὑπέστη προσβολὰς καὶ καταστροφάς. Καὶ τῇ μὲν 442 ἐπὶ Θεοδο-σίου τοῦ Β' κατεστράφη ὑπὸ τοῦ Ἀττίλα, ἀ-νακτισθεῖσα δ' ἐξεπολιόρκηθη τῇ 473 ἐπὶ Λέ-οντος ὑπὸ τοῦ Θεοδορίου ἐνεκα λιμοῦ, τῇ δὲ 559 βασιλευσάντος τοῦ Ἰουστινιανοῦ κατελή-φθη ἐπὶ βραχὺ ὑπὸ τῶν Οὐννων, τῇ δὲ 813 ἐπὶ Λέοντος τοῦ Ἀρμενίου ἐδράθη σὺν τοῖς περικύριοις ὑπὸ τῶν Βουλγάρων, ὡς καὶ τῇ 1050 ὑπὸ τῶν Πατζινάκων. Πληροῖεν τῆς πό-λεως ταύτης προσέβαλε καὶ ἐνίκησεν Ἰωάν-νης ὁ Τζιμισαῆς τῇ 970 μεγάλῃν στρατιάν ἐκ Ρώσων καὶ Πατζινάκων. Τῇ 1189 ἐπὶ Ἰσα-αίου Β' τοῦ Ἀγγέλου κατέλαβον τὴν πόλιν οἱ σταυροφόροι ὑπὸ τὸν δοῦκα τῆς Σουαβίας, υἱὸν Φρειδερίκου τοῦ Δ'. Αἱ λοιπαὶ τύχαι τῆς Ἀρχαδιουπόλεως εἰνε κοινὰ πρὸς τὰς τῆς Θρά-κης καὶ τοῦ βυζαντινοῦ κράτους καθόλου. [Λ.]

Ἀρχαδίον. Δῆμος τοῦ νομοῦ Ζακύνθου, ἀποτελούμενος ἐκ τῆς πρωτεύουσας Γερακα-ρίου καὶ τῶν χωρίων Ἀλικανᾶ, Μπελούσι καὶ Τραγάκι. Κάτ. 3250 τῇ 1889. ἔχει ἀτελὲς ἑλλ. σχολεῖον καὶ 4 δημ. σχολεῖα. Προϊ-όντα ἔλαιον, σταφίδες, οἶνος κλπ. [Π.]

Ἀρκάνη τὸ ῥάμμα, ὃ τὸν στήμονα ἐγ-

καταπλέκουσιν αἱ διαζόμεναι (Ἑσυχ.). Πιθα-νὸς, κατὰ τὸν Blümner, τὸ ἄλλως λεγόμε-νον καιρός. [Κ.Μ.]

Ἀρκανίτης ἰδ. Γλασερίτης.

Ἀρκάνσας. Μία τῶν Ν πολιτειῶν τῆς Βορείου ἀμερ. Συμπολιτείας, καίμενη εἰς πλάτ. 33°—36° 30' Β. καὶ μῆκ. 89° 30'—94° 30' Δ τοῦ Γρῆν. ἔχει ἐμβαδὸν 135,187 τγμ. καὶ 802,564 κατ. (1880), ὧν 210,953 μὴ λευκοί. Διὰ μέσου τῆς χώρας ῥέει ὁ Ἀ ρ κ ἄ ν σ α ς (ἐξ οὗ τὸ ὄνομα τῆς), ὁ μετὰ τὸν Μισσουρί μέγιστος τοῦ Μισσιισσιππὶ παραπόταμος, πηγά-ζων ἀπὸ τῶν βραχυδίων ὄρεων, καὶ ἔχων ῥοὴν 3000 χμ. Μετ' αὐτόν, ὁ σπουδαιότερος τῶν ἄλλων ποταμῶν εἶναι ὁ Οὐάιτ-Ρέβερ, παραπόταμος καὶ οὗτος τοῦ Μισσιισσιππὶ. Τὰ Βλ μέρη εἶναι ὑγρεῖνά. Τὰ παρὰ τοὺς ποτα-μοὺς χυθμαλὰ καὶ αἱ κλιτύες τῶν ὄρεων παρα-γοῦσι σιτηρά, ἐνῷ τὰ πρὸς Ἀ χυθμαλὰ μέρη εἶναι νοσηρὰ καὶ κατάλληλα πρὸς καλλιέργειαν τοῦ βόμβικος. ἔχει πολλὰς λαματικές πη-γὰς θερμοκρασίας 40°—70° ἔκ. Τὸ κλίμα εἶναι μέτριον. Ἡ ἔκρη θερμοκρασία ἐν Λίττλε-Ρόκ εἶναι—10° καὶ + 36° ἔκ. Ὁ μέγιστος ὄρυκτός πλοῦτος τῆς χώρας μένει ἐτι ὅλιγος ἀνεκμετά-λεντος. Ἐκ τῶν ζώων, ἀπαντῶσιν ἐκεῖ βού-βαλοι, ἄλλα, ἔλαφοι, κάστορες, ἐνυδρίδες, λαγωοί, κτλ. ἄρκτοι δὲ καὶ λύκοι δὲν εἶναι σπάνιοι.—Ἡ ἐκπαίδευσις εἶναι ἐλευθερά. Τὸ δ η μ ὁ σ ι ο ν χ ρ ῆ ο ς ἀνῆρχετο τὴν 1 Ὀκ-τωβρ. 1885 εἰς 5,108,043 δολ.—Ἡ εἰσα-γωγὴ ἡ, (τὴν 1 Ὀκτωβρ. 1884) εἰς 1,445,120· καὶ ἡ ἐξαγωγὴ ἡ, εἰς 515,605 δολ.—Σιθρ. τῇ 1880 εἶχε μόνον 1293 χμ.

Τὸ κράτος διαιρεῖται εἰς 74 κομитаίς, ἔχει Γερουσίαν ἐκ 31 μελῶν, ἀνὰ τετραετίαν ἐκλε-γομένων, καὶ Βουλὴν ἐξ 93 μελῶν ἀνὰ διετίαν ἐκλεγμένων. Ὁ διοικητὴς ἐκλέγεται ἀνὰ διετίαν. Ὁ ἀνώτατος δικαστὴς διορίζεται ὑπὸ τοῦ διοικητοῦ καὶ ἐπικυροῦται ὑπὸ τοῦ νομο-θετικοῦ σώματος ἐπὶ ὀκταετίαν, ἐνῷ οἱ ἑταί-ρις ἄλλοι δικασταὶ ἐκλέγονται ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἀνὰ ὀκταετίαν.—Τὸ Ἀ. ἀποστέλλει εἰς τὸ Συνέδριον δύο Γερουσιαστὰς καὶ 4 ἀν-τιπροσώπους.—Τὸ πλεῖστον τῶν πόλεων αὐ-τοῦ εἶναι ἀσήμενοι, πλὴν τῆς πρωτ. Λίτ-τλε-Ρόκ (18185 κατ.) καὶ τῆς Ἐλ-ν η ς, σπουδαιότατου ἐμπορικοῦ λιμένος ἐπὶ τοῦ Μισσιισσιππὶ καὶ κέντρου διασταυρώσεως πολλῶν σιδηροδρ. (3852 κατ.). [Π.Π.]

Ἀρκανσίτης καλεῖται ὁ ἔκ. τοῦ Ἀρ-κάνσας (Β' Ἀμερική) βρομκίτης (ἰδ. λεξ.), οὗτινος οἱ μὲν κρύσταλλοι ἔχουσιν ὄψιν βασι-εξαγώνου συστ. τὸ δὲ χροῖμα εἶνε σιδηρο-μέλαν. [Κ.Μ.]

Ἀρκάς. Ὁ ἐπώνυμος τῶν Ἀρχαδίων ἥρωας, υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς νόμφης Καλλι-στοῦς, καταστερισθεὶς ὑπὸ τοῦ Διὸς (Ἀρκτοῦ-ρος ἢ Ἀρκτοφύλαξ) μετὰ τῆς μητρὸς αὐτοῦ

(Ἀρκτου). Μετὰ τὸν θάνατον ἢ τὴν μεταμόρφωσιν τῆς Καλλιστοῦς ὁ Ζεὺς ἀρπάσας τὸ βριφος ἔδωκεν ἐν Ἀρχαδίᾳ τῇ Μαίᾳ ἵνα τὸ ἀναβρέψῃ. Κατὰ δὲ τοὺς ἐπιχωρίους ἀρχαδικούς μύθους ὁ Ἄ. διεδέχθη εἰς τὴν ἀρχὴν τὸν Νύκτιμον, καὶ ἐδιδάξε τοὺς Ἀρχάδας τὴν καλλιέργειαν τοῦ σίτου καὶ τὴν ἀρτοποιίαν καὶ τὴν ὑφαντικὴν· ἀπὸ τῆς βασιλείας δὲ τούτου ἐκλήθη ἡ χώρα Ἀρχαδία ἀντὶ Πελασγίας καὶ οἱ κάτοικοι ἀντὶ Πελασγῶν Ἀρχάδες. Συναϊκήρας δὲ νύμφῃ Δρυάδι ἐγέννησε τρεῖς υἱοὺς Ἀζᾶνα, Ἀφειδαντα καὶ Ἐλατον, οἷς διένειμε τριχῇ τὴν χώραν. [Π.]

Ἀρχασάδες. Χωρίον τοῦ δήμου Φαρίδος, τῆς πρώτης ἐπαρχίας Λακεδαιμόνος, τοῦ νομοῦ Λακωνίας, ἔχον 241 κατ. τῷ 1889. [Π.]

Ἀρχεβοῦζιον (Arquebuse) ἐκαλεῖτο, κατὰ τὴν μεσαιῶνα, τὸ πρῶτον φορητὸν πυρρῶλον σπλον, ἀποτελούμενον ἐκ σιδεροῦ σωλήνος δεχομένου τὸ γέμισμα καὶ τὸ βλήμα καὶ ἐκ κοντακίου μετὰ προσωμιδος, καταλλήλως διασκευασμένου, ἵνα εὐκολύνῃ τὴν σκόπευσιν· γενικῶς δὲ, μέχρι τοῦ 17ου αἰῶνος, ἐποχῆς, καθ' ἣν ἀνεφάνη τὸ τυφέκιον, ἐκαλοῦντο οὕτω, πάντα τὰ φορητὰ πυρρῶλα ὅπλα, πλὴν τοῦ πιστολίου, ἅτινα ἐκτός τοῦ μετὰ προσωμιδος κοντακίου ἔφερον καὶ πλήρη μηχανισμόν ἀναφλέξεως τοῦ γεμίματος· ἐπίσης, πρὸ τῆς χρήσεως τῆς πυρίτιδος, ἐκαλεῖτο διὰ τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος εἶδος ἐκγύλου ὅπλου ὁμοίως διασκευασμένου. Τὸ Ἄ. κατ' ἀρχάς, ἔνεκεν τοῦ μεγάλου αὐτοῦ βάρους, ἐστηρίζετο ἐπὶ δικράνου ἢ ἀρπάγῃς πρὸς εὐκολίαν τῆς σκοπεύσεως.

Ἡ ἀνάφεξις τοῦ γεμίματος ἐνῆργετο σχεδὸν μέχρι τοῦ 18ου αἰῶνος διὰ θρυαλλίδος, ἣν περιετύλισεν ὁ ἀρχεβοῦζιφόρος περὶ τὸν δεξιὸν βραχίονα. Κατόπιν οἱ Ἰσπανοὶ ἐφεύρον τὸν ὀφιοειδῆ μηχανισμόν, ἀποτελούμενον ἐκ μεταλλικοῦ τεμαχίου ὀριοειδοῦς, ὅπερ διεπέρα ἡ θρυαλλίς συγκατασπόμενη μεταξὺ τῶν σιαγόνων τοῦ ὄψεως· τὸ ὀριοειδὲς τοῦτο τεμάχιον, πιεζομένης τῆς σκανδάλης, περιστρέφετο, ἢ δὲ θρυαλλίς πλησιάζουσα ἀνέφλεγε τὸ ἐμπύρευμα εὐρισκόμενον ἐπὶ μεταλλικῆς σκάφῃς ἐχούσης ἐπικάλυμμα πρὸς ἀποφυγὴν ἀκαίρων ἀναφλέξεων διὰ τοῦ μηχανισμού· τούτου ἡ ἀνάφεξις ἐγένετο ἄνευ διακοπῆς τῆς σκοπεύσεως, ἀλλ' ἀπῆται προπαρασκευὴν καὶ ἦτο ἐπικίνδυνος. Ἐπειτα ἐγένετο παραδεκτός, ἰδίως διὰ τὸ ἱππικόν, ὁ καλούμενος ἐντροχος ἔμπυρος, ὅστις δὲν εἶχε μὲν ἀνάγκη προπαρασκευῆς τινος, ἀλλ' ἦτο δαπανηρὸς καὶ πολὺ πλοκος, δὲν εἶχε στερεότητα καὶ ἀπῆται μεγάλην ἐπιτηδεύτητα καὶ φροντίδα πρὸς συντήρησιν· ὁ ἐμπυρὺς οὗτος συνίστατο ἐκ χαλυβιδίου τροχοῦ δοντωτοῦ, ἐν τῷ πυθμένι τῆς σκάφης εὐρισκόμενου, ἐν ᾗ ὑπῆρχε τὸ ἐμ-

πύρευμα, ἀναφλεγόμενον διὰ τῶν σπινθήρων, οἵτινες παρήγοντο ἐκ τῆς προστριβῆς τοῦ τροχοῦ ἐπὶ μεταλλικῷ δίσκῳ ἢ πυριτολίθῳ. Τέλος ἐγένετο χρήσις τοῦ λιβόρο ὁρομηχανισμοῦ, ἐν ᾗ ἡ ἀνάφεξις ἐτελεῖτο δια προσκρούσεως πυριτολίθου ἐπὶ πλακῶς χαλυβιδίης. — Τὸ Ἄ. ἐφευρέθη πιθανῶς περὶ τὸ 1476, ἢ δὲ χρήσις του ἐπέξετάθη μετὰ τὴν μάχην τῆς Παβίας κατὰ τὸ 1525, ὅτε καὶ μόνον ἔσχον ἐπαρκῆ βλητικὰ ἀποτελέσματα, οἱ Ἰσπανοὶ ἀρχεβοῦζιφόροι. [Α.Α.]

Ἀρχεῖον ῥίζα (Φαρμακολ.). Radix Bardanae (Arctium Lappa., Lappa major Gaertn., Lappa minor DC., Lappa tomentosa Lamk.). Τὸ ἄρχειον, φυτὸν διετὲς ἐν Εὐρώπῃ γεννώμενον, καλεῖται παρ' ἡμῶν κοινῶς πλατόμας ἢ ἡ ῥίζα τοῦ Ἄ., ἀτρακτοειδῆς, σαρκώδης καὶ ἱσοπαχῆς δακτύλιῳ, δύσσομος, βλεννώδης καὶ πικρὰ τὴν γεύσιν, ἐνέχει πικρὸν στοιχεῖον ἐν ὕδατι διαλυτόν, σάκχαρον, δεψίνην, βλένναν, ἰνουλίνην καὶ ἄλλα καλίου. Ἰσχυρῶς ἀνεῦρον ἐν τοῖς καρποῖς τοῦ φυτοῦ τούτου ἀλκαλοειδές τι, ὅπερ ἐκάλεσαν Lappene. Ἡ ῥίζα τοῦ Ἀρ. εἶναι ἐξαίρετον διαφορητικόν, διουρητικόν καὶ μετασχηματικόν. Παραγγέλλεται πρὸς τοὺς ρευματισμούς, τὴν ἀρθρίτιδα, τὰς πνευμονικὰς συμφορήσεις, τὰ πάθη τῆς καρδίας καὶ τοῦ δέρματος, καὶ πρὸ πάντων πρὸς τὰς διαφορωτάς συμφυλιδίους ἐξανθήσεις. Δίδεται εἰς ἐγγύμα ἢ ἀφέψημα (15—60 : 1000) καὶ εἰς βαμμια, ἐκχύλισμα καὶ κόκκιν κατὰ γράμματα. [Β.Π.]

Ἀρχεσίπτος Πατὴρ τοῦ Λαέρτου, πάππος τοῦ Ὀδυσσεύς. Ἦν υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Εὐρυπείας ἢ τοῦ Κεφάλου καὶ τῆς Πρόκριδος, ἢ τοῦ Κιλλέως τοῦ υἱοῦ τοῦ Κεφάλου. [Π.]

Ἀρχεσίλαος. Διάσημος φιλόσοφος ἐκ Πιτάνης τῆς Λιόλιδος, μαθητεύσας διαδοχικῶς παρὰ Θεοφράστῳ, Κράντῳ, Θεοδώρῳ τῷ Μεγαρικῷ καὶ τῷ σκεπτικῷ Πύρρῳ καὶ ἀναδειχθεὶς ἑπείτα ἀρχηγὸς τῆς Μέσης Ἀκαδημίας (βλ. λ. Ἀκαδημία); τὴν ὁποίαν κατέρωθσε μὲν ὡς ἀνεγείρη ἐκ τῆς καταπτώσεως, εἰς ἣν εἶχε περιέλθει ἐπὶ τῶν ἀσχημῶν διαδόχων τοῦ Ἀριστοτέλους, κατὰ πολὺ ὅμως τὰ πλατωνικὰ διδάγματα μεταβαλὼν. Ἡ διαλεκτικὴ τῷ ὄντι μετέπεισε παρ' αὐτῷ εἰς καθαρὰν ἐριστικὴν, ἐπιδιώκουσα πρὸ πάντων τὴν ἀποδείξιν τοῦ ἀβασίμου πάσης οἰας δήποτε θετικῆς γνώμης. Ἐνθὺ δὲ τοῦ Πλάτωνος ὁ σκεπτικὸς ἦτο ἀπλοῦς προσιταγωγικὸν τέχνασμα, δι' οὗ ἐπειράτο νὰ καταστήσῃ εὐχερεστέρα τὴν μετ' ὀλίγον διατύπωσιν δόγματος θετικοῦ, ἢ διδασκαλίᾳ τοῦ Ἀρκ. ἦτο οὐ μόνον κατ' ἐπιφάνειαν, ἀλλὰ καὶ κατ' οὐσίαν σκεπτικὴ. Κατὰ τὴν γνώμην αὐτοῦ οὐδὲν δύναται ὁ ἄνθρωπος νὰ γνωρίσῃ, οὐδ' αὐτὸν τῆς ἀγνοίας του τὴν λόγον. Εἰς τὸ ἀπελπιστικὸν τοῦτο συμπέρασμα

ἀντέταξαν οἱ Στωϊκοὶ τὴν θεωρίαν αὐτῶν τῆς γνώσεως, εἰς ἣν ἄγουσιν ἡ αἰσθησις, ἡ συγκατάθεσις καὶ ἡ καταληπτικὴ φαντασία. Ὁλόκληρον τὸν βίον αὐτοῦ κατηνάλωσεν ὁ Ἀρκ. εἰς ἐριδὰς πρὸς τὴν Στοά, αἵτινες δὲν φαίνονται πολὺ συντελέσαι εἰς τὴν πρόθεον τῆς φιλοσοφίας. Βλ. λ. Ἀκαδημία, Ζήνων, Στοά. [P.]

Ἀρκεσίλαος δωρικός τύπος τοῦ ὀνόματος Ἀρκεσίλαος. Οὕτως ὠνομάζοντο τέσσαρες τῶν βασιλείων τῆς Κυρήνης. 1) Ὁ Ἀ. ὁ Α', υἱὸς Βάττου τοῦ Α', ἥρως δεκαεξέτης (599—583 π.Χ.), δὲν γνωρίζομεν δὲ περὶ αὐτοῦ ἄλλο τι. — 2) ὁ Β' υἱὸς Βάττου τοῦ Β' φέρει τὸ ἐπώνυμον Χαλεπὸς διὰ τὸ βίαιον τοῦ χαρακτήρος. Ἐπ' αὐτοῦ (554—514 π.Χ.) ἤρχισε νὰ κλονιζῇται ἡ δυναστεία τῶν Βαττιάδων. Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Α', ἐρίσαντες πρὸς αὐτόν, ἀπεχώρησαν ἐκ τῆς Κυρήνης καὶ ἔκτισαν μὲν τὴν Βάρκαν, ἐκίνησαν δ' εἰς ἀποστασίαν ἀπὸ τῶν Κυρηναίων τοὺς ὑπάρχουσιν αὐτῶν Λίβυς. Ὅτε δ' οἱ Κυρηναῖοι κατεδιώξαν τοὺς ἀποστάτας, οἱ Λίβυες ἐνίκησαν αὐτούς, φονεύσαντες ἐπτακισχίλους. Ὁ Α. ἐφρονέθη κατόπιν ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Λεάρχου. — 3) ὁ Γ', υἱὸς Βάττου τοῦ Χυλοῦ (530—514; π.Χ.), ἐκδιώχθεις ὑπὸ τῶν Κυρηναίων ἐφυγεν εἰς τὴν Σάμον, ἐπόθεν ἐπιστρέψας μετὰ στρατιᾷς κατέλαβε πάλιν τὸν ὄρον. Ὑποταχθεὶς δὲ τῷ 525 π.Χ. τῆς Αἰγύπτου εἰς τὸν βασιλεῖα τῶν Περτῶν Καμβύσην, ὁ Α. ἀνεγνώρισε τὴν κυριαρχίαν αὐτοῦ, γενόμενος φέρου ὑποτελῆς. Ἀλλ' ἐνέκα τοῦ διὰ τὸ διάδημα αὐτοῦ τοῦτο προκληθέντος ἐρεθισμοῦ τῶν Κυρηναίων φονεύμενος ἐφυγε πρὸς τὴν πενθερὰν αὐτοῦ εἰς Βάρκαν, ὅπου καὶ ἐφρονέθη. — 4) ὁ Δ' ἐβασίλευσεν ἐν Κυρήνῃ ὡς ὑποτελῆς τῶν Περτῶν. Τὴν ἐν τοῖς Πυθίοις τῷ 468 π.Χ. νίκην αὐτοῦ δι' ἄρματος ὑμνησεν ὁ Πίνδαρος ἐν δ' καὶ ε' τῶν Πυθονικῶν. Διὰ τὸ βίαιον καὶ αὐστηρὸν αὐτοῦ ἐφρονέθη μεσοῦντος τοῦ πέμπτου αἰῶνος ὑπὸ τῶν Κυρηναίων, οἵτινες μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ καταλύσαντες τὴν βασιλείαν εἰσέγαγον τὸ δημοκρατικὸν πολίτευμα, συντελοῦντες τὴν ἀλὸς τῶν τελευταίων ἡδὴ ἐτῶν τῆς βασιλείας Βάττου τοῦ Γ' διὰ τοῦ Ἀρκάδος Δημόνακτος Βάττου ἐπὶ τὸ δημοκρατικώτερον μεταρρύθμισιν τῆς βασιλείας. [Iδ. καὶ λ. Βάτος. | Δ.]

Ἀρκεσίνη. Μία τῶν τριῶν ἀρχαίων πόλεων τῆς νήσου Ἀμοργοῦ (βλ. λ.). [Π.]

Ἀρκευθέλαιον ἰδ. Κεδρέλαιον.

Ἀρκευθίδες ἡ ῥάγες ἀρκευθοῦ (Φαρμακολ.). *Baccae s. Fructus Juniperi.* Ἐκ τοῦ *Juniperus communis* L. (βλ. Ἀρκευθός). Αἱ ῥάγες ὡς φακῆς τὸ μέγεθος καὶ ἰδιαζούσης βαλσμικῆς ὁσμῆς καὶ γεύσεως ἐνέχουσιν αἰθέριον ἔλαιον (1—2%), σάκχαρον (23—33%), ῥητίνην τινα, δέξικόν, μελίκον καὶ ὑ-

δροκυανικόν δέξιν καὶ οὐσίαν τινα, τὴν *Juniperine*, ἀκρυστάλλωτον καὶ μῆπω εἰς δρισθεῖσιν. Διὰ τῆς χρήσεως τῶν ἀρκευθιδῶν τὰ οὖρα γίνονται ὀσμυρὰ ὡς ἀπὸ ἰῶν ἡ τερεβινθίνης. Αἱ Ἀ. εἶναι ἐξαιρετικὴ καὶ ἰσχυρὸν διουρητικόν, διὸ καὶ παραγγέλλονται πρὸς τὰ ἀνὰ σάρκα ὕδρωπας καὶ πρὸς ἀσκήτας. Ἀναγράφονται δὲ καὶ ὡς διαφορητικόν, στομαχικόν καὶ βαλσμικόν καὶ ἔστιν ὅτε καὶ ὡς ἐμμηναγωγόν. Φευκτέον αὐτάς, ὅταν ὑπερκιμῇ ἡ δόξα φλεγμονὴ τῶν νεφρῶν ὑπάρχῃ. Δ (3 ον. ται ἔσω εἰς ἔγχυμα (κατ' οὔρ. 1/3—1 ἐν οὔρ. 6.), εἰς βάμμα (1/3—2 δρ.), εἰς ἐκχύλισμα (1—2 δρ.), εἰς κόκκιν (1/3—2 δρ.) καὶ τέλος ἐν οἶνῳ, *vinum diureticum*, κατὰ κοχλιάρια τοῦ γλυκοῦ περιχυμένῳ. Τὰ ἔλαιον τῶν ἀρκευθιδῶν, *oleum juniperi aethereum e fructibus*, δίδεται κατὰ σταγόνας ὡς διουρητικόν, ἀλλ' εἶναι νῦν ἐν σπανίᾳ χρήσει. Ἐκ τῶν ἄλλων τῶν ἀρκευθιδῶν σκευασμάτων ἐν χρήσει εἶναι τὸ ἀπλούον αὐτὸν ἀποσταγμα, *aqua Juniperi*, ὡς ἔλκωμα διουρητικῶν φαρμάκων καὶ τὸ πνεῦμα ἀρκευθοῦ, *Spiritus Juniperi*, ἔσω μὲν κατὰ σταγόνας διδομένον, ἔξω δὲ εἰς ἐπιτριβὰς παραλύτων τόπων παραγγελλόμενον. Τὰ ἀρκευθιδᾶς μεταχειρίζονται ἐξωτερικῶς καὶ εἰς ὑποθυμιάσεις, ἐπιτριβὰς, λουτρά ἢ καταπλάσματα, πρὸς διογκώσεις λεμφικῶν ἀδένων, ἄτονα ἔλκη, ρευματῶν καὶ κλ. [B.Π.]

Ἀρκευθός (B o t.) γένος τῆς οἰκογ. τῶν Κωνοφόρων καὶ τῆς φυλῆς τῶν Κυπαρισσιδῶν = *Juniperus* L., διαφέρει τοῦ γένους Κυπάρισσος (*Cupressus*) κατὰ τὸν καρπὸν, οὗ αἱ λεπίδες ἀποσπρώσσονται καὶ συμφύονται, σχηματίζουσαι ψευδορράγας (ἀρκευθιδᾶς). Φυτὰ ῥητινώδη, δένδρα ἢ θάμνοι, ὧν τὸ ξύλον ἐφημιζοτο ὡς ἀσπεστόκτον καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις. Ἐξ εἰσὶ τὰ εἶδη τῆς Ἑλληνικῆς Χλωρίδος, ἥτοι Α. ἡ δρυπεφόρος (*Juniperus drupaceus* Labill., Κέδρος δένδρον τοῦ Διοσκουρίδου) ἐν ταῖς ὁρεσὶ τῆς Κωνουρίας καὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας Α. ἡ κοινὴ (*J. communis* L., Κέδρος μικρὰ ἀκανθώδης Διοσκ., Wacholder γερμ. *Genévrier* γαλλ.), ἥ αἱ ἀρκευθιδᾶς φαρμακευτικαὶ καὶ χρήσιμοι πρὸς κατασκευὴν πνευματώδους ποτοῦ (τοῦ *Gin* τῶν Ἀγγλων), κοινοτάτη ἐν Εὐρώπῃ, σπανιωτέρη δὲ ἐν Ἑλλάδι, ἐν ὁρεινοῖς μόνον, μετὰ τῆς παραλλήλης αὐτῆς τῆς Α. τῆς ταπεινῆς (*J. depressa* Stev.) ἐν Παρνασσῷ κτλ. Α. ἡ μεγὰλὸκαρπος (*J. macrocarpa* Sibth., Ἀρκευθός ἡ μεγὰλὴ Διοσκ., κοινῶς Κέντρος ἐν Κρήτῃ), ἔχουσα καρπὸν μέγαν καὶ γλυκύν· φύεται συχνὰ ἐν παραθαλάσσις (ἐν Κρήτῃ καὶ ταῖς νήσοις τοῦ Αἰγαίου). Α. ἡ δέξικος δένδρος (*J. Oxycedrus* L., Ὁξύκεδρος καὶ Α. ἡ μικρὰ τῶν

ἀρχαίων, κοινῶς δὲ Κέδρος καὶ Ἀρκευθός ἐν Κρήτῃ κοινοτάτῃ ἐν πεδίοις τε καὶ ὄρεσι. Ἀ. ἡ σύσσημος (J. foetidissima W., Βραχὺ τοῦ Δισκοκάρου καὶ πιθανῶς Θυία τοῦ Θεοφράστου, κοινῶς Μαλός κέδρος), ἐν ὕψηλαις ὄρεσι (Κυλλήνη, Παρνασσῷ, Οἴτη κτλ.) αναμικτὸς ταῖς εὐαίαις, πολλακίς δένδρον εὐμέγεθες, παρεμφερὲς τῇ Δ. τῇ Σαβίνῃ (J. Sabina L.) τῆς λοιπῆς Εὐρώπης, ἥτις φαρμακευτικὴ καὶ τέλος Ἀ. ἡ Φοινικὴ (J. P. hœnicca L., Βράθυ τὸ ἐτερον τοῦ Δισκ. κοινῶς Ἀγριοκ. ὑπάρισσο ἢ Κέδρος, καὶ ἐν ταῖς τῶν Κυκλάδων νήσοις Φίδα), συχνοτάτῃ ἐν παράθαλασσίαις καὶ σύνθηες καυσόξυλον παρ' ἡμῖν. Τῶν δ' ἄλλοθ' ἀνὰ ἐξαιρούσιν Ἀ. ἡ Βερμυδιανή (J. Bermudiana L.) καὶ Ἀ. ἡ Οὐίργινιανή (J. Virginiana L.) ἀμφότερα δένδρα τῆς βορείου Ἀμερικῆς, ὧν τὸ ξύλον εἶνε τὸ ἐν τῇ ἐμπορίῳ γνωστὸν ὡς κέδρινον ἐρυθρὸν καὶ χρησιμώτατον πρὸς κατασκευὴν τῶν μολυβδοκονδύλων. Ἡ ῥητινὴ τῶν διαφόρων εἰδῶν Ἀ. ἀντικαθιστᾷ πολλακίς τὴν ἀληθινὴν Σανδράκην [Θ.Χ.]

Ἀρκευθός (Ξυλόλογ.). Τοῦ δένδρου τούτου τὸ ξύλον ἔχει τὸ μὲν σμῆν στεγνόν καὶ κιτρινωπὸν, τὸ δὲ ἐγκάρσιον ανοικτὴν κιτρινοκαστανίνον. Ὡτήσιοι δακτύλιοι ἀδροκυμάτιστοι εὐκρινῶς διακρινόμενοι ἐκ τῆς στενῆς ἐρυθροκαστανίνου ζώνης τοῦ σφιντοκωροῦ ξύλου. Ἀκτίνες ἐντερικῶν ἀόρατοι. Τὸ ξύλον ἔχει τραχευοειδὴ καὶ παρέγγυμα· εἶνε ἀρκούντως βαρὺ, μαλακίον, ἀλλὰ δύσχιστον, μεγίστης διαρκείας. Χρησιμοποιεῖται πρὸς κατασκευὴν λαδῶν μαστιγῶν, καὶ ὅταν ἔχῃ μείζονας διαστάσεις πρὸς κατασκευὴν τορευτῶν ἔργων, καὶ βυτίων ὑδροδόχων ἢ οἰνοδόχων. Ἡ Ἀρκευθός παράγει τὰ διαρκέστερα ὑπερρώματα (φουρκαδας) τῶν ἀμπέλων καὶ σταφιδάμπέλων. [Χ.]

Ἀρκίτις. Ἐν μικρᾷ ἀποστάσει ΒΔ τῆς Πάτμου καίται συστάς δεκαεννέα νησιδίων, ὧν ἕκαστον μὲν ἰδίῳ γνωρίζεται ὀνόματι, καθόλου δὲ καλοῦνται τανῦν Ἀρκίτις (οἱ), ὡς ἀπὸ τοῦ μείζονος αὐτῶν οὕτως ὀνομαζομένου. Νᾶρκις δὲ γράφονται ἐν τῇ Ὑποτυπώσει τοῦ οἰοῦ Χριστοδούλου τοῦ κτήτορος τῆς ἐν Πάτμῳ ἐσθρᾷ μονῆς τοῦ Θεολόγου γεγραμμένη εὐση κατὰ τὸ 1091 ἐτος. Τὸ νησιδίων τούτο ὁ μὲν Ἀγαθήμερος Ἀρκίτην καλεῖ, ὁ δὲ Ἀνώνυμος συγγραφεὺς τοῦ Σταδισμοῦ τῆς Μεγάλης Θαλάσσης Ἀρκίτα. Ἀλλ' ἀναμφίβολον ὅτι ἀμφότεραι αἱ γραφαὶ αὗται διεστράφησαν ὑπὸ τῶν ἀντιγραφῶν. Προτιμητέα δὲ κρίνεται ἡ παρὰ τοῦ Γρονόβιου ἐκ χειρογράφου τεύχους σημειομένη διάφορος γραφή Ἀρκίτις (ἡ), καθ' ὅσον μάλιστα ἡ ῥίζα τῆς λέξεως ἐτηρήθη μέχρι τοῦ νῦν ἐν τῇ κοινῇ τοῦ νησιδίου ὀνομασίᾳ. Ἐκτὸς δὲ πάσης ἀμφι-

βολίας νομίζω ὅτι ἡ τῶν νησιδίων τούτων συστάς εἶναι αἱ παρὰ Πλινίῳ (V, 36) Ἀργίαι (Argiae) νῆσοι καλούμεναι, εἰκοσι τὴν ἀριθμὸν, ὡς λέγει, ὅς καὶ τοποθετεῖται προσέχως τῇ Καρίᾳ μετὰ τῆς Ὑταίσης (Ἀγαθονησιου), Δηφίας (Δηψού) καὶ Λέρου. Ἐκ τῶν τοῦ Πλινίου λοιπῶν εὐλόγως δύναται τις νὰ εἰλάσῃ ὅτι Ἀργίαι μὲν ἐκαλεῖτο σύμπασα τῶν νησιδίων ἡ συστάς, Ἀρκίτις δὲ ἰδίᾳ τὸ μείζον αὐτῶν, ὃ καὶ οἰκεῖται ὑπὸ ποιμένων Πατρίων. Λίαν δὲ σφάλλεται ὁ Κεῖπερος τοποθετῶν ἐν τῇ προσφατῇ ὑπ' αὐτοῦ ἐκδοθείτῃ Specialkarte vom westlichen Kleinasien τὰς Ἀργίας νήσους πρὸ τοῦ στομίου τοῦ τῆς Κω πορθμοῦ, τούτῳ ἐκεῖ ὅπου κείνται πέντε νησιδία Τσατᾶλαια τανῶν τουρκοεσθρῶς καλούμενα, ὅτινα οὕτως ἐγὼ ἀμφιβάλλω ὅτι εἶναι ἡ παρὰ τῷ αὐτῷ Πλινίῳ (ἐνθ' ἄνωγ.) μνημονευμένη νῆσος Πάσσαλα, ἣν ἐν τῷ Κεραμικῷ κόλπῳ (τανῶν Κόλπος τῆς Κω εἶτε τῶν Κιοθῶτων) ἐσφαλμένως τοποθετεῖ, ἀντὶ τοῦ εἰπεῖν πρὸ τοῦ Κεραμικοῦ κόλπου. Οὐκ ἀσυγγενὲς δὲ τῇ ὀνόματι Πάσσαλα φαίνεται καὶ τὸ τοῦ Στεφάνου τοῦ Βυζαντίου: «Πάταλος (ἴσως ἐγγεγραπτο ἀρχῇθεν διὰ διττοῦ), νῆσος παρακειμένη τῇ Καρίᾳ». Ἐρεῖδω δὲ μου τὸν λόγον ἐπὶ τούτῳ, ὅτι παρὰ τοῖς Καλυμνίοις μόνους τῶν ἑλλήνων προσείκων νησιωτῶν περισώθη τοῦτο τὸ ὄνομα, οἵτινες Ὡπάσσαλα (= Ἐῶ Πάσσαλα, ἴσως ἐκ τοῦ σχήματος αὐτῶν ὡς πασάλων δίκην δξείας ἔχοντων τὰς κορυφάς, εἶτε καὶ ἐκ τῶν ἄλλων πλησιχώρων Πατσάλων) καλοῦσι τὰ νησιδία ταῦτα. [Ι.Σ.]

Ἀρκίτσα. Χωρίον τοῦ δήμου Δαφνησίων τῆς πρώην ἐπαρχίας Λοκρίδος τοῦ νομοῦ Φθιώτιδος κλπ. ἔχον 311 κατ. τῷ 1889. [Π.]

Ἀρκούδατος (ἐν Κυθήροις) ἴδ. Σμύλας.

Ἀρκόλη. Χωρίον τῆς Ἰταλικῆς ἐπαρχίας Βερρόνης, ἔχον 2800 κατ. Περίφημον διὰ τὴν μάχην τῆς 15—17 Νοεμβρίου 1798, καθ' ἣν 43 000 Γάλλοι ὑπὸ τὴν Ναπολέοντα κατετρόπωνταν τὴν ἐκ 48 000 αὐστριακῶν στρατῶν. [Π.Π.]

Ἀρκον. Πόλις τῆς Τυρολικῆς ἐπαρχίας Ῥίβας ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ Σάρκα, ἔχουσα 5423 κατ. (1880). [Π.Π.]

Ἀρκος δε-λα-Φροντέρσ. Πόλις τῆς Ἰσπανικῆς ἐπαρχίας τῶν Γαδερίων, ἀρχαιοτάτῃ, ἀκανονιστως ἐκτισμένη ἐπὶ βράχου, ἔχοντος ὕψους 166 μ. καὶ περικλειομένου ὑπὸ τοῦ Γουδαλέτου. ἔχει 16 280 κατοίκους (1877). [Π.Π.]

Ἀρκούσης (Arcose) εἶδος ψαμμίτου, οὗτινος τὰ κοκκία ἀποτελοῦνται ἐξ ἀστρίου, χαλαζίου καὶ μαρμαρυγίου. Ἀπαντᾷ ἰδίως ἐν τῇ λιθνορθοκροφῇ περιόδῳ παρὰ τὰ σύνορα γρανιτικοῦ χερσώματος. [Κ.Μ.]

Ἀρκούδιος ἢ Ἀρκούδης, Πέτρος. Θεολόγος, γενν. ἐν Κερκύρα κατὰ τὴν Β' πεντηκονταετηρίδα τοῦ 17^{ου} αἰῶνος ἀποθ. ἐν Ῥώμῃ τῷ 1634. Ἐκπαιδευθεὶς ἐν τῇ ἐν Ῥώμῃ ἐλλητικῇ σχολῇ τοῦ ἀγ. Ἀθανασίου, ἐγένετο ἐκ τῶν δεινотάτων πολέμιων τοῦ ἀνατολικοῦ δόγματος. Κυριώτατα αὐτοῦ συγγράμματα εἰσὶν τὸ περὶ Καθαρτηρίου πυρὸς (De Purgatorio. Romae, 1632. — Περὶ τοῦ Κ. πυρὸς κατὰ Βαρλαάμ, Ῥώμ. 1637) καὶ τὸ περὶ τῆς ἐν τοῖς ἑπτὰ μυστηρίοις συμφωνίας τῆς δυτικῆς καὶ τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας (λατινιστὶ ἐν Ῥώμῃ 1619). Ὑπὸ τῶν παπῶν Γρηγορίου τοῦ 14^{ου} καὶ Κλήμεντος τοῦ 15^{ου} ἀπεστάλη δ' Ἀ. εἰς Πολωνίαν πρὸς καταπολέμησιν τῆς μεταρρυθμίσεως διέμεινε δ' ἐκεῖ περὶ τὰ εἴκοσιν ἔτη. [Π.]

Ἀρκουδοδάτος (B o t.) κοινὴ ὀνομασία τῆς *Smilax aspera* L.). [Θ.Χ.]

Ἀρκουδοπούρναρο (B o t.) κοινὴ ὀνομασία ἐν Θεσσαλίᾳ τῆς ἀλλαγῆς καὶ *Ληδρινός* καλουμένης *Ἐλαιοπρίνου* τῆς *δυσφύλλου* (*Ilex Aquifolium* L.). [Θ.Χ.]

Ἀρκουδόρεμα. Χωρίον τοῦ δήμου Φαλάνθου, τῆς πρώην ἐπαρχ. Μαντινείας, ἐν τῇ νομῇ Ἀρκαδίας, ἔδρα ἐπὶ τουρκοκρατίας τῶν Κολοκορωναίων. Κατ. 52 τῷ 1889. Ἰκαστοῦ πλησίον ἔκειτο τὸ ἀρχαῖον χωρίον Ἀνεμόσα. [Π.]

Ἀρκουέιλ (Arcueil). Χωρίον τοῦ γαλλικοῦ νομοῦ τοῦ Σηκουάνα, ἐπὶ τοῦ Βιέρ, ἀπέχον 6 χμ. πρὸς Ν τῶν Παρισίων. Πρῶτος σταθμὸς τοῦ αὐτοκινήτου σιδηρ. ἔχει 6 067 κατ. (1881). [Π.Π.]

Ἀρκουερίτης (ἐκ τῆς Ἀρκουέρας ἐν Χιλῇ) ὄρυκτον ἔχον χροῖμα ἀργυρόλευκον, συνίσταται ἐξ ὑδραργύρου (13,5) καὶ ἀργύρου (86, 5 %) (ἴδ. Ἀμάγαμα). [Κ.Μ.]

Ἀρκτηιον (B o t.) βλ. Λάπη (Lappa).

Ἀρктиκός (Γ ε ω γ ρ.) πᾶν τὸ πλησίον τοῦ ἀρκτικοῦ πόλου κείμενον, ὡς ἀρκτικός ὠκεανός κτλ. Παράγεται ἐκ τοῦ ἀστερισμοῦ τῆς Ἀρκτοῦ, ὅστις εἶναι βόρειος. Ἀντίθετον τοῦ Ἀ. εἶναι τὸ Ἀ ν τ α ρ κ τ ι κ ὸς τὸ πλησίον τοῦ νοτίου πόλου. Σχετικῶς πρὸς τινὰ τόπον ἀρκτικῶς εἶναι ἢ πρὸς Β αὐτοῦ θέσις ἑτέρου. [Δ.Κ.]

Ἀρктиκὸς κύκλος (Γ ε ω γ ρ.) ὁ παράλληλος, ὁ ἀπέχων τοῦ ἀρκτικοῦ πόλου τῆς γῆς 24^{ου} 1/2. Οὗτος ἀρροῖζει περὶ τὸν βόρειον πῶλον τὴν βορείαν κατεψυγμένην ζώνην τῆς γῆς. Βλ. καὶ Ἀειφαναῖς ἀστέρες. [Δ.Κ.]

Ἀρκτίνος ὁ Μιλήσιος, ἐπικός ποιητὴς τοῦ 3^{ου} αἰῶνος, ἀνήκων εἰς τὴν τάξιν τῶν λεγομένων κ υ κ λ ι κ ῶ ν ποιητῶν, ἐκείνων δηλ. ὅσοι μετὰ τὸν Ὀμηρὸν ἐποίησαν

διάφορα ἔπη πραγματευόμενα ἐκ τῶν τρωικῶν ὅσα παρέλειψεν ὁ Ὀμηρὸς ἐν τῇ Ἰλιάδι καὶ τῇ Ὀδυσσεΐᾳ, εἰς τρέπον ὥστε ἐκ τοῦ συνόλου τῶν ἑπῶν τούτων ἀποτελέσθαι ὁ λεγόμενος τ ρ ω ι κ ὸς κ ὑ κ λ ὸς. Ὁ Ἀ. ἐν τῇ κύκλῳ τούτῳ ἐπραγματεύθη τοὺς τρωικοὺς μύθους ἀφ' οὗ σημείου λήγει ἡ Ἰλιάς μέχρι τῆς ἀλώσεως καὶ καταστροφῆς τῆς Τροίας ἐν ἑπτὰ βιβλίοις καὶ 9100 στίχοις, διηγρεῖτο δὲ τὸ ἔπος τοῦ εἰς δύο μέρη ὧν τὸ μὲν πρῶτον Δ ἰ ο ἰ ο π ῖ ς λεγόμενον ἀποτελεῖτο ἐκ πέντε βιβλίων, τὸ δὲ δευτέρον, Ἰ λ ῖ ο υ π ῆ ρ σ ι ς ἐκ δύο. Ἐν τῇ πρώτῃ ὁ ποιητὴς ἤρχιζε μὲ τὴν ἀφιξίν τῶν Ἀμυζόνων ὡς ἐπικουρῶν τοῦ Πριάμου μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἑκτόρου, διηγρεῖτο πῶς δ' Ἀχιλλεὺς ἀπέκτεινε τὴν Πενθεσίλειαν, ἐξοργισθεὶς δὲ καὶ τὸν αὐτόθι Θεοίτην, πῶς ἀκολούθως ἐπεφάνη νέος ἐπικουρὸς τοῦ Πριάμου ὁ υἱὸς τῆς Ἥους Μέμνων μετὰ τῶν Αἰθίοπων, πῶς οὗτος ἐφόνευσεν τὸν ἀντικαταστήσαντα τὸν Πάτροκλον Ἀντίλοχον, δι' ὃ ἐφρονέσθη καὶ αὐτὸς ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλεύου, καὶ πῶς δ' Ἀχιλλεὺς προσεγγίσας ὑπὲρ τὸ δέον τὰ τεῖχη τῆς Τροίας φονεύεται καὶ οὗτος ὑπὸ τοῦ Παρίδος, δεινὸς δ' ἀγὼν ἡγήρεθ' περὶ τῶν ἔπλων τοῦ ἥρωος μεταξὺ Ὀδυσσεύος καὶ Αἴαντος, καταλήξας εἰς τὴν αὐτοκτονίαν τοῦ τελευταίου τούτου. Ἐν δὲ τῇ δευτέρῃ μέρει ὁ Ἀ. ἐξιστορεῖ τὰ κατὰ τὸν θούρειον ἵππον, τὸν θάνατον τοῦ Λαοκρόντος, τὴν φυγὴν τοῦ Αἰνείου, τὴν ἀλώσιν καὶ φοβεράν καταστροφὴν καὶ ἐκδίκησιν τῆς Τροίας ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, δι' ὃ ἐξοργισθεῖσα ἡ Ἀθηνᾶ ἀπεφάσισε νὰ τιμωρῇ τοὺς νικητὰς ἀπανακάμπτοντας οἰκάδε. Τὸ ἔπος τοῦτο τοῦ Ἀ. ἀνεγινώσκτο πολὺ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων, ὁ δὲ Ῥωμαῖος ποιητὴς Βεργίλιος πολλαχῶς ἀπεμμήθη αὐτὸ ἐν τῇ Αἰνείαδι του· σημεῖρον διμῶς ἐλάχιστα ἀποσπάσματα αὐτοῦ σφῆζονται, τὸ δὲ περιεχόμενον του γνωρίζομεν ἐκ τῶν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις εἰδήσεων καὶ ἰδίως ἐκ τῶν ἐν τῇ χρησטיμαθείᾳ τοῦ Πρόκλου περὶ αὐτοῦ λεγομένων καὶ ἐκ τῆς ἀπομνήσεως τοῦ Βεργιλίου. Ἡ καλλιτέχνη ἐκδοσις τῶν περιεληθέντων εἰς ἡμᾶς ἐλίγων ἀποσπασμάτων τῆς Δι-θιοπίδος καὶ τῆς Ἰλίου Πέρσιδος ἐγένετο ὑπὸ G. Kinkel (Epic. graec. fr. Lips. 1877 τ. I. σ. 32—36, 49—52). (Ἴδε καὶ τὰ ἔθρα Ἐ π ο ς καὶ Κ υ κ λ ι κ ὸ ι). [Γ.Κ.]

Ἀρктоκομαρίνη (Φ α ρ μ α κ ο λ.) Arbutine C¹² H¹⁶ O⁷. Σακχαροδόνον (glucoside) ἐκ τῆς ἀρктоκομαρίου, *Arbutus Uva Ursi* L., ἐξαγόμενον, εἰς βελόνης λευκᾶς, λεπτὰς κρυσταλλούμενον, πικρὸν τὴν γεῦσιν καὶ διαλυτὸν ἐν τῷ ὕδατι, ἐν τῷ οἶνονπνεύματι καὶ ἐν τῷ αἰθέρι. Πα ρ α γ γ ἔ λ λ ε τ α ι πρὸς τοὺς χρόνιους τῆς κύστεως κατάρρους, τὴν βλεννόρροϊαν, τὴν λευκόρροϊαν, τὴν λευκοματουρίαν, τὴν ἐκ τῶν νεφρῶν αἰμαρραγίαν. Δ ἰ δ ε τ α ι ἀπὸ 10 — 30 σιτ. 3^ι ἡμέρας ἐν

ἀζύμω, ἐν ὕδατι, ἐν σιροπίῳ, κ.λ. [B. Π.]

Ἄρκτοκομάρου φύλλα (Φαρμακολ.) *Folia Uvae Ursi*. Ἐκ τοῦ *Arctostaphylos Uva Ursi* Sreng. (*Arbutus Uva Ursi* L.) θαμνίου ἀπκνταχοῦ σχεδὸν τῶν ὁρίων τῶν δύο ἡμισφαιρίων βλαστάνοντος. Τὰ φύλλα τῆς ἀρκτοκομάρου ὡς τὰ τῆς μυρσίνης τὸ μέγεθος, ἄνθος, ὑπόπικρα καὶ στυφίζοντα, ἐνέχουσιν δεψίνην, κηκιδικὸν δξύ, σακχαρογόνον τι σῶμα, ἀρκτοκομαρίνην (βλ. λ.), ἐρικολίνην καὶ ἄλλα ὑποδεέστερα στοιχεῖα. Δρῶσι τονικῶς καὶ στυπτικῶς διὰ τὴν ἐν αὐτοῖς δεψίνην καὶ ἐνεργεῖσιν εἰδικῶς διὰ τῆς ἀρκτοκομαρίνης πρὸς τὰς παθήσεις τῶν οὐροποιητικῶν ὀργάνων προάγοντα τὴν διούρησιν καὶ τονοῦντα τὴν βλεννομεμβράνην τῆς κύστεως καὶ τῶν οὐρητήρων. Π α ρ α γ γ ἔ λ λ ο ν τ α ἰ πρὸς τοὺς κατάρρους τῆς κύστεως, τῶν οὐρητήρων καὶ τῆς οὐρήθρας, πλὴν τῆς βλεννορροίας, καὶ ὡς διουρητικὸν πρὸς τοὺς ὕδρωπας. Ἐπιωρελεστάτη ἀπεδείχθη ἡ χρῆσις αὐτῶν καὶ πρὸς τὴν ἐκ τῶν νεφρῶν αἱματουρίαν. Δίδονται ἐσω εἰς κόνιν ἢ ἐκχυλίσμα ἀπὸ 1/2—1 ὄρ. δι' ἡμέρας, ἢ εἰς ἀφέψημα ἐξ 1/2—2 οὔγ. ἐν οὔγ. 6—8 πινόμενον κατὰ κυσθισκούς [R. Π.]

Ἄρκτος (*Ursida*). Ζῶον θηλαστικόν, ἀνθρώπου εἰς τὴν τάξιν τῶν σαρκοφάγων καὶ τὴν ὁμοιογένειαν τῶν πελματοβαμόνων· χαρακτηριστικὸς αὐτοῦ οἱ ἐξῆς: "Οἷαι αἱ μεγάλαι ἄρκτοι ἔχουσι 42 δόδοντας. τέσσαρας ψευδοτραπεζίτας ἐν τῇ ἄνω καθὼς καὶ ἐν τῇ κάτω σιαγῇ, δύο τραπεζίτας ἐν τῇ ἄνω καὶ τρεῖς ἐν τῇ κάτω. "Οἷοι δὲ οἱ δδόντες οὗτοι ὑπάρχουσιν ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας, ἀμέσως μετὰ τὴν ἀλλαγὴν τῶν πρώτων δδόντων· εἰς τινα θῶρος εἶδη διατηροῦνται, εἰς ἄλλα πίπτουσιν ὡς καὶ οἱ κοπτήρες προέδουσης τῆς ἡλικίας. Ἡ οὐρὰ τῶν ἄρκτων εἶναι πάντοτε βραχεῖα, τὸ σῶμα καὶ τὰ κῆλα βαρεὰ καὶ παχέα, οἱ πόδες πελώριοι φέροντες ὄνυχας μακροτάτους. Τὸ ρύγχος εἶναι ἐπίμηκες. Ἡ μηλιωτὴ τῶν ἄρκτων γοσησιμεῖ, ἐπίσης δὲ αἱ σάρκες αὐτῶν εἶναι ἐδιδόμοι, ἰδίως εὐγεστώτεροι θεωροῦνται οἱ πόδες τοῦ ζῴου.

Τὸ μένον εἶδος αὐτῶν τὸ κατ' ἐξοχὴν σαρκοφάγον εἶναι ἡ πολικὴ ἄρκτος ἢ λευκὴ (*Ursus maritimus thalassarctos*), ὧν αἱ γηραιαὶ ἄρνες ἐξικνεῖται εἰς μῆκος 2.50 μέτρων καὶ εἰς βάρος 3, — 400 χιλιογράμμων. Ἡ λευκὴ ἄρκτος ἔχει σῶμα ἐπίμηκες, ἀλλὰ παχὺ καὶ ἰσχυρόν, σκέλη βραχεῖα, λαίμην μακρὸν στρογγύλον κατὰ τὸν τραχήλον, ὦτα μικρά, ρύγχος δξύ καὶ μέλαν. Οἱ μικροὶ αὐτῆς ὀφθαλμοὶ ἔχουσιν ὀρθὺς, ἀλλὰ στεροῦνται βλεφαρίδων εἰς τὰ βλέφαρα. Τὰ σκέλη εἶναι βραχεῖα, εὐρωστὰ καὶ σαρκώδη, οἱ πόδες πλατύτατοι φέροντες ὄνυχας βραχεῖς καὶ κυρτοὺς. καὶ τὸ πέλμα τριχωτόν. Ἡ οὐρὰ εἶναι βραχυτάτη

καὶ μόλις διακρίνεται ἀπὸ μέσῳ τῆς δασείας μηλιωτῆς τῆς συνισταμένης ἐκ λεπτῶν τριχῶν ἑριωδῶν, αἵτινες εἶναι μακρότεροι κατὰ τὴν κοιλίαν καὶ τὰ ἐξωτερικά τῶν σκελῶν. Ἡ ὠραία αὐτῆς μηλιωτὴ, ἥτις κατὰ τὴν νεαρὰν ἡλικίαν εἶναι λευκοτάτη, σὺν τῇ ἡλικίᾳ λαμβάνει χρῶμα ὑποκίτρινον, ὅπερ δὲν μεταβάλλεται, ὡς τῶν λοιπῶν ζῴων τοῦ πόλου, κατὰ τὰς ἐποχὰς τοῦ ἔτους. Ἐξηγεῖται δὲ εὐκόλως διὰ τὸ χρῶμα τοῦτο διατηρεῖται. Ἰάλλα ζῶα τοῦ πόλου βιοῦντα ἐπὶ τῆς γῆς, κατὰ τὸ θέρος λαμβάνουσι χρῶμα ὁμοῖον πρὸς τὸ ἐδιφρος, καθίστανται δὲ λευκὰ ὅταν ἡ χιτὼν καλύψει τὰ πάντα. Ἡ λευκὴ ἄρκτος βισὶ ἐπὶ τῶν πάγων τῶν ἁλτῶν τῶν θαλασσῶν, μένον δ' ἐν χε μῶνι εἰσχωρεῖ καὶ εἰς τὴν γῆν. Οἱ πάγοι οἱ κυκλοῦντες τὸν βόρειον πόλον εἶναι ἡ ἀληθὴς αὐτῆς πατρίς. Ὅπως δὲ ὁ λέων καὶ ἡ τίγρις εἰς τὰς τροπικὰς χώρας, οὕτω καὶ ἡ λευκὴ ἄρκτος ἐν τῷ βορρῷ πῶλῳ εἶναι ὁ ἀπόλυτος τύραννος τῆς δημιουργίας, νηχομένη καὶ κατοδυμένη εὐκολώτατα, καὶ νεκτὴ μὲν δύναμιν παμμεγίστην κυριαρχεῖ τῶν πάντων. Τρέφεται κυρίως ἐκ φαικῶν, ἰχθύων, ταρανδῶν καὶ κυανῶν ἀλωπέκων ἐν τῇ ξηρᾷ, πολλάκις δὲ καὶ ἐκ θηησιμαίων ζῴων.

Ἡ δὲ κοινὴ ἄρκτος (*Ursus arctos*) βισὶ καθ' ὅλον τὸ βόρειον τῆς παλαιᾶς ἡπείρου πρὸς βορρὰν τοῦ Ἀτλαντος καὶ τῶν Ἰμαλαίων ὁρίων. Ἐν ταῖς πεπολιτισμέναις χώραις μένον εἰς τὰ ἐρεινότερα μέρη. Εἶναι ζῶον μέγα καὶ βαρὺ ἐξικνεῖται εἰς μῆκος 2.20 μέτρων καὶ εἰς βάρος 250 χιλιογράμμων. Ὅπως πάντα τὰλλα εἶδη ἡ κοινὴ ἄρκτος τίττει κατὰ τὴν ψυχρότεραν ἐποχὴν τοῦ χειμῶνος, κυρίως περὶ τὰ μέσα Ἰανουαρίου 2 ἢ 3 νεογνά. Ἐτερεὰ εἶδη ἄρκτων εἶναι ἡ φαῖα ἄρκτος τῆς Ἀμερικῆς (*Ursus ferox*), ἡ μέλαινα τῆς Ἀμερικῆς (*Ursus americanus*) ἡ μαλαϊκὴ (*Ursus malayanus*) καὶ μεγιλέχιλος (*Ursus labiatus*). (Βλ. καὶ προσηρητῆμενον πίνακα, διανεμηθέντα μετὰ τοῦ Ἀ' τόμου). [N. Δ.]

Ἄρκτος (Ἀστρον.) ὄνομα δύο ἀξιολογωτάτων ἀστερισμῶν τοῦ Β. ἡμισφαιρίου. 1) Μ ε γ α λ η Ἄ. ὁ μαζικὸν καὶ μᾶλλον εὐδιάκριτος τῶν δύο ὀνομάζεται καὶ Ἐλ ί κ η, διότι ἡ περὶ τὸν Β. πῆλον περιστροφή αὐτῆς ὁρατὴ ὑπὲρ τὸν ἐρίζοντα καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην, ἥτο ἐπὶ μᾶλλον εὐδιάκριτος κατὰ τὴν ἀρχαιότητα, ὅτε ὁ ἀστερισμὸς ἦτο πλησιέστερος τοῦ πόλου, ὅστις ἀπεμακρύνθη ἀπ' αὐτῆς ἔνεκα τῆς μεταπτώσεως (ἰδ. λ.). Ἡ Μεγάλη Ἄ. καλεῖται καὶ Ἀ μ α ξ α ἔνεκα τοῦ σχήματος τοῦ ἀποτελουμένου ὑπὸ τῶν 7 ἀστέρων αὐτῆς, ἐξ ὧν 6 εἶναι 2ας καὶ εἰς (δ δ) 3ης τάξεως· οἱ α, β, γ, δ ἀποτελοῦσι τὸν κορμὸν, οἱ ε, ζ, η τὸν ῥυμόν τῆς Ἀμύξης. Ἡ Ἄ. ἔχει καὶ ὑπὲρ τοὺς 200 ἀστέρας ὁρατοὺς εἰς δξύν ὀπλον ὀφθαλμόν, ἐξ αὐτῶν δὲ πολλοὶ εἶναι 3ης καὶ 4ης τάξεως.

Ἡ Μεγάλη Ἀ. ἀναφέρεται ἤδη παρ' Ὀμήρου. 2) Μικρά Ἀ. εἶναι ὁ μικρότερος, ἀλλὰ πλησιέστερος πρὸς τὸν Β. πόλον ἀστερισμός. Κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἕνεκα τῆς μεταπτώσεως δὲν ἦτο τοσοῦτο πλησίον τοῦ πόλου, ὅσον νῦν. Ἡ Μικρά Ἀ. εἶναι παρ' ἡμῖν δλόκληρος ἀειφανής, ἐνῶ τῆς Μεγάλης Ἀ. μέρος (ἐν ᾧ καὶ ὁ ἀστήρ ἡ) δύνει, ἡ κατέρχεται πολὺ πλησίον τοῦ ὀρίζοντος. Ἡ Μικρά Ἀ. ἔχει ὑπὲρ τοὺς 50 ἀστέρας δρατούς εἰς τὸν ὁπλον ὀφθαλμὸν, ἐξ αὐτῶν ὅμως μόνον 2 εἶναι 2ας τάξεως (καὶ οὗτοι οὐχὶ ἐκ τῶν λαμπροτέρων) ὁ α, ὅστις εὐρίσκόμενος νῦν πολὺ πλησίον τοῦ πόλου (εἰς ἀπόστασιν 1° 17' ἀπ' αὐτοῦ) καλεῖται καὶ Π ο λ ι κ ὁ ς ἀστήρ καὶ ὁ β. Καὶ τῆς Μικρᾶς Ἀ. 7 ἀστέρες ἀποτελοῦσι σχῆμα ὅμοιον πρὸς τὸ τῆς Ἀμάξης τῆς Μεγάλης Ἀρκτου, οὐχὶ ὅμως πολὺ εὐδιάκριτον. Εἰς τὸ ἄκρον τῆς οὐρᾶς (τοῦ ῥυμοῦ) κεῖται ὁ πολικὸς ἀστήρ. Δι' ὀνομασίαι ἀρκτικές ἀντὶ βόρειος καὶ τὰ παρίμοια ἔχουσι τὴν ἀρχὴν αὐτῶν ἐκ τῶν Ἀρκτικῶν, μάλιστα τῆς Μεγάλης. Παρ' Ὀμήρῳ ἡ Μεγάλη Ἀ. τυγχάνει «ἄμμορος λουτρῶν ὠκεανοῖο», διότι ἐν τῷ ὀρίζοντι τῆς Ἑλλάδος δὲν ἔδουε κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ὡς βορειοστέρας ἡ νῦν ἕνεκα τῆς μεταπτώσεως, δὲν ἔδουε δ' οὐδὲ μικρὸν αὐτῆς μέρος ὅπως νῦν· δὲν κατήρχετο ἐπομένως ὅπως λουσθῇ εἰς τὸν περιβρέοντα τὴν γῆν ὠκεανὸν κατὰ τὴν τότε δοξασίαν περὶ τοῦ σχήματος ταύτης. [Δ.Κ.]

Ἀρκτοστάφυλος ἡ φαρμακευτικὴ (Βοτ.) (*Arctostaphylos officinalis* W. et Gr. = *Arbutus Uva ursi* L.) χαμαιθάμνιον ἀειφύλλον τῆς οἰκογεν. τῶν Ὑδρεϊκῶν ἐν τῇ βορείῳ Ἑυρώπῃ· τὰ φύλλα περιέχοντα πολλὴν ταννίνην εἰς φαρμακευτικά, βυροσβεφικά καὶ βαφικά. [Θ.Χ.]

Ἀρκτου παρούσης ἔχνηζητεῖς. Παροιμ. ἐπὶ τῶν δειλῶν, οἵτινες προσπαθοῦσι νὰ ὑπεκφύγῃσι τοὺς παρόντας κινδύνους, προσποιούμενοι ὅτι δὲν βλέπουσιν αὐτοὺς καὶ ἀλλ' αὐτοὺς τοὺς ἀναζητοῦσιν [Π.]

Ἀρκτούρος (Ἀστρ.) ἡ Ἀρκτούρα ἢ Ἀρκτορίς. Ἀστήρ Α' τάξεως, ὁ λαμπρότερος τοῦ Β. ἡμισφαιρίου τῆς οὐρανίας σφαίρας, ἐν τῷ ἀστερισμῷ τοῦ Βοώτου. Ἡ ὀνομασία αὕτη εἶναι ἀρχαιοτάτη (Ὀμηρος, Πείσοδος). Εὐρίσκεται δ' οὗτος σχεδὸν ἀκριβῶς εἰς τὴν παράτασιν τῆς οὐρᾶς τῆς Μεγάλης Ἀρκτου. [Δ.Κ.]

Ἀρλθεργ. Ὀρεινὴ δίοδος τοῦ ΒΔ Τυρόλου, ἣς ὁ αὐτὴν ἀποτελεῖ τὰ σύνορα μεταξὺ τοῦ Φόρλθεργ καὶ τοῦ ἰδίου Τυρόλου καὶ τὸ μεθ' ὅριον τοῦ Ῥήνου καὶ τοῦ Δουνάβεως. [Π.Π.]

Ἀρλεβέκε. (Harlebeke καὶ Haerlebeke). Πόλις τοῦ Βελγίου ἐν τῇ Δ Φλάνδρᾳ, ἐπὶ τῶν ὄχθων τοῦ Λύς καὶ παρὰ τὸ Κουτρὰ. ἔχει 6 000 κατ. [Π.Π.]

Ἀρλεκίνος. Ὄνομα κωμικοῦ προσώπου τῆς ἰταλικῆς σκηνῆς, εἰσαχθὲν εἰς τὸ γαλλικὸν καὶ εἰς ἄλλων εὐρωπαϊκῶν ἐθνῶν θέατρα. Ὁ κωμικὸς αὐτὸς τύπος φημιέται ὡς ἀρχαιότατος θεωρεῖται δὲ οἰονεὶ συνέχεια τοῦ μίμου τῶν κωμῳδιῶν τοῦ λατινικοῦ θεάτρου· πιθανῶς ὅμως καὶ ὁ τύπος καὶ τὸ ὄνομα ἐλήφθησαν ἐκ βυζαντινοῦ τύπου μίμων, τοῦ Ἀρμενίου ἢ Ἀρμενίου. Ὁ Ἀρλεκίνος ἔφεραν ἰδιάζουσιν ἐνδυμασίαν, ἀποτελουμένην ἐκ μικρῶν τριγώνων τεμαχίων ὑφάσματος διαφόρων χρωμάτων προσηρμοσμένων πρὸς ἄλληλα, μικρὸν πῖλον ἐπὶ τῆς ἐξυρισμένης κεφαλῆς καὶ μέλαν προσωπίον καλύπτον τὸ ἄνω ἡμισυ τοῦ προσώπου. Ἡ πρώτη αὐτοῦ ἐμφάνισις ἐπὶ τῆς σκηνῆς χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ 16' αἰῶνος, εἰσαχθέντος εἰς τὰς αὐτοσχέδιους καὶ ἀτέχνους κωμωδίας τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, εἰς ἃς πολὺν προσέθετε χάριν διὰ τῆς ζωηρᾶς φαιδρότητος καὶ τῶν ἐπικαίρων εὐφυολογιῶν τοῦ τὸ πρόσωπον τοῦ Ἀρλεκίνου, ὅπερ βραδύτερον εἰσῆχθη καὶ διέπρεψε καὶ εἰς τὴν γαλλικὴν κωμῳδίαν. [Α.]

Ἀρλεμ. (Harlem, θ ἄ λ α σ σ α τ ῆ ς Ἀ ρ λ ε μ). Οὕτως ἐκαλεῖτο ἄλλοτε λίμνη τῆς Ὀλλανδίας, κειμένη μεταξὺ Ἀρλεμ, Λαύθεν καὶ Ἀμστελλοδάμου, ἔχουσα μῆκος 45 χμ. καὶ πλάτος 22 χμ. Ἀποξηρανθεῖσα διὰ καταλλήλων ὑδραυλικῶν ἔργων καὶ περιβαλλομένη διὰ διώρυγος ἐχέουσα μῆκος 70 χμ. εἶναι νῦν νῆσος, ἔχουσα ἑκτασιν 190 χμ. καὶ ἀποτελεῖ δῆμον, ἔχοντα 14 484 κατ. (1883), καὶ ἔδαφος εὐφορώτατον. παράγον ἰδίως ἔλαιον καὶ βρώμη, καὶ κατέλληλον πρὸς κτηνοτροφίαν.

Ἀρλεμ (Harlem καὶ Haarlem). Πόλις τῆς βορείου Ὀλλανδίας, οὐ μακρὰν τῆς θ ἄ λ ἄ σ σ η ς τ ῆ ς Ἀ ρ λ ε μ καὶ ἐπὶ τῶν ὄχθων τοῦ Σπάαρν. Συγκοινωνεῖ διὰ διωρυγῶν μετὰ τοῦ Ἀμστελλοδάμου καὶ τῆς Λαύθεν. Εἶναι ἔδρα τοῦ διοικητοῦ τῆς βορείου Ὀλλανδίας, ἔχει δ' ἀκμαίαν βιομηχανίαν. Κάτ. 46 730 (1885). [Π.Π.]

Ἀρλες (Gottlieb Christoph Harless). Ἐπιφανὴς Γερμανὸς φιλόλογος, γενν. ἐν Κούλμδαχ τῇ 10/21 Ἰουν. 1738, ἀποθ. ἐν Ἐρλάγγῃ τῇ 21/2 Νοεμβρ. 1815. Ἐδίδαξε τὸ πλείστον τοῦ χρόνου φιλολογίαν ἐν τῷ πανεπιστημίῳ Ἐρλάγγης, ὅπου καὶ συνέστησε τῷ 1777 τὸ φιλολογικὸν φροντιστήριον. Τὸ σπουδαιότατον τῶν ἔργων αὐτοῦ εἶναι ἡ τετάρτη διωρθωμένη ἐκδοσις τῆς Ἑλληνικῆς βιβλιοθήκης τοῦ Φαβρικίου (Ἀμβούργ. 1790—1809), ἔγραψε δὲ καὶ ἄξιον λόγου εἰσαγωγὴν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἑλλην. γλώσσης (1792—1805 λατινιστί). [Π.]

Ἀρλη (Arles-Arelate). Πρωτ. ἐπαρχίας τοῦ γαλλικοῦ νομοῦ τῶν Προβηνίων τοῦ Ροδανῶ, ἐν τῇ Προβηνίᾳ. Καίται ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Δ βραχίονος τοῦ Ροδανῶ.

νοῦ ἐν μέσῳ κήπων καὶ λειμῶνων. Ἐχει ἀκμαῖον ἐμπορίον οἰνῶν, σιτηρῶν καὶ κτηνῶν, περίφημα ταριχευτά, καρπούς καὶ ἔλαια, καυτίλιαν, βισμυχανίαν, κολλέγιον, ὑδρογραφικὴν σχολήν, δημοσίαν βιβλιοθήκην, φυσικογραφικὸν μουσεῖον. μουσεῖον ἀρχαιοτήτων καὶ 13 291 κατ. (ὁ δῆμος, 23 491) τῷ 1886. Τὴν Ῥοδανὸν ξευγνύει ἐκ πλοίων γέφυρα. ἐνοῦσα τὴν Ἀ. μετὰ τοῦ προαστείου αὐτῆς Τριγγενταίλ. Ἡ Ἀ. εἶναι μία τῶν ἀρχαιοτάτων πόλεων τῆς Γαλλίας· ἐκ τῶν ἐν αὐτῇ μνημείων τὰ σπουδαιότερα εἶναι τὸ Ῥωμαϊκὸν θέατρον καὶ τὰ λείψανα ἐτέρου θεάτρου (εἰς ἃ ἀνήκει καὶ ὁ λεγόμενος Πύργος τοῦ Ῥολάνδου). Ἡ Ἀ. ἡλώθη ὑπὸ τοῦ Καίσαρος τῷ 53 π. Χ. καὶ ἐγένετο στρατιωτικὴ ἀποικία. Βραδύτερον ὑπῆρξεν ἔδρα τοῦ αυτοκράτορος Μαξιμιανοῦ· εἴτα δὲ ἐκ διαλειμμάτων καὶ Κωνσταντίνου τοῦ Μ. ὅφ' ἐν ὑπὸ τὸ ὄνομα Κωνσταντία ἐφθασεν εἰς τὸ ἄκρον τῆς εὐμερείας αὐτῆς. Περιεῖθετα ἀπὸ τοῦ 508 εἰς τοὺς βασιλεῖς τῶν Ὀστρογόθων καὶ εἴτα τῶν Φράγκων, ἐγένετο τῷ 879 πρωτ. τοῦ βασιλείου τῆς Ἀρελάτης. [Π.Π.]

"Αρλιγγεν (Harlingen ἢ Harns). Ἡ σχαντικωτάτη τῶν ἐμπορικῶν πόλεων τῆς Ὁλλανδίας, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Φρεϊσλανδ, κειμένη κατὰ τὴν Δ παραλίαν τῆς Β θαλάσσης καὶ συγκοινωνοῦσα διὰ διώρυγος μετ' ἄλλων πόλεων. Εἶναι κανονικώτατα ἐκτισμένη καὶ ἔχει 10 452 κατ. [Π.Π.]

'Αρλιγγία (Harlingerland). Τὸ πρὸς τὴν Β θαλάσσαν ΒΑ μέρος τοῦ πρωσσικοῦ διαμερίσματος Ἀουριχ, περιλαμβανόν τας ἐπαρχίας Ἐξενς καὶ Βίττμουνδ (43603 κατ.). [Π.Π.]

'Αρλον (Orolaunum vicus). Πρωτ. τῆς βελγικῆς ἐπαρχίης Λουξεμβούργου, ἔχουσα 7 884 κατ. (1883). [Π.Π.]

"Αρμα. Δίτροχον ἀστέγαστον ὄχημα, συνήθως ὑπὸ δύο ἵππων ἐλαυνόμενον, ἐνίοτε δὲ καὶ ὑπὸ τριῶν (ὁ τρίτος ἵππος ἐκαλεῖτο ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει παρήγορος). σπανιώτατα δ' ὑπὸ τεσσάρων (τέθριππον ἄρμα μνημονεύεται ἐν δυοὶ νόθοις χωρίοις τῆς Ἰλιάδος, ἐν τοῖς μετέπειτα δὲ χρόνοις ἦτο ἐν χρήσει ἐν τοῖς ἀγῶσι). Τὰ μέρη τοῦ ἁρματος ἦσαν ὁ ἄξων, ἐφ' οὗ προσηλῶτο στερεῶς ὁ δίσκος, ἦτο τὸ κύτος, ἐν ᾧ ἴσταντο οἱ δύο πολεμισταί, ὁ ἡνίοχος καὶ ὁ παραϊάτης· ὁ δίσκος ἦτο ἀνοικτὸς ὀπισθεν (ἐν ταῖς ὁδοπορίαις εἰσάγεται ὅτι ἐποιοῦντο γρήσιν δίσκων κλειστῶν μὲν ὀπισθεν, ἀνοικτῶν δ' ἔμπροσθεν, ἐν οἷς ἐκάθηντο οἱ ἑγόμενοι). τὰ δὲ πλάγια αὐτοῦ καὶ τὰ ἔμπροσθεν στρογγύλα, κατεσκευασμένα ἐκ πλεκτῶν κλάδων (ἔθιν καὶ τὰ ὁμηρικὰ ἐπίθετα εὐπλεκτος, εὐπλεκής), περιέθετο δὲ τὸ γεῖλος αὐτοῦ καμπύλη ράβδος, ἡ ἄντυξ, χρησιμεύουσα ὡς λαβὴ τοῦ ὀγουμενίου καὶ εἰς προσάρτησιν τῶν ἡνίων· ὁ ῥυμὸς (τὸ τριῶν), οὗ

τὸ μὲν κάτω ἄκρον ἦτο προσηλωμένον εἰς ἄξονα, τὸ δ' ἕτερον ἀκρορρέμιον εἰς τὸν γόνα, ἔχοντα εἰς τὰ δύο τοῦ ἄκρου τὰς ἑλίας, εἰς ἃς εἰσέρχοντο αἱ κεφαλαὶ ἵππων· οἱ τροχοὶ (τὰ κύλα) σιμενοὶ περὶ τὸν ἄξονα, οὗ τὰ ἄκρα εἰσέρχοντο εἰς τὴν ὀπὴν τοῦ ὀμφαλοῦ τῶν τροχῶν (π. ν. η), ὧν ἐμπόδιζον τὴν πρὸς τὰ ἔξω σιν ἐμβολοὶ ἢ περόναι ἐν τοῖς ἀκροῦσιν πλήμνῃ περιεβάλλετο ὑπὸ μετάλλου καὶ χετο τὰ ἄκρα τῶν συνήθως διτῶ κ. ν. η (ἀκτίνων τοῦ τροχοῦ), ὧν τὰ ἕτερα ἄκρα σιλοῦντο εἰς τὴν ἵτυν (τὴν περιφέρειαν τροχοῦ), κατὰσκευαζομένην ἐκ τεμαχίων (ἄψιδων) καμπτομένων διὰ τοῦ π καὶ περιβαλλομένην διὰ χαλκῆς ἢ σιδηρᾶς φάνης (ἐπίσω τροχῶν).

Τὰ ἄρματα ἦσαν ἐν χρήσει συνήθως ἐν μάχαις κατὰ τοὺς ἡρώτικους χρόνους· οἱ βαίνοντες τῶν ἁρμάτων μαχηταὶ ἤλαυνον τὸ μεθ' ἑρμῆς, ἵνα διερρήξωσι τὰς τάξεις ἐχθρῶν, ὅτε δ' ἐφθονον ἐγγὺς τοῦ ἀντιπάλου ὁ ἕτερος τῶν ὀγουμενίων, ὁ ποραιβάτης, πᾶσα συνήθως χαμῇ καὶ περὶ ἐμάχετο. ἐγένετο δ' ὡς εἰκὸς χρήσις αὐτῶν καὶ ἐν ἄλλανήγκαις τοῦ βίου, ὡς ἐν τοῖς ὁδοπορίαις τῇ θήρᾳ· οὕτως ἐν τοῖς μυκηναίοις ἐπιτύμους ἀναγλύφοις ἀπεικονίζονται θῆραι ἐφ' ἁρμάτων. Ἐν τοῖς ἱστορικοῖς χρόνοις ἐγένετο χ. ἁρμάτων ἐν τοῖς ἀγῶσι· μεμονωμένα δ' ἐφέρονται παραδείγματα πολεμιστηρίων ὁ τῶν κυρίως δ' ἐν Κυρήνῃ διετηρήθη ἐπὶ μὴ ἡ ἁρματομαχία (λιβυκὴ διφρεία). Συνήθως ἦτο ἡ ἁρματομαχία πρὸς τοὺς βαρβάρους. τὸν Ξενοφῶντα ὁ Κύρος κατέλυσε τὴν ὁ τηλασίαν, καὶ νατεσκεύασε τὰ πρῶτα δινηφόρα ἄρματα (Κύρ. πκιδ. γ', α', 27 παντελῶς διάφορα τῶν παλαιῶν Ἀ. τῶν πανηφόρων δ' Ἀ., παρὰληφθέντων ἀπὸ Περσῶν, ἐποίησαν χρῆσιν ἐνίοτε καὶ ἑλλ. στρατοὶ ἐν Ἀσίᾳ ἀπὸ τῆς ἐν Ἰψῷ μάχης ἐφεξῆς. [Π.]

"Αρμαγ (Armagh). Κομιτεία τῆς λανδικῆς ἐπαρχίας Οὐλστερ, ἔχουσα ἐμ 1260 γγμ. 162 823 κατ. (1881) καὶ πρωτ. Αὕτη ἐνοῦται διὰ σιδηρ. μετὰ τοῦ φάστ καὶ τοῦ Δουβλίνου καὶ εἶναι κα πλεῖστον ἐκτισμένη ἐπὶ τῆς κλιτύος. Εἶναι ἔδρα καθολικοῦ ἐπισκόπου καὶ ἀρχιεπισκόπου, τοῦ ἐξάρχου τῆς Ἰρλίας, καὶ ἔχει 10 070 κατ. (1881), δη βιβλιοθήκην, ἀστεροσκοπεῖον, ἀκμαῖον πριον, κτλ. [Π.Π.]

'Αρμάδα. Μεγάλη ἁρμάδα. Ἡ καλεῖται Ἰσπανιστὶ πᾶσα ἐνοπλος δι' ἰδίως δὲ μεγὰλῃ Ἀ. ὠνομάσθη ἐν τῇ πρᾷ ἡ κατὰ τὸ 1588 ὑπὸ τοῦ βασιλέως Ἰσπανίας ἐναντίον τῆς Ἀ. πεμφθεῖσα ἐκ 130 πολεμικῶν πλοίων σ

τὸν
ζυ-
εὐ-
τῶν
εφ-
οντο
λῆ-
πτῶ-
οις· ἡ
ἐδέ-
μω ν
προ-
ν τοῦ
ν ξύ-
κυρός,
στε-

ταῖς
ἐπι-
ταῦτα
τῶν
άλου,
ἀπε-
'Εγί-
λλαις
ις. ἐν
μδιοις
ματος.
χοῖσις
ἀνα-
ἀρμά-
κκρὸν
θης δ'
Κατὰ
ἀρμα-
δρεπα-
7 κέ),
ὸν δρε-
τῶν
ληνικοὶ
ης καὶ

ης 'Ιρ-
μθαδὸν
ομῶν.
ὕ Βελ-
ατὰ τὸ
λέφου.
γλικά-
'Ιρλαν-
μοσίαν
ἐμπό-

Αρμάδα
όυναμις,
τῆ ιστο-
Φιλίπ-
γγλίας
συγκει-

1. Προκύων (Procyon lotor).

4. "Α. ή μεγάλος (Ursus Prochilus labiatus).

5. Λευκή αρκούδα (Ursus Thalassius).

7. Κοστί (Nasua socialis).

Εγκυκλοπαιδικόν Λεξικόν.

8. Πρόσθιος πούς αρκούδας.

9. Όπίσθιος πούς αρκούδας.

10. Κεφαλή αρκούδας.

Αρκταίος (Ailuropis Biatrong).

Ε.Α. BROCKHAUS, X. A. 3. 'Αρκταίουρος (Ailurus fulgens).

Αρκταίος (Ursus maritimus).

Αρκταίου κοινής (Ursus arctos).

6. 'Αρκταίος ή κοινή (Ursus arctos).

'Αρκτ. 'Αρκταίος.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μένη καὶ 30 χιλ. ἄνδρας φέρουσα μεγάλη ναυτική δύναμις ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Μεδίνα Σιδωνία. Ὁ στόλος οὗτος κατεστράφη ἐν μέρει μὲν ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν αὐτῶν ἐν μέρει δὲ ὑπὸ θυελλῶν καὶ τρικυμιῶν. [Π.Κ.]

Ἄρμαλα ἢ πηγανοειδής (Βοτ.) (Peganiū Harmala L. Πήγανον ἄγριον τοῦ Δισκοκρίδου, κοινῶς Ἀγριοπήγανον καὶ Καλιὰ), φυτὸν πολυετές κοινὸν ἐν τῇ Ἑλλάδι καὶ τῇ Ἀνατολῇ. Τὸ βλῶν χέρτον καὶ ἰδίως τὰ σπέρματα περιέχουσι ὕλην χρωματιστικὴν ἐρυθράν, τὴν Ἀρμαλίνην. Οἱ Θετταλοὶ χρῶνται τῇ τέτρῳ αὐτοῦ πρὸς βαφήν, πωλεῖται δὲ ἐν τῇ ἄγρῳ Ἀρίσσης ὑπὸ τὸ ὄνομα Καλιὰ ἢ Μπό πόλα. [Θ.Χ.]

Ἄρμαλίνη (Χημ.) $C_{15}H_{14}N_2O$ ὀργανική βάση ἀπαντῶσα εἰς τὸ peganiū harmala. Μετὰ τῆς ἀρμίνης τῇ ἐπιδράσει οἶνοπνεύματος σχηματίζει ἐρυθρὸν χρῶμα τὴν πορφυραρμίνην, ὅπερ ὁμοίως δὲν ἐπέτυχεν ἐν ταῖς τέχναις ὡς χρῶμα λίαν εὐπαθές. [Ο.Α.Ρ.]

Ἀρμάμαξα. Ἄμαξα κεκαλυμμένη ἄνωθεν, περιβεβλημένη δὲ παραπετάσματα καὶ πολυτελῶς διασκευασμένη ἔσθην καὶ ἐξώθεν, ἐλαυνόμενη δ' ὑπὸ τεσσάρων πολλῶν ἵππων. Ἦτο ἐν χρῆσει μάλιστα παρὰ Πέρσας, ἀνέτου δ' οὐσας τῆς ἐδοιορίας δι' αὐτῆς, ἦτο τὸ σύνθετος ὄχημα τῶν ἐπιφανῶν Περσῶν καὶ τῶν Περσίδων γυναικῶν. [Π.]

Ἀρμανδόνου πράσινον ἴδ. Χρωμυδορφεΐδιον.

Ἀρμανιάκ (Armagnac) Παλαιὰ χώρα ἐν τῇ Ν. Γαλλίᾳ, ἥτις περιελάμβανε τὸ πλεῖστον τοῦ νῦν νομοῦ Γέρς, καὶ ἐκτεινόμενη ἀπὸ τῆς κλιτύος τῶν Πυρηναίων ἄχρι τοῦ Γαρόνζ διηρεῖτο εἰς Ἀνω καὶ Κάτω Ἀ., εἶχε δὲ πρωτ. τὴν ἐπὶ τοῦ Γέρς Λεκτοῦρ (Lectour sur Gers). Τὸ ἕδαφος αὐτῆς εἶναι εὐρορον, παράγον ἰδίως σιτηρά, κάλλιστον ὄνον καὶ βοσκάς. Ὁ κυριώτερος τῶν κλάδων τῆς βιομηχανίας τῆς εἶναι ἡ οἶνοπνευματοποιία, ἡ παράγουσα τὸ ἐν τῇ ἐμπορίᾳ γνωστὸν Ἀ. (βλ. κατωτέρω). [Π.Π.]

Ἀρμανιάκ (Armagnac). Οὕτως ὀνομάσθησαν ἄγρια στίφη μισοφθῶρων ἐν Γαλλίᾳ ὑπηρετούντων στρατιωτικῶς κατὰ τὴν Ἀγγλογαλλικὸν πόλεμον τοῦ 14ου καὶ 15ου αἰῶνος. Τὰ στίφη ταῦτα μετὰ τὸ τέλος τοῦ ἐκατονταετοῦς καλουμένου Ἀγγλογαλλικοῦ πολέμου (περατωθέντος τῇ 1452) διέτρεχον ἐπὶ τινα χρόνον τὴν Γαλλίαν θροῦντες καὶ λεηλατοῦντες συμποσούμενοι εἰς μυριάδας, εἰτα δὲ μετέβησαν κατὰ πρόσκλησιν τοῦ Ἀψβούργου αυτοκράτορος Φρειδερίκου Γ' εἰς τὴν ὑπ' αὐτοῦ πολιτευομένην Ἑλβετίαν. Τὸ ὄνομα ἐδόθη αὐτοῖς ἀπὸ τοῦ Βερναρδου Ἀρμανιάκ, ἀρχηγοῦ αὐτῶν κατὰ τὸν Ἀγγλογαλλικὸν πόλεμον. [Π.Κ.]

Ἀρμανιάκ (Χημ. τεχν.) (eau d'armagnac) οἶνοπνευματώδες ποτὸν, παρασκευαζόμενον δι' ἀποστάξεως οἴνου εἰς τὸ κανιάκ. Καλεῖται δ' οὕτω ἐκ τοῦ μέρους ἐνθα κυρίως παρασκευάζεται. [Ο.Α.Ρ.]

Ἀρμανσπεργ (Jos. Ludwig κέρως τοῦ Armansterg). Βαυαρὸς πολιτευτής, μέλος τῆς ἀντιβασιλείας τῆς Ἑλλάδος γενν. ἐν Kötzing τῆς Κάτω Βαυαρίας τὴν 17/24 Φεβρουαρίου 1787, ἀπέθ. ἐν τῇ παρὰ τῷ Δεφγενδόρφ ἐπαύλει τοῦ 22/3 Ἀπριλίου 1853. Ταχθεὶς εἰς τὴν βαυαρικὴν ὑπηρεσίαν τῷ 1808, ἐξελέχθη τῷ 1815 βουλευτὴς ἀπὸ δὲ τῆς ἀναστάσεως εἰς τὸν θρόνον τοῦ βασιλέως Λουδοβίκου τοῦ Α' ταχέως προήχθη εἰς πάνωτα ἀξιώματα τοῦ κράτους, γενόμενος ὑπουργὸς τῶν ἐσωτερικῶν καὶ τῶν οἰκονομικῶν, εἰτα δὲ τῶν οἰκονομικῶν καὶ τῶν ἐξωτερικῶν. Ἀναγκασθεὶς δὲ τῷ 1831 νὰ παραιτηθῇ, διωρίσθη μετ' ὀλίγον χρόνον μέλος τῆς ἀντιβασιλείας τῆς Ἑλλάδος καὶ τὴν 25 Ἰανουαρίου ἦλθεν εἰς Ναύπλιον μετὰ τοῦ βασιλέως Ὀθωνος. Περὶ τῆς πολιτείας αὐτοῦ ἐν Ἑλλάδι βλ. τὸ ἄρθρον Ἀντιβασιλεία ἐν Ἑλλάδι. Ἀποπειραθεὶς τῆς ἀρχῆς κατὰ τὴν ἐνηλικίωσιν τοῦ Ὀθωνος (1837) ἐπανῆλθεν εἰς Βαυαρίαν καὶ ἀπεχώρησεν εἰς τὴν ἐπαύλειν τοῦ Ἐγγ. διατηρήσας μόνον τὴν θέσιν συμβούλου τοῦ βαυαρικοῦ κράτους. [Π.]

Ἀρμανσῶν. Ποταμὸς τῆς Γαλλίας, ἔχων τὰς πηγὰς αὐτοῦ πρὸς Ν. τοῦ ἐν Μοντάγνη Πουλλῦ (Pouilly en Montagne) ἐν τῷ νομῷ τοῦ Κέτ-δ' Ὀρ. καὶ μετὰ ῥῶν 204 χμ. ἐκβάλλων εἰς τὴν Γόννην παρὰ τὸ Λαρέζ. [Π.Π.]

Ἀρμαντιέρ (Armentières). Πόλις ἐν τῷ γαλλικῷ νομῷ τοῦ Νέρ, καμένη 16 χμ. ἰ.δ. τῆς Διλλης, ἐπὶ τῆς διέξεως ὁδοῦ τοῦ Λύς. Πρακτορείου τοῦ Σκαλδίου. Κέντρον συναντήσεως σιδηρ. ἔχει κολλήγιον, κλωστήρια, ὑφαντουργεῖα κτλ. καὶ 26 614 κατ. — Ὁ ὄμιος, 27 985 (1886). [Π.Π.]

Ἀρμάριον (καὶ ἐρμάριον ἐσφαλμένως ἐκ παρετυμολογίας ἀπὸ τοῦ Ἑρμαῖ). Λατινικὴ (armarium) σημαίνουσα ἐν ἀρχῇ μὲν ὀπλοθήκην, εἰτα δὲ ἐν γένει οὐκ ἐσφαλμένην. Τὰ Ἀ. ἴσταντο ὄρθια πρὸς τὴν τοίχον ἐν τῇ ἀγρίᾳ τῶν Ῥωμαίων οἰκίῳ, ἀπετίθεντο δ' ἐν αὐτοῖς ἄγρια καὶ παντοειδῆ σκεύη, ἐνδύματα, ἐξέσματα, κλπ. σὺγὶ σπανίως δὲ καὶ βιβλία [Π.]

Ἀρμάτοι (Πυρ. τεχν. ἀρχ.). Ὑπαπὶσταὶ τῶν ἐν ταῖς περὶ τὴν Ταύρον κλεισούραις προεφύρτων τῶν βυζαντινῶν κράτος μεθοφόρων Γόθων Ὀπτιμάτων (= ἐπιλέκτων). Ἡ τάξις τῶν Ἀ. συνέστη μετὰ τὴν παρὰ τὴν Ἰστρον ἥτταν τῶν Γόθων (468 μ.Χ.) ἦσαν δ' ἱσάριθμοι τῶν ἐκλεχθέντων ὡς μεθοφύρων δωδεκακισχιλίων Γόθων, καὶ λόγῳ μὲν ἦσαν

σίμμαχοι καὶ ἐπίκουροι, πράγματι δ' ἐπιτηρη-
ται αὐτῶν. [Π.]

Ἀρμενιάδες. Χωρίον τοῦ δήμου Ἀμ-
φιπαγίτων τῆς Κερκύρας, ἔχον 352 κατοίκους
τῇ 1889. [Π.]

Ἀρμένη. Χωρίον τῆς Ἀλβανίας (μου-
τεσαρφλίκιον Βερατίου, καζάς Αὐλώνος), οί-
κουμενον τῇ 1888 ὑπὸ 500 περίπου Ἀλβα-
νῶν μουσουλμάνων. [Π.]

Ἀρματωλοί. Τὸ μὲν ὄνομα Ἀ. εἶνε
νεώτερον, ἀλλ' ὁ θεσμός εἶνε πολὺ παλαιός.
Ἦν ἐπὶ τῶν βυζαντινῶν χρόνων εὐρίσκμεν
ὡς πρόδρομον τοῦ ἀρματωλοῦ τὸν ἀκρι-
τὰν (Ἰλ. λ.), ὡς ὁ ἀπελάτης (Ἰδ. λ.) εἶνε ὁ
πρόδρομος τοῦ κλέφτου. Τὸ δὲ ὄνομα Ἀ.
φαίνεται παρουσιαζόμενον τὸ πρῶτον περὶ τὸν
ΠΕ' αἰῶνα ἐπὶ τῶν Νενετῶν, οἵτινες πρὸς ὑπερλ-
πισιν τῶν ἐν Ἑλλάδι κτήσεων αὐτῶν ἐμί-
σθουν φρουράς Ἑλλήνων μαχίμων, εἰς οὓς ἀνέ-
θετον τὴν φύλαξιν τῆς χώρας ἢ δι' ὧν ἀνεστά-
τονον τὰ πράγματα. Τοιοῦτον ἀρματωλὸν τοῦ
ΠΕ' αἰῶνος δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν τὸν Κρο-
κιδεῖλον Κλαδάν. Ἐντεῦθεν δ' ἐξηγῆται
καὶ ἡ ἐκ τοῦ ἰταλικοῦ *armato*, σημαίνοντος
τὰ ὅπλα, προέλευσις τοῦ ὀνόματος. Μετὰ τὴν
ὑπὸ τῶν Τούρκων κατάκτησιν τῆς Ἑλλάδος
τὸ αὐτὸ σύστημα ἠκολούθησαν καὶ οἱ Τούρκοι,
ἀναθέτες εἰς ἀρματωλοὺς ἢ καπε-
τάνους τὴν τήρησιν τῆς ἀσφαλείας καὶ
τῆς εἰρήνης ἐν ὄρειναις καὶ ἐκφυγασταῖς
ἐλληνικαῖς χώραις, ἐν αἷς ἡ πρὸς τὴν ξενικὴν
ἀρχὴν ἀντίστασις διετρανοῦτο διὰ τῶν ληστειῶν
καὶ τῆς αὐθαίρεσις τῶν κλέφτων, ὧν πολ-
λοὶ μετέστησαν εἰς τὴν τάξιν τῶν Ἀ. διὰ
συνθηκολογίας πρὸς τοὺς Τούρκους, παρασχόν-
τας εἰς αὐτοὺς μεγάλα προνόμια. Οὕτω δὲ ἡ
Μακεδονία καὶ ἡ Θεσσαλία, ἡ Ἑπείρος, ἡ Ἀ-
καρνανία καὶ ἡ Αἰτωλία (ἰδίως τὰ Ἀγραφα)
ἀπέδρουν αὐ κυριώταται ἔδραι τῶν ἀρματωλῶν.
Διτρεφέντων δὲ, καθ' ὅσον ἐκφυγασταί, οὗτοι
θεσμοὶ τῶν Ἀ., αἱ εἰρημνίαι χῶραι ἀπὸ τοῦ
Ἀξιοῦ μέχρι τοῦ Ἀμβρακικοῦ καὶ τοῦ Κοριν-
θιακοῦ κλέπτου εἰς ἀρματωλίαια ἢ πρῶ-
τὰτα, ὧν οἱ καπετάνιοι, ἔχοντες συνή-
θως ἀρχὴν διαδογικῶς μεταβιβαζόμενοι ἀπὸ
πατρὸς εἰς υἱόν, τὸ μὲν πρῶτον ἐτάσσοντο ὑπὸ
τὴν οἰκτεῖον πασσάν, ἔπειτα δὲ πάντες ἐμὲν ὑπὸ
τὴν εἰδικὴν δερβεντζή-πασσάν, εἰς ἐν ἦτο ἐπι-
τετραμμένη ὑπὸ τῆς Πύλης ἢ φροντίς περὶ τῆς
ἀσφαλείας τῶν δερβεντιῶν (κλεισσωρεινῶν) καὶ
τῶν λεωσέρων. Ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν ἀρματωλι-
κῶν ἐπὶ τῆς Τουρκοκρατίας δὲν εἶνε ἀκριβὲς
γνωστὸς, φαίνεται δὲ, ὅτι διέφερε κατὰ τοὺς
χρόνους. Μόνον δὲ περὶ τὰς ἀρχάς τοῦ καθ'
ἡμᾶς αἰῶνος γνωρίζομεν, ὅτι τὰ ἀρματωλίαια
ἦσαν δεκαεπτὰ, ὧν δέκα μὲν ἐν Θεσσαλίᾳ καὶ
κατὰ τὴν ἀνατολικὴν Στερεάν Ἑλλάδα, τέσ-
σαρα δ' ἐν Ἑπείρῳ, Ἀκαρνανίᾳ καὶ Αἰτωλίᾳ
καὶ τρία ἐν Μακεδονίᾳ.

Οἱ περὶ τὸν καπετάνον ἦσαν τὰ παλαιότε-
ρα ἰσχυροὶ (Ἰδ. λ.). Τούτων δὲ ὁ ἐξοχώτερος
καὶ ἐπὶ τὴν θέσιν γραμματέως καὶ ὑπαρχηγού,
ἐνίστε δὲ καὶ διαδεχόμενος τὸν καπετάνον ἐκα-
λεῖτο πρωτοπαλαιήκαρον. Ἡ καθὼς
μερινὴ περὶ τὰ ὅπλα ἀσκήσις καὶ ὁ ἀναπτύ-
ξις παρὰ τοῖς Ἀ. ἰδιόρρυθμος ἐν ὑπαίθρῳ
στρατιωτικὸς βίος, πρὸς δὲ καὶ ἡ σχετικὴ ἀν-
εξαρτησία ἧς μετεῖχον καὶ ἡ δύναμις ἡν ἀπέκτων
ὡς ὄργανα τῆς τάξεως ἀπαραίτητα εἰς τὴν
τουρκικὴν διοίκησιν κατέστησαν κατ' ὀλίγον
τοὺς Ἀ. οὐ μόνον ἐπιτηδαιοτάτους περὶ τὸν
χειρισμὸν τῶν ὀπλῶν των, ἐν οἷς ἐξείχε τὸ
καρπυφύλλι, ἀλλὰ καὶ ἐπιτηδαιοτάτους
πρὸς γυμναστικά ἀγωνίσματα, ἀνακαλοῦντα τὰ
τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, καὶ καθόλου μαχητὰς
δεξιωτάτους καὶ ἀτρόμητους πρὸς πάντα κίν-
δυνον. Παροικιῶδες ἀπέδη πολλῶν αὐτῶν ἢ
εὐθυβολία, ἢ ὠκυποδία, ἢ περὶ τὸ ἄλμα καὶ
τὸν δίσκον δεξιότης. Θαυμαστὰ εἶνε τὰ φερό-
μενα περὶ τῆς ταχυποδίας τοῦ Ζαχαριᾶ καὶ
τοῦ Ἀνδρότσου, περὶ τῆς ἀλτικῆς δεξιότητος
τοῦ Νικοτσάρη. Οὐχὶ δὲ κατωτέρα ἦτο ἡ καρ-
τερία αὐτῶν περὶ τὴν πλάναν καὶ τὴν δρεπάν
καὶ ἡ πρὸς παντοειδεῖς βασάνους ἀντίστασις
αὐτῶν. Τοιοῦτος βίος ἦτο ἀπολύτως ἀναγκαῖος,
ὅπως δυνηθῶσιν οἱ Ἀ. νάντεπεξέρχωνται μετ'
ἐπιτυχίας κατὰ τῶν κλεφτῶν ἀνὰ τὰ ἡλιβάτα
ὄρη, διὸ ἀναγκαῖος συνεμαρπώθησαν πρὸς τὸν
πολεμικὸν τρόπον ἐκείνων ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε
δυσδιάκριτα πολλὰκις ἀποβαίνουσι τὰ δρεπα
χωρίζοντα τὸν Ἀ. ἀπὸ τοῦ κλέφτου. Ἡ τοι-
αυτὴ ἰδιαιτέρας εἰς τοὺς Ἀ. καὶ κλέφτας τα-
κτικὴ φέρει τὸ ὄνομα κλέφτοποδὶς. Ὁ τοι-
αυτὸς προσγόντως χαρακτηρίζει τὸν τρόπον
τοῦ πολέμου τῶν ἀτακτικῶν ἐκείνων σωμάτων.
Οἱ Ἀ. ἐξστράτευον (ἐβγαίναν εἰς τὴν
παγάναν) συνήθως νύκτωρ, ὅτε οἱ κλέφται
ἐθάρρουν νὰ ἐξέλθωσιν ἐκ τῶν κρησφυγέτων
αὐτῶν, τῶν (ἰ) λημερίων. Ἡ δὲ κλεφτου-
ρία ἀνδρείως ἤμυντο πρὸς τὴν τοιαύτην τῶν
Ἀ. παγάναν. Αἱ δὲ μάχαι ἦσαν μακραί
καὶ ἐπίμονοι, μὴ τελοῦμεναι ἐκ τοῦ συστάθην,
ἀλλ' ἐκάστου τῶν ἀμυνόμενων ἰδίως βάλλον-
τος ὀπισθεν τοῦ μετερίζου, ὡς ἐκαλεῖτο
πρόχειρον ἐχέτωμα συνιστάμενον ἐκ παρτυ-
χόντος τοίχου ἢ λίθου ἢ δένδρου. Ἡ δὲ μεγί-
στη ἐρμὴ ἀνεπτύσσεται κατὰ τὸ γιορσοῦσι.
ἦτοι τὴν μετ' ἀλαλαγμοῦ δι' ἐσπαρμένων τῶν
ξίφων ἐροδὸν κατὰ τῶν πολεμίων.

Καὶ τοιαύτη μὲν ἦτο ἡ μεταξὺ Ἀ καὶ κλεφ-
τῶν σχέσις κατὰ τοὺς ἀρχαιότερους χρόνους
τῆς Τουρκοκρατίας. Ἀλλὰ σὺν τῷ χρόνῳ κλέ-
φται καὶ Ἀ. προσεπέλασαν εἰς ἀλλήλους,
ἀμφοτέρω δὲ τὰ στρατόπεδα, προσλαβόντα χροιάν
ἐθνικὴν, ἐξεπείσαν ὡς ἡ βάσις τῆς ἐθνι-
κῆς ἐναντίον τῶν δεσποτικῶν ἐνεργείας, καὶ ἐν
αὐτοῖς προπαρασκευάσθη τὸ εὐρύνημα ἐκείνου καὶ
ἡ στρατιωτικὴ προπαιδεία, δι' ὧν οἱ Ἕλληνες
ἀνεδείχθησαν κατὰ τὸν ἐθνικὸν ἀγῶνα μαχη-

ταὶ πολὺ ἀνώτεροι τῶν Τούρκων. Θυσίαι καὶ μαρτύρα ὡς τὸ τοῦ Διάκου εἶνε οὕτως εἰπεῖν συνέχεια τῶν μαρτυριῶν Ἀ. οἱ οἱ ὁ Βλαχάδας καὶ ὁ Κατσαντώνης, καὶ ἀπορρέουσιν ἐκ τοῦ ἔθιμου πρὸς τὴν ἰδέαν τοῦ θανάτου, ἂν μόνον γύχοντο ἀπηλλαγμένον βασάνων καὶ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ πεδίου τῆς μάχης, τοῦ ὅ, ὅπερ ἐξέφραζεν ἡ ἐν προπόσεσιν εὐχή αὐτῶν καὶ ὁ μολύβει. Πολλοὶ δὲ τῶν σκηνῶν τοῦ ἐθνικοῦ ἀγώνος εἶνε οὕτως εἰπεῖν ἐπανάληψις τοῦ συγκινητικοῦ ἔθους τῶν ἀρματωλῶν καὶ κλεφτῶν, οἵτινες, ὑπὸ θανατίμου βαλλόμενοι τραύματος, ἐδέοντο τῶν πιστῶν αὐτοῖς νάποκέψωσι τὴν κεφαλὴν αὐτῶν καὶ σῴσωσιν ἀπὸ τῆς ὕβρεως τῶν πολεμίων (ἰδ. λ. Ἀ. σ. τ. ρ. ἀ. π. ὅ. γ. ἰ. α. ν. ο. ς.).

Ἡ νέα δὲ αὕτη ἐθνικὴ οὕτως εἰπεῖν περιόδος τοῦ βίου τῶν Ἀ. καὶ ἡ κατ' ὀλίγον ἀνάμιξις καὶ σύμπραξις αὐτῶν μετὰ τῶν κλεφτῶν πρὸς καταπολέμησιν τοῦ ἀλλοθύλου κατακτητοῦ ἄρχεται κυρίως τῇ 1585 διὰ τῆς ἐναντίον τῶν Τούρκων ὑπὸ τῶν Βενετῶν ὑποκινηθείσης ἐπαναστάσεως τοῦ Θεοδώρου Μπούα Γρίβα ἐν Ἀχαρνείᾳ καὶ Ἡπειρῷ καὶ τῶν Ἀ. τῆς Ἡπειροῦ Πούλιου Δράκου καὶ Μαλάμου. Ἀλλ' ἡ μὲν ἐπαναστάσις ἐκείνη, κατασταλεῖσα ὑπὸ τῶν Τούρκων, ἐμείνεν ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἄνευ παρακολουθημάτων, ἡ δὲ Πύλη ἐξηκολούθησε μέχρις αὐτῆς τῆς ἐνάρξεως τοῦ πρὸς τοὺς Βενετοὺς πολέμου τῇ 1684 ἐμπιστευομένη εἰς τοὺς Ἀ. καὶ προστατεύουσα αὐτοὺς, εὖς μετεχειρίζετο ὡς ἀντιστάχωμα τῆς θρασυτήτος τῶν γενετιστῶν. Ἀλλὰ τότε διὰ τῆς ἐμπερύου τῶν Ἀ. τῆς Ρούμελης συσώμων συμμετοχῆς εἰς τὴν κατὰ τῶν Τούρκων ἀγῶνα τῶν Βενετῶν καὶ τῆς δι' αὐτῶν ὑποκινηθείσης τῆς ἐναντίον τοῦ κατακτητοῦ ἐπαναστάσεως τῆς ἑλλ. φυλῆς μετεβλήθη οὐσιωδῶς ἡ θέσις τῶν πραγμάτων. Οἱ Ἀ. ἀπὸ ὀργάνων καὶ χωροφυλάκων τῆς Πύλης γίνονται οἱ φορεῖς τῆς ἐθνικῆς ἰδέας. Διακρίνονται δὲ κατὰ τὴν ἔξιον μνημόνευτον ἐκείνην, ἀλλ' εἰς τέλος ἀτυγῆ ἐπανάστασιν τοῦ 12' αἰῶνος τελευταῖοντος ὁ Σουμῆλας, ὁ Μεσιντάνης, ὁ Λιδίνης τὸ μικρὸν Χορόμπολο, ὁ Κούρμας, ὁ Σπαθόγιαννος, οἱ Βαλαωρίται. Ἐκτοσε δ' ἔχομεν σειρὰν ἐλόκληρον Ἀ., εἰτινες ἰδίως κατὰ τὸν 1Η' αἰῶνα, καὶ μάλιστα μετὰ τὴν αὐξήσιν τῆς δυσπιστίας τῆς Πύλης τὴν ἐπελθοῦσαν μετὰ τὸ πέρας τοῦ ῥωσοτουρκικοῦ πολέμου (1739) καὶ τὴν ἀποπειραν τῆς δι' Ἀλβανῶν ἀντικαταστάσεως τῆς ἐξ Ἀ. φρουρᾶς, εὐρίσκονται ἐν διαρκεί πρὸς τοὺς Τούρκους ἀγῶνι καὶ ἀναγκάζουσιν αὐτοὺς νὰ εὐρίσκωνται κατὰ τὴν Ρούμελην ἐν διηνεκεῖ ἀμύνη. Ἐτι δὲ μᾶλλον ἐξῆψε τὰ πνεύματα καὶ ἐθέριμανε τὴν κατὰ τῶν Τούρκων πάλην τῶν Ἀ. ἡ ὑπὸ τῶν αὐτοκρατορίας τῶν Ρώσων Αἰκατερίνης ὑποκινηθεῖσα ἐπανάστασις, τῆς ὁποίας τὰ ἐπαχλύθησιν δὲν ἔπαυσαν ἐν ταῖς ῥουμελιωτικαῖς χώραις μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Ἀλῆ Πασσᾶ. Τὰς δεκαετηρίδας τοῦ

δευτέρου ἡμίσεος τοῦ 1Η' αἰῶνος καὶ τὰς δύο πρώτας τοῦ 1Θ' λαμπρύνουσι τὰ ἐνδοξα ὀνόματα Ἀ. οἱ οἱ Χρῆστος Μηλιώνης, ὁ Γιάννης Μπουκουβάλας, ὁ Ζήδρος, ὁ Καρακίτσος, ὁ Λαχεύρης, ὁ Μητρομάρας, ὁ Σταθᾶς Γερόδῆμος, οἱ Γριδαῖοι, ὁ Κωνσταντᾶρας, ὁ Ζαχαρίας, ὁ Νικοτσάρας, ὁ Ἀνδρίτσος, ὁ Κατσαντώνης, ὁ Βλαχάδας, οἱ Κολοκοτρωναῖοι καὶ ἄλλοι πολλοί. Ὁ στέφανος τοῦ μαρτυρίου ἐπέστεψε πολλῶν αὐτῶν τὸν ἥρωικόν βίον, καὶ ἡ δημοδῆς μοῦσα ἔρρανε διὰ τῶν αὐτοφύων τῆς ἐρεινῶν ἀνθέων τοὺς ἄθλους αὐτῶν. Ἀρχομένου δὲ τοῦ καθ' ἡμᾶς αἰῶνος ἡ δύναμις τῶν Ἀ. ἤτο τοιαύτη, ὥστε ὁ Νικοτσάρας (ἰδ. λ.) ἀπετόλμησε τῇ 1805 νὰ προῆλθῃ ἐκ Θεσσαλίας πρὸς βορρᾶν, ὅπως ὑποστηρίξῃ τὴν κατὰ τῆς Τουρκίας ἐπανάστασιν τῶν Σέρβων. Ἀλλ' ἡ τολμηρὰ αὕτη ἐκστρατεία ἀνεχαίτηθη παρὰ τὸν Στρυμόνα ὑπὸ τῆς στρατίας τοῦ Ἀλῆ, εἰς ὃν εἶχεν ἀνατελῆ ὑπὸ τῆς Πύλης ἡ ἐξελθεῖν τῶν ἀπεθρασυνθέντων Ἀ. Τὸ δ' ἔργον τοῦτο, εἰς ὃ ὁ τύραννος τῆς Ἡπειροῦ ἀπείρωσε τὰς δυνάμεις τοῦ ἀπὸ τοῦ 1804 μέχρι τοῦ 1808 ἡδύνατο νὰ θεωρηθῇ ἐπιτυχθὲν, ὅτε ὁ μὲν Νικοτσάρας ἠναγκάσθη νὰ περιορισθῇ εἰς τὰς βορείας Σποράδας, ὁ δὲ Κατσαντώνης καὶ ὁ Βλαχάδας μαρτυρικῶς ἐτελεύτησαν τὸν βίον ἐν Ἰωαννίνοις. Ἡ Πύλη ἡδύνατο νῦν νάναπνεύσῃ καὶ ὁ Ἀλῆς μετ' αὐτῆς. Ἀλλ' ἔμμεν ἐν τῇ ψυχῇ τῶν περιλειφθέντων Ἀ. δὲν ἐσβέσθη τὸ πολεμικὸν πῦρ· τινὲς δ' αὐτῶν ὡς ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ Καραϊσκάκης, ὁ Διάκος καὶ ὁ Μπότσαρης, δεκτοὶ γενέμενοι εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Ἀλῆ, εὗρον ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ πολυμηχάνου τῆς Ἡπειροῦ σατράπου νέον σιάδιον στρατιωτικῆς προπαρασκευῆς, ὅπως ἡμέραν τινὰ δυνήθωσι νὰ χρησιμοποιοῦσιν ὑπὲρ τῆς πατρίδος τὴν ἐκ τῆς ἰσχύος τοῦ Ἀλῆ καὶ τῆς παρ' αὐτῇ στρατιωτικῆς τῶν μορφώσεως προερχομένην δύναμιν. Ὅτε δὲ τῇ 1820 ὁ Ἀλῆς ἐκῆρυξε τὴν ἀπὸ τῆς Πύλης ἀποστασίαν, εἰς τοὺς Ἑλληνας Ἀ. ἐστήριξε τὰς κυριωτάτας τῶν ἐλπίδων αὐτοῦ. Καὶ τὸ μὲν ἔργον τοῦ τολμηροῦ ἀνάρτου ἐναυάγησεν οἰκτρώς, ἀλλὰ δὲν συναπεστέθη τὸ ἐθνικὸν ζῶπυρον παρὰ ταῖς Ἀ., εἰτινες κηρυχθεῖσης τῆς ἐπαναστάσεως ὑπῆρξαν οἱ πρῶτοι καὶ μέγιστοι τῶν στρατιωτῶν τῆς ἀπελευθερουμένης πατρίδος.

BIBLIOGRAPHIE. C. Fauriel. Chants populaires de la Grèce moderne, Paris. 1824. Τέμ. Α' ἐν τῇ εἰσαγωγῇ. — Villemain. Lascaris σ. 275-280. — Rix. Néroulos. Histoire de la Grèce σ. 47-51. 73-75. — Pouqueville Voyage dans la Grèce. Τέμ. Β' σ. 311-313. Τέμ. Γ' σ. 233-237. — Tassoulas. Histoire de la régénération de la Grèce. Τέμ. Α' σ. 9 x ε. — Germain. Geschichte des XIX Jahrhunderts. Τέμ. Ε' I. σ. 79 x. ε. — K. Παπαρρηγόπουλου Ἰστο-

ρίαι τοῦ ἑλλ. ἔθνους. Τόμ. Δ' ἐκδ. δ' σ. 567-581. — Mendelssohn-Bartholdy Geschichte Griechenlands. Τόμ. Α' σ. 49 κ. ε. — G. Hertberg Geschichte Griechenlands seit dem Absterben κτλ. Τόμ. Γ' σ. 100 κ. ε. 312 κ. ε. — K. Σάθλιν ἡ κατὰ τὸν ΙΖ' αἰῶνα ἐπανάστασις τῆς ἑλλ. φυλῆς. Ἀθ. 1865. — Τοῦ αὐτοῦ Χρονικὸν Ἀνέκδοτον Γαλαξιδίου, Τουρκοκρατουμένη Ἑλλάς, διάφοροι μονογραφίαι ἐν τῇ «Χρυσαλλίδι» Ἀθηνῶν. — Α. Βαλαωρίτσου Ἀνάλυσις Διέκκος, Ἀστροπέγιαννος. Ἀθ. 1867 σ. 182 κ. ε. — Τὰ εἰς τοὺς Ἀ. ἀναφερόμενα δημοτικὰ ἔργα καὶ ἐν ταῖς συλλογαῖς τοῦ Τοιμμάσεω, Ζαμπελίου, Passow, Ἰατριδίου, Ἀροβαντινοῦ κτλ. Αἱ δὲ ὑπάρχουσιν περιτινῶν τῶν ἀρχαίων εἰδικαὶ μονογραφίαι ἀναφέρονται ἐν ταῖς εἰσεαῖς λεξ. τοῦ Λεξικίου. [Λ.]

Ἀρμενία (Γ' ε ω γ ρ.). Μεγάλῃ χώρᾳ τῆς δυτικῆς Ἀσίας ἐκτεταμένη ἀπὸ τῶν δυτικῶν ὀρίων τοῦ Ἰρανικοῦ ὀροπέδιου μέχρι τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ ἀπὸ τοῦ Καυκάσου καὶ τῶν Νοτίων ὄρων τῆς Κασπίας θαλάσσης μέχρι Μεσποταμίας καὶ Συρίας, χώρα ἐν πολλοῖς λαοὶν ὀρεινὴ διακοσμημένη ὑπὸ πολλῶν μικρῶν βαθυπέδων καὶ διὰ τοῦτο συνήθως μέγα Ἀρμενικὸν ὀροπέδιον καλούμενη. Τὰ διάφορα διὰ βαθυπέδων μικρῶν ἀπ' ἀλλήλων χωρίζεμενα ὄρη καὶ ἔχουσιν ὕψος 800—2000 μ. αἱ δὲ τῶν ἐκ τῶν ὄρων ὄρεων ὄρεων κορυφαὶ ἐξικνουῦνται μέχρι 55 χιλιάδων μ. (ἐκ τῶν δύο κορυφῶν τοῦ Ἀραράτ ἡ μὲν ἔχει ὕψος 4180 μ. ἡ δὲ 5156 μ.). Ἡ ὀρεινὴ αὕτη χώρα ἡ ἔχουσα κλίμα ψυχρότερον τὸν χειμῶνα, θερμότερον δὲ πολυλαχοῦ κατὰ τὸ θέρος, εἶναι ὁρογενετικὸν κέντρον πολλῶν καὶ μεγάλων ποταμῶν ἐκβαλόντων εἰς τὴν Κασπίαν θ., τὴν Εὐξείνου Πόντον καὶ τὴν Περσικὴν Κόλπον. Οἱ περιττωμένοι τῶν ποταμῶν τοῦτων εἶναι οἱ πρὸς νότον ῥέοντες Τίγρις καὶ Εὐφράτης. ἐκβάλλοντες εἰς τὸν Περσικὸν Κόλπον ὁ Ἀράξης (Ἀρᾶς), ὅστις ἐνοόμενος μετὰ τοῦ Κύρου (Κουρ), καὶ διαρρέων τὸ μετὰ τοῦ Ἀρμενικοῦ ὀροπέδιου καὶ Καυκάσου ἰκανῶς μέγα βαθύπεδον ἐκβάλλει εἰς τὴν Κασπίαν. καὶ ὁ ἐπίσης εἰς τὸν Εὐξείνου ἐκβάλλων Φάσις (Ριόν). Ἡ ἐπιφάνεια τοῦ ὅλου ὀροπέδιου τοῦ Ἀρμενικοῦ εἶναι περίπου 280,000 τρ. μ. εἶναι δὲ ἡ χώρα πολλὰ γού ἡραιότερῆς, ἥ ποτε μὲν ἐν τοῖς ὕψοις ὕψιπέδοις, ἀλλ' εὐφροτέρῃ ἐν ταῖς κλιτύσι τῶν ὕψιπέδων τοῦτων καὶ ἰδίως ἐν ταῖς μετὰ τοῦτων κοιλάσι.

Τὸ ὄνομα Ἀρμενία (Ἀρμενιστὰν περισσῆ. Κα' στὰν Ἀρμενιστί) ἐδόθη εἰς τὸ ὀροπέδιον τοῦτο ἀπὸ τοῦ ἔθνους τῶν Ἀρμενίων, οἵτινες ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων οἰκοῦντες ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ ἐν μέσῳ πολλῶν καὶ ποικίλης κατὰ γῆρας λαῶν ἀπετέλεσαν ἀνέκδοτον τὸν μὲλλον παπολιτισμένον λαὸν τῆς χώρας,

τὸν καλούμενον ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ γλώσσῃ Χαῖ καὶ πληθύν. Χαῖκ, ἐξ οὗ καὶ τὸ γεωγραφικὸν ὄνομα τῆς χώρας παρ' αὐτοῖς τοῖς Ἀρμενίοις Χαῖ σ τ α ν. Τὸ ὄνομα Ἀρμενία φαίνεται μᾶλλον ἑλληνικόν, διὰ τῶν Ἑλλήνων ἐπληροῦνται θεῶν εἰς τὴν ὅλην χώραν καὶ τὸ ἔθνος ἐν ταῖς περσικαῖς ἐπιγραφαῖς ἀνεγνώσθη τὸ ὄνομα Ἀρμινά. Ἀλλὰ τὸ ὄνομα τοῦτο φαίνεται ὅτι ἀναφέρεται εἰς μικρὸν τι μέρος τῆς Ἀρμενίας ἀρχικῶς οὕτως ὀνομαζομένη. Εἰκάζεται δὲ ὅτι ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ τὸ ὄνομα τῆς Ἀρμενίας εἶναι Ἀρμινά καὶ Μεννί. Ἀρμινά φαίνεται ἐκλήθη κατὰ πρῶτον ἢ νοτιοδυτικὴν παρὰ τὸν Εὐφράτην καί μεν χώρα τοῦ ὀροπέδιου, ἥτις ἐπὶ τῶν Περσικῶν χρόνων κατωρισμένη οὕτα ἀπὸ τῆς λοιπῆς βερειανατολικῆς παρὰ τὸν Ἀράξην ἐκτεινομένης χώρας τῆς καλουμένης Ἀιζαράτ ἢ Ἀραράτ ἀπετέλει ἰδίαν σατραπείαν, οἰκουμένην ὑπὸ τῶν Ἀλαροδίων, Ματινῶν καὶ Σατπειρῶν. Ἐκ τῆς χώρας ταύτης τὸ ὄνομα διεδόθη κατὰ μικρὸν εἰς ἅπαν τὸ Ἀρμενικὸν ὀροπέδιον.

Ἡ Ἀρμενία κατοικεῖτο τὸ πάλαι, πλην τοῦ ἔθνους τῶν Ἀρμενίων, ὑπὸ πολλῶν καὶ διαφόρων λαῶν, ὧν τινὲς διετήρησαν μέχρι σήμερον καὶ τὰ ὀνόματα, ὡς λ. χ. οἱ ἀρχαῖοι Σάσπειροι ἢ Ἐσπερίται, νῦν καλούμενοι Ἰσπίρ, οἱ δὲ Καρδοῦχοι (Κούρδοι) καὶ αὐτὴν τὴν ἐνοικίοντα καὶ τὴν γλῶσσαν αὐτῶν.

Πόλεις ἐν Ἀρμενίᾳ ἀναφέρονται μόνον ἐν τοῖς μετὰ τὸν Ἀλέξανδρον χρόνοις. Ὄνομαστόταται δὲ τούτων ἦσαν: ἡ ὑπὸ βασιλείᾳ Ἀρταξίου (156 π. Χ.) κτισθεῖσα Ἀρτάχατ (Artachat) ἐν τῇ χώρᾳ Ἀραράτ παρὰ τὸν Ἀράξην πλησίον τῆς ἀρχαιοτέρως πόλεως Ἀρμαβίρ. Τὰ Ἀρτάχατ ἦσαν ἡ ἔδρα τῶν Ἀρμενίων βασιλέων, μετὰ δὲ τὴν ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων καταστροφὴν αὐτῶν (περὶ τὰ 58 μ. Χ.) οἱ κάτοικοι μετόικησαν εἰς Ἐροδανασάτ, καὶ ἐκείθεν κατὰ τὸν Β' μ. Χ. αἰῶνα εἰς Βαλκαραπάτ. ἥτις πόλις ἐπὶ καὶ σήμερον εἶναι πόλις ἱερὰ καὶ κέντρον πνευματικῶν καὶ ὁρησκευτικῶν τοῦ Ἀρμενικοῦ ἔθνους, ἔδρα τοῦ Καθολικοῦ ἡτοῦ τοῦ μεγάλου Πατριάρχου. καλούμενη Ἐτισμιατιστὶν ἡτοῦ Κατὰ δασίς τοῦ μενογένοῦ (Χριστοῦ) ἀπὸ τῆς εἰς τὸν μονογενῆ υἱὸν τοῦ Θεοῦ ἀφιερωμένης ἐκκλησίας. Ἐδρα τῶν Ἀρμενίων ἡγεμόνων ὑπῆρξε κατὰ τὸν Δ' αἰῶνα καὶ ἡ πόλις Δόβις οἱ Βυζαντινῶν συγγραφέων (ἀρμ. Δοβίν). Ἀρχαῖα ἔδρα Ἀρμενίων βασιλέων ἦτο τὸ φρούριον Χβάν (Ἑλλ. Χαῶν, νῦν Βάν) ἡ Θωσπία παρὰ τὴν λίμνην Θωσπίτιν (λίμν. Βάν) ἔχουσα μνημεῖα Περσικῶν χρόνων καὶ ἐπὶ ἀρχαιοτέρως ἐποχῆς μετὰ σφηνοειδῶν ἐπιγραφῶν (ἰδ. Ἀρμενιοί· Φιλολογία). Ἐπὶ τῆς μεγίστης ἀκμῆς τοῦ Ἀρμενικοῦ κράτους, ἐπὶ τοῦ Τιγράνου Β', ὁ ἡγεμὼν οὗτος ἔκτισε κατὰ τὰ πρὸς τὴν Μεσποταμίαν ὄρια τῆς Ἀρμενίας τὴν ὁμώνυμον αὐτῇ πόλιν Τιγράνοκερτ

(Τιγράνοπολιν), οἰκισθεῖσαν τὸ πλεῖστον ὑπὸ Ἑλλήνων, ἦτις ἐπὶ τῶν Βυζαντινῶν χρόνων ἐκλήθη Μαρτυροπόλις (νῦν Μαρτίν). Ἐπὶ τῶν Ῥωμαϊκῶν χρόνων ἐκτίσθη καὶ ἡ ἑυχρὰ πόλις Σωφηνή ἐν τῇ νοτίῳ Ἀρμενίᾳ (καλουμένη νῦν Ἀμιδη ἢ Ἀμιδα). Κατὰ δὲ τὸν 19 μ. Χ. αἰῶνα ἐκτίσθησαν ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν πόλεις ὀνομαστώταται μέχρι σήμερον, ἀμφότεραι ἐν τῇ βορείῳ Ἀρμενίᾳ, ἡ Καρανίτις (ἐν τῇ ἐμωλύμῳ χώρᾳ) νῦν Κάρς, καὶ ἡ Θεοδοσιούπολις (ἀπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Θεοδοσίου τοῦ μικροῦ) ἡ ἄλλως καλουμένη Αἰρ Χομιανοπούμ (προὔριον Ῥωμαίων), ἐξ οὗ παρεφθάρη τὸ νῦν ὄνομα τῆς πόλεως Ἐρζερούμ.

Πᾶσαι αὗται αἱ πόλεις ἀνήκον εἰς τὴν ἰδίως Ἀρμενίαν τὴν καὶ μεγάλην καλουμένην, διότι κατὰ τοὺς Ῥωμαϊκοὺς χρόνους Ἀρμενία ἐκαλεῖτο καὶ ἡ δυτικώτερον τοῦ Εὐφράτου κατὰ τὰ ἀνατολικά ὅρια τῆς Καππαδοκίας καὶ τοῦ Πόντου ἐκτετατομένη χώρα ἡ καλουμένη συνήθως Μικρὰ Ἀρμενία (Armenia minor) οἰκουμένη ὑπὸ Καππαδοκῶν καὶ Ἀρμενίων καὶ ἀποτελέσασα ἐπαρχίαν Βυζαντινὴν, ἐξ ἧς τὸ ὄνομα Ἀρμενία καὶ Θέμα Ἀρμενιᾶν ἐδόθη ἐπὶ τῶν Βυζαντινῶν χρόνων εἰς μέγα μέρος τῆς Καππαδοκίας καὶ τοῦ Πόντου. Ἐντεῦθεν δὲ ὠνομαζήσαν ἐν τῇ Βυζαντινῇ ἱστορίᾳ Ἀρμενικὰ τὰ ἄγμματα τὰ στρατεύματα καὶ τῶν Μικρασιατικῶν Ἑλλήνων τὰ ἀποτελοῦντα τὸν γενναϊώτατον στρατὸν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ Ἀρμένιοι οἱ αὐτοκράτορες Φιλιππικῆς καὶ Λέων ὁ Ἀρμένιος· ἐκ τῆς μικρᾶς Ἀρμενίας ἦτο καὶ ὁ αὐτοκράτωρ Ἰωάννης ὁ Τζιμισκῆς.

Ἡ Ἀρμενία κατὰ τὸν παρόντα ἰδίως χρόνον οὐδὲμιν ἔχει πολιτικὴν ἐνότητά ἀνάλογον τῇ γεωγραφικῇ καὶ ἐθνογραφικῇ, ἀλλ' εἶναι διτηρημένη μεταξὺ Ῥωσσίας, Περσίας καὶ Τσερκίας. Αἱ Ῥωσικαὶ Ἀρμενικαὶ χώραι ἀποτελοῦσι τὰς ἐπαρχίας Ἐριβάν, Ἐλισαβετόπολ, Κάρς καὶ Τιφλίδα, ἡ Περσικὴ Ἀρμενία περιλαμβάνεται ἐν τῇ μεγάλῃ Περσικῇ ἐπαρχίᾳ Ἀτζέρ περσιῶν (Ἀτροπατηνῇ), ἡ δὲ τσερκικὴ Ἀρμενία, ἡ περιλαμβανούσα τὸ μέγιστον τῆς ἀρχαίας Ἀρμενίας, ἀποτελεῖται ἐκ τῶν νεμῶν ἢ Βιλαγετιῶν Ἐρζερούμ, Βάν, Βιτλὶς καὶ μέρους τῶν Βιλαγετιῶν Διαρδικίρ καὶ Μακιμουρέτ οὗλ Ἀζίζ. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ λεπτομερεστέρα γεωγραφία τῆς Ἀρμενίας ἐκτίθεται ἐν τοῖς περὶ τῶν μνημονευθεισῶν χωρῶν γεωγραφικοῖς ἀρθροῖς. (Βλ. καὶ λ. Ἀρμενικόν, Ἀρμένιοι. [Π.Κ.]

Ἀρμενιστική (Βοτ.) = Armeniaca Tourm., ὑποδιαίρεσις τοῦ γένους *Prunus* L. εἰς ὃν ἀνήκει τὸ δένδρον τὸ φέρων τὰ γινώριμα *Berberis* (Ἀρμενιστικὰ καὶ ἡ λατὴ τῶν ἀρχαίων). Βλ. λ. Προῦμνη. (Θ.Χ.)

Ἀρμενιστική γλῶσσα, ἐκκλησία, φιλολογία. Βλ. Ἀρμένιοι.

Ἀρμενιστικόν ἡ Ἀρμενιστικὴ ὁ ἑμα, ἐν τῶν πρὸς Βυζαντινῶν θεμάτων, ἦτοι τῶν μεγάλων διοικητικῶν διαίρεσεων τοῦ κράτους. Ἡ προσηγορία τοῦ θεματος προήλθεν ἐκ τῶν ἐμμενῶν καὶ συνοικούντων Ἀρμενίων, δὲν ἦτο δὲ ἀρχαία, ἀλλ' εἰσῆχθη, ὡς φαίνεται, τὸ πρῶτον ἐπὶ τοῦ βασιλέως Ἡρακλείου (610 — 611). Περιελάμβανε δὲ κατὰ τὸν δέκατον αἰῶνα ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ Προφύρογεννήτου (Περὶ Θεμ. ἐκδ. Βόννης σ. 17, 19 κέ.) τὸ τρίτον καὶ τὸ πρῶτον ὅλας τὰς ἀνατολικὰς μερὸς τῆς ἀρχαίας Καππαδοκίας ἐν ᾗ πόλεις ἦσαν Ἀμάσεια, Ἰδωρα, Ζαλικός, Ἀνδράπα, Ἀμινός. Νεοκαισάρεια, Σινώπη. Τίς δὲ τῶν πόλεων τούτων ἦτο ἡ πρωτεύουσα τοῦ θεματος δὲν εἶνε γνωστὴν. [Λ.]

Ἀρμένιοι, (Ἐθνολογία. Ἱστορία. Ἀρμενικὴ ἐκκλησία, γλῶσσα καὶ φιλολογία). Τὰ κατὰ τὴν ἐθνολογίαν τῶν Ἀρμενίων εἶναι περίπλοκα καὶ δυσχερῆ. Ἡ Ἀρμενία ἡ μᾶλλον τὸ Ἀρμ. ὁροπέδιον, ὡς ἐκ τῆς γεωγραφικῆς αὐτῆς θέσεως ὑπῆρξε ἐξ ἀρχαιοτάτων χρόνων σταθμὸς πολλῶν καὶ ποικίλης καταγωγῆς λαῶν, οἵτινες ἀπὸ ἀνατολῶν, ἀπὸ τοῦ Ἰρηνικοῦ ὁροπεδίου, διασκεδάστησαν πρὸς δυσμὰς καὶ ἀπὸ βορρᾶ, ἀπὸ τῶν περὶ Καυκάσον ὀρεινῶν χωρῶν κατῆλθον εἰς τὰς ὑπὸ τοῦ Τιγρῶς καὶ Εὐφράτου διαρρομένους μεσημβρινὰς χώρας. Οἱ Ἀρμένιοι ἀνῆγον τὴν καταγωγὴν αὐτῶν εἰς τὸν Χαίικ τὸν διατίγονον τοῦ Θεγορμλ. ἐγγένου τοῦ Ἰάρελ, ἦτοι εὐεώρου ἐαυτοῦς Ἰαφεθίτας. Εἰς τὸν Χαίικ δὲ τούτων ἀνάγονται καὶ τὸ ἐθνικὸν αὐτῶν ὄνομα Χαίικ καὶ τὴν χώραν αὐτῶν καλοῦσι Χαίιστάν, ἦτοι χώραν τῶν Χαίικ. Ἀλλὰ τὰ τοπογραφικὰ τούτο ὄνομα, ὡς μαρτυρεῖ ἡ Περσικὴ αὐτοῦ τόπου σημαντικὴ κατάληξις, εἶναι τῶν μεταγενεστέρων χρόνων. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ Χαίικ, τοῦτο τὸ ἔτυμον ζητοῦσι τινες ἐν τῇ Χαίικ ἦτοι πατρίδι. Τὰ δυνάμματα Ἀρμένιος καὶ Ἀρμενία εἶναι μεταγενεστέρων ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἰσως τὸ πρῶτον γεννητικῶν εἰς τοὺς Ἀρμενικοὺς λαοὺς δοθέντα. Οἱ Ἀρμένιοι ἱστοριογράφοι, οἵτινες ἀνήκουσι πάντες εἰς τοὺς μ.Χ. αἰῶνας, ἀνάγουσι τὰ δυνάμματα ταῦτα εἰς τινα ἀρχαίον βασιλεῖα τῆς χώρας Ἀρὰμ ἢ τὸν τοῦ Χαίικ υἱὸν Ἀρμενιᾶς. Ἀλλὰ κατὰ τὰς ἐλληνικὰς παραδόσεις τὰ δυνάμματα ἐδόθησαν τῇ χώρᾳ καὶ τοῖς λαοῖς ὑπὸ τοῦ Ἀρμένιος τοῦ Θεσσαλοῦ καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ Θεσσαλῶν ἀποίκων τῶν κατὰ τὴν Ἀργοναυτικὴν στρατείαν εἰσχωρησάντων ἀπὸ τῆς Κολχίδος εἰς τὰ ἐνδοτέρω τῆς Ἀρμενίας. Ἀλλ' ἐν ᾗ αἱ τε ἀρμενικαὶ παραδόσεις περὶ τῆς ἱερᾶς καταγωγῆς τοῦ Χαίικ καὶ αἱ ἐλληνικαὶ παραδόσεις αἱ περὶ ἀποικίας Θεσσαλῶν καὶ αἱ περὶ καταγωγῆς τῶν Ἀρμενίων ἀπὸ Φρυγῶν παριστῶσι τοὺς Ἀρμένιους ὡς λαὸν Ἀρίας καταγωγῆς.

δὲ Στράβων θεωρεῖ τούτους συγγενεῖς μᾶλλον πρὸς τοὺς Ἀραβὰς καὶ τοὺς Συρίους. Τοῦτο μαρτυρεῖ ὅπως σκοτεινὰ καὶ συγκεχυμένα παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἦδη ἦσαν τὰ κατὰ τὴν Ἀρμενικὴν ἐθνολογίαν. Καὶ ἀληθῶς ἐν οὐδεμιᾷ ἰσως τῶν χωρῶν τῆς δυτικῆς Ἀσίας τοσαύτη φαίνεται γενεμένη συμφορῇσι λαῶν ποικίλης καταγωγῆς, ὅση ἐν Ἀρμενίᾳ. Ἡ Ἀρμενικὴ γλῶσσα παρὰ τὰ πολλὰ Ἀρία καὶ οὐκ ὀλίγα Σημιτικὰ αὐτῆς στοιχεῖα τοσαῦτα περιέχει Τουρανικὰ, ὥστε οἱ πρῶτοι ὑπὸ γλωσσολογικῇ καὶ ἐθνολογικῇ ἐποφῇ μελετήσαντες περὶ τὴν Ἀρμενικὴν γλῶσσαν ἐθεώρησαν αὐτὴν ἀνήκουσαν εἰς τὴν μεγάλῃν οἰκογένειαν τῶν Φιννοτουρανικῶν γλωσσῶν. Ἀλλ' ἀκριδέστεραι ἔρευναι ἀπέδειξαν βραδύτερον ὅτι ἡ Ἀρμενικὴ εἶναι κατ'οὐσίαν γλῶσσα Ἀρία πολυλαχῶς ἀναμιγρῶσα μετὰ τουρανικῶν στοιχείων καὶ ἐπηρεασθεῖσα ὑπ' αὐτῶν καὶ ἐν αὐτῇ εἰς τὴν ὀργανισμῷ τῆς γλώσσης καὶ τῇ γραμματικῇ κατασκευῇ. Τὸ τοιοῦτο δὲ προέκυψε πιθανώτατα ἐξ ἀναμιξεως Ἀριοπελασγικῶν τιος λαῶν, ἐξ οὗ διεσπάρσθησαν οἱ Φρύγες καὶ οἱ Ἕλληνες δυτικώτερον, μετὰ πολλῶν τουρανικῶν στοιχείων προὑπαρχόντων ἐν τῇ χώρᾳ καὶ συνοικησάντων τοῖς Ἀρίοις Ἀρμενίοις. Ἐν ἱστορικοῖς ἐστὶ χρόνοις ἡ Ἀρμενία ὤκειτο ὑπὸ πλήθους λαῶν Ἀρίας τε καὶ μὴ Ἀρίας καταγωγῆς, ἐν οἷς διακρίνεται πάντοτε τὸ Ἀρμενικὸν ἔθνος ὡς ἀποτελοῦν ἰδίαν ἐθνότητα κεχωρισμένην καὶ ἀπ' αὐτῆς ἐστὶ τῆς Ἀρίας, ἀλλὰ Μηδοπερικτῆς Ἀρίας φυλῆς, τῶν Κ α ρ δ ο ὕ χ ω ν ἢ Κούρδων, οἵτινες μέχρι σήμερον συνοικοῦσι τοῖς Ἀρμενίοις πολλαχοῦ τοῦ Ἀρμενικοῦ ὁροπέδιου. Οἱ Πελασγοὶ οὗτοι Ἀρμένιοι ἐθεωροῦντο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἄποικοι Φρυγῶν. Ἐὰν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι οἱ Φρύγες καὶ οἱ τοῦτοις συγγενεῖς Ἕλληνες διὰ τῆς Ἀρμενίας μετέβησαν εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν καὶ ἐντέϋθεν εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ ὅτι ἐν Ἀρμενίᾳ πρέπει νὰ ζητηθῇ ὁ κύριος σταθμὸς καὶ ἡ σχετικῶς ἀρχικὴ κοιτίς τῶν Ἀρίων λαῶν τῶν τε τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ τῶν ἐντέϋθεν εἰς τὴν ἀπέναντι Εὐρωπαϊκὴν χερσόνησον μεταδόντων, τότε πρέπει νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ἡ παράδοσις ἢ παριστάτωσα τοὺς Ἀρμενίους ὡς ἀποίκους καὶ ἀπογόνους Φρυγῶν καὶ δὴ καὶ Θρῃσσιανῶν μετέτρεψεν ἢ μᾶλλον ἀνέστρεψε τὴν σχέσιν τῶν προγόνων εἰς τὴν τῶν ἀποίκων καὶ ἀπογόνων. Καὶ εἰς τὴν τοιαύτην μετατροπὴν καὶ ἀναστροφὴν συνετέλεσε βεβαίως τὸ παρ' Ἑλληνιστοῦ κρατοῦν ἔκπαλαι ἔθος τοῦ θεωρεῖν ἑαυτοὺς τε καὶ τοὺς περὶ αὐτοὺς λαοὺς ὡς κέντρον, τοὺς δὲ πορρωτέρω οἰκοῦντας βαρβάρους καὶ δι' ἐλασθῆποτε πραγματικῆς ἢ φαινομένης συγγενείας πρὸς τοὺς Ἕλληνας συνδεομένους ὡς ἀπὸ τοῦ κέντρου ἐκείνου τοῦ Ἑλληνικοῦ ὁρμιωμένου. Συντέλεσε δ' οὐχ ἥτιον πρὸς τοῦτο καὶ ἡ ἄλλη παράδοσις ἢ παριστάτωσα τοὺς Φρύγας ὡς λαὸν πανάρχαιον ἀπὸ παναρ-

χαίων χρόνων οἰκοῦντα τὴν ὑπ' αὐτῶν ἐν τοῖς ἱστορικοῖς χρόνοις οἰκουμένην χώραν. Ἀλλ' αἱ ἑλληνικαὶ παραδόσεις αἱ περὶ τῶν σχέσεων τῶν Ἀρμενίων πρὸς τοὺς Φρύγας ἐξηγουμέναι ὡς ἔχουσι κάλλιστα, ἐὰν ἀκολουθοῦντες τοῖς νεωτέροις συμπεράσμασι περιωνύμων τινῶν γλωσσολόγων θεωρήσωμεν ὡς κοιτίδα τῶν Ἀρίων λαῶν τὴν Εὐρώπην καὶ ἰδίως τὴν Γερμανίαν. Οὕτως ἐξηγεῖται ἀπλούστατα καὶ φυσικώτατα ἡ ἀπὸ τῆς Ἰλλυρικῆς Χερσονήσου καὶ ἰδίως ἀπὸ Μακεδονίας εἰς Θράκην μετοίκησης Φρυγῶν καὶ Θρακίων εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν καὶ ἡ ἀπὸ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας (τῆς Φρυγίας) περαιτέρω πρὸς ἀνατολὰς εἰς τὸ Ἀρμενικὸν ὁροπέδιον ἀποίκησης Φρυγῶν Ἀρμενίων ἱδρυσάντων ἀποικίας ἐν μέσῳ ἀλλοφύλων τουρανικῶν λαῶν. Οὕτως ἡ Ἀρμενία καθίσταται σπουδαῖος σταθμὸς οὐχὶ τῶν ἀπὸ τῆς Βακτριανῆς καὶ τῆς μέσης Ἀσίας εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν καὶ τὴν Ἑλληνικὴν χερσόνησον τῆς Εὐρώπης μεταναστευσάντων Ἀρίων, ἀλλὰ τουραντῶν τῶν ἐν τῇ Ἰλλυρικῇ Χερσονήσῳ ἀπὸ τῶν Ἑλλήνων ἀποσπασθέντων καὶ διὰ τῆς Φρυγίας καὶ Ἀρμενίας μέχρι Βακτριανῆς καὶ ἐντέϋθεν μέχρις Ἰνδικῆς χωρησάντων Ἀρίων λαῶν. Ὅπως δὲ καὶ ἀν' ὑποθετῇ βεβαιότατον τυγχάνει ὅτι ἐν Ἀρμενίᾳ ἐν πανάρχαιοις ἦδη χρόνοις ἐγκατέστη λαὸς ἑλληνοπελασγικῆς καταγωγῆς ἐν μέσῳ προσκησάντων καὶ μετοικησάντων λαῶν ἀλλοφύλων. Τὸ Ἀρμενικὸν ὁροπέδιον ὑπῆρξε κοιτίς οὐ μόνον πολλῶν τουρανικῶν λαῶν, οἵτινες ἐντέϋθεν ὁρμώμενοι ἱδρυσαν νοτιώτερον περὶ τὸν Τίγριν καὶ τὸν Εὐφράτην ἀρχαῖα κράτη τὰ δημογυργήσαντα τὸν ὕλινδον πολιτισμὸν τῆς δυτικῆς Ἀσίας, ἀλλὰ καὶ λαῶν Σημιτικῶν, ὡς μαρτυροῦσιν αἱ περὶ Ἀραράτ καὶ Οὐρ Κασδίμ καὶ Χαρρὰν παραδόσεις τῆς Γραφῆς. Ἀλλ' ἡ πραγματικὴ ἱστορία τῆς Ἀρμενίας περιστρέφεται κυρίως περὶ τὸν λαὸν τῶν Ἀρμενίων ἢ Χαί, οἵτινες ἐν μέσῳ τοσούτων ἐπιδρομῶν καὶ μεταναστεύσεων διατηροῦσι τὴν τε ἐθνικὴν ἰδιοφυαν καὶ τὴν ἱστορικὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὸν πολιτισμὸν αὐτῶν.

Ὡς ἱδρυτῆς τοῦ ἀρχαιοτάτου Ἀρμενικοῦ κράτους θεωρεῖται αὐτὸς ὁ μυθικὸς Χαί. Εἰς τῶν ἀπογόνων τοῦτο, ὁ Ἀ ρ ἄ μ (τὸ ὄνομα πιθανῶς ἔχει σχέσιν πρὸς τὴν νοτίως τῇ Ἀρμενίᾳ συνεχομένην χώραν Ἀρμ καὶ τὸν Σημιτικὸν λαὸν τῶν Ἀραμίων), λέγεται ὅτι ἦτο σύγχρονος τοῦ μυθικοῦ βασιλέως τῆς Ἀσυρίας Νίνου. Ἐπ' αὐτοῦ δὲ τὸ κράτος ἠϋξήθη ὡς λέγει ἡ μυθικὴ παράδοσις διὰ κατακτήσεων κατὰ πάσαν διεύθυνσιν. Ἀπ' αὐτοῦ δὲ ἡ ἀπὸ τοῦ Ἀ ρ μ ε ν ἄ κ (υἱοῦ τοῦ Χαί) ἐδόθη τὸ ὄνομα Ἀ ρ μ ε ν ἰ α εἰς τὴν χώραν καὶ εἰς τὸ ἔθνος. Ὁ τοῦ Ἀρμ υἱὸς Ἀ ρ ἄ, πολεμῶν κατὰ τῆς Σεμιράμιδος ἐπέσεν ἐν τῇ μάχῃ καὶ ἔκτοτε οἱ τῆς Ἀρμενίας ἡγεμόνες ὑπέκυψαν εἰς τὴν Ἀσσυριακὴν κυριαρχίαν. Οἱ Ἀρ-

μένοι ιστοριογράφοι, οἵτινες ἀνήκουσιν ἢ εἰς τὴν ὑστάτην Ἀλεξανδρινὴν περίοδον ἢ εἰς τοὺς Βυζαντινοὺς χρόνους ἀναφέρουσι διαφόρους παραδόσεις περὶ Ἀρμενίας σχετιζομένας πρὸς τὰς ἑλληνικὰς περὶ τῆς Ἀσιατικῆς ἱστορίας παραδόσεις. Οὕτω ὁ Ἀρμένιος ἡγεμὼν Ζαρμίρ λέγεται ὅτι ἦλθεν εἰς βοήθειαν τῶν Τρώων, ἀναφέρεται δὲ ὅτι οἱ Ἀρμένιοι ἐβόηθησαν καὶ τὸν Μῆδον Ἀρβάκην, ὅτε οὗτος καθήρσε τὸν Σαρδανάπαλον. Ἄλλ' αἱ περὶ τῆς ἀρχαιοτάτης Ἀρμενικῆς ἱστορίας εἰδήσεις μέχρι τοῦ Κύρου τοῦ μεγάλου εἰσὶ λίαν πενιχραί. Γενικῶς παραδίδεται μόνον ὅτι οἱ Ἀρμένιοι, οἱ μέχρι τῆς πτώσεως τοῦ Ἀσσυριακοῦ κράτους ὑπακούοντες τοῖς Ἀσσυρίοις, μετὰ τὴν κατὰλυσιν τοῦ κράτους τούτου ὑπὸ τῶν Μήδων (606 π.Χ.) ὑπήκουσαν τοῖς Μήδοις, εἰτα δὲ τοῖς Πέρσαις. Ἄλλ' αἱ κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους ἀναγνωσθεῖσαι καὶ ἐρμηνευθεῖσαι σφηνοειδεῖς Ἀρμενικαὶ ἐπιγραφαὶ ἀναφέρουσιν περὶ βασιλέων Ἀρμενίας πολλῶν καὶ ισχυροτάτων, οἵτινες κατὰ τὸν Η' καὶ Ζ' π.Χ. αἰῶνα πολλοὺς διεξήγαγον πολέμους νικηφόρους πρὸς τὸ Ἀσσυριακὸν κράτος καὶ πρὸς ἄλλους γείτονας ἡγεμόνας καὶ ἐξέτειναν τὸ κράτος αὐτῶν κατὰ πολλὰς διευθύνσεις. Ἐπὶ τῆς Μηδικῆς κυριαρχίας ἡ Ἀρμενία διετήρησε τὴν αὐτονομίαν αὐτῆς ὑπὸ ἡγεμόνας ἀναγνωρίζοντας τὴν Μηδικὴν κυριαρχίαν, καὶ μετὰ τὴν ἐκτὴν τούτων ἡγεμονίαν ὡς ἔσχατος ἀναφέρεται ὁ Τιγράν Δ' (Δικραν) καταγόμενος ἀπὸ τοῦ Χαλκ. Ὁ Τιγράν ἦτο συγγενὴς τοῦ Κύρου, τὴν ἐποίον καὶ συνέδραμε κατὰ τὴν πτώσιν τοῦ Ἀσσυρίου, ἐβασίλευσε δὲ 48 ἔτη. Μετὰ τὸν θάνατον τούτου (520 π.Χ.) ἡ Ἀρμενία ἐγένετο ὑποτελὴς τῇ Περσικῇ κράτει καὶ διετέλεσε τοιαύτη μέχρι τῆς καταλύσεως τοῦ κράτους τούτου ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου. Ὁ Ἀλεξάνδρος δὲν διῆλθε διὰ τῆς Ἀρμενίας οὐδ' ὑπέταξεν αὐτὴν διὰ πολέμου, ἀλλὰ μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ οἱ στρατηγοὶ τοῦ κατέλαβον τὴν χώραν καὶ κατὰ τὴν ὀριστικὴν διανομὴν τοῦ κράτους μετὰ τὴν ἐξολέθρυσιν τοῦ οἴκου τοῦ Ἀλεξάνδρου ἡ Ἀρμενία ἀπετέλει τμήμα τοῦ μεγάλου κράτους τῶν Σελευκιδῶν. Ἀλλὰ μετὰ τὴν ἐξασθένεισιν καὶ παρακμῇ τοῦ κράτους τούτου ἐπὶ τῶν διαδόχων τοῦ Ἀντιόχου Ι' ἡ Ἀρμενία ἀπεσπάσθη κατὰ μικρὸν ἀπὸ τοῦ κράτους τῶν Σελευκιδῶν καὶ ἀπετέλεσεν ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ Β' π.Χ. αἰῶνος διαφόρους μικρὰς ἀνεξαρτήτους ἐγγυρίους ἡγεμονίας, ἐξ ὧν παρήχθη περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ Α' π.Χ. αἰῶνος τὸ μέγα καὶ ἡνυμένον κράτος τοῦ Τιγράνου Β'.

Τὰ κατὰ τὴν ἱδρυσιν τοῦ κράτους τούτου καὶ τὴν ἀρχὴν καὶ καταγωγὴν τῆς ἱδρυσάσης δυναστείας παραδίδονται ἀσφῆ καὶ συγκεχυμένα. Ἐνῶ κατὰ τὰς ἑλληνορωμαϊκὰς παραδόσεις ἱδρυτὴς τοῦ κράτους θεωρεῖται ὁ ἐκ τῶν στρατηγῶν τοῦ Ἀντιόχου τοῦ Γ' Ἀρμένιος Ἀρταξίας ἀποστὰς κατὰ τοῦ ἡγεμόνος αὐτοῦ καὶ

γενόμενος ἀνεξάρτητος (188 π.Χ.), ἐκ τούτου δὲ τοῦ Ἀρταξίου θεωρεῖται καταγόμενος ὁ Τιγράνης Β' κατὰ τὸν Ἀρμένιον ιστοριογράφον τοῦ Δ' μ.Χ. αἰῶνος Μωυσῆν Χωρηνσκήν ἢ Χωρηνὸν ἢ δυναστὴς τοῦ Τιγράνου κατὰγεται ἀπὸ τοῦ Πάρθου Βαγασάκ ἢ Βαλαρσάκου, ὃν ὁ ἀδελφός του Ἀρσάκης Β' (ἄγνωστος ἐκ τῶν ἑλληνορωμαϊκῶν πηγῶν (ἔ. Ἀρσακίδαι) ἐγκατέστησεν ἐν Ἀρμενίᾳ περὶ τὰ 180 π.Χ. Κατὰ τὰς ἑλληνορωμαϊκὰς δὲ παραδόσεις ἡ τῶν Πάρθων Ἀρσακιδῶν ἐν Ἀρμενίᾳ δυναστεία ἀρχεῖται μετὰ τοῦ Ἀρσάκου Α' (τῆς Ἀρμενίας) ἐγκατασταθέντες ἐν Ἀρμενίᾳ τῷ 35 μ.Χ. ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Πάρθου βρασιλέως Ἀρταβάνου Γ'. Φαίνεται δ' ὅτι ἐν τῇ Ἀρμενικῇ παραδόσει, καθ' ἣν ἡ δυναστεία τοῦ Ἀρταξίου Α' θεωρεῖται ἐκδηλωθεῖσα τῆς Ἀρμενίας περὶ τὰ 130 π.Χ. ὑπὸ τῆς παρθικῆς δυναστείας τοῦ Ἀρσάκου, γίνεται πιθανὴ σύγχυσις Ἀρμενίου δυναστοῦ Βαγασάκ ἀπὸ Ἀρταξίου καταγόμενου πρὸς τὸν Ἀρσάκην τῶν Πάρθων. Ἐπὶ τοῦ Τιγράνου Β' (100 ἢ 96—64 π.Χ.) τὸ Ἀρμενικὸν κράτος ἐφθάσεν εἰς τὴν ὑψίστην δυνάμιν ἀκμὴν καὶ ἐξωτερικὴν ἑκτασὶν περιλαμβάνον πάσας τὰς ἀπὸ Ἀρμενίας μέχρι Πόντου καὶ Κιλικίας καὶ Βαβυλωνίας καὶ Αἰγύπτου χώρας, πρωτεύουσαν δ' ἔχον τὴν παρά τὰ ὅρια Ἀρμενίας καὶ Μεσοποταμίας ὑπὸ τοῦ Τιγράνου κτισθεῖσαν Τιγρανόπολιν (Τιγρανόκερτα). Μέγα πλῆθος Ἑλλήνων ἀποσπασθέντων ἀπὸ Καππαδοκίας, Κιλικίας ἐνέπλησαν τὴν Ἀρμενίαν ἵνα ἐκπολιτίσωσιν αὐτήν. Ὁ Πλούταρχος λέγει ὅτι ὁ Τιγράνης ὀρμώμενος ἀπὸ μικρῶν καὶ ταπεινῶν ὑπέταξε πᾶσαν τὴν Ἀρμενίαν, Συρίαν, Μεσοποταμίαν, Φοινίκην καὶ Παλαιστίνην, ἐταπεινωσάς δ' ὡς οὐδεὶς ἄλλος τὴν τὴν Πάρθων δύναμιν. Τοῦτο δὲ ἀναιρῶν πῶς τὸ λεγόμενον περὶ τῆς Παρθικῆς αὐτοῦ καταγωγῆς. Ἀλλὰ μετὰ τὴν ὀριστικὴν ἥτταν τοῦ Τιγράνου ὑπὸ τοῦ Πομπηίου, ἤρξατο ἡ διάλυσις τοῦ μεγάλου Ἀρμενικοῦ κράτους, ὅπερ ἐπὶ τοῦ Ἀρταβάνου (βλ. λ.) τοῦ διαδόχου τοῦ Τιγράνου περιωρίζετο μόνον εἰς τὴν Ἀρμενίαν. Ὁ Ἀρταβάνος ἐφονεύθη διὰ τῶν ἐνεργειῶν τοῦ Μάρκου Ἀντωνίου (31 π.Χ.), διότι εἶχεν ἐπενέγκει τὴν καταστροφὴν τοῦ Κρασσοῦ διὰ τῆς προσδοτικῆς αὐτοῦ διαγωγῆς. Ἀφότου μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Αὐγούστου δὲ τῶν Πάρθων βασιλεὺς Ἀρταβάνος Γ' ἐγκατέστησεν ἐν Ἀρμενίᾳ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἀρσάκην Α', ἤρξαντο ἀτελεύτητοι περὶ Ἀρμενίας ἐριδες μετὰ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ καὶ Παρθικοῦ κράτους. Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ Νέρωνος ὁ Πάρθος βασιλεὺς Βολέγαισος κατέστησε βασιλέα τῆς Ἀρμενίας τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Τιριδάτην Δ', ἀλλ' αὐτὸς ἐκδιωχθεὶς ὑπὸ τοῦ Ῥωμαίου στρατηγοῦ Κορδούλωνος ἠναγκάσθη νὰ δεχθῇ τὸ στέμμα γονυπετὴς παρ' αὐτοῦ τοῦ Νέρωνος ἐν Ῥώμῃ (63 π.Χ.). Ἐκτοτε ἡ τῶν Ἀρσακιδῶν δυναστεία

ἐγκατέστη ἀσφαλεστέρα ἐν Ἀρμενίᾳ, ἀλλ' ἀνεγνώριζε διαρκῶς τὴν Ῥωμαϊκὴν κυριαρχίαν. Ὁ αὐτοκράτωρ Τραϊανὸς ὑπέταξεν ἐκτενέως τὴν Ἀρμ. (106 μ.Χ.). ἀλλ' οἱ Ἀρσακίδαι φάνησαν διακηρούμενοι ἐντεῦθεν ὑπὸ τῆς Ῥωμαϊκῆς κυριαρχίας ἐπὶ τοῦ 259 μ.Χ. ἡ Ἀρμενία ἐκυριεύθη ὑπὸ τοῦ Σασσανιδικοῦ βασιλείου τοῦ Νεοπερσικοῦ κράτους. Ἀλλ' οἱ Ἀρσακίδαι τῆς Ἀρμενίας καὶ μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν Σασσανιδῶν κατάλυσιν τῶν Ἀρσακιδῶν ἐν Περσίᾳ τυγχάνοντες τῆς προστασίας τῶν Ῥωμαίων κατέλαβον αὖθις διὰ τῆς βοήθειας τῶν Ῥωμαίων τὴν Ἀρμενίαν ἐπὶ τοῦ Ἀρσακίδου Τιριδάτου Ι' (286) καὶ διετήρησαν αὐτὴν μέχρι τοῦ 428, ὅπότε ἐξέλιπεν ἡ Ἀρμενικὴ δυναστεία τῶν Ἀρσακιδῶν τότε δὲ ἡ Ἀρμενία ἐπὶ τοῦ Ῥωμαίου αυτοκράτορος Θεοδοσίου τοῦ μικροῦ διενεμήθη ὀριστικῶς μεταξὺ τῶν Ῥωμαίων (τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους) καὶ τοῦ κράτους τῶν Σασσανιδῶν. Οἱ Πέρσαι ἔλαβον τὸ πλεῖστον τῆς μεγάλης Ἀρμενίας, ἐνθ' οἱ Ῥωμαῖοι πρὸς τὴν Μικρὰν Ἀρμενίαν τὴν ἀνέκαθεν ἀσφαλῶς ὑποκειμένην τῷ Ῥωμαϊκῷ κράτει μικρὴν προσήρτησαν, μέρος τῆς πέραν τοῦ Εὐφράτου Ἀρμενίας. Τότε δὲ ἐκτίσθη ἐν Ἀρμενίᾳ καὶ ἡ Θεοδοσιούπολις ἢ *Arx Romanorum* (κατὰ παραφθορὰν Ἐρζερούμ). Διὰ τῆς ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ Δ' αἰῶνος ἀρξικμένης διὰ τῆς Χριστιανισμοῦ ἐν Ἀρμενίᾳ ἐστερεώθησαν οἱ ἡθικοὶ δεσμοὶ οἱ ἐνοῦντες τὴν χώραν ταύτην πρὸς τὸ Ῥωμαϊκὸν κράτος τῆς Ἀνατολῆς καὶ οἱ Χριστιανοὶ Ἀρμένιοι τῆς Περσικῆς Ἀρμενίας ἢ Περσαρμενίας καταδικάζονται ὑπὸ τῶν πυρλατρῶν Περσῶν ἐξήκειν προστασίαν παρὰ τοῖς βασιλεῦσι τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἀλλ' οἱ δεσμοὶ οὗτοι ἐξαλαφρώθησαν ὅπότε ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ Ε' μ. αἰῶνος ἐξερράγη τὸ θρησκευτικὸν μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Ἀρμενίων σχίσμα (ἴδ. κατωτέρω Ἀρμεν. Ἐκκλησία). Ἀπὸ τῶν μέσων δὲ τοῦ Ζ' μ.Χ. αἰῶνος καταστραφέντος τοῦ Περσικοῦ κράτους τῶν Σασσανιδῶν ὑπὸ τῶν Μωαμεθανῶν Ἀράβων καὶ ἡ Ἀρμενία κατὰ μικρὸν κατεκλύσθη ὑπὸ Ἀράβων ἐπιδρομέων καὶ πολλὰ ὑπέστη ἐν τοῖς μεταξὺ τῶν Βυζαντινῶν καὶ Ἀράβων πολέμοις, ὧν τὸ θέατρον ἦτο συνήθως ἡ Ἀρμενία. Ἀλλὰ κατὰ τοὺς χιλιετοὺς τοῦτου αἰῶνος οἱ Ἀρμένιοι καὶ διὰ τῶν ἰδίων αὐτῶν ἡρωϊκῶν ἀγώνων καὶ τῆς μαρτυρικῆς πρὸς τὴν πίστιν ἀρραϊώσεως καὶ διὰ τῆς γενναίας ἀντιλήψεως τῶν Βυζαντινῶν αυτοκρατόρων ἐνδόξως διετήρησαν τὴν τε πίστιν καὶ τὴν ἐθνότητα αὐτῶν ἐν μέσῳ φοβερῶν ἐπιδρομῶν καὶ μυρίων καταστροφῶν. Τῷ 859 μ.Χ. ὁ ἥρωες Ἀσθδδ ὁ ἐκ τοῦ ἀρχαίου οἴκου τῶν Βαγραντιδῶν κατέλαβε τὴν ἀρχὴν ἰδρυτῆς γενόμενος τῆς δυναστείας τῶν Βαγραντιδῶν καὶ διὰ πολλῶν ἐνδόξων ἡρωϊκῶν ἀγώνων κατὰ τῶν Ἀράβων κατέστη πολυμήντος ἡρωϊκὸς ἡγεμὼν τοῦ Ἀρμενικοῦ ἔθνους. Ἐπὶ τοῦτου τοῦ Ἀρμενικῶν κράτος ἠνθήσεν ἅπα

ἐτι ὑπὸ τὴν ἐξωτερικὴν κυριαρχίαν τῶν Ἀράβων γαλιτῶν καὶ διετήρησε τὴν αὐτονομίαν αὐτοῦ μέχρι τοῦ ΙΑ' μ.Χ. αἰῶνος. Ἀλλ' ὅτε περὶ τα μεσσηνία ἰδίως περὶ τὰ τέλη τοῦ ΙΑ' μ.Χ. αἰῶνος οἱ Σελσούκοι ἰσχυροὶ εἰσέβαλλον εἰς τὴν Ἀρμενίαν, οἱ δὲ Βυζαντινοὶ στρατηγοὶ οἱ πεμπόμενοι πρὸς βοήθειαν τῶν Ἀρμενίων ὑπεχώρουν πρὸ τῆς νικηφόρου καὶ ἀκατασχετοῦ προσέλασης τῶν Τουρκικῶν σιφῶν, πλῆθος Ἀρμενίων ὑπὸ ἀρχηγούς Βαγραντιδας καταλιπόντες τὴν Ἀρμενίαν ἐξήγησαν ἄσυλον ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ. Οἱ Βυζαντινοὶ αυτοκράτορες ἀπένευμαν τοῖς Βαγραντιδαῖς ἀρχηγοῖς ἱκανὰς χώρας ἐν Πόντῳ καὶ Καππαδοκίᾳ ὡς ἰδιαίτερας ἡγεμονίας πρὸς ἀνταλλαγὴν τῶν ἐν Ἀρμενίᾳ κτήσεων τῶν Βαγραντιδῶν, αἵτινες ἐγενοντο νῦν νόμιμοι κτήσεις τῶν Βυζαντινῶν αυτοκρατόρων δεκδικούντων αὐτάς ἐναντίον τῶν Τούρκων. Ἀλλ' οἱ ἐν Καππαδοκίᾳ Ἀρμένιοι ἔνεκα τοῦ ὑφισταμένου θρησκευτικοῦ σχίσματος μὴ δυνάμενοι νὰ βιώσιν ἐν ἁρμονίᾳ πρὸς τοὺς ὁμοδόξους κατείκους τῆς χώρας διεῆλθαν τὴν Κιλικίαν Ταύρον καὶ καταλαβόντες τὴν Κιλικίαν (ἰδίως τὴν Τραχυαίαν) ἱδρύσαν αὐτῇ περὶ τὰ τέλη τοῦ ΙΑ' αἰῶνος τὸ Ἀρμενικὸν κράτος τῆς Κιλικίας, ὅπερ κατέστη τοσεῦτον γνωστὸν καὶ περιφημον ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν σταυροφοριῶν. Ἰδρυτὴς τοῦ κράτους τοῦτου εἶναι ὁ Βαγραντιδὴς Πουπηνος (1080 μ.Χ.). Τοῦτου οἱ διάδοχοι περιήλθον εἰς πολλὰς σχέσεις πρὸς τὰ σταυροφορικὰ κράτη τῆς Συρίας καὶ δι' αὐτῶν πρὸς τὸν Πάπαν καὶ τοὺς δυτικούς αυτοκράτορας, περιήλθον δὲ εἰς πολέμους πρὸς τοὺς Βυζαντινοὺς αυτοκράτορας, ἰδίως τῆς τῶν Κομνηνῶν δυναστείας. Ὁ Βαγραντιδὴς Λέων Β' κατὰ τὰ τέλη τοῦ ΙΒ' αἰῶνος ἔλαβον ἐπισήμως τὸ ἀξίωμα τοῦ βασιλέως παρὰ τοῦ βασιλέως τῆς Ἱερουσαλὴμ Ἐρρίκου τῆς Καμπανίας, ἐπεκύρωσαν δὲ τὸ ἀξίωμα τοῦτο ὅτε αὐτοκράτωρ Ἐρρίκος Γ' καὶ ὁ Πάπας Καλεστίνος Γ' καὶ σταλὲς ἐπὶ τούτῳ ὁ ἀρχιεπίσκοπος Μογουντίας Κοράδος Βίττελσπαχ. ἔσπευεν ἐν Ταρσῷ τὸν Λέοντα Β' (1198). Ἀλλὰ τὸ Ἀρμενικὸν κράτος τῆς Κιλικίας μεθ' ὅλας τὰς φιλικὰς πρὸς τοὺς σταυροφόρους σχέσεις διετέλει ἐκτεθειμένον εἰς διηγεκτεῖς κινδύνους ἀπὸ τε τοῦ Τουρκικοῦ κράτους τοῦ Ἰκονίου καὶ ἀπὸ τῶν ἐν τῇ μεγάλῃ Ἀρμενίᾳ Τούρκων, μάλιστα δὲ πάντων ἀπὸ τῶν Μαμελούκων Σουλτάνων τῆς Αἰγύπτου, οἵτινες περὶ τὰ μέσα τοῦ ΙΓ' αἰῶνος ἰδρύσαντες ἰσχυρὸν ἐν Αἰγύπτῳ κράτος κατέλυσαν ἀλληλοδιαδόχως τὰ ἐν Συρίᾳ καὶ Παλαιστίνῃ χριστιανικὰ κράτη. Μετὰ πολλὰς στρατιάς καὶ ἐπιδρομὰς τῶν Μαμελούκων εἰς Κιλικίαν καὶ εἰς Μικρὰν Ἀσίαν ὁ Μαμελούκος Σουλτάνος Σαμπάν κατέλυσεν ὀριστικῶς τὸ Ἀρμενικὸν κράτος τῆς Κιλικίας (τῷ 1360 ἢ 1375) καὶ ὁ τελευταῖος βασιλεὺς Λέων Γ' Βαγραντιδὴς ἐκ θηλείας γραμμῆς, κατ' ἄρρενα

δὲ γραμμὴν καταγόμενος ἐκ τοῦ ἐν Κύπρῳ ἡγεμονικοῦ οἴκου τῶν Λυσιγνήτων, αἰχμαλωτισθεὶς ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων καὶ εἰτα ἐλευθερωθεὶς ἀπῆλθεν εἰς Παρίσιους, ἐνθα ἐτελεύτησε τῇ 1393 καὶ ἡ Κιλικία ἐγένετο ἐπαρχία Αἰγυπτιακή, εἰτα δὲ ἐπὶ τοῦ Σελίμ Α' (1508—1520) περιήλθεν εἰς τὴν Ὀσμανικὴν κυριαρχίαν. Ἡ μεγάλη Ἀρμενία μετὰ τὰς πρώτας ἐπιδρομὰς τῶν Σελσούκων κατελήφθη κατὰ μικρὸν ὁλοσχερῶς ὑπὸ τῶν Τούρκων τούτων μεθ' ὧν τοὺς γενναίους ἀγῶνας τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Κωνσταντινουπόλεως Διογένους Ῥωμανοῦ (1070). Ἀπὸ τῶν Σελσούκων δὲ περιήλθεν εἰς τοὺς Μογγόλους ἡγεμόνας τῆς Περσίας καὶ ἀπὸ τούτων εἰς διαφόρους Ὑαταρικούς ἡγεμονικούς οἴκους τῶν Ἀσπροπροδατάδων καὶ Μαυροπροδατάδων (Ἄλ κογιουνλου, Καρὰ κογιουνλου) καὶ ἀπὸ τούτων εἰς τὴν Ὑαμερλάνον, μετὰ δὲ τὸν τούτων θάνατον καὶ τὴν ἐπὶ τῶν διαδόχων αὐτοῦ διάλυσιν τοῦ μεγάλου κράτους αὐτοῦ εἰς τὸ μέγα κράτος τοῦ Οὐζούν Χασσαν, τοῦ Τουρκομανουδυναστου τῶν Ἀσπροπροδατάδων, καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Οὐζούν Χασσαν καὶ τὴν διάλυσιν τοῦ κράτους αὐτοῦ εἰς τὸ Ὀσμανικὸν κράτος.

Ἀλλὰ καὶ ἐν μέσῳ τούτων ἐπιδρομῶν καὶ βαρβαρικῶν κατακτήσεων διετήρησε τὸ Ἀρμενικὸν ἔθνος τὴν ὑπαρξὴν αὐτοῦ ἐν τῇ μεγάλῃ Ἀρμενίᾳ καὶ ἐν Κιλικίᾳ, συγχρόνως δὲ ἕνεκα τῶν ἐπιδρομῶν πλείστοι Ἀρμενικαὶ ἀποικίαι διεσπάρησαν οὐ μόνον ἐν Μικρῇ Ἀσίᾳ, ἀλλὰ καὶ ἐν Εὐρωπαϊαῖς χώραις, ἰδίως δὲ ἐν τῇ Ἰλλυρικῇ Χερσονήσῳ, ἐν Οὐγγαρίᾳ καὶ ἐν τῇ βορείῳ Ἰταλίᾳ, ἐνθα διατηροῦνται μέχρι σήμερον.

ARMENIKH EKKΛΗΣΙΑ. Ὡς ἐν πάσῃ ἀπὸ τῶν πρώτων αἰώνων εἰς τὸν Χριστιανισμὸν προελθούσῃ χώρᾳ, οὕτω καὶ ἐν Ἀρμενίᾳ ἡ πρώτη διάδοσις τοῦ Χριστιανισμοῦ ἀπεδόθη διὰ τῆς παραδόσεως εἰς τοὺς ἀποστόλους αὐτοὺς καὶ οἱ τοιοῦτοι ἀπόστολοι πρῶτοι κηρύξαντες ἐν Ἀρμενίᾳ τὸν Χριστιανισμὸν θεωροῦνται ὁ Θαδδαῖος καὶ ὁ Βαρθολομαῖος. Ἀλλ' ἡ δριστικὴ εἰσαγωγή τοῦ Χριστιανισμοῦ εἰς τὴν Ἀρμενίαν ἐγένετο κατὰ τὸν Γ' καὶ Δ' μ.Χ. αἰῶνα διὰ τοῦ ἐπισκόπου Γρηγορίου τοῦ Φωτιστοῦ. Οὗτος ἕνεκα Περσικῆς ἐπιδρομῆς φυγὼν τὴν πατρίδα αὐτοῦ καὶ ἐλθὼν εἰς Καισάρειαν τῆς Καππαδοκίας καὶ ἀσπασάμενος ἐνταῦθα τὸν Χριστιανισμὸν καὶ ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου Καισαρείας προχειρισθεὶς ἐπίσκοπος Ἀρμενίας ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ, ἣν καὶ προσήγαγεν εἰς τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ ἐπικληθεὶς διὰ τοῦτο καὶ φωτιστῆς (Λουσαβορίτζ), καὶ ἡ Ἀρμενία ἅπασα ἐξήρτατο ἐκκλησιαστικῶς ἀπὸ τοῦ μητροπολίτου Καισαρείας συστήσαντος ἐνταῦθα πολλὰς ἐπισκοπάς. Ἡ εἰς τὸν Χριστιανισμὸν ἐπιστροφή τοῦ Ἀρμενικοῦ ἔθνους ἐξέθηκεν αὐτὸ εἰς δεινοὺς διωγμούς ἐκ μέρους τῶν πυρολατρῶν Περσῶν, καὶ οἱ

διωγμοὶ οὗτοι κατέστησαν δεινότεροι ἐν Περσαρμενίᾳ ἀπὸ τοῦ 428 μ.Χ. ὅποτε ἐκλείπουσιν τῆς δυναστείας τῶν Ἀρσακιδῶν ἡ Ἀρμενία διενεμήθη μεταξὺ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ καὶ τοῦ Περσικοῦ κράτους. Μόνον δὲ τὸ μετ' ὀλίγον ἐπέλθον σχίσμα μεταξὺ τῆς ὁρθοδόξου καὶ τῆς Ἀρμενικῆς Ἐκκλησίας ἐμετρίασε τοὺς διωγμούς, διότι οἱ Πέρσαι ἠνέκουν τοὺς Χριστιανούς αἰρετικούς τῆς τε Ἀρμενίας καὶ Συρίας καὶ Μεσοποταμίας ἐκμεταλλεῖσθαι πολιτικῶς τὸ πρὸς τοὺς Βυζαντινοὺς θρησκευτικὸν αὐτῶν μίσος. Ἀσπρμὴν τὸ σχίσμα τοῦτο εἶχε τὴν ἐν Χαλκηδόνι Δ' οἰκουμένην σύνοδον τὴν καταδικάσαντα τὴν αἵρεσιν τοῦ Εὐτυχοῦς περὶ μιᾶς μένης θείας φύσεως ἐν τῷ Χριστῷ καὶ δογματίσαντα τὴν ἀσύγχυτον ἑνωσὶν τῶν δύο φύσεων. Ἡ Ἀρμενικὴ Ἐκκλησία κατεδίκασε καὶ τὴν σύνοδον καὶ τὸν Εὐτυχὴ διὰ τῆς ἐν Τεδίνῳ Ἀρμενικῆς συνόδου (500 μ.Χ.) καὶ ἐδογματίσε τὴν ἐν τῇ Χριστῷ ἀνάμειξιν (οὐχὶ ἀσύγχυτον ἑνωσὶν ὡς ἐδογματίσεν ἡ ἐν Χαλκηδόνι σύνοδος, οὐχὶ μίαν μόνην θείαν φύσιν ὡς ἐδογματίσεν ὁ Εὐτυχὴς) τῶν δύο φύσεων εἰς μίαν φύσιν. Ἐντεῦθεν δὲ καὶ οἱ τῆς Ἀρμενικῆς Ἐκκλησίας καλοῦνται μ ο ν ο φ ο υ σ ῖ τ α ἰ ὥστε οἱ Νεστοριανοὶ οἱ παραδεχόμενοι μόνον ἀνθρωπίνην φύσιν. Ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἐκκλησία δὲν ἠγωνίσθη σπουδαίως ἵνα ἄρῃ τὸ σχίσμα καὶ ἐπαναγάγῃ τὴν ἑνωσιν. Τουναντίον δὲ ἡ παπικὴ Ἐκκλησία καὶ πρότερον μὲν, ἀλλ' ἰδίᾳ ἀπὸ τῶν χρόνων τῶν σταυροφοριῶν, πολλάκις ἐπειράθη νὰ ἐνώσῃ πρὸς αὐτὴν τὴν Ἀρμενικὴν Ἐκκλησίαν ἐκμεταλλευσμένη ἰδίως τὸν ἀπὸ τῶν ἀπίστων ἀπειλούντων τὸ Ἀρμενικὸν ἔθνος κίνδυνον καὶ σύνδοι πρὸς τοῦτο συνεκροτήθησαν ἐν Σίε τῆς Κιλικίας καὶ ἐν Ἀλτάν (1307 καὶ 1301). Ἀλλὰ μόνον διὰ τῆς ἐν Φλωρεντίᾳ συνόδου (1439) ἐπῆλθέ τις ἑνωσις, ἥτις δὲν διήρκεσε πολὺ καθ' ὅσον ἐγένετο ἀποδεκτὴ μόνον ὑπὸ τῶν ἐκτὸς τῆς Ἀρμενίας Ἀρμενίων. Οὐχ ἤρτον ἡ Παπικὴ Ἐκκλησία κατάρθωσαι κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους καὶ ἐν Μικρῇ Ἀσίᾳ πολλὰς Ἀρμενοκαθολικὰς κοινότητας νὰ σχηματίσῃ, ἥτοι κοινότητας ἀναγνωρίζουσας τὴν ὑπερτάτην ἀρχὴν τοῦ Πάπα καὶ κατὰ τὰ ἄλλα διατηρούσας τὰ δόγματα καὶ τοὺς τύπους τῆς λατρείας τῆς Ἀρμενικῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἰδίον πατριάρχην τούτων ἐν Κωνσταντινουπόλει νὰ ἐγκαθιδρύσῃ. Πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τῶν Ἀρμενοκαθολικῶν τούτων οἱ λοιποὶ Ἀρμένιοι καλοῦνται Γ ρ η γ ο ρ ι α ν ο ἰ (ἀπὸ τοῦ Γρηγορίου τοῦ Φωτιστοῦ). Τουναντίον δὲ οἱ Γρηγοριανοὶ πολλάκις ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις ἐξεδήλωσαν τὴν ἐπιθυμίαν αὐτῶν πρὸς ἑνωσιν οἰκονομικῶς μετὰ τῆς ὁρθοδόξου Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας καὶ πολλὰ ἐδωκαν δειγμάτων ἀδελφικῆς προσεγγίσεως πρὸς τοὺς ὁρθοδόξους Ἑλληνας.

Τὰ δόγματα τῆς Ἀρμενικῆς Ἐκκλησίας

πλὴν τοῦ περὶ τῶν φύσεων τοῦ Χριστοῦ εἶσι σχεδὸν ἐν πᾶσι τὰ αὐτὰ πρὸς τὰ τῆς ὀρθόδοξου. Ἐπίσης δὲ καὶ οἱ τῆς λατρείας τύποι καὶ αἱ διατάξεις τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἱεραρχίας. Μόνον ἡ τοῦ ναοῦ διακόσμησης ἔχει τινὰ ὁμοιότητα πρὸς τὴν τῆς παπικῆς ἐκκλησίας καὶ ἡ τοιαύτη ὁμοιότης ἀρχὴν ἔχει τὴν ἐπὶ τῶν σταυροφορικῶν χρόνων προσέγγισιν μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν. Καὶ τὸ πολιτεῖμα δὲ τῆς Ἀρμενικῆς Ἐκκλησίας ὡς πρὸς τὴν μοναρχικὴν καὶ συγκεντρωτικὴν αὐτοῦ τὰσιν προσεγγίζει μᾶλλον πρὸς τὸ τῆς παπικῆς ἢ πρὸς τὸ τῆς Ὀρθόδοξου. Ἡ Ἀρμενικὴ Ἐκκλησία ἀναγνωρίζει δύο μεγάλα κέντρα ἐκκλησιαστικά, ὧν οἱ ἀρχηγοὶ εἶναι καὶ ὑπερτάτοι ἐρατοὶ ἀρχηγοὶ τῆς Ἐκκλησίας. Οἱ ἀρχηγοὶ οὗτοι εἶναι ὁ πατριάρχης ἡ καθολικός τοῦ Ἑσθμιαζίν, ὑφ' οὗ τὴν πνευματικὴν δικαιοδοσίαν ὑπάρχονται πάντες οἱ ἐκτὸς τῆς Κιλικίας Ἀρμένιοι καὶ ὅστις μόνον ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ χειροτονῇ ἐπισκόπους λειτουργῶν μετὰ 12 περὶ ἑαυτοῦ ἀρχιερέων καὶ ν' ἀποσπῶνται περὶ πάντων τῶν δογματικῆς φύσεως ζητημάτων καὶ νὰ εἶναι διοικητικὴ καὶ δικαστικὴ δικαιοδοσία ἐφ' ὅσας τὴν Ἀρμενικὴν Ἐκκλησίαν πλὴν τῆς Κιλικίας. Μετὰ τὸν πατριάρχην τοῦ Ἑσθμιαζίν, ὅστις ὑπάγεται νῦν πολιτικῶς εἰς τὸ Ῥωσικὸν κράτος, ἔρχεται ὁ πατριάρχης ἡ καθολικός τοῦ Σίς, ὡς λέγεται ἡ ἑδρα αὐτοῦ ἐν Κιλικίᾳ. Οὗτος ἐν τῇ μικροτέρᾳ περιφέρειᾳ τῆς ἐκκλησιαστικῆς αὐτοῦ ἀρχῆς ἦτοι ἐν Κιλικίᾳ ἀσκεῖ καθόλου τὰ αὐτὰ δικαιώματα, ἅπερ καὶ ὁ τοῦ Ἑσθμιαζίν. Τρίτος ἀνεξάρτητος ἐκκλησιαστικῶς πατριάρχης καὶ κατὰ θεωρίαν ἐμπίτιμος τοῖς δύο πρώτοις εἶναι ὁ τῆς ἐν Ἀρμενίᾳ μονῆς Ἀχταμάρ ἄλλ' ἡ τούτου δικαιοδοσία δὲν ὑπερβαίνει τὰ ὅρια τῆς μονῆς του. Οἱ λοιποὶ πατρίρχαι Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ἱερουσαλὴμ εἰσὶν ἅπλως διοικητικοὶ ἢ μᾶλλον πολιτικοὶ τῆς Ἀ. Ἐκκλησίας ἀρχηγοὶ ἐξαρτώμενοι πνευματικῶς καθ' ἑλκεληρὶαν ἀπὸ τοῦ πατριάρχου Ἑσθμιαζίν, μὴ ἔχοντες οὐδὲ τὸ δικαίωμα τοῦ χειροτονεῖν ἐπισκόπους.

ΓΛΩΣΣΑ. Ἡ Ἀρμενικὴ γλῶσσα εἶναι κατὰ τὸν οὐσιώδη αὐτῆς γλωσσικὸν χαρακτήρα Ἀρία, συγγενεστάτη κατὰ τὰς ρίζας πρὸς τὴν ἑλληνικὴν, συγγενεστέρη πρὸς αὐτὴν πάσης ἄλλης Ἀρίας, μὴδ' αὐτῆς τῆς λατινικῆς ἐξαρτωμένης. Πλῆθος ριζῶν κοινῶν μένον ταῖς δύο γλώσσαις ἡ ταύταις καὶ τῇ Σανσκριτικῇ, εἰ δὲ καὶ ἡ φθογγολογία ἐκατέρων τῶν γλωσσῶν ἐν τισὶ δὲ καὶ γραμματικὴ κατασκευὴ μαρτυροῦσι τὴν τοιαύτην συγγένειαν. Καὶ ἡ συντακτικὴ δὲ πλοκὴ τῶν λέξεων καὶ φράσεων καὶ τοῦ λόγου ἐν γένει ἔχει τοιαύτην ὁμοιότητα ἐν ἀμφοτέροις ταῖς γλώσσαις, ὥστε γλωσσολόγοι τινὲς φρονοῦσιν ὅτι εἰς οὐδεμίαν Ἀρίαν γλῶσσαν δύναται τις νὰ μετενέγκῃ τὰ ἑλληνιστὶ γεγραμμένα οὕτω πιστῶς, ὥς εἰς τὴν Ἀρμενικὴν. Ἀλλὰ μεθ' ὅλην ταύτην τὴν Ἀρίαν καὶ μάλιστα Ἀ-

ριοπελαστικὴν αὐτῆς καταγωγὴν ἡ Ἀρμενικὴ πρῶτόμωτα ἀναμειχθεῖσα μετὰ τουρανικῶν στοιχείων, προσέτι δὲ καὶ διὰ τὸ τραχὺ τοῦ χαρακτῆρος, ὅπερ διακρίνει πικρὰς τὰς ὀρενάς γλώσσας, τοσοῦτον βαρβαρικῶς ἤχει καὶ ἀλλοτριῶς πρὸς τὴν ἑλληνικὴν καὶ πρὸς τὰς Ἀρίας γλώσσας, ὥστε, καθὼς ἤδη εἵπομεν, ἐπὶ τινι χρόνῳ ἐξελαμβάνετο ὑπὸ τῶν γλωσσολόγων αὐτῶν ὡς γλῶσσα κατ' οὐσίαν Φιννοτουρανικὴ. Ὁ συνδυασμὸς τοῦ Ἀριοπελαστικοῦ καὶ τοῦ τουρανικοῦ στοιχείου ἐτελέσθη ἐν τῇ Ἀρμενικῇ κατὰ τρόπον μοναδικὸν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν γλωσσῶν τῶν ἐκ συνδυασμοῦ διαφόρων γλωσσῶν παραγομένων. Οὕτως ἐνῷ αἱ τουρανικαὶ ρίζαι εἶναι σχετικῶς οὐχὶ πολλαί, ὅμως ἡ γραμματικὴ κατασκευὴ τῆς γλώσσας ἐν τῇ σχηματισμῇ τοῦ πληθυντικοῦ καὶ ἐν ταῖς καταλήξεσι τῶν ἐγκλίσεων, τῶν χρόνων καὶ τῶν ἀριθμῶν τῶν ῥημάτων εἶναι Τουρανικά. Ἀναμειγνύονται καὶ Ἀρία εἶναι τὰ Ἀρ-θμητικὰ ὀνόματα, ἐν μέρει δὲ καὶ τὰ ἐπιρρήματα καὶ αἱ προθέσεις, ἀλλ' αἱ ἀντωνυμιαί εἰσὶ σχεδὸν ἀκριακῶς Ἀριαί. Στοιχεῖα συγγενείας φθογγολογικῆς ἰδιαιτέρως πρὸς τὴν ἑλληνικὴν εἶναι καὶ τὸ δίγαμμα καὶ ὁ φθόγγος Π, ὁ ἀνταποκρινόμενος πρὸς τὴν ἑλληνικὴν δασύ πνεῦμα. Πλὴν τῆς τοιοῦτης γλωσσολογικῆς συγγενείας ἡ Ἀρμενικὴ προσέλαβε καὶ μέγα πλῆθος ἑλληνικῶν λέξεων διὰ τῆς πρὸς τοὺς Ἑλληνας πνευματικῆς ἐπιμείας, τῆς γενομένης ἰδίως διὰ τῆς χριστιανικῆς ἐκκλησίας. Πολὺ πρότερον τῆς πρὸς τὴν Ἑλληνισμὸν ἐπικοινωνίας αἱ πολιτικαὶ καὶ αἱ ἄλλαι ἱστορικαὶ σχέσεις τῶν Ἀρμενίων πρὸς τοὺς λαοὺς τοῦ Ἰρηνικοῦ ὀροπέδου ἐπέδρασαν καὶ ἐπὶ τὴν γλῶσσαν καὶ μέγα πλῆθος Περσικῶν λέξεων εἰσαχθεῖσθαι εἰς τὴν Ἀρμενικὴν ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τινὰς γλωσσολόγους ἵνα τὴν Ἀρμενικὴν κατατάξωσι πλημμελῶς μετὰ τῶν Μηδοπερσικῶν ἢ ἰδίως Ἰρηνικῶν καλουμένων γλωσσῶν. Ἀλλ' αἱ τοιαύταις Περσικαὶ λέξεις εἶναι δεδανεισμέναι, οὐχὶ δὲ ἀρχθῆεν κοινὰ ἀμφοτέραι ταῖς γλώσσαις. Κατὰ τὴν αὐτὴν τρόπον εἰσῆχθησαν καὶ πλείεσαι λέξεις Ἀρχαϊκαὶ καὶ ὁ Στράβων αὐτὰς ἐθεώρει τοὺς Ἀρμένιους συγγενεῖς τὴν γλῶσσαν πρὸς τοὺς Ἀρμαίους. Ἀλλὰ πάντα ταῦτα τὰ ἐπίσκακτα γλωσσικὰ στοιχεῖα δὲν ἡλλοίωσαν ποσῶς τὴν οὐσιώδη καὶ ἰδιοφυῆ χαρακτῆρα τῆς Ἀρμενικῆς, ὅστις εἶναι Ἀριος μετὰ τουρανικῶν στοιχείων συνδυασμένος. Τοιοῦτον χαρακτῆρα ἔχει ἰδίως ἡ ἀρχαία, νῦν ὑπὸ τῶν λογίων γρασμένη καὶ καλουμένη καὶ πῶς τοῦ κοινῶ ἰδιώματος ἀπέχουσα, γλῶσσα τῶν πρώτων μνημονίων τῆς Ἀρμενικῆς γλώσσης.

ΑΡΜΕΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ. Τὰ πρώτα μνημεῖα γραπτῆς Ἀρμενικῆς γλώσσης εἶναι τὰ πρὸ δεκαετηρίδων τινῶν ἀνακαλυφθέντα καὶ ἤδη ἀναγνωσθέντα καὶ ἐρρηνευθέντα μνημεῖα τῶν Ἀρμενικῶν σφηνοειδῶν ἐπιγραφῶν τοῦ Βᾶν καὶ ἄλλων τινῶν τόπων τῆς Ἀρμενίας. Τὰ

μνημεῖα ταῦτα ἀνέγκουσιν εἰς τὸν 8—7 π.Χ. αἰῶνα καὶ εἶναι γεγραμμένα ἐν γλώσσῃ καὶ ἰδιωματικῇ εὐ πολὺ ἀπέχοντι τῆς κλασσικῆς γλώσσῃς. Μετὰ τὰ ἀρχαιότατα ταῦτα μνημεῖα τάσσονται κατὰ τὴν τῆς ἀρχαιότητος τάξιν τὰ ὀλίγα ἐκμῶδη ἄσματα τὰ διασωθέντα ὑπὸ τοῦ ἀρχαιστατοῦ τῶν Ἀρμενίων ἱστοριογράφου Μωϋσῆ Χωρηνοῦ. Ἡ κλασσικὴ φιλολογία ἢ Ἀρμενικὴ ἀρχεῖται ἀπὸ τοῦ Δ' μ.Χ. αἰῶνος, ἀπὸ τοῦ χρόνου δηλονότι τῆς διαδόσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐν Ἀρμενίᾳ καὶ ὁ πρῶτος Ἀρμένιος συγγραφεὺς εἶναι αὐτὸς ὁ Γρηγόριος Φωτιστής (ἰδ. ἀνωτέρω), μετὰ τοῦτον δὲ ὁ Ἀγαθάγγελος, ὁ γραμματικὸς τοῦ βασιλέως Τιριδάτου τοῦ καταδιώξαντος ἐν ἀρχῇ τὸν Γρηγόριον καὶ τὸν χριστιανισμόν, εἴτα δὲ ἀσπασαμένου τὴν νεάν θρησκείαν καὶ γενόμενου ἁγίου. Ὁ Ἀγαθάγγελος συνέγραψε τὴν ἱστορίαν τοῦ τοῦ ἁγίου βασιλέως Τιριδάτου καὶ τοῦ Γρηγορίου ποιοῦμενος χρῆσιν ἐν τῇ συγγραφῇ συγχρόνως τῆς τε Ἑλληνικῆς καὶ τῆς Ἀρμενικῆς. Τὸ ὅρος καὶ τῶν δύο τούτων συγγραφέων, ὡς καὶ τοῦ συγχρόνου ἐπισκόπου Γακνίου τοῦ Νισίδιος, τοῦ ἐπικαλουμένου «σοφοῦ», ὡς καὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὕμνων καὶ δεήσεων τοῦ καθολικοῦ Ναρσῆ τοῦ μεγάλου (362—384 καὶ τῶν ἐπιστολῶν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καὶ ὁ λ ι κ ο ὕ Σαχά (Ἰσαὰκ 390—441) μετέχει πολὺ τοῦ ἑλληνικοῦ. Μετὰ τοὺς ἐκκλησιαστικούς τούτους συγγραφείς ἀνεπτύχθη ἡ Ἀρμενικὴ φιλολογία διὰ τῶν ἱστοριογράφων, ὧν ὁ ἐπιφανέστατος εἶναι Μωϋσῆς ὁ Χωρηνὸς κατὰ τὸν Ε' αἰῶνα. Ὁ Μωϋσῆς καθὼς καὶ ὁ τοῦτον διδάσκαλος Μισρόβ ἐπαίδευσαν ἐν Ἀθήναις τὰς ὁποίας ὁ Μωϋσῆς καλεῖ «μητέρα πάσης πνευματικῆς παιδείας». Ὁ Μισρόβ ἐποίησεν τὴν πρώτην εἰς τὴν Ἀρμενικὴν μετάφρασιν τῆς τε Παλαιᾶς καὶ τῆς Καινῆς Διαθήκης, αὐτὸς δὲ συνέθεσε καὶ νέον ἀλφάβητον, τὸν Ἀρμενικόν, ἐκ 36 στοιχείων συγκείμενον καὶ ὄντα ἐν χρήσει μέχρι τοῦδε παρὰ τοῖς Ἀρμενίοις. Μεταξὺ τῶν ἱστορικῶν ἔργων τὰ σπουδαιότατα εἶναι τὰ τοῦ Μωϋσῆ Χωρηνοῦ Ἀρμενικὰ Χρονικὰ «ἀπὸ Χαῖν μέχρι τῶν χρόνων τοῦ συγγραφέως» μετὰ τοῦτον ἱστοριογράφοι δνομαστοὶ εἶναι ὁ Ἐλισαῖος γράψας ἱστορίαν τῶν πολέμων τοῦ Βαρτάν κατὰ τῶν Περσῶν Λάχαρος Παρπητῆς (γράψας ἱστορίαν τῶν ἐτῶν 338—485 μ.Χ.) καὶ ὁ Κοριὸν ὁ Θαυματουργὸς ὁ γράψας τὴν βίον τοῦ Μισρόβ. Κατὰ τοὺς πρώτους τούτους αἰῶνας τῆς Ἀρμενικῆς φιλολογίας μετεφράσθησαν εἰς τὴν Ἀρμενικὴν καὶ πολλὰ ἔργα Ἑλλήνων καὶ Συρίων πατέρων τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐθνικῶν συγγραφέων: τὰ Χρονικὰ τοῦ Εὐσεβίου, Φίλωνος λόγοι, ὁμιλίαι Βασιλείου τοῦ Μεγάλου, Ἰωάννου τοῦ Χρυσόστομου, Ἐφραίμ τοῦ Σύρου, ὧν τὰ πρωτότυπα δὲν ὑπάρχουσιν πλέον, σώζονται δὲ μόνον αἱ Ἀρμενικαὶ μεταφράσεις. Οἱ Ἀρμένιοι συγγραφεῖς παιδευόμενοι πάντες ἐν ταῖς ἑλληνι-

καῖς σχολαῖς καὶ ἐν τοῖς συγγράμμασι τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων ἐπεδίδοντο εἰς διάφορα εἶδη συγγραφῆς. Οὕτως ὁ Μωϋσῆς ὁ Χωρηνὸς πλὴν τῆς ἱστοριογραφίας συνέγραψε καὶ πραγματείας περὶ ῥητορικῆς καὶ ὁ τοῦτου ἀνεψιὸς Δαυὶδ πραγματείας περὶ τῆς λογικῆς τοῦ Ἀριστοτέλους, ἐτι δὲ καὶ «βιβλίον τῶν ὁρισμῶν». Ἐγράψαν δὲ καὶ θεολογικά συγγράμματα ὑπὸ διαφόρων Ἀρμενίων πατέρων τῆς Ἐκκλησίας κατ' ἀπομίμησιν τῶν Ἑλλήνων πατέρων. Ἀλλ' ἡ τριαυτὴ θεολογικὴ φιλολογία παρήκμασεν ἀπὸ τοῦ 7' αἰῶνος, ἀφ' οὗτοῦ δηλ. ἐπῆλθε ὁριστικῶς τὸ θρησκευτικὸν μεταξὺ Ἀρμενίων καὶ Ἑλλήνων σχίσμα. Ἀπὸ τοῦ χρόνου δὲ τοῦτοῦ ἐπέρχεται βαθμηδὸν γενικὴ παρακμὴ τῆς Ἀρμενικῆς φιλολογίας περιοριζομένης εἰς ἔργα χρονογραφίας, περιστερομένης δὲ τὸ πλεῖστον περὶ τὴν ἱστορίαν τῆς χριστιανικῆς Ἀρμενίας. Οἱ σπουδαιότεροι τῶν χρονογράφων τούτων εἶναι ὁ καθολικὸς Ἰωάννης ὁ Ὁσσηνὸς (718—729)· μετὰ τοῦτον ὁ καθολικὸς Ἰωάννης 7' ὁ γράψας ἱστορίαν ἀπὸ τοῦ κατακλισμοῦ τοῦ Νῶε μέχρι τοῦ ἔτους 928 μ.Χ. Θωμάς ὁ Ἀρζιρουνί, Μισρόβ ὁ χρονογράφος, Μωϋσῆς ὁ Χαλκανδοουρνὸς ὁ γράψας τὴν ἱστορίαν τῶν Ἀλβανῶν τοῦ Καυκάσου. Πάντες οὗτοι ἀνέγκουσιν εἰς τὸν Η' μέχρι τοῦ Ι' αἰῶνος. Ἐκ τῶν χρονογράφων τῶν ἐπομένων αἰώνων σπουδαιότεροι εἶναι Ματθαῖος ὁ Ἱερῆς, συγγραφεὺς βιογραφίας τινὲς τοῦ Ἰωάννου τοῦ Χρυσόστομου (συνέγραψε κατὰ τὴν ΙΒ' αἰῶνα), Ματθαῖος ὁ Οὐρραγηνὸς, συγγραφεὺς τῆς ἱστορίας τῶν ἐτῶν 952—1132. Ἐκ τῶν συγγραφέων τοῦ ΙΒ' αἰῶνος εἶναι καὶ ὁ περιφημὸς ῥήτωρ Ναρσῆς ὁ Λαμβρονηνός. Εἰς τὸν ΙΓ' αἰῶνα ἀνέγκουσιν οἱ συγγραφεῖς: Βαρτάν ὁ μέγας, συγγραφεὺς θεολογικῶν συγγραμμάτων καὶ ἱστορίας ἀπὸ κτίσεως κόσμου μέχρι τοῦ 1207, ἐτι δὲ συλλογῆς μύθων, Ἰρακὸς ὁ Κανζακηνός, συγγραφεὺς τῆς ἱστορίας τῶν ἐτῶν 300—1264 μ.Χ. καὶ ὁ Πιχράμ ὁ καλούμενος Ῥαβουνί, συγγραφεὺς ἐμμέτρου ἱστορίας τῶν Ῥαβουνιδῶν. Περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΔ' αἰῶνος ἤκμασεν ὁ στρατηγὸς καὶ συγγραφεὺς Σεμβάδ συγγράψας ἱστορίαν τῶν ἐτῶν 961—1391. Μετὰ τοῦ τέλους τοῦ ΙΔ' αἰῶνος λήγει καὶ ἡ ἀκμὴ τῆς Ἀρμενικῆς ἱστοριογραφίας. Ἐκ τῆς περιόδου τῆς παρακμῆς ἀξιωμακνέουσι συγγραφεῖς εἶναι οἱ κατὰ τὸν ΙΖ' αἰῶνα γράψαντες Μιχαὴλ Τσαμισδοξάν, συγγραφεὺς τῆς ἱστορίας τοῦ Ἀρμενικοῦ ἔθνους ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων καὶ ὁ Λεουκάς Ἰντζιτζιάν, συγγραφεὺς τῆς «Περιγραφῆς τῆς ἀρχαίας Ἀρμενίας» καὶ τῆς «Περιγραφῆς τοῦ Θρησκευτικοῦ Βοσπόρου».

Ποίησιν πλουσίαν καὶ σπουδαίαν ἡ Ἀρμενικὴ φιλολογία δὲν ἔχει. Οὔτε ἔπος ἀνεπτύχθη παρὰ τοῖς Ἀρμενίοις, οὔτε δράμα, οὔτε λυρική ποίησις, πλὴν ὀλίγων ἀρχαίων δημοτικῶν ἁσμάτων καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὕμνων καὶ ποιημάτων τινῶν θρησκευτικῶν καὶ φιλο-

σοφικῶν, ὧν οἱ ποιηταὶ εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καὶ χρονολογοῦνται. Τοιοῦτοι ποιηταὶ εἶναι ὁ χρονολογῶν Ναρσῆς Κλαγγῆς (τοῦ ΙΒ' αἰῶνος), ὁ καθολικὸς Πέτρος Γεταδάρδος (τοῦ ΙΒ' αἰῶνος) καὶ ὁ τῶν μύθων ποιητὴς Μαχίταρ Κίς (τοῦ ΙΒ' αἰῶνος).

Φιλολογικὰ ἔργα, οἷον γραμματικὰ, βιβλία διδασκτικὰ ῥητορικῆς καὶ λογικῆς καὶ ἄλλα τοῦτοις ὁμοῖα παρήχθησαν πρωτόμωτα, ἀπὸ τῶν πρώτων ἡδὴ χρόνων τῆς ἀναπτύξεως τῆς Ἀρμενικῆς γραμματικῆς, πάντα κατὰ μίμησιν τοῦ τοιοῦτου εἶδους ἑλληνικῶν ἔργων. Κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους μέγα κέντρον τῆς Ἀρμενικῆς φιλολογικῆς κινήσεως καὶ παιδείσεως ἦτο ἐν Βενετίᾳ ἐπὶ τῆς νήσου τοῦ ἁγίου Λαζάρου σχολὴ τῶν Μαχίταριστῶν, ἡ κατὰ δεύτερον δὲ λόγον ἡ ἐν Μόσχᾳ Ἀρμενικὴ Ἀκαδημία. [Π.Κ.]

Ἀρμένιον. Ἀρχαία πόλις τῆς Πελαγονίτιδος Θεσσαλίας, «τῶν περὶ τὴν Βοιδηίδα λίμνην, μεταξὺ Φερῶν καὶ Λαρίσης». Ἦτο πατρίς τοῦ Ἀργοναύτου Ἀρμένου τοῦ Θεσσαλοῦ, ἐξ οὗ κατὰ τινας τῶν παλαιῶν ἔλαβε τὸ ὄνομα ἡ Ἀρμενία. Ἐκεῖτο πιθανῶς παρὰ τὸ χωρίον Πέτρα τοῦ δήμου Ἀρμενίου, ὅπου σφίζονται ἔχγη τινὰ ἀρχαίων τεχνῶν. [Π.]

Ἀρμενίου. Δῆμος τῆς πρώτης ἐπαρχίας Λαρίσης, τοῦ νομοῦ Λαρίσης, λαβὼν τὸ ὄνομα ἀπὸ τῆς ἐν τῇ περιόχῃ αὐτοῦ πιθανῶς κειμένης ἀρχαίας πόλεως Ἀρμενίου. Ἀποτελεῖται ἐκ τῆς πρωτεύουσας Γκερλί (παρὰ τὸν ἀπὸ Βώλου εἰς Λάρισαν σιδηρόδρομον, ἀπεχ. τῆς μὲν Λαρίσης 29 χμ. τοῦ δὲ Βώλου 31 χμ.) καὶ 16 ἄλλων χωρίων καὶ συνοικισμῶν. Κατ. 4181 τῇ 1889. ἔχει 6 ὁμηοτ. σχολεῖα καὶ ταχυδρ. γραφεῖον. Κυριώτατα προϊόντα αὐτοῦ δημητριακοὶ καρποί. [Π.]

Ἀρμενοὶ Χωρίον τοῦ δήμου Κυπαρισσίας τοῦ νομοῦ Μεσσηνίας, ἔχον 325 κατοίκους τῇ 1889. [Π.]

Ἀρμενόπουλος Κωνσταντῖνος. Βυζάντιος νομοδιδάσκαλος, γενν. κατὰ τὸ πρῶτον τέταρτον τοῦ 14 αἰῶνος, ἀποθανὼν δ' ἐν ἔτει 1380. Περὶ τοῦ Ἀ. ἄλλοτε ὑπῆρξεν ἰδέα ὅτι ἀνήκειν εἰς προγενεστέραν ἐποχὴν καὶ δὴ εἰς τὸν 13 αἰῶνα, τοῦτο δὲ διότι ἀναφέρει τὰς μέχρι Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ διατάξεις καὶ διότι ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ «Περὶ τῶν οἰκ. κατὰ καίρον ἁγ. π. τ. κ. οἰ. δ. ο. ε. α. ν.» παραγίνεται περὶ τῆς τῶν Βασιλέων αἰρέσεως ὡσανεὶ ἐξῆς κατὰ τὴν ἐμφάνειν αὐτῆς (1089—1118), «ἡ τῶν Βασιλέων ἡ λ. ω. ν. αἰ. ρ. ε. σ. ο. ὑ. πρὸ πολλοῦ συνέστη τῆς καθ' ἡμᾶς γενεᾶς». Ὁ Νικόλαος Κομνηνὸς Παπαδόπουλος καθηγητὴς ἐν Παδοῦ διεξοδικῶς καὶ λεπτομερῶς διαλαβὼν περὶ τοῦ βίου τοῦ Ἀ. (ἐν Praenotiones mystagogicae, ex jure canonico, Neapoli 1695) ἀνεσκεύασε τὴν πλάνην, ἣν καὶ ὁ Lamb-

sius ἀνέτρεψε, ἔκτοτε δὲ πάντες ἔσπευσαν νὰ παραδεχθῶσι τὴν ἀληθῆ γνώμην. Ἀλλ' ὁ Ν. Παπαδόπουλος ἐπιστημῶν νὰ ἐρευνηθῇ καὶ τὰ κατὰ τὸν ἰδιωτικὸν καὶ δημοσίον βίον τοῦ Ἀ. ὡς οἶόν τε τελειότερον καὶ ἐδημοσίευσεν πράγματα ἀγνωστά μέχρι τοῦ 16—17 αἰῶνος, ἅτινα τινὲς τῶν μεταγενεστέρων ἐπανάλαβον ὅτι δῆλα δὴ ὁ πατὴρ τοῦ Ἀ. ὑπῆρξε Κουροπαλάτης ἐν τῇ βυζαντινῇ αὐλῇ, ἡ δὲ μὴτηρ τοῦ ἐκαλεῖτο Μουζαλὼνα ἐξαδέλφη τοῦ αυτοκράτορος Ἰωάννου τοῦ Καντακουζηνοῦ, ὅτι ὁ Ἀ. ἐξεπαιδεύθη καλῶς, ἔχων διδασκάλους φιλάστρον τὸν Στουδίτην καὶ Λέοντα τὸν μοναχὸν τὴν κατόπιν ἀρχιεπίσκοπον Μυτιλήνης, ἐδιδάχθη δὲ τὰ λατινικὰ παρὰ τοῦ ἐκ Καλαυρίας τῆς Ἰταλίας μοναχοῦ Ἀσπασίου ἐπὶ τούτῳ μετακληθέντος εἰς Κωνσταντινούπολιν ὑπὲρ τοῦ πατρὸς τοῦ ἀδελφοῦ ταπεινὸν δ' ἐπέβωκεν εἰς τὰ νομικά, ὥστε κατὰ μὲν τὸ ἔτος 1348 ὡνομάσθη ἀντικίνσιν (νομοδιδάσκαλος), κατὰ δὲ τὸ 1350 διορίσθη κριτὴς τοῦ δρόμου καὶ σύμβουλος τοῦ βασιλέως, τοσοῦτον διεκρίθη ἐν τῇ ἡσέτι ταύτῃ, ὥστε διέμεινεν εἰς αὐτὴν καὶ μετὰ τὴν ἐκπίπτειν τοῦ Καντακουζηνοῦ, ἀποθανόντος μάλιστα τοῦ πατρὸς ἐγένετο αὐτὸς Κουροπαλάτης τοῦ αυτοκράτορος Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου. Ἐνυμφεύθη πλουσίαν γυναῖκα Ζνέματι Βρυεννίαν. Περὶ τὸ ἔτος 1360 ἐγένετο νομοφύλαξ καὶ κριτὴς Θεσσαλονίκης, ἐνθα ἠσχολήθη εἰς μελέτας τοῦ κανονικοῦ δικαίου, δημοσιεύσας διάφορα συγγράμματα. Δυστυχῶς ἡ κριτικὴ τῶν νεωτέρων χρόνων ὑπέβαλεν εἰς ἀσπλην δοκιμασίαν τὰς πληροφορίες ταύτας. Εἰς ἀμφιβολίαν ἐνέβαλον τὸν Witte (ἐν Rheinisches Museum für Jurisprudenz II 288 σημ. 44) αἱ ἀγνωστοὶ πηγαι, ἐξ ὧν ἠντιλῆσεν ὁ Παπαδόπουλος, ὁ δὲ F. Biener ἀνεκρίβη τὰς πληροφορίες αὐτοῦ αὐτόχρημα μῶμος (ἰδ. Geschichte der Novellen σ. 64 σημ. 64), ὅπερ καὶ ὁ εἰδικῶς περὶ τῆς ἐκείνου τοῦ Ἀ. ἀσχοληθεὶς Διμήλιος Herzog διεπίστωσε. Τοῦτο μόνον ἐκ πηγῶν ἱστορικῶν δύναται νὰ θεωρηθῇ βέβαιον, ὅτι ὁ Κ. Ἀ. ὑπῆρξε σύγγραφορ Φιλοθέου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, νομοφύλαξ τοῦ βασιλικοῦ σκεκρέτου καὶ κριτὴς τῆς Θεσσαλονίκης ὡς ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς τῶν χειρογράφων φαίνεται, καὶ ὅτι τὴν ἐξάβιβλόν του ἐπεξεργάσθη περὶ τὸ 1345 ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἰωάννου τοῦ Ε' ἐπιτρπευμένον ὑπὸ Ἰωάννου τοῦ Καντακουζηνοῦ.

Ὁ Ἀ. συνέγραψε διάφορα συγγράμματα 1) «Ἐπιτομὴν τῶν θεῶν καὶ ἱερῶν κανόνων» ἐκδοθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Λεονγκλαβίου. 2) «Περὶ τῶν οἰκ. κατὰ καιροὺς αἰρετικοὶ ἐδόξαν», ἐκδοθὲν ὑπὸ τοῦ Λεονγκλαβίου καὶ ἄλλων. 3) «Περὶ πίστεως ὁρθοδόξου», ἐξεδόθη ἐπίσης ὑπὸ τοῦ Λεονγκλαβίου καὶ ἄλλων. 4) «Θέσπισμα τοῦ μεγάλου βασιλέως Κωνσταντίνου περὶ πάπα Ῥώμης». 5) «Περὶ τῶν τριῶν συνοδικῶν τέμνων», (συντεθέντων ἐπὶ τῆς βασιλείας Κων-

στάντινους τοῦ Πορφυρογεννήτου, Μανουὴλ καὶ Μιχαὴλ τῶν Παλαιολόγων· ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τοῦ Iriarte (Catal. Codd. graec. Matrit. σελ. 350) καὶ ὑπὸ τοῦ Reitz ἐν Thesauri Meermani supplem. σελ. 374. Ἐκτὸς τῶν δημοσιευθέντων τούτων ὑπάρχουσι καὶ ἀνεκδοτα ἔργα ἀποδιδόμενα τῇ Ἀρμενοπούλῳ, ἥτοι 1) κατάλογος τῆς τῶν ἀρχῶν τῆς αὐλῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν ἀξιωματῶν τῆς μεγάλῃς ἐκκλησίας ἐπιγραφόμενος «τὰ ὁ φ φ ἰ κ ι α τ ο ὡ π α λ α τ ῖ ο υ τ ῆ ς μ ε γ α λ ῆ ς ἐ κ κ λ η σ ῖ α ς», 2) ἔργον τι ἀνεῦ ἐπιγραφῆς, περὶ τῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ τρόπου τῆς τεσσαρακοστῆς καὶ ἄλλων νηστειῶν, καὶ 3) «λεξικὸν κατὰ στοιχεῖον περιέχον τὰ κοινῶς γραφόμενα ῥήματα». (Περὶ τῶν τριῶν τούτων ἔργων παράβαλε Fabricii bibliotheca XI σελ. 267 ἐκ. 288). Ὁ θαυμαστὴς τοῦ Ἀρ. Ν. Παπαδόπουλος ἀναφέρει καὶ πολλὰ ἄλλα ἔργα παρατίθμενος τὰς ἐπιγραφάς, οἷον σχόλια εἰς τοὺς Πανδέκτας, εἰς τὴν Κώδικα, εἰς τὰς Νεαράς τοῦ Ἰουστινιανοῦ καὶ τοῦ Λέοντος καὶ ἐπιστολὰς πρὸς τὸν Σκληρόν. Ἄν κρίνῃ τις ἐκ τῆς κατὰ κράτος τῆς νομικῆς ἐπιστήμης κατὰ τὸν 14 αἰῶνα, ὅτι οὐ μόνον αἱ Ἰουστινιάνειοι συλλογαὶ εἶχον περιπέση εἰς ἀχρησίαν, ἀλλὰ καὶ ὡς γνωστὸν ὁ Ἀρμενόπουλος δὲν ἐποίησεν αὐτῶν ἐν τῇ συντάξει τοῦ προχείρου, πλάσσει τῆς φαντασίας τοῦ Παπαδοπούλου καὶ ἡ εἰδήσις αὐτῇ ἀποδείκνυται, παραπλανώμενης ἴσως καὶ ἐκ τῆς ἑλλειπούς γνώσεως τῶν βυζαντινῶν νομικῶν πηγῶν, ἐξ ἧς καὶ αὐτὸς ἔπασχεν, ἀφ' οὗ τὸν Ἰ. Ἰ. Π. οὐ κείτοιν ἐξελεάμενα «περί φημον τινα τῶν βυζαντινῶν νομικῶν» ἐξ οὗ ὁ Ἀ. ἦνται τὴν σοφίαν του.

Τὸ σπουδαιότερον ὅμως ἔργον τοῦ Ἀ., ὅπερ κατέστησεν αὐτὸν γνωστὸν, εἶνε τὸ λεγόμενον Πρὸ χειρὸν νόμων ἢ Ἐξάβιβλος Βάσις τῆς ἐργασίας τοῦ Ἀρμενοπούλου ὑπῆρξεν ὁ Πρόχειρος λεγόμενος νόμος τοῦ Βασιλείου, ἡ τεσσαρακοντάτιτος, μετεχειρίσθη δὲ ὡς πηγὰς τὰ Ἐπιγραφικά (Νεαρά 166—168) (Bioper Gesch. σελ. 99), τὰ Ῥωμαϊκὰ τοῦ Μαγίστρου ἢ Πέτραν τοῦ Εὐσταθίου, καὶ τῶν προχείρων τὰ κάλλιστα. Περὶ τούτων ἐν λεπτομερείᾳ πραγματεύεται ὁ Heimbach ἐν τῇ προομιῇ τῆς ἐκδόσεως τοῦ Ἀ. εἰς ὃ παραπέμπωμεν. Σημειωτέον ἐν τούτοις δεῖ τῶν Βασιλικῶν δὲν φαίνεται ὅτι ἐποτήσαστο χρῆσιν.

Ἦν τῇ κατατάξει τῆς ὕλης τὸ πρόχειρον τοῦ Ἀ. διαφέρει τοῦ προχείρου τοῦ Βασιλείου. οὐ τὰ γὰρ ἀνέλαβε νὰ πληρώσῃ ὁ Ἀ., διαίρεται εἰς ἐξ βιβλία. ἐξ οὗ ἐπινοήσθη καὶ Ἐξάβιβλος· τὰ βιβλία ὑποδιαιροῦνται εἰς τίτλους. Ἡ ἑλληνιστὴ συλλογῆς ἀρμυζούσης τοῖς χρόνοις τῆς νομικῆς ἀμαθίας τοῦ 14 αἰῶνος καὶ τῆς δουλικῆς μετὰ ταῦτα καταστάσεως κατέστησεν ἀπρόσδεκτον τὴν ἐξάβιβλον τοῦ Ἀ., καὶ ἀνέδειξεν αὐτὴν κώδικα τοῦ Ἀστικοῦ

δικαίου ἐν τοῖς ὑπὸ τὸν τουρκικὸν ζυγὸν διατελοῦσι ἑλληνικοῖς λαοῖς (Maurer, griech. Volk I § 83), ἐνεκα δὲ τοῦ κύρους, δι' οὗ περιεβλήθη, καὶ τῆς μακρᾶς ἐφαρμογῆς, ἡ ἑλληνικὴ πολιτεία ἐπὶ Καποδίστρια ἀνεγνώρισεν αὐτῇ νομοθετικὴν δύναμιν, ὃ δὲ νόμος τῆς 23 Φεβρουαρίου 1835 ἀνεκήρυξεν αὐτὴν ὡς πολιτικὸν νόμον τῆς Ἑλλάδος ἰσχύοντα μέχρι σήμερον (περὶ τούτων πρὸς Π. Παπαρηγόπουλου Ἀστικὸν δίκαιον I § 19 ἐκδ. Γ'). Τὸ ἐπιστημονικὸν ἔποψιν ἐξεταζόμενον τὸ πρόχειρον τοῦ Ἀ. δὲν εἶνε μεγάλῃς ἀξίας, ἀναλόγῳ τῇ φήμῃ ἣν ἐκτήσαστο· πλείστα εἰσὶν αἱ ἑλλείψεις αὐτοῦ, κατὰ τὸν Zachariae von Lingenthal οὐδὲν ἕτερον εἶνε ἢ ἰσχυρὸν συνονθύλευμα (eine magere Compilation) ἐξ ἄλλων πληρεστέρων καὶ ἀρχαιότερων νομικῶν συλλογῶν, πολὺ τιμωρ ὅμως διὰ τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος θεωρητέα ἢ ὑπαρξίς αὐτοῦ, διότι ἐχρησίμευται ὡς γέφυρα, ὡς μέσον συνεχισμοῦ καὶ διασωσεως τοῦ Ἀστικοῦ δικαίου τῆς βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας.

Ἡ τελειοτέρη ἐκδοσις τῆς ἐξάβιβλου τοῦ Ἀ. εἶνε ἡ τοῦ Γουτταύου Heimbach (Lipsiae 1851). Σημειωτέον ἐπὶ τέλους ὅτι ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς Βουλῆς ἀπόκειται ἄριστον καὶ παλαιότερον ἴσως τῶν χειρογράφων αὐτῆς, οὗ ὅμως οὐδεὶς τῶν μέχρι τοῦδε ἐκδοτῶν ἐποίησεν χρῆσιν. [Α. Γ. Μ.]

Ἀρμερία (H c τ.) = Armeria W. βλ. λ. Μ ο λ υ δ δ α ι ν ι ὡ δ η.

Ἀρμερσβαχ (Harmersbach). Ποταμὸς ἐν τῇ Μέλανι Δρυμῷ ἐν τῇ νομῷ Ὀρφενδουργ τοῦ Κάδεν, πηγάζων ἐκ τοῦ Μόσβαλδ, καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸν Κίρζινγ. Τὸ ἐξ αὐτοῦ κληθὲν χωρίον Ἀ ν ω Ἀ. ἔχει 2 190 κατ. (1880). τὸ δὲ παρ' αὐτὸ Κ ά τ ω Ἀ. 1 642 κατ. Ἡ δὲ πόλις Γ σ ε λ λ ἄ μ Ἀ ρ μ ε ρ σ β α χ (Zell a. H.) ἔχει μεταλλικὴν πηγὴν καὶ 1 568 κατ. (1880). [Π. Π.]

Ἀρμίδα (Armidia) φανταστικὸν πρόσωπον τῆς διασχῆμου ἐποποιίας τοῦ Τάσσου Ἡ λευθερωμένης Ἱερουσαλὴμ, ἀντικατὰ τοῦ βασιλείου τῆς Βαβυλῆος, διατρέπουσα ἐπὶ κάλλει καὶ ἐπιτηδειότητι περὶ τὴν μαγικὴν τέχνην. Παρίσταται ἐν τῇ εἰρημένῳ ποιήματι ὡς Κίρκη ἑτέρα, προσπαθοῦσα νὰ σαγήνευσεν τοὺς Σταυροφόρους, μετὰ ματαίας δὲ ἀποπειράς γενομένης πρὸς τὸν ἀρχηγὸν αὐτῶν Γ'οδερεδόν, γοητεύει τὸν νεκρὸν ἱππότην Ρινάλδον, μεθ' οὗ ζῇ εἰς μίαν τῶν νήσων τῶν Μανιάρων, ὧν θελητικὴν ποιεῖται περιγραφὴν ὁ Τάσσος. Ἐκ τῆς μαλθακότητος ταύτης ἐξάγουσι τὸν Ρινάλδον δύο φίλοι του, ἡ δὲ Ἀρμίδα πολλὰ ἐπιχειρήσασα, ἐπὶ τέλους συνδιαλλάσσεται μετ' αὐτοῦ. Τὸ θέμα τοῦτο ἐμελοποίησαν δύο ἔξοχοι μουσουργοί, ὁ Γλύκ καὶ ὁ Ροσσίνι. [Α.]

Ἀρμενιανοί. Ὁπαδοὶ ἱερατικῆς ἐκκλησιαστικῆς μερίδος Καλλινικῆς ἐν Καστῇ

Χώραις, οὕτω κληθέντες ἀπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ αὐτῶν Ἀρμινίου. Οἱ Ἀρ. ἀπορρίπτουσι τὴν Καλδαικὴν διδασκαλίαν τὴν ὑπὸ τῆς ἀντιθέτου μεριδὸς τῶν Γομαριστῶν πρεσβευμένην περὶ τοῦ ἀποκαρίτου προορισμοῦ (Praedestinatio), κατηγοροῦμενοι δὲ καὶ ὡς Πελαγιαῖς ὄντες διὰ τῆς συνέδου τῆς Δοδρεχτης (1819) ἀπεκλείσθησαν τῆς Καλδαικῆς ἐκκλησίας καὶ ἀπὸ τοῦ 1836 ἀπέτελεσαν ἰδιαίτερον κοινότητα ἐκκλησιαστικὴν. Ὑπαδαὶ τῆς ἐκκλησίας ταύτης ὀλίγιστοι (5 χιλ.) ἔμειναν ἐν Ὁλλανδίᾳ. Ἀλλ' ὑπῆρχον ἱκανοὶ ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ ἐν Ἀμερικῇ. [Π.Κ.]

Ἀρμένιος. Ὁ ἀρχηγὸς τῆς Γερμανικῆς φυλῆς τῶν Χερούσκων καὶ ἐλευθερωτῆς τῆς Γερμανίας ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων. Γεννηθεὶς τῷ 17 π.Χ. ἔλαβε ὑπηρεσίαν ἐν τῷ Ῥωμαϊκῷ στρατῷ καὶ προήχθη εἰς τὴν τάξιν ἱππέως· ἐπανελθὼν δ' ὕστερον εἰς τὴν πατρίδα ἐγένετο ἀρχηγὸς μεγάλῃς κατὰ τῶν Ῥωμαίων συνωμοσίας, ἧς ἀποτέλεσμα ὑπῆρξεν ἡ περίφημος μάχη τοῦ Τευτοβουργικοῦ δάσους (9 μ.Χ.), ἐνθα κατεστράφη ὁ Ῥωμαϊκὸς στρατὸς μετὰ τοῦ ἀρχηγοῦ αὐτοῦ Κουντίλιου Οὐάρρου. Μετὰ τινα ἔτη ὁ τοῦ αὐτοκράτορος Τιβερίου ἀνεψιὸς Γερμανικὸς στρατεύσας ἐπὶ τὴν Γερμανίαν (15 μ.Χ.) ἡγχαλῶντες τὴν γυναῖκα τοῦ Ἀρμινίου Θουσνέλδα, θυγατέρα τοῦ φίλου φρονούντος τοῖς Ῥωμαίοις Γερμανοῦ ἀρχηγοῦ Σαγίτου καὶ ἀπήγγαγεν αὐτὴν εἰς Ῥώμην. Ὁ Ἀρμένιος συνεκρότησε δύο μάχας κατὰ τοῦ Γερμανικοῦ, ἐπολέμησε δὲ κατὰ τοῦ βασιλέως τῶν Μαρκμανίων Μαρδόδου, εἴτα δὲ κατηγορηθεὶς ὅτι ἐμελέτησε νὰ ἰδρύσῃ τυραννίδα, ἐφρονεῖτο ὑπὸ τῶν ἱδίων αὐτοῦ συγγενῶν. Ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις (κατ' Αὐγούστον 1875) ἰδρῦθη ὑπὸ τῆς ἡνωμένης Γερμανίας κολοσσιαῖον μνημεῖον πλησίον τῆς Δεσμέλδης ἐν τῷ Τευτοβουργικῷ δάσει πρὸς τιμὴν τοῦ ἐλευθερωτοῦ τῆς Γερμανίας. [Π.Κ.]

Ἀρμόδιος. Βλ. Ἀριστογείτων.

Ἀρμοδιότης (Νομ.) καλεῖται ἡ ἐξουσία ὠρισμένου δικαστηρίου τοῦ νὰ ἐπιλάβηται τῆς ἐκδικάσεως ὠρισμένης διαφορᾶς καὶ κατὰ τὸ ὠρισμένον οὗτο διαφέρει τῆς δικαιοδοσίας ἢ ἐννοία αὐτῆς κατέστη ἀναγκαία ἕνεκα τῆς ἐν πάσῃ πολιτείᾳ ὑπάρξεως πολλῶν δικαστηρίων, τὰ δ' ὅρια αὐτῆς κανονίζονται εἴτε γεωγραφικῶς, εἴτε ἐκ τοῦ εἴδους τῆς διαφορᾶς. Τὸ ἀντίθετον τῆς Ἀ. ἐστὶν ἡ ἀναρμοδιότης, τὴ δ' ἀντίστοιχον (παθητικὸν) ἡ δωσιδικία (forum), ἐν ᾗ ἐξετασθῇσονται καὶ τὰ διαφορὰ εἶδη καὶ αἱ διακρίσεις τῆς Ἀ. [Δ.]

Ἀρμοδίου μέλος. Παρσιμ. ἐπὶ τῶν σκολῶν. Ὅμοιον καὶ τὸ, Ἀδμήτου μέλος. [Π.]

Ἀρμονία (Ἀνατ.). Ἀρθρωσις ἀκίνητος (=ράφή), γινόμενη μεταξὺ ὁσῶν μετὰ λεῖων χειλέων κατὰ γραμμὴν εὐθεῖαν. [Ι.Πθ.]

Ἀρμονία (Μουσ.). Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις σημαίνει καλῶς διατεταγμένην διαδοχὴν φθόγγων (Töne). Εἰς τὴν μεσσην αἰῶνα καὶ κατὰ τὴν νεωτέραν μουσικὴν ἐπιστήμην σημαίνει συνήχησιν διαφόρων φθόγγων ἐξωτερῶν καὶ βαρυτέρων, ὧν ὁ μετ' ἀλλήλων σύνδεσμος ἀποτελεῖ συγχερδίαν (accordo). Ἐχόμεν δὲ συγχερδίας αποτελούσας συμφωνίαν (κράσις ἢ συνήχησις ἐξωτερῶν καὶ βαρυτέρων φθόγγων, γερμ. Konsonanz) καὶ συγχερδίας, αἵτινες ἀποτελοῦσι διαφωνίαν (ἀμείξια φθόγγων, γαλλ. Dissonance, γερμ. Dissonanz) καὶ ἡ μὲν συμφωνία εἶναι εὐχάριστος τῇ ἀκοῇ, ἡ δὲ διαφωνία δυσάρεστος καὶ ὡς τοιαύτη ζητεῖ φύσει τὴν λύσιν (γερμ. Auflösung) αὐτῆς ἐν τῇ συμφωνίᾳ. [Ν.]

Ἀρμονία (Μυθολ.). Θυγάτηρ τοῦ Ἄρεως καὶ τῆς Ἀφροδίτης, ἡ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἥλέκτρας, σύζυγος τοῦ Κάδμου. Τὴν γαμον αὐτῶν ἐν τῇ Καδμείᾳ γενόμενον καθύμνησαν εὐωχόμενοι πάντες οἱ θεοί, καταλιπόντες τὸν οὐρανόν. Ἐδωκε δ' εἰς αὐτὴν ὁ Κάδμος γαμήλια δῶρα πᾶσι καὶ τὴν ὑπὸ τοῦ Ἡφαίστου τεχνουργηθέντα ὄργανον, ὅστις ὅμως ἐγένετο συμφορῶν πρόξενος εἰς τοὺς κατέχοντας (βλ. Ἀλκμαίων). Κατ' ἄλλους μύθους τὸν ὄργανον ἔδωκεν ἡ Ἀφροδίτη ἢ ἡ Ἀθηνᾶ. Μεταμορφωθείσα μετὰ τοῦ Κάδμου εἰς δράκοντα, ἐξεπέμνητο ὑπὸ τοῦ Διὸς εἰς τὰ Ἥλύσια πεδία. [Π.]

Ἀρμονία (Ῥητορ.) εἶναι ποιὰ τις σύνθεσις λόγου· διακρίεται δὲ εἰς τρία εἶδη, εἰς ἁρμονίαν αὐστηράν, εἰς γλαυροῦσαν ἢ ἀνθηράν καὶ εἰς κοινήν. Καὶ ἡ μὲν αὐστηρὰ ἁρμονία ἀποτελεῖται ἐκ μεγάλων λέξεων συγχειμένων ἐκ συλλαβῶν μακρῶν, ἐκ χασμωδίων προσερχομένων ἐκ τῆς ἐπικλήσεως καὶ συγχερδύσεως τῶν φωνηέντων, καθ' ἃς καὶ ἄκοντες ἀναγκάζομεθα κατὰ τὴν προσφορὰν νὰ κάμνωμεν μικρὰς παύσεις, καὶ ἐκ τραχύτητος αποτελούμενης ἐκ τῆς συμπτώσεως ἀναλόγων συμφωνῶν. Κατὰ ταῦτα δὲ μὲν κῶλα πρέπει νὰ κατασκευάζονται οὕτως, ὥστε νὰ ἔχωσι ῥυθμοὺς βαρεῖς καὶ ἀνιόντας, σχήματα δὲ σεμνά, αἱ δὲ περίοδοι νὰ ἦναι ἀπλᾶ καὶ ἄτεχνοι. Προσέτι τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ἁρμονίας ἀποφεύγει τὴν συχὴν χρῆσιν τῶν συνδέσμων, τῶν διαφόρων τύπων τῶν ἄρθρων, τὴν ἐπανάληψιν τῆς αὐτῆς πτώσεως καὶ τρεῖς μᾶλλον εἰς τὸ ἀνακόλουθον καὶ ἐν γένει εἰς τὴν ἰδιότροπον καὶ ἀσυνήθη σύνδεσιν τῶν καθ' ἑκάστα κώλων. Ζηλωταὶ τῆς τοιαύτης ἁρμονίας εἶναι ἐκ μὲν τῶν ποιητῶν ὁ Δισγύλος καὶ Πίνδαρος, ἐκ δὲ τῶν πεζογράφων ὁ Θεοκυδίδης, ἡ δὲ γλαυροῦς ἢ ἀνθηρὰ ἁρμονία τοῦναντίον ἀρέσκειται εἰς τὰ ὑπὸ τῶν τεχνουργῶν καλούμενα κἀλὰ ὁ νόματα, δηλαδὴ εἰς τὰς λείας καὶ οὐγ' τραχείας λέξεις καὶ διὰ τῆς καταλλήλου γρήσεως καὶ συναφείας αὐτῶν ἐπιδιώκει τὸ εὐφω-

νον καὶ εὐρυθμον διὰ τοῦτο οἱ ζηλωσαντες αὐτὴν μετ' ἄλλας ἐπιμελείας ἀποφύγουσι τὴν χάσμιον καὶ τὴν συσφύρτιν συμφώνων τραχέων καὶ δυσήνων καὶ κατὰ τελευτῶν ἀκριβέστατα περιόδους τετρανευμένους μετὰ ῥυθμῶν ἡδύνων καὶ σχημάτων εὐκλῶς εἰς τὰ ὅσα προσπιπτόντων δηλαδὴ μετὰ περιστάσεων, παρομοιώσεων, ἀντιθέσεων, παρονομασιῶν καὶ τῶν τοιούτων. Καὶ τοιοῦτοι εἶναι ἐκ μὲν τῶν ποιητῶν ὁ Ἡσίοδος, ἡ Σαπφώ καὶ ὁ Ἀνακρέων, ἐκ δὲ τῶν πεζογράφων ὁ ῥήτωρ Ἰσοκράτης καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Τὸ δὲ τρίτον τῆς ἁρμονίας εἶδος γνῶρισμα μὲν ἔστιν οὐδὲν κέκμηται, ἀλλ' ἔχει κοινὰ πάντα τὰ προτερήματα τῶν δύο προειρημένων, ἀπερ καταλλήλως καὶ σκοπιμῶς συμμιγνύμενα ἀπεργάζονται πρὸ παντὸς τὴν χάριν καὶ τὸ ὄψος. Οἱ ζηλωσαντες τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ἁρμονίας ἐκ μὲν τῶν ποιητῶν εἶναι ὁ Ὀμηρος, ἐκ δὲ τῶν ιστοριογράφων ὁ Ἡρόδοτος, ἐκ δὲ τῶν φιλοσόφων ὁ Πλάτων καὶ ἐκ τῶν ῥητόρων ὁ Δημοσθένης, ὅστις γινώσκει ἄριστα κατὰ τὴν τοῦ λόγου σύνθεσιν νὰ κάμνῃ κατάλληλον χρῆσιν αὐτοῦ ὥς ἡ ὑπόθεσις αὐτῆς ἀπαιτεῖ καὶ τὰ διὰ τὴν μὲν τοῦ λόγου παραδειγματικὴν χάριν ἐν μὲν τοῖς προομίοις καὶ ταῖς διηγήσεσι διώκει μᾶλλον τὴν χάριν, ἐν δὲ ταῖς πίσσεσι καὶ τοῖς ἐπιλήγοις τὴν αὐστηράν σύνθεσιν. Κατὰ τοῦτο διακρίνονται οὐ μόνον τὰ μέρη τῶν λόγων, ἀλλὰ καὶ οἱ λόγοι ἀπ' ἀλλήλων, οἱ συμβουλευτικοὶ τῶν δικανικῶν καὶ ἐκ τούτων πάλιν οἱ δημόσιοι τῶν ἰδιωτικῶν Ἐπιστῆς καὶ ἐν τῇ συνθέσει τῶν γνωμῶν, ἐνθυμημάτων καὶ παραδειγματικῶν παρατίθεται τοιαύτη τις διαφορὰ. [Ι.Π.]

Ἀρμονία Εὐαγγελίων. Ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἐκκλησία νὰ ἐξηγήσῃ τὰς ὑπαρχούσας ἐν τῇ διηγήσει τῶν τεσσάρων εὐαγγελίων διαφορὰς καὶ οὕτως ἐκ τῶν τεσσάρων Εὐαγγελίων νὰ ἀποτελέσῃ ἓν μόνον Εὐαγγέλιον. Ἡ ἐπιστήμη αὕτη, ἥτις ἐκλήθη ἁρμονιστική, δὲν ὑφίσταται πλέον. Ῥοτηρεῖτο ἐπὶ τῆς ἀρχῆς, ὅτι ἡ θεοπνευστία ἐπεξέτεινετο μέχοις αὐτῶν τῶν λέξεων τῆς ἁγίας Γραφῆς. Τὴν πρώτην ἁρμονίαν ἐπεχειρήσεν ὁ Τατιανὸς περὶ τὸ 170, γράψας τὸ διὰ τὴν ἐκκλ. ὅπερ ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς μόνον εἶναι γνωστὸν διὰ τοῦ Εὐσεβίου (Ἐκκλ. ἱστ. Δ' 29) Ἀμμωνίου δὲ ὁ Ἀλεξανδρεὺς ἔγραψε περὶ ἁρμονίας τῶν Εὐαγγελίων, λαβὼν ὡς βάσιν τὸ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγέλιον. Συστηματικώτερον ἐπεχειρήθη τὸ ζήτημα τοῦτο ὁ Ἀδριανὸς ἐν τῇ βιβλίῳ αὐτοῦ De consensu Evangelistarum, ἐν ᾧ πειράται νὰ ἐξηγήσῃ τὰς ὁμοιοτητας καὶ διαφορὰς τῶν τεσσάρων Εὐαγγελίων, μὴ παραδεχόμενος ἀντιφάσεις μεταξὺ τῶν Εὐαγγελιστῶν. Περὶ τὰ τέλη τοῦ μέσου αἰῶνος ὁ Γέρων ἠσυχολόγηται περὶ τὸ αὐτὸ θέμα γράψας τὸ monothetikon ἢ unum de quatuor. Ἐκ τῶν διαμαρτυρουμένων θεολόγων πρῶτος ἔγραψε

περὶ ἁρμονίας τῶν Εὐαγγελίων ὁ Ὀσιάνδερ (1537), εἶτα ὁ Κέμνις (1593) καὶ ὁ Γερχάρδ (1626). Ἐπηκολούθησεν εἶτα τὸ ἔργον τοῦ Βέγγελ, Richtige Harmonia der vier Evangelien, Tübing. 1734. Ἐτι συστηματικώτερον ἔγραψεν ὁ Storr Des Sources des Evang. de Matt. et de Luc. 1794. Τὴν ἁρμονιστικὴν ἐπιστήμην ἀντικατέστησεν ἡ ἀπόπειρα τοῦ ἐξηγήσαι τὴν ἀρχὴν τῶν 4 εὐαγγελίων καὶ τὴν ἀμοιβαίαν αὐτῶν σχέσιν καὶ ἐξέστησεν. Ἀπὸ τοῦ Storr ἡ ἁρμονιστικὴ ἀντικαθίσταται διὰ τῆς καλουμένης συνοπτικῆς, καὶ ἦν τὰ τρία πρῶτα εὐαγγέλια διακρίνονται τοῦ τετάρτου καὶ οὕτως ἐχομεν οὐχὶ τέσσαρας, ἀλλὰ δύο μόνον πηγὰς τοῦ βίου τοῦ Ἰησοῦ, τῶν τριῶν πρώτων εὐαγγελίων ἀποτελούντων, οὕτως εἶπεν, μίαν μόνον πηγὴν. Ἰδε Α. Sabatier, Essai sur les sources de la vie de Jésus καὶ Reuss ἐν τῇ Revue de théologie de Strasbourg, ἰδίως δὲ Wieseler, Chronologische Synopsis der vier Evangelien (1843) καὶ Tischendorf, Synopsis evangelica (1854). Ὁ Tischendorf ἐν τῇ προομίῳ τῆς Συνόψεως αὐτοῦ ἀπαριθμεῖ πάντας τοὺς γράψαντας ἁρμονίαν τῶν εὐαγγελίων ἀπὸ τοῦ Τατιανῶ καὶ Ἀδριανῶ μέχρι τῶν καὶ ἡμῶν χρόνων. [Ι.Μ.]

Ἀρμονική (X η μ.) ἡ ἁρμονία χημική. Συσκευὴ ὑπὲρ τοῦ Χιγγίνος ἀνακτιλῶν καὶ βασιζομένη ἐπὶ τῶν ἡχῶν, οὓς παράγουσι φλόγες καίμεναι ἐντὸς σωλήνων ἢ ἑλλων δοχείων περιορισμένου χώρου. [Ο.Α.Ρ.]

Ἀρμονική κλίμαξ. Βλ. Διατονική κλίμαξ.

Ἀρμολογία (Β ο τ.) = Armologia. Βλ. λ. Κοχλιαρία.

Ἀρμολογία (ἡ ὀρθότερον Ἀρεμολογία, ἥτοι παράλιος χώρα). Οὕτως ἐκαλεῖτο ὑπὸ τῶν Κελτῶν ἡ περικλυμένης Δ. Γαλλίας καὶ ἰδίως ἡ μεταξὺ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Σηκουάνα καὶ τοῦ Λειγῆρος χώρα (ἡ Νορμανδία καὶ ἡ Βρετανία), ἥς οἱ κάτοικοι τῇ 420 ἀνεκκήρυξαν τὴν Ὀμοσπονδίαν τῶν τῆς Ἀρμολογίας πόλεων ἀνεξάρτητον ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων, καὶ τῇ 197 ἀνεγνώρισαν τὴν κυριαρχίαν τοῦ βασιλεῖος τῶν Φράγκων Χλοδοβίκου. [Π.Π.]

Ἀρμολογία 1) Ἀρχὴ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Σπάρτῃ εἶναι καλούμεναι ἁρμολογίαι, ἀναφερομένη ἐν Ξυλ. Πινδ. Ὀλ. VI, 154. Προδύσαντο δὲ οὗτοι πιθανώτατα τῆς χώρας τῶν πελοποννησιακοῦ πολέμου εἰς πόλεις ἐκτὸς τῆς Πελοποννήσου, ἔχοντες δὲ τὴν ἀρχηγίαν τῆς εἰς τὰς πόλεις ταύτας στελλομένης φρουρᾶς καὶ συμπράττειν μετ' ἀρχαρχικοῦ συνεδρίου δέκα ἐγγυόρων ἀνδρῶν (ἰδ. λ. Δεκαρχία). Ὡς ἁρμολογία ἐτελλόντο ἐνίοτε καὶ εἰλωτες. — 2) Ἐπὶ τοῦ ἐθνικοῦ

τῶν Ἑλλήνων ἀγῶνος ἀρμολογία ἐκλήθησαν οἱ δι' ἀποφάσεως τοῦ ἐκτελεστικοῦ σώματος ἐν Τριπολιτσᾷ, φερούσης ἡμερομηνίαν 5 Ἰουλίου 1833, σταλέντες ἀπὸ τῶν τριῶν ναυτικῶν νήσων ἄνδρες, ὅπως παρ' ἐκάστης νήσου ἑλληνικῆς συνάξουσιν ὁρισμένον τι κατ' ἀναλογία χρηματικὸν ποσόν, παραληφθόμενον ὑπὸ τῶν ναυτικῶν νήσων πρὸς ἐξυκολούθησιν τοῦ ἀγῶνος. Τοιοῦτος ἀρμολογίας ἐστάλη ὁ Τομπάζης εἰς τὴν Κρήτην, ἥς ἡ εἰσφορά ὁρίσθη εἰς 100,000 γρόσια.—4) Μέγας ἀρμολογίας ἐκαλεῖτο ὁ διοικτικὸν τὰς Ἰονίων νήσους ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς ἀγγλικῆς ἐπὶ τῶν νήσων προστασίας τῆς ψηφισθείσης διὰ τῆς ἐν Παρίσις συνθήκης τοῦ 1815. Μέχρι τῆς μετὰ τοῦ βασιλεῖος τῆς Ἑλλάδος ἐν ἔτει 1864 ἐνώσεως τῆς Ἑπτανήσου ἦσαν αὐτῆς ἐπὶ ἀρμολογία, Θωμᾶς Μαΐτλανδ (1817—1824), Φρειδερίκος Ἀδαμ (1824—1832), μετὰ δὲ τὴν προσωρινήν ἀρμολογίαν Ἀλεξάνδρου Οὐίτφορντ λόρδος Νοῦγεντ (1832—1835) Howard Δούγκλας (1835—1841), Στιούαρτ Μακένζις (1841—1843), Ἰωάννης Σίτων (1843—1849), Γεώργιος Οὐάρδος (1849—1855), Ἰωάννης Ὑούγκ (1855—1859), Γουλιέλμος Γλάδστον (Ἰαν. 1859), καὶ Ἑρρίκος Στόρτζ (1859—1864). Ἰδ. καὶ λ. Ἑπτανήσους. [Λ.]

Ἀρμόσυνοι ἀρχὴ τῆς ἐν Λακεδαίμονι ἐπὶ τῆς εὐκοσμίας τῶν γυναικῶν κατὰ τὸν Ἡσύχιον ἐν λ. [Λ.]

Ἀρμότης (Harmotom) ὀρυκτὸν ἀνήκον εἰς τοὺς Ζεολίθους καὶ κρυσταλλούμενον κατὰ τὸ βασιρ. προκλινὲς σύστημα. Ἔχει σπλ.=4,5, εἰδ. βάρ.=2,44.. 2,50. Ἐἴς ἄχρους ἢ λευκὸς σπανίως ἐρυθρὸς, κίτρινος ἢ καστανοχρῶς. Ἔχει λάμψιν ὀφειδῆ καὶ μικρὰν διαφάνειαν. Συνίσταται ἐξ δξυπυριτίου (45,91), ἀργίλου (15,70), βαρείας (20,06), κάλιος (3,34) καὶ ὕδατος. Τήκεται δυσκόλως εἰς λευκὴν βελονὴν ὑπὸ ὑδρογλωρίου ἀπορρυστούται εὐκόλως ἀποχωρίζομένου δξυπυριτίου. Ἀπαντᾷ ἐν τῇ μεταλλικῇ κοίτῃ καὶ ὡς ὀρυκταμύδαλον ἐν βασιλίτῃ. [Κ.Μ.]

Ἀρμπακανέλλα (Βοτ.), κοινὴ ὀνομασία τοῦ Πελαργονίου τοῦ εὐόσμου (Pelargonium fragrans W.) συχρὰ θεραπευομένου ἐν τοῖς κήποις, ἐκ τοῦ ἰταλικοῦ Erba Canella. [Θ.Χ.]

Ἀρμπαρόριζα (Βοτ.), κοινὴ ὀνομασία τοῦ συχρὸτατα θεραπευομένου Πελαργονίου τοῦ ῥοδείου (Pelargonium roseum W.) ἐκ τοῦ ἰταλ. Erba rosa. [Θ.Χ.]

Ἀρμπουνά, χωρίον τοῦ δήμου Κλειτορίας τοῦ νομοῦ Ἀχαΐας καὶ Ἠλίδος, πρὸς Α. τῶν Μαζεικῶν, ἔχον δημ. σχολεῖον ἀρρένων καὶ 224 κατ. (1889) ἀσχολούμενους εἰς τὴν κτηνοτροφίαν καὶ μικρὰν γεωργίαν σιτηρῶν καὶ ἀμπέλων. [Γ.Πδ.]

Ἀρμστρογγ (Armstrong John), ποιητὴς καὶ λατορὸς Ἀγγλος, γεννηθεὶς ἐν Καστλετον περὶ τὸ 1709 καὶ ἀποθανὼν τῷ 1779. Τὸ κυριώτερον αὐτοῦ ἔργον εἶνε διδακτικὸν τι ποίημα περὶ τοῦ πῶς δεῖ διατηρεῖν τὴν υἱείαν (The art of preserving Health. Lond. 1744). [Α.]

Ἀρμστρογγ (Sir William George Armstrong) ὁ ἐφευρετὴς τῶν ἐκμονύμων πυροβόλων, ἐγεννήθη ἐν Νιουκάστλ τῷ 1810. Σπουδάζας τὴν μηχανικὴν ἐτελείοποίησε ὑδραυλικά τινα μηχανήματα ἐκ τῶν ἐν χρήσει ἐν τοῖς ναυαρίοις, ἐφευρε δὲ καὶ ὑδροηλεκτρικὴν τινα μηχανήν. Γνωστότατος δὲ κατέστη διὰ τῆς ἐφευρέσεως ἰδίου πυροβόλου (1851), ὅπερ ἀποδοκιμασθὲν κατ' ἀρχάς, εἰσήχθη μετέπειτα ἐπενεχθεῖσιν εἰς αὐτὸ τελειοποιήσεων τιμῶν εἰς τοὺς στρατοὺς πολλῶν κρατῶν. Ὁ Ἀ. ἔχει ἐργοστάσια ἐν Ἐλςβικ παρὰ τὸ Νιουκάστλ, ἀτινα ἀπὸ τινῶν ἐθνῶν περιήλθον εἰς τὴν ἐταιρίαν Ἀρμστρογγ. Μίτσελ καὶ Σα. [Π.]

Ἀρμστρογγ πυροβόλα (canons Armstrong). Καλοῦνται οὕτω ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἐφευρετοῦ, διαφέρουσι δὲ τῶν λοιπῶν πυροβόλων ἰδίως κατὰ τὴν μέθοδον τῆς κατασκευῆς· ἐφευρέθησαν περὶ τὸ 1858. (Ἰδ. Πυροβόλα. [Α.Α.])

Ἀρμυριώτης Παναγιώτης, προσεπώνυμους Γέρο καπιδάνιος, Κεξ Ἀλμυρῶ τῆς Θεσσαλίας καταγόμενος ἐφυγεν εἰς Λέσβον ἐκ καταδρομῆς τοῦ Ἀλῆ πασᾶ τῶν Ἰωαννίνων, τὸ δὲ θέρος τοῦ 1821 ἐπανελθὼν εἰς Ἀλμυρὸν καὶ στρατολογήσας περὶ τοῦ 100 κατέβη εἰς Πελοπόννησον, ἐνθα ἡγωνίζετο καθ' ὅλον τὸν ἀγῶνα ὑπὸ τὸν Κανελλὸν Δηλιγιάννην, πρὸς ὃν καὶ διὰ συγγενείας συνεδέθη. Ἐλαβε μέρος ἐν πολλαῖς μάχαις, ὡς ἐν τῇ ἀλώσει τῆς Τριπολιτσᾶς, ἐνθα ἐπέσεν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Κωνσταντῖνος ἐν Δερβενακίοις καὶ Ἀργεὶ ἐπὶ Δράμαλῃ, μάλιστα δ' ἐν τῇ ἐν Κρεμυδίῳ τῆς Πύλου κατὰ τοῦ Ἰμβρατῆ, δεινῇ μάχῃ, μεθ' ἣν ἔλαβε τὴν βαλμὴν χιλιάρχου ὑπὸ τῆς τότε Κυβερνήσεως. Μετὰ ταῦτα ἀποκατέστη ἐν Λαγκαδίοις τῆς Γόρτυνος. [Γ.Πδ.]

Ἄρνα Χωρίον τοῦ δήμου Φελλίας τῆς Λακεδαίμονος, ἔχον 720 κατ. τῷ 1889. [Π.]

Ἀρνάδος Χωρίον τοῦ δήμου Τήνου, ἔχον 261 κατ. τῷ 1889. [Π.]

Ἀρνότ (Ernst Moritz Arndt) Διάσημος Γερμανὸς ποιητὴς, γενν. ἐν Σχόριτς τῆς νήσου Ῥύγκεν τῇ 15/26 Δεκ. 1769, ἀποθ. ὑπερνενηκοντούτης ἐν Βόννῃ τῇ 17/29 Ἰαν. 1860. Πάππον ἔχων δουλοπάροικον, ἐκ πατρὸς δ' ἀπελευθερὸν γεννηθεὶς, ἠμυόρησεν ὅμιος ἐπιμελοῦς ἐκπαιδύσεως σπουδάζας θεολογίαν. Μετὰ μικρὰς ὁδοπορίας ἀνά τὴν Γερμανίαν, τὴν Αὐστροίαν καὶ τὴν Γαλλίαν, ὅς περιέγραψεν ἐν ἰδίῳ βιβλίῳ (ἐκδοθεῖσιν εἰς 4 τόμ.

ἐν Λιψ. 1804), ἐπεδόθη εἰς ἱστορικός καὶ φιλολογικός μελέτας. Τῷ 1800 διωρίσθη ὑφηγὴς τῆς ἱστορίας καὶ τῆς φιλολογίας ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τοῦ Γράιφσάλδ, διὰ τὴν εὐδόκιμον δ' αὐτοῦ διδασκαλίαν προήχθη εἰς καθηγητὴν τῷ 1806. Πλὴν πολλῶν ποιημάτων, ἐδημοσίευσε καὶ τινὰς φιλοσοφικὰς μελέτας, μεγίστην παραγαγούσας αἰσθητὴν διὰ τὰς ἐκτεθειμένας φιλελευθέρους ἰδέας ἐν μιᾷ τούτων, τῇ ἐπιγραφομένῃ «Ἱστορικὸν δοκίμιον περὶ τῆς δουλοπαροικίας ἐν Πομερανίᾳ καὶ ἐν Ρύγε» (1803) κατηγγεήθη ὑπὸ εὐγενῶν τιμαριούχων εἰς τὸν βασιλεῆ τῆς Σουηδίας, ὅστις ὅμως ἀκύσας τὴν ἀπολογίαν τοῦ Ἀ. οὐ μόνον ἀπέλυσε αὐτὸν τῆς κατηγορίας, ἀλλὰ καὶ κατήργησε τὴν δουλοπαροικίαν (1806). Μετὰ τοὺς νικηφόρους τοῦ Ναπολέοντος πολέμους κατὰ τῶν Πρώσων (1806) καὶ τὴν κατάλυσιν τοῦ Γερμανικοῦ κράτους ὁ Ἀ. διὰ συγγραμμάτων καὶ ἀσμάτων δὲν ἐπαύσατο πορτρύνων τοὺς γερμανοὺς εἰς ἀπέσπασιν τοῦ ξενικοῦ ζυγοῦ, πολλὰς ὑποστάς καταδιώξεις, ὧν ἐνεκα ἠναγκάσθη νὰ φύγῃ εἰς Σουηδίαν καὶ εἰτα εἰς Ρωσίαν ὁπόθεν ἐπανῆλθε μετὰ τοῦ διαστήμου Πρώσου πολитеυτοῦ εἰς Πρωσίαν, εὐθὺς μετὰ τὴν ὑποχώρησιν τοῦ Ναπολέοντος. Ὅτε δ' ὁ γερμανικός λαὸς ἐξηγέρθη εἰς πόλεμον κατὰ τοῦ Ναπολέοντος, ὁ Ἀ. τὰ μέγιστα συντέλεσεν εἰς ἀναπτέρωσιν τοῦ φρονήματος αὐτοῦ διὰ τῶν σθεναρῶν διατριβῶν καὶ τῶν φλογερῶν αὐτοῦ θυριῶν. Τὰ δ' ἄσματα ταῦτα τοῦ Ἀ. πλήρη ζωῆς καὶ δυνάμεως, θὰ μένωσιν ἀδιά μνηστὰ ἀκραιφνοῦς φιλοπατρίδος ἐμπνεύσεως, ἐν ᾧ αἱ ἄλλαι πολυπληθεῖς αὐτοῦ ἱστορικαὶ καὶ πολιτικαὶ συγγραφαὶ ἔχουσιν ἥδη σχεδὸν λησμονηθῇ. Μετὰ τὴν κατατρόπωσιν ὅμως τοῦ Ναπολέοντος ταχεῖα ἐπῆλθεν ἡ διάψευσις τῶν ἐλπίδων τοῦ φιλελευθέρου πειρητοῦ, τοῦ προσδοκούντος τὴν ἐν τῇ ἐλευθερίᾳ ἀποκατάστασιν τῆς πατρίδος του. Τυχὼν διὰ τὰς εἰς τὸν ἐθνικὸν ἀγῶνα ἐκδουλεύσεις του προκαίρου εὐνοίας παρὰ τῆς παλινεστρωθείσης δεσποτικῆς κυβερνήσεως, κατεδιώχθη μετ' οὐ πολὺ ὑπ' αὐτῆς ἀπαγορευσάσης αὐτῇ καὶ αὐτὴν τὴν ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Βόννης διδασκαλίαν. Μόλις δὲ κατὰ τὴν ἄνοδον εἰς τὸν θρόνον τοῦ βασιλέως Φρειδερίκου Γουλιέλμου τοῦ Δ' (1840) ἐπεστράφη εἰς τὸν γερμανὸν Τυρταῖον νὰ ἐπαναλάβῃ τὰ μαθήματά του. Ἐκτότε δὲ διετέλεσε καὶ ἐν βαθεῖ γήρατι διδάσκων καὶ πολитеυόμενος καὶ συγγραφέων. [Π.]

Ἄρνεθ 1) (Jos. Calasanzia, ἱππότης τοῦ Arneti) Ὀνομαστὴς αὐστριακὸς νομισματολόγος καὶ ἀρχαιολόγος, γενν. τῇ 1/12 Αὐγ. 1791, ἀπεθ. τῇ 19/31 Ὀκτ. 1863. Πλὴν τῶν πολυαριθμίων νομισματικῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ (ἐν οἷς καὶ Synopsis nummorum graecorum, ἐν Βιέννῃ 1837), ἔγραψε καὶ ἱστορίαν τῆς Αὐστρίας, ἐδίδαξε δὲ προσωρινῶς ἐν

τῷ Πανεπιστημίῳ Βιέννης γενικὴν καὶ αὐστριακὴν ἱστορίαν (1824-28). — 2) Alfred, ἱππότης τοῦ Ἀ. Αὐστριακὸς ἱστοριογράφος καὶ πολитеυτής, υἱὸς τοῦ ἀνωτέρου, γενν. τῇ 29/10 Ἰουλ. 1810 ἐν Βιέννῃ. Ἐγράψε πολλὰ ἱστορικά συγγράμματα, πάντα ἀναγόμενα εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Αὐστρίας, ἐπὶ τῇ βάσει πρὸ πάντων ἐρευνῶν ἐν τοῖς ἀρχείοις. Ἀπὸ τοῦ 1868 εἶναι διευθυντὴς τοῦ αὐστριακοῦ δημοσίου ἀρχείου, ἀπὸ δὲ τοῦ 1869 ἰσόβιος γερουσιαστὴς ἐν τῇ αὐστριακῇ γερουσίᾳ. [Π.]

Ἄρνεμ (Arnhem.—Ὀλλαν. Arnhem.—Τὸ Arenacum τῶν Ρωμαίων). Πρωτ. τῆς ὀλλανδικῆς ἐπαρχίας Γελδρίας, ἔχουσα 48 297 κατ. τῇ 1887. ἔχει πολλὰ ἔξια λόγου κτίρια, πολυτεχνεῖον, δημοσίαν βιβλιοθήκην, γυμνάσιον, πρακτικὴν σχολὴν ἀρρένων, καὶ ἐτέραν θηλέων, ἀνώτατον παρθεναγωγεῖον κτλ. Ἡ βιομηχανία αὐτῆς συνίσταται εἰς ἀμφοπηγίαν, κατοπτροποιίαν, λαπτουργίαν καὶ κατασκευὴν ἐργαλείων φυσικῆς τῆς δὲ ἐμπορίου εἰς τὴν ἐξαγωγὴν ἰδίως σιτηρῶν καὶ καπνῶν. Ἐνοῦται διὰ σιδηρ. μετὰ πολλῶν πόλεων. [Π.Π.]

Ἄρνης δῆμος. Βλ. λ. Ἄνδρος.

Ἀρνησικυρία, κακόηχος μεταφράσις τοῦ παρ' ἄλλοις συνταγματικῶς λαοῖς ἐν χρήσει λατινικοῦ ὅρου Veto (ἀπέρρησις, κώλυσις). Ἀλλὰ τὸ παρὰ Ῥωμαίους νεοῖο διάφορον ὅλως τυγχάνει τοῦ τῆς σήμερον διότι παρ' ἐκείνους ὁ δῆμαρχος δὲν ἐκέρου τὰ δόγματα τῆς συγκλήτου εἴτα ἀνευ τῆς συνδρομῆς αὐτοῦ ἰσχυρὰ καὶ τελεῖα, ἀλλ' ἀπλῶς ἠδύνετο παρακωλύσαι τὴν ἐνεργεσίαν τινος αὐτῶν ὡς ἐπιβλαβὸς τῷ λαῷ, τὴν σήμερον δὲ διὰ τοῦ νεοῖο ἡ ἀρνησικυρία ὑπονοούμενη καθόλου μὲν τὸ δικαίωμα, ὅπερ ἔχει ἡ ἀντιπάτη ἀρχὴ κοινῇ μετὰ τῆς ἀντιπροσωπίας τοῦ λαοῦ εἰς τὴν κατάρτισιν καὶ τελειώσιν τῶν νόμων, μερικῶς δὲ τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἀνωτάτου ἀρχόντος τοῦ ἀρνεῖσθαι τὴν ἀποδοχὴν τῶν ὑπὸ τῶν βουλῶν ἐψηφισμένων καὶ προτεινομένων ὡς νόμων — Διαιρεῖται δὲ ἡ ἀρνησικυρία εἰς ἀπόλυτον καὶ εἰς σχετικὴν ἢ ἀνασταλτικὴν κατὰ τὴν πρώτην ὁ ἀνώτατος ἀρχὼν εἰς αὐτὴν περιορισμὸν ὑπόκειται ὡς πρὸς τὴν ἀσκήσιν τῆς ἀρνητικῆς κατὰ δὲ τὴν δευτέραν ὑποχρεοῦται ν' ἀποδεχθῇ ὡς νόμον τὸ μετὰ τὴν πρώτην ἀκύρωσιν ἐπιψηφισθὲν ἐκ νέου ὑπὸ τῆς τοῦ λαοῦ ἀντιπροσωπίας νομοσχεδίου. Τὸ πρῶτον σύστημα ἰσχύει παρ' ἡμῖν καὶ ἀπασι τοῖς συνταγματικῶς μοναρχουμένοις κράτεσι τῆς Ἑυρώπης, πλὴν τῆς Νορβηγίας. τὸ δὲ δευτέρον ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτεῖαις τῆς Ἰορείου Ἀμερικής. Ἐνταῦθα δὲ στερεῖται παντάπασιν ὁ ἀνώτατος ἀρχὼν τοῦ δικαιώματος τῆς ἀρνησικυρίας ὡς π.χ. ἐν Γαλλίᾳ καὶ Ἑλβετίᾳ. τῶν νόμων θεωρουμένων ἐν αὐταῖς τελεῖων, ἀμὲν ψηφισθῶσιν ὑπὸ τῶν βουλῶν. Ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς συνταγματικαῖς μοναρχίαις, ἐνθα

ἀναγνωρίζεται ἀπόλυτον τὸ δικαίωμα τῆς ἀρνησιουρίας, σπανιότατα ἢ οὐδέποτε γίνεται χρῆσις αὐτοῦ ἕνεκα τῆς ἐπικρατήσεως τοῦ κοινοδοουλευτικοῦ συστήματος. Τὰ νομοσχέδια δὲ ἡλόν ὅτι εἰσάγονται εἰς τὰς βουλὰς κατὰ κανόνα ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως ἢ ὑπὸ τῶν αντιπροσώπων μὲν, ἀλλὰ συναινούσης ἐκείνης, διότι ἄλλως ἢ κυβερνήτης διὰ τῆς ἐαυτοῦ πλειοψηφίας δύναται ν' ἀπορρίβῃ ταῦτα. Ἐπειδὴ δὲ ἡ κυβερνήτης λογίζεται ὁρώσα πάντοτε ἐν συμφωνίᾳ μετὰ τοῦ βασιλέως, ἔπεται ὅτι ὁ βασιλεὺς δὲν δύναται ν' ἀκυρώσῃ τὰ ὑπὸ τῆς ἐαυτοῦ κυβερνήσεως προταθέντα νομοσχέδια ἢ τὰ συναινέσει αὐτῆς ἐπιψηφισθέντα, τα ὅποια οὗτος ἐκ τῶν προτέρων εἰκαζεται ὅτι ἐνέκρινεν. Ἦν δὲ παρὰ τὴν ἐναντίαν γνώμην τῆς κυβερνήσεως ἢ ἀντιπροσωπείας ἐπιληφθῇ τῆς συζητήσεως νομοσχεδίου τινός, ἡ κυβερνήσις ἢ θέλει παραιτηθῆναι, ἢ θὰ κηρύξῃ τὴν διάλυσιν τῆς Βουλῆς. Κατὰ τὴν πρώτην περιπτώσιν ἡ διάδοχος κυβερνήτης ἐπιτρέπουσα τὴν συζητήσιν τοῦ νομοσχεδίου ὑποδέχεται. ὅτι καὶ ὁ βασιλεὺς θέλει κυρώσει αὐτό, κατὰ δὲ τὴν δευτέραν, εἰ μὲν ἡ νέα βουλή ἐμφερῶς τῇ κυβερνήσει τὸ νομοσχέδιον ἀπορριφθήσεται, εἰ μὲν ἢ θέλει σχηματισθῇ νέα κυβερνήτης Κολ' ἀπ' αὐτῆς ἔρα τὰς περιπτώσεις τὰ νομοσχέδια ψηφίζονται συναινούσης τῆς κυβερνήσεως καὶ τῆς βουλῆς. Διὰ ταῦτα ἐν Ἀγγλίᾳ τὸ στέμμα ἐπὶ δύο περίπου αἰῶνας, ἤτοι ὑπὸ τοῦ 1707 οὐδέποτε ἠκύρωσε νομοσχέδιον τι ὑπὸ τῶν Βουλῶν ἐπιψηφισθέν, τοῦναντίον δὲ ἐν Ἀμερικῇ, ἔνθα δὲν ἰσχύει τὸ κοινοδολευτικὸν σύστημα, πάντες σχεδὸν οἱ πρόεδροι τῶν Ἡνωμ. Πολιτ. ἐποίησαν ἀπᾶς ἢ πολλὰς χρῆσιν τῆς ἀρνησιουρίας (πρὸλ. λ. Κύριους). [Ἀγγ.]

Ἄρνησις (Γ ρ ρ μ μ.) Δύο εἶναι τὰ ἀρνητικὰ μέρη αὐτῆς καὶ μ ἢ. Διαφέρουσι δὲ ἀλλήλων κατὰ τοῦτο ὅτι τὸ μὲν οὐ καίται ἐπὶ ἐσωτερικῆς ἢτοι ἀντικειμενικῆς, τὸ δὲ μὴ ἐπὶ ἐξωτερικῆς ὅστις ὑποκειμενικῆς ἀρνήσεως ὥστε διὰ μὲν τοῦ οὐ ἀποφάσκωμεν, διὰ δὲ τοῦ μ ἢ ἀπαγορεύωμεν. Ἡ αὐτὴ διαφορά ὑπάρχει καὶ μετὰ τῶν συνθέτων οὐδεὶς καὶ μ ἢ-δεῖς, οὐτε καὶ μ ἢ τε, οὐ ποτε καὶ μ ἢ-ποτε κτλ. «Ἐγὼ θρασὺς καὶ ἀναιδὴς οὐ» εἰμὶ μὴτε γενεῆς (Δημ. 8. 68). Κατὰ ταῦτα λοιπὸν τὸ μὲν οὐ καίται εἰς πάσας τὰς προτάσεις τὰς ἐκπερούσας κρίσιν τινά, οἷον εἰς τὰς ἀνεξαρτήτους καὶ ἐξηγημένους ἀποφαντικὰς, ἐρωτηματικὰς, αἰτιολογικὰς καὶ τὰς συνθέτας ἀναφορικὰς καὶ χρονικὰς, οὐ δυνατόν ἐστιν. «τί οὐκ ἤλθομεν;» - ἔλεγεν ὅτι οὐ δυνατόν εἶναι - ἐπεὶ ταῦτα οὐκ ἐγένετο ὅθεν οὐκ ἐστὶν ἐξελεῖν. Τὰ δὲ μὴ τοῦναντίον καίται εἰς πάσας τὰς ἐφείναι ἐκπερούσας προτάσεις, ὅ ἐστι α') εἰς τὰς ἀνεξαρτήτους καὶ ἐξηγημένους προτάσεις τὰς ἐκπερούσας εὐχὴν, προσταγὴν, σκοπὸν, φέρον καὶ ὑπόθεσιν. - μὴ μοι γέ-

νοιθ' ἂ βούλομαι, ἀλλ' ἂ συμφέροι - μὴ φθόνοι τοῖς ἰουχυοῖσι, μὴ δοκῇ εἶναι κακός. - δέδοικα μὴ ἐπιλαθῶμεθα τῆς οἰκῆς οδοῦ. - εἰ μὴ καθύπερθε γλῶσσον, ἔσται σοὶ κακόν. - δ') εἰς ὅλας τὰς ἐκπερούσας αἰτίας κατ' ἐννοίαν εἶναι ὑποθετικὰς. ἢ μὴ εἶδαι οὐδὲ οἶμαι εἰδέναι. - ὁ μὴ θαρεῖς ἄνθρωπος οὐ παιδεύεται. - γ') εἰς τὸ ἀπαρεμ-φατον, ὅταν δὲν ἔχῃ ἐννοίαν ἀποφαντικῆς προτάσεως, ὅτε καίται τὸ οὐ. - πέπεισμαι ἐκὼν εἶναι μηδὲν ἀδικεῖν. (Πλατ. Ἀπολ. 37 α) ὑποσχόμενοι μηδὲν χαλεπὸν αὐτοὺς πείσεσθαι (Ξεν. Ἑλλην. 4. 4. 5.) - ἐλπίζω οὐδὲ τοὺς πολέμους μενεῖν. (Ἀν. 4. 6. 8.) - τολμῶσι λέγειν οὐδεμίαν μάχην γεγονέναι. (Λυσ.) Κατόπιν ῥημάτων ἀρνητικῶν ἐννοίαν ἔχόντων, πχ. τῶν, ἀρνεῖσθαι, ἀντιλέγειν, ἀμφισβητεῖν κλ. ἔπεται πρότασις ἐξηγημένη διὰ τοῦ ὅτι καὶ συνθεσ-τερον διὰ τοῦ ὡς λαμβάνουσα τὸ οὐ. οὐκ ἂν ἀρνηθεῖεν ἔνιοι, ὡς οὐκ εἰσι τοιοῦτοι. (Δημ. 9. 54.) οὐδεὶς ἂν τολμήσειεν ἀντιπεῖν ὡς οὐ τὴν ἐμπειρίαν μάχων τῶν ἄλλων ἔχομεν. (Ἰσokr. 6. 48.) - ὅμως ὅταν κατόπιν τῶν ῥημάτων, ἀρνοῦμαι, ἀμφισβητῶ, ἀποκρύπτωμαι, ἀντιλέγω, ἐναντιοῦμαι, διαμάχομαι, ἀπιστῶ, ὄνον πα-ρέχω, εἰργώ, ἴσχω, κωλύω, ἐμποδίζω εἰμι, ἀπαγορεύω (ἀπειπεῖν), ἀποφηρίζομαι, μεταγί-γνῶσκω, εὐλαβοῦμαι, δέδοικα κλ. ἀκολουθῇ ἀπαρέμφατον, τότε προσλαμβάνει τοῦτο τὸ μ ἢ. - τότε ἐγὼ μόνος τῶν Πρυτάνων ἠγαντιώθην ὅρην μηδὲν ποιεῖν παρὰ τοὺς νόμους. (Πλατ. Ἀπολ. σ. 32, β.) - ὁ φόβος τῶν νοῦν ἀπείργει μὴ λέγειν ἂ βούλεται. (Εὐρ. ἀποσπ. 68.) ὁ νόμος ἀπαγορεύει μὴτε δικαίως μὴτε ἀδίκως ἀποκτείνειν. (Ἀντιφ. 3. γ. 7.) Ἄρνήσεις ὁμοει-δεῖς συναπτόμεναι. Ἡ ἄρνησις, τὴν ὁποῖαν ἀκολουθεῖ μία ἢ πλείονες ἀρνήσεις τοῦ αὐτοῦ εἰδους, ἐπιτείνεται, ὅταν αἱ ἀκολουθοῦσαι ἦναι σύνθετοι. τοῦναντίον δὲ αἰρεται, ὅταν αἱ ἐπόμεναι ἦναι ἀπλά. οἷον. οὐκ ἐρεῖ οὐδεὶς οὐδέν. - οὐδεὶς οὐκ ἀποθνῄσκειται = πάντες ἀποθνήσκου-ται. - περιστὰ πράσσειν οὐκ ἔχει νοῦν οὐδένα (Σοφ. Ἀντ. 68) - οὐδεὶς ἀνθρώπων ἀδικῶν τίσιν οὐκ ἀποτίσει. (Προδ 5. 56) Ἄρνήσεις ἑταροει-δεῖς συναπτόμεναι ὡς ἐξῆς. α') οὐ μὴ μετὰ ὑποτακτικῆς ὁριοῦτος ἢ μέλλοντος ὁριστικῆς ἐπιτείνεται μετ' ἐμφάσεως τινος τὴν ἄρνησιν. οὐ μὴποτε κτησώμεθα ἱκανῶς ἐπὶ θυμῷ. (Πλατ. Φιδ. σ. 66, 6.) - τοὺς πονηροὺς οὐ μὴποτε βελτίους ποιήσεται. (Ἀισχιν. 3. 177.) - β') οὐ μὴ οὐ μετὰ ὑποτακτικῆς ἢ εὐκτικῆς κατόπιν τῶν εἰς τὴν πραγματικὴν ῥημάτων = μὴπως δὲν ἐφο-βέτο, μὴ οὐ δύνατο ἐκ τῆς γλώσσης ἐξελεῖν. (Ξεν. Ἀν. 3. 1. 12.) - γ') οὐ μὴ μετ' ἀπαρεμ-φάτου κατόπιν ῥημάτων ἢ φράσεων ἀρνητικῶν ἢ ἀρνητικῶν ἐννοίαν ἐχουσῶν. οἷον. οὐχ ἔσιόν σοί ἐστι μὴ οὐ βεβῆν δικαιοσύνη παντὶ τρόπῳ. (Πλατ. πολ. σ. 427 ε.) - πᾶν αἰσχύνῃ ἢ μὴ οὐ συσπυδαίνει (Ξεν. Ἀν. 2. 3. 11.) Προσ-έτι καὶ κατόπιν τοῦ ἀντιλέγειν, ἀντέχειν κλ. προσλαμβάνει τὰ ἀπαρέμφατον τὸ μ ἢ οὐ-

Ἀστυαγῆς οὐδὲν ἐδύνατο ἀντέχειν, ὅ,τι δέ-
σιντο αὐτοῦ ὁ Κύρος μὴ οὐ χωρίζεσθαι. (Ξεν.
Κ. Π. 1, 4, 2.) Τέλος ἀναιρείται ἡ σημα-
σία τῶν λέξεων τρεπομένη εἰς τὴν ἐναντίαν
πρῶτον διὰ τοῦ οὐ, οἶον οὐ φημι = ἀρνού-
μαι, nego, οὐκ ἐγώ, = κωλύω. οὐκ ἀγαθός
= κακός. οὐκ ἀλός = κίχρρός. δεύτερον διὰ
τοῦ μ. ἢ. ὅταν ἡ λέξις εἴναι μέρος προτάσεως,
ἥτις απαιτεῖ τὴν ἀρνητικὴν μ. ἢ. ἢ ὅταν δύνα-
ται νὰ ἀναλυθῇ εἰς ὑποθετικὴν ἢ ἀόριστον ἀ-
ναφορικὴν πρότασιν, οἶον· δεινόν ἐστιν ἡ μὴ ἐμ-
πειρία = εἰ μὴ ἐμπειρία ἐστίν. ὁ μὴ ἱατροὺς ἀνε-
πιστήμων, ὧν ὁ ἱατροὺς ἐπιστήμων, = ὅστις μὴ
ἱατροὺς ἐστίν. [I. Π.]

Ἀρνητικὴ ἀγωγή (Ἀστ. δίκ.) (λατ.
act. negatoria) καλεῖται ἡ χορηγούμενη τῷ
διοκτῆτι πρὸς προστασίαν τῆς ἰδιοκτησίας του
κατὰ πάσης διὰ πράξεως ἢ παραλείψεως προσ-
βολῆς μὴ βαινούσης μὲν μέχρις ἀφαιρέσεως
τῆς κατοχῆς, ἀνευ δὲ δικαιώματος ἐπιχειρου-
μένης· ἀδοκιμῶς δὲ περιορίζεται ἡ Ἀ. ὑπὸ τι-
νων μόνον εἰς ἣν περιπίπτειν ὁ προσβάλλων
ἀντιποιεῖται δικαιώμα, ἐπὶ δ' ἀδοκιμώτερον ἐπὶ
μόνης τῆς ἀντιποιήσεως δουλείας, ἐν ᾧ, κατὰ τὰς
πηγὰς, καὶ ἐπὶ τυχαίας προσβολῆς χορηγεῖται
(π.χ. 1. 2 D. 4. 3. 27). Ἰδιάζον τῆς Ἀ. ἀγ.
ἐστίν, ὅτι ἐν ᾧ κατὰ ἀνάγκαν δύναται νὰ προσ-
φύγη τις εἰς τὸ δικαστήριον μόνον πρὸς ὑποστή-
ριξιν τῶν ἰδίων αὐτοῦ δικαιῶν, δι' αὐτῆς ζητεῖ-
ται ἡ ἀναγνώρισις τῆς ἀνυπαρξίας δικαιώ-
ματος τοῦ ἐναγχομένου, ἄρα ἀρνητικὸν τι,
ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα τῆς ἀγωγῆς καὶ ἡ συνή-
θης παρὰ Ῥωμα. διατύπωσις τῆς formula
(jus non esse)· ἐκ τούτου δὲ παρεμφερὲς ἐστὶ
τῇ προκλήσει εἰς ἀγωγήν. Βάσις
τῆς Ἀ. ἀγ. ἐστὶν ἡ ἰδιοκτησία τοῦ ἐναγχο-
τος καὶ τὸ περιστατικὸν τῆς προσβολῆς καὶ
ταῦτα μόνον κατὰ τὴν ὀρθοτέραν (καὶ κρατοῦ-
σαν) γνώμην ὀφείλει ν' ἀποδείξῃ ὁ ἐνάγων, οὐχὶ
δὲ καὶ τὴν ἑλλειψιν δικαιώματος τοῦ ἐναγχο-
μένου· καὶ τοῦτο δίδει πᾶς ἰδιοκτήτης δυνάμει
τῆς ἰδιοκτησίας του καθ' ἑαυτὴν. Δικαιοῦται ν'
ἀποκρούῃ πάντα περιορισμὸν, μέχρις οὗ πᾶς
ἄλλος ἀποδείξῃ ὅτι κέκτηται τοιοῦτον (πρὸλ. καὶ
1. 10 Κώδ. 4. 24). Ἀποτέλεσμα δ' ἔχει τὴν ἀνα-
γνώρισιν τῆς ἀνυπαρξίας δικαίου παρὰ τῷ ἐναγχο-
μένῳ, τὴν παῦσιν πάσης περαιτέρω προσβολῆς,
τὴν ἀποκατάστασιν τῶν πραγμάτων, τὴν ἀποζη-
μίωσιν τοῦ ἐναγχοτος καὶ τὴν ἀσφάλειαν περὶ
ἀποφυγῆς πάσης μελλούσης παρενοχλήσεως
(cautio de non amplius turbando), περὶ
ἧς ἴδε καὶ ἄρθ. 883 καὶ 884 Πολ. δικ. [Δ.]

Ἀρνητικὴ δουλεία (servitus ne-
gativa κατὰ τοὺς νεωτέρους) καλεῖται ἡ
δουλεία, ἡ παρέχουσα τῷ δικαιούχῳ τὸ
δικαίωμα τοῦ ἀπαγορεύειν τῷ κυρίῳ τοῦ δου-
λεύοντος πράγματος ἢ καὶ παντὶ τρίτῳ πράξιν
τινα ἐπ' αὐτοῦ, ἀπορρέουσαν ἐκ τοῦ δικαίου
ματος τῆς κυριότητος (ἐκ τοῦ θετικού στοι-

χείου αὐτῆς) π.χ. ἡ δουλεία τοῦ μὴ ὁψοῦν
καὶ δύναται νὰ συστήθῃ ἢ ὡς πραγμά-
τικὴ ἢ (ὅπερ τὸ σύνθημα) ἢ ὡς προσω-
πικὴ. Τὸ ἀντίθετον τῆς Ἀ. ἐστὶν ἡ θετικὴ
(serv. affirmativa κατὰ τοὺς νεωτ.), ἡ πα-
ρέχουσα τῷ δικαιούχῳ τὸ δικαίωμα νὰ πράττῃ
τι ἐπὶ τοῦ δουλεύοντος κτήματος, τὸν δὲ κύ-
ριον τούτου ν' ἀνέχεται αὐτό, παρὰ τὴν ἐκ τῆς
κυριότητος πηγάζουσαν ἐξουσίαν τοῦ ἀποκρού-
ειν πᾶσαν ἀλλοτρίαν ἐπέμβασιν (αρνητικὸν στοι-
χείον τῆς κυριότητος). [Δ.]

Ἀρνητικὸν διαφέρον (negatives
Vertragsinteresse, γερμαν., κατὰ τὴν ἑλ-
φρασίαν τοῦ δημιουργοῦ τῆς περὶ αὐτοῦ θεωρίας
the ring) καλεῖται νομικῶς ἡ ἀποζημίωσις
διὰ πᾶσαν (θετικὴν ἢ ἀποθετικὴν) περιουσιακὴν
βλάβην. ἢν ὑπῆσθη τις προσελθὼν εἰς τὴν συν-
αφιν ἀλόρου ἢ ἀποτυχούσης συμβάσεως καὶ ἐ-
πομένως διαφέρει τοῦ κοινοῦ διαφέρο-
τος, ὅπερ ἐπὶ συμβάσεως ἐγκύρου περιλαμ-
βάνει πᾶν ὅ,τι ὁ δικαιούχος ἐξηκμήθη ἐνεκα
τῆς μὴ ἐκπληρώσεως τῆς συμβάσεως. Ἡ θεω-
ρία τοῦ Ἀ. δικαίου ὀφείλεται μὲν κυρίως
τῷ περιωνύμῳ Ihering (Jahrb. f. Dogm.
IV σ. 16 ἐπ., πρὸλ. Δημ. καὶ Ἡ Νομικὴ
ἐπιστήμη τοῦ καθ' ἡμέραν. βίον· Μέ-
ρος Β' Ἀύστ. σ. 6 ἐπ. ἐνθα καὶ ἡ ιστο-
ρία τῆς παραγωγῆς τῆς θεωρίας), ἀλλ' ἡ ἐν-
νοια αὐτοῦ εὐρηται ἤδη καὶ παρὰ Savigny
Möglich. d. Leistung σ. 107 καὶ στηρίζεται
ἐπὶ πολλῶν τῶν πηγῶν χωρίων π.χ. Ν. 8 §
1 Π. 11. 7, Ν. 42 § 1 Π. 18. 1, Ν. 8 §
Π. 18. 4. Ἡ ἀγωγή δι' αὐτὴν παρὰ Ῥωμα. ἐ-
πεδιώκετο ἢν actio in factum, ἐστὶ δ' ὅτε
ζῆμος καὶ ἡ ἐκ τῆς (μηδελως ἢ ἀκύρωσις συνα-
φθείτης) συμβάσεως (π.χ. Ν. 82 § 1 Π. 18.
1). Ὡς δικαιολογικὸς λόγος δὲ τῆς υποχρεώ-
σεως εἰς παρεγὴν τοῦ Ἀ. δ. ἀνιέρχεται ὑπὸ
τοῦ Ihering ἡ culpa in contrahendo, ἣτοι
ἡ ἀμέλεια περὶ τὴν συναφιν τῆς συμβάσεως
τοῦ παρορθήσαντος εἰς αὐτήν. καίπερ ἄκυρον ἢ
ἀποτυχούσαν. Ἀλλ' ἐν ᾧ ἡ ὑπαρξίς τοῦ Ἀ.
δικ. ἐν τῷ Ῥωμα. δικ. καὶ ἡ περὶ αὐτοῦ θεωρία
μετὰ τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῆς ἀνεγνωρίθη-
σαν ἤδη γενικῶς, ἡ culpa in contrahendo
ἐπολεμήθη ὑπὲρ πολλῶν, ἄλλων ἐπιζητησάν-
των δικαιολογικὸν λόγον τοῦ Ἀ. δικ., ἀλλ'
ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀσπράως. [Δ.]

Ἀρνητικὴ ἡ προδικίς (ἀμείβη ἢ ἄρνησις
δέμας) βλ. παρεμτοδέματα.

Ἀρνητικὴ ἡ ὁρεσινὴ (Βοτ.) Arnica
montana L.), οὗτὴν πῶδες πολυτῆς τῆς
οἰκῶν. τῶν συνθέτων τῶν Κερμαδεσέρων, ἔ-
γνωστον τοῖς ἀρχαίοις· κόσμος τῶν ὁρεινῶν
λειμώνων τῆς βορείου Εὐρώπης καὶ τῶν Ἀλ-
πεων· τὰ ἔνθα ἐκτιθᾷ ταῦτα καὶ ἡ ῥίζα φαρ-
μακευτικά. [Θ.Χ.]

— (Φαρμακολ.) Πταρμικὴ. Διωρό-
νικον. Ἀρνίκης ῥίζα καὶ ἔνθα. Radix e

Flores Arnicae. Ἐκ τῆς Arnica montana L. Τὰ ἐν τοῖς παρ' ἡμῖν φαρμακείοις ἄνθη τῆς ἀρνικῆς εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖον πεπαιωμένα καὶ γερμῶσι νομῶν ἐντόμων. Ταῦτα ἄνθη, ὡς καὶ τὰ μὴ ἔχοντα χροῖμα ὡς ὡς κίτρινον, ἀπορριπτέα. Πάντα τῆς ἀρνικῆς τὰ μέρη ἐνέχουσι δύο κύρια στοιχεία ἀρνικίνην καὶ αἰθέριον ἔλαιον, εἴ τι ἄλλα, δευτερεύοντα καὶ ἄλλα ὑποδεέστερα στοιχεία. — II ἀρνικὴ ἐνεργεῖ ὡς διεγερτικὴν καὶ τονικὴν, εὐαφρῶς ἐμετικὴν καὶ διαφωρητικὴν φάρμακον, εἶναι ἐν μετρίᾳ σήμερον χρήσι καὶ παραγγέλλεται συνήθως ἐξ ὡς ἐπὶ τοῦ εἰς ἔγχυμα (1/2—1 οὖν. ἐν λίτρᾳ ὕδατος) εἰς ἐπιθέματα πρὸς μώλωπας καὶ αἰδήματα παραληπτικά. ἢ εἰς βάλαντα, Tinctura Arnicae, εἰς ἐπιπλύσεις ἢ ἐπιθέματα, εἰς τὰς αὐτὰς περιπτώσεις. Ἐσὼ παρέχεται σπανίως μὲν εἰς κόνιν, συνηθέστερον δὲ εἰς ἔγχυμα (ἐκ ὁρ. 2—4 εἰς οὖν. 6) ἢ εἰς βάλαντα ἢ εἰς ἐνχυλίσμα πρὸς τυφώδεις καταστάσεις, πρὸς ἀποπληκτικὰς ἢ νευρικὰς παθήσεις τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τοῦ ῥαχίτου καὶ πρὸς ἄλλας τινὰς παθήσεις. [B.H.]

***Αρνιμ.** 1) Ἰωάννης Γεώργιος (v. Arnim) ἀρχιστράτηγος κατὰ τὴν τριανταετῆ πόλεμον. Γεννηθεὶς ἐν Boitzenburg τῷ 1581 εἰσῆλθε εἰς τὸ στρατιωτικὸν στάδιον καὶ ὑπερετήσας ἐν τῷ Σουηδικῷ καὶ ἐν τῷ Πολωνικῷ στρατῷ ἀπὸ δὲ τοῦ 1626 ἐτάχθη εἰς τὴν στρατὸν τοῦ αὐτοκράτορος Φερδινάνδου Β', ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ περιφήμου Wallenstein, τῷ 1631 ἐγένετο ἀρχιστράτηγος τῶν Σαξωνικῶν στρατευμάτων καὶ ὡς τοιοῦτος διώκων ταῦτα ἐν τῇ περιφώνῳ μάχῃ παρὰ τὸ Breitenfeld, ἀκολούθως εἰσῆλθεν εἰς τὴν Βοημίαν καὶ εἰς τὴν Σιλεσίαν καὶ συνῆψε μυστικὰς διαπραγματεύσεις πρὸς τὴν Wallenstein καὶ ἀρῶν ἐνέταξε τῷ 1631 τὸν Κολλερσέδον παρὰ τὸ Liegnitz τὸ ἐπόμενον ἔτος μετὰ τὴν συνολοκλήρην τῆς εἰρήνης τῆς Πράγας ἀπεχώρησε τῆς Σαξωνικῆς ὑπηρεσίας, κατηγορηθεὶς δὲ ὑπερὸν ἐπὶ ἐχθρινὰς ῥαδιουργίας κατὰ τῶν Σουηδῶν καὶ τῶν συμμάχων αὐτῶν συνελήφθη ὑπὸ τῶν Σουηδῶν ἐν τῷ ἴδιῳ αὐτοῦ πόρῳ Boitzenburg καὶ ἀγχεῖς εἰς Στοκχόλμην ἐφυλακίσθη (1637). Ἀλλὰ μετ' ἐλπίγον ἀρκετεῦσας εἰσῆλθεν αὖθις εἰς τὴν Σαξωνικὴν ὑπηρεσίαν (1638). Ἀπεβίωσε τῷ 1641 ἐν Δρέσδῃ.

2) Ἑρρίκος Φρειδερίκος (κὺρξ v. Arnim Heinrichsdorff Werbelow). Πρώτος πολιτικὸς ἀνὴρ. Γεννηθεὶς τῷ 1791 εἰσῆλθεν πρῶτως εἰς τὴν διπλωματικὴν ὑπηρεσίαν καὶ τῷ 1831 ἐγένετο Πρωσσοῦ πρεσβευτὴς ἐν Βρυξελλῇ, τῷ δὲ 1849 ἐπὶ βραχὺν χρόνον ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν ἐν τῷ ὑπουργεῖῳ Πρωσσοῦ καὶ Μανταύφελ, εἶτα δὲ (1851—58) πρεσβευτὴς ἐν Βιέννῃ. Ἀπεβίωσε τῷ 1861

3) Ἑρρίκος Ἀλέξανδρος (βαρὼν v. Ar-

nim-Sucow), Πρώτος πολιτικὸς ἀνὴρ. Ἐγεννήθη τῷ 1798, μετέσχε τῶν ὑπὲρ ἐλευθερίας αγώνων τῆς Γερμανίας κατὰ τὰ ἔτη 1813—14, ἐργαζομένης πρεσβευτῆς ἐν Βρυξελλῇ κατὰ τὰ ἔτη 1840—6, εἶτα δὲ ἐπὶ βραχὺν χρόνον ἐν Παρίσις· τῷ 1848 ἐγένετο ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν, ἀλλὰ μετὰ δύο μῆνας παρῆνθη καὶ ὡς μέλος τῆς βουλῆς τῶν ἐμπορικῶν προσεχώρησεν εἰς τὴν Γερμανικὴν συνταγματικὴν μερίδα ἀντιπολιτευόμενος σφοδρῶς πρὸς τὸ ὑπουργεῖον Βρανδεμβούργου καὶ Μανταύφελ καὶ τὸ φεουδαλικὸν κέμμα οὐ μόνον διὰ τοῦ λόγου ἐν τῇ βουλῇ, ἀλλὰ καὶ διὰ φυλλαδίων πολιτικῶν. Ἀπεβίωσε τῷ 1861.

4) Ἀδόλφος Ἑρρίκος (κὺρξ v. Arnim-Boitzenburg) Πρώτος πολιτικὸς ἀνὴρ. Ἐγεννήθη τῷ 1803, τῷ 1840 ἐγένετο ἀνώτατος πρόεδρος (τοπάρχης) τῆς ἐπαρχίας Ποσνανίας, τῷ 1842 ὑπουργὸς τῶν ἐσωτερικῶν, ἀποχωρήσας δὲ τοῦ ὑπουργείου τῷ 1845 τῷ 1848 ἐκλήθη ὑπὸ τοῦ βασιλέως εἰς τὴν πρεσβείαν τοῦ ὑπουργείου, ἀλλὰ μόνον 8 ἡμέρας (21—29 Μαρτίου) διετήρησε τὴν θέτην ταύτην παραιτηθεὶς ἕνεκα διαφωνιῶν πρὸς τὸν ὑπουργὸν τῶν ἐξωτερικῶν Ἑρρίκον Ἀλέξανδρον Ἀρνιμ (βλ. λ.). Τῷ 1848 ἐκλεχθεὶς μέλος τῆς ἐν Φραγκοφούρτῃ συνεληούτης ἐθνικῆς Γερμανικῆς συνέδου παρῆνθη ἀμέσως τοῦ ἀξιωματοῦ τούτου ἀποδοκιμαζὼν τὰς τάσεις καὶ ῥοπὰς τῆς συνέδου ἐκείνης. Ἀπὸ τοῦ 1849 ἐγένετο μέλος τῆς Πρωστικῆς βουλῆς τῶν ἀντιπροσώπων ἀνέμων εἰς τὴν ἄκραν δεξιὰν πτέρυντα, τῷ δὲ 1854 διορισθεὶς κληρονομικὸν μέλος τῆς βουλῆς τῶν ἐποστῶν κατέστη ἡγέτης τοῦ ὑπ' αὐτοῦ ἰδρυθέντος κόμματος τῶν μετριοπαθῶν συντηρητικῶν. Ἀπεβίωσε τῷ 1868.

5) Ἁρρυ (Harry ἤτοι Heinrich—Ἑρρίκος, κὺρξ v. Arnim). Περιφώνος πολιτικὸς ἀνὴρ τῆς Πρωσίας. Ἐγεννήθη τῷ 1824 καὶ εἰσῆλθεν πρῶτως εἰς τὸ διπλωματικὸν στάδιον, κατέστη δὲ γνωστότατος ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις ἴδιος ἀπὸ τῆς ἐν Βατικανῷ συνέδου καὶ τοῦ Γαλλογερμανικοῦ πολέμου. Ἀπὸ τοῦ 1864 διορισθεὶς πρεσβευτὴς παρὰ τῇ Πάπᾳ διατέλει ἐτι τοιοῦτος διαρκούσης τῆς ἐν Βατικανῷ οἰκουμένης συνέδου (1869—70), κατὰ τὴν διαρκείαν τῆς ὁποίας ἀπεπειράθη ν' ἀσκήσῃ σπουδαίαν ῥοπὴν ἐπὶ τὴν πορείαν τῆς Συνέδου, ἀλλ' ἡ προταθεῖσα ὑπ' αὐτοῦ πολιτικὴ ἀπεδοκιμάσθη ὑπὸ τοῦ τότε Πρωσσοῦ πρωθυπουργοῦ καὶ ἀρχιγραμματέως τῆς βορείου Γερμανικῆς ἐμοσπονδίας κέμης Βίσμαρκ, χωρὶς ἐντεῦθεν νὰ ἐπέλθῃ διάστασις μηδεμίαν μεταξὺ τῶν δύο πολιτικῶν ἀνδρῶν. Μετ' ὀλίγον μάλιστα περαιωθέντος τοῦ Γαλλογερμανικοῦ πολέμου (1871) δ' Ἀρνιμ προσελήθη νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὰς περὶ ἐριστικῆς εἰρήνης πρὸς τὴν Γαλλίαν διαπραγματεύσεις, καὶ ἕνεκα τῆς πολιτικῆς δεξιότητος αὐτοῦ καὶ τῆς λεπτότητος, ἣν ἐπέδειξε κατὰ τὴν περίστασιν ἐκείνην ἀνακληθεὶς ἐριστι-

κῶς ἀπὸ τῆς Ῥώμης διωρίσθη πρεσβευτὴς τῆς Γερμανικῆς αὐτοκρατορίας πρὸς τὴν Γαλλικὴν δημοκρατίαν. Ἀλλὰ διεθυμένων τῶν θέσιν ταύτην ὑπὸ τοσαύτης ἡδῆ κατελήφθη φιλοδοξίας ὥστε μετῆρχετο πολιτικὴν ἀνεξαρτητοῦ καὶ ἐν πολλοῖς ἀντικειμένον εἰς τὰς ἐθνικὰς τοῦ προέσταμένου αὐτοῦ πρίγκιπος Βισμαρκ, ὅστις ἐπὶ τέλους ἠναγκάσθη νὰ ἀνεργήσῃ τὴν ἐκ Παρισίων ἀνάκλησιν αὐτοῦ (1871). Ἀλλὰ μόλις διορισθεὶς τότε πρεσβευτὴς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐνεκα δημοσιεύσεως ἀπορρήτων διπλωματικῶν ἐγγράφων ἐπαύθη τῆς θάσεως καὶ μετέδιδον ἐλθὼν εἰς νέαν ἔριν πρὸς τὸν πρίγκιπα Βισμαρκ, πρὸς ὃν ἠρνεῖτο νὰ παραδώσῃ τὰ ὑπ' αὐτοῦ κρατούμενα ἐπισήμα ἐγγράφα τῆς ἐν Παρισίοις Γερμανικῆς πρεσβείας καταδιώχθη δικαστικῶς ὡς ὑπεξαίρων ἐπισήμα ἐγγράφα τοῦ κράτους. Τὸ δικαστήριον ἀπέρριψεν μὲν τὴν ἐπὶ δολίᾳ ὑπεξαίρεσιν ἐγγράφων τοῦ κράτους κατηγορίαν, ἀλλ' ὅμως ἐκήρυξε τὸν Ἄρνιμ ἐνοχόν πλημμελήματος ἐναντίον τῆς ἐν τῇ δημοσίᾳ ὑπηρεσίᾳ τάξεως καὶ καταδίδασκεν αὐτὸν εἰς τριῶν μηνῶν φυλάκισιν. Κατὰ τῆς ἀποφάσεως ταύτης ἐποήσαντο ἔφεσιν ὅτι δημοσίος κατήγορος καὶ ὁ κατηγορούμενος καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐφέσεως ταύτης ἦτο ἡ εἰς ἐννέα μηνῶν φυλάκισιν αὐξήσις τῆς ποινῆς. Ἀλλ' ἐπειδὴ κατὰ τὴν πορίαν τῆς δικῆς ἐγένετο λόγος περὶ πλημμελήματος ἐν τῇ δημοσίᾳ ὑπηρεσίᾳ καὶ διότι ὁ Ἄρνιμ διὰ τῆς εἰς Ἑλβετίαν ὁδοιπορίας εἶχεν ἀπορύγει τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ποινῆς αὐτόν, τὸ πειθαρχικὸν συμβούλιον τῆς αὐτοκρατορίας ἐστέρησεν καὶ αὐτῶν τῶν ἐκ τῆς ὑπηρετικῆς ἀπορρέοντων δικαιωμάτων καὶ τοῦ δικαιώματος τῆς συντάξεως (1876). Κατὰ τῆς τοιαύτης ἀποφάσεως ἀπήντησεν ὁ Ἄρνιμ δημοσιεύσας σφοδρὸν φυλλάδιον ἐπιγραφόμενον «Pro nihilo», ἐν ᾧ διὰ δημοσιεύσεως διπλωματικῶν ἀπορρήτων σφοδρότατα προσβάλλει τὸν Βισμαρκ. Κατ' ἀκολουθίαν τούτου δι' ἀποφάσεως τοῦ ἐπὶ τῶν πολιτικῶν ὑποθέσεων δικαστηρίου νέα κατὰ τοῦ Ἄρνιμ ἐγένετο κατηγορία ἐπὶ ἐσχάτῃ προδοσίᾳ κατὰ τοῦ κράτους, ἐπὶ ἐγκλήματι καθοσίσεως κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος καὶ ἐπ' ὁδοιπορίας κατὰ τοῦ ἀρχικαγκελαρίου. Οἱ πολυάριθμοι συγγενεῖς τοῦ Ἄρνιμ ἠγωνίσθησαν παντοιοτρόπως ἵνα κωλύσῃσι τοιαύτην δίκην κατὰ μέλους τοῦ οἴκου Ἄρνιμ, ἀλλὰ πρὶν ἢ δοθῇ τι τέρμα ολονότι ἐριστικὸν εἰς τὴν ὑπόθεσιν ὁ ἐπελθὼν θάνατος τοῦ Ἄρνιμ ἐπὶ ἠνέγκεν τὴν τελευταίαν λύσιν τοῦ ζητήματος. Ἐτελεύτησεν ἐν Νικαίᾳ τῇ 1881 ἀφ' ὧς δημοσίευσεν καὶ ἄλλα φυλλάδια πολιτικά («Ο παπικὸς ἀπσταλμένος ἔρχεται» Der Nuntius kommt! «Quid faciamus»; «Τί ποιήσωμεν») ἐν οἷς προσβάλλετο ἡ ἀπάναντι τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας πολιτικὴ τοῦ Βισμαρκ.

6) Ἀδελφός (κόμης v. Arnim-Boitzenburg) πρεσβύτερος υἱὸς τοῦ Ἀδόλφου Ἑρρί-

κου Ἄρνιμ. Ἐγεννήθη τῇ 1832 τῇ 1870 ἐξελέχθη μέλος τοῦ πρώτου Γερμανικοῦ Κοινοβουλίου, τῇ 1873 ἐγένετο διοικητὴς τοῦ Metz, τῇ 1874—77 τοπαρχὸς τῆς Σιλεσίας, τῇ δὲ 1880—1 πρέσβος τοῦ Γερμανικοῦ Κοινοβουλίου. Ἐτελεύτησε τῇ 1887. [H.K.]

Ἄρνιμ (Ludwig Joachim Arnim, κοινῶς Achim von A.) Γερμανὸς ποιητὴς γενν. τῇ 15/26 Ἰουνίου 1781 ἐν Βερολίνῳ, ἀπεθάνων τῇ 9/21 Ἰαν. 1831. Φίλος ὢν στενὸς τοῦ Κλήμεντος Βρεντάνο καὶ τοῦ Λ. Τεϊκ, ἐγένετο εἰς τὴν ἐπισημαντάτων καὶ γεννηωτάτων συγγραφέων τῆς γερμανικῆς ῥομαντικῆς σχολῆς. Τὰ πολυάριθμα αὐτοῦ διηγήματα, μυθιστορήματα καὶ δράματα ἐλέγχουσι πλοῦτον φαντασίας, λεπτότητα αἰσθητικῆς καὶ ἀκριβοῦς φιλοπατρίαν, ἀλλὰ καὶ πολλὴν ἑλλειψιν τέχνης. Τὰ ἅπαντα τοῦ Ἄ. ἐξεδόθησαν τὸ πρῶτον ὑπὸ τῆς συζύγου του ἐν Βερολίνῳ 1839—48 εἰς 20 τόμ. τὸ δεῦτερον δ' ἐν Βερολίνῳ 1853—56 εἰς 22 τόμ. —Οὐχ ἦτον ἐνοχμαστὴ εἶναι ἡ σύζυγος αὐτοῦ Ἐλ. σάβετ, κοινῶς Βεττίνα, ἡ ἐπικληθεῖσα «Σιδούλλα τῆς ῥομαντικῆς περιόδου». Αὕτη ἀδελφὴ εὐστ. τοῦ Κλήμεντος Βρεντάνο, ἐγενν. τῇ 2/4 Ἀπριλίου 1785. ἐνυμφεῖθη τὸν Ἄ. τῇ 1811 καὶ ἀπῆθ. τῇ 2/20 Ἰαν. 1849. Ἀξίον λόγου εἶναι τὸ συγγραμμά της. «Ἀλληγογραφία τοῦ Γκαίτε καὶ ἐνὸς παιδίου» (Goethes Briefwechsel mit einem Kinde), ἥτοι αὐτῆς τῆς ἰδίας. Ἐργασιε δὲ καὶ ἄλλα τινὰ ἔργα, ἐν οἷς ἐξέθετε τὰς πολιτικὰς καὶ κοινωνικὰς ἰδέας της, ὡν αἱ «Συνουμιλταὶ μετὰ θαμνῶνων» καὶ «Τὸ βιβλίον τοῦτο ἀνήκει τῇ βασιλείᾳ» πολλὴν παρήγαγον αἰσθησιν ἐν Γερμανίᾳ. Τὰ ἅπαντα αὐτῆς ἐξεδόθησαν τὸ δεῦτερον ἐν Βερολίνῳ τῇ 1853. [Π.]

Ἀρνόβιος, γεννηθεὶς ἐν Σίκκῃ τῆς Ἀφρικῆς, ὅπου περὶ τὰ τέλη τοῦ Γ' αἰῶνος διεκρίνετο ὡς ρήτωρ καὶ ὡς πολέμιος τοῦ χριστιανισμοῦ. Χριστιανὸς δὲ γενόμενος ἔγραψε κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Δ' αἰῶνος μετὰ τὸν ἐπὶ Διοκλητιανοῦ διωγμὸν ἀποσείων ὑπὲρ τοῦ χριστιανισμοῦ. περιτωθεὶς μὲχρις ἡμῶν ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν Disputationes adversus gentes. Ἐν αὐτῇ διὰ γλώττης ἐν πολλοῖς ὁρμητικῶς ζητεῖ νὰ καταδείξῃ τὰ αἰτία τῆς πίστεως τοῦ ἐθνισμοῦ καὶ τὴν ἀσθενεῖαν τῶν φιλοσόφων εἰς τὸ νὰ ὑποστηρίξωσι τὴν πολυθεϊάν, ἐρμηνεύοντες ἱστορικῶς ἢ ἀλληγορικῶς τοὺς μύθους. Ἡ πρώτη τῆς ἀπολογίας ταύτης ἐκδοσις ἐγένετο ἐν Ῥώμῃ τῇ 1513, ἡ ἀρίστη δ' ἐκδοσις αὐτῆς εἶνε ἡ τοῦ Heifferscheid, ἐν Βιέννῃ τῇ 1876. —Ἐτερός τις Ἀρνόβιος, ὅστις πρὸς διακρίσιν καλεῖται ὁ νεώτερος, ἤμικαι κατὰ τὰ μέσα τοῦ Β' αἰῶνος ἐν Γαλλίᾳ, συνέγραψε δὲ ἐρμηνεύειαν ἀλληγορικὴν τῶν ψαλμῶν ὑπὸ πνεύμα ἡμιπελαγισμῶν. [I.M.]

Ἀρνόγλωσσον (B o c.) (Plantago

L.) πρίτυπον γένος τῆς οἰκογ. τῶν Ἀρνογλωσσωθῶν (βλ. λ.). πᾶσι ἐπέκειται ἡ πολυετής, ὑπὲρ τὰ 200 εἶδη, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τοῦ βορείου ἡμισφαίριου 18 τῆς; ἑλλην. Χλωρίδας, ὡν τὰ κοινότερα εἰσιν Ἄ. τὸ μ.ε.ζ.ον (P. majus L.) καὶ Ἄ. τὸ λ.σ.γ.ο.ε.δ.έ.ς (P. lanceolata L.) μετὰ τῆς ποικιλίας αὐτοῦ, ἦται τὸ Ἄ. τὸ ὑψι.σ.τον (P. altissima L.). Ἀρν.ό.γ.λ.ω.σ.σ.ον τοῦ Θεοφράστου καὶ Ἄ. τὸ μ.ε.ζ.ον τοῦ Διοσκουρίδου). Ταῦτα κοινῶς Πεντάνευρα καλοῦνται καὶ ἐν ἐνίκμοις εὐόνται· ἐν ἐνίκμοις δὲ ἀρθόνως τὰ ἐξῆς· Ἄ. ὁ Δαγώπους (P. Lagopus L., ἴσως ὁ Στελέφουρος τοῦ Θεοφράστου) καὶ Ἄ. ὁ Κορωνόπους (P. Coronopus L., Κορωνόπους τοῦ Διοσκ., κοινῶς Κοράκο-πέδι καὶ Περδικόπατημα καὶ Χηνοπέδι καὶ Ψαλιδόχορτο ἐν Κερκύρῃ), ὅπερ ἐν χρήσιν παρὰ τῶν λαῶν ὡς λίαν διουρητικόν. Ἐν γεωλόγοις δὲ καὶ ἀρούραις συγγέτατα φύνται Ἄ. τὸ ὑπόδ.λε.υ.κ.ον (P. albicans L., πιθανῶς τὸ Ὀλόστεον τοῦ Διοσκ.) καὶ Ἄ. τὸ Ψύλλιον (P. Psyllium L., τὸ Ψύλλιον τοῦ Διοσκ., κοινῶς Βεντούραχόριταρον ἐν Κεφαλληνίᾳ), οὗτινος τὰ σπέρματα βλενωδῆ καὶ ὡς ἐκ τούτου χρήσιμα ὡς πλυντήρια, καὶ ἄλλοτε φαρμακευτικά. Ἐν ἀλιπέδοις ἀπαντᾷ συχνὰ τὸ Ἄ. τὸ παχύφυλλον (P. crassifolia Forsk., Ἄ. τὸ μ.ε.κ.ρ.δ.ν τοῦ Διοσκουρίδου). [Θ.Χ.]

Ἀρνογλωσσώδη (Βοτ.) (Plantaginaceae) μικρὰ εἰκογένεια Δικοτυλιδῶν Συμπετάλων φυτῶν. Φυτὰ ποικίλη ἔχοντα ἄνθη ἀκτινόμερα τετραμερῆ εἰς στάχυν, στεφάνην κατυρὴν, στήμονας τέσσαρας, καρπὸν κάψαν μονόχωρον ἢ δίχωρον, πυξιδιοειδῆ, περιδιαρρηκτὴν δισπερμον, τετράσπερμον ἢ πολυσπερμον. Εἶδη 210 περίπου ἐν τῇ εὐκράτῃ ζώνῃ· γένη τρία, ἦτοι Ἄρν.ό.γ.λ.ω.σ.σ.ον (βλ. λ.) (Plantago L.), Βουγυερία (Bougueria Decaisne) καὶ Ἀκτιτίς (Litorella L.). [Θ.Χ.]

Ἀρνόλδ 1) (Gottfr. Arnold) Γερμανὸς Θεολόγος λουθηρανὸς καὶ ἱστορικός, γενν. τῷ 1664, ἀπεθ. τῷ 1714. Γενόμενος καθηγητῆς τῆς ἱστορίας ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τοῦ Γέισεν ἐκλινεν ἐν ταῖς θεολογικαῖς καὶ φιλοσοφικαῖς αὐτοῦ μελέταις εἰς θεωρίας μυστικισμοῦ. Συνέγραψεν ἱκανὰ συγγράμματα θεολογικὰ κατὰ τὸ πνεῦμα τοῦ μυστικισμοῦ, ἐτι δὲ συνέθεσε καὶ ἐκκλησιαστικά ἔργα. Ἐκ τῶν ἱστορικῶν αὐτοῦ ἔργων περίφημος εἶναι ἡ «Ἀμερόληπτος ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀρέσεων» (Unparteiische Kirchen- und Ketzerhistorie). Ἐτελεύτησε τῷ 1714. [Π.Κ.]

2) (Friedr. Aug. A.), Ἀσιανολόγος ἐκ τῶν ὀνομαστοτέρων. Ἐγεννήθη τῷ 1812 ἐν Ἄλλῃ καὶ ἐσπούδασεν ἐν τῷ αὐτόθι πανεπι-

στημίῳ Θεολογίαν καὶ Ἀσιατικὰς γλώσσας. Τὰς Ἀσιανολογικὰς αὐτοῦ μελέτας ἐξηκολούθησε καὶ ἐν Βερλίνῳ ὑπὸ τοῦς περιφημοὺς Ἀσιανολόγους καθηγητὰς Bopp, Wilken καὶ Benary, ασχοληθεὶς δ' ἀκόλουθως ἰδίως περὶ τὰς σημιτικὰς γλώσσας καὶ εὐλαστίας διωρίσθη καθηγητῆς ἐν τῷ ἐν Ἀλλῃ πανεπιστημίῳ (1862), καὶ ἐδίδαξεν ἐνταῦθα μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ (1869). Τὰ γνωστότερα τῶν ἔργων αὐτοῦ εἶναι· «Ἡ Παλαιστίνη ἱστορικῶς καὶ γεωγραφικῶς ὑποτυπωμένη» (Palästina historisch-geographisch dargestellt), τὰ ὑπ' αὐτοῦ ἐκδοθέντα Ἀραβικὰ ποιήματα (Moallakat) καὶ ἡ «Ἀραβικὴ Χρηστομαθία». (Chrestomathia Arabica). [Π.Κ.]

Ἀρνόλδ 1) Thomas Arnold. Ἀγγλος παιδαγωγὸς γενν. τῇ 2/13 Ἰουν. 1795, ἀπεθ. τῇ 31/12 Ἰουν. 1842. Διδάξας ἐπὶ τινα χρόνον ἰδιωτικῶς ἐν τινι χωρίῳ ἐπὶ τῷ Ταμῆσει, ἀνέλαβε τῷ 1827 τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἐν Ρούγδῳ σχολείου, ἀπὸ δὲ τοῦ 1841 μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ ἐδίδαξεν ἐν τῷ Ὄξονίῳ πανεπιστημίῳ. Συνετέλεσε μεγάλως εἰς τὴν ἀναμόρφωσιν τῆς ἐκπαιδεύσεως ἐν Ἀγγλίᾳ, πρῶτος εἰσαγαγὼν εἰς τὸ ὑπ' αὐτοῦ διευθυνόμενον σχολεῖον τὴν σπουδὴν τῆς ἱστορίας, τῆς γεωγραφίας καὶ τῶν ξένων γλωσσῶν, ἐπιστήσας δὲ τὴν προσοχὴν πρὸ πάντων εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς αὐτενεργείας τοῦ νοῦ τῶν μαθητῶν καὶ εἰς τὴν ἠθικὴν μόρφωσιν αὐτῶν. Τὸ ἀριστον τῶν ἔργων τοῦ εἶναι ἡ τετράτομος Ῥωμαϊκὴ ἱστορία, ἣν κατέλιπεν ἀτελεῖ. Συνέγραψε καὶ Λεξικὸν τοῦ Θεουκιδίδου καὶ ἐξέδωκε τὸν συγγραφέα τοῦτον ἐν Ὄξ. (1830—35 εἰς 3 τόμ.).

—2) Matthew A. Ὀνομαστὸς Ἀγγλος ποιητῆς καὶ κριτικὸς, υἱὸς τοῦ προηγουμένου, γενν. τῇ 12/25 Δεκ. 1822. Τῷ 1848 ἐξέδωκεν ἀνωνόμως διάφορα ποιήματα, τῷ 1855 τὸν «Ἑμπεδοκλῆς ἐν Αἴτνῃ», τῷ 1854 δίτομον συλλογὴν ποιημάτων, τῷ 1858 τραγωδίαν «Μερόπη», τῷ 1868 τόμον Νέων ποιημάτων. Δι' ορισθεῖς ἐπίτιμος καθηγητῆς τῆς ποιητικῆς ἐν τῷ Ὄξονίῳ πανεπιστημίῳ ἐξέδωκε τῷ 1861 τὰ μαθηματὰ τοῦ «Περὶ μεταφράσεως τοῦ Ὀμήρου». Ἐδίδαξε δ' ἐν τῷ αὐτῷ πανεπιστημίῳ μέχρι τοῦ 1867. Ἐντολὴ τῆς ἀγγλικῆς κυβερνήσεως ἐπιθεωρήσας τὰ ἐν τῇ ἡπειρωτικῇ Εὐρώπῃ ἐκπαιδευτήρια ἐξέδωκε τῷ 1868 τὰς ἐκθέσεις του περὶ τῶν σχολείων καὶ πανεπιστημίων, ὅτινα εἶδε. Πλὴν δὲ τούτων συνέγραψε πολυαριθμούς κριτικὰς καὶ θεολογικὰς διατριβὰς. Ὡς ποιητῆς ὁ Ἄ. διακρίνεται διὰ τὸ ἀδρὲν τῶν νοημάτων καὶ τὴν ποικιλίαν τῶν ποιητικῶν τύπων. [Π.]

Ἀρνόλδος ὁ Βριξιανὸς (Arnoldo di Brescia) Ἰταλὸς Θεολόγος, μαθητῆς τοῦ Ἀβελάρδου, ὅστις ἠγωνίσθη διὰ τῶν κηρυγμάτων αὐτοῦ νὰ ἐκπαφῇ τὴν ἐκκλησίαν καὶ

μάλιστα τὸν κλῆρον τῆς Βεγγίας εἰς τὴν ἀποστολικὴν ἀπλότητα. Ἡ διδασκαλία αὐτοῦ, καθ' ἣν ὁ κλῆρος ἔπρεπε νὰ εἶνε ἀντήμων καὶ νὰ ζῇ ἐξ ἐκουσίων εἰσφορῶν, κατεδικασθῇ τῷ 1139 ἐν τῇ δευτέρᾳ ἐν Λατεράνῳ οἰκουμένη τῶν Λατίνων συνόδῳ. Ὁ Ἀ. μετέβη εἰς Γαλλίαν καὶ Ἑλβετίαν, καὶ τῷ 1145 ἐπανελθὼν εἰς Ἱταλίαν, κατὰ τὴν ἀναστήλωσιν τῆς ρωμαϊκῆς δημοκρατίας, ἤρχισεν ἐν αὐτῇ τῇ Ῥώμῃ νὰ ἐπιζητῇ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ῥώμης ἀπὸ τοῦ πάπα καὶ τὴν ἐπάνοδον τῆς ἀρχαίας ρωμαϊκῆς δημοκρατίας. Ἡ ὑπὸ Ἀδριανοῦ τοῦ Δ' τῷ 1155 κατὰ τῆς Ῥώμης ἐκδοθεῖσα ἀπαγόρευσις ἠνάγκασε τοὺς Ῥωμαίους νὰ ἐκδιώξωσι τὸν ὑπὸ τοῦ πάπα ἀφορισθέντα Ἀρνόλδον, πεσόντα εἰς τὰς χεῖρας τοῦ αὐτοκράτορος Φρειδερίκου Βαρβαρόσσα, ὅστις παρέδωκεν αὐτὸν εἰς τοὺς Καρδιναλίους. Τῷ 1155 ἀπηγχονίσθη ὁ Ἀρνόλδος, τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐκάη καὶ ἡ κόνις αὐτοῦ ἐρρίθη εἰς τὸν Τίβεριν ποταμὸν. Ἐν τῇ ἄνω Ἰταλίᾳ κατέλιπε πολυαριθμοὺς ὁπαδοὺς. [I.N.]

Ἀρνόλδος ὁ Νεαπολίτης (Arnaud de Villeneuve) Ἀλχημιστής καὶ ἱατροφιλόσοφος, διδάξας ἐν Παρίσι τοῖς καὶ Βαρκελώνῃ λήγοντος τοῦ 12^{ου} αἰῶνος καὶ καταδικασθεὶς ἐπὶ κακοδοξίᾳ. Ἡ ἐθνικότης αὐτοῦ δὲν ὑπῆρξε δυνατὸν νὰ ἐξασκρῇ πολλῶν ὑπαρχόντων ἐν Γαλλίᾳ, Ἰταλίᾳ καὶ Ἰσπανίᾳ χωρίων καλυμένων Βιλλανόβα, οὐχ ἦτον δὲ ἀμφίβολον ἀπομένει ἂν ὑπῆρξε διδάσκαλος ἢ μαθητὴς τοῦ περιωνύμου Ῥαιμόνδου Λούλλης. Ὅπως δὲ ποτε πολὺ σπουδαιότερα τῶν φιλοσοφικῶν ὑπῆρξαν τὰ χημικὰ εὐρήματα τοῦ Ἀ. τὰ δὲ συγγράμματα αὐτοῦ συνελέγησαν καὶ ἐξεδόθησαν μετὰ σχολίων ὑπὸ τοῦ Νικολ. Ταυρελλίου ἐν Βασιλείᾳ τῷ 1585 εἰς φύλ. [P.]

Ἄρνος (Arno). Ὁ μετὰ τὸν Τίβεριν, σπουδαιότατος ποταμὸς τῆς μέσης Ἰταλίας, οὗ τὸ ρεῖθρον ἔχει μῆκος 230 χμ. Αἱ πηγαὶ αὐτοῦ κεῖνται 294 μ. κάτωθι τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους Φαλκερόνα. Διαβρέχει τὴν πεδιάδα τοῦ Ἀρέτσου, ἐνθα γίνονται εἰς αὐτὴν διὰ διώρυγος τὰ ὕδατα τῆς Κιάνας, δι' ἧς ἐνοῦται μετὰ τοῦ Τιβέριως. Εἶτα ἀρδεύει τὴν Κοιλίαν τοῦ Ἀ. (ἢ Κοιλιάδα τοῦ ἁνὸς Ἀ.). Μεταξὺ δὲ τῆς Ποντασιένης καὶ τῆς Φλωρεντίας περιβάλλεται ὑπὸ συνδένδρων λόφων. Διατέμνει τὴν Φλωρεντίαν εἰς δύο ἄνωγα μέρη, τὴν δὲ Πίσαν κατὰ τὸ μέσον, καὶ ἐκβάλλει εἰς τὴν Μεσόγειον 10 χμ. μικρὰν τῆς τελευταίας τῆς πλείως. Τὸ ὕδατοπέδιον αὐτοῦ περιλαμβάνει 6420 τχμ., συγκαί θ' εἶναι αἱ ὑπερχειλίσσεις αὐτοῦ. [Π.Π.]

Ἀρνόλφος 1) αὐτοκράτωρ τοῦ ἁγίου Ῥωμαϊκοῦ κράτους τῆς θύσεως, τριεγγώνος Καρόλου τοῦ μεγάλου, βασιλεὺς τοῦ ἀνατολικοῦ τμήματος τοῦ Φραγκικοῦ κράτους, τοῦ ἀποτελοῦντος τὴν πέραν τοῦ Ῥήνου Γερμα-

νίαν. Ἐν ᾧ τὸ πρῶτον ἦτο ἀπλοῦς δοῦς τῆς Καρινθίας (880 μ.Χ.), τῷ 887 μετὰ τὴν καθίρρεσιν τοῦ Καρόλου τοῦ Παχέος ἐξελέχθη βασιλεὺς τῆς Γερμανίας καὶ ὡς τοιοῦτος ἐπολέμησε τῷ 891 κατὰ τῶν Νορμανδῶν τῶν εἰς Γερμανίαν εἰσβαλόντων, εὖς καὶ ἐνίκησεν, ἐπολέμησε δὲ καὶ κατὰ τοῦ ἡγεμόνος τῆς Βοημίας Σβοτοπλκούκου (893). Τῷ 896 κατέπλεεν εἰς Ἱταλίαν καὶ ἐξ ἐρέδου καταλαβὼν τὴν Ῥώμην ἐστέλλη ἐν αὐτῇ αὐτοκράτωρ. Ἐπανελθὼν εἰς τὴν Γερμανίαν, ἐνῷ παρσκευάζετο εἰς νέους πολέμους ἐτελεύτησε τῷ 899.

2) Ἀρνόλφος ἐπίσκοπος Διόδουρου (Metz), γενάρχης τοῦ οἴκου τῶν Καρολινγιῶν, ἐξ οὗ ὁ μέγας Κάρολος. Ἦτο ἐν ἀρχῇ ἀύλαρχος πρωθυπουργός (majordomus) τοῦ βασιλεως Γεορδόβερτου Β' τῶν Φράγκων, εἶτα δὲ κατασχθεὶς εἰς τὸν κλῆρον ἐγένετο ἐπίσκοπος Metz (831) ἐξασκευθὼν νὰ κυβερνᾷ ὡς πρωθυπουργός καὶ ἐπὶ τῶν βασιλέων Χλωταρίου Β' καὶ Λαγοβέρτου Α. Τῷ 828 παραιτήθηκε τὸ τε ὑπουργικὸν καὶ τὸ ἐπισκοπικὸν ἀξίωμα ἀπεχώρησε εἰς μοναστήριον, ἐνθα καὶ ἐτελεύτησε τῷ 840. [Π.Κ.]

Ἀρνωδάλδε (Arnswalde). Πρωτ. ὁμών. νομοῦ ἐν τῇ διοικήσει τῆς Φραγκοφότης τοῦ πρωσσικοῦ Ἡρανδεμβούργου. ἔχει βιομηχ. καὶ 7359 κατ. (1880).—Ὁ νομὸς Ἀ. ἔχει ἐμβαδὸν 1264 τχμ. καὶ 43 780 κατ. [Π.Π.]

Ἀρνωβεργ. Πρωτ. τῆς τε διοικήσεως καὶ τοῦ νομοῦ Ἀ. ἐν τῇ πρωσσικῇ Βασταλίᾳ ἐπὶ τοῦ Ρούρ, ἔχουσα 6733 κατ. (1885).—Ἡ κομιτεία Ἀ. ἀνέχει ἀπὸ τοῦ 1815 εἰς τὴν Πρωσσίαν.—Ἡ Διοίκησις Ἀ. μία τῶν βιομηχανικωτέρων τῆς Πρωσίας, ἔχει ἐμβαδὸν 7697 τχμ. καὶ 1 189 688 κατ. (1885). Διαιρεῖται δὲ εἰς νομοὺς, ὧν ὁ νομὸς Ἀ. ἔχει ἐμβαδὸν 6 675 τχμ. καὶ 43 186 κατ. [Π.Π.]

Ἀρνωβέργερ (Karl Philipp Friedr. Arnsberger). Γερμανὸς δασολόγος, γενν. τῇ 6/17 Φεβρ. 1791, ἀποθανὼν τῇ 19/1 Ὀκτ. 1853 ἐν Αἰδελβέργῃ. Ὑπηρέτησας κατ' ἀρχάς ὡς δασάρχης διαώρηθη ἐν ἔτει 1834 μέλος τῆς διυπουργικῆς τῶν Βαδικῶν δασῶν εἰτα δὲ ὡς ἐπιθεωρητὴς τῶν δασῶν τῆς δικαιοδοσίας Αἰδελβέργης. Πρῶτος πλείστα περὶ διαχειρίσεως τῶν δασῶν τῆς Βάδης καὶ ἀπὸ τοῦ 1838 μέχρι τοῦ 1843 συνέταττε (μετὰ τοῦ Gebhard) τὰ δασικὰ χρονικά τοῦ μεγάλου δουκάτου τῆς Βάδης. [X.]

Ἀρνωσταδ (Arnstadt). Ὁ σημαντικωτάτη πόλις τῆς ἡγεμονίας τοῦ Σάξτουρ-Βούρβερ-Χάουζεν ἐν Γερμανίᾳ, μία τῶν παλαιότατων πόλεων τῆς Θυριγγίας, ἔχουσα 11 537 κατ. (1885). Κέντρον ἐμπορίου σιτηρῶν καὶ ξυλείας. [Π.Π.]

Ἀρντς (Karl Ludwig Arndts von Arensberg). Ἑπιφανὲς γερμανὸς νομομαθής, γενν. ἐν Ἀρνωβεργ τῇ 7/19 Αὐγ. 1803, ἀποθ.

τῇ 17/1 Μαρτίου 1878 ἐν Βιέννῃ. Ἐδίδαξεν ἐν τῷ πανεπιστημίῳ Μονάχου ἀπὸ τοῦ 1837, ἀπὸ δὲ τοῦ 1855 μέχρι τοῦ 1874 ἐν Βιέννῃ. Ἐγραψε πολλὰ συγγράμματα περὶ τοῦ ρωμαϊκοῦ δικαίου, τοῦ γαλλικοῦ ἀστικοῦ δικαίου, τῆς πολιτικῆς δικονομίας καὶ τῆς ἐγκυκλοπαιδείας τῶν νομικῶν ἐπιστημῶν. Ἐν τούτων, τὸ *Lehrbuch der Pandekten* (οὗ ἡ 13 ἐκδ. ἐξεδέθη τῷ 1888) μεταφράσθη εἰς τὴν ἑλληνικὴν ὑπὸ Γ. Θ. Κυριακοῦ (Ἀθ. 1888—90). [Π.]

Ἄρνω (Arnaud) Βλ. Σαινταρνώ.

Ἀρνώλδ Ἀντ. (Arnauld). Διάσημος γάλλος φιλόσοφος γεννηθεὶς ἐν Παρίσις τῷ 1694, ὁπαδὸς τοῦ Καρτεσιῦ καὶ συγγραφεὺς βιβλίου ἐπὶ πολὺν χρόνον κλασικοῦ περὶ τῆς τέχνης τοῦ διαλογεῖσθαι. Οὗτος εἶναι γνωστὸς πρὸ πάντων διὰ τὰς ἐριδας πρὸς τὸν Μαλεβραγγιον, τοῦ ὁποίου δὲν ἤδυνάτο ν' ἀνεχθῇ τὸν μυστικισμόν, φρονῶν ἀπ' ἐναντίας αὐτοῦ, ὡς ἡ πῖστις περὶ τὰ θρησκευτικὰ, οὕτω μόνος δ' λόγος πρέπει νὰ ἰσχύῃ περὶ τὰ φιλοσοφικά. Ὁ Ἀρνώλδ ὑπῆρξε πολυγραφώτατος· πλήρης συλλογὴ τῶν ἔργων αὐτοῦ ἐξεδόθη ἐν Λωζάνῃ τῆς Ἑλβετίας τῷ 1780, ἐκ τ. 42 εἰς 4ον. [Ρ.]

Ἀρνώλτ (Antoine Vincent Arnauld) Γάλλος ποιητής, γενν. ἐν Παρίσις τὴν 21/1 Ἰαν. 1766, ἀποθ. παρὰ τὴν Χάερν τὴν 4/16 Σεπτ. 1834. Μεταναστεύσας εἰς Ἀγγλίαν κατὰ τὴν ἐπανάστασιν, ἐπανῆλθε τῷ 1793 καὶ διακασθεὶς ὡς μετανάστης κατεδικάσθη, ἀλλ' ἐδέθη αὐτῷ χάρις διότι ἦτο ποιητὴς τῆς τραγῳδίας «Μαρίου». Ὑπερέτησεν ὑπὸ τὸν Βοναπάρτην, ὅστις τῷ 1797 ἀνέβηκεν αὐτῷ τὴν ὀργάνωσιν τῶν ἰονίων νήσων. Ἐποίησε τραγῳδίας τινάς. ὢν ἀρίστη θεωρεῖται ὁ *Guillaume de Nassau* (1826), συνειργάσθη εἰς τὴν πολυτομὸν «Νέαν βιογραφίαν τῶν συγχρόνων» (1820—25) καὶ ἔγραψε «Πολιτικὸν καὶ στρατιωτικὸν βίον τοῦ Ναπολέοντος» (1822). δι' ἐν ὃ Ναπολέον τῷ ἐκλυθεδόθησαν 100 χιλ. φρ. Τὰ κυριώτατα τῶν ἔργων αὐτοῦ ἐξεδόθησαν ἐν Παρίσις εἰς 8 τόμ. (1824—27). [Π.]

Ἀρξουτέτης (ἐκ Γροινλανδίας), ἀπικνῆς μετὰ κρουσίου, εἶνε ὁμοίος τῷ Χορνέσου χημικῇ σύστασιν. [Κ.Μ.]

Ἀροάνια (τά), νῦν Χελμός, τὸ ὑψηλότερον ὄρος (2355 μ.) τῆς ἀρχαίας Ἀρχαΐας καὶ τῆς Πελαποννήσου μετὰ τὸν Ταῦγετον (2409 μ.) καὶ τὴν Κυλλήνην (2375 μ.), ἐν τῇ πρώτῃ ἐπαρχίᾳ τῶν Καλαβρύτων, μεταξὺ τῶν ὄρων Σουδενῶν, Νωνάκριδος, Φενεοῦ καὶ Κλειτορίας, νεμόμενον τὸ πάλαι ὑπὸ τῶν Κλειτορίων ἀπὸ Ν καὶ Δ καὶ τῶν Νωνακρίων ἀπὸ Β καὶ Ἀ, ἐκ πετρώματος ἀσβεστολίθινου μετ' ἰχνυ κογχυλίων ἐνιαχοῦ, ψιλὸν κατὰ τὴν κορυφὴν, ἐλατοδριθεὶς δὲ κατὰ τὰς ὑπα-

ρεΐας· ὑψοῦται ἀπὸ πάντων τῶν μερῶν ἀποτμώματα, παρέχον αναβάσεις μετρίως βατὰς τρεῖς, μίαν ἀπὸ Ν ἐκ τοῦ χωρίου Μάξι, μίαν ἀπὸ ΒΔ ἐκ Σουδενῶν καὶ μίαν ἀπὸ Β· ἐκ Σηροκάμπου. Ἡμὶ τῆς κορυφῆς σχηματίζεται μέγα ἀνωμαλὸν καὶ ἐπιμηκὲς ὄροσπεδιον, οὗ διακρίνονται αἱ κοιλάδες Πανηγυριστρα καὶ Ἐπάρων λῆθαρ, φέρον τεσσαρὰς ὑψηλοτέρους ἀκίδας, τὴν τοῦ προφήτου Ἡλιοῦ ἡ Χελμοῦ πρὸς Ν, τὴν Νεραϊδορραχιν πρὸς Β, τὸ Νεραϊδάλων πρὸς Δ, καὶ ἐν τῷ μέτῳ τὸ ὕψιστον σημείον Ἰηλ ἡ γ κ ο ρ φ ἡ ν· ἀπὸ τούτων δὲ τῶν σημείων τερπνοτάτη εἶνε ἡ ἀποψὶς τοῦ ἀνατέλλοντος καὶ δυσμένου ἡλίου, κάτοπτος δὲ πᾶσα σχεδὸν ἡ Ἑλλάς, καὶ ἰδίᾳ ὁ Κορινθιακὸς κόλπος μετὰ τῶν ἐκατέρωθεν παραλίων, ὁ Ἐρμμανθος, τὸ Πανχαϊκόν, ἡ Ζάκυνθος, τὰ πρὸς Ν ἀρχαιομεσηνιακὰ ὄρη, ἡ Κυλλήνη (ὄρος) μετὰ τῆς ἀργολικῆς χώρας, ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτῆς ἡ τῶν Καλαβρύτων ἐπαρχία, κοιλάδες, καὶ ἐναντι τὰ πλείστα τῶν ὄρων τῆς Στερεῆς ἀπὸ τῶν αἰτωλικῶν μέχρι καὶ τῶν αἰτωλικῶν. Ἡ χιὼν ἐν ταῖς χαράδραις ὡς πέτρινος ὄγκος ἐσσεὶ διατηρεῖται καὶ νέμονται τὸ ὄρος μόνον κατὰ τοὺς τρεῖς θερινοὺς μῆνας διὰ τὸ ψυχρὸς οἱ ποιμένες τῶν Μαζέκων καὶ Σουδενῶν, παράγοντες τοὺς τυροὺς καὶ βουτύρους τοῦ Χελμοῦ καὶ φιλοξενούντες καὶ ξεναγοῦντες ἐπιμελῶς καὶ δωρεὰν τοὺς ἐπισκεπτομένους αὐτό. Ἐπὶ δὲ τοῦ ἄνω ὄροσπεδίου πολλαὶ μικραὶ πηγαὶ ἀναβλύσουσι ψυχρότατον ὕδωρ (5 μέτρους 7 βαθμ. ὑπὲρ τὸ 0). Πρὸς Δ δ' ἐκτείνεται ὡς παραφυὰς αὐτῶν τὸ ὄρος Κράθης, μετὰ τὰς δύο αὐτοῦ κορυφὰς Γαρδίκιον καὶ Νητίον, καὶ ΝΔ τὸ Πεντέλειον (νῦν Τουργοβάνια, 2112 μ.). Τῶν Ἀ. δὲ παραφυάδες εἶνε καὶ οἱ πρὸς Β μέχρι τοῦ Μ. Σπηλαίου καθήκοντες βουνοί, οἱ σχηματίζοντες τὰς πεδιάδας τῶν Κλουκινῶν καὶ τοῦ Σηροκάμπου καὶ πρὸς τὰ ΒΔ ἡ Βελιά (περὶ τὰ 1700 μ.), ἡ σχηματίζουσα τὴν πεδιάδα τῶν Σουδενῶν. Διὰ δὲ τοῦ ἄνω Ἐρσίνου χωρίζονται ἀπὸ τῶν Α παραφυάδων τοῦ ὄρους Ἐρμμανθίου. Ἐν τινι τῶν ΒΔ. φαράγγων τῶν Ἀρ. ἐν θέσει Λούτσχ κεῖται κοιλὰς περιεχομένη ὑπὸ ὑπερμεγέθων βράχων, ὅπου, ὡς καὶ κατωτέρω ἐν θέσει Καστρακί, εἶχον καταφύγη οἱ ἐν Χελμῷ 500 Ἕλληνες, οἱ καταστραφέντες καὶ ἐξανδραποδισθέντες ὑπὸ τοῦ Ἱμδραῆ (5 Μαΐου 1826). Ἐν Λούτσχ δ' ἐκείτο πιθανῶς τὸ πάλαι καὶ τὸ σπῆλαιον τῶν μηχανισίων Προϊτιῶν, ὅς ἐθεράπευσεν ὁ Μελάμπους καὶ ἐπανήγαγεν εἰς τὸν ἐν Λεουσσεὶ ναὸν τῆς Ἡμεραΐας Ἀρτέμιδος. Ἐπὶ τῆς αὐτῆς δὲ φαράγγος κατωτέρω, ἐπὶ ἀποτομωτάτου βράχου, καταπίπτουσιν, ἐπὶ τοῦ ὕψιστου αὐτοῦ σημείου περχάζοντα, τὰ κυριώτατα τῆς Στουγὸς ὕδατα (νῦν Μαυρονέρι) στάγδην καὶ κατὰ ψεκάδας, ἅτινα ἀφανιζόμενα ὑπὸ τὸν βράχον καὶ ἀναφανιδόμενα κατωτέρω σχηματίζουν τὰς πηγὰς τοῦ Κράθιδος ποταμοῦ, ἐν ᾧ

ἀπὸ τῶν Ν ὑποκειμένων τῶν Ἀρπηγάξαι ὁ Ἀροανίος, παραπόταμος τοῦ Λάδωνος, καὶ ἀπὸ τῶν πρὸς Δ. κοιλάδων μεταξὺ αὐτῶν καὶ τοῦ Ἐρυμάνθου ὄρους ὁ Ἐρασίος (καὶ Ἑυραϊκός). (Βλ. Γ. Παπανδρέου Ἀζανιάδα, Πύργος, 1886). [Γ. Πδ.]

Ἀροανίας δῆμος Β' τάξεως, ἐν τῇ πρώτῃ ἐπαρχίᾳ τῶν Καλαβρύτων, τοῦ νομοῦ Ἀχαΐας καὶ Ἠλίδος, καίμενος ἐν τῇ ἑνὶ κοιλάδι τοῦ Ἀροανίου, παραποτάμου τοῦ Ἐρυμάνθου, ἀπ' οὗ καὶ ὠνομάσθη. ἔχει κατ. 2178 (1889), ἀσχολούμενους εἰς τὴν γεωργίαν, τὴν κτηνοτροφίαν καὶ σταφιδοφυτείαν, εἰς ἧς ἀποδημοῦσι καὶ εἰς Ἠλείαν καὶ ἐκ τούτων ἐλαττοῦται ὁ πληθυσμὸς (2510 κατ. τῷ 1870 καὶ 2828 τῷ 1879). Ἀποτελεῖται ἐκ τῆς πρωτ. Σωποτοῦ, τῶν χωρίων Ἀγριδίου, Ἀναστασέθης, Δεσινοῦ, Δροβολοῦ, Καρμενιάνων καὶ Χόβολης, καὶ τῆς μονῆς τῶν αγ. Θεοδώρων. Ἐν αὐτῇ εἶνε καὶ ἡ διαλελυμένη, ἀλλὰ σωζομένη μονὴ τῆς Θεοτοκοῦ τῆς Φανερωμένης. Ἀποτελεῖ δὲ μετὰ τῶν δῆμων Ψωφίδος καὶ Παΐων τὸ ἑρηνεδικεῖον Ἀροανίας [Γ. Πδ.]

Ἀροάνιος. 1) Παραπόταμος τοῦ Λάδωνος, ἐν τοῖς δῆμοις Κλειτορίας καὶ Αεουκασίας τῶν Καλαβρύτων, πηγάζων ἐν ταῖς νοτικαῖς ὑπορείαις τῶν Ἀροανίων ὄρων παρά τὸ χωρίον Πλανητέρου, διερχόμενος εἰτα διὰ Μαζείων καὶ διευθυνόμενος εἰτα ΝΑ. ἐκβάλλει εἰς τὴν Λάδωνα πρὸς Δ τῆς Λυκουρίας. Εἶνε γόνιμος ἀφθόνιος ἔχθρων, καὶ μάλιστα τοῦ εἰδους ποικιλίαι (πέστροφοι), οἵτινες ὡς ποῖόν τινα ἔχον ἐκπέμποντες κατὰ τὴν ἀλίσταν ἐκίνησαν τὸ ἐνδιαφέρον ἀρχαίων καὶ νεωτέρων περιηγητῶν. Πρὸς Ν τῶν Μαζείων δέχεται ὁ Ἀ. ἀπὸ Δ καὶ τὸν χειμάρρον Κλειτορίας. — 2) Παραπόταμος τοῦ Ἐρυμάνθου ἐν ταῖς δῆμοις Ἀροανίας καὶ Ψωφίδος τῶν Καλαβρύτων, πηγάζων ἀπὸ τῶν πέριξ τοῦ Σωποτοῦ καὶ ῥέων πρὸς Δ καὶ εἰτα πρὸς Ν, ὅτε δέχεται καὶ ἄλλους χειμάρρους ἀπὸ τῶν κομῶν Λεγουρίου καὶ Λεϊθαριζίου, ἀποτελεῖ ἐν τῇ θήσει Τριπόταμα, παρὰ τὴν ἀρχαίαν Ψωφίδα, μετὰ τοῦ παραποτάμου Ἐρυμάνθου καὶ τοῦ χειμάρρου τοῦ ἀπὸ τῶν Σειρῶν, τὸν Ἐρύμανθον. Ἀπὸ θινῶς κατὰ τινὰς νοεῖται ὡς Ἀρ. ὁ ἀπὸ Ναυσῆς ῥέων Ἐρύμανθος. [Γ. Πδ.]

Ἀροδάφνη (Β ο τ.) κοινὴ ὀνομασία ἐν Ἀμεργῷ τοῦ Νηρίου (Nerium Oleander L. ἄλλως κοιν. Πικροδάφνη), ἐκ τοῦ Ροδοδάφνη = [Α]-ρο(δο)δάφνη. [Θ. Χ.]

Ἀροειδῆ (Β ο τ.) Βλ. λ. Ἀρῶδη.

Ἀρόη (ἀπὸ τοῦ ἄρῶ) ἀρχαιοτάτη πελασγικὴ πόλις ἐν Ἀχαΐᾳ, οἰκισθεῖσα ὑπὸ τοῦ αὐτόχθονος Εὐμήλου τῇ βοήθειᾳ τοῦ Τριπολέμου· ἔκειτο ἐπὶ τοῦ νῦν φρουρίου ἡ τῆς παλαιᾶς ἀκροπόλεως τῶν Πατρῶν καὶ ἐκ ταύτης ἐπαυξήσας τὴν πόλιν ὁ Πατρεὺς Πάτρας ἐκάλεσεν. [Γ. Πδ.]

Ἀρολσεν. Πρωτ. τῆς ἐν Γερμανίᾳ ἡγεμονίης Βαλδελκίης, ἔχουσα 2442 κατ. (1885).

Ἀρομσεν (Haromazek). Ἦτοι «Ἰρεῖς Ἐδραί», διότι ἀπετελέσθη ἐκ τῆς ἐνώσεως τριῶν ἐπαρχιῶν· κοιμίζεται τῆς σύγκριτης Τρανσυλβανίας, ἔχουσα 3556.29 τγμ. ἔκτασιν καὶ 125 528 κατ (1880). Χώρα δραινὴ, κατοικουμένη ὑπὸ Μαγυάριων καὶ Ρουμούνων. [Π. Π.]

Ἄρον (Haro). Πόλις τῆς Ἰσπανίας ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Λεγκρόνου τῆς Παλαιᾶς Καστίλης, ἐκτισμένη ἀμφιθεατρικῶς ἐπὶ δύο λόφων. Κατ. 6417 (1887). [Π. Π.]

Ἄρον (Μετρολ.) ἀρ γαλλ. μονὰς ἐμβαδὸν τοῦ γαλλικοῦ μετρικοῦ συστήματος διὰ μετρίας ἐκτάσεις, ἴσον πρὸς 100 τετραγωνικά μέτρα, ἐπομένως ἴσον πρὸς τετράγωνον ἔχον πλευρὰν 10 μέτρων. Κατὰ τὴν παράδοξον τοῦ γαλλικοῦ μετρικοῦ συστήματος ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος τῇ 1836 ἀντὶ τοῦ Ἀ. εἰσῆχθη τὸ στρέμμα, ἴσον πρὸς 10 Ἀ. καὶ τοῦτο ὅπως ἡ νῦν μονὰς πλησιάζει ὅπως οὖν τὸ παλαιὸν στρέμμα. Οἱ Γάλλοι διὰ μεγάλης ἐκτάσεως μεταχειρίζονται τὸ ἐκτάριον = 10 ἄρα. [Δ. Κ.]

Ἄρον (Argum). Βλ. Ἀρῶδη.

Ἀρόνα. Ἀρχαία πόλις τῆς ἰταλικῆς ἐπαρχίας Νεβάρης, καίμενη κατὰ τὴν Ν. Ἰσπανίαν τῆς Μείζονος ἡμῆς παρὰ τινὰ σιδηρ. διακλάδωσιν. ἔχει ἀκρόπολιν, ὠρεῖον μητροπολιτικὸν κἀν, ἀκμαῖον ἐμπόριον καὶ 4174 κατ. (1881). [Π. Π.]

Ἀρονζιγέ, φιλόλογος τῆς Ἀνδαλουτίας καὶ διακεκριμένη ποιητρία. Ἐκινόνισε τὰ τῆς προσωδίας, ὡς καὶ τὸ ἔνομα αὐτῆς δηλοῖ. Ταυτοχρόνως ἡσχολήθη περὶ τὴν σύνταξιν λεξικοῦ καὶ συντακτικοῦ. Ἀπέθανε τῇ 1059 μ. Χ. [Π. Π. Μ.]

Ἀρονστούκ. Κομιτεῖα τῆς βορείου-αφρικανικῆς Πολιτείας τῆς Μαίνης, περιλαμβάνουσα τὴν Β. καὶ ΒΑ. Μαίνην. Τὸ πλεῖστον αὐτῆς καλύπτεται ὑπὸ θαλῶν καὶ ἀνήκει εἰς τὸ ὕδατοπέδιον τοῦ Οὐδάλλουστου ἡ Ἀγίου Ἰωάννου τῆς Μαίνης. Τὸ ΒΑ. αὐτῆς μέρος ἀρδεύεται ὑπὸ τοῦ Ἀρ ο υ σ τ ο ῦ κ. ἔχει 41700 κατ. (1880), πρωτ. δὲ τὴν Χ ο ῦ λ τ ο ν, καίμενην παρὰ τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Μεδούγγου, καὶ ἔχουσιν σταθμὸν σιδηρ. καὶ 3 228 κατ. (1880). [Π. Π.]

Ἀροσίταν. Χωρίον τῆς Ἀλβανίας (μουσεαφίλκιον καὶ καζῆς Βερατίου) οἰκουμένον ὑπὸ 1425 περίπου Ἀλβανῶν μουσευμάτων τῇ 1885. [Π.]

Ἀροτράς. Ἰδ. Κρινίτης.

Ἀροτριώντα κτήνη (Δ η μ σ σ ι ο λ ο γ.) οἱ βόες, ἀγελάδες, ἱπποί, ἡμίονοι, βοῦβαλια καὶ λοιπὰ, ὅσα μεταχειρίζονται οἱ γεωργοὶ εἰς τὸ ἄρτρον, καὶ τῶν ὁποίων ἡ φορολογία ἀντικατέστησε κατὰ τὸ 1880 τὸ τέως ἰσχύον

φορολογικὸν σύστημα ὡς πρὸς τὸν ἔγγειον φόρον ἐπὶ τῶν δημητριακῶν καρπῶν (Ν. ΩΙ' 15 Ἀπρ. 1880). Ὁ ἐπὶ τῶν ἀροτριῶντων κτηνῶν φόρος κανονίζεται διὰ τοῦ ἐγκυρίου φορολογικοῦ νόμου ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ μέσου ἔρου παραγωγῆς δημητριακῶν καρπῶν κατὰ κτηνός, μὴ δυνάμενος ὅμως νὰ ὑπερέτῃ τὰς δέκα καὶ πέντε δραχμάς. Ὁ ἐπὶ τῶν ἀτμοκινήτων ἀρότρων φόρος ἐρίζεται ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κτηνῶν, πρὸς τὰ ὅποια ἀναλογεῖ ἡ δύναμις αὐτῶν. Ἡ δὴλωσις τῶν εἰς φόρον ὑποκειμένων Ἀροτρ. κτ. γίνεται κατ' ἔτος ἐν τῷ μηνὶ Ὀκτωβρίου, ἡ δ' ἀπαριθμῆσις μέχρι τέλους τοῦ μηνὸς Δεκεμβρίου. Ὁ κατάλογος τῶν φορολογητέων κτηνῶν συντάσσεται ὑπὸ τοῦ Οἰκονομικοῦ Ἐφόρου ἐντὸς τοῦ μηνὸς Μαρτίου, οὐδεμίαν δὲ τοῦ καταλόγου ἐπιτρέπεται μεταβολὴ καὶ ἂν κτηνὸς τι ἐκ τῶν ἐν αὐτῇ ἐγγεγραμμένων ἀπολεσθῇ ἢ παύσῃ τοῦ ἀροτρίῃν μετὰ τὴν δέλωσιν. (Περὶ τῶν λοιπῶν διατάξεων ἔρα ἔρθ. 5—21 τοῦ ἀνωτ. Ν. καὶ Ν. ΔΡΚΖ' τῆς 28 Δεκεμβρ. 1883, ΑΤΨΕ' 12 Μαρτ. 1887 καὶ ΑΧΝΘ 30 Νοεμβρ. 1888). [Ἀγγ.]

Ἄροτρον. Τὸ πρῶτον ἐργαλεῖον, ὅπερ ὁ ἄνθρωπος μετεχειρίσθη πρὸς καλλιέργειαν τῆς γῆς δὲν ἦτο τὸ ἄροτρον, ὅσον ἀρχαῖον καὶ ἂν θεωρῇται τοῦτο. Ἡ πρώτη καλλιέργεια τῆς γῆς συνίστατο εἰς τὴν ἐπιπόλαιον τοῦ ἐδάφους ἀνασκάλευσιν δι' αἰχμηροῦ τινος ἐργαλείου, καὶ ὡς τοιοῦτο κατ' ἀρχὰς ἐχρησίμευε τὸ κέρας τῆς ἐλάφου κατ' ἀπεμίμησιν τοῦ ὁποῖου κατασκευάσθη ἐκ ξύλου ἢ πρώτης ἄξινης, ἣν παριστᾷ ἡ εἰκὼν. 1. Ἀλλὰ τὸ ὄργανον τοῦτο, ὅπερ ἡ-

Εἰκ. 1.

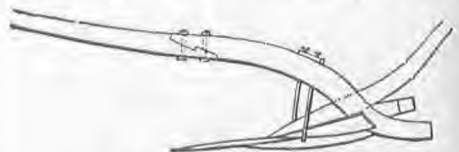
νάγκηζε τὸν ἄνθρωπον νὰ κύπτῃ πρὸς τὴν γῆν, ἐπιπονώτερον κατέστη ὅτε οὗτος ἀφῆκε τὰ ἀπαλά καὶ εὐρὴν ἐδάφη τῶν κοιλάδων, ἃς πρῶτον πιθανῶς κατῴκει ἀπεφάσιζε νὰ καλλιεργήσῃ καὶ τόπους τραχυτέρους, νὰ ἐπιζητήσῃ δὲ καὶ προϊόντα ἀφθονώτερα καὶ καλλίτερα. Ἰδὼν λοιπὸν τὸ ἀνεπαρκές τῶν ἰδίων αὐτοῦ δυνάμεων ἐδάμιας τὴν βούν καὶ προσέειπεν αὐτῷ εἰς τὴν λαβὴν τῆς ἄξινης του, ἥτις τὴν αἰχμὴν ἐδύθηεν εἰς τὴν γῆν ἐπεκτείνας τὸ ἔτερον αὐ-

τῆς ἄκρον ἐν εἴδει ἐχέτης ἢ κηδάλιου (εἰκὼν 2).

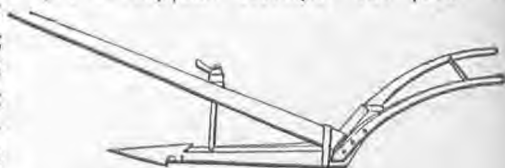
Εἰκ. 2.

Τοιοῦτο ἦτο τὸ πρῶτον ἄροτρον καὶ μετὰ παρελθούσων αἰώνων τοιοῦτο σχεδὸν διατέλει εἰσέτι παρὰ τοῖς πλείστοις τῶν λαῶν τῆς γῆς· διότι ἐλαχίστη παρατηρεῖται διαφορὰ μετὰ αὐτοῦ καὶ τῶν σήμερον ἐτι παρ' ἡμῖν ἐν χρήσει ἀρχαίων ἀρότρων, ἅπερ αἱ προκείμεναι εἰκόνες παριστῶσι (εἰκὼν. 3 καὶ 4) καὶ ὧν ἡ

Εἰκ. 3.

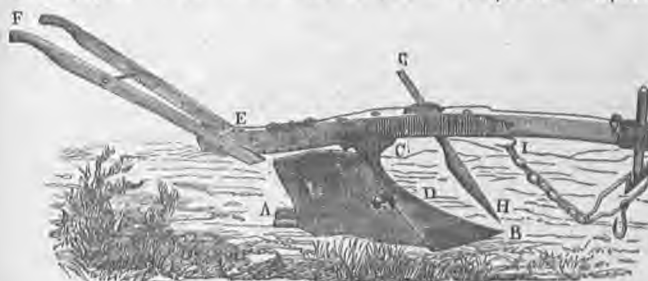
μόνη σχεδὸν τελειοποιήσις συνίσταται εἰς τὴν προσθήκην τῆς σιδηρᾶς αἰχμῆς, τοῦ ὕ ν ν ῖ ο υ. Ἄλλ' εἶνε ἀνεπαρκές τὸ ἄροτρον τοῦτο διὰ τὴν κατὰλληλον τοῦ ἐδάφους προπαρασκευῇ πρὸς καλλιέργειαν εὐδόκιμον τῶν φυτῶν· τὸ

Εἰκ. 4.

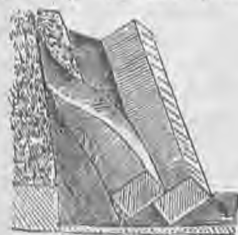
πρῶτον αὐτοῦ ἐλάττωμα εἶνε ὅτι ἐπιπολαίως μόνον ἀνέγει τὴν γῆν μὴ δυνάμενον νὰ σκαψῇ αὐτὴν βαθέως, τὸ δὲ δεύτερον ὅτι οὐδ' ἀνασκαλεῖται ὅλην τοῦ ἐδάφους τὴν ἐπιφάνειαν, ἀλλ' ἀνοίγει μόνον αὐλακὰς ἀβαθεῖς μετὰ τῶν ἐποίων ἀφίνει ἀπρόσδεκτα μέρη γῆς γυνωιδῶς ἐξέχοντα. Οὕτως, ὥστε αἱ ρίζαι τῶν καλλιεργημένων φυτῶν δὲν δύνανται νὰ ἐπεκαταθῶσιν ἐλευθέρως πρὸς εὐρέσιν τῆς ἀναγκαίουσας τροφῆς καὶ πρὸς καλὴν αὐτῶν στείρωσιν ἐν τῷ ἐδάφει, οὔτε δύνανται νὰ κατέλθωσι βαθέως εἰς τὴν γῆν πρὸς ἀναζήτησιν τῆς ἀναγκαίας κατὰ τὸ θερὸς ὑγρασίας. Ἀφ' ἐτέρου, ἐνεκα τῆς ἀβαθοῦς καὶ ἀτελοῦς διὰ τοῦ ἀρότρου ἡμῶν καλλιέργειας, κατὰ τὰς βροχεράς ἐποχὰς τὰ ὕδατα μὴ δυνάμενα νὰ κατεσθῶσιν εἰς τὴν γῆν, ἡ λιμνάζουσιν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους πρὸς μεγίστην τῶν φυτῶν ζημίαν ἢ διασπορὰν κατὰ τὴν κλίσιν αὐτοῦ ἐξερχόμενα τῶν ἀγρῶν, ἐν ᾧ ἂν ἡ καλλιέργεια ἦτο βαθύτερα καὶ ἡ ἀνασκάλευσις καὶ διάθρυψις τοῦ ἐ-

δαφους τελειοτέρα, τὰ ὕδατα τῶν βροχῶν κατεσθύντα εἰς τὴν γῆν καὶ στοιχεῖα ὠφέλιμα ἀπὸ τῆς ἀτμοσφαιρῆς θά ἔσονται, καὶ εἰς τὴν καλὴν κατεργασίαν καὶ διαλυσιμότητα τῶν στοιχείων τῆς γῆς θά συνετέλουν, καὶ εἰς τὸ βάθος αὐτῆς ἐναποταμιευόμενα καὶ δυσκίνητος ἔξατμιζόμενα θ' ἀπετέλουν σημαντικὸν κεφάλαιον ὑγρασίας διὰ τὴν θερμὴν περιέδον τῆς βλαστήσεως. Ἄλλ' ἐν ᾧ τὸ ἡμέτερον ἄροτρον σήκῃ ἀπλῶς τὴν γῆν διὰ μένου τοῦ αἰγμηροῦ αὐτοῦ ὕνιου, τὸ σήμερον ἐν τῇ ἑλλήν. Εὐρώπῃ παραδεδογμένον ἐκτελεῖ τελειοτέραν ἐργασίαν, καθ' ὅτι συνίσταται ἐκ τριῶν κυρίως ἐργαζομένων μερῶν: τῆς α π ὁ θ ης Η (εἰκὼν 5).

Εἰκ. 5

ἥτις κόπτει καθέτως, πρὸς τὰ ἀριστερὰ ἐκ τοῦ ἀκαλλιέργητου μέρους ταινίαν γῆς μαλλὼν ἢ ἥττον πλατείαν, τοῦ ὕνιου Β, ὅπερ κόπτει κάτωθεν τὴν ταινίαν ταύτην ὀριζοντίως, καὶ τοῦ πτεροῦ Λ, ἐπὶ τοῦ ὅποιου, καθ' ὅσον προχωρεῖ τὸ ἄροτρον, ἀνέρχεται ἡ ταινία τῆς γῆς, καὶ ὡς ἐκ τοῦ ἐλικοειδοῦς αὐτοῦ σχήματος ἀναστρέφεται καὶ κατατίθεται πρὸς τὰ δεξιὰ ἐκθέτουσα τὸ κάτω αὐτῇ: μέρος εἰς τὴν εὐεργετικὴν τῆς ἀτμοσφαιρᾶς ἐπιρροὴν μὴ μένοντος οὕτω οὐδ' ἐλαχίστου μέρους γῆς ἀπροσδιλήτου καθ' ὅτι ἀποκοπτομένη καθέτως καὶ ὀριζοντίως ἡ ταινία τῆς γῆς ἀναστρέφεται ἀνοίγουσα καθαρὰν αὐλάκην, ἐν τῇ ὅποιᾳ ἀνατρέπεται ἡ ἐπομένη ταινία καὶ οὕτω καθέξῃς (εἰκ. 6). Ἐννοεῖται, ὅτι δὲν μένει ἀλεαρία ἡ

Εἰκ. 6

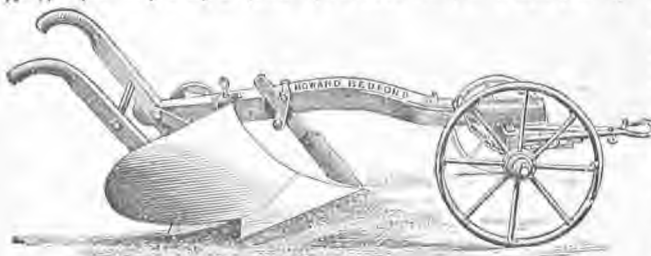
ταινία ἀναστρεφόμενη, ὡς φαίνεται ἐν τῇ εἰκόνι, ἀλλὰ πιπτουσα συντρίβεται κατὰ τὸ μαλλὼν καὶ ἥττον καὶ ἀποτελοῦνται οὕτω χάσματα ἐν τῇ χώματι, δι' ὧν τὸ ἀήρ εἰσχωρῶν ἐνεργεῖ ὠφέλιμος ἐπὶ τῶν στοιχείων τοῦ ἔδαφους. Τὰ εὐρωπαϊκὰ ἄροτρα ὡς ἐκ τῆς στερεότητος τῶν δύνανται νὰ ἐκτελῶσιν ἀρόσεις πολλὴ βαθείας, νὰ ἀναγκάπτωσι τὴν γῆν καὶ μέχρις ἡμίσεος μέτρου καὶ πλέον, ἐν ᾧ τὸ ἐγγχώριον ἡμῶν ἄροτρον δὲν ἠθέλει ἀνθε-

ξεῖ οὐδ' εἰς τὸ ἥμισυ τοῦ βάθους τούτου. Ἐκ τούτου τὸ εὐρωπαϊκὸν ἄροτρον ἐπιτρέπει τὴν καλλιέργειαν φυτῶν ἀπαιτούντων βαθύαν ὄρυξιν, εἰς γεωμήλων σακχαρούχων ἢ φερβίων τεύτων, δαυκίων καὶ ἄλλων. Διὰ τοῦτο ἡ γεωργία ἡμῶν περιορίζεται εἰς τὴν καλλιέργειαν μόνων σχεδὸν τῶν σιτηρῶν, πολλὰ δὲ ὡς τὰ ἀνωτέρω πολλαχοῦ παραμελοῦνται μὴ ἀναπτυσσόμενης οὕτω καὶ οὐδεμιᾶς τῶν σχετικῶν γεωργικῶν βιομηχανιῶν. Πλὴν τούτου ἀτελῶς πάντοτε ἐκτελεῖται ἡ καλλιέργεια τῶν σιτηρῶν μας, ἐν ᾧ διὰ τῆς καλλιέργειας τῶν ἀνωτέρω φυτῶν ἡ γῆ καλλίστα παρασκευάζεται διὰ τὴν τῶν σιτηρῶν ὠφελομένων οὐ μόνον ἐκ τῆς βαθείας ἀρόσεως, ἥτις γίνεται ἀναγκαστικῶς διὰ τὰ πρῶτα, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἐπίσης ἀναγκαίων δι' αὐτὰ σκαλισμάτων, ἅτινα παρασκευάζουσι διὰ τὰ σιτηρὰ τὸ ἔδαφος καλῶς ἀνεσκαλευμένον καὶ ἐλευθερὸν ἀγρίων καὶ βλαβερῶν χέρτων. Τοιαῦτα τὰ πλεονεκτήματα τοῦ εὐρωπαϊκοῦ ἀρότρου. Ἡ δὲ κατασκευὴ αὐτοῦ δὲν εἶνε ὅσον ὑπερβατικὴν οἱ γεωργίμας πολυπλοκός, οὔτε ἡ χρῆσις αὐτοῦ τόσοσ δυσκολία.

Τὸ ἄροτρον τοῦτο συνίσταται ἐκ τῶν κυρίων αὐτοῦ μερῶν καὶ τῶν δευτερευόντων. Τὰ πρῶτα εἶνε ἡ σπάθῃ Η, τὸ ὕνιον Β, καὶ τὸ πτερόν Λ μετὰ τοῦ αὐχένος Δ (εἰκ. 5), τὰ δευτέρα ἡ πέζα Α, ὁ στύλος, ὁ κανὼν ΚΛ, αἱ ἐχέλας Γ καὶ ὁ ῥυμὸς Ε, ἐφ' οὗ πάντα ταῦτα συναρμολογούνται, καὶ ἐπὶ τοῦ ὅποιου ἐφαρμόζεται ἡ δύναμις τῆς ἑλξεως. Ἡ μὲν σπάθῃ χρησιμεύει εἰς τὸ νὰ κόπῃ τὴν γῆν καθέτως καὶ εἶνε προσηλωμένη διὰ πιεστικοῦ καγκλίου ἢ ἄλλου τινος μεσσοῦ ἐπὶ τοῦ ῥυμοῦ ὀλίγον πρὸ τοῦ ὕνιου κεκλιμένη κατὰ τι πρὸς τὰ ἔμπροσθ. Τὸ δ' ὕνιον, ὅπερ τέμνει τὴν γῆν ὀριζοντίως εἶνε προσηλωμένον ἐπὶ τοῦ προσόμου ἄκρου τοῦ αὐχένος, μεθ' οὗ κάτωθεν ὀριζοντίως συνδέεται ἡ πέζα, ἐφ' ἧς φέρεται τὸ ἄροτρον τὸ ὅπισθεν αὐτῆς ἄκρον καλεῖται πτερόν.

Ὁ αὐχὴν καὶ ὁ στύλος, μεθ' ὧν καὶ ἡ πέζα καὶ τὸ πτερόν συνδέονται, χρησιμεύουσιν εἰς τὴν προσαρμογὴν τοῦ ὅλου σώματος τοῦ ἀρότρου ἐπὶ τοῦ ῥυμοῦ. Εἰς τὸ πρόσθιον ἄκρον τοῦ ῥυμοῦ ὑπάρχει ἀλλοκοσιδὴς ὀπή. ἐντὸς τῆς ὅποιας χωρεῖ καὶ δύναται νὰ ἀνέρχῃται καὶ κατέρχῃται ἡ καθέτος πλευρὰ Κ τοῦ κανόνα, ἔχοντος ὀριζοντίαν πλευρὰν ὀδοντωτὴν Ι ἀποτελοῦσαν ὀρθὴν γωνίαν μετὰ τῆς πρώτης. Ἐπὶ τοῦ ῥυμοῦ κάτωθεν καὶ ὀλίγον ἔμπροσθεν τῆς σπάθης ὑπάρχει σιδηρῶν ἀγκιστρῶν Ι, ἐντὸς τοῦ ὅποιου εἰσέρχεται ὁ ἄκρος κρίκος τῆς ἐλκτικῆς ἀλυσίδος αὐτῆς ἔμπροσθεν φέρει μέγαν ἐπιμήκη

κρίκον, εἰς ὃν εἰσέρχεται ἡ ὀρίζοντία πλευρὰ τοῦ κ α ν ὀ σ, ἀπολήγει δὲ εἰς ἰσχυρὸν ἄγκιστρον ἀπὸ τοῦ ὁποίου τὰ κτήνη συρροῦσι τὸ ἄροτρον. Τὰς εἰς τὸ ὀπισθεν ἄκρον τοῦ ρυμοῦ προσήλωμένους εἰς τὴν α σ κ κ α τ α ὦ γ ὠ ρ γ ὸς μεταχειριζόμενος αὐτὰς ὡς πηδάλιον πρὸς διευθύνειν τοῦ ἀρότρου. Τὸ περιγραφέν ἄροτρον εἶνε τὸ λεγόμενον ἁ π λ ο ὦ ν ἄ ρ ο τ ρ ο ν τ ο ὦ Δ ο μ θ ἄ λ, ὀνομασθὲν οὕτως ἀπὸ τοῦ διαιτήτου Γάλλου ἀγρονόμου Dombasle, ὅστις πρῶτος κατασκευασεν αὐτὸ τοιοῦτον, τελειοποίησας τὸ ἄροτρον τῆς πατρίδος του. Διαφορὰς ὄντων τροποποιήσεις ἔφερον οἱ νεώτεροι κατασκευασταὶ ἰδίως εἰς τὸν κανόνα τοῦ ἀρότρου, ὥστε ὑπάρχουσι διάφορα συστήματα ρυθμίσεως τῶν εὐρωπαϊκῶν ἀρότρων μὴ διαφέροντα πολὺ ἀπ' ἀλλήλων. Ἀλλ' ἰδιαίτερον τὰ ξιν ἀρότρων ἀποτελοῦσι τὰ λεγόμενα τ ρ ο χ ὀ ρ ὀ ρ α ἄ ρ ο τ ρ α (εἰκ. 7). Ταῦτα διαφέ-

Εἰκ. 7

ρουσι τῶν ἁ π λ ο ὦ ν ἄ ρ ο τ ρ ῶ ν, καθ' ὅτι τὸ πρόσθιον μέρος τοῦ ρυμοῦ αὐτῶν μὴ φέρον κανόνα στηρίζεται ἐπὶ διτρώχου τινος συνδεδεμένου μετὰ τοῦ ἄξονος αὐτοῦ δι' ἀλύσεως ἢ διὰ καθέτου σχολίου. Διαφέρουσι δ' ἄλλως τὰ ἄροτρα ἀπ' ἀλλήλων καὶ ὡς ἐκ τῆς εἰδικῆς αὐτῶν χρήσεως τροποποιούμενα κατὰ τι ἀναλόγως τῆς περιστάσεως· οὕτως ὑπάρχουσιν ἄροτρα δι' ἐπιπολαίους ἀρόσεις καὶ ἄλλα διὰ βαθείας ἢ ἀνασκαπτικὰς ἀρόσεις, ἄλλα πρὸς καλλιέργειαν τῶν ἀμπελώνων κτλ. Ὑπάρχουσι πρὸς τούτοις καὶ πολυὺννια ἄροτρα (εἰκ. 8)

Εἰκ. 8

καὶ τέλος ἄροτρα ἀτμοκίνητα δι' ἀρόσεις με-

γάλων ἐκτάσεων καὶ σπουδαίας γεωργικῆς ἐπιχειρήσεις. [Γ.Δ.Σ.]

Ἄροτρον δασικόν (Waldpflug γερμ.). Ἐν τῇ δασοκομίᾳ ποιοῦμεθα χρῆσιν τοῦ ἀρότρου πρὸς παρασκευὴν τοῦ ἐδάφους διὰ σπορὰς ἢ φυτείας, ἀλλὰ μόνον ἂν τὸ ἐδαφὸς εἶνε ἐπίπεδον, ἢ μετρίως κεκλιμένον καὶ δὲν περιέχῃ λίθους. Προκειμένου δε περὶ ἐδάφους ἀρτίως ὑλοτομηθέντος προαπαιτεῖται καὶ ἡ ἐκρίζωσις πάντων τῶν πρέμνων. Ἡ ἄροσις προτιμᾶται (σπου εἶνε δυνατὴ) διὰ τὸ εὖωνον αὐτῆς ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν διὰ τῆς σκαπάνης παρασκευὴν τοῦ ἐδάφους. [X.]

Ἀροῦν-αλ-Ρασιδ ἦτο· Ἀροῦν ὁ δίκαιος. Ὁ περιφημώτατος τῶν ἐν Βαγδάτῳ ἀρξάντων Ἀβδασιδῶν Χαλιφῶν, υἱὸς καὶ διάδοχος τοῦ Χαλιφου Ἀ λ μ α α δὲ. Ἐγεννήθη τῇ 766, διεδέξατο δὲ τὸν πατέρα αὐτοῦ εἰς τὸ χαλιφικὸν ἄξιωμα τῇ 786. Ἡ κυδέρνησις τοῦ Ἀρ. θεωρεῖται ὡς χρυσοῦς αἰὼν τοῦ πολιτικοῦ μεγαλείου καὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἀκμῆς τοῦ χαλιφικοῦ κράτους. Ὁ Ἀρ. διεφημίσθη διὰ τὴν αὐστηρότητα αὐτοῦ περὶ τὴν ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης, ἐπ' αὐτοῦ δὲ προήχθη καὶ ἡ ἐπιστήμη καὶ ἡ ἀρχιτεκτονικὴ καὶ τὸ Βαγδάτιον κατέστη πόλις μεγίστη καὶ ἀνθηροτάτη. Ὁ Ἀρ. ἦτο σύγχρονος τοῦ Καρόλου τοῦ μεγάλου, πρὸς ὃν διετήρει φιλικὰς σχέσεις,

καὶ τῆς αὐτοκρατείας τοῦ Βυζαντίου Βιρήνης, ἣν ὑπέδαλεν εἰς φόρου πληρωμὴν. Πρὸς τὸν διάδοχον τῆς Βιρήνης Νικηφόρον Α' ἔνεκα ἀρνήσεως τῆς πληρωμῆς τοῦ φόρου περιῆλθεν εἰς αἰματηροὺς πολέμους. Ἐτελεύτησε τῇ 809. Τὸ ὄνομα τοῦ Ἀροῦν ἔμεινε καὶ μένει ἐτι ἐν ἡσμασι καὶ μύθοις παροιμιῶδες ἐν τῇ Μωαμεθανικῇ Ἀνατολῇ ὡς τὸ τοῦ Σολομῶντος καὶ ἄλλων Ἀσιατῶν ἡγεμόνων διὰ τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν λαμπρότητα τῆς βασιλείας. Ἀλλ' ὅσω καὶ ἂν ἐφημίσθη ἐπὶ δικαιοσύνην χαρακτῆρος, κατὰ βάθος ἦτο τυραννικός, φιλαρχος καὶ ἡδυπαθὴς, ὑπὲρ τὴν ἀξίαν καὶ τὸ δίκαιον μέτρον ἐξυμνοῦμενος καὶ ἐγκωμιαζόμενος. [Π. Κ.]

Ἀροῦν-νήσοι. Νοτιώτατον σύμπλεγμα τοῦ Ἰνδικοῦ ἀρχιπελάγους, ἀνῆκον εἰς τὰς ὀλλανδικὰς κτήσεις (τοποτηρητεία Ἀμβόινας). Κεῖται εἰς πλάτ. 5°—7° Ν. καὶ μῆκ. 134°—135° ἀν. Γρῆν. ἀποτελεῖται δὲ ἐκ μιᾶς μεγάλης καὶ 80 περίπου μικρῶν νήσων, ἐχουσῶν ἐν συνόλῳ ἐμβαδὸν 6883 τχμ. Ἐξ αὐτῶν δὲ 19 μόνον εἶναι κατοικημέναι, ὧν οἱ ἰθαγενεῖς κάτοικοι κυρίως Παπούαι, ἀριθμοῦνται εἰς 20 000,—

Ἀρχαῖον ἐμπορίον. [Π. Π.]

Ἄρουνδελ. Ἀρχαία πόλις, ἀποτελούσα δῆμον καὶ βουλευτικὴν περιφέρειαν τῆς ἀγ-
γλικῆς κομητείας Σούσεξ, ἐπὶ τοῦ πλωτοῦ
Ἄρουν, ἐνομένου διὰ διώρυχος μετὰ τοῦ Τα-
μέσεως. Κεῖται ἐπὶ τῆς κλιτύος λόφου, εἰς οὗ
τὴν κορυφὴν μέγας πύργος τῶν δευκῶν τοῦ
Νόρφολκ, ἄλλοτε ἰσχυρότατον φρούριον. ἔχει
2748 κατ. [Π.Π.]

Ἄρουνδιναιρία. Βλ. Λυδοσφία

Ἄρουδο Βλ. Κάλαμος.

Ἄρουραῖοι ἀδελφοὶ (fratres Ar-
vales). Ῥωμαῖοι ἱερεῖς, οὗτοι κληθέντες ἀπὸ
τῆς ἀρούρης (arvum), διότι ἔκαμνον θυ-
σίας ὑπὲρ εὐφορίας τῶν καρπῶν τῆς γῆς. Ἀ-
πετέλουν σύλλογον (collegium) καὶ ἦσαν δώ-
δεκα τὸν ἀριθμὸν καὶ πατρικίον τὸ γένος προί-
σταμένου ἐνὸς μαγίστρου. Κατὰ τὸν μά-
χιον μῆνα ἐκάστου ἔτους, ὁλίγον πρὸ τοῦ θερι-
οῦ, περιήρχοντο τοὺς ἀγροὺς φέροντες περὶ
τὴν κεφαλὴν στεφάνους σταχύων πεπλεγμένων
μετὰ λευκοῦ ἔριου, ἄγοντες δὲ μεθ' αὐτῶν ὅν
ἐγκυμονοῦσαν, ὡς σύμβολον τῆς εὐφορίας, ὡρ-
χοῦντο τὴν ἱερὰν καὶ ἐνόπλιον ὄρχησιν τὴν κα-
λουμένην tripudium καὶ ἀπήγγελλον ὑπὲρ
τῶν καρπῶν τῆς γῆς τὰ ἱερὰ αὐτῶν ἔπη (car-
mina) εἰς τὴν θεὸν Δίαν, θύοντες πρὸς αὐτὴν
καὶ ἄλλα θύματα καὶ τὴν ὕν, τὴν ὅποιαν θυ-
σίαν ἐκάλουν οἱ Ῥωμαῖοι ἀμάρουα λίαν
(Στράβ. Β', 3). Ἡ παράδοσις ἀνῆγε τὴν ἀρ-
χὴν τοῦ ἱερατικοῦ ἐκείνου συλλόγου εἰς Ἀκ-
χαν Λαρεντίαν (ἰδ. λ.) τὴν τρωπὸν τοῦ Ῥω-
μύλου, ἥτις πρώτῃ μυθολογεῖται ὅτι μετὰ τῶν
δώδεκα αὐτῆς ὡτὸν ἐτέλεσε τὰς ἀρουραίας ἐ-
καίνας ἐορτάς. Ὁ Αὐγούστος ἀναδιωργάνωσε
τὰ τοῦ συλλόγου τῶν Ἀρουραίων, ὅπως καὶ
ἄλλα θρησκευτικὰ ἱδρύματα καὶ ἔγεινεν ὁ ἰ-
διος μάχιστος τοῦ συλλόγου, ἔπειτα δὲ καὶ
οἱ λοιποὶ αὐτοκράτορες προσελάμβανον καὶ
τοῦτο τὸ ἱερατικὸν ἀξίωμα. Ἀπὸ τοῦ 1670
ἀνευρίθησαν ἐν τῷ ἱερῷ ἄλσει τῆς θεᾶς Δίας,
πλησίον τῆς Ῥώμης, διάφοροι ἐπιγραφαὶ ἔχου-
σαι ἀναγεγραμμένα τὰ πρακτικὰ (acta) συν-
όδων τοῦ συλλόγου τῶν Ἀρουραίων, ὧν μάλι-
στα λέγουσιν ὅτι ἐν ἔτει 1777 ἀνασκαφείσα,
διότι ἐν αὐτῇ μετὰ τοῦ πρακτικοῦ περιέχεται
καὶ ἐν ἐκ τῶν ψαλλομένων ὑπὸ τῶν Ἀρου-
ραίων ἱερῶν ἐπῶν. Ἡ ἐπιγραφή αὕτη ἀνάγε-
ται, εἰς τοὺς χρόνους τοῦ αὐτοκράτορος Ἰου-
λίου ἀγαλόου (118 μ.Χ.), εἶναι δὲ, ὡς φαίνε-
ται τὸ ἔπος ἀντιγεγραμμένον ἐξ ἄλλης πα-
λαιότερας ἀναγραφῆς ἀποκειμένης ἐν τοῖς ἀρ-
χείοις τοῦ συλλόγου, ὡς δεκνύουσι καὶ τὰ
περὶ τὴν μεταγραφὴν τῶν ἀρχαίων λέξεων
σφάλματα καὶ ἡ ἐν τῇ κειμένῃ συνύπαρξις
καὶ ἀρχαίων καὶ νεωτέρων τύπων. Πλήρη
συλλογὴν τῶν ἐπιγραφικῶν ἐκείνων εὐρημά-
των ἰδ. παρὰ G. Henzen Acta fratrum
Arvalium quae supersunt κτλ. ἐν Βερο-
λίῳ 1874. Ἐτι δὲ νεώτερα εὐρήματα ἰδ. ἐν

τῷ Bulletino dell' Instituto τῆς Ῥώμης
1882 σελ. 72. Βλ. ἀκόμη περὶ τῶν Ἀρου-
ραίων καὶ ὅσα παρ' ἡμῖν ἐδημοσίευσεν ἐν τῇ
Ἐφ. τῶν Φιλολογῶν περίοδ. 6' τ. 5' σελ. 77
ἐξ. καὶ τ. γ' σελ. 343 ἐξ.

Ὁ γάλλος G. Edon (Ecriture et pro-
nunciation du latin κτλ. Paris 1882 καὶ
Nouvelle étude sur le chant lémurial
κτλ. Paris 1884 πρὸς. καὶ Schweizer-
Sidler. Philologische Wochenschrift
1883 σελ. 765) ἐξηγεῖται τὴν τοιμηρὰν γνώ-
μην ὅτι τὸ ἐν τῇ ἐπιγραφῇ τοῦ 1777 ἔπος οὐ-
δὲν κοινὸν ἔχει πρὸς τὸν συλλογον τῶν Ἀ-
ρουραίων, ἀλλ' ὅτι εἶναι ὁρθὴν τυπικὸς ἐξερ-
κισμὸς πρὸς ἐξίλασιν τῶν κακοποιῶν πνευ-
μάτων τῶν τεθνεώτων, τὰ ὅποια οἱ Ῥωμαῖοι
ἐκάλουν Lemures, ἀλλ' ἡ γνώμη αὕτη ἂν
καὶ μετὰ πολλῆς πιθανότητος ὑποστηρίχθῃσιν δὲν
ἔτυχε κοινῆς ἀποδοχῆς. [Σ.]

Ἀρούσοι (καὶ Ἀρόσοι). Φυλὴ
τῶν Γαλάς τῆς Ἀν. Ἀφρικῆς, οἰκοῦσα χώραν
πεδινήν, κειμένην 60°—90° Β. Π. καὶ 100°—130°
Ἀν. Μ. τοῦ Γρην. [Π.Π.]

Ἄρπα (ἑλλην. πιθανῶς τρίγωνον, ἑβραϊστ.
Kinnor, ἰταλ. Arpa, γαλ. Harpe, γερμ.
Harfe, ἀγγλ. Harp). Τὸ εὐγενὲς τοῦτο ὄργα-
νον εἶναι ἐκ τῶν ἀρχαιοτάτων ἐγγόρδων ἢ
ἐντατῶν ὄργάνων ἀνήκει δ' εἰς τὴν κατηγο-
ρίαν τῶν δικτυλοκνηστῶν (βλ. Ἐγγόρδα ὄργανα).
Ἡ Ἄ. ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων ἤδη χρόνιον ἦτο
γνωστὴ εἰς τοὺς Αἰγυπτίους, οἵτινες κυρίως
ἐποίησαν χρῆσιν αὐτῆς κατὰ τὰς θρησκευτικὰς
αὐτῶν τελετάς. Ὑπῆρχον δὲ διαφόρων μεγε-
θῶν Ἄ., τὸ δὲ σχῆμα αὐτῆς ὁμοιάζει πρὸς τὸ
σημερινόν. Ὡς εἶδον Ἄ. δύναται νὰ θεωρη-
θῇ καὶ τὰ γνήσια ἑλληνικὰ ὄργανα: Λύρα,
Κιθάρα, Φάρμιγξ, Μάλαρις, Βάρβιτος, κ.λ.π.
ἐν οἷς καὶ ἡ Κινύρα (βλ. τὰς οἰκίας λ.), ἥν οἱ
Ἕλληνας παρέλαβον ἀπὸ τῶν Ἑβραίων δια-
τηροῦντες καὶ τὸ ὄνομα. Ἡ Κινύρα ὡς καὶ
πάντα τὰ ἐκφυλὰ ὄργανα ἐθεωροῦντο βάρβαρα
καὶ ἀπεκλείοντο τῶν ἑλληνικῶν ἀγώνων. Ἡ
Ἄ. περιελάμβανε πέντε διαπνῶν ἢ ὀκτάδας
(βλ. λ. Διάστημα) ἡρμείζετο δὲ μόνον διατονι-
κῶς (βλ. Διατονικὴ κλίμαξ) καὶ ἐγορδίζετο
προηγούμενως εἰς τὸν τρόπον εἰς ὃν ἔπρεπε νὰ
πιεχθῇ. Ἐν ἔτει 1720 ὁ Hochbrucker ἐ-
φεύρεν τὸν ἀπλοῦν μηχανισμόν τοῦ ποδῶματος,
(βλ. λ.), δι' οὗ νέος ὅλιος ὄριζον ἀνεῳχθῇ
πρὸς τοῦ εὐγενούς τοῦτου ὄργανου καὶ δι' οὗ
κατωρθώθη ἡ ἀποκτηθῇ ἡ χρωματικὴ κλίμαξ
αὐτοῦ. Ἡ ποδωματικὴ αὕτη Ἄ. ἐγορδολο-
γεῖτο εἰς τὴν τρίτην (Tertia) μεζονος
διὰ τριῶν ὑρέσεων παρὰ τὴν κλειδί, δηλαδὴ
Mi bemol majeur: χωρὶς δὲ νὰ μεταχειρισθῇ
τις τὸ ποδῶμα δίδει τὴν διατονικὴν κλίμακα
διὰ τριῶν ὑρέσεων. Ἡ Ἄ. αὕτη περιλαμβάνει
πέντε ὀκτάδας καὶ μίαν ἔκτην (Sexita). Ἐς
δὲ τὸ κατώ μέρος τοῦ ὄργανου ὑπάρχουσιν

ἑπτὰ ποδώματα (ἀνὰ ἓν δι' ἕκαστον διατονικὴν φθόγγον), δι' ὧν (διὰ ἰδιαιτέρων κινήσεων τῶν ποδῶν) ὁ παίζων δύναται νὰ μεταδιδῇ ἀπὸ τοῦ ἑνὸς τρόπου εἰς ἄλλον. Τῷ 1820 ὁ Erard ἐν Παρίσις ἐφευρε τὴν διπλὴν κίνησιν (double mouvement) τοῦ ποδώματος δι' ἧς κατώρθωσεν, ὥστε ἕκαστος διατονικὴς φθόγγος νὰ ὑψῶται οὐχὶ πλεον ἂν ἓν, ἀλλὰ ἀνὰ δύο ἡμιτόνια. Διὰ τῆς τελευταίας ταύτης τελειοποιήσεως ἐλευθέρως ὁ παίζων δύναται νὰ μεταδιδῇ ἀπὸ ἑνὸς εἰς ἄλλον τρόπον γορδίξεται δὲ ἡ "Α. αὕτη εἰς τὴν τρίτην μείζονος δι' ἑξ ὑφέσεων παρὰ τῇ κλειδί ὁηλαδῇ (Sol hémol majeur) καὶ περιλαμβάνει ὁ 1/2 περίπου διτάδας ἢ οὐδέν. Πρῶτος ὁ Glück ἔδωκε νέαν ὥθησιν εἰς τὴν "Α. εἰσπραγίων τὸ πρῶτον αὐτὴν εἰς τὸ μελόδραμα «Ὀρφεύς». Ἐκ τῶν νεωτέρων διὰ τὴν "Α. συνθετῶν διαπρεπέστεροι εἰναι ὁ Nadermann, Demar, Stribelt, Alvard, κλπ.

Τὴν "Α. τοῦ Erard μεταχειρίζονται ἀποκλειστικῶς σήμερον οἱ Ἀριστοτέχναι (Virtuosi), καὶ Καλλιτέχναι (Artistes). καὶ ἐν ταῖς ὀρχήστραις. Τῆς δὲ κοινῆς "Α. χρῆσιν ποιοῦνται οἱ ὀργανοπαῖκται. Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω "Α. ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι, ὧν ὁμῶς ἔπαυσεν ἡ χρῆσις. Συναυλία διὰ πολλῶν "Α. ὑπὸ καλλιτεχνῶν ἐκτελούμενῃ εἶναι ἐκ τῶν ἐξοχωτάτων καλλιτεχνικῶν ἀπολαύσεων, μεγάλωσπας δ' ἐκφράζει τὸ ὕψος τοῦ θεηραυτικῶς μεγαλείου. [N.]

Ἀρπάγη (N α υ τ.) τοῦ μαχαλιστῆρος, κισνοδαρὸς ὁ πεσκαδοῖρος· διπλοῦς ἀρθρωτὴς κόραξ, προσκεκολλημένος εἰς τὸ ἄκρον πολυστάστου, καλουμένου μαχαλιστῆρος, γρησιμεύων εἰς τὴν σύλληψιν ἐνὸς τῶν ἐνύχτων ἀνεσπασμένης ἀγκύρας καὶ τὴν ἔλξιν αὐτοῦ. γάρβιν τοῦ μαχαλισμοῦ τῆς ἀγκύρας, τοῦτοστι τῆς πλαγιάσεως αὐτῆς καὶ τῆς στερεώσεώς της πρὸς πῶραν τοῦ πλοίου. [H.K.]

Ἀρπίγιον κοινῶς κίντσα (γερμαν. Krempel) ὄργανον ἐν χρῆσει κατὰ τὴν μεταφορὰν ἀκραιῶν κορμῶν δένδρων εἰς μέρη δρεινά. Ὁμοιάζει πρὸς ἄξινην καὶ σέρει ἐν μόνον ῥύγχος δξύ, ὅπως ἐκδόλως ἐμπηγνύεται εἰς τὸ σῶμα τοῦ μεταφερομένου ξύλου. [X.]

Ἀρπαγος. Μῆδος σώσας τὸν παῖδα Κύρον, παραδοθέντα αὐτῷ πρὸς θανάτωσιν ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Μήδων Ἀστυάγου, ἐτιμωρήθη μετὰ τὴν αὔξησιν τοῦ Κύρου διὰ τοῦ θανάτου τοῦ ἰδίου ἐκτουτοῦ υἱοῦ, οὗ τὰ μέλη παρετέθησαν αὐτῷ κατὰ τι συμπόσιον. Πρὸς ἐκδίκησιν τῆς ὁμῆς ταύτης πράξεως τοῦ Ἀστυάγου, ὁ "Α. συνειργάσθη μετὰ τοῦ Κύρου, ὅστις καὶ κατέλυσε τὴν μνηκὴν ἀρχήν. Μετὰ δὲ τὴν ἱδρυσιν τοῦ περσικοῦ βασιλείου καὶ τὴν ἐκνέκησιν τοῦ Κροίσου ὡς στρατηγὸς τοῦ Κύρου καθυπέταξεν εἰς τοὺς Πέρσας τὰς ἐλληνίδας πόλεις τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. [A.]

Ἀρπίδ. Ἀρχηγὸς τῶν Οὐγγρων κατὰ τὴν ἐπιβρομὴν αὐτῶν ἀπὸ τῶν Σαρματικῶν χωρῶν εἰς τὴν ἀπ' αὐτῶν Οὐγγαρίαν κληθεῖσαν χώραν. Ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν αὐτοῦ οἱ Οὐγγροι κατέλαβον τὴν Τρανσυλβανίαν (894), πεδύλον τοὺς Βουλγάρους εἰς πληρωμὴν φόρου καὶ ὑπέταξαν μὲγα μέρος τῆς Κροατίας καὶ Σλαβονίας (895) ὡς καὶ τὴν Βοημίαν καὶ Παννονίαν (896—99). Τῷ 993 ὁ Ἀρπ. συνεικάλεσε μεγάλην ἐθνικὴν σύνδον οὐγγρικὴν ἐν Σαγεδινῳ, δι' ἧς ἐκάνοντο τὰ κατὰ τὴν ἀπονομήν τῆς δικαιοσύνης. Ἐτελεύτησε τῷ 900 καταλιπὼν μνημὴν ζωσιν μέχρι σήμερον παρὰ τοῖς Οὐγγροις μεγάλου ἐθνικοῦ ἥρωος. Οἱ ἀπὸ γονοὶ ἐδικαίλευον ἐν Οὐγγαρίᾳ ὡς ἡγεμόνες τῆς δυναστείας τῶν Ἀρπαδῶν, ἧς ἡ ἄρρη γραμμὴ ἐξέλιπε μετὰ τοῦ Ἀνδρέου Γ' (1301). [Π.Κ.]

Ἀρπακτικά ζῶα (Ζ ω ο λ.) βλ. Σαρκοφάγα ζῶα.

Ἀρπακτικά πτηνὰ (Ζ ω ο λ.) Πτηνὰ μεγάλα μετὰ ῥάμφους ἰσχυροῦ καὶ κυρτοῦ, ταρσοῦ καλυπτομένου ὑπὸ λεπτῶν καὶ ποδῶν συνισταμένων ἐκ τεσσάρων δακτύλων, ἐνὸς ἀπὸ σθίου καὶ τριῶν ἐμπροσθίων, ἡνωμένων πρὸς τὴν βᾶσιν διὰ βραχείας μεμβράνης καὶ ὡπλισμένων δι' ἐνύχτων ἰσχυρῶν. Διακρίνονται εἰς τρεῖς ὁμοιογενεῖας, τὴν τῶν Γλαυκοειδῶν, τὴν τῶν Κυρτοειδῶν καὶ τὴν τῶν Ἰεραιοειδῶν. Τὰ ἀρπακτικά χαρακτηρίζονται κυρίως ἐκ τῆς εὐρωστίας αὐτῶν, τῆς μεγίστης ἀναπτύξεως τῶ ἀισθητηρίων ὀργάνων, τῆς ἰδιαιτέρως κατασκευῆς τοῦ ῥάμφους καὶ τοῦ ὀπλισμοῦ τῶν ποδῶν. Ἡ κεφαλὴ αὐτῶν εἶναι παχεῖα, στρογγύλη, ἀπολήγουσα εἰς ἰσχυρὸν ῥάμφος, ἐλάχιστον πεπλεγμένον. καὶ περὶ τὴν βᾶσιν αὐτοῦ περιβεβλημένου ὑπὸ μεμβράνης καλουμένης κήρυμα ἐν ἣ εὐρηται οἱ ῥάβδινες. Αἱ ἀκμαὶ τοῦ ῥάμφους εἶναι αἰχμηρεῖ, σκληραὶ καὶ κεραιώδεις, τ' ἄκρον κυρτὸν ἐπίσης σκληρὸν καὶ κεραιώδες. Ρίς τῆκρον τῆς ἀνω διαγένομος, εἰς τὴν ἀντιστοιχοῦν μέρος πρὸς τῆκρον τῆς κάτω διαγένομος, ὑπάρχει ἐνίοτε σχιμῆτις ἢ δξύς δρυός. Οἱ δακτύλοι εἶναι μακροὶ καὶ ἰσχυροὶ ὡπλισμένοι δι' ἐνύχτων γαμψῶν, δι' ὧν λαμβάνουσι τὴν λείαν οἱ πόδες, οἵτινες εἶναι πτερωτοὶ μέχρι τῆς διαρθρώσεως τοῦ ταρσοῦ, σπανίως δὲ καὶ μέχρι τῶν δακτύλων. Τὰ πτερὰ εἶναι μεγάλα καὶ ἀραιὰ, πολλάκις δ' ὑπάρχουσι καὶ μέρη τοῦ σώματος γυμνὰ ἐν τῇ κεφαλῇ καὶ περὶ τῶν δεσχελμῶν. Αἱ πτέρυγες μακρὰ καὶ βεβῆται ἔχουσι δέκα κοπιὰ πτερὰ κύρια καὶ δώδεκα μὲχρι δεκαῖξ δευτερεύοντα. Ἡ οὖρ πλατεῖα καὶ μακρά, πολλάκις δ' ἀκρυνώδης συνίσταται ἐκ δώδεκα πηδαλιωτῶν πτερῶν. Τὰ ἀρπακτικά τρέπονται ἐκ ζῴων, κυρίως ἐκ θερμῶν ἀνιμῶν σποδυλοπτηνῶν, ἅτινα συλλαμβάνουσι ζῶντα, συγματοῦσι διὰ τῶν ἐνύχτων καὶ σπαράττουσι διὰ τοῦ ῥάμφους αὐτῶν. Αἱ τροφὲς προτοῦ ὑποστῶσι τὴν πέψιν μαλακύνονται

α
ων
λ-
γ-
υ-
ς-
ας
αι
ν-
γν
χ-
04
α
ς-
ης
μη
.]
ρ-
α
ρ-
ν-
ι-
δς
ι-
ις
ην
Γα
δ-
ων
α-
ο-
γ-
ον
ι-
ή-
οϋ
ύ-
ε-
τδ
ι-
ς.
ι-
σι
έ-
δδ
ε-
αί
αί
αί
αί
ρα
ς.
Γα
ρ-
σι
α-
αί
έν

3β. Ίεραξ ὁ παττοφόρος (*Astur palumbarius*).
2β. Τυέρος ὁ λαγώπους (*Buteo lagopus*).

6α. Ίκτινος (*Milvus regalis*). 2α. Ίεραξ ὁ πλανήτης (*Falco peregrinus*).

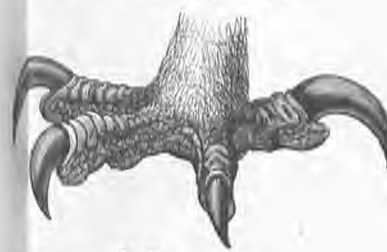
Ἐγκυκλοπαιδικὸν Λεξικόν.

4α. Νουράετος (*Aquila chrysaëtos*). 5α. Λεπὶς ὁ σπηλαιόβιος (*Aquila fulva*).

5α. Κρανίον ἀετοῦ.

5β. Ὄνυχες ἀετοῦ.

6β. Κίρκος (*Circus cyaneus*). 3α. Σπίλος (*Nisus communis*).

1. Γυρογίφανος (*Gypogeryon serpentarius*).

Ἀρθρ. Ἀρπακτικά πτηνά.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

6α. Αλγυώνος (Syrnium aluco). 6β. Ότος (Otus vulgaris).

1β. Γουάτος (Gypaëtus bar)

5. Βόας (Bubo maximus).

2. Περκινάτι

Ερμειου και Παριας

1α. Γύψ (Vultur monachus).

Neophroa perenopterus).

4. Γαύξ ή χιονόβος (Nyctea nivea).

7. Στρίξ (Strix flammea).

3. Κόνδωρ (Sarcorhamphus gryphus).

Άρθρ. Ἀρπακτικά πτηνά.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τῇ προλήβῃ, ἐξ οὗ τὰ πτερὰ καὶ αἱ τρίχες ἀποχωρίζονται καὶ ἀπέρριπτονται ἑξῶς. Τὰ ἀρπακτικά εὐρήνται εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς γῆς, τὰ πλείστα εἰς αἰσαδικὰ πεδῶσι μετ' εὐκολίας καὶ νεοτεύουσιν ἐπὶ τῶν δένδρων, τῶν τοίχων καὶ τῶν ὑψηλῶν λιθῶν. Κυρίως ἡ θήλεια ἐπιβάλλει μόνη, ὁ δὲ ἄρρην βοῦθαὶ ταύτην ὅπως εὐρίσκη τὴν ἀναγκαιὰν διὰ τοὺς νεοσσὺς τρεφῆν. (Πλ. τοὺς προσφαιτμένους πίνακας, διανεμηθέντας μετὰ τοῦ Δ' τεύχους). [Ν.Α.]

Ἄρπαλος Μακεδὼν ἐκδιωχθεὶς ἐκ τῆς μακεδονικῆς αὐλῆς ὑπὸ τοῦ Φιλίππου. Ὁ Ἀλέξανδρος, ἀνελθὼν εἰς τὸν θρόνον, ἀνεκάλεσεν αὐτὸν διὰ τὴν πρὸς τὴν μητέρα Ὀλυμπιάδα πίστιν καὶ ἐτίμησε μεγάλως, ἀναθεὶς αὐτῇ τὴν διοίκησιν τοῦ βασιλικοῦ ταμείου. Καίπερ δὲ φωραθέντα τῷ 330 π.Χ. ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ ἐπὶ καταχρήσει καὶ φυγόντα μετὰ βασιλικῶν χρημάτων εἰς Μέγαρχα, ἐσυγχώρησεν ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ ἀνέθηκεν αὐτῷ τῷ 333 π.Χ. τὴν φύλαξιν τῶν ἐν Ἐκβάταις τῆς Μηδίας θησαυρῶν. Ἀλλὰ κατὰ τὴν εἰς τὴν Ἰνδικὴν ἀποσίαν τοῦ Ἀλεξάνδρου τοιαῦτα ὑπῆρξαν αἱ καταχρήσεις αὐτοῦ καὶ ἡ ἀσυντομία, ὥστε μετὰ τὴν ἐκείθεν ἐπιστροφὴν τοῦ βασιλέως ἡναγκάσθη νὰ φύγῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα. Συμπαράλαβον δὲ πεντακισχίλια τάλαντα καὶ μισθώσας ἑξακισχιλίους ἄνδρας ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ, ἐπλευσε αὐτῶν ἐπὶ τριάκοντα τριήρων εἰς τὸ Σούμιον. Συνεννοούμενος δ' ἐκέλευε μετ' Ἀθηναίων πολυτευσμένων, ἔπεισε τοὺς Ἀθηναίους νὰ δεχθῶσιν αὐτὸν, ἀφ' οὗ πρῶτον ἀπέμειψεν εἰς ταίναρον τοὺς μισθοφόρους του. Ἐλθὼν δ' εἰς Ἀθήνας ἐπειράτο νὰ κινήσῃ τοὺς Ἀθηναίους εἰς ἀποστασίαν ἐναντίον τοῦ Ἀλεξάνδρου. Καὶ πολλοὺς μὲν ἔπεισεν, ἐν οἷς καὶ τὸν ῥήτορα Γ'περιδῆν, ἀλλὰ ζωηρὰ ὑπῆρξεν ἡ ἀντιδρασίς τοῦ Φωκίωνος μετὰ καὶ τοῦ Δημοσθένους. Ὅτε δὲ διεβιβάσθη εἰς τοὺς Ἀθηναίους ἀπαίτησις τοῦ Ἀντιπάτρου καὶ τῆς Ὀλυμπιάδος νὰ παραδώσωσιν τὸν Ἀ., ὁ Δημοσθένης ἔπεισε τοὺς Ἀθηναίους νὰ φυλακίσωσιν αὐτὸν καὶ καταθέσωσιν εἰς τὴν Ἀκρόπολιν τὰ χρήματα αὐτοῦ, ἕως ὃ Ἀλέξανδρος στείλῃ εἰδικὸν ἀπεσταλμένον καὶ παραλῇ τὸν ἄνδρα καὶ τὸ χρῆμα. Καὶ ἐμὲν ὁ Δ. ἐδόχασεν, ὅτι εἶχε φέρει μὲθ' ἑαυτοῦ ἑπτακόσια τάλαντα, ὃ δὲ Δημοσθένης παραλαμβάνων τὰ χρυσίον, εὖρε μόνον τριακόσια πενήκοντα. Κατὰ πρότασιν λοιπὴν τοῦ Δημοσθένους ἀνέλαβεν ὁ Ἀρείος Πάγος ἀνάκρισιν περὶ τῶν υποτιθεμένων δωροδοκιῶν, ὧν συκοφαντικῶς ἐθεωρήθη μετασχὼν καὶ αὐτὸς ὁ ῥήτωρ. Εἰς τὴν περίστασιν ταύτην ἀναφέρεται τὸ λεγόμενον, ὅτι κληθεὶς νὰ ἐμιλήσῃ ἐνώπιον τοῦ δήμου περὶ τῶν ἀρπαλείων καὶ προσφαιτμένων, ὅτι ἦτο ἀποκεκομμένη ἡ φωνή του, ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὸ νὰ ῥηθῇ περὶ αὐτοῦ μετὰ γλεῦθς ὑπὸ τῶν εὐφρολουγούντων, ὅτι οὐχὶ ὑπὸ συνάγχης, ἀλλ' ὑπ'

ἀργυράγχης εἶχε καταληθῆ νύκτωρ, ἅτε, κατὰ τὰ λεγόμενα, λαβὼν παρὰ τοῦ Ἀρπάλου κυλικά χρυσῇν ἔλκουσαν εἰκοσιπέντε τάλαντα. Διηγείται δὲ τὸ ἀνεκδοτὸν ὁ Πλούταρχος ἔστις ἐν τῷ βίῳ τοῦ Δημοσθένους (XXV) ἀπ' ἧς τὰς περὶ τοῦ ῥήτορος ὡς πρὸς τὰ ἀρπαλικά συκοφαντικὰς διαδόσεις. Ἐν τούτοις δὲ, διεξαγομένων τῶν ἀνακρίσεων ἄνευ ἐπιτυχίας ἐν Ἀθήναις, ὁ Ἀ. ἀπεδράσας ἔφυγε διὰ τοῦ Ταϊνάρου εἰς τὴν Κρήτην, ὅπου ἐδόλεσεν ἄθῃ ὑπὸ τοῦ Λακεδαιμονίου Θίμειωνος, λαβόντος τὰ πλείστα αὐτοῦ καὶ τὸ ὑπόλοιπον τῶν θησαυρῶν [Δ.]

Ἄρπερς-Φέρρυ (Harpers-Ferry). Πολύχνη τῆς Β. Ἀμερικῆς ἐν τῇ κομμίτῃ Ἰέφφερσον τῆς Δυτ. Βιργίνιας. Παρ' αὐτὴν ὑπάρχει γέφυρα 300 μ. μήκους ζευγνύουσα τὸν ποταμὸν. Εἶναι ὁ κύριος σταθμὸς τοῦ σιδηροδρόμου τῆς Βαλτιμέρης καὶ ἔχει 1300 περίπου κατ. (1880). [Π.Π.]

Ἀρπέτζιο (Arpeggio ἢ Arpeggiato ἰταλ.) τεχνικὸς ὅρος κυριολεκτικῶς σημαίνων κατὰ Ἀρποειδῆ τρόπον (Ἀρποειδῶς) ἥτοι ὅτι οἱ φθόγγοι (τόνοι) μίξς συγχωρεῖται (Accordo) πρίναι νὰ ἐκτελῶνται οὐχὶ ταυτοχρόνως, ἀλλὰ διαδοχικῶς ὅπως καὶ ἐπὶ τῆς Ἀρπας, ἥτοι ὃ εἰς κατόπιν τοῦ ἄλλου. Ἡ λέξις σημαίνεται ἢ διὰ τῆς λέξεως ὁμοκλήρου Arpeggio, ἢ συντομίας χάριν διὰ τῶν ἀρχικῶν ταύτης ἀρπ. ἢ συνηθέστερον διὰ τοῦ ἐν χρήσει καθήτου κεκλασμένου σημείου ὅπερ σημαίνει τὴν ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω ἀνάβασιν τῶν φθογγοσῆμων ἢ δὲ ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω καταβάσις δηλοῦται διὰ μικρῶν φθογγοσῆμων π.χ. κάτωθεν ἄνωθεν

[N.]

Ἀρπη (Ζωολ.) Μαλάκιον θαλάσσιον γαστερόπουον κτενοδράγγιον ἔχον δοττακὸν σπειροειδῆς καὶ μικρὸν μετὰ πλατείας ὀπῆς σταρείται δ' ἐπιστόμματος. [Ν.Α.]

Ἀρπινά, μία τῶν δατῶν πειστικῶν πόλεων τῆς Ἰλλείας, κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐν Πίσῃ βασιλέως Οἰνομάου πρὸς τιμὴν τῆς μητρὸς Ἀρπίνης, κατεστρατημένη δ' ἐπὶ Πανθανίου. Ἐκείτο παρὰ τὰς εἰς τὸν Ἀλφειὸν ἐκβολὰς τοῦ Ἀρπινάτου (Ἰδ. λ.) ἐγγὺς πρὸς Ν σημερινοῦ τινος ναύτου τῆς Παναγίας Παρ' αὐτῇ ἔκειτο ὁ τάφος τῶν φονευθέντων ἀνητηρῶν τῆς Ἰπποδαμείας, ἐν ἱερῶν τῆς Ἀθηνᾶς Κορδάκας καὶ ἐν οἰκοδόμημα, ἐν ᾗ ᾖσαν τὰ ὀστέα τοῦ Πέλοπος. Ἀπέχετο δὲ τῆς Ὀλυμπίας 20 στάδια. [Γ.Πδ.]

Ἀρπινάτης, μικρὸς παραπέταρος τοῦ Ἀλφειοῦ ἐν τῇ δεξιᾷ ὀφθῇ αὐτοῦ, ἐν τῇ νῦν δὴμῳ τῶν Ὀλυμπίων πηγάζων πρὸς Δ τοῦ χωρίου Βυλίκης καὶ πρὸς Ν ῥέων γίνεταί εἰς τὸν Ἀλφειὸν μετὰ τοῦ χωρίου Μιράκας

καὶ τῆς θέσεως «Σαράτσι χάνη». [Γ.Πδ.]

Ἄρπινον (Arpino-Arpinum). Πόλις τῆς ἰταλικῆς ἐπαρχίας Κοζέρτας, ἐν τῷ διαμερίσματι τῆς Σόρας. ἔχουσα βιομηχ. καὶ 11 214 κατ. (1881). — Τὸ ἀρχαῖον Ἄ. (ἐλλ. Ἄρπινα ἢ Ἄρπινη) ἦτο κατ' ἀρχὰς πόλις τῶν Οὐόλσκων, εἰτα τῶν Σαυνιτῶν. Πατρίς τοῦ Μαρίου καὶ τοῦ Κικέρωνος. [Π.Π.]

Ἀρπίτα. Χωρ. τῆς Ὑπείρου (μουσεσ-ριφλίκιον Πρεβέζης, καὶ Μαρμαριτίου), εἰκόμενον τῷ 1888 ὑπὸ 1050 περίπου Ἀλβανῶν μουσουλμάνων. [Π.]

Ἄρποι. Σημαντικὴ τὸ πάλαι πόλις τῆς Ἀπουλίας, ἧς οἱ κάτοικοι, συμμάχσαντες μετὰ τοῦ Ἀννίδα, ἐτιμωρήθησαν, τῷ 213 π.Χ. ὡς προδότες ὑπὸ τῶν Ρωμαίων. Ἐπὶ Αὐγούστου ἦτο ἡδὴ παρηκμαυία. Τὰ εἰρηικά αὐτῆς (Ἄρπια) κεῖνται πρὸς Β. τῆς Φόγγιας. [Π.Π.]

Ἀρποκράτης. Βλ. Ὄρος.

Ἀρποκρατίων. Οὐαλέριος. Ῥήτωρ καὶ γραμματικὸς Ἀλεξανδρέως, ζήσας πιθανῶς περὶ τὰ μέσα τοῦ Β' αἰῶνος μ.Χ. (ὡς τινες εἰκόζουσι ταυτίζοντες αὐτὸν μετὰ τὸν διδάσκαλον τοῦ αὐτοκράτορος Ἀντωνίνου Οὐήρου Ἀρποκρατίωνα). Ἔργον τούτου εἶναι τὸ μέχρις ἡμῶν σωζόμενον «Λεξικὸν τῶν δέκα ῥητόρων» (καὶ ἄλλως ἐπιγραφόμενον «Περὶ τῶν δέκα ῥητόρων»), βιβλίον σπουδαιότατον διὰ τὴν ἐρμηνείαν τῶν ἀττικῶν ῥητόρων καὶ τὴν γνῶσιν τοῦ ἀττικοῦ δικαίου, συντεταγμένον ἐπὶ τῇ βάσει ἀσφαλῶν πηγῶν, ὧν αἱ πλεῖστοι δὲν περιήλθον εἰς ἡμᾶς. Τὸ λεξικὸν τοῦ Ἀ. ἐξεδόθη τὸ πρῶτον ἐν Βενετίᾳ τῷ 1503 (παρὰ τῷ Ἀλδῷ), εἰτα δ' αὐτόθι τῷ 1527, ἐν Παρισίοις τῷ 1614, ἐν Λουβδούνῳ Βατ. τῷ 1683 καὶ τῷ 1696, ἐν Βιέννῃ ὑπὸ Νεοφύτου Δούκα (ἐν Γ' τόμ. τῶν Ἀττ. ῥητόρων), ἐν Λιψ. τῷ 1824. Πρώτη δ' ἀξία λόγου κριτικὴ ἐκδ. εἶναι ἡ τοῦ Imm. Bekker (Βερολ. 1838), κρατίστη δ' ἡ τρίτος τοῦ G. Dindorf μετὰ τῶν σημειώσεων τῶν προτέρων ἐκδοτῶν (Ὁξον. 1853). Ἐκ δὲ τῶν ἐρμηνευτικῶν συγγραμμάτων περὶ τοῦ Ἀ. ἕξιον ἰδιαίτερας μνείας εἶναι τὸ τοῦ Boysen de H. fontibus (Kiel, 1876). Ἐγραψέ δὲ ὁ Ἀ. καὶ «Ἀνθηρῶν συναγωγὴν» μὴ περιωθεύσαν. Ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων μνημονεύονται καὶ ἄλλοι συγγραφεῖς ὁμώνυμοι, περὶ ὧν πλὴν τῶν ἐπιγραφῶν τῶν βιβλίων των σχεδὸν οὐδὲν ἄλλο γινώσκουμεν. Οὗτοι δ' εἶναι οἱ δύο τεχνογράφοι Αἴλιος καὶ Γάιος Ἀ., ὁ Ἀργεῖος, γραψας «Λέξεις Πλάτωνος», ὁ Μενδήσιος γραψας περὶ «πλάκωντων» καὶ ὁ ἱατρικὸς ἐπίτης. [Π.]

Ἀρπουλιὰ (B o r.) (Harpulia F. v. Muell.) βλ. λ. Σα π ι ν δ ὠ δ η.

Ἀρπυῖαι. Θυγατέρες τοῦ Θάουμαντος καὶ τῆς Ὠκεανίδος Ἠλέκτρας ἢ τοῦ Τυρῶνος ἢ τοῦ Ποσειδῶνος. Ἦσαν δύο τὸν ἀριθμὸν, ἡ Ἀ-

ελλώ (καὶ ἄλλως Ἀελλέπτος ἢ Ἀελλέπος ἢ Νικοβή ἢ Σιθονή) καὶ ἡ Ὠκυπέτη (ἢ Ὠκυθόη, ἢ Ὠκυπόδη). Ὁ Ὀμηρος μίαν μόνον ταύτων ὀνομάζει, τὴν Πεδάρην, ἣν πιθανῶς ἐφαντάζεται ἰππόμορφον, διότι μυθολογεῖ ὅτι «βοσκομένη λεϊμῶνι παρὰ ῥέον Ὠκεαντο» ἐτίθεν ἐκ τοῦ Ζεφύρου τοὺς ἀθανάτους ἵππους τοῦ Ἀχιλλέως Ξάνθον καὶ Βάλιον. Παρὰ Βιργίλιω δὲ φέρεται καὶ ἄλλο ὄνομα Ἀρπυίας, τῆς Κελαινοῦς. Ἦσαν δ' αἱ Ἀ. γυναῖκες πετρωταί, ἡ κατ' ἄλλας παραστάσεις εἶχον πρόσωπον, στήθος καὶ χεῖρας γυναικός. τὸ δὲ λοιπὸν σώμα ὄρνιθος, καθόλου δ' ἐν μνημείοις τῆς ἀρχαίᾳς τέχνης ἀπεικονίζονται πολλὰς μοῖαι πρὸς τὰς Γοργόνας, τὰς Σεϊρήνας, καὶ τὰς τοιαύτας τερατομόρφους δαίμονας. — Παρ' Ὀμήρῳ αἱ Ἀ. εἶναι ψυχροπομποὶ δαίμονες, ἡ μᾶλλον προσωποποιᾶ τοῦ ὄψεος θανάτου, ὡς τοιαῦται δ' ἀπεικονίζονται καὶ ἐν τοῖς ἐπιτύμβιοις ἀναγλύφοις τῆς ἐν Λυκίᾳ πόλεως Ξάνθου. Ἐν ἀρχῇ ἦσαν βεβαίως προσωποποιᾶ τῶν θυελλῶν. Ἐν τοῖς Ἀργοναυτικαῖς μύθοις ἀναφέρεται διώξις τῶν Ἀ. κατατρυχουσῶν τὸν Φινέα, ὑπὸ τὴν βορεαδῶν, οἵτινες ἐφόνευσαν αὐτάς, ἡ, τῇ ἐντολῇ τοῦ Διός, ἀρῆκαν αὐτάς γὰ καταπέσωσιν εἰς τὰς νήσους Στροφάδας ἢ γὰ καταβύβωσιν εἰς σπήλαιον τι ἐν Κρήτῃ, ἡ εἰς Σκυθίαν, δοῦσαι ὅρκον ὅτι δὲν ὀΐκῃ-σων τοῦ λοιποῦ τὸν Φινέα. [Π.]

Ἀρρά ἢ Ἀρράχ. Πετρώδης ἔρημος κατὰ τὰ πρὸς τὴν Ἀραβίαν σύνορα τῆς Συρίας, ἐπὶ τῆς Ἀ. πλευρᾶς τοῦ ὕψιπιδιου τῆς Ἀδρανίτιδος. Ἀπέχει 4 ἡμερῶν πορείαν ΝΑ. τῆς Δαμασκού. [Π.Π.]

Ἀρραδών (Ἀ σ τ. δ ῖ κ.) γενικῶς εἶνε τὸ πρὸς τὴν ἑξερὸν τῶν συμβαλλομένων διδόμενον πρὸς ἐπίρρυσιν τῆς ἐκτελέσεως συναφθείσης νομικῆς σχέσεως. Ἡρτῆται κυρίως διὰ τοῦτο ἐκ τῆς θεολόγως τῶν συμβαλλομένων, οἵτινες κανονίζουσι καὶ τὰς συνεπείας τῆς παραλείψεως τῶν ὑπεσχημένων ὑποχρεώσεων. Κυρίως ὁ ἀρραδὼν ἀπαντᾷ ἐπὶ τῆς ἀγοροπωλησίας (πρόβ. Πανδ. 18.1, 19.1. — Κώδ. 4.49). Κανόνες γενικοὶ εἰσὶν οἱ ἐξῆς. Ἄν ἐκπληρωθῶσιν αἱ ἀμοιβαῖαι ὑποχρεώσεις ἢ συναινέσει ἀμφοτέρων τῶν συμβαλλομένων ματαιωθῇ ἡ ἐκτέλεσις, ὁ Ἀ. ἐπιστρέφεται τῷ δεδωκότι, ἡ ἀνάληψις δ' αὐτοῦ ἐπιδιώκεται διὰ τῆς ἐκ τῆς συμβάσεως ἀγωγῆς ἢ τῆς exemptio doli. Ἄν ἡ σύμβασις ματαιωθῇ τῇ ὑπαιτιότητι τοῦ δεδωκότος, οὗτος ἀπέλλυσι μὲν τὸν ἀρραδῶνα φυσικῶς δὲ καὶ πᾶν δικαίωμα ἀποζημιώσεως ἂν δὲ τοῦναντίον τῇ ὑπαιτιότητι τοῦ λαβόντος, ὁ ἕτερος δικαιούται ν' ἀπαιτήσῃ διὰ τῆς περὶ προεγεγραμμένων συμφῶνων ἀγωγῆς τὸν διπλασιασμὸν τοῦ ἀρραδῶνος, ἂν δὲν προτιμᾷ νὰ ἐπιδιώξῃ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς συμβάσεως ἐπὶ ἀποζημιώσεως.

Αἱ ἀπλὰ αὗται ἀρχαὶ ἐπεσκοτίσθησαν ἐν

τούτοις διὰ πολλῶν θεωριῶν ξένων τῷ ῥωμ. δικαίῳ, διὰ τῆς διαιρέσεως θῆλα δὴ ἀραβωνίτσα πρὸ τῆς ἐριστικῆς συνάφειας τῆς συμβάσεως, καὶ ἀραβωνίτσα μετὰ τὴν ἐριστικὴν συνάφην αὐτῆς, διὰ τῆς διακρίσεως ἀραβωνίτσα πρὸς ἐπιβεβαιώσιν τῶν στοιχηθέντων καὶ ποιητῆς μεταμελείας (πρὸ. Καλλιγὰ Γ' § 104), ἐσφαλμένως δ' ἐξελέχθη ὡς σκοτεινὴ ἡ ἰουστινιανὸς διάταξις (17, Κωδ. 4. 21), ἐν ᾗ κατὰ τὴν γνώμην ἁλίων (πρὸ. Rivier παρὰ Holtzendorff) πρόκειται ἀπλῶς περὶ τοῦ ἐλλεικτικοῦ δικαιώματος, περὶ οὗ ἀνωτέρω εἴρηται ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ὁ λαβὼν τὴν ἀραβωνίτσα παρέδωκε τὰς ὑποχρεώσεις του.

Ἄ. λέγεται καὶ τὸ συνήθως ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ μελλόντων γάμων διδόμενον. Συνθηστέρον ἄλλοτε ἐγένετο διὰ χρημάτων. Ὁ ἐκ τῶν μνηστέρων ματαίων τὴν γάμον ἀπώλυσεν τὸν ἀραβωνίτσα, ἐν περιπτώσει δ' ἐναντία λαμβάνει διπλάσιον αὐτόν. Ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν θάνατος ἢ ἀμοιβαία συναίνεσις βῆγγυσι τὴν μνηστείαν ὁ ἀραβωνίτσα ἐπιστρέφεται ἀπλῶς (πρὸ. Νεαράν Λέοντος 18. 93 καὶ 112 Πετράν XLIX, 26. Ἀρμ. IV, 4, 15), ὡς, κατὰ τὴν Νομοθεσίαν τῶν Ἰσαυρίων, καὶ ὅταν ὁ ἕτερος τῶν μνηστέρων ὦν ὁρατὸς ἀνήλικος θῆλη ν' ἀποσυρθῇ πρὸ τῆς ἐνηλικιότητος ἢ θάναθ' ἢ εἰς αὐτὴν εἰς μοναστήριον. (Ἐκλογὴ 1, 4). Ἡ συνθήκη σήμερον εἰς τὸν ἐπὶ τῇ μνηστείᾳ διδόμενον δακτύλιον περιέχον τὸν ἀραβωνίτσα, διὰ τοῦτο καὶ Ἄ. καλεῖται δακτύλιος. [Α.Γ.Μ.]

Ἀραβωνίτσα, χωρίον τοῦ δήμου Ἐρινεοῦ τῆς πρώην ἐπαρχίας Πατρῶν, ἐπὶ τῶν ὑπορειῶν τοῦ ὄρους Κερυνείας, ἔχον 226 κατ. (1889) κτηνοτρόφους καὶ γεωργούς, τινὰς δὲ καὶ καλλιεργητάς κορ. σταρίδων εἰς τὰ χαμηλότερα τοῦ δήμου. [Γ.Πδ.]

Ἀραγωγῶνα, χωρίον τοῦ δήμου Ἐρινεοῦ τῆς πρώην ἐπαρχίας Πατρῶν, ἔχον 237 κατ. (1889), ἀσχολούμενους εἰς καλλιεργίαν κορ. σταρίδων καὶ σιτηρῶν. [Γ.Πδ.]

Ἀραράκ, ἄ ρ ἄ κ ῥ ἄ κ (Χ η μ. τ ε χ ν.) ἵνα τὸ ἐν πάτῃ τῇ Ἀνατολῇ διαδιδόμενον καὶ ἐξ Ἰνδιῶν καταγόμενον ὄνομα ἰσχυροῦ οἰνοπνευματώδους ποτοῦ, ὅπερ παράγεται εἴτε ἐξ ὀρύζης, εἴτε ἐκ τῶν χυμῶν τῶν φοινίκων (τὸ δὲ δὲ) καὶ ἄλλων ἀμυλούχων ἢ σακχαρούχων οὐσιῶν· τὸ ἀράκ τοῦ Γόα καὶ τὸ τῆς Κεουλάνης ἀποστάζεται ἀπλούστατα ἐκ τοῦ εἰς ζύμωσιν ὑποβληθέντος φοινικοχυμοῦ, τὸ δὲ τῆς Βαταναίας καὶ Ἰαμαϊκῆς ἐξ ὀρύζης καὶ μελάσσης τῇ προσθήκῃ ὀλίγου τῆς δὲ δὲ ὀρύζης μοσχεύεται ἐν ὕδατι καὶ ὑπεβάλλεται οὕτω εἰς βλάστησιν ὅφ' ἑαυτῆς καὶ ξηραίνεται, τότε δὲ ἐντίθεται εἰς θερμὸν ὕδωρ ὑποβαλλομένη εἰς ζύμωσιν καὶ τέλος ἀποστάζεται· μελάσση καὶ τῆς δὲ δὲ προστιθέμενα μετὰ τὴν ζύμωσιν κατὰ τὴν πρώτῃ ἀπόσταξιν λαμβάνεται πρόστυχον προϊόν βελτιούμενον διὰ νέων ἀποστάξεων· τὸ

γνήσιον Ἄ. παρασκευάζεται ἐν Βαταναίᾳ τῆς Ἰνδίας, ἐν δ' Εὐρώπῃ ἄπειροι ἀπομιμήσεις αὐτοῦ κυκλοφοροῦσι. Τὸ γνήσιον Ἄ. ἵνα ἄχρουν ἢ ἀνοικτοκίτρινον εὐαρέστου γεύσεως καὶ ὀσμῆς, ἐνέχει δὲ 50 ἐπὶ 100 οἰνοπνεύματος κατ' ὄγκον. [Ο.Α.Ρ.]

Ἀρράν, ἡ μεγίστη νῆσος τῆς σικωτικῆς κομιτέας Μπίουτ, ἐπὶ τοῦ ὅρου τοῦ Κλάυδ, χωριζομένη πρὸς Δ διὰ τοῦ παρθαίου Κίλδρανναν ἀπὸ τῆς χερσονήσου Κάντιρ. Ἔχει ἐμβαδὸν 413 τ.χμ. καὶ 5 231 κατ. Διατέμνεται ὑπὸ δρόμων, ὧν τὸ ὑψηλότερον Γόατφελ ἢ Γ' ἄ ο δ χ-Π ἄ ἱ ν (ὅρος τῶν ἀνέμων). [Π.Π.]

Ἀρράν-Νῆσοι (Αἱ Νέτιοι). Αἱ τρεῖς ἱρλανδικαὶ νῆσοι· Ἰνισμὲρ, Ἰνισμαῖν καὶ Ἰνισαίρ, κείμεναι παρὰ τὴν Δ ἀκτὴν τῆς νήσου καὶ ἀνήκουσι εἰς τὴν ἐπαρχίαν Μούνστερ. Ἐμβαδὸν 46 τ.χμ. Κάτοικοι 3 000 περίπου ἀνδρες. — Αἱ Β ὅ ρ ε ἱ ο ἱ Ἄ. κείμεναι παρὰ τὴν ἀκτὴν τοῦ Δένεγαλ, ἀνήκουσιν εἰς τὴν ἐπαρχίαν Οὐλστερ καὶ ἔχουσι ἐμβαδὸν 8 τ.χμ. μετὰ 1000 κατ. [Π.Π.]

Ἀρράς (τὸ Nemetacum ἢ Nemetocena τῶν Ἀρεβατιῶν). Πρωτὸ τοῦ γαλλικοῦ νομοῦ Πα-δὲ-Καλαὶ καὶ τῆς πρώην κομιτέας τοῦ Ἀρτεᾶ (Ἀρτεσίας). Πόλις θυγαὶ καὶ ἔδρα ἐπισκόπου, ἔχουσα 21 492 (± 27000) κατ. τῇ 1888. [Π.Π.]

Ἀρρενογονία βλ. Συγγένεια πολιτικῇ.

Ἀρρενοπτέριδος ῥίζα (Φαρμακολ.) Radix s. Rhizoma Filicis maris. (Polypodium s. Nephrodium, s. Aspidium, s. Polystichum Filix mas). Φυτόν καθ' ὅσον τὴν Εὐρώπῃ καὶ ἀνὰ τὰ θεσσαλικά ὄρη συχνόν. Ἐνέχει πράσινον τι ἔλαιον (filixoline-Luek) πτητικόν καὶ διαλυτόν ἐν τῇ οἰνοπνεύματι καὶ ἐν τῷ αἰθέρι, ὅπερ εἶναι τὸ ἐνεργὲν τοῦ ῥιζώματος στοιχεῖον, ἕτερον λιπαρὸν ἔλαιον, περιδωροειδὲς δὲ καὶ ἄλλα στοιχεῖα. Τὸ ῥιζωμα τῆς Ἀρ. ἔχει ἀναμφισβητήτους ταινιοκτόνους καὶ ἐλμινθοκτόνους ιδιότητας, παραγυνωρισθείσας εἰνότε, διότι κακῶς ἐγένετο χρῆσις αὐτοῦ. Ἀποκτείνει τὴν τε πλατεῖαν καὶ τὴν βορβορικήν ταινίαν, ἥτις τὴν μενδόειον καὶ ἐπὶ ἀβεβαιότερον τὴν ἁοπλὴν ἢ κατὰ μέσον σωληνωτὴν ταινίαν.

Εἰς ἐπιτυχίαν τῆς θεραπείας χορηγητέον τὴν ἀγαθὴν καὶ πρόσφατον ῥίζαν τὴν μὴ εἰσέτι διὰ τοῦ χρόνου στερηθεῖσαν τοῦ θρασυκοῦ αὐτῆς στοιχείου. Παραγγέλλομεν δ' αὐτὴν εἰς κόβιν (ἀπὸ 3—1 ὄρ.) καὶ πρὸ πάντων χορηγοῦμεν τὸ αἰθέριον ἐκχύλισμα (Extractum filicis maris aetherium) ἀπὸ 10 πι.—1 ὄρ. εἰς καταπότιν, τὸ ἐκ πρόσφατου καὶ ἐνδον πρασίνου ῥιζώματος παρασκευασθῆναι. Τὸ ἀρέφισμα καὶ τὸ ἐγγύμα ἀπογοῦσιν. Δίωρον μετὰ τὴν λήψιν τοῦ ταινιοκτόνου ἐὰν μὴ συμβῶσι κινήσεις, χορήγησον καθάρσιον. Μεγά-

λαί τοῦ φαρμάκου δόσεις προκαλοῦσι ναυτίαν καὶ ἐμέτους. [Π.Π.]

Ἀρρήτιον, ἰλ., Ἀρέτιο.

Ἀρρηφόρια, τὰ (Ἀρχαϊολ.). Ἡ-ορτή ἀγασμένη ἐν Ἀθῆναις κατὰ τὴν θέρην, μὴ-νὸς Σκιροφορίωνος. Κατ' εἶτος ἐχειροτονοῦντο τέσσαρες κῆραι ἐκ τῶν εὐγενῶν, ἡλικίας ἀπὸ ἑπτὰ μέχρις ἑνδεκά ἐτῶν, αἵτινες ἐκαλοῦντο Ἀρρηφόροι ἢ Ἰρρηφόροι, ἢ Ἐρρηφόροι (ὁ πρῶ-τος εἶναι πιθανῶς ὁ παλαιότερος τύπος), ἀπὸ τῆς Ἑρσης, θυγατρὸς τοῦ Κέκροπος, προσωπο-ποιίας δὲ τῆς δρόσου. Ὡς οὖν δ' αἱ Ἀ. ἐν τῇ Ἀκροπόλει ἐπὶ πολλοὺς μῆνας, καὶ δὴ ἀπὸ τῆς τελευταίας ἡμέρας τοῦ Πουανειφῶνος μέ-χρι τῆς ἑορτῆς τῶν Ἀ. τούτων δύο θφαινον-τόν πέπλον τῆς Ἀθηνᾶς διὰ τὴν ἑορτὴν τῶν Παναθηναίων. Ἐφόρου δὲ πᾶσαι λευκὴν ἐ-σθῆτα, καὶ κοσμήματα χρυσά, τὰ ὅποια μετὰ τὴν ἑορτὴν ἐρίνοντο ἱερά, οὗ ἑνεκα καὶ ἡ ἀρ-ρηφόρια ἐθεωρεῖτο εἰδὲς τι λειτουργίας διὰ τὴν σαπανὴν ἱσως, ἣν συνεπύγετο εἰς τοὺς πατέ-ρας τῶν παρθένων ἢ κατασκευὴ τοῦ πέπλου καὶ ἡ ἀφιέρωσις τῶν κοσμημάτων. Ἐρωγὸν δὲ ἴδιον εἶδος πλακούντος, τὸν ἀνάστατον καλού-μενον, καὶ ἐπαῖον ἐν ὠρισμένῳ χώρῳ τῆς Ἀ-κροπόλεως, τῇ «σφαιρίστρᾳ τῶν ἀρρηφόρων». Πραγαγεμένης τῆς ἑορτῆς ἀνέθετον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς κανᾶ, ὅτινα ἐδίδεν αὐταῖς νὰ φέρωσιν ἢ τῆς Ἀθηνᾶς ἱέρεια. Ἡκόμιζον δὲ τὰ κανᾶ κάτω παρὰ τὸν Ἰλισόν, εἰς περιβολὸν τινα πλησίον τοῦ ἱεροῦ τῆς ἐν Κήποις Ἀφροδίτης. ἐν ᾧ ὑπῆρχε καθόδοις ὑπόγειος διὰ ταύτης κατερχόμεναι αἱ παρθένοι κατέλειπον μὲν κάτω τὰ φερόμενα, λαμβάνουσαι δ' ἐκείθεν ἄλλο τι ἐκόμιζον εἰς τὴν Ἀκροπόλιν ἐγκυκαλούμενον. Μετὰ τὴν τελετὴν ταύτην ἀπελύοντο, καὶ ἔλ-λαι ἀντ' αὐτῶν προσελαμβάνοντο παρθένοι. Προδῆλως δ' ἡ τελετὴ ἦτο συμβολικὴ δῆλως εὐχαριστούν τῇ θεᾷ διὰ τὴν κατάπτωσιν τῆς δρόσου, ἣν ὑπετίθετο ἱσως ὅτι παρελάμβανον αἱ παρθένοι ἐκ τοῦ παρὰ τὸν Ἰλισόν ὑπο-γείου. [Π.]

Ἀρρέα ἢ ῥωμαία. Φιλόσοφος γυνὴ ἀσπα-σοῖσα τὰ δόγματα τῆς Ἀκαδημίας, γνωστὴ πρὸ πάντων ἐκ τοῦ ἐγκωμίου αὐτῆς ὑπὸ τοῦ συγχρόνου Γαληνοῦ. καὶ ὡς προτρέψατα τὸν Διογένη Λαέρτιον εἰς τὴν σύνταξιν τῆς πολυ-τίμου αὐτοῦ συλλογῆς τῶν βίων καὶ γνωμῶν τῶν ἀρχαίων φιλοσόφων. Ἡ πλατωνικὴ Ἀρ-ρία οὐδὲν ἔχει κοινὸν πρὸς τὴν παρὰ Δίῳ Κασ-σίῳ ἐμνηνυμὸν σύζυγον τοῦ Παίτου Καίκιννα. [Ρ.]

Ἀρριανὸς (Φιλάδιος) ἐγεννήθη ἐν Νι-καμηδαίᾳ τῆς Βιθυνίας περὶ τὰ τέλη τοῦ πρώ-του μ.Χ. αἰῶνος, ὑπῆρξε δὲ μαθητὴς τοῦ φιλο-σόφου Ἐπιπικτήτου (ἰδ. λ.), οὗ ἠκροάσθη πιθανῶς ἐν Νικοπόλει τῆς Ἠπείρου. Τῷ 131 ἀνετέθη εἰς αὐτὸν ἡ πρὸς στρατιωτικὰς σπουδὰς ἐξ-ερευνητικῶν τῶν ἀκτίων τοῦ Πόντου καὶ ἐπιθεώ-ρησις τῶν ἀπὸ Τραπεζοῦντος μέχρι Σεβαστο-

πόλεως ῥωμαϊκῶν φρουρίων. Τῷ 133 διορίσθη ὑπὲρ τοῦ Ἀρριανοῦ τὸ πᾶρ χ η ς τῆς Καπ-παδοκίας. Ὁσημεραι δὲ προαγόμενος ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Ἀδριανοῦ, τῆς τοῦ Ἀντιωνίνου τοῦ Εὐσεβοῦς καὶ τῆς τοῦ Μάρκου Αὐρηλίου ἡξιώθη τέλος καὶ τῆς ὑπατείας, ὅτε Ῥωμαίος ὢν πολίτης. Ἀλλὰ καὶ ἐν Ἀθῆναις ἡξιώθη τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων, καὶ δὴ ἐξελέχθη ἄρχων (ἐπώνυμος) τῷ 147. Ἀγνωστον δ' ἂν διεδίωκε κατὰ τὰ τελευταῖα τῆς ζωῆς του ἔτη ἐν ταῖς φιλικαῖς αὐτῷ Ἀθῆναις ἢ ἐν τῇ πατρίῳ πόλει, ἐν ᾗ βλέπομεν αὐτὸν ἐκπληρώσαντα τὰ χρῆμα ἱερέως τῆς Δήμητρος καὶ τῆς Περσεφό-νης (ἰδ. Φωτίου Βιβλιοθ. κώδ. ἀρ. 93, πρῶτ. ἐπιγρ. 5 ἐκ Νικομηδείας ἐν Ἑλλ. Φιλολ. Συλλ. Κωνσταντινουπόλεως Τέμ. Γ', σ. 253). Οὐκ ἀδίκως ἐκπαλαί ἐπωνομάσθη Ξενοφῶν νέος (ἰδ. Φωτίου αὐτ.) διὰ τε τὴν ποιη-λίαν τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ καὶ τὴν ἐν γένει μίμησιν τοῦ ἀττικοῦ συγγραφέως. Συνέγραψε δ' ὁ Ἀ. φιλοσοφικά, ἱστορικά, στρατιωτικά ἔργα. Καὶ φιλοσοφικά μὲν εἶνε αἱ Διὰ τρι-δάκι Ἐπι κ τ ῆ τ ο υ εἰς βιβλία δακτύ, ὧν ἐσώθησαν τὰ τέσσαρα πρῶτα, καὶ τὸ Ἐ γ χ ε ι ρ ῖ δ ι ο ν Ἐ π ι κ τ ῆ τ ο υ. Τῶν δ' ἱστορικῶν αὐτοῦ συγγραμμάτων ἡ κυριωτάτη εἶνε ἡ Ἀ ν ᾱ β α σ ι ς Ἀ λ ε ξ ᾱ ν δ ρ ο υ εἰς ἑπτὰ βιβλία, ἔργον μὴ περιοριζόμενον εἰς τὴν διήγησιν τῆς κατὰ τοῦ περσικοῦ κράτους ἐκστρατείας τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἀλλὰ περιλαμβάνον σύμπαντα τὴν ἀπὸ γενετῆς μέχρι τοῦ θανάτου βίον τοῦ μεγάλου Μακεδόνα. Τῶν πηγῶν τοῦ Ἀ. ἐν τῇ συγγραφῇ ταύτῃ κυριωτάτη κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἐμλογίαν ἦτο ὁ Πτολεμαῖος, πλὴν δὲ τούτου ἐχρήσατο καὶ ταῖς συγγραφαῖς τοῦ Κλει-τάρχου, Μεγασθένους, Νεάρχου καὶ Ἱερωνύ-μου. Οἶοναι δὲ συμπληρώμα τῆς Ἀναβάσεως, ἥς ὡς ὁ γδοον βιβλίον αὐτόχρημα φέρεται ἐν τισι τῶν χειρογράφων, εἶνε ἡ συγγραφὴ ἢ ἐπι-γραφισμένη Ἰ ν δ ι κ ῆ, ἔχουσα ὅλην μᾶλλον γεωγραφικὴν ἢ ἱστορικὴν καὶ γεγραμμένη ἐν ἰωνικῇ διαλέκτῳ. Πλὴν δὲ τῶν βιβλίων τού-των, ὧν ἡ σύνταξις ἔγινε κατὰ τὰ ἔτη 166—8, δ' Ἀ. συνέγραψε καὶ συνέχειν τῆς ἱστορίας τοῦ Ἀλεξάνδρου εἰς δέκα βιβλία ἐπιγραφόμε-νην Τ ᾱ μ ε τ ῖ Ἀ λ ε ξ ᾱ ν δ ρ ο ν, ἥτις δὲν περιεσώθη μέχρις ἡμῶν, ἀλλ' ἥς περίληψιν ἀνέγραψεν ὁ Φώτιος, ἐφ' οὗ ἐσώζετο ἀκρίμα (Βιβλιοθ. κώδ. 93). Καὶ ἄλλα δ' αὐτοῦ ἱστο-ρικά ἔργα, οἷον οἱ βίοι Τιμολέοντος καὶ Δίωνος, Βιθυνιακὰ εἰς δακτύ βιβλία, Παρθικά εἰς 17 βιβλία, ἀπωλεσθῆσαν τῆς δ' Ἀλανικῆς αὐτοῦ ἱστορίας περιεσώθη μικρὸν μόνον τεμά-χιον (ἔ κ τ α ξ ι ς κ α τ' Ἀ λ α ν ῶ ν) ἐκδο-θὲν ἐκ τινος κώδικος τῆς ἀμβροσιανῆς βιβλιο-θήκης τῶν Μεδιολάνων. Τέλος δ' ἐκ τῶν στρα-τιωτικῶν αὐτοῦ ἔργων ἐσώθησαν Π ε ρ ῖ π λ ο υ ς π δ ν τ ο υ Ε ὐ ᾱ ε ῖ ν ο υ ἀπορρεύσας ἐκ τῆς ἐν ἔτει 131 ἐπιθεωρήσεως τῶν ῥωμαϊκῶν στρα-τοπέδων περὶ ἧς ἀνωτέρω ἔγινε λόγος, καὶ

Τέχνη τακτική, γεγραμμένη τῇ 137. Τὸ δεύτερον τοῦτο ἔργον μεγάλως συμπύπτει μετὰ τῆς Περὶ στρατηγικῶν τὰς ἐξων ἐλλήνων συγγραφῆς Λίλιανου τοῦ τακτικοῦ ἢ δ' ἐμοσιότης φαίνεται ἐξηγεσμένη ἐκ τῆς ὑπ' ἀμφότερων τῶν συγγραφεῶν γρήψεως τοῦ Ἀσκληπιοδότου ὡς πηγῆς. Σωζεται δὲ καὶ Κυνήγετικὸς τοῦ Ἀ., οἷον συμπλήρωμα ὧν τοῦ ξενισμοῦ τοῦ συγγραμματος. Ἐκ τῶν ἐκδόσεων τῆς Ἀναστάσεως ἰδ. τῆν τοῦ Νεοφύτου Δούκα ἐν Βιέννῃ 1810 (τέμ. 7), τῆν τοῦ Krüger ἐν Βερολίνῳ 1835—48 (τέμ. 2) καὶ τῆν τοῦ αὐτοῦ σχολικῆν ἔκδοσιν τοῦ 1851, τὰς τοῦ Sintenis ἐν Λειψία 1860—63 (τέμ. 2) καὶ ἐν Βερολίνῳ (Weidmann) 1867, τῆν τοῦ A. Biecht ἐν Λειψία (Teubner) 1876, τῆν τοῦ Θεμ. Ὁλυμπίου (βιβλ. α'-γ'). Ἐν Πάτραις 1885. Τὴν Περίπλουν ἰδ. ἐν Συλλογῇ τῶν παλαιῶν γεωγραφηθέντων. Ἐν Βιέννῃ 1807 (τέμ. Δ') καὶ ἐν τῇ ἐκδ. τοῦ B. Fabricius ἐν Δρέσδῃ 1849. Τὰ μικρὰ ἔργα ἐξέδωκεν δ' Rud. Hercher Arriani Scripta minora ἐν Λειψία (Teubner) 1885. (ἴδ. ἐκδ. Eberhard). — Ταποπάσματα ἰδ. παρὰ C. Müller Fragmenta historicorum graecorum. Τέμ. Γ'. Τὰ φιλοσοφικά συγγράμματα εἰσάγονται παρὰ τῇ Schweighauser Epicteteae philosophiae monumenta. Ἐν Λειψία 1799 (τέμ. 5). Τὰς Ἐπικλήτου Διατριβάς ἐξέδωκε καὶ ὁ Κερκὴς ἐν Παρίσις 1827. [Α.]

Ἀρρίγι (Arrighi) 1) Jean Tous-saint A. de Casanova, δούξ Παδούης, Γάλλος στρατηγὸς ἀπὸ Κερσικῆς συγγενῆς τοῦ Ναπολέοντος Βοναπάρτη τῇ 1778. Μετέσχε πολλῶν πολέμων τοῦ Ναπολέοντος ἰδίᾳ ὡς ὑποστράτηγος ἠγωνίστατο ἐν ταῖς μάχαῖς τῆς Αὐστριολίτης καὶ Φρεισλανδίας καὶ ὡς ἀντιστράτηγος ἐν Essling καὶ Wagram καὶ μετὰ τὴν περιφθορὴν μάχην τῆς Λειψίας ἐρρούρει τὰ προάστεια. Τῇ 1815 ἐξωρίσθη ἀπὸ τῆς Γαλλίας, ἀλλὰ τῇ 1820 ἐπιστράφη αὐτῷ ἡ εἰς τὴν πατρίδα κάθοδος. Τῇ 1849 ὡς μέλος τῆς ἐθνικῆς συνέδου ἐκθύμως ἠγωνίστατο ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τῶν Βοναπαρτῶν καὶ μετὰ τὸ πολιτικὸν τόλμημα τοῦ 1851 ἐγένετο μέλος τῆς συμβουλευτικῆς πρὸς σύνταξιν τοῦ προγράμματος Ἐπιτροπῆς. Τῇ 1852 διωρίσθη γενοσικῆς καὶ διευθυντῆς τοῦ οἴκου τῶν ἀπομάχων. Ἐτελεύτησε δὲ τῇ 1859.

2) (Louis Henri Hyacinthe Ar. de Casanova) δούξ Παδούης υἱὸς τοῦ προηγουμένου (γενν. τῇ 1814). Τῇ 1852 διωρίσθη ὑπὸ τοῦ Λουδοβίκου Ναπολέοντος Γ' νομάρχης Βερταλιῶν, τῇ 1853 γενοσικῆς, τῇ δὲ 1859 ἐπὶ βραχὺν χρόνον ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν. Ἀπὸ τοῦ 1871 εἰναι εἰς τῶν ἐνεργωτάτων ἀρχηγῶν τοῦ Βοναπαρτισμοῦ. [Π.Κ.]

Ἀρριγκτων Ἰάκωβος Ἀγγλος φιλόσοφος γεννηθεὶς ἐν Ὑπτονι (Upton) τῆς Νορθουμπερλάνδης τῇ 1611, σπουδάζας ἐν Ὁξφόρδῃ καὶ ἐπειτα ἐπὶ πολλὰ ἐτη περιηγηθεὶς τὰς πλείστας χώρας τῆς Εὐρώπης, ὅπως μελετήσῃ τὰ ἔθνη καὶ τὸ πολιτεῖμα ἑκάστης. Ἐπιστρίψας εἰς Ἀγγλίαν κατ' αὐτὴν τὴν ἀκμὴν τοῦ ἐμφυλίου πολέμου ἐκτράχθη ὑπὲρ τῶν Κοινοβουλευτικῶν ἢ μετριοπαθεῖα ὁμῶς, ἡ σύνεσις καὶ ἡ εὐθυμία αὐτοῦ ἦτο τραυτὴ, ὥστε ὁ βασιλεὺς Κάρολος δ' Α' (βλ. λ.), δὲν ἐδίωκε τὴν ἐκτὴν παρ' αὐτοῦ συμβουλὰς καὶ μάλιστα παρὰ μυσθίαν κατὰ τὰς τελευταίας πρὸ τῆς καταστροφῆς αὐτοῦ ἡμέρας. Ὀλίγον μετὰ τὴν θάνατον τοῦ Καρόλου παραιτηθεὶς δ' Ἀρ. ἀπὸ τῆς ἐνεργεῖας πολιτικῆς ἀπεσύρθη εἰς ἐξοχικὴν ἐρημητήριον, ὅπου συνέταξε τὸ πολυκροτον αὐτοῦ πνεῦμα Ὡκεῖαν, ἐν ᾧ πραγματεύεται περὶ τοῦ ἀρίστου ἐκ τῶν δυνατῶν πολιτευμάτων κατὰ μίμησιν τῆς Πολιτείας τοῦ Πλάτωνος, ἐνίοτε δὲ καὶ τῆς Οὐτοπίας τοῦ Θωμᾶ Μόρου. Μὴ ἀρκούμενος δὲ εἰς συγγραφὰς προέβη, ἐλίγον μετὰ τὴν ἐν ἐτει 1656 πρώτῃν ἔκδοσιν τοῦ βιβλίου του, εἰς συγκρότησιν πολυμελοῦς συλλόγου ὁμοφρόνων ἐπιδιωκόντων τὴν διάδοσιν καὶ ἐφαρμογὴν τῶν διδασκμάτων τῆς Ὡκεῖαν. Ὁ συλλογὸς οὕτως φαίνεται διαλυθεὶς κατὰ τὴν παλινόρθωσιν τῶν Στουαρτῶν δὲ δὲ Ἀρ. ἡττολεῖτο καὶ πάλιν ἡσύχως εἰς τὴν παρασκευὴν δευτέρου συγγραμματος, ὅτε κατηγγέρθη ἐπὶ συνωμοσίᾳ κατὰ τοῦ καθεστώτος καθιέρωθη ἐν τῇ Πύργῳ τοῦ Λονδίνου καὶ ἐπειτα ἐν ταῖς φυλακαῖς τῆς Πλυμυούθης, ὅπου παραρρονήσας ἐκ τῆς στενοχωρίας ἡ κατ' ἄλλους ἐκ τῆς κατὰ πύτωρος δραστηρίου φαρμάκου ἀπέθανε τῇ 1697. Τὰ ἔργα τοῦ Ἀρ. ἀνελέχθησαν καὶ ἐξεδόθησαν ὑπὸ τοῦ δόκτωρος Βέρχ ἐν Λονδίνῳ 1700, τὰ δὲ σπουδαιότατα τούτων καὶ ἰδίως ἡ Ὡκεῖαν μεταφράσθησαν γαλλιστὶ τῇ 1705, ἀκριβῆ δ' ἐκτίμησιν τῶν ἀρχῶν τοῦ Ἀρ. εὐρίσκει τις ἐν τοῖς Πρώτοις Δοκιμασίαις τοῦ Κουζέν. [Ρ.]

Ἀρρις. Διάτμητος Ἀγγλος μεταφυσικὸς γεννηθεὶς τῇ 1709, ἀνεψιὸς τοῦ περιωνύμου συγγραφέως τῶν Χαρακτικῶν Shaftesbury. Τὰ πρῶτα αὐτοῦ δοκίμια περιεστρέφοντο περὶ τὴν τέχνην καὶ τὴν ἠθικὴν, διαπρίπτει δὲ πρὸ πάντων ἐν αὐτοῖς τὸ περὶ Μουσικῆς, περὶ Ποιήσεως καὶ περὶ Εὐδαιμονίας. Ἐπιδοθεὶς ἐπειτα εἰς τὴν μελέτην τῆς γραμματικῆς ὡς ἐπιστήμης ἤχθη ἐκ τῆς ἐξέτασως τῶν νόμων, οἵτινες διέπουν τὴν διὰ τοῦ λόγου ἐκφρασιν τῶν ἡμετέρων διανοημάτων εἰς τὴν Λογικὴν καὶ ἐκ τούτης εἰς τὴν Μεταφυσικὴν. Μετὰ μικρῶν μελέτην τῶν τε ἑλληνικῶν καὶ τῶν νεωτέρων φιλοσοφημάτων ἐθεώρηται ὁ Ἀρ. ἄξιον προσμῆτιος τὰ τοῦ Ἀριστοτέλους, ἀσχοληθεὶς ἔκτοτε εἰς τὴν

σύνταξιν μεγάλου πονήματος ἀποδίδοντος εἰς τὴν ἀνακαίνισιν τῆς περιπατητικῆς φιλοσοφίας διαλασσομένης πρὸς τὴν σύγχρονον ἐπιστήμην. Τοῦ μετὰ τούτου ἔργου μόνον τὸ πρῶτον μέρος ἐφθασεν ὁ Ἀρ. νὰ συμπληρώσῃ, τὸ ἐκδοθὲν ἐν ἔτει 1765 ὑπὸ τὸν τίτλον Φιλοσοφ. Συμβιβασμοί (Philosoph Arrangements). Ἀποκαρμών, ὡς φαίνεται, ἐκ τῆς ἀπαιτουμένης πρὸς τοιαύτην ἐργασίαν διανοητικῆς ἐντάσεως, ἐξήγησεν ὁ Ἀρ. ἀνακούφισιν ἐπιδιδο- μένος εἰς ἐλαφρότερα ἔργα, τῶν ὁποίων ἄριστον θεωροῦνται αἱ Φιλολογικαὶ ἀνακρίσεις, αἱ ἐκδόθεισαι μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ τῷ 1781. Ἐκ πάντων ὁμοῦ τῶν πονημάτων του τὸ μάλιστα εἰς τὴν παρίωσιν τῆς φήμης τοῦ Ἀρ. συντελέσαν εἶναι ἀναντιρρήτως ὁ Ἑρμῆς ἦτοι μελέται περὶ τῆς καθόλου γραμματικῆς. Τὸ μοναδικὸν εἰς τὸ εἶδος του τοῦτο ἔργον μικρὰν ἔχει σχέσιν πρὸς τὴν μετ' ἐλπί- γον ἱδρυθεῖσαν γλωσσικὴν ἐπιστήμην, ἦτοι σύγκρισιν πρὸς ἀλλήλας τῶν κατὰ τέπους δια- λέκτων, ἀλλ' ἀσχολεῖται κυρίως περὶ τοὺς γενικὸν νόμους τοὺς διέποντας τὴν μετάδοσιν τῶν ἡμετέρων διανοημάτων. καὶ ἰδίως περὶ τῆς προστασίας καὶ τῶν μερῶν αὐτῆς. ὁρίζον μετὰ πρωτοφανοῦς ἀκριθείας τὴν ἀληθῆ ἔννοιαν τοῦ οὐσιαστικοῦ καὶ τοῦ κατηγορημα- τικοῦ καὶ τῶν ὑποδιαίρεσεων τούτων. Οὐχ ἥ- τισιν ἄξιον θαυμασμοῦ εἶναι τὸ τρίτον κεφάλαιον ἦτοι ὁ ἐπίλογος τοῦ Ἑρμῆ. τὸ πραγμα- τεύμενον περὶ τῆς ὕλης τῆς γλώττης, ἦτοι τοῦ ἐνάρθρου ἥχου, καὶ τοῦ εἰδους αὐτῆς. ἦτοι τῆς σημασίας τῶν λέξεων, τὰς ὁποίας θεωρεῖ ὁ Ἀρ., ὅπως καὶ οἱ ἐπιφανέστατοι ἐ- πείτα γλωσσολόγοι, ὡς σύμβολα καὶ οὐχ ὡς ὀνοματοποιίας, κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν πρὸς τοὺς συγχρόνους αὐτοῦ γνώμην. Φιλοσοφικὸν δὲ τοῦ ὅλου βιβλίου συμπέρασμα εἶναι, ὅτι μόνος ὁ Οὐλμαν νὰ περιορισθῇ εἰς τὸν τρόπον δι- οῦσιν ἐπὶ τῆς γλώττης τὰς γνώσεις ἡμῶν δικαιούται νὰ ἐπαναλάβῃ τὸ ἀναποδείκναι ἀποδοθὲν εἰς τὸν Ἀριστοτέλην: οὐδὲν ἐν γῶ ὁ μὴ πρό- τερον ἐν τῇ αἰσθησει, ἐνῶ ὁ ἐξέτα- ζων καθ' ἑαυτὰ πάντα τὰ ὑποκείμενα εἰς τὴν αἴσθησιν, τὰ τε προϊόντα τῆς φύσεως καὶ τὰ τῆς τέχνης, καὶ ἀναλογιζόμενος τὸ ἀδύνα- τον τῆς ὑπάρξεως αὐτῶν ἄνευ προϋπαρχούσης αἰτίας καὶ ἰδέας, ἄγεται κατ' ἀνάγκην εἰς τὸ ἀντίθετον συμπέρασμα: «ὅτι δηλ. οὐδὲν ἐν τῇ αἰσθησει: ὁ μὴ πρότερον ἐν νῷ». Τὰ τοιοῦτα βι- βλίων τοῦ Ἀρ. κηρύττουσιν οἱ θαυμασταὶ αὐ- τοῦ ὡς τὸ τελειότερον ἀπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους πρότυπον ἀνάλυσεως τοῦ λόγου, ἡμεῖς δὲ ἀρ- κούντα ἐπαινον νομίζομεν νὰ εἴπωμεν ὅτι ἱκανὰ τῶν ἐν αὐτῷ πρωτοτύπων θεωρημάτων, παρα- ληθόντα ὡς ἀναμφισβητήτως ἔρθῃ ὑπὸ τῶν διαδόντων αὐτοῦ, κατήντησαν ἡδὴ κοινὰ τόποι. Τὰ ἔργα τοῦ Ἀρ. συνελέχθησαν εἰς 4 τόμους ἐκδ. Λονδίνῳ 1780, ὁ δὲ Ἑρμῆς μεταφρα- σθεὶς γαλλιστί ὑπὸ τοῦ Θουριώ (Thuriot) κατὰ

παραγγελίαν τῆς κυβερνήσεως ἐξετυπώθη δη- μοσίᾳ δαπάνῃ ἐν Παρίσι. τῷ 1797. [P.]

Ἀρρισβούργον (Harrisburg). Πρωτ. τῆς Β. ἀμερικανικῆς πολιτείας Πενσυλ- δανίας ἐν τῇ κομτείᾳ Δελφίνου, ἐπὶ τῆς ἀριστ. ὁχθῆς τοῦ Σουτκουεάννα, ἐν εὐφύρῳ καὶ ὠραίᾳ θέσει. Κέντρον διασταυρώσεως πολλῶν σιδηροδρ. ἔχει 30 762 κατ. (1880). Ἐκτίσθη τῷ 1738 ὑπὸ τοῦ Ἀγγλοῦ Γ. Ἀρρις. [Π. Π.]

Ἀρρογάτε ἢ Ἀρροσουγάτε (Harrogate ἢ Harrowgate). Πόλις τῆς Β. Ἀγγλίας, ἐν τῇ δυτικῇ τμήματι τῆς κο- μτείας Ὕορκ, ἔχουσα καλλίστας θέρμας καὶ 9 482 κατ. (1881). [Π. Π.]

Ἀρροῦξ (Arronx). Ποταμὸς τῆς Γαλλίας, ἔχων τὰς πηγὰς αὐτοῦ ἐν τῷ νομῷ Κότ-διόρ, καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸν Αἰγείρα μετὰ ῥοδὸν 120 χμ. κάτωθι τοῦ Διγκρέν. [Π. Π.]

Ἀρσάκης. Βλ. Ἀρσακίδα.

Ἀρσάκης Ἀπόστολος. «Ἐλλήν ἱατρὸς καὶ φιλόλογος, γενν. ἐν Χοταχόδα χωρίῳ παρὰ τὴν Πρεμετην τῆς Ἡπείρου τῇ 6 Ἰαν. 1792, ἀποθ. τῇ 16 Ἰουλ. 1874. Μεταβάς τῷ 1800 εἰς Βουκουρέστιον παρὰ τῷ ἐκ πατρός θείῳ του Γεωργίῳ, ἐστάλη ὑπὸ τούτου ἐν ἀπαλῇ ἐπὶ ἡλικίᾳ (1804) εἰς Βιέννην, ὅπως ἐκπαιδευθῇ. Διδαχθεὶς δὲ τὰ μὲν ἑλληνικὰ ὑπὸ τοῦ Νεοφύ- του Δούκα, τὰ δ' ἐγκύκλια μαθήματα ἐν βιεν- ναίῳ τινὶ γυμνασίῳ, μετέβη εἰς τὸ ἐν Χάλλῃ τῆς Σαξονίας πνευματικόν (1810) πρὸς σπου- δὴν τῆς ἱατρικῆς, τῷ δὲ 1813 ἀνεκηρύχθη δι- δάκτωρ ὑποβαλὼν πολλοὺ λόγους ἄξιαν ἐγκί- σμον διατριβὴν «Περὶ τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τοῦ νωτιαίου μυελοῦ τῶν ἰχθύων» (De piscium cerebro et medulla spinali, Hallae, 1813). Σπουδάζων δ' ἐπὶ ἐν Χάλλῃ ἐποίησεν ἐπὶ τῇ γεννηθῆτι τοῦ υἱοῦ τοῦ Ναπολέοντος εἰ- δὴ δὲ βυζαντινὴν εἰς δωρικὴν διάλεκτον, κατὰ μίμησιν τῶν Θεοκριτείων, δι' αὐτὴν ἐκτε- νῶν κραταῖν αὐτοκράτορα νὰ ἐπέλθῃ ἀρωγὸς εἰς τὴν δουλεύουσαν Ἑλλάδα (1811). Τῆς ἑλληνομαθείας τοῦ Ἀ. ἕτερον δεῖγμα εἶναι ἀρχαιολογικὴ διατριβὴ αὐτοῦ, δημοσιευθεῖσα ἐν ΠΒ' τόμῳ τῆς Ἑγκυκλοπαιδείας τοῦ Στ. Κομμητῆ ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Περὶ τοῦ εἰ- ἰσθῆν τὰς γυναικὶ τὰς δραματικὰς ἐπιδείξεις παρεῖναι». Πλὴν δὲ τούτων ἐδημοσίευσεν ἐν τῷ Δογμῷ Ἑρμῇ τοῦ 1813 μέρος α' Ἐκθέσεως συνοπτικῆς τῆς ἱατρικῆς ἱστορίας».

Ἐπανελθὼν τῷ 1814 εἰς Βουκουρέστιον ἐπεδόθη εἰς τὴν ἀσκήσιν τοῦ ἱατρικοῦ ἐπαγ- γέλματος, μετ' οὐ πολὺν δὲ χρόνον (1822) προστελέθη ὑπὸ τοῦ τότε ἡγεμόνος τῆς Βλα- χίας ὡς ἰδιαίτερος γραμματεὺς αὐτοῦ. Ἀπὸ τοῦ 1836 μέχρι τοῦ 1839 διετέλεσε γραμμα- τεὺς τῆς ἐπικρατείας, τῷ δὲ 1857 ἐκλεχθεὶς βουλευτὴς ἐτάχθη ὑπὲρ τῆς ἐκλογῆς τοῦ Κούδα ὡς ἡγεμόνος τῆς τε Βλαχίας καὶ τῆς Μολ-

δαυζας· μέχρι δὲ τοῦ 1860 εἰργάσθη ἐν τῇ κεντρικῇ ἐπιτροπῇ πρὸς συναρμολογίαν τῶν νόμων ἀμφοτέρων τῶν ἡγεμονειῶν, ἐρριθίως πρὸς τοῦτο ὑπὸ τῆς Βουλῆς μετὰ τριῶν ἄλλων βουλευτῶν. Τῷ 1860 ἐκλήθη ὑπὸ τοῦ ἡγεμόνος Κούζα εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐξωτερικῶν, ἐπὶ βραχὺν δὲ χρόνον ἐχρημάτισε καὶ προσωρινὸς πρόεδρος τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου· παραιτηθεὶς τοῦ ὑπουργικοῦ ἀξιωματος παρέμεινεν ἐν τῇ Βουλῇ μέχρι τοῦ 1864, ὅτε ἀποδοκίμασας τὸ πραξικόπημα τοῦ ἡγεμόνος κατὰ τῶν καθεστώτων ἀπεχώρησεν εἰς τὴν ἰδιωτικὴν βίον.

Τὸ ὄνομα τοῦ Ἀ. κατέστησε γνωστότατον καὶ εὐλογητὸν τοῖς Ἕλλησιν ἡ δωρεὰ αὐτοῦ εἰς τὴν ἐν Ἀθῆναις φιλεκαπιδευτικὴν ἐταιρίαν, ἣτις τὰ μέγιστα συνετέλεσεν εἰς ταχέαν ἐπίδοσιν τοῦ κοινωφελεστάτου ἰδρύματος τούτου. Ἐν ἔτει 1850 μὴ ἐπαρκούντων τῶν πόρων τῆς ἐταιρίας πρὸς ἀποπεράτωσιν τῆς οἰκοδομῆς τοῦ διδαστηρίου αὐτῆς, ὁ Ἀ. ἀνέλαβε τὴν ἰδίαν δαπάνην ἀποπεράτωσιν τοῦ τε διδαστηρίου καὶ τῆς ἐν αὐτῷ ἐκκλησίας ἐντὸς τοῦ ἀνωτάτου ἔρου τοῦ προϋπολογισμοῦ (250 χιλ. δρ.), ἀναδεχθεὶς καὶ ν' ἀποζημιώσῃ τὴν ἐταιρίαν δι' ὅσα μέχρι τοῦ χρόνου ἐκείνου ἐδαπάνησε διὰ τὴν οἰκοδομήν, ἥτοι ὑπὲρ τὰς 100 χιλ. δραχμῶν. Ἡ ἐταιρία εὐγνωμονοῦσα ἀνεκήρυξε τὸν Ἀ. μέγαν εὐεργέτην αὐτῆς καὶ ἀπεφάσισε τὸ διδαστήριον νὰ ὀνομασθῇ ἀπ' ἐκείνου Ἀρσάκειον. Ἐκτοτε ὁ Ἀ. καὶ πολλὰς ἄλλας προσήνεγκε δωρεὰς εἰς τὴν ἐταιρίαν, ὧν σπουδαιότητι εἶναι ἡ τῇ 1871 γενομένη ἐκ δρ. 75000 ὑπὸ τὴν ὅρον τοῦ νὰ διατηρῇ αὕτη ἐν τῷ γενεθλίῳ τοῦ Ἀ. χωρίῳ. Χοταχόβα ἐν σχετῶν, δαπάνωσα δι' αὐτὸ 2500 — 3500 δρ ἐτησίως. [Π.]

Ἀρσакидαι. δυναστεία Παρθική, τῆς ὁποίας ἀρχηγὸς εἶναι αὐτὸς ὁ ἱδρυτὴς τοῦ Παρθικοῦ κράτους Ἀρσάκης, ὅστις καταγόμενος ἐξ ἀφανοῦς γένους ἀποστήσας τοῖς Πάρθους ἀπὸ τοῦ κράτους τῶν Σελευκιδῶν ἐπὶ τοῦ Ἀντίοχου Β' ἐγένετο πρῶτος βασιλεὺς Πάρθων (250 π. Χ.). Μετ' αὐτὸν ἐβασίλευσαν διάφοροι βασιλεῖς μέχρι τῆς καταλύσεως τοῦ κράτους ὑπὸ τῶν Περσῶν Σασσανιδῶν, γενομένης τῇ 226 μ. Χ. Κλάδος τοῦ οἴκου τῶν Ἀρσакιδῶν ἐβασίλευσεν ἐπὶ ἱκανὸν χρόνον καὶ ἐν Ἀρμενίᾳ (βλ. Ἀρμενίαι· ἱστορία). [Π.Κ.]

Ἀρσαμάς. Πρωτ. ὁμων. νομοῦ καὶ σπουδαιότητι βιομηχανικῇ πόλιν ἐν τῇ ῥωσικῇ κυβερνήτῳ τοῦ Νίζνιζ-Νοβογορόδ, ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὁχθῆς τοῦ Τέσκα, ἔχουσα 11 848 κατ. (1834). [Π.Π.]

Ἀρσεναργυρίτης. Οὕτω καλοῦνται μικροὶ κρύσταλλοι βελονόσχημοι ἐντὸς αὐτοφθοῦς ἄρσενικοῦ ὑπάρχοντες καὶ συνιστάμενοι ἐξ ἄρσενικοῦ καὶ ἀργύρου (81,2 %). [Κ.Μ.]

Ἀρσενίδια καὶ Ἀρσενιομέταλλα βλ. Ἀρσένιον (ἐνώσεις).

Ἀρσενικαργυρίτης (Arsensilber) θεωρεῖται ὡς μίγμα διχρασίτου (ἐναντιμονίου ἀργύρου), ἄρσενικοῦ καὶ ἄρσενιοπυρίτου. [Κ.Μ.]

Ἀρσενικὸν ἁμμόνιον τὸ ὑγρὸν (Φαρμακολ.). Γίνεται ἐξ 1 σιτ. ἁμμόνιου ἄρσενικοῦ (arseniate d'ammoniaque) καὶ οὐγγίας ἀπσταγμένου ὕδατος. Παραγγέλλεται πρὸς τοὺς δερματῆρας ἀπὸ 1/2—1 δρ. δι' ἡμέρας, ἀλλ' εἶναι σπάνιασμα εὐαποσύνθετον καὶ ἀβέβαιον. [Β.Π.]

Ἀρσενικὸν νάτριον ὑγρὸν (Φαρμακολ.) (Συνώνυμ. Διάλυσις Πέτρωνος ἄρσενικοῦ). Natrium arsenicum solutum s. Liqueur s. Solutio arsenicalis Pearsoni. Σκευάζεται διὰ διαλύσεως 1 σιτ. ἄρσενικοῦ νατρίου ἐν οὐγγίᾳ ἀπσταγμένου ὕδατος, διδεται ἀπὸ 20 σταγόνων μέχρι δραχμῆς δι' ἡμέρας καὶ παραγγέλλεται ὅπου καὶ ὅπως τὸ ὑγρὸν ἄρσενικῶδες κάλιον (βλ. λ.), οὗ τινος εἶναι ἡπιώτερον ἀλλὰ καὶ ἀβρανεστότερον τὴν ἐνέργειαν. (βλ. Ἀρσενικοῦχα). [Β.Π.]

Ἀρσενικὸν ὀξειδίου τοῦ σιδήρου (Φαρμακολ.) Ferzum oxydatum arsenicum. Παραγγέλλεται πρὸς τὴν γλωρίαν καὶ τινα τοῦ δέρματος πάθῃ εἰς καταπότιν ἀπὸ 1/20—1/10 σιτ. δι' ἡμέρας, ἀλλ' ἡ ἐξ αὐτοῦ ὠφελεία ἀβέβαια. [Β.Π.]

Ἀρσενικὸν (ἀρρ-ε-ν-ικ-ὸ-ν) αὐτοφθὺν ἐκ κρυσταλλομένου ρομβοεδρικοῦ (βρασιεζ. σύστ.), ἔχει σκλ.=3,5. Εἰδ. βάρ.=5,7..5,8. χρομᾶ λευκίζον μολυβδόχρουν, ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας δὲ ἀμυρὸν φαειμέλαν, διότι δεξιδιοῦται (δεξιδιολίον) εἰς δύο ζῆστον καὶ συνίσταται ἐξ ἄρσενικοῦ μετ' ὀλίγου ἀντιμονίου καὶ ἰχνους ἀργύρου, σιδήρου ἢ χρυσοῦ. Ὑπὸ τῆς πλοῦτος τοῦ αὐλοῦ πυρούμενον ἐπὶ ἀνθρακος ἐξαχνίζεται· χωρὶς νὰ ταχῇ, ἀναδίδον σκороδωδὴ δαμῆν, καὶ σχηματίζον λευκοφαῖον ἐπάνθημα· ἐντὸς πωλῆνος κεκλεισμένου αναθυμιάται· ὑπὸ δευξαζώτου μεταβάλλεται εἰς δευαρσενικῶδες. Ἀπκντᾷ ἐν πολλοῖς μεταλλείοις μετ' ἄλλων δερυκτῶν καὶ χρησιμεύει πρὸς ἀποκάθαρσιν καθαρὸν ἄρσενικόν. [Κ.Μ.]

Ἀρσενικὸν ἢ Ἀρρ-ε-ν-ικ-ὸ-ν (στοιχεῖον) βλ. Ἀρσένιον.

Ἀρσενικὸν ἐρυθρὸν (Φαρμακολ.) (Συνώνυμ. Διθειαρσενικόν. Σανδάραχ ἐρυθρά). Réalgar. Sulfure rouge d'arsenic. Bisulfure d'arsenic. AS²S². Εὐρίσκεται ὡς ὄρυκτον εἰς ὠραίους ἐρυθροὺς κρυστάλλους, εἶναι ἥττον ἐνεργὸν τοῦ τριθενεῖου ἄρσενικοῦ καὶ ἀχρηστον σχεδὸν σήμερον ἐν τῇ φαρμακευτικῇ. [Β.Π.]

Ἀρσενικὸν ἰωδιδόχον (Φαρμακολ.) Arsenicum iodatum. Σκευάζεται ἀβέβαιον τὴν ἐνέργειαν, πολεμωμάτων τῷ στομάχῳ καὶ ἐν ἀχρηστία σχεδὸν σήμερον. [Β.Π.]

Ἀρσενικὸν λευκὸν (Φαρμακ. λ.) (Συνώνυμ. Τρισθεννικὸν ἀρσενικοῦ, Ἀρσενικο-τρυσθεννικόν. Ἀνδροίτης ἀρσενικώδους ὄξους. Ποντικασφακκόν (καυνός).) Acidum arsenicosum s. Arsenicum album, AS²O³. Ἀπόκειται ἐν τοῖς φαρμακείοις εἰς τεμάχια λευκὰ προσφάτως ὑαλώδη ἰδίαν ἔχοντα καὶ διαφανή, εἴτα δὲ διὰ χρόνου ἀδιαφανή καὶ πορφυροκίανθον γινόμενα. Π α ρ α γ γ ἑ λ λ ε τ α ι ὅπου καὶ ὅπως τὰ ἀρσενικοῦχα (βλ. λ.), ὅρμ. ἰσχυρῶς ἐπὶ τῆς θέρσεως καὶ εἶνε τὸ δι' οὗ συμβαίνουσιν αἱ πλείους τῶν δηλητηριάσεων. Δί δε τ α ι ἔτω μὲν ἀπὸ $\frac{1}{30}$ — $\frac{1}{6}$ σιτ. δι' ἡμέρας εἰς κόπιν, εἰς καταπόσιον ἢ εἰς διέκλυσιν, ἔξω δὲ εἰς κλύσματα ἢ ὡς ἐσχαρτωτικὸν (εἰς κόπιν ὡς ἡ τοῦ Κοσμοῦ—Pulvis arsenicalis Cosmi—καὶ ἡ τοῦ Διπυوترέν Pulvis caust. Dupuytreni—ἢ εἰς αἰσθητὴν) πρὸς κατατροφήν καρκινωδῶν λεγομένων ὄγκων, πρὸς θερραπείαν τοῦ ἐσθιομένου ἔρπητος καὶ ἄ. Ἐτε δὲ μεταχειρίζονται τὸ λευκὸν Ἀρ. πρὸς θερραπείαν τῆς τερηδόνης τῶν δόδοντων. Ἰστέον δὲ τὸ λευκὸν Ἀρ. φέρει βχυρῶτα φαινόμενα εἰς δόσιν 2—3 σιτ. καὶ θανατώνει εἰς ὅσον μεγαλειτέρην.

Ἀσύμβατα πρὸς τὴν χρῆσιν τοῦ λευκοῦ ἀρσενικοῦ φάρμακα εἶνε τὰ ἀλκατα τοῦ σιδήρου, τοῦ μαγνησίου, τὸ τιτανικὸν ὕδωρ, τὰ στρυπτικά. [BII.]

Ἀρσενικὸν ὄξυ καὶ Ἀρσενικὸν ἄλκατα βλ. Ἀρσένιον (ἐνώσεις).

Ἀρσενικὸν τρισθεννικόν (Φαρμακ. λ.) (Συνώνυμ. Τριθειαρσενικόν, Σανδαράχη κιτρίνη, Ὠχροειδὲς ἀρσενικὸν τῶν ἀρχαίων.) Arsenicum sulphuratum, Auripigmentum, AS²S³. Παράγεται ὡς κιτρινὴ κόπιν, ὅταν ὑδρόθειον διαχευθῇ εἰς θεινισθεῖσαν διάλυσιν λευκοῦ ἀρσενικοῦ. Ἐν χρῆσει ὡς ψίλλωθρον τῶν θωρακνιδῶν, ὁ ῥοσ μ ἄ ς, σύγκειται ἐξ 1 μ. ὡχροειδοῦς ἀρσενικοῦ καὶ 8 μ. ἀσθέτου κεκαυμένης, διαλυομένων ἀμφοτέρων ἐν λευκώματι ὡς καὶ ἐν ἀρκύστῃ κονία τῶν σαπωνοποιῶν. [B.Π.]

Ἀρσενικοπυρρῆτης ἴδ. Αἰλλιγγίτης.

Ἀρσενικοῦ δηλητηρίασις (Τοξικολ.) Σχεδὸν πάντα αἱ ἐνώσεις τοῦ Ἀρσενίου ἐνεργοῦσι δηλητηριωδῶς ἐπὶ τοῦ ὁργανισμοῦ, καθόρην Ἀρσένιον, ἀρσενιώδες καὶ ἀρσενικὸν ἔξυ καὶ τὰ ἄλλα αὐτῶν ἰδίως τὸ ἀρσενικὸν Νάτριον καὶ ὁ ἀρσενώδης χαλκός (πράσινον Σγέελε), τὸ [τρι] ὑδραρσένιον καὶ τὸ κακοθυλοξείδιον ἵνε ἰσχυρὰ δηλητήρια ἐνεργούντα κατὰ τὸ μέλλον καὶ ἤττον ἐμμέλως. Αἱ διὰ τῶν σωματικῶν τούτων δηλητηριάσεις, τουλάχιστον αἱ ἐγκληματικαί, ἵνε σήμερον σπανιότεραι ἢ ἄλλοτε, διότι προτιμῶνται τὰ ναρκωτικὰ δηλητήρια ὡς ἐξ ἴσου ἀσφαλῆ καὶ ἤττον ὀδυνηρὰ τυχαῖαι ὅμως δηλητηριάσεις ἰδίως διὰ τοῦ ἀρσενιώδους ὄξους, τοῦ καλουμένου λευκοῦ ἀρσενικοῦ, καὶ τῶν ἀρσενικοῦχων χρω-

μάτων ἵνε ἀρκετὰ συχναί· ἡ ἐμμέλτης τοῦ λευκοῦ ἀρσενικοῦ πρὸς τὸ σάκχαρον, τὸ ἄσπρον αὐτοῦ καὶ ἡ σχεδὸν μὴ αἰσθητὴ γεῦσις του κατὰ τὴν μίξιν μετὰ φαγητοῦ, τὸ καθίστασι λίαν ἐπικίνδυνον. Γενουμένης ὁμοῦς δηλητηρίασεως οὐδὲν δηλητήριον δύναται τόσον εὐκόλως καὶ ἀσφαλῶς ν' ἀνιχνευθῇ ὅσον τὸ Ἀρσένιον, καὶ παρὰ δὲ ἰδιώτης δύναται νὰ πεισθῇ περὶ τῆς παρουσίας αὐτοῦ εἰς ὑδάσματα, ταπητὰς κλπ. ἐν τῇ σφοδρώδους ὁσμῆς ἣν ἀποδίδει κατὰ τὴν καύσιν.

Φαίνεται δὲ ἄπασιν αἱ ἐνώσεις τοῦ Ἀρσενίου μεταβάλλονται ἐν τῷ ὁργανισμῷ εἰς μίαν αμέσως ἐνεργοῦσαν δηλητηριώδη ἢ ὑποδογὴ τοῦ δηλητηρίου γίνεται διὰ τοῦ στομάχου ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον, δύναται ὁμοῦς καὶ διὰ τοῦ δέρματος ἢ διὰ τῶν πνευμάτων, εἰσπνευσμένων ἀρσενικωδῶν ἀτμῶν νὰ προέλθῃ Φερόμενον τὸ ἀρσενιώδες ὄξυ ἐν διαλύσει ἐπὶ τοῦ δερματος παρὰ γὰρ φυσαλίδας, ἂν δὲ λείπῃ ἡ ἐπιδερμὶς προκαλεῖ ὀδυνηρὰ φαινόμενα κύστεως, ἐξ οὗ καὶ χρησιμοποιεῖται ὡς καυτήριον εἰς κακοήγη ἐξοιδήματα, καρκίνους κλπ.

Χρονία δηλητηρίασις. Εἰς τὸ στόμα φέροι τὸ Ἀ. δ. ἀσθενῶς γλυκεῖαν γεῦσιν, ἐλάχιστα δὲ ποτὰ αὐτοῦ προκαλοῦσιν ἐν τῷ στομάχῳ μικρὴν καυστικὴν ἐρεθισμὸν διεγείροντα μεγάλην ὀρεξιν πρὸς τὸ τρώγειν ἐξ οὗ καὶ ἐπὶ τινι χρόνῳ ἐθιωθήσῃ, τὸ Ἀ. δ. ὡς τοινύκ. Ἐάν συνεχισθῇ ἡ λήψις τοῦ Ἀ. δ. παράγεται τέλος διαρκὲς ἀνωμαλία εἰς τὴν χώνευσιν, ἔλλειψις ὀρίξεως, ὀλῆσις καὶ πόνος περὶ τὸν στόμαχον. Διέσθημα ξηρότητος καὶ καύσεως εἰς τὸ στόμα, τὸν οὐρανίσκον καὶ τὸν λαυμόν, βράγχος, ἐνίοτε δὲ φλέγματα καὶ ἐξοιδήματα ἐν τῷ στόματι. Ἡ ἀνορεξία φθάνει τέλος μέχρις ἀηδίας, ἐπακολουθοῦσι δὲ ἔμετοι, κοιλόπονοι καὶ διάρροια, ἀσθενίζοντα τὸν ὅλον ὁργανισμόν. Πολλῶς προηγείται βῆξ μεθ' αἱμοπτύσεως καὶ δυσπνοίας· ὁ παλμὸς ἵνε ταχύς, τὸ δέρμα θερμὸν καὶ ξηρόν, ὁ ὕπνος ἀνήσυχος μετὰ τραμακτικῶν ἐνέργων. Τὸ σῶμα ἐξκολουθεῖ ἰσχυρόμενον, ἐξοιδήματα ἀναφαίνονται πανταχοῦ, αἱ δὲ τρίχες καὶ οἱ ὀνυχες πίπτουσιν ἐνίοτε· ἐπακολουθοῦσι πόνος διαρκὴς μελῶν, τρέμος, σπασμοί, πικραλυσία καὶ τέλος ἐνέκα φυματώσεως τῶν πνευμάτων θάνατος. Ἐνδεύονται τελεία παῦσις τῆς ἐπιδράσεως τοῦ δηλητηρίου ἐνίσχυσις τῶν δυνάμεων τοῦ ὁργανισμοῦ διὰ τρωπῶν λιπυρῶν καὶ ἄλλω τούτων μὴ ἐρεθιστικῶν, θερμὰ λουτρά καὶ καταπολέμησις ἀνάλογος τῶν ἐιδικῶν συμπτωμάτων.

Εἰς τὴν ὀξείαν δηλητηρίασιν ἐνδείκνυται ταχεῖα ἀπομάκρυνσις τοῦ δηλητηρίου ἀπὸ τοῦ ὁργανισμοῦ καὶ ἡ ἐξουδετέρωσις αὐτοῦ δι' ἀντιδότων, κατόπιν δὲ ἡ γενικὴ θερραπεία. Πρέπει διὰ παντός μέτρου (γαργαλισμοῦ τοῦ οὐρανίσκου, πόσις γλυκεροῦ ὑδατος, γάλακτος, λευκώματος, ἐλαίου κλπ.) νὰ προ-

κλήθῃ ἔμετος. Συγχρόνως χορηγοῦσιν ἐμετικά (θεικὸν ψευδάργυρον, Ἰππεκακουάναν κλπ.). Ὅταν τὸ δηλητήριον ἐλήθῃ ἀδιάλυτον, ὅπως συνήθως γίνεται μετὰ τὸ δυσδιάλυτον ἀρσενιῶδες ὀξύ, κατορθοῦται ἡ ἐξαγωγή τοῦ μεγίστου μέρους αὐτοῦ διὰ τῶν ἄνω μέσων. Πρὸς ἐξουδετέρωσιν τοῦ ὑπολοίπου χορηγεῖται ἐπανειλημμένως ἄφθονον ποσὸν σιδηροϋροξειδίου ἢ κεκαυμένης μαγνησίας μετὰ θερμοῦ ὕδατος, μέχρις οὗ παύσῃ ὁ ἐκούσιος ἔμετος ἢ τέλος πεισθώμεν ὅπως δὴποτε ὅτι τὸ δηλητήριον ἐξουδετερώθη. Τὰ αὐτὰ κατὰ τοῦ ἀρσενικοῦ ὀξέος. Τὸ antidotum arsenici τῆς Γερμ. φαρμακοποιίας ἔνε *Liquor ferri sulfurici oxydati* 60 μέρων, ἀραιωμένον δι' 120 μερῶν ὕδατος καὶ μεμιγμένον μεθ' 7 μερῶν μαγνησίας κεκαυμένης ἀνυμχθείας μεθ' 120 μερῶν ὕδατος. Κατὰ τῶν ἀρσενικῶν ἀλάτων σημειοῦται τὸ *Ferrum hydroc aceticum in aqua* ἥτοι μίγμα δύο μερῶν σιδηροϋροξειδίου εἰς 1 μέρος ὀξείκης διαλύσεως σιδήρου. Ὁ ἰδιώτης πρέπει εἰς πᾶσαν ὀξείαν δηλητηρίασιν νὰ καλεσθῇ ἀμέσως τὸν ἱατρὸν μηνύων αὐτῷ καὶ τὸ ποῖόν τοῦ δηλητηρίου, ἂν ἔχῃ ὑπονοίας περὶ αὐτοῦ, συγχρόνως δὲ νὰ προκαλῇ τὸν ἔμετον τοῦ παθόντος διὰ παντὸς μέσου· ἂν ὁ ἱατρὸς ἀργαί, χορηγῇ τὰ ἀντιδοτὰ ὁ ἴδιος λαμβάνων ἐκ τοῦ πλησιισταίου φαρμακείου. [O.A.P.]

Ἀρσενικοῦχα (Φαρμακολ.) *Arsenica*. Τὰ Ἀρ. ἐν χρήσει ἐν τῇ θεραπευτικῇ ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων (Γαληνός, Διοσκορίδης, Ὀρειβάσιος), περιήλθον εἰς λήθην ἐπὶ δικτῶ ὄλους αἰῶνας καὶ εἰσῆχθησαν ἐκ νέου εἰς τὴν ἱατρικὴν ὑπὸ τῶν Ἀράβων διὰ τὴν ἀλημονήσιν καὶ αὐθις. Τέλος ἐπανήγαγον αὐτὰ εἰς τὴν ἀρχαίαν αὐτῶν φήμην οἱ Ἀγγλοὶ Fowler καὶ Pearson σπουδασάντες κάλλιον τῶν πρὸ αὐτῶν τὰς ἰδιότητας τῶν τοῦ ἀρσενικοῦ σκευασμάτων.

Τὸ μεταλλοειδὲς ἀρσενικὸν οὐδέποτε ἀναγράφεται ἐν τῇ ἱατρικῇ. Ἐν ἀποκλειστικῇ χρήσει εἶνε τὸ ἀρσενικῶδες ὀξύ ἢ λευκὸν ἀρσενικόν, τὸ ὑγρὸν ἀρσενικῶδες κάλιον, τὸ ὑγρὸν ἀρσενικὸν νάτριον καὶ τὰ ἀρσενικοῦχα ὕδατα (*Eau de la Bourboule, de Plombières, du Mont-Dore*, κλπ.). Ἐν ὀλίγῃ δὲ εἶνε χρήσιμα τὸ ἰωδοῦχον ἀρσενικόν, τὸ ἀρσενικὸν χρομίου τοῦ σιδήρου, ἢ ἀρσενικὴ κίνησις, τὸ διθειαρσενικὸν (συνδαράχη ἐρυθρά) καὶ τὸ τριθειαρσενικὸν (κιτρίνη συνδαράχη), κ. ἄ.

Τὰ διαλύτα τοῦ ἀρσενικοῦ σκευάσματα εἰς τὸ ἀρσενικῶδες ὀξύ, τὸ ἀρσενικῶδες κάλιον καὶ τὸ ἀρσενικὸν νάτριον, μεταβαίνουν ταχέως εἰς τὴν κυκλοφορίαν, ἀποκρίνονται ὡς τὰ ἰωδοῦχα, διὰ τῶν νεφρῶν, τῶν βλεννομεμβρανῶν καὶ τοῦ δέρματος καὶ ἀποτιθενται ἐν τῇ παρεγχύματι τοῦ ἥπατος καὶ τοῦ σπληνός καὶ ἐν τοῖς ὅστοις, ἐνθα ζήτητέον πάντοτε αὐτὰ ἐν περιπτώσει δηλητηριάσεως.

Τὰ Ἀρ. μειοῦσι μεγάλως τὴν τῆς οὐρίας καὶ τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος παραγωγήν, ταπεινοῦσι τὴν θερμότητα καὶ ἐλαττοῦσι τὸν σφυγμὸν, συλλήδην εἰπεῖν δρᾶσιν ἰσχυρῶς ἐπὶ τῆς θρεψείας. Διὰ τῆς τοιουτοτρόπου φυσιολογικῆς αὐτῶν ἐνεργείας ἐξηγεῖται εὐχερῶς ἡ ταχυνοσία, ἡ μεγαλειτέρα εἰς τοὺς κόπους ἀντίστασις καὶ ἡ εὐχερύτερα ἀναπνοὴ παρὰ τοῖς ἀρσενικοφάγοις. Αἱ θεραπευτικαὶ τῶν ἀρσενικῶν ἐνδείξεις εἶνε ποικιλώταται. Παραγγέλλονται ἐπιμελῶς πρὸς τοὺς διαλείποντας πυρετοὺς, τὸ ἀσθμα, τὰς νευραλγίας, τὸν πνιγμῶδη κατάρρου, τὴν φθισιν καὶ χροῖαν τοῦ δέρματος καλὴν (δερματέρπητας). Ἐνδείκνυνται δ' ἐτι πρὸς τὴν χορεία, τὴν χλωρίαν, τὸν σακχαρώδη διαβήτην καὶ τοὺς βρομιασμούς. Ἐναρξέσθω ἀπὸ δόσεων μικρῶν καὶ λαμβανέσθω τὸ ἀρσενικοῦχον φάρμακον ἀμέσως μετὰ τὸ γεῦμα ἢ δεῖπνον ἕνα καὶ τέτατον ἀναποθῇ καὶ ὡς ἐλάχιστον περὶ τὴν στόμαχον· μηδέποτε, νηστείας τοῦ στομάχου.

Μεθ' ὅλα ταῦτα, ἂν τὸ ἀρσενικὸν ληθῇ ἐπὶ μακρόν, ὁ στόμαχος ἐθίζεται πολλάκις εἰς αὐτό, ὡς δεικνύουσιν οἱ ἀρσενικοφάγοι τῆς Σουρίας καὶ τοῦ Ἰνδίου (βλ. Ἀρσενικοφαγία). Οἱ ἀπαξ ἐθισθέντες τοιουτοτρόπως εἰς τὸ ἀρσενικὸν δὲν πρέπει νὰ παραιτηθῶσιν ἀποτόμως, ἀλλ' ὑποδιδοῦντες βιθμηδὸν τὴν δόσιν μέχρι καταπτώσεως, διότι ἄλλως τὰ ἐπακλουθούνα φαινόμενα εἶνε λίαν δυσάρεστα ἔστιν ὅτε δὲ καὶ θανατηφόρα. [B.H.]

Ἀρσενικοφαγία. Αἱ πλείεσται ἐνίσεις τοῦ Ἀρσενίου ἰδίως δὲ ἡ συνηθεστάτη, τὸ λευκὸν ἀρσενικὸν ἥτοι τὸ ἀρσενιῶδες ὀξύ, ἔνε δριμύτα δηλητήρια· ἐν ταῦτοις ὑπάρχουσιν ἰσχυροὶ ὄργανισμοὶ συνειθίζοντες εἰς συνεχῆ χρῆσιν αὐτοῦ· γνωστὸν ἔνε τὸ παράδειγμα τοῦ Μιθριδάτου συνεθισάντος εἰς τὴν τακτικὴν λήψιν δηλητηρίου, ἕνα ἀσφαλισθῇ κατὰ τῆς δηλητηριάσεως εἰς πολλὰ δόματα τῶν Ἀλπεων καὶ ἰδίως ἐν Τυρόλην ἔνε διαδεδομένη σήμερον ἡ συνήθεια αὕτη· οἱ ἀρσενικοφάγοι λαμβάνουσι τὸ λευκὸν Ἀρσενικόν, ὅπερ καλοῦσι *Hidri* ἢ *Hodri* κατ' ἀρχαίαν ἄπαξ ἢ δις τῆς ἐβδομάδος εἰς μικροτάτας δόσεις καὶ αὐξάνουσιν αὐτὰς βαθμηδὸν φθάνοντες εἰς 0,3 γρ. καὶ ἄνω κατὰ δόσιν. Ἡ Ἀ. συντελεῖ προσωρινῶς εἰς εὐρωστίαν τοῦ σώματος χορηγοῦσα αὐτῷ ὑγίαν καὶ ζωηρὰν ὕψιν καὶ καθιστῶσα αὐτὸ ἀνθεκτικότερον εἰς τοὺς κόπους καὶ ἰδίως εἰς τὴν ἀνάστασιν τῶν δριμύτων ὄργανισμῶν ἐθισθεὶς ἄπαξ εἰς τὴν Ἀ. καθίσταται ἀσθενικὸς παύων αὐτήν, διὰ τοῦτο δὲ οἱ ἀπαξ ἀρχίσαντες τὴν Ἀ. δὲν δύνανται νὰ παύσων· αἱ ἰσχυραὶ καὶ ἀνθεκτικαὶ φύσεις τῶν κατοίκων τῶν Ἀλπεων ὑποφέρουσι πολλάκις ἐπὶ μακρὸν χρόνον τὴν διαίταν ταύτην, πολλοὶ ὅμως γίνονται ὀδυμνα τοῦ μαρτυροῦ χρόνιαν δηλητηριάσεως, ἂν δὲν ἀποθάνωσι προηγουμένως ἐξ ὀξείας δηλητηριά-

σεως, ἔνεκα ἀπροόπτων δόσεων. Καί εἰς ζωα, εἰον ἱππους βούς κ.λ.π. χορηγοῦσιν ἐκεῖ ἰκανὰς δόσεις Ἀρσενικοῦ ἵνα τὰ καταστήσωσιν εὐρωστότερα, τουλάχιστον ἐξωτερικῶς, διότι δὲν αὐξάνει ἀναλόγως τῇ ὅσῃ καὶ τὸ ποσὸν τοῦ κρέατος, λίπους κ.λ.π. ἐν τῷ ὄργανισμῷ, τὰ δὲ ζωα ταῦτα καθίστανται ἀσθενικά μέλις παύσῃ ἡ Ἀ. [O. A. P.]

Ἀρσενικῶδες κάλιον ὑγρὸν (Φαρμακολ.) (Συνώνυμ. Βάμμα φαυλῆριον ἀρσενικῶδες). Kalium arsenicosum. Liquor kali arsenicosi. Kalium arsenicosum solutum. Tinctura Fowleri. Ὑγρὸν διαυγές, ἄχρουν, ἄνισμον, ἀλκαλικώτατον, ἐνέχον 1% ἀρσενικῶδες δόξος καὶ ἐκ λευκοῦ ἀρσενικοῦ (1 μ.), ἀνθρακικοῦ καλίου (1 μ.), ἀπασταγμένου ὕδατος (95 μ.) καὶ συνθέτου πνεύματος μελίσης (3 μ.) σκευαζόμενον. Εἶνε ἐκ τῶν εὐχρηστοτάτων τοῦ ἀρσενικοῦ σκευασμάτων ἰδίᾳ κατὰ τῶν διαλειπόντων πυρετῶν καὶ δίδεται ἀπὸ 2—15 σταγ. δις ἢ τρίς τῆς ἡμέρας ἐν κυανθίκῳ πστακχαριωμένῳ ὕδατι μετὰ γεῦμα καὶ δειπνῶν. (Βλ. Ἀρσενικοῦχα). [B. H.]

Ἀρσενικῶδες στίβιμι (Φαρμακολ.) Stibium Arsenicosum. Ἀδεδαιού ενεργείας σκεύασμα παραγγέλλεται εἰς κατὰ πότιν μέχρι 1/10 σιτ. δι' ἡμέρας πρὸς ἀσθματικὰ καὶ ἐμφυσήματα. [B. H.]

Ἀρσενιοδιμεθυλοξύλιον βλ. Ἀλκαροίνιον.

Ἀρσενιοθειίδιον καὶ Ἀρσενιοθειύλιον βλ. Ἀρσένιον (ἐνώσεις).

Ἀρσένιον, Ἀρσενικόν, Arsen, γημ. συμβ. As, ἀτ. βτρ. 75. Στοιχείον καταλεγόμενον συνήθως εἰς τὰ ἀμέταλλα καὶ δὴ εἰς τὴν σειράν τοῦ Ἀζώτου καὶ Φωσφόρου, ἐν ᾧ ἄρ' ἔτερον ἔχει μεγάλην ὁμοιότητα πρὸς τὸ μεταλλικὸν Ἀντιμόνιον, καὶ ἀποτελεῖ οὕτω τὴν μετάθεσιν ἀπὸ τῆς τάξεως τῶν ἀμετάλλων εἰς τὴν τῶν μετάλλων. Ἀπαντᾷ αὐτοφύς, συνότερον ὅμως ἐν συνθέσει μετὰ Θείου καὶ Ὄξυγόνου καὶ ὡς παράμιγμα πλείστων ὀρυκτῶν προσέτι εἰς πολλὰ μεταλλικὰ ὕδατα. Τὸ Ἀ. τοῦ ἐμπορίου παράγεται συνήθως τῇ διαπύρωσει ὀρσενικοπυρίτου Fe_2S_2As , ὅτε ἀποχωρίζεται τὸ Α. καὶ μένει ὁ θειοσίδηρος. Τὸ καθαρὸν Ἀ. πορροσιάζεται ὑπὸ διαφόρους μορφὰς ἐξαχνίζουмен λαμβάνεται ὡς κυανόλευκος κρυσταλλικὴ μάζα ἢ εἰς βρομέδερα εἰδ. β. 5, 7. ἐν βέηματι δὲ Ὑδρογόνου θερμανθέν, ἀποτίθεται ἐν μέρει μὲν ὡς συνεκτικὴ μάζα ἀμόρφου μέλανος Ἀ., εἰδ. β. 4, 7. ἐν μέρει δὲ ὡς φαῖα κόνης τοῦ αὐτοῦ εἰδ. βάρους, θερμαινόμεναι αἱ δύο αὗται μορφαὶ μέχρι 380° μεταβάλλονται αἰφνης εἰς κρυσταλλικὸν Ἀ. ἀναπτυσσόμενης μεγάλης θερμότητος. Ὁ ἀτμός τοῦ Ἀ. ἔχει εἰδ. β. 10, 2, κίτρινον χρῶμα καὶ χαρακτηριστικὴν σκοροδῶδη ὁσμὴν ἐν κοινῇ θλίψει ἐξαχνίζεται, ἐν ὑψηλῇ δὲ θλίψει καὶ τα-

πεινῇ θερμοκρασίᾳ βρυστοῦται ἐν ὑγρῷ αέρι δξειδίουται, ἰσχυρῶς δὲ θερμαινόμενον καίεται εἰς ἄρσενικὸν δξυ. Ἐν Ὄξυγόνῳ καίεται μετὰ φωτεινῶν φαινομένων, ὥσαυτως ὑπὸ μωρφή κόνεως ἐν Χλωρίῳ χωρὶς νὰ θερμανθῇ. Νιτρικὸν δξυ τὸ μεταβάλλει εἰς ἄρσενικὸν δξυ καὶ ἄρσενιῶδες δξυ, κοινὸν δὲ θεικὸν δξυ ἐν ὑψηλῇ θερμοκρασίᾳ εἰς ἄρσενιῶδες δξυ, ὑπὸ τοῦ ἀλκαλίου δξειδίουται ὥσαυτως. Μίγμα Ἀ. καὶ γλυκερικοῦ καλίου ἐκπυροκροτεῖ διὰ κρούσεως. Ἦνε διαλυτὸν εἰς λιπαρὰ ἔλαια καὶ ἀδιάλυτον εἰς αἰθέρα καὶ οἰνόπνευμα. Μοριακὸν βαρ. = 300, ἐπειδὴ δὲ τὸ ἀτμ. βάρ. = 75 συνίσταται τὸ μῆριον τοῦ Ἀ. ἐκ 4 ἀτόμων Ἦνε τρισθενὲς καὶ πενταθενὲς.

Ἀρσενίου ἐνώσεις Ἦνε κατὰ πολλὰ ὁμοίαι ταῖς τοῦ Ἀντιμονίου καὶ ἀποτελοῦσιν ὡς ἐκείναι δύο σειρὰς τὴν τοῦ τρισθενοῦς καὶ τὴν τοῦ πενταθενοῦς Ἀ.

Ἀρσενιῶδες δξυ, ἄρσενικῶδες δξυ, λευκὸν ἄρσενικόν, ποντικὸν ἄρμακον, Acidum Arsenicosum, As_2O_3 , ἀνυδρίτης τοῦ μὴ ἀπομονωθέντος δξέος $As(OH)_3$. Παρασκευάζεται διὰ φρύξεως ἀρσενικοπυρίτου τῇ παρουσίᾳ τοῦ αέρος ὅτε καίεται τὸ ἄρσενιον εἰς τὸ ἄρσενιῶδες δξυ ἀριπτάμενον εἰς 1880°, οἱ ἀτμοὶ διοχετεύονται εἰς συμπυκνωτήρας ὅπου συνάγεται τὸ ἀκκίχαρτον ἄρσενιῶδες δξυ ὑπὸ μορφήν φαῖας κόνεως, ἥτις καθαρίζεται δι' ἐξαχνίσεως χορηγοῦσα ἐν μέρει μὲν ὑαλῶδη μάζαν, ἐν μέρει δὲ λευκὴν καὶ ἀλευρώδη κόνην, ἀποτελουμένην ἐκ μικροσκοπικῶν ἑκταέδρων καὶ τετραέδρων. Τὸ κρυσταλλ. Ἀ. Ἦνε ἄμορρον ἀπκντῶν καὶ ὑπὸ μορφήν βασισρόμων πρισμάτων. Τὸ ἄμορρον ὑαλῶδες Ἀ. μένει ἐπὶ μακρὸν εἰς τὴν ἀέρα χάνει βρομῆδον ἐκ τῆς ἐξω πρὸς τὰ ἔσω τὴν διαφανείαν του καὶ γίνεται πορσελανοειδές, μεταβαίνει ἀπὸ τὴν ἄμορρον εἰς τὴν κρυσταλλικὴν μορφήν. Εἰδ. β. τοῦ ἄμορφου = 3,738. τοῦ κρυσταλλικοῦ = 3,689. — Τὸ ἄμορρον διαλύεται εἰς 25 μέρη ψυχροῦ ὕδατος, τὸ δὲ κρυσταλλικὸν εἰς 80. Τὸ ἄμορρον εὐκόλως μεταβάλλεται εἰς κρυσταλλικόν ἐὰν διαλύσωμεν αὐτὸ εἰς θερμὸν ὕδωρ τῇ προσθήκῃ εὐλίγου ὑδροχλωρίου, καὶ φέρομεν τὴν διάλυσιν εἰς σκοτεινὸν γῶρον, παρατηροῦμεν ὅτι ἀποχωρίζονται κατὰ τὴν ψύξιν κρυστάλλα μετὰ φωτεινῶν φαινομένων. Ἡ ὕδατης διάλυσις, ἔχει δξινον γλυκυζουσαν γεῦσιν, εἰς ἀραιὰ δξέα διαλύεται τὸ Ἀ. εὐκόλῳτερον ἢ ἐν ὕδατι, ὑπὸ νιτρικοῦ δξέος μεταβάλλεται εἰς ἄρσενικὸν δξυ ὑπὸ Ἀνθρακος, Θείου, Φωσφόρου, Ψευδαργύρου, Ὑδρογόνου καὶ Ἀνθρακοξειδίου ἀνάγεται ὡς μέλαν στίλπνον Ἀρσένιον. Ὑδροθειον παράγει ἐν ὕδατι δξινῳ διαλύσει κίτρινον ἔζημα διαλυτὸν ἐν ὕδροθειοαμμωνίῳ μεταλλικὸς Ψευδαργύρος ἀποχωρίζει ἀπ' δξίνου διαλύσεως Ἀρσένιον ἀναπτυσσόμενον συγχρόνως τριυδροαρσενίου δι'

οὐ δυνάμεθα κατὰ τὰ ἐλάχιστα ποσὰ Ἀρσενίου, ν' ἀνιχνεύσωμεν.

Ἐν τῇ ιατρικῇ χρησιμοποιοῦται τὸ ἄρσενικὸν ὄξος, εἰς κόνεις, καταπότια, καθῶς καὶ διαλύσιν τοῦ καλιούχου ἁλατος. — *Liquor kali arsenicosi* (Φοδερῖον ὑγρὸν), ὅπερ παρασκευάζεται διὰ ζέσεως 1 μ. ἀρσενικῶδους ὀξέος 1 μ. ἀνθρακικοῦ καλίου καὶ 1 μ. ὕδατος καὶ ἀραιώσεως μετὰ τὴν ψύξιν διὰ 90 μερῶν ὕδατος. Τὸ ἄρσενικὸν ὄξος ἔνε ἰσχυρότατον δηλητήριο· 0,25 γρ αὐτοῦ φέρουσι βέβαιον θάνατον, ἀλλὰ καὶ δόσεις 0,060 γρ ἔφεραν πολλάκις τὸν θάνατον ἢ μεγίστη δόσις, ἣν ἐπιτρέπεται νὰ χορηγήσῃ ὁ ἱατρὸς ἔνε 0,010 γρ εἰς 24 ὥρας. Δυναταὶ ἐν τούτοις ὁ ὄργανισμὸς νὰ συνεισίστῃ τὸ δηλητήριο τοῦτο (βλ. Ἀρσενικοφαγία). Χορηγείται δὲ καὶ εἰς ζῶα, ἵνα τοῖς δώσῃ ὅσιν ζωηράν, ἰδίως εἰς βόας καὶ ἵππους, τὸ πρᾶγμα ὅμως ἔνε λίαν ἐπικίνδυνον. Ἀντιδότα τοῦ Ἀ. ἔνε σιδηροϋδροξειδίου καὶ κεκαυμένην μαγνησίαν (βλ. Ἀρσενικὸν Δηλητήριο). Τὰ ἅλατα τοῦ Ἀρσενικῶδους ὀξέος (Ἀρσενίται) ἀνάγονται εἴτε εἰς τὸν ὑδρίτην $As(OH)_3$ εἴτε εἰς τοὺς ἀνυδροῦς $AsO(OH)$ καὶ $As^3O(OH)$. Ἀρσενικὸν ὄξος AsO_3H_3 παράγεται τῇ ζέσει ἄρσενικῶδους ὀξέος μετὰ νιτρικοῦ ὀξέος, καὶ ὑπολείπεται τῇ ἐξατμίσει τῆς διαλύσεως ὑπὸ μορφήν κρυστάλλων λίαν ὑγροσκοπικῶν. Τῇ θερμάνσει εἰς 140° μεταβάλλεται εἰς πυροαρσενικὸν ὄξος $As^3O_3(OH)_2$, τοῦτο δὲ θερμαίνόμενον εἰς 200 μεταβάλλεται εἰς μεταρσενικὸν ὄξος $AsO_2(OH)$, ὅπερ πάλιν ἐν θερμότητι παραγίγει τὸν ἀνυδρίτην As^3O_3 . Αἱ γενικαὶ ιδιότητες τοῦ Ἀ. ὁμοιάζουσι ταῖς τοῦ ἄρσενικῶδους, τὰ δὲ ἅλατα αὐτοῦ (Ἀρσενικώματα) ἔχουσι πολλὰς ἀναλογίας πρὸς τὰ φωσφορικά.

Ἀρσενιοχλωρίδιον, *τριχλωριοαρσένιον*, *τρισεχλωρίον ἄρσενικόν* καὶ *τριχλωριοῦχον Ἀρσενικόν* $AsCl_3$, παράγεται μετὰ φωτεινοῦ φαινομένου τῇ εἰσαγωγῇ κόνεως ἄρσενικοῦ εἰς δοχεῖον πλήρες ἄρσενικῶδους χλωρίου καὶ ἔνε ἄχρουν ἐλκιδῶδες βρευτὸν ζέον εἰς 134° .

Ἐνῶσις τοῦ Ἀρσενίου μετὰ τοῦ Θείου ἔνε: Ἀρσενιοθειύλιον As^3S_3 διθειαρσένιον, *σανδαράχη* ἐρυθρά, ἄρσενιορουθίνιον, διπένθειον Ἀρσενικόν, διθειοῦχον Ἀρσενικόν, *Arsensulfur Realgar*, *Arsenrubin*, *rothes Arsen-glas*, λαμπρὰ ἐρυθρὰ ὁκτώδης ἐνώσις παρασκευαζομένη τῇ θερμάνσει Ἀρσενικοπυρίτου μετὰ θειοπυρίτου εὐρίσκεται καὶ ὀρυκτῇ.

Ἀρσενιοθειίδιον, *τριθειαρσένιον*, *τριπένθειον ἄρσενικόν*, *τριθειοῦχον Ἀρσενικόν*, *σανδαράχη* κιτρίνη, *Arsensulfid*, *Opment*, *Auripigment*, *gelbes Arsen-glas*, As_2S_3 , παράγεται τῇ ἐπιδράσει ὑδροθείου ἐπὶ ἄρσενικῶδους ὀξέος ὡς κιτρίνη κόνις, ἀπαντᾷ δὲ καὶ ὀρυκτὸν τὰ ἅλατα αὐτοῦ καλοῦνται *θειαρσενίται*.

Ἀρσενιοπερθείδιον ἢ πενταθειαρσένιον, *Arsenhypersulfid* As_2S_5 , ἔνε κιτρίνη

ὁκτώδης μάζα παραγομένη τῇ τήξει τριθειαρσενίου μετὰ Θείου.

Ἀρσενιοῦχον ὑδρογόνον, *τρισυδροαρσένιον* AsH_3 , ἄχρουν ἄερίον ρευστούμενον εἰς 40° παρασκευάζεται τῇ ἀποσυνθέσει κράματος Ἀρσενίου καὶ Ψευδαργύρου ὑπὸ ἀραιοῦ θειικοῦ ὀξέος· εἰσπνεόμενον ἐνεργεῖ δηλητηριώδεστατα, μεμιγμένον δὲ μετ' ὑδρογόνου λαμβάνεται ὅταν διαλυτὴ τις ἐνώσις Ἀρσένιον εἰσαχθῇ εἰς συσκευὴν παραγωγῆς ὑδρογόνου. Ἐάν τοιοῦτον μίγμα διοχετευθῇ δι' ὑαλίνου σωλήνος διαπυρουμένου εἰς ἓν μέρος, σχηματίζεται παρὰ τὸ πυρούμενον μέρος στιλπνὸς καθρέπτης μεταλλικοῦ Ἀρσενίου· ἀναφλεγέν δὲ τὸ ἄερίον καίεται διὰ κυανολεῦκου φλογός· πλησιάζοντες εἰς τὴν φλόγα ταύτην ψυχρὸν τι ἀντικείμενον παρατηροῦμεν στιλπνὴν μελανὴν κηλίδα ἐπ' αὐτοῦ ὁμοίαν τῇ τοῦ Ἀντιμονίου, ἀρ' ἣς διακρίνεται ὡς διαλυομένη ἐν ὑποχλωρίδι· Νάτρίῳ, ἐνῷ ἡ τοῦ Ἀντιμονίου εἶνε ἀδιάλυτος. Εἰσαγόμενον τὸ ἄερίον εἰς διάλυσιν νιτρικοῦ Ἀργύρου ἀποχωρίζει μεταλλικὸν Ἀργύρον, μένοντος ἄρσενικῶδους ὀξέος ἐν διαλύσει. Ἀπὸ τοῦ Ἀντιμονίου διακρίνεται καὶ διὰ τοῦ ἐξῆς τρόπου θερμινομένου τοῦ ἐν τῇ σωλῆνι σχηματισθέντος καθρέπτου, ἀναπτύσσεται σκωροδωδῆς ὁσμὴ καὶ σχηματίζονται κρύσταλλα, τῇ παρουσίᾳ δὲ Ἀντιμονίου δὲν παρατηρεῖται ὁσμὴ καὶ σχηματίζονται μεταλλικὰ σφαιρίδια. Αἱ ιδιότητες τοῦ τρισυδροαρσενίου κτλ. χρησιμεύουσιν εἰς τοξικολογικὴν ἀνίχνευσιν τοῦ ἄρσενικοῦ (συσκευὴ τοῦ Μάρς) ἀνιχνεύεται δὲ καὶ $1/100000$ τοῦ γράμματος ἄρσενικῶδους ὀξέος.

Αἱ βιομηχανικαὶ ἐφαρμογαὶ τοῦ Ἀρσενίου εἶνε ποικίλαι· μικρὰ ποσότης Ἀ. καθιστᾷ τὰ κράματα τοῦ Χαλκοῦ καὶ Κασσιτέρου στιλπνότερα ἐξ' οὗ καὶ ἐκρησμοποιήθη εἰς τὰ κάτοπτρα. Διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν σκαγίων προστίθεται εἰς τὸν Μόλυβδον ὀλίγον Ἀ., δι' οὗ καθιστῶσιν αὐτὰ στρογγυλότερα. Τὰς μετὰ τῶν μετάλλων ἐνώσεις τοῦ Ἀ. καλοῦσιν ἄρσενίδια ἢ ἄρσενιομέταλλα. Αἱ μετὰ Θείου ἐνώσεις χρησιμεύουσιν εἰς τὴν πυροτεχνικὴν (λευκὸν φῶς) καὶ τὴν χρωματιστικὴν (ἐρυθρὸν καὶ κίτρινον χρῶμα). Τὸ ἄρσενικὸν ὄξος χρησιμοποιεῖται εἰς τὴν κατασκευὴν εἰδούς σμάλτου καὶ εἰς τὴν ὑελοουργίαν· πρὸς τούτοις χρησιμεύει ὡς ἀντισηπτικὸν εἰς συντήρησιν ζωολογικῶν παρασκευασμάτων καὶ εἰς διαπύσιν οἰκονομικῆς ἑυλείας, ὡς φάρμακον καὶ πρὸς καταστροφὴν βλαβερῶν ζώων. Ἐκτός τούτου παρέχουσιν αἱ ἐνώσεις ἐν γένει τοῦ Ἀ. λαμπρὰ χρώματα ἅτινα ἔνε δυστυχῶς βλαβερὰ καὶ φευκτέα (πράσινον τοῦ Σγέλε τοῦ Σγδάινου κτλ.) διὰ τοῦτο ἀπαγορεύεται σήμερον αὐστηρῶς ἡ χρῆσις τῶν χρωμάτων τούτων δι' ὧν ἔδαρον ἔλλοτε καὶ αὐτὰ τὰ παιγνίδια τῶν παιδίων, σκαχωρά, κηρία, ἐνδύματα, τάπητας κτλ. Πρὸς Ἀρσενικοῦ δηλητηρίασις. [Ο.Α.Ρ.]

Ἀρσενιορουθίνιον βλ. Ἀρσένιον (ἐνώσεις) καὶ Σανδαράχη.

Ἀρσένιος 1) ὁ ἐπικληθεὶς μέγας, Ἕλληνας μοναχὸς ἐξ ἐπιφανοῦς γένους ζήσας περὶ τὰ τέλη τοῦ Δ' αἰῶνος. Εἰς τούτον καὶ τὸν Θεομύστιον ἀνέθηκεν ὁ Θεοδόσιος ὁ μέγας τὴν ἀνατροφὴν τῶν υἱῶν τοῦ Ἀρκαδίου καὶ Ὀνωρίου. Ἐν ἡλικίᾳ 40 ἐτῶν ἐγένετο μοναχός, καὶ ἐπὶ τεσσαρακονταετίᾳ ὅλην μονάσας ἐν Θηβαΐδι τῆς Διγύπτου, ἦλθεν ἔπειτα εἰς Τροίαν παρὰ τὴν Μερφιν, ὅπου καὶ ἀπεθάνεν ἐν ἡλικίᾳ 95 ἐτῶν. Ἐγράψεν ἀσκητικὸν τι βιβλίον ἐπιγραφόμενον «Διδασκαλία καὶ παραίνεσις» καὶ ἑμιλίαν «εἰς τὸν πειραστὴν νομικόν», ἐκδοθέντα ὑπὸ Combefis μετὰ λατίν. μεταφρ. (Par. 1672) καὶ τελευταῖον ἐν τ. 66 τῆς ἑλλ. Πατρολογ. τοῦ Migne. Ἀποφθέγματα τινὰ τοῦ Ἀ. εὐημεριεύθησαν ὑπὸ Κοτελερίου (Monumenta eccl. gr. τ. 1, σ. 353). [Π.]

2) Ὁ Φιλοθέης, μοναχὸς τῆς ἐν τῷ ἁγίῳ Ὁρει μονῆς τοῦ Φιλοθέου, ζήσας περὶ τὰ μέσα τοῦ 11' αἰῶνος (κατ' ἄλλους δὲ τοῦ 18'). Ἐγράψε «Σύνοψιν τῶν θείων κανόνων» ἐκδοθεῖσαν τελευταῖον ἐν τ. 133 τῆς ἑλλ. Πατρολογίας τοῦ Migne. [Π.]

3) Ὁ Πατριάρχης βλ. Αὐτωρειανός.

4) Ἀρχιεπίσκοπος Κερκύρας γεννηθεὶς τῇ 876 ἐν Βηθανίᾳ τῆς Παλαιστίνης. Σπουδάζας ἐν Σελευκείᾳ, ὅπου καὶ ἐδέχθη τὸ τῆς ἱεροσύνης ἀξίωμα, ἀπῆλθεν ἔπειτα εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ ἐκείθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν. Τῷ δὲ 933, πατριαρχεύοντος τοῦ υἱοῦ τοῦ βασιλέως Ῥωμανοῦ Θεοφυλάκτου, ἀνῆλθεν εἰς τὴν θρόνον Κερκύρας, ὅστις καὶ προσεδιβάσθη ἐπ' αὐτοῦ, ὡς εἰκάζεται ὑπὸ τινων, ἀπὸ ἀρχιεπισκοπικοῦ εἰς μητροπολιτικόν. Ἀπέθανε δὲ τὴν 19 Ἰανουαρίου ἀγνώστου ἔτους, τὴν δὲ ἡμέραν ταύτην τελεῖται ἡ μνήμη αὐτοῦ, καταταχθέντος ὑπὸ τῆς ἡμετέρας ἐκκλησίας διὰ τὴν ἀρετὴν αὐτοῦ εἰς τὸν χορὸν τῶν ἁγίων πρὸ τῶν μέσων τοῦ 16' αἰῶνος καὶ τιμωμένου ὡς πολιούχου τῆς Κερκύρας. Τὰ ἱερὰ αὐτοῦ λείψανα ἀπόκεινται νῦν ἐν τῇ λατινικῇ μητροπόλει Κερκύρας, ὅπου κατετέθησαν ἀπὸ τοῦ 1633. — Τοῦ Ἀ. σώζονται Ἐγκώμιον εἰς τὸν ἀπόστολον Ἀνδρέαν καὶ ἕτερον εἰς τὴν παρθενομάρτυρα Βαρβάραν, ἐκδοθέντα τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Ἀ. Μουστοξύδου (Delle cose Coreïrese. Append. σ. XXIII κ.έ.), καὶ Ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον Θερσίνον τὸν μάρτυρα, δημοσιευθὲν τὸ πρῶτον ὑπὸ Σπυρ. Π. Λάμπρου (Κερκυραϊκὰ ἀνέκδοτα σ. 5 κ.έ.). Ἄλλων ἔργων τοῦ Ἀ., ἀναγραφόμενων ὑπὸ τοῦ ἐξωμότου Ν. Κ. Παπαδοπούλου τὴν ὑπαρξίν διαμφισβητεῖ ὁ Μουστοξύδης (ἐνθ. ἀν. σ. 687), ὅστις ἄλλως θεωρεῖ ἔργον τοῦ Ἀ. τὸν ὑπ' αὐτοῦ εὐρεθέντα καὶ ἐκδοθέντα βίον τῶν ἁγίων ἀποστόλων Ἰάσονος καὶ Σωσιπάτρου. — 18. Ἀκολουθία τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀρσενίου ἀρχιεπισκόπου Κερκύρας.

Ἐνετία, 1670. — Σπυρ. Κ. Παπαγεωργίου. Περὶ τοῦ ἁγίου Ἀρσενίου μητροπολίτου Κερκύρας. Κερκυρα 1872. [Α.]

5) Ἀρσένιος υἱὸς τοῦ Μιχαήλ, Ἀποστολῆς (ἰδ. κ.), ἐξ οὗ ἐκκαίετο καὶ Ἀποστολίδης, γεννηθεὶς μὲν ἐν Κρήτῃ τῷ 1465, λαβὼν δὲ κατὰ τὴν βάρπτιν τὸ ὄνομα Ἀριστοδούλος, ἀνθ' οὗ ἐκλήθη Ἀρσένιος γενόμενος διάκονος. Μεταβὰς δ' εἰς τὴν Ἱταλίαν εἰργασθὴ παρὰ τῷ Ἀλδῷ Μανουκίῳ. Ἐπὶ τοῦ πατριάρχου Παχωμίου (1506 — 1511) ἐλθὼν ἐξ Ἱταλίας, ὅπου εἶχεν ἐξομώσει, καὶ ἐπομνεος εἰς τὸν διορισμὸν τοῦ ὡς μητροπολίτου Μονεμβασίας παρα τοῦ πάπα Λέοντος τοῦ Γ', κατέλαβε παρὰ τοὺς ἐκκλησιαστικούς κανόνας τὴν θρόνον ἐκείνου, ὑποκρινόμενος πιστὴν εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν. Ἀλλ' ἠναγκάσθη νὰ καταλίπῃ τὸ ποιμνιον αὐτοῦ, καθικρεθείς μὲν καὶ ἀφορισθεὶς ὑπὸ τοῦ πατριάρχου καὶ τῆς συνόδου, μὴ ὑποστηρικτὴς δὲ οὐτὰ ὑπὸ τοῦ παπα, οὔτε ὑπὸ τῆς Βενετίας, εἰς ἣν ἀνῆκε τότε ἡ Μονεμβασία. Ἰερουθεῖας δ' ἔπειτα ὑπὸ Λέοντος τοῦ Γ' ἐλληνικῆς σχολῆς ἐν Φλωρεντίᾳ, ἐκλήθη εἰς αὐτὴν ὡς καληγητῆς, καὶ ἐδίδασκεν ἐν αὐτῇ μέχρι τοῦλάχιστον τοῦ 1521. Μετὰ δὲ ταῦτα κατῴρωσσε νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Μονεμβασίαν ὡς μητροπολίτης. Τέλος δ' ἐπιστρέψας εἰς Βενετίαν, ἐπαδλίθη μὲν ὑπὸ τῶν δεκά εἰς τοὺς ἐπιτρόπους τῆς ἑλλ. ἐκκλησίας τοῦ Ἀγ. Γεωργίου ὡς κηρυξ τοῦ θείου λόγου, διὰ δὲ τῆς ἐμφύτου αὐτῷ ραδιουργίας ἔφερεν εἰς ἀναστάσι τὴν ἐλληνικὴν κοινότητα. Ἀπέθανε δ' ἐν Βενετίᾳ τῇ 30 Ἀπρ. 1535 καὶ ἐτάφη ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ ἁγ. Γεωργίου. Ὁ Ἀ. ἀντεγράψε μὲν ἰδίᾳ χειρὶ πολλοὺς κώδικας, ἐξέδωκε δὲ διαφόρους ἀρχαίους καὶ Βυζαντινοὺς συγγραφεῖς καὶ ἔγραψεν ἐπιστολάς καὶ ἄλλα τινὰ συγγραμμάτια. 18. νῦν ἰδίως E. Legrand Bibliographie hellénique σ. CLXV κ.έ. Πανομοιωτικὸν τῆς γραφῆς αὐτοῦ ἰδ. παρὰ τῷ Oumont, Fac-similes de manuscrits grecs des XV et XVI siècles. Par. 1887 πιν. 6. [Α.]

Ἀρσένιος ἐπίσκοπος Ἐλασσώνος. Οὗτος συναδεύσας κατ' Ἰούλιον τοῦ 1588 τῷ Πατριάρχῃ Ἱερειῖ τῷ Β' εἰς Ῥωσσίαν, περιέγραψε τὰ κατὰ τὴν καθίδρυσιν πατριαρχεῖου ἐν Ῥωσσίᾳ ἐν ποιήματι εἰς πολιτικούς στίχους ὅπερ ἐξεδόθη τὸ πρῶτον τῷ 1740 μετὰ λατινικῆς μεταφράσεως, εἴτα δ' ὑπὸ Σπ. Ζαμπελίου (Καθίδρυσιν πατριαρχεῖου ἐν Ῥωσσίᾳ Ἀθ. 1859), ἀποκαταστήσαντος τὰ μέτρα καὶ διορθώσαντος τὸ καίμενον, καὶ τελευταῖον ὑπὸ Κ. Ν. Σάβα (Περὶ τοῦ πατριάρχου Ἱερειῖ τοῦ Β' Ἀθ. 1870). Ἐπανελθὼν ἐκ Ῥωσσίας ὁ Ἀ. ἔμεινε ἐν τῇ ἐπισκοπῇ αὐτοῦ τοῦλάχιστον μέχρι τοῦ 1592. Ὑστερον δὲ μετέβη πάλιν εἰς Ῥωσσίαν, ὅπου πιθανῶς ἐγκατεδίδωκε, διορισθεὶς ἐπίσκοπος Σουδαλίας. [Π.]

Ἀρσενιοσιδηρίτης τὸ μικροχρυστάλ-

λοφύς καὶ κατὰ σφαιρικὰ συσσωματώματα ἀπαντῶν τοῦτο δρυκτὲν εἶνε ἑνώσις δευαρενικῆς (87,9 %) δειδίου σιδήρου (89,4), ἀσβέστου καὶ ὕδατος. [Κ. Μ.]

Ἀρσενιοσίδηρος βλ. Ἀρσένιον.

Ἀρσενιοχλωρίδιον βλ. Ἀρσένιον (ἐνώσεις).

Ἀρσενίτις βλ. Ἀρσένιον (ἐνώσεις).

Ἀρσενίτης (ἀρσενόλιθος) δρυκτὲν τοῦ κυβικοῦ συστ. εὐρίσκεται καὶ κρυσταλλοφύς. Σκλ.=1,5. Πιδ. βαρ.=3,69... 3,72 Ἀγρους ἢ λευκός· ἔχει λάμψιν ὑελοειδῆ καὶ γεῦσιν σπιγὴν γλυκάζουσαν· εἶνε δηλητηρίου δραστηκώτατον. Συνίσταται ἐξ ἀρσενικοῦ (75,8 %) καὶ δευαρενίου (24,2), ἥτοι εἶνε αὐτοφύς δευαρενικῶδες (ποντικοσάμακον). Πυροούμενος ἐκτὸς σωλῆνος κεκλεισμένου κατὰ τὸ ἐν ἔκρον· ἐξαχνίζεται πυρούμενος ἐπὶ ἀνθρακὸς ἀναδίδει δαμὴν σκοροδωδῇ. Ὑπὸ τοῦ ὕδατος ἐξυγρῶται, ἢ ἀπορρεῦστωσις δι' ὕδροθειοῦ διδὲ κατακρήμνισμα κίτρινον. [Κ. Μ.]

Ἀρσενιώματα βλ. Ἀρσένιον (ἐνώσεις).

Ἀρσενολαμπρότης (Arsenglanz) συνίσταται κυρίως ἐξ ἀρσενικοῦ (95,86 %) καὶ εὐαρενίου βισμούθιου, σιδήρου καὶ θείου· εἶνε λοιπὸν αὐτοφύς ἀρσενικὸν μετὰ παραμιγμάτων [Κ. Μ.]

Ἀρσενοπυρίτης δρυκτὲν τοῦ βασιρρέμβου δρυθῶ συστ. κρυσταλλοῦμενον κατὰ πρίσματα καὶ δισκοειδῆ· εὐρίσκεται χειροπληθὲς καὶ εἶνε δόξαστος· ἔχει σκλ.=5,5... 6. εἰδ. βάρ.=8... 8,2. γρῶμα ἀργυρόλευκον ἢ κασιτερόλευκον καὶ δίδει γοαμμὴν μέλαιναν.—Διπλασιάζει αὐτοῦ παραλλαγαὶ συνίστανται ἐν θείῳ (19,63), ἀρσενικῷ (46,01) καὶ σιδήρῳ (34,36)· τινὲς ἐμπερίγυσιν ἄργυρον (λευκὴ μέταλλοιτις=Weisserz), ἄλλοι δὲ κοβάλτιον (κοβάλτιομιγῆς ἀρσενοπυρίτης, πρὸβλ. Γλαυκοδότης). Ὑπὸ νεκλεισμένου σωλῆνος πυρούμενος ἐκλύει κατὰ πρῶτον ἐρυθρὸν καὶ ἀκολουθῶς καστανόχρουν ἐπάνθημα ἐνθείου ἀρσενικοῦ καὶ ἀκολουθῶς μεταλλικὸν ἀρσενικόν· ἐπὶ ἀνθρακὸς πυρούμενος τήκεται εἰς μεταλλικὸν σπαιρίον καὶ ἐκλύει ἀτμοὺς δειδίου ἀρσενικοῦ. Ὑπὸ δευακώτου ἠναύεται εἰς θείον καὶ δευαρενικῶδες. Εὐρίσκεται πολυλχοῦ γῆς ἐντὸς μεταλλικῶν κοιτῶν καὶ χρησιμεύει πρὸς παραγωγὴν ἀρσενικοῦ, δευαρενικῶδους (ποντικοσάμακον) καὶ σαυδαράχης (ἐνθίου ἀρσενικόν). Εἰς τὸ εἶδος τοῦτο ἀνάγονται δ δαναήτης, δ γερμάνης καὶ δ πλινιανῆς. [Κ. Μ.]

Ἀρσενόχαλος βλ. Ἀρσένιον (ἐνώσεις).

Ἀρσιν ΒΔ παραπόταμος τοῦ Λάδωνα ἐν τῷ ὄρει Ἐλευσίως τῆς Γόρτυνος, πηγάζων ἀπὸ τῶν Ν ὑπερεινῶν τοῦ Ἀφροδισίου ὄρους τῆς Ἀρκαδίας καὶ διερχόμενος παρὰ τὰ χωρία Βελημάχι καὶ Μοναστηράκι (Μοναστη-

ρεῖκο ποτάμι) χύνεται εἰς τὸν Λάδωνα παρὰ τὴν θέσιν τῆς ἀρχαίας Θελοπούσης (νῦν Τουμπίτσι). [Γ. Πδ.]

Ἀρσιν (Μετρολ.) 1) τουρκικὸν μέτρον διὰ ἐρέας (τόσας) ὅπως καὶ παρ' ἡμῶν μέχρι πρό τιος (τὸ κοινὸς μπράτσον) νῦν ὅμως παρ' ἡμῶν οὐχὶ ἐν πολλῇ χρήσει = 6,689 μέτρον. 2) Ῥωσσικὸν μέτρον = 0,711 μέτρον = 7/9 τῆς ἀγγλικῆς ὑάρδας. 3) Περσικὸν μέτρον διὰ μὲν τὰ μάλλινα ὑφάσματα = 1,016 μέτρα, διὰ δὲ τὰ μήκη ἀγρῶν = 1,118 μέτρα [Δ.Κ.]

Ἀρσινὴ σύνθηες ὄνομα βασιλισσῶν ἐν τῇ οἰκῇ τῶν Πτολεμαίων τῆς Αἰγύπτου (Ἰδ. λ.)

1) Μήτηρ Πτολεμαίου Δ' τοῦ Σωτήρος.

2) Θυγάτηρ Πτολεμαίου Δ' καὶ Βερενίκης ἢ φιλάδελφος, γενν. 318 π. Χ. νεαρὰ ἔγεινε σύζυγος τοῦ γηραιοῦ βασιλέως τῆς Θράκης Λυσισμάχου, οὗ δ' ἐκ πρώτου γάμου υἱὸς Ἀγαθοκλῆς ἐδολοφονήθη τῇ ἐνεργείᾳ αὐτῆς. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Λυσισμάχου κατὰ τὴν ἐν Κόδρου πεδίῳ μάχην (281 π. Χ.) ἡ Ἀ. ἐφυγε μὲν εἰς Κασσάνδρειαν, ἀλλ' ἤϊον ὑπὲρ τῶν ἐκ τοῦ Λυσισμάχου τέκνων τῆς τὴν κατάληψιν τοῦ μακεδονικοῦ θρόνου, ὃν εἶχε καταλάβει μετὰ τὸν φόνον Σελεύκου τοῦ νικητοῦ τοῦ Λυσισμάχου δ' ἐτεροθαλῆς αὐτῆς ἀδελφὸς Πτολεμαῖος δ' Κερυνός. Ἀπατηθεῖσα δὲ ὑπ' αὐτοῦ, προσποιθῆντος ὅτι μέλλει νὰ συζευχῇ μετ' αὐτῆς, ἀνέωξεν αὐτῇ τὰς πύλας τῆς Κασσάνδρειας, ἀλλ' ὁ Πτολεμαῖος, φρονέσας τοὺς βίον νεωτέρους τῶν υἱῶν τῆς, ἠνάγκασεν αὐτὴν νὰ φύγῃ εἰς τὴν Σαμοθράκην. Ἐκείθεν δὲ μεταβὰς ἔπειτα εἰς τὴν Αἴγυπτον ἔγεινε περὶ τὸ 276 π. Χ. σύζυγος τοῦ ἰδίου αὐτῆς ἀδελφοῦ Πτολεμαίου Β' τοῦ Φιλαδέλφου, μεγάλως ἀγαπήσαντος καὶ τιμῆσαντος αὐτήν.

3) Θυγάτηρ τοῦ Λυσισμάχου καὶ ἀπὸ τοῦ 284 π. Χ. πρώτη σύζυγος Πτολεμαίου Β' τοῦ Φιλαδέλφου, μήτηρ δὲ Πτολεμαίου Γ' τοῦ Εὐεργέτου. Μετὰ τὴν ἐκ Σαμοθράκης εἰς Αἴγυπτον ἔπειτα Ἀ. τῆς γῆρας τοῦ Λυσισμάχου (Ἰδ. Ἀρσ. 2), αἰσθανθεῖσα ἐαυτὴν ὑδριζομένην ἐκ τῶν ἐνδεικνυμένων ἐρωτικῶν σχέσεων τοῦ συζύγου τῆς μετὰ τῆς ἰδίας ἐαυτοῦ ἀδελφῆς, συνώμοσε κατ' αὐτοῦ, ἀλλ' ἀνακαλυφθείσης τῆς συνωμοσίας ἐξωρίσθη, μεθ' ἧς ὁ Πτολεμαῖος συνῆψε γάμον μετὰ τῆς ἀδελφῆς του.

4) Θυγάτηρ Πτολεμαίου Γ' τοῦ Εὐεργέτου καὶ σύζυγος τοῦ ἰδίου ἐαυτῆς ἀδελφοῦ Πτολεμαίου Δ' τοῦ Φιλοπάτορος, μήτηρ δὲ Πτολεμαίου Ε' τοῦ Ῥωμαίου. Καίπερ πιστῶς ἀγαπῶσα τὸν σύζυγον καὶ ἐν ἔτει 217 π. Χ. συνεκτραυῖσασα μετ' αὐτοῦ κατ' Ἀντιόχου τοῦ μεγάλου τοῦ βασιλέως τῆς Συρίας καὶ διὰ τῆς παρουσίας αὐτῆς συντελέσασα εἰς τὴν ἐν Ῥαφείᾳ νίκην τοῦ συζύγου, μετ' ὅλγῃ ἐτη δολοφονήθη τῇ ἐπινεύσει αὐτοῦ, πεισθέντος εἰς τὰς σκευωρίας τῶν περὶ αὐτὴν. Ὁ Ῥωμαῖος Ἰστο-

ρικός Τίτος Λίβιος καλεῖ αὐτὴν Κλεοπά-
τραν, οὐχὶ δ' Ἀ.

5) Θυγάτηρ Πτολεμαίου ΙΔ' τοῦ Αἰγυπτίου ἀνεκρηρύχθη βασίλισσα ὑπὸ τοῦ αἰγυπτιακοῦ στρατοῦ τὸν πολιορκουντος τὸν μετὰ τῆς Κλεοπάτρας ἐν Ἀλεξανδρείᾳ εὐρισκόμενον Ῥωμαίων Καίσαρα, ὅστις εἶχε ταπεινώσει καὶ δίκην αἰχμαλώτου μετεχειρίζετο τὸν ἀδελφόν τῆς Πτολεμαίου ΙΒ' τὸν Διονύσου (48 π.Χ.). Ἡ Ἀ. ἀνέλαβε τὴν ἀρχηγίαν τοῦ κατὰ τοῦ Καίσαρος πολέμου, τοῦ κληθέντος ἀλεξανδρινοῦ, εὐστόχως ἐπὶ πάντε ὅλους μὴνας διεξάγουσα αὐτὸν διὰ τοῦ δραστηρίου εὐνοῦχου Γανυμήδους καὶ μεγάλως στενοχωρήσασα τὸν πολιορκούμενον Ῥωμαίων. Ἀλλ' ὅτε τέλος ἐνίκησεν ὁ Καίσαρ, συμπαρέλαβε τὴν Ἀ. εἰς Ῥώμην, καὶ ἐπόμπευσεν αὐτὴν ἐν θριάμβῳ. Καὶ ἀφῆθη μὲν κατόπιν ἐλευθέρη, ἀλλὰ τῷ 41 π.Χ. ὁ Ἀντώνιος χαριζόμενος εἰς τὴν Κλεοπάτραν, διέταξε τὸν ἐν τῇ κατὰ τὴν Καρίαν ναῦ τῆς Λευκοφρυγῆς Ἀρτέμιδος φόνον τῆς Ἀ.

Ἀρσινόη ἢ ἄλλως Ἀ π ά μ α, σύζυγος τοῦ ἡγεμόνος τῆς Κυρήνης Μάγας. Μετὰ τὸν ἐν ἔτει 258 π.Χ. θάνατον τοῦ συζύγου. θέλουσα ἀνακοφύγῃ τὴν σύζευξιν τῆς θυγατρὸς ἑαυτῆς Βερενίκης μετὰ τοῦ βασιλέως τῆς Αἰγύπτου Πτολεμαίου Γ' τοῦ Εὐεργέτου, μεθ' οὗ εἶχε μνηστεύσει αὐτὴν ζῶν ὁ Μάγας, ἐκάλεσεν ὡς σύζυγον τῆς ἀνῆλικού κόρης καὶ μέλλοντα τῆς Κυρήνης κύριον Δημήτριον τὸν υἱὸν Δημητρίου τοῦ Πολιορκητοῦ. Ἀλλ' ὁ ἐκ τῆς καλλονῆς τοῦ Δημητρίου ἐξαφθεῖς ἐν αὐτῇ πρὸς τὸν μέλλοντα γαμβρὸν ἔρωσι καὶ αἱ μετ' αὐτοῦ σχέσεις προεκάλεισαν συνωμοσίαν τῆς ἀδικουμένης Βερενίκης, ἥς ἀποτέλεσμα ὑπῆρξεν ὁ φόνος τοῦ Δημητρίου ἐν τοῖς κόλποις τῆς Ἀ. καὶ ὁ γάμος τῆς Βερενίκης μετὰ τοῦ Πτολεμαίου (251 π.Χ.). [Α.]

Ἀρσινόη. Οὕτως ἐκαλοῦντο διάφοροι πόλεις κτισθεῖσαι ὑπὸ τῶν διαδόχων τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου ἐν Ἑλλάδι, Ἀσίᾳ καὶ Ἀφρικῇ. Κυριωτάτῃ τούτων ἡ ἀπὸ Πτολεμαίου Β' τοῦ Φιλαδέλφου παρὰ τὴν λίμνην τοῦ Μοίριος οὕτως ὀνομασθεῖσα πρὸς τιμὴν τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ καὶ συζύγου Ἀρσινόης. Ἡ θέσις τῆς πόλεως φημίζεται ὑπὸ τῶν ἀρχαίων. Φαίνεται δὲ ὅτι ἔκειτο παρὰ τὸ σημερινὸν Μεδινέτ ἔλ Φαγιούμ. (Περὶ τῶν τελευταίων γενομένων ἀνασκαφῶν βλ. τὴν μονογραφίαν τοῦ W. M. Flinders Petrie, Hawara, Bianne and Arsinoe. London, 1889). [Α.]

Ἄρσις (=κίνησις πρὸς τὰ ἄνω) τὸ ἀνάντιον τῆς θέσεως (=κίνησις πρὸς τὰ κάτω). Αἱ λέξεις αὗται διέκρινον παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις τὰς ἰσχυράς (ἐντόνους) καὶ ἀσθενεῖς (ἀτόνους) διαίρεσεις τοῦ ρυθμοῦ· οὕτως ὥστε αἱ ἰσχυραὶ ἐκαλοῦντο **Θέσεις** αἱ δὲ ἀσθενεῖς **Ἄρσις**. Οἱ τοῦ μέσου αἰῶνος ὅμως Λατίνοι γραμματικοὶ μετέτρεψαν τὴν σημασίαν τῶν

ἐκφράσεων τούτων, καὶ διὰ μὲν τῆς Ἄρσιος ἐνόουν τὸ ἰσχυρὸν, ἦτοι τὸ ἐντόνον τῆς φωνῆς, διὰ δὲ τῆς Θέσεως τὸ ἀσθενές ἦτοι τὸ ἄτονον αὐτῆς. Ἐπὶ τῆς τελευταίας ταύτης σημασίας γίνεται χρῆσις τῶν λέξεων τούτων καὶ νῦν ἐν τῇ μετρικῇ. Ἡ διδασκαλία ὁμοῦς τῆς μουσικῆς ἐπανεφέρει τὴν ἀρχαίαν σημασίαν αὐτῶν. Ἡ πρὸς τὰ ἄνω καὶ κάτω κίνησις (Ἄρσις καὶ Θέσις) διδεται νῦν διὰ τῆς ρυθμικῆς ράβδου ἢ διὰ τῆς χειρὸς. ἐξ οὗ καὶ ἡ ὀνομασία νεῦμα (ἢ χειρονομία). Ὁ δὲ τρόπος τῆς ἐκτελέσεως τοῦ νεύματος καλεῖται ἀγωγή τοῦ χρόνου. (Ἀμφοτέραι αἱ τῆς Θέσεως καὶ Ἄρσιος πληῆξεις δύνανται νὰ ὀνομασθῶσι παλὴν τοῦ μουσικοῦ Μέτρου). [Ν.]

Ἄρσις συγκρουσέως. Βλ. Σ ύ γ κ ρ ο υ σ ι ς.

Ἄρσὺτ (Arschot ἢ Aerschot). Πόλις τῆς βελγικῆς ἐπαρχίας Βραβάντης, παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Δέμερ καὶ τὸν σιδηρ. ἔχουσα 5620 κατ. τῇ 1883. — Κατὰ τὸν μεσαιῶνα ὑπέρχε βαρὺν ἀνωψωθεῖσα τῷ 1533, εἰς θου κατὸν ὑπὸ Καρόλου τοῦ Ε'. [Π.Π.]

Ἄρς-σὺρ-Μοζέλ (Ars-sur-Moselle). Πόλις τοῦ νομοῦ Γόρξ, ἐν τῇ Λορραίνῃ. Κεῖται ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Μάνς εἰς τὸν Μοζέλλαν καὶ τὸν σιδηρ. τοῦ Μάτζ, 9 χμ. ΝΔ τῆς πόλεως ταύτης. ἔχει σιδηρουργεῖα, χαρτοποιεῖα κτλ. καὶ 5708 κατ. (1875). Πρὸς Β τῆς πόλεως, ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ Μάνς, πλούσια μεταλλεῖα σιδήρου. [Π.Π.]

Ἄρτ (Hardt). Ἡ βορεῖα προέκτασις τῶν Βοσγίων, ἐν τῷ παραρρηνίῳ βαυαρικῷ Παλατινᾷ, διήκουσα ἀπὸ τῶν ποταμῶν Λάουτερ καὶ Κουάιχ, ἔχει τῆς νοτίας κλιτύος τοῦ ὄρους Δόννερ. Ἡ ὑψηλοτάτη κορυφὴ αὐτῆς ἔχει ὕψ. 681 μ. [Π.Π.]

Ἄρτα πόλις ἡπειρωτικῇ παρὰ τὸν ποταμὸν Ἀραχθὸν ἐν ἀποστάσει εἰκοσι περίπου χιλιομέτρων ἀπὸ τοῦ κατὰ τὰ βόρεια παρὰ τὸν ἀμβρακικοῦ κόλπου κειμένου ἐπίνειου Μετιδίου. Διεβλήθη δ' ἡ πόλις αὕτη κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας τὴν μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Αὐγούστου κτίσιν τῆς Νικοπόλεως κατ' ὀλίγον ἐκπεσοῦσαν Ἀμβρακίαν (ἰδ. λ.). Τοῦτο δὲ, ὅτι τῆς Ἀμβρακίας τὴν θέσιν ἐπέχει ἡ Ἄρτα, ὅχι δὲ τὴν τοῦ ἀμφιλοχικοῦ Ἀργους, ὡς υπέθεταν ὁ Ἰωαννίνων Μελέτιος (ἰδ. λ.) καὶ ὁ Ἀραβαντινὸς ἡ τὴν τῆς Ἀργιθέας, ὡς ἀπαδέχετο ὁ Πουκεδῖλλ, θεωρεῖται σήμερον ἀναμφισβήτητον. Ἀγνωστος εἶνε ὁ χρόνος κατ' ὃν παρουσιάζεται ἀνακτιζομένη ἡ πόλις ὡς καὶ ἡ ἐποχὴ κατ' ἣν ἐμφανίζεται τὸ πρῶτον τὸ νέον αὐτῆς ὄνομα. Δὲν εἶνε δὲ ἀπίθανον, ὅτι ὁ ἀνοικισμὸς ἔγινε βραχὺν χρόνον μετὰ τὴν κατὰ τὸν 7' αἰῶνα ἐπιδρομὴν τῶν Γότθων. Ἀλλ' ἡ ἀκμὴ τῆς πόλεως ἄρχεται ἰδίως ἀπὸ τῆς ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Μιχαὴλ τοῦ Παφλαγόνος ἐν ἔτει 1010 προσχωρήσεως τῶν Νικοπολιτῶν εἰς τοὺς

Βουλγάρους. Ἰσως δὲ συνάμεθα καὶ νῦν εἰκά-
σμεν, ὅτι ἡ τείως δλιγάνθρωπος πόλις ἔσχε
παμπληθεῖς διὰ μιᾶς οἰκιστὰς Ἀκαρνᾶνας, εἰς
ὧν τὴν ἐποικήσιν δέον αναφέρειμεν τὴν μετά-
θεσιν τοῦ ὀνόματος τῆς Ἀκαρνανίας, ὅπερ ἡ
πόλις ἔφερε μὲν καὶ κατὰ τοὺς μέσους αἰῶ-
νας (ἰδ. Π ρ ὅ κ λ ο υ χρονικὸν σ. 561 καὶ τὸ
Ὀδοιπορικὸν Κυριακοῦ τοῦ ἐξ Ἀγκώνος), δι-
ετήρησε δὲ σποράδην καὶ κατόπιν μέχρι τοῦ
ἰ' αἰῶνος (ἰδ. Ἰ ὠ β Βίον ἀγ. Θεοδώρου ἐν
Ἐ λ λ η ν ο μ ν ῆ μ ο ν ι σ. 44 καὶ Χρονικὸν ἀ-
νώνουμιν περὶ Ἡπειροῦ παρὰ τῷ Π ο υ κ ε -
δ ἰ λ λ Ἰ ἔ μ. Ἐ' σ. 290). Ἐν τούτοις δὲ πα-
ρουσιάζεται ἡδὴ παραλλήλως τὸ ὄνομα τῆς
Ἀρτης. Ὁ πρῶτος δὲ γνωστός βυζαντινός,
παρ' ᾧ γίνεται μνεία τοῦ ὀνόματος τούτου περὶ
τὰ τέλη τοῦ ἰβ' αἰῶνος εἶνε ὁ μητροπολίτης
Ἐφέσου Γεώργιος ὁ Τορνίκης (ἰδ. Μ ι χ ᾶ ἡ λ
Ἀ κ ο μ ι ν ᾶ τ ο υ τ ᾶ σι δ ῶ με ν α ἔ κ δ. Σ π υ ρ.
Π. Ἀ ἄ μ π ρ ο υ Ἰ ἔ μ. Β' σ. 427, 9). Τὸ δὲ
λεγόμενον παρὰ τοῦ Ἀραβαντινοῦ καὶ τοῦ Ἀρ-
τῆς Σεραφεῖμ, ὅτι πρώτη ἡ Ἄννα Κομνηνὴ
ποιεῖται μνείαν τοῦ ὀνόματος δὲν εἶνε ἀκριβές.
Ἐκαλοῦντο δὲ οἱ κάτοικοι ἐπὶ τῶν Βυζαντι-
νων Ἀ ρ τ α ῖ ο ι (ἰδ. Κ α ν τ α κ ο υ ζ ῆ ν ὀ ν
ἔ κ δ. Βόννης Ἰ ἔ μ. Α' σ. 517, 24. 522, 22 κ.ε.),
σπανιώτερον δὲ καὶ Ἀ ρ τ ι ν ο ῖ (ἰδ. Ν ι κ ῆ τ.
Χων. σ. 98, 12). Πόθεν δὲ προήλθε τὸ ὄνομα
τῆς Ἀ. εἶνε ἄγνωστον, αἱ δὲ εἰκασίαι, ὅτι ὡ-
νομάσθη οὕτως ἐκ παραθορίας τοῦ ὀνόματος
τοῦ Ἀρέθοντος = Ἀράχθου παρὰ Τίτῳ Λιδίῳ
38, 3, 4. (Lequien Oriens Christianus
Π, 199 T a f e l D e Thessalonica σ. 484)
ἢ τοῦ τῆς Ἀργιθέας (Πουκελλῆ) ἢ τοῦ τοῦ Ἀρ-
ράχθου (Μελέτιος) ἢ ἔνεκα τῆς ἀφθονίας τῶν
αιτηρῶν καὶ ἄλλων ἐδωθίμων προϊόντων τῆς, δι-
ὧν ἡ ρ τ ῖ ζ ο ν τ ο α ἰ πό λ ι ε ι καὶ αἰ τῆς Ἀκαρ-
νανίας καὶ Ἡπειροῦ (Ἀραβαντινός, εἰς τοῦθ'
ὅπερ ἀναφέρει καὶ τὸ λαϊκὸν λογοπαίγνιον
Ἀ ρ τ α Ἀ ρ τ υ μ ῆ τ ο ὗ κ ὁ σ μ ο υ (Σερα-
φεῖμ), πᾶσαι αὗται αἱ γνώμαι ἀπέχουσι πολὺ
τοῦ πιθανοῦ.

Ἡ Ἀ. ἦτο ἐπισκοπὴ ἡδὴ κατὰ τὸν ἰβ' αἰ-
ῶνα, εἰ καὶ δὲν γίνεται μνεία αὐτῆς ὡς τοιαύ-
της ἐν ταῖς τάξεσι τῶν ἐκκλησιαστικῶν θρό-
νων. Πρῶτος δὲ τῶν γνωστῶν αὐτῆς ἐπισκό-
πων εἶνε ὁ ἐπὶ Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ τῷ 1156
ἀναφερόμενος Βασίλειος, μεθ' ᾧ δὲ ἔπεται ὁ Ἰ-
ωάννης, ὅστις μνημονεύεται μὲν ἡδὴ τελευ-
τῶντος τοῦ ἰβ' αἰῶνος ὑπὸ τοῦ ἄνω εἰρημένου
Γεωργίου τοῦ Τορνίκη, φαίνεται δ' ἄρχισα-
τεῦν καὶ μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν Λατίνων ἁλω-
σιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως (Lequien II.
200). Ἀργότερον δὲ, κατὰ τὸν ἰβ' αἰῶνα ἐπὶ
Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου καὶ Ἰωάννου τοῦ
Καντακουζηνοῦ, ἡ μητρόπολις Ναυπάκτου ἡνώθη
βραχὺ μετὰ τὸ 1365 μετὰ τῆς ἐπισκοπῆς Ἀ. ὁ
δὲ μητροπολίτης ἐδρεύων ἔκτοτε ἐν Ἀ. ἐτίθλο-
φορεῖτο μέχρι καὶ τοῦ 1820 * Ἀρτῆς καὶ Ναυπά-
κτου ὑπέρτιμος καὶ ἐξαρχος πάσης Αἰτωλίας.

Διοικητικῶς δ' ἀνήκειν ἡ Ἀ. εἰς τὸ θέμα
Παλαιᾶς Ἡπειροῦ μέχρι τοῦ 14' αἰῶνος, ὅτε
ἐδωθέντος ὑπὸ Μιχαὴλ Ἀγγέλου Κομνηνοῦ
Δούκα τοῦ δεσποτάτου τῆς Ἡπειροῦ (ἰδ. λ.
Δεσποτάτων) ἡ Ἀ. ἔγενεν ἡ συνήθης τῶν δε-
σποτῶν ἔδρα. Κατὰ τοὺς χρόνους τῶν δεσποτῶν
ἀνῆλθεν ἡ Ἀ. εἰς τὴν υφίστην αὐτῆς ἀκμὴν.
Εἰς τὴν ἐποχὴν δ' ἐκείνην ἀνέρχεται ἡ ἀνοικο-
δόμησις καὶ τῆς λαμπρᾶς ἐκκλησίας Παναγίας
τῆς Παρηγορητισσᾶς (ἰδ. λ. Π ᾱ ῤ ῥ ῖ ο ρ ῖ -
τ ὁ α) ὡς καὶ ἡ κτίσις ἄλλων ἐκκλησιῶν τῆς
Ἀ., πρὸς δὲ καὶ τοῦ μεγάρου τῶν δεσποτῶν,
οὗ λείψανα σώζονται ἐν τῇ πλατείᾳ τοῦ στρα-
τῶνος τοῦ πυροβολικοῦ ἐν τῇ σημερινῇ πόλει.
Ἡ δὲ πολυθρύλτος ἐπὶ τοῦ Ἀράξου ὀκταίτο-
ξος γέφυρα, ἣς τινες τὴν κτίσιν ἀναφέρουσιν
εἰς τοὺς δεσποτάς, τὸ δὲ περὶ αὐτῆς ὠραῖον
δημοτικὸν ᾄσμα δὲν ὀρίζει τὸν χρόνον, ἰσως
μὲν ἐπεσκευάσθη κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ δε-
σποτάτου καὶ ἔπειτα τῆς Τουρκοκρατίας,
ἀλλ' εἶνε ἀρχῆθιν πιθανώτατα ἔργον ῥωμαί-
κον καὶ δὴ αὐτὴ ἐκείνη ἡς μνημονεύει ὁ Πλί-
νιος (Hist. Nat. IV, i). Ἐν γίνεαι δὲ οὐ μέ-
νον τῶν τεχνῶν προστάται φαίνονται ὑπάρξαν-
τες οἱ δεσπότες, ἀλλὰ καὶ τῶν γραμμάτων,
ὡς ἀποδεικνύει καὶ ἡ εἰς Ἰωάννην τὸν Β' (1323
— 1335) ἀνάθεσις τῆς ὑπὸ Κωνσταντίνου τοῦ
Ἑρμονιακοῦ φιλοπονηθείσης ἐπιμέτρου παρα-
φράσεως τοῦ Ὀμήρου.

Ἡ ἱστορία τῆς Ἀ. ἀπὸ Μιχαὴλ Ἀγγέλου
Κομνηνοῦ Δούκα μέχρι τῆς ὑπὸ τῶν Τουρκῶν
ἀλώσεως δὲν δύναται ἀποκαταθεῖν ἀπὸ τῆς τοῦ
ἡπειρωτικοῦ δεσποτάτου (ἰδ. λ.). Γεγονός δ'
ἄξιον μνείας εἶνε ἡ ἐν ἔτει 1258 κατὰ τὸν
μεταξὺ τοῦ ἐν Νικαίᾳ αὐτοκράτορος Μιχαὴλ τοῦ
Παλαιολόγου καὶ τοῦ δεσπότης τῆς Ἡπειροῦ
Μιχαὴλ τοῦ Β' ὑπὸ τῶν στρατηγῶν τοῦ αὐ-
τοκράτορος Ἀλεξίου τοῦ Στρατηγιστοῦ καὶ
Ἰωάννου τοῦ Ραοῦλ κατάληψις τῆς Ἀ. καὶ ἡ
ὑπὸ τοῦ νόθου τοῦ Μιχαὴλ υἱοῦ Ἰωάννου ἀνά-
κτησις αὐτῆς (ἰδ. Ἀ κ ρ ο π ο λ ῖ τ ῆ ν ἔ κ δ.
Βόννης σ. 183 κ.ε.). Μὴ παυσάντων δὲ καὶ ἐν
τῷ ἔπειτα χρόνῳ τῶν αγώνων μεταξὺ τῆς Βυ-
ζαντιακῆς βασιλείας καὶ τῶν δεσποτῶν βλε-
πομεν ἐν ἔτει 1290 κατὰ τινα ἐνυκτίον τῶν
Ἰωαννίνων ἐπιθεσιν τῆς στρατιᾶς Ἀνδρονίκου
Β' τοῦ Παλαιολόγου στέλῶν Γενουσησίων πο-
λιτοκροῦντα τὴν Ἀ. ἀλλ' ἀποκρουθέντων ὑπὸ
τοῦ δεσπότης Νικηφόρου (F i n l a y — T o -
z e r History of Greece IV, 127) δλέγα
δ' ἔτη μετὰ τὴν ἐν ἔτει 1335 ἐπὶ Ἀνδρονίκου Γ'
τοῦ Παλαιολόγου προσχώρησιν τῶν Ἡπειρω-
τῶν εἰς τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει βασιλείαν,
ἐπαναστάσεως τῶν δυσχεραστῶν ἐξουσίᾳ
τῆς Ἀρτῆς κατέλαβε καὶ ἄρχισα αὐτῆς
ἀνεκνήρυξεν ὁ Νικόλαος Βασιλεὺς τῆς Ἀλλ. ἐπὶ
ἐλλήνων αὐτοκράτωρ ἠγάγασε τοὺς Ἀρταί-
ους διὰ τοῦ Ἰωάννου Καντακουζηνοῦ μετὰ πο-
λύμηνον πολιορκίαν εἰς προσχώρησιν. Ἀλλ' οἱ
ἐμπόλοι οὗτοι μετὰ τῶν Βυζαντινῶν καὶ τῶν

δεσποτῶν ἀγῶνες ἤγαγον τέλος εἰς τὴν ὑπὸ τῶν Σέρβων κατάληψιν τῆς Ἡπείρου (1346). τότε δ' ἐστῆσε τὴν ἐξορὰν αὐτοῦ ἐν Ἄ. ὁ ἀδελφεὸς τοῦ ἡγεμόνος τῶν Σέρβων Στεφάνου Συμεών. Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ Στεφάνου (1356), ἐν διεξόδῳ ἐπὶ τοῦ σερβικοῦ ὁμίλου ὁ Συμεών, περιελθόντος τοῦ πλείστου τῆς Ἡπείρου εἰς τοὺς Ἀλβανούς, τὰ περὶ τὴν Ἄ. ἀποτελοῦσαν ἦδη ἐν τῶν τεσσάρων τμημάτων, εἰς ἃ διηγεῖτο ἡ Παλαιὰ Ἡπειρος, κατέλαβεν ὁ Ἀλβανὸς Πέτρος Λιώσας, τούτου δὲ θανόντος τοῦ 1374 ἐκ λαιμοῦ θανατηφόρου ἐπισκήφαντος εἰς Ἄ. κατέλαβε τὴν πόλιν καὶ τὴν περιόχην αὐτῆς ἀντ' αὐτοῦ ὁ Ἀλβανὸς Γάινος (Ἰωάννης) Μπούας ἢ Σπάτας, ὅστις καὶ τῆς Ναυπάκτου ἔπειτα ἔγινε κύριος. Κατὰ δὲ τούτου στρατεύσας μετὰ τὴν ἐναντίον τῆς Ναυπάκτου νικηφόρον ἐκστρατείαν τοῦ Φερνάνδος ὁ Κρέδιδας ὁ τοῦ τάγματος τῶν ἐν Ρ' εἰς Ἰωαννιτῶν μέγας μάγιστρος ἐπολιόρκησε μὲν τὴν Ἄ., ἀλλὰ κατατροπωθεὶς ὑπὸ τῶν Ἀλβανῶν τοῦ Σπάτα ἐξωγρήθη (1379) καὶ ἐξηνδραποδίσθη πωληθεὶς εἰς τοὺς ἦδη ἐν Ἀλβανίᾳ καθιερυντάς Τούρκους, παρ' οἷς ἔμειναν αἰχμάλωτοι καὶ δύο εἰς ἐτή. Οὕτως ἔμεινεν ἡ Ἄ. πρωτεύουσα τοῦ Σπάτα. Τούτου δὲ θανόντος τῷ 1400 διεδόθη ὡς δεσπότης Ἄ. ὁ ἀδελφεὸς αὐτοῦ Σγοῦρος. Καὶ κατέλαβε μὲν κατὰ τὸ αὐτὸ ἐκεῖνο ἔτος προσωρινῶς τὴν Ἄ., ἐλίγας μετὰ τὴν ἐπὶ τὴν ἀρχὴν ἀνάρρησιν τοῦ Σγοῦρου ὁ Σερβαλθανιτὸς καὶ χαρτέλαχος ὑπὸ τοῦ Πρίγκιπος λεγόμενος Ρογκῆς ἢ Μπουγῆς (Βάγγος Ζερδάρης), ὅστις καὶ εἰς μεγάλας πιέσεις καὶ ζημίας ὑπέβαλε τοὺς Ἄρταιους, ἀλλ' ἡ ἀρπακτικὴ αὕτη κατάληψις τῆς Ἄ. ὑπῆρξε βραχυρόντης, περιῆλθε δὲ καὶ πάλιν ἡ ἀρχὴ εἰς τὸν Σγοῦρον. Ἀλλὰ μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ κατώρθωσε νὰ καταλάβῃ τὴν Ἄ. μετὰ καὶ τῶν Ἰωαννινῶν, ἐκδιώκων τοὺς Ἀλβανούς τῇ βοήθειᾳ τῶν Ἑλλήνων τῆς Ἡπείρου, ὁ δούξ τῆς Λευκάδος Κάρολος Α' ὁ Τέκκος, οὗ ὁ διάδοχος Κάρολος Β' (1429-1448) καὶ μετὰ τὴν ἐν ἔτει 1431 παράδοσιν τῶν Ἰωαννινῶν εἰς τοὺς Τούρκους καὶ τὴν καταστροφὴν τοῦ ἡπειρωτικοῦ δεσποτάτου κατώρθωσε νὰ διατηρήσῃ τὴν Ἄ. μετὰ τῆς Ἀκαρνανίας ὡς ὑποτελὲς τῶν Τούρκων. Ἀλλ' ὀλίγους μῆνας μετὰ τὸν θάνατον Καρόλου τοῦ Β', ἀρχούσης τῆς χήρας αὐτοῦ Ραμονδίνας ὡς ἐπιτρόπου τοῦ ἀνηλίκου διαδόχου Λεονάρδου τοῦ Γ' ὁ σουλτάνος Μουράδ Β', ἐκστρατεύσας τῷ 1449 κατὰ τοῦ Γεωργίου Κατρινιώτου, κατέλαβε καὶ τὴν Ἄ. τῇ 24 Μαρτίου. Τὸ δόγηδον τῆς Ἄ. ὑπῆρξεν ἡ αἰτία δι' ἣν παρ' ὅλας τὰς περιπετειώδεις αὐτῆς κατὰ τὴν 13^{ην} καὶ 14^{ην} αἰῶνα τύχας ἡ πόλις ὀλίγας ὑπέστη ἐκ τῶν πολέμων ζημίας· πολὺ δὲ μᾶλλον ἐδῆλαφεν αὐτὴν μεγάλη πυρκαϊὰ μικρὴν πρὶ τοῦ 1361 ἐκραγέτω (Ἰ. Ν. Ρουσσοῦλδου Συμεών τοῦ βασιλέως τῶν Σέρβων ἐν Ἑλληνισμῷ, σ. 506 κ.ε.), Ἀλλὰ κατ' ἐλί-

γον ἐπληρορώθησαν αἱ ἐκ τῆς πυρκαϊᾶς ζημίαι, οὗτοι δὲ ἡδύνατο ὁ μικρὸν πρὸ τῆς ὑπὸ τῶν Τούρκων κατακτῆσεως ἐπὶ Καρόλου τοῦ Β' ἐπισκευθεὶς τὴν πόλιν Κυριακὸς ὁ ἐξ Ἀγκῶνος νὰ θαυράσῃ τὴν μεγαλοπρέπειαν τοῦ δεσποτικοῦ μεγαροῦ καὶ τῆς αὐλῆς αὐτοῦ καὶ τὴν ἐν γένει λαμπρότητα τῆς πόλεως.

Ἐπὶ Τουρκοκρατίας ἡ Ἄ. ἦτο ἐξορα βοεδοῦδα, ἔχοντος ὑφ' αὐτὴν 4 ἐπαρχίας, τὰ Τζουμέρικα, τὸ Ραδοβίζον, τὸν Κάμπον καὶ τοὺς Ρωγούς, ἐν αἷς ὑπῆρχον ἐν συνόλῳ 160 χωρία. Ἦτο δὲ καὶ ἐπὶ Τούρκων ἡ Ἄ. ἀξία λόγου πόλις, κατέχουσα ἐν Ἡπείρῳ τὰ δευτερεῖα μετὰ τὰ Ἰωαννίνα. Προήρχετο δ' ἡ ἀκμὴ τῆς Ἄ. ἐκ τε τῆς εὐφορίας καὶ τῶν προϊόντων τῆς περιχώρου καὶ ἐκ τοῦ ἐξασκουμένου ἐμπορίου μετὰ πάσης τῆς Ἡπείρου καὶ μετ' αὐτῆς τῆς Θεσσαλίας καὶ Μακεδονίας, ἀφ' ἑτέρου δὲ τῆς ἐξαγωγῆς εἰς Γαλλίαν, Βενετίαν, Τεργέστην, Μεσσηνίαν, Μελίτην, Ἑρπτανήστον κτλ. Ἐξαγματοῦτο δ' ἐμπορίον δημητριακῶν καρπῶν, σπέρμων, σπορικῶν, βύβακος, λίνου, μαλλίων, δερμάτων, προνοκκοκίου, βαλανιδίων, δρυῶν, ὑρασμάτων παντοίων, οἴνου, ῥακίης, καπνοῦ, ζῶων καὶ ζυλίας νυκτηρηγίμου τε καὶ οἰκοδομησίου, ἐξαγομένης ἰδίως εἰς Μεσίτην. Ἦτο δὲ ἡ ἐξαγωγή ζυλίας τοσαύτη, ὥστε ἐπέσπασεν ἀρχαίῳ τοῦ 14^{ου} αἰῶνος τὴν προσοχὴν τῶν Γάλλων, οἵτινες συνέστησαν ἐν Ἄ. ἰδιον ἐμπορεῖον καὶ ὑποπροέβησαν ἀπὸ τοῦ 1705 καὶ ἀνέλασαν τὴν συστηματικωτέραν ὕλοισιν, πληρόντες εἰς τὴν Πύλιν 20 000 γροσίον κατ' ἔτος. Καὶ βίμνηχεν δ' ἐξηγεῖτο ἐν Ἄ. τῶν βλαχικῶν καπνῶν καὶ τῶν λεγομένων ἀλατρίδιων. (Ἰδ. Στ. α. γ. εἰ. ρ. τ. σ. 411. Ἀ. σ. 233). Ὡς ἐμπορικὸς δὲ λιμὴν τῆς Ἄ. ἐπὶ Τουρκοκρατίας ἐχρησίμευσεν ἡ Σαλαχώρα ἐν τῷ ἀμβρακικῷ κόλπῳ. Τὴν δὲ μεγάλην ἐμπορικὴν κίνησιν ἀποδεικνύει τὰ γεγονότα, ὅτι μόνον τὰ ἐν Πέντε Πηγεῶσι εἰσπραττέμενα διόδια ἀνήρχοντο εἰς 30 πωγγία κατ' ἔτος, εἰ καὶ ἐπληρόντο φόρος μόνον δύο παράδων κατ' ἑκάστον φόρτωμα. Ἡ ἐμπορικὴ δ' αὕτη ἀκμὴ τῆς Ἄ. ἤγαγεν εἰς αὐξήσιν τοῦ πληθυσμοῦ τῆς πόλεως, εἰς ἣν ἄλλως ἀπὸ τοῦ 14^{ου} αἰῶνος εἶχον εἰσερεύσει καὶ Ἑβραῖοι ἔποικοι, ἐκδιωχθέντες ἐκ τοῦ βασιλείου τῆς Νεαπόλεως. Οὕτω δὲ κατὰ τινὰ ἀναγραφὴν γενομένην ἐν ἔτει 1731 οἱ κάτοικοι εὐρέθησαν ἀνερχόμενοι εἰς 5000 οἰκογενεῖας, ἥτοι περίπου εἰς 25 000 ψυχάς, εἰ μὴ καὶ πλεον. Ἀλλ' αἱ κατὰ τὴν 17^{ην} αἰῶνα ἀρξάμεναι μεγάλας πιέσεις τῶν Ἑλλήνων τῆς Ἡπείρου ὑπὸ τῶν Τούρκων ἐπέδρασαν καὶ ἐπὶ τὴν Ἄ., ἥς μεγάλως κατ' ἐλίγυν ἡλαττώθη ὁ πληθυσμὸς, ὅστις ἀρχαίῳ τοῦ 18^{ου} αἰῶνος ἀνῆγαγετο μὲν εἰς 9 000 κατοίκων, ὧν 7 000 Ἑλλήνες, 1 000 Ἑβραῖοι καὶ περὶ τοὺς 800 Ὀθωμανοί. Ὅτι δὲ μᾶλλον ἐπετάθη ἡ ὀλιγαριθμωθεὶς κατὰ Μάιον 1816 ἐνακνήψασθαι φοβε-

ράς πανώλους, ἐξ ἧς, διαρκεσάσης δεκατέσσαρας οὐλοῦς μῆνας, ἀπέθανε τὸ τρίτον τῶν κατοίκων.

Ἐκ τῶν κατὰ τὴν Τουρκοκρατίαν περιπετειῶν τῆς Ἀ. αξιωματικόνουτος εἶνε ἡ ἐν ἔτει 1696 προσωρινὴ αὐτῆς κατάληψις ὑπὸ τοῦ Λιβερίου Γερκακάρη (ἰδ. λ.) καὶ ἡ τῇ 20 Δεκεμ. 1794 ἐπισυμβάσα μεγάλη πλήμμυρα τοῦ Ἀράχθου, μεγάλας εἰς τὴν πόλιν προσενήσασα ζημίας· τῷ δὲ 1796 ἔλαβε καὶ τὴν Ἀ. παρὰ τῆς Πύλης ὁ Ἀλῆ πασσάς ὡς ἀντιπρόσωπος θῆθεν τῆς βασιλῆς σουλτάνης, εἰς ἣν ἐκίστοτε ἀνῆκεν ἡ ἐπαρχία Ἀ. Μεγάλα δ' ἐπαθον ἡ πόλις ἐπὶ τοῦ ὑπὸ τοῦ Ἀλῆ διορισθέντος βρεδῶδα τοῦ ὠμοῦ καὶ πλεονέκτου Ἀθωνασίου, ὥς οἱ κάτοικοι ἀπηλλάγησαν αὐτοῦ παραστήσαντες εἰς τὸν Ἀλῆν τὰ κατὰ τὴν τουρανικήν τοῦ ἐννοούμενου αὐτοῦ διοικήσιν. Ἐξαργίντος δὲ τοῦ κατὰ τοῦ Ἀλῆ πολέμου τῆς Πύλης, ἡ Ἀ. ὑπῆρξε μία τῶν πόλεων, ἧς οὗτος ἀπεφάτισε να καταστήσῃ κέντρα ἀμύνης. Ἀλλ' ὁ στρατηγὸς τοῦ σουλτάνου Μπαμπά πασσάς κατῴρθησε νὰ καταλάβῃ τὴν πόλιν ἄνευ μεγάλης ἀντιστάσεως. Ἐκτραγείσης δὲ τῆς ἑλλ. ἐπαναστάσεως, οἱ Ἀκαρνᾶνες ἐτίκταν παρὰ τὸ Κομπότι τῇ 2 Ἰουλ. 1821 τὸν σελιχτάρην τοῦ διοικητοῦ τῆς Ἀ. Χασσάν πασσά, τῇ δὲ 13 Νοεμβρίου 1821 Σουλιδῶται, Ἀκαρνᾶνες καὶ Ἀλβανοὶ ὑπὸ τὸν Μάρκον Βότσαρην νίκησαν· τὸν Ἰσμάηλ Πασάμπην κατέλαβον ἐξ ἐφύδου τὴν μεγάλην γέφυραν τοῦ Ἀράχθου καὶ ἐκυρίευσαν τὸ ἥμισυ αὐτῆς τῆς Ἀ., εἰς ὃ ἡ νῆα γὰρ ὡς νὰ θέσῃσι πῦρ ὅπως ἀποφεύγῃσι τὰς ἐκ τῶν πολέμων κρυφίας προσβολὰς· ἀλλὰ μετὰ ἐξ ἡμέρας ἡναγκασθήσαν νὰ πελθῶσιν ἔπρακτοι. Ἡ οἰκτρά πανωλεθρία τοῦ Πέτα κατὰ τὸ ἐπὶ τὸν ἔτος συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ ἐξακολουθήσωσιν οἱ Τούρκοι μένοντες κύριοι τῆς δόρυς Ἀ. καὶ ἔλυν τὸν ἱερὸν ἀγῶνα. Ἡ Ἀ. καί περ δεινὰ παθούσα ἔμεινε ὑπὸ τοῦ Τούρκου καὶ μετὰ τὴν ἔρυσιν τοῦ ἑλλ. βασιλείου· ἡ δ' ἐπιδρομὴ τοῦ ἀποστάτου Ταφὴλ Μπούζη κατὰ Μαῖον τοῦ 1838 ὡς καὶ αἱ ἐπαναστάσεις τοῦ 1854 καὶ 1865 συνετέλεσαν μόνον εἰς αὐξησιν τῶν δεινῶν τῶν Ἀρταίων ἀντὶ τῆς προσδοκιμένης ἀπελευθερώσεως, ἥτις ἐπῆλθε τέλος τῷ 1881, τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ εἰσελθόντος εἰς τὴν πόλιν τῇ 24 Ἰουνίου.

Ἡ Ἀ. εἶχε κατὰ τὸν 19 αἰῶνα λόγιον μητροπολίτην Νεόφυτον καλούμενον ἔχοντα βιβλιοθήκην χειρογράφων· πλουσιωτάτη δὲ ἦτο ἡ βιβλιοθήκη τοῦ Δημητρίου Τριβόλη, ἧς περιεσώθη μέχρις ἡμῶν συνοπτικὸς κατάλογος συντεταγμένος ὑπὸ τοῦ μεταξὺ 1472 καὶ 1492 ἐπισκεφθέντος τὴν πόλιν Ἰάνου τοῦ Λασκάρως (ἰδ. K. Müller Neue Mittheilungen über Janos Lascaris ἐν τῷ Centralblatt für Bibliothekswesen 1884 σ. 392 κ.ε.). Τῶν δὲ μητροπολιτῶν Ἀρτης καὶ Ναυπάκτου λογίστατοι ὑπῆρξαν ὁ ὑπὸ τοῦ Ματθαίου τοῦ Καρυοφύλλου ὡς λουθηροκαθολικῶν διαβλη-

θεῖς Ζαχαρίας ὁ Γεργανός (μετὰ τὸ 1622), ὁ Ἀθηναῖος Θεόφιλος ὁ Κορυδαλεὺς, ὅστις ἐχειροτονήθη μὲν μητροπολίτης τῇ 14 Νοεμβρ. 1640, ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ ἐξεβλήθη τοῦ ὕδρου ὡς ἐπαμφοτερίζων τοῖς δόγμασιν, ὁ ἐξ Ἰωναννῶν Μελέτιος (1692—1703) ὁ ἔπειτα Ἀθηναῖος, ὅστις καὶ εἶχε διαβληθῇ εἰς τοὺς Τούρκους ὡς συνέννοχος τῆς ἐπ' αὐτοῦ γενομένης εἰς τὴν Ἀ. ἐπιδρομῆς τοῦ Γερκακάρη. Πῶς δὲ τῷ 1800 φαίνεται, ὅτι ὑπῆρχεν ἐν Ἀ. σχολή, ἐκλιπύσα ἱεως ἔπειτα δι' ἑλλειψιν πόρων, ἥτις ἀνεσυστάθη τῷ 1682, μεγάλως ὑποστηρίχθη ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου Βαρθολομαίου περὶ τὸ 1670. Εὐδοκίμησας δὲ ταύτης πολλοὶ μὲν ἐπιφανεῖς ἐκκλησιαστικοὶ διδάσκαλοι, ἐμαθήτευσεν δ' ἐν αὐτῇ ἐπὶ δύο ἔτη καὶ ὁ πολὺς Εὐγενίος ὁ Βουλγαρίς. Τῶν δ' ἐξ Ἀρτης λογίων ὁ Κωνσταντῖνος Σακελλαρόπουλος, μεταναστεύσας εἰς Κέρκυραν, ἐγαίνε καθοδηγητὴς τῆς αὐτόθι Ἀκαδημίας. Σήμερον ἡ Ἀ. εἶνε πρωτεύουσα τοῦ ὁμωνύμου νομοῦ καὶ δήμου (ἰδ. λ. Ἀρτης νομ. δ. σ. κ. αἱ δ' ἡμ. σ. ε.), ἔχουσα κατοίκους 7048 (1889), μητροπολίτην, 1 ὁδημ. σχολεῖον ἀρρένων καὶ 1 θηλέων, ἑλλ. σχολεῖον καὶ γυμνάσιον, πρωτοδικεῖον καὶ ἐργηνοδικεῖον, ταχυδρομεῖον καὶ τηλεγραφεῖον καὶ προξενεῖα ξένων δυνάμεων.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ. Σεραφεῖμ (Ξενοποῦλος) μητροπολίτου Ἀ. Δοκίμιον ἱστορικῆς τιμῆς περιλήψεως. Ἀ. καὶ Πρεβέζης. Ἀθ. 1881. — Πρέλ. Tafel Symbol, critic. geogr. Byz. spectantium II. Monach. 1849 σ. 98. — Σταγερίτου Ἡπειρωτικά, Βιέννη. 1819. σ. 411. — Pouqueville Voyage dans la Grèce σποράδην, ἰδίως δὲ τόμ. Β' σ. 92 κ.ε. — Lebeau, Finlay Leake Travels in Northern Greece. Hopf, Hertzsberg, Σπ. Τρικουπίης σποράδην. — Κ. Σάθα Ἑλλάδα. Ἀνέκδοτα, Ἀθ. 1867. Τόμ. Α' σ. λδ'. Ἀναστ. Γορδίου Πίος Εὐγενίου τοῦ Λιτωλοῦ παρὰ Σάθα (Μεσ. Βιβλ. Γ' 462). Πρὸς τοῦ Χρονικὸν παρὰ Pouqueville Voyage τόμ. Ε' σ. 200 κ.ε. καὶ ἐν Ἑλληνομνημονίῳ Μουσ. τ. ο. ξύδου σ. 489 κ.ε. Κ. Herquet Juan Fernandez de Heredia. Mühlhausen. 1878 σ. 68. — Κ. Παράνικα Σχεδιάσμα. Κ/λετ. 1867. σ. 73 κ.ε. [Α.]

Ἄρτα. Χωρίον τῆς Ἀλβανίας (μουτέσα-ριβλίκιον Βερατίου, κατὰς Αὐλῶνας), ἔχον τῷ 1888 κατ. 1000 περίπου Ἀλβανούς Χριστιανούς. [Π.]

Ἀρτάδαζος ὄνομα ἐπιφανῶν Περσῶν. Τούτων γνωστότατος ὁ τὸν Ξέρξην τῷ 480 π.Χ. συνοδεύσας εἰς τὴν κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἐκστρατείαν, καὶ ἦν ἡγεῖτο τῶν Πάρθων καὶ Χορασμίων. Μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ Ξέρξου εἰς τὴν Ἀσίαν κατόπιν τῆς ἐν Σαλαμίνι ἡττῆς συνώδευσεν αὐτὸν μέχρι τοῦ Ἑλληνισπότου, εἰτα

δ' ἐπιστρέψας διὰ τῆς Χαλκιδικῆς ἐκυρίευσεν τὴν ἀπὸ τῶν Περσῶν ἀποστάσαν Ὀλυθιον, καί, ἐνωθεὶς ἔπειτα μετὰ τοῦ Μαρδονίου, μετέσχε τῷ 479 π.Χ. τῆς ἐν Πλαταιαῖς μάχης. Μετὰ δὲ τὴν αὐτοῦ ἦταν, ἐκφυγὼν μετὰ τῶν λειψάνων τοῦ στρατοῦ, ἤγαγε ταῦτα διὰ τῆς Φωκίδος, Θερσσαιῆς, Μακεδονίας καὶ Θράκης, εἰς μακρὸν ἡλαττωμένα ἐνεκα τοῦ λιμοῦ, τῶν ταλαιπωριῶν καὶ τῶν προσβολῶν τῶν Θρακῶν, εἰς Κυζαντιον καὶ ἐκείθεν εἰς τὴν Ἀσίαν. Τῷ 477-476 π.Χ. ὡς σατραπὴς Φρυγίας ἐφ' Ἑλλησπόντιον ὑπῆρξεν ὁ μεσάζων μεταξὺ τοῦ Ξέρξου καὶ τοῦ προδότου Πανσκανίου. [Α.]

Ἀρτάβανος. Οὕτως ὀνομάζονται τέσσαρες βασιλεῖς ἐκ τοῦ οἴκου τῶν Ἀρτακιδῶν (βλ. λ.) 1) Ἀρτάβανος Α' υἱὸς τοῦ Τιριδάτου. Ἰδρύσθησε τῷ 210 π.Χ. καὶ ἐπολεμήθη μὲν ὑπὸ τοῦ Ἀντιόχου Γ', ἀλλ' ἐπὶ τέλος ἀνεγνωρίσθη ὑπ' αὐτοῦ ἀνεξάρτητος ἡγεμόν.

2) Α. ὁ Β', υἱὸς τοῦ βασιλέως Πριαπῆτου. Ἰδρύσθησε περὶ τὰ 128 π.Χ. καὶ ἐφονεύθη ἀγνωστον ποῖον ἔτος ἐν πολέμῳ κατὰ τῶν Θωγαρίων ἢ Τοχαρίων.

3) Α. ὁ Γ' κατέλαβε τὸ κράτος μετὰ τὴν ἔξωσιν τοῦ Βονώκνου περὶ τὰ 16 μ.Χ. Μικρὸν δὲ μετὰ τὴν ἀνοδὸν αὐτοῦ εἰς τὴν Θρόνον ἦλθεν εἰς ἐχθροπραξίαν πρὸς τοὺς Ῥωμαίους καὶ πολλάκις ἐξεδιώχθη τοῦ κράτους ὑπὸ τῶν ὑπάρχοντων αὐτοῦ. — 4) Ἀρτάβανος δ' Δ'. Ὁ τελευταῖος βασιλεὺς τῶν Πάρθων, ἐπὶ τοῦ ὁποῦ ἐπαναστάντες οἱ Πέρσαι ὑπὸ Ἀρταξέρξην τὸν υἱὸν τοῦ Σασάν (Σασσανιδῆν) ἐνίκησαν τοὺς Πάρθους εἰς τρεῖς μεγάλας μάχας καὶ ἐν τῇ τρίτῃ μάχῃ συνέλαβον τὸν Ἀρτάβανον αἰχμάλωτον καὶ ἐθανάτωσαν αὐτόν. Οὕτως ἐλήξε τὸ Παρθικὸν κράτος (226 π.Χ.) καὶ ἰδρύθη τὸ νέον Περσικὸν κράτος τῶν Σασσανιδῶν. [Π.Κ.]

Ἀρτάκη τουρκ. Ἐρ τέ κ. Πόλις τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, παρὰ τὴν Προποντιδᾶ, ἐπὶ τῆς Δ παραλίας τῆς Χερσονήσου Καπουδαγ (Δινδύμου ὄρους), 5.5 χμ. πρὸς Δ τῶν εἰρηπῶν τῆς Κιζίκου (βλ. λ.). — Πυρποληθεῖσα τῷ 1854, ἀνωκοδομήθη καὶ εἶναι νῦν πρωτ. τῆς Χερσονήσου. — Ἡ ἀρχαία πόλις Ἀρτάκη ἐν Μυσίᾳ, ἰδρῦθη ὑπὸ τῶν Μιλησίων. [Π.Π.]

Ἀρτάνη (Ναυτ.) κοινὸς. ἡ κόβα, σχοινίον ἢ ἄλυσις, δι' ἧς ἄρτᾶται ἢ σταυρωτῇ κεραίᾳ διὰ τοῦ μέσου τῆς ἀπὸ τοῦ ἰστοῦ αὐτῆς. Ἐπίσης καλεῖται ἀρτάνη τὸ κοινοδοχεῖον, λεγόμενον σαμπάνιο, ἧτοι σχοινίον ἢ ἄλυσις, δι' ἧς περιβάλλεται ἐπιβιβαζόμενόν τι ἔνδον σκεῦος, πρὸς ἀγκύρισιν τοῦ συσπᾶστος, δι' οὗ ὅλ' ἐπαρθῇ, ὡς καὶ τὰ σκεύη, δι' ὧν περιβάλλονται ἐνίοτε αἱ μεγάλαι λέμβοι χάριν τῆς ἀνακρεμάσεως αὐτῶν. Τὰ τελευταῖα ὁμῶς ταῦτα σκεύη καλοῦνται συχνότερον περιλάβεια. [Η.Κ.]

Ἀρταξέρξης σύνθετος ὄνομα Περσῶν βασιλέων. 1) Ἀρταξέρξης Α' ὁ Μακρόχειρ υἱὸς τοῦ Ξέρξου καὶ τῆς Ἀμήστριδος διεδέχθη τὸν

φονευθέντα πατέρα τῷ 465 π.Χ. καὶ ἐβασίλευσεν ἐπὶ τεσσαράκοντα ὅλα ἔτη μέχρι τοῦ θανάτου του (425 π.Χ.). Κατὰ τὰ πρῶτα τῆς βασιλείας του ἐτὴ ἐπανάστη πλὴν τῆς Βακτρίας καὶ τῆς Αἴγυπτου, ὅπου οἱ Ἀθηναῖοι ἀτυχῶς ὑπεστήριξαν τὸν ἐπικρατῆν Ἰνάρων, κατανική θέντα τέλος. Ἦττηθέντος τῷ 449 π.Χ. τοῦ στόλου του παρὰ τὴν Κύπρον ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ἡναγκάσθη ν' ἀφῇ ἐλευθέρους τοὺς Ἕλληνας τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Ἀλλως δὲ ἡδυνήθη, καίπερ ἀδύνατον ἔχων χαρακτῆρα καὶ εὐκόλως ὑπ' ἄλλων παρασυρόμενος, νὰ καταβάλῃ μὲν τὴν ἐν τῷ βασιλείῳ ἐπαναστάσεις, νὰ ρυθμίσῃ δὲ τὰ οἰκονομικὰ τῆς χώρας.

2) Α. ὁ Μνήμων, υἱὸς τοῦ Δαρείου καὶ τῆς Παρυσάτιδος διεδέχθη τὸν πατέρα τῷ 401 π.Χ. Κατ' αὐτοῦ ἐπανάστη ὁ ἀδελφὸς Κύρος ὁ νεώτερος, ὅστις καὶ ἐξεστράτευσε κατ' αὐτοῦ μετὰ δεκατρίων χιλιάδων Ἑλλήνων, ἀλλ' ἔπεισε κατὰ τὴν εἰς Κούναξ τῆς Ἀσσυρίας συγκροτηθεῖσαν μάχην (401 π.Χ.), μεθ' ἧν μύριοι Ἕλληνες ἐπεστρεψαν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὁδηγούμενοι ὑπὸ τοῦ Ξενοφώντος, ὅστις καὶ περιέγραψε τὴν ἀνάστασιν ταύτην τοῦ Κύρου καὶ τὴν καθόδον τῶν μυρίων ἐν τῇ Κύρῳ Ἀναβάσει. Ἡ δὲ κατὰ τὴν ἐκστρατείαν ταύτην γνωσθεῖσα εἰς τοὺς Ἕλληνας κακὴ κατάστασις τοῦ περσικοῦ βασιλείου ἔπεισε τοὺς Σπαρτιάτας νὰ ἐκστρατεύσωσιν εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, ἣν καὶ κατέλαβον. Ἀλλ' ὁ κορινθιακὸς λεγόμενος πόλεμος ἠνάγκασεν αὐτοὺς νάναχωρῆωσιν ἐκ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἧτις καὶ ἀπεδόθη εἰς τοὺς Πέρσας τῷ 387 π.Χ. διὰ τῆς ἀνταλκιδείου εἰρήνης. Ἐν μέσῳ θλιβερᾶς τῶν μελῶν τοῦ οἴκου τοῦ διασπᾶσως ἀπέθανεν ἐν ἡλικίᾳ ἑτῶν ἐνενήκοντα καὶ τεσσάρων ἢ ὀγδοήκοντα καὶ ἑξ, κατὰ τὸν Λουκιανόν, τῷ 361 π.Χ.

3) Ὁ Ὀγρος, υἱὸς τοῦ προηγουμένου, ὃν καὶ διεδέχθη, ἀπαλλαγὴς πάντων τῶν συγγενῶν. Τὸ κυριώτατον τῆς βασιλείας του (361-338 π.Χ.) ἔργον εἶνε ἡ ἀνάκτησις τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς Συρίας τῆς ἀποστατητάτης Φοινίκης. Ἀδελφονομία ἦδη τῆς Μακεδονίας ὑπεστήριξεν εἰς αὐτὴν αὐτῆς τοὺς Ἕλληνας. Ἀπέθανε δολοφονηθεὶς ὑπὸ τοῦ ευνούχου Βαγίου.

4) ὁ Βαβηγάνος, ἰδρυτὴς τῆς δυναστείας τῶν Σασσανιδῶν καὶ τοῦ νέου περσικοῦ βασιλείου, ἰδρυθέντος ἐπὶ τῶν εἰρηπῶν τοῦ καταλυθέντος βασιλείου τῶν Πάρθων μετὰ τὸν φόνον τοῦ τελευταίου αὐτοῦ βασιλέως Ἀρταβάνου τοῦ Δ' τῷ 226 μ.Χ. Ἀπέθανε τῷ 240 μ.Χ. [Α.]

Ἀρταφέρνης υἱὸς ὁμωνύμου σατραπῆος τῶν Σάρδεων καὶ ἀδελφοῦ τοῦ Δαρείου, στρατηγῆς μετὰ τοῦ Δατίδος τῶν Περσῶν ἐν Μαραθῶνι (490 π.Χ.), μετὰ δὲ τὴν αὐτοῦ ἦταν τοῦ ἀκολουθήσαντος τὸν Ξέρξην κατὰ τὴν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐκστρατείαν, καθ' ἣν ὁ Α. ἡγήτο τῶν Λυδῶν καὶ Μυσῶν. Ὁρθέτερος τῷ

πος τοῦ ὀνόματος, ἅτε ἐγγύτερος τῇ περσικῇ, εἶνε Ἀρταφρένης, ὡς φέρεται παρ' Αἰσχύλῳ (Πέρσ. 21). [Λ.]

Ἀρτεάγας (Φηλίξ) ποιητὴς Ἰσπανός. ἐκ τῶν μιμητῶν τοῦ Γεγκόρα καὶ ἱεροκλήου τῆς αὐλῆς. Ἀπέθανε τῷ 1633. [Σ.]

Ἀρτεμίδωρος 1) Ὁ Ἀλεξανδρεὺς γραμματικὸς καὶ ποιητὴς τοῦ τρίτου π. Χ. αἰῶνος, μαθητὴς Ἀριστοφάνους τοῦ Βυζαντίου, διὸ Ἀριστοφάνειος καὶ Ψευδο-Ἀριστοφάνειος ἀποκαλούμενος ὑπὸ τοῦ Ἀθηναίου (Δειπνισ., 4, 182.1.5. πρὸς καὶ Σουίdan ἐν λέξει). Εἰς τοῦτον ἀποδίδονται ὑπὸ τοῦ Ἀθηναίου καὶ τοῦ Σουίdan σύγγραμμά τι «Περὶ Δωριδός», ἥτοι περὶ τῆς δωρικῆς διαλέκτου, καὶ ἕτερον «Γλῶσσαι ψυχρῶτα καὶ καλούμενον, ἥτοι πραγματευόμενον περὶ τῶν μαγειρικῶν ὀνομασιῶν καὶ φράσεων, ἀμφότερα ἀπολεσθέντα. Κατὰ τι δὲ ἐπιγράμμα, περιτωθέν ἐν τῇ Ἀνθολογίᾳ (Θ', 205.) καὶ εἰς τὸν Ἀ. τοῦτον ἀποδιδόμενον, οὗτος παρεσκεύασε καὶ συλλογὴν τῶν ποιημάτων τοῦ βουκολικοῦ ποιητοῦ Θεοκρίτου, ἐποίησε δὲ, φαίνεται, καὶ ἄλλα ἐπιγράμματα, ὧν δύο μόνον περιεσώθησαν ἐν τῇ Ἀνθολογίᾳ τοῦ Κεφαλαίου.

2) Ὁ Γεωγράφος, ἑσάσιος, ἀκμάσας κατὰ τὰ τέλη τοῦ 6' καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 7' π. Χ. αἰῶνος, συχνάκις ὑπὸ τὸ ἐπώνυμον «Γεωγράφος» αναφερόμενος ὑπὸ Στράβωνος (π. γ. 3, 137.) Διοδώρου τοῦ Σικελιώτου (3, 11.) Ἀθηναίου (3, 111.) καὶ ἄλλων. Μετὰ μακρὴν περιουσίαν ἀνὰ τὴν Ἐρυθρὰν Θάλασσαν, τὴν Μεσόγειον καὶ μέρος τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ ἔγραψε γεωγραφικὴν καὶ ἱστορικὴν σύγγραμμά τι περὶ τῶν τόπων, τοὺς ἐποίους περιήγαγε εἰς ἑνδεκα βιβλία, ὑπ' ἄλλων μὲν Περικλίου, ὑπ' ἄλλων δὲ Γεωγράφου μενοῦ καὶ ὑπ' ἄλλων τὰ τῆς γεωγραφικῆς βιβλίου τοῦ Ἀ. ἀποκαλούμενον. Τοῦ συγγράμματος τούτου περιεσώθησαν ἡμῖν ἀποσπάσματα, ὡς καὶ μέρος συνήψεως αὐτοῦ, τὴν ὁποίαν ἔκαμε κατόπιν Μαρκιανὸς ὁ Ἡρακλεώτης. Πλὴν δὲ τοῦ ἔργου τούτου ἀποδίδεται τῷ Ἀ. τούτῳ καὶ ἕτερον ἀπολεσθὲν σύγγραμμά τι αὐτοῦ εἰδους, τὰ Ἰωνικὰ ὑπομνήματα. Τὰ ἀποσπάσματα τοῦ Περιπλου τοῦ Ἀ. πρώτος περιυναγραφῶν ἐξέδωκεν ὁ Δαυὶδ Hoe-schel ἐν Geographi graeci, 1604 ἐν Αὐ-γούστη, κατόπιν δὲ ὁ J. Hudson ἐν Geographi graecorum minores, 1698-1712 εἰς 4 τόμους ἐν Ὁξονίᾳ. ὁ G. Bernhardt ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἐπιγραφὴν ἐν Λειψία 1828 καὶ ὁ E. Müller ἐν τῇ παρισινῇ συλλογῇ τῷ 1855 καὶ 1860.

3) Ὁ Δαλδινός, διέτι ἡ μήτηρ του κατήγατο ἐκ Δάλζιδος ἢ Δάλλιος τῆς Λυδίας, ἐνῶ ὁ πατήρ του ἦτο ἐξ Ἐφέσου, ὅπου καὶ ὁ Ἀ. οὗτος ἐγεννήθη. Ἠκμασεν ἐπὶ Ἀδριανοῦ καὶ τῶν Ἀντωνίωνων κατὰ τὸν 6' μ. Χ. αἰῶνα,

συνέγραψε δὲ εἰς πέντε βιβλία τὸ σωζόμενον σύγγραμμά τι Ὀνειροκριτικὰ, ἔργον περιεργότατον καὶ λίαν ἐνδιαφέρον διὰ τὴν γνωριμίαν τῶν ἡθῶν καὶ ἐθίμων τῶν ἀρχαίων· περιέχει δὲ τοῦτο καὶ πληθὺν ἱστορικῶν ἀνεκδότων· οὐδαμοῦ ἄλλοθεν εὕρισκόμενων. Τὰ ὀνειροκριτικὰ Ἀ. τοῦ Δαλδιανοῦ κατὰ πρῶτον ἐξεδόθησαν τύποις ὑπὸ τοῦ Ἀλδοῦ Μανουτίου ἐν Ἑνετίᾳ 1518, ἔπειτα δὲ ἐν Παρίσιος μετὰ σημειώσεων καὶ λατινικῆς μεταφράσεως ὑπὸ Νικ. Rigault τῷ 1803, ἐν Λειψία ὑπὸ J. G. Reiff τῷ 1805 καὶ ὑπὸ R. Hercher τῷ 1864.

4) Ὁ Κεπίτων ἐπικαλούμενος, λόγιος ἱατρός, σύγχρονος τοῦ προηγουμένου Ἀ., ἅτε ἐπὶ Ἀδριανοῦ καὶ οὗτος ἀκμάσας, συνέλεξε μετὰ τοῦ συναδέλφου του Διοσκορίδου καὶ ἐξέδωκε τὰ ἔργα τοῦ Ἱπποκράτους, ὡς μανθάνομεν ἐκ τοῦ Γαληνοῦ. διότι ἡ ἐκδοσις αὕτη ἐν οὐδενὶ ἀντιγράφῳ περιεσώθη. Φαίνεται δ' ὅτι οἱ ἐκδοταὶ οὗτοι τοῦ Ἱπποκράτους μετὰ πολλῆς ἀσχετίας εἶχον κατατάξει τὰ συγγράμματα αὐτοῦ, ὡς κατηγορεῖ αὐτῶν ὁ Γαληνός, διὸ τινες ἐξέλαβον αὐτοὺς ὡς γραμματικὸς ἀδασίς τῆς ἱατρικῆς. Ἐκτὸς δὲ δὲ τῶν ἀνωτέρω καὶ ἄλλοι Ἀ. ἀναφέρονται ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ὡς διακεκριμένοι λόγιοι, ὡς ὁ ἐκ Κνίδου, ὁ ἐκ Ταρσοῦ, ὁ περὶ Βιθυνίας γράψας καὶ Ἀσκάλων ἐπικαλούμενος (ἰδ. Στέφ. Βυζ. ἐν λέξει), ὁ κατὰ Χρυσίπου γράψας Διαλεκτικὸς (Διογ. Λαέρτ. 9, 8.) καὶ ἄλλοι καλλιτέχναι κατὰ τὸ μάλλον καὶ ἥττον ἔσχοι. [Γ.Κ.]

Ἀρτέμιος αὐτοκράτωρ τοῦ Βυζαντίου. Ἰδ. Ἀναστάσιος. [Λ.]

Ἀρτεμις (καὶ Διὸς καὶ βοιωτιστὶ Ἀρταμίας γεν. Ἀρτάμιος ἢ-ιδος, τυρρηνιστὶ Ἀρτεμις ἢ Ἀρτεμις). Μία τῶν δώδεκα Ὀλυμπίων θεῶν, ἀδελφὴ τοῦ Ἀπόλλωνος. Ἡ ἐτυμολογία τοῦ ὀνόματος αὐτῆς δὲν εἶναι σαφές· πιθανωτέρα φαίνεται ἡ παρὰ Πλάτωνι, ἣν καὶ ἄλλοι τῶν ἀρχαίων ἐπαναλαμβάνουσιν, ἀπὸ τοῦ ἀρτεμής, ἥτοι ἀκερσία, ἀπερία κτλ, ἐπομένως παρθένος («Ἀρτεμις δὲ τὸ ἀρτεμής φαίνεται καὶ τὸ κόσμιον, διὰ τὴν τῆς παρθενίας ἐπιθυμίαν») ἢ κατ' ἄλλην ἐξηγήσιν ἀπὸ τοῦ ἀρτεμής ποι-εῖν, ὅ ἐστιν ὑγίειν. Ἀδελφοὶ δὲ φαίνονται ἄλλαι τινὲς ἐτυμολογίαι, τῶν ἀρχαίων μὲν ἀπὸ τοῦ ἀέρα τέμνειν (ἀρτέμις), τῶν δὲ νεωτέρων ἀπὸ τῆς περσικῆς ρίζης Ἀρτα-ἢ ἀπὸ τῆς ρίζης στρεπ- ἢ ρατ-. — Κατὰ τοὺς μύθους ἡ Ἀ. ἦτο θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Λητοῦς (θὲν ἐκαλεῖτο Διὸς θυγάτηρ, κόρα, Λητογένεια, Λητωίς, Λητώα κόρη, λατ. Latonia), ἀδελφὴ τοῦ Ἀπόλλωνος (κασσιγνήτη ἐκάτοιο, αὐτοκασσιγνήτη Ἀπόλλωνος, ἐμμέτρος Ἀ. ἐν ὁμηρ. ὕμνοις, ἐμμέτρος παρὰ Σοφοκλεῖ) Ἐγεννήθη μίαν ἡμέραν πρὸ τοῦ Ἀπόλλωνος, τὴν 6 Ἑαρινῶν, τὸ θέρους, κατὰ τὴν ἐπιχώριον Ἀθηναίων μῦθον, ἢ τὴν 6 Βυ-

αἰς, τὸ ἔαρ, κατὰ τὸν Δελφικόν. Μαιωθεῖσα δ' ὑπ' αὐτῆς, κατὰ τινὰ μῦθον, ἡ Λητώ ἐγέννησε ὕστερον τὴν Ἀπόλλωνα. Τόπος τῆς γεννήσεως ἀμφοτέρων ἐμυθολογεῖτο ἡ Ὀρτυγία, ἢ οἱ πλείους τῶν ἀρχαίων ἐταύτιζον τῇ Δήλῳ· ἐν τῇ ὁμηρικῇ ὁμιλίᾳ ὅμως ὕμνῳ εἰς τὸν Ἀπόλλωνα διακρίνεται ταύτης ἡ Ὀρτυγία, ἥτις κατὰ μὲν τοὺς Ἑρεσίους ἦτο ἄλλος τι παρὰ τὴν Ἑρῆσον, κατὰ δὲ τοὺς Συρακουσίους ἡ πρό τῶν Συρακουσίων ἐμῶνυμος νησίς. — Πρῶτος τῆς Ἀ. ἄλλος ἦτο ὁ φόνος τοῦ δράκοντος Πύθωνος, ὃν κατὰ Σικυώνιον μῦθον, κτείνασα μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ Ἀπόλλωνος ἦλθεν ἐπειτα εἰς Αἰγιάλειαν πρὸς καθαρμόν. Κατετόξευσε δὲ μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ καὶ τὸν γίγαντα Τιτύον, ἐπιχειρήσαντα νὰ βιάσῃ τὴν Λητώ, ἐξ οὗ καὶ Τιτυοκτόνος ἐπωνομάζεται παρὰ Καλλιμάχῳ. Ἀπεικονίσεις τοῦ ἄθλου τούτου εἶναι συνηθέσταται ἐν τῇ ἀρχαίᾳ τέχνῃ. Ἐν Δήλῳ δ' ἀπέκτεινε τὸν ὑπερμεγέθη τὸ σῶμα Ὡρίωνα, καὶ κατὰ τοὺς Ναζίους μύθους τοὺς Ἀλωάδας (βλ. λ.). Ἐν Φολῳ δ' ἐτόξευσε τὸν ἥρωνα Βουράγον. «ἔργα τοιμήσαντα οὐχ ὅσια εἰς τὴν θεάν». Μετασχρούσα δὲ τῆς Γίγαντομαχίας ἀπέκτεινε γίγαντά τινα, οὗ τὸ πρῶτον Ἀπολλοδώρῳ φερόμενον ὄνομα Γρατίων εἶναι προδήλως ἐσθαρμένον (πιθανῶς Στρατίων ἢ Κρατίων). Ὀνομαστότατος δὲ κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἦτο καὶ ὁ θάνατος τῶν τέκνων τῆς Νιδῆς (βλ. λ.) ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἀ.

Καθόλου δ' ἡ λατρεία τῆς Ἀ. πολλὰ εἶχε τὰ κοινὰ πρὸς τὴν τοῦ Ἀπόλλωνος. Καὶ ἐνίαχοι μὲν ἐτιμῶντο ἐμοῦ μετὰ τῆς μητρὸς, τριάδα αποτελοῦντες, ὡς ἐν Μαντινείᾳ. Ταναῶρα, Μεγάρους, Σπάρτη, ἐν τῇ παρὰ τὸ Ἄργος ὄρει Λυκίων κλπ. Συνηθέστερον δὲ βλέπομεν συνηγμένην τὴν λατρείαν τῶν δύο ἀδελφῶν ἐν Μυλάσσις π.χ. κοινούς εἶχον ἀμφοτέροι ἱερεῖς. Πολλοὶ τῶν χαρακτήρων τοῦ Ἀπόλλωνος ἀποδίδονται καὶ εἰς τὴν Ἀ. καὶ τανάπαλιν, τὸ δ' αὐτὸ παρατηρεῖται καὶ εἰς τὰς ἐπικλήσεις αὐτῶν. Ἀμφοτέροι εἶναι τοξόται, προσαγορευόμενοι ἐκρήβολοι, ἐκατηβόλοι, ἐκατηβόλοι, ἥτοι πόρρωθεν βάλλοντες, εἰς αὐτοὺς δ' ἀπέδιδον τὰς λοιμικὰς καταστάσεις καὶ τοὺς δῆεις θανάτους. Ἡ «ἰοχέαιρα», ἡ «τοξοφόρος» Ἀ., ἥς τὰ τόξα καὶ τὰ βέλη ἐχάλασαν οἱ Κύκλωπες, ἀποκτείνει τὰς γυναῖκας, ὡς ὁ Ἀπόλλων τοὺς ἄνδρας. «ἐπεὶ σε λέοντα γυναῖξιν Ζεὺς ὅηκεν, καὶ ἔδωκε κατακτάμεν ἦν κ' ἐβέλησθαι», λέγει ἐν Ἰλιάδι ἡ Ἥρα πρὸς αὐτήν, βοηθοῦσαν μετὰ τοῦ Ἀπόλλωνος τοῖς Τρῳαί. Ὡς δ' ὁ Ἀπόλλων, πέμπων τὰς νόσους ἀπελαύνει ἅμα αὐτάς, οὕτω καὶ ἡ Ἀ., Λύη διὰ τοῦτο ἐν Κάρυαις καὶ Συρακούσαις ἐπωνομαζομένη καὶ «Οὐλία» ἐν Αἰνῳ, Δήλῳ, Μιλήτῳ, Σπου καὶ τὸν Ἀπόλλωνα Οὐλίον ἐκάλουν, «οἷον ὕγιαστικόν καὶ παιωνικόν», κατὰ τὸν Στράβωνα. Ὡς θεὰ δὲ τῆς μαντικῆς ἐπωνομάζετο ἡ Ἀ. «Σίβυλλα Δελφίς» καὶ μαντεῖον εἶχε κοινόν

μετὰ τοῦ Ἀρκταίου Ἀπόλλωνος ἐν Ἀδραστείᾳ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας· εἰς τὴν μαντικὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἀναφέρονται πιθανῶς τὰ ἐπιθέτα Πυθίη (ἐν Μιλήτῳ), Δαρνία (ἐν Ὀλυμπίᾳ), Δαρναία (ἐν Ὑφίσι τῆς Λακωνικῆς). Ἀλλὰ κοινὰ ἐπιθέτα τῆς Ἀ. καὶ τοῦ Ἀπόλλωνος εἶναι τὰ Λυκία (Λύκειος), Δελφινία (Δελφίνιος), Ἀρπία (Ἀρφήτωρ). καθὼς καὶ ταναφερόμενα εἰς τὴν Ἀ. ὡς προστάτιδα τῶν πόλεων καὶ τῶν οἰκῶν Πατρώα (Ἀπ. Πατρίως), Ἑγεμόνη, Ἀρχηγέτις (Ἀρχηγέτης), Πατριώτις, Ἀγοραία (Ἀγοραίος), Ἀριστοδούλη, Βουληφόρος, Βουλαια (Βουλαῖος). Ἀγυιαῖς ἐπισκοπός (Ἀγυιεύς), Θερμία (Θέρμιος), Κουροτρόφος, Προπύλαια, (Προπύλαιος), Προβυραία (Θυραῖος), Προστατήρια (Προστατήριος, Προστάτης). Τανάπαλιν δ' ἐπιθέτα καὶ χαρακτηρῆς τῆς Ἀ. ἀναφέρονται καὶ εἰς τὸν Ἀπόλλωνα, οἷον Ἀγραῖος, Ἀγρεύς, Ἀγρευτὰς (Ἀγραῖα, Ἀγροτέρα), Ἐκδασίος (Ἐκδατήρια), Λαφραῖος (Λαφρία), Ταυροπόλος. — Σαφέστατα δ' ἡ κοινωμία τῆς λατρείας τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἀ. καταδείκνυται ἐν τοῖς θρησκευτικοῖς μύθοις περὶ τῶν Ὑπερβορείων. Διότι καὶ τῆς Ἀ. μνημονεύονται ἀποδημίαι εἰς τοὺς Ὑπερβορείους, καὶ αἱ ἐξ Ὑπερβορείων παρθῆνοι ἐμυθολογεῖτο ὅτι ἦλθον εἰς Δῆλον μετ' ἀμφοτέρων τῶν θεῶν. Ἦσαν δ' αἱ παρθένοι ἐκτείναι κατηγορήματα τῆς Ἀ. ἰδίαν λαβόντα ὑπόστασιν, ὡς ἐμφαίνουσι τὰ φερόμενα ὄνόματα αὐτῶν, ἅτινα εἶναι ἄλλως καὶ ἐπικλήσεις τῆς θεᾶς: Ἀργή (ταχέϊα), Ὡπίη ἢ Οὐπίη (ἀπὸ τοῦ ἐπιζέμαι· ἐκ τούτου καὶ οὐ π. γ. γ. οἱ τῆς Ἀ. ὕμνοι), Λοξώ (θηλυκὴν τοῦ Λοξίας) καὶ Ἐκαέργη (θηλυκὴν τοῦ Ἐκάεργος) σημειωτέον δ' ὅτι ὑπὸ τὰς ἐπικλήσεις Ἐκάεργος καὶ Ἐκαέρτα ὑμνοῦντο ἀμφοτέροι οἱ θεοὶ ἐν παλαιστοτάτῳ ὕμνῳ ἀποδοιδόμενῳ εἰς τὸν Βράγχον.

Αἴτιον δὲ τῆς ἐν πολλοῖς ἐνότητος τῆς λατρείας τῶν ἀδελφῶν θεῶν καὶ τῆς ταυτότητος τῶν ἐπικλήσεων καὶ τῶν μύθων εἶναι ἡ τῆς φύσεως αὐτῶν ὁμοιότης· διότι προδήλως εἶναι προσωποποιαί ὁ μὲν Ἀπόλλων τοῦ ἡλίου ἢ δ' Ἀ. τῆς σελήνης. Τοῦτο ἐμορφῶνως μαρτυροῦσιν οἱ ἀρχαῖοι, αἱ δ' εἰκασίαι νεωτέρων τινῶν μυθολόγων ὅτι ὕστερον, μετὰ τοὺς ἐπηρικῶς χρόνους, ἐκταυτίσθη ἡ Σελήνη τῇ Ἀ. ἀν' ἀποδείξινται εἰς ἰσχυροὺς λόγους. Τοῦναντίον δὲ μόνον διὰ τῆς ὑποθέσεως ὅτι ἀνέκαθεν ἡ Ἀ. ἦτο προσωποποιία τῆς σελήνης ἐξηγοῦνται πᾶσαι σχεδὸν αἱ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ἀποδοιδόμεναι αὐτῇ ἰδιότητες, καθὼς καὶ ἡ σύγκρασις πρὸς τὴν λατρείαν τῆς ἑλληνικῆς Ἀ. τῆς λατρείας ἀσιατικῶν τινῶν θεοτήτων. Ὡς θεὰ τῆς σελήνης ἐκκαλεῖτο ἡ Ἀ. Φοῖβη (τὸ θηλυκὸν τοῦ ἐπιθέτου τοῦ Φοῖβου Ἀπόλλωνος), Σελασία (ἐν τῇ ἀπὸ ταύτης λαβούσῃ τὸ ὄνομα Σελασία τῆς Λακωνικῆς), Σελασφόρος, Φασεφόρος, Φωσφόρος («διὰ τὸ καὶ αὐτὴ σέλας βάλλειν καὶ φωτίζειν ποσὶς τὸ περιέχον, ὅπταν

μάλιστα πανσέληνος ἦ», κατὰ τὸν Κορυϋτον). Εἰς τὴν σελήνην ἀνεφέρετο καὶ ἡ πολλαχούτης Ἑλλάδος ἐξηπλωμένη λατρεία τῆς Ταυροπόλου Ἀ. (ἀπὸ τῶν ἀρχαίων ἤδη χρόνων πολλαίς συγχεσμένη ἀτόπως τῇ τῆς Ταυρίκης Ἀ.). ἐκαλεῖτο δ' οὕτω, «ὅτι ὡς ταῦρος περίεσι πάντα,» κατὰ τὴν ἐρμηνείαν τῶν Στωικῶν καὶ ἀπεικονίζετο ἐποχουμένη ταύροις ἢ ἀπλῶς σύμβολα ἔχουσα τὴν μηνουσίῃ σελήνην καὶ δάδας. Καὶ ἡ ἐν Ἀττικῇ λατρεία τῆς τε Μουνιχίας Ἀ. (τῆς καὶ Φωτοφόρου ἐπικαλουμένης) καὶ τῆς Βαυρωνίας, ἥτις ὡς ἡ Ταυροπόλος ἐταυτίζετο τῇ Ταυρικῇ Ἀ., ἀνεφέροντο πιθανώτατα εἰς τὴν σελήνην. Ομοίως προσωποποιία τῆς σελήνης ἦτο καὶ ἡ Βριτόμαρτις (ἥτοι γλυκεία παρθένος). ἥς ἡ λατρεία ἐκ Κρήτης, ὅπου ἐτιμάτο κατ' ἐξοχὴν ὑπὸ τὴν ἐπικλησιν Δίκτυνα, μετηνέχθη εἰς Ἀἴγιαν (ὅπου ἐπωνομάζετο Ἀεαία) καὶ εἰς Κεραλληνίαν (Δαφρία). Ἡ Βριτόμαρτις ἦτο κατὰ τὸν ἐπιχώριον μῦθον φίλη τῆς Ἀ. φεύγουσα δὲ τὸν ἔσωτα τοῦ Μίνως ἐρρίψεν ἑαυτὴν εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐμπεσοῦσα εἰς δίκτυα ἔλαβε τὴν ἐπικλησιν Δίκτυνα, ἡ δ' Ἀ. ἐπείρην αὐτὴν θεῶν κατ' ἄλλον δὲ μῦθον, ὑπερβαίνοντα καὶ τὴν ἀπὸ τόπου εἰς τόπον διάδοσιν τῆς λατρείας αὐτῆς ἦτο θυγάτηρ τοῦ Διός, ἥτις «φυγεῦσα τὴν ἐμίλιαν τῶν ἀνθρώπων ἡγάπησεν αἰὲ παρθένος εἶναι» καὶ παρεγένετο ἐκ Φοινίκης πρὸς τὸν εἰς Ἄργος, ἔπειτα δ' εἰς Κεραλληνίαν καὶ ἐκεῖθεν εἰς Κρήτην καταδιωγθεῖσα δ' ὑπὸ τοῦ ἐρῶντος αὐτῆς Μίνως κατέρυγεν εἰς ἀλείας, αἵτινες κατέδυσαν αὐτὴν εἰς δίκτυα, καὶ διέσωσαν εἰς Ἀἴγιαν. Πιθανώτατον δὲ φαίνεται εἶναι ἡ Βριτόμαρτις ἦτο ἀπλὴ ἐπικλησις τῆς Ἀ. ἰδίαν λαβοῦσα ὑπόστασιν, ὡς συνέβη καὶ ἐν τοῖς μύθοις περὶ τῶν Ὑπερβορείων παρθένων, περὶ τῆς Ἰουγενείας καὶ περὶ τῶν νυμφῶν Καλλιστοῦς ἐν Ἀρκαδίᾳ καὶ Χρύσης ἐν Λήμνῳ· τὰ δὲ περὶ πτώσεως αὐτῆς εἰς τὴν θάλασσαν εἶναι μυθολογικὴ εἰκὼν τῆς δύσεως τῆς σελήνης· ὁρῶντες δὲ διείδον τοῦτο οἱ Στωικοὶ ἐτυμολογοῦντες τὴν ἐπικλησιν Δίκτυνα «ἀπὸ τοῦ βάλλειν τὰς ἀκτῖνας—δύκειν γὰρ τὸ βάλλειν—ἡ ἀπὸ τοῦ διανέσθαι τὴν δύναμιν αὐτῆς εἰς πάντα τὰ ἐπὶ γῆς ὡς δυνάμειν τῆς οὐρᾶς».—Σαφέστατα δ' ἡ σελήνηα φύσις τῆς Ἀ. δηλοῦται ἐν τῇ συνταύτσει αὐτῆς πρὸς τὴν Ἑκάτην (βλ. λ.). Ἀλλοὶ τύποι τῆς Ἀ. Ἑκάτης εἶναι καὶ ἡ πολλαχούτης Ἑλλάδος τιμωμένη Ἀ. Φεραία, ἡ ἀπλῶς Φεραία θεὰ καλυμένη, καὶ ἡ μεγάλη θεὰ τῶν Θρακῶν Βενδῖς ἢ Μενδῖς, ἡ καὶ Ἀ. Βασιλεία ἐπικαλουμένη, ἥς ἡ λατρεία ἐνωρὶς εἰσῆλθη εἰς Ἀθῆνας καὶ εἰς ἄλλας ἑλληνικὰς πόλεις· ταῦτα δὲ τῆς Βενδίδος ζῆν φαίνεται διάφορος ἢ ἐν Λήμνῳ τιμωμένη Χρῦς, ἣν ἔμμεσι οἱ μυθολογοὶ ταυτίζουσι τῇ Ἀθηνᾷ.

Ἡ δύναμις, ἣν οἱ ἀρχαῖοι ἀπέθετον ὅτι ἔχεν ἡ σελήνη, συντελοῦσα εἰς τὴν τελεσφόρη-

σιν ἡ τὴν εὐθραν τῶν ἐπὶ γῆς, ἐκδηλοῦται σαφῶς ἐν ταῖς ἀποδιδόμεναις εἰς τὴν Ἄρτεμιν ποικίλαις ιδιότησιν. Οὕτως ἐπειδὴ ἡ σελήνη κανονίζει τὰ καταμήνια καὶ εἰς αὐτὴν ἀπεδίδετο ἡ αὐξησις εἴτε ἡ ἀπώλεια τῶν κυοφορουμένων, ἐτιμάτο ἡ Ἄρτεμις ὡς «γυναικῶν μεγ' ἔχουσα κράτος» καὶ ἐφορεύουσα τῶν τοκετῶν. Ἐντεῦθεν τὰ παρὰ ποιηταῖς ἐπιθέτα τῆς Ἀ. εὐλόχος, ὠκυλόχεια, μογοστόκος, ὀκλειῶν σώτειρα, κυροσά, καὶ αἱ ἐπικλήσεις Λοχία ἢ Λογεία, Λεχώ, Σωδῖνα, Εἰλεῖθυια. (Περὶ τῆς τελευταίας ταύτης ἐπικλήσεως, ἣν καινὴν εἶχε μετὰ τῆς Ἑρας βλ. λ. Εἰλεῖθυια). Αἱ πρωτοτόκος ἀνέθετον τῇ Ἀρτ. τὰς ζώνας, θέν καὶ Λυσιζώνος ἢ Λυσιζώνη ἐπωνομάζετο ἡ θεὰ (κατ' ἄλλους ἐκλήθη οὕτω, καθὸ λύουσα τὸ ἐσφιγμένον τῶν κόλπων πρὸς ἀγονώτερον τοκετόν). Ἰσως δὲ καὶ ὁ τελευταῖος παρθενικός χιτῶν, ἡ τὰ ἱμάτια τῶν θυγατρῶν λεχωιδῶν ἀνέτιθεντο αὐτῇ, οὗ ἕνεκα ἐτιμάτο ὑπὸ τὴν ἐπικλησιν Χιτῶνη ἢ Χιτωνία ἢ Κιθωνή ἐν Ἀθῆναις, Μιλήτῳ, Συρακοῦσιν καὶ ἄλλαις. Αἱ λεχοὶ παρὰ τῆς Ἀ. ἀπέδεδοντο τὴν σωτηρίαν, θέν καὶ Εὐήκοον ἢ Ἐπήκοον καὶ Σώτειραν ἐπωνόμαζον αὐτὴν. Οὐ μόνον δὲ τῶν τικτουςῶν γυναικῶν ἔφορος, ἀλλὰ καὶ τῶν τικτούμενων βρεθῶν προστατὴς ἐνομιζέτο ἡ Ἀ. ἐμυθολογεῖτο δ' ὅτι εὗρε τὴν τῶν νηπίων παιδίον θεραπεῖαν καὶ τροφὰς τινὰς ἀρμαζούσας τῇ φύσει τῶν βρεθῶν, ἀπὸ τούτου δ' ἐκλήθη Κουροτρόφος, ὡς ὁ Ἀπόλλων καὶ ἄλλοι θεοί, καὶ ἐτιμάτο ἐν Κορώνῃ μὲν τῆς Μισσηνίας ὑπὸ τὴν ἐπικλησιν Παιδοτρόφος, ἐν Πλιδί ὑπὸ τὴν ἐπικλησιν Φιλομήτρα· ἐν Σπάρτῃ δ' ἀγομένης ἑορτῆς τινος ὑπὲρ τῶν παίδων (Τιθηνίδια) ἐκόμιζον αἱ τίτθαι τὰ ἔρρενα παιδία εἰς τὸ ἱερὸν τῆς Κορυθαλίας καλουμένης Ἀ.

Προστατεύουσα δὲ τὰς γυναῖκας, αἵτινες ἦσαν ἀγναὶ πρὸ τοῦ γάμου, τιμωρεῖ τοῦναντίον ἡ Ἀ. δεινῶς τὰς μὴ τηρούσας ἀγνότητα καὶ σωροσύνην. Καθόλου δ' ἀγαπητοὶ εἶναι αὐτῇ οἱ ἀγνοὶ ἔρῃδοι καὶ παρθένοι, οἵτις παρίστανται οἱ ἀκόλουθοι αὐτῇ νύμφαι καὶ ὁ Ἰππόλυτος ἐν τῷ ὑπὸ τῶν τραγικῶν διαπλασθέντι Τρεϊζηνίῳ μύθῳ· οἱ ἱερεῖς τῆς Ἀ. εἶναι συνήθως ἀγνοὶ καὶ καθαροὶ, ἀμεικτικῆς δὲ τιμωροῦνται οἱ μολύνοντες τὰ ἱερά αὐτῆς (πρβλ. τὴν παρὰ Πausanία Ζ', 19 μῦθον περὶ τοῦ ἱεροῦ τῆς Τρεικαρίας Ἀ.) καὶ οἱ ἀπλῶς δι' ἀνοσιῶν βλεμμάτων κατασφύοντες αὐτὴν ὡς ὁ Ἀχταῖων (βλ. λ.). Διότι ἡ Ἀ. εἶναι παρθένος ἄγχευτος καὶ ἀγνή, καθὼς τὸ σελήνατον φῶς μὴ γνωρίζατα ἄνδρα, «παρθένος ἀδμή», καθ' Ὀμηρον, «αἰὲν ἀδμήτα», κατὰ τὸν Σοφοκλέα. Ὅθεν ἐτιμάτο κατ' ἐξοχὴν ὡς Κόρη ἐν Θεσσαλίᾳ, ἢ Κορία ἐν Ἀργεὶ καὶ ἀλλαχού ἰσως καὶ ὡς Παρθένος πολλαχού. Ὡς δ' ὁ ἀδελφὸς αὐτῆς, ὁ ἀγνὸς Ἀπόλλων, παρίσταται ἐξ ἴσου στυγοῦσα τὰ τε ὕλικὰ καὶ τὰ ἡθικὰ μιάσματα. Ὁμολογοῦν δὲ

πρὸς τὸ θηϊκὸν εἶναι καὶ τὸ σωματικὸν κάλλος τῆς Ἀ. Τὰς καλλίστας τῶν γυναικῶν καὶ παρθένων τὴν Ναυσικάαν, τὴν Ἑλένην, τὴν Πηνελόπην πορομοιάζει ὁ Ὀμηρὸς πρὸς τὴν Ἀ. καὶ πασῶν τῶν νομῶν πλαττεῖ αὐτὴν ὑπερέχουσιν κατὰ τὸ κάλλος καὶ τὸ μέγεθος. Διότι καθὼς ὁ Ἀπόλλων ἐλέγετο «καλλίστος ἀθανάτων», ἦτο καὶ ἡ Ἀ. «καλλίστη πολὺ παρθένων». Ἐν Ἀθήναις ὑπῆρχον ἐν περιόλῳ τῆς Ἀ. παρὰ τὴν Ἀκαδημίαν ἕξαινα Ἀρίστης καὶ Καλλίστης, ἦτοι αὐτῆς τῆς Ἀ. τιμωμένης ὑπὸ τὰς ἐπικλήσεις ταύτας· ἐν Πειραιεὶ ἐτιμᾶτο ἡ Ἀ. Ἑραία, καὶ ἐν Συρίῃ ἡ Ἀ. Καλλίστη. Κατ' ἐξοχὴν δ' ὑπὸ τὴν ἐπικλήσιν ταύτην ἐτιμᾶτο ἡ Ἀ. ἔκπαλαι ἐν Ἀρκαδίᾳ καὶ αὐτὴ δ' ἡ τοῦ ἐπωνύμου ἥρωος τῶν Ἀρκαδίων μήτηρ, ἡ νόμῃ Καλλιστώ, φαίνεται ὅτι ὁπότε ἔλαθεν ἰδίαν ὑπόστασιν, ἐν ἀρχῇ εὐστα ἀπλὴ τῆς θεᾶς ἐπικλήσεις. Ἰχνὴ δὲ τῆς λατρείας τῆς Ἀ. Καλλίστης διέσωσε μέχρι τοῦδε ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς καλῶν τὴν κορυφαίαν τῶν Νεραίδων Κυρὰ Κάλω, κατὰ δὲ τὸν μεσαῖωνα Καλὴν τῶν δρέων.

Κατ' ἄλλην ἐμφασιν ἡ Ἀ. εἶναι θεὰ τῶν πηγῶν, τῶν ποταμῶν, προστάτις τῶν ζώων καὶ εὐκαρπίας πάρος. Αἱ ἰδιότητες δ' αὐταὶ εἶναι ἀναμφιβόλως ἀπόρροια ἐπίσης τῆς εἰς τὴν σελήνην ἀποδιδεμένης δυνάμεως. Τὴν σελήνην καθὼς καὶ τὸν ἥλιον ὑπελάμβανον οἱ ἀρχαῖοι αἰτίους «τῆς περὶ τοὺς ἀέρας εὐκρασίας», ἰδίως δ' εἰς τὴν ἐπενέργειαν τῆς σελήνης ἀπέδιδον τὴν πῦσιν τῆς δρέσου καὶ τοῦ ὁρέου καὶ καθόλου τοῦ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ νάματος. Ὅθεν ἡ τῆς σελήνης προσωποποιία, ἡ Ἀ. ἦτο καὶ θεὰ τοῦ ὕγρου στοιχείου, τοῦ εὐεργετικῶς ἐπενεργούντος ἐπὶ τῆς γῆς, δι' οὗ αὐξάνουσι καὶ εὐδοκίμοῦσι τὰ φυτὰ καὶ τὰ ἐκ τούτων τρεφόμενα ζῷα. Ἐντεῦθεν δὲ καὶ ἡ λατρεία τῆς Ἀ. ὡς θεᾶς τῶν πηγῶν καὶ τῶν ποταμῶν, ὧν ἦτο ἡ ἔμμεσος πηγὴ καὶ ἡ ἀέναος τροφοδότις. Ἐπεὶ δὲ Ἀ. τέμιδος πηγαὶ ναμάτων, καὶ νομῶν νάπαι, καὶ εὐθηροὶ λειμῶνες, λέγει Μάξιμος ὁ Τύριος (Η', 1). Ἐτιμᾶτο δὲ ἡ Ἀ. πολλὰχοῦ ὑπὸ τὴν ἐπικλήσιν Λιμναία ἢ Λιμνάτις, Ἑλεία (ἐν Τριφυλίᾳ τῆς Μεσσηνίας). Χησιὰς καὶ Ἰμβρασία (ἀπὸ δύο ποταμῶν ἐν Σάμῳ), Ἀλφειαία ἢ Ἀλφειοῦσα ἢ Ἀλφειωνία ἐν τῇ εὐδῶρῳ Ἠλιδί, καὶ Ποταμία αὐτῇ καὶ ἄλλαχοῦ. Εἰς ταύτην δ' ἦσαν ἐνιαχοῦ ἀφιερωμένοι καὶ αἱ θεμαὶ ἱερατικαὶ πηγαὶ· ὅθεν καὶ αἱ ἐπικλήσεις Λουσία (ἐν Ἀρκαδίᾳ καὶ ἄλλαχοῦ), Θερμία (ἐν Λέσβῳ), Θερμαία (ἐν Κυζίκῳ) κλπ. Διάφορον ὅμως τὴν ἀρχὴν ἔχει ἡ λατρεία τῆς Ἀ. ὡς θεᾶς τῆς θαλάσσης, προστάτιδος τῶν πλεόντων, οὗς σώζει ἀπὸ τῶν κινδύνων καὶ εἰς ἀσφαλὴ λιμένα καθοδηγεῖ, τιμωμένην τούτου ἕνεκα ὑπὸ τὰς ἐπικλήσεις Νηροσός (ἐν Παγαυαῖς), Εὐπερία (ἐν Ρόδῳ), Ἐκδατηρία (ἐν Σίφῳ), Λιμενοσκόπος, Λιμενίτις (ἐν Λακωνικῇ καὶ Μεσσηνίᾳ),

Παραλία (ἐν Κύπρῳ). Ἡ τοιαύτη λατρεία ἀναφέρεται μᾶλλον εἰς τὴν σχέσιν τῆς σελήνης πρὸς τὴν ναυτιλίαν, δὲν δύναται δὲ νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐπέκτασις τῆς λατρείας τῆς Ποταμίας καὶ Λιμναίας Ἀ.—Ὡς θεὰ δὲ τοῦ εὐφορίου καὶ γονιμότητος διωροσφορῶντος τὴν γῆν νάματος, ἡ Ἀ. ὑμνεῖται ὅτι ἔχει καλοὺς καρπούς ἀπὸ γαίης (ἐν Ὀρεϊκῷ ὕμνῳ 36, 4), καὶ παρέχει πλοῦτον τοῖς ἀγρόταις, Εὐδαίμων καὶ Βαθυπλευτος ἐπωνομαζομένη, καὶ κεινὴν ἐχουσα τὴν προσωνομίαν Πολύβοια μετὰ τῆς Περσεφόνης. Ἡ ἦτο θυγάτηρ ἐκ τοῦ Διὸς, κατὰ τινὰ μύθον Εἰς τοὺς τιμῶντας αὐτὴν παρέχει εὐκαρπίαν τῆς γῆς καὶ εὐτοκίαν τετραπλόην, ἐκείνων δὲ τούναντίον, καθ' ὧν ἀργίεσσιν, φθείρει τοὺς καρπούς καὶ τὰ βροσθήματα. Ὁ διότις οὗτος χαρακτήρ τῆς Ἀ. ἐκδηλοῦται λαμπρῶς ἐν τῇ ἀρχαιοτάτῃ αἰτωλικῇ μύθῳ περὶ τοῦ Οἰνείως, ὁ ὅστις ὅσας πᾶσι τοῖς θεοῖς ἀπαρχὰς τῶν καρπῶν μόνῃ τὴν Ἀρτεμιν ἐληκρομένησιν διὰ κνηνίσκας ἡ θεὰ ἐξέπεμψε τὸν Καλυδώνιον κάπρον, διαφθείροντα καὶ τὰς σπορὰς καὶ τὰ κτήνη καὶ τοὺς ἀνθρώπους (Ψλ. 1, 533 κ.). Διότι ἡ τῶν ἀγρῶν προστάτις καὶ φύλαξ Ἀ. ἡ Ἀγρότις, Φιλαγρότις, Ἐνδιαγρός, Ἀγραυλός, ἦτο καὶ τῶν ἀγρίων θηρίων δέσποινα, «πάντα θηρίων» ὡς ἐπονομάζει αὐτὴν ὁ Ὀμηρὸς. Ἱερὰ δ' ἦσαν αὐτῇ τῶν μὲν τιθασῶν ζώων ἡ αἰξίς, (ὅθεν κατὰ τινὰς καὶ αἱ ἐπικλήσεις Κνωγίη, Κνωκαληρία, Κνωκίητις), τῶν δ' ἀγρίων ἡ ἔλαφος (ἐξ οὗ ἐπωνομαζέτο Ἑλαφία, Ἑλαφαία, Ἑλασθόλος), ὁ κάπρος (Καπροτάγος Ἀ.) καὶ ἡ ἄρκτος (ἥτις πολυλάκεις μνημονεύεται ἐν τε τοῖς μύθοις περὶ τῆς Ἀ. καὶ ἐν τῇ λατρείᾳ αὐτῆς). Καθόλου δ' ἡ Ἀ. ἐνομιζέτο, ὡς ἐκ τοῦ Ἀισχύλου (Ἀγαμ. 140) φαίνεται, προστάτις τῶν σκύμνων τῶν λεόντων καὶ πάντων τῶν ἀγρίων θηρίων. Κατ' ἄλλην δ' ἐμφασιν ἡ Ἀ. εἶναι οὐχὶ προστάτις ἀλλὰ θηρεύτρια τῶν ἀγρίων θηρίων, «τερπομένη κάπροισι καὶ ὠκειῇς ἐλάφοισιν», καθ' Ὀμηρὸν. Μετὰ τῶν ἀσκολοθίων αὐτῇ νομῶν ἐν κυνηγεσίᾳ ἀνὰ τὰ ὄρη φρονεῖ ἐλάρους καὶ ἄλλα θηρία (Ψλ. Φ, 485), αὐτὴ δὲ διδάσκει τοὺς ἐσθλοὺς θηρευτὰς «βάλλειν ἄγρια πάντα, τὰ τε τρέφει οὐρεὶν ὄλη» (Ψλ. Ρ, 52). Ὡς προστάτις δὲ τῶν κυνηγετῶν ἐτιμᾶτο ἡ Ἀ. ὑπὸ τὰς ἐπικλήσεις Ἀγροτέρα πολλὰχοῦ τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐν Πόντῳ, ἐπωνομαζέτο δὲ καὶ Θηρορῆνος ἢ Θηροκτόνος καὶ Θηροσκόπος. Οἱ κυνηγεταὶ ᾄδοντο τῷ Ἀπόλλωνι καὶ τῇ Ἀγροτέρῃ Ἀ. «μεταδοῦναι τῆς θήρας» (Ξενοφ. Κυνηγ. 8, 12), ἢ ἔθουον αὐτῇ μετ' ἐπιτυχῇ θήραν καὶ ἀνέθετον ἀπαρχὰς τῶν ἀλίσκαμένων τῇ θεᾷ. Προῆλθε δ' ἡ λατρεία τῆς Ἀγροτέρας Ἀ. ἐκ τῶν θημιδῶν δοξασίων, καθ' ὧς ἡ Ἀ. ἐπλανάτο συνήθως ἀνὰ τὰ ὄρη καὶ τὰ δάση καὶ τοὺς ἐρήμους τόπους, ὅπου αἱ δίδασκται τῶν θηρίων. Παραπλοίσιν ταύτης γνώμην ἐξήνεγκον οἱ Στωϊκοί, ἐξηγουντες τὰ παραδιδόμενα

περὶ τῶν πλανῶν καὶ τῶν κυνηγεσίων τῆς Ἄ. ὡς ἀναφερόμενα εἰς αὐτὴν τὴν σελήνην. «Κυνηγέτιν δ' αὐτὴν, λέγει ὁ Κορινθίος (Ἐπιφ. 34) καὶ θηροκτονον καὶ ἐλαφρολόγον καὶ ἐρεσιφοίτον παρσιδήγαρον... ἐπειδὴ μάλιστα νυκτὸς καταφαίνεται, πολλὴ δ' ἐν τῇ νυκτὶ ἡσυχία πανταχοῦ καθάπερ ἐν ταῖς ὕλαις καὶ ταῖς ἐρήμιοις ἐστίν, ὥστε ἐν τοιούτοις τοῖς χωρίοις αὐτὴν πλάξασθαι δοκεῖν, ἐξωθεν ἤδη τούτῳ προσπεπλασμένου τοῦ κυνηγετεῖν αὐτὴν τοξέειν οὕτως». Οὐχὶ δ' ἀπεικτικῶς δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν τὴν θηρεύτριαν Ἄ. ὡς τύπον ὑποδεέστερον, ἀλλ' οὐχὶ διαφορὸν τῆς τοξοφύρου Ἄ. τῆς διὰ τῶν βελῶν αὐτῆς αποκτεινούσης τὰς γυναῖκας. Τὰ ἐν ταῖς ἐρήμιοις τῶν δασῶν καὶ ἐν ταῖς ἀκρωρεῖαις θνήσκοντα ζῷα ἐπελαμβάνοντο θύματα τῆς θεᾶς, ἥ δὲ κυνηγέτις Ἄ. εἶναι ἐν ταῖς τοιαύταις παραστάσεσιν ἐμφερὲς τῇ κυνηγῇ Χάρῳ τῶν μυθῶν τοῦ καθ' ἡμᾶς ἑλληνικοῦ λαοῦ, ὁ ὅποιος κατὰ τὰ δημοτικὰ ἔθνη «βγαίνει ἔς τὸ κυνήγι», ἢ «βγαίνει ἔς τὰ βουνὰ νὰ λαφοκυνήγησῃ», ὡς ἡ ἐλαφρολόγος Ἄ.

Ἡ δὲ λατρεία τῆς Ἄ. ὡς θεᾶς τῶν ὀρέων ἐμφαίνεται ἐν ταῖς ἐπιμέναις ἐπικλήσεσιν αὐτῆς: Ὀρειάς, Ὀρεΐτις, Ὀρεῖα ἢ Οὐρεῖα, Ὀρεϊλῆχη (1), Οὐρεσιφοίτις, Κορυφαία, Δερεῖτις (ἀπὸ τῶν παρὰ τὸν Ταύγετον Δερῶν ἢ Δερείου, ἐνθα ἐτιμᾶτο). Κατὰ τὸν Καλλιμάχον (εἰς Ἄρτεμ. 18), ὁ Ζεὺς ἔδωκε τῇ Ἄ. πάντα τὰ ὄρη. Κατὰ ταῦτα ἡ Ἄ. παρσιδάζεται οὐχὶ δι' ἄφορος τὴν φύσιν τῶν Ὀρειάδων ἢ Ὀρεσιτιάδων Νυμφῶν, θεὰ δ' ἐπίσης οὕσα τῶν πηγῶν, τῶν λιμνῶν τῶν ποταμῶν καὶ τῶν δασῶν εἶναι ἐμφερὲς καὶ πρὸς τὰλλα τῶν Νυμφῶν γένη, τὰς Ἀγρονόμους, τὰς Ναϊδας, τὰς Πηγαῖας, τὰς Κρηναῖας, τὰς Λιμναῖας ἢ Λιμνάδας, τὰς Ἐπιποταμίους, τὰς Ἐλειονόμους, τὰς Ἀλπηλάδας, τὰς Ὑληροῦς, τὰς Δρυάδας κλπ. Ὅθεν κατὰ τὰς δημόδας τῶν ἀρχαίων δοξασίας ἡ Ἄ. παρσισταται ἡγουμένη τῶν Νυμφῶν, ἐπεὶ χεῖρα ὡς ἀνωτέρω εἵπομεν, ἦν θέσιν ἔχει ἡ κυρὰ Κάλω μεταξὺ τῶν Νεραίδων, κατὰ τὰς παραδόσεις τοῦ καθ' ἡμᾶς λαοῦ. Νύμφαι ἀκολουθοῦσιν αὐτῇ εἰς τὰ κυνηγέσια, καὶ ἐπὶ τὸν παύεται αὐτοῦ ἐπιμελοῦνται τῶν κυνῶν τῆς καὶ συμπαῖζουσιν αὐτῇ. Κατὰ τὸν εἰς Ἄρτεμιν ὕμνον τοῦ Καλλιμάχου, ἡ Ἄ. ἔλαβε παρὰ τοῦ Διὸς «ἐξήκοντα χορίτιδας Ὀκεανίνας πάσας εἰναετίας» καὶ εἴκοσι θεραπεινίδας νόμφας Ἀμνισιάδας. Ὀρέθροισι τῆς Ἄ. μνημονεύονται καὶ ἡ ὠκύπους Ἀταλάντη, ἣν ἐδίδαξεν ἡ θεὰ «κυνηλασίην τε καὶ εὐστοργίην», καὶ ἡ τοῦ Κεφάλου σύζυγος Πρύκτις, καὶ ἡ νόμφη Κυρήνη. Κατὰ τὰς ἀναπαύλας, μετὰ τὰ κυνηγέσια, ἀρέσκειται ἡ θεὰ εἰς χοροὺς καὶ μουσικὴν. Συγχορεύτρια εἶναι συνήθως αἱ Νύμφαι· κατὰ τὸν Ὀμηρικὸν ὕμνον εἰς Ἄ. μετὰ τὴν θῆραν ἔρχεται ἡ Ἄ. εἰς τὸ μέγα δῶμα τοῦ φίλου ἀδελφοῦ Ἀπόλλωνος, εἰς ἀδελφούς,

καὶ καταχερμάσασα τὰ τόξα καὶ τὰ βέλη, ἡγεῖται ἐξάρχουσα χοροῦ τῶν Μουσῶν καὶ τῶν Χαρίτων. Συνήθειαι δ' ἦσαν οἱ χοροὶ καὶ ἐν τῇ λατρείᾳ τῆς Ἄ. Ὀνομαστοτάτους δὲ κατέστησεν ὁ Ἀλκιμᾶν τοὺς ἐν Σπάρτῃ τοιοῦτους χοροὺς. Ἐν Καρύκῃ τῆς Λακωνικῆς, ὅπου ἦτο ἱερὸν Ἄ. καὶ Νυμφῶν, αἱ Λακεδαιμόνιοι παρεβόνοι ἔστηνον κατ' ἔτος χοροὺς, ὁρχοῦμεναι ἐπιχώριον τινα ὄρχησιν. Καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Λακωνικῆς ἐχόρευον ἐν ἑορταῖς τῆς Κορυθαλίας, τῆς Δερεῖτιδος, τῆς Ὀρθίας Ἄ., ἰδίας ὄρχησις ἀσέμνους, ἃς κατὰ τὰς παραδόσεις εἰσηγαγὼν Λυδοί. Ἰχνή ὁμοίας λατρείας τῆς Ἄ. ἀνευρίσκωμεν καὶ ἐν τῇ Πισατίδι, ὅπου ἐσφίζοντο ἐπὶ Παισανίου σημεῖα ἱεροῦ Κορδάκας Ἄ. ἀπὸ τοῦ κέρδακος, ἐν κατὰ τὴν ἐπιχώριον μῦθον ὠρχήσαντο οἱ ἰδρύσαντες τὸ ἱερὸν ἀχέλουσι τοῦ Πέλοπος Λυδοί. Ὁ ὄρχηστικὸς χαρακτήρ τῶν ἑορτῶν τούτων τῆς ἀγνῆς καὶ παρθενικῆς θεοῦ δὲν πρέπει νὰ φανῇ ἡμῖν πολὺ παράδοξος, ἀναλογιζομένοις ὅτι τοιοῦτον χαρακτήρα εἶχον καθόλου αἱ πλείους τῶν παλαιωτάτων ἀγροτικῶν καὶ γεωργικῶν ἑορτῶν, αἱ δ' ἑορταὶ ἐκείναι ἦγοντο βεβαίως εἰς τιμὴν τῆς ὡς θεᾶς τοῦ ὕψους στοιχείου καὶ ἐπεμείνους τῆς Ἄ. εὐκαρπίας. Ὅμως διαφορὸν δὲ χαρακτήρα ἔχει ἡ λατρεία τῆς Ἄ. ὡς μουσικῆς θεᾶς, προερχομένη μάλιστα ἐξ ἀφομοιώσεως πρὸς τὴν λατρείαν τοῦ Ἀπόλλωνος. Εἰς τὴν τάξιν ταύτην δύναται νὰ ὑπαχθῇ ἡ λατρεία τῆς Ἄ. ὑπὸ τὴν ἐπικλήσιν Ὑμνία ἐν Ἀρκαδίᾳ καὶ Χελῳτίς (ἀπὸ τοῦ χέλος=λύρα) ἐν Σπάρτῃ, καθὼς καὶ αἱ ἀπεικονίσεις τῆς θεᾶς κρατούσης λύραν, ἢ συμπαραστατούσης τῇ Μουσῇ τῇ Ἀπόλλωνι.

Ἡ λατρεία τῆς Ἄ. ἦτο διαδεδομένη ἀπανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν ἐλληνικῶν γειτονῶν. Κατὰ τὸν ὕμνον τοῦ Καλλιμάχου ἡ Ἄ. ἐξήτησε τὸν πατέρα πάντα μὲν τὰ ὄρη μίαν δὲ πόλιν, ἀλλ' οὗτος ἔδωκεν αὐτῇ καὶ τὰ ὄρη καὶ πόλεις τριάκοντα, αἵτινες ἐκ πάντων τῶν θεῶν μόνῃ τῆς Ἄ. ἐμελλον νὰ ἐπικαλῶνται τὴν ἀρωγὴν καὶ προστασίαν, καὶ πλείους ἄλλας πόλεις καὶ νήσους. ὅπου κοινῇ μετ' ἄλλων θεῶν ἐμελλε νὰ τιμᾶται ἡ θεὰ κόρη. Ἐκ τούτου δὲ φέρεται τὴν ἐπικλήσιν Πολυώνυμος, καὶ ἐπονομάζεται πολυμέλαθρος, πολὺπτολις. Ἀπὸ τῆς Ἄ. ἡ ἀκριβέστερον ἀπὸ νῶν αὐτῆς ἔλαβον τὸ ὄνομα πόλεις τινὲς καὶ τόποι ἐν Ἑλλάδι (Ἄρτεμιον), καὶ ἀπὸ ἑορτῶν ἀγομένων εἰς τιμὴν αὐτῆς ἡ πικλήσειον αὐτῆς ὠνομάσθησαν πολυαχοῦ οἱ μῆνες Ἀρτεμισίος ἢ Ἀρταμίτιος ἢ Ἀρτεμίτιος. ἢ Ἀρτεμισίων, Ἐλαφροβελίων, Μουσικίων κλπ. Πλείους δ' εἶναι καὶ αἱ ἐπικλήσεις τῆς Ἄ. ἐκ τῶν τόπων ἐν οἷς ἐτιμᾶτο εἶον Αἰγιναία, Αἰτωλία, Βραυρωνία, Δερεῖτις, Ἡλεία, Ἰκαρία, Ἰσωρία, Καρυάτις, Κονδυλατίς, Κυθωνίς, Λυκοῦτις, Οἰνώτις, Σαρωνία, Σιπυλινή, Σκιαδίτις, Στυμφαλία κλπ. Ἀλλὰ κατ' ἐξοχὴν ἔβρα τῆς λατρείας τῆς Ἄ. ἦτο ἡ Ἀρκαδία, ἥς ὁ ἐπώνυμος ἦρας ἐμβολολογεῖτο υἱὸς

τῆς Ἀ. Καλλιότης, ἀποτελεσάσης ὑστερον ἰδιαν ὑπόστασιν, τὴν τῆς Νύμφης Καλλιστοῦς. Ἐπιτάφο δ' ὑπὸ τὰς ἐπικλήσεις Ὑμνια ἀπανταχοῦ τῆς Ἀρκαδίας, Καλλιότης (ἐν τοῖς ὑστεροῖς χρόνοις μόνον ἐν Τρικολώνοις), Ἠγεμόνης (ἐν Ἱερέα καὶ παρὰ τὸ Ἀκακήσιον ὁμοῦ μετὰ Δεσποινῆς καὶ τῆς Δήμητρος, ἰσως δὲ καὶ ἐν Ἀσεία, ὅπου εὐρέθη τὸ ἐν τῇ Ἑθνικῇ μουσειῷ Ἀθηνῶν ἀποκειμένον νῦν ἀρχαῖον ἀγάλμα τῆς Ἀγεμοῦς, ἥτοι πιθανῶς αὐτῆς τῆς Ἠγεμόνης· ἐξηπλώθη δὲ καὶ ἐκτὸς τῆς Ἀρκαδίας ἡ λατρεία τῆς Ἀ. Ἠγεμόνης ἥτοι τῆς ὁδηγοῦ, ἡγήτορος τῶν ἀποίκων, ἀντιστοιχοῦσας τῷ Ἀρχηγέτῃ Ἀπόλλωνι), Ἱέρεια (ἐν Ὀρεστέῳ) καὶ ὑπὸ πολλὰς ἄλλας ληθεύσας ἐκ τῶν τόπων τῆς λατρείας αὐτῆς. Κατὰ δεῦτερον δὲ λόγον ἐπιτάφο ἡ Ἀ. ἐν Μεσσηνίᾳ καὶ Λακωνικῇ ὑπὸ τὰς ἐπικλήσεις Λιμναία ἢ Λιμναίτις (ἐν τοῖς μεθορίοις τῶν χωρίων τούτων), Ὀρθία ἢ Ὀρθωσία καὶ λακωνιστὶ Βωρθέα ἢ Βωρθέα ἐν Σπάρτῃ (καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Πελοποννήσου πρὸς δὲ ἐν Μεγάροις καὶ Βυζαντίῳ), Καρυάτις ἐν Καρύαις κλπ. Ἐν Ἠλείᾳ ἐπιτάφο ἡ Ἀλφειωνία Ἀ. ἐν Αἰτωλίᾳ ἢ Αἰτωλὶς ἢ Λαφρία, ἐν Ἀττικῇ κατ' ἐξοχὴν ἡ Ἀγροτέρα καὶ ἡ Βαυρωνία καὶ ἐν τῇ Ἀττικῇ καὶ τῇ Εὐβοίᾳ ἡ Ἀμαρυσία.

Πρὸς τὴν λατρείαν τῆς ἑλληνικῆς Ἀ. ἐνωρίως συνεκράσθησαν καὶ ποικίλαι ξενικαὶ αἰτίαι, πᾶσαι σχεδὸν καὶ εἰς ἑλληνικὰς πόλεις μετενεχθεῖσαι διετήρησαν ἀναλλοίωτον τὸν θῆναιον τύπον αὐτῶν. Σπουδαίοντα τούτων ἦτο ἡ λατρεία τῆς Ἐφεσίας Ἀ., ἐξαπλωθεῖσα κατὰ τοὺς μεταγενεστέρους μάλιστα χρόνους καὶ εἰς ἄλλας πόλεις τῆς Μικρᾶς Ἀσίας (Κύζικον, Κλάρον, Κλαζομενάς), εἰς τὰς ἡγεύς Λέβειον, Σάμον, Χίον καὶ Κρήτην, εἰς τὴν Πελοπόννησον (Ἀλέαν, Μεγαλόπολιν, Σικυῶνα, Κόρινθον, Μεσσηνίαν κλπ.) καὶ εἰς Μασσαλίαν διὰ τῶν Φωκαέων. Ἡ λατρεία τῆς Ἐφεσίας Ἀ. ἦτο ἀκραίφωδως ἀσιατικὴ, παρεμφερὴς ἰσως τῇ τῆς Καππαδοκικῆς μεγάλης μητρὸς τῶν θεῶν Μᾶ. Ἡ Ἐφεσίου ἄνασσα, ἡ μεγάλη θεὰ Ἀ., ἡ πολύμαστος καὶ πολυθύσανος, οὐδὲν εἶχε τὸ κοινὸν πρὸς τὴν ἀγνὴν πορθένον τῆς ἑλληνικῆς Ὀρησκείας. Καθάρως ἀσιατικοὶ ἦσαν καὶ οἱ ἐξωτερικοὶ τύποι τῆς λατρείας, ἰδίως τὰ ἀγάλματα αὐτῆς καὶ ἡ ἱερατικὴ θεραπεία, μόνον δ' ἐν τοῖς ἱστορικοῖς χρόνοις προσέδωκαν ὅπως οὖν ἑλληνικὴν χαρακτῆρα οἱ εἰς τὰς ἐορτὰς εἰσαχθέντες ἱππικοί, γυμνικοὶ καὶ μουσικοὶ ἀγῶνες.—Ὀμοειδὴς τῇ τῆς Ἐφεσίας Ἀ. εἶναι ἡ λατρεία ἐν Μικρασιατικαῖς πόλεσι καὶ ἄλλων ἀσιατικῶν θεοτήτων, προσλαβευσῶν τὸ τῆς Ἀ. ὄνομα. Τοιαῦτα δ' εἶναι 1) ἡ Λευκοφρυγὴ ἢ Λευκοφρυς Ἀ., ἐν ἀρχῇ μὲν τιμωμένη ἐν Λευκοφρυῇ τῆς Καρίας, εἰτα δ' ἐν τῇ παρακειμένῃ Μαγνησίᾳ τῇ Ἀσιανῇ καὶ ἐν Μιλήτῳ ἐν τῇ κυρίῳ Ἑλλάδι δύο μόνον φέρονται παρὰ τοῖς ἀρχαίοις συγγραφεῦσι παραδείγματα τιμῆς τῆς

Ἀ. ταύτης· τὸ ἐν τῇ Ἀκροπόλει τῶν Ἀθηνῶν ἀγάλμα αὐτῆς, ἀνάθημα τῶν παιδῶν τοῦ Θερμιοτολέους, καὶ τὸ ἐν Ἀμύνκλαις, ἀνάθημα Βαθυκλέους τοῦ Μάγνητος.—2) ἡ Ἀστυρηνή Ἀ. τιμωμένη ἐν Ἀστούροις τῆς Μυσίας· 3) ἡ Περγαία, ἥς ἡ λατρεία ἐκ τῆς ἐν Παμφυλίᾳ Πέργης, ὅπου μέχρι ἐσχάτων διεήρκετο, μετενεχθῆναι καὶ εἰς Ἀλικαρνασσὸν καὶ εἰς Λίνδον. Ἐν τῷ ναῷ αὐτῆς ἐν Πέργῃ ὑπῆρχε δωμασμένον χρηστήριον· οἱ ἱερεῖς αὐτῆς ἦσαν μηναγῶνται ἢ δ' εἰκόνη, ἀμεινότερα τῶν τῆς Ἐφεσίας καὶ τῆς Λευκοφρυγικῆς, ἥτοι ἀπλοῦς κοινὸς λίθος διὰ μεταλλικῶν ζωνῶν κεκοσμημένος· 4) ἡ Κολονή Ἀ. ἡ Μητὴρ Φιλείς, λυδικὴ θεὰ, ἔχουσα ἱερὸν παρα τὴν Γυγαίαν λιμνὴν, τὴν ὑστερον Κολόνην μετονομασθεῖσαν· ἰσως δὲν ἦτο διάφορος τῆς Κορδάκας Ἀ. ἥς ἱερὸν ἐμυθολογεῖτο ὅτι ἴδρυσεν ὁ Πέλοψ ἐν τῇ Πισατίδι. Πλὴν τούτων καὶ ἡ ἐν Κασταβάλῳ τιμωμένη Περσσία Ἀ., καὶ ἡ ἐν Θυατείροις Βορειτηνῇ καὶ ἡ ὑπὸ τὸν Τρωῶλον Τρωαλία ἦσαν ἰσως μικρασιατικαὶ θεότητες ἀφομοιωθεῖσαι τῇ Ἀ. τούτων δ' ἡ Περσσία ἦτο πιθανώτατα ἐπίσης ἡ μεγάλη μικρασιατικὴ θεὰ Μᾶ. Ἡ δὲ λεγομένη Ἀ. Περσικὴ ἢ Περσία εἶναι ἡ περσικὴ θεὰ Ἀναίτις (βλ. λ.), ἐξομοιωθεῖσα πρὸς τὴν ἠεροκτόνον Ἀ. πρὸ πάντων διότι ἀπεικονίζετο ὑπὸ τῶν Περσῶν ἀπάγχουσα θηρία. Βίβλῳ αὐτῆς ἦσαν συνήθεις ἐν Ἑλλάδι ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων· τοιαύτη ὑπῆρχε καὶ ἐν τῇ λαρχίᾳ τοῦ Κυψέλου, κατὰ τὸν Πανσενίαν, περιηλθὼν δὲ τινες καὶ μέχρις ἡμῶν, ὧν ἀξιολογιωτάτη εἶναι ἡ πρόστυπος ἐν γαλκῷ ἐλάσσει, εὐρέθεντι ἐν Ὀλυμπίᾳ. Περσικὴ ἡ ἀκριβέστερον βαθυλῶνία θεὰ εἶναι καὶ ἡ Ἀ. Νάνα, ἥς τὸ ὄνομα φέρεται ἐν πειρατικῇ τιμῇ ἐπιγραφῇ.—Τῶν ἀφομοιωθεῖσων τῇ Ἀ. ξενικῶν θεῶν ὅσας ἐξομνημόνευτος εἶναι ἡ Ταυρικὴ ἢ Ταυρώ, ἀπὸ τῆς ἐν Σκυθίᾳ Ταυρίδος ὅπου ἐπιτάφο. Ἡ λατρεία ταύτης κατὰ τοὺς μύθους μετενεχθῆναι εἰς πολλοὺς τόπους τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ὑπὸ τῆς ἱερείας τῆς θεοῦ Ἰφιγενείας, ἥτις εἶναι ἐπικλήσις τῆς θεᾶς λαβοῦσα ἰδίαν ὑπόστασιν, καὶ τοῦ ἀδελφοῦ τῆς Ἰφιγενείας Ὀρέστου, οὗ τὸ ὄνομα ὑπενομιζεῖται ἄλλην τῆς θεᾶς ἐπικλήσιν (Ὀρεστίας, Ὀρεστέα). Ἰχνη τῶν ἀγρίων τελετῶν τῆς Ταυρικῆς θεᾶς καὶ μάλιστα τῶν ἀνθρωποθυσιῶν, παρεμείναν καὶ ἐν ταῖς ἑλληνικαῖς πόλεσιν ὅπου ἐπιτάφο αὐτῆς, κομίσαντος τοῦ Ὀρέστου ἢ τῆς Ἰφιγενείας τὸ θυσιᾶς ξόανον αὐτῆς, κατὰ τοὺς ἐκασταχοῦ ἐπιχωρίους μύθους. Οὕτως ἐν Σπάρτῃ δ' ὁ μῦθος τῆς Ὀρθίας ἢ Ὀρθωσίας Ἀ. καθυμάσσετο ἀνθρωπίνῳ αἵματι, μέχρι μὲν τῶν χρόνων τοῦ Λυκούργου θυσιζόμενον ἀνθρώπων, ἔκτοτε δὲ μαστιγομένην μέχρις αἵματος τῶν ἐφθίων. Ὀμοίως εθύντο ἀνθρώποι μέχρι τῶν Τρωικῶν χρόνων κατὰ τὸν ἐπιχώριον μῦθον καὶ τῇ Τρικλαρίᾳ Ἀ. παρὰ τὰς Πάτρας.

Τῇ ἑλληνικῇ Ἀ. ἀφωμοιώθη ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων καὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ ἡ ἀρχαιοτάτη ἱταλικὴ θεὰ Diana, ἥς ἡ φύσις ἦτο ἐμφερής τῇ τῆς Ἀ. Διότι ἡ Diana ἦτο θεὰ τοῦ φωτός (οὐχὶ δὲ τῆς σελήνης μόνον) ὡς καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς δεικνύει, συγγενὲς ἐν τῷ dies, θεὰ τῶν δασῶν καὶ τῶν λιμνῶν, προστάτις τῶν ἀγρίων ζώων, ἀνὴρ καὶ κυνηγέτις, καὶ ἑσπέρως τῶν τοκετῶν. Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ποιηταὶ ἀναφέροντες εἰς αὐτὴν πάντας τοὺς περὶ Ἀ. ἑλληνικοὺς μύθους καὶ κατὰ τοὺς χαρακτῆρας τῆς ἑλληνικῆς μεταπλάσαντες τὴν ἱταλικὴν θεάν, ἀφωμοίωσαν ταύτην οὐ μόνον πρὸς τὴν Ἀ. ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν σελήνην.

Σύμβολα τῆς Ἀ. ἦσαν τόξα καὶ βέλη, ὄφεις, ὄρου καὶ στεφάνη, Ἰερὰ δ' ἦσαν αὐτῇ τῶν μὲν δένδρων ἡ κυπάρισσος, πικρῶν δὲ καὶ ἡ κεδρός τῶν δὲ ζώων ἡ ἑλαφὸς ἡ ἄρκτος (τῆς Ἀρκτικῆς καὶ τῆς Βαυρωνίας Ἀ.), ὁ ταῦρος (τῆς Ταυροπόλεως), ὁ κύων ὁ γρύψ. Εἰς τὸ ἄρμα τῆς παρίστανται ἐξευγμέναι συνήθως μὲν ἑλαφοί, οὐχὶ δὲ σπανίως γρύπες καὶ ἐνίοτε ἵπποι. Ὡθεον δ' αὐτῇ αἶγας, τραγούς, κάπρους, ἐλάφους.

Αἱ ἀπεικονίσεις τῆς Ἀ. εἶναι ποικίλαι, καθ' ἕνα καὶ ἡ λατρεία αὐτῆς ἐνεῖχεν ἑκάσταχού ἰδιαζόντα χαρακτῆρα. Πατρὸς ἔχοντες τὰ ἀμορφα εἰδῶλα τῶν Μικρασιατικῶν Ἀ., τὴν ἰδιότυπον Ἑρσάν Ἀ. καὶ τὰς ἀπομιμήσεις τῆς περσικῆς Ἀναιτίδος, ἀπαντῶμεν τὸν πρῶτον τύπον Ἀ. ἐν τοῖς ἀρχαϊκοτάτοις εἰδώλοις, τοῖς ἐν Δῆλῳ πρὸ τινῶν ἐτῶν εὐρεθεῖσι, ἐν οἷς ἡ θεὰ παρίσταται φορούσα ποδῆρη ἐξωσμένον χιτῶνα, ἔχουσα μακρὰν κόμην καὶ τὰς χεῖρας παρτεταμένας ταῖς πλευραῖς. Ὁ δὲ μεταγενέστερος ἀρχαῖος τύπος τῆς Ἀ., χειριδωτὴν φορούσης χιτῶνα καὶ ἱμάτιον, ἐχούσης δὲ φαρέτραν καὶ στεφάνην περιεσώθη μάλιστα ἐν τισὶ ἀρχαῖς μνημείοις τῆς τέχνης. Ἐν τισὶ τούτων κρατεῖ ἡ θεὰ καὶ τόξα καὶ ἑλαφον. Τῶν καλῶν χρόνων τῆς τέχνης ἀπεικονίσεις τῆς Ἀ. εἰσώθησαν ἐν τῇ ἀντιτολικῇ ζωφόρῳ τοῦ Παρθενῶνος, ἐν ᾗ παρίσταται καθήμενὴ πλησίον τοῦ Ἀπόλλωνος, φορούσα δὲ χιτῶνα καὶ ἱμάτιον καὶ μακρὰν λαμπάδα ἔχουσα ἐν τῇ ἀριστερᾷ, καὶ ἐν τῇ ζωφόρῳ τοῦ ἐν Φιγαλῖα ναοῦ τοῦ Ἑπικουρείου Ἀπόλλωνος, ἐν ᾗ παρίσταται φορούσα χιτῶνα ἐξωσμένην, κατὰ τὸν ἀττικὸν τρόπον σταυρωθῶς ἐπὶ τοῦ στήθους καὶ ἐπιβαίνουσα ἄρματος, ἐν ᾗ εἶναι ἐξευγμέναι ἑλαφοί. Ἐν ἄλλοις μνημείοις τοῦ Ἑ' αἰῶνος π. Χ. ἀπεικονίζεται ἡ Ἀ. κρατούσα ἐν τῇ μιᾷ μὲν χειρὶ τόξον καὶ βέλος, ἐν δὲ τῇ ἑτέρᾳ ἄνθος, φορούσα δορὰν πάνθηρος καὶ τὴν φαρέτραν ἐπὶ τοῦ ὤμου φέρουσα. Συνηθεσάτη δὲ παράστασις εἶναι ἡ τῆς θηρεύσεως Ἀ., ἥς τύπος κάλλιστος ἦτο τὸ ἐν Ἀντικύρᾳ ὑπὸ τοῦ Πραξιτέλους ποιηθέν ἄγαλμα, τὸ ἔχον ἐν τῇ δεξιᾷ λαμπάδα καὶ ἐν τῇ ἀριστερᾷ τόξον, καὶ παρὰ τοὺς πόδας κύνα, φο-

ροῦν δὲ θωρικὸν ἐξωσμένον χιτῶνα καὶ ὑποδεμένον ἐνδρομίδας. Παρὰ λαγῇ τοῦ τύπου τούτου εἶναι ἡ ἐν τῷ μουσεῖῳ τοῦ Λουβροῦ Ἀ. τῶν Βερσαλλίων, ἡ φορούσα θωρικὸν χιτῶνα, καὶ δια μὲν τῆς ἀριστερᾶς κρατοῦσα ἀπὸ τῶν κεράτων ἑλαφον τρέχουσαν διὰ δὲ τῆς δεξιᾶς λαμβάνουσα βέλος ἐκ τῆς φαρέτρας. Ἄλλος δὲ τύπος εἶναι ὁ τῆς Ἀ. τῆς ποδῆρη πολυπτύχῳ χιτῶνα φορούσης, βαίνουσας μεθ' ὁρμῆς καὶ ἐν τῇ προτεταμένῃ ἀριστερᾷ κρατοῦσης τόξον. Καλλίστον παρδείγμα τοῦ τύπου τούτου εἶναι ἡ ἐν τῷ μουσεῖῳ τοῦ Βερολίνου Ἀ. τοῦ παλατίου Κολόνα. Ἄλλους τύπους τῆς Ἀ. βλέπομεν ἐν ἀναγλύφῳ καὶ γραφαῖς ἀγρίων, ἀπεικονιζούσας μύθους ἀναφερόμενους εἰς τὴν θεάν, καὶ ἐν νομισματικῇ διαφόρῳ πόντων, μάλας ἀρχαῖων, αἰτωλικῶν, κρητικῶν καὶ σικελικῶν. (Βιβλιογραφία. Roscher, Lexikon 1841 ἔκδ. Ἄρτεμις. — Preller, Griech. Myth. 1887 I σ. 296 κέ. καὶ πλὴν τῶν ὑπὸ τούτων μνημονευομένων συγγραφεῶν E. Curtius, Studien zur Geschichte der Artemis ἐν Sitzungsberichte d. preuss. Akad. d. Wissensch. 1887 σ. 1167 κέ.) [11.]

Ἄρτεμις (Diana, Luna) ὄνομα τοῦ ἀργύρου ἐν τῇ παλαιᾷ χημείᾳ. [O.A.P.]

Ἀρτεμισία 1) Θυγάτηρ τοῦ Λυγδάμειδος, βασίλισσα τῆς Κῷ καὶ Ἀλικαρνασοῦ ἀκολουθήσασα ἐν ἔτει 480 π. Χ. τὸν Ξερξῆν κατὰ τὴν εἰς Ἑλλάδα στρατείαν τοῦ μετὰ πάντε πλοίων καὶ διακρίσεις κατὰ τὴν ἐν Σιλαμίνι ναυμαχίαν. — 2) Βασίλισσα τῆς Καρίας, ἀδελφὴ δὲ καὶ συζυγὸς τοῦ βασιλέως Μανωλίου, εἰς ᾧ ἀνῆγειρε μετὰ τὸν ἐν ἔτει 352 π. Χ. θάνατον τοῦ μεγαλοπρεπὲς μνημεῖον, εἰς ᾧ εἰργάσθησαν ὁ περιώνυμος γλύπτης Σκόπας καὶ ἄλλοι ὀνομαστοὶ καλλιτέχναι. Ἐκ τούτου τὸ ὄνομα Μανωλεῖον δι' οὗ καὶ σήμερον καλοῦμεν περισσότεχνα ἐπιτάφια μνημεῖα. [Α.]

Ἀρτεμισία (Βοτ.) (Artemisia L.) γένος τῆς οἰκῆς τῶν Συνθέτων τῶν Κορυμβοφόρων, ἔχον τὰ ἄνθη εἰς κεφάλια μικρὰ περιέχοντα ὀλίγα ἀνθήλια τὰ πάντα σωληνοειδῆ: φυτὰ πολυετῆ τὰ πολλὰ φρυγανώδη πικρὰ ἀρωματικά καὶ βαρύνοντα, ὑπὲρ τὰ 100 εἶδη ἀνά τὴν βέρειον εὐκράτον ζώνην (ἰδίως ἐν ταῖς ἐρήμοις τῆς Ἀσίας) πλεῖστα ἐξ αὐτῶν χρήσιμα καὶ φαρμακευτικά. Τὰ γνωστότερα εἰσὶν Ἀ. τὸ Σαντόνιον (Artemisia Contra L. ἢ A. Cina Berg, τὸ Ἀψίνθιον Σαντόνιον τῶν ἀρχαίων) ἐν Ἀσίᾳ, τὰ κεφάλια εἶναι τὸ γνωστὸν ἀνθελμιντικὸν Semen Contra ἢ S. Santonini, ὁρμώτερον δὲ Flores Cinae (κοινῶς Σεμεσάντο καὶ Λεδιόχορτον). Ἀ. τὸ Δρακόντιον (A. Dracunculus L., Estragon γάλλ. καὶ γερμ.). ἐν Σιδηρίᾳ, συχνὰ δὲ θεραπευμένη καὶ ἐν χρήσει ὡς ἀρωματικὸν ἄρτυμα τοῦ ὄξους

(Vinaigre d' estragon), Ἀ. τὸ Ἀδρό-
τανον (Ἀ. Abrotanum L., τὸ Ἀδρό-
τανον τοῦ Διοσκορίδου) διουρητικὴ καὶ ἰδρω-
τοποῖός. Τὰ ἐξῆς εἶδη ἀνήκουσι καὶ εἰς τὴν
ἐλληνικὴν Χλωρίδα, ἥτοι Ἀ. ἡ κοινὴ ἢ (Ἀ.
vulgaris L.) ἀρτυματικὴ (Beifuss γερμ.)
καὶ ἄλλοτε φαρμακευτικὴ, Ἀ. ἡ πεδινή (Ἀ.
campestris L.) κοινὴ τῇ Θεσσαλίᾳ· Ἀ.
τὸ Ἀψίνθιον (Ἀ. Absinthium L.,
κοινῶς Ἀγριαψιθία ἐν Ἑσπερίῳ, Πέλινο
ἐν τῷ Πίνδῳ, Worm-wood ἀγγλ., Wer-
muth γερμ., Absinthe γαλλ.) κοινοτάτη
καθ' ὅσπασαν τὴν Εὐρώπην· ἐκ τοῦ ἀρωματικοῦ
καὶ πικροτάτου χέρτου κατασκευάζονται χύλι-
σμα, βάμμα καὶ αἰθέριον ἔλαιον, οἷνος αρω-
ματικὸς κτλ. Τέλος Ἀ. ἡ δεινὴ δὴ (Ἀ.
arborescens L., Ἀψινόιον τὸ θα-
λάσσιον τοῦ Διοσκορίδου, κοινῶς Ἀψι-
θία καὶ Ἀψιφία) ἐν παραθαλάσσις· τὸ
κοινότερον εἶδος ἐν Ἑλλάδι συχνότατα θερα-
πεύμενον καὶ ἐν τοῖς κήποις ὡς πρὸς τὰς ἰδιό-
τητας δῶλος ὅμοιον τῷ προηγουμένῳ [Θ. X.]

Ἀρτεμισίας ῥίζα (Φαρμακολ.)
Radix Artemisiae. Ἡ Ἀ. ἐνέχει λίαν
ἀσμηρὸν αἰθέριον ἔλαιον, ταννίνην καὶ ἄλλα
ὑποβιόστερα στοιχεῖα. Ἡ κόμης τῆς ῥίζης ἦτο
τὸ πάλαι ἐν χρῆσει κατὰ τῆς ἐπιληψίας. Ἡ
Ἀρτ. ἔχει ἀνάλόγους τῷ Ἀψινθίῳ (βλ. λ.) ἰδιό-
τητας καὶ τὰ φύλλα αὐτῆς θεωροῦνται ὡς
τονικά, ἀντισπασμωδικὰ καὶ ἐμμηναγωγά.
Παρέχεται εἰς ἔγχυμα (ἐκ ὁρ. 2 ἐπὶ
6 οὔν.) κατὰ κυσθίκους, ἢ εἰς ἐκχύλισμα (κατὰ
δορ. 1/2—2) πολλὰκις τῆς ἡμέρας καὶ ἄλλοτε
εἰς κόμην. Ὀλιγόχρηστον. [Β. Π.]

Ἀρτεμίσιον ἀκρωτήριον κατὰ τὴν βο-
ρειοανατολικὴν ἄκρην τῆς Εὐβοίας, ἀνήκον μὲν
εἰς τὴν περιόχην τῆς πόλεως Ἰστιαίας, γέρον
δὲ νῆδν τῆς Προσηώρας Ἀρτέμιδος. ἄφ' ἧς καὶ
ἐκαλεῖτο. Παρὰ τὸ ἀκρωτήριον τοῦτο καθ' ὅς
ἡμέρας ἐγενεῖν ἢ κατὰ τὰς Θερμοπύλας μάχῃ
(Αὐγ. 480 π.Χ.), συνεκροτήθησαν τρεῖς κατ'
ἐπανάληψιν ναυμαχίαι τῶν Ἑλλήνων ὑπὸ τὸν
Εὐρυδιάδην, Ἀδερμαντον καὶ Θεμιστοκλέα ἐν-
ναντίον τοῦ ὑπὸ τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ξέρξου Ἀ-
χαμένην περσικοῦ στόλου, ὅστις ὤρμει ἐν ταῖς
Ἀρεταῖς τῆς ἀπέναντι Θεσσαλικῆς ἀκτῆς. Καὶ
κατὰ μὲν τὰς δύο πρώτας ἡμέρας ὑπέστη τι-
νὰς ζημίας ὁ περσικὸς στόλος, δεινότερα δὲ
ὑπῆρξεν ἡ τρίτη ναυμαχία, ἥτις ἐμεινεν ἄκρι-
τος· ἀλλὰ κατ' αὐτὴν οἱ Ἕλληνες, ἰδίως δὲ οἱ
Ἀθηναῖοι, ὑπέστησαν μεγάλην βλάβην. Μετὰ
δὲ τὰς ναυμαχίας ταύτας, τοῦ στόλου τῶν
Περσῶν ὄντος πολὺ μεγαλύτερου, οἱ Ἕλλη-
νες ἐσκέπτοντο ἤδη νάποπλεύσασιν πρὸς νότον,
ὅτε ἡ ἀγγελία τῆς ἐνδόξου πτώσεως τοῦ Λε-
ωνίδου ἐπέσειεν αὐτοὺς δριστηνῶς νῆαχωρή-
σασιν. Ἐπλευσαν δ' εἰς τὴν Σαλαμίνα, ὅπου
μετ' οὐ πολὺ ἐπῆλθεν ἡ μεγάλη τοῦ ἑλληνι-
κοῦ στόλου νίκη. Ὡς ἀπεδείχθη εἰς ἐπιγραφῆς

εὐρεθείσης τῇ 1882 ἐκδὸς τῆς Προσηώρας Ἀρ-
τέμιδος ἐκείτο κατὰ τὴν θέσιν Ὁσίου Γεώρ-
γίου πλησίον τοῦ χωρίου Κορμπάτσι τοῦ σημε-
ρινοῦ δήμου Ἰστιαίων. Ἰδ. Lolling das
Artemision auf Nord-Euböa ἐν Mitthei-
lungen des d. arch. Institutes 1883 σ. 1
κ.ε. — Τοῦ αὐτοῦ Ausgrabung am Ar-
temision αὐτ. σ. 200 κ.ε. [Α.]

Ἀρτεμίσιον Δῆμος τοῦ νομοῦ Ζα-
κύνθου, ἀποτελούμενος ἐκ τῆς πρωτεύουσας
Φιολίτι καὶ τῶν χωρίων Βουριάτο, Μεγάλο
Γαλάρο, Μικρὸ Γαλάρο καὶ Λαγκαδάκια, ἔχων
δὲ 2338 κατ. τῇ 1889. Ἔχει 4 δημ. σχο-
λεῖα. Κυριώτατον προῖδν αὐτοῦ σταφίς. [Π.]

Ἀρτεμίτα. Μία τῶν Ἐχινάδων νήσων,
ἥτις διὰ προσχώσεως ἔχει ἐνωθῇ μετὰ τῆς
Ξηρᾶς πρὸ τοῦ τέλους τοῦ Β' αἰῶνος π.Χ. Ἀ-
ποτελεῖ τὸ Ν τμήμα τῆς Παραχελωνίδος, χω-
ρίζεται δ' ἀπὸ τῆς ἄλλης στερεᾶς διὰ στενοῦ
βυακίου. Ἡ ἐκ τῆς νήσου καὶ τῆς προσχώ-
σεως σχηματισθεῖσα χερσόνησος καλεῖται νῦν
κοινῶς Κουρτσολάρι. [Π.]

Ἀρτέμονες (Ναυ.) κοινοδαρβ. οἱ φλό-
κοι· καλοῦνται συλλήδδην πάντα τὰ πρὸς πρῶ-
ραν τριγωνικὰ ἱστία. Τούτων τὸ μέγιστον,
τεθειμένον ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἄλλων, καλεῖται
ἀρτέμων, τὸ ἐσωτέρω τοῦ πλοίου τεθειμένον
μικρότερον ἱστίον καλεῖται ἀρτεμόνις, καὶ τὸ
ἐξωτερικὸν καλεῖται πρόθεος. [Π.Κ.]

Ἀρτιμονέττις (Ναυτ.) κοινοδαρβ. οἱ
φλοκέρηδες· οἱ ἄνδρες οἱ ἐπιτετραχημένοι εἰδι-
κώτερον τὴν χεῖρσιν τῶν ἀρτεμόνων. [Π.Κ.]

Ἀρτέμων 1) ὁ μελὸς οἰοῖς, σύγ-
χρονος τοῦ Ἀριστοφάνους (πρὸ Ἀχαρν. 830
καὶ τὰ ἐκεῖ ἀρχαῖα σχόλια)· ἐπειδὴ δ' εἶνε ὁ
μῦθος ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο ἀναφερόμενος ποι-
ητής, ἴσως οὗτος εἶνε καὶ ὁ ποιήτης δύο ὑπὸ
τὸ ὄνομα τοῦτο τοῦτο σφάζμενα ποιήματα ἐν
τῇ ἑλλ. Ἀνθολογίᾳ (τόμ. Β' 68 καὶ 69 ἐκδ.
Jacobs).

2) ὁ Περιφόρητος, μηχανευγὴς τοῦ
Περικλέους ἐν τῇ εἰς Σάμον ἐκστρατείᾳ. ἀρκετὰ
διάσημος, ὥστε ὁ Πολύκλειτος κατεσκεύασε τὸν
ἀνδριάντα αὐτοῦ (πρὸ Πλουτ. β. Περικλ. 27.
Σχολ. εἰς Ἀριστοφ. Ἀχαρν. στ. 802. καὶ
Πλινίου Hist. natur. 34.8.19).

3) διάσημος ζωγράφος γράψας οὐν τοῖς ἄλ-
λοις καὶ εἰκόνα τῆς βασιλείας Στρατονίκης
(Πλίν Hist. nat. 35.11.40), ἄρα ζήσας μετὰ
τὸν Μέγαν Ἀλέξανδρον.

4) ὁ Μιλήσιος γράψας τὰ Ὀνειρο-
κριτικά, ἀπολεσθέντα.

5) ὁ Περιγαμηνός, γράψας τὰ Σικελικά,
ἐπίσης ἀπολεσθέν ἐργον.

6) ὁ Κασσανδρεὺς, ἐξέχων γραμματικὸς
καὶ κριτικὸς τοῦ τρίτου π.Χ. αἰῶνος γράψας
«Περὶ συναγωγῆς βιβλίων», «Περὶ βιβλίων
χρήσεως», «Περὶ ζωγράφων», ἴσως δ' οὗτος

εἶνε δ ποιήσας καὶ τὴν πρώτην συλλογὴν τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Ἀριστοτέλους.

7) Ὁ Κ λ α ζ ο μ ε ν ι ο ς, γράψας σύγγραμμα περί Κλαζομένων καὶ ἑτερον περί Ὀμήρου, ἀπολεσθέντα.

8) Ὁ ἐκ Μαγνησίας, γράψας τὸ σύγγραμμα «Περὶ τῶν κατ' ἀρετὴν γυναιξὶ πεπραγματευμένων διηγημάτων», καὶ τοῦτο ἀπολεσθέν. [Γ.Κ.]

Ἀρτεμιών. Βλ. Σίφνος.

Ἀρτεσία (Artois). Μία τῶν βορειοτάτων ἐπαρχιῶν τῆς Γαλλίας, ἄλλοτε κομιτεία συνορεύουσα μετὰ τῆς Φλάνδρας καὶ τῆς Πικαρδίας, καὶ ἀντιστοιχοῦσα νῦν πρὸς τὸ πλεῖστον τοῦ νομοῦ Πα-δε-Καλαί. Ἀρδεύεται ὑπὸ πολλῶν ποταμίων, καὶ εἶναι μία τῶν σιτοπαράγωγῶν χωρῶν τῆς Γαλλίας. Παράγει λίνον καὶ κάνναβιν, ὅπερ συνετέλεσε μεγάλως εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς βιομηχανίας τῆς. ἔχει δὲ καλὰ λίστας βοσκάς, κτηνοτροφίαν καὶ πρὸς Α. τῶν Ἀρδεννῶν στρώματα γαϊανθράκων. Πρωτ. αὐτῆς εἶναι ἡ Ἀρράς. — Δουδονόκος δ' Θ' τὴν ἀνυψώσεν εἰς κομιτείαν, τῷ 1289. δοὺς αὐτὴν εἰς τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ῥοβέρτου. — Ὁ βασιλεὺς Κάρολος δ' Ι' ἔρρεν ὡς διάδοχος τὸν τίτλον κόμης τοῦ Ἀ. [Π.Π.]

Ἀρτεσιανὰ φρέατα Φρέατα ἀνορυσμένα διὰ γαιотρυπάνης μέχρι συναντήσεως ὑδροφόρου ὑπογείου στρώματος, διατελούντος ὑπὸ πίεσιν καὶ εὐρισκομένου μεταξὺ δύο ἀδιαδρέχων στρωμάτων, παρέχον δὲ ὕδωρ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐδάφους. Μεταξὺ τῶν ὑδάτων τῶν καταλλήλων διὰ τὴν ὕδρευσιν ἐργοστασιῶν, τὰ ἐξ ἀρτεσιανῶν φρεάτων προερχόμενα προτιμῶνται ἐνίοτε ἐνεκα τῆς ὀλιγοδαπάνου αὐτῶν ἀνορύξεως. Τοιαῦτα φρέατα γνωστὰ ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων παρὰ τοῖς Σίναις, κατεσκευάσθησαν ἐν Εὐρώπῃ τὸ πρῶτον κατὰ τὸν 12ον αἰῶνα ἐν τῇ κομητείᾳ Ἀρτεσία (Artois). Τὸ φρέαρ ἐν Καλαί, τὸ πρῶτον ἐν Γαλλίᾳ ἀνορύχθην, ἀνέρχεται εἰς τὴν ἐποχὴν ταύτην. Τὸ φρέαρ Πρινέλης ἐν Παρισίοις, οὗ ἡ κατασκευὴ ἤρξατο κατὰ τὸ ἔτος 1833. ἐπερατώθη δὲ κατὰ τὸ 1852, βάθους ὃν 519 μέτρων παρέχει 2.400 λίτρας ἀνὰ πᾶν λεπτὸν τῆς ὥρας ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐδάφους. 1100 δὲ λίτρας εἰς ὕψος 33 μέτρων ἔτι τῆς ἐπιφανείας ταύτης. Ἡ ἀνόρυξις τοῦ φρέατος Πατσοῦ ἀπῆρτησεν ἐξ αὐτῆς ἐργασίαν (1855—1861), τοιοῦ βάθους 586 μέτρων παρέχει 8.000 λίτρας ἀνὰ 24 ὥρας ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐδάφους.

Ὑπὸ τὴν ἐποψίν τῆς παροχῆς τὰ Ἀ. φρ. δύνανται νὰ διαιρεθῶσιν εἰς δύο κατηγορίας: 1ον τὰ παρέχοντα ποσότητα ὕδατος μικρὰν σχετικῶς πρὸς τὴν ἐν τῷ ὑδροφόρῳ στρώματι κυκλοφοροῦσαν, καὶ τότε τὸ πιεζομετρικὸν ἐπίπεδον μένει σταθερὸν καὶ ἡ παροχὴ εἶνε σχεδὸν ἀνεξάρτητος τῆς διαμέτρου τοῦ φρέατος καὶ 2ον τὰ παρέχοντα ποσότητα ἀρκούντως μεγάλην παραβαλλομένην πρὸς τὴν ἐν τῷ ὑ-

δροφόρῳ στρώματι καὶ τότε τὸ πιεζομετρικὸν ἐπίπεδον εἶναι ἀσταθές, καταβαίνειν ἢ ὅσον ἡ παροχὴ αὐξάνει, διότι ἡ αὐξησις τῆς παροχῆς ἐπιφέρει αὐξησιν τῆς προστιθέσης ἐν τοῖς φυσικοῖς ἀγωγαῖς τοῖς τροφοδοτοῦσι τὸ φρέαρ.

Ἔπεται ἐκ τούτων ὅτι ἡ παροχὴ τοῦ ἀρτεσιανοῦ φρέατος εἶνε ἀνεξάρτητος, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, τῆς ἐν τῷ ὑδροφόρῳ στρώματι κυκλοφοροῦσης ποσότητος ὕδατος. Πολλὰ Ἀ. φρέατα ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ στρώματος ἀνορυττέμενα ἀλληλοεπηρεάζονται, ἐὰν μὴ τοποθετηθῶσιν εἰς ἀποστάσεις ἀπ' ἀλλήλων μεγαλητέρας τῆς τροφοδοτικῆς ἐκάστου τούτων ἀκτίως, τοῦθ' ὅπερ διὰ πειραμάτων ἐξευρίσκεται. [H.A.]

Ἀρτζεδούριον. Λέξις ἀρμενικῆ δηλοῦσα τὴν νηστείαν, ἣν ἄγουσιν οἱ Ἀρμένιοι τῇ πρὸ τῆς ἡμετέρας ἀπόκριας ἑβδομαδί, καὶ καθ' ἣν ἡμεῖς καταλύομεν πάντα κατ' ἀντίθεσιν αὐτῶν ἐννοεῖται. [I.Σ.]

Ἀρτζίς (Ardschisch) ἡ Ἀρτζέχ, Μικρὰ πόλις καὶ ἄλλοτε σπουδαίωτατον φρούριον, ἐν τῷ νομῷ τῆς Ἐρζερούμ (τουρκικῆς Ἀρμενίας) ἐπὶ τῆς Β. ὁχθῆς τῆς ΒΑ. λεκάνης τῆς λίμνης Βάν. Εἶναι ἡ ἀρχαία Ἀρτζήν, ἡ ἐπὶ Ἀρσίσης λίμνης. — Βλ. καὶ Ἀργαίος. [Π.Π.]

Ἀρτηρία (Ἀνατ.). Πᾶν ἀγγεῖον, ὅπερ φέρει τὸ αἷμα ἀπὸ τῆς καρδίας εἰς τὰ διάφορα τοῦ σώματος ὄργανα, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰς φλέδας, αἵτινες ἐπαναφέρουσι τοῦτο εἰς τὴν καρδίαν. Δύο ὑπάρχουσιν ἀρχικαὶ ἀρτηρίαι, ἡ ἀορτὴ καὶ ἡ πνευμονικὴ καὶ ἡ ἄρτηρία, ἐξ ὧν δι' ἀλληλοδιαδόχου ἀποσχίστως εἰς αἰ μᾶλλον στενωτέρους σωληνας (κλάδους, κλωνίας, κλωνία καὶ ἀκρέμονας) προκύπτουσιν αἱ λοιπαὶ πᾶσαι. Τὸ ἀρτηριακὸν λοιπὸν σύστημα θεωρούμενον ἐν τῷ συνόλῳ παρεμφερὲς πρὸς δύο ἀνισομεγέθη δένδρα, ὧν τὸ μὲν ἔλασσον ἔχει κορμὴν τὴν πνευμονικὴν ἀρτηρίαν, ἥτις ἐκφύεται ἐκ τῆς δεξιᾶς κοιλίας τῆς καρδίας καὶ διανέμεται ὁλόκληρος εἰς τοὺς πνεύμονας, προσάγουσα τούτοις φλεβικὸν (μέλαν) αἷμα, τὸ δὲ ἀσυγκρίτως μεῖζον, τὴν ἀορτήν, ἥτις ἀναδύεται ἐκ τῆς ἀριστερᾶς κοιλίας τῆς καρδίας καὶ διακλαδεύεται εἰς ἅπαντα τὰ λοιπὰ ὄργανα καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς πνεύμονας, διαχετεύουσα πανταχοῦ ἀρτηριακὸν (ἐρυθρὸν) αἷμα. — Αἱ ἀρτηριακαὶ ἀποσχίσεις τελοῦνται ἢ διὰ διχασμοῦ καὶ οἱ ἐκ τούτου προκύπτοντες κλάδοι καλοῦνται τ ε λ ι κ ο ῖ, ἢ δ' ἀποσπάσεις ἐξ ἀρτηριακοῦ στελέχους πολλῶν λεπτοτέρων κλάδων, οἵτινες καλοῦνται π α ρ ἄ π λ ε υ ρ ο ῖ ἀποσπῶνται δὲ αἱ παράπλευροι ἀρτηρίαι ὑπ' ἐξέλιαν, ὁρθὴν ἢ ἀμβλείαν γωνίαν. Αἱ δὲ τελευταῖαι ἀποσχίσεις τῶν ἀρτηριῶν, οἱ ἀκρέμονες, χωροῦσιν ἀορίστως ἐπὶ τὰ τριχοειδῆ ἀγγεῖα (βλ. λ.). — Αἱ ἀρτηρίαι λαμβάνουσι συνήθως τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐκ τῶν χωρῶν, δι' ὧν διήκουσιν (Ἀ. βραχιόνιος, παλαμικὴ, ἱγνυικὴ) ἐγκατασκευοῦσι δ' ἐν γένει αἱ ἐπισημό-

τεραι εἴτε ἐν ταῖς σπλαγχνικαῖς κοιλότησιν, εἴτε ἐν τῇ βάθει τῶν ἀπαλῶν μορίων, μακρὰν τοῦ δέρματος, κατὰ δὲ τὰ ἄρθρα ἐν τῇ τούτων καμπῇ, καὶ ἐπὶ τῶν ἄκρων διανύουσι τὴν πορείαν αὐτῶν κατὰ μήκος τῶν καμπτικῶν ἐπιφανειῶν. — Πᾶσα ἀρτηρία συνοδεύεται κατὰ κανόνα ὑπὸ δύο φλεβῶν, ὧν μεταξὺ κεῖται, ἐκτὸς τῶν μεγάλων στελεχίων τοῦ κορμοῦ, τοῦ λαιμοῦ, τῆς κεφαλῆς καὶ τῆς ῥίζης τῶν ἄκρων, ἀτινα ἔχουσι μιαν μόνην συνοδιτιδα φλέβα. — Ἡ νεύρα, ἅτινα συνοδεύουσι τὰς ἀρτηρίας, κεῖται ἐν γένει ἐπιπολαιότερον τούτων καὶ ἔχουσιν εὐθυτέραν πορείαν. Νεύρον δὲ, συνοδιτιδὲς τῆς ἀρτηρίας φλέβης καὶ ἀρτηρίας εἰσὶν ἡνωμένα εἰς θέσμην διὰ συνδυατικὸν ἰστού, τὴν ἀγγειονεύρην ἢ θέσμην (raquet vasculo-nerveux), ἣτις συνήθως περιβάλλεται ὑπὸ ἰνώδους περιελάμματος, τοῦ ἐλύτρου. — Κατὰ τὴν διὰ μέσου τῶν διαφόρων μυῶν διόδον τῶν ἀρτηριῶν, εἰς τούτων συγνάμεις προσλαμβάνει μετὰ τοῦ ἀγγείου σχέσεις στενωτέρας καὶ ἐκτενεστέρας, καλούμενος διὰ τοῦτο συνοδίτης τῆς ἀρτηρίας μῦς (ὁ στερονοκλειδομαστοειδὴς μῦς συνοδίτης τῆς κοινῆς καρωτίδος, ὁ δικέφαλος μῦς τῆς βραχιονίου Α., ὁ μακρὸς ὑπτιαστής τῆς κερακιδικῆς, ὁ ῥαπτικὸς τῆς μηριαίας κλπ.). — Αἱ ἀρτηρίαι κατὰ τὴν πορείαν αὐτῶν κοινώνουσι συγνάμεις πρὸς ἀλλήλας δι' ἀναστομώσεις, αἵτινες ὡς ἐκ τοῦ τρόπου καθ' ὃν τελοῦνται διακρίνονται εἰς τοξοειδεῖς, συγκλινούσας, ἐγκαρσίους καὶ μικτὰς ἢ συνθέτους. Σπάνια σχετικῶς ἐπὶ μεζόνων τὴν διάμετρον ἀρτηριῶν αἱ ἀναστομώσεις πολλαπλασιάζονται αἰεὶ ἐπὶ μᾶλλον ἐφ' ὅσον ἐκτείνανται προσγγίζουσι τοῖς τριχοειδεσίν, ἀποτελουμένων οὕτω τῶν ἀρτηριακῶν πλεγμάτων. Σκοπὸς δὲ τῶν ἀναστομώσεων εἶναι ἡ συμβολὴ πολλῶν ἀρτηριῶν ἐν τῇ θρέψει μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ἀρτηριακῆς χώρας καὶ ἡ δυνατὴ ἀμοιβαία αὐτῶν ἀναπλήρωσις ἐν ᾗ ἂν περιπτώσῃ τις τούτων κατὰ τὴν ἀδιάβατον δι' οἰανδήποτε αἰτίαν, λ.χ. δι' ἀπολίνωσιν. — Αἱ ἀρτηρίαι εἶναι σωλῆνες κυλινδρικοὶ ἀπαρτιζόμενοι ἐκ τριῶν χιτῶνων συγκεντρικῶν, τοῦ ἐξωθεν, τοῦ μέσου καὶ τοῦ ἐσωθεν. Καὶ ὁ μὲν ἐξωθεν χιτῶν ἀποτελεῖται ἐκ συνδυατικοῦ ἰστοῦ καὶ ἐλαστικῶν ἰνῶν. Ὁ δὲ μέσος χιτῶν ἡ ἴδιος ὡμὴν τῆς ἀρτηρίας χαρακτηρίζεται διὰ τῶν ἐλαστικῶν ἰνῶν καὶ διὰ τῶν λεῖων μυϊκῶν ἰνῶν· ἀλλὰ τὰ δύο ταῦτα στοιχεῖα διανέμονται ἀντιστρόφως, τοῦτέστι παρὰ μὲν ταῖς μεζύσιν τὴν διάμετρον ἀρτηρίας ἐπικρατεῖ σχεδὸν ἀποκλειστικῶς ὁ ἐλαστικὸς ἰστός, παρὰ δὲ ταῖς μικραῖς ὁ μέσος χιτῶν ἀπαρτιζέται ὅλος σχεδὸν ἐξ ἰνῶν μυϊκῶν κύκλῳ φερομένων. Ὁ δὲ ἐσωθεν χιτῶν ἀποτελεῖται ἐκ στρώματος ἐλαστικῶν ἰνῶν λεπτοφυστάτων, οὗ ἡ ἐσω ἐπιφανεία ἐπενδύεται ὑπὸ ἐνδοθηλίου πεπλατυσμένου. — Αἱ μεζόνες τὴν διάμετρον ἀρτηρίαι ἔχουσι πρὸς θρέψιν τοῦ τοιχώματός αὐτῶν ἱ-

δια σημαντὰ αἱμοφόρα ἄγγεῖα, καλούμενα ἀγγεῖα ἀγγειῶν (βλ. λ.) ἅπερ ἐκπορεύονται οὐχὶ ἐκ τοῦ στελεχους, ἀλλ' ἐκ τῶν κλάδων αὐτοῦ καὶ διανέμονται μόνον εἰς τὸν ἐξωθεν χιτῶνα, κατ' ἄλλους δὲ καὶ εἰς τὸν μέσον εἰσδύμενα μέχρι τῶν ὀρίων τοῦ ἐσω χιτῶνος, ὅστις εἶναι οὕτω τέλειον ἐστερηνμένος αὐτῶν. — Τὰ εἰς τὰ τοιχώματα τῶν ἀρτηριῶν διασπείρομενα νεύρα, ἅτινα καλοῦνται ἀγγειοκίνητα, ἀποτελοῦσι πλέγμα ἐμμουσίων νευρικών ἰνῶν, ἐξ ὧν ἐκπορεύονται ἀμύελοι ἰνῆς, διανεμέμεναι εἰς τὸν μέσον χιτῶνα, τὸν μυϊκόν. — Αἱ Ἀ. χρησιμεύουσιν ἐν τῇ κυκλοφορίᾳ (βλ. λ.) ὡς ἀγωγοί, δι' ὧν διοχετεύεται τὸ ὑπὸ τῆς καρδίας ἐξωθούμενον αἷμα. Ἀλλ' ἂν ἡ ὥστικὴ δύναμις προσέρχεται ἐκ τῆς καρδίας, αἱ ἀρτηρίαι ὅμως δὲν μένουσιν ἀδρανεῖς σωληνες, ἀτε τροποποιεῖσαι τὴν ῥοήν τοῦ αἵματος· δύναμις δύο θεμελιωδῶν ἰδιοτήτων, ἥς δρεῖλονται τοῖς ἀνατομικοῖς στοιχείοις τοῦ μέσου αὐτῶν χιτῶνος καὶ αἵτινες εἶναι ἡ ἐλαστικότης καὶ ἡ συσταλτικότης. Ἐν τῇ Δυνάμει τῆς ἐλαστικότητος αἱ μεγάλαι τὴν διάμετρον ἀρτηρίαι, καὶ κυρίως ἡ ἀορτὴ διαστέλλονται ὑπὸ ἐκάστου κύματος αἵματος, ὅπερ ἐκπέμπει αὐταῖς ἡ καρδία συσπλεγμένη, εἴτε δὲ τὸ ἀρτηριακὸν τοίχωμα, ἐπανερχόμενον εἰς ἑαυτὸ, ἀντιδρᾷ ἐπὶ τὸ περιεχόμενον τοῦ ἀγγείου, συνθλίβει αὐτὸ καὶ προωθεῖ πρὸς τὴν περιφέρειαν, παλινδρόμου κινήσεως μὴ οὕσης δυνατῆς ἕνεκα τῆς παρουσίας τῶν ἐν ἀρχῇ ἐκατέρου ἀρτηριακοῦ δένδρου ὑπαρχουσῶν μηχανισμῶν ἢ σιγμειδῶν βαλβίδων. Ἐνεργεῖ ἄρα ἡ ἀρτηριακὴ ἐλαστικότης ὡς ἐλατήριον, ὅπερ ἐνδίδει εἰς πᾶσαν συστολὴν τῆς καρδίας καὶ εἴτα ἀντιδρᾷ, τὸ δὲ τελικὸν ἀποτέλεσμα τοῦ μηχανισμοῦ τούτου, ὅστις ἀποταμιεύει καὶ ἐπειτὰ ἀποδίδει μέρος τῆς τοῦ αἵματος προωθούσης δυνάμεως, εἶναι ὅτι μετριάξει ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον τὰς ἐκ τῆς παλλομένης καρδίας προσγινόμενας βιαίας ὤσεις, οὕτως ὥστε τὴν κίνησιν τοῦ αἵματος, τὴν ὅλως διαλείπουσαν ἅμα τῇ ἐξέδῳ τούτου ἀπὸ τῆς καρδίας, μεταβάλλει εἰς κίνησιν συνεχὴ πρὸς τὴν περιφέρειαν καὶ διευκολύνει ἐνταυτῷ τὸ ἔργον τῆς καρδίας, ἡ ἐν ἄλλαις λέξεσι, καθιστᾷ τὰς συστολάς αὐτῆς ἀποτελεσματικωτέρας. Ὁν Διὰ δὲ τῆς συσταλτικότητος, αὐξομισομένου, τῇ ἐπιδράσει τῶν ἀγγειοκινητικῶν νεύρων, τοῦ αὐτοῦ τῶν μυϊκῶν μάλιστα ἀρτηριῶν, παρ' αἷς ἐπικρατεῖ τὸ μυϊκὸν στοιχεῖον, ἡ δίοδος τοῦ αἵματος καθίσταται μᾶλλον ἢ ἥτιον εὐκόλος καὶ ῥυθμίζεται οὕτως ἡ ποσότης τοῦ αἵματος ἢ ἀναλογουσα εἰς ἕκαστον ὄργανον. — Αἱ ἀρτηρίαι μετὰ θάνατον προωθοῦσι τὸ αἷμα εἰς τὰ τριχοειδῆ καὶ τὰς φλέβας, ὥστε ἐπὶ τοῦ πτώματος εὐρίσκονται αὐταὶ κεναί. Διὸ ἀπὸ τοῦ ἱπποκράτους μέχρι τοῦ Γαληνοῦ παρεδέχοντο μόνως τὰς φλέβας ὡς αἱμοφόρα ἄγγεῖα, τὰς δὲ ἀρτηρίας ὡς περιεχούσας ἀέρα ἐπνεύμα. Ὁ Γα-

ληνὸς ἀνέτρεψε τὴν πλάνην ταύτην. (Βλ. καὶ τὸν προσηρητημένον πίνακα ἐν λ. Αἱμοφόρα ἀγγεία.) [I. ΠΘ.]

Ἀρτηρίαι (Κ τ η ν ι α τ ρ.) Νοσήματα τῶν Ἀρ. Βλ. Κυκλοφορικά ὄργανα.

Ἀρτηρίαι πετρωμάτων (Γ ε ω λ.) Βλ. Ἀποκρίσεις.

Ἀρτηριακὸν αἷμα. Αἷμα ὀξυγονο-δριθὲς (ἐρυθρὸν) ἐγκυκλοφορούμενον ἐν ταῖς ἀρτηρίαις. [I. ΠΘ.]

Ἀρτηριακὸς (Ἀ ν α τ ο μ.) ἡ Γαλήνιος ἢ Βοτάλλιος πόρος. Ἀγγεῖον, δι' οὗ παρὰ τῇ ἐμβρύῳ κοινῶν ἡ πνευμονικὴ ἀρτηρία μετὰ τοῦ κατιόντος μέρους τοῦ αὐτοῦ πόρου. Τῶν πνευμένων μὴ λειτουργούντων κατὰ τὴν ἐμ-βρυϊκὴν περίοδον, ἅπαν σχεδὸν τὸ αἷμα τῆς πνευμονικῆς ἀρτηρίας, τ. ἐ. τῆς δεξιᾶς κοιλίας τῆς καρδίας, μετοχετεύεται εἰς τὴν κατιούσαν ἀορτὴν διὰ τοῦ πόρου τούτου, ὅστις ἀποφράσσεται μετὰ τὴν γέννησιν, μεταβαλλόμενος εἰς σύνδεσμον. [I. ΠΘ.]

Ἀρτηρίτις. Καλεῖται οὕτως ἡ φλεγμονὴ τῶν ἀρτηριῶν, ἥτις δύναται νὰ ἐδράζῃ εἴτε εἰς τὸν ἐξωτερικὸν χιτῶνα, εἴτε εἰς τὸν ἐσωτερικὸν καὶ μέσον, καὶ νὰ εἴναι γενικὴ ἢ με-ρική, διάχυτος ἢ περιγεγραμμένη. Καὶ ὅταν μὲν μόνος ὁ ἐξωτερικὸς χιτῶν προσβάλληται, (περιαρτηρίτις), οὗτος ὑπεραιμει, φλο-γίζεται, παχύνεται καὶ στενοῖ τὸν αὐλὸν τοῦ ἀγγείου, ἢ ἄλλοτε σχηματίζει μικρὰ ἀποστή-ματα δυνάμενα νὰ ανοιγῶσιν ἐντὸς τοῦ ἀγ-γείου, διὰ τὴν μαλάκυνσιν τῶν ἐσωτερικῶν τοιχωμάτων. Τοῦτο δὲ συμβαίνει τὸ συνηθέ-στερον, ὅταν περὶ τὴν ἀρτηρίαν ὑπάρχῃ φλε-γμονή, τὸ δὲ ἀγγεῖον πλὴν ἐντὸς πύδους ἐ-στίας, ἢ ἐπὶ βαρεῶν λοιμωδῶν νόσων, ὅτε καὶ ἡ φλεγμονὴ ἄρχεται κυρίως ἐκ τῶν βαθυτέ-ρων στρωμάτων τοῦ ἐξωτερικοῦ χιτῶνος. Τὰ συμπτώματα τῆς παθήσεως εἶνε: ἄλγος ἐδρά-ζον κατὰ τὴν φορὰν τοῦ ἀγγείου, σκλήρυνσις αἰσθητὴ ἂν τοῦτο καίται εἰς μέρος εὐκόλως δυνάμενον νὰ γείνῃ ἀντιληπτὸν ἐπακλόου-θος γάγγραινα τοῦ τρεφομένου ἐκ τῆς ἀρ-τηρίας μέρους, ὡς ἐκ τοῦ σχηματισμοῦ θρόμ-βου καὶ τῆς ἀποφράξεως τοῦ αὐλοῦ, καὶ φαι-νόμενα ἄλλοτε ἄλλα, ἀναλόγως τῶν ὀργά-νων, ἅτινα δέχονται τὸ αἷμα τοῦ πάσχοντος ἀγγείου. — Ἄλλο εἶδος περιαρτηρίτιδος εἶνε ἡ λεγομένη ὀζώδης, ὅτε κατὰ τὴν φορὰν τοῦ ἀγγείου εὐρηγνται πλείονα ἢ ὀλιγώτερα μικρά, ὑποτρεγγυλὰ ὀγκίδια, ὅσον πίστου τὸ μέγεθος, τὰ ὅποια θεωροῦνται παρὰ τιμῶν ὡς φυματιώδεις φύσεις. — Ὅταν δὲ ἡ φλεγμονὴ ἐδράζῃ κατὰ τοὺς ἐσωτερικοὺς χιτῶνας (ἐν-δοαρτηρίτις), ἡ πάθους προέρχεται μὲν ἐνίοτε, ὅτε θρόμβος ἐνεσφηνώθῃ που καὶ ἀπέσπασε τὸ ἀγγεῖον, διότι τὸ ἐσωτερικὸν τοί-χωμα τῆς ἀρτηρίας, ὅπου ἐφάπτεται ὁ θρόμ-βος, φλογίζεται καὶ πλάσσει νέα κύτταρα, σχη-

ματίζοντα εἶδος ψευδομεμβράνης, — τὸ συνηθέ-στερον ὅμως ἐπέρχεται δι' ἐσωτερικὴν αἰτίαν συγγενῇ, ἢ κατὰ τὸν ρευματισμὸν καὶ τὴν πο-δάγραν, κυρίως ὅμως κατὰ τὴν οἰσπνευμά-τωσιν. Ἡ πάθους αὕτη, ἥτις ὑπὸ τὸ ὄνομα ὀζώδης αἰσθάνεται ἐκ φύλιν εἶνε γνω-στοτέρα, προσβάλλει πάσας τὰς ἀρτηρίας καὶ ἄλλοις αὐτὰς εἰς μεγάλην ἔκτασιν. Ὁ ἐσω-τερικὸς αὐτῶν χιτῶν παχύνεται κατὰ ἐστίας, αἰτίνες παριστῶσι τὸ ἀγγεῖον ἀνώμαλον. Ὁ νεοσχηματισθεὶς ἱστός συνίσταται ἐκ κυττάρων καὶ μεσοκυτταρίου ὕλης προερχομένων ἐξ ὑ-περπλάσεως τοῦ δερμικοῦ ἱστοῦ τοῦ ἐσωτερι-κοῦ χιτῶνος. Φθῆς εἰς σημεῖον τι, ἀντὶ τού-του ὁ ἱστός οὗτος, μένει στάσιμος, καὶ μετ' ὀλίγον πάσχει τὴν ἀθροωματοῦ ἐκφύλιν ἢ προσλαμβάνει ἀσβεστικά ἄλατα καὶ σκληρύνε-ται παχύνων ἀποτιτάνωσιν. Τὰ αὐτὰ περίπου πάσχει καὶ ὁ μεσαῖος χιτῶν, ὅστις καὶ ἀπὸ-λυσαι τὴν ἐλαστικότητα. Ἀμα δὲ τέλος ἡ ἐκ-φύλιν τελεσθῇ, εὐκόλος ἡ διάρρηξις τοῦ πά-σχοντος μέρους, ἐξ οὗ ἀπολείπεται κοιλότης περιδαλλομένη μόνον ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ χι-τῶνος. Ἐν ταύτῃ δὲ τὸ αἷμα συναθροίζεται, πηγνύται καὶ ἀποφράσσει κατὰ μικρὸν τὸν αὐ-λὸν τοῦ ἀγγείου, εἴτε σχηματίζει ἀνέυρυσμα ἢ προκαλεῖ ῥῆξιν καὶ αἱμορραγίαν. Τὰ συμπτώ-ματα εἶνε ἀνάλογα τοῦ κυρίως πάσχοντος ἀγ-γείου. Καὶ ὅταν μὲν ἡ ἀορτὴ ἢ ἡ πνευμονικὴ ἢ αἱ ἐγκεφαλικά ἀρτηρίαι πάσχουσιν, δύσπνοια καὶ τραχὺ φύσημα καὶ ἀποπληκτικὰ φαινόμενα κτλ. ὅταν δὲ ἐπιπολαιότερά τινα ἢ τῶν ἄκρων ἀγγεία, εὐρίσκωμεν ταῦτα τραχέα καὶ ἀνώ-μαλα, καὶ τὰς σφύξεις αὐτῶν ἀσθενεῖς ἢ ὅλως ἀφανισθείσας, καὶ χαρακτηριστικὰς ζωγραφου-μένας διὰ τοῦ σφυγμογράφου. — Ἡ θεραπεία συνίσταται εἰς τὴν δυνατὴν καταπολέμησιν τῶν αἰτίων τὴν τόνωσιν τοῦ ὀργανισμοῦ, τὴν ἐπι-τήρησιν τῶν συμπτωμάτων καὶ τὴν χορη-γίαν τῶν ἀλκαλίων, ἰδίως δὲ τῶν ἰωδισμῶν σκευασμῶν. [B.]

Ἄρτης δῆμος, δῆμος δευτέρας τάξεως τοῦ ὁμωνύμου νομοῦ, οἰκούμενος ἐν συνόλῳ (1889) ὑπὸ 9 090 (ὡν 9 068 δημόται) κατοί-κων καὶ συγκαίμενος ἐκ τῆς πόλεως Ἄρτης (κἂτ. 7048) καὶ τῶν χωρίων Γλυκορρίζου (439), Λιμενίου (154), Γουπιῶ (195), Συκιῶν Λέ-σθης (146), Μπάνη (616), Κομμένου (478). Περιέχει δύο μονὰς, τὴν τῶν Γενεθλίων τῆς Θεοτόκου μετὰ 8 μοναχῶν καὶ τὴν τοῦ Ἀγίου Πνεύματος μετὰ 6 μοναχῶν καὶ ὑπηρετῶν. [A.]

Ἄρτης νομός ἔχει κατοίκους 32 890 (1889) καὶ περιλαμβάνει πόλεις καὶ χωρία 56, ἀπαρτίζοντα δῆμους 8, τὸν τῆς Ἄρτης (κἂτ. 9090), τὸν τοῦ Πέτα (κἂτ. 3612), τὸν τῆς Ἡρακλείας (κἂτ. 3512), τὸν τῆς Τετραφυλίας (κἂτ. 3058), τὸν τῶν Ἀγνάντων (κἂτ. 5458), τὸν τῶν Πραμμένων (κἂτ. 1933), τὸν τῶν Καλαρρυτιῶν (κἂτ. 1136) καὶ τὸν τῆς Θεοδω-

ρίας (κατ. 5096). Οἱ κάτοικοι εἶνε ἅπαντες ἑλληνοφώνοι, μόνον δὲ οἱ τοῦ θήλου Καλαρρυτιῶν εἶνε καὶ βλαχόφωνοι. Ἐπισκοπὴν ἔχει ὁ νομὸς μόνον μίαν, τὴν τῆς Ἀρτης, μόνος δὲ διατηρουμένης ἐννεά 1) Γενέσιον τῆς Θεοτόκου (Κάτω Παναγίαν), εἰς ἣν προσηρτήθη ἡ τοῦ Ἀγίου Πνεύματος (Φανερωμένην) ἐν τῷ δήμῳ Ἀρτης, 2) Μετάστασιν τῆς Θεοτόκου (Θεοτοκίου), εἰς ἣν προσηρτήθη καὶ ἡ Μετάστασις τῆς Θεοτόκου Σελλάδων ἐν τῷ δήμῳ Πέτας, 3) Γενέσιον τῆς Θεοτόκου Μηλάτων ἐν τῷ δήμῳ Ἑρακλείας, 4) Γενέσιον τῆς Θεοτόκου Ῥοδελίστης ἐν τῷ δήμῳ Τετραφυλίας, 5) Ἄγιον Γεώργιον Βουλγαρελίου ἐν τῷ δήμῳ Θεοδωρίας, εἰς ἣν προσηρτήθησαν ὁ Εὐαγγελισμὸς Χοσέψεως καὶ τὸ Γενέσιον τῆς Θεοτόκου Θεοδωριάνων τοῦ αὐτοῦ δήμου 6) Εὐαγγελισμὸν Βυλιζῆς παρὰ τὸ Ματσούκιον τοῦ δήμου Καλαρρυτιῶν, 7) Τὰ Εἰσέδια τῆς Θεοτόκου Μελισσουργῶν τοῦ δήμου Πραμάντων, 8) Ἄγιαν Παρασκευὴν τοῦ αὐτοῦ δήμου καὶ 9) Ἄγιαν Αἰκατερίνην Σχερετσαίνων τοῦ δήμου Ἀγνάντων, εἰς ἣν προσηρτήθησαν τὸ Γενέθλιον τῆς Θεοτόκου Σπηλαιωτίσης καὶ ὁ ἁγίας Χριστόφορος τοῦ αὐτοῦ δήμου. Ἀπασαι αὐταὶ αἱ μοναὶ ὑπάρχονταί εἰς τὴν ἐπισκοπὴν Ἀρτης πλὴν τοῦ Γενεσίου τῆς Θεοτόκου Ῥοδελίστης, ὑπαγομένης εἰς τὴν ἐπισκοπὴν Λαρίσης. Ὑπάρχουσι δ' ἐν τῷ νομῷ ἐν πρωτοδικεῖον ἐν Ἀρτῇ, ὑπαγόμενον εἰς τὸ ἐφετεῖον Κερκύρας καὶ περιλαμβάνον 5 εἰρηνοδικεῖα (ἐν Ἀρτῇ, Ῥαδοβιζίῳ, Τζουμέρκοις, Καλαρρυτίαις καὶ Βουλγαρελίῳ). Τὰ ἐν τῷ νομῷ δημοτικὰ σχολεῖα εἶνε ἐν 89 31 ἑλληνικὰ σχολεῖα ὑπάρχουσιν 25 (Ἀρτης, Ἀγνάντων, Πραμάντων, πλήρη, Κομπότιον, Καλαρρυτιῶν, Βουλγαρελίου, ἀτελῆ) καὶ γυμνάσιον ἐν ἐν Ἀρτῇ. Ἡ γεωργία διὰ τὸ ὅς τὸ πλεῖστον θρεῖνδον καὶ ἄβατον τῆς χώρας εἶνε ὀλίγον προηγμένη, πολὺ δὲ μᾶλλον ἡ κτηνοτροφία. Ὅσοι εἶνε κατεσκευασμένοι μόνον ἀπὸ τοῦ παραθαλάσσιου Μενιδίου εἰς Ἀρταν καὶ ἐκείθεν μέχρι Πλατανορρεύματος. Ἡ δὲ συγκοινωνία ἐν τοῖς λοιποῖς μέρεσι τοῦ νομοῦ ἐξυπηρετεῖται διὰ στρατιωτικῆς ὁδοῦ, καὶ ταύτης εὐρισκομένης ἐν κακῇ καταστάσει. Ταχυδρομεία δὲ μετὰ τηλεγραφείου ἔχει ὁ νομὸς 4, ἀνεῖ δὲ τηλεγραφείου ἐν. — Πλὴν τούτων ὑπάρχουσιν ἐν τῇ πρωτεύουσὶ ταμεῖον, οἰκονομικὴ ἐφορεία, καὶ τελωνεῖον εἰς 8 ὑπάρχοντα 3 ὑποτελωνεῖα, 1 τελωνιακὸς σταθμὸς καὶ 2 τελωνοφυλακεῖα ὑποκατάστημα τῆς τραπέζης Ἡπειροθεσσαλίας καὶ Προξενεῖον τῆς Τουρκίας. (Βλ. καὶ λ. Ἄρτα). [Δ.]

Ἀρτικουλιάνειον δόγμα τῆς Συγκλήτου (S. Cium Articulejanum, 13. Δόγμα) καλεῖται τὸ ἐν ἔτει 101 μ.Χ. ἐπὶ Τραϊανοῦ ἐν Ῥώμῃ ἐκδοθέν καὶ ἐπεκτείναν τὰς ὑπὲρ τῆς ἀπελευθέρωσιν (ἰδ. λ.) διατάξεις τῶν S. Cium Rubrianum καὶ Damusia-

num εἰς τοὺς ἐν ἐπαρχίαις ἔρχοντας καὶ ἐν ἡ περιπτώσει ὁ τῇ ἀπελευθερώσει βεβαρωμένος κληρονόμος δὲν κατήγετο ἐν τῇ αὐτῇ ἐπαρχίαις. [Δ.]

Ἄρτιμο. Βραχυῶδες νησιδίων προσκειμένον πλησιέστατα εἰς τὰ ἀνατολικά παράλια τῆς Τροϊκῆς. Ἀπέχει ἐν μίλιον ἀπὸ τοῦ μεσημβρινοῦ ακρωτηρίου τῆς χερσονήσου τοῦ Πέρου. Εἶνε ἀξιοσημειωτὸν διότι ἐπὶ τούτου εὐρίσκονται ἐντός των βράχων ἀπολιθώματα δότων ζώων. [Ἀντ. Μηλ.]

Ἄρτι μὺς πόσης γεύεται. Παρ. ἐπὶ τῶν παρακαιρῶς λαμβανόντων πείραν τῶν κακῶν. [Π.]

Ἄρτλεπουλ (Hartlepool). Πόλις τῆς ἀγγλικῆς κομιτείας Δουρχαμ, δυτ. Ἀ-μεθ' ἧς συνδέεται διὰ σιδήρ. μιαν πόλιν, σημαντικὸν ἐμπορικὸν σταθμὸν. ἔχει καλὸν λιμένα, μεγάλας δεξαμενάς, διαφόρα ἐργοστάσια καὶ 12 684 κατ. (1881). Ἡ δυτ. Ἀ. κτισθεῖσα τῷ 1847, ἔχει 28 167 κατ. [Π.Π.]

Ἄρτλευς Δ α β ἰ δ Ἀγγλος ἱατρός καὶ φιλόσοφος γενν. ἐν Ἰλλιγκαβόρ τῷ 1705, ἀποθ. τῷ 1757, γνωστὸς πρὸ πάντων ἐκ τοῦ ποιήματος αὐτοῦ: «Παρατήρησεις περὶ τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ ὄργανισμοῦ, τῶν καθήκοντων καὶ τῶν ἐλπίδων αὐτοῦ», ἐκδ. ἐν Λονδίῳ τῷ 1729, καὶ πάλιν τῷ 1791 μετὰ τῶν σημειώσεων τοῦ Πιστορίου. Ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ ἀγωνίζεται ὁ Ἄρτλ. νὰ συμμιχθῇ τὴν καθαρῶς ἐμπειρικὴν καὶ ὕλιστικὴν αὐτοῦ ψυχολογίαν μετὰ τῆς αὐστηροτάτης ἠθικῆς, τῆς ὁλοφύχου πίστεως εἰς τὸ χριστιανικὸν δόγμα καὶ τῆς ἐλπίδος μελλούσης ζωῆς καλλιτέρας τῆς ἐγκοσμίου. Ὁ τοιαύτος ὁμῶς συμμιχσμός τοῦ ἀκράτου ὕλισμοῦ μετὰ τοῦ ἀκραίφονος θείσμου ἀπέβαιναν ἀκατόρθωτος ἀνεῖ ἐξολοθησέως εἰς σφαίματα, ἀντιφάσεις καὶ ἀτυχεῖς ἀποπειράς συγκλίσεως τῶν ἀτυγκλώστων οἰόν τῆς ἀρνήσεως τῆς ἐλευθέρως αἰρέσεως μετὰ τῆς παραδόχης τῆς εὐδυνῆς, τῆς περὶ Θεοῦ ἰδέας τοῦ Κλάρκε μετὰ τῆς πανθειστικῆς θεωρίας τοῦ Πλωτίνου, τοῦ αὐτοματισμοῦ μετὰ τῆς γνώμης τοῦ Ὁριγένους ὅτι «πάντα διατετακταὶ πρὸς τὴν πάντων σωτηρίαν» Τὰυτα δὲν φαίνονται ἐν τούτοις κωλύσαντα τὴν ἐπὶ τινι χρόνῳ ἐπίτυχίαν τοῦ βιβλίου. [Ρ.]

Ἄρτοῦ. Βλ. Ἀρτεσία.

Ἄρτοι προθέσεως, ἡ ἄρτοι ἐνώπιον, ἡ ἄρτοι τοῦ προσώπου, ἡ ἄρτοι τῆς προσφύξης, ἡ ἄρτοι Θεοῦ, καλούμενοι. Οὕτως ὠνομαζόντο οἱ 12 ἄρτοι (κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν φυλῶν τοῦ Ἰσραὴλ) οἵτινες μετὰ καθαροῦ θυμιάματος, κατὰ δὲ τοὺς Ὁ' καὶ τὸν Φίλωνα Ἰουδαίων καὶ μεθ' ἄλλους, ἔκειντο διαρκῶς ἐπὶ ἰδίαις τραπέζης ἐν τῇ Σκηνῇ τοῦ Μαρτυρίου τῶν Ἰουδαίων καὶ εἴτα ἐν τῷ Ναφ. Κατεσκευ-

άζοντο δὲ οὗτοι κατὰ τὸν Ἰώσηπον, ἐκ αὐτοῦ καθαροῦ ἀμύρου ζύμης ὡπτόντων δὲ ἀνά δύο, αἰρεθέντες μὲν τῇ πρὸ τοῦ Σαββάτου ἡμέρᾳ, τῇ δὲ Σαββάτῳ πρωὶ κομισθέντες ἐπὶ τῆς ἑστῆς τραπέζης κατὰ ἑξ. εἰς ἀλλήλους τετραμμένοι. Ἀνεσθύντο λοιπὸν κατὰ πᾶν Σάββατον, τοὺς δὲ παλαιότερους ἔτρωγον οἱ ἱερεῖς, ὧν καὶ μόνον παρεσκευάζοντο. Συμβολικῶς δὲ παρίσταν τὴν πρὸς τὸν Ἰεχωῶθ εὐχαριστίαν τοῦ λαοῦ ἐπὶ ταῖς δωρουμέναις καθημεριναῖς τροφαῖς. [Σ.Π.]

Ἀρτοκάρπινον ξύλον (γερμ. Jackholz) ξύλον ἀρτοκάρπου τῆς ἀκραιοφύλλου. Τὸ ἀκούοντος σκληρόν, ἀλλὰ στρεφνικὸν καὶ ἀδρόν, ξύλον προσφάτως ὕλοτομηθὲν εἶνε κίτρινον, βραδυτέρον δὲ λαμβάνει χροῖμα ἐρυθρὸν κατάνινον ὅμοιον τῇ τοῦ Μαχαγονίου. Εἰδικὸν βάρος 0,554. Εἰς τὰς ἀνατολικὰς Ἰνδίας χρησιμοποιοῦται ὡς οἰκοδομικὴ καὶ ἐπιπλοουργικὴ ξυλεία, ἐν Ἀγγλίᾳ δὲ εἰς καλλιτεχνουργικὰ καὶ τορευτικὰ ἔργα. Τὸ ὑψηλὸν τοῦτο δένδρον, ἔχον κλάδους ὀριζοντίους καὶ μόνον κατὰ τὰ ἄκρα φυλλοφοροῦντας παρᾶγει καρπὸν ἰσομεγέθῃ πρὸς κολοκύνθιον, ἐν οἷς ἰθαγενεῖς χρησιμοποιοῦσι πρὸς τροφήν αὐτῶν ἀντὶ ἄρτου. (βλ. Ἀρτόκαρπος). [X.]

Ἀρτόκαρπος ὁ ἐντεταμημένος (Bot.) *Artocarpus incisa* L. fil., δένδρον τῆς οἰκογεν. τῶν Ἀρτοκαρπιδίων (βλ. Ἀ.). ἰθαγενὲς ἐν ταῖς νήσοις τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ, θεραπεύμενον δ' εἰς πάσας τὰς ὑπὸ τοῖς τροπικοῖς χώρας, ἔχον 13—18 μ. ὕψος, τὰ φύλλα μεγάλα περσυχιδῆ. Οἱ κατὰ σώρην κακοὶ οἱ ἀνθρωπίνης κεφαλῆς τὸ μέγεθος καὶ 1½—2 χιλιογρ. τὸ βάρος περιέχουσιν ἄβρυνον ἡμιλον· κατὰ τεμάχια φρυκτοὶ εἰσὶν ἡ κοινὴ καὶ κυρία τροφὴ Ἰνδῶν τῶν ἰθαγενῶν τῆς Πολυνησίας. Τὰ φρυκτὰ τεμάχια ταῦτα διατηροῦνται ἐπὶ πολὺν χρόνον καὶ ἐπειδὴ τὰ δένδρα καρποφοροῦσιν ἐπὶ 8—9 μῆνας τοῦ ἐτους διὸ καὶ τρία τοιοῦτων ἀρκοῦσι πρὸς διατροφήν ἑνὸς ἀνθρώπου. Παρέχουσι δὲ καὶ ἀρίστην ὕλην οἰκοδομικὴν τε καὶ ναυπηγικὴν· ἡ δὲ βίδλος τῶν νέων κλάδων εἶνε κλιμακωτή. Ἐν τῇ Ἰνδίᾳ φύεται ἕτερον εἶδος, ὅστις ὁ Ἀ. ἀκεραιόφυλλος (*A. integrifolia* L. f., Jack tree ἀγγλ.) οὗ δ' ἐτι δγκωδέστερος καρπὸς εἶνε ὡς αὐτὸς ἐδώκιμος. τὸ δὲ ξύλον παρεμπερές τῇ τοῦ Μαχαγονίου (βλ. Ἀρτοκάρπινον ξύλον). [Θ.Χ.]

Ἀρτοκαρπώδη (Bot.) = *Artocarpaceae*, οἰκογένεια τῶν Δικοτυλιδέων Ἀπετάλων, κατ' ἐνίους δὲ φυλὴ τῶν Κνιδωδῶν (*Urticaceae*) διαφέρει τῶν Μορεωδῶν κατὰ τοὺς στήμονας τοὺς εὐθεῖς ἐν τῇ βουβονίᾳ. Ὑπὲρ τὰ 500 εἶδη, πάντα δένδρα καὶ θάμνοι μετὰ παραφύλλων καὶ ἐνέχοντα γαλακτώδη χυμόν. Τὰ κυριώτερα γένη εἰσὶν ἡ

Συκῆ (*Ficus*), ὁ Ἀρτόκαρπος, τὸ Γαλακτόδενδρον, ἡ Κεκροπίς καὶ ἡ Ἀντιαρὶς (*Antiaris* L.), ἥς τὸ μόνον εἶδος ἡ Ἀ. ἡ τοξικὴ (*A. toxicaria* Leschen.) εἶνε δένδρον φυόμενον ἐν τῇ νήσῳ Ἰαύῃ, ἐκ τοῦ γαλακτώδους χυμοῦ τοῦ ὁποῖου οἱ ἰθαγενεῖς παρασκευάζουσιν τὸ περιόχτην ἰὺν *Upas Antiar* δι' οὗ δηλητηριάζουσι τὰ βέλη. [Θ.Χ.]

Ἀρτοκλασία. Πρὸς ἀνάμνησιν τοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ γενομένου ὑπὸ τοῦ Σωτῆρος θαύματος τῶν πέντε ἄρτων, ἐξ ὧν πεντακισχίλια ἐχορτάσθησαν ψυχαὶ (Ματθ. 15, 17—21), συνειθίζουσιν οἱ εὐσεβεῖς κατὰ τινὰς τῶν ἑορτῶν, ἐξ εὐχῆς (ταξίματος), τὰ προσφέρουσιν εἰς τοὺς ναοὺς πέντε ἄρτους, οὓς εὐλογῆσας ὁ ἱερεὺς καὶ κατακλίσας διανέμει τοῖς ἐκκλησιαζομένοις. [Ι.Σ.]

Ἀρτοκοπτικὴ μηχανή εἶνε τοιαύτη τις μηχανή, δι' ἣς κατορθοῦται ἡ τομὴ τοῦ ἄρτου εἰς λεπτὰ τεμάχια, ἅναι ἰδιαιτέρας χρήσεως δυνάμειος καὶ ἐπιτηδείουτης. Αὗται δὲ χρησιμεύουσι εἰς ξενοδοχεῖα, μαγειρεῖα, μεγάλους οἴκους κ.τ.λ. διότι ἐκτός τοῦ ἐτι διὰ τῆς χρήσεως αὐτῶν κερδίζεται πολὺς χρόνος, γίνεται ἐπίσης καὶ οἰκονομία τοῦ ἄρτου, καθ' ὅτι τὰ ψιχία ἅτινα συνήθως προκύπτουσιν ὅταν ὁ ἄρτος κόπτηται ὑπὸ τῆς χειρὸς καὶ μαχαίρας διὰ τῆς ἑνὸς μηχανῆς ἀποφεύγονται. Κατὰ τὴν διάταξιν αὐτῶν ἐξετάζονται, αἱ τοιαῦται μηχαναὶ διακρίνονται εἰς δύο εἶδη, ἡ μὲν συνίσταται ἐκ ξυλίνης θήκης ἐπὶ τῆς ὅποιος τίθεται ὁ ἄρτος, τὸ δὲ ἐμπροσθίον μέρος αὐτῆς εἶνε ἐπενδεδυμένον διὰ χαλυβδίνου ἐλάσματος, περίξ δὲ στρόφιγγος ἐστερωμένου ἐπὶ τῆς θήκης ὑπάρχει κινητὴ μαχαίρα· ἡ χρῆσις τῆς μηχανῆς ταύτης κατορθοῦται ὡς ἑξῆς· διὰ μὲν τῆς μίας χειρὸς ἀνυψοῦται καὶ καταβιβάζεται ἡ μαχαίρα, διὰ δὲ τῆς ἑτέρας ὠθεῖται μεθ' ἐκαστην τῆσιν ὁ ἄρτος πρὸς τὰ ἐμπρὸς ἀναλόγως τοῦ πάχους τοῦ ὁποῖον πρέπει νὰ ἔχη τὸ κοπτόμενον τεμάχιον. Ἡ δὲ Ἀρτ. μηχαν. τοῦ δευτέρου εἶδους, διαφέρει τῆς ἀνωτέρω περιγραφείσης, ἰδίως κατὰ τὴν διάταξιν καὶ τὴν ὀδηγίαν τοῦ μαχαίριου, τὸ ὁποῖον εἶνε ἐστερωμένον ἐπὶ κινητῆς πλακῆς, ἥτις τίθεται εἰς κίνησιν διὰ τῆς χειρὸς, ἀναρροῦσα ἀκριβῶς ὡς πλάνη. Ὡς ἐκ τῆς διατάξεως ταύτης τοῦ μαχαίριου, δύναται τις νὰ κόπῃ τεμάχια ἄρτου πάχους ἀπὸ 5 χιλ. ἕως 20, βυθιζῶν τὸ τοιοῦτον διὰ μέσου ἰδίας ἑλικος. Ἐπομένως ἡ προσοχὴ ἥτις δεῖται νὰ δίδεται κατὰ τὴν τομὴν τοῦ ἄρτου εἰς τὴν πρώτην Ἀρτ. μηχανήν ἵνα πάντα τὰ τεμάχια ἔχωσι τὸ αὐτὸ πάχος, δὲν ἀπαιτεῖται ἐν τῇ δευτέρᾳ περιγραφείσῃ. Τὸ δὲ πρὸς τοποθέτησιν τοῦ ἄρτου χρησιμεῖον κιβώτιον εἶνε διηρημένον εἰς δύο μέρη, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ μὲν πρῶτον εἶναι προωριζόμενον διὰ τὴν τομὴν τοῦ ἄρτου, τὸ δὲ δεύτε-

ρον πρὸς τομὴν κρέατος, γαιωμήλων ἀλλάντων κ.τ.λ. [Σ.Κ.]

Ἀρτοποιεῖον στρατιωτικόν (Boulangerie militaire). Τὸ στρατιωτικόν κατάστημα, ἐν τῇ ὁποίᾳ παρασκευάζεται καὶ διανέμεται ὁ πρὸς χρῆσιν τοῦ στρατοῦ ἄρτος. Ἐν Ἑλλάδι: ὑπάρχουσι δύο στρατιωτικὰ ἀρτοποιεῖα, τὸ Ἀθήναις καὶ τὸ ἐν Ναυπλίῳ. Ἐν πολέμῳ τὰ στρατεύματα παρακολουθοῦνται ὑπὸ κλιδάνων ἐκστρατείας μετὰ πάντων τῶν ἀναγκαίων πρὸς παρασκευὴν τοῦ ἄρτου, ἐποχουμένων ἢ εὐφόρων διὰ τὸν ὄρεον πόλεμον· λειτουργοῦσι δὲ ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τῶν στρατιωτικῶν ἐπιμελητῶν, ἰδρυμένα ἐν τοῖς σταθμοῖς, καὶ ἐν τοῖς κέντροις τῶν ἐπισταθμίων κτλ. [Λ.Λ.]

Ἀρτοποιία. Ἡ Ἄ. ἐν Ἑλλάδι ὡς βιομηχανία ἐξαιρέτους ἐποήσας προόδους καὶ τὰ μηχανικὰ ἀρτοποιεῖα ἐν αὐτῇ δὲν σπανίζουσιν· ἡ πώλησις ὅμως τοῦ ἄρτου γίνεται ἐπὶ κατὰ τρόπον ὑπερθυμίζοντα τὴν ἐν τῇ μεσαιωνικῇ ἀμεσον ἐπέμβασιν τῆς πολιτείας ἐν τῇ ἀρτοποιίᾳ· ἡ συνθήκη τῆς παρασκευῆς τῶν ἄρτων κατὰ τεμάχια ὠρισμένου βάρους, τὰ ὅποια ὁ ἀγοραστής ἀνεῖ ἐξελγέως ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον παραδέχεται, καὶ ἡ ἐκ μέρους τῆς Ἀστυνομίας ἐξασκουμένη ἐποπτεία καὶ ὁ ἔλεγχος τοῦ βάρους αὐτῶν, εἰσι βεβαίως λείψανα τῶν πεπαλαιωμένων ἐκείνων θεσμῶν· σήμερον δὲ νάται τις νὰ παρατηρήσῃ ὅτι ἡ προστασία αὐτῆς τῆς ἐξουσίας ἐπὶ τοῦ πολίτου, ἡ ἐξασκουμένη μέχρι τῆς μερίμνης τοῦ ἐξελέγχειν τὸ βάρος τοῦ ἀγοραζομένου παρ' αὐτοῦ ἄρτου, ἵνα μὴ παρὰ τοῦ πωλητοῦ ἐξαπατηθῇ, εἶναι ὅχι μόνον ματαία, ἀλλὰ καὶ ἀτοπος, ἀποτελοῦσα περιέργον ἀναχρονισμὸν τοῦ καθ' ἡμᾶς βίου. Ὁ κατὰ βάρους πωλούμενος ἄρτος δύναται νὰ ζυγισθῇ πρὸ τῶν ὁμμάτων τοῦ ἀγοραστοῦ, ὡς πᾶν ἄλλο εἶδος τροφῆς κατὰ βάρους πωλούμενον· οὕτω δὲ ἐκλείπει τῆς ἀστυνομικῆς ἐλεγκτικῆς προστασίας καὶ τοῦ ἄρτου ζυγισμένου, ἐκλείπει καὶ ὁ κίνδυνος μὴ ὁ ἀγοραστής ἀπατηθῇ ὡς πρὸς τὸ ἀκριβὲς τοῦ βάρους ὑπὸ τοῦ πωλητοῦ· προστεθεισὸν ἐστὶ κατὰ τὴν ἀπορροήν τῆς συνθηκῆς αὐτῆς τοῦ καθ' ὠρισμένου βάρους σχηματισμοῦ τῶν ἄρτων, διδοται μετὰ ἐλευθερίαν εἰς τοὺς ἀρτοποιούς ὅπως καὶ τὰ σχήματα αὐτῶν ποικίλλωσι, προτιμῶντες τὰ ἀρμυδιώτερα πρὸς τελειότεραν ὅπτησιν, καὶ ὁ συναγωνισμὸς ἐν γένει καθίσταται ζωηρότερος διὰ τῆς μεζονος ἐλευθερίας, ἣν συνεπάγονται αἱ ἀμειβομενὰ μεταξὺ παραγωγῶν καὶ καταναλωτῶν ἐξελέγχεις καὶ διαπραγματεύσεις.

Ὡς πρὸς τὴν ὑπὸ τῆς Ἀστυνομίας διατίμησιν τοῦ ἄρτου, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς τιμῶν τοῦ σίτου, καὶ ἐν ἄλλαις χώραις ἐπικρατεῖ ἡ αὐτὴ συνθήκη· βέβαιον ὅμως ἐστὶ εἰς τὴν ἐλευθερίαν προσφορὰν καὶ ζήτησιν δέον ν' ἀφίηται ὁ φυσικὸς ὁρισμὸς τῆς τιμῆς πάσης ἀξίας, παντὸς ἀντικειμένου· ἡ ποιότης τοῦ ὑπο

διαφόρων ἀρτοποιεῖων παραγομένου ἄρτου καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν διατίμησιν πωλούμενου δὲν εἶναι ἀναμφιβόλως ἡ αὐτὴ· καὶ τοῦτο ἀποτέλει οὐ μικρὰν ἀνωμαλίαν ἐν ταῖς περὶ τῶν ἄρτων, ἐν πρωτίστῃ αὐτὴν τροφῇ, συναλλαγαῖς. Κατὰ τοὺς ἡμετέρους χρόνους, καθ' οὓς οἱ ἀπὸ τῆς σιτοδείας κίνδυνοι δὲν εἶναι πλέον δυνατοὶ νὰ ἐπαπειλήσωσι πεπολιτισμένην τινὰ χώραν, ἔνεκα τῆς μεγίστης καὶ ὁλοπνέου ἐπιδεικνύμενης ἀναπτύξεως τῶν μέσων τῆς συγκοινωνίας, ἡ τοιαύτη ἐπέμβασις τῆς πολιτείας ἐν τῇ ἐμπορίᾳ τοῦ ἄρτου κατ' οὐδένα τρόπον δικαιολογεῖται, ἐνῷ ἀφ' ἑτέρου γίνεται ἰσῶς αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν πρόξενος ἀνωμαλιῶν καὶ καταχρήσεων. Βῆναι ἀληθὲς ὅτι ἔνεκα τῆς φύσεως αὐτῆς τοῦ ἄρτου, τῆς καθιστώσης ἀπαραιτήτου εἰς τὰς κοινωνίας τὸν τροφίμον αὐτὸ εἶδος, καὶ τῆς ἐμφύτου παρὰ τοῖς κερδοσκόποις ἀπληστίας, δυνατόν νὰ προέλθωσι συστάσεις πρὸς αἰσχροκερδέαν διὰ τῆς ἐπιβολῆς τιμῶν ὑπερβολικῶν εἰς τοὺς καταναλωτὰς τοῦ ἄρτου· ἀλλ' ἐν τοιαύταις μένον ἐνδεχόμεναις περιστάσεσι δύναται ἡ ἐξουσία νὰ ἐπέμβῃ πρὸς μεταίωσιν αἰσχροκερδῶν τινος ἀποπειράς, διὰ μέσων ὑπ' αὐτῶν τῶν περιστάσεων ὑπαγορευομένων (βλ. καὶ κατωτέρω λ. Ἄρτος). [ΛΓΗ.]

Ἄρτος. ὁ ἄρτος ἵνα τὸ σπουδαιότερον τῶν τροφίμων πάντων τῶν πεπολιτισμένων λαῶν καὶ παρασκευάζεται, ἀπὸ τῆς πρώτης ἀρχαιότητος ἤδη, ἐξ ἀλεύρου καὶ ἀλευρωδίων οὐσιῶν δι' ἐψήσεως· οἱ Ἕλληνες ἐμβολόγουν ὅτι ἐδιδάχθησαν ὑπὸ τοῦ Πανδῆος τὴν ἀρτοποιίαν, πιθανῶς ὅμως τὴν τέχνην ταύτην ἐμαθον παρὰ τῶν Φοινίκων ἢ τῶν Αἰγυπτίων.

Σκοπὸς τῆς ἀρτοποιίας ἵνα νὰ μεταβάλλῃ τὸ ἄλευρον φυσικῶς καὶ χημικῶς οὕτως ὥστε μετὰ τὴν ἐψήσιν εὐκόλυντα νὰ τέμνηται ὑπὸ τῶν δδόντων, νὰ ποτίζηται διὰ τοῦ σιέλου καὶ νὰ καθίσταται προσπελαστότατον εἰς τὰ πεπτικά ὕγρα· μᾶλλον ἐξ ἀλεύρου καὶ ὕδατος ἐνέχει μετὰ τὴν ἐψήσιν τὰ ἀμυλοκοκκία ἀμετάβλητα καὶ δύσπεπτα, πρὸς δὲ ἵνα ἀνοῦσι καὶ δὲν προκαλεῖ τὴν ὀρεξίν πρὸς βρῶσιν· ἀλλὰ θερμοκρασία 100° δὲν ἀρκεῖ, ἵνα τὴν καταστέσῃ εὐπεπτον οὐδὲ καὶ ἀνωτέρα ἐπιδρῶσα μόνον ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ τῆς μάζης· διὰ τῆς ἐψήσεως ἐπιδιδῶνται τὰ ἑξῆς: 1) ἵνα διὰ τῆς διαπυρώσεως τὸ ἀμυλόλευκον ἐξοιδήτῃ καὶ μετ' αὐτοῦ ὅλος ὁ ἄρτος καὶ λάβῃ τὴν γνωστὴν πόρωσιν ὑψήν· 2) ἡ ἐπιφάνεια τοῦ ἄρτου φούρτιται διὰ τῆς ἐψήσεως καὶ καθίσταται ἄρτον εὐγευστότερον καὶ εὐδιατηρητότερον· μέσον πρὸς ἐξοίδησιν τῆς ἐξ ἀλεύρου καὶ ὕδατος μάζης ἵνα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἡ πνευματικὴ ζύμωσις ἐπιτυγχανομένη τῇ προσθήκῃ ζυμεγερτῶν ὡς δὲ ζίνης μάζης (προζύμιου) ἢ ζύμης· μικρὸν ποσὸν τοῦ ἀμύλου μεταβάλλεται εἰς σάκχαρον, ὅπερ πάλιν ἀποσυντίθεται εἰς οἰνόπνευμα καὶ ἀνθρακικὸν δξύ. Τοῦτο ἀέριον

ἐν ζῆτῇ νὰ ἐξέλθῃ, κρατεῖται δ' ὑπὸ τῆς κολλώδους μάζης καὶ σχηματίζει τοὺς σπογγώδεις πόρους τοῦ ἄρτου. Ἡ παρασκευὴ τοῦ ἄρτου διαίρεται εἰς δύο μέρη, τὸν σχηματισμὸν τῆς μάζης (κοινῶς ζυμάρι) καὶ τὴν ἐψήσιν (κ. ψήσμον). διὰ τῆς πρώτης σκοπεῖται ἡ στενὴ ἀνάμιξις τοῦ ἀλεύρου μετὰ τοῦ ὕδατος καὶ τοῦ ζυμεγέρτου· ὁ ζυμεγέρτης ἵνα ἡ ζύμη (οἰνόζυμη, ζυθοζύμη, μαγιά τῆς μπύρας, ἥτις καλεῖται καὶ ὑπότινον καὶ ἀρρόζυθος ἀντὶ ζύθαρρος), παρασκευαζομένη ὑπὸ ἰδίων ἐργαστασίων διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν ἀρτοποιῶν καὶ σφαιρμένη εἰς τὸ ἐμπόριον ὡς πεπιεσμένη ζύμη (Press-Hefe) ἢ τὸ κοινὸν προζύμι ἥτοι μᾶζα ἀλεύρου καὶ ὕδατος δυνάμεται καὶ φυλάττεται ἀπὸ τῆς προηγουμένης παρασκευῆς τοῦ ἄρτου καὶ μεταδίδουσα τὴν ζύμωσιν εἰς τὴν νέαν μάζαν.

Διὰ τῆς ζυθοζύμης παράγεται κυρίως οἰνόπνευματικὴ ζύμωσις ἐν τῇ μάζῃ, ἐν ᾗ τὸ προζύμι παράγει καὶ γαλακτικὴν ζύμωσιν, τὸσον πλεονέκτερον, ὅσον παλαιότερον ἵνα τοῦτο· ἡ ζυθοζύμη χρησιμοποιοῦται εἰς τὰς καλλιτέρες ποιήσεις τοῦ ἄρτου, τὸ δὲ προζύμι εἰς τοὺς κοινούς· τὸ ποσὸν τοῦ χρησιμοποιουμένου προζύμιου ἐξαρτᾶται ἀπὸ τῆς γέυσεως καὶ τῆς συνηθείας τῶν καταναλωτῶν· ἡ ἐργασία τῆς μαζοπονίας ἄρχειται διὰ τῆς σφαιρῆσης τῆς ζυθοζύμης ἢ τοῦ προζύμιου εἰς ὅλον τὸ ποσὸν τοῦ χρησιμοποιηθέντος ὕδατος, ὅπερ ἔχει θερμοκρασίαν 30-35°, οὕτω δὲ φέρεται ὀλίγον κατ' ὀλίγον καὶ μετὰ συνεχῆς ἀνακυκλήσεως εἰς τὸ ἄλευρον, δίδεται δὲ μεγάλη προσοχή, ἵνα μὴ σχηματισθῶσι βῶλοι· ἡ κατεργασία ἐξασκούμενη διὰ τῶν χειρῶν ἢ ἀηδέστερον ἐστὶ διὰ τῶν ποδῶν ἢ καὶ διὰ μηχανημάτων. Διαρρύσας ταύτης ἐξοιδιανέται ὁ γλοιὸς τὸ φυσικὸν λεύκιμα τοῦ ἀλεύρου καὶ σχηματίζεται κολλώδης συνεκτικὴ μᾶζα. ὅλον δὲ τὸ ὕδωρ ἀπορροεῖται ὑπὸ τοῦ ἀλεύρου· τὸ παραγόμενον σάκχαρον διαλύεται καὶ ζυμοῦται τῇ ἐπιδράσει τοῦ ζυμεγέρτου, τὸ παραγόμενον ἀέριον συντελεῖ εἰς τὸ φυσικὸν οἰνόπνευμα καὶ δὲ οἰνόπνευμα ἐλάττωται κατὰ τὴν ἐψήσιν· ἡ ἀναλογία μεταξὺ ἀλεύρου καὶ ὕδατος ποικίλλει· συνήθως λαμβάνουσι 4 ἀλεύρου καὶ 3 ὕδατος.

Ἡ ἐν μεγάλῳ κατεργασία τῆς μάζης γίνεται διὰ μηχανῶν ἀνακυκαστικῶν κινουμένων ὑπὸ αἰμοῦ ἢ ἄλλης δυνάμεως· διὰ τούτων ἐπιτυγχάνεται ὅχι μόνον ὁλοσχερὴς κατεργασία τῆς μάζης ἀλλὰ καὶ τὸ ποσὸν τῆς ἀπολύτου καθαρότητος καὶ μεγάλῃς εὐθηνίας· λίαν διαδεδομένη μηχανὴ ἵνα ἡ τοῦ περισσοῦ Βολλάνδου (σγ. 1) ἑτέρα ἢ τοῦ ἐν Βέρδεκ ἐργαστασίου μηχανῶν (σγ. 2).

Ἡ ἐτοιμὸς μᾶζα διαίρεται ἀναλόγως τοῦ μεγέθους τῶν σχηματισσομένων ἄρτων λαμβανόμενος ὑπ' ἐψῆν δι' αὐτοῦ πρᾶπει νὰ ἔχῃσιν ὠρισμένον βάρος. Ἐπειδὴ δὲ ἵκανὸν ποσὸν τοῦ

ὕδατος ἐξατμίζεται κατὰ τὴν ἐψήσιν, πρᾶπει τὸ ἀρχικὸν βάρος νὰ ἦναι μεγαλύτερον τοῦ τελικοῦ. Τὴν Παρισίους οἱ ἀρτοποιοὶ διὰ τοὺς μεγάλους ἄρτους λογιζοῦσι 114 μέρη μάζης ἄρτον ἵνα λάβωσι 100 μέρη ἄρτου· διὰ δὲ τοὺς μικρότερους καὶ πεπιεσμένους 182 μέρη μάζης δι' 100 μέρη ἄρτου. Πρὸς διευκόλυνσιν τῆς ἐργασίας τῆς διαίρεσεως ὑπάρχουσιν εἰδικαὶ μηχαναὶ (σγ. 3), ζυμονόμοι, αἵτινες διαίρουσι τὸ ὅλον ποσὸν τῆς ζυγισθείσης μάζης εἰς ἴσα μέρη.

Τὰ οὕτω ληφθέντα τμήματα μάζης φέρονται εἰς θερμὸν γῶρον ἵνα προχωρήσῃ ἡ ζύμωσις καὶ οὕτω συντελεσθῇ τὸ ἐξοίδημα (φούσκωμα), ὅπερ τελειώνει κατὰ τὰς πρώτας ὥρας τῆς ἐψήσεως· διὰ ταύτης μεταβάλλεται τὸ ἄλευρον ἐν τῷ ἄρτῳ, δεσμεύει τὸ ὕδωρ, ἡ δὲ κολλώδης μᾶζα σχηματίζει τὸν μὴ πλέον φαινόμενον ὑγρὸν ἄρτον καὶ τὸ σχῆμα δὲ τῶν ἀμυλοκοκκίων γάνεται καὶ σχηματίζεται ὀλική τις συνεχομένη ὁμαλὴ μᾶζα· τὸ ἰσχυρότερον θερμικὸν μέρους τοῦ ἄρτου λαμβάνει ἵαν στυλινὴν ἐπιφάνειαν προερχομένην ἐκ τῆς μεταβολῆς τοῦ ἀφύδρωθέντος ἀμύλου εἰς δεξτρίνην· ἐπὶ τούτου δὲ βασιζέται ὁ σχηματισμὸς τῆς κόρρας, ὅταν δὲ αὐτὴ ἀρχῇ νὰ γίνηται ὑπακατανόχους ἐνδείκνυται τὸ τέλος τῆς ἐψήσεως, διότι ἂν καὶ νῦν ἐξακολουθήσῃ ἡ ἐψήσις αὐτὴ ὁ ἄρτος ἀπανθρακούται.

Ἄρτος ἑνεομαγιάς. Σημειωτέον ἐνταῦθα ὅτι ἀντὶ ζυμωσιγέρτου (προζύμιου μαγιάς) μεταχειρίζονται καὶ χημικὰ μέσα διὰ τὴν ἐξοίδησιν τοῦ ἄρτου, οἷον ἀνθρακικὸν ἀμμόνιον ἐξασκούμενον ὅπως κατὰ τὴν θερμάνειν, ἡ ἀνθρακικὴν ὑδρόναιον μετὰ τρυγικοῦ δέματος ἐκ τῆς ἐπιδράσεως τῶν ὁποίων ἀναπτύσσεται ἄρτον ἀνθρακικὸν δξύ· τέλος ἐν μεγάλῳ γίνεται χρῆσις ἀνθρακικοῦ ὑδρονάτρου ἀφ' ἑνός καὶ ὑδραχλωρίου ἀφ' ἑτέρου, οὕτω δὲ οὐ μόνον ἀνθρακικὸν δξύ ἀναπτύσσεται, ἀλλὰ σχηματίζεται καὶ γλωριονάτριον, ἥτοι μαγειρικὴν ἄλας, χρήσιμον διὰ τὸ ἀλάτισμα τοῦ ἄρτου.

Οἱ κλίβανοι. Τῶν κλιδάνων τὸ σχῆμα ἐλάχιστον μεταβλήθη ἀπὸ τῆς πρώτης ἀρχαιότητος, ὡς μᾶς δεικνύουσι αἱ Αἰγυπτιακαὶ εἰκόνες καὶ αἱ ἀνακαφαὶ τῆς Πομπηίας· μόνον κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους ἤρξαν νὰ ἐπιφέρουν μεταρρυθμίσεις εἰς αὐτούς· τὰ νῦν ὑπάρχοντα συστήματα δύνανται νὰ διακριθῶσιν εἰς τρεῖς κατηγορίας· ἐν τῇ πρώτῃ θερμαίνεται τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ κλιδανου διὰ τῆς εἰσπληγῆς καυσίμου ὕλης ἐκ τῆς ἐμπροσθίας ὁπῆς· ὅταν θερμανθῇ ὁ κλιβανὸς ἐξέρχονται οἱ διαπυρῆντες ἀέρες κ.λ. καὶ ἄρχειται ἡ ἐψήσις· βελτιωμένον πῶς σχῆμα τοῦ συστήματος τούτου δεικνύει ἡ εἰκὼν 4· ἐν τῇ δευτέρᾳ (σγ. 5 καὶ 6) γίνεται ἡ θερμάνσις ἐξῴθεν (κατὶθεν ἢ πλάγιως) δύναται δὲ εὐαδῶστε καυσίματος ὕλη νὰ χρησιμοποιηθῇ, καὶ δὴ γαιάνθρακας ἢ τρίτη μέθοδος ἡ τοῦ Πέρκιν (σγ. 7, 8). Βασιζέται ἐπὶ τῆς θερμάνσεως δι' ὑπερθερμὸν ὕδατος.

(βλ. προσηρτημένον πίνακα, διανεμηθέντα μετὰ τοῦ Δ' τόμου). [Ο.Δ.Ρ.]

Ἄρτος ἄζυμος. Ὁ κατασκευαζόμενος ἄνευ ζύμης· ποιοῦνται χρῆσιν αὐτοῦ οἱ Ἰσραηλίται κατὰ τὰς ἐορτάς των τοῦ Πάσχα καὶ οἱ ἱερεῖς τοῦ Δυτικῆς δόγματος εἰς σχῆμα μεγάλων ἄζυμοσφραγίδων κατὰ τὴν τέλει τοῦ μυστηρίου τῆς Εὐχαριστίας. (Α.Γ.Η.)

Ἄρτος διφυρῆτης. Ὀνομάζεται οὕτως ὁ σκληρὸς καὶ ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἀναλλοίωτος ἄρτος, σχήματος στρογγύλου πεπιεσμένου, χρησιμεύων ἰδίως εἰς τὰ πληρώματα τῶν μακρῶν διάπλους ἐπιχειρούντων μικρῶν πλοίων· διότι τὰ μεγάλα πλοῖα καὶ τὰ ἀτμόπλοια κατέχουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πάντα τὰ μέσα διὰ τὴν ἡμερησίαν παρασκευὴν ἄρτου νωποῦ. Ὁ διφυρῆτης ἄρτος κατασκευάζεται ὅπως καὶ ὁ συνήθης, προτιμωμένης δι' αὐτὴν τῆς ἀπὸ ζύθου ζύμης ἀντὶ τῆς συνήθους ἀπὸ ἀλεύρου αἰτού· πρέπει ὅμως νὰ παρασκευασθῇ ἄνευ ἁλατος, ὅπερ ἐκτίθησιν αὐτὴν εἰς τὴν ἀπορρόφησιν τῆς ὑγρασίας καὶ ἡ μᾶζα νὰ ᾔται σκληροτέρα, ἢ δὲ ὅπτησις νὰ γείνη ἀμέσως πρὶν ἐπέλθῃ ἡ ζύμωσις (τὸ σήκωμα) καθ' ὅτι ἐν τῷ διφυρῆτι ἀντὶ τῆς ἐξοιδήσεως ἐπιζητεῖται ὁ μικρότερος ὄγκος. Μετὰ τὴν ὅπτησιν, ἡ ὁποία διαρκεῖ μακρότερον τῆς τοῦ συνήθους ἄρτου, ἐμβάλλεται εἰς κιβώτια καὶ ταῦτα ἐντίθενται ἐντὸς πυριαιτηρίου, ὅπως ἀποξηρανθῇ ἐντελῶς καθιστάμενος εὐθραστός ὁ ἐν αὐτοῖς διφυρῆτης. [Α.Γ.Η.]

Ἄρτοτίνα. Πρωτεύουσα τοῦ δήμου Βιομέας, ἐν τῇ Δωρίδι, ἔχουσα 1226 κατ. τῇ 1889 ποίμνην καὶ γεωργῶν. Ὁρεινὴ ἔδρα εἰρηνοδικείου, ἔχει δημοτ. σχολεῖον ἀρρένων. [Π.]

Ἄρτοφόριον. Σκεῦος εἶτε πυξίον ἐπὶ τῆς ἱερᾶς τραπέζης διαπαντὸς κείμενον, ἐν ᾧ φυλάττεται ὁ προηγιασμένος ἄρτος τῆς θείας εὐχαριστίας. [Ι.Σ.]

Ἄρτς ἢ Χάρτς (Harz. — Ὁ Ἐρκύνιος Δρυμὸς τῶν Ῥωμαίων καὶ ὑπὸ τῶν Γερμανῶν, ἄχρι τοῦ Μεσαίωνα Hart καλούμενος). Τὸ βορειότατον καὶ μᾶλλον ἀπομεμονωμένον καὶ ἀτοτοτελὲς ὄρος τῆς Γερμανίας, μεταξὺ τοῦ Σάαλε καὶ τοῦ Λαίνε, ἔχον μῆκος 92 χμ. καὶ πλάτος 32 χμ. καλύπτον θ' ἑκτασιν 2 000 καὶ ἐπέκεινα τχμ. Διαιρεῖται εἰς δύο τμήματα· τὸ ΒΔ. ἢ Ἀνω Ἄρτς (740 τχμ. ὡς ἔγγι· ΒΔ. καὶ τὸ ΝΑ. ἢ Κάτω Ἄρτς (1300 τχμ. περίπου). Τὸ μέσον ὕψος τοῦ πρώτου εἶναι 630 μ. τοῦ δὲ δευτέρου 480 μ. Ἔχει δὲ πλούσια μεταλλεῖα σιδήρου, μόλυβδου, χαλκοῦ καὶ ἀργύρου. [Π.Π.]

Ἄρτσδουργ (Harzburg). Ἐπαρχία τοῦ Βροῦνσβικ, ἐν τῷ νομῷ Βολφενδύττελ. ἔχει 10 000 κατ. περίπου καὶ πρωτ. τὴν Νέϋστατ ἢ Νέϋστατ — Ἄρτσδουργ, ἔχουσαν 4 620 κατ. (1880). [Π.Π.]

Ἄρτοστά Χωρίον τῆς Ἠπείρου, τῆς ἐπαρχίας Ἰωαννίνων (ἐν τῷ Ζαγορίῳ), οἰκούμενον τῇ 1888 ὑπὸ 1450 Ἑλλήνων χριστιανῶν. [Π.]

Ἄρτυμα. Καλοῦνται οὕτω οὐσίαι, αἷς ὁ ἄνθρωπος καταναλίσκει εἴτε ἀναμιγνύων ταῖς τροφαῖς εἴτε καὶ μόνας, καὶ αἵτινες, περιέχουσαι πολλάκις θρεπτικὰ στοιχεῖα, χρησιμεύουσι κυρίως εἰς διέγερσιν τῶν πεπτικῶν ὀργάνων καὶ διευκύνουσιν τῆς πέψεως. Τὰ συνήθεστα τῶν ἀρτυμάτων, — ἐν οἷς περιλαμβάνονται πάντα, καρυκεύματα, ἡδύσματα, ἐμβάσματα, — εἶνε ἀλλμυρὰ οἷον τὸ μαγειρικὸν ἄλας· σακχαρώδη, οἷα τὸ σάκχαρον, τὸ μέλι· ὀξεῖα, οἷα τὸ ὄξος, ὁ ὅπτις τοῦ λεμονίου· δριμέα, οἷα τὸ σκόρδον, τὸ κρίμμυον, τὸ πέπερι, τὸ σινάπι· ἀρωματικά, οἷα ἡ κανέλλα, ἡ δάφνη, τὸ σέλινον, τὸ ἄνισον· ἐλαιώδη κτλ. Πολλὰ τούτων εἶνε καθαρὰ τροφαί, ὅπως τὸ ἄλας, τὸ σάκχαρον καὶ ἄλλα. [Β.]

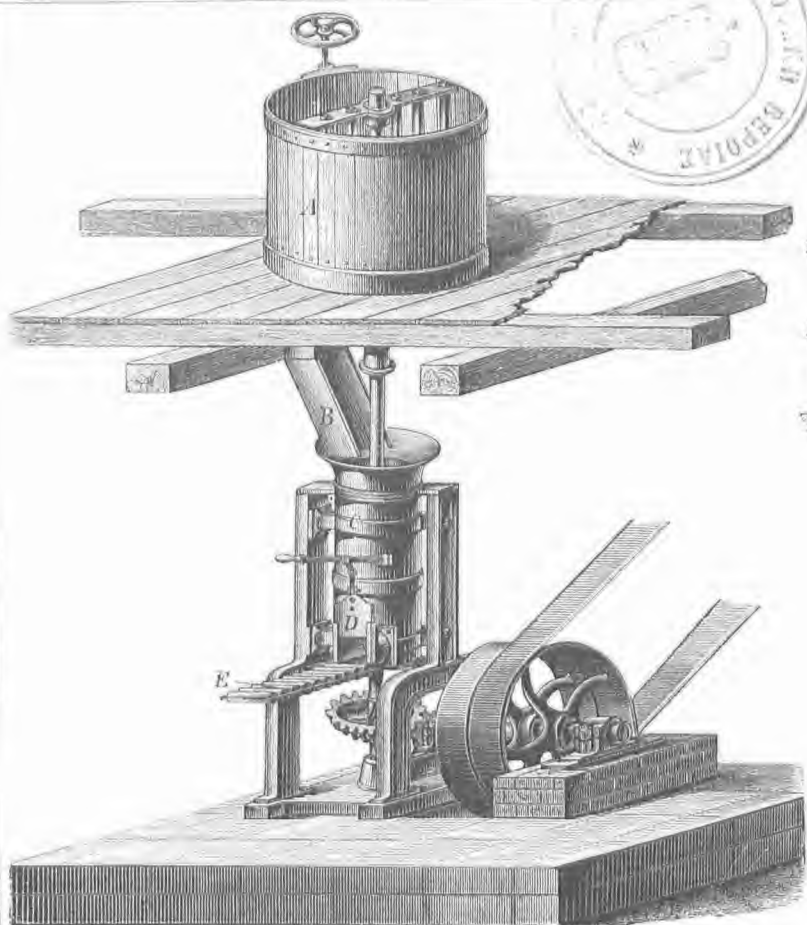
Ἀρτύματα τῶν τροφῶν τῶν ζώων. Διάφοροι οὐσίαι εἴτε μετὰ τῶν τροφῶν τοῦ ζῴου ἀναμιγνύμεναι, εἴτε εἰς αὐτὰς ἐπιπασσόμεναι, εἴτε ἐν τῇ πρὸς πόσιν ὕδατι διαλυόμεναι, παρέχονται αὐτῷ, ὅπως διεγείρουν τὴν πρὸς ἀνάληψιν τῆς τροφῆς διάθεσιν, τὴν πεπτικὴν λειτουργίαν, ἢ ὅπως συμβοηθῶσιν εἰς τὴν ἐκκρίσιν τοῦ γάλακτος ἢ εἰς τὴν πύχυνσιν αὐτοῦ κτλ. Βλέ τὴν κτηνοτροφίαν τὰ ἐν χρήσει Ἀ. εἰς αὐτῶν τὸ μαγειρικὸν ἄλας, ἡ ρίζα τοῦ ἀρωματικοῦ καλὰμου, τῆς γεντιανῆς, αἱ ραφανίδες, τὸ πέπερι, τὸ σινάπι, τὸ φύλλωμα τῆς ἀμπέλου, διάφορα εἰσπνευματώδη ποτά, ὡς ὁ οἶνος, τὸ εἰσπνευμα, ὁ ζῆθος κτλ. Τὴν σήμερον μεταξὺ τῶν οὐσιῶν τούτων, αἵτινες τὰ μάλιστα συμβάλλονται εἰς τὴν τόνωσιν τοῦ ὄργανισμοῦ, κυρίως δὲ διὰ τὰ ἐργατικά ζῶα καὶ τὰ πρὸς πύχυνσιν προωριζόμενα θεωρεῖται τὸ ἀρσενικὸν μετὰ τῶν τροφῶν τοῦ ζῴου ἀναμιγνύμενον καὶ διὰ μὲν τὰ μεγάλα ζῶα μέχρι δύο γραμμαρίων ἡμερησίως, διὰ δὲ τὰ μικρὰ 0,15—0,20. [Γ.Ν.Π.]

Ἀρτύνας, αἱ, ὄνομα ἀρχῆς ἐν Ἀργεῖ (Ἔθ. Θουκυδ. V, 47,9). ἤς τὸ ἀξίωμα δὲν εἶνε ἀκριβῶς γνωστὸν, ἀλλ' ἥτις πιθανὸς ἦτο τῶν μεγίστων ἐν τῇ πέλει (Πρβλ. Θουκ. V, 37,2). [Α.]

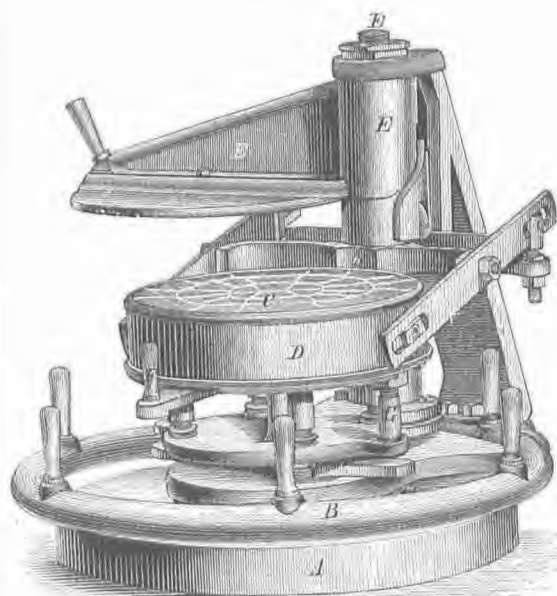
Ἀρτύνοι (ἢ Ἀρτυνοί) ἐκαλοῦντο ἐν Ἑπιδαύρῳ οἱ ἀλλαχοῦ λεγόμενοι πρὸ βοῦλοιοι, ἢ οἱ ἐλιγαρχικὸν συνέδριον ἔχον τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν, ἀνάλογον δὲ πρὸς τὴν ἐν τοῖς δημοκρατικαῖς πολιτεύμασι βουλήν. Διὰ διαρρήθην βουλευτὰς καλεῖ τοὺς παρ' Ἑπιδουρίαις ἀρτύνους ὁ Πλούταρχος (Ἑλλ. κεφ. κατὰ γρ. 1). [Α.]

Ἄρτοφορδ (Hartford). Πρωτ. τῆς Β. ἀμερικ. πολιτείας Κοννέκτικούτς, ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὁχθῆς τοῦ Κοννέκτικούτ. ἔχει μεγάλαν μεταξουργεῖαν, ταπητουργεῖαν, ὑφαντουργεῖαν, χυ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

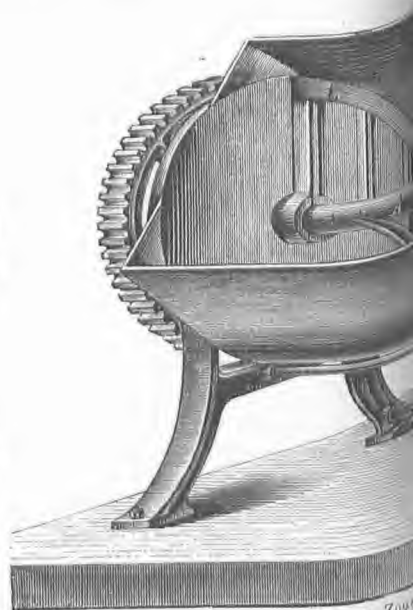

2. Ζυμωτική μηχανή του Βορβέκερ.

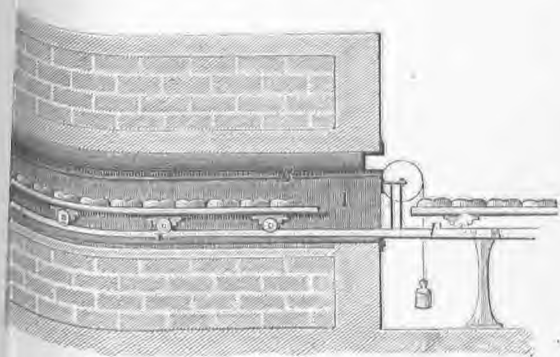

3. Ζυμανόμενος του Βάχτελ.

Έγκυκλοπαίδειαν Λεξικόν.

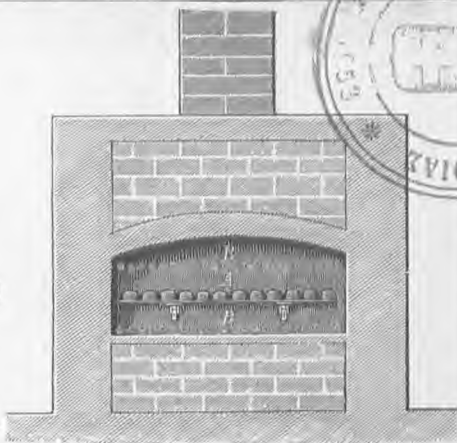

1. Ζυμωτήρα.

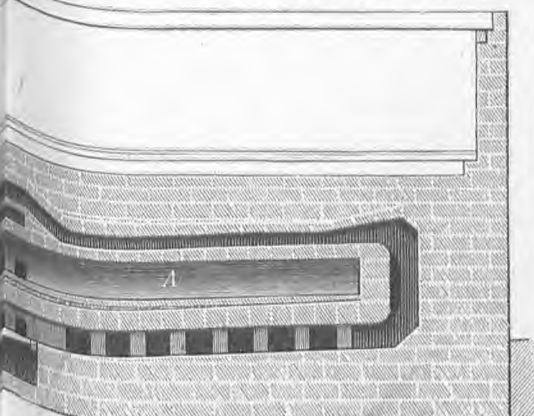

7

Κλίβανος πυροόμενος δι' ύδατος.

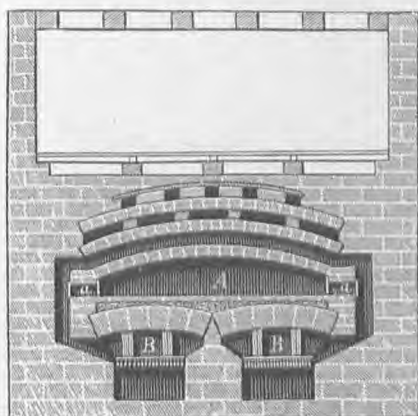

8

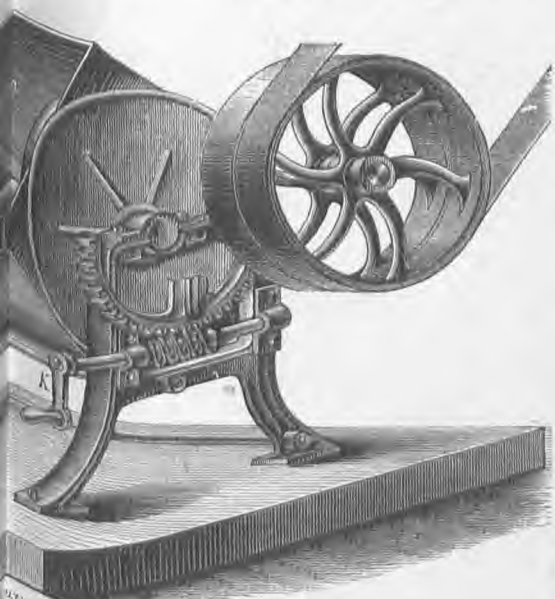

5

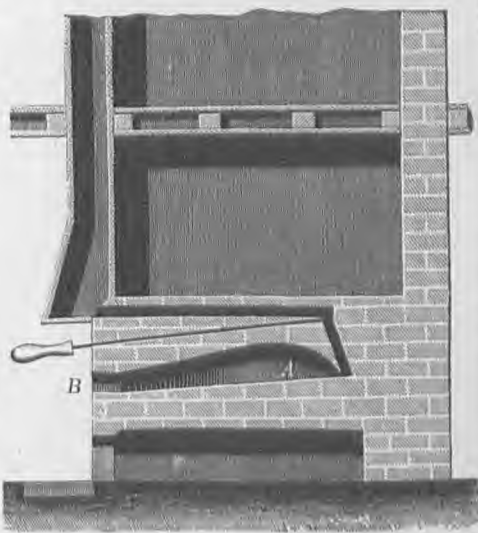
Κλίβανος πυροόμενος διά γαιανθράκων.

6

Μηχανή του Βολλάνδου.

4. Κλίβανος πυροόμενος διά ξύλων.

Ἄρθρ. Ἄρτος.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τήρια, διάσημον ἐργοστάσιον περιστρέφων κτλ. καὶ 42 015 κατ. (1880). [Π.Π.]

Ἀρυαρυταινοειδεῖς (Ἀ ν α τ ο μ.) ἡ μεσαρυταινοειδὴς μύες. Μύες τοῦ λάρυγγος ἀνήκοντες εἰς τὸ στενοῦν τὴν γλωττίδα γένος τῶν μυῶν, δύο λοῖοι καὶ εἰς ἐγκάρσιος, φερόμενοι ἀπὸ τῆς ἐπισθίας ἐπιφανείας τοῦ ἐνδὸς ἀρυταινοειδοῦς χόνδρου ἐπὶ τὴν τοῦ ἐτέρου, καὶ νευρούμενοι ἀπὸ τοῦ κάτω λαρυγγικοῦ νεύρου. [I.ΠΘ.]

Ἀρυταινοειδεῖς χόνδροι (Ἀ ν α τ ο μ.). Δύο μικροὶ χόνδροι κατὰ τὸ ἀνώτερον καὶ ὀπίσθιον μέρος τοῦ λάρυγγος, παρεμφερεῖς πρὸς τρίγωνον πυραμίδα, ἀπέχοντες ἀπ' ἀλλήλων περὶ τὸ ἐν ἑκατοστῷ μετρον καὶ ἐπικαθήμενοι διὰ τῆς βάσεως ἐπὶ τοῦ ἄνω χεῖλους τῆς πυελίδος τοῦ κρικοειδοῦς ἡ ἀνωκύμου χόνδρου. Ἡ κορυφή τούτων ῥέπουσα ἐπὶ τὰ ἔσω καὶ ὀπίσω ἔχει πέρας ὑποστρόγγυλον, ἐφ' οὗ κεῖνται οἱ κραταεῖδεῖς ἡ Σαντορίνιοι χόνδροι. Ἡ βάση φέρει δύο ἀποφύσεις, ὧν ἡ μὲν ἐπεκτείνεται πρὸς τὰ ἔσω καὶ πρὸς ὡς καλουμένη φωνητικὴ ἀπόφυσις, ἃτε χρησιμεύουσα πρὸς πρόσφυσιν τῶν κάτω φωνητικῶν συνδέσμων, ἡ δὲ ἐπεκτείνεται πρὸς τὰ ἔξω καὶ ὀπίσω καλουμένη μυϊκὴ ἀπόφυσις, ἃτε χρησιμεύουσα πρὸς πρόσφυσιν μυῶν. [I.ΠΘ.]

Ἀρυταινοειδεπιγλωττικός (Ἀ ν α τ ο μ.). Ὄνομα μὲς καὶ συνδέσμου τοῦ λάρυγγος. Ἦν ὁ Ἀ. μὲς κεῖται ἐν τοῖς ἐντέροις τῆς ὁμιονύμου πτυχῆς, ὧν κυρίως συνέχεια τῶν λοξῶν μεσαρυταινοειδῶν μυῶν. 2ον ὁ Ἀ. σύνδεσμος εἶναι δύο πυχαὶ τοῦ βλενονότου ὁμιονύμου τοῦ λάρυγγος, φερόμενοι ἑκατέρωθεν ἀπὸ τῶν πλαγίων χεῖλων τῆς ἐπιγλωττίδος ἐπὶ τὴν κορυφὴν τῶν ἀρυταινοειδῶν χόνδρων καὶ ἀφορίζουσαι ἐκ τῶν πλαγίων τὴν εἰσοδὸν ἢ τὸ ἄνω στόμιον τοῦ λάρυγγος. [I.ΠΘ.]

Ἀρφαρά. 1) Χωρίον τοῦ δήμου Αἰγείρας, τῆς πρώην ἐπαρχίας Αἰγιαλείας, καὶ πρωτεύουσα αὐτοῦ, ἔχον 891. σχολεῖα ἀρρένων καὶ 532 κατ. (1889) ἀσχολούμενους εἰς καλλιέργειαν σταφίδων κορινθ. καὶ ἀμπέλων. Παρά τούτῳ διέρχεται καὶ ὁ ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Πάτρας σιδηρόδρομος. [Γ.ΠΘ.]

2) Πρωτεύουσα τοῦ δήμου Ἀμφείας, τῆς πρώην ἐπαρχίας Καλαμῶν, κεκμένη εὐμακρὰν τῶν πηγῶν τοῦ Παμῆσου. ἔχει εἰρηνοδικεῖον. δύο δημ. σχολεῖα ἀρρένων καὶ θηλέων καὶ 1663 κατ. τῷ 1880. [Π.]

Ἀρφενδανόντης ὀρυκτὸν σκληρὸν (βουβαθμοῦ) συνιστάμενος ἐξ δξυπυριτικοῦ νάτρου καὶ δξιδίων σιδήρου· τήκεται ὑπὸ τῆς φλογὸς τῆς λομπάδος, μεταβαλλόμενος εἰς μαγνητικὸν σφαίριον· δὲν ἀπορρυστούται ὑπὸ τῶν δξέων. [Κ.Μ.]

Ἀρχαγγελικὴ ἡ φαρμακευτικὴ (Β ο τ.) = Archangelica officinalis Hoffm.,

φυτὸν ποῶδες τῆς οἰκογ. τῶν Σκιαδοφόρων, φυόμενον ἀνὰ τὴν μέσσην Εὐρώπην ἢ ῥίζα φαρμακευτικὴ. [Θ.Χ.]

Ἀρχάγγελος (Archangelak). Τὸ μέγιστον καὶ βορειότατον τῶν κυβερνητικῶν τῆς εὐρωπαϊκῆς Ῥωσσίας, κεκμενον πρὸς Ν τῆς Παγωμένης θαλάσσης, ὑπὸ πλάτ. 61° 20'—70° Β καὶ μῆκος 28° 50'—66° 20' Α τοῦ Γρην. καὶ ἔχον ἐμβαδὸν 842,553.2 τχμ. καὶ 315,730 κατ. (1885). Ἡ χώρα αὕτη ἔχει κατὰ τὸ πλεῖστον τὸν χαρακτῆρα τῆς πολιτικῆς Σιθρίας, ἀρδεύεται δὲ ὑπὸ πολλῶν ποταμῶν ὧν κυριώτεροι ὁ Πετσχόρος, ὁ Μέξεν, ὁ Δουίνας, ὁ Ὀνέγας κλ. Τὰ 5/3 σχεδὸν τοῦ ἐδάφους εἶναι γαῖαι ἄγονοι τὸ 1/3 περίπου βάσει γαῖαι δὲ καλλιεργημέναι 800 τχμ. καὶ λειμῶνες καὶ βοσκαὶ 1700 τχμ. Τὸ κλίμα εἶναι ψυχρότατον. Ἡ μέση θερμοκρασία οὐδέποτε ὑπερβαίνει τοὺς 20° ἐκ. Ὁ χειμὼν διαρκεῖ 8 μῆνας δορυμῆτος, ἡ δὲ θάλασσα εἶναι παγωμένη. Τὸ βραχὺ θέρος εἶναι θερμὸν συνήθως 25 ὑγρόν. Ἡ βραχυτάτη ἡμέρα ἐν τῇ πρωτ. εἶναι 3 ὥρων καὶ 12 λεπτῶν. Οἱ κάτοικοι εἶναι Ασάριοι, Κερέλιοι, Σαμοῖδοι, Συριανοί, Ὀστιάκοι, Λάπωνες καὶ ἐποικοὶ Ῥώσοι, ζῶντες ἰδίως ἀπὸ ἀλιείας καὶ θήρας. Τὰ κυριώτερα τῶν θηραμάτων εἶναι ἡ πολιτικὴ ἀλώπηξ, ἡ κυανὴ καὶ ἡ κοινὴ ἀλώπηξ, ὁ λύκος, ἡ ἀρκτος τῶν δασῶν καὶ τῶν πάγων, ἡ λευκοκύτις, ἡ σκυθικὴ γαλῆ, κτλ. Σπουδαιότατ' εἶναι καὶ ἡ ἄγρα τῶν φωκῶν, τῶν θαλασσίων κυνῶν, τοῦ θαλασσίου ἐλέφαντος καὶ τῶν δελφίνων. Ἡ βιομηχανία περιορίζεται εἰς τὴν ναυπηγίαν, τὴν καταρμυκοῖαν, τὴν σχοινοπλοκίαν, τὴν ψιλοπλοκίαν, τὴν βυρσοδεψίαν καὶ τὴν σταυτοποιάν. Τὸ μετὰ τῶν λοιπῶν χωρῶν τῆς Ῥωσσίας ἐμπόριον ἐνεργεῖται διὰ τοῦ Δουίνα καὶ τοῦ Ὀνέγα. Τὸ κυβερνεῖον περιλαμβάνει 8 νομοὺς καὶ ἔχει πρωτ. ὁμιονύμιον. Ἡ πῶσις Ἀρχάγγελος κεῖται εἰς πλ. 64° 34' Β καὶ μῆκος 38° 53' Α τοῦ Γρην. ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὁχθῆς τοῦ Δουίνα 40 χμ. ἄνωθεν τῶν ἐκβολῶν αὐτοῦ εἰς τὸν ἕμιον. αὐτῷ ὅμιον τῆς Λευκῆς θαλάσσης· εἶναι ὁ σπουδαιότατος ἐμπορικὸς καὶ πολεμικὸς λιμὴν τῶν Β ἡπειρῶν τῆς αὐτοκρατορίας, ἔδρα πολιτικοῦ διοικητοῦ, ἐπισκόπου καὶ ναυάρχου, ἀριθμοὶ δὲ 17728 κατοικοῦς τῷ 1882. [Π.Π.]

Ἀρχαῖ Γεωμετρίας, Φυσικῆς κλπ. Βλ. Γεωμετρία, Φυσικὴ κλπ.

Ἀρχαῖκὴ περίοδος. Βλ. Ἀζωική.

Ἀρχαῖκός σχετιστόλιθος. Βλ. Φυλλίτης.

Ἀρχαιολογία καλεῖται καθόλου μὲν ἡ ἐπιστήμη ἡ ἀσχιολούμενη εἰς τὴν ἐρευνᾶν πάντων τῶν ἀναφερομένων εἰς τὸν βίον ἀρχαίων λαῶν, εἰδικώτερον δ' ἡ εἰς τὴν μελέτην καὶ ἐρμηνείαν τῶν μνημείων τῆς τέχνης τῶν ἀρχαίων λαῶν καὶ μάλιστα τῶν Ἑλλήνων καὶ

Ῥωμαίων, ἤτοι ἡ ἱστορία τῆς ἀρχαίας τέχνης. Ἀποτελεῖ δὲ αὕτη ἅμα μὲν τὸ κυριώτερον μέρος τῆς παγκοσμίου ἱστορίας τῆς τέχνης, ἅμα δὲ μέρος ἢ μᾶλλον εἰπεῖν τὸ ἕτερον ἡμισυ τῆς κλασσικῆς ἀρχαιολογίας. Ἡ ἀρχαιολογία ὡς ἐπιστήμη ἐξεταζομένη εἶνε νεωτάτη ἀριθμοῦσα ἐνδὸς περίπου αἰῶνος βίον, θεμελιωτὴς δ' αὐτῆς ὑπῆρξεν ὁ γερμανὸς Βίγκελμανν. Ἡ σπουδὴ ὁμῶς τῶν μνημείων τῆς τέχνης, ἡ περισυναγωγή καὶ ἀπεικόνισις αὐτῶν εἶχεν ἤδη ἀρχίσει εἰς πολὺ ἀρχαιότερους χρόνους, ἀπὸ τῆς ἐν Ἰταλίᾳ Ἀναγεννήσεως τῶν κλασσικῶν γραμμάτων. Περὶ τὰ τέλη ἡδὴ τοῦ 14 αἰῶνος ἐτρέψαν οἱ Ἰταῖοι καὶ πρὸς τὴν σπουδὴν τῶν μνημείων τῆς τέχνης, ἅτινα πρότερον ὑπὸ τοῦ φανατικοῦ καθολικισμοῦ ἐνομιζόντο ὅτι κατεῖχοντο ὑπὸ πονηρῶν πνευμάτων. Ὡς πρώτη ἀρχαιολογικὴ ἐργασία δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡ περιήγησις τοῦ Κυριακοῦ τοῦ ἐξ Ἀγκίνου, ὅστις οὐ μόνον τὰ ἐν Ἰταλίᾳ τότε σωζόμενα μνημεῖα τέχνης ἐξηρεύνει, ἀλλὰ καὶ τὴν Ἑλλάδα, τὰς νήσους, τὴν Μικρὰν Ἀσίαν καὶ τὴν Αἴγυπτον περιῆλθε ἀπεικονίζων καὶ περιγράφων ὅσα μνημεῖα εὗρισκεν. Εἰς ἐπάρωσιν τοῦ πρὸς τὰς ἀρχαιολογικὰς ταύτας σπουδὰς καὶ δημοσιεύσεις ἔρωτος συνετέλεσεν οὐκ ὀλίγον καὶ τὸ φιλόπολι τῶν Ἰταλίων, οἵτινες φιλοτιμούμενοι νὰ ἀναζωογονήσωσι τὴν παλαιὰν δόξαν τῶν Ἰταλικῶν πόλεων ἱδρυσαν πολλὰ σχολεῖα σκοποῦντα τὴν συναγωγὴν καὶ διάσωσιν τῶν μνημείων τῆς τέχνης, τῶν συνδεόμενων μετὰ τῆς ἀρχαίας ἱστορίας. Ἡ Ῥώμη δὲ ἥτις ἀπὸ τοῦ Βυζαντίου τοῦ Δ' μέχρι τοῦ Λέοντος τοῦ Ι' ὑπῆρξεν ἡ ἐσχάτη τοῦ πολιτισμοῦ τῆς Ἀναγεννήσεως ἐγένετο καὶ τὸ σπουδαιότερον κέντρον καὶ ἀντικείμενον τῶν ἀρχαιολογικῶν τούτων ἐρευνῶν, μάλιστα δὲ ἀπὸ τῆς συστάσεως τῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἀντικουρίων. Αἱ ἐργασίαι ὁμῶς αὗται ἐπιστημονικῶς ἐξεταζόμεναι εἶνε μικροῦ λόγου ἄξια. Ἡ κριτικὴ μέθοδος καὶ ἡ ἱστορικὴ ἐρευνὰ τῶν μνημείων ἦτο τότε ἄγνωστον πρᾶγμα. Κατὰ τοῦτο ὁμῶς εἶνε ἄξια πλείστου λόγου αἱ σπουδαὶ αὗται ὅτι συνετέλεσαν τὰ μέγιστα εἰς τὴν προαγωγὴν τῆς καλλιτεχνίας ἐπὶ τῶν χρόνων τῆς Ἀναγεννήσεως. Εἶχον τὸν πρακτικὸν σκοπὸν νὰ ἀναζωογονήσωσι διὰ τοῦ μορφωτικοῦ παραδείγματος τῶν ἀρχαίων μνημείων τὴν νεωτέραν καλλιτεχνίαν. Ὡς δὲ ἡ κλασσικὴ φιλολογία καὶ ἡ ποίησις ἦσαν στενόντετα συνδεδεμένα οὕτω καὶ ἡ ἀρχαιολογία καὶ ἡ καλλιτεχνία. Αἱ πρακτικαὶ αὗται ἀρχαιολογικαὶ σπουδαὶ δὲν περιωρίζοντο μόνον εἰς τὴν μελέτην τῶν σωζομένων τῆς τέχνης μνημείων. Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 15ου αἰῶνος εἶχον ἀνευρεθῇ τινες τῶν ἀρχαίων συγγραφέων τῶν περὶ τέχνης πραγματευομένων, ὁ Πλίνιος, ὁ Βιτρούβιος. βραδύτερον δ' ἐγνώθησαν ὁ Φιλόστρατος, ὁ Λουκιανὸς καὶ ὁ Πλουτάρχης. Τὰ ἔργα τούτων διεδόθησαν μετ' οὐ πολὺ ἄλλα μὲν ἐν πρωτοτύπῳ ἀμέσως, ἄλλα

δὲ ἐν μεταφράσει καὶ εἰς τὴν σπουδὴν αὐτῶν ἐτρέψαν μετὰ ζήλου οἱ καλλιτέχναι τῆς Ἀναγεννήσεως. Ἐκείνος δὲ ὅστις ὑπὲρ πάντα ἄλλον εἶχε δεσπότη τῆς διανοίας καὶ τοῦ αἰσθητικοῦ τῶν καλλιτεχνῶν τῆς Ἀναγεννήσεως ἦτο ὁ Βιτρούβιος. Ὡς ἅγιος ἐλατρευέτο ὑπὸ τῶν ἀρχιτεκτόνων, εἰς τὰ ἔργα δ' αὐτοῦ εἶχε ἀποδοθῇ κύρος κανονικῆς καὶ δογματικῆς ἀληθείας. Ἀπὸ τοῦ 17ου αἰῶνος ἀρχεται νέα περίοδος τῶν ἀρχαιολογικῶν σπουδῶν ὅπως διαφέρει τῆς πρώτης. Τὸ κέντρον κυρίως τῶν ἀρχαιολογικῶν σπουδῶν ἐγένετο κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ἡ Ὀλλανδία μᾶλλον ἢ ἡ Ἰταλία. Οἱ δογῶντες ἑλληνικοὶ Θησαυροὶ οἱ δημοσιευθέντες κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 18ου αἰῶνος ὑπὸ τοῦ Graevius καὶ Gronovius χαράττηζον τὸ ποιεῖν τῶν ἀρχαίων ἐργασιῶν τῆς ἐποχῆς ταύτης, μάλιστα δὲ τῶν ἐργασιῶν τῶν Ὀλλανδῶν, οἵτινες ἦσαν εὐσυνείδητοι μὲν ἐργάται καὶ ἀκαταπόνητοι περὶ τὴν ἐρευναν καὶ τὴν ἐλαχίστων ἀνικανοὶ ὁμῶς νὰ κατανοήσωσι τὴν ὅλην ἱστορικὴν ἐνότητά τοῦ ἀρχαίου πολιτισμοῦ. Συναγῶνται πλείστοι καὶ δημοσιεύσεις μνημείων ἕξαι λόγου ἐγένοντο κατὰ τοὺς χρόνους τούτους, ἐν ὅλῃ ὁμῶς τῇ ἐργασίᾳ ταύτῃ καταφάνεσθαι μόνον ἐπίδειξις καὶ συσσωρεύσεις ἀγόνου σοφίας, ἐπικρατεῖ δὲ τοῦ καλλιτεχνικοῦ καὶ ἱστορικοῦ τὸ καθαρῶς ἀρχαιολογικὸν ἐνδιαφέρον. Δέγω δὲ ἀρχαιολογικὸν οὐχὶ ἐν τῇ ἐπιστημονικῇ, ἀλλ' ἐν τῇ κυριολεκτικῇ σημασίᾳ. Ἐν Γαλλίᾳ ἐπίσης ἀπὸ τοῦ μέσου τοῦ 17ου αἰῶνος ἐγένοντο τὰ μνημεῖα τῆς ἀρχαίας τέχνης ἀντικείμενον σπουδῆς καὶ μελέτης. Ἡ Ἀκαδημία des Inscriptions et belles lettres ἡ ἱδρυθεῖσα τῇ 1675 ἔδωκεν ἀφορμὴν πολλὰς εἰς ἀπεικονίσεις μνημείων καὶ εἰς συγγραφὰς μονογραφικῶν καὶ εἰς συνδιδασκαλίας περὶ τῆς ἱστορίας τῆς τέχνης. Κατὰ προτροπὴν τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει γαλλικῆς πρεσβείας καὶ ὑπὸ τὴν προστασίαν αὐτῆς ἐγένοντο τὰ πρῶτα λεπτομερῆ σχεδιογραφήματα τῶν ἀρχαίων εἰκοδομημάτων καὶ τῶν ἄλλων μνημείων τῶν Ἀθηνῶν. Ἀξία ὁμῶς ἰδιαίτερας μνείας εἶνε αἱ περιγραφαὶ καὶ ἀπεικονίσεις τοῦ Γάλλου ἱατροῦ Jacques Spon. Εἰς τοὺς χρόνους τούτους εἶδε τὸ πῶς καὶ τὸ κλασσικὸν ἔργον τοῦ Montfaucon, l'Antiquité expliquée par les monuments, μεστὴν ἀκρισίας καὶ πλημμελῶν ἀπεικονίσεων. Ὁ σπουδαιότερος ἀναμνησθητέως παράγων τῆς κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἀρχαιολογικῆς ἐπιστήμης ἐν Γαλλίᾳ ὑπῆρξεν ὁ κόμης Caylus (Recueil d'antiquités égyptiennes, étrusques, grecques et romaines. Paris 1752 — 1768). Περὶ τὰ μέσα τῷ 18ου αἰῶνος ἀνεφάνθησαν ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Γαλλίᾳ ἄνδρες τινές, οἵτινες προσέλειξαν τὴν ἔδω πρὸς ἀναμνηστικὴν τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἐπὶ τῇ βάσει τῶν νέων φιλοσοφικῶν καὶ καλαισθητικῶν θεωρημάτων. Εἰς τὴν γερμανικὴν ὁμῶς βαθύνειαν καὶ τὸν ἐνθουσιασμόν

μόν τοῦ Winkelmann (1717—1768) ἐπεφυλάσσετο τὸ μέγα ἔργον· ἀποκαλύψῃ καὶ πάλιν ἐκ δευτέρου εἰς τὴν ἀνθρωπότητα τὴν θησαυρὸν τῆς ἀρχαίας τέχνης καὶ νὰ διαπλάσῃ τελείως τὴν ἀρχαιολογικὴν ἐπιστήμην. Φύσις συγγενὴς τῇ Ἑλληνικῇ μεγαλοφυῶν κατενόησε ὡς διὰ μαντικῆς δυνάμεως τὸ μυστήριον τοῦ κάλλους τῆς ἑλληνικῆς τέχνης καὶ πρῶτος αὐτὸς ἀνύψωσε τὴν ἀρχαιολογίαν εἰς ἀληθῆ ἐπιστήμην ἱστορικὴν. Τὰ μέρη θμῶς ταύτης δὲν συνήρωσε διὰ τῆς κριτικῆς μόνης δυνάμεως, ἀλλ' ἐκ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ μάλλον καὶ ἐκ τοῦ μυθιαῦτου αἰσθηματός του ἐξῆλθεν ἀρτία καὶ περικαλλῆς ἡ εἰκὼν τοῦ ὅλου ἐπιστημονικοῦ οἰκοδομηματος, ὅπερ ἐμελλε νέον φῶς καὶ νέαν θερμότητα νὰ μεταδώσῃ καθόλου μὲν εἰς τὸν νεώτερον πνευματικὸν βίον μάλαιστα δὲ εἰς τὴν κλασσικὴν φιλολογίαν. Διὰ τῆς ἐκδόσεως τοῦ σπουδαιότερου τῶν ἔργων του *Geschichte der Kunst des Alterthums*, προσέδωκεν ὁ Βίγκελμανν εἰς τὴν παγκόσμιον ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος καὶ νέον κρίκον, τὴν ἱστορίαν τῆς τέχνης. Αὐτὸς πρῶτος ἀνεγνώρισε τὴν σημασίαν τῆς τέχνης ὅριζας αὐτὴν ὡς τὴν ὑψίστην ἀκμὴν τῆς ἐθνικῆς μορφώσεως λαοῦ τινος, κατέδειξε τὰ ἐν κτῆσιν τῆς ἐργασίας ἐκδηλούμενα χαρακτηριστικὰ τῆς τέχνης καὶ τὰς διαφόρους βαθμίδας τῆς ἀναπτύξεως αὐτῆς (πρὸς βλ. καὶ λ. Βίγκελμανν). Ὡς μέγα δὲ εὐτύχημα πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὅτι κατὰ τοὺς χρόνους ἀκριβῶς ἐκείνους ἡ γῆ ἀπέδωκε πάλιν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα ἀφρόνους θησαυροὺς τῆς ἀρχαίας τέχνης, οὓς ὑπὸ τοὺς κόλπους αὐτῆς ἀπὸ αἰῶνων ἐκρυπτε. Ἐν Περμπέρ, Πραγκλείω, Σινκελί, κάτω Ἰταλίᾳ καὶ ἐν Ποσειδωνίᾳ ἰδίως ἐγένοντο πλείστα σπουδαιότατα εὐρήματα ἀναφερόμενα εἰς πάντας τοὺς κλάδους τῆς ἀρχαίας τέχνης.

Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος αἰῶνος πλείστα σπουδαία γεγονότα συνετέλεσαν κυρίως εἰς τὴν περαιτέρω προκοπὴν τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐπιστήμης. Τὰ μάλιστα ἀξιολογώμενα εἶνε ἡ γαλλικὴ Ἀποστολὴ εἰς Αἰγύπτον ἡ ὑπὸ τοῦ Ἑλγίνου μεταφορὰ εἰς Λονδίον τῶν πλαστικῶν μνημείων τοῦ Παρθενῶνος, ἀνασκαφαὶ διαφορῶν ἰδιωτῶν ἐν Ἑλλάδι καὶ ἰδίᾳ ἡ ἐν Διγίνῃ καὶ ἡ ἐν Φιγαλίᾳ.

Μνηεῖα ἰδιοκτήρας ἔξινον εἰς τὸ ἐν Πρώμῃ Ἰνστιτούτον, (βλ. λ. Ἀρχαιολογικὸν Ἰνστιτούτον), ὅπερ συνεκέντρωσε πλείστους γερμανοὺς καὶ ἄλλους λογίους ὑπὲρ τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἐργαζομένους, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦτο καὶ ὁ Gerhard ὁ ἐκδότης καὶ ἐρμηνευτὴς ἀναριθμῶν μνημείων καὶ ἰδίᾳ ἀγγείων. Τὴν μέθοδον τῆς κριτικῆς ἐρεύνης καὶ ἐρμηνείας τῶν μνημείων δύο κυρίως ἄνδρες κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους προήγαγον, ὁ Welcker καὶ ὁ Otto Jahn, ἕκαστος κατὰ τὴν ἰδιοφυίαν αὐτοῦ. Τὸ τελευταῖον δὲ σημεῖον τῆς

ἀπόφωτοῦ Βίγκελμανν πρώτης περιόδου ἀποτελεῖ τὸ ἔργον (*Handbuch der Archäologie*) τοῦ Ottfried Müller. Ἡ τελευταία περίοδος τῆς ἀρχαιολογίας ἡ τῶν καθ' ἑμᾶς χρόνων ἄρχεται ἀπὸ τοῦ Ἑρρίκου Brunn τοῦ μεγαλοφυοῦς μαθητοῦ τοῦ Welcker. Παρὶ τῆς σημασίας τοῦ Brunn ἐν τῇ ἀρχαιολογικῇ ἐπιστήμῃ ὅρα ἴδιον ἄρθρ. ἐν λέξει Ἑρρ. Προῦννος. Πολυάριθμοι καὶ λίαν γόνιμοι ὑπῆρξαν αἱ ἀνασκαφαὶ καὶ ἐπιστημονικαὶ ἐκδρομαὶ τῆς Β' πεντηκονταετηρίδος τοῦ καθ' ἑμᾶς αἰῶνος. Καὶ ἐν μὲν τῇ Ἀσίᾳ καὶ Μικρᾷ Ἀσίᾳ εἰσράσθησαν κυρίως Ἀγγλοὶ καὶ Γάλλοι, ἐκ τῶν ἀνακαλύψεων δὲ αὐτῶν κατεδείχθη καὶ ἡ σημασία ἣν ἔχει ἡ ἀσιατικὴ τέχνη ἐν τῇ ἀρχαιοτάτῃ ἱστορίᾳ τῆς Ἑλληνικῆς τέχνης. Ἐν δὲ τῇ κυρίως Ἑλλάδι ἐγένοντο πολλὰ ἀνασκαφαὶ ὑπὸ τῆς Ἀρχαιολογ. Ἑταιρίας (βλ. κατωτέρω) καὶ ἄλλων, αἱ σπουδαιόταται δ' ὁμολογουμένως ἦσαν αἱ ὑπὸ τοῦ Schliemann ἐν Μυκῆναις ἀρξάμεναι, αἱ ἐν Ὀλυμπίᾳ ὑπὸ τῆς γερμανικῆς κυβερνήσεως καὶ τελευταῖαι αἱ ἐν τῇ Ἀκροπόλει ὑπὸ τῆς Ἀρχ. ἑταιρίας, διανοίξασαι νέους ὁρίζοντας εἰς τὴν μελέτην τῆς ἱστορίας τῆς ἀρχαίας τέχνης καὶ ἐπιγύσσαι νέον φῶς εἰς πάντας τοὺς κλάδους τῆς ἀρχαιολογίας. [Θ. Σ.]

Ἀρχαιολογικαὶ ἀνασκαφαί. βλ. Ἀνασκαφαί.

Ἀρχαιολογικὴ ἐταιρεία ἐν Ἀθῇναις. Ἰδρύθη τὸ 1837, ἡ δὲ πρώτη γενικὴ συνέλευσις τῶν μελῶν ἐγένετο τῇ 28 Ἀπριλίου ἐν Ἀκροπόλει ὑπὸ τὸν Παρθενῶνα καὶ ἐκεῖ ἐξελέγησαν πρόεδρος μὲν αὐτῆς ὁ τότε ὑπουργὸς τῆς Παιδείας Π. Ρίτζος Νερουλόδης, γραμματεὺς δ' ὁ Ἀλ. Παγκολῆς. Κατὰ τὸν κανονισμὸν τῆς ἐγκριθέντα διὰ Β. Διατάγματος σκοπὸς αὐτῆς ἦτο «νὰ συνδράμῃ εἰς τὴν ἀνεύρεσιν, ἀνέγερσιν καὶ συμπλήρωσιν τῶν ἐν Ἑλλάδι ἀρχαιοτήτων καὶ νὰ ἐξετάξῃ ἐπιστημονικῶς τὰς ἀνευρισκομένας ἀρχαιοτήτας», πρὸς τοῦτα δ' ὤφειλον οἱ ἑταῖροι πάντες νὰ πληρῶνωσι ἄρ. 15 κατ' ἑτος. Τὸ 1848 θμῶς ὁ κανονισμὸς οὗτος ἐτροποποιήθη σπουδαίως διαιρεθέντων τῶν μελῶν εἰς συντελήτη, βουλευτὰ καὶ ἀντεπιστέλλοντα ἐκ τούτων τὰ πρῶτα ὤφειλον νὰ συντελῶσι χρηματικῶς καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν συμφώνως τῇ παρρισμῇ τῶν ἡν ἀέριστος· τὰ ἀντεπιστέλλοντα, ὧν ὁ ἀριθμὸς ὁρίσθη εἰς 60, ἔδει νὰ ἐκλέγυνται μεταξὺ τῶν ἀλλοδαπῶν σοφῶν, ἦσαν δὲ ἀπηλλαγμένα χρηματικῆς εἰσφοράς· τέλος τὰ βουλευόμενα, τριακοντα τὸν ἀριθμὸν, ἐκ τῶν ἡμεδαπῶν σοφῶν ἐκλεγόμενα καὶ ὡσαύτως εἰς οὐδεμίαν χρηματικὴν εἰσφορὰν ὑποχρεούμενα, ἀπετέλεον ἴδιον Σύλλογον συνεδριάζοντα ἀπὸ τοῦ μὲν ὅπως ἀκούτῃ ἀναγνωστικόμενα ὑπομνήματα ἐπιστημονικὰ τῶν βουλευσμένων ἢ τῶν ἀντεπιστελλόντων μελῶν καὶ συζητήσῃ

ἐπ' αὐτῶν, κατὰ διετίαν δὲ θὰ ἐξέδιδεν ἓνα τόμον τῶν ὑπομνημάτων τούτων· οὕτω τὰ μέλη ταῦτα θ' ἀπετελοῦν εἶδος Ἀκαδημίας καὶ πράγματι ἐν τῷ κανονισμῷ τούτῳ λέγεται, ὅτι «θὰ καλοῦνται Σύλλογος τῶν βουλευομένων μελῶν τῆς Ἀρχ. ἑταιρίας μέχρις οὗ ἡ Κυβέρνησις ἀποφασίσῃ περὶ συστάσεως Ἱστορικῆς Ἀκαδημίας», εἰς ἣν ὁ Σύλλογος ἤλπιζε, φαίνεται, σύσσωμος νὰ εἰσέλθῃ. Τῶν τροποποιήσεων τούτων σκοπὸς ἦτο νὰ ἐμπνεύσωσι νέαν ζωὴν εἰς τὴν ἑταιρίαν, ἥτις ἐντὸς δεκά εἰσὼν ἀπὸ τῆς συστάσεώς της ἀντὶ ν' ἀναπτυχθῇ καὶ ἀνδρωθῇ, ὡς ἀπῆται ὁ μέγας καὶ πραγματικὸς ἐθνικὸς προορισμὸς της, ἀπεναντίας ὁσημέραι ἐφθίνεν· αὐτῷ τὸ ἔτος 1815—1816 αἱ τακτικαὶ εἰσπράξεις της εἶχον ἀνέλθῃ εἰς 485 δρ. μόνον· ἀλλὰ καὶ αἱ τροποποιήσεις εἰς οὐδὲν συνετέλεσαν, διότι δὲν εὐρέθησαν, φαίνεται, μέλη ἱκανὰ συντελοῦντα, διατεθειμένα νὰ πληρῶνῃσι διὰ τὰ ὑπομνήματα τῶν βουλευομένων, τὰ ὅποια οὐδέποτε ἐξεδόθησαν. Ἐξηκολούθησαν ὁμοίως ὑφισταμένη ἡ ἑταιρία κατ' ἐπιφάνειαν μάλλον μέχρι τοῦ 1855, ὅτε ἐπαυσε ἐντελῶς ἐνεργεῖν, δεκαοκτὼ ἔτη ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς της. Τὸ διάστημα τοῦτο ἀποτελεῖ τὴν πρώτην περιόδον τοῦ βίου τῆς Ἀρχ. ἑταιρίας, ἡ δὲ δευτέρα ἄρχεται ἀπὸ τοῦ 1858 ὅτε μετὰ τριετὴ ἐντελῇ ἀφάνειαν ἀνεκλήθη αὕτη πάλιν εἰς τὴν ζωὴν τῇ πρωτοδοσίᾳ τοῦ τότε ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας Δ. Χρηστίδου· πρόσθετος αὐτῆς ἐξελέχθη τότε ὁ Ν. Κωστής, γραμματεὺς δ' ὁ Κ. Πιττάκης, τὸ δ' ἐπόμενον ἔτος ἀντικατεστάθησαν ὁ μὲν ὑπὸ τοῦ Φιλίππου Ἰωάννου, ὁ δὲ Πιττάκης ὑπὸ τοῦ Στ. Κουμαρινοῦ, ὅστις ἔκτοτε ἐξακολούθει τὸν γραμματεὺς τῆς ἑταιρίας· ὑπὸ τῆς πείρας σοφισθέντες παρέλασαν εἰς τὴν νέον κανονισμὸν, τὸν ἐγκριθέντα τὸ 1862, ἐκ τοῦ τοῦ 1848 μόνον ὀλίγα τινά, ὅσα ἦσαν πρακτικώτερα· διότι κύριος σκοπὸς τῆς ἑταιρίας ἐθεωρήθη κατὰ τὰς λέξεις τοῦ γραμματεῖος ἐν τοῖς πρακτικοῖς τοῦ 1861, ἡ περιποίησις, ἀνάστωσις, συντήρησις, συναγωγή καὶ διευθετήσις τῶν προγονικῶν μνημείων· ἡ δὲ ἐπιστημονικὴ διαφώτισις τῆς ἀρχαιότητος κατὰ δευτέρον μόνον λόγον σκοπεῖται. Ἐξεβλήθη λοιπὸν ἐκ τοῦ νέου κανονισμοῦ πᾶν τὸ σχετιζόμενον πρὸς τὴν ἐπὶ τὸ ἀκαδημαϊκώτερον ὁργάνωσιν τῆς ἑταιρίας καὶ ἐτέθη μόνον τὸ ἄρθρον, ὅτι ἡ ἑταιρία φροντίζει πρὸς τοὺς ἄλλοις καὶ περὶ δημοσιεύσεως ἀρχαίων ἐπιγραφῶν, περιγραφῶν καὶ ἐξηγήσεων παντὸς εἶδους μνημείων. Ἐν τῇ ἐφαρμογῇ δὲ τοῦ κανονισμοῦ τούτου καταφαίνεται ἡ διαφορὰ ἐν τούτῳ, ὅτι ἐν ᾧ κατὰ τὴν πρώτην περίδον ἡ ἑταιρία ὡς ἐν τῶν κυριωτάτων μελημάτων της ἐθεώρησε τὴν ἀναστήλωσιν καὶ συμπληρώσιν τῶν μεγάλων μνημείων τῆς ἀρχαιότητος, Παρθενῶνος, Ἐρεθελίου καὶ λοιπῶν, ἀπὸ τῆς ἀνασυστάσεώς της ἐπωφελήθη πρὸ παντὸς δι' ἰδίαν ἀνασκαφῶν καὶ γενναίων ἀγορῶν

ν' ἀνακαλύψῃ καὶ σῶσιν ἀπὸ τῆς καταστροφῆς ἡ τῆς ἀπεμπολήσεως εἰς τὸ ἐξωτερικὸν πολυτιμα ἄρχαία, μνημείων δὲ ἐπισκευὰς καὶ ἀναστήλωσις ἀμφιδόλου καλαιοθησαίας καὶ ἐπιστημονικῆς ἀκριβείας ἐπεχειρήσε μόνον ἐκεῖ, ὅπου ἦσαν ἀπολύτως ἀναγκαῖαι. Ἐλθωμεν ἤδη εἰς τοὺς πόρους καὶ τὰ ἔργα αὐτῆς ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς της μέχρι τέλους τοῦ 1888 (τὰ Πρακτικά τοῦ 1889 δὲν ἐξεδόθησαν εἰσέτι). Αἱ εἰσπράξεις τῆς πρώτης περιόδου ἡ κάλλιον τῶν ἐτῶν 1837—1849 (ἀπὸ τοῦ 1850—1855, ὅτε ὑφίστατο ἀκόμη ἡ ἑταιρία, δὲν ἐξεδόθησαν Πρακτικά, ὥστε ἄγνωστοί εἶναι τῶν ἐτῶν τούτων αἱ εἰσπράξεις καὶ δαπάναι) ἀνῆλθον ἐν ὅλῳ εἰς θρ. 42 771, δι' αὐτῶν δὲ καὶ ἐκείνων δακ. μέχρι τοῦ 1855 εἰσέπραξεν, ἐξετέλεσεν ἔργα προφανῶς ὑπέρτερα τῶν γλιτρωμένων μέσων της· διότι ἀνέσκαψε τὸ ὠρολόγιον τοῦ Κυρρήστου, οὗ ὁ περίεξ χώρος ἐξωράθη καὶ διὰ σιδηρῶν κυκλίδων περιεβλήθη τὸ 1872 ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, ἐκαθάρισε τὸ μνημεῖον τοῦ Θρασύλλου, τὸν Ἀρειον Πάγον καὶ τῆς Ἀκροπόλεως πρὸ πάντων τὰ περὶ τὴν Παρθενῶνα καὶ τὸ Ἐρεθελίου μέρη, ἐλευθερώσας τὰ κτίρια ταῦτα ἀπὸ μεταγενεστέρων ἐρείπιων, ἀνεστήλωσε δὲ καὶ μέρη τῶν τοίγων καὶ τινὰς κίονας τοῦ Παρθενῶνος, κατεσκευάσας τὴν μαρμαρινὴν ἀναβάθρην τῆς Ἀκροπόλεως, ἐπεχειρήσε τὴν ἀνασκαφὴν τοῦ Ὠδεῖο τοῦ Πρωτόου καὶ τοῦ Διονυσιακοῦ θεάτρου, ἀλλὰ περητῆθη τῆς μὲν πρώτης φοδῆθῃς τὴν ὑπεράρκον δαπάνην, ἀρῶ ἐξώδευσε διαγίλιας θρ. τῆς δὲ δευτέρας ἀπατηθῆναι καὶ νομίσαστα, ὅτι ἐξέλιπε τὸ θέατρον μὲν εἰς ἴχνη· ὅτε ἀνέσκαψεν οὐκ ἔτι τινὰ ἐν Ἀθήναις παρὰ τὴν ἐκκλησίαν Ὑπαπαντῆν, ἐνθα ἀνεκαλύφθησαν πλείστα ἐπιγραφαὶ καὶ ἄλλα ἄρχαία καὶ τέλος ἐπεχειρήσθη ἄλλα μικρότερα ἔργα ἐν Ἀθήναις, Παιραιῖ, Μυκῆναις καὶ ἄλλαχοῦ· Ἡ δευτέρα περίοδος ἐληφρονύμησεν ἀπὸ τῆς πρώτης μικρὸν τι ποσὴν εἰς μετρητὰ καὶ μετροχὰς καὶ ὀλίγα ἄρχαία, μέχρι δὲ τοῦ 1870 αἱ πρόσδοι αὐτῆς περιωρίζοντο εἰς τὰς τακτικὰς καὶ ἐκτάκτους συνδρομας τῶν ἐταίρων καὶ ἄλλων φιλαρχαίων καὶ εἰς τὸ εἰσόδημα τῆς μικρᾶς τῆς περιουσίας. Τὸ 1870 ὁμοῦς προστέθη εἰς τοὺς πόρους αὐτῆς σπουδαῖον εἰσόδημα ἐκ κεφαλαιῶν 180 χιλ. δρ., τὰς ὁποίας εἶχε συλλέξει ἐπιτροπὴ τις, τῶν φιλαρχαίων κληθεῖσα, αὐτὰς τὸ 1865 καὶ ἀποτελούμενη ὑπὸ τῶν διευθυντῶν τῆς Ἐθν. Τραπεζῆς Γεωργίου Σταύρου, Πενιέρη, Βασιλείου, Κεχαγιά καὶ τῶν Π. Καλλιγὰ καὶ Ἀλ. Παγκαδῆ· σκοπὸς αὐτῶν ἦτο νὰ συλλέξωσι διὰ λαχείου ποσὸν τι μέγα καὶ νὰ ἐπιχειρήσωσι κατόπιν ἔργα ἀρχαιολογικὰ σπουδαῖα καὶ πολυδάπανα· μετὰ τέσσαρα ἔτη ὁμοῦς ἄλλως σχεφθέντες πρεβιδωκαν εἰς τὴν Ἀρχ. ἑταιρίαν τὰς εἰς τότε εἰσπραχθείσας 180 χιλ. καὶ τινὰ ἀξιόλογα ἄρχαία, τὰ ὅποια εἶχεν ἀποκτήσῃ ἡ Ἐπιτροπὴ,

καὶ διελύθησαν. Εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν ταύτην ἤλθον μεγάλοι ὀφείλονται καὶ διὰ τὸ ὑπ' αὐτῆς συλλεγθὲν ποσὸν καὶ διὰ τὴν ἰδέαν τοῦ λαχείου, ἣν ἐγκολπωθὲν ἠθέλησε μετὰ τὴν Ἐπιτροπὴν νὰ ἐκμεταλλεῖται ὑπὲρ τῶν ἀρχαιοτήτων καὶ τὸ Συμβούλιον τῆς Ἀρχ. ἑταιρείας τῷ ὄντι δὲ ἀπὸ τοῦ 1874 ἐπιτραπέντος διὰ Β. Διατάγματος καὶ κατόπιν διὰ νόμου ἐκδίδει ἡ ἑταιρεία κατ' ἔτος (ἀπὸ τοῦ 1888 ἕως τοῦ ἔτους) λαχεῖον, ἐκ τῶν εἰσπραξέων τοῦ ὁποῦ μετὰ τῶν τόκων τῶν κεφαλαίων τῆς καὶ τῶν τακτικῶν καὶ ἐκτάκτων συνδρομῶν τῶν ἑταίρων καὶ ἄλλων καρποῦται νῦν καθαρὸν ἐτήσιον εἰσόδημα 100 χιλ. δρ. περίπου ἀπὸ τοῦ 1858 δὲ μέχρι τοῦ 1888 εἰσέπραξεν ἐν ὅλῳ ὑπὲρ τὸ ἐν καὶ ἡμισυ ἑκατομ. καὶ ἐδαπάνησε κατὰ τὸ αὐτὸ διάστημα εἰς ἔργα καθαρῶς ἀρχαιολογικά 1,367,000 δρ., ἥτοι 613,714 δρ. εἰς ἀνασκαφάς, 217,170 δρ. εἰς ἀγράς ἀρχαίων, 163,765 δρ. εἰς καταρτισμὸν τοῦ μουσείου τῆς δηλ. εἰς ἀρχαιοθήκας, ἐπισκευὴς καὶ συγκολλησεις ἀρχαίων καὶ εἰς προσωπικὸν φυλάκων καὶ τὸ ὑπόλοιπον εἰς σχηματισμὸν βιβλιοθήκης, ἐκδόσιν Πρακτικῶν καὶ Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος, εἰς προσωπικὸν γραφείου, ἐφόρων καὶ φυλάκων ἐπαρχιακῶν μουσείων καὶ μνημείων κτλ. Δι' ἀνασκαφαί, αἵτινες, ὡς βλέπομεν ἀπερρόφησαν τὸ ἡμισυ σχεδὸν τοῦ ὅλου ποσοῦ τῶν δαπανηθέντων, ὑπῆρξαν παντοτε τοῦ κυριώτερον μέρους τῆς ἑταιρείας κατὰ τὴν δευτέραν περίοδον δι' αὐτῶν οὐ μόνον κατηρτίσθησαν κατὰ μέγα μέρος αἱ συλλογαὶ τοῦ μουσείου τῆς ἑταιρείας, ἀλλὰ καὶ ἡ τοπογραφία καὶ ἡ ἱστορία τῆς τέχνης ἐν γένει καὶ ἡ γνώσις τοῦ πολιτικοῦ, ἰδιωτικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ βίου τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῆς ἐντελοῦς παρακμῆς προήχθησαν ἀνυπολογιστως διὰ τῆς ἀποκαλύψεως ἡ ἀνακαλύψεως πλείστων μνημείων ἀρχιτεκτονικῶν, γλυπτῶν καὶ ἄλλων καὶ ἐπιγραφῶν. Ἐνταῦθα ἔφηρον μόνον ἡ ἀπαριθμήσωμεν τὰς ἐν Ἀθῆναις καὶ ἀλλοῦ τῆς Ἑλλάδος ἐνεργηθείσας ἀνασκαφὰς ἐπιτρέπεται. Ἐν Ἀθῆναις συνετελέσθη δαπάναις τῆς ἑταιρείας ὁ καθαρισμὸς ὅλης τῆς Ἀκροπόλεως, ἐκ τῶν χωμάτων τῆς ὁποίας ἐξήχθησαν ἀνέλιπτοι θησαυροὶ πρὸ πάντων ἔργων γλυπτῶν καὶ πλῆθος μέγα ἐπιγραφῶν. Περὶ αὐτῆς ἀνεσκαφῆς τὸ θέατρον τοῦ Διονύσου (τὸ Ὀδρεῖον τοῦ Περσίου μετὰ τὴν παραίτησιν τῆς ἑταιρείας εἶχεν ἀνασκαφῇ ἤδη τὸ 1856 καὶ 1857 ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῆς Παιδείας), τὸ Ἀσκληπιεῖον καὶ ὁ μεταξὺ τῶν δύο θεάτρων, χώρος ἡ διὰ τὰ ἔργα ταῦτα δαπάνη ἀνῆλθεν εἰς πολλὰς μυριάδας (μόνον διὰ τὸ Ἀσκληπιεῖον ἐδαπανήθησαν 50 χιλ. δρ.), ἀλλὰ καὶ τὰ ἀποτελέσματα ὑπῆρξαν ἀντάξια αὐτῶν. Ἀπώτερον τῆς Ἀκροπόλεως ἀνεσκαφῆσαν ἡ Στοὰ τοῦ Ἀτάλου, ἐν τῶν σπουδαιότατων μνημείων καὶ ἄλλως καὶ διὰ τὴν τοπογραφίαν τῶν Ἀθηνῶν,

ἡ Στοὰ τῶν Γιγάντων, τὸ λεγόμενον γυμνάσιον τοῦ Ἀδριανοῦ, τὸ Δεῦλον καὶ τὸ πρὸ αὐτοῦ νεκροταφεῖον, τὰ περὶ τὸ Ὀλυμπεῖον μέρη καὶ ὁ χώρος τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἀγ. Δημητρίου Κατηφόρη, ἐνθα εὗρεθῃσαν πλείστοι ἐπιγραφαὶ διαλευκίνουσαι τοὺς περὶ τῶν ἐφεθῶν θεσμούς κατὰ τοὺς μακεδονικοὺς καὶ ῥωμαϊκοὺς χρόνους. Ἐν τῇ λοιπῇ Ἀττικῇ καὶ ταῖς ἄλλαις ἐπαρχίαις ἐνηργήθησαν ἀνασκαφαὶ ἐν Πειραιεὶ, Φαλήρῳ, Σπάτα, Ἐλευσίνι, Ἐρωπῷ, Πλαταιαῖς, Ὠθαίαις, Θισίῃ, Θεσπιαῖς, Λεβαδείᾳ, Χαίρωνείᾳ, Ἀλαῖς τῆς Λοκρίδος, Τανάγρα, Ἐρετρία, Μεγάρους, Κορίνθῳ, Μυκῆναις, Ἡραίῳ, Ναυπλίῳ, Ἐπίδαυρῳ, Τεγέα, Σπάρτῃ, Κορώνῃ καὶ ἀλλοῦ. Τῶν ἀνασκαφῶν τούτων σπουδαιότεραι εἶναι αἱ ἐν Ἐλευσίνι, Ἐρωπῷ, Μυκῆναις καὶ Ἐπίδαυρῳ ἐν τῇ πρώτῃ ἐπὶ σειρᾷ ἐτίον ἐργαζομένη ἀνεκάλυψε διὰ μεγάλης δαπάνης ἐλόκληρον τὸ ἱερὸν τῆς Διμήτρος, ἐν Ἐρωπῷ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀμφιαράου, ἐν Μυκῆναις κατ' ἄρχος μὲν συνετέλεσεν ὅτι ὁ Σίλιμαν εἶχεν ἀφῆρει ἡμιτελεῖς, κατόπιν δὲ ἀνεκάλυψε καὶ ἀνεσκαψὲ τὸ ἀνάκτορον μετὰ μέρους τῆς λοιπῆς Ἀκροπόλεως, πρὶν δὲ τούτοις πλήθος προϊστορικῶν τάφων τέλος ἐν Ἐπίδαυρῳ ἀνεσκαψὲ τὸ λαμπρὸν θέατρον, δύο ναοὺς καὶ ἄλλα κτίρια, εὗρε δ' αὐτῶν ἔργα γλυπτὰ πολλὰ καὶ σπουδαίας ἐπιγραφάς. Περὶ αὐτῶν, ἵνα προσέσωμεν καὶ τὰ νεώτατα ἔργα, ἐσκαψεν ἐν Μεγάρους καὶ παρὰ τὴν Σπάρτην ἐν θέσει Βαφειᾷ καλουμένῃ, ἐνθα ἐν τάφῳ προϊστορικῷ ἀνεκαλύφθησαν ἀνεκτίμητα κειμήλια, ἐφέτος δὲ (1890) ἐσκαψὲ καὶ σκαπτεῖ ἐν Ἀθήναις εἰς δύο μέρη, Ἀγίαν Τριάδα καὶ παρὰ τὸ ὠρολόγιον τοῦ Κυρρήσιου, ἐνθα ἀποκαλύπτεται μεγάλη Στοὰ, ἐξω τῶν Ἀθηνῶν δὲ ἐν Ῥαμνοῦντι, Ἐρωπῷ, Μυκῆναις, ἐν τῷ χωρίῳ Κατοίγκρι παρὰ τὸ Ναυπλίον καὶ ἐν Ἀμύκλαις τῆς Λακωνίας. Τὰ ἐκ τῶν ἀνασκαφῶν τούτων εὕρηματα, τὰ μὲν γλυπτὰ καὶ αἱ ἐπιγραφαὶ παρεδόθησαν συμφώνως τῇ ὁργανισμῷ τῆς ἑταιρείας, ὅστις κηρύσσει κτήμα τοῦ ἱερῶν πάντα τὰ ὑπ' αὐτῆς ὁπωσδήποτε ἀποκτιώμενα ἀρχαῖα, καὶ κατετέθησαν εἰς τὸ νεώδητον Ἑθνικὸν Μοσεῖον καὶ τὰ νομίσματα εἰς τὸ Νομισματικόν, τὰ δὲ λοιπὰ πάντα φυλάττει ἐπὶ τοῦ παρόντος αὐτὴ ἡ ἑταιρεία νῦν μὲν ἐν τῷ Πολυτεχνείῳ, πρότερον δ' ἐν τῷ Βαρθολομαίῳ. Ἐν τῷ Πολυτεχνείῳ κατέχει νῦν ἡ ἑταιρεία τέσσαρας μεγάλας αἰθούσας, ἐν μιᾷ τῶν ὁποίων εὕρηται ἡ ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου Δημητρίου δωρηθεῖσα τῇ Ἑθνικῇ πολιτικῇς Διγυπτικῇ συλλογῇ, ἐν ἄλλῃ ἡ τῶν Μυκηναίων καὶ ἄλλων τῆς αὐτῆς ἐποχῆς ἀρχαιοτήτων καὶ ἐν ἄλλαις δύο τὰ πῆλινα ἀγγεῖα καὶ ἐδῶλια, τὰ γαλκὰ καὶ μολύβδινα κ.λ. Ἡ κατάταξις καὶ ἐκθεσις αὐτῶν ἐγένετο μετὰ τὴν ἐπιστημονικῆς ἀκριβεῖας καὶ φιλοκαλίας, ὅση δὲν παρατηρεῖται συχνὰ καὶ ἐν εὐρωπαϊαῖς μουσείοις, ὡς αὐτοὶ οἱ ξῆνοι ὁμολογοῦσι. Με-

χρι δὲ τέλους τοῦ 1888 τὰ ὑπὸ τῆς ἐταιρίας ἀνακαλυφθέντα ἢ ἀγορασθέντα ἀρχαῖα μετὰ τῶν ἐλπίων δωρηθέντων αὐτῇ (πλὴν τῶν νομισμάτων, τῶν προϊστορικῶν ἀρχαιοτήτων ἐκ Μυκηνῶν, Σπάτα καὶ Βαφειῶν, πλὴν τῶν ἐν τῇ Ἀκροπόλει Ἀθηνῶν εὐρεθέντων καὶ τῶν ἐν τοῖς ἐπαρχιακοῖς μουσείοις κατατεθέντων) ἀνέρχοντο ἐν ὅλῳ εἰς 17,800, ὧν 4,520 λίθινα, 4,307 ἀγγεῖα πηλῖνα, 1,990 πηλῖναι μορφαί, 2,866 μολύβδινα (ἐκ τούτων 1,347 σύμβολα, 453 σταθμά, 563 μολυβδοδούλλαι), 1,202 χαλκᾶ (ἐξ ὧν 118 σταθμά), 205 χρυσᾶ, 73 ἀργυρᾶ, 1,079 λύγνοι, 290 πηλῖνα σκεύη, 192 πηλῖναι μῆτραι κλπ. Πλὴν τούτων συνέλεξεν ἡ ἐταιρία καὶ ὑπὲρ τὰς 10 χιλ. λαβὰς πηλίνων ἀμφορέων ἐνεπιγράφους (ἰδ. λ. Ἀμφορεύς). Ἐν ταῖς ἐπαρχίαις δὲ ἐσχημάτιζε τοπικάς συλλογὰς καθ' ἑκάστην πλουτιζόμενας: ἐν Ἐλευσίνι, Ἰρωπῇ, Θήβαις, Θεσπιάς, Τανάγρα. Χαιρωνείᾳ, Δελφοῖς, Μυκῆναις, Ἄργει, Ἐπιδαύρῳ, Σπάρτῃ, Μυκόνῳ. Ταῦτα εἶναι περίπου τὰ ἔργα, δι' ὧν προσεπάθητε νὰ ἐπιτύχη ἡ ἐταιρία τὸν κύριον σκοπὸν τῆς, τὴν ἀνάσσειν, συναγωγῇ, συντήρῃσιν καὶ διευθετήσιν τῶν προγονικῶν κειμηλίων· χάριν δὲ τοῦ δευτερεύοντος, ἥτοι τῆς ἐπιστημονικῆς διαφωτίσεως τῶν ἀρχαιοτήτων, πρῶτον μὲν προσεπάθητε νὰ σχηματίσῃ βιβλιοθήκην ἐιδικήν, ἥτις δὲν εἶναι μὲν ἀκόμῃ ὅσον εἶδει πλουσία, ἀποτελεῖ ὅμως ἀνεκτίμητον βοήθημα καὶ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς ἐταιρίας καὶ εἰς τοὺς ἀρχαιολογούντας ἐκ τῶν ἡμετέρων, ἰδίως ἐνεκα τῆς μεγίστης καὶ ἀκατανόητου πτωχείας τῆς Ἐθν. βιβλιοθήκης εἰς βιβλία τοῦ κλάδου τοῦτο· ἐπειτα ἀνέλαβεν ἀπὸ τοῦ 1883 νὰ ἐκδίδῃ ἰδίᾳ δαπάνῃ πλὴν τῶν Πρακτικῶν καὶ τὴν Ἀρχαιολογικὴν ἐφημερίδα, ἣν ἀπὸ τοῦ 1837 μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ σχεδὸν (1860) ἐξέδιδε δαπάναις τῆς Κυβερνήσεως ὁ Πιττάκης, κατόπιν δὲ ἐξεδόθησαν πάλιν δαπάναις τῆς Κυβερνήσεως δώδεκα τεύχη τὸ 1862 καὶ πέντε μόνον ἀπὸ τοῦ 1869 ἕως 1874· ἀφ' οὗτο ὅμως ἀνέλαβεν ἡ ἐταιρία αὐτήν, ἐκδίδεται ὅχι μόνον τακτικῶς (τέσσαρα τεύχη κατ' ἔτος μετὰ τριῶν πινάκων τοῦλάχιστον ἑκάστον), ἀλλὰ καὶ μετ' ἀσυγκρίτως μείζονος φιλοκαλίας καὶ ἀκριθείας περὶ τε τὴν ἐκτύπωσιν καὶ τὴν παρασκευὴν τῶν πινάκων. (βλ. καὶ Εὐθ. Καστόρη, Ἱστορικὴ ἐκθεσις τῶν πράξεων τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς ἐταιρίας ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως αὐτῆς τὸ 1837 μέχρι τοῦ 1879 τελεωθέντος. Ἀθῆν. 1879). [X.T.]

Ἀρχαιολογικὸν Ἰνστιτούτον.

Ἰδρυθὲν ἐν Ῥώμῃ τὸ 1829 ὑπὸ τινων λογίων καὶ καλλιτεχνῶν, ἐν οἷς καὶ ὁ τότε πρεσβευτὴς τῆς Πρωσίας παρὰ τῇ αὐλῇ τοῦ Βατικανοῦ Bunsen καὶ ὁ ἀρχαιολόγος Gerhard, σκοπὸν προέθετο νὰ συλλέγῃ καὶ καθιστᾷ γνωστὰς τοῖς ἐν Εὐρώπῃ λογίοις εἰδήσεις περὶ ἀνασκαφῶν καὶ ἀνακαλύψεων ἀρχαιολογικῶν καὶ νὰ

δημοσιεύῃ μνημεῖα ἀνεκδότα μετὰ περιγραφῆς καὶ ἐξηγήσεως. Ὁ πλήρης τίτλος αὐτοῦ ἦν Istituto di corrispondenza archeologica, ἐξ αὐτοῦ δὲ ἐπὶ δηλοῦται, ὅτι ἡ ἐπιστήμη, ὅπως εἰπεῖν, γλῶσσα αὐτοῦ ἦν ἡ ἰταλικὴ δὲν ἀπεκλείετο ὅμως καὶ ἡ γαλλικὴ οὐδὲ ἡ λατινικὴ· διότι ἐξ ἀρχῆς τὸ ἴδρυμα ἐθεωρήθη δι' ἐθνέας· ἐνεκα τούτου συγχρόνως ἐν Ῥώμῃ συνεστήθησαν καὶ τρία ἐξωτερικὰ τμήματα, ἐν ἐν Γερμανίᾳ, ἄλλο ἐν Γαλλίᾳ καὶ τρίτον ἐν Ἀγγλίᾳ ἀνταποκρινόμενα μετὰ τοῦ κεντρικοῦ ἑκάστον αὐτῶν διηγουμένο ὑπὸ γραμματέων, ἡ ἀνωτέρα ὅμως ἐποπτεία ἦν ἀνατεθειμένη εἰς πολυμελὲς συμβούλιον, οὗ τὰ πλείστα τῶν μελῶν διέτριβον ἐντὸς τῆς Ἰταλίας. Τὰ ἐξωτερικὰ τμήματα δὲν ὑπόκειμιντο ὅπως ἀνεμνετο, μόνον τῇ γαλλικῇ ἐξέδιδον τόμους τινὰς ἰδίου περιοδικοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον Nouvelles Annales publiées par la section française de l'Institut archéologique, μέχρις οὗ μετὰ τὸ 1848 ἐπαύσαν ὑφιστάμενον. Τὸ ἐν Ῥώμῃ ὅμως ἐξηκολούθησε μέχρι τοῦ 1886 ἂν καὶ προσέκοψε πολλάκις εἰς πολλὰς ὁλικὰς τε καὶ ἄλλας δυσχερείας, ἐκδίδον τὰ τρία περιοδικὰ 1) Bulletin di corrispondenza archeologica, ἐκδιδόμενον κατὰ μῆνα καὶ διαδίδον ταχέως πληροφορίας περὶ ἀνασκαφῶν καὶ ἀνακαλύψεων· 2) Monumenti inediti, ἐν τεύχῳ κατ' ἔτος εἰς μέγα σχῆμα περιέχον εἰκόνας μνημείων ἀνεκδότην καὶ 3) Annali dell' Istituto, εἰς τόμους κατ' ἔτος μετὰ πινάκων προσθέτων περιέχων ἐξηγήσεις τῶν ἐν τοῖς Monumenti δημοσιευμένων μνημείων καὶ ἄλλας ἀρχαιολογικάς πραγματείας. Πόσον τὰ περιοδικὰ ταῦτα συνετέλεσαν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἀρχαιολογικῶν σπουδῶν ἐν Εὐρώπῃ, εἶναι ἀδύνατον νὰ ὑπολογίσωμεν· ἡ τακτικὴ ὅμως ἐκδοσις αὐτῶν ἴσως δὲν θὰ προέκοπτεν ἄνευ τῆς συνδρομῆς τῆς πρωτοκίτης Κυβερνήσεως, ἥτις τὸ 1842 ἀνέλαβε νὰ πληρῶν τὸν μισθὸν τοῦ πρώτου γραμματέως ἀντὶ τοῦ δικαιώματος τοῦ νὰ ἐπικυρόνῃ τὴν ἐκλογὴν αὐτοῦ. Βραδύτερον ἡ ἐπιγορήγησις τῆς Πρωσίας ἠδυνήθη κατὰ πολὺ, οὕτω δὲ τὸ Ἰνστιτούτον, οὗ οἱ μὲν ἱδρύται καὶ διευθύνεται, πλὴν ἐλπίων ἐξαίρεσις, οἱ δὲ γραμματεῖς πάντοτε ἄνευ ἐξαίρεσεως γερμανοὶ ὑπῆρξαν, ὅχι μόνον ἀπώλῃς τὸν διεθνὴ χαρακτήρα του, ἀλλὰ καὶ μετεβλήθη λεληθὼς ἀπὸ ἰδιωτικοῦ εἰς δημοσίον πρῶτον ἴδρυμα. Ἐπιστήμως δ' ἀνεγνωρίσθη ὡς τοιοῦτο τὸ 1871, τὸ δὲ 1874 ἐδόθη αὐτῷ ὁ χαρακτηρισμὸς ἱδρυματος τῆς γερμανικῆς αὐτοκρατορίας, διευθυνομένου ὑπὸ ἐπιτροπῆς ἐθνεοῦσης ἐν Βερολίνῳ καὶ συγκατεμένης ἐκ μελῶν τῆς Βερολινέως Ἀκαδημίας καὶ ἐξ ἄλλων κατοικούντων τῶν μὲν ἐν Βερολίνῳ, τῶν δ' ἐν ἄλλαις πόλεσι τῆς Γερμανίας. Συγχρόνως τῇ μεταρρυθμίσει ταύτῃ ἰδρύθη καὶ τμήμα Ἀθηνῶν τὸν αὐτὸν ὄν καὶ τὸ ἐν Ῥώμῃ σκοπὸν ἔχον

καὶ διευθυνομένων κατ' ἀρχὰς μὲν ὑπ' ἐνός, νῦν δὲ ὑπὸ δύο γραμματέων, πρώτου καὶ δευτέρου· γραμματεῖς αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς του ἐγένοντο ὁ Lüders, ὁ Köhler, ὁ Petersen. νῦν διευθύνεται ὑπὸ τοῦ Dörpfeld ὡς πρώτου γραμματέως καὶ τοῦ Wolters δευτέρου. Ἀπὸ τοῦ 1886 ἐπῆλθε τροποποίησις τις εἰς τὴν ἐκδοσιν τῶν διαφόρων τοῦ Ἰνστιτούτου περιοδικῶν· τὰ Monumenti inediti ἐκδίδονται νῦν ἐν Βερολίνῳ ὑπὸ τὸν τίτλον Antike Denkmäler. Αὐτῶν ἐκδίδεται καὶ τὸ Jahrbuch des archäologischen Institutes ἀντὶ τῆς Archäologischen Zeitung, ἣν ἔδρυσεν ὁ Gerhard, εἰς δ' ἀναλαμβάνει κατόπιν τὸ Ἰνστιτούτον· τρίτον ἐκδίδεται ἐν Βερολίνῳ ἡ Ephemeris epigraphica ὡς συμπλήρωμα τοῦ Corpus inscriptionum Latinarum Ἐν Ῥώμῃ δημοσιεύεται νῦν μόνον ἐν περιοδικῶν Mittheilungen des archäologischen Institutes, Römische Abtheilung. Ἐν Ἀθῆναις δὲ ἀπὸ τοῦ 1876 τὸ Mittheilungen κτλ. Athenische Abtheilung. Τὸ Ἰνστιτούτον συντηρεῖ διαρκῶς ἐν Ἰταλίᾳ καὶ Ἑλλάδι ὡς ὑποτρόφους πέντε νεαροὺς ἀρχαιολόγους. [X.T.]

Ἀρχαιοπτερυξ (Παλαιόντερος).

ἀπολελειμμένον σπονδυλῶτον ζῷον, ἰσομέγεθες

τῶν ἐνουχίων αὐτοῦ δακτύλων καὶ ἐπὶ τοῦ οὐραίου φέρει πτερὰ, ἔχει δὲ τὰ ἐπίσθια ἄκρα ὅμοια πρὸς τὰ τῶν πτηνῶν, συμπεραίνουσιν, ὅτι ἀποτελεῖ διαμὲν συνδετικόν, συνδέοντα τὰ πτηνὰ μετὰ τῶν ἑρπετῶν. Δύο μόνον τούτου δείγματα εὐρέθησαν ἐν τοῖς λατομείοις τοῦ λιθογραφικοῦ σχιστολίθου τοῦ Σολωχόφιν, ἀνήκοντος εἰς τὴν Ἰουράτιον περίδον. [K.M.]

Ἀρχαιότερος Ἰδύκων. Παροῦν, ἐπὶ εὐρύθους. (βλ. Ἰδύκος).

Ἀρχαιότης, τὸ ἀπὸ τῆς προτεραιότητος κατὰ τὸν διορισμὸν ἢ τὸν προδιδακτὸν παρὰ τὸν δικαίωμά τινας ἐπὶ τῶν τοῦ αὐτοῦ βαθμοῦ ἢ τῆς αὐτῆς τάξεως πολιτικῶν ἢ στρατιωτικῶν ὑπαλλήλων. Καὶ ἐπὶ μὲν τῶν πολιτικῶν ὑπαλλήλων ἡ ἀρχαιότης παράγει συνήθως τιμητικὰ μόνον δικαιώματα, ὡς τὸ τοῦ προεδριάρχου, παρὰ δὲ τοῖς στρατιωτικοῖς καὶ οὐσιαστικά. Οὕτως ἐκ τῶν χηρευουσῶν θέσεων ἀνορθωσάμενοι, ὑπολογιστῶν καὶ λοχαγῶν ἀπονέμονται ἐν ἑκάστῳ ὅπλῳ τὰ μὲν δύο τρίτα κατ' ἀρχαιότητα, τὸ δ' ἕτερον τρίτον κατ' ἐκλογὴν. Αἱ δὲ χηρεύουσαι θέσεις ταγματάρχων ἀπονέμονται ἐν ἑκάστῳ ὅπλῳ ἐξ ἡμισείας μὲν κατ' ἀρχαιότητα, ἐξ ἡμισείας δὲ κατ' ἐκλογὴν. Μόνον δὲ οἱ βαθμοὶ οἱ ἀνώτεροι τοῦ ταγματάρχου ἀπονέμονται κατ' ἐκλογὴν ὑπὸ τοῦ βασιλέως. (Ἀρ. 12—14 τοῦ Ν. 16 Ὀκτωβρίου 1861). Μεταξὺ δύο ἢ πλείονων πολιτικῶν ὑπαλλήλων διορισθέντων κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν διὰ τοῦ αὐτοῦ διατάγματος ἀρχαιότερος λογίζεται ὁ κατὰ τὴν ἡλικίαν πρεσβύτερος. Μεταξὺ δὲ στρατιωτικῶν κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν καὶ εἰς τὸν αὐτὸν βαθμὸν προδιδακτῶν μόνον ἡ ἀρχαιότης κανονίζεται ἐκ τῆς ἀρχαιότητος, ἣν

πρὸς τὴν περιστέρα· τὸ ζῷον τοῦτο ὡς ἐκ τῆς κατασκευῆς τῆς λεκάνης, τῶν πλευρῶν, τοῦ κρανίου, τῶν δοντωτῶν αὐτοῦ σιαγόνων καὶ τοῦ ἐξ 20 σπονδύλων μακροῦ αὐτοῦ οὐραίου πλησιάζει πρὸς τὰ ἑρπετά. Ἐπειδὴ ὅμως ἐπὶ

ἑκάστον ἐξ αὐτῶν ἐκείνητο εἰς τὸν ἀμέσως κατώτερον βαθμὸν ἐν ἴσῃ δὲ μορᾷ ἀνατρέχοντες εἰς τὴν ἀρχαιότητα τοῦ ἀμέσως κατωτέρου βαθμοῦ καὶ οὕτω καθέξῃς μέχρι τοῦ βαθμοῦ δεκανέως. (Ἀρ. 4 Δ. 16 Ὀκτωβρίου 1861).

Πέλλαν, κατέστησε τὴν αὐτὴν αὐτοῦ κέντρον ἑλληνικῆς παιδείας καὶ τέχνης. Παρ' αὐτῷ ἐ-
 ξησεν ὁ ζωγράφος Ζεύξης, οἱ ποιηταὶ Ἀγάθων
 καὶ Χοιρίλος, ὁ κιθαριστὴς Τιμοθεός, ὁ Εὐρι-
 πίδης καὶ αὐτὸς ὁ Πλάτων. [Α.]

2) Ὁ Καππαδόξ, στρατηγὸς τοῦ βασιλέως
 τοῦ Πόντου Μιθριδάτου τοῦ μεγάλου. Τῷ 88
 π.Χ. ἐνίκησε τὸν βασιλέα τῆς Βιθυνίας Νικέ-
 μῆδον Γ', σταλαίς δὲ τῷ 87 εἰς τὴν Ἑλλάδα
 μετὰ μεγάλου στόλου καὶ 120 000 ἀνδρῶν
 προεβίβησαν ἐν Βοιωτίᾳ τοὺς συνηγμένους Ἑλ-
 ληνας, ἀνέστη εἰς τὸν Ῥωμαίων Σούραν καὶ
 κατέλαβε τὸν Πειραιᾶ, ὃν ὑπερήσπισεν ἐπιμό-
 νως κατὰ τοῦ Σύλλα. Ἀλυσθεὶς δὲ τῆς πόλεως
 τῶν Ἀθηναίων τῷ 86 π.Χ. ὑπ' ἐκείνου ἐτάπη εἰς
 τὴν Βοιωτίαν, ἔπου ἡττήθη δις ὑπὸ τοῦ Σύλλα
 παρὰ τὴν Καιρώνειαν καὶ τὸν Ὀρχομενόν. Δια-
 πραγματευθεὶς δ' ἔπειτα εἰρήνην πρὸς τοὺς Ῥω-
 μαίους, κατέστη ὑποπτος εἰς τὸν Μιθριδάτην
 καὶ ἠναγκάσθη νὰ φύγῃ τῷ 81 π.Χ. πρὸς τοὺς
 Ῥωμαίους. [Α.]

3) Ὁμώνυμος υἱὸς τοῦ ἀνωτέρω ἀνεκνήρυχθ
 τῷ 63 π.Χ. ὑπὸ τοῦ Πομπηίου ἀρχιερέως τῆς
 Ἑνυοῦς ἐν Κορινθίοις τοῦ Πόντου. Λαβὼν τῷ
 58 π.Χ. σύζυγον τὴν θυγατέρα τοῦ βασιλέως
 τῆς Αἰγύπτου Πτολεμαίου Ζ' τοῦ Αὐλητοῦ Βε-
 ρενίκην τὴν ἐκδιώξαν τὸν πατέρα, ἀπεπει-
 ράθη νὰ καταλάβῃ τὴν βασιλείαν τῆς Αἰγύ-
 πτου, ἀλλὰ μετὰ ἑξ μῆνας ἐνίκηθ' ὑπὸ τοῦ
 Ῥωμαίου Αὐλοῦ Ἀδινίου, καὶ ἐφρονέθη, ἐγκα-
 τασταθέντος πάλιν ὑπὸ τοῦ νικητοῦ ἐπὶ τοῦ
 αἰγυπτιακοῦ θρόνου τοῦ ἐκπαισθέντος Αὐλητοῦ. [Α.]

4) Ὁμώνυμος υἱὸς τοῦ ἀνωτέρω, ἐγκατα-
 σταθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίου τῷ 34 π.Χ. ὡς
 βασιλεὺς τῆς Καππαδοκίας. Καίπερ βοηθῶν
 τὸν Ἀντώνιον ἐναντίον τοῦ Ὀκταβιανοῦ, ἔλαβε
 παρὰ τούτου ἀργότερον καὶ τὴν Μικρὰν Ἀρ-
 μενίαν καὶ μέρος τῆς Κιλικίας. Κατηγορηθεὶς
 ἔπειτα ὑπὸ τοῦ Τιβερίου εἰς τὴν συρρίκνησιν τῶν
 Ῥωμαίων ὡς στασιастὴς, μόλις ἐσώθη. Μετὰ
 τὸν θάνατον αὐτοῦ τῷ 17 π.Χ. ἡ Καππαδοκία
 ἔγινε Ῥωμαϊκὴ ἐπαρχία. [Α.]

5) Υἱὸς Πρώδου τοῦ μεγάλου, διεδέχθη
 τούτον ὡς ἐθνάρχης τῶν Ἰουδαίων τῷ 4 μ. Χ.
 Ἐνεκεν ἐμρυσίων στάσεων ἠναγκάσθη νὰ ἐπι-
 καλεσθῇ τὴν βοήθειαν τοῦ Αὐγούστου, ὅστις
 διένευμε τὴν χώραν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῶν ἀ-
 δελφῶν του Ἀντύπα καὶ Φιλίππου. Κατηγο-
 ρηθεὶς δ' ὑπ' αὐτῶν καὶ τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ εἰς
 τὸν αὐτοκράτορα διὰ τὴν ὀμότητά του, ἐξωρί-
 σθη τῷ 6 μ.Χ. εἰς τὴν γαλατικὴν Βιέννην. [Α.]

Ἀρχέλαος. Μιλήσιος ἡ κατ' ἄλλους
 Ἀθηναῖος φιλόσοφος, συμμαθητὴς τοῦ Περι-
 κλέους παρὰ τῷ Ἀναξαγόρᾳ καὶ ἔπειτα διδά-
 σκαλος τοῦ Σωκράτους. Ἐν ἀρχῇ ἐδίδασκεν ἐν
 Λαμψάκῳ διαδεχθεὶς τὸν σχολάρχην, μετ' ἐλπί-
 γον δ' ἐπανήγαγε εἰς τὴν πρώτην αὐτοῦ ἐπὶ
 τριακονταετίαν ἑδραν, τὰς Ἀθήνας, τὴν ἀναξα-
 γόρειον σχολήν. Ὁ Ἀρχ. διεφημίσθη πρὸ πάν-

των ὡς φυσικός, καίτοι φαίνεται οὐχ ἤττον ἐ-
 πιτυχῶς ἀσχοληθεὶς καὶ περὶ τὰ ἡθικά. Ἀν-
 μάλιστα πιστεύωμεν τὸν Λαέρτιον, πρῶτος δ'
 Ἀρχ. ἐδίδασκεν ὅσα περὶ νόμων, περὶ καλοῦ καὶ
 περὶ δικαίου παρέλαβεν παρ' αὐτοῦ ὁ Σωκρά-
 τής. «Ἐ δὲ καὶ τῷ αὐτῷ ἤσασαι αὐτὸς
 ποιεῖν». Ἡ δὲ κοσμογονία τοῦ Ἀρχ. καί
 τοι ἱκανῶς διακέρουσα περὶ τὰ καθ' ἕκαστον
 τῆς τοῦ Θάλητος, τοῦ Ἀναξίμενου, τοῦ Ἡ-
 ρακλείτου, τοῦ Φερακίδου καὶ τῶν ἄλλων ἰώ-
 νων, στηρίζεται ὡς ἐκεῖνα εἰς ὑποθέσεις ὅλως
 αὐθαίρετους. Ἀντὶ τοῦ ἀπαίρου πλήθους ἀρχῶν
 καὶ τοῦ «πᾶν ἐν ἀρχῇ ὁμοῦ» ἦτοι
 τοῦ χάους, παραδέχεται ὁ Ἀρ. πρώτην δυάδα
 ἐκ δύο στοιχείων, τοῦ θερμοῦ καὶ τοῦ
 ὑγροῦ, ἦτοι τοῦ ὕδατος. Καὶ ἡ μὲν διὰ τῆς
 θερμότητος ἀρχίσις τούτου παράγει τὸν ἄ-
 ἔρα, τὸ δὲ ἀνεπίδεκτον ἐξατμήσεως ἕχημα τὴν
 γῆν καὶ τὴν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς γαλα-
 κτώδη καὶ θρεπτικὴν ἰλὸν ἐξ ἧς βλαστάνουσι τὰ
 φυτὰ καὶ γεννῶνται πάντα τὰ εἶδη τῶν ἐμψύ-
 χων. Βλ. Διογ. Λαερτ. Β', 16, τὸν Ῥί-
 τερ ἐν Ἰστορίᾳ τῆς Ἰωνικῆς Σχολῆς,
 καὶ τὴν πραγματείαν τοῦ Ιουστινίου
 de Primis philos. Graec. doct. physis-
 cis, περιεχομένην ἐν τῷ δ' τόμῳ τῶν Ἰστοριῶν.
 τῆς Ἀκαδ. τῆς Γοττικῆς. [Ρ.]

Ἀρχέλαος. 1) Ὁ Αἰγύπτιος ὑπὸ τινων
 καλούμενος, ἐπιγραμματοποιὸς ζήσας πιθανῶς
 κατὰ τοὺς χρόνους Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλ-
 φου. Ἐν τῇ ἑλληνικῇ Ἀνθολογίᾳ σφίζονται
 τέσσαρα ἐπιγράμματα τούτου, ὧν τὰ τρία ἀ-
 ναφέρονται εἰς τὴν πρόληψιν ὅτι ἐκ τῆς σῆ-
 φως τῶν πτωμάτων ζῶων τινῶν καὶ τοῦ ἀν-
 θρώπου γεννῶνται ἄλλα εἶδη ζῶων. [Π.]

2) Ὁ Πριηνεὺς υἱὸς Ἀπολλωνίου, γλύπτης
 ἀκμάσας πιθανῶς ἐπὶ τοῦ βασιλέως Τιβερίου.
 Ἐργον τούτου εἶναι τὸ ἐν τῷ Βρετανικῷ μου-
 σείῳ ἀνάγλυφον, τὸ γνωστὸν ὑπὸ τῷ ὀνόματι Ἀ-
 ποθέωσις Ὁμήρου. [Π.]

Ἀρχέλαος. Ἐπίσκοπος Κασσάρων τῆς
 Μεσοποταμίας, ἐλέγχετο τῷ 277 ἐν δημοσίᾳ
 διαλέξει πρὸς τὸν Μάνεντα τὸν αἵρεσιν τούτου.
 Ἡ πρὸς τὸν Μάνεντα ἀντιλογία αὐτῆς τοῦ Ἀ.
 πολλὴν ἔχουσα σπουδαιότητα πρὸ πάντων διὰ
 τὴν ἀκριβῆ ἐκθεσιν τῆς διδασκαλίας τοῦ αἰρε-
 σιάρχου ἐγγράφῃ συριακῇ, μεταφράσθη δ' ἐλλή-
 νιστί καὶ λατινιστί ἡ μέχρις ἡμῶν περι-
 σωθεῖσα λατινικὴ μεταφράσις ἐξέδωθ' ὑπὸ
 Ἰωάννου (αἱ ἀρισταὶ ἐκδόσεις ἐν Galland, Bibl.
 Pat. 3 καὶ ἐν Migne Pat. lat. τ. 10). [Π.]

Ἀρχέμορος. Παις τοῦ βασιλέως τῆς
 Νεμείας Λυκούργου, καλούμενος μὲν Ὁρέλτης,
 μετονομασθεὶς δὲ μετὰ θάνατον Ἀ. Ὅτε οἱ
 ἑπτὰ ἡγεμόνες ἐστράτευσαν ἐπὶ Θήβας, θάν-
 τας εἰς Νεμίαν ἐζήτουν ὕδωρ ὁδήγησε δ' αὐ-
 τὰς εἰς κρήνην Ὑψιπύλῃ ἡ τροφὸς τοῦ Ὁρέλ-
 του, ἀπολιπούσα αὐτόν. Δεικνυούσης δὲ τῆς
 τροφῆς τὴν κρήνην διέφθαιρε τὸν παῖδα ὕδα-

κων, ὃν ἐλθόντες μετ' ὀλίγον οἱ ἡγεμόνες ἐκτείναν. Ἐθαψαν δ' οὗτοι τὸν παῖδα μετὰ πολλῆς τιμῆς. Θέντες ἐπ' αὐτῷ τὸν ἀγῶνα τῶν Νεμεων τὸν ἐκάλεισαν δ' Ἀ. διότι τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐθεώρησαν ὡς προμηνύμα τοῦ ἰδίου αὐτῶν θανάτου καὶ τῆς αὐτοῦ ἐκδόσεως τοῦ ἀγῶνος αὐτῶν. Ἀπεικονίσαις τοῦ θανάτου τοῦ Ἀ. εἶναι συνήθεις ἐν μνημείοις τῆς τέχνης. [Π.]

Ἀρχενχολτς (Johann Daniel von Archenholtz). Περιφημος Γερμανὸς ἱστοριογράφος. Γεννηθεὶς παρὰ τὸ Δάντσεκ τῇ 1741 ἐπαίδευθη ἐν τῇ στρατιωτικῇ Σχολῇ τοῦ Βερολίνου καὶ ὑπηρετήσεν ἐν τῇ Πρωσικῇ στρατῷ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ ἑπταετοῦς πολέμου. Εἶτα ἀποχωρήσας τοῦ στρατοῦ μετὰ τοῦ βαθμοῦ λοχαγοῦ περιηγήθη ἐν διαστήματι ἐκαταεκα ἐτῶν ἅπασαν σχεδὸν τὴν Εὐρώπην, διατρίβων τὸ πλεῖστον ἐν Ἀγγλίᾳ, τέλος δὲ ἐπανακάμψας εἰς τὴν Γερμανίαν ἐγκατεστάθη πλησίον τοῦ Ἀμβούργου ἀγοράσας ἐνταῦθα τὴν ἐπαυλιν Ὀυένδερφ. Καθ' ὅλην τὴν διάστημα τῶν περιηγήσεων καὶ μάλιστα μετὰ τὴν ἐν Ἀμβούργῳ ἐγκατάστασιν ἐπεδόθη μετ' ἐκτάκτου ἐπιμελείας εἰς τὴν σπουδὴν τῆς ἱστορίας καὶ συγγραψὴν ἱστορικῶν ἔργων, οὐχὶ τοσοῦτον ὑπὸ συστηματικῆς ἐπιστημονικῆς παιδείσεως πρὸς τοῦτο βοηθούμενος, ὅσον ὑπὸ τῆς φυσικῆς αὐτοῦ ευφυίας καὶ τῆς πρὸς τὴν ἐπιστήμην ἀγάπης, ἐπὶ δὲ καὶ ἐκ τῆς γνώσεως πολλῶν εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν, καὶ ἐκ τοῦ παρατηρητικοῦ πνεύματος καὶ ἐκ τῆς μετὰ γάλης πείρας καὶ βαθείας γνώσεως, ἣν ἐκτέλεσσετο περὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν πραγμάτων. Τὰ ἀξιολογώτατα τῶν ἱστορικῶν αὐτοῦ ἔργων εἶναι «Ἀγγλία καὶ Ἰταλία» καὶ «Χρονικὰ Ἀγγλικῆς ἱστορίας», «Ἡ ἱστορία τῆς βασιλείας τοῦ Ἐλισάβετ», ἡ «ἱστορία τοῦ Γουσταύου Βάβα», «ἡ ἱστορία τῶν ἐν Ἰνδία πειρατῶν (Flibustieri) καὶ «ἡ ἱστορία τοῦ ἑπταετοῦς πολέμου». Ἐξέδιδεν ἀπὸ τοῦ 1792 τὸ περιοδικὸν «Ἀθηνά» (Minerva). Ἐτελεύτησε τῇ 1812.

Ἀρχερμος ἀνδριαντοποιὸς ἐκ Χίου ἀκμάσας κατὰ τὸν 7' π. Χ. αἰῶνα. Κατὰ τὰς ἀρχαίας παραδόσεις ἡ οἰκογένειά τοῦ Ἀρχέρμου ἦσκει τὴν τέχνην ὡς πατροπαρόδοτον κληροδόμημα ἦσαν δὲ καὶ οἱ πρῶτοι τεχνῖται οἱ κατεργασθέντες τὸ μάρμαρον. Αἱ παραδόσεις ὅμως αὗται δὲν φαίνονται καθόλου ἀληθεῖς, ἀλλ' εἶνε μᾶλλον ἰδια πορίσματα ἐσφαλμένα τῶν ἀρχαίων συγγραφέων. Περὶ τοῦ Ἀρχέρμου τοῦτου πολλὸς ἐσφαλτικῶς γίνεται λόγος ἐν τῇ ἀρχαιολογικῇ ἐπιστήμῃ πιστευταί δὲ κοινῶς οὗτος ὅτι ἐγένετο καὶ ἐν Ἀττικῇ εἰσηγητῆς τέχνης ἰδίας τῆς χιακῆς, μᾶλλον προηγουμένης ἢ ἡ ἐπιχώριος. Οὕτε ἐκ τῶν πηγῶν ὅμως οὐτε ἐξ ἄλλου τινὸς τεκμηρίου ἀποδεικνύεται ἡ ὑπαρξὶς αὐτοτελοῦς τινος χιακοῦ ἐργαστηρίου, πολὺ δ' ὀλιγώτερον ἡ ἐπίδρασις αὐτοῦ ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν τέχνην. Τουναντίον δὲ φαίνεται πιθανώτερον μᾶλλον ὅτι ὁ Ἀρχερμος καταλιπὼν μετὰ τῆς οἰκογενείας του νέος ἐπὶ τὴν πατρίδα του Χίου, ἐξεμαθεὶ ἐν αὐτῇ τῇ Ἀττικῇ τὴν τέχνην τοῦ καὶ διατέλεσεν ἀσκῶν ταύτην ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ. Ἐν τῇ Ἀκροπόλει καὶ ἐν Ἀθήνῃ εὐρέθησαν ἐνεπίγραφα βάθρα φέροντα τὸ ὄνομα τοῦ Ἀρχέρμου. Τὸ ἀγαλμα ὅμως τῆς ἐν Ἀθήνῃ Νίκης ὅπερ κοινῶς ἐθεωρεῖτο ὡς τὸ μόνον σωζόμενον ἔργον τοῦ Ἀρχέρμου μέχρι τοῦδε, σήμερον δὲν δύναται πλεον νὰ θεωρηθῇ ὡς ἔργον αὐτοῦ κεκυρωμένον. [Θ.Σ.]

Ἀρχέστρατος ὁ Γελῶς, ποιητῆς διδακτικῆς, ἀκμάσας περὶ τὰ μέσα τοῦ 4' αἰῶνος π.Χ. Ἐγράψεν κωμικὸν διδακτικὸν ἔπος, ἐπιγραφόμενον πιθανῶς «Πυθαγόρεια», ὅπερ ἐμυμήθη ἢ μετέφρασεν ὁ Ῥωμαῖος Ἔννιος. Ἐν τῇ ποιηματικῇ του Heduphagetica. Παρωδῶν τοὺς γνωμικοὺς ποιητάς, περὶεχεν ὑπὸ τὸν τύπον γαστρονομικῆς περιηγήσεως διδάγματα ὀφισκοικὰ καὶ γαστρονομικὰ, οὐχὶ ἄνευ χάριτος, δι' ὃ καὶ ἐπεκλήθη ὁ τῶν ὀφισκῶν «Ποιῶς ἢ Θεόγνης. Τὰ περιωθέντα ἀποσπάσματα τοῦ ἔπους αὐτοῦ ἐδημοσιεύθησαν τελευταῖον ἐν τῇ συλλογῇ τῶν Βουκολικῶν καὶ διδακτικῶν ποιητῶν τοῦ Διδότου (Παρις. 1851) καὶ ὑπὸ W. Ribbeck (Archestrati Syracusii sive Gelensis reliquiae. Berol. 1877). [Π.]

Ἀρχέτυπα. Ταῦτα δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ἐν τῇ πλατωνικῇ φιλοσοφίᾳ ὡς συνώνυμα τῶν ἰδεῶν (βλ. λ.), πολὺ ὅμως διάφορος εἶναι ἡ σημασία τῆς λέξεως παρὰ τοῖς νεωτέροις ἐμπειρικοῖς καὶ ἰδίως παρὰ τῇ Locke ἐν τῇ δοκιμῇ αὐτοῦ «Περὶ τῆς ἀνθρώπου νοήσεως». Κατὰ τοῦτον ἀρχέτυποι εἶναι αἱ ἰδαι, αἱ μὴ ἀνταποκρινόμεναι εἰς οὐδὲν πραγματικὸν οὔτε ἐν ἡμῖν οὔτε ἐκτὸς ἡμῶν ὑπάρχον, ἀλλὰ προσελθούσαι ἐκ τοῦ αὐθαίρετου συνδυασμοῦ ἀπλῶν νοημάτων, ὧν μὲς δὲ ταύτας πρῶτας ἢ ἀρχέτυπους, πρὸς διακρίσιν ἀπὸ τῶν κυρίως ἰδεῶν, ἧτοι τῶν ὁμοιωμάτων τῶν πραγματικῶν. Κατὰ δὲ τοὺς μέσους χρόνους ὠνόμαζον οἱ ἐρμηνευταὶ φιλόσοφοι Ἀρχέτυπον τὸν Θεὸν ὡς περιλαμβάνοντα ἐν ἑαυτῷ τὸν τύπον πάσης τελειότητος. [Ρ.]

Ἀρχή (Φιλοσ.) εἶνε τὸ πρῶτον, ἐξ οὗ παράγεται ἄλλο. Διακρίνεται δὲ πραγματικῆς (ἐξηγητικῆς) ἀρχῆς (principia essendi et fiendi) καὶ γνωστικῆς (principia cognoscendi). Ἐκείναι σημαίνουν τὰς ἐσάτους αἰτίας τοῦ ὑπάρχοντος καὶ συμβαίνοντος, αὗται δὲ τὰ καθ' ἑαυτὰ βέβαια καὶ ἀσφαλή, ἐξ ὧν ἐρμύεται ἡ νόησις καὶ τὰ ὅποια εἶναι συγγρόνως ἱκανὰ νὰ καταστήσωσι βέβαιον καὶ ἄλλο. Αἱ πραγματικαὶ ἀρχαὶ ἔχουσι πρὸς τὰ ἐξ αὐτῶν παραγόμενα ὡς αἰτία πρὸς ἀποτελέσματα, αἱ δὲ γνωστικαὶ ὡς λόγοι πρὸς τὰς ἀκολουθίας. Ἐν τῇ ἐξηγήσει τῶν φαινομένων ἡ γνώσις τῶν πραγματικῶν ἀρχῶν εἶνε γνωστικὴ ἀκολουθία, ἡ δὲ τῶν ἀποτελεσμάτων γνωστικὴ

Ἐν ταῖς γνωστικαῖς ἀρχαῖς διακρίνονται πάλιν αἱ ἐπιστολογικαὶ αἱ, αἵτινες ἀναφέρονται μόνον εἰς τὴν μορφήν τῆς διατάξεως καὶ ἐσωτερικῆς συνδέσεως ἀπορροισματος γνώσεων, καὶ αἱ ὁλοκληρικαὶ αἱ, ἐξ ὧν ἐκτρέφεται τὸ περιεχόμενον τῆς γνώσεως. Αἱ γενικώταται ἐπιστολογικαὶ αἱ εἶνε αἱ τῆς λογικῆς (βλ. λ.). Αἱ ὁλοκληρικαὶ εἶνε τὸσαι, ὅσαι καὶ πάντικαί εἶνε τῆς γνώσεως. Ἐν ταύταις διακρίνονται αἱ θεωρητικαὶ αἱ, αἵτινες ἀπλῶς ἀναφέρονται εἰς τὴν γνῶσιν τοῦ ὑπάρχοντος καὶ συμβαίνοντος καὶ τῶν ἰδιοτήτων αὐτῆς καὶ αἱ πρακτικαὶ αἱ, ἐν αἷς ἐκφράζεται ἐκτίμησις, ὁρισμὸς ἀξίας ἢ ἀπαξίας. Καλοῦνται δὲ αὗται πρακτικαὶ, διότι τὸ νόημα τοιαύτης ἐκτίμησεως τῆς ἀξίας δύναται νὰ γείνη ἐλαττήριον ὠρισμένης πράξεως. Ἄν πάντα ἐπιστήμη ἔχει τὰς οὐκείας αὐτῇ ἀρχάς. Ἄν ᾖ μίαν ἢ πολλὰς, ἂν αἱ ἰδιαίτεροι ἀρχαὶ τῶν ἐπιστημῶν ἐπὶ τέλους ἀνάγονται εἰς μίαν οὕτως, ὥστε νὰ παράγινται μόνον ἐκ τούτου τοῦ ἐνὸς ἀπλοῦ σημείου αἱ αἰτίαι τοῦ κόσμου τῶν φαινομένων, αἱ λόγοι καὶ οἱ κανόνες πάσης πράξεως, πάντα ταῦτα εἶνε ζητήματα διαφόρου μὲν λυόμενα ἐν τοῖς διαφόροις φιλοσοφικοῖς συστήματι, ὧν ἡ λύσις ὅμως κατερθύεται ἀπλοῦστατα διὰ τῆς λύσεως τοῦ προβλήματος τοῦ λόγου (βλ. ἐν λ. Ἀκολουθία), ἥτις διδάσκει ὅτι ἐκ λόγου (εἰς τὸν ὑπάγεται καὶ ἡ ἔννοια τῆς αἰτίας) ὁ ὅλος εἶνε ἀπὸ λυτῶς εἰς, οὐδέποτε δύναται νὰ προκύψῃ ἀκολουθία, ἀλλ' εἴτε εἰς τὸν ἐνα (κρίσιον) λόγοι ἀνάγκη νὰ προσεληθῶσι πάντοτε καὶ ἄλλοι ἐκ τῆς συνδέσεως τῶν ἐποίων προκύπτει ἡ ἀκολουθία ὡς τι νέον. [Χ.Π.δ.]

Ἀρχή καλεῖται ἐν τῇ δημοσίᾳ δικαίᾳ καθόλου μὲν, τὸ σύνολον τῶν δημοσίων λειτουργιῶν δι' ὧν ἐνασκαίεται ἡ τοῦ Κράτους ἐξουσία, ἰδίᾳ δὲ, πᾶν δημοσίον ὑποὐργημα, ὧν τι παρμαρτεῖ τὸ δικαίωμα τοῦ ἐπιτάσσειν, ἐνδεδιόχου μὲν ὅμως ἐξωτερικῶς, οὐχὶ δ' ἀπλῶς ἐν τῇ ἐσωτερικῇ τῆς ὑπηρεσίας ἱεραρχίᾳ. Ἀλλ' ἡ ἐξουσία τῆς πολιτείας, καίπερ ἐν ταῖς καθέκαστα εἰς ποικίλας διασπασμένη ἀρχάς, ἀποτελεῖ οὐχ ἥττον ἐνότητά, ἥς ἄνευ ὁ πολιτείας κῆς ὀργανισμὸς διαλύεται εἰς ἀναρχίαν ἐκδηλοῦται δὲ ἡ ἐνότης αὕτη ἐν τῇ προσωπῇ τῆς ἀνωτάτης ἀρχῆς—τοῦ βασιλέως ἐν ταῖς παντὶς εἰδους μοναρχίαις, τοῦ κοινοβουλίου ἐν ταῖς δημοκρατίαις, —συγκεντρώσεως εἰς χεῖρας εἴτε ἐμμελῶς τὴν ὅλην τὴν πολιτείαν ἐξουσίαν. —Τοιαύτη οὖσα ἡ Ἀρχή, καθίσταται ἀπαραίτητον πάσης πολιτείας στοιχεῖον. Ἐγκαίμενον ἐν τῇ φύσει αὐτῆς, ἄνευ τοῦ ὁποῦ δὲν δύναται νὰ νοηθῇ διό ἡ διακρίσις τῆς Ἀ. κατ' ἀντίθεσιν τῶν ἀρχομένων γεννᾶται ἅμα τῇ συντάξει τῆς κοινωνίας εἰς πολιτείαν οὐκ ὅποτε συνυπάρχουσα καὶ συγκαταστρεφόμενη μετ' αὐτῆς. Τὰ θρία ἐν τούτοις τὰ διαχωρίζοντα τὰ δικαιώματα τῆς μὲν ἀπὸ τῶν δὲ οὕτε στα-

θερὰ εἶνε, οὐδ' ἐκ τῶν προτέρων νὰ καθορισθῶσι δύναται. Ταῦτα, ἐξαρτώμενα ὅλως ἐκ τοῦ βαθμοῦ τοῦ πολιτισμοῦ, τῶν κρατουσῶν ἰδεῶν, τοῦ εἶδους τοῦ πολιτεύματος καὶ τῶν ἐκαστοῦ καθόλου ἀναγκῶν τοῦ λαοῦ, ἐγένοντο αἰετοτε τὸ κέντρον, περὶ ὃ ἡ ἀνθρωπότης διεξήγαγε τοὺς ποικίλους περὶ ἐλευθερίας ἀγῶνας, δι' ὧν βαθμηδὸν διαμορφώθη τὸ νῦν παρὰ τοῖς πεπολιτισμένοις λαοῖς ἱσχυρὸν δημοσίον δίκαιον. Καὶ ὁ ἀγὼν οὗτος, ὁ ἐπιδικῶν τὴν ἰσσορροπίαν τῶν δικαιωμάτων τῆς Ἀ. καὶ τοῦ ὅπρῳτος ἐστὶ αἰώνιος ὡς εἶνε ὁ τῆς προόδου νόμος ὅστις τὸν γένει. [Ν.Γ.Μ.]

Ἀρχή ἄνδρα δείκνυσιν. Ἀπὸ φύσεως τοῦ ὁλόωνος, σημαίνει ὅτι ἡ ἐνάσκησις τῆς ἐξουσίας ἀποκαλύπτει πάνταν κακίαν, καὶ εἴτε ὁ χαρακτήρ καὶ τρόπος τοῦ ἀνδρὸς ἐν τῇ ἐξουσίᾳ μάλιστα ἐπιδεικνύεται. [Π.]

Ἀρχή ἐθνικοτήτων. βλ. Ἔθνος.

Ἀρχή Σκυρία. Παροιμ. ἐπὶ τὴν εὐτελῶν καὶ ἀρχαίων, διότι ἡ Σκυρία εἶναι πετρίδος καὶ ἀγῶνος. [Π.]

Ἀρχή συσπάστου ἡ συσπαστικὴ ἡ μάννα ἡ ἄκρα τοῦ σχοινοῦ τοῦ συσπάστου ἡ προσδεδεμένη εἰς τὸν τρύχλον. Ἡ ἑτέρα ἄκρα, ἡ ἀπομένουσα ἐλευθέρα καὶ ἐξ ἧς ἐλκομέν, καλεῖται ἀγόμενον. [Π.Κ.]

Ἀρχηγεῖον στρατοῦ. Διοικητικὴ τῆς Ἑλλάδος διαίρεσις ὑπὸ ἄποψιν στρατιωτικῇ. Διαιρεῖται δὲ ταύτην ἡ Ἑλληνικὴ ἐπικράτεια ἐν εἰρήνῃ εἰς τρία ἀρχηγεῖα στρατοῦ, ὁ ἐν ἐκάστῳ δὲ τούτων ἐδρεύον στρατὸς διαικεῖται ὑπὸ ἀρχηγῶν στρατοῦ, ἔχοντος τὴν διὰ Β. Διατάγην ἐπιτελεσμένην δικαιοδοσίαν. Δύνανται ὅμως ἐν ἀνάγκῃ σώματα καὶ ὑπηρεσίαι, ὧν αἱ εἴρηαι περιλαμβάνονται ἐντὸς τῆς στρατιωτικῆς περιφέρειας ἐνὸς ἀρχηγείου νὰ ὑπερβῶσι διὰ Β. Διατάγην. ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ἀρχηγοῦ ἐτέρου ἀρχηγείου. Ἡ δύναμις ἐκάστου ἀρχηγείου ἀποτελεῖται ἐκ 18 προσώπων, ἧτοι ἐξ ἐνὸς ὑποστρατήγου, ἀρχηγοῦ, ἐνὸς συνταγματάρχη, ἐνὸς ἀντισυνταγματάρχη, ἐνὸς ἀρχιτάγρου, ἐνὸς ἐπιμελητοῦ κτλ. καὶ τριῶν γραφέων. (Ἰ.Ν.Δ.Π.Δ. τῆς 30 Μαρτ. 1884 καὶ πίνακα Β' τοῦ Ν. Α.Φ.Δ. τῆς 28 Μαΐου 1887). [Δ.Γ.]

Ἀρχηγέτης ὁ οἰκιστὴς ἢ κτίστης πόλεως τινος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἑλλησι. Διὸ ἐπωνομαζέμενον μὲν οὕτως οἱ βασιλεῖς τῶν Σπαρτιατῶν, ἐτιμῶντο δὲ ὡς ἀρχηγέται ἦτοι κτίσται ἑλλ. πόλιν καὶ θεοὶ τινες, καὶ δὴ ὁ Ἀσκληπιὸς ἐν Τιβερὶ τῆς Φουκίδος (Παυσ. X. 32. 12), ὁ Ἀπόλλων ἐν Ἀθήναις (Ἀρποκρ. ἐν λ. Ἀ.Π.Π.α.τ.ρ.φ.ς), ἐν Νάξῳ τῇ εἰκαμένη (Μιοννέτ Α' σ. 233, ἀρ. 208). ἐν Ἱεραπόλει τῆς Φρυγίας (C. I. G. 3905, 3906. — Μιοννέτ Α' σ. 297, ἀρ. 586), ἐν Κυρήνῃ (Πινδ. Πυθ. Ε' 60), ἐν Μεγάρῳ (Παυσ. X. 25).

42, 5) καὶ ἀλλαχοῦ, καὶ ὁ Ἡρακλῆς (Λουκ. Συμπ. 16). Ὡς ἀρχηγὸν δ' εὐρίσκουμεν λατρευομένην τὴν Ἀθηνᾶν ἐν Ἀθῆναις (Σχολ. Ἀριστοφ. Ὀρν. 515), ὅπου καὶ στοᾶ Ἀθηνᾶς ἀρχηγεῖσσι ἰδρυθῆναι ἀπὸ τῶν θεοῦσι δωρεῶν ὑπὸ Ἰουλίου Καίσαρος καὶ Αὐγούστου (C.I.G. 477), καὶ ἐν τῇ κληρουσίᾳ τῶν Ἀθηναίων ἐν Μυρίνῃ (C.I.G. 2155), τὴν Κυβέλην (Μητέρα Θεῶν Σιτυληνῇν Ἀρχηγεῖσιν C.I.G. 2155), καὶ τὴν Ἐλευθερίαν ἐν Κυανέαις τῆς Λυκίας (C. I. G. 4303 II⁴). Περὶ τῆς λατρείας τῶν Θεῶν ὡς ἀρχηγεῖσιν ἰδ. Σ. π. ρ. Π. Λ. ἀμ. π. ρ. ο. Ἡ κατὰ τοὺς οἰκιστὰς τῶν παρ' Ἑλληνιστῶν ἀποικιῶν. Lipsiae 1873. σ. 2 κ.ε. [Λ.]

Ἀρχηγόσαυροι (Παλαιόντ.). Προπάτορες αὐρῶν ἐκ τῶν ἀρχαίων στρωμάτων τῆς Σ α ρ β ρ ὁ κ η ς, οἵτινες ὡς ἐκ τῆς ἐξωτερικῆς τοῦ σώματος μορφῆς, θύνονται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς λίαν μικροὶ κροκόδειλοι. [Κ.Μ.]

Ἀρχίας 1) ἐπιφανὴς Κορίνθιος ἐκ τοῦ οἴκου τῶν Βακχιδῶν, οἰκιστὴς γενόμενος τῶν Συρακουσῶν τῷ 734 π.Χ. [Λ.]

2) Θηβαῖος ἐκ τῶν διγαρχικῶν τῶν ἐν ἔτει 382 π.Χ. καλεσάντων εἰς Θῆβας τὸν εἰς τὴν Ὀλυνθον μεταβαίνοντα Σπαρτιάτην Φοιβίδην καὶ παραδόντων εἰς αὐτὸν τὴν Καδμείαν. Γενόμενος δ' εἴτα πολέμαρχος, ἤγε καὶ ἔφερε τὰ τῆς πόλεως, ἕως ἐφρονέθη τελευτώντος τοῦ 379 π.Χ. ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Πελοπίδαν ἐξ Ἀθηνῶν κατελθόντων φυλάδων ἐν συμποσίῳ τελουμένῳ ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ γραμματέως τῶν πολέμαρχων Φιλίππιδος. [Λ.]

3) Ῥήτωρ καὶ τραγικὸς ὑποκριτὴς ἐκ Θουρίων τῆς κάτω Ἰταλίας. Ὡν φίλος τῶν Μακεδόνων, ἀνέλαβε μετὰ τὸ οἰκτρὸν διὰ τοὺς Ἕλληνας τέλος τοῦ λαμιακοῦ πολέμου κατὰ διαταγὴν τοῦ Ἀντιπάτρου τὴν δίωξιν τῶν ἐξ Ἀθηνῶν ἐξοριθεῖντων ῥητόρων τῆς ἀντιμακεδονικῆς φατρίας καὶ ἐπεκλήθη φ υ γ α δ ο θ ῆ ρ α ς. Καὶ τὸν μὲν Ὑπεριδὴν, Ἀριστόνικον καὶ Ἱμεραῖον συλλαβὼν κατὰ τὸ ἐν Αἰγίνῃ ἱερὸν τοῦ Δίακου παρέδωκεν εἰς τὸν Ἀντιπάτρον ἐν Κλεωναῖς, ὅστις καὶ ἐφόνευσεν αὐτοὺς. Τὸν δὲ Δημοσθένην, καταλαβὼν ἐν τῷ κατὰ τὴν Καλαυρίαν ναυῷ τοῦ Ποσειδῶνος, δὲν ἡδυνήθη νάπαλιν, προσθάσαντα νὰ πῇ δηλητήριον ἐκ τοῦ καλάμου, ὃν ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ. (Ὀκτ. 322). Ὁ Ἀ. ἀπέθανε πένθης καὶ περιπρονόμενος παρὰ πάντων. [Λ.]

Ἀρχίας. Ἕλληνας ποιητὴς γεννηθεὶς ἐν Ἀντιοχείᾳ τῷ 120 π.Χ., τὴν πλείστον δὲ τοῦ βίου του χρόνον ἐν Ῥώμῃ ἢ μετὰ Ῥωμαίων διατρίψας καὶ πρὸς πολλοὺς δὲ Ῥωμαίους ἐπιφανεῖς εὐρισκόμενος εἰς φιλικὰς σχέσεις. Ἦτα δὲ κατ' ἐξοχὴν ἀγαπητὸς εἰς τὸν Λούκουλλον. Γισθῆναι ὑπὸ τινος Δικινίου μετωνομάσθη καὶ αὐτὸς κατὰ τὸ Ῥωμαῖκὸν ἔθος Ἀύλος Δικίνιος Ἀρχίας. Συνηκολούθησε τῷ Δουκίλλῳ καὶ εἰς χάσας αὐτοῦ τὰς ἐκστρα-

τείας (εἰς τὴν Σικελίαν, τὴν Λιβύην, κατὰ τοῦ Μιθριδάτου) καὶ εἰς τὴν ἑξορίαν του. Ἐπειδὴ δὲ κατηγορήθη ὑπὸ τινος ὡς περὶ νόμους ἀντιποιοῦμενος τῶν δικαιωμάτων τοῦ Ῥωμαίου πολίτου, συνηγορήσαν αὐτῷ ὁ Κικέρων εἰπὼν ὑπὲρ αὐτοῦ τὸν σωζόμενον pro Archia poeta λόγον. Ἐγράψε ποιήματα Ῥωμαϊκῆς ὑποθέσεως, ἅτινα δὲν ἐσώθησαν· ἔχομεν δὲ μόνον τρία· κοντα πέντε ἐπιγράμματα ἐν τῇ Ἀνθολογίᾳ ἀναγραφόμενα εἰς Ἀρχίαν, ἀλλ' ἄγνωστον ἀν εἶναι τοῦ Ἀντισχεῖος ἢ ἄλλου ἐμῶνύμου καὶ μεταγενεστέρου ποιητοῦ. [Σ.]

Ἀρχίατρος. Ὁ ἀνώτατος ἐν τῇ ὑγειονομικῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ στρατοῦ βαθμὸς. Ἐν ἑκάστῳ ἀρχηγείῳ (ἰδ. λ.) τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ ὑφίσταται εἰς ἀρχίατρος, τοῦ δὲ ὑγειονομικοῦ τμήματος τοῦ ὑπουργείου τῶν στρατιωτικῶν προϊστάται ὁ Γ ε ν ι κ ὅ ς ἀ ρ χ ι α τ ρ ο ς (N. 23 Δεκεμβρ. 1885 καὶ 28 Μαΐου 1887). Τὰ κληθήματα ἀμφοτέρων τούτων ἀναφέρονται εἰς τὰ τῆς ὑγείας τοῦ στρατοῦ, τὰ τῆς διοικήσεως τῶν στρατιωτικῶν νοσοκομείων, καὶ τὰ τῆς ἐξαιρέσεως τῶν ἀσθενῶν ἢ τῶν σωματικῶς ἀνικάνων πρὸς τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν. [Ἀγγ.]

Ἀρχιγένης. Ἐβόρος ἱατρός τῆς αἰρέσεως τῶν ἑλλεικτικῶν υἱὸς Φιλίππου, μαθητὴς τοῦ Ἀγαθίνου. Ἐξ Ἀπαμείας τῆς ἐν Συρίᾳ κατὰ τοὺς ἡμέρας, ἤλκεσεν ἐν Ῥώμῃ ἐπὶ Ῥαϊανῶν. ἔζησε δὲ κατὰ Σουίδαν 63 ἔτη καὶ ἔγραψε «πολλὰ ἱατρικὰ τε καὶ φυσικὰ», ὧν οὐδὲν περιεσώθη. Βλ. J. Harless, Analecta de Archigene medico, Bamberg, 1816. [Π.]

Ἀρχιδάμιος πόλεμος. Παροιμία ἐπὶ τῶν λίαν πενικρῶν πολέμων ἀπὸ τῶν εἰσβολῶν τοῦ Ἀρχιδάμου εἰς τὴν Ἀττικὴν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου. [Π.]

Ἀρχιδάμος ὄνομα τεσσάρων βασιλέων τῆς Σπάρτης, συνήθως ἰδίως εἰς τὸν οἶκον τῶν Προκλειδῶν ἢ Ἀγιάδων. Τούτων ἄριστος μνηστὴς

1) Ἀ. ὁ Β'. ἔργονος καὶ διάδοχος τοῦ Λεωτυγίδου βασιλεύσας ἐν Σπάρτῃ 469-427 π.Χ. Ἐπ' αὐτοῦ συνέβη ὁ φοβερὸς σεισμὸς ὁ κλονήσας τὴν Σπάρτην, οὗ ἐπακολούθημα ὑπῆρξεν ἡ ἀπρστασία τῶν Μεσσηνίων καὶ τῶν Ἐλιώτων, ἣν ὁ Ἀ. κατέστειλε διὰ τῆς ἀλώσεως τῆς Ἰθώμης. Μάτην προσπαθήσας νάντισθαι εἰς τὴν φιλοπόλεμον πολιτείαν τοῦ ἐφόρου Σθενελάδου, εἶδε κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς βασιλείας του ἐκρηγνόμενον τὸν πελοποννησιακὸν πόλεμον, οὗ τὸ πρῶτον μέρος καλεῖται καὶ Ἀρχιδάμιος πόλεμος ἐξ αὐτοῦ, εἰσβαλόντες εἰς τὴν Ἀττικὴν τρίς κατὰ τὰ ἔτη 431, 430 καὶ 428 π.Χ. [Λ.]

2) Ἀ. ὁ Γ', ἔργονος τοῦ προηγουμένου, υἱὸς τοῦ Ἀγησίλαου καὶ τῆς Κλεόρας (ἢ ὀρθότερον Κλεόλας), γεννηθεὶς μετὰ τοῦ 403 καὶ 401 π.Χ. πρὸ τῆς ἐπὶ τὸν θρόνον ἀναβάσεως τοῦ πατρὸς. Γενναῖος ὢν μαχητὴς ἐπολέμησε

πολλάκις ὑπὲρ τῆς Σπάρτης. Ἀλλ' ἰδίως διε-
κρίθη κατὰ τὴν εἰς τὴν Ἀρκαδίαν ἐκστρατείαν
τοῦ καὶ τὴν ἐννεσίον τῶν Ἀργείων καὶ Ἀρκάδιων
παρὰ τὴν Μιδεαν μάχην, ἥτις ἐπωνομάσθη ἔ-
δακρυς, διότι πολλοὶ μὲν τῶν ἐχθρῶν ἐπέσω-
κατ' αὐτὴν, τῶν δὲ Λακεδαιμονίων οὐδεὶς ἐλέ-
γετο φονευθεὶς (368 π.Χ.). Οὐχ ἦντο δὲ γεν-
ναίως ὑπερησπίσθη τὴν Σπάρτην κατὰ τὴν ἐν-
αντίον αὐτῆς ἐπιδρομὴν τοῦ Ἐπαμεινώνδου
(362 π.Χ.) πρὸ τῆς ἐν Μαντινείᾳ μάχης. Ἀν-
ελθὼν δ' ἐπὶ τὸν θρόνον τῷ 361 π.Χ., ἤγω-
νίσθη μὲν νὰ ὑψώσῃ τὴν παρηκμακυῖαν Σπάρ-
την δι' ἀντιδράσεως κατὰ τῆς Μεσσηνίας καὶ
τῆς Μεγαλοπόλεως, τῶν δημιουργημάτων τοῦ
Ἐπαμεινώνδου, καὶ κατὰ τὸν Θηβῶν διὰ τῆς
προστασίας τῶν Φωκίων, ἀλλ' οὐδὲν κατώρ-
θωσε, καὶ ἠναγκάσθη τέλος νὰ γείνῃ ἡγέτης
μισοφόρων, ὡς ὁ πατήρ του Ἀγησίλαος περὶ
τὰ τέλη τοῦ βίου. Ἀγωνιζόμενος δ' ἐν Ἰταλίᾳ
ὑπὲρ τῶν Ταραντίνων κατὰ τῶν Ἰθαγενῶν Μεσ-
σάκων, ἔπεσε τὴν αὐτὴν ἡμέραν καὶ ἦν συν-
εκοιμήθη ἡ ἐν Χαιρωνείᾳ μάχῃ (1 Σεπτ. 338
π.Χ.). [Λ.]

3) Ἀ. ὁ δ' υἱὸς Εὐδαμίδου Α', ἔγγονος
τοῦ προηγουμένου, ἐδάσιλευσε περίπου ἀπὸ τοῦ
300 π.Χ., εἶπε δὲ ἰδίως γνωστὸς διὰ τὸν γεν-
ναῖον αὐτοῦ ἀγῶνα πρὸς Δημήτριον τὸν Πολι-
ορκητὴν, ἐπιτεθέντα κατὰ τῆς Σπάρτης (295
π.Χ.). [Λ.]

4) Ἀ. ὁ υἱὸς Εὐδαμίδου τοῦ Β', ἔγγονος τοῦ
προηγουμένου, ἐφυγε μὲν ἐκ Σπάρτης βασι-
λεύσας τοῦ Λεωνίδου, ἐπέστρεψε δ' εἰς τὴν
πόλιν ἀνακληθεὶς ὑπὸ τοῦ Κλεομένηος, θέλον-
τος νὰ διανεμήῃ μετ' αὐτοῦ τὸ βασιλικὸν ἀξίωμα,
ὅπως ἔχῃ αὐτὸν συμπράκτορα ἐν τῷ ἔργῳ τῆς
μειώσεως τῆς ἀρχῆς τῶν ἐφόρων. Ἀλλ' ἄμα
τῇ ἀρίστῃ αὐτοῦ εἰς τὴν Σπάρτην ἐδολοφονήθη
ὑπὸ τῶν θλιγαρχικῶν (226 π.Χ.). [Λ.]

Ἀρχιεπίσκοπος ὁ Ἱερσέβης, Στωϊκὸς
φιλόσοφος τῆς 6' π.Χ. ἑκατονταετηρίδος δια-
κρίθεισος πρὸ πάντων διὰ τὴν ἐριστικὴν δεινό-
τητα καὶ τὰς λογομαχίας πρὸς τὸν κατ' οὐσίαν
ἐμοφρονοῦντα Ἀντίπατρον. Ἡ γνώμη τῇ ὄντι
τοῦ Ἀρχ., ὅτι τὸ ἀγαθὸν προκύπτει ἐκ τῆς
ἐκτελέσεως τοῦ καθήκοντος οὐδὲν ἄλλο εἶναι
ἢ μετένδους δι' ἄλλων λέξεων τοῦ θεμελιώδους
ἀξιώματος τῆς Στοᾶς. Βλ. Στοῖ. Ἑκλ. Β'. [Ρ.]

Ἀρχιεπίσκοπος. Βλ. Διάκονος.

Ἀρχιδόνα (Archidona). Πόλις τῆς
Ἰσπανικῆς ἐπαρχίας Μαλάγας. ἔχει λατο-
μεῖα μαρμάρου καὶ 8 048 κατ. (1877). [Π.Π.]

Ἀρχιδούξ (Archidux λατ. Erzher-
zog γερμ.). Τίτλος τῶν μελῶν τοῦ βασιλικοῦ
οἴκου τῆς Αὐστρίας, ἀναγνωρισθεὶς τὸ πρῶτον
ἐπισήμως τῷ 1453. Ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸν τοῦ
Δαυκτόου τῆς βυζαντινῆς αὐλῆς. [Π.]

Ἀρχιεπίσκοπος. Βλ. Ἐπίσκοπος.

Ἀρχιερεὺς (Ἀρχιερεὺς). Ἀξίωμα,

σύνθηες πρὸ πάντων ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ καὶ ταῖς
Ἀσιατικαῖς χώραις κατὰ τοὺς ῥωμαϊκοὺς χρό-
νους, κατὰ γένος (ἀρχιερατικὸν γένος) ἢ κατ'
ἐκλογὴν ἀπονεμύμενον. Ὁ Ἀ. ἦτο ὁ πρῶτος
τῶν ἱερέων νοῦ τινος ἢ Θεοῦ, ἢ ὁ ἡγουμένος
τῶν ἱερέων τῆς πόλεως, ἢ τοῦ κοινοῦ ἢ καὶ
ὅλης τῆς χώρας. Οὕτω μνημονεύονται Ἀρχι-
ερεὺς τῆς Ἀσίας, Ἀ. τοῦ κοινοῦ τῶν Ἀχαιῶν,
τοῦ τῶν Μακεδόνων κλπ. Πλὴν δὲ τῶν ἀρ-
χιερέων μνημονεύονται καὶ Ἀρχιεραῖ, αἵτι-
νες συνήθως ἦσαν αἱ σύζυγοι τῶν ἀρχιερέων,
ἐνιαχοῦ ὅμως κατὰ πάσιν πιθανότητα καὶ αἱ
προιστάμεναι τῶν ἱερέων θεᾶς τινος. Ἐν ἑλ-
ληνικῇ ἐπιγραφῇ δ' αὐτοκράτωρ τῶν Ῥω-
μαίων ἐπονομάζεται καὶ Ἀ. μέγιστος, κατὰ
μετάφρασιν τοῦ λατινικοῦ pontifex maxi-
mus. Ἀρχιερεῖς εἶχον καὶ οἱ Αἰγύπτιοι, καὶ
τούτους πιθανῶς εἶχε πρὸ φθλαμῶν ὁ Πλά-
των, παραδεχόμενος (Νόμ. ΙΒ, 947) τὸν θει-
σμὸν ἐνιαυσίων ἀρχιερέων. Περὶ τοῦ Ἀ. τῶν
Ἰουδαίων βλ. κατωτέρω, περὶ δὲ τῶν χριστι-
ανῶν ἀρχιερέων βλ. λ. Ἐπίσκοπος. [Π.]

Ἀρχιερεὺς (Μέγας) τῶν Ἰουδαίων. Ὁ
ἀνώτατος τῶν ἱερέων, εἴς Ἀαρὼν καταγόμενος.
Ἐν ἰδίᾳ τελετῇ περιεβιβάλετο τὸ ἀξίωμα τοῦτο,
χρίσμενος ἐλαίῳ ἡγιασμένῳ, ἐνδύμενος ἀρχι-
ερατικὴν στολήν καὶ προσάγων θυσίαν. Τὰ ἐν-
δύματα αὐτοῦ ἐκ βύσσου ἦσαν ἐν ὅλῳ 8, ὧν
4 κοινὰ πρὸς τοὺς ἱερεῖς. Τὸ ἀρχιερατικὸν
ἀξίωμα ἦτο πάλαι ἰσόδιον, βραδύτερον ὅμως
οὐχί' ἐπὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀνεβιδάζοντο καὶ κα-
τεβιδάζοντο ἀρχιερεῖς κατ' ἔτος, καὶ οὐχί' πλέον
εἴς Ἀαρὼν καταγόμενοι, ἀλλὰ πολλὰ καὶ
κοσμικοὶ ἄνδρες. Ὁ Ἀ. ἐπεσκόπεε τὰς τελε-
τάς, ἐδίκαζεν ἐπὶ σφοδρῶν υποθέσεων, ἐκή-
ρυττεν ἀνεκκλητῶς πολλάκις πόλεις μὴ ἢ εἰ-
ρήνην καὶ διὰ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἐπιστεύετο
ὅτι ἐλάλει ὁ Θεός. Ἀπὸ τοῦ ἔτους εἰσήρ-
χετο εἰς τὸ Ἅγιον τῶν Ἀγίων ὅπως θυσιάζ-
σῃ ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ. [Π.Π.]

Ἀρχιεπισκοπάρχης (Archieps-
coparchus λατ. Erzbischof γερμ.). Ἀξίωμα
τοῦ ἀρχιεπισκόπου Γερμανικοῦ ῥωμαϊκοῦ κράτους,
ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὸ τοῦ Μεγάλου Λογοθέτου
τῆς βυζαντινῆς αὐλῆς. Ὁ Ἀ. προηγέτο τῶν
Ἐκλεκτόρων, προήδρευε τοῦ συλλόγου αὐτῶν,
πρῶτα τοῦ γραφεῖο τοῦ αὐτοκράτορος, δι-
κρῖνοντα τὰ δημόσια πράγματα καὶ διεγυθῆται τὰ
τῆς ἐκλογῆς τοῦ αὐτοκράτορος. Ἐν τῇ γερ-
μανικῇ κράτει τρεῖς εἶχον τὸ ἀξίωμα τοῦτο·
ὁ ἀρχιεπίσκοπος τῆς Μαγνητίας, ὁ τῆς Κολων-
ίας καὶ ὁ τοῦ Τριδέντου· τούτων οἱ μὲν δύο
τελευταῖοι ἦσαν Ἀ. ἐπὶ φιλῶ ὀνύματι μόνον,
τὴν δὲ πραγματικὴν δύναμιν εἶχεν ὁ Μαγνε-
τίας, ἐκτελὼν τὰ εἰς τὸ ἀξίωμα αὐτοῦ ἀνατε-
θειμένα καθήκοντα. Μετὰ τὴν προσάρτησιν τῆς
Μαγνητίας εἰς τὴν Γαλλίαν, τὸ ἀξίωμα τοῦ
Ἀ. ἐδόθη εἰς τὸν ἐπίσκοπον Ρεγένολσβουργου.
Ἐν τῇ Συμπολιτείᾳ τῆς Βορείου Γερμανίας ἢ

ἀνωτάτη διεύθυνσις τῶν πραγμάτων τῆς Ὁμοσπονδίας ἀνετίθη εἰς τὸν ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ βασιλέως τῆς Πρωσίας διατελοῦντα «Καγκελλάριον τῆς Συμπολιτείας» (Bundeskanzler), προεδρεύοντα καὶ τῆς Βουλῆς τοιοῦτος δ' ἐξελέχθη τῇ 2/14 Ἰουλίου 1867 ὁ Βίσμαρκ. Μετὰ τὴν ἰδρυσιν τῆς Γερμανικῆς αὐτοκρατορίας ὁ Καγκελλάριος τῆς Συμπολιτείας μετωνομάσθη «Κ. τῆς Αὐτοκρατορίας» (Reichskanzler), ἀναθεσθέντος τοῦ ἀξιωματοῦ τούτου πάλιν εἰς τὸν Βίσμαρκ, ὃν κατὰ τὸ ἐνεσθὲς ἔτος παραιτηθέντα διεδέχθη ὁ Καπρίβι. Κατὰ τὸ γερμανικὸν σύνταγμα ὁ Καγκελλάριος τῆς Αὐτοκρατορίας προεδρεύει τοῦ συμβουλίου τῆς συμπολιτείας (Bundesrat), διεύθυνει τὴν καθόλου πολιτικὴν τῆς αὐτοκρατορίας, ἰδίως τὴν ἐξωτερικὴν, κανονίζει συμφωνίας πρὸς τὸ σύνταγμα τὰς σχέσεις τῆς Αὐτοκρατορίας πρὸς τὰ ποτελοῦντα αὐτὴν κράτη, καὶ προσυπογράφει τὰ διατάγματα τοῦ αὐτοκράτορος, ταφρῶντα εἰς ὑποθέσεις τῆς αὐτοκρατορίας, ὑπέχων μόνον ἡθικὴν καὶ πολιτικὴν εὐθύνην, ἐπειδὴ ἡ Γερμανία δὲν ἔχει νόμον περὶ εὐθύνης ὑπουργῶν. — Ἐν τῇ Αὐστροουγγρικῇ μοναρχίᾳ Καγκελλάριος τῆς Αὐτοκρατορίας ἐκαλεῖτο ὁ πρόεδρος τοῦ κοινοῦ ὑπουργείου τῆς Αὐστρίας καὶ τῆς Οὐγγαρίας κόμης Βεύστ. Ἀλλ' οἱ διαδεχθέντες τοῦτον ὑπουργοὶ τῶν ἐξωτερικῶν Ἀνδράσσυ καὶ Καλνόνκυ δὲν προσέλαβον τὸν τίτλον. Πρὸ αὐτῶν ἐν Αὐστρίᾳ ὁ Μέττερνιχ εἶχε τὸν τίτλον Καγκελλάρου τοῦ Κράτους (Staatskanzler). Ἐν Ῥωσίᾳ τὸν τίτλον πρώτου καγκελλάρου φέρει ὁ ἐκάστοτε ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν. [Π.]

Ἀρχικά γράμματα 1) Τὰ πρῶτα γράμματα λέξεως τινος, ἰδίως κυρίων ὀνομάτων, ὅφ' ἃ κρύπτει τὸ ὄλον ἔννομα ὁ ἐπιζητῶν τὴν ἀνωνυμίαν ἐν τινι δημοσίῳσει. 2) Τὰ παρὰ Βυζαντινοῖς λεγόμενα κ ε φ α λ α ῖ α, ἥτοι τὸ πρῶτον γράμμα τῆς πρώτης λέξεως τοῦ κειμένου ἐν ἀρχῇ τῶν βιβλίων, κεφαλαίων ἢ παραγράφων ἐν χειρογράφοις. Ἦσαν δὲ ταῦτα πολλαῖς πολύχρωμα καὶ ποικιλώτατα σχηματιζόμενα εἴτε διὰ ποικίλων, πρὸς ἀλλήλας περιπλεκόμενων ταινισιδῶν γραμμῶν εἴτε καὶ διὰ παραστάσεων ζωομόρφων ἢ ἀνθρωπομόρφων. Ἐν δὲ χειρογράφοις τοῦ 17' καὶ 18' αἰῶνος, ἰδίως λατινοῦς, εἶχον μεγάλας διαστάσεις, καταλαμβάνοντα ἐνίοτε τὸ μέγιστον μέρος τῆς ὅλης σελίδος. Δείγματα πολυμόρφων ἀρχικῶν γραμμάτων ἐκ τῶν βυζαντινῶν χρόνων παρέχει μὲν καὶ τὸ ἀνὰ χειρὰς λεξικὸν ἐν ἀρχῇ ἐκάστοις στοιχείου, βλέπει δ' ὁ ἀναγνώστης συνειλεγμένα μὲν παρὰ τῷ G e o r g i u s P l a c e n t i n u s E p i t o m e G r a e c a e p a l a e o g r a p h i a e σ. 66 τῷ M o n t f a u c o n P a l a e o g r a p h i a G r a e c a σ. 255 (τὰ αὐτὰ καὶ παρὰ G a r d t h a u s e n G r i e c h i s c h e P a l a e o g r a p h i e σ. 88), τῷ

S e r o u x d' A g i n c o u r t H i s t o i r e d e l' a r t (Πιν. XLIX τῆς Γραφικῆς) καὶ ἀλλὰ τοῦ σποράδην δ' ἐν ταῖς συλλογαῖς πανομοιότυπων ἑλληνικῶν χειρογράφων. Ἦτι ποικιλώτερα ἦσαν τὰ ἀρχικά γράμματα ἐν τοῖς κατὰ τὴν Δύσιν γεγραμμένοις κώδεξιν, ἰδίως τοῖς ἱρλανδικαῖς. Καὶ μετὰ τὴν ἐφεύρεσιν δὲ τῆς τυπογραφίας ἐφ' ἱκανὸν ἐγένετο χρῆσις ποικίλων ἀρχικῶν γραμμάτων κατὰ μίμησιν τῶν ἐν τοῖς χειρογράφοις, νῦν δ' εὐρίσκονται τοιαῦτα μόνον ἐν τοῖς ἀρχαιοτροπικτέροις τῶν ἐντυπῶν βιβλίων. Εὐκατα ὅα ἦτο παρ' ἡμῖν ἢ εἰς τὴν κεντητικὴν εἰσαγωγὴ τῶν ὠραιότερων ἐκ τῶν παρὰ Βυζαντινοῖς ἀρχικῶν γραμμάτων. [Α.]

Ἀρχικελευστής. Ὁ ἀνώτατος ὑπαξιωματικὸς τοῦ βασιλικοῦ ναυτικοῦ. Κατὰ τὸν Ν. ΑΦΕ' τῆς 28 Μαΐου 1887 (άρθρ. 19) οὐδεὶς δύναται νὰ προταθῇ διὰ τὸν βαθμὸν ἀρχικελευστοῦ, ἐὰν δὲν διετέλεσεν ἐν ἐνεργῷ ὑπηρεσίᾳ ἐπὶ 4 τοῦλάχιστον ἔτη ὡς κελευστής (πρόλ. Ν. ΑΥΛΖ' τῆς 28 Μαΐου 1887 περὶ καταστάσεως τῶν ὑπαξιωματικῶν τοῦ Β. Ναυτ. καὶ Ν. ΑΤΜΖ' 13 Ἰαν. 1886 περὶ προσδιορισμοῦ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀρχικελευστῶν κτλ.). [ΑΥΓ.]

Ἀρχικὴ διάλυσις (Χ η μ . τ ε χ ν .) (Mutterlaue) τὸ μετὰ τὴν ἐκκρυστάλωσιν τῶν ἀλάτων ἀπομένον ρευστὸν, ὅπερ διὰ περαιτέρω ἐξαιτίσεως διδὲι νέους κρυστάλλους ἢ καὶ δὲν χρησιμοποιεῖται ὅταν ἐνέχῃ πολλὰς ξένας οὐσίας· πολλαῖς αἱ χρησιμοποιοῦσαι τῶν Ἀ. 3. ἀποτελοῦσιν ἰδιον βιομηχανικὸν κλάδον. [ΟΑΡ.]

Ἀρχιλόχος ὁ ἱ α μ β ο γ ρ α φ ο ς, διάσημος ποιητὴς τῆς ἀρχαιότητος, υἱὸς Τελεσιχλέους καὶ Ἐνιπποῦς, ἥτις κατὰ τὸν Δίλιαν ἦτο δούλη, ἐγεννήθη ἐν τῇ νήσῳ Πάρῳ, ἔθεν καὶ ὁ Πάριος συνήθως καλεῖται. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ, ἱερεὺς κατὰ τὸν Πύσειον, ἦτο ἐκ τῶν εὐπολήπτων καὶ εὐπόρων κατοίκων τῆς νήσου καὶ ἐχρημάτισεν ἡγεμὼν τῆς ἀποικίας, τὴν ὁποίαν οἱ Πάριοι ἐξέπεμψαν εἰς Θάσον, κατὰ διαταγὴν τοῦ ἐν Δελφοῖς μαντεύου κατὰ τινὰς μὲν τὴν 15ην κατ' ἄλλους δὲ τὴν 18ην Ὀλυμπιάδα (720 ἢ 708 π. Χ.), τὸν δὲ πατέρα ἠκολούθησεν εἰς τὴν Θάσον καὶ ὁ Ἀ., ὥστε ἡ ἀκμὴ αὐτοῦ πέπτει κατὰ τὸ πρῶτον ἥμισυ τοῦ 7ου αἰῶνος, ἐπὶ τοῦ βασιλέως Γύγου, τὸν ὁποῖον ἀναφέρει ἐν ἀποσπάσματι 256 (γ' ἐκδ. Bergk) καὶ Ἀρδύος, ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ ὁποίου ἐγένετο ἡ ὑπὸ Κιρμερίων καταστροφή τῆς Μαγνησίας, ἡ ἀναφερομένη ἐν ἀποσπάσματι 526. Ἡ εἰς Θάσον ὅμως ἀποικία αὐτῆς δὲν ἠδουκίμησεν. Οἱ εἰς αὐτὴν ἀποικησάντες Πάριοι καὶ ἄλλοι Ἕλληνες, ἢ Π a ν ε λ λ ἦ ν ω ν ὁ ἱ ἴ ὁ ς, ὡς λέγει ὁ ποιητὴς ἐν ἀποσπάσματι 256, παραδόξως πῶς δὲν εὗρον οὔτε τερπνὴν οὔτε ὠρελίαν τὴν ἄλλως πλουσίαν εἰς μεταλλεῖα καὶ ὁσάη νῆσον. (Βλ. ἀπόσπ. 21, πρόλ. καὶ ἀποσπ. 52 καὶ 53). Τούτου ἐ-

νεκα ἀπεπειράθησαν νὰ καταλάβωσι τὰς ἀπέ-
ναντι εὐφοριότητας ὀρχικὰς ἀκτὰς, περιεπλά-
κηναν ὅμως εἰς πόλεμον πρὸς τοὺς ἐνοικοῦν-
τας Σαῖτους, ἐξ οὗ κακοῖς κακῶς ἀπηλλαγθῶσαν.
Ἐν μὲν τῶν πρὸς τοὺτους μαχῶν ὁ ποιητὴς
ἐτραπεί εἰς ἄτακτον φυγὴν ἐκρυσεν ἐντὸς θά-
λμου τὴν ἀσπίδα του, ἵνα σωθῇ εὐκολώτερον
(ἀποσπ. 6), διὸ οἱ Λακεδαιμόνιοι αὐτὸν ἐν
Λακεδαίμονι γενόμενον αὐτῆς ὥρας ἐδίωξαν,
θιότι ἐπέγνωνσαν αὐτὸν πεποικηκότα ὡς κρεῖτ-
τὸν ἐστὶν ἀποδελχεῖν τὰ ὄπλα ἢ ἀποθανεῖν, ἂν
εἴνε ἀληθὲς ἢ τοῦ Πλουτάρχου μαρτυρία. Αἱ
ἀτυχίαι ἐν Θάσῳ ἠνάγκασαν τὸν ποιητὴν νὰ
ἐπιστρέψῃ εἰς Πάρον, ἀφ' οὗ προηγουμένως πε-
ριεπλανήθη πολλαχότῃ τῆς Ἑλλάδος, ἐκεῖ δὲ
ἐπεδόθη εἰς τοὺς πολιτικούς ἀγῶνας καὶ τὴν
ποίησιν κατὰ τὴν ἰδίαν του μαρτυρίαν, (ἀποσπ.
1 πρόλ. καὶ Ἀθην. 14, 627, c.), ἀπέθανε δ' ἐν τινι
ἀγῶνι πρὸς τοὺς Ναξίους, τοῦλάχιστον Ναξίους
ἦτο ὁ φρονέσας αὐτὸν Καλὺνδᾶς ἢ Κόραξ. Πότε
ἀπέθανεν ὁ Ἀ. δὲν δύναται νὰ ὁρισθῇ ἀκρι-
βῶς, πάντως ὅμως ἐγένετο ἐν μαχίμῳ ἡλικία
τοῦ ποιητοῦ, ἄρα ἐν οὐχὶ λίαν προδεηκυῖα, μέ-
χρι δὲ σήμερον ὁ λαὸς τῆς Πάρου γνωρίζει ἐν
τῇ ἀκτῇ τῆς νήσου τὸ στήλαιον τοῦ Ἀρχο-
λῶ σ υ, τὸν τάφον ἱωὺς αὐτοῦ. Ὁ περιεπειώ-
δης οὗτος καὶ πλήρης ἀσχυλίων βίος συνέ-
τεινε βεβαίως μεγάλως εἰς τὰ νὰ καταστήσῃ
ἐπὶ βιαιότερον τὸν καὶ φύσει ὀρηκτικὸν καὶ βί-
αιον καὶ ἐμπαιθὲς τοῦ ποιητοῦ χαρακτήρα καὶ
νὰ πληρώσῃ περικρὰς τὴν καρδίαν αὐτοῦ. Πιλού-
σιος ἐκ γενετῆς κατέστη ἀργότερα πένης ἀ-
ποδελχὼν ἐν συμφοραῖς τὴν πατρικὴν περιου-
σίαν, ὅπερ βαρεῖς ἔφερε, διότι περιεφρονεῖτο,
φαίνεται, καὶ ἐψέγοτο ὑπὸ τῶν ἀντιπαλίων διὰ
τὴν πτωχείαν του. (Πρόλ. ἀποσπ. 2.). Ἡ πτω-
χεία του δ' αὐτῇ ἐγένετο πιθανῶς αἰτία νὰ διαρ-
ρήσῃ ὁ συμπολίτης του Λυκάμβας τὸν ἀρρα-
βῶνα τοῦ Ἀ. μετὰ τῆς νεωτέρας θυγατρὸς του
Νεοβούλης (πρόλ. ἀποσπ. 28, 71, 94, 95, 96) πα-
ράδᾳς οὕτω μέγαν ὄρκον, ἅλας τε καὶ τρά-
πεζαν, ὡς λέγει πρὸς αὐτὸν μετ' ὀργῆς καὶ
παραπόνου ὁ ποιητὴς (ἀποσπ. 94 καὶ 96). Τὸ
νέον τοῦτο ἀτύχημα ἐπλήρωσε βαρεῖως τὴν
εὐερέθιστον καὶ ἐρωτευμένην καρδίαν τοῦ εὐ-
αισθητοῦ καὶ ὀργίλου Ἀ., ἐγένετο δ' ἀφορμὴ
νὰ συνθέσῃ οὗτος πολλὰ κατὰ Λυκάμβου καὶ
τῶν θυγατέρων αὐτοῦ ποιήματα, τῶν ὁποίων
ἡ ὀριμότης καὶ τὸ καυστικώτατον σχῆμα ἀπέ-
θισαν παροιμιώδη, ὥστε ἐπεκράτησε παρὰ
τοῖς ἀρχαίοις ἡ φράσις ὅτι ὁ ἀτυχὴς Λυκάμβας
καὶ ἡ οἰκογένειά του, μὴ δυνάμενοι νὰ ὑποφέ-
ρῃσι τὰ δηλητηριώδη βέλη τῆς σωματικῆς τοῦ
περιφρονηθέντος ποιητοῦ Μούσης, ἠντοκτόνη-
σαν πάντες. Καὶ καθόλου δὲ ὁ μὲν αὐτοκρά-
τωρ Ἀδριανὸς λυσιπῶνας ἀπεκάλεσε τοὺς
ἐμίμους τοῦ Ἀ., σ κ ο ρ π ῖ ὁ ς δ' ὠνομά-
ζετο παρὰ τῶν ἀρχαίων, ἢ δὲ παροιμία «Ἀρ-
χιλόχον πατεῖς», ἐσημαίνει οἰονεῖ «σκορπίον
ν' ὄρῃν πατεῖς». Ἰδίως δὲ αὐτηρῶς ἐκρίνετο

ὑπὸ πολλῶν ἐν τῇ ἀρχαιότητι διὰ τὴν κατὰ
τῶν γυναικῶν ὄντως μεγαλοφυᾶ καὶ ἀνυπερ-
βλήτον κακολογίαν. Ὁ Μελέαγρος ἐν τινι ἐ-
πιγράμμῳ τῆς Ἀνθολογίας λέγει περὶ Ἀρ-
χιλόχου ὅτι «ἐπέων καλὴν φάτιν γυναικεῖον
ἐτραπεν εἰς πόλεμον», ὁ δ' Εὐσεβίος καλεῖ αὐ-
τὸν «ἄνδρα παντοῖαις κατὰ γυναικῶν αἰσχρο-
ρημοσύναις καὶ ἀρρητολογίαις, ἃς οὐδ' ἂν ἀ-
κούσαι τις σιφῶν ἄνδρ' ὑπομείνειεν, ἐν τοῖς
οἰκείοις ποιήμασι καυχόμενον». Καὶ δὲν εἶχον
μὲν οἱ ἐπικριταὶ οὗτοι κατὰ τοῦτο ἄδικον, πα-
ρέδλεπον ὅμως τούτου ἕνεκα τὰς ἄλλας ἀρε-
τὰς τοῦ Ἀ. ὡς ποιητοῦ, ὅστις ἄλλως καὶ ἐν
παντὶ τῇ αὐτῇ ἐφηρμοῦεν ἐλευθεροστομίαν
καὶ ἐκαυτηριακὰ μετὰ πρωτοφανοῦς θάρρους
καὶ παρρησίας πᾶν ὅ, τι ἐθεώρει ἐπιλήψιμον,
τούτου δ' ἕνεκα μεγάλως ἐξετιμήθη παρ' ἄλ-
λων. Ὁ Λευκιανὸς λ. γ. καλᾷ αὐτὸν «ἄνδρα
κομιδῇ ἐλευθερόν καὶ παρρησίᾳ συνόντα, μὴδὲν
δκνοῦντα ἐνείδῃσιν, εἰ καὶ ὅτι μάλιστα λυπή-
σιν ἐμελλε τοὺς περιπετεῖς ἐσομένους τῇ χολῇ
τῶν λαμδῶν αὐτοῦ. Ἀλλως τε καὶ οὐδὲν ἄ-
γαθὸν καὶ μὴ ἐπιλήψιμον ἔκωφεν ὁ Ἀ. ἐφεί-
δετο μὲν τῶν φειδούς ἀξίων, τὰ δ' ἐπιλήψιμα
ἐχλεύαζε καὶ παρ' ἐκωφῶ καὶ τοῖς φίλοις του
ἀλέμῃ (πρόλ. Δίλ. Ποικ. Ἱστορ. 10, 13.). Διὰ
νοῖα ὑπερέχας καὶ ἀπηλλαγμένη βιαιοπαμο-
νῶν καὶ προλήψεων ἐδλεπε τὰ πράγματα δια-
φῶρως ἢ οἱ πολλοὶ τῶν συγχρόνων του, τὴν δὲ
γνώμην του οὐδέποτε ἐδίσταζε νὰ ἐκδηλώσῃ
καὶ ὅταν ἐγνωρίζεν ὅτι ἀντέκειτο τῇ τῶν πολ-
λῶν δοξασίᾳ, καθ' ὅσον μάλιστα ἡ ἰδία ἀθυμία
καὶ λύπη καὶ ἡ μεταχολία ἢ ἐκ τῆς ἀπογα-
νησσεως καὶ τῶν συμφορῶν δὲν διέθετον αὐ-
τὸν ἐπιεικῶς πρὸς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους.

Ἀναξαρτήτως τοῦ περιεχομένου τῶν ποιή-
σεων αὐτοῦ ἐν τούτοις ὁ Ἀ. ἐυμερῶς ὁμο-
φώνως παρὰ τῶν ἀρχαίων ὡς λαμβανόμενος
ποιητὴς ἐξοχος καὶ λογοτέχνης μοναδικός πα-
ραβαλλόμενος κατὰ τὴν τελειότητα πρὸς τὸν
Ὀμηρον, τὸν Πίνδαρον καὶ τὸν Σοφοκλέα, ἰὼν
ἐκάστος ἐθαυρετο ἀριστοτέχνης εἰς τὸ εἶδος
του. Ὁ Ὀράτιος τοσαῦτον ἐθαύμαζε τὸν Ἀ.,
ὥστε πολλαχῶς καὶ ἐν πολλοῖς ἀπεμιμήθη
τὴν τέχνην αὐτοῦ, ἐν τισὶ δὲ καὶ τὸ ὄνομα. Ἀλλὰ
καὶ ἀρχαιότεροι τούτου ποιηταί, ὁ Ἀνακρέων,
ὁ Λίγγυλος, ὁ Κρατίδης καὶ ὁ Ἀριστοφάνης,
ὑπῆρξαν ἐν πολλοῖς μιμηταὶ τῆς τέχνης καὶ
τοῦ πνεύματος τοῦ Ἀ. Κατέδειξε δὲ τὴν δη-
μιουργικὴν του ποιητικὴν μεγαλοφυᾶν ὁ Πά-
ριος ποιητὴς ἐφευρὼν καὶ νέα ὄντως εἶδη ῥυ-
θμικῆς καὶ μουσικῆς, σύμφωνα πρὸς τὸ πνεῦμα
καὶ τὸν σκοπὸν τῆς ποιήσεώς του. Μέγρις αὐ-
τοῦ τὸ μόνον ἐν τῇ ἑλλ. ποιήσει ἐφαρμοζόμε-
νον μέτρον ἦτο ὁ θρακυλικὸς ἐξάμετρος καὶ ὁ
πεντάμετρος, ῥυθμοὶ βαρεῖς καὶ βραδυκίνητοι,
ὅλως ἀκατάλληλοι εἰς ἐκφράσιν βιαιῶν πα-
θῶν καὶ ζωηρῶν σκωμικῶν. Πρὸς τοῦτο ἐ-
χρειάζετο εὐκίνητοτέρα καὶ ἀνωμαλιώτερα μέ-
τρα, καὶ τοιαῦτα ἐδημιούργησεν ὁ Ἀ. τὰ τοῦ

λεγομένου διπλασίου γένους, ἤτοι τὴν ἱαμβίαν καὶ τὴν τροχαίαν ῥυθμὸν, ἐν οἷς ἡ ἄρσις πρὸς τὴν θέσιν ἔχει διπλασίον λόγον. Ἐξ ἱαμβίων λοιπὸν καὶ τροχαίων ἐπλεξε τοὺς στίχους τοῦ, τὸν ἱαμβικὸν τριμέτρον καὶ τὸν τροχαῖον τετράμετρον, ἐκτὸς ὅμως τούτων ἐδημιούργησε καὶ τὸν λεγόμενον ἰσοπλάγιον στίχον καὶ τὸν ἐπιπρόσθιον, διὰ τῶν ὁποίων ἔκαμε τὸ πρῶτον βῆμα πρὸς τὴν στροφὴν, εἰ δὲ πρῶτος εἰσῆγαγε καὶ τὴν λεγομένην παρὰ κατὰ λόγην, ἤτοι τὴν ἐν τῇ μέσῃ μέλους εἰσαγωγὴν συνθέσεως ἁλλήλων, ἐχούσης ἀποκλεισμένον ῥυθμὸν καὶ οὐδεμίαν σχεδὸν μελωδίαν. Τόσον δ' ἀριστοτεχνικῶς διέπλεξε τὰ διάφορα ταῦτα μέτρα καὶ τοὺς ῥυθμούς, ὥστε οἱ μετ' αὐτὸν ἀπεδέχθησαν αὐτοὺς ὡς τέλεια πρότυπα, ἰδίως δὲ τοὺς ἱαμβούς, ἐξ ὧν ὠνομάσθη καὶ ἡ ὅλη του ποιήσεως ἱαμβοί. Τὸ ὄνομα τοῦτο ἔλαβον αἱ ποιήσεις τοῦ Ἀ. ἐνεκα τοῦ περιεχομένου αὐτῶν. Ὑπάρχει δὲ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις συνήθεια κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς Δήμητρος νὰ ἀλλήλοσκιώπωνται οἱ ἑορτάζοντες, οἱ δὲ αὐτοσχέδιοι στίχοι, τοὺς οἰοῦντες κατ' ἀλλήλων ἐξεσπένδων ἐκαλοῦντο ἱαμβοί. Ἡ συνήθεια αὕτη ἐπεκράτει οὐ μόνον ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν Ἐλευσίνῃ, ἀλλὰ καὶ ἐν Πάρῳ, ἐκ ταύτης δὲ τῆς συνήθειας παρέλαβε τὸ ὄνομα ὁ Ἀ. διὰ τὰ σκωπτικὰ αὐτοῦ ποιήματα, ὥστε ἱαμβοί καὶ σκωπτικὰ ποιήματα ἐσῆμαινον κατ' ἀρχὰς τὸ αὐτό.

Οἱ ἀρχαῖοι ἀναφέρουσιν ἐπὶ αἰδῶ ποιήσεων τοῦ Ἀ. 1) τοὺς ἱαμβοὺς, κυριολεκτικῶς εἰπεῖν καὶ ὑπὸ μετρικὴν ἐποψιν. — 2) Ἐλεγείας. — 3) Ἐπιγράμματα. — 4) Τετράμετρα, καὶ ἰδίως τροχαῖα. — 5) Ἐπιπρόσθια. — 6) Τριμνοὺς καὶ 7) Ἰσοπλάγους. Ἐκ πάντων ὅμως τούτων ἐλάχιστα μόνον ἀποσπάσματα περιεσφίθησαν ἡμῖν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, ἂν καὶ οἱ ἀρχαῖοι πολὺ ἀνεγίνωσκον τὰς ποιήσεις τοῦ Ἀ., ἔξοχοι δὲ γραμμτικοὶ ἔγραψαν καὶ ὑπομνήματα εἰς αὐτάς, ὡς Ἀπολλώνιος ὁ Ῥόδιος, ὁ Ἀρίσταρχος καὶ Ἡρακλείδης ὁ Ποντικός. Φαίνεται ὅμως ὅτι μετὰ τὴν ἐπικράτησιν τοῦ χριστιανισμοῦ ἡ ἀνάγνωσις τῶν ποιήσεων τοῦ Ἀ. ἀπηγορεύθη, ὡς δύναται τις νὰ εἰκάσῃ ἐκ τῆς ἀνωτέρω παρατεθειμένης περὶ αὐτῶν κρίσεως τοῦ Εὐσεβίου, διὸ ἀπώλοντο αἱ συλλογαὶ αὐτῶν. Γὰρ δὲ διεσκαρπισμένα παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἀποσπάσματα πρῶτος συνέλεξε καὶ ἐξέδωκε μετὰ σχολίων παντοίων καὶ βιογραφίας τοῦ ποιητοῦ ὁ L. Liebel ἐν Λειψίᾳ τῇ 1812 καὶ τὸ 6' τῇ 1819. Ἐπιπλεονάζει δὲ Gaisford, ἐν Poet. min. graec. τόμ. Γ', σ. 90 κ.ε. (ἐν Ὁξον. 1832). Μετ' αὐτοὺς πολλοὶ ἄλλοι κατέγειναν περὶ τὰς ἀποσπάσματα τοῦ Ἀ. καὶ τὴν ἐρμηνείαν αὐτῶν, ἀριστα ὅμως πάντων ὁ Th. Bergk ἐν Poetae Lyr. Graeci, τόμ. Β' σ. 683 — 733, συναγαγὼν 199 ἐν ὅλῳ ἀποσπάσματα, τὰ ὁ-

ποῖα δὲν εἶνε βεβαίως πάντα γνήσια. Περὶ δὲ τοῦ βίου καὶ τῶν ἔργων τοῦ Ἀ. πλεῖστον ὅσα ἔχουσι γραφῇ εἰς πάσας τὰς εὐρωπαϊκὰς γλώσσας (βλ. καὶ Μυλλέρου, Ἱστορικὴ τῆς ἑλλ. φιλοσοφίας μεταφρ. Κυπριανοῦ τόμ. Δ', σ. 198 — 211). [Γ.Κ.]

Ἀρχιμανδρίτης, ἄρχων τῆς μάνδρας. Μάνδρα ἐκαλεῖτο ἡ ἐν τοῖς μοναστηρίοις κοινότης, ὡς συνισταμένη ἐκ προσώτων τοῦ Χριστοῦ κατ' ἐξοχὴν. Ἀπὸ τοῦ Ἑ' αἰῶνος τὸ ὄνομα τοῦτο ἐδόθη ἐν τῇ ἑλληνικῇ Ἐκκλησίᾳ εἰς τοὺς προσετώτας τῶν μοναστηρίων, ἐνίοτε δὲ, ἀλλὰ σπανιώτερον, καὶ εἰς ἱερεῖς τιμητικῶς. Ἡ ἑλληνικὴ Ἐκκλησία διετήρησε μέχρι τοῦδε τὸν τίτλον ὡς τίτλον τιμητικὸν διὰ τοὺς ἀγάμους ἱερεῖς, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ λατινικῇ Ἐκκλησίᾳ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ προσετώτες πολλῶν μοναστηρίων ἔφερον ἐνίοτε τὸ ὄνομα τοῦτο. [Γ.Κ.]

Ἀρχιμήδεος ἑλεῖξ, βλ. Ἐλεῖξ, Ἀρχιμήδης.

Ἀρχιμήδης ὁ μηχανικός, ἂν μὴ ὁ μέγιστος, πάντως ὅμως ὁ διασημώτατος μαθηματικὸς τῆς ἀρχαιότητος καὶ εἰς τῶν ἐνδοξοτάτων καὶ ἐξοχωτάτων ἐπιστημόνων τοῦ κόσμου. Τὴν μεγάλην του φήμην ὀφείλει βεβαίως καὶ εἰς τὰς πολλὰς καὶ ποικίλας ἀνακαλύψεις καὶ ἐφευρέσεις του ἐν τοῖς ἀνωτέροις μαθηματικοῖς καὶ τῇ ἀστρονομίᾳ, κυριώτερον ὅμως εἰς τὰ ἐν τῇ ἐφευρεσμένῃ μηχανικῇ κατορθώματα του, τὴν ὁποίαν πρῶτος αὐτὸς ἀνύψωσεν εἰς ἐπιστήμην, μυθῶς δ' ἀληθῶς εἶνε τὰ περὶ αὐτοῦ ἐξιστορούμενα. Πότε ἀκριβῶς ἐγεννήθη εἶνε ἄγνωστον, κατὰ τὸν βυζαντινὸν Τρέτζην ὅμως πρέπει νὰ ἐγεννήθη τῇ 287 π.Χ., διότι ἦτο 75 ἐτῶν τῇ 212, ὅτε ἐρονέυθη ὑπὸ ῥωμαίου στρατιώτου κατὰ τὴν ὑπὸ Μαρκέλλου ἄλυσιν τῶν Συρακουσῶν. Πατριδὰ εἶχεν ὁ Ἀ. τὴν μεγάλην ταύτην καὶ πλουσίαν τῆς Σικελίας μητροπόλιν, κατήγετο δὲ κατὰ μὲν τὸν Κικέρωνα ἐκ ταπεινῶν γονέων, κατὰ δὲ τὸν Πλούταρχον ἐκ πλουσίας καὶ ἐπιφανοῦς οἰκογενείας «Ἰέρωνι τῷ βασιλεῖ συγγενῆς ὢν καὶ φίλος». Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι ἐνωρίς ἐπεδείξατο ἑκτακτὸν ἐν τοῖς μαθηματικοῖς ἰδιοφυίαν, κατὰ δὲ τὸν Πρόκλον νέος εἶ μετέδωκε πρὸς τελειοποίησιν του εἰς Αἴγυπτον πρὸς τὴν μέγαν μαθηματικὴν Βιβλιοθήκην καὶ περὶ τῷ Σαμίῳ Κόνωνι, περ' ὧν ἐδιδάχθη τὴν ὑψηλὴν ταύτην ἐπιστήμην ἐν τῇ τότε ἐνταλειᾷ τῆς. Ἀποπερατώσας τὰς σπουδὰς του ἐπέστρεψεν εἰς Συρακούσας, ὅπου ἔζη ὡς ἰδιώτης μὲν ἀλλὰ μεγάλως τιμώμενος ὑπὸ τοῦ βασιλέως Ἰέρωνος καὶ καλλιεργῶν ἀδικοῦτως τὴν ἐπιστήμην του. Κατὰ παραγγελίαν τοῦ Ἰέρωνος ὁ Ἀ. κατασκεύασε διὰ τοῦ ἀρχιτέκτονος Ἀρχίου τοῦ Κορινθίου τεράστιον πλοῖον, τὴν Συρακουσίαν, τοῦ ὁποῦ τοῦ μέγεθος καὶ ἡ πολυτέλεια ἦσαν μονονουχὶ μυθῶς, ὁ δὲ σύγχρονος τοῦ

Ἄ. Μασχίων ἔγραψε βιβλίον ὁλόκληρον πρὸς περιγραφὴν τοῦ θαύματος ἐκείνου τῆς μηχανικῆς καὶ μεγαλουργίας τῶν αρχαίων. Πρὸς καθελευσμένον τοῦ πελοπόου ἐκείνου σκάρους ὁ Ἄ. μετεχειρίσθη ἔλ κ α, τὴν ὁποίαν πρῶτος εὐτος ἐφεύρε. Τὸ πλεῖστον περιεῖχε 30 θαύματα καὶ διαμερίσθη ἐν τριῶν θαύματι καὶ αἰθουῇ· ἐστρωμένον διαψηφισθημάτων χάριν τοῦ ἰσοκρήτου. Τὸ ψηφισθέντα ἐκείνο περιεῖχε εἰκόνας ἐξ ὁλοκληροῦ τῆς Ἰλιάδος. Ἐκτός τούτου ἐπὶ τῆς Συρακουσίας ὑπῆρχε ναὺς Ἄ. φροδότης ἐστρωμένον διὰ πολυτιμῶν σικελικῶν λίθων, ἀνγκυωστήριον, βιβλιοθήκη, ὠρολόγιον καὶ κήπος. Τὸ μεγαλουργημα τοῦτο τοῦ Ἄ. ὁ Ἰέρων ἐξαπέστειλε θύρον Ἱπτολεμαίῳ τῷ Εὐεργέτῃ εἰς Ἀλεξάνδρειαν, μετ' αὐτοῦ δὲ μετέβη ἐκεῖσε καὶ ὁ Ἄ. Ἐκεῖ τότε χάριν τῆς κανονικῆς γρήσεως τῶν ὕδατων τοῦ Νείλου πρὸς ἄρδουσιν καὶ χάριν ἀποξηράνσεως τῶν ἐκ τῆς πλημμύρας τοῦ ποταμοῦ σχηματιζομένων ἑλίων ὁ Ἄ. ἐπενόησε τὴν ἀντίαν τὴν λεγομένην κ ο χ λ ι α ν. Καὶ κατόπιν δὲ ἐξηλοῦσεν ἔργον ἐπιστημονικὴν ἐπικοινωνίαν πρὸς τοὺς ἐν Αἰγύπτῳ σοφοὺς, ἃν εἶνε ἀληθὴς ἡ εἰρηπία ὅτι τὸ περὶ βίον τοῦ ἡλίου περιέδωκεν πρὸς δὲ τὴν εἰς Ἀλεξάνδρειαν πρῶτον ἀνεκόνισσε δι' ἐπιστολῆς τοῦ πρὸς τὸν Ἑρατοσθένη. Τὸ πλεῖστον θύμῳ τοῦ βίου τοῦ διήλθεν, ὡς ἐρρήθη, ὁ Ἄ. ἐν Συρακούσαις ἀδικόπως ἐπινόων ἐν τῇ ἐπιστήμῃ του. Ἰδίως δὲ διατρανώθη ἡ μεγάλη τοῦ ἀνδρὸς διάνοια καὶ ἐφευρετικότης κατὰ τὴν ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων πολιουρχίαν τῶν Συρακουσίων, ὅτε πλεῖστον ὅσα μηχανήματα πρὸς ἀποκρούσιν τῶν πολιουρχῶν ἐπενόησε καὶ τοσοῦτον κατετρέμαζε τὸν Μάρκελλον, ὥστε ἠνάγκασεν αὐτὸν νὰ μεταβάλῃ τὴν πολιουρχίαν εἰς διαρκὴ ἐκ τῶν ἀπωτέρω ἀποκλεισμένων. Ὁ Πολύβιος, ὁ Λίβιος καὶ ὁ Πλούταρχος διηγούντα τὰ κατὰ τὰς ὑπὸ τοῦ Ἄ. ἐπινόησεις ποικίλας ἀποκρουστικὰς μηχανὰς μυθώδη ὄντως ἀνδραγαθήματα. Ὁ δὲ Λουκιανὸς ἀναφέρει ὅτι κατέκαυσεν ὁ Ἄ. καὶ τὸν στόλον τῶν πολιουρχῶν, δι' ἀπὸ τοῦ τείχους ἀνιρημένων κοίλων κατόπτρων, ὡς λέγει ὁ Τζέτζης. Καὶ εἶνε μὲν ἀληθὲς ὅτι τῶν νεωτέρων τινὲς θεωροῦσι τὴν εἰδήσιν ταύτην μεταγενέστερον πλάσμα διότι δὲν ἀναφέρουσιν τὸ πρᾶγμα ὡς προμνημονευόντες τρεῖς ἀρχαῖοι συγγραφεῖς, τὸ κατόρθωμα θύμῳ δὲν ἦτο φυσικῶς ἀδύνατον οὐδ' ὑπέρτερον τῆς ἐφευρετικότητος τοῦ Ἄ. Ἐν τούτοις ὅλαι αἱ ἐπινόησεις τοῦ θαυματοῦ τοῦ Ἄ. πνεύματος δὲν ἐβώσαν τὰς Συρακούσας Καρχηδονίαντες οἱ πολιουρχοὶ αἰγίμην ἀμελείας τῶν φρουρῶν ἐπέθεσαν ἐξαπίνης καὶ ἐκυρίευσαν τὴν πόλιν, παρ' ὅλην δὲ τὴν ῥήτην ἐντολήν τοῦ Μάρκελλου, νὰ μὴ φονεύσῃ τις τὸν Ἄ., ὁ ὑπερβόρμηκον τούτου γέρον ἐφρονέθη ὑπ' ἀγροίκου Ῥωμαίου στρατιώτου ἐν τῇ γραφείῳ του, ὅπου τὸν εὐρε βεβυθισμένον εἰς μαθηματικὰς μελέτας.

Ἀφρημένος ὁ Ἄ. ὑπὸ τῆς μελέτης τοῦ δὲν ἐνόησεν ὅτι ἡ πόλις ἑάλω καὶ, ὅτε ὁ στρατιώτης εἰσῆλθεν εἰς τὸ σπουδαστήριον τοῦ θροῦ, ἐκλαβὼν αὐτὸν ὡς τινα τὸν θρασυπότην τοῦ ἀνεδόγησε Μ ἡ μ ο υ τ ο ῦ ς κ ο χ λ ο ῦ ς τ ᾱ ρ α τ ε, ἐννοῶν τὰ γεωμετρικὰ σχήματα, τὰ ὅποια εἶχε πρὸ ἐαυτοῦ ὁ δ' ἐξωρισμένος Ῥωμαῖος ἐρεθισθεὶς ἐτι μᾶλλον ὑπὸ τῆς ἀπαθείας τοῦ ἀνδρὸς ἀπέκτεινεν αὐτόν. Οἱ πολῖται τοῦ παρ' ὅλην τὴν πανωλεθρίαν, τὴν ὁποίαν ὑπέστησαν, ἐθαψαν εὐλαδῶς τὸν μέγαν συμπόλιτὴν τῶν ἐμπροσθεν μίας τῶν πυλῶν τῆς πόλεως, ἐπὶ δὲ τοῦ τάφου τοῦ ἐγράψαν σφαιραν ἐν κυλινδρῳ καθ' ἣν ζῶν ἐτι εἶχε δηλώσει ὁ Ἄ. ἐπιθυμίαν, ὅτε ἀνεκάλυψε τὸν λόγον τοῦ ἐμβύδου μεγάλου τινὸς κύκλου ($\frac{1}{4}$) πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν σφαίρας τινὸς καὶ τὸν λόγον ($\frac{2}{3}$) τῶν ὀγκῶν καὶ τῶν ἐπιφανειῶν τῆς σφαίρας πρὸς τὸν περιφερὴ κύλινδρον. Ἐκεῖ παρημελήθη ὁ τάφος τοῦ μεγάλου μηχανικοῦ κατόπιν καὶ ἐληγημένη ὑπὸ τῶν Συρακουσίων μέχρις οὗ τῷ 75 π. Χ. ὁ Κικέρων ὡς ταμίης διατελὼν ἐν Σικελίᾳ ἀνεκάλυψεν αὐτὸν ἐκ τῶν ἐπιχαρῶν τούτων συμβόλων κατωσπένον ἐν τῷ μέτρῳ ἀκανθῶν καὶ ἄνωστον τοῖς τότε Συρακουσίοις. Πολλὰ καὶ ποικίλα ὑπῆρξαν τοῦ Ἀρχ. αἱ ἐφευρέσεις, αἱ μεγαλείτεροι θύμῳ αὐτῶν εἶνε αἱ ἐξῆς· α') ἀπέδειξε τὴν πρώτην ἀρχὴν τῆς σ τ α τ ι κ ῆ ς ἀσφαλῶς καταδείξας τὸ ἀξιωμα πρὶ εὐθέως μοχλοῦ, στηριζομένου ἐπὶ ὑπομοχλίου καὶ πεφορτισμένου κατὰ τὰ ἄκρα διὰ δυσαναλόγων βαρῶν, ἀλλ' ἰσορροποῦντος, ἔαν ἡ ἀπόστασις τοῦ μικροτέρου βάρους ἀπὸ τοῦ ὑπομοχλίου εἶνε μεγαλειότερα τῆς τοῦ μείζονος βάρους ἀποστάσεως. Τὰ ἐπακλόουθα τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ ταύτης τοσοῦτον καλῶς κατενόησεν ὁ Ἄ. ἐν ὅλῃ αὐτῇ τῇ ἐκτάσει, ὥστε λέγεται εἰπὼν πρὸς τὸν Ἰέρωνα τὸ περιλάλητον ἐκεῖνο, «Ὅς μοι πᾶσι καὶ χαρίστωμαι τὸν γὰρ κινήσω», —δ') ἔλυσε τὸ διήρημα τοῦ κέντρου τῆς βαρύτητος τοῦ τριγώνου, τὸ τοῦ τετραγωνισμοῦ τῆς παραβολῆς καὶ τῶν καταμετρήσεων τοῦ κύκλου, —γ') ἐπενόησε τὸν ἀ σ τ ρ ο λ ὅ γ ο ν, ἦτο σύμπλεγμα ἐμφαίνον τὴν σχετικὴν θέσιν καὶ τάξιν τῶν πλανητῶν, —δ') ἐπενόησε τὴν ὑδρὺλικὴν ἀντίαν, τὴν τροχίαν καὶ τὸν κοχλίαν, —ε') ἀνεκάλυψε τὸ ἥδη μνημονευθὲν περὶ σφαίρας καὶ κυλίνδρου θεωρήμα, —ς') ἀνεκάλυψε τὴν σχέσιν τοῦ βάρους τῶν σωματίων πρὸς τὸ βάρος τοῦ μετακινουμένου ὕδατος, ἐν τῷ ὅποιῳ καταβυθίζονται. Εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην ἀνακάλυψιν προήχθη ἐκ τοῦ ἐξῆς περιστατικοῦ. Ὁ Ἰέρων εἶχε κατασκευάσει παρὰ τινι χρυσῷ χρυσὸν στέφανον, θέλων δὲ νὰ βεβαιώσῃ ἂν ὁ χρυσὸς ἦτο ἁπλοῦς καὶ ἀμείγῃς, χωρὶς ν' ἀνακλύθῃ ὁ στέφανος, ἀνέθηκε τὴν λύσιν τοῦ προβλήματος τῷ Ἄ. Οὗτος ἐσκέπτετο διαρκῶς περὶ τοῦ πράγματος ὅτε εἰσελθὼν εἰς τὸν λουτήρα τοῦ ἁθάνθη αὐτὸν ἑλαφρότερον. Εὐθὺς ὁ μεγα-

λοφῆς ἀνὴρ ἐνόησεν ὅτι πᾶν σῶμα βιολογούμενον ἐν τῇ ὕδατι ἀποβάλλει μέρος τοῦ ἰδίου βάρους καὶ ταχέως εὗρεν ὅτι τὸ ἀποβαλλόμενον μέρος εἶνε ἀνάλογον πρὸς τὸ τοῦ μετασπινόμενου ὕδατος. Δὲν τῷ ἦτο λοιπὸν πλέον δύσκολον νὰ λύσῃ τὸ τεθὲν αὐτῷ δύσλυτον πρόβλημα καὶ τοσοῦτον ἔχαρῃ ἐπὶ τῇ ἀνκαλυψῇ, ὥστε ἀναπηδήσας ἐξῆλθε γυμνὸς ἀπὸ τῆς ὁδοῦ κραυγάζων «εὐρηκα, εὐρηκα».

Ἐκ τῶν συγγραμμάτων τοῦ Ἀ. περιεσώθησαν μέχρις ἡμῶν τὰ ἑξῆς, ἐν ὧν καὶ μὲν διαλέκτῳ γεγραμμένα, μετὰ δὲ ὅπως ἐπὶ τὸ ἀκριβέστερον ὑπὸ τῶν ἀντιγραφῶν μεταφρασμένα. α') Περὶ τῆς σφαίρας καὶ κυλίνδρου βιβλία Β'. — β') Κυκλίου μετρήσεις. — γ') Ἐπιπέδων ἰσορροπικῶν καὶ ἐν τῇ βαρὺν ἐπιπέδων βιβλία Β'. — δ') Περὶ ἀμβλυγωνίων καὶ νοσίδων καὶ σχημάτων σφαιροειδῶν. — ε') Περὶ ἐλλειψίων. — ζ') Τετραγωνισμὸς παραβολῆς. — η') Ὑπερβολῆς, ἐν ᾗ ἀποδεικνύεται ὅτι δυνατόν νὰ ὑπολογισθῇ καὶ ἀριθμὸς ψηφμάτων ἀνώτερος τοῦ δυναμένου νὰ πληρώσῃ σφαῖραν ἀπλανοῦς ἀστέρος. — θ') Περὶ τῶν ὀχουμένων, ἥτοι περὶ τῶν ἐπιπλεόντων σιμμάτων. — ι') Βασικὴ ἐκ τῶν πρὸ βιβλίων. Ἐκτὸς δὲ τούτων ὑπάρχει ἐν ἀραβικῇ μεταφράσει καὶ ἕτερον ἔργον τοῦ Ἀ. τὰ Λήμματα, ἀπολεσθέν ἐν τῇ πρωτοτύπῳ του γλώσσῃ.

Τὰ συγγραμματα ταῦτα τοῦ Ἀ. ἐμελεῶντο πολὺ ὑπὸ τῶν μαθηματικῶν καὶ εἰς τοῦτο ἀφειλομένην τὴν μέγιστον ἡμῶν διάσωσιν τινῶν, ὁ δὲ Εὐτόκριος καὶ ὁ διδάσκαλός του Ἰσίδωρος καὶ ὑπερμεγαλίσαν αὐτά, καὶ μάλιστα τὸ περὶ σφαίρας καὶ κυλίνδρου. Ἡ πρώτη διὰ τοῦ τύπου ἐκδόσις τῶν ἔργων τοῦ Ἀ. ἐγένετο ἐν Βασιλείᾳ τῇ 1544 ὑπὸ Θωμᾶ Geschauff ἢ Βενετωρίου, περιέχει δὲ καὶ τὰ ὑπομνήματα τοῦ Εὐτοκίου καὶ λατινικὴν μετάφρασιν. Ἐκτοτε ἐξεδόθησαν πολλάκις τὰ συγγραμματα τοῦ Ἀ., αἱ κάλλισται ὅμως ἐκδόσεις εἶνε ἡ ὑπὸ Ἰωσ. Τορέλλη ἐν Ὁξωνίᾳ τῇ 1792 γενομένη μετὰ τῶν σχολίων τοῦ Εὐτοκίου καὶ νέας λατινικῆς μεταφράσεως, καὶ ἡ νεωτάτη καὶ ἀρίστη πασῶν ὑπὸ I. L. Heiberg εἰς 3 τόμους, γενομένη τῇ 1880—1881 ἐν Λειψίᾳ, ἐπίσης μετὰ τῶν σχολίων τοῦ Εὐτοκίου λατινικῆς, μεταφράσεως καὶ ἰδίων σημειώσεων. [Γ.Κ.]

Ἀρχιμουσικός Ἀνώτατος βαθμὶς στρατιωτικοῦ μουσικοῦ, ἀντιστοιχῶν πρὸς τὸν τοῦ ἀνθυπασπιστοῦ. Κατὰ τὸ Δ. 1 Αὐγούστου 1887 αἱ χηρεύουσαι θέσεις ἀρχιμουσικῶν ἐν τῇ στρατῷ πληροῦνται διὰ προεδριακοῦ μουσικῶν α' τάξεως εὐδοκίμησάντων εἰς τὰς πρὸς τοῦτο ἐξετάσεις ἐνὸς τριμελοῦς ἐπιτροπῆς, ἀποτελουμένης ἐξ ἐνὸς ἀνωτέρου ἀξιωματικοῦ ὡς προέδρου, τοῦ ἐπιθεωρητοῦ τῶν μουσικῶν

καὶ ἐνὸς ἀξιωματικοῦ ἀρχιμουσικοῦ ὡς μελῶν. (Ἰδ. καὶ ἀρθ. 2—8 τοῦ ἀνωτ. Δ.). [Α.Υ.]

Ἀρχιπέλαγος (Archipelagus). Λέξις τῶν λατινικῶν καὶ τῶν γερμανικῶν γλωσσῶν, σχηματισθεῖσα κατὰ παραφθορὰν τῶν ἑλληνικῶν λέξεων Αἰγαῖον πέλαγος. Σημαίνει δὲ κατ' ἐξοχὴν μὲν τούτο, ὅπερ ἐνίοτε πρὸς διάκρισιν καὶ ἑλληνικὸν ἀρχιπέλαγος λέγεται, γενικώτερον δὲ πᾶσαν συστάδα ὁμοιομερῶν νήσων. [Π.]

Ἀρχιππος. Ποιητὴς τῆς ἀρχαίας κωμῆδος, ἀπὸ τῆς νικητικῆς ἐπὶ τῆς 91ης Ὀλυμπιάδος. Σφύρονται ἀποσπάσματα ἐξ κωμῶντων αὐτοῦ, τοῦ Ἀμφιτρυῶνος (ἐν πλὴνως ἐμμελῇ ὁ Πλάτων), τοῦ Ἡρακλέους γαμοῦντος, τῶν Ἰχθυῶν, τῆς Ὀνομασίας, τοῦ Πλούτου καὶ τοῦ Ῥιγῶνος. Τινὲς τῶν ἀρχαίων ἀπέδιδον εἰς αὐτὸν καὶ τέσσαρας τῶν νοθευομένων κωμῶντων τοῦ Ἀριστοφάνους. Ἐφ' ἑστέως ὡς φορετικὸν διὰ τὴν κατάρτησιν τῶν λογοπαιγνίων. [Π.]

Ἀρχιστράτηγος ὁ τίτλος οὗτος ἀνήκει ἐν Ἑλλάδι εἰς μόνον τὸν βασιλέα, ὡς τὸν ἀνώτατον ἄρχοντα τῶν κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν δυνάμεων τοῦ κράτους (Συντάγμα Ἀρθ. 32). Δὲν ἔπεται ὅμως ἐκ τούτου ὅτι δὲν δύναται νὰ παραχωρηθῇ διὰ νόμου καὶ εἰς ἄλλους ἐν ὧρα πολέμου ὁ τίτλος ἀρχιστράτη. Ἀλλ' ὡς ἔχουσιν τὰ παρὰ γάλλους καὶ γερμανοὺς, περὶ τῶν στρατάρχων. [Α.Υ.]

Ἀρχιτεκτονική καλεῖται ἐν τῇ εἰδικωτέρᾳ σημασίᾳ τῆς λέξεως ἡ τέχνη ἢ ἀποτελεσματικὴ οἰκοδομητικὴν ἐν καλλιτεχνικῇ μορφῇ καὶ διατυπώσει. Ἡ ἀρχιτεκτονικὴ ἀνεπτύχθη κυρίως ἐν τῇ θεορκευτικῇ λατρείᾳ, οἱ ναοὶ δὲ ἦσαν τὰ κατ' ἐξοχὴν οἰκοδομήματα, ἐν τῇ κατασκευῇ τῶν ὀρίων ἐμμορφώθησαν οἱ διάφοροι ρυθμοὶ συμφώνως πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς ὁρησεύσεως καὶ τὰς ἐκαστοῦς ἀνάγκας τῆς θεορκευτικῆς λατρείας. Οἱ κυριώτεροι ρυθμοὶ εἰναι οἱ ἑξῆς κατὰ χρονολογικὴν σειράν· ὁ αἰγυπτιακός, ὁ ἑλληνικός, ὁ τυρρηνικός, ὁ ῥωμαϊκός, ὁ ἀρχαῖος χριστιανικός, ὁ βυζαντινός, ὁ ἀραβικός, ὁ ῥωμανικός, ὁ γοτθικός καὶ ὁ ρυθμὸς τῆς Ἀναγεννήσεως ὁ ἀρχαιότερος καὶ ὁ νεώτερος. Τὰ πρώτιστα καὶ ἀρχαιότατα οἰκοδομητικὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων τῶν ζώντων ἐν ἀρχαίᾳ ἐτι καταστάσει ἦσαν ὡς εἰκὸς ἀπλὰ καὶ ἄτεχνα κατασκευάσματα. Ἀπλοὺς λίθους ἐχρησιμοποιεῖν ὡς βωμὸς ἐπὶ τοῦ ὀπίου οἱ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων ἄνθρωποι κατέθετον τὰ πρὸς τὴν θεότητα θύρα καὶ πύλιν ἐν πρὸς ἡύχοντο πρὸς τὸ θεῖον, ἀπλοὺς δὲ σωρὸς χώματος καλύπτων τὰ δατὰ τῶν τεθνεώτων ἐχρησιμοποιεῖν ὡς τάφος. Ἐπίσης φυτικὰ καὶ ἄτεχνα ἦσαν καὶ οἱ πρῶτοι κατοικίαι τῶν ἀνθρώπων. Ὅτε ὅμως ἡ ἀνθρωπότης ἐφθάσεν εἰς τι σημεῖον πολιτισμοῦ ἔλαβον καὶ τὰ ἀρχαῖα ταῦτα μνημεῖα ὠρισμένον τινὰ χαρακτῆρα. Τοιαῦτα δὲ πανάρχαια μνημεῖα εἶνε αἱ λίθιναι

στῆλαι ἐν εἰδῇ δελταίου αἱ ἐν Σκανδιναυικῇ κυρίως σφικόμεναι καὶ αἰτίνες ἐχρηστέμεναι ὡς νεκρικὰ μνημεῖα πεσόντων ἡρώων καὶ αἱ ἐν ταῖς κελτικαῖς χώραις συνήθως εὐρισκόμεναι λίθιναι στῆλαι αἱ περιβάλλουσαι κυκλωτέρη τινὰ χώραν. Τὸ σπουδαιότερον τῶν κελτικῶν τούτων ἐν Γαλλίᾳ ἱερῶν εἴρεται παρὰ τὸ Dolmen, καταλαμβάνει δὲ εὐρύτατον χώρον, περιλαμβάνονμενον ὑπὸ 4 000 περικυλίων στηλῶν ἐν εἰδῇ δελταίου. Τῆς παναρχαίας ἐποχῆς λειψάνα εἶναι καὶ τὰ μνημεῖα τὰ καλούμενα Dolmens, οἱ ἐν εἰδῇ λόφου ὑψούμενοι τάφοι οἱ εὐρισκόμενοι κυρίως ἐν τῇ βορείᾳ Ἑυρώπῃ καὶ ὧν τὴν μὲν βάσιν περιθεῖσι κυκλωτέρης σειράς λίθων, ἡ δὲ κορυφὴ αὐτῶν ἐπιστέφεται ὑπὸ μεγίστων πλῶκων. Ὅμοια μνημεῖα νεώτερα πως ὅμως εὐρίσκονται καὶ ἐν διαφόροις γήσοις ταῖς μεταξὺ τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς Ἀσίας. Καὶ ἐν αὐτῇ δὲ τῇ Ἀμερικῇ εὐρισκόμενα οὐκ ὀλίγα παραδείγματα τῆς πρώτης ἀναπτύξεως τῆς τέχνης. Αἱ χῆραι ὅμως ἐν αἷς τὰς πρώτων καλλιτεχνικῶν τῶν ἀρχιτεκτονικῶν ἐμμορφώθη εἶνε αἱ δύο πανάρχαιαι τοῦ πολιτισμοῦ κοιτίδες ἡ Αἴγυπτος καὶ αἱ παρὰ τὴν Μεσοποταμίαν καὶ Βαβυλῶνα χώραι. Τῶν ἀρχιτεκτονικῶν ὅμως μνημείων τῶν ἀρχαίων λατῶν τῆς δυτικῆς Ἀσίας ἔχομεν ἀτελῆ μόνον γινώσκιν ἐκ τῶν ὀλίγων σφικόμενων λειψάνων καὶ ἐκ τῶν ἀρχαίων γραπτῶν παραδόσεων. Ἐν τῇ σπουδαιότερῃ ἀρχιτεκτονικῇ ἔργων τῆς Βαβυλῶνος ἦτο ὁ ναὸς τοῦ Πήλου περιήματος καὶ ἐκ τῶν ἀρχαιοτάτων βιβλικῶν μνημείων, ὁ ναὸς οὗτος ἦτο πυραμιδοειδὲς οἰκοδομημα, εἶχε εὐρύτητα 200 περίπου μέτρα καὶ τὸ αὐτὸ πλάτος κατὰ τὴν βάσιν. Ἐκ τῶν ἀρχαιοτάτων οἰκοδομημάτων τῆς Βαβυλῶνος εἶνε καὶ ἡ βασιλικὴ ἀκρόπολις, ἥτις τὰ τεῖχη ἐκσφαιρῶντο ὑπὸ πικλῶν παραστάσεων θήρας ἀγρίων θηρίων. Τὰ πλείστα ὅμως τῶν σφικόμενων σήμερον ἐν Βαβυλῶνι λειψάνων εἶνε νεωτέρων πρὸς χρόνων, τῶν μετὰ τὴν ἐισβολὴν τῶν Χαλδαίων καὶ τὴν ἰδρύσιν τοῦ Χαλδαϊκοῦ Βαβυλωνίου κράτους. Τῶν χρόνων τούτων ἔργον ἦτο ἡ οἰκοδομὴ καὶ τῶν βασιλικῶν Ἀνακτόρων μετὰ τοῦ περιήμου κήπου, αἵτινα βραδύτερον ἐπωνομάσθησαν κρεμαστοὶ κήποι τῆς Σεμιράμιδος. Ἰσως λειψάνων τῶν ἀνακτόρων τούτων εἶναι τὰ εἰρηπικὰ τοῦ El-Carr. Ἐκ τῶν εἰρηπικῶν δὲ τῆς ἀρχαίας Νινυῦ (Ninroud) ἀξιολεγιώτερα εἶνε τὰ εἰρηπικὰ τὰ γενομένα πλησίον τῆς κώμης Χορραμπάτ καὶ Κουχισυντσί. Μέρος τῆς φυλῆς, εἰς ἣν καὶ οἱ Βαβυλωνιοὶ ἀνήκον ἀπετέλουν καὶ οἱ Φοινῖκες. Ἡ θεορκευτικὴ καὶ ἡ λατρεία αὐτῶν εἶχε πολλὰ τὰ συγγενῆ πρὸς τὴν ἐν Βαβυλῶνι. Καὶ τῶν φοινίκων ἐπίσης μνημονεύονται οὐκ ὀλίγα καὶ ἀρχαιότατα οἰκοδομήματα, πᾶν δὲ τι ὅμως περὶ αὐτῶν γινώσκμεν ἀναφέρεται μᾶλλον εἰς τὴν πλουσίαν ἐκδόσιν διὰ πολυτίμων μετάλλων τῶν ναίων ἢ εἰς τὴν καλλιτεχνικὴν αὐτῶν μορφήν. Ἐν

τῶν περιφημοτέρων δὲ ἀρχιτεκτονικῶν οἰκοδομημάτων τῶν φοινίκων ἦτο ὁ ἐν Τύρῳ ναὸς καὶ ὁ ἐν Καρχηδὸνι ὁ ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως. Μετὰ τὴν φοινικικὴν ἀρχιτεκτονικὴν μνημονεύομεν ἐνταῦθα τὴν τῶν Ἰουδαίων. Ἐπὶ Σολομῶντος (1000 π. Χ.) ἰδρύθη ἐν Ἱερουσαλὴμ περιήματος ναὸς. Μέρος μόνον τοῦ κρηπίδωματος καὶ τοῦ κάτω μέρους τοῦ ναοῦ ἐσώθη, ἐκ τῶν περιγραφῶν ὅμως τῆς Βίβλου δύναται νὰ λάβωμεν ἰδέαν τινὰ τῆς μεγαλοπρεπείας καὶ πολυτελείας τοῦ ναοῦ τούτου. Τετρακόσια περίπου ἔτη μετὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ καταστράφη ὁ ναὸς τοῦ Σολομῶντος ὑπὸ τῶν Βαβυλωνίων, περὶ τὰ τέλη ὅμως τοῦ 7' αἰῶνος ἀνωκοδομήθη ὑπὸ τῶν Ἑβραίων, πενιχρότερος ὅμως τοῦ ἐπὶ Σολομῶντος. Ἀμυδρὰν τινὰ εἰκόνα τοῦ ἀρχιτεκτονικοῦ ρυθμοῦ τῶν Ἑβραίων παρέχουσι τὰ σφικόμενα μέρη λαξευτῶν τάφων ἐν Ἱερουσαλὴμ.

Μνημεῖα ἀρχιτεκτονικὰ τῶν λαῶν τῶν κατοικούντων τὴν μικρὰν Ἀσίαν ἐσώθησαν οὐκ ὀλίγα, τὰ πλείστα ὅμως τούτων εἶνε νεκρικὰ. Τὰ ἀρχαιότερα (700—600 π. Χ.) καὶ μᾶλλον ἄτεχνα τοῦ εἶδους τούτου μνημεῖα εἶνε οἱ τῆς Λυδίας τάφοι ὅμοιοι κατὰ τὸ σχῆμα πρὸς τοὺς τάφους οἵτινες κοινῶς tumuli καλοῦνται. Τουναντίον ὅμως τὰ ἐν Φρυγίᾳ σφικόμενα νεκρικὰ μνημεῖα εἶναι τάφοι λαξευτοὶ ἔχοντες πρόσψιν μετ' ἀετώματος τεχνικῶς ἐπὶ τοῦ βράχου ἐπεξεργασμένην. Ποικιλιώτερα δὲ εἶνε τὰ νεκρικὰ μνημεῖα τῆς Λυκίας· ἄλλα μὲν τούτων ἔχουσι τὸ σχῆμα σαρκοφάγου μονολίθου λαξευτοῦ ἐπὶ τοῦ βράχου, ἄλλα δὲ ἀποτελοῦσι νεκρικὸν θάλαμον λαξευτὸν ἐπίσης μετὰ πρόσψιν ἀναγλυφῶν ἐπὶ τοῦ βράχου.

Τῆς περσικῆς ἀρχιτεκτονικῆς τὰ σπουδαιότερα μνημεῖα περιεῖχον αἱ τρεῖς κυρίως πόλεις, Ἐκβιτάν, Βούσα καὶ Περσέπολις. Παρὰ τοὺς πρόποδας τῆς ἀκροπόλεως ἦσαν ἰδρυμένα τὰ βασιλικά Ἀνακτόρα τῆς πρώτης πόλεως. Κίονες δοκοὶ καὶ σκνίδες τῶν τοίχων ἦσαν ἐκ ὕλιν κέδρου καὶ κυπαρίσσου, περιβεβλημένα ὅμως ὑπὸ λεπτῶν πλῶκων χρυσοῦ καὶ ἀργύρου. Λειψάνων τινῶν ἀρχιτεκτονικῶν μερῶν καὶ ἰδίᾳ βάσεις καὶ στήματα κίονων εὐρέθησαν πλησίον τοῦ Χομαζάν. Ἡ Περσέπολις ὅμως ἡ ἀρχαία κοίτης τῆς περσικῆς δυναστείας ἦτο ἡ κυρίως ἱερὰ πόλις τοῦ περσικοῦ κράτους. Ἐν αὐτῇ ἐθάπτοντο τὰ δατὰ τῶν βασιλέων καὶ οἱ τάφοι αὐτῶν ἐκσφαιρῶντο διὰ μεγαλοπρεπῶν μνημείων. Ὁ σφικόμενος καὶ σήμερον ἐτι τάφος τοῦ Κύρου εἶνε πυραμιδοειδὲς μνημεῖον ἐκ λευκοῦ μαρμαροῦ εἰς 7 ἄλλεπαλλήλων ἀναβαθμίδων συγχέμενον ἢ τελευταία τῶν ὀρίων βασιλεῖς εἰκνῆ μετὰ ἀετιμάτων, ἐντὸς τοῦ ὀπίου ἐφυλάσσεται ἡ χρυσὴ σαρκοφάκος τοῦ βασιλέως. Οἱ σφικόμενοι τάφοι τῶν μεταγενεστέρων βασιλέων εἶνε ἀπλοὶ θάλαμοι λαξευτοὶ μετὰ μυστικῆς ἐξόδου. Ἡ πρόσψιν τοῦ τάφου τούτου εἶνε ἀπλὴ κοσμεῖται ὅμως ὑπὸ εἰκονικῶν παρὰ

στάσεων. Τὴν πρόσψιν κυρίως ἀποτελεῖ σειρά λεπτῶν ἡμικιόνων μετὰ πολυμερῶν κίονο-κράντων. Τὸ ὑπὲρ τοὺς κίονας μέρος κοσμοῦσι συνήθως πρόστυποι παραστάσεις ἀνθρωπίνης μορφῆς. Τὰ σπουδαιότερα ὁμοῦς λειψάνα τῆς περσικῆς ἀρχιτεκτονικῆς εἶνε τὰ ἐν Περσέ-πόλει ἐρείπια τῶν μεγάλων ἀνακτόρων τὰ κοινῶς Τσιλ-Μινὲρ σήμερον καλούμενα καὶ ὧν ὁ ρυθμός φαίνεται συγγενὴς καὶ πρὸς τὰ τῆς βαβυλωνιακῆς ἀρχιτεκτονικῆς.

Τῆς Ἰνδικῆς ἀρχιτεκτονικῆς τὰ μνημεῖα ἀμιλλῶνται κατὰ τὸ μέγεθος καὶ τὴν πολυ-τέλειαν πρὸς αὐτὰ τὰ τῶν αἰγυπτίων. Τὸ ἥκως εὐαίσθητον καὶ εὐφάνταστον τοῦ Ἰνδικοῦ χαρα-κτῆρος καταραίνεται καὶ ἐν τῇ ἀρχιτεκτονικῇ τοῦ λαοῦ τούτου. Τὸ ἀχαλίνωτον ὁμοῦς τοῦτο τῆς φαντασίας χαρακτηρίζει ἀκριβῶς πάντα τὰ Ἰνδικὰ μνημεῖα ἅτινα στεροῦνται ἀρμονικῆς διαπλάσεως συγκαίμενα ἐκ πλείστων μερῶν μὴ συναπτεμένων ἐνικῶς ἀλλ' ἀποτελούντων μᾶλλον χαώδη τινὰ σύγχυσιν. Ἡ ἀκμὴ τῆς Ἰνδικῆς ἀρχιτεκτονικῆς συμπίπτει μετὰ τοῦ βουδισμού καὶ βραχμанизμοῦ. Ὁ βραχμаниκὸς ναὸς σύγκειται συνήθως ἐξ ἐνὸς τετραγώνου γώρου συνδεομένου μετὰ διαφόρων μικροτέρων ὡματιῶν ἐκ τῶν ὁποίων ἐν εἶνε τὸ κυρίως ἱερόν τὸ περιέχον εἰκόνα ἢ τὸ σύμβολον τοῦ θεοῦ. Ὁ πρόσκομος τοῦ ἱεροῦ στεγάζεται ὑπὸ δριζον-τίας στέγης βασταζομένης ὑπὲρ πολλῶν κιόνων, ὧν ἡ τελευταία πρὸς τὰ ἔξω σειρά ἀπο-τελεῖ τὴν πρόσψιν τοῦ προδόμου. Οἱ βουδι-στικοὶ ναοὶ ἀποτελοῦνται ἐξ ἐπιμήκους τινὸς χώρου ἀπολήγοντος εἰς ἡμικυκλιοτερῇ ἀψίδα καὶ περιβαλλομένου ὑπὸ στενοῦ διαδρόμου. Ἡ στέγη τοῦ τελευταίου εἶνε δριζοντία, ἢ δὲ τοῦ ἐπιμήκους εἶνε θολωτή. Ἐν τῷ μέσῳ δὲ τοῦ κεντρικοῦ χώρου κεῖται τὸ ἱερόν, ἡμισφαίριον κτίσμα ἐπὶ βάσεως κυλινδρικῆς, περιέχον λειψάνον τι τοῦ Βούδα ἢ βουδιστοῦ ἁγίου. Πρὸ αὐτοῦ δὲ ἵσταται τὸ ἄγαλμα τοῦ Βούδα ἐν τῇ τυπικῇ αὐτοῦ παραστάσει. Τὴν Ἰνδικὴν ἀρχι-τεκτονικὴν παρέλαβε μετὰ τῆς θρησκείας παρὰ τῶν βουδιστῶν καὶ τὸ σινικὸν κράτος. Οἱ ἐν Κίνα ἕως βουδιστὰὶ ἀντεκατέστησαν τὴν θο-λωτὴν στέγην τοῦ ναοῦ διὰ πυργωτοῦς τινος κτίσματος, οὕτως ἐκάστη ὑψηλότερα ἀναβα-θμὴ ἔχει μικροτέραν διάμετρον τῆς ὑποκειμέ-νης ἀναβαθμίδος. Οἱ κέρατοι τῆς στέγης ἔ-χουσι γόνυμα χρυσοῖον, οἱ τοῖχοι δεικνύουσι περικλίας βαρῆς ἢ εἶνε κεκοσμημένοι διὰ σιλ-πῶν πλακῶν πορσελάνης. Οἱ ἐν Κίνα ναοὶ εἶνε συνήθως μικροῦ χώρου, οἱ σπουδαιότεροι ὁμοῦς τούτων ἔχουσι πλὴν τοῦ κυρίου χώρου τοῦ ναοῦ καὶ στοὰς μετὰ κιόνων καὶ εὐρείας αὐλᾶς.

Ἐλ λ η ν ι κ ἢ ἀ ρ χ ι τ ε κ τ ο ν ι κ ἢ. Τὰ ἀρχαιότατα εἰς ἡμᾶς σφριζόμενα μνημεῖα τῆς ἀρχιτεκτονικῆς εἶνε τὰ κυκλῶπιτα καλούμενα τεῖχη πόλεων μετὰ τῶν πύργων καὶ πυλῶν, τάφοι θολωτοὶ καὶ ἄλλα, ἀναγόμενα πάντα εἰς

τοὺς ἡρωϊκοὺς χρόνους τῆς Ἑλλάδος. Τὰ σπου-δαιότερα ἔμμε τῆς παναρχαίας ταύτης περιόδου μνημεῖα εἶνε τὰ ἡγεμονικὰ ἀνάκτορα τὰ ἐν Τυρινθί, ἐν Μυκῆναις καὶ ἄλλοις. Ἐκ τῶν σφριζομένων τούτων λειψάνων φαίνεται ὅτι τὰ ἀνάκτορα ταῦτα εἶχον ὅμοιον ἀκριβῶς τὸ σχῆμα πρὸς τὰ παρ' Ὀμήρου περιγραφόμενα ἀνάκτορα τοῦ Ὀδυσσεύς, Μινελαῦ καὶ Ἀλκινόου. Τὸ κυριώτατον τῶν ἀνακτόρων μέρος ἦτο τὸ μέ-γαρον τῶν ἀνδρῶν ἀποτελούμενον ἐκ τριῶν με-ρῶν, ἐκ τοῦ κυρίως μεγάρου, τοῦ προδόμου καὶ ἐκ τῆς αἰθούσης ἐξ ὧν τῆς σχῆμα ναοῦ ἐν πα-ραστάσει. Ἡ στέγη τοῦ κυρίως μεγάρου τῶν ἀνδρῶν ὑπερσπάζετο ὑπὲρ τεισοῶν κίωνων ἱ-δρυμένων ἐν τῷ μέσῳ αὐτοῦ, μεταξὺ δὲ τῶν κίωνων ὑπῆρχεν ἡ ἐστία ἢ Ἑσχάκη συνήθως παρ' Ὀμήρῳ καλούμενη. Περὶ αὐτὴν συνήθως ἔζετο ἡ οἰκογένεια, παρ' αὐτὴν δ' ἐλάμβανε καὶ ὁ ἕενος τὴν τιμητικὴν θέσιν. Τὸ μέγαρον τῶν ἀνδρῶν συνεῖχετο διὰ τῆς αἰθούσης μετὰ τινος αὐλῆς τετραγώνου σχεδόν, ἧς καὶ αἱ τέσσα-ρες πλευραὶ ἐκοσμοῦντο διὰ σειρὰς κίωνων. Ἐν τῇ μέσῳ ὁμοῦς τῆς μεσημβρινῆς πλευρᾶς τῆς αὐλῆς ὑπῆρχεν ὁ βωμὸς ἐφ' οὗ ὁ οἰκοδεσπότης ἐκτελῶν ἱερέως χρέη ἔθιεν εἰς τὸν Δία. Μετὰ τὸ μέγαρον τῶν ἀνδρῶν σπουδαιότερα τῶν ἀ-νακτόρων μέρη εἶνε ὁ χῆρος ὁ ἀφιερωμένος εἰς τὰς γυναῖκας, τὸ μέγαρον τῶν γυναικῶν ὁμοιον σχεδὸν κατὰ τὸ σχῆμα καὶ τὴν διαίρησιν πρὸς τὸ μέγαρον τῶν ἀνδρῶν μικρότερον ὅμως τούτου. Διάφορος πρὸς τὴν ἀρχιτεκτονικὴν τοῦ-την τῶν ἡρωϊκῶν χρόνων εἶνε ὁ γυνήσιος ἐλ-ληνικὸς ρυθμός, ὅστις ἱκανῶς ἤδη προηγημένου καταραίνεται καὶ ἐν τοῖς ἀρχαιότεροις σφρι-ζομένοις μνημείοις, ἅτινα περὶ τοῦ εἰς τὰ πᾶν π.Χ. ἀνάγονται. Ἡ ἑλληνικὴ ἀρχιτεκτονικὴ ἀνεπτύχθη κυρίως ἐν τῇ οἰκοδομῇ τοῦ ναοῦ. Ὁ ἀρχαιότατος εἰς ἡμᾶς γινώσκτος ναὸς εἶχε τὸ σχῆμα ἐνὸς ἀπλοῦ ἐπιμήκους σηκοῦ. Πρὸς τὸ ἀπλοῦν τοῦτο σχῆμα ἀντίκειται τὸ σχῆμα τοῦ περιπτέρου ναοῦ, ὅπερ δεικνύουσι ἤδη καὶ αὐτῶν τῶν ἀρχαιότερων χρόνων ναοί· ἀπετε-λεῖτο δὲ ὁ περιπτέρος ὑπὸ τοῦ κυρίως ναοῦ περιβαλλομένου πανταχόθεν ὑπὸ σειρᾶς κιόνων. Ἡ κρατούσα γυνώμη ἀπὸ τοῦ Βιτρον-δίου σχεδὸν μέχρι τῶν ἡμερῶν μας ἦτο ὅτι ἡ ἀνάπτυξις τῶν διαφόρων σχημάτων τοῦ ναοῦ ἐγένετο κανονικῶς καὶ συστηματικῶς ἀπὸ τοῦ ἀπλοῦ σηκοῦ μέχρι τοῦ διπτέρου. Τὸ ἀρχαιό-τερον δὲ σχῆμα μετὰ τὸ τοῦ ἀπλοῦ σηκοῦ εἶνε κατὰ τὴν θεωρίαν ταύτην τὸ τοῦ ναοῦ ἐν παρα-στάσει. Περὶ τὴν δὲ ὁ ναὸς οὗτος δι' ἀπλῆς μόνον πέραν τῆς εἰσόδου προεκτάσεως τῶν πλαγίων τοίχων ὧν τὰ ἄκρα ἀπολήγουσι εἰς παραστάδας· μεταξὺ δὲ τῶν δύο παραστάδων ὑπάρχουσι καὶ δύο κίονες ὑποσπάζοντες τὸ ἐπιστήλιον καὶ τὸ ἀέτωμα. Ἡ αὕτη δὲ διά-ταξις προτιθεμένη καὶ εἰς τὸ ὅπισθεν τοῦ ναοῦ μέρος ἀποτελεῖ τὸ σχῆμα τοῦ ναοῦ ἐν διτταῖς παραστάσι. Πρόστυλος καλεῖται ὁ

ναὸς ὅστις ἐν μέρει μόνον ὁμοιάζει πρὸς τὸν ἐν παραστάσιν. Καὶ τοῦτου δηλ. οἱ μακροὶ πλάγιοι τοῖχοι προεκτείνονται πέραν τῆς εἰσόδου καὶ ἀπολήγουσιν εἰς παραστάδας. Δὲν ἔχει ὅμως δύο κιόνους μεταξὺ τῶν παραστάδων, ἀλλὰ σειρὰν κιόνων πρὸ τοῦ ναοῦ. Ἀμφιπρόστυλος δὲ καλεῖται ὁ ναὸς, ὅστις δεικνύει καὶ κατὰ τὸ ὀπίσθιον τοῦ ναοῦ μέρος τὴν αὐτὴν σχεδὸν τοῦ προστύλου διάταξιν. Ὁ περίπτερος ναὸς ἀποτελεῖται ὑπὸ τοῦ κυρίως ναοῦ περιβάλλοντος πανταχόθεν ὑπὸ σειρὰς κιόνων. Ὁ περίπτερος ναὸς διαιρεῖται εἰς τρία μέρη εἰς τὸν πρόναον τὸν σηλὸν καὶ τὸν ὀπισθόδομον. Μεταξὺ τῆς πρὸς τὸ ανατολικὸν μέρος τοῦ ναοῦ σειρὰς τῶν κιόνων καὶ τοῦ πρόναου ἴδρυται καὶ ἑτέρα σειρὰ κιόνων. Ὁ ψευδοπερίπτερος ἔχει ἀντὶ κιόνων ἡμικίονας ἐπὶ τῶν τοίχων σχεδὸν τοῦ ναοῦ προσκεκολλημένους. Ὁ διπτερος ναὸς περιβάλλει τὴν σηλὸν διὰ διπλῆς σειρὰς κιόνων ψευδοδιπτερος δὲ καλεῖται ὁ ναὸς ὁ ἔχων εὐρύτατον τὸ πτερὸν (τὸ μεταξὺ τῶν κιόνων καὶ τῶν τοίχων τοῦ ναοῦ μέρος). Ἐκτὸς τοῦ συνήθους τοῦτου σχήματος τοῦ ναοῦ τοῦ ἐπιμήκους εὐρίσκονται καὶ ναοὶ κυκλωτεροῦς σχήματος. Καὶ τοὺτους δὲ διαιρεῖ ὁ Βιτρώδιος εἰς δύο τάξεις εἰς μονοπτέρους καὶ περιπτέρους. Καὶ μονοπτεροὶ μὲν λέγονται οἱ ἀποτελούμενοι ὑπὸ ἀπλῆς περιστάσεως κιόνων ἄνευ σηκοῦ καὶ περίπτεροὶ δὲ οἱ μετὰ σηκοῦ καὶ κιόνων. Ὁ ἄλλως ἴδιον σχῆμα διαφέρει πρὸς τὸ σύνηδες ἔχον καὶ οἱ τῶν μυστηρίων (ὅρ. ἄρθ. Ἐλευσίς). Ἡ ἑλληνικὴ ἀρχιτεκτονικὴ διαιρεῖται εἰς τρεῖς ῥυθμούς ἢ τρόπους τὸν δωρικόν, τὸν ἰωνικόν καὶ τὸν κορινθιακόν.

Ὁ Δωρικός ῥυθμός. Ὡς βάσιν τῆς περιγραφῆς τοῦ δωρικοῦ ῥυθμοῦ λαμβάνομεν τὸν περίπτερον ναόν. Ὁ ναὸς ἐπὶ κρηπίδος τινος ὑψώμενος ἀποτελεῖται ἐκ τοῦ κυρίως οἰκοδομήματος τοῦ ναοῦ καὶ ἐκ τοῦ περιστυλίου. Ὁ ἐξωτερικὸς πυρὴν τῆς κρηπίδος ἢ κρηπιδώματος καλεῖται στερεοβάτης (φωδομημένος συνήθως ἐξ ὕλικου ταπεινοτέρου τοῦ τοῦ λοιποῦ οἰκοδομήματος. Ἐξωτερικῶς περιβάλλεται ὁ στερεοβάτης ὁ ἀ τριῶν ἀναβαθμιδῶν ὧν ἡ ἀνωτάτη καλεῖται στυλοβάτης. Ἐπ' αὐτοῦ στηρίζονται οἱ τὴν ναὸν περιβάλλοντες κίονες. Ὁ κενὸς χώρος ὁ σχηματιζόμενος περὶ τὸν ναόν μεταξὺ τῆς σειρὰς τῶν κιόνων καὶ τῶν τοίχων τοῦ ναοῦ καλεῖται πτερὸν ἢ πτέρωμα. Ὁ κίων ἀποτελεῖται ὑπὸ τοῦ κυρίως σώματος τοῦ καὶ καυλοῦ καλούμενου, τοῦ ὑποτραχήλου καὶ τῆς κεφαλῆς. Τὸ σῶμα τοῦ κίονος δὲν εἶνε μονόλιθον, ἀλλὰ σύγκεται ἐκ πλείονων μερῶν, σπονδύλων καλούμενων, ἀλλὰ κοῦται δὲ ὑπὸ διαφόρων διαζωσμάτων συνήθως 20 ἐνίοτε ὅμως ὑπὸ καὶ 16 ἢ καὶ 24. Ἡ διάμετρος τοῦ κίονος δὲν εἶνε ἡ αὐτὴ κατ' ὅλον τὸ ὕψος, ἀλλὰ μειοῦται κανονικῶς πρὸς τὰ ἄνω. Ἐκτὸς δὲ τούτου δεικνύει ὁ κίων καὶ κατὰ τὸ μέσον ἰσχυρὴν τινὰ ἔντασιν. Ἀπὸ τοῦ σώματος τοῦ

κίονος χωρίζεται τὸ ὑποτραχήλιον διὰ μιᾶς ἢ καὶ πλείονων ἑντομῶν, ἐπιστῆφει δὲ τὴν κίονα ἢ κεφαλὴν συγκειμένην ἐκ δύο μερῶν ἐκ τοῦ ἔχινου καὶ ἐκ τοῦ ἄδακος, τετραγώνου πλίνθου. Ἡ ἀναλογία τοῦ πλάτους πρὸς τὸ ὕψος τῶν κίωνων παραλλάττει εἰς μὲν τοὺς ἀρχαιοτέρους αἱ ἀναλογίαι ἦσαν βραχύτεραι, ἐν τοῖς μεταπειτα ὅμως χρόνοις γίνεται κυρίως χρῆσις λεπτοτέρων κίωνων. Κατὰ τὰ διαφωρα ὁμοῦς στάδια τῆς ἀναπτύξεως τοῦ δωρικοῦ ῥυθμοῦ ποικιλλοῦσιν ὡς ἑξῆς αἱ ἀναλογίαι. Τὸ μικρότερον ὕψος εἶνε ὅταν ἔχη κίων τρεῖς ὕψ. 4 διαμέτρων, τὸ μεγαλύτερον δὲ, ὕψος 6 $\frac{1}{2}$ διαμέτρων. Ἐπὶ τῶν κίωνων στηρίζεται ἡ ἐπιβολή. Τὸ κατώτερον μέρος αὐτῆς εἶνε τὸ ἐπιστύλιον καλούμενον. Εἶνε δὲ τοῦτο μαρμαρίνοι δοκοὶ διηκόντες ἕκαστος ἀπὸ τοῦ μέσου τοῦ ἐνὸς κίονος εἰς τὸ μέσον τοῦ ἑτέρου. Τὸ ἀνώτερον μέρος τοῦ ἐπιστυλίου περιβεβῆται τινὰ τις ὅφ' ἣν ὑπάρχουσι αἱ regulae καλούμεναι, ἅλλαι μικραὶ ταινίαι μετὰ σταγόνων, εἶνε δὲ αὐταὶ διατεταγμέναι, ὥστε ἑκάστη regula εὐρίσκειται ὑπὲρ τὸ μέσον ἐκαστοῦ κίονος καὶ μεσοστυλοῦ (μεσοστυλον λέγεται ὁ μεταξὺ δύο κίωνων χώρος). Ἐπὶ τοῦ ἐπιστυλίου στηρίζονται αἱ τρίγλυφοι μετὰ τῶν μετοπῶν. Ἐκάστη τρίγλυφος ἀντιστοιχεῖ ἀκριβῶς εἰς μίαν regula μετόπη δὲ καλεῖται ἡ μεταξὺ δύο τρίγλυφων τετραγώνος πλάξ. Ἡ μετόπη ἀρχικῶς ὡς δεικνύει καὶ τὸ ὄνομα ταύτης ἦτο ἀπλῆ ἔπη, ὡς ἔχεται καὶ ἐκ διαφόρων χωρίων ἀρχαίων συγγραφέων, ὕστερον ὅμως ἐνεκλήθησαν αἱ δοκοὶ αὗται ὑπὸ τετραγώνων πλάκων κοσμημένων συνήθως δι' ἀναγλύφων παραστάσεων. Ἐπὶ τῶν τρίγλυφων καὶ μετοπῶν καίται τὸ γαῖστον προσεῖχον ἰσχυρῶς τῶν ὑποκειμένων ἀρχιτεκτονικῶν μερῶν. Πρὸς τὸ κάτω μέρος τοῦ γαίστου ὑπάρχουσιν ὁμοίαι πρὸς τὰς regulae ταινίαι μετὰ ἑξ σταγόνων, ἀντιστοιχεῖ δὲ ἑκάστη πρὸς ἑκάστην τρίγλυφον καὶ μετόπην. Τὸ γαῖστον ἐπιστῆφει μικρὸν δωρικὸν κύμα. Ὁ κυρίως ναὸς διαιρεῖται εἰς πρόναον, σηλὸν καὶ ὀπισθόδομον. Οἱ τοῖχοι τοῦ ναοῦ εἶνε ἐκ πλίνθων λίθου λαίων καὶ ἀποτελοῦνται ἐκ δώμων ἰσοῦσιν. Μόνον ὁ κατώτερος δώμος ἔχει ὕψ. διπλάσιον τῶν ἄλλων. Τὰ ἄκρα τῶν τοίχων ἀπολήγουσιν εἰς παραστάδας ἄνευ βάσεων καὶ ῥαβδώσεων. Τὸ κιονόκρανον χωρίζομενον διὰ τινος ὑποτραχήλου ἀπὸ τοῦ σώματος τῆς παραστάδος ἀποτελεῖται ὑπὸ ἐνὸς δωρίου κύματος καὶ ἐνὸς ἄδακος. Ἐν τῇ ἀττικῇ δωρικῇ ὁμοῦς ῥυθμῇ ἢ κεφαλῇ τῆς παραστάδος εἶνε πλοῦσιώτερον κακοσημμένη, ἔχουσα μεταξὺ τοῦ ὑποτραχήλου καὶ τοῦ δωρίου κύματος ἓνα ἀστρίγαλον καὶ κύμα ἔχινου. Ἡ οἰκοδομὴ τῶν ἄνω μετῶν τῶν τοίχων τοῦ σηκοῦ εἶνε διάφορος. Ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐπιστυλίου τοῦ πτεροῦ ἐοικεῖται ἡ εἰσὴν τοῦ πτεροῦ. Ὅταν ὁ μεταξὺ τῶν κίωνων χώρος καὶ τῶν τοίχων εἶνε εὐρύς τίθενται τότε δοκοὶ δι-

ήγοντες ἀπὸ τοῦτου εἰς τοὺς κίονας. Ἐπὶ τῶν δοκῶν δὲ αὐτῶν φέρονται τὰ καλύμματα καλουμένα τῆς στεγῆς. Εἶνε δὲ τὰ καλύμματα μεγάλα καὶ μονόλιθοι· πλῆκεις διακερμαίνονται δι' ἀναγλύφων στρωτῆρων εἰς διαφορὰ τετραγώνικα μέρη. Ἐὰ μεταξὺ τῶν στρωτῆρων κοιλώματα καλοῦνται φατνώματα καὶ εἶνε κεκοσμημένα διὰ χρυσίων αστερων, ἐνίοτε ἑμῶς τὸ ἔδαφος τῶν φατνωμάτων ἔχει ὁπὴν καὶ τότε καλοῦνται ὅπεια, καλυπτόμενα διὰ μικρῶν πλακῶν, ἅτινα καλυμματα καλοῦνται. Τὰ ὅλην οἰκοδόμημα, τὸ τε πτερὸν καὶ τὸν κυρίως ναὸν σιγαῖε ἐπικλινῆς ἐφ' ἑκάτερα ὁριζος ἐκ τοῦ σχήματος τοῦ ὁποίου ἀποτελεῖται κατὰ τὰς δύο τοῦ ναοῦ προσόψεις τὸ αἰτώμα συνήθως δι' ἀγαλμάτων κοσμοῦμενον. Ἐπὶ τῶν πλαγιῶν πλευρῶν τοῦ αἰτωματος κείνται αἱ σιμαί (ἐκ τοῦ σιμάς, καλούμεναι, δι' ὧν καταρρέει τὸ ὕδωρ). Τὰ τρία ἄκρα τοῦ αἰτωματος κοσμοῦνται ὑπὸ ἀνθεμιῶν καὶ ἄλλων πλαστικῶν κοσμημάτων, ἅτινα ἀκρωτήρια καλοῦνται. (1) ὁροφὴς ἐπιστεγάζεται ὑπὸ κεράμων, ὧν ἄλλοι μὲν εἶνε σολῆνες, ἄλλοι δὲ χρησιμεύουσιν ὡς καλυπτήρες τιθέμενοι ἀκριβῶς ἐπὶ τῶν ἀρμονῶν δύο ἑκάστοτε σολῆνων. (2) καλυπτήρες εἶνε διατεταγμένοι κατὰ σειρὰς ἀγούρας ἀπὸ τοῦ γεισίου εἰς τὸ μέσον τοῦ ὁροφου. (3) πρὸς τῇ γεισίῳ καλυπτήρες καλοῦνται ἡγεμόνες, πρὸς αὐτὰς δ' ἀντιστοιχοῦσιν οἱ ἀκρότατοι ἑκάστης σειρᾶς ἐπὶ τοῦ μέσου τοῦ ὁροφου καλούμενοι ἀνθεμιῶται. Τὰ ἐσωτερικὸν τοῦ ναοῦ ἐρωτᾶτο κυρίως διὰ τῆς ὁδοῦ. Τοῦ μεγαλύτερου ὁμοῦ ναοῦ ὁ σῆμας κατὰ τινὰ μαρτυρίαν τοῦ Πιτρουδίου ἦτο ὑπαίθριος. Τοιοῦτον περὶ τοῦ ἡτο τὸ μαθηματικὸν σχῆμα τοῦ δωρικοῦ ναοῦ. (4) ἑλληνικαὶ ὁμοῦ ναοὶ δεικνύουσι καὶ μικρὰς τινὰς ἀπὸ τοῦ κωνικοῦ σχήματος παραλλαγὰς, αἵτινες ἔχουσι τὴν ἀρχὴν τῶν εἰς λόγους ὀπτικῶς. Τὰ μεσότηλα δὲν εἶνε πάντα ἴσα ἀλλὰ τὰ πρὸς τὰς γωνίας μικρότερα. Οἱ γωνιαὶ κίονες ἔχουσι μίξονα τῶν ἄλλων διαμέτρων. Ἐν γένει δὲ οἱ κίονες δὲν ἴστανται κατακορυφῶς, ἀλλ' ἔχουσι μικρὰν πρὸς τὰ ἑνω κλίσην. Καθέλου δ' εἰπεῖν οὐδὲμία καθέτος γραμμὴ ἔχει καθαρῶς κατακόρυφον διεῦθυνσιν. Κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ αἱ ὀρίζοντι γραμμαὶ αἱ τοῦ κρηπιδώματος καὶ αἱ τοῦ ἐπιστυλίου δεικνύουσι καμπυλότητά τινα. Τὰ ἀρχαῖστα μνημεῖον δωρικοῦ ρυθμοῦ εἶνε τὸ ἐν Ὀλυμπίᾳ Ἡραῖον. Ἀρχαῖος ἦτο ἐκ ξύλου ὠκοδομημένος ὁ ναὸς οὗτος. Οἱ ὑπὸ τοῦ χρόνου ὁμοῦς φθειρόμενοι κίονες (καὶ ἄλλα τοῦ ναοῦ μέρη) ἀντικαθίστανται ἑκάστοτε διὰ μαρμαρίων ἐκ τούτου δὲ καὶ ἡ μεγάλη ποικιλία τοῦ σχήματος τῶν κιονοκεράμων. Οἱ ἀρχαιότεροι εἰς ἡμᾶς σωζόμενοι ναοὶ τῆς ἀρχαίας καλουμένης περιόδου ἔχουσι τὰς ἐξῆς ἀναλογίας. Οἱ κίονες εἶνε κατὰ λόγον ἀντίθετον πρὸς τὸ ὕψος αὐτῶν παχύτατοι, τὰ μεσότηλα δὲ ἱκανῶς εὐρέα. Τὸ ἐπιστύλιον ὕψη-

λὸν καὶ βαρὺ, προσέχει δι' αὐτοῦ ἡ πλίνθος τοῦ κιονοκεράνου. Αἱ τρίγωνοι πλατεῖαι καὶ πεπιεσμένοι, εἶνε δὲ καὶ χαμηλότεροι τοῦ ἐπιστυλίου· τουναντίον δὲ τὸ αἰτώμα ἔχει δυσανῆλον ὕψος. Μνημεῖα τῆς περιόδου ταύτης (τέλος τοῦ αἰῶνος καὶ ἀρχὴ τοῦ βου π.Χ.) σφίζονται οὐκ ὀλίγα ἐν Σελινούντι, ἐν Πασειδωνίᾳ καὶ ἀλλαγῷ. Δευτέρᾳ περίδου τῆς ἀνακτοῦσας τοῦ δωρικοῦ ρυθμοῦ εἶνε ἡ τοῦ αὐστηροῦ ἀρχαίου ρυθμοῦ. Καὶ κατὰ τὰς ἀρχαίας τῆς περιόδου ταύτης οἱ ναοὶ διατηροῦσι τὰς γενικὰς ἀναλογίας τῶν προτέρων χρόνων, ἐν τῇ κατασκευῇ ὁμοῦ τῶν καὶ ἑκάστα παρατηρεῖται τὰς τις πρὸς λεπτοτέραν καὶ ἀρμονικωτέραν διὰπλασιν. Πλείστα μνημεῖα τῶν χρόνων τούτων ἐσώθησαν εἰς ἡμᾶς, τὰ ἐν τῇ κυρίῳ Ἑλλάδι δὲ ἀξιοσπουδαιότερα εἶνε ὁ ἐν Κορίνθῳ ναὸς καὶ ὁ ἐν τῇ Ἀκροπόλει ἀρχαῖος ναὸς τῆς Ἀθηνᾶς ὁ ὑπὸ τῶν Περσῶν καταστραφείς. Νέα περίδου τοῦ δωρικοῦ ρυθμοῦ ἔρχεται ἀπὸ τοῦ μέσου τοῦ βου αἰῶνος. Πλὴν τῶν ἄλλων βελτισσιῶν τῶν ἐπὶ μέρους καὶ τὸ καθεῖλου διαγράμμα δὲν ἔχει πλέον τὸ βαρὺ καὶ πεπιεσμένον τῶν προτέρων ναῶν. Οἱ κίονες εἶνε λεπτότεροι, ἔχουσι δὲ καὶ μικροτέραν ἔντασιν, ἡ δὲ ἐπιβολὴ ἐλαφροτέρα. Τῆς περιόδου ταύτης ἔργα εἶνε πλὴν τῶν ἄλλων σωζόμενων μνημεῖων, ὁ ἐν Αἰγίνῃ ναὸς τῆς Ἀθηνᾶς καὶ ὁ ἐν Ὀλυμπίᾳ ναὸς τοῦ Διὸς. Περὶ τοῦ αἰτωμοῦ δωρικοῦ ρυθμοῦ, τοῦ τῆς ἀκμῆς ὅρα τὸ περὶ Παρθενῶνος ἄρθρον. Μετὰ τὴν περίδου τῆς ἀκμῆς ἔπεται ὁ τοῦ νεωτέρου δωρικοῦ ρυθμοῦ. Τὰ ἔργα ταῦτα χαρακτηρίζει μείζων λεπτότης τῶν ἀρχιτεκτονικῶν μερῶν καὶ κομψότης, ἥτις ὁμοῦς ἐπὶ τέλους ὑπερέβαλε τὸ μέτρον τὸ προηκόν εἰς τὸν αὐστηρὸν ἀρχιτεκτονικὸν χαρακτῆρα τοῦ δωρικοῦ ρυθμοῦ.

Ὁ Ἰωνικὸς ρυθμὸς. Ὁ Ἰωνικὸς ναὸς βασιλεῖται ἐπὶ ἐνὶς κρηπιδώματος ὁμοῦ τῷ τοῦ δωρικοῦ. Ὁ κίων ὁ ἰωνικὸς ἀποτελεῖται ὑπὸ τῆς βάσεως, τοῦ σώματος καὶ τῆς κεφαλῆς. Βάσεων ἔχουσι δύο εἴδη τὴν αἰτικὴν καὶ τὴν ἰωνικὴν. Ἡ ἰωνικὴ βάση σύγκειται ἐκ τετραγώνου πλίνθου, ἐκ τοῦ τροχίλου καὶ ἐκ μίαν σπείρας, τὰ μέρη δὲ ταῦτα τῆς βάσεως συνδέονται μετ' ἀλλήλων δι' ἀστραγάλων. Ἡ αἰτικὴ βάση στερεῖται τῆς πλίνθου, σύγκειται ἐκ τινος σπείρας (torus inferior) ἐκ τοῦ τροχίλου καὶ ἐξ ἑτέρας σπείρας (torus superior). Τὸ σῶμα τοῦ κίονος φέρει 24 ραβδώσεις, κατὰ τὰ ἄκρα δὲ ἀπολήγουσι τὰ διαξέσματα εἰς ἡμικυκλοτερεῖς γραμμάς. Τὸ ὑποτραχήλιον συνήθως δὲν ἐξαίρεται ἰδίᾳ, τοῦ αἰτωμοῦ ἰωνικοῦ ὁμοῦ κοσμεῖται ὑπὸ ἀναγλύφου τινὸς ἀνθεμίου. Τῆς κεφαλῆς τὰ μέρη εἶνε τρία. Ὁ ἐχίνος αἱ ἑλικες καὶ ὁ ἄβαξ. Ἡ ἐπιβολὴ διαιρεῖται εἰς δύο μέρη ὡς καὶ ἡ τοῦ δωρικοῦ ρυθμοῦ. Τὸ κατώτερον μέρος αὐτῆς εἶνε τὸ ἐπιστύλιον ὅπερ ἐπιστῆφεται ὑπὸ ἀστραγάλου, κώματος καὶ ἄδακος. Ἐπὶ τοῦ ἐπιστυλίου

στηρίζεται ὁ θριγκὸς ὅστις ἐπίσης ἀπολήγει πρὸς τὰ ἄνω εἰς ατραγαλὸν καὶ κύμα. Ὅταν ὁ θριγκὸς κομῆται ὑπὸ προστυπῶν περσῶν καλεῖται ζωφόρος. Ἡ τῶν τοιχῶν τοῦ ναοῦ οἰκοδομὴ εἶνε σχεδὸν ὅμοια πρὸς τὴν τοῦ δωρικοῦ, ἐπίσης καὶ ὁ τρόπος τῆς κατασκευῆς τῆς στέγης. Τὰ ἀρχαιότατα εἰς ἡμᾶς σωζόμενα μνημεῖα ἰωνικοῦ ρυθμοῦ ὁ ἐν Σάμῳ ναὸς τῆς Ἥρας καὶ ὁ ἐν Ἐφέσῳ ναὸς τῆς Ἀρτέμιδος οὐ τινος τὴν οἰκοδομὴν ἤρχισεν ὁ ἀρχιτέκτων Θεόδωρος ἐπετέλεσαν ὁμοῦς ὁ Παίωνιος καὶ ὁ Δημήτριος ὁ Ἐφέσιος. Τοῦ αὐτοῦ Παίωνιου ἔργον εἶνε καὶ ὁ ἐν Μιλήτῳ ναὸς τοῦ Δινδυμαίου Ἀπολλωνος. Ἐκ τῶν ἄλλων ἰωνικῶν ναῶν τῶν μεταγενεστέρων πῶς χρόνων μνημονεύει μόνον τοὺς ἀξιολογώτερος τῶν σωζομένων ἐν Ἀθήναις. Εἶνε τὸ Ἑρέχθειον καὶ ὁ ναὸς τῆς Ἀπτερου Νίκης. Χρησις κίονων ἰωνικοῦ ρυθμοῦ ἐγένετο ἐν τῇ κυρίῳ Ἑλλάδι καὶ ἐν τῇ ἐσωτερικῇ ναῶν δωρικοῦ ρυθμοῦ. Τοῦ 4ου αἰῶνος ἔργα εἶνε τὸ γινώσκον ἐν Ξάνθῳ μνημεῖον τῶν Νηρηίδων καλούμενον, τὸ μνημεῖον τοῦ βασιλέως Μαυσιόλου ἐν Ἀλικαρνασσὶ, ὁ ἐν Πριήνῃ ναὸς τῆς Ἀθηνᾶς ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ, ὁ ἐν Πρίηνῃ ναὸς τῆς Ἀθηνᾶς καὶ ἄλλα. Τῶν ἀλεξανδρινῶν δὲ χρόνων ἔργα εἶνε ὁ μέγας ἐν Περγᾶμῳ βωμὸς κοσμούμενος ὑπὸ στοᾶς ἰωνικοῦ ρυθμοῦ, τὸ ὑπερφῶν τῆς στοᾶς τοῦ ἐν Περγᾶμῳ ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τὸ Πτολεμαῖον ἐν Σαμειῶνι. Εἰς τοὺς ῥωμαϊκοὺς δὲ χρόνους ἀνάγονται ὁ ἐν Ἀφροδισίᾳ τῆς Καρίας ναὸς τῆς Ἀφροδίτης κλπ.

Κορινθιακὸς ρυθμὸς. Τὸ ἰδιαίτερον γινώρισμα τὸ χερσὶν-κρίζον τὸν ρυθμὸν τοῦτον εἶνε κυρίως τὸ κιονόκρανον ὅπου ἐν ταῖς λεπτομερείαις παραλλάσσει ἔχει ὅμως ὡς γενικὸν σχῆμα πάντοτε τὸ τοῦ καλῶθου. Τὸ ἐπιστύλιον ὅμως τοῦ κορινθιακοῦ ναοῦ κατὰ τὸν Βιτρούβιον εἶνε ἄλλοτε μὲν τὸ τοῦ δωρικοῦ ἄλλοτε δὲ τὸ τοῦ ἰωνικοῦ. Δωρικὸν ἐπιστύλιον δεκνόμενον σπανιότερον εἰ κορινθιακοὶ ναοὶ καὶ μόνον οἱ τῶν μεταγενεστέρων χρόνων, συνηθέστερον ὅμως τὸ ἰωνικόν. Ἐνίσταται δὲ τὸ ἐπιστύλιον τοῦ κορινθιακοῦ ναοῦ ἀποτελεῖ ἰδίαν τινὰ ἀπόχρωσιν. Κατὰ τινὰ μαρτυρίαν τοῦ Βιτρούβιου τὸν κορινθιακὸν ρυθμὸν ἐπενέθη ὁ καλλιτέχνης Καλλιμάχος περὶ τὰ μέσα τοῦ 5ου αἰῶνος. Φαίνεται ὅμως ὅτι ἡ ἀρχὴ καὶ τοῦ ρυθμοῦ τούτου ἀνάγεται εἰς ἀρχαιότερους χρόνους. Τὸ ἐπιστύλιον τοῦ ἐν Ἀττικῇ κορινθιακοῦ ρυθμοῦ εἶνε ὅμοιον πρὸς τὸ ἰωνικόν, καὶ τὰ λοιπὰ δὲ τοῦ ναοῦ μέρη ἔχουσιν ἐπίσης τὸν ἰωνικὸν σχηματισμόν, πλην ὅτι ἡ κορινθιακὴ παραστάς δὲν ἔχει ἴδιον ὡς αἱ τῶν λοιπῶν ρυθμῶν κιονόκρανον ἀλλὰ φέρει τοιοῦτον καλῶθου ὅμοιον πρὸς τὸ τοῦ κίονος ἢ μικρὸν μόνον αὐτοῦ παραλλάσσον. Ἐκ τῶν σωζομένων εἰς ἡμᾶς μνημείων κορινθιακοῦ ρυθμοῦ ἐν τῶν τελευταίων εἶνε τὸ ἐν Ἀθήναις μνημεῖον τοῦ Λυσικράτους.

Τυρρηνικὸς ρυθμὸς. Καὶ τῆς Τυρρηνικῆς ἀρχιτεκτονικῆς τὰ ἀρχαιότατα μνημεῖα εἶνε ἔργα εἰς πρακτικούς σκοπούς χρησιμὰ ἔξοχον ἰδίαν προσεχῆς τεχνικὸν γινώρισμα τῶν μνημείων τούτων εἶνε ἡ συνθήκη καὶ δεξιὰ πῶς χρῆσις τοῦ τῶ οὐ μὲν ἐν τῇ οἰκοδομῇ τῶν πλῶν, τῆς θέλου δὲ ἐν τῇ ἐπιστεγάσει ἄλλων οἰκοδομημάτων. Ὁ Τυρρηνικὸς ναὸς εἶνε διάφορος τοῦ Ἑλληνικοῦ, σύγκειται ἐκ τοῦ σκηοῦ ἢ μᾶλλον ἐκ τριῶν σκηῶν, ὧν ὁ μέσος εὐρύτερος, καὶ ἐκ τοῦ προδόμου. Τέσσαρες κίονες προτόψεως ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τοὺς τέσσαρας τοίχους τῶν σκηῶν, μεταξὺ ὧν ἐκάστου γωνιαίου κίονος καὶ τῆς παραστάδος ὑπάρχει καὶ ἑτέρας τις κίων. Ἐπὶ τῶν κίωνων ἐρείζεται τὸ ἐπιστύλιον καὶ δύο δοκοὶ ἐπαλλήλως καίμενοι, ἐπ' αὐτῶν δὲ πάλιν καὶ ἐπὶ τῶν τοίχων τοῦ σκηοῦ στηρίζεται, τὸ ἱκανῶς προσέχον γείτον. Τὸ ἀέτωμα εἶνε πολὺ ὑψηλότερον τοῦ ἑλληνικοῦ, κομμεῖται δὲ ὁ ἐσωτερικὸς αὐτοῦ γῶνος, τὸ τυμπάνον, διὰ πηλίνων ἔργων ἢ δι' ἐπιχρύσου χαλκοῦ.

Ῥωμαϊκὴ ἀρχιτεκτονική. Ἡ Ῥωμαϊκὴ ἀρχιτεκτονικὴ δὲν ἔχει κυρίως αὐτοτελῆ χαρακτηριστῆρα ἀλλὰ τὸ μὲν καθαρὸς οἰκοδομητικὸν παρέλαβε παρὰ τῆς ἀρχαίας ἰταλικῆς (Τυρρηνικῆς) καὶ ἐτελειοποίησε, τὴν δὲ ἐξωτερικὴν μορφήν παρὰ τῆς ἑλληνικῆς. Τὸ συνηθέστερον σχῆμα τῶν Ῥωμαϊκῶν ναῶν εἶνε τὸ τοῦ προτύπου ὡς προτύπου ψευδοπεριπτέρου, ἀλλὰ καὶ τὸ εἶδος τῶν κυκλοτερῶν ναῶν ἐκκλιέμενον οἱ Ῥωμαῖοι μετ' ἰδιαίτερας προσημῆσεως. Ὁ τῆς Ῥωμαϊκῆς ἀρχιτεκτονικῆς ρυθμὸς εἶνε ἄλλοτε μὲν ὁ Δωρικὸς ἄλλοτε δὲ ὁ ἰωνικὸς συνθέστερον ὅμως ὁ Κορινθιακὸς ὅστις πολυτελέστατος παρὰ τοῖς Ῥωμαῖοις ἀνεπτύχθη. Τοὺς ἑλληνικοὺς ὅμως τούτους ρυθμοὺς οἱ Ῥωμαῖοι ἐτροποποίησαν μετὰ πολλῆς ἐλευθερίας ἐνίσταται δὲ καὶ αὐθαγισίας, ὥστε ἐπὶ τέλους ἀπέβησαν τὰ διάφορα ἀρχιτεκτονικὰ μέρη τὴν ἀληθῆ οἰκοδομικὴν αὐτῶν σημασίαν καὶ κατέστησαν ἀπλὰ κομηματικὰ παιδιὰ. Τὴν δύναμιν κυρίως τῆς Ῥωμαϊκῆς ἀρχιτεκτονικῆς ἀποτελεῖ ὅχι ἡ ἀρμονικὴ διάπλασις τῆς ἐξωτερικῆς μορφῆς τοῦ ναοῦ, ἀλλ' ἡ δεινότης ἣν ἐδείξαν οἱ Ῥωμαῖοι περὶ τὴν λύσιν διαφόρων καθαρῶς τεχνικῶν προβλημάτων. Ἀντὶ τῆς ἀπλουστάτης ἁφροντικῆς στέγης τοῦ ἑλληνικοῦ ναοῦ, οἱ Ῥωμαῖοι ἀνέπτυξαν πολὺπλοκον σύστημα θολωτῆς στέγης ἥς τὸ σπουδαιότερον καὶ λαμπρότερον παράδειγμα εἶνε ἡ στέγη τοῦ ἐν Ῥώμῃ Πανθεοῦ. Τὸ ὕψος τῶν ἑλληνικῶν ναῶν ἦτο περιωρισμένον ὡς ἐκ τῆς φύσεως καὶ τῶν ἐπιστυλίων, οἱ Ῥωμαῖοι ὅμως καὶ ὑλικὸν καὶ τρόπον στεγάσεως προφεύεσαν μεταχειριζόμενοι κατώρθωσαν ἢ ἀναπτύξαναι τὴν ἀρχιτεκτονικὴν εἰς ὕψος μέγα. Καὶ κατὰ τὸν τρόπον τῆς διατάξεως τοῦ ἐσωτερικοῦ χώρου πλεονεκεῖ ἡ Ῥωμαϊκὴ τῆς ἑλληνικῆς ἀρχιτεκτο-

νική. Ἡ κατασκευή πλείστων οἰκοδομημάτων μὴ ἱερῶν καὶ ἰδία ἢ τῶν Θεοῶν παρῆχε συχνὰ ἀφορμὴν εἰς τοὺς Ῥωμαίους νὰ ἐπιδείξωσι τὴν δεξιότητά αὐτῶν περὶ τὴν λύσιν τοιοῦτων τεχνικῶν προβλημάτων. (Βλ. τοὺς προσηρημένους πίνακες, τοὺς διανεμηθέντας μετὰ τοῦ Δ' καὶ τοῦ ἀνα χειρὸς τμήτου καὶ πρὸς τοὺς τοῖς τὰ ἄλλα: Αἰγύπτου, τέχνη. Βυζαντινὴ τέχνη. Γοτθικὸς ρυθμός. Ῥωμαϊκὸς ρυθμός. Ἰταλικὴ τέχνη. Γαλλικὴ τέχνη. Ροκοκό). [Θ.Σ.]

Ἀρχιτεκτονική (Φιλοσοφία). Ὁρος εἰσαχθεὶς εἰς τὴν φιλοσοφίαν. γλῶσσαν παρὰ τοῦ Κάντ, ὀνομαζαντος ἀρχιτεκτονικὴν τὴν τέχνην δι' ἣς μεταδίδεται εἰς τὰς συνήθειαι ἡμῶν γνώσεις ἐπιστημονικὴ ἐνότης καθιστώσα δυνατόν τὴν χρῆσιν αὐτῶν πρὸς καταρτισμὸν φιλοσοφικοῦ συστήματος. [Ρ.]

Ἀρχιτεκτονικὴ στρατιωτικὴ (Architecture militaire γαλλ.). Ὑπὸ τὴν γενικὴν ταύτην ἑκφράσιν περιλαμβάνονται πάντα τὰ ἀρχιτεκτονικὰ μνημεῖα, ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι σήμερον διασωθέντα, ὅσα ἐχρησίμευσαν ἐν πολέμῳ, ὡς καὶ πάντα τὰ κτίρια, τὰ κατασκευάσματα ἢ τὰ ἔργα, τὰ χρησима τοῖς στρατοῖς, μάλιστα κατὰ τὴν προσβολὴν καὶ τὴν ἄμυναν τῶν ὁχυρίων θέσεων. Τοιαῦτα μνημεῖα εἶνε διάφορα τῇ εἰχῇ (ὡς τὰ Πελαγονικά κτλ.), ἀκρόπολεις, πύργοι, πολιορκητικὴ ἢ σημαντικὰ, πύργοι, ξύλινοι, οὓς μετεχειρίζοντο κατὰ τὰς πολιορκίας, ἐπαύλες, μοναὶ, κτίρια, γέφυραι καὶ πύλαι ὠχυρωμέναι. — Τὰ ἔργα τῆς στρατιωτικῆς ἀρχιτεκτονικῆς ὑπέστησαν ῥιζικὰς τροποποιήσεις μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς πυρίτιδος, νῦν δὲ τροποποιῶνται καὶ πάλιν σπουδαίως ἐνεκεν τῆς τελειοποιήσεως τῶν πυροβόλων ὅπλων καὶ τῶν ἐνεργητικῶν οὐσιῶν. [Λ.Α.]

Ἀρχιτεκτονικὸν γραφεῖον. Καλεῖται οὕτως ἡ ἑκτακτος ὑπηρεσία ἐν τῇ ὑπουργείῳ τῶν Ἑσωτερικῶν ὑπὸ τὸν τίτλον «εἰδικὴ ὑπηρεσία δημοσίων κτιρίων» συσταθεῖσα διὰ τοῦ Δ. τῆς 19 Μαρτ. 1888. Διαιρεῖται δὲ εἰς δύο γραφεῖα, ὧν τὸ μὲν πρῶτον συντάσσει τὰ τεχνικὰ καὶ λεπτομερῆ διαγράμματα ὡς καὶ τοὺς προϋπολογισμούς, τὸ δὲ ἕτερον ἐπιβλέπει καὶ διευθύνει τὰ ἐκτελούμενα ἔργα τῆς ἀνεγέρσεως δημοσίων κτιρίων ἢ μεταρρυθμίσεως τῶν ὑπαρχόντων τοιοῦτων. [Α.Υ.]

Ἀρχιτεχνίτης. Ὁ ἐν τῇ ὀλοσασίῳ προϊστάμενος τῶν τεχνιτῶν, ἐκ τῆς τάξεως τῶν ὁποίων προδιβάλλεται εἰς τὸν βαθμὸν τοῦτον μετὰ προηγουμένην δοκιμασίαν ἐνώπιον πενταμελοῦς ἐπιτροπῆς ἐξ ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν τοῦ πυροβολικοῦ. Διαιροῦνται δὲ εἰς α' καὶ β' τάξεις. (*12. Δ. 15 Μαΐου 1888 πρὸς Ν. ΠΒ' 25 Φεβρ. 1881 περὶ χορηγίας ἐπιδόματος εἰς ἀρχιτεχν. ἐν συνδυασμῷ πρὸς Ν. ΑΥΚΘ' τῆς 16 Μαΐου 1887 καὶ Δ. 1 Μαρτ.

1889 περὶ ἀποζημιώσεως ὁδοπορικῶν τῶν ἀρχιτεχν. α' τάξεως. [Α.Υ.]

Ἀρχιφύλαξ. Ὁ ἐν τῇ διοικητικῇ ἀστυνομίᾳ Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς β' τάξεως κλητὴρ, προδιδόμενος ἀπὸ τῆς γ' τάξεως εἰς ταύτην μετὰ τριετὴ ὑπηρεσίαν. (*12. Ν. ΑΡΠΘ' 19 Ἀπριλ. 1884). Διὰ τοῦ Ν. ΑΣΖ' τῆς 71 Ἰουλίου 1885 καθιερώθη ἡ πρόσθετος ὀνομασία «Ἀρχιφύλακες» τῶν κλητῶν β' τάξεως ἀλλ' ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ παραμένει ἐτι ἐν χρήσει. Πρὸς τοῦτοις διὰ τοῦ αὐτοῦ Ν. ἡλαττώθη ὁ μισθὸς τῶν ἀρχιφυλ. ἀπὸ 90 εἰς 70. [Α.Υ.]

Ἀρχονταρεῖον. Ἀρχοντας ταγματικούς καὶ θεματικούς ὠνόμαζον οἱ Βυζαντινοὶ τοὺς κατὰ τὰ διάφορα θέματα τοῦ κράτους ὑπάρχοντας στρατιωτικούς καὶ πολιτικούς διοικητάς. Ἐν γένει ὁμοῦ ἀρχοντας ἐκάλεον καὶ τοὺς ἐν ἀξιώμασι τῆς βασιλείου αὐλῆς, τοὺς τῆς συγκλήτου κλπ. Ὅθεν ἀρχονταρεῖον ἐλέγετο ἡ ἐν τοῖς βασιλείοις προωρισμένη εἰς ὑποδοχὴν καὶ διατριβὴν αὐτῶν αἴθουσα. Καὶ ἐν καιρῷ δὲ στρατείας, παραπλεύρως τῆς τοῦ βασιλείου σκηνῆς ἐκείτου καὶ ἡ σκηνὴ τούτων ἢ καλούμενη ἀρχονταρεῖον Ἀρχονταρεῖον καλοῦσι μέχρι τῆς σήμερον ἐν τοῖς ἱεροῖς μοναστηρίοις τοῦ ἁγίου Ὁρεῦς καὶ τὰς εἰς ὑποδοχὴν τῶν ἐπισήμων ξένων προωρισμένης αἰθούσας. Ἀρχοντολόγιον δὲ καθ' ἡμᾶς λέγεται ὁ ὁμιλος τῶν προϋχόντων τόπου τινός. [Ι.Σ.]

Ἀρχόντες (Ἀρχαιολ.). Καίτοι περὶ τῆς ἀρχικῆς συντάξεως τῆς πολιτείας τῶν Ἀθηνῶν ἐλλείπουσιν ἀκριβῶς ἱστορικαὶ εἰδήσεις, ἀναμφίδολον ὁμοῦ εἶναι ὅτι ἐν τοῖς ἀρχαιότεροις χρόνοις ἐν Ἀθῆναις τῶν κοινῶν προϊστάτο βασιλεὺς, συγκεντρῶν ἀπάσας τὰς ἐξουσίας, ἱερὰς καὶ ἀπαρδιαστοῦς. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἀφ' οὗ οἱ σποράδην τὴν Ἀττικὴν οἰκοῦντες συνηλίσθησαν εἰς ἓν ἄστυ, τὰ γένη διατήρησαν τὸν ἐσωτερικὸν αὐτῶν ὀργανισμόν. Ἰδίαν ἔχοντα λατρείαν, ἔθιμα, τελετάς, πρόδηλον εἶναι ὅτι ὁ βασιλεὺς δὲν ἦτο πνίσχυρος μονάρχης, ἀλλ' ὁ ἡγήτης ἄλλων ἱσοτίμων ἀρχηγῶν, ὧν ἡ φύσις τῆς ἐξουσίας ἦν ἡ αὐτὴ καὶ οὗς κατ' ἀνάγκην συνεκάλει καὶ συνεβουλεύετο ἐπὶ πάσης ὑποθέσεως εἰς τὸ κοινὸν ἀφορώσης συμφέρον.

Ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων ἡ βασιλεία καὶ ἡ ἀριστοκρατία συνεκρούοντο. Ὁ Θεσεύς, θέλων νὰ ἐλαττώσῃ τὴν δύναμιν τῶν Εὐπατριδῶν ἐκάλεσε πάντας ἐπὶ τοῖς ἴσοις, ἀλλ' ὁμοῦ εἰς στάσεις ἐμπροσθὼν καὶ ταρχαῖ καὶ τέλος τὰ πράγματα ἀπογόνους, ἐξέπλευσεν εἰς Σκῦρον. ὅπου καὶ ἀπέθανεν ὑπὸ Λυκαμήδους διαφθοραῖς. Ἐκτοτε δὲ περιελθόντος εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Μενεσθέως μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ Κόδρου, ὅτε ὀριστικὴν κατήγαγε νίκην ἡ ἀριστοκρατία μακρὰ ταρχαῖ καὶ ἐμρῦλοι σπαραγμοὶ ἐλυμήναντο τὰς Ἀθῆνας. Τότε δὲ

1. Προπύλαια τοῦ ἐν Ἀπόλλωνος πόλει μεγάλης (νῦν Ἐδφοῦ) ναοῦ (Αἰγυπτ. ἀρχ.).

2. Κάτοπις τοῦ ἐν Ἀπόλλωνος πόλει ναοῦ (Αἰγυπτ. ἀρχ.).

3. Γωνία καὶ γείτων (Αἰγυπτ. ἀρχ.).

4. Κιονόκρανον ἐκ Τεντάρων (νῦν Δένδερ) (Αἰγυπτ. ἀρχ.).

5. Κιονόκρανον ἐκ Λατοπόλεως (νῦν Εἰσέ) (Αἰγυπτ. ἀρχ.).

6. Δάπεδον ἐκ Κουγιουντζι (Νίνου) (Ἀσσυριακὴ ἀρχ.).

8. Κιονόκρανον ἐκ Περσέπολεως (Περσικὴ ἀρχ.).

9. Στόλος ἐκ τοῦ ἐν Ἀντιόχειᾳ ναοῦ ἐν Ἐλλάδι (Ἰνδικὴ ἀρχ.).

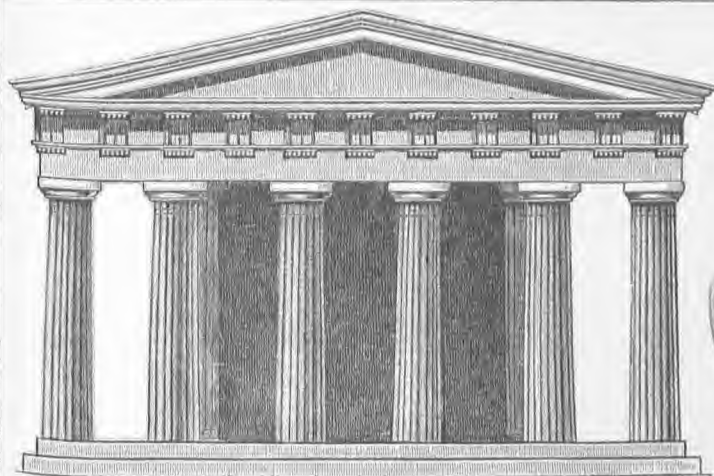
10. Στόλος ἐκ Μαχαμαλαϊπούρ (Ἰνδικὴ ἀρχ.).

7. Κιονόκρανον ἐκ Περσέπολεως (Περσικὴ ἀρχ.).

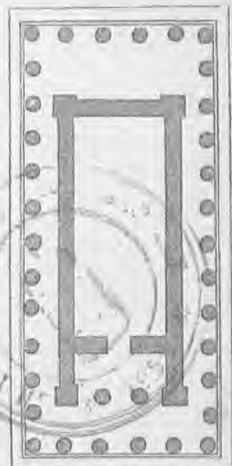
Ἀρθρ. Ἀρχιτεκτονική.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ Β'. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ.

1. Πρόσοψις τοῦ Θησαυροῦ ἐν Ἀθῆναις.

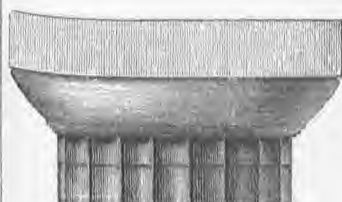
2. Κάτοψις τοῦ Θησαυροῦ.

3. Κορινθιοῦργς κιονόκρανον.

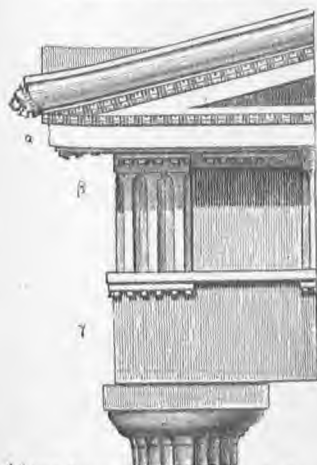
5. Ἰωνικὸν κιονόκρανον τοῦ Ἐρεχθεῖου.

4. Δωρικὸν κιονόκρανον.

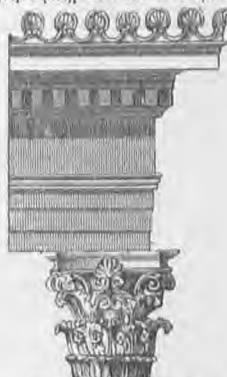

6. Κορινθιοῦργς κιονόκρανον τοῦ Λυσικράτειου μνημείου.

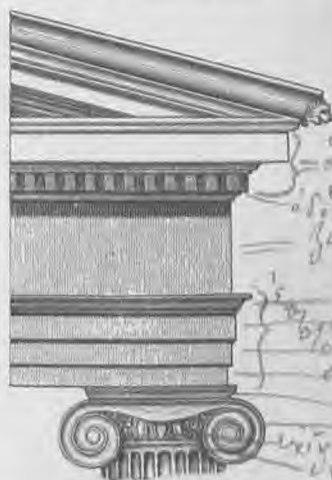

9. Δωρικὸς ἐργασία: α. Γείσων, β. Διαζῶμα (τρίγλυφοι, μετόπη), γ. Ἐπιστύλιον.

7. 8. Πρόσοψις καὶ κάτοψις τοῦ Ἀθηνῆσι μνημείου τοῦ Λυσικράτους.

10. Κορινθιοῦργς ἐργασία.

11. Ἰωνικὴ ἐργασία.

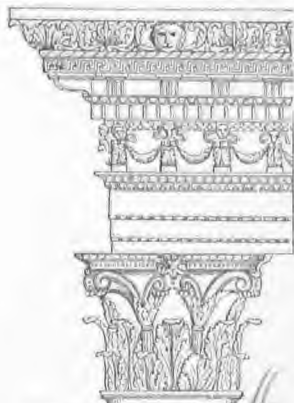
Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ Γ'.

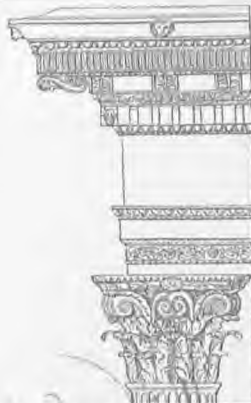
ΡΩΜΑΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ 1.

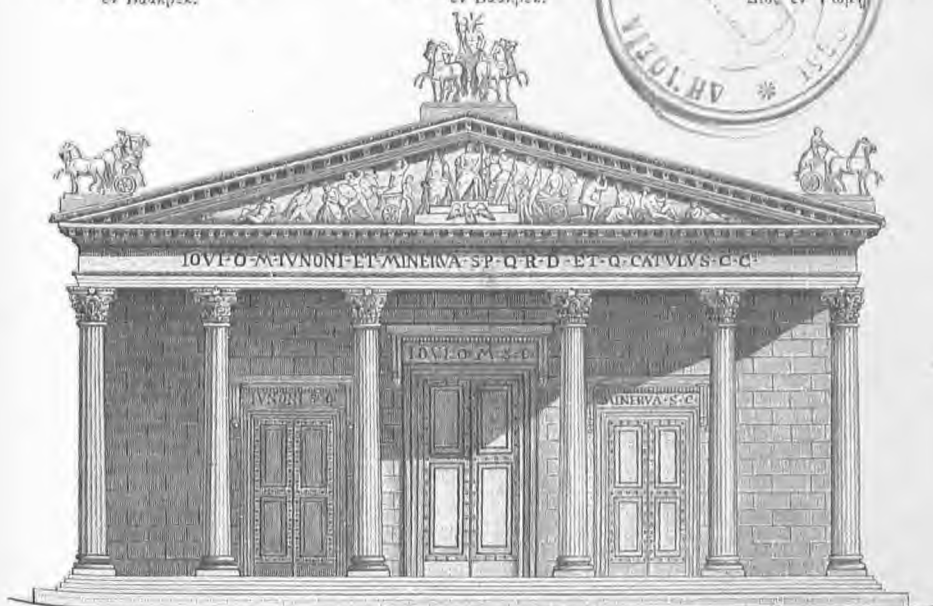
1. Θριγκός του ναού του Ἥλιου ἐν Βαϊάβει.

2. Θριγκός του ναού του Ἥλιου ἐν Βαϊάβει.

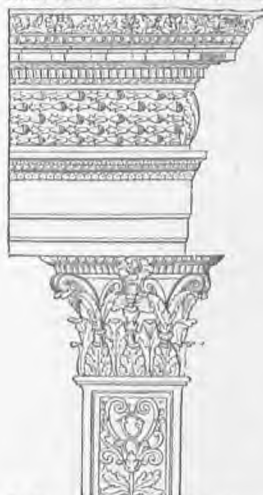
3. Θριγκός του ναού του Σηλαίου Διός ἐν Ῥώμῃ.

4. Ναός του Καπιτωλίου Διός ἐν Ῥώμῃ.

5. Θριγκός του ἐν Ῥώμῃ Πανθείου. Ἐγκοκλοπαιδικόν Λεξικόν.

6. Ἄρθρον ἐκ πόλης ἐν Παλμύρα.

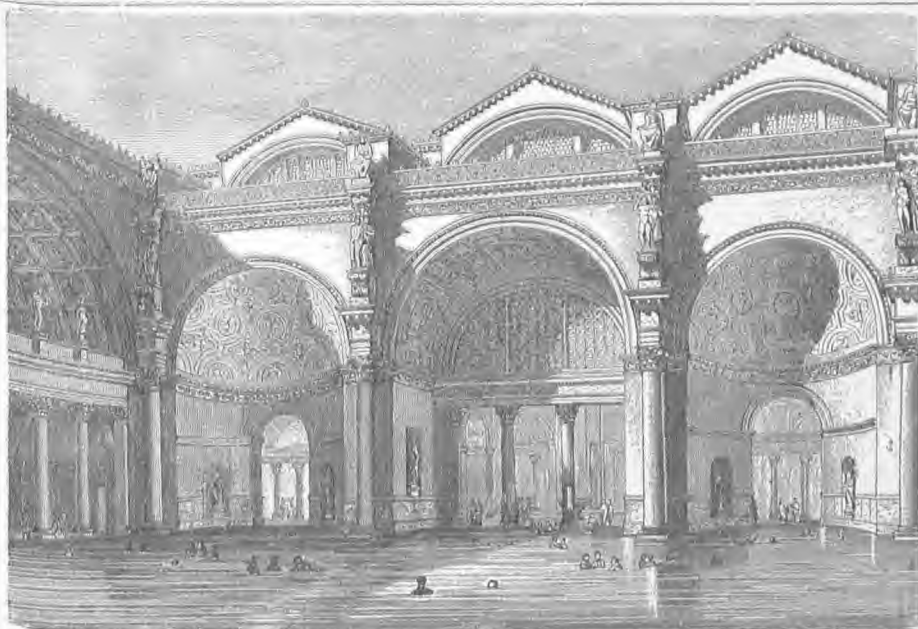
7. Ἄρθρον ἐκ του πολώνος του ναού του Ἥλιου ἐν Παλμύρα.

Ἄρθρ. Ἀρχιτεκτονική.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ Δ'.

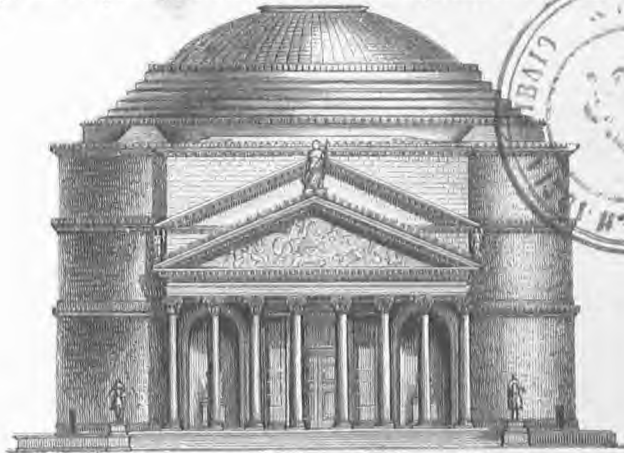
ΡΩΜΑΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ 2.

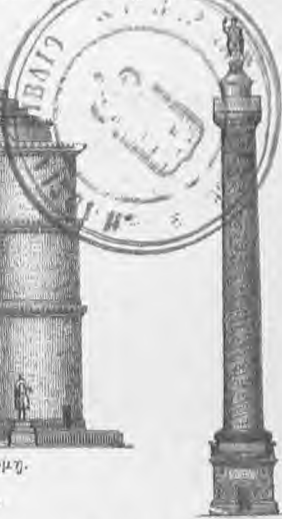
1. Ψυχροδόχος αίθουσα 'Ρωμαϊκού βολανείου (τῶν θερμῶν τοῦ Καρακάλλα ἐν 'Ρώμῃ, ὡς εἶχον τὴ πάλαι).

2. Στήλη τοῦ Μ. Αἰσκλητοῦ ἐν 'Ρώμῃ.

3. Πρόσopic τοῦ Πανθέου τοῦ Ἀγρίππα ἐν 'Ρώμῃ.

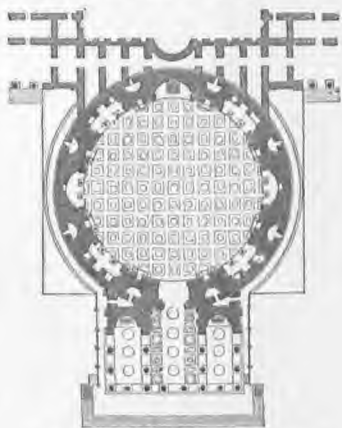

4. Στήλη τοῦ Τραϊανοῦ ἐν 'Ρώμῃ.

5. Πύλη τοῦ Κωνσταντίνου ἐν 'Ρώμῃ.

'Εγκυκλοπαιδικὴ Λεξικόν.

6. Διάγραμμα τοῦ Πανθέου ἐν 'Ρώμῃ.

7. Πύλη τοῦ Σεβαστοῦ ἐν Ἀραυσίῳ ('Οράντζ).

Ἀρθρ. Ἀρχιτεκτονική.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

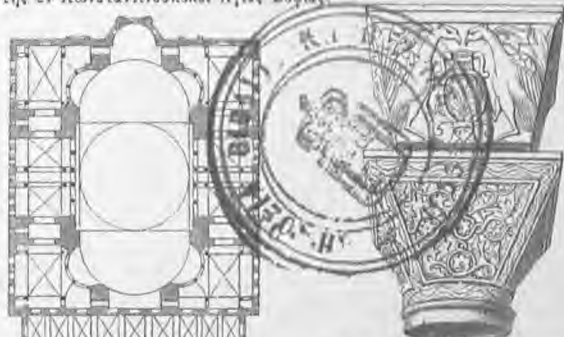
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ Ε΄.
ΒΥΖΑΝΤΙΑΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ.

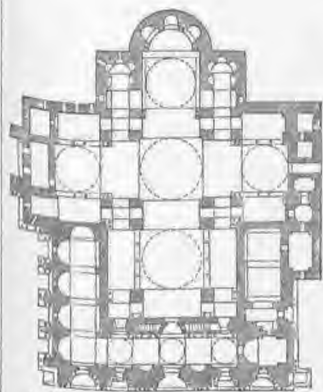
1. Τὸ ἔνδον τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἁγίας Σοφίας.

2. Κιονόκρανον τοῦ ναοῦ τῆς Ἁγίας Σοφίας.

4. Κιονόκρανον τοῦ ἐν Παρίσιν ναοῦ τοῦ Ἀγ. Βιταλλίου.

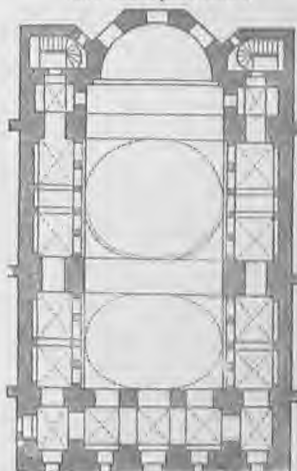

5. Κάτοψις τοῦ ἐν Βενετίᾳ ναοῦ τοῦ Ἀγ. Μάρκου.

3. Κάτοψις τοῦ ναοῦ τῆς Ἁγίας Σοφίας.

6. Κιονόκρανον τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ ναοῦ τοῦ Ἀγ. Δημητρίου.

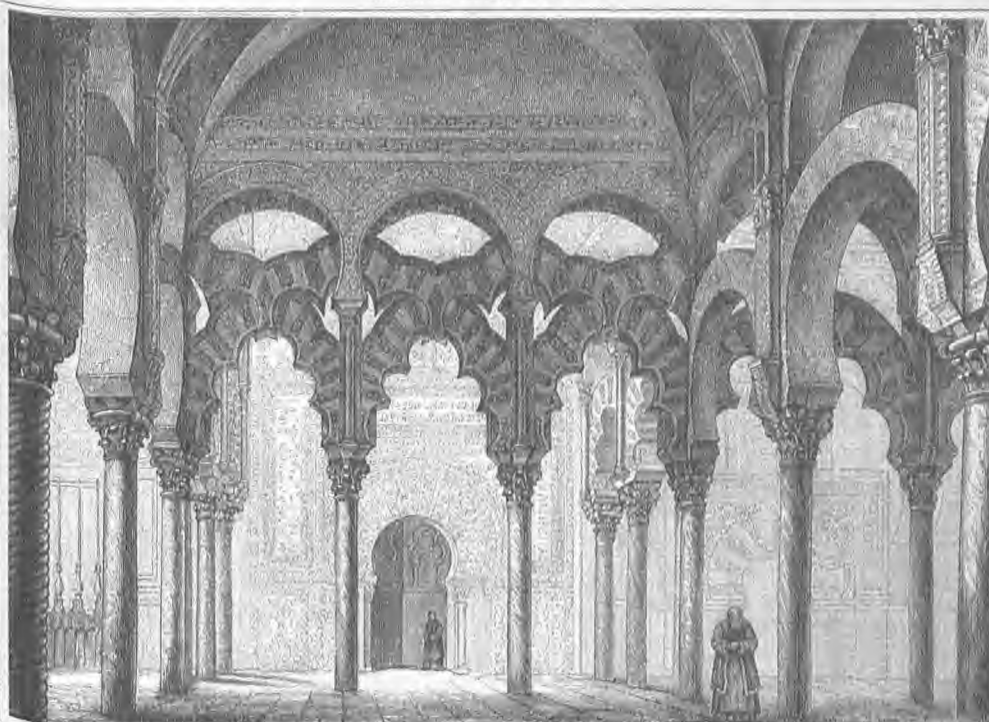

7. Κάτοψις τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει ναοῦ τῆς Ἀγ. Εἰρήνης.

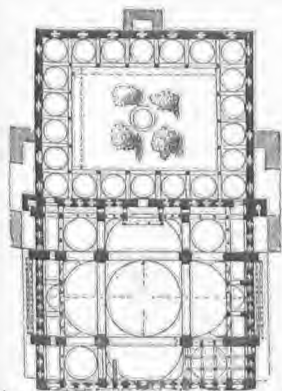
Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ 5.

ΑΡΑΒΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ.

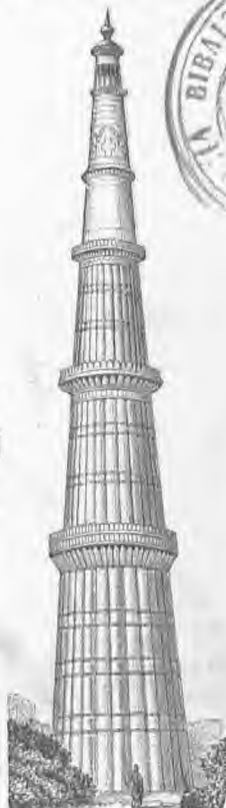
1. Τὸ ἔνδον τοῦ ἐν Κορδοῦν τζαμίου.

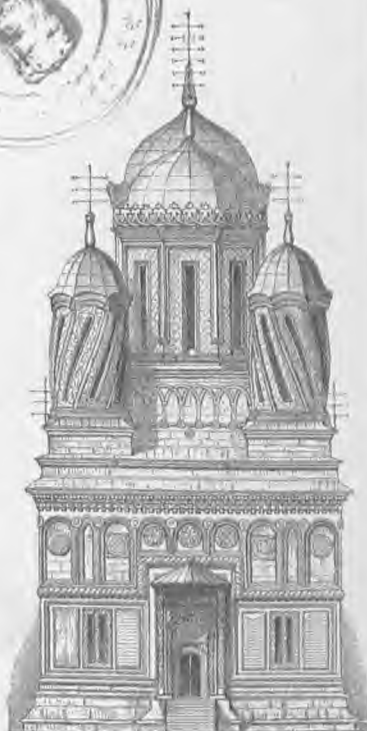
2. Διάγραμμα τοῦ τζαμίου Μωάμεθ τοῦ Β' ἐν Κωνσταντινουπόλει.

3. Κονόλερανον ἐκ τῆς Ἀλὰμβρας ἐν Γρανάδᾳ.
Ἐγκυκλοπαίδειν Λεξικόν.

4. Κουτὰβ Μινάρ παρὰ τὸ Δελχί.

5. Ἐκκλησίᾳ ἐν Κούρτε Ἀρτζίς.
Ἄρθρ. Ἀρχιτεκτονική.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ Ζ'. ΡΩΜΑΝΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ.

1. Κόσμημα εκ της εν Φωλλοζ μονής.

2. Κόσμημα εκ της εν Άγιω Γάλλω (Sankt Gallen) μονής.

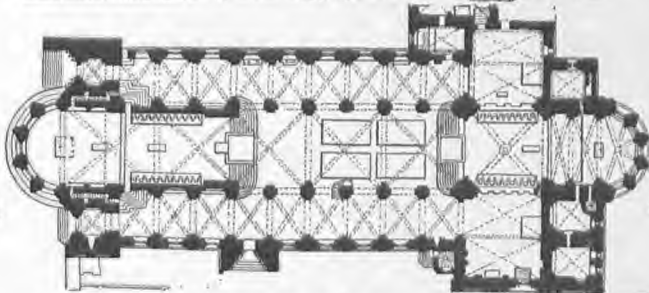
3. Κιονόκρανον εκ του Παναγίου Σταυρού εν Βιδίνη.

4. Κιονόκρανον εκ του προστύου της εν Μασουλβρόν εκκλησίας.

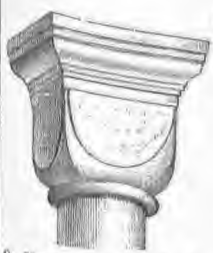
5. Γωνιατόν φύλλον εκ του Παναγίου Σταυρού εν Βιδίνη.

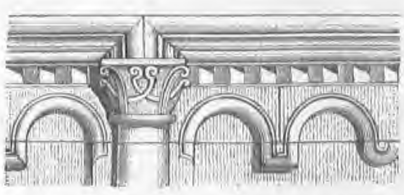
6. 7. Πρόσφυς και διάγραμμα της εν Βαμβέργη μητροπόλεως.

8. Γωνιατόν φύλλον εκ της εν Μασουλβρόν εκκλησίας.

9. Κιονόκρανον εκ της εν Σπίερ μητροπόλεως.
Έγκυκλοπαιδικόν Λεξικόν.

10. Καμάρι μετά διαζώματος εκ του Παναγίου Σταυρού εν Βιδίνη.

11. Κιονόκρανον εκ του προστύου της εν Γόσσαρ μητροπόλεως.

Άρθρ. Αρχιτεκτονική.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ Η'.
ΓΟΤΘΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ.

2. Σκουροειδές άνθος εκ της εν
Ρεγκενσβούργω μητροπόλεως.

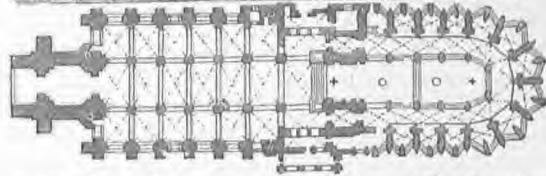
3. Κιονόκρανον εκ
της μητροπόλεως
της Κολωνίας.

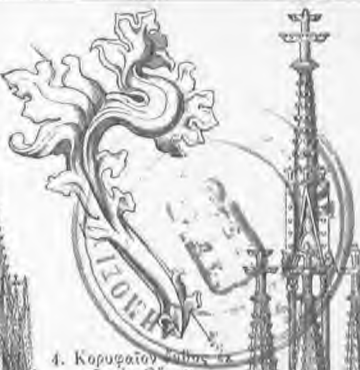
1. Φιάλη εκ της
μοναστηριακής
εκκλησίας εν
Ερρενμπεργ.

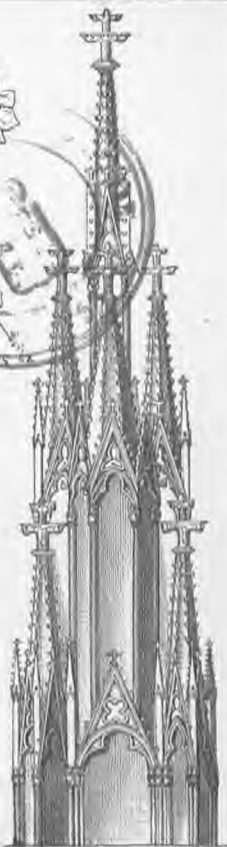
6. Κορυφαίον άνθος εκ
της εκκλησίας του Αγ.
Λαυρεντίου εν Νυρεμ-
βέργη.

7. 8. Πρόσοψις και διάγραμμα της εν Φραιβούργω εν Β. μητροπόλεως.

4. Κορυφαίον άνθος εκ
της εν Ούραχ
εκκλησίας.

5. Κορυφή άντηρίδος εκ της
μητροπόλεως της Κολωνίας.

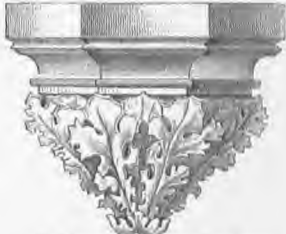

9. Κιονόκρανον εκ της εν
Φραιβούργω εν Β.
μητροπόλεως.

10. Ρόζα εκ της μητροπόλεως
της Γουέννης.

Εγκυκλοπαιδικόν Λεξικόν.

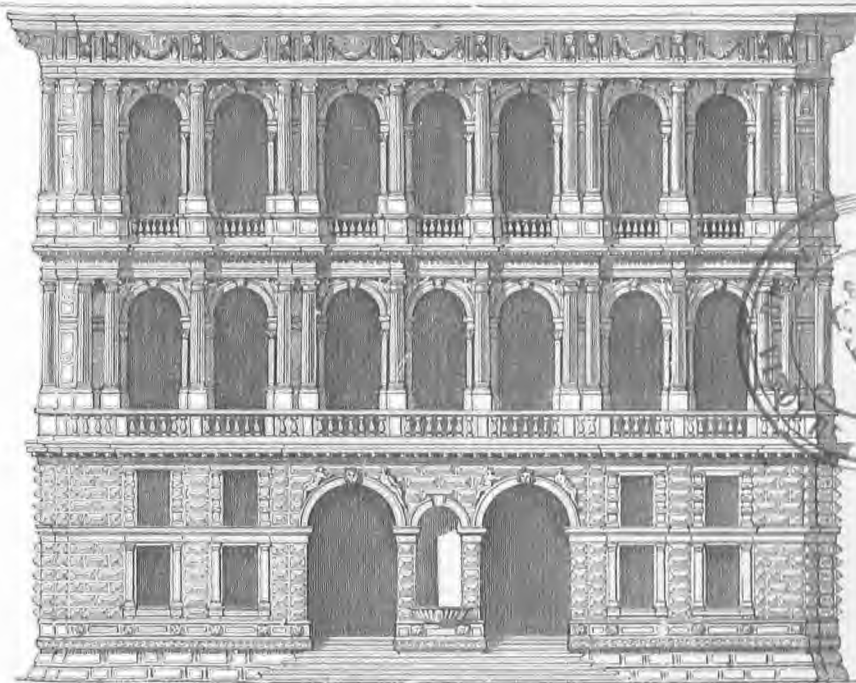
11. Άνθις εκ της μητροπόλεως
της Κολωνίας.

12. Παράθυρον της Παναγίας
των Παρισίων.

Άρθρ. Αρχιτεκτονική.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

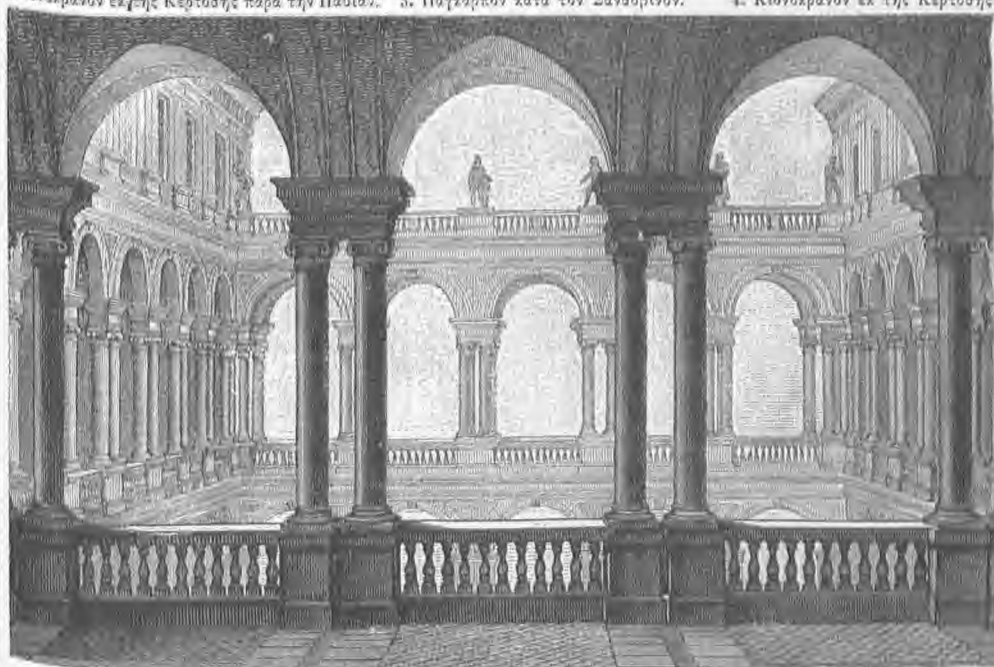
1. Παλάτιον Πεζάρου ἐν Βενετία.

2. Κιονόκρανον ἐκείτης Κερότσης παρά τὴν Παιάν.

3. Πόγγερτον κατὰ τὸν Σανσοβίνον.

4. Κιονόκρανον ἐκ τῆς Κερότσης.

5. Αὐλὴ τοῦ Παλατίου τῶν Βοργέζε ἐν Ῥώμῃ.

Ἐγκυκλοπαιδικὸν Λεξικόν.

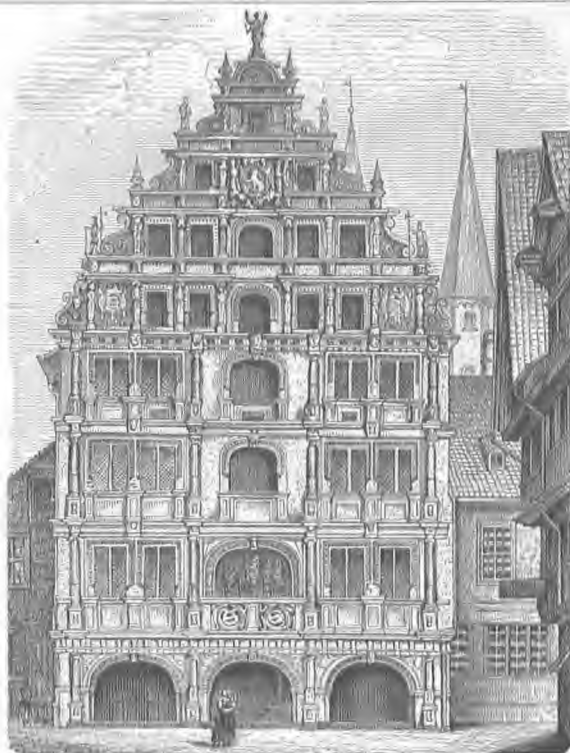
Ἄρθρ. Ἀρχιτεκτονική.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ Ι.
ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΓΑΛΛΙΚΗ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΙΣ.

1. Κιωνοειδής κρίση ἐν
Ρότεμβούργῳ.

2. Ἀγορὰ βασιλείου ἐν Βραδναβίχ.

3. Φάνωμα ἐν
Ρότεμβούργῳ.

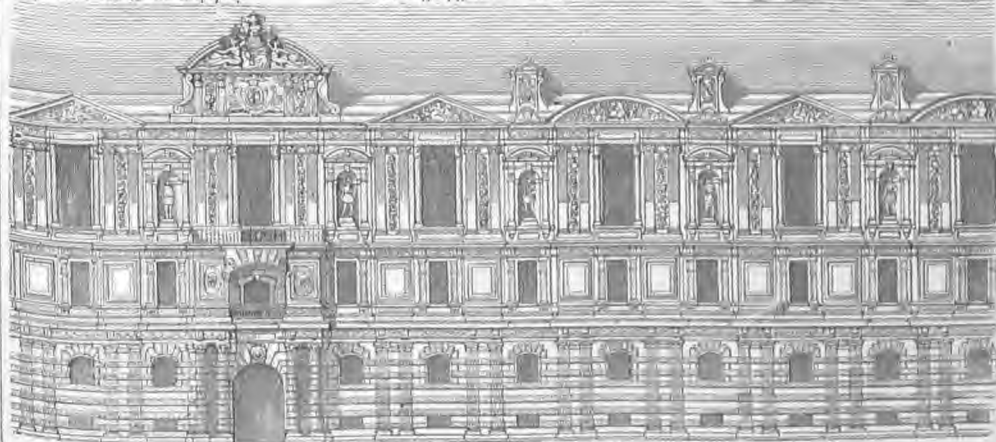
4. Κιονόκρανον τοῦ μεγάρου
Φραγκίσκου τοῦ Α' ἐν Λύρηλζ.

5. Δημαρχεῖον ἐν Βωζανσόν.

6. Κιονόκρανον ἐκ τοῦ Φοντανεβίλ.

7. Στοὰ Ἐρρίκου τοῦ Δ' ἐν Λούβρῳ.

Ἐργοπλατεῖαν Λεξικόν.

Ἄρθρ. Ἀρχιτεκτονική.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΙΑ΄.

ΤΕΧΝΟΤΡΟΠΙΑ ΤΟΥ ΡΟΚΟΚΟ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΑΡΑΦΘΟΡΑΣ.

1. Σώμα κιόνος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἀλτ.

2. Καθολικὴ ἐκκλησίᾳ ἐν Δρέσδῃ.

3. Σώμα κιόνος ἐκ τοῦ Δημοτικοῦ Παλατίου τῶν Παρισίων.

4. Θυρεὸς κατὰ τὸν τρόπον Λουδοβίκου τοῦ ΠΕ΄.

5. Σκιάς τοῦ Τριανῶν ἐν Βερσαλλίαις.

6. Θυρεὸς (cartouche) ἐκ τοῦ Λούβρου.

7. Κόσμημα.

8. Μαρτυρῆσιον ἐν Δρέσδῃ.

9. Κόσμημα.

Ἐγκυκλοπαιδικὸν Λεξικόν.

Ἀρθρ. Ἀρχιτεκτονική.

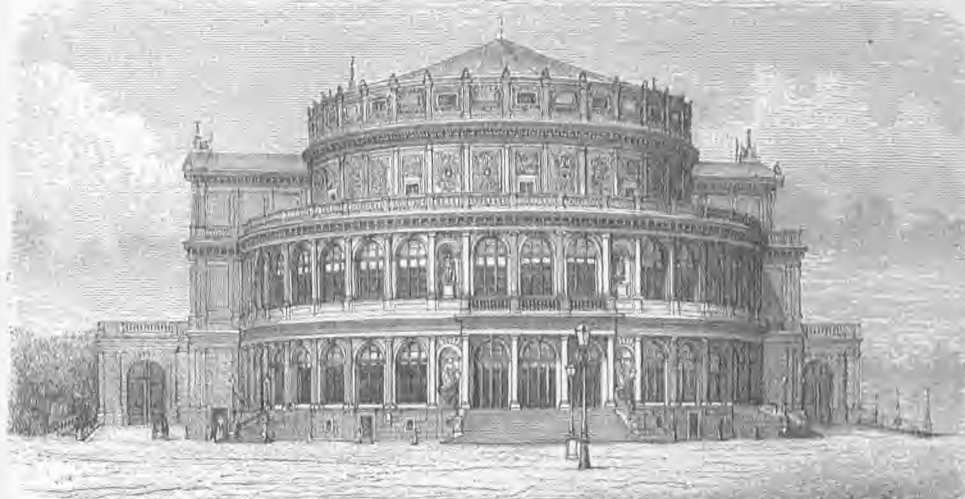
Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΙΒ'.

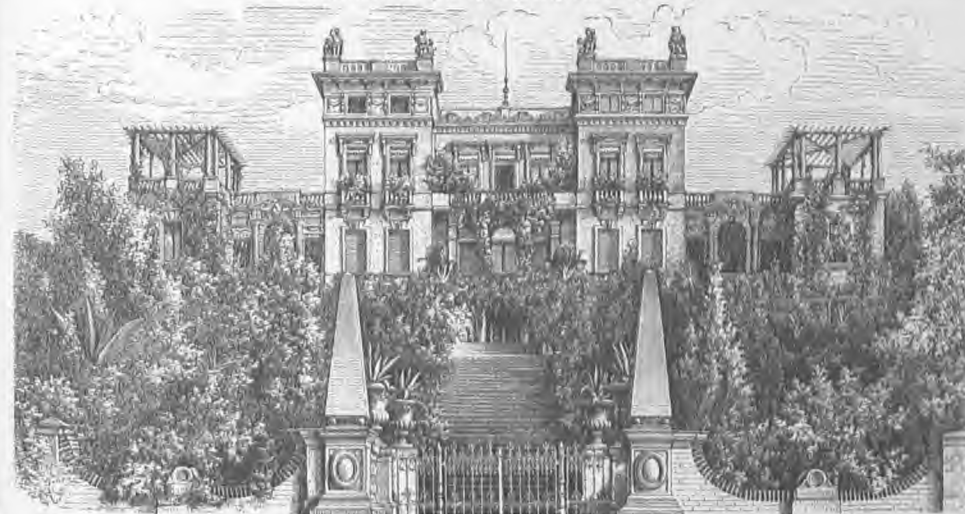
ἈΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΟΥ 19 ΛΙΘΟΣ.

1. Βασ. Θέατρον Βερολίνου.

2. Β. Ἀδελικόν Θέατρον τῆς Δρέσδης (κατὲν τῷ 1869).

3. Ἐθνικὸν Σαίγελ ἐν Στουτγάρτῃ.

Ἐγκυκλοπαιδικόν Λεξικόν.

Ἄρθρ. Ἀρχιτεκτονική.

Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

καταργηθείσης τῆς βασιλείας, ἤρεθ' ὁ πρῶτος Ἀρχὼν Μεδῶν υἱὸς τοῦ Κόδρου, ὅστις διετήρησε καὶ τὸ ὄνομα τοῦ βασιλείου, διότι κατὰ τὰ ὀρθόδοξα νόμιμα ἀπαιτεῖτο βασιλεὺς, ἵνα τελέσῃ τὰ τῆς ὀρθόδοξας καὶ χρηστῆς ὡς κριτικὸς τῆς συνδουλοῦσας ἀλυσῆς τῆς ζωῆς γενεᾶς πρὸς τοὺς ἀρχαίους θεοὺς. Τοῦτο ἄρχοντος ἀξίωμα, ὑπευθύνου ὄντος, κατὰ Παισάνην, ἐπὶ τριακοντα καὶ δεκαεὶς εἴη κατ' ἐξακολουθεῖν περιήρχετο τοῖς Μεδωνίδαις ἰσθμίοις. Ἐν εἴτει 752 π. Χ. ἡ διακρίσις τῆς ἐξουσίας τοῦ ἄρχοντος περιωρίσθη ὑπὸ τῶν Εὐπατριδῶν εἰς δεκαετίαν, ἀλλ' ὅμως οἱ Μεδωνίδαις διετήρησαν τὸ δικαίωμα τοῦ αἰρεῖσθαι ἐκ τῶν ἰδίων μελῶν τὸν ἄρχοντα μέχρι τοῦ ἱππομένους, ὅστις διὰ τὴν ὠμότητα αὐτοῦ ἐξήγειρε τὴν ἀγανάκτησιν τῶν πολιτῶν (752), ὅτε τὸ ἀξίωμα τοῦτο κατέστη προσιτὸν εἰς πάντας τοὺς Εὐπατρίδας. Ἐπὶ δὲ Κρέοντος, τοῦ διαδόχου τοῦ Ζ' δεκαετοῦς ἄρχοντος Ἐρυξίου, τὸ τοῦ ἄρχοντος ἀξίωμα, ἐνιαύσιον καταστάν διενεμήθη εἰς ἐννέα ἄρχοντας (683 π. Χ.). Κατὰ τὸ τιμοκρατικὸν τοῦ Σόλωνος πολίτευμα οἱ ἐννέα ἄρχοντες ἤρουντο ἐκ τῆς τάξεως τῶν πεντακισιομισθίων. Ἀφ' οὗ δὲ διὰ τοῦ ψηφίσματος τοῦ Ἀριστείδου τὰ ἀξιώματα ἐγένοντο τοῖς πᾶσι προσίτα, οἱ ἐννέα ἄρχοντες ἤρουντο ἐξ ἁπάντων τῶν ἐκ τριτογονίας Ἀθηναίων. Ἐν ᾧ δὲ πρότερον πᾶσι αἱ ἀρχαὶ ἦσαν αἰρεταί, βαλμηδόν, ἐδρακισμένης τῆς δημοκρατίας, κατέστησαν αὐταὶ κληρωταί. Πότε ὠριμένως τὸ ἀξιοσημειώμενον τοῦτο συνετέλεσθη γεγονός ἀγνωστὸν, λίαν δὲ ἀντιστασιακὰ εἶναι αἱ διασυνέμεναι εἰδήσεις. Ὁ Ἀριστείδης π.χ. κατὰ μὲν Δημήτριον τὸν Φαληρέα ἐκλήρωθη, κατὰ δὲ τὸν Ἰσομένηα ἤρ' ἐθ' ἡ ἄρχων. Ἐπίσης ὁ Καλλίμαχος, πολέμαρχος ὢν ἐν Μαραθῶνι, ὑπὸ μὲν τοῦ Παισάνου ἀναφέρεται αἰρετὸς ἄρχων, ὑπὸ δὲ τοῦ Προδῶτου κ.α.μ.ω. λαχὼν. Ἐνεκα τῆς διασυνέμεναι τῶν ἑλληνικῶν κειμένων, σφοδραὶ ἠγέρθησαν συζητήσεις μεταξὺ τῶν νεωτέρων. Ὁ Schömann, ὁ Sauppe, ὁ Κούρτιος ἀνάγουσι τὴν μεταβολὴν εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Κλεισθέους, ὁ Niebuhr, ὁ Γρόττιος καὶ ἄλλοι θεωροῦσι αὐτὴν γενομένην μετὰ τὴν ἐν Πλαταιαῖς μάχην. Ὅπως δὲ ἀναμφισβήτητον εἶναι ὅτι ἐπὶ Περικλέους αἱ ἀρχαὶ ἦσαν ἐν γένει κληρωταὶ πλὴν τῶν στρατηγῶν καὶ ἄλλων τινῶν ἀρχῶν αἰρετῶν, διότι πρὸς διαχείρισιν αὐτῶν ἀπαιτοῦντο ἰδιαιτέρας γνώσεις καὶ ἐμπειρία.

Ἡ κληρώσις τῶν Ἀ. ἐγένετο κατ' ἔτος ἐν τῷ Θωρεῖῳ ὑπὸ τῶν Θεσμοθετῶν. Δὲν μετέχον ὅμως τῆς κληρώσεως ἄπαντες οἱ πολῖται, ἀλλὰ μόνον οἱ ἐγγραφεμένοι ὑποψήφιοι, διότι τῶν ἀρχῶν αἱ πλείους, ἅμισθον οὐσαι καὶ βαρεῖας ὑπέχουσιν εὐθύνας, δὲν ἐπεδιόκουντο ὑπὸ τῶν πολλῶν, ἀλλ' ὑπὸ τῶν ἐξοχωτέρων πολιτῶν τῶν συναισθανομένων τὴν ἰδίαν ἱκανότητα. Ἐπειδὴ δὲ κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς κληρώσεως

ἐποιοῦντο χρῆσιν κυάμων, οἱ ὑπὸ τοῦ κλήρου ἀναδεικνυόμενοι ἄρχοντες, ἐλέγοντο καὶ κυάμειοι ἢ ἀπὸ κυάμου ἄρχοντες. Ἐκκληροῦντο δὲ καὶ Ἀρποκρατίωνα καὶ ἀναπληρωτικοὶ ἄρχοντες ἐπὶ ἀντικατάστασιν τῶν ἀποδοκιμαζομένων ἢ ἀποθνήσκόντων. (Ὁρ. ἐν λ. Ἐπιλαχῶν.

Αἱ δὲ ἀρχαιρεσίαι ἢ τὰ ἀρχαιρεσία διεξήγοντο ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ δήμου ἐπὶ τῆς Πνυκῆς διὰ χειροτονίας. Ἐξ οὗ οἱ αἰρετοὶ ἄρχοντες ἐκαλοῦντο καὶ χειροτονητοί. Ἐπὶ ἐκλογῆς στρατηγῶν καὶ ἄλλων στρατιωτικῶν, ἡ ἐκκλησία προηδρεύετο ὑπὸ τῶν ἐννέα ἀρχόντων, προκειμένου δὲ περὶ ταμιῶν καὶ ἄλλων τινῶν ἀρχόντων, ὑπὸ τῶν πρυτάνεων ἢ τῶν προέδρων. Αἱ ἀρχαιρεσίαι ἐγένοντο εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔτους, ἀλλ' ἐξ οὗδενης αὐθεντικῆς κειμένης ὁρίζεται ἀκριδῶς ἡ ἐποχή. Ὁ κληρούμενος ἄρχων δὲν ἦτο ὑπεχρεωμένος ἀποδεχθῆναι τὴν λειτουργίαν, ἀλλ' ἐνδραχὺς ὤφειλε νὰ βεβαιώσῃ τοὺς λόγους τῆς ἀρνήσεως αὐτοῦ. (Ἐξωμοσίαι).

Οἱ Ἀ. πρὶν ἢ ἀναλάβειν τὰ καθήκοντα αὐτῶν εἰς διττὴν ὑπεβάλλοντο δοκιμασίαν. α' ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, καὶ β' ἐνώπιον τῆς Ἡλιαίας (ἀνάκρισις). Κατὰ Πολυδ. (H, 85) ἡ Βουλὴ ἐπρωτὰ αὐτοὺς ἀνῆσαν Ἀθηναῖοι ἐκατέρωθεν ἐκ τριτογονίας, τίς δὲ δῆμος αὐτῶν, ἀν' ἐλάτρευον τὸν πατῆρα Ἀπόλλωνα καὶ τὸν ἔρκειον Δία, ἀν' ἐτίμων τοὺς γονεῖς, ἀν' μετέσχον τῶν ὑπὲρ πατρίδος στρατειῶν, καὶ ἀν' εἶχον τὴν ὑπὸ τοῦ νόμου ἀπαιτούμενην περιουσίαν. Ἀφ' οὗ δὲ μετὰ τὴν τοιαύτην ἀνέκρισιν ἐπεδοκιμάζοντο, ὡς οὖν οὗτοι ἐπὶ βωμοῦ πλησίον τῆς βασιλείου στοᾶς κειμένου, ὅτι ἤθελον διαφυλάξει τοὺς νόμους καὶ μείνει ἀδιωροδόκητοι καὶ ὅτι ἄλλως θὰ ἀπέτινον χρυσὸν ἀνδρίαντα· ἐντεῦθεν δὲ εἰς τὴν ἀκρόπολιν ἀνερχόμενοι ὡμνουν τὰ αὐτά.

Οἱ τρεῖς πρώτοι τῶν ἐννέα Ἀ. ἐνεκα τῆς σπουδαιότητος καὶ τῆς πληθούς τῶν ἀνατεθειμένων αὐτοῖς καθηκόντων ἐδύναντο νὰ προσλάβωσι κατ' ἰδίαν ἐκλογὴν ἀνὰ δύο παρέδρους, ὑποβαλλομένους ἐπίσης εἰς τὴν διττὴν δοκιμασίαν (Πολυδ. H, 92). Οἱ δὲ λοιποὶ Ἀ. ἐδύναντο νὰ προσλάβωσι βοηθούς, ἀλλ' ὅμως οὗτοι οὐδεμίαν ἐπιστημὴν εἶχον, οὐδ' εὐδύνην τινὰ καὶ διὰ τοῦτο δὲν ὑπέκειντο εἰς τὴν δοκιμασίαν. Ἐκαστος τῶν ἐννέα Ἀ. εἶχεν ἰδίαν δικαιοδοσίαν, ἐν ἐξαιρετικαῖς δὲ περιπτώσεσι ἐργάζοντο οὗτοι ἀπὸ κοινῆς. Οὕτω ἂν φυγὰς κατήρχετο παρὰ τὰ νενομισμένα εἰς τόπους ἀπηγορευμένους εἶχον ἐξουσίαν θανάτου ἐπ' αὐτοῦ προηδρεύον ἐπὶ τῆς κληρώσεως τῶν δικαστῶν καὶ τῶν δέκα ἀθλοθετῶν καὶ ἐπὶ τῆς χειροτονίας στρατηγῶν, ἱππάρχων, φυλάρχων καὶ ταξιάρχων, καὶ ἑκάστην δὲ πρυτανείαν ἐπρωτῶν ἀν' αἱ ἄλλαι ἀρχαὶ ἐξεπλήρουν καλῶς τὰ καθήκοντα αὐτῶν.

Ἰδίᾳ δὲ οἱ ἐννέα Ἀ. τὰ ἐξῆς εἶχον καθή-

κοντα. Ὁ πρῶτος αὐτῶν ὁ κυρίως ἄρχων βραδύτερον δὲ ἄρχων ἐπὶ νυμφοῦς ἐτονομαζομένης, διότι ἐξ αὐτοῦ ὠνεύετο τὸ ἔτος, εἶχε δικαστικὴν ἰδίως δικαιοσύνην, ἀπασας περιλαμβάνουσαν τὰς διαφορὰς Ἀθηναίων πολιτῶν, τὰς εἰς τὸ εἰκογενεσιᾶν καὶ κληρονομικὴν δικαίον αναγομένας, ἐφορεύων ἰδίᾳ καὶ ἐπιμελόμενος τῶν ὄρφανῶν, γηρῶν ἐργῶν καταλειφθεῖσων, κληρονόμων κ.τ.λ. καὶ ἐν γένει ἐπιτροπὸς ὢν παντῶν τῶν ἀνικάνων νὰ ὑπερασπίσῃ τὰ ἴδια δίκαια. Εἰσήγεν οὗτος τὰς σχετικὰς ἀγωγὰς εἰς τὰ δικαστήρια, οἷον κακώσεως, παράνοιας, ἐπιτροπῆς ὄρφανῶν κτλ. Ἐπετρεῖτο μετὰ τῶν ἐπιμελητῶν τοὺς θεατρικοὺς χοροὺς ἐν Διονυσίοις καὶ Φαργηλίοις (Πολυδ. Η, 89.) καὶ εἶχε τὸ ἄρχειν α' τοῦ ὑπὸ τὸ Θηρεῖον πλησίον τῶν ἀνδριάντων τῶν ἐπωνύμων.

Ὁ δεῦτερος τῶν Ἀ. ὁ ἄρχων βασιλεὺς διετέθη μετὰ τῆς ἐπωνυμίας τὰ θρησκευτικὰ τοῦ Ἀνακτος καθήκοντα, προϊστάμενος μετὰ τῶν ἐπιμελητῶν τῶν μυστηρίων καὶ τῶν Ληναίων καὶ τῶν ἐπὶ λαμπάδι ἀγώνων, καὶ τὰ περὶ τὰς πατρίους θυσίας δικιῶν. Εἰς τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ ὑπῆγοντο αἱ δίκαι ἀσεβείας, ἱερωσύνης, ἀμειβετητέως· τὰς δὲ φονικὰς δίκας εἰσήγον εἰς τὸν Ἀρείον πάγον καὶ τοὺς ἐφέτας. Ἐδικάζετο καὶ τὰς τῶν ἀψύχων δίκας, ἡ δὲ γυνὴ αὐτοῦ βασιλίσσα καλουμένη καθῆκον εἶχε νὰ τελεῖ θυσίας, διὸ καὶ ἀπαιτεῖτο νὰ εἶναι αὕτη πόλιτις Ἀθηναία καὶ ἥλιον ἀμειμπων. Εἶχε δὲ οὗτος τὴν ἔδραν αὐτοῦ ἐν τῇ βουκολείᾳ παρὰ τὸ πρυτανεῖον ἢ ἐν τῇ βασιλείᾳ στοχῇ ἐν τῷ Κεραμείῳ.

Ὁ τρίτος Ἀ., ὁ Πολέμαρχος εἶχε τὴν ὑπεράταγν τῶν στρατιωτικῶν διευθυνσιν. Κατεῖχε τὸ δεξιὸν κέραν ἐν ταῖς μάχασι καὶ ἔθυσεν εἰς τὸν Ἐνυαλίον (Ἄρη) καὶ τὴν ἀγροτέρην Ἀρτέμιδα. Βαθυμηδὼν ὅμως μετὰ τὴν μάχην τοῦ Μαραθῶνος ἡ μεγάλη στρατιωτικὴ αὐτοῦ δικαιοδοσία περιορίσθη εἰς μόνην τὴν ἐπιμέλειαν τῆς ταφῆς τῶν ἐν πολέμῳ ἀποθνήσκόντων, ὑπὸ τῶν στρατηγῶν ἀπορροφηθεῖσα. Εἶχε δὲ ὁ Πολέμαρχος ὑπὲρ τὴν ἐπιτήρησιν καὶ τὴν προστασίαν αὐτοῦ τοὺς ξένους καὶ μετοίκους, ὡς ὁ Praetor peregrinus ἐν Ῥώμῃ. Ὑπὸ δὲ τὴν ἡγεμονίαν αὐτοῦ διεξήγοντο πᾶσαι αἱ ἀναφερόμεναι δίκαι ἐκ τῶν προσωπικῶν καὶ κληρονομικῶν σχέσεων μετοίκων, ἱσπετῶν καὶ προξένων. Ἰδίως δὲ εἰσήγεν εἰς τὰ δικαστήρια τὰς περὶ ἀποστασίου καὶ ἀποστασίου δίκας. (Πολυδ. Η, 91.) Τὸ δὲ ἄρχειον αὐτοῦ ἔκειτο ἐν τῇ πρὸς ἀνατολὰς τῆς πόλεως παρὰ τὸν Ἰλισσὸν Λυκείῳ.

Οἱ δὲ λοιποὶ εἰς Ἀ. οἱ Θεσμοθεταὶ συνέδριον ἀποτελοῦντες ἀπὸ κοινοῦ εἰργάζοντο ἐν τῇ Θεσμοθεσίᾳ. Πρώτιστον αὐτῶν καθῆκον ἦτο ἡ ἀναθεώρησις τῶν νόμων, ὅπως μὴ ὑπάρχουσιν ἰσχύϊ νόμοι ἀντιφατικοὶ ἢ κατηργημένοι. Εἰς τὴν δικαιοδοσίαν αὐτῶν ὑπῆγοντο πᾶσαι αἱ

γραφαί, αἱ ἀναφερόμεναι εἰς τὴν ἐξάσκησιν τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας, οἷον ἡ γραφὴ παρανομῶν καὶ ἡ ἐνδείξις κατὰ τῶν πρυτανέων καὶ τῶν προέδρων, τῶν παραβαίνοντων τὰ καθήκοντα αὐτῶν ἐπὶ τῆς ἐπιχειροτονίας τῶν νόμων. Ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν αὐτῶν διεξήγοντο πᾶσαι αἱ δίκαι αἱ ἀφορώσαι ἀδικήματα κατὰ τῆς πολιτείας, οἷον αἱ κατηγορίαι προδοσιᾶς, καταλύσεως δήμου τυραννίδος κλπ. καὶ πᾶσα ἐν γένει δημοσία ἢ ἰδιωτικὴ ἀγωγή ἀνήκειν εἰς τὴν δικαιοδοσίαν αὐτῶν, μὴ ὑπαγομένη ῥητῶς ὑπὸ εἰδικῷ νόμῳ εἰς τὴν ἀρμοδιότητα ἄλλης ἀρχῆς. Εἶχον δὲ πρὸς τοὺς αὐτοὺς καὶ ἀστυνομικὰ καθήκοντα. (Πολυδ. Η, 87 καὶ 88.)

Οἱ Ἀ. κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθήκοντων αὐτῶν ἔφερον στεφάνους ἐκ μύρτου· ἰδίως δὲ ὁ ἄρχων βασιλεὺς εἶχεν ἰδιαιτέραν στολήν, τὴν Κρητικὴν μανθῶν καὶ τὰς βασιλίδας ἐμβάδας (Πολυδ. Ζ 77, 85). Ὅσον δὲ οἱ ἐννέα ἄρχοντες ἀπῆλλαγμένοι τῆς ὑποχρέωσης τῆς τριητορίας, μετὰ δὲ τὴν λήξιν τῆς ἐξουσίας αὐτῶν αὐτοδίκως εἰσῆρχοντο εἰς τὸν Ἀρείον πάγον, ἀφ' οὗ προηγούμενος ἔδιδον εὐθύνας.

Οἱ Ἀ. Ἀθηναῖοι ὡς οἱ Ῥωμαῖοι βασιλεῖς καὶ ὑπατοὶ πρὸ τῶν Πραιτόρων εὐρείαν ἥσκειν κατ' ἀρχὰς οὐ μόνον διοικητικὴν ἀλλὰ καὶ δικαστικὴν ἐξουσίαν, λύοντες αὐτοβούλως τὰς διαφορὰς, ἀνακρίνοντες τὰ ἀδικήματα καὶ ἐπιβαλλόντες ποινὰς ὀρεστικὰς καὶ ἀμετακλήτους· ἀλλ' ὅμως βαθμηδὴν κραταιουμένης τῆς δημοκρατίας, ἀπέβαλον οὗτοι τὰς πλείστας αὐτῶν προνομίας. Τοὺς ὑπὸ τοῦ ἄρχοντος βασιλεῖος κρινόμενους ἀκούσιους φόνους ὁ Δράκων ὑπῆγαγεν εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν ἐφετών. Διὰ δὲ τῆς συστάσεως τῶν δικαστηρίων τῆς Ἡλικίας, οἱ Ἀ. ἀπέβαλον τὴν ἐξουσίαν τοῦ δικάζειν, διετήρησαν δὲ μόνον τὸ δικαίωμα τοῦ ἀνακρίνειν τὰς δίκας καὶ εἰσάγειν αὐτάς εἰς τὰ δικαστήρια, προεδρεύοντες αὐτῶν (Ἡγεμονία δικαστηρίων). Ὁ περὶ Ἀ. θεσμὸς ἐξηκολούθησεν ὑφιστάμενος καὶ μετὰ τὴν Ῥωμαϊκὴν κατὰκτησιν μέχρι τῆς Γ' μ. Χ. ἑκατονταετηρίδος. Ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς ἀναφέρονται Ἀ. ἐπίσμημοι Ῥωμαῖοι· αὐτοκράτορες καὶ ἄλλοι ἐπίσμημοι ξένοι, ὅπερ ἐμφαίνει ὅτι ὁ περὶ Ἀ. ἀρχαῖος ὁργανισμὸς ἐτροποποιήθη ἐν τῷ χρόνῳ τῆς παρακμῆς.

Πλὴν τῶν ἐννέα Ἀ. ἦσαν καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἄρχοντες ἐν Ἀθῆναις· 1) οἱ Ἐνδεκα· 2) οἱ Ἀγοράνομοι, Σιτφυλάκες καὶ Μετρονόμοι· 3) οἱ Ἀστυνόμοι· 4) οἱ Στρατηγοί, Ταξιάρχαι, Ἱππαρχοί, Φύλαρχοι κλ. περὶ ὧν ἐν τοῖς εἰδικαῖς ἀρθροῖς.

Κυρίως ἀρχαὶ ἐλέγοντο αἱ ἐπιτάσσουσαι ἢ τῆς ἐκτελέσεως προϊστάμεναι. Ἐνῆργουν αὐταὶ ἐξ ἱζῆς πρωτοβουλίας, καὶ ἦσαν ἡμισοὶ. Κατὰ ταῦτα δὲ διέφερον τῶν κατωτέρων ὁργάνων τῆς διοικήσεως, ἦτοι τῶν δημοσίων ὑπηρετιῶν, διότι οὗτοι δὲν ἐνῆργουν αὐτεξουσίως, ἀλλ' ἐξετέλουν τὰς διαταγὰς τῶν ἀρχῶν. Διάφοροι

δ' ἐπίσης τῶν ἀρχῶν ἦσαν αἱ ἐπιμελῆσαι καὶ αἱ διακοναὶ διαρκεῖσαι ὠρισμένον χρόνον καὶ εἰδικῇ ἐχρῆσαι ἀποστολῇ.

Οὐ μόνον δ' ἐν Ἀθήναις ἀλλὰ καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος ὑπῆρχον Ἀ. ἐν Βιτωτία, ἐν Λοκρίδι, ἐν Φωκίᾳ, ἐν Θεσσαλίᾳ, ἐν τοῖς νήσοις τῆς μικρᾶς Ἀσίας κλ. ὡς ἐκ τῶν ἐπιγραφῶν δηλοῦται. (Βιτλιόγρ. Meursius, de archontibus Atheniensium. Leyden 1692. H Sauppe, de creatione archontum Atticorum 1864.—Perrot, Droit public Atticorum 1864.—Schoemann, Griech. Alt. 1871.—Diction. Daremb. ἐν λ. κτλ.) | Αχ. Ἀχ.]

Ἀρχοντόξυλο (Βοτ.) κοινὴ δνομασία ἐν Κρήτῃ τῆς Ἐδέου τῆς Κρητικῆς (Eubenus Cretica L.) κατὰ τὸν Belli. [Θ.Χ.]

Ἀρχοντόπολοι. Οὕτως ὠνόμασεν Ἀλέξιος ὁ Α' τῶν Κομνηνῶν, ὡς ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ Ἄννα διηγείται, στρατιωτικὸν τάγμα ἐκ διερχιλιῶν νέων συγκροτούμενον, «ὥς ἀνελὶ ἐξ ἀρχόντων υἱοὺς γενομένους, ἵνα διὰ τοῦ νόμου εἰς τὴν τῶν γονέων εὐγένειάν τε καὶ ἀνδρίαν ἀναφερόμενοι θυρίδος ἀλκῆς μνήσαιντο τε καὶ ἀνδρείοτεροι γένοιτο» (Ζ', σελ. 204. Paris.). Ἡ λέξις παραμένει ἐτι ἐν τῇ κοινῇ συνθείᾳ δηλοῦσα μὲν τοὺς τῶν εὐπατριδῶν παῖδας, ἐξαιρέτως δὲ μὲν τοὺς τῶν πλουσίων, εὖς ὁ χυδὴν ὄχλος ἰδίως Ἀρχόντας ὀνομαζει. Ἀρχόντες ποιοῦν κατ' ἐξοχὴν ἐπωνομαζέτο ὁ τοῦ γεραροῦ Πανούτσου Νοταρᾶ νεώτατος υἱὸς Ἰωάννης, καλλιέργημα ἐνδοξον περὶ πλοῦς τῆς Καλλιόρης πηγῆς κατὰ τὴν φονικωτάτην ἐκείνην μάχην τῆς 24 Ἀπριλίου τοῦ 1827. [Ι.Σ.]

Ἀρχός (Ἀνατομ.). Τὸ κατώτερον μέρος τοῦ ἀπευθυνομένου ἐντέρου, τὸ περατούμενον εἰς τὴν δακτύλιον. [Ι.ΠΘ.]

Ἀρχύτας ὁ Τάραντινος. Φιλόσοφος πυθαγόρειος, ὅστις ὡς κατεῖχε βεβαίως πρωτεύουσαν θέσιν ἐν τῇ ἑλλην. φιλοσοφίᾳ, ἂν ἦσαν γνωστότερα ἡμῖν τὰ ἔργα αὐτοῦ. Γεννηθεὶς ἐν Τάραντι περὶ τὸ 480 π.Χ. ἔτος δὲν ἠτύχησε ν' ἀκροασθῇ τοῦ Πυθαγόρου, ἀλλὰ μόνον τοῦ Φιλόλαου. Ἐν ἔτει 400 π.Χ. ἠναγχάσθη ἐκ τοῦ κατὰ τῶν Πυθαγορείων διωγμοῦ τοῦ Κύλωνος νὰ φύγῃ ἐκ Τάραντος, ὅπου φαίνεται ἐπανελθὼν μετ' ὀλίγον, ἀφοῦ εὗρισκετο ἐκεῖ κατὰ τὴν περιήγησιν τοῦ Πλάτωνος εἰς Ἰταλίαν, «Ἀν πιστεύσωμεν τὴν μαρτυρίαν ἀποκρίψαι τινος λόγου τοῦ Δημοκρίτου. ὁ Ἀρχύ. ἐπὶ ἱκανᾷ ἔτῃ διήγεν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ βίον ὅλως ἄσκητον, μέχρις οὗ κατέρωθε ν' ἀναδειχθῇ διὰ τῆς φιλίας καὶ τῆς ποσότητας τοῦ Πλάτωνος· πολὺ δὲ μὲν βεβαίωτερον εἶναι ὅτι αὐτὸς ὁ Πλάτων, ἔρσις παρὰ Διονύσιον τὸν νεώτερον, ἐσώθη ἀπὸ τῆς ὀργῆς τούτου διὰ τῆς παρεμβάσεως τοῦ Ἀρχύτα. Ἡ τιμὴ ἧς οὗτος ἀπήλαυε παρὰ τοῖς συμπολίταις αὐτοῦ ἦτο τοσαύτη, ὥστε ἐξελέχθη

ἐξάκις ἢ, κατὰ τὸν Λαέρτιον, ἐπτάκις στρατηγὸς παρα τοὺς νεμενέους νόμους, εὐτυχῶς παντοτε ἐν πολέμῳ. Μόνα τα αὐωτέρω φαίνονται βεβαιώτερα περὶ τοῦ Ἀρ., ὅστις ἐπὶ τάφῳ αὐτοῦ, πνιγέντος ἐν ναυαγίῳ παρὰ τὰς ἀκτὰς τῆς Ἀπουλίας, δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡ καλλίστη ᾠδὴ τοῦ Ὀρατίου. Ὁ Ἀρ. ὑπῆρξε πολυγραφώτατος, ὡς προκύπτει ἐκ τῶν περισωθέντων ἐξήκοντα ἀποσπασμάτων τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ περὶ Μουσικῆς, περὶ Ἀριθμητικῆς, περὶ Ἀστρονομίας, περὶ Ἀρχῶν, περὶ Νόμων, περὶ Ἀρετῆς καὶ Εὐδαιμονίας, περὶ Παιδείων Ἀγωγῆς. Ἐκ τῶν ἀποσπασμάτων τούτων τὰ σπουδαιότατα εἶναι τὰ περισωθέντα ὑπὸ τοῦ Σιμπλικίου (Περὶ κατηγοριῶν) ἐν οἷς δύναται τις ν' ἀνεύρῃ ἐν σπέρματι ἱκανὰς τῶν θεωριῶν, ἐκ τῶν ὁποίων τοσαύτην ἀπικομίσαν δέξαν ὁ Πλάτων καὶ ὁ Ἀριστοτέλης. Ἀλλ' ὡς περὶ τῶν πλείστων ἄλλων Πυθαγορείων, οὕτω καὶ περὶ τοῦ Ἀ. ἐγείρεται τὸ ζήτημα ἂν πρέπει πάντα τὰ ἀποδιδόμενα αὐτῷ ἔργα πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν ὡς γνήσια ἢ τίνα μόνον αὐτῶν καὶ τίνα εἶναι ταῦτα. Ἡ τοιαύτη δὲ διακρίσις ἐθεωρεῖται ὑπ' αὐτῶν τῶν ἀρχαιότερων τοσοῦτον δυσχερὴς, ὥστε ἀπὸ τοῦ Ἀ' αἰῶνος ἐζήτησαν πολλοὶ τῶν σχολιαστῶν νὰ ἐξοικονομήσωσι τὴν δυσχερείαν παραδεχόμενοι ὅτι ὑπῆρξαν δύο πυθαγόριοι Ἀ. καὶ ἀποδιδόντες εἰς τὸν ἱκανῶς τοῦ πρώτου νεώτερον τὰ μάλιστα ἀπὸ τῶν πλατωνισμῶν καὶ ἀριστοτελισμῶν τὴν τοιαύτην διέμεσον ἐθεώρησαν πρέπει ν' ἀκολουθῶσι καὶ τινες τῶν καθ' ἡμᾶς κριτικῶν. Ἀρχύτα δὲ μὲν φιλοσοφῆσαντος οὐδενὸς ἄλλου ἀνευρίσκομεν παρ' ἀρχαίοις τὴν ἐλαχίστην μνησίαν πλην μόνου τοῦ Ταραντίου· ἐκ δὲ τῶν τριῶν παρὰ Λαερτίῳ ὀμνυμένων αὐτοῦ, ὁ μὲν ἦτο Μυτιληναῖος μουσικός, ὁ δὲ συγγραφεὺς γεωργικῶν παιγμάτων καὶ ὁ τρίτος ἐπιγραμματοποιός, πάντες δὲ ἱκανῶς ἄσκητοι καὶ ἀπὸ μόνον μνημονευόμενοι, ὥστε ἡ ὑπόθεσις περὶ δευτέρου Ἀρχύτα παρίσταται ὅλως αὐθαίρετος καὶ ὡς τις λύσις τῆς δυσχερείας διὰ θεοῦ ἀπὸ μηχανῆς. Πλὴν τῶν αὐωτέρω μνημονευθέντων σώζεται τοῦ Ἀρ. ἐπιστολὴ πρὸς τὸν Πλάτωνα, θεωρουμένη ὡς γνήσιον· ὅπως δὲ πάντες οἱ Πυθαγόριοι φαίνεται καὶ οὗτος ἀσχοληθεὶς καὶ ἐξαίρετως εὐδοκίμησας εἰς τὴν μαθηματικὴν, πρὸ πάντων δὲ τὴν ἐφαρμογὴν αὐτῆς εἰς τὴν μηχανικὴν. «πρῶτος προσαγαγὼν κινήσιν ὀργανικὴν, διαγράμματι γεωμετρικῷ, διὰ τῆς τομῆς τοῦ ἡμικυλίνδρου διὰ μέσης ἀνάλογον λαβεῖν ζητῶν εἰς τὸν τοῦ κύβου διπλασιασμόν» καὶ ἐν γεωμετρίᾳ δὲ πρῶτος κύβον εὗρεν. (Διογ. Λαερτ. Η', 8). Ἀριστὸν περὶ τοῦ Ἀρχ. μονογραφίαν ἐπιλοπόνῃσεν ὁ Ε. Egger, de Arch. Tarentini Pythag. vita, operibus et philos. disquisitio Par. 1833; τὰ δὲ ἀποσπάσματα αὐτοῦ συνήγαγε καὶ ἐξέδωκεν ὁ Μύλλαχ ἐν τοῖς Fragm. philosoph. Graecorum, Παρίσι. 1860. Βλ. καὶ τὴν Ἱστορίαν.

τῆς Φιλοσ. τοῦ Πίττερ τόμ. γ'. [P.]

Ἀρώδη (Bot.) ἢ Ἀροειδῆ (Ara-
ceae ἢ Aroideae), οἰκογένεια Μονοκοτυλη-
δόνων φυτῶν· τὰ πλείστα ποιώδη, ἔχοντα ρι-
ζώματα πολλὰκις σφυατῶδη καὶ πλήρη αμυ-
λου, φύλλα ὡς ἐπὶ τὸ πρὸς καρδιοσχημα ἢ
λογχοειδῆ, ἀνθὴ δικλίνα γυνᾶ ἢ μετα λεπι-
δοειδούς ἐξαφυλλου περιγώνιου ἐπὶ σφαιρικοῦ
κορύνου (τοῦ σπᾶθικος τῶν βοτανικῶν)
συνθροισμένα, εἰς ἄλγιν ταύτην ἢ μόνον τὸ κατω-
μέρος αὐτῆς περικαλύπτονται· ἡ ὅλη ἀνθοθε-
σία περιβεβλημένη μεγάλη βρακτεία, τῇ λεγο-
μένη σπᾶθῃ. Ὁ γυμὸς αὐτῶν εἶναι ὀριμὸς καὶ
πολλὰκις δηλητήριος, διὰ τῆς ζέσεως ὅμως
τὸ ἐν τοῖς φύμασι ἄφθονον ἄμυλον καθίσταται
ἀβλαβές καὶ εὐχρηστον (παρεμφερές τῷ Arrow-
root). Εἰς τὴν 750, τὰ πλείστα ὑπὸ τοὺς τρο-
πικούς, ὡς τὰ γνωστότερα γένη καὶ εἶδη μνη-
μονεύμεν· τὸ Ἄρον (Arum L.) οὗ κοινὰ
εἶδη ἐν τῇ Εὐρώπῃ (καὶ τῇ Ἑλλάδι) εἰσὶν Α.
τὸ σπιλωτὸν (A. maculatum L.) καὶ
Α. τὸ Ἰταλικόν (A. italicum L., Δρα-
κοντία μικρὰ τοῦ Δισκοκρίδου), ἡ Δρακον-
τία (Dracunculus Tourn.) ἧς κοινώτατον
ἐν Ἑλλάδι εἶδος ἡ Δ. ἡ πολύφυλλος
(D. polyphyllus T., Δρακοντία μεγάλη Διο-
σκορ., κοινῶς Δρακοντία καὶ Φειδοχάρτο) ἔ-
χουσα μεγάλην σπάθην πορφυρὰν καὶ ἐξέρχου-
σαν κενεδρεῖων δυσωδίαν ἐν ὥρᾳ ἀνθήσεως διὰ
προσελκόνται πλείστα σακχαράχα ἔντομα ἐπι-
τῆσαι πρὸς τὴν γονιμοποιήσιν τῶν ἀνθῶν· ἡ
Κολοκασία (Colocasia Ray) ἧς δύο
εἶδη, ἡτοι ἡ Κ. τὸ νάραχαίον (C. anti-
quorum Schott., Ἄρον ἢ Κοκκασίον τοῦ
Δισκοκρ.) καὶ Κ. ἡ ἐσώθιμος (C. esen-
lenta Schott., κοινῶς Tarro ἢ Kalo ἐν Ἰν-
δίᾳ) καλλιεργεῖνται ἐν τῇ Αἰγύπτῳ, τῇ Ἰν-
δίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ ὑπὸ τοὺς τροπικούς χάριν τὴν
λίαν θρεπτικῶν ριζωμάτων. Τὸ Ἀρίσαρον
(Arisarum Tourn.) οὗ συχνότατον εἶδος Α.
τὸ κοινόν (A. vulgare Targ., Ἀρίσαρον
Δισκ., κοινῶς δὲ λυχνάρικι)· ἡ Ἀμβρο-
σινία τοῦ Βασσιίου (Ambrosinia Bas-
sili L.) βοτάνιον τῆς Σικελίας, περιέχον διὰ
τὸ σακχαρεῖδες ἀχῆμα τῆς σπάθης τοῦ· Κάλλη
ἢ Ἐλεῖοχαρῆς (Calla palustris L.) εἰς
τὰ ἔλη τῆς μέσης καὶ βορείου Εὐρώπης· τὸ
ρίζωμα ὀππὸν χρησιμεῖον ἐν Ῥωσίᾳ καὶ Λα-
πωνίᾳ ἀντὶ ἄρτου τοῖς πτωχοῖς (Bobownik
ῤωσ.)· Ριχαρδία ἢ Ἀφρικανική
(Richardia Africana Kunth ἢ Calla Ae-
thiopica L.) ἐλεχοχαρὲς φυτὸν τῆς Ἀφρι-
κῆς, συχνότατα θεραπεύμενον καὶ παρ' ἡμῶν
χάριν τῆς ὥραιας λευκοτάτης σπάθης αὐτοῦ·
ὁ Ἀμορφόφαλλος (βλ. λ.)· ὁ Ἀκο-
ρος ὁ κάλαμος (Acorus Calamus L.,
Κάλαμος Δισκοκρ.) φυτὸν ὑδρέσιον τῆς εὐκρά-
του ζώνης, οὗ τὸ ρίζωμα ἀρωματικόν καὶ φαρ-
μακευτικόν (βλ. λ.). Τέλος πολυάριθμα εἶδη

τῶν γενῶν Κάλανθον (Caladium Vent.),
Φιλόδενδρον (Philodendron Scott.),
ὡν τὰ φύλλα διατρήτα), Ἀνθορίον (An-
thurium Schott.), Πόθος (Pothos L.) καὶ
ἄλλων θεραπεύονται ὡς κόσμος ἐν τοῖς κή-
ποις καὶ θερμοστέγαις, πρὸ παντῶν δὲ χάριν
τοῦ πολυποικίλου καὶ γραφικοῦ τοῦ φυλλωμά-
τος αὐτῶν. [Θ.Χ.]

Ἀρώμα γενικὸν ὄνομα δι' εὐώδεις οὐ-
σίας ἀπαντῶσας ἰδίως εἰς φυτὰ, ῥητινας κτλ.
καλουμένας ἀρωματικά· ἀπαρτίζονται ἰ-
δίως ἐξ αἰθερίων ἐλαίων. (βλ. Αἰθέρια ἐλαία,
Ἀρωματικά, Μύρα) [Ο.Α.Ρ.]

Ἀρωματικά (Φαρμακολ.). Ὑπὸ
τὸν ὄρον τοῦτον νοούνται αἱ ὁσμὴν ἡδεῖαν καὶ
δύειαν ἀναδίδουσαι οὐσίαι. Αἱ πλείστα τῶν
οὐσίων τούτων προσέρχονται ἐκ τοῦ φυτικοῦ
βασίλειου, ἄλλαι δὲ τινες ἐκ τοῦ ζωικοῦ ὡς ὁ
μόσχος, τὸ καστόριον κλπ. Τὸ πλείστον τῶν
φυτικῶν ἀρωματικῶν ἀνήκουσιν εἰς τὰς οἰκο-
γενεῖας τῶν χειλανθῶν καὶ τῶν ἐσπεριδοειδῶν.

Καλοῦσιν ἄρωμα τὸ ὁσμῆρόν στοιχεῖον τῶν
οὐσίων τούτων, ὅπερ εἶναι ἐν γένει πτητικόν.
Ἐν τοῖς πλείστοις τῶν φυτικῶν ἀρωματικῶν
τὸ ἄρωμα ἐνέχεται ἐν τῇ αἰθερίᾳ αὐτῶν ἐ-
λαίῳ, ὅπερ εὐχερῶς ἀπομαρτυρεῖται. Ἐν τισὶ τού-
των τὸ ἐλαῖον ἐνυπάρχει ἐν τοῖς ἄνθεσι, ἐν
ἄλλοις ἐν τοῖς καρποῖς, σπανιώτερον ἐν τοῖς
μισχοῖς ἢ φύλλοις καὶ ἔτι σπανιώτερον ἐν
ταῖς ῥίζαις. Τῶν ἀρωματικῶν τὰ μὲν εἶναι διε-
γερτικά ὡς τὸ τέιον, ὁ καφές, τὸ πέπερι, τὰ
καρυόφυλλα, τὸ κιννάμωμον, τὰ μοσχοκάρυα
κλπ. τὰ δὲ ἰσχυρῶς ἀντισπασμωδικά ὡς ὁ μό-
σχος, τὸ καστόριον, ἡ νάρδος καὶ αἱ κομμιό-
ρητιναι. [Β.Π.]

Ἀρωματικά ἐνώσεις καλοῦνται ἐν
τῇ ὁργανικῇ χημείᾳ μεγάλη κλάσις σωμάτων,
ἅτινα θεωροῦνται ὡς παράγωγα τοῦ βενζολίου
 C_6H_6 παράγονται δ' ἐκ τούτου τῇ ἀντιτα-
σταί τῶν ἀτόμων τοῦ ὑδρογόνου ἐν τῷ βεν-
ζολίῳ ὑπὸ ἄλλων στοιχείων ἢ ἐμάδιων ἀτόμων
οἷον C_6H_5Cl χλωρεubenζόλιον, $C_6H_5(NO_2)$
δινιτροubenζόλιον, $C_6H_5(OH)$ πυρογαλλικόν
ὀξύ, C_6H_5COOH βενζοϊκὸν ὀξύ, $C_6H_5(OH)$
($COOH$) ὀξυubenζοϊκὸν ὀξύ κ.τ.λ. Αἱ ἀτομαὶ
τοῦ Ἀνθρακος σχηματίζουσιν ἐν ταῖς ἐνώσει
ταύταις κεκλεισμένην ἄλυσιν (πυρὴν τοῦ Κε-
κούλέ) ἀναλόγως δὲ τῆς θέσεως τῶν ἀτόμων

τοῦ Ὑδρογόνου ἅτινα ἀντι-
καθίστανται ὑπὸ ἄλλων
στοιχείων σχηματίζονται
διάφοροι ἰσμομεταί. α') ὅ-
ταν στοιχεῖον τι ἢ ῥίζα Α
ἔχει θέσιν 1 ἐν τῷ ἑτέρῳ Β
ἔχει τὴν θέσιν 2 ἢ 6 σχη-
ματίζεται ὀρθο-ἐνώσις, β')
ὅταν τὸ Α ἔναι εἰς τὸ 1 τὸ
δὲ Β εἰς τὸ 3 καὶ 5 σχη-
ματίζεται μετα-ἐνώσις, γ') ὅταν ᾖναι τὸ Α εἰς

τὸ 1 καὶ τὸ Β εἰς τὸ 4 σχηματίζεται παρα-ένωσις· σημειωτέον ὅτι αἱ ἐνώσεις αὐταὶ δὲν ἔναι πρωτῶς εὐ-
ώδεις ἀπὸ αἰσθάνσεως, τοῦναντίον ὑπάρχουσι καὶ πολλαὶ
δυσωδέσταται μεταξὺ αὐτῶν· κατὰ συνθήκην
ἐκλήθησαν ἀρωματικά· ἐνώσεις ὡς ἐμοῦς κατὰ
συνθήκην ἐκλήθησαν λιπαρά· ἢ αἰσθητικά· αἱ
συνδεόμεναι δι' ἀντικτῆς ἁλύσεως. [Ο. Α. Ι.]

Ἀρωνιάδικα. Χωρίον τοῦ δήμου Ποτα-
μίων τῶν Κυθηρῶν, ἔχον 235 κατ. τῷ 1889. [Π.]

Ἀς (Asch). Πόλις ἐν τῇ ἑμῶν. ἐπαρ-
χία τῆς Βοημίας, οὐ μακρὰν τῶν σάξων. καὶ
βουαρ. συνόρων ἐπὶ τῶν ὑπαιρειῶν τοῦ Χάμ-
βουργ, ἔχουσα 12 209 κατ. (1880) καὶ σπου-
δαιστάτην βιομηχανίαν. — Ἡ ἐπαρχία Δ.
ἔχει ἐκτασιν 151 γμ. καὶ 32 233 κατ. (1880).
καὶ ἀπετέλει τὸ πάλαι ὁμῶν. ἡγεμονίαν. [Π. Π.]

Ἀσάνης Σπυριδίων. Ἰατροὺς καὶ μαθημα-
τικὸς Ἕλληνας, γενν. ἐν Ἀργιστολίῳ περὶ τὸ
1756, ἀποθ. ἐν Κωνσταντινουπόλει τῷ 1838.
Σπουδάζας ἐν Παταύῳ ἱατρικὴν καὶ φιλολο-
γίαν, ἠδυσκίμησεν ἐν τῇ ἀσκήσει τῆς ἱατρικῆς
ἐν Κωνσταντινουπόλει μὲν μέγροι τοῦ 1795,
ἐπὶ δ' ἐν Θεσσαλονίκῃ, καὶ ἐν Ἀμπελακίῳ
(1799—1804) καὶ τελευταῖον πάλιν ἐν Κων-
σταντινουπόλει. Μετέφρασεν εἰς ἀπλὴν γλῶσ-
σαν μαθηματικὰ τινὰ συγγράμματα, ὧν παρα-
φρασθέντα εἰς τὴν ἀρχαίαν ἐξεδόθησαν ὑπὸ μὲν
τοῦ Ἰωάν. Σπαρμιώτου ἢ Ἀριθμητικὴ καὶ ἡ
Ἀλγεβρα τοῦ Καίλου (Βεν. 1797 6' ἐκ 2. 1800)
ὑπὸ δὲ τοῦ Γρ. Κωνσταντῆ αἱ κωνιαὶ τιμαὶ
τοῦ Γράντη καὶ αἱ τοῦ Καίλου (De Caille)
ὑπὸ τοῦ Κούμα (1803). [Π.]

Ἀσάνε, χωρίον τοῦ δήμου Λαπαθῶν, τῆς
πρώτης ἐπαρχίας Καλαβρύτων ἐπὶ τῆς δεξιᾶς
ἐκβολῆς τοῦ Μινυσταίου ποταμοῦ, τοῦ εἰς τὸν
ἀρχαῖον Σελινούντα ἐκβάλλοντος, ἐπὶ ὠραίας
κοιλάδας καὶ παρὰ τὴν ἀμαξιτὸν ἀπὸ Πατρῶν
εἰς Καλαβρυτά, ἔχον 212 κ. (1889) ἀσχολου-
μένους εἰς καλλιέργειαν σιτηρῶν καὶ τὴν κτη-
νοτροφίαν. [Γ. Πδ.]

Ἀσαρλίς. Χωρίον τοῦ δήμου Νέσσωνος
τῆς πρώτης ἐπαρχίας Λαρίσης, ἔχον 505 κατ.
τῷ 1889. [Π.]

Ἀσαρον (Βοτ.). γένος τῆς οἰκογεν.
τῶν Ἀριστολοχιδῶν (βλ. λ.), φυτὰ
πρώτῃ ἔχοντα περιγόνον κωδονοειδές, στήμο-
νας ἐλευθέρους καὶ κάψαν ἐξάχωρον· τὸ ῥίζωμα
τοῦ ἀνὰ τὴν βόρειον καὶ μέσην Ἑυρώπην γνω-
στοῦ καὶ τῇ Διοσκορίδῃ εἰδούς (ἦτοι Ἀ. τοῦ
Εὐρωπαϊκοῦ, *Asarum Europaeum* L.),
ἦτο ἄλλοτε ἐν χρήσει ὡς φάρμακον (βλ. κα-
τωτέρω). [Θ. Χ.]

— (Φαρμακολ.). *Asarum europaeum*
L. Ἐνέχει πτητικὸν ἔλαιον, ἀσαρόνην
(*asa H² O²*), καὶ ἄλλα στοιχεῖα. Τὸ Ἀ. ἦν
ἄλλοτε ἐν χρήσει ὡς ἐρεθιστικόν, ἐμετικόν, α-
ρτηρικόν καὶ διουρητικόν, ἀπὸ τῆς ἀνακαλύ-
ψεως δὲ τῆς ὑπεκακουδῆς ἐγκατελείφθη

σχεδὸν ὑπὸ τῶν ἱατρῶν. Εἰσέρχεται ὡς συγκα-
τασκευαστήριον παρμικῶν κόνειων καὶ διδεται
ἔσω εἰς κόνιν, εἰς ἐκχύλισμα ἢ ἐν οἶνῳ. [Π. Π.]

Ἀσάφεια (Ρήτορ.) ἴδε Σαφῆνεια.

Ἀσάφενδουρυ (Aschaffenburg).
Πόλις τῆς Βαυαρίας ἐν τῇ Κάτω Φραγκονίᾳ,
κειμένη ἐν ὁελητικῇ καὶ ὕγεινῇ θέσει δεξιό-
θεν τοῦ Μοῖνου, εἰς ὃν οὐ μακρὰν τῆς πόλεως
ἐκβάλλει ὁ Ἀσάρ, ἔχουσα 12 611 κατ. (1885).
— Τὸ Ἀ (Aschaffenburg, Askafaburg) εἶναι
ἀρχαῖότατον, ὑπῆρχε καὶ ὅτε οἱ Ῥωμαῖοι εἰσῆλα-
σαν εἰς Γερμανίαν. Παρ' αὐτό, τῷ 1868, οἱ αὐστρι-
ακοὶ ἡττήθησαν ὑπὸ τῶν Πρώτων. [Π. Π.]

Ἀσάφες γραμματεῖον (Νομ.) κατὰ
τὰ Βασ. [22. 1] καὶ cautio indiscreta
κατὰ τοὺς νεώτ. ἐκ τοῦ si cautio indiscreta
τοῦ Ν. 25 § 4 Π. 22. 3) καλεῖται τὸ ἐγ-
γραφον, τὸ οὐδόλως, οὐδὲ κἀν γενικῶς ἀνα-
φέρον τὴν αἰτίαν τοῦ δι' αὐτοῦ μαρτυρουμένου
χρέους (π.χ. ὁμολογῶ, ὅτι σοι ὀφείλω χιλίας
δρ.) καὶ διὰ τοῦτο κατὰ τὴν κρατούσαν γνώ-
μην, μηδόλως κεντημένον ἀποδεικτικὴν ἰσχύ-
ν, ἐάν ὁ κάτοχος αὐτοῦ μὴ ἀποδείξῃ ἄλλοθεν τὴν
αἰτίαν τοῦ χρέους. Cautiones ὅμως ἐκκλούντο
παρὰ Ῥωμ. τὸ μὲν αἱ ἐγγράφως ἐκτιθέμεναι
ἐπερωτήσεις, τὸ δὲ πᾶν ἐγγραφον καὶ
ἐρωτᾶται εἰς ὁποτέραν cautio ἀναφέρονται αἱ
περὶ cautio indiscreta διατάξεις τῶν πη-
γῶν. Τὸ πιθανώτερον δ' ἐστίν, ὅτι ἀναφέρονται
εἰς ἀμφοτέρω τὰ εἶδη. Καὶ ἐάν δὲ τὰ αἰετὰ
τῶν πηγῶν χωρὶς (Ν. 25 § Π. 22. 3 καὶ Ν.
13 Κώδ. 4. 30) ἀληθῶς πραγματεύονται περὶ
τοῦ Ἀ. Γ. ὡς περὶ ἀποδεικτικοῦ ἀπλῶς μέ-
σου καὶ οὐχὶ ὡς περὶ συμβάσεως ἐπιγνώ-
σεως ὅπερ σπουδαίως φηλονικεῖται· καὶ τότε
ἰσχύουσι σήμερον, διότι δι' οὐδεμιᾶς διαταξέως
τῆς Πολ. Δικον. κατηγορήθησαν. [Δ.]

Ἀσθεσθυποχλωρότης βλ. Χλωρι-
άδιστος.

Ἀσθέστη. Χωρίον τοῦ δήμου Μακρυνώ-
μης τῆς πρώτης ἐπαρχίας Λαμίας, ἔχον 231
κατ. τῷ 1889. [Π.]

Ἀσθεστιοθεϊδίον βλ. Ἀσθέστιον
(ἐνώσεις).

Ἀσθέστιον (Calcium) (Χημ.) συμβ.
Ca, ἀτομ. βάρ.=40. Μείαλλον τῶν ἀλκαλι-
κῶν γαιῶν, ἀποχωρισθὲν ὑπὸ τῶν Βερζελίους
καὶ Μοντὼν. τέλος δὲ ὑπὸ τοῦ Davy ἐν ἔτει
1808. Ἡ ἀπομόνωσις τοῦ μετάλλου τούτου
ἀπὸ τῆς ἀεθλῆς ἀπαντήσεως ἐνώσεις αὐτοῦ
ἵνε λίαν δύσκολος, καθυρθεῖται δὲ τῇ διαπο-
ρώσει διχλωριδοσθετίου μετὰ Ψευδαργύρου ἢ
Νατρίου, σχεδὸν μέχρι ζέσεως τοῦ Ψευδαργύ-
ρου. Μετὰ τὴν ψύξιν ὑπολείπεται ὀγκὸς κρᾶ-
ματος Ψευδαργύρου καὶ Ἀσθετίου, ἐξ οὗ διὰ
νέας πυρώσεως ἀποδιώκεται ὁ Ψευδαργύρος
καὶ μένει τατηγμένον Ἀσθέστιον. Τὸ Ἀ. ἵνε
ὑποκίτρινον, ἔχει μεγάλην στυλπνότητα, ἣν δὲν

διατηρεῖ, ταχέως δξειδούμενον ἐν τῇ ἀέρι ἵνε μαλακόν καὶ ἐλατόν. ἔχον εἰδ. βαρ.—1,6. Τῇ-
κεται ἐν ἐρυθροπυρώσει, δὲν ἵνε δὲ πτητικόν,
εἰμὴ μόνον μετὰ Ψεύδαρυρατμοῦ· ἐν τῇ ἀέρι
καίεται σβέννυμενον ὅμως ταχέως, σχηματι-
ζόμενον ἐπιπαγεῖ ἐξ δξειδίου αὐτοῦ. Ἀποσυν-
θεῖται τὸ ὕδωρ ψυχρόν, ἀναπτύσσον Ὑδρογόνον
καὶ μεταδελόμενον εἰς Ἀσθεστιοῦδροξειδίου. Τὸ
δξεία ἐπιδρῶσι σφοδρῶς διαλύοντα αὐτὰ ταχέως.
Ἀσθεστιοῦ ἐν ὥσει· ἐν ταύταις
ἀπαντᾷ διαθενές τὸ Ἀσθέστιον, σπουδαϊόταται
δὲ αὐτῶν ἵνε:

1) Ἀσθεστιοξειδίου, Ἀσθεστιος, τί-
τανος, Ca O , παράγεται τῇ διαπυρώσει ἀνθρα-
κικοῦ Ἀσθεστιοῦ (βλ. Ἀσθεστιος).

2) Ἀσθεστιοῦδροξειδίου Ca (OH)_2
(ἐσθεσιμένη Ἀσθεστιος) παράγεται μετ' ἀναπτύ-
ξεως θερμότητος, ὅταν ἐπιχυθῇ ὕδωρ εἰς Ἀσθε-
στιοξειδίου (κεκαυμένην Ἀσθεστιον). ἀναλόγως
δὲ τοῦ ποσοῦ τοῦ ὕδατος λαμβάνεμεν κόνιν
ὑδατοῦ, Ἀσθετιόγυλον, Ἀσθεστιον γάλα καὶ
Ἀσθεστιον ὕδωρ, δι' ἰσχυρὰς πυρώσεως δύναται
τὸ ὕδωρ τοῦ Ἀσθεστιοῦδροξειδίου ἀποδιωχθῆ
πάλιν.

3) Ἀσθεστιοθειδίου, Θειασθέστιον.
ἐνθειον ἢ θειοῦχον Ἀσθέστιον Ca S , παράγ-
εται τῇ διαπυρώσει θειικοῦ Ἀσθεστιοῦ μετ' Ἀν-
θρακος καὶ λαμβάνεται ἔχονον ὡς δευτερεῦον
προϊὸν κατὰ τὴν παρσκευὴν τῆς σάδας.

4) Ἀσθεστιοῦδροθειδίου, ὕδρο-
θειοῦχον Ἀσθέστιον Ca (SH)_2 λαμβάνεται
δισχευεμένου ὕδροθειοῦ εἰς Ἀσθεστιον γάλα.

5) Ἀσθεστιοπολυθειδίου, Ca S_2 ,
 Ca S_3 , Ca S_4 , λαμβάνονται τῇ δια-
πυρώσει Ἀσθεστιοῦ μετὰ θείου ἢ μεμιγμένα μεθ'
ὑποθειώδους Ἀσθεστιοῦ, τῇ ζέσει Ἀσθεστιοῦ
γάλακτος μετὰ θείου. Τὸ μίγμα τοῦτο καλεῖται
Ἀσθεστιον ἢ παρ' ὀξείου καὶ χρησι-
μεῖται πρὸς ἀποτριχωσιν ἐν τῇ βυρσοδεψικῇ ἢ
τῇ κοσμητικῇ τοῦ σώματος.

6) Ἀσθεστιοχλωριδίου, διχλω-
ριασθέστιον, δισυχλωρίον ἢ χλωριούχον Ἀ-
σθέστιον $= \text{Ca Cl}^2$, τὸ κρυσταλλικόν $= \text{Ca Cl}_2$,
 H_2O , παράγεται τῇ διαλύσει Ἀσθεστιοῦ ἢ ἀν-
θρακικοῦ Ἀσθεστιοῦ ἐν ὕδροχλωρίῳ ἢ λαμβά-
νεται ὡς δευτερεῦον προϊὸν πολλῶν βιομηχα-
νῶν, ἰδίως τῶν τῆς παραγωγῆς ἀνθρακικοῦ
δξείος. Λευκὸν ὑγροσκοπικὸν σῶμα, χρησιμο-
ποιούμενον τὰ μάλιστα ὡς ξηραντικόν, ἔτσι
πρὸς ἀφίρρεσιν ὕδατος π.χ. ἀπὸ τοῦ ἀέρος, εἰ-
νοπνεύματος κλπ.

7) Ἀσθεστιον ὑποχλωριώδες
βλ. Χλωριασθέστιος (calcaria chlorata).

8) Ἀσθεστιοφθοριδίου, διφθορι-
ασθέστιον, ἐμφθόριον ἢ φθοριούχον Ἀσθέστιον,
ἀπαντᾷ θρυκτὸν ὡς ἀργυροδάμας, προσέτι εἰς
τοὺς δόντας.

9) Ἀσθεστιον ἀνθρακικόν, ἀν-
θρακικὴ ἢ δξυανθρακικὴ Ἀσθεστιος, Ca CO_3 , πα-
ράγεται ὡς λευκὸν ἱζημα ἀδιάλυτον ἐν ὕδατι, τῇ

ἀποσυνθέσει διαλύσεως διχλωριασθεστιοῦ ὑπ' Ἀν-
θρακικοῦ Νατρίου, ἀπαντᾷ αὐτοφύς ἀφρονώτατον
ὡς Ἀσθεστιος, ἀργυρινίτης, μαρμαρον κρητίδα κλπ.

10) Ἀσθεστιον θειικόν, θειικὴ ἢ
δξυθειικὴ Ἀσθεστιος, Ca SO_4 κρυσταλλικόν
 $= \text{Ca SO}_4 + \frac{1}{2} \text{H}_2\text{O}$, παράγεται ὡς δευτερεῦον
ἐν ὕδατι ἱζημα τῇ ἀποσυνθέσει διχλω-
ριασθεστιοῦ ὑπὸ θειικοῦ δξείου· αὐτοφύς ἀπαντᾷ
ἄνυδρον μὲν ὡς γόφους, ἄνυδρον δὲ ὡς ἁ-
νυδροῖτης γόφους.

11) Ἀσθεστιον φωσφορικόν φω-
σφορικὴ ἢ δξυφωσφορικὴ Ἀσθεστιος· γνωρίζεμεν
τρεις σειρὰς αὐτοῦ· α') τριδασικόν φ.
Ἀ. $\text{Ca}_3 (\text{PO}_4)_2$ ἀποτελεῖ κύριον συστατικόν
τῶν ὀστέων καὶ δόντων, ἀπαντῶν καὶ ὡς ὀρυ-
κτὸν ὡς φωσφορίτης, ἀπατίτης κλπ. — β') δι-
δασικόν φ. Ἀ. (calcaria phosphorica)
 Ca HPO_4 — γ') μονοδασικόν ἢ δξεί-
ον φ. Ἀ. $\text{CaH}_4 (\text{PO}_4)_2$ μεμιγμένον μετὰ
θειικοῦ Ἀσθεστιοῦ καλεῖται ἐν τῇ βιομηχανίᾳ
ὑπερφωσφορῶμα, Superphosphat,
καὶ εὐρίσκει μεγάλην ἐφαρμογὴν ὡς λίπασμα
ἐπειδὴ ἐνέχει τὸ φωσφορικόν δξυ ἐν διαλυτῇ
μορφῇ [O.A.P.]

Ἀσθέστιον ἀνθρακικόν (φάρμα-
κον) Calcaria carbonica Ca CO_3 Ἀλ-
λοτε ἐφέροντο ἐν τῇ ἱατρικῇ πολλὰ ἀκαθάρτα
προϊόντα εἰς ἡ κρητίς (creta praepra-
rata) τὸ μαρμαρον, αἱ παρ' ἐστὶν ἐ-
σμῆναι κόγχαι (Conchae praepra-
ratae), αἵτινες εἰνε καλύφαι ὀστρέων θαλασσιῶν
καὶ εἰς φθαλμοῖ ἢ λιθῶν καρκινῶν
ποταμίῶν, Lapidus cancerorum, τὰ ἐν
τῇ στεγνῇ ὀστρῇ, καρλίνῳ Ἀσθεστιῳ συγχε-
ματα. Σήμερον γίνεται ἀποκλειστικῶς σχετὸν
χρήσις ἐν τῇ θεραπευτικῇ, τοῦ πάντῃ καθαρῶ
κνθρ Ἀσθεστιοῦ, Calcaria carbonica prae-
cipitata, κόνις λευκῆ, κρυσταλλικῆς, ἁ-
γευστοῦ, ἀνίσμου, ἀδιάλυτον ἐν ὕδατι, ἀλλ' ἐν
ὕδατι κεκορεσμένῳ ἀνθρακ. δξείῳ διαλυομένης
καὶ διακτιπτοῦσης εἰς δισανθρακικὸν Ἀσθεστιον.

Τὸ ἀνθρακικόν Ἀσθεστιον στεγνοὶ τὰς ἐκ-
κρίσεις τῶν ἐντέρων, φέρει δυσκοιλίαν, διὰ δὲ
μικρὰς χρήσεως ἢ μεγάλων δόσεων ἐξουδετε-
ροῦν τὰ δξεία τοῦ στομάχου διατράσσει τὴν
πέψιν. Παρέχεται πρὸς πυρῶσεις καὶ δ-
ξυρεγμίας καὶ πρὸς τὰς διαρροίας
ἐνηλίκων τε καὶ παιδίων. Ἰδίᾳ δὲ πρὸς τοὺς
δξυντοὺς ἐμέτους καὶ τὰς πρασίνας καὶ δξυνὰς
διαρροίας τῶν θηλαζόντων. Ἐν πολλῇ εἶνε
ἐν χρήσει καὶ κατὰ νόσον τοῦ στομάχου συ-
στήματος (βραγίτης, στομαλακία). ἀν καὶ ἡ
τοιαύτη αὐτοῦ ἐνέργεια ἀμυνομένηται. Καὶ
πρὸς τὰς δι' ὀξείαν δηλητηρίασεις παρέχεται
ὡς τὸ τιτάνιον ὕδωρ.

Ἐξ ὡτερεῖ ὡς συχνότατα εἶνε ἐν χρή-
σει τὸ ἀνθρ. Ἀσθεστιον συντιθέμενον μετὰ δια-
φόρων οὐσιῶν εἰς κατασκευὴν δοντοτορμη-
τικῶν, ἢ μιγνόμενον μετ' ἐλαίου πρὸς παρα-
σκευὴν χρισμάτων διὰ τὰ ἐγκαύματα, ἢ ἐπι-

πασσόμενον ὡς στεγνωτικὸν ἐπὶ παρατριμμάτων, ὑγραζόντων ἐκζεμάτων, ἐλκῶν κλπ. Δίδεται κατὰ σιτάρια 1—20 μέχρι 3 ὅρ. δι' ἡμέρας εἰς κόνιν ἢ ἐν ὕδατι. (Βλ. καὶ λ. Ἀσβεστίνον ἐνώσεις). [Β.Π.]

Ἀσβεστίνον γαλακτικόν (Φαρμακολ.) *Calcaria lactica*. *Lactus calcicus*. Κόνις διαλυτὴ ἐν ὕδατι, οὐρώδης τὴν γεῦσιν, τυροειδὴς τὴν ὁσμὴν.

Ἐνδεῖκεται κατὰ τῆς ῥαχίτιδος, δασεομαλακίας καὶ μακρῶν ἐμπυήσεων, καθὰ περ τὸ τιτάνιον ὕδωρ καὶ τὸ φωσφορικόν ἄσβεστιον καὶ δίδεται κατὰ 5—10 σιτ. πολλάκις τῆς ἡμέρας. Ὀλιγόχρηστον καὶ ἐαυτὸ. Τὸ ἅλως τοῦτο ἐνοῦται μετὰ τοῦ φωσφορικοῦ ἄσβεστιοῦ εἰς παρασκευὴν τοῦ τονικοῦ σιροπιου τοῦ Dusart (*Sirap au lacto-phosphate de chaux*). [Β.Π.]

Ἀσβεστίνον θειοῦχον (Φαρμακολ.) *Calcium sulphuratum*, *Hepar sulfuris calcareum*. Παρασκευάζεται συντηκόμενον 7 μ. θεικοῦ ἄσβεστιοῦ (γύψου) μεθ' 1 μ. κόνεως ἀνθρακος ἐν κεκλεισμένῳ τηγάνῳ. Εὐχρηστον διὰ τὸ εὐθηνὲν εἰς λουτρά θειοῦχα πενήτων, ὅπου καὶ ὅπως καὶ τὸ θειοῦχον κάλιον. Ἐσωτερικῶς ἐν σπάνι καὶ εἰς σήμερον χρήται. (Βλ. καὶ Ἀσβεστίνον ἐνώσεις). [Β.Π.]

Ἀσβεστίνον ὕδωρ (Φαρμακολ.) (Συνώνυμ. τιτάνιον ὕδωρ) *Aqua calcis* ἢ *Calcaria soluta*. Ὑγρὴν διαυγῆς, ὕδατοχροῦν, ἄοισμον, ἀλκαλικόν, σκευαζόμενον ἐν διαλύσει ἐν ὕδατι ἄσβεστοῦδροθειδίου. $\text{Ca}(\text{OH})_2$ (ἐσβεσμένης ἄσβεστου), οὐσίας λευκῆς, ψαθυρᾶς, διαλυτῆς εἰς 600 μ. ψυχροῦ καὶ εἰς 1200 μ. θερμοῦ ὕδατος. Τὸ Ἀσβ. ὕδωρ πρέπει νὰ φυλάσσεται ἐν σκεύει στεγανῶς ἐπιτομιζομένοις, ἵνα μὴ διὰ τοῦ ἀνθρακ. δξέος τοῦ ἀέρος κατακρημνισθῇ ἢ διαλυθῇ εἰς ἀσβεστίνον εἰς ἀνθρακικὴν ἄσβεστιον, τὸ ἀδιάλυτον, καὶ θολωθῇ τὸ διαυγὲς ὕγρον. Τὸ Ἀσβ. ὕδωρ μετὰ τὰς ἐκκρίσεις τοῦ στομάχου καὶ τῶν ἐντέρων

Ἐσὼ παραγγέλλεται τὸ Ἀσβ. ὕδωρ πρὸ πάντων ὡς ἐξουθετεροῦν τὰ δξέα πρὸς δξυρρεγμίας καὶ πυρώσεις καὶ πρὸς τὰς διαρροίας εἰς τὰς τῶν παιδῶν τὰς ἐκ μεγάλης δξείας ζυμώσεως παραγομένης καὶ εἶνε ἐπιτηδεύατον διὰ τὸ ἥπιν τῆς ἐνεργείας, εἴτε καὶ ἐαυτὸ πινόμενον εἴτε καὶ γαλακτικὴν κεκραμένον, εὐ τὴν διαρροϊκὴν ὁρᾶν ἀναιρεῖ. Παρέχεται ποσότης ὡς στυπτικὸν πρὸς τὰς χορηγίας διαρροίας τὰς παρομαρτούσας εἰς ἐξελκώσεις ἐντερικὰς καὶ χορηγεῖται ὡς ἀντιδοτὸν κατὰ τῶν δι' δξέων βηλητηρίσεων. Μακρὰ αὐτοῦ χρήσις, ἀναιρούσα τὰ γαστρικὰ δξέα, φέρει δυσπεψίαν καὶ δυσκοιλίαν. Ἡ κατὰ τῆς διφθερίτιδος ἐνέργεια αὐτοῦ εἶνε προβληματική. Ὡς δὲ παραγγέλλεται πρὸς ἐγκύματα πρώτου καὶ δευτέρου βαθμοῦ συντιθέμε-

νον εἰς χρίσμα τὸ τιτάνιον, *Linimentum calcareum*, μετὰ λινελαίου (1:1) ἢ μετ' ἐλαίου γλυκεῖον αμυγδαλῶν (9:1), ἢ ἐπιπλύνονται δι' αὐτοῦ ὡς ξηραντικοῦ ἐλκῶν ἀφθόνως πυρροῦντα ἢ ἐκζέματα καὶ κηρία, ὧν πολλὸ καὶ δύναν τὸ ἀπόκριμα.

Δίδεται εἰσωτερικῶς ἀπὸ 1—3 σγκ. πολλάκις τῆς ἡμέρας (μέχρι 1—2 λίτρων ἐν 24 ὥραις) καθαρὸν ἢ κεκραμένον γαλακτικῷ ὅρῳ γαλακτος ἢ ζωμῷ. Ἐξωτερικῶς δὲ παραγγέλλεται εἰς γαργαρισμούς, κλπ εἴτε καθαρὸν εἴτε ὕδατι ἡραιωμένον. [Β.Π.]

Ἀσβεστίνον ὑποφωσφορῶδες (Φαρμακολ.) *Calcaria hypophosphorosa* ($\text{PhH}^2\text{O}^{12}\text{Ca}$ Κόνις λευκὴ κρυσταλλική, δυσδιαλυτὸς ἐν ὕδατι, διαλυτὴ ἐν οἶνο-πνεύματι. Παρέχεται εἰσωτερικῶς κατὰ 2—10 σιτ. εἰς κόνιν ἢ ἐν σιροπῷ, ὅπου καὶ ὅπως τὸ φωσφορικόν ἄσβεστιον. [Β.Π.]

Ἀσβεστίνον φωσφορικόν (Φαρμακολ.) *Calcaria phosphorica*. Ἐν χρήσει εἶνε τὸ οὐδέτερον ἅλως ($\text{PO}_4^{3-}\text{Ca}^2+$), γινόμενον ἐὰν εἰς διάλυσιν ἀνθρακικοῦ ἄσβεστιοῦ (20 μ.), ὕδατος (50 μ.) καὶ ὑδροχλωρικοῦ δξέος (50 μ.) προστεθῇ διάλυσις νατρίου φωσφορικοῦ (50:300). Τὸ οὐδέτερον φωσφορικόν ἄσβεστιον εἶνε κόνις λευκὴ, ἐλαφρὰ, ἀδιάλυτος ἐν ὕδατι, ὀλίγον διαλυτὴ ἐν ὕδατι κεκορεσμένη δι' ἀνθρ. δξέος. Τὸ ἅλως τοῦτο ἀπαντᾷ εἰς δλους τοὺς ἰατροὺς καὶ εἰς ἅλα τὰ ὑγρὰ (αἷμα, γάλα, σπέρμα, οὐρά) τοῦ ζώου ὁργανισμοῦ καὶ εἰσάγεται εἰς τὸ σῶμα πρωτίτως διὰ τῶν τροφῶν. Τὸ μέγιστον μέρος τοῦ ἁλτος τοῦτου εἶνε ἀποτεθειμένον ἐν τοῖς ὀστοῖς (57 %) καὶ ἐν τῇ ἀσκαμνίῳ τῶν ὀστέων οὐσίᾳ (88 %). Τὸ φωσφορικόν ἄσβεστιον ἐλάχιστον ἀπορροφᾶται ἐν τῇ στομάχῳ· τὸ μέγιστον μέρος κινεῖται μετὰ τῶν ἀπογορημάτων. Ἡ χρῆσις μεγάλων τοῦ ἁλτος δόσεων χρηταίει εἰς ἄκρον τὰ περιττώματα εἰς εἶνε τὰ λευκὰ περιττώματα τῶν δι' ὀστέων τρεφόμενων κυνῶν.

Παραγγέλλεται κατὰ τῆς χορηγίας, τῆς ῥαχίτιδος, δασεομαλακίας καὶ συγγενῶν καταστάσεων καὶ ὡς αἱμοστατικὸν ἐπὶ αἱμωρρίας, μητρορραγίας, αἱμοπτύσεως. Παρέχεται ἐπιτυχῶς συνιζευγμένον μετὰ σιδήρου πρὸς τὴν ἀναμίαν, ἐπιταχύνει τὴν πώρωσιν τῶν καταχρότιον ὀστέων καὶ πιστεύεται διὰ συμβάλλεται ἐν γένει εἰς εὐεξίαν τοῦ σώματος. Εἶνε εὐσυνδυάστον μετὰ πικρῶν ἢ ἀρωματικῶν οὐσιῶν, ὅτε καὶ εἰς μεγάλας δόσεις καὶ ἐπὶ μακρὴν χορηγοῦμενον δὲν βλάπτει. — Δίδεται εἰς κόνιν κατὰ σιτάρια 1—10 πολλάκις τῆς ἡμέρας. (Βλ. καὶ λ. Ἀσβεστίνον, ἐνώσεις). [Β.Π.]

Ἀσβεστιοπολυθειδίον βλ. Ἀσβεστίνον (ἐνώσεις).

***Ασβεστουδροθειίδιον** βλ. *Ασβεστιον (ένώσεις).

***Ασβεστίου ένώσεις** βλ. *Ασβεστιον.

***Ασβεστοφθορίδιον** βλ. *Ασβεστιον (ένώσεις) και άργυροδομας.

***Ασβεστοχλωρίδιον** βλ. *Ασβεστιον (ένώσεις).

***Ασβεστίτης** (Calcite) είνε δρυκτόν του βασιεξαγώνου συστ. απαντών ιδίως υπό διάφορα ρομβόεδρα και σκαληνόεδρα προσέτι και χειροπληθής ή έν μορφή σταλακτιτών έχει ιστόν κοκκώδη, στειρόν ή γεγρόν. Η σκληρ. = 3 τό είδ. βάρ. = 2,8—2,8, σχίζεται εις ρομβόεδρα, έχει λάμψιν υλοειδή, είνε άχρους, λευκός, κυανός, πράσινος, μέλας κτλ. Συνίσταται εξ δξυάνθρακος (44 %) και ασβέστου (56 %)· προσέτι ελίγης ποσότητος σιδήρου, μαγνησίας κτλ. Ο ασβεστίτης καιόμενος εκλύει δξυάνθρακα (άνθρακ. δξυ) και ασβεστον, υπό τών δξέων απορρυστοποιείται άπρίζων. Παράλλαγαί αυτού είνε ή Ίσλανδική κρύσταλλος, ή ασβεστιτικός άλαδακτρος, τό μάγμαρον, ή ασβεστολίθος, ή λιθογραφικός σχιστόλιθος ή μάργα, ή ψόδιθος, ή κρητίς, τό έρεινόν γάλα, ή άνθρακονίτης (ιδ. τας λέξεις). [K.M.]

***Ασβεστιτικών έζημα** Kalkginter (γερμ.) καλείται άδρομερής παράλλαγή του μαρμαρουν, σχηματιζομένη υπό περγίων υδάτων, ιδίως δε έντός σπηλαίων εξ ασβεστολιθου έν μορφή σταλακτιτών (βλ. λ.) και έντός σπηλαίων υδραγωγών. [K.M.]

***Ασβεστιτικός μαρμαρυγιτικός σχιστόλιθος** (Γεωλ.) (Kalkglimmerschiefer γερμ.) ή μαρμ. σχιστ. όστις έμπεριέχει στρώματα ή φακοειδείς όγκους εκ κοκκώδους και έν μέρει εκ δολομιτικού ασβεστίτου διασίζονται δε όντοι υπό παραλλήλως κεκμένων λεπίων, μεμβρανών και στρωμάτων λεπτών εκ μαρμαρυγίου. [K.M.]

***Ασβεστολιθική μάργα** (Γεωλ.) (Kalkmergel γερμ.), μάργα έμπεριέχουσα μεγάλην ποσότητα ασβεστολιθου, ως τό υπό τόν ασβεστόλιθον του Λυκαδηττού εξαπλούμενον πέτρωμα (ιδ. Μάργα). [K.M.]

***Ασβεστολιθικών ήλοπαγές** (Γεωλ.) (Kalknagelfluh γερμ.), πέτρωμα κροκαλοπαγές εξ ασβεστολίθου (ιδίως της Ίουρασίου περιόδου), αποτελούν έντεταμένους έπιστρώσεις της τριτογενούς περιόδου (άπαντ ή και περί τας Αθήνας), αι κροκάλαι εξέχουσι του πετρώματος ως κροκάλαι ήλων επί ήλοπαγούς δέρματος (ιδ. Ηλοπαγές). [K.M.]

***Ασβεστολιθικών κροκαλοπαγές** (Γεωλ.) (Kalkconglomerat γερμ.), πέτρωμα συνιστάμενον εξ ασβεστολιθικών κροκαλών, συγκεκολλημένων διά τινος ύλης δρυκτής. [K.M.]

***Ασβεστολιθικών λατυποπαγές** (Kalkbreccie), πέτρωμα συνιστάμενον εξ ασβεστολιθικών θραυσμάτων γωνιωδών (λατυπών) διαφόρου χρώματος, συγκεκολλημένων διά τινος δρυκτής κόλλης. [K.M.]

***Ασβεστολιθικός σχιστόλιθος** (Kalkschiefer γερμ.) ασβεστόλιθος συνιστάμενος εκ στρωμάτων λεπίων και σχιζόμενος εις πλάκας [K.M.]

***Ασβεστόλιθος** (Τιτανόλιθος)· τό πέτρωμα τούτο, όπερ πολλαχού αποτελεί όρη Ελλάς (π.χ. έν Ελλάδι), είνε συσσωματώμα κρυσταλλίνον ασβεστίτου, παραμεμιγμένου συνήθως και μετ' άλλων ούσιων. Χρώμα έχει λευκόν, φαιόν, κίτρινον, έρυθρόν, κυανόν, κασταναειδές, ή μέλαν· ένίοτε φέρει κηλίδας ή ταινίας, χρησιμεύει δε εις την οικοδομικήν, γλυπτικήν, έδοποιάν κτλ. Παράλλαγαί αυτού είνε τό μάγμαρον, ή κοινός ασβεστολίθος, ή ψόδιθος, ή κρητίς (γεγρός ασβεστόλιθος). Πολλά της Ελλάδος όρη αποτελούνται εκ κοινού ασβεστολιθου της κρητιδικής περιόδου π.χ. ή Λυκαδητίς, ή Πάρνης, ή Δίρτυς, ή Παρυσσός, ή της τριτογενούς περιόδου, π.χ. ή Πειραιική χερσόνησος κτλ. Ο ασβεστόλιθος κός τό φφός σχηματίζεται υπό διαφόρων περγίων υδάτων (π.χ. έντός σπηλαίων υδραγωγείων). [K.M.]

***Ασβεστομιγής μαλαχίτης** έχων λάμψιν μεταξοειδή και χρώμα πράσινον, είνε μαλαχίτης έμπεριέχων δξυάνθρακικήν και δξυθειικήν ασβεστον. [K.M.]

***Ασβεστομιγής μαρμαρυγίας** (Γεωλ.) βλ. Μαργαρίτης.

***Ασβεστοξειίδιον** βλ. *Ασβεστιον (ένώσεις).

***Ασβεστος** ή τίτανος, CaO, ή σπουδαία ύλη των αλκαλικών γαιών, απαντ ή άφθονωτάτη έν τη φύσει ήνωμένη μετ' δξέων (θειικού, φωσφορικού, άνθρακικού, πυριτικού) π.χ. γύψος, άλαδακτρον, άπατιτης, ασβεστιτης, άργαγώνιτης, μάγμαρον· εις τά κελύφη των ών, όστρέων και τά όρυκτά συσσωματώματα μικρών προϊστορικών τοιούτων ως άνθρακική ασβεστος π.χ. κρητίς, ήν και κημιολίαν τινές καλοούσι καίτοι ή έν Κιμώλοι εύρισκόμενη γ ήν κυρίως άργιλική). — Παρασκευάζεται ή ασβεστος τη διαπυρίσει έντός ασβεστοκαμίνων των φυσικώς εύρισκόμενων άνθρακικών ασβεστίων. Η ποιότης της κακουμένης ασβεστού (ασβεστοξειίδιου) εξαρτάται τό μέν εκ της ποιότητος των ύλικών, τό δε εκ της πυρίσεως· έπειδή οι κοινοί ασβεστόλιθοι ένέχουσι πυριτικών δξυ και άργιλον εάν ή πυρίσις γίνη ύπερβολική συντήκονται ταύτα μετ' της ασβεστού καθιστώντα αυτήν σχεδόν άχρηστον· εάν ή πυρίσις ήνε άνε-

παρκῆς δὲν μεταβάλλεται ὅλον τὸ ἀνθρακικόν Ἀσβεστιον εἰς ἀσβεστοξειδίου· ἡ Ἀ. δὲν πρέ-
πει ν' ἀφίξη μετ' ὀξέων. Ἡ Ἀ. ἀπορροφᾷ ἐκ
τοῦ ἀέρος ἀνθρακικὸν δξύ καὶ μεταπίπτει εἰς
κόνιν ν. Μεθ' ὕδατος συντίθεται ἀναπτύ-
σσουσα μεγάλην θερμότητα, εἰς ἐσθ' σμένην Ἀ-
σβεστον ἢ ἀσβεστιοῦδροξειδιον ἐνέχον συνήθως
25 % ὕδατος, διαμοιραζόμενον δὲ εἰς πλειό-
τερον ὕδωρ καὶ σχηματίζον ἀσβέστιον
γᾶλα· διαλυόμενον δὲ παρέχει τὸ διαυγές
ἀσβέστιον ὕδωρ (Aqua calcis). Ὡς
ἰσχυρὰ βάσις σχηματίζει ἡ Ἀ. μετ' ὀξέων ἁ-
λατα, ὅτινα ἔνε δυσδιάλυτα ἢ καὶ ἀδιάλυτα τὸ
πλεῖστον ἐν ὕδατι. Μετὰ καλαμοσακχαρῶν ἀ-
ποτελεῖ ἔνωσιν σπουδαίαν ἐν τῇ βιομηχανίᾳ
τοῦ σακχαρώ. Αἱ χρήσεις τῆς Ἀ. ἐνε ποι-
κίαι· χρησιμεύει εἰς τὴν παρασκευὴν τῶν καυ-
στικῶν ἀλκαλίων, τῆς σόδας, ποτάσης, ἀμ-
μονίας κλπ. εἰς τὸν καθαρισμόν τοῦ φωταε-
ρίου, τοῦ σακχαρώ, ἐν τῇ βυρσοδεψικῇ, τῇ λευ-
καντικῇ, τῇ καθαρισμῷ τοῦ ποσίμου ὕδατος
τῶν λευκῶν, ἐν τῇ κατασκευῇ τῶν στεατοκη-
ρίων καὶ ἐν τῇ μεταλλουργίᾳ καὶ ὑαλουργίᾳ.
ἔτι εἰς φωτισμὸν (ἀσβεστόφως δρυμνὸν) καὶ
ὡς λίπασμα. Ἡ σπουδαιότης τῆς αὐτῆς
ὅμως ἔνε ὡς κονιάματος ἢ συγκολλητικῶν ἐν
τῇ οἰκοδομικῇ, βασιζομένη ἐπὶ τῆς ιδιότητος
αὐτῆς ν' ἀπορροφᾷ ἀνθρακικὸν δξύ καὶ νὰ σκλη-
ρύνῃται μεταβαλλομένη εἰς ἀνθρακικὸν ἀσβε-
στιον. Περί ἀσβέστου ὕδραυλικῆς βλ. Ὑδραυ-
λικὴ ἄσβεστος. [Ο.Α.Ρ.]

Ἀσβεστος (Ὁρυκτ.) ἰδ. Ἀμίαντος.

Ἀσβεστος κακαυμένη καὶ καυστι-
κῇ (Φαρμακολ.) (Συνώνυμ. Ἀσβεστοξει-
διον, δξειδιον τοῦ ἀσβεστίου, ἀνυδρίτης τῆς
καυστικῆς ἀσβέστου). Calx usta et caustica
ἢ Calx viva, Calcium oxydatum Ca O.
Ἡ Ἀ. λαμβάνεται τῇ διαπυρώσει καθαροῦ
ἀνθρακικοῦ ἀσβεστίου καὶ εἶνε λευκὴ, ἄμορ-
φος, ἄτηκτος οὐσία. Ἐπιβραχεῖσα δι' ὕδατος
ἀναπτύττει ἰσχυρὰν θερμότητα (μέγιστ. 300° C.)
καὶ μεταπίπτει εἰς ἐσβεσμένην ἄσβεστον ἢ ἀσβε-
στοῦδροξειδιον.

Ἐν οὐδεμιᾷ οὕτῳ ἐσωτερικῇ χρήσει. χρησι-
μεύει νῦν ἐξωτερικῶς ὡς καυστικὸν ὅπου καὶ
τὸ καυστικὸν κἂλιν καὶ εἰς παρασκευὴν τοῦ
καυστικοῦ βιενναίου πυράματος (βλ. Κἂλιν καυ-
στικόν). Ἡ Ἀ. εἶνε ἐν χρήσει καὶ ὡς ψίλω-
θρον, συνξευγμένη ἐνθεῖω ἀρσενικῷ, ἢ ἀνθρα-
κικῷ καλίω, ἢ θεικῷ νατρίω, ἢ θειῷ. [Β.Π.]

Ἀσβεστος χλωριούχος (Φαρ-
μακολ.) (Συνώνυμ. Ἀσβεστιον ὑποχλωριώ-
δες, χλωριδάσβεστος, χλωριούχος τίτανος). Cal-
caria chlorata ἢ hypochlorosa ἢ chlori-
nica. Chlorum ἢ Chloretum Calea-
riae. $Ca Cl_2 + (Cl O)_2 Ca + 2H_2O$. Παρα-
σκευάζεται τῇ βραδείᾳ διoxyεῖσει ἀερῶδους
χλωρίου ἔνω λεπτῶν σιδήδων ὑγρῶς ἐσβεσμέ-
νης ἀσβέστου. Ἡ χλωριούχος ἀσβεστος ἀπο-

τελεῖ λευκὴν ἀσθενῶς ἀπὸ χλωρίου ὀξοῦσαν
κόνιν, εὐλίων διαλυτὴν ἐν ὕδατι καὶ ἀναξίδου-
σαν μεγάλας ποσότητας χλωρίου τῇ ἐπιδρᾷ-
σει τῶν ὀξέων.

Ἐν οὐδεμιᾷ εἶνε σχεδὸν σήμερον ἐσωτερικῇ
χρήσει. Ἐξωτερικῶς εἶνε ἐν πολλῇ καὶ δια-
δομένη χρήσει εἰς ἀναξιδύρησιν ατόνιον καὶ
σηπεδωνῶν ἐλκῶν, κατὰ τῶν ἐσχαρίων τοῦ
λεροῦ στόμου, πρὸς τὴν νομῆν, τὴν γαγγραιαν,
τὴν διφθερίδα, εἰς ἐνέσεις κατὰ τῆς πεπα-
λαιωμένης βλεννορροίας καὶ εἰς ἐγγύσεις ἐν
τῷ κόλπῳ κατὰ τῶν θυσιῶν αὐτοῦ ἀποκρι-
ματων. Ἐξωτερικῶς εἶνε ἐπίσης εὐχρηστέατον
ὡς ἀντισηπτικόν, καίτοι κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη
ἀντικατεστάθη ἐν μέρει ὑπὸ τοῦ φαικικοῦ δξει-
τος κ.κλ. Ἀνατρί τὴν κακοτρίαν καὶ χρησιμεύει
πρὸς ἀπομολυσμὸν σκευῶν ἢ κοιτῶνων. Ἰστίον
δ' ὅτι ἡ χρῆσις τοῦ μέσου τούτου ὡς ἀπολυ-
μαντικοῦ ἀπαιτεῖ προσοχὴν ὅταν εἰ ἄρρωστοι
πάσχουσιν ἐκ νόσων τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργᾶ-
νων. Ἐσσι διδῶται εἰς πλινθία 2—3 δι' ἡμέρας,
ὡς ἕκαστον περιέχει 1 σιτ. Ἐξωτερικῶς δὲ
κατὰ μὲν τῆς βλεννορροίας $\frac{1}{10}$ — $\frac{1}{5}$: 100, εἰς
ἐπιπλύσεις δὲ ἐλκῶν, κλ. 2—5: 100. Εἰς ἀ-
νάπτυξιν ἀερίωδους χλωρίου πρὸς ἀπομολυ-
σμὸν χώρου τινός, fumigatio chlori, ἐπιχύ-
νεται ὕδωρ ἢ ἡραιωμένον τὸ δξύ ἐπὶ ἰκανῆς
ποσότητος τοῦ ἁλτος. [Β.Π.]

Ἀσβεστοσάπων ἰδ. Σάπων.

Ἀσβεστοῦ κυανῶν (Χημ.τεχν.)
(Kalkblau, Neuwiederblau) κυανῶν χρώμα
χρησιμεῖον μάλλον δι' ὑδρογραφίας ἢ ἐλαιο-
γραφίας καὶ συνιστάμενον ἐκ μίγματος χαλ-
κοῦδροξειδίου καὶ θεικοῦ ἀσβεστίου. [Ο.Α.Ρ.]

Ἀσβεστοῦ χράνη (Kalktiigel),
κατασκευαζομένη ἐξ ἀσβεστού, ἥτις δὲν τήκα-
ται καὶ δι' ἰσχυροτάτης πυρώσεως, χρησιμεύει
πρὸς τῆσιν μετάλλων δυστήτων, π.χ. τῆς
πλατίνης. [Κ.Μ.]

Ἀσβεστόφως τοῦ Drummond
(Χημ.τεχν.) καλεῖται φῶς ἐφαρμοσθὲν τὸ
πρῶτον ἐν ἔτει 1826 ὑπὸ τοῦ Ἀγγλοῦ Drum-
mond διὰ νυκτερινὰ σήματα, φάρους κτλ.
παράγεται δὲ ὅταν φλόξ κροτοῦντος ἀερίου
(συνισταμένου ἐξ Ὁξυγόνου καὶ Ὑδρογόνου
ἢ ἔτι καλλίτερον ἐξ ἀερίωδους εἰς τὸ ὅποιον
εἰσάγεται Ὁξυγόνον συμπεπιεσμένον) προσ-
πίπτῃ ἐπὶ κυλινδρῷ ἐκ κροτίδος (ἀνθρ. ἀ-
σβεστίου), περιετρεφεμένου συνεχῶς διὰ μη-
χανισμοῦ ὥρολογίου ἢ κρητὶς διακινουῦται
ἰσχυρῶς καὶ ἀποδίδει λαμπρὸν φῶς θαμβούσης
λευκότητος ὅταν τὸ Ὁξυγόνον εἰσέρχεται εἰς
τὸ ἀερίωδες μετὰ θλίψεως $3\frac{1}{2}$ ἀτμοσφαιρῶν,
τὸ παραγόμενον φῶς ἰσοδυναμεῖ πρὸς φωτιστι-
κὴν δύναμιν 790 κηρίων. [Ο.Α.Ρ.]

Ἀσβεστοχρώματα (Χημ.τεχν.)
εἶνε τὰ χρώματα ὅτινα μεταχειρίζονται ἐν τῇ
στερεοχρωμῇ ἢ κονιοχρωμῇ· ἐνταῦθα ὑπάρχον-
ται ἡ οὐτραμαρίνη, σμάλτον, χρωμοπράσινον,

ἀγγλικὸν ἐρυθρὸν, ἀντιμονοκίτρινον, Νεαπό-
λεως κίτρινον, terradiciena ὁστεομέλαν
κτλ. [Ο.Α.Ρ.]

Ἀσβεστώματα. Κατὰ τὴν περὶ κατα-
σκευῆς πεζοδρομίων καὶ ὑπονόμων Ν. τῆς 11
Σεπτεμβρ. 1856 (Ἀρθ. 8) τὰ ἐξωτερικὰ ἀσβε-
στώματα καὶ ὁ χρωματισμὸς τῶν ἐν ταῖς πό-
λεσιν οἰκίων πρέπει νὰ εὐρισκῶνται διαρκῶς
εἰς καλὴν κατὰστασιν. Διὰ τοῦτο ἡ ἀστυνομικὴ
ἀρχὴ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ καταδικάσῃ ποινι-
κῶς τοὺς ἀλεγοφρόντας τῆς υποχρεώσεως
ταύτης. [Ἀγγ.]

Ἀσβὺν ἐν τῇ σκανδιναβικῇ γλώσσῃ ἀρνί-
ναι κατὰ θυνικὴν ἀριθμὸν οἱ δύο Ἀσβίνοι, οἱ
δύο ἔχοντες ἵππους (arva), οἱ Διόσκουροι τῆς
βεδνικῆς μυθολογίας εἰσινεῖς πρῶτοι φαίνονται
ἐν τῷ οὐρανῷ κατὰ τὴν πρῶτην ἐρ' ἀμάστρε
χρυσῆς ὑπὲρ λευκῶν πτερωτῶν ἱππῶν συρομέ-
νης, καὶ ἐξυμνοῦνται ὡς ὠραίτοι, φιλαλήθεις,
σφαῖροι, ἱεραὶ τῶν θεῶν καὶ φίλοι τῶν ἀνθρώ-
πων, παριστάνοντες τὸ λευκαγῆς καὶ τὸ λευκό-
φως. (Βλ. καὶ Myrriantheus, Die Arvins.
München. 1876). [Κερ.]

Ἀσδόλη. Ἐκ τοῦ μέλανος αὐτοῦ χρώ-
ματος καὶ τῆς γενοῦς ὀψείως καλεῖται δονατὴν
συνιστάμενον ἐξ ὕδατος καὶ ὀξείδου κοβάλτιου
καὶ χαλκοῦ καὶ ὑπεροξειδίου-μαγνητίου. [Κ.Μ.]

Ἀσδόλησις (γερμ. Russtan) καλεῖ-
ται τὸ μέλαν περιβλήμα τὸ παρατηρούμενον
ἐπὶ τῶν φύλλων διαφόρων φυτῶν, ὅπερ ἀποτε-
λεῖται ἐκ τοῦ βαθυχρότου κυτταρικοῦ τοίχους
ἔχοντος μυκηλίου τῶν πυρηνομυκητῶν ἰδίως
τοῦ γένους *Fumago*. αὕτη ἐπιβρῆ ἐπιδηλοῦσα
ὡς ἀφαιρούσα τὸ φῶς. Μέχρι τοῦδε δὲν παρε-
τηρήθησαν παρασιτικὰ βιολογικὰ φαινόμενα·
πιθανώτατα τρέφεται ἐκ τοῦ ἐπὶ τῶν φύλλων
εὐρισκόμενου σακχαρώδους ἐκκρίματος τῶν
φύλλοσφαιρίων. [Χ.]

Ἀσδός. Βλ. Τρέχος.

Ἀσδουρτον (Ashburton). 1) Πόλις
τῆς ἀγγλικῆς κομητείας Δέβον, ἐπὶ τῶν συνό-
ρων τοῦ Δαρτμουρίου Δρυμοῦ (Dartmoor),
ἔχουσα 5 797 κττ. (1881), χαλκωρύχους καὶ
βιομηχανίους. [Π.Π.]

2) Ποταμὸς τοῦ Κορ. Διαμερ. τῆς ἀγγλι-
κῆς ἀποικίας Αὐστραλίας. Πηγάζει οὐ
μακρὰν τῶν Δυτ. συνόρων τῆς μεγάλης αὐ-
στραλικῆς ἐρήμου καὶ ἐκβάλλει εἰς τὸν Ἰνδι-
κὸν ὠκεανόν. Τὸ κάτω μέρος αὐτοῦ ἐξηρευ-
νῆθη, τῷ 1866, ὑπὸ τοῦ Σχέλλ. τὸ δὲ ἄνω,
τῷ 1876, ὑπὸ τοῦ Γάις. [Π.Π.]

Ἀσδρουβας (λατ. Asdrubal ἢ Has-
drubal). ὄνομα διαφόρων Καρχηδονίων, ὧν οἱ
κυριώτατοι: 1) Ἀ. στρατηγὸς Καρχηδό-
νιος γαμβρὸς τοῦ Ἀμίλκα, μετὰ τὸν θάνατον
τοῦ ὁποίου. ἐστρατήγησε τῶν ἐν Ἰσπανίᾳ καρ-
χηδονικῶν στρατευμάτων (228 π. Χ.), ἐνθα
ἐκαμε μεγάλας κατακτήσεις καὶ ἐφρονέθη (220)

ὑπὸ τινος δούλου, οὗ εἶχε καταδικάσῃ εἰς θά-
νατον τὸν κύριον. — 2) Ἀ. Βάρκας υἱὸς
τοῦ Ἀμίλκα καὶ ἀδελφὸς τοῦ Ἀννίβα, ἐστρα-
τήγησεν ἐν Ἰσπανίᾳ (218 π. Χ.) ἐνθα ἐνί-
κησε τοὺς δύο Σκηπτιώνας (212) καὶ μετὰ τοῦτο
ἐπορ' ὤθη εἰς Ἰταλίαν μετὰ μεγάλων ἐπικου-
ρίων πρὸς βοήθειαν τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀννίβα
πολεμοῦντος ἐκεῖ. Ἀλλ' ἐν τῇ πορείᾳ αὐτοῦ
συνητήθη πρὸς τοὺς ὑπάτους Κλαύδιον Νέ-
ρωνα καὶ Λίβιον Σαλινάτιρα, ἡττήθη παρὰ
τὸν ποταμὸν Μέταυρον καὶ ἐφρονέθη (207). Οἱ
νικηταὶ ἀπέκτεψαν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ τὴν
ἐρρίψαν ἐντὸς τοῦ στρατοπέδου τοῦ Ἀννίβα.

— 3) Ἀ. ὁ υἱὸς τοῦ Γίτκιωνος, διεδέχθη
τὸν Ἀσδρούβαν Βάρκαν ἐν Ἰσπανίᾳ καὶ ἀπέ-
σπρην ἐπεῖτα εἰς τὴν Ἀφρικὴν, ὅπου εἰλκυσ-
τὸς τὴν αὐτοῦ πατρίαν Σύρακα τὸν βασιλεῖα
τῆς Νομαδικῆς δούς εἰς αὐτὴν εἰς γάμον καὶ
τὴν θυγατέρα Σοφονίδα κρινῶς Σοφονίσθην.
Κατενίκηθη ὑπὲρ τοῦ Σκηπτιώνας — 4) Ἀ. ὁ
διακριθεὶς κατὰ τὴν ὑπὸ Σκηπτιώνας τοῦ νεώ-
τερου πολιτοκίαν τῆς Καρχηδόνος. Ὁχυρω-
θεὶς ἐντὸς τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἡμύνηθη
κρατερῶς ἐπὶ πολὺ, ἀλλ' ὅταν εἶδεν ὅτι δὲν
ὑπῆρχε πλέον σωτηρίας ἐλπίς, λαθὼν τοὺς ἄλ-
λους, ἔφυγε πρὸς τὸν Σκηπτιώνα μετὰ θυγ-
λίων. Κατενείδισθη δὲ διὰ τὴν ἀνανδρίαν καὶ
προδοσίαν ὑπὲρ τῆς γυναικὸς, ἣτις, ἀφ' οὗ εἶπε
πρὸς τὸν ἄνδρα τῆς πολλὰ καὶ δεινὰ, «κατέ-
σφαξε τοὺς παῖδας, καὶ ὡς λέγει ὁ Ἀππιαν-
νίς, καὶ εἰς τὸ πῦρ αὐτοὺς τε καὶ αὐτὴν
ἐπέρριψε». [Σ.]

Ἀσδῶδ (ἦτοι Πόλις Ἐλευθέρα), ἡ Ἀ-
ξωτος τῆς Γραφῆς. Μία τῶν πέντε βασιλι-
κῶν πόλεων τῶν Φιλιππινῶν, ἀποτεφρωθεῖσα
ὑπὸ τῶν Μακαδαίων, καθὼς καὶ ὁ ἐν αὐτῇ
ναὸς τοῦ Δαγῶν, ὅπου εἶχον κατασῶγῃ οἱ κά-
τοικοι, τῷ 147 π. Χ. ἀπέχεν 8 χμ. τῆς
Θαλάσσης, ὅπου ἦτο ὁ λιμὴν αὐτῆς. — Νῦν κα-
λεῖται Ἐσδοῦδ Χωρίον μέλις ἀριθμοῦν 250
καλύδας. [Π.Π.]

Ἀσέα. Ἀρχαία πόλις τῆς Ἀρκαδίας, κτι-
σθεῖσα κατὰ τὸν μῦθον ὑπὸ Ἀσέατα τοῦ υἱοῦ
τοῦ Λυκάωνος, ἐρημωθεῖσα πιθανῶς κατὰ τὴν
κτίσιν τῆς Μεγαλοπόλεως συνοικισάντων καὶ
τῶν Ἀσιατῶν τὴν πόλιν ταύτην. Κατὰ τὸν
Β' μ. Χ. αἰῶνα ὁ Παυτανίας μένον ἐρείπια τῶν
τοιχῶν τῆς Ἀκροπόλεως τῆς Ἀ. εἶδε, καὶ
ταῦτα σφίζονται μέχρι τοῦ νῦν ἐν λόφῳ περὶ
τὴν ἀπὸ Τριπόλεως εἰς Μεγαλόπολιν ἀμαξι-
τόν, ἀπέχοντι 2 χμ. περίπου ΝΔ τῆς Φραγ-
κόδρουσης. Ἐν τῇ μικρῇ κοιλάδι τῆς Ἀ. εἶναι
αἱ πηγαὶ τοῦ Ἀλφειοῦ, ὡς δ' οἱ ἀρχαῖοι μετὰ
λόγου ἐπίστευσαν καὶ τοῦ Εὐρώτα· ἡ κυριωτάτη
πηγὴ ἀναβλύζει κατὰ τὴν Δ ρίξαν τοῦ ὄρους
Βορείου, πλησιάζοντα τῆς ἀμαξιτοῦ ὁδοῦ ἐν θέ-
σει, ἣτις καλεῖται νῦν Φραγκόδρουση. Τὰ ὄ-
δατα προέρχονται νῦν ἐκ τοῦ Τριγατικοῦ πε-
δίου, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἐκ τοῦ Σαρρανταποτάμου.

ὅστις κατὰ μὲν τὴν ἀρχαιότητα ἐσχημάτιζε τὸ ἀνώτερον βῆθρον τοῦ Ἀλφειοῦ, ἀλλὰ πρὸ δύο περιπτῶν αἰώνων ἡλλαξέ ροὺν, χυνόμενος εἰς καταβέθραν τοῦ Παρθενίου ἔρους. Τὰ ἐν τῇ Ἀσσεατικῇ κοιλάδι συναγόμενα ὕδατα μετοχευέονται ἄλλα μὲν ἐν μερεὶ ὑπογείως, ἐν μερεὶ δὲ δι' ὑπαίθριων ρεύματων εἰς τὴν Ἀλφειὸν ἐν τῷ Μεγαλοπολιτικῷ πεδίῳ, ἄλλα δ' εἰς τὸν Εὐρώταν διὰ καταβέθρων ὑπὸ τὸ πρὸς Ν τῆς κοιλάδος ὄρος, οὗ ἄγνωστον τὸ ἀρχαῖον ὄνομα, σχηματίζοντα ἐν Σκίριτιδι τῆς Λακωνικῆς τὰς πηγὰς τοῦ Εὐρώτα. [11.]

Ἀσεθείας γραφή (Ἀρχαιογλ.). Ἡ γραφή αὕτη τοῦ Ἀττικοῦ δικαίου ἦν εὐρυτάτη, μὴ περιοριζομένη εἰς ὠρισμένας πράξεις, ἀλλὰ περιλαμβάνουσα πᾶσαν ἀνησιν καὶ περιφρήνησιν τῶν ὁρησκευτικῶν δογμάτων καὶ πᾶσαν ἐν γένει προσβολὴν κατὰ τῆς θεότητος δι' ἑλλειψίν τοῦ πρὸς αὐτὴν ὀφειλόμενου σεβασμοῦ, ὡς δηλοῦται ἐκ τῶν σωζομένων ἱστορικῶν εἰδήσεων. Ἡ κατὰ τῆς καθιεστηκυίας ὁρησκείας ἀντιβρασις ἤρξατο κυρίως ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Περικλέους. Ἀνδρὲς ἀνωτέραν ἔχοντες τὴν διάνοιαν καὶ τὴν κοινὴν ἀπηλλαγμένοι προλήψεων ἐζήτησαν διὰ τῆς φιλοσοφίας νὰ ἄρῳσι τὸν περικαλύπτοντα τὴν δημιουργίαν πέπλον, αὐτὴν τὴν οὐσίαν τῶν ὄντων ἐξετάζοντες καὶ ἐκ τῆς μελέτης τῶν φυσικῶν φαινομένων ἀρᾶμενοι ἀσφαλῆ καὶ θετικὰ συμπράγματα. Ἐκ τῆς ἐρύνης τῆς φύσεως πολλὰ ἀνεφάνησαν φιλοσοφικὰ σχολεῖα, ἀρνούμενα τὴν ὑπαρξίν τῶν πατρῶν Θεῶν ἢ πρὸς τὸν μονοθεϊσμὸν ἀπεκλίνουσαι. Τοιαῦται διεξοχαί προσέβαλλον κυρίως τὸ ὁρησκευτικὸν αἶσθημα τοῦ λαοῦ, διότι πατρὶς καὶ ὁρησκεία ἀρρήκτως συνεδέοντο, ὡς δὲ ὁ προειδὼς τὴν πατρίδα διέπραττεν ἀδίκημα οὐ μόνον κατὰ τῆς πολιτείας, ἀλλὰ καὶ κατὰ τῆς ὁρησκείας ἀπειθυνομένην, εὖτω καὶ ὁ τοὺς πατέρας περιυβρίζων θεοὺς ἐθεωρεῖτο ἀδίκημα ἐσχάτης προδοσίας διαπραττὼν. Διὰ τοῦτο πολλοὶ κατεδιώχθησαν, ἐπὶ ἀσεθείᾳ κατηγορηθέντες ὁ Ἀναξαγόρας ἀνὴρ μεγάλων καὶ εὐγενῆς, ὅστις τὸν μὲν πατῶν πλοῦτον παρεχώρησε τῆς οἰκείας, τὸν δὲ πολιτικῶν ἀπέστη, ἵνα ἐπιδοθῇ περὶ τὴν θεωρίαν τῶν φυσικῶν, εἰπὼν ὅτι ὁ ἥλιος εἶναι οὐχὶ ὁ φοῖβος Ἀπόλλων, ἀλλὰ μύθος διάπυρος καὶ ὅτι ἡ Σελήνη οὐ μόνον οἰκίσεις ἀλλὰ καὶ λέφους καὶ φάραγγας εἶχε. Διογένης δ' Ἀπολλωνιάτης πρεσβεῖον ὅτι ὑπάρχουσι κόσμοι ἄπειροι καὶ κενὸν ἄπειρον, ἡ δὲ γῆ ἐστὶ στρογγύλη· ὁ Σωκράτης ὡς μὴ νομίζων εὖς ἡ πόλις ἐνόμιζε Θεούς, ἕτερα δὲ καινὰ εἰσηγόμενος δαιμόνια· ὁ Ἀριστοτέλης γράφας τὸν εἰς Ἑρμείαν παιᾶνα, ὁ Πρωταγόρας ἐν τῇ συγγραφῇ αὐτοῦ προτάξας ὅτι περὶ Θεῶν «οὐκ ἔχει εἰδέναι εἶθ' ὡς εἴσι, εἶθ' ὡς οὐκ εἴσιν· πολλὰ γὰρ τὰ κωλύοντα εἰδέναι, ἥτε ἀθρόοτης καὶ βραχύς τιν ὁ βίος τοῦ ἀνθρώπου» ὁ

Εὐριπίδης εἰπὼν. «Ἡ γλῶσσ' ἐμώμοχ' ἡ δὲ φρὴν ἀνώμοτος», ὁ Θεόφραστος, ἡ Ἀσπασία, ὁ Ἀλκιβιάδης κτλ.

Διὰ δὲ καί α. Ἐγχειρομένης δίκης ἐπὶ ἀσεθείᾳ, ἐκατήγορος ὥφειλε νὰ ἐγχειρίσῃ τὴν καταγγελίαν αὐτοῦ εἰς τὸν ἄρχοντα βασιλέα, ὅστις ἦν ὁ ὑπέρτατος λειτουργὴς ἐπὶ τῶν ὁρησκευτικῶν ὑποθέσεων. Οὗτος ἐνήργει τὴν δέουσαν διαδικασίαν (βλ. Ἀνάκρισις) καὶ εἰσήγε τὴν δίκην εἰς τὸ ἀρμόδιον δικαστήριον. Ἐπειδὴ δὲ πάντες οἱ περὶ ἀσεθείας νόμοι ἀπωλεσθήσαν δὲν γινώσκμεν ὠρισμένους ποῖον ἦτο τὸ ἀρμόδιον δικαστήριον ἐπὶ πάσης συγκεκριμένης ἐπὶ ἀσεθείᾳ κατηγορίας. Ἐκ τῶν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων μνημονευομένων κατηγοριῶν ἀσεθείας φαίνεται ὅτι ἐδικάζεν ἐπὶ μὲν ὁ Ἀρείος πάγος ἐπὶ δὲ ἡ Πηλία, ἀλλὰ τινα ἀκριβῶς τὰ ὅρια τῆς ἐξουσίας ἐκαστοῦ τῶν δικαστηρίων ταύτων καὶ τινες ὠρισμένως κατηγορεῖται ἀσεθείας ὑπῆγοντο εἰς τὴν ἀρμοδιότητα ἐνατέρου αὐτῶν ἄδελον. Ἐνεκα τούτου διαφινεῖται πρὸς ἀλλήλους οἱ νεώτεροι συγγραφεῖς. Κατὰ τὴν κοινὴν κρατοῦσαν γνώμην αἱ γραφαὶ ἀσεθείας ὑπῆγοντο εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ Ἀρείου πάγου, ὅστις εἶχε τὴν ὑπεράστην ἐποπτείαν εἰς τὰ τῆς λατρείας· μαγάλως ἐπιδρώσης εἰς τὰ ἥθη τῶν πολιτῶν. Οἱ ἀρεσπαγίται ἦσαν οἱ λειτουργοὶ τῶν Σεμνῶν Θεῶν, αἵτινες ἐξεπροσώπουν τὴν ἀρχὴν τῆς αἰωνίας δικαιοσύνης καὶ εἶχον τὴν ἀποστολὴν νὰ ἐπαγρυπνῶσιν εἰς τὴν τήρησιν τῶν ὁρησκευτικῶν καθηκόντων καταδικάζουσαι τοὺς ἐγκληματίας ὑπὸ τὸ ὄνομα τῶν Θεῶν καὶ ἀμείδουσαι τὴν ἀρετὴν ὡς Εὐμενίδες κατὰ τὴν θαυμασίαν ἀπεικόνισιν τοῦ Αἰσχύλου ἐν τῇ τριωνύμῳ αὐτοῦ τραγωδίᾳ. Ἀλλ' ἐμὼς αἱ μέγισται ἀσεθείας δίκαι, ἰδίως δὲ ἡ τοῦ Σωκράτους, ἡ τοῦ Ἀνδοκίδου, ἡ τοῦ Ἰερραγόρου Ἀρχίου ἐκρίθησαν, ὡς καθίσταται φανερόν ἐκ τῆς προσαγορεύσεως τῶν δικαστῶν καὶ τοῦ τρόπου τῆς ὑπερασπίσεως ὑπὸ τῶν Πηλιαστῶν καὶ οὐχὶ ὑπὸ τοῦ Ἀρείου πάγου. Κρινόμενης τῆς Φρυγνῆς ἐπὶ ἀσεθείᾳ ὁ συνήγορος αὐτῆς Ὑπερίδης, βλέπων τοὺς δικαστὰς εἰς τὴν καταψήφισιν ἀποκλίνοντας, παρήγαγεν αὐτὴν εἰς τὸ μέσον καὶ τὸν χιτῶνα περιρρίψας, τα γυνὴ αὐτῆς ἐπέδειξε στέρνα (Ἀθην. XIII. 590, 691). Ἦν δ' ἐξόχως ὠραία ἡ Φρυγὴ γυνὴ ἐρωμένη. Ὡς ὁ Ἀθῆναίος ἀναφέρει, ἐν τῇ πενήντῃ τῶν Ἑλευσινίων, τὰ ἱμάτια ἀποτίθημένη καὶ τὰς κόμας λύσσα εἰσῆλθεν εἰς τὴν θάλασσαν. Ταύτην ἰδὼν ὁ Ἀπελλῆς ἐγραψε τὴν ἀνὰ θυμὸν Ἀφροδίτην, ὁ δὲ Προξίτελης ἐρῶν αὐτὴν ἐπλάσεν ἅπ' αὐτῆς τὴν Κνιδίαν Ἀφροδίτην, ἐπὶ δὲ τῆς βάσεως τοῦ Ἑρμῆος ὑπεγράψατο «Προξίτελης, ὃν ἐπάσχε, διηκριβώσαν ἑρωτὰ· εἰς ἱλίας ἑλκῶν ἀργέτουον κραδίης. Φρόνη μισθὸν ἐμοῖο διδοὺς ἐμέ, Φίλτρα δὲ βαλλὼν εὖ» ἐπ' ἀπιστίων, ἀλλ' ἀνευξόμενος. Τὸ τοιοῦτον εἰ δικαστὰ ἰδόντες ἀπαράμιλλον κάλλος, ἀπέ-

λυσαν τὴν κατηγορουμένην, ὅπερ ἀποδεικνύει ὅτι οὗτοι ἦσαν ἡλιασταί, καὶ οὐχὶ ἀρεσπαγίται, ἐνώπιον τῶν ὁσίων, ὡς γνωστὸν, ἀπηγορεύετο αὐστηρῶς πᾶς ἐκτὸς τοῦ θέματος λόγος καὶ παν ῥητορικὸν σχῆμα, ἵνα μὴ οὗτοι διαστρέφονται εἰς ὁργὴν παραγόμενοι ἢ φθόνον ἢ ἔλεον. Ἐκ τοῦ ἐναντίου δὲ ἄλλα παραδείγματα ἀσεβείας δικῶν συνηγοροῦσιν ὑπὲρ τῆς ἀρμοδιότητος τοῦ Ἀρείου πάγου. Ὁ Δημοσθένης ἐν τῇ κατὰ Νεαίρας (§ 86, 1874) ἀναφέρει ὅτι ἡ εἰς Ἀρείου πάγου βουλὴ ἐξημίωτε τὴν ἄρχοντα Θεογένη διὰ προστίμου, διότι ἡ σύζυγος αὐτοῦ ξένη εὖσα καὶ μὴ ἄγνη, ἔθυσεν τὰ ἅρρητα ἱερὰ παρὰ τὰ νενομισμένα. Κατὰ Διογένην τὸν Λαέρτιον τοῦ φιλοσόφου Σιλλωνίου εἰπόντος ὅτι ἡ Ἀθηνᾶ δὲν ἦτο Θεός, οἱ Ἀρεσπαγίται διέταξαν αὐτὸν παραχρῆμα νὰ εἰέλθῃ τῆς πόλεως. (Διογ. Λαερ. XIII 116). Ἐπίσης ὁ Θεόδωρος ἐνεκα τῶν θρησκευτικῶν αὐτοῦ δοξασιῶν ἐκινδύνευσε νὰ ἀναχθῇ εἰς τὸν Ἀρείον πάγον, ἂν μὴ ἔσωζεν αὐτὸν Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς. (Διογ. Λαερτ. VIII, 101). Διὰ τοῦτο ὁ Platner ποιεῖται τὴν ἐξῆς διαστολὴν· ἐσάκις τὸ ἀδίκημα τῆς ἀσεβείας εἶχε καὶ κοινωνικὸν χαρακτῆρα, ὅποιον ἦτο τὸ εἰς τὸν Συναράτην ἀποδιδόμενον, ὅτι δηλ. διεσθίρει τοὺς νέους, εἰσάγων κινεῖα δαιμόνια ἢ γραφεὶ ἀσεβείας ὑλήγεται εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῆς Ἡλιασίας. ὁσάκις δὲ ἡ γραφὴ περιωρίζεται εἰς μόνον τὴν ἱκανοποίησιν τῆς προσδληθείσης θεότητος, ἀρμόδιοι ἦσαν οἱ Ἀρεσπαγίται. Ὁ δὲ Meier ὑποβάλλει τὴν γνώμην ὅτι ἡ γραφὴ ἀσεβείας ὑπήγεται τὸ κατ' ἀρχὰς εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῆς εἰς Ἀρείου πάγου βουλῆς, ἀφ' οὗ ὅμως ἀπώλεσεν αὐτὴ τὰς προνομίας αὐτῆς διὰ τοῦ ψηφίσματος καὶ Ἰεράλτου, ἀρμόδιοι δικασταὶ ἦσαν καὶ μετὰ τοὺς Τριακοντα οἱ Ἡλιασταί. Αἱ γνώμαι ὅμως αὗται δὲν ὑποστηρίζονται δεόντως ὑπὸ τῶν πηγῶν. Ἐκ τῆς περιστάσεως περὶ τοῦ σφακοῦ ἀπολογίας τοῦ Λυσίου γινώσκουμεν ἀναμφισβητήτως ὅτι ὁ βλάπτων ἢ καταστρέφων τὰς ἀφιερωμένας τῇ Ἀθηνᾷ δημοσίας ἐλπίδας (μορίας), ἐδικάζετο ἐνώπιον τῶν ἀρεσπαγιτῶν καὶ ἐτιμωρεῖτο διὰ φυγῆς καὶ δημεύσεως. Ἐκ δὲ τῶν ἄλλων γνωστῶν ἡμῖν κατηγοριῶν ἀσεβείας, ὧν ἀνωτέρω ἐμνημονεύσαμεν τινάς, προκύπτει μᾶλλον ὅτι κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους τακτικαὶ δικασταὶ ἦσαν οἱ Ἡλιασταί καὶ ὅτι οἱ Ἀρεσπαγίται δυνάμει μόνον τῆς ἐποπτείας, ἣν εἶχον ἐφ' ἀπάσης τῆς πολιτείας, αὐτεπαγγέλτως κατεδίωκον τοὺς ἀσεβοῦντας καὶ ἐπέβαλλον αὐτοῖς ἐλαφροὺς ποινὰς ἢ προστίμου.

Πλὴν τῆς ἐγέρσεως τῆς γραφῆς ἀσεβείας ἢ καταδίκης τοῦ ἀδικήματος τούτου ἀδύνατον νὰ γίνη δι' ἁ π α γ ῶ ῃς, ἐ ν δ ε ἰ ῖ ε ω ς καὶ εἰ α γ γ ε λ ῖ α ς, περὶ ὧν ὁρ. ἐν τοῖς εἰδικαῖς ἀρθροῖς. Αἱ δὲ φράσεις τοῦ Δημοσθένους ἐν τῇ κατ' Ἀνδοτίωνος ἐδικάζεσθαι πρὸς

Εὐμολπίδας» καὶ «φράζειν πρὸς τὸν βασιλέα» ἐμφαίνονται δύο ἑτερα εἰδη διαδικασίας, δυσκόλως δύνανται νὰ ἐρμηνευθῶσι. Τὰς φράσεις ταύτας ἐπιξηγῶν ὁ σχολιαστὴς τοῦ Δημοσθένους, ὅπως ἡμαρτημένως λέγει ὅτι ὁ ἄρχων βασιλεὺς εἰσήγε τὰς τῆς ἀσεβείας γραφεὺς πρὸς τοὺς Εὐμολπίδας.

Π ο ι ν α ῖ. — Ὁ ἐν τῇ δικαστηρίῳ ἀγῶν προκείμενος περὶ ἀσεβείας κατὰ γενικὸν κανόνα ἦν τιμητὸς πλὴν ὁρισμένων περιπτώσεων, καὶ ὅς ἡ ποινὴ ἐπέβαλλετο ὑπὸ τοῦ νόμου, κατεγινώσκετο δὲ θάνατος, φυγὴ, δήμευσις καὶ πρόστιμον. Ὡς πρὸς τὰς συνεπείας, εἰς ἃς ὑπέκειτο ὁ κατηγορῶν καὶ μὴ μεταλαμβάνων τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων τῶν δικαστῶν διαφαινοῦσιν αἱ πηγαί. Κατὰ Πολυδεύκη ὁ τῆς ἀσεβείας γραψάμενος καὶ μὴ ἔλων ἐθανοτότου· ἄλλ' ἡ τοιαύτη ποινὴ φαίνεται ἀπίθανος· ὁ δὲ Ἀνδοτίδης ἐν τῇ περὶ μυστηρίων λέγει, ὅτι οὗτος ἡτιμωρτο καὶ δὲν ἦτο πλέον ἐπιτετραμμένον αὐτῷ νὰ εἰσέρχεται εἰς τὰ ἱερὰ τῶν θεῶν. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ὁ ἀποτυγχάνων κατηγορῶς ὑπεχρεοῦτο εἰς τὴν καταστολὴν χυλοδράχμου προστίμου. (Βι β λ ι ο γ ρ. Schoemann, Griech. Alterth. 1.3 ἐκδ. σελ. 528.—Meier, Attisch. Process κλ. 305. Platner, Process und Klagen II σελ. 116). [Ἀχ. Ἀγ.]

Ἀσειρον ἱστῖον—τὸ ἱστῖον τὸ μὴ ἔχον σειράν (μοῖβαν). ἢ καὶ τὸ μὴ ἔχον δεξιμένην σειράν. [ΠΚ.]

Ἀσεκὶ Σουλτάνα. Βλ. Χασεκί.

Ἀσερδαῆτζάν ἢ Ἀ δ ε ρ β α ῖ τ σ χ ἄ ν, ἦται «Γῆ τοῦ Πυρός» (Ἀρμεν. Ἀδερδαεκάν). Ἡ βορειοδυτικωτάτη ἐπαρχία τῆς Περσικῆς Ἀρμενίας, καὶ ἡ πλουσιωτάτη ἐμπορικὴ καὶ βιομ. χώρα τῆς Περσίας. Εἶναι ὁρεινὴ γῶρα ἔχουσα ἐμβαδὸν 104 840 τ.χμ. καὶ 1200—1500 μ. ὕψ. Διατέμενεται ὑπὸ ὁρίων, ὧν ὑψηλότερον τὸ Σαβαλάν—Δάγ (4 813 μ.). Αἱ μεταξὺ τῶν ὁρίων μεγάλαι ἐκτάσεις εἶναι σπάνιαι· ἡ σημαντικωτέρα αὐτῶν εἶναι ἡ τῆς λίμνης Οὐρμίας. Τὸ ἔδαφος τῶν πεδιάδων τῆς εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον ἀλατῶδες. Πικράγει διάφορα εἶδη σιτηρῶν, εὐχύμους καρπούς καὶ ἀξίους λόγου οἶνους Ζῶα δ' ἔχει βίας, ἵππους, λύκους, ἀλώπεκας, φρσιανούς κλπ. Οἱ κάτοικοι ὑπολογίζονται εἰς ἓν ἑκατομ. εἶναι δὲ πρὸς Δ. τῆς λίμνης Κορδὸν, καὶ εἰς τὰς χαμηλὰς χώρας τουρκικῆς καταγωγῆς. Ἐπικρατοῦσα γλῶσσα εἶναι ἡ τουρκικὴ. Ἐν δὲ τοῖς ΒΔ μέρει λαλεῖται ἡ Ἀρμενικὴ.—Κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἡ Ἀ. ἦτο τὸ βορειοδυτικώτατον μέρος τῆς Μηδίας. Ἀπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου τοῦ Μ. διεκρίνετο, ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἀ τ ρ ο π α τ η ν ῆ τῆς ΝΑ. Μεγάλης Μηδίας. [Π.Π.]

Ἀσερλέβεν (Aschersleben). Πόλις τῆς τοπαρχίας Μαγδεβούργου τῆς πρωσικῆς Σαξονίας, ἔχουσα γεωργικὰν, βιομηχανίαν καὶ

21 519 κατ. (1885).—Ο νομὸς Α. ἔχει ἐμβαδὸν 450 τχμ. καὶ 74 813 κατ. [Π.Π.]

Ἀσεταλδεΰδιον ἰδ. Ἀλδεΰδιον.

Ἀσετόνιον (Χημ.) (acetone) ἢ καὶ δ-ξόνιον ὀργανικὴ ἑνώσις παραγχομένη κατὰ τὴν ξηραν ἀπόσταξιν ὀξέως βαρίου. Ἀσέστιου ἢ Μολύβδου καὶ εἰρσιζόμενον εἰς τὰ προϊόντα τῆς ξηρᾶς ἀποστάξεως τῶν ξυλῶν. Τὸ Α. ἦτο πρὸ τριῶν αἰῶνων γνωστὸν ὑπὸ διαφόρα ὀνόματα ὡς πνεῦμα τοῦ ὄξους, μεσιταλικόν πνεῦμα, μεσιτυλοδροξείδιον καὶ τέλος νῦν διμεθυλοκετόνιον· τὸ Α. ἔχον τὸν τύπον C_3H_6O ἵνε δι-αυγές, ἄχρουν, εὐκίνητον, καύσιμον, βρευστόν, ἔχον ἰδιαίτους αἰθερίαν ὀσμὴν, εἶδ. βάρος 0, 814 καὶ ζεογόνον βαθμὴν 56° ἀπαντᾷ καὶ ἐν τοῖς κύροις τῶν ἐκ σακχαρώδους διαδότου πασχόντων ἵνε εὐανάφλεκτον, διαλύει δὲ λίπη, ῥητίνας καὶ βαμβάκοπυρίτιδα· μετὰ χλωρίου σχηματίζει προϊόντα ἀντικαταστάσεως ὑπ' ὁξειδωτικῶν μέσων μεταβάλλεται εἰς δξείκον καὶ μυρμηκικὸν δξῦ. Δι' Ὑδρογόνου ἐν τῇ γεν-νάσει γίνεται ἱσοπροπυλόπνευμα κτλ. [Ο.Α.Ρ.]

Ἀσετυλένιον, βλ. Ὁξυλένιον.

Ἀσετύλιον (Χημ.) ἀσετεξύλιον, ἐθύ-λιον ἢ καὶ δξύλιον ἵνε ὑποθετικὸν σῶμα θεω-ρούμενον ὡς μονατομικὴ ρίζα τοῦ δξέικου ὁ-ξέος καὶ σειράς ἄλλων ἐνώσεων· ὁ τύπος αὐ-τοῦ ἵνε CH_3CO · παράγωγα τοῦτον ἵνε π.χ. τὸ ἀσετυλικὸν ἦτοι δξείκον δξῦ CH_3COOH , τὸ χλωριασετύλιον CH_3COCl τὸ αμιδοξείκον δξῦ ἢ γλυκόκολλα CH_3NH_2COOH κτλ. [Ο.Α.Ρ.]

Ἀσιγέ, ἐξοχος ποιήτρια, συγκαταλεγ-μένη ἐν τῇ πρώτῃ τάξει τῶν γυναικῶν ὅσαι ἐδόξαν τὴν ἀραβικὴν φιλολογίαν. Τὰ ποιή-ματα τῆς Ἀσιγῆς ἀπεστοματίζοντο ὑπὸ τῶν ἐ-μοφύλων καὶ ἐθεωροῦντο ὡς ὑπογραμμὸς τῶν ἐχόντων τὸ χάρισμα τῆς ποίησεως. Ἐγεννήθη τῷ 894 καὶ ἐζητεν ἐτὶ 10 [Ι.Π.Μ.]

Ἀσηκρήτης (ἡ-ή τ ης). Παρὰ τὸ λατίν. Asecretis. Οὕτως ἐκαλεῖτο παρὰ Βυζαντινοῖς ὁ τῶν ἀπορρήτων τοῦ βασιλέως γραμματεὺς· ἐξ οὗ καὶ τὸ σύνθετον Πρωτασηκρήτης (ἡ-ήτης), οὗ ἡ σημασία αὐτόδηλος. [Ι.Σ.]

Ἀσημόχορτον (Βοτ.) κοινὴ ὀνομα-σία τοῦ *Polygonum maritimum* L. ἐν χορφαῖς παρὰ τῷ λαῷ εἰς διουρητικὸν καὶ λιθόθρυπτικόν. [Θ.Χ.]

Ἀσηπτόλιον (Φαρμακολ.) Aseptol (Συνώνυμ. Ἀσηπτέλιον. Ὁρθοσουλφονικὸν δξῦ φαινολίου.) $H^4COH.SO^2.OH$. Ὑγρὸν ἰξώδες, ὑπέρυθρον, ὡς ἀπὸ φαινικοῦ δξέος ἀ-σθενῆς ἀπόζον, μιγνύμενον ἐν πάσῃ ἀναλογία μεθ' ὕδατος, οἰνοπνεύματος καὶ γλυκερίνης. Ἐχει, ὡς λέγουσι, τὰς ἀντισηπτικὰς ιδιότη-τας τοῦ φαινικοῦ καὶ ἰτευλικοῦ δξέος εἰς ἀντι-κατάστασιν τῶν ἐπιδίων προυτάθη ὡς στερού-μενον τῶν ἐρεθιστικῶν καὶ τοξικῶν ιδιοτήτων

τῶν οὐσιῶν τούτων. Συνιστᾶται πρὸς τὰς ἐν τῇ κάτω κοιλίᾳ ἐνεργουμένας ἐγχερίσεις καὶ ἐν τῇ ὀρθολομολογίᾳ. [Β.Π.]

Ἀσηψίνη (Φαρμακολ.) Asepsinum ἢ Antiseptinum. Parabromacetanilid. (Συνώνυμ. Ἀντισηπτίνη) $C_6H_4Br.NH_2.CH_3CO$. Ἀχρὸς πρισματικοὶ κρυσταλλοί, μόλις διαλυτοὶ ἐν οἶνοπνεύματι, ἀδιαλυτοὶ ἐν ὕδατι. Συνιστᾶται ὡς ἀποσηπτικόν. [Β.Π.]

Ἀσθένεσσις, βλ. Νέσοι, Ὑγειονομικά.

Ἀσθενωτικά (Φαρμακολ.) De- bilitants. Καλοῦνται οὕτως ἐν τῇ θεραπευ-τικῇ διαφόρα ὑγεινὰ ἢ φαρμακευτικὰ μέσα διὰ τῆς χρήσεως τῶν ὅποιων ἐλαττοῦται ἡ μυικὴ δύναμις καὶ ἡ ζωικὴ ἐνέργεια (δίαιτα, ἀντι-φλογιστικά, ἀραιωτικά κλ.). [Β.Π.]

Ἀσθμα. Καλεῖται οὕτω νόσος χαρακτη-ριζομένη ὑπὸ παροξυσμῶν δυσπνοίας, οἵτινες ἐπερχονται κατὰ διχλεῖσματα ἄλλοτε ἄλλα, κατὰ τὰ ὅποια οἱ ἀσθεῖς φαίνονται ἐντελῶς ὑγιεῖς. Τὸ Α. εἶνε μία τῶν ἐκδηλώσεων τῆς ἀρθριτικῆς διαθέσεως διὸ βλέπομεν αὐτὸ κλη-ρονικόν, παρ' ἀνθρώποις ὧν οἱ γεννητοὶ ἢ οἱ πατέρες ἐπάσχον βρευματισμούς, ψευμια-σιν, πιδάγραν κτλ. Ἡ φύσις ὅμως τῆς νόσου εἶνε καθαρῶς νευρικὴ, ὅπως ἀποδεικνύει μὲν ὁ παροξυσμὸς, βίβαιοι δὲ ἡ νεκροψία, ἥτις οὐδε-μιαν ἀλλοίωσιν δεῖκνυσι· πλὴν βρογχιτιδὸς ἢ ἐμψυήματος, ἐπιφαίνονμένων τοῦ παροξυσμοῦ. Τὸ Α. συνήθεστον φαίνεται τὸ πρῶτον κατὰ τὴν ἀκμὴν τῆς ἡλικίας. Οἱ δὲ παροξυσμοὶ γινώ-ριζουσιν προάσσεις ποικίλας, ὡς μεταλλαγτὴν καιροῦ, ἡλικίας σιγαινήσεως, αἰσθητικῶν οὐσιῶν· ἐπέρχονται δὲ συνήθεστον τὴν νύκτα. Ἐνῷ ἡσυχάζει ὁ ἄρρωστος, αἰφνης αἰσθάνεται αἰσθητὰς συσφιγξέως κατὰ τὸν λαι-μὸν καὶ τὸ στήθον, καὶ ἀναγκῆν νὰ εἰσαγάγῃ ἐν τῇ στήθει ἀέρα. Ζητεῖ νὰ ἐκτελέσῃ τοῦτο, ἀλλ' οἱ ἀναπνευστικοὶ μῦς οὐδὲν ἰσχύουσιν· κάμπτεται, συστρέφεται, σπντίζει τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ προστύχοντος ἐρείσματος· ἐνταῖναι τὰς δυνάμεις, τὸ πρόσωπον καθίσταται ἐρυθρόν, κυανωτικόν, οἱ ὀφθαλμοὶ προσεξερχόμενοι τῶν κογχύων, αἱ φλέβες ζωγραφίζονται ἐξοιδανόμε-ναι, καὶ τέλος μόλις καὶ μετὰ βίας καταρ-θῇ νὰ εἰσαγάγῃ ὀλίγον ἀέρα εἰς τοὺς πνεύ-μονας, ἐνῷ ἡ μὲν ἐπίκρουσις εἶνε φυσικὴ, διὰ δὲ τῆς ἀκροστέως μόνον ῥόγχιι τινὲς συρίζον-τες ἀκούονται, καὶ ὁ σφυγμὸς ἐλαττωτὰ ἐπι-ταρύνεται. Μετὰ τοῦτο ἡ ἐκπνοὴ ἐργεταὶ βρα-δεῖα καὶ αὕτη καὶ συρίζουσα, πολλὰκις δὲ παρακολουθεῖται ὑπὸ βρυγῶς ξηρᾶς ἢ ὑπὸ ἰξώ-δων ἀποχρέψεων. Αἱ παρόμοιαι ἀναπνοαὶ ἐπαναλαμβάνονται ἐπὶ μακρότερον, ἢ βραχύ-τερον χρόνον, καὶ τέλος ὁ παροξυσμὸς λήγει ἡσυχῶς ἢ ἀποτόμως, οἱ δὲ ἄρρωστοι ἀποχρέμ-πτονται ἢ ἐξερμεῖσιν ὕλας γλοιώδεις ἢ οὐροῦ-σιν ἄφθονον, μεθ' ὅ αἰσθάνονται εὐφορίαν, καὶ μετ' ὀλίγον ἐτι φέρονται ὑγιεῖς ὡς καὶ πρὶν.—

Ἡ θεραπεία συνίσταται: εἰς προφύλαξιν καθ' ἣν ἀνάγκη νὰ ἀποφεύγῃσιν οἱ ἀρρώστοι ὅσα συντείνουσιν εἰς πρόκλησιν τοῦ παρ' ἑαυτοῦ εἰς χορήγησιν τῶν κατὰ τῆς διαθέσεως, ὡδισύγῃ καλίου καὶ ἀρσενικοῦ, καὶ τῶν διεσπαστικῶν καὶ ἀρσενικοῦ ὑδάτων, πολλάκις δὲ καὶ τῶν θειούχων· ἐπὶ δὲ παρ' ἑαυτοῦ χορηγοῦνται ἢ εὐδαίεια καὶ τὸ στρωμένιον ἰδίως εἰς εἰσπνοάς (σιγαρέτα), ἢ μορφήν εἰς ἐνέσεις. ἔπειτα τὰ ἐπισπαστικά, καὶ τέλος εἰς προσεκτικὴν εἰσπνοὴν ἢ τριτογενὲς αμυλικὸν νιτρίτης. [Γ.Β.]

Ἀσθμα ἢ ἐμφύσημα (Κτηνιατρ.) Ἀσθματικὸς ἵππος καλεῖται ἐκείνος ὅστις κατὰ τὴν ἡμέραν καὶ τὴν νύκτα παρουσιάζει σπυδαίαν παρέκκλισιν τοῦ φυσιολογικοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀναπνευστικῶν κινήσεων. Ὑγιής, ἐκτός ἵππος ἐν ἡμέρᾳ στάζει κατὰ μέσον ὄρον ἀριθμῶν 8 — 10 ἀναπνευστικὰς κινήσεις κατὰ τῶν λεπτῶν· εἰς ἐναντίας εἰς τὸν ἀσθματικὸν ὁ ἀριθμὸς οὗτος θύναται νὰ ἀνέλθῃ καὶ μέχρι 30 κατὰ πρῶτον λεπτόν· τοῦτο δὲ μᾶλλον ἐξαρτάται ἐκ τῆς ὁργανικῆς παθώσεως ἐξ ἧς προέρχεται ἡ ἀσθματικὴ αὐτὴ κατὰστασις τοῦ ζώου, ἐν δὲλονότι ἡ παθῆσις ἔχει ὡς αἰτίαν κυκλοφορικὴν, πνευμονικὴν ἢ νευρικὴν διατάραξιν. Ἵππος ὑγιής ἐκ μακρῶς καὶ ταχεύς πορείας ἐπιστρέφειν καὶ εἰς ἡμέραν ἐπαναφερόμενος μετὰ 15' λεπτὰ τῆς ὥρας δεῖται νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸν φυσιολογικὸν ἀριθμὸν τῶν ἀναπνευστικῶν κινήσεων· τοῦναντίον εἰς ἵππον ἀσθματικὸν ἡ ἐπάνοδος αὕτη εἶναι θυνάτη μόνον μετὰ ἡμισίαν ὥραν, ἐνίοτε δὲ καὶ μετὰ πλείονα ταύτης. Ἡ κτηνιατρικὴ δικαστικὴ τὴν ἀσθμα συγκαταλέγει μετὰ τῶν καλουμένων κ. κ. ρ. μ. ἐν ὧν παθώσεων τῶν ζώων, τῶν ἀκρουσῶν δηλαδὴ ἅμα τῇ ἀσφαλεῖ αὐτῶν διαγνώσει τὰς περὶ ἀγοραπωλησίας συμφωνίας. [Γ.Ν.Π.]

Ἀσία. Ἡ μεγίστη τῶν ἡπείρων τοῦ ἀρχαίου κόσμου, τὸ τρίτον τῆς γῆνης σφαίρας, ἡ κοίτις τοῦ ἀνθρωπίνου γένους καὶ ἡ χώρα τῶν ἀρχαιοτάτων ἱστορικῶν παραδόσεων. Ἐκτείνεται ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου Τσελγιστικίν (πλ. 77° 30' Β), ἄχρι τοῦ ἀκρωτ. Βουρού (πλ. 1° 23' Β), καὶ ἀπὸ τοῦ ἀκρωτ. Βαβὰ, ἐπὶ τῆς Δ. ἀκτῆς τῆς Μ. Ἀ. (μῆκ. 26° 4' Δ. Γρήν), ἄχρι τοῦ κατὰ τὴν Β. ἄκρην τῆς Σιβηρίας Ἀνατολικῷ Ἀκρωτηρίῳ (μῆκ. 190 16' Δ. Γρήν). Τὸ ἐμβαδὸν αὐτῆς εἶναι 41,441,000 τ.μ. καὶ μετὰ τῶν εἰς αὐτὴν ἀνηκουσῶν νήσων 41,572,250 τ.μ. Αἱ τρεῖς αὐτῆς πλευραὶ βρέχονται ὑπὸ τοῦ Ὠκεανοῦ, ἐνῷ ἡ τετάρτη ἐνοῦται. τὴν μετὰ τῆς Εὐρώπης, τὴν δὲ μετὰ τῆς Ἀφρικῆς. Τὸ μῆκος τῶν ἀκτῶν αὐτῆς εἶναι 82,300 χμ. ὧν 15,900 ἀνῆκουσιν εἰς τὴν Π. Παγωμένην Θάλασσαν, 27,300 εἰς τὸν Εἰρηνικὸν Ὠκεανόν, 33,600 εἰς τὸν Ἰνδικόν Ὠκεανόν καὶ 5,500 εἰς τὴν Μεσόγειον καὶ τὸν Εὐξείνιον. Ἡ Β. Παγωμένη Θάλασσα καὶ ὁ Εἰρηνικὸς καὶ

Ἰνδικὸς Ὠκεανὸς ὁρίζουσιν αὐτὴν πρὸς Β. Δ. καὶ Ν., ἡ δὲ Μεσόγειος πρὸς Δ. ἐν μέρει. Χωρίζεται ἀπὸ τῆς Ἀφρικῆς διὰ τῆς Ἐρυθρᾶς, ἐνομένης μετ' αὐτῆς διὰ τοῦ Ἰσθμοῦ τοῦ Σουέζ (πλάτος 145 χμ.) ἀπὸ δὲ τῆς Ἀμερικῆς διὰ τοῦ Κερίγγειου πελάγους (πλ. 11 χμ.)· ἐνῷ ἐνοῦται μετὰ τῆς Εὐρώπης διὰ τῆς μετὰ τὴν Κασπίας καὶ Μέλανος Κόλπου ταινίας (μῆκος 2700 χμ.)· πολυαριθμοὶ δὲ νῆσοι σχηματίζουσιν οὕτως εἰπεῖν γέφυραν μετὰ τὴν αὐτῆς καὶ τῆς αὐστραλιακῆς ἡπείρου. Ἡ κεντρικὴ αὐτῆς μᾶλλον ἔχει τὸ σχῆμα τραπέζιου, μεθ' οὗ ἐνοῦται πρὸς Δ. χωρίζομένη ἀπὸ τῆς Εὐρώπης διὰ τοῦ Βοσπόρου καὶ τοῦ Ἑλλησπόντου, μετὰ τὸν Εὐξείνιον καὶ τῆς Ἀνατολικῆς Θαλάσσης, ἡ χερσόνησος τῆς Μικρασίας μετὰ τῶν Σποράδων πρὸς Δ. καὶ τῆς Κύπρου πρὸς τὴν Ν. αὐτῆς ἀκτὴν· καὶ πρὸς Ν. τριπλῇ διάρθρωσις μετὰ τῶν δύο θαλάσσιων τῆς Ἰνδικῆς καὶ τῆς Μεσογείου. Ἐὰν δύο ταῦτα πικραρτήματα οὕτως εἰπεῖν τῆς μεγάλης ἡπείρου ἔχουσιν ἐμβαδὸν 9,996,400 τ.μ.

Ὅρεογραφία. Ἡ Δ. ἔχει τὰ ὑψηλότερα ὄρη τῆς γῆς καὶ τὰ μέγιστα βαθυπέδια. Ἡ ἐσωτερικὴ ὑψηλὴ ζώνη διαιρεῖται εἰς δύο μάζας· τὸ ὑψιπέδιον τῆς Α. καὶ τὸ ὑψιπέδιον τῆς Δ. Ἀσίας, ἐνοόμενα διὰ τραχεύς καὶ χιονοσκεπὲς ὄρεοσθμοῦ, τὸ Ἰνδοῦ-Κούσχ. Τὸ ὑψιπέδιον τῆς Α. κατέχει ἐμβαδὸν ὑπερβαίνειν σύμπασαν τὴν Εὐρώπην κατὰ τὰ δύο τρίτα. Εἰς αὐτὴ ἀνήκει ἡ 2450 χμ. ἔχουσα μῆκος σειρά τῶν Ἰμαλαίων, ὧν ἡ μέση κτεῖς ἔχει ὕψος 5220 μ. καὶ αἱ κορυφαὶ 6300—8470 μ. καὶ ὧν ἡ ὑψηλότετῃ κορυφῇ «Γαουρίζάγκαρ» εἶναι τὸ ὑψηλότερον ὄρος τῆς γῆς (8840 μ.). Παράλληλως τῶν Ἰμαλαίων, καὶ ἀπὸ τοῦ Δ. Β. πρὸς τὸ Α. Ν. Δ. μέρος ἐκτείνεται ὡς Β. πρὸς ἀκτῆς τοῦ Ἰνδοῦ-Κούσχ, ἡ ἄλυσις τοῦ Καρακορούμ, ἧς ἡ μεσότης διόδος ἔχει ὕψος 5180 μ. καὶ ἐν ἧ εὐρίσκεται τὸ δευτέρον κατὰ τὸ ὕψος ὄρος τῆς γῆς, τὸ Δαπσάγγ, (8619 μ.). Αἱ τὴν ὑψηλὸν φαίνεται πρὸς Α. τῶν Ἰμαλαίων τὸ ἄγριον Σινοῦ-Σχάν, μὴ καλῶς ἐστὶ γνωστὸν. Ἐν τῇ σινηκῇ ὄρεινῃ χώρᾳ, ἐξέχουσι τὰ ὄρη Νάν-Λίγγ καὶ Πέ-Λίγγ. Ἦσαν ὑψηλά, ἀλλὰ μείζονα ἔχοντα τὴν βάσιν, εἶναι τὰ ὑπὸ τῶν λιμνολεκάνων τῆς Βαϊκάλ καὶ Σαϊνάν εἰς τρία συμπλέγματα διαιρούμενα ὄρη, τὰ γνωστὰ ὑπὸ τὸ γενικὸν ὄνομα τῆς Δαυριακῆς ὄρεινῆς χώρας, εἰς ἣν ἀνήκει τὸ σύστημα τῶν Ἀλταϊκῶν ὄρειων, καὶ τὰ ὄρη τοῦ Δζογγάρ, ἅτινα πρὸς Ν. διὰ τῶν ὄρειων Παρμιρ ἐνοῦται μετὰ τοῦ Καρακορούμ, τοῦ Μουστὰγ καὶ τοῦ Ἰνδοῦ-Κούσχ. Τὰ ὄρη Παμὶρ ἀποτελοῦσι τὴν Δ. σπειραν τοῦ ὑψιπέδιου καὶ κατὰ τὴν Β. αὐτῶν κλιτὸν ἐνοῦται μετὰ τῶν ὑψιπέδων τῆς τουρκιστανικῆς ὄρεινῆς χώρας. Ἡ ἐσωτερικὴ ἐπίπεδος χώρα περιλείπεται σχεδὸν πανταχόθεν πρὸς Ν. ὑπὸ τοῦ Κουέν-Λούν, οὗ ἡ διόδος ἔχει ὕψος 5200 μ.

καὶ ἡ κορυφή 6660 μ. πρὸς Β ὑπὸ τοῦ Τ'ιάν-
Σάν (Οὐρχνίου Ὄρους) μετὰ τοῦ 7300 μ. ὕψος
ἔχοντος Χαν-Τεγγρι. Τὸ ἐντεῦθεν ἐκτείνε-
ται βυθιπέδιον συναρρῶν: πρὸς Ν μετὰ τῶν
3250—4870 μ. ὕψων κυλαδὸν τοῦ Θιδέτ
καὶ ἀποτελεῖ ἐν τῇ χώρᾳ τοῦ Ταρίμ τὴν Ἀνώ
Ταταριαν: πρὸς Β μετὰ τῆς Δουγγάρας καὶ
πρὸς Δ μετὰ τῆς Μογγολίας, χώρας ἐπιπέ-
δου, ἔχουσης ὕψος 1200—1900 μ. καὶ ἥτις
περικλείει τὴν 600—900 μ. ὕψος καὶ ἀπὸ
Β πρὸς Ν 550 χμ. μήκος ἔχουσαν ἐρχομένην τοῦ
Σάμο ἢ Γέβι.

Μικρότερον κατὰ τε τὴν βάσιν καὶ τὸ ὕψος
εἶναι τὸ ὑψιπέδιον τῆς Δυτ. Ἀσίας, περιλαμ-
βάνον τὸ ὁροπέδιον τοῦ Ἰράν, τὴν Μηδο-αρμε-
νικὴν ὄρεινὴν χώραν καὶ τὸ ὑψιπέδιον τῆς Μι-
κρᾶσις. Τὸ ὁροπέδιον τοῦ Ἰράν ἔχει ὕψος πρὸς
Δ. 1500 μ. πρὸς Δ. 1200 μ. καὶ ἐν τῷ μέσῳ
300—560 μ. Εἰς αὐτὸ ἀνέχουσιν αἱ πρὸς Α.
ἀπόκρημνισμοί καὶ ὑψηλαὶ ἀλύσεις τῶν ὄρων Σου-
λιμάν καὶ Βραχού μετὰ τοῦ 3010 μ. ὕψους
Τούχ-Ἰ-Σουλιμάν πρὸς Β. πρὸς Ν. τὰ ἄγρια
ἄνδρα τοῦ Βελουχιστάν καὶ τοῦ Φαρσιστάν
καὶ πρὸς Β. τὸ Ἐλδούρ μετὰ τοῦ 5669 μ. ὕ-
ψους ἡφαιστειοῦ Δεμαζένδ, μακρότερον δὲ
πρὸς Α. ἡ ὄρεινὴ χώρα τοῦ Χορᾶσάν, ἥτις διὰ
τῶν ὑψωμάτων τοῦ Παροπαμισοῦ ἐκτείνεται
ἄχρι τῆς ὄρεινῆς χώρας τοῦ Τουργιστάν καὶ
τοῦ Ἰνδοῦ-Κούσχ. Ἐν Ἀρμενίᾳ ἀπαντῶσι τὰ
Ἀραράτ (4912 μ.), ἐν δὲ τῇ Μικρᾷσι, τὸ
1200 μ. ὕψους Χατάν-Δάγ καὶ τὸ 4008 μ.
Ἐρδζιάς (Ἀρχίσις). Ἡ ὁροσειρὰ τῆς Ν.
ἀκτὸς καλεῖται γενικῶς Ταῦρος, καὶ φθάνει
εἰς ὕψος 3 250—3 570 μ. Κατὰ μήκος τῶν
πρὸς τὴν Εὐρώπην συνόρων ὑφίστανται τὰ Οὐ-
ραλῖα (1600 μ.) καὶ ἐπὶ τοῦ μεταξὺ Κα-
σπίας καὶ Εὐξείνου Ἰσθμοῦ ἡ ἀλύσις τοῦ Καυ-
κάσου, οὗ τὸ ὕψος φθάνει εἰς 3 250—3 270
μ. ἐν μέσῳ βαθεῖων κυλαδῶν καὶ γιγαντιῶν
ὄρων, οἷα τὰ «Ἐλδουρούς» (5 652 μ.), «Κο-
σταν-Τάου» (5 225 μ.), Δώκ-Τάου» (5 160
μ.) καὶ «Κασδέκ» (5 043 μ.). Ἐν δὲ τῇ Συ-
ρίᾳ αἱ ἀλύσεις τοῦ Ἀντιλιβάνου καὶ Λιβάνου
(3 066 μ.).

Ἰσθμὸς ὁ ὁρῶν. Ἡ Α. ἔχει μεγάλους
ποταμούς καὶ μεγάλας λίμνας. Ἡ Κασπία καὶ
ἡ λίμνη Ἀράλ εἶναι αἱ μέγισται τῶν στεπ-
πολιμνῶν τῆς γῆς. Ἡ πρώτη αὐτῶν ἔχει ἐπι-
φάνειαν 439 418 καὶ ἡ δευτέρα 66 898 τχμ.
Καὶ εἰς μὲν τὴν Α. χύνονται οἱ ποταμοὶ Ἰα-
ξάρτης καὶ Ὠξος, εἰς δὲ τὴν Κασπίαν ὁ Ἑμ-
βας, ὁ Οὐράλ, ὁ Βόλγας, ὁ Τερέκ καὶ ὁ Κουρά.
Ἐκ τῶν ἄλλων ποταμῶν αὐτῆς ἄξιοι λόγου
εἶναι οἱ Εὐφράτης καὶ Τίγρης, Γάγγης καὶ
Βραχμαπούρας, ὁ Ὑάγγ-τοῦ-Κιάγγ καὶ Χοάγγ
—Χό, ὁ Ἰνδὸς μετὰ τῶν παραποταμιῶν του, ὁ
ἐν Σιβηρίᾳ Ὁβ μετὰ τοῦ Ἰρτίσχ, Τοβόλ καὶ
Ἰσχίμ, ὁ Ἰενισέι μετὰ τοῦ Ἀνω καὶ Κάτω
Τουργούσκα κ. ἄλ. Ἐν Συρίᾳ, ὁ Ὀρόντης καὶ
ὁ Μαϊάνδρος, καὶ ἐν Παλαιστίνῃ ὁ Ἰορδάνης

Πλωταὶ διώρυχες εἶναι ἐν Κίνα, ἐν τῷ βασι-
λεῖω τοῦ Ἀνναμ καὶ ἐν Ἰνδίασι. Ἡ αὐτοκρα-
τορικὴ διώρυξ τῆς Κίνας εἶναι τεράστιον ὑ-
δραυλικὸν ἔργον. Καὶ ἐν τῷ ἀνεξαρτήτῳ
Τουργιστάν ὑπάρχουσιν ἄξιοι λόγου διώρυχες.

Ν ἡ σ ο ι. Ἡ Α. ἔχει πολλὰς καὶ μεγάλας
νῆτους. Τὸ πολύνησον τῆς Σουδάς εἶναι τὸ
μέγιστον τῶν γνωστῶν. Αἱ Ἰαπωνικαὶ νῆσοι, ἡ
Σουμάτρα, ἡ Βόρνεο, αἱ Φίλιππιναι, αἱ Λακ-
καδῖδαι καὶ Μαλδίβαι, αἱ Κελεβαι, αἱ Ἀνδα-
μάναι, ἡ Ἰάβα, ἡ Κεϋλάνη κτλ. ἀνήκουσιν εἰς
τὴν Α.

Π φ α ί σ τ ε ι α. Τὰ πλεῖστα καὶ κυριώ-
τερα εὐρίσκονται ἐν τῇ χερσονήσῳ τῆς Καμ-
ποστακίης καὶ ἐν τῷ Ἰαπωνικῷ συμπλεγματι.
Τὸ Κλουδτσερμκί, ἐν Καμπούστακι, εἶναι ἐν τῶν
σημαντικωτέρων τῆς γῆς. Τὸ δὲ Φουζίν-Ἰ-
άμα εἶναι τὸ μέγιστον τῆς Ἰαπωνίας.

Κ λ ι μ α κ α ἰ Π ρ ο ῖ ο ν τ α. Ἡ Α. ἐκτε-
νισμένη ἀπὸ τοῦ πολικοῦ κυκλῶ ἄχρι σχεδὸν
τοῦ Ἰσημερινοῦ ἔχει μέγιστην ποικιλίαν θερ-
μοκρασίας κατὰ τὰς διαφόρους αὐτῆς χώρας,
εὐδαμῶς ὅμως τοὺς ἀφορήτους καύσωνας τῆς
τροπικῆς ἐρήμου τῆς ἀφρικανικῆς ἡπείρου. Τὸ
τοῦ ΝΔ μέρος, μὴδ' αὐτῆς τῆς Ἀραβίας ἐ-
ξαιρουμένης, δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς εὐκρατον
ἐν τῇ ΝΑ. ὅμως μερὶς ἐπικρατοῦσιν οἱ μεγά-
λοι καύσωνες, ἐνῷ ἐν τῷ Β. ἐπικρατεῖ ὑπερ-
βολικὸν ψῦχος. Ἡ Η. Σιβηρία ἔχει ὀρυμνι-
στὰς χειμῶνας καὶ βραχύτατον θίερος. Ἡ γῆ
εἶναι διαρκῶς παγωμένη. Ἐν τοῖς περιχώροις
τοῦ Ἰενισέισκ τοῦ ψύχους εἶναι τόσον ὀρμητικόν
ὥστε ἀπὸ τοῦ 120 ὑπὸ τοῦ μηδενικοῦ. Ὑπὸ τὴν
θερμοκρασίαν ταύτην περὶ καὶ ζῶα καὶ ἄν-
θρωποι ἀποθνήσκουσιν, πηγνυμένον τοῦ αἵμα-
τος ἐν ταῖς φλεβίαις αὐτῶν. Ἐκεῖ ἡ βλάστησις
κατ' ἀνάγκην φθίνει καὶ ἡ ἀνάπτυξις τῶν δένδρων
εἶναι ἐλαχιστή. Σχίστοι, σημιδάς, κόμφοι, ἰ-
τέαι καὶ ἀρτικαὶ δαμασκηνεῖς εἶναι τὰ μόνα
δένδρα, ἅτινα ἀπαντῶσιν ἐκεῖ. Ὁ σίτος εἶναι
σχεδὸν ἄγνωστος. Νοτιώτερον, ὅπου τὰ ὄρη
εἶναι μεγαλειότερα, ἡ χώρα καλύπτεται ὑπὸ
ἐκτεταμένων δασῶν σημιδῶν, μελιῶν, πετιῶν,
ὧν εἶδος τι φθάνει εἰς ὕψος 56 μ. ταταρίκοι
δὲ σφένδαμνοι, ἀγρόκερασεῖς καὶ ἄλλα τινα
δένδρα ἐγγχώρια συμπληροῦσι τὴν βλάστησιν
τοῦ μέρους τούτου. Ἐκεῖ ἀπαντῶσι προσέτι
πολλὰ εἶδη γαντιανῆς καὶ ὠραίων ἀνθέων. Ὁ
σίτος καλλιεργεῖται εὐδαμῶς μόνον εἰς τὴν
μεσημβρινὴν Σιβηρίαν, ἥς τὰ ΝΑ. μέρη εἶναι
ἐκτάκτως εὐφορά. Ἡ ταταρικὴ γῶνι ἡμοιάζει
πρὸς τὴν τῆς Σιβηρίας, ἄλλως τε καὶ ἡ χλω-
ρίς αὐτῆς δὲν εἶναι ἀκριβῶς γνωστὴ. Αἱ πέ-
ρουνται πρὸς τὸ Β. μέρος τῶν χωρίζοντων τὴν
χώραν τῶν Ἰμαλαίων ἀπὸ τῶν δυτικῶς γιγαν-
τιῶν ὄρων διόδοι στεροῦνται σχεδὸν βλαστη-
σεως. Ἐν τούτοις, βλαστάνει καὶ ἐκεῖ ἀκρι-
βῶς τὸ σίλφιον, ἀποτελοῦν τὴν κυριωτέραν βο-
σκήν τῶν ποιμνίων. Εἰς τινα μέρη τῆς ὑπερι-

μαλαϊκής εκείνης χώρας ή ξηρασία είναι τόσο μεγάλη, ώστε τα πράγματα ούτε σήκονται, ούτε παρουσιάζονται, αλλά προϊόντος του χρόνου μεταβάλλονται εις κύνιν. Είς τα ασκητικά ιακμερίσματα της Περσίας και τος μεταξυ ταύτης και των Ινδιών χώρας ή φύσις δέν λαμβάνει έτι τόν τροπικόν χαρακτήρα, όστις είναι ό της πρὸς Ν. των Ιμαλαίων και πρὸς Δ. τοῦ Ινδοῦ χώρας. Η βλάστησις ἐκεῖ ὑπό πολλὰς ἐπὶφύσεις ἐμοιάζει πρὸς τὴν τῆς Εὐρώπης. Η συριακή ή λεγομένη ζιμνη, ή περιλαμβάνουσα τὸ πλείστον τῆς 'Ασιας. Τουρκίας και τὴν Β. 'Αραβίαν, δύναται νὰ κληθῇ μεσημεριανή ή ταταρική, διότι ὑποφέρει ἐκ τῆς ξηρασίας και τοῦ καύσιονος, ὡς ἐκείνη ὑποφέρει ἐκ τῆς ξηρασίας και τοῦ ψύχους. Κατὰ τὴν Δ. αὐτῆς ἐσχάτην ἐμοιάζει σχεδὸν κατὰ τὴν βλάστησιν πρὸς τὴν Β. 'Αφρικὴν και τὴν μεσημέρ. Εὐρώπην. Πρὸς Δ. δὲ παράγει φυτὰ μάλλον ἰνδικῶν χαρακτήρος. Μῆλα μέρος τῆς χώρας ταύτης διακρίνεται διὰ τὸ ἀσενδρον αὐτῆς και τὴν ανυδρίαν, φεγχομένης ὑπὸ καυστικωτάτου ἡλίου και στερουμένης ὕδατος. 'Αλλ' ἡ 'Ιμαλαϊκή χώρα, περιλαμβάνουσα και ὅλην σχεδὸν τὴν Β. Κίναν και τὴν Β. 'Ιαπωνίαν, παρουσιάζει ὅψιν ὅλως διάφορον. Πρὸς τὸ ἄνω μέρος δύο μόνον εἶδη φοινίκων απαντῶνται και τὰ βαμβοῦ είναι σπάνια και ἀσθενῆ. 'Αλλὰ κατὰ τὸ μέσον τῶν 'Ιμαλαίων, εἰς ὕψος 1500—2700 μ. ἀναπτύσσεται ἅπασι ἡ ὠραιότερη τῆς ἰνδικῆς γλωρίδος. 'Εκεῖ φύονται ὄρυς, συκομορέαι, πελέαι, ῥοδαί, αἰγολόχηματα, ἔμπετρα, βατράχια, γεράνια, ῥέσαι πορφυραί, ἀγριοκαμηλίαι κτλ. 'Ο σίτες φύεται ἐπὶ τῶν κορυφῶν και ἡ ἔρυζα κατὰ τὰς ὑπορείας τῶν ὄρων. 'Ο ἀραβόσιτος, ἡ κερχρος κτλ. αποτελοῦσι τὴν λεγομένην ἐσοδείαν των βρογιῶν, ὁ βάμβαξ εὐδοκίμει ἐν ταῖς πεδισίν. 'Εν τῇ ἰνδικῇ ζώνῃ περιλαμβάνονται πάσαι αἱ παράγουται καφε, ἰνδικόν, σακχαροκάλαμον και ἄλλα τροπικὰ εἶδη γῆραι. 'Εκεῖ παράγεται ὄρυζα, σῆσαμος, βόμβαξ, κάννιας, σακχαροκάλαμον, βανάναι, ἰνδικόν, ἀραβόσιτος, πέπερι κτλ. 'Εκεῖ φύεται και ἡ λεγόμενη ἰνδική συκῆ, ἧς οἱ κλάδοι ταπεινόμενοι φρίζοιτο και σχηματίζουσι στελέχη νέων δένδρων.—Η Μαλαϊκή ή λεγόμενη ζιμνη περιλαμβάνει τὰς νήσους, ὧν τὰ κέντρα κατέχονται ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ὑπὸ ἡφαίστειων. 'Ο χαρακτήρ τῆς ἐν τῇ ζώνῃ ταύτῃ γλωρίδος διαφέρει ὅλως τοῦ τῆς ἰνδικῆς. Η ἀτμόσφαιρα είναι πάντοτε ὑγρὰ και τὸ ἔδαφος καλλιεισμένον οὔτε ὑπὸ τῶν ἀνέμων, οὔτε ὑπὸ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων ξηραίνεται. 'Εκεῖ ὑπάρχουσι δάση φοινίκων, λεγομένων νίπα, και ἄλλων δένδρων ἐχόντων αἰγμηρά τὰ φύλλα, πρὸς δὲ μοσχόκαρυ, κινάμωμον, καμφοῦρ κτλ. και ἄλλα γινωστὰ εἰς τὴν φαρμακολογίαν δένδρα· τὰ ἀνοικτὰ μέρη ἔχουσι τὰ αὐτὰ και αἱ Ἰνδαί δέν-

δρα, ἐν οἷς διακρίνεται ὁ ἀρτόκαρπος, ἡ κίτρεα κτλ.

Ζῷονολογία. 'Εκ τῶν μαστοφόρων ἡ Δ. ἔχει πλείονα τῶν 120 εἰδῶν. 'Εν αὐτοῖς διακρίνονται: ἡ βακτριανὴ κάμηλος μετὰ δύο ὀδῶν, ὁ ἄγριος ἵππος ἡ ταρπαν, τὸ γιγατάρ, ἄτερον εἶδος ταχυτάτου ἵππου, πάμπολλα εἶδη βοῶν, ἀντιλόποι, κίτριναί αἰγες, πανθηρες, γαμανοῦλ, εἶδος γαλῆς, τίγρεις, κύνες, χρυσόλυκοι και λύκοι, αἰταικοὶ κριοὶ (αργαλί), αἰγαγροὶ, κυαναί αἰγες, κεράδες, ἐρομάδες, λέοντες, πίθηκοι, ὄναγροι, τάρανδοι, ἄλκι, ἀλώπεκες, ἄρκτοι, πολλὰ εἶδη σημοιρίων, σκίουροι, ἐλέφαντες, ῥινοκέρωτες, ἔλαφοι, λευκαὶ ἄρκτοι κτλ. 'Εκ τῶν πτηνῶν, ταῶνες, φασιανεῖ, ἰνδικαὶ ὄρνιθες, μέγιστοι γῦπες, ἀετοὶ, ἰερακες, γλαυκες, ψιττακοὶ, χρυσόπτερα κουρουνκού, μαλκοχας, βουβου, κέρακες, περιστέραι, κρυπτονοῦχα κτλ. 'Εκ τῶν ἐρπετῶν, ἡ Δ. τρέφει τὰ μέγιστα τῶν γνωστῶν: κροκοδείλους, τύθωνας, δηλητηριώδεις ὄφεις κτλ. 'Εκ τῶν ἰχθύων, πολυαριθμὰ εἶδη ζῶσιν ἐν τοῖς ὕδασι αὐτῆς. Τὸ περιφημότερον τῶν γλυκίων ὕδατιν εἶναι τὸ γούραμι, παρέχον τροφήν ὀδράν και ἔθρονον. 'Εκ δὲ τῶν ἐντόμων, ὠραιόταται χρυσάλλιδες, πολύποδες και πλείστα ἄλλα εἶδη.

Ὅρυκτά: Δὲν ὑπάρχει πολύτιμον ὄρυκτόν. Ἐπερ νὰ μὴ απαντῇ ἐν 'Α. Κρυσταλλόλιθοι και ἀμέθυστοι εὐρίσκονται ἐπὶ τῶν αἰταικῶν ὄρων: σάρδοι και ἀχάται ἐν ταῖς Δυτ. Ἰνδαίς, ἰάσπιδες ἐν Τουρκιστάν και ἐπὶ τῶν 'Αλτ. ὄρειν, ἐπάλλια, παρὰ τὰς ἀκτὰς τοῦ 'Ογκρόσι, βήρυλλοι ἐπὶ τῶν παρὰ τὴν λίμνην Ναικάλ ὄρων, τοπάξια ἐπὶ τῶν Οὐραλίων, σάπριροι και ρουδινία ἐν Κεϋλάνη, καλαίτες ἐν Χορασάν, ἀδάμαντες ἐν Δεκάν, ἐν Κορνέω και ἐπὶ τῶν Οὐραλίων, χρυσὸς ἐν 'Ιαπωνίᾳ. Θεῖον, 'Υουνάν, Κοχιγκίνα, Τογκίνο, Σιάμ, Μαλάκκα, 'Ασσάμ, 'Αδὰ και ἐπὶ τῶν Οὐραλίων, ἐπίσης και ἐν ταῖς κοίταις πολλῶν ποταμῶν: ἄργυρος, ἐν Κίνα, 'Ιαπωνίᾳ, 'Αρμενίᾳ και ἄλλαχού, κασσίτερος δὲ, ὕδρργυρος, χαλκός, σίδηρος, μέλυθος κτλ. ἐν πολλαῖς χώραις τῆς μεγάλης ταύτης ἡπείρου.

Πληθυσμός. φυλαί, θρησκείαι. 'Ο ἀριθμὸς τῶν κατοίκων τῆς 'Α. κατὰ τοὺς νεωτέρους ὑπολογισμοὺς ἀνέρχεται εἰς 895 ἑκατ. ὑπερβαίνον τὸ ἥμισυ τοῦ ὅλου τῆς γῆς πληθυσμοῦ. Αἱ ἐν αὐτῇ φυλαὶ διακροῦνται κυρίως εἰς δύο συστήματα, τὸ τῶν κεντρικῶν χωρῶν και τὸ τῆς 'Ανω 'Α. (ἡ τὸ μογγολικόν) ὧν τὸ πρῶτον πρὸς Δ και Ν και τὸ τελευταῖον πρὸς Β και Δ οἰκοῦσι. Μετ' αὐτῶν δὲ ΝΑ ἀναμίγνυνται οἱ Δραβίδοι και Μαλαῖοι.

Αἱ κυριώτεραι τῶν ἐν Δ φυλῶν είναι: α') Αἱ ὑπερβόρειοι ἡ ἄρκτηκαί. 'Τουαγίροι, Τσουβάντσοι, Τσουκσοχοί, Κορίδοχοι, Καρτσάτκα, 'Αντό, Γιλιάκοι, 'Οστιάκοι και Κόττοι.

1. Νότιος Σινής.

2. Ιαπωνίς παρθένος.

3. 4. 5. Άνθρωποι Καρούα.

6. 7. Τακούται.

8. Άνθρωπος Τόβας.

9. Παρθένος Τόβας.

10. Άνθρωποι και γυναίκες.

11. 12. 13. 14. Καρούα.

15. Σαρογίτης.

16. Λαπωνός.

17. Μιγρέλιος.

18. Γκιλάκης.

19. 20. 21. Τακούται.

21. 22. Τούρκισσα (Καππαδοκίαισα).

22. Άρμεν. Άσία.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

δ') Αἱ τῆς Ἀνω Ἀσίας ἡ Μογγολίας καὶ οἱ Σαρματαῖ. οἱ Ὑβριτικοὶ καὶ οἱ τῶν Ἀλταϊκῶν ἔθνων, υποδιαίρουμένοι εἰς Τουγκουσούς, Μογγόλους καὶ Ὑβρικούς. Οἱ Μογγόλοι υποδιαίρουνται εἰς Ἀ (τοῖς ἰδίους Μ), Δ (καλμουκούς) καὶ Βουρχτας. Εἰς τοὺς Ὑβρικούς ἀνήκουσιν οἱ Τακτοῖ, ἐν τῇ Β Σιβηρίᾳ· οἱ Α Τ. ἐν Τασκεντῇ, Χίβα κτλ. οἱ Τατάροι, ἐν τοῖς Ὑβρικοῖς κτλ. αἱ πρὸς Β τοῦ Καυκάσου φυλαὶ. Αἱ φυλαὶ αὗται, πλὴν τῶν Ἰακουτῶν, εἰσίνες εἶναι τὸ μὲν εἰδωλολάτραι, τὸ δὲ χριστιανοὶ ὀρθόδοξοι, προσέδουσι τὴν μωαμεθανικὴν θρησκείαν. Εἰς τὰς μογγολικὰς φυλάς ἀνήκουσιν καὶ οἱ κάτοικοι τῆς Κορέας καὶ τῆς Ἰαπωνίας. — Πάντες οὗτοι λαλοῦσι πολυσυνθετοῦς γλώσσας.

Εἰς τὰς μογγολικὰς φυλάς ἀνήκουσιν ἐπίσης, ἀλλὰ λαλοῦντες μονοσυνθετοῦς γλώσσας, οἱ Θιβετικοί, μετ' ὧν τῶν ἐπὶ τῶν Ἰμαλαίων οἰκουσῶν πολυσυνθετῶν φυλῶν, οἱ Περμανοί, μετὰ τῶν πρὸς Β καὶ Δ τῆς Περμανίας ἀγρίων φυλῶν· οἱ Σιαμαῖοι καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῶν, οἱ Ἀνναμίται καὶ οἱ Σινάι.

γ') Οἱ Δραβιδοί, οἰκοῦντες ἐπὶ τῶν ὄρεων τῆς Ἰνδικῆς χερσονήσου καὶ υποδιαίρουμένοι εἰς πολλὰς μικρὰς φυλάς.

δ') Οἱ Μαλαῖοι, υποδιαίρουμένοι εἰς τρεῖς κλάδους, εἰς τοὺς ἰδίους Μ εἰς τοὺς Πολωνήσιους καὶ εἰς τοὺς Μελανήσιους, (κράμα καὶ Παπουάσιον). Οἱ Μ οἰκοῦσιν ἐν τῇ χερσονήσῳ τῆς Μαλακκᾶς καὶ ἐν τισὶ τῶν νήσων τοῦ Ἰνδικοῦ πελάγους.

ε') Αἱ Κεντρικαὶ φυλαί. Αὗται ἀποτελοῦνται ἐκ τριῶν κυρίως φυλῶν· καυκάσιων, σιμητικῶν καὶ ἰνδογερμανικῶν. Αἱ καυκάσιαι διαίρουνται εἰς δύο κλάδους· Β. καὶ Ν. καὶ εἰς μὲν τὸν Β. ἀνήκουσιν οἱ Λατγίραι, Δ. Λαγεσταννοί, πρὸς Α. οἱ Κιρκάσιοι, πρὸς Δ. καὶ οἱ Τσετσενέζοι ἡ Κίσται ἐν τῷ μέσῳ ἡ. εἰς δὲ τὸν Ν. οἱ Γεωργιανοὶ ἡ Κρουζίραι, οἱ Σουανέτοι, οἱ Μιγγρελιανοὶ καὶ οἱ Λαζοί. — Αἱ σιμητικαὶ ἀντιπροσωπεύονται κυρίως ὑπὸ τῶν Ἀράβων, καὶ τῶν πάλαι εἰς τὴν αὐτὴν φυλὴν ἀνηκόντων Ἀσσυρίων, Βαβυλωνίων, Σύρων, Ἰουδαίων καὶ Φοινίκων. — Αἱ ἰνδογερμανικαὶ διαίρουνται εἰς δύο κλάδους· τὸν Ἰνδικόν καὶ τὸν Ἰρανικόν. Καὶ εἰς μὲν τὸν πρῶτον ἀνήκουσιν αἱ ἐν τῇ Β. Ἰνδικῇ (τῇ χώρᾳ τοῦ Γαγγου καὶ τῶν παραποτάμων αὐτοῦ) οἰκούντες λαοί, καὶ οἱ παρὰ τὸν Ἰνδικὸν Καύκασον Σιγιάπδω, Καβίρ καὶ Δαρδὺν εἰς δὲ τὸν δεύτερον, οἱ Ἀφγανοί, οἱ Βελούτσοι, οἱ Γαυδικοί ἡ Πέρσαι, οἱ Κοῦρδοι, οἱ Λοῦροι, οἱ Ὀσσοῖται καὶ οἱ Ἀρμένιοι. Εἰς τὰς φυλάς ταύτας προσθετέον καὶ τοὺς δεσποζόντας εὐρωπαϊκούς, Γάλλους πρὸς Β. Ἀγγλοὺς. Ὀλλανδούς καὶ Γάλλους πρὸς Ν. Ἐν τῇ ἡπείρῳ ταύτῃ ἐπικρατοῦσιν πολλαὶ θρησκείαι· ὁ μωαμεθανισμός, ὁ βουδδισμός, ὁ θρησκεία τοῦ Κομφυίου, ἡ τοῦ Λατσού, ἡ πο-

λυθεῖα, ὁ σχαμανισμός (εἰδωλολατρεία)· εἰς τινὰ δὲ μέρη καὶ ὁ χριστιανισμός. Ἡ θρησκεία τοῦ Ἰεροκαστροῦ ἀριθμεῖται ἐπὶ ὁπαδούς τινας ἐν ταῖς Δ. Ἰνδαίαις καὶ τῇ Περσίᾳ.

Πολιτικὴ διαίρεσις. Ἡ Ἀ. περιλαμβάνει τὰ ἐπόμενα κράτη·

Α'. Τὰ δυτικά· 1) τὴν τουρκικὴν αὐτοκρατορίαν· 2) τὴν Ἀραβίαν (βασιλεῖον τῶν Βαχαβιτῶν καὶ σουλτανάτον τοῦ Ὀσμάν) μετὰ τῶν ἐν αὐτῇ νεμαδῶν· 3) τὴν Περσίαν, τὸ Ἀφγανιστάν καὶ τὸ Βελουχιστάν· 4) τὰ χανάτα τῆς Χίβας καὶ τῆς Βοχάρας, μετὰ τῶν νομάδων τῶν.

Β' Τὰ ἀνατολικά· 1) τὴν Ἰαπωνίαν καὶ 2) τὴν Κίναν μετὰ τῶν προστατευομένων καὶ ὑποτελῶν τῆς.

Γ'. Τὰ νότια· 1) τὴν μεγάλην ἀγγλοῖνδον αὐτοκρατορίαν καὶ τὰ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥσσον ἀνεκρτήτα κράτη· Νεπὼλ, Βουτάν, Ὑδραβὰδ κτλ. 2) τὰς ἐν Κοχινκίνα ἀγγλικὰς κτήσεις (Βιρμανίαν) καὶ γαλλικὰς (Τογκίνον κτλ.) κτήσεις, τὰ ὑπὸ τὴν γαλλικὴν προστασίαν κράτη τοῦ Ἀννάμ καὶ τῆς Καμπότζας, τὸ βασιλεῖον τοῦ Σιάμ καὶ τὰ κράτη τῆς χερσονήσου Μαλάκκας· 3) τὰς ἄλλας εὐρωπαϊκὰς κτήσεις.

Δ'. Τὰ βόρεια· τὴν Ἀσιαν. Ρωσσίαν. Αἱ εὐρωπαϊκαὶ κτήσεις κατὰ τὰς νεωτέρας στατιστικὰς ἔχουσιν ὡς ἑξῆς· 1) αἱ ἀγγλικαί, ἐμβαδὸν 4 269 939 τγμ. καὶ 262 067 134 κατ. ἐξ ὧν 2 359 588 τγμ. καὶ 201 888 897 κατ. (1881) ἀνήκουσιν εἰς τὰς Ἰνδίας καὶ 492 000 τγμ. μετὰ 4 περίπου ἑκατ. κατ. εἰς τὴν ἐσχάτως κατακτηθεῖσαν Ἀνω Βιρμανίαν· 2) τὸ ὀλλανδικὸν βασιλεῖον τῶν Ἰνδῶν, ἐμβαδὸν 1 859 733 τγμ. καὶ 29 450 000 κατ. 3) αἱ γαλλικαὶ κτήσεις, ἐμβαδὸν 525 600 τγμ. καὶ 18 422 500 κατ. ἐξ ὧν ἀνήκουσιν· εἰς τὴν Κοχινκίναν 59 800 τγμ. καὶ 1 639 777 κατ. (1883)· εἰς τὸ Τογκίνον, 90 000 τγμ. καὶ 9 ἑκατ. κατ. καὶ εἰς τὰ ἐν Ἰνδικῇ ἱερωτά (Πονδичέρ, Μαχέ κτλ.) 508 τγμ. καὶ 282 723 κατ. (1884). Τὸ προστατευόμενον κράτος τῆς Καμπότζας, ἔχει ἐμβαδὸν 100 000 τγμ. καὶ 1 500 000 κατ. τὸ δὲ προστατευόμενον κράτος τοῦ Ἀννάμ, 275 300 τγμ. καὶ 6 ἑκατ. κατ. Αἱ ῥωσικαὶ κτήσεις· ἐμβαδὸν 16 726 515 τγμ. καὶ 16 439 742 κατ. ἐξ ὧν ἀνήκουσιν· εἰς τὰς καυκάσιους ἐπαρχίας 472 666 τγμ. καὶ 6 534 353 κατ. (1883)· εἰς τὴν Κεντρικὴν Ἀσίαν, 3 018 239 τγμ. καὶ 5 101 354 κατ. εἰς τὴν Σιβηρίαν, 12 495 110 τγμ. καὶ 4 093 535 κατ. καὶ εἰς τὰς ὑπερκασιόους χώρας, 740 500 τγμ. καὶ 710 000 κατ. 5) αἱ ἰσπανικαὶ (Φιλιππῖναι καὶ νῆσοι τοῦ Σουλό)· ἐμβαδὸν 296 182 τγμ. καὶ 3 630 232 κατ. αἱ πορτογαλλικαί· 19 666 τγμ. καὶ 849 553 κατ.

Τὰ μᾶλλον κατακνημένα μέρη τῆς Ἀσίας εἶναι ἡ Ἰαπωνία καὶ ἡ Κίνα.

Συγκοινωνία. Κατὰ τὸ τέλος τοῦ

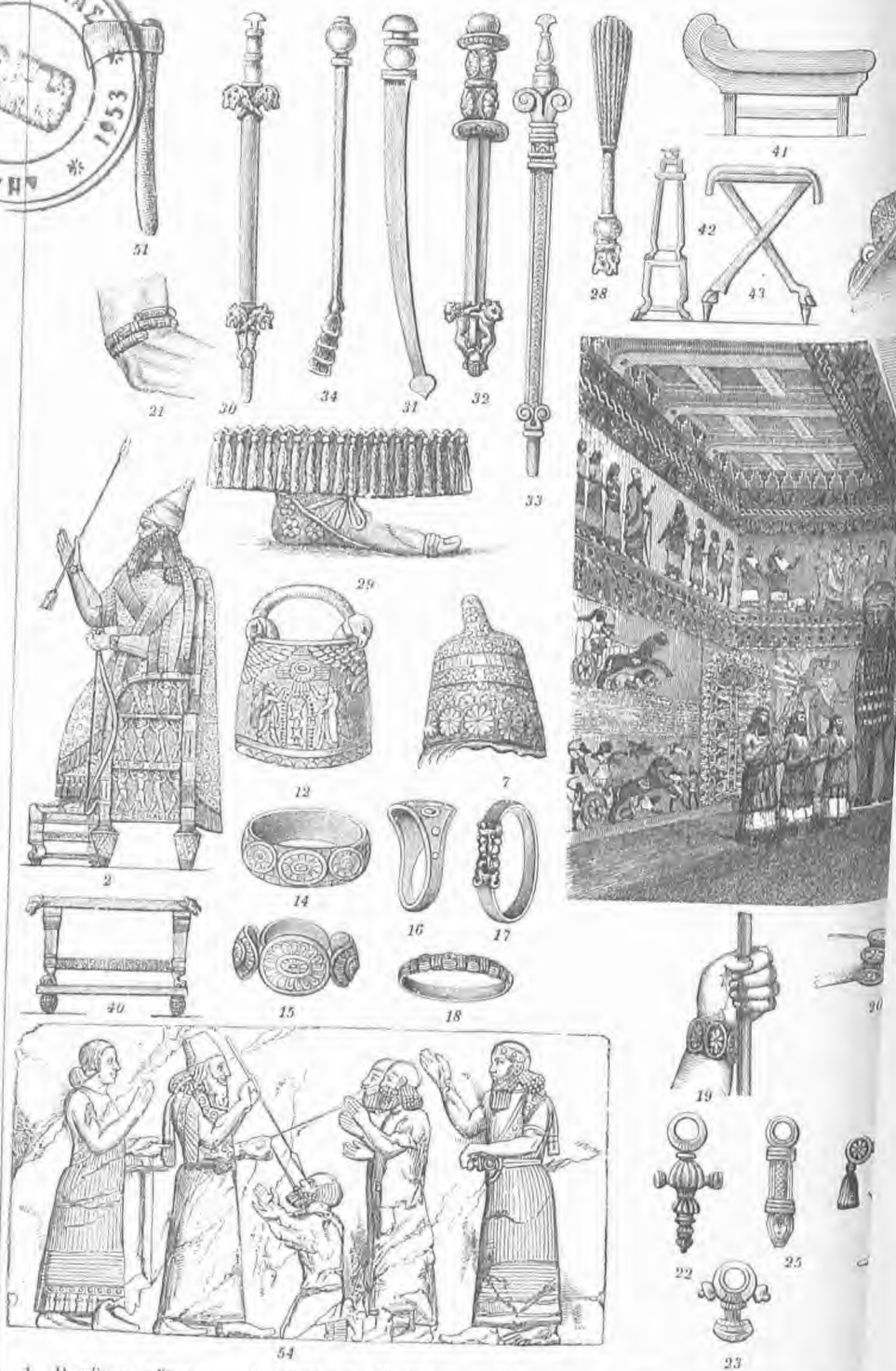
1885, ἦσαν ἐν Α. ὑπὸ ἐκμετάλλευσιν 23 277 χιλ. μόνον σιδηροδ. γραμμῶν, ὧν 19 917 ἐν ταῖς ἀγγλικαῖς Ἰνδίαις, 940 ἐν Ἰαδᾷ, 825 ἐν τῇ Ἀσίᾳ. Ῥωσσίαι, 590 ἐν τῇ Μικρασίᾳ, 558 ἐν Ἰαπωνίᾳ, 285 ἐν Κεϋλάνῃ, 141 ἐν Κοχινίᾳ καὶ 18 μόνον ἐν Κινᾷ. Τὸ μῆκος τῶν τηλεγραφικῶν γραμμῶν ἀνῆλθετο εἰς 68 299 χιλ. ἐξ ὧν 41 184 ἐν ταῖς Ἀγγλικαῖς Ἰνδίαις. [Π.Π.]

Ἀσία Κεντρική. Οὕτω καλεῖται νῦν ὑπὸ τῶν Γεωγραφῶν ἡ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῆς Ἀσίας χώρα, ἡ ἐχούσα θρῖα πρὸς Β. τὸν 50^ο παραλλήλον τοῦ Β.Πλ. ΒΑ τα Ἀλταϊκά Ὅρη πρὸς Α. τὸν δια τῶν 92^ο 20'. Β. Ἀν. Μην. τοῦ Γρήν. διερχόμενον μεσημέρινον πρὸς Ν. τὰ Μέλανα ὄρη (Καρά-κορϋμί καὶ τὸν Παροπάμισον) ΝΔ. τὸν Περσιανὸν κόλπον καὶ πρὸς Δ. τὴν Κασπίαν Θάλασσαν καὶ τὸν ποταμὸν Οὐράλ, καὶ ἥτις περιλαμβάνει τὸ Ν. μέρος τῆς Σιδηρίας, τὸ Τουρκιστάν, τὸ Ἀργκινιστάν, τὸ Βελουχιστάν καὶ τὸ Β. μέρος τῆς Περσίας. Ὁ Ῥίττερ, ἐν τῇ «Ἀσίᾳ» αὐτοῦ, καλεῖ Κεντ. Ἀσίαν τὸ Θιδέτ, τὸ Ἀν. Τουρκιστάν καὶ τὴν χώραν τῶν Μογγόλων, καὶ διακρίνει τὰς μεσογείους ταύτας χώρας ἀπὸ τῶν παρακτινῶν. Κατὰ τὸν Ῥιττχόφεν, Κεντ. Ἀσία εἶναι αἱ ἐν τῷ Λεκανοπεδίῳ, τῷ μηδεμίαν πρὸς τὴν Θάλασσαν ἔχοντι ἐκροήν, κειμένηαι χώραι, ὅπερ συμφωνεῖ πρὸς τὸν ὑπὸ τοῦ Ῥίττερ δοθέντα ὁρισμόν. Ὁ δὲ Α. Οὐμβρόδος δια τοῦ ὀνόματος τούτου ὑποσημαίνει τὴν Μεγάλην καὶ Μικράν Βουχαρίαν καὶ τὸ καλούμενον Ἐλεούθερον Τουρκιστάν.

Ῥωσσίαι καὶ Κεντρικῇ Ἀσίᾳ, κατὰ τὴν νῦν διοικητικὴν διαιρέσιν τῶν ἐν Ἀσίᾳ Ῥωσσιῶν κτήσεων, εἶναι ὁ πολιτικὸς ὅρος, δι' οὗ σημερινόταται αἱ ἐπαρχίαι: Ἀχμελίνσκιε, Σεμιπαλατίνσκιε, Τουργαί, Οὐράλσκιε, Σεμιρετσένσκιε, Σὺρ-Δαριά καὶ Σαρφεσχαν-πρὸς ταύταις δέ, αἱ χώραι τοῦ Ἀμού Δαριά, τῆς Φεργάνης καὶ ἡ μετὰ τοῦ εἰς τὴν Ῥωσσίαν ἀπολειφθέντος μέρους τῆς Κούλδζας ὑπερκάσπιος χώρα, ἔχουσαι ἑκτασιν ἐν συνόλῳ 3 433 736 τχμ. καὶ 5 327 098 κατ. (1885), ἥτοι 1.6 κατὰ τχμ.

Αἱ μετὰ τῶν κατοίκων τῶν Στεππῶν συγκρούσεις τῶν Ῥώσων ἤρξαντο τὸ πρῶτον μετὰ τὴν πλήρη κατάκτησιν τῆς Σιδηρίας. Οἱ ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ 16ου αἰῶνος παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Οὐράλ ἐγκαταστάντες Κοζάκοι ἀκούσαντες περὶ τῆς ὡς χρυσοφόρου παρυστανομένης χώρας τοῦ Χοβαρέζμ ἢ τῆς Χιδας παρὰ τὴν λίμνην Ἀράλ, ἐπέχειρσταν κατ' αὐτῆς ληστρικὰς ἐπιδρομὰς, αἵτινες ὁμοῦς ἀπέδωσαν ὅλως ἀτυχεῖς. Πέτρος ὁ Μέγας, τῷ 1717, ἀπεστείλε κατὰ τῆς Χιδας, ὑπὸ τὸν πρίγκιπα Μάκοβιτς-Τσερκάσκη, στρατὸν, ὅστις προῆλθε νικηφόρος ἄχρι τῆς θάλασσης· ἀλλὰ προσβληθεὶς αἰφνης διὰ προδοσίας κατεστράφη ἄχρως ἐνός. Οἱ Χιδαῖοι, ἀπὸ τῆς παρὰ τὸν Οὐράλ καὶ τὰς

ἀν. ὄχθας τῆς Κασπίας ἐγκαταστάσεως τῶν Ῥώσων, ἐλήστευσαν πολυαριθμὰ καραβάνια, μεταβαίνοντα ἀπὸ Ὑρεμβουργοῦ εἰς Τούμαν καὶ Τσερεστάν. Τὰ πρῶτον ἐκ Ῥωσσίας εἰς Βαχαράν, τῷ 1824, ἀπερχόμενον καραβάνιον προσεδέχθη ὑπ' αὐτῶν αἰνιδικῶς καὶ πολλοὶ Ῥωσσοὶ ὑπῆρξον ἐκ τῶν μεθοριῶν χωρῶν ἡχθήσαν ἀίχμαλῶτοι εἰς Χιδαν. Ὁ αὐτοκράτωρ Νικόλαος ὁ Α' ἐπέμψε κατ' αὐτῶν, τῷ 1839, τὸν Γενικὸν Διοικητὴν τοῦ Ὑρεμβουργοῦ, μετὰ 4 500 ἀνδρῶν, 22 τηλεδολῶν καὶ 10 000 καμήλων, ἀλλ' ὁ στρατός οὗτος, οὐτινος ὁ ἐξοπλισμὸς ἐστοίχισεν 6 1/2 ἑκατ. ρουβλίων, ἀπώλετο ἐκ τοῦ ψυχροῦ, τῆς πείνης καὶ τῶν ἀσθενειῶν, ἐν ταῖς στεππαῖς, πρὶν ἢ ἐλθῇ εἰς χεῖρας μετὰ τῶν ἐχθρῶν. Αἱ ἀποτυχταὶ αὐταὶ δὲν ἀπελάρρυνον τοὺς Ῥώσους. Νεώτερι δὲ αὐτῶν ἐκστρατεῖαι ὑπῆρξαν εὐτυχέστεραι. Τῷ 1847, ἀνήγειραν τὸ ὑπ' αρ. 1 φρούριον παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Σὺρ-Δαριά εἰς τὴν λίμνην Ἀράλ. Τῷ 1850, ἤλυσαν τὸ φρούριον Κέρτχ-Κουργάν, καὶ τῷ 1853 τὸ Ἀκ-Μετοχέδ (νῦν Περὸδσκα). Ἐκτοτε αἱ κατακτήσεις αὐτῶν ἐπέξετα ἤσαν ταχέως. Τῷ 1861, ἐκυρίευσαν τὰ παρὰ τὸν Σὺρ-Δαριά φρούρια Δσουλέκ καὶ Ἰανὺ-Κουργάν. Τὸ εαρ τοῦ 1867, περιήλθεν εἰς τὴν κατοχὴν αὐτῶν καὶ τὸ τελευταῖον ἐν τῷ Λεκανοπεδίῳ τοῦ Σὺρ-Δαριά φρουρίον τῶν ἐχθρῶν, μεθ' ὃ συνωμολογήθη εἰρήνη μετὰ τοῦ Χανου τοῦ Κοκάν. Τῷ 1864, ὁ στρατηγὸς Τσερναγιεφ ἐκυρίευσεν τὴν Τασκένδην. Τῷ 1868, ὁ στρατηγὸς Κάουφμαν ἐποίησεν νέας προόδους καὶ ἐκυρίευσεν τὴν Σαμαρκάνδην, καὶ τῷ 1873, μετὰ ἐπανειλημμένης μάχης, αὐτὴν τὴν Χιδαν, ἥς ὁ Ἐμίρης Σεῖδ-Ραχίμ-Χάν ἠναγκάσθη νὰ συνωμολογήσῃ εἰρήνην, παραχωρήσας εἰς τοὺς Ῥώσους πάσας τὰς ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Ἀμού-Δαριά χώρας του, πληρώσας πολέμικην ἀποζημίωσιν καὶ συγκατατεθεῖς εἰς τὴν κατάργησιν τῆς δουλείας. Ἐπειδὴ δὲ καὶ οἱ ἐν ταῖς μεταξὺ Περσίας καὶ Χιδας στεππαῖς οἰκοῦντες Τεκέ Τουρκομάνοι ἠνώχλουν διηγεκῶς τὰ νότια μέρη τῶν Ῥωσσιῶν κτήσεων, ἀπεστάλη κατ' αὐτῶν, τῷ 1879, ὁ στρατηγὸς Δαζαρέβ, ὅστις ὁμοῦς εὐρὼν Ἰσχυράν ἀνίστασιν ἠναγκάσθη μετὰ τὴν μάχην τοῦ Γεδν-Τεπέ (9 Σεπτ. 1879 ν.) νὰ ὑπαχωρήσῃ εἰς Ἀτρέκ. Ἡ τιμὴ τῆς τιμωρίας τῶν νομαδικῶν τούτων φυλῶν ἐπεφυλάσσεται εἰς τὴν στρατηγὸν Σκοβέλεφ τὸν Β' νικῆσαντα αὐτοὺς καὶ καταδιώξαντα ἐπανειλημμένως μετὰ πολυμύχθους πορείας. Οἱ Τεκέ Τουρκομάνοι καθυπεταχθῆσαν μετὰ τὴν φοδερὰν ἦσαν, ἣν ὑπέστησαν παρὰ τὸ Γεδν-Τεπέ καὶ ἡ χώρα τῶν ὑπὸ τὸ ὄνομα Σακασιπία ἀπετέλεσε μέρος τοῦ Γενικοῦ Κυδερνίσιου τοῦ Καυκάσου. Τὴν 10 Ἰουνίου 1881 (ν.) συνωμολογήθη ἐν Πετρούπολει εἰρήνη καὶ μετὰ τῶν ἐν τῇ δάσει τοῦ Μέρδ οἰκούντων Τουρκομάνων, δι' ἧς ἅπασα ἡ χώρα τῶν Τουρκομάνων

1. Βασιλείος αΐτουσα. 2. Βασιλείος ἐπὶ θρόνου καθήμενος. 3. Βασιλείος κεφαλή. 4-7. σιγήπυρον. 12. Ἱερὸν ἀγγεῖον. 13. Κύλινδρος μετὰ σφηνοσειδοῦς ἐπιγραφῆς. 14-21. Κοσμήματα. 22-25. Ἱερὰ ἀγγεῖα. 26-35. Φάλαρα ἑπώνων. 36-45. Ἐπιπλά. 46-49. Ἀγγεῖα. 50. Κώδων. 51, 52. Πελέκει.

Ἐγκυκλοπαιδικὸν Λεξικόν.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. Ιερατικά καλύμματα κεφαλής. 10. Ιερατικὸν περιδέραιον. 11. Ιερατικὸν ἱμάτιον. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. Πολυτελὴ ὅπλα. 34. Ράβδος ἀρχόντων. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. Ἀνάγλυφον ἐκ Νιμρούδ. 55. 56. Εἰδωλα ἐκ Χορσαβάδ. 57. Ἀνάγλυφον ἐξ ἐβραϊσμοῦ ἐν Νιμρούδ.

Ἄρθρ. Ἀσσυρία.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀνεγνώρισεν τὴν ῥωσικὴν ἐπικυριαρχίαν. Κατὰ μῆκος τῆς διὰ τῆς κοιλάδος τοῦ Ἀτρέα εἰς τὸ Ἀσκαδὰ φερούσης ὁδοῦ, εἰ Ῥώσοι ἰδρυσάντες διαφερὺς στρατιωτικὰς σταθμοὺς, προστατεύοντες τὸν κατασκευασθέντα σιδηρόδρομον. Τῷ 1884, ὑπεταγέσαν εἰς τοὺς Ῥώσους καὶ οἱ Τουρκοὶ τοῦ Μερβ. Τὸν δὲ Φεβρ. τοῦ 1885, ὁ διοικητὴς τῆς Σακασπίας στρατηγὸς Κομαρόφ διελθὼν τὰ ἀφγανικὰ σύνορα, κατετρόπωνε τὴν 18/30 Μαρτίου τοὺς ἀφγανούς. Τὴν δὲ 1/13 Φεβρ. 1886, τὰ ῥωσικὰ στρατεύματα κατέλαβον τὴν Πενδζέχ, εὐθὰ ἐγκατέστησαν ῥωσικὴν διοίκησιν. Ἐν τούτοις, ἀγγλορωσικὴ στρατιωτικὴ ἐπιτροπὴ διωρίσθη ὅπως κανονίσῃ τὰ μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν σύνορα. Τῷ 1886, κατεσκευάσθη καὶ ὁ ἀπὸ Ἀσκαδὰ καὶ Μερβ ἄχρι τοῦ Τσαρδσοῦ, παρὰ τὸν Ἀμού-Δαρί (Ἰξον) σιδηρόδρομος, καὶ οὕτως αἱ κινήσεις τῶν ῥωσικῶν στρατευμάτων διευκολύνθησαν. Ἐν τῷ ῥωσικῷ Τουρκεστάν, προώδευε μεγάλως ἡ τοῦ βάμβακος καλλιέργεια. Τῷ 1884, 300 τ. ἔκτ. ἐκάλυπτο μόνον ὑπὸ βαμβακοφυτεῶν, αἵτινες τῷ 1886, ἐπέξετάθησαν ἐπὶ 12 000 τ. ἔκτ. παραγαγούσαι 2 480 τόν. βάμβακος. Καὶ ἡ κλιματικὴ ἐπίσης ἀνεπτύχθη ταχέως. Τῷ 1886, ἦσαν ἐν Τασκένδῃ 20 μηχανικὰ κλωστήρια, καὶ τινὰ ἐν Χοκανδῇ καὶ Σαμκνάνδῃ. [Π.Π.]

Ἀσία Προσθία. Οὕτω καλεῖται τὸ Ν.Δ. μέρος τῆς Ἀσίας, ἥτοι ἡ μεταξὺ τῆς Μεσογείου καὶ τοῦ Ἰνδοῦ χώρα. Ὄριζεται πρὸς Β. ὑπὸ τοῦ Εὐξείνου, τοῦ Καυκάσου τῆς Κασπίας καὶ τῆς Β. σειρᾶς τῶν τῆς Περσίας ὄρεων, καὶ περικυβάνει τὴν Ἀσιατικὴν Τουρκίαν, τὴν πέραν τοῦ Καυκάσου Ἀσιατικὴν Ῥωσίαν, τὴν Περσίαν, τὸ Ἀφγανιστάν, τὸ Βελουχιστάν καὶ τὴν Ἀρβίαν. [Π.Π.]

Ἀσιαζόν. Πόλις τῆς Ἰταλικῆς ἐπαρχίας Μικεντίας, πρωτ. τῶν «Ἑπτὰ Δήμων» παρὰ τὰς Λεσσηνίους Ἀλπεῖς. Ἦχει ἐμπορίον κτηνῶν καὶ 6 176 κατ. (1881). [Π.Π.]

Ἀσιάρχης. Ὁ ἀρχιερεὺς τῆς ῥωμαϊκῆς ἐπαρχίας Ἀσίας, ὅστις κατ' ἔτος ἐξελέγεται μεταξὺ τῶν περιβλεπτοτάτων καὶ πλουσιωτάτων πολιτῶν ὑπὸ τῶν ἐν Ἐφέσῳ συνερχομένων ἀντιπροσώπων τῶν τῆς ἐπαρχίας κρατῶν καὶ πόλεων. Ἡ ἐκλογὴ του ἐπρεπε νὰ κυρωθῇ ὑπὸ τοῦ ἀνθοπάτου. Ὁ Ἀσιάρχης εἶχε τὴν ὑπαρχέωσιν, ὡς οἱ ἀγορανομοὶ τῆς Ῥώμης, νὰ παρέχῃ ἀγῶνας ἰδίᾳ δαπάνῃ πρὸς θεῶν καὶ τέρψιν τοῦ λαοῦ. [Σ.]

Ἀσιανολόγοι. Οἱ ἀσχολούμενοι περὶ τὰς ἀσιατικὰς γλώσσας καὶ φιλολογίας, οἱ ἄλλως καλούμενοι Ἀνατολισταὶ (Orientalistes) βλ. Ἀνατολικαὶ γλώσσαι καὶ φιλολογία καὶ Ἀσιατικαὶ ἑταιρεῖαι. [Π.Κ.]

Ἀσιατικαὶ ἑταιρεῖαι. Ἑταιρεῖαι συγκατοούμεναι ὑπ' ἀνδρῶν ἀσχολουμένων περὶ τὴν ἔρευναν τῶν γλωσσῶν καὶ φιλολογίῶν, τῶν

ὁρησκειῶν, τῆς ιστορίας καὶ γεωγραφίας τῆς Ἀσίας καὶ τῶν Ἀσιατικῶν λαῶν καὶ σκοποῦσαι τὴν προαγωγὴν τῶν περὶ ταῦτα μελετῶν καὶ σπουδῶν. Ἡ πρώτη τῶν τοιούτων ἐταιρειῶν ἰδρύθη τῷ 1779 ὑπὸ τῶν Ὁλλανδῶν ἐν Βατανίᾳ. Μετ' αὐτὴν δὲ ἰδρύθησαν διαφοροὶ ἄλλαι Ἀγγλικαὶ καὶ Ὁλλανδικαὶ ἐν ταῖς Ἀγγλικαῖς καὶ Ὁλλανδικαῖς Ἀσιατικαῖς κτήσεσιν (ὡς ἐν Κολκούττῃ, Βομβάῃ, Μαδρᾷ, Κεϋ-λάνῃ, Σουμάτρᾳ). Ἀξιολογωτάτῃ καὶ ἀρχαι-οτάτῃ τῶν ἐν ταῖς Ἀγγλικαῖς κτήσεσιν εἶναι ἡ ἐν Κολκούττῃ τῷ 1784 ἰδρυθεῖσα Ἀσιατικὴ ἑταιρεία τῆς Βεγγάλης (The Asiatic Society in Bengal). Ἰδρύθησαν δὲ τοιαῦται ἐταιρεῖαι κατὰ τὸν παρόντα αἰῶνα καὶ ἐν Εὐρώπῃ καὶ ἐν Ἀμερικῇ, ἐξ ὧν ἐν Εὐρώπῃ μὲν ἀξιολογώταται εἶναι ἡ τῷ 1821 ἐν Παρίσις ἰδρυθεῖσα «Ἀσιατικὴ ἑταιρεία» (Société Asiatique), «ἡ Ἀσιατικὴ ἑταιρεία τῆς Μεγάλῃς Βρετανίας» (Asiatic Society) τῷ 1823 ἐν Λονδίνῳ ἰδρυθεῖσα ἡ ἐν Λίψιᾳ τῷ 1845 ἰδρυθεῖσα Γερμανικὴ Ἀνατολικὴ ἑταιρεία (Deutsche Morgenländische Gesellschaft), ἡ ἐν Φλωρεντίᾳ τῷ 1887 συσταθεῖσα «Ἰταλικὴ Ἀσιατικὴ ἑταιρεία» (Società Asiatica Italiana), ἐν Ἀμερικῇ δὲ ὀνομαστοτάτῃ πα-σῶν ἡ ἐν Βοστώνῃ τῷ 1842 ἰδρυθεῖσα (The American Oriental Society). Πισταὶ αὗται αἱ ἑταιρεῖαι ἐκδίδουσι περιοδικὰ ἀξι-όλογα, ἐν οἷς δημοσιεύονται ποικίλαι πρα-γματεῖαι ἀναφερομέναι εἰς τὰς Ἀσιανολογι-κὰς σπουδὰς, ὧν ἡ ἑκτασίς καὶ τὰ βραχὺ εὐρύ-νησαν κατὰ τοὺς νεωτάτους χρόνους ἐφ' ἀπά-σας τὰς μὴ εὐρωπαϊκὰς γλώσσας καὶ φιλολο-γίας καὶ ἐφ' ἅπαντα τὰ εἰς τὸν πνευματικὸν βίον τῶν μὴ εὐρωπαϊκῶν λαῶν ἀναγόμενα ζη-τήματα, ἐνῷ ἐξ ἄλλου αἱ καθαρῶς γεωγραφι-καὶ περὶ Ἀσίας ἢ Ἀνατολῆς ἐν γένει μελέ-ται προάγονται νῦν δι' ἰδιαιτέρων γεωγραφι-κῶν καλούμενων ἑταιρειῶν. [Π.Κ.]

Ἀσέζι (Asisi-Asisium). Πόλις τῆς Ἰταλ. ἐπαρχίας Περούγιας ἐν τῷ διαμερίσματι τῆς Οὐμβρίας, ἐπὶ τῆς Ν. κλιτύος τοῦ ὄρους Σου-δάβιο. Ἦδρα ἐπισκόπου, ἔχουσα 6 720 κατ. Ὁ δήμος, 16 300 (1881). Πατρίς τοῦ ῥω-μαίου ποιητοῦ Προπερτίου. [Π.Π.]

Ἀσίλακας (Β. ο. τ.), κοινὴ ὀνομασία ἐν Κρήτῃ τῆς Ἀρίκας (Quercus Pex L.) (βλ. λ.). [Θ.Χ.]

Ἀσιμμένα ἢ τρίλοβος (Β. ο. τ.) (Asimina triloba L.). δένδριδιον τῆς οἰκογεν. τῶν Δ νιο ω δ ω ν (βλ. λ.). φυόμενον κατὰ τὸ νότιον μέρος τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν καὶ φέρων καρποὺς ἐδωδήμους (Asimines) κατὰ τι ὁμοιάζοντες τῇ βανάνῃ. [Θ.Χ.]

Ἀσιναριὸς ἢ Ἀσινάριος. Μικρὸς πα-ράκτιος ποταμὸς τῆς ΝΑ Σικελίας, ἐκβάλ-λων παρὰ τὸ Νότον, ἐξ οὗ καὶ Ποταμὸς τοῦ Ν. καλεῖται νῦν (ἡ Φαλκονάρε). Διάσημος

διὰ τὴν παρ' αὐτῷ νίκην τῶν ὑπὸ τὸν Γούλιπ-
πον Συρακουσίων κατὰ τῶν ὑπὸ τὸν Νικίαν
Ἀθηναίων, τῷ 413 π.Χ. Εἰς ἀναμνησιν τῆς
νίκης ταύτης ἐτελείτο τὸ παλαιὸν καὶ τελεῖται
μέχρι τοῦ νυν ἐν Συρακούσαις ἐνιαυσία ἑορτή,
ἐοσφισσα τρχαίον ὄνομα Ἀσινεα. [H. H.]

Ἀσίνη. Πόλις ἀρχαία τῆς Ἀργολίδος,
ἢ καὶ Ἀσιναια κατὰ Παυσανίαν καλουμένη
(2, 36.6), ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ μὴ ὑπαρχούσα.
Κατωκλήρη πρωτόκωτα ὑπὸ Δρυοπῶν. Κατὰ
τὴν κοινὴν παραδόξουμένην γνώμην, μὴ διευ-
κρινουμένης ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ἀκριβῶς τῆς
θεσεως αὐτῆς, ἡ Ἀ. εἴκειτο παρὰ τὸ σημερι-
νὸν χωρίον Τέλειον τοῦ σήμου Μινώας. Ἡ πε-
ριοχὴ δὲ αὐτῆς περιελαμβάνει καὶ τὴν πεδιάδα
τῆς Κανθίας, ἐνθα τὰ εἰρηπία τοῦ ναοῦ τοῦ Πυ-
θαιῶς Ἀπολλωνος ἀνηκόντος τοῖς Ἀσιναίοις.
Ἡ Ἀ. κατεστράφη ὑπὸ τῶν Ἀργείων.

2) Πόλις τῆς Μεσσηνίας κτισθεῖσα ὑπὸ τῶν
Ἀσιναιῶν τῆς Ἀργολίδος ἐξισθέντων ὑπὸ
τῶν Ἀργείων, ἐξ ἧς καὶ ὁ Μεσσηνιακὸς κόλ-
πος ἐκλήθη Ἀσιναιὶς κατὰ τὸν Στραβῶνα
(399), ὅτε τῆς Ἀ. πρώτης αὐτῆς ἐν τῷ κόλπῳ
μετὰ τὸ ἀκρωτήριον Ἀκριταν. Ἡ θεσις αὐ-
τῆς ἦτο παρὰ τὴν Κορώνην.

3) Πόλις τῆς Λακωνικῆς παρὰ τὴν πρὸς Μ
τοῦ Γουβίου. Θεωροῦσιν ὅτι αὕτη εἴνε ἡ ὑπὸ
τοῦ Παυσανίου Λας καλουμένη (3, 24.6).
(Θουκυδ. 4, 54 Πολυδ. 5, 19).

4) Πόλις ἐν Κύπρῳ κατὰ τὸν Στράβ. τὸν Βυ-
ζάντιον, καὶ 5) κατὰ τὸν αὐτὸν πόλις ἐν Κί-
λικίᾳ. [Ἀντ. Μηλ.]

Ἀσίνιοι (Asinii), τὸ ὄνομα τοῦ γένους
διαφόρων Ῥωμαίων, ἐν οἷς ὁ Γ. Ἀσίνιος Πολ-
λίων καὶ ὁ Ἀσίνιος Γάλλος (ιδ. Πολλίων καὶ
Γάλλος). [Σ.]

Ἀσίνιος Πολλίων Τραλλιανὸς τὴν πα-
τρίδα, βιώσας ἐπὶ Καίσαρος ἐν Ῥώμῃ καὶ πι-
θανῶς ἀπελευθερὸς τοῦ γνωστοῦ Ῥωμαίου Ἀ-
σινίου Πολλίωνος. Ἐγραψε κατὰ τὸν Σουίδαν,
ἐπιτομὴν τῆς Ἀθίδος τοῦ Φιλοχέρου. [Σ.]

Ἀσίνιος Κουάδρατος ἢ Κουάδρατος ποι-
ητὴς ἐνὸς ἐπιγράμματος τῆς Ἀνθολογίας (Γ',
312: Οἱ πρὸς Ῥωμαίους δεινὸν στήσαντες
Ἀρχα κτλ.), ἄγνωστος ἄλλοθεν. Ἐκ τῶν
ἐσχάτων αὐτοκρατορικῶν χρόνων ἀναφέρεται
καὶ ἱστοριογράφος ὁμώνυμος γραψας εἰς ἰωνι-
κὴν διαλεκτὸν Ῥωμαικὴν ἱστορίαν ὑπὸ τὴν ἐ-
πιγραφὴν «Χίλιετηρίς». [Σ.]

Ἀσιος ὁ Ἀμφιπολέμου, Σάμιος, ἐπι-
κὸς καὶ ἐλεγειακὸς ποιητὴς Ἐποίησε γενεα-
λογίας ἥρώων, ἐν οἷς περιελαβε πιθανῶς βοιω-
τικὸς καὶ πελοποννησιακὸς μῦθος καὶ ἕ-
τερον ἔπος, οὗ διέσωσεν ὁ Ἀθηναῖος ἀλιγό-
στιχον ἀπόσπασμα σατυρίζον τὴν τρυφὴν τῶν
Σαμίων ὁ αὐτὸς σατυρικὸς χαρακτήρ ὑπερ-
φαίνεται καὶ ἐν τοῖς παρ' Ἀθηναίῳ ἐπίσης φε-
ρομένοις ἐλεγείοις, τοῖς ἀναφερομένοις εἰς τοὺς
γάμους τοῦ ποταμοῦ Μέλῃτος. Ὁ Ἀθηναῖος

καλεῖ τὸν Ἀ. «τὸν παλαιὸν ἐκείνον» ἀλλ' οἱ
νεώτεροι ἐνεκα τοῦ χαρακτήρος τῶν ποιημά-
των τοῦ εἰλαζούσιν οἱ ἐξῆς κατὰ τὴν Β'
πεντηκονταετηρίδα τοῦ Χ' αἰῶνος π.Χ. Ταπο-
σταλματὰ τοῦ Ἀ. εἰδησὶς εὐνήσαν ὑπὸ Ν. Bach
(Lips. 1831, 32), ὑπὸ Dübner (ἐν ἐκδ. Η-
περσοῦ. Παρσι. 1840) καὶ G. Kinkel (Épée.
Graec. Fr. Lips. 1877). [H.]

Ἀσσοῦτ (ἢ Σοῦτ). Πόλις τῆς Ἀνω Αἰ-
γύπτου, καμμένη κατὰ τὴν οὐτικὴν ὁχθρὴν τοῦ
Νείλου, οὗ ἀπέχει 15 ἡμέτερά τῆς ὥρας. ἔχει
περὶ τὰς 30 000 κατ. ὧν οἱ πλείστοι Κόπται
εἶναι δ' ἡ ἀξιολογώτερά τῆς Ἀνω Αἰγύπτου,
καὶ τὸ ἐμπορικὸν κέντρον αὐτῆς, καὶ ἐντεῦθεν
διαδίδονται τὰ καραβάνια τῆς Δαρφούρ (Σου-
δαν). Κατεργάζονται ἐν αὐτῇ καὶ τὸν ἐλεφαν-
τοδόντα καὶ ἐν τοῖς κεραιόδοποισις κατα-
σκευάζονται ἀξιολογώτατοι κέραμοι. Κατὰ τὴν
ἀρχαιότητα ἐκαλεῖτο Λύκου ἢ Λυκὼν πόλις
καὶ ἦτο πρωτεύουσα τοῦ Λυκοπολίτου νομοῦ.
Ἀξιοὶ μνηεῖς εἶναι αἱ πλησίον αὐτῆς ἐν τοῖς
βράχοις ὠρυγμέναι ταφοί. [Γ.Ι.Π.]

Ἀσεία (φυσ. ο.λ.) Iunation γάλλ.
βαθμηδὲν φθίνουσα τις καταστάσις τοῦ ζωικοῦ
ὄργανισμοῦ ἐνεκα εἴτε ἀπολυτοῦ στερήσεως σι-
τιῶν, ὅτε ὁ ζωικός ὄργανισμὸς ἀποστῇ ἀπὸ μόν-
νης τῆς προσληψίως ὀλίστου, εἴτε σχετικῆς
στερήσεως αὐτῶν, ὅτε αὐτὸς προσλαμβάνει μὲν
σιτὰ, ὀλίγη ὕδωρ, ἀλλ' ἀνεπαρκῆ πρὸς διατη-
ρησιν τῶν ζωικῶν λειτουργιῶν ἀμφοτέρω ἕκασ-
τῇ καταστάσει ἐνεκα τῆς μὴ ἐγγυαίου διὰ τῶν
σιτιῶν ἀναπληρώσεως τῶν καταναλισκομένων
θρεπτικῶν οὐσίων ὑπὸ τῶν ὑφισταμένων ζωι-
κῶν λειτουργιῶν, διατηρήσεως τῆς οἰκείας θερ-
μότητος, παραγωγῆς ἐσωτερικῆς ἐργασίας, κί-
νήσεως τοῦ αἵματος, νευρικῆς ἐνεργείας κλπ.
ἐπιφέρουσι μείωσιν τινα τῆς σωματικῆς ὕλης
τὸ πρῶτον μὲν σημαντικωτάτην, εἴτα ἐπὶ τινα
χρόνον ἀνάλογον καὶ τελευταῖον τελείαν ἐξάν-
τηλιν, προκαλοῦσαν τὸν ἐξ Ἀ. καλούμενον
θάνατον. Ἐν τῇ ἀπολύτῃ Ἀ. ὁ ὄργανισμὸς
διατηρεῖ ἐπ' ὀλίγον ἐτι ἀναλόγως τῆς προτέ-
ρας αὐτοῦ θρεπτικῆς καταστάσεως τὰς σπου-
δαιστάτας ζωικὰς ἐνεργείας πρὸς ὑπαρξιν τῆς
ζωῆς, καταναλίσκων τὰς ἐν τοῖς ἱστοῖς τῶν
ὀργάνων αὐτοῦ τοῦ ὄργανισμοῦ ἀποτεταμιευμέ-
νας θρεπτικὰς ὕλας, δηλαδὴ τῇ καταστροφῇ
αὐτῆς ἐαυτὸν μέχρις ἐξάντηλσεως. Αὕτη δὲ ἡ
καὶ ἐν τῇ Ἀ. ὑφισταμένη κατανόησις σωμα-
τικῶν ὕλων καταδικνύται ἐκ τῆς μειώσεως
τοῦ βάρους τοῦ σωματος καὶ τῆς ὁσμῆς αὐ-
ξανόμενης ἰσχυρῶς ἐνὶ τὰ ὄντα ἀπὸ ἀνη-
συχίας εἰς ἀκαθίαν κατὰπίπτουσι, ἢ θερμότης
ταπεινῶνται, ὁ σφυγμὸς καὶ ἡ ἀναπνοὴ γίνον-
ται βραδύτεραι, αἱ ζωικαὶ δυνάμεις ἐξασθε-
νοῦσι, καὶ ἡ ἐξασθενήσις τοῦ ὄργανισμοῦ βαί-
νει μέχρι τελείας ἐξάντηλσεως.

Πλεὺν δ' ἀπασάν τῶν ζωικῶν οὐσίων κατα-
ναλίσκονται κατὰ τὴν αἰστίαν τὸ ἐν τῷ ὄργα-

νισμῷ τεθησαυρισμένον λίπος 91—93 % ἐνῷ ἡ ἀπωλεία οὐσίας ἐν τῇ τῷ μυϊκῷ συστήματι καὶ τῷ ἐντερικῷ σωλῆνι εἰν' ὀλίγιωτέρον ἐπισπύηται καὶ ἀνεπιπύητος σχεδὸν ἐν τῷ ἐγκεφαλῷ, νωτιαίῳ μυελῷ καὶ αἱματὶ ἤπαρ καὶ σπλῆν φθίνουσι μέχρι τοῦ ἡμισέως, μὲς μέχρι τῶν $\frac{1}{10}$ αἷμα καὶ ὅσα μέχρι τοῦ $\frac{1}{10}$ τοῦ ὅλου βάρους αὐτῶν. Τα δὲ συστατικά του σώματος μέρη καίονται διὰ τοῦ ὀξυγόνου τοῦ εἰσπνευμένου αέρος, ἐνῷ τὰ τῆς καύσεως προϊόντα καὶ αἱ μὴ καύσιμα, μὴ ὀξειδωμένα ὕλη, ἴδια τὸ ὕδωρ καὶ τὰ ἀλάτα ἀποκρίνονται διὰ τῶν νεφρῶν (40 %) τοῦ δερματος τῶν πνευμόνων καὶ τοῦ ἐντερικοῦ σωλῆνος (60 %). Ἐν τῇ Ἀ. μεταβάλλεται ἡ σύστασις τῶν περιττωμάτων, τῶν οὐρῶν καὶ αὐτῶν τῶν ποτηρῶν ζῶν, καθότι καὶ ταῦτα κατατρώγουσιν οἰνοὶ τὰς ἑαυτῶν σάρκας ὡς τὰ σαρκοφάγα. Ἡ διάρκεια τοῦ χρόνου τῆς Ἀ. δηλ. τῆς ἐλεύσεως τοῦ ἐξ Ἀ. θανάτου διαφέρει παρὰ τοῖς διαφοροῖς ζώοις γενικῶς ὅμως τὰ ποτηράκια εἶναι εὐαίσθητα τετρα τῶν σαρκοφάγων ἐνῷ ἔπποι ἀποθνήσκουσιν ἀπὸ ἀστίαν ἐν διαστήματι 20—30 ἡμερῶν, οἱ κύνες ζῶσιν ἐν Ἀ. πλέον τῶν 40—60 ἡμερῶν. [Γ. Α.]

Ἀσκάλαδος (Ζωολ.) καὶ Ἀσκαλαβώτης (Ascalabotae). Σαύρα ἐμοιοῦσα πρὸς τὰς σαλαμανδράς τῶν βατραχίων καὶ ἔχουσα σῶμα βαρὺ, δερμα χρώματος θείου κεκλιμμένον ὑπερμυκρῶν φολιδῶν. Εἶναι ζῶον νυκτερινὸν δειλόν, οὐτινος οἱ ἀρθραμοὶ στεροῦνται βλεφάρων, ἀναρριχῶνται καὶ τρεχεῖ νύκτ' ἐπιτηδεύων ἐπὶ τῶν λεύκων καὶ καθεύων τοιγὰν τῇ βιήθειᾳ τῶν ὀφθαλμῶν του. Βίσι εἰς τοὺς θερμούς τόπους, ἐν τῇ νυκτὶ δ' ἐκβάλλει κραυγὴν ἀπηχούσαν πῶς ὡς τὸ ὄνομα Γ γ ἔ γ κ ο. [Ν. Α.]

Ἀσκάλαφος (Ζωολ.) Ἐντομὸν νευρότερον ἀνήκον εἰς τὴν ἐμοιογένησαν τῶν μυρμηκοειδῶντων. οὐτινος τὸ σῶμα εἶναι πεπιεσμένον, ἡ κεφαλὴ πηχέια, αἱ κεφαλαὶ μακραι σπολήγουσαι εἰς κομίδας. Ἡ κόμψη αὐτοῦ βίσι εἰς τὰς κοιλιάδας ἐν τῇ μέσῳ τῶν βρῶν καὶ τρέφεται διὰ καμπῶν τῶν λεπιδωπερίων. [Ν. Α.]

Ἀσκάλων (Ἑβρ. Ἀσκαλὼν καὶ Ἀραβ. Ἀσκαλάν). Μία τῶν ἐν Παλαιστίνῃ πέντε βασιλικῶν πόλεων τῶν Φιλισταινῶν, μετὰ τοῦ τῆς Γαζης καὶ τῆς Ἀσδὼδ, παρὰ τὴν Μεσόγειον, ἐν θέρει παραγούσῃ ἀρθρῶς οἶνον, ἔλαιον κτλ. Ἦτο ἡ κυρία ἐδρα τῆς λατρείας τῆς Δερνιτοῦς, τῆς Οὐρανίας τῶν Σύρων Ἀφροδίτης. Ἐπὶ τοῦ καλίου Ὀμάρ ἦτο ἡ δημοτάτη πόλις τῆς Παλαιστίνης, ἀλούσα τὴν 19 Ἀδγ. 1153, ὑπὸ τοῦ Βαλδουίνου βασιλέως τῆς Ἱερουσαλὴμ. Παρ' αὐτήν, τὴν 12 Ἀδγ. 1099 οἱ ὑπὸ τὸν Βουλβιάνην στρατοφύτοι κατατρόπων τὸν στρατὸν τοῦ Σουλτάνου τῆς Ἀλγυπτίου. Νῦν εἶναι ἀκατοίκητος, εἰσπία μόνον τοῦ ναοῦ τοῦ θεάτρου κτλ. σώζονται μετενεχθέντα τῷ 1868 εἰς Ἱερουσόλυμα. [Π. Π.]

Ἀσκαλωνίτης. Βλ. Ἰουλιανὸς Ἀ.

Ἀσκάνιος (Ascanius) ὁ υἱὸς τοῦ Αἰνείου (Ἰδ. λ.) καὶ τῆς Κρεούσης, κατὰ τὸν Βιργίλιον (Αἰνείαδ. 2, 86), ἡ τῆς Λαβινίας, κατὰ τὸν Λίδιον (1, 3), ὅστις ὅμως υποθέλει ὅτι δύο Ἀσκανίους ἐγίνωσκεν ἡ παλαιὰ μυθικὴ παράδοσις, ἓνα παλαιότερον υἱὸν τῆς Κρεούσης καὶ ἓνα νεώτερον, υἱὸν τῆς Λαβινίας. Ὁ Ὀμήρος δύο ἄλλους Ἀσκανίους ἀναφέρει (Ἰλ. Β, 862 καὶ Ν, 792) ὅχι ὅμως καὶ τὸν υἱὸν τοῦ Αἰνείου. Κατὰ τὸν Διονύσιον τὸν Ἀλικαρνασσέα (Ρ. Ἀρχ. 1, 17) ὁ Αἰνείας, ἀφ' οὗ μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν ἄλωσιν τῆς Τροίας ἀπῆλθεν ἐκείθεν Ἀσκάνιον μὲν τὸν πρεσβύτατον τῶν παίδων ἔχοντα τοῦ συμμαχικοῦ τινα μοῖραν, τῆς φρυγίον ἦν τὸ πλεῖστον, εἰς τὴν Δασκυλίην καλουμένην γῆν, ἐνθα ἐστὶν ἡ Ἀσκανία λίμνη, μεταπεμπον ὑπὸ τῶν ἐγγυρίων γεγνημένον ἐπὶ βασιλείᾳ τοῦ ἔθνους ἀποπέμψει καὶ φησὶ τὸν Ἀσκάνιον αὐτοῖς χρόνον τινὰ οὐ πολὺν. Ἐλθόντων δὲ ὡς αὐτὸν Σκαμανδρίου τε καὶ τῶν ἄλλων Ἑκτοριδῶν ἀφειμένων ἐκ τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ Νεοπολέμου, κατάγειν αὐτοὺς ἐπὶ τὴν πατρῶν ἀρχὴν εἰς Τροίαν ἀφικνεῖται (πρὸβλ. καὶ 1, 53). Ἀλλαχόθεν ὅμως ὁ αὐτὸς συγγραφεὺς (Ρ. Ἀρχ. 1, 85) λέγει ὅτι «Αἰνείου ἐξ ἀνθρώπων μεταστάντος ἐξέβηκεν μάλιστα ἔπειτα μετὰ τὴν Ἰλίου ἄλωσιν Εὐρυλέων παρέλαβε τὴν Λατινῶν ἡγεμονίαν ὁ μετ' οὐ μασηεῖς Ἀσκάνιος ἐν τῇ φυγῇ». Ἐν τῶν δύο τούτων χωρίων ἐξάγεται ὅτι ἢ ὁ ἦρχε παρέδοσε, καὶ ἦν ὁ Αἰνείας μετέβαλε τοῦ Εὐρυλέωντος τὸ ὄνομα καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν ἐν τῇ φυγῇ Ἀσκάνιον εἰς ἀνάμνησιν τοῦ πρωτοτόκου παρεμεινάντος ἐν τῇ πατρίδι. Κατὰ ταῦτα δὲ ὁ ἐν Ἱταλίᾳ Ἀσκάνιος δὲν εἶναι ὁ πρωτότοκος υἱὸς τοῦ Αἰνείου, ἀλλ' ἄλλος, πιθανῶς ὁ δευτερότοκος. Κατὰ τὸν Διονύσιον, πρὸς τὸν συμφωνεῖ καὶ ὁ Λίδιος, ὁ Ἀσκάνιος ἀφ' οὗ ἐπιτυχῶς ἐπολέμησεν ἐν Ἱταλίᾳ πρὸς τοὺς Τυρρηνοὺς, τριάκοντα ἔτη μετὰ τοῦ Λαβινίου τὴν κτίσιν, ἔκτισε τὴν Ἀλβαν Ἀγγῶν (Ρ. Ἀρχ. 1, 86). Υἱὸς τοῦ Ἀσκανίου εἶναι ὁ Σίλβιος, ἐξ οὗ κατάγεται ὁ Ρωμύλος ὁ τῆς ἀρχῆς τῶν Ρωμαίων ἱδρυτῆς καὶ τῆς ἐαυτῶν πόλεως κτίστης. Ὁ Ἀσκάνιος ἐν Ἱταλίᾳ προσέλαβε καὶ τὸ ὄνομα Ἰουλος, ὡς τοῦ πατρὸς Ἰλίου τοῦ υἱοῦ τοῦ Τρωῆς, ὃς λέγει ὁ Βιργίλιος (Αἰν. 1, 288), ἀλλὰ κατὰ τὸν Διονύσιον (Ρ. Ἀρχ. 1, 70), ὁ Ἰούλος ἦτο υἱὸς τοῦ Ἀσκανίου. Ἡ Ἰουλίη γενεά, ἡ τοῦ Καίσαρος, ἐξέρχεται ὡς γενεάρχην αὐτῆς τὸν Ἀσκάνιον Ἰούλον. Ὁ Βιργίλιος ἐν τῇ Αἰνείαδι του (1, 857 ἐξ.) ἐπλασεν ὅτι ἡ Ἀφροδίτη θέλουσα, δι' οὗς αὐτὴ εἶχε σκοποῦς, νὰ ἐμβάλῃ εἰς τὴν Διδῶ ἔρωτα καὶ πόθον τοῦ Αἰνείου μεταμρφώσας τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν Ἑρῶτα εἰς Ἀσκάνιον. Τοῦτον δὲ, ἐν ἀγνοίᾳ, θωπεύουσα καὶ περιποιουμένη ἡ βασίλισσα καὶ νυμίζουσα ὅτι

ἔχει παρ' ἑαυτῇ τὸν μικρὸν Ἀσκάνιον ἐνεπλήσθη πάθους πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ, τὸν Δίνειαν. Ἡ οἰκονομία αὐτῇ τοῦ ποιητοῦ εἶναι ἐκ τῶν κατ' ἐξοχὴν πρωτοτύπων ἐπινοημάτων τοῦ ποιήματος καὶ ὁ πυρὴν δραματικότητος ἐπιποδοῖεν. Βλ. καὶ ὅσα σποράδην περὶ Ἀσκανίου λέγονται ἐν τῇ διατριβῇ τοῦ Εὐθ. Καστέρχη. «Οἱ περὶ ἀποικίσεως Τρώων εἰς Ἰταλίαν μῦθοι καὶ αἱ πρῶται ἱστορικαὶ γνώσεις τῶν Ἑλλήνων περὶ Ῥώμης». Ἀθήναιον τ. Ζ' (1878) σ. 297 ἐξ. [Σ.]

Ἀσκαρὶς (oxyuris vermicularis, δ-ξύουρος) σκώληξ λευκός, μικρὸς 2—5 γραμμῶν, κατοικεῖ ἐν μεγάλῳ ἀριθμῷ τὸ παχὺ ἔντερον καὶ ἰδίως τὸ τυφλόν. Ῥιζέρεται τυχαίως εἰς τὸν ἄνθρωπον δι' ὠρίων τοῦ σκώληκος καταποθέντων. Αἱ Ἀ. ἀπαντῶνται συνήθως εἰς παιδία, σπανιότερον εἰς ἐνήλικας. Ἀπὸ τοῦ τυφλοῦ ἔντερος κατέρχονται τὰ πλήρη ὠρίων ἢ ἀρίων θήλεα μέχρι τῆς ἐξέρας καὶ πέραν αὐτῆς καὶ εἰς τὸν κολεῖν προξενεῦσαι γαργαρισμόν, ὅστις αὐξάνει τὴν νύκτα καὶ ἐμποδίζει τὸν ὕπνον. Κατὰ τῶν ἀσκαριδίων μεταχειρίζομεθα τὴν σαντονίνη καὶ κλύσματα μεγάλα διὰ ψυχροῦ ὕδατος καὶ ἐξουσι ἐπὶ τινος ἡμέρας. [ΜΧ.]

Ἀσκαυλος (Μουσ. κοιν. ἀσκομαντοῦρα, γαλίντα. Ἐμπνευστὸν ὄργανον οὐχὶ λίαν εὐαρέστου ἤχου πιθανῶς ἐν χρήσει καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἑλλήσι καὶ Ῥωμαίοις· νῦν ἐν χρήσει παρὰ τοῖς χωρικοῖς τῆς Ἰταλίας, Πολωνίας, Τουρκίας κλπ. Συνίσταται ἐξ ἑνὸς ἀσκού τοῦ περιέγοντος τὸν ἀέρα· ἄνωθεν αὐτοῦ ὑπάρχει σωλὴν προσηλωμένος, δι' οὗ ὁ αὐλητὴς ἐμφυσᾷ τὸν ἀέρα εἰς τὸν ἀσκόν. Ἐπὶ τοῦ ἀντιθέτου μέρους ὑπάρχει προσηλωμένη σύριγξ μεθ' ὅπως δι' ὧν ἐκτελεῖ τὴν μελωδίαν ὁ παιζων. Πρὸς ταύτη ὑπάρχει καὶ ἕτερα ὀρίγχεα ἐκ τοῦ ἀσκού λαμβάνουσαι τὸν ἀέρα καὶ συνεχῶς ἤχουσαι κατὰ τὴν αὐλήσιν. Πλὴν τῆς διὰ τοῦ στόματος ἐμφυσήσεως τοῦ ἀέρος προξενεῖται τοιαύτη καὶ ἐκ τῆς πίεσεως τοῦ ἀσκού διὰ τοῦ ἀγκυλῶος πρὸς τὸ σῆμα ἔνθα καὶ κρατεῖται ὁ ἀσκός. [Α.Κ.]

Ἀσκειυάζ. Ἀπόγονος τοῦ Γωμέρ, ἑνὸς τῶν υἱῶν τοῦ Ἰάρεθ. Τὸ ὄνομα τοῦτο ἔφερε λαὸς τις παρὰ τὴν Ἀρμενίαν (Ἰερερ. 51) ἢ καὶ μία τῶν ἐπαρχιῶν αὐτῆς. Παράδοξος οἱ νέοι Ἰσραηλῆται αὐτῷ καλοῦσι τὴν Γερμανίαν. [Σ.Π.]

Ἀσκήσεις στρατιωτικαὶ μαθητῶν. Εἰσῆχθησαν τὸ πρῶτον ἐν Ἑλλάδι διὰ τοῦ Ν. ΑΡΙΘ' τῆς 31 Μαρτ. 1883, ὅστις κατέστησεν υποχρεωτικὸν τὸ μάθημα τῶν στρατιωτικῶν ἀσκήσεων ἐν τοῖς Γυμνασίοις, τοῖς τε δημοσίοις καὶ τοῖς ἰδιοσυντηρήτοις. Αἱ στρατιωτικαὶ ἀσκήσεις ἄρχονται ἕκαστον σχολικὸν ἔτος κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς τρίτης ἐβδομάδος τοῦ Σεπτεμβρίου καὶ λήγουσι τῇ 30 Ἀπριλίου. Πρὸλ. Δ. 25 Νοεμβρ.

1884 περὶ κανονισμοῦ τῶν στρατιωτ. ἀσκήσεων. Δ. 30 Ἀπρίλ. 1888, περὶ τοῦ χρόνου τῶν στρατ. ἀσκ. καὶ Ν. ΑΥΚΙ' 22 Μαρτίου 1889 περὶ τῶν στρατιωτικῶν ἀσκήσεων ἐν τοῖς Γυμνασίοις, δι' οὗ ἐναμοθετήθη θέσις γενικῶς καὶ ἐπὶ τοῦ διὰ τὴν ἐν ἀπαιτοῖς τῶν Γυμνασίοις σύμφωνα ἐκτελεσθῶν τῶν κειμένων διατάξεων περὶ τοῦ μαθήματος τούτου. [ΑΥΓ.]

Ἀσκήσις. Καλεῖται ἀσκήσις τοῦ σώματος ἐργασία, ἥς σκοπὸς εἶναι ἡ τελειοποίησις τοῦ ἀνθρωπίνου οργανισμοῦ περὶ τὴν δύναμιν τὴν δεξιότητα καὶ τὴν υγίειαν. Ἡ ἐργασία αὕτη ἐκτελεῖται ὑπὸ τῶν μυῶν, οἷναι διαγέρονται ὑπὸ τῶν νεύρων, τὰ ὅποια καὶ ταῦτα παραλαμβάνουσι τὰς διαταγὰς παρὰ τῶν νευρικῶν κέντρων, ἰδίως τοῦ ἐγκεφάλου. Ἐκ τούτων φανερὸν ὅτι ἡ βούλησις, ἐκτός ἐκτάντων περιστάσεων, διέπει καὶ πᾶσαν ἀσκήσιν. — Αἱ διάφοροι μυϊκαὶ κινήσεις, αἵτινες ἀποτελοῦσι τὴν ἀσκήσιν διακρίνονται ἐκ τοῦ ποσοῦ τῆς παραγομένης ἐργασίας, καὶ εἶναι βίαιοι, μέτριοι, ἢ ἐλαφροί· ἐκ τοῦ ποσοῦ αὐτῆς, καθ' ὅσον ἡ ἐργασία αὕτη ἀπαιτεῖ ἢ ἐκ περιπλέκους κινήσεις καὶ καθ' ὅσον προαπαιτεῖ τὴν ἐπέμβασιν καὶ προσοχὴν τῆς βουλήσεως, ἢ ἐπιγίνεται αὐτοματῶς. ἄνευ τῆς συνεργείας τῶν τῆς συνεκδήσεως λειτουργιῶν καὶ τέλος ἐκ τοῦ μηχανισμοῦ τῆς ἐργασίας, καθ' ὅσον ὑπὸ τούτων ἡ ἐκείνων τῶν μερῶν τοῦ σώματος τελείται, καὶ καθ' ὅσον ταῦτα ἡ μόνα ἢ τῇ συνεργείᾳ καὶ ἄλλων φέρουσιν αὐτὴν εἰς πέρας. — Τὰ ἀποτελέσματα δὲ τῆς ἐργασίας ποικίλλουσιν ἀνυπόλογος τοῦ ποσοῦ αὐτῆς καὶ τῆς μεθόδου, δι' ἧς ἐφαρμόζεται. Ἀσκήσις, ἐφαρμοζομένη ἄνευ μέτρου καὶ κανόνος, φέρει κακὸν ἀντὶ καλοῦ, ἐπάγουσα ταχέως τὴν κόπωσιν ὑπὸ πάσας τὰς μορφὰς καὶ πάντας τοὺς βαθμούς, καὶ ἐκθέτει τὴν ἀνθρώπινον μηχανὴν εἰς ταχέϊαν ἀχρησίαν. Τούναντίον, μυϊκὴ ἐργασία ὅλον ἐν αὐξανομένη κανονικῶς καὶ ὑπὸ ὅρους, καθιστᾷ καταλλήλοτερα τὰ διάφορα ὄργανα διὰ βιοτικῶς ἀσκήσεως καὶ τελειοποιεῖ δολοκλήρον τὸν οργανισμόν οὕτως, ὥστε εὐκολώτερον νὰ τελῇ πάσας τὰς εἰς ἕκαστον τῶν μερῶν αὐτοῦ ἀναθεωρούμενας λειτουργίας. — Περὶ τῶν διαφόρων εἰδῶν τῆς ἀσκήσεως θὰ γείνη λόγος εἰς τὰ εἰδικὰ ἄρθρα. [Β.]

Ἀσκήσις (Ῥητορ.) ὡς ἐν πάσαις ἐν γένει ταῖς ἄλλαις μαθήσεσιν, οὕτω καὶ ἐν τῇ ρητορικῇ ἀπαιτεῖται προπαιδεῖα, ἵνα κατασταθῇ τις τέλειος ῥήτωρ. Τρία λοιπὸν πρὸς τοῦτο κατὰ τοὺς παλαιούς προαπαιτοῦνται, φύσις ὅ ἐστιν εὐφυΐα, μέθοδος ἢ ἐπιστήμη, θεωρητικὴ διδακταλία, καὶ ἄσκησις ἢ μελέτη, πρακτικὴ γύμνασις. [Ι.Π.]

Ἀσκιῶνον (Asciano). Καλῶς ἐκτισμένη πόλις τῆς ἰταλ. ἐπαρχίας Σιέννης, ἀριστέρου τοῦ Ὀμβρόνου, ἔχουσα 3 200 κατ. (ὁ δῆμος, 6 743) τῷ 1881. [Π.Π.]

Ἀσκήδια (Ascidiae) (Ζωολ.) Κλάσεις τῶν Χιτωνοφόρων (Tunicatae): Ζῶα θαλάσσια, μικρά, μονήρη, ἔχοντα κυλινδρικούς σῆμα φέρον δύο ὅπως εἰς τὸ ἐν αὐτοῦ ἄκρον πλησιοναλλήλων κειμένας. Τὰ ζῶα ταῦτα περιβάλλονται ὑπὸ χιτῶνος, ἔχοντες τὴν αὐτὴν, εἶναι καὶ ἡ φυτοκυσταρινὴ τῶν φυτικών κυττάρων, σύστασιν. Προτρύπονται ἐπὶ τοῦ πυθμένος τῆς θαλάσσης, ἐπὶ φυλῶν κτλ. Εἶδη Ἀσκήδιων εἶνε ἡ Κυνθία (Cynthia), αἱ Κλάδελλιναι (Clevellina), ἡ Κορέλλα (Corella), ἡ Ροπαλαία (Ropalaea) καὶ ἄλλα πολλά εὐρισκόμενα εἰς τὴν Μεσόγειον θαλάσσαν. [M.]

Ἀσκήλλα (Βοτ.) κοινὴ ὀνομασία τῆς καὶ Σκίλλης καὶ Σκίλλοχρομυθῆς καὶ Κρεμμυδοσκίλλης λεγομένης καὶ ἐν Ἑλλάδι κοινοτάτης Οὐργινίας τῆς παρθοῦλας σκίλλης (Urginia Scilla Steinh. ἢ Scilla maritima L.) ἥτις τῆς Σκίλλης τῶν ἀρχαίων. [Θ.Χ.]

Ἀσκιόι (Ἀστρ.) ὀνομάζονται οἱ κάτοικοι τῆς διακεκαυμένης ζώνης, διότι δις τοῦ ἔτους μεσουρανεύοντος τοῦ ἡλίου εἰς τὸ κατακόρυφον αὐτῶν, δὲν εἶχουσι σκιά. Τὸ τοιοῦτο συμβαίνει μόνον ἀπὸ τοῦ ἔτους ἐπὶ τῶν τροπικῶν. (Ὁ αὐτοῦ καλοῦνται καὶ Ἀμφίσκιοι.) [Δ.Κ.]

Ἀσκήρ. Ὅρεινὴ χώρα τῆς Ἀραβίας, αἰκυμένη ὑπὸ σχεδὸν ἀνεξαρτήτων φυλῶν καὶ ἀποτελούσα νῦν τὴν ὁμώνυμον ἐπαρχίαν ἐν τῇ τουρκικῇ νομῇ τῆς Ἑμενῆς. ἔχει ἑκτασὶν 8800 χιλμ. περίπου, πολλὰς πηγὰς, ποταμούς καὶ εὐφόρους κοιλάδας. Οἱ κατοικοὶ αὐτῆς, φανατικοὶ ἠαγαδῖται, ἀριθμοῦνται εἰς 82 000 περίπου. Πρωτ. αὐτῆς εἶναι ἡ Μεναδίρ. [Π.Π.]

Ἀσκήτης. Ἰδε Ὑδρωψ.

Ἀσκληπιάδαι. Βλ. Ἀσκληπιάδης, Ἀσκληπιδῆς.

Ἀσκληπιάδης 1) Λυρικὸς ποιητὴς ἀγνώστου ἀκριβῶς ἐποχῆς, ἐφευρέτης τοῦ Ἀσκληπιαθεῖου μέτρου, τὸ ὅποιον τότε συνήθως ἀπεριμήθη ὁ Ὀράτιος τῶν ποιητῶν τοῦ ἔμμεως οὐδὲν ἴσως ἐσάθῃ. — 2) ὁ Σάμιος, τὸν ὅστις ὁ Θεόκριτος «Σικελίδαν τὸν ἐκ Σάμου» καλεῖ ἴσως διότι οἱ γονεῖς τοῦ κατήγοντο ἐκ Σικελίας, ἀλλ' ἐγεννήθη ἐν Σάμῳ. Ὁ πῆρξε κατὰ τινὰς διδάσκαλος τοῦ Θεοκρίτου καὶ βουκολικὸς ποιητὴς, ὃς ἐξάγεται ἐκ τοῦ Θεοκρίτου, οὐδὲν ἔμμεως βουκολικὸν εἰδὼς τῶν περιεσώθη, ἀλλὰ μόνον περὶ τὰ 40 ἐπιγράμματα ἐν τῇ Ἀνθολογίᾳ φέρουσι τὸ ὄνομα τοῦ. Ἐπειδὴ ὅμως τὰ ἐπιγράμματα ταῦτα εἶνε ὅχι πάντα τῆς αὐτῆς τέχνης καὶ ἡλικίας, εἰκότως τινες δοῖεν πλὴν τοῦ Σαμίου Ἀ. ὑπῆρξαν καὶ ἄλλοι ὁμώνυμοι τοῦ μεταγενέστερου αὐτοῦ, ἐπιγράμματα ποιηταί, τῶν ὅποιων τὰ ἐπιγράμματα ἐκ συγχύσεως διὰ τὴν ὁμώνυμιαν ἀπεδόθησαν εἰς τὸν Σάμιον, ἴσως δὲ τινὰ εἶνε

καὶ τοῦ προγενεστέρου ἐπιγραμματογράφου. Ἀ. τοῦ ἐξ Ἀδραμυτίου, ἔργα, ὡς εἰκάζει ὁ ἐκδότης τῆς Ἀνθολογίας Fr. Jacobs. — 3) ὁ Ἀλκιππίος, τὸν ὅποιον ἀναφέρει ὁ Σουΐδας ὡς ποιήσαντα ποιήματα εἰς Αἰγυπτίους θεοτήτας. — 4) ὁ ἐκ Τραγίλου τῆς Θρακίας, μαθητὴς τοῦ Ἰσσυράτου ἀρα προγενέστερος καὶ τῶν τριῶν ἴσως προηγουμένων, ἀλλ' ὅχι ποιητὴς τραγικός, ὡς τινες ὑπέλαβον αὐτὸν ἐκ τοῦ ἔργου τοῦ προφανῶς ἀπατηθέντος. Ὁ Ἀ. οὗτος εἶχε συγγράψῃ περὶ ἑξ βιβλίων μυθολογικοῦ περιεχομένου, ἐν οἷς ἐπραγματεύετο περὶ τῶν ἐν τριγῶν μύθων ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Τὰ τραγωδοῦμενα», καὶ τῶν ὁποίων ὀλίγματα μόνον ἀποσπάσματα σῴζονται, περισυλλεγμένα καὶ ἐκδοθέντα τὸ πρῶτον ὑπὸ Werfer ἐν Acta philologorum Monacensium, II, 3, σ. 431 ἐπ., ἔπειτα δὲ ὑπὸ E. Maller Fragm. hist. Graecor., τόμ. Γ', σ. 381. — 5) Ἰστοριογράφος τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου ἀναφερόμενος ὑπὸ Ἀρριανοῦ, περὶ τοῦ ὁποίου ἔμμεως οὐδὲν περιπλέον εἶνε γνωστόν. — 6) ὁ Μυρλέωνος, ὡς γεννηθεὶς ἐν Μυρλέᾳ τῆς Βιθυνίας, γραμματικὸς διακεκριμένος, ἀκμάσας ἐν Ῥώμῃ ἐπὶ Πομπηίου, ἐνθα ἐδίδασκε γραμματικὴν, ἔπειτα δὲ μεταβάς, φαίνεται, εἰς Ἰσπανίαν καὶ κατὰ τὴν Στράβωνα «ἐν Τυρρητανίᾳ παιδεύσας τὰ γραμματικὰ καὶ περιήγησιν τινὰ τῶν ἐθνῶν ἐκδεσπῶς τῶν ταύτην», ἐκτὸς ἂν ἄλλος εἶναι ὁ ἐν Ἰσπανίᾳ Ἀ. καὶ ἄλλος ὁ ἐν Ῥώμῃ ἐπὶ Πομπηίου ἀκμάσας, ὡς ἰσχυρίζεται ὁ G. F. Voss. Τῷ Μυρλεῶνι Ἀ. ἀποδίδονται ὑπὸ τῶν ἀρχαίων καὶ ἄλλα συγγράμματα πλὴν τῆς περιήγησεως τῶν ἰσπανικῶν ἐθνῶν, ἥτις «Τὰ περὶ γραμματικῶν», «Τὰ περὶ Κρατίτου», «Βιθυνικὰ» εἰς δέκα τοὐλάχιστον βιβλία, «Αἰγυπτιακά» εἰς 60 τοὐλάχιστον βιβλία καὶ τὰ «Φιλοσόφων βιβλίων διορθωτικά», ἀλλ' ἐκ πάντων τούτων οὐδὲν μέχρις ἡμῶν περιήλθε σῶον, εἰμὴ μικρὰ ἀποσπάσματα, περισυλλεγμένα ὑπὸ E. Maller ἐν Historiconum graecorum fragmenta, τόμ. Γ', σ. 298 ἐπ. Ἐκτὸς ὅμως τούτων καὶ ἄλλοι πολλοὶ Ἀ. ἱστοριογράφοι ἀναφέρονται ὑπὸ τῶν ἀρχαίων, τῶν ὁποίων τὰ συγγράμματα ὀλοτελῶς ἀπώλοντο, οἷον — 7) ὁ περὶ Φοινίκης γράψας. ἴσως δ' ὁ ἴδιος ἔγραψε καὶ περὶ Δημητρίου τοῦ Φαληρέως καὶ ὅχι ἄλλος ὁμώνυμος. — 8) ὁ ἐξ Ἀναζάρβων τῆς Κιλικίας γράψας γεωγραφικὸν καὶ ἱστορικὸν σύγγραμμα περὶ ποταμῶν, καὶ ἄλλοι.

Πολυαριθμοῦνται ἔμμεως πάντων τῶν φερόντων τὸ ὄνομα τοῦτο παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἦσαν οἱ ἱατροί. Ὅχι μόνον οἱ εἰς τὸν Ἀσκληπιδὸν τὸ γένος αὐτῶν ἀνάγοντες κληρονομικοὶ ἱερεῖς τῶν ἱερῶν τοῦ θεοῦ τούτου, ματεργόμενοι καὶ τὸν ἱατρὸν, εἰς τοὺς ὅποιους ἀποδίδεται τὸ πρῶτον ἱατρικὸν σύγγραμμα «Ἀσκληπιδῶν ὑγιεινὰ παραγγέλματα», καὶ ἔπειτα ὑπῆρχον πολλοὶ τῆς Ἑλλάδος πλούσια γέννη, ἀλλὰ καὶ ἄλλοι ἱατροί, μάλιστα τῶν

περί Χριστὸν χρόνῳ, ἐπεκαλοῦντο Ἀσκληπιᾶ δ α ι, τῶν ὁποίων πολλοὶ διεκρίθησαν καὶ ὡς συγγραφεῖς καὶ τῶν ὁποίων 14 ἀναφέρει ὁ Ἀρλέσιος (Medicorum veterum Asclepiades dictorum demonstratio historica et critica, ἐν Βόννῃ, 1828.). Διασημώτατος πάντων τῶν τοιούτων, τοῦ ὁποῦ καὶ τινὰ ἀποσπάσματα τῶν συγγραμμάτων του περισώθησαν, εἶνε—0) ὁ ἐκ Προύσης, διδ. «Βιθυνός, Κικινός, ὃς καὶ Προυσαεύς ἐκαλεῖτο» κατὰ τὸ Περὶ ἱατροῦ τοῦ Γαληνοῦ σύγγραμμα. Ὁ Ἀ. οὗτος ἤμικαι κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ πρώτου π. Χ. αἰῶνος καὶ παριστάται ὑπὲρ τοῦ Κικέρωνος ὡς φίλος τοῦ Λικινίου Κράσσου. Κατ' ἀρχὰς ἤτο φιλόσοφος καὶ ῥητοροδιδάσκαλος, ἐπειτα ὁμῶς ἐπεδόθη εἰς τὴν σπουδὴν τῆς ἱατρικῆς, ἐν τῇ ὁποίᾳ μεγάλως διεκρίθη, ἀποθνήσκων ἐξ ἐσχώματος ἀντιπρόσωπος τῆς ἐμπεριεχόμενης ἱατρικῆς αἰρέσεως. ἔζητησε δὲ τὴν τέχνην του παλαστήσας καὶ ἐν Τώμῃ, ὅπου τὸ σπὴν ὑπέληφεν ἀπέκταν, ὥστε ὁ Μιθριδάτης προσεκάλεσεν αὐτὸν εἰς τὴν αὐλήν του ὑποσχόμενος γενναίαν ἀμοιβήν, ἀλλ' ἔτι Ἀ. ἀπέριψε τὴν πρόσκλησιν προτιμήσας νὰ μείνῃ ἐν Τώμῃ. Ὁ Ἀ. κατέχευε τὴν μεθόδον τοῦ Ἱπποκράτους, καθ' ἣν ὁ ἱατρός δὲν πρέπει νὰ μεταβάλλῃ ἀποτόμως τὴν διαίταν καὶ τὰς συνήθειας τοῦ ἀσθενούς, καὶ ἔρριψε ἐπὶ ἀκριβῶς ἢ ἀλλαγὴν κλίματος καὶ διαίτης εὐκολώτερον ἐπαναφέρουσι τὴν υγίειαν ἢ τὰ ἔξτρα καὶ δραστικά φάρμακα. Ὁρμώμενος ἐν τῇ ἀρχῇ, ὅτι τὸ ἀνθρώπινον σῶμα, ὡς καὶ πᾶς ὄργανισμός, σύγκειται ἐκ μερῶν ἀεικινήτων καὶ δια τῆς κινήσεως τῶν παραγόντων τὴν ζωὴν κατὰ τὴν θεωρίαν τοῦ Δημοκρίτου, παρεδέχτο ὅτι τὰ νοσήματα προήρχοντο ἐκ παρακωλύσεως τινος τῆς λειτουργίας τῶν μερῶν τούτων, πρὸς ἀποκατάστασιν λοιπὸν τῆς υγείας καὶ ἐξέτασιν αὐτῆς τῆς νόσου, ὁ ἱατρός δρεῖλει νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν ἀκώλυτον λειτουργίαν τῶν συστατικῶν τοῦ σώματος, τοῦτο δὲ εὐκολώτερον κατορθοῖ ἀκριβῶς δι' ἀλλαγῆς τῆς πρῶτης διαίτης. Μὲγαν δ' ὁ Ἀ. ἐπρεξένησεν ἐν Τώμῃ θαυμασμόν, ὅτε κατῴρθησε νὰ ἐπαναστρέψῃ εἰς τὴν ζωὴν νεκροφάνειαν παθόντα ἀσθενῆ, ἢ ἐν τούτοις αἱ ἀνατομικαὶ τοῦ Ἀ. τούτου γνώσεις δὲν ἦσαν ἐπαρκεῖς κατὰ Γαληνὸν κριτήν. Ἐκ τῶν συγγραμμάτων του διασώζονται τούτου ἱατροῦ μόνον ἀποσπάσματα περισωθῆσαν παρὰ μεταγενεστέροις Ἑλλήσι τε καὶ Ῥωμαίοις συγγραφεῦσιν, ἦσαν δὲ τὰ συγγραμμάτα του πολλὰ καὶ διάφορα, οἷον «Περὶ ἀναπνεύσεως καὶ τῶν σφυγμῶν», «Περὶ ἐλκῶν», «Περὶ ἀλωπεκίας», «Περὶ διαλείποντος πυρετοῦ» καὶ ἄλλα. τῶν ὁποίων ἀποσπάσματα καὶ τὰς ἄλλας περὶ Ἀ. εἰδησεις τῶν ἀρχαίων συναγαγὼν ἐξέδωκεν ὁ Ch. G. Gumpert τῷ 1794 (Asclepiadis Bithyni fragmenta) προσπαθῆσας νὰ ἀνασυστήσῃ ἐξ αὐτῶν τὸ θεραπευτικὸν τοῦ Ἀ. σύστημα. [Γ.Κ.]

Ἀσκληπιεύδωδ (Bot.) (Asclepiadeae) εἶδος γενεᾶς Διοσυλλέων Σωματαίων φυτῶν ἐχόντων τὰ ἄνθη ακτινίμορφα πεντασχιδῆ, τοὺς στήμονας φέροντας ἐπὶ νώτων προβαλὰς σχηματίζουσας παραστεφάνην, γυρὴν συνηντισμένην εἰς μάζαν (γυρῶδωδ=pollinaria). Εἶδη 1900, τὰ πλεῖστα ἐν χώραις θερμαῖς, ποικίλη ἡ θάμν. γλακτέχουλα. Τὰ κυριώτερα γένη εἰσὶν Ἀσκληπιεύς, Κόναρχον, Ἀλεξάνδριον, Κισσόβρυ, Γερμόκασπος, Καλλιτρίσις, Χεῦα, Σταπέλια, Περὶπλοκάς (βλ. τὸς λ.) κτλ. [Γ.Χ.]

Ἀσκληπιεύς (Bot.) γένος τῆς εἰκοσίων Ἀσκληπιεύδων, περιέχον πολυάριθμα εἶδη θερμῶν χωρῶν, ὧν πολλὰ θεραπεύονται διὰ κόσμον ἐν τοῖς κήποις ὡς ἡ Ἀ. ἢ Κουρασάουικη (Asclepias Curassavica L.). Ἀ. ἡ τοῦ Κορνουτίου Λ. Cornuti Decaisn.) Ἀ. ἡ βαφικὴ (A. tinctoria Roxb.) κτλ. Ἡ Ἀσκληπιεύς τοῦ Διοσκουρίδου εἶνε εἶδος Κουράγχου ἢ Ἀλεξίτοξικοῦ (Vincetoxicum). [Γ.Χ.] — (Φαρμακολ.) Ἡ A. curassavica L. φύεται ἐν Ἀντιλλαῖς, ὅπου ἡ ῥίζα αὐτῆς εἶνε ἐν χρήσει ὡς ἐμετικὸν καὶ καθαρτικόν ὡς ἡ ἱπποκυκλάνα [Γ.Π.]

Ἀσκληπιεύδοτος. 1) Ποιητὴς ἐπιστολῶν, τοῦ ὁποῦ τρεῖς ἐπιστολὴ, ἀναφερόμενα εἰς τὴν περιφημίαν ἀνδριαντοῦ τοῦ Μένωνος, περισωθῆσαν ἐν τῇ Ἀνθολογίᾳ τοῦ Κεφαλαίου. — 2) Ὑπὸ τοῦ Σενέκα ἀναφερόμενος Στωικὸς φιλόσοφος, μαθητὴς τοῦ Πισσιδωνίου, γράψας ἀπολοσθὲν σύγγραμμα περὶ φυσικῶν. — 3) Διάσκιμος Νεοπλατωνικὸς φιλόσοφος ἐξ Ἀλεξανδρείας, μαθητὴς τοῦ Πρόκλου καὶ διδάσκαλος τοῦ Δαμασκίου, ἐπικαλούμενος μέγας Συνεργάστην, ὅπως καὶ ὁ διδασκαλὸς του Πρόκλος, ὑπομνήματα εἰς τὸν Τιμαίον τοῦ Πλάτωνος ἀπολοσθέντα. — 4) Ἱστοριογράφος ἀναφερόμενος ὑπὸ Βοηπίου ὡς γράψας ἱστορίαν τοῦ Διοκλητιανοῦ. [Γ.Κ.]

Ἀσκληπιεύδωρος, Διάδοχος Ἀθηναῖος ζωγράφος, ὑπερέχων ἰδίως ἐν τῇ συμμετρίᾳ, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Ἀπελλοῦ. Μόνον εἰς τῶν πινάκων του μνημονεύεται ὁ ἰὼν θώδεκα θεῶν, ἀγορασθεὶς ὑπὸ Μνάσιμος τοῦ τυράννου τῆς Ἐλατείας ἀντὶ ἐξ ταλάντων. [Π.]

Ἀσκληπιεύς, Ὁ θεὸς τῆς ἱατρικῆς παρὰ τοὺς ἀρχαίους Ἑλλησι. Τὸ ὄνομα αὐτοῦ κατὰ διαφόρους τύπους φερόμενον (Ἀσκληπιεύς Ἰων. καὶ ἄλλοι. Ἀσκληπιεύς, αἰολ. καὶ δωρ. Ἀσκληπὸς ἐν ἐπιγραφῇ τῆς Κυρήνης, Ἀσκαπιεύς ἐν μιᾷ ἐπιγραφῇ τῆς Ἐπιδαύρου, Ἀσκληπιεύς ἐν ἐπιγραφῇ τῆς Σπάρτης, Ἀσκληπιεύς ἐν βωιωτικῇ, Διάσκληπιεύς ἢ Αἰσχλαπιεύς ἐν ἐπιγραφῇ ἀρχαίου γυμνασίου ἀγαλακτείου ἐν Βοιωτίᾳ ἀποκειμένου, Aisclapius ἐν τυρηνικῇ σφάλλῃ, Aesculapius λατίν.) πολλαχῶς ἐτυμολογεῖται. Ἡ πιθανωτάτη τῶν ἐτυμολογιῶν εἶναι ἡ

ὑπὸ τῶν ἀρχαίων, κοινῶς παραδεξιμένη ἀπὸ τοῦ ἥπιος, καίτοι τὸ πρῶτον συνθετικὸν μένει ἀνεργεύτερον, τῶν μὲν ἀρχαίων ἐλκεύοντων, οἱ προήλθε κατὰ συγκατῆν ἐκ τῆς λέξεως ἀσκέλης (= διαρκῶς), τινῶν δὲ τῶν νεωτέρων ἀπὸ τοῦ ἁλκίω ἄλκιω κατὰ τὸν Κορινθιον (Ἰππιδρ. 33) ὠνομάσθη δ' Ἀ. ἀπὸ τοῦ ἥπιος ἵσθαι καὶ ἀναβαλλεσθαι τὴν κατὰ τὸν θάνατον γινεμένην ἀπόσκηλιν». Ὅτι δὲ τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ ἔχει σχέσηιν πρὸς τὸ ἥπιος μαρτυροῦσι τὸ ὄνομα τῆς συζυγοῦ αὐτοῦ Ἰπιδόνης καὶ τὰ ἐπιθετά αὐτοῦ ἡπιόδωρος, ἡπιόδωτης, ἡπιόφρων.

Ὁ Ἀ. ἐπιμαχὲς ἔπικλοι ἐν Θεσσαλίᾳ, ἐκείθεν δὲ πιθανῶς μετεβόη ἡ λατρεῖα αὐτοῦ καὶ ἀλλαγῇ τῆς Ἑλλάδος. Ὑπὲρ τὰ 300 Ἀσκληπιεία, ἦτοι ἱερὰ τοῦ Ἀ., εἶναι γνωστὰ ἡμῖν ἐκ μαρτυριῶν ἀρχαίων συγγραφέων καὶ ἐξ ἐπιγραφῶν. Ἐν ᾧ δὲ λιαν διαδεδομένη εἶναι ἡ λατρεῖα αὐτοῦ πελάχου τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν ἑλληνικῶν χωρῶν, ὁλίγησιν περὶ αὐτοῦ μῦθοι φέρονται, ὧν τινες ἐπλάσθησαν ἐν ὑστέροις χρόνοις, ἰδίως οἱ περιστρωτες αὐτῶν ὡς ἦρωα. Ἐν Τρίκλῃ τῆς Θεσσαλίας, ὅπου ὑπῆρχε τὸ παλαιότατον κατὰ Στραβῶνα ἱερὸν αὐτοῦ, ἐμυθολογεῖτο ὅτι ἦτο υἱὸς τοῦ Λαπιθῶν τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Στείλης, γεννηθεὶς παρὰ τὸν ποταμὸν Ἀρδαίον κατ' ἄλλον δὲ Θεσσαλικὸν μῦθον ἦτο υἱὸς τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ Κορωνίδος τῆς Φλεγυῶν, γεννηθεὶς ἐν τῇ Διοτίῳ πεδίῳ. Οἱ Θεσσαλικοὶ οὗτοι μῦθοι ὑπεμφαίνουσιν ὅτι ὁ Ἀ. ἦτο πατρῴως θεὸς τῶν Λαπιθῶν ἢ τῶν Φλεγυῶν, οὓς τινες τῶν νεωτέρων θεωροῦσιν ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν λαόν. Παρὰ τῶν ἐν τῇ Διοτίῳ πεδίῳ Φλεγυῶν μετεβόη ἡ τοῦ Ἀ. λατρεῖα καὶ εἰς Ἑπιδαύρον ἐνθα τὸ ἐπιφανέστατον ἱερὸν τοῦ θεοῦ. Κατὰ τὴν ἐν τῇ παιανίᾳ εἰς τὸν Ἀ. τοῦ Ἑπιδαυρίου Ἰσὺλλου γενεαλογίαν, ὁ Φλεγυῶς ἐνομφεύθη ἐν Ἑπιδαύρῳ Κλεοφῆμαν τὴν θυγατέρα τοῦ Μάλου καὶ τῆς Μούσης Ἐρκετοῦς, ἐκ ταύτης δ' ἐγέννησε θυγατέρα Ἀλγίην, ἐπονεμασθεῖσαν διὰ τὸ καλὸς Κορωνίδα. Ταύτη τῇ Κορωνίδι συγγενόμενος ὁ Ἀπόλλων ἐγέννησε τὸν Ἀ. Οὗτος εἶναι ὁ ἐπικρατῶν ἐν Ἑπιδαύρῳ ἐγγίωριος μῦθος, ὡς ἐμφαίνει καὶ ἡ συνήθως ἐν ἐπιγραφῇ τῆς Ἑπιδαύρου ἐπικλήσις τοῦ Ἀπόλλωνος (Μαλεάτας). Κατὰ δὲ τὴν παρὰ Παυσανίαν ἐπὶ γῶνιν ἐπίτητος μῦθον τῶν Ἑπιδαυρίων, ὁ Φλεγυῶς ἦλθεν εἰς Πελοπόννησον ὅπως κατασκοπεύσῃ τὴν γῶνιν, ἡκολούθει δ' αὐτῷ ἡ θυγάτηρ, ἔχουσα ἐν γαστρίᾳ ἑξ Ἀπόλλωνος ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ πατρὸς. Τεκνοῦσα δ' ἐν τῇ γῇ τῶν Ἑπιδαυρίων ἐξέβησε τὸν παῖδα εἰς τὸ ὑπερκαίμενον τοῦ ἱεροῦ ὄρος Τίθιον ἐκ τούτου ὀνομασθέν· ἐκεῖ δὲ εἶδος μὲν αὐτῷ γάλα μίαν τῶν περὶ τὸ ὄρος ποιμαίνοντων αἰγῶν, ἐβύλασσε δὲ ὁ τοῦ αἰπόλου κύων· ὁ δὲ ποιμὴν Ἀρεσθῆνας ἀναζητῶν τὴν αἶγα καὶ τὸν κύνα εὗρε τὸν παῖδα καὶ ἰδὼν ἀστραπὴν ἐκλάμψασαν ἀπ'

αὐτοῦ κατενόησεν ὅτι ἦτο θεός. Ἐκ Θεσσαλίας μετηνέχθη ἡ τοῦ Ἀ. λατρεῖα καὶ εἰς Μεσσηνίαν, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ἐν Γερηνίᾳ ἱεροῦ τοῦ Τρικκαίου Ἀ., ἀφιδηματοῦ τοῦ ἐν τῇ Θεσσαλικῇ Τρίκλῃ, κατὰ Στραβῶνα· ἀλλὰ διαφόρις ἐμυθολόγουν οἱ Μεσσηνιοὶ τὰ περὶ τοῦ γένους τοῦ Ἀ. λέγοντες ὅτι ἦτο υἱὸς τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ Ἀρσινόης τῆς Λευκιπποῦ. Ἡ αὐτὴ δ' Ἀρσινόη, ἀλλ' ἐκ τοῦ Ἀρσίππου, καὶ οὐχὶ ἐκ τοῦ Ἀπόλλωνος, ἐγέννησε τὸν Ἀ., καθὰ ἐμυθολόγουν οἱ Ἀρχαῖοι, οἵτινες καὶ τὸν αὐτὸν ἐδεικνυσαν οὐ μακρὰν τοῦ ποταμοῦ Λουσίου, συνταυτίζαντες ὡς τινες εἰκαζοῦσι τὸν Θεσσαλικὸν θεὸν πρὸς ἐγγυρίαν τινὰ ἥρωα. Κατ' ἄλλον δὲ τινα ἀρχαϊκὸν μῦθον, ὁ Ἀ. ἦτο υἱὸς τῆς Κορωνίδος καὶ Ἰσχυος τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἐλάτου κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ μῦθον ὁ Ἀ. ἐτάφη ἐν Κυνοσούρᾳ, τῇ ἀρχαϊκῇ πιθονῇ ὄρει. Καίτοι δ' ὁ μῦθος οὗτος μνημονεύεται ὑπὸ μεταγενεστέρων συγγραφέων, ὑποθέσαντες τινες ὅτι ἐνέχει τὴν πρώτην ὑπόπκωσιν τοῦ Θεσσαλικοῦ μῦθου τῶν Φλεγυῶν, καθ' ὃν ἡ Κορωνίς κύεσσα ἑξ Ἀπόλλωνος τὸν Ἀ. συνεγένετο τῇ Ἰσχυί. Πρώτη τοῦ μῦθου τούτου μνεία γίνεται ἐν ταῖς Ἱστορίαις Ἡσιόαις τὴν προσγενομένην αὐτῷ ὕβριν μανθάνει ὁ Ἀπόλλων ἐν Δελφοῖς διατρίβων παρὰ τοῦ κόρακος ἐν λευκῇ ὄντα, καθὼς ἱερὸν αὐτῷ ὄρνιν, μεταβάλλει εἰς μέλανα, ὀργισθεὶς διὰ τὸ κακὸν μήνυμα· πίμπει δὲ τὴν ἀδελφὴν Ἀρταίην τιμωρὸν τῆς βλάβης, καὶ κατατοξεύει αὐτὴν τὴν Κορωνίδα καὶ πολλοὺς Φλεγυῶς, τὸν δ' Ἰσχυὸν ἀποκτείνει ὁ Ἀπόλλων, ἢ αὐτὸς ὁ Ἀπόλλων φονεῖ τὴν Κορωνίδα, κατὰ τινα παραλλαγὴν τοῦ μῦθου. Καιομένου δὲ τοῦ νεκροῦ τῆς Κορωνίδος ἀρπάζει ἐκ τῆς πυρᾶς τὸ βρέφος ὁ Ἀπόλλων (κατὰ δὲ τὴν παρὰ Παυσανίαν παραλλαγὴν τοῦ μῦθου ὁ Ἐρμῆς) καὶ φέρει αὐτὸ πρὸς Χεῖρωνα θηλονότι βλέπομεν ἐπαναλαμβάνοντα τὸν περὶ Διονύσου μῦθον, ἐν ἀρπαγῇ ἀπὸ τῆς κατακαυομένης μητρὸς ὁ Ζεὺς, ἐπεμύεν εἶτα διὰ τοῦ Ἑρμοῦ εἰς τὰς Νηυσὶς Νύμφας. Παρὰ τῇ Χεῖρωνα τῇ Κενταύρῳ τρεφόμενος ἐδιδάχθη τὴν ἱατρικὴν καὶ τὴν κυνηγετικὴν. Ἐν δ' ἀνα Πηλιάδας κεκοιμήσας ἐβίδαξε (τέ)χνην, σοφίαν Κένταυρος ἀλκιόπικον (μυροπέπασιν... παιδα Κορωνίδος ἥπιον ἀνδράσι θαίμονα σεμνῆτα(τον)). λέγει εἰς τὸν Ἀσκληπιὸν παιῶν, ὁ ἐν ἐπιγραφῇ τῶν μ.Χ. χρόνων τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἀσκληπιείου εὐρεθείς. (Ἀθήναιον Γ' σ. 143). Ὡς καὶ ἄλλοι δὲ τρέφοι τοῦ Χεῖρωνος μετέτρεχε κατὰ τοὺς μεταγενεστέρους μυθογράφους τοῦ τε Ἀργοναυτικοῦ πλοῦ καὶ τῆς ὄρας τοῦ Καλυδωνίου κάπρου. Συνηθέστατοι δ' ἦσαν καὶ κοινότατοι ἐν Ἑλλάδι ἀπὸ παλαιότατων χρόνων οἱ μῦθοι περὶ τῶν ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἐπιτετυγχεμένων θαυμασίων ἱαμάτων. Ἐμυθολογεῖτο δ' ὅτι οὐ μόνον νόσους δεινὰς ἐθεράπευε, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀποθανόντας ἀνῆγειρε. Διότι λαθὼν παρὰ τῆς Ἀθηνᾶς τὸ

ἐκ τῶν φλεβῶν τῆς Γοργόνης ρυέν αἷμα· τῇ μὲν ἐκ τῶν ἀριστερῶν ρυέντι πρὸς φθοράν ἀνθρώπων ἐχρήτο, τῇ δ' ἐκ τῶν δεξιῶν πρὸς σωτηρίαν, καὶ διὰ τούτου τοὺς τεθνηκότας ἀνῆγειρε». Μνημονεύονται δ' ὡς ἀναστήντες ὑπ' αὐτοῦ πολλοὶ τῶν ἡρώων, ὁ Καπανεύς, ὁ Λυκοῦργος, ὁ Ἰππύλλτος, ὁ Τυνδάρεως, ὁ Ὠρίων, ὁ Γλαῦκος. Φοβήθεις δ' ὁ Ζεὺς μὴ λαθόντες οἱ ἄνθρωποι θεραπεῖαν παρ' αὐτοῦ βροθῶσιν ἀλλήλοισι, ἥ κατ' ἄλλον μῦθον, τοῦ Ἄδου κατηγορήσαντες, ἐκεραύνωσεν αὐτόν· ὡς δὲ μετέπλεσε τὸν μῦθον ὁ Πίνδαρος, ὁ Ἄ. ἐκεραυνώθη διότι ἐπεισθὴ ὑπὸ χρυσοῦ νὰ θεραπεύσῃ πλοῦσιον ἄνδρα ἐτοιμοθάνατον. Ὀργισθεὶς δ' ὁ Ἀπόλλων ἀπέκτεινε τοὺς κατασκευάσαντας τῷ Διὶ τὸν κεραυνὸν Κύκλωπας.

Ἐν τοῖς μύθοις τούτοις περὶ τοῦ θανάτου τοῦ Ἀ. καὶ ἐν τοῖς ἐπιχωρίοις ἀρχαϊκοῖς ἢ λακωνικοῖς περὶ τάφου αὐτοῦ, πρὸς δὲ καὶ ἐν τοῖς μεταγενεστέροις περὶ συμμετοχῆς εἰς ἡρωικούς ἄθλους, παρίσταται ὁ θεὸς ὡς ἥρωις. Τοῦτο δὲ παρώμνησέ τινας εἰς τὴν εἰκασίαν, ὅτι ὁ ὑποθεσάμενος τινῶν φύλων ὡς θεὸς τιμώμενος ἐκπλάει, παρὰ τοῖς λοιποῖς Ἑλλήσιν ἐτιμᾶτο ὡς ἥρωις, καὶ σὺν τῷ χρόνῳ ἀνυψώθη εἰς τάξιν θεοῦ. Ἀλλ' ἡ θεὸν καὶ ἥρώων ἐναλλαχῇ ἐν τῇ ἑλληνικῇ θρησκείᾳ εἶναι συνήθης, οὐδ' εἶναι μοναδικὴν εἰς τὴν ἀρχαιότητα τὴν παράδειγμα τάφου θεοῦ ἐν τῷ τόπῳ τῆς λατρείας αὐτοῦ. Ἄν δὲ παρ' Ὀμήρῳ δὲν ἐνομαζέται ῥητῆς θεὸς ὁ Ἀ., ἀλλὰ μόνον μνημονεύεται ὡς πατὴρ τῶν ἐκ Τρίκκης στρατευσάντων ἐπὶ τῷ Ἴλιον ἡρώων Ποδοκλείου καὶ Μαχάρωνος δὲν ζυνάμεθα ἐκ τούτου νὰ συναγάγωμεν ὅτι ὡς ἥρωα ἐγινώριζε τὸν Ἀ. ὁ ποιητὴς· ὅπως τὸ ἀντιθέτον συμπέρασμα συνάγει ἐξ ὁμηρικῶν τινος χωρίου ὁ Πausanias, λέγων· «Θεὸν δὲ Ἀ. νομισθέντα ἐξ ἀρχῆς καὶ οὐκ ἀνὰ χρόνον λαβόντα τὴν φήμην τεκμηρίους καὶ ἄλλοις εὐρίσκει, καὶ Ὀμήρου μαρτυρεῖ μοι τὰ περὶ Μαχάρωνος εἰρημένα» (Πλ., Δ, 193—4). Δὲν φαίνεται ὅμως παντελῶς ἄτοπος ἡ γνώμη ὅτι ἐν ὑστέροις χρόνοις, πάντως δὲ πρὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ ἐν Ἐπιδαύρῳ ἱεροῦ, ἐπῆλθε συγχώνευσίς τις τῆς λατρείας τοῦ Ἀ. καὶ τοῦ Ἀπόλλωνος, ἥτις ἐδικαεν ἀφορμὴν εἰς τὴν διάπλασιν τῶν μύθων περὶ τῆς γεννήσεως τοῦ Ἀ. ἐκ τούτου.

Κοινῇ μετὰ τοῦ Ἀπόλλωνος ἐτιμᾶτο ὁ Ἀ. ἐν Ἐπιδαύρῳ, ὡς μαρτυροῦσι πολλὰ τῶν ἐκεῖ εὐρεθεισῶν ἐπιγραφῶν, ὧν σπουδαιότατά ἐστὶν ἡ ἀναγράφουσα τὰ ἱάματα τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τοῦ Ἀσκληπιοῦ (Ἀρχ. Ἐφ. 1883 σ. 199 κέ.), ἐμφαίνουσα ὅτι ταῦτα ἀπεδίδοντο ἐξ ἴσου εἰς τὸν πατέρα καὶ εἰς τὸν υἱόν. Ἐξ Ἐπιδαύρου μετηνέχθη ἡ λατρεία τοῦ Ἀ. εἰς πολλὰς τῶν ἐλληνικῶν χωρῶν καὶ εἰς Ῥώμην. Ἐπιφανέστατα δ' Ἀσκληπιεῖα ἐξ Ἐπιδαύρου ἰδρυθέντα μνημονεύει ὁ Pausanias τὸ ἐν Περγάμῳ, ἂφ' οὗ ἐγένετο καὶ τὸ ἐν Σμύρνῃ τὸ ἐν Βαλάγγραις

τῶν Κυρηναίων, ἐξ οὗ καὶ τὸ ἐν Λεβήνῃ τῆς Κρήτης Ἀσκληπιεῖον, καὶ τὸ ἐν Ἀθήναις, οὗ τὰ λειψάνα, κειμένου πρὸς τὴν νοτίαν πλευρὰ τῆς Ἀκροπόλεως, ἀπεκαλύφθη αἰ τῷ 1876 γενόμενα· αὐτοὶ ἀνασκαφαί. (Πλ., Ἀθήναϊον τ. Β' καὶ Γ'.—P. Girard, L'Asclépiéion d'Athènes. Par. 1881). Ἰσχυρὰ τὴν Ἀ. ἐτιμᾶτο ἐν τῷ Ἀσκληπιεῖῳ Ἀθηνῶν κατ' ἐξοχὴν καὶ ἡ Ὑγίεια, οὐχὶ δὲ καὶ ὁ Ἀπόλλων ὡς ἐν Ἐπιδαύρῳ, καίτοι οὐδὲς τούτου ἐνμύζετο καὶ ἐν Ἀθήναις ὁ θεός. Ἀλλ' ἦτε ἐν Ἀθήναις καὶ ἡ ἐν Ἐπιδαύρῳ λατρεία τοῦ Ἀ. δὲν φαίνεται ἄσχετος πρὸς τὴν τῆς Δήμητρος καὶ τῆς Κόρης καὶ πρὸς τὰ Ἐλευσινία καθόλου μυστήρια. Διότι ἐμφαλοῦνται ὅτι ἐμφυθῆθαι ταῦτα ὁ Ἀ. καὶ μία ἡμέρα αὐτῶν ἐκαλεῖτο Ἐπιδαύρεια καὶ κοινὰ θυσίαι μνημονεύονται Ἀ. Ἰπιδῶν καὶ Ἐλευσινιαῖς ἐν ἐπιγραφαῖς τῆς Ἐπιδαύρου καὶ κοινὰ ἱερεῖς («Θεοὺς Πρόπολος Πατήρος ἱερεῖς» τοῦ ΙΒ' μ. Χ. αἰῶνος) καὶ ἐν ἀναγλύφῳ τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἀσκληπιείου ἀπεικονίζονται ὁ Ἀ. ἡ Δήμητρος καὶ ἡ Κόρη.

Εἰς τὴν μεγάλην διάδοσιν τῆς λατρείας τοῦ Ἀ. κυρίως συνετέλεσεν ἡ ἐν τοῖς Ἀσκληπιείοις θεραπεία τῶν νόσων. «Ἦν τε οἷος τῶν ἱερῶν ἐν ὑγιεινοῖς τόποις καὶ παρὰ πηγὰς διαυγῶν καὶ ἀρθῶν ὑδάτων, ἡ διαίτα καὶ αἱ ἀσκήσεις εἰς ἃς ὑπεβάλλοντο οἱ νοσοῦντες, ἡ ἐφαρμογὴ παραγγελεμάτων τῆς στοιχειώδους θεραπευτικῆς, ἀλλὰ πρὸ πάντων ἡ πίστις εἰς τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ, οὐδαμῶς ἀμφιβολία ὅτι ἐπέφερον πολλὰκις τὴν θεραπείαν διαφόρων νοσημάτων. Οὐδεὶς ὅμως δύναται νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι κατὰ συστηματικὰς μεθόδους ἐνοστήλευοντο οἱ πάσχοντες, καὶ ὅτι τὰ Ἀσκληπιεῖα ἦσαν αἱ πρῶται κοιτίδες τῆς ἱατρικῆς ἐπιστήμης· ἡ μέθοδος ἐσχάτων κρατοῦσα γνώμη ὅτι ὁ Ἱπποκράτης ὠφελήθη σπουδαίως ἐκ τῶν ἐν τῷ Ἀσκληπιεῖῳ ἐν Κῷ πιναικίων ἐλέγχεται παντελῶς ἀβάσιμος ἐξ ὧν αἱ ἐν Ἐπιδαύρῳ ἀνασκαφαὶ ἀπεκαλύφθη. Ἡ ἱατρικὴ ἐπιστήμη δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἀρυσθῇ κατὰ τὴν ἀρχαιότητα πλείονα διδάγματα ἐκ τῆς ἀναγραφῆς τῶν εἰς τὸν Ἀ. ἀποδιδόμενων ἱαμάτων, ὧν θὰ ἤρκετο ἡ σύγχρονος ἐπιστήμη ἐκ τῆς ἀνκαταφῆς τῶν θαυμάτων, τῶν συντελουμένων κατὰ τὰς δοξασίας τοῦ λαοῦ ἐν ὀνομαστοῖς χριστιανικοῖς προσκυνήμασι· διότι οὐδαμῶς διέφερον τῶν θαυμάτων τούτων τὰ εἰς τὸν Ἀ. ἀποδιδόμενα ἱάματα. Ἐκ τῶν ἐπὶ Pausanίῳ ἐντέτι τοῦ περιόδου τοῦ ἐν Ἐπιδαύρῳ ἱεροῦ ἱδρυμένων ἐξ στήλων, ἐν αἷς ἦσαν ἐγγεγραμμένα «καὶ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν νόματα ἀκροσθέντων ὑπὸ τοῦ Ἀ. προσέτι δὲ καὶ νόσημα ὅτι ἕκαστος ἐνόσησε καὶ ὅπως ἰάθη», περιήλθον εἰς ἡμέρας θοοῦ μὲν πλήρεις καὶ τεμάχιον τρίτης (δημοσιευθέντα ἐν Ἀρχ. Ἐφ. 1883 σ. 199 κέ. 1885 σ. 3 κέ. 85). Ἐν αὐτοῖς δ' ἀναφέρεται ὅτι τυφλοὶ ἀνέβλεψαν, χωλοὶ ἐπεριπάτησαν, γυναῖκες ἀποτομήθισαν τὴν

κεφαλὴν ἰάθησαν, ἄλλαι δὲ ἐπὶ χρόνον μακρὸν κύουσαι ἐγέννησαν ἀνωδίνως καὶ πλείστα ὅσα τούτοις παραπλήσια. Ἐγίνοντο δὲ τὰ ἱάματα δι' ἐγκοιμήσεως ἐν τῇ αὐτῇ, ἐπιστάμενος δὲ συνήθως ὁ θεὸς καθ' ὕπνον ἐθεράπευε τοὺς ἀσθενεῖς ἢ ὑπεδείκνυσεν αὐτοῖς τὸν τρόπον τῆς θεραπείας. Συχνάκις δὲ προσήρχετο ὁ θεὸς ὑπὸ τὴν μορφὴν τοῦ ἱεροῦ αὐτῷ ὄψεως.

Σὺν τῇ Ἀ. ἐτιμῶντο καὶ ἡ σύζυγος αὐτοῦ Ἠπιόνη καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ, ὧν τὰ πλείστα εἶναι προσωποποιίαι τῆς υγιείας καὶ τῆς ἰατρικῆς τῶν νόσων. Τὰ τέκνα τοῦ Ἀ. ἀπαριθμεῖται ὡς ἑξῆς ὁ ἐν τῇ Ἀθόνησιν Ἀσκληπιεῖω εὐρεθεὶς παιάν· «τοῦ δ' ἐγένοντο κόροι Ποδάλειριος ἡ δὲ Μαχάων Ἑλλη... λόγγης ἡ Παιάν· ἡ δ' Ἰασώ Ἀκασὼ καὶ κτλ. Λύγη καὶ Πανάκεια, Ἠπιόνης (θύγατρὸς σὺν) ἀριτρεπτῇ Ὑγίειᾳ». Πλὴν τούτων, ὧν οἱ δύο πρῶτοι ἦσαν καὶ τῷ Ὀμήρῳ γνωστοί, μνημονεύονται καὶ ἄλλοι παῖδες τοῦ Ἀ. ὁ ἐν Ἐπιδαύρῳ καὶ Περγᾶμι τιμώμενος Τελεσφόρος (ὁ εἰς τέλος φέρων τὴν ἰασίν, ἡ τὴν μήσιν κατα τινὰς, ὁ Ἀκασίς (ἐκ τοῦ ἀκέραια, ἐν Ἐπιδαύρῳ ἐπίσης), ὁ Εὐαμερίων (=εὐήμερος ἐν Τιτάνῃ), ὁ Ἰανίαιος (ἐκ τοῦ ἰωμαι) καὶ ὁ Ἀλεξήνωρ (ἐκ τοῦ ἀλέξω· ἐν Τιτάνῃ ἐτιμᾶτο ὁ ἥρως Ἀλεξάνωρ, ὡς υἱὸς τοῦ Μιχάνους).

Τῶν ἐπικλησίων τοῦ Ἀ. συνηθεστάτη εἶναι Σωτήρ· τῷ Σωτῆρι Ἀ. εὐχαριστοῦσι καὶ οἱ πλείοντες (ἐν ἐπιγραφῇ Σύρου. ἐν Ἀθην. Δ' σ. 29). Εἰς τὴν Ἀ. δ' ὡς θεὸν τῆς ἱατρικῆς ἀναφέρονται αἱ ἐπικλήσεις· Ἰατρός (Κυρήνη), Ἰητήρ (Ἐπιδαυρος, Σμύρνη), Ἐπῆχος (Ἐπιδαυρος), Εὐκόλος (ὁμοίως), Ὀρθιος (ὁμοίως, ὡς ὀρθίους ἀνιστῶν τοὺς νοσοῦντας), Κοτυλεύς (παρὰ τὴν Θεράπην, ὡς Θεραπεύσας τὸ εἰς τὴν κοτύλην τραῦμα τοῦ Ἡρακλέους), Παιάν, Παιήων, Παιών. Ἐκ δὲ τῶν τόπων τῆς λατρείας αὐτοῦ ἐπικαλεῖτο· Λυδώνιος (ἐν Ἀδελφῶν τῆς Μεσσηνίας), Γορτύνιος (ἐν Τιτάνῃ), Ἐπιδαύριος (ἐν Συρακούσαις), Καούσιος (ἐν τῇ ἀρκαδίνῃ κώμῃ Καοῦντι), Τρικκίλος (ἐν Περηνίᾳ). Γενικωτέραν δὲ σημασίαν ἔχουσιν αἱ ἐπικλήσεις αὐτοῦ· Ἀγλαότης, Ἀγλαός, Λιγλάηρ (ἐν Λακωνικῇ, ἀπὸ τοῦ ἀγλή, ὅπερ φέρεται καὶ ὡς ὄνομα τῆς μητρὸς καὶ τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ), Ἀγνίτας (ἐν Σπάρτῃ, ἀπὸ τῆς ἄγνου) Ἀρχαγέτας (ἐν Φωκίᾳ), Βασιλεὺς (παρ' Ἀριστείδῃ τῷ ῥήτρῃ, Ζεὺς (ὁμοίως), Δημιόκετος (ἐν Πλιδίᾳ), Κλυτόμητις ἐν Ἐπιδαύρῳ), Παῖς (ἐν ἰατρῇ τῆς Ἀρκαδίας, ὅπου ὡς παῖς ἐλατρεύετο), Σχοινάτας (ἐν Ἑλῇ), Ὑπάτεος (ἐν Πάρῳ), Φιλόλαος (ἐν Ἀσωπῇ τῆς Λακωνικῆς).

Ἰερὰ τῇ Ἀ. ῥῶα ἦσαν· 1) ὁ ὅρις, ἐκπροσωπῶν συνήθως τὸν θεόν. Ἐξ οὗ ὑπεμαίνεται ὅτι ἐν ἀρχῇ ἀπλὴ ὀφειλομένη ἦτο ἡ λατρεία αὐτοῦ. Ἐν ταῖς πλείσταις παραστάσει τοῦ Ἀ. ἀπεικονίζεται καὶ ὁ θεὸς εἴτε ἀνορθούμενος ὑπὸ τὸν θρόνον αὐτοῦ, εἴτε περιεπισσόμενος

εἰς τὴν βακτηρίαν τοῦ. Ἡ γῆ τῶν Ἐπιδαυρίων, κατὰ Πausanίαν, ἔτρεφεν ἰδιαίτερον εἶδος ὄψεων, τῶν ἱερῶν τοῦ Ἀ. παμμεγίστων μὲν ὄντων τὰ μέγεθος, ἀλλ' ἡμέρων. Κατὰ τὸν Ἀλιανόν οἱ παρειαὶ ὄψεις, ἡμεροὶ ἐπίσης ἔντες, ἐνομιζόντο ἱεροὶ τοῦ Ἀ. Ὡς δ' ἀναφέρει Χρυσιστιανικόν τι συναγᾶριον οἱ ἐν τῇ ναῷ τοῦ Ἀ. ἐν Λαοδίκειᾳ δρακόντες ἦσαν εἰκοσι πηγῶν πλάτους καὶ ὀγδοήκοντα μήκους! (Μιχαῖλον Ὀκτωβρ. 8).—2) ὁ κύων, ὅστις μετὰ τοῦ ὄψεως ἀπεικονίζεται καὶ ἐν τῇ ἐν Ἐπιδαύρῳ χρυσολεφαντίνῃ Ἀ. τοῦ Θρασυμήδους. Ἐν Ἐπιδαύρῳ ὑπῆρχον κύνας, οἵτινες ἐθεράπευσαν λείποντες τινὰς τῶν νοσοῦντων. Δύο τοιαῦτα θαυμάσια ἱάματα ἀναφέρονται ἐν ταῖς προμνημονευθεῖσαις δυσὶ στήλαις ἐξ Ἐπιδαύρου (βλ. Ἀρχ. Ἐφ. 1883 σ. 207 στ. 125—6, καὶ 1885 σ. 6 στ. 35 μέ.—Περὶ τῶν κυνῶν τούτων βλ. προσεῖ Gaidoz, Les chiens d'Epidaure. Par.).—3) ἡ αἶψ, ἥν ὡς θηλάσσαν τὴν θεὸν δὲν εἶθον αὐτῷ, μόνον δ' οἱ Κυρηναῖοι κατὰ τοῦτο διεφρον τῶν Ἐπιδαυρίων, ὡς παρατηρεῖ ὁ Πausanίας, ὅτι εἶθον αἶψας. 4) ἡ Τρυγών, πιθανῶς ἐν Ὡελπούστῃ, ἐπειδὴ τρυγόνες ἐμυθολογεῖτο ὅτι ἐθρεψάν τὸν Ἀ. βρέφος. Ἐθρυν δὲ τῇ Ἀ. ἀλέκτορας, ὡς, πρόβατα καὶ ταύρους.—Ἐμβλήματα δὲ τοῦ Ἀ. εἶναι σκήπτρον, φιάλη, ῥάβδος περὶ ἣν συνήθως ἐλίσσεται ὁ ἱερεὺς ὄψις, πυξὶς φαρμάκων, βιβλίον καὶ πινακίς κῶνος πίτυος, ὀμφαλός, οὗ τινὰς παραστάσεις ἐκλαμβάνουσι τινες ὡς αἰκῆς. Συνήθως δὲ φέρεται περὶ τὴν κόμην στρόφιον ἢ στάφανον δάφνης.

Ἐν τοῖς σηζομένοις ἀγάλμασιν ἀπεικονίζεται ὁ Ἀ. γενεῖων, τὴν μὲν δεξιάν χειρά, τὸν δεξιὸν ὦμον καὶ μέγα μέρος τοῦ στήθους ἔχων γυμνά, στήριζων τὴν δεξιάν μασχάλην ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ῥάβδου τοῦ, τὸν δ' ἀριστερὸν ὦμον καὶ τὴν ἀριστερὰν χειρά κεκαλυμμένην ἔχων διὰ τοῦ ἱματίου· ἡ γυμνὴ καὶ τὴν ἀριστερὰν ἔχων, ἀλλὰ τὸν ὦμον κεκαλυμμένον, καὶ ἐπὶ βραχείας ῥάβδου στήριζων αὐτήν. Συνήθως, μάλιστα ἐν νομίμασι καὶ ἐν ἀναγλύφοις τοῦ Ἀθηνῆσιν Ἀσκληπιεῖου, εἶναι ἡ παραστάσις τοῦ Ἀ. ἐπὶ θρόνον καθήμενου. Ἐν Ἐπιδαύρῳ εὐρέθησαν δύο ἐξάστια ἀνάγλυφα, ἀποκειμένα νῦν ἐν τῇ Ἀρχαιολογικῇ μουσεῖῳ Ἀθηνῶν, ἀπεικάζοντα τοῦ ἐν τῇ ἱερῇ χρυσολεφαντίνῳ ἀγάλματος τοῦ Θρασυμήδους· πολλὰ δ' ἀγάλματα εὐρέθησαν ἐν Ἐπιδαύρῳ τῶν ῥωμαϊκῶν μάλιστα χρόνων, ἀπεικονίζοντα τὸν θεόν ἔρθιον στήριζόμενον εἰς τὴν βακτηρίαν τοῦ. Δι' ἁπλοῦς τοῦ Ἀ. δυσχερῶς διακρίνονται ἀπὸ τῆς τοῦ Διὸς· ὁ κυριώτατος αὐτῶν χαρακτήρ εἶναι τὸ μελίσχιον ἥθος, ἐκφραζόμενον ἰδίως δι' ἐλαφρὰς κατανεύσεις τῆς κεφαλῆς. [Π.]

Ἀσκληπιοῦ πηγὴ. βλ. Ὑδάτα ἱεματικά.

Ἀσχοειδὴς φιάλη (Ballon γερμ.

tourie γαλλ.) γαστροειδής ἐξ ὕλου φιάλη, χωρητικότητος 40—50 λίτρων, χρησιμεύουσα πρὸς διατήρησιν καὶ μεταφοράν ἰσχυρῶν ὀξεῶν (ὄξυθειου, ὄξυαζώτου κτλ.). Εὗρεται δὲ ἐντὶς κορινθίων ἐκ κλαδίων (τέας μετα ἀχυρῶν, καὶ ἰστιάται ἐπὶ σιδήρου κιλιδαντος, δυνάμενός να διδῇ αὐτῇ κλίσιν κατ' ἀρέσκειαν. Ἰπποσὺς οὕτω καλοῦνται ἐν Γαλλίᾳ φιάλαι· συσκαυαὶ σκληρᾶς ὀπτιῆς γῆς, χρησιμεύουσαι ἐν τῇ παρασκευῇ τοῦ ὄξυαζώτου καὶ ὄξυθειου. [K.M.]

Ἄσχοι καὶ ἀσχωμάτια καλοῦνται αἱ χαλινευτικά (ἰδ. Φυσιοτῆρες) καὶ ἐν γένει αἱ μεταλλουργικαὶ φυσαί. Πικρὸς τούτων συνίσταται ἐκ οὐα τραπεζοειδῶν, τετραγωνικῶν ἢ στρογγύλων σκινδίων, συνδεδεμένων μετ' ἀλλήλων δι' πολυπύχους σκύτους (δέρματος). Διὰ κινήσεων τῶν σκινδίων τούτων γινόμενων διὰ τῆς χειρὸς ἢ διὰ μηχανήματος, εἰσέρχεται ἐντὸς αὐτῶν δια βαλιδίων ὁ ἀήρ καὶ διὰ τῶν ἀκροφυσίων ἐξέρχεται ἐν μορφῇ ρεύματος. [K.M.]

Ἄσכולι 1) (Asculum - Picenum). Πρωτ. καὶ ἀρχαία ἐπισκοπὴ τῆς ἑρῶν ἰταλικῆς ἐπαρχίας. (ἐξούτης ἐμβαδὸν 2 096 τ.χμ. καὶ 215 8·5 κατ. τῷ 1881). Κεῖται ἐπὶ τινος ὄρους, τοῦ τῆς ὑπαιρείας βρέχει ὁ Τρόντος. Ἑξεβηχανίαν, ἐμπόριον καὶ 18 140 κατ. (1881). — Ὁ λιμὴν ἀπέχει αὐτῆς 30 γμ. καίμενος ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Τρόντος παρὰ τὴν Σιδίτα Τρόντινα. [Π.Π.]

2) Ἀ. Σατριανέν (Asculum ἢ Ausculum Apulum). Πόλις καὶ ἔδρα ἐπισκόπου ἐν τῇ ἰταλικῇ ἐπαρχίᾳ Φόγγια (Καπιτανάτα). ἐπὶ τῆς Ἀ. κλιτύος τῶν Ἀπεννίνων. ἔχουσα 7 859 κατ. (1881) καὶ τίτλον δουκάτου. [Π.Π.]

Ἀσκόλυμδρος βλ. Σ κ ό λ υ μ ο ς.

Ἀσχομαντούρα βλ. Ἀσκαυλος.

Ἀσχομύκης (Ascomyces). Οἱ ἀσχομύκηται χαρακτηρίζονται ἐκ τοῦ ὅτι εἰς τὰς τυπικὰς περιπτώσεις συνεπείᾳ γονιμοποιήσεως γεννῶνται ἐπὶ τοῦ μυκελίου σποριοκάρπια ἐν οἷς εὕρισκονται ἄσχοι, τοῦτέστι μητρικά κύτταρα σπέρμων. Ὑπὸ τῆς τῶν ἄσκων τούτων τὰ σπέρμα γεννῶνται δι' ἐλευθερίας κυτταρογενίας, συνήθως ἀνὰ ὀκτώ καὶ ἐκπέμπονται ἐκ τούτων ἐν ὁρίμῳ καταστάσει. Περὶ τῶν φαινομένων τῆς γονιμοποιήσεως ἴδε λ. Μύκητες. Πλὴν δὲ τῶν σποριοκαρπίων τινὲς τῶν σποριοφύων φέρουσι καὶ Γ ο ν ῖ δ ῖ α. ἐνίοτε δὲ καὶ Π υ κ ν ῖ ῖ α τοῦτέστι δοχεῖα ἐκπέμποντα γονίδια. Εἰς τοὺς ἀσχομύκητας ὑπάγονται καὶ οἱ ἡμέτεροι λεγόμενοι.

Οἱ Ἀ. διακρίνονται: 1. Εἰς Ἑρυσίφεμύκητας (Erysipheae) μετὰ κεκλεισμένῳ καρποφόρῳ σωματίῳ παρασιτοῦντος ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν φυτῶν. 2. Εἰς Ἑδνώδη (Tuberaceae) μετ' ὑπογείου κεκλεισμένου καρποφόρου σώματος, ἐν ᾧ τὸ ὑμνίον ἐπενδύει λαβυρινθώδεις στοάς. 3. Εἰς Πυρηνόμύκητας (Pyrenomycetes) μετὰ φιαλοειδῶς καρποφόρου

σώματος ἐν ᾧ οἱ ἄσχοι συγκλείουσι πρὸς τὸ κατὰ τὸ ἄκρον σχηματιζόμενον στόμιον. 4. Εἰς Διακομύκητας (Discomycetes) μετ' ἀνοικτοῦ ἠπλωμένου ὑμνίου ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ διακοειδῶς ἢ πηλοειδῶς καρποφόρου σώματος. [X.]

Ἄσχος. Χρησιμοποιοῦνται ὡς ἄσχοι τὰ τῶν αἰῶν καὶ τραχὺν ἰδίως δερματά, μὴ διανοιγόμενα κατὰ τὴν ἐκδορὰν τοῦ ζώου. — Ἡ χρῆσις τῶν ἄσκων εἶναι παλαιότατη, ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν ὅμως δὲν ἀποδεικνύει βεβαίως μεγάλην κοινωνικὴν καὶ ἐμπορ. βιομηχανικὴν ἀνάπτυξιν. Ἐν γῶραις ἐνθα τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας εἰσὶν ἀνεπτυγμένα, καὶ τὰ πρὸς μεταφοράν τῶν ὑγρῶν σωματίων, γλεύκους, οἴνου, ἐλαίου κλπ. δοχεῖα ἐτελειοποιήθησαν λόγω μείζονος εὐχερείας πρὸς τὴν καταμετρησὶν τοῦ περιεχομένου, καὶ καθαρῶς καὶ εὐκόλως μεταγγίσεως κλπ. Τεταῦτα λ.χ. εἰσὶ τὰ βυτία, αἱ φορητὰ δεξαμεναὶ κλπ. Ἐν Ἑλλάδι ἡ χρῆσις τῶν ἄσκων εἶναι λίαν κοινή, ἰδίᾳ πρὸς μεταφοράν τοῦ γλεύκους καὶ τοῦ ἐλαίου, ἐνεκεν ἐλλείψεως εὐχερῶν μέσων συγκοινωνίας καὶ ἐνεκεν οἰκονομίας, ὥς ἐκ τῆς ἐυτελοῦς τιμῆς τῶν ἀλκοδεματίων. [Α.Γ.Π.]

Ἄσχος τῶν θαυρώ· ἡ θαυρωδύχος ἄσχος ἢ λ. θαυρωδύχος ἄσχος. [Ι.ΠΘ.]

Ἄσχοι. Δάσος ἐν τῇ ἀγγλικῇ κομιτείᾳ Νέρκ 9 5 γμ. ΝΔ' τοῦ Οὐίνδσμιρ. Μέγα ἐν αὐτῷ ἱκανότρομον. [Π.Π.]

Ἄσχοι, νῦν Νεζερός. Λίμνη ἐν τῇ ΒΑ Θεσσαλίᾳ ἐπὶ τοῦ κάτω Ὀλύμπου, περιβαλλομένη πανταχῶς σχεδὸν ὑπὸ λόφων, ἔχουσα δ' ἐμβαδὸν 2—2500 στρεμμάτων, καὶ βῆθος ἐνιαχοῦ 5 μέτρων. Τὸ πλεονάζοντα ὕδατα αὐτῆς παρεχόμενα δι' ὑπολημνίων ἔχεν καὶ ἰδίως διὰ μεγάλης κατεβάθρας εἰς τὸ Ἀ μέρος. Ἐκεῖ ἀφθόνως ἔχθρας, ἐκ τῆς ἐλπίδας δ' αὐτῶν ζῶσι κατὰ τὸ πλεῖστον οἱ κάτοικοι τοῦ παρακειμένου χωρίου Νεζερού. Διὰ τῆς παρὰ τὴν λίμνην τῆς στενοπορίας προήλασε μετὰ πολλῆς δυσκολίας εἰς Μακεδονίαν ὁ Ῥωμαῖος ὑπάτος Κ. Μάρκιος Φίλιππος ἐν τῇ πρὸς τὸν βασιλέα Περσέα πολέμῳ. (βλ. Henzen, le mont Olympus et l'Acarnanie, σ 65—79. — Tozer Researches in the Highlands of Turkey τ. II. σ. 374—377. — Γεωργιάδου, Θεσσαλίαν σ. 69.). [Π.]

Ἄσχορον (Β ο τ.) τοῦ Διοσκορίδου εἶναι εἶδος Ὑ π ε ρ ι κ ο ῦ (βλ. λ.). [Θ.Χ.]

Ἄσκρα καὶ συνθέτερον Ἴων Ἀσκηρ, ἡ πατρίς τοῦ Ἡσίοδου, ἀρχαιοτάτη βωιωτικὴ κώμη, καίμενη κατὰ τὴν Ἀ ὑπῡρειαν τοῦ Ῥελικίνους. Τὸ κακὸν κλίμα ταύτης ἐντραγωδεῖ ὁ Ἡσίοδος ἐν τῇ γνωστῇ στιγῇ «Ἄσκηρ γῆμα κκῆ, θέρει ἀργαλή, οὐδέ ποτ' ἐσθλή». Ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ Πausanias ἦτο ἔρημος, μόνον δ' εἰς πύργος ἐσφίετο, ὁ καὶ μέχρι τοῦ νῦν

σφύζομενος καὶ Πυργάκι καλούμενος, ὡς καὶ ὅλον τὸ ὄψωμα ἐφ' οὗ κείτο το παλαιὸν ἡ Ἀ. [II.]

Ἀσκολιασμός. Παιδιά τῶν ἐν Ἀττικῇ ἀγροτῶν, εἰπὶν κατὰ τὰς Διονυσιακὰς ἑορτὰς συγκομίζοντες ἀσκὸν καὶ τούτον αλειφόντες, ἐπὶ ἡλίου ἐπ' αὐτοῦ οἶα τοῦ ἐνός ποδὸς καὶ οἱ μὲν ολισθαίνοντες καὶ καταπίπτοντες ἐκινουνοὺς εἰκὸς τὸν γελῶντα τῶν παρῶντων, ὁ δὲ μὴ καταπεσὼν ἐλάμβανε τὸν ἀσκὸν οἴνου πλήρη. [II.]

Ἀσκωμία κοινωδάρβ, ὁ κιοσελές δέρμα, δι' οὗ περιβάλλεται ἡ κώπη εἰς τὸ μέρος τὸ χρησιμεύον ὡς ὑπομήχιον, πρὸς προφυλαξίν τοῦ ξυλοῦ ἐκ τῆς ἐνεκα τῆς προστριβῆς προκυπτούσης φθορᾶς. [H.K.]

Ἀσκωνίος (Q. Asconius Pedianus) γραμματικὸς Ἰωμάιος ἀκμασας κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Κλαυδίου, τοῦ Νερωνος καὶ τοῦ Βεσπασιανοῦ. ἔχουσαν ὑπομνήματα ὅριστα τοῦ Ἀσκωνίου, ἀλλὰ συστυχῶς ὅχι πλήρη, εἰς πεντε λόγους τοῦ Κικέρωνος, ἐν οἷς καὶ ὁ pro Milone. [Σ.]

Ἀσλάναγα Πρωτεύουσα τοῦ δήμου Ἀρίου τῆς πρώην ἐπαρχίας Καλαμών, ἔχουσα ἑλληνικὸν σχολεῖον καὶ 1927 κατ. (τῇ 1889), καί μεν παρὰ τὴν ἀριστερὰν ὄχλῳ τῶν Παμισσοῦ καὶ οὐ μικρὰν τῆς δεξιᾶς ὄχλῳ τῶν Ἀρίων, σχηματίζοντες πλησίον τῆς κωμῆς ταύτης εἰς τὸν Ἀσλαναγίτικον βάλτος. [II.]

Ἀσλανάρ. Λωρίον τοῦ δήμου Τομασίου, τῆς πρώην ἐπαρχίας Καρδίτσης, ἐν τῇ περιοχῇ τῶν Ἀγρωτῶν, ἔχον 420 κατ. τῇ 1889. [II.]

Ἀσλι (Hasli), καὶ Ἀ. ἐν Β. αἰ. Ἀσλάν-δῃ, καλεῖται εἰδικώτερον μὲν ἢ ἄνω κοίλα δίκῃ κλίμαξ τοῦ Ἀρε, ἐν τῇ Ὑδερλανδῇ τοῦ ἐλβετικῶν καντονίου τῆς Βέρνης, γενικώτερον δ' ἡ ἐπαρχία Ἀ. περιλαμβάνουσα ἅπασαν τὴν χώραν τοῦ Ἀρε, ἀπὸ τῶν πηγῶν αὐτοῦ ἄχρι τῆς λίμνης Βριενζης. — Ἡ βερναία ἐπαρχία Ἀνν Ἀσλι ἔχει ἐμβαδὸν 592 τ.χμ. ὁ δὲ μῦθος καὶ 7511 κατ. (1880), πρωτ. δὲ τὴν Μάτριν γ. γ. ἐν. Τὸ κάτω μέρος τῆς κοιλιάδος ἀνήκει εἰς τὴν ἐπαρχίαν Ἰντερλaken. [III.]

Ἀσλιγκδεν (Haslingden). Πόλις τῆς ἀγγλικῆς κομητείας Λαγκαστρίας. Κατ. 14 333 (1881). ἔχει ἐργοστάσια βαμβακίῶν ὑασιμάτων, μεγάλα μεταλλουργεῖα καὶ σιδηρουργεῖα. ἔν τῷ περιγύρῳ αὐτῆς εἶναι ἀνθρακωρυχεῖα καὶ λατομεῖα. [II.]

Ἄσμα. Βλ. Δυρική ποιήσεις.

Ἄσμα ἁσμάτων. ἔβρ. χ'ρ. χαχρίμ. = τὸ καλλίστον τῶν ἁσμάτων, canbicum canbicum κατὰ τὴν Βουλγάραν. Εἶνε βιβλίον ποιητικὸν τῆς Π. Διαβήκης περιγραφὸν τὴν ἀγαπὴν τοῦ Σολομῶντος πρὸς τὴν Σουλαμίτιδα. Ἡ τε Συναγωγὴ καὶ ἡ χοραὶ Ἑκκλησιαστικὰ ἡρμηνεύσαν ἀλληγορικῶς τὸ βιβλίον. Ἀπὸ τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἐξέλαβον οἱ ὀρθόλο-

γισταὶ τὸ Ἄσμα τῶν ἁσμάτων κατὰ γράμμα· ταυτὴν δὲ τὴν ἡρμηνείαν ἀπεδεχόμενοι μὲν καὶ νεώτεροι ἡρμηνεύται, διείδον ὁμῶς ἐν τῇ γαμῶ τοῦ Σολομῶντος καὶ τῆς Σουλαμιτιδος τὸν τύπον τῆς ἐνώσεως τοῦ Χριστοῦ μετὰ τῆς Ἑκκλησίας (Ἰεσο. ε'). Ἑκάστη τῶν ῥητῶν ἡρμηνειῶν προσκρούει εἰς δυσχερεῖς. Ἀντὶ ταῦτα γράμμα νοητὴ ἢ ἀγαπὴ μεταξὺ δύο προσώπων, μένουσι πολλὰ ἀνεξηγήτα· ὅν ὑπαρχει ἐνότης ἐν τῇ ὁλῳ· εἶνε ὁ ὅπως ἀπύθωνον, οἱ βιβλίον περιέχον ἀπλῆν δύο προσώπων ἀγαπὴν, ὅα ἐθεωρεῖτο ὡς βιβλίον ὑπερκαυτικὸν καὶ ὅα περιελαμβάνετο ἐν τῇ κανονί τῆς ἀγίας Γραφῆς. Οἱ τὴν κατὰ γράμμα ἐννοίαν ἀποδεχόμενοι, μὴ εὐρίσκοντες ἐνότητά ἐν τῇ βιβλίῳ, ἰσχυρίζονται ὅτι συνθετὴ ἐκ διαφόρων ἁσμάτων. Ἡ δὲ τυπικὴ ἡρμηνεία, καθ' ἣν ὑπὸ τὴν Σουλαμίτιδα νοεῖται ἡ θυγατὴρ τοῦ Φαρκῶ ἢ ποιμενίς τις, ἥτις οἶα τῶν ὑψηλῶν αὐτῆς ἔλκει τὸν βασιλεῖα, οὐ μόνον προσκρούει εἰς τὰς ὕλικας περιγραφὰς τῆς ποιμενίδος ταύτης (γ' 8—11 δ' 4—8 ε' 4), ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν εὐμεταβλητόν τῆς νύμφης χαρακτήρα, ἐνῷ ὁ μεταξὺ τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἑκκλησίας σχέσις ἐμελλε να εἶνε καθαρά καὶ ἀμεταβλητός. Διὰ τοῦτο ὀρθότερον τὸ Ἀ. τῶν ἁσμάτων ἀναφέρεται ἀλληγορικῶς εἰς τὴν σχέσιν τοῦ Ἰεσοῦ πρὸς τὴν Ἰσραὴλ, καίτοι καὶ ἡ ἡρμηνεία αὕτη προσκρούει εἰς δυσχερεῖς, διότι οὐτε υποδείκνυται ῥητικῶς ἐν τῇ βιβλίῳ, οὔτε τὰ καθ' ἑκάστον ἐξηγεῖ ἄλλως ὅπως εἶνε ἀληθές ὅτι πολλὰ τοῦ τῆς ἀγίας Γραφῆς ἀπαντᾷ ἢ εἰκὼν, καθ' ἣν ὁ μὲν Θεὸς παρίσταται ὡς νύμφις, ὁ δὲ Ἰουδαϊκὸς λαὸς ὡς νύμφη, καὶ ἡ τοῦ μετ' ἐκείνου ἐνώσεως ὡς γάμος ἀληθής (Ἰσο. γδ' 8 εβ' 5. Ἰερεμ. δ' 32. Ἰεζεκ. ιε'). ἢ εἰκὼν δ' αὕτη εἶνε τοσοῦτον συνήθης τῇ Ἰουδαϊκῇ λαῶ, ὥστε δεν ἦτο ἀνάγκη να υποδειχθῇ ῥητικῶς. Καὶ τῷ ὅτι ἀλληγορικῶς ἐνόησαν ἀνεκαθεν ὁ Ἰουδαϊκὸς λαὸς τὸ Ἀ., ὡς σημαίνει δηλαδὴ τὴν ἀγαπὴν τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ Ἰσραὴλ· οὕτω καὶ οἱ βιβλασκόλοι τῆς Ἑκκλησίας διερῶσιν ἐν τῇ Ἀ. τὴν ἀγαπὴν τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὴν Ἑκκλησίαν αὐτοῦ. Πολλοὶ τῶν ἀρχαίων Ἰαδδίων καὶ ὁ Μεσσηνιστὴς Θεόδωρος. ἐκλαμβάνοντες τὸ βιβλίον κατὰ γράμμα, ἀπέριπτον αὐτὸ ὡς περιέχον περιγραφὰς ὕλικας ἀγάπης. Ἀλλὰ τὸν Μεσσηνιστὴς Θεόδωρος κατέκρινε διὰ τοῦτο ἡ Ἑ' οἰκουμένην Συνόδον. Οἱ πλείστοι τῶν ἡρμηνευτῶν παραδέχονται τὴν Σολομῶντα ὡς συγγραφέα τοῦ Ἀ., καὶ διότι ἐν ἐπικεφαλίδι τοῦ βιβλίου ἀναφέρεται ὡς συγγραφεὺς ὁ Σολομών, καὶ διότι ἡ γλῶσσα τοῦ βιβλίου συμφωνεῖ κατὰ τὴν μεγαλοπρέπειαν καὶ τὸν πλοῦτον τῶν εἰκόνων πρὸς τὴν γλῶσσαν τοῦ Σολομῶντος. [I.M.]

Ἄσμα δημοτικόν. Βλ. Φιλολογία δημοτική.

σταλλικὸν σῶμα ἀπαντῶν σχεδὸν εἰς πάντα τὰ φυτὰ ἰδίως ὁμῶς εἰς τοὺς ἀσπαράγους χημικῶς ἵνε τὸ ἀμιδίου τοῦ ἀσπαράγιου ὄξους (ὅπερ ἵνε τὸ ἀμιδὸηλεκτρικὸν ὄξύ).

$C_2 H_4 (NH_2) \begin{matrix} (CONH_2) \\ (CONH_2) \end{matrix}$, δηλ. ἵνε ἰσομερές μὲ τὸ διαμίδιον τοῦ μηλικοῦ ὄξους ἦτοι τὸ μελαμίδιον ἢ *A.* ἀποτελεῖ ὠρεῖους ἀχρόους διαφανεῖς βασιρρόδους κρυσταλλοὺς μεθ' ἑνὸς μορίου ὕδατος· ἵνε διαλυτὴ εἰς 50 μ. ὕδατος καὶ ἀδιάλυτος εἰς οἶνον πνεύμα κτλ. [O.A.P.]

— (Φαρμακολ.). Βλ. Ἀσπαράγου ῥίζα.

Ἀσπάραγος (H o t.) γένος φυτῶν τῆς οἰκογ. τῶν Σμιλακωδῶν. Εἰσὶ πολυετὴ καὶ ἔχουσι φύλλα μικρὰ λεπιδώδη φέροντα ἐν ταῖς μασχάλας αὐτῶν δεσμιδας πρασινῶν βελονοειδῶν κλαδίσκων· οἱ νέοι βλαστοὶ αὐτῶν εἰσὶν ἐδώδιμοι καὶ λίαν διουρητικοὶ ἐμπεριέχοντες πολλὴν τὴν ἀσπαράγινον (βλ. λ.). Ἰδίως δ' *A.* ὁ φαρμακευτικὸς (*Asparagus officinalis* L.) ὠκεανὸς τῆς μέσης καὶ μεσημβρινῆς Εὐρώπης καὶ Ἀσίας. Θεραπεύεται συγχύστατα πρὸ πάντων ἐν τῇ Γερμανίᾳ καὶ τῇ Γαλλίᾳ ἕνεκα τῶν παχέων βλαστῶν αὐτοῦ, ὧν γίνεται μεγάλη χρῆσις ὡς λαχάνου ἀγαπητοῦ καὶ ὕγεινοῦ (*Spargel* γερμ., *Asperges* γαλλ.). Ἐν Ἑλλάδι εἶνε αὐτοφυὴς ἀνὰ τὴν Θεσσαλίαν, ἣ δὲ θεραπεία αὐτοῦ νεώστερ ἐστὶν ἔτι ἄγνωστη. Τὸ κοινότερον εἶδος τῆς ἑλληνικῆς γλωρίδος εἶνε δ' *A.* σφάραγος τοῦ ὠσερραστου ἢ *A.* σπάραγος ὁ πετραῖος τοῦ Διοσκορίδου, δηλ. δ' *A.* ὁ ἀφυλλός (*A. aphyllus* L.) τῶν βοτανικῶν κοινῶς δὲ *Σπαραγγιά*, οὗ οἱ κλαδίσκοι εἰσὶν ἀκανθώδεις οἱ δὲ βλαστοὶ (κοινῶς σπαραγγία ἢ σφαράγγια ἢ ἀσπαράγγια) ὡσχύτως ἐδώδιμοι ἀλλὰ πολὺ ἰσχυνότεροι τῶν τοῦ προηγούμενου εἶδους. Τρίτον εἶδος τῆς ἑλλην. γλωρίδος εἶνε δ' *A.* ὁ φολιδωτός (*A. stipularis* Forsk.) αὐτοφυὴς ἐν Θήρᾳ. [Θ. X.]

Ἀσπαράγου ῥίζα ἢ γλωρὰ καὶ καυλία (Φαρμακολ.). *Turiones et Radix Asparagi. Asparagus officinalis* L. Θεωρεῖται ὡς διουρητικὸν καὶ πρὶν εἰς ἀφέψημα (1: 100) πρὸς πόσιν, ἀλλὰ χρησιμεύει μαλλον ὡς λαχάνον τῶν πλουσιῶν τραπέζων. Ἡ τε ῥίζα καὶ τὰ καυλία ἐνέχουσι βλένναν, κόμμι, δριμεῖαν τινὰ ῥητινῇ, ἀσπαράγινον ἢ ἄλλα τινὰ καὶ ἄλλα στοιχεῖα. [B. Π.]

Ἀσπαράγωδη (B o t.) φυλὴ τῶν Σμιλακωδῶν (βλ. λ.), κατ' ἄλλους δὲ ἰδία οἰκονομία φυτῶν ἐχόντων ὡς χαρακτηριστικὸν τὸν ὕπερον ἄστυλον καὶ τὰ ὠρία ὀρθότροπα. [Θ. X.]

Ἀσπαρτο (B o t.) κοινὴ δυομασία ἐν Ἀμοργῷ τοῦ Ἐρυγγίου τοῦ ἀρουραίου (*Eryngium campestre* L.). [Θ. X.]

Ἀσπασία. 1) Ἡ Μιλησία, θυγάτηρ Ἀ-

ξίδου. Περικαλλεστάτη οὖσα καὶ εὐφροστάτη, ἦλθεν ἐν ἀκμῇ τῆς ἡλικίας εἰς Ἀθήνας ἄγνωστον δια τινα ἀκριβῶς αἰτίαν, ὡς δε κοινῶς φερταί, ἐκ πόθου ν' ἀναδειχθῇ ἐφάμιλλος τῆς ἐξ Ἰωνίας ἐπίσης καταγμενῆς ἑταίρας Θαργῆλης, ἥτις ἐν παλαιτέρῃ χρόνῳ συνήκασε πλείστοις τῶν τότε πρῶτα φερόντων Ἑλλήνων καὶ μεγίστην ἐκτετατοὺς δυνάμιν. Διὰ τὴν αὐτὴν ἐγένετο ἡ Ἀ. διὰ τὸν πρὸς αὐτὴν ἔρωτα τοῦ Περικλέους, ἀλλὰ καὶ τούτου ἕνεκα τοσοῦτον ἐδυσφημήθη ὑπὸ τῶν ἀντιπάλων τοῦ ἐξόχου πολίτευτος καὶ τῶν κωμικῶν ποιητῶν, ὥστε δυσχερέστατος ἀποβαίνει ὁ ἐλεγχος τῶν ἀντιφατικῶν περὶ τοῦ βίου αὐτῆς μαρτυριῶν τῶν ἀρχαίων. Ἄλλοι μὲν λέγουσι ὅτι διὰ τὴν σοφίαν καὶ τὴν πολιτικὴν συνέσιν τῆς ὑπερόχου τὸν νοῦν Μιλησίας ἐφοῖτα πρὸς αὐτὴν ὁ Περικλῆς, καθὼς καὶ ὁ Σωκράτης καὶ ἄλλοι Ἀθηναῖοι, ἔχοντες μάλιστα καὶ τὰς γυναῖκας τῶν εἰς αὐτὴν, ἵνα ἀκροασθῶσι τὰ διδάγματα τῆς· ἄλλοι δ' ὅτι οὐ μόνον αὐτὴ ἦτο ἑταῖρα, ἀλλὰ καὶ παιδίσκας ἑταιρούσας ἔτρεφεν. Ἐκ πληροφοριῶν δὲ τοσοῦτον ἀντιμαχόμενων πρὸς ἀλλήλας εἶναι ἀδύνατον νὰ συναγάγῃμεν ἀσφαλῆ τινα κρίσιν περὶ τοῦ χαρακτῆρος καὶ τοῦ βίου αὐτῆς. Μόνον δὲ βέβαιον φαίνεται ὅτι οἱ ἐξοχώτατοι τῶν τότε ἀνδρῶν διαφερόντως ἐτίμων αὐτὴν, ὁ δὲ Περικλῆς καταλιπὼν τὴν ἰδίαν γυναῖκα (445 π.Χ.) ἔλαβε τὴν Ἀ. σύζυγον καὶ παῖδα ἐξ αὐτῆς ἔσχεν, ὅστις ὅμως κατὰ τὴν ἰσχύοντα μέχρι τῶν χρόνων ἐκείνων ἄτικτὸν νόμον ἐθεωρεῖτο νόθος, ὡς ἐξ αὐτοῦ καὶ ξένης γεννηθεῖς. Μετὰ δὲ τὴν θάνατον τοῦ Περικλέους ἔλαθεν ἡ Ἀ. ἄνδρα Λυσικλέα τινὰ προβατοκόπηλον, ὅστις καίπερ ἀγεννῆς καὶ ταπεινὸς τὴν φύσιν ἕνεκα τῆς μετὰ τοιαύτης γυναικὸς συνουσίας πρῶτος Ἀθηναίων ἐγένετο, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Αἰσχίνου. Ὅτι δ' ἡ Ἀ. ἦτο γυνὴ μεγαλοφυῆς συναγεται ἐκ τῆς δυνάμεως ἣν ἔτκει, κατὰ τὴν κοινὴν ἐμολογίαν, εἰς τοὺς πλησιάζοντες αὐτῇ, διότι καὶ τὸν πρὸς τοὺς Σαμίους πόλεμον καὶ αὐτὸν τὸν Πελοποννησιακὸν πολλοὶ ἀπέβιδον εἰς εἰσηγήσεις αὐτῆς· τὸ δὲ φερόμενον ὅτι ἡ Ἀ. συνέταξε τὸν θαυμασιόν ἐπιτάφιον, ἐν εἵπεν ὁ Περικλῆς, ἐμφαίνει τοῦτο τοῦλάχιστον, κατὰ τὴν εὐστοχίαν τοῦ Πλουτάρχου παρατήρησιν «ὅτι δόξαν εἶχε τὸ γύναιον ἐπὶ ῥητορικῇ πολλοῖς Ἀθηναίων ἐμιλεῖν». Οἱ κωμικοὶ ποιηταί, οἵτινες χλευαστικῶς προσηγόρευον αὐτὴν Ἥραν, διὰ τὴν σχέσιν τῆς πρὸς τὸν Ὀλύμπιον Περικλέα, καὶ Ὀμφάλην καὶ Δηϊάνειραν, δὲν περιωρίσθησαν εἰς ταῦτα καὶ εἰς ἄλλας δεινότητας ὑβρεῖς, ἀλλὰ καὶ εἰς τούτων ὁ Ἑρμῆς κατηγόρησεν αὐτὴν ἐπὶ ἀσεβείᾳ (482 π.Χ.), μετὰ δυσκολίας δ' ἠδυνήθη νὰ τὴν σώσῃ ὁ Περικλῆς «ἀρεῖς ὑπὲρ αὐτῆς δάκρυα καὶ δεισιθεῖς τῶν δικαστῶν». (Βιβλιογρ. Bertin, ἐν *Mém. de l'Acad. des Inscr.* 1763 τ. 31 σ. 89.—Fr. v. Raumer, *Pericles u. Aspasia*.)

Berl. 1810. — A. Bonllée, *Aspasie*. Lyon, 1836. — A. Mahly, de *Aspasie Milesia* in *Philologus* τ. VIII. σ. 213 — 230. — L. Beeq de Fouquieres, *Aspasie de Milet*. Par. 1872. — Poussaye, *Aspasie*, Cléopâtre, Theodora. Par. 1890. — Περὶ τινος προτομῆς τῆς Ἀ. ἐν Ἰωμῇ βλ. Visconti, *Iconogr.* gr. τ. 7 σ. 141 πιν. 15,3. — Ἀξ. α μνίας εἶναι καὶ τὰ μνηστορήματα: Περικλῆς (ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ) ὑπὸ Ν. Ἀργυριαδου. Κων/πολ. 1863. — Ρ. Χαμερλίγγιου, Ἀσπασία, μεταφρ. Α. Χατζηκλώνστα. Ἀθῆν. 1887).

2) Ἀ. ἡ Φωκαῆς, θυγατὴρ Ἐρμούμου, παλαιακῆς Κυροῦ τοῦ νεωτέρου, ὅστις ὑπερβαλλόντως ἀγαπήσας αὐτήν, καὶ ταχιστα τῶν ἄλλων παλλακίδων προτιμήσας, Μιλιῶ πρότερον καλουμένην ὠνήμασεν Ἀσπασίαν, τιμῶν αὐτήν καὶ οἰοῦναι ἐραχμικὸν ἀνακηρύσσων τῆς κλεινῆς Μιλησίδας. Διεκρίνετο δὲ ἡ Ἀ. αὐτὴ διὰ τὴν συνέσιν καὶ τὴν ἀριστοκρασίαν καὶ τὴν εὐγενεῖαν καθολοῦ τῆς ψυχῆς. Πισθόντος δὲ τοῦ Κυροῦ ἐν τῇ πρὸς τὸν Ἀρταξερῆσιν πολέμῳ, ἀπαχθεῖσα πρὸς τὸν βασιλεῖα, ἐνεπνεύσεν αὐτῷ σφοδρὸν ἔρωτα, καὶ πλείστον ἰσχύσεν. Ὅτε δ' ἀναδείχθῃς διαδόχος τοῦ θρόνου ὁ Δαρεῖος ἐξηγήσατο πρῶτην δωρεάν παρὰ τοῦ πατρὸς, ἣν οὗτος κατὰ τὰ περσικὰ νόμιμα δὲν ἠδύνατο ν' ἀρνηθῇ, τὴν Ἀ. τὴν ἐδωκεν μὲν ἐκείνος, ἀλλ' εὐθὺς ἀμείψας ἀνέδειξεν αὐτὴν ἱέρειαν τῆς Ἀναλίδος, ὅπως ἀγνή διαγῆ τὸν ἐπιλοιπόν βίον. (βλ. Πλουταρχ. Ἀρταξ. 26, 27. Περικλ. 24. — Ἀθῆν. II' σ. 576. — Ἀλβιν. Ποικ. ἱστ. 18', 1. — Le Conte de Bièvre, *Histoire des deux Aspies*. Par. 1736. Amstel. 1737). [Π.]

Ἀσπασιδόλιθος δρυκτὴν τοῦ βασιρρόμβου ὀρεῖου συστ. Σιλ.—3.5. Εἰδ. βαρ.—2,761. χρώμα πράσινον. Συνίσταται ἐξ δξυπυριτίου (82, 28 %). ἀργίλου, μαγνησίης, δξειδίου τοῦ σιδήρου καὶ ὕδατος. Ὑπὸ τῆς φλογὸς τοῦ αὐλοῦ δὲν τήκεται· ἀναλύεται ὑπὸ ὕδατος ὑδροχλωρίου. [Κ.Μ.]

Ἀσπασιδός βλ. Χαιρετισμός.

Ἀσπε (H a s p e). 1) Πόλις τῆς πρωτοσικῆς ἱεσθραλίας, ἐν τῷ νομῷ Ἀγεν παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἀσπερ εἰς τὸν Ἐννεπ. Ἔχει 8903 κατ. (1885). [Π.Π.]

2) Κώμη (Βίλλα) τῆς ἰσπανικῆς ἐπαρχίας Ἀλικάντης, κείμενη παρὰ τὸ ὄνομαστὸν διὰ τὰ λατομεῖα αὐτοῦ τῶν μαρμάρων ὅρος Ρέλλον, καὶ ἔχουσα ὠραίους ἀμπελώνας, μεταξουργίαν καὶ 7476 κατ. τῷ 1877. [Π.Π.]

3) Κοιλίς τοῦ Ἀ. Πυκνῶς κατωκισμένη καὶ ὄνομαστὴ διὰ τὰς φυσικὰς αὐτῆς καλλωνὰς καὶ τὰ ἄφθονα μεταλλικὰ τῆς ὕδατα κοιλάς τῆς Β πλευρᾶς τῶν Πορρηναίων, ἀνέκυστα εἰς τὸν γαλλικὸν νομὸν τῶν Κάτω Π. Οἱ ἐν αὐτῇ οἰκοῦντες ὑπολογίζονται εἰς 12000 περίπου, τὸ πλεῖστον ποιμένας. [Π.Π.]

Ἀσπεῖτια (Aspeitia). Πόλις τῆς ἰσπανικῆς ἐπαρχίας Ἰουπεουκίας, ἔχουσα βρυχία ἱασπίδος, τεθροουργία, μεταλλικὰ ὕδατα (310, 1205 ἑλ. καὶ 6866 κατ. (1877)). [Π.Π.]

Ἀσπενδος. Ἀρχαία πόλις τῆς Παμφυλίας, ἀπείκτα τῶν Ἀργείων, διχαζομένη ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ Εὐρυμέδοντος, ἀπέχουσα δὲ 11 περίπου χιλ. τῶν ἐκβολῶν αὐτοῦ. Ἦν τῶν εἰρησίων αὐτῆς ἄξιον λόγου εἶναι τὸ θέατρον. Ἡ πῖ τῶν βυζαντινῶν χρόνων ἐκαλεῖτο Πριμούπολις. [Π.]

Ἀσπεροδόουλα βλ. Ἀσφὸδελός.

Ἀσπερ καὶ Ἑσπέρ. Δύο χωρία ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὁχθῆς τοῦ Δουναβίου καὶ ἀπέτανται τῆς Βιέννης πρὸς Ἀ. ἀπέχοντα 2 χιλ. περίπου ἀλλήλων· γνωστά δὲ διὰ τὴν κατὰ τὰς 9/31 καὶ 10/22 Μαΐου 1809 συγκροτηθεῖσαν ἐκεῖ μαχὴν Ναπολέοντος τοῦ Ἀ' πρὸς τοὺς ὑπὸ τὸν ἀρχιδούκα Καρλοὺν αὐστριακοῦ. [Π.Π.]

Ἀσπεροδόλιθος καλεῖται ἄμορρον τι δρυκτὴν ὑδρομυγῆς, συνισταμένην ἐξ δξυπυριτίου (32 %) καὶ δξειδίου τοῦ χαλκοῦ (41 %). [Κ.Μ.]

Ἀσπεροῦλα (B o t.) = *Asperula* L. (ὅπερ σημαίνει Τραχύδιον) γένος φυτῶν τῆς οἰκίας τῶν ἐρυθροδανωδίων. Τὸ γνωστότερον εἶδος εἶναι ἡ ἐν δρυμώδεσι τόποις τῆς μέσης Εὐρώπης κοινὴ Ἀ. ἡ εὐσμοσ (Asperula odorata L. Waldmeister γερμ.). Ἡ νεύρα ποα προστεθειμένη οἶνῳ μετα σακχαρώως χρησιμεύει εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ ἀγαπῆτου τοῖς γερμανοῖς ποτοῦ τοῦ Maistrank (ποτὸν τοῦ Μαΐου) καλουμένου. Τὸ ἀρωματικὸν τῆς πόας πρέσχεται ἐκ τῆς Κομαρίνης, ἣν περιέχει. Δὲν φασταὶ ἐν Ἑλλάδι, σπανίως δ' ἐν Μακεδονίᾳ. Τὰ κοινότερα εἶδη τῆς ἐλληνικῆς χλωρίδος εἰσὶν Ἀ. ἡ κίτρινη (A. lutea Sibth.) καὶ Ἀ. ἡ ἀρουραία (A. arvensis L.). [Θ.Χ.]

Ἀσπιδίον (H o t.) γένος τῆς τάξεως τῶν Πτεριδίων καὶ τῆς οἰκίας τῶν Πολυποδιωδίων· τὸ γνωστότερον εἶδος εἶναι τὸ Ἀ. ἡ Ἀρρενόπτερις (Aspidium Filix mas Sw.) ἡ ἡ Πτερίς τοῦ Διοσκορίδου, κοινὸν ἀπανταχοῦ τῆς Εὐρώπης, σπανιότερον δ' ἐν Ἑλλάδι ἐν ὄρεσι φύμενον. Τὸ ῥίζωμα εἶναι σκληροκεντρικόν (βλ. λ. Ἀρρενόπτερις σ. 66 ρ. ζα). [Θ.Χ.]

Ἀσπιδοδόκη τὸ μέρος τῆς πρῶτης τῶν πλοίων, ἐφ' οὗ ἐγγράφεται τὸ ὄνομα αὐτῶν. [Β.Κ.]

Ἀσπιδοδόρυγχια (Z o o λ.) Aspidobranchia) μαλακία γαστερόποδα, ὧν τὸ ῥύγχος εἶναι βραχὺ καὶ μὴ συσταλτόν, ἡ δὲ ἀναπνευστικὴ κοιλότης αὐτῶν ἔχει δύο βράγχια κεχωρισμένα ἀλλήλων καὶ συνήθως ἄνωστα. Τὰ ζῷα ταῦτα τρέφονται ἐκ φυτῶν ἐν τοῦτοις τασσεται ἡ ὀλιωτίς. [Ν.Α.]

Ἀσπιδοδόλιθος καλεῖται μαγνησιομυγῆς

μαρμαρυγίας (ιδ. Βιοτίτης) ἀπντων ἐν μορφῇ μικρῶν ρομβικῶν ἀμφικυρτων κρυστάλλων, ὁμοίων πρὸς ἀσπίδας. [H. M.]

Ἀσπίδοξυλον ἴδε Ἀδενανθῆρα.

Ἀσπίδοσαρμίνη (Φαρμακολ.) ἑλ. Κεδράχου φλοιὸς καὶ ξυλον.

Ἀσπίδοσπερμα (Βοτ.) γένος τῆς οἰκ. τῶν Ἀποκυνωθῶν (βλ. λ.). τὰ εἶδη δένδρῳδῃ ἀνα τὴν Νότιον Ἀμερικὴν, τὸ δὲ ξυλον αὐτὴν εὐχρηστον. Τὸ εἶδος *Aspidosperma Quebracho Schlecht*, σπερμ. ὕψηλον δένδρον ἐν τῇ Ἀργεντινῇ Ὀροσπονδία ἐξαιρεῖ δια τὸ ἄφθονον τῆς τανίνης. ἦν περιέχουσι τὰ φύλλα, τὸ ξυλον καὶ ἰδίως ὁ φλοιὸς αὐτοῦ μέχρι 40 % τοῦ βαρους. Ὁ φλοιὸς οὗτος ὑποδείχθη δ' ἐσχάτως καὶ ὡς φάρμακον πρὸς τὴν οὐσπνοίαν. [Θ. X.]

Ἀσπίδοσπερμα (γερμ. *Peroba-holz*) ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο ἀπαντῶσιν εἰς τὸ ἑμπόριον εἶδη τινὰ ξύλων ἀσπίδοσπερματος τῆς Βραζιλίας. [X.]

Ἀσπίδοσπερμίνη (Φαρμακολ.) ἑλ. Κεδράχου φλοιὸς καὶ ξυλον.

Ἀσπίλος σύλληψις, ἑρση τῆς θυτικῆς Ἑκκλησίας, διαδοθεῖσα τὸ πρῶτον ὑπὸ μοναχῶν τινῶν ἐν Λουγδούνῃ κατὰ τὴν 11^{ην} αἰῶνα (περὶ τὸ 1140). Ἀλλ' ἡ ἑρση αὕτη ἐγένετο εὐθύς ἐν ἀρχῇ ἀντικειμένων ἀφοδρῶν συζητήσεων, μάλιστα μεταξὺ Φραγκισκανῶν καὶ Δομινικανῶν, ὧν οἱ τελευταῖοι ἀπέκρουσαν τὴν ἰδέαν, διὲ ἡ μήτηρ τοῦ Κυρίου συνελήφθη ἄνευ προπατορικοῦ ἁμαρτήματος, μέχρις οὗ ἡ ἑρση καθιερώθη διὰ τῆς ἐν Παρισίῳ Συνόδου τῇ 1439 καὶ διὰ πολλῶν παπῶν μετὰ ταῦτα ἐπεκυρώθη. Ἐν τῇ αὐτῇ ἑρσῇ, στηριχθεῖσα ἐπὶ τῶν χωρίων τῆς Ἀγίας Γραφῆς (Γεν. γ' 15. Λευκ. α' 28), ἀνεκηρύχθη εἰς δόγμα ὑπὸ τοῦ Πάπα Πίου τοῦ 6^{ου} τῇ 8 Δεκεμβρίου 1854. Ἡ θυτικὴ Ἑκκλησία ἑρσάζει τὴν ἑρσην τῆς ἀσπίλου συλλήψεως τῇ 8 Δεκεμβρίου. [I. M.]

Ἀσπίς, ἄμυντήριον ὄπλον ἐκ τῶν παλαιωτάτων κοινὸν πᾶσι τοῖς λαοῖς μέχρι τῆς εὐρέσεως τῆς πυριτιδος καὶ τῶν πυροβόλων ὀπλῶν, μέχρι τῆς σήμερον δ' ἐν χρήσει παρὰ τοῖς κατὰ φύσιν λαοῖς. Τὸ σχῆμα, τὸ μέγεθος καὶ τὸ ὕψος ἐξ ὧν κατεσκευάζοντο αἱ ἀσπίδες τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων εἶναι ποικίλα. Ἐν πεικονίσει μηχανῶν ἐπὶ τινος μυκηναϊκῆς σαρπηίδος διακρίνομεν δυο σχήματα Ἀ. τὸ μὲν ἐν φρεσὶς κυρτόν, τὸ δ' ἕτερον τετράγωνον. ἀμφότερα δὲ καλύπτοντα τὸν πολεμιστὴν ἀπὸ τῶν ὤμων μέχρι τῶν ποδῶν· ἐν γραφῇ δὲ μυκηναίου ἀγγείου εὐρεθέντος ἐξ ὧν τῶν τεχνῶν ἡ Ἀ. ἦν φέρουσα ἐν ἀπεικονιζόμενοι ἐν αὐτῇ πέντε πολεμιστὰς εἶναι φρεσὶς σχεδόν, ἔχουσα κάτω ἡμικύκλιον ἐντεμνῆν, καὶ μικρὰ τὸ μέγεθος, καλύπτουσα τὸ σῶμα ἀπὸ τῶν ὤμων μέ-

χρι τῶν μέσων τῶν μηρῶν. Παρ' Ὀμήρῳ καὶ ἐν ταῖς παλαιωτέραις παραστάσεσιν μνημείων τῆς τέχνης βλέπομεν ἐξίσου ἐν χρήσει τας τε ἀνδρομηκείας, τας καλυπτούσας τὸν πολεμιστὴν ἀπὸ τῆς σιγῆς μέχρι τῶν σφυρῶν ἑλλειψοειδεῖς ἢ κυκλωτερεῖς Ἀ. καὶ τας μικρὰς φρεσὶς ἢ κυκλωτερεῖς Ἀ. ἴσως τὸ μέγεθος πρὸς τὸ ἥμισυ ἢ τὸ τρίτον τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος. Κατὰ τοὺς μετέπειτα χρόνους τὰς μὲν ἀνδρομηκείας Ἀ. σιγήρησαν μόνον οἱ Λακεδαιμόνιοι (σπίδες λακωνικαί) μέχρι Κλεομένης τοῦ Γ', συνθηστέρα δ' ἦτο ἡ ἀργολικὴ καλουμένη ἀσπίς (*clipeus argolicus*) κυκλωτερῆς ἢ μάλλον ἑλλειψοειδῆς σχεδόν καὶ ἀπὸ τῶν ὤμων μέχρι τῶν γονάτων προφυλάττουσα τὸ σῶμα (μήκους 0,80—0,100 μ.) διάφορος τὸ σχῆμα ἦτο ἡ βοιωτικὴ Ἀ., φρεσὶς, ἔχουσα ἡμικύκλιον ἐντομας ἢ δὲ μακεδονικὴ ἀσπίς ἦτο κυκλωτερῆς, ἔχουσα ἰδιαζουσαν τινὰ διακρίσιν, μήκος δ' 8 πάλαιστῶν (0,80 μ.). Ἡ Ἀ. κατὰ τοὺς παλαιωτάτους χρόνους ἦτο οἰσούπλοκος, κατεσκευάζετο δηλαδὴ ἐκ πλέγματος κλάδων ἱνέας (ἐξ οὗ καὶ ἱνέα ἢ ἱνυς ἐκαλεῖτο μετανομικῶς), κατὰ δὲ τας παρ' Ὀμήρῳ περιγραφὰς ἀπηρτιζέτο ἐξ ἀλλεπαλλήλων πτυγῶν βοείου δερμάτος ἐπικαλυπτομένων ἐξωθιν δια χαλκοῦ ἐλάσματος, δι' ὁμοίου δὲ χαλκοῦ ἐλάσματος ἐστέρευτο καὶ ἡ περιφέρεια αὐτῆς (ζώνη) ἦτο δὲ κυρτὴ πρὸς τὰ ἔξω φέρουσα εἰς τὸ μέσον ὀμφαλὸν καὶ κορυμμένη ἐνίστα διὰ τορευτῶν ἀναγλύφων κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους συνήθεις ἦσαν αἱ ἐλάχαλκοι Ἀ. (οἷα αἱ ἐν Ὀλυμπίᾳ εὐρεθεῖσαι κυκλωτερεῖς ἢ ἀκριβέστερον σχεδὸν ἑλλειψοειδεῖς ἐκ λεπτοτάτου μεταλλίνου ἐλάσματος Ἀ. ἔχουσαι μήκος 0,80 μέχρις 1 μέτρον), ἀλλὰ ἐν ἦσαν σπάνιαι καὶ αἱ οἰσύναι, ἡ βύρσιναι ἢ ξύλιναι Ἀ. Ἐπίσης συνήθης ἦτο ἡ πέλτη, θρακικὴ ἐλαφρὰ Ἀ. αἶψα οὐκ ἔχουσα, οὐδ' ἐπὶ χαλκῷ οὐδὲ βούς ἀλλ' αἰγὴς ἢ οἴδης δερματι περιεταμμένη, τὸ δὲ σχῆμα τετράγωνος ἢ κισσοειδῆς ἢ μηνυειδῆς. Ἐισωθεν εἶχεν ἡ Ἀ. ἱμάντα (τελαμῶνα). διαιτύνοντο διὰ τοῦ κέντρου ἀπὸ ἐνὸς μίγρι τοῦ ἑτέρου ἄκρου τῆς περιφέρειας διὰ τοῦ τελαμῶνος δ' ἐξήστῃν τὴν Ἀ. ἀπὸ τοῦ ἐνὸς ἢ καὶ ἀπ' ἀμφοτέρων τῶν ὤμων. ὁ σάκις ἦθελον νὰ ἔχωσιν ἐλευθέραν τὴν ἀριστερὰν χεῖρα διὰ τοῦ τελαμῶνος διήρχετο ἡ ἀριστερὰ χεῖρ, ἥτις ἐστήριζε τὴν Ἀ. ἐχόμενη καὶ λαβῶν τινῶν σκυτίνων εἰς τὸ ἄκρον αὐτῆς ἐσωθεν προσηρμησμένον (παρ' Ὀμήρῳ κανόνες, μετέπειτα πύρακες). Ῥοκωλωτέρα δὲ ἦτο ἡ χρῆσις τῆς Ἀ. διὰ τῶν ὑπὸ τῶν Κερῶν ἀφευρεθέντων θάνατων, ἦτοι πλατείας μεταλλίνης ἢ σκυτίνης ταινίας, ἐφ' ἧς ἐστήριζετο ὁ πῆχυς τῆς ἀριστερᾶς, ἐν ᾧ ἡ χεῖρ ἐκράτει τὴν πύρακα. Ἐπὶ δὲ τῆς ἐξωθεν κυρτῆς ἐπιφανείας ἔφεραν ἡ Ἀ. συνήθως τὸ «ἐπίσημον» ἦτοι τὸ σύμβολον τοῦ πολεμιστοῦ ἢ τοῦ ἔθνους, εἰς ὃ ἀνῆκεν αὐτός· π.χ. αἱ τῶν

Λακεδαιμονίων Ἀ. ἔφερον Δ, αἱ τῶν Μεσσηνίων Μ, αἱ τῶν Σικυωνίων Σ, αἱ τῶν Βοιωτῶν βόπαλον.

Τῶν δὲ Ῥωμαίων αἱ μὲν παλαιᾶταται Ἀ. ἦσαν κατὰ τὸ πλεῖστον στερεαὶ καὶ ποδῆρεις (bursae), συνήθεις δ' ἦσαν καὶ αἱ ἀργολικαὶ ἀσπίδες (clipeus) μέχρι τοῦ Οὐληντικῆς πολέμου, ὅτε αντικαταστάθην ὑπὸ τῆς τετραγώνου σωληνοειδοῦς σκυτίνης ἀσπίδος (scutum), ἣν ἔφερον οἱ τῶν λεγεῶνων στρατιῶται· οἱ δὲ ψιλοὶ καὶ οἱ ἵππεῖς ἔφερον κυκλωτερεῖς μικρὰς Ἀ. Κατὰ τοὺς μεσοὺς αἰῶνας συνήθεις ἦσαν κυκλωτερεῖς, τετραγῶναι, καὶ μεγάλαι τρίγωνοι Ἀ. φέρουσαι ἐπὶ τοῦ κατωῦ ἀκροῦ αἰχμᾶς, ὅπως προσηλῶνται ἐν ἀναγκῇ εἰς τὸ ἔδαφος.—Ἡ Ἀ. ἦτο ἐκ τῶν τιμητικῶν ὅπλων, ἡ δ' ἀπώλεια αὐτῆς προσέτριβεν ὄνειδος εἰς τὸν πολεμιστήν, περιφρονούμενον ὡς βήλασπιν. Ἐπὶ τῆς Ἀ. δ' ἀνύψουν οὐς ἀνεδείκνυσαν ἀρχηγούς τῶν οἱ Γαλάται, οἱ Γερμανοὶ καὶ ἐνίοτε οἱ Ῥωμαῖοι. [Π.]

Ἀσπίς (Ζ φ ο λ.). Aspis ὠνομάζετο πρότερον ὑπὸ τῶν φυσιολόγων τὸ γένος τῶν ὄφειων τὸ νῦν Νάγια ἢ Νοῦα καλούμενον. Ἀλλὰ καὶ κατὰ Ἀριστοτέλην ἄσπιδες εἶνε ὅτις ἰοδόλος ὅμοιος πρὸς τὴν ἐν Ἀφρικῇ Νοῦαν τὴν χαγίον (Naja haje). Ὁ Αἰλιανὸς μνημονεύει τοῦ ὄφιδος τῆς ἀσπίδος ὡς λίαν ἰοδόλου καὶ ἀπολύτως θανατηφόρου. Καὶ ἡ Κλεοπάτρα δὲ ἐξελεξε τὸν διὰ τοῦ ὄφεως τοῦτου θάνατον ὡς βέλαιον καὶ ἀνώδυτον. Οἱ αἰγύπτιοι βασιλεῖς ἔφερον ἀσπίδα ἐπὶ τοῦ στεμματος. [Μ.]

Ἀσπλήνιον (Β ο τ.). γένος τῆς τάξεως τῶν Πτερίδων καὶ τῆς οἰκογεν. τῶν Πολυπόδιων. Τὰ εἶδη τῆς Ἑλληνικῆς Χλωρίδος φυόμενα ἐν πετρώδεσι καὶ παλινικαῖς τόποις, τὰ πλεῖστα δὲ φαρμακευτικὰ τὸ πάλαι, εἰσὶ τὰ ἑξῆς· Ἀ. τὸ Τριχομανές (Asplenium Trichomanes L., Τριχομανές τῶν ἀρχαίων, κοινῶς δὲ Ρολυτρίχι) κοινὴν Ἀ. ἡ Ρυτὴ ἢ ἐπιτοίχιος (A. Ruta muraria L.) σπάνιον ἐν ὄρειναις· Ἀ. τὸ λογχοειδές (A. lanceolatum Huds.) ἐν ταῖς νήσοις τοῦ Αἰγαίου· Ἀ. τὸ Ἀδιντον τὸ μέλαν (A. Adiantum nigrum L., Δρυοπετρίς τοῦ Διοσκορίδου) κοινὸν ἐν δρυμώδεσι καὶ Ἀ. τὸ προσδόρειον (A. septentrionale L.) ἐν τῇ Μακεδονίᾳ. [Θ.Χ.]

Ἀσπληνον (Β ο τ.). τοῦ Διοσκορίδου εἶνε εἶδος Πτερίδος, τὸ ὑπὸ τῶν νεωτέρων Γυμνογράμμῃ (βλ. λ.) καλούμενον=Gymnogramme Ceterach W., κοινῶς δὲ Σκορπίδι. [Θ.Χ.]

Ἀσπράγκαθο (Β ο τ.). Οὕτως ὀνομάζονται κοινῶς διάφορα εἶδη Κινάρωθων ἐκ τῶν κοινοτέρων τῆς Ἑλληνικῆς Χλωρίδος, ἰδίως δὲ ὁ Σκλόμος, τὸ Πυκνόμορον (Pycnomom Acarna L.), ὁ Γαλακτίτης καὶ ἄλλα. [Θ.Χ.]

Ἀσπρά σπέτια. Βλ. Ἀντίκυρα. Ὁ κόλπος τῆς Ἀντικυρας λέγεται νῦν τῶν Ἀσπρων σπειτῶν.

Ἀσπρά σπέτια. Χωρίον τοῦ δήμου Ὁλυμπῶν τῆς πρώτης επαρχίας Ἠλείας κειμένον ἐν τῇ νοτιοανατολικῇ αὐτοῦ σημείῳ ἐγγυτάτῃ τῆς συμβολῆς τοῦ Ἐρυμανθοῦ εἰς τὸν Ἀλφειὸν καὶ ἐν τῇ πρὸς τὴν Ἠλείαν γωνίᾳ αὐτῶν. ἔχει δημ. σχολεῖον καὶ 455 κατ. (1889) ἀσχολούμενους εἰς τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν καὶ μικρὰν ἀπὸ τῶν περὶ ποταμῶν ἀλίειαν. Ἀπὸ δ' αὐτῶν ὑφύδαται ἡ ἐκεῖ ἀπολήγουσα κατωτάτῃ πρὸς τὰ ΝΑ. παραφύλας τῆς Φολέης, ὁ λόφος τοῦ λητοῦ Σαύρου, ἐν ᾧ Ἡρακλῆς ἔκτεινε καὶ τὴν ἑδὸν ἀπ' Ἀρχαδίας εἰς τὴν ἱερὰν Ἠλιν διήνοιξεν. [Γ. Πδ.]

Ἀσπριάς. Χωρίον τοῦ δήμου Ἀποδοβίας τῆς πρώτης επαρχίας Ναυπακτίας, ἔχον 310 κατ. τῷ 1889. [Π.]

Ἀσπρίς (Β ο τ.). κατὰ τὸν Θεόφραστον εἶδος Δρυὸς ἐν Μακεδονίᾳ· κατὰ τὸν Γρυναιὸν πιθανῶς ἡ Δρυὶς ἢ Κηρρίς (Quercus Cerris L.). [Θ.Χ.]

Ἀσπρογέρακας. Χωρίον τῆς Κεφαλληνίας, κείμενον ἐν τῇ περιχώρῃ τοῦ δήμου Πρέννων, οὐ ἐσχάτως ἀνεγνωρισθῆναι πρῶτον. ἔχει ἐκτισμένον ἐπὶ τῶν κατωφερειῶν βουνῶν καλουμένου Κάστρου τῆς Συρίας (Κάστρου τῆς Ὀρχας), ἐφ' οὗ κείνται τὰ εἰρεπία τῶν Πρέννων· μίας τῶν 4 ἀρχαίων πόλεων τῆς Κεφαλληνίας. Τὸ χωρίον ἔχει κατ. 295. [Α.Μ.]

Ἀσπρο ἔλατο. Ἠλ. Ἐλάτη.

Ἀσπροθύμαρο (Β ο τ.) κοινὴ ὀνομασίη ἐν Κυθῷ τοῦ Φαγνόλου τοῦ Ἐλληνικοῦ (Phagnolon Graecum Boiss. et Heldr.). [Θ.Χ.]

Ἀσπρούκαμπος. Χωρίον τοῦ δήμου Στυμφαλίας τῆς ἐπαρχίας Κορινθίας. Κεῖται ὑπὸ τὴν βορειοδυτικὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους Γαδριά, νεῦον πρὸς τὴν λίμνην τῆς Στυμφαλίας. Ὑπὸ τὸ χωρίον ῥεεῖ ὁ ῥυαὺ Καμπάση πηγάζων ἐκ τοῦ Γαδριά καὶ ἐκβάλλων εἰς τὴν Στυμφαλίαν. Περὶ τὸ χωρίον ὑπάρχουσι σποραδικῶς πελώρια ὄρυς, λειψάνα πιθανῶς παλαιοῦ δρυμῶνος καταστραφέντος. Εἰς ἀπόστασιν μικρὰν ἀπὸ τοῦ χωρίου κεῖται μονόλιθος γεγλυμμένος ἐν εἰδῇ στήλης μετὰ βάθρου ἐφ' οὗ ἐπιγραφή δυσανάγνωστος. [Ἀντ. Μηλ.]

Ἀσπροκλησιά. Χωρίον τοῦ δήμου Τυμφαίων, τοῦ νομοῦ Τρικάλων, ἔχον 407 κατ. τῷ 1889. [Π.]

Ἀσπρομόντε. Τραχὺ καὶ δασυὸς ὄρος κατὰ τὴν ἐξωτερικὴν ΝΔ. ἐσχάτιάν τῆς χερσονήσου τῶν Ἀπεννινίων ἀποτελοῦν τὴν νοτιωτάτην σειρὰν τῶν τῆς Καλαβρίας ὄρεων. Ἡ ὑψηλότερα αὐτοῦ κορυφή, Ὑψηλὸν Ὀροῦ (Monte Alto) καλουμένη, εἶναι 1984 μ. Γνω-

στών, κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους, διὰ τὸν τραυματισμὸν καὶ τὴν σύλληψιν τοῦ Γαριβάλ-δου. [Π.Π.]

Ἀσπρομουριά. Βλ. Μορέα.

Ἀσπρον. Κερμάτιον τοῦ τουρκικοῦ νομισματικοῦ συστήματος, τὸ $\frac{1}{130}$ τοῦ γροσίου ἢ τὸ $\frac{1}{3}$ τοῦ παρὰ. Ἐν δὲ τοῖς νεωτέροις χρό-νοις τὸ $\frac{1}{400}$ τοῦ γροσίου. Ἐνεκα τῆς διαφορᾶς τῆς ἀξίας τοῦ γροσίου κατὰ τοὺς διαφόρους χρόνους εἶναι δύσκολον νὰ προσδιορισθῇ καὶ τοῦ Ἀ. ἡ ἀξία. Ἡ σημερινὴ ἀξία του εἶναι $\frac{1}{2}$ λεπτὸν περίπου ἐν Τουρκίᾳ, ἐν Σερβίᾳ δὲ $\frac{1}{3}$ τοῦ λεπτοῦ περίπου. Ἡ λ. παράγεται πι-θανῶς ἀπὸ τοῦ λατ. asperum (τραχύ). [Π.]

Ἀσπρονῆσι. Νησίς παρὰ τὴν Θῆραν, κειμένη μεταξὺ τοῦ ΝΔ ἄκρου ταύτης καὶ τῆς Θηρασίας. Ἀποκλεί μετὰ τῆς Θηρασίας μέ-ρος τοῦ Δ χειλὸς τοῦ κρατῆρος, οὗ τὸ χάσμα πληροὶ νῦν ἡ θάλασσα, τοῦτου δ' ἔνεκα τὸ βά-θος τῆς θαλάσσης μεταξὺ μὲν τοῦ Ἀ. καὶ τῆς ΝΔ ἄκρας τῆς Θῆρας οὐδαμῶς ὑπερβαίνει τὰ 18 μ. καὶ μεταξὺ τούτου καὶ τῆς Θηρασίας τὰ 22 μ. ἐν ᾧ ἐντὸς τοῦ κρατῆρος ἡ θάλασσα ἔχει βάθος 300—390 μ. [Π.]

Ἀσπρόξυλον Βλ. Τετραγωνία.

Ἀσπροπόταμο. Τὸ κατὰ τὸν ἄνω ροὺν τοῦ Ἀχελώου (Ἀσπροποτάμου) ἐπὶ τῶν πλευρῶν τῆς Πίνδου ὄρεινόν τμήμα τῆς Θεσ-σαλίας, ὅπερ ἐπὶ τουρκοκρατίας ἀπετέλει ἰδίαν ἐπαρχίαν, ὑπαγομένην εἰς τὸ σαντζάκιον Τρι-καλῶν καὶ πρωτεύουσαν ἔχουσαν τὸ παρὰ τὰς πηγὰς τοῦ Ἀχελώου χωρίον Χαλίμι, ἐν τῷ σημερινῷ δήμῳ Λακμωνῶς. Ἡ ἐπαρχία αὕτη, προσλαβούσα καὶ μέρος τῆς ἐπαρχίας Ἀγρὰ-φω, ἀπετελεῖτο πρὸ τῆς ἐλληνικῆς ἐπανα-στάσεως ἐκ 35 χωρίων. Τὸ πρὸς τὴν ἐπαρ-χίαν Ἀγρὰφω σύνορον αὐτῆς ἦτο τοῦ Κό-ρακα τὸ γεφύρι, παρὰ τὴν μονὴν τῆς Βετερ-νίτσας. Κατωκίετο ὑπὸ Ἑλληνοβλάχων οἰτι-νες, ἀριθμοῦμενοι εἰς 11 γιλ. περίπου (τῷ 1816), ἐκαλοῦντο κοινῶς Ἀσπροποταμίταις Βλάχοι. Ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ Ἀ. περιλαμβάν-οντο τὰ χωρία τῶν σημερινῶν δήμων Λά-κμωνος, Ἀθαμάνων, Χαλκίδος τῆς παρ' Ἀ-σπροποτάμῳ (πλὴν τοῦ Κλεινοδοῦ καὶ τοῦ Πα-λαιοχωρίου) καὶ τινὰ τῶν τοῦ δήμου Αἰθίων, ἧτοι ἡ Πύρρα, τὸ Βετερνίκο καὶ τὸ Πετροῦλι, τὸ τελευταῖον τῶν Ἀσπροποταμιτῶν χωρίων. [Π.]

Ἀσπροπόταμος Βλ. Ἀχελῷος.

Ἀσπροπρασία (Β ο τ.) κοινὴ ὀνομα-σία ἐν ταῖς Ἰονίαις νήσiais τοῦ Μαρρουβίου τοῦ κοινοῦ (Marrubium vulgare L., Πρασίου τοῦ Διοσκορίδου) τοῦ ἀλλαχοῦ Καλλάθρωπος καὶ Σκυλόχερτον καλουμένου. [Θ.Χ.]

Ἀσπρόχορτο (Β ο τ.) κοινὴ ὀνομασία τοῦ Ἀνδροπώγωνος τοῦ τριχῶ-

δους (Andropogon pubescens Vis.) βλ. λ. Ἀνδροπώγων. [Θ.Χ.]

Ἀσπρόχωμα. Χωρίον τοῦ δήμου Κα-λαμών, παρὰ τὸν σιδηρόδρομον Μύλων Καλα-μών, ἔχον 256 κατ. τῷ 1889. [Π.]

Ἀσσάϋ (Μ ο σ.) (ἰταλ. Assai)=πολύ. Τιθεῖται πρὸς τὰ ἐπιθετὰ τὰ σημαίνοντα τὴν ρυθμικὴν ἀγωγὴν ὡς α. allegro = πολὺ τα-χέως [Δ.Κ.]

Ἀσσάμ. Ἀρχιτοποτηρητεία (Chief-Com-missionership), ἀνήκουσα εἰς τὴν πρε-σβεΐαν τῆς Βεγγάλης, ἐν τῇ Ἰνδοβρετανικῇ αὐτοκρατορίᾳ. ἔχει ἐμβαδὸν 117 327 τετλ. καὶ 4 881 426 κατ. (1881), ὧν 1 318 574 Μωαμεθανοί, 3 062 148 Ἰνδοί, 703 Χριστι-ανοί, 6 563 Βουδιστὰ καὶ 488 251 Εἰδωλο-λάτραι. Περιλαμβάνει τὴν κοιλάδα τοῦ Βρα-χμαπούτρα, ἀπὸ τῆς εἰσόδου τοῦ ποταμοῦ τού-του εἰς τὰς Ἰνδίας, ἄχρι τῆς συμβολῆς αὐτοῦ εἰς τὸν Γάγγην. Τὸ κλίμα εἶναι εὐκρατον ὡς καὶ τὸ τῆς Βεγγάλης. Ἡ θερμότης κατὰ τοὺς θερμότερους μῆνας εἶναι 26—27° ἐκ καὶ κατὰ τοὺς ψυχροτέρους 13—14°. Ἡ ἐποχὴ τῶν βροχῶν εἶναι ἀπὸ τοῦ Μαρτίου ἄχρι τῶν μέ-σων Ὀκτωβρίου. Τὸ ἔδαφος εἶναι λίαν εὐφο-ρον. ἔχει στρώματα γαιανθράκων, πηγὰς πε-τρελαίου καὶ ἀλατούχους. Πολλὰ αὐτοῦ μέρη καλύπτονται ὑπὸ δασῶν. Διάφορα εἶδη συκῶν παράγουσι καυτώσων, καὶ τινες τερέντινοι ἐ-λαστικὸν κόμμι. Τὰ κυριώτερα τῶν προϊόντων εἶναι: σιγκαροκάλαμον, καπνὸν, κάρυα μαλα-βάθρου, ὅπκιον, πέπερι, ὄρυζα, σιτηρά, βάμβαξ, τέϊον κτλ. Ἐν τοῖς δάσεσι, ἄγριοι ἐλέφαντες, ἄγριοι βουδαλοι, ἀγριοχοῖροι, ρινοκερωτὰς, τι-γρεῖς, λεοπαρδάλεις, ἄρκτοι κτλ.—Ἐκ δὲ τῶν ἄλλων τετραπόδων, βόες, πρόβατα, αἰγὲς καὶ ἵπποι. Γλώσσα ἡ βεγγαλική. Μεταξουργία. Ἐμπορίον, ἰδίως ἐξαγωγὴ βάμβακος, μεταξῆς, ἐλέφαντος, χρυσοῦ, τεύου κτλ. Ἐκ τῶν πό-λεων αὐτῆς κυριώτεραι εἶναι: ἡ Γουαχάτη (11 695 κατ.) καὶ ἡ Σιλχάτ (14 470 κατ.). Ἡ ἱστορία τῆς Α. εἶναι εὐρίων γνωστῇ. Οἱ ἄγγλοι κατέκτησαν αὐτὴν τῷ 1825. Αἱ βο-ρεϊόταται αὐτῆς χώραι καλοῦνται Ταράι καὶ Κάτσχα—Βιχάρα, κατεκτήθησαν δὲ ὑπὸ τῶν ἀγγλῶν τῷ 1865. [Π.Π.]

Ἀσσαμάρ (Χ η μ.) ἐκάλεσαν τὴν κα-στανόφαιον οὐσίαν, ἣτις σχηματίζεται κατὰ τὴν πύρωσιν ζωϊκῶν καὶ φυτικῶν οὐσιῶν, ἀποτέ-λει δὲ τὴν κόραν τοῦ ἄρτου καὶ τὴν περιβολὴν τοῦ ψητοῦ· ἵνε μίγμα παμπόλλων προϊόντων ἀποσυνθέσεως. [Ο.Α.Ρ.]

Ἀσσαντί (ἀγγλ. Ashantee). ἐρθέτερον Ἀσσαντέ. Μαγικώτατος λαὸς Μαύρων ἐν τῇ Γουινέᾳ, πρὸς Β τῆς Χρυσῆς Ἀκτῆς, ὧν ἡ χώρα ἔχει ἐμβαδὸν 27 500 τετλ. καὶ διαρρέε-ται ἀπὸ Β πρὸς Ν ὑπὸ τοῦ Ἱεροῦ Ποταμοῦ (Βουζούμ—Πράχ), οὗσα τὸ πλεῖστον δρεινῇ, ἀλλ' ἄνευ σπουδαίων ὑψωμάτων. Τὸ κλίμα

αὐτῆς εἶναι νοσηρότατον, ἰδίως διὰ τοὺς εὐρωπαϊοὺς· ἐν τῇ ἐσωτερικῇ, πυκνὰ δάτη. Τὸ ἔδαφος κατὰ τὸ πλεῖστον ἀργιλοῦδες, καὶ ἐνεκα τῆς ἀφθονίας τῶν ὕδατων εὐφορότατον. Ἐκεῖ φέρεται τὸ γιγαντικὸν Βασαῶδ, ἡ ἀμερικανικὴ κινετός, φοινίκες κτλ. Ἡ χώρα παράγει προσέτι σακχαροκαλαμὸν, ἀριδοσίτον, κέγγρον, ὄρυζαν, καπνὸν, κίμμι, αρώματα, χρωματιστικά καὶ πολυτελεῖας ξύλα, διαφορά ἀνήθη κτλ. Ζῶσα δὲ τρέφει ἐλέφαντας, ρινόκερωτας, καμηλοπάρδαλεις, βουβάλους, ἀντιλόπας, λέοντας, τίγρεις, λεοπαρδαλεις, κτλ. ἐπιτηγῆς ἵπποτα μους, ἀλλιγάτορας κλπ. Οἱ ἵπποι εἶναι σπάνιοι, ὅρεις παντοειδείς, καὶ βόαι ἐτι, σκυρπίοι, σκολοπενόροι κτλ. Διαφόρα εἴδη πτηνῶν ὠριότατα ἐχόντων τὰ πτερὰ, μέλισσαι καὶ λευκομήρηκες. Ἡ θάλασσα καὶ οἱ ποταμοὶ βρίθουσιν ἰχθύων.

Οἱ κατοικοὶ ὑπολογίζονται εἰς ἑν ἑκατομ. Οἱ ὑπὸ τῶν Πορτογάλων καλούμενοι Κ α θ ο σ ῖ ρ α ῖ ἀποτελοῦσι τὴν ταξιν τῶν εὐγενῶν, ἐξ ὧν ὁ βασιλεὺς λαμβάνει τοὺς ἐν τέλει, τοὺς στρατηγούς καὶ τοὺς ἀρχιεπισκοποὺς. Ἡ πολυγαμία παρ' αὐτοῖς, καίπερ μὴ ἐπικρατοῦσα, εἶναι συνήθης. Ἡ οἰδηροφυγία καὶ ἡ χρυσοχρῶτα ἀρκούντως ἀνεπτυγμέναι· ἡ δὲ βαρβική, ἡ ταπητουργία, ἡ βυρσοδεψία καὶ ἡ ξυλουργία δὲν εἶναι ἀσήμεντοι. Τὰ κυριώτερα εἶδη τοῦ ἐξαγωγικοῦ ἐμπορίου τῶν εἶναι ὁ χρυσός, ὁ ἐλέφας, οἱ ὀδόντοι κτλ. Τὰ δὲ τοῦ εἰσαγωγικοῦ, πυροβόλα, πυρίτις, μέταλλα, πνευματώδη ποτά, καπνὸν κτλ. Πρωτὶ τοῦ βασιλείου τούτου εἶναι ἡ Κ ο υ μ α σ σ ῖ, ἀπέχουσα 180 χμ. περίπου τῆς παρχίας καὶ ἔχουσα 20 000 κατ.

Ἐν τῇ 110 χμ. πλάτος ἔχουσα παρακτίνῃ χώρᾳ οἰκοῦσιν 31 διάφοροι φυλαὶ, λαλοῦσαι 7 γλώσσας. Ἀπὸ τῶν 4^ο 40' ἄχρις ἐκεῖθεν τῶν 6^ο Β πλ. ἐκτείνεται νῦν ἡ ἀγγλικὴ ἀποικία τῆς Χ ρ υ σ σ ῆς. Ἀ κ τ ῆς, ἔχουσα ἐμβαδὸν 48,648 τ.μ. καὶ 651 000 κατ. (1884) καὶ μετὰ τοῦ Λατῶς 51,416 τ.μ. καὶ 738 200 κατ. περίπου. Τὰ κατὰ μῆκος (400 χμ.) τῆς Χρυσῆς Ἀ. φρουρία ἀνήλουσιν εἰς τοὺς Ἀγγίλους, τῶν Δανῶν παραχωρησάντων αὐτοῖς ὅσα κατεῖχον τῇ 1850. [Π.Π.]

Ἀσσάριον, Φρ. Κ. (Achard) ἰδρυτῆς τῆς ἐν μεγάλῃ παρασκευῇ τοῦ σακχαροῦ ἐκ τεύτλων, ἔγεν. τῇ 17/28 Ἀπριλίου 1753. Ἐν Βερολίνῳ ἐγένετο τὸ 1782 διευθυντῆς τοῦ φυσικοῦ τμήματος τῆς ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν, ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῆς ὁποίας ἐδημοσιεύθησαν πολλὰ χημικὰ καὶ φυσικὰ εἰρευνῆς αὐτοῦ. Σημαντικώταται ἵνε αἱ ἐπὶ τῆς ἐκ τεύτλων παρασκευῆς τοῦ σακχαροῦ ἐργασίαι του. Ἐκβαλαδῶν ἐπιτυχῶς τὰ πειράματα τοῦ Marggraf ἱδρύσαν ἐν ἔτει 1805 τὸ πρῶτον ἐργοστάσιον σακχαροπαραγωγῆς ἐκ τεύτλων τῇ ὑποστηρίξει τοῦ τότε βασιλέως τῆς Πρωσίας. Ἐκ τῶν πολλῶν ἐπὶ τοῦ κλάδου τούτου συγγραμμάτων του τὸ μᾶλλον ἀξιοσημείωτον ἵνε:

«Ἡ εὐρωπαϊκὴ παρασκευὴ τοῦ σακχαροῦ ἐκ τεύτλων συνδεομένη μετὰ τῆς παρασκευῆς οἰνοπνευματος κ.λ.π.» ἐκδόθεν ἐν Λειψείᾳ τὸ 1812. [Ο.Α.Ρ.]

Ἀσσάριον, Λατ. as (παρὰ Ἱταρτινοῖς ἄς=εἰς) καὶ ἀρχαίως assarius ἡ μ ο ν ἄ ς παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις τῶν σταθμῶν κυρίως καὶ τῶν νομισμάτων κατὰ τὸ δωδεκαδικὸν σύστημα, τῆς ὁποίας μονάδος τὸ δωδεκατημέριον ἦτο ἡ οὐγκία (uncia) Ἑλληνιστὶ ὁμῶς ἡ λέξις Ἀ. λέγεται ἰδίως περὶ τῶν νομισμάτων. Καὶ τὸ μὲν ἀρχαιότατον τῶν Ῥωμαίων νόμισμα συνίστατο εἰς ὄγκον χαλκοῦ (aes), τοῦ ὁποίου τὸ βάρος ὑπολογίζετο περίπου ἴσον πρὸς μίαν λίτραν (as libralis). Ὁ ὑπολογισμὸς ὁμῶς εὐτός ἦτο μόνον κατὰ προσέγγισιν καὶ διὰ τοῦτο ἔπρεπε κατὰ τὰς συναλλαγὰς νὰ ζυγίζηται ὁ χαλκός, ἐκ τούτου δὲ ἡ ὀνομασία aes grave (βαρὺς χαλκός ἦτοι μ ε τ ὁ ζύγι) ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ aes signatum (ἐπισήμον ἡ σ ε σ η μ α σ μ ε ν ο ν νόμισμα) Συνήθως τὸ Ἀ. εἶχε βάρος δέκα μόνον οὐγκιῶν ἐν ᾧ πρὸς ὀδῶκα οὐγκίας ἦτο ἰσοδύναμος ἡ λίτρα, ἀλλ' ὁ λόγος τῆς τοιαυτῆς ἀνακρίβειας εἶναι ἄγνωστος.

Ἐν ἔτει 269 π. Χ. οἱ Ῥωμαῖοι ἔκοψαν ἀργυροῦν νόμισμα κατὰ μίμησιν τῶν νόμιων (nummi) τῆς Σικελίας καὶ τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος. Τούτου δὲ τοῦ νεωτέρου Ῥωμαϊκοῦ νομίσματος κυριώτατα κομμάτια εἶναι ὁ σ η σ τ ἔ ρ τ ι ο ς (sestertius) = πρὸς πέντε ἡμισάβρια καὶ τὸ δ η ν ἄ ρ ι ο ν (denarius) = πρὸς δέκα Ἀ. Τὸ χαλκινὸν Ἀ. εἶχε τότε περισταλὴ εἰς βάρος τεσσαρῶν οὐγκιῶν καὶ κατ' ἀκροαυθίαν ὁ σ η σ τ ἔ ρ τ ι ο ς ἐγένετο ἰσοδύναμος πρὸς τὸ παλαιὸν Ἀ. τῶν δέκα οὐγκιῶν. Τὸ δηνάριον ἦτο ἴσον πρὸς μίαν ἀττικὴν δραχμὴν καὶ εἶχε μέγεθος ἐνός περιπου σημερινοῦ ἀργυροῦ φράγκου.

Ἐν ἔτει 217 π. Χ. γενόμενης πάλιν νέας μεταρρυθμίσεως τῶν νομισμάτων ἐν Ῥώμῃ διὰ νὰ ἐπανεῖλη ἡ διαταραχθεῖσα ἰσοστάθμισις τοῦ ἀργυροῦ πρὸς τὸν χαλκόν, τὸ βάρος τοῦ χαλκοῦ Ἀ. κατεβιβάσθη εἰς μίαν οὐγκίαν, ἔκτοτε δὲ τὸ δηνάριον δὲν ἰσοδυναμεί πλέον πρὸς δέκα Ἀ., ἀλλὰ πρὸς δεκάξι καὶ πρὸς τέσσαρα Ἀ. ὁ σ η σ τ ἔ ρ τ ι ο ς (25 ἑκατοστὰ τοῦ φράγκου).

Ἐν ἔτει 49 π. Χ. ὁ Κοῖσαρ ἔκοψε κατὰ πρῶτον χρυσοῦν νόμισμα (aureus) ἔχον περίπου βάρος μιᾶς ἀγγλικῆς λίρας. Ὁ σ η σ τ ἔ ρ τ ι ο ς τότε ἐκόπτετο χαλκίνος, τὸ δὲ χρυσοῦν νόμισμα ἰσοδυναμεί πρὸς ἑκατὸν σ η σ τ ἔ ρ τ ι ο ς (φρ. 26.85), τέσσαρες δὲ σ η σ τ ἔ ρ τ ι ο ι ἦσαν ἴσοι πρὸς ἑν (ἀργυροῦν) δηνάριον (φρ. 1.07). Τὸ (χαλκινὸν) Ἀ. ἦτο τότε ἴσον πρὸς $\frac{1}{4}$ τοῦ σ η σ τ ἔ ρ τ ι ο ς (6 ἑκατοστὰ τοῦ φράγκου).

Νομισματικὴ μονὰς καθήντησεν ἐν Ῥώμῃ ὁ σ η σ τ ἔ ρ τ ι ο ς ἀρ' ὅτου οὗτος εἶχε καταντήσῃ ἰσοδύναμος πρὸς τὸ παλαιὸν Ἀ. τῶν δέκα οὐγκιῶν. [Σ.]

Ἀσασσίνους. Οὕτως ὠνομάσθη μία τῶν πολλῶν Μωαμεθανικῶν Σχιζικῶν αἵρέσεων τῶν καλουμένων Ἰσμαηλιτικῶν, ὧν ἡ κυριωτάτη ἀρχὴ καὶ αἰτία ἦτο τὸ πνεῦμα τῆς ἀντιπολιτεύσεως κατὰ παντὸς οἴκου Χαλιφικοῦ μὴ ἀπὸ τοῦ Ἀλῆ καταγεγμένου. Πατρὶς τῆς τῶν Ἀ. αἵρέσεως εἶναι ἡ Περσία, ἡ κυριωτάτη αὐτῇ χώρα τοῦ Σχιζισμοῦ, Ἰνταῦθα περὶ τὰ μέσζα τοῦ 9 μ. Χ. αἰῶνος, ἰδρῦθη ὁρησκευτικὴ αἵρεσις σκοποῦσα κυρίως τὴν ἀντροπὴν τοῦ Χαλιφικοῦ οἴκου τῶν Ἀββασιδῶν, καὶ τῆς ἐταιρίας ταύτης οἱ θιασῶται μυούμενοι εἰς τὰς μυστικὰς κατὰ διαφόρους τάξεις καὶ βαθμοὺς γενομένης διδασκαλίας ἐκαλοῦντο Φεδαῖ (οἱ προσφέροντες ἑαυτοὺς εἰς θυσίαν) ἢ Ἰ-σ-μ-α-λ-ι-τ-α-ι (ἀπὸ τινος τῶν ἀπογόνων τοῦ Ἀλῆ καλουμένου Ἰσμαήλ ἱδρ. Μωχαμμέτ, ἀπ' οὗ ἔλαβον τὸ ὄνομα πᾶσαι αἱ Ἰσμαηλιτικαὶ αἵρεσεις). Ἐκ τῆς Περσίας διασπαρέντες οἱ ἀρχηγοὶ τῆς αἵρέσεως εἰς διαφόρους χώρας τῆς Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς εἰργάζοντο ὑπὲρ τῆς διαδόσεως τῆς διδασκαλίας αὐτῶν περὶ τοῦ προσδοκωμένου ἐκ τοῦ γένους τοῦ Ἀλῆ ἀπεσταλμένου τοῦ Θεοῦ (οὗχί προσηύτου) Μαχδὶ, τινὲς δὲ τούτων κατωῶς ὡς ἐν νῦν ἰδρῶσαι καὶ κράτη καὶ δυναστείας ἐν ταῖς ἀποκέντροις γωνίαις τοῦ μεγάλου Χαλιφικοῦ κράτους. Ὑπὸ τὴν ἐπιτροπὴν τῆς τοιαύτης Ἰσμαηλιτικῆς διδασκαλίας ἰδρῦθη ἐν Αἰγύπτῳ ἡ δυναστεία τῶν Φατιμῶν Χαλιφῶν, ὑπὸ τῆς ὁποίας εὐρόντες προστάταιν οἱ ἐπαῖδοι τῆς Ἰσμαηλιτικῆς αἵρέσεως τῶν ὑστερον Ἀσασσίνων κληθέντων ἐπερὶ ἀποστόλους εἰς τὰς διαφόρους χώρας τοῦ κράτους τῶν Ἀββασιδῶν. Ἦς τῶν τοιούτων ἀποστόλων ὁ Χασσάν ἱδρ. Σαδὰχ ἐκτεροδόχους ἐν τῇ ὁρεινῇ Περσίᾳ τὴν Γκιλὴν παρὰ τὴν Κασπιαν θάλασσαν τὸ ἐχυρὸν φρούριον Ἀ-λαμουτ ἰδρυσεν αὐτίθι περὶ τὰ τέλη τοῦ 11ου αἰῶνος ἀληθὲς κράτος Ἀσασσινικόν, ὀνομασθεὶς αὐτὸς γέρω ν τοῦ ὅρου (Σειχ ἐλ Δζεβέλ). Ὑπὸ τοῦ ὅρου, ἐνθα διέτριβε, κατεσκεύασεν ἀνκυκτορὰ καὶ κήπους μεγαλοπρεπεῖς μετὰ δένδρων φερόντων παντοίους καρποὺς καὶ μετ' ἄλλων τερπνῶν ἐνδιατημάτων, ἐν αἷς διητῶντο καὶ γυναικες παραδείσιοι, τὰ πάντα ἐνθυμίζοντα τὴν κήπον τοῦ Παραδείσου κατὰ τὴν τῶν Μωαμεθανῶν ἀντίληψιν. Ὁ γέρον τοῦ ὅρου συνάγων αὐτίθι τοὺς μνηστὰς τῆς αἵρέσεως τοὺς διελθόντας τὰς διαφόρους τάξεις τῆς μυστηριώδους διδασκαλίας, τοὺς μεμνημένους, ἐπὶ τούτους διὰ τοῦ μεθυστικοῦ ποτοῦ γαστρίαν, (οὕτως ἐκαλεῖτο Ἀραβιστὶ τὸ ἐμετόν, ἐκ τῶν φύλων τοῦ ἔπορος κατεσκευάζετο τὸ ποτόν, ἐντείνον καὶ οἱ ποτιζόμενοι χασις ἐν — διὰ χασίσις πεποτισμένοι), καὶ τοσοῦτον διὰ τοῦ ποτοῦ ἐπενήργει ἐπὶ τὴν καὶ ἄλλως διὰ τῆς μυστικῆς διδασκαλίας διεγχευμένην τούτου φηντασίαν, ὥστε οὗτοι ἐδυβιζόντο εἰς πρᾶξεις ἀνεῖρα καὶ ἐξεγερόμενοι ἐν τῷ ἐξάλλῳ αὐτῶν

ἐνθουσιασμῷ ἐξετέλουν ἀμέσως οἰανδήποτε δι-αταγὴν τοῦ ἀρχηγοῦ ῥιπτόντες ἑαυτοὺς κατὰ κρημνῶν εἰς ἐν νεῦμα ἐκείνου καὶ φονεύοντες δια τοῦ φονικοῦ αὐτῶν ὅπλου ἐφ' οἷον ἐπὶ ἤθελε πέμψῃ αὐτοὺς ὁ ἀρχηγός. Οὕτω χιλιάδες φανατικῶν τοιούτων φονέων πεμπόμενοι ὑπὸ τοῦ γέροντος τοῦ ὅρου, εἰς διαφόρους Μωαμεθανικὰς χώρας ἔφερον μεθ' ἑαυτῶν τὸν φόνον καὶ τὸν τρομόν. Μία τῶν Ἀ. ἐφανεύθησαν πολλοὶ ἡγεμόνες καὶ δυνασταὶ Μωαμεθανοί, οἱ ἀνήκοντες ἰδίως εἰς τὸ Σουνιτικὸν δόγμα. Ὅτε δὲ μοῖρά τις αὐτῶν ἐγκαταστάθῃ ἐν τῷ Λιβάνῳ, κατέστη μάλιστα δεινὴ διὰ τοὺς χριστιανούς τινος σταυροφορικῶν κρατῶν, ὧν καὶ ἡγεμόνες ἐπέσον ὑπὸ τὴν φονικὴν μαχαίραν τῶν Ἀσασσίνων, διὸ τὸ ἔνσιμα κατέστη παρ' αὐτοῖς συνώνυμον τοῦ φονέως, ἐν τοιαύτῃ δὲ σημασίᾳ παρέμεινεν ἐν πολλαῖς εὐρωπαϊκαῖς γλώσσαις. Ἡ δυναστεία τοῦ Χασσάν ἱδρ. Σαδὰχ, ἐλαττωσεν ἐν Ἀλκαμὺτ ἐπὶ τέσσαρας περίπου γενεάς. Ἀλλ' ἐπὶ τέλους καταστραφείσης ταύτης κατεδιώχθησαν οἱ Ἀ. πανταχοῦ, ἐξωλοθρεύθησαν δὲ περὶ τὸ 1250 ὑπὸ τοῦ εὐλοχολάου Μογγόλου Χάνου Χουλαγῶν, ἐγγόνου τοῦ Δζεγγίς Χάν, στρατεύσαντος ἐπὶ τὰς δυτικὰς χώρας τῆς Ἀσίας. Λέγεται ἐπὶ λείψανα τῆς αἵρέσεως ταύτης σώζονται ἐτι ἐν ταῖς παρὰ τὸν Περσικὸν κόλπον χώραις. [Π.Κ.]

Ἀσσελτ (Asseld). Πρωτ. τῆς βελγικῆς ἐπαρχίας Λιμβούργου, παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Δέμπερ. Ἐκεῖ οἰκονομματοποιεῖα, γεωργίαν καὶ 13 318 κατ. (1885). Παρ' αὐτὴν οἱ Ὀλλανδοὶ ἐνίκησαν τοὺς Βέλγας τὴν 25/6 Αὐγ. 1831. [Π.Π.]

Ἀσσεμάνι (Assemani) α') Ἰωάννης Σίμων, περιφημὸς Ἀσιανολόγος γεννηθεὶς ἐν Τριπόλει τῆς Συρίας (1687), ἀνήγων εἰς τὴν Μαρωνιτικὴν Ἐκκλησίαν. Νέος ὢν ἐσπούδασε τὴν θεολογίαν ἐν Ῥώμῃ, εἰτα δὲ δις περιηγή-θεῖς διαφόρους ἀνατολικὰς χώρας, ἔφερεν εἰς Ῥώμην πληθὺς συλλογῶν χειρογράτων τῆς χριστιανικῆς ἀνατολικῆς φιλολογίας, ἐτι δὲ καὶ συλλογὴν νομισμάτων Ἀσιατικῶν διορίσθη δὲ ἐπιμελητὴς τῶν χειρογράτων τῆς Ἀνατολικῆς φιλολογίας ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ Βατικανοῦ. Ἐξέδωκε διάφορα ἔργα, ὧν τὰ ἀξιολογώτερα: Bibliotheca Orientalis Clementino-Vaticana, Bibliotheca juris Orientalis canonici et civilis. Opera Ephraem Syri. Ἐτελεύτησεν ἐν Ῥώμῃ τῷ 1768. β') Στέφανος Εὐδόκιος, ἀνεψιὸς τοῦ προηγουμένου, ἐγεννήθη ἐν Τριπόλει τῷ 1707, ἐ-χευμάτισεν ἐπιμελητὴς τῶν χειρογράτων ἐν τῇ τοῦ Βατικανοῦ βιβλιοθήκῃ, ἐτιλοφασχίθη δὲ καὶ ἀρχιεπίσκοπος Ἀπορείας συνέγραψε διά-φορα ἔργα τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀνατολικῆς φι-λολογίας καὶ ἱστορίας, ὧν τὸ γνωστότερον «Λί-πράξεις τῶν ἁγίων μαρτύρων ἀνατολικῶν καὶ δυτικῶν». Ἐτελεύτησεν ἐν Ῥώμῃ τῷ 1782.

γ') 'Ιωσήφ 'Αλοῦσιος, νεώτερος ἀδελφός τοῦ προηγούμενου. 'Εγεννήθη ἐν Τριπόλει τῷ 1710, ἐγένετο καθηγητὴς ἐν 'Ρώμῃ καὶ ἐξέδωκε διάφορα ἔργα, ἐν οἷς τὰ αξιολογώτερα: Codex Liturgicus καὶ τὸ De Catholicis seu Patriarchis Chaldaeorum Nestorianorum. 'Ετελεύτησεν ἐν 'Ρώμῃ 1782. δ') Σίμων, συγγενὴς τοῦ προηγούμενου. 'Εγεννήθη ἐν Τριπόλει τῷ 1750, ἐκρημάτισε καθηγητὴς ἐν Παταύῳ, ἐνθα ἐξέδωκε πραγματεῖαν σπουδαίαν περὶ 'Αραβικῆς νομισματικῆς. 'Ετελεύτησε τῷ 1821. [Π.Κ.]

'Ασσεν. Πρωτ. τῆς 'Ολλανδικῆς ἐπαρχίας Δρένθης. 'Ενοῦται διὰ τῆς 'Ανω διώρυχος μετὰ τῆς 'Οαλάσσης τοῦ Ζουβέρ. 'Εμπορίον, δημόσιον ἄλσος 93.44 ἑκταρ. Κάτοικοι 7472 (1876). [Π.Π.]

'Ασσενφράτζ (I. H.) γάλλος χημικὸς γεννηθεὶς τῷ 1755 καὶ γνωστὸς ἰδίως ἐκ τῆς γαλλικῆς ἐπαναστάσεως εἰς ἣν ἔλαβε μέρος σώσας πολλοὺς καταδικασθέντας εἰς θάνατον, ὡς μέλος τοῦ ἐπαναστατικοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου τῶν Παρισίων· ἀπέθανε τῷ 1827 ἀπὸ συνέγραψε πλεῖστα συγγράμματα καὶ πραγματείας τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν [Ο.Α.Ρ.]

Assiento 'Ισπανικὴ ἐνομοσχία τῶν ἐμπορικῶν συμβάσεων τῆς 'Ισπανικῆς κυβερνήσεως μετ' ἄλλων Κρατῶν, δι' ὧν παρεχώρει ἄλλοτε αὐτοῖς ἐπὶ ὁρισμένον χρόνον καὶ ἀντὶ τιμῆματος τὸ δικαίωμα τῆς μεταφοράς διὰ τῶν ἰδίων πλοίων μαύρων δούλων εἰς τὰς 'Ισπανικὰς ἀποικίας ὡς καὶ τῆς ἐμπορίας αὐτῶν. ['Αγγ.]

'Ασσίζαι (Assises). 'Ιδ. Συνήθη.

'Ασσέν. Χώρα προστατευμένη ὑπὸ τῆς Γαλλίας. Κεῖται κατὰ τὴν Δυτ. ἄκρην τῆς Χρυσῆς ἀκτῆς ἐν τῇ 'Ανω Γουινέᾳ. ἔχει ἑσδαφος εὐροπον, ἔπου εὐδοκίμοισι πάντα τῶν τροπικῶν τὰ φυτά. Οἱ μαύροι τῆς χώρας αὐτῆς κάτοικοι ἀνήκουσιν εἰς μίαν τῶν ὠραιότερων φυλῶν τῆς ἀκτῆς τῆς Γουινέας. Πρωτ. αὐτῆς εἶναι ἡ Κιγγιγιάβο (Κιγγιγιάβο ἡ Κριγγιγιάβο), κειμένη παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Βία καὶ ἔχουσα 2500 κατ. [Π.Π.]

'Ασσινέδωζν. Ποταμὸς τῆς 'Αγγλικῆς Β' Ἀμερικῆς, ἔχων τὰς πηγὰς τοῦ ὑπὸ πλάτος 51° 40' Β καὶ μῆκος 105 Δ Γρην. καὶ μετὰ ροῦν 700 γμ. ἐκβαλλὼν κατὰ τὴν Β' 'Ρέδ 'Ρίβερ παρὰ τὸ Φρούριον Γάρρυ, ἐν Μακτέδα. Οἱ 'Ινδοὶ τοῦ Α' ('Ασσινέδωζναι) ἀνήκουσιν εἰς τὴν φυλὴν τῶν Δακότας. [Π.Π.]

'Ασσος. Πόλις τῆς Μυσίας, παρὰ τὴν 'Αδριαμυτικὴν κόλπον, ἐρυμνὴ καὶ ἀκριαῖα κατὰ τὴν ἀρχαιότητα, ἀπὸ τοῦ λιμένος καὶ τῆς θαλάσσης ὀρθίαν καὶ μακρὰν τὴν ἀνάδασιν ἔχουσα. 'Αποικία, κατὰ τὸν Μυρσίλον, τῶν Μεθυμναίων, κατὰ δὲ τὸν 'Ρηλλάνικον τῶν Αἰολέων. Περιῆλθε κατὰ τὸν 7ον αἰῶνα π.Χ.

εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν βασιλέων τῆς Λυδίας, κατὰ τὸν 6ον εἰς τὴν τῶν Περσῶν, κατὰ δὲ τὸν 4ον εἰς τὴν τοῦ τυράννου 'Ερμείου, ὁστις, εὐνούχος καὶ τραπέζιτος τινὸς οἰκέτης, γενόμενος εἰς 'Αθήνας ἠμροῶσατο Πλάτωνα καὶ 'Αριστοτέλους, ἐπανελθὼν δὲ συνετυράννησε τῷ δεσποτῇ καὶ εἰτα διεδέξατο αὐτόν, μετὰ πεμφθέντος καὶ τὸν 'Αριστοτέλη καὶ τὸν Σενόκρατη. 'Επὶ τῆς θυσίᾳ τῆς Α. κεῖται νῦν τὸ χωρίον Βεῖρὰ μ. ἢ Βεχρέμ-Κολεσσίδου πολλά ἀρχαῖα εἰρηπία, αἵτινα κατὰ τοὺς νεώτερους χρόνους πολλοὶ γάλλοι, ἄγγλοι καὶ γερμανοὶ περιηγήται ἐπισκεψέσθην, καὶ κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ 1881 τὸ ἀρχαιολογικὸν 'Ινστιτούτον τῆς Ἀμερικῆς ἐνέργησεν ἀνασκαφὰς ἐν 'Α. διὰ τοῦ ἀρχιτέκτονος 'Ιωσήφ Κλάρκ. [Π.Π.]

'Ασσος. Πολίχνη τῆς Κεφαλληνίας, πρωτεύουσα τοῦ ἐμωνύμου δήμου, ἐκτισμένη παρὰ τὸν ἰσθμὸν ὁμωνύμου χερσονήσου κειμένης εἰς τὴν δυτικὴν πλευρὰν τῆς περιοχῆς τῆς 'Ερίστου τῆς Κεφαλληνίας. ἔχει κατοίκους 670, καὶ οἰκίας περίπου 400. 'Η κτίσις τῆς 'Ασσου καὶ ἡ ἀκμὴ αὐτῆς χρονολογεῖται ἀπὸ τῶν μέσων τῆς 16ης ἑκατοντ. ὅτε ἐκτίσθη καὶ τὸ ἐπὶ τῆς χερσονήσου φρούριον τῆς 'Ασσου τῷ 1595 ὑπὸ τῶν 'Ενετῶν, ἐν ᾧ εἶχε τὴν ἔβραν αὐτοῦ ὁ ἕτερος τῶν προδραπέτων τῆς Κεφαλληνίας, τοῦ ἑτέρου ἰδρυόντος ἐν 'Αγ. Γεωργίῳ τῆς Λέσβου. Σήμερον ἐν τῷ φρουρίῳ οὕτως σώζονται τὰ τεῖχη καὶ οἱ προμαχώνες· ὑπάρχουσι περὶ τὰς 20 οἰκίας 'Ασσιωτῶν, νεκρῶν τὴν ἐντὸς τοῦ φρουρίου ἱκανῶς εὐρεῖαν πεδινήν χώραν, καταφύτον ἐξ ἐλαιῶνων καὶ ἀμπελώνων. 'Επὶ τοῦ υπερθύρου τῆς εἰσόδου τοῦ φρουρίου σώζεται ἐπιγραφὴ λατινικὴ μνημονεύουσα τοῦ ἔτους τῆς ἐνάρξεως τῆς κτίσεως τοῦ φρουρίου 1593 καὶ τῆς περατώσεως αὐτῆς 1595. 'Η ἐκ τῶν ὑψηλῶν προμαχῶνων τοῦ φρουρίου θέα πρὸς τὴν νῆσον τῆς Κεφαλληνίας καὶ τὴν πρὸς δυσμὰς ἀπέραντον θάλασσαν εἶνε μεγαλοπρεπὴς. (Othon Riemann, Recherches archéol. sur les îles Ioniennes. — Céphonie σελ. 49. — 'Αντ. Μηλιαράκη Γεωγραφία πολιτικὴ τοῦ νομοῦ Κεφαλληνίας σ. 55. 182). ['Αντ.Μηλ.]

'Ασσου δῆμος. Δῆμος τῆς ἐπαρχίας Σάμης, τῆς νήσου Κεφαλληνίας περιλαμβάνων τὸ μεσημερινὸν τμήμα τῆς περιοχῆς τῆς 'Ερίστου. 'Ο δ. ἔχει ἐν ὅλῳ κατοίκους 3441, ὧν θῆλεις 2005 καὶ ἄρρενας 1436. Πρωτεύουσα τοῦ δήμου εἶνε ἡ πολίχνη 'Ασσος (ἐρα κνωτέρω ἐν λέξει). 'Τὰ λοιπὰ δὲ χωρία εἶνε Βαρό, Δεφαρναῖα, Δραπανήτικα, Καρυῖ, Κοθρέας, Κοκκολάτα, Κομητάτα, Κονταῖς, Κουλοῖμος, Νεοχώριον, Πατριῖατα, Πλαγιᾶ, Πύργος καὶ Φρούριον 'Ασσου. ['Αντ.Μηλ.]

'Ασσου. Χωρίον τοῦ δήμου Κορινθίων ἐν

τῇ Κορινθιακῇ πεδιάδι, ἔχον 452 κατοίκους τῷ 1889. [Π.]

Ἀσσύμ. πασῶς. Τοῦρκος πολιτικός ἄνθρωπος (ἐγεννήθη τῷ 1840) χρηματίας γενικῶς διοικητῆς τῆς Ἀδριανουπόλεως τῷ 1875-6 τῷ δὲ 1878-9 πρόεδρος τῆς διεθνούς Εὐρωπαϊκῆς ἐπιτροπῆς πρὸς σύνταξιν τῶν ὀργανικῶν νόμων τῆς Ἀνατολικῆς Ῥωμυλίας, τῷ 1880 ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ Ἀβελίν πασά. εἶτα δὲ τῷ 1883 ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης μέχρι τοῦ 1885, ὅποτε ἐπέμψθη γενικὸς διοικητῆς εἰς Τραπεζοῦντα ὅπου καὶ ἐτελεύτησε. [Π.Κ.]

Ἀσσυρία. Ἀσσύριοι. Βλ. Βαβυλωνία, Βαβυλώνιοι.

Ἀστακηνὸς κόλπος. Βλ. Ἀστακὸς 2.

Ἀστακίδια (Astacina) (Ζωολ.) Οἰκογ. τῶν Μαλακαστράκων (Crustacea). Τὰ σῶμα τῶν ζῶων τούτων εἶνε τὸ μὲν κεφαλῶδες, τὸ δὲ σκληρόδερμον, ὁ κεφαλοθώραξ (βλ. λ.) πεπιεσμένος ἐν τῶν πλαγίων. Ἡ ἐπιμήκης κοιλία τῶν φέρει 5 ζεύγη σκελῶν, εἰς δὲ τὸ ἄκρον φέρει πλατὺ πτερύγιον. Καὶ ὁ κεφαλοθώραξ φέρει 5 ζεύγη σκελῶν. Τούτων τὸ πρῶτον ζεύγος εἶνε μεταβεβλημένον εἰς μέγαν χηλᾶ, ὅπως καὶ τὰ δύο ἐπόμενα. Ἄτινα ὅμως εἶνε μικρότερα. Βράγχια πολυάριθμα μέχρι τῶν 20. Ἀπὸ τοῦ προσθίου μέρους τοῦ κεφαλοθώρακος ἐκφύονται δύο ζεύγη κεραίων, τῶν τὸ ἐξωτερικὸν εἶνε μακρότατον. πρὸς λήξιν μακρῶν κειμένων ἀντικειμένων, δύο ἄνισα σιαγόνες, δύο ζεύγη κάτω σιαγόνων καὶ 3 ζεύγη ποδοσιαγόνων. Οἱ Ἀστακίδια κατὰ τὴν ἀνάπτυξιν αὐτῶν ἀποβάλλουσι τὸ κέλυφος. Ζῶα θαλάσσια καὶ τῶν γλυκίων ὑδάτων. Ἐνταῦθα ὑπάρχοντα τὰ γένη τοῦ Ἀστακοῦ (Astacus), τοῦ Χομάρου (Homarus), τοῦ Νέφροπος (Nephropus) τῆς Κάλανσσίνης (Callinassa), τῆς Θαλασσίνης (Thalassinus) καὶ Γλαυκοθόης (Glaucothoe) κτλ. [Μ.]

Ἀστακὸς (Astacus) (Ζωολ.) Γένος ὑπαγόμενον εἰς τὸν τύπον τῶν Ἀρθροπόδων καὶ εἰς τὴν κλάσιν τῶν Μαλακαστράκων (Crustacea) εἰς τὴν οἰκογ. τῶν Ἀστακιδῶν (Astacina). Χαρακτηρίζεται διὰ τῆς τριγώνου πεπιεσμένης μετωπικῆς προβολῆς, τοῦ φυλλοειδοῦς λεπίου τῶν ἐξωτερικῶν κεραίων, τὸ ὅποιον καλύπτει τὰ δύο βασικά αὐτῶν ἄρθρα. Ἡ πέμπτη ζώνη τοῦ κεφαλοθώρακος εἶνε κινητὴ. τὸ δὲ μέσον πτερύγιον τῆς οὐρᾶς ἐκατέρωθεν ὀδοντωτόν. Ἐκτὸς τῶν πρῶτων ζευγῶν τῶν ποδῶν καὶ τὸ δεύτερον καὶ τρίτον φέρουσι μικρὰν γηλῆν. Πῶδες Ἀστακὸς ὁ ποταμῖος (Α. Πυνιὰβις) εὐρισκόμενος εἰς τοὺς ποταμούς τῆς Εὐρώπης. Παρ' ἡμῖν ὅμως, ὅπως καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις (Ἀριστοτ.) ὁ Ἀστακὸς καλεῖται τὸ γένος Χόμαρος (Homarus ἐκ

τοῦ Gammarus), ὀδοντος ἢ στενὴ μετωπία προβολὴ φέρει πολυαριθμούς ὀδόντας, τὸ φυλλοειδὲς λεπὶον εἶνε μικρὸν καὶ ὀδοντωτὸν καὶ ἡ πέμπτη ζώνη ἀκίνητος. Χ. ὁ κοινὸς ἢ Ἀστ. ὁ ἡλιόσσιος ἢ Κερκίνος ὁ γόμαρος γίνεται περὶ τὸ ἥμισυ μέτρον μακρὸς. Ζῇ εἰς τὰ παράλια τῆς βορείου θαλάσσης καὶ εἰς τὴν Μεσόγειον. Παρ' ἡμῖν εἰς τὰς βερβίους Σπερδάδας συχνὰς εὐρίσκεται καὶ εἰς τὰς λοιπὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου σπανιότερον. Ἰδίως δὲ κατὰ πλῆθὴ ἀναφαίνεται περὶ τὴν Σκύρον, Σκόπελον κτλ. κατὰ μῆνα Ἀπρίλιον καὶ Μαῖον. [Μ.]

Ἀστακός. 1) Ὁ Ἀ. Πρωτεύουσα τοῦ δήμου Ἀστακοῦ (βλ. κατωτέρω), κειμένη ἐν τῇ παραλίᾳ τῆς Ἀκαρνανίας, κατὰ τὸν μυχὸν βαθύς εἰσχωρούμενος εἰς τὴν ξηρὰν κόλπον. ἔχει 1544 κατ. (τῷ 1889). Πλησίον τῆς πολίτης ταύτης (εἰς ἀπόστασιν 20 λεπτῶν τῆς ὥρας) ἔκειτο ἡ ὀμώνυμος ἀρχαία πόλις (ἢ Ἀστακος, ἢ Ἀστακοί, οἱ, καλουμένη), ἣν ἐν ἔτει 431 π. Χ. κατέλαβον οἱ Ἀθηναῖοι, ἐξελασάντες τὸν τύραννον αὐτῆς Εὐαρχον.

2) Ἀρχαία πόλις τῆς Πυθίας, ἐν τῇ ΝΑ μυχῇ τοῦ ἀπ' αὐτῆς Ἀστακηνοῦ καλυμμένου κόλπου (νῦν τοῦ Ἰσμιῶ), μέρους τῆς Προποντίδος. Ἡ Ἀ. κτίσμα οὖσα τῶν Μεγαρέων καὶ τῶν Ἀθηναίων, κατεσκάφη ὑπὸ Λυσίμαχου, ὃ δὲ Νικομήδης ὁ Α' μετέγαγε τοὺς κατοικοὺς εἰς τὴν ὑπ' αὐτοῖς ἀπέναντι τῆς Ἀ. κτισθεῖσαν πόλιν Νικομήδειαν. [Π.]

Ἀστακοῦ δήμος τῆς πρώην ἐπαρχίας Βονίτιδος τοῦ νομοῦ Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας, ἔχων 5268 κατ. τῷ 1889 καὶ ἀποτελούμενος ἐν τῇ ἐκτετατοῦ πρώτευσι καὶ τῶν ἐπομένων χωρίων: Ἀγραμπέλο, Βασιλόπουλο, Βλυζανά, Γουργιώτισσα, Δραγάμιστος, Μάνινα Βλυζανῶν, Μαχαιρᾶ, Πρόδρομος, Σκορτοῦ, Στουρνάρη, Χρυσόβιτσα. ἔχει ἑλληνικὸν σχολεῖον, 6 δημοτ. ἀρρένων, 1 θηλείων, εἰρηνοδικοῖον (ἐφημερίου), τελωνεῖον (εἰς ὃ ὑπάγονται ἐν ὑποτελωνεῖον καὶ ἐν τελωνοφυλακείον) καὶ ταχυδρομικὸν καὶ τηλεγραφικὸν γραφεῖον ἡμιόμεινα. [Π.]

Ἀστάλα. Χωρίον τοῦ δήμου Λυκοσοῦρας τῆς πρώην ἐπαρχίας Μεγαλοπόλεως (νομ. Ἀρκαδίας), ἔχων 293 κατ. τῷ 1889. [Π.]

Ἀστανῶης. λ. περσ. ὁ ἄλλως ἄγγαρος (βλ. λ.).

Ἀστραβάδ (καὶ Ἀστραβὰδ ἢ Ἰσπεραβὰδ). Περσικὴ ἐπαρχία, ἔχουσα ἐμβαδὸν 14 591 τγμ. καὶ 80 000 κατ. περίπου.—Ἡ πρωτ. αὐτῆς Ἀ. καίται 30 γμ. μακρὰν τῆς ΝΑ. ἐκθῆς τῆς Κασπίας, εἰς τοὺς πρόποδας ὕψους καὶ βασιῶδους προεκτάσεις τοῦ ὄρους Ἐλδουρ καὶ κατὰ τὸν μυχὸν τοῦ ὁμων. κόλπου ἢ Κόλπου τοῦ Ἀσχαρᾶ, ἔχοντος μῆκος 65 γμ. καὶ πλ. 15 γμ. εἶναι πόλις ἄγχι, ἔχουσα κατ. περὶ τὰς 10 000 (5 000 κατ' ἄλ-

λους), καὶ ἐρείπια πολλὰ μεγαλοπρεπῶν οἰκοδομημάτων, μαρτυρούντων τὴν προτέραν αὐτῆς λαμπρότητα. [Π. Π.]

Ἀστάρτη. Θεὰ τῶν Βαβυλωνίων καὶ Ἀσσυρίων, Ἰστάρ ὑπὲρ τούτων λεγόμενη, ὑποδὲ τῶν ἐν Συρίᾳ Σημίτων Ἀστάρη καὶ Ἀστάρετ (ἔθεν Ἀστάρτη) καὶ Ἀτορ (ἔθεν Ἀΐατα) ἢ Ἀταράτε (ἔθεν Ἀταρατίς), ταυτιζομένη δ' ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων τῇ Ἀφροδίτῃ καὶ ἐνίστα τῇ Ἀρτέμιδι. Ὁ κύριος καὶ καθαρὸς χαρακτήρ τῆς θεότητος ταύτης καὶ ἡ ἀρχὴ ἰδεα. ἦτις ὑπερῆεν ἡ βασις τοῦ περὶ αὐτῆς μύθου δὲν ἀπέθῃ εἰσέτι δυνατόν νὰ ὀριθῇ ἀκριβῶς καὶ καθαρῶς. (ὁ παλαιότερος ἐκάλουν αὐτὴν δι' ἡχοιστὴν ἐκράτειν θεὸν τῆς εὐγονίας, τῆς ἡδονῆς, τῆς ὡραϊότητος· τοῦ ἔρωτος ἀλλ' αἱ νεώτεροι αὐταὶ σχετικῶς ἰδεαὶ δὲν ἀρκοῦσι νὰ παραστήσωσι τὴν ἀρχὴν τοῦ μύθου ἰδεῶν. Αἱ νεώτεροι ἔρευναί, ἰδίως τοῦ Tiele καὶ τοῦ Ed. Meyer, διαλεύκαναν τὸ ζήτημα ἐπισταλόν, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν παναρχαίων βαβυλωνίων κειμένων, Πιθανώτατα δ' ἡ Ἀ. ἦτο θεὰ τῆς γῆς, μήτηρ παντός ζῶντος ἐπ' αὐτῆς. Ἐν τῇ ζωῇ τῆς γῆς εἶναι ἡ Ἀ. θεὰ τοῦ ἔρωτος, τῆς παραγωγῆς, ἀλλὰ συγγενῶς καὶ τῆς καταστροφῆς καὶ τοῦ θανάτου. Εἶναι προσωποποιήσις τῆς ἐν τῷ κόσμῳ πυρίνης ἀρχῆς, τῆς ἐσχατικῆς θερμότητος τοῦ ἡλίου δι' ἣς πάντα ἐπὶ γῆς αὐξάνουσι καὶ ζωογονοῦνται. Αὕτῃ προβάται τῆς γεννήσεως πάντων τῶν ὄντων καὶ ἀνάπτει τὸ πῦρ τοῦ ἔρωτος καὶ τῆς ἡδονῆς. Ἀλλ' εἶναι ἅμα καὶ θεὰ πένθους, φοβερὰ ἐν ταῖς μάχαις. Ἐξηγουσα τοὺς κατακτετὰς Ἀσσυρίους εἰς τὰς μάχας καὶ ἀναζωογονοῦσα τὴν πολεμικὴν θερμότητα ἐν τῇ φυγῇ τῶν λατρευτῶν αὐτῆς. Παρὰ τοῖς Βαβυλωνίοις, οἵτινες ἐδόξαζον ὅτι αἱ θεαὶ δυνάμεις ἐπενεργοῦσι διὰ τῶν οὐρανίων σωμάτων καὶ ἰδίως τῶν πλανητῶν, ἡ Ἀ. εἶχεν ἄστέρων ἰδίον τὴν ἐπισφῆρον. Οἱ δὲ Σύριοι ἐτήριον αὐτὴν ὡς θεὸν τοῦ οὐρανοῦ.

Παρίστατο δὲ ἡ Ἀ. ὡς γυνὴ γυμνῇ, πλουσιως κεκοσμημένῃ, ἢ ποδὶν φορέουσα γιτώνων, καὶ ὀλιβούσα τοὺς μαστοὺς αὐτῆς. Τοῦτο δὲ, ἢ ὀλιψίς τῶν μαστῶν, καὶ τὸ ἐκ πυργίων στέμμα εἶναι οἱ κυριώτατοι χαρακτῆρες τῆς Ἀ. Ἠέλιος ἐν αἷς ἰδίως ἐτήριον ἀνατέρονται ἡ Τύρος, ἡ Σιδῶν, ἡ Ἀσχαλὼν, αἱ ἐν Κύπρῳ Πάρος καὶ Ἀρὰβος, ἡ Ἰερὰ πόλις, ἡ Ἠλιούπολις ἐν Ἀφῆκᾳ παρὰ τὴν Λιβανὸν ἦν περιώνυμος νῆας αὐτῆς. Ἡ λατρεῖα αὐτῆς δὲν ἦτο ἀπὸλλαγμένη ἐνιαχοῦ καὶ ἀνακρίων τελετῶν. Εἶχε δὲ εἰσθηθῇ καὶ παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις πολυτελεστάτῃ καὶ ἐν Σομαρείᾳ, διὰ ποτῶν καὶ ἐδεσμάτων ποικιλῶν, ἃ προσέφερον ἰδίως αἱ γυναῖκες, καὶ διὰ θυρσμάτων. Ὁπωσιάζοντες εὐρίσκονται ὅτι ἡ Ἀ. ἄλλως ἐτ' ἔμετο παρὰ τῆς Βαβυλωνίως καὶ ἄλλως παρὰ τοῖς Σύροις καὶ Φοίνιξι. [Σ. Π.]

Ἀστατικά γαλβανόμετρα (Φυσ.) καλοῦνται ἐκεῖνα εἰς τὰ ὁποῖα ἡ μαγνητικὴ

ἐνέργεια τῆς γῆς ἐξουδετεροῦται ἢ διὰ μαγνήτου ἢ διὰ συστήματος δύο μαγνητικῶν βελανίων (αὐτῶν γὰρ, παραλλήλων αἱ ἐπὶ ταῖς ἐχρῶσι ἀπέναντι τοὺς ἐτερόνυμους πόλους. [Τ.]

Ἀστεύσιμος (Ρησμορ.) εἶναι εἶδος τρώου, εὐ τὸ γένος καλεῖται εἰρωνεῖα. Διαιρεῖται δὲ τὸ γένος ὑπὸ τῶν τεχνιγράφων ὡς ἐξῆς. Rh Gr. τέμ. 3 σ. 208: «Εἰρωνεῖα ἐστὶ λόγος διὰ τοῦ ἐναντίου τὸ ἐναντίον μετα τινὲς ἡθικῆς ὑποκρίσεως δηλῶν ἐστὶ δ' αὐτοῦ τὸ μὲν ἐφ' ἡμῖν, τὸ δὲ ἐπὶ τῶν πλησίων καὶ τὸ μὲν ἐφ' ἡμῖν ἁστέισμος καλεῖται καὶ ἀντιμεταθέσεις, τῶν δὲ ἐπὶ τῶν πλησίων χλευασμός, μυκτηρισμός» κλ. μερικώτερον δὲ εὐθὺς κατωτέρω ἐρρίζεται· κατσεισμός μὲν οὖν ἐστὶ λόγος, ἀρ' ἐκὼν πρὸς ἕτερον ἔχων τὴν διαβολὴν, οἷον «Ἀντίνο», ἤμεν καλὰ πατὴρ ὡς κήδεαι υἱός». (Ώδ. Ρ. 397). [Π. Π.]

Ἀστέρες (Ἀστρ.) ἢ ἁστέρες ἀναμύζονται τε ἐπὶ τῆς οὐρανιας σφαίρας λάμποντα οὐράνια σώματα, ὅ ἦλεις, ἢ σελήνη, οἱ ἀπλανεῖς, οἱ πλανήται, εἰ δὲ καὶ οἱ κομήται. [Δ. Κ.]

Ἀστερίδας (Ζωολ.) (Astracanthion rubens) κοινὸς σταυρὸς τῆς Ὀαλάσσης, ὁ ἁστέρας τοῦ Ἀρσινότελους. Ὑπάρχει εἰς τὴν κλάσιν τῶν Ἀστεριωδῶν, τὴν τύπον τῶν Ὑγινωδερμῶν, τὴν οἰκογ. τῶν Ἀστεριωδῶν (Asteriidae). Τὸ σῶμα τοῦ ζῴου τούτου εἶναι πλατύ, φέρων τέσσαρας ἀκτίνας, συνεχείας τοῦ σώματος. Τὰ ὑπὲρ τῶν ἀκτίνων τούτων φέρουσι βαθύαν αὐλακὰ ἀπὸ τοῦ στόματος μέχρι τῆς κορυφῆς αὐτῶν. ἐντὸς αὐτῆς δὲ κινεῖται τέσσαρες σειραὶ πολυαρίθμων σκελῶν ἢ ποδῶν. Πλησίον τῆς αὐλακῆς ἐπὶ τῶν ὑπὲρ τῶν ἀκτίνων εὐρίσκεται καὶ πληθὺς ἀκανθῶν κατὰ σειρὰς τεταγμένων. Καὶ τὸ λοιπὸν δὲ σῶμα εἶναι κεκαλυμμένον ὑπ' ἀκανθῶν ἢ ὑπὸ ἐμπίσχιων σκελῶν κομβίων. Τὸ μεταξὺ τῶν ἀκανθῶν δέρμα εἶναι γυμνὸν καὶ φέρει πολλοὺς πόρους πρὸς ἔξωδον πλοκαμίων (ἔδ. λ. Ὑγινωδερμῆς). Ἐν τῇ Μεσογείῳ συχνὰ εἶναι Ἀ. ὁ ἐρυθρὸς ἁστέρας (Α. rubens) καὶ Ἀ. ὁ δεινὸς ἁστέρας (Α. tenuispinus). [Μ.]

Ἀστερίς. Νῆσος μνημονευομένη ὑπὸ τοῦ Ὀμήρου ὡς καίμενη μετὰ ξύλας καὶ Κεφαλληνίας (Ὁδυσ. δ' 846) καὶ ἔχουσα ἀμφιδόμους λιμένας. Παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις γεωγράφοις λέγεται καὶ Ἀστερία. Ὑπὸ τῶν ἀρχαίων καὶ νέων ἐρμηνευτῶν τῶν ὀμηρικῶν καὶ τῶν γεωγράφων πολλὰ ἐγράφησαν περὶ τῆς θέσεως τῆς νήσου ταύτης. Καὶ ἄλλοι μὲν εἶπεν ὅτι εἶναι ἡ περιχώρ τῆς Ἐρίσου τῆς Κεφαλληνίας, ἄλλοι δὲ ὅτι εἶναι τὸ Δασναλειό, νησίον ὀρεινόν, μικρὰς ἐκτάσεως, ἀλιμνὸν καὶ βραχυώδες ἐντὸς τοῦ Κεφαλληνικοῦ πορθμοῦ, εὐ τὸ μέγεθος καὶ ἡ περιγραφὴ οὐδέλλως συμφωνεῖ πρὸς τὰ ὀμηρικὰ ἔπη. Τὸ μᾶλλον βέβαιον ἐπὶ τοῦ προκειμένου εἶναι ὅτι ἡ Ἀστερίς εἶναι νῆσος μυθικὴ ἀνύπαρκτος, ὡς εἶναι καὶ

ἄλλαι νῆσοι τοιαῦται ἀναφερόμεναι ἐν τοῖς ὁμηρικῶς ἔπαισι, ἡ Συρία, ἡ Ωγυγία, ἡ Ὀρτυγία κτλ., ὅς ἐ ποιητῆς συμπεριέλαβεν χάριν τῆς πλοῆς τοῦ μύθου ἐν τοῖς τέτοις, ἐν οἷς ἐκτελιέσεται τὸ ἡμρικὸν δράμα. [Ἀντ. Μήλ.]

Ἀστερίσκος σημεῖον τῶν ἀρχαίων γραμματικῶν ἐξ ἐκεῖνων ὧν ἡ εὐρέσις ἀνέφερετο εἰς τὸν Ἀρισταρχόν. Ἰπάρχον δὲ δύο εἶδη ἀστερίσκων, ὁ ἀσπερίσκος καὶ ὁ εἰσπερίσκος. * ὅστις ἐσήμαινεν ὅτι τὰ ἔπη τοῦ Ὀμήρου εἶχον καλῶς ἐν τῇ τόπῳ ἐνθα ἐτίθετο σημεῖον, καὶ ὁ ἀσπερίσκος μετὰ ὁβελοῦ * — ὅστις ἐδήλου ὅτι τὰ μὲν ἔπη ἦσαν τοῦ ποιητοῦ, ἀλλὰ δὲν ἐκείντοι καλῶς ἐν αὐτῇ τῇ τόπῳ καὶ ἦσαν ἐξοβελιπτεῖα ἐξ αὐτοῦ. [Λ.]

Ἀστερίσκος (Β ο τ.) γένος φυτῶν τῆς Κίτης. τῶν συνθετῶν τῶν Κορυμβοφόρων οἰονότατον εἶδος ἐν Ἑλλάδι καὶ τῇ λοιπῇ μεσημβρινῇ Εὐρώπῃ εἶναι ὁ Ἀ. ἐ φίλυδρος (Asteriscus aquaticus L., κοινῶς Νυχάκι, βλ. καὶ λ. Παλλήνη (ε)). Ἡ πῶς αὐτοῦ εἶναι γλισσώδης καὶ ἀρωματικῇ, σημειώται: οἱ παρα τῇ λαῶ ὡς φυτικῇ. Περί δὲ τοῦ Ἀσπερίσκου τῶν ἀρχαίων βλ. Ἀσπὴρ ἄττικος. [Θ. Ν.]

Ἀστερισμοί (Ἀ σ τ ρ.) ὀνομάζονται μέρη τῆς οὐρανιας σφαίρας μετὰ τῶν ἐν αὐτοῖς ἀπλανῶν ἀστέρων, εἰς τὰ ἔποια ἀπεβόθη μέρησις τις, ἐξ ἧς ἔχρυσαι τὴν ἀνομοίαν αὐτῶν. Ἡ μέρησις τῶν πλειστον Ἀ. δὲν συμφορεῖ μετὰ τοῦ σχήματος τοῦ αποτελουμένου ὑπὸ τῶν ἀστέρων αὐτῶν, μόνον δ' εἰς ὁλίγους συμβαίνει τοῦτο. Ὁ καταστερισμὸς ὁλίγων ἀστέρων μερῶν τοῦ οὐρανοῦ ἦτο ἀνάγκη ἀπ' αὐτῆς ἐτι τῆς βαθυνάτης ἀρχαιότητος, πρὸς εὐρεσιν τῇ βοηθείᾳ τῶν Ἀ. καὶ ὁλίγων λαμπρῶν ἀστέρων τῶν ὥρων τῆς νυκτὸς καὶ τῶν κυριωτέρων ἐπεχῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ διὰ τῶν φάσεων τῶν ἀπλανῶν (βλ. Φάσεις ἀπλανῶν). Παρ' Ὀμήρῳ καὶ Ἡσιόδῳ ἀπαντῶνται τὰ ὀνόματα ὁλίγων μόνον Ἀ. καὶ λαμπρῶν ἀστέρων, κατὰ πᾶσαν δὲ πιθανόντα ἡ βαθεῖα ἀρχαιότης περιωρίσθη εἰς ὁλίγους, ὅπως τοῦτο συμβαίνει καὶ νῦν παρὰ τοῖς ποιμαῖσι καὶ ἀγρόταις διὰ τὰς ἄνωτέρας ὑποδειχθείσας βιωτικὰς ἀνάγκας. Ἄν οἱ Κελδοὶ εἶχον καταστερίσει πολλὰ μέρη τοῦ οὐρανοῦ, μάλιστα τὴν ζωδιακὴν καὶ ἂν οἱ Ἑλληνες παρέλαβον τοῦτον παρ' αὐτῶν δὲν δυνάμεθα νὰ εἰπωμεν ἀσφαλῶς. Ὡς πρὸς τὰς ἐν Αἰγύπτῳ ἀνιερθείσας ἀπεικονίσεις ζωδιακῶν αὐταὶ ἀνέχοντι εἰς τοὺς βωμικοὺς χρόνους. Ὅπως δὲ ποτε ἀναπτυχθέντος τοῦ ἐνδιαφέροντος τῶν Ἑλλήνων διὰ τὴν αὐτοῦ ἀνιερθεῖσαν καὶ ἂν ἔλαβον γνώσεις τινὰς ἐξωθεν, ἐγένετο ὑπ' αὐτῶν ὁ καταστερισμὸς οὐλοῦ τοῦ εἰς αὐτοὺς δρατοῦ μέρους τῆς οὐρανιας σφαίρας, μεινάντων ἀκαταστερίστων μερῶν μὲ-

νον τινῶν μὴ περιεχόντων εὐδιακρίτους ἀστέρας. Ὁ πλήρης οὗτος καταστερισμὸς πιθανῶς ἔλκετο ἀπὸ τοῦ Θάλητος, γνωρίζαντος εἰς τοὺς Ἑλληνας τὴν ὑπὸ τῶν Φοινίκων εἰς τοὺς πλάς αὐτῶν χρησιμοποιομένην Μίχραν Ἀρκτον, ἀπεπειστώθῃ δὲ τὸ κύριον αὐτοῦ περὶ τὰ μέσα τοῦ δ' π. Χ. αἰῶνος, διότι κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἰπάρχου ὁ Ἀράτος (βλ. λ.) τὰ Φαινόμενα αὐτοῦ ἠρώσθη ἐκ τοῦ ὁλίγον πρὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης ἀκμάσαντος Εὐδόξου, ὅστις περιέγραψε τὸν οὐρανὸν εἰς δύο βιβλία τὸ Ἐνοπτρον καὶ τὰ Φαινόμενα. Ἀναφέρονται δὲ καὶ τὰ ὀνόματα Ἑλλήνων ἀστρονομῶν εἰσπαχόντων νέους Ἀ., ὡς Κλίοστρατος τοῦ Τενεδίου, Οἰνοπίδου τοῦ Χίου (1^η π. Χ. αἰών), Εὐδόξου μαθητοῦ τοῦ Ἀριστοτέλους. Τὸ ἔργον τοῦ χαίρον τὴν μεγίστην ὑπόληψιν διὰ τὴν περιγραφὴν τῶν Ἀ. καθ' ὅλην τὴν μετέπειτα ἀρχαιότητα εἶναι τὸ διδασκτικὸν ποίημα τοῦ Ἀράτου. Φαινόμενα, τὸ ὅποιον καὶ εἰς τὴν λατινικὴν μετεφράσθη καὶ πολλαχῶς ἐχολοκισθῇ. Ὁ σχεδὸν σύγχρονος τοῦ Ἀράτου Ἑρατοσθένης ἔγραψε τοὺς καταστερισμούς, ἐν οἷς πρὸς τὴν συντομίαν περιγραφὴν ὑπάρχει καὶ ἡ μυθολογία τῶν Ἀ., διότι οἱ ἀρχαῖοι συνέδεον μετὰ ταύτης τὸν καταστερισμὸν τοῦ οὐρανοῦ. Ἰπάρχουσι δὲ καὶ μυθολογικά συμπλέγματα Ἀ., εὐκολόνοντα τὴν ἀστρονομίαν. Τελευταίαν ἔχοντες τὴν ἐπιστημονικὴν περιγραφὴν τῶν Ἀ., τῶν τελικῶς παραδεδομένων ὑπὸ τῆς ἀρχαιότητος, ἐν τῇ μαθηματικῇ συντάξει τοῦ Κλαυδίου Πτολεμαίου τοῦ ἀκμάσαντος ἐπὶ Ἀδριανοῦ καὶ Ἀντωνίνου. Ἐν τῇ περιγραφῇ ταύτῃ σημειοῦται ἡ θέσις τῶν ἀστέρων (πλὴν τῶν λίαν ἀσθενῶν) ἐκάστου Ἀ. ἐν τῇ οἰκείᾳ μορῶσει, ὡς π.χ. ἐν τῇ περιγραφῇ τοῦ Λέοντος «ὁ ἐπ' ἄκρον τοῦ μυκτῆρος, ὁ ἐπὶ τῆς καρδίας καλούμενος Βασιλείσκος», κτλ. Πλὴν τῆς ἐν τῇ μορῶσει θέσεως παρέχεται καὶ τὸ μήκος καὶ πλάτος ἐκάστου ἀστέρος, πρὸς δὲ καὶ ἡ τάξις τῆς λαμπρότητος αὐτοῦ. Ἀναφέρονται προτέτι ὑπὸ τοῦ Πτολεμαίου καὶ ἀμόρφωτοι ἀστέρες, μὴ ἀνήκοντες εἰς μέρησιν. Εἰς αὐτοὺς κατατάσσεται καὶ τὸς παρὰ τὸν Ἀστέν ἀμορφῶτους, ἐπ' ὧν ὁ Ἀντίνοος, ἐν τῇ Λέοντι δὲ τὸν Πλόκκιον, δηλαδὴ τὴν Κόμην τῆς Βερενίκης, ἧτις κατατερίσθη ὑπὸ τοῦ Κόμινος περὶ τὰ 200 π. Χ. Οἱ Ἀ. τοῦ Πτολεμαίου εἶναι 4^{οι}, ἐξ ὧν 21 βέριοι, 12 τοῦ ζωδιακοῦ καὶ 13 νότιοι. Εἰς αὐτοὺς προσετέθησαν κατὰ τοὺς μετέπειτα χρόνους ὡς αὐθόπαρκοι Ἀ. ἡ Κόμη (τῆς Βερενίκης) καὶ ὁ Ἀντίνοος, ὅστις ὅμως ἐξωβελίσθη κατόπιν. Οὕτω μετὰ τῆς Κόμης δυνάμεθα νὰ δεχθῶμεν ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Ἀ. εἶναι 40. Οἱ Ἀραβες ἐδέχθησαν τοὺς Ἀ. τοῦ Πτολεμαίου, παραρράσαντες τὰ ὀνόματά αὐτῶν, ὡς π.χ. τῆς Ἀνδρομέδας, ἢ ὀνόμαζον ἢ προσέθεμεν. Οἱ θαλασσοπόροι τοῦ 18ου καὶ 19ου αἰῶνος κατατερίσαν τὰ λαμπρότερα μέρη τῆς περὶ τὸν νότιον πόλον ζώνης, τῆς

αόρατου εἰς τοὺς Ἑλληνας. Κατὰ τὸν 17ον αἰῶνα κατηστερίεθσαν ὑπὸ τοῦ Τύχωνος, Βράχου, Βαυέρου καὶ Χεβελίου πρὸς τῇ Κόμῃ καὶ τῷ Ἀντινῶ καὶ τὰ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ἀμώρφωτα μέιναντα μέρη τοῦ εἰς αὐτοὺς ὁρατοῦ μέρους τοῦ οὐρανοῦ. Τέλος ὁ Αλκαίλλος συνεπλήρωσεν ἐν τῷ Εὐέλπιδι Ἀκουτηρίῳ κατὰ τὰ μέσα τοῦ 18ου αἰῶνος τὸν κατεστημένον τῆς περὶ τὸν νότιον πόλον ζώνης. Ἀπὸ τοῦ 17ου αἰῶνος ἤρχισαν ἀστρονόμοι τινὲς νὰ παρειαῶσι νέους Ἀ., περικόπτοντες ἄλλους, ἰδίως ὅμως τοῦ τοιοῦτον ἀνεπτύχῃ κατὰ τὸν 18ον αἰῶνα καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν Ἀ. ἐφθασε τοὺς 106. Ἀλλὰ μετὰ ταῦτα οἱ τοιοῦτοι κακὸς ἦσαν οἱ Ἀ. ἐξωδελίσθησαν καὶ διατηρήθησαν οἱ ἀρχαῖοι καὶ ἐκ τῶν νέων ἐκείνοι, δι' ὧν ἐπληρώθησαν κεῖνα. Ὁ ἀριθμὸς τῶν γενικώτερον παρδεδεγμένων Ἀ. ἀνέρχεται εἰς 87 ἐξ ὧν δύο εἶναι αἱ Νεφέλαι τοῦ Μαγγελάνου, ἀρατοὶ ἐν Ἑλλάδι ὡς πολὺ νότιαι. Κατὰ τόπους ὅμως εἶναι δεκτοὶ καὶ τινὲς Ἀ., μὴ δεκτοὶ ἄλλοι. Ὡς πρὸς τὰ ὀνόματα τῶν Ἀ., τοῦ μὲν μέρους τοῦ ὁρατοῦ εἰς τοὺς ἀρχαίους ἐπικρατοῦσι τὰ μυθολογικά, διότι καὶ τῶν νεωτέρων Ἀ. τοῦ μέρους αὐτοῦ τὰ ὀνόματα ἢ εἶναι τοιαῦτα, ἢ ἑμμοιάζουσι πρὸς αὐτὰ τοῦ περὶ τὸν νότιον πόλον μέρους τὰ ὀνόματα ἐλήφθησαν ἢ ἐκ φυσικῶν πραγμάτων (Ἰνδός, Σιφίης), ἢ ἐξ ὀργάνων (Χημικὴ Κάμιος, Ὀκτάς). Διὰ τὴν ὀνομαστικὴν τῶν ἀστέρων προσθέτομεν τὰ ἑξῆς. Εἰς ὀλίγους λαμπροὺς ἀστέρας ἔδωκεν ἡ ἀρχαίότης ἰδία ὀνόματα (Σείριος, Ἀρκτοῦρος κτλ.), τὰ ὅποια πάντα διατηροῦνται. Τῶν πλείστων ἀστέρων ὅμως ἡ ὀνομασία ἐξηράτω ἐκ τῆς ἐν μορφῇ θείας, ὡς προηγουμένως εἰπομεν. Οἱ Ἀραβες παρέφεραν πολλὰ τῶν ὀνομάτων αὐτῶν, ἢ ἔδωκαν ἰδία ἐξ αὐτῶν δὲ πολλὰ εἰσῆχθησαν μετὰ τῆς ἀναγενέσεως τῆς ἀστρονομίας παρὰ τοῖς Εὐρωπαϊοῖς, νῦν ὅμως διατηροῦνται ὀλίγα ἐξ αὐτῶν ὡς ἰδία ὀνόματα ἀστέρων (Ἀλταρ, Τίγελ κτλ.). Ἐπειδὴ ἕνεκα τῆς προσλήψεως καὶ τῶν ἀσθενεστέρων ἀστέρων ὁ ἀρχαῖος τρόπος τῆς ὀνομαστικῆς αὐτῶν διὰ τῆς ἐν τῇ μορφῇ θείας κατῆντησε δυσχερής, εἰσῆχθη ὑπὸ τοῦ Βουέρου κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 17ου ὁ ἐξῆς τρόπος ὀνομαστικῆς, ὅστις ἰσχύει ἔκτοτε. Ὁ λαμπρότερος ἀστὴρ ἐκάστου Ἀ. σημαίνεται διὰ τοῦ α τοῦ ἑλληνικοῦ ἀλφαθήτου, ὁ ἐπόμενος κατὰ λαμπρότητα διὰ τοῦ β καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς. Ἐάνθεν ἀρκὴ τὸ ἑλληνικὸν γίνεσθαι κατ' ἐξῆκολούθησιν χρήσις τοῦ λατινικοῦ ἀλφαθήτου (μικρὰ γράμματα). Πλὴν τοῦ γράμματος ἐκάστου ἀστὴρ ἔχει καὶ ἀριθμὸν ἐν τῷ οἰκίῳ Ἀ., ὁ ὅστις κτλ. τὸν ἀριθμὸν 1, ὁ ἑπόμενος ἐπόμενος πρὸς Α τὸν 2 κτλ. Οὕτως εἶναι δυνατὴ ἡ σημανσις πάντων τῶν ἀστέρων Ἀ. τινὲς καὶ ἐάν ἦναι μέγας. Ἐάν ἀστὴρ τις ἔχῃ ἰδίον ὄνομα, τοῦτο γράφεται πρὸς τῷ γράμματι καὶ ἀριθμῷ. Οἱ ἀλλοφανεῖς ἀστέρες ἐάν

δὲν ἔχωσιν γράμμα, σημαίνονται κατὰ τῶν ἀνακαλύψεως διὰ τῶν μεγάλων γραμμάτων R, T, κτλ. Οἱ τηλεσκοπικοὶ ἀστέρες δὲν θεωροῦνται ἀνήκοντες εἰς τοὺς Ἀ. (Περὶ τῆς ὀνομαστικῆς αὐτῶν βλ. Κατάλογος ἀστέρων). Ἐντὺς Ἀ. τινῶν ὑπάρχουσι καὶ συμπληρωματικὰ αστέρων φέροντα ἰδίον ὄνομα ὡς τὸ τῶν Πλειάδων καὶ Ὑαδῶν ἐν τῷ Ἀ. τοῦ Ταύρου. Ἐγένοντο ἀπόπειραι τινὲς πρὸς ἀλλαγὴν τῶν ὀνομάτων τῶν Ἀ. διὰ τῶν ὀνομάτων συμβόλων γερῶν (Κρίνοι τῆς Γαλλίας κλ.), ἢ ἁγίων, ἀλλ' ἀπέτυχον, ὅπως καὶ ἡ ἀπόπειρα τῆς ἀντικαταστάσεως αὐτῶν διὰ τμημάτων γεωμετρικῶς ἐριζομένων. (Περὶ τῶν ἀστερισμῶν κατὰ τοὺς δημόσιους μύθους βλ. Ν. Γ. Πολίτου, οἱ Ἀστερισμοὶ ἐν Ἀττικῷ ἡμερολογίῳ 1882). [Δ. Κ.]

Ἀστερισμός καλεῖται ἐν τῇ ὀρυκτολογίᾳ τὸ κατὰ τινὰς διευθύνσεις ἐκπεμπόμενον φέγγος ὑπὸ τινῶν ὀρυκτῶν δι' ἀνακλᾶσεως ἢ διαθλάσεως τοῦ φωτός· εἰ χρύσταλλοι ἰδίως τοῦ σαρπείρου δεικνύουσιν ἀστέρους μετὰ ἐξ ἀκτίνων. [Κ. Μ.]

Ἀστερίων (νῦν Ἀστέρης). Οὕτως ἐκλείπειτο ἀπὸ τῶν μυκηδικῶν χρόνων ὀρυκτολογίᾳ ἐν τῷ δῶμῳ τῆς Λαμπρίας, τῆς ἐπαρχίας Ἰλίου, μετὰ τῶν νῦν χωρίων Νουσῆς καὶ Διδόρης, ἥτις μετὰ τῆς νῦν ἡμῶν καὶ πρὸς Β. τῆς Διδόρης κορυφῆς τῆς Ἀναλήψεως καὶ τῶν περὶ μετὰ Περδινῆς ἀπέτελει τὴν ἀρχαίαν Λαμπρίαν, μίτρον καὶ ταύτην τῆς μεγάλης ὀρυκτολογίας τοῦ Ἑρμάνθου. [Γ. 118.]

Ἀστεροειδείς (Ἀστρ.), ὀνομάζονται οἱ μικροὶ πλανῆται τῶν ὀπίσθιων αἱ περὶ τὸν ἥλιον τροχῶν καὶ κινεῖται μετὰ τῆς τοῦ Ἀρεως καὶ τοῦ Διὸς. Ἦνεκα τῆς μικρότητος αὐτῶν οἱ Ἀ. δὲν παρουσιάζουσι παρατηρούμεναι διὰ τῶν τηλεσκοπίων διάμετρον ἐπαύθησιν καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐμοιάζουσι τὴν ἔσφην πρὸς τοὺς ἀπλανεῖς ἀστέρας, τοὺς φαινόμενους ὡς σημεῖα φωτεινὰ ἕνεκα τῆς πυκμογίστες αὐτῶν ἀφ' ἡμῶν ἀποστάσεως· ἐντεῦθεν ἡ ὀνομασία Ἀ. Οἱ αὐτοὶ ὀνομάζονται διὰ τὴν μικρότητα αὐτῶν καὶ πλανήτῃς εἰς θεῖς, ἢ καὶ τηλεσκοπικοὶ πλανῆται, διότι πάντες εἶναι ἀόρατοι εἰς τὸν ἄσπλον ὀφθαλμὸν, μόνῃ δ' ἡ Ἑστία κατὰ τὴν ἀντίθεσιν (βλ. λ.) εἶναι ὁρατὴ ἄνευ τηλεσκοπίου εἰς ὀφθαλμὸν πολὺ ἔξω ὡς ἀστὴρ ἀσθενὴς θῆς τάξεως. Ἐκ τῶν ἄλλων Ἀ. ὀλίγοι κατὰ τὴν ἀντίθεσιν φαίνονται ὡς ἀστέρες 8ης τάξεως, οἱ πλείστοι δὲ 9ης καὶ κατωτέρω, τινὲς μέλεις 14ης, ὁρατοὶ ὡς τοιοῦτοι μόνον διὰ πολὺ ἰσχυρῶν τηλεσκοπίων. Πρῶτος ἐκ τῶν Ἀ. ἀνακαλύφθη τὴν νύκτα τῆς 1 Ἰανουαρίου 1801 (ε. ν.) ὑπὸ τοῦ Πιάτση ἐν Παλέρμῳ τῆς Σικελίας ἡ Δημήτηρ, μέχρι δὲ τοῦ 1807 ἀνακαλύφθησαν ἄλλοι τρεῖς, ὧν τελευταῖος ἡ Ἑστία. Ἀλλ' ἐνῶ τῷ πρώτῳ Ἀ. ἡ ἀνακάλυψις ἐγένετο τυχαίνως, τῶν

κατόπιν ἀπὸ τοῦ 1845 καὶ περαιτέρω ἡ ἀνακάλυψις βασιζέται ἐπὶ χαρτῶν λεπτομερῶν· ἀπαιτεῖται ὅμως ἰδιοφυῖα μεγάλη καὶ ἀσκήσις, ὅπως ὑποπτευθῇ ὁ παρατηρητὴς τὴν παρουσίαν μικροῦ πλανήτου ἀναμέσον τῶν πολλῶν ἀσθενῶν τηλεσκοπικῶν ἀστέρων. Οἱ μέχρι τοῦδε ἀνακαλυφθέντες Ἀ. ἀνέρχονται εἰς 287. ἐξ αὐτῶν δὲ περὶ τοὺς 70 ἀνεκάλυψεν ὁ ἐν Βιέννῃ Παλίσσας. Κατ' ἀρχὰς τῆς ἀνακαλύψεως τῶν Α. ὑπῆρξε φόβος, μήπως δὲν κατορθωθῇ ἡ ἐκπαύρσις αὐτῶν, διότι εἶναι ὁρατοὶ μόνον περὶ τὴν ἀντιθέσιν αὐτῶν ἐπὶ χρόνον σχετικῶς βραχύον, δὲν ἦτο δὲ λευκόμενον τὸ πρόβλημα τοῦ προσδιορισμοῦ τροχίᾳς πλανήτου περὶ τὴν ἥλιον ὑπὸ τὴν συνθήκην ταύτην. Ἐλυθεν ὅμως αὐτὸ ἐν πάσῃ γενικότητι ὁ Γαῦσος, καὶ ἐὰν ἀνεῦρεται αὐτῶν, διότι εἶναι ὁρατοὶ μόνον περὶ τὴν τροχίᾳς καὶ ἡ κλίσις τοῦ ἐπιπέδου αὐτῆς πρὸς τὴν ἐκλειπτικὴν. Οἱ Ἀ. ὀνομάζονται τὸ πλεῖστον ἐκ θεοτήτων τῆς ἑλληνικῆς μυθολογίας, μὴ ἀποκλεισμένων καὶ τινῶν ἄλλων ὀνομάτων, πάντοτε ὅμως θηλέων. Σύμβολον ἔχουσιν οἱ Α. κύκλον ἐκλειπτικῶν τὸν ἀριθμὸν τῆς τάξεως τῆς ἀνακαλύψεως. Ἐκ τῶν Ἀ τὴν ἐλαχίστην μίσην ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ ἡλίου ἔχει ἡ Μεδούσα (149) ἴσην πρὸς 317 ἐκ. χιλιομέτρων, τὴν δὲ μεγίστην ἡ Θούλη (279) ἴσην πρὸς 684 ἐκ. Δι' ἑνὴν μίαν περιφορὰν περὶ τὴν ἥλιον ἀπαιτοῦνται διὰ μὲν τὴν Μεδούσαν 3 ἔτη καὶ 42 ἡμέραι, διὰ δὲ τὴν Θούλην 8 $\frac{1}{2}$ ἔτη. Ἐνεκεν ὅμως τῆς μεγάλης ἐκκεντρότητος τῶν τροχίῶν πολλῶν Α. αἱ διαφοραὶ μεταξὺ μεγίστης καὶ ἐλαχίστης ἀποστάσεως αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ἡλίου εἶναι πολὺ ἐκτετασμέναι. Ἐκ τούτου δύναται νὰ πλησιάζῃ πρὸς τὸν ἥλιον μέχρι 248 ἐκ. χιλ. ἡ Ἀγάθη (228), ν' ἀπομακρυνθῇ δὲ μέχρις 687 ἐκ. ἡ Ἰλδα (153). Ἡ μεγίστη κλίσις 34° 44' εἶναι ἡ τῆς Παλλάδος (2). Τῶν Α. δὲν εἶναι δυνατόν νὰ προσδιορισθῇ οὔτε ἡ μάζα, διότι ἕνεκα τῆς μικρότητος ἡ ἔλξις αὐτῆς δὲν προξενεῖ ἐπαισθητὸν ἀποτελεσμα ἐπὶ ἑτέρου τινοῦ σώματος, οὔτε ὁ ὕψος, διότι δὲν παρουσιάζουσι διάμετρον ἐπαισθητὴν καὶ μετρήσιμον. Ἐὰν ὅμως δεχθῶμεν ὅτι ἡ ἀντανακλαστικὴ αὐτῶν δύναμις (albedo) διὰ τὸ ἥλιακόν φῶς εἶναι ἡ αὐτὴ πρὸς τὴν ἄλλων πλανητῶν, δυνάμεθα ἐκ τῆς λαμπρότητος αὐτῶν, λαμβανόμενης ὑπ' ὅψιν τῆς ἀποστάσεως αὐτῶν ἐκ τοῦ ἡλίου καὶ τῆς γῆς, νὰ εὐρωμεν τὴν ἐπιφάνειαν καὶ ἐκ ταύτης τὴν διάμετρον, σφαιρικὴν ὑποτιθεμένων. Οὕτως εὐρέθη ὅτι ἡ διάμετρος τῆς Ῥούτας (4) εἶναι 382, τῆς δὲ Ἀγάθης (228) 9 μόνον χιλιομέτρων. Ὑπῆρξε δοξασία τις ὅτι πάντες οἱ Α. ἐγεννήθησαν ἐκ τῆς διαροήσεως ἑνὸς πλανήτου, αὕτη ὅμως δὲν εἶναι ὁρθή. [Δ.Κ.]

Ἀστεροειδῆ (Ζησελ.) (Stelleridae κ. Σταυροί). Ἐγινώσθησαν ἔχοντα σῶμα πεπιεσμένον, σχήματος ἀστεροειδοῦς ἢ πενταγώνου φέροντος κινητήριους σιῶλῃνας μόνον πρὸς τὴν

κοιλιακὴν ἐπιφάνειαν. Ἐπὶ τῶν βραγχίωνων αὐτῶν αἱ κοιλιακαὶ τιτανώδεις πλάκες καίνται ἐν τῇ ἐσωτερικῇ τοῦ σώματος κάτωθεν τῶν νευρικῶν καὶ ὑδροφόρων κλάδων, εἶναι δ' αὐταὶ διηρθρωμέναι πρὸς ἀλλήλας ὥς οἱ σπόνδυλοι καὶ κινούνται. Τὸ στόμα αὐτῶν κεῖται πρὸς τὴν κοιλίαν ἐν τῇ βάθει κοιλότητος πενταγώνου ἢ ἀστεροειδοῦς ἡστίνος αἱ πλευραὶ φέρουσι θηλώματα. Τινὰ ἐξ αὐτῶν στεροῦνται ἔδρας, ὅταν δ' ὑπαρχῇ τοιαύτη κεῖται εἰς τὸ νῆτον τοῦ ζώου. Τινὰ ἔχουσι μίαν μόνον διὰ τρητὸν πλάκα εἰς ἣν ἀποληγεὶ ὁ ἀμμαγωγὸς σιῶλην. ἑτέρα δὲ πλειοτέρα. Ἀναπνεύουσι διὰ βραγχίων ζερματικῶν εἶναι ἅπαντα ζῶα θαλάσσια καὶ εἰς ταῦτα τάσσονται οἱ ἀστέρες, οἱ οἰόουροι καὶ οἱ εὐρύαλοι. Τὰ φύλα εἰσὶ κεχωρισμένα, ἡ γονιμοποίησις τῶν ὠν γίνεται ἐκτός τοῦ σώματος τῶν ζώων, τὰ δὲ παραγόμενα πάσχουσι μεταμορφώσεως. Τὰ ἔμβρυα τῶν ἀστέρων καλοῦνται Βραγχιολάρια, τῶν δὲ οἰοῦρων Πλωτεῖς. [Ν.Α.]

Ἀστεροσκοπεῖον (Ἀστρ.) ὀνομάζεται ἰδρυμα, ἐν τῷ ὁποίῳ διὰ καταλλήλων ὀργάνων παρατηροῦνται οἱ ἀστέρες. Αἱ παρατηρήσεις ἐπὶ τούτων ἔχουσι δύο σκοποὺς, τὴν εὔρεσιν τῆς θέσεως αὐτῶν ἐπὶ τῆς οὐρανίας σφαίρας καὶ τὴν ἐξέτασιν τῆς φυσικῆς αὐτῶν καταστάσεως· εἰς τὸν πρῶτον δὲ σκοπὸν ἀνήκει καὶ ἡ εὔρεσις τοῦ φαινομένου μεγέθους τῶν οὐρανίων σωμάτων. Πρὸ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς φασματικῆς ἀναλύσεως, πλὴν φωτομετρικῶν παρατηρήσεων δ' ἀστροφωτομέτρων (βλ. λ.), ἡ ἐξέτασις τῆς φυσικῆς καταστάσεως τῶν οὐρανίων σωμάτων ἔγινετο διὰ μόνης τῆς ἀμέσου ἀπὸψεως καὶ πρὸς τοῦτο ἐχρησιμοποιοῦντο τὰ μεγάλα τηλεσκόπια τῶν Α., τὰ ὅποια ὅμως ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ προσδιορισμοῦ τῆς θέσεως καὶ τοῦ φαινομένου μεγέθους τῶν οὐρανίων σωμάτων. Ἐπειδὴ δὲ ἡ διὰ μόνης τῆς ὀψεως ἔρευνα δὲν παρείχε πολλὰ μέσα διὰ τὴν φυσικὴν ἐξέτασιν τῶν ἀστέρων, ὁ κύριος σκοπὸς τῶν Α. ἦσαν αἱ καλούμεναι παρατηρήσεις ἀκριβεῖας, διὰ τὴν ὁποίαν ἐπιζητεῖται ἡ εὔρεσις τῆς θέσεως καὶ τοῦ φαινομένου μεγέθους τῶν ἀστέρων καὶ τὰς ὁποίας δυνάμεθα νὰ ὀνομάσωμεν γεωμετρικὰς παρατηρήσεις, γινόμενας διὰ τῶν ὀργάνων ἀκριβεῖας, μετρούμενων γωνίας καὶ χρόνον. Ἀπὸ τῆς ἀνακαλύψεως ὅμως τῆς φασματικῆς ἀναλύσεως (1860). ἔτι δὲ καὶ τῆς κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τηλεσκόπου ἐκκριμῆς τῆς φωτογραφίας πρὸς ἀστρονομικὰς ἐρεῖνας, ἀνεπτυχθὴ καὶ ἡ φυσικὴ ἐξέτασις τῶν ἀστέρων, ὥστε ὑπάρχουσιν αὐτοτελεῖς παρατηρήσεις καὶ ὄργανα πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτόν, ἐνταχοῦ μάλιστα ἰδρύθησαν διὰ τὴν Ἀστροφυσικὴν (βλ. λ.) ἰδία ἰδρύματα ὥς ἐν Μεδὼν παρὰ τοὺς Παρισίους καὶ ἐν Πισιδάμῃ. Τὰ τοιαῦτα ὀνομάζονται φυσικὰ Ἀ., ἡ ἀστροφυσικὰ παρατηρητήρια. Ἡ φωτογραφία ὅμως

χρησιμοποιεῖται καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς εὐρέσεως τῆς θέσεως τῶν ἀστέρων, διὰ δὲ τῆς φασματοσκοπίας εὐρίσκεται καὶ ἡ κίνησις αὐτῶν (βλ. λ. Φασματικὴ ἀνάλυσις). Τὰ ὄργανα τα προσήκοντα εἰς μόνιμον Ἀ. διὰ τὰς παρατηρήσεις ἀκρίβειας εἶναι τὰ σταθερά, τὰ ἵπποια ἔνεκα τῆς σταθερᾶς αὐτῶν τοποθετήσεως ἐπὶ ὑποδοσταγμάτων στηριζομένων ἐπὶ στεινῆς καὶ μεμονωμένης βάσεως καὶ ἔνεκα τοῦ μεγέθους αὐτῶν, ἐννοεῖται δ' οἰκοδομῆν καὶ τῆς ἐπιμελοῦς κατασκευῆς, παρέχουσι τὰ ἐχέγγυα ἀκριβοῦς παρατηρήσεων. Ἡ ἀπαραίτητα σταθερὰ ὄργανα παντὸς Ἀ. εἶναι τὸ ἰσημερινόν (βλ. λ.), τὸ ὄργανον διαβάσεων ἐν τῷ μεσημβρινῷ μετὰ μεσημβρινῷ κύκλου (βλ. λ.) καὶ ἀστρνομικὰ ὥριολογια (βλ. λ.). Ὡς ἰσημερινὸν ὄργανον τοποθετεῖται τὸ μέγα τηλεσκοπίον τοῦ Ἀ. ἐφωδιασμένον μετὰ τῶν ἀναγκαίων μικρομέτρων (βλ. λ.). Πλὴν αὐτῶν δυνατόν νὰ ὑπάρχῃσιν ὄργανον διαβάσεων ἐν τῇ πρώτῃ καθεύτῃ, σταθερὸν ἀλταζιμουθιακόν (γενικόν) ὄργανον καὶ ἡλιόμετρον (βλ. Μικρὸν τραλ.). Πλὴν τῶν σταθερῶν ἔχουσιν τὸ Ἀ. καὶ κινητὰ ὄργανα, εἰς ἐξάντας, κινητὰ γενικὰ ὄργανα, χρονομέτρα κτλ. Πρὸς ἐκτέλεσιν ἀστρονομικῶν παρατηρήσεων χρησιμεύουσι τὰ φασματοσκόπια, φωτογραφικὰ συσκευαὶ προσχημασμέναι εἰς φωτογραφικὰ (χημικὰ) τηλεσκόπια (βλ. λ.), ἀστρνομικὰ, φυσικὰ πρὸς εὐρεσιν τῆς ἐντάσεως τῆς βαρύτητος, μικρομετρικὰ συσκευαὶ διὰ τὰς φωτογραφικὰς ἐκδόσεως, ὄργανα φυσικὰ πρὸς βοηθητικὰς παρατηρήσεις καὶ ἄλλα τινα. Ἐν τοῖς Ἀ. ὑπάρχουσι βαρίμετρα καὶ θερμομέτρα πρὸς ὑπολογισμὸν τῆς ἐπιρροῆς τῆς ὕψους ἐπὶ τῶν παρατηρήσεων. Ἄλλοτε ἐγίνοντο ἐν τοῖς Ἀ. καὶ αἱ μετεωρολογικαὶ παρατηρήσεις, ἀλλὰ νῦν πολλοῦ αὐτὰ ἀποσπασθεῖσαι τῶν Ἀ. γίνονται ἐν ἰδίῳ ἰδρύματι (βλ. Μετεωρολογία). Τὰ παρατηρητήρια τοῦ γήινου μαγνητισμοῦ εἶναι ἐναχού προσηρημένα εἰς τὰ Ἀ., ἀλλοχοῦ ὅμως εἰς τὰ μετεωρολογικὰ ἰδρύματα, ἧ εἶναι ὅπως ἀνεξάρτητα. Διὰ τὰς ἀπλουσιμότητας πανουργίας παρατηρήσεις τῶν Σινδῶν καὶ Χαλδαίων, τὰς γινόμενας διὰ τῆς ὀπλῆς ἐράσεως βοηθούμενας δὲ τὸ πολὺ ὑπὲρ τοῦ γνῶμονος, δὲν ἦτο ἀνάγκη Ἀ. τοιοῦτο δὲ δὲν ἦτο πύργος τις, τὸ ἔποιον τυχὲν ἐγίνετο χρῆσις πρὸς αὐτὰς ὑπὲρ τῶν Χαλδαίων. Ὅμοιαι ἦσαν αἱ ἀρχαιότεραι παρατηρήσεις τῶν Ἑλλήνων, ἐποῖα ἡ γινόμενη ὑπὲρ τοῦ Μέτινος ἐπὶ τοῦ Ἰέρου τῶν Νυμφῶν (ἐρ' οὗ νῦν τὸ Ἀστεροσκοπεῖον Ἀθηνῶν), τῇ 432 π.Χ., πρὸς εὐρεσιν τοῦ χρόνου τῆς θερινῆς τροπῆς, κατὰ πάντας δὲ πιθανότητας εὐρέθη αὕτη διὰ τοῦ γνῶμονος. Ἐπὶ τῆς ὀλεξανδρινῆς ἐποχῆς ἐγίνοντο διὰ τὰς παρατηρήσεις χρῆσις κύκλων διηρημένων (ἀστρολάβων), χωρὶς ὅμως νὰ ὑπάρχουσιν Ἀ. Τοιοῦτα μόνιμα ἔσχον πρῶτοι οἱ Ἀραβες. Μετὰ τὴν ἀναγέννησιν τῶν γραμμάτων ἐν τῇ Δύσει ἰδρύθησαν Ἀ. ὑπὲρ ἰδιωτῶν τὸ πρῶτον, εἴτα καὶ

ὑπὲρ ἡγεμόνων, ἀλλὰ ταῦτα δὲν ἔσχον μακρὰν διαρκείαν, ὥς συνδεόμενα μεθ' ὡρισμένων πολιτῶν. Πρῶτον διαρκεῖ Ἀ. ἰδρύθη τὸ τῶν Παρισίων τῷ 1667. Ἐν 1675 ἰδρύθη τὸ τοῦ Γρηγορίου (Greenwich). Κατόπιν ἰδρύθησαν καὶ ἄλλα ὑπὸ κυβερνήσεων, πόλεων καὶ ἰδιωτῶν. Τὸ ἀριθμὸς τῶν κατ' ὅλην τὴν γῆν Ἀ. δὲν εἶναι δυνατόν νὰ εἰπωμεν μετ' ἀκριβείας· τὰ ὑπὲρ τοῦ Βερολινάου Astron. Jahrbuch ἀναφερόμενα εἶναι 175, εἰς ἃ προσθετέον καὶ νεώτατον ἐν Μαδριγατάρῃ. Ἐξ αὐτῶν ἀνήκουσιν εἰς τὴν Εὐρώπην 116, τὴν Ἀσίαν 5, τὴν Ἀφρικὴν 5, τὴν Β. Ἀμερικὴν 42, τὴν Ν. Ἀμερικὴν 3, τὴν Αὐστραλίαν 5. Ἐκ τῶν ἄριστων ἐφωδιασμένων εἶναι τὸ Ἀ. τοῦ Βερολίνου, τοῦ Γρηγορίου, Μεδίων, Μελοδούνης, Οὐασινγκτόνος, Παρισίων, Ποτσδάμης, Πουλκώδας (παρὰ τὴν Πετρούπολιν) καὶ τινα ἄλλα. Ἄλλοτε τὰ Ἀ. ἦσαν εἰς ὑψηλὰ κτίρια, ὅπως ἔχουσιν ἐλεύθρον ἐρίκοντα, τοῦτο ὅμως δὲν ἐχρησίμευε, διότι ἔνεκα τῆς ἀκανονίστου ἐπιρροῆς τῆς ὀψείσεως πλησίον τοῦ ὀρίζοντος, δὲν ἔχουσι μεγάλην ἀξίαν παρατηρήσεως εἰς ὕψος ὑπὲρ αὐτὸν ἑλασσον τῶν 10°. Νῦν ἐπιζητεῖται ἡ τοποθέτησις τῶν ὀργάνων ἐπὶ ἐδάφους στερεοῦ ἐν ἀκτιστοῦ καλῶν. Τελευταῖον τὸ πολλοῦ Γρηγορίου ἦσαν Ἀ. τοῦ Δίκ (ὄνομα τοῦ ἰδρυτοῦ), τὸ ἔχον τὸ μέγιστον ἐν ἐνεργείᾳ διαθλαστικὴν τηλεσκοπίον (διάμετρος τοῦ φακῶ 0,98 τοῦ μέτρου), ὠκεοδρομήθη ἐπὶ τοῦ ὄρους Χαμιλτῶν ἐν Καλιφόρνια εἰς ὕψος 1800 μέτρων οὐχὶ διὰ τὴν εὐρύτητα τοῦ ὀρίζοντος, ἀλλ' ὅπως τὸ φῶς μὴ διέρχεται τὴς κατωτέρως πυκνᾶς στοιβάδας τῆς ἀτμοσφαίρας. Ἐν κτίριον ἐκάστου Ἀ. δέον νὰ ἔχῃ πύργον μετὰ ὁλοῦ ἔχοντος ἀνοίγματος. Τὸ ὅπτεον νὰ ἦναι δυνατόν νὰ στρέφεται πρὸς οἰκονομικὰ διεύθυνσιν τοῦ ὀρίζοντος ἐν αὐτῷ τοποθετεῖται τὸ ἰσημερινὸν ὄργανον. Δυνατόν νὰ ὑπάρχῃσι πύργοι πλέον τοῦ ἐνός πρὸς τοποθετήσιν καὶ ἄλλων τηλεσκοπίων, ἡ ἀλταζιμουθιακῶν ὀργάνων. Προσέτι δέον νὰ ὑπάρχῃ δωματίον μετ' ἐγκοπῆς εἰς τοὺς τοίχους καὶ τὴν στέγην ἀπὸ N πρὸς S πρὸς τοποθέτησιν τοῦ μεσημβρινῶν ὀργάνου. Ἐν ἐτέρῳ δωματίῳ ὑπάρχει ἐγκοπή ἀπὸ A πρὸς Δ πρὸς τοποθέτησιν τοῦ ὀργάνου διαβάσεων ἐν τῷ πρώτῳ καθεύτῃ. Μεσημβρινὰ ὄργανα δυνατόν νὰ στρέφονται πρὸς τὸ ἐνός. Τὰ ἀστρνομικὰ ὄργανα ἔναι τοποθετημένα ὡς ἰσημερινὰ, ἡ συνοδεύόμενα ὑπὲρ ἀστεροστάτου (βλ. λ.), ἐρίκοντίως ὅπως δὴ ποτε τοποθετοῦνται ἐν πύργῳ μετ' ἀνοίγματος. Ἐν τοῖς Ἀ. ὑπάρχουσι προσέτι δωματία διὰ γραφεῖα κτλ. Ἐν τοῖς νεωτέροις καὶ ἀξιολογητέτοις Ἀ. τοῦ Στρασδούργου καὶ τῆς Νικαίας τὰ ὄργανα δὲν εὐρίσκονται πάντα ἐν ἐνὶ κτίριῳ, ἀλλ' ἐν πλείουσιν ἀπέχουσιν ἀλλήλων, ὅπως τὰ τυχόν ἐλαττώματα τοῦ ἐδάφους μὴ ἦναι κοινὰ εἰς πάντα. Ἐν ὄργουσι καὶ Ναυτικὰ Ἀ. πρὸς ἐξέλεγχον τῶν χρονιμάτων τῶν πλοιῶν ὡς τοιοῦτο δὲ πρέπει νὰ θεωρητῇ, τὸ ἐν Ἀμ-

δορύγω γερμανικὸν θαλάσσιον Α. (Seewarte)· αὐτοῦ ὁ σκοπὸς εἶναι· εὐρὺς διὰ τὴν ναυτιλίαν, διότι εἶναι κέντρον μετεωρολογικὸν καὶ ἐξετάζει τὰ ἐχόντα σχέσιν πρὸς τὴν θαλασσοπλοίαν φαινόμενα. [Δ.Κ.]

Ἀστεροσάτης (Ἀστρ.), Siderostat. εἶναι ὄργανον χρησιμεύον ὅπως πύμψι διαρκῶς τὸ φῶς ἀστρου τινος πρὸς τηλεσκοπίον ὀριζόντιον, τοποθετημένον ἐν τῷ ἐπιπέδῳ τοῦ μισμαρίνου. Τὸ τοιοῦτο κατερθύεται διὰ κατόπτρου παρακολουθούντος τὴν κίνησιν τῆς οὐρανίας σφαίρας διὰ μηχανισμοῦ ὥρολογίου καὶ ἀντανακλῶντος πρὸς τὸ τηλεσκοπίον τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἀστρου. Ὁ Ἀ. βοηθεῖ τὴν φασματοσκοπίαν καὶ φωτογραφίαν τοῦ οὐρανοῦ, αἰτίνες γίνονται διὰ τῶν εἰς τὸ τηλεσκοπίον προσηρμοσμένων ὀργανῶν συσκευῶν. [Δ.Κ.]

Ἀστέρων ἀεροτολογία. Βλ. Ἀστερισμοί.

— τύποι. Βλ. Ἀπλανεὺς ἀστέρες.

Ἀστήρ (Ζωολ.) Βλ. Ἀστερίας.

Ἀστήρ (Βοτ.) γένος τῆς εἰκοθεν. τῶν Συνθέτων τῶν Κυρτοβόρων εἰς ἡν ὑπερτα 160, τὰ πλείστα τῆς βορείου Ἀμερικῆς. Πολλὰ ἐξ αὐτῶν θεραπεύονται ὡς κόσμος. Ἐν Εὐρώπῃ φύονται μόνον τρία εἶδη, ἧσιν Ἀ. ὁ ἄλπεϊνος (Aster alpinus L.), ὅστις σπανίως ἀπικνεῖται καὶ ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν ὄρεων τῆς Ἑλλάδος· Ἀ. ὁ Ἀμελλικός (A. Amellus L.) τῆς μέσης Εὐρώπης καὶ Ἀ. τὸ Τριπολίον (A. Tripolium L.) κοινὸν ἐν παραθαλάσσις καὶ ἐν Ἑλλάδι· διαφέρειν ὅμως τοῦ Τριπολίου ἐν (βλ. λ.) τῶν ἀρχαίων. Εἶδη τῆς Ἀμερικῆς κοινὰ ἐν τοῖς καπνοῖς εἰσὶν ὁ Aster Novi Belgii L., ὁ A. Novae Angliae L., ὁ A. multiflorus W. Τὸ δὲ κοινωτάτον τῶν κήπων εἶδος (Gartenaster γερμ., Reine-marguerite γαλλ.) ἀνήκει εἰς ἕτερον γένος τῶν Συνθέτων, ἧτοι τὸ γένος Καλλιόστειφος (βλ. λ.) καὶ τὸ εἶδος Κ. ὁ σινικὸς (Calisthephus ἢ Aster Chinensis L.). [Θ.Χ.]

Ἀστήρ ἄττικος (Βοτ.) ἢ καὶ Ἀστερσκος τῶν ἀρχαίων εἶναι κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην ἡ Καλανδία ἢ ἡ Διχρούς (Calendula bicolor Raf.) φυτόν φαρμακευτικὸν κατὰ τὸν Διοσκορίδην καὶ κοινὸν ἐν ταῖς ἀρούραις τῆς Ἑλλάδος. Δὲν εἶναι βεδιώως ὁ Ἀστήρ ὁ Ἀμελλικός (Aster Amellus L.) ὅπως κατὰ τὴν ἐρμηνείαν τοῦ Sprengel καὶ ἄλλων, διότι οὗτος δὲν φύεται ἐν Ἑλλάδι. Βλ. λ. Καλανδία. [Θ.Χ.]

Ἀστήρ τῶν Ἰνδιῶν. Παράσημον συσταθὲν ὑπὸ τῆς βασιλείας τῆς Μεγ. Βρετανίας τῷ 1861 καὶ ἀπονεμύμενον εἰς τοὺς προσεγεγόνους ὑπηρεσίας τῇ ἀγγλικῇ κυβερνήσει ἐν Ἰνδιῇ. Διαιρεῖται εἰς τρεῖς τάξεις.

— τῆς Ρωμοῦνίας. Παράσημον συσταθὲν τῇ 10/22 Μαΐου 1877, φερόμενον δ' ἀπὸ ἐρυ-

θρᾶς ταινίας ἐχούσης δύο κυανὰς γραμμὰς. Διαιρεῖται εἰς 5 τάξεις, ὡς τὸ ἐλληνικὸν τοῦ Σωτήρος, καὶ ἔχει ὀργανισμὸν ὅμοιον πρὸς τὸν τοῦ γαλλικοῦ, τῆς λεγεῶνος τιμῆς, ἀπονέμονται δὲ συντάξιν εἰς τοὺς στρατιωτικούς, τοὺς φέροντας τὸ παρατήριον τῆς τελευταίας τάξεως, ἧτοι τὸ ἀργυροῦν. [Π.]

Ἀστι (Asta Pompeia). Πόλις τῆς ἰταλικῆς ἐπαρχίας Ἀλεξανδρείας, καίμενη 10 χμ. ΝΑ. τοῦ Τουρίνου ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Βόρβορα εἰς τὸν Τάναρον. Ἰδρυθῆναι ἐπὶ τοῦ 21 215 κατ. (ἔ. ἔ. 83 518) τῷ 1881. Τὰ περὶ αὐτῆς παραγοῦσιν καλοὺς εἴδους, ἐν οἷς καὶ τινὰ ἀφρώδη μωσχάτον, καλούμενον Asti Spumante. Κατὰ τὸν μεσαιῶνα, ὑπῆρξε μία τῶν ἰσχυροτέρων δημοκρατιῶν τῆς Ἀνω Ἰταλίας. [Π.Π.]

Ἀστιγῆ (Hastings). Πόλις ἀρχαία ἐν τῇ ἀγγλικῇ κομίστῃ Σούσεξ, καὶ εἰς τὴν πενταετιμῶν. Καίται παρὰ τινὲς θαλάσσιον μολὴν περικλειομένην, πλὴν τοῦ Ν. μέρους, ὑπὸ λόφων. ἔχει 42 258 κατ. (1881), ἄλλεις, ναυπηγοὺς καὶ ἀσβεστοποιούς· ἐν ταῖς ναεῖς αὐτῆς συνοικίει, μεγάλη ξηνοδοχεῖα, λουτρώνας, θέατρον, στοὰς κτλ. [Π.Π.]

Ἀστιγῆ Φράγκ (Hastings Franck) Ἀγγλος φιλέλλη, ὅστις ὑπηρετήσας ὡς χηρματικὸς ἐν τῇ ναυτικῇ τῆς πατρίδος τοῦ μετῆς τοῦ ἐλληνικοῦ ἀγώνος κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη αὐτοῦ, σπουδαιότητας προτενεγκῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα ὑπηρεσίας. Κυβερνῶν τὴν «Καρτερικὴν», τὸ πρῶτον ἐλληνικὸν πολεμικὸν ατμόπλοιο, κατέπλευσεν εἰς Ναύπλιον τὴν 3 Σεπτεμβρίου 1886, τὴν ἐποῦσαν δ' ἀπεμνήθη αὐτῷ ὑπὸ τῆς ἐλληνικῆς κυβερνήσεως ὁ βαθμὸς πλοίαρχου φρεγάτας. Ἐνεκα ἐλλείψεως ἀνθρώπων καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτηδίων παραμεινὰς ἐπὶ τινὰ χρόνον ἄπρακτος ἐν Ναυπλίῳ, ἐπλευσεν ὁ Ἀ. κατ' ἰανουάριον τοῦ 1887 εἰς Ἀττικὴν, κυβερνῶν μοῖραν ναυτικὴν αποτελούμενην ἐκ τῆς Καρτερίας, δύο ψευριῶν πλοίων καὶ ἐνὸς μυστικοῦ, καὶ ἐπρωστάτευσεν τὴν κατὰ τῆς μονῆς τοῦ ἁγ. Σπυρίδωνος ἐν Πειραιεὶ ἐπίθεσιν ἀπὸ τῆς ξηρᾶς. Κατὰ Μάρτιον δὲ τοῦ αὐτοῦ ἐτους κινεῖτο αὐτῷ ἡ διεύθυνσις τοῦ εἰς τὸν Παγασητικὸν κόλπον ἐκπεμφθέντος στολίσκου, ὅπως ἐμποδίσῃ τὸν ἐπιστιγμὲν τοῦ ἐν Ἀττικῇ στρατοῦ τοῦ Κιουταχῆ. Εἰσπλεύσας τὴν 8 Ἀπριλίου εἰς τὸν Παγασητικόν, ἐγένετο κύριος πάντε ἐκ τῶν 8 ἐν τῷ λιμένι τοῦ Βώλου πλοίων, βυθίσας τὰ λοιπὰ τρία, μετ' ἐπιτυχῇ δὲ βομβοδόλησιν ἠνάγκασε τοὺς πολεμικοὺς νὰ καταλείπωσι τὸ φρούριον τοῦ Βώλου, ὅπερ ὅμως στερούμενος ἐπαρκῶν δυνάμεων δὲν ἐπεχείρησε νὰ καταλάβῃ. Κατακύσας δὲ καὶ ἓνα ἐχθρικὸν πλοῖον ἐν τῷ βόρῳ τοῦ Τρικερὶ (10 Ἀπρίλ.), ἀπέπλευσεν ἐκεῖθεν καὶ κατὰ τὴν ἐπ' ἀνάδοδον συνέλαβε παρὰ τὴν Κύμην ἐχθρικὸν πλοῖον φέρον φορτίον σί-

του, ὅπερ ἐπέστειλεν εἰς Λίγιναν. Ὀλίγους δὲ μῆνας μετὰ τὸ ἀνδραγαθήμα τοῦτο περιφανέστατον ἦρατο ὁ Ἄ. νικῆς ἐν τῇ Κρισσατικῇ κόλπῳ τὴν 18 Σεπτεμβρίου. Δι' ἀσθενοῦς ναυτικῆς δυναμείας, ἀποτελουμένης ἐκ τῆς «Καρτερίας», τοῦ «Σωτήρος» καὶ δύο κανονιοφόρων δὲν ἐδίστασε νὰ ἐπιτεθῇ κατὰ τοῦ ἐν τῷ λιμένι τοῦ ἐπινείου τῆς Ἀμφισσης ἐρμουῦντος ἐχθρικοῦ στολικοῦ. συγχειμένου ἐκ 5 μεγάλων πολεμικῶν πλοίων, δύο κανονιοφόρων καὶ δύο ὡπλισμένων σκευαγωγῶν, καὶ κατεστρεψε πάντα τὰ ἐχθρικά πλοία, πλὴν δύο τῶν μικροτέρων, συνέλαβε δὲ καὶ δύο ἐκεῖ ὁρμουῦντα αὐστριακὰ σκάφη. Διὰ τῆς νίκης ταύτης τοῦ Ἄ. ἀποκατέστη ἡ κυριαρχία τῶν Ἑλλήνων ἐν τῇ Κορινθιακῇ κόλπῳ καὶ ἐξησφαλίσθη ἡ συγκοινωνία μεταξὺ Πελοποννήσου καὶ Αὐτικῆς Ἑλλάδος, ὥστε ὁ Ἄ. ἐδυνήθη μετ' ἐλάχιστον νὰ διαπεραιώσῃ ἀνωλύτως τὴν ἐν Πελοποννήσῳ ὑπὸ τὸν Τσώρτε στρατόν εἰς τὴν Στερεάν. Τῇ δὲ 15 Δεκεμβρίου πολιορκήσας τὸ Βασιλῆδι ἀντιναῖεν εἰς τὴν ἀέρα τὴν πυριτιδαποθήκην αὐτοῦ, καὶ ἠνάγκασε τὴν ἐν αὐτῇ φρουρὰν νὰ παραδοθῇ. Κατὰ Μάϊον τοῦ ἐπομένου ἔτους πολιορκῶν τὸ Ἀνατολικὸν ἐτραυματίσθη κατὰ τὴν ἀποτυχοῦσαν ἐξοδὸν τῆς 11 Μαΐου μεταχθεῖς δ' εἰς Ζάκυνθον πρὸς νοσηλείαν ἀπέθανε ἐκεῖ ἐν ἡλικίᾳ ἡλικίᾳ τὴν 20 Μαΐου 1828. Ὁ Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος διέταξε νὰ ἐγερθῇ ἐν Πόρῳ μνημεῖον εἰς αὐτόν, ἀποτινῶν φρόν τιμῆς καὶ εὐγνωμοσύνης εἰς τὴν διαπρεπῆ φιλέλληνα, εὐ ἡ εὐγένεια τῆς ψυχῆς ἡμιλλᾶτο πρὸς τὴν πολέμικὴν ἀρετὴν. [Π.]

Ἀστικά σχολεῖα (Π α ἰ δ.) τὰ δημοτικά ἐκεῖνα σχολεῖα, ἐν οἷς πλείονες τοῦ ἐνὸς διδασκαλοὶ ἐν ἑξὶ τάξεσι διδασκῶσι τοὺς εἰς αὐτὰ ἀπὸ τοῦ ἔκτου συμπληρωθέντος μέχρι τοῦ δωδεκάτου τοῦλάχιστον ἔτους φοιτῶντας παῖδας. Τὰ Ἀ. γ. γ. γεννηθέντα παρ' ἡμῖν ἐκ τῶν νέων διδασκαλείων, ἀπὸ τοῦ 1875 ἤρξαντο ἰερούμενα, λειτουργοῦσιν ἤδη ἀπὸ δεκαετίας ἰδίως εἰς τινὰς μεγαλοπόλεις τῆς δούλης Ἑλλάδος, εἰς Κωνσταντινούπολιν, Ἀδριανούπολιν, Θεσσαλονίκην, Βιτώλια, Σμύρνην καὶ τινὰς ἄλλας. παρέχοντα αὐτοτελῆ τινα παιδεύειν ἀρκοῦσαν μὲν ἐπιστήμην εἰς τὰς κοινωνικὰς καὶ βιωτικὰς χρεῖας τῶν ἐξ αὐτῶν ἀποφοιτῶντων καὶ κατ' εὐθέϊαν εἰς τὸν ἐνεργὸν βίον μεταβαινόντων, προπαρασκευάζουσιν δὲ ἐπαρκῶς πρὸς ἀνωτέραν παιδεύειν τοὺς ἐπιμένοντες τῶν ἀποφοιτῶν τῶν σχολείων τούτων νὰ τύχῃσι καὶ τοιαύτης. Τὸ παρ' ἡμῖν ἀστικὸν σχολεῖον, τελειότερα τις μορφή τοῦ δημοτικοῦ σχολείου ὃν, ἀνήκει εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν σχολείων τῆς κατωτέρας ἐκπαιδεύσεως, εἰς ἣν ἀνήκει καὶ τὸ κοινὸν δημοτικὸν σχολεῖον, μεθ' οὗ ἔχει πολλὰ τὰ κοινὰ καὶ ἀρκετὰ τὰ διάφορα καὶ κοινὰ μὲν ἔχει τὰ πλείστα εἶδη τῶν μαθημάτων, τὰς σχολικὰς ἀρχάς, τὴν μεθοδοσίαν τῶν

διδασκάλων καὶ τὴν παιδεύειν καὶ μόρφωσιν αὐτῶν. διαφορά δὲ τὸν χρόνον τῆς διαρκείας τῆς εἰς αὐτὰ φοιτήσεως τῶν μαθητῶν. (καθότι ἐν μὲν τῷ δημοτικῷ σχολεῖῳ παρ' ἡμῖν ἡ φοίτησις εἶνε τετραετής ἐν τούτοις δὲ ἑξαετής). τὸν ἀριθμὸν τῶν διδασκάλων, (καθότι ἐν μὲν τῷ δημοτικῷ δύναται καὶ εἰς διδασκαλὸς νὰ ὑπάρχῃ ἐν ᾧ ἐν τούτῳ δὲν δύναται), τὸν τρόπον τῆς διδασκαλίας, (καθότι ἐν τῷ ἀστικῷ σχολεῖῳ διδασκονται ἐκτενέστερον καὶ λεπτομερεστέρον τὰ αὐτὰ μαθήματα ἢ ἐν τῷ δημοτικῷ καὶ καθότι μάλιστα ἐν ταῖς ἀνωτέραις τάξεσιν αὐτοῦ γίνεται θαψιλεστάτη χρῆσις τῆς ἐρισηματικῆς καὶ γεννητικῆς μορφῆς τῆς διδασκαλίας, ἐν ᾧ ἐν τῷ δημοτικῷ ἐπικρατεῖ μᾶλλον ἡ δεικτική, ἡ ἀφηγητική καὶ ἡ τοῦ ἀντιφθέγγεσθαι)· διαφέρει δὲ προσέτι τοῦ δημοτικοῦ σχολείου ἡ ἀστικὴ σχολή. καθότι ἐν ταύτῃ διδασκονται καὶ τὰ μὴ εἰς τὸ δημοτικὸν σχολεῖον διδασκόμενα στοιχεῖα τῆς φυσικῆς καὶ χημείας καὶ κοσμογραφίας, πρὸς δὲ καὶ καλλιεργοῦνται ἐν μέτρῳ πολὺ ὑψηλότερῳ ἢ ἐν τοῖς δημοτικαῖς σχολείοις ἡ πατριολογία, ἡ ἱστορία, ἡ ἐκδογραφία, ἡ μουσικὴ καὶ ἡ γυμναστική. Τὰ σχολεῖα ταῦτα ἐγένοντο παρ' ἡμῖν τὸ μὲν κατ' ἀπομίμησιν τῶν ἐν Γερμανίᾳ καὶ Αὐστρίᾳ καὶ Γαλλίᾳ ἐπωστέποτε παρομοίων τούτοις (Bürgerschule, Mittelschule, Rektorschule, Höhere Knabenschule, Stadtschule - Enseignement secondaire special), τὸ δὲ ἕνεκα τῶν ὑψηλοτέρων πνευματικῶν καὶ βιωτικῶν ἀναγκῶν τῶν ἐν ταῖς πόλεσι διαβιούντων, τὸ δὲ καὶ ἕνεκα τῆς πεποιθήσεως περὶ τῆς ἀνεπαρείας τῶν γνώσεων, τῶν δεξιότητων καὶ τῆς καθόλου παιδείας τῆς παρεχόμενης τῷ ἑλληνικῷ λαῷ ἐν τοῖς κοινοῖς δημοτικαῖς σχολείοις, τὸ δὲ καὶ ἕνεκα τῆς χρηστῆς ἐλπίδος ὅτι διαμορφουμένων ἐπὶ τὸ τελειότερον τῶν δημοτικῶν σχολείων σὺν τῷ χρόνῳ θὰ διμορφοῦντο εὐτῷ καὶ τὰ σχολεῖα τῆς μέσης παιδείας, καὶ τότε, τελειότερου συστήματος τῆς ἐθνικῆς ἐκπαιδεύσεως, κατωτέρας καὶ μέσης, ἐπικρατούντος. ὁ ἐν τῇ τέχνῃ καὶ τῇ ἐπιστήμῃ καὶ τοῖς κοινωνικαῖς καὶ πολιτικαῖς ἡθεσι βίος ἡμῶν θὰ προήγῃτο μέχρι τοῦ προσήκουτος καὶ τοῦ ἀπολύτως πρὸς τὴν διαδίδωσιν τοῦ ἔθνους ἡμῶν ἀναγκαίου. [Χ.Πμ.]

Ἀστικὸν δίκαιον (ἰδιωτικόν, jus privatum) καλεῖται τὸ ρυθμίζον τὰς ἰδιωτικὰς (πλὴν τῶν ἐμπορικῶν) ἐννέμους σχέσεις τῶν πολιτῶν πρὸς ἀλλήλους ἢ καὶ τῆς πολιτείας, ὡς νομικοῦ προσώπου λαμβανομένης. ἤτοι τὰς σχέσεις τὰς ἀναγομένους εἰς τὴν περιουσίαν ἢ τὴν οἰκογένειαν, κατὰ δὲ τὸν ἐρισμὸν τῶν Ὁμῶν, τὸ δίκαιον quod ad singulorum utilitatem spectat (N. 1 § 2 Π. 1.1, ὅπερ πρὸς τὸ ἐκ αὐτῶν χρῆσιμον [ἐρξ], κατὰ τὴν Βασιλ. 2. 1. § 2). Τὸ περιεχόμενον τοῦ Α. Δ., ὡς ἐκ τοῦ ἀντικειμένου αὐτοῦ (ad singulorum utilitatem) δύναται κατὰ κανόνα νὰ μεταβληθῇ

διὰ τῆς βουλήσεως τῶν ἐφ' ὧν πρόκειται νὰ ἐφαρμοσθῇ· οὐχ ἦντον ὑπάρχουσι καὶ διατάξεις αὐτοῦ, πρὸς τὴν ἐμείσειν δικαίον προτεγγίζουσαι (ιδιαιτάξεις δημοσίας τάξεως), ἀνεπίδεικτοι τοιαύτης μεταβολῆς, ἐφ' ὧν ἰσχύει δὲ κανὼν *jus publicum privatorum pactis mutari nequit* (N. 38 II. 2. 14, δι' ἡ δὲ ὡς τὸν σὺμψῶνον τὸ κοινὸν νόμον οὐκ ἐναλλάσσεται Βασ. II. 1. 14). Παρὰ Ῥωμαίους τὸ Α. Δ. συνέκειτο, ἐνεκα ἱστορικῶν λόγων, ἐκ τριῶν στοιχείων, τοῦ *jus civile*, τοῦ *jus honorarium* καὶ τοῦ *jus gentium* (πρὸλ. Δημάρχ. Ἱστορ. Ῥ. Δ. § 7 καὶ παρ' ἡμῶν δ' ἐνεκα ἄλλων ἱστορ. λόγων ἐπίσης ἐκ τεσσάρων, τοῦ Ῥωμαϊκοῦ καὶ τοῦ βυζαντινοῦ (ἐφ' ὅσον ἐτροποποίησεν ἐκεῖνο) τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ, τῶν ἐθιμῶν καὶ τῶν μετὰ τὴν ἀποκαταστασιν τοῦ ἑλλην. βασιλείου νόμων. Τὸ Ῥωμ. καὶ βυζαντ. δικ. ἰσχύει κυρίως διὰ τῆς Ἐξαιρέσεως τοῦ Ἀρμενιόπουλου, ἡς ἀπετέλεσε, δυνάμει τοῦ ἀπὸ 15 Δ' ὁρίου 1828 ψηφίσματος τοῦ Κυβερνήτου καὶ τοῦ ἀπὸ 23 Φεβρουαρίου 1835 Β. Διατάγματος τοῦ Ὁ. Ὁνοφ. τὴν βασιν τοῦ Ἀ. Δ. Ἐπειδὴ ὁμοῦς ἡ Ἐξαιρέσις ἐστὶ πολλοῦ χασματικῆ καὶ ἑλλειψῆς, τὰ χάσματα καὶ αἱ ἐλλείψεις θεόν, κατὰ τὴν κρατοῦσαν τοῦ Β. Δ. ἐρμηνείαν, νὰ συμπληρῶνται διὰ τῆς προφυγῆς εἰς τὰς βυζαντινὰς, ἀφ' ὧν ἠντίλησεν ὁ Ἀρμενιόπουλος ἐπειδὴ δὲ καὶ αἱ περὶ αὐτὰ ἐλήφθησαν πρὸ πάντων ἐκ τοῦ ἰουστιν. δικ., ἀνατρέχμεν καὶ εἰς αὐτὸ ἦτοί τὸ ἐν τῷ *Corpus juris civilis* καὶ οὕτως ἀνερχόμεθα εἰς τὸ Ῥωμ. δικ., ὡς στοιχεῖον τοῦ ἡμετέρου. Ἡ δὲ πρὸς ἄλληλα σχέσις ὡς πρὸς τὴν ἰσχύον τῶν 4 τοῦτων στοιχείων ἐστὶν ἡδε: πάντων προηγούνται οἱ νεώτ. νόμοι, μετ' αὐτοὺς τὸ ἐκκλησιαστ. δικ. (ἐνθα ἔχει ἐφαρμογὴν), ἀμφοτέροις ἐπονται τὰ ἐθιμὰ καὶ τελευταῖον τὸ Ῥωμαϊκὸν καὶ βυζαντ. [Δ.]

Ἀστικός κώδικς. Βλ. Κώδικς.

Ἀστοιδὴ (Βοτ.) κοινὴ ὀνομασία τοῦ Ροττρίου τοῦ ἀκανθώδους (*Rotterium spinosum L.*) σπερ ἡ Στοιβὴ (βλ. λ.) τῶν ἀρχαίων. [Θ.Χ.]

Ἀστον-Μαζόν. Βιομηχανικὴ πόλις τῆς ἀγγλικῆς κομιτείας Βάρβι, πρὸς Β τῆς Βιομηχανίας, ἔχουσα 53844 κατοίκους τῷ 1881. [Π.Π.]

Ἀστον οὐνδερ Λάυν (Ashton-under-Lyne). Πόλις τῆς ἀγγλικῆς κομιτείας Λαγκαστρίας, ἀποτελοῦσα δὴμον καὶ βουλευτικὴν περιφέρειαν, κειμένη δὲ 10 χμ. πρὸς Α τῆς Μαγγεστρίας ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὁχθῆς τοῦ Ταμείως, καὶ ἔχουσα πλούσια ἀνθρακωρυχέα ἐν τοῖς περιχώροις, 37027 κατ. (1881) καὶ ἀκμαίαν βιομηχανίαν. [Π.Π.]

Ἀστός. Βλ. Πολίτης.

Ἀστούρας καὶ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Στὶ-

ρας. Μικρὸς ποταμὸς ἐν τῇ ἰταλικῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Ῥώμης, πηγάζων ἀπὸ τῶν παρὰ τὸ Μελιτρι ὕψωματων καὶ ἐκβάλλων πρὸς Ν τοῦ Νεττῶνους εἰς τὴν Τυρρηνικὴν θάλασσαν. [Π.Π.]

Ἀστούριας (Asturias). Βόρειος ἐπαρχία τῆς Ἰσπανίας, φέρουσα τὸν τίτλον βασιλείου, καὶ ἀπὸ τοῦ 1833 ἐπίσημως τὸ ὄνομα Ἐπαρχία τοῦ Ὀβιέδου. Τὸ ἐμβαδὸν αὐτῆς εἶναι 10,894.50 χμ. καὶ ὁ πληθυσμὸς τῆς τῷ 1886 ἀνήρχετο εἰς 596856 ψυχῶν. Τραχεῖα καὶ ὄρεινὴ χώρα, ἀνήκουσα εἰς τὰ κανταβριγιανὰ παρακτὰ ὄρη, ὧν ἡ κυρία σείρρα ἀποτελεῖ σχεδὸν τὰ Ν αὐτῆς σύνορα. Ἡ κυρία ὁρὸς κίτται πρὸς Α 30 χμ. περίπου μακρὰν τῆς θαλάσσης, ἔχουσα πολλὰς ὕψηλὰς κορυφάς, ὧν κυριώτεραι ἡ Τόρρε δὲ Τσαρέδο (2678 μ.) καὶ ἡ Πέννα Βιεγία (2666 μ.). Ἡ ἀπὸ Ὀβιέδου εἰς Λεόνην λεωφόρος διέρχεται διὰ τὰς Διόδους τοῦ Παγιάρεθ (1370 μ.). Αἱ ἄχρι τοῦ Δ' ἡρώστου χιονοκατεῖς κορυφαὶ τῶν ὄρειων εἶναι ὅλως φαλακრაί· αἱ κλιτύες καλύπτονται ὑπὸ βοσκῶν καὶ τὰ βῆθ τῶν κοιλῶν ὑπὸ πύας. Ἡ προϊόντα τῶν Ἀ. εἶναι σικαλῆς, σιτηρὰ, καστανα, κάρνα, σιμιθριτ, σῦκα, ἐλάϊα, πορτοκάλια, οἶνοι κτλ. Ἡ κτηνοτροφία ἰδίως ἡ τῶν βοῶν καὶ ἡ τῶν ἵππων, εἶναι ἀξία λόγου. Ἐκ τῶν δρυκτῶν εὐρίσκονται ἐκεῖ χαλκός, σίδηρος, μολυβδός, κοβάλτιον, ἀρσενικόν, ψευδάργυρος, μάργμα, λιθάνθρακες κτλ. Αἱ ἀκταὶ εἶναι ἀπότοιμοι καὶ πλήρεις ὑδάτων, ἔχουσαι λίγους λιμένας, ὧν οἱ εὐρύτεροι ἀποτελοῦνται ἐκ τῶν ἐκβολῶν τῶν ποταμῶν (Ρίας), οἷον ἡ Ρία δὲ Πράδια, αἱ ἐκβολαὶ τοῦ Ναλῶν κτλ. Πρωτ. εἶναι τὸ Ὀβιέδον. — Αἱ Α. εἶναι ἡ κοτὶς τῆς Καστιλιανῆς μοναρχίας. Οἱ Ἀρκαδῆς δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἐγκατασταθῶσιν ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ. Ἐκ τοῦτοῦ ὁ Ἀστούριος ἐμπερῶνται ἐλευθεροὶ Ἰδοῦλοι, ἐφ' ὧ καὶ εἶναι ὑπερήφανοι, μὴ ἀναμιχθέντες μετὰ Ἑβραίων καὶ Ἀράβων. Ἡ γλῶσσα αὐτῶν, μήτηρ τῆς νῦν Ἰσπανικῆς, καλεῖται *lengua habie*. Τὸ ἐμπόριον τῶν Α. δὲν εἶναι ἀνάξιον λόγου, ἀλλ' ἡ βιομηχανία εἶναι ἀσήμετος. Ἀπὸ τοῦ 1388, ὅτε αἱ Α. ἐγένοντο βασιλείον, δὲ διάδοχος τοῦ Ἰσπανικοῦ θρόνου φέρει τὸν τίτλον «Πρίγκιψ τῶν Α». Δύο σιδηρόδρομοι ἐνοῦσι τὸν λιμένα Γκιγιών, ὁ μὲν πρὸς Ν. μετὰ τοῦ Σάμα-δὲ-Λαγ-γρέα, ὁ δὲ διὰ τοῦ Ὀβιέδου, μετὰ τῆς Πόλεως Μυλένας. [Π.Π.]

Ἀστράδι κοινὸν ἀρχ. ἡ φουρνιστὴ ἐνδεσις ἐσωτερικῇ τοῦ πλοίου ἀποτελουμένη ἐκ ξύλου διακελοῦς, σχηματίζοντος γωνίαν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦντον μεγάλην. Ἀναλόγως τῆς θέσεως, ἐν ἧ καίενται αἱ Α., διατεροῦνται εἰς Α. τῆς πῦρας, τῆς πύμνης ἢ τοῦ κύτους. [Η.Κ.]

Ἀστραγαλιαί (αἱ)· αἱ πρῶται παρὰ τὸ ἐσωτρίον ἐπερονίδες τοῦ κύτους, ἦτοι σπινίδες παχέαι ἀποτελοῦσαι τὸ ἐσωτερικὸν αὐτοῦ ἐνδομα παρὰ τὸ ἐσωτρίον. [Η.Κ.]

Ἀστραγαλομαντεία. Μαντεία δι' ἀστραγάλων. Παρὰ Πιασανίαν (Ζ', κε', β) εὑρηται οὐχὶ λίαν σαφὲς περιγραφὴ τοῦ τρόπου καθ' ὃν ὁ ἀστραγάλων ἐμαντεύοντο ἐν ἑσπρί τινι τοῦ Ἡρακλείους παρὰ τὸν Ἡτυραϊκὸν ποταμὸν. [II.]

Ἀστράγαλος (Ἀ ν α τ ρ α μ.). Τὸ ἀνώτερον καὶ ἐπίσθιον τῶν ὀστέων τοῦ ταρσοῦ καί-μενον μεταξὺ κνήμης καὶ πτέρνης. ὀστέον βραχὺ, ἀνωμύλως κυλινδρικόν, δι' οὗ τὰ ὀστέα τῆς κνήμης ὀδρουνται μετα τοῦ ταρσοῦ. [I. 110.]

Ἀστράγαλος (Ἀ ρ χ α ι ο λ.). Πολλὰ παιδιὰ δι' ἀστραγάλων ἦσαν συνήθεις παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, διατηρηθεῖσαι πάσαι παρὰ τῷ ἑλληνικῷ λαῷ μέχρι τῆς σήμερον. Τίνας τῶν παιδιῶν τούτων περιγράφει ὁ Πολυδώκης (Θ', 99—103). [II.]

Ἀστράγαλος (Ἀ ρ χ ι ο.). Ἄρθρον τοῦ κινεοκράνου, τοῦ ἐπιστυλίου καὶ τοῦ τοίχου ἐν τοῖς νασίς τοῦ ἰωνικοῦ τρόπου. Ἐν τῷ κινεοκράνῳ ὁ Ἄ. εἶναι ὑπὸ τὸν ἔγχυνον, ἐν τῇ ἐπιστυλίῳ ὑπὲρ τὴν ἀνωτάτην ταινίαν, ἐνίοτε δὲ καὶ μεταξὺ δύο ταινιῶν. Ὁμοιάζει συνήθως ὀρμῇ μαργαριτῶν, ἐκλήθη δ' οὕτω ἐπειδὴ τὰναγλύφα, ὡρεῖδῃ κοσμήματα, εἰς ὧν κυρίως ἀποτελεῖται, εἶναι περιμερρῆ ἀστραγάλοις. [II.]

Ἀστράγαλος (Β ο τ.) = *Astragalus* L., τὸ πολυειδέςτατον γένος τῆς οἰκογ. τῶν Κ ο λ ο β α ν θ ῶ ν. Φυτὰ θαμνώδη τε καὶ ποώδη, τινὰ δὲ ἐξ αὐτῶν ἐπέεται, ἔχοντα ὡς κέντρον τῆς γεωγραφικῆς διανομῆς αὐτῶν τὴν ἀνατολικὴν Εὐρώπην καὶ τὴν Ἀσίαν. Ὁ Boissier ἐν τῇ ὅπ' αὐτοῦ Ἀνατολικῇ Χλωρίδι (*Flora Orientalis*) περιγράφει 785 εἶδη τῆς Ἀσίας καὶ Ἑλλάδος. Ἐν τῇ ἑλληνικῇ Χλωρίδι εἰς ἀριθμὸς τῶν εἰδῶν ἀνέρχεται εἰς 33. Κατὰ τὴν ὡφέλειαν τὰ σπουδαιότερα εἶδη εἰσὶ τὰ ἀκανθώδη τὰ γνωστὰ καὶ τοῖς ἀρχαίοις καὶ Τ ρ α γ α κ α ν θ ῶ ὅπ' αὐτῶν καλοῦμενα, ἐκ τοῦ ξυλινδρικοῦ κορμοῦ τῶν ὁποίων ἐκδακρύεται αὐτοματὶ κομμειδῶδες ὕλη τὸ γνωστὸν κ ὁ μ μ ι Τ ρ α γ α κ α ν θ ῆ ς (*Gummi Tragacanthae* τῶν φαρμακοπώλων). Τὰ ἐν τοῖς ὕψηλοις ὄρεσι τῆς Ἑλλάδος κινὰ εἶδη τὰ ἔχοντα θάκρυον εἰσὶν ὁ Ἄ. ὁ κ ρ η τ ι κ ὅ ς (*Astragalus Creticus* Lam.). Ἄ. ὁ τ ο ὦ Πα ρ ν α σ σ ο ὦ καὶ ὁ τ ῆ ς Κ υ λ λ ῆ ν η ς (*A. Parnassii* Boiss. et *A. Cylleneus* Held.) Ἄ. ὁ ἀ ρ ῶ ὁ δ ῆ ς (*A. aristatus* L' Herit.) καὶ Ἄ. ὁ Κ ε σ ο λ λ η ν ι α κ ὅ ς (*A. Cephalonicus* Fisch.). Ταῦτα δὲ κοι-νῶς ὀνομάζονται τὸ νῦν Τ ε τ ρ ᾶ γ α θ α καὶ Κ ο λ λ ο σ τ ο ὦ π η ἐν τῇ Παρνασσίδι, καὶ Πα λ α μ ο ν ῖ δ ε ς ἐν τῇ Φθιώτιδι καὶ Κ ε ν τ ο ὦ κ λ α ἐν Κρήτῃ. Τὰ δὲ ἄλλα εἶδη τὰ θακρῦρα τῆς Ἀνατολῆς εἰσὶν Ἄ. ὁ ἀ ν ι ὶ ὶ (*A. adscendens* Boiss.). Ἄ. ὁ κ ο μ μ ι ο φ ὁ ρ ο ς (*A. gummifer* Labill.), Ἄ. ὁ μ ι κ ρ ο κ ὲ φ α λ ο ς (*A. microce-*

phalus W.) καὶ ὁ γ ν ῆ σ ι ο ς (*A. verus* Oliv.). Τίδη τινα Ἄ. εἰσὶν ἀξιόλογα πρὸς νοσην καὶ θεραπεύονται, τοιαῦτα εἰσὶν Ἄ. ὁ ε ρ ε ῖ ν θ ὁ δ ῆ ς (*A. Cicer* L.) καὶ Ἄ. ὁ ὕ π ο γ λ ῶ τ τ ι ο ς (*A. Hypoglottis* L.). Τέλος ὁ Ἄ. ὁ β α ι τ ι κ ὅ ς (*A. Baeticus* L.) αὐτοφρὲς ἐν τῇ Ἑλλάδι καὶ τῇ λοιπῇ μεσημερινῇ Εὐρώπῃ ἐθεραπεύετο ποτε διὰ τὰ σπέρματά τε χρήσιμα ἀντὶ τοῦ καφέ (*Schwedischer Kaffee* γερμ. κατὰ τὴν ἐπὶ Ναπολεόντος Ἀ' γενικὴν ἀποκλεισμὴν τῆς Εὐρώπης).—Εἰς τί εἶδος φυτοῦ ἀναφέρεται ὁ Ἄ. τοῦ Διοσκουρίδου εἶναι ἀμφισπότησιμον, ἴσως εἰς τὸν Ἡ ρ ε ῖ ν θ ὁ ν τ ὁ ν ὁ ρ ο δ ο ε ἰ δ ῆ ς (*Cicer ervoides* Boiss.). [II. X.]

Ἀστραία. Θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Θέμιδος, ἡ τοῦ Ἀστραίου καὶ τῆς Ἥδης. Ἐμυθολογεῖτο ὅτι κατὰ τὸν χρυσοῦν αἰῶνα ἦτο ἐπὶ τῆς γῆς μετὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ Δίκη ἐκάλειτο· ἀλλ' ὅτε οἱ ἄνθρωποι παρημέλησαν τὴν δικαιοσύνην ὑπεχώρησεν εἰς τὰ ὄρη καὶ εἰτα ἐπικρατήσασθαι τῆς ἀδικίας ἀπομισήσασα τοὺς ἀνθρώπους ἀνήλθεν εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ κατητήριετο. Ἀναφέρεται δ' ὁ μῦθος οὗτος εἰς τὸν ἀστερισμὸν τῆς Παρθένου. [II.]

Ἀστραλίτης (Χ η μ.). Ὑαλος ἀνάλογος πρὸς τὸ Λιμάστινον καὶ τὴν Ἀδεντουρινεῖδῃ ὕαλον, περσικευαθῆσα ὑπὸ τοῦ Πετενκέφερ ἐξ ἡμμου, μουδδωζείδιου, σόδας, βέρικκος καὶ ῥι-νισμάτων χαλκοῦ καὶ Σιδήρου, λειανθεῖσα φαίνεται σχεδὸν μέλαινα κατὰ κυανοχρόϊον χρυσάλλων, ἐν τῷ προσπίπτοντι δὲ φωτὶ ἐρυθρὰ διχρωϊζέουσα. [O A. P.]

Ἀστράμψυκος. Ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο, παλαιῶ δῆθεν Πέρσου μάγου, φέρονται «Ὀνει-ρικορικὴν» εἰς 101 ἰαμβικῶν στίχων, (ποιηθὲν πιθανῶς οὐχὶ πρὸ τοῦ Δ' αἰῶνος μ.Χ. πολλάκις δ' ἐκδοθὲν) καὶ χρησμοὶ τινες, ἐκδοθέντες τὸ πρῶτον ὑπὸ R. Hercher (Berol. 1863). [II.]

Ἀστραπή (Μ ε τ ε ω ρ.). ὀνομάζεται ὁ σπινθὴρ ὁ γεννώμενος ἐκ τῆς ἐξουδετερώσεως τοῦ ἀντιθέτου ἡλεκτρισμοῦ δύο νεφῶν, ἢ νέφους καὶ ἐδάφους. Ἐάν ὁ σπινθὴρ συναντήσῃ γῆνιν ἀντικειμενον, γεννᾶται ὁ κ ε ρ α υ ν ὅ ς, ὅστις δύναται νὰ προξενήσῃ ζημίας, ἢ καὶ τὴν θάνατον ζώωντων ὄντων, τὰ ὅποια συ-ναντᾷ, ἢ πλησίον τῶν ὁποίων ἐνέσκηψεν. Ὁ κερυνὼς συναντῶν κακοῦς ἀγωγούς τοῦ ἡλεκτρι-σμοῦ (ξύλα, λίθους κτλ.) παρακτινύεται αὐτοῦς, ἐνῷ δὲ τὴν συναντᾷ καλοῦς ἀγωγούς (μέταλλα, ὕγρα αντικείμενα, παρακλουθεῖ αὐτοῦς ἐπὶ τῆς ἰδιότητος ταύτης τοῦ ἡλεκτρισμοῦ σπινθί-ζεται ὁ κερυναγωγός, διὰ τοῦ ὁποίου προ-φυλάσσονται ἀπὸ τοῦ κερυνοῦ κτίρια καὶ πλοῖα. Ἡ β ρ ο ν τ ῆ γεννᾶται ἐμποῦ μετὰ τοῦ ἡλεκτρικοῦ σπινθῆρος ἐν τῇ ατμοσφαιρᾷ. Ἀλλ' ἐνεκα τῆς καταπληκτικῆς ταχύτητος τοῦ φω-τὸς καὶ τῆς σχετικῆς μικρῆς ταχύτητος τοῦ ἤχου (340 μέτρα κατὰ δευτερον λεπτόν, τὴν

μὲν Δ. βλέπουν ἀμέσως, ἐνῶ τὴν βροντὴν ἀκούομεν κατέβην καὶ τοσοῦτο βραδυτέρον, ὅσον μειζὼν ἢ ἀποστασις τοῦ σπινθῆρος Ἐπειδὴ ὁμοίως μεγάλοι σπινθῆρες ἔχουσιν ἑκτασιν μέχρι 15 χιλιομέτρων, ὁ ἥχος ἐρχόμενος διαδοχικῶς ἀπὸ τῶν ἀνιστῶν ἀποστασιῶν τοῦ ὅλου σπινθῆρος διαρκεῖ ἐπὶ πολλὰ δευτέρα λεπτά. [Δ.Κ.]

Ἀστράς Βλ. Ἀστερίων.

Ἀστρατεία, ἥτοι ἀπ᾿ ἀλλὰ γ ἢ ἀπὸ τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας, οὗτης κατὰ κανὸνα ὑποχρεωτικῆς δια παντὶ Ἑλλήνα. Κατὰ τὸν τελευταῖον στρατολογικὸν νόμον τῆς Ἑλλάδος τῆς 28 Μαΐου 1887, ἀπελευθερύνονται τῆς ἐνεργούσης ὑπηρεσίας ἐν εἰρήνῃ οἱ πρεσβύτεροι τῶν ἐκ πατρὸς καὶ μητρὸς ὁρφανῶν ἢ ὁ μόνος υἱὸς ἢ ὁ πρεσβύτερος τῶν υἱῶν γυναικὸς ἐν γηραίᾳ διατελούσης κτλ. (ἄρθ. 3). Ἐν καιρῷ δὲ πολέμου ἀπαλλάσσονται οἱ λειτουργοὶ παντός βαθμοῦ τῆς ἀπικρατούσης καὶ ποσὸς ἄλλης ἀνεγνωρισμένης ὁρηστικῆς καὶ οἱ μαθηταὶ τῶν ἱερατικῶν σχολείων καὶ οἱ φοιτηταὶ τῆς θεολογικῆς σχολῆς, εἰ μὴ πρὸ τῆς κληρώσεως ἀνέλθουν τὴν ὑποχρέωσιν νὰ δεχθῶσι τὸ ἱερατικὸν σχῆμα κτλ. (ἄρθ. 38 καὶ 39). [Ἀγγ.]

Ἀστρατείας γραψή. (Ἀρχαιολ.)

Ἡ γράψις κατὰ παντὶς πολίτου Ἀθηναίου, ὅστις, καταλείψει εἰς τὸν στρατὸν καὶ καλοῦ μὲνος εἰς στρατείαν, δὲν ἐκσευρισκετο εἰς αὐτὴν. (Λυσ. κατ. Ἀλκιβ. Α., 5 — ἡ Δ. σ. 163 — 164). Ἡ ἀνάκρισις τῆς δικῆς δι' ἐξήγησης ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν τῶν στρατηγῶν, ἀναπληρουμένων ἐνίοτε ὑπὸ τῶν ταξιαρχῶν καὶ ἱππαρχῶν. (Δημ. πρὸς Βοιωτ. Α § 17. 449) Κατὰ τὴν κρατοῦσαν γνώμην ὁ κατηγορούμενος ἐδικάζετο ὑπὸ εἰδικοῦ δικαστηρίου, ἀποτελουμένου ἐξ ἡλικιστῶν, οἵτινες μετέσχον τῆς στρατείας. ἦν ἀπέφυγεν οὗτος (Schoemann, Orusac Acad. I σ. 217). Ἡ γνώμη αὕτη ὑποστηρίζεται κυρίως ἐκ τῆς ῥήσεως τοῦ Λυσίου ἐν τῷ κατ' Ἀλκιβ. Α. «τοὺς στρατιώτας δικάζειν»: Ἀντιδρᾷ ὁ Οὔστει ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ Ἀλκιβιάδου (τ. I σ. 43). Ὁ ἄλλος καταδικάζετο εἰς ἀτιμίαν (Ἀνδοκ. περὶ μυστηρ. §. 74 Δ 60. Δημοσθ. κατὰ Νεαιρ. §. 27. 1353) καὶ στέρξιν πολιτικῶν τιμῶν δικαιωμάτων. Κατὰ Λυσίαν δὲ ὑπεβάλετο οὗτος καὶ εἰς δήμευσιν (κατὰ Ἀλκ. Α. 89.) [Ἀγγ. Ἀγγ.]

Ἀστρατεύς Οὐχὶ ἄβας (invius) ὡς ἡρμηνεύει τὴν λέξιν ὁ Λουκιανός, παρατιθέμενος καὶ μαρτυρίαν ἐκ Γλωσσίου Γραικοβαρβάρου: ἡ πόρος. σπουδὴν ἔχει στρατῶν, ἡ γοῦν ὁ δὲ β. ἀλλ' ὁ μὴ ὑποκείμενος εἰς τὸν τῆς στρατεύσεως νόμον, ὅτε κατὰ βασιλικὴν χάριν τῆς ὑποχρεώσεως ταύτης ἀπὸλλασσόμενος. Οὕτω παρὰ χάριν ἐν τῷ Ἰεραμματοφυλακίῳ τῆς ἐν Πάτρῳ ἱερᾷ μὲν ἡ διατηρεῖται ὁρισμὸς Ἀλεξίου Δ' τοῦ Κομνηνοῦ πρὸς Χριστοφὸρον Κοφινὸν ἀναγραφῆς

τῆς νήσου Κῶ, τῷ 1109 ἔτει ἐκδεδομένος, περὶ ἀστρατείας τῶν προσκαθημένων τῇ Πατρίδι καὶ τῇ μονῇ μισθαροῦντων διαλαμβάνων (Πολιτ. Ἑγγρ. αριθ. 52.). [Σ.]

Ἀστραχάν, Ταταρικὸν τὸ πάλαι χανάτον καὶ νῦν ὄνομα ῥωσικοῦ κυβερνεῖου, νομοῦ καὶ τῆς πρωτεύουσας αὐτοῦ. Τὸ χανάτον Δ. ἦτο κατ' ἀρχὰς ἐπαρχία τῶν Καπτακίων ἢ βασιλέων τῶν Χρυσῶν Ἰρδῶν, κατακτιθεῖσα τῷ 1551 ὑπὸ τοῦ τσάρου Ἰβάν τοῦ Βασιλείεβιτς, ὅτε ἀπετέλεσε τὴν Τσαρίαν Δ. περιλαμβάνουσαν τὸ κυβερνεῖον τῶν Δ. καὶ τινα ἄλλα. Τὸ κυβερνεῖον Δ. ἐν τῶν νοτιανατολικῶν τῶν τῆς Εὐρώπ. Ῥωσσίας, ἐκτείνεται ἐκατέρωθεν τοῦ Κάτω Βόλγα παρὰ τὴν Κασπίαν, περιλαμβάνον (ἀπὸ τοῦ 1851) τὴν χώραν τῶν Ἀστραχανίων Καλμούκων καὶ τῶν Ἀστραχανίων Κιργισίων ὁρδῶν, καὶ ἔχον ἐμβαδὸν 235 790 τ.μ., καὶ 802 898 κατ. (1885). Διαιρεῖται δὲ εἰς 5 νομούς: τοῦ Δ. τοῦ Κρασνογιάρ, τοῦ Γενοταγέσκ, τοῦ Τσερνιγιάρ, καὶ τοῦ Τσαργιέβ.

Αἱ Ἀστραχανικαὶ Στεππαι εἶναι ἄδενδρος κυματοειδῆς ἑκτασις, διατεταμένη ὑπὸ τοῦ Βόλγα, καλυπτομένη σχεδὸν ὑπὸ θάμνων καὶ ἔρουσα πλῆθος μικρῶν καὶ μεγάλων ἄλατολιμνῶν, ὧν ἄχρι τοῦδε εἶναι γνωστὰί πλείονες τῶν 700. Αἱ κυριώτεραι αὐτῶν εἶναι: ἡ 8 μ. ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης κειμένη Ἰλτον (1619 τ.μ.) καὶ ἡ τοῦ Βατικόντ (1249 τ.μ.). Ἀπὸ τὸ ὑπὸ τοῦ Βόλγα καὶ τοῦ Ἀκτούδα σχηματιζόμενον Δέλτα, ἀπὸ τοῦ Ταρξίν ἄχρι τῆς Κασπίας, προήλθεν ἐκ προσχώσεων τοῦ ποταμοῦ. Ἐπ' αὐτοῦ καὶ παρ' αὐτὸ κείνται αἱ πόλεις. αἱ χῶμαι καὶ αἱ σπουδαῖσται ἀποικίαι παρὰ τὰς Στανίτσας, ἡ χωρία τῶν Κοζάκων τοῦ Βόλγα (ἡ τοῦ Ἀστ-αχάν), οἵτινες οἰκοῦσι κατὰ μῆκος τῆς Δ. ὁχθῆς τοῦ ποταμοῦ, ἐνῶ οἱ Ῥώσοι κατέχουσι μόνον τὰς ἐχυρὰς ἀποικίας. Ὁ πληθυσμὸς τῶν Στεππῶν ἀποτελεῖται κυρίως ἐκ νομαδῶν. Ὁ Βόλγας διαιρεῖ τὴν τῶν Στεππῶν χώραν εἰς δύο τμήματα: τὰς Οὐραλίας ἢ Κιργισίους Στεππας πρὸς Δ. καὶ τὰς τῶν Καλμούκων πρὸς Δ. Ἐν ταῖς πρώταις κείνται αἱ μεγαλειότεραι καὶ σπουδαιότεραι τῶν ἄλατολιμνῶν. Οἱ τε Κιργισοὶ καὶ οἱ Καλμούκοι εἶναι ποιμένες, κτηνέμποροι, ἄλιες, ναῦται καὶ ἐργάται ἐν ταῖς ἄλατολιμνῇ. Ἡ ἐν τῷ Βόλγα ἀλιεῖα εἶναι ἄθρονος. Ἡς ὅμοιος τὸ πλεῖστον ἀνήκει εἰς τὸν διοικητὴν ἢ δὲ τῆς Κασπίας, ἡ ἄφθονωτέρα τῆς ὁφθαλμοῦ μετὰ τὴν τῆς Νέας Ἰψῆς, συνελθούται μετὰ τῆς κατασκευῆς τοῦ χαβιαρίου καὶ τῆς ἐξαγωγῆς τοῦ ἰχθυελαίου. Γεωργία μόνον ἐν τοῖς νομοῖς Τσαργιέβ καὶ Κρασνογιάρ ὑπάρχει.

Ἡ πρωτ. Α. ἔσσις ἐν μέσῳ τῶν Στεππῶν, κείται ἐπὶ τῆς λοφώδους τοῦ Βόλγα νή-

σου Σαγιάτς, ἥτοι ἐπὶ τοῦ λόφου Κρέμλ' ἀποτελεῖται δὲ ἐκ τοῦ φρουρίου (Κρέμλ'), ἐκ τῆς περὶ αὐτὸ λευκῆς πόλεως (Βελ' γόροδ). καὶ ἐκ 16 προαστείων (Σλοδόδα) μετὰ ξυλινῶν οἰκίων. Ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς τῇ 1888 ἀνῆλθετο εἰς 70 554. Ἐξω τῶν πυλῶν αὐτῆς αἰκασιν Καλμουκοὶ καὶ Κιργισιοί. Ἐδρα ἐρθεδ-ζέου ἀρχιεπισκόπου, γρηγοριανοῦ ἀρχιεπισκόπου, καὶ τοῦ πνευματικοῦ ἀρχηγοῦ τῶν ὁπαδῶν τοῦ Λαμα' πρὸς δὲ πολιτικοῦ καὶ στρατιωτικοῦ διοικητοῦ, τοῦ ναυαρχοῦ τῆς Κασπίας, τοῦ διευθυντοῦ τῶν ἀλικίων κτλ. Οἱ ἐν αὐτῇ Ἀρμένιοι εἶναι μεταπράται, οἱ δὲ Τάταροι κτηνοτρόφοι καὶ ἔμποροι. Ἡ πόλις αὕτη εἶναι ὁ σημαντικώτερος τῶν ἐμπορικῶν λιμένων τῆς Κασπίας, ἔχει δὲ καὶ σπουδαίαν βιομηχανίαν. Ἡ ἀπὸ τοῦ 1613 εἰσυχθεῖσα ἐκεῖ ἀρτοποιεῖα παράγει ἐξαίρετους σταφυλάς, ἀποστελλομένας εἰς ἅπασαν τὴν Ῥωσίαν. — Τὸ Δ. ἦτο καὶ κατὰ τὰ μέσα ἔτι τοῦ 14ου αἰῶνος μεγάλη πόλις, ἀλλ' ἐκεῖσε περὶ τὰ 11 χμ. ἀνωτέρω καὶ ἐπὶ τῆς δευτ. ὁχθῆς τοῦ Βόλγα. [Π.Π.]

Ἀστραχανίνης καλοῦνται οἱ λευκοὶ κρύσταλλοι τοῦ βλ. οἰ. του (βλ. λέξ.). [Κ.Μ.]

Ἀστριακὸς πορφυρίτης (Ὀρυκτ.) βλ. Ὀρθοσχιστικός πορφυρίτης.

Ἀστρική ἡμέρα. βλ. Ἡμέρα.

Ἀστρική περιφορά. βλ. Πέριφορά.

Ἀστρικὸν ἔτος. βλ. Ἔτος.

Ἀστρικὸν ἡμερολόγιον. βλ. Ἀστρονομικὸν ἡμερολόγιον.

Ἀστρικὸς χρόνος. βλ. Χρονολογία.

Ἀστριοί (Feldspathe) καλεῖται ὁμᾶς δξυπυριτιακῶν ὀρυκτῶν, ἐμπεριεχόντων ὡς βασιεῖς ἄργιλον, κάλι, νάτριν, ἀσβεστον καὶ δὲ μὲν εἶναι ἄχροι καὶ διειδείς, ὅτε δὲ διαφώτιστοι ἢ ἀδιαφανεῖς καὶ φαιοί, σαρκώχοι κτλ. Ἡ σκληρότης τῶν εἶναι τοῦ βαθμοῦ. Καὶ ὅσοι μὲν κρυσταλλοῦνται κατὰ τὸ βασιρρομοῦ προκλινές σύστημα καλοῦνται ὀρθόσχιστα· ταῦτα δ' ἐμπεριέχουσι κάλι καὶ ἀποτελοῦσι ἐν εἶδος τὸ τὸν ὀρθόσχιστων (Orthoklas). Ὅσοι δὲ κρυσταλλοῦνται κατὰ τὸ βασιρρομοειδικὸν ἑτεροκλινές σύστημα καλοῦνται πλαγιόσχιστα (Plagioklas), ὡς ἐκ τοῦ εἶδους τοῦ σχισμοῦ τῶν υποδιαίρουμένα εἰς τρία εἶδη, ἥτοι τὸν μετὰ κροκίον ἢ ἐμπεριέχοντα κάλι, ὅπως καὶ τὸ ὀρθόσχιστον, τὸν λευκὸν ἢ ῥη (ἀλδίτην), ἐμπεριέχοντα νάτρον, καὶ τὸν ἀνορθόσχιστον ἐμπεριέχοντα ἄσβεστον. Παραμιξτεῖς ἰσόμορφοι τῶν τριῶν τούτων πλαγιόσχιστων εἶναι τὸ ὀλιγάσχιστον, ὁ ἀνδρυσίνης καὶ ὁ λαβροδίτης. (βλ. τὰς λέξεις). Ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον κατὰ τὴν διασταύρωσιν τῶν πρισματικῶν τοῦ Νίκωλ τὰ μὲν ὀρθόσχιστα δεικνύουσιν ἐν μόνον χρῶμα ἢ δύο, ὅπερ εἶναι ἀποτέλεσμα διδυμίας, τὰ δὲ πλαγιόσχιστα ται-

νίας παραλλήλους ἐγχρόους, προκιντούσας ὑπὸ πολυδύμου κρυσταλλινότητος. [Κ.Μ.]

Ἀστριολιθικά σφαίρα (Felditkugel γερμ.) σφαίροισις μαχαὶ συνήθεις ἐντὸς πιστολαμπῆς. [Κ.Μ.]

Ἀστριόλιθος βλ. Πετροχάλις.

Ἀστρογνωσία (Ἀστρ.), ὀνομάζεται ἡ γνώσις τοῦ ἐναστρου οὐρανοῦ τῶν ἀπλανῶν ἀστερῶν τῶν ὁρατῶν εἰς τὸν ὁπλον ὀφθαλμῶν, τῶν ἀστερισμῶν εἰς οὓς οὗτοι διαίρουνται, τῶν φάσεων αὐτῶν κτλ. [Δ.Κ.]

Ἀστροκάρυον τὸ κοινὸν (Βοτ.) (Astrocaryum vulgare Mart.). Εἶδος φοινίκης τῆς Γουινεας, παρέχον εὐχωρίστους ἵνας, ἔλαιον δ' οἱ καρποί. [Π.Π.]

Ἀστρολάδιον (Ἀστρ.), ὀνομάζεται τὸ ὑπὸ τοῦ ἱππαρχοῦ ἐφ' ὑπελλέν ὄργανον πρὸς εὐρεσιν τοῦ μήκους καὶ πλατους τῶν ἀστερῶν (βλ. Κριτικὴ σφαίρα). Κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους ὠνομάζετο Ἀ. καὶ ὄργανον ἀπλὸν ἐν χρήσει ἄλλοτε παρὰ τοῖς ναυτικαῖς πρὸς εὐρίσιν τοῦ ὑπὲρ τὴν ὄριζοντα ὕψους τῶν ἀστερῶν. Συνίστατο δ' αὐτὸ ἐκ κύκλου διηρημένου φέροντος διοπτραν δια τοῦ ὁποίου ἐγίνετο ἡ σκόπευσις. Τὸ ὄργανον ἐξηρτάτο καθέτως ἀπὸ δακτυλίου. [Δ.Κ.]

Ἀστρολογία ὀνομάζεται ἡ ψευδὴς ἐπιστήμη, ὅς ἦς ἐκ τῆς θέσεως τῶν ἀστερῶν ζητεῖται ἡ προγνώσις τῶν συμπερσόντων, εἴτε ταῦτα εἶναι γενικά ἢ ἰνὰ φαινόμενα (καιρῶν), εἴτε ἡ μελλούσα τύχη ἀνθρώπων. Πρῶτη ἀφορμὴ τῆς Ἀ. φαίνεται ὅτι ὑπῆρξεν ἡ λατρεία τῶν ἀστερῶν, κοίτις δ' αὐτῆς ἡ Μεσοποταμία. Εἰς τοὺς Ἕλληνας μεταδεῖθη κατὰ τοὺς μετὰ τὴν Μεγαν' Ἀλεξάνδρον χρόνον, χωρὶς ὁμῶς νὰ λαβῇ ἐπ' αὐτῶν μεγάλην ἐπιρροήν. Ὑπῆρξε δὲ καὶ συγγράμμα ἀστρολογικὸν τοῦ μεγάλου ἀστρονόμου Κλαυδίου Πτολεμαίου τοῦ ὁποίου ὁμῶς ἡ γνησιότης ὑπὸ τινῶν ἀμφιβέλλεται. Εἰς τὴν Ῥώμην ὁμῶς μεθ' ὅλους τοὺς διωγμούς εὐρίν ἡ Ἀ. γόνιμον ἔθαρος. Οἱ πατέρες τῆς ἐκκλησίας κατέκριναν καὶ κατεδίκασαν τὴν Ἀ. καὶ ὁ χριστιανισμὸς θεωρεῖ τὴν εἰς αὐτὴν πίστιν ἀμαρτημα. Οἱ Ἀραβιοὶ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι Καθβαλισταὶ ἀνέπτυξαν καὶ ἐτελείοποιον τὴν Ἀ., ἐξ αὐτῶν δὲ μετεδὲθη κατὰ τὴν μεσαιῶνα εἰς τὴν Δύσιν, ἐνθα διετηρήθη μέχρις αὐτοῦ τοῦ 17ου αἰῶνος. Μετὰ τὴν ἀνάπτυξιν ὁμῶς τῆς ἀστρονομίας ἡ Ἀ. βαρυνθὲν ἐμαράνθη, νῦν δ' ἴσως σκίονται ἐπὶ λειψῶνα αὐτῆς μόνον παρὰ λαοὺς ἀπολίτευτους. Διὰ τὰς ἀστρολογικὰς εἰσοτολογίας διηρείτο ἡ ἐκλειπτικὴ καὶ διὰ τῶν διαίρεσεων ταύτης ὁ οὐρανὸς εἰς 12 οἴκους (τῆς ζωῆς, τῆς εὐτυχίας κτλ.). Ἡ τάξις τούτων ὠρίζετο ἐκ τῆς θέσεως τῶν διαίρεσεων σχετικῶς πρὸς τὴν ὄριζοντα, ἀρχῆς τῆς μετρήσεως γινομένης ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ σημείου τῆς ἐκλειπτικῆς. Ὁ πρῶτος οἶ-

κος ἦτο δὲ τῆς ζωῆς, ἕτερος ἦτο δὲ τοῦ πλοῦ-
του κτλ.). Κυρίως ἐξετάζεται ἡ θέσις τῶν 7
πλανητῶν τοῦ ἡλίου, τῆς σελήνης καὶ τῶν 5
πλανητῶν, Ἑρμοῦ, Ἀφροδίτης, Ἀρεως, Διὸς
καὶ Κρόνου ἐν τοῖς διαφόροις οἰκοῖς καὶ αἱ
συγκυρήσεις τῶν πλανητῶν. Εἰς ἕκαστον
τῶν ἀπεδίδοντο ὠρίσμεναι ἰδιότητες. Τὴν
διαγραμμα τῶν οἰκῶν, τῆς ἐν αὐτοῖς θέσεως
τῶν πλανητῶν καὶ τῶν συγκυρήσεων τούτων
ἀποτελεῖ τὸ καλούμενον ὠροσκόπιον. Διὰ τὰς
αστρολογικὰς ἐργασίας ἀπηρτοῦτο λεπτομερεῖς
αστρονομικαὶ γνώσεις καὶ ἡ ἀνάγκη τούτων
δι' ἐκείνας ὠφέλησε κατὰ τὴν ἀκμὴν τῆς Ἀ.
ἐμμέτρως τὴν αστρονομίαν. [Δ.Κ.]

Ἀστρολόγος (Astrallampe), λύ-
χνος μετὰ κοίτης θυραλλίδος καὶ στεφανοει-
δοῦς ὑποδοχῆς τοῦ ελαίου κληθεὶς οὕτω διὰ
τὸ ἀμπερὶν αὐτοῦ φῶς ὑπεσχελισθῆναι νῦν ὑπὸ
ἄλλων καλῶτερον. [Ο.Α.Ρ.]

Ἀστρομετεωρολογία (Ἀστρ.),
ὀνομαζεται ἡ ψευδὴς ἢ ἐσφαλμένη ἐπιστήμη
τῆς προγνώσεως τοῦ καιροῦ ἐκ τῆς θέσεως τῶν
ἀστέρων. Ἡ πρώτη ἀρχὴ τῆς Ἀ. συνδίστατο
πιθανῶς μετὰ τῆς αστρολογίας. Ἐν τοῖς ἀρ-
χαίοις παρατήρημασι συνδέονται μετεωρο-
λογικὰ φαινόμενα μετὰ τῶν φάσεων τῶν
ἀπλανῶν, πιθανῶς ὅμως τούτο νὰ πρὶν-
ῆται ἐκ τῆς σχέσεως τῶν φάσεων αὐτῶν μετὰ
τῶν ὠρίων τοῦ ἔτους. Ὅπως δὲ ποτε εἶτι καὶ
νῦν πολλοὶ ἐσφαλμένως πιστεύουσι, ὅτι ὁ και-
ρὸς ἐξαρτᾶται ἐκ τῶν φάσεων τῆς σελήνης.
Κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους κατέστη ὅμως
πρὸς τὴν αστρολογίαν ἐξηστὴν μὴπως ὑπάρχει
σχέσις τις τῶν καθόλου μετεωρολογικῶν φαι-
νομένων τῆς γῆς μετὰ τῶν κηλίδων τοῦ ἡλίου,
ἀλλὰ τοιοῦτό τι δὲν ἐβεβαιώθη. [Δ.Κ.]

Ἀστρονομία εἶναι ἡ ἐπιστήμη ἡ ἀσχο-
λουμένη περὶ τοὺς ἀστέρας, ἐξετάζουσα, τὴν
κίνησιν, τὸ μέγεθος καὶ τὴν φυσικὴν κατὰστα-
σιν αὐτῶν. Ἡ Ἀ. διαιρεῖται κατὰ διαφόρους
τρόπους· εἰς εἶναι ἡ διαιρέσις εἰς σφαιρι-
κὴν Ἀ. καὶ εἰς θεωρητικὴν, ὑποδιαί-
ρουμένην εἰς θεωρητικὴν Ἀ. καὶ εἰς οὐ-
ράνιον μηχανικὴν Ἀ. Ἡ σφαιρικὴ Ἀ.
ἐξετάζει τὰ τῆς θέσεως τῶν ἀστέρων ἐπὶ τῆς
οὐράνιας σφαίρας. Ἡ θεωρικὴ ἐξετάζει τὴν
κίνησιν τῶν πλανητῶν καὶ κομητῶν περὶ τὸν
ἥλιον, λαμβανομένης ὑπ' ὅψιν μόνως τῆς ἀμοι-
βαίτης ἑλξείως ἑκάστου αὐτῶν καθ' ἑαυτὴν μετὰ
τοῦ ἡλίου. Ἡ οὐράνιος μηχανικὴ ἐξετάζει τὰ
μηχανικὰ ἀποτελέσματα τῆς ἑλξείως πάντων
τῶν σωμάτων τοῦ πλανητικοῦ συστήματος, εἴτε
ἐν τῇ σμικροτάτῃ αὐτῶν σχεσεὶ πρὸς ἄλληλα
(κίνησις μετὰ διατάρξεσιν), εἴτε καὶ καθ' ἑαυτὰ
θεωρουμένην (σχῆμα αὐτῶν καὶ φαινόμενα τῆς
βαρυτήτος ἐπ' αὐτῶν). Ἐν τῇ οὐράνιᾳ μηχαν-
ικῇ περιλαμβάνεται καὶ τὸ πρὸβλημα τοῦ
προσδιορισμοῦ τῆς μάξης τῶν σωμάτων τοῦ
πλανητικοῦ συστήματος (βλ. Πλανήται). Ἡ

θεωρία τῶν ὀργάνων ἀποτελεῖ ἰδίαν διαίρεσιν
τὴν πρᾶκτικὴν Ἀ., ἥτις ὅμως ὑπὸ τινῶν
ἐνοῦται μετὰ τῆς σφαιρικῆς Ἀ. Εἰς τὰς διαι-
ρέσεις ταύτας προστιθεταὶ κατὰ τοὺς νεωτά-
τους χρόνους καὶ ἡ φυσικὴ Ἀ., ἡ Ἀσ-
τροφυσικὴ (βλ. λ.), ἥτις ἀποτελεῖ αὐτοτε-
λὴ κλάδον καὶ ἐξετάζει τὰ τῆς φυσικῆς κατα-
στάσεως καὶ χημικῆς συστάσεως τῶν ἀστέρων.
Ἡ ἐντύπωσις ἡ προξενουμένη ἐκ τῆς θέας τοῦ
οὐρανοῦ, ἡ ἐξάρτησις τοῦ βίου ἐκ φαινομένων
αστρονομικῶν, τῆς ἐνάλιας τοῦ φωτός τῆς
ἡμέρας καὶ τοῦ σκότους τῆς νυκτός καὶ τῶν
ὠρίων τοῦ ἔτους, αἱ φάσεις τῆς σελήνης καὶ ἡ
ἀνάγκη τῆς μετρήσεως τοῦ χρόνου ἠνάγκασαν
καὶ τοὺς μᾶλλον ἀγροικοὺς λαοὺς ν' ἀποκτή-
σωσι γνώσεις τινὰς τῶν κυριωτέρων αστρονο-
μικῶν φαινομένων. Δὲν δυνάμεθα λοιπὸν νὰ
ζητήσωμεν τις ἡ κοίτης τῆς Ἀ. Διαφορὰ μεταξὺ
τῶν διαφόρων ἀρχαίων λαῶν ὑπάρχει ἐν τῇ
βαθμῇ τῆς ὑπ' αὐτῶν καλλιέργειας τῶν αστρο-
νομικῶν γνώσεων. Οἱ Σῖναι εἶναι οἱ πρῶτοι
ἀναγραφέντες αστρονομικὰ φαινόμενα. Ἀρχαι-
οτατὴ παλαιὰ εἶναι ἡ ἀναγραφὴ ἐκλείψεως τοῦ
ἡλίου ὑπὸ τῶν Σινῶν, συμβαθεῖς τῇ 2697 π. Χ.
Ἡ τῆς τακτικῆς ἀναγραφῆς τῶν ἐκλείψεων
ὑπὸ τῶν Ἀσσυρίων ἀνεκαλύφθη ὑπ' αὐτῶν ὁ
κύκλος τοῦ Σαρου, διὰ τοῦ ὅποιου εἶναι
δυνατὴ ἡ πρὶν-γνῶσις τοῦ φαινομένου αὐτοῦ. Τοῦ
κύκλου αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἔχων
γνῶσιν ὁ Θαλής, πρὸειπε τὴν ἐκλείψιν τοῦ
ἡλίου τὴν συμβαθεῖν τὴν Μάιον τοῦ 585 π. Χ.
κατὰ τὴν μεταξὺ Κύρου καὶ Κροίσου πόλεμον.
Ἀλλ' αἱ αστρονομικαὶ γνώσεις τῶν παναρ-
χαίων λαῶν ἦσαν ἐμπειρικαὶ τινες· εἰς ἐπιστή-
μην διεμορφώθη ἡ Ἀ. ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, ν.
εἶναι δ' ἀσκήσαντων ἐν ἑλαδὶ ἄλλοθεν πρῶ-
τας τινὰς γνῶσεις. Ἐν τῇ διεμορφώσει ταύτῃ
συνεινεύετο κατ' ἀρχὰς ἡ Ἀ. ἐν ταῖς φιλο-
σοφικαῖς ἐρευναῖς περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ κόσμου.
Συγχρόνως ὅμως ὁ Κλεόστρατος, ὁ
Μέτων καὶ ἄλλοι ἐξήταζον ἀπ' εὐθείας τὰ
φαινόμενα τοῦ οὐρανοῦ ἀσχετῶς πρὸς φι-
λοσοφικὰς θεωρίας. Ἡδεῖως πορίσματα τῶν
τοιοῦτων ἐρευνῶν, συνδυαζομένων μετὰ τῆς
προσπαθείας πρὸς λογικὴν ἐξηγήσιν τῶν φαι-
νομένων, ἦσαν ἡ ἀναγκάλυψις τοῦ σφαιρικοῦ
σχήματος τῆς γῆς, ἡ ἐρῶν ἐξηγήσεως τῶν ἐκλεί-
ψεων, ἡ ἀναγκάλυψις τοῦ κύκλου τοῦ Μέτων-
ος, ἡ πρόδοσις τοῦ καταστερισμοῦ τοῦ οὐρα-
νοῦ (βλ. Ἀστερισμοί) καὶ ἄλλα. Ὁ Εὐδόξος
ἐπεχείρησε νὰ ἐξηγήσῃ τὴν κίνη-
σιν τῶν πλανητῶν διὰ τοῦ συνδυασμοῦ στρο-
φομένων σφαιρῶν, κατὰ δὲ τὴν μαρτυρίαν τοῦ
Ἀριστοτέλους ἐν τοῖς περὶ οὐρανοῦ οἱ γεωμέ-
τραι εὗρον τὴν περιμετρον τῆς γῆς σταδίων
400 χιλ. δὲν λέγει ὅμως τὸ πῶς. Ἐν τῇ Τι-
μαίῳ τοῦ Πλάτωνος βλέπομεν πλήρως κοσμι-
κὸν σύστημα. Πᾶσις ὅμως τῆς κατόπιν αὐτο-
τελοῦς ἀπὸ τῆς φιλοσοφίας ἀναπτύξεως τῆς
Ἀ. ἦσαν αἱ περὶ τοῦ κόσμου ἀρχαὶ τοῦ Ἀρι-
στοτέλους.

στο τέλει. Κατ' αὐτὸν ἡ κίνησις τῶν οὐρανίων σωμάτων εἶναι κυκλική καὶ ἰσοταχής. Ἐὰν λοιπὸν κινήσεις τις ὅπως ἡ φαινόμενη κίνησις τῶν πλανητῶν ἐπὶ τῆς οὐρανίας σφαίρας δὲν φαίνεται τοιαυτή, συνεπεὶ τῆς ἀρχῆς ταύτης ὅσον νὰ συνίσταται ἐκ κυκλικῶν καὶ ἰσοταχῶν κινήσεων. Ἀλλὰ καὶ τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης ἡ φαινόμενη κίνησις ἐπὶ τῆς οὐρανίας σφαίρας καίπερ κυκλική, ἀκριβεστερον ἐξεταζομένη δὲν εἶναι ἰσοταχής· καὶ διὰ ταύτας λοιπὸν ἔπρεπε νὰ εὐρεθῶσιν ἐξηγήσεις στρεβλόμεναι ἐπὶ ἰσοταχῶν κυκλικῶν κινήσεων. Ἡ προσπάθεια τῆς ἐξηγήσεως τῶν φαινόμενων κινήσεων εἰς τὸν οὐρανὸν διὰ τοῦ συνδυασμοῦ κυκλικῶν ἰσοταχῶν κινήσεων, διετηρήθη μέχρι τῆς ἐποχῆς τοῦ Κεπλέρου.

Κύριον κέντρον τῆς ἐν τῇ ὑστερᾷ ἀρχαιοτάτῃ ἀκμῆς τῆς Ἀ. ἦτο ἡ Ἀλεξανδρεῖα ἐπὶ 700 περίπου ἔτη, μέχρι τῆς πληροῦς παρακμῆς τῶν μαθηματικῶν ἐπιστημῶν περὶ τὸ 400 μ. Χ. Τα μετὰ τῶν παρατηρήσεων, τὰ ἑποῖα πρότερον περιωρίζοντο εἰς τὴν ἁμέσον ἄποψιν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τὸν γινώσκοντα, συνεπληρώθησαν κἄπως διὰ τῆς προσθήκης τοῦ ἀστερολόγιου (βλ. λ.) καὶ ἄλλων τινῶν μέσων. Ἐτέρωθεν ἡ ἀναπτυξίς τῶν μαθηματικῶν συνετέλει εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν τελειοποίησιν τῆς Ἀ. Ἀρχαιοτάται παρατηρήσεις τοῦ προσδιορισμοῦ θέσεως ἀστέρων σχετικῶς πρὸς τὰ ἱσημερινὰ σημεῖα εἶναι αἱ γινόμεναι ὑπὸ τοῦ Τιμάρχειος καὶ τοῦ Ἀριστάρχου (300 π. Χ.), αἵτινες κατόπιν ἐχορηγέμευαν εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Ἰππάρχου ἀνακάλυψιν τῆς μεταπτώσεως. Πλὴν ἀποσπασματικῶν τινῶν τοῦ Εὐδόξου τὰ ἀρχαιοτάτα σωζόμενα ἀστρονομικὰ συγγράμματα εἶναι τὰ τοῦ Διόλου (330 π. Χ.) περὶ σφαίρας καὶ περὶ ἀνατολῆς καὶ δυσσεως τῶν ἀστέρων, ὀλίγον τι κατόπιν δὲ τὸ μόνον σωζόμενον συγγράμμα τοῦ Ἀριστάρχου περὶ ἀποστημάτων καὶ μεγέθων τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης. Ὁ αὐτὸς ἐξημέγε καὶ τὴν ὁρθήν, ἀλλὰ πρότερον διὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ δοξασίαν, ὅτι ἡ γῆ κινεῖται περὶ τὸν ἥλιον μένοντα ἀκίνητον. Ἡ δοξασία αὕτη διαφέρει τῆς τῶν Πυθαγορείων (βλ. Φιλόλαος). Κατ' αὐτοὺς ἐν τῷ κέντρῳ τοῦ κόσμου εἶναι ἀκίνητος ἡ ἔστια, περὶ αὐτὴν δὲ κινεῖται ὁ ἥλιος, ἡ σελήνη, οἱ 5 πλανῆται οἱ γνωστοὶ εἰς τοὺς ἀρχαίους (Ἑρμῆς, Ἀφροδίτη, Ἀρης, Ζεὺς, Κρόνος), ἡ γῆ καὶ ἡ Ἀντίχθιον. Ἡ Ἀντίχθιον ἀποκορυπτεῖ ἀπὸ τῆς γῆς τὴν ἔστιαν, τὴν δὲ φῶς τοῦ ἡλίου εἶναι ἀνταύγεια ταύτης. Τῆς αὐτῆς ἐποχῆς (περὶ τὰ 270 π. Χ.) εἶναι καὶ τὰ Ἄρατου (βλ. λ.) Φαινόμενα καὶ Διοσημείαι, τὸ ὑπὲρ πάν ἄλλο σύγγραμμα ἐν τῇ μετὰ ταῦτα ἀρχαιοτάτῃ χρησιμεύσαν διὰ τὴν ἀστερογνωσίαν (βλ. λ., ὡς καὶ Ἀστερισμοί). Ὀλίγον τι κατόπιν (240 π. Χ.) ἔχομεν τὴν πρώτην μέτρησιν τῆς γῆς, τὴν γινώσκον καὸ' ὅλας αὐτῆς τὰς λεπτομερείας, τὴν ὑπὸ τοῦ Ἐρατοσθένους γε-

νομένην διὰ τοῦ ὁρθοῦ συνδυασμοῦ ἀστρονομικῶν παρατηρήσεων καὶ γεωμετρικῶν μετρήσεων (βλ. Γεωμετρίαι. Ἐκτὸς τὸν ὁ π. λ. αἰῶνα ἤρχαται ὁ μέγιστος ἀστρονόμος τῆς ἀρχαιότητος Ἰππάρχος ἐκ Βιθυνίας. Αὐτοῦ ὡς ἐνδόξον ἀστέραν-τὸν συγγράμμα σωζεται σχετικὸν πρὸς τὰ Φαινόμενα τοῦ Ἄρατου, ὃ ὅπως νῦν ἤμελομεν εἰπεῖν, διδασκαλίστα περὶ τοῦ Ἄρατου. Τα εἶργα τοῦ Ἰππάρχου τὰ σχετικὰ πρὸς τὰς μεγάλας αὐτοῦ ἀνακαλύψεις καὶ ἀστρονομικὰς ἐργασίας δὲν σωζονται. Τα περὶ αὐτῶν ἀνευρίσκομεν ἐν διαφορῶσι μαρτυρικῇ ἰδίῳ τοῦ Πτολεμαίου, ὅστις ἀποκαλεῖ τὸν Ἰππάρχον ἀψευδέστατον. Πρωτος ὁ Ἰππάρχος ἔκαμε κατάλογον ἀπλανῶν ἀστέρων (βλ. λ.) ἀνεκάλυψε τὴν Μετάπτωσιν (βλ. λ.), τὴν ἀνισότητά τῶν νοητήμερων (βλ. Ἡμερᾶς) προσδιώρισε τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους καὶ εὗρε τὴν ἀνισότητά τῆς διαρκείας τῶν ὥρων αὐτοῦ, εἰ δὲ καὶ πολλὰ ἄλλα. Πρὸς ἐξηγήσιν τῆς ἀνισότητος τῶν ὥρων τοῦ ἔτους ἐδέχθη ὁ Ἰππάρχος ὅτι ἡ γῆ δὲν εὐρίσκεται εἰς τὸ κέντρον τῆς ἰσοταχῆς ὑπὸ τοῦ ἡλίου διατρεχομένης κυκλικῆς τροχῆς αὐτοῦ. Οὕτως ἐγένετο ἐν βῆλᾳ πρὸς ἐγκατάλειψιν τῆς ἐν τῷ κέντρῳ τοῦ κόσμου θέσεως τῆς γῆς. Τέλους ὁ ἑτέρος μέγας ἀστρονόμος τῆς ἀρχαιότητος Κλαύδιος Πτολεμαῖος συνεπλήρωσε καὸ' ὅλας αὐτοῦ τὰς λεπτομερείας τὸ κοσμικὸν σύστημα τῆς ἀρχαιότητος, τὸ ὅποιον εἰς τοὺς μετέπειτα χρόνους φερεῖ τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Τα μετὰ τὸν Πτολεμαῖον συγγράμματα τῆς ἑλληνικῆς Ἀ. εἶναι σκόλια εἰς τὴν μαθηματικὴν συντάξιν καὶ περιλήψεις. Οἱ Ρωμαῖοι οὐδόλως συνετέλεσαν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς Ἀ., ἤρχοντο δὲ μόνον εἰς γνώσεις τινὰς ἀστερογνωστικὰς. Μόνον δὲ σπουδαῖον περιστάμα τῶν ἀστρονομικῶν γνώσεων παρ' αὐτοῖς εἶναι τὸ ἱουλιανὸν ἡμερολόγιον, τὸ ρυθμισθὲν ὑπὸ τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος τῇ βεβηθείᾳ τοῦ ἀστρονόμου Σωσιγένης καὶ τὸ ὅποιον ἐθεστέρεται εἰς τὰς ἀριστίας τοῦ ρωμαϊκοῦ ἡμερολογίου. Οἱ Ἀραβες ἤρχισαν νὰ καλλιεργῶσι τὴν Ἀ. κατὰ τὸν 9ον αἰῶνα, εἶναι δ' οἱ πρῶτοι ἰδρύσαντες ἀστεροσκοπεῖα. Ἡ καλλιέργεια αὕτη μετεβλήθη ὑπ' αὐτῶν καὶ εἰς ἄλλους μωαμεθανικοὺς λαοὺς, Πέρτας, Μαυρητανούς καὶ Μογγόλους καὶ ἐξηκολούθησε μέχρι τοῦ 15ου αἰῶνος. Νέον τι δὲν προσέθεσαν οἱ Ἀραβες εἰς τὴν Ἀ., συνετέλεσαν ὅμως πολὺ εἰς τὴν καθόλου πρόοδον αὐτῆς δι' ἐντελεστέριον παρατηρήσεων καὶ τοῦ ὑπολογισμοῦ νέων καὶ ἀκριβεστερίων ἀστρονομικῶν πινάκων. Οἱ ἐργασθέντες εἰς τὴν καταρτίσιν τῶν ἀφρονιστικῶν πινάκων (βλ. λ.) ἔσαν κυρίως ἀστρονόμοι Μαυρητάνοι καὶ Ἰουδαῖοι. Ἀνυπολογιστοῦ σημασίας διὰ τὴν πρόοδον τῆς Ἀ. ἐν τοῖς μετέπειτα χρόνοις ὑπῆρξεν ἡ περὶ τὸ 1200 γνωστὴ πρῶτος τῶν κλουβίων ἀρabicῶν, πράγματι ἰνδικῶν ἀριθμητικῶν χαρακτήρων, ἃν ἔκαμεν ὁ Ἑλληγ Μάξιμος ὁ Πλανούδης

Ἄνευ αὐτῶν καὶ τῆς κατὰ τὸν 17ον αἰῶνα ἀνακαλύψεως τῶν λογαριθμῶν ὑπὸ τοῦ Ναπιέρου θὰ ἦτο ἀδύνατος ἡ διεξέλιξις τῶν ἀστρονομικῶν λογισμῶν μετὰ λεπτότητος ἀναλόγου πρὸς τὴν ἀκρίβειαν τῶν νεωτέρων θεωριῶν καὶ παρατηρήσεων.

Ἡ Ἀ. ἐγένετο γνωστὴ εἰς τὴν Δύσιν κατὰ τὸν 17ον αἰῶνα διὰ τῶν Ἀράδων, ἡ μᾶλλον Μαουσταγῶν ἀστρονόμων τῆς Ἰσπανίας· ἡ κυρία ὁμῶς ἐκ νέου ἀνάπτυξις καὶ τῆς ἐπιστήμης ταύτης ἤρχισε μετὰ τῆς ἀναγεννήσεως τῶν γραμμάτων κατὰ τὸν 18ον αἰῶνα. Ἐνεκα τῆς τελειοποιήσεως τῶν παρατηρήσεων ἐγένετο ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐπαισθητὴ ἡ ἀτέλεια τοῦ Πτολεμαϊκοῦ συστήματος· ἡ ἐξήγησις τῶν ἑλλειπτικῶν κινήσεων τῶν πλανητῶν περὶ τὸν ἥλιον διὰ τοῦ συνδυασμοῦ κυκλικῶν κινήσεων καθίστατο ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἀνεπαρκής, καθόσον αἱ παρατηρήσεις ἐγένοντο τελειότεραι. Τὸ σύστημα τοῦ Κοपर्νίκου ἦτο λογικὴ ἐκτύλιξις τῆς περὶ τὸν ἥλιον θεωρίας τοῦ Κοπερνικεῖου συστήματος (1543) τοῦ σφαιρόντος νέου ἐποχῆν διὰ τὴν ἐπιστήμην. Δὲν ἤρξαντο αἱ δυσχερεῖαι ἐκ τῆς ἑλλειπτικῆς κινήσεως τῶν πλανητῶν, ἡ δὲ παραδοχὴ αὐτοῦ ἦρεν ἄτελως μόνον τὸν ἐπικύκλον τὸν ἀπεικονίζοντα τὴν κίνησιν τῆς γῆς. ἥπλ ποιεῖ ὁμῶς τὸν ὅλον μηχανισμόν πρὸς ἐξήγησιν τῶν φαινόμενων κινήσεων τῶν πλανητῶν. Τοὺς νόμους τῆς κινήσεως αὐτῶν περὶ τὸν ἥλιον ἀνεκάλυψε κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 17ου αἰῶνος ὁ Κέπλερος, χρησιμοποιοῦντας ἐν ταῖς ἐρεῦναις αὐτοῦ τὰς παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ Ἀρείου τοῦ μεγάλου Δανὸς παρατηρητοῦ Τύχωνος Βραχίου, ὅστις καὶ ἰδίῳ κοσμικῶν συστημάτων ἐφεῖρε, σκοποῦν νὰ συμβιβάζῃ τὸ Κοπερνικεῖον μετὰ τοῦ Πτολεμαϊκοῦ συστήματος. Ὁ ἄγων μεταξὺ τῶν δύο τούτων συστημάτων ἐλύθη ἑριστικῶς ὑπὲρ τοῦ Κοπερνικεῖου. Ἀνυπολογίστου ὠφελείας πρόξενος διὰ τὴν ἀκρίβειαν τῶν ἀστρονομικῶν παρατηρήσεων ἦτο ἡ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 18ου αἰῶνος ἐφευρέσεις τοῦ τηλεσκοπίου, ἡ τελειοποιήσις τῶν γωνιομετρικῶν ὁργάνων διὰ τῆς ἐφευρέσεως τοῦ Βερνιέρου καὶ ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ ἐκκεντροῦ εἰς τὰ ὥρολόγια κατὰ τὰ μέσα τοῦ αὐτοῦ αἰῶνος ὑπὸ τοῦ Κουζηνγισίου. Ἀνάλογος πρὸς τὰς ἀνάγκας ἦτο καὶ ἡ τελειοποίησις τοῦ λογικοῦ ὄργανου, τῶν μαθηματικῶν. Κατὰ τὸν αὐτὸν αἰῶνα ἀνεκάλυψεν ὁ Γαλιλαῖος τοὺς νόμους τῆς βαρύτητος τῆς γῆς, ἥτις εἶναι εἰδικὴ περίπτωσις τῆς παγκοσμίου βαρύτητος. Περὶ τὰ τέλη τοῦ αἰῶνος ὁ Νεύτων ἐξηγήσατο τὴν φυσικὴν αἰτίαν τῶν νόμων τοῦ Κέπλερος ἀνεκάλυψε τὸν νόμον τῆς παγκοσμίου βαρύτητος καὶ οὕτως ἐθεμελίωσε τὴν Ἀ. τὴν ἀστρολογικὴν περὶ τὰς κινήσεις, τὴν μάζαν καὶ τὸ σχῆμα τῶν σωματίων τοῦ πλανητικοῦ συστήματος (τὴν οὐράνιον μηχανικὴν) ἐπὶ βάσεως ἀπλῆς καὶ ἀκρά-

δάντου. Κατὰ τὸν 19ον αἰῶνα ἠδύνατο λίαν ὁ ἀριθμὸς τῶν Ἀστεροσκοπειῶν (βλ. λ.), τὰ ὅποια ἀπὸ τοῦ τελευταίου τριτοῦ τοῦ 18ου αἰῶνος εἰχον ἀρχίσαι νὰ ἰδρῶσι κυδερνήσεις. Προσέτι ἐγένοντο ἀποστολαὶ εἰς μακρυσεμένους χώρας πρὸς διαφόρους ἐπιστημονικοὺς σκοποὺς (μέτρησις τῶν μεσημέρινων, διαβάσεις τῆς Ἀφροδίτης). Προσέτι ἐξηκριβώθησαν ἐπαρκῶς τὰ τῆς θάλασσης τοῦ φωτός καὶ διὰ τῶν ἐργασίων καὶ ἀνακαλύψεων τοῦ Βραδλίου (ἀποπλανήσεις τοῦ φωτός, λίκνισις τοῦ ἄζονος τῆς γῆς) αἱ παρατηρήσεις τῆς θέσεως τῶν ἀστέρων ἀπέκτησαν μεγάλην ἀκρίβειαν. Ἡ τελειοποίησις τῶν ναυτικῶν χρονομετρῶν καὶ ὁ καταρτισμὸς ἐπαρκῶς ἀκρίβων πινάκων τῆς σελήνης μετὰ τὰ μέσα τοῦ αἰῶνος ἐδοκίμασαν μὲν τὴν ναυτιλίαν, λίκνισις τοῦ ἄζονος χρωματικῶν φακῶν ὑπὸ τοῦ Δολλόνδου παρεσχέ τὸ μέσον τῆς κατασκευῆς τελείων διὰθλαστικῶν τηλεσκοπίων, ἀναπτύχθηκε ὁμῶς κυρίως κατὰ τὸν 19ον αἰῶνα. Κατὰ τὰ τέλη τοῦ 19ου αἰῶνος ἐξετελέσθησαν διὰ καταπικρῶν τηλεσκοπίων ἰδίαις κατασκευαῖς ὑπὸ Ἰρσέλου τοῦ πρεσβυτέρου αἱ ἐργασίαι αὐτοῦ αἱ σχετικαὶ πρὸς τὸν κόσμον τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων, ἀνεκαλύφθησαν αἱ διπλοὶ ἀστέρες, ἡ καλυμμένη ἰδίᾳ κίνησις τῶν ἀπλανῶν καὶ τοῦ ἡλίου. Παρατηρήθησαν προσέτι πολλοὶ κομήται, οἵτινες ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ 18ου αἰῶνος ἐπαύσαν θεωροῦμενοι ὡς μετέωρα. Τῇ 3ῃ 1781 ἀνεκαλύφθη ὑπὸ τοῦ Ἰρσέλου ὁ πλανήτης Οὐρανός. Ὁ 19ος αἰὼν ἤρχισε μετὰ τῆς ἀνακαλύψεως τῶν Ἀστεροειδῶν (βλ. λ.) πλανητῶν. Κατὰ τὰ τέλη τοῦ 19ου καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 20ου αἰῶνος ἐγένοντο αἱ μεγάλαι ἐργασίαι ἐπὶ τῆς οὐράνιου μηχανικῆς τοῦ Λαπλασίου, Λαγκράντζου καὶ Γαῦσου, κατὰ 3ῃ τὸ 1846 ἀνεκαλύφθη ὑπὸ τοῦ Λεβερριέρου ἐκ τῆς κινήσεως τοῦ Οὐρανῶ ὁ Ποσειδών διὰ τοῦ ὑπολογισμοῦ. Τὰ σχετικὰ πρὸς τὸ λογιστικὸν μέρος καὶ τὸν καταρτισμὸν ἀστρονομικῶν πινάκων (βλ. λ.) ἀνέπτυξαν ὁ Ἑνικς, Χάνσενς, Δελωνάιος, Ἀδαμς, Νέοκομδος, Ὁπόλτσερος, Λεβερριέρς καὶ ἄλλοι. Ἰντέρωθεν Στρούδης ὁ πρεσβύτερος, ὁ Ἀργελάνδερς καὶ ὑπὲρ πάντας ὁ Βέσσελος ἐτελειοποίησαν τὰς παρατηρήσεις καὶ τὴν χρησιμοποίησιν αὐτῶν ὑπὸ διαφόρων ἐπέψεαι. Ὁ Γαῦσος, Βέσσελος, Αἴφς καὶ ἄλλοι ἐτελειοποίησαν τὰς γεωδαιτικὰς ἐργασίας, αἵτινες ἐδῶκαν ἀπορμήν καὶ εἰς ἀξιολόγους ἐρεῦνας περὶ τοῦ σχήματος καὶ τῆς κατασκευῆς τῆς γῆς. Τὰ ὄργανα ἐτελειοποιήθησαν ὑπὸ ὅσας τὰς ἐπέψεις πολὺ, ἰδίως ἡ κατασκευὴ διὰθλαστικῶν τηλεσκοπίων, ὥστε κατασκευάσθησαν τοιαῦτα τεράστια (τὸ τοῦ ἀστεροσκοπεῖου Λίχ ἔχει φακὸν διαμέτρου 0,98 τοῦ μέτρου). Διὰ τῶν μέσων αὐτῶν ἐγένοντο πολλοὶ ἐρευνᾶν περὶ τῆς φυσικῆς καταστάσεως τῶν οὐράνιων σωμάτων, ἰδίως ὑπὸ τοῦ Σκιαπαρέλλη κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετηρίδας.

Ἀλλὰ διὰ μένων τῶν ὀπτικῶν μέτρων, ὅσον ἐντελὴ καὶ ἂν εἶναι ταῦτα, ἡ ἐρευνα περὶ τῆς φυσικῆς καταστάσεως τῶν οὐρανίων σωμάτων ἡ ἴστο λίαν περιωρισμένη καὶ ἡ Ἄ. ἢ εἶχε μόνον κύριον πρόβλημα τὴν ἐξέτασιν τῶν κινήσεων αὐτῶν, ἰδίως δὲ τῶν σωμάτων τοῦ πλανητικοῦ συστήματος. Τοῦτο συνέβαινε μέχρι τοῦ 1800. Ἀλλ' ἡ ἀνακάλυψις τῆς σχηματικῆς ἀναλύσεως κατ' αὐτὸ τὸ ἔτος ὑπὲρ τοῦ Κιτχοφίου καὶ Βουνσένου, εἶτα δὲ καὶ ἡ ἐφαρμογὴ τῆς φωτογραφίας εἰς τὰς ἀστρονομικὰς παρατηρήσεις, παρέσχον τὰ μέσα πρὸς καταπληκτικὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἐξετάσεως τῆς φυσικῆς καταστάσεως καὶ χημικῆς συστάσεως τῶν οὐρανίων σωμάτων καὶ οὕτως ἐσχηματίσθη μέγας κλάδος τῆς Ἄ. ἰδίου, ἡ Ἀστροφυσικὴ (βλ. λ.). Ἐν ταύτῃ διακρίνονται ὁ Χουγίνος, ὁ Μίλλερς, ὁ Γιάνσενος, ὁ Φόγκελος, ὁ Ζοϊλνερς, Ἰδρύθησαν δ' ἐνιαχοῦ καὶ ἴδια ἀστεροσκοπεῖα διὰ τὰς παρατηρήσεις τὰς σχετικὰς πρὸς τὸν κλάδον αὐτόν. [Δ.Κ.]

Ἀστρονομικαὶ ἐφημερίδες (Ἄ σ τ ρ.) ὀνομάζονται πίνακες παρέχοντες τὴν θέσιν οὐρανίων σωμάτων, τοῦ ἡλίου, τῆς σελήνης, τῶν κυρίων πλανητῶν καὶ ἀπλανῶν ἀστερων, ἡ σημείων τῆς οὐρανίας σφαίρας ἀξιολόγων, ὡς π. χ. τοῦ ἑαρινοῦ σημείου δι' ὠρισμένον χρονικὸν διάστημα, συνήθως ἐν ἔτος, κατὰ διαλείμματα ἴσα, ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν, ἢ ἀνὰ δύο ἡμέρας κτλ. Τὰ διαλείμματα ὅσον νὰ ᾖναι τοσοῦτον μικρά, ὥστε νὰ ᾖναι δυνατόν ὁ ἀκριδὴς καὶ εὐχερὴς ὑπολογισμὸς τῆς θέσεως αὐτοῦ δι' οἷαν δὴποτε ἐποχὴν κειμένην ἐν τῷ ὅλῳ διαστήματι (τῷ ἔτει), διὰ τὸ ὅποιον παρέχεται ἡ ἐφημερίς. [Δ.Κ.]

Ἀστρονομικοὶ πίνακες (Ἄ σ τ ρ.) εἰδικώτερον πίνακες τοῦ ἡλίου, τῆς σελήνης, τοῦ Ἑρμοῦ κτλ., ὀνομάζονται πίνακες ὑπολογισμένοι ἐπὶ τῇ βάσει τῆς θεωρίας καὶ παρατηρήσεων παρέχοντες τὰ στοιχεῖα, ὅπως δι' αὐτῶν εὐρίσκειται δι' οἷαν δὴποτε ἐποχὴν ἡ θέσις τοῦ οὐρανοῦ σώματος διὰ τὸ ὅποιον ὑπελογίσθησαν. Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν τοιούτων πινάκων ὑπολογίζονται αἱ ἀστρονομικαὶ ἐφημερίδες (βλ. λ.). Ὑπάρχουσι καὶ πίνακες τῶν ἐκλείψεων, διὰ τῶν ὁποίων εἶναι δυνατόν νὰ ὑπολογισθῶσι πᾶσαι αἱ λεπτομέρειαι ὠρισμένης τινὸς ἐκλείψεως, γρήγοροι ἐπομένως καὶ διὰ τὴν χρονολογίαν (βλ. λ.). Αὗται ὅμως δυνατόν νὰ ὑπολογισθῶσι καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν πινάκων τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης. Οἱ ἀρχαιότατοι πίνακες εἶναι ἐν τῇ μαθηματικῇ συντάξει τοῦ Πτολεμαίου. [Δ.Κ.]

Ἀστρονομικὸν χάρτα (Ἄ σ τ ρ.) ὀνομάζονται αἱ ἐπίπεδοι παραστάσεις μερῶν τῆς οὐρανίας σφαίρας. Αἱ βάζεις ἐφ' ὧν στηρίζονται οἱ Ἀ. χ. εἶναι αἱ αὐταὶ καὶ αἱ τῶν γεωγραφικῶν πινάκων. [Δ.Κ.]

Ἀστρονομικὸν ἡμερολόγιον

(Ἄ σ τ ρ.) ἡ χρονολόγιον, ὀνομάζεται συλλογὴ ἀστρονομικῶν ἐφημερίδων (βλ. λ.) δι' ὠρισμένον τι ἔτος, προσεῖτι δὲ καὶ δεδομένων διὰ διαφορά ἀστρονομικὰ φαινόμενα, οἷον ἐκλείψεις κτλ. Γὰ διαφορά Ἄ. Ἡ. (Connaissance des Temps κτλ.) ἐκδίδονται ὑπὸ (ἰδιαιτέρων γραφείων) Bureau des Longitudes κτλ.) πρὸ τοῦ ἔτους διὰ τὸ ὅποιον ἰσχύουσι. Τὰ Ἄ. ἢ εἶναι ἀπαραίτητα εἰς τοὺς ἀστρονόμους, γεωτικούς καὶ γεωδίτας. [Δ.Κ.]

Ἀστροπύλη βλ. Ἀστυπάλαια.

Ἄστρος Πολύχνη τῆς ἐπαρχικῆς Κυνουρίας καὶ πρωτεύουσα χειμερινῇ τοῦ δήμου Θυρέας. Εἶνε ἐκτισμένη ἐπὶ τῶν μεσημβρινῶν κλιτύων ἀκρωτηρίου, ὅπερ σχηματίζει βουνὸς μεμονωμένος, περιβαλλόμενος ἀπὸ τῆς ξηρᾶς ὑπὸ μεγάλῃς καὶ εὐφόρου πεδιάδος, τῆς τοῦ Ἀστροῦ λεγομένης οὗτω δὲ φαινεται ὡς νήσος, προτονομαζομένη καὶ ὑπὸ τῶν ἐγγχωρίων «τὸ νησι». Ἀπεχεῖ τοῦ Ναυπλίου θμίλια. Ἡ πόλις αὕτη, νῦν ἀριθμοῦσα 1350 κατοικοῦς, ἐσχηματίσθη κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, πρῶτον ἐνταῦθα οἰκοδομήσαντος δυχρὸν οἶκον τοῦ Ζαφειροπούλου, εἶτα δὲ προτελλόντων πολλῶν ἐκ τοῦ χωρίου Ἁγίου Ἰωάννου. Ἐκτοτε δὲ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Ἀ. ἐλθεῖν ἱστορικὴν ὑπόθεσιν, καὶ κυρίως ἀπὸ τῆς συγκροτήσεως ἐνταῦθα τῇ 1823 τῆς Β' τῶν Ἑλλήνων Συνελεύσεως ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Πέτρου Μαυρομυχάλη. Σημειωτέον δὲ ὅτι τὸς τῶν συνεδριάσεων τῆς Συνελεύσεως ἦταν δύο χωρίδια πλησίον ἀλλήλων κείμενα, πρὸς Δ τοῦ Ἀστροῦ εἰς τὸ ἄκρον τῆς πεδιάδος, τὰ Αἰγανητικὰ Καλύβια καὶ τὰ Μεληγγιώτικα, εἰς τὰ ὅποια οἱ πληρεξούσιοι κατόκησαν κατὰ τὰς δύο αὐτῶν φατρίας ἐκ τούτου δὲ πολλὰ τῶν πράξεων τῆς Συνελεύσεως ἐκείνης φέρονται τόπον παρὰ τὴν χρονολογίαν οὕχ' ἐν Ἀστροί, ἀλλ' ἐν Καλύβις. Ἡ περὶ τὸ Ἄστρος ἐμώνυμος πεδιάς διαρρέετ' ἀπὸς Β ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ Τανάου ἐκβάλλοντος πρὸς Β τοῦ βουνοῦ τοῦ Ἀστροῦς. Ὡς ἐκ τῆς ἀλιτενούς δὲ αὐτῆς παραλίης τῆς πεδιάδος καὶ τῶν διαρρέοντων αὐτὴν ὑδάτων μέγα μέρος ταύτης εἶνε τελευατῆδες, πολλὰ γὰρ δὲ ἀναβλύζουσι καὶ ὑδάτα ὑφάλμυρα. Ἐκ τῶν αὐτῶν δ' ἐλὼν καὶ τ' κλίμα εἶνε νοσθεὲς Μετὰ τὴν ἔλευσιν τοῦ Ὀθωνος εἰς τὴν Ἑλλάδα ὁ Γερμανὸς μηχανικὸς Δ(ήλμαν μετὰ χειρὸς στρατιῶτας γερμανοὺς ὡς ἐργάτας ἀπεξήρανε μεγάλην ἔκτασιν τῆς πεδιάδος ταύτης, ἀνορύξας τάφρον μακράν.

Τὸ Ἄστρος καίτετι ἐν τῇ περιοχῇ τῆς ἀρχαίας Θυρεάτιδος, ἐν τῷ Θυρεάτῳ κάλπῳ, ἀλλὰ δὲν κατέχει τὴν θέσιν τῆς ἀρχαίας Θυρέας. Ἐπὶ τοῦ βουνοῦ τούτου σῶζονται ἔχνη κτιρίων ἀρχαιοτάτης πολυγωνικῆς οἰκοδομικῆς, προχέιρου δὲ κατασκευῆς, θεωρουμένου ὑπὸ τῶν ἀρχαιολογούντων ὅτι κατασκευασθῇ ὑπὸ τῶν Αἰ.

ἡγήτων, εἰς οὓς ἐβίβαν τὴν Θυρέαν πρὸς ἐνοί-
κῃσιν οἱ Λακεδαιμόνιοι, ἐκδιωγθέντας ἐκ τῆς
νῆσου τῶν ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων κατὰ τὸ α' ἔτος
τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, καὶ οἵτινες ἐ-
κείσιν παύσας ἐπὶ θαλάσῃ ὡς γράφει ὁ Θου-
κυδίδης (4.57), ὥσως ἔπως ἔχουν καὶ λιμένα
καθίστας τῆς ναυτίλλας, ἦν μετέρχοντο.
Ὡς πόλεις τὸ Ἄστρος δὲν μνημονεύεται ὑπὸ
τῶν ἀρχαίων κλασσικῶν συγγραφέων. Ὁ Πτο-
λεμαῖος μόνον ἀναφέρει μεταξὺ τῶν πόλεων
τῆς Ἀρκαδίας καὶ Ἄστρον, ὅπου ἀναμφιβόλως
εἶναι τὸ Ἄστρος. Ἀπὸ τῆς ε' μ.Χ. ἔκατον-
τῆς ἦν ἡκμασεν ὁ Πτολεμαῖος, τὸ δνομα τοῦ

ἐπεὶ τὸ "Ἀστρος, Ἄποδ' τῆς δ' μ.Χ. ἑκατοντ.
χρῶ' ἦν ἡκμασεν ὁ Πτολεμαῖος, τὸ ὄνομα τοῦ
Ἀστρου ἀναφαίνεται κατὰ τὴν 14ην. μνημο-
νεύμενον ὑπὸ τοῦ ἱστορικοῦ Φραντζῆ μετὰ τῶν
τῶν κτήσεων τοῦ Λέοντος Μεγίστου, περι-
εσθὲν εἰς τὴν κατοχὴν τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ Μα-
ρίας, ὡς προῖξ μετ' ἄλλων πόλεων τῆς Τσα-
κωνίας (Φραντζ., σ. 159). Ἐπίσης τὸ "Ἀστρος
ἀναγράφεται ἐν σημειώσει καταγραφῆς τῶν
κλήσεων τῆς Ἑνετίας ἐν Μορέᾳ τοῦ 1171.
καλούμενον Ἀστρον (Astro). Ἐν ἑγγράφῳ δὲ
ἱστορικῷ δημοσιευμένῳ ὑπὸ Κ. Σάλλα ἐκ τῶν
ἐνετικῶν ἀρχείων τοῦ ἔτους 1479 τὸ "Ἀστρος
ἀναγράφεται ὡς σούριον ὑπὸ τῷ ὀνόματι Stella
(ἰταλ. στί=ἄστρον). Ἐν γεωγραφικῇ δὲ πίνακι
τοῦ Μορέως τῷ ἀρχιεπιστῇ τῶν γυναιτῶν τοῦ
1518, ἐκθεσθὲν ὑπὸ τοῦ ἱαννῆλ Γκαστάλδου ση-
μειοῦται ἐσσηλυμένον παρὰ τὸ "Ἀστρος νησιὺς ὑπὸ
τῷ ὀνόματι Stella, ἐπ' τῆς ἑρμαῖ δὲ ἀπέναντι τὸ ὀ-
νομα τὸ "Ἀστρον (Toastrin). τοῦτο δ' ἐπανάλαμ-
βάνεται καὶ εἰς μεταγενεστέρους πίνakas τοῦ
Μορέως (ἡβελιον, Ρομ-λειστο- Φραντζῆς —
Ross Reisen im Pelopon.—Büchou, Re-
cherches histor. sur la principauté fran-
caise de Morée T. 1. — Handbuch für
Reisende in Griech. von J. Neigebaur
u F. Aldenhoven T. 2, σ. 19. — Σοδχ.
Μνημετὰ Ἐλ. ἱστ. τὸμ I ἐν ᾧ πίνax τῷ Μορέως
τοῦ I. Gastald καὶ τ. VI σ. 214). [Ἄντ. Μηλ.]

Ἀστροφυλλίτης εἶνε δρυκτὸν τοῦ βα-
φρομῆδου προκλινθεῖς συστ. συνιστάμενον ἐξ
δευτερίου (39, 19 %) δευτετανίου (7,96),
δεξιζίου καὶ δεξιθυλίου σιδήρου, μαγγανίου
νατρίου, κάλιος κτλ. [K.M.]

Ἀστρονομική (*Αστρ.) ονομάζεται ὁ μέγας κλάδος τῆς ἀστρονομίας, ὅστις ἀντιπύχθη ἰδίως ἀπὸ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς φασματικῆς ἀναλύσεως καὶ ἀσχολεῖται περὶ τὴν φυσικὴν κατάστασιν καὶ χημικὴν σύστασιν τῶν ἀστέρων. Κύρια μέσα τῆς Ἀ. εἶναι ἡ φασματικὴ ἀνάλυσις, τὰ τηλεσκόπια ὀπτικά καὶ φωτογραφικά, καὶ διὰ τὴν εὗρεσιν τῆς σχετικῆς λαμπρότητος τῶν ἀστέρων τὰ ἀπτροφωτόμετρα. Ἐνταυτοῦ ἰδρύθησαν ἀστεροσκοπεῖα (βλ. λ.) εἰδικὰ διὰ τὴν Ἀ. [Δ.Κ.]

Ἀστροφωτομετρία (Ἄστρο) ὀνομάζεται ὁ κλάδος τῆς ἀστρονομίας ὁ ἀσχολούμενος περὶ τὸν προσδιορισμὸν τῆς σχετικῆς

ἐντάξεως τοῦ φωτὸς τῶν ἀστέρων. Ἡ ἀρχαῖος
τῆς κατέταξε τοὺς ἀπλανεῖς τοὺς ἐρατοὺς εἰς
τὴν ἄσπλην δευτερευόντα εἰς τὴν τρίτην λαμπρό-
τητα. Ὁ αὐτὸς τρόπος κατατάξεως ἐφημερί-
σθη καὶ εἰς τοὺς τηλεσκοπικοὺς ἀστέρας ὡς
οἱ λαμπρότεροι ἀποτελεῖσαι τὴν 1ην τάξιν οἱ
δὲ ἀσθενέστατοι τὴν 16ην. Διὰ τῆς φωτογρα-
φίας ἀπεικονίσθησαν καὶ ἀστέρες θεωρούμενοι
ὡς 17ης τάξεως. Ἐγένετο καὶ λεπτομερεστέρα
κατάταξις διὰ τὰς πρώτας τάξεις, ἀλλὰ ἐν-
γένει ἡ δι' ἐκτιμήσεως κατάταξις δὲν στηρι-
ζεται ἀμέσως ἐπὶ φυσικῆς βάσεως. Πρὸς τὸν
σκοπὸν λοιπὸν τῆς συγκρίσεως τῶν ἀστέρων,
οὐχὶ κατ' ἐκτιμῆσιν ἀτομικὴν, ἐφευρέθησαν
διαφορεὰ α σ τ ρ ο φ ω τ ὅ μ ε τ ρ α, στηριζόμενα
ἐπὶ νόμων τῆς φυσικῆς. Ἐν τῶν ἐντελεστέ-
ρων εἶναι τὸ τοῦ Ζοιλιέρου, στηριζόμενον ἐπὶ
τῆς κατὰ γνωστὴν φυσικὸν νόμον ἐξασθενήσεως
τοῦ φωτὸς τεχνητῶν ἀστέρων διὰ πρίσματος
τοῦ Νικολίου, πρὸς τοὺς ὁποίους συγκρίνονται
οἱ πραγματικοὶ ἀστέρες. Ὁ Ζοιλιέρος εὗρεν
ὅτι τὸ φῶς τοῦ ἡλίου εἶναι 818 χιλ. φορές
ἐντονιότερον τοῦ τῆς πανσελήνου καὶ ὑπὲρ τὰ
130 δισεκατομύρια τοῦ φωτὸς τοῦ Κρόνου.
Κατὰ τὴν Ῥοζέξιον ἡ ἔντασις ἀστέρων τινος εἶ-
ναι τὰ 0,4 τῆς ἡμέσως ἀνωτέρας τάξεως. [Δ. Κ.]

Ἀστροφωτόμετρον. Βλ. Ἀστροφωτομετρία.

Ἄστρον (Γ' ε ω λ.) (massig γεμ.)
καλοῦνται τὰ πηρώματα, ἐν οἷς οὐδεμία παρα-
τρέχεται παράλληλος ἐπιστροφῆς τῆς ὕλης,
διατεταγμέναι κατὰ στρώματα. Ἐπίσης ἄ-
στρον καλοῦνται ἐκεῖνα τῶν ἡφαί-
στεϊων, ἅτινα ἀποτελοῦνται ἐξ ὕλης καί μόν-
ων τμήματος, ἀνεκλυθέντος ἡρώχως ἐκ τῶν
ἐγκύτων τῆς γῆς (ἴδ. Ἡφαίστιον). [K.M.]

***Ἀστρώτα** (Βοτ.) = Stellatae: οὐ-
σώτως ὠνευμάθη ὑπὸ τινὸν ἢ οὐχογένεια τῶν
Ἐρυνθοροδανωθῶν. [Θ.Χ.]

Ἄστυ (γαλ. cité, ἰταλ. città, ἀγγλ. city ἐκ τοῦ λατ. civitas). Συνώνυμον τοῦ πόλις. Κιδικώτερον δ' ἐν τισι μεγάλαις πόλεσι καλεῖται. Ἄ. τὸ παλαιότατον τῆς πόλεως κέντρον, ἐν ᾧ καὶ ἡ μητροπολιτικὴ ἐκκλησία, καὶ ἐξ οὗ καὶ μόνον ἐν ἀρχῇ ἀποτελεῖτο ἡ πόλις. Ἐν Παρισίῳς λ.χ. Ἄ. λέγεται τὸ ἐπὶ τῆς νηϊόδου τοῦ Σηκουάνα τμήμα, ἐν ᾧ σήμερον ὑπάρχουσι μόνον τὰ δικαστήρια, ἡ διεύθυνσις τῆς ἀστυνομίας καὶ ἡ τῶν νοσοκομείων. Ἐν Λονδίῳ δὲ Ἄ. καλεῖται τὸ κέντρον τῆς πόλεως, ἐν ᾧ ἐδρεύουσιν αἱ ἀρχαὶ καὶ ὑπάρχουσιν οἱ κυριώτατοι ἐμπορικὸι οἶκοι. [II.]

ἡ **Ἀστυάγης** βασιλεὺς τῶν Μήδων (503—559 π.Χ.), υἱὸς καὶ διαδόχος τοῦ Κροσίου. Ἐπὶ τοῦτου ὁ Κύρος ἀποστατήσας μετὰ τῶν τέως εἰς τοὺς Μήδους ὑποταγεμένων Περσῶν ἤλ' υβρίσας μὲν τοὺς Πέρσας, ὑπέταξε δὲ τοὺς Μήδους εἰς αὐτούς. Ὁ Ἀ., ἡττηθεὶς ὑπὸ τοῦ ἰδοῦτου τῆς περσικῆς μοναρχίας, καθορέθη μὲν

ὅπ' αὐτοῦ, ἀλλ' ἔτυχεν ἄλλως πράξεις μεταχειρίσεως, σταλαίς ὡς διοικητῆς εἰς τὴν Ὑρκανίαν. Ὁ Προδοτος παριστάνει τὸν Κύρον υἱὸν τῆς Μανθανῆς, τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἀ. καὶ διηγείται κατ' ἰδίον τρόπον τὰ τῆς παραδόξου αὐτοῦ σωτηρίας καὶ τὰς ἀφορμὰς τῆς ἐναντίου τοῦ πάππου ἀποστασίας. δι' ἧς κατέλυθη τὸ βασίλειον τῶν Μηδῶν. [Α.]

Ἀστυνᾶναξ γίδος τοῦ "Εκτορος καὶ τῆς Ἀνδρομάχης, ὑπὸ μὲν τοῦ πατρὸς Σακράνδριος, Ἀ. δ' ὑπὸ τοῦ λαοῦ κληθεὶς. Τοῦτον μετὰ τὴν ἄλυσιν τῆς Τροίας, κατὰ τοὺς κυκλικούς ποιητάς, ὁ Νεοπτόλεμος ἀρπάσας ἀπὸ τῶν κλέπων τῆς τίθης ἀπέκτεινε βίβλας ἀπὸ τοῦ πύργου. Κατ' ἄλλον δὲ μῦθον ὁ Ἀ. σὺν θεῖς μετώκισε μετ' Ἀσκανίου τοῦ Αἰνείου τοὺς ἐν Παλαισορκίῃ τῆς Ἰδῆς Τρώας εἰς τὴν πρόλιν Σαήβην. [Π.]

Ἀστυδάμας. 1) Ἀθηναῖος τραγωδογράφος, υἱὸς τοῦ τραγικοῦ ἐπίσης ποιητοῦ Μερσίου, αγωνισθεὶς τὸ πρῶτον τῷ 398 π. Χ. Ἦτο πολυγραφώτατος, διότι καιπερ 60 μόνον εἴη ἔχσας, ἐποίησε 240 τραγωδίας. Εὐδοκίμων δ', ὡς φαίνεται, ἐνίκησε δεκαπεντάκις, αὐτὸς δὲ πρῶτος ἡξιώθη τῆς τιμῆς νὰ στηθῇ ἡ εἰκὼν του ἐν τῷ θεάτρῳ. Ψηφισματι τοῦ δήμου, ὅτε ἐδίδαξε τὸν «Παρθενόπαλον» (372 π. Χ.). Μέρος τοῦ βάρου τοῦ ἀνδριάντος τοῦτο σφίγγεται μέχρις ἡμῶν. Λέγεται δ' ὅτι φίλαυτος ὢν, ἡξίωσεν αὐτὸς νὰ γράψῃ καὶ ἔγραψε τὸ ἐπιγράμμα τῆς εἰκόνης, ἐπερ θυμὸς ἢ βουλή δὲν ἐνέκρινεν. Ἐνεκα τούτου ἔστιν πτόν αὐτὸν οἱ κωμικοὶ ποιηταί, παρομιμῶδες δ' ἐγένετο ὁ ἐξῆς τοῦ Φιλήμονος στιχὸς: «Σαυτὴν ἐπαίνει, ὥσπερ Ἀπυδάμας, γυναῖκα.—2) Ὁμῶνυμος τοῦ ἀνωτέρω υἱὸς, ἐμοῖως τραγικός ποιητῆς, ὃν πολλοὶ συγγέουσι τῷ πατρὶ. Τῶν τραγωδιῶν ἀμφοτέρων ἐλίγιστα περιῆλθον εἰς ἡμᾶς λαῖψανα, δημοσιευθέντα τελευταῖον ἐν τῇ συλλογῇ τοῦ Nauck. [Π.]

Ἀστυδάτρος. ὁ ἐν τῇ διοικητικῇ ἀστυνομίᾳ Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς διατελὼν ἱατρός. Ἐδημιουργήθη δὲ ἡ θέσις τῶν Ἀ. ἐπ' ἐσχάτων διὰ τοῦ Ν. ΑΡΠΩ' τῆς 19 Ἀπριλίου 1884, δι' οὗ ὠρίσθη ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν εἰς τέσσαρας, ὧν εἰς ἐν Πειραιῇ, καὶ ἐδόθη αὐτοῖς βε' μίς καὶ μισθὸς ὑπουργικοῦ γραμματέως δευτέρας τάξεως. Ἀλλὰ διὰ τοῦ μεταγενεστέρου Ν. ΑΣΖ' 17 Ἰουλίου 1885 ἡλαττώθη ὁ μισθὸς αὐτῶν εἰς δρ. 150. Διορίζονται δὲ οἱ Ἀ. δυνάμει προσόντων καὶ καθήκον ἔχουσι νὰ βοηθῶσι διὰ τῶν ἱατρικῶν αὐτῶν γνώσεων τοὺς ἀστυνομικούς ὑπαλλήλους εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἑαυτῶν καθηκόντων. (Ἰδ. Δ. 15 Σεπτεμβρίου 1884). [Ἀγγ.]

Ἀστυκλινική, τὸ τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς προσάρτημα, ἐν ᾧ ἅπ' ἐνδὸς μὲν θεραπεύονται δωρεάν οἱ ἄποροι τῶν ἀσθενῶν, ἅπ' ἐτέρου δὲ ἀσχοῦνται πρακτικῶς εἰς τὴν ἑαυτῶν

ἐπιστήμην οἱ φοιτηταί τῆς Ἱατρικῆς. Τὸ προσωπικὸν τῆς Ἀ. ἀποτελεῖται ἐξ ἐνὸς διευθυντοῦ, λαμβανομένου ἐκ τῶν τακτικῶν καθηγητῶν τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς, ἐξ ἐνὸς ὑπαδευθηντοῦ ἐκ τῶν ἐκτάκτων καθηγητῶν τῆς αὐτῆς Σχολῆς, ἐκ τεσσάρων ἱατρῶν βοηθῶν, ἐξ ἐνὸς φαρμακοποῦ καὶ ἐκ δύο ὑπηρετῶν. Αἱ ἀναγκαῖαι τῆς Ἀ. δαπάναι διὰ τε τὸ προσωπικὸν καὶ διὰ τὰ δωρεὰν παρεχόμενα φάρμακα χρηροῦνται ὑπὸ τοῦ Κράτους διὰ τοῦ ἐνιαυτοῦ προϋπολογισμοῦ. (Ἰδ. Δ. 10 Αὐγ. 1880 καὶ Ν. ΨΝΔ' τῆς 13 Δεκεμβρ. 1878.) [Ἀγγ.]

Ἀστυνομία. Ἡ λέξις πολυσήμαντος, μάλιστα κατ' ἀρχαιοτέρας ἐποχάς, ὅτε συνταυτίζετο πρὸς τὴν ὅλην διοίκησιν τοῦ Κράτους. Τὴν σημερινὴν ὑποσημαίνεται διὰ τῆς λέξεως ἡ συστηματικὴ ἐνεργεία τοῦ Κράτους, δι' ἧς σκοπεῖται ἡ πρόληψις ἢ καταστολὴ ἐλασθῆποτε βλάβης ἢ ἀδικήματος. Κατὰ τὴν ἐπίσημὴν τοῦτον ἡ Ἀ. εἶναι μέρος τῆς διοικήσεως τοῦ Κράτους, καὶ περ ἐπεκτείνουμένη ἐπὶ πάντας κλάδους αὐτῆς διακρίνεται δὲ εἰς πρόληπτικὴν καὶ κατασταλτικὴν καὶ ἡ μὲν πρώτη καλεῖται κυρίως διοικητικὴ, ἡ δὲ δευτέρα διοικαστικὴ. Τῆς διοικητικῆς Ἀ. ἀντικείμενον εἶναι ἡ ἐξασφάλις τῆς ἡσυχίας καὶ τάξεως τῶν πολιτῶν καὶ ἡ ἀποτροπὴ πάντος κατ' αὐτῶν κινδύνου, ἀπειλομένου εἴτε ὑπὸ τυχαίων γεγονότων ἢ ἀνωτέρας βίας, εἴτε ὑπὸ ἐνεργείας ἐλασθῆποτε τινος προσώπου. Ὁ κίνδυνος δὲ αὗτος δυνατόν νὰ ἀφορᾷ ἢ αὐτὴν τὴν ζωὴν καὶ ἐλευθερίαν ἢ καὶ τὴν ὑγείαν, περιουσίαν, εὐζωίαν κλ. τῶν πολιτῶν. Περὶ δὲ τῆς δικαστικῆς ἀστυνομίας βλ. κατωτέρω. Ἦτε διοικητικὴ καὶ δικαστικὴ Ἀ. ἀνετέθησαν διὰ τοῦ Δ. τῆς 31 Δεκεμβρ. 1880 εἰς τοὺς δήμους, ὅπως ἀσκήσωσι αὐτὴν οὗτοι «ἐν νόμῳ, κατ' ἐπιταγὴν καὶ ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῆς κυβερνήσεως» δι' ἰδίων ὀργάνων, τῶν δημάρχων, τῶν παρέδρων, τῶν ἀστυνέμων καὶ τῶν εἰς αὐτοὺς ὑποκειμένων κλητῶν καὶ φυλάκων. Ἀλλὰ πλὴν τούτων τὴν δικαστικὴν Ἀ. ἐνεργοῦσι καὶ ἄλλα πρόσωπα, μάλιστα δικαστικά, ὅσον εἰσαγγελεῖς, ἀνεκρίται κτλ.

Ἐξαιρετικῶς διὰ τοὺς δήμους Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς ἡ Ἀ. ἐνεργεῖται δυνάμει νόμου ὑπὸ δημοσίων ὑπαλλήλων, διοριζομένων ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως καὶ ἐνεκα τούτου αὐτὴ καλεῖται ἐιδικώτερον διοικητικὴ κατ' ἀντίθεσιν τῆς τῶν ἄλλων δήμων, λεγομένης δημοτικῆς. Κατ' οὐσίαν ὅμως αἱ αὐταὶ εἰσὶν ἀμφότεραι, ὡς περὶ τῶν αὐτῶν ἐπιμελούμεναι ἀντικειμένων καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐνεργοῦσαι. Μόνος ὁ τρόπος τοῦ διορισμοῦ τῶν ὀργάνων τῆς Ἀ. Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τῆς κεντρικῆς ἐξουσίας. Διαστέλλει ταύτην ἀπὸ τῆς τῶν ἄλλων δήμων. Τὸ προσωπικὸν τῆς διοικητικῆς Ἀ. Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς ἀποτελεῖται ἐξ ἐνὸς διευθυντοῦ

ἔχοντος βαθμὸν καὶ μισθὸν νομάρχου, ἐνὸς γραμματέως, τεσσαρῶν αστυατρῶν, ἐνὸς χρημικοῦ, ἐννέα αστυνόμων, ἐνὸς υπογραμματοῦ, ἐνὸς λογιστοῦ, δέκα ὑπαστυνόμων, τεσσαρῶν γραφέων, 300 κλητῆρων καὶ 20 ἀγροφυλάκων, ἐξ ὧν 12 ἐρίπποι. [Ἀγγ.]

Ἀστυνομία Δικαστική. Ἔργον αὐτῆς εἶνε ἡ ἀνιχνεύσις τῶν ἀθεμίτων πράξεων καὶ ἡ συλλογὴ τῶν ἀποδείξεων, αἰτίνας χρησιμεύουσι πρὸς βεβαίωσιν τῆς ἐκτελέσεως αὐτῶν καὶ τῆς ἐνοχῆς τοῦ κατηγερούμενου. Ἡ ἐνέργεια τῆς δικαστικῆς Ἀ. ἀρχεται ἀφ' ἧς στιγμῆς λαβὴ ἐπωσδῆποτε γινώσιν τῆς ἐκτελέσεως ἀξιοπονοῦν τινος πράξεως καὶ διαρκεῖ ἕως οὗ ὁ ἀρμόδιος δικαστὴς ἡ τὸ δικαστήριον ἐπιληφθῶσι τῆς ὑποθέσεως.

Ἡ Δικαστικὴ Ἀ. συγκαταίετ. τῶν ἐξῆς προσώπων: 1) ἐκ τῶν γενικῶν ὑπαλλήλων, οἱ τινες ὑπεδικαιρῶνται εἰς ἀνωτέρους καὶ εἰς ἐπιδοθητικὸς καὶ 2) ἐκ τῶν ἐιδικῶν ὑπαλλήλων. Γενικὸι ἀνωτέροι ὑπαλλήλοι εἰσὶν οἱ εἰσαγγελεῖς καὶ οἱ ἀντεισταγγελεῖς τῶν Πρωτοδικῶν, οἱ Νομαρχαὶ καὶ οἱ ἀνακριταί. Γενικὸι ἐπιδοθητικοὶ ὑπαλλήλοι εἰσὶν, οἱ αστυνόμοι, οἱ εἰρηνοδικοί, οἱ δημαρχοὶ καὶ οἱ δημαρχικοὶ πάρεδροι, οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ἐν ἑλλείψει αὐτῶν οἱ ὑπαξιωματικοὶ τῆς χωροφυλακῆς. Ἰδιικοὶ δ' ὑπαλλήλοι εἰσὶν: 1) οἱ δημαρχοί, οἱ δημαρχικοὶ πάρεδροι, καὶ οἱ αστυνόμοι, 2) οἱ ἀσσοφυλάκες ὧν ἡ ὑπηρεσία ἀνατίθεται εἰς τὴν χωροφυλακὴν (Ὁρ. Νομ. ΧΙΓ' τῆς 7 Ἰουνίου 1877), 3) οἱ ἀγροφυλάκες, 4) οἱ ὑγειονόμοι καὶ οἱ ἐπιστάται τῶν λοιμοκαθαρτηρίων, 5) οἱ οἰκονομικοὶ ἐφοροὶ καὶ 6) οἱ ἐν τῇ Ὀθωμανικῇ κράτει γενικοὶ πρόξενοι, πρόδ' νοι καὶ ὑποπρόξενοι τῆς Ἑλλάδος. Καὶ οἱ μὲν γ. νικοὶ ἐπιλαμβάνονται πᾶν ὅτι ἐν τῇ ἀδικημάτων, οἱ δὲ ἐῖδικοὶ ἰδιαιτέρων τινῶν ἀδικημάτων, κατὰ τὰ ἐν τῇ ποινικῇ δικονομίᾳ καὶ ἑτέροις σχετικοῖς νόμοις ἐιδικώτερον ὁρισμένα. [Κ. Ν. Κ.]

Ἀστυνομία θαλάσσης. λιμένες, ἀκτῆς, πλείου. Πλ. Θάλασσα, Πλείον.

Ἀστυνομικὸς κλητῆρ, τὸ κατώτατον ὄργανον τῆς ἀστυνομικῆς ἱεραρχίας. Ἐν τῇ διοικητικῇ ἀστυνομίᾳ Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς ὁρίζονται 300 κλητῆρες διατιροῦμενοι εἰς τρεῖς τάξεις, ὧν οἱ μὲν τῆς πρώτης λαμβάνουσι μηνιαίαν μισθοδοσίαν δραχ. 80, οἱ δὲ τῆς δευτέρας 70 καὶ οἱ τῆς τρίτης 60. Ἡ τῶν ἀστυνομικῶν κλητῆρων κατὰ τάξιν θεωρεῖται προσωρινή, μετατρέπεται δὲ εἰς ἑριστικήν πενταετῇ θητείᾳ μετὰ παρέλευσιν ἐξτηνίου δοκιμασίας, ἐὰν κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτῆς ὁ κλητῆρ δὲν ὑπέστη τιμωρίαν τινὰ καὶ ἐδείξῃ ὅτι ἀμειψτον διαγωγὴν καὶ ἱκανότητά (Ν. 19 Ἀπρίλ. 1884 καὶ Ν. 17 Ἰουλ. 1885). [Ἀγγ.]

Ἀστυνόμοι (Ἀρχαίολ.). Δημόσιοι ἄρχοντες πολλοῦ τῆς Ἑλλάδος, ἔργον ἔχοντες τὴν ἐπιτήρησιν τῆς δημοσίας τάξεως

καὶ εὐκοσμίας. Ἐν Ἀθῆναις ἦσαν δέκα ἀστυνόμοι κληρωτοί, πέντε ἐν τῇ πόλει καὶ πέντε ἐν Πειραιῇ. Ὁ Ἀριστοτέλης ἔριζει τὰ ἐν γένει καθήκοντα τῆς ἀστυνομικῆς ἀρχῆς ὡς ἐξῆς. «Ἔτερα δὲ ἐπιμελεία ταυτῆς (τῆς τῶν ἀγορανόμων) ἔχομενη καὶ σύνεγγυς ἡ τῶν περὶ τὸ ἄστυ δημοσίων καὶ ἰδίων, ὅπως εὐκοσμία ἦ, καὶ τῶν πιπτόντων οἰκοδομημάτων καὶ ἐδῶν σωτηρία καὶ διεσθώσις, καὶ τῶν ἐρίων τῶν πρὸς ἀλλήλους, ὅπως ἀνεγκλήτως ἔχωσι, καὶ ὅσα τοῖς ἄλλοις τῆς ἐπιμελείας ἐμοίτροπα» καλοῦσι δὲ ἀστυνομίαν οἱ πλείστοι τὴν τοιαύτην ἀρχήν. Ὁ δὲ Πλάτων περὶ ἀστυνόμων ποιοῦμενος λόγον, ἀναγράφει τὰ καθήκοντα αὐτῶν ἐν τῇ ἰδανικῇ αὐτοῦ πολιτείᾳ κατὰ τὴν αὐτὸν σχεδὸν τρόπον. «Ἐπιοῖντο δ' ἂν ἀγρονομῶς ἀστυνόμοι τρεῖς ἐξέχοντα οὖσι, τριχῇ δώδεκα μέρη τῆς πόλεως διαλαβόντες, μισοῦμενοι ἐκαίνοισι τῶν τε ἐδῶν ἐπιμελούμενοι τῶν κατὰ τὸ ἄστυ καὶ τῶν ἐκ τῆς χώρας λεωφόρων εἰς τὴν πόλιν καὶ τεταμένων καὶ τῶν οἰκοδομιῶν, ἵνα κατὰ νόμους γίνωνται πάντα καὶ δὴ καὶ τῶν ὕδατων, ἐπὶ αὐτοῖς πέμψωσι καὶ παροδιδῶσιν οἱ φρουροῦντες τεθεραπευμένα, ὅπως εἰς τὰς κρήνας ἱκανὰ καὶ καθαρά πορευόμενα κοσμήτεται ὅμα καὶ ὠφέλη - ἦν πολὺν κτλ.». Ὁ Ἀριστοτέλης περὶ τῆς ἀστυνομικῆς ἀναφέρει ὅτι οἱ Ἀ. ἐπαινεῖτο πρὸς τοῦτο περὶ τῶν αὐλητριῶν καὶ ψαλτριῶν καὶ τῶν κοπρολόγων (τῶν καθαρῶν τῶν ἐδῶν) καὶ τῶν τοισύτων. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω προκύπτει ὅτι οἱ Ἀ. κυρίως ἔργον εἶχον τὴν ἐπιτήρησιν τῆς καθαριότητος καὶ τάξεως τῶν ἐδῶν καὶ τὴν ἐπιμελείαν τῶν τε δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν οἰκοδομιῶν. ὅπως ὡς στερρεῖται καὶ μὴ ἀπειλῶσι κίνδυνον τοῖς διερχομένοις. Ἐκ τίνος χωρίου διόγνους τοῦ Δαεσίου φαίνεται ὅτι οἱ Ἀ. ἐδύναντο νὰ ἐπιτιμῶσι τοὺς μὴ εὐπρεπῶς ἐνδυμένους. Ὁ Ἀ. ἐκαλεῖτο καὶ πατὴρ τῆς πόλεως κατὰ τὴν Συγολαστήν τοῦ Δημοσθένους (785, 16). «Ἀστυνόμος δὲ ὁ ἐπὶ τοῦ εἶναι καθαρὸν τὴν πόλιν ἀσφαλούμενος, ὁ παρ' ἡμῶν πατὴρ». Μνημονεύεται παρ' Ἡσίοδου ὅτι διαθήκη τις κατετίθη εἰς τὸ ἀστυνόμειον ἄλλ' ἢ τοιαύτη κατὰθεσις δὲν φαίνεται συνάδουσα πρὸς τὰ καθήκοντα τῶν Ἀ. Παρεμμερεῖς διατάξεις περιείχον ὁ ἀστυνομικὸς τοῦ Παπινιανοῦ, οὗ τεμάχιον σώζεται ἐν Πανεξέτασι (13, 10). [Ἀγγ.]

Ἀστυνόμος. Ἐν τῇ διοικητικῇ ἀστυνομίᾳ Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς ὁρίζονται ἐννέα Ἀ. ἔχοντες βαθμὸν ὑπουργικοῦ γραμματέως δευτέρας τάξεως καὶ μηνιαίον μισθὸν 200 δραχμῶν. Ὁ διεσθωντῆς τῆς ἀστυνομίας προσδιορίζει τὸν ἐν τῇ πόλει Πειραιῶς, τὸν ἐπὶ τῆς καταδιώξεως τῶν πταισμάτων καὶ τὴν ἀγροτικὴν Ἀ., τοὺς δὲ λοιποὺς τάσσει ἐπὶ κεφαλῇς τῶν ἀστυνομικῶν τμημάτων Ἀθηνῶν, ὧν τὴν περιφέρειαν προσδιορίζει ὁ ἐπὶ τῶν Ἑσω-

τερικῶν ὑπουργῶς (Ν. 19 Ἀπρὶλ. 1884 ἀρθ. 1 καὶ 15 καὶ Ν. 17 Ἰουλ. 1885 ἀρθ. 1). Ἐν τοῖς ἄλλοις ὅμοις τοῦ Κράτους ἦτοι ἐν τῇ δημοτικῇ ἀστυνομίᾳ, ὃ Ἀ. διορίζεται διαβασιλικού Δ. τῇ προτάσει τοῦ εἰσέλευτο δημοάρχου, δοστικῆς οὗτος δὲν ἀπορρῆχῃ εἰς τὴν ἐκπληρωσιν τῶν ἀστυνομικῶν καθηκόντων. Ἐν πολυπληθεῖσι δημοσίαις θύναται νὰ διορισθῇ καὶ πλειονεῖς Ἀ., διατεταγμένης τῆς πόλεως εἰς πλείονα τμήματα. (Ἀρθ. 42 Δημοτικοῦ Ν. καὶ ἀρθ. 9 τοῦ περὶ δημοτικῆς ἀστυνομίας Δ.). [Ἀγγ.]

Ἀστυπάλαια καὶ Ἀστυπαλαία, νῆσος τοῦ Αἰγαίου ἀνήκει εἰς τὸ Ὀθωμανικὸν κράτος εἰς τὴν νησαρχίαν τῆς νήσου τοῦ Αἰγαίου καὶ τὴν διοίκησιν τῆς Ρόδου. Κοινῶς λέγεται Ἀστροπαλῆα καὶ Ἀστροπαλῆα. Ἐν τῇ ἀστυπῶσει τῆς τάξεως τῶν θροῶν τῶν ἐκκλησιῶν τῇ γωνίᾳ παρὰ τοῦ Λέοντος τοῦ Σοφοῦ (883 μ. Χ.) θυσιάζεται Στυπαλῆα. Ὁ πῶ τῶν Εὐρωπαίων δὲ καλεῖται ἐκ παραφθορᾶς τοῦ ὀνόματος Stamalia.

Ἡ νῆσος καί-ται μεσημβριανὰ καὶ ἀνατολικῶς τῆς Ἀμοργού, καὶ μετὰ τούτης καὶ τῶν νήσων Ἀναφῆς καὶ Κῶ. Ἀπέχει δὲ τῆς μὲν Ἀμοργού 27 μίλια, τῆς Κῶ 23, καὶ τῆς Ἀνάφης 27.

Ἡ νῆσος εἶνε ὄρεινὴ διατεταμένη εἰς δύο διακεκριμένα τμήματα, ἀνατολικὴν καὶ δυτικὴν, συνεχόμενα δια στενωπότητος ἰσθμοῦ πλάτους 165 περίπου βημάτων, σχηματιζομένων ἐκτερωθέν τοῦτου σφαιροειδῶς κλίματι. Τῶν δυτικῶν τούτων ὄρειων τμημάτων ὑψηλότερον εἶνε τὸ δυτικὸν κ. φερομένην εἰς ὕψος 500 μέτρων, τὸ ἀνατολικὸν δὲ εἰς ὕψος 35 μέτρων. Τὰ παράλια τῆς νήσου ἐχούσης γύρον 38 περίπου μιλίων εἶνε ἀκατακρίβευτα διὰ καλὰ πλοίων καὶ λιμενισκῶν, πρόκεινται δὲ τούτων, πλὴν τῆς ἀνατολ. παραλίας, πολλὰ νηϊδὲς ἀκατοικητοί. Ἡ Ἀ. ἔχει μίαν καὶ μόνην πόλιν, καὶ μόνην παρὰ τὴν μεσημβρινὴν μυχὸν ἐπὶ ἀκρωτηρίου προεκβάλλοντος ἐκ τοῦ δυτικοῦ τμήματος, ὅπου οἱ ἐγγήριοι κατοοῦσιν. Ἐξ ἡ νησὶ. Τῆς πολίχνης ὑπάρχειται πρὸς αὐτὸν ἐντεῖθεν ἀπὸ τοῦ δεσπότου τῆς νήσου Ἰωάννου Κουρίνην τῇ 1413. Ἡ πολίχνη ἔχουσα περίπου 150 οἰκίας καί-ται ἐπὶ τῶν εἰρηπῶν τῆς ἀρχαίας πόλεως τῆς νήσου.

Ἡ Ἀστυπ., ἔχει πληθυσμὸν περὶ τὰς 1500 ψυχὰς. Εἶνε δὲ νῆσος εὐφορὸς παράχουσα δημητριακτοῦ καρποῦς, οἶνον καὶ ἄλλα προϊόντα. Καὶ ἡ κτηνοτροφία ἐν τῇ νήσῳ εἰνεῖται ἀνεπτυγμένη, κυρίως δὲ φημιζονται οἱ ἵπποι αὐτῆς. Ἀπὸ τῆς ἀπωτέτης δὲ ἀρχαϊότητος ἡ περὶ τὴν Ἀ. θάλασσα θεωρεῖται ὡς ἰχθυόσσα καὶ τούτου μνημονεύει ὁ Ὀδιδος (2.84). Ὁ περιηγητὴς δὲ Sonnini ἐξαίρει τὴν εὐχαιρὴν τῆς νήσου, τὸ ἄλλος τῶν ἑσπῶν καὶ τὴν γονιμότητά. Ἡ νῆσος καί-ται ὄρεινὴ ἔχει πεδινὰ τινὰ τμήματα εἰς τὸ δυτικὸν τμήμα. ὧν τὸ μᾶλλον καρποφόρον, Μαλτεζάνα καλούμε-

νον εἶνε ἀναπεπτημένον εἰς ἐμύονυμον ἀτφαλῆ λιμένα, ἴσως οὕτω κληθέντα, ἅτε ἐπὶ πολὺ γινόμενον ἐρμητηρίου τῶν Μελεταιῶν πειρατῶν. Πρὸς Ἀ. τῆς Μαλτεζάνας καί-ται ἕτερον πεδινὸν δὲ Σχεινούνας, καὶ βορειότερον τὸ Ἀγρίλῃδι.

Εἰς πᾶσαν τὴν νῆσον ἰδίως δὲ εἰς τὰ πεδινὰ αὐτῆς μῆματα, καὶ ἐν τῇ σημερινῇ πολίχνῃ καταλείνται πολυσφαιρὰ λείψανα ἀρχαιοτήτων καὶ ἐπιγραφῶν. Διηγείται δὲ ὁ Δ. Ἰός ὁ περιηγητὴς τὴν νῆσον τῇ 1841, ὅτι εἰς οὐδεμίαν ἄλλην νῆσον ἀπῆλθης τοσαύτην πληθὺν ἐκκλησιῶν ὅσῃ ἐν Ἀστ. Ὁ καθεδρικός ναὸς τῆς νήσου τιμάται ἐπὶ ὀνόματι τῆς Παναγίας Πορτορωτισσῆς.

Ὁ Στράβων (σ. 488) καὶ ὁ Πλίνιος (φυσ. ἱστ. 4, 23) κατατάσσουσι τὴν νῆσον μετὰ τῶν Σπορῶν, ὅπως καὶ σήμερον, εἰς ταύτας μᾶλλον φαίνεται ἀνήκουσα ὁ Πτολεμαῖος δὲ (5, 2.31) εἰς τὰς νήσους τῆς Αἰαίης, ὃ δὲ Σκύλαξ καὶ Στέφανος ὁ Πυξάντιος εἰς τὰς Κυκλάδας. Κατὰ τὴν τελευταίαν ἀρχικῶς κατοικήθη ὑπὸ Κερῶν, ὅτε ἐκλήθητο Πύρρα. εἰτα ὠνομασθη Πύλαια, εἰτα Θέων Ἰράπεξ, εἰτα δὲ Ἀστυπάλαια, ὄνομα, ὅπερ φέρει καὶ πόλις ἐν Κῷ, καὶ νῆσος μετὰ τῇ Ρόδῳ καὶ Κρήτῃ. καὶ πόλις ἐν Σάμῳ καὶ ἀκρωτήριον τῆς Ἀττικῆς. Τὸ ὄνομα τῆς νήσου, ἐμφανῶς ἴσως γῶραν παλαιὰ κατοικήθεισαν (ἔστω παλαιόν), μαρτυρεῖ τὴν πρωτοκλιτὴν οἰκίαν τῆς νήσου ταύτης, ἥτις μετὰ τῆς Ἀμοργού ὑπῆρξεν ἀναντιρρήτως σταθμὸς διαδασσεως τῶν πρώτων οἰκητόρων τῆς Ἰλλάδος ἐκ τῆς Ἀσίας. Εἰς τὴν Ἀστ. κατὰ τὴν Σκύλων ἀπίστανται οἱ Μεγαρεῖς ἀπείκων. Ἐκ τῆς Ἀστ. κατήγετο δὲ ἀλλήτης Κλεομήδης περὶ τῆς ῥώμης τοῦ ἐποίου καὶ τοῦ μεγαθέους τοῦ σῶματος πολλὰ μυθολογοῦσιν οἱ ἀρχαῖοι. (Παυσ. 6. 6. Πλούτ. Ρωμύλ. 28). Περὶ τούτου οἱ Ἀστυπαλαῖες ἀπολεσαντες τὰ ἔργα αὐτοῦ, ἐρωτήσαντες τὴν Πύθιαν ἔλαβον χρησμόν. «Ψαχτος ἥρῳον Κλεομήδης Ἀστυπαλαῖες, ἐν θυσιῇς τιμᾶθ' ἅτε μηκέτι θνητὸν ἔδνται».

Ἐπὶ τῆς ἡγεμονίας τῶν Ἀθηναίων οἱ Ἀστυπαλαῖες ἦσαν φόρου ὑποτελεῖς αὐτῶν, εἰρσικεταὶ δὲ τὸ ὄνομα αὐτῶν ἀναγεγραμμένων ἐν ταῖς ἀναγραφαῖς τῶν φόρων. Ἐπὶ τῶν Ῥωμαίων ἡ Ἀστυπάλαια ἡντιχθὲν τὰ μέγιστα. Τῷ 165 π. Χ. οἱ Ῥωμαῖοι συνήψαν συνθήκην φιλίας μετὰ τῶν Ἀστυπαλαίων, βραδυτέρου δὲ ἀνεγνώρισαν τὴν νῆσον αὐτῶν ὡς αὐτόνομον, καὶ ὁ Πλίνιος ὡς τοιαύτην ἀνογραφῇ.

Ἐν Ἀστ. ἀναφέρονται ἱερὰ Ἀθηναῖς, Διός, Ἀπόλλωνος, Ἀσκληπιοῦ, Περσεφόνης, Ἀρτέμιδος Μενδησίας καὶ Δικτύνης, καὶ Ῥώμης. Ἐπιμνησθὲν δὲ πλὴν τοῦ ἥρωος Κλεομήδους καὶ ὁ Ἀγίλλης κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Κικέρωνος (De nat. deor. 3, 14. 45). Ἐκ τῶν ἐπιγραφῶν δ' ἐξαίεται ὅτι ἐν τῇ νήσῳ ὑπῆρχε

καὶ πρυτανεῖον, θέατρον, ἀγοραιομεῖον, στοά, ὁ ἡγετάνδρος αναφέρει ὅτι ἐν τῇ νήσῳ ἐπὶ Ἀντιγόνου τοῦ Γονατὰ τοσούτον ἔγενετο πλῆθος λαγῶνων ὥστε οἱ κατοικοὶ ἠρώτησαν τὴν Πυθίαν περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἀπῆλλας, ἔλαβον δὲ ἀπάντησιν νὰ τρέφωσι κύνας καὶ νὰ κυνηγῶσιν. Ὁ Πλίνιος λέγει ὅτι ἐφημιζόντο ἰδιαίτως οἱ κοχλῖαι τῆς νήσου, οὓς μεταχειρίζοντο καὶ ὡς φάρμακον πρὸς θεραπείαν ἀσθενειῶν.

Μετὰ τὴν ἄλωσιν τοῦ Βυζαντίου ὑπὸ τῶν Σταυροφόρων καὶ τὴν γενομένην τότε ὑπὸ τῶν Ἑνετῶν κατακτήσιν τῶν νήσων ἡ Ἀστ. κατελήθη μετ' ἄλλων νήσων ὑπὸ τοῦ Γκιζῆ. Ἀλλ' ἔκτοτε ἐν τῇ ἀγῶνι τῶν κατακτητῶν τῶν νήσων καὶ τῇ μεταδιδομένῃ αὐτῶν δικαιοῦμαι κατοχῇ ἐκ πολέμου, ἢ κληρονομίῶν καὶ πωλήσεως, περιήλθεν εἰς τὸν εὐγενῆ οἶκον τῆς Ἑνετίας, τῶν Κουρίνη, μεταδιδομένη ἄλληλοδιαδόχως εἰς τοὺς ἐπιγόνους αὐτοῦ ἐκ διαδοχῆς, οὕτως ὥστε τὸ ὄνομα τῆς νήσου προσετέθη εἰς τὸ ἐπώνυμον αὐτῶν ὡς παρεπώνυμον καλουμένων Κουρίνη — Σταμπάλια, μέχρι τοῦ νῦν διετηρούμενον ἐν Ἑνετίᾳ. Ἡ Ἀστ. διαμένειν εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ οἴκου Κουρίνη μέχρι τοῦ 1540, ὅτε ἐκυριεύθη ὑπὸ τῶν Τούρκων, καταλυθείσης τῆς ἐπὶ ταύτης δυναστείας τῶν Κουρίνη, ἥτις διετηρήθη πλὴν μικρῶν διαλειμμάτων περὶ τὰ 300 ἔτη.

Τῷ 1827 ἐν τῇ λιμένι Μαλτεζάνας τῆς νήσου ἡρωικῶς ἐφανεύθη ὁ γάλλος πλοίαρχος Π. Bisson, διοικητὴς κορσέτας καταδρομικῆς, πολλὰ ἀνδραγαθήματα διαπραξίας κατὰ τῶν πειρατιῶν. Οὗτος ἐν τῇ εἰρημένῳ λιμένι ἐν ὧρα σιδηρῆς τρικυμίας πολιορκηθεὶς ὑπὸ δυο μεγάλων πειρατικῶν μυστικῶν, καὶ ἰδὼν τὸ πλοῖόν του εἰς ἐφόδον ἐν ὧρα νυκτὸς καταλήθη ὑπὸ τῶν πειρατῶν, μετὰ ἡρωικὴν πάλιν θέσει πῦρ εἰς τὴν πυριτιδαποθήκην, τυχὼν οὕτως ἡρωικοῦ θανάτου.

Ἡ Ἀστ. ὡς καὶ ἄλλαι τινὲς νῆσοι τῶν μεσημ. θρινῶν Σποράδων τυχούσαι μέχρι τινος αὐτονομίας περὶ τὰ τέλη τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως ὑπαχθίσαι καλίστα ἐν τῇ τμήματι τῶν νοτίων Κυκλαδῶν ἐν τῇ διοικητικῇ διαίρειται τῆς ἑλληνικῆς ἐπικρατείας, τῇ γενομένῃ ὑπὸ τοῦ Καποδιστρια τοῦ 1828 13 Ἀπριλίου, ὑπήλθη αὐτὴ εἰς τὴν ὁθωμανικὴν ἐπικράτειαν διὰ τῶν μεταγενεστέρων πρωτοκόλλων, ἐν αἷς καθωρίσθησαν ἐριστικώτερον τὰ ὅρια τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους. — Ἐκκλησιαστικῶς νῦν ὑπάγεται εἰς τὴν ἐπισκοπὴν Λέρου. (Βιβλιογρ. Piacenza L'Egeo redivivo. — Bondelmonti Librum insularum archipelagi. — L. Ross. Reisen auf den griech. Inseln. Τόμ. Β' σελ. 55). (Ἀντ. Μηλ.)

Ἀστύρακας (Βοτ.), ὀνομασία κοινὴ ἐν Κρήτῃ τῆς Στύρακος (βλ. λ.) τῆς

φαρμακευτικῆς (Styrax officinalis L.). [Θ. Χ.]

Ἀστωρ. Οἰκογένεια βαθυπλούτων Ἀμερικανῶν, ὧν ὁ γενάρχη, Γερμανὸς τῆς καταγωγῆς, γενν. τῇ 3/17 Ἰουλ. 1763 παρὰ τὴν Διδελφεινὴν ἀπέθαν. τῇ 17/29 Μαρτ. 1818, ἦλθεν εἰς Ἀμερικὴν τῷ 1783 καὶ ἐπλούτησε κατ' ἀρχὰς μὲν ἐμπορευόμενος πρὸς τοὺς ἰθαγενεῖς Ἰνδούς, εἶτα δὲ διὰ τῆς μεταπωλήσεως κτημάτων. Ἐν Νέᾳ Ὠρκῇ ἰδρύσας τὴν Ἀστωρσίαν βιβλιοθήκην καὶ ἐν τῇ γενεθλίῳ του πόλιν, ἐν Γερμανίᾳ ὄργανοτροφεῖον. [Π.]

Ἀσυδοσία. Οὕτω καλεῖται κοινῶς ἡ ἀτέλεια, ἀπὸ τοῦ στερητικῆς α καὶ τῆς παρὰ Βυζαντινοὺς ἐν χρήσει λέξεως συνδοσία (=τέλος, φόρος). [Π.]

Ἀσυλα. εἶδος φιλάνθρωπικῶν καταστημάτων ὑπὲρ τῶν ἐργατικῶν κατ' ἐξοχὴν τῆς Γαλλίας γνωστὰ τοιαῦτα εἶναι τὰ τῶν Βιγκενῶν (Vincennes) καὶ τοῦ Vésinet ὑπὲρ τῶν ἐν ἀναρχίᾳ διατελούντων ἐργατῶν καὶ ἐργατιδῶν, ἐπὶ δὲ ταῦτα ὑπὲρ τῶν νηπίων ἀπὸ 2 — 7 ἐτῶν ἀρρετέρων τῶν φύλων, ἐνθα παρέχεται πᾶν ὅ,τι ἀπαιτεῖται πρὸς ἡθικὴν καὶ φυσικὴν αὐτῶν ἀνάπτυξιν (Salles d'Asile). Ὅμοια τοῦτοις ἐν ἰδρύθησαν μέχρι τοῦδε ἐν Ἑλλάδι. [Ἰ. Αγγ.]

Ἀσυλία (Διθεν. δίκ.). βλ. Ἐκδοσίς.

Ἀσυλον (Διθεν. δίκ. Ποιν. δίκ.). Τόπος ἐντὶ τῆς χώρας, ἐνθα ἡ ποινικὴ δικαιοδοσία τῆς πολιτείας ἀρρεῖ εἰς δικαιοῦμας τρίτης πολιτείας ἢ θρησκευτικοῦ κανόνος· ὅθεν ἐνθα οὐδὲ σύλληψις κατηγορουμένου ἢ καταδικῶν χωρεῖ· τοιαῦτα ἄσυλα παρὰ τοῖς ἀρχαίοις οἱ ναοὶ κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα αἱ ποιεῖσθαι, ἰδίως ἐν Ῥώμῃ Σήμερον ἐν τῇ διαθελῇ δικαίᾳ δὲν ἀνιχνωρίζονται ἄσυλα· οὐδὲν ἄλλως κοινὴν τῷ ἀσύλῳ πρὸς τὴν ἐτεροδοκίαν, οὐδὲ πρὸς τὴν νόμιμον κανονισμὸν τοῦ τρόπου καὶ τοῦ χρόνου, καθ' ὃν ἐπιτρέπεται τῇ ἀρμοδίᾳ ἀρχῇ ἢ ἐπὶ ἀναγκαστικῇ ἐνεργείᾳ εἰσόδος εἰς τὴν ἰδιωτικὴν οἰκίαν. [Σ. Σ.]

Ἀσυλον στρατοῦ, πολιτικῶν πλοίων (Διθεν. δίκ.). βλ. Οὐδετερότης.

Ἀσύμβατα φάρμακα (Φαρμακολ.). Δυο ἢ πλείονα φάρμακα καλοῦνται ἀσύμβατα· α') ὅταν ἐκ τῆς ἀναμίξεως αὐτῶν ἀναρῶνται ἀμοιβαίως αἱ ἰδιότητες αὐτῶν καὶ β') ὅταν ἐκ τῆς ἀναμίξεως αὐτῶν παραγῆται οὐσία ἐπικίνδυνος ἢ δηλητηρίως. Ὁ ὑπερχλωρίδης σιδηρὸς εἶναι φάρμακον στυπτικόν ἢ δεψινῇ ἐπίσης (οὐδὲν δὲ φκίνεται λογικώτερον τῆς συγχρόνου ἀναγρῆς τῶν δυο τούτων φαρμάκων. Ἐν τούτοις ἐκ τῆς ἀναμίξεως αὐτῶν παραγεται ἄλλας δεψικὸς σιδηρὸς, οὐσία ἐλαχιστον στυπτικῆς καὶ σχεδὸν ἀδιαλύτου. Ταῦτα συμβήσεται ἐάν πρὸς παρασκευὴν φαρμακωτέρων θῇθον σιναπισμῶν ἀναμειβόμεν τὸ ἄλκυ-

ρόν τοῦ σινηπέρος μετὰ θριμέας ὄξους, ἥρακιν- μένου θεϊκοῦ ὄξους, ἡ διαλυσεως ἀνθρακικοῦ καλίου. διότι τὰ ὄξια καὶ τὰ ἀλκάλια, πηγνύοντα τὴν μυρωμένην τοῦ αλεύρου τοῦ σινηπέρος, κοιλύουσι τὴν ἀναπτύξιν τοῦ σινηπέρι- αἰου (ισο-θειοκυανικοῦ ἀλλυλίου), ὅπερ εἶνε τὸ ἐνεργὸν στοιχεῖον τῶν σιναπισμῶν.

Ἐπάρχουσι περιπτώσεις καθ' ἃς ἡ σύγχρο- νος ἐσωτερικὴ γρήϊσι διαφόρων φαρμάκων εἶνε ἐνίοτε ἐπιελαθὴς καὶ μάλιστα ὀλεθρική. Εἶνε κοινὴ γνωστὴν ὅτι ἄνθρωποι λαβόντες συγ- χρόνως ἡ καὶ κατὰ διαφόρα χρονικά διαλειμ- ματα τῆς αὐτῆς ἡμέρας χλωρικὸν κάλιον καὶ ἰωδισχόν κάλιον, καταλαμβάνονται μετ' οὐ πολὺ ἐκ γαστράλγιας, ναυτίας καὶ ἐνίοτε ἐμέ- των. Τὰ συμπτώματα ταῦτα προκαλοῦνται πιθανώτατα ἐκ τῆς ἐρεθιστικῆς δράσεως τοῦ ἀναπτυσσόμενου ἐλευθέρου ἰωδίου διὰ τῆς ἐπι- δράσεως τοῦ ὑδροχλωρικοῦ ὄξους τοῦ ναστρι- κοῦ γυμῶ μετὰ τὴν ἐν τῷ στομάχῳ μίξιν τοῦ ἰωδίου καὶ χλωρικοῦ ἁλατος. Ἄλλων δέ τινων εὐπειῶν ἡ ἐν τῷ στομάχῳ ἀνάμιξις προ- καλεῖ ὀλεθρικότερα ἀποτελέσματα καὶ αὐτὸν τὸν θάνατον. (Ὅτε ἡ γαλακτωματικὴ οὐτὴ ἡ ἀμυγδαλίνη εἶνε οὐσαὶ δηλητήριαι. ὅταν εἰσά- γωνται εἰς τὸν στομάχον κεχωρισμένως καὶ κατὰ διαλείμματα τοιαῦτα, ὥστε ἡ μία τούτων νὰ μὴ ἐύρισκῃται πλεον ἐν τῷ πεπτικῷ σω- λῇνι ὅταν εἰσαχθῇ ἡ ἑτέρα. Ἄλλ' ἡ σύγχρο- νος πέψις τῶν οὐσῶν τούτων δύναται νὰ ἐργῇ ταχέως τὸν θάνατον διὰ τοῦ σχηματισμοῦ ὑ- δροκυανικοῦ ὄξους.

Τὰ ἔλγεια ταῦτα παραδείγματα ἀρνοῦσιν ὅπως ὅπως θεώσωμεν οἷαν ἔχει ἐνίοτε σπουδαιότητα ἡ τῶν στομάκων ἀσφαλεία. [I. II.]

(Ἀσύμφωνος στρώσις (Γερμ.)) Diskordante Lagerung γερμ.). Ἡ κατὰ ὅλως διαφορὰ κλίσιν καὶ διεύθυνσιν ἐπιστοι- σις στρωμάτων νεωτέρων γεωλογικῶν περιέ- δων ἐπὶ ἀρχαιοτέρων π. χ. συνεπτυγμένα στρώ- ματα τῆς δεξιᾶς οὐ περικεῖται νὰ καλύ- πτωται ὑπὸ μικρὰν πρὸς ἑρρίζοντα ἐχόντων κλίσιν στρωμάτων τῆς σιλουρίου πε- ριόδου. [K. M.]

Ἀσύνδετον (Γερμ.) ὅπερ καὶ διὰ- λυσις λέγεται dissolutio, εἶναι εἶδος συνα- θροισμοῦ, καθ' ὃν ἐννοεῖται συγγενεῖς καὶ διὰ- φοροὶ κελίται πλησίον ἀλλήλων ἔχουσαι πᾶσαι πραγματικὴν πρὸς τὸ προκειμένον σχέσιν. Ἐκ τῶν πλείστων παραδειγμάτων ἑπύσαν τὰ ἐπὶ- μένα: Διμ. περὶ Στεφ. Αἰ «ἐξ ἧν ἡμῖν μὲν τὰ κάλλιστα φαίνονται, δέξαι, τιμαί, στέφανοι, χάριτες παρὰ τῶν πεπνεύτων ὑπ' ἄνθρωπον» C. i. c. Cat. 2. 1. «abijt. evasit. excessit. eru- pit». Καλεῖται δὲ ὁ τοιοῦτος συναθροισμὸς ἀ- σύνδετον, διότι αἱ λέξεις ἡ τὸ κῶλα ἡ αἱ προ- τάσεις δὲν συνδέονται καὶ ἀντικείμενα τῇ πο- λυσυνδέτῳ, ὅπερ εἶναι τὸ ἐναντίον τοῦ ἀσυν- δέτου. Τὸ ἀσύνδετον χρησιμεύει ὡς κόσμος τοῦ

ἐπιστολικοῦ ὅπως γινώσκοντες παράδειγμα εἶναι τὸ τοῦ Καίσαρος voni. vidi. vici. ἑλι- γώτερον γνωστὴ εἶναι ἡ εὐτράπελος γνώμη τοῦ Ἰουλιανῶ μετὰ τὴν ἀνὰ γνῶσιν ἀπολογη- τικοῦ τινος συγγρημματος τοῦ Ἀπολλιναρίου «ἐνίων, ἀνέγων, κατέγων». Τὸ ἀσύνδετον ὡς σχῆμα αὐξητικὸν εἶναι χρεια νὰ ἀπαγγέλλη- ται μετὰ τῆς προσηκούσης ὑποκρίσεως καὶ μάλιστα ἐν ἐρμηνεύει ἀγωνιστικῇ, διότι πλὴν τοῦ τάχους ἐμποεῖ τῇ λόγῳ ἥθος καὶ πάθος, ἀναγκαζόμενα εἰς τοὺς ἀγῶνας. Καὶ πολλὰ- χού μὲν τῶν λόγων, ἀλλ' ὅμως ἡ οἰκειοτάτη θέσις τοῦ ἀσυνδέτου εἶναι οἱ ἐπίλογοι. Λαμ- πρότατος παράδειγμα ἔχομεν τὸ τέλος τοῦ λό- γου τοῦ Λυσίου κατὰ Ἑρατοσθένους: «παύσο- μαι κατηγορῶν, ἀκηκόατε, ἐωράκατε, πεπόν- θκατε, ἔχετε, δικάζετε». Ἐτερον ἀσυνδέτου πα- ράδειγμα πρὸς αἰσθητοποίησιν μεγάλης ταχύ- τητος εἶναι τὸ τοῦ Δημοσθένους ἐν λόγ. 19, 76 «πέντε ἡμέρας γεγονάσιν, ἐν αἷς οὗτος ἀπῆγ- γειλε τὰ ψευδῆ, ὑμεῖς ἐπιτετυτάτε, οἱ Φωκεῖς ἐνέδωκαν ἑαυτούς, ἀπώλοντο». [I. II.]

Ἀσύνδετον ζήτημα. Ἰδε Στάσις.

Ἀσφάλεια (Ροτ.) βλ. Σφάλεια.

Ἀσφάλεια (Ναυτ. Δικ.) Συνάλλα- γμα, δι' οὗ ὁ εἰς τῶν συμβαλλομένων (ὁ ἀ- σφαλιστὴς ὑπογράφεται, ἐπὶ ὁρισμένῳ ἀντι- τίμῳ (ἀποβλήτῳ), πληρωσόμενος ὑπὸ τοῦ ἀ- σφαλιζομένου, νὰ ἀνερῶσθῃ τὴν ζημίαν, ἣν ὑ- φίσταται ὁ τελευταῖος οὗτος ἐκ τυχαίου συμ- βεβηκότος ὁ Σουητῶν ἀναφέρει ὅτι ὁ Κλαύ- διος ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος νομοθέτης τὴν ἀ- σφάλειαν τῶν πλοίων (13 μ. Χ.). Αἱ ἀσφα- λειαὶ ἦσαν γενικῶς ἐν γῆρα ἐν Ἰταλίᾳ ἀπὸ τοῦ 18^{ου} ἤδη αἰῶνος. Οἱ Ἀγγλοὶ ἔδρυσαν τὴν Amicalle ἀσφάλειαν ἐπὶ τῆς ζωῆς τῇ 1706. Σήμερον ὑτάγουσι παντὶς εἶδους ἀσφάλεια, κατὰ τοῦ πυρὸς, τῆς γαλᾶς τῆς πλημμύρας, τῶν ἐπιχειρημάτων, ἀσφαλίζεται κατὰ τὴν θαλασ- σίαν κινδύνον, ἀσφαλίζεται ἐπὶ τῆς ζωῆς τινος ἰχθύου πληρωμὴ ποσότητος τινος εἰς τοὺς κλη- ρονόμους τοῦ δικαίου κατὰ κτλ. Ἡ ἑλληνικὴ νομοθεσία ποιεῖται μόνον περὶ τὴν ἀσφαλείαν τῶν ἐγχευσῶν ἀντικείμενον τοὺς κινδύνους τῇν θαλάσσης (ἄρθρ. 932—936 τοῦ Ἑμπερ. νό- μου). Ἐν τοῦτοις αἱ αὐταὶ ἀρχαὶ διέπνυσι κα- τὰ τῆς ζωῆς ἀσφάλεια, πλὴν τῶν ἐκ τῆς διαδόρου αὐτῶν οὕτως ὑπαγορευομένων τρο- ποποιήσεων. Ὁ ἀσφαλιστὴς δύναται νὰ εἶναι ἐν μόνον πρόσωπον καὶ ἑταιρία. Αἱ ἀσφα- λιστικαὶ ἑταιρίαι (βλ. λ.) εἶναι ἑταιρίαι ἐμπο- ρικαὶ ἰδρυόμεναι κατὰ τινὰ τῶν νομίμων τρό-πων, ἐνῶ αἱ λεγόμεναι ἀλλήλασφάλεια εἶ- ναι ἑταιρίαι ἀσπινῆς φύσεως διότι ἐν αὐταῖς οἱ ἑταῖροι δὲν ἐπιζητοῦσι κέρδη καὶ εἶναι συγ- γένους ἀσφαλιστὰ καὶ ἀσφαλιζόμενοι. Τὸ συν- ἀλλαγμα τῆς θαλάσσης ἀσφαλείας προϋποθέ- τει 1) ἀντικείμενα ἀσφαλιζόμενα ἄλλ' ἐπειδὴ εἶναι συνάλλαγμα καλῆς πίστεως, κατ' ἀντί-

θεσιν τοῦ θανέου, ἂν κατὰ τὴν στιγμήν τῆς συμβατικῆς τοῦ ασφαλιζομένου πραγματικῆς εἰς ἀπολαύσῃ ἢ εὐρισκτοῦ εἰς κινδύνον καὶ τὰ μὲν ἐν γρηγορήσει καλῇ τῇ πιστεῖ, ἡ γὰρ ἐν ἀγνοίᾳ τῆς ἀπωλείας ἢ τῆς εὐδαιμονίας τοῦ πραγματικῆς, τὸ συναλλάγμα εἶναι οὐκ ἔχον ἰσχυρὸν (ἄρθρ. 365 Ἐμπορ. Ν.) 2) κινδύνον, εἰς ὃν ἐκτίθενται τὰ ασφαλιζόμενα 3) ποσότητα ασφαλιζομένην, μέχρι συμπληρώσεως τῆς ὁποίας ὁ ασφαλιστὴς υποχρεοῦται ν' ἀποζημιώσῃ τὸν ασφαλιζόμενον 4) ἀπαιτήσεων πηγῶν παρὰ τοῦ ασφαλιζομένου εἰς τὸν ασφαλιστὴν, καὶ ὅπου εἶναι τὸ τιμῆμα τῶν κινδύνων, οὗς ἀναλαμβάνει ὁ ασφαλιστὴς. Τὸ ασφαλιστικὸν συναλλάγμα εἶναι ἄκυρον, ἂν ἔχῃ ἀντικείμενον τὸν ναῦλον τῶν ἐν τῷ πλοίῳ πραγματευομένων, τὸ ἐκ τῶν πραγματευομένων ἐλπίζομενον κέρδος, τοὺς μισθοὺς τοῦ πληρώματος, τὰ λόγια ναυτικῶν δανείων ληφθέντα χρήματα, τοὺς τόκους τῶν ναυτικῶν δανείων. Δύναται ὅμως νὰ ἔχῃ ἀντικείμενον πᾶν ἄλλο πρᾶγμα ἐκτιμητὸν εἰς χρήματα καὶ υποκείμενον εἰς τοὺς θαλασσίους κινδύνους (ἄρθρ. 334 Ἐμπορ. Ν.) 5) τοῦ ποσῆς. Ἡ ασφαλιστικὴ συμβολαία συντάσσεται ἐγγράφως (ἄρθρ. 332. Ἐ. Ν.) τὸ ἐγγράφον ὅμως απαιτεῖται μόνον διὰ τὴν ἀποδείξιν ὅτι ἐλλείπει αὐτοῦ δύναται ἢ σμίκτοις νὰ ποδείχθῃ δι' ὁμολογίας ἢ καὶ δι' ἐπαγωγῆς ὅρκου, ἀλλ' ἢ ἀποδείξεις αὕτη δὲν δύναται ν' ἀντιταχθῇ εἰς τοὺς ῥιτούς πρὸς στήριξιν τῶν ἐκ τῆς ασφαλείας προερχομένων. Δὲν εἶναι σύμφωνοι οἱ συγγραφεῖς, ἂν δύναται ἡ ἀσφάλεια ναποδείχθῃ διὰ μαρτυριῶν, ὅσαίς ὑπάρχει χρῆς ἐγγράφου ἀποδείξεως ἢ τὸ ποσὸν δὲν ὑπερβαίνει τὰς 50 ἀρχαίας. Τὸ ἐγγράφον τῆς ασφαλείας εἶναι ἡ ἰδιωτικὴν, συντασσόμενων τῶν ἀντιτυπῶν, ὅσα εἶναι τὰ πρόσωπα τὰ ἔχοντα διακεκρίμενον συμφέρον (εἰ καὶ πολλοὶ θεωροῦσι μὴ ἀναγκαίαν τὴν τήρησιν τῆς διατυπώσεως τῶν διπλῶν ἀντιτυπῶν) ἢ γίνεται ὁμοσυντασσόμενων συμβολαιογράφων, ἢ τινος μεσιτοῦ ασφαλείας, ἐν δὲ τῇ ἀλλοδαπῇ ἐνώπιον τῆς προξενικῆς ἀρχῆς. Ἐν τῷ ἐγγράφῳ δὲ συγχαροῦνται ἄγραφα διαστήματα. Αἰταιτεῖται νὰ εἶναι χρονολογημένον καὶ μάλιστα νὰ ἀναφέρῃ ἂν ὑπεγράψῃ πρὸ μεσημβρίας ἢ μετὰ μεσημβρίας, διότι ἂν τυχὸν γίνωσιν ἀσφάλεια διὰ ποσὴν μείζον τοῦ τῆς ἀξίας τῶν ασφαλισθέντων ἀντικειμένων, ἢ ἀρχαιότερα μόνον ἀσφάλεια ἰσχύει. Τὸ συμβολαίον θαλασσίου ασφαλείας απαιτεῖται νὰ φανερῶνται τὸ ὄνομα τοῦ ασφαλιστοῦ τὸ ὄνομα τοῦ ασφαλιζομένου καὶ τὴν κατοικίαν, πρὸς δὲ καὶ τὴν ἰδιότητα αὐτοῦ. ἂν εἶναι ἰδιοκτήτης ἢ παραγγελοδότης τὸ ὄνομα καὶ τὸ εἶδος τοῦ πλοίου τὸ ὄνομα τοῦ πλοίαρχου τὸν τόπον τῆς φορτώσεως τῶν πραγματευομένων τὸν λιμένα τοῦ ἀποπλεύ τοῦ πλοίου τὸν λιμένα τῆς ἐφορτώσεως καὶ τοῦ ἀποπλεύ τοῦ εἶδος καὶ τὴν ἀξίαν ἢ ἐκτίμησιν τῶν ασφαλιζομένων πραγμάτων ἢ πραγματευομένων

τὸν χρόνον τῆς ἐνάρξεως καὶ πύσεως τῶν κινδύνων τὸ ποσὸν τῶν ασφαλισθέντων πραγμάτων τὰ ἀπαιτήματα τὴν εἰς δικαιοσύνην ἀκρίβειαν τῶν ἐνδεχομένων διαφορῶν, ἂν συνεπὴς τῆς τοιοῦτοί τι καὶ ἐν γένει ὅλας τὰς μεταξὺ τῶν συμβαλλομένων συμφωνίας (ἄρθρ. 332 Ἐμπορ. Ν.) Ὑποχρεώσεως ἀσφαλιζομένου. Ὅφειλε νὰ μὴ ἀποκρυπτῇ ἀπὸ τοῦ ασφαλιστοῦ περιστάσεις συντελοῦσας εἰς τὴν ἀκρίβειαν ἐκτιμησιν τῶν κινδύνων, ἐν ἐναντία περιπτώσει ἡ ἀσφάλεια δύναται ν' ἀκυρωθῇ (ἄρθρ. 348 Ἐμπορ. Ν.). Ὅφειλε τὴν πληρωμὴν τοῦ ασφαλιστοῦ, χρεωστῆ δὲ νὰ κοινοποιῇ πρὸς τὸν ασφαλιστὴν, ὅσας λαμβάνει περὶ τοῦ πραγματικῆς εἰδήσεις, ἐνεργῶν πᾶν ὅτι τὸ συμφέρον αὐτοῦ ἀπαιτεῖται. Δὲν ὀφείλεται ἀσφαλιστὴν, ἂν πρὶν ἐκπύσεως τὸ πλοῖον ὁ πλοῦς δικαιοπῇ ἑστῇ καὶ εἰς αἰτίας τοῦ ασφαλιζομένου ὁ δὲ ασφαλιστὴς λαμβάνει λόγῳ ἀποζημιώσεως ἡμισυ τοῖς ἑκατὸν ἐπὶ τῆς ἀσφαλισθείσης ποσότητος. Ὑποχρεώσεως τοῦ ἀσφαλιστοῦ. Ὅφειλε εἰς τὸν ασφαλιζόμενον ἐν περιπτώσει ἀπωλείας τοῦ ασφαλισθέντος τὴν πληρωμὴν τῆς συμφωνηθείσης ποσότητος ἀποζημιῶν δὲ διὰ τὰς ἀδαρείας ἀλλὰ μόνον ἂν ἡ ἀπώλεια ἢ βλάβη δὲν προέρχεται ἐκ πράξεως ἢ ἐλλείψεως τοῦ ασφαλιζομένου ἢ τοῦ πραγματευομένου αὐτοῦ, ὁ ασφαλιζόμενος ἐνσταθεῖ τὰ κατὰ τοῦ ασφαλιστοῦ δικαιώματα αὐτοῦ εἰς τὴν περὶ ἀδαρείας ἀγωγῆς ὅπως ἀποζημιωθῇ δι' ἡν ὑπείστη βλάβην εἰς τὴν πραγματικῆς τὴν κυριότητα τοῦ ἐκ τοῦ πραγματικῆς ὑπολειφθέντος καὶ ἀπαιτῶν παρὰ τοῦ ασφαλιστοῦ τὴν ἀπαιτήσασιν ποσότητι ὡς εἰ ἡ ἀπώλεια ἦν ὁλοκληρῆς τοῦτο ὑπερ ἀποτ. λαλ. τὴν λεγόμενὴν ἐγκαταλείψιν (βλ. λ.). Ἐάν δὲ ασφαλιστὴς πτωχίσῃ πρὶν παρέλθῃ ὁ χρόνος τοῦ κινδύνου, ὁ ασφαλιζόμενος δύναται νὰ ζητήσῃ ἐγγυησιν ἢ τὴν δικαιοσύνην τῆς συμβατικῆς. Ὁ ασφαλιστὴς ἔχει τὸ αὐτὸ δικαίωμα ἂν ὁ ασφαλιζόμενος πτωχίσῃ. (βλ. καὶ κατωτέρω). [Μ. Π.]

Ἀσφάλεια ἀξίων. Ἀλλοῦ ὅτι πᾶσα ἀσφάλεια, ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῆς προφυλάξεως ἀπὸ κινδύνου ἀπειλοῦντος ζημιᾶν, στερήσιν ἢ ἀπώλειαν, ἐφαρμόζεται μόνον ἐπὶ ἀξίων, οἷαδήποτε καὶ ἂν ἢ ἡ φύσις αὐτῶν. Ἰδιαιτέρως ὅμως καὶ ἐν τῇ κινήσει γράσται αἱ Ἀ. ἀξί. ὡς ἀποβλέπουσι εἰς χρηματικὰς ἀξίας, εἰτε εἰς νομισματικά, εἰτε εἰς πιστωτικὰς τίτλους, εἰτε εἰς πολυτίμητα μέταλλα κ.λ.π. Ἡ ὑπὸ τῶν τεχνικοπρακτικῶν τοῦ κοσμοῦ παροδοχῇ ἐπιστολῶν ἐπὶ συστάσει εἶναι ἀσφαλιστικὴ πράξις, περιεχομένης καθ' ὑπόθεσιν ἐν τῇ ἐπιστολῇ ἀξίας, ἢ ὁποία ἐν ἑλλὰδι μὲν ὀρίζεται εἰς δρ. 25, ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ δ' ἑξῆς εἰς φρ. 50· καὶ ὅτι τὸτα ὑποχρεοῦται ν' ἀποδώσῃ τὸ δημόσιον ἐν περιπτώσει ἀπωλείας τῆς ἐπιστολῆς. Τὰ ἑξῆς περὶ τῆς ἐλλομένου, ἐκτὶς τῆς ἑλλομένου μέχρι τοῦδε, πλὴν τῶν ἐπὶ συστάσει, παρεδόνται

καὶ κυρίως ἡ σφαιλισμένης ἐπιστολῆς, αἱ περιεχόμεναι ἐν ταῖς ὑποαίσι ἀξίαι δηλοῦνται καὶ ἐπιτεκνώνονται τῇ ἀρμοδίᾳ ταχυδρομικῇ ὑπαλλήλῳ, καὶ ἐπὶ καταβολῇ προσθέτου ἀναλογικοῦ τελους, δηλ. ασφαλιστῶν, ασφαλιζομένων ἐξ ἐλευθέρου.

Δι' αὐτοπλοικαὶ καὶ σιδηροδρομικαὶ ἐταιρίαι ασφαλιζοῦσι τὰς χρηματικὰς ἀξίας ὡς ἀναλαμβάνουσι νὰ μεταφερῶσιν ἀπὸ τόπου εἰς τόπον (βλ. Χρηματοδότημα). Ὑπάρχουσι δὲ Ἀσφαλιστικαὶ ἐταιρίαι εἰδικῶς ασφαλιζούσαι τὰς διηνηκίους, ἐνέκα τῶν συναλλακτικῶν ἀναγκῶν, μετατοπιζομένων καὶ ἀπὸ χώρας εἰς χώραν μεταφερομένων χρηματικῶν ἐν γενεῇ ἀξίως. [Δ.Γ.Π.]

Ἀσφάλεια βουσιμότητος, κτηνῶν. Δι' ὑπὲρ τῆς κτηνοτροφίας ἐν γενεῇ ασφαλιζαί εἰσι οὗται τὰ κτήνη ασφαλιζομένη ἢ κατ' ἀγέλας, ἐναντίον τῶν ἐνδεχομένων ἀπὸ τῆς ἐπιβλαβείας κινδυνῶν, ὡς τὰ ποιμνία, ἢ κατὰ μονάδας, ἐναντίον τοῦ ἐξ οὐαδῆποτε αἰτίας θανάτου, ὡς οἱ ἵπποι, οἱ βόες, αἱ ἀγέλαδες κ.λ.π. Ἡ κατὰ μονάδα ἀσφάλεια τῶν ἵππων καὶ τῶν ἀροτριωτικῶν ἐν γενεῇ κτηνῶν τυγχάνει τὰ μάλιστα εὐεργετικῇ διὰ τὸν εἶτα ἐν ταῖς πόλεσιν, εἴτε ἐν τοῖς ἀγροῖς ἀποκινώντας ἀπὸ μικρῶν κεφαλαίων, ὧν μέγα μέρος ἀντιπροσωπεύεται ἀπὸ ἐν ἡ εὐαρίθμητα τοιαῦτα κτήνη. (βλ. καὶ Ἀσφαλιστικαὶ ἐταιρίαι). [Δ.Γ.Π.]

Ἀσφαλιστικαὶ ἐταιρίαι. Οὗται διακρίνονται εἰς Ἀσφαλιστικὰς ἐπιχειρήσεις καὶ ὡρισμένων ἀσφαλιστῶν καὶ Ἀσφαλιστικὰς ἐπιχειρήσεις. Δι' αὐτὰς, ὡς ἐταιρίαι διακινῶνται ἰδία κεφάλαια, ασφαλιζοῦσιν ἄλλας περιουσίας ἐπὶ κερδοσκοπία διακρίνονται δ' ἐν αὐταῖς ὁ ἀσφαλιστὴς καὶ ὁ ἀσφαλιζόμενος ἐν ταῖς τοῦ δευτέρου εἰδους ὁρίσται κερδοσκοπικὸς σκοπὸς, ασφαλισταὶ δὲ καὶ ασφαλιζόμενοι εἰσιν οἱ αὐτοὶ συνεταῖροι. (βλ. Ἀσφάλεια).

Ὁ ὁργανισμὸς τῶν «Ἀ. ἐταιριῶν ἐπὶ καταβολῇ ὡρισμένων ἀσφαλιστῶν» βασίζεται ἐπὶ στατιστικῶν δεδομένων καὶ συνδυασμῶν, καθ' οὓς ἐπὶ μεγάλῳ ἀριθμῷ ἐνδεχομένων γεγονότων δύναται νὰ ἐξευρεθῇ ἰδανικῶς τις μεσὸς βρὸς, ὑπὲρ τὸν ὅποιον εὐχερὴς καθίσταται ὁ ἐκ τῶν προτέρων ὁπωσούν ἀκριβὴς ὁρισμὸς τῶν στοιχείων τῆς ἀσφαλιστικῆς προνοίας. Ἡ ἐπὶ παραδείγματι. Γνωστοῦ τυγχάνοντες ὅτι ἐν διαστήματι τῶσιν ἐτῶν ἐφ' ὅλην τὴν ἔκτασιν ὡρισμένου πελάτους, ἐπὶ τῶσιν πλοίων, διαπλευσαντων αὐτὰ κατὰ ταύτην ἡ ἐκείνη τὴν βεῖθουσιν, ἐναυάγησιν τότε ἀπὸ πλοία ἡ ἱστορία, ὑπαγόμενα κατὰ τὴν κατασκευὴν καὶ τὴν ἡλικίαν αὐτῶν εἰς ὁρισμένας τάξεις κ.λ.π. ἀπὸ τῆς ἀξίας τῶν περιουσιζομένων πλοίων πρὸς τὴν τῶν ἀπολεσθέντων, συνδυαζομένην πρὸς τὸ εἶδος καὶ τὴν τάξιν τούτων, τὴν ἐποχὴν, τὴν βεῖθουσιν καὶ τὴν διάρκειαν τοῦ διαπλοῦ, τὸ

ποιὸν τοῦ φορτίου κ.λ.π. δυνάμεθα νὰ πορίσθωμεν συνθετὸν ἀναλογίαν, ἀπλοποιουμένην ὡς πρὸς τὸ μέλλον ν' ἀποπλευσῇ ὑπὸ ἀσφάλειαν πλοῖον, εἰς τὴν σχεσίαν μεταξὺ τῆς ἀξίας τοῦ καὶ τῶν πληρωτέων ἀσφαλιστῶν. Τὸ μέτρον τῶν ἀσφαλιστῶν τούτων ἐννοεῖται ὅτι ἐρίζεται πάντοτε ἀνώτερον τοῦ απαιτουμένου ὅπως καλυφθῶσι πᾶσαι αἱ ἐκ τῶν ἡσφαλισμένων ἀξιών ἐνδεχόμεναι ζημίαι. Οὕτως, ὅταν ἡσφαλισμένη τις περιουσία καταστραφῇ, ἡ ἀποζημιωσις ἀποδίδεται τῷ κυρίῳ αὐτῆς ἀπὸ τοῦ ἀπορροισματοῦ τῶν ἀσφαλιστῶν τὰ ὅποια οἱ συνησφαλισμένοι διηνηκίως καταβάλλουσι καὶ αἱ ἀπολεσθένται παρηγορητικὰ ἀξία ἀναδημιουργοῦνται οὐχὶ διὰ τῆς ἀφαιρέσεως κεφαλαίων ἀπὸ τῆς κτηνῶν πρὸς ἄλλην χρῆσιν καὶ παραγωγὴν, ἀλλὰ ἀπὸ τοῦ περισσεύματος τῶν εἰσοδημάτων πλείστων ἄλλων κεφαλαίων, ἅπερ ὡς ἀσφαλιστὰ καταβάλλονται παρὰ ταῖς Ἀ. ἐταιρίαις. Παρὰ τὸ οἰκονομικὸν αὐτὸ πλεονέκτημα, ὡς ἡμεῖς ἀπατελέσματα τοῦ ἀσφαλιστικοῦ ὁργανισμοῦ προκύπτουσι τὰ δύο ταῦτα, τὸ μὲν ὑλικὸν τὸ δὲ ἡθικόν. Ἡ ἀσφάλειος συνεπάγεται τὴν αὐξήσιν τῶν ἡσφαλισμένων ἀξιών καὶ τὴν ἐκτενέστερον εἰς ἐνδεχομένους κινδύνους καταστροφῆς εἰς μικροτέραν ἀξίαν κτήματος προσομοίωσις ἐξ ἡσφαλισμένων ἀπὸ τῶν κινδυνῶν αὐτῶν. Ὁ κερδοσκοπικὸς ἢ ὁ ἐμπορικός τοῦ ὁποῦ τὰ κεφάλαια διτελεῖται ἐξ ἡσφαλισμένων ἀπὸ ἐνδεχομένων κινδυνῶν ἀπολαμβάνει ψυχικῆς ἡσυχίας, ἢ ἄλλως ὅτι ἐστὲρρεῖται καὶ ἡ ἐπὶ βεβαιότης δὲν εἶναι μικρὸν ἀνθρώπῳ.

Ἐκ τούτων πάντων καταδεικνύεται ὅποια ἡ σημασία τοῦ θεσμοῦ αὐτοῦ τῆς ἀλλήλεγγυης καὶ κατὰ πόσον οὗτος ἀποδίδει εὐεργετικὰς οὐχὶ μόνον κατ' ἄμεινον πρὸς τοὺς ἀσφαλιζομένους τὴν περιουσίαν τῶν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν ὅλην οἰκονομίαν τῆς χώρας παρ' ἣ αἱ ἀσφαλισταὶ λειτουργοῦν.

Ἐκ τῶν προεκθεθέντων ἐξάγεται ὅτι ἐν ταῖς ἀναλογίαις ἐπ' ὧν βασίζεται ὁ ὁργανισμὸς τῶν Ἀ. ἐταιριῶν ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀσφαλιζομένων τὰ ἑαυτῶν κεφάλαια ἀναλογεῖ ἀντιστρόφως πρὸς τὸ μέτρον τῶν ἀσφαλιστῶν ἢ ἐπὶ πόσον αὐτοὶ πολλαπλασιάζονται. τὸ κατ' ἀναλογίαν ποσὸν τῶν ἐνδεχομένων ζημιῶν ἐλαττωταὶ καὶ συνεπῶς ἐλαττοῦνται τὰ ἐξ ἀσφαλιστῶν απαιτούμενα ποσὰ πρὸς ἀπόπληξιν ἀποζημιώσεων. Ἐπειτα ἐκ τούτου ὅτι ἡ Ἀ. ἐταιρία, ἡ ἀριθμοῦσα πλείονας πελάτας ἀπατεῖ τὰ ἀναλογίαν ἀσφαλιστῶν. Ἐπειρα παράγων τῆς ἐλαττώσεως τῶν ἀσφαλιστῶν εἶναι ὁ συντηγνισμὸς μεταξὺ διαφόρων Ἀ. ἐταιριῶν πρὸς αὐτὴν τῆς πελατείας τῶν. Ὡς ἐκ τούτου ὁ ὅλον ἐν εὐνοῦνόμενος κύκλος τῶν ἐργασιῶν τῶν, ὑπερβάλλων καὶ τὰ ὅρια τοῦ κράτους, ἐν ᾧ ἴδονται, εἶναι ὁσημέρῳ νὰ καταστήτῃ παγκόσμιον τὴν δι' αὐτῶν ὁργανωμένην κοινωνικὴν ἀλληλεγγύην.

Αἱ ἐν Ἑλλάδι μέχρι τοῦδε ἰδρυθεῖσαι δι' ἐγγωρίων κεφαλαίων Ἀ. ἐταιρίαι δὲν εὐδο-

κίησαν ἢ καὶ κατεστράφησαν τέλειον· τὸ μὲν ἕνεκα τοῦ περιορισμένου κύκλου τῶν ἐργασιῶν τῶν, τὸ δὲ ἕνεκα τοῦ συναγωνισμοῦ τῶν ἀπὸ τῆς ἀλλοδαπῆς μεγάλων ἑταιριῶν.

Ἐν ταῖς Ἀ. λ. η. λ. α. σ. φ. α. λ. ι. ο. τ. ι. κ. α. ἱ. ε. ἑ. τ. α. ἱ. ρ. ι. α. ι. σ. ἱ. συνεταίρει, κατοχοὶ ἐμοειδῶν ἀξιών, ασφαλιζοῦσιν αὐτὰς ἐν ἀλλήλογ-γῇ, προκαταβάλλοντες οὐχὶ ασφαλιστρά, ἀλλὰ μικρόν τι ποσὸν εἰς τὰς ἀπανάδας τῆς ἀχειρίσεως· ἐνσκηψάσης δὲ ζημιᾶς εἰς τινὰ τῶν συνηραλισμένων, καταβάλλουσι κατ' ἀναλογίαν ἕκαστος τὸ ποσὸν τῆς ἀποζημιώσεως. Καὶ ἐνταῦθα δὴλον ὅτι ἐφ' ὅσον ὁ ἀριθμὸς τῶν συνηραλισμένων αὐξάνεται, ἡ μὲν διαχείρισις καθίσταται δαπανηροτέρα, ἢ δ' ἀναλογούσα ἱκανῶς μερὶς ἐνδεχομένων ἀποζημιώσεων ἐλαττωταί· οὕτω δὲ πλείους τῆς ἀναλογίας ταύτης ἡ ἐλαττωμένη μερὶς τῶν ἀποζημιώσεων καὶ ἡ τῶν δαπανῶν διαχείρισεως τείνουσι νὰ λάβωσι τὴν μορφήν ὥρισμένων ασφαλιστῶν καὶ τότε αἱ δυσχερεῖαι τῆς εὐρείας διαχείρισεως καὶ τὰ ἐκ τοῦ καταμερισμοῦ τῶν ἐργῶν καὶ τοῦ συναγωνισμοῦ πλεονεκτήματα καθίστασι προτιμότερας τὰς «Α. ἑταιρίας ἐπὶ καταβολῇ ὥρι-σμένων ασφαλιστῶν». Ἰκτεταὶ ἐκ τούτου ὅτι αἱ «Ἀλληλασφαλιστικαὶ ἑταιρίαι» δύνανται λυσίτελως νὰ λειτουργήσωσιν ἐν κύλλῳ πριωρισμένῳ. Ἐν Γαλαξιδίῳ συνίστη καὶ λειτου-ργεῖ τοιαύτη Ἀλληλασφαλιστικὴ ἑταιρία μεταξὺ τῶν ἐφοπλιστῶν τῆς πλεως ἐκείνης πρὸς ἀσφάλειαν τῶν πλοίων αὐτῶν.

Κατὰ τὴν εἰς ν. α. υ. τ. ι. κ. α. ἱ. ε. ρ. σ. α. ἱ. α. καὶ ἐπὶ τοῦ β. ι. ο. υ. διακρίσιν τῶν ασφαλειῶν αἱ Ἀ. ἑταιρίαι ὑπαγοῦνται κατὰ τὴν φύ-σιν τῶν ἐργασιῶν τῶν εἰς τὰς αὐτὰς κατηγο-ρίας· ὑπάρχουσιν ὅμοιοι καὶ ἑταιρίαι ἐνεργούσαι συγγενῶς διαφέρον εἰδῶν ἀσφαλείας.

Αἱ Ἀ. ν. α. υ. τ. ι. κ. α. ἱ. ε. τ. α. ἱ. ρ. ι. α. ἱ. ἀσφα-λιζοῦσιν ἀπὸ τῶν κατὰ τὸν διαπλοῦν κινδύνων τὰ πλοῖα καὶ τὰς ἐπ' αὐτῶν ἀξίας ἐν συνόλῳ ἢ ἐν μέρει (βλ. Ἀδάρια).

Χρονολογικῶς αἱ Ἀ. Ναυτικαὶ ἑταιρίαι εἰ-ναι αἱ πρώται συσταθεῖσαι, καθ' ὅσον ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ ἐμπορίου οἱ μεζόνες δι' αὐτὸ κιν-δυνὸν ὑπῆρξαν ἄλλοτε οἱ ἀπὸ τῆς θαλάσσης. Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον οἱ ἀρχαιότεροι ἐμπορικοὶ κώδικες καὶ αὐτὸς ὁ Γαλλικὸς δὲ καὶ παρ' ἡμῶν ἰσχυρὸν περὶ τῶν ναυτικῶν μένον ἀσφαλειῶν πραγματευοῦνται.

Διαμφιστῆται ἂν ἐν Βαρκελλόνῃ τῆς Ἰ-σπανίας ἢ ἐν Γενούῃ τῆς Ἰταλίας περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 16^{ου} αἰῶνος συνέστη ἡ πρώτη ναυ-τική ασφαλιστικὴ ἑταιρία· βεβαίως ὅμως θεωρεῖται ἡ χρονολογία καὶ ὅτι μία τῶν ναυτικῶν πόλεων τῶν ἐπὶ τῆς δυτικῆς Μεσογείου ἐγένετο ἡ κοιτίς τοῦ ἐμπορίου τούτου θεσμοῦ, ὃν ἀπαυτὰ ἀπεδέξατο ὅλος ὁ πεπολιτισμένος κόσμος.

Τὰ ναυτικὰ ασφαλιστικὰ συμβόλαια βυθι-ζονται, ὡς ἂν ἐρρήθη, κατὰ τὰς διατάξεις

εἰδικῶς τμήματος τῆς ἐμπορικῆς νόμοθεσίας· αἱ διατάξεις δ' αὐταὶ κατὰ τὸ πλείστον τυγ-χανοῦσιν αἱ αὐταὶ δι' ἀπαντα τὰ πεπολιτισμένα κράτη (βλ. Ἀσφάλεια).

Υφίσταται ὅμως εὐσιμῶς τις διαφορὰ μετα-ξὺ τοῦ καὶ παρ' ἡμῶν ἰσχυρόντος Γαλλικοῦ νό-μου καὶ τῆς σχετικῆς νόμοθεσίας ἄλλων κρα-τῶν, καθ' ἣν ἐκείνος μειῶν τὰς ἐλευθερίας τῆς ἐφαρμογῆς τῶν ασφαλειῶν κηρύσσει ἄνω-ρον τὴν ἐχούσαν ἀντικειμενὸν τὸν ναῦλον τῶν ἐν τῷ πλοίῳ πραγματευομένων, τὸ ἐκ τῶν πραγμα-τειῶν ἐλπίζ-μενον κέρδος, τοὺς μισθοὺς τοῦ πληρώματος, τὰ λόγῳ ναυτικοῦ θανάτου λη-φθέντα χρήματα καὶ τοὺς τόκους τῶν ναυτικῶν δανείων (άρθ. 317 Ἰμπ. Νόμου). Παρὰ τὴν ἀρνητικὴν ταύτην διατάξιν—ἰσχύουσιν καὶ ἐν Ἰταλίᾳ πρὸ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νέου Ἐμπορι-κοῦ Νόμου τοῦ 1882 ὁ ἑποῖος παραδέχεται τὴν ἀσφάλειαν τοῦ ναύλου καὶ δὲν ἐφαρ-εῖ ἡ τοῦ μισθοῦ τοῦ πληρώματος καὶ τὰ λόγῳ ναυτικοῦ θανάτου ληφθέντα χρήματα— ὁσος ἐπεκράτησε ν' ασφαλιζοῦνται καὶ οἱ ναῦλοι καὶ οἱ μισθοὶ καὶ τὰ ἐλπίζ-μενα κέρδη, οἱ ἀσφα-λισταὶ δ' αὐταὶ, ἐπὶ τῶν ἐπειῶν ἂν προκύψῃ διαφορὰ μεταξὺ ασφαλιστοῦ καὶ ἀσφαλιζομένου ὁ νόμος τῆς ἀποστρίγει ν' ἀποφανθῇ καλοῦν-ται α. σ. φ. α. λ. ι. ο. τ. ι. κ. α. ἱ. ε. π. ι. σ. τ. ε. ι. Τὸ γεγονός αὐτὸ ἀρκεῖ νὰ καταρρίψῃ τὰς θεω-ρίας τὰς ὑπαγορευσάσας τὸν νομιθετῆ-τὰς ἐξαι-ρέσεις· ὁ ναυτικὸς Κώδιξ τῆς Γερμανίας παραδέχεται τὴν ἀσφάλειαν τοῦ ναυλοῦ καὶ τοῦ ἐλπίζ-μενου κέρδους· ὁ Ὁλλανδικὸς καὶ Σουηδὸς νόμος ὡσαύτως· ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ ταῖς Ἑνωμέναις Πολιτείαις αἱ ἐξαιρέσεις αὐ-ται δὲν ὑφίστανται.

Πρὸς ἀσφαλιστὴν πλοίου ὁ ἀσφαλιστὴς ἔχει ἀνάγκην νὰ γνωρίῃ ἀκριβῶς τὴν κατάστασιν τοῦ σκαφους, τοῦ ἐξαρτήσμου κλπ. Καθότι ἐκτὸς τῶν ἄλλων στοιχείων τοῦ συμβολαίου, τῆς ἐκ-τάσεως καὶ τοῦ τέρματος τοῦ διαπλοῦ κλπ. ὁ ἐρισμὸς τῶν ἀναλογοῦντων ἀσφαλιστῶν ἐξ-αρτᾶται κυρίως ἀπὸ τῆς σχετικῆς τοῦ ασφα-λιζομένου πλοίου ἀξίας· π. χ. Πλοῖον νεωστὶ ναυπηγηθὲν ἢ καλῶς διατηρουμένον δύναται ν' ἀν-θεῖξῃ εἰς τοὺς κινδύνους τῆς τρικυμίας περισ-σότερον ἄλλου πλοίου παλαιοῦ ἢ κακῶς διατη-ρουμένου. Πρὸς εὐχερῆ γνῶσιν πάσης τοιαύτης λεπτομερείας ὑπάρχουσιν εἰδικὰ Πρακτορεῖα παρέχοντα ἀκριβεστάτας πληροφορίες καὶ δι-μοσιεύοντα ἐτησίους Ν. η. σ. γ. ν. ὡ. μ. ο. ν. α. ε. ἐν εἰς εὐρήνται καταγεγραμμένα κατὰ τάξιν ασφαλι-στικῆς ἀξίας τὰ πλείστα τῶν πλοίων, ὅσα συνήθως ασφαλιζοῦνται. Τοιοῦτο Πρακτορεῖον εἶναι τὸ Lloyd τοῦ Λονδίνου καὶ Νηγευμῶν ἐτησίως δημοσιεύμενος ὁ Veritas τῶν Πα-ρισίων. Ἀπὸ τινῶν ἐτῶν συνέστη καὶ Πρα-κτορεῖον Ἰταλικὸν δημοσιεύον Νηγευμῶνα ὑπὸ τὸν αὐτὸν τίτλον Veritas· ὑπῆρχε δὲ καὶ Ἑλληνικὸν τοιοῦτο.

Τὰς Χ. ε. ρ. σ. α. ἱ. α. ε. Ἀ. σ. φ. α. λ. ι. ο. τ. ι. κ. α. ἱ. ε. δια-

κρινόμενας κατὰ τὴν φύσιν τῶν ἀσφαλιζομένων κινήτων ἢ κινήτων πραγμάτων καὶ τοὺς ἐπικείμενους αὐτοῖς κινδύνους, διενεργοῦσι διαφορὰ ἀσφαλιστικὰ ἰδρύματα, τῶν κυριώτερων εἰς τὰ ἑξῆς.

Ἀσφαλιστικαὶ ἐταιρίαι ἀπὸ τοῦ πυρός: Πρὸ ἐνός καὶ ἡμίσεος αἰῶνος συνέστησαν τὸ πρῶτον ἐν Ἀγγλίᾳ κατ' ἀπομίμησιν τῶν Ναυτικῶν. Περὶ τῶν ἀπὸ τοῦ πυρὸς ἀσφαλειῶν καὶ περὶ τῶν χειρσαίων ἐν γένει οὐδὲν εἰδικῶς διαλαμβάνει ἡ ἐμπορικὴ ἡμῶν νομοθεσία, δηλ. ὁ Γαλλικὸς ἐμπ. νόμος. Ὁ ἑσπορικὸς ἡδὴ τῆς Ὀλλανδίας καὶ ὁ τῆς Ἰσπανίας καὶ ὁ νέος ἐμπ. Νόμος τῆς Ἱταλίας, ὁ τοῦ 1882. πράγματευονται περὶ αὐτῶν. Ἀναμφιβόλως ὅμως ἐπὶ δὲν θέλει βραδύνει παρα τοῖς πεπολιτισμένοις ἔθνεσιν ἡ συστηματικοποίησις τῶν διατάξεων εἰδικῶς νόμου περὶ Ἀσφαλειῶν ὑπὸ παύσης αὐτῶν τὰς ἐπέψεις.

Οἱ ὅροι τῶν πυρασφαλιστικῶν πυρδολεῶν τυγχάνουσι γενικώτεροι καὶ ἐπιεικέστεροι τῶν Ναυτικῶν κατὰ τοὺς, ἵνα κυρωθῇ τὸ δικαίωμα τῆς ἀποζημιώσεως, δεόν ν' ἀποδείξηται ὅτι ἡ ζημία προήλθεν ἐξ ἐνδεχομένων, ἀλλ' ἀναποφευκτῶν περιπτώσεων, παρα πᾶσιν μέρηναν τοῦ πληρώματος πρὸς ἀποτροπὴν τῆς ζημίας· ἐν τοῖς πυρασφαλιστικαῖς συμβολαῖς τὸ δικαίωμα τῆς ἀποζημιώσεως ὁρίσται ἀπαρμενίον ἂν δὲν ἀποδείξηται ὅτι ἡ ζημία προήλθεν ἐκ βελίας προκρίσεως. Ἢ διαφορὰ αὐτῇ πρόκειται εὐσιμώδεστατη ὑπὲρ τῶν πυρασφαλειῶν, καθότι τὰ αἰτία αὐτῶν δύνανται ν' ἀναπτυχθῇ πυρκαϊὰ σπανίως μὲν τυγχάνουσι συμπτωματικὰ καὶ ἀπρόληπτα, ὡς ὁ κεραυνός, ἡ εἰς ἐγκληματικῆς προμελέτης πρὸς τοῦ τυποπληγῆς, ἐκ τῆς γειτνιασεως μετὰ δόσις τοῦ πυρὸς κλπ. συγγράματα δὲ προσερχονται ἐξ ἀμελείας εἴτε ἐκ σφαλματος τοῦ κατέχου τῶν ἀσφαλισμένων πραγμάτων ἢ τῶν οἰκείων αὐτοῦ· αἱ τῶν περιστάσεων δὲ τούτων ἐξαιρέσεις ἤθελον τὰ μέγιστα περιορίσει τὸν κύλον τῶν πυρασφαλειῶν καὶ σχεδὸν ἐκμηδενίσαι αὐτάς.

Ὑπὸ τοιαύτας ὅμως συνθήκας εἰς τοὺς ἀσφαλιζομένους κακῇ τῇ πίστει εὐχερὲς ναθίσταται ἡ βελία πυρδολήσις τῶν ἡσφαλισμένων πραγμάτων πρὸς ἀθέμιτον κέρδος ἢ πραγματοποίησιν τῆς αξίας τῶν εἰς χρήματα, εἴτε ἢ διὰ βελίας πυρκαϊᾶς ὑπεξαίρεσις αὐτῶν, ἂν ὡς κινήτῃ. Στατιστικαὶ πληροφορίαι κατέδειξαν μέχρι τοῦδε ὅτι κατὰ τὰς μεγάλας ἐμπορικὰς κρίσεις αἱ πυρκαϊαὶ τῶν ἡσφαλισμένων καταστημάτων πολὺ ἀπλησιάζονται. Ἀλλὰ τὸ ἐγκληματικὴν τυγχάνει κοινωνικὸν σπινόμενον παρορματοῦ πάσῃ ἐκδηλῶσει τῆς ἀνθρωπίνης δρασεως ἐνώπιον δὲ τοιούτων ἐγκλημάτων, ἐφ' ὧν ἡ δικαιοσύνη οὐδέποτε παύεται ἐγγρηγοροῦσα, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀνασταλῇ τὸ μέγα τῶν Ἀσφαλειῶν ἔργον.

Αἱ Ἀσφαλιστικαὶ ἐταιρίαι ἀπὸ τῆς χαλᾶς ἀσφαλιζοῦσι τὰ ἀγροτικά προϊόντα τὰ ἐκτεθειμένα εἰς τὴν ἀπὸ τῆς χα-

λᾶξης φθορᾶν· οὕτω καὶ ἀπὸ τῶν πλεημυρῶν, τῶν ἐπιζωοτικῶν διὰ τὴν κτηνοτροφίαν κλπ. Αἱ ἐπ' ἐσχάτων συσταθεῖσαι

Ἀσφαλιστικαὶ ἐταιρίαι τῶν ὕαλων τῶν ἡσφαλισμένων ὑαλοπινάκας, κρυσταλοπινάκας, κατοπτρὰ κλπ., δύνανται θρασυθῶσιν, ἀντικαθίστασι δια νέων τοιούτων ἢ μορφή αὐτῆς τῆς ἀσφαλείας εἶναι ἡ λογικωτάτη καὶ μὴ διδοῦσα χώραν εἰς καταχρήσεις· τοῦτο ὅμως δια τὴν φύσιν τῆς ὑαλοῦ, ἥτις συνενοῖ τὸ ἀναλλοίωτον σχεδὸν ἐν τῇ χρήσει, τὴν εὐκόλῃ τῆς ποιότητος διακρίσιν καὶ τὸ εὐτελές, σήμερον, τῆς αξίας.

Παρὰ τὰς προεκτεθείσας φρονούμεναι δὲν εἶναι ἀδύνατος ἡ συστάσις εἰδικῶν νόμων πρὸς τὴν Ἱταλίαν, Ἀσφαλειῶν ὑπὲρ τῆς σταφίδος ἀπὸ τῶν κινδύνων τῆς βροχῆς. Τὸ ζήτημα πρόκειται σπουδαϊκότατον ἀφορᾷ τὰ ζωτικώτατα τῆς ἡμετέρας χώρας συμφέροντα καὶ δεόν νὰ ἐξεσθῇ ἐν πάσῃ ἐμβρυϊκῇ καὶ μελετηρῇ ἐπισταμένως. Ἢ ἀπὸ τῆς σταφίδος ἰδρὰ πρόσδεος τυγχάνει ἡ κυριωτάτη τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὴν συγκομιδὴν καὶ τὴν υποζήραν τὸν πολυτιμὸν προϊόντος οἱ ἀπειλούμενοι αὐτὸ κινδύνου ἐπὶ τινὰς ἡμέρας τοῦ ἔτους συγκρατοῦσιν ἐν ἀγωνιώδει καρδονία παντὸς τοῦς κατὰ τὴν χώραν ἡμῶν ἢ ἐκ τῆς ἐνδεχομένης δ' αὐτοῦ βλάβης μειώσει τῆς συνήθους προσόδου καθίσταται εἰς πάντας ἐπαίσιμη τῇ συνεπαγόμενῃ οἰονομικῇ κρίσει ἡ ἔποια, ὡς ἐκ τῶν στενῶν τοῦ κράτους ὁρίων, δὲν περιορίζεται εἰς τῆς ἐκμεταλλεύσεως μόνον σταφιδόφορους ἐπαρχίας. Ἢ ἀνεδαίκτης αὕτη ἡ καθυστάσις ἀνώμαλον καὶ περιπετειώδη τὴν οικονομίαν τῆς χώρας, δύναται ν' ἀποσκορακισθῇ διὰ τοῦ θρασυ τῶν Ἀσφαλειῶν. Ὡς ἐκ τῆς φύσεως τοῦ ἐθνικοῦ αὐτοῦ προϊόντος καὶ τοῦ ἀπανταχοῦ τῆς χώρας ὁμοειδοῦς αὐτοῦ, — καθότι καὶ αἱ κατὰ ποιότητα διαφοραὶ τῶν τιμῶν ὁρίζονται κατὰ παραδεχόμενας συνθήκας ἐξαρτοῦμαι ἐκ τοῦ κατ' ἐπαρχίας τόπου τῆς παραγωγῆς — ἐκ πρώτης ὁλως δύναται τις νὰ παραδεχθῇ ὅτι ὁ ἀρμυδιώτερος ἀσφαλιστικὸς ὁργανισμὸς δυνατόν νὰ ἦται ὁ τοῦ ἀλλήλων ἀσφαλιστικῶν συνηταίρις μὲν αὐτοῦ ὅμως ἀντιστρατεύονται σπουδαϊκότατοι λόγοι καὶ ἰδία οἱ ἑξῆς: α) τὸ ἐλλεῖπον μέχρι τοῦδε παρ' Ἑλλήσι πνεῦμα τοῦ συνεταίρισμου ἐν γένει. Ὁ ἀσφαλιστικὸς οὗτος ὁργανισμὸς ἀνάγκη νὰ περιλάβῃ πάντας τοὺς στασιδαπαργηγούς τῆς Ἑλλάδος ἀνεξαιρέτως· διότι ἂν περιερίσσει εἰς μίαν ἢ ὀλίγας γειτνιαζούσας ἐπαρχίας δῆλον ἐστὶ ὡς ἐκ τῆς φύσεως τοῦ κινδύνου, ἡ ἀμεταβία ἀσφάλεια ἐκμηδενίζεται· καθότι ὁ ὀλεθρὸς ἢ ἡ ζημία ἂν ἐπέλθῃ λίαν ἐνδεχόμενον νὰ πληρῇ συγγρόνως ἐλλόκληρον τὴν μίαν ἢ τὰς ὀλίγας γειτνιαζούσας ἐπαρχίας· ἀλλ' ὁ εὐότατος ὁργανισμὸς τῆς ἀλλήλων ἀσφαλείας καθ' ὅλον τὸ κράτος σήμερον, καὶ ἐπὶ πολὺ, διὰ τοὺς εἰδόμενους

τήν έσωτερικήν κατάστασιν τής Έλλάδος καθίσταται ανέφικτος· ε') ή θεωρητικά ενδέχόμενος να λάβη εύτως εύρειας διασφαρίεις, ώστε να εκμηδενισή πανταχού τ' αποτελεσμάτα και τής γενικής αλληλεπασφαλείας· γ') ή εκ των ύστερων αποτίσεις τής αποζημιώσεως δια κοινής των μη υποστάτων ζημίας καταβολής τής αναλογούσης έκάστω μερίδος αντικεινται πρὸς αὐτὸν τὸν κύριον σκοπὸν τής ειδικῆς ταύτης 'Ασφαλείας.

Ο σκοπὸς οὗτος εἶναι νὰ ἐπιδιωχθῇ διὰ καταβολῆς ἁδρῶν ασφαλιστρῶν ὁ σχηματισμὸς κεφαλαίου εκ μεταλλικῶν ἀξιών, δι' οὗ νὰ ρυθμίζωνται καὶ ἐξουδετερώωνται αἱ μεταξὺ συστηχῶν καὶ εὐτυχῶν ἔτων διαφοραὶ τῶν προσδῶν.

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἂν οἱ πλείονες τῶν Ἑλλήνων σταφιδοπαραγωγῶν ἐτύγχανον ἑγκρατέστεροι, προνοητικώτεροι καὶ φειδωλότεροι χρημάτων κατὰ τὰς πλουσίας ἐσοδείας, ἢ κατόπιν αὐτοῦς τινος ἔτους διαδοθεῖσα ἕκαστος καθ' ἑλὴν τὴν χώραν οἰκονομική καχεξία δὲν θὰ ἐπῆρχετο τοσῶ ἀποτόμως, συνεπέρουσα κλονισμοὺς καὶ καταπτώσεις· δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι οἱ πλείστοι τῶν Ἑλλήνων σταφιδοπαραγωγῶν δὲν ἔγνωσαν ν' ἀποταμιεύωσιν ὅσας ἤθύναντο οἰκονομίας ἀπὸ τῶν ἐκπληκτικῶς ἐπ' ἐσχάτων αὐξήσεων προσδῶν τῶν. Ἄν ἦτο δυνατόν νὰ ρυθμιζομένη ἀπὸ τῆς σταφίδος πρόσδοδος ἐν τῇ ὁλότῃ αὐτῆς εἰς τρόπον ὥστε ἀπὸ τῶν ἀποταμιευμάτων τῶν παρελθόντων εὐφῶρων ἔτων νὰ καλύπτηται ἡ ἐλλείψις τῶν ἀδρῶν, βεβαίως ἡ χώρα ἤϊελεν ἀπὸ ἀλλοτρίων οἰκονομικῶν περισπασμῶν.

Τὸ ζήτημα ὅμως τῆς ἀπὸ τῆς σταφίδος προσδῶς διὰ τὴν Ἑλλάδα συνδέεται ἀναποσπᾶστος, ἢ μᾶλλον συναυτίζεται μετὰ τοῦ οἰκονομικοῦ ζητήματος, ἔνεκεν τοῦ ὁποίου ἡ χώρα ἡμῶν χρηματιστικῶς ἐκτραπᾶται ἀπὸ τοῦ ἐξωτερικοῦ, ὅθεν διὰ τῆς πρόσδοδος αὐτῆς εἰσάγονται αἱ παρ' ἡμῶν ἐλλείπουσαι μεταλλικαὶ καὶ ἀξίαι διὰ τοῦτο ἡ ρύθμισις αὐτῆ, ὅλη καὶ ἡ ἀσφαλίσις, τῆς ἀπὸ τῆς σταφίδος πρόσδοδος, εκ τοῦ ἐξωτερικοῦ μόνον εἶναι δυνατόν νὰ ὁργανωθῇ καὶ κατὰ τὸ σύστημα τῶν ἀσφαλιστικῶν ἐταιριῶν ἐπὶ καταβολῇ ὠρισμένων ασφαλιστρῶν. Οὗ εἰς τὰς 'Ασφαλιστικὰς ἐν γένει ἐταιρίας ἐπιβαλλόμενος κοσμοπολιτικὸς χαρακτήρ καὶ τὰ μέγιστα κεφάλαια τὰ ἀπησρολημένα ἐν τῇ εὐρυτάτῃ ταύτῃ κερδοσκοπῇ ὑπαρχούσιν ἀσφαλιστικαὶ ἐταιρίαι καταβαλοῦσαι ἐκατοντάδας ἐκατομμυρίων ἐγγυητικοῦ κεφαλαίου—πειθόντες ἡμᾶς ὅτι ὁ ὀργανισμὸς ἐιδικῶν διὰ τὴν σταφιδοπαραγωγὴν Ἑλλάδα 'Ασφαλειῶν, οὐ μόνον ἐφικτός, ἀλλὰ καὶ εὐχερέστατος τυγχάνει. Τὸ ὁμοειδὲς τοῦ προϊόντος, ὁ ὠρισμένος, ἀποκλειστικὸς καὶ μόνον ἐξ ὑπερτέρως δυνάμεως ἐνδεχόμενος κινδυνος, ἡ εὐχερὴς τῆς ἀξίας τοῦ ἐκτιμήσεως, εἶναι στοιχεῖα διευκολύνοντα καὶ τῶν ασφαλιστρῶν τὸν κα-

θορισμὸν καὶ τῆς ὅλης ασφαλιστικῆς πράξεως τὴν διεξαγωγὴν. Προσθέτεον ὅτι εκ τῆς φύσεως τοῦ προϊόντος, φέροντος ἐθνικὸν κύρος εἰπεὶν χαρακτήρα, δύναται νὰ θεωρηθῇ λύσιτελής καὶ ὑπὸ τοῦ κοινοῦ συμφέροντος δικαιολογουμένη ἡ τῆς πολιτείας ἐπεμβασίς πρὸς ἐπιβολὴν τῆς ασφαλίσεως εἰς πάντας τοὺς σταφιδοπαραγωγούς.

Ἀπομένονσι πρὸς ἐξέτασιν αἱ 'Ασφαλιστικαὶ τοῦ βίου ἐταιρίαι. Ἀποκρούμεν τὴν ἐν χρήσει μεχρι τοῦδε μετάρρᾳσιν 'Ασφαλιστικὰ τῆς ζωῆς ἐταιρίαι, ἀντικειμένην καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἐννοίαν τῆς λέξεως ζωῆς, ἣν οὐδὲμία ἐταιρία ἀσφαλίζει ἀπὸ νόσου ἢ θανάτου, καὶ πρὸς τὴν ἐννοίαν τῶν ασφαλειῶν τούτων, αἱ ὁποῖαι σκοποῦσι τὴν ἐξασφάλισιν τῶν βιωτικῶν μέσων τῷ ἀποτινόντι ασφαλιστῇ ἐπὶ ὠρισμένον χρονικὸν διάστημα ἢ τοῖς ἐπιζῶσι μετὰ τὴν θάνατον αὐτοῦ. Ἀπὸ τῆς ἐπιβιώσεως τῶν κοινωνικῶν δεσμῶν καὶ τῶν οἰκογενειακῶν αἰσθηματικῶν μεταξὺ τῶν πεπολιτισμένων λαῶν ἀνεβλάστησεν ἡ ἠθικὴ καὶ δικαία ἀρχὴ τῶν ασφαλειῶν τούτων.

Ο βίος τοῦ ἐργαζομένου ἀνθρώπου δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀξία παραγωγὸς ἄλλων ἀξιών· καὶ εἶναι εὐγενὲς βεβαίως τὸ αἰσθημα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου, ὁ ὅποιος εκ τῶν ἀξιών, ἃς ἐν τῷ παρόντι παράγει ὑπὲρ αὐτοῦ ἢ καὶ τῶν συνδεδεμένων μετ' αὐτοῦ ἀνθρωπίνων ὄντων ἐν μέρος ἐξοικονομῶν, ἀφιεροῖ εἰς τὸν σχηματισμὸν κεφαλαίου ἢ πρόσδοδος, ἀφ' ἧς ὁ ἀποζήσῃ αὐτός καὶ ἐκεῖνα θύαν δὲν θὰ δύναται πλέον νὰ παράγῃ ἀξίας, εἴτε, ἂν αὐτὸς ἐκλείψῃ, τὰ ἐπιζῶντα αὐτοῦ προσφίλῃ ὄντα. Ἄλλ' εἶναι θαυμασία τ' ἀποτελέσματα τὰ προκύπτοντα εκ τῆς ἀλληλεγγύης, τῆς καθιερουμένης διὰ τοῦ ἀσφαλιστικοῦ συνεταιρισμοῦ· ὑποθετωμεν ὅτι οἰκογενειάρχης ἀσφαλίζει κεφάλαιον 50 χιλιάδων δρ. ἐπὶ τοῦ βίου του καταβάλλων 3 χιλιάδας δρ. ἐτήσια ἀσφάλιστρα. Ἐφ' ὅσον ὁ οἰκογενειάρχης οὗτος ὑφίσταται ἐν τῇ ζωῇ, ἐργαζόμενος ἀποτίνει τὰ ἀσφάλιστρα, ἐνῷ συγχρόνως ἐπικρκεῖ καὶ εἰς τὴν συντήρησιν τῆς οἰκογενείας του· δυνατόν οὗτος νὰ ζῇ καὶ 20 καὶ 30 καὶ πλείονα ἔτη, καταβάλλων οὕτω ποσὸν ἀνώτερον τοῦ ασφαλισθέντος κεφαλαίου· ἀλλ' ἐπίσης ἐνδεχόμενον εἶναι ν' ἀποθάνῃ μετὰ ἐν μόνον ἔτος ἀπὸ τῆς ασφαλίσεως, καταβάλλων τρεῖς χιλιάδας δραχμῶν μόνον ἀσφάλιστρα· οἱ ἐπιζήσαντες αὐτοῦ θὰ λάβωσι τὸ κεφάλαιον τῶν 50 000· τὰ ἐπιπλέον ἀποτινόντων ὅλοι οἱ συνησφαλισμένοι εκ τῶν ποσῶν, τὰ ὁποῖα κατέβαλεν ὡς ἀσφάλιστρα ἐπὶ πλέον τοῦ ἡσφαλισμένου ὑπ' αὐτῶν κεφαλαίου. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀπλουστερά μορφή τῶν τοιούτων ἀσφαλιστικῶν πράξεων, ἐναργῶς ἀποδεικνύουσα μεχρι τίνος σημείου θαυμασίως τελειότητος ἐτίκετο ἡ μετὰ πεπολιτισμένων λαῶν ἀλληλεγγύη· ἡ ὁλότης τῶν δυνάμεων μιᾶς ἀκμαίας

γενεάς ανθρώπων αφιερουμένη μὲν εἰς τὸ παρὸν, ἐν ταυτὶ ὁ' ἐξασφαλιζοῦσα τὸ ὑλικὸν μέλλον τῆς ὅλης ἐπερχομένης γενεαῆς· αἱ οἰκονομικαὶ τοῦ εἰσοδήματιος ἀφιερουμέναι ἰσῶς ὑπὲρ ἐξασφαλισεως τοῦ ἄρτου καὶ τῆς ἀνατροφῆς τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ ἔργατου· τοιαυτὴ ἡ γενικὴ εἰκὼν τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν ασφαλειῶν τούτων.

Ποικίλοι εἰσὶν οἱ συνδυασμοί, καθ' οὓς συντάσσονται τὰ ασφαλιστικά τοῦ βίου συμβολαία μεταξὺ ασφαλιστοῦ καὶ ἑνὸς ἢ δυο ἢ τριῶν συνασφαλιζομένων· οἱ συνδυασμοὶ οὗτοι καὶ αἱ συνθήκαι τῆς ασφαλείας ἀπορρέουσιν ἀπὸ ὑπολογισμῶν βασιζομένων ἐπὶ τῆς σχετικῆς ἀκρίβειας τῶν πινάκων τῆς θνησιμότητος, καθ' ἡλικίαν καὶ χώραν. "Ο,τι μέχρι τοῦδε ἐξευεσμένον περὶ τῶν 'Ασφαλειῶν τοῦ βίου δεῖν νὰ ληθῇ ὑπὸ γενικὴν ἐποψιν, ὡς ἀποδεδειγμένον εἰς τὴν ἀρχὴν μόνον καὶ τὸν σκοπὸν αὐτῶν. Ἐν τῇ ἐφαρμογῇ ὅμως, ὡς πρὸς τὰς 'Ασφαλιστικὰς ἑταιρίας, δεξιόμενοι ἰδιαιτέρως νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι ἐκ τῶν ἀκριβεστέρων ὑπολογισμῶν, βασιζομένων ἐπὶ στατιστικῶν δεδομένων καὶ διαφόρων πινάκων θνησιμότητος, τὰ μέχρι τοῦδε απαιτούμενα παρὰ τῶν διαφόρων ἑταιριῶν τῆς τε Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς ἀσφαλιστῶν, προκύπτουσιν ὑπερβολικὰ· ἰσῶς διότι αἱ ἑταιρίαι, ἀπὸ βραχέος χρόνου λειτουργοῦσαι, δὲν ἀπέκτησαν ἐπὶ τὴν ἐκ τῆς πείρας πεποιθὴσιν πρὸς ὅρισμὸν ἀκριβεστέρου καὶ δικαιότερου μέτρου ἀσφαλιστῶν· ἰσῶς διότι κατὰ τὸν βραχὺν αὐτὸν χρόνον δὲν ἦτο δυνατόν ν' ἀναπτυχθῇ ἐπαρκεστῶς ὁ μεταξὺ διαφόρων ἑταιριῶν συναγωνισμὸς, συνεπαγόμενος ἐλαττωσιν τῶν ἀσφαλιστῶν· πιθανώτατον δὲ ἀμφοτέρους τοὺς λόγους τούτους.

Ἐν Ἑλλάδι 'Ασφαλιστικὴ τοῦ βίου ἑταιρία λειτουργοῦσιν ἀπὸ ὀλίγων ἐτῶν δύο ἢ τρεῖς ἀλλοδαπαὶ δι' ἐντοπιῶν πρακτόρων· ἀνεξοίαστως δὲ περὶ αὐτῶν ἀποφαινόμεθα ὅτι ἡ λειτουργία τῶν ἀφ' ἑνὸς μὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς εὐεργετικὴ διὰ τοὺς ὀλίγους ἀσφαλιζομένους, δύναμει τῶν γενικῶν ἀρχῶν, αἰτινες διέπουν τὰς ἀσφαλείας ταύτας, ἀφ' ἑτέρου ὅμως καθίσταται ἐπιζήμιος πρὸς τὴν ὅλην οἰκονομίαν τῆς χώρας· καὶ τοῦτο ὡς ἐκ τῶν ἰδιαιτέρων οἰκονομικῶν συνθηκῶν, ἐν αἷς αὕτη ὑπόκειται, καὶ τῶν ὑπερμέτρων ἀσφαλιστῶν, ἅτινα αἱ ἑταιρίαι ἐκτελεῖν ἀπαιτοῦσιν. Ἄν ὑποθέσωμεν τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀσφαλιζομένων ἀυξήμενον ὁλονὲν καὶ ταχέως, ἐκ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τούτου τῶν ἀσφαλιστικῶν συμβολαίων θέλει προκύβει τακτικὴ καὶ ἐτησια ἐκ τῆς χώρας εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν ἐξαγωγή μεγάλου ποσοῦ μεταλλικοῦ, ἀντιπροσωπεύοντος τὰς ὑπὲρ τοῦ μέλλοντος τῶν Ἑλλήνων οἰκονομίας, ἐκ τῶν ὁποίων μικρὸν μόνον μέρος θὰ ἐπανέρχεται πάλιν ἀποδιδόμενον ὡς ἡφαλισμένον κεφάλαιον. "Ο,τι τὰ ἐν Ἑλλάδι ἰδία ὑπὸ τῶν 'Ασφαλιστικῶν τοῦ βίου ἑταιριῶν ἀ-

παιτούμενα ἀσφάλιστρα εἶναι ὑπέρογκα ἀποδεικνύεται καὶ ἐκ τούτου. Ἡ ἀναλογία τῶν ἀσφαλιστῶν βασιζέται κυρίως ἐπὶ τῶν πινάκων τῆς θνησιμότητος, οἱ ὅποιοι πρέπει νὰ ληθῶσιν ὡς ἀκρίβεις κατὰ μεγίστην πρᾶσιν· ἀλλ' οἱ πινάκες οὗτοι ποικίλλουσι κατὰ χώρας· ἰδὲν ἐν παραδείγματι· Ἐπὶ 1000 γεννηθέντων τὸ αὐτὸ ἐτος μέχρις ἡλικίας 25 ἐτῶν ἐπιζῶσι 717 μὲν ἐν Νορβηγίᾳ, 681 ἐν Σουηδίᾳ, 634 ἐν Ἀγγλίᾳ, 611 ἐν Γαλλίᾳ, 604 ἐν Βελγίῳ, 591 ἐν Ὑλλανδίᾳ, 512 ἐν Βαυαρίᾳ. Ἐπὶ 503 ἀνδρῶν ἀγόντων ἡλικίαν 45 ἐτῶν ἐν Ἀγγλίᾳ θὰ ἐπιζήσωσι μέχρι τοῦ 50οῦ ἐτους 464 μέχρι τοῦ 60οῦ 370 μέχρι τοῦ 70οῦ 238 μέχρι τοῦ 80οῦ 90 μέχρι τοῦ 90οῦ 12. Ἐν Γαλλίᾳ δὲ ἐπὶ 503 ἐπίσης ἀτόμων ἡλικίας 45 ἐτῶν θὰ ἐπιζήσωσι μέχρι τοῦ 50οῦ 473, μέχρι τοῦ 60οῦ 389, μέχρι τοῦ 70οῦ 249, μέχρι τοῦ 80οῦ 89 καὶ μέχρι τοῦ 90οῦ 11. Διὸν ὅτι τὸ μέτρον τῶν ἀσφαλιστῶν ποικίλλει κατὰ τὰς χώρας αὐτάς. Ἀλλ' ἐν Ἑλλάδι μέχρι τοῦδε τοιοῦτοι πινάκες θνησιμότητος δὲν συνεταχίσθησαν· αἱ δὲ περὶ θανάτου στατιστικαὶ αὐτῆς τυγχάνουσιν ὅπως στοιχειώδεις· τοῦ λοιποῦ ἐκείνων τοὺς ὑπολογισμούς τῶν αἱ 'Ασφαλιστικαὶ ἑταιρίαι τοῦ βίου, αἱ ἐν Ἑλλάδι ἐργαζόμεναι, καὶ ἐν τινὶ μετρίᾳ ἐφήρμοσαν τὰ τιμολόγια τῶν ἀσφαλιστῶν αὐτῶν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ χώρᾳ· Ἀουνατον νὰ ὑποθεσωμεν ὅτι αἱ ἐργασίαι τῶν ἐνεκεν τῆς ἐλλείψεως τοιαύτης βάσεως ὑπολογισμῶν εἶναι παρακεκινδυνευμέναι· πολὺ φροντικώτερον τεινόμεν νὰ παραδεχόμεθα ὅτι αἱ ὑπολογισμοὶ αὗτοι οὐ μόνον ἐπὶ τῶν ἀνωτάτων τῆς θνησιμότητος ὁρῶν βασιζονται, ἀλλὰ διὰ τὰ ἀσφαλεστερῶν, ἐν τῇ δόξῃ τῶν ἀσφαλιστῶν, οἰανδήποτε ἀναλογίαν ὑπερβάλλουσιν.

Τὴν συστάσιν ἐγγυῶν ἄσφαλιστικῶν τοῦ βίου ἑταιριῶν θεωροῦμεν δυσερίκτον καὶ διὰ τὴν ἐλλείψιν κεφαλαίων ἐπαρκούντων πρὸς τοιαύτην ἐπιχείρησιν καὶ διὰ τὸ νεαρὸν τῆς ἡμετέρας κοινωνίας, ἡ ὁποία διατελεῖ ἀμέμφωτος ἐπὶ πρὸς ἀποδοχὴν οἰκονομικῶν τιμῶν θεωριῶν καὶ ἐπιχειρήσεων. Φρονούμεν ὅμως ὅτι διὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς καὶ διὰ τοὺς προεκτεθέντας, ἀντιστρατευομένους πρὸς τὴν ἐν τῇ χώρᾳ ἐνέργειαν τῶν ξένων ἑταιριῶν καὶ διὰ τὰς ἰδιαιτέρας οἰκονομικὰς παρ' ἡμῖν συνθήκας, τὰ μάλιστα λυσίτελες καὶ φρόνιμον θὰ ἦτο ἂν αὕτη ἡ Πολιτεία ἐγένετο ὁ μόνος καὶ αποκλειστικὸς ἀσφαλιστὴς τοῦ βίου τῶν πολιτῶν ἐν Ἑλλάδι.

Εἶναι ἰσῶς αὕτη ἡ μόνη περίστασις, καθ' ἣν ἡ Κυβέρνησις κράτους θὰ ἤδυνάτο ν' ἀναλάβῃ ἔργον, ὅπερ ἀλλάχου ἢ ἀπόλυτος ἐλευθερία τῆς ἀτομικῆς ἐνεργείας καὶ τοῦ συναγωνισμοῦ καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ καταμερισμοῦ τῶν ἔργων εἰς τὴν ἰδιωτικὴν πρωτοβουλίαν μόνον ἐπιτρέψουσιν. Μεθ' ὅλα ταῦτα πρὸ τίνος χρόνου ἐγένετο ἀπόπειρα ἰδρύσεως μεγάλης Ἑται-

ρίας Ἀσφαλειῶν παντὸς εἴδους, θαλασσίων καὶ χερσαίων, ἀπὸ τοῦ πυρός, τῆς γαλακτῆς καὶ τοῦ βίου προσέτι· ἐτέθησαν δέ, μεταξὺ τῶν πρωτεύοντων παρ' ἡμῖν πιστωτικῶν ἰδρυμάτων αἱ βεβαίαι τοῦ ἔργου τούτου. Ἀλλὰ δὲν ἤρκεσε τὸ πρῶτον τοῦτο λίαν σοβαρὸν διαδῆμα τῆς ἰδιωτικῆς πώποδουλικας· ἐζητήθη ἡ συμ-πραξίς τῆς κυβερνήσεως, ἥτις ὀφείλει νὰ μεριμνήσῃ περὶ νομοθεσίας ἐξασφαλίζουσης τὰς ἐργασίας ἐταιρίας τοιαυτῆς, καὶ ἥτις ἐλλείπει ἀπὸ τοῦ ἰσχύοντος παρ' ἡμῖν ἐμπορικῶν κώδικος. εἶναι ἐν τούτοις γνωστὸν ὅτι οὐδεμία μέχρι τοῦδε προκαταρκτικὴ ἐργασία ἐγένετο πρὸς καταρτισμὸν τῶν ἀρμοδίων νομοσχεδίων. [Α.Γ.Η.]

Ἀσφαλιστικὴ λυχνία. βλ. λυχνία.

Ἀσφαλιστικὸν ἐπιστόμιον. Συσκευὴ ἀπαραίτητος εἰς τοὺς ἀτμολέοντας, χρησιμεύουσα εἰς τὸ νὰ ἀφίγῃ ἐλευθερὸν τὸν ἀτμὸν νὰ ἐξερχῇται ἐκ τοῦ λέοντος εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν, ἀμὰ ὡς ἡ πίσις αὐτοῦ φθίσῃ ἢ ὑπερῶν τὸ ἐκ τῶν προτέρων ὠρισμένον ὅριον τῆς θλίψεως τοῦ ἀτμοῦ ἐν τῷ λέοντι. (βλ. Ἀτμολέοντες). [Σ.Κ.]

Ἀσφαλιστικὸς λέοντες, καλεῖται ὁ ὀλιγώτερον ὑποκείμενος εἰς ἐκρηγνῆναι, τοιοῦτος δὲ θεωρεῖται ἐν μέρει ὁ ἐξ αὐλῶν ἀπαρτιζόμενος ἀτμολέοντες ὁ καὶ αὐλωτὸς λέοντες καλούμενος. (βλ. Ἀτμολέοντες). [Σ.Κ.]

Ἀσφαλιστικὸς σωλὴν (X η μ.) (tube de sûreté, saftube, Sicherheit-röhre) καλεῖται σωλὴν τοποθετούμενος εἰς ἀεριοπαγωγὸς συσκευῆς, ἵνα ἐμποδίσῃ τὴν θραύσιν τῶν ἀγγείων ἐν περιπτώσει φράξεως τοῦ ἀεριοπαγωγῶν σωλὴνος ἢ αἰφνιδίως ἐλαττώσεως τῆς θλίψεως. [Ο.Α.Ρ.]

Ἀσφαλιτῆς ἢ Σοδομίτης λίμνη ἢ Νεκρὰ θάλασσα, νῦν Βαχρ ἐτ Λούτ (Θάλασσα τοῦ Λώτ). Μεσόγειος θάλασσα τῆς Παλαιστίνης ἀλμυρὰ καὶ ἀσφαλτώδης, ἔχουσα περιφέρειαν 41 μιλίων πορείας. Εἰς ταύτην ἐκβάλλει ὁ Ἰορδάνης ποταμός, κατὰ δὲ τὴν βιβλικὴν παράδοξιν ὑπ' αὐτὴν κεῖνται αἱ καταποντισθεῖσαι πόλεις Σόδομα καὶ Γόμορρα. [Π.]

Ἀσφαλτος εὐρίσκεται ἐν μορφῇ σταγονοειδεῖ ἢ καὶ τετηνιῶ· ἔχει θραύσιν ὀστρεοειδῆ ἐνίοτε ἐντὸς φέρει φυσαλίδας· εὐξέστος, Σκλ.=2, εἰδ. βαρ.=1,1... 1,2. ἔχει χρῶμα πιστομέλαν, λάμψιν παχέαν, εἶνε ἀδιαφανῆς καὶ προστριβὸς ἀνακίδει ἐμπυρευματικὴν ὁσμὴν. Συνίσταται ἐξ ἀνθρακικοῦ στοιχείου, ὀξυγόνου καὶ ὑδρογόνου κατ' ἀορίστους ἀναλογίας. Εἰς 1000° K τήκεται· ἀναφλέγεται εὐκόλως ἀνακίδουσα φλόγα λάμπουσαν καὶ καπνίζουσαν. Ἀπορρευστοῦται κατὰ μέγα μέρος ὑπὸ αἰθέρος, εὐκόλως ὑπὸ τερθενθίνου ἐλαίου κλπ. Χρησιμεύει πρὸς ἐπιστέγασιν οἰκίων, πεζοδρομίων, πρὸς διάνασιν καὶ πίσωσιν πλοίων

καὶ παρασκευὴν τοῦ μέλανος σφραγιστικοῦ κηροῦ, στιλβωτικοῦ ἐλαίου (βερνίκιου) καὶ δαδῶν. (βλ. κατωτέρω). [Κ.Μ.]

Ἀσφαλτος καλεῖται ὡσαύτως μέγμα ἀσβεστιώδους γῆς καὶ Ἀσφαλτοῦ, χρησιμοποιοῦμενον εἰς στρώσιν τῶν ὁδῶν, τῶν πατωμάτων, τῶν στεγῶν ἢ πρὸς φύλαξιν τοιχωμάτων ἀπὸ τῆς ὑγρασίας· εὐρίσκεται αὐτοφύως ὡς Ἀσφαλτολίθος εἰς πολλὰ μέρη· ἢ ἐπὶ στρώσιν τῶν ὁδῶν κ.λ.π. γίνεται τηκομένου τοῦ Ἀ. εἰς λέοντας ἀναμιγνυμένου μεθ' ἄμμου ἢ ἀσβεστοῦ καὶ ἐπιχυνόμενου κατὰ κανονικὰ στρώματα πρὸς φύλαξιν τῶν τοίχων ἀπὸ τῆς ὑγρασίας ἐπιχρῶνται ἰδίως οἱ θεμέλιοι λίθοι καὶ πλινθοὶ οἱ αὐτοῦ, ἀντι-κονιάματος. — Παρασκευάζεται σήμερον καὶ τεχνητῇ Ἀ. ἐκ λιθανθρακοποίησης κατωτέρα ὁμῶς τῆς φυσικῆς (πρόβλ. Πίσσα). [Ο.Α.Ρ.]

— (Ε.μ.π. βιομ.). Πρὸ χρόνου οὐχὶ μακροῦ ἅπαντα σχεδὸν ἢ ἐν τῷ ἐμπορίῳ ποσότης τῆς ἀσφαλτοῦ προήρχετο ἐκ τῆς ἐν Παλαιστίνῃ Ἀσφαλτίτιδος Ἰλάνης ἢ Νεκρᾶς θάλασσης, ἐπὶ τῶν ὁδῶν τῆς ὁποίας ἐκβάλλομένη συλλέγεται· διὰ τοῦτο καὶ κοινῶς ἦτο γνωστὴ ὑπὸ τὴν ὀνομασίαν Ἰουδαϊκῆς πίσσης. Σήμερον μεταξὺ ἄλλων γνωστῶν ὄρυξεων ἀσφαλτοῦ, ὡς τὰ ἐν Γαλλίᾳ πέντε τοιαῦτα καὶ τὰ ἐν Ἰταλίᾳ δύο ἢ τρία, καὶ πολλῶν ἐπὶ ἐτέρων, τὰ ὅποια τοπικῶν μόνον ἔχουσι σπουδαίοντα ἢ κυριωτάτη ἀσφαλοφόρος πηγὴ εἶναι ἢ ἐν τῇ νήσῳ τῆς Τριάδος, ἐκ τῶν Ἀντιλλῶν, Διμνητῆς Ἀ. ἔχουσα περιφέρειαν 5 χιλιομέτρων καὶ βάθος ἀγνωστον ἐπὶ· ἀγνωστον ἐπίσης εἶναι μέχρι τοῦδε ἂν ὑπὸ τὸν μέγιστον ὄγκον τῆς ἐν αὐτῇ Ἀ., τοῦ ὁποίου ἢ ἐπιφάνεια εἰς βάθος ὀλίγων μόνον ἑκατοστομέτρων κατὰ τὸ θέρος γίνεται βευστή, ὥρισται στρώμα ὕδατος. Ἰδιαίτερας μνείας ἄξιον θεωροῦμεν τὸ ἐν Ἡπείρῳ, παρὰ τὴν Αὐλῶνα ὄρυξιν Ἀ., τὸ ὅποιον Ἑλλήνες ἐκμεταλλεύονται.

Διάφοροι εἰσιν αἱ χρήσεις τῆς Ἀ. Ἐν ταῖς χώραις ἐνθα ἀφθονεῖ χρησιμεύει καὶ ὡς καύσιμος ὕλη. Λίαν ἐνδιαφέρουσα εἶναι ἢ ἐν τῇ βιομηχανίᾳ χρησιμοποίησις τῆς Ἀ. διότι ἀπ' αὐτῆς παρασκευάζονται, διὰ τελείας ἀποκαθάρσεως ἀπὸ ἐτέρων ὑλῶν, διάφορα ἀδιάβροχα καὶ ἀδιαχώρητα ἐπιχρίσματα (βερνίκια). Ἡ ἰδιότης αὕτη τοῦ ἀδιάβροχου καθιστᾷ τὴν Ἀ., μνημιμένην μετὰ πίσσης καὶ ἄλλων ἀργιλοδῶν αὐσίων, ἀπαραίτητον ἐπιχριστικὴν ὕλην διὰ τὰ πλοῖα καὶ οἰκονομικῶς οἰκονομικῶς ἐκτεθειμένην εἰς τὴν ὑγρασίαν. [Α.Γ.Η.]

Ἀσφάραγος (Βοτ.) κατὰ τὸν Θεόφραστον συνώνυμον τοῦ Ἀσπαράγου. [Θ.Χ.]

Ἀσφέλακτος (Βοτ.) ἢ Ἀσφέλακτος βλ. λ. Ἀσπάλαθος.

Ἀσφένδαμνος βλ. Σφένδαμνος.

Ἀσφένδουγκλας βλ. Ἀσφένδαλος.

Ἀσφοδελίνη (B o t.) = *Asphodeline* Reichb., γένος τῆς οἰκογ. των Λειριωδῶν παραπλήσιον τῇ Ἀσφοδέλῳ, διαφέρει αὐτοῦ κατὰ τὰ φύλλα τοῦ περιγόνου, αὐτὰ εἶσι συμπτυγνύμενα τῆς βάσεως ἐν εἰδεί πύθικου καὶ τῶν ὁποιῶν τὸ κάτω εἶνε στενωτέρον καὶ ἀφιστάμενον τῶν ἄλλων. Τὰ δύο εἶδη τῆς ἑλληνικῆς χλωρίδος, ἦτοι ἡ Ἀ. ἡ ξ α ν θ ῆ (A. lutea L.) καὶ Ἀ. ἡ λ ι β ο υ ρ ν ι κ ῆ (A. Liburnica Scop.) ἔχουσιν ἄνθη ξανθὰ καὶ φύονται ἐνιαυτοῦ ἐν πετρώδεσι καὶ ὄρεινοις τόποις. [Θ.Χ.]

Ἀσφόμελος (B o t.) (*Asphodelus* L.) γένος τῆς οἰκογενείας τῶν Λειριωδῶν φυτὰ ἔχοντα τὰς ἴνας τῆς ῥίζης παχίας ἢ καὶ φυματώδεις, τὸ περιγόνιον ἰσοφύλλον καὶ τὰ φύλλα αὐτοῦ συμπτυγνύμενα κατὰ τὴν βάσιν, τὰ νήματα τῶν ἑξ στημόνων πρὸς τὰ κάτω πεπλατυσμένα καὶ περικλείοντα τὸ ὠχρίον δίκην ὁλόλου. Τὰ ἄνθη τῶν τεσσάρων εἰδῶν τῆς ἑλλην. χλωρίδος εἶσι λευκὰ ἢ ὑπερύθρα, καὶ ὁ μὲν Ἀ. ὁ λ ε π τ ὀ φ υ λ λ ο ς (A. tenuifolius Cav.) εἶνε ἐπίπετος, ὁ δ' Ἀ. ὁ κ ο ι λ ὀ φ υ λ λ ο ς (A. fistulosus L.) διετῆς· ἀμφοτέρω δὲ τὰ εἶδη ταῦτα κοινὰ ἐν παραθαλάσσιαις συχνότατος δ' ἀπανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος ἐν πεδίοις τε καὶ ὄρεινοις εἶνε ὁ Ἀ. ὁ μ ι κ ρ ὀ κ α ρ π ο ς (A. microcarpus Viv. ἢ A. ramosus Sibth. Fl. Gr. non L.), πολυτῆς εὐτοῦ ὡς ὁ Ἀ. ὁ λ ε υ κ ὀ ς (A. albus W.) ὅστις σπανίως μόνον ἐν τῇ Μακεδονίᾳ φύεται. Ὁ Ἀσφόμελος τῶν ἀρχαίων εἶνε ὁ ἄνω ῥηθεῖς Ἀ. ὁ μ ι κ ρ ὀ κ α ρ π ο ς· ἦτο δὲ σύμβολον τοῦ πένθους καὶ καθιερωμένος τοῖς νεκροῖς. Ὁ Ὀμηρὸς μνημονεύει τὸν ἐν ἄβου Ἀσφόμελον ἢ ἐν ἱμῶν ἢ ἐν ᾧ διατρίβουσιν αἱ ψυχαὶ τῶν θανάτων:

ἢ ὅτε ἱφάμην, ψυχὴ δὲ ποδῶνκος Διανίδαν
φυτὰ μακρὰ βιδῶσα κατ' Ἀσφόμελον λειμῶνα·
(Ἰλ. Δ, 588)
α... αἶψα δ' ἴκοντο κατ' Ἀσφόμελον λειμῶνα.
ἔνθα τε ναῖοντι ψυχαί, εἰδῶτα καρόντανα. (Ἰλ. Ω, 13.)

Ἐφευτέετο ἐπὶ τῶν τάφων ἵνα μὴ στερῶνται τροφῆς οἱ νεκροί, διότι αἱ φυματώδεις καὶ μεσταὶ ἀμύλου ῥίζαι τοῦ Ἀ. ἦσαν κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῶν συγγραφέων καὶ συνήθη τροφὴ τῶν ζώντων, μάλιστα μετὰ μαλάχης ἐσθιόμεναι κατὰ τὸν Ἡσίοδον (Ἐργ. καὶ ἡμ. 40):

Ἐλθέτω, ὅδ' ἔσταν, ὅσην πλὴν ἡμῶν παντὸς·
οὐδ' ὅσον ἐν μαλάχῃ τε καὶ ἀσφόμελῳ μέγ' ὄνηται.

Κατὰ τὸν Πορφύριον ὁ Ἀ. ἦτο ἡ ἀγαπητὴ τροφὴ τοῦ Πυθαγόρου. Καὶ ἱατρικὴν δύναμιν ἀπένευμαν πολυεῖδῃ τῷ Ἀ. οἱ παλαιοὶ ἱατροὶ (βλ. Διοσκουρίδην). Ἡ ἀνθοφόρος φοβερὴ τοῦ Ἀ. ὠνομάζετο Ἀ ν θ ε ρ ι κ ὀ ν. Αἱ σημεριναὶ κοινὰ ὀνομασίαι τοῦ Ἀ. εἰσὶν Ἀσφόμελον ἢ Ἀσφόμελον καὶ Σφόνδηλον (ἐν Ἀμοργῷ) Σπερδόβουλα, Σπερδόβουλα καὶ Ἀσφέρδουγκλας (ἐν τῇ Ἀττικῇ καὶ Ἀλλάχῳ), Ἀκαρόνι (ἐν Σίφνῳ), Ἀρδηκας (ἐν Πάρῳ) κτλ. Ἡ

ἐκ τῆς ῥίζης παρασκευασθεῖσα κόνη (κοινῶς τ σ ι ρ ι σ σ η) χρησιμεύει τοῖς ὑποδηματοποιοῖς πρὸς συγκόλλησιν τοῦ δερμάτος. Νεωστὶ ἐγένετο καὶ ἀπείρα χρησιμοποίησις τοῦ τῶν ῥιζῶν ἀμύλου πρὸς κατασκευὴν οἰνοπνεύματος. [Θ.Χ.]

Ἀσφόνδηλον βλ. Ἀσφόμελος.

Ἀσφορδ (Asphord). Πόλις τῆς ἀγλικῆς κομητείας Κέντ, 85 χμ. ΝΔ. τοῦ Λονδίνου, κέντρον σιδηροδρόμ. διασταυρώσεως, ἔχουσα 9 693 κατ. (1881). [Π.Π.]

Ἀσφυξία (Ἰατρ. οἶ.). Βίαιος θάνατος ἐπερχόμενος ἔνεκα ἑλλειψέως ατμοσφαιρικοῦ αέρος. Ἐξ ατρυξίας ἐπομένως ἀποθνήσκουν οἱ ἀπληγχνίζεμενοι καὶ στραγγαλιζόμενοι, οἱ στραδοκαταπινόντες ξένα σώματα, οἱ πνιγόμενοι καὶ οἱ ἐκ διηλεκτικῆς πάσχοντες παῖδες, προσέτι δὲ καὶ οἱ πάσχοντες διαφόρους ἀσθενείας τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τοῦ νωτιαίου μυελοῦ, καθ' ἃς ἀναστελλονται αἱ ἀναπνευστικαὶ κινήσεις τῶν πνευμάτων. Ἐξ ἀσφυξίας ἀποθνήσκουν ἐπίσης καὶ οἱ ἀναπνέοντες αἶρα δηλητηριώδη ἢ ἀχρεῖστα εἰς τὴν ἀναπνοήν, οἷον τὸ θειοβρίκον ὄξυ καὶ τὸ ὀξειδίου τοῦ ἰσχυροῦ. Πρὸς σωτηρίαν τῶν ἀσφυκτιούντων εἶναι γνωστοὶ πολλοὶ τρόποι, οἱ κυριώτεροι ὅμως πρὸς ἀναζωογόνησιν τῶν παθόντων ἐν τῇ εἰσπνοῇ ὀξειδίου ἰσχυροῦ εἶνε νὰ μεταφερωμένον αὐτοὺς εἰς τόπον εὐαερόν, νὰ κινήσωμεν τὴν λειτούργειαν τῆς ἀναπνοῆς δι' ἐρεθισμῶν τοῦ δερμάτος καὶ τῆς ἀπρὸς τῶν νᾶ ἐπιτρίψωμεν ἰσχυρῶς ὅλον τὸ σῶμα τῶν, νὰ θέσωμεν σιναιπismus κατὰ τοὺς πόδας τῶν καὶ δι' ἰσχυρῶν ἐνεργειῶν νὰ ἐρεθίσωμεν τὸν ἐντερικὸν σωλήνα κτλ. [Φ.]

Ἀσχερσών (Paul Fr. A. Aschersön), καθηγητὴς τῆς βοτανικῆς ἐν Βερολίῳ, ὅπου ἐγεννήθη τῷ 1834. Ἐποίησε δις μακρὰς πορείας εἰς τὴν βορείαν Ἀφρικήν, ἰδίως δὲ ἵνα ἐξετάσῃ βοτανικῶς τὴν ἔρημον τῆς Λιβύης καὶ τὰς ἐν αὐτῇ ὁάσεις. Συνέγραψε δὲ Flora der Prov. Brandenburg, 1864. Beitrag zur Flora der libyschen Wüste, 1879 καὶ πολλὰ ἄλλα λόγου ἄξια πονήματα ἐπιστημονικά. [Θ.Χ.]

Ἀσχετος κινήσις (N a u t.) Κινήσις ἐκτελούμενη παρ' ἐνὸς ἢ πλείοτερον πλοίων ἀνεῦ ὑποχρεώσεως τοῦ ν' ἀκολουθεῖται τὸ ἀρχηγικὸν πλοῖον. [Π.Κ.]

Ἀσχήματων (Ρ η τ ο ρ.). Ἐν τῶν ἀμαρτημάτων τῆς Ἑρμηνείας κατὰ τοὺς τεχνολόγους εἶναι καὶ τὸ Ἀ., ὅ ἐστιν ἡ κακὴ τῶν σχημάτων λέξις καὶ διανοίας χρῆσις. [Π.Π.]

Ἀσχιον (B o t.) τοῦ Θεοφράστου, φυτὸν ὑπόγειον ἦτο εἶδος Ὑ δ ν ο υ (βλ. λ.) τοῦ τῶν μυκήτων γένους *Taber* (truffe γαλ.). [Θ.Χ.]

Ἀσχράφ (καὶ Ἀσχρέφ ἢ Ἐσχρέφ). Πόλις τῆς περσικῆς ἐπαρχίας Μασανδραν,

ἀπέχουσα 10 χμ. τῆς Ν ὁχθης τῆς Κασπίας καὶ 25 χμ. τῆς Δ ἄκρας τοῦ Κόλπου τοῦ Ἀ. ἡ «ὁρμου τοῦ Ἀσταραβάδ». Τὸ κάλας ἦτο μεγαλοπρεπὲς ἔδρα τοῦ Σάχου Ἀβέα τοῦ Μεγάλου (1586—1628), νῦν δὲ δὲν ἔχει πλείους τῶν 800—900 οἰκίων. Ἐκ τῶν μεγαλοπρεπῶν ἀνακτόρων καὶ παραδέντων τοῦ Σάχου λειψανά τινά μένουσιν ἐτι. [Π Π]

Ἀσχτον ἐν Μάκεφιλντ (Ashton-in-Makefield). Πέλις τῆς ἀγγλικῆς κομιτείας Λαγκαστρίτζ. Ἔχει ἀνθρακωρυχεῖα, σιδηρουργεῖα βραδικορυχεῖα καὶ 9825 κατοίκους (1881). [Π.Π.]

Ἀσώματος (Νομ.) (πρᾶγμα. res incorporalis) καλεῖται κατὰ μὲν τὸ ῥώμ. δικ. τὸ πρᾶγμα quae non tangi potest, quae in jure consistit (τὸ μὴ ὑποκίπτον τῇ ἀφῇ καὶ τῇ θέᾳ, τὸ νῆ μόνω καὶ δικαίῳ ὑπάρχον § 1—3 εἰρηγ. 2. 2., Θεόφιλ. αὐτ.), κατὰ δὲ τὸν ἀδόκιμον ὁρισμὸν τοῦ Περί διακρίσεως κτημάτων Νόμου τῆς 21 Ἰουν. 1837, «τὸ μὴ ὑποκίπτον τῇ ἀφῇ καὶ τῇ θέᾳ» (ἄρθρ. 3), ἔπερ ὅτι καθίστηται π.χ. τὸν ἔχον μὴ ἀσώματος, ἀρ' οὐ ὑποκίπται τῇ αἰσθήσει τῆς ἀκοῆς. Ἀ. εἰσιν ἅπαντα τὰ ἐμπράγματα δικαίωματα, πλὴν τῆς κυριότητος, κατατασσόμενης εἰς τὰ ἐν σώματα, καὶ αἱ ἐνογαί. Τὴν ἀντιθεσιν τοῦ Ἀ. ἀποτελεῖ τὸ ἐν σώμα α. τ. ο. ν. ὅπερ ἐπίσης κατὰ μὲν τὸ ῥώμ. δικ. ὀρίζεται ὡς res quae tangi potest (τὸ ὑποκίπτον τῇ ἀφῇ καὶ τῇ θέᾳ), κατὰ δὲ τὸν νεώτ. Νόμον περὶ δικαίσεως κτημάτων, ὡς τὸ κτῆμα «τοῦ ὁποῖου διὰ τῶν αἰσθητηρίων ἀντιλαμβάνεσθαι». Ἐκ τῶν εἰς ἑκάτερον εἶδος (Ἀ. καὶ ἐν σώμα α. τ. ο. ν.) κατατασσόμενων ἐν τῷ ῥώμ. δικ. πρᾶγματων καταδεικνύεται, ὅτι ἡ διακρίσις ἀναφέρεται εἰς τὰ τῆς περιουσίας πρᾶγματα καὶ οὐχὶ εἰς τὸ πρᾶγμα ἐν γένει ὑπὸ φιλοσοφικῇ ἔννοια. [Δ.]

Ἀσώματος Χωρίον τοῦ δήμου Αἰγίνης, ἔργον 411 κατ. τῷ 1—89. [Π.]

Ἀσώπιος Κωνσταντίνος. Ἐγεννήθη τῷ 1789 ἐν Γραμμένῳ κώμῃ τῆς Ἡπείρου, ἀπέθ. ἐν Ἀθῆναις τῇ 19 Νοεμβρ. 1872. Παιδὸς ἐτι ὄντος καὶ περὶ τὰ κοινὰ γράμματα ἐν τῇ ἰδίᾳ κώμῃ παιδεύομένου διεσπῆν ἡ πρὸς τὴν μάθησιν θεῖα φύσις αὐτοῦ, ἣν τὸ δῶδ ὅμμα τοῦ ἐν Ἰωαννίνους προέσταμένου τῆς Καπλανεῖου σχολῆς, τοῦ εὐφυοῦς καὶ λίαν διακεκρωμένου διδασκάλου Ἀθανασίου Παλιζᾶ διέγυνε. Ὅτε δὲ τῷ 1803 προέκειτο νὰ εἰσέλθῃσι τρεῖς μαθηταὶ ἐκ Γραμμένου εἰς τὴν εἰρημένην σχολὴν κατ' ἐκλογὴν αὐτοῦ τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς σχολῆς, ὁ Παλιζᾶς προσέθηκε καὶ ἄλλους δύο, ἐν εἰς καὶ τὸν Ἀσώπιον ἐπέμψας πρὸς τὴν Καπλανεῖαν εἰς Μόσχαν ὡς δειγμὰ τῆς περὶ τὰ γράμματα προκοπῆς τοῦ Ἀσώπιου ῥητορικῶν τι γύμνασμα. Ἐν Ἰωαννίνους ἐμαθήτευσεν παρὰ τῷ Παλιζᾶ μέχρι τοῦ 1815 γενόμενος ἐγκρατὴς πάντων τῶν ἐν τῇ σχολῇ διδασκομένων μαθημάτων. Ἐντεθεὶν μετέβη

μετὰ τοῦ Φιλητᾶ εἰς Κέρκυραν, ὅπως διακούσῃ μαθήματα ἐν τῇ Ἰονίᾳ Ἀκαδημίᾳ. Τῷ δὲ 1817 ὁ μὲν Φιλητᾶς ἀπῆλθεν εἰς Νεαπολὶν τῆς Ἰταλίας, ὁ δὲ Ἀσώπιος εἰς Τεργέστην προσκλήθεῖς διδασκαλὸς τῆς ἐκεῖ ἐλληνικῆς κοινότητος. Διατρίβων ἐτι ἐν Τεργέστῃ λαμβάνει ἐκ Βενετίας ἐπιστολὴν τῇ 28 Ἰανουαρίου τοῦ 1819 τοῦ κόμητος Γούλφορδ, ἐν ᾗ προτρέπει αὐτὸν νὰ ἀπέλθῃ ἰδίαις δαπάναις εἰς Γερμανίαν καὶ σπουδᾷ τὰ φιλολογικὰ. Ὁ κατ' ἐξοχὴν φιλόανθρωπος καὶ φιλέλληνας κόμης ἰδιαζόντως ἠγάπησε καὶ ἐπροστάτευσεν τὸν Ἀσώπιον, δίδει ἐνεῖθεν ἐν αὐτῇ ἐργατῇ ἄξιον τοῦ ὑψηλοῦ σκοποῦ, εἰς δὲ μετὰ πάθους αἰσίου θαυμασμοῦ ἐπεδόθη εἰς τὸν φωτισμὸν καὶ τὴν ἡμέρωσιν τῶν ἠθῶν τοῦ ἡμετέρου ἔθνους διὰ τῆς ἠθροικίας καὶ τῶν ἀρχαίων γραμμάτων. Παλαιὸς ὢν αὐτὸς τρόφιμος τοῦ περιφήμου πανεπιστημίου τῆς Ὀξφόρδης ἐγίνωσκε κατὰ βάθος τὴν ἑξανθρωπιστικὴν δύναμιν τῶν κλασσικῶν σπουδῶν καὶ διὰ τοῦτο ἐν ταῖς πρὸς τὸν Ἀσώπιον ἐπιστολαῖς μετ' ἀκριβείας καὶ ὁρθέτητος καὶ ἐν τοῖς νῦν χρόνοις ἐπιθυμητῆς ὑποδεικνύει τρόπον καὶ μέθοδον σπουδῆς, ἣν ἐπανελθὼν ἐσπερε νὰ μεταρτυτῇ εἰς τὰ κοινὰ παιδευτήρια τῶν Ἰονίων ἐπαρχιῶν. Ἡ τοῦ 1821 ἐθνικὴ ἐξέγερσις κατέλαβε τὸν Ἀσώπιον ἐν Βερολίῳ σπουδάζοντα. Φαίνεται ὅτι πρὸς τὸν φίλον καὶ προστάτην αὐτοῦ Γούλφορδ ἐξέφραξε τὴν ἐπιθυμίαν ὅπως κατέλθῃ καὶ αὐτὸς καὶ λάβῃ μέρος εἰς τὸν ἀγῶνα· ἀλλ' ὁ Γούλφορδ ἀπέτρεψε αὐτὸν γράψας ὅτι ὅλ' ἔχει χρησιμώτερος εἰς τὸ ἔθνος αὐτοῦ μάλλον διὰ τῶν γραμμάτων ἢ διὰ τῶν ὅπλων. Ἐκ Βερολίνου μετέβη εἰς Γαλλίαν καὶ τελευταῖον εἰς Παρίσιον. Διατρίβων ἐν Εὐρώπῃ ἀπὸ τοῦ 1819—1821 ἐπανῆλθεν εἰς Κέρκυραν, ὅπου ἐγένετο καθηγητὴς τῆς Ἑλληνικῆς φιλολογίας ἐν τῇ Ἰονίᾳ Ἀκαδημίᾳ. Ἐν Κερκύρᾳ ἐδίδαξε μέχρι τοῦ 1842. Τῷ δὲ 1843 ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις ἐκάλεσεν αὐτὸν τακτικὸν καθηγητὴν τοῦ ἐν Ἀθῆναις πανεπιστημίου παρικινηθεῖσα πρὸς αὐτὸ ὑπὸ τῆς πολλῆς αὐτοῦ περὶ τὰ φιλολογικὰ φήμης. Ἐν Ἀθῆναις ἐδίδαξε καθ' ὅσον τὸν λοιπὸν τοῦ βίου αὐτοῦ χρόνον. Ἀλλὰ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη καταπονθηθεὶς ὑπὸ τῆς ἐργασίας καὶ τοῦ γήρατος ἠναγκάσθη νὰ καταπαύσῃ τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ. Ὁ Ἀσώπιος ἦτο ἀνὴρ πολυμαθὴς καὶ εὐγλωττος. Πλὴν τῶν δύο ἀρχαίων ἐγκρίτων γλωσσῶν ἦτο κάτοχος καὶ πολλῶν τῶν νεωτέρων εὐρωπαϊκῶν, δι' ὧν ἦτο ἐνήμερος πάσης τῆς συγχρόνου φιλολογικῆς κινήσεως. ἔγχε μνήμην ἀπέραντον καὶ διὰ τοῦτο οὐ μόνον μακρὰς ῥήσεις τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων ποιητῶν καὶ πυγμαίων ἐγίνωσκεν ἀπὸ στόματος, ἀλλὰ καὶ τὴν ἔννοιαν τῶν περιεχομένων πλείστων βιβλίων ἀπεμνημόνευεν. Ἐδίδασκεν ἀπὸ στόματος σπανιώτατα προσβλέπων ἀκριβεῖς χάριν εἰς τὰ τετράδια καὶ

διὰ τοῦτο ὁ λόγος αὐτοῦ ἦτο πλήρης κινήσεως, ζωῆς, ἤθους, χρώματος, γοργήτης καὶ ὅλων τῶν ἄλλων ἀρετῶν τοῦ προφορικοῦ λόγου, αἵτινα πάντα ἡ συνήθης ἀπὸ τετραδίου νεκρά καὶ ξηρά διδασκαλία στερεῖται. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι πολλάκις ἐγένετο παρεκβατικὸς, ὡς εἶναι ἡ φύσις τοῦ προφορικοῦ λόγου, εὐκόλως εἰς ἐπεισοδιώδη ἀφῆγησιν μεταπίπτων. Ἀλλ' αἱ παρεκβάσεις αὐταὶ ἡ ἥσαν γινώσκαι πολλὴν τὴν ἡθικὴν διδασκαλίαν ἐνέχουσαι ὡς ἦν τῇ μέναι ἐκ τῆς βαθείας γνώσεως τοῦ ἀνθρωπίνου βίου ἡ ἀνέκδοτα χαριέστατα περισθέντα ἐκ τοῦ μακροῦ βίου ἀνδρὸς πολυέστορος. Οἱ λόγοι αὐτοῦ στήριζόμενοι τὸ μὲν ἐπὶ βίου ἀμέμπτου καὶ καθαροῦ, τὸ δὲ ἐπὶ ἤθους μελιχρίου καὶ φιλανθρωπικοῦ, τὸ δὲ καὶ ἐπὶ βαθείας ψυχολογικῆς ἀληθείας ἤσκησαν οὐ τὴν τυχοῦσαν γοητείαν ἐπὶ τοῦ πνεύματος τῶν ἀκρασιῶν αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ ἐπὶ πάντων τῶν λογίων τοῦ ἡμετέρου ἔθνους. Ἀλλὰ καὶ ἔξω τοῦ περιβάλλοντος τοῦ πανεπιστημίου εἰς αὐτὰ τὰ ἀπαιδεύτα πλήθη ἡ ἐπὶ σοφία καὶ ἀρετῇ φήμη αὐτοῦ ἦτο διαδεδομένη ὥστε οἱ μὲν λόγοι ἀνεπιφθόνως ἐκάλουν αὐτὸν πρῶταν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων, οἱ δὲ πολλοὶ ἄνθρωποι τὸν κατ'ἔσχατον διδασκαλόν. Ἐντὶ ἐρμηνεία τῶν ἀρχαίων ποιητῶν καὶ συγγραφέων δεκρίνετο διὰ τὴν βαθειάν γνῶσιν τοῦ ἀρχαίου βίου, τὴν ἐρῶν ἀνάλυσιν τῆς τεχνικῆς συνθέσεως καὶ τῆς τοῦ λόγου κατασκευῆς. Ὑπὸ μὲν τῶν συναδέλφων αὐτοῦ καθηγητῶν δις ἐτιμήθη γενέμενος πρῶταν τοῦ πανεπιστημίου. Ὑπὸ δὲ τῆς κυβερνήσεως ταξίαρχος τοῦ χρυσοῦ παρασκήμου τοῦ σωτήρος, τῆς αὐτῆς τιμῆς τυγῶν καὶ πρόταρον παρὰ τῆς Ἰονικῆς κυβερνήσεως. Ἐκ τοῦ γάμου αὐτοῦ μετὰ Ἑλληνίδος ἐκ Τεργέστης ἀπέκτησε δύο τέκνα, τὴν Ἀσπασίαν ἁμῶς ἀποθανούσαν καὶ τὴν Εἰρηναίον Ἀσώπιον, τὸν γνωστότατον τοῦ Ἀττικοῦ ἡμερολόγιου συντάκτην καὶ ἐκδότην.

Συγγράμματα κατέλιπε: Μετάφρασιν τῆς «Γραμματικῆς» τοῦ Φιλίππου Βουτυράνου. — «Εἰσαγωγὴν εἰς τὴν ἑλληνικὴν σύνταξιν». — Δευτέραν περίοδον τῆς ἑλληνικῆς συντάξεως. — Στοιχειώδεις συντακτικὴν πολλάκις ἐκδόθην. — «Ἱστορίαν τῶν Ἑλλήνων ποιητῶν καὶ συγγραφέων», ἥς μόνος ὁ πρῶτος ὑπεργιγιστέλιδος τόμος ἐξεδόθη (Ἀθ. 1850). — «Γὰ Σούτσια». Ἀθ. 1853. — Εἰσαγωγὴν εἰς Πίνδαρον (ἀτελῆ). — Πρωτανικὸν Δῶρον περὶ τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου, καὶ ἄλλα μικρότερα. [I. II.]

Ἀσωπὸς Γεωγρ. Ὄνομα πολλῶν ποταμῶν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος. Κατὰ τὸ Μέγα Ἐτυμολογικὸν καὶ κατὰ τοὺς ἐτυμολογοῦντας τὸ ὄνομα Ἀσωπὸς εἶνε σύνθετον ἐκ τῆς λέξεως ἄσις σημαινούσης ἰλύν, πηλὸν ποταμοῦ. ἡ ἐκ τῆς λέξεως ἄση καὶ ὦψ, ἐμφαινούσης τι ἔχον ἀηδὴ ὄψιν. Ποταμοὶ φέροντες τὸ ὄνομα Ἀσωπὸς μνημονεύονται:

1) Ἐν Φλιασίᾳ, ὁ νῦν καλούμενος Ἀγιωργίτικος, ἐκ τῆς κωμοπόλεως τοῦ Ἀγίου Γεωργίου κειμένης παρὰ τὰ ἐρείπια τῆς ἀρχαίας Φλίουδος. Πηγάζων ἐκ τοῦ Καρναίου (Μεγαλοδουνίου), διαρρέει τὸ Φλιασίον πεδίον καὶ ἐκβάλλει. διερχόμενος τὴν Σικυωνίαν, εἰς τὸν Κορινθιακὸν κόλπον, μεταξὺ τοῦ χωρίου Βελου καὶ τῆς κωμοπόλεως Κιάτου. Ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ ποταμοῦ μέρος τῆς Σικυωνίας ὀνομάζεται ὑπὲρ τῶν ἀρχαίων Ἀσωπία. (Στραβ. 382 — Παυσανίας 2.5.2). Ἡ πρὸς τὰς ἐκβολὰς τοῦ ποταμοῦ τούτου κοίτη διαχωρίζει τοὺς σημερινούς δήμους Κορινθίας καὶ Σικυωνίας.

2) Ἐν Βοιωτίᾳ, ὁ σημαντικώτερος τῶν τοῦ ὀνόματος τούτου, πηγάζων ἐκ τῶν βορείων κλιτύων τοῦ Κιθαιρώνος, ἐκβάλλει εἰς τὸν πρόκολπον τοῦ Εὐβοικοῦ κόλπου παρὰ τὸν Ὀρειπὸν, δεχόμενος καὶ τὰ ὕδατα πολλῶν ἄλλων ῥυάκων καὶ χειμάρρων. Ἀρχὴν λαμβάνων παρὰ τὰ Λεωτὰ διέρχεται πρὸς Β τῶν Πλαταιῶν καὶ πρὸς Μ τῆς Τανάγρας. Ἡ κοίτη δὲ αὐτοῦ ἀπατελεῖ τὸ παλαιὸν τὸ ὄριον τῶν Πλαταιῶν καὶ Θηβῶν. Ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ ποταμοῦ ἐκαλεῖτο ἡ ὑπὸ τὴν Κιθαιρῶνα πρὸς Β πεδιάς Παρασσωπία χώρα (Στραβ. 401. 408 — Ἡρόδ. 9.49 ἐπ. Θουκυδ. 2.5. Παυσαν. 5.14.3).

3) Ἐν Φθιώτιδι παρὰ τὴν Ἠράκλειαν τὴν Τραχηϊάν ἐξ αὐ καὶ κώμη τις παρὰ ταύτην ἐκαλεῖτο Παρασσωπία. Ὁ ποτ. οὗτος ῥέει διὰ διασφάρας τῆς Τραχηϊδος καὶ ἐκβάλλει εἰς τὸν Σπερχεῖον παρὰ τὸ σημερινὸν Μοσχολῶν. πρωτεύουσαν τοῦ δήμου Ἠρακλειωτῶν. Θεωρεῖται σήμερον ὅτι εἶνε ὁ λεγόμενος Καρδουναρία. (Ἡρόδ. 7. 200. Στραβ. 408).

4) Ἐν τῇ νήσῳ Πάρῳ (Στραβ. 382).

5) Ἐν Αἰγίνῃ, κατὰ τὸν ἀρχαῖον σχολιαστὴν τοῦ Πινδαρου (Πινδ. Νεμ. 3. 1).

6) Ἐν Φρυγίᾳ ὡς παραποτάμιον τοῦ ποταμοῦ Λύκου, παρὰ τὴν Λαοδικεϊαν (Πλίν. 5.29.105).

7) Πόλις ἐν τῇ Λακωνικῇ τῶν Ἑλευθερολακωνῶν, ἀπέχουσα τῶν Ἀκρίων 60 σταδίων. Ἡμας κυρίως ἐπὶ Ῥωμαίων. Ὁ Παυσανίας ἀναγράφει τὰ ἐν αὐτῇ ἱερὰ ναὶν Ῥωμαίων βασιλείων. ἱερὸν Ἀσκληπιοῦ Φιλολάου, καὶ ἱερὸν Ἀθηνᾶς Κυπαρισσίας. Ἡ ἀκρόπολις ἐκαλεῖτο Ἀγαθῶν Παρακυκλισίων. Πέρρω τῆς πόλεως 60 σταδ. ὑπῆρχε ναὸς Ἀσκληπιοῦ, ὀνομαζόμενος Ὑπερτελέατος. Ἐν τῇ Γυμνασίῳ τῆς πόλεως κατέκειντο ὅσα ἀνθρώπινα τιμώμενα ὑπὸ τῶν κατοίκων διὰ τὸ ὑπερέβαλλον μέγεθος αὐτῶν. Ἡ θέσις τῆς πόλεως ὑπῆρχεν ἐν τῷ μυθῷ κολπίσκῳ σχηματιζομένῳ εἰς τὰ δυτικὰ περάλια τῆς ἐπαρχίας Ἐπιδαύρου Λιμηρᾶς ἐν δήμῳ Ἀ., ὑπὸ χειρσονησίδους γλώσσης, πρὸς Μ διηκούσης, ἐντὶς τοῦ Λακωνικοῦ κόλπου (Στραβ. 364. Παυσ. 3.21.7 καὶ 22.9. Πτολ. 3.16.9) [Ἀν. Μηλ.]

Ἀσωποῦ Δήμος τῆς ἐπαρχίας Ἐπιδαύρου Λιμηρᾶς τῆς Λακεδαιμόνης, ἀποτελούμενος ἐκ τῆς πρωτεύουσας Μολάων καὶ

τῶν ἐπομένων χωρίων: Ἀγκελῶνα, Ἐλαία, Καταβόρα, Κουτεβάνικα, Πάνια, Παπαδιάνικα, Πλύρα, Συκέα, Φοινίκα. Ἐχει ἑλλην. σχολεῖον, 7 δημοτ. σχολεῖα, εἰρηνοδικεῖον (Ἐπιτάφου Λιμηρᾶς), Οἶκον, ἐφορίαν, ταμείον, ὑπομειραρχίαν, ταχυδρ. καὶ τηλεγραφικὴν γραφεῖον καὶ 6 741 κατ. τῷ 1889. Ὀνομάσθη ἀπὸ τῆς ἐμωνύμου ἀρχαίας πόλεως (βλ. Ἄσω-πὸς 7). [Π.]

Ἄσωτος (prodigus) νομ. καλεῖται qui neque tempus, neque finem expensarum habet, sed bona sua dilacerando et dissipando profudit (δ μ ῆ τ ε μέτρον μ ῆ τ ε κ α ρ δ ν θ α π ἄ ν η ς ἐ π ι σ τ ἄ μ ε μ ε ν ο ς Νέμ. 1 pr. Π. 27. 10, βασι. 38. 10 α' πρ.) καὶ διὰ τοῦτο τιθέμενος ὑπὲρ τὴν προστασίαν ἡλλοῦ προσώπου· καὶ παρὰ μὲν τοῖς Ῥωμα. ὑπὲρ κ η θ ε μ ὅ ν α, ἅ τ ε ἀπαγορευόμενος (interdictus) καὶ ἀφομοιούμενος (καίτοι οὐχὶ ἐξ ἐγκληθῆς, ἀτε μὴ ἐστερημένους ἐντελῶς βουλῆσεως) τῇ μεμνηνῇ, κατὰ τὴν ἐξ ἡλίου δίκ. (ἄρθρ. 185 Ν. περὶ ἀνῆλ. κτλ. 1881) ὑπὲρ ἄ ν τ ι λ ῆ π τ ο ρ α, ὑπὲρ τοῦ δικαστηρίου διοριζόμενος (κατὰ τὸν αὐτὸν καὶ ἐπὶ ἐπιτρόπου λόγῳ ἀ π α γ ο ρ ε ὕ σ ε ι ς τ ῶ π ο ν ἄ ρ θ ο, 136), οὗτος ἢ συμπραξίς (συναίσεις) μόνον εἰς οὐσίαν προξείας (συμβασίμους δύνειον, ἀποδογὴ κεφαλαίων, ἐξόφλησις καὶ ἀπολλοτριώσις) ἐστὶν ἀνιγκαία, κατὰ τὰ λοιπὰ τοῦ Ἄ. ἔχοντος πληρηκτικότητα ἢ ἀνικανότης δ' αὐτοῦ αἴρεται ἐπίσης διὰ δικαστικῆς ἀπορίσεως. [Δ.]

Ἀτακισμός (Βιολόγ.) ἢ Ἀναδρομή (Ἐκ τοῦ λατίν atavus=προπάτωρ). Κατὰ τὴν θεωρίαν τῆς ἀναπτύξεως καλεῖται οὕτω τὸ γεγονός καθ' ὃ ζῷά τινα διατηροῦντα ἐπὶ γενεᾶς γαλακτοειδῆς τινος τῆς μορφῆς, στήνης μεταβάλλουσιν αὐτοὺς εἰς ἐκείνους, οὓς εἶχον οἱ προπάτορες αὐτῶν πρὸ πολλῶν γενεῶν ὑπάρχοντες ἢ καὶ ὅλως ἐξελισθέντες τῆς ὑπάρξεως. Ἡ ἀναδρομή αὐτὴ πρὸς τὴν μορφήν τῶν προπατόρων οὕτω ἀποτελεσματικὴ ὑπολαβανούσης ἐπὶ πολλὰς γενεὰς κληρονομικότητος, εἶνε γεγονός γινώσκτον εἰς πᾶντα τοὺς κτηνολόγους καὶ φυτολόγους. Εἰς πολλὰ π. γ. τῶν οἰκιακῶν ζῴων, οἷον τὴν ἱππὸν, τὴν ὄνον κτλ. ἀναφαίνονται αἰῶνις εἰς τινα γενεὰν γαλακτοειδῆ ἐπὶ τοῦ δέριματος ζῶντι πρὸς τὰς τοῦ γενέτορος αὐτῶν ὀνύχους. Ἐπίσης εἰς πολλὰ τῶν θηρακτευσμένων φυτῶν τοῦ καλλωπισμοῦ ἀναπτύσσονται αἰῶνις ἕνθη ἢ οὐλὰ ἀνύμοια πρὸς τὸ εἶδος τῶν, διαίτα δὲ πρὸς ἑτεροφάγον τύπον καθύρου εἶδους ἢ πρὸς ὑποτιθέμενα ὡς προϋπάκουτα εἶδη. Οὕτω καὶ πλείστα ὀπωροφόρα δένδρα, ἀνατοφόμενα ἀπὸ σπειράτων καὶ οὐχὶ ἀπὸ παρισπιδίων ἢ καταβολῶν, ἀνατρέχουσι πρὸς τὰ ἄγρια εἶδη. Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν πνευματικῶν δυνάμεων τοῦ ἀνθρώπου παρατηρεῖται ἀτακισμός καὶ ἐπὶ νόσων τοῦ σώματος ἢ δυσμορφῶν. ἀναπτυσσόμενων οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἀπογόνων τῆς πρώτης,

ἀλλ' ἐπὶ τῶν δευτέρας ἢ καὶ τρίτης γενεᾶς. [Μ.]

Ἀταβύριον ἢ Ἀτάβυρον (τό), ἢ Ἀτάβυρος (ῥ). Ὄρος τῆς νήσου Ῥόδου, διήκον κατὰ μῆκος τῆς νήσου, πρὸς τὴν ΒΔ παραλίαν αὐτῆς, ἀκριβέστερον δὲ τὸ ὑψηλότερον μέρος αὐτοῦ (1210 μ.), ὁμαλῶς κατὶδὸν πρὸς Β μὲν πρὸς τὴν Καρίαν πρὸς Ν δὲ πρὸς τὸ Καρπάθιον πέλαγος. Ἀπὸ τῶν κλιτύων αὐτοῦ ἐκπηγάζουσι ῥυακίαι τινες, οἷτινες ῥέοντες ἀνὰ μέσων εὐφρόνων λίθων ἐκβάλλουσιν εἰς τὴν θάλασσαν. Ἐπ' αὐτοῦ ἦτο ἱδρυμένον κατὰ τὴν ἀρχαίότητα περιώνυμον ἱερὸν τοῦ Ἀταβυρίου Διὸς. Τὸ ὄνομα τοῦ ὄρους εἶναι σημιτικόν. Ἄ. δ' ἐπίσης ὠνομάζετο καὶ ὄρος καὶ πόλις ἐν Σικελίᾳ, ὁμοίως δ' Ἄ. ἢ Ἰταβύριον ἑλληνιστὶ μεταγράφεται τὸ ἐν Γαλιλαίᾳ ὄρος, ἐν ᾧ ἐγένετο ἡ μεταμόρφωσις τοῦ Χριστοῦ, τὸ ἐν τῇ Γρατῇ Θωδῶρ (νῦν Τζεμπελί τὸρ ἢ Τζεμπελί ἐν Νούρ). [Π.]

Ἀτακάμα. Ἡ βορειοτάτη ἐπαρχία τῆς Χιλῆς καὶ ἡ νοτιωτάτη χώρα τῆς Βολιβίας, ἐπὶ τῆς Δ παραλίας τῆς Ν Ἀμερικῆς. Ἐν στενωτέρᾳ δὲ ἐννοίᾳ, τὸ μέγιστον τμήμα τοῦ ἐπὶ τῶν ὑπορειῶν τῶν Κοδιλλιερώων ἐρήμου ὁροπεδίου. Τὸ ὁροπέδιον τοῦτο ἐκτείνεται ἀπὸ τοῦ Κοπάκο (27° 30' Ν πλ.), πρὸς Β τοῦ παρακτινίου ποταμοῦ Ἀδά. ἢ τὴν ποτὴ τὴν Περουβίαν συνόρων τῆς Βολιβίας (21° 30' Ν πλ.), ἔχον μέγιστον ὕψος 1700 μ. Ὀπισθεν τῆς ἐρήμου ταύτης, ὑψοῦται ἡ Κορδὶλῆρα τῆς Ἄ. (4000 μ.), ἐνοσιμένη μετὰ τοῦ ὁροπεδίου ὑπὲρ τὰ ἀλαιοτένυχον (Σαλίνας), ὧν τὸ μέγιστον (Σαλίνα δὲ Ἄ.) ἔχει ἐπιφανείαν 2700 τγμ. καὶ καίται 2250 μ. ὑπὲρ τὴν θάλασσαν. Κατὰ τὴν Β αὐτοῦ ἐγκατεῖται καίται ἡ πολίγυνος Ἄ., ἢ Σάν-Πέδρο δὲ Ἄ. ἔχουσα 2—3000 κατ. ΒΔ δ' αὐτῆς τὸ ἡφαίστειον τῆς Ἄ. ὑπὸ πλ. 22° 16' Ν. Νοτιώτερον δὲ εἰς ὕψος 2664 μ. καίται ἡ Σαλίνα-δὲ-Πούντα Νέγρα, μέγα ἀλαιοτένυχον, καὶ πρὸς Α τοῦτο, ὑπὸ πλάτος 24° 30' Ν τὸ 6200 μ. ὑψηλὸν ἡφαίστειον Λουλλαϊλλάκο.

Ἡ χιλιανὴ ἐπαρχία Ἄ. ἢ βορειοτάτη καὶ μεγίστη τοῦ Κράτους, ἔχει, μετὰ τῆς 30.000 τγμ. ἐμβαδὸν ἐγούσης ἐρήμου, ἐμβαδὸν 73 500 τγμ. καὶ 66 636 κατ. (1889). Τὴν τῇ ἐπαρχίᾳ ταύτῃ ὑπάρχουσι πλοῦσια στρώματα γαλκοῦ· γούσος δ' εὐρίσκεται Δ ΒΔ τῆς Τερε-Πούντας, πλείους ὁρεῖνθες ἔχουσης περὶ τὰς 2—3000 κατ. καὶ τὰ πλουσιώτατα ἀργυρομεταλλεύματα. Ἀργυρος εὐρίσκεται καὶ εἰς πολλὰ ἕλλα μέρη τῆς ἐπαρχίας. Τὰ ἀργυρομεταλλεύματα ἀνέχονται εἰς 509. τὰ γαλκομεταλλεύματα εἰς 116 καὶ τὰ χρυσομεταλλεύματα εἰς 17, ἐν οἷς ἐργάζονται ἐν συνόλῳ 6869 ἐργάται. Πρωτεύουσα αὐτῆς εἶναι τὸ Κοπιάπο· κυριώτεροι δὲ διὰ τὰ μεταλλικὰ προϊόντα πόλεις εἶναι τὸ Οὐάσκοκ καὶ ἡ Κάλδερα (3082 κατ. τῷ 1875), ἧτις ἐνοῦται μετὰ τῆς πρωτεύουσας διὰ σιτηρ. 82 γμ.

Ἡ Βολιθιανὴ ἐπαρχία Ἀ. ἢ Κοδίσια (πρώην παράκτιον διαμέρ.). Ἕναι ἡ νοτιωτάτη, ἡ πτωχοτάτη καὶ ἡ ἀριότερον κατοικημένη τοῦ κράτους. ἔχουσα ἐμβαδὸν 181, 760 τ.χμ. καὶ περὶ τὰς 7948 κατ. τῷ 1865. Ἡ ἔλλειψις τοῦ ὕδατος ἐν αὐτῇ εἶναι μεγίστη. Αἱ δὲ εὐροὶ αὐτῆς γαῖαι δὲν ὑπερβαίνουναι τὰ 400—500 τ.χμ. Ἐἰς τινὰ μέρη αὐτῆς εὐδοκίμουσιν αἱ ἄμπελοι. Ἀλλὰ τὰ κάλλιστα μέρη τῆς ἐπαρχίας ταύτης, μετὰ τῶν λιμένων τῆς Ἀντοφαγάστας, Κοδίσιας κτλ. κατέκτησεν ἡ Χιλή κατὰ τὸν πόλεμον τοῦ 1879, ὥστε νῦν οὐδ' ὡς ἰδιαιτέρα ἐπαρχία ἀναγράφεται πλέον. [Π.Π.]

Ἀτακαμέτης ὄρυκτον τοῦ βασιρρόμβου ὀρθοῦ συστήματος εὐρίσκεται καὶ χειροπληθές. ἔχει χροῖμα πράσινον, λάμψιν βελούδη. Ἕνε ἐνωσις ἐγγύλων ρίσιου καὶ ὕδρομιγτοῦ δισκίου τοῦ χαλκοῦ. Τεμάχιον τοῦ ὄρυκτου διδὲν εἰς τὴν ἐξωτερικὴν φλόγα τοῦ αὐλοῦ χρῶμα κυανοπράσινον· ἐπὶ ἔνθρακος τηκόμενον ἐγκαταλείπει κοκκίον μεταλλικὸν χαλκοῦ. Ἀπαντᾷ ἰδίως ἐν Χιλῇ (Ἀτακάμα), εὐρίσκεται δὲ ἐνίοτε καὶ ἐντὸς ῥύακος ἡφαιστείων. [Κ.Μ.]

Ἀταλάντη. Κατὰ μὲν τοὺς ἀρχαίους ἀρχαδικούς μύθους θυγάτηρ τοῦ Ἰάσου ἢ Ἰασίου ἢ Ἰασίνως καὶ τῆς Κλυμένης. κατὰ δὲ τοὺς βουωτικὸς τοῦ Σγοινέως. Ἐνεκα δὲ τῆς διαφόρου γενεαλογίας διακρίνουσι συνήθως τὴν ἀρχαδικὴν ἀπὸ τῆς βουωτικῆς Ἀ., ἐν ᾗ ἀμφότεραι κοινὰ ἔχουσι τοὺς τε μύθους καὶ τὸν χαρακτήρα. καὶ πιθανώτατα ἐν ἀρχῇ ἡ Ἀ. (ἀπὸ τοῦ ἀτάλαντος) ἦτο ἐπικλήσις τῆς Ἀρτέμιδος, ἰδιὸν λαβοῦσα σὺν τῷ χρόνῳ ὑπόστασιν· διότι παρίστατο ὡραία ὡς ἡ Ἀρτεμις, φεύγουσα τὴν πρὸς τοὺς ἄνδρας κοινωνίαν καὶ φιλόθεος, τοσοῦτος καὶ δειδύχαις. Ἐρυθρολογεῖτο δ' ὅτι ὁ πατὴρ τῆς Ἀ. Ἀρρένιον τέκνων ἐπιθυμῶν, ἐξέθλυνεν αὐτὴν ἐν τῷ Παρθενίῳ ὅρει τῆς Ἀρχαδίας, ὅπου ἄρκτος ἐθήλαζεν αὐτήν, μέχρις οὗ εὐρόντες κυνηγοὶ τὴν παρέλαβον καὶ τὴν ἀνέθρεψαν. Τελεία δὲ γενομένη ἡ Ἀ. ἐφύλαττεν ἑαυτὴν παρθένον, καὶ ὠπλισμένη διατελοῦσα ἐθήρυσεν ἐν ἐρήμοις τόποις. ἐν Μαινάδιῳ ᾗ ἐν τῷ Λυκαίῳ ὄρει. Καί ποτε κατατοξεύσασα ἀπέστινε τοὺς Κενταύρους Ῥοίκον καὶ Ὑλάον, ἐπιχειρήσαντας νὰ βιάσων αὐτήν. Παρεγένετο δὲ μετὰ τῶν ἄλλων ἡρώων καὶ ἐπὶ τὸν Καλυδώνιον κάπρον. ὃν πρώτῃ τοξεύσασα εἰς τὰ νῦνα, ἔλαβε γόατος τὴν δορὰν παρὰ τοῦ ἐρα-θέντος αὐτὴν Μελεάγρου. Μετέσχε δὲ καὶ τοῦ πλοῦ τῶν Ἀργοναυτῶν, καὶ τραυματισθεῖσα ἐθεραπεύθη ὑπὸ τῆς Μηδείας· κατ' ἄλλον ὁμῶς μῦθον, ἐπιθυμοῦσαν ν' ἀκολουθήσῃ ἀπέτρεψεν ὁ Ἰάσιον, φοβηθεὶς μὴ ἐρίσῃσι πρὸς ἀλλήλους αἱ Ἀργοναῦται διὰ τὸν πρὸς αὐτὴν ἔρωτα. Μετέσχε ἐπίσης καὶ τῶν ἐπὶ Πελοπόννησον ἀγωνίων καὶ ἐνίκησε τὸν Πηλέα ἐν πάλλῃ. Ἀνιυροῦσα

δὲ ὑστερον τοὺς γονεῖς, ἐπειδὴ ὁ πατὴρ παρῶμα αὐτὴν εἰς γάμον, ἐπέσιθη, ἀλλ' ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ ὑπνδρευθῇ ἐκείνον, ἐν ἐν ἀγωνίᾳ δούμου δὲν ᾗθελε καταλῆθαι τοὺς δὲ καταληθόντας μνηστῆρας ν' ἀποκτείνῃ ἀκολουθοῦσα καθυπαιγμένη. Πολλῶν δ' αὖτῳ φρονεθέντων, ἐγγενεν αὐτὴν ὁ Ἱππομένης ἢ κατ' ἄλλους μύθους ἡ Μελανίον, διὰ δόλου νικήσας· διότι λαβὼν χρυσὰ μῆλα πικρὰ τῆς Ἀτροδίδης ἐρρίπτει ταῦτα διωκόμενος, ἐκείνη δ' ἀναλαμβάνουσα τὰ βριπίσματα ἤτηθη. Μυθολογεῖται προσέτι ὅτι κατὰ μῆνιν τῆς Ἀφροδίτης συνεγένετο ποτε ἡ Ἀ. μετὰ τοῦ Μελανίωνος ἐν τεμένει τοῦ Διὸς ἢ τῆς Κυβέλης, ὁ δὲ θεὸς τιμωρὸν τὴν ἱεροσυλίαν μετέβαλεν αὐτοὺς εἰς λείοντας. Ὑἱὸς τῆς Ἀ. ἐκ τοῦ Μελανίωνος ἢ τοῦ Μελεάγρου, ἢ τοῦ Ἀρεως, ἦτο ὁ Παρθενάσιος. [Π.]

Ἀταλάντη. 1) Πρωτεύουσα τοῦ ὁμονύμου δήμου, ἀπέχουσα 1 ὥρ. 15' ἀπὸ τοῦ ἐπινοεῖται αὐτῆς Σκάλας, ἔχουσα δὲ 1708 κατ. τῷ 1889. Συνέχεται μετὰ τῆς Πέλλης (Ἀνω Πέλλη κατοικοὶ 591 καὶ Κάτω Π. κατ. 203) ἥτις συνοικισθεῖσα κατὰ τὴν ἐπανάστασιν ὑπὸ προσφύγων Μακεδόνων δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς συνοικία τῆς Ἀ., καί ποτε ἀποτελοῦσα ἴδιον δῆμον, τὴν τῆς Νέας Πέλλης. Ἐκ τινῶν ἐν Ἀ. σπυριζόμενων ἀρχαίων λειψάνων εὐκάζεται ὅτι ἐν τῇ θέτει ταύτῃ ἔκειτο ἄρχαία τις κώμη, τῆς ἱερείας ἄγνωστον τὸ ὄνομα· πολλοὶ ὅμως ἐνέπιγραφοι λίθοι καὶ ἀγχιτεκτονικὰ ἔθραα εὐρεθέντα ἐν Ἀ. φαίνεται ὅτι μετεκοιμήθησαν ἐκ τῆς ὁμοῦ ἀπεργασίας ἄρχαίας Ὀπουντος. Ἡ Ἀ. ἔλαβε τὸ ὄνομα ἐκ τῆς ὁμωνύμου νηϊδοῦ (νῦν Ταλαντοῦνης), ἥτις ἐρήμη εὔσα μέχρι τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, ἐτεργίσθη κατὰ τὸ θέρος τοῦ 431 π.Χ. ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, ποδὲς παρκαλώσιν τὴν εἰς τὴν Ῥυδῶν ληστοικῶν ἐπιδρομῶν τῶν Ὀπουντίων Λοκρῶν· μέρος δὲ τοῦ τείχους τούτου κατεστράφη τῷ 427 π.Χ. ἐξ ἰσχυροτάτου σεισμοῦ καὶ ἐπικλύσεως τῆς θαλάσσης. Κατὰ τὸν 18' αἰῶνα ἀναφέρεται βεβαιότης τῆς Ἀ. (Atalanti ή la Calandri κατὰ τὸν Rubio y Lluch) κατεργασμένη ὑπὸ τῶν Καταλάνων. Ἐπὶ Τουρκοκρατίας ἦτο ἔδρα ἰδίας ἐπισκοπῆς (Ταλαντίου καὶ Διουλίης), ὑπαγομένης εἰς τὸν μητροπολιτικὸν θρόνον Ἀθηναίων. Ἡ Ἀ. κατελήθη ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων τῇ 31 Μαρτίου 1821. ἐκπεμφθέντος ἐκ αὐτῆν ὑπὸ τοῦ Διάκου τοῦ ἐπὶ λογαρχοῦ Ἀντωνίου Κοντασπούλου. Ἐτερον δ' ἀξιωματικὸν ἐπὶ τοῦ ἐκείνου γεγονὸς κατὰ τὸν αἰῶνα εἶναι ἡ κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1826 κατάληψις τῆς Ἀ., ὅπου ὑπῆρχον ἀποθήκαι τοῦ ἐν τῇ Ἀνατ. Ἑλλάδι τομοεικοῦ στρατοῦ, ὑπὸ τοῦ Κωλέτη καὶ τοῦ Καρκατῆσου ἐνταμνεθέντων ὑπὸ τοῦ Καραϊσκάκη, οὗς μετ' ὀλίγον ἠνάγκασε νὰ φύγῃσιν ἐκείθεν ὁ Μουσταφάμπεης (Βλ. καὶ Ἀταλάντης δῆμος). — 2) Ἡ νησίς

περί ἧς ἀνωτέρω γίνεται λόγος, ἀφ' ἧς τὸ ΒΔ τμήμα τοῦ Εὐδούκειου κόλπου (τὸ ἀπὸ Εὐρίπου μέχρι Λιβάδος) καλεῖται νῦν πορθήσεως Ἄ. — 3) Νησίς ἐν τῷ κόλπῳ τῆς Σαλαμίνος, ΒΔ τῆς Ψυτταλείας· νῦν Ἀλαντονήσι. [Π.]

Ἀταλάντη (Ζωολ.) (vanessa atalanta) ἔντομον ἀνήκον εἰς τὴν τάξιν τῶν λεπιδοπτέρων, ψυχρὴ (πεταλούδα) ἡμερινή ἧς αἱ κεφαλαὶ ἀπολήγουσιν εἰς ὠρίσειδ' ἐπιμήκη ἐξόγκωσιν. [Ν.Δ.]

Ἀταλάντης. Δῆμος τῆς ἐπαρχίας Λοκρίδος τοῦ νομοῦ Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος, ἀποτελούμενος ἐκ τῆς ὁμωνύμου πρωτεύουσας καὶ τῶν ἐξῆς χωρίων: Ἰξάρχος, Νέλι, Καλαπόδι, Κολάκα, Κυπαρίσι καὶ Σκηνόραγα. ἔχει ἑλλην. σχολεῖον, 6 δημοτικά, τέραγα. ἔχει ἑλλην. σχολεῖον, 6 δημοτικά, ἐπιμελητεῖον, οἰκονομικὴν ἐφορείαν, ταμεῖον, ὑποτελωνεῖον, ταχυδρ. καὶ τηλεγραφικὴν γραφεῖον καὶ ὑποκατάστημα τῆς Ἐθν. Τραπεζῆς. Κἀτ. 3643 τῷ 1889. [Π.]

Ἀταμαν (πολωνιστὶ Ἑτμαν). Ὁ ἀρχηγὸς ἡ στρατηγὸς τῶν Κοζάκων. Ἀπὸ τοῦ 1835 τὸν τίτλον τοῦτον ἔχει ὁ διάδοχος τοῦ ῥωσικοῦ θρόνου, διοικῶν ἐκάστην φάλαγγα Κοζάκων δι' ἰδίον ἀντιπροσώπου (Νακασν Ἀταμαν). Ἐν Πολωνίᾳ δ' ἀπὸ τοῦ 1581 μέχρι τοῦ 1702 Ἑτμαν ἦτο ὁ τίτλος τοῦ ἀρχιστρατήγου. [Π.]

Ἀταξία (Ἰατρικ.) ἡ κίνητικὴ ἀταξία (abonie locomotrica, tabes dorsalis), νόσος τοῦ νωτιαίου μυελοῦ συνισταμένη εἰς τὴν χρονίαν φλεγμονὴν τῶν ἐπιθίων δερματίων αὐτοῦ, καὶ τῆς ὁπίσθας ἐν ἐκ τῶν ἐπικρατεστέρων καὶ μάλλον προσχόντων συμπτωμάτων ἐγκτεῖται εἰς ἰδιόζουσαν τινὰ διατάραξιν τῶν κινήσεων, ἰδίως δὲ τῆς βαδίσεως, ἐς οὗ καὶ ὅλη νόσος ἔλαβε τὸ ὄνομά της. Συνίσταται δὲ ἡ διατάραξις αὐτὴ εἰς τὴν ἐλαττωματικὴν συνένεργειαν τῶν μυῶν κατὰ τὰς ἐκουσίας κινήσεις οὕτως, ὥστε ἄλλοι μὲν αὐτῶν πλείοτερον τοῦ θέοντος συστέλλονται, ἄλλοι δὲ ὀλιγώτερον, τῆς βουλήσεως μὴ δυναμένης νὰ ἐπιβάλῃ τὴν ἁρμονίαν ἐν τῇ συμπτώσει τῶν μυῶν κατὰ τὴν ἐντασιν καὶ ἐκτασιν τῆς συστολῆς αὐτῶν ἐν τῇ προτιθεμένῃ κινήσει. Ἐντεῖθεν προκύπτει κίνησις ἀτακτος, ἀταξία περὶ τὴν κίνησιν· ὁ βαδίζων π.χ. δὲν δύναται νὰ κανονίσῃ τὴν ἐκτασιν τοῦ βήματος, διότι προβάλλει ὁ πούς κατὰ τὴν κίνησιν πλείοτερον τοῦ θέοντος παρὰ τὴν βούλησιν, οὐχὶ δὲ ἥρεμα, ἀλλ' ἀποτόμως θέλων δ' ὁ πάσχων νὰ περιστείλῃ τὴν ὑπὲρ τὸ θέον μέτρον κίνησιν ταύτην, ποιεῖ τὴν οὕτην ὑπερβολικὴν κίνησιν, ὥστε τὸ σκέλος οὕτω κλονίζεται ἀποτόμως κατ' ἀντιθέτους καὶ ἀκρότους διευθύνσεις, ἕως οὗ τέλος σπασμωδικῆς καὶ τραχέως τεθῇ ἐπὶ τοῦ ἑδάφους, καὶ ἐπαναλημνύεται οὕτω τὸ αὐτὸ φαινόμενον καὶ διὰ τὸ ἄλλο σκέλος τιθέμενον εἰς κίνησιν κατὰ τὸ

δεύτερον βῆμα καὶ οὕτω καθεξῆς. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον τὸ βῆμα πρὸς αἰετὶ τὸ ἰδιορρυθμικὸν καὶ χαρακτηριστικὸν ἀτακτὸν καὶ μὴ ἁρμονικόν. Το αὐτὸ συμβαίνει καὶ εἰς τὰς κινήσεις τῆς χειρὸς, ἧτις ἐκτείνονται πρὸς σύληψιν π.χ. ἀντικειμένου τινὸς κλονίζεται ἀτάκτως καὶ μετ' ἀστοχίας καὶ σκαίδτητος ἐπιτυγχάνει τοῦ σκοποῦ, ἰδίως δὲ κατὰ τὰς λεπτὰς κινήσεις τὰς ἀκριβεῖας δεομένας, οἷον εἰς τὴν ἐπιψαυσιν ὠρισμένου μικροῦ σημείου δια τοῦ δακτύλου ἢ τὴν ταχέαν σύληψιν μικροῦ αντικειμένου, ἢ Ἄ. περὶ τὴν κίνησιν τῆς χειρὸς καταφανεστέρα γίνεται. Ὄταν ἡ διατάραξις αὕτη τῆς κινήσεως ἀφίχθῃ εἰς μέγαν βαθμόν, τότε τὸ βῆμα καθίσταται ἀδύνατον, διότι ἀτάκτως ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ῥιπτάζονται τὰ σκέλη καὶ περιπλέκονται καὶ προσκρούουσιν κατ' ἀλλήλων καὶ βιαίως τυπτοῦσι τὸ ἑδάφος (τύρρη των σκελῶν). Ἀνάλογα συμβαίνουσιν καὶ διὰ τὰς χεῖρας. Ἡρεμούντος τοῦ ἀρρώστου, οὐδὲν προσδίδει τὴν σπουδαίαν ταύτην ἀνωμαλίαν τῆς κινήσεως. Πρὶν ἢ ἐπέλθωσιν αἱ διαταραχαὶ αὗται τῆς κινήσεως, προηγούμεναι συγχαλίας πρὸ πολλῶν ἐτῶν, δύο ἢ πέντε καὶ ὀκτὼ ἐτῶν ἐνίοτε, διαταραχαὶ περὶ τὴν αἰσθησιν, ἰδίως δὲ πόνοι ὀδυνώδεις εἰς οἰονδήποτε μέρος τοῦ σώματος κατὰ παροξυσμούς ἐπερχόμενοι αἰφνιδίως καὶ διαρκούντες ὥρας ἢ ἡμέρας τινὰς μετὰ πολλὴν διαλειμμάτων ἐν τῇ μεταξῇ. Ἄλλοτε συμβαίνει βαθμιαία ἀτροφία τῶν ἐπιθίων νεύρων καὶ κατὰ συνέπειαν ἀμαύρωσις (αταξικὴ ἀμαύρωσις), ἢ σφοδρὸι πόνοι τοῦ σπινθίου κατὰ παροξυσμούς (γαστρικαὶ κρίσεις, παροξυσμοὶ γαστρικοὶ), κ.τ.λ. μέχρι τέλους πλήθος συμπτωμάτων προηγείται συγχαλίας τῶν περὶ τὴν κίνησιν διαταραχῶν, ἀλλὰ καίτοι ἡ νόσος δὲν ἐξεδηλώθη εἴτετι δ' αὖ τῆς περὶ τὴν κίνησιν βλάβης, παντοτε καλεῖται κίνητικὴ Ἄ., διότι ἐκ τοῦ τελευταίου τοῦτου νοσήτου στοιχείου ἄλλοτε οἱ ἰατροὶ διακινδυνεύοντες συνηθῶς τὴν νόσον, τοῦτο τὸ ὄνομα ἔδωκαν εἰς αὐτήν, ὅπερ καὶ ἔκτοτε ἐπικράτησεν.

Ἡ Ἄ. πρὸς αἰετὶ διάφορα στάδια κατὰ τὴν ἐξέλιξιν αὐτῆς μετὰ ποικιλιωτέων συμπτωμάτων ὀδυνῶν ἢ τυραννικῶν καὶ διαρκεί ἀπὸ 35 μέχρι τριάκοντα ἐνίοτε ἐτῶν, ἕως οὗ φέρῃ τὸ τέρας εἰς τὴν ζωὴν τοῦ πάσχοντος. Ἐκ τῶν ισχυροτέρων αἰτίων ἀναπτύξεως τῆς νόσου, πλὴν τῆς προδιαθέσεως τοῦ αἵματος εἰς νευροπαθειᾶς, εἶνε ἡ διαβρογὴ τοῦ σώματος καὶ ἀπόψυξις αὐτοῦ, ἰδίως δὲ ἡ μακροχρόνιος ἐπίδραξις τῆς ὑγρασίας ἐνδιατηρημάτων ὑγρῶν, ὡς αὐτῶς ἐξκντλητικαὶ καταχρήσεις τοῦ σπινθίου διὰ τοῦ Βάκχου καὶ τῆς Ἀφροδίτης κ.τ.λ. Ἡ θεραπεία δὲν κατ' ἐξουσίαν εἰσέτι τῆς νόσου. [Σ.Α.]

Ἀτὰ-παζάρ (προρ. Adâ-bazar). Πόλις τῆς Βιθυνίας ἐν τῷ νομῷ Χουθὰβ ἐν τῇ κιάρ, ἀποτελοῦσα οἶον, νῆσον ἐν μέσῳ

τοῦ ποταμοῦ Σαγγαρίου καὶ τῆς Βοάνης λίμνης, διὰ τοῦτο καλουμένη Ἀ τ ἄ ῥ ῃ τοι νῆρος. Ἀ τ ἄ - π α ρ ἄ ρ δέ, διότι εἶναι τὸ ἐμπορικὸν κέντρον τῆς περὶ αὐτὴν χώρας (παρῶρ = ἀγορά). Ἰσχύει περὶ τοὺς 20 χιλ. κατοικοῦσων 2 χιλ. περίοιοι Ἕλληνας, συνεδρεῖ δ' ἐπ' ἐσχάτων διὰ σιδηροδρόμου πρὸς τὴν Νικομήδειαν καὶ ἐκεῖθεν πρὸς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Ἡ πόλις ὑπάρχει αἰς συχνὰς πλημμύρας τοῦ ποταμοῦ Σαγγαρίου, ἐξ οὗ ὑφίσταται μεγάλως κατεστρεφάς. [Π.Κ.]

Ἀταρβαδέδας (Atharvaveda) ὁ τέταρτος ἐκ τῶν τεσσαρῶν Βεδῶν, τῶν ἱερῶν βιβλίων τῶν Ἰνδῶν. Βλ. Βέδαι. [Κερ.]

Ἀτάργαις (Atar-gate). Ἐπίκλησις τῆς Ἀστάρτης παρὰ τοῖς βορείοις Συρίοις. [Π.]

Ἀτδάρ (Ασταδάρ). Ὁ βορειότατος καὶ τελευταῖος τῶν παραποτάμων τοῦ Νεῖλου, ἐκβάλλων εἰς αὐτὸν δεξιόθεν, ἔνωθε τοῦ Βερβέρ, ὑπὸ πλ. 17° 50' Β. Πηγάζει ἀπὸ τῆς ΒΔ πλευρᾶς τοῦ Ἀδ. σουνιακοῦ ὕψιπέδου. [Π.Π.]

Ἀτδουδ μηχανή (Φυσ.) χρησιμεύει πρὸς παράστασιν τῆς ἐμαλῶς ἐπιταχυνομένης κινήσεως, καθ' ἣν τὰ διανυόμενα διαστήματα ὑπὸ σώματος κινουμένου μὲ κίνησιν ἐμαλῶς ἐπιταχυνομένην εἶναι ἀνάλογα τῶν τετραγώνων τῶν χρόνων ἐν οἷς ταῦτα διηρῶντο. Τοῦτέστιν ἐὰν τὸ ἐν τῷ πρώτῳ δευτερολέπτῳ διανυθὲν διάστημα ἴσεται πρὸς 5 μέτρα, τὸ διανυόμενον διάστημα ἐν 2, 3, 4 δευτερολέπτοις εἶναι 1X5 μέτρα, 9X5 μέτρα, 16X5 καὶ οὕτω καθέξης. Ἐπιμένως τὰ κατὰ τὰς διαδοχικὰς μονάδας τοῦ χρόνου διανυόμενα διαστήματα εἶναι 5 μέτρα, 9X5 μέτρα, 16X5 μέτρα, 25X5 μέτρα καὶ οὕτω καθέξης ἥτοι αὐξάνονται ὡς οἱ περιττοὶ ἀριθμοὶ 1, 2, 3, 5, Τὴν αὐτὴν ἀκριβῶς νόμον ἀκολουθοῦσι τὰ ἐν τῷ κενῷ πίπτοντα σώματα. Ἡ μηχανὴ τοῦ Ἀτδουδ ἀποτελεῖται ἐκ τροχαλίας ἐλαρῆς καὶ εὐστροφωτάτης Α περὶ ἐκκέντρου ᾧξονα. Ἐκ τῶν ἄκρων νήματος λεπτοτάτου ἐκ μετάξης εἰλιγμένου εἰς τὸν λαγμὸν τῆς τροχαλίας εἰναι ἐξηρημέναι δύο ἴσαι μάζαι μ καὶ μ' ἱσορροποῦται ἀλλήλαις κατὰ πᾶσας τὰς θέσεις. Ἐὰν ἐπὶ τῆς μάζης μ προστεθῇ μικρά τις μάζα α, τὸ βάρος αὐτῆς καταστρέφει τὴν ἱσορροπίαν καὶ ἐπιφέρει κίνησιν τοῦ συστήματος, καθ' ἣν ἡ μὲν μάζα μ συμπαρουρούμενη ὑπὸ τοῦ προσθέτου βάρους α κατέρχεται, ἡ δὲ μάζα μ' ἀνέρχεται. Ἐὰν διὰ κανόνος καταμετρήσῃμεν τὰ διαστήματα τὰ διανυόμενα κατὰ τὰς διαδοχικὰς μονάδας τοῦ χρόνου ἀνευ-

ρίσκομεν ὅτι βαίνουν ὡς οἱ περιττοὶ ἀριθμοὶ 1, 2, 3, 5, Ἄν ᾗθ' ἐλαττώσωμεν τὰς δύο ἴσας

μάζας κατὰ τὴν αὐτὴν ποσότητα ἀνευρίσκομεν πάντοτε ὅτι τὸ σύστημα κινεῖται ἀκολουθοῦν τὸν αὐτὸν νόμον, ἐπομένως καὶ ὅταν αἱ ἴσαι μάζαι μηδενισθῶσιν, ὅτε τὸ πρόσθετον σῶμα α πίπτει ἐλευθερῶς. Ἐκ τούτου συνάγομεν ὅτι καὶ τὰ ἐλευθερῶς πίπτοντα σώματα ἀκολουθοῦσι τὸν αὐτὸν νόμον. Ἡ αὐτὴ μηχανὴ ἀποδεικνύει ἐπίσης ὅτι ἡ ταχύτης ἦν ἀπαιτῶν τὸ σύστημα κατὰ χρονικὴν τινὰ στιγμὴν εἶναι ἀνάλογος τοῦ χρόνου, ὅστις παρῆλθεν ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς κινήσεως μέχρι τῆς στιγμῆς ταυτῆς, οὕτως ὥστε ἡ προστιωμένη ταχύτης ὑπὸ σώματος πίπτοντος ἐλευθερίου ἐν τῷ κενῷ αὐξάνεται ἀναλόγως πρὸς τοὺς χρόνους τῆς πτώσεως. Ὅπως ἀποδείχθη ὁ νόμος οὗτος διὰ τῆς μηχανῆς τοῦ Ἀτδουδ, τίθεται δακτυλιοειδὴς πλάξ ἐπὶ τοῦ κανόνος οὕτως, ὥστε νὰ ἀφαιρεθῇ τὸ πρόσθετον βάρος α μετὰ τὸ τέλος τῆς πρώτης μονάδος τοῦ χρόνου οὕτω δὲ μεταβάλλεται ἡ ἐπιταχυνομένη κίνησις εἰς ἐμοιοταχὴ κίνησιν, ἥτις περιστᾷ τὴν ταχύτητα κατὰ τὸ τέλος τῆς πρώτης μονάδος τοῦ χρόνου. Ἐὰν ἐπαναλάβωμεν τὸ πείραμα διαίετοντες τὴν δακτυλιοειδῆ πλάξ οὕτως, ὥστε νὰ ἀφαιρεθῇ τὸ πρόσθετον σῶμα κατὰ τὸ τέλος τῆς δευτέρας μονάδος τοῦ χρόνου θέλομεν εὑρεῖν ὅτι ἡ κατημένη ταχύτης εἶναι διπλασία τῆς προηγουμένης. Ὅμοιως εὐρίσκομεν ὅτι εἰς τὸ τέλος τῆς τρίτης μονάδος τοῦ χρόνου εἶναι τριπλασία καὶ οὕτω καθέξης. Τὸν αὐτὸν νόμον εὐρίσκομεν ὅταν καὶ ἂν ἐλαττώσωμεν τὰς δύο ἴσας μάζας μ καὶ μ', ἐξ οὗ συναγο- μέν ὅτι ἡ κτηνείσα ταχύτης σώματος πίπτοντος ἐλευθερίου εἶναι ἀνάλογος τοῦ χρόνου. Οἱ δύο οὗτοι νόμοι τῆς πτώσεως τῶν σωμάτων ἥτοι ὁ νόμος τῶν διαστημάτων καὶ ὁ νόμος τῶν ταχυτήτων ἀληθεύουσι κυρίως ἐν τῷ κενῷ, ἀλλ' ἐπίσης καὶ ἐν τῷ αέρι ὅταν τὸ πίπτον σῶμα ἔχει μεγάλην πυκνότητα καὶ μικρὰν ἐπιφάνειαν, ὅτεν σφαῖρα ἐκ μολύβδου καὶ ὅταν τὸ διανυθὲν διάστημα δὲν εἶναι μέγα. [Τ.]

Ἀτε (Βστ.). Βλ. Ἀθε.

Ἀτελλορτον (Πστ.) κοινὴ ὀνομασία τῶν Ἑλλὰδι φεομένων δύο εἰδῶν Διάρου ἥτοι Βιάρου ἐκ τῆς οἰκογ. τῶν Ἀρῶδων, εἰς τὰ ὅποια ἀπονέμει ὁ λαὸς ἡ μᾶλλον οἱ ἀγρυπνεύοντες ἐμπειρικοὶ τὴν δύναμιν, ἣν δηλοῖ ἡ ἄνω ὀνομασία. [Θ.Χ.]

Ἀτέλεια (Ἀρχαιολ.). Ἡ ἀπαλλαγὴ ὑποχρεώσεων τινῶν, λειτουργιῶν, δασμῶν ἢ ἄλλων βαρύν, εἰς ἃς ὑπέκειτα κατὰ τοὺς νόμους τὸ πρόσωπον. εἰς ἃ ἡ προνομία αὐτὴ ἐχορηγεῖτο. Ἡ Ἀ. διδομένη τοῖς ἀστοῖς, προσεφέρετο τιμῆς ἕνεκα καὶ εἰς ἕνους βασιλεῖς, πῖλεις, κοινότηας ἢ καὶ ιδιώτας, εὐεργετήσαντας τὴν πόλιν. Οὕτως ὁ Κροῖσος ἔτυχεν ἀτελείας ἐν Δελφοῖς. (Ἡροδ. Α. 54). Καίπερ δὲ ἡνωμένη τῷ πρόσωπῳ ἡ Ἀ. ἐνίοτε ἦτο δι- αδοχικὴ, μεταδαινύσα εἰς τοὺς κληρονόμους

τοῦ ἔχοντος αὐτήν. Ἡ Ἀ. ἦτο καθολικὴ (ἀτέλλα ἀπάντων) ἢ μερικὴ. Ἡ πρώτη περιλαμβάνει τὴν ἀπαλλαγὴν τῶν τελωνιακῶν βαρύνων, τοῦ μετακίου, τοῦ φόρου τουτέστιν, ὃν κατέβαλλεν ὁ μέτοικος διὰ τὴν παρεχομένην αὐτῷ ὑπὸ τῆς πόλεως προστασίαν, τῆς τελείσεως ἱερῶν, καὶ τῶν ἄλλων λειτουργιῶν, πλὴν τῆς τριηραρχίας. Ἡ τοιαύτη Ἀ. παρείχεται εἰς τοὺς μεγάλως εὐεργετήσαντας τὴν πόλιν, ὡς εἰς τοὺς ἀπογόνους τοῦ Ἀρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος. Ἡ μερικὴ Ἀ. περιωριζέτο εἰς τὴν ἀπαλλαγὴν μίας ἢ πλείονος τῶν ἀνωτέρων υποχρεώσεων. Ἰδίως ἡ ἀπαλλαγὴ τῶν τελωνιακῶν βαρύνων ἐσοργετο διὰ ψήφισματος τοῖς ἰδιώταις, ὡς δηλοῦται ἐκ τῶν ἐπιγράφων. Ἐπὶ λειτουργιῶν ὡς πρὸς τοὺς ὄφελους ἡ Ἀ. παρτείνεται καθ' ὅλον τὸν χρόνον τῆς ἀνηλικιότητος αὐτῶν καὶ ἐν ἔτος μετὰ ταῦτα. Οἱ βεβαρυνμένοι πολῖται διὰ τινος λειτουργίας, ἀπηλλοτριῶντο τῶν λοιπῶν. Οὕτως οἱ τριηραρχοὶ καθ' ὅλον τὸν χρόνον τῆς τριηραρχίας αὐτῶν εἰς οὐδεμίαν ἄλλην ὑπέκειντο λειτουργίαν. Προκειμένου περὶ τριηραρχίας, οὐδεὶς ἐδύνατο νὰ ἀπαλλαγῇ τῆς λειτουργίας ταύτης, ἐξαιρουμένων τῶν ἐννεα ἀρχόντων κατὰ τὸν νόμον. «Μηδὲν εἶναι τριηραρχίας ἀτελῆ πλὴν τῶν ἐννεα ἀρχόντων». Ἐπίσης οὐδεὶς ἀπηλλοτριῶντο τῶν εἰσφορῶν, πολιτῆς, ἱσοτέλης ἢ μέτοικος κατὰ τὸν νόμον. Οὐδεὶς ἐπὶ ἀτελῆς τῶν εἰσφορῶν. Τῆς στρατιωτικῆς ἐστὶ ἀτελείας αὐτοδικαίως ἦσαν ἀπηλλοτριμένοι, ἀποκλύοντες ἀτελείας, οἱ ἀποτελοῦντες τὴν βουλὴν τῶν πεντακοσίων, πιθανῶς δὲ καὶ οἱ ἄρχοντες οἱ ἐννεα τῶν καθηκόντων αὐτῶν διαμένοντες ἐν τῇ πόλει, οἱ τὴν πεντακοστήν ἐμνημόνισαν καὶ οἱ κατὰ ὁλόκληρον ἔμπορευμένοι. Ὁ Λεπτίνης ἐγράψεν νόμον κατὰ τῆς Ἀ. ἔχοντα οὕτως: «Ὅπως ἂν οἱ πλουσιώτατοι λειτουργῶσι, μηδὲν ἀτελῆ εἶναι πλὴν τῶν ἀφ' Ἀρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος καὶ τῶν ἐννεα ἀρχόντων, μηδὲ τὸ λοιπὸν ἐξείναι τῶν δῆμων αἰτηθέντι διδόναι· εἰ δὲ τις ἄλλω αἰτῶν, ἄτμον αὐτὸν εἶναι καὶ γένος καὶ οἰκίαν καὶ υποκείσθαι γραφαῖς καὶ ἐνδείξεσιν· εἰ δὲ καὶ ἐν τούτοις ἄλλῳ, ἔνοχον εἶναι τοῖς αὐτοῖς ὅσπερ οἱ δικάζοντες, ὅταν θρεῖοντες τῇ δημοσίᾳ δικάζωσι». Ὁ νόμος οὗτος ψηφισθεὶς ἐν ἔτει 358 π. Χ. ἀνεκλήθη τὸ ἐπόμενον ἔτος ὑπὸ Δημοσθένους. — Ἡ Ἀ. πολλὰ καὶ τῆς Ἑλλάδος ἰσχύουσα ἀπηγορεύετο παρὰ Λακεδαιμόνιοις καὶ Θηβαίοις. (Βλ. Δημοσθένους λόγον περὶ Ἀ. πρὸς Λεπτίνην. Λυκούργ. κατὰ Λεωκράτους. 8. 37, 56. C. I. G. ἀ. 87. 4174 — 4475 κτλ. Boeckh. Statsh. der Athen. 2. ἐκδ. 1. σ. 120 κέ. | Ἀχ. Ἀγ |

Ἀτέλλα Ἀρχαία πόλις τῆς Καμπανίας βλ. Ἀέδρα.

Ἀτελλανὰ δράματα (Fabulae Atellanae) ἐκαλοῦντο παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις

σκηνικά τινά κωμικά ποιήματα δημώδη, τὰ δὲ ποῖα μετὰ τὸ ἔτος 211 π. Χ. δευρευρεθῆναι ἐν τῇ Καμπανίᾳ Ὀσκικῆ πόλεως Ἀτέλλα (ἔθεν ὠνομάσθησαν) μετηνεχθήσαν, ἄγνωστον κατὰ τίναν τρόπον, εἰς Ῥώμην. Ἐκαλοῦντο δὲ καὶ ὁ σ κ ι κ ἂ ὁ ρ ἄ μ α τ α πιθανῶς διότι εἶχον λάβῃ τὴν πρώτην ἀρχὴν ἐν Ὀσκικῇ πόλει. Διότι ὅλως ἀπίθανον φανταίνεται νὰ ἦσαν πεποιημένα ἐν τῇ χροαίᾳ διαλέκτῳ τῶν Ὀσκων. Δὲν εἶχον δὲ τὰ ατελλανὰ δράματα σταθερὸν καὶ προδιαγεγραμμένον μῦθον, ἀλλ' ἦσαν τοῦλαχιστον κατ' ἀρχάς, αὐτοσχεδιαστικά, ἔβριον δὲ ἐν αὐτοῖς τυπικά τινά πρόσωπα (Maccus, Pappus, Bucco, Dossenus) ἔχοντα ὁρισμένον καὶ τὸν αὐτὸν πάντοτε χαρακτήρα. Ἐπειδὴ δὲ ἐθιμορρύνοντο ἐθνικὰ οὕτως εἰπεῖν τὰ δράματα ταῦτα, ἐδίδασκον αὐτὰ πολῖται Ῥωμαῖοι ἐκ τῶν νέων, οἵτινες καὶ ἰδίως ἡρέσκοντο νὰ ἐπιδεικνύσιν τὴν εἰς τὰ αὐτοσχεδία σκηνήματα ἰδιοφυῆν τῶν καὶ ὄχι ἐξ ἐπαγγέλματος ὑποκριτῶν (histriones). ὅπως τὰ ἑλληνίζοντα δράματα. 13. Περὶ ατελλανῶν δραμάτων Εὐθ. Καστόρχην ἐν Ἀθηναίου τέρμ. Γ' σ. 65 ἐξ. καὶ Περὶ ὑποκριτῶν παρὰ Ῥωμαίων ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ αὐτέθου τέρμ. Γ' σ. 487 ἐξ. [Σ.]

Ἀ τέμπο (Μουσ.) (ital. a tempo) — ἐν χρόνῳ. Ἡ ἐπάνοδος τοῦ ἀρχικοῦ χρόνου μετὰ τὴν ἐπελθοῦσαν μεταβολὴν τοῦ ἰδίου. [Α. Κ.]

Ἀτένι. Ὀχυρὰ ἄλλοτε πόλις, ἔδρα βασιλείας καὶ ἐπισκόπου ἐν Γεωργίᾳ. νῦν δὲ ἀνηκουσά εἰς τὸν νομὸν Γέρι τοῦ ὁμοσπου ἐν τῇ Καυκάσῳ κεντρικῇ τῆς Τιφλίδος. Κεῖται ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ Τάνα. Κατεστράφη τῇ 1689 ὑπὸ τῶν Περσῶν· ἀλλ' ὑπὸ τοῦς Ῥώσοις, ἀπὸ τοῦ 1821 ἤρξατο κατοικοῦμένη αὐθις. Ἐρείπια ἔτις λόγος. [Π. Π.]

Ἀτεσα. Πόλις καὶ πρωτ. ὑποδιοικήσας, ἐν τῇ ἰταλικῇ ἐπαρχίᾳ Κιέτι. ἐπὶ τινος 18 χμ. ἀπέχοντος τῆς Ἀδριατικῆς ἐσβεσμένου ἡραιστείου. ἔχει 10 154 κατ. (1881), ἐπισκοπία, ἐμπόριον καὶ ἀλιεῖαν. [Π. Π.]

Ἀτξαιουόλη (Acciajuoli) 1) Δοῦνατος. Φιλῶλογος καὶ πολιτευτὴς Φλωρεντίνος, γενν. τῇ 1128, ἀποθ. τῇ 1178. Μετέγραψε λατινιστὶ τοὺς Παρὰλλήλους βίους τοῦ Πλουτάρχου (Φλωρ. 1178) καὶ ὑπεμνημάτισε τὰ Ἠθικά καὶ τὰ Πολιτικά τοῦ Ἀριστοτέλους (Παρις. 1555), δόγχοῦμενος ὑπὸ τοῦ Ἑλληνος Ἀργυροπούλου.

2) Ζηνοβίος. Φιλῶλογος καὶ ἀρχαιολόγος Φλωρεντίνος, δομινικανὸς μοναχὸς, γενν. τῇ 1461, ἀποθ. τῇ 1519. Πλὴν ἄλλων ἐξέδωκε λατινικὰς μεταφράσεις τοῦ Πλάτωνος, τοῦ Ὀλυμπιοδώρου καὶ τοῦ Θεοδώρου [Π.]

Ἀτξαιωλάι (Acciajuoli) ἐπιφανὴς οἶκος τῆς Φλωρεντίας. Οἱ Ἀτξαιωλάι λέγονται μεταναστεύσαντες εἰς Φλωρεντίαν τῇ 1160 ἐκ Βριξίας (Brescia), σπουδὴ γενάρχης

αὐτὸν ἐκέντητο χαλκουργεῖον, ἐξ οὗ καὶ τὸ ἔννομα τῆς οἰκογενείας, ἐπειδὴ ὁ χαλκὸς λέγεται ἰταλίστι *acciaio*. Πλουτήσαντες δὲ ἔδρυσαν περὶ τὰ τέλη τοῦ ΙΓ' αἰῶνος ἐν Φλωρεντίᾳ τραπέζιτινόν οἶκον, ὅστις μεσούντος ἤδη τοῦ ΙΔ' εἶχεν ὑποκαταστήματα ἐν πολλαῖς πόλεσι τῆς Εὐρώπης, οὐδὲ τῶν ἑλληνικῶν χωρῶν ἐξαρουμένων (Γλαρέντζα, Τόδος Κύπρος). Δανειζόντες πρὸς τοῖς ἄλλοις μεγάλα ποσὰ εἰς μεγιστάνας καὶ ἡγεμόνας, ἤρχισαν ν' ἀποκτώσι καὶ πολιτικὴν δύναμιν, ἰδίως παρὰ τῷ ἀνδραγαδικῷ εἰκῇ τῆς Νεαπόλεως, δι' οὗ πρῶτος ὁ ἐν τῇ βασιλικῇ ἐκείνῃ αὐτῇ ἀναδειχθεὶς Νικόλαος Ἀτρυποθέδωρος ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ 1335 καὶ μεγάλα κτήματα ἐν Πελοποννήσῳ, εἴτα δὲ καὶ διορίσθη ὑπὸ 'Ροδόλφου τοῦ ἐκ Τάραντος, τιτλοφορουμένου ἡγεμόνος τῆς Ἀχαΐας, ἄρχων τῆς Κορινθίου τῇ 1358. Τούτου δὲ διορισθέντος, καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν τοῦ οἴκου τῶν Ἀ. μετενόστευαν εἰς τὴν Πελοπόννησον, ὅπου μεγάλας κτήσεις ἤχουσιν. Τούτων δ' ὁ 'Ροϊνέριος ἦ. Νέριος ὁ Ἀ. κατώρθωσεν, ὑποστηρίξας ὑπὸ τῶν Βενετῶν τῆς Εὐβοίας καὶ βοηθούμενος ὑπὸ Τούρκων πειρατῶν, νὰ καταλάβῃ τὸ εἰς τοὺς Καταλωνίους ἀνήκον δουκάτον τῶν Ἀθηνῶν, καὶ μετέθηκε τὴν ἔδραν αὐτοῦ εἰς Ἀθήνας. Ὑπ' αὐτὸν (1385—1394), καὶ τοὺς διαδέχους αὐτοῦ Ἀντώνιον (1394—1435), Νέριον τὸν Β' (1435—1439), Ἀντώνιον τὸν Β' (1439—1441), Νέριον Β' τὸ δεύτερον (1441—1451), Φραγκίσκον (1451—1454) καὶ Φραγκὸν (1455—1458) οἱ Ἀθῆναι (13 λ.) ἀπῆλθον σιτικῆς εὐχμερίας, οἱ δ' Ἀθηναῖοι ἡγάγησαν τὸν φλωρεντινὸν τούτου οἶκον, οὗ δὲ τελευταῖος γένος εἶχε καὶ σύζυγον Ἑλληνίδα τὴν ἐκ Πελοποννήσου πολυθύλητον διὰ τὸ κάλλος Μουχλιώτισσαν. Ἑλληνίς δὲ, θυγάτηρ ἱερῶς τιμῆς ἐκ Θεῶν, αἵτινες ἐπ' ἱσθῆς ἀνήκον εἰς τὸ δουκάτον, ἦτο καὶ ἡ σύζυγος Ἀντωνίου τοῦ Α'. Ἀλλ' ἤδη οἱ τρεῖς τελευταῖοι ἐκ τοῦ οἴκου τῶν Ἀ. δοῦκες τῶν Ἀθηνῶν ἦσαν ὑποτελεῖς τῶν Τούρκων, εἴτινες καὶ ἐριστικῶς ἐγκαθιδρύθησαν ἐν Ἀθήναις ἀπὸ τοῦ 1458 μετὰ τὴν συνθηκολογίαν τοῦ Φράγκου πρὸς τὸν τὴν Ἀκρόπολιν στενῶς πολιτοκρήσαντα Ὀμόρ τὸν στρατηγὸν τοῦ ἡνιάμεθ. Τοὺς *Acciajolii* καλεῖ ὁ Χαλκοκονδύλης Ἀτρυποθέδωρος, ὁ δὲ Φραντζῆς Λαγυτζιόλας ἢ ἄλλ' αὐτοὶ οἱ δοῦκες ἐν τοῖς ἐκ τῶν ἐγγράφων αὐτῶν ἑλληνιστὶ συντεταγμένοις ἔγραφον αὐτοὺς Ἀτρυποθέδωρος (13. Β u c h o n Nouvelles recherches σ. 289) ἢ Ἀτρυποθέδωρος (αὐτ. σ. 290 καὶ 296). [Α.]

Ἀτρυποθέδωρος Ἰωάννης, εἰς τῶν συνυμνωτῶν, τῶν ρομαντῶν τῇ 10 Δεκ. 969 τὸν αὐτοκράτορα τοῦ Βυζαντίου Νικητῆρον τὸν Φινικῶν τῇ ἐργείᾳ τῆς συζύγου αὐτοῦ Θεοφανούς καὶ τοῦ ἀνεψιῦ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Τζιμισκῆ. Ὁ Τζιμισκῆς ὅπως ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον, παρέστησεν ὡς ἐντοχὸν τοῦ φόνου τὸν Ἀ-

τρυποθέδωρον, ὅστις ἐξωρίσθη, καὶ ὡς πρωτοεργὸν τὸν Λέοντα Βαλάντιον, ὅστις καὶ ἐφονεύθη. [Α.]

Ἀτρυποθέδωρος (Hatzfeld. — Οὐγγ. *Z s o m h o l y a*). Κώμη τῆς οὐγγρικής καμεισῆς Τορονταλ, παρὰ τὸν σιδηρ. Μία τῶν ἀνθρωπίνων τοῦ παρὰ τὸν Τέμερ Βανάτου, τῆς κυριωτέρως ταύτης ἑδρας τῶν Νοτιοουγγρῶν Σοφιστῶν. ἔχει γεωργίαν, ἱπποτροφίαν καὶ 8621 κατ. (1880). [Π.Π.]

Ἀτρυποθέδωρος τοῦ Διὸς, «ἢ πάντας ἀνταῖα» (ἥτοι πάντων παραπλανᾷ τὸν νοῦν) καὶ Ὀμήρον (Ἰλ. Τ. 91). Ἡ προσωποποιία αὐτῆς δὲν εἶναι σαφῶς διαγεγραμμένη ἐν τῇ ἐπηρικοῖς ἐπεισὶ· διότι ἐνιαχοῦ ἀναφέρεται ὅτι ἡ Ἀ. παραβλάπτει τὰς φρένας τινέας, καὶ ταυτοχρόνως ἡ βλάβη αὐτῇ ἀποδίδεται εἰς τὸν Δία ἢ εἰς ἄλλον τινὰ θεόν. Ἀκριδέστερον δὲ δύναιται νὰ ὀρισθῇ ἡ Ἀ. ὡς ἀλληγορικὴ παράστασις τῆς ἐκ θείας τιμῆς ἐπανεργείας ἐπερχομένης ἐπισκοπίσεως τοῦ νοῦ. Ἡ Ἀ. κατὰ τὴν Ἰλιάδα (Τ. 92) ἔχει ἀπαιχτοὺς πόδας, καὶ δὲν ἐγγίζει τὸ ἔδαφος, ἀλλὰ βαδίζει ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τῶν ἀνθρώπων, βλάπτουσα αὐτοὺς· καὶ ποτε καὶ αὐτὴν τὸν Δία παρεπλήονησε (κατὰ τὴν γέννησιν τοῦ Πρακλέους), δι' ὃ ἐρριόθη ὁ Ζεὺς ἤρπασεν αὐτὴν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς, καὶ ἐρριόθη ὅτι δὲν θὰ ἔλθῃ ποτὲ πάλιν αὐτῇ εἰς τὸν Ὀλύμπον καὶ τὸν οὐρανόν, τὴν ἐρριψεν ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὴν γῆν. Κατ' ἄλλο δ' ἐμμερικῶν χωρίον (Ἰλ. Ι. 505), ἡ Ἀ. σθεναρὰ καὶ ταχεῖα περιτρέχει τὴν γῆν βλάπτουσα τοὺς ἀνθρώπους, ἀκολουθοῦσι δ' αὐτῇ βραδέως αἱ γῶλαι καὶ ῥυσαὶ καὶ παραβλύπτει κῆρα τοῦ Διὸς Λιταί. ἐπανόρθωσι τὰ γενόμενα κακὰ εἰς τοὺς σθεδμένους αὐτάς· ἂν δέ τις τὰς ἀποκρούσῃ παρακαλοῦσι τὸν Δία ν' ἀκολουθῇ τῇ μὴ τιμῇσάντι αὐτὸς ἡ Ἀ. «εἶνα βλαφθεὶς ἀποτίσῃ». Παρὰ τοῖς τραγικοῖς Ἀ. σημαίνει πρὸ πάντων τὸ ἀμάρτημα καὶ τὴν προσημασμένην αὐτῇ βλάβην, ἥτις παρίσταται οὕτω ὡς ποινὴ αὐτοῦ· τούτου δ' ἕνεκα ἡ προσωποποιία τῆς Ἀ. εἶναι θεᾶς τιμωρῆς, παρεμφερῆς τῇ Νεμέσει, τῇ Δίκῃ, τῇ Ἐρινύϊ. [Π.]

Ἀτρυποθέδωρος, Παροιμ. ἐπὶ δυστυχαστάτων. [Π.]

Ἀτρυποθέδωρος, ὁ κήλων ἵππος (βλ. λ.).

Ἀτιμία (*infamia*) ἐν τῇ Ῥ. δικαίῳ ὑπὸ τὴν τεχνικὴν ἔννοαν σημαίνει τὴν μείωσιν τῆς τιμῆς τοῦ πολίτου (*existimatio*), ἐπερχομένην εἴτε ἀμείωσις ἐκ τοῦ δικαίου, ἕνεκα ὥριμμένων λόγων (π. χ. κατάχρησις ἐπιτρέπου), εἴτε συνεπιχρῆ δικαστ. αποφάσεως καὶ συνεπαγομένην διόφορα ἀποτελέσματα, ὡς πρὸς τὰ δημόσια δίκαια (ἀπώλεια τοῦ *jus suffragii* et *honorum* δικ. τοῦ ἐκλέγειν καὶ ἐκλέγεσθαι) καὶ τὸ ἰδιωτικόν (π. χ. ἀπώλεια τοῦ *jus postulandi pro aliis* δικ. τοῦ ἀντιπροσωπεύειν ἐπὶ δικαστηρίου)· ἀνεπτύχθη δὲ πρὸ πάντων διὰ

τοῦ πρακτικωικοῦ ἡδίκτου, ἀλλ' ἐξέλιπε βαθυμ-
δέν, ἔνεκα τῆς ἐξαρνήσεως τῆς σπουδαιότητος
τῶν αποτελεσμάτων αὐτῆς καὶ σήμερον ἀρχαί ἐν-
τελῶς, πλὴν ἂν θεωρήσωμεν αὐτὴν ἀντικατα-
στάσαν διὰ τῆς στερήσεως τῶν πολι-
δικαιωμάτων. Ὑπὸ εὐρύτεραν δ' ἐνόησαν Ἀ.
σημαίνει τὴν δεινὴν ἐξουσίαν τινος ἢ καὶ πᾶν
ὄνειδος, ἄνευ τῶν ἰδιαιτῶν αποτελεσμάτων
(N. 2 pr. II. 37.15, N. 15 § 12 II. 47.10) [Δ.]

Ἀτιμία (Ἀρχαιολ.). Ἡ παντελής
ἢ ἐν μέρει τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων στέ-
ρσις κατὰ τὸ Ἀττικὸν δίκαιον. Ἡ Ἀ. ἦτο
ἐφαρμογὴ καὶ πρὸ τοῦ Σόλωνος, οὗ οἱ Πλού-
ταρχος (Σόλ. 19) ἀναφέρει νόμον, καθιστῶντα
ἀτιμίους τοὺς πρὸ αὐτοῦ ἀτίμους κηρυχθέν-
τας (Δημ. κατ' Ἀριστ. σ. 640). Ὁ Ἀνδοκί-
δης ἐν τῷ περὶ μυστηρίων (73—76) ἀναγρά-
φει τρία εἶδη Ἀ. «Οἱ δὲ ἀτίμοι τίνες ἦσαν καὶ
τίνα τρόπον ἕκαστος; ἐγὼ ὡς διδάσκω. Οἱ
μὲν ἀργύριον ὀφειλόντες τῷ δημοσίῳ, ὅποσοι
ἤσαν ὡς ὅταν ἀρξάντες ἀρχάς, ἢ ἐξούλας ἢ
ῥαφάς ἢ ἐπιβολὰς ὡς ὅταν ἢ ὡς πρίσμενοι
ἐκ τοῦ δημοσίου μὴ κατέβαλον τὰ χρήματα ἢ
ἐγγύας ἢ γυγυῆσαντο πρὸς τὸ δημόσιον, τούτοις
ἢ μὲν ἐκτίσις ἦν ἐπὶ τῆς ἐνάτης πρυτανείας,
εἰ δὲ μὴ, διπλάσιον ὀφείλειν καὶ τὰ κτήματα
αὐτῶν πεπραῖσθαι. Εἰς μὲν τρόπον οὗτος ἀτι-
μίας ἦν ἕτερος δὲ ὡς τὰ μὲν σώματα ἀτιμ-
ῶν, τὴν δὲ οὐσίαν εἶχον καὶ ἐκέκτηντο· οὗτοι
δ' αὖ ἦσαν κλοπῆς ἢ ὀφίων ὀφείοντες τούτους δ'
ἔδει καὶ αὐτοὺς καὶ τοὺς ἐκ τούτων ἀτίμους
εἶναι· καὶ ὅσοι λίποιεν τὴν τάξιν ἢ ἀστρα-
τείας ἢ βεβηλίας ἢ ἀναμάρχιον ὀφείοντες ἢ τὴν ἀ-
σπίδα ἀποδόλιν, ἢ τρεῖς ψευδομαρτυρίων ἢ τρεῖς
ψευδοκλητείας ὀφείοντες, ἢ τοὺς γονέας κακῶς
ποιοῖεν, οὗτοι πάντες ἀτίμοι ἦσαν τὰ σώματα.
τὰ δὲ χρήματα εἶχον. Ἄλλοι αὖ κατὰ προ-
τάξιν, οἵτινες οὐ παντάπασιν ἄτιμοι ἦσαν,
ἀλλὰ μέρος τι αὐτῶν, οἷον οἱ στρατιῶται οἱς,
ὅτι ἐπέμειναν ἐπὶ τῶν τυράννων ἐν τῇ πόλει,
ἢ μὲν ἄλλα ἦν ἄπερ τοῖς ἄλλοις πολιταῖς,
εἰπάμεν δ' ἐν τῷ δήμῳ οὐκ εἶχον αὐτοῖς οὐδὲ
βουλεύσθαι. Τούτων ἦσαν οὗτοι ἄτιμοι· αὕτη
γὰρ ἦν τούτοις πρόσταξις. Οὕτω κατὰ τὸ
ἔκτενον τοῦτο ἐν μὲν τῇ πρώτῃ περιπτώσει ἢ
Ἀ. προσέβαλε τὸ πρόσωπον καὶ τὴν περιου-
σίαν αὐτοῦ, ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ ἢ περιουσία ἐ-
μεινεν ἀτίμους ἐν δὲ τῇ τρίτῃ ἢ Ἀ. περι-
οριζέτο εἰς τινὲς μόνον δικαιωμάτων τὴν στερή-
σιν. Ἀνακριδὴς φαίνεται ἢ τοιαύτη διαστολὴ
τοῦ Ἀνδοκίδου. Διακρίτεον· Ἄνδρ' ἀπὸς ἀ-
τιμίας. Πᾶς πολίτης ὀφείλων τῇ πόλει ἐ-
χερίσθαι δημοσίας ὑπηρεσίας, εἰς ἐγγυήσεως
ἢ ἐκ ζημίας ἐπιβληθείσης αὐτῷ ἀρνούμενος ἢ
μὴ δυνάμενος νὰ καταβάλῃ κατὰ τὴν ὁρίσμε-
νην ὑπὸ τοῦ νόμου ἢ τῆς συμβάσεως προθε-
σμίαν αὐτοδικαίως περὶήρχετο εἰς τὴν κατά-
στασιν ἀτιμίας. Ἐδύνατο ὅμως μέχρι τῆς ἐ-
νάτης πρυτανείας νὰ καταβάλῃ κατὰ νόμον τὰ

ὀφειλόμενα, καὶ τότε αἰρομένης τῆς ἀτιμίας
ἀνέντα οὗτος τὴν πλήρῃ ἐνάσκησιν τῶν πολι-
τικῶν αὐτοῦ δικαιωμάτων. Ἦν ἐκνότης περι-
πτώσει, τὸ χρέος ἐδιπλαζόμην, ἢ δὲ περιου-
σίᾳ τοῦ ὀφειλέτου δημευομένη ἐπιπράσκειτο.
(Δημ. κατὰ Νικοκλ. 1255, κατὰ Νεαίρ. 1347).
Ἡ Ἀ. αὕτη μετέβαινε διαδοχικῶς καὶ εἰς τοὺς
κληρονόμους τοῦ ὀφειλέτου μέχρις ἐξαρχῆς
τοῦ χρέους διαρκούσα. Βον. Διηγετικῆς ἀτιμίας
τελεία ἢ μερική. Ὁ εἰς παντελὴ στερῆσιν τῶν
πολιτικῶν αὐτοῦ δικαιωμάτων διατελὼν, ὁ καὶ θ'
ἄπαξ ἀτίμος (Δημ. κατὰ Νηδ. 5241) οὐδα-
μιαν ἐδύνατο νὰ λαβῇ πολιτικὴν ἢ ἱερατικὴν
ἀρχήν, μῆτε ἐνδομῶν μῆτε ὑπερρίων, οὐτε
νὰ μετασχῇ τῶν συνεδριάσεων ἐν τῇ βουλῇ, ἐν
τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ δήμου καὶ ἐν τοῖς δικαστη-
ρίοις, ἀγορεύων καὶ ἐγείρων δημοτικὰ ῥαφάς,
οὐτε νὰ χρησιμεύῃ ὡς μαρτυρῶν, οὐτε εἰς τὰ δη-
μοτελῆ ἱερά νὰ προσερχῇται, οὐτε νὰ ἐμφα-
νίζηται εἰς τὴν ἀγορὰν. Δὲν ἐδύνατο δὲ νὰ
γίνῃ κήρυξ ἢ πρεσβυς κτλ. (Ἦν δὲ λόγῳ ἀ-
πέβαλλε τὸ δικαίωμα τοῦ λέγειν καὶ γράφειν
ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. Τὰ ἀδικήματα, ὧν ἔνεκα κα-
τεγγινώσκοντο ἢ τοιαύτη ποινὴ ἦσαν τὰ ἐξῆς· 1)
ἢ προδοσία καὶ ἢ τοῦ δήμου κατέλυσιν. Ἦν
τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἢ ἀτιμία μετέβαινε εἰς
τοὺς ἀπογόνους τοῦ καταδικασθέντος, τὰ ὑ-
παρχόντα αὐτοῦ ἐδημεύοντο, τὸ δὲ σῶμα ἀ-
παγορεύετο νὰ ταφῇ ἐν τῇ Ἀττικῇ. Τὰ ὀνό-
ματα τῶν κηρυττομένων ἐνόχων ἀνεγράφοντο
ἐπὶ στήλων, τοιοῦτοι δὲ στήλῃται ὡς γνωστὸν
ἀπεκλείσθησαν τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς ψη-
φισθεῖσης τῇ προτάσει τοῦ Παιτροκλείδου· 2) ὁ
φόνος, 3) ἢ κλοπῇ, 4) ἢ δωροδοκίᾳ, 5) δεκα-
σμός· 6) τὰ στρατιωτικὰ ἀδικήματα καὶ ἰδίως
ἢ ἀστρατεία, τὸ λιποταξίον, τὸ ἀναμάρχιον καὶ
τὰ τοιοῦτοι παρεμφερῆ· 6) ἢ ψευδομαρτυρία,
ἢ ψευδοκλητεία, ἢ κακῶς γονέων κτλ.

Ἡ μερική Ἀ. κατὰ τὸ πρὸς τὰς ἐν λε-
γεμένην, περιωριζέτο εἰς ὁρισμένων πολιτικῶν
δικαιωμάτων τὴν στερῆσιν. Ὁ κατήγορος π.χ.
ὁ ἐγείρας γραφὴν καὶ εἰς τὰ ἐγκαταλειπὼν αὐ-
τὴν ἢ μὴ μεταλαβὼν τὸ πέμπτον μέρος τῶν
ψηφῶν, ἀπέβαλε τὸ δικαίωμα τοῦ ἐγείρειν πα-
ρομοίαν γραφὴν ἐν τῷ μέλλοντι. Ἐξαιρέσεις ὑ-
πῆρχον μόνον ἐπὶ τῆς εἰς ἀγαγῆς κα-
κώσεως, καθ' ἣν ὁ κατήγορος καὶ ἡτηθείς ὅταν
κατεδικάζετο εἰς Ἀ. Ἄν οἱ τῶν πολιτικῶν δι-
καιωμάτων ἐστερημένοι ἐξῆλθοι τι τῶν ἀπη-
γορευμένων αὐτῷ δικαίων, κατεδικάζετο δι' ἀ-
παγωγῆς ἢ ἐνδείξεως καὶ ἀποδιδυνόμενος πα-
ραδοχῇ ἐτιμωρεῖτο ἄνευ ἄλλης διαδικασίας.
Ἡ τελεία Ἀ. ἦτο διηγετική, μεταβαίνουσα
καὶ εἰς τὰ τέκνα, ἀλλ' ὅμως ἐπετρέπετο ἢ ἀ-
ποκατάστασις, καὶ οἱ ὑπὸ δυσχερεστάτους θύρας
ἢ ἀπὸ τῆς ἀτιμίας ἀπαλλαγῇ τινος δὲν ἐδύνατο
νὰ προταθῇ εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ δήμου, ἂν
συνέλευσις 6000 τοῦλάχιστον πολιτῶν δὲν εἶδε
τὴν πρὸς τοῦτο ἄδειαν. Ἦν ἐκτάκτοις μόνον
καιροῖς, καθ' οὓς ἢ πολιτεία διέτρεχε μέγαν κίν-

δυναν, ἡ ἀποκατάστασις τῶν ἀτίμων ἐγένετο συλλήβδην διανόμεν ἡ ψηφισματος. Ἰοιῦται ἀποκαταστάσεις εἰρηθεύσαν ἐπὶ τῶν μηδίκων πολέμων, ἐπὶ τῆς πολιτοκρίας τῶν Ἀθηναίων ὑπὸ τοῦ Λυσάνδρου καὶ μετὰ τὴν μαχὴν τῆς Χαιρωνείας. (Daremborg Diction. εν λ.). [Ἀλ. Ἀγ.]

Ἀτλαντία. Ψυχρά καὶ τραχεῖα χώρα ἐν τῇ Ἰλλυρίᾳ περὶ τὸν Ἄηρον, ἣν κατοικοῦν οἱ Ἀττινᾶνες, ἕνος τασσόμενον εἰς τὰ ἡπειρωτικά. Οἱ Ἀττινᾶνες κατὰ τὸν πελοποννησιακὸν πόλεμον συνεμάχοντο μετὰ τῶν Μολοσσῶν καὶ ἐταχθῆσαν τῷ 429 π.Χ. μετὰ τοῦ Σπαρτιάτου Κνήμου, ὅπως ὑποτάξωσι τοὺς Ἀκαρνανας καὶ ἀποστήσωσιν αὐτοὺς ἀπὸ τῆς μετὰ τῶν Ἀθηναίων συμμαχίας. Ἦ πατρίς τοῦ Ἀλῆ πατρός, τὸ Τεπελένι, κεῖται ἐν τῇ χώρᾳ ἥτις ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν ἀρχαίαν Ἀττινᾶν. [Α.]

Ἀτίσσαρος (Β σ τ.) κοινὴ ἐννομία ἐν Ἀμερῇ τοῦ Κίστου τοῦ λαχναίου (Cistus villosus L.) ὡς φαίνεται ἐκ μετατροπῆς τῶν ἀρχαίων λέξεων Κίσθαρος ἢ Κίσταρος συνονόμων τοῦ Κίστου κατὰ τὸν Διοσκορίδην. [Θ.Χ.]

Ἀτιλάν (Σταντάγο-ῆ-Ἀτιλάν). Ἰνδικὴ πόλις ἐν τῷ νομῷ Σολόλα, τῆς Γουατεμάλας, κειμένη κατὰ τὴν Ν. ὁχθὴν τῆς λίμνης καὶ ἐπὶ τῶν ὑπερειῶν τοῦ ἡρεμοῦτος ἡφαιστείου Α. εἰς ὕψος 1568 μ. — Ἀρχαῖα ἔδρα τῶν βασιλέων Ζουτουρίλ, ἔχουσα βραχμακουργεῖα, μεταλλικὰ ὄρυθα καὶ 9 000 κατ. — Ἡ λίμνη Α. ἔχει ἀποτόμους ὄχθας μῆκος 39 χμ. πλάτος 16 χμ. καὶ βάθος ἐν τῷ μέσῳ 600 μ. — Τὸ ἡφαίστειον Α. ἔχει ὕψος 3 817 μ. — Τὰ κατὰ τὴν Ν. πλευρὰν τῆς λίμνης χωρία Α. Σάν-Πέδρο καὶ Σάντα-Καταρίνα ἱεραρχικῶν οἰκοῦνται ὑπὸ φιλοπονωτάτων Ἰνδῶν. [Π.Π.]

Ἀτκάρα. Πρωτ. νομοῦ ἐν τῷ ῥωσσικῷ κυβερνήτῳ τοῦ Σαράτοβ, ἐνθεν καὶ ἐνθεν τοῦ Ἀτκάρα καὶ οὐ μακρὰν τῶν ἐκδοῶν αὐτοῦ. Σταθμ. σιδήρ. Βιομηχ. ἐμπόριον σιτηρῶν. Κάτοικοι, 7 013 τῷ 1882. [Π.Π.]

Ἀτλάζιον. Ἀπὸ τοῦ κατὰ τὴν γερμανικὴν χρῆσιν Atlas, γαλλιστὶ satin, ἱταλ. raso=σπρικὸν ὕφασμα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μονόχρουν, λεῖον, στιλπνόν. Ὁ τρόπος τῆς κατασκευῆς αὐτοῦ λέγεται σινικῆς προελεύσεως. Ὁ ἱστός δι' οὗ ὕφαινεται τὸ Α. ἔχει πέντε ἢ πλείονας βαθμίδας, διατεθειμένας εἰς τὸν τρόπον ὥστε πιεζομένης τῆς μίαν, ἐνῷ αὐτὴ κατέρχεται, ὑπεγείρονται αἱ ἄλλαι τέσσαρες ἢ πλείονες ὑφούσαι τισαῦτα νήματα στήμονος ὑπὸ τὰ ὅποια διέρχεται ἐπὶ ἐνὶς νήματος στήμονος ἢ κρόκῃ· οὕτω δὲ συνεχῶς καὶ ἀλληλοδιαδόχως ἐπὶ τέσσαρα καὶ πλείονα πάντοτε νήματα στήμονος διερχομένης τῆς κρόκῃς ἐπιτυγχάνεται τὸ ἀδρὲν καὶ λεῖον καὶ στιλπνόν τοῦ ὕφασματος. Τὸ Α. κατασκευάζεται κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἀπὸ ἄλλων κλωστικῶν ὕλῶν, βάρμ-

δακος, ἐρίων, λινού, καννάβειος κλπ. καὶ σύμμικτον ἐπὶ ἀπὸ δύο διαφόρων ὕλῶν ἢ ἐτέρων τῶν ὁπωίων χρησιμεῖται διὰ μόνον τὸν στήμονα καὶ ἡ ἄλλη διὰ μόνον τὴν κρόκην.

Τὰ Λέν ὡν κατασκευαζόμενα σπρικὰ Α. εἰσὶ τὰ τελειότερα τῆς εὐρωπαϊκῆς παραγωγῆς καὶ τι εἶδος αὐτῶν ἐν τῷ ἐμπορίῳ διακρίνεται διὰ τοῦ ὀνόματος τῆς πόλεως ἐκείνης εἰ καὶ ἀλλαχοῦ παραγέται ἐπίσης. [Α.Γ.Π.]

Ἀτλάντα (Atlanta). Ἀπὸ τοῦ 1868, πρωτ. τοῦ βορείαιμ. πολιτείας τῆς Γεωργίας καὶ τῆς κομμεικῆς Φούλτιν. Σπουδαιότατον κέντρον δικασταυρώσεως σιδήρ. ἔχει ἀκμῖον ἐμπόριον, ἰδίως σιτηρῶν καὶ βάρδακος, καὶ 37 421 κατ. (1881). [Π.Π.]

Ἀτλάντες. Ἀνδριάντες ἐπέχοντες τὸν κίονων ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων ἐκαλοῦντο καὶ Τελαμώνες. Παραδείγματα τοιούτων πλαστικῶν ἔργων, εἰς τεκτονικοὺς σκοποὺς χρησιμευόντων, ἔχμεν τοὺς ἐν τῷ σπηῷ τοῦ ἐν Ἀκράγαντι ναοῦ τοῦ Διὸς (πρὸ τοῦ 402 π.Χ.) γίγαντας, οἵτινες ἐπὶ ὀρθοστάτων βαίνοντες, ἀνέχουσιν τὴν στέγην, τοὺς ἐν ταῖς θέρμαις τῆς Πομπηῆς ανδριάντας, καὶ τοὺς Σεληνήους τοῦ ἐν Ἀθήναις Διονυσιακοῦ θεάτρου· συνηθέστεροι δ' ἦσαν Σεληνήοι ἢ ἄλλοι παραπλήσιοι τύποι ἀνδρῶν ἀνεχόντων βάρη εἰς σκευὴ (τριπόδας, θρόνους, λυχνουχους κλπ.). Κατὰ τὸν Ἀθήναϊον (Ε', 208) τοιοῦτον κόσμον εἶχεν ἐξωτερικῶς καὶ ἡ πολυτελής ναὺς τοῦ Ἰέρωνος· «Ἀτλάντες τε περιέτρεχον τὴν ναῦν ἐκτός ἐξαπῆχας, οἱ τοὺς ὄγκους ὑπελήψαν τοὺς ἀνωτάτω καὶ τὸ τρίγλυφον, πάντες ἐν διαστήματι βεβήκτες». Ως μαρτυρεῖ ὁ Βιτρούβιος, τὰ πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν χρησιμεύοντα γυναικεῖα ἀγάλματα ἐκαλοῦντο Καρυάτιδες· ἀλλὰ τὰ ἐν τῇ Ν. προστάται τοῦ Ἐρεχίου ὅμοια ἀγάλματα γινώσκωμεν ἀσφαλῶς ὅτι ἐκάλουν οἱ Ἀργαῖοι Κόρας. Βλ. καὶ E. Curtius ἐν Achäol Zeitung 1881 σ. 14 κέ. [Π.]

Ἀτλάντες (οἱ) κοινοὶ, τὰ τσιφούτια τεμάχια ξύλινα ἰσχυρότατα τιθέμενα καθέτως μεταξὺ τῶν χερσουλῶν καὶ τῶν ὑπογαστρῶν πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ ἀνεικυσμένου πλοίου. [Η.Κ.]

Ἀτλαντικός Ὠκεανός καλεῖται ἡ ἔξω τῶν Περικλειῶν στηλῶν μεγάλη θάλασσα, ἡ χωρίζουσα πρὸς Δ. τὸν παλαιὸν κόσμον ἀπὸ τῆς Ἀμερικῆς καὶ ὀμοιάζουσα (κατὰ Οὐμβόλδον) πρὸς πελώριον ποταμόν, ὅστις φαίνεται ὡς νὰ ἐκινήθῃ ἐκ Ν. τὸ πρῶτον πρὸς τὰ ΒΑ, ἔπειτα πρὸς τὰ ΒΔ καὶ πάλιν ἀκολουθῶς πρὸς τὰ ΒΑ. Οὗτος, ἂν καὶ λίαν θυελλώδης, εἶνε ὁ μᾶλλον ποντοπορούμενος, ὡς κείμενος μεταξὺ Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς. Ἦ ὑπ' αὐτοῦ καταλαμβανομένη ἐπιφάνεια εἶνε 79,721,274 □ χιλιομέτρων, μετὰ τῶν θαλασσῶν δ' αὐτοῦ (Βαλτικῆς, Γερμανικῆς, Μεσο-

γείου Θαλ., Μεξικανικοῦ καὶ Καραϊβίου πελά-
γους κτλ.), 88,634,133 χιλιομ., τὸ μέγι-
στον πλάτος 9 000 χιλιομ., καὶ τὸ ἐλάχιστον
μεταξὺ Νορτῆρας καὶ Γροενλανδίας 1445
χιλιομ.

Κατὰ τὰς γενομένας βελδοσκοπήσεις πρὸς
τοποθέτησιν των ὑποθαλασσιῶν τηλεγραφικῶν
καλωδίων, εὑρέθη, ὅτι ὁ πυθμὴν τοῦ Ἀ. Ὠ.
συνίσταται ἐκ δυο παραλλήλων κοιλάδων, αἰ-
τίνες εἰς βάθος 1660—1840 μ. κατὰ μέσον
ὅρον χωρίζονται: δια πλατεῖος ὁροπέδιον, φερόν-
τος νητοὺς ἡφαιστειαγενεῖς. Τὸ ὁροπέδιον τοῦτο
παραλλήλως διέκον πρὸς τὰς ἀκτὰς τῆς Εὐ-
ρώπης, Ἀφρικῆς καὶ Ἀμερικῆς, ἀρχίζει ἀπὸ
τῆς Ἰσπανίας, ΝΔ ἔχον διευθύνσιν, δια τῆς
520 Β. 11λ. καὶ 20° Δ. μ. (2 834 μ. βάθος)
καὶ τῶν Ἀζορῶν νήσων φθάνει μέχρι τῆς 20°
Β. πλ. καὶ 28° Δ. μ. ἀπὸ τῆς Φέρρου (βάθος
3474 μ.). Ἐντελευν νοτιαν λαμάνου διεύθυν-
σιν χωρεῖ μέχρι τῆς 70 Β. πλ. (βάθ. 3500 μ.)
καὶ πλησιάζει πρὸς τὴν ἀκτὴν τῆς Γουινίας,
ὅπου διακρίνεται τὴν δυτικὴν τοῦ Ὠκεανοῦ
κοιλιά εἰς βορείαν καὶ νοτιαν χωρεῖ πρὸς τὰ
ΑΝΔ μέχρι τῆς νήσου τοῦ Ἀγ. Παύλου ὡς
συνδέει τὴν ἀκτὴν ὡς ἰσχυρὴν, ὑπὸ τὴν ἰσημε-
ρινὴν δὲ καὶ 5° Α. μ. καμπύεται πρὸς Ν. ὡς
ἀκρὴν εἰς τὸν Challenger μέχρι
40° Ν. πλ. (1400—1806 μ.). Ἐκ τῶν κοι-
λάδων τούτων ἡ δυτικὴ εἶνε ἡ βαθύτερα, διότι
εὐρέθη πρὸς Α μὲν τῆς Νέας Ὑόρκης
βαθὺτης 6170 μ., πρὸς Β. δὲ τῆς Ἀνεγὰ-
δης (νησιούριον, ΒΑ τοῦ Πορτορικῶν) 7086 μ.
Ἐν τῇ μεσῇ τοῦ Ἀ. Ὠ. τεναγὴ ἐπικινδύνα
τοῖς θαλασσοπόροις δὲν ὑπάρχουσι.

Τὸ εἰδικὸν βάθος τοῦ ὕδατος τοῦ Ἀ. Ὠ.
εἶνε 1,0267: ἐμπεριέχει δὲ οὐσίας ἀπέρρου-
στομένας περιέπου 3,69% ὧν τὸ μέγιστον
μέρος ἀποτελεῖ τὸ ἐγγχώριον νάτριον (μαγει-
ρικὸν ἅλας).

Δυο εἶδη ῥευμάτων τοῦ Ἀ. Ὠ. διακρίνουσι,
τὰ σταθερὰ καὶ τὰ ἀνεμοστρεφῆ (Drift-
trömungen): ταῦτα ἔχοντα ταχύτητα 15—
18 χιλιομ. καθ' ἑκάστην, εἶνε λίαν ἀεζοῦ καὶ
παράγονται ὑπὸ ἰσχυρῶν ἀνέμων, πνεόντων
διαρκῶς κατὰ τινὰ διεύθυνσιν (ὡς οἱ ἐτήσιαί).
Ἐκ δὲ σταθερῶν, ὧν ἡ ταχύτης ἐξαρτᾶται ἐπίσης
ἐκ τῶν ἀνέμων, οὐσιωδέστερα εἶνε 1) τὸ ἰση-
μερινὸν ῥεῦμα, ὅπερ ἀρχόμενον ἀπὸ τῶν
νήσων τῆς Γουινίας μετὰ πλάτους 300—350
χιλιομ. φθάνει μέχρι τῆς Βραζιλανθῆς ἀκτῆς
2) τὸ Βρασιλιανδὸν ῥεῦμα, ῥεῖον πα-
ραλλήλως τῆς ἀκτῆς τῆς Βραζιλίας μέχρι τοῦ
ἀκρωτηρίου Χόρν καὶ 3) τὸ ῥεῦμα τοῦ
Μεξικανικοῦ κόλπου, ἐπικρατοῦν ἐν
τῇ Β. Ἀ. Ὠκ., ὅπερ ἀλλαδιζόμενον εἰς δια-
φόρους κλάδους, φθάνει μέχρι τῆς Ἰσπανίας
καὶ Νορτῆρας.

Ἐπὶ τοῦ κλίματος καὶ τῆς ναυτιλίας μεγί-
στην σημασίαν ἔχουσι τὰ ἐκ τοῦ Β. Παγωμέ-
νου Ὠκεανοῦ κατερχόμενα δύο ψυχρὰ ῥεῦ-
ματα (τὸ τῆς Ἀν. Γροενλανδίας καὶ τὸ τοῦ
Οὐδωνίου κόλ.), καθικνόμενα μέχρι τῆς Νέας
Φουνδλανδίας, καὶ φέροντα πελώρια ὄρη πα-
γοῦ, ἅτινα καταγόμενα ἐκ τῶν παγετῶνων
τῆς Γροενλανδίας, εἶνε λίαν ἐπικινδύνα τοῖς
θαλασσοπόροις. Ἐκτὸς τῶν ἐπὶ τῆς ἐπιφα-
νείας τοῦ Ἀ. Ὠ. ῥευμάτων ἀνεκάλυψαν (ἐκ-
δρομὴ Challenger) καὶ ῥεύματα γινόμενα
ἐντὸς βαθυτέρων στρωμάτων αὐτοῦ, (350—
1000 μέτρων βάθος), ἔχοντα διεύθυνσιν κατὰ
120° διαφέρον τῶν τῆς ἐπιφανείας.

Ὡς πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῶν ἐπι-
κρατούντων ἀνέμων ὁ Ἀ. Ὠ. ὑπο-
διαιρεῖται εἰς τρία μέρη, ἥτοι εἰς τὴν ἐντὸς
τῆς διακεκαυμένης ζώνης ἡ ὡρὰν τῶν ἐτη-
σίων ἀνέμων, καὶ εἰς τὰς ἐκατέρωθεν
ταύτης ἡ ὡρὰς τῶν μετὰ τὴν ἀνέμων
καθικνυμένων μέχρι τῶν Β καὶ Ν
δύων τοῦ Ὠκεανοῦ. Ἐπικινδύνα μέρη τοῖς
ναυτιλλομένοις εἶνε τὰ ἔκρη τοῦ ῥεύματος τοῦ
Μεξ. Κόλπου, ὁ κόλπος τῆς Βισκαίας καὶ τὰ
Α τοῦ ἀκρωτηρίου Χόρν ἐπικινδυνωδέστατα
δὲ καὶ καταστρεπτικοὶ εἶνε οἱ τυφῶνες (τορ-
νάδος) τῶν Δ. Ἰνδιῶν. Ὁ ἀπὸ τῆς θαλάσσης
τῆς Μαγῆς δι' ἰσχυρῶν γινόμενος πλοῦς
διαρκεῖ μέχρι Νέας Ὑόρκης 25—40 ἡμέρας
(δι' ἀτμόπλοια 15—25), μέχρι τῶν Δ. Ἰν-
διῶν, 27—30 ἡμ. μέχρι Βαχίας, 40 ἡμ.,
μέχρι Ρίου Ἰανίρου, 45 ἡμ. μέχρι ἀκρωτ.
Χόρν 68 ἡμ. καὶ μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου τῆς
Καλῆς Ἐλπίδος, 60 ἡμ. Ἀτμόπλοια διατρέ-
χουσι τὸ διάστημα τοῦτο εἰς ὀλιγώτερον χρό-
νον, ἀναλόγως τῆς ταχύτητος καὶ τῆς εὐδίας.
Ἀτμόπλοια ταχυδρομικὰ διὰ τὴν Ἀμερικὴν
ἀναχωροῦσιν ἀπὸ τοὺς σπουδαιότερους λιμένας
τῆς Εὐρώπης, ἰδίως τῆς Ἀγγλίας, Γαλλίας
καὶ Γερμανίας. Διὰ τὴν τηλεγραφικὴν συγκοι-
νωσίαν ὑπάρχουσιν ἐν ἐνεργείᾳ 4 καλωδία,
ἥτοι δύο ἀγγλικά, ἐν γαλλικῇ καὶ ἐν πορτο-
γαλλικῇ μήκους 8000 μέχρι 11,000 χιλιομ.
Καλωδίων μήκους ἐνδὲς θαλασσίῳ μίλιον (1.
856 μ.) ἔχει βάρος 1760 χιλιόγραμμων. [Κ.Μ.]

Ἀτλαντικοῦ πόλεις (Atlantic
city). Πόλις ἐν τῇ ὁμών. κομτείᾳ τοῦ βο-
ρειαμερικανικοῦ κράτους τῆς Ν Γερσῆς, παρὰ
τὰς ἀκτὰς τοῦ Ἀτλαντικοῦ. ἔχει 5 477 κατ.
(1880) [Π.Π.]

Ἀτλαντὶς. Κατὰ τινὰ παρὰ Πλάτωνι
(Τίμ. σ. 24 κέ. Κριτ. σ. 108 κέ.) μυθώδης δι-
ήγησιν, ὁ Σόλων ἤκουσε παρ' Αἰγυπτίου ἱε-
ρέως ὅτι ἐν παλαιολιθίοις χρόνοις πρὸ τοῦ σπο-
μίου τοῦ Ἀτλαντικοῦ πελάγους ἔκειτο ἡ Ἀ-
τλαντὶς, νῆτος μετῶν τῆς Λεβῆς καὶ τῆς Ἀ-
σίας ὁμοῦ, ἥς οἱ βασιλεῖς μεγάλην καὶ θρυ-
μαστὴν εἶχον δύναμιν κρατοῦντες ἀπάντης τῆς
νῆτου καὶ πολλῶν ἄλλων νήτων καὶ τῆς Λι-
βύης μέχρι τῶν συνόρων τῆς Αἰγύπτου, τῆς
δ' Εὐρώπης μέχρι τῆς Τυρρηνίας. Ταύτης δὲ
τὴν δύναμιν κατέλυσαν οἱ Ἀθηναῖοι, ἐλευθε-

ρώσαντες πάντας τοὺς κατοικοῦντας ἐντεῦθεν τῶν Ἡρακλείων στῆλιον. Ἐν ὑστέρῳ δὲ χρόνῳ γενόμενων σεισμῶν φεβριῶν καὶ κατακλυσμῶν ἡρακλειώτῃ ἢ νήσῳ αὕτῃ καταποντισθεῖσα Ἡ διηγήσις αὕτῃ καὶ ὑπὸ πολλῶν αρχαίων συγγραμμάτων θεωρεῖται μυθώδης, ὡς δὲ προσκυμῶς λέγει ὁ Ποσειδώνιος παρὰ Στραβῶνι (Β' σ. 112) ὁ πλάσας αὕτῃν ἡρακλῆσιν, ὡς ὁ Ὀμηρὸς τῶν Ἀχαιῶν τείχος. Ἄλλοι ὅμως τῶν αρχαίων καὶ πλείστοι τῶν νεωτέρων παραδέχονται ὡς ἀληθῆ τὰ περὶ Ἄ. Τινὲς συνιστοῦσι ταυτὴν πρὸς τὰς Ἀζόρας ἢ τὰς Καναρίους νήσους, ἄλλοι δ' εἰσάγουσιν ὅτι παρὰ Πλάτωνι διηγήσις ὑποκρύπτει παρεμφερμένην τινὰ φοινικικὴν παράδοσιν περὶ ἡπειροῦ πέραν τοῦ Ἀτλαντικοῦ κειμένης καὶ θῆ τῆς Ἀμερικῆς. Μακρὰ θὰ ἦτο ἡ ἀπαριθμησις τῶν περὶ Ἄ. γραφέντων, ἀρκούμεθα δὲ νὰ παραπέμψωμεν εἰς μέγας τὰς ἐπομένους πραγματίας: Martin. Études sur le Timée de Platon. Par. 1841.—F. Unger. Die verschwundene Insel Atlantis. Wien. 1860.—Susemihl. in Jahrbuch. f. Philolog. τ. 71, [11.]

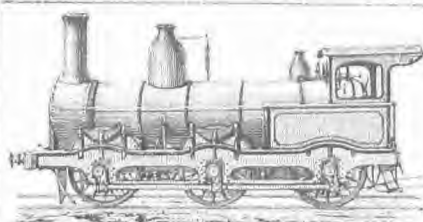
Ἄτλας. Ὀρος τῆς ΒΔ Ἀφρικῆς ἐν τῇ Βερίβερια, αποτελεῖν διὰ τῶν ὑψηλῶν αὐτοῦ ἀκρωρίων τὸ μετὰ τοῦ Δ τμήματος τῆς Μεσογείου καὶ τῆς λεκανῆς τῆς Σαχάρης διὰ φραγμῶν. Τὸ ὄρος τοῦτο, ὅπερ καὶ παρὰ τοῖς αρχαίοις διὰ τοῦ αὐτοῦ ἐκαλεῖτο ὀνόματος, δὲν ἐξηραυνήθη ἔτι καλῶς. Ἐκτείνεται ἐπὶ 2300 χμ. περίπου ἀπὸ τοῦ ΔΝΔ πρὸς τὸ ΑΒΑ μέτρον διὰ τοῦ Μερκόου, τῆς Ἀλγερίας καὶ τῆς Τύνιδος. Τὸ μεσαῖον αὐτοῦ τμήμα ἐν Ἀλγερίᾳ ὑποδιαιρεῖται εἰς τὸ ὄρος τοῦ Τέλλ, μετὰ τοῦ τῆς Μεσογείου καὶ τοῦ στενωποῦ ἐροπεδίου τῶν Σχόττ (ἀλατοτελμάτων), καὶ τὸ ὄρος τῆς Σαχάρης μετὰ τοῦ αὐτοῦ ἐροπεδίου καὶ τῆς μεγάλης ἐρήμου. Τὸ ὄρος Τέλλ ἀποτελεῖται ἐξ ὄρεσσυτάδων, χωρίζομένων ἀπ' ἀλλήλων διὰ κοιλῶν καὶ ἐκτεταμένων πεδιάδων, διηκουσῶν ἀπὸ Δ πρὸς Α καὶ ὡν ὑψηλότεραι εἶναι ἢ τοῦ Δζέδλ-Βαντχέρισχ (2000 μ.) καὶ ἢ Δσχερδσχερά (2317 μ.). Πρὸς Ν τῶν παρακλιῶν συστάδων καὶ σχεδὸν πρὸς αὐτὰς παραλλήλως ἐκτείνεται ἑτέρα ὄρεσειρά, ἀπὸ τοῦ ἀκρωτ. Βὲν ΝΔ καὶ Δ ἄχρι τοῦ 40 29' Δ μῆκ. Γρήν. Μετὰ τοῦ τῶν δύο ὄρεσσυτάδων καίτοι τὸ 1000 μ. ἔχον ὕψος ἐροπέδιον τῶν Σχόττ.

Ἐν Μερκόρῳ, ὁ Ἄ. ἀποτελεῖ συνεχῆ ἄλυσιν, τὴν ὑπὸ τοῦ Στράβωνος καλουμένην Δ ὕρις (Τζάρρ Δέρν, Ἰδράσεν, Τζέδλ-Δράν). Ἡς τὸ ὕψος ἀνέρχεται εἰς 3960 μ. περίπου. Εἰς αὐτὴν ἀνήκει ἡ μετὰ τοῦ Φρεκαὶ τῆς δάσεως τοῦ Ταφίλετ διόδος τοῦ Ρέλφ (2085 μ.) καὶ ἡ τοῦ Ταγερσὺτ (3400 μ.), εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ Τζέδλ-Τεζάχ (3500 μ.) καὶ τοῦ Μίλταιν (3476 μ.). Ἡ ὑψηλότερα κορυφὴ τῆς ἀπὸ τοῦ ἀκρωτ. Γκίρ (Ἀφέρνι) ΒΔ διη-

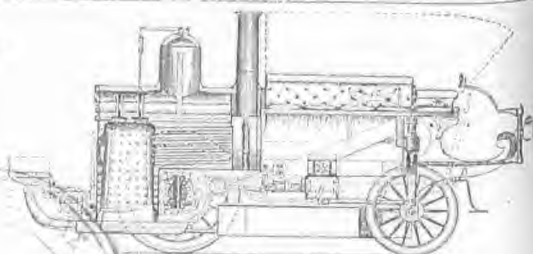
κούσης κυρίας ἀλύσεως εἶναι τὸ Τζέδλ-Ἀϊσσιν (4000 μ.). Παραλλήλως πρὸς τὸν Ἄ. καὶ χωρίζομένη ἀπὸ αὐτοῦ διὰ τῆς μεγάλης κοιλῆδος τοῦ Σουζ, ἀπὸ τοῦ Δζέδλ Ἀουτοῦς ἄχρι τοῦ ἀκρωτ. Νούν, διέκει ἡ διπλῆ σειρὰ τοῦ Ἀ ν τ ι α τ λ α ν τ ο ς, ἔχουσα παρὰ τὸ Ἰσγεδερ, ὕψος 1157 μ., ἐν ᾧ ἡ σειρὰ τοῦ Μικροῦ Ἄ. ἀρχεται ἀπὸ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Γεβραλτάρ καὶ διήκουσα παρὰ τὴν αὐτὴν καταλήγει εἰς τὸ ἀκρωτήριον Βόν. Ὁ Ἄ. περιέχει ὀλίγα ὄρυκτα, ὧν τὰ κυριώτερα εἶναι: χαλκός, σίδηρος μελυθός, ἄλας, τίτανος καὶ μαρμαρα. Τὰς ὑψηλὰς αὐτοῦ κορυφὰς καλύπτουσιν ἀχιόνες κατὰ μέγα μέρος τοῦ ἔτους.

Οἱ πρῶτοι κάτοικοι τοῦ Ἄ. κατὰ πᾶσαν πιθανότητα εἶναι οἱ Βέρβεροι, οἵτινες οἰκοῦσι προσέτι καὶ ἐν τῇ Δ Σαχάρᾳ. Πρὸς Δ καλοῦνται Σι λ λ ο ὕ χ. Οἰκοῦσιν ἐν οἰκίαις, καλλιεργοῦσι τὰς εὐφόρους κοιλάδας καὶ ἐπιδίδουσιν εἰς τὴν χειρ-τεχνίαν. Πρὸς Δ καλοῦνται Μ α σ ί γ, δαιτώνται ὑπὸ σκηνῶν καὶ ἐν σπηλαιῶσι καὶ εἶναι κυρίως κτηνοτρόφοι. Αἱ ὑπ' αὐτῶν λαλεῖσθαι γλώσσαι, ὡς διάλεκτοι διαφερουσι λίαν ἀλλήλων. [Π.Π.]

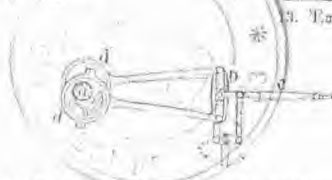
Ἄτλας. Κατὰ τὴν Ὀδύσσειαν, πατὴρ τῆς Καλυψοῦς, γινώσκων πάσης θαλάσσης τὰ βυθῆ καὶ ἔχων κίονας μακράς, καὶ γαίαν τε καὶ οὐρανὸν ἀμφὶς ἔχουσιν (ἦτοι κατὰ τὴν πιθανωτάτην ἐρμηνείαν, ἣν συνάγομεν ἐκ μυθολογικῶν παραστάσεων τῶν κατὰ φύσιν λαῶν, χωρίζουσι τὸν οὐρανὸν ἀπὸ τῆς γῆς, ἐμποδίζουσι τὴν ἐννοσιν αὐτῶν). Κατὰ δὲ τὴν ἱστορίαν θεογονίαν ὁ Ἄ. εἶναι υἱὸς τοῦ Ἰαπετοῦ καὶ τῆς Ὠκεανίδος Κλυμένης, ἀδελφὸς τοῦ Μενoitίου, τοῦ Προμηθέως καὶ τοῦ Ἐπιμηθέως καὶ εἶναι ἡναγκασμένος νὰ κοτῇ διὰ τῆς κεφαλῆς καὶ τῶν χειρῶν τὸν οὐρανὸν ἐν τοῖς πέρασι τῆς γῆς πρὸ τοῦ κήπου τῶν Ἑσπερίδων. Κατ' ἄλλους μύθους ἦτο υἱὸς τοῦ Διὸρος ἢ τοῦ Οὐρανοῦ ἢ τοῦ Ἑσπερίου καὶ ἐγέννησεν ἐκ τῆς Πλειόνης τὰς Πλειάδας καὶ τὰς Ὑάδας καὶ ἐξ ἄλλων γυναικῶν ἄλλα τέκνα. Ὁ Ἡρακλῆς ἔλαβεν παρ' αὐτοῦ τὰ μῆλα τῶν Ἑσπερίδων, ὑποδύχθεις τὸ φορτίον του καὶ εἶτα διὰ δόλου ἀπαλάγει αὐτοῦ. Ἀρχαῖαι εὐημερικὰ ἐξηγήσει τῶν μύθων τούτων ὑποθέτουσι τὸν Ἄτλαντα βασιλέα ἢ ποιμένα Λίδων ἢ σοφὸν ἀστρονόμον πρὸ τῶν χρόνων δὲ τοῦ Ἡροδότου συνεταυτίζετο πρὸς τὸ ἐμῶνυμον ἐν Ἀφρικῇ ὄρος. Τοῖς Ἄ. σφάζονται πολλὰ ἀνοαῖκα παραστάσεις ἐν τῇ λάρνακι τοῦ Κυψέλου ἐν Ὀλυμπίᾳ ἀπεικονίζετο ὁ Ἄ. οὐρανὸν καὶ γῆν ἀνέχων. Τὰ ἀξιολογώτατα τῶν περιελθόντων εἰς ἡμᾶς μνημείων εἶναι ἀρχαῖα τις φιάλη, ἐν ᾗ εἶνα γεγραμμένος ὁ Ἄ. βαστάζων τὸν Οὐρανὸν μετῃ τοῦ ἐν Ὀλυμπίᾳ ναοῦ τοῦ Διὸς ἐν ἀπεικονίζεται ὁ Ἄ. κομίζων τὰ μῆλα τῶν Ἑσπερίδων τῷ Ἡρακλῇ, καὶ μαρμαρίνον ἀγαλμα τοῦ Ἄ. φέροντος τὴν οὐρανίαν σφαί-

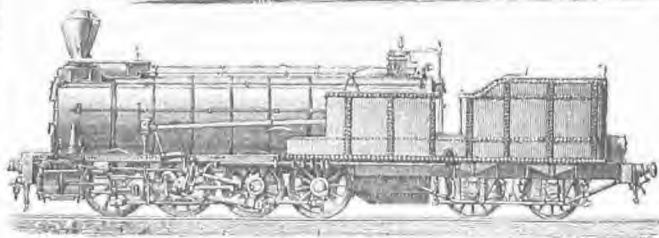
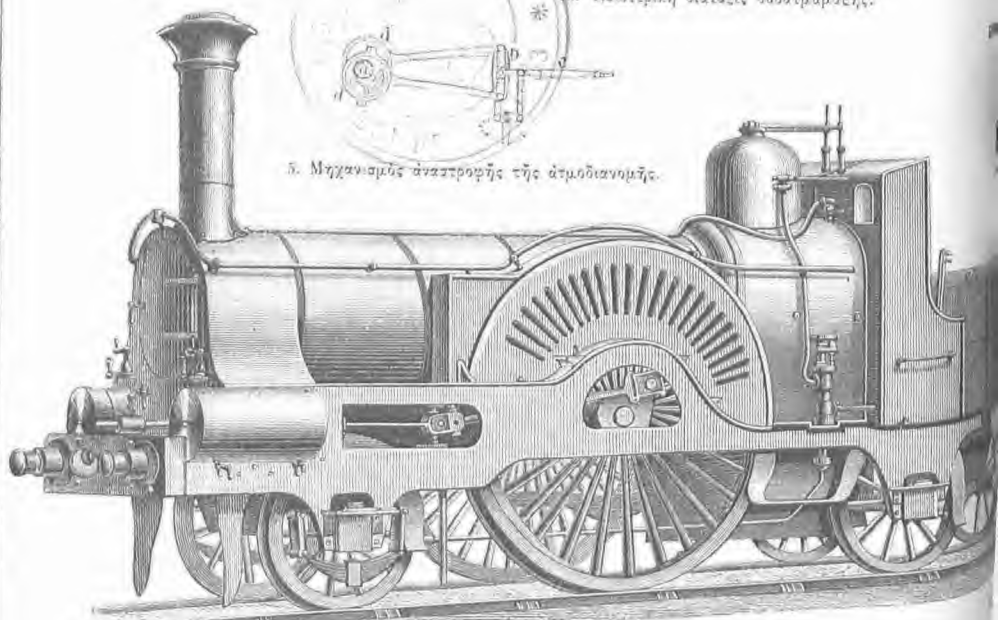
3. Ατρόμαξα αγγλικών σιδηροδρόμων.

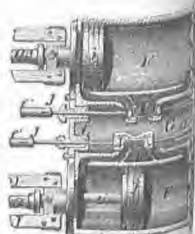
2. Έσωτερική διάταξις ιδιοστραμίδης.

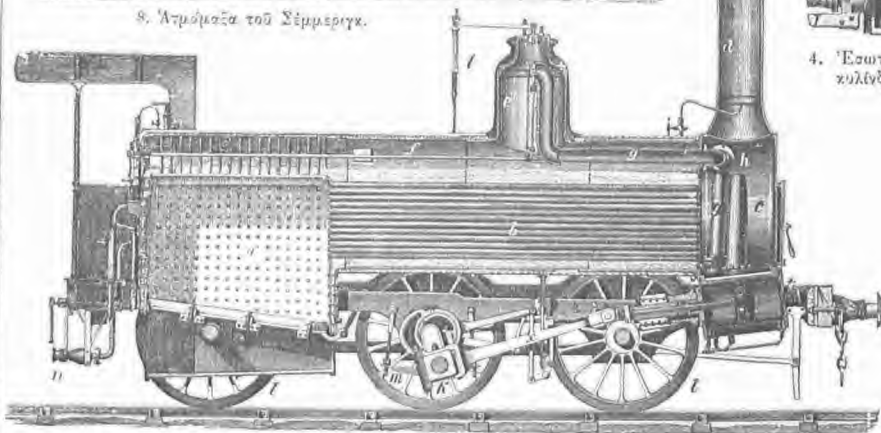
5. Μηχανισμός ανάστροφής της ατμοδιαστομής.

8. Ατρόμαξα του Σίμμεργκ.

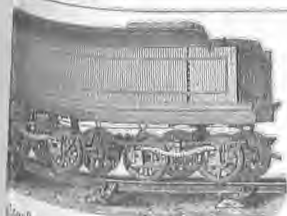

4. Έσωτερική διάταξις κυλίνδρων ατμομάζης.

1. Έσωτερ. διάταξις της εν σφ. 2 ατμομάζης υπό μεγαλ. κλίμακα.

Εγκυκλοπαιδικόν Λεξικόν.

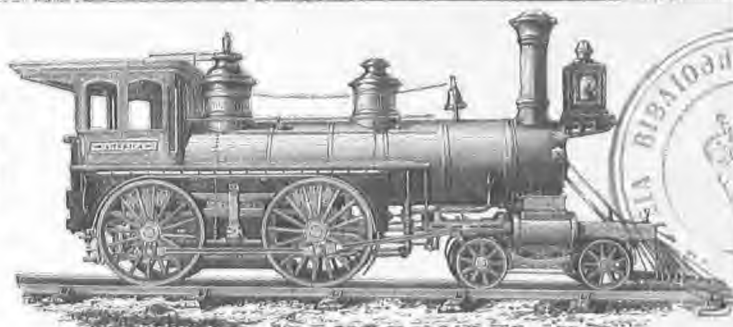
Πυρροφόρος (Tender) διατάσσος
αμερικανικῶν σιδηροδρόμων.

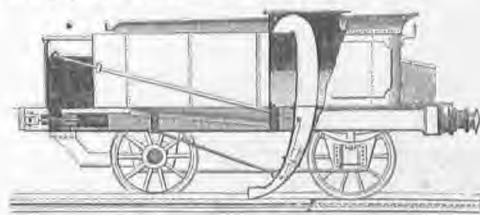
Ατμόμαζα βελγικῶν σιδηροδρόμων.

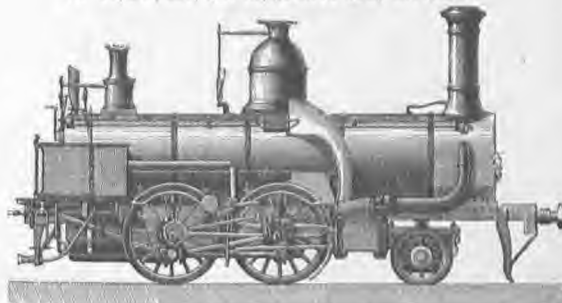
Μεγάλη ἀγγλική ατμόμαζα.

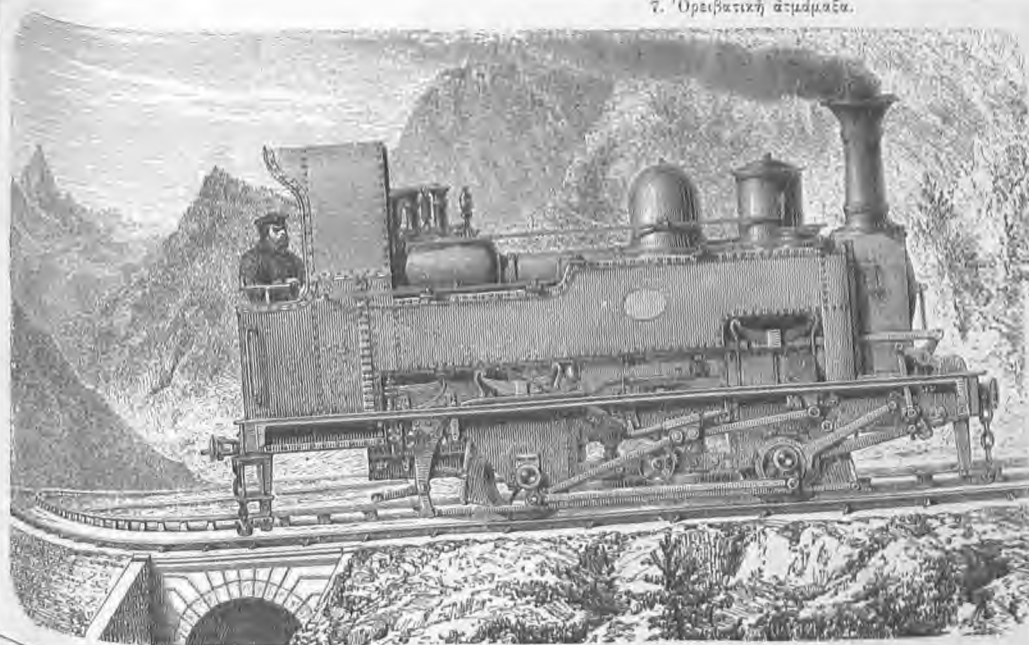
9. Ατμόμαζα αμερικανικῶν σιδηροδρόμων.

11. Τύρανθορακτοφόρος λαμβάνουσα ὕδρα αὐτομάτως.

7. Ὀρειβατικὴ ατμόμαζα.

12. Ὀρειβατικὴ ατμόμαζα συστ. Φέλς.

Ἄρθρον Ἀτμόμαζα.

Δημόσια Κέντρικη Βιβλιοθήκη Βέροιας

“**Ατλας** ἐν τῇ μουσικῇ τῆς Νεαπόλεως. [Π.]

“**Ατλας** Βιβλίον περιέχον γεωγραφικούς πίνακας· ἐκλήθη δ’ οὕτω ἀπὸ τῆς εἰκόνης τοῦ Ἀτλαντος υποθαλάζοντος τὴν οὐρανίαν σφαίραν, ἣν ἔφερον ἐν τῇ προμετωπιδίᾳ αἱ παλαιότητες τῶν τοιούτων συλλογῶν. [Π.]

“**Ατλας** (Ἀνατομή). Ὁ ἔβδομος αὐχενικός σπόνδυλος. Κατὰ δὲ τοὺς ἑυρωπαίους καὶ τοὺς ἀπὸ τούτων ἀβασανίστως παραλαβόντας ἡμετέρους Ἀ. πλημμελῶς καλεῖται ὁ πρῶτος αὐχενικός σπόνδυλος. Εἰλ. Σπονδυλικὴ στήλη. [I.116.]

“**Ατλασίτης** καλεῖται μαλακίτης ἐμπεριέχων καὶ ἐγγχώριον χαλκόν (8%), λίαν παρεμφερὲς τῷ ἀτακαμίτη. [Κ.Μ.]

“**Ατμοαγωγὸς σωλήν.** (Γαλ. conduit de vapeur, ἀγγλ. steamconduit γερμ. Dampfleitung). Συσκευή διαχευέουσα τὰ ατμὰ ἐκ τοῦ μεροῦς τῆς παραγωγῆς τοῦ εἰς τὰς διαφόρους αὐτοῦ βιομηχανικὰς χρήσεις, ὅπλ. εἰς τὰς ατμομηχανάς, ατμογεράνους κ.τ.λ. Συνήθως πρὸς τὸν σκοπὸν τούτον γίνεται χρήσις τεμαχίων σωλήνων ἐκ χυτοσίδηρου μεταπειραιμίων, ἀτμὰ ατμοστεγῶς μεταξὺ τῶν συνδέονται διὰ κοχλίων καὶ περικοχλίων. Ὡς Ἀ. μικρὰς διαμέτρου μεταχειρίζονται σωλήνας ἐκ σφυρηλατοῦ σιδήρου, ἐκ χαλκοῦ καὶ ἐκ χαλυβός, ὁ Ἀ. σωλήν τοποθετεῖται συνήθως εἰς τὸ ὑψηλότερον μέρος τοῦ λέβητος, τουτέστι ἐπὶ τοῦ πύργου τοῦ ατμοδόχου, ἐφ’ οὗ εὐρίσκεται τοποθετημένον τὸ κοινοῦ κινδύνου. Ὅταν δὲ πολλοὶ ατμολέητες λειτουργῶσιν ὁμοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν, οὗτοι ἔχουσιν ἓνα κοινὸν Ἀ. σωλήνα· ὁρῶμεν ὅμως ἕκαστος τότε λέβητος νὰ ἔχη ἀνὰ ἓν κοινωνητικὸν ἐπιστόμιον, ἵνα παρουσιαζομένη ἀνάγκη δύναται νὰ τίθῃται ἐντελῶς ἐκτὸς ἐνεργείας. Εἰς τοὺς Ἀ. σωλήνας πρέπει ν’ ἀποφεύγῃται ὅσον εἶνε δυνατόν αἱ ὀξείαι γωνίαι, νὰ διδῇται δὲ μικρὰ κλίσις πρὸς τὸ μέρος τῆς διαχευέσεως τοῦ ατμοῦ, νὰ ὑπάρχῃ δὲ εἰς τὸ τέλος ὑδροσυλλέκτης πρὸς συλλογὴν τῶν ἐκ τῆς ψύξεως τοῦ ατμοῦ παραγομένων ὑδάτων. Τα παρεμβύσματα πρὸς σύνδεσιν τῶν σωλήνων διὰ τὸ ατμοστεγῆς αὐτῶν κλείσιμον εἶνε μίγματα παχέα ἐκ μινίου, προσαρμοζόμενα ἐπὶ λεπτοῦ συρματινοῦ πλέγματος. Ἐπίσης γίνεται χρήσις δακτυλίων ἐξ ἐλαστικοῦ ἢ ἐκ χαλκοῦ, ἢ ἐκ χονδροῦ χάρτου ἐμβαδωμένου εἰς ἕξον λινέλαιον· αἱ πρὸς ἐφαρμογὴν παρειαὶ τῶν σωλήνων πρέπει νὰ ὦσι πλανισμένοι καὶ ἐντελῶς καθαροί.

Πρὸς παρεμπόδισιν τῆς ἀκτινοβόλου θερμότητος ἐκ τῶν Ἀ. σωλήνων, περικαλύπτουσι τοὺς τοὺς, διὰ διαφόρων οὐσιῶν, κακῶν ἀγωγῶν θερμότητος· ἀπλή καὶ εὐθὺν τοιαύτη οὐσία, εἶνε ἡ σχηματιζομένη μᾶζα ἐκ πηλοῦ καὶ τριχῶν μόσχοι, ἥτις ἐν καταστάσει ζύμης, πάχους 0,085 μ. ἐπιτίθεται περὶ τὸν σωλήνα· πλεῖστα δὲ ἄλλαι ὑπάρχουσιν οὐσίαι πρὸς τὸν

σκοπὸν τούτον ὡς λ. χ. τὸ πύλημα (κετξές) κ.τ.λ. Εἰς ἐπιμήκεις Ἀ. σωλήνας πρέπει πολὺ νὰ λαμβάνεται ὑπ’ ὄψιν, ἡ ὥς ἐκ τῆς θερμότητος ἐπερχομένη διαστολὴ αὐτῶν, διότι ἄλλως δύναται εὐκόλως νὰ προσενηθῶσι βραχάδες καὶ ῥήγματα ἐπ’ αὐτῶν. Πρὸς ἀποφυγὴν τῶν τοιούτων γίνεται χρήσις ἐξισωτῶν (Kompensatoren) ἥτοι ἐκ χαλκοῦ σωλήνων, ἵνα διὰ τοῦ μέσου τούτου κατορθῶται βεβαία κίνησις τοῦ δλου συστήματος τῶν Ἀ. σωλήνων. Συνιστάνται δ’ οἱ ἐξισωταὶ εἴτε ἐκ στυπειοθλίπτου, εἴτε ἐκ κυρτωμένων χαλκῶν σωλήνων, εἴτε καὶ ἐκ σώματος χαλκοῦ σχήματος κενοῦ φακοῦ· πάντα τὰ ἀνωτέρω σχήματα δύναται νὰ διαστελλῶνται καὶ συστέλλωνται, οὕτως ὥστε νὰ ἀποφεύγηται ἡ διαρρηξις ἐπὶ τῶν ἐνώσεων τῶν σωλήνων. [Σ.Κ.]

“**Ατμάμαξα** (Locomotive) Ἀμαξα φέρουσα ατμολέητας καὶ ατμομηχανήν, ἥτις δύναται ἐπὶ σιδηροδρόμου ἢ συνήθους ὁδοῦ νὰ κινῆται ἀφ’ ἑαυτῆς, καὶ πρὸς τούτοις νὰ συρῇ τὰ ὀπισθεν αὐτῆς ἡρτημένα βάρη. Ἡ Ἀ. χρησιμεύει ἀποκλειστικῶς μέχρι σήμερον εἰς μεταφορὰν ἀντικειμένων ἐπὶ σιδηροδρόμων, αἱ δὲ γενόμεναι δοκιμαὶ πρὸς κατασκευὴν Ἀ., δυναμένων νὰ κινῶνται ἐπὶ συνήθων ὁδῶν, δὲν ἐπέτυχον μέχρι τοῦδε. — Ἡ ἐσωτερικὴ διάταξις συνήθους Ἀ., προωριζομένης δι’ ἐλκτὶν ἀμαξιῶν ἐπὶ σιδηρᾶς ὁδοῦ παρίσταται ἐν τῷ σχ. 1. τοῦ προσηρητημένου πίνακος (Ἀτμάμαξα). Τὸ σχ. 2. δείκνυει Ἀ. ὑπὸ μικροτέρων κλίμακα, τὸ δὲ σχ. 3. παρίσχει ἑτέραν ἀγγλικὴν σιδηροδρόμου. Ἐν τῷ φλογοθαλάμῳ α ὑπάρχει ἡ ἐσχάρα ἐφ’ ἧς καίει τὸ πῦρ, παραγόμενον συνήθως διὰ λιθανθράκιον ἢ ξύκ· εἰς τινὰς χώρας μεταχειρίζονται καὶ ξύλα, τύρφη, ἢ λιγνίτας, εἰς δὲ τὴν Ῥωσίαν γίνεται χρήσις καὶ ὑπολειμμάτων νάρθας· ὁ κυλινδρικός ατμολέβης β, διαπερνᾷ κατὰ μήκος ὑπὸ 100 ἕως 250 φλογαύλων λεπτοῦ πάχους καὶ διαμέτρου 35—50 χιλιοστίων ἐκástου. Τὸ ἐκ τῆς ἐστίας πῦρ διέρχεται διὰ τῶν φλογαύλων, μεταδίδει τὴν θερμότητά του εἰς τὸ περιβάλλον αὐτοῦ ὕδωρ ἐν τῷ λέβητι, ἐνεκκ δὲ τούτου προέρχεται ταχέως αὐτοῦ ἐξάτμισις. Πρὸς εἰσαγωγὴν τῆς ἀπαιτουμένης ποσότητος ὀξυγόνου εἰς τὴν ἐστίαν, πρὸς ζωορὰν καὶ σιν τῆς καυσίμου ὕλης γίνεται χρήσις βολῆς ατμοῦ συμπαρασρούσης μεθ’ ἑαυτῆς ἀέρα. Τουτέστιν ἀφοῦ ὁ ατμὸς ἐπενεργήσῃ ἐπὶ τοῦ ἐμβαδῶν τῆς ατμομηχανῆς εἰσβάλλει εἰς τὴν καπνοδόχον διὰ σωλήνος καλουμένου ψευτήρος μετὰ μεγάλῃς ταχύτητος, συμπαρασφύων τὸν ἐν αὐτῷ ἐνυπάρχοντα ἀέρα. Ὡς ἐκ τούτου δὲ ὁ ἐν τῷ καπνοθαλάμῳ ὁ ἀήρ ἀραιούται καὶ ὁ ἐξωθεν ἀήρ εἰσρέει ἰσχυρῶς, διὰ τῶν κάτωθεν κενῶν μερῶν τῶν μεταξὺ τῶν σιδηρῶν ῥάβδων τῶν ἐσχαρῶν. Ἡ ἐξαγωγή αὐτῆ τοῦ ατμοῦ διὰ τοῦ καπνοδόχου ἐξακολουθεῖ καθ’ ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς κινήσεως τῆς Ἀ., σχηματίζεται δὲ

σταθερὸν ρεῖσμα ἀέρος ἐν τῇ ἐστίᾳ, ὅπερ ἄλλως μόνον δι' ὑψηλῆς καπνοδόχου ἢ ἀεριστήρος θὰ κατωρρίσθη. Ὡς ἐκ τούτου ἡ ἀτμοπαράγωγις εἰς τοὺς ἀτμολεβήτας τῶν Ἀ. εἶνε λίαν σημαντική. Ἡ ὑπὸ τοῦ πυρὸς θερμαινόμενη ἐπιφάνεια εἰς τοὺς λεβήτας τῶν Ἀ. εἶνε μεταξύ 70—200 μ. Ὁ ἀτμολεβὴς εἰς τὰς Ἀ. ἔχει διπλὰ ἀσφαλιστικά ἐπιστήμια I (σχ. 1), πληροῦται δι' ὕδατος μέχρι 12 ἑκατοστῶν ὑπεράνω τῆς ἐσοτῆς τοῦ φλογολαλαμοῦ, καὶ 15—20 ὑπεράνω τῆς τελευταίας ἀνω σειρᾶς τῶν φλογούλων. Ὁ ἀτμός δ' ἔχων συνήθως θλιψὶν 10 ἀτμοσφαιρῶν συαθροίζεται ἐν τῇ ἀτμοχώρῳ ὁ ἀνωθεν τοῦ ὕδατος, ἐξ οὗ διαχέεται διὰ τοῦ σωλήνος B εἰς τοὺς κυλινδρούς τοὺς κειμένους εἰς ἀμφοτέρως τὰς πλευράς τοῦ λεβήτος, ἅμα ὡς ἀνοίχθῃ διὰ τοῦ μοχλοῦ I ὁ ἀτμορρακτὴς ἢ ῥυθμιστὴς παρὰ τοῦ ὀσσηοῦ τῆς ἀτμάμαξης.

Οἱ κυλινδροὶ I' (σχ. 4) εἶνε ἰσχυροὶ σωλήνες ἐκ χυτοσιδήρου, ἔχοντες τὴν ἐσωτερικὴν ἐπιφάνειαν ἀκριβῶς τετορνευμένην, ἵνα αἱ ἐμβολαὶ κινῶνται ἀτμοσταγῶς ἐν αὐτοῖς. Οἱ κυλινδροὶ τοποθετοῦνται εἰς τὰς Ἀ. ἢ μεταξύ τῶν τροχῶν ἢ ἐξωθεν αὐτῶν· ὁ ἀτμός ἐπενεργεῖ διὰ τῶν ἐν τῇ σχ. 4 παριστανομένων ἀγωγῶν πότε ἀπὸ τὸ ἐν καὶ πότε ἀπὸ τὸ ἑτερον μέρος τοῦ ἐμβολέως. Τὸ βακτρον τοῦ ἐμβολέως O μεταδίδει τὴν κίνησιν ταυτὴν διὰ τοῦ διωστήρος X (σχ. 1) εἰς τὸν τροχὸν K διὰ τοῦ ἐπ' αὐτοῦ εὐρισκόμενου κομβίου τοῦ στροφάλου, τιθεμένου οὕτω τοῦ τροχοῦ εἰς περιστροφικὴν κίνησιν. Ὅπως δὲ ὁ ἀτμός εἰσέρῃ καθ' ὀρίσματα χρονικὰ διαστήματα ποτε ἀνωθεν καὶ πότε κατωθεν τοῦ ἐμβολέως, γίνεται χρήσις τῶν ἀτμοδιανομένων, οἵτινες εἶνε διαφόρων διατάξεων. Συνήθως ἐπὶ τῆς ἀτρακτοῦ α (σχ. 5) σφηνοῦται ἑκκεντρικὸς δίσκος d, καλούμενος ἑκκεντρον, στρεφόμενος ἐλευθέρως ἐντὸς μεταλλίνου δακτυλίου, οὗ ἡ ῥαβδος e συνδέεται μετὰ τοῦ βακτηρίου τοῦ ἀτμοσύρτου j (σχ. 4) ὅστις εἶνε ἐκ χυτοσιδήρου, σχήματος κιβωτοειδούς, κινούμενος ἐπὶ ἐπιμελῶς ἐπεξεργασμένης ἐπιφάνειας ἐπὶ τοῦ κυλινδρου, καλούμενης καθρεπτου, ἐφ' ἧς ὑπάρχουσιν οἱ ἀγωγοὶ τῆς εἰσορῆς καὶ ἐκροῆς τοῦ ατμοῦ ἐν τῇ κυλινδρῳ. Οἱ ἀγωγοὶ οὗτοι ὡς ἐκ τῆς ἐπ' αὐτῶν κινήσεως τοῦ ἀτμοσύρτου, ἀνοίγονται καὶ κλείονται ἐναλλάξ. Ὅπως δὲ ἡ Ἀ. κινῆται πρὸς τὰ ἔμπρῳς καὶ πρὸς τὰ ὀπίσω, ὑπάρχουσι δι' ἑκάστον ἀτμοκύλινδρον ἀνὰ 2 ἑκκεντρα (σχ. 5). Ὡν τὰ ἄκρα τῶν ῥαβδῶν εἶνε συνδεδεμένα μετὰ τῆς αἰώρας b, οὕτως, ὥστε ἡ ἐνέργεια ἐνὸς ἑκάστου ἑκκεντροῦ, ὡς ἐκ τῆς ἀνυψώσεως ἢ καταβάσεως τῆς αἰώρας νὰ μεταδίδεται καὶ ἐπὶ τοῦ ἀτμοσύρτου. Διὰ τοῦ μηχανισμοῦ τούτου, κατερροῦνται καὶ ἡ δι' ἐκτονώσεως λειτουργία τῆς Ἀ. Ἡ ἀνωτέρω κίνησις τῆς ἀτμοδιανομῆς ἐκτελεῖται διὰ καταλλήλων μοχλῶν ἐκ τῆς θέσεως, εἰς ἣν ἵσταται ὁ μηχανισμός τῆς Ἀ. Πρὸς ἀναπλήρωσιν τοῦ ἐκ τοῦ λεβήτος ἐξατμιζομένου ὕδατος μετεχειρίζονται ἄλλοτε ἀντλίας κινουμένης δι' ἑκκεντρον, ἢ ἀπ' εὐθείας διὰ τῆς μηχανῆς. Ἡ δὲ ὅμως ἀντλία γίνεταί ἀποκλειστικῶς χρήσις συσκευῆς, καλούμενης ἐγχυστήρος, ὅστις ἐφευρέθη ὑπὸ τοῦ Γάλλου Giffard τὸ 1858· ὁ ἐγχυστήρ οὗτος λειτουργεῖ δι' εἰσαγωγῆς ἐντὸς αὐτοῦ ατμοῦ ἐκ τοῦ λεβήτος, ἐξ οὗ σχηματίζεται κενὸν καὶ ἐκχυλάται τὸ ὕδωρ ἐκ τῆς δεξαμενῆς, δύναται δὲ νὰ τροφοδοτῇται ὁ λεβὴς καὶ ὅταν ἡ ἀτμάμαξα μετὰ ἀκίνητος, ὅπερ δι' ἀντλίας ἦτο ἀκατορθώτον. Ἐν τῇ σχ. 1 παριστάται διὰ π' ὁ συνδετικὸς σωλήν, δι' οὗ τὸ ὕδωρ ἐκ τῆς φορτηγίδος εἰσάγεται εἰς τὸν λεβήτα.

Οἱ τροχοὶ τῶν Ἀ. κατασκευάζονται ἐκ πρώτης ποιότητος σφυρηλατοῦ σιδήρου ἢ χαλύβος, ὑποδιαίρουνται δὲ εἰς κινήτηριους, συνεζευγμένους, καὶ κυλιόμενους τροχοὺς· οἱ πρῶτοι εἶνε ἐκείνοι ἐφ' ὧν τὸ βακτρον τοῦ ἐμβολέως K (σχ. 1) τῆς μηχανῆς ἐπενεργεῖ ἀμέσως. Ὡς ἐκ τῆς θέσεως εἰς ἣν κείνται αἱ Ἀ. ἐσθλὴν ἢ ἐξωθεν τῶν τροχῶν οἱ ἄξονες αὐτῶν οἵτινες ἤδη κατασκευάζονται ἀποκλειστικῶς ἐκ χαλύβος, ἔχουσι διαφορὰν σχήμα· ταυτέστιν αἱ μὲν αἱ μηχαναὶ εὐρίσκονται μεταξύ τῶν τροχῶν, οἱ ἄξονες αὐτῶν φέρουσι διπλοὺς ἀγκῶνας, ἐφ' ὧν προσαρμύζονται αἱ κεφαλαὶ τῶν διωστήρων, ἀν' δ' αἱ μηχαναὶ κείνται ἐξωθεν, τότε ὑπάρχουσιν ἐπὶ τῶν τροχῶν κομβία, διὰ τὴν προσαρμογὴν τῶν διωστήρων. Ἡ διαμέτρος τῶν κινήτηριων τροχῶν εἶνε μικροτέρα εἰς τὰς φορτηγὰς Ἀ. παρὰ εἰς τὰς ταχέας (σχ. 6.). Τῶν πλείστων Ἀ. ἡ διαμέτρος τῶν κινήτηριων τροχῶν εἶνε 1,3—2,0 μέτρα. Συνεζευγμένοι τροχοὶ καλοῦνται οἱ συνδεδεμένοι διὰ διωστήρων μετὰ τῶν κινήτηριων τροχῶν, συμμετέχοντες πάσης κινήσεως αὐτῶν· ὡς ἐκ τούτου τὸ ἐπ' αὐτῶν βάρος τῆς Ἀ. πολλὰ πλ. αἰετὶ τὴν πρόσφυσιν (Adhäsion) αὐτῆς ἐπὶ τῶν σιδηρῶν γραμμῶν, ἐπομένως καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἑλξεως. Οἱ συνεζευγμένοι τροχοὶ ἔχουσι ἐν τῇ αὐτῇ διαμέτρῳ ἀκριβῶς μὲ τοὺς κινήτηριους. Οἱ κυλιόμενοι τροχοὶ I (σχ. 1) εἶνε συνήθως μικροτέρας διαμέτρου τῆς τῶν κινήτηριων καὶ κυλίσονται μόνον ἐπὶ τῶν γραμμῶν.

Ἀξόνες καὶ τροχοὶ εἶνε συνδεδεμένοι μετὰ τῆς λοιπῆς μηχανῆς διὰ τοῦ καλούμενου πλατσίου, ὅπερ συνίσταται ἐξ ἰσχυρῶν ἐπιμήκων σιδηρῶν ἐπιπέδων τεμαχίων, ἐσπερωμένων ἐμπροσθεν καὶ ὀπίσθεν τοῦ ἀτμολεβήτος, καὶ φέρει κατωθεν προεξοχὰς διχαλωτάς, εἰς ἃς ἐφαρμύζονται ἀκριβῶς ἐδράνα, δυνάμενα νὰ κινῶνται πρὸς τὰ ἄνω καὶ κάτω ἐπὶ τῶν ἐδράνων εὐρίσκονται τριβεῖς ἐξ ὀρειγάλκου ἢ ἐκ μολύβδου καὶ ἀντιμονίου, ἐφ' ὧν περιστρέφονται οἱ στροφάλιγγες τῶν ἄξωνων. Πρὸς ἀποσβέσιν τῶν δονήσεων τῶν Ἀ., αἵτινες προέρχονται ὡς ἐκ τῆς ἀνωμαλίας τῆς γραμμῆς

ίνεται χρήσις ἰσχυρῶν ἐλαττηρίων π (σχ. 1) ὧν ἐπικάθεται τὸ ὕδρον βάρος τῆς 'Α. Ἡ τοποθετήσις τῶν ἀξόνων κάτωθεν τῆς 'Α. ἐξαρτάται ἐκ τοῦ σκοποῦ τῆς χρήσεως αὐτῆς. Εἰς φορτηγούς 'Α., ὧν τὸ ὕδρον βάρος χρησιμεύει πρὸς αὐξησιν τῆς ἐλκτικῆς δυνάμεως τῶν, ἅπαντες οἱ ἄξονες εἶνε τοποθετημένοι (σχ. 7 καὶ 8) κάτωθεν τοῦ λέβητος μεταξὺ τοῦ φλογοθαλάμου καὶ καπνοθαλάμου· εἰς τοιοῦτους εἰδούς 'Α. τοποθετοῦνται συχνὰ 10 τροχοί, ἐξ ὧν οἱ 6 εἶνε συνεζευγμένοι. Εἰς μικτὰς δ' 'Α. συζευγνύονται μόνον 2 ζεύγη τροχῶν, ἐξ ὧν τὸ ἕτερον καίται ὀπισθεν τοῦ φλογοθαλάμου (σχ. 9). Εἰς 'Α. μεγάλης ταχυτήτος μόνον ἓν ζεύγος τροχῶν τίθεται εἰς κίνησιν ὑπὸ τῆς ατμομηχανῆς (σχ. 6), ὅταν βεδωίως ἢ γραμμῇ εἶνε κατεσκευασμένη μὲ μικρὰς κλίσεις, καὶ πρόκειται νὰ μεταφερίωνται μικρὰ βάρη· ἂν ὅμως τὰ πρὸς ἔλξιν βάρη εἶνε μεγάλα, ἢ δὲ ταχύτης εἶνε ἐπίσης μεγάλη τότε συζευγνύονται 2 ζεύγη τροχῶν.

Πρὸς συμπαραλαβὴν τῆς ἀπαιτουμένης καυσίμου ὕλης καὶ ὕδατος διὰ τὴν λειτουργίαν τῆς 'Α., ἐξαρτάται ὀπισθεν αὐτῆς ἰδιαιτέρα ἀμαξία κινουμένη ὑδρανθρακοφόρος (tender) (σχ. 10). Τὸ ὕδωρ εὐρίσκεται ἐν αὐτῇ ἐντὸς δεξαμενῆς σχήματος πετάλου, περιλαμβανομένης περὶ τὰ 10 κυβ. μέτρα, ἐπὶ δὲ τοῦ ανοίγματος τοῦ πεταλοειδοῦς σχήματος τοποθετεῖται ἡ καύσιμος ὕλη. Τὸ τε δάπεδον τῆς ὑδρανθρακαποθήκης καὶ τὸ τῆς 'Α. καίται ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ὕψους, ἵνα ὁ θερμαστής μεταφέρει εὐκόλως τὴν καύσιμον ὕλην διὰ πύου. Κατασκευάζονται δ' ἐκ σιδήρου καὶ ἐφοδιάζονται δι' ἰσχυρῶν τροχοπέδων. 'Α. προωρισμένα νὰ διατρεχῶσι μικρὰς ἀποστάσεις φέρουσι ἐπ' αὐτῶν τὴν τε καύσιμον ὕλην καὶ ὕδωρ. "Ὅπως δ' οἰκονομῇται ὁ χρόνος ὁ ἀπαιτούμενος πρὸς πλήρωσιν ὕδατος τῆς δεξαμενῆς κατὰ τοὺς διαφόρους σταθμούς, ἐπενόησεν ὁ ἀμερικανὸς μηχανικὸς Ramshotton διάταξιν τινα ἐπὶ τῆς ὑδρανθρακοφόρου (σχ. 11), δι' ἧς δύναται αὕτη νὰ συμπαραλαμβάνῃ ὕδωρ, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ταχύτητός της ἐξ ὕδατος πληρωμένου ὕδατος καὶ κειμένου μεταξὺ τῶν σιδηρῶν ράβδων· ἢ διάταξιν ὅμως αὕτη ὡς ἐκ τῶν ἐν αὐτῇ παρουσιαζομένων δυσχερειῶν δὲν ἐγενικεύθη.

Εἰς τὸν δὴγὸν τῆς 'Α. ἐκ τῆς θέσεως εἰς ἣν ἵσταται ἔμπροσθεν τοῦ φλογοθαλάμου, εἶνε πρῶχειρος πάντες οἱ μηχανισμοὶ τῆς 'Α. δι' ὧν κατορθοῦνται ἡ ἐξέτασις τῆς καλῆς λειτουργίας ταύτης· τούτεστιν ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἵσταται ὁ μοχλὸς τοῦ ἀτμοφράκτου, δι' οὗ ὁ ἀτμὸς διοχετεύεται εἰς τοὺς κυλίνδρους, δεξιὰ ὑπάρχει ὁ μηχανισμὸς τῆς ἀνατροπῆς, πρὸς ἀλλαγὴν τῆς κινήσεως τῆς 'Α., ἐπὶ τῆς μετωπίας πλευρᾷ τοῦ φλογοθαλάμου εἶνε οἱ δοκιμαστικοὶ κρουνίσκοι, τὸ ὑδρόμετρον, διὰ τοῦ ὁποίου ἐξετάζεται ἡ ἐν τῷ λέβητι στάσις τοῦ

ὕδατος, τὸ ὑλιδόμετρον, κρουνὸς πρὸς διοχετεύσιν ὕδατος εἰς τὴν δεξαμενὴν πρὸς θερμασίαν τοῦ ὕδατος· ἐκ τῆς ἰδίας θέσεως χειρίζεται τοὺς ἐγχυτήρας πρὸς τροφοδότησιν τοῦ λέβητος, ρυθμίζει δια καταλλήλου μοχλοῦ τὴν ἐισβολὴν τοῦ αέρος εἰς τὴν ἐστίαν, ἐκκενώνει τὴν κάτωθεν τῶν ἐσχάρων τεφοδόχην, ἐξάγει τὰ ἐν τῇ κυλίνδρῳ συλλεγόμενα ὡς ἐκ τῆς ψύξεως τοῦ ατμοῦ ὕδατα, καὶ πληρώνει τὴν ἐστίαν καυσίμου ὕλης. Ἐπίσης ὑπάρχει πρῶχειρος μηχανισμὸς, δι' οὗ ῥίπτεται ἄμμος, ἐξ ἀμμοδοχοῦ κειμένου ἐπὶ τοῦ λέβητος, ἐμμέσως ἐπὶ τῶν σιδηρῶν ράβδων διὰ καταλλήλων σωλήνων, ὅταν οἱ τροχοὶ τῆς 'Α. ἐλισθαίνουσιν ἐπὶ αὐτῶν ὡς ἐκ τῆς ατμοσφαιρικῆς καταστάσεως.

Τὸ βάρος τῆς 'Α., τῆς ἀνθρακοφόρου, καὶ τῶν ἐκ τούτων ἐξαρτωμένων ἀμαξίων, καλεῖται βάρος τῆς ἔλξεως. Τὸ δὲ πρὸς μεταφορὰν βάρους τῶν μαζῶν ἀποτελεῖ τὸ ὠφέλιμον φορτίον. Τὸ δὲ ἔργον εἶνε ἐπιωφελέστερον ἂν ὅσον τὸ ὠφέλιμον φορτίον εἶνε μεγαλύτερον, σχετικῶς πρὸς τὸ βάρος τῆς ἔλξεως. 'Α. πρὸς μεταφορὰν ἐπιβατῶν ζυγίζει 30 τόννους συνήθως, 'Α. διὰ συρμούς μικτοὺς περίπου 40 τόννους, φορτηγὸς δὲ 50 τόννους περίπου. Ὑδρανθρακοφόρος πληρωμένη ὕδατος καὶ ἀνθρακῶν ζυγίζει 30 τόννους· ἢ ὑπὸ φορτηγῷ 'Α. ἀναπτυσσομένη δύναμις εἶνε μεταξὺ 200 καὶ 350 ἀτμίπων, ἔλκουσι δ' αὐταὶ ἐπὶ ὀριζοντίου σιδηρᾶς γραμμῆς 600—1000 τόννους, μὲ ταχύτητα 45 χιλιόμετρων τὴν ὥραν, καταναλίσκουσι δὲ 14—23 χιλιόγραμμα ἀνθράκων ἀνὰ χιλιόμετρον, καὶ ἐξατμίζουσι 300 χιλιόγραμμα ὕδατος τὴν ὥραν περίπου. Αἱ μεγάλης ταχύτητος 'Α. ἀναπτύσσουσι δύναμιν 100—200 ἀτμίπων, καὶ ἔλκουσι βάρος 50—150 τόννων μὲ ταχύτητα 30 χιλιόμετρων τὴν ὥραν.

Εἰς σιδηροδρόμους μὲ μικρὰς ἀκτίνους καμπύλας οἱ τροχοὶ τῶν 'Α. κατασκευάζονται κατ' ἴδιον τρόπον, τούτεστι δύο ζεύγη τροχῶν σπινθήως ἐνοῦνται δι' ἐνὸς πλαισίου, τὸ ὅποιον στρέφεται περίξ κομβίου (σχ. 9, 10), ἵνα οἱ τροχοὶ προσηλθῶνται τελειότερον ἐπὶ τῶν μικρῶν καμπύλων τῆς γραμμῆς. Ἡ ἐν τῇ σχ. 9 παριστανομένη ἀμερικανικὴ 'Α. φέρει ἔμπροσθεν διάταξιν τινα καλουμένην ἄγραν, ἧς σκοπὸς εἶνε νὰ συλλαμβάνῃ ἢ ν' ἀπομακρύνῃ τὰ ἐπὶ τῆς γραμμῆς παρουσιαζόμενα ἐμπόδια, πρὸς πρόληψιν ἐκτροχιάσεως τοῦ συρμοῦ.

Ἡ ἀπαιτούμενη δύναμις ὑπὸ 'Α. τινὸς πρὸς ἔλξιν βάρους ἐπὶ ὀριζοντίου σιδηροδρομικῆς γραμμῆς ἔχει νὰ ὑπερνικῇ τὴν μεταξὺ τῶν τροχῶν τῶν ἀμαξίων καὶ τῶν σιδηρῶν ράβδων ἀναπτυσσομένην τριβὴν, οὕσαν ἐλαχίστην σχετικῶς μὲ τὸ πρὸς ἔλξιν φορτίον, καὶ περίπου 1 : 240. Ἐὰν ὅμως ἡ γραμμὴ ἔχῃ ἀνωφέρειαν, τότε πλὴν τῆς ἄνω δυναμείας, ἧτις ἐπιφέρει τὴν πρὸς τὰ πρόσω κίνησιν τοῦ φορτίου, ἀπαιτεῖται περιπλέον καὶ ἑτέρα διὰ τὴν ἀνάλογον ἀνῳψιν αὐτοῦ, εἰς σιδηροδρόμους μὲ μεγάλας

κλίσεις εἶνε ἀναγκαῖα ἰδιαιτέρας κατασκευῆς Ἀ. μεγάλης δυναμείας καὶ μεγάλου βάρους. Ἡ μεγαλύτερα κλίσις, ἥτις δύναται νὰ ὑπερνικήσῃ ὑπὸ συνήθους Ἀ. τῇ ἐνεργείᾳ τῆς μεταξὺ γραμμῶν καὶ τροχῶν ἀναπτυσσομένης προσφυσεως εἶνε 1:35 περίπου πέραν τοῦ ὅριου τούτου τῆς κλίσεως κατασκευάζονται ἐπὶ ἐπὶ τοῦτῳ Ἀ. καὶ τοιαυτὴ τις παρίσταται ἐν τῷ σχ. 12. αὐτῆματος ἑλλῆς, εἰς ἣν πρὸς ἐκπύρην τῆς προσφυσεως τῆς εἶνε τοποθετημένοι καὶ ὀρίζονται τροχοί, οἵτινες πιέζουσι ἰδιαιτέραν σιδηρᾶν ῥάβδον, τοθετημένην μεταξὺ τῶν δύο ἄλλων σιδηρῶν ῥάβδων. Διὰ δὲ πρὸς χρῆσιν ἐπὶ συνήθων ὁδῶν κατασκευάζονται Ἀ. εἶνε ὅμοιοι σχεδὸν πρὸς τὰς ἡδὴ περιγραφόμενας ὡς πρὸς τὸν λείοντα καὶ τὴν λοιπὴν διατάξιν, ὡς ἐν τῷ σχ. 13 φαίνεται. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ ἀναπτυσσομένη τριτὴ μεταξὺ τροχῶν καὶ τῶν συνήθων ὁδῶν εἶνε κατὰ πολὺ μεγαλύτερα, παρ' ὅτι ἡ μεταξὺ τῶν τροχῶν καὶ τῶν σιδηρῶν ῥάβδων, ἐνεκα τούτου αἱ ὁδοκατασκευαὶ αὗται, ἐκτός τοῦ ἀρκικοῦ αὐτῶν βάρους, μόνον μικρὰ σχετικῶς βάρη δύνανται νὰ ἔλκωσιν ἢ σύρσιν, ἐπομένως ἡ ὥρελεια αὐτῶν εἶνε ἐλαχίστη. [Σ. Κ.]

Ἀτμὲς (Γεωλ.) ἡ ἐκ τῶν κρατῆρων τῶν ἐνεργῶν ἡφαιστειῶν ἀναρπυομένη στήλη, συνισταμένη κυρίως ἐξ ὑδρατμῶν, ἐκ διαφόρων ἀέρων (ὕδατος, ὀξυγενίου, ὑδροχλωρίου κτλ.) καὶ ἐξ ἡλίου, μύθρων καὶ σποδοῦ. Τὴν νόκτα ἡ ἀτμὴ ὁμοιάζει πρὸς πυρίνον γιγαντιαῖον φάσμα, οὗτος ἡ λάμψις προέρχεται ἐκ τοῦ ἐν τῷ κρατῆρι φεγγοδολόντος διαπύρου ῥάκας. [Κ.Μ.]

Ἀτμοδραστήρ (γαλλ. appareils pour la cuisson à la vapeur, ἀγγλ. apparatus for boiling with steam, γερμ. Dampfkochapparat). Συσκευή ἐντὸς τῆς ὁποίας δι' ἀτμοῦ ὑψηλῆς ὀλίσεως θερμικίνεται ὕδωρ ἢ ἄλλα ρευστὰ μέχρι ζέσεως ὡς λ. χ. ἀρώματα χρήσιμα εἰς τὴν ζυθοποίησιν, ἀραβόσιτος διὰ τὰ οἶνοπνευματοποιεῖα, χυμοὶ σακχαρώδεις κτλ., αἵτινα δι' ἀπ' εὐθείας θερμάνσεως αὐτῶν, ἤθελον ἐπιφέρει βεβαίως δυσχερείας ἢ ἀπαιτουμένην πρὸς τοῦτο ποσότης τοῦ ὕδατος παράγεται ἐντὸς ἰδικιτέρου λείοντος, καὶ διοχετεύεται δι' ἀτμογῶν σωλήνων. Εἰς πλείστας περιπτώσεις δύναται τις νὰ εἰσάγῃ τὸν ἀτμὸν ἀπ' εὐθείας, εἰς τὸ πρὸς ζέσιν ρευστὸν (καὶ εἰ δυνατόν διὰ τοῦ κατωτέρου μέρους τοῦ δοχείου), ἐνθα ἡ θερμότης τοῦ ὕδατος μεταδίδεται σχεδὸν ἐντελῶς εἰς τὸ πρὸς ζέσιν ρευστὸν, ὃ δὲ ἀτμὸς μεταβάλλεται εἰς ὕδωρ μινυόμενον μετὰ τοῦ ρευστοῦ.

Ἡ μέθοδος αὕτη τῆς δι' ἀπ' εὐθείας ζέσεως εἶνε χρήσιμος εἰς πάσας τὰς περιπτώσεις, καὶ ὅς δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ἡ ἐπερχομένη ἀραίωσις τοῦ πρὸς ζέσιν ρευστοῦ, ὡς ἐκ τῆς προσθήκης τοῦ ὕδατος τοῦ προερχομένου ἐκ

τῆς ρευστοποιήσεως τοῦ ἀτμοῦ. Ἡ μέθοδος αὕτη παρουσιάζει τὸ πλεονεκτήμα, ὅτι τὸ ὕδωρ δύναται νὰ ἐκτελεσθῇ ἐντὸς σωλήνων καδῶν, οἵτινες εἶναι κακοὶ ἀγωγοὶ θερμότητος, ὡς καὶ εἰς περιπτώσεις καθ' αὐτὰς τὰ ρευστὰ ἐμπεριέχουσιν αλατὰ δυναμικὰ βλαβερῶς νὰ ἐπενεργήσωσιν εἰς τὰς παρειαὶς τῶν ἐκ μεταλλοῦ κατασκευαζομένων καδῶν, ἢ ἐπιρρεάζονται τὰυτὰ ἐκ τῶν μεταλλινῶν καδῶν. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω γίνεται φανερόν, ὅτι εἰς τὴν δι' ἀτμοῦ ζέσιν ρευστοῦ τινος ἀποφεύγεται τὸ ἄκαμα πυρᾶς κάτωθεν τῶν καδῶν, καὶ διὰ τῆς θερμάνσεως ἐντὸς καὶ μόνου ἀτμολείοντος κατορθύεται διὰ τῆς διοχετεύσεως τοῦ ἀτμοῦ νὰ θερμανθῶν ἀρκετὸν ἀριθμὸν δοχείων, οἰουδήποτε μεγέθους καὶ εἰς μακροκρυσμένην ἀπόστασιν ἐκ τοῦ χώρου τῆς πυρᾶς. Εἰς περιπτώσεων δὲ καθ' ἣν ἀπαιτεῖται παραγωγή ὑψηλότερας θερμικότητος τοῦ σημείου τῆς ζέσεως τοῦ ρευστοῦ, τὰ δοχεῖα πρέπει νὰ ὡσι στεγανῶς κεκλεισμένα καὶ νὰ ἔχωσιν ἀσφαλίστικα ἐπιστόμια, ὡς τὸ φορτίον κανονίζεται ἀναλόγως τοῦ ζητουμένου βαθμοῦ τῆς θερμικότητος. Ἄν δὲ τὸ ἐκ τοῦ ἀτμοῦ συμπυκνούμενον ὕδωρ, δὲν πρέπει νὰ μινυῖται μετὰ τοῦ πρὸς ζέσιν ρευστοῦ, τὸ δοχεῖον κατασκευάζεται μὲ διπλοῦν πυθμένα, ἵνα ὁ ἀτμὸς διοχετεύηται ἐντὸς τοῦ κενοῦ χώρου τοῦ σχηματιζομένου μεταξὺ τῶν δύο πυθμένων τοῦ δοχείου. Μεγαλύτερα θερμικότητος ἐπιφάνεια, καὶ ἐπομένως ταχύτερα θερμάνει τοῦ ρευστοῦ προσκαταίεται, ἂν ἀντὶ δοχείου μετὰ διπλοῦ πυθμένου, τοποθετηθῶσιν εἰς ἡ δύο ὀρισιδεῖς σωλήνες ἐν τῷ πυθμένι τοῦ δοχείου, ὃ δὲ ἀτμὸς κυκλοφορῇ ἐντὸς αὐτοῦ. Ἐλὸς δύναται τις νὰ συγκοινωνήσῃ δύο κυλινδρικά καθέτα δοχεῖα πεπληρωμένα διὰ τοῦ πρὸς ζέσιν ρευστοῦ φέροντα ἀρκετὸν ἀριθμὸν καθέτων αὐλῶν ὑπὸ τοῦ ἀτμοῦ τοῦ λείοντος περιχυζομένων. Διὰ τῆς διατάξεως ταύτης ἐπιτυγχάνεται μεγαλύτερα μεταλλικὴ πρὸς θερμάνει ἐπιφάνεια. Ἡ τελευταία αὕτη διάταξις τῶν ἀτμοδραστήρων χρησιμοποιεῖται ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον εἰς τὰ διὰ τευτῶν ζαχαροποιεῖα, ἐνθ' ὧν ὀρισιδῶν σωλήνων γίνεται χρῆσις εἰς συσκευὰς πρὸς σχηματισμὸν κενοῦ καὶ εἰς ἀπατμιστικὰς λεκανὰς. Εἰς τὰς τελευταίας ταύτας συσκευὰς γίνεται ἡ θερμάνεις τοιούτων ρευστῶν, αἵτινα κατὰ τὴν ἀτμοθέρμανσιν εἰς δοχεῖα ἀνοικτά, ἐνεκα τῆς ἀπαιτουμένης ὑψηλῆς θερμικότητος, δύναται νὰ ὑποστῶσιν ἀπώλειαν ἢ ἀλλογήν. Ἐν τοῖς δοχείοις πρὸς παραγωγὴν κενοῦ κατορθύεται πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον σταθερὰ ἀραίωσις τοῦ ἀέρος, ὥστε ἡ ζέσις τοῦ ρευστοῦ ἐπέρχεται εἰς πολὺ ταπεινότεράν θερμικότητα, ὡς ἐκ τῆς ἐλαττώσεως τῆς ἐπ' αὐτοῦ ἀτμοσφαιρικῆς πίεσεως, παρ' ὅτι θὰ ἀπῆλθετο ὑπὸ ἐλὸκληρον ἀτμοσφαιρικὴν πίεσιν. Ἡ κενόγονος συσκευή χρησιμεύει ἰδίως εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς σακχαρώσεως, εἰς τὴν κατα-

σκευὴν συμπεπυκνωμένου γάλακτος κτλ.

Ἰδιαίτερος σπουδαιότητος εἶνε ἡ ἀτμοβό-
σις διὰ τὴν προετοιμασίαν τῆς τροφῆς τῶν
ζώων εἰς τὴν γεωργίαν. Πρὸς τὸν σκοπὸν
τοῦτον διαγεγεύεται ἀτμός ἐντὸς δοχείου πε-
πληρωμένου ἐκ τροφῆς ζώων, ὅτε ἡ ἔλκσις
αὐτῆς ἐπέρχεται εἰς πολὺ ταχύτερον χρόνον,
παρ' ὅτι ἐὰν αὕτη ἐβράζεν ἐντὸς ὕδατος κατὰ
τὸν συνήθη τρόπον. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει κατὰ
τὴν δι' ἀτμοῦ γινόμενην ζύμωσιν τῶν γεωμή-
λων ἐν τοῖς σίντοπνευματοποιείοις. Δι' ἀτμο-
βράσεως ἐπίσης ἐκτελεῖται τὸ μαγεύρευμα εἰς
τὰ φιλανθρωπικὰ καταστήματα καὶ τοὺς στρα-
τιώνας, οὐ μόνον διὰ τὸ ταχὺ καὶ οἰκονομικὸν
τῆς ἐργασίας, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν προστασιμὴν
τῇ οὕτῳ καλλυτέρῳ γεύσει· ἡ μέθοδος αὕτη
ἐφημέρηθη καὶ εἰς τὰς οἰκιακὰς ἀνάγκας. (Σ.Κ.)

Ἀτμογέρανός (γαλ. grue à va-
peur, ἀγγλ. steameran γερ. Dampfkran)
Γέρανος συνδεδεμένος, καταλλήλως δι' ἀμέ-
σου ἡ ἐμμέσου ἀτμομηχανῆς, ὅπως ἄπασαι αὐ-
τοῦ κί κινήσεις, πρὸς ἀνύψωσιν καὶ μετακίνη-
σιν βαρέων σωμάτων ὡς καὶ διὰ τὴν ἑαυτοῦ
μετακίνησιν ἐκτελούνται τῇ λειτουργίᾳ ἀτμο-
μηχανῆς. (Σ.Κ.)

Ἀτμοζέστορον (Τε γ'ν.) (Dampf-
kochtöpf, marmite de Papin, Papins di-
recter) ἡ καὶ χύτρα τοῦ Παπίνου καλεῖται
σκεὺς πρὸς ζέσιν τῶν φαγητῶν δι' ὑδρατμοῦ.
Βασίζεται δὲ ἐπὶ τοῦ ὅτι ὁ ὑπέρθερος ὕδρα-
τις ἐν κεκλεισμένοις δοχείοις δυνάμει τῆς
ἐντάσεως αὐτοῦ εἰσδύει εὐκολώτερον ἐν τοῖς
πόροις τῶν φυτικῶν ἢ ζωικῶν οὐσιῶν, ἐπ' ὧν
ἐπιδρᾷ. Πρῶτος ὁ Παπίνος ἐν ἔτει 1680 ἐφῆρ-
μασε τὸ σύστημα τοῦτο. (Ο.Α.Ρ.)

Ἀτμοθάλαμος ἡ ἀτμόχωρος. Ὁ γῶ-
ρος τοῦ ἀτμολέβητος ἢ προωρισμένος πρὸς ὑ-
πόδογὴν τοῦ ἀτμοῦ (βλ. Ἀτμολέβης). (Σ.Κ.)

Ἀτμολέβης (γαλ. Chaudiere, ἀγγλ.
Steamboilers, γερ. Dampfkessel). Σκεὺς
ἐν ᾧ παράγεται ὕδατις πρὸς λειτουργίαν τῶν
ἀτμομηχανῶν, ἡ πρὸς διαφόρους ἄλλους βιο-
μηχανικοὺς σκοποὺς. Ὁ Ἀ. ἀποτελεῖται ἐκ
θερμοαντοῦ κεκλεισμένου δοχείου, οὐ μέρους μὲν
πληροῦται ὕδατος, μέρος δὲ εἶνε προωρισμένον
πρὸς ὑπόδογὴν τοῦ ἐκ τοῦ ὕδατος προαυξανένου
ἀτμοῦ. Τὸ κατὰ προτιμήσιν ὕλινον ἐξ οὗ κατα-
σκευάζονται οἱ Ἀ. εἶνε πλάκες ἐκ πευρηλά-
του σιδήρου, αἵτινες κυρτοῦμεναι κολληθῶνται
μεταξύ των κατὰ τὰ ἄκρα δι' ἀπλῆς ἢ διπλῆς
σειρᾶς κοινοματίων (κροσίων) καὶ ἄγκυρῶς
διανύσσονται (καλασατίζονται). Χρησις γαλικοῦ,
ἀν καὶ οὗτος εἶνε διαρκέστερος καὶ καλῆτε-
ρος ἀγωγὸς τῆς θερμότητος, ὡς ἐκ τῆς ὕλης
αὐτοῦ τιμῆς, δὲν γίνεται, εἰμὶ μόνον διὰ
μὲν τινὰ τῶν Ἀ. δι' ἐπὶ γαλιβρίων πλά-
κων γενόμεναι δοκιμαὶ κατὰ τὰ τελευτάτα ἐτη
πρὸς κατασκευὴν λεβήτων, ἀν καὶ ὁμολογου-
μένως αὗται ἔχουσιν ἀνώτερον βαθμὸν ἀντο-

χῆς τῶν ἐκ σφυρηλάτου σιδήρου (διότι δύ-
ναιτο νὰ ἐγώσιν λεπτότερον πάχος) αἱ
πλευραὶ τοῦ λεβήτος, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἀνώ-
τερον ποσὸν θερμότητος, ἤτοι οἰκονομίαν
καυσίμου ὕλης) δὲν ἔδωσαν τὸ προσδοκώμε-
νον ἀποτέλεσμα, ὡς ἐκ τῆς παρουσιαζομένης
ἀναιμοιόμορφου σκληρότητος εἰς τὸν γάλλο.
Ὁ γυτοσίδηρος ὡς ἐκ τῆς μικρᾶς αὐτοῦ
ἀντοχῆς, εἶνε ὅλως ἀκατάλληλος πρὸς κατα-
σκευὴν Ἀ. ἡ δὲ ἐπερχομένη εἰς τοιοῦτου εἶδους
λεβήτας ἐκρηγῆς παρουσιάζει ἀκριβῶς τ' ἀπο-
τελέσματα ἐκρηγνυσαμένης βόμβας.

Ἀπαραίτητον συναπάρτισμα παντὸς Ἀ. εἶνε
ἡ πρὸς θέρμανσιν συσκευὴ αὐτοῦ, ἥτις συνί-
σταται ἐκ τῆς ἐστίας, καὶ τῶν φλογαγωγῶν ἢ
καπναγωγῶν, ἐνθα διαγεγεύμενα τὰ θερμὰ
ἀέρια πέραξ τοῦ λεβήτος διεσθύνονται εἰς τὴν
καπνοδόχον. Π συναρμογὴ δὲ τοῦ λεβήτος καὶ τῆς
καπνοδόχου διασκευῆς αὐτοῦ πρὸς θέρμανσιν
δεικνύουσι τὸ εἶδος τοῦ Ἀ. Ἐπειδὴ οἱ Ἀ.
θὰ παρέχουσιν ἀτμὸν εἰς ὑψηλὴν πίεσιν,
πρὸς ὑπολογισμὸν τοῦ πάχους τῶν πλευρῶν ἐρί-
ζεται πρῶτον ὁ βαθμὸς τῆς πίεσεως τοῦ ἀτμοῦ,
ἀφ' ἑτέρου δὲ, ἐπειδὴ ἐξ ἐκάστου Ἀ. ἀπαιτεῖ-
ται οἰκονομία καυσίμου ὕλης πρὸς ἐνέργειαν,
τουτέστιν ἐξ ὠρισμένης ποσότητος καυσίμου
ὕλης νὰ παράγεται εἰ δυνατόν μεγαλητέρα
ποσότης ἀτμοῦ, εἰς τὸν ὑπολογισμὸν τῆς κατα-
σκευῆς Ἀ. προτάσσονται ἀμφότεροι οἱ ὅροι
παράγοντες. Τὰ δὲ σχήματα ἄντιν δίδονται εἰς
τοὺς ἀτμολέβητας εἶνε ποικίλλα. Πάντα ταῦτα
ἔχουσιν ὡς βάσιν τὸν σκοπὸν τοῦ εἶδους τῆς
χρήσεως αὐτῶν, καὶ τὸν ὡς ἐκ τούτου ἀπαι-
τούμενον βαθμὸν τῆς ἀντοχῆς. Ὡς πρὸς τὸν
τελευταῖον τοῦτον ὅρον καταλλήλοτερον σχῆμα
εἶνε τὸ σπειροειδές, διότι παραβαλλόμενον τοῦτο
πρὸς οἰκονομικὸν ἄλλο καὶ ὑπὸ τὰς αὐτὰς περι-
στάσεις ἔχει τὸν ἀνώτατον βαθμὸν ἀντοχῆς,
ἐπομένως εἰς τοῦτο δίδμεν τὸ λεπτότερον πά-
χος εἰς τὰς πλευρὰς αὐτοῦ. Τὸ σπειροειδὲς εἶναι
σχῆμα ὑπὸ τὴν ἐποψιν τοῦ δευτέρου ὅρου, δηλ.
τῆς ἐπιμελοῦς χρησιμοποίησιν τῆς ἐκ τῆς
καυσίμου ὕλης παραγόμενης θερμότητος, πα-
ρουσιάζεται ἀκατάλληλον, διό καὶ ἐπρωτι-
μήθη τὸ κυλινδρικόν, κεκλεισμένον κατὰ τὰ
ἄκρα αὐτοῦ διὰ πινάκων παραπλησίον τοῖς τοῖς
σπειροειδοῦς σχήματος. Τὸ σύστημα τοῦτο τὴν
λεβήτων εὐρίσκεται ἐν μεγάλῃ χρήσει, διότι
ὅτι ἐπὶ τῆς ἀντοχῆς, παραβαλλόμενον πρὸς τὸ
σπειροειδές, ὑστερεῖ μὲν ἐκείνου εὐρίχον ποσὴν
ἔργου τελειότεραν χρησιμοποίησιν τῆς θερμότη-
τος· Ἀ. ἄλλου σχήματος ἀποκαθίστανται
πελοποικίλλοι καὶ θαλαμητοὶ, ἀπαιτοῦσι μέγα
πάχος τῶν πλευρῶν, ἢ δρεῖνται νὰ ἐγώσιν
συνδεδεμένας τὰς πλευρὰς μεταξύ των διὰ
καταλλήλων συνδέσεων. Ἰδιαίτεροι μόνον
περιπτώσεις ἀναγκάζουσι τὴν ἀποσυνῆσιν τοῦ
κυλινδρικοῦ σχήματος, ὡς λ.χ. εἰς τὴν κατα-
σκευὴν τῶν Ἀ. τῶν ἀτμομαζίνων, τῶν Ἀ. τῶν
φορητῶν μηχανῶν, εἰς ἃς τοποθετεῖται εἰς τὸ

ἐμπροσθεν μέρος τοῦ κυλινδρικοῦ λέβητος σχήμα παραλληλεπίπεδον ἢ κιβωτοειδές. Εἰς τοὺς ἄ. τῶν ἀτμολέβων ἐπίσης δὲν εἶνε κατορθωτόν, ὅπως ἀπαντᾷ τὰ μέρη τῶν ἀπαρτισθῶσιν ἐξ ἐλοκλήρου κυλινδρικοῦ σχήματος. "Πῶς ὁμως καθ' ἣν ἐποχὴν γίνεται ἐλονέν χρησις ὑψηλῆς θλίψεως ἀτμοῦ καταβάλλεται πᾶσα προσπάθεια πρὸς τοῦτο. Λέβητες σχήματος λαδυρινθοειδούς, οἱ μάλιστα ἀρμάζοντες εἰς τὸ σχῆμα τῶν πλοίων, ὡς καὶ οἱ κιβωτοειδεῖς, οὓς μετεχειρίζετο ὁ ἐφευρέτης τῶν σήμερον ἀτμομηχανῶν Οὐάτ (Watt) ἔχουσι μόνον ἱστορικὴν πλέον σημασίαν· τὰ σχήματα αὐτῶν διὰ τὴν τότε ἐποχὴν ἦσαν κατάλληλα, ἐπειδὴ ἡ θλίψις τοῦ ἀτμοῦ δὲν ὑπερέβαινε τὰς 1 $\frac{1}{2}$ ἀτμοσφαιράς, ἐνῶ ἡ συνήθης σήμερον τάσις τοῦ ἀτμοῦ εἶνε ὁ ἕως 12 ἀτμοσφαιρῶν ἕνεκα τοῦτου οἱ λέβητες ἀπαιτοῦσι σχῆμα κυλινδρικόν.

Εἰς ἕκαστον ἀτμολέβητα διακρίνονται τὰ ἐξῆς τρία κύρια αὐτοῦ μέρη, ἧτοι ὁ ὑδρόχωρος, ὁ ἀτμοθάλαμος ἢ ἀτμόχωρος, καὶ ἡ θερμαινόμενη ἐπιφάνεια. Τὸ μέγεθος ἑκάστου τῶν μερῶν τούτων καὶ ἡ σχέσις μεταξὺ τῶν ἐρίζεται ἐκ τῆς χρήσεως τοῦ λέβητος. Ὑδρόχωρος λέβητός τινος ἐννοεῖται τὸ μέρος ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον εἶνε πάντοτε πεπληρωμένον ὕδατος. Τὸ ποσὸν τῆς ἐνυπαρχούσης μάζης τοῦ ὕδατος ἐν τῷ λέβητι ἔχει μεγίστην σημασίαν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἀτμοῦ. Ὅσον μεγαλειτέρα εἶνε ἡ μάζα τοῦ ὕδατος, τόσον κανονικωτέρα εἶνε ἡ ἀνάπτυξις τοῦ ἀτμοῦ. Ἡ περίπτωσις αὕτη παρουσιάζει ἀπλὸν μόνον, ἵνα ἐξισῶνται αἱ ἀνωμαλίας αἱ δυνάμεναι νὰ παρουσιάζωνται εἴτε κατὰ τὴν θέρμανσιν, εἴτε κατὰ τὴν κατανάλωσιν τοῦ ἀτμοῦ, διότι οὕτω τὸ ἐν τῷ λέβητι ὕδωρ ἐπενεργεῖ ὡς δοχεῖον θερμότητος. Εἰς λέβητας λοιπὸν τοιοῦτους, ἐν οἷς ἡ κατανάλωσις τοῦ ἀτμοῦ εἶνε μεταβλητὴ, ἀπαιτεῖται μεγαλειτέρα ποσότης ὕδατος, ἐνῶ ἐκεῖ ἐνθα ἡ κατανάλωσις τοῦ ἀτμοῦ εἶνε πλέον κανονικὴ, ἐπιδιώκεται δὲ καὶ ταχεῖα ἀνάπτυξις ἀτμοῦ, ὁ ὑδρόχωρος τοῦ λέβητος πρέπει νὰ εἶνε μικρότερος. Ἀτμοθάλαμος ἢ ἀτμόχωρος δὲ καλεῖται τὸ ὑπὸ τοῦ ἀτμοῦ καταλαμβάνον μέρος τοῦ λέβητος. Οὗτος σκοπὸν ἔχει κυρίως νὰ παρέχῃ χώρον εἰς τὸν ἐντὸς αὐτοῦ συναθροίζομενον ἀτμόν, ἵνα οὗτος ἐντὸς χρονικοῦ διαστήματος διαχωρίζεται ἐκ τῶν μετ' αὐτοῦ συμπαρασυρομένων μορίων ὕδατος. Θερμαινόμενη δ' ἐπιφάνεια εἶνε τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς ἐπιφανείας τοῦ λέβητος, τὸ εὐρισκόμενον εἰς ἐπαφὴν ἔνθεν μὲν μετὰ τῶν φλογῶν καὶ θερμασίῶν, ἔνθεν δὲ μετὰ τοῦ ὕδατος, τούτστιν αἱ πλευραὶ τοῦ ἄ. αἵτινες προσλαμβάνουσι τὴν ἐκ τοῦ πυρὸς θερμότητα καὶ τὴν μεταδίδουσιν εἰς τὸ ἐν τῷ λέβητι ὕδωρ. Λέβης τις ἐπομένως ἀναπτύσσει τόσον περισσώτερον ἀτμόν, ὅσον μεγαλειτέρα εἶνε ἡ θερμαινόμενη ἐπιφάνεια ἕνεκα τούτου ἅπαντες οἱ νέοι τρόποι κατασκευῆς ἄ. στηρίζονται ἐπὶ

τοῦ ζητήματος τίνι τρόπῳ εἶνε δυνατόν ἐντὸς μικροῦ χώρου νὰ κατασκευασθῇ βαρὺ δυνατόν μεγαλιτέρα θερμαινόμενη ἐπιφάνεια. Διὰ χρήσεως μέσης ποιότητος λιθανθράκων δύνανται νὰ ἐξατμισθῶσι 15—20 χιλ. ὕδατος καθ' ὥραν καὶ ἀνα τετραγωνικὸν μέτρον θερμαινόμενης ἐπιφανείας. Τόσον δὲ τελειότερον ἐκπληροῦται ὁ σκοπὸς τῆς διὰ τῆς θερμαινόμενης ἐπιφανείας μεταδόσεως τῆς θερμότητος εἰς τὸ ὕδωρ τοῦ λέβητος, ὅσον αἱ πλευραὶ αὐτοῦ εἶνε ἐκατέρωθεν κοθωρώτεραι. Διότι κατὰ τὴν λειτουργίαν τοῦ ἄ. ἐκ μὲν τῆς καυσίμου ὕλης σχηματίζονται ἐνθεν μὲν τῶν πλευρῶν αὐτοῦ ἀσβὴς καὶ σκυρία, ἐσθθεν δὲ λεβητόλιθος καὶ πηλὸς ἐκ τῶν καθιζήσεων τῶν ἐν τῷ ὕδατι ἐμπεριχόμενων οὐστῶν, πάντα δὲ ταῦτα οὐστῶδες παραβλάπτουσι τὴν ἐνέργειαν τῆς θερμαινόμενης ἐπιφανείας, ὡς κακοὶ ἀγωγοὶ τῆς θερμότητος.

Τὸ ἔργον λέβητός τινος ἐκφράζεται διὰ τῆς ἀτμοπαραγωγικῆς αὐτοῦ δυνάμεως, δι' ἣς ἐμφαίνεται πῶς χιλιόγραμμα ἀτμοῦ δύναται νὰ σχηματίξῃ ὁ λέβης διὰ τῆς καύσεως 1 χιλιογράμμου λιθανθράκος μέσης ποιότητος. Καλῆς κατασκευῆς λέβητες παρέχουσιν 6—7 χιλιόγραμμα ἀτμοῦ μὲ 1 χιλιόγρ. λιθανθράκων, ἐνῶ θεωρητικῶς μὲ 1 χιλιόγρ. λιθανθράκων πρέπει νὰ σχηματίζωνται 10—12 χιλιόγρ. ἀτμοῦ.

Οἱ ἐν χρήσει νῦν ἄ. ὑπάρχοντες εἰς τέσσαρας κατηγορίας, τούτέστιν εἰς λέβητας κυλινδρικοὺς μὲ ἐξωτερικὴν θέρμανσιν, εἰς λέβητας κυλινδρικοὺς μὲ ἐσωτερικὴν θέρμανσιν, εἰς λέβητας αὐλοφόρους καὶ εἰς λέβητας αὐλωτούς. Ὁ κυλινδρικός λέβης, ἡ λέβης μὲ ἐξωτερικὴν θέρμανσιν, συνίσταται ἐξ ὀριζοντίου κυλινδρικοῦ σωλήνος, οὗτινος τὰ ἄκρα εἶνε κεκλεισμένα δι' ἡμισφαιρικῶν περίπου πωμάτων. Οὗτος ἐν τῇ ἀπλότητι αὐτοῦ ἔχει καὶ μέγαν ὑδρόχωρον καὶ ἀρκούσαν θερμαινόμενην ἐπιφάνειαν ἀναλόγως τῶν διαστάσεων, δύναται δὲ ἐπὶ ἀρκετὰ ἔτη νὰ λειτουργῇ ἐν καλῇ καταστάσει, ὅθεν θηκῆως χρησιμοποιοῖται ὅταν εἶνε ἀνάγκη συνεχούς λειτουργίας καὶ δὲν ἀπαιτεῖται μεγαλιτέρα θερμαινόμενη ἐπιφάνεια τῶν 25 τετρ. μέτρων. Ἄλλ' ὁ ἀπλοῦς οὗτος κυλινδρικός λέβης προκειμένου περὶ μεγαλιτέρας τῆς ἄνω θερμαινόμενης ἐπιφανείας παρουσιάζει τὸ ἐλάττωμα, ὅτι ἀπαιτεῖται μέγαν ὕδωρ, διό ὁ ἐπιμήκης κυλινδρικός λέβης διαιρεῖται εἰς δύο, τίθεται δὲ ὁ εἰς ὑπεράνω τοῦ ἑτέρου, τὰ δὲ θερμὰ ἀέρια καὶ αἱ φλόγες διευθύνονται ἐκ τῆς ἐστίας πρῶτον εἰς τὸν κάτωθεν καὶ εἵπειτα ὑποκάτωθεν τοῦ ὑπερκειμένου λέβητος.

Ἐπὶ τοῦ πίνακος τῶν ἄ., τὸ σχῆμα 1 δεικνύει ἄ. τοῦ συστήματος τούτου. Ὁ κατὰ τὸ 2) πεπληρωμένος ὕδατος ἄνω λέβης ἄ., ἔχει ἐμπροσθεν προσθήκην Ν, ἥτις ἐπεκτείνεται ἔσθθεν τῆς ἐντειχίσεως, καὶ χρησιμεύει πρὸς

τοποθέτησιν τοῦ ὑδροδείκτου, τοῦ θλιβομέτρου, τῶν δεικτικῶν κρυστῶν κ.τ.λ. Ὁ ἐν τῇ μέτῳ τοῦ μήκους τοῦ λέβητος καθηλωμένος κώδιων Μ καλεῖται ἀτμοδόχος, καὶ χρησιμεύει ὡς ἀτμώχωρος, εἰς τὸν ὅπου διαχωρίζεται ὁ ἀτμός ἐκ τῶν ὑπ' αὐτοῦ συμπυκνωμένων μορίων ὕδατος. Ἐκ τοῦ μέρους δὲ τούτου, διὰ τοῦ κοινοηθητικοῦ ἐπιστοιμίου, τὸ ὅποιον εἶνε τοποθετημένον ἐπὶ τοῦ πώματος τοῦ ἀτμοδόχου, καὶ διὰ καταλλήλου ἀτμολητοῦ σωλῆνος ὁ ἀτμός διοχετεύεται ἐκεῖ ἐνθα πρόκειται νὰ γίνῃ χρῆσις αὐτοῦ. Ὁ κάτωθεν κείμενος λέβης CD εἶνε συνδεμένος μετὰ τοῦ ὑπερκειμένου διὰ δύο συγκοινοηθητικῶν σωληνοειδῶν συνδέσμων, καὶ συνεπῶς εὐρίσκεται πᾶν τότε πληρωμένος ὕδατος. Οἱ σύνδεσμοι οὗτοι πρέπει νὰ ἔχωσι τοιαύτας διαστάσεις καὶ τοιαύτην τοποθέτησιν, ὥστε ὁ ἀναπτυσσόμενος ἀτμός εἰς τὸν κάτω λέβητα ν' ἀνέρχεται ἀνέτως εἰς τὸν ὑπερκειμένον. Οἱ λέβητες οὗτοι εἶνε ὑπὸ τῆς ἐντειγισμένης ἐστίας περιβεβλημένοι ἐντελῶς. Ἡ ἐστία αὕτη ἐμπεριέχει ἔμπροσθεν εἰς τὸ H τὸν πυρόχωρον μετὰ τῶν ἐσχαρῶν ἐντεῦθεν ψύχουσιν αἱ εὐλόγες καὶ τὰ θερμὰ ἀέρια τὸ κάτω μέρος τοῦ ἔνυ λέβητος, καὶ ἔρχονται πρὸς τὰ ὅπιαθεν, ἐνθα διὰ τοῦ ἀγωγοῦ K μεταφέρονται εἰς τὸν κάτωθεν λέβητα, ἐκ τούτου δὲ διευθύνονται εἰς τὸν καπνοδόχον, ἐξ οὗ ἐξέρχονται εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν. Ὁ σωλὴν B ὅστις διὰ τοῦ ἔνυ λέβητος καὶ διὰ τῆς τελευταίας ἐνώσεως κατέρχεται, εἰς τὸν κάτωθεν, καλεῖται τροφοδοτικός ἢ παροχικός σωλὴν, χρησιμεύει δὲ διὰ τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ πρὸς τροφοδοτήσιν ὕδατος, ἀναπληρῶν τὸ ἐν τῷ λέβητι ἐξατμιζόμενον. Συνεπεία τῆς ἰσορροφίᾳ ταύτης διατάξεως τὸ παροχικὸν σωλῆνος τὸ ψυχρὸν ὕδωρ εἰσάγεται κατὰ πρῶτον εἰς τὸ ψυχρότερον μέρος τοῦ λέβητος F καὶ κατέρχεται ὅλον εἰς τὰ θερμότερα μέρη τοῦ λέβητος, ὅθεν κανονικῶς καὶ κατὰ ἀντίστροφον διεύθυνσιν ἐκείνης ἣν ἔχουσι τὰ θερμὰ ἀέρια. Ἡ ἀρχὴ αὕτη τοῦ ἀντιθέτου βρέματος ἔχει μεγάλην σπουδαιότητα εἰς τὰς νέας κατασκευὰς τῶν Ἀ.

Ἡ δευτέρα κατηγορία τῶν κυλινδρικών Ἀ, μὲ ἐσωτερικὴν θερμανσιν, δι' ἐνδὸς φλογοσωλήνος ἢ κλιβάνου παρίσταται ἐν σχ. 2 τοῦ πίνακος καὶ καλεῖται λέβης τοῦ Cornwall. Ἡ θερμανσὶς τούτου γίνεται διὰ τῆς τοποθετήσεως τῆς ἐστίας εἰτε ἐντὸς τοῦ φλογοσωλήνος, εἰτε ἔμπροσθεν αὐτοῦ. τὰ δὲ θερμὰ ἀέρια διέρχονται διὰ τοῦ φλογοσωλήνος καὶ διευθύνονται διὰ τῶν ἐντειγισμένων καπναγωγῶν περὶ καὶ κάτωθεν τοῦ ἐξωτερικοῦ μέρους τοῦ λέβητος εἰς τὸν καπνοδόχον. Ἐκ τῆς ἀπεικονίσεως αὐτοῦ γίνονται καταφανῆ τὸ εἶδος καὶ ὁ τόπος τῆς συναρμογῆς καὶ καθηλώσεως τῶν πλακῶν τοῦ λέβητος. Ἐπειδὴ ὁ καθαρισμός τοῦ Ἀ, τούτου, καὶ ἰδίως ὑποκάτωθεν τοῦ φλογοσωλήνος, εἶνε δύσκολος, τοποθετοῦνται

δύο φλογοσωλήνες ἢ κλιβανοὶ ἐντὸς τοῦ σώματος τοῦ κυρίου λέβητος. Οἱ λέβητες οὗτοι ἐντὸς τῆς εὐκολίας τοῦ καθαρισμοῦ παρουσιάζουσι καὶ μεγαλύτεραν θερμαινόμενην ἐπιφάνειαν. Εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν ὑπάγονται ἐπισῆς καὶ οἱ ὑπὸ τοῦ Galloway κατασκευαζόμενοι Ἀ. Ἐν τῷ σχ. 16 παρίσταται ἐν καταμήκῳ τομῇ καὶ ἐγκαταστάσει ἡ κατασκευὴ τῶν τοιούτων Ἀ. Ἡ κάθετος τομὴ δεικνύει ὅτι ὁ κλιβανὸς τοῦ λέβητος τούτου δὲν ἔχει καθ' ὅλον τὸ μήκος σχῆμα κυκλικόν, ἀλλὰ πέραν τῆς ἐστίας παρουσιάζει σχῆμα ἑλλειπτικόν, γαστροῦμενον κάτωθεν. Κατὰ μήκος δ' αὐτοῦ εἶνε τοποθετημένοι κωνικοὶ σωλήνες. Οὗτοι οὐχὶ μόνον ὡς σύνδεσμοι ἐπαυξάνουσι τὴν ἀντοχὴν τῶν κλιβάνων, καὶ συνεπῶς ἐπιτρέπουσι τὴν παραδοχὴν σχήματος μὴ κυλινδρικοῦ, ἀλλὰ μεγθύνουσι σπουδαίως καὶ τὴν θερμαινόμενην ἐπιφάνειαν. Τὸ σχ. 18 παρίσχει τὴν μετὰ τὸ τοῦ κυρίου λέβητος καὶ τῶν κλιβάνων σύνδεσιν πρὸς ἐπαύξησιν τῆς ἀντοχῆς.

Ἡ ἐπομένη κατηγορία, τῶν αὐλοφόρων Ἀ, εὐνόητον εἶναι, ὅτι παρήχθη λαβούσα ὡς βάσιν τὸ σχῆμα τῶν Ἀ, μὲ ἐσωτερικὴν θερμανσιν. Δηλονότι ὁ διαπερὼν τὸ σῶμα τοῦ λέβητος κυλινδρικός σωλὴν ἀντικατεστάθη ὑπὸ δλοκλήρου σειρὰς αὐλῶν μικρὰς διαμέτρου καὶ λεπτοτοίγων πλευρῶν, τοιουτοτρόπως δὲ ἐντὸς μικροῦ χώρου παράγεται, τὸ ἀνώτατον ὅριον τῆς θερμαινόμενης ἐπιφάνειας. Ἐν τοῖς σχ. 9, 10, 18, 19, τοῦ πίνακος παρίστανται λέβητες τοῦ εἶδους τούτου, οἵτινες χρησιμοποιοῦνται ἐκεῖ ἐνθα ὁ γῶρος εἶνε κατὰ πολὺ περιωρισμένος, ὡς εἰς τὰς ἀτμολέβας τῶν σιδηροδρόμων, τὰ ἀτμολοία καὶ τὰς φορητάς μηχανάς. Εἰς τοὺς λέβητας τούτους ἡ ἐστία εὐρίσκεται ἐντὸς, εἰς τὴν καλουμένην φλογοθήκην, ἥτις ἐξαιρέσει τοῦ κάτωθεν τῶν ἐσχαρῶν μέρους, ἀποτελεῖ μέρος τῆς θερμαινόμενης ἐπιφάνειας.

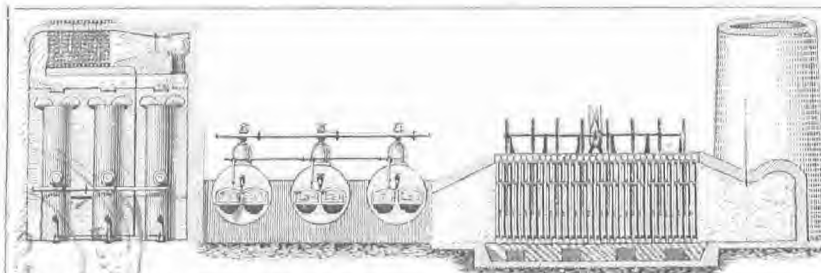
Εἰς τὴν τάξιν τῶν αὐλωτῶν λέβητων ἡ λαβή των ἐξ αὐλοδραστηρίων ἀνήκεισι σχεδὸν ἀπαται αἱ νέαι μέθοδοι κατασκευῆς ἢ συντάξεως, αἱ τῶν ἀρρήτων λέβητων καλούμεναι, οἵτινες δικαίως ἐν μέρει φέρουσι τὸ ὄνομα τοῦτο. Ἡ ἀρχὴ ἢ ληφθεῖσα ὑπ' ὅψιν πρὸς κατασκευὴν τῶν αὐλωτῶν τούτων Ἀ, πηγάζει ἐκ τοῦ κυλινδρικοῦ λέβητος τῆς πρώτης κατηγορίας, τουτέστιν ὁ κυλινδρικός οὗτος λέβης ἀντικατεστάθη διὰ μεγάλου ἀριθμοῦ αὐλῶν πολὺ μικροτέρων διαστάσεων, δι' οὗ προσκῶνται σημαντικὴν θερμαινόμενην ἐπιφάνειαν ἐντὸς μικροῦ χώρου. Ἐπίσης ἀποκαθίσταται ἐν μέρει ἀδύνατος εἰς τούτους ἢ καλοσιαία ἐκ τῆς ἐκρήξεως καταστροφῇ ἢ ἐπερχομένη εἰς λέβητα μεγάλων διαστάσεων. Ὅσον δὲ μικρότερα εἶνε ἡ διάμετρος τῶν αὐλῶν τόσοι μεγαλύτεραν ἀντοχὴν οὗτοι κτήνται κατὰ τῆς ἐσωτερικῆς ἢ ἐξωτερικῆς πίεσεως τοῦ ἀτμοῦ, ἐπομένως δύναται νὰ ἐ-

χωσι κατά πολύ λεπτοτοίχους πλευράς, συνεπώς και μικροτέραν αντίστασιν κατά τὴν μετάβασιν τῆς θερμότητος ἐκ τῆς πυρᾶς εἰς τὸ ὕδωρ τὸ ἐμπεριεχόμενον εἰς τοὺς αὐλοὺς τούτους. Ἐκ τῆς κατασκευῆς τῶν αὐλοεβήτων τούτων καταρθεύεται παραγωγή ατμοῦ ὑψηλοτέρας τάσεως (12 ἀτμοσφαιρῶν καὶ ἄνω) χωρὶς ὁ λέβης νὰ ὑπόκειται εἰς τὸν φόβον τῆς ἐκρήξεως, εἰς ὃν οἱ κυλινδρικοὶ καὶ οἱ αὐλοφόροι λέβητες ὑπὸ τοιαύτην θλίψιν εἶνε ἐκτεθειμένοι. Διότι καὶ μὴ λαμβανομένης ὑπ' ὅψιν τῆς μεγαλητέρας ἀντοχῆς τῶν μικρᾶς διαμέτρου αὐλῶν τούτων (οἵτινες ἄνευ μεγάλου πάχους τῆς πλευρᾶς αὐτῶν δύναται εἰς διακλασίαν ἕως δεκαπλασίαν ἀντίστασιν νὰ δοκιμάζωνται) ὅταν εἰς τοὺς ἐπέλθῃ ἐκρήξις, ἐνεκα τῆς ἐλαχίστης ποσότητος ὕδατος, ἣν οἱ λέβητες οὗτοι ἐμπεριέχουσι, δὲν δύναται αὕτη νὰ εἶνε τόσον ἰσχυρά, ὥς ἡ συμβαίνουσα εἰς λέβητας μὲ μεγάλην ποσότητα ὕδατος. Ἡ κατασκευή τῶν νεωτέρων τούτων ἀτμολεβήτων σαφηνίζεται κάλλιον διὰ τοῦ ἐν τῇ πίνακι σχήματος II ὑπὸ τοῦ μετασκευαστοῦ Babcock καὶ Wilcox παριστανόμενου. Ὁ λέβης οὗτος συνίσταται ἐκ δύο κυρίως μερῶν, δηλαδή ἐξ ἀριθμοῦ αὐλῶν εὐρισκομένων ἀμέσως ἄνωθεν τοῦ πυρῶς, καὶ ἐκ μεγάλου κυλινδρικοῦ λέβητος ὑπερκειμένου αὐτῶν. Οἱ αὐλοὶ ἔχουσι κεκλιμένην διεύθυνσιν καὶ εἶνε τοποθετημένοι καὶ διατεταγμένοι οὕτω πως, ὥστε οἱ ὑπερκεῖμενοι νὰ εὐρίσκωνται ἄνω τῶν ἐλευθέρων διαστημάτων τῶν ὑπαρχόντων μεταξὺ τῶν ὑποκειμένων. Ἀμφοτέρω δὲ τὰ ἄκρα τῶν αὐλῶν εἶνε ἀτμοσφαιρῶς ἐρημισμένα ἐντὸς κενῶν σιδηρῶν συνδετήρων. Εὐρίσκονται δὲ ἅπαντες οἱ αὐλοὶ ἐμπροσθεν μὲν εἰς συγκοινωνίαν διὰ τὸν συνδέσμου μετὰ τοῦ μεγάλου κυλινδρικοῦ λέβητος, ἐνῶ τὰ ὑπὲρ τὰ ἄκρα αὐτῶν μετὰ τοῦ πηλοδόχου, μέσον δὲ τοῦτου συγκοινωνοῦσι μετὰ τοῦ ἄνω λέβητος· ἡ ἐστία εὐρίσκεται κάτωθεν τῶν ἐμπροσθίων μερῶν τῶν αὐλῶν, τὰ δὲ προϊόντα τῆς καυστικῆς ὕλης ἐκ τῆς ἐσχάρας ὑψοῦνται μεταξὺ τῶν ἐλευθέρων διαστημάτων τῶν αὐλῶν εἰς τὸν θερμολάμνον κάτωθεν τοῦ μεγάλου λέβητος. ἐκ τούτου δὲ διὰ τῶν ἐλευθέρων πάλιν διαστημάτων τῶν μεταξὺ τῶν αὐλῶν ἀνερχόμενα καὶ κατερχόμενα ἔρχονται τέλος εἰς τὸν κεντρικόν. Ἡ δὲ ὕδατος τροφοδότησις τῶν λεβήτων τούτων γίνεται διὰ τοῦ ψυχροτέρου μέρους, τοῦτέστι διὰ τοῦ πηλοδόχου· τὸ ὕδωρ θερμαινόμενον βαθμιαίως, φθάνει εἰς τὰ θερμότερα μέρη τοῦ λέβητος, ἐνεκα τούτου ἐπέρχεται ζωηρὰ κυκλοφορία τοῦ ὕδατος, παρεμπιδίζουσα ἐν μέρει τὴν ἐντὸς τῶν αὐλῶν καθίζησιν τῶν λεβητολίθων, οἵτινες καταβυθίζονται συναθροίζονται ἐντὸς τοῦ εἰς τὸ χαμηλότερον μέρος τοῦ λέβητος κειμένου πηλοδόχου, ἐξ οὗ ἐκκενοῦνται. Συγχρόνως δὲ, ὡς ἐκ τῆς ταχείας κυκλοφορίας τοῦ

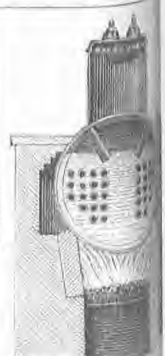
ὕδατος εἰς τοὺς αὐλοὺς, ἥτις συμβαίνει ἀντὶ τῆς διευθύνσεως τοῦ ρεύματος τῶν θερμῶν αερίων, ἔλκεται ὑπὸ τοῦ ὕδατος μεγάλῃ τέρα ποσότης θερμότητος ἐκ τῶν θερμαερίων πλεονέκτημα ἐπιδιωκόμενον εἰς ἄλλους τοὺς νεωτέρους. Ἀ, Ἡ κεκλιμένη δὲ θέσις τῶν αὐλῶν δὲν ἔχει ὡς σκοπὸν μόνον τὴν κυκλοφορίαν τοῦ ὕδατος, ἀλλ' ἵνα καὶ ὁ εἰς τοὺς αὐλοὺς σχηματιζόμενος ατμὸς ἀνέρχεται τοχέως καὶ ἀσφαλῶς εἰς τὸν ἄνω λέβητα. Ἐν σχ. 14 καὶ 15 ἀπεικονίζεται ὁ αὐλωτὸς λέβης τοῦ Root, ἔχων ὡς ἰδιαίτερον χαρακτηριστικόν, ὅτι οἱ αὐλοὶ αὐτοῦ εἶνε λιγὲς κεκλιμένοι καὶ ὑπερκεῖμενοι ἀλλήλων ἀνά ἕως 12, κατὰ δὲ τὰ ἄκρα τῶν συνδέονται διὰ χυτοσιδηρῶν καλυμμάτων. Τὰ ἄκρα τῶν αὐλῶν συγκοινωνοῦσι καὶ μὲ τὸν κάτωθεν ἐγκλισίως κείμενον πηλοδόχον καὶ μὲ τὸν ἄνωθεν εὐρισκόμενον ἀτμοσυλλέκτην. Εἰς τὰ 1, καὶ 2, τοῦ λέβητος εἶνε τοποθετημένα σιδηρὰ πλάκες, παραλλήλως τῆς κλίσεως τῶν αὐλῶν, ἵνα τὰ θερμαερία διέρχονται ἀλλήλως διαδόχως διὰ τῶν διαφῶν τούτων χωρισμάτων ὡς δεικνύουσι τὰ βέλη. Τὸ πρὸς τροφοδότησιν ὕδωρ εἰσέρχεται πρῶτον εἰς τοὺς ὑπερκεμένους μικροτέρους μῆκους προθερμαντικοὺς αὐλοὺς, εἰς οὓς τὸ ὕδωρ ἐκ τῶν ἀπερχομένων θερμαερίων προθερμαίνόμενον κατέρχεται εἰς τὸν κάτωθεν κείμενον πηλοδόχον, ἐξ οὗ τὸ ὕδωρ ἐν ἀντιθέτῳ διευθύνσει τῶν θερμαερίων κυκλοφορεῖ ἐντὸς τῶν αὐλῶν. Οἱ λέβητες οὗτοι τοποθετοῦνται εὐκόλως, καταλαμβάνουσι μικρὸν χῶρον ἀπέναντι τῆς μεγάλης αὐτῶν ἀτμοπαραγωγῆς ὑπὸ ὑψηλῇ τάσει, ἄνευ μεγάλου κινδύνου ἀπαιτοῦσιν ὁμῶς μεγάλην κανονικότητα κατὰ τὴν παροχὴν τοῦ ατμοῦ, ἁπλῶς καὶ ὁ προσεκτικώτερος θερμαστής, δὲν ὀδυνῇ ν' ἀποφύγῃ τὴν ἰσχυράν κατάπτωσιν τοῦ ατμοῦ καὶ τοῦ ὕδατος.

Εἰς τὴν ἄνω κατηγορίαν ὑπάγεται ἐπίσης ἐν τῇ σχ. 13 παριστανόμενος λέβης ὁ ὑπὸ τοῦ ἀγγλοῦ Field ἐπινοηθείς. Ὡς ἐκ τοῦ σχήματος δεικνύται, οὗτος συνίσταται ἐξ ἐξωτερικοῦ κυλινδρικοῦ λέβητος, ἐντὸς τοῦ οὗ οἱ εἰς τοποθετημένη ἡ φλογοθήκη. Ἐκ τῆς δροφῆς τῆς φλογοθήκης κρέμονται ἐν τῇ φλογοθαλάμῳ 4 σιδηροὶ αὐλοὶ, ἐνῶ τὰ λοιπὰ μέρη τοῦ λέβητος τούτου, καὶ ἡ ἐσχάρα, τροφοδόχῃ, καὶ κεντροσπλῆν δὲν ἔχουσι τι τὸ ἰδιαίτερον κατασκευαστικῶς ὁμῶς κρεμάμενοι αὐτοῦ αὐλοῦ ἐντὸς τοῦ φλογοθαλάμου ἔχουσιν ἰδιόρρυθμον κατασκευήν. Οἱ αὐλοὶ οὗτοι, οἵτινες ὑπὸ μεγάλῃ τέραν κλίμακα δεικνύνται ἐν τῇ σχ. 7, συνίστανται ἐκ δύο κεντρικῶν, αὐλῶν, ἐξ ὧν μὲν ἐξωτερικὸς στερεοῦται ἐπὶ τοῦ καλύμματος τῆς φλογοθήκης, ὁ δὲ ἐσωτερικὸς κρέμαται ἐντὸς τοῦ πρώτου, ἔχων ἀμφοτέρω τὰ σπείρια ἀνοικτὰ τὸ δὲ ἄνωθεν γωνοειδές. Ὡς οἱ ἐξωτερικοὶ αὐλοὶ θερμαίνονται πολὺ περισσότερο ἢν ἔσωθεν, τὸ εἰς ἐκπαφὴν ἐρχόμενον

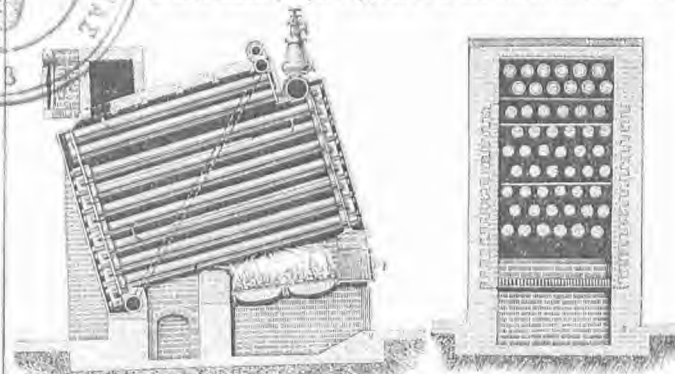
τι-
ερ-
η-
ων,
νε-
κ-
ο-
κ-
α-
τα.
τ-
ον
αν
7
δι-
κ-
γ-
ω-
1/2
η-
ων
ο-
α-
ό-
ρ-
υ-
ων
εις
το
ον,
κ-
σι
ων
ε-
α-
λ-
θα
τιν
ς
ο-
α-
ο-
νε
ης
40
η-
αι
ο-
ο-
ον
α-
υ-
δ
α-
α-
ό-
θ-
σ-
ον

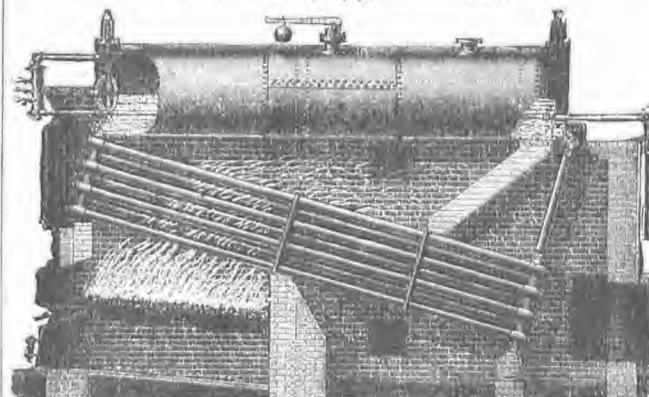
17. Διάταξις συσκευής προς θέρμανσιν του ύδατος των λεβήτων (σίκανόμας).

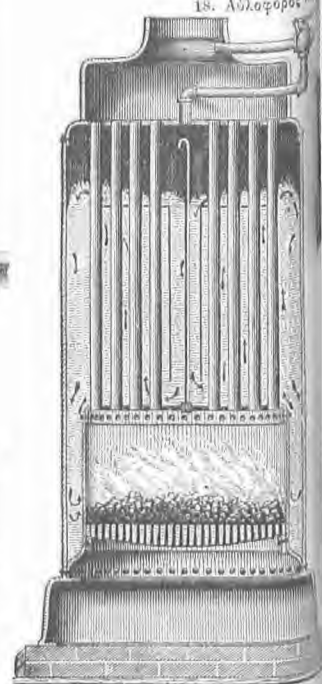
18. Αύλοφόρος

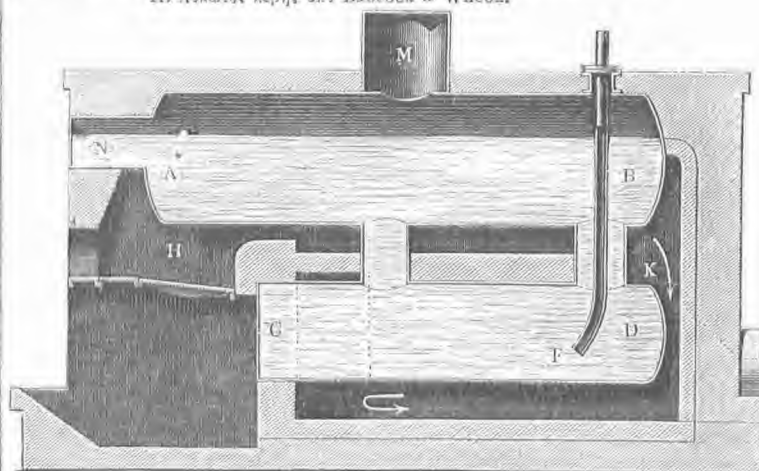
14. 15. Αύλωτος λέβης υπό Rootsocher.

11. Αύλωτος λέβης υπό Babcock & Wilcox.

9. Όρθιος αύλωτος λέβης.

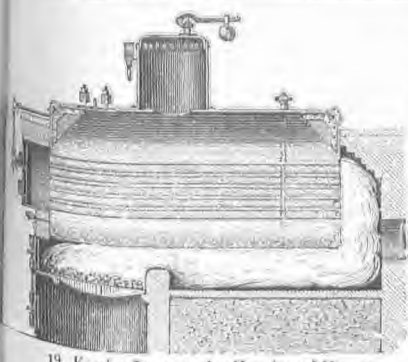
1. Συνήθης αεριολέβης μετά προθερμαστήρος.

Έγκυκλοπαιδικόν Λεξικόν.

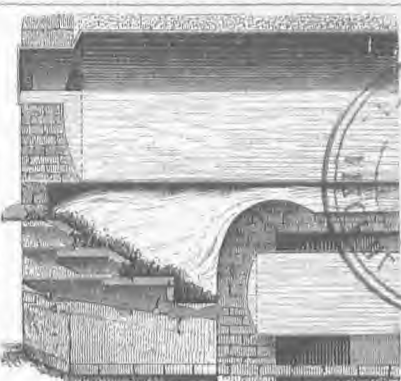

4. 5. Μηχανή

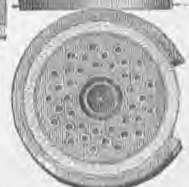
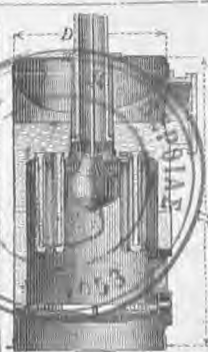

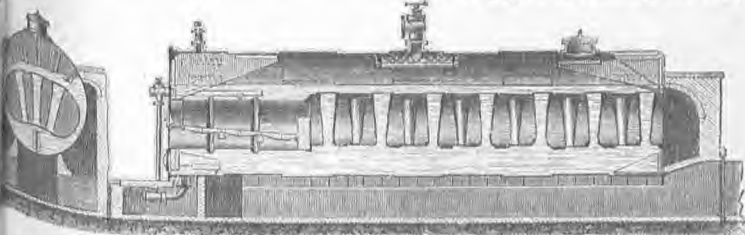
19. Κατά μέγεθος τομή ατμοφόρου λέβητος.

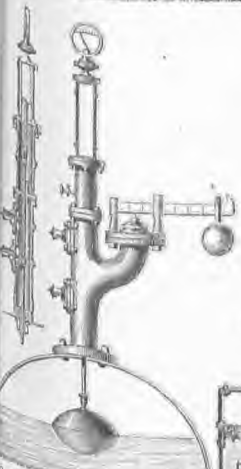
6. Έσχατα κλιμακωτής υπό Lange.

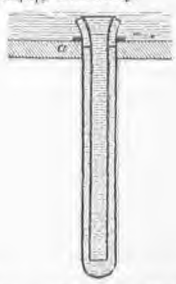
13. Λέβης μεθ' υδραυλῶν, συστήματος Field.

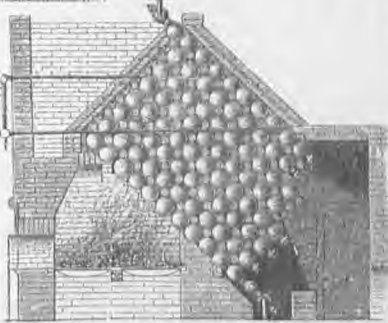
16. Λέβης Galloway.

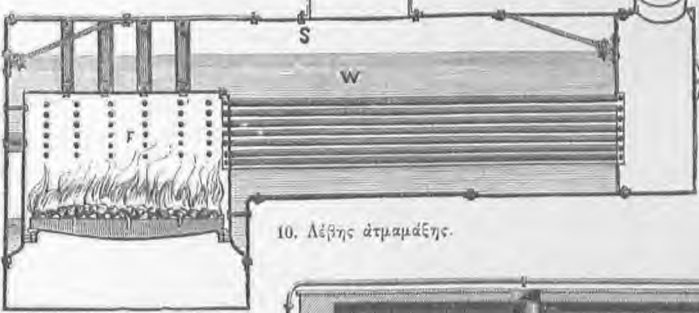
8. Μαγνητικός υδραυλικός.

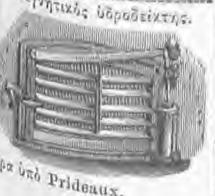
7. Μέρος τοῦ λέβητος Field.

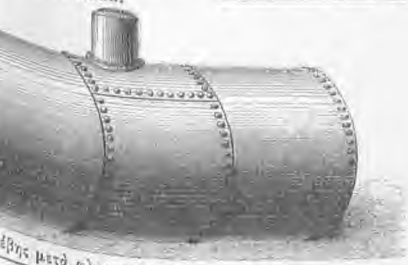
3. Ατμολέβης υπό Harrison.

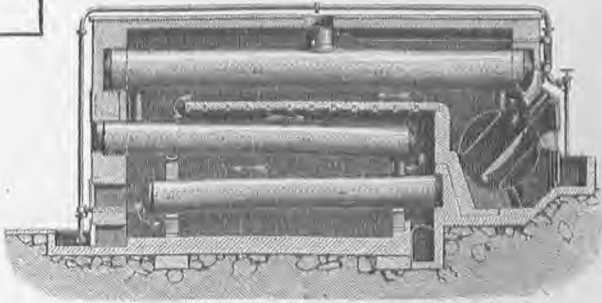
10. Λέβης ἀτμαμάξης.

Λέβης υπό Prieaux.

Λέβης μετὰ φλογαυλῶν.

12. Διάταξις τῆς θερμάνσεως τοῦ Ten-Brink λέβητος.

Ἀρθρ. Ἀτμολέβης.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΰδωρ μετά τῶν ἐξωτερικῶν αὐτῶν προσκτάται ὑψηλοτέραν θερμικράσιαν τῆς τοῦ εὐρισκομένου εἰς τοὺς στενωτέρους αὐλοῦς· ὡς ἐκ τούτου δὲ παρουσιάζεται ζωηρὰ κυκλοφορία τοῦ ὕδατος, ὥστε τὸ ζέον ὕδωρ, καὶ ἡ ἀτμοπαραγωγή ἀνέρχονται ἐκ τῶν εὐρέων αὐλῶν, τὸ δὲ ψυχρότερον ὕδωρ κατέρχεται ἐξ ἐναντίας διὰ τῶν στενῶν αὐλῶν. Ἄν καὶ διὰ τῆς ἰσχυρᾶς ταύτης κυκλοφορίας τοῦ ὕδατος παρεμποδίζεται ἄρκετῇ κατακόλλησις λεηταλίων, τὸ βέβαιον ὅμως ἐστίν, ὅτι οἱ τοιοῦτοι ἐν γένει αὐλωτοὶ λέβητες χορρίζουσιν λίαν καθαρὰς ποιοτήτος ὕδατος, ἵνα συντηρῶνται ἐν καλῇ καὶ οἰκονομικῇ καταστάσει.

Ἐν τῷ σχήματι Α παρίσταται ὁ ἑναρθρος Α. τοῦ Harrison, πρὸς ὀλίγων ἐτῶν ἐν γρήσει εἰς τὰς Ἡνωμένας πολιτείας. Οὗτος ἀπαρτίζεται ἐκ διαφόρων σειρῶν γυτοσιδηρῶν κενῶν σφαιρῶν, αἵτινες συνδέονται δ' ἰσχυρὰς πίεσεως μεταξὺ τῶν, διὰ τῶν ἐπὶ τούτων ὑπαρχουσῶν εἰς τὰς σφαίρας καλῶς ἐπεξεργασμένων λαϊμῶν. Αἱ τελευταῖαι κάτω σφαίραι εἰνε συνδεόμεναι μετὰ τῶν ἄνω δι' ἐπιμήκων περονῶν, ὡς ἐν τῷ σχεδίῳ δεῖκνυται. Μεταξὺ δὲ τῶν ἐλευθέρων ἐξωτερικῶν διαστημάτων τῶν σφαιρῶν τούτων, ἐξ ὧν αἱ μὲν ἄνω ἀποτελοῦσι τὴν ἀτμόσφαιραν, αἱ δὲ κάτωθεν κείμεναι τῶν ὑδροφόρων, διέρχονται αἱ φλόγες καὶ τὰ θερμάερα, διευθυνόμενα εἰς τὸν καπνοδόχον. Ἐπειδὴ τὰ ἐκ τοῦ καπνοδόχου ἐλκόμενα θερμάερα κέκνηται εἰσέτι ἀνεκτὰ ὑψηλὸν βαθμὸν θερμότητος, ἐξέρχονται δὲ ταῦτα εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν ἀχρησιμοποίητα, μεταχειρίζονται ἐνίοτε αὐτὰ διὰ προθερμάνειν τοῦ πρὸς τροφοδότῃν τοῦ λέβητος ὕδατος. Πρὸς τὸν σκοπὸν τούτον τὸ σχ. 17 παριστᾷ τοιαύτην τινὰ διάταξιν, καλουμένην οἰκονόμον. Οὗτος ἀπαρτίζεται ἐκ σωλῶνων τοποθετουμένων εἰς τὸ μεταξὺ τοῦ λέβητος καὶ τῆς καπνοδόχου διάστηματος, δι' ὧν διέρχεται τὸ πρὸς προροδότῃν ὕδωρ τοῦ λέβητος, προθερμαίνόμενον ὑπὸ τῶν περίξ τῶν σωλῶνων διευθυνομένων θερμασιῶν εἰς τὸν καπνοδόχον, (ἐν τοῖς σχήμασι κατὰ τομὴν καὶ κάτοψιν παρίσταται καθαρῶς τὸ σύνολον τῆς διάταξεως ταύτης).

Ἡ διάταξις πρὸς θερμάνειν λέβητος τινος εἶνε τοιαύτης σπουδαιότητος διὰ τὴν παραγωγήν τοῦ ἀτμοῦ εἰς ἐκάστην περίπτωσιν, ὅσον καὶ ὁ λέβης αὐτός, καὶ συγκαίως συνδέεται στενωδῶς πρὸς τὴν κατασκευὴν τοῦ λέβητος ὡς λ.χ. εἰς τοὺς αὐλοφόρους λέβητας. Ἀπαντες σχεδὸν οἱ νεωτερισμοὶ τῆς διατάξεως τῆς ἐστίας, ἔχουσιν ὑπὲρ ὅσων τὴν ὅσον τὸ δυνατόν τελείαν καθῶς τῆς καυσίμου ὕλης, τουτέστι τὴν ἄνευ καπνοῦ καθῶς. Ἡ ἀπλουστέρα σκευὴ πρὸς ἐπιτυχίαν τῆς δι' ὀλίγου ἢ ὕλης διόλου ἄνευ καπνοῦ καύσεως, εἶνε ἡ μηχανικὴ ἐστιοθύρα τοῦ Frideaux παριστανομένη ἐν τοῖς σχ. 4 καὶ 5. Διὰ ταύτης καθ' ἣν στιγμὴν ἡ ἐστία πληροῦται διὰ νέας ποσότητος καυσίμου

ὕλης, εἰσβάλλει ἰσχυρὸν ρεῖμα ἀέρος εἰς τὴν πυράν, ἐλαττοῦται δὲ τοῦτο βαθμιαίως ὥς δὲν ἔχῃμεν ἀνάγκη ἐπὶ πλέον ἀναπύσεως αερίων ἐκ τῶν ἀνθράκων, ἡ δὲ ἐλάττωσις αὕτη ἐνεργεῖ μᾶλλον πρὸς κατατολὴν τοῦ πυρός. Πρὸς τὸν σκοπὸν τούτον ἡ ἐμπροσθία πλάξ τῆς ἐστιοθύρας ἔχει κινήτας κιγκλίδας (jalousies) αἵτινες ἀνοίγεται διὰ καταλλήλου μηχανοῦ. Ὅπισθεν δὲ τῶν κινήτων τούτων κιγκλιδίων εἶνε τοποθετημένοι πολλοὶ ἄλλοι μεταλλικαὶ κιγκλίδες, αἵτινες διαπυρρύνονται ὑπὸ τῆς ἀκτινοβολίας θερμότητος τῶν καιομένων λιθανθράκων, μεταδίδουσι τὴν θερμότητα ταύτην εἰς τὸν διὰ τῶν κινήτων κιγκλιδίων εἰσερχόμενον αἶρα. Ἀλλ' ὅπως ἡλεῶνται πάλιν αὐτομάτως αἱ κινήται κιγκλίδες, αἵτινες ἀνοίγονται ὑπὸ τοῦ θερμαστοῦ ἀμέσως μετὰ τὴν προσθήκην νέας καυσίμου ὕλης, ἵνα εἰσέλθῃται μεγαλύτερη ποσότης ἀέρος, τίθεται ὑδροαυλικὸν διάφραγμα αὐτομάτως ρυθμιζόμενον, τὸ ὅποιον κλείει τὰς κινήτας κιγκλίδας ἐφ' ὅσον ἐλαττοῦται ἡ ἀνάπτυξις τῶν αερίων. Ἐν τῇ σχ. 6 ἀπεικονίζεται ἡ κλιμακοειδὴς ἐσχάρα τοῦ Lange, συνιστάμενη ἐκ τριῶν ὑπερκειμένων βαθμίδων, ὧν ἐκάστη συνίσταται ἐκ μικροῦ μήκους ἐσχαρῶν, τομῆς ἀγκωνοειδούς, καὶ ἐκ μικρᾶς κατωθεν κειμένης σκωριεσχάρας. Ἐκάστη τῶν τριῶν ἀγκωνοειδῶν ἐσχαρῶν δύναται ὡς ἐκ τῆς προεκτάσεως τῶν προεσχαρῶν πλακῶν ν' ἀνασκαλεύεται καὶ συντηρεῖται οὕτω τὸ πῦρ ἐν τάξει. Ἐν ταυτῇ δὲ ὡς ἐκ τῆς ἐπισυρρέουσας ἡ ἐλαττώσεως τῆς συναθροισμένης μάζης τῆς καυσίμου ὕλης ἐπὶ τῶν προεσχαρῶν ρυθμίζεται πολὺ καταλλήλως ἡ εἴσοδος τοῦ ἀέρος. Μία ἐκ τῶν καλλιτέρων καὶ γνωστοτέρων ἐστιῶν λειτουργούσων ἄνευ καπνοῦ εἶνε ἡ ἐν τῇ σχ. 12 παριστανόμενη, ἐπινοηθεῖσα δὲ ὑπὸ τοῦ Ten-Brink. Συνίσταται ἐξ ἐγκαρπίου κυλίνδρου καὶ ὑπὸ ἐκτὸν γινώσκων κειμένου κάτωθεν τοῦ κυρίου λέβητος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου εἶνε τοποθετημένοι δύο φλογωσώληνες. Ἰκαντος δὲ αὐτῶν γέρει ἐσχάρας, κεκλιμένης ὑπὸ γωνίαν 45 μοιρῶν. Ἡ καύσιμος ὕλη ἐλαιοβαίνει βαθμιαίως ἐπὶ τῆς ἐσχάρας, τὰ δὲ ὑπερλείματα, δηλ. τέφρα, σκωρίαι κ.τ.λ. φράττουσι τὸ κάτω ἀνοίγμα τοῦ πυροθαλάμου. Τὸ πῦρ καίειν πρὸς τὰ ἄνω μὴ γινώσκται μετὰ τῶν ἀναπτυσσόμενων αερίων ἐκ τῶν νέων ἀνθράκων, ἐντὸς ταυτοχρόνως δι' ἀνοίγματων ρυθμιζομένων εἰσέρχεται ἀπὸ τῶν ἑξῶθεν.

Τὸ σύνολον ὅλων τῶν χρησίμων ὀργάνων, αἵτινα τοποθετοῦνται εἰς ἕκαστον λέβητα πρὸς διεξίτην τῆς στάσεως τοῦ ὕδατος, τῆς θλίψεως τοῦ ἀτμοῦ, ὡς ἐπίσης τὸ ἀσφαλιστικὸν καὶ παρεχικὸν ἐπιστόμιον, ἡ ἀνδροθυρὴ κτλ. καλοῦνται ἐξαρτήματα τοῦ λέβητος.

Ἐν σχ. 8 τοῦ πίνακος παρίσταται ὁδροεικτής, οὗ ἡ ἐνέργεια βασιίζεται ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ κολυμβήτου. Ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ τοῦ ὕδατος,

εἰς τὸν Ἀ. ἐπιπλέει μεταλλίνη σφαῖρα κενή, συνδεδεμένη μετὰ ῥάβδου, ἣτις ἐκτείνεται ἐντὶς σωληνοειδοῦς σκευῆς, ἐστερειομένου ἐπὶ τοῦ λέβητος. Ἡ ῥάβδος αὕτη τοῦ κολυμβήτου φέρει ἄνωθεν μηχανήτην, ἐπενεργούντα ἐπὶ κινήτου δείκτου εἰς κλίμακα εὐρισκομένην ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ μέρους τῆς συσκευῆς· αὕτη αὖ διάφοροι αὐξομειώσεις τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὕδατος ἐν τῷ λέβητι, εἰς ἃς καὶ ὁ κολυμβήτης συμμετέχει δεικνύνται ἀκριβῶς ἐπὶ τῆς κλίμακας δια τοῦ δείκτου· ἡ συσκευή φέρει ἄνωθεν τὸ θλιβόμετρον, ἐπὶ δὲ τοῦ πλευρικοῦ στηριγματος τὸ ἀσφαλίστικόν ἐπιστόμιον.

Τὰ ἀσφαλίστικα ἐπιστόμια χρησιμεύουσιν, ἵνα ἐμποδίζωσι τὴν ὕψωσιν τῆς πίεσεως τοῦ ατμοῦ περὶν τοῦ ἐκ τῶν προτέρων κεκονισμένου ὁρίου, εἰς δὲ τὴν περίπτωσιν ταύτην ἀνοίγονται αὐτομάτως καὶ ἐξέρχεται δι' αὐτὸν ὁ ἀτμός.

Ὅπως δ' Ἀ. καθαρίζεται ἐσωτερικῶς ἐκ τῶν προσκολλημένων εἰς τὰς παρεῖχας αὐτοῦ λεβητολήθων, ἔχει ὅπην ἐλλειψοειδῆ καλουμένην ἀνδροθυρίαν, διὰ τῆς ὁποίας εἰσέρχεται εἰς ἐργάτης, κατὰ δὲ τὴν λειτουργίαν τοῦ λέβητος αὕτη εἶνε ἀμωστειῶς κλεισμένη διὰ καταλλήλου πώματος.

Ὡς περαιτέρω ἐξαρτήματα τοῦ λέβητος θεωροῦνται τὸ παροχικὸν ἐπιστόμιον καὶ τὸ κοινωνητικὸν ἐπιστόμιον. Τὸ μὲν τοποθεῖται ἐπὶ τοῦ ὕδραγωγῶς σωλήνος τῆς τροφοδότησεως τοῦ λέβητος καὶ ἀμείσως πρὸ αὐτοῦ, ὑψοῦται δὲ συνήθως διὰ τῆς πίεσεως τοῦ εἰσφερομένου ὕδατος εἰς τὸν λέβητα, ἐν ᾧ ὑπὸ τῆς πίεσεως τοῦ ατμοῦ κρατεῖται κλειστὴν· τὸ δὲ ἀμείσως παραπλεύρως αὐτοῦ κοινωνητικὸν ἐπιστόμιον χρησιμεύει, εἰς τὸ νὰ ἐπιτρέπηται ἐπισκευὴ τις ἐν τῇ παροχικῇ ἐπιστομῇ ἢ ἐν διακοπῇ τῆς λειτουργίας τοῦ λέβητος. Τὸ κοινωνητικὸν ἐπιστόμιον τίθεται συνήθως ἐπὶ τοῦ ἀτμοδόχου τοῦ λέβητος, χρησιμεύει δὲ ἵνα ὁ ἀτμός ἐξέρχεται εἰς συγκοινωνίαν μετὰ τοῦ μέρους τῆς χρησιμοποίησεως αὐτοῦ, ἢ καὶ νὰ κρατῇ αὐτὸν ἐν τῷ λέβητι. Ὅμοιον τοιοῦτον τοποθετεῖται εἰς τὸ κατώτατον μέρος τοῦ λέβητος, σκοπὸν ἔχον τὴν ἐκκένωσιν τοῦ ἐν αὐτῷ ὕδατος καὶ καλεῖται ἐκκενωτικὸν ἐπιστόμιον ἢ κρουνοῦ. (Βλ. καὶ τὸν προσηρημένον πίνακα). [Σ.Κ.]

Ἀτμόλουτρον (X η μ.) καλεῖται ἐν τοῖς χημικοῖς σκεῦος πρὸς θέρμανσιν αὐγίων τῇ βοήθειᾳ ζέοντος ὕδατος (ἀτμοῦ). Διὰ τὰ λοιπὰ ἴδ. Λουτρόν. [Ο.Α.Ρ.]

Ἀτμόλυχνος. Βλ. Φωτισμός καὶ Φωτιστικαὶ συσκευαί.

Ἀτμόμετρον (X η μ. τεχ ν.) (Vaporimeter) ἵνε οἰσπνευματόμετρον κατασκευασθὲν ὑπὸ τοῦ Γκάιςλερ πρὸς προσδιορισμὸν τοῦ ἐν τῷ αἵματι, ζύθῳ κλ. οἰσπνεύματος· βασίζεται δ' ἐπὶ τῆς ἐντάσεως τῶν ἀτμῶν

τοῦ καθαροῦ οἰσπνεύματος, ἣτις ἵνε διάφορος τῆς τοῦ ὕδατος· μῆγμα δὲ ἐνέχον ὀρισμένον ποσὸν οἰσπνεύματος καὶ ὕδατος, οἷον ὁ εἶνος, ἔχει ὡς ἀτμός ἐντασιν κανονισομένην ὑπὸ τοῦ ἐνεχομένου ποσῶ ἐκάστου τῶν συστατικῶν τοῦτων· κατ' ἄρτιον δὲ ὁ Γκάιςλερ πίνακα ἢ κλίμακα ἐνδεικνύουσαν ἀμέσως τὸ ποσὸν τοῦ ἐπὶ ταῖς ἐκατὸν ἐνεχομένου ἐν τῷ ἐξεταζομένῳ ὕδατι οἰσπνεύματος. [Ο.Α.Ρ.]

Ἀτμομηχανή (γαλ. Machine à vapeur αγγλ. Steamengine, γερμ. Dampfmaschine) καλεῖται ἡ δυναμομηχανὴ ἐκείνη, ἣτις λειτουργεῖ τῇ ἐνεργείᾳ ὕδατος ὀνήλῃς ἐντάσεως· τὸ δ' ἀμέσως δεγόμενον τὴν δύναμιν τοῦ παραγομένου ἐν τῷ ἀτμολέβητι εἶνε ὁ ἀτμολέβητος ἢ ἐμβολεύς, ἐφορσούμενος ἐντὸς κυλινδρικοῦ χώρου (ἀτμοκυλίνδρου) ἀκριβῶς ἐρητισμένου καὶ κινουμένου ἐνθὲν κἀκείθεν. Ἡ ἐν τῷ ὕδατι ἐνυπάρχουσα διασταλτικὴ ἢ ἐκτονωτικὴ δύναμις ἦτο ἔκκαλα ἡ γνωστὴ. Ἡ πρώτη εἰδησις τῆς χρησιμοποίησεως τῆς δυνάμεως τοῦ ατμοῦ πρὸς παραγωγὴν κινήσεως εὐρίσκεται ἐν βιβλίῳ τοῦ Ἑλλήνος μηχανικοῦ Ἰωάννου τοῦ Ἀλεξανδρείας (περὶ τὰ τέλη τοῦ Β' αἰῶνος π. χ.), ἐν ᾧ περιγράφεται συσκευή κινουμένη δι' ατμοῦ· συνίσταται δ' αὕτη ἐκ κενῆς μεταλλίνης σφαίρας, πεπληρωμένης ὕδατος, τῆς ὁποίας θερμαινόμενης, ὁ ἐν αὐτῇ ἀναπτυσσόμενος ἀτμός ἐξέρχεται διὰ δύο πλευρικών ὀπῶν, θέτων τῇ σφαίραν περὶ ζ' ἄξονος εἰς ἀντίθετον περιστροφικὴν κίνησιν. Ὅμοια δὲ περίπου εἶνε ἡ συσκευή τοῦ Ἰταλοῦ (Giovanni Branca (1629 μ.Χ.)· ἐν αὐτῇ ἐπενεργεῖ δύναμις βελλὴ ατμοῦ ἐπὶ τῶν κωπῶν τροχοῦ, θέτουσα αὐτὸν εἰς περιστροφικὴν κίνησιν. Ἡ πρώτη ὅμως συσκευή ἢ παριστώσα τὴν δι' ἐμβολέως Ἀ. εἶνε ἡ ὑπὸ τοῦ Διονυσίου Παπίνου ἐπινοηθεῖσα (1690). Οὗτος καταγινόμενος εἰς τὴν χρησιμοποίησιν διὰ βιομηχανικοῦ σκοποῦς τῆς ὑπὸ τοῦ Otto Guericke πρότερον ἀνακαλυφθείσης ἀτμοσφαιρικῆς πίεσεως, κατεσκεύασε μηχανήν, συνιστάμενην ἐκ κυλίνδρου, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ὑπῆρχεν κινήτης ἐμβολεύς ἀκριβῶς ἐρητισμένος· ὁ ἐμβολεύς οὗτος ἔφερον ὅπην ἀνοιγομένην καὶ κλεισμένην, δι' ἣς εἰσέρρεε κἀκείθεν αὐτοῦ μικρὰ ποσότης ὕδατος· θερμαινόμενου δὲ τοῦ πυθμένου τοῦ κυλίνδρου, τὸ ὕδωρ μεταβάλλετο εἰς ἀτμόν, ὧθει τὸν ἐμβολέα πρὸς τὰ ἄνω, ἔθλα συνεκρατεῖτο διὰ καταλλήλου μοχλοῦ, τὸ δὲ πῦρ ἀπεμακρύνετο τότε. Ὁ ἐν τῇ κυλίνδρῳ εὐρισκόμενος ἀτμός, ψυχόμενος μεταβάλλετο πάλιν εἰς ὕδωρ, παρήγατο δὲ ὡς ἐκ τούτου ἐντὸς τοῦ κυλίνδρου κενόν, ἢ δὲ ὑπεροχὴ τῆς ἀτμοσφαιρικῆς πίεσεως ἤνταρχαζε τὸν ἐμβολέα νὰ κινήται, μὲ πίεσιν ἐνδὲς περίπου χιλιογράμμου ἀνὰ τετραγ. ἐκαστοῦ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐμβολέως. Δυστυχῶς ἡ ἐπινέχισις αὕτη τοῦ Παπίνου παρεγνωρίσθη ὑπὸ τῶν συγχρόνων,

αἱ δὲ παρουσιαζόμεναι ἐλλείψεις τῆς θεωρη-
θησάν ὑπὸ τοῦ ἀγγλοῦ φυσικοῦ Robert
Hooke τόσον σημαντικαί, ὥστε καὶ ὁ ἴδιος ὁ
Παππὺς ἀπόλεσε πᾶσαν ἐλπίδα πρὸς ὠφέ-
λιμον χρησιμοποίησιν τῆς μηχανῆς του. Ἐπὶ
τῇ βάσει τῆς μηχανῆς τοῦ Παππύου καὶ τῆς
διασταλτικῆς δυνάμεως τοῦ ἀτμοῦ, ὁ πλοίαρ-
χος Θωμᾶς Σαβιάρθς κατεσκεύασεν Ἄ. τινὰ
χρησιμεύσαν πρὸς ἀντλήσιν ὕδατος. Τὸ δὲ
1705 οἱ ἀγγλοὶ σιδηρουργοὶ Newcomen καὶ
Cawley, κατεσκεύασαν κυλινδρὸν μετὰ κίνη-
τοῦ ἐμβολέως. Ὁ ἐν τῷ λέβητι παραγόμενος
ἀτμός εισέρει διὰ σωλήνος εἰς τὸν κυλινδρὸν,
ὅστις εἶνε ἀντικατὰς ἄνωθεν, ὁ δὲ ἐμβολεύς
συνδέεται δι' ἀλύσειν μὲ τὸν ἄκρον τοῦ ζυγοῦ,
ὅστις στρέφεται περὶ ἀκροῦ τοῦ ἑτεροῦ
ἄκρου τοῦ ζυγοῦ εἶνε συνεδεδεμένον μὲ τὸν
πρὸς κίνησιν μηχανισμόν. Ἡ μηχανὴ αὕτη
ἐκίθητο ὡς ἐξῆς εἰς κίνησιν ἅμα εὐρίσκειτο
ὁ ἐμβολεύς εἰς τὸ κατώτατον αὐτοῦ σημεῖον,
ἐν τῇ κυλινδρῷ ἠνοίγετο ὁ ἀτμοκρουὺς καὶ
εἰσέρρει ἀτμός ἐκ τοῦ ἀτμοδόχου εἰς τὸν
κυλινδρὸν, ὡπὼν τὸν ἐμβολέα πρὸς τὰ ἄνω,
ὕψουμένου εἰς τὸ ἐμβολέως εἰς τὸ ἀνώτατον
σημεῖον, ἐκλείπει ὁ ἀτμοκρουὺς, καὶ ἠνοί-
γετο ὁ ὕδατοκρουὺς, δι' οὗ εἰσέρρειν ὕδωρ ἐν
τῇ κυλινδρῷ ὡς σταγόνες βροχῆς ἐκ τῆς ἀνω-
θεν κειμένης δεξαμενῆς, ὡς ἐκ τούτου ἐψύ-
γετο ὁ ἐν τῇ κυλινδρῷ ἀτμός, ἡ δὲ ἐξωτερικὴ
πίεσις τοῦ ἀέρος ὥλει μὲ ἀνάλογον δύναμιν
τὸν ἐμβολέα πρὸς τὰ κάτω, ἡ δὲ δύναμις αὕτη
μετεδίδετο ἐπὶ τῆς κινητήριου ἀτράκτου τοῦ
σφαιροῦ, ἥτις κατὰ τὰ ἄλλα χρονικά δια-
στήματα ἐξηκολούθει νὰ περιστρέφεται δυνάμει
τῆς ζώσης δυνάμεως, καὶ οὕτω ἐξηκολούθει
ὁλοὺν νὰ κινῆται ἡ μηχανή. Τὸ ἀνοίγμα καὶ
κλείσιμον τῶν κρουγῶν, ὡς καὶ ἡ πλήρωσις δι'
ὕδατος τῆς δεξαμενῆς, ἐξετελείετο ὑπὸ τῆς
μηχανῆς διὰ δύο ἐπὶ τούτῳ ἐξηρητημένῳ ῥα-
βδῶν εἰς τὸν ζυγόν, συνεδεδεμένων τῆς μὲν
μίας μετὰ τῶν κρουγῶν, τῆς δὲ ἑτέρας μετὰ
τῆς ἀντλίας. Ἡ μηχανὴ αὕτη ἐχρησιμοποιε-
ίτο πρὸς ἀντλήσιν ἐκ μεταλλείων ὕδατων
μέχρι τῶν νεωτέρων χρόνων, μεθ' ἧλας δὲ
τὰς καταβληθείσας προσπάθειάς οὐδεμίαν οὐσι-
ώδως βελτίωσιν ἐπῆλθεν εἰς ταύτην ἐπὶ 70
ἔτη, ὡς καὶ οὐδεμίαν γενικωτέρα διάδοσιν αὐ-
τῆς εἰς τοὺς διαφόρους βιομηχανικοὺς σκοποὺς.
καὶ τοῦτο διότι οἱ φυσικοὶ νόμοι περὶ θερμώ-
τητος ἦσαν εἰσέτι ἀγνώστοι. Τῇ βοήθειᾳ αὐτῶν
ὅμως ἐπεῖτα ὁ μεγαλοφυὴς Οὐάτ (Watt)
ἐβελτίωσεν οὐσιωδῶς τὴν μηχανὴν τοῦ New-
comen καὶ ἐχρησιμοποίησε τὴν δύναμιν
τοῦ ἀτμοῦ εἰς τοὺς διαφόρους τῆς βιομηχανίας
κλάδους. Ἡ δὲ πρώτη σπουδαία ἐφεύρεσις ἦν
ἔκκειν ὁ Οὐάτ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν σπουδῶν
καὶ πειραμάτων περὶ θερμότητος, ἥτο τὸ
ψυγεῖν μετὰ τῆς ἀερραντλίας. Οὗτος δηλ.
προκάλει τὴν ψύξιν τοῦ ἀτμοῦ οὐχὶ πλέον
ἐντὸς τοῦ κυλινδρῷ ὡς ἄνω ἐλήχθη, ἀλλὰ ἐν

ἰδιαιτέρῳ χώρῳ, τῷ καὶ ψυγεῖν καλουμένῳ,
ὅπερ εὐρίσκειτο εἰς συγχωνωμένην ἐν κατα-
λήλῳ στιγμῇ μετὰ τὸν κυλινδρὸν. Τὸ ψυγεῖν
δὲ τοῦτο, ὃ καὶ σήμερον εἶνε ἐν χρήσει μὲ
ἐλαχίστας μόνον παραλλαγάς, συνίστατο ἐκ
κυλινδρῷ τῆς αὐτῆς περιπτῶ μὲ τὸν ἀτμοκυ-
λινδρὸν χωρητικότητος, ἐντὸς δὲ τούτου εἰσέρ-
χετο ὁ ἐντὸς μὲν ὁ ἐπὶ τοῦ κυλινδρῷ ἐνεργήσας
ἀτμός κρ' ἑτέρου δ' εἰσέρρειν ἀνάλογος ποσότης
ὕδατος ἐν εἴδει βροχῆς, πρὸς ψύξιν τοῦ ἀτμοῦ.
Ἀμέσως πλησίον τοῦ ψυγεῖου ἔκειτο ἀντλία
ἥτις ἀπεμάκρυνεν ἐξ αὐτοῦ τὸ ἐκ τῆς ψύξεως
τοῦ ἀτμοῦ σχηματιζόμενον καὶ πρὸς ψύξιν αὐ-
τοῦ εἰσέρειν ὕδωρ. Ἡ ἀντλία δὲ αὕτη ὠνομάζετο
ὑπὸ τοῦ Οὐάτ ἀερραντλία. Ἐπίσης ὁ Οὐάτ ἐπέφε-
ρεν καὶ ἄλλας βελτιώσεις ἐπὶ τῶν κυρίων ἐργά-
νων τῆς Ἀ. τοιαύτης σπουδαϊότητος, ὥστε δι-
καίως τὸ ὄνομα αὐτοῦ θὰ κατέχη πάντοτε τὴν
πρώτην θέσιν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν ἱατμομηχανῶν.
Οὕτω βαθμὴδὸν ὁ Οὐάτ κατέστησε τὴν ἱατμο-
σφαιρικὴν μηχανὴν τοῦ Newcomen εἰς Ἀ.
ἐπινοήσας τὸ παραλληλόγραμμον, δι' οὗ μα-
τέδωκε τὴν εὐθύγραμμον παλινδρομικὴν κίνη-
σιν τοῦ ἐμβολέως, διὰ τοῦ ζυγοῦ, τοῦ διωστή-
ρος, τοῦ στροφάλου, τῆς ἀτράκτου καὶ τοῦ σφον-
δύλου εἰς περιστροφικὴν, περιέβαλε τὸν κύ-
λινδρον δι' ὕλων κακῶν ἀγωγῶν τῆς θερμώ-
τητος, ἔφραξε τὴν εἰσβολὴν τοῦ ἀτμοῦ ἐν τῇ
κυλινδρῷ πρὶν ἢ διανύσῃ ὁ ἐμβολεύς ὀλοκλη-
ρον τὴν διαδρομὴν του. ὁ δὲ ἀτμός ἐνεργεῖ
κατὰ τὸ ὑπόλοιπον τῆς διαδρομικῆς τοῦ ἐμβο-
λέως δυνάμει τῆς ἐκτονωτικῆς αὐτοῦ τάσεως,
τὸ τοιοῦτο δ' ἐπέφερε σημαντικὴν οἰκονομίαν
ἀτμοῦ, ἐπομένως καὶ καυσίμου ὕλης. Κατὰ δὲ
τὸ ἔτος 1781—82 ἡ ὑπὸ τοῦ Οὐάτ κατασκευ-
ασθεῖσα Ἀ. ἦτο διπλῆς ἐνεργείας, τευτέστιν,
ὁ ἀτμός εἰσέρχετο ἄλλοτε μὲν ἀπὸ τὸ ἐν, ἄλ-
λοτε δὲ ἀπὸ τὸ ἕτερον μέρος τοῦ ἐμβολέως,
ἐπομένως παρήγαγε ὀφελίμων ἔργων εἰς ἑν-
φοτέρως τὰς περιστάσεις. Εἰς αὐτὴν ἐπίσης
ὀφειλάται ἡ χρῆσις τοῦ ρυθμιστοῦ διὰ τὴν
ὁμοιόμορφον κίνησιν τῆς μηχανῆς ὡς καὶ ὁ
δυναμοδείκτης πρὸς μέτρησιν τῆς δυνάμεως
τῆς Ἀ. Οὗτος ἐπίσης ἐπέφερεν σημαντικὴν
βελτίωσιν εἰς τὴν διανομὴν τοῦ ἀτμοῦ ἐν τῇ
κυλινδρῷ, ἀναπληρώσας τοὺς χρόνους δι' ἐπι-
στομίων ἢ σφραγίδων, ὥστε ἡ ἱατμομηχανὴ τοῦ
Οὐάτ εἶχε λάβῃ τέλος τὸν τύπον τὸν ὑπὸ σχῆμα
θ ἐν τῇ πίν. Α. περισταυρούμενον, ἔχουσα τοι-
αύτην τελειότητα κατὰ τὰ κύρια αὐτῆς μέρη,
ὥστε καὶ σήμερον εἰσέτι θὰ ἐπῆλθεν εἰς αὐ-
τὴν οὐσιώδεις μεταλλαγαί. Ὁ Οὐάτ εἰς τὰς
Ἀ. του μετεχειρίζετο χαμηλὴν πίεσιν ἀτμοῦ
(1,3—1,5 ἀτμοσφαιρᾶς) καὶ ἀπασχι αἱ Ἀ. αὐ-
τοῦ ἐργάζοντο μετὰ ψυγεῖου.

Ἀ. καὶ ἦτο βέβαιος ὁ Οὐάτ, ὅτι ἡ Ἀ. ἡ-
δύνατο νὰ λειτουργῇ καὶ ἐντεν ψυγεῖου, τευτέ-
στιν ἐντὶ ὁ ἀτμός νὰ εἰσβάλλῃ εἰς τὸ ψυγεῖον,
νὰ ἐξέρχεται εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν, ἐπομένως
ὅτι διὰ τῆς παραλείψεως τοῦ ψυγεῖου θὰ ἡ-

πλοποιεῖτο κατὰ πολὺ ἢ Ἀ., δὲν ἐξετέλεσεν ὅμως τὸ τοιοῦτο, διότι ὡς εἶχε τότε ἡ κατασκευὴ τοῦ ἀτμοκλῆτος δὲν ἠδύνατο νὰ προσκλήσῃ ὑψηλὴν πίεσιν ἀτμοῦ ἄνευ κινδύνου διαρρήξεως τοῦ λέβητος. Τοιαύτην Ἀ. μὲ ἐξάτμισιν κατεσκεύασεν ὁ ἀμερικανὸς Οὐίνιορ Evans τῷ 1801. Ὁ ἐν αὐτῇ χρησιμοποιοῦμενος ἀτμός εἶχε θλίψιν 8 ἀτμοσφαιρῶν καὶ παρ' αὐτοῦ ἐντὸς αὐτοκέρου λέβητος. Τὰ ἀκλουθα ἐτη οἱ ἄγγλοι Trevithick καὶ Vivian κατεσκευάσαν ἀτμομηχανὴν ὑψηλῆς πίεσεως μὲ ἐξάτμισιν, ἥτις ἐθαυμάσθη διὰ τὴν μεγάλην αὐτῆς ἀπλόρησιν. Ἐκτοσε πλέον κατέγιναν καὶ καταγίνονται οἱ διάφοροι κατασκευασταὶ ἀτμομηχανῶν, εἰς τὸ νὰ κατασκευάζωσιν ταύτας μὲ ἀρκετὰ ὑψηλὴν θλίψιν ἀτμοῦ καὶ μεγάλην ἐκτόνωσιν, καθ' ὅτι θεωρητικῶς καὶ πρακτικῶς ἀπεδείχθη δι' ὑψηλῆς θλίψεως ἀτμοῦ καὶ μεγάλης ἐκτονώσεως αἱ Ἀ. ἐργάζονται οἰκονομικώτερον. Τὸ δὲ ψυγεῖον μεταχειρίζονται εἰς τὰς μεγάλης δυνάμεις Ἀ., καὶ ἐκεῖ βεβαίως ἐνθα ὑπάρχει ἀρκοῦσα ποσότης ὕδατος, παρέχει δὲ τὸ τοιοῦτον ἀρκετὴν οἰκονομίαν ἀτμοῦ. Πρὸς κατανέστην τῆς λειτουργίας τῶν Ἀ. ἀπαιτεῖται λεπτομερεστέρη ἐξέτασις τοῦ συνόλου αὐτῶν.

Κύριον μέρος ἐκαστῆς Ἀ. εἶνε ὁ κύλινδρος, ἐφ' οὗ εἶνε τοποθετημένα τὰ ἔργα τῆς ἀτμοδυναμῆς, ἥτις τὴν σήμερον κατέστη τὸσαν σπουδαία, ὥστε ἕκαστον τρεῖς μηχανουργεῖον ἔχει ἐφεύρη καὶ ἴδιον σύστημα. Πρὸς ἐπεξηγήσασιν τῆς διατάξεως κυλίνδρου τῆς παρούσης ἐποχῆς ὁ τρόπος τῆς εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς τοῦ ἀτμοῦ ἐν τῷ κυλίνδρῳ δεῖκνυται διὰ τοῦ διπλοῦ σχήματος ἰ ἐν πιν. Ἀ'. Ἦν ἀμφοτέροις τοῖς σχήμασιν ὁ ἐμβολεὺς ἵσταται ἐν τῷ μέσῳ τοῦ κυλίνδρου, καὶ τὸ μὲν πρὸς τὰ δεξιὰ παριστᾷ τὸν ἐμβολέα κινούμενον πρὸς τ' ἄνω, τὸ δὲ πρὸς τ' ἀριστερὰ κινούμενον πρὸς τὰ κάτω. Τὸ ὄργανον δι' οὗ διανέμεται ὁ ἀτμός ἄλλοτε ἀπὸ τὸ ἐν, καὶ ἄλλοτε ἀπὸ τὸ ἕτερον μέρος τοῦ ἐμβολέως εἶνε ὁ ἀτμοσύρτης AB, ὅστις ἐν τῷ ἀριστερῷ σχήματι κατέγει τὴν ἀνωτάτην αὐτοῦ στάσιν, ἐν δὲ τῷ δεξιῷ τὴν κατωτάτην. Ὁ ἀτμοσύρτης τίθεται εἰς κίνησιν διὰ ῥάβδου καὶ ἐκκεντρικοῦ δίσκου ἐσφυρνωμένου ἐπὶ τῆς κυρίας ἀτράκτου τῆς ἀτμομηχανῆς, καὶ ἑλικοβαίνει ἐπὶ ἐπιπέδῳ ἐπιφανείας τοῦ κυλίνδρου, καλουμένης καθρέπτου· ὁ καθρέπτης αὗτος φέρει τρεῖς ἀτμαγωγούς f, o, d, ἐξ ὧν ὁ μὲν f ἐκβάλλει εἰς τὸν κάτω γῶρον τοῦ κυλίνδρου εἰς τὸ σημεῖον g, ὁ δὲ d εἰς τὸν ἄνω γῶρον εἰς τὸ e, ἐνῷ ὁ ἀγωγὸς o συγκοινωνεῖ μετὰ τῆς ἀτμοσφαιρας ἢ τοῦ ψυγείου. Ὁ ἀτμοσύρτης A B, περιβάλλεται ὑπὸ συρτοθήκης C E, ἀτμοστεγῶς συνδεμένης ἐπὶ τοῦ κυλίνδρου, ἥτις διὰ τοῦ ἀτμαγωγοῦ σωλήνος D συγκοινωνεῖ διὰ τοῦ ἀτμοκλῆτος. Ἀς φαντασθῶμεν ἡδὴ, ὅτι ἐν τῇ πρὸς τὰ ἀριστερὰ παριστανομένῳ σχήματι

ὁ ἐμβολεὺς K ὠθούμενος ὑπὸ τοῦ ἀτμοῦ ὑψοῦται, ὁ ἀτμοσύρτης τότε κινεῖται πρὸς τὰ κάτω φράττων τὸν ἀγωγὸν f, ἐπομένως καὶ τὴν εἰσροὴν τοῦ ἀτμοῦ. Τῆς ἀτράκτου τοῦ σφονδύλου περιστρεφόμενης ὁ μὲν συρτης κατέρχεται, ὁ δὲ ἐμβολεὺς ὑψοῦται μέχρι τέλους τῆς διαδρομῆς του ἀρχόμενος πάλιν νὰ κατέρχεται, τότε ὁ ἀγωγὸς d διὰ τοῦ ἀτμοσύρτου ἐπισυγκοινωνεῖ μετὰ τοῦ ἐν τῇ συρτοθήκῃ εὐρισκίμενου ἀτμοῦ ἢ τοῦ ἀτμογῶρου, ἐνῷ ὁ ἀγωγὸς f διὰ τοῦ ἀνοίγματος o καὶ τοῦ κοτυλοειδοῦς μέρους τοῦ ἀτμοσύρτου, συγκοινωνεῖ μετὰ τῆς ἀτμοσφαιρας ἢ τοῦ ψυγείου, ἐπιτρέπων ἐλευθέραν τὴν ἔξοδον τοῦ ἐπενεργήσαντος ἡδὴ ἀτμοῦ ἐν τῇ κάτω γῶρῳ τοῦ κυλίνδρου. Ἄμα ὡς ὁ ἐμβολεὺς λάβῃ τὴν μέσην αὐτοῦ θέσιν (σχῆμα δεξιόν), ὁ σύρτης τότε κατέγει τὴν κατωτάτην αὐτοῦ στάσιν, καὶ ἄρχεται νὰ ἡνυψοῦται, φράττων τοὺς ἀγωγούς f καὶ d· ἄμα ὁ ἐμβολεὺς φθάσῃ εἰς τὸ κατώτατον αὐτοῦ σημεῖον, ὁ σύρτης φέρει εἰς συγκοινωνίαν τὸν ἀγωγὸν f μετὰ τοῦ ἀτμογῶρου, τὸν δὲ d μετὰ τῆς ἀτμοσφαιρας ἢ τοῦ ψυγείου, εὐθὺς δὲ πάλιν ὁ ἐμβολεὺς ὠθεῖται πρὸς τὰ ἄνω. Καὶ ἡ μὲν συγκοινωνία τοῦ ἀγωγοῦ d ἢ f μετὰ τοῦ ἀτμογῶρου ἢ ψυγείου δὲν πρόκειται νὰ λαμβάνῃ χώραν καθ' ἣν στιγμὴν ὁ ἐμβολεὺς κατέγει τὴν τελευταίαν στάσιν τοῦ ὅρου του, ἐνῷ παύσις τῆς εἰσροῆς τοῦ ἀτμοῦ δύναται νὰ ἐπέρχεται εἰς ἕκαστον σημεῖον τῆς διαδρομῆς τοῦ ἐμβολέως, ὁ δὲ ἀτμός τότε ἐνεργεῖ ἐπὶ τοῦ ἐμβολέως διὰ τῆς ἐκτονωτικῆς αὐτοῦ δυνάμεως, δηλ. ἢ Ἀ. λειτουργεῖ μὲ ἐκτόνωσιν. Τὲ βάκτρον B τοῦ ἐμβολέως, ὡς καὶ τὸ βάκτρον τοῦ ἀτμοσύρτου, διὰ τῆς γρήσεως στυπειοθλίπτου εἰσέρχονται καὶ ἐξέρχονται ἄνευ ἀπωλείας ἀτμοῦ. Ὡς παρέμβυσμα εἰς τοὺς στυπειοθλίπτας μεταχειρίζονται πλοκίμους ἐκ καννάβου, ἢ διάφορα ἄλλα μέσα.

Εἰς Ἀ. ὑψηλῆς θλίψεως ἐπέρχεται μεγάλη οἰκονομία κινήσεως ὅλης δυνάμει τῆς ἐκτονωτικῆς γόσεως τοῦ ἀτμοῦ ἐν τῷ κυλίνδρῳ, ὠθεῖται δὲ εἰς ταύτας ὁ ἐμβολεὺς οὐχὶ πλέον διὰ πλήρους θλίψεως τοῦ ἀτμοῦ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς διαδρομῆς του, ἀλλὰ εἰσέρχεται ἀτμός μέγας ὠρισμένου μόνον μήκους τῆς διαδρομῆς του, τὸ δὲ ἰσόλοιπον τὸ διακινεῖ διὰ τῆς ἐκτονωτικῆς τάσεως τοῦ ἀτμοῦ. Ἐὰν δηλαδὴ ὁ ἐκ τοῦ ἀτμοκλῆτος εἰσρέων ἐν τῷ κυλίνδρῳ ἀτμός ἔγῃ θλίψιν π ἀτμοσφαιρῶν, ἢ δύναμις αὕτη τοῦ ἀτμοῦ ὠθεῖ τὸν ἐμβολέα μὲ τὸσας σοὰς π. 170 γιλιόγραμμ., ὅσα τεταστικῶν ἐκατοστά εἶνε ἡ ἐπιφάνεια τοῦ ἐμβολέως· εἰς ὅμως παύση ἢ εἰσροὴ τοῦ ἀτμοῦ, ἄμα ὡς ὁ κύλινδρος πληρωθῇ κατὰ τὸ ἥμισυ, ὁ ἐμβολεὺς τότε ὡς ἐκ τοῦ σφονδύλου ὅπου προκίεται νὰ ὑπερνικήσῃ δὲν θὰ δυνηθῇ βεβαίως ἐπὶ τῇ ἐν νὰ κινήσῃ, ἐλκόμενος ὅμως τοῦ φορτίου, ὁ ἀτμός διαστελεται ἀμέσως, ἕως ὅτου ἡ ἐκτονωτικὴ αὐτοῦ δύναμις

ἔξιωσθῇ, μὲ τὸ πρὸς ὑπερνίκησιν φορτίον. Ὑλαττομένον λοιπὸν τοῦ φορτίου Χ. κατὰ τὸ ἥμισυ, ὁ αἰτμός ἐκτονόυται κατὰ διπλασίον ὄγκον, ὡν εἰς ἑσιν να ὑψωσῇ τὸ ἄνω ἥμισυ φορτίον, ἐπομένως εἰς τὴν περιπτώσιν ταυτην ὁ αἰτμός παρκαίει ἔργον κατὰ τι ἀνωτερον τοῦ ἥμισους π. χ. ας φαντασθῶμεν εἰς κυλινδρὸν τινα, διηρημένον τὴν διαδρομὴν τοῦ ἐμβόλεως εἰς 20 ἰσα μέρη, καὶ ἐτι ἡ εἰσροὴ τοῦ αἰτμοῦ παύει ἀμα ὡς ὁ ἐμβόλεως διατρέξῃ τὸ $\frac{1}{4}$ τοῦ ὁρόμου του. Κατὰ τὴν διαρκείαν ταυτην τῶν πρώτων πέντε ἰσων μερῶν ὠθεῖται ὁ ἐμβόλεως μὲ πλήρη ὕλησιν τοῦ αἰτμοῦ, τὸ δὲ ἔργον εἶνε ἴσον μὲ $\frac{1}{4}$ κατὰ τὴν διαρκείαν τοῦ ἔκτου μέρους τῆς διαδρομῆς τοῦ ἐμβόλεως ὁ αἰτμός θὰ πιέξῃ μὲ μόνον τὰ $\frac{3}{4}$ τῆς ἀρχικῆς δυνάμεώς του, διότι ὁ χώρος ἐν τῷ κυλινδρῷ ἠδὲ ἤδη κατὰ $\frac{1}{4}$ ἄνευ εἰσροῆς νεας ποσότητος αἰτμοῦ, κατὰ δὲ τὸ ἔδδομον μὲ $\frac{3}{4}$ τῆς ἀρχικῆς δυνάμεως, κατὰ τὸ ὄγδον μὲ $\frac{2}{4}$ καὶ τέλος κατὰ τὸ 20 μὲ $\frac{1}{20}$. Τὸ ὅλοκληρον ἄθροισμα τοῦ ἀνωτέρω ἀναπτυσσομένου ἔργου ὑπὸ τῆς δυνάμεως τοῦ αἰτμοῦ εἶνε ἐν τῇ περιπτώσει ταυτῇ ἴσον μὲ 11, 56, ἐνὼ ἂν ἀφιετο αἰτμός να εἰσεύσθῃ καθ' ὅλην τὴν διαδρομὴν τοῦ ἐμβόλεως, τὸ προσκτηνόμενον ἔργον θὰ ἦτο ἴσον μὲ 20, ὅα κατηναλισκετο ὅμως τετραπλάσια ποσότης αἰτμοῦ, σιμῶς καὶ τετραπλάσια ποσότης καυσίμου ὕλης (ἔλ. ἀνθράκων). Αἱ μὲ ἐκτονωσιν λοιπὸν Ἀ., αἰτίνες οἰκονομοῦσι μεγάλην ποσότητα αἰτμοῦ, ἔχουσιν ἀναγκὴν μεγαλητέρας διαμέτρου κυλινδρῶν καὶ μεγαλητέρας ταχύτητος. Προκειμένου δὲ αὐταὶ να περιστρέφονται μὲ ὁμοιομόρφου ταχύτητες, ὁ σφόνδυλος αὐτῶν θρεῖται να εἶνε μεγάλων διαστάσεων καὶ βάρους, διὰ να προσκτῇ οὗτος ἀρκούσαν κίνησιν δύναμιν, κατὰ τὴν ἐνεργεῖαν τοῦ μὲ ἐκτονουμένου αἰτμοῦ, ἵνα τὴν ἀποδίδῃ ὠθὼν πρὸς τὰ πρόσω τὸν ἐμβόλεα κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐκτονώσεως τοῦ αἰτμοῦ, τοῦ φορτίου μένοντος τοῦ αὐτοῦ.

Χρῆσις τῆς ἀτμοδιανομῆς διὰ τοῦ κοτυλοειδοῦς ἀπλοῦ σῦρτου, οὗ ὁ τρόπος τῆς ἐνεργείας παρίσταται ἐν τῷ σχ. 4 πίνακος Α', ἐφαρμόζεται ἐκεῖ ἐνθα ἀπαιτεῖται ἀπλότης καὶ εὐθηνία τῆς κατασκευῆς τῆς Ἀ. τὸ δὲ ζήτημα οἰκονομίας τῆς καυσίμου ὕλης ἔρχεται κατὰ δεύτερον λόγον. Τὸ σχ. 9 πίνακος Α' δεικνύει τοιαύτην τινὰ διάταξιν, ἥς ἡ ῥύθμις τῆς ὁμοιομόρφου ταχύτητος κατορθοῦται τῇ ἐνεργείᾳ κεντροφύγου ῥυθμιστοῦ, ὅστις δι' ἐπιγλωττίδος τιθεμένης ἐν τῷ ἀτμαγωγῷ σωλῆνι, κανονίζει μεγαλητέραν ἢ μικροτέραν εἰσαγωγὴν ποσότητος αἰτμοῦ εἰς τὸν κύλινδρον. Αἱ τοιαῦται μηχαναὶ λειτουργοῦσι συνήθως μὲ ἐξάτμισιν, ἔλ. ἄνευ ψυγείου· ἂν ὅμως ὑπάρχει ἀρκούσα ποσότης ὕδατος πρόχειρος, εἶνε δὲ καὶ ἀνάγκη καὶ μεζίνος οἰκονομίας αἰτμοῦ, δύναται βεβαίως να λειτουργῇ μετὰ ψυγείου ὡς τὸ σχ. 5 πίν. Α' παρίσται.

Πρὸς χρῆσιν μεγαλητέρας ἐκτονώσεως, (παρ' ὅτι οἱ ἀπλοὶ σῦρτοι ἐπιτρέπεται) μεταχειρίζονται καὶ ἕτερον σῦρτην διὰ τὴν ἐκτονωσιν καὶ τοιοῦτος εἶνε ὁ ὑπο τῷ Μαίερ ἐπινοηθεὶς ἐκτονωτικὸς σῦρτης, δι' οὗ κατορθοῦται να μεταβαλλῇται ἡ πληρώσις τοῦ κυλινδρου δι' αἰτμοῦ μεταξὺ ἀρκείας μεγάλων ἑρῶν. Ἰσκι τῇ βάσει δὲ τῆς ἀτμοδιανομῆς τοῦ Μαίερ, ἐπινοήθησαν οἱ ὑπὸ τοῦ Πίτερ καὶ Φαρκὸς ἐκτονωτικοὶ σῦρται, ἰδίως δὲ διὰ τοῦ συστήματος τοῦ τελευταίου δύναται να λαβῇ χώραν καθ' ὅλας τὰς δυνατάς παραλλαγὰς ἡ ἐκτονώσις τοῦ αἰτμοῦ ἐν τῷ κυλινδρῷ. Εἰς ἀμφοτέρω τὰ ἄνω συστήματα κατορθοῦται ἡ διὰ τοῦ ῥυθμιστοῦ κανόνισις τοῦ ἐκτονωτικοῦ σῦρτου, τὸ τοιοῦτον ὅμως εἶνε δύσκολον εἰς τὸ σύστημα τοῦ Μαίερ να λαβῇ χώραν. Εἰς τὸ σχ. 10 πίνακος Α' παρίσταται ὁρίζοντιος Ἀ. μὲ ἐκτονωσιν διὰ δύο σφραγισμῶν, ἐν δὲ τῷ σχ. 8 παρίσταται μεγάλων διαστάσεων καθέτος Ἀ. μετὰ σφραγισμῶν.

Εἰς τὰς νεωτέρας Ἀ. ἡ ἀτμοδιανομή κατορθοῦται τοιοιτοτρόπως, ὥστε ὁ βελήτης τῆς εἰσροῆς τοῦ αἰτμοῦ, κανονίζεται ἀποκλειστικῶς παρὰ τοῦ ῥυθμιστοῦ, ἀναλόγως τῆς πρὸς ὑπερνίκησιν παρυσιαζομένης ἀντιστάσεως, εἰς τὴν Ἀ. Καὶ τοιαῦται εἶνε αἱ ἡδὴ κατασκευασθέναι, αἰτίνες καὶ Ἀ. ἀκριβεῖας καλοῦνται, ἐξ ὧν γνωστοτέραι εἶνε αἱ τοῦ Κόρλις καὶ Σουλτῆρ. Εἰς ταύτας δὲ τὰ ἔργα να εἶνε χρησιμεύουσι πρὸς διανομὴν τοῦ αἰτμοῦ ἐν τῷ κυλινδρῷ εἶνε κυλινδρικά σφραγισμὰ ἢ χρονοῖ, καὶ ἐπιστόμια. Πρώτη τοιαύτη Ἀ. κατασκευάσθη ἐν ἔτει 1860 ὑπὸ τοῦ ἀμερικανοῦ Κόρλις, μὲ οὐσιώδεις ἀλλαγὰς ἐπὶ τε τοῦ συνόλου τῆς διατάξεως ὡς πρὸς τὴν στερεότητα καὶ καλίσθησιν τοῦ σχήματος καὶ ἐπὶ τῆς ἀτμοδιανομῆς ἐν τῷ κυλινδρῷ. Τοιαύτη δ' εἶνε ἡ παριστανόμενη ἐν τῷ σχ. 8 (ἀτμομηχανὴ Κόρλις) Πίν. Β'. ἡ δὲ ἀτμοδιανομή δεικνύται ἐκ τοῦ σχ. 9 πίν. Β'. Εἰς ταυτην εἶνε τοποθετημένα τέσσαρα σφραγισμὰ (FF καὶ DD) καὶ μάλιστα ἀνά δύο ἐφ' ἑκάστης ἑκείας τοῦ κυλινδρου πλησιέστατα τοῦ ἐσωτερικοῦ ἀνοίγματος, ἐξ ὧν τὰ δύο ἔνωθεν χρησιμεύουσι διὰ τὴν εἰσροὴν τοῦ αἰτμοῦ εἰς τὸν κύλινδρον, τὰ δὲ ἕτερα κεντῶν διὰ τὴν ἐξαγωγὴν τοῦ ἐνεργήσαντος αἰτμοῦ. Διὰ τῆς διατάξεως ταύτης τῶν συντόμων ἀτμαγωγῶν (καὶ ἐπομένως βλαβερῶν χώρων) προσκτῆται οὐσιώδης οἰκονομία αἰτμοῦ. Ἐκ τέσσαρα ταῦτα σφραγισμὰ στρέφονται διὰ τεσσάρων μικρῶν διωστήρων τοποθετημένων ἐπὶ τοῦ δίσκου Ε' ὅστις κινεῖται πᾶσι προεξέχοντος κομβίου ἐκ τοῦ μέσου τοῦ κυλινδρου, ὃ δὲ δίσκος Ε' λαμβάνει τὴν κίνησιν του παρ' ἐνὸς κέντρου ἐσσηνωμένου ἐπὶ τῆς ἀτράκτου τοῦ σφονδύλου. Ἰνα δὲ κατορθοῦται τὸ ἀκαριαῖον ἀνοίγμα ἡ κλείσιμὸν τῶν ἀτμαγωγῶν τῆς ἀτμοδιανομῆς, οἱ διωστήρες οἵτινες εἰς τὴν δεξιάνοι μετὰ τῶν κομβίων ἐπὶ τοῦ δίσκου Ε'

και μετά βραχιόνων κινούμενων ελευθέρως επί των ατρακτιών των συρταρίων, φέρουσιν εις τα εξώ άκρα ράμφη, άτινα συμπλέκονται κατά την αιώρησιν των μεθ' έτέρων συνδεδεμένων επί των ατρακτιών των περιστροφικών συρταρίων, ταύτα δέ αποχωρίζονται άλλα ως έλθωσι εις έπαφήν μετά των κογγών των διευθυνομένων παρα του ρυθμιστού της 'Α. δια των μοχλών Π Η. Διά του μέσου τούτου κατορθούνται να κλεισται ο άτμοαγωγός της εισροής του ατμού εν τω κυλινδρώ βραδύτερον ή ταχύτερον, αναλόγως δε μεταβάλλεται ο βαθμός της έκτονώσεως, επομένως και ή υπό της μηχανής καταναλισκόμενη δύναμις. 'Επειδή δέ άμα τα ράμφη παύσων να συμπλέκονται, τα συρταρία διά ισχυρών έλατηρίων κλείονται βίαιως, προξενείται απότομος κρούσις, προς αποφυγήν ταύτης μεταχειρίζονται αεροτύλας, αίτινες είνε τοποθετημέναι κατωθεν του θαπέδου της μηχανής ως εν τῷ σχ. 9 πιν. Β' παριστάται εν τῷ ιδίῳ σχήματι δεικνυται ὡσαύτως ο έπί του κυλινδρου ατμοαγωγός Β' και ο ατμοσωλήν Α.

Το σχ. 8 πιν. Β' παριστᾷ καλλιτέραν διάταξιν ὀρίοντιου 'Α., συστήματος Κόρλις. Τὸ ἰδιαίον χαρακτηριστικὸν ταύτης ἔγκειται εἰς τὸ ὅτι διὰ τὸ κλείσιμον συρταρίων τῆς εισροῆς τοῦ ατμοῦ γίνεται χρῆσις τῆς ατμοσφαιρικῆς πίεσεως, ἀντὶ ἐλατηρίων ἢ βαρίων. 'Επὶ δὲ τοῦ βίσκου κείνεται, ἀντὶ τεσσάρων, μόνον δύο κομδία καὶ διὰ τοὺς τέσσαρας διωστήρας τῆς κινήσεως τῶν συρταρίων. 'Εν τῷ σχ. 8 πιν. Β' παριστάται ἡ ατμοδιανομή τῆς ὑπὸ τοῦ Jeremie Wheelock ἐκ Worcester (τῆς Μασσαχουσέτης) κατασκευασθεῖσης 'Α. Αὕτη παριστάται ὡς τελειοποιημένον σύστημα τῆς τοῦ Κόρλις, φέρον δύο μόνον ατμοαγωγούς κατωθεν ἀνὰ ἓνα ἐφ' ἑκάστης ἄκρας τοῦ κυλινδρου, ἀντὶ τεσσάρων οὖς μεταχειρίζεται ὁ Κόρλις. Τὰ δὲ κοτυλοειδῆ συρταρία ταύτης εἶνε οὕτω διασκευασμένα, ὥστε ἐξ ἑκάστου αὐτῶν νὰ γίνηται ἡ εισροὴ καὶ ἡ ἐκροὴ τοῦ ατμοῦ ἐν τῷ κυλινδρῳ. Ὁ ἐπὶ τοῦ βίσκου τοῦ συρταρίου εὐμετακίνητος βραχίον συλλαμβάνεται ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τῆς ράβδου τοῦ ἐκκέντρου, τιθέμενος εἰς ταλαντευομένην κίνησιν. 'Επὶ τοῦ ἄνω βραχίονος ὑπάρχει ράμφος, τὸ ὅποιον συμπλέκεται συμπαρασύρον μεθ' ἑαυτοῦ τὸν βραχίονα τοῦ ἐκτονωτικοῦ συρταρίου, δι' οὗ συλλαμβάνει γῶρον ἢ ατμοαγωγὴν εἰς τὸν κυλινδρῳ. Τὸ ἐκτονωτικὸν συρτάριον ἔχει ἐπὶ τῆς προστιδόμενης αὐτοῦ ἐπιφανείας διπλοῦν ἄνοιγμα, ἵνα ἐκ δύο μερίων ταυτοχρόνως ἐπενεργῇται ἡ εισροὴ τοῦ ατμοῦ. "Αξιὸν σημειώσεως εἶνε ἐπίσης, ὅτι τοῦτο δὲν κανονίζει τὴν ατμοαγωγὴν, ἀλλὰ μένει ἀνοικτόν, πρὶν ἢ τὸ συρτάριον τῆς ατμοδιανομῆς ἀνοιξῇ τὸν ἐπὶ τῆς πλευρᾶς τοῦ κυλινδρου ἄγωγόν. Τὸ τοιοῦτον εἶνε οὐσιῶδες πλεονέκτημα, διὰ τὰς περιπτώσεις ἐκεῖνας, καθ' ἃς ἡ ατμοαγωγὴ γίνεται

κατὰ τὴν διάρκειαν μικροῦ μόνον μέρους τῆς διαδρομῆς τοῦ ἐμβολέως, ὃ δὲ σύρτης τῆς ἐκτονώσεως ἀνοίγει κατ' ἐλάχιστον. Τὸ αὐτὸ μᾶλλον κλείσιμον τοῦ ἐκτονωτικοῦ συρταρίου κατορθύεται ὡς ἐξῆς: ὁ ρυθμιστὴς τῆς 'Α. κινεῖ λόγχην ἐπὶ τοῦ ατρακτιοῦ τοῦ συρταρίου, ἥτις συλλαμβάνει τὸ ράμφος ἐν καταλλήλῳ στεγνῇ καὶ ἀνυψοῖ αὐτὸ μέχρι τινός, ἐξ οὗ ἀφαιεῖται τοῦτο ἐλεύθερον καὶ καταπίπτει δυνάμει βάρους, ἐπανερχόμενον εἰς τὴν κλεισμένην αὐτοῦ θέσιν.

Ἐντὶ εἰς τὰς 'Α. συστήματος Κόρλις ἡ ατμοδιανομή ἐκτελείται διὰ περιστροφῶν συρταρίων ἢ κρουγῶν, νεώτερα εφεύρεσις 'Α. ἀκριβοῦς κατορθοῖ τὸ τοιοῦτο διὰ 4 ἐπιστόμιων, κειμένων, δύο μὲν ἄνωθεν τοῦ κυλινδρου διὰ τὴν ατμοαγωγὴν, τῶν δὲ ἑτέρων δύο κειμένων διὰ τὴν ατμοαγωγὴν. Ἡ γνωστότερα καὶ τελειοτέρα τῶν δι' ἐπιστόμιων 'Α. εἶνε ἡ τῶν ἀδελφῶν Σοὺλτζερ, ἐν 'Ελβετίᾳ κατασκευασθεῖσα, ἥς ἡ διάταξις παρίσταται ἐν τῷ σχ. 5 πιν. Δ', ἐν δὲ τῷ σχ. 7 δεικνυται τὸ σύνολον ταύτης. Διὰ τοῦ συστήματος τούτου ἀπαρακρύβονται πᾶσι αἱ ἐνυπάρχουσαι ἀτέλειαι: ἐν τῷ συστήματι Κόρλις, ἐπενεργεῖται ἀκριαίον σχεδὸν κλείσιμον τῶν ατμοαγωγῶν, ἐπιτρέπεται ατμοαγωγὴ ἐν τῷ κυλινδρῳ ἀπὸ 0,0 εἰς 0,90 τῆς διαδρομῆς τοῦ ἐμβολέως καὶ συγχρόνως ἐπέρχεται μεγάλη ταχύτης αὐτῶν. Παρὰ τὴν εὐρίαν τοῦ ἄξονος τοῦ κυλινδρου (σχ. 5) κείται ἡ ἀτρακτὸς τῆς ατμοδιανομῆς ἔχουσα τὴν αὐτὴν μὲ τὸ στρόφαλον τῆς κυρίας ἀτράκτου γωνιῶδη ταχύτητα εἰς ταύτην ὑπάρχει ἐσθνηνωμένον ἑκκέντρον C, δι' οὗ μεταδίδεται ἡ κίνησις εἰς τὸ ἐπιστόμιον G τῆς ατμοαγωγῆς, καὶ τὸ ἐπιστόμιον H τῆς ατμοαγωγῆς ὁμοίως συμπίπτει καὶ διὰ τὰ ἑξῆς δύο ἐπιστόμια. Τὸ σημεῖον C τοῦ βραχίονος B τοῦ ἐκκέντρου ὁδηγεῖται διὰ τῆς στρεφόμενης κνημίδος d ἐπὶ κυκλικῷ τόξῳ, ἕνεκα τοῦ ὁποῦ τοῦ ἄκρου τοῦ βραχίονος τοῦ ἐκκέντρου ἀναγκάζεται νὰ περιγράφῃ ἰδιορρυθμοὺς κυκλικὰς. Εἰς τὸ σημεῖον C ἐπιλαμβάνεται ὡσαύτως ἡ ράβδος f, ἥτις διὰ τοῦ ἑτέρου ἄκρου τῆς ὁδηγεῖται διὰ τοῦ στρεφόμενου μεταφορέως ip διὰ τῆς κνημίδος g, διαγράφουσα τοξοκυκλοειδὲς σχῆμα, τὸ σημεῖον i τοῦ ἑτέρου βραχίονος τοῦ μεταφορέως ip εἶνε ἐμμέσως συνδεδεμένον διὰ τῆς ράβδου k διὰ τοῦ βραχίονος m μετὰ τοῦ σημείου e τοῦ βραχίονος τοῦ ἐκκέντρου. Διὰ τοῦ μηχανισμοῦ τούτου, ὁ μεταφορὸς διαγράφει ἰδιορρυθμοὺς κατὰ διαιρέσεις καμπύλας, ὥστε ὁ βραχίον α τοῦ μοχλοῦ h δι' οὗ ἀνυψοῦται τὸ ἐπιστόμιον κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς κινήσεως τοῦ πρώτου μέρους τοῦ ατμοεμβολέως, πείζεται πρὸς τὰ κάτω ὑπὸ τοῦ ἀντίχειρος p, ἀνυψοῖ τὸ ἐπιστόμιον τῆς ατμοαγωγῆς G, μέχρις οὗ τοῦ ἀντίχειρος p μετακινήθῃ τόσον πρὸς τὰ δεξιὰ, ὥστε τὸ α νὰ ἐξολισθῇ ἐξ αὐτοῦ. Τούτου γενομένου

δ μοχλός h του ἐπιστομίου ἐλευθεροῦται, τὸ δ' ἐπιστόμιον U καταπίπτει τῇ ἐπενεργείᾳ τοῦ ἄνωθεν ἐπὶ τούτῃ σπαιροειδούς εὐκατηρίου S φράττον ἀκαριαίως τὴν εἰσβολὴν τοῦ ατμοῦ ἐν τῷ κυλινδρῷ, ἐξ οὗ ἄρχεται ἀμέσως ἡ ἐκτόνωσις τοῦ ατμοῦ. Ὁ ὀρθὸς mn μετὰ τοῦ p ἀποτελοῦσι γωνιώδη μοχλόν, ὅστις ἀναλόγως τῆς ταχύτητος τῆς A μετακινεῖται ὑπὸ τοῦ ῥυθμιστοῦ δια τῆς ῥάβδου q , τοῦ ἐπὶ τοῦ σημείου O εὐρισκομένου μοχλοῦ P καὶ τοῦ ἐλαστικῆς I , συγχρόνως δὲ μετακινεῖται καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ μεταφορέως ip περιγραφομένη κκμπύλη, ἐπομένως μεταβάλλεται ἀναλόγως καὶ ὁ βαθμὸς τῆς ἐκτονώσεως τοῦ ατμοῦ ἐν τῷ κυλινδρῷ. Τὸ ἐπιστόμιον II τῆς ἀτμωγῆς κινεῖται μέσον τοῦ μοχλοῦ s διὰ τῆς ῥάβδου r .

Ἐν τῷ σχ. 6 πίν. Β' παρίσταται ἡ μετὰ ἐπιστόμιον συστήματος $Nolet$. Ὁ μηχανισμὸς τῆς ἀτμοδιανομῆς, ὡς καὶ ὁ ῥυθμιστὴς λαμβάνουσι τὴν κίνησιν τῶν ἐξ ἀτρακτοῦ κειμένης παραλλήλως πρὸς τὸν ἄξονα τοῦ κυλινδρου. Πλευρικῶς δὲ τοῦ κυλινδρου ὑπάρχει τὸ τεύχος τοῦ ἐπιστομίου τῆς εἰσροῆς τοῦ ατμοῦ, οὗ ἡ κίνησις διευθύνεται κατακορυφῶς ὑπὸ κόγχης ἐσφηνωμένης ἐπὶ τῆς ἀτρακτοῦ τῆς διανομῆς. Ἡ ἐξαγωγή τοῦ ατμοῦ καθορθοῦται διὰ συρταρίου διατρήτου, ἵνα μὲ ἐλαχίστην κίνησιν προσκτηθῇ ταχέα ἐξαγωγή τοῦ ατμοῦ.

Τὸ κύριον ὄργανον τῆς ἀτμοδιανομῆς εἰς τὰς ἄνω περιγραφόμενας μηχανὰς εἶναι τὸ ἐπιστόμιον. Τὸ ἐπιστόμιον τοῦτο πιέζεται ἐλάχιστον ὑπὸ τῆς ὀλίφσεως τοῦ ατμοῦ ὡς ἐκ τοῦ τρόπου τῆς διατάξεως τῆς κατασκευῆς τοῦ ἐνεκὸν τῆς μικρᾶς ἐπιφανείας τῶν ἐδρῶν του, ἐπομένως καὶ ἡ πρὸς ἀνύψωσιν του απαιτούμενη δύναμις εἶναι ἐλαχίστη. Ἐνταῦθα σημειοῦμεν, ὅτι εἰς τὰς πλείστας ἡ δὲ κύλινδρος, ὡς ἐν τῷ σχήματι διὰ τοῦ d ζεῖνεται, περιβάλλεται ὑπὸ τοῦ καλουμένου ἀτμοπερικαλύμματος, τὸ ὁποῖον σχηματίζεται τιθεμένου τοῦ ατμοκυλινδρου ἐντὸς ἑτέρου κυλινδρου, εἰς δὲ τὸ μεταξὺ αμφοτέρων κενὸν διάστημα διαγεγραμμένου ατμοῦ ἐκ τοῦ λέθηςτος διὰ τοῦ μέσου τούτου εἰσάγεται θερμότης εἰς τὸν ἐν τῷ κυλινδρῷ ἐνεργοῦντα ατμόν, ἔνεκεν τούτου δὲ καθίσταται εὐνοϊκωτέρα ἡ περίοδος τῆς ἐκτονώσεως τοῦ ατμοῦ.

Ἐν τῷ σχ. 1 πίν. Β' παρίσταται ἡ συστήματος $Collman$ δι' ἐπιστομίου εἰς ταύτην τὸ ἐπιστόμιον τῆς ἀτμωγῆς δὲν ἀφίεται ἐλευθέρως νὰ καταπέσῃ, ἀλλὰ κλεισται τῇ ἐνεργείᾳ καταλλήλου μηχανισμοῦ ἔνεκα δὲ τούτου ἐλαττοῦνται αἱ συγχυαὶ κρούσεις. Ὡς δ' εἰς μηχανὰς μεγάλης ταχύτητος ἐπέρχεται διὰ τοῦ ἄνω συστήματος τελεία καὶ ἀκριβὴς λειτουργία τῆς μηχανῆς.

Ἡ ἐκτόνωσις τοῦ ατμοῦ χρησιμοποιεῖται πολὺ ἐπιφελέστερον εἰς τὰς δικυλινδρούς

ἡ. περ' ὅτι εἰς τὰς μονοκυλινδρούς. Εἰς τὰς δικυλινδρούς ἡ τὰς καὶ «συνθετοῦς» καλουμένης (Compound) δὲ ατμὸς εἰσρεῖ εἰς κυλινδρούς διαφόρων διαστάσεων, κειμένου τοῦ ἐνὸς ὀπίσθεν τοῦ ἑτέρου, οὕτως ὥστε ὁ ατμὸς νὰ εἰσρεῖ μὲ τὴν ἐκ τοῦ λέθηςτος πίεσιν εἰς τὸν μικρὸν κυλινδρὸν (καλούμενον κύλινδρον ὑψηλῆς πίεσεως) μίχρως ὀρισμένου μηχανοῦ τῆς διαδρομῆς τοῦ ἐμβολῆως ἔνθα ἐκτονοῦται ἐπ' ὀλίγον, εἰσβάλλων ἀκολουθῶς εἰς τὸν μεγαλύτερον κυλινδρὸν (καλούμενον κύλινδρον ταπεινῆς πίεσεως) καὶ ἐξακολουθεῖ ἐκτονούμενος μέχρι τέλους τῆς διαδρομῆς τοῦ ἐμβολῆως τούτου. Αἱ ἡ. αὗται ἐνεργοῦσιν ἔνεκα τούτου πολὺ ἐπιφελέστερον, διότι ἀφ' ἐνὸς μὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ προκτῶται μέγαν βαθμὸν ἐκτονώσεως, χωρὶς νὰ μειοῦται ἡ ὁμοιόμορφος πορεῖα τῆς μηχανῆς, ὡς τὸ τοιοῦτο συμβαίνει εἰς τὰς μονοκυλινδρούς μηχανὰς, ἀφ' ἑτέρου δ' εἰς διαφοράς τῆς θερμοκρασίας ἐξ αμφοτέρων τῶν μερῶν τοῦ ἐμβολῆως, εἶναι πολλὴ ὑποδεέστεραι εἰς ταύτας, ὥστε κατὰ τὴν ἀτμωγορῆν ἐν τῷ κυλινδρῷ γινώσκται πολὺ μικρότερα ψύξις. Ἐξ αμφοτέρων δὲ τῶν περιπτώσεων προέρχεται οἰκονομία ατμοῦ, ἐπομένως καὶ καυσίμου ὕλης. Αἱ συνθετοὶ ἡ. ὑπαγοῦνται εἰς δύο κατηγορίας: ἡ μὲν πρώτη τούτων περιλαμβάνει τὰς ἡ. ἑκαίνας, εἰς ἃς τὰ στρόφαλα τὰ ἀνήκοντα εἰς τοὺς ἐμβολοὺς αμφοτέρων τῶν κυλινδρῶν εἶναι ἡ ὁμοίως διατεθειμένα, ἡ κεῖνται ὑπὸ γωνίαν 180° , ὡς δὲ ατμὸς ἐκ τοῦ μικροῦ κυλινδρου εἰσβάλλει ἀμέσως εἰς τὸν μεγαλύτερον. Αἱ τοιαῦται ἡ. καλοῦνται ἡ. συστήματος $Wolff$ ἡ ἡ. $Böhr$. Εἰς δὲ τὴν δευτέραν κατηγορίαν ἀνήκουν αἱ ἡ. ἑκαίνας, ὧν τὰ στρόφαλα κεῖνται ὑπὸ γωνίαν ὀρθήν, οὕτως ὥστε ἅμα ὁ εἰς ἐμβολοῦς ἵσταται εἰς τὸ μέσον ὁ ἕτερος φθίνει εἰς τὸ τέλος τῆς διαδρομῆς του. Αἱ μηχαναὶ αὗται ἀσφαλίζουν κανονικώτερον πορεῖαν, χρειάζονται ὅμως νὰ ἐγῶσι μεταξὺ τῶν δύο κυλινδρῶν ἀτμοδόχον, εἰς ὃν διακρίνεται ὁ ἐκ τοῦ μικροῦ κυλινδρου ἐξερχόμενος ατμὸς, ὡς μὴ δυνατόν νὰ εἰσβάλλῃ ἀμέσως εἰς τὸν μέγαν κυλινδρὸν ἔνεκα τῆς διατρίξεως τῶν στρόφαλων. Αἱ μηχαναὶ δὲ αὗται καλοῦνται συνθετοὶ ἡ. μετ' ἀτμοδόχου ἡ δεξιανῆς.

Ἐν τῷ σχ. 10 παρίσταται σύνθετος ἡ. ἡ. ἡ ἀτμοδιανομή καθορθοῦται διὰ τοῦ συστήματος $Köhlmann$. Ἡ δεξιανῆς δι' ἡ. συκοινωνοῦσιν αμφοτέρω οἱ κυλινδροὶ δεῖκνυνται ἐν τῷ σχήματι δι' ἐπενεργειῶν γραμμῶν, περιβάλλεται δ' αὕτη ὑπὸ ἀτμοπερικαλύμματος. ἵνα ὁ ἐν αὐτῇ ἐκ τοῦ μικροῦ κυλινδρου εἰσρχόμενος ατμὸς προκτῇ θερμότητα. ἥν περίπου εἶχεν ἐν τῷ ἀτμοδόχῳ. Ὅπισθεν τοῦ μικροῦ κυλινδρου εἶναι τοποθετημένη ἡ ἀεραγλία τοῦ ψυγείου, λαμβάνουσα τὴν κίνησιν τῆς ἐκ τῆς προεκτάσεως τοῦ βέλτερου τοῦ ἐμβολοῦ. Ὁμοίως εἰς τὸ σχ. 8 πίν. Α' παρίσταται δικυ-

λινδρος Ἀ. ὁριζόντιος, ἥς ἡ ἀτμοδιανομή ἐκτελείται δια δία κοτυλοειδῶν συρταρίων ἢ δι' ἐστιγμένων γραμμῶν παριστανομένη δεξαμένη, καίται κατωθεν τῶν κυλινδρῶν, τὸ δὲ φυγεῖον, ἢ αεραντλία καὶ ἡ τροφοδοτική εὐρίσκονται κατωθεν τοῦ ἐμπροσθίου μέρους τῆς μηχανῆς. Δι' συνθετοῦ ἤδη Ἀ. διασκευάζονται τοιοῦτοτρόπως, ὥστε ἕκαστος κυλινδρος νὰ κινῇ ἰδιαίτερως καὶ τὴν ἐκτοῦ μηχανήν, ἵνα ἡ ἐπισκευὴ τῆς ἑτέρας ἐκτελεῖται ἄνευ διακοπῆς τῆς λειτουργίας τοῦ ἔργου· ὁμοίως δὲ νὰ λειτουργῇ καὶ ἄνευ φυγείου ἐν ἀνάγκῃ. Τὸ σχ. 2 πιν. Β' παριστᾷ Ἀ. Βόλφ, εἰς ἣν ὁ μέγας κυλινδρος εὐρίσκεται ὀπίσθεν τοῦ μικροῦ. Τὸ φυγεῖον καὶ ἡ αεραντλία εἶνε τοποθετημένα κατωθεν τοῦ καπέδου τῆς μηχανῆς, ἡ δὲ αεραντλία κινεῖται δια ζυγοῦ καὶ διωστήρος παρὰ τὴν κεφαλὴν τοῦ βακτροῦ τοῦ ἐμβολείως. Ἡ ἀτμεισροὴ ἐν τῇ μηχανῇ ταύτῃ δύναται νὰ μεταβάλληται παρὰ τοῦ ρυθμιστοῦ ἀπὸ 0,0 ἕως 0,85 τῆς διαδρομῆς τοῦ ἐμβολείως.

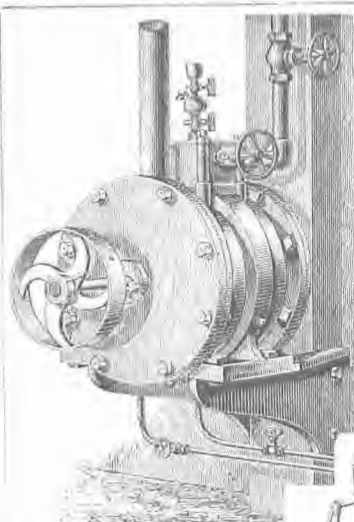
Ἡ ἀνάγκη προσκλήσεως μεγάλης δυνάμεως ἐντὸς χώρου περιωρισμένου ὑπεργέρουσε τὴν κατασκευὴν Ἀ. με παρανεύοντας κυλινδρούς· τοιαύτη τις παρίσταται ἐν τῷ σχ. 7 πιν. Δ. κατασκευασθεῖσα ὑπὸ τοῦ Hick. Εἰς τὸ σύστημα τῆς μηχανῆς ταύτης παραλείπεται ὁ διωστήρ, ὁ δὲ κυλινδρος ταλαντεύεται περίξ δύο κενῶν στροφαλιγγῶν, οὓς φέρει εἰς τὰς πλευράς του ἐπὶ στερεῶν ἐδράνων· διὰ τοῦ μέσου τούτου, δύναται ἡ κεφαλὴ τοῦ βακτροῦ τοῦ ἐμβολείως νὰ ἀκολουθῇ ἀκωλύτως τὴν περιστροφικὴν κίνησιν τοῦ στροφάλου. Ἡ ἀτμεισροὴ καὶ ἀτμεικροὴ ἐκτελεῖται διὰ κοτυλοειδοῦς συρταρίου κινουμένου ἐν τῆς ταλαντώδους κινήσεως τοῦ βακτροῦ, τὸ ὅποιον (συρτάριον) διανέμει τὸν ἀτμὸν ἐν τῇ κυλινδρῷ δια τῶν κενῶν στροφαλιγγῶν. Τὸ σύστημα τοῦτο χρησιμεποιεῖται εἰς περιστάσεις καθ' ἃς ὁ χώρος εἶνε λίαν περιωρισμένος. Τὸ σχ. 1 πιν. Α' παριστᾷ Ἀ. περιστρεφομένην, ἥτις στερεοῦται ἐπὶ ταίχους, καὶ ἥτις ὅσον ἀφορᾷ οἰκονομίαν χώρου, εἶνε προτιμωτέρα τῆς ἄνω περιγραφομένης.

Ὁ ὑπολογισμὸς τοῦ ἀναπτυχθρομένου γου ὑπὸ Ἀ. τινὸς εὐρίσκεται, ἂν ἡ ὑπὸ ἀτμοῦ ἐξασκουμένη πίεσις ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐμβολείως, πολλαπλασιασθῇ ἐπὶ τὸν μὲν ὄν διατρέχει ὁ ἐμβολεὺς ἀνά δευτερόλεπτον τῆς ὥρας. Π.χ. ἂν ἡ διάμετρος τοῦ ἐμβολείως Ἀ. τινος εἶνε 0,218 μ. ἡ δὲ διαδοῦ τοῦ 0,534 μ. ὁ ἀτμὸς ἐξασκεῖ μέσσην πρὸς τὴν κυλινδρῷ ἀνά τετρ. μέτρον 33,400 χιλιογράμματα (=3,233 ἀτμοσφαιράς)· λαμβάνει δὲ 15,000 χιλιογράμματα τὸ ἀνά τετρ. μέτρον μέγεθος τῶν παθητικῶν ἀντιστάσεων μηχανῆς λειτουργοῦσιν ἄνευ φυγείου) ὅα ἐμὲν ὡς ὠφέλιμον πίεσιν 33,400—15,000=18,400 χιλιογράμματα. Ἡ ἐπιφάνεια τοῦ ἐμβολείως εἶνε ἴση μὲ $\frac{3,14 \times 0,218^2}{4} = 0,488$ τετραγ. ὁ δὲ ἐμβολεὺς ὅα κινηθῇ ὑπὸ δυνάμει 18,400 $\times 0,488 = 888,72$ χιλιογράμμων. Τελῶν δὲ ὁ ἐμβολεὺς 132 ἀπλοῦς ἐμβολισμοὶ ἀνά δευτερόλεπτον ἔχει μέσσην ταχύτητα $\frac{1}{1,145}$ μέτρα. Ἐπομένως τὸ ὠφέλιμον ἔργον ἐπὶ τῆς ατράκτου τοῦ σπονδύλου μεταλλομένου ὅα εἶνε $888,72 \times 1,175 = 1045$ χιλιογράμματα, ἢ $\frac{1045}{67} = 13,93$ μηχανικοῦ ἔργου· διότι εἰς μηχανικὸς ἔργον εἶνε ἴσος μὲ χιλιογράμματα, (δηλ. μὲ τὴν δυνάμιν ἐκείνην εἶνε ἱκανὴ νὰ ὑψώσῃ βάρους 75 χιλιογράμμων εἰς ὕψος 1 μέτρ. ἐντὸς δευτερολέπτου). Ὁ ἀνά τερόλεπτον καταναλισκόμενος ὄγκος ἀτμοῦ ὑπὸ τῆς Ἀ. εἶνε θεωρητικῶς $0,488 \times 132 = 0,0568$ κυβ. μέτρον, ἀνά ὥραν δὲ καταναλισκεται θεωρητικῶς $0,488 \times 1,175 \times 3600 = 204,5$ κυβ. μέτρα = $204,5 \times 1,72 = 351,7$ χιλιογράμματα ἐπομένως ὁ ἀνά ὥραν καὶ ἔργον καταναλισκόμενος ὄγκος ἀτμοῦ εἶνε $\frac{351,7}{18,93} = 18,57$ χιλιογράμματα. Πρὸς ὑπολογισμὸν τοῦ ἔργου μὲ ἐκτόνωσιν, δύναται νὰ γίνῃ χρῆσις τοῦ καμμένου πίνακος, ὅστις παρέχει τὸ ὀλικὸν ἔργον 1 κυβ. μ. ἀτμοῦ ὑπὸ διαφόρων πιέσεων τῆς διαδρομῆς τοῦ ἐμβολείως, καὶ ὑπὸ σιν μιᾶς ἀτμοσφαιράς.

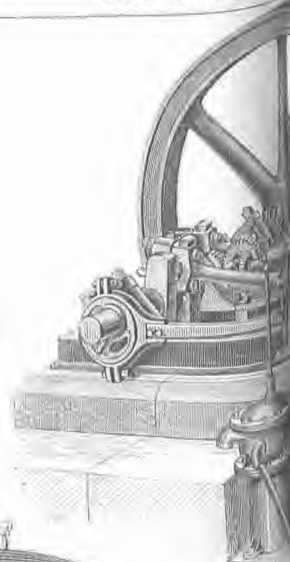
Ὅγκος μετὰ τὴν ἐκτόνωσιν εἰς κυβικά μέτρα	Ποσὸν ἀντιστοιχοῦντος ἔργου εἰς χιλιογράμματα	Ὅγκος μετὰ τὴν ἐκτόνωσιν εἰς κυβικά μέτρα	Ποσὸν ἀντιστοιχοῦντος ἔργου εἰς χιλιογράμματα
1,00	10,333	2,20	18,481
1,05	10,837	2,40	19,380
1,10	11,318	2,60	20,207
1,15	11,778	2,80	20,973
1,20	12,217	3,00	21,686
1,25	12,639	3,20	22,353
1,30	13,044	3,40	22,979
1,40	13,810	3,60	23,570
1,50	14,520	3,80	24,128
1,60	15,190	4,00	24,658
1,70	15,616	4,20	25,163
1,80	16,467	4,40	25,643
1,90	16,966	4,60	26,103
2,00	17,496	4,80	26,542

υ ἔρ-
του
ινείας
δρό-
ρόλε-
έμβο-
δρομή
τίεσιν
0 χι-
άνον-
ο. μέ-
ν (διὰ
ἔχω-
00=
έμβο-
ο. μέ-
μεισις
'Εκ-
σμούς
 $\frac{132}{60} =$
ἔργον
ιδιόδ-
ιλιό-
ὅς ἴπ-
ε 75
εἴνην,
μυμῶν
α δευ-
ατμοῦ
1,175
τανα-
3600
7 χι-
ν κα-
=25,8
ου 'Α.
προ-
ον ἔρ-
ληρώ-
δ πίε-

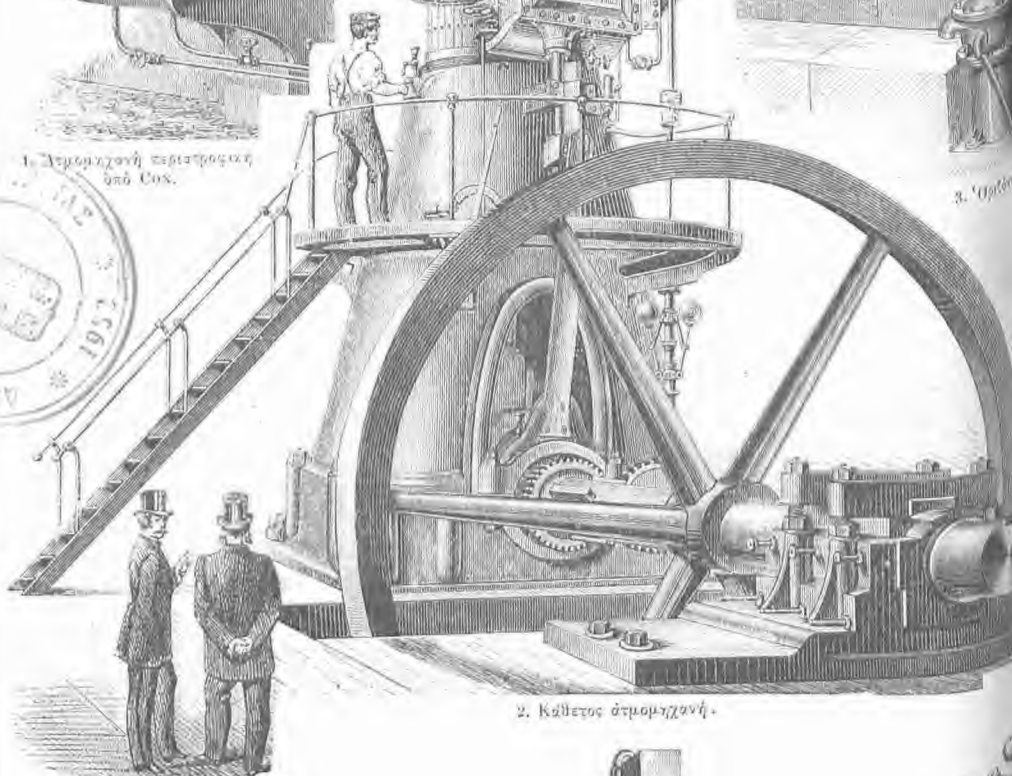
ίς χι-

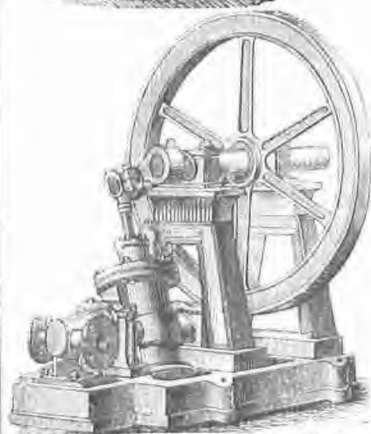
1. Ατμομηχανή περιτρεφόμενη από Cos.

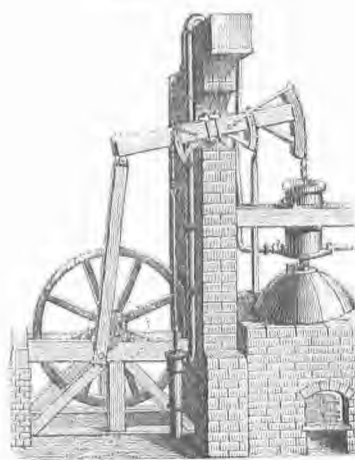
3. Όργανο

2. Κάθετος ατμομηχανή.

7. Περαινεύουσα ατμομηχανή του Hick.

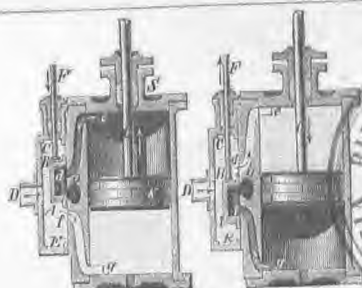
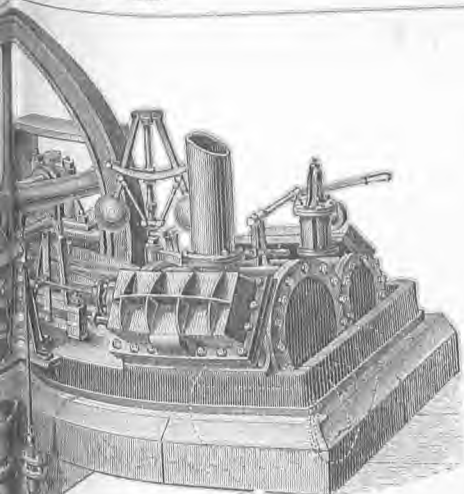

8. Ατμομηχανή Newcomen.

9. Κάθετος

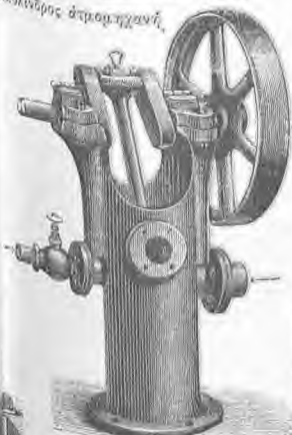
Εγκυκλοπαιδικόν Λεξικόν.

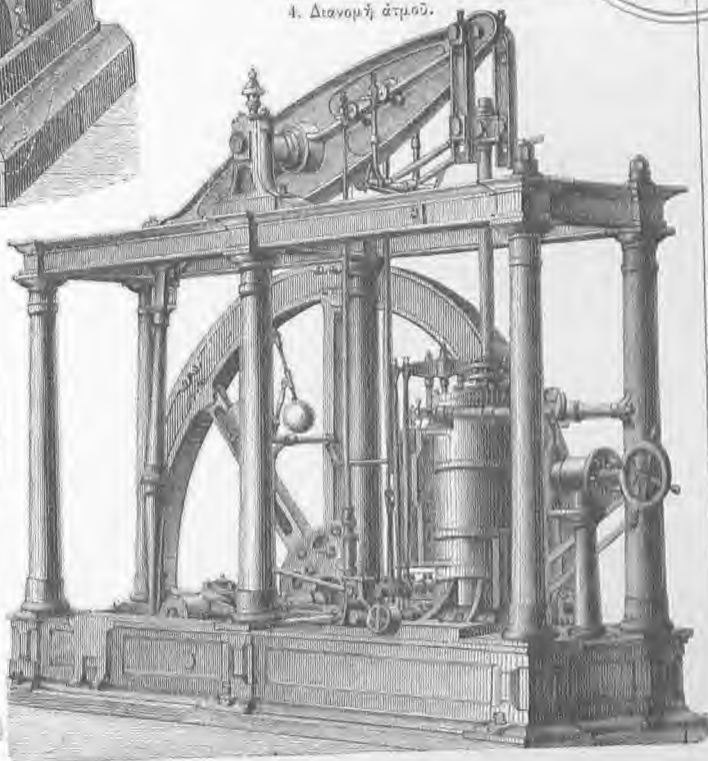
4. Διανομή ατμού.

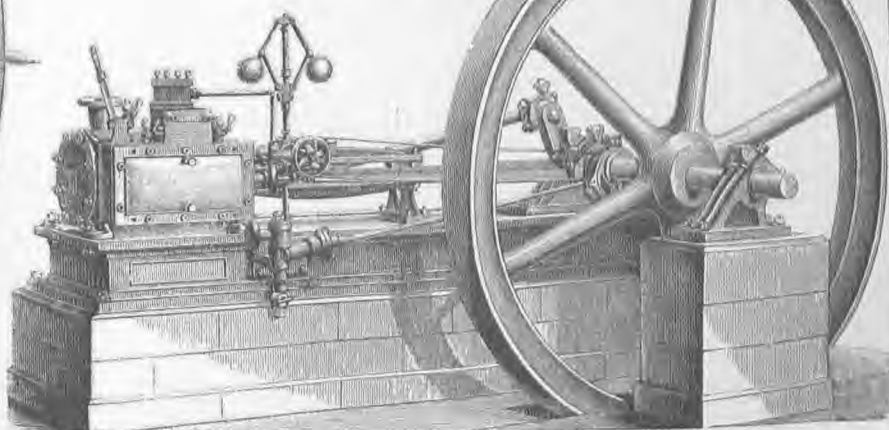
Παλιότερος ατμομηχανή.

5. Ψυγέον.

6. Έξυλος ατμομηχανή υπό Watt.

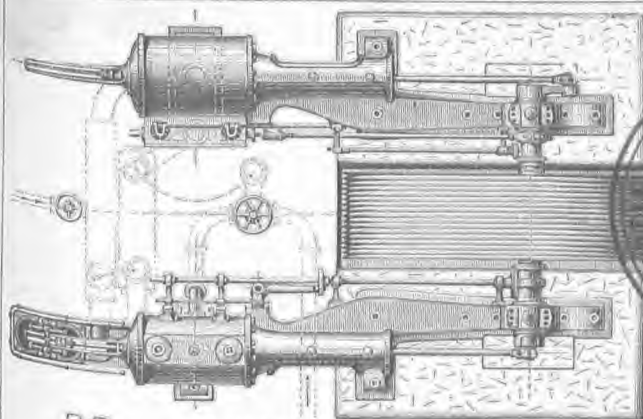

10. Οριζόντιος ατμομηχανή.

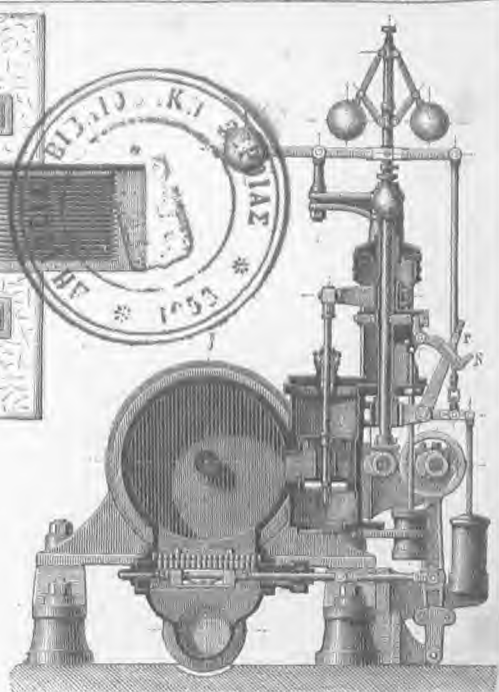
Άρθρ. Ατμομηχανή.

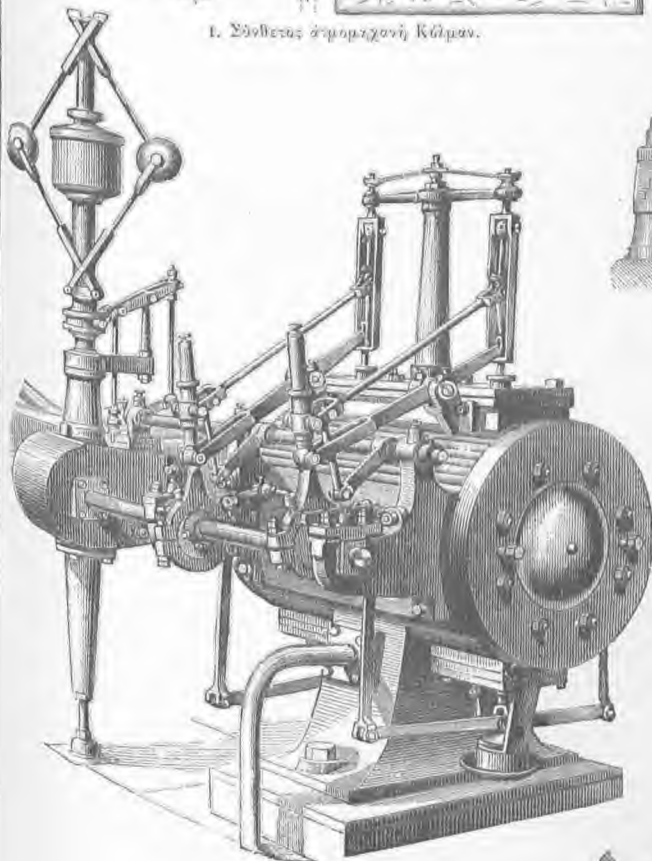
Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

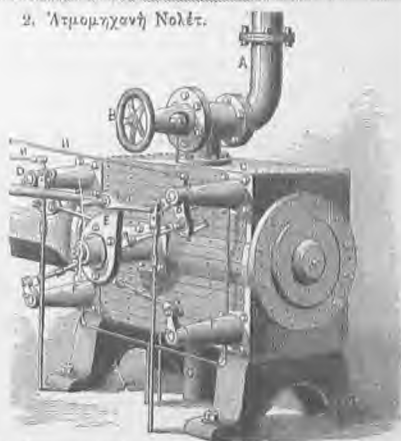
1. Σύστημα ατμομηχανή Κόλμαν.

2. Ατμομηχανή Νολέτ.

4. Ατμομηχανή Κόλμαν.

3. Μηχανισμός διανομής του ατμού μηχανή Κόλμαν.

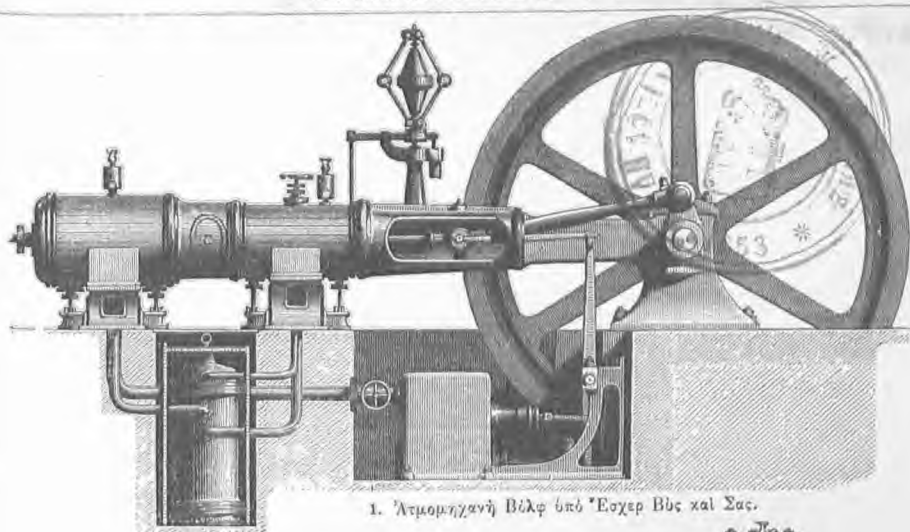
5. Ατμομηχανή Σοδλτσερ.

Εγκυκλοπαιδικόν Λεξικόν.

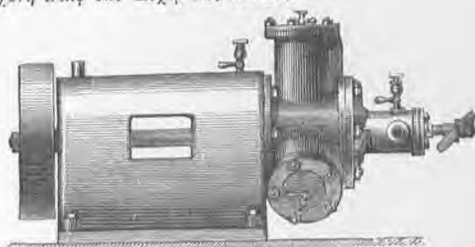
Άρθρον Ατμομηχανή.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

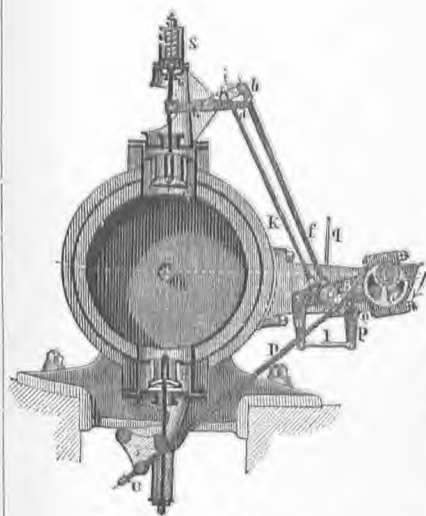
ΑΤΜΟΜΗΧΑΝΗ Γ'.

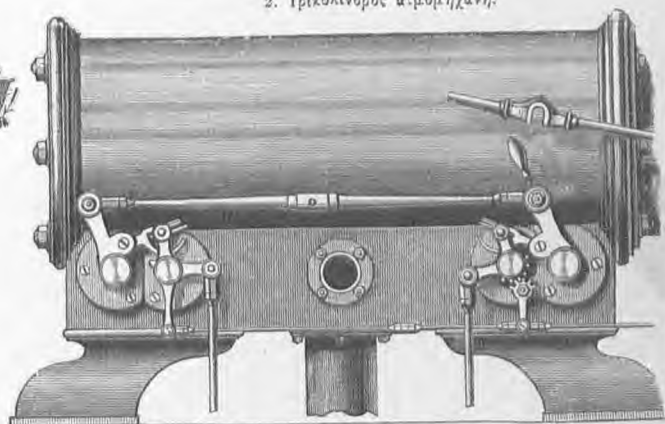
1. Ἀτμομηχανὴ Βέλφ ὑπὸ Ἑσχερ Βὺς καὶ Σας.

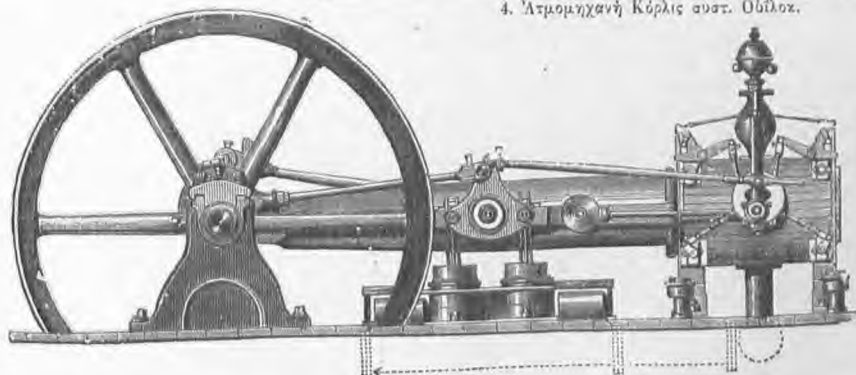
2. Τρικύλινδρος ἀτμομηχανή.

3. Ἀτμομηχανὴ Σουλτσερ.

4. Ἀτμομηχανὴ Κόρλις συνστ. Θύλλοι.

5. Ἀτμομηχανὴ Κόρλις.

Ἄρθρον Ἀτμομηχανῆς.

Ἐγκυκλοπαιδικὸν Λεξικόν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Πληρουμένου δι' ατμοῦ κατὰ τὸ ἥμισυ τῆς διαμέτρου τοῦ ἐμβολέως, ἐν κυλίνδρῳ Ἀ. ἐ-
χύσας τὰς ἄνω ῥηθίσεις διαστάσεις (δηλ.
ἐκτονουμένου τοῦ ατμοῦ διπλασίως τοῦ ἀρχι-
κοῦ ὄγκου) ὁ ἀνά ὄραν καταναλισκόμενος ατμός
θέλει εἶσθαι τὸ ἥμισυ τοῦ ἄνω εὐρεθέντος, δηλ.
 $\frac{361,7}{2} = 175,9$ χιλιόγραμμα, ἐνῶ τὸ ὑπ' αὐτοῦ
ἔργον θὰ εἴναι $\frac{17400}{2 \times 100000} \times 13,93 = 12,0$ ἵππων

δυνάμεως, ὥστε ἡ ἀνά ὄραν καὶ ἵππων κατα-
ναλισκόμενη ποσότης ατμοῦ θὰ εἴνε $\frac{175,9}{12} =$
14,66 χιλιόγραμμα. Τὸ πραγματικὸν ἔργον
τῶν Ἀ., ὡς ἐπίσης ἡ πραγματικὴ κατανά-
λωσις τοῦ ατμοῦ, ἐνεκα τῶν παρουσιαζομένων
παθητικῶν ἀντιστάσεων καὶ τῆς ἀπωλείας
ατμοῦ ἀποδεικνύεται κάπως διάφορον. Ὁ ἀ-
κόλουθος πίναξ παρίσται τὸ ἔργον τῶν διαφό-
ρων εἰδῶν τῶν Ἀ.

Πίναξ τῆς θεωρητικῆς δυνάμεως τῶν μηχανικῶν ἵππων, ἥτις ἀναπτύσσεται ἐκ τῆς καύσεως
0,5 χιλιογράμμων καθαροῦ ἀνθρακὸς ὑπὸ διαφόρους ὀλίφεις ατμοῦ.

ὀλίφεις ατμοῦ εἰς ατμοσφαιρας	1	2	3	4	5	6	7	8
ἀντίστοιχος θερμοκρασία	100°	121,4°	135,4°	149,06°	149,06°	160,2°	166,5°	172,10°
Μηχανὴ με ἐκτόνωσιν καὶ ψυ- γείον	1166	1766	2130	2391	2595	2762	2904	3028
Μηχανὴ ἄνευ ἐκτονώσεως μετὰ ψυγείου	756	842	873	889	899	905	910	913
Μηχανὴ με ἐκτόνωσιν καὶ ἄνευ ψυγείου	0	523	883	1147	1356	1528	1675	1805
Μηχανὴ ἄνευ ἐκτονώσεως καὶ ἄνευ ψυγείου	0	434	605	696	753	793	820	841

Ἐκ τοῦ ἄνω πίνακος προκύπτει ὅτι προτι-
μότερα μηχαναὶ εἶνε αἱ μετ' ἐκτονώσεως καὶ
ψυγείου, τὸ δὲ ἔργον εἰς ταύτας αὐξάνει ἀνα-
λόγως τῆς ὀλίφσεως τοῦ ατμοῦ. Αἱ μηχαναὶ
με ἐκτόνωσιν καὶ ἄνευ ψυγείου παρέχουσι μι-
κρότερα ἀποτελέσματα, εἰς δὲ τὰς μηχανὰς
ἄνευ ἐκτονώσεως μετὰ ψυγείου αὐξάνει τὸ
μηχανικὸν ἔργον πολὺ ὀλίγον μετὰ τὴν αὐξάνει
τῆς ὀλίφσεως τοῦ ατμοῦ. Πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ
πραγματικοῦ ἔργου Ἀ. τινὲς διὰ βιωφελείας
σκιποῦς γίνεται χρῆσις τοῦ δυναμομετρικοῦ
χαλινοῦ τοῦ Προνιού ἐπὶ τῆς ἀτράκτου τοῦ
σφενδύλου, ἐνῶ τὸ ὑπὸ τοῦ ατμοῦ ἀναπτυσσό-
μενον ἔργον ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐμβολέως
εὐρίσκεται διὰ τοῦ δυναμοδείκτου (τὸ τοιοῦ-
τον καλεῖται δυναμοδεικτικὸν ἔργον ἢ δυναμο-
δεικτικοὶ ἵπποι). Τὸ πρῶτον ἔργον εἶνε μικρό-
τερον τοῦ δευτέρου, ὡς ἐκ τῆς τριβῆς τοῦ ἐμ-
βολέως τῶν συρταρίων τοῦ βάρους καὶ λοι-
πῶν προστριβομένων μερῶν τῆς μηχανῆς.

Ἡ ἐν τῇ κόσμῳ ὀλικὴ δύναμις τῶν Ἀ. ἀ-
νεβδόδετο πρὸ δεκαετίας εἰς 20 ἑκατομμύρια
ἵππων, ἡ δύναμις αὕτη εἶνε 30 φορές μεγα-
λτέρα περίπου, παρ' ὅτι ἀναπτύσσεται ὑπὸ
τῆς ἑλικῆς δυνάμεως τοῦ ποταμοῦ Ῥήνου, ἐκ
τῆς λίμνης τῆς Κωνσταντίας μέχρι τῶν ἐκβο-
λῶν αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, ἐνῶ ἡ δύναμις
τοῦ Νιαγάρα ἐντὸς μικρᾶς ἐκτάσεως τῆς ῥοῆς
αὐτοῦ (δηλ. ταχύτητος καὶ πτώσεως) ἀναπτύσ-
σει δύναμιν $12 \frac{1}{2}$ ἑκατομμυρίων ἵππων, του-
τέστι τὸ 0,66 περίπου παρ' ὅτι ἀναπτύσσου-
σιν αἱ ἐπὶ τῆς γῆς λειτουργοῦσαι Ἀ. Ἐκ τῶν

1000 ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων, οἵτινες ζῶσι
ἐπὶ τοῦ πλανήτου μας, δύνανται νὰ παραχθῶσι
70 ἑκατομμύρια ἔργαται' ἅπαντες οὗτοι ἔργα-
ζόμενοι κοπιῶντες ἐπὶ 12 ὥρας τὴν ἡμέραν ἀ-
ναπτύσσουσι δύναμιν μόλις 12 ἑκατομμυρίων
ἵππων, τουτέστι 0,88 περίπου παρ' ὅτι αἱ Ἀ.
Ἐπειδὴ ὅμως 7 ἑκατομμύρια ἄνθρωποι δὲν
ἐργάζονται ἐν τῇ βιομηχανίᾳ, αἱ Ἀ. παρέχον
ἀληθῶς μέχρι τοῦδε βιομηχανικὸν ἔργον πολὺ
μεγαλῆτερον παρ' ὅτι ὅλον τὸ ἀνθρώπινον γέ-
νος. Δυστυχῶς ὅμως καὶ αἱ καλλίτεροι τῶν
Ἀ. μας εἶνε ἀκόμη κατὰ πολὺ ἀτελεῖς, ὅσον
ἀφορᾷ τὴν χρησιμοποίησιν τῆς ἐκ τῆς καύ-
σεως τῶν ἀνθράκων παραγομένης θερμότητος,
τὸ δὲ διὰ τούτων προσκτώμενον ἔργον, κα-
ταρτίζεται διὰ τῆς καταναλώσεως ἀρκετὰ με-
γάλης ποσότητος λιθανθράκων. Π. χ. 1 χιλ.
λιθανθράκων ἀναπτύσσει κατὰ τὴν καύσιν τοῦ
12 μονάδας θερμότητος, ἐκ τῶν ἐποίων ἐκά-
στη δύναται νὰ θερμάνῃ 1 χιλ. ὕδατος κατὰ
ἓνα βαθμὸν Κελσίου· ἀναλογεῖ δὲ τὸ τοιοῦτον
μετ' ἔργον 424 χιλιογραμμέτρων (περίπου μετ'
5 $\frac{1}{2}$ ἵππους), ὥστε δι' αὐτῆς 1 χιλ. λι-
θανθράκος ἐμπεριλαμβάνονται θεωρητικῶς 12,
 $000 \times 424 = 2,51400$ χιλιογραμμέτρα. Αἱ
καλλίτεροι ὅμως Ἀ. μετ' ἓν χιλ. ἀνθράκος
παρέχουσι 810,000 χιλιογραμμέτρα περίπου,
τουτέστι 16 τοῖς ἑκατὸν τοῦ θεωρητικοῦ ἔργου,
ἐνῶ αἱ ὑδραυλικοὶ τροχοὶ ἀποδίδουσι 75 % ὡ-
φέλιμον ἔργον. (Βλ. τοὺς προσηρημένους πί-
νακας). [Σ.Κ.]

Ἀτμόμυλος βλ. Μύλος.

Ἀτμόπλοια τὰ διὰ τῆς ἐκ τοῦ ατμοῦ δύναμεως κινούμενα πλοῖα (βλ. Πλοῖον). Ἡ ἐφαρμογὴ τῆς αἰ ατμοῦ κινήσεως εἰς τὰ πλεονεκτήματα σκαφῶν, καίτοι ἡ ἰδέα νομίζεται ἀρχαιότερα—καθ' ὅσον καὶ ὁ ἀγγλὸς φιλόσοφος Ἱωάννης Βάκων κατὰ τὸν 11^{ον} αἰῶνα καὶ ὁ ἰταλὸς καλλιτέχνης καὶ ἐπιστήμων Leonardo da Vinci κατὰ τὸν 16^{ον} λεγεται ὅτι συνέλαβον αὐτὴν καὶ ἐμελέτησαν τοιαύτην ἀπειράν, —ὡς γεγενησὶ ἀνήκει εἰς τὸν ἡμετέρον αἰῶνα, τὸν αἰῶνα τοῦ ατμοῦ καὶ τοῦ σιδήρου· ἡ δύναμις ἐκείνη καὶ ἡ ὕλη αὐτῇ, αἷς τὰ πεπολιτισμένα ἔθνη ἐχρήσαντο ὑπὲρ τῶν μέσων τῆς συγκοινωνίας ἰδίᾳ, ἐδάμασαν μὲν τοὺς ὠκεανούς ἐπὶ τὰ νῆα τῶν ἐποίων μετὰ μαθηματικῆς ἀκριβείας, ὡς οἱ γεωγραφικοὶ κύκλοι, διαγράφονται, αἱ τακτικαὶ ἀτμοπλοῖαι γραμμαι, αἱ συνδέουσαι σταθερῶς καὶ ἀναλλοιώτως καὶ τὰ μάλιστα ἀπομακρυσμένα τῆς ἰδρυοῦ παρὰ τὰ σημεῖα, συνέτεμον δὲ καὶ μονοτονίᾳ ἐξεμηθέμενον ἐπὶ τῆς ἡπείρου τὰ διαστήματα, ἐφ' ὧν σιδηρὰ διήκουσιν ἐλάσματα. Ἀφ' οὗ ὁ Ἰακώβος Watt, πρακτικώτερον ἐβρῆθην ἐν τῇ μηχανικῇ τοῦ ατμοῦ τὴν κινήτηριον δύναμιν, ἡ ἐφαρμογὴ αὐτῆς καὶ εἰς τὰ πλοῖα ἐγένετο ἰδέα κοινὴ μετὰ διαφόρους δὲ ἀποπειράς, πρῶτος ὁ Ἀμερικανὸς Ρόβερτος Φούλτων κατώρθωσε τὴν πραγμάτωσιν αὐτῆς· ὁ μέγας Ναπολεὼν τὸν Φούλτωνα, προσέφερεν αὐτῷ τὴν ἐφεύρεσίν του, ἐξέλαβεν ὡς τρελλὸν καὶ τῇ ὑπαγορεύσει τῶν τότε σοφῶν ἀπέπεμψεν· οὕτω δ' ἐστέφηρε τὴν Εὐρώπην ἐυκλειεὺς πατρότητος· τὸ 1807 ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Οὐδσωνος τῆς Ἀμερικῆς ἐπλευσε τὸ πρῶτον ἀτμόπλοῖον ὑπὸ τοῦ Φούλτωνος διασκευασθὲν καὶ ὀνομαζόμενον Clermont. Μετὰ τεσσαρὰ ἔτη τὸ 1811 καθελκύσθη ἐν Glasgow τὸ πρῶτον εὐρωπαϊκὸν ἀτμόπλοῖον, ἀνήκον εἰς τὸν Σκωτὸν Bell καὶ ὀνομαζόμενον Κ ο μ ή τ η ς· τὸ 1826 τὸ Ἀγγλικὸν ἀτμόπλοῖον Entreprize, ἔχον ἀτμομηχανὴν 120 ἵππων δυνάμει, ἐπιχειροῦν τὸν πρῶτον ὑπερωκεάνειον πλοῦν, παρέκαμψε τὸ Γκάλλι Ἀκρωτήριο καὶ διεπεραιώθη εἰς τὰς Ἰνδίας. Ἐκτοτε ἡ ἀνάπτυξις τῆς ἀτμήρους ναυτιλίας (βλ. Ναυτιλία) καὶ αἱ ἐν τῇ ναυπηγίᾳ τῶν ἀτμοπλοίων πρόσδοι προσλαμβάνουσι καταπληκτικὰς διαστάσεις· ὅτι συντελέσθη ἐντὸς ἡμίσεος μόνον αἰῶνος, τοῦ καθ' ἡμᾶς, δὲν δύνανται κατ' ἀναλογίαν νὰ ἐπιδειξώσιν ὁ μεταίων ὄλος καὶ οἱ ἀρχαῖοι χρόνοι· αἱ νεώτεροι ἀνακαλύψεις ἐν ταῖς ἐφευρεσμέναις ἐπιστήμασι, αἱ θαυμασταὶ κατασκευαὶ τῆς μηχανικῆς, συνεβάλοντο εἰς τὴν καθ' ὅλου μεταμόρφωσιν τῆς ναυτιλίας, ἡ ὅποια δυνατόν εἰπεῖν κατ' ἑτος ἐπιδεικνύεται ἡμῖν ὑπὸ νέαν τινὰ φάσιν ἀπροσδουήτου προόδου καὶ τελειότητος. Τὰ πρὸ τριακονταετίας ναυπηγηθέντα μεγάλα ἀτμοκίνητα σκάφη, διατρέχοντα διττῷ ἢ δέκα μίλλια καθ' ὥραν καὶ προκαλοῦντα τὸν γενικὸν θαυμασμόν τότε, σή-

μερον θεωροῦνται ἀρχαιότητες, χρήσιμοι μόνον διὰ τὴν ἐρατὴν ἱστορίαν τῆς ἀτμήρους ναυτιλίας· τὰ πρὸ δυο ἢ τριῶν ἐτῶν καθελκυσθέντα λαμπρὰ ἀτμόπλοια, τὰ θεωρούμενα ὡς τὰ ἀκρον ἄκρον τῆς ναυπηγικῆς τεχνικῆς, σήμερον παραγκωνίζονται καὶ λησμονεῖται πρὸ τῶν κρατούντων τῆς θαλάσσης τελειοτέρων αὐτοῦ ἐπιηλύδων· καὶ ὁ πυρετός αὐτῆς τῆς ἀκατασχέτου προόδου, ὃν ὑπεκκαίει ὁ ἐλεύθερος παγκόσμιος συναγωνισμός τῆς σήμερον, ἐπὶ τοσοῦτον ἐλαύνει τοὺς ναυπηγούς, ὥστε τὰ γιγάντια σκαφὴ τῶν κρατερῶν νηῶν τοῦ πολέμου, τῶν ἐποίων ἢ ναυπηγῆσις πολυετὴν ἀπαιτεῖ, θεωροῦνται ὑπὸ τῶν ὡς πεπαλαιωμένα καὶ ἀνεπαρκῆ· πρὶν εἰ καθελκύσθωσιν εἰς τὴν θάλασσαν καὶ τὰ σχέδια τροποποιῶνται κατὰ τὸ ἐφικτὸν καὶ αἱ μηχαναὶ ἀντικαθίστανται καὶ ἡ δημιουργία ἄλλων σκαφῶν ἐπὶ νεωτέρων σχεδίων ἀρχεται, πρὶν ἢ τα ναυπηγούμενα συντελεσθῶσιν.

Κυριώτεροι νεωτερισμοὶ καὶ ἐφευρέσεις, ὧν ἡ ἐφαρμογὴ ἐπὶ τῶν ἀτμοπλοίων τὰ μάλιστα συνεβάλετο πρὸς τὴν τελειοτέραν αὐτῶν κατασκευὴν, εἰσὶν αἱ ἑξῆς.

α') Ἡ ἐλ λ ι ε, ἐφευρέσας τὸ 1839 ὑπὸ τινος Smith ἐν Douvres μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἡ ἐπὶ τῆς θαλάσσης ὥθησις εἰς τὸ ἀτμόπλοῖον ἐδίδετο διὰ τῶν τροχῶν, ὧν αἱ ἑλινικαὶ πλάται ἐνεργοῦσιν ὡς κώπαι ἐπὶ τῶν ὑδάτων τὸ μέσον ὅμωσιν τοῦτο, ὅπερ καὶ νῦν ἐστὶ εὐδοκιμεῖ διὰ τὸν ἐπὶ λιμνῶν καὶ ποταμῶν καὶ ἐπὶ ἀκυμάντων ἐν γένει ὑδάτων πλοῦν. Πλεῖστα θάλασσαν παρουσιάζει μειονεκτήματα διὰ τὰ εἰς τρικυμίας ἐκτιθέμενα ἀτμόπλοια. Ἡ ταλάντευσις τοῦ πλοίου συνεπάγεται τὴν ἐν τῷ κενῷ περιστροφὴν ποτὲ μὲν τοῦ ἐνὸς ποτὲ δὲ τοῦ ἑτέρου τῶν τροχῶν καὶ τὴν ἐκ τούτου ματαίαν κατανάλωσιν τοῦ ἡμίσεος σχεδὸν τῆς κινήσεως δυνάμεως καὶ τὴν κατ' ἀναλογίαν ἐλάττωσιν τῆς ταχύτητος· τὰ ἐκατέρωθεν τοῦ πλοίου ἐπικαλύπτοντα τοὺς τροχοὺς εὐρέα τύμπανα αὐξάνουσι τὸν κατὰ πλάτος ὄγκον τοῦ πλοίου ἐπὶ ζήμια τῆς ταχύτητος αὐτοῦ· ἡ μηχανὴ τοῦ τροχοφόρου ἀτμοπλοίου καταλαμβάνει μέγα μέρος τοῦ κύτους αὐτοῦ, ἐπὶ ζήμια τῆς χωρητικότητος διὰ τὰ πολεμικὰ δὲ ἰδίως ἀτμόπλοια ἡ καταστροφὴ τῶν λίαν ἐκτεθειμένων τροχῶν, συνεπαγμένη τὴν ἀκίνησιν τοῦ πλοίου, πρόκειται εὐχεραστάτη. Ἀντὶ τούτων καὶ ἄλλων ἐπὶ μέρει ἀτελειῶν, ἡ ἐλ λ ι ε ἀναπληροῦσα ταύτας, καθίσταται συνάμα καὶ προσηγοριώτερη πρὸς τὴν ἑλ λ ην τοῦ πλοίου οἰκονομίας. Ὡς δὲ τῆς θέσεως αὐτῆς, ὑπὸ τὸ πηδάλιον, παρὰ τὰς ταλάντευσιν τοῦ σκάφους, μένει πάντοτε ὑποδύχιος ὥθουσα αὐτὸ εἰς πᾶσαν τῆς στροφῆς ἐπὶ τὰ πρὸ τῶν ἢ κινήσεως τῆς ἑλ λ ι ες ἀτμομηχανῆς, περιστρέφουσα κατὰ μῆκος τοῦ σκάφους τὸν ἄξονα αὐτῆς, ἐγένετο δυνατόν νὰ τελειοποιηθῇ περιοριζομένου τοῦ ὅγκου αὐτῆς καὶ ἐλαττωμένης τῆς κατανα-

λώσεως καυσίμου ὕλης συνάμα δὲ τὰ μέγιστα ἐπέδρασαν ἐπὶ τοῦ καθ' ὅλου τρόπου τῆς τῶν ἀτμοπλοίων κατασκευῆς, ἡ εφαρμογὴ τῆς ἐλικοῦς, ἐπιρρέψασα τὴν ἐν ταῖς ἀναλογίαις τοῦ σκαφύου αὐξησιν τοῦ μήκους ἐπὶ τὸ πλάτος ἔπερ καθίσταται αὐτὸ μᾶλλον εὐκίνητον καὶ εὐχαρίστον ἐν γένει.

δ) Ἡ ἐπιβράθυσις τοῦ σιδήρου, καθ' ὅλοκληρίαν, ἐν τῇ κατασκευῇ τοῦ σκαφύου: οἱ κινδύνου τῆς θαλασσοπλοίας οὕτως ἐμειώθησαν καθ' ὅσον ἤρξηνεν ἡ στερεότης τῶν πλοίων.

γ) Ἡ παραδοχὴ τῶν μεγάλων διαστάσεων διὰ τὰ ἀτμόπλοια, ἐπιβαλλομένων ἰδίᾳ ὑπὸ λόγων οἰκονομικῶν πλοῖον χωρητικότητος ὁ χιλ. τόνων λ. χ. απαιτεῖ ὀλιγωτέρας δαπάνας πληρώματος, καυσίμου ὕλης καὶ συντηρήσεως, ἢ δύο πλοῖα 1 χιλ. τόνων ἕκαστον, τὰ ὅποια τὰ αὐτὰ ἀποδίδουσι κέρδη. Αἱ μεγάλοι ἀποστάσεις, ὡς διαπλέουσι τὰτμόπλοια, απαιτοῦσαι πρὸς τοῦτοις μεγάλας προμηθείας καυσίμου ὕλης, ἐπιβάλλουσι τὴν μεγάλην χωρητικότητά.

Ἦν γένει δὲ, τῶν ἐν τῇ θαλάσῃ ἄλλοτε πολυεῖδων κινδύνων (πειρατείας, πῶλεμοι, τρικυμίας) ἐλλείπωντων ἢ ἐλαττωθέντων, ὡς ἐκ τῆς ἀναπτύξεως τῶν συναλλαγῶν καὶ τῆς ἐπικοινωνίας τῶν λαῶν, ἡ οἰκονομικὴ δύναμις ἐνὸς ἀτμοπλοίου δυνάμεθα εἰπεῖν ὅτι αὐξεται κατ' ἀναλογίαν πολὺ ὑπερτέραν τῆς χωρητικότητος: οἱ ἐν τῇ θαλάσῃ κινδύνου ἄλλοτε ἐπιβαλλόντων τὴν διαίρεσιν τῶν κεφαλαίων εἰς τόσα μικρὰ πλοῖα, πρὸς πολλαπλασιασμὸν τῶν πιθανότητων τῆς εὐσδώσεως τέσσαρα πλοῖα χωρητικότητος 250 τόνων ἕκαστον ἀπέφερον πλείονα κέρδη καὶ ἀντεπροσώπευον κεφάλαιον ἀσφαλές τῆς ἢ ἐν μόνον πλοῖον 1000 τόνων· σήμερον ἀτμόπλοιον χωρητικότητος 4000 τόνων, κατ' ἀναλογίαν θέλει ἀποφέρει πλείονα ἢ τέσσαρα ἀτμόπλοια 1000 τόνων ἕκαστον, ἐννεα τῶν ἀσυγκρίτως ὀλιγοτέρων δαπανῶν καὶ τοῦ ἥττονος κεφαλαίου, ἔπερ ἀντιπροσωπεύει.

Διὰ τοὺς μεταξὺ Ἀγγλίας καὶ Ἀμερικῆς τακτικούς ταχυδρομικούς διάπλους καθελκύσθη τ' 1838 τὸ πρῶτον μέγα ἀτμόπλοιον, ὁ Great Western χωρητικότητος 13500 τόνων ἕκαστον, πλὴν τῶν ἐκ τῆς χωρητικότητος καθαρῶς οἰκονομικῶν λόγων, ἡ απαιτούμενη ὑπὲρ τῶν μακρῶς διάπλους ἐπιχειρούντων πολυριθμῶν ταξιδιωτῶν εὐρυχωρία καὶ εὐμάρεια ὑπεγγύρευσαν τὴν κατασκευὴν ἀτμοπλοίων αἰετοῦ μειζόνων διαστάσεων· τὸ 1860 καθελκύσθη διὰ τὴν ἀτμοπλοικὴν γραμμὴν τῆς Ἀμερικῆς ἐν Ἀγγλίᾳ ἐπίσης, ὁ Great Eastern χωρητικότητος 28500 τόνων καὶ μήκους 207 ⁴⁰/₁₀₀ μέτρων· τὰ παμμεγέθη ὅμως ταῦτα πλοῖα, ὑπερέαλλοντα τοὺς δρους πάσης ἀνάγκης καὶ πάσης οἰκονομίας, ἀπεδείχθησαν πρὸς τοῦτοις δυσχερίστα, καὶ μολοντοὶ αἱ πρόοδοι τῆς μηχανικῆς σήμερον ἐπαγγέλλονται τὴν κατασκευὴν καὶ μεγαλειτέρων ἐτι, τὰ μέγιστα ὅμως

τῶν καθ' ἡμᾶς ναυπηγουμένων δὲν φθάνουσι τὰ 200 μέτρα.

δ) Ἡ τελειοποιήσις, δυνάμει νέων ἐφευρέσεων τῆς ἀτμομηχανικῆς, ἐξ ὧν ὁ ὄγκος περιωρισθῇ εἰς τὸ ἐλάχιστον, ἐνῇ ἡ δύναμις ἐπολλυπλασιασθῇ καὶ ἡ κατανάλωσις γαιανθράκων ἡλαττώθῃ.

Αἱ νεώταται ἀτμομηχαναὶ Compound τελειοποιηθεῖσα ἐτι διὰ τῆς τριπλῆς διατάξεως τοῦ ἀτμοῦ, συνεννοοῦσι τὰ πλεονεκτήματα αὐτά. Ἡ οἰκονομία χώρου ἐν τῇ κύτει καὶ ἡ οἰκονομία γαιανθράκων εἶναι τὰ δύο μεγάλα προβλήματα τῆς ἀτμοπλοίας σήμερον· οἱ Ἀγγλοὶ ἰδίᾳ μετὰ τοῦ μεγίστου ἐνδιαφέροντος παρακολουθοῦσι τὰς τελειοποιήσεις τῆς ἀτμομηχανῆς τὰς συνεπαγομένας ἥττονα κατανάλωσιν γαιανθράκων· δὲν εἶναι πολυμῆρον ἂν εἴπῃ τις ὅτι ἐπὶ τοῦ μηχανικοῦ τούτου ζητήματος ἐρεῖζεται ἡ οἰκονομικὴ ὑπόστασις τῆς ἀτμοπλοίας· ὑπάρχουσι παραδείγματα ἀτμοπλοικῶν ἐταιριῶν, αἱ ὅποια οἰκονομικῶς ἐναυάγησαν, διότι παρείδον τὸ ζῶπιον αὐτὸ ζήτημα τῆς ἥττονος κατανάλωσεως γαιανθράκων· ὡς ἡ ἐταιρία Follins τῆς Νεας Ὀρκῆς καὶ ἡ T. περὶ αὐτῶν τῆς τοῦ ἄλλοτε βασιλείου τῆς Σαρδηνίας, ἥς τὴν συστάσιν εἶχεν ἐπιδιώξει ὁ Καδούρ.

Τὰ παλαιὰ ἀτμόπλοια, ἔχοντα μηχανὰς ἀπρηχαιωμένου συστήματος, αἱ ὅποια καταναλίσκουσι γαιανθράκων ποσότητα ἀνωτέραν κατὰ 30 ἕως 50 ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν τῆς τῶν νεωτέρων, απαιτοῦσιν ἀνέλογον ἀνωτέραν δαπάνην, ἥτις ἐν τῇ κρατοῦντι σήμερον συναγωνισμῷ μεταξὺ διαφόρων ἀτμοπλοικῶν ἐταιριῶν καθίσταται ὀλεθρία. Ἀς υποθέσωμεν δύο ἀτμόπλοια, τὸ μὲν μετὰ μηχανῆς ἀπρηχαιωμένου συστήματος ἀναπτυσσομένης δυνάμει χιλίων ἵππων, τὸ δ' ἑτερον μετὰ μηχανῆς νεωτέρας τῆς αὐτῆς δυνάμεως· ἡ μηχανὴ αὕτη θὰ καταναλίσκῃ περὶ τοὺς 15 τόνους γαιανθράκων καθ' ἡμερονύκτιον· τῆς πρώτης ἢ κατανάλωσις ἂν καὶ εἰς 20 μόνον τόνους ἀνέρχεται, συνεπιφέρει δαπάνην 125 φράγκων ἐπὶ πλέον καθ' ἡμερονύκτιον, 45625 φρ. κατ' ἔτος θαλασσοπλοίας!

Αἱ νεώτεροι ἀτμομηχαναὶ καταναλίσκουσιν ἑλαττον τοῦ ἡμίσεος χιλιogramμου γαιανθράκων καθ' ὥραν καὶ καθ' ἵππον δυνάμει· ἡ δὲ ταχύτης, ἣν ἐμβάλλουσιν εἰς τὰ ἀτμόπλοια ἐξικνεῖται πέραν τῶν εἰκοσι μιλίων καθ' ὥραν, καὶ ἐπὶ μεγάλων ἀποστάσεων πέραν τῶν 17 μιλίων κατὰ μέτρον ὅρον· ὁ ἀπὸ Ἀγγλίας εἰς βορεῖον Ἀμερικὴν διάπλους, ὁ ἄλλοτε διὰ ἀρκίων μῆνας μακρὺς καὶ πρὸ εἰκοσαετίας δύο ἐβδομάδας καὶ πλέον, ἐκτελεῖται σήμερον ἐντὸς 15 ἡμερῶν.

Τὸν μείζονα ἀριθμὸν ἀτμοπλοίων κατέχει σήμερον ἡ Ἀγγλία, κατέχουσα καὶ τὸ εὐρυτάτον τοῦ κόσμου ἐμπόριον καὶ τὴν κραταιότεραν σιδηροδραμικὴν καὶ τὰ πλοσιώτερα

γαίνονθ' αὐτοῦ, ἢ ἐν Ἑλλάδι, ἢ ὅποια μετὰ τὴν Ἀγγλίαν κατέχει τὸν μείζονα ἀριθμὸν ἱστιοφόρων πλοίων ἢ ἀντικαταστάσεως τούτων δι' αἰμοπλοίων ἤρξατο τελευτῶν ἐπ' ἐσχάτων μόλις καὶ μετὰ βραδύτητος θλαστικῆς διὰ τὰ ζωτικώτερα τῆς χώρας συμφέροντα τοὺς λόγους τῆς βραδύτητος ταύτης θὰ ἐξετάσωμεν κατωτέρω (βλ. Ἀτμοπλοῖκαί ἑταιρίαι). Τὰ ὑπὸ ἑλληνικὴν σημαίαν αἰμοπλοῖα, ἐκτὸς τῶν πολεμικῶν, συμποσύνται εἰς 91 χωρητικώτερος ἐν ὅλῳ 45,000 τόνων (βλ. Ἑλλάς, Ναυτιλία). [Α.Γ.Π.]

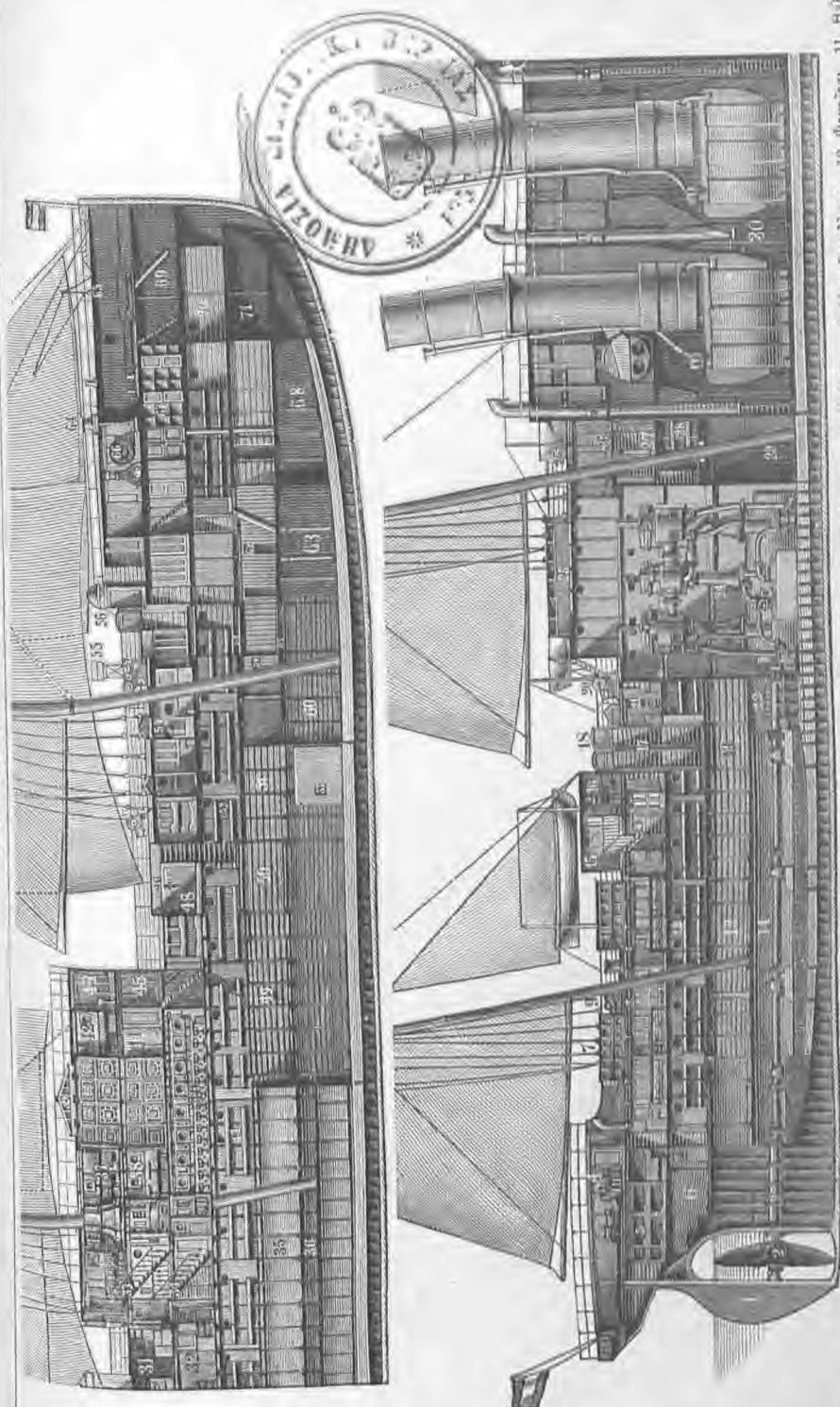
Ἀτμοπλοῖκαί γραμμαί. Ἡ ἐφορμὴ τῆς δι' αἰμοπλοῖα κινήσεως εἰς τὰ πλοῖα, καταστήσασα αὐτὰ ἀνεξάρτητα ἀπὸ τῆς φορᾶς τῶν ἀνέμων καὶ κραταιότερα ἐν τῇ ποδὶς τὰ στοιχεῖα πᾶλη, ὡς πρῶτον ἐν τῇ κατὰ θάλασσαν συγκοινωνίᾳ ἀποτελέσμα ἔσχε τὴν σύστασιν τακτικῶν γραμμῶν, ἄς, καθ' ὁρισμένους χρονικὰς περιόδους καὶ ἀναλλοιώτως τὰ αἰμοπλοῖα διανύουσιν. Ἡ τάξις αὕτη ἐν τῇ κατὰ θάλασσαν συγκοινωνίᾳ, ἀναπτύσσουσα τὰς συναλλαγὰς διὰ τῆς εὐχεροῦς μεταβάσεως ἀπὸ χώρας εἰς χώραν καὶ τῆς μεταφορᾶς τῶν διαφόρων προϊόντων τῆς γεωργίας καὶ τῆς βιομηχανίας, ἐπιταχύνουσα διὰ τῆς συχνότερας περιοδικότητος, καὶ ἐπεκτείνουσα αὐτὰς ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον καθ' ὅλην τὴν ὑφ' ἡμῶν, πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς εἰς τῶν πρωτίστων παραγόντων τοῦ ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς αἰῶνι πολιτισμοῦ καὶ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τοῦ πλοῦτος καθ' ἅπαντα τὸν κόσμον. Μυρία αἰμήλατα σκάφη ἀπαίρουσι καθ' ἑκάστην ἀπὸ τῶν λιμένων πάσης χώρας καὶ ἀπαρεγκλίτως, ἐνδελεχῶς ἀκολουθοῦσι τὴν ὁρισμένην ἐκάστη αὐτῶν γραμμὴν πρὸς ἐτέρους πλέοντα λιμένας ἐνθα ἄλλα πρὸ αὐτῶν κατέπλευσαν αἰμοπλοῖα, τὸν αὐτὸν διανύσαντα πλοῦν, ἐνθ' ἄλλα ἔπονται τὰ αὐτὰ διασχίζοντα κύματα καὶ πρὸς τὸ αὐτὸ πλέοντα τέρμα· καὶ αἱ ἐπὶ παντὸς ὥκεανος καὶ πάσης θαλάσσης καὶ παντὸς κόλπου διαγραφόμεναι ἰδανικαὶ κέλευθοι καθ' ἅπασας τὰς διεσπασμένας συναντῶμεν καὶ διασταυρούμεναι περιστάσει εὐρὺ σύμπλεγμα ἀρτηριῶν δι' ὧν σὺζον κυκλοφορεῖ τὸ αἷμα τοῦ παγκοσμίου κοινωνικοῦ σώματος ὁργάνως ἐν βράσει πυρετώδει.

Ἡ πρώτη τακτικὴ αἰμοπλοικὴ γραμμὴ ὑπῆρξεν ἢ μετὰ Glasgow καὶ Δουβλίνου, συνδέσασα τὴν Σκωτίαν μετὰ τῆς Ἱρλανδίας καὶ ἐξυπηρετούμενη ὑπὸ τοῦ αἰμοπλοίου Bobkoy, ὅπερ ἀνέηκεν εἰς τὸν δλίγα ἐτη πρότερον, τῷ 1812, γενόμενον κύριον τοῦ πρώτου εὐρωπαϊκοῦ αἰμοπλοίου, τὸν Bell. Μετὰ τὴν πρώτην αὐτὴν συνεστήθησαν ἄλλαι γραμμαὶ συνδέσασαι τοὺς διαφόρους λιμένας τῶν Βρετανικῶν νήσων. Ἐπὶ ἀκολούθησεν εὐθὺς ἡ σύστασις γραμμῶν διεθνῶν μετὰ τῶν Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας, Βελγίου, Ὁλλανδίας.

Τὸ 1836 συνίστη γραμμὴ ταχυδρομικὴ με-

ταξὺ τοῦ λιμένος τῆς Falmouth καὶ Λισσαβῶνος. Εὐνέητον ὅτι πρώτη καὶ κυριώτερα λειτουργία πάσης αἰμοπλοικῆς γραμμῆς τυγχάνει ἢ ταχυδρομικῇ ἀπὸ Λισσαβῶνος ἢ γραμμῇ αὕτη διὰ τῆς Γιβραλτάρης προσεταθῇ καθ' ὅλην τὴν Μεσόγειον μέχρι Ἀλεξανδρείας καὶ τῆς Μαύρης Θαλάσσης. Ἀπ' ἐτέρου ἢ Ἑταιρία τῶν Ἰνδιῶν ἐδέησε νὰ συστήσῃ ἰδίαν γραμμὴν ἀπὸ Βομβάης μέχρι Σουέζ· αὕτω δὲ, διὰ τοῦ σχηματισμοῦ τῆς μεγάλης Ἀτμοπλοικῆς Ἑταιρίας Peninsular, ἰδρῦθῃ δια παντός ἡ μεγάλη αὕτη Ἀνατολικὴ ἀρτηρία, ἢ ἀπὸ τῆς Ἀγγλίας συνδέουσα τὴν Ἰουρώπην διὰ τῆς Μεσογείου καὶ τῆς Βοιωτίας, πρὸς τὰς Ἰνδίας, τὴν Κίναν καὶ τὴν Ἰαπωνίαν. Παρὰ τὴν Ἀγγλικὴν αὐτὴν μεγάλην ἀρτηρίαν ἄλλοι τακτικοὶ παράλληλοι πρὸς ἐκείνην διεγράφοντο διάπλοι ὑπὸ τῶν αἰμοπλοίων ἄλλων κρατιῶν ἀπὸ Μασσαλίας ἢ Ἑταιρία τῶν Θαλασσιῶν Διαπορευμάτων, ἀπὸ Χάρης ἢ Ἑπερατλαντικῇ ἀπὸ Ἀμβούργου ἢ «Ἀμβούργου-αμερικανικῇ» ἀπὸ Βρέστης ὁ «Βορειογερμανικὸς Λόβ» ἀπέστελλον τὰ αἰμοπλοῖα τῶν μέχρις Ἀλεξανδρείας ἀπ' ἐνός διὰ Γιβραλτάρης ἢ διὰ τοῦ Ἀκρωτηρίου τῆς Καλῆς Ἑλπίδος, μέχρι τῶν Ἰνδιῶν ἀπ' ἐτέρου. Ἀπὸ τοῦ 1869, μετὰ τὴν τομὴν τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ Σουέζ καὶ αἱ πρὸς τὰς Ἰνδίας καὶ τὴν ἀπωτάτην Ἀνατολὴν αἰμοπλοῖκαὶ γραμμαὶ πολλαπλασιάζονται· αἱ Ἑταιρίαι Rubattino τῆς Γενούης, Florio τῆς Πανόρμου ὁ Αὐστρουγγαρικὸς Lloyd τῆς Τεργέστης προσθέτουσι τὰς γραμμάς τῶν παρὰ τὰς τῶσάς τας Ἀγγλικὰς καὶ Γαλλικὰς γραμμάς. Ἐκ τούτων ἢ ταχυτέρη, ἢ τῆς Ἑταιρίας Peninsular and Oriental, ἢ διενεργούσα τὴν ταχυδρομικὴν ὑπηρεσίαν μετὰ τῆς μητροπόλεως καὶ τῶν Ἀγγλικῶν κτήσεων, ἐπὶ τοῦ παρόντος ἔχει τὴν ἀρχὴν αὕτης εἰς Βρεντήσιον, τὴν νοτιώτατον ἀσφαλῆ λιμένα τῆς Ἰταλικῆς χερσονήσου, ἐνθα τοὺς ταχυδρομικοὺς σάκους κομίζει σιδηροδρομικὸς συρμὸς ταχύτατος καὶ εἰδικός. Ἀπὸ Βρεντηρίου θύμῳ ἢ κεφαλῇ τῆς γραμμῆς ταύτης δὲν θὰ βράδυνῃ νὰ μετατοπισθῇ πλησιέστερον πρὸς τὴν μεγάλην διόρυγαν, ἀπ' ἧς ἀναπνεύει τὸ παγκόσμιον ἐμπόριον, καὶ ἀκριβῶς εἰς Πειραιᾶ τὸν πλησιέστατον σπουδαῖον πρὸς αὐτὴν εὐρωπαϊκὸν λιμένα, δταν οὗτος σιδηροδρομικῶς συνδεθῇ μετὰ τῆς κεντρικῆς Εὐρώπης.

Συγγράνως πρὸς δυσμὰς ἐξετείνετο ἑτέρα μεγάλη αἰμοπλοικὴ ἀρτηρία συνδέουσα τοὺς Ἀγγλικούς λιμένας πρῶτον καὶ τοὺς κυριώτερους τῆς δυτικῆς Εὐρώπης μετέπειτα πρὸς τὴν Ἀμερικανικήν. Μετὰ τῶν Ἀγγλίας καὶ Ἀμερικῆς ἐτελοῦντο αἱ γιγάντιαι ἀπόπειραι τῶν ὑπερκεκινῶν διάπλων διὰ κολοσσίων αἰμοπλοίων, οἷα ὁ Great Western, ὁ Sirius καὶ ὁ Great Eastern· συνιστάτο εἴτα ἡ Ἀτμοπλοικὴ Ἑταιρία τῶν Δυτικῶν Ἰνδιῶν καὶ ἡ Cunard-line, ἧτις ἐκοιμήσατο χρῆσιν ἐπὶ τῆς

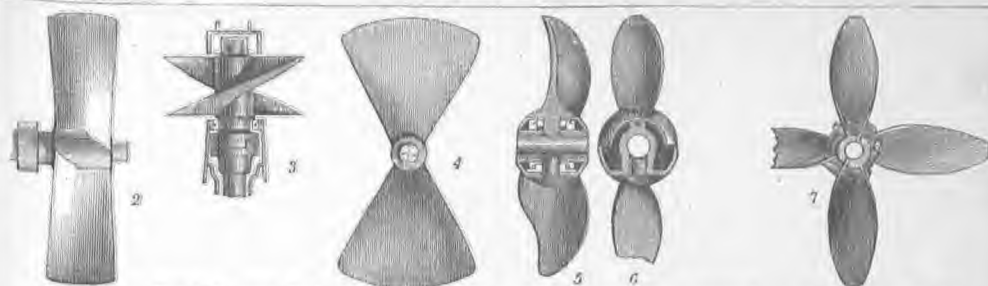
1. Πηλίκιον, 2. Ύδαρ, 3. Σπείρας της Ήλικος, 4. Αρκεμένον πύδαλον, 5. Θάλαμη, 6. Μιστόν καταστήματα, 7. Θυρίτις, 8. Κεφάριον, 9. Αρκεμένον, 10. Θυρίτις, 11. Βαλβή, 12. Μιστόν καταστήματα, 13. Κόρυς, 14. Σπείρας της Ήλικος, 15. Κίμας, 16. Κορναίον, 17. Κεφάριον, 18. Κίμας, 19. Κεφάριον, 20. Αρκεμένον, 21. Σπείρας, 22. Αρκεμένον, 23. Κόρυς, 24. Σπείρας της Ήλικος, 25. Κίμας, 26. Αρκεμένον, 27. Κόρυς, 28. Κεφάριον, 29. Αρκεμένον, 30. Αρκεμένον, 31. Κόρυς, 32. Αρκεμένον, 33. Κόρυς, 34. Κίμας, 35. Κόρυς, 36. Αρκεμένον, 37. Κόρυς, 38. Κεφάριον, 39. Θυρίτις, 40. Αρκεμένον, 41. Μιστόν καταστήματα, 42. Κόρυς, 43. Κίμας, 44. Σπείρας της Ήλικος, 45. Κόρυς, 46. Κεφάριον, 47. Αρκεμένον, 48. Κόρυς, 49. Αρκεμένον, 50. Κόρυς, 51. Κόρυς, 52. Αρκεμένον, 53. Κόρυς, 54. Αρκεμένον, 55. Κόρυς, 56. Κεφάριον, 57. Αρκεμένον, 58. Κόρυς, 59. Κεφάριον, 60. Αρκεμένον, 61. Κόρυς, 62. Κεφάριον, 63. Αρκεμένον, 64. Κόρυς.

Το πλοίο Αρκεμένον.

Εξοπλισμός του πλοίου.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

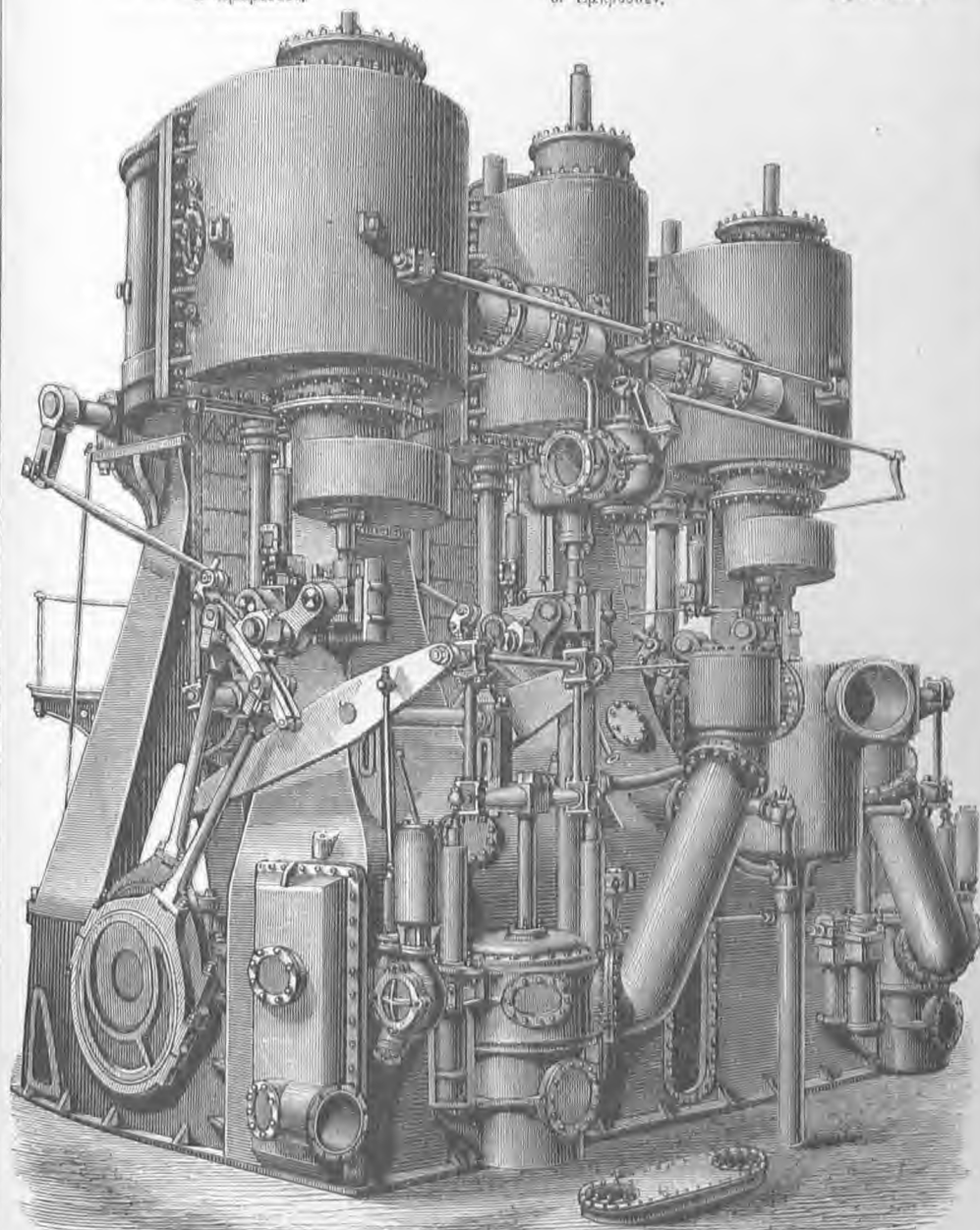
ΑΤΜΟΠΛΟΙΟΝ Β'.

Καυή διπτερός Ήλιξ.
2. Όψις ἐκ πλάγιου. 3. Ἀνωθεν.
4. Ἐμπροσθεν.

Μισοδιπτερός Ήλιξ συστήματος Γρίφφιθ.
5. Όψις ἐκ πλάγιου.
6. Ἐμπροσθεν.

7. Τετράδιπτερος Ήλιξ
συστήματος Cooka καὶ
Mylchreant.

1. Τρικύλινδρος μηχανή ατμοπλοίου συστήματος Compound (πλάγια όψις).

Ἐγκυκλοπαιδικόν Λεξικόν.

Ἄρθρ. Ατμόπλοιοι.

Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

γραμμῆς ταύτης τῶν λαμπροτέρων καὶ ταχυτέρων ατμοπλοίων ὅσα μέχρι τοῦδε καθιερώθησαν ἐν τοῖς ἀγγλικαῖς νεώρεσις. Ἀπὸ τοῦ 1862 ἐπιτείνονται ἐπὶ τῆς μεγάλης αὐτῆς ἀρτηρίας ὁ πυρετώδης συναγωνισμὸς μεταξὺ Ἀγγλικῶν Ἑταιριῶν, ἰδίως ὡς πρὸς τὴν ταχύτητα τῶν διαπλοῶν ἢ μηχανικὴ καὶ ἢ ναυπηγικὴ ἐπιτελοῦσι θαύματα· τὸ 1870 ἔμ. ταξὺ Liverpool καὶ Νέας Ὑόρκης διαπλοὺς ἐκτελεῖται διὰ πρώτην φοράν ἐντὸς 7 ἡμερῶν καὶ 8 ὥρων· τα ταχύπλοα τῆς γῆς τίθενται ἐκτὸς μάχης σήμερον, ὅτε ὁ αὐτὸς διαπλοὺς διαρκεῖ ἔξ. μόνον ἡμέρας, ἐνῷ ὁ ἄγων ἐξακολουθεῖ δῆρυτατος ὅπως ἔτι πλέον περιορισθῇ ὁ χρόνος αὐτός.

Ἑταίριαι μεγάλαι γραμμαὶ κατὰ καιροὺς συνέστησαν καὶ τακτικῶς λειτουργοῦσι συνδεδεμέναι τοὺς εὐρωπαϊκοὺς πρὸς τοὺς ἐπὶ τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὀκεανοῦ λιμένας τῆς Ἀμερικανικῆς Ἡπείρου, πρὸς τοὺς τῆς Αὐστραλίας καὶ τῆς Νέας Ζηλαντίας. Καὶ ἄλλαι εἰς τὰς γραμμὰς ταύτας ἐσθμεῖραι προστίθενται ἢ παρὰλληλοι πρὸς τὰς ἤδη λειτουργούσας, καθιστώσαι συγχρότον τὴν συγκοινωνίαν ἢ νέαι, δευτερεύοντες συνδέουσαι λιμένας καὶ ἢ μεγάλη αὐτὴ θαλάσσιος κίνησις ἐλθόν ἐπιτείνεται καὶ κάλλει ταχύτερον ὁ συγκυρὸς τοῦ κοινοῦ σώματος, πρὸς τὴν πρόδοον ἀκατασχέτως ἐλαυνόμενον ἐν τῇ ἀπείρῳ σταδίῳ τοῦ ἐλευθέρου συναγωνισμοῦ καὶ τῶν συναλλαγῶν. Α.Γ.Η.)

Ἀτμοπλοῖκαί ἐταιρίαι. (Ο) συνεταιρισμὸς ἐγένετο ὁ πρῶτοςτος μοχλὸς δι' οὗ ἐπετεύχθη ἡ θαυμασιὰ τῆς βιομηχανίας καὶ τῶν συναλλαγῶν ἀνάπτυξις ἐν τῇ ἡμετέρῳ αἰῶνι. Τὰ ἰδιωτικὰ κεφάλαια εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐξαρκέσωσιν εἰς τὰς μεγάλας ἐπιχειρήσεις· καὶ ἡ σύστασις τακτικῶν ατμοπλοικῶν γραμμῶν ἐκ τῶν σπουδαιότερων καὶ μεζόνων τυγχάνει ἐπιχειρήσεων, ἀπαιτούσα ἀδρότητα κεφάλαια διὰ τὴν ἀπόκτησιν ατμοπλοίων, ἐκαστοῦ τῶν ὁποίων ἢ ἄξια ἀντιπροσωπεύει μίαν ἐκ τῶν κοινῶν μεγάλων περιουσιῶν. Μόνον διὰ τῆς ἰσχύος μεγάλων Ἑταιριῶν ἐγένετο ἐφικτὴ ἡ σύστασις τῶν ατμοπλοικῶν γραμμῶν· ἡ συντήρησις ὁμοῦ αὐτῶν ἀπ' ἀρχῆς προβληματικὴ θὰ καθίστατο ἂν εἰς ἀρωγὴν τῶν δὲν προσήρχετο ἡ πολιτεία αὐτῇ, δι' ἐπιχορηγήσεων· καθ' ὅτι καὶ τὰ δημόσια συμφέροντα κυρίως καὶ κατὰ πρῶτον ἐξυπηρετοῦντο διὰ τῶν περιοδικῶν ατμοπλοικῶν γραμμῶν, δι' ὧν διενεργεῖτο ἡ ταχυδρομικὴ ὑπηρεσία. Αἱ ἐπιχορηγήσεις αὗται κατ' ἀρχὰς ὑπῆρξαν πολὺ ἀνώτεροι τῆς ἀξίας τῶν ὑπηρεσιῶν, ὥς αἱ Ἀτμοπλοικαὶ Ἑταιρίαι προσέφερον εἰς τὰ κράτη βέβαιον δὲ ὅτι τὴν μεγίστην ἔδωκαν ὠφελισμὸν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ατμοπλοίας· προϊόντος ὁμοῦ τοῦ χρόνου αἱ ἀπὸ τῶν ὑπηρεσιῶν τούτων δημόσιοι πρόσδοι ἐξισώθησαν ἢ καὶ καλύπτουσιν ἤδη τὴν δαπάνην τῆς ἐπιχορηγήσεως ἢ Ἀγγλία, ἀνεξαρτήτως πάσης προστατευτικῆς προθέσεως ὑπὲρ τῆς ἰδίας αὐτῆς

ναυτιλίας, παραχωρεῖ σήμερον τὴν ἐπὶ χορηγῆσαι ταχυδρομικὴν ὑπηρεσίαν εἰς τὴν ὑπὸ συμφορτωτέρας διὰ τὸ κράτος δρους ἀναλαμβάνουσιν αὐτὴν ἐταιρίαν, ἔστω αὕτη καὶ ἔνε· ὅτι κεφαλὴ τῆς γραμμῆς τῶν ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν ἦτο ἡ Μασσαλία τὴν ταχυδρομικὴν ὑπηρεσίαν διὰ λογαριασμὸν τῆς Ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως ἐτέλει ἡ Γαλλικὴ ἐταιρία τῶν θαλάσσιων διαφορῶν· ἐπὶ δὲ τῆς ἀπὸ Scritthemytton εἰς Ἀμερικὴν γραμμῆς μέρος τῆς ὑπηρεσίας αὐτῆς ἔχει ἀνατεθειμένην εἰς τὴν Ἑταιρίαν τοῦ Βορείου-γερμανικοῦ Lloyd τῆς Βρεμῆς.

Ἡ κυβερνητικὴ ἐπιχορήγησις συνεπάγεται τὴν ἐπιβολὴν ὅρων ὡς πρὸς τὰς διαφορὰς ατμοπλοικῆς γραμμῆς, οἱ ὅποιοι βυθίζουσι τὴν περιοδικότητα αὐτῶν καὶ τὰς ἐν γένει σχέσεις τῶν ἐταιριῶν πρὸς τὸ κράτος. Ἐπάρχουσιν ὁμοῦ καὶ Ἀτμοπλοικαὶ Ἑταιρίαι αὐτοτελεῖς, οὐδεμίαν ἀπολαμβάνουσαι ἐπιχορηγήσεων καὶ ἐν ἐλευθέρῳ διαγωνισμῷ ἐκτελοῦσαι τακτικούς ἐπίσης διαπλοὺς, καὶ οὐχὶ σπανίως εὐδοκίμουσαι οἰκονομικῶς πολὺ μᾶλλον τῶν ἀπολαυστῶν ἐπιχορηγήσεως κυβερνητικῆς, ὅπερ ἀποδεικνύει ὅτι ἐπὶ τὸ εὐρύτατον τοῦ συναγωνισμοῦ πεδῖον τὰ κυριώτατα στοιχεῖα, ἀφ' ὧν ἐξαρτᾶται ἡ ὑπεροχὴ, δὲν εἶναι αἱ κυβερνητικαὶ ἀρωγαί, αἱ ὅποιαι ἄλλως ὡς πρὸς τὰς ατμοπλοικῆς ἐταιρίας ἔχουσι μᾶλλον χαρὰντῆρα ἐπικρισθῶσεων.

Αἱ κυριώτεραι Εὐρωπαϊκαὶ Ἀτμοπλοικαὶ ἐταιρίαι αἱ ἀπολαμβάνουσαι κυβερνητικὰς ἐπιχορηγήσεις εἰσιν αἱ ἑξῆς.

Μεγάλη Βρετανία. α' Ἡ Royal Mail Steam Packet Company, ἡ ἐξυπηρετοῦσα τὴν γραμμὴν μεταξὺ Scritthemytton τῆς Βραζιλίας καὶ τοῦ Πλάτα.

β' Ἡ Pacific Steamship Navigation Company, διὰ τὰς γραμμὰς μεταξὺ Liverpool καὶ Βραζιλίας, Πλάτα, Χιλέ, Περουβίας καὶ μεταξὺ Παναμᾶ καὶ Βαλπαράϊζου.

γ' Ἡ Union Steamship Company limited, διὰ τὰς γραμμὰς μεταξὺ Plymouth, τοῦ Ἀκρωτηρίου τῆς Καλῆς Ἑλπίδος καὶ Ζανζιβάρης.

δ' Ἡ West India and Pacific Steamship Company διὰ τὴν γραμμὴν μεταξὺ Liverpool καὶ Γουάρας, Βέρα Κρούς καὶ Ἀγκίας Μάρθας.

ε' Ἡ British India Steam Navigation Company, διὰ τὴν γραμμὴν μεταξὺ Ἀδέν καὶ Ζανζιβάρης.

ζ' Ἡ Cunard Company διὰ τὰς γραμμὰς μεταξὺ Λονδίνου καὶ Halifax καὶ Ἁγιον Θωμᾶν καὶ μεταξὺ Liverpool εἰς Νέαν Ὑόρκην καὶ Βοστώνη.

η' Ἡ Liverpool, Brazil and River Plata Steam Company.

θ' Ἡ Juman, μεταξὺ Liverpool καὶ Νέας Ὑόρκης.

Ε. Ἡ Peninsular and Oriental Company διὰ τὰς γραμμὰς μεταξὺ Λονδίνου καὶ Ἰνδῶν, Κίνας, Ἰαπωνίας κ. λ. π. Αἱ εἰς τὰς ἑταιρίας ταύτας ἀποτινόμεναι ἐπιχορηγήσεις ἀνέρχονται εἰς 20 περίπου ἑκατομμύρια φρ. Σημειωτέον ὅτι αἱ ἑταιρίαι αὗται εἶναι αἱ κυριώτεραι, κατέχουσιν πολυαριθμούς στόλους μεγάλων ἀτμοπλοίων· ἡ Peninsular λ.χ. κατέχει περί τὰ ἑξήκοντα πλοῖα χωρητικότητος ἐν ὧν διακοσίων περίπου χιλιάδων τόννων, ἐνῷ ὅλα ἐμοῦ τὰ ἑλληνικά ἀτμόπλοια, ἐξαιρουμένων τῶν πολεμικῶν, συμποσοῦνται εἰς ἥττον τῶν 50 χιλιάδων τόννων.

Γ α λ λ ι α : α'. Ἡ Compagnie générale Transatlantique, ἐξυπηρετοῦσα τὰς γραμμὰς μεταξὺ: 1) Χάρδης καὶ Νέας Ὑόρκης 2) Saint Nazaire καὶ Toulon 3) Saint Nazaire καὶ Βέρα Κρούζ. 4) Χάρδης καὶ Toulon 5) Μασσαλίας καὶ Ἀλγερίας, ἀπολαμβάνει ἐπιχορηγήσιν 11,000,000 φρ.

β'. Αἱ Messageries Maritimes (πρώην Messageries Impériales) διὰ τὰς γραμμὰς μεταξὺ Μασσαλίας, Πορτογαλίων καὶ Βρασιλίας Πλάτα, μεταξὺ Μασσαλίας καὶ τῶν Ἰνδῶν τῆς Κίνας τῆς Ἰαπωνίας, μεταξὺ Βορδιγαλλίων καὶ Αὐστραλίας, ἀπολαμβάνει ἐπιχορηγήσιν 16,000,000 φρ.

Α ὁ σ τ ρ ί ζ κ α λ Ο ὕ γ γ α ρ ί α. Ἡ ἑταιρία τοῦ Αὐστρο-Ὀυγγρικοῦ Lloyd συσταθεῖσα τὸ 1833 ἐν Τεργέστη ἔχει σήμερον κεφάλαιον 12 ἑκατομμυρίων φλωρινίων. Τὰ ἀτμόπλοιά της συμποσοῦνται εἰς 80, χωρητικότητος ἐν ὧν 95 χιλιάδων τόννων. Αἱ γραμμαὶ αὗται ἐξυπηρετεῖται διακλαδοῦνται καὶ ἐκτείνονται ἀπὸ Τεργέστης καθ' ὅλους τοὺς λιμένας τῆς Ἀνατολῆς, τοῦ Ρυξείνου, τοῦ Δουναβίου, διὰ τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης εἰς τὰς Ἰνδίας καὶ τὴν Κίαν καὶ διὰ τοῦ Ἀτλαντικοῦ εἰς τὴν Βόρειον Ἀμερικὴν. Ἡ κυβερνητικὴ ἐπιχορήγησις, καταλογιζομένη αὐτῇ κατὰ μίλλιον πλοῦ πρὸς φρ. 5, κατὰ τὰ φαινόμενα τυγχάνει λίαν εὐτελῆς, διότι συμποσοῦται εἰς ὀλίγιστα ἑκατομμύρια φρ. ἀλλ' ἡ Αὐστροουγγρική Κυβέρνησις μερὶν καὶ μετὰ ἰδιαζούσης στοργῆς περὶ τῆς ἑταιρίας ταύτης, ἥτις ἀντιπροσωπεύει ὅλην σχεδὸν τὴν ἀτμὴν ναυτιλίαν τοῦ Κράτους, παραχωροῦσα αὐτῇ πλείστας ἀτελείας καὶ προνόμια.

Ἡ Ἰ σ π α ν ί α καταβάλλει ἐπιχορηγήσεις εἰς διαφόρους ἑταιρίας διὰ τὰς ταχυδρομικὰς γραμμὰς, παραχωροῦσα αὐτάς κατὰ μειοδοσίαν· αἱ ἐπιχορηγήσεις αὗται συμποσοῦνται εἰς 5 000 000 φρ.

Γ ε ρ μ α ν ί α : ἀποτίνει 5 500 000 φρ. δι' ἐπιχορηγήσεις εἰς τέσσαρας Ἀτμοπλοϊκὰς ἑταιρίας.

Β ἑ λ γ ι ο ν : ἐν μόνον ἑκατομμύριον εἰς δύο ἑταιρίας.

Ὁ λ λ α ν δ ί α : δύο ἑκατομμύρια εἰς δύο ἑταιρίας.

Ἰταλία : δίδωσιν ἐπιχορηγήσιν 9 000 000 φρ. εἰς τὴν Società Generale di navigazione Italiana διὰ τὰς γραμμὰς τῆς Σαρδουρίας, τῆς Σικελίας, τῆς Τυνιδος, τῆς Αἰγύπτου, τῶν Ἰνδῶν, τῆς Κίνας, τῆς Ἀμερικῆς. Ἡ μεγάλη αὕτη ἑταιρία συνεστή διὰ τῆς συγχωνεύσεως τῶν δύο ἑταιρίων Florio καὶ Rubattino, κατέχει ἑκατὸν περίπου ἀτμόπλοια χωρητικότητος ἐν ὧν 190 χιλιάδων τόννων περίπου.

Ἡ Ἰταλικὴ Κυβερθεὶς ἀποτίνει πρὸς τοὺς ἐπιχορηγήσιν 300 χιλιάδων φρ. πρὸς τὴν Ἀγγλικὴν ἑταιρίαν Peninsular διὰ τὴν γραμμὴν μεταξὺ Βενετίας Βρεντησιου, Ἀλεξάνδρειας. Ἀπὸ τοῦ 1890 ἡ Ἰταλία ἐφαρμόζει τὸ σύστημα τῆς κατ' ἐργολαδίαν παραχωρήσεως ὁρισμένων ταχυδρομικῶν ἀτμοπλοικῶν γραμμῶν διὰ μειοδοσίας εἰς οἰκονομικὰς ἑταιρίας εἴτε ἐγχώριον εἴτε ξένον. Διὰ τοῦ συστήματος τούτου ἀποκλείεται τὸ προνόμιον, εὐρὺ δὲ διανοίγεται τὴν στάδιον τοῦ συναγωνισμοῦ εἰς τὰς ἰδιωτικὰς ἐπιχειρήσεις ὅσαι διὰ τῶν ἰδίων μέσων δύνανται νὰ ὑπάρξωσι καὶ νὰ προαχθῶσι.

Ἑλλάς : δίδωσιν ἐπιχορηγήσιν 600 χιλιάδων φρ. κατ' ἔτος εἰς τὴν ἑταιρίαν τῆς Ἑλληνικῆς Ἀτμοπλοίας διὰ τὰς γραμμὰς τῆς ἐσωτερικῆς συγκοινωνίας. Ἡ ἑταιρία αὕτη ἐξυπηρετεῖ πρὸς τινος καὶ ἐξωτερικὰς τινὰς γραμμὰς, μεταξὺ Σύρου, Πειραιῶς καὶ Θεσσαλονίκης. Κωνσταντινουπόλεως, Σμύρνης καὶ Ἀλεξανδρείας, ἃς κατήργησεν ὁμοῦ μὴ ἐπαρκούσα εἰς τὴν συντήρησιν τῶν.

Ἡ ἑταιρία τῆς Ἑλληνικῆς Ἀτμοπλοίας ἰδρύθη τὸ 1857 μετὰ πολλὰς δυσχερείας καὶ παρὰ τὰ ἐπιμόνως ἀνταρμόμενα ἀπὸ ἐξωτερικῶν ἐνεργειῶν κωλύματα· ἐκθύμως ὑπὲρ τῆς δημοθυρίας αὐτῆς ἐργάσθη ὁ αἰεθμός Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος πρὸ τῆς ἐπιμονῆς τοῦ ὅποιου κατέπεσαν καὶ δυσχέρειαι καὶ κωλύματα. Ἀπὸ τῆς ἑταιρίας ταύτης τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος προσεδόκα καὶ ἀνέμνε τὴν ἀνάστασιν τῆς ἑλληνικῆς ναυτιλίας ὑπὸ τὰς νέας συνθήκας τῆς διὰ τοῦ ἀτμοῦ κινήσεως· καὶ ὁμόθυμον παρέσχεν αὐτῇ τὸ χρῆμά του καὶ πᾶσαν ὑποστήριξιν· μετὰ τριακονταετὴ ὁμοῦ βίον, καθ' ὃν ἡ Ἑλληνικὴ Ἀτμοπλοία κατεῖχε τὸ μονοπώλιον τῆς διὰ θαλάσσης συγκοινωνίας ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐλευθέρον τὸ πεδίον τῆς ἐνεργείας καθ' ἅπασαν τὴν Ἀνατολήν, ἐνθα καὶ οἰκονομικῶς συναγωνισμὸν ἡδύνατο ν' ἀντιμετωπίσῃ ὑπὲρ ἐθνικῶν ἀξίονων βρῶν, ἰδοὺ αὐτῇ σήμερον κατέχουσα δεκάεξ μόνον ἀτμόπλοια, ὧν τὰ πλείστα πεπληρωμένα καὶ σχεδὸν ἄχρηστα, χωρητικότητος ἐν ὧν 6000 τόννων ὁλολογῇ ἐκ τῶν μικροτέρων, ἅτινα τελοῦσι τοὺς ἐν τῇ Μεσογείῳ πλοῦς, καὶ κατεστραμμένη τέλειον.

Ἀφ' ἑτέρου εἶναι βέβαιον ὅτι ἡ Κυβερνητικὴ ἐπιχορήγησις τῶν 600 χιλ. φρ. ἀπο-

Ἀτμόσφαιρα (ψυσ.) ονομάζεται ἡ ἀερίομορφος μάζα ἢ περιβάλλουσα διάφορα σώματα, ἰδίως δ' ὁ ἀήρ ὁ περιβάλλων τὴν γῆν. Ἐπειδὴ ἡ Ἀ. μετεχει τῆς περὶ τὸν ἄξονα τῆς γῆς ἡμερησίας κινήσεως, τὸ σχῆμα αὐτῆς θεοὶ νὰ ᾖ σφαιροειδές, πεπιεσμένον περὶ τοὺς πόλους καὶ ἐξωγκωμένον περὶ τὸν ἰσημερινόν, ἀλλ' ἡ συμπίεσις δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐξακριβωθῇ, διότι δὲν εἶναι γνωστὸς ὁ νόμος τῆς κατασκευῆς τῆς Ἀ. δεχόμεθα ὅμως ὅτι τὸ σχῆμα αὐτῆς εἶναι κατὰ προσέγγισιν ἐπαρκῆ σφαιρικόν. Τὸ ὕψος τῆς Ἀ. δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐξακριβωθῇ διὰ τῆς ἀεροστατικής. Ἀσφαλῶς ἔπεται ἐκ τοῦ νόμου τοῦ Μαριόττου, ὅτι τὰ ἀνώτερα στρώματα τῆς Ἀ. εἶναι ἀραιότερα τῶν κατωτέρων, διότι δὲν ὑπέκεινται εἰς τὴν ὀλίψιν τούτων. Ἐπίσης ἐκ τῆς πείρας εἶναι γνωστὸν, ὅτι ἡ θερμοκρασία τῆς Ἀ. ἐλαττωταὶ ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω, ὁ νόμος ὅμως τῆς ἐλαττώσεως τούτης δὲν εἶναι γνωστὸς. Ἐπειδὴ δ' ἡ πυκνότης τῶν στρωμάτων τῆς Ἀ. ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς θερμοκρασίας αὐτῶν, δὲν ὀφείμεθα νὰ εὐρίσκωμεν τὸ ὕψος τῆς Ἀ. ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ νόμου τοῦ Μαριόττου, συνδυαζομένου μετὰ τοῦ νόμου τῆς ἐλαττώσεως τῆς θερμοκρασίας. Διὰ μικρὰ ὕψη ἐξήχθη, ὅτι ἡ ἐλάττωσις τῆς θερμοκρασίας εἶναι κατὰ μέσον ὅρον 1° Κελσίου ἀνὰ 175 μέτρα· ἂν ὅμως ἐν τῇ θεωρίᾳ τῆς ἀστρονομικῆς ὁλόσεως τοῦ φωτὸς δεχθῶμεν τὸν νόμον αὐτὸν τῆς ἐλαττώσεως καθ' ὅλον τὸ ὕψος τῆς Ἀ. τὰ πορίσματα τῆς τοιαύτης παραδοχῆς δὲν συμφωνοῦσι πρὸς τὰ πορίσματα τῆς πείρας ἐπὶ τῆς θέσεως τῶν ἀστέρων, ἐπηρεαζομένης ἐκ τῆς ὁλόσεως. Ἐκ τοῦ φαινομένου ὅτι τὸ λυκόφως ἐκλείπει ἐντελῶς, ὅταν ὁ ἥλιος εὐρίσκηται 18° καὶ πλέον κάτωθεν τοῦ ὀρίζοντος, ἐξάγεται ὅτι τὸ ὕψος τῆς Ἀ. εἶναι 75 χιλιομέτρων περίπου, ὁ ἀριθμὸς ὅμως οὗτος σημαίνει τὸ κατώτατον ὅριον τῆς Ἀ., διότι δυνατόν νὰ ὑπάρχωσιν ἀνώτερα στρώματα ἀραιότατα, μὴ ἀντανακλῶντα τὸ ἥλιακόν φῶς ἐπαισθητῶς διὰ τὴν ἡμετέραν ὄρασιν. Ἐκ τῆς ἀναφλέξεως τῶν διαττόντων ἔπεται ὅτι τῆς Ἀ. μετῴρων τῶν 75 χιλ. Οἱ διαττόντες ἀναφλέγονται ἐν τῇ Ἀ. ἐκ τῆς προστριβῆς αὐτῶν πρὸς ταύτην· παρετηρήθησαν λοιπὸν τοιοῦτοι εἰς ὕψος μετῴρων 200 χιλ. Δυνατὸν δ' ἡ Ἀ. νὰ ἔχῃ ὕψος μέχρι 300 χιλ. Ἡ ὀλίψις τὴν ὁποίαν προσεῖναι ἡ Ἀ. μετρεῖται διὰ τοῦ βαρομέτρου ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀρχῆς τῶν συγκοινωνούντων ἀγγείων. Ἡ ὀλίψις αὕτη ἰσοδυναμεῖ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης πρὸς στήλην ὕδραργυροῦ ἔχουσαν κατὰ μέσον ὅρον ὕψος 0,76 τοῦ μέτρου, ἂν ἡ θερμοκρασία τοῦ ὕδραργυροῦ ὑποτεθῇ = 0. Ἐπιφάνεια λοιπὸν 1 τετρ. ὀφθαλμομέτρου ὑφίσταται ὀλίψιν 76 κυβ. ὀφθ. ὕδραργυροῦ, ἡ ἐπειδὴ τὸ εἰδικὸν βάρος τούτου εἶναι = 13,6, ἔπεται ὅτι τὸ τετρ. ὀφθ. ὑφί-

σταται ὀλίψιν ἴσην πρὸς 1034 γράμμα. Ἐπειδὴ δ' ἡ ἐπιφάνεια τοῦ σώματος ἀνθρώπου μέσου μεγέθους ἰσοῦται πρὸς 1,96 τετρ. μέτρα, ἔπεται ὅτι τὸ ἀνθρώπινον σῶμα ὑφίσταται ἐκ τῆς Ἀ. εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης ὀλίψιν 20000 χιλιογράμμων. Ἡ ὀλίψις αὕτη ἰσορροπεῖται ὑπὸ τοῦ ἐν τῇ σῶματι ἀέρος, ὅστις συγκοινωνεῖ μετὰ τῆς ἐπιφάνειας Ἀ. Ἐὰν ἀνέλθωμεν εἰς ὕψηλόν σημεῖον τούτης, ἡ ὀλίψις ἐλαττωταὶ· ἂν ὅμως τὸ σημεῖον ᾖ πολὺ ὕψηλόν, ὁ ἔσθωθεν τοῦ σώματος ἀήρ, δὲν κατατρίβεται νὰ ἔλθῃ εἰς ἰσορροπίαν πρὸς τὸν ἐξωτερικόν καὶ ἐντεῦθεν προέρχεται διάρρηξις ἐσωτερικῶν ἀγγείων, θέναι αἱμορραγία κτλ. Τὸ ἐμπόδιον αὐτὸ ἴσως εἶναι μείζον διὰ τὰς ἀνάσεις εἰς πολὺ μεγάλα ὕψη, ἢ τὸ ἐκ τῆς ἐλαττώσεως τοῦ ποσοῦ τοῦ ὀξυγόνου εἰς τὰ ἀνώτερα στρώματα τῆς Ἀ. Ἐπειδὴ εἰς ὕψη προσεῖναι εἶναι ἐκ τῆς πείρας γνωστὴ ἡ ἐλάττωσις τῆς ὀλίψεως διὰ τοῦ βαρομέτρου καὶ τῆς θερμοκρασίας διὰ τοῦ θερμομέτρου, δυνατόν νὰ ἐξαγάγωμεν τὸν νόμον τῆς κατασκευῆς τῆς Ἀ. ἐν τῇ μεταξὺ δύο προσοιτῶν σημείων καὶ νὰ εὐρίσκωμεν τὸ ὕψος τοῦ ἐνδὸς αὐτῶν ὑπὲρ τὸ ἕτερον διὰ τῆς καλουμένης βαρομετρικῆς ὕψιμετρῶσεως, τῆς ὁποίας ὅμως τὰ ἐξαγόμενα δὲν εἶναι τοσοῦτον ἀκριβῆ ὅσον τὰ διὰ τριγωνομετρικῆς μετρήσεως, ἡ χωροσταθμίσσεως. Προηγουμένως εἶπομεν, ὅτι ἡ θερμοκρασία τῆς Ἀ. ἐλαττωταὶ ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω· αἰτία τῆς ἐλαττώσεως ταύτης εἶναι ὅτι τὰ ἀνώτερα στρώματα ὡς ἀραιότερα ἔχουσι μικρότερον βαθμὸν δυνάμεως ἀπορροφῆσεως τῆς θερμότητος. Ἐκ τῆς πείρας εἶναι γνωστὸν, ὅτι ἡ θερμότης ἡ ἐκπεμπομένη ὑπὸ φωτεινῶν σωμάτων διέρχεται εὐκόλως τὴν Ἀ., ἐνῷ ἡ ἐκπεμπομένη ὑπὸ σωματικῶν σκοτεινῶν ἀπορροφᾶται τὸ πλεῖστον ὑπ' αὐτῆς· ἐντεῦθεν ἡ ἐρχομένη ἀπ' εὐθείας ἐκ τοῦ ἡλίου διέρχεται διὰ τῆς Ἀ. γίνουσα μόνον μικρὸν αὐτῆς μέρος, ἐνῷ ἡ ἐκ τῆς γῆς ἐπανακπεμπομένη πρὸς τὸν καθόλου χῶρον, διέρχεται μετὰ δυσκολίας τὴν Ἀ., καὶ οὕτως αὕτη χρησιμεύει διὰ τὴν γῆν ὡς προφυλακτικὴ περιβολή. Ἀλλὰ πλὴν τῆς ἀνισότητος τῆς θερμοκρασίας τῆς Ἀ. εἰς διάφορα ὕψη, σημεῖα αὐτῆς εὐρίσκόμενα εἰς τὸ αὐτὸ ὕψος ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης ἔχουσι διάφορον θερμοκρασίαν, διότι θερμαίνονται ἀνίσως ὑπὸ τοῦ ἡλίου κατὰ τὴν διαφορὴν γωνίαν, καθ' ἣν προσπίπτουσιν αἱ ἀκτίνες αὐτοῦ· ὅσον μᾶλλον πλησιάζουσιν αὐταὶ πρὸς τὴν κάθετον, τοσοῦτο περισσότερο θερμαίνουσιν. Ἐντεῦθεν τὰ περὶ τὸν ἰσημερινόν μέρη θερμαίνουσι πλεόονον ἢ τὰ περὶ τοὺς πόλους τῆς γῆς. Ἦν συνόλῳ λοιπὸν ἡ θερμοκρασία τῆς Ἀ. εἰς τινὰ τόπον ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς γεωγραφικῆς αὐτοῦ θέσεως καὶ τοῦ ὕψους ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης. Πλὴν τούτων ὅμως ἔχουσιν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς θερμοκρασίας τόπου τινὸς καὶ

ἄλλα αἴτια, ὅσον ἡ διάφορος ὁσέως πρὸς τὴν θάλασσαν, ἢ ὅρη, ἢ διαφορά τοῦ ἐδάφους καὶ ἄλλα. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν αὐτὸν τόπον ἡ θερμokraσία τῆς Ἀ. ὑπὸκειται εἰς μεταβολὰς ἐν τῇ ἡμέρᾳ καὶ τῇ ἔτει ὥς ἐκ τῆς διαφορᾶς τῆς διεκθύνσεως τῶν ἡλιακῶν ακτίνων πρὸς τὸν τόπον. (βλ. θερμokraσία καὶ θερμότης). Ἡ μεγίστη παρατηρηθεῖσα θερμokraσία τῆς Ἀ. ἦτο 50° Κελσίου ἐν Μουζούκ τῆς Ἀφρικῆς, ἢ δ' ἐλαχιστὴ 70° κάτωθεν τοῦ 0 ἐν Σιδηρίᾳ. Ἐκ τῆς κίνου θερμάνσεως τῶν διαφόρων μερῶν τῆς Ἀ. ὑπὸ τοῦ ἡλίου διαταράσσεται ἡ ἰσορροπία αὐτῆς καὶ πρὸς ἀποκαταστασιν ταύτης γεννῶνται βρέματα, ἐξ ὧν προκύπτουσιν οἱ Ἀνεμοὶ (βλ. λ.), τῶν ἐποίων ἡ ταχύτης εἰς καταστρεπτικὰς καταγίδας δύναται νὰ φθάσῃ μέχρι 40 μετρίων κατὰ δευτερόλεπτον. Τὰ μηχανικὰ ἀποτελέσματα τῶν ἀνέμων εἶναι τοσοῦτο μάλλον ἐπαισθητὰ σὺν τῇ αὐξήσει τῆς ταχύτητος αὐτῶν, καθόσον ἡ ὀλίγη τῶν ἀνέμων εἶναι ἀνάλογος πρὸς τὸ τετράγωνον τῆς ταχύτητος αὐτῶν. Ἐὰν ἡ ταχύτης ᾖ 10 μέτρων κατὰ δευτερόλεπτον, ἡ ὀλίγη τοῦ ἀνέμου ἐπὶ ἐνὸς τετραγωνικοῦ μέτρου ἰσοδυναμεῖ πρὸς 12.2 χιλιόγραμμα. Πλὴν τῆς κινήσεως τῆς Ἀ. διὰ τῶν ἀνέμων, βεβαίως συμβαίνει καὶ πάλιν ἡ ταχύτης εἰς τὴν θάλασσαν, ἀλλ' ἐξ αὐτῶν δὲν δύναται νὰ παρρηγήσῃ ἀποτέλεσμα τι. Ἡ διαφανεία τῆς Ἀ. δὲν εἶναι ἐντελής, δὲν διέρχεται δηλαδὴ τὸ φῶς δι' αὐτῆς ἀνευ ἀπώλειας τινός. Ἐντεῦθεν ἀντικείμενα εὐρίσκόμενα ὑπὲρ τὸν ὅριον δὲν φαίνονται, ἐὰν ᾖ πολὺ μακρινομένα. Ὁ βαθμὸς τῆς διαφανείας τῆς Ἀ. ἐξαρτώμενος ἐκ τῆς καταστάσεως αὐτῆς δὲν εἶναι πάντοτε ὁ αὐτός. Τὴν μεγίστην αὐτῆς διαφανείαν ἔχει ἡ Ἀ., ἐὰν ἐπέλθῃ ταχέως εὐδία μετὰ βροχῆν. Κατὰ τόπους εἶναι διάφορος ὁ βαθμὸς τῆς διαφανείας, μέζων ἐν συνόλῳ περὶ τὸν ἰσημερινόν, ἢ περὶ τοὺς πόλους. Φυσικῶς τῷ λόγῳ ἡ διαφανεία αὐξάνει μετὰ τοῦ ὕψους ὑπὲρ τὴν ἐπιφανείαν τῆς θαλάσσης, διότι τὸ φῶς δὲν ἐπηρεάζεται ὑπὸ τῶν κατωτέρων καὶ πυκνότερων στρωμάτων τῆς Ἀ. Τοῦ ἡλίου καὶ πάντων τῶν ἀστέρων τὸ φῶς ἐξασθενίζεται ὑπὸ τῆς Ἀ. τοσοῦτο μάλλον, ὅσον πλησιέστερον εὐρίσκονται πρὸς τὸν ὅριον, διότι διέρχονται μείζονα δρόμον δι' αὐτῆς (βλ. Ἀπόσβεσις τοῦ φωτός). Ἐνεκα τῆς ἀτελοῦς διαφανείας τῆς Ἀ. γεννᾶται ὁ γενικὸς φωτισμὸς αὐτῆς, διότι μέρος τοῦ δι' αὐτῆς διερχομένου φωτός διασκορπίζεται καὶ ἀντανεκλάται ὑπὸ τῶν μερῶν αὐτῆς. Ἐὰν τοῦτο δὲν συνέβαινεν, ἀλλ' ἡ Ἀ. ἦτο ἐντελὲς διαφανής, τὰ ἀμέσως φωτιζόμενα αντικείμενα θὰ ἐφαίνοντο λαμπρότερα, τὰ ἐν τῇ σκιᾷ ὁμοίως εὐρίσκόμενα δὲν θὰ ἐφαίνοντο ποσῶς. Ἐκ τοῦ φωτισμοῦ αὐτοῦ τῆς Ἀ. δὲν φαίνονται οἱ ἀστέρες τὴν ἡμέραν, διότι τὸ φῶς αὐτῶν ἀμυροῦται ὑπ' αὐτοῦ.

Ἐκ τῆς ἀντανεκλάσεως ἡλιακοῦ φωτός ὑπὸ τῆς Ἀ. γεννᾶται καὶ τὸ λευκὸν φῶς. Ἐκ τῆς Ἀ. γεννᾶται καὶ τὸ κυανὸν χρῶμα τοῦ οὐρανοῦ, διότι αὐτὴ ἀπορροφᾷ ἰδίως ἐρυθρὰ καὶ κιτρίνους ακτίνας καὶ ἀντανεκλάει κυανὰς. Εἰς μεγάλα ὕψη, ὅπου ἐνεκα τῆς ἀραιώσεως τῆς Ἀ. τὸ ἀντανεκλῶμενον φῶς εἶναι ἐλαγώτερον, τὸ χρῶμα τοῦ οὐρανοῦ εἶναι βαθυτερόν καὶ κλίνει πρὸς τὸ μέλαν. Ἐὰν ἐλπίεν ἡ Ἀ. ὁ οὐρανὸς θὰ ἐφαίνετο μέλας. Ἡ Ἀ. περιέχει πάντοτε ἠλεκτρισμόν, ὅστις εἶναι ἐν εὐδία πάντοτε θετικὸς. Ἡ ἔντασις αὐτοῦ αὐξάνει μετὰ τοῦ ὕψους. Ἰδίως ἐντονος εἶναι ὁ ἠλεκτρισμὸς τῶν νεφῶν, πᾶσαι δ' αἱ καταπτώσεις ὕδατος (βροχή, χάλαξα, χιὼν, θρόσος) συνοδεύονται ὑπὸ ἠλεκτρισμοῦ, ἐναλλὰξ θετικοῦ καὶ ἀρνητικοῦ. Ὑπὸ τῆς ἐπὶ τῆς γῆς καὶ τῆς συστάσεως αὐτῆς ἡ Ἀ. εἶναι μίγμα δξυγόνου, ἀζώτου καὶ μικρῶν ποσῶν ἀνθρακικοῦ ὀξέος καὶ ἀτμίδων ὕδατος. Ἐὰν ἡ Ἀ. εὐρίσκειται ἐν κανονικῇ καταστάσει συνίσταται εἰς (ἐκατοστὰ τοῦ ὅγκου) 20.96 μερῶν δξυγόνου, 79.00 ἀζώτου καὶ 0.04 ἀνθρακικοῦ ὀξέος. Ἐκ τοπικῶν ὁμοίως αἰτίων δύναται νὰ ἐπελθῇ ἐλαττωσίς τις τοῦ δξυγόνου τῆς Ἀ. ἰδίως εἰς μέρη εἰς τὰ ὅποια σῆπονται οὐσίαι. Καὶ ὁ καιρὸς δ' ἔχει ἐπιρροὴν τινὰ ἐπὶ τῆς συστάσεως τῆς Ἀ. διότι τὸ ἀνθρακικὸν δξυ ἐλαττοῦται κατὰ τι μετὰ διαρκείας βροχᾶς. Μετὰ τοῦ ὕψους αὐξάνει κατὰ τι τὸ ἀνθρακικὸν δξυ καὶ ἐλαττοῦται τὸ δξυγόνον. Περιέχει δ' ἡ Ἀ. καὶ μικρὰ ποσὰ ἐνώσεων τοῦ ἀζώτου (ἀμμωνιακόν). Περιέχει προτέτι ἡ Ἀ. ἐλάχιστα ποσὰ, ὑπακείμενα ὁμοίως εἰς μεταβολὰς κατὰ τὰς ἰδιαιτέρας ἐκαστοτε συνθήκας καὶ ἄλλας οὐσίας ὅσον ὕδρογόνον κτλ. Ἡ Ἀ. περιέχει πάντοτε ποσὸν τι ἀτμίδων ὕδατος, ἐξ ὧν ἀποτελεῖται ἡ ὑγρὰ σία αὐτῆς. Τὸ ποσὸν ὁμοίως αὐτῶν δὲν εἶναι σταθερόν, ἀλλ' ὑπὸκειται εἰς μεγάλας μεταβολὰς. (βλ. Ὑγρασία). Πλὴν τῶν συστατικῶν αὐτῶν περιέχει ἡ Ἀ. καὶ ὁμίον, τῆς ὁποίας τὸ ποῖον καὶ ποσὸν ἐξαρτᾶται ἐκ τοπικῶν αἰτίων. Περίεργος εἶναι ἡ παρουσία πανταχοῦ τῆς Ἀ. τοῦ μηχανικοῦ ἄλκτος. Τὰ συστατικά τῆς Ἀ. ἔχουσι μεγίστην σημασίαν διὰ τὸν ἐπὶ τῆς γῆς ὀργανικὸν βίον. Τὰ ζῶα ἀναπνεύουσιν δξυγόνον καὶ ἀποπνέουσιν ἀνθρακικὸν δξυ. Τὰ φυτὰ συνίστανται ἐξ ἄνθρακος, ὕδρογόνου καὶ δξυγόνου καὶ λαμβάνουσιν τὸ πλεῖστον τῶν συστατικῶν αὐτῶν ἐκ τῆς Ἀ., ἐνῷ τὰ ζῶα λαμβάνουσιν αὐτὰ ἐκ τῶν φυτῶν ἀμέσως ἢ ἐξ ἄλλων ζῴων. Τὸ ζήτημα ἐὰν τὰ συστατικά τῆς Ἀ. ὑπὸκεινται προϊόντος τοῦ χρόνου εἰς μεταβολὰς δὲν εἶναι δυνατόν ἐτι νὰ λυθῇ, διότι ὁ χρόνος ἀπὸ τοῦ ὁποίου ὑπάρχουσι μετρήσεις εἶναι βραχύτατος. Ὅπως δὴποτε ὁμοίως καὶ ἐν τῇ Ἀ. δξυγόνον ἐξηφανίζετο ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, πάλιν ἐπαρκεῖ διὰ πλεον ἢ 2 ἐκατομμύρια ἐτῶν. (Δ. Κ.).

Ἀτμοσφαιρικοὶ καὶ διὰ πεπιεσμένου ἀέρος σιδηροδρομοί· εἶναι εἰδικοὶ σιδηροδρομοί, οἵτινες ὡς κινήτηρ ὑδραυλικῶν ἐπὶ τῶν συνηθῶν σιδηροδρομικῶν βᾶδων κινουμένων ἀραξίων, μεταχειρίζονται ατμοσφαιρικὸν ἀέρα εἴτε διὰ τῆς ἀραιώσεως, εἴτε διὰ τῆς συμπυκνώσεως αὐτοῦ. Ἐὰν ἐντὶς σωλῆνος τοποθετήσωμεν ἑμβόλον ἐρμητικῶς ἐφαρμυγμένον, ἐκ τοῦ ἐτέρου δὲ ἄκρου αὐτοῦ ἀραιώσωμεν τὸν ατμοσφαιρικὸν ἀέρα δι' ἐξαντλήσεως, τὸ ἑμβόλον θυνάμει τῆς κατὰ τὸ ἕτερον ἄκρον τοῦ σωλῆνος ἀναπτυσσόμενης ατμοσφαιρικῆς πίεσεως, θέλει κινήθῃ πρὸς τὸ μέρος ἐνθα ὁ ατμοσφαιρικὸς ἀήρ εἶναι ἥτιον πυκνός. Τὸ αὐτὸ θὰ συμβῇ ἐὰν ἐντὶς τοῦ σωλῆνος εἰσαχθῇ πιεσμένη πεπιεσμένη ἀέρα· οὗτος διὰ τῆς πίεσεως του θέλει παραγάγει ἐπίσης κίνησιν τοῦ ἑμβόλου πρὸς τὸ ἑμπρός. Ἡ γλῶσσικὴ διαφορά μετὰ τῶν δύο σιδηροδρόμων εἶναι ἡ ἑξῆς· Ὅταν τὸ κινούμενον σῆμα (ἀμαξία) κεῖται ἐκτός τοῦ σωλῆνος, ἐνομαζόμενον αὐτοῦ ατμοσφαιρικοῦ σιδηροδρόμου· σιδηροδρόμους δὲ διὰ πεπιεσμένου ἀέρος, ὅταν τοῦτο κεῖται ἐντὶς τοῦ σωλῆνος. Ὁ πρῶτος ὅστις ἔσχε τὴν ἰδέαν τῆς κατασκευῆς τῶν ατμοσφαιρικῶν σιδηροδρόμων, εἶναι ὁ θανὼν μηχανικὸς Medhurst κατὰ τὸ ἔτος 1810. Οὗτος ἐρωδίασε τὸν σωλῆνα διὰ τῆς κατὰ μῆκος στεγανῆς κλεισμένης σχισμῆς, ἥτις παρέμεινεν ἐκτός ἢ χαρακτηριστικὴ διάταξις τῶν Ἀ. σιδ. Μετὰ τὸν Medhurst οἱ Clegg καὶ Samuda ἠσχολήθησαν περὶ τὴν τελειοποίησιν τοῦ στεγανοῦ ἐπιρράγματος, ὅπερ κατέπιν με μικρὰς παραλλαγὰς ἐχρησιμοποιήθη εἰς πάντας τοὺς κατασκευασθέντας Ἀ. σιδ. Μετὰ τοὺς ἀνωτέρω καὶ πολλοὶ ἄλλοι μηχανικοὶ ἠσχολήθησαν περὶ τὴν τελειοποίησιν τῶν Ἀ. σιδ., καταβαλόντες καὶ κόπους καὶ σπουδαία κεφάλαια. ἠναγκάσθησαν ὁμῶς ἐπὶ τέλους νὰ ἐγκαταλείψωσι τὴν ἰδέαν των, καθ' ὅσον ἀπεδείχθη ὅτι δὲν ἤδύναντο ν' ἀπεφύγωσιν, οὔτε τὸ ἄπικνον τοῦ ἐπιρράγματος, οὔτε τὰς σπουδαίας ἀντιστάσεις τῆς τριβῆς τοῦ ἑμβόλου, αἵτινες ἐπέφερον μεγάλας ἀπωλείας θυνάμειως, οὔτε τὰς δυσχερείας τῆς κινήσεως καὶ συστάσεως τῶν ἀμαξοστοιχιῶν εἰς τοὺς σταθμούς. Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω, αἱ μεγάλαι θάψαναι ἐγκαταστάσεις καὶ συντηρήσεως ατμομηχανῶν ἀνά 4—5 χιλ. καὶ ἡ δυσκολία τῆς χρήσεως σωλῆνων μεγάλης διαμέτρου πρὸς αὐξήσιν κινήτηρός θυνάμειως, κατεδίκασαν ταχέως τὸ σύστημα τῶν Ἀ. σιδ.

Ὁ πρῶτος ατμοσφαιρικὸς σιδηροδρόμος, ἐκτὸς μικρᾶς τινοῦ δοκιμαστικῆς γραμμῆς κατασκευασθείσης κατὰ τὸ 1839 πλησίον τοῦ Λονδίνου εἰς Wormwood-Scrubs, κατασκευάσθη κατὰ τὸ ἔτος 1844 μετὰ τὸν Kingstown καὶ Dalkey. Τὸ μῆκος αὐτοῦ ἀνῆρχετο εἰς 2^ο 50 μέτρα, αἱ δὲ κλίσεις του μέχρις 1,750/100. Ἀξιοὶ μνείας εἰσὶν εἰσέτι, οἱ Ἀ. σιδ. μετὰ τὸν London-Croydon καὶ Epsom, Exeter

καὶ Plymouth, Nanterre καὶ St Germain. Νῦν οὐδεὶς πλέον Ἀ. σιδ. ὑφίσταται, καὶ πάντες οἱ πρότερον τοιοῦτοι κατασκευασθέντες μεταβλήθησαν εἰς ατμοσιδηροδρόμους. Κατὰ τὸ ἔτος 1879 ἀνεκινήθη καὶ πάλιν ἡ ἰδέα τῆς κατασκευῆς Ἀ. σιδ. ἐνεκα τῆς ὑπὸ τοῦ L. Goussier ἐφευρέσεως τῶν διὰ πεπιεσμένου ἀέρος ὑψωτῶν (ascenseurs). Τὸ διὰ πεπιεσμένου ἀέρος σύστημα σιδηροδρόμων ἔλαβε μεγαλητέραν ἐφαρμογὴν, καὶ δὴ εἰς τὴν ταχυδρομικὴν ὑπηρεσίαν· αὐτοὶ οἱ ταχυδρομικοὶ σωλῆνες Ἀγγλίας Βιέννης, Βερολίνου, Νέας Ὑόρκης βασιζόμενοι ἐπὶ τοῦ διὰ πεπιεσμένου ἀέρος συστήματος. Πρὸς μεταφορὰν ἀνθρώπων ἐγένετο ἡ πρώτη δοκιμὴ τῇ 1864 ὑπὸ τοῦ μηχανικοῦ Rammel πλησίον τοῦ Κρυσταλίνου παλατιοῦ ἐν Λονδίνῳ καὶ ἐπὶ μικροῦ μήκους. Μετὰ ἐπιτυχεῖς δοκιμὰς καθιερώθησαν ἤδη μεγάλαι ἑταιρίαι ἐν Λονδίνῳ πρὸς ἐκμετάλλευσιν τοῦ συστήματος, ἑτεραι δ' ἐπίσης σπουδαῖαι καταρτίζονται ἐν Ἀμερικῇ. Τὸ σύστημα τοῦτο προτάθη καὶ διὰ τοὺς μεγάλους σιδηροδρόμους τῶν Ἀλπεων (Mont-Cenis καὶ St. Gothard) δὲν ἔλαβεν ὁμῶς μεγάλας διαστάσεις. [H.B.]

Ἀτμοσφαιρίλια (X η μ.) τὰ συστατικά τοῦ ατμοσφαιρικοῦ ἀέρος, ἰδίως τὰ θρόντα ἐν τῇ ἀναπνοῇ, καύσει καὶ βλαστήσει, ἥτοι Ὁξυγόνον, ἔξω, ἀνθρακικὸν δξύ, ἀμμωνία, νιτρικὸν ἢ νιτρῶδες δξύ καὶ ὕδατμοί. [O.A.P.]

Ἀτμοτελωνίδες ἀτμάκατοι τοῦ Κράτους πρὸς κατατολὴν τῆς λαθρεμπορίας καὶ ἐνίσχυσιν τῆς τελωνιακῆς ἐν γένει ὑπηρεσίας. Ἐὰν περὶ τούτων ὤρισε τὸ πρῶτον τὸ ἔρθ. 7 τοῦ Ν. XIX' τῆς 13 Ἰουν. 1877 καὶ τὸ Δ. 3 Μαΐου 1878, δι' ὧν ἐκανονίσθη ἡ ὑπηρεσία καὶ τὸ πλήρωμα τῶν ἀτμοτελωνιδῶν, ἀνατεθείσῃν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ὑπουργείου τῶν Ὀικονομικῶν. Δυναμει ὁμῶς τοῦ μεταγενεστέρου Ν. ΑΥΚΑ' τῆς 13 Ἀπριλίου 1887 καὶ τοῦ σχετικοῦ τούτω Δ. τῆς 19 Μαΐου 1887 αἱ ἀτμοτελωνίδες μετατέθησαν εἰς τὴν θύναμιν τοῦ πολεμικοῦ Ναυτικοῦ καὶ εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν ὑπουργείου, τὰ δὲ πληρώματα αὐτοῦ συνεκροτήθησαν ἐξ ἀνδρῶν τοῦ πολεμικοῦ Ναυτικοῦ. Ὁ σκοπὸς ὁμῶς τῶν ἀτμοτελ. παράμειναι καὶ νῦν ὁ αὐτὸς οἷος καὶ πρὶν. [Ἀγγ.]

Ἀτόλλα (Atols) καλοῦνται κοράλλιογενεῖς νῆσοι τοῦ Ἰνδικοῦ καὶ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ διακυλισθεῖς, ἐγκλεισθεῖσαι λιμνοθάλασσαν καὶ συγκοινωνοῦσαι μετὰ τῶν ἐκτὸς δι' ἐνὸς ἢ πλείοτερον πόρων (ἰδ. Κοράλλια). [K.M.]

Ἀτομοί (X η μ.) καλοῦνται ἐν τῇ χημείᾳ τὰ ἐλάχιστα μορίδια τῆς ὕλης, ἅτινα οὔτε μηχανικῶς οὔτε χημικῶς θυνάμειθα πλέον νὰ φαντασθῶμεν διαιρετὰ· ἀτομικὸν βάρος καλεῖται τὸ σχετικὸν βάρος τῶν ἀτόμων τῶν διαφόρων στοιχείων (ὕδρογόνον=1) ταυτιζόμε-

μενον τὸ πλεῖστον μετὰ ποσὸν καθὰ ἐνοῦνται τὰ στοιχεῖα πρὸς ἄλληλα· τὰ ἄτομα δὲν ὑφίστανται ἐλευθερά ἐν τῇ φύσει, ἀλλὰ καθ' ἑμᾶδας δύο τοῦλάχιστον ὁμοιομερῶν ἢ ἀνομοιομερῶν ἀτόμων, ἃς καλοῦσι μόρια. Ἡ σήμερον διέπεται τὴν ἐπιστήμην θεωρία ἢ ἄτομικὴ ἢ μάλλον ἄτομικὴ καὶ μοριακὴ θεωρία παραδεχομένη τὴν διαίρεσιν τῆς ὕλης εἰς τὰ ἄνω περιγραφέντα ἄτομα καὶ μόρια. (Πρόβλ. Χημικὴν Roscoe Schorlemper μεταφρ. Ο. Α. Ροστοπούλου 1883 σελ. 189). [Ο. Α. Ρ.]

Ἀτομικὴ θερμότης βλ. Θερμότης.

Ἀτομικὸν βάρος βλ. Ἀτομοί.

Ἄτονα (Γραμμ.) εἶναι δέκα μονοσύλλαβοι λέξεις, αἵτινες οὕτω στενῶς ἔχονται τῶν ἐπομένων αὐταῖς λέξεων, ὥστε τὸ δέναν τὸν ἔχουσι καὶ διὰ τοῦτο ὑπὸ C. Hermann (Emend. rat. Graec. gramm. σ. 96) ἀντιθέτως πρὸς τὰ ἐγκλιτικὰ ἐκλήθησαν voces procliticae, proclitica, προκλιτικά. Εἶναι δὲ αὐταί: 1) τέσσαρες τύποι τοῦ ἄρθρου, ὁ, ἡ, οἱ, αἱ—2) τρεῖς προθέσεις, ἐν, εἰς ἐκ (ἐξ)—3) δύο σύνδεσμοι, εἰ, ὥς—4) καὶ τὸ ἀρνητικόν, οὐ (οὐκ, οὐχ). Τὰ ἄτονα τονίζονται: 1) ἅπαντα, ὅταν ἀκολουθῇ ἐγκλιτικόν, οἶον—δ δε, εἴτε, οὕτε, ὥς περ κτλ.—2) τὸ ἀρνητικόν οὐ πρὸ στίξεως, οἶον «φῆς ἡ οὐ;» «συμβαίνει γὰρ οὐ τὰ μέν, τὰ δ' οὐ;» [Π.]

Ἄτονά Ἐξασθένησις, κατάπτωσις τῆς μυϊκῆς δυνάμεως τοῦ μυϊκοῦ τόνου ὁργανισμοῦ τινος. (βλ. Μυϊκὴ δύναμις). [Γ. Α.]

Ἄτοπιτης τὸ ἐντὶς ἡδυσφανοῦς κατὰ κύβους καὶ ῥομβικά δωδεκάεδρα ἀπαντῶν δρυκτὸν τοῦτο (σχλ.=5,5), εἶνε ἑνώσις βξυαντιμονίου (73,12 %), ἀσβέστου, βξειδυλίου σιδήρου καὶ μαγγανίου, νάτρου καὶ κάλλιος. [Κ. Μ.]

Ἀτοποσάουρος (Παλαίοντ.) ζῷον σαυροειδές, εἰς τοὺς δεινοσαύρους ἀνήκον καὶ εὐρισκόμενον ἐντὸς Ιουρασίων διαπλάσεων. [Κ. Μ.]

Ἄτοσσα θυγάτηρ τοῦ Κύρου, σύζυγος τοῦ ἀδελφοῦ τῆς Καμβύσου, εἴτα δὲ τοῦ Ψευδοσμερδίου καὶ τελευταῖον Δαρείου τοῦ Ὑστάτους, ἐξ οὗ ἔτεκε τὸν Σέρξην [Π.]

Ἀτραγένη (Βοτ.) Atragene, ὀρθότερα Athragene, γένος τῆς οἰκογεν. τῶν Βατραχυιδῶν διαφέρει ἀπὸ τοῦ γένους Κλημᾶτις διὰ τὴν παρουσίαν πετάλων. Τὸ μόνον εἶδος εὐρωπαϊκὸν εἶνε ἡ Α. ἡ Ἀλπεῖα (A. Alpina L.) φυτὸν ἀναρριχώμενον τῶν Ἀλπεῶν, ὅπερ καὶ θεραπεύεται χάριν πῶν ὠρίων ἰσχυρῶν ἀνθέων αὐτοῦ. Ἡ Ἀθραγὴ (βλ. λ.) ἢ Ἀτραγὴ ἐν τῷ Θεοφράστῳ εἶνε εἶδος Κλημκτιδὸς τῆς Ἑλλην. Χλωρίδος. [Θ. Χ.]

Ἀτρακτος (σπαν. ἑπίνητρον, ὄνος· κ. ἀράχτι) συνίσταται ἐκ τοῦ κορμοῦ (ἡλακῆτης),

φέροντος πρὸς τὰ ἄνω μὲν ἄγκιστρον, μεθ' οὗ συνδέεται τὸ νῆμα, πρὸς τὰ κάτω δὲ τὸν πόνδον, ὅστις χρησιμεύει ὅπως διευκολύνῃ καὶ διατηρῇ τὴν περιστροφικὴν κίνησιν. Ἐκλήθη οὕτω, διότι κατεσκευάζετο ἐκ τοῦ φυτοῦ ἀτρακτιδός· Ἐπίσης Ἀ. (Spindel γερμ.) καλεῖται ἐν τοῖς μηχανικοῖς κλωστήριοις ὕλινος κύλινδρος πρὸς παραγωγὴν τοῦ νήματος, περιστρεφόμενος περὶ τὸν ἄξονά του διὰ καταλλήλου μηχανήματος. [Κ. Μ.]

Ἀτρακτος ἰστοῦ· κοινοδαρδ. τὸ πῖπουλο ἢ ὁ γλᾶρος τοῦ καταριτοῦ τὸ ἀνώτατον μέρος τοῦ ἰστοῦ. [Π. Κ.]

Ἀτρακτος τοῦ ἐργάτου· κοιν. τὸ ἀράχτι· σιδηροῦς ἄξων τοῦ ἐργάτου περιβεβλημένος ὕλιν, περὶ ὃν ὑπάρχει τὸ ἕλον μηχανήμα, δι' οὗ ἀνέλκεται ἢ ἄλλως τῆς ἀγκύρας. [Π. Κ.]

Ἀτρακτος τῆς ἀγκύρας· τὸ ἀράχτι· ἡ σιδηρὰ ράβδος ἢ ἀποτελούσα οἰκοῖν τὸν κορμὸν τῆς ἀγκύρας, περατουμένη εἰς τὸ ἄνω αὐτῆς ἄκρον εἰς θήν, ἐν ᾧ κρικοῦται ὁ δακτύλιος ἐφ' οὗ προσδένεται ἡ ἄλυσις καὶ κατὰ τὸ κάτω ἄκρον συνενουμένη μετὰ τῶν καλουμένων βραχιόνων τῆς ἀγκύρας. (βλ. πίνακα ἐν λ. Ἀγκυρα.) [Π. Κ.]

Ἀτρακτυλῖς (Βοτ.) γένος φυτῶν τῆς οἰκογεν. τῶν Συνθῆτων τῶν Κιναρῶδων τῆς μόνον εἰδος τῆς Ἑλληνικῆς χλωρίδος εἶνε ὁ Α. ἡ κ. ι. γ. κ. λ. ι. δ. ω. τ. ἡ (Atractylis cancellata L.), πόριον φυόμενον εἰς ἀνίκους, οὗ τὰ κεφάλια περικλείονται κομψότατα φυλλοῖς κτενοτρίχοις ὡς ἐν μέσῳ κιγκλιδίων. — Ἡ δ' Ἀτρακτυλῖς τῶν ἀρχαίων, ἡ κατὰ τὸν Θεόφραστον διὰ τὸν αἱματώδη χυμὸν αὐτῆς καὶ φθὸν ος καλουμένη ἀναφέρεται εἰς ἕτερον γένος Κιναρῶδων ἥτοι τὸ γένος Κάρθαμον (Carthamus L.), οὗ τὰ κοινότερα εἶδη ἐν Ἑλλάδι εἰσὶν ὁ Κ. ὁ ἐριοφόρος (C. lanatus L.), κ. ὁ δόντωτός (C. dentatus Link.) καὶ Κ. ὁ λευκοκαυλός (K. leucocaulos Sibth.), τὰ καὶ νῦν Ἀτράχτι καὶ Ἀτράξυλος καὶ φθὸν ος (ἐν τῇ Ἀττικῇ) κοινῶς καλούμενα. [Θ. Χ.]

Ἀτραξ, Ἀρχαία πόλις τῆς Θεσσαλίας, κτισθεῖσα κατὰ τοὺς μύθους ὑπὸ τοῦ Λακίβου Ἀτρακός, υἱοῦ τοῦ Πηνειοῦ. Ἦκετο ἐν τῇ Πελασγιῳτίδι, ὅπου τὸ σημερινὸν χωρίον Ἀλφίκα (βλ. λ.), κατὰ τὰς εἰκασίας τῶν νεωτάτων γεωγράφων. Ἦτο διάσημος διὰ τὰ πρᾶσινα λυκοδακτικά μάρμαρα αὐτῆς, ὧν μεγίστη ἐγένετο χρῆσις ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων καὶ τῶν Βυζαντινῶν ἐκ τούτου δὲ γνωστοτάτου γενομένου τοῦ δνόματος τῆς πόλεως καὶ συνεκδοχικῶς οἱ Θεσσαλοὶ ἐκαλοῦντο ἐνίοτε ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων Ἀτρακίδαι ἢ Ἀτράκιοι. [Π.]

Ἀτράτο (καὶ Ρίο Α.). Ποταμὸς τῆς

ΝΔ. Κολομβίας, πηγάων ἀπὸ τοῦ ὄρους Ζιτάρα τῶν Κορδιλλιέρων τῆς Κασούας καὶ ἐκβάλλων κατὰ τὴν Δ. πλευρὰν τοῦ κόλπου τῆς Οὐράδας, ἐν τῇ Θαλάσσῃ τῶν Ἀντιλλῶν, ὅπου σχηματίζει τελευτωδὲς δέλτα διὰ 5 μεγάλων καὶ 11 μικρῶν ἀγκυῶν. Τὸ βεῖθρον αὐτοῦ ἔχει μῆκος 450 γμ. καὶ μετὰ τῶν μικρῶν αὐτοῦ ἐλεγμῶν 655 γμ. Τὸ ὕδατοπέδιον του εἶναι 35 700 γμ. 150 δὲ ποταμοὶ καὶ 300 μεγάλοι ρύακες ἐκβάλλουσιν εἰς αὐτόν, [Π.Π.]

Ἀτράφαξις (Βοτ.) = *Atraphaxis* L., γένος τῆς οἰκίας τῶν Πολυγονοειδῶν· εἶδη τὰ πλεῖστα τῆς Ἀσίας, θαμννώδη καὶ τινα ἀκανθώδη. Τὸ μόνον εἶδος ὁπερ φέρεται ἐν Εὐρώπῃ καὶ μάλιστα ἐν Κρήτῃ καὶ τισὶ ὄρεσι τῆς Ἑλλάδος (λ. γ. ἐν τῷ Ὑμητῷ) εἶνε ἡ *A. Billardieri* Jaub. et Spach) ἔχον τὰ περιγόνια λευκὰ ἢ ροδόχρονα. — Π δ' Ἀτράφαξις τοῦ Δι-οσκαρίου καὶ καὶ Ἀδράφαξις ἢ Ἀνδράφαξις κατὰ τὸν Θεόφραστον εἶνε εἶδος λαχάνου τοῦ γένους Ἀτρίπλακος (βλ. λ. Ἀτρίπλαξ). [Θ.Χ.]

Ἀτράχτι (Βοτ.) βλ. λ. Ἀτρακτυλίς.

Ἀτράχτι τῆς γροῦᾶς (Βοτ.) ὀνομάζεται κοινῶς κατὰ τὴν Γραας ἡ *Καλανθίς* ἢ Ἀρουραία (*Calendula arvensis* L.). [Θ.Χ.]

Ἀτρέδατοι (καὶ Ἀτρεῖδιοι). Κελτικὸς λαὸς ἐν τῇ βελγικῇ Γαλιτία, οἰκῶν ἐν τοῖς περὶ τὴν Ἰβίαν τοῦ Ἀρκᾶς. Ἡ πρωτ. αὐτῶν ἐκαλεῖτο *Nemetocenna* ἢ *Nemetacum*. [Π.Π.]

Ἀτρεΐδας. Ὁ πλουσιώτατος καὶ κραταιότερος τῶν ἐν Ἑλλάδι βασιλικῶν οἰκῶν, οὗ γενάρχης ἐμβολογοῖτο ὁ Ἀτρεὺς (βλ. λ.). Τῶν τῶν Ἀ. οἵτινες καὶ Πελοπίδαι ἐκαλοῦντο ἀπὸ τοῦ πατρὸς τοῦ Ἀτρείως Πέλοπος καὶ Τανταλίδαι ἀπὸ τοῦ πάππου ἑκαίνοιο Ταντάλου ἦσαν αἱ Μυκήναι, αἵτινες κατὰ Στράβωνα, «μετέπεσον εἰς τοὺς Πελοπίδας ἐρημθέντας ἐκ τῆς Πισατίας, εἴτ' εἰς τοὺς Πρακλειδας». Οἱ περὶ Ἀτρείως μῦθοι διηγοῦνται πῶς οἱ ἐκ Πισατίας ἐρημθέντες Πελοπίδαι κατέσχον τὴν ἀρχήν, ὅτι δ' ἰσχυρότεροι καὶ πλουσιώτεροι τῆς προκατόχου δυναστείας τῶν Περσείδων κατέστησαν μαρτυροῦσι πολυπληθεῖς ἀρχαιοτάται περὶδοσεῖς. Ὡς λέγει ὁ Ἡσιόδος, ἀλκὴν μὲν ἔδωκεν ὁ θεὸς τοῖς Αἰακίδαις, νόον δὲ τοῖς Ἀμφικλονίδαις, πλοῦτον δὲ τοῖς Ἀτρεΐδασι. Τοῦ πλοῦτος τῶν Ἀ. ἐν ἐκθεαίλονται καὶ τὰ δημορικὰ κοσμητικὰ ἐπιθετα (πολύχρυσος Μυκήνη, πολύχρνος Θυέστης), ἀρίθμηλα πρόκεινται τεκμήρια μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμερῶν ἡμῶν τὰ ἐν τοῖς Μυκηναίοις τάφοις εὑρεθέντα πολυτίμα κτερίσματα καὶ τὰ θαυμάσια τὸ μέγεθος κτίσματα τῶν Μυκηνηνῶν. Ἐκ τούτων δὲ βεβαιούμεθα προσέτι ὅτι ἔχουσιν ἱστορικὴν ὑπόστασιν οἱ περὶ τῆς δυναστείας τῶν Ἀ. παλαιοὶ μῦθοι (πλὴν τῶν ὑπὸ τῶν

τραγικῶν ἐπινοηθέντων), διότι ἀναντιρρήτου ὄντος ὅτι ἰσχυρότατον βασιλικὸν γένος κατεῖχε τὰς Μυκήνας κατὰ τοὺς ἡρωικοὺς χρόνους, οὐδένα λόγον ἔχομεν ν' ἀπορρίψωμεν τὰς ἀρχαίας παραδόσεις περὶ τῶν Ἀ. καὶ νὰ ζητώμεν νὰ ἐγκαταστήσωμεν ἐν Μυκήναις ἄλλο τι ἄγνωστον βασιλικὸν γένος. Κατὰ τοὺς μῦθους οἱ Πελοπίδαι ἔσχον τὴν ἀρχὴν ἐν Μυκήναις ἐπὶ τέσσαρας γενεάς. Τὸν Ἀτρέα διεδέχθη ὁ ἀδελφὸς Θυέστης, τούτον δ' ὁ Ἀτρεΐδης Ἀγαμέμνων, ὃν φονεύσας ἐβασίλευσεν ἐπὶ ἑτὴ ὁ υἱὸς τοῦ Θυέστου Αἰγισθος· τούτον δ' ἀπέκτεινεν Ὀρέστης ὁ Ἀγαμέμνωνος, μεθ' ὃν τελευταῖος Ἀτρεΐδης μνημονεύεται ὁ υἱὸς του Τισαμενός, ἐφ' οὗ κατέλαβον τὸ Ἄργος καὶ τὰς Μυκήνας οἱ Δωριεῖς. Ἀλλ' ὁ χρόνος τῆς ἀρχῆς τῶν Ἀ. ἐκ πολλῶν τεκμηρίων πειθόμεθα ὅτι ἦτο πολλῶν μικρότερος· τινὲς ὑπολογίζουσιν ὅτι ἡ ἐν Μυκήναις μακροχρόνιος κραταιὰ δυναστεία ἤρξε περίπου ἀπὸ τοῦ 1400 μέχρι τοῦ 1000 π. Χ. (Κ. Schuchhardt, Schliemanns Ausgrabungen. Lpz. 1890)· ἀλλὰ πιθανώτερον φαίνεται ὅτι τὸ ἐν Μυκήναις βασιλικὸν γένος ἤρξε μετὰ τὰς φοινικί-κας ἐποικίσεις ἐν Ἑλλάδι (ἦτοι περίπου ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ 11' αἰῶνος π. Χ.) μέχρι τῆς καθόδου τῶν Δωριέων (ἦτοι τοῦλάχιστον μέχρι τέλους τοῦ 9' αἰῶνος π. Χ.). Ἀρχόντες δ' οὐ μόνον τῶν Ἀγαθῶν, ἀλλὰ καὶ μερῶς Ἰώνων, πιθανῶς δὲ καὶ Μινυῶν καὶ Καρῶν, οἱ Ἀ. εἶχον ὑπὸ τὸ κράτος αὐτῶν πᾶσαν σχεδὸν τὴν Πελοπόννησον καὶ πλείστας νήσους· εὐστοργώτατα δ' ὁ Θουκυδίδης (Δ', 9) παρατηρεῖ ὅτι καὶ ναυτικὸν εἶχον ἰσχυρότατον, ἀφ' οὗ δ' Ἀγαμέμνων διὰ τὴν ἐπὶ Τροίαν στρατεῖαν ἔδωκεν εἰς τοὺς Ἀρκίδας 60 ναῦς ἐκ τῶν Ἰβίων, καὶ ἀφ' οὗ ἄλλιος δὲν δύναται νὰ ἐξηγηθῇ τὸ ἐπὶ τῶν νήσων κράτος αὐτῶν.

Ἐπιφανέστατος τῶν Ἀ. μυθολογεῖται ὁ Ἀγαμέμνων, υἱὸς τοῦ Ἀτρείως καὶ τῆς Θυγατρὸς τοῦ Μίνως Ἀερόπης ἢ κατ' ἄλλους μύθους τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀτρείως Πλεισθένης, ἀδελφὸς δὲ τοῦ βασιλέως τῆς Σπάρτης Μενελάου. Ἀμφότεροι οἱ Ἀ. οὗτοι ἐνυμφεύθησαν τὰς θυγατέρας τοῦ βασιλέως τῆς Σπάρτης Τυνδάρειο, τὴν Ἑλένην μὲν ὁ Μενέλαος, ὁ δ' Ἀγαμέμνων τὴν Κλυταμνήστραν. Ἐξ ἧς ἐγέννησε κατὰ τὴν Ἰλιάδα (Ι, 142 κέ.) τρεῖς μὲν θυγατέρας τὴν Χρυσόθεμιν, τὴν Λαοδίκην καὶ τὴν Τριάνασταν, καὶ ἓνα υἱόν, τὸν Ὀρέστην, τὸ νεώτατον πάντων τῶν τέκνων αὐτοῦ. Ἐν δὲ τοῖς μεθ' Ὀμηρον μύθοις ἀναφέρονται καὶ ἄλλα δύο δνόματα θυγατέρων τοῦ Ἀγαμέμνωνος, τῆς Τριγενείας ταυτίζομένης μετὰ τῆς Τριανάσης καὶ τῆς Ἠλέκτρας μετὰ τῆς Λαοδίκης. (βλ. Ἰογενεῖαι. Ἠλέκτρα). Ὁ Ἀγαμέμνων, ὃν ὁ Ὀμηρὸς ἐπωνομάζει ἀνακτὰ ἀνδρῶν, κρείοντα· εὐρυκρείοντα, κούδιον, δῖον, ποιμένα λαῶν, παρίσταται ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ ὡς «βασιλεὺς τ' ἀγαθὸς κρατερὸς τ' αἰχμη-

τῆς», ἔχων πάσας τὰς προσηκούσας τῇ βασιλείᾳ ἀρετάς, κάλλιστος δὲ τὸ εἶδος καὶ γενάρης. Οἱ πλείστοι τῶν περὶ Ἀγαμέμνονος μύθων ἀναφέρονται εἰς τὴν ἐπὶ Τροίαν στρατείαν καὶ τὸν κατὰ τὴν ἐπάνοδον φόνον αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Διγίσθου καὶ τῆς μοιχαλίδος Κλυταμνήστρας (βλ. Διγίσθος, Κλυταμνήστρα, Τρωϊκὸς πόλεμος). Ἐτάθη δ' ἐν Μυκῆναις ἐσώτων τειχίων μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ ἐπανελθόντων ἐξ Ἰλίου, κατὰ δὲ τοὺς λακωνικοὺς μύθους ἐν Ἀμύκλαις ὅπου ἐμβυθολογεῖτο ὅτι ἦτο καὶ ἡ ἑορὰ αὐτοῦ, τῶν Ἀ. θεωρουμένων βασιλείων τῆς Σπάρτης καὶ οὐχὶ τῶν Μυκηνην. Πολυλάχου δ' ἐτίματ' ὁ Ἀγαμέμνων ὡς θεός, καὶ δὴ ἐν Λακωνικῇ, ὅπου εἶχε τὴν ἐπικλησιν Ζεὺς Ἀγαμέμνων, ἐν Χαιρωνείᾳ, ὅπου καὶ τὸ σκήπτρον αὐτοῦ ἐφυλάσσετο, καὶ ἐν Κλαζομεναῖς. — Ἐν δὲ τοῖς μνημείοις τῆς τέχνης ἀπεικονίζετο ὡς ἀνὴρ καθ' ἑσθηκυίας ἡλικίας, σμνός, σκήπτρον συνήθως ἔχων ἐν τῇ χειρὶ. Παλαιότερη παράστασις αὐτοῦ μνημονεύεται ἢ ἐν τῇ λάρνακι τοῦ Κυψέλου ἐν Ὀλυμπίᾳ· ἐν δὲ τοῖς σωζομένοις μνημείοις παλαιότερη εἶναι ἢ τοῦ ἐν Σαμοθράκῃ εὐρεθέντος ἀρχαϊκωτάτου ἀναγλύφου (ἐν Λουβρῷ νῦν ἀποκειμένου), ἐν ᾧ ἀπεικονίζεται ὁ Ἀγαμέμνων ἐπὶ θρόνου καθήμενος καὶ ὅπισθεν αὐτοῦ οἱ κήρυκες Ταλθύβιος καὶ Ἐπειός. Τοιοχογραφίαι τῆς Πομπηίας ἀπεικονίζουν τὴν ἑρὶν τοῦ Ἀρ. καὶ τοῦ Ἀχιλλέως καὶ τὴν θυσίαν τῆς Ἰφιγενείας, τυρηνικαὶ δὲ σαρκοφάγοι ἔχουσι παραστάσεις τῆς τε ἑρίδος ἐκείνης καὶ τοῦ φόνου τοῦ Ἀγαμέμνονος. Τὸν ὑπὸ τοῦ Διγίσθου φόνον τοῦ Ἀγαμέμνονος ἔχει ὑπόθεσιν ὁ Ἀγαμέμνων τοῦ Δισχύλου.

Περὶ τῶν ἄλλων Ἀτρεϊδῶν τοῦ Μενελάου, τοῦ Ὀρέστου καὶ τοῦ Τισταμενοῦ βλ. τὰ σχετικὰ ἔθρα. Βλ. προσέτι λ. Διγίσθος, Ἀτρεϋς, Τρωϊκὸς πόλεμος. [Π]

Ἄτρεξ (καὶ Ἑτρέξ). Ποταμὸς κατὰ τὰ σύνορα τῆς ῥωσικῆς χώρας τῶν Τουρκωμένων καὶ τῆς Περσίας, πηγάζων ἀπὸ τῶν ὀρέων τοῦ Χορασάν καὶ μετὰ ῥοὴν 400 περίπου χμ. ἐκβάλλων εἰς τὸν ἐν τῇ Κασπίᾳ ὅρμον τοῦ Κασάν-Κουλί. Ἡ κοιλὴ τοῦ Α. κατοικεῖται ὑπὸ Τουρκωμένων νομάδων, κατατροπωθέντων κατὰ Φεδρ. τοῦ 1878. [Π.Π.]

Ἀτρεϋς. Νῆς τοῦ Πέλοπος καὶ τῆς Ἰπποδαμείας ἐγγὺς τοῦ Ταντάλου. Κατὰ τὸν ἐν Ἰλιάδι (Β, 105 κέ) μῦθον, τὸν παλαιότερον πιθανῶς πάντων τῶν περὶ Ἀ. καὶ τοῦ οἴκου τῶν Ἀτρεϊδῶν, τὸν Πέλοπα διεδέχθη εἰς τὸν θρόνον ὁ Ἀτρεϋς, οὗτος δὲ ὀνήσκων κατέλιπε τὸ ὑπὸ τοῦ Ἡραίστου τεχνουργηθέν σκήπτρον, τὸ σύμβολον τῆς βασιλείας, εἰς τὸν ἀδελφὸν Θυέστην, παρ' οὗ ἔλαβεν αὐτὸ ὕστερον ὁ Ἀγαμέμνων. «Οἱ τὰ σφύριστα Πελопοννησίων μνήμη παρὰ τῶν πρότερον δεδεγμένοι» ἔλεγον, κατὰ τὸν Θουκυδίδην (Α', 9), ὅτι

ὁ Ἀ. φεύγων τὸν πατέρα διὰ τὸν θάνατον τοῦ ὀμοπατρίου ἀδελφοῦ Χρυσίππου, ἦλθεν εἰς Μυκῆνας πρὸς τὸν Εὐρυπύδα, τὸν ἀνεψιὸν αὐτοῦ. «Ὅτε δ' οὗτος ἐξεστράτευσεν ἐπὶ τοὺς Ἡρακλείδας ἐπέστρεψε τὴν ἐν Μυκῆναις ἀρχὴν τῇ Ἀ. φρονεῦντος δὲ τοῦ Εὐρυπύδου ἐν Ἀττικῇ παρέλαβε τὴν βασιλείαν ὁ Ἀ. Κατ' ἄλλον δὲ μῦθον, ὁ τοῦ Εὐρυπύδου πατήρ Σθένης κατὰσχὼν τὴν ἀρχὴν τῶν Μυκηνην καὶ τῆς Τίρυνθος ἐκάλεσε τὸν Ἀ. καὶ τὸν Θυέστην καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς τὴν Μίδα. Ἐμβυθολογεῖτο προσέτι ὅτι ἐκδιωχθέντες ἐκ τῆς Πισατίας μετὰ τὸν φόνον τοῦ ἀδελφοῦ, ἦλθον ὁ Ἀ. καὶ ὁ Θυέστης εἰς τὸν Μάκιτον, πόλιν τῆς Τριφυλίας, ὅπου ὁ Ἀ. ἔλαβε γυναῖκα Κλεόλαν τὴν Διάντος. ἔχουσιν ἐκ πρώτου γάμου υἱοὺς τὸν Ἀγαμέμνονα καὶ τὸν Μενελάον. Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ Πέλοπος ἐπελήθον ὁ Ἀ. σὺν στρατῷ πολλῷ κατέλαβε τὴν Πισατίδα.

Ποικιλιώτατοι δὲ καὶ πολυπλοκώτατοι εἶναι οἱ περὶ τῆς μισαδελφίας τῶν Πελοπίδων μῦθοι, ὑπὸ τῶν τραγικῶν ἰδίως πλασθέντες. Τοὺς μύθους τούτους οὐδεὶς τῶν παλαιότερων ποιητῶν ἢ λογογράφων ἀναφέρει· φαίνεται ὅμως ὅτι ἀφετηρία αὐτῶν εἶναι ὁ μῦθος περὶ τῆς χρυσοῦς ἀρνός, οὗ τὴν παλαιότητα μαρτυρεῖ ἢ τε μνεία αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ γράφαντος τῶν Ἀλκμαιωνίδων καὶ ὁ ἐπὶ τῷ τάφῳ τοῦ Θυέστου παρὰ τὸ Ἄργος κριός, ἐν εἶδεν ὁ Παυσανίας· πλὴν δὲ τούτου ἢ τῶν τραγικῶν τάσις πρὸς αἰτιολογίαν τῶν οἰκτρῶν περιπετειῶν τοῦ Ἀγαμέμνονος διὰ τῶν πατρικῶν ἀνομιμῶν. Ὁ Θυέστης, κατὰ τοὺς τραγικοὺς, ἠμισθῆται περὶ τῆς ἀρχῆς πρὸς τὸν Ἀ., μοιχεύσας δὲ τὴν γυναῖκα τούτου Ἀερόπην (βλ. λ.), ἔλαβε παρ' αὐτῆς τὴν ἄρνα τὴν χρυσοῦν, ἐχέγγυον οὖσαν τῆς βασιλείας. Ἀλλ' ὁ Ζεὺς ἕτερον ἀνέφηνε τέρας, ἔπειθ' ἡ βασιλεία μείνη εἰς τὸν Ἀ., τὴν ἡλίου μετὰστοσιν, μετατρέψας δηλαδὴ τὸν ὁρμόν τοῦ ἡλίου καὶ τῶν ἀστέρων· ματαιωθέντος δ' οὕτω τοῦ ἐπιχειρήματος τοῦ Θυέστου ἐξώρισεν αὐτὸν ὁ Ἀ. Ἀλλῶς δ' ἔκειτο ἡ μυθοποιία παρὰ Σοφοκλῆ ἐν τῇ δράματι Ἀτρεῖ ἢ Μυκηναίαις· ὁ μὲν Θυέστης ἔλαβε τὴν ἀρχὴν ἐπιδείξας τῇ ἄρνᾳ, ὁ δ' Ἀ. τὴν μὲν Ἀερόπην ἔρριπεν εἰς τὴν θάλασσαν, ἀπέκτεινε δὲ καὶ τὸν Θυέστην καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ· μισαχθείς δ' ὁ ἥλιος τὰ φοβερά κακουργήματα ἀνέτειλεν ἐκ θυμῶν. Στυγερωτέραν παρίστανον τὴν ἀνομίαν τοῦ Ἀ. τὰ περιεβέβηκα Θυέστεια δειπνα· δηλονότι ἐκ μίσους πρὸς τὸν ἀδελφὸν κατέσφαξεν ὁ Ἀ. τοὺς παῖδας τοῦ Θυέστου καὶ παρέθεσεν αὐτῷ ἀγνοοῦντι τὰ δειπνα δὲ ταῦτα ἰδὼν μετέστρεψε τὸν ὁρμόν τοῦ ὁ ἥλιος κατὰ τοὺς Ῥωμαίους ποιητάς. Κατὰ τινα μῦθον ταῦτα ἐπράξεν ὁ Ἀ. ἐκδικούμενος τὸν ἀδελφόν, ὅστις τὸν παῖδα ἐκείνου Πλεισθένην παραλαβὼν καὶ ὡς ἰδίον ἀναθρέψας ἐπέμφεν ὕστερον ἵνα ἀντίστη τὸν Ἀ., ἀλλ' οὗτος ἐσώθη ἀποκτείνων τὸν Πλει-

σθένη, τὸν ὅποιον ἀνεγνώρισεν ἑταίρα. Τραγικώτατοι ἐπίσης εἶναι καὶ οἱ μῦθοι περὶ Θυέστου καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Αἰγισθοῦ, ὃν ὁ Ἄδίαταξ νὰ φονεύσῃ τὸν πατέρα (βλ. Αἰγισθος). — Τους περὶ Ἄδ. καὶ Θυέστου μύθους διέπλησαν εἰς ὑποθέσεις δραμάτων πολλοὶ τῶν ἀρχαίων τραγικῶν, ὡς ὁ Σφοκλῆς (Ἀτρεὺς ἢ Μυκηναῖαι, Θυέστης ἐν Σικυῶνι, Θυέστης δευτέρως), ὁ Εὐριπίδης (Πλεισθένης, Κρήσσαι) ὁ Ἀγάθων ὁ Καρκίνος καὶ οἱ Ῥωμαῖοι Ἐννίου, Ἀττιος, Σενέκας κλπ. — Περὶ τοῦ ἐν Μυκηναίαι σφριζομένου τάφου, τοῦ ἠθσαυροῦ ἢ τάφου τοῦ Ἄδ. κοινῶς λεγομένου ἑκαταλὶ βλ. λ. Μυκῆναι. [Π.]

Ἀτρώως ὕμματα. Παροιμ. ἐπὶ τῶν ἀναιδῶν καὶ ἀδικωτάτων. [Π.]

Ἄτριν (Adria, Atria Hadria). Πόλις τῆς ἰταλικῆς ἐπαρχίας Τεράμο, ἀπέχουσα 7 χμ. τῆς Ἀδριατικῆς, ἐκὶ ἀποτόμου ὄρους. Ἦδρα ἐπισκοπῆς. Μεταξουργεῖα κτλ. Κάτ. 7393 (τοῦ δὲ δήμου 10 603) τῇ 1881. — Ἐν τοῖς πέριξ, περιεργὰ ἐν τῇ βράχῳ σπήλαια, λίαν κανονικῶς κατεσκευασμένα καὶ τὰ ὅποια ἦσαν φαίνεται φυλακῇ ἢ ἀποθήκῃ. — Τυρρηνικὴ πόλις κατὰ πάσαν πιθανότητα. [Π.Π.]

Ἄτριον (λατ. atrium) ἡ πρόδομος εἶναι μέρος τῆς Ῥωμαϊκῆς οἰκίας, κυριαιτέρες πρὸς τὸ ἐμπροσθέν μέγαρον καὶ ἀκριβέστερον τὸ πρῶτον καὶ μέγιστον ἐστεγασμένον χωρίον αὐτῆς καὶ μάλιστα τὸ κυριώτατον μέρος τῆς ὅλης οἰκίας (αὐλείον, αἶθουσα). Ὑπερβας τὴν ἐξωτερικὴν τῆς οἰκίας θύραν (ostium) εἰσέρχουσα διὰ τῆς ἐσωτέρας θύρας (janua interior) εἰς ἐκτετατημένον χώρον, ἀπὸ τοῦ ὁποῦ διὰ δύο σειρῶν κίονων ἐχωρίζοντο ἐκατέρωθεν δύο στεναὶ στοαί, ὅπως τῶρα εἰς τὰς ἐκκλησίας. Τὸ μεταξὺ τῶν δύο στοῶν εἶναι κυρίως τὸ ἄτριον, ὅπου ἔκειτο ἡ νομικὴ κλίνη, ὁ βωμὸς τῶν ἐρεστίων θεῶν καὶ οἱ ἱστοὶ τῆς οἰκοδομοῦ καὶ τῶν δούλων. Τῷ συνηθροίζετο ἡ οἰκογένεια, παρετίθετο κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους τὸ δεῖπνον, ἐγίνοντο αἱ γυναικεῖαι τῆς οἰκίας ἐργασίαι, ἡ προσκύνησις (salutatio) τοῦ πάτρωνος ὑπὸ τῶν πελατῶν κλπ. Περὶ τῆς Ῥωμαϊκῆς οἰκίας βλ. Γ. Κέπου Περὶ τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου τῶν Ῥωμαίων ἐξέλλην. ὑπὸ Σ. Κ. Σακελλαροπούλου (Ἀθῆν. 1875) σ. 14 ἐξ. ἔνθα καὶ σχεδιογράφημα Ῥωμαϊκῆς οἰκίας. Ἄτριν α εἶχον καὶ οἱ ναοί. [Σ.]

Ἄτριον. βλ. Καρδία.

Ἄτριπλαξ (Βοτ.) = Atriplex L., γένος τῆς οἰκογεν. τῶν Χηνοποδιωδῶν φυτὰ ποώδη ἢ θαμνώδη, τὰ ἄνθη μόνονα ἢ διοικασπῶνως ἐριμαφρόδιτα, τὸ περιγόνιον τοῦ ἄνθους τοῦ ἄρρενος πενταμερές, τοῦ δὲ θήλειος ἐκ φυλλοφύων δύο εἴτε ἐλευθέρων εἴτε πλέων ἢ ἐλαττον συμπεφυκότων καὶ ἐν εἴδει θήκης συμπεπιεσμένων. Εἶδη πολυάριθμα (περὶ τὰ 70) παχρόσμη καὶ ἀλίφιλα καὶ διὰ τοῦτο ὡς ἐπὶ

τὸ πολὺ ἐν παραθαλάσσις καὶ ἐν ἐρειπίοις φυόμενα. Πολλὰ ἐξ αὐτῶν κηπεύονται ὡς λαχανα. Ἐρθὰ π εἰσὶ μαλακτικά. Τὰ εἶδη τῆς ἑλλην. χλωρίδος εἰσὶν ἑπτὰ, τὰ δὲ κοινότερα ἐξ αὐτῶν Ἄ. τὸ κηπαῖον (A. hortensis L., ἢ Ἀτράφαξις ἢ Ἀδράφαξις τῶν ἀρχαίων ἢ καὶ Χρυσόλαχανον νῦν καὶ τὸ πάλαι καλούμενον), Ἄ. τὸ ῥοδόχρουν (A. rosea L.), Ἄ. τὸ τερταρεῖον (A. latarica L.), Ἄ. τὸ ἄνδραχνον: δὲ εἰς (A. portulacoides L.). Ἄ. ὁ Ἀλίμος (A. Palimus L., Ἀλίμος τῶν ἀρχαίων) θάμνος φραγμιτῆς πολὺς ἐν παραθαλάσσις, κοινῶς δὲ Ἀλίμιὰ καλούμενος, κτλ. [Θ.Χ.]

Ἀτροπατηνῇ. βλ. Ἀσερβαϊτζάν.

Ἀτροπίνη ἡ δατουρίνη ὁργανικὴ βλαστική $C_{17}H_{23}NO_2$ εὐρισκόμενη εἰς τὰ διάφορα μέρη τῆς εὐθαλείας (Atropa Belladonna) τοῦ στρυμνονίου (Datura stramonium) καὶ τῶν ἄλλων στρυμνοειδῶν. ἐξάγεται ἰδίως ἐκ τῶν φύλων τῆς εὐθαλείας διαζέσεως μετ' ὕδατος προσθήκης ἀλκαλίου καὶ παραλήψεως δι' αἰθέρος· κρυσταλλοῦται εἰς λευκὰ πρίσματα τηκόμενα εἰς 90° ἔχοντα ὀσμὴν πικρὰν γεῦσιν, δυσδιάλυτα ἐν ὕδατι καὶ εὐδιάλυτα ἐν οἶνο-πνεύματι· θερμαινόμενη ἡ Ἀ. μετὰ ὑδροχλωρίου τέμνεται εἰς τροπίνη καὶ τροπικὸν ὀξύ· ἵνε ἰσχυρὴν δηλητήριον, χρησιμεύει ὅμως ἐν τῇ φαρμακευτικῇ (βλ. κατωτέρω). [Ο.Α.Ρ.]

— (Φαρμακολ.) Ἡ ἀλκαλοειδὴς Ἀ. διὰ τὸ ἐν ὕδατι δυσδιάλυτον, δὲν εἶναι ἐν χρήσει ἐν τῇ θεραπευτικῇ, ἀλλὰ μόνον τὰ αἵματα, ἡ θειική Ἀτροπίνη (Atropinum sulfuricum), ἡ ναρδική, (Atropinum valerianicum), καὶ ἡ ὑδροχλωρική (Atropinum muraticum). Ἡ θειική Ἀ. ($C_{17}H_{23}NO_2 \cdot SO_4H_2$) γίνεταί ἂν κορεσθὴ διάλυσις 10 μ., ἂν αἰθέρι διὰ μέγματος 1 μ. θειικοῦ ἐξέως καὶ 10 μ. ἀνυδρου οἶνοπνεύματος. Εἶναι δὲ τὸ ἅλας τοῦτο ἄχρουν, οὐδέτερον, ἄνοσμον, εὐδιάλυτον ἐν ὕδατι, διαλυτὸν ἐν τῇ οἶνοπνεύματι, δυσδιάλυτον ἐν τῷ αἰθέρι. Ἡ ναρδική Ἀ. $C_{17}H_{23}NO_2 \cdot C_6H_5O_2 + H_2O$, τὸ μᾶλλον εὐκρυσταλλώτων τῆς ἀτροπίνης ἅλας, εἶναι διαλυτὴ ἐν ὕδατι, ἤττον διαλυτὴ ἐν τῷ οἶνοπνεύματι καὶ ἐπὶ ὀλιγώτερον ἐν τῷ αἰθέρι. Ἡ ὑδροχλωρική Ἀ. $C_{17}H_{23}NO_2 \cdot HCl$, εἶναι μᾶλλον ἄμορφος, εἰς κρυστάλλους βλεπνοειδεῖς διὰ τοῦ χρόνου μεταμορφωμένη.

Ἡ τῆς Ἀ. φυσιολογικὴ δόσις εἶναι ἀπὸ 1—8 χιλιοστογράμμων. Ἀξία σημειώσεως εἶναι ἡ ἐπὶ τῶν φθαλμῶν δράσις τῆς Ἀ. (μυδρίασις, χρωμοψία, διπλωπία, ἀμβλυωπία)· εἴτα ἡ ξηρασία τῶν βλεννομεμβρανῶν, ἡ τάχυνσις τοῦ σφυγμοῦ καὶ τῆς ἀναπνοῆς μετὰ στάσεως τοῦ αἵματος ἐν τοῖς τριχοειδεῖσι, αἱ παραιοθήσεις,

νατομικά στοιχεία, σμικρυνθῶσιν ὁ δὲ παρ' αὐτοῖς συνδετικὸς ἰσθὺς ὑπερτραφεῖς ἀντικαταστήσῃ, ταῦτα ἔχουμεν τὴν σκλήρυνσιν, τὴν κίρρωσιν, τὴν ἐπούλωσιν· ἀν δὲ αὐτὰ τὰ στοιχεία ἐκφυλισθῶσιν, ἔχουμεν τὴν λιπώδη, τὴν ἀμυλοειδῆ, τὴν κίρρωτικὴν, τὴν μελαγχρωστικὴν ἐκφύλισιν. — Ἡ Ἀ. παρουσιάζει συμπτώματα ἀνάλογα τῶν παθόντων μορίων· θεραπεύεται ἀναλόγως τούτων ἢ τῶν αἰτίων καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν συμπτωμάτων. [B.]

Ἀτσελεράνδο (Μουσ.) (ἰταλ. *accellerando*) ἢ βαθμιαίως γοργότερα ἐξαγγελία τῶν τόνων. [A.K.]

Ἀτσελίτο (Massimo Taparelli marchese d'Azeglio). Διάσημος ἰταλὸς συγγραφεὺς καὶ πολιτευτὴς, γενν. τῇ 21/2 Ὀκτ. 1798 ἐν Τορίνῳ, ἀποθ. αὐτοῦ τῇ 3/15 Ἰαν. 1866. Διὰ τῶν συγγραμμάτων του, ἐν οἷς ἐξέχουσιν θέσιν κατέχουσι μυθιστορήματά τινα, μάλιστα δὲ διὰ προφορικῶν κηρυγμάτων καὶ ἄλλων προσωπικῶν ἐνεργειῶν συνετέλεσεν εἰς ἀναρρίπισιν τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος τῶν Ἰταλῶν, ἐπολέμησε πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ βασιλέως τῆς Σαρδηνίας, ἡγούμενος τῶν παπικῶν ἐπικουρίων, μετὰ δὲ τὴν ἐν Νοβάρᾳ πανωλεθρίαν διωρίσθη ὑπὸ τοῦ Βίκτωρος Ἐμμανουὴλ πρωθυπουργὸς καὶ ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν τῆς Σαρδηνίας (1849 κατὰ Μάιον). Ἀναγκασθεὶς δὲ τῷ 1852 νὰ παραιτηθῇ ἕνεκα τῆς ἀντιπαράθεως κατὰ τῆς μετριοπαθοῦς καὶ ἐπιφυλακτικῆς πολιτικῆς του, ἐπανῆλθεν εἰς τὸν δημόσιον βίον κατὰ τὴν ἐκρηξίν τοῦ πολέμου τοῦ 1859, σταλεὶς βασιλικὸς ἐπίτροπος εἰς Ῥωμανίαν καὶ χρηματίσας εἰτα ἐπὶ τινὰ χρόνον διακριτῆς τῶν Μεδιολάνων. [Π.]

Ἀτσίγκανοι, κακῶς καλούμενοι Ἀθίγκανοι. Κατὰ πρῶτον μνημονεύονται ἐν τῇ Βυζαντινῇ ἱστορίᾳ τῷ 1360. Πότε ἦλθον εἰς Θράκην εἶν' ἄγνωστον. Ἡμεῖς καλούμεν αὐτοὺς Γύρτους, κατὰ παραθοράν τοῦ Ἀγγύπτιος, οἱ Ῥουμνοὶ Καταβέλλοι (ὑποκοριστικὸν τοῦ *cattivo cattivello*, Καταβέλλος). Πρὸ πολλοῦ οἱ Ἕλληνας ἐκάλουν Ἀτσίγκανους τοὺς σιδηρουργούς, διότι ἡ σιδηρουργία εἶναι ἡ κυρία ἐργασία τῶν ἀνθρώπων τούτων. Ἐκ Θράκης ἀνεχώρησαν εἰς Εὐρώπην, τῷ 1414, καὶ ἐκλήθησαν Βοημοὶ (Bohémiens), διότι ἐκ τῆς Βοημίας διεσπάρθησαν ἅπαντες εἰς τὰς δυτικὰς χώρας τῆς Εὐρώπης, κυρίως ἐν Ἰσπανίᾳ. ἔθνα μέχρι σήμερον καλοῦνται Τζιττόνοι. Γράμματα ἴδια δὲν ἔχουσι. Οἱ μὲν χριστιανοὶ Ἀ. μεταχειρίζονται τὰ ἑλληνικὰ γράμματα, οἱ δὲ μουσουλμάνοι τὰ τουρκικά· οἱ δ' ἐν τῇ λοιπῇ Εὐρώπῃ τὰ λατινικά.

Ὅλων τῶν Εὐρωπαίων Ἀ. ἡ πατρίς εἶναι ἡ Θράκη. Ἐν τῇ διασπορᾷ αὐτῶν ἐν Εὐρώπῃ διετρήθησαν πλείστα ὀνόματα Ἑλληνικά, κοινὰ τότε ἐν τῇ χωρᾷ ταύτῃ. Πρὸς τούτοις, εἰ ἀριθμοὶ καὶ ὁ σχηματισμὸς τοῦ παθητικοῦ ῥή-

ματος, κοινὸν εἰσέτι ἐν Εὐρώπῃ, διασφαινίσθη ἐκ τῆς μέχρι σήμερον λαλουμένης αὐτῶν γλώσσης. Ἡ λαλιὰ τῶν ἐν Ἀνατολῇ Ἀτσίγκανων εἶναι ἀκατανέητος εἰς τοὺς ἐν Θράκῃ ἑμοφύλους, οὐδὲν γνωρίζουσι περὶ τῆς ἐν Ἰνδῇ θρησκείας αὐτῶν.

Ἡμεῖς τοὺς Ἕλληνας, καλοῦσι Μπαλαμὸ ἐκ τοῦ Σλαβωνικοῦ μπαλαμόν, βλάξ, κακεποῖς, ἀνέητος. Τοὺς Τούρκους χοραχάι, θηλ. χοραχινί. Τοὺς Βουλγάρους καὶ Ῥουμῶνους ντάς ἐπιθέτον ντασανό, πῶ νῶς ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ δάξ. Τοὺς Ἑβραίους Τζούτ. Τῶν ξένων ἔθνων τὰ ὀνόματα εἶναι τὰ αὐτὰ τῶν ἐν χρήσει παρὰ τοῖς Τούρκοις καὶ Ἕλλησι. Καλοῦνται οἱ ἴδιοι Ῥόμ, ἐπιθ. Ῥοιμανὸ καὶ Ῥομνὲ λέγουσι τὴν τὴν γυναῖκα. Περὶ τοῦ ὀνόματος τούτου πολλὰ ἐγράφησαν. Φρονῶ δτι ἐλθόντες εἰς Θράκην, ἐνθα ἀλλόφυλοι καὶ ἀλλόθρησκοι δὲν συνεδίου ἐν ἡσυχίᾳ, ἐκάλεσαν ἑαυτοὺς Ῥωμαίους ἵνα ἀποφύγῃσι τοὺς διωγμοὺς τῶν ἐντοπίων Χριστιανῶν. Γνωστὸν εἶναι δτι Ῥοῦμ. ἐκάλουν οἱ Μουσουλμάνοι τοὺς Ἕλληνας τῆς Θράκης καὶ τῆς Ἀνατολῆς. Τὴν λέξιν Τσινγ-κινανέ, θῆεν ἡ ἡμετέρα Ἀτσίγκανος, οὐδέποτε μεταχειρίζονται οἱ ἴδιοι. Ἡ λέξις εἶναι περσικὴ, δηλοῦσα χορευτὴν, μουσικόν, τὴν ὁποίαν παρέλθον ἐν τῇ διὰ Περσίας διαβάσει τῶν.

Υπάρχει ἐν Θράκῃ τάξις ἐκ τῶν Ἀ. καλουμένη Ζαπάρη, οἵτινες συνέρχονται ἐν ταῖς πανηγύρεσι τῶν Χριστιανῶν καὶ Μουσουλμάνων σύροντες πιθήκους καὶ ἡμερωμένους ἄρκτους. Ἐκ τούτων τῶν αὐθάδων ἀνδρῶν, λαμβάνει ἡ Ὀθωμανικὴ διοίκησις τοὺς δημίους. Ἡ καθὰ καὶ ἀμυγῆς τούτων γλῶσσα ἐσαφηνίσας πολλὰς ἰνδικὰς λέξεις, τὴς ὅποιαις οἱ πλείστοι αὐτῶν ἐμέφυλοι ἐλησημόνησαν. Οἱ ἄνδρες οὗτοι πανταχόθεν διωκόμενοι, ἐγκαρδίως εὐγνωμονοῦσι διὰ πᾶσαν εὐεργεσίαν.

Αἱ νεάνιδες αἱ περιφερόμεναι ἐν ταῖς ἑορταῖς τῶν Χριστιανῶν καὶ Μουσουλμάνων, καὶ ἐν ταῖς πόλεσι χορεύονται καὶ ᾄδουσαι, ἀκάλυπτοι αἱ πλείεσται, καλοῦνται Γκιόβε ντί. Αἱ γράται περιφέρονται, προητεύουσαι καὶ πᾶν τὸ πρόχειρον κλέπτουσαι.

Οἱ Ἀ. οἱ περιφερόμενοι ἐν Θράκῃ καὶ Ἀνατολῇ καλοῦσι τοὺς ξένους εἴτε Μουσουλμάνους εἴτε Χριστιανούς. Γκατζὸ θηλ. Γκατζί' ἡ ἐτυμολογία τῆς λέξεως ταύτης καθὼς καὶ πολλῶν ἄλλων, εἶναι μέχρι τοῦδε λίαν ἄσαφής. Φρονῶ ὅτι εἶναι ἡ ἑλλ. λέξις κατζὸς κοινὴ ἐν Τραπεζοῦντι καὶ τοῖς περιχώροις καὶ ἐν Θράκῃ πρὸς βορρᾶν τῆς Αἰνίου. Ἡ λέξις Κατζὸς σημαίνει τὴν βλάκα, ἀνθήτον, δτι δηλαδή καὶ ἡ ἄνω μνημονευθεῖσα Μπαλαμὸ. Οἱ Ἀ. ἐξεληθόντες ἐξ Ἰνδίας διηλθον διὰ τῆς Περσίας καὶ διὰ τῆς μεγάλης ἐμπορικῆς ὁδοῦ ἀπὸ Ταυρίδος, ἀφίχθησαν ἐν Τραπεζοῦντι. Ὅτι διηλθον διὰ τῆς Περσίας, μαρ-

τυρεὶ τὸ πλῆθος τῶν ἐν τῇ γλώσσῃ αὐτῶν περσιῶν λέξεων. Ἐκ Τραπεζούντος ἀφίχθησαν διὰ θαλάσσης εἰς Θράκην, προτιμήσαντες τὴν ἔδον ταύτην καὶ οὐχὶ τὴν πολυήμερον διὰ ξηρᾶς πορείαν μέχρι τοῦ Σκουταρίου. Τὴν ἐτυμολογίαν τῆς λέξεως ταύτης παρεδέχθησάν τινες καὶ ταύτην παραδέχομαι καὶ ἐγώ, ἐπὶ τοῦ φανῆ ἑτέρα πιθανώτερον ταύτης.

Ἐν Ἑλλάδι, κυρίως ἐν Θεσσαλίᾳ, εὐρίσκονται Ἀτσιγκάνοι τινες λαλοῦντες τὴν αὐτὴν γλῶσσαν τῶν ἐν Θράκῃ ἐμοφύλων. Πολλοὶ δ' ἐσχάτως ἀπήλθοντες Ἀνατολὴν μετὰ τῶν δημοφθόκων Ὀθωμανῶν. Ἐν ταῖς ἡμετέραις χώραις οἱ Ἀ. εἶναι νομάδες καὶ μόνιμοι. Τὸ θέρος οἱ νομάδες περιφέρονται πωλοῦντες ἐργαλεῖα ἀγροτικά, ἵππους καὶ βόας. Οἱ μόνιμοι κατοικοῦσι ἐν καλύβαις ῥυπαράς χωρίων τινῶν, ἐργαζόμενοι οἱ πλείστοι καλὰ ἔργα καὶ σιδηρᾶ ἐργαλεῖα. Ἐν Τουρκίᾳ οἱ Ἀ. Χριστιανοὶ καὶ Μουσουλμάνοι, ὑπάκουοντες εἰς ἀρχηγόν ὑπὸ τῆς ἀρχῆς διοριζόμενον, καλούμενον Τσερίμπαση. Πρὸ δεκαεπτὰ ἐτῶν οἱ Μουσουλμάνοι Ἀ. ἀστράτευτοί μέχρι τοῦδε, κατετάχθησαν ἐν τῇ στρατίᾳ.

Εἶπον ἄνωτέρῳ, ὅτι ἄγνωστον εἶναι πότε ἐξῆλθον τῆς Ἰνδίας οἱ ἄνθρωποι οὗτοι. Πιθανόν ὅτι δὲν ἐξῆλθον ἀπὸ τοῦ Ἰνδίου κατὰ ἑμᾶς. Ἡ μελέτη τῆς ἐν Ἰνδίᾳ ἄλλοτε λαλουμένης Σανσκριτῆς ὑπὸ τῶν λογίων Ἀγγλῶν κυβερνητῶν, ἐπέσυρε τὴν προσοχὴν τῶν ἐν Εὐρώπῃ λογίων. Ἐκτοτε πάμπολλα συγγράμματα ἐδημοσιεύθησαν, σαφηνίζοντα τὴν ἀρχαίαν ταύτην γλῶσσαν μετὰ τῆς ὁποίας συγγενεῖς ἡ Ἀτσιγκανική. Ἡ μελέτη αὐτῆς ἐξακολοῦθει εἰσὶν, καὶ οὕτω ἐδηλώθη ἡ στενὴ συγγένεια τῶν δύο τούτων γλωσσῶν. Οἱ ἐν τῇ δυτικῇ Εὐρώπῃ ἀνελθόντες Ἀ. δὲν ἐννοοῦσι σήμερον τὴν καλιὰν τῶν ἐν Θράκῃ Ἀ. Νέας λέξεις παρέλαβον, καὶ ἀπώλεσαν συγγένως ῥήματα κοινάτα ἐν Θράκῃ. Οἱ Μουσουλμάνοι Ἀ. ἀποστρέφονται τοὺς δημοφύλους Χριστιανούς, καλοῦντες αὐτοὺς, νόθους Ἀ. (τουρκ. Κάλπ τσιγκανέ).

Περίεργα εἶναι ὀνόματά τινα τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας. Μπόλὰ βὰ βιπτίζω, βυθίζω. Πατραγκί Πάσχη, ἥτοι ἡμέρα φυλλώδης, ἔνεκα τῶν πολλῶν ἀνθῶν καὶ φυλλωμάτων τῆς μεγάλης ταύτης ἑορτῆς. Τρουσοῦλ καὶ Τουρσοῦλ σταυρὸς ἐκ τῆς Σανσκριτῆς Τρισοῦλα, ἡ τρίαινα τοῦ θεοῦ Σίβα. Πολλοὶ, κυρίως οἱ Μουσουλμάνοι, μεταχειρίζονται τὴν ἡμετέραν. σταυρὸς. Ὁ ἀριθμὸς τῶν Ἀ. ἐν Θράκῃ καὶ Ρουμανίᾳ εἶναι ἄνω τῶν 600,000. Τῶν ἐν Ἀνατολῇ κατοικοῦντων, ἄγνωστος ὁ ἀριθμὸς.

Πάμπολλα συγγράμματα περὶ τῶν Ἀτσιγκάνων καὶ τῆς γλώσσης αὐτῶν ἐδημοσιεύθησαν ἐν Εὐρώπῃ. Πολλὰ σαφηνίζουσι τὴν γλῶσσαν καὶ τὴν μετὰ τῆς Σανσκριτῆς συγγένειαν αὐτῆς. Ἄλλοι μετὰ Ἀ. συνναστρεφόμενοι καὶ μετ'

αὐτῶν συλλαλοῦντες κατέγραψαν μύθους καὶ ἄσματα, κατὰ τὴν προφορὰν τῶν Ἀτσιγκάνων. Ἐν Σκωτίᾳ πρὸ διετίας συνεκροτήθη εἰωματιστικὸν λογίων ἀνδρῶν ἐξ ὅλων τῆς Εὐρώπης, καλούμενον The Gypsy lore Society, ἡτοὶ Σύλλογος τῆς γνώσεως τῶν Ἀτσιγκάνων. Ἠλ. καὶ Α. Paspati, Etudes sur les Tchighianés. C/ple, 1870. [Α. Γ. Πασιπάτης].

Ἀτσιγκνέδα (Βοτ.) ἡ Τσιγκνέδα ἡ Τσουγκνέδα, κοιναὶ ὀνομασίαι τῆς Κνίδος (βλ. λ.). [Θ. Χ.]

Ἀτσισον (Atchison). Πρωτ. ὁμων. κομιτεῖας ἐν τῇ Β. ἀμερικ. Πολιτείᾳ τοῦ Κανσᾶς, ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὁχθῆς τοῦ Μισσουρί. ἔχει κατ. 15106 τῷ 1880. [Π. Π.]

Ἀτσέχολος. Χωρίον τοῦ δήμου Γόρτυνος τῆς ἐπαρχίας Γορτυνίας, ἔχον 339 κατ. τῷ 1889. [Π. Π.]

Ἀτταγᾶς Νουμηνέω συνήλθε. Παροιμία ἐπὶ φιλίας πονηρῶν. Ὁμοίᾳ τῇ δημῳδί, εὐρεὶ ὁ Φίλιππος τὸν Ναθαναήλ. [Π.]

Ἀττάκα (Μουα.) (ἰταλ. attaca) εἰσπιπτειν. Τίθεται εἰς τὸ τέλος μουσικοῦ μέλους καὶ σημαίνει τὴν ἔνευ ἀναβολῆς ἐξακολοῦθῆσιν τοῦ ἀμέσως ἐπομένου τοιοῦτου. [Α. Κ.]

Ἀττακεύλιθος (Forellenstein) καλεῖται πέτρωμά τι ὁλιβινοχόν συνιστάμενον ἐκ πλαγιοσχίστου (ἰδίᾳ ἀνορθίτου) καὶ ὁλιβίνου, μεταδεδιλημένου κατὰ τὸ πλείστον εἰς σφίτην, ὅστις ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον ἐμφανίζεται ἐγκλείων πυρῆνα ὁλιβίνου ἀμεταδλήτου. [Κ. Μ.]

Ἀττακὺς (Ζωολ.) (Salmo) ἡ Σαλωμὸς. Γένος τῆς οἰκῆς, τῶν Σαλωμοειδῶν (Salmonoidei) ζῶν εἰς τὰ γλυκέα ὕδατα τοῦ βορείου ἡμισφαίου, κυρίως δὲ εἰς ὕδατα διαχυγῆ καὶ ὀρεινοὺς ῥυάκας. Πολλὰ εἶδη τοῦ γένους τούτου καταπλέουσιν ἀπὸ τῶν ποταμῶν εἰς τὴν θάλασσαν περιοδικῶς. Τὰ εἶδη αὐτοῦ Ἀ. ὁκοινός (S. salar) καὶ Ἀ. ἡ φορέλλη (S. fario) εἶνε περιζήτητα διὰ τὸ κρέας τῶν. Τὸ δεύτερον εἶδος εὐρίσκεται καὶ εἰς τινὰς ποταμούς καὶ λίμνας τῆς Ἑλλάδος, καλεῖται δὲ κοινῶς πέστροφα. [Μ.]

Ἀττάλεια (Βοτ.) = Attalea Mart., γένος φοινίκων τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς. Ἡ Ἀ. ἡ σχοινοφόρος (A. funifera Mart.) ἐν Βρασίλειᾳ (ὅπου κοινῶς καλεῖται Piasaba) ἔχει μακρὰς τὰς περὶ τὰ φύλλα ἵνας καὶ στερεωτάτας καὶ διὰ ταῦτα ἐπιτηδεῖα πρὸς κατασκευὴν στρώθρων καὶ ψηκτῶν καὶ οὐκ ὀλίγου λόγου ἄξιον ἐμπόρευμα. Καὶ τὸ σκληρότατον περικάρπιον εὐχρηστον διὰ τερνευτικὰ ἔργα. Ἐτέρου εἶδους, τῆς Α. Cohne Mart. οἱ καρποὶ παρέχουσιν ἐξαιρετον ἔλαιον. [Θ. Χ.]

Ἀττάλεια (Ἰουρκιστ.) Ἀντάλεια Ἀρχαία πόλις τῆς Παμφυλίας, οὐ μακρὰν τῶν ἐκβολῶν τοῦ ποταμοῦ Κατταράκτου (Δουβέν-

σού), ἐν τῇ παραλίᾳ τοῦ ὁμωνύμου κόλπου ἐν τῇ Παμφυλίᾳ πελάγει. Εἶναι νῦν πόλις ἐμπορικωτάτη, ἔξω ὁδοδοξοῦ ἀρχιεπισκόπου καὶ πρωτεύουσα σαντζακίου. Κατοικεῖται τῇ 1890 ὑπὸ 25—26 000 κατ. ὧν 7000 Ἑλληνες, 510 Ἀρμένιοι καὶ 250 Ὑραηλίται. ἔχει καλλιστάς οἰκίας καὶ περικυκλοῦται ὑπὸ κήπων ἀρδευσμένων ὑπὸ τῶν ὕδατων τοῦ Καταρράκτου· ὁ μικρὸς λιμὴν αὐτῆς, εὐ ὑπέρεται ἀμφιθεατρικῶς ἐπὶ τοῦ 28 μ. ὕψους βράχου ἐκτισμένη προφυλάσσεται δι' ἀρχαίων τεχνικῶν ἐργῶν. Διαιτρεῖ δ' ἡ Ἀ. μέρος τῶν ἀρχαίων πρὸ πάντων τῶν Ῥωμαίων τειχιῶν, καὶ τῶν περιβαλλόντων αὐτὰ βυζαντινῶν, ὅτε οὔτοι ἐκέρχοντο τοῦ Σοροῦ κατὰ τὸν 1' αἰῶνα κτισθέντων. Οἰμοῖως σφύρονται ἐν αὐτῇ πλείστα ἀρχαία λείψανα, ὧν ἐπισημώτατον εἶναι ἡ πύλη τοῦ Ἀδριανοῦ· ἐν τοῖς ἀξιολογωτάτοις μνημείοις αὐτοῖς τάσσεται καὶ βυζαντινὴ τις ἐκκλησία τοῦ 2' αἰῶνος, μετασχηματισθεῖσα εἰς τζαμίον (Τζουμανὺν τζαμίον) καθὼς καὶ τινα μνημεῖα ἀραβικῆς ἀρχιτεκτονικῆς. — II Ἀ. ἐκτίσθη περὶ τὰ μέσα τοῦ Β' π.Χ. αἰῶνος ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Περγᾶμου Ἀττάλου τοῦ Β' τοῦ Φιλαδέλφου, ἑαλὼν δ' ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων (ὑπὸ Π. Σεργιλλίου τοῦ Ἰσχυρικοῦ) περὶ τὸ 79 π.Χ. Ἀπὸ δὲ τῶν βυζαντινῶν ἐκυρίευσαν τὴν Ἀ. οἱ Σουλτάνοι τοῦ Ἰκονίου, (1275) μεθ' οὗς περιήλθεν εἰς τὸ κράτος τῆς Καραμανίας καὶ εἰς τὸ Ὀθωμανικόν. (Βλ. Δ. Ε. Δανιήλσκη, Περιήγησις εἰς τὴν Παμφυλίαν, Κ/πολ. 1855. - Lanckoronski, Städte Pamphyliens u. Pisidiens. Wien, 1890 τ. I.). [Π.].

Ἀτταλειάτης Ἰδ. Μιχαήλ.

Ἀτταλικὸι βασιλεῖς (Στράβ. 513.—623) ἡ ἀπλῶς Ἀτταλικοί (Στράβ. 563.—588) ἐκκλόντο οἱ μετ' Ἀλέξανδρον βασιλεῖς τοῦ Περγᾶμου, ἅτ' ἐπικρατοῦντος ἐν τῇ δυναστείᾳ τοῦ ἀνάκτορος τοῦ Ἀττάλου (ἰδ. λ.), τῶν μὴ οὕτω κεκλημένων φερόντων τὸ ὄνομα Εὐμένους (ἰδ. λ.). Ἰδ. περὶ τῶν Ἀ. Manso Ueber die Attalen. Breslau, 1815 συνεκδοκόμενον καὶ μετὰ τῆς συγγραφῆς τοῦ αὐτοῦ Leben Constantin's des Grossen, Wien, 1819, σ. 311—351). Meier Das Pergamenische Reich ἐν τῇ Ἐγκυκλοπαιδείᾳ Ersch καὶ Gruber ἐν λ.—U. Köhler Die Gründung des Reiches Pergamon ἐν τῇ Historische Zeitschrift τ. 47, σ. 1 κ.ε. Köpp Die Galatierkriege der Attaliden ἐν τῇ Neues Rheinisches Museum τ. 6, XL (1) σ. 114 κ.ε. [Δ.].

Ἀττάλον Ἰδ. Ὀρλεάν.

Ἀττάλος ὄνομα τριῶν βασιλέων τοῦ Περγᾶμου. 1) Ὁ Ἀ' υἱὸς Ἀττάλου τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Φιλεταίρου, γεννηθεὶς περὶ τὸ 269 π.Χ. διεδέχθη ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ Περγᾶμου τὸν ἀδελφὸν Εὐμένην τὸν Δ' τῷ 241 π.Χ. Νικησας

ὡς σύμμαχος τοῦ βασιλέως τῆς Συρίας Σελεύκου τοῦ Καλλινίκου τὸν ἐκείνου ἀδελφόν Ἀντίοχον τὸν Ἰέρακα, ἐπεκτεινόμενον ἐν Μικρῇ Ἀσίᾳ πρὸς βλάβην τοῦ Περγᾶμου, πρὸς δὲ καὶ τοὺς Γαλάτας καὶ τὸν βασιλεῖα τῆς Βιθυνίας Προυσίαν, περιεβλήθη τὸ διάδημα καὶ ἀνεκρόνθη πρῶτος αὐτὸς βασιλεὺς τοῦ Περγᾶμου. Ἐπειτα δὲ πρὸς ἰδίαν ἑαυτοῦ ὡφελίαν ἀνεμίσθη ἐκ νεοῦ εἰς τοὺς ἀγῶνας τῶν βασιλέων τῆς Συρίας καὶ συνετέλεσεν εἰς τὴν κατατροπὴν τοῦ Ἀχαιοῦ (ἰδ. λ. Ἀντιόχος δ' Γ'). Ἀλλ' οὐδὲν ὠφελήθη καὶ αἰσθανόμενος τὴν ἀνάγκην ἰσχυρὰς ἄλλοθεν προστασίας, ἐτάχθη μετὰ τῶν Ῥωμαίων, ὅτε οὔτοι ἐκέρχοντο τὸν πόλεμον πρὸς τὸν βασιλεῖα τῆς Μακεδονίας Φίλιππον τὸν Ε', καὶ μετὰ τῶν Ῥωμαίων συμπλέων οὐ μικρὸν συνετέλεσεν εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῶν Ῥωμαίων. Ὡς ἐλήθη δ' ἐκ τοῦτου λαβὼν παρὰ τῶν συμμάχων τῶν Ῥωμαίων, τῶν Αἰτωλῶν, τὴν Αἰγίαν ἀντὶ 30 μόνων ταλάντων. Ἀλλ' ἐτι διαρκούντος τοῦ πολέμου ἠναγκάσθη τῷ 199 π.Χ. νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ Πέργαμον, ἀπειλούμενον ὑπὸ Ἀντίοχου τοῦ Γ', ὃν οἱ Ῥωμαῖοι ἐπείσαν νάποστῇ τῆς χώρας τοῦ Ἀττάλου. Ἐπανελθὼν δ' εἰς τὸ θάτρον τοῦ πρὸς τὸν Φίλιππον πολέμου, πρὸς ἐλήθη ἐν Θήβαις ὑπὸ ἀποπληξίας, καὶ, ἐπιστρέψας εἰς τὸ Πέργαμον, ἀπέθανε τῷ 197 μετὰ βασιλείαν ἐνδοξὸν ἐτῶν τεσσαράκοντα καὶ τεσσάρων. Ὁ Ἀ. ἦτο φίλος τῶν καλῶν τεχνῶν καὶ τῶν γραμμάτων. Ἐθῆκε τὰς πρώτας βάσεις τῆς ἐν Περγᾷ περιωνύμου βιβλιοθήκης, ἣτις ἰδίως ἐκαλλωπίσθη καὶ ἠρξήθη ὑπὸ Εὐμένους τοῦ Β', καὶ ἤρχισε τὴν οἰκοδόμησιν τοῦ δι' ἀναγλύφων περικόσμου κολοσσαικοῦ βωμοῦ, ὅστις ἐπ' ἰσῆς συνετέλεσθη ἐπὶ τοῦ Εὐμένους. Ἐν δ' Ἀθηναίς, ὃς καὶ ἐπεσκέψθη τῷ 200 π.Χ., ἀνέθηκε μετὰ τὰς γαλατικὰς τοῦ νίκας ἀνάθημα, παριστάμενον ἐν σειρά ἀγαλμάτων καὶ ἀναγλύφων τὴν ἐν Μυσίᾳ ἦσαν τῶν Γαλατῶν μετ' ἄλλων κατορθωμάτων τῶν μυθικῶν καὶ ἱστορικῶν χρόνων. Τοῦ ἀριστοτεχνήματος τούτου τῆς χαλκοτύπιας λίθιναι ἀπότυποι παραστάσεις ἐσώθησαν καὶ εὐρύνται διεσκορπισμέναι ἐν τοῖς μουσείοις Παρισίων, Ρώμης, Νεαπόλεως καὶ Βενετίας. Καὶ θαλέρην δὲ κήπον ἱδρύσεν ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν Ἀθηνῶν, ὀνομασθέντα Λακύνειον ἀπὸ τοῦ τότε προϊσταμένου αὐτῆς φιλοσόφου Λακύνου. Οἱ Ἀθηναῖοι εὐγνωμονοῦντες ἀνεκρόνθησαν μὲν τὸν Ἀ. ἐπώνυμον ἀρχηγέτην, ἐκωνόμασαν δ' ἀπ' αὐτοῦ φυλὴν Ἀτταλίδαν. [Δ.].

2) Ἀττάλος Β'. Υἱὸς τοῦ προηγουμένου, συμπολέμησας μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ Εὐμένους Β' κατὰ τὴν ἐν Μαγνησίᾳ μάχην, κατὰ δὲ τὴν ἐναντίον τοῦ Περσέως πόλεμον ἀγωνισθεὶς ὑπὲρ τῶν Ῥωμαίων ἐν Ἰλλυδί. Ὡς ἐκέρχοντο Εὐμένους τοῦ Β' διεδέχθη αὐτὸν (150 π.Χ.) ὡς ἐπίτροπος τοῦ ἀνηλίκου αὐτοῦ ἀνεψιῶ Ἀττάλου. Διὰ τῆς φιλίας τῆς Ρώμης, ἣν ἐνε-

κόλῳθῃ, ἡδυνήθη οὐ μόνον τῆς νέας ἐπιθέσεως τοῦ Πρυσίου ναπαλλάξῃ τὸ βασιλεῖον τοῦ Περγάμου, ἀλλὰ καὶ νὰ διακηρύξῃ τὸ κράτος ἐσωτερικῶς μὲν ἐν εἰρήνῃ παρ' ὅλας τὰς ἀντιδράσεις τῶν θεωρούντων αὐτὸν ἐξωτερικῶς μὲν πρὸ τῆς Ῥώμης, ἐξωτερικῶς δὲ ἰσχυρὸν καὶ ἀξιοπρεπές. Ζῶντος τοῦ Ἀ. ἡ περγαμηνή βασιλεία ἐπέβαλλε μὲν τὴν θύλησιν αὐτῆς εἰς τὰ γείτονα βασίλεια τῆς Συρίας, Καππαδοκίας, Βιθυνίας, διασπαρσσομένα ὑπὸ ἐμφυλίων ἐριδῶν, ἐστράφη δὲ τὸν στόλον τῆς ἐπικούρου τῶν Ῥωμαίων εἰς τὴν Μακεδονίαν κατὰ τοῦ Περσέως τοῦ Ἀνδρίσκου (149 π. Χ.) καὶ ἔπειτα συνέπραττε μετὰ τῆς Ῥώμης κατὰ τῶν Ἀχαιῶν μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς ὑπὸ Μερμίου ἀλώσεως τῆς Κορίνθου. Καὶ ὁ Ἀ. ὁ Β' ἐπροστάτευεν ὡς πάντες οἱ Ἀτταλικοὶ τὰ γράμματα καὶ τὰς καλὰς τέχνας. Ἐπ' αὐτοῦ ἐκτίσθη ἡ ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως τοῦ Περγάμου κοινὴ μαρμαρινὴ ἐξέδρα, ἀρ' ἥς θαυμασιὰ ἦτο ἡ θέα. Ἐν δὲ Ἀθήναις ψυχοδόμησεν ἐν τῇ ἀγορᾷ πολυτελεῖ στοὰν κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τῶν ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ. Διὰ τὴν ἀντιπαράστασιν αὐτὸν οἱ Ἀθηναῖοι διὰ τῆς ἰδρύσεως κολοσσικοῦ αὐτοῦ ἀνδριάντος. Ὁ Ἀ. διὰ τῆς πολιτείας αὐτοῦ κατέστησε μὲν ἰσχυρὸν τὸ Πέργαμον, ἀλλὰ συγχρόνως μετέβαλε τὴν περγαμηνὴν βασιλείαν εἰς ἀπλοὺν δορυφόρον τῆς Ῥώμης, καὶ παρεσκεύασεν οὕτω τὴν τελείαν καθυπόταξιν εἰς τοὺς Ῥωμαίους, ἥτις ἐτελέσθη ὑπὸ τοῦ διαδόχου αὐτοῦ. Ὁ Ἀ. ἀπέθανε τῷ 138 π. Χ. ἐν ἡλικίᾳ ἐτῶν ὀγδοήκοντα καὶ δύο. [Δ.]

3) Ἀτταλὸς Γ', υἱὸς ἐυμένους Β' καὶ ἀνεψιὸς τοῦ προηγούμενου. Ἐν καὶ διετέλεθ' ἀνεψιὸς τοῦ προηγούμενου ἀνάξιος τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ θεοῦ. Συνδέων παραδόξως τὴν δυσθυμίαν πρὸς τὴν ἡλιότητα, ἔχρην ἐπὶ πάντε ἐπὶ ἐκιδόχοντες εἰς τὴν κηπουρικὴν καὶ εἰς γειωργικὰς συγγραφάς, εἰς τὰς καλὰς τέχνας καὶ τὴν κηροπλαστικὴν καὶ ἀρίστην τὴν διοικησιν τῶν κοινῶν εἰς τοὺς πατρικοὺς φίλους, τοὺς ὁποίους ἔπειτα οἱ δορυφόροι αὐτοῦ ἐφόνευσαν ἀνῆλθως ἐν τοῖς ἀνακτόροις κατ' ἐδίαν του προσταγῇ. Ἀποθανὼν αἰφνιδίως τῷ 138 π. Χ. ἐκληροδόγηται διὰ τῆς διαθήκης του τὸ βασιλεῖον τοῦ Περγάμου εἰς τοὺς Ῥωμαίους, οἵτινες καὶ κατέλαβον αὐτὸ τῷ 129 π. Χ. μετὰ τὴν βραχείαν ἀντίστασιν τοῦ Ἀριστονίκου (28, λ.) [Δ.]

Ἀττάρ. Μωχαμμέτ Ἰβν Φεριαττίν. Πέρσης ποιητῆς περίφημος ἐπικληθεὶς Ἀττάρ ἦτοι ἀριματοπώλης ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματος τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ αὐτοῦ τοῦ ἰδίου κατ' ἀρχάς. Ἐγεννήθη τῷ 1119 ἐν Νισαπούρ καὶ μετερχόμενος κατ' ἀρχὰς τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἀριματοπώλου μετέστη ὕπερον εἰς τὸν βίον τῶν λερβιστῶν μυσθίους τὸν μυστικισμόν τοῦ Σουφφί. Ἐκ τῶν ποιημάτων αὐτοῦ, ἅτινα φημιζονται διὰ τὸ γλαφυρὸν τῆς γλώσσης καὶ διὰ τὸ βαθύ καὶ ἐμβριθές τῶν διανοημάτων,

περιτρυμότερα εἶναι τὰ «Πεντ-ναμε» ἦτοι «Βιβλίον παροισέσεως», καὶ Μαντίκ ἄτ-ταῖρ (Γλῶσσα τῶν πτηνῶν). Ἐτελεύτησε τῷ 1230 ἐν ἡλικίᾳ 111 ἐτῶν φανευθεὶς ὑπὸ τινος Μογγόλου. [Π.Κ.]

Ἀττιγγεν (Hattingen). Πόλις τῆς πρωσσικῆς Βιστροχίας, ἐν τῷ ὅμῳ νομῷ τοῦ διαμ. Ἀρνσπεργ. ἔχει 6782 κατ. (1885). — Ὁ νομὸς Ἀττιγγεν ἔχει ἐμβαδὸν 140.3 τχμ. καὶ 55 350 κατ. (1885). [Π.Π.]

Ἀττική. Τὸ ἱστορικώτατον τοῦτο καὶ πασίγνωστον ἐν τῇ ἑλληνικῇ ἱστορίᾳ πανάρχαιον ὄνομα φέρει ἡ μεσημβρινωτάτη χώρα τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, ἐν ταύτῃ δὲ καὶ ἡ ἀνατολικωτάτη πασῶν τῶν ἡπειρωτικῶν χωρῶν τοῦ ἑλληνικοῦ βασιλείου, ἀποτελοῦσα σήμερον ἰδίαν ἐπαρχίαν τοῦ νομοῦ Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας ἐν τῇ διοικητικῇ διαίρεσει τῆς ἑλληνικῆς ἐπικρατείας. Τὰ ὅρια τῆς ἐπαρχίας Ἀ. εἶνε πρὸς Β τμήμα τῆς ἐπαρχ. Θηβῶν καὶ ἡ Εὐβοικὴ θάλασσα, πρὸς Δ τμήμα τῆς ἐπαρχ. Μεγαρίδος καὶ ὁ Σαρωνικὸς κόλπος, πρὸς Μ ἡ θάλασσα τοῦ Αἰγαίου πελάγους καὶ πρὸς Α ἡ τῆς Εὐβοίας. Οὕτω δὲ τὸ πλεῖστον αὐτῆς περικλύζεται ὑπὸ θαλάσσης.

Ὅρη τῆς ἐπαρχίας εἶνε πρὸς Β ἡ Πάρνης κοινῶς Ὀρεῖα, χωρίζουσα ταύτην ἀπὸ τῆς Βοιωτίας, τὸ ὑψηλότερον τῶν τῆς Ἀτ. ὄρεων (ὕψ. 1413 μ.), τὸ καὶ μᾶλλον δασυδὲς καὶ ὑδροφόρον. Μεσημβριανατολικῶς τὸ Πεντελικόν, κοινῶς Μεντέλη, διάστημα ἐν τῇ ἀρχαιότητι καὶ νῦν διὰ τὰ λατομεῖα τῶν λευκῶν μαρμάρων (ὕψ. 1110 μ.). Πρὸς Μ ὁ Ὑμηττός, οὗτινος ἡ μακρὰ δεῖρας ἀπὸ Β πρὸς Μ χωροῦσα τεματίζεται εἰς τὸ ἀκρωτήριον τοῦ Ζωστήρος. Ὁ Ὑμηττός, κοινῶς καλούμενος Τρελλός, εἶνε ὅρος γυμνῶν καὶ ἄνυδρον, φημιζέται δὲ διὰ τὸ ἐν αὐτῷ παραγόμενον μέλι, καὶ διὰ τὰ λατομεῖα φαιῶδ μαρμάρου. Ἡ ὑψηλοτέρα κορυφή τοῦτου κεῖται εἰς ὕψος 1027 μέτρων.

Τετάρτη δεῖρας μακρά, ἀλλὰ χυδαλωτέρα τῶν λοιπῶν εἶνε ἡ τοῦ Διγύλειου, ἥτις ἀρχομένη ἐκ τῶν μεσημβρινῶν τῆς Πάρνης διήκει πρὸς Μ, τεματίζομένη εἰς τὸ ἀκρωτήριον Ἀμφιάλην, τὸ Πέραμα κοινῶς, ἀπέναντι τῆς Σαλαμίνος. Τὴν δεῖραδα ταύτην μήκους 20 χιλιομέτρων, ἔχουσιν τρεῖς διακεκριμένους κορυφὰς Ζάστανο (497 μ.) πρὸς Β, Δαφνί ἐν τῷ μέσῳ καὶ Σκαρμαγκὰ πρὸς Μ, διατέμνεται ἡ ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Ἐλευσίνα ὁδός, ἡ ἱερὰ ὁδός τῶν ἀρχαίων. Ἰδίον ὄρεινόν σύστημα ἀποτελεῖ ἡ πρὸς τὸ μεσημβρινόν ἄκρον τῆς Ἀττικῆς χώρα, ἡ Λαυρεωτικὴ. Ἐνθα μεταλλεῖα μόλυβδου καὶ ἀργύρου. Ἐπίσης δὲ ὄρη ὑψηλὰ παριέχει καὶ ἡ πρὸς Β τῆς Ἀττικῆς ὑψηλὴ χώρα, ἡ Διακρία τῶν ἀρχαίων, ὧν ὑψηλότερα εἶνε τὸ Ἀρμένι (933 μ.), τὸ Λιέππει, τὸ Μπελέσι, (841 μ.) καὶ τὸ Ζάστανο (688 μ.) ἐν τῇ ΒΑ ἁκρᾷ.

Διὰ τῶν ὁρίων τούτων ἡ Ἀτ. κατατέμενται εἰς 4 μεγάλα τμήματα, ἴδια λεκανοπέδια ἀπαρτιζόμενα. Τὸ ἐν δὲ τούτων, τὸ πρὸς Β τῆς Πάρνηθος καὶ Πεντελικῆς, ἡ Διοκρία, ἐνθα οἱ σημερινοὶ ὄρη: Πρωπίων καὶ Μαραθῶνος, ἀποτελεῖ ὄρεινὴν ὑψηλὴν χώραν σχετικῶς πρὸς τὰ λοιπὰ τρία πεδία. Τούτων ἐν εἶναι τὸ ἀνατολικόν, τὸ πρὸς Α τοῦ Ὑμηττοῦ τὰ Μεσογεία καλούμενον, δεύτερον τὸ Ἀθηναϊκὸν πεδίων, τὸ λεκανοπέδιον τοῦτο τοῦ Κηφισσοῦ καὶ Ἰλισσοῦ, τρίτον τὸ πρὸς Δ πεδίων, τὸ ἀναστομοῦμενον εἰς τὸν κόλπον τῆς Ἐλευσίνας, τὸ Θριάσιον πεδίων τῶν ἀρχαίων.

Τὸ σημαντικώτερον καὶ μεγαλύτερον τῶν πεδίων τούτων εἶναι τὸ Ἀθηναϊκόν, ὀριζόμενον ὑπὸ τῶν ὁρίων Πάρνηθος, Πεντελικῆς, Ὑμηττοῦ καὶ Διγείας, ἀναπεπταμένον πρὸς Μ εἰς τὴν θάλασσαν τοῦ Σαρωνικοῦ κόλπου. Τὸ πεδίων τοῦτο βουνοὶ τινες μεμονωμένοι: ὁ τῆς Ἀκροπόλεως (ὕψ. 158 μ.) ὁ τοῦ Λυκαδηττοῦ (ὕψ. 277) καὶ τὰ Τευροκοθύνια (ὕψ. 339) διακρούσιν εἰς δύο τμήματα, ὡς τὸ δυτικὸν διαρρεῖ ὁ Κηφισσός, τὸ ἀνατολ. δὲ ὁ Ἰλισσός.

Ἡ Ἀττική οὔτε τὸ πάλαι οὔτε νῦν φημιζέται δι' ἀφονίαν ὕδατων. Τὰ διαρρέοντα ταύτην ρεῖθρα εἶναι πενκρά, ἐκλείποντα τὸ θέρος ἐν καιρῷ ἀνομβρίας. Ἐκ τῶν ὀνομαστικῶν ποταμῶν εἶναι ὁ Κηφισσός, ἔχων τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ μεταξὺ τῆς Πάρνηθος καὶ τοῦ Πεντελικῆς ὄρεσιν, καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸν Φαληρικὸν κόλπον, καὶ ὁ Ἰλισσός, εἰς ὃν καταρρέουσι τὰ ὕδατα τῶν δυτικῶν κλιτύων τοῦ Ὑμηττοῦ, ἐκβάλλων εἰς Κηφισόν. Τὸ πεδίων τῶν Μεσογείων διαρρέουσι δύο μεγάλα χειμαρώδη ρεῦματα τὸ ἐν πρὸς Β Μεγάλο Ῥεῦμα καλούμενον, ἐκβάλλον εἰς Ῥαφίναν, κατερχόμενον ἐκ τῶν μεσημβρινῶν πλευρῶν τοῦ Πεντελικῆς, τὸ ἕτερον δὲ πρὸς Μ μικρότερον ἐκβάλλον εἰς τὸν λιμενίσκον τῆς Βραῦν. Μέγα ρεῦμα διατέμνει καὶ τὴν πρὸς Β τοῦ Πεντελικῆς χώραν, τὸ κοινῶς λεγόμενον Ποτάμι τοῦ Μαραθῶνος. Τὸ ρεῦμα τοῦτο ἔχων τὴν ἀρχὴν τοῦ ἐκ τῶν ἀνατολικῶν προεκτάσεων τῆς Πάρνηθος ἐκβάλλει εἰς τὴν πεδιάδα τοῦ Μαραθῶνος.

Πηγὰς δὲ ὕδατων καὶ κεφαλῆρια περιέχει μόνον τὸ βόρειον τμήμα τῆς Ἀτ. ἰδίως δὲ τὸ πρὸς Β τοῦ Πεντελικῆς. Ἐντελῶς δὲ στερεῖται ὕδατων βέντων ἡ Λαυρεωτικὴ χώρα. Στερεῖται δὲ ἡ Ἀτ. καὶ λιμνῶν μόνον πρὸς τὸ ἄκρον τοῦ ζωστήρος ὑπάρχει δεξαμενὴ φυσικὴ ὕδατος ὑψαλμοῦ θειοῦχο ἰαματικοῦ, τὸ τῆς λίμνης Βουλιαχμῆνης. Ῥέματα δὲ καὶ ἐλιώδη τμήματα περιέχει πολλὰ πρὸς τὰς ἀνατολικὰς καὶ δυτικὰς ἀκτὰς. Τοιαῦτα εἶναι πρὸς Δ τὸ τοῦ Θριάσιου πεδίου, ἐνθα ὑπάρχει ἡ λιμνοθάλασσα τῶν Ῥεϊτῶν, πρὸς Μ τὸ τοῦ Ἀλιπέδου περὶ τὸν Πειραιᾶ, καὶ τὸ τῆς παραλίας τοῦ Φαλήρου. Πρὸς τὴν ἀνατολ. δὲ παραλίαν τὸ

τοῦ λιμένος Βραῦνας ἡ Περαιῆς, καὶ τὸ μέγα ἔλος τῆς πεδιάδος τοῦ Μαραθῶνος.

Ἀντιστήρια τῆς Ἀττικῆς κυριώτατα εἶναι τρία: τὸ Σούνιον, πρὸς Μ, κοινῶς Κάβο Κολόνας, ἐφ' οὗ σώζονται τὰ εἰσπία τοῦ ναοῦ τῆς Σουνιάδος Ἀθηνᾶς, ἡ Ἀμφιάλη, (Πέραρα) εἰς τὸ βορειοδυτικὸν ἄκρον, καὶ ἡ Πούνη εἰς τὰ βορειοανατολικά, ἥς ἄγνωστον τὸ ἀρχαῖον ὄνομα. Μεταξὺ τούτων δὲ ὑπάρχουσιν ἄλλαι τινες μνημονούμεναι ὑπὸ τῶν ἀρχαίων, περὶ ὧν κατωτέρω. Κόλποι δὲ σημαντικοὶ εἶναι ὁ τοῦ Φαληρείου, ὁ τῆς Βάρης πρὸς Δ, καὶ ὁ τοῦ Μαραθῶνος πρὸς Δ. Λιμένας δ' ἔχει τὸν τοῦ Πειραιῶς. ὃν σχηματίζει ἡ Πειραικὴ χερσόνησος, μετὰ τῆς ἀπέναντι ξηρᾶς. Πρὸς Μ τοῦ λιμένος Πειραιῶς παράκεινται ὁ τῆς Ζέας, καὶ ὁ τῆς Μουνηχίας. Ὅροι δὲ καὶ ἀγκυρὰς δόλια εἰς τὴν δυτικὴν παραλίαν ὑπάρχουσιν ὁ τῆς Βουλιαχμῆνης, καὶ ὁ τῆς Ἀναθήσου (Ἀγ. Νικολάου). Εἰς τὴν ἀνατολικὴν δὲ παραλίαν σημαντικὰς εἶναι ὁ λιμὴν τῶν Ἐργαστηρίων τοῦ Λαυρείου, καὶ ὁ παρακείμενος τοῦ Θωρικῆς (Πόρτο Μανδρί) βορειότερον δὲ ὁ τοῦ Πόρτο-Ῥάφτης, ὁ τοῦ Καλάμου (Δελφίνιον) καὶ ὁ τῆς Σάλας τοῦ Ὀρωποῦ.

Περὶ τὰ παράλια τῆς Ἀττικῆς πρόκειται πολλὰ νῆσοι καὶ νησιδῆς, ὧν μία οἰκουμένη ἡ Σαλαμίς, αἱ λοιπὰ δὲ πᾶσαι εἶναι ἀκατοίχιστοι. Αἱ ἱστορικώτεραι τούτων εἶναι ἡ Λεϊψουτάλα (Πύτταλεια) ἀπέναντι τοῦ στοματοῦ τοῦ Πειραιῶς, ἡ νησίς Γαῖδαρονησί (Πατρόκλου χάραξ) πρὸς Μ, καὶ ἡ Μακρόνησος, ἡ Ἐλένη τῶν ἀρχαίων, πρὸς Α.

Τὸ κλίμα τῆς Ἀττικῆς εἶναι ἐκ τῶν ἐυκρατερίων καὶ προτερίων τῶν Ἑλληνικῶν χωρῶν, καίτοι δὲ ἡ Ἀττική καίτοι ἐπὶ τῆς 38° Β πλάτους δὲν εἶναι ἐκ τῶν θερμότερων χωρῶν. Ἡ μέση θερμοκρασία τοῦ θέρους εἶναι μετξὺ 19° καὶ 29° ἑκατονταδύμου, ἡ τοῦ χειμῶνος δὲ μετξὺ 9° καὶ 7°. Φημιζέται δ' ἐν γένει ἡ ἀπρόσβατος τῆς Ἀτ. διὰ τὴν καθαρότητα καὶ διαύγειαν καὶ τοὺς ποικίλους χρωματισμούς, οὓς τὸ φῶς δίδει ἐπὶ τῶν ὁρίων καὶ πεδιάδων.

Τὸ ἔδαφος τῆς Ἀτ. λεπτόγειον ὃν δὲν εἶναι λίαν εὐφορον. Τὰ κυριώτατα τῶν προϊόντων εἶναι δημητριακοὶ καρποί, οἶνοι, καὶ ἐλαιον, μέλι, καὶ προϊόντα κτηνοτροφίας. Ὡς πρὸς τὰ δρυκτὰ δὲ προϊόντα εἶναι πλουσία εἰς μάρμαρα, καὶ εἰς μέταλλα, καὶ ἰδίως ἐν τῇ Λαυρεωτικῇ χώρᾳ, ἐνθα πρὸ 26 ἐτῶν ἰδρύθησαν μεταλλουργικὰ ἐργαστήσια μολύβδου.

Ἐθνολογικῶς ἡ Ἀττική πλην τῆς πόλεως Ἀθηνῶν οἰκεῖται ὑπὸ Ἀλβανῶν, οἵτινες κατέλαβον αὐτὴν κατὰ τὴν 15 ἑκατονταετηρίδα. ἔχει δὲ κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1880 κατοίκους 180,921. Διαιρεῖται δὲ εἰς 8 δήμους, τοὺς ἐξῆς:

Ἀθηναίων	κατ.	114,855
Ἀχαρνῶν	»	3,965
Κρωτίας	»	8,087
Λαυρείου	»	11,858
Μαραθῶνος	»	3,600
Πειραιῶς	»	34,569
Φυλῆς	»	2,260
Ὠρωπίων	»	2,720

Ἡ Ἀ. διατέμεται ὑπὸ πολλῶν ἀμαξιτῶν ὁδῶν δι' ὧν συγκοινωνοῦσι πᾶσαι αἱ πρωτεύουσαι τῶν ὁρίων μετὰ τῶν Ἀθηνῶν. Διὰ τῆς ἀμαξιτοῦ δὲ ὁδοῦ τῆς μετὰ τῶν Ἀθηνῶν καὶ Ἐλευσίνος, προεκτεινομένης καὶ διακλαδιζομένης ἐν Ἐλευσίνι συγκοινωνοῦ μετὰ τῆς Βοιωτίας καὶ Κορινθίας. Σιδηροδρομικαὶ γραμμαὶ ὑπάρχουσι τέσσαρες, ἀπ' αὐτῶν ἔχουσαι τὰς Ἀθῆνας καὶ τὴν Πειραιᾶ α') ἡ Ἀθηνῶν-Πειραιῶς β') Ἀθηνῶν-Λαυρείου μετὰ διακλαδιώσεως εἰς γ') Ἀθηναίων-Πειραιῶς δ') Πειραιῶς-Ἀθηνῶν Λαρίσης ἤδη κατασκευαζομένη.

Ἀρχαία Γεωγραφία. Τὰ ὅρια τῆς ἀρχαίας Ἀττικῆς δὲν συνταυτίζονται καθ' ὅλην κληρίαν πρὸς τὰ τῆς σημερινῆς ἐπαρχίας. Ὁ ὅριος τῆς ἀρχαίας Ἀτ. ἦσαν πρὸς τὴν Βοιωτίαν ὁ Κιθαιρῶν καὶ ἡ πρὸς Α τοῦτου ὁρεινὴ προέκτασις ἡ συνεχόμενη πρὸς αὐτὸν διὰ τῆς διόδου τῆς Κοίτης καὶ ἡ πρὸς Μ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἀσπιτοῦ ποταμοῦ Ὠρωπία χώρα, ἡ καὶ Γραϊκὴ καλούμενη. Ἐν τοῖς ὁρίοις δὲ τοῦτο πρὸς τὴν ἑξῆς περιελάμβανε τὴν περιοχὴν τῶν σημερινῶν ὁρίων Ἐλευσίνος καὶ Εἰδουλίας. Πλὴν τούτων δὲ ἡ ἀρχαία Ἀτ. περιελάμβανε τὴν νῆσον Ἐλάνην (Μακρόνησον), τὴν Βέλιον (Ἀγ. Γεώργιον) τὴν Σαλαμῖνα καὶ τὰς ἐν τῇ κόλπῳ τῆς Ἐλευσίνος νήσους Φάρμακούς τε.

Ὅρη τῆς Ἀττ. μνημονεύονται ὑπὸ τῶν ἱστορικῶν καὶ γεωγράφων ἡ Πάρνηξ (Ὀζία), τὸ Πεντελικὸν ἀρχαιοτέρων καλούμενον Βριλησσός, ὁ ὕμνητος διαιρούμενος εἰς Μέγαν καὶ Ἐλάσσονα τὸν καὶ Ἀνδροῦν καλούμενον, τὸ Διγλάειον, φέρων πρὸς Μ, ἐνθα τεματίζεται τὸ ὄνομα Κορυθαλάς, περὶ τὸ μέσον δὲ τὸ ὄνομα Ποικίλον. Πλὴν τούτων δὲ μνημονεύεται ἐν τῇ Λαυρεωτικῇ τὸ ὄρος Πάνειον, καὶ ἐν τῇ πεδιάδι τῶν Ἀθηνῶν οἱ βουνοὶ Λυκαβηττός καὶ Ἀγχεσμός καὶ οἱ λόφοι Ἀρδηττός, Ἰππεῖος, Κολωνός, Μουσεῖον καὶ Ἀκρόπολις. Κοινὰ δὲ ὄρη μετὰ τῆς ὁμοῦ Βοιωτίας εἶχε τὸν Κιθαιρῶνα, καὶ μετὰ τῆς Μεγαρίδος τὰ Κέρατα, ἅτινα ἴσως ἐλέγοντο καὶ Ἰκάριον ὄρος. Ὑπὸ τοῦ Στεφάνου τοῦ Βυζαντίου ἀναφέρεται καὶ ὄρος Φελλεύς, ἀλλ' ἄγνωστον ὅποιον τῶν σημερινῶν ὁρίων τῆς Ἀτ. ἐκαλεῖτο οὕτως. Ἐκ τῶν πεδίων τῆς Ἀττ. μνημονεύονται ἡ Πεδιὰς ἡ Ἀθηναίων πεδίων, ἡ Μεσογαία, τὸ ἱστορικὸν πεδίων τοῦ Μαραθῶνος,

τὸ Θριασίον ἡ Ἐλευσίνιον, οὗτινος τμήμα ἐκαλεῖτο καὶ Ῥάριον πεδίων, καὶ τὸ τῶν Φαληρέων. Ἐν τῇ Ἐλευσίνι πεδίῳ μνημονεύεται ἡ λίμνη τῶν Ῥεϊτῶν, ὅριον οὖσα τῆς μετὰ τῶν Ἐλευσινίων καὶ Ἀθηναίων γῆς. Ποταμοὶ δὲ ὁ Κηφισὸς καὶ Ἰλισσὸς διαρρέοντες τὸ Ἀθηναϊκὸν πεδίων, ὁ Ῥασιῖνος ἐν Μεσογαίᾳ, καὶ ὁ Κηφισὸς ἐν τῇ Θριασίῳ πεδίῳ ἡ Χαράδρα τῆς Οἰνός ἡ ἐν τῇ Διακρίᾳ, νῦν ποταμὸς τοῦ Μαραθῶνος, καὶ ὁ Ἡριδανὸς παραποτάμιον τοῦ ἀθηναϊκοῦ Κηφισοῦ. Πηγαὶ δὲ σημαντικαὶ ἡ Κυλλοῦ Πήρα ἐν τῇ Μονῇ Καισαριανῇ, ἡ ἐν Μαραθῶνι Μακαρία καὶ ἡ Ἐνεάκρουρος Καλλιρρόη. Ἀκρωτήρια σημαντικὰ ἀναφέρονται τὸ Σούνιον, τὰ Κυνόσουρα πρὸς Β τοῦ ὅριος τοῦ Μαραθῶνος, ὁ Ζωστήρ εἰς ὃν τεματίζεται ὁ ὕμνητος, ἡ Ἀμφιάλη (νῦν Πέραμα) εἰς ὃ καταλήγει τὸ Αἰγάλειον, ἡ Ἀκτὴ οὗτω καλουμένη τῆς Πειραιῆς χερσονήσου, ἡ ἄκρα Κωλιάς (Ἅγιος Κοσμάς), καὶ ἡ Ἀστύπαλα (Ἀγ. Νικόλαος) παρὰ τὴν ἀκτὴν τῆς Ἀναθήσου, καὶ ἡ Κορώνεια πρὸς τὴν ἀνατολὴν παραλίαν, νῦν Κορώνη. Λιμένες ἐν τῇ Ἀτ. ἀναφέρονται κυριώτατος πάντων ὁ τοῦ Πειραιῶς, οὗτινος τὸ στέμα κλείουσι δύο ἄκρα ἡ Ἡετινία πρὸς Β καὶ ὁ Ἀλκιμος πρὸς Μ. Τὸ πρὸς Μ τοῦ λιμένος τμήμα ἐκαλεῖτο Κάνθαρος, τὸ πρὸς Β Ἀλάει. Ἐκτός τοῦ στομίου τοῦ Πειραιῶς ἐπὶ τῆς δυτικῆς ἀκτῆς ἔκειτο ὁ λιμὴν Φιέρων. Περὶ τὴν ἀκτὴν δ' ἔκειτο καὶ οἱ λιμένες Ζέας καὶ Μουνυχίας. Σημειωτέον δ' ἐνταῦθα καὶ τὸ Φαληρικὸν ἐπίγειον. Εἰς τὴν ἀνατολικὴν ἀκτὴν μνημονεύονται ὁ λιμὴν Πάνορος καὶ τοῦ Θωρικῶν (Πόρτο Μανδρί). Ὁ λιμὴν τῶν Πρασιῶν (Πόρτο Ῥάστη) καὶ τὸ Δελφίνιον (λιμὴν Καλάμου.)

Πόλεις δὲ ἱστορικαὶ μνημονεύονται αἱ Ἀθηναίαι (ἄρα λ.) ὁ Πειραιεύς, ὁ Ὠρωπὸς πρὸς Β καὶ ὁ Ῥαμνοῦς πρὸς Α ἡ Δεκέλεια εἰς τὰς ὑπαρξίας τῆς Πάρνηθος, ἡ Φυλὴ μνημονεύονται δ' εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ τῇ γεωγραφίᾳ τῆς Ἀτ. πολυάριθμοι δὲ τῶν πλείστων τῶν ὁποίων ἡ τοπογραφικὴ θέσις μένει ἀγνωστὴ. Περὶ ταύτην δὲ πολλοὶ ἀρχαιοδίφαι ἡσχολήθησαν.

Περὶ τὴν ἑξῆς τῶν ἀρχαίων καὶ τὰ δυνάμει ὁδῶν τιμῶν τῆς ἀρχαίας Ἀτ. τούτων εἶνε ἡ Περὰ δόδος, ἡ συνδύουσα τὰς Ἀθῆνας μετὰ τῆς Ἐλευσίνος, ἡ Σφηττία δόδος, ἡ ἐκ τῆς διόδου μετὰ τῶν Πενταλίκου καὶ ὕμνητος (Σταυροῦ) φέρουσα, εἰς τὸν ἀρχαῖον δῆμον τοῦ Σφηττοῦ, καὶ ἡ Στειρά δόδος, ἡ ἐκ τῆς αὐτῆς διόδου ἀγούσα εἰς Στειράν καὶ εἰς τὸν λιμένα τῶν Πρασιῶν. [Ἀντ. Μήλ.]

Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας Νομός.

Ὁ νομός οὗτος εἰς τῶν τριῶν εἰς οὓς διαιρεῖται ἡ Στερεὰ Ἑλλάς καὶ ὁ ἀνατολικώτερος τούτων ἔχει ὅρια πρὸς Β καὶ Α τὸν νομὸν Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος καὶ τὸν ἰσθμὸν τῆς Κορίνθου, ἐξ ὧν δὲ τῶν λοιπῶν μερῶν περιβάλλεται ὑπὸ θαλάσσης, πρὸς Δ μὲν ὑπὸ τῆς Εὐβοικῆς καὶ τοῦ Αἰγαίου, πρὸς Δ δὲ καὶ Μ ὑπὸ τῶν θαλασσῶν τῶν κόλπων Κορινθιακοῦ καὶ Σαρωνικοῦ. Ὁ νομός οὗτος ἔχει πληθυσμὸν 257 764 κατοίκων· διαιρεῖται εἰς 5 ἐπαρχίας ὑποδιαιρουμένας εἰς 28 δήμους. Αἱ ἐπαρχίαι τοῦ νομοῦ εἶνε Ἀττικῆς, Αἰγίνης, Μεγαρίδος, Θηβῶν καὶ Λεβαδείας, περιλαμβάνει δὲ καὶ τὰς νήσους Σαλαμίνα, ὑπαγομένην εἰς τὴν ἐπαρχ. Μεγαρίδος καὶ τὴν Αἶγινα διαιοικητικῶς μὲν ὑπαγομένην εἰς τὴν ἐπαρχ. Ἀττικῆς, ἀλλ' ἀποτελοῦσαν ἰδίαν ἐκλογικὴν ἐπαρχιακὴν περιφέρειαν. Τῶν εἰρημένων ἐπαρχιῶν αἱ τῆς Λεβαδείας καὶ τῶν Θηβῶν περιλαμβάνονται ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς ἀρχαίας Βοιωτίας. ("Ὅρα ἐν λέξει Βοιωτία") ἡ Ἀττικὴ δὲ ὁλόκληρος ἀποτελεῖ μίαν μόνην ἐπαρχίαν (ὅρα ἐν λέξει Ἀττικῆ). καθὼς καὶ ἡ Μεγαρίς. ("Ὅρα ἐν λέξει").

Οἱ 28 δὲ δήμοι τοῦ νομοῦ κατ' ἐπαρχίας εἶνε οἱ ἑξῆς:

Ἐπαρχία Ἀττικῆς.	
Δῆμος Ἀθηναίων	κάτ. 114,355
» Ἀχαρνῶν	» 3,965
» Κρωτίας	» 8,087
» Λαυρείου	» 11,356
» Μαραθῶνος	» 3,600
» Πειραιῶς	» 34,569
» Φυλῆς	» 2,260
» Ὠρωπίων	» 2,729
Ἐπαρχία Αἰγίνης.	
Δῆμος Αἰγίνης	κάτ. 7,137
» Ἀγκιστρίου	» 511
Ἐπαρχία Μεγαρίδος.	
Δῆμος Μεγαρῶν	κάτ. 6,324
» Εἰδυλλίας	» 1,847
» Ἐλευσίνος	» 4,354
» Ἐρυθρῶν	» 1,815
» Σαλαμῖνος	» 6,254
Ἐπαρχία Θηβῶν.	
Δῆμος Θηβαίων	κάτ. 5,879
» Ἀκραφινίου	» 1,990
» Αὐλίδος	» 2,086
» Θεσπιῶν	» 4,937
» Θίσσης	» 4,308
» Πλαταιῶν	» 2,418
» Τανάγρας	» 3,951
Ἐπαρχία Λεβαδείας.	
Δῆμος Λεβαδείας	κάτ. 6,465
» Ἀραχώδης	» 3,138
» Διστομίων	» 3,652
» Ὀρχομενοῦ	» 2,484
» Πέτρας	» 4,334
» Χαλκιδονείας	» 2,959

Ἐκκλησιαστικῶς ὁ νομός διαιρεῖται εἰς τὴν ἀρχιεπισκοπὴν τῶν Ἀθηνῶν διοικουμένην ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου Ἀθηνῶν, ἔδραν ἔχοντος τὰς Ἀθήνας, καὶ εἰς τὴν ἐπισκοπὴν Θηβῶν καὶ Λεβαδείας, ἔδρας τοῦ ἐπισκόπου οὗσης τῆς πόλεως Θηβῶν.

Ὁ νομός Ἀτ. καὶ Βοιωτίας περιέχει 7 πόλεις, τὰς Ἀθήνας οἷτινες εἶνε καὶ πρωτεύουσα αὐτοῦ, τὸν Πειραιᾶ, καὶ τὸ Λαύρειον ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἀττικῆς, τὴν Αἶγινα ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Αἰγίνης, τὴν Λεβαδεῖαν καὶ τὰς Θηβας ἐν ταῖς ὁμωνύμοις ἐπαρχίαις, καὶ τὰ Μεγάρα, καὶ τὴν Σαλαμίνα ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Μεγαρίδος. (Περὶ τῆς ἀρχαίας γεωγραφίας καὶ περὶ τῆς ἱστορίας τοῦ νομοῦ βλ. λ. τοῦ νομοῦ Ἀττικῆς, Βοιωτίας). [Ἄντ Μηλ.]

Ἀττικὴ διάλεκτος βλ. Ἑλληνικὴ γλῶσσα.

Ἀττικὴ πίστις. Παροιμία. βλ. Ἀττικὸς μάρτυς.

Ἀττικισμός βλ. Ἀττικιστὰί.

Ἀττικιστὰί (Γ' ραμμ.). Ἡ πολιτικὴ καὶ πνευματικὴ τῶν Ἀθηνῶν ἡγεμονία κατέστησε τὴν Ἀττικὴν διάλεκτον ἐπικρατεστέραν πασῶν τῶν ἄλλων Ἑλληνικῶν. Καὶ ἰδιωτὰ καὶ πόλεις συνέγραφον τὰς συγγραφὰς καὶ τὰ δημόσια αὐτῶν γράμματα ἐν αὐτῇ. Προσέτι οὐ μικρὸς ἀριθμὸς ἐπιγραφῶν εὐρέθη ἐξῆς τῆς Ἀττικῆς γεγραμμένων ἀττικιστί "Ὅτε δὲ διὰ τῶν στρατειῶν τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου συνεκινήθη καὶ συνανεμίχθη τὸ Ἑλληνικὸν καὶ αἱ κατὰ τόπους διάλεκτοι συνεσήμενον τὸν οἰκτον γλωσσικὸν ἔρανον εἰς τὴν πρὸ πολλοῦ διαδεδομένην Ἀττικὴν, παρήχθη γλωσσικὸν τι μίγμα ἢ κράμα, ὅπερ μετεχειρίζοντο πρὸς συγγραφὴν οἱ ἀπανταχοῦ πεπαιδευμένοι Ἑλληνες. Φέρεται δὲ ὡς ἐκ τούτου ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἡ οὕτω καταρτισθεῖσα γλῶσσα ἀπὸ τῶν Ἀλεξανδρινῶν χρόνων μέχρι τῶν ἐσχάτων Βυζαντινῶν τὸ ὄνομα Κοινή. Ὡς πρότερον αἱ Ἀθηναὶ ἦσαν τὸ πνευματικὸν καὶ γλωσσικὸν κέντρον, οὕτως νῦν ἡ Ἀλεξάνδρεια, ἥτις διὰ τῶν Πτολεμαίων κατέστη ἡ ἐστία πάσης παιδείας καὶ ἐπιστήμης, γίνεται τὸ γλωσσικὸν οὕτω εἰπεῖν ἐργαστήριον τῆς κοινῆς, ἐν ᾧ πάντα τὰ φιλολογικὰ καὶ ἐπιστημονικὰ ἔργα κατεσκευάσθησαν. Φυσικὸν ἦτο ἡ κοινή γὰ ἀπομακρυνθῆ καὶ ἀπὸ τοῦ τύπου καὶ ἀπὸ τοῦ πνεύματος τῆς ἀρχαίας Ἀττικῆς. Ὅμως ἡ ἀνάγκη καὶ μελέτη τῶν ἀρχαίων ἀττικῶν ποιητῶν καὶ συγγραφέων ὑπὸ τῶν γραμματικῶν καὶ ἡ σπουδὴ τῶν ἀττικῶν ῥητόρων ἐν ταῖς σχολαῖς τῶν διδασκάλων τῆς ῥητορικῆς ἢ τῶν μετὰ ταῦτα σοφιστῶν ἐγέννησε τὸν ζῆλον πρὸς τὰ ἀρχαία ἀριστουργήματα. Ὁ τοιοῦτος πρὸς μίμησιν ζῆλος τῶν Ἀττικῶν καλεῖται Ἀττικισμός καὶ αὐτοὶ οἱ ζῆλωται Ἀττικιστὰί. Ἐκ τῶν Ἀττικιστῶν οἱ μὲν εἶναι συγγραφεῖς, οἱ δὲ γραμματικοὶ ἢ λεξικογρά-

φοι. Καὶ συγγραφεῖς μὲν εἶναι Πολέμων ὁ ποιε-
στής, Διονύσιος ὁ Ἀλικαρνασσεύς. Δίωκ' ὁ Χρυ-
σοστόμος, Ἡρώδης ὁ Ἀττικὸς Λουκιανός.
Ἄρτεμις, Αἰλιανός, Ἀρριανός, Ἡλίοδ' ὁ
Ροδ., Φιλόστρατος κλ. οἵτινες ἐν τοῖς συγ-
γραμμασιν αὐτῶν προ-πλήουσιν καὶ μνημονο-
τοῦς Ἀττικῶν μέσοι Ἀττικιστῶν εἶναι ὁ Πλεό-
ταρχος καὶ ὁ ἱατρὸς Γαληνός. Περὶ τῶν κο-
ρυφαίων Ἀττικιστῶν ἔγραψεν ὁ Wilhelm
Schmid ἔργον ἀξιόλογον, ἐκδοθὲν ἐν Στουτ-
γάρτῃ (εἰς 2 Τόμ. 1887—89). Λεξικογράφοι
δὲ εἶναι οἱ ἐν τῇ πρώτῃ τῷμῃ τῶν Ἀνεκδό-
των τοῦ Βεγκιέρου ἐκδοθέντες ἐν Βερολίνῃ
1814 ὑπὸ τὸ ὄνομα Lexica Segueriana
δεύτερον Φрунίου ἐκλογὴ καὶ ἐπιτομὴ καὶ ἐκ
τῶν τοῦ Ἡρώδιου ὑπὸ Aug. Lobeck ἐν
Λειψίᾳ 1820· τρίτον Ἀλίου Διονυσίου καὶ
Παυσανίου ὀνόματα Ἀττικὰ ὑπὸ Ernst
Schwabe ἐν Λειψίᾳ 1890. [I. Π.]

Ἀττικὸν ἄλᾳς. Ἄλᾳς (πληθ. τοῦ ἄλᾳς,
ἄλᾳς) ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ἐκαλοῦντο οἱ εὐτρά-
πελοι καὶ ἀστεῖοι λόγοι καὶ τὰ σκώμματα
ὑπὸ δὲ τῶν Ῥωμαίων τὸ πρῶτον Ἀττ. ἄ.
ἐλέχθη ἐπὶ τῶν προσηκόντων εἰς τὴν εὐφυίαν
καὶ χάριν τῶν ἀρχαίων Ἀθηναίων τοιούτων
λόγων. Ἐκ δὲ τῆς λατινικῆς παρέλαβον τὴν
παροιμιώδη ταύτην ἐκφρασιν καὶ αἱ νεώτεροι
γλώσσαι. [II.]

Ἀττικὸν ἐργαστήριον. Βλ. Ἑλ-
ληνικὴ τέχνη.

Ἀττικὸς Ἡρώδης. Βλ. Ἡρώδης.

Ἀττικὸς Τίτος Πομπώνιος (T. Pom-
ponius Atticus). Οἱ Πομπώνιοι ἦσαν
οἰκογένεια ῥωμαϊκὴ ἀξιόλογος, ἀνάγνους τὰ
γένος εἰς τὸν παλαιὸν βασιλέα Νουμὸν τὸν
Πομπήλιον. Ἐκ τῶν εἰς τὴν οἰκογένειαν ταύ-
την ἀνηκόντων ἀνδρῶν ἐπιστημότατος εἶναι ὁ
φίλος τοῦ Κικέρωνος T. Πομπώνιος Ἀττι-
κός, ἱππεὺς Ῥωμαίος, γεν. ἐν Ῥώμῃ τῷ 110
π.Χ. καὶ ἀποθανὼν τῷ 33 μ. Χ. Συνανετράφη
μετὰ τοῦ Κικέρωνος. Ἰδὲ νέος ἔτι ὢν τοὺς
κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Σύλλα καὶ τοῦ Μα-
ρίου ἐμφυλίους ἀπαρχαίους τῶν Ῥωμαίων καὶ
διὰ τὴν μὴ λάβῃ μέρος ἐνεργὲν εἰς τὰς ἀπαι-
σίας ἐκείνας τῆς πατρίδος του παραχᾶς ἀπε-
μακρύνθη ἐκουσίως ἀπὸ τῆς Ῥώμης καὶ ἀπο-
κατεστάθη ἐν Ἀθῆναις, ἐνθα ἡσχολεῖτο ἀπο-
κλειστικῶς περὶ τὰ γράμματα. Εἰς τοῦτο καὶ
εἰς τὴν ἐντέλειαν, μεθ' ἧς ἐξέμαθε τὴν ἑλλη-
νικὴν γλῶσσαν ἀφελῆται τὸ ἀποδοθὲν αὐτῷ ἐ-
πώνυμον Ἀττικός. Ἐπανῆλθεν εἰς Ῥώμην,
ὅτε εἶχον πλέον ἡσυχασίαν τὰ πράγματα, ἀλλ'
οὐδέποτε ἠθέλησε νὰ ἀναμνησθῇ εἰς τὰ πολι-
τικά. Εἶχε στενὴν φιλίαν πρὸς τοὺς ἐξο-
χωτάτους τῶν τότε ἀνδρῶν (Σύλλα, Κίναν,
Πομπήγιον, Κάισαρα, Ἀντώνιον, Κικέρωνα,
Βρούτον καὶ Ὀκτάβιον) ἀν καὶ ἐκεῖνοι ἦσαν
δεινῶς μεταξὺ τῶν ἐνεκα τῶν πολιτικῶν διη-
ρημένοι. Παμδρὸν ἔσχε τὸν Ἀγρίππαν, Ἦτο

πλούσιος καὶ πολὺ ἀγαπητὸς ἔκαμνε δὲ καὶ
τοῦ πλούτου καὶ τῆς κοινωνικῆς ἐπιρροῆς χρῆ-
σιν ἀριστην ἐπ' ἀγαθῇ τῶν ἀδικουμένων ἢ
πασχόντων συμπολιτῶν του. Παθὼν ἐπὶ τέλους
ὑπὸ νόστου ἀνιάτου ἔθιχε τέρμα εἰς τὸν βίον
τοῦ ἐκουσίως ὑπεβαλὼν ἑαυτὸν εἰς ἀσιτίαν.
Εἶχε γραφῇ Χρονικά (Annales) μὴ σφί-
ζόμενα· σὺδαιμα ὡς αὐτοῦ ἐπιστολὴ του εὐρί-
σκεται ἐν τῇ συλλογῇ τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Κι-
κέρωνος. Ὁ Κορνῆλιος Νέπως ἔγραψε βιο-
γραφίαν αὐτοῦ. [Σ.]

Ἀττικὸς μάρτυς. Παροιμ. ἐπὶ τοῦ
πιστοτάτου καὶ ἀληθεστάτου. Ὁμοίᾳ τῇ· Ἀτ-
τικὴ πίστις. [II.]

Ἀττίλας. Περίφημος ἡγεμὼν τῶν Οὐν-
νων, οἵτινες ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ 5 μ.Χ. αἰῶνος
ἔδρυσαν ὑπὸ τὴν Ῥέαν ἢ Ῥουγίλαν τὸ μέγα
Οὐννικὸν κράτος τὸ ἐκτεινόμενον ἀπὸ τῶν α-
νατολικῶν ὁρίων τῆς σημερινῆς Γερμανίας μέ-
χρι τῶν ὁρίων τῆς Κίνας. Τὴν Ῥέαν ἀπεθα-
νόντα τῷ 433 μ. γ. διεδέξαντο οἱ δύο ἀνεψιοὶ
αὐτοῦ Βλέδας καὶ Ἀ. υἱοὶ τοῦ Μουνδζούκ, ἀδελ-
φοῦ τοῦ Ῥέα. Ἀλλ' ὁ Α. ἀρεγόμενος τῆς μα-
νοκρατορίας αὐα καὶ τῆς κοσμοκράτορος ἀρχῆς
ἐφρόνεε (435) τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καὶ κατέστη
μόνος κύριος, εὐρών καὶ τὸ μυστηριώδες ἔθνος
τὸ θεωρούμενον παρὰ τοῖς Οὐννοις ὡς σύμβο-
λον τῆς ἀρχῆς τοῦ κόσμου. Καλέσας δὲ ἑαυ-
τὸν μ. ἄ. σ. τ. γ. α. θ. ε. οὐ ἐναντίον λατῶν καὶ ἡ-
γεμῶνων ὤρμησε πρὸς πραγματοποιήσιν τῆς
τοιούτης αὐτοῦ ἀποστολῆς διὰ καταστρεπτικῶν
πολέμων καὶ ὑπέταξε πάσας τὰς μέχρι Ῥήνου
καὶ Σκανδιναβίας γῆρας. Τὸ Βυζαντινὸν κρά-
τος, ὅπερ ἐπὶ τοῦ Ῥέα ἦν εἶχε καταστῆ φέ-
ρου ὑποτέλεις τῷ Οὐννικῷ κράτει, ὑπέστη νῦν
ἀπὸ τοῦ Α. ἐπὶ τοῦ ἀσθενοῦς αυτοκράτορος
Θεοδοσίου τοῦ Β'. μεγάλως καταστροφῆς καὶ
ἐρημώσεως χωρῶν μέχρι τῶν προθύρων τῆς Κων-
σταντινουπόλεως καὶ ἀφῆρθέη μεγάλως ἐκτά-
σεις ἐδάφους ἐν Ἰλλυρίᾳ καὶ περὶ τὴν Αἴγιον,
ὑπεβλήθη δὲ καὶ εἰς ὅρον διπλάσιον τοῦ ἐπὶ
τοῦ Ῥέα διδομένου, πλην τῶν ἐκτάκτων με-
γάλων χρηματικῶν ἀποζημιώσεων, ἃς ἐπέ-
βαλλεν αὐτῷ ὁ Α. Ἀλλὰ μετὰ τὸν θάνατον
τοῦ Θεοδοσίου, (450) τὸ μὲν ἡ ἀνδρική στήσις,
ἣν ἔλαβεν ἀπέναντι τοῦ Α. ὁ διάδοχος τοῦ
Θεοδοσίου Β. γενναῖος Μαρκιανὸς ἀπειλήσας
διὰ σ. τ. δ. ἡ. ρ. οὐ τὸν χρυσὸν ἀπαιτοῦντα παρ'
αὐτοῦ Οὐννον ἡγεμόνα, τὸ δὲ αἰ. ἐκ τοῦ δυτι-
κοῦ Ῥωμαϊκοῦ κράτους δοθεῖσαι αὐτῷ ἀφορμαὶ
ἔστρεψαν τὴν προσοχὴν τοῦ Α. ἀπὸ τοῦ ἀνα-
τολικοῦ πρὸς τὸ δυτικὸν κράτος. Ἐνταῦθα ὁ
βασιλεὺς τῶν ἐν Ἰσπανίᾳ καὶ Ἀφρικῇ Βαν-
δάλων Γενσερίχος ἐλθὼν εἰς ῤῥῆιν πρὸς τὴν
βασιλέα τῶν ἐν τῇ βορείᾳ Ἰσπανίᾳ καὶ τῇ νο-
τίᾳ Παλατῖα Οὐρησιγόθων ἐπεκαλεῖτο κατὰ
τοῦ ἀπειλοῦντος αὐτὸν Οὐρησιγόθου βασιλέως
Οὐαλλίου τὴν συνδρομὴν τοῦ Α. Πρὸς τοῦ-
τοις καὶ ἡ φίλαρχος ἀδελφὴ τοῦ αυτοκράτορος

Ουαλεντινιανού Γ', Ὀνωρία εἶχε συνάψει διαπραγματεύσεις μυστικῶς πρὸς τὸν Ἀ. προσφέρουσα τὴν χεῖρα εἰς γάμον τῷ Οὐννω ἡγεμόνι. Ὁ Ἀ. ἀφ' οὗ δὲν ἐγένετο δεκτὴ ὑπὸ τοῦ Οὐαλεντινιανού ἡ πρότασις αὐτοῦ νὰ δοθῇ αὐτῇ εἰς γάμον ἡ Ὀνωρία μετὰ μεγάλου μέρους τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κράτους ὡς προικὸς, ὥρμησε κατὰ τοῦ δυτικοῦ κράτους φέρων μετ' ἑαυτοῦ ἀληθῆ κλύδωνα βαρβαρικοῦ στρατοῦ. Καί πρῶτον μὲν διαδῶς τὸν Ῥήνον ἐν μέσῳ καταστροφῶν καὶ ἐρημώσεων φοβερῶν τῶν παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ ἀνικαζουσῶν πόλεων προήλασεν εἰς τὴν Γαλατίαν καταστρέφων καὶ ἐρημῶν τὰ πάντα. Ὁ Ῥωμαϊκὸς στρατὸς ἐνωθεὶς ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ περιφήμου Ἀετίου (βλ. λ.) μετὰ τῶν ἐκείθεν τοῦ Ῥήνου ἐν Γαλατίᾳ καὶ Ἰσπανίᾳ στρατευμάτων τῶν ἐν ταῖς χώραις ταύταις ἐγκαταστάντων Γερμανικῶν λαῶν (πλὴν τῶν Βανδάλων), εἶτι δὲ καὶ τινῶν Κελτικῶν λαῶν ἐπολέμησεν ἐν τριημέρῳ μάχῃ ἐν τοῖς Καταλαυნიκοῖς πεδίοις πρὸς τὸν πολὺ ἀνώτερον τὸν ἀριθμὸν, ἀπὸ διαφόρων γερμανικῶν καὶ σλαυικῶν λαῶν καὶ Οὐννων καὶ ἄλλων βαρβάρων λαῶν συγκείμενον στρατὸν τοῦ Ἀ., ὃν καὶ ἠνάγκασεν εἰς ὑποχώρησιν πέραν τοῦ Ῥήνου διὰ τῆς ἀνδρείας ἰδίως τῶν Οὐννηγόντων καὶ τοῦ ἡρωικοῦ ἐν τῇ μάχῃ πεσόντος βασιλέως αὐτῶν Οὐαλλίου (451 μ. Χ.). Ὁ Ἀ. ὑποχωρήσας ἐντεύθεν τοῦ Ῥήνου καὶ διαχειμάσας ἐν Τοκάῃ (κόλπει τῆς σημερινῆς Οὐγγαρίας), ἥτις ἦτο πρωτεύουσα αὐτοῦ, εἰσέβαλε τὸ ἐπόμενον ἔτος (452) εἰς τὴν Ἰταλίαν δυνῶν καὶ καταστρέφων τὰ πάντα μέχρι Ῥώμης, ἣν καὶ ἐπολιορκῆσεν. Οὐδεὶς Ῥωμαϊκὸς στρατὸς ἐτόλμησε ν' ἀντιταχθῇ αὐτῷ ἐκ τοῦ ευστάδην ἢ ν' ἀποπειραθῇ κἂν νὰ κωλύσῃ τὴν τὴν πορείαν αὐτοῦ. Ἀλλὰ τότε ὁ σεβάσμιος ἐπίσκοπος Ῥώμης Λέων Α'. ἡγούμενος πρεσβεῖας Ῥωμαίων πολιτῶν μετέβη εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ Ἀ. καὶ κατόρθωσε διὰ νοουθεσιῶν καὶ διὰ τῶν ἀπειλῶν τῆς θείας τιμωρίας νὰ πείσῃ αὐτὸν ν' ἀποχωρήσῃ τῆς Ῥώμης, ἡρκούμενος μόνον εἰς λύτρα διδόμενα αὐτῷ ὑπὸ τῆς πόλεως. Ὁ Ἀττίλας ἀπεχώρησε τῆς Ἰταλίας ἀπειλῶν νέαν εἰσβολὴν ἂν μὴ ᾔθελε δοθῇ αὐτῷ ἡ Ὀνωρία. Ἀλλὰ πρὸ τῆς πραγματοποιήσεως τῆς ἀπειλῆς ταύτης ἐτελεύτησε τὸν βίον μικρὸν μετὰ τὴν ἀπὸ τῆς Ἰταλίας ἐπιστροφὴν (453) εἰς τὸν παστὲν τῆς Γερμανίδος Ἰλδικούς, ἐν μέσῳ τῶν ἐορτῶν τοῦ μετ' αὐτῆς γάμου καὶ δηλητηρίασθεις, ὡς λέγεται, ὑπ' αὐτῆς ταύτης. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀ. τὸ μέγα βαρβαρικὸν αὐτοῦ κράτος ταχέως διελυθῆ ἐπὶ τοῦ ἀσθενοῦς αὐτοῦ υἱοῦ, ἡλευθερώθησαν δὲ οἱ Γερμανικοὶ καὶ οἱ σλαυικοὶ λαοί, μετ' ὀλίγον δὲ ἐξηφανίσθη καὶ τὸ ὄνομα τῶν Οὐννων.

Ὁ Ἀ. ἦτο Οὐννος τὴν καταγωγὴν, ἀλλ' εἶχε ἀνατραφῇ μᾶλλον γερμανικῶς, ζῶν ἐν μέσῳ Γερμανῶν καὶ μετέχων τοῦ τότε γερμανικοῦ πολιτισμοῦ. Διὰ τοῦτο δὲ ἐνῆν ὑπὸ τῶν

Ῥωμαίων ἐθεωρήθη βάρβαρος καταστροφῆς, ἐν τοῖς ἡρωικοῖς γερμανικοῖς ἄσμασι τοῖς Νιβελουγγεῖσι, εἶτι δὲ καὶ ἐν τοῖς τῶν βορείων (Σκανδιναυικῶν λαῶν) ἐξομνεῖται ὡς ἥρως καὶ βασιλεὺς. Ἰδίως ἐν τοῖς Νιβελουγγεῖσι ἄσμασι ὑμνεῖται ὁ βασιλεὺς Et z el καὶ ἡ αὐτὴ αὐτοῦ ἀλλὰ καὶ ἐξ ἄλλων περὶ αὐτοῦ εἰδησέων καθίσταται δῆλον ὅτι ὁ βάρβαρος οὗτος δὲν ἐστέρειτο φυσικῶν τινῶν ἡγεμονικῶν ἀρετῶν καὶ τινος ἡμερώσεως χαρακτήρος. Μεγαλοφροσύνη καὶ πίστις πρὸς τοὺς συμμάχους, δικαιοσύνη καὶ φρόνησις, ἐλευθεριότης πρὸς φίλους καὶ περιφρόνησις πρὸς δεῖλους ἐχθροὺς δὲν ἦσαν σπάνια ἐν τῷ Ἀ. Ὅποτε ἐμαθεν ὅτι ὁ Βυζαντινὸς αὐτοκράτωρ ἐπεβούλευε τῇ ζωῇ αὐτοῦ διαθρίβων χρήμασι τοὺς περὶ αὐτὸν ἀκηξίως νὰ τιμωρήσῃ αὐτόν, ὡς πράττοντα ἔργα δουλοῦ ἀνάξια ἐκδικήσεως ἐκ μέρους ἡγεμόνος. Ὁ χαρακτήρ αὐτοῦ παρίσταται ἐν πολλοῖς διεστραμμένος καὶ παρამεμφωμένος ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων συγγραφέων ἕνεκα τῆς κατὰ τῶν Οὐννων καὶ τοῦ ἡγεμόνος αὐτῶν ἐπικρατοῦσης προλήψεως. Ὁ Ἀ. ὁ θεωρούμενος ὑπὸ τούτων ὡς ἀνθρωπος ζῶν καὶ ὑπάρχων μόνον ἵνα καταστρέφῃ δὲν ἦτο ἀπρόσιτος καὶ εἰς αἰσθήματα γενναϊότερα καὶ εἰς ἡδονὰς πνευματικωτέρας. Καθ' ἑκάστην ἐσπέραν ἡδεο ἀκούων ἄσματα ἡρωικά γερμανικὰ ψαλλόμενα ὑπὸ Γότθων αἰδῶν. Γερμανίδες δὲ αἰδοὶ προϋπήντων αὐτῷ κατὰ τὴν ἀπὸ πολέμων ἐπιστροφὴν ἄδουσαι τὰ ἐπινίκια. Ἡ ἔδρα τοῦ ἦτο ὡς εἵπομεν ἐν Τοκάῃ, ἥτις ἦτο τότε μεγάλη ἀτειχιστος κώμη. Ὡς ἡγεμὼν δ' εἶχε μετὰ μεγάλῃς λιτότητος. Ἐνῶ οἱ ὑποτελεῖς Γερμανοὶ ἡγεμόνες ἐδείκνυνον περὶ αὐτὸν ἐν τραπέζαις πολυτελεστάταις καὶ ἀπὸ σκευῶν χρυσῶν καὶ ἀργυρῶν, ὁ μέγας κύριος ἐδείκνυε καθήμενος χαμαὶ περὶ τὴν μικρὰν αὐτοῦ τράπεζαν καὶ ἐσθίων τὸν λιτότατον αὐτοῦ ὄψον ἐντὸς ξυλίνου τραβλίου.

Τὸ ὄνομα τοῦ Ἀττίλα ἡ ὡς λέγεται Et z el ἐν τοῖς γερμανικοῖς Νιβελουγγεῖσι ἄσμασι καὶ Alli ἐν τοῖς σκανδιναυικοῖς ποιήμασι θεωρεῖται ὑποκοριστικὸς τύπος τοῦ τουρκομογγολικοῦ Ατ = γονεύς, πατήρ, πατριάρχης, ἡγεμὼν. [Π.Κ.]

*Αττικός (L. Accius ἢ Attius) Ῥωμαῖος δραματικὸς ποιητής, γεν. τῷ 170 ἐν Πισαύρῳ τῆς Ὀμβρικῆς (ταῦν Pesaro) καὶ ἀποθανὼν περὶ τὸ 94 π. Χ. Ὁ Ἀττικός καὶ ὁ σατυρικός Λουκίλλιος εἶναι οἱ δύο μόνοι ἄξιοι λόγου ποιητὰι οἵτινες ἡμικατάν ἐν Ῥώμῃ κατὰ τοὺς παραχώδεις χρόνους τῶν Γράκχων. Ὁ Ἀττικός ἤρχισε νὰ διδάσκῃ τὰς τραγωδίας τοῦ τῷ 140 π. Χ. κατ' αὐτὸ ἐκείνο τὸ ἔτος, καθ' ὃ ὁ κατὰ πεντήκοντα ἔτη πρεσβύτερός του δραματικὸς ποιητὴς Πακούδιος εἶχε διδάξῃ τὴν τελευταίαν του. Ἦτο φίλος τοῦ Σκηπίωνος τοῦ νεωτέρου, ἀλλὰ μακρόβιος γενόμενος ἐγνώ-

ρισε καὶ τὴν ἐπομένην γενεὰν καὶ δὴ τὸν Κι-
κέρωνα. Εἶχε μέγας ὑπεραφίξας συναίσθησιν
τῆς ἀξίας του. Ἐγράψεν ἐλληνιστῶν τὰς
τραγωδίας, ὧν ἔχοντες περὶ τὰς τεσσα-
ρακοντα πέντε ἐπιγραφὰς καὶ Ἰκανὰ ἀποσπά-
σματα συλλεχθέντα ὑπὸ τοῦ Ribbeck (Ἀ-
ποσπάσματα Ῥωμαίων τραγικῶν) καὶ δύο
πραγματικὰς ἦτοι Ῥωμαϊκῆς ὑποθέσεως
τραγωδίας (τὸν Δέκιον καὶ τὸν Βροῦ-
τον). Πλὴν τῶν δραμάτων τούτων ἔγραψε
καὶ ἄλλα ποιήματα ὁ Ἄττιος, ἀτινα περιε-
λαμβάνοντο, ὡς φαίνεται, ἑμὸς ὑπὸ τὸ ὄνομα
Πάρεργα (ὡς Praxidica, Didascalica,
Pragmaticon libri, Annales) καὶ εἶχον
ὑποθέσεις σχετικὰς πρὸς τὰ γράμματα καὶ τὰς
τέχνας. Τούτων τὰ ἀποσπάσματα ἴδ. παρὰ L.
Müller Ἀποσπάσματα Λουκιλλίου σ. 303—
311.

Ὁ Ἄ. θεωρεῖται ὡς ὁ μέγιστος τῶν
Ῥωμαίων τραγικῶν μετὰ τὸν Ἔννιον
καὶ τὸν Πακούδιον. Ὁ Κικέρων τὸν ἀνομι-
μεῖ καὶ ἐπιβιβάζει, βαλὼν δὲ ὁ Ὀράτιος
καὶ τῆς λατινικῆς δὲ γλώσσης ἡ ἱστορία ἀνα-
φέρει τὸν Ἄ. καὶ ὡς εἰσηγητὴν διαφόρων περὶ
τὴν θεογραφίαν αὐτῆς μεταρρυθμίσεων, αἰτί-
νες ὅμως δὲν παρέμειναν κατὰ τὸ πλεῖστον
καὶ ὡς συντελέσαντα καθ' ὅλου εἰς τὴν πρό-
δον αὐτῆς καὶ ἀνάπτυξιν. Μεταξὺ τῶν πολλῶν
πραγματικῶν, ὅσαι περὶ Ἄ. ἐγράψαν, ἀνα-
φέρομεν ἰδίᾳ ὡς γενικωτέρου ἐνδιαφέροντος τὴν
τοῦ G. Boissier, Le poète Attius, étude
sur la tragédie latine pendant la ré-
publique. Paris 1857 [Σ.]

Ἄττις ἢ Ἄττις ἢ Ἄττις. Θεὸς τῶν
Φρυγῶν, οὗ ἡ λατρεία ἀνεβέβητο στενωτάτα
πρὸς τὴν τῆς Μεγάλης μητρὸς τῶν Θεῶν.
Κατὰ τοὺς μύθους τῶν Πεσσινοντιῶν παρ'
οἷς ἡ Μεγάλη μήτηρ ἐτιμᾶτο ὑπὸ τὸ ὄνομα
Ἀγδιστις (βλ. λ.), ὁ Ἄ. ἐγεννήθη ἐκ τῆς
θυγατρὸς τοῦ Σαγγαρίου ποταμοῦ Νανῆς, κυ-
νήσεως ἐκ καρποῦ ἀμυγδαλῆς. Ἐρῶτα δὲ τοῦ
παιδὸς ἡ Ἀγδιστις, ὅτε οὗτος ἤλθεν εἰς Πεσ-
σινόντα ὅπως νυμφευθῇ τὴν θυγατέρα τοῦ βα-
σιλέως Ἰαν, ἐνέβαλεν εἰς αὐτὸν μανίαν, ἐξ ἧς
ἀπέκοψε τὰ αἰδοῖα. Μετανοήσασα ἡ Ἀγδιστις
ἐφ' οἷς ἔδρασεν ἤτησε τὸν Δία ν' ἀναστήσῃ τὸν
Ἄ. θανόντα. ὁ δὲ Ζεὺς τοῦτο μὲν δὲν συνε-
χώρησεν, ἀλλ' ὥριος νὰ μὴ στήκηται μηδὲ νὰ
τήκηται τὸ τοῦ Ἀττιδὸς σῶμα. Κατ' ἄλλην
τοῦ μύθου παραλλαγὴν, ὁ Ἄ. ἀκρωτηριασθεὶς
οὕτως ὑπὸ πίτυν ἀπέθανεν, ἡ δὲ Μήτηρ τῶν
Θεῶν ἐκόμισε τὴν πίτυν εἰς τὸ ἄντρον τῆς καὶ
ὑπὸ ταύτην ἐθόρην τὸν Ἄ. ἐκ τοῦ αἵματος δὲ
τούτου ἀνεβλάστησαν ἱα, πημεῖον τῆς ἀναγεν-
νήσεως ἡ ἀναβιώσεως αὐτοῦ. Τούτου δ' ἐνεκα
ἐν τοῖς ὀργίοις καὶ τῇ λατρείᾳ καθόλου τῆς
Μεγάλης μητρὸς τῶν Θεῶν καὶ τοῦ Ἄ. κυ-
ριότατα σύμβολα ἦσαν ἡ πίτυς καὶ τὰ ἱα. Καὶ
ἄλλαι δὲ πολλαὶ παραλλαγὰι φέρονται τοῦ

μύθου τούτου, οὗ κυριώτατοι χαρακτῆρες εἶναι
ὁ ἔρως τῆς Μητρὸς τῶν Θεῶν καὶ ὁ ἀκρωτη-
ρισμὸς αὐτοῦ. Παρὰ Λυδοῖς ἐλέγματο ὁ Ἄ.
πατὴρ τοῦ Λυδοῦ καὶ γενάρχης τῶν Λυδῶν
βασιλέων, ἐμυθολογεῖτο δὲ ὅτι ἀπέθανεν ὑπὸ
σοῦς, δηλονότι ταυτιζόμενος τῇ Ἀβωνίδι (βλ.
λ.). Ὁ τε μῦθος καὶ ἡ λατρεία αὐτοῦ ἀναφέ-
ρονται εἰς τὸν ἐξαφανισμὸν τῆς βλαστήσεως
κατὰ τ. Θέρος καὶ τὸν χειμῶνα καὶ τὴν κατὰ
τὸ ἔαρ ἐπινόδον. Ὁ Ἄ. ἐτιμᾶτο μετὰ τῆς Μη-
τρὸς τῶν Θεῶν κατ' ἐξοχὴν ἐν Φρυγίᾳ, ὅπου
καὶ Πάππας τιμητικῶς ἐπωιομάζετο, μετεδόθη
δ' ἡ λατρεία αὐτοῦ καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας χώ-
ρας τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κόσμου, μάλιστα ἐπὶ τῶν
χρόνων τῶν αὐτοκρατορῶν ἐν τῇ κυρίᾳ Ἑλ-
λαδί· γινώσκουμεν ὅτι ἐτιμᾶτο ἐν Ἀθήνῃ καὶ Πά-
τραις, ἴσως δὲ καὶ ἐν Πειραιεῖ. [Π.]

Ἀττελοδορυ (Attleborough). Πό-
λις ἐν τῇ κομητείᾳ Ἡρξφόλ τῆς Β. Ἀμ. πο-
λιτείας Μασσαχουσέτης. ἔχει πολλὰ ἐρ-
γοστάσια καὶ 11111 κατ. [Π.Π.]

Attorney, ἢ Solicitor καλεῖται ἐν
Ἀγγλίᾳ ὁ βοηθὸς τοῦ δικηγόρου (Counsel
ἢ Counsellor), ἔργον ἔχων νὰ προετοι-
μᾷ τὰ τῆς δίκης, λαμβάνων πληροφoρίας,
διαπραγματευόμενος μετὰ τῶν διαδίκων, διακ-
πειρῶν τὰ δικόγραφα καὶ τὰς κλήσεις, τέλος
δὲ ὑποβάλλων τῷ δικηγόρῳ ἐκθεσιν περὶ τῆς
ὑποθέσεως (Brief), ἧτις θέλει χρησιμεύει
αὐτῷ ὡς βάσις τῆς προφορικῆς αὐτοῦ συλ-
λήσεως ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου. Κατὰ ταῦτα
ὁ At. προσμοιάζει τῷ πρὸς γάλλοις A-
voué (βλ. λ.). [Ἀγγ.]

Attorney general ὁ κατ'
ἐξοχὴν νομικὸς σύμβουλος τῆς ἀγγλικῆς κυ-
βερνήσεως ὡς πρὸς τὴν ἐκδοσιν διαταγμάτων
καὶ ὑπουργικῶν ἀποφάσεων, εἰ καὶ τὸ ὄνομα
τοῦ ἑσπεριότητος ὡς πρὸς τὰς ἀξιιώσεις
τίτλων καὶ παρρησιῶν καὶ ὡς πρὸς τὰς κατὰ
τοῦ δημοσίου ταμείου ἀγωγὰς κινουμένας
διὰ τῆς petition of right. Ἐπίσης οὗτος ἐ-
φορεῖται ἐφ' ἀπάντων τῶν δικηγόρων, αἵτινες
παρίστανται ἐν τοῖς δικαστηρίοις κατὰ παρρη-
σίαν τῆς κυβερνήσεως, καὶ γνωμοδοτεῖ ὡς
ἀνωτάτη ἀρχὴ ἐπὶ τῶν κατὰ τῶν φόρων παρα-
πόνων. Τέλος ἔχει καὶ εἰσαγγελικὰ καθή-
κοντα, λαμβάνει δὲ ἐτήσιον μισθὸν ἐπὶ χι-
λιάδων λιρῶν καὶ ὡς κατέχων πολιτικὴν θέ-
σιν συμπαρατείνεται μετὰ τοῦ ὑπουργείου παρ'
οὗ διορίσθη. Ἀντίστοιχος θέσις πρὸς τὴν τοῦ
Attor. Gen. εἶναι ἐν Ἑλλάδι ἡ τοῦ Δικασ-
τικοῦ Συμβούλου παρὰ τῇ ὑπουργείῳ τῶν
Οἰκονομικῶν καὶ ἐν Γαλλίᾳ ἡ τοῦ Agent
judiciaire du trésor. [Ἀγγ.]

Ἀβυκκοῦχο (Ayaccho). Πρωτόμων.
διαμρ. τῆς Περουβίας, ἔχουσα 9387 κατ. —
Τὸ διὰ μέρισμα τοῦ Ἀ. ἀρθευόμενον ὑπὸ
πολλῶν παραποταμίων τοῦ Ἀπουρμάκι, ἀνή-
κει εἰς τὴν χώραν τοῦ Ἀμαζονίου, ἔχον ἐμβα-

δὸν 38 892 τγμ. 142 205 κατ. (1076), γεωργίαν, κτηνοτροφίαν καὶ ἀγκυλίον ἐμπόριον. [Π. Π.]

Αύβριετία (Βοτ.) = Aubrietia. γένος Σταυρανθῶν, βλ. Ὀδριετία.

Αύγας ἢ **Αύγαιας**. Υἱὸς τοῦ Ἡλίου ἢ τοῦ Φερδαντος ἢ τοῦ Πασιδωνος, ἢ κατὰ τὴν ἐπικρατεστέραν παραδοσιν τοῦ Ἡλίου κατὰ τῆς Ὑρμινης, μυθικός βασιλεὺς τῆς Ἡλίδος ἔχων ἀδελφὸν τὸν Ἀκτορα τὸν πατέρα τῶν Μολιονιδῶν καὶ τέκνα τὸν Φυλέα (πατέρα τοῦ ἐκ τῶν Ἑχινάδων εἰς Τροίαν στρατεύσαντος Μέγηντος), τὸν Ἀγκοθένη (πατέρα τοῦ εἰς Τροίαν ἐξ Ἡλίδος στρατεύσαντος Πολυξένου) καὶ τὴν Ἀγαμήδην (βλ. λ.). Κατέστη δ' Α. ὀνομαστέος διὰ τὰς πολλὰς ἀγέλας τῶν ποιμνίων (ὧν 240 ἀγέλαι βεῶν κατὰ τι ἐπίγραμμα), ὧν ἡ κόπρος ἀπετέλεσε βουνόν. Ταύτην διαταχθεὶς δ' Ἡρακλῆς ὑπὸ τοῦ Εὐρυθέως νὰ καθαρίσῃ, ἵνα ὡς εἰς τῶν 12 ὅλων προσμετρηθῇ, μετέβη εἰς Ἥλιν καὶ ἐνώπιον τοῦ Φυλέως συνεψώνησε μετὰ τοῦ Αὐ. ἵνα ἀπαλλάξῃ τὰ περὶ τὴν πόλιν αὐτῆς ἐπὶ πληρωμῇ τῆς δεκάτης τῶν ποιμνίων. Μόλις ὅμως ἔστρεψε τὸ βεῦμα τοῦ ποτ. Πηγειοῦ, τοῦ τῇ Ἡλίδι παραρρέοντος, καὶ παρσούθησαν αἱ κόπροι, ἤρνηθη δ' Αὐ. τὴν ἀμοιβὴν καὶ ἐξώρισε τὸν συνηγορήσαντα τῷ Ἡρακλεῖ υἱὸν Φυλέα φυγόντα εἰς Δουλίχιον τῶν Ἑχινάδων. Τότε δ' ὁ Ἡρακλῆς πρὸς ἐκδίκησιν συνικαγῶν Ἀρκάδας καὶ Ἀργεῖους καὶ ἄλλους ἐκ τῆς ἀνατολ. Πελοποννήσου ἐστράτευσεν ἐπὶ τὴν Ἀ. ἣ συνεμάχουν οἱ Μολιονίδαι, Πύλιοι, Πισάται κλ. διὰ τῆς συνδρομῆς τῶν ἱπποῶν, νικήσαντος μάλιστα τοῦ Ἡρ., ἐσιώθη. Ἀλλ' ἐνεδρεύσας εἴτα ἐν Ἀργολίδι ὁ Ἡρ. καὶ φονεύσας τοὺς Μολιονίδας μεταβαίνοντας εἰς τὰ Ἰσθμικὰ ἐστράτευσεν αὐτοὺς ἐπὶ τὴν Ἥλιν καὶ κυριεύσας τὴν μὲν χώραν ἡγήμισε, τὴν δ' Αὐ. ἐρόνευσεν ἢ κατ' ἄλλους συνεχώρησε. Ὁ μῦθος περὶ τοῦ Αὐ. σχετίζεται πρὸς τὴν ἄφθονον παραγωγὴν τῆς γεωργίας καὶ κτηνοτροφίας ἐν τῇ ἡλειακῇ ἐδαφί (βλ. Γ. Παπανδρέου. Ἡλειακὰ Ἀθ. 1888.) Συνήθως δὲ θεωρεῖται ὡς ὑπαγόμενος εἰς τὴν κτηνοτροφίαν τῶν ἡλειακῶν μύθων, τὴν δὲ γνώμην ταύτην ἐνισχύει τὸ τε ὄνομα τοῦ Αὐ. (ἀπὸ τοῦ αὐγῇ) καὶ ἡ ἀπὸ τοῦ Ἡλίου καταγωγή. [Π. Π.]

Αὐγῇ. Θυγάτηρ τοῦ βασιλέως τῆς Τεγέας Ἀλεοῦ, ἣν οὗτος κατέστησεν ἱέρειαν τῆς Ἀθηνᾶς, ὅπως μείνῃ παρθένος, διότι ἐφοβεῖτο τὴν πληρωσιν χρησμοῦ τινος, λέγοντες δτι ὁ υἱὸς ταύτης ἐμελλε νὰ βασιλεύσῃ. Ἀλλ' ἐλθὼν εἰς Τεγέαν ὁ Ἡρακλῆς ἐθάρσυνεν αὐτὴν ἀγνοῶν. Ἐγέννησε δ' ἡ Αὐ. τὸν Τήλεφον. οὗτω κληθέντα κατὰ τὸν μῦθον διότι ἐτάφη ὑπ' ἑλάφου ἐν τῇ Παρθενίῳ ὄρει, ὅπου ἐξέθηκεν αὐτὴν ὁ Ἀλεός, θοὺς τὴν μητέρα (κατ' ἄλλους δὲ μύθους καὶ τὸ τέκνον) τῇ Ναυπλίῳ, ὅπως πνίξῃ αὐτήν. Ὁ δὲ Ναυπλῖος ἔφερε τὴν μητέρα καὶ τὸ τέκνον εἰς Μυσίαν, ἐκεῖ δ' ἐ-

νομφεύθη αὐτὴ τὸν βασιλέα τῆς Τευθρανίας Τευθραντα. Τοὺς μύθους τούτους πολλοὶ ἀπιστοῦσαν οἱ τραγικοί. (βλ. καὶ λ. Τήλεφρος). [Π.]

Αὐγίτης (αὐγῇ=λῆψις), εἶνε παραλήγη τοῦ ἔρυκτου ἀπὸ ῥιγῆς ἐν τῷ ὑπορροζοῦντι, ἔχοντα χρομικὰ πρασινόν· οἱ κρύσταλλοι αὐτοῦ εἶνε συνήθως ἐμπειφυκτοὶ ἐντὸς πολλῶν πυριγενῶν πετρωμάτων. Οἱ τῶν βασανιτῶν αὐγίται ἐμπειρέχουσι πολλοὺς μικρολίθους, κοκκία μαγνήτιδος, ὑελοφυεῖς οὐσίαις κτλ. Εὕρεσκαται καὶ χειροπληθῆς. [Κ. Μ.]

Αὐγιτικός ἀνδρασίτης (Augit-An-dasit) εἶνε πέτρωμα πυριγενές, συνιστάμενον ἐξ αὐγίτου καὶ πλαγιοσχίστου· ἡ θεμελιώδης μάζα τοῦ ἔχουσα χρομικὰ φαίδλευκον, συνίσταται ἐκ κρυσταλλίων πλαγιοσχίστου, σανιδίου, αὐγίτου, κεροσιλίδος καὶ μαγνήτιδος. Ἐχει στερεότητα 450 γίλιογράμμων, ἀπαντᾷ δὲ καὶ ἐν Μεθάνοις (πρὸ λ. Ἀνδρασίτης). [Κ. Μ.]

Αὐγιτικός σχιστόλιθος (Augit-schiefer) καλεῖται πέτρωμα σχιζόμενον εἰς πλακας, λεπτόκοκκον καὶ χρωμικὸς πρασίνοῦ, συνιστάμενον ἐξ αὐγίτου κυρίως, ἐν τῇ ὁποίῳ καὶ θλίψις χαλαρίας, καὶ πλαγιοσχίστον, ἐνίοτε δὲ καὶ φυσικὴ μαγνήτις καὶ χλωρίτης. Ἀνῆκει εἰς τὰ λεγόμενα μετὰ μ. ο. ρ. φ. σ. γ. ε. η. πετρώματα. [Κ. Μ.]

Αὐγοτάραχον. βλ. Χαδιάριον.

Αὐγοῦδ (Heywood). Πόλις ἐν τῇ ἀγγλικῇ κομτείᾳ τῆς Λαγκαστρίας, 13 χμ. πρὸς Β. τοῦ Μίντσεστερ. Ἐχει ἐργοστάσια βαμβακηρῶν ὑφανμάτων, σιδηρουργεῖα, μηχανουργεῖα καὶ 23 050 κατ. (1881).

Αὐγουῦστα. βλ. Αὐγουστος.

Αὐγουῦστα (Augsburg). Πρωτ. τῆς βαυαρικῆς τοπαρχίας τῆς Σουηβίας καὶ τοῦ Νουβόργου, ἐπὶ τῆς συμβολῆς τοῦ Βερτάχ εἰς τὴν Λέχ. Σπουδαῖον κέντρον διασταυρώσεως σιδηρ. Ἐδρα τῶν νομαρχιακῶν ἀρχῶν καὶ καθολικοῦ ἐπισκόπου, ἔχουσα 65 905 κατ. τῷ 1885, ὧν τὸ τρίτον περίπου διαμαρτυροῦντο. — Τὰ προκείμενα αὐτῆς εἶχον 20 000 κατ. τῷ 1880. Ἐκτισμένη ἀκανονίστως, ἔχει ὠραίας τινὰς ὁδοὺς καὶ πολλὰς μεγάλας δημοσίας πλατείας, πολλὰ δὲ καὶ ἔξια λόγου κτίρια, ὧν ἐπισημότερα εἶναι τὸ Δημαρχεῖον, κτισθὲν τῷ 1616—20, ἐν ᾧ εὕρεσκαται ἡ περιφημοῦς χρυσῇ αἵθουσα, καὶ τὸ θέατρον, κτισθὲν τῷ 1877 κτλ. Ἐκ τῶν 11 καθολικῶν αὐτῆς ναῶν σπουδαιότερος εἶναι ὁ καθεδρικός, οὗ ἡ ἀνέγερσις ἤρξατο τῷ 995 καὶ τὰ ἐγκαίνια ἐγένοντο τῷ 1006. Ἡ βιομηχανία τῆς πόλεως ἦτο ὀνομαστή καὶ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 18ου αἰῶνος, κατὰ δὲ τοὺς νεωτέρους χρόνους ἔλαβε νέαν ἀνάπτυξιν. Σπουδαιωτάτη ἰδίως εἶναι ἡ βαμβακουργία (7 κλωστήρια καὶ 5 μέγала ὑφαντήρια), καὶ μετ' αὐτὴν ἡ ἐριουργία

κάλ. Νέαν ανάπτυξιν έλαβον έσχάτως και ή τυπογραφία, ή λιθογραφία και τό έμπορίον τών βιβλίων. Η Α. είναι εμπορικώς σταθμός μεταξύ της Ν. Γερμανίας και της Ιταλίας. Τά εκτός της πόλεως παλαιά όχυρώματα ύπαρχουσιν έτι έν μερεί, ώραιαι δε δενδροστοιχίαι και θελκτικώτατοι περίπατοι περιβάλλουσιν αυτήν. — Έως άρχή της Α. δέον να θεωρηθ ή αποικία, ήν ο Αύγουστος τώ 15 π.Χ. ίδρυσεν υπό τό όνομα Augusta Vindelicorum, μετά την κατά τών Ουίνδελίκων νίκην. Τά πολυάρθμα ρωμαϊκά μνημεία, άτινα άνευρέθησαν παρ' αυτήν, έπισχύρουν την γνώμην ταύτην. Τήν Α. προσήρτησε, τώ 506, ο Θεοδώριχος, εις τό βασίλειον τών Όστρογότθων. Διατελέσασα είτα υπό την έξουσίαν τών δουκών της Σοηρίας, άνεγνωρίσθη τώ 1276 έλευθέρα βασιλική πόλις, έκτοτε δε ήρξατο άποκτώσα δομηραί μείζονα σπουδαιότητα. Όριστικώς ύπήχθη εις την Βαυαρίαν τήν 20/4 Μαρτίου 1806. [Π.Π.]

Αύγουστα. Πρωτ. της κομτείας Ρίχμονδ, έν τη Β. Αμερικ. πολιτεία της γεωργίας, έχουσα άκμαίον έμπόριον βάμβακος, καπνού κτλ. και 23,023 κατ. τώ 1880. [Π.Π.]

Αύγουστα. Πρωτ. της Β. Αμερ. πολιτείας Μαίνης κατ. 8866, τώ 1880. [Π.Π.]

Αύγουστα (Μαρία Λουίζα Αικατερίνα) βασίλισσα και αυτοκράτειρα, σύζυγος του βασιλέως της Πρωσίας και Γερμανού αυτοκράτορος Γουλιέλμου Α', θυγάτηρ του μεγάλου δουκός της Σαξονικής Βειμαρκής Αίσεναχ Καρόλου Φρειδερίκου. Έγεννήθη τώ 1811, τώ 1829 συνεζεύχθη μετά του τότε πρίγκηπος της Πρωσίας, ύστερον βασιλέως και αυτοκράτορος, Γουλιέλμου, εξ ου έγινεν η δύο τέκνα. τον Φρειδερίκον Γουλιέλμον (γεν. τώ 1830, ύστερον βασιλέα και αυτοκράτορα Φρειδερίκον Γ') και την πριγκίπισσαν Λουίζαν, νυν μεγάλην δούκισσαν της Βάδης. Η Αύ. διεκρίθη επί φιλανθρωπικώς αίσθήμασι και πολλαίς άγαθοεργίαις, έγινεν ο δέ προσάτης πολλών ευεργετικων και φιλανθρωπικων καταστημάτων. Έτελεύτησε τώ 1890. [Π.Κ.]

Αύγουστα (—Π) (Βικτωρία) βασίλισσα και αυτοκράτειρα σύζυγος του νυν βασιλέως της Πρωσίας και αυτοκράτορος της Γερμανίας Γουλιέλμου του Β', πριγκίπισσα του Αύγουστεμβούργου (βλ. λ.). Έγεννήθη τώ 1858· τώ 1881 συνεζεύχθη μετά του τότε πρίγκηπος της Πρωσίας, νυν βασιλέως και αυτοκράτορος Γουλιέλμου Β', εξ ου μέχρι σήμεραν έγινεν η δύο τέκνα. Τώ 1889 έπεσκέφθη τās Αθήνας κατά τους γάμους του διαδόχου του Έλληνικού θρόνου μετά της πριγκίπισσης Σοφίας. Διά του γάμου της Α. μετά του Γουλιέλμου Β'. άνεμμογήθη ή επί της Όλσαςίας Πρωσική ήγεμονία, διότι ένεκα της άφορμής ταύτης ο άρχηγός του οίκου των

Αύγουστεμβούργων παρητήθη ύπέρ του βασιλικού οίκου της Πρωσίας τά επί τό δουκόν της Όλσαςίας δικαιώματα αυτού. (Ίδ. Αύγουστεμβούργοι). [Π.Κ.]

Αύγουσταία όμολογία (Confessio augustana), τό κυριώτατον συμβολικόν βιβλίον των Λουθηρανών, όπερ κατά τό έν Αύγουστη συνεδρίον του 1530 έπεδόθη τώ αυτοκράτει Καρόλω τώ Ε' ως όμολογία της ευαγγελικής πιστεως. Αφορμήν εις την Αύ. όμ. έδωκεν ο αυτοκράτωρ, όστις απήτησεν ως όλόν τε πιστήν έκθεσιν της ευαγγελικής πιστεως, ίνα χρησιμεύση ως basis των συζητήσεων. Τήν έκθεσιν ταύτην συνέταξεν ο Μελάγχθων υπό τον τίτλον Απολογία, ύπογεγραμμένην δέ υπό του εκλέκτορος της Σαξονίας Ιωάννου του Σταθαρου, Φιλίππου του κόμητος της Έρσσης, του Μαρκίανος του Ήρανδεμβούργου Γεωργίου και άλλων άνεχρίστε τώ αυτοκράτει· αλλά δεν απέδέχθησαν αυτήν ή πόλις Στρασβούργον, Κωνσταντία, Μερμύγγη και Λινδάου ένεκα της Λουθηρανής διδακτικας περί ευχαριστίας· συντάξασαι δέ διά του Καπίτου και Ιούσερ Ιδιαν όμολογίαν, τετραπολιτιδα επικλήθησαν, άνεχείρισαν τώ αυτοκράτει, όστις όμως δεν απέδέχθη αυτήν. Έντολή του αυτοκράτορος συνετάχθη υπό των καθολικων θεολόγων Αγκνίου, Βιμπίνα και Κοχλέου άνασκευή της αύγουσταίας όμολογίας, ή άνασκευή δ' αυτή άνεγνώσθη άπλως τοις διαμαρτυρουμένοις, αλλά δεν έδόθη αυτοις αντίγραφον. Έπειδή δέ κατά την άνάγνωσιν έλαβον σημειώσεις διαμαρτυρούμενοι τινες θεολόγοι, ο Μελάγχθων συνέταξεν επί τη βάσει αυτών έκτενή άναίρεσιν υπό τον τίτλον Απολογία της αύγουσταίας όμολογίας (βλ. λ.). Η Αύ. όμ. προσετίθησαν εξαιρετικαί σημασίαν, καθόσον επί τη βάσει αυτής έγινοντο πάσαι αι μετά ταύτα εκκλησιαστικαί και πολιτικαί συζητήσεις, συνιμολογήθη δέ ή έν Αύγουστη ειρήνη· έπειδή δέ υπεγράφη και υπό του Καλβίνου και των γερμανων μεταρρυθμιστών, από όμολογίας του Λουθηρανισμού απέβη όμολογία του προτεσταντισμού. Ο Μελάγχθων εξέδωκε την όμολογίαν τώ 1531 γερμανιστί και λατινιστί, άλλ' έν μεταγενεστέrais εκδόσεσιν από του 1540 έννευγκε μεταβολάς, (δίδωσ έν τη διδασκαλία περί της ευχαριστίας. Η πρώτη λοιπόν άμετάβλητος (invariata) έκδοσις της Αύ. Όμ. άντικατεστάθη υπό της μεταβληθείσης (variata) του 1540. Έν άρχή δεν παρατηρήθη ή διαφορά. Αλλά μετά ταύτα οι άσθηροι Λουθηρανοί διημφισόθησαν τό κύρος της μεταβληθείσης όμολογίας, εξέδωκαν τώ 1561 άμετάβλητον άντίτυπον της έκδόσεως του 1531 και έν τη έν Λιχτενμέργη συνόδω τώ 1570 άπεφασίσθη να έχωσι την άμετάβλητον αύγουσταίαν όμολογίαν ως συμβολικόν βιβλίον της Λουθηρ.

νῆς Ἐκκλησίας. Ἀλλὰ καὶ οὕτω δὲν ἀπέβαλε τὸ κύρος αὐτῆς ἢ μεταβληθεῖσα ἐκδόσις, ἐνισχυομένη ὡς λ.χ. ἐν ἱερωνυμίστῳ, ἀνικηρυχθὲν καὶ αὐτὴς βραδυτέρως ὡς γνήσιον συμβολικὴν βιβλίον ἢ μεταβληθεῖσα ἐκδόσις. [Zöckler, die Augsburg. Konfession, historisch und exegetisch untersucht. 1870. (I. M.)]

Αύγουσταϊον. Πλατεῖα ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἀπὸ τοῦ ἐν αὐτῇ ὑπὸ Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου ἱδρυθέντος ἀγαλματος τῆς μητρὸς αὐτοῦ Ἑλένης τῆς Αὐγούστας. [Π.]

Αύγουστερμπούργοι. (ὅτι καλεῖται κλάδος τις πλάγιος τοῦ θυναστικοῦ οἴκου) Ὁ λ σ κ τ ι α ς Σονδερβούργου (Holstein-Sonderburg) ἑνὸς καὶ τούτου κλάδου τινὲς τοῦ μεγάλου Ὀλδενμπουργικοῦ οἴκου, ἐξ οὗ κατάγεται ὁ βασιλικὸς οἶκος τῆς Δανίας, ὁ βασιλεύων τῇ χώρᾳ ταύτῃ ἀπὸ τοῦ 15ου αἰῶνος. Ὅτι τῷ 1814 μετὰ τὴν θάνατον τοῦ βασιλέως τῆς Δανίας Φρειδερίκου Ζ', ἐξέλιπεν ὁ κατ' ἐθέλειαν γραμμὴν ἄρσιν κλάδος τοῦ οἴκου Ὀλσ. Σονδερβούργου, καὶ ἡ βασιλεία μετέβη εἰς τὴν ὀψίαν γραμμὴν Ὀλσ. Σονδερβούργου Γλυκσούργου (Holstein-Sonderburg Glücksburg), ἐπειδὴ ἐν Ὀλστανίᾳ καὶ Σλέστικῳ ἴσχυον κατὰ τοὺς ἐν ταῖς παραλίοις τούτοις δουκάτοις ἱσχύοντες θεσμοὶ μόνον τῆς ἄρσιν γραμμῆς τὰ δικαιώματα, οἱ Αὐ. καθίσταντο νόμιμοι ἄρχοντες τῶν χωρῶν τούτων. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ νεοβασιλικὸς δανικὸς οἶκος, στηριζόμενος ἐπὶ τῆς Λονδινεύου συνθήκης τοῦ 1852, ἐξήτει νὰ διατηρήσῃ τὴν τῶν δουκετιῶν κτῆσιν, καὶ διὰ νόμου καθιέρου τὸ ἀδιαίρετον καὶ τὴν ἀκεραιότητα τῆς Δανικῆς μοναρχίας ἐναντίον τῆς ἐπιθυμίας τῶν κατοίκων τῶν ἀμφισβητούμενων χωρῶν, ἐπῆλθεν ὁ κατὰ τῆς Δανίας πόλεμος τῶν Πρωσίων καὶ Αὐστριακῶν (1864). Ἀλλὰ καὶ οἱ νικητὰί τῶν Δανῶν δὲν ἐσεδόθησαν τὰ δικαιώματα τῶν Αὐ., διὰ τοῦ πολέμου δὲ τοῦ Αὐστριοπρωσικοῦ τῷ 1886 τὰ παράλοιπα δουκῆτα ἠνύθησαν μετὰ τῆς Πρωσικῆς μοναρχίας. Ἀλλ' ὁ Αὐγουστερμπούργικος οἶκος δὲν παρητήθη τῆς ἀξιώσεως αὐτοῦ, μόνον δὲ τῷ 1882 μετὰ τὴν γάμον τῆς πριγκίπισσας Αὐγούστης Βικτωρίας θυγατρὸς τοῦ οἴκου τοῦ Αὐ. Φρειδερίκου μετὰ τοῦ νῦν αὐτοκράτορος Γουλιέλμου τοῦ Β' ὁ οἶκος αὗτος παρητήθη ὀριστικῶς τὰ δικαιώματα αὐτοῦ ὑπὲρ τῆς Πρωσίας, ἀπέναντι ἀποζημιωσίων τινῶν προσδιορισθεῖσιν ὑπὸ τῆς Πρωσίας δι' ἰδίου ἐπὶ τούτῳ ψηφισθέντος νόμου [Π.Κ.]

Αύγουστιαννοί, τάγμα μοναχικὸν τῆς δυτικῆς Ἐκκλησίας, ὅπερ συνέστη ἐκ διαφόρων ἄλλων μοναχικῶν ταγμάτων ἐν Ἰταλίᾳ, καθιερώθη δὲ τῇ 17 Ἰανουαρίου 1244 ἐπὶ τῇ βίσει τῶν κανόνων τοῦ ἁγίου Αὐγουστίνου ὑπὸ τοῦ πάπα Ἰννοκεντίου τοῦ Δ'. Ἡ περαιτέρω διοργάνωσις τοῦ τάγματος ἐγένετο ἐν

Ῥώμῃ διὰ τοῦ πάπα Ἀλεξάνδρου τοῦ Δ' τῷ 1256. Οἱ κανόνες τοῦ ἁγίου Αὐγουστίνου, οἵτινες ἄλλως δὲν προέρχονται ἐξ αὐτοῦ, ἀλλ' ἐγενοντο ἐπὶ τῇ βασιτεῖαν λόγων καὶ ἐπιστολῶν αὐτοῦ, εἶνε πολλῶν ματριώτεροι τῶν τῶν Φραγκισκανῶν, Δομινικανῶν καὶ τῶν μετὰ ταῦτα ταγμάτων. Ὁ πάπας Ἰἰος ὁ Ε' κατέταξεν αὐτὸ τῷ 1567 εἰς τὰ τάγματα τῶν ἐπαύτων. Κατὰ τὸν 15' καὶ 16' αἰῶνα ἦτο λίαν διαδεδομένον, ἀλλὰ κατὰ τὴν γαλλικὴν ἐπανάστασιν διελύθη ἐν Γαλλίᾳ, Ἰσπανίᾳ, Πορτογαλίᾳ καὶ Γερμανίᾳ, ἀπολέσας τὴν ἐπιρροὴν αὐτοῦ. [Ι.Μ.]

Αύγουστίνος, Αὐρήλιος, ὁ ἐπιφανέστατος τῶν Πατέρων τῆς δυτικῆς Ἐκκλησίας, γεννηθὲν τῇ 12 Νοεμβρίου 353 ἐν Ταγαστῇ τῆς Νουμιδίας. Ἀνατραφεὶς ἐν χριστιανικῇ εὐσεβείᾳ ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μονίκης, παρεβόηκεν δεικασπαστῆς ὢν καὶ ἐν Κορχυθῶνι τὴν ῥητορικὴν σπουδάζων, μέχρις οὗ ἐξηγέρθη καὶ αὐτὸς ἐν αὐτῇ ἡ τάσις πρὸς τι ὑψηλότερον διὰ τῆς μελέτης τοῦ Ὀρτηνοῦ τοῦ Κικέρωνος. Ἐξήτησε κατὰ πρῶτον τὴν ἀλήθειαν ἐν τῷ Μανιχαϊσμῷ (374), εἰτα δὲ ἐν τῇ πλατωνικῇ φιλοσοφίᾳ. Ἀπὸ τοῦ 383 ἐν Ῥώμῃ, ἀπὸ τοῦ 384 ἐν Μεδιολάνοις ῥητορικὴν σπουδάζας ἐπιστράφη ἐν τέλει εἰς τὴν χριστιανισμὸν διὰ τοῦ Ἀμβροσίου (βλ. λ.) καὶ ἐβαπτίσθη τὸ Πάσχα τοῦ 387 μετὰ τοῦ φυσικοῦ αὐτοῦ υἱοῦ Ἀδεδότου. Τὸ ἐπόμενον ἔτος ἐπέστρεψε διὰ Ῥώμης εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ, ἐνθα ὡς ἀρχηγὸς ασκητικῆς ἐταιρίας ἐξῆλθεν αὐτοῦ ἡ ἀπομονώσις, μέχρις οὗ τῷ 391 ἐξέλεξεν αὐτὸν ἀκουσίως αὐτοῦ πρεσβύτερον ἢ κοινότης τῆς Ἰππῶνος. Ὁ Αὐ. εἰλκυσε ταχέως τὴν γενικὴν προσοχὴν, καὶ ὁ γέρον ἐπίσκοπος Ἰππῶνος Οὐαλέριος ἀνέθηκεν αὐτῷ τὰ σπουδαίοντα ἔργα τοῦ ἀξιώματος αὐτοῦ, τῷ δὲ 395 ἐξέλεξεν αὐτὸν συνεπίσκοπον αὐτοῦ. Ἐκτοτὲ ἡ ἐπιρροὴ τοῦ Αὐ. ὑπῆρξε μεγάλη ἐν τῇ δυτικῇ Ἐκκλησίᾳ. Κατεπολέμησε ἐπιτυχῶς τὰς τε ὑφισταμένας καὶ τὰς ἄρτι ἀναφεύσας αἱρέσεις, ἧτοι τὴν τῶν Δονατιστῶν, τῶν Μανιχαίων, τοῦ Ἀρείου, τῶν Πελαγιανῶν καὶ Ἡμιπελαγιανῶν. Ἡ φήμη τοῦ Αὐ. εἶχεν ἤδη διαδοθῇ καθ' ἅπασαν τὴν Ἐκκλησίαν, ὅτε τῇ 20 Αὐγούστου 430 ἀπέθανεν ἐν Ἰππῶνι, πολιορκουμένη ὑπὸ τῶν Βανδάλων. Ἡ δυτικὴ Ἐκκλησία τιμᾷ αὐτὸν ὡς ἅγιον. Ἔνεκα τῆς μεγίστης ἐπιρροῆς, ἣν ὁ Αὐ. ἐξήσκησεν ἐν τῇ Δύσει διὰ τε τὸν ζῆλον ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τῆς δυτικῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν βαθύνοιαν αὐτοῦ, δικαίως κατέχει τὴν πρώτην θέσιν ἐν τοῖς Πατράσι τῆς δυτικῆς Ἐκκλησίας. Ἐγένετο ὁ πατήρ τῆς σχολαστικῆς θεολογίας, εἰς αὐτὸν δὲ ὀφείλουσι κυρίως τὴν μόρφωσιν αὐτῶν ὅτε Ἀδύβητοι· καὶ οἱ ἀρχηγοὶ τῆς μεταρρυθμίσεως. Τὸν βίον αὐτοῦ συνέγραψεν αὐτὸς ὁ Αὐ. ἐν ταῖς ἐξομολογήσεσιν αὐτοῦ (Confes-

tionum libri XII). Τὰ συγγράμματα αὐτοῦ εἶνε 93 τὸν ἀριθμὸν, περιλαμβάνοντα 232 βιβλία· ἀνάγονται κατ' ἐξοχὴν εἰς τὴν συστηματικὴν θεολογίαν, ἥτοι δογματικὴν, πολεμικὴν καὶ ἀπολογητικὴν· ἄλλα συνεγράψα καὶ φιλοσοφικὰ καὶ ἐρμηνευτικὰ ἔργα, ἐκκλησιαστικὰ καὶ ἐπιστολάς. Τὰ σπουδαιότερα τῶν ἔργων αὐτοῦ θεωροῦνται τὸ De doctrina christiana libri IV καὶ τὸ De civitate Dei libri XXII. Ἐν χρήσει ἐκδόσεις τῶν ἔργων τοῦ Αὐ. εἶνε ἡ ἐν Παρισίαις 1679—1700, εἰς 8 τόμους καὶ 1836—40 (εἰς 22 τόμους.) Περὶ τοῦ Αὐ. ἔγραψεν ἐν ἐποχῇ μὲν ἀρχαιοτέρᾳ ὁ Possidius, Vita Augustini, κατὰ τοὺς νεωτέρους δὲ χρόνους πλὴν ἄλλων ὁ Wigger: Versuch einer pragmatischen Darstellung des Augustinismus und Pelagianismus (1821—33, 2 τομ.), ὁ Bindemann, Der heil. A. (1873), ὁ Böhringer A. (1877—78, 2 τόμ.) καὶ ἄλλοι. [I.M.]

Αὐγουστούδουρον (Augustodunum). Πρωτ. τῶν Αἰδούων, νῦν Ὠτουν. [Π.Π.]

Αὐγουστος τιμητικὴ ἐπωνυμία δίκην τίτλου δοθεῖσα εἰς τὸν Ὁκταβιανόν (ἴδ. λ.) ὑπὸ τῆς ῥωμαϊκῆς συγκλήτου καὶ τοῦ δήμου καὶ δηλοῦσα τὴν ἱερότητα αὐτοῦ ὡς μετέχοντος τοῦ θεοῦ καὶ ἀπαρabiάστου. Οἱ Ἕλληνες μετέφραζον τὴν λέξιν διὰ τοῦ Σεβαστός. Ἐτήρησαν δὲ τὴν ἐπωνυμίαν καὶ οἱ λοιποὶ αὐτοκράτορες τῶν Ῥωμαίων, προσλαμβάνοντες αὐτὴν τὸν πρῶτον κατὰ τὴν εἰς τὸν θρόνον ἀνάβασιν οὕτως, ὥστε κατ' ὀλίγον, μὴ οὕσα τὸ κατ' ἀρχὰς κληρονομικὴ καὶ δηλωτικὴ τοῦ αἵματος, κατέστη ἐπειτα τοιαύτη καὶ διετηρήθη οὐ μόνον καθ' ἅπασαν τὴν διάρκειαν τοῦ ῥωμαϊκοῦ κράτους, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν Βυζαντινῶν. Ἀπὸ δὲ τῶν χρόνων τοῦ Μ. Αὐρηλίου τίνων. Ἀπενέμετο καὶ εἰς συγγενεῖς τοῦ βασιλικοῦ οἴκου. Ἡ ἐπωνυμία Αὐγούστου δὲν ἐδήλου εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὴν αὐτοκράτειραν, ἀλλ' ἀπενέμετο εἰς τὰς ἐπιφανεστάτας τοῦ βασιλικοῦ οἴκου γυναῖκας. Πρῶτῃ δ' αὐτοκράτειραν, ἥτις ἔφερε τὸν τίτλον τοῦτον ὡς σύζυγος αὐτοκράτορος εἶνε Ἀγριππῖνα ἡ σύζυγος τοῦ Κλαυδίου. Ἀργότερον δ' ἀπὸ τοῦ Δομιτιανοῦ εἰς ἡλὴν ἡ χρήσις νάπονέμεται ἡ ἐπωνυμία αὕτη καὶ εἰς ἄλλας γυναῖκας συγγενεῖς τῶν αὐτοκρατόρων, ἰδίως δὲ τὰς θυγατέρας αὐτῶν. [Λ.]

Αὐγουστος ὁ πρῶτος αὐτοκράτωρ τῶν Ῥωμαίων. ἴδ. λ. Ὁκταβιανός.

Αὐγουστος. Ὁ ὀγδοὺς μὲν τοῦ ἔτους, ὁ ἕκτος δὲ τοῦ ἀρχαίου ῥωμαϊκοῦ ἡμερολογίου διὸ καὶ Sextilis ἐκαλεῖτο, μετονομασθεὶς Αὐ. κατ' ἀπόφασιν τῆς ῥωμαϊκῆς συγκλήτου εἰς τιμὴν τοῦ αὐτοκράτορος Αὐγουστοῦ. Κατὰ τὸ πρῶτον δεκαήμερον τοῦ μηνὸς τούτου ὁ ἥλιος εὐρίσκεται εἰς τὸν ἀστερισμὸν τοῦ Λέοντος, κατὰ δὲ τὸ δεύτερον καὶ τὸ τρίτον εἰς τὸν τοῆς Παρθένου. [Π.].

Αὐγουστος. (Γεωπ.) Ὁ μὴν οὗτος ὑπὸ τῶν ἡμεμετέρων γεωργῶν καλεῖται συνήθως τῆς Παναγίας, διότι τὴν 15ην ἡμέραν αὐτοῦ συμπίπτει ἡ εορτὴ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου. Προηγούμενος δὲ τοῦ Σεπτεμβρίου (Τρυγητός) καὶ ἐπόμενος τοῦ Ἰουλίου (Ἀλωνάρη) συνεκφέρει τὰς εἰς τὰ μεσημβρινὰ μέρη κατὰ τοὺς μήνας τούτους ἰδίως τελούμενας κυριωτέρας γεωργικὰς ἐργασίας. Οὕτω ἡ κατ' Ἰούλιον ὥς ἐπὶ τὸ πλείστον ἀρχομένη ἀλωνεὶς τῶν πρώτων καρπῶν περατοῦται ἐντὸς τοῦ πρώτου δεκαπενθήμερου τοῦ μηνὸς Αὐ. περὶ τὰ μέσα δὲ ἡ τὰ τέλη αὐτοῦ ἄρχεται ὁ τρυγητός εἰς τοὺς ξηροτέρους καὶ θερμότερους τόπους· ὡς αὐτῶς μέχρι τῶν μέσων αὐτοῦ συνήθως ἐξακολουθεῖ ἡ συλλογὴ τοῦ καπνοῦ καὶ ἡ ἀποξηρανσις τῆς σταφίδος, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς δὲ ταύτης ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ἄρχεται ἡ συγκομιδὴ τῶν ὀψιμῶν προϊόντων τῆς μεγάλης καλλιεργείας.

Ἐν γενεῇ ὁ μὴν Αὐ. δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ὁ σπουδαιότερος διὰ τοὺς πλείστους τῶν κτηματιῶν μεσημβρινῶν χωρῶν, διότι κατ' αὐτὸν ἄρχεται ἡ περατοῦται ἡ συγκομιδὴ τῶν κυριωτέρων προϊόντων τῶν χωρῶν τούτων καὶ ἰδίως τῆς Ἑλλάδος. Ὁ καθ' ὅλον τὸ ἔτος ἀγωνιζόμενος καὶ δαπανῶν κτηματίας κατὰ τὸν μῆνα τούτον βλέπει τὰ προϊόντα τῶν κτημάτων του ἐναποθηκευμένα ἢ συγκομιζόμενα. Κατ' Αὐ. ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον τελεῖται ἡ ὑπὸ πολλὰς ἐκτίσεις εὐεργετικῆς φλόγισις (τὸ καψάλασμα) τῆς καλάμου (καλαμιᾶς) τῶν θεισθέντων ἀγρῶν, μεθ' ὅ οὗτοι κατὰ τὴν αὐτὴν συνήθως μῆνα ἄρχονται ἀναστρεφόμενοι (γύρισμα, πρώτωρα, πρώτη ἀροτρίασις). Κατὰ τὸν αὐτὸν ὥσπερ αὐτῶς μῆνα διβόλιζονται ἢ τριβόλιζονται (ἀνάχυμα) τὰ διὰ τὴν νέαν σπορὰν ὀργώματα, καὶ τελεῖται ἡ θάμνωσις (βύγγισμα) ἥτις ἡ ἐκρίζωσις καὶ καύσις τῶν θαμνῶν καὶ βαθυρίζων χόρτων τῶν παρθένων ἢ νεοανοργωμένων ἀγρῶν.

Ὁ ἀμπελοργός τοῦλάχιστον ἀπὸ τοῦ μηνὸς τούτου ὀφείλει νὰ προτομαῖξῃ καὶ καθάρῃ τὸν ληνόν, τὴν οἰναποθήκην καὶ τὰ βυτία αὐτοῦ. Ὁ δὲ νερὸκόμος συνήθως καθ' ὅλον τὸν Αὐγουστον δύναται νὰ τελῇ τὴν φθινοπωρινὸν ἐνοφθαλμισμὸν (κομιμαμένον μ.άτ.) τῶν πλείστων ὀπωροφόρων, τῶν δένδρων τοῦ καλλωπισμοῦ καὶ τῶν δεινροστοχιῶν, ποτίζων αὐτὰ ἀφθόνως πρὸ τοῦ ἐνοφθαλμισμοῦ καὶ μετ' αὐτόν. Κατὰ τὴν μῆνα τούτον ἀκριβεῖς τὰς παραδλαστήσεις (μονοβέργιζε) τῶν φυτωρίων, ἀνecρύσσει τοὺς λάκκους διὰ τὰ κατὰ τὸ φθινόπωρον φυτευθέντα δένδρα· συλλέγει τὰ κάρνα, τὰ ἀμύγδαλα καὶ τοὺς ἄλλους καρποὺς τῆς ἐποχῆς ὡς καὶ τοὺς διὰ τὴν πολυλαπκασίαν χρησίμους σπόρους. — Ὁ ἀνθοκόμος προτομαῖζει τὰς θερμὰς στρωμνάς

(τξάνικα) διὰ τὴν σποράν τῶν ἀνθέων τῆς ἀνοίξεως (ἀνεξάτικα), ὧν τὰ πρωιμώτερα σπείρει ἀπὸ τοῦδε· πολλαπλασιάζει διὰ μοσχευμάτων τὰ γεράνια, τὰ πελαργόνια, τὰς φουξίας, βερβένας, σαλβίαις, τὴν ἐρτηγσίαν κτλ. ἀποπερατοὶ τὴν φυτευσὶν φθινοπωρινῶν τινῶν ἀνθέων καὶ τῶν ποικιλλοφύλων φυτῶν· ἄρχεται φυτεῦν βελβοφόρα καὶ παρόμοια τινὰ φυτὰ, οἷον τὰς ἰξίαις, ἱρίδας, ἀμαρυλλίδας, τὰ κολχικά, τὰ ἄρα κτλ. συλλέγει δὲ τοὺς κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ὡρίμους σπόρους. Ὁ Λ α χ α ν ο κ ὁ μ ο ς σπείρει φθινοπωρινούς φασήλους καὶ πίστα, ἐαρινούς θριδάκας, ἀντιδία, θαυκία, κρόμμυα, κυάμους. Μεταφυτεύει κυνάρας, κράμβην κτλ. φυτεύει δὲ κρομμύδια (κροκάρι) σκόροδα καὶ φθινοπωρινὰ γεώμηλα. [Γ.]

Αύγουστος. (Ἐκλέτορες Σαξονίας). α') υἱὸς τοῦ ἐκλέκτορος Ἑρρίκου τοῦ Εὐσεβοῦς, γενόμενος ἡγεμὼν τῷ 1553. Ὁ Αὐ. ἤρξε τὰς κτήσεις τοῦ Σαξονικοῦ κράτους, ἀνέπτυξε δὲ τὴν ἐσωτερικὴν εὐημερίαν αὐτοῦ διὰ σοφῶν νόμων καὶ διὰ τῆς προστασίας ἣν ἀπένευμεν εἰς τὴν γεωργίαν, τὴν βιομηχανίαν καὶ τὴν ἐμπορίαν. Ἐπ' αὐτοῦ ὁ Προτεσταντισμὸς ἐνισχυθὲν ἐν Σαξονίᾳ, ἰδίως διὰ τῶν ἐνεργειῶν τῆς ἡγεμονίδος Ἀννης τῆς Δανικῆς. Ἐτελεύτησε τῷ 1586. — β') Αὐγουστος Φρειδερίκος ὁ Π ο χ υ ρ ὁ ς ἐκλέκτωρ Σαξονίας, υἱὸς τοῦ ἐκλέκτορος Ἰωάννου Γεωργίου Γ' καὶ διαδόχος τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Γεωργίου Δ'. Ἐγεννήθη τῷ 1670 ἐν Δρέσδῃ, διεδέξατο τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ὡς ἐκλέκτωρ τῷ 1694, τῷ δὲ 1697 ἐγένετο ἀρετὸς βασιλεὺς τῆς Πολωνίας αὐτοῦ πρότερον μετέβη εἰς τὴν Καθολικὴν Ἐκκλησίαν, εἰς ἣν ἔκτοτε μέχρι σήμερον ἐνέμεινε πιστὴ ἡ οἰκογένειά αὐτοῦ. Ὁ Α. ὡς βασιλεὺς τῆς Πολωνίας μετέσχε τοῦ μεγάλου βορείου πολέμου τοῦ διεξαχθέντος μεταξὺ τῆς Σουηδίας ἐπὶ τοῦ βασιλέως Καρόλου ΙΒ' καὶ τῶν κατ' αὐτῆς συμμαχησάτων δυνάμεων Ῥωσίας, Δανίας, Πολωνίας· ἀλλ' ἡττηθεὶς ἐκηρύχθη ἐκπτώτος τοῦ θρόνου ὑπὸ τῆς Πολωνικῆς συνόδου τῶν εὐγενῶν (1704), εἰτα δὲ διὰ τῆς πρὸς τὸν Καρόλον ΙΒ' συννομολογηθείσης συνθήκης τῆς Ἀλτςταϊνδης (1706) παρητήθη ἐπισήμως τὰ δικαιώματα αὐτοῦ ἐπὶ τὸν Πολωνικὸν θρόνον. Ἀλλὰ μετὰ τὴν ἥτταν τοῦ Καρόλου ΙΒ' ἀθετήσας τὴν συνθήκην ἐπέστρεψε εἰς Πολωνίαν καὶ ἀνακτησάμενος τὸν θρόνον ἀνανέωσε τὴν μετὰ τῆς Ῥωσίας συμμαχίαν καὶ τὸν κατὰ τῆς Σουηδίας πόλεμον. Ἐτελεύτησε τῷ 1733 ἐν Βαρσοβίᾳ. γ) Αὐγουστος Γ' (Φρειδερίκος), Υἱὸς τοῦ προηγούμενου. Ἐγεννήθη τῷ 1696, προσήλθεν εἰς τὴν καθολικὴν Ἐκκλησίαν τῷ 1712, τῷ 1733 διεδέξατο τὸν πατέρα αὐτοῦ εἰς τὸν θρόνον τοῦ ἐκλέκτορος τῆς Σαξονίας, συγχρόνως δὲ ἐξελέχθη ὑπὸ μαρίδος τῆς Πολωνικῆς ἀριστοκρατίας βασιλεὺς τῆς Πολωνίας,

ὑποστηριζόμενος ὑπὸ τῆς Ῥωσίας καὶ τῆς Αὐστρίας ἐναντίον τοῦ ὑπὸ τῆς Γαλλίας ὑποστηριζομένου ἀντιπάλου Στανισλάου Λεσζινσκι. ὅστις καὶ τὸν Αὐγουστον Η' ἐπὶ μικρὸν εἶχεν ἀντικαταστήσῃ ὡς ἀρετὸς βασιλεὺς κατὰ χρονικὸν διάστημα τῆς καθαιρέσεως καὶ παραίτησεως τοῦ βασιλέως ἐκείνου. Ἀλλ' ἡ ἐκλογὴ τοῦ Αὐ. ἐδῶκεν ἀπορρίμῃ εἰς μέγα τριετὴ Εὐρωπαϊκὸν πόλεμον· μόλις δὲ μετὰ τὸ πέρας τούτου ἀνεγνωρίσθη βασιλεὺς τῆς Πολωνίας ὑφ' ἀπασῶν τῶν δυναμῶν. Τῷ 1740 μετὰ τὸν θάνατον τοῦ αὐτοκράτορος Καρόλου Γ', ἀναλαβὼν τὸ αξίωμα τοῦ τοποτηρητοῦ τοῦ ἁγίου Ῥωμαϊκοῦ κράτους, κατέλιπε τὴν ἐν Πολωνίᾳ κυβερνήσιν εἰς τὸν εὐνοούμενον αὐτοῦ Κόμητα Βρὺλ (Brühl). Ἐν τῷ πρώτῳ Σιλεσιακῷ πολέμῳ συντάχθη μετὰ τῆς Ῥωσίας, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ μετὰ τῆς Αὐστρίας, ἐν τῷ ἑπταετείᾳ δὲ πολέμῳ συνταχθεὶς πάλιν μετὰ τῆς Αὐστρίας κατὰ τῆς Πρωσίας ἐξεδιώχθη ὑπὸ ταύτης ἐκ τῶν Σαξονικῶν χωρῶν καὶ κατέφυγεν εἰς Πολωνίαν. Ἀλλ' ὕστερον ἐπανελθὼν εἰς τὴν Σαξονίαν ἐτελεύτησεν ἐν Δρέσδῃ τὸ αὐτὸ ἔτος καθ' ὃ ἐπερατῶθη, ὁ πόλεμος (1763). [Π.Κ.]

Αὐγουστούλος ἢ Αὐγουστύλος ὠνομάσθη χλευστικῶς ὁ τελευταῖος αὐτοκράτωρ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κράτους Ῥωμύλος, ὁ νεαρὸς υἱὸς τοῦ ἐκ Παννονίας στρατηγοῦ Ὀρέστου. Ὁ Ῥωμύλος, γεννηθεὶς ἐν Πετοβίῳ, τῷ σημερινῷ Ρετταν τῆς Στεριίας, ἀνεβιβάσθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς εἰς τὸν θρόνον μετὰ τὴν ἐκ Ῥαβέννης, τῆς τότε πρωτεύουσας τοῦ δυτικοῦ Ῥωμαϊκοῦ κράτους, τῇ 28 Αὐγ. 475 φυγὴν τοῦ αὐτοκράτορος Ἰουλίου Νέπωτος. Ἀλλ' ἡ βασιλεία τοῦ Α. ὑπῆρξε βραχεία. Ἡττηθέντος τῇ 27 Αὐγ. 476 τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἔξωθεν τῆς Παβίας ὑπὸ τοῦ Γότθου στρατηλάτου Ὀδοάκρου καὶ ἀποκαφαλισθέντος τὴν ὑστεραίαν, μετὰ 31 ἡμέρας ἡμέρας πεσόντος ἐν νύκτι μάχῃ καὶ τοῦ θείου αὐτοῦ Παύλου, ὁ νεαρὸς αὐτοκράτωρ ἡναγκάσθη νὰ συνθηκολογήσῃ μετὰ τοῦ νικητοῦ, ἀρχομένου τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους. Καταλιπὼν δὲ τὴν βασιλείαν καὶ τὸν θρόνον ἔρμειον εἰς τοὺς βαρβάρους. ἐδέχθη πρὸς αὐτῶν ἑτησίαν σύνταξιν ἐξακισχιλίων χρυσῶν νομισμάτων, καὶ ἀπέθανεν ἄδοξος ἄφ' οὗ ἔζησεν ἐπὶ τινὰ χρόνον δίκην αἰχμαλώτου ἐν τῇ κατὰ τὸ Μισσηνὸν ἀκροτήριον τῆς Καμπανίας ἀγροτικῇ ἐπαύλει ἣτις ποτὲ ἀνῆκεν εἰς τὸν Λαούκουλλον [Λ.].

"Αύδν (Haydn Joseph). Ἐξοχος Γερμανὸς μελοποιός, γενν. τῇ 20/31 Μαρτ. 1732 ἀπὸ πατρὸς ἀμαξοποιοῦ ἐν τῷ περὶ τὰ αὐτοπραγμεικτὰ σύνορα χωρίῳ Ῥόραου, ἀποθ. τῇ 19/31 Μαρτ. 1809 ἐν Βιέννῃ.

Παῖς ἐστὶ ὧν προσελήθη εἰς τὸν χορὸν τῆς ἐν Βιέννῃ ἐκκλησίας τοῦ ἁγ. Στεφάνου, ἀπολυθεὶς δὲ τῆς θέσεως ἐν ἡλικίᾳ 16 ἐτῶν ἐπορίζετο μετὰ μεγάλης δυσχερείας τὰ πρὸς τὸ

ζην, καταγινόμενος ἄμα εἰς μουσικὰς μελέ-
τας. Δεκαοκταετὴς συνέθεσε τὴν πρώτην τε-
τραψιδίαν αὐτοῦ, διακριθεὶς δὲ πῶς διὰ τὴν
μουσικὴν ἰδιοφυίαν αὐτοῦ προσελήφθη τῷ 1759
ὡς ἀρχιμουσικὸς παρὰ τῷ κόμητι Μόρξιν καὶ
τῷ 1760 ὡς διευθυντὴς τῆς ἰδιωτικῆς ἀρχή-
στρας τοῦ πρίγκηπος Ἑστερχαζυ. Μετὰ τὸν
θάνατον τούτου μετέβη εἰς Λονδίνον (1791)
ὅπου τὰ μάλιστα εὐδοκίμησας μετέβη καὶ αὐ-
θὺς τῷ 1793, ἐπανελθὼν δ' ἐκείθεν τῷ 1794
ἐγκατεστάθη ὀριστικῶς ἐν τινὶ τῶν προστατεί-
ων τῆς Βιέννης. Ἄν καὶ εἰργαζέτο μετὰ πολ-
λῆς ἐπιστάσεως, ἐποίησε μέγαν ἀριθμὸν ἔρ-
γων, καὶ δὴ συνέθεσεν 118 συμφωνίας, 83 τε-
τραψιδίας, 24 τριψιδίας, 19 μελοδράματα, 5
ὕμνους, 163 κομμάτια διὰ θαυρώφωνον, 24 συν-
αυλίας διὰ διάφορα ὄργανα, 15 λειτουργίας,
10 μικρότερα ἐκκλησιαστικὰ ἄσματα, 44 σο-
νάτας διὰ κλειδοκύμβαλον, καὶ πλείστα ἄλλα
μικρότερα ἔργα. Αἱ ἐξοχώταται τῶν συνθέσε-
ων αὐτοῦ εἶναι «οἱ ἐπτά λόγοι τοῦ Σωτῆρος
ἐπὶ τοῦ σταυροῦ» (1785), ἡ «Δημιουργία»,
(1797) καὶ τὸ ὕστατον τῶν ἔργων τοῦ «Αἰ-
ώραι τοῦ ἔτους.» Ὁ «Α. ἔτιμε νέαν ὅλως
ὁδὸν εἰς τὴν ὀργανικὴν μουσικὴν, διὰ δὲ τὸν
πλοῦτον τῆς εὐρέσεως, τὴν πρωτοτυπίαν καὶ
τὴν σεμνότητά τῶν ἔργων του τάσσεται ἐν
τοῖς ὑπάτοις τῶν μουσικῶν. [Π.]»

Αὐένα (Bot.) ἡ Ἄε ν α = *Avena* L.,
γένος τῆς οἰκογ. τῶν Σιτωδῶν, βλ. τὰς λ.
Β ρ ό μ ο ς καὶ Σ ι τ ω δ η.

Αὐενίων. βλ. Ἀδινίων.

Αὐερρόα ἢ Καραμπόλα (Bot.)
= *Averrhoa Carambola* L., δένδρον τῆς
οἰκογ. τῶν Ὀ ξ α λ ι δ ω δ ω ν αὐτοφύες ἐν τῇ
Ἰνδίᾳ· οἱ καρποὶ ἐδωδιμοὶ καὶ φαρμακευτικοί.
Τὸ γένος ἀφιερώθη ὑπὸ Λινναίου εἰς τὸν πε-
ριώνυμον ἱατρὸν ἄραβα *Averrhoes* (βλ. λ.
Ἄ β ε ρ ρ ό η ς.). [Θ.Χ.]

Αὐθαίρεσία. ἡ κατάστασις ἐκείνη κρά-
τους τινός, καθ' ἣν εἰς ἡ πλείονες δύνανται
νὰ πράττωσι πάντα κατὰ τὸ ἴδιον συμφέρον καὶ
τὰς ἀρέξεις, καταπατοῦντες ἀναφανδὸν τοὺς
νόμους ἢ τὰ τῶν ἄλλων δίκαια. Κατὰ τὸν ὀρι-
σμὸν τούτου φανερόν, ὅτι ἡ αὐθαίρεσία ὡς
διαρκὴς κατάστασις ὑφίσταται ἐν μόνῃ τῇ τυ-
ραννίᾳ καὶ τῇ ὀλιγοκρατίᾳ. Ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῇ
τῇ ἐλευθερᾷ πολιτείᾳ καταδηλοῦται ἐνίοτε ἡ
αὐθαίρεσις, ὁπότεν οἱ ἄρχοντες ἢ οἱ δημό-
σιοι λειτουργοὶ ἀθετοῦσι φανερά τὰς ἐκτῶν
ὑποχρεώσεις, ἢ παροβιάζωσι τοὺς νόμους ἀ-
ποινεῖ, τῶν δικαστηρίων ὄντων ἀνισχύρων,
ὅπως κολάσωσι τοὺς τοὺς, τῆς δὲ κοινῆς γνῶ-
μης ἀδρανοῦσιν ἐξ ἀναισθησίας. Πρὸς. Ἄ πο-
λ υ τ α ρ χ ι α [Ἀγγ.]

Αὐθεντικά (Νεαρά, *Authenticae*
[*Novellae*]) ἐκαλοῦντο παρὰ τῶν γλωσ-
σογράφων αἱ τε Νεαρά τοῦ Ἰουστι-
νιανοῦ, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν Ἐπιτομὴν

Ἰουλιανοῦ, καὶ αἱ περιλήψεις τῶν Νεαρῶν
τούτων, ἃς οἱ γλωσσογράφοι ἐποίησαντο, ἐφ'
ὅσον διὰ τῶν Νεαρῶν μεταβάλλετο τὸ τοῦ
Κώδικος καὶ τῶν Εἰσηγήσεων τοῦ Ἰου-
στινιανοῦ δίκαιον καὶ ἃς προσήρτων εἰς τὰ εἰ-
κεία, τὰ μεταβαλλόμενα, χωρὶα χάριν τῆς εὐ-
χερεστερας ἐξοικειώσεως πρὸς τὸ νεώτερον δί-
καιον. Σήμερον δὲ Αὐ. καλοῦνται μόναι αἱ
περιλήψεις αὗται, ἐν ᾧ τὸ κείμενον αὐτὸ τῶν
Νεαρῶν, τὸ παρὰ τοῖς γλωσσογράφοις ἐν χρή-
σει, καλεῖται *Αὐθεντικόν* (*Authenti-
cum*), ὡς καὶ παρ' ἐκείνοις. Τὸ Αὐθεντικὸν
ὅμως περιέχει ἐν πρωτοτύπῳ μόνον τὰς ἀρχῆθεν
λατινιστὶ ἐκδοθείσας Νεαράς, τὰς δὲ λοιπὰς ἐν
λατινικῇ, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀδοκίμω, μεταφρά-
σει, ἀγνώστου προελευσεως καὶ χρόνου· περι-
λαμβάνον δ' 134 Νεαράς, ὧν μόναι αἱ 127
πρωταὶ ἐτέθησαν κατ' ἀκριβῆ χρονολογικὴν
σειράν, ἐνεφανίσθη ἐν τῇ χρήσει ἀπὸ τοῦ 18'
αἰῶνος ἐν Ἰταλίᾳ καὶ ἀντικατέστησε τὴν ἐπι-
τομὴν Ἰουλιανοῦ· καλεῖται δὲ καὶ *versio
vulgata*. [Δ.]

Αὐικεννία ἡ φαρμακευτικὴ
(Bot.) = *Avicennia officinalis* L., δέν-
δρον ἐν τῇ Ἰνδίᾳ ἐκ τῆς οἰκογεν. τῶν Ἀ-
γ γ ω δ ω ν ἢ Τεροδοτάνων (*Verbenaceae*)
ἐξ οὗ τὸ εὐχρηστὸν ξύλον τὸ *Api-Api* κα-
λούμενον. Τὸ γένος ἀφιερώθη ὑπὸ τοῦ Λιν-
ναιου εἰς τὸν περιώνυμον ἱατροφιλόσοπον ἄ-
ραβα Ἀ β ι κ ε ν ν α ν (βλ. λ.). [Θ.Χ.]

Αὐκλανδία ὁ Κόστος (Bot.) =
Aucklandia Costus Falcon., φυτὸν τῆς
οἰκογ. τῶν συνθέτων ἐν τῇ Κασιμίρᾳ, ἐξ οὗ
κατὰ τὸν Falconer ἡ γνησίᾳ ῥίζα Κόστου
(*radix Costi*) τιμητὴ μεγάλης ἐν τῇ Σινικῇ
ὡς φαρμακευτικῇ καὶ μυρεψικῇ καὶ θυμιαμα-
τικῇ ἐν τοῖς ναοῖς. [Θ.Χ.]

Αὐκουβα ἡ ἱαπωνικὴ (Bot.) =
Aucuba Japonica Thunb., θάμνος ἀειφυλ-
λος τῆς Ἰαπωνίας ἐκ τῆς οἰκογεν. τῶν Κ ρ α-
ν ε ι ω δ ω ν (*Cornaceae*) συγχὰ θεραπεύ-
μενός ἐν τοῖς θερμοστέγοις ὡς κόσμος διὰ τὸ
στελπνὸν καὶ ἐκνέστικτον φύλλωμά καὶ τοὺς
κοκκίους παραμονίμους καρποὺς αὐτοῦ. [Θ.Χ.]

Αὐλαία. Κυρίως σημαίνει παραπέτασμα,
περιφράττον μέρος τι ἢ θέσιν θυρας ἐπέχον.
Ἰδιαίτερος δὲ καλεῖται οὕτω τὸ πρὸ τῆς σκηνῆς
τοῦ θεάτρου παραπέτασμα, τὸ ἀποκρύπτει ταύ-
την πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς παραστάσεως καὶ
μετὰ τὸ τέλος αὐτῆς ἢ ἐν τῷ μεσῷ ὁστάκις πα-
ρίστατο ἀνάγκη μεταβολῆς τῆς σκηνογραφίας.
Ἐν τῇ ἑλληνικῇ θεάτρῳ κατὰ τὴν πιθανωτά-
την γνώμην δὲν ὑπῆρχεν Αὐ., ἀν καὶ τινες τὸ
ἐναντίον ἰσχυρίζονται, παραδεχόμενοι ὅτι τὸ
παρὰ τισὶ συγγραφεῦσιν μνημονεύμενον προ-
σκήνιον δηλοῖ τὴν Αὐ. Ἐνωρὲς ὅμως εἰσέχθη
ἡ χρῆσις τῆς Αὐ. εἰς τὸ βωμικὸν θέατρον,
ἐν ᾧ ἀντιθέτως πρὸς τὰ νῦν συμβαίνοντα κα-
τεπετάννυτο μὲν κατὰ τὴν ἐναρξιν τῆ παρα-

στάσεως (mittere aulaeum), εἰλισσομένη περὶ κύλινδρον ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ καταδιδαζομένη εἰς σκηπὴν τοῦ προσκηνίου ὑπὸ τὴν σκηπηνήν, ἀνεπιστάνουτο δὲ κατὰ τὸ τέλος (tol-lere aulaeum). Ἐν τοῖς νεωτέροις θεάτροις συνήθως ὑπάρχουσι τρεῖς Αὐ. α') ἡ κυρίως Αὐ. ἡ κατὰ τὴν ἑνάρτην τῆς παραστάσεως ἀνελευμένη καὶ κατὰ τὸ τέλος αὐτῆς καθελ-κυομένη· β') ἡ μέση Αὐ. ἡ καθελκυομένη κατὰ τὸ τέλος ἑκάστης πράξεως, ἢ καὶ' ἐν χρόνον εἶναι ἀνάγκη ο' ἀποκρυβῇ ἡ σκηνή πρὸς μεταβολὴν σκηνογραφίας· ἔχει δ' ἡ Αὐ. αὕτη θύραν ἐν τῇ μέσῳ, δι' ἧς ἀνακαλούμενοι ἐξέρχονται οἱ ὑποκριταί, ὅπως εὐχαριστήσιαι τοὺς θεα-τάς· καὶ γ') ἡ αὐτῆρα ἢ ασφαλιστικὴ Αὐ. καταρριπτομένη ἐν κινδύνῳ πρὸς χωρισμὲν τῆς σκηνῆς ἀπὸ τοῦ λοιποῦ θεάτρου. [Π.]

Αὐλάκι. Χωρίον τοῦ δήμου Φα^κ τῶν τῆς ἐπαρχίας Φθιώτιδος, ἔχον 311 κατ. τῇ 1889. Παρὰ τὸ χωρίον τοῦτο θέτουσι τινες τὴν ἀρχαίαν Θεσσαλικὴν πόλιν Φάλαρα. Κατὰ τὴν ἐκστρατείαν τῶν Ἑλλήνων πρὸς κατάλη-ψιν τῆς Λαμίας (Ἀπρίλ. 1822), οἱ ἔχθροι κατέχοντες τὸ χωρίον τοῦτο, ὡς ἐπικαιρότα-τον, ἐματώσαν τὴν ἐπιχείρησιν αὐτῶν, τῶν ὑπὸ τὴν Νικηταρῶν καὶ τὴν Ἀνδρίτσον Ἑλ-λήνων μὴ θυνθέντων νὰ τοὺς ἀποδιώξουσιν ἐκεῖθεν. [Π.]

Αὐλακιά (Rille γερμ.) ἐν τῇ Δακκονο-μῇ καλεῖται λίαν στενὴ (μέχρι πλάτους πα-λάμης) καὶ ὀλίγον βαθεῖα κατεργασμένη λω-ρὴ ἐδάφους προωρισμένη πρὸς σποράν. Αἱ αὐ-λακίαι κατασκευάζονται δι' ἐπὶ τούτῳ ἔργα-νου καὶ κατὰ προτίμησιν διὰ τοῦ αὐ λ α - κ ο υ λ κ ο υ (βλ. λ.). [Χ.]

Αὐλάκιον τοῦ κερυλλίου τοῦ τροχίλου. Ἡ κοιλότης ἡ κατεσκευασμένη περὶ τὸ κε-ρυλλιον τοῦ τροχίλου πρὸς ὑποδοχὴν τοῦ σχοι-νίου. [Η.Κ.]

Αὐλακουλὸς (Rillenzieher γερμ.) Κοχλιαρεῖδης σιδηροῦν ἐργαλεῖον, σπηρεού-μενον ἐπὶ ξυλίνῳ στείλῳ. Ἡ διεύθυνσις τοῦ ἐργαλείου κατὰ τὴν ἐργασίαν κανονίζεται διὰ τεταμένου νήματος. [Χ.]

Αὐλόρχης ὁ προϊστάμενος τῆς βασιλι-κῆς αὐλῆς. Ἰδ. Αὐλή.

Αὐλέμων. Χωρίδιον παράλιον καὶ κόλ-πος τῆς νήσου τῶν Κυθήρων πρὸς τὸ ΜΑ τῆς νήσου. Τὸ χωρίδιον κεῖται εἰς τὰ βόρεια τοῦ δρυμόμου κόλπου ἔχον λιμένα τὸν τοῦ Ἀγίου Νικολάου κλειστὸν καὶ ἀσφαλῆ, οὗτινος τὸ στόμιον προστατεύει προύριον ἐνετικόν. Οἱ Ἑ-νετοὶ τὸν λιμένα τοῦτον ἐκάλεον Porto Del-fino. Εἰς τοῦτον δὲ ὡς τὸν ἀσφαλέ-στερον τῶν λοιπῶν τῆς νήσου καταπλέουσιν τὴν χειμῶνα τὰ ἀμύεπλοια, τὰ διατηροῦντα τὴν συγχωινωσίαν τῆς νήσου μετὰ τῶν λοιπῶν χω-ρῶν, δυσπροσίτου, ἐντος τοῦ λιμένος Καφα-

λίου, παρὰ τὸν ὁποῖον κεῖται ἡ πρωτεύουσα τῶν Κυθήρων τὰ Κύθηρα. Εἰς τὸν κόλπον τοῦ Αὐλέμονος ἐναυάγησε τῇ 1802 ὁ Μέντωρ, τὸ πλοῖον τὸ κομίζον εἰς Ἀγγλίαν τὰ μάρμαρα τοῦ Παρθενῶνος, τὰ ἀφαιρέθηκα ὑπὸ τοῦ Λόρ-δου Ἑλγιν. (Ἄντων. Μηλιαράκη, Γεωγρ. πο-λιτ. τοῦ Νομοῦ Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας σ. 261. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν Ἑλληνείων μαρμάρων ἐν Ἑστία 1888 ἀρ. 668—676) (Ἄντ. Μηλ.)

Ἀΰλεσδουρου (Aylesbury). Πρωτ. τῆς ἀγγλικῆς κομιτείας Βούκιγγχαμ. Κέντρον τοῦ ἐμπορίου τῶν προϊόντων τῆς κομιτείας. Κατ. 7795 (1881). [Π.Π.]

Αὐλή (λατ. Curia, Aula, γαλ. Cour, ἀγγλ. Court, γερμ. Hof) συνεχδοχικῶς ἡ κατοικία τοῦ μονάρχου, ἐπὶ δὲ πάντα τὰ πρό-σωπα τὰ ἀπὸ τοῦ βασιλέως ἀμέσως ἐξαρτώ-μενα καὶ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν αὐτοῦ διατελοῦντα. Ἐν ἀρχαιοτέροις χρόνοις οἱ περὶ τὴν αὐλήν ἐλογίζοντο ὡς ὑπάλληλοι τοῦ Κράτους, τὰ δὲ μεγαλύτερα πολιτικὰ ἀξιιώματα συνετατι-ζοῦτο μετὰ τῶν αὐλικῶν, διότι καὶ τὸ βίον Κράτος ἐθεωρεῖτο οἰονεῖ ἰδιοκτησία τοῦ βα-σιλέως, τὸ δὲ δημόσιον ταμεῖον ἦτο αὐτὸ τοῦτο ἀνακτορικόν. Τὴν σήμερον δμως, καὶ μάλιστα ἐν τοῖς συνταγματικαῖς Κράτεσιν, ἡ αὐλή δὲν ἔχει δημόσιον χαρακτῆρα· ὁ βασιλεὺς διαθέτει τὰ κατ' αὐτὴν κατὰ τὸ δοκοῦν, οἱ δὲ διορισμοὶ τῶν ἐν τῇ αὐλῇ γίνονται κατὰ κα-νὸνα ἄνευ τῆς συμμετοχῆς τῶν ὑπουργῶν. Ἀλλὰ παρὰ ταῦτα ἡ τῆς αὐλῆς ἐπίδρασις εἶναι ἀρκούντως σημαντικὴ καὶ κοινωνικῶς, καὶ πο-λιτικῶς, ὥστε νὰ δικαιολογῇ ἐνίοτε ἐξαιρετι-κῶς τὴν τῶν ὑπευθύνων συμβούλων τοῦ στέμ-ματος ἀνάμιξιν εἰς τὰ τοῦ προσωπικοῦ αὐτῆς. Ὡς ἡ ἐθνικὴ ἀξιοπρέπεια καὶ ὑπερηφάνεια συγκορυφῶνται ἐν τῇ προσωπίᾳ τοῦ μονάρχου, οὕτω καὶ ἡ μετὰ τοῦ σεμνοῦ καὶ τοῦ χρηστοῦ λαμπρότης καὶ μεγαλοπρέπεια τῆς βασιλικῆς αὐλῆς ἱκανοποιεῖ τὸ φιλότιμον τοῦ λαοῦ καὶ ἀνυψοῖ τὴν πρὸς τὸ Στέμμα ἀγάπην καὶ τὴν σεβασμὸν αὐτοῦ. Διὰ ταῦτα οἱ ἐν τῇ αὐλῇ στρατολογοῦνται μάλιστα μὲν πάντων ἐκ τῶν κορυφαίων τῆς ἀριστοκρατικῆς τάξεως τῆς κοινωνίας, ἐποὶ δὲ δὲν ὑφίσταται τοιαύτη τά-ξις ἐκ τῶν ὑπερέχοντων ἐν τοῖς πολιτικοῖς ἢ στρατιωτικοῖς ἀξιιώμασι καὶ συνενούντων μετὰ τῆς παιδείας χαρακτῆρος ἀγωγήν καὶ τρόπων ἐγύγαιον. Αἱ πλεῖστα τῶν αὐλῶν δημοιομόρ-φος εἶναι σήμερον κεκανονισμένοι, καίπερ οὐσιμῶς ἐνίοτε διαφέρουσαι ἐν τοῖς καθέκα-στα, εἴτε ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν προσώπων, εἴτε ὡς πρὸς τὰ εἶδη τῶν αὐλικῶν ἀξιωμα-τιῶν. Ἡ ἑλληνικὴ αὐλή ἀποτελεῖται α') ἐκ τοῦ αὐ λ α ρ χ ε ῖ ο υ περιλαμβανόντες τὸν μέγαν αὐλόρχην καὶ τὸν γραμματέα αὐτοῦ, β') ἐκ τοῦ β α σ ι λ ι κ ο υ σ π ρ α τ ι ω τ ι κ ο υ ο ἑ κ ο υ, συγκεκμημένου ἐξ ἐνὸς ὑποστρατήγου ἀρχηγοῦ τοῦ στρατιωτικοῦ οἴκου, καὶ ἐξ

ὑπασιτιστῶν, φερόντων διαφόρους στρατιωτικούς βαθμούς ἐκ τοῦ στρατοῦ τῆς ἑπράς καὶ τοῦ τῆς θαλάσσης, γ') ἐκ τοῦ ἰδιαιτέρου ἡραφείου τοῦ βασιλέως ἀποτελουμένου ἐκ τοῦ ἰδιαιτέρου γραμματεῖος τοῦ βασιλέως, ἐκ τοῦ γραμματ. τοῦ Β. γραφείου καὶ ἐξ ἑνὸς ἀκο- λούθου, δ') ἐκ τῆς ἐπιμελητείας τῆς ν. Δ. νακτὸρων, ἀποτελουμένης ἐκ τοῦ Γε- νικοῦ Ἐπιμελητοῦ, τοῦ ταμίου, τοῦ γραμμα- τείως τοῦ γενικοῦ Ἀνακτορικοῦ ἐπιμελητηρίου, τοῦ ἀρχιπαικίμου, τοῦ ἱατροῦ τῶν βασιλέων, τοῦ ἱατροῦ τῶν βασιλοπαίδων καὶ τοῦ ἱατροῦ τοῦ προσωπικοῦ τῆς Αὐλῆς, ε') ἐκ τοῦ Οἴ- κου τῆς Βασιλίσσης, συγκαίμενου ἐκ δύο Κυριῶν τῆς Τιμῆς τοῦ Κλειδοῦ- χου, τοῦ γραμματεῖος τῆς βασιλίσσης τοῦ παιδαγωγοῦ τῆς βασιλοπαιδὸς Μαρίας καὶ τοῦ παιδαγωγοῦ τῶν βασιλοπαίδων. [Ἀγγ.]

Αὐλῆδος Δῆμος τῆς ἑπαρχίας Θη- ῶν τοῦ νομοῦ Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας. ἀ- ποτελούμενος ἐκ τῆς πρωτεύουσας Μεγάλα Χάλια καὶ τῶν ἐπομένων χωρίων. Βαθύ, Γε- ραλῆ, Δράμηση, Δρίτζα, Κατίπη, Κριμπήση, Μικρά Χάλια, Σαλούχου καὶ Σπαίθες. ἔχει 3 δήμους, σχολεῖα ἀρρένων, καὶ κατ. 2086 τῇ 1889. [Π.]

Αὐλῆς. Ἀρχαία βοιωτικὴ κώμη, περιώ- νυμος γενομένη ἐκ τῶν περὶ τῶν Τρωϊκῶν μύ- θων. ἔκειτο ἐν πετρώδει ὑψώματι κατὰ τὴν πρὸς τῇ Βύρπῳ Α. παραλίαν τῆς Βοιωτίας· ἐκατέρωθεν δ' εἶχε δύο λιμένας ἕνα μικρὸν πρὸς Β (τὸ μικρὸ Βαθύ νῦν καλούμενον) καὶ ἕνα μέγαν πρὸς Ν (Βαθύς λιμὴν, κατὰ τὴν ἀρχαιότητα, τὸ Βαθύ, νῦν). Ἐν τούτῳ τῷ τε- λευταίῳ ὑπῆρξεν ὁ ναυσταθμὸς τῶν εἰς Τροίαν στρατευσάντων Ἑλλήνων. Τὴν Α. ἐνέμοντο κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους οἱ Ταναγραῖοι, κατὰ τοὺς ἀρχαίους αὐτῆς, οἱ πλεί- στοι κεραμεῖς. Τὰ σωζόμενα νῦν ἔχρη τῆς ἀρ- χαιᾶς κώμης εἶναι παντελῶς ἀσκήματα. [Π.]

Αὐλιώταις. Χωρίον τοῦ δήμου Ἀμφι- παγίων, παρὰ τὴν ΒΔ ἄκρην τῆς νήσου Κερ- κύρας, ἔχον 910 κατ. τῇ 1889. [Π.]

Αὐλοειδῆ ὄστ. βλ. Ὀστοῦν.

Αὐλὸς Μουσ. (ἰταλ. flauto, γαλλ. flûte) τὸ ἀρχαιότατον ἐμπνευστὸν ὄργανον· εἶναι ἡδύφωνον καὶ ἀρεστὸν τοῖς πολλοῖς, εὐ- κολὸν δὲ περὶ τὴν διαχείρισιν· συγκαταλέγε- ται εἰς τὰ σπουδαιότατα ὄργανα τῆς ὀρχή- στρας· κατασκευάζεται ἐκ πυξοῦ, ἐθένου, ἐλέ- φαντος, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ ἐξ ἀργύρου. Συνί- σταται ἐκ σωλῆνος, ἀποτελουμένου ἐκ τεσσά- ρων μερῶν, ἐξ 7 ὀπῶν καὶ δύναται νὰ ἔχη 1, 4, 8, 14 καὶ 16 ἀκόμη κατακλιθεὶς (κλειδιά κοινῶς λεγόμενα). Ἡ περιοχὴ τοῦ συνήθους αὐλοῦ (re) κεῖται μεταξὺ τοῦ re¹ καὶ τοῦ la⁴. Πρὸς μονωδῖαν (sola) χρησιμοποιοῦνται αὐλοὶ ὧν ἡ περιοχὴ κεῖται μεταξὺ τοῦ μικροῦ sol καὶ τοῦ do¹. Ἐκτὸς αὐτῶν ὑπάρχουσι καὶ

χρησιμοποιοῦνται ἐν τῇ ὀρχήστρᾳ καὶ οἱ ἑξῆς αὐλοὶ: α) ὁ κατὰ τρίτην δεύτερος αὐλός, ὁ ἡχῶν κατὰ τρίτην δευτέραν ἢ ὡς γράφεται· β) ὁ διὰ πασῶν αὐλός (piccolo) ἔχων τὴν αὐτὴν περιοχὴν μὲ τὸν συνήθη, ἀλλ' ἡχῶν κατὰ διαπασῶν δευτέρον αὐτοῦ· γ) ὁ μι ἐν ὑ- φέσει αὐλός (piccolo mi bemol) κείμενος κατὰ ἡμιτόνιον δευτέρον τοῦ προηγουμένου (β)· δ) ὁ φα αὐλός (fa piccolo) ὁ κατὰ τόνον δευ- τέρον τοῦ προηγουμένου (γ) κείμενος· ε) ὁ δο αὐλός (do piccolo) μικρότερος πάντων τῶν αὐλῶν καὶ καθὰ ἐδδομὴν δευτέρον τοῦ (α) κεί- μενος. [Δ.Κ.]

Αὐλὸς Γέλλιος (Aulus Gellius) Ῥωμαῖος συγγραφεὺς ἡ μάλλον συλλογὴς γενν. περὶ τὸ 130 μ. Χ., σπουδαστὴς ἐν Ἀθή- ναις καὶ βιώσας ἔπειτα ἐν Ῥώμῃ. Πολύτιμον βιβλίον εἶναι αἱ Ἀττικαὶ Νύκτες (Noctes Atticae) τοῦ Γελλίου, αἱ ἔγραψαν εἰς 20 βιβλία, ἅτινα ἐσώθησαν πάντα πλὴν τοῦ δευτέρου, οὗ ἔχομεν μόνον τὸν πίνακα τῶν κεφαλαίων. Τὸ βιβλίον τοῦτο εἶναι συλλογὴ χωρίων παλαιῶν συγγραφέων καὶ παντοειδῶν συνδιαλέξεων καὶ συζητήσεων ἄνευ πολλῆς τάξεως καὶ ὑποκειμενικῆς τοῦ συλλογῆς κρι- σεως, ἀλλ' ἔχει τοῦτο τὸ μέγα προσὸν διὰ πλείστων παλαιῶν συγγραφέων ἀπολεσθέντων ἀποσπάσματα διεσώθησαν δι' αὐτοῦ. Ἀρίστη κριτικὴ ἐκδοσις τῶν Ἀττ. Νυκτῶν τοῦ Αὐ- λου Γελλίου εἶναι ἡ τοῦ M. Hertz (ἐν Be- ρολίνῃ). [Σ.]

Αὐλὸς καμινευτήρ (ὁ φιλήνεμος, ὁ ἐπιμήκης αὐλός) καλεῖται ὄργανον γνωστὸν ἐν τῇ ἀρχαιότητι. οὗτος χρῆσις μεγάλη γίνεται νῦν κατὰ τὴν πυροχημικὴν τῶν ὀρυκτῶν βί- στανον, καὶ κατὰ τὴν συγκόλλησιν μετάλλων. Ὁ τῶν χρυσόχρῶν αὐλός ἀποτελεῖται ἐξ δρε- χαλκίνου σωλῆνος κωνοειδοῦς, κεκαμμένου κατὰ τὸ στενωτέρον ἄκρον διὰ τούτου προσ- πνέοντες τῷ στόματι πρὸς τὴν φλόγα λύχνου συγκολληθῶσι δύο μέταλλα. Ὁ τῶν χημικῶν καὶ ὀρυκτολόγων, ἐξ δρειγάλκου ἢ νεαργύρου κα- τεσκευασμένος ἔχων μήκος 200 χιλιοστωμέτρων (ἢ στήμα) συ- νίσταται ἐκ τῆς ἐκ κέρατος προ- στομίδος Π., ἐκ τοῦ κωνοειδοῦς σωλῆνος Σ, ἐκ τῆς ὑγροδόκης Υ', ἐκ τῆς γλωχίνος Γ καὶ ἐκ τῆς πλατινίνης αἰχμῆς Α. ἐχούσης στενωτάτον στόμιον. Διὰ τούτου προσφυσῶντες πρὸς τὴν φλόγα ἀναπτύσσουσι θερμότητα μέχρι 2000 βαθμῶν Κελσίου. [Κ.Μ.]

Αὐλοφόρος λέβης. βλ. Ἀτμολέβης.

Αὐλῶν. 51) Κοινὴς Αὐλῶνα, ἢ, ἀλδ. Βλι- ὄνα, ἰταλ. Valona. Ἀρχαία πόλις τῆς Ἰλ- λυρίας, πρωτεύουσα νῦν ὁμωνύμου ἐπαρχίας, ὑπαγομένης εἰς τὸ τουρκικὸν διλατίον τῶν Ἰωαννίνων. Ἀπέχουσα 2 χμ. περίπου τῆς πα-

ραλίας, εἶναι ἐκτισμένη εἰς τοὺς πρόποδας λόφων, περικυκλοῦται δ' ὑπὸ κήπων καὶ ἀμπελώνων. Τὸ κλίμα εἶναι νοσηρὸν, ἕνεκα τῶν περὶ τὴν πόλιν ἐλῶν, εὐκρατον δὲ, διότι καί περ ὁ Αὐ. κεῖται 21/5 μοίρας βορειότερον τῶν Πατρῶν ἢ θερμοκρασία εἶναι κατὰ μέσον ὅσον μόνον κατὰ 0,70 ψυχροτέρα τῆς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, τὸν δὲ Μάρτιον ἕνεκα ἴσως τῶν τότε πνεύοντων ξηρῶν νοτίων ἀνέμων εἶναι κατὰ 1^ο ἀνωτέρα τῆς τῶν Πατρῶν. Ἔχει κατοίκους (τῇ 1889) ἐν ὧν 2650 (ὧν 400 χριστιανοί), ἀσχολουμένους εἰς ἐμπορίαν, ἀλιείαν, καλλιέργειαν ἀλυσκῶν, συναγωγὴν ἀσφάλτου καὶ εἰς τὸ ἐμπόριον (κυρίως ἐλαίου, ἔριων, ἀρναιδῶν, ἀλατος, ἀσφάλτου, σιτηρῶν, ὀσπρίων καὶ γελωνῶν). Ἔχει εὐρὺν λιμένα καὶ ἀσφαλὲς ἀγκυροδέλιον· τὸν ὁμώνυμον κέλπον κλείει Ν καὶ ΝΔ τὸ ἀκρωτήριον Γλωττα (ἰταλ. Λιγγέττα, τουρκ. Καραμπουρνού), ὅπερ εἶναι προέκτασις τῶν Κεραυνίων. Ὁ Αὐ. ἦτο ἄλλοτε ἔδρα ἐπισκοπῆς, προσαρτηθείσης μετὰ τὸν ΠΕ αἰῶνα εἰς τὴν μητρόπολιν τῶν Βελλαγραδίων. Ἡ ὁμώνυμος ἐπαρχία περιλαμβάνει 66 χωρία, καὶ τῇ 1889 εἶχε 32550 Ἀλβανούς, ὧν 28775 Μουσουλμάνοι καὶ 3275 χριστιανοί. Τὰ κυριώτατα τῶν χωρίων τῆς εἶναι Τσιμογθένια (κατ. 2350), Κούδεσι (κ. 2000) Δουκάταις (1500), Κάνινα (1200), Γερμπάσι (1100).—Ἡ ἀρχαία ἀκρόπολις ἔκειτο πιθανῶς ὅπου νῦν τὸ φρούριον Κάνινα, 2 χμ. πρὸς Ν. τοῦ Αὐ.—Ὁ Αὐ. κατὰ τοὺς βιομηνιαίους χρόνους περιελαμβάνετο εἰς τὴν ἐπαρχίαν Μακεδονίας, μνημονεύεται δ' ὑπὸ τοῦ Προκοπίου κατὰ τοὺς Γοτθικοὺς πολέμους, κατέστι δ' ὀνομαστος κατὰ τὸν μεσαίωνα ὡς ὀρηκτήριον τῶν Σταυροφέρων. Περιληφθεὶς εἰς τὸ δεσποτάτον τῆς Ἡπείρου, ἀπεσπάσθη εἰς αὐτοῦ. καὶ τῇ 1460 παρεχωρήθη εἰς τὴν Ἑνετιαν ὑπὸ τοῦ κατέχοντος αὐτὸν Βαλαχίτου· τῇ 1464 κατέλαβον αὐτὸν οἱ Ὀθωμανοί, τῇ 1691 ἀνεκτῆθη ὑπὸ τῶν Ἑνετῶν, οἵτινες μετὰ ἐν ἔτος ἡναγκάσθησαν γὰ τὸν παραδώσας πάλιν εἰς τοὺς Ὀθωμανούς. [Π.].

*) Κεῖλās ἢ κατὰ τινες καὶ πόλις τῆς Μεσσηνίας, κατὰ τὰ σύναξα τῆς Μεσσηνίας καὶ τῆς Ἡλείας. Ἐκ τούτου ὠνομάσθη ὁ σημερινὸς δήμος Αὐλωνος τῆς Τριφυλίας. [Π.].

Αὐλωνάρι. Πρωτεύουσα τοῦ δήμου Αὐλωνος ἐν Εὐβοίᾳ, κατὰ τὸ Α ἄκρον ὁμωνύμου κοιλᾶδος. Κατ. 994 τῇ 1889. [Π.].

Αὐλωνος. 1) Δήμος τῆς ἐπαρχίας Καρυστίας ἐν Εὐβοίᾳ, ἀποτελούμενος ἐκ τῆς πρωτεύουσας Αὐλωναρίου καὶ τῶν ἐπομένων χωρίων: Ἀγλαδερή, Ἀγία Θεκλα, Ἀγίος Γεώργιος, Βαρυμπέμπι, Βούζη, Κοίλη, Κουρδίνου, Λάλα, Λάλα Πύργος, Μονόδρου, Μουρτάρα, Νικολέττα, Ὀχτωνιά, Ὀριον, Πυρνάκι, Πυργί, καὶ Ὠρολόγι. Ἔχει ἑλληνικὸν σχολεῖον, 10 δημοτικά, εἰρηνοδικεῖον,

ταχυδρ. γραφεῖον καὶ δύο μονὰς, τὴν τῶν Καρυῶν καὶ τὴν τῶν Λευκῶν κατ. 5324 τῇ 1889.

2) Δήμος τῆς ἐπαρχίας Τριφυλίας τοῦ νομοῦ Μεσσηνίας, ἔχων 3991 κατ. τῇ 1889. Ἔχει εἰρηνοδικεῖον, καὶ 2 δημοτ. σχολεῖα, ἀποτελεῖται δὲ ἐκ τῆς πρωτεύουσας Σιδηροκάστρου καὶ τῶν ἐξῆς χωρίων: Ἀγαλιανή, Ἀγριλῆα, Βλασσαδα, Καλλιτζαίνα, Καλὲ νερό, Καραμουσταρά, Κοπάνιτσα, Μουρτάτου, Πιτσιά, Πλατάνια, Ῥίπεσι, Σαλαβέικα καὶ Φόνισσα. [Π.].

Αὐωτός λέβης. Βλ. Ἀτμολέβης.

Αὐξήσις (Ἰραμ.) εἶναι τὸ σημεῖον τοῦ παρελθόντος καὶ διὰ τοῦτο γίνεται ἐν ἀρχῇ τῶν τριῶν παρωχημένων χρόνων τῆς ὀριστηκῆς ἐγγλίσεως, τοῦ παρατακτικοῦ, ἀορίστου καὶ ὑπερσυντελικοῦ πρὸ τοῦ διπλασιασμοῦ. Εἶναι δὲ δύο εἰδῶν, συλλαβικὴ καὶ χρονικὴ. Καὶ ἡ μὲν συλλαβικὴ εἶναι προσθήκη τοῦ ε εἰς τὰ ἀπὸ συμφώνου ἀρχόμενα ῥήματα, εἰς βούλευσι, ἐ-βούλευον, ἐ-βούλευσα, ἐ-δεβουλεύειν. Τὰ ἀρχόμενα ῥήματα ἀπὸ ρ μετὰ τὴν πρόσληψιν τῆς ἀυξήσεως διπλασιάζουσιν αὐτό, οἷον ῥίπτω, ῥρίπτων. Τὰ δὲ ῥήματα βούλομαι, εὐνοῖμαι καὶ μέλλω παρὰ τοῖς νεωτέροις τῶν Ἀττικῶν ἀντὶ τῆς συλλαβικῆς λαμβάνουσι τὴν χρονικὴν, οἷον ἡδυνάμην, ἡδυνάμην (ἔμω εδυνάσθην) καὶ ἡμελλον, σπανίως ἡμελλήσῃ. Ἡ δὲ χρονικὴ γίνεται εἰς τὰ ἀπὸ φωνήεντος ἀρχόμενα ῥήματα, ἐκτεινομένου τοῦ βραχέος φωνήεντος εἰς μακρὸν καὶ τηρουμένου τοῦ ἀρχικοῦ πνευματισμοῦ, οἷον, τὸ α εἰς ἡ ἄγω, ἡγον· τὸ ε εἰς ἡ ἐλπίζω, ἐλπίζον· τὸ ο εἰς ω ὀπλίζω, ὀπλίζον· τὸ ἰ εἰς ἰ ἐκτεύω, ἐκτεύον· τὸ ὕ εἰς ὕ ὕδριζω, ὕδριζον· τὸ αἰ εἰς ἡ αἰτῶ, αἰτῶν· τὸ α εἰς ἡ ἄω, ἡδον· τὸ αὐ εἰς ἡν αὐξάνω, αὐξάνον· τὸ οἰ εἰς ω οἰκῶ, οἰκῶν. Ἀναύξητα μένουσι τὰ ἀρχόμενα ἀπὸ τῶν η, ω, ἰ, ὕ, καὶ ου, πολλάκις δὲ καὶ ἀπὸ τῶν εἰ καὶ ευ, οἷον οὐτάζω, οὐτάζον, εἰκάζω, εἰκάζον (καὶ ἡκαζον) εὐχομαι, εὐχόμεν (καὶ ἡγχομην).—Τὰ ἀπὸ προθέσεων σύνθετα αὐξάνονται ἐντὸς τῆς προθέσεως ἐν ἀρχῇ τοῦ θέματος τοῦ ῥήματος· ἡ δὲ πρόθεσις ἐπανέρχεται εἰς τὴν ἀρχικὴν αὐτῆς μορφήν, οἷον εἰσφέρω, εἰσέφερον· ἐμβάλλω, ἐνέβαλλον· συλλέγω, συνέλεγον· συρράπτω, συνέρραπτον κλπ.—Δι' αὐτῶν τελευτῶσαι προθέσεις πρὸ τῆς αὐξήσεως ἀποβάλλουσιν αὐτὸ πλὴν τῆς περὶ καὶ πρὸ, οἷον ἀπο-βάλλω, ἀπ-έβαλλον· ἐπι-βάλλω, ἐπ-έβαλλον· παρα-βάλλω, παρ-έβαλλον· ἀλλὰ περι-βάλλω, περι-έβαλλον· προ-βάλλω, προ-έβαλλον ἢ προύβαλλον. Παρατηρητέα προσέτι καὶ τάδε: (δίγαμμα) Ῥήματά τινα ἀρχόμενα νῦν ἀπὸ ε, ἀρχῆθεν βίως ἀπὸ συμφώνου, τοῦ σ ἢ τοῦ Γ, ἔχουσιν ὡς αὐξήσιν οὐχί η, ἀλλὰ εἰ, ὅπερ προήλθεν ἐκ τῶν ε-ε (ταῦτα δὲ πάλιν ἐκ τῶν ε-σε καὶ ε-Γε ἀποβληθέντων τοῦ σ καὶ Γ), οἷον ἔχω, ἔρπω, λατ. serpo, ἔπομαι, λατ. sequor.

ἐστία, ἐθίζω, ἐργάζομαι, ἐάω, ἔλκω, ἐλίσσω, πρτ. εἶχον, εἶρπον, εἰπόμεν, εἰστίων, εἰθίζον, εἰργάζομην τὸ δὲ εἰ τοῦ ἀορ. θ'. εἶδον προήλθεν ἐκ τοῦ ἑ-Γιδόν=ἑ-ἰδον=εἶδον. κτλ. Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ τινὰ ἀπὸ φωνήεντος νῦν ἀρχόμενα ῥήματα ἔχουσι συλλαβικὴν αὐξήσιν, οἷον ὠθέω, ὠνέομαι, πρτ. ἐ-ώθουν παθ. πρην. ἐ-ώσμαι, ἐ-ωνύμην, ἐ-ώνημαι κτλ. Συλλαβικὴν καὶ χρονικὴν συγχρόνως αὐξήσιν ἔχουσι καὶ τὰ, ὄρω, ἐώρων, ἐ-ώρακα. ἀν-οίγω, ἀν-έ-ωγον, ἀν-έ-ωσα ἀν-ε-ώγιστον, ἀν-ε-ώχιστον, ἀν-έ-ωγμα, κλ. ῥήματα τινὰ σύνθετα ἐκ προθέσεων ἀπέδωλον τὴν τῆς συνθέσεως ἐννοίαν καὶ διὰ τοῦτο αὐξάνονται ἐξώθεν κατὰ τὸ ἀρκτικὸν τῆς προθέσεως φωνήεν, οἷον ἐν-αντίομαι, ἡναντιούμην καθ-έχομαι, ἐκαθεζόμεν καθίζω, ἐκάθιστον, ἀορ. ἐκάθισα καθεύδω, ἐκάθευδον ἢ καθηύδον ἐπ-ίσταμαι ἡπιστάμην. Ἐν ἄλλοις δὲ πάλιν συνθετοῖς ἐπισκότησις τις καὶ σύγχυσις τοῦ γλωσσικοῦ αἰσθηματος παρήγαγε διπλὴν αὐξήσιν, ἐσωτερικὴν καὶ ἐξωτερικὴν, οἷον ἀν-έχομαι, ἡνευχόμεν, ἀορ. ἡνευχόμεν ἐν-οχλῶ, ἡνώχλουν, ἐπηνώρθουν, ἐπαρώνουν (παροινῶ), ἡντηρίζουν, ἐδιήτιων (δικαίω) κλ. ῥήματα παραγόμενα ἐξ ὀνομάτων ἢ ἐπιρρημάτων συνθέτων ἐκ προθέσεως αὐξάνονται ἐσωθεν τῆς προθέσεως, οἷον ἐμποδίζω (ἐμποδῶν) ἐν-επιδίδω, ἐνεδρεύω (ἐνέδρα), ἐν-ἡδρεύον, ἐπισκῶ (ἐπίσκοπος) ἐπι-ώρουν, ὑποπτεύω, (ὑποπτος), ὑπ-ώπτειον κλ.—Ἀλλὰ δὲ πάλιν σύνθετα (οὐχὶ ἐκ προθέσεων) αὐξάνονται ἐν ἀρχῇ, οἷον αθυμῶ, ἡθύμουν, δυστυχῶ, ἐδυστύχουν, (βεδυστύχην) δωροδοκῶ ἐδωροδόκουν οἰκοδομῶ, ψικοδομῶν κτλ. Τὰ δὲ ἀναρχάζω, ἀπειλῶ, ἐπιείχω, καθαίρω κλ. δὲν εἶναι σύνθετα καὶ διὰ τοῦτο αὐξάνονται ἐξώθεν, ἡνάγκάζον, ἡπειλήσα, ἡπείχον, ἐκάθηρα. [Ι.Π.]

Αὐξησις δικρανώδης ἢ διχαλωτὴ (γερμ. Zwieselwuchs) καλεῖται ἡ μέχρι τινὸς σύμφυσις δύο ἰσοπαχῶν σχεδὸν κλάδων. Ἡ δικρανώδης αὐξήσις εἶνε προεὶν τῆς ἀναπτύξεως δύο ἀντικειμένων πλαγίων ὀφθαλμῶν εἰς τὴν θέσιν τοῦ ἐνεκα ἀκρωτηριασμοῦ, παγετοῦ ἢ ἄλλης τινὸς αἰτίας καταστροφέντος ἐπακρίου ὀφθαλμοῦ. Ἡ αὐξήσις αὕτη παρατηρεῖται εἰς ἅπαντα ἐν γένει τὰ πλατύφυλλα δένδρα, ἀλλὰ κατ' ἐξοχὴν εἰς τὴν μέλιαν (φράξιν) καὶ τὴν σφενδάμνον (σφενδάμν). [X.]

Αὐξομερές πλάτος (γεωγρ.) ὀνομάζεται ἡ κατ' αὐξουσιν κλίμακα ἀπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ πρὸς τοὺς πόλους παραστάσις τῶν μερῶν τοῦ γεωγρ. πλάτους ἐν τῇ κατὰ Μερκῶτωνα προβολῇ (βλ. Χάρται). [Δ.Κ.]

Αὐξόμετρον ὀνομάζεται μηχανημα εφευρεθὲν τῷ 1783 ὑπὸ τοῦ Ἀγγλοῦ ὀπτικοῦ Ἀδαμς πρὸς μέτρησιν τῆς μεγεθυντικῆς δυνάμεως τῶν τηλεσκοπίων. Τὸν αὐτὸν σκοπὸν ἐπέτυχεν ὀλίγον κατόπιν ἕτερος Ἀγγλος, ὁ Ῥάμσδενος,

ἄριστος ὀπτικός τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ, διὰ τοῦ δυνάμει οὐ αὐτοῦ, στριζομένου ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἀρχῆς. Μετρεῖται δηλαδὴ διὰ τοῦ αὐτοῦ μέτρου ἢ διαμέτρου τοῦ ἀντικειμένου φακοῦ τοῦ τηλεσκοπίου καὶ διὰ μικρομέτρου ἢ εἰκῶν τοῦ φακοῦ αὐτοῦ, ἢ σχηματιζομένη εἰς τὸ ἔννοιγμα εἰς τὸ ὅποιον ἐντιβέται ὁ προσοφθαλμικός φακός, πρὸς σχηματισμὸν δὲ τῆς εἰκόνος αὐτῆς τὸ τηλεσκοπίον κατευθύνεται πρὸς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας. Ὁ λόγος τῶν δύο μετρήσεων, τῆς τοῦ φακοῦ καὶ τῆς εἰκόνος αὐτοῦ περιέχει τὴν ζητουμένην μεγεθυντικὴν δύναμιν τοῦ τηλεσκοπίου. Τὸ μηχανημα τοῦ Ῥάμσδενοῦ εἶναι καὶ νῦν ἐν τῶν ἀρίστων μέσων πρὸς εὐρεσιν τῆς μεγεθυντικῆς δυνάμεως τῶν τηλεσκοπίων, ἐν τῷ τοῦ Ἀδαμς περιέπεσαν εἰς ἀχρησίαν. [Λ. Κ.]

Ανουέ καλεῖται παρὰ Γάλλοις, τὸ δικαστικὸν πρόσωπον (officier ministeriel), τὸ ἐντεταλμένον ἀποκλειστικῶς τὴν προπαρασκευὴν δίκης, διὰ τῆς συντάξεως καὶ τῆς κοινοποιήσεως παντὸς ἀναγκαίου δικογράφου καὶ τὴν διεξαγωγὴν αὐτῆς μέχρι τῆς ἀποπερατώσεως (παράστασις ἐπὶ δικαστηρίου, προτάσεις κτλ.) ἐνεργεῖ δ' εἰς ταῦτα πάντα ἀντὶ τοῦ πελάτου καὶ μόνου τοῦ δικαιώματος τῆς ἐπ' ἀκρόατηριον προφορικῆς συζητήσεως ἢ ἀναπτύξεως (plaidoirie) στερεῖται, κατὰ κανόνα, ἀνήκοντος τῷ δικηγόρῳ ἢ καὶ αὐτῷ τῷ πελάτῃ (συμπαριστάμενου τοῦ Δ.), ἐν τῷ δικαστηρίῳ δὲν ἀπαγορεύσθαι αὐτό, ὡς μὴ κεκτημένῳ τὴν πρεσβύτητα καὶ ἐπαμείνων δεομένῳ δικηγόρου. Ἡ ὑπηρεσία τοῦ Δ. ἐστὶν υποχρεωτικὴ ὡς πρὸς αὐτὸν τε (μὴ δυνάμενον ἀνευ εὐλόγου αἰτίας ν' ἀρνήσῃ αὐτὴν) καὶ τὸν πελάτην, μὴ δυνάμενον νὰ ἐνεργήσῃ τὰ τοῦ Δ. ἐξαιρετικῶς δ' ἐπιτρέπεται τῷ Δ. καὶ ἡ plaidoirie π. χ. ἐπὶ ἐλλείψει δικηγόρων ἢ ἀνεπαρκείας τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν. (Διατ. 25 Ἰουν. 1878) κτλ.:—Οἱ Δ. ἐνεφανίσθησαν ἐν Γαλλίᾳ τὸ πρῶτον τῷ 1791, πρὸς ἀντικατάστασιν τῶν procureurs, ἀλλὰ τὸ 1793 καθργήθησαν τῷ 1797 ὅμως ἐπανήχθησαν, ἀποδεχθέντες ὅλως ἀκταλλήλου τοῦ ἀντικαταστήσαντος αὐτοὺς συστήματος, ἀπονεμηθέντος τοῦ δικαιώματος τοῦ διορισμοῦ αὐτῶν τῇ Κυβερνήσει. Κατόπιν δ' ἐκανονίσθησαν ἀκριβέστερον τὰ κατ' αὐτοὺς δι' ὑποχρεώσεως εἰς ἐγγύησιν, διὰ τῶν πειθαρχικῶν ποινῶν κτλ. Ἰνα δὲ διορισθῇ τις Δ. ἀπαιτοῦνται α) 25 ἐτῆς τοῦλάχιστον ἡλικία β) πιστοποιητικὸν ἰκανότητος (certificat de capacité) νομικῆς σχολῆς, μετ' ἐνιάσιον σπουδὴν γ) πετῆς, ἢ ἐπὶ προλ. ὡς 3 ἐτῆς, ἢ ἐπὶ δι. 2 καὶ 6 μ. 2 ἐτῆς ὑπηρεσία παρ' Α., δ) γνωμοδότησις τοῦ δικαστ. συμβουλίου ε) ἀπαλλοτρίωσις ἀπὸ τῆς στρατιωτ. ὑπηρεσίας ἢ ἀφ' ὑπηρετίων καὶ ζ) Πλήρης ἀπόλαυσις τῶν ἀποτικῶν καὶ

πολιτικῶν δικαιωμάτων. Ὁ ἀριθμὸς τῶν Ἀ. παρ' ἐκάστῳ δικαστηρίῳ ὀρίζεται διὰ διατάγματος, ὀφείλουσι δὲ νὰ ὁμοιωσὶ τὸν ὅρκον τῆς ὑπηρεσίας, πρὶν ἀναλάβωσι τὰ καθήκοντά των καὶ δὲν δύνανται νὰ περιβληθῶσιν ἄλλην ἐννομίαν θέσιν, πλὴν τῆς τοῦ δικαστ. παρ' ἐδρου. Ἡ διχοτόμησις αὕτη τοῦ δικηγορικοῦ ἐπαγγέλματος ἀπαντᾷ κατὰ παρεμφερῆ τρόπον καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ, (βλ. Attorney) ἔστιν ὅμως ἄγνωστος νομοθετικῶς παρ' ἡμῖν. [Δ.]

Ἀϋπνία. Στέρησις τοῦ ὕπνου, προερχομένη ἐξ ἐρεθιστικῆς τινος καταστάσεως τοῦ ἐγκεφάλου καὶ ἐν γένει τοῦ νευρικοῦ συστήματος διὰ τὴν κακίην ἐκ διαφόρων αἰτίων προερχομένην διάθεσιν αὐτοῦ. Ἡ Ἀ. συνήθως ἐστὶ παρά τοις νευροπαθεσίᾳ ἰδίως ἀτόμοις· συχνότατα δὲ παρουσιάζεται ὡς προδρομικὸν σύμπτωμα διαφόρων μορφῶν φρενοπαθειῶν ἢ καὶ κατὰ τὴν διαδρομὴν αὐτῶν ἐκδηλοῦται περιοδικῶς. Ἡ Ἀ. παρατεταμένη ἐπιφέρει λίαν βλαπτικὰ καὶ πολλακίς θάνατον ἀποτελέσματα, διότι κυρίως κατὰ τὸν ὕπνον ἐν τῷ οργανισμῷ τελοῦνται αἱ ἐργασίαι τῆς ἀφομοιώσεως τῶν θρεπτικῶν οὐσιῶν καὶ ἐπανορθοῦται ἡ ἐν καιρῷ ἐργηγορσεως γινομένη κατατριβὴ τῶν ἀνατομικῶν στοιχείων κατὰ τὴν λειτουργίαν αὐτῶν. Εἶνε ἐσφαλμένη ἡ ἰδέα ἐκείνων, οἵτινες φρονοῦσιν ὅτι ὁ ὕπνος εἶνε ἀνάπαυσις τοῦ οργανισμοῦ· τὸ ἐναντίον εἶνε τὸ ὁρθόν· ἀκριβῶς ἐν καιρῷ ὕπνου ἐργάζεται ὁ οργανισμὸς διὰ νὰ δημιουργήσῃ, ὅ,τι κατεστράφη ἐν ἐργηγορσεῖ· ἡ δ' ἐργασία τῆς δημιουργίας δὲν εἶνε ἀνάπαυσις. Ἐν τῷ ὕπνῳ κυριαρχεῖ ἡ ἐνεργητικότης τῆς φυτικῆς ζωῆς, ἐν ἐργηγορσεῖ δὲ ἡ τῆς ζωικῆς ζωῆς· ὥστε ὁ ὕπνος θεωρητέος ὡς ἀνάπαυσις μόνον μίᾳς φάσεως τῶν ἐνεργειῶν τοῦ οργανισμοῦ, ἥτοι τῶν ζωικῶν φαινομένων, ἐνῷ ἐξ ἄλλου θεωρητέος ὡς ἐνεργητικὴ ἐργηγορσεὶς καὶ ἐνεργητικότης αὐτοῦ. Ἡ ἐκφρασις τοῦ λαοῦ ἐστὶ· ὁ ὕπνος τρεφεῖ, κατὰ γράμμα φυσιολογικῶς ὁρθή ἐστίν.

Ἐντεῦθεν ἐξηγοῦνται κάλλιστα τὰ ἀποτελέσματα παρατεταμένης αὔπνιας ἢ τοῦ ἀνεπαρκούς ὕπνου, ἥτοι ἡ ἰσχνανσις, ἡ κόπωσις, ἡ ὠχρότης, ὁ μαρασμὸς, τὸ εὐερέθιστον τοῦ χαρακτῆρος καὶ ἡ νευρική ἐν γένει διέγερσις μέγχις ἐκστάσεως τῶν φρενῶν ἐνίοτε, ὡς καὶ ἡ δεινότης τοῦ νοσήματος καὶ τῆς γενικῆς καταστάσεως, ἐξ οὗ τυχὸν πάσχει τις. Πολλὰκις οἱ μανιακοὶ ἐνεκὰ παρατεταμένης αὔπνιας ἀποθνήσκουσιν ἐν μαρασμῷ διὰ τὴν οἰονοίαν καὶ ἀτροφίαν τῶν ἀνατομικῶν στοιχείων τοῦ οργανισμοῦ, τὰ ὅποια δὲν λαμβάνουσι καιρὸν νὰ ἐπανορθώσωσιν ἀρκούντως διὰ τῆς θρεπτικῆς ἀφομοιώσεως τὴν κατατριβὴν καὶ ἀποσύνθεσιν τῶν μορίων τῆς ἐνδοτάτης ὕφης καὶ συστάσεως αὐτῶν. [Σ.Δ.]

Ἀϋρ (Ayr). Κομιτεία ἐν τῇ Ν. Σκω-

τίᾳ, ἐπὶ τῆς δυτ. ἀκτῆς. Ἐχει ἐμβαδὸν 2976. 39 τετρ. καὶ 217,504 κατ. (1881). Διαίρεται δὲ εἰς τρεῖς ἐπαρχίας. Κάρρικ, Κόουλ καὶ Κούνινγκχαμ. — Ἡ πρωτ. αὐτῆς Ἀ. εἶναι μιὰ τῶν ὠραιότερων πόλεων τῆς Σκωτίας. Κεῖται ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ ὁμων. ποταμοῦ ἀριστερῶθεν καὶ ἔχει (μετὰ τῆς Νιούτων ἐπὶ τοῦ Ἀϋρ) 20,821 κατ. (1881). [Π.Π.]

Ἀϋρα λεπτὸς ἄνεμος. Ἡλέξις αὕτη δὲν εἶναι ἐν χρῆσει ἐν τῷ ναυτικῷ εἰς τὴν συγγραφὴν τοῦ ἡμερολογίου ἀντ' αὐτῆς δὲ μεταχειρίζονται πάντοτε τὴν λέξιν ἄνεμος μετ' ἐπιθέτου σημαντικοῦ τῆς ποσότητος καὶ τῆς ποιότητος τοῦ ἀνέμου. Λέγουσι δηλαδὴ λεπτὸς ἄνεμος, ὀλίγος, μέτριος ἄνεμος, ἀπόκαιος, παράλιος, ἐγκολπίας, ἐτήσιος, ἀληγῆς καὶ καθεξῆς. [Η.Κ.]

Ἀυρανῆτις (X a o u ρ á ν). Ὁρεπεδίων ἐν Συρίᾳ, πρὸς Ἀ. τοῦ Ἀνω Ἰορδάνου καὶ πρὸς Ν. τῆς Ἀμασσοῦ. Ἡ χώρα εἶναι ἡφαιστειώδης, καὶ ἄδενδρος, ἔχουσα δὲ πολλοὺς χειμάρρους (Β α δ ῖ ς). Πρὸς Ἀ. συνορεύει μετὰ τοῦ ὅρους Τ ζ έ δ λ - X a o u ρ á ν, ἔχοντος ὕψος 1720 μ. ἐξ οὗ πηγάζει καὶ ὁ Ἰαρμούθ. Ὀλίγιστα δ' εἶναι τὰ ἐν αὐτῷ κατισχυμένα χωρία. — 2) Χώρα τῆς Βαβυλωνίας παρὰ τὸν Εὐφράτην (Πτολ. Γ', 19), νῦν Βαδ' Χασουράν. [Π.Π.]

Ἀυραντιοειδῆ (Bot.) οἰκωγένηια φυτὼν (Aurantiaaceae), βλ. τὰς λ. Ἐσπερίδ ο ε ἰ δ ῖ καὶ Ρ ο τ ῆ ὠ δ ῖ. [Θ.Χ.]

Ἀϋρηλία. Βλ. Ὁρλεάνς.

Ἀϋρηλιανὴ παρθένος βλ. Δάρκ.

Ἀϋρηλιανός (Λεύκιος Δομίτιος) Ῥωμαῖος αυτοκράτωρ, ἐγεννήθη ἐν Σιρμίῳ τῇ 211 μ. Χ. ἐκ ταπεινῶν γονέων· ὑποστηρικτὸς δὲ ὑπὸ τοῦ θεοῦ αὐτοῦ πατρὸς, τοῦ συγκλητικοῦ Οὐλπίου Κρινίου, προήχθη κατ' ἐλίγον ἐν τῇ στρατιᾷ διὰ τῆς ἀνδρείας του διακρινόμενος, διό καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ αυτοκράτορος Κλαυδίου τοῦ Γοθικοῦ διεδέχθη αὐτὸν, ἀνακηρυχθεὶς ὑπὸ τῶν λεγεῶνων αυτοκράτωρ ἐν Σιρμίῳ τὴν 17 Ὀκτ. 270. Καίπερ δὲ ἀναβὰς ἐπὶ τὸν θρόνον ἐν ἡμέραις λίαν ἀνωμαλοῖς διὰ τὸ κινδυνεῦον κράτος, ἀνέστηλε τὴν παρακμὴν διὰ τῆς μεγάλης αὐτοῦ δραστηριότητος καὶ στρατιωτικῆς ἐνεργείας, δι' ἣν ἐπεκλήθη Σιδηρῆχειρ ὡς ἔχων πάντοτε τὴν χεῖρα ἐπὶ τὸ ξίφος (manum ad ferrum). Ἐπολέμησε δὲ γενναίως πρὸς Ἀλαμανοὺς καὶ Γότθους, πρὸς ἀποστάτας καὶ ψευδοκαίσαρας, ἐν τῇ ἄνω Ἰταλίᾳ καὶ πρὸς τὸν Δούναβιν, ἐν Συρίᾳ καὶ Αἰγύπτῳ καὶ Μικρᾷ Ἀσίᾳ, ἐν Γερμανίᾳ καὶ Γαλιταίᾳ. Ἰδίας μνείας εἶνε ἄξιος ὁ πόλεμος αὐτοῦ πρὸς τὴν βασιλίσσαν τῆς Παλμύρας Ζηνοβίαν, ἣν ἐνίκησε τῇ 272, καταλθὼν ἐπείτα τὸ κράτος τῶν Παλμυρηνῶν. Μεταξὺ δὲ πολεμῶν δὲν ἡμέλησε τῆς τε ἀγυρῶσεως τῆς Ῥώμης, ἣν περιέβαλε διὰ τοῦ ἀπ' αὐτοῦ κληθέντος τείχους, καὶ τῆς ἀνορθώσεως

τῆς τάξεως ἐν τῷ κράτει, ὡς ἐν τῆς ὁποίας ἡζιώθη τῆς ἐπωνυμίας ἐπανορθωτοῦ τοῦ βασιλείου (resolutor imperii). Ἐν μέσῳ δὲ με- γάλων παρασκευῶν πρὸς ἐπιθεσιν κατὰ τοῦ περσικοῦ κράτους ἐδολοφονήθη οὐ μακρὰν τοῦ Βυζαντίου ὑπὸ δυσχερεστέρων συνωμοστῶν κατὰ Μάρτιον τοῦ 275 μετὰ βασιλείαν ἐνδοξον τεσ- σάρων ἐτῶν καὶ πέντε περίπου μηνῶν. [Α.].

Αὐρηλίας οἶκος. (Orleans) Δουκικὸς οἶκος, οὕτως ὀνομασθεὶς ἐκ τῆς πόλεως Αὐρηλίας, ἣτις μετὰ τῆς περὶ αὐτὴν χώρας οὕσα φέουδον τοῦ γαλλικοῦ στέμματος ἐδόθη κατὰ καιροὺς εἰς διαφόρους κλάδους τοῦ βασι- λικοῦ οἴκου τῶν Καπετιδῶν ὀνομασθέντας Αὐ- ρηλιανούς ἐκ τοῦ δυνάματος τῶν φεούδου. Ἐπι- στημώτατος τῶν οἰκῶν τούτων εἶναι ὁ τῶν νῦν Δουκῶν τῆς Αὐρηλίας.

Ὁ οἶκος τῶν Δουκῶν τούτων ἔλαβεν ἀρχὴν ἀπὸ τοῦ Φιλίππου Δουκῆς Αὐ. ἀδελφοῦ τοῦ Λουδοβίκου ΙΔ'. Ἐπιστημώτεροι δὲ τῶν Δουκῶν εἶναι α'. Ὁ μνημονευθεὶς Φίλιππος, γεννηθεὶς τῷ 1040, τῷ δὲ 1060 λαβὼν τὸν φέουδον τὴν Αὐρηλίαν καὶ γενόμενος οὕτω ἰδρυτὴς τοῦ νῦν Αὐρηλιανοῦ οἴκου. β'. Ὁ τούτου υἱὸς Φί- λιππος γεννηθεὶς τῷ 1074, νυμφευθεὶς τῷ 1092 μετὰ τινος Ουγατρῆς τοῦ βασιλέως Λου- δοβίκου ΙΔ' ἐκ μὴ νομίμου γάμου γεννηθείσης· γενόμενος δὲ κηδεμὼν τοῦ Λουδοβίκου ΙΒ' καὶ ἀντιβασιλεὺς ἐπὶ 8 ἔτη (1715—23) ἀπέ- θανεν τῷ 1723. γ'. Ὁ Δουδοβίκος δ' υἱὸς καὶ κληρονόμος τοῦ προηγουμένου γεννηθ. τῷ 1703 ἀπέθ. τῷ 1752. δ'. Ὁ υἱὸς καὶ κληρο- νόμος τοῦ προηγουμένου Λουδοβίκος Φίλιππος γεννηθ. τῷ 1725 ἀπέθ. τῷ 1785. ε'. Ὁ Λουδο- βίκος Φίλιππος Ἰωσήφ, υἱὸς καὶ κληρονόμος τοῦ προηγουμένου (γεν. τῷ 1747). Οὗτος ἔλα- βε σπουδαῖον μέρος εἰς τὴν Γαλλικὴν ἐπανά- στασιν καὶ ἐπ' αὐτὴν μὲν διασώτηρ τῆς ἐπανάστα- σεως, ἀλλὰ ἐπὶ τῆς τρομοκρατίας ἀπέκρη- λίσθη (1793). ς'. Ὁ Δουδοβίκος Φίλιππος, δούξ Αὐρηλίας βασιλεὺς τῆς Γαλλίας, ὁ περιηρό- τατος πάντων τῶν Αὐρηλιανῶν πριγκίπων, υἱὸς καὶ κληρονόμος τοῦ προηγουμένου. Οὗ- τος (περὶ οὗ βλ. λ. Λουδοβίκος Φίλιππος) ἐγένετο πατὴρ δυνάμει πριγκίπων Αὐρηλιανῶν, ὧν ὁ πρεσβύτερος καὶ διάδοχος τοῦ θρόνου ἦτο ζ'. Φερδινάνδος, γεν. τῷ 1810 ἐν Σικελίᾳ, ἐνθ' αὖ διέτριβεν ὡς ἐξόριστος οἰκογένεια αὐτοῦ, καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐκλήθη δούξ Σαρτρῆς, ἀπὸ δὲ τοῦ 1830 δούξ Αὐρηλίας. Ὁς στρατιωτικὸς τῷ 1830 ἔλαβε μέρος εἰς τὴν στρατείαν τοῦ 1831 καὶ 1832 τὰς γενόμενας ἐν Βελγίῳ ὑπὸ τῶν Γά- λων ἐναντίον τῶν Ὁλλανδῶν, ἔτι δὲ μετέσχε καὶ τῶν ἐν Ἀλγερίᾳ πολεμικῶν ἔργων κατὰ τὰ ἔτη 1830, 1836, 1840. Ἐτελεύτησε τῷ 1842 ὑποστάς πτώσιν ἐπικίνδυνον ἐξ ἀμάξης. η'. Ὁ Δουδοβίκος Φίλιππος κόμης Παρισίων υἱὸς καὶ κληρονόμος τοῦ προηγουμένου, μνηστήρ τοῦ Γαλλικοῦ θρόνου καὶ νῦν ἀρχηγὸς τῆς

Γαλλ. βασιλικῆς οἰκογενείας. Ἐγεννήθη τῷ 1838 καὶ ἐνυμφεύθη τῷ 1864 μετὰ τῆς ἐξαδέλφης αὐτοῦ Μαρίας Ἰσαβέλλας, θυγατρὸς τοῦ Δουκῆς Μομπανσιέ, τῷ δὲ 1883 μετὰ τὸν θάνατον τοῦ κόμητος Σαμβώρ (τοῦ ὑστατοῦ γόνου τοῦ ἐν Γαλλίᾳ βασιλεύοντος πρεσβυτεροῦς κλάδου τοῦ οἴκου τῶν Βουρβόνων) ἐγένετο ἀρχηγὸς τῆς ὁδοῦ Γαλλικῆς (Βουρβωνο-Αὐρηλιανῆς) βα- σιλικῆς οἰκογενείας, καὶ ὡς τοιοῦτος ἐξιώ- σθη τῆς Γαλλίας τῷ 1886 ἐνεκα τοῦ κατὰ τὴν μνηστήριον ψηφισθέντος τότε νόμου· καὶ ἔτι νῦν ἐν ἐξορίᾳ εἴτε διαμένων ἐν Ἀγγλίᾳ εἴτε πε- ριηγούμενος διαφόρους χώρας τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς. θ'. Ὁ Δουδοβίκος Φίλιππος, πρωτότοκος υἱὸς καὶ κληρονόμος τοῦ προη- γουμένου (γεν. τῷ 1870) καταστάς λίαν γυναι- κίστος διὰ τὸ πέρυσιν ὑπ' αὐτοῦ διαπραχθὲν τέλ- μακ, ὅπου ἐναντίον τοῦ κατὰ τὴν μνη- στήριον νόμου ἐπανήλθεν εἰς τὴν Γαλλίαν, ἵνα ἐκπληρώσῃ τὴν στρατιωτικὴν αὐτοῦ θη- ταιαν, συλληφθεὶς δὲ καταδικασθῇ εἰς διετή φυλάκισιν, ἀλλὰ μετὰ τινος μηνῶν τυχὼν χά- ριτος ἀπῆλθεν ἐκ τῆς Γαλλίας.

Σημειώτεον δὲ ὅτι οἱ διάφοροι πρίγκηπες τοῦ Αὐρηλιανοῦ οἴκου, ἐκτὸς τῆς γενικῆς προσω- νίας τῶν πριγκίπων τῆς Αὐρηλίας, φέρουσι καὶ διαφόρους ἄλλας προσωνομίας ἐκ τῶν ὀνομάτων τῶν φεουδαλικῶν κτήσεων τοῦ ἰδρυτοῦ. (Π.Κ.)

Αὐρηλίας Βίκτωρ (Aurelius Victor) ἱστορικὸς Ρωμαῖος, χρηματίσας ἐπὶ Θεοδοσίου τοῦ μεγάλου διοικητῆς Παννονίας. Ἐχομεν τοῦ Αὐρηλίου διβλίον ἐπιγραφόμενον de Cae- saribus, ἀπὸ Καίσαρος μέχρι Κωνσταντίνου, ἔργον ἀκριτὸν καὶ ἔχον τὴν φραστικὴν χαρα- κτήρι δαρὺν καὶ ὀγκώδη. Μετὰ τοῦ διβλίου τούτου φέρεται καὶ ἑπὶ τὸ μὴ παραλλήλο- συστα ἐν πολλοῖς τοῦ ἐπιτομειομένου κυρίου συγγράμματος καὶ κατατινομένη μὲχρι τῶν χρόνων τοῦ Θεοδοσίου. Φαίνεται ὅτι ἀπὸ ἁλ- λων πηγῶν ἀρύεται ἡ ἑπιτομή, εἶναι δὲ καὶ μᾶλλον εὐληπτος ἢ τὸ Περὶ Κεῖσά- ρων. Ἰσως ἀμφότερα εἶναι ἐπιτομαὶ μεγα- λυτέρου τινὸς συγγράμματος τοῦ Αὐρηλίου. Ἀγνωστον εἰς τίνας συγγραφὰς πρέπει νὰ ἀπο- δοθῶσιν τὰ εἰς τὸν Αὐρηλίον ψευδῶς προτρα- φόμενα διβλία, τὸ De viris illustribus, ἱστο- ρικὸν ἔργον συνετὸν, ἀπὸ Πρώτου μέχρι Κλεο- πάτρας, καὶ ἡ ἀλλόκοτος καὶ ἀνάξια λόγου Origō gentis romanae, ἀπὸ Σατοῦργου μί- χρι τοῦ θανάτου τοῦ Ρωμύλου. Καὶ τὰ τέτ- ταρα διβλία τὰ εἰς τὸν Αὐ. Β. ἀποδιδόμενα εὐρίσκονται ἐκδοσμένα ἐν τοῖς Historiae romanae scriptores minores, edit. Bi- roni. 1789. [Σ.].

Αὔσονες ἢ Αὐρουγκοὶ (λατ. Ausones ἢ Aurunci) λαὸς τῆς παλαιᾶς Ἰταλίας, τῆς ὁπικῆς ἢ ὀττικῆς ἐμοφυλίας. Οἱ Αὔσονες κα- τῆχον εἰς τὰ παράλια τῆς Τυρρηνικῆς θα- λασσῆς, κυριωτατὴ δὲ αὐτῶν θῆρα ἦτο ἡ Σούσα.

σα τῶν Πωμεντινῶν (Suessa Pometia ἡ μητρόπολις τῶν Οὐόλσκων), ἥτις διὰ τοῦτο καλεῖται καὶ Σούεσσα Αὐρὸυκα (Suessa Aurunca). Περὶ τῶν Αὐσόνων βλ. τὸν Στράβωνα Β' σ. 232, 233 κτλ. Ποιητικῶς καλοῦνται ἐνίοτε Αὐσόνες οἱ Ἰταλοὶ καὶ Αὐσονία ἡ Ἰταλία. [Σ.].

Ἀυσσέϊ Σεμερικανδιγέ, ἦτοι Ἀυσσέ ἡ ἐκ Σαμαρικανδῆς. Περιήγημος ποιήτρια, ἥς τὰ ἔργα ἔσχον κατέχουσιν θέσιν ἐν τῇ τουρκικῇ φιλολογίᾳ Σύγχρονος τοῦ Τσεγγίς-Χαν εἰσα, ἀπέθανε τῷ 1241. μ.Χ. [I. Π. Μ.].

Ἀυσσέτ-οὐλ-Κουρτουμπιγέ, ἦτοι Ἀυσσέ ἡ ἐκ Κορδύνης πρωτεύουστος τῆς Ἀνδαλουσίας. Διεκρίθη διὰ τὰ φιλολογικὰ αὐτῆς ἔργα, ὧν τὸ ὕψος ὀλίγα τῶν συγγραμμάτων τῶν τῆς Ἀνδαλουσίας συγγραφέων κέκτηνται. Ἐγεννήθη τῷ 1013. μ.Χ. [I. Π. Μ.].

Ἀυσσέτ-οὐλ-σηδηκά, θυγάτηρ προκρίτου τῆς φυλῆς τῶν Χορεῖς, γεννηθεῖσα τῷ 694 καὶ συζευχθεῖσα τὸν προφήτην Μωάμεθ. Οἱ γάμοι αὐτῆς περικαλύπτονται διὰ μυθώδους πέπλου. Πρὸ τῆς εἰς Μεδινὰν Ἑγείρας, ὃ Προφήτης συναντήσας καθ' ἑδὲν αὐτῇ ἀγούσης μόλις τὸ ἕκτον ἔτος τῆς ἡλικίας, ἀνκοινώσατο τῷ πενθερῷ τὸ περὶ γάμου σχέδιον, ὅπερ καὶ ἐξετελέσθη μετὰ παρέλευσιν ὀλίγων ἐτῶν. Ἡ Ἀ. ὑπῆρξε οὐχὶ μόνον σύντροφος ἐν τῷ βίῳ, ἀλλὰ καὶ πολυτίμος δοθῆς ἐν τῇ συντάξει τοῦ Κορανίου, οὗ πολλὰ ἐδάφια ἀντέγραφεν ἅμα ὑπὸ τοῦ συζύγου ἀπαγγελλόμενα. Οἱ Μουσουλμάνοι τιμῶσι λίαν τὴν μνήμην τῆς γυναικὸς ταύτης, εἰς ἣν δρᾶται τὸ πλεῖστον μέρος τῆς θερησκευτικῆς αὐτῶν ἀγωγῆς. [I. Π. Μ.].

Αὐστραλία (ἦτοι Νότιος Χώρα). Οὕτω καλοῦνται, ὑπὸ τὴν εὐρυτέραν ἔννοιαν, αἱ ἀπὸ τῶν συνόρων τῆς Ἀσίας ἐν τῇ Εἰρηρικῇ ἁγρῇ τῶν ἀντῶν τῆς Ἀμερικῆς ἐν τῇ Ἰνδικῇ ὠκεανῶν νῆσοι. Ὑπὸ δὲ στενωτέραν ἔννοιαν, Αὐ. ὀνομάζεται ἡ ἐν τῷ τμήματι ἐκείνῳ κειμένη Ὀστροαλικὴ ἡπείρος, ἡ ἄλλοτε Νέα Ὀλλανδία καλουμένη, ἐπίσης καὶ νῆσος Τασμανία. Τὸ ὄνομα τοῦτο σημαίνει προσέτι καὶ τὸ ὑπόλοιπον τοῦ πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο νησιωτικοῦ κόμου, τὴν Ὠκεανίαν. Ἐνθὺ δὲ ἡ Αὐστραλικὴ ἡπείρος κεῖται ἐν τῇ Ν. Ἰνδικῇ πελάγει ἐνθεν καὶ ἐνθεν τοῦ Ν. τροπικοῦ, βλῆ ἐν τῷ Ἀν. ἡμισφαίριῳ, τὸ σύμπλεγμα τῶν νήσων τοῦ Αὐστραλικοῦ κόσμου (ἡ Ὠκεανία) κεῖται ἐν τῷ δυτ. ἡμισφαίριῳ ἐν μέσῳ τῶν δύο τροπικῶν, πληροῦν τὴν μεσάσαν ζώνην τοῦ Εἰρηρικοῦ καὶ ἐκτείνεσθαι ἀπὸ Δ. πρὸς Α. ἀπὸ τῆς Ἀσίας περίπου ἔχει σχεδὸν τῆς Ἀμερικῆς.

Γεωγραφικὴ θέσις καὶ ἀκταί. Ἡ Α. ἡπείρος κεῖται εἰς μῆκος 1130.1' (ἀκριτ. Ἰνσκριπταίων)—1530.40' τοῦ Γρῆν. (ἀκριτ. Νύρωνος), καὶ πλάτ. 100.43 (ἀκριτῆριον Ὑδρ-

κῆς)—390.9 Ν. (ἀκριτ. Οὐίλσον). Τὸ σχῆμα αὐτῆς εἶναι σχεδὸν στρογγύλον. Κατὰ τὴν Β. αὐτῆς ἀκτὴν, παρὰ τὴν πλευρὰν τῆς χερσονήσου Ἀρνεμλανδ πρὸς Α. εἶναι ἡ βαθυτάτη ἐσοχὴ, ἡ καλουμένη Κόλπος τῆς Καρπενταρίας, καὶ πρὸς Δ. ὁ εἰς τὸν Κόλπον τοῦ Καίμπριτζ καὶ εἰς τὸν θαλασσοδραχίονα τῆς Βασιλίσσης (ὅπου ἐκβάλλει καὶ ὁ ποταμὸς τῆς Βικτωρίας) φέρων ὄρμος. Κατὰ τὴν Ν. ἀκτὴν τῆς ἡπείρου, κεῖται ὁ μέγας Αὐστραλικὸς Κόλπος, κατὰ τὴν Α. πλευρὰν τοῦ ὁποίου σχηματίζονται οἱ κόλποι τοῦ Σπένσερ καὶ τοῦ Ἀγίου Βικεντίου καὶ ὁ ὄρμος Ἰγκλύντερ. Κατὰ τὴν Ν. πλευρὰν, κεῖται ὁ ὄρμος τοῦ Πορτ-Φίλλιπ, κατὰ τὴν Δ. ὁ ὄρμος τοῦ Σάρ καὶ ὁ κόλπος τοῦ Ἐξμουθ, κατὰ τὴν Β. τὸν περὶ τὸν Βασιλέως (Kingsund), ὁ κόλπος Βανδέϊμιν, ὁ ὄρμος τοῦ Πορτ-Ἑσπικτιν παρὰ τὴν χερσόνησον τοῦ Κοδούργου, καὶ πρὸς Α. ὁ ὄρμος Ἐδγκεούμβε μετὰ τοῦ Πορτ-Δένισον, κτλ.

Σχηματισμοὶ τοῦ ἐδάφους. Μικρὸν μόνον μέρος τῶν ἀκτῶν τῆς Αὐστραλικῆς ἡπείρου εἶναι ἐπίπεδον· ἡ λοιπὴ χώρα ἀπατελεῖ ὄροπέδιον φθάνον εἰς ὕψος 540 μ. οὕτως τὰ βαθέα κοιλῶματα κεῖνται πρὸς Β. τοῦ Κόλπου τοῦ Σπένσερ. Ἐπὶ τοῦ ὄροπέδιου καὶ ἐν τῇ χώρᾳ τῶν πηγῶν τῶν πρὸς Δ. ρεόντων ποταμῶν ὑψοῦνται αἱ κορυφαὶ Ὀρεοῦ τοῦ Βροῦτσε (1300 μ.) καὶ ὄρος τοῦ Αὐγούστου (1200 μ. περίπου) κτλ. Τὸ αὐτὸ ὕψος ἔχει καὶ τὸ ἐν τῷ κέντρῳ τῆς ἡπείρου ὄρος Στούαρτ. Αἱ μεταξὺ τῶν ὄρων πεδιάδες ὀρεθεύονται ὑπὸ μικρῶν ποταμῶν (Creeks), καὶ καλύπτονται ὑπὸ πύας. Ἐκεῖ ἀπαντῶσι καὶ οἱ μικροὶ εὐκαλύπτοι (Eucalyptus dumosa). —Τὸ Α. τμήμα τῆς ἡπείρου εἶναι χώρα ὀρεινῆ, ἡ νοτιωτάτη καὶ σπουδαιότατη ἀρθρωσις εἶναι αἱ Ὀστροαλικαὶ Ὀρεοὶ, εἰς ἃς ἀνήκουσι τὰ ὄρη Κοσιούσκας (2190 μ.) καὶ Χέθαμ (2350). —Βορειότερον καὶ πρὸς Δ. τοῦ Σύνδου κεῖνται τὰ Κυανὰ ὄρη (Blue—Mountains), ἔχοντα ὕψος 750—1270 μ. —Πρὸς Δ. τούτων ὑψοῦται τὸ ὄρος Κανόβλα (1400 μ.), καὶ πρὸς Β. τοῦ ποταμοῦ Χούντερ, ἡ ἄλυσις τῆς Λιβερόπουλ, ὄρος ἐκ γρανίτου καὶ πορφύρετου. —Πρὸς Δ. τοῦ λιμένος Μακκούαρ κεῖται τὸ ὄρος Σήα-Βεϊφ (1900 μ.) κτλ.

Κλίμα. Τὸ πρὸς Β. τρίτον τῆς ἡπείρου ταύτης ἔχει κλίμα τῶν τροπικῶν· τὰ δὲ πρὸς Ν. δύο τρίτα, εὐκρατον. Τὸ κλίμα τῶν πρὸς Ν. ἀποικίων ἐμοιάζει σχεδὸν πρὸς τὸ τῆς Ν. Εὐρώπης. Πρὸς Β. αἱ βροχαὶ πίπτουσι τὸ θέρος, ἀπὸ τοῦ Νοεμβρίου ἄχρι τοῦ Ἀπριλίου πρὸς Ν. δὲ τὴν χειμῶνα, ἀπὸ τοῦ Μαρτίου μέχρι τοῦ Σεπτεμβρίου. Τὸ θέρος, εἰς τινα μέση, τὸ θερμόμετρον δεικνύει ὑπὸ τὴν σκιάν 37° ἐκ. ἐνίοτε δὲ καὶ 47°, ὅταν πνέῃ ὁ θερμὸς δυτικὸς ἄνεμος, πληρῶν τὴν ἀτμόσφαιραν διὰ λεπτῆς ἀμμοκόνεως. Ἐν τῇ μεσογείᾳ ἡ θερμοκρασία ἀνέρχεται ἐνίοτε, ὑπὸ μὲν τὴν

σιάν εις 55°, ὑπὸ δὲ τὸν ἥλιον εις 68° ἐκ. Καὶ ὅμως τὸ κλίμα εἶναι ὑγιστόν. Ἡ μέση τοῦ ἔτους θερμοκρασία εἶναι: ἐν Σύδνεϋ, 13; ἐν Βρισβάνῃ, 20; ἐν Μελβούρν 14; ἐν Ἀδελαΐδι καὶ Πέρθ, 18° ἐκ.

Τὸ ὅ ρ ο γ ρ α φ ῖ α. Ἡ Α. δὲν ἔχει ἀφθονά ὕδατα. Οἱ ποταμοὶ τῆς, ἐνεκα τοῦ καύσωνος, κατὰ τὸ πλεῖστον τοῦ ἔτους εἶναι ξηροὶ ἢ τελατωδείς. Οἱ μικροὶ ποταμοὶ (Creeks) μεταβάλλονται εἰς χαρδάρας πεπληρωμένας ὕδατος, τὸ δὲ ῥεῖθρον αὐτῶν χάνεται ἐντὸς ἡμῶν. Τὸ σπουδαιότερον τῶν ὕδατοςστημάτων τῆς Α. εἶναι τὸ τοῦ Μούραιϋ ἢ Κουλ-δα, ὅστις ἔχων μῆκος 1300 χμ. ἐκδύλλει εἰς τὴν λίμνην Ἀλεξάνδριναν, τρεφόμενος ἀπὸ τῶν χιόνων τῶν ὄρεων, καὶ εἶναι διαρκὲς, ἐπίσης καὶ οἱ εἰς αὐτὸν ἐκβάλλοντες δεξιόθεν ἠνωμένοι Μούρρουμβινγε καὶ Λάχλαν. Εἰς τὸν Μούραιϋ ἐκβάλλει ἐπίσης δεξιόθεν καὶ ὁ Δάρ-λιγγ ἢ Καλεδάτας, εἰς δὲ ἐκρεοῦσιν ὁ Βαρρέγος, ὁ Κενδανμίνος κλπ. Ἐκ τῶν μικρῶν παρακτινῶν ποταμῶν, οἱ κυριώτεροι εἶναι: ὁ Χάρτςθουρου (67 χμ.), ὁ Χούντερ (150 χμ.), ὁ Κλάρενς (230 χμ.), ὁ Βρισβάνης (245 χμ.) κλπ.

Αἱ λίμναι τῆς Α. κατὰ τὸ πλεῖστον τοῦ ἔτους εἶναι τέλματα. Πρὸς Β. τοῦ Κόλπου τοῦ Σπέντερ, μὲθ' οὗ ὅμως δὲν ἐνοῦται, ἐκτείνεται ἡ λίμνη Ἰόρρεν ἐπὶ 225 χμ. Πρὸς Δ. δὲ ταύτης καὶ ἐπὶ τοῦ ὕψους κτείνεται ἡ μεγάλη λίμνη Γαϊρδνερ.

Φυτὰ. Ἐν Αὐ. ἡ ἐλάστητις οὔτε πλουσία οὔτε ποικίλη εἶναι. Μόνον ἐν τῇ ἐσωτερικῇ τῆς ὀρεινῆς παρακτινῇ χώρας διαφέρει. Ἐκεῖ ὑπάρχουσι καὶ μεγάλα δάση, ἐνῶν ἐν τῇ ἐσωτερικῇ οὐδαμῶς ἀπαντῶσι τοιαῦτα. Αἱ 7000 τῶν ἐκεῖ γνωστῶν διαφόρων φυτῶν ἀνήκουσιν εἰς 120 περίπου οἰκογενείας· ἀλλὰ περισσότερα τοῦ ἡμῶνος ἀνήκουσιν εἰς 11 οἰκογενείας μόνον. Ἡ μεγαλύτερα οἰκογένεια εἶναι ἡ τῶν κομμοφόρων, ἡ τῶν εὐκαλύπτων, εἰς ὧν 100 περίπου διάφορα εἶδη εἶναι γνωστά. Ἐκ τῶν ἐπιποφόρων δένδρων ὑπάρχουσιν ἐκεῖ συκαί, ἀμυγδαλαί, δερικονκείαι, ἡμιπελοί, κυδωνεαί, μηλέαι, ἀπιδέαι, δαμασκηνεαί κτλ.

Ζῷα. Ἐκ τῶν τετραποδῶν εἰς τὴν Α. ἰδίως ἀνηκόντων τετραπόδων, τὸ κυριώτερον εἶναι ὁ Δί γ γ ο ς, ἐπιβλαβέστατος εἰς τὰ ποιμνία. Τὰ μηρυκάζοντα καὶ τὰ περὶ δερμα ἔλλειπουσιν. Ἐν ταῖς ἀκταῖς τῆς Κηνσλάνδης, ἀπὸ τοῦ ὅρου Μόρετον ἄχρι τοῦ ἁκρωτ. Ἰόρρα καὶ μόνον ἐκεῖ ἀπαντᾷ ὁ Δ ο υ γ γ ὁ γ γ, ἡ θαλασσίᾳ ἀγέλας (Halicore australis), ὅστις ἐνδιαττάται εἰς τὰ φύκη καὶ ἔχει τρυφερώτατον κρέας. Ἰσχυρῆς ἰδίως ἐν τῇ τμήματι ἐκείνῃ εἶναι καὶ ὁ διδελφός οὗ εἶναι γνωστὰ 100 περίπου εἶδη. Ὁ μέγιστος τοῦτων εἶναι ὁ Καγγουρού, περιζήτητον θήραμα. Μετὰ τοῦτον, ἄξιος μνείας εἶναι ὁ Ὀπόσος (Opossum) ἥτοι θυλακοφόρος μῦς, ἔων ἐπὶ τῶν δένδρων. Ὁ Ἐθυλακίνος· νυκτεῖδιον ἀρ-

πακτικὸν ζῶον, ἔχει τὸ μέγεθος κυνὸς καὶ ὁμοιάζει πρὸς ἰκτιδα. Ἀλλὰ τὰ παραδοξό-τατα πάντων εἶναι: τὰ ῥαμφοφόρα καὶ ἡ καλουμένη «Ἐχιδνα» ζῶον μυρμηκοφάγον. Ἐκ τῶν πτηνῶν, ὑπάρχουσιν ἐκεῖ ἱέρακες, ἀετοί, γλαυκῆς, ὠραῖοι ψιττακοί, ἄγρια: νῆσσαί, χήνες, κύκνοι κτλ. — Τὰ ἐρπετά εἶναι πολυαριθμὰ, οὐχὶ ὅμως καὶ λίαν ἐπιβλαβή. — Ἐκ τῶν ἐντόμων ἀπαντᾷ μεγάλη τις ἀράχνη (ταραντέλλα) καὶ ἄλληλη τις ἐρυθρὰ δηλητηριώδης· πρὸς τοῦτοις σκορπιοὶ καὶ σκολόπενδρα.

Ὁ ρ ο κ τ ᾱ. Ἡ Α. κατέχει ὀρυκτοὺς θησαυροὺς μεγίστης σπουδαιότητος. Ἰδίως χρυσόφορα στρώματα, ἐκ τῶν ὁποίων ἀπὸ τοῦ 1850 ἄχρι τοῦ 1880 ἐξήχθη χρυσὸς ἀξίας 50 εκατομ. λίρῶν στερλ. Πρὸ τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ χρυσοῦ ἐγένετο ἐκείθεν σημαντικὴ ἐξαγωγή χαλκοῦ. Ἐν τῇ ἀποικίᾳ τῆς Βικτωρίας, κείνται οἱ ἄσφοι τοῦ Βάρδολ, ἐνθα εὐρίσκονται ἐν ἀφθονίᾳ γαϊάνθρακες.

Ἐ μ β α ὁ ὶ ν, κ ᾱ τ ο ἰ κ ο ἰ καὶ ἀ πο ἰ κ ῖ α ι. Οἱ κάτοικοι τῆς Α. εἶναι ἐν μεγίστῃ δυσαναλογίᾳ πρὸς τὴν ἑκτασίν τῆς. Ὁ μικρὸς αὐτῆς πληθυσμὸς ἀνήκει τὸ μὲν εἰς τοὺς Ἰθαγενεῖς, τὸ δὲ εἰς τοὺς εὐρωπαϊκοὺς ἀποίκους. Οἱ εὐρωπαῖοι ἀπὸ τῶν παραλίῶν προχωροῦσι βαθμηδὸν εἰς τὰ μεσόγεια, καλλιτεροῦντες τὸ ἔδαφος, ἐνῶ οἱ Ἰθαγενεῖς ἀποσύρονται εἰς τὰς ἐρήμους. Κατὰ τὴν ἀριζὴν τῶν Νήρων καίοντες εἰς τὰ μέρη ἐνθα νῦν κείνται αἱ ἀποικίαι τῆς Νέας Ν. Οὐαλλίας, τῆς Βικτωρίας καὶ τῆς Ν. Αὐστραλίας, εὐρον περιπλανωμένους 50,000 περίπου Ἰθαγενῶν. Τῷ 1881, ἤσαν μόνον ἐν τῇ Νότιᾳ Ν. Οὐαλλίᾳ, 1643: ἐν τῇ Κηνσλάνδῃ, 20585: ἐν τῇ Αὐτ. Αὐστραλίᾳ, 2343, ἐν τῇ ὕπηρεσίᾳ τῶν ἀποικίων: ἐν τῇ Ν. Αὐστραλίᾳ, 6316, καὶ ἐν τῇ Βικτωρίᾳ 780.

Κατὰ τὰς τοῦ 1889 στατιστικὰς, τὸ ἐμβαδὸν τῶν ἐν τῇ Α. ἡσιρῶ ἀποικιῶν ἀνέρχεται εἰς 7,694,584 τγμ. καὶ ὁ πληθυσμὸς αὐτῶν εἰς 3,198,248, ἐκ τῶν ὁποίων ἔχουσιν ἡ Νέα Ν. Οὐαλλία 800,730 τγμ. καὶ 1,122,200 κατ. ἡ Βικτωρία, 227,610 τγμ. καὶ 1,118,028 κατ. ἡ Κηνσλάνδῃ 1,730,630 τγμ. καὶ 406,658 κατ. ἡ Αὐτ. Αὐστραλία, 2527,530 τγμ. καὶ 48,098 κατ. καὶ ἡ Ν. Αὐστραλία μετὰ τῶν Πορ. χωρῶν καὶ τῆς χώρας τῆς Ἀλεξάνδρας 2,339,775 τγμ. καὶ 321,481 κατ. — Ἐν τοῖς ἀριθμοῖς τοῦτοις δὲν περιλαμβάνονται οἱ Ἰθαγενεῖς, ὑπολογιζόμενοι ἐν ὅλῳ εἰς 21,700 περίπου. — Αἱ κυριώτεραι τῶν ἀποικίων ἀσχολίαι εἶναι ἡ κτηνοτροφία καὶ ἡ γεωργία· πρὸς δὲ ἡ μεταλλωρυχία, ἡ ἀνθρακωρυχία καὶ ἡ ἀλιτεία, ἰδίως ἡ τῶν φαλινῶν.

Π ο λ ῖ τ ε ὶ μ α τ α. Ἐκάστη ἀποικία ἔχει ἴδιον διοικητὴν, Ὑπουργεῖον, Βουλὴν καὶ Γερουσίαν. Ἐκ τῶν ἐσλευτῶν, τὸ ἑν τρίτον ἐκλέγεται ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὰ δύο τρίτα ὑπὸ τῶν κατοίκων. Οἱ νόμοι κυροῦνται

ὕπὸ τοῦ διοικητοῦ, ἐν ὀνόματι τῆς Ἀγγλικῆς κυβερνήσεως.

Σ τ ρ α τ ὀ ς κ α ι σ τ ὀ λ ο ς. Μετὰ τὴν ἐκ τῶν ἀποικιῶν ἀναχώρησιν τοῦ ἀγγλικοῦ στρατοῦ, ἐσχηματίσθησαν 2 σώματα ἐθελοντῶν, ὧν ὁ ἀριθμὸς ἀνέρχεται εἰς 28,000 περίπου ἐν ταῖς 7 ἀποικίαις (συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς Τασμανίας καὶ τῆς Ν. Ζηλανδίας). Διὰ δὲ τὴν ἀστυνομίαν τῶν θαλασσῶν ἡ ἀγγλικὴ κυβέρνησις διατηρεῖ ἐν Α. σταλίσκον ἐξ 7 πλοίων μετὰ 53 τηλεβόλων, δυνάμει 13,070 ἵππων. Πλὴν τούτων ἡ ἀποικία τῆς Βικτωρίας ἔχει ἐν σιδηρόφρακτον πυργωτὸν, τὸν «Κέρβερον» μετὰ 8 τηλεβόλων καὶ 1660 ἵππων δυνάμει. ἐν ξύλινον δίκροτον μετὰ 32 τηλεβόλων καὶ 500 ἵππων δυνάμει, 2 κανονιοφόρους μετὰ 8 τηλεβόλων καὶ 1200 ἵππων δυνάμει, καὶ 2 τορπιλλοφόροι: ἡ Νέα Ν. Οὐαλλία ἐν ἀτμῆρες μονόκροτον: ἡ Κηναλάνδη, 2 κανονιοφόρους, ἐν τορπιλλοβόλον καὶ ἓνα ἀτμοκίνητον ἀκταιωρὸν, καὶ ἡ Ν. Αὐστραλία 1 καταδρομικόν.

Ο ἱ κ ο ν ο μ ι κ ῆ θ έ σ ι ς καὶ ἔ μ π ὀ ρ ι ο ν. Τὰ ἔσοδα τῶν 5 ἀποικιῶν τῆς Αὐστραλικῆς ἡπείρου ἀνῆρχοντο τῷ 1889 εἰς 23,832,282 λ. στ. καὶ τὰ ἔξοδα, εἰς 23,506,726 λ.στ. τὸ δὲ δημόσιον χρέος εἰς 131,661,907 λ. στ. Ἡ εἰσαγωγὴ, κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἀνῆλθεν εἰς 57,704,000 μετὰ τῶν πολυτιμῶν μετάλλων· ἡ δὲ ἐξαγωγὴ εἰς 38,504,000 λ. στ. Τὸ σπουδαιότερον εἶδος τῆς ἐξαγωγῆς εἶναι τὰ ἔρια.

Σ υ γ κ ο ι ν ω ν ι α.—Τῷ 1889 ἐν τῇ Αὐστρ. ἡπείρῳ ἦσαν σιδηρόδρομοι, 14371 χμ. ἐν ἐνεργείᾳ καὶ 2388 χμ. ὑπὸ κατασκευῇ.—Τοχυδρομικὰ γραφεῖα, 4185 τῷ 1888.—Τηλεγραφοὶ λειτουργοῦντες: μῆκος γραμμῶν 52,336: μῆκος συρμάτων, 100,157 χμ. Τηλεγρ. γραφεῖα 1615.

Τὸ ἐ θ ν ὀ σ η μ ο ν τῆς Α. εἶναι θυρεὸς, δι' ἐρυθροῦ καὶ κυανοῦ σταυροῦ εἰς 4 τμήματα διαιρεῖμενος. Ἀριστερὰ, πρὸς τὰ ἄνω ὅριας (σημαῖνον τὴν κτηνοτροφίαν) ἐν ἀργυρῷ ἐδάφει: δεξιὰ, πρὸς τὰ ἄνω ἄγκυρα καὶ βέλος διασταυρωμένα (σημαῖνον τὴν ναυτιλίαν) ἐν χρυσῷ ἐδάφει: ἀριστερὰ πρὸς τὰ κάτω, κηρύκειον (σημαῖνον τὸ ἐμπόριον) ἐν χρυσῷ ἐδάφει: καὶ δεξιὰ, κάτω, ἄροτρον (σημαῖνον τὴν γεωργίαν) ἐν ἀργυρῷ ἐδάφει. Ἡ σ η μ α ι α τῆς Α. ἔχει τρεῖς ἐρυθράς, δύο κυανὰς καὶ δύο λευκάς ἐριζοντίους γραμμὰς, καὶ κατὰ τὴν ἄνω ἐσωτερικὴν γωνίαν τὸ σύμβολον τῆς ἀγγλικῆς σημαίας (union-jack). Περὶ τοῦ ἐν τῇ Ν. Ὠκεανῷ κειμένου καὶ ἐνίοτε ὑπὸ τὸ ὄνομα Α. ἀναφερομένου νησιωτικοῦ κόσμου, βλ. Ὠ κ ε α ν ῖ α. [Π.Π.]

Αὐστραλία Δυτικὴ. (Western Australia). Ἀγγλικὴ ἀποικία, περιλαμβάνουσα τὸ πρὸς Δ. τρίτον τῆς Αὐστρα-

λικῆς ἡπείρου ἄχρι τοῦ 1290 Α. μήκους τοῦ Γρην. ἔχει ἐμβαδὸν 2,527,530 τχμ. καὶ 43,698 κατ. τῷ 1889. Κατὰ τὴν δυτικὴν παραλίαν κεῖται ἀμμώδης κατὰ τὸ πλεῖστον καὶ ἄγονος πεδιάς, ἥς μέρος μόνον καλύπτεται ὑπὸ δασῶν καὶ λειμῶνων καὶ μέρος διατεμένεται ὑπὸ ἀρκούντως καρποφόρων κοιλάδων. Εἰς ἀπόστασιν 20—30 περίπου χμ. ἀπὸ τῆς θαλάσσης ὑψοῦται ἀποτίμως ἡ ἀλυσὶς τῶν Ὀρέων Δ α ρ λ ι γ γ (Darling-Range) μετὰ τῶν πρὸς Β. προεκτάσεων αὐτῆς. Ἡτοι τῶν ἀλύσεων τοῦ Σ μ ι θ (Smith-Range) τοῦ Ἑ ρ σ χ ε λ (Hershel Range) κλπ. Κατὰ δὲ τὴν Β. πλευρὰν τῆς ἀποικίας ὑψοῦται τὸ ὄρος Β ρ ο υ κ ε (Mount Bruce) 1158 μ. ὑπὲρ τὴν θάλασσαν. Ἐκ τῶν ποταμῶν αὐτῆς κυριώτεροι εἶναι ὁ τοῦ Κ ὕ κ ο υ (Swan-River) καὶ ὁ τοῦ Φιτορέυ (Fitz-Roy-River)· ἐκ δὲ τῶν λιμνῶν, ἡ μᾶλλον ἄλμυρῶν τελεμάτων, ἡ Ἀουστίνη (Austin), ἡ Μογγέρη (Monger), ἡ τοῦ Μοῦρ (Moore), καὶ ἡ Καρλέη (Barlee), κείμεναι πᾶσαι μεταξὺ τῶν 27° καὶ 30° Ν. πλ. Τὸ Κλίμα εἰς τὰς ΝΔ. ἰδίως κομτεῖας εἶναι γλυκὺ, ὑγιεινὸν καὶ ξηρόν. Ὑπάρχουσι δ' ἐν αὐτῇ δάση εὐκαλύπτων διαφόρων εἰδῶν. Τὰ τοῦ Ἰαργάχ δάση κατέχουσιν ἑκτάσιν 2000 τχμ. Παρὰ τὰς ἀκτὰς εὐρίσκονται ἀφθογοὶ μαργαρίται. Ἐκ τῶν μεταλλείων, κυριώτερά εἶναι τὰ μολυβδωρυχεῖα τῆς Γεραλδίνης. Ἡ ἐξαγωγὴ τοῦ μολύβδου ἀνῆλθε τῷ 1880, εἰς 1921 τόνους. Πλὴν τούτων, ὑπάρχουσι καὶ πλούσια μεταλλεῖα χαλκοῦ καὶ σιδήρου, ἀτιναζόμενα μόνον ἐπὶ ἀνεκμετάλλευστα. Ἡ κτηνοτροφία ἐν τῇ ἀποικίᾳ ταύτῃ κατέστη νῦν σπουδαϊοτάτη. Τὸ κυριώτερον εἶδος τοῦ ἐξαγωγικοῦ ἐμπορίου εἶναι τὰ ἔρια, ὧν ἡ ἀξία, τῷ 1888, ἀνῆλθεν εἰς 225,000 λ. στ. Ἡ γεωργία δὲν εἶναι ἐπίσης ἀνεπτυγμένη, ἐν τούτοις τὰ σιτηρὰ τῆς χώρας ταύτης εἶναι ἐκ τῶν καλλίστων τῆς ὅλης Αὐστραλίας, τὸ κλίμα δὲ καὶ τὸ ἔδαφος αὐτῆς εἶναι καταλλήλотаτα πρὸς καλλιέργειαν τῆς ἀμπέλου, τῆς μαιέζης, τῶν μεσημβρινῶν καρπῶν, τῆς ἐλαίας καὶ τῶν καπνῶν. Ἡ βιομηχανία συνίσταται εἰς ἀτμομύλους, πρηνιστήρια, ζυθοποιεῖα καὶ βυρσοδεψεῖα. Ἡ εἰσαγωγὴ, συνισταμένη κυρίως εἰς βιομηχανικὰ εἶδη ἀνῆλθε τῷ 1889, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν πολυτιμῶν μετάλλων εἰς 786,000 λ.στ. ὧν 364,000 ἀνῆκον εἰς τὴν ἐξ Ἀγγλίας εἰσαγωγὴν. Ἡ δὲ ἐξαγωγὴ, συνισταμένη κυρίως εἰς μολύβδον, ξύλα καρυῖς, ἄλευρα, μάρμαρον, ἔρια, ἵππους, δέρματα, στέαρ καὶ ἰχθυὲς εἰς 680,000 λ. στ. ὧν 482,000 ἀνῆκον εἰς τὴν δι' Ἀγγλίαν ἐξαγωγὴν. Ἐμπορικὸι λιμένες εἶναι ἡ Φρεμάντλη ἡ Βούνδουρ ἡ Γέραλτον, ἡ Ροεβούρνη καὶ ἡ Ἀλβαν, ἧτις εἶναι καὶ ὁ κύριος σταθμὸς τῶν ταχυδρ. ἀτμοπλοίων. Ἡ ἐμπορικὴ ναυτιλία τῆς χώρας ταύτης ἐκέτην τῷ 1884, 109 ἱστιοφόρα χωρητ. 6641 τόνων καὶ 12 ἀτμόπλοια χωρ. 509 τ. τὸ σι-

ΑΥΣΤΡΑΛΙΚΗ ΦΥΛΗ.

1. Αυστραλός εκ Κηνηλανδίας.

2. Αυστραλή εκ Κηνηλανδίας.

3. Αυστραλός εκ τῆς Ἀρμένος Λίαν.

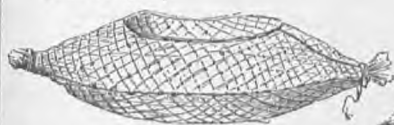
4. Γυναῖκες ἐπὶ βράχῳ ἐν τῇ ΒΔ. Αὐστραλίας.

5. Τασμάνιος.

6. Γυναῖκες ἐπὶ βράχῳ ἐν τῇ ΒΔ Αὐστραλίας.

7. Κάλαθος δικτυωτός.

8. Λιζμή ὄρατος.

9. Κόσμημα ἐξ ὀδόντων καγκουρού.

10. Κρόταλον.

11α. Σοῦλην πολεμική μαχαίρα. 11β. Βουμπράκι.

12. Λιθινὸς πέλεκυς.

13. Χωρίον αὐστραλικόν.

14. Ρόπαλον.

*Εγκυκλοπαιδικὸν Λεξικόν.

*Ἀθῆναι, Αὐστραλία.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

δροδρομικὸν αὐτῆς σύμπλεγμα εἶχε τῷ 1889, μήκος 803 χμ. καὶ τὸ τηλεγραφικὸν, μήκος γρομμίων 4765 χμ. καὶ μήκος συρμάτων 5205. Τῷ 1826, στρατιῶται τινες καὶ κατὰδικοὶ ἀπεστάλησαν τὸ πρῶτον ἐκ Σίδνεϋ εἰς τὸν Πορθμὸν τοῦ Βασιλείου Γεωργίου. Τὸν ἀποικισμὸν ὁμῶς τῆς Δυτ. Αὐστραλίας ἐπεχείρησε τῷ 1829 ἀγγλικὴ τις ἐταιρία, εἰς ἣν ἡβρετανικὴ κυβερνήσις ἐδωρήσατο ἐκεῖ πολλὰς γαίας. Ἀλλὰ περιωρίσθη εἰς τὴν παράκτιον χώραν, μεταξύ τοῦ Ποταμοῦ τοῦ Κύνου καὶ τοῦ Πορθμοῦ τοῦ Βασιλείου Γεωργίου. Ἀπὸ τοῦ 1851 ἕως 1868, ἀπεστάλησαν εἰς τὴν ἀποικίαν ταύτην 10,000 καταδίκων. Τῷ 1868, ἡ μεταφορά τῶν καταδίκων ἔπαυσεν ὅλως, κατ' αἰτήσιν τῶν ἄλλων τῆς Αὐστραλίας ἀποικίων. Ὁ ἀριθμὸς τῶν πρῶτων τῆς χώρας ταύτης κατοίκων εἶναι ἄγνωστος. Μόνον οἱ παρὰ τοῖς ἀποίκους ὑπηρετοῦντες ἰθαγενεῖς ὑπελογίσθησαν, κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1881, εἰς 2346. Κατὰ τὸ Β. μέρος τῆς ἀποικίας, οἱ αὐτόχθονες εἶναι δύται, ἀσχολούμενοι εἰς τὴν ἀλίειαν μαργαριτῶν. Κατὰ δὲ τὸ Ν. ἀπὸ πολλοῦ ἤδη ἐργάζονται οἱ καθολικοὶ ἱεραπόστολοι εἰς τὸν προσηλυτισμὸν τῶν ἄγριων. Τὸ Σύνταγμα καὶ ἡ διοίκησις τῆς ἀποικίας ταύτης εἶναι τὰ αὐτὰ καὶ τῶν ἄλλων τῆς Αὐστραλίας ἀγγλικῶν ἀποικίων. Τῷ 1889, τὰ ἔσοδα αὐτῆς ἦσαν 382,213 λ. στ. καὶ τὰ ἔξοδα, 386,000 λ. σ. τὸ δὲ δημόσιον χρέος, 1,371,981 λ. στ.—Ἡ ἀποικία διαιρεῖται εἰς 26 κομιτεῖας καὶ 3 διαμερίσματα. Πρωτ. αὐτῆς εἶναι ἡ Περὶ ἐπὶ τοῦ Ποταμοῦ τοῦ Κύνου, κατὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ ὅποιου κεῖται ὁ λιμὴν Φρέμαντλε ἔχων 5000 Κατ. καὶ μετὰ τῆς Περὶ σιδηροδρομικὴν καὶ ἀτμοπλοικὴν συγκοινωνίαν. Ὁ τοῦ κατὰ τὴν Β. πλευρὰν τῆς ἀποικίας διαμερίσματος Κίμπερλεϋ πληθυσμὸς ἠῶξεν ταχέως. Ἰδίως ἀπὸ τοῦ 1885, μετὰ τὴν ἐν αὐτῇ ἀνακάλυψιν τῶν χρυσοφόρων γαιῶν. [Π.Π.].

Αὐστραλία Νότιος (South-Australia), ἀγγλικὴ ἀποικία κατὰ τὴν Ν. παρὰ τὴν Αὐστραλίαν, συνορεύουσα πρὸς Δ. ὑπὸ 129^ο Α. Μ. Γρῆν μετὰ τῆς Δ. Αὐ. πρὸς Β. ὑπὸ 26^ο Ν. Πλ. μετὰ τῆς Β. Αὐ. (Χώρας τῆς Ἀλεξάνδρας) καὶ τῆς Κησλάνδης πρὸς Δ. ὑπὸ 141^ο Α. Μ. Γρῆν, μετὰ τῆς Κησλάνδης, τῆς Νέας Ν. Οὐαλίας καὶ τῆς Βικτωρίας· καὶ πρὸς Ν. μετὰ τοῦ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ. Τὸ ἐμβαδὸν αὐτῆς εἶναι 983,655 τχμ. καὶ μετὰ τῶν εἰς αὐτὴν ἀνηκουσῶν Β. Χωρῶν καὶ Χώρας τῆς Ἀλεξάνδρας 2.339,775, ὁ δὲ πληθυσμὸς τῶν τριῶν τούτων χωρῶν κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1889 ἦτο 324,484. Τὸ ΝΔ. μέρος τῆς χώρας ταύτης εἶναι ὁρεινόν, τὸ Ν. περιέχει εὐφορτωτάτας κοιλάδας, τὰ δ' ὅρη τῆς, ἰδίως αἱ ἄλυσσις τοῦ Λόφου καὶ τοῦ Φλίντερ (1000 μ.) περιέχουσιν ἄφθονα μέταλλα, ἰδίως χαλκόν. Ὁ μέγιστος τῶν ποταμῶν αὐτῆς εἶναι ὁ Μούρραϊν.

Τὸ κλίμα τῆς εἶναι γλυκὺ καὶ ὑγιεινόν. Δύο ὥραι τοῦ ἔτους ἰδίως ἐπικρατοῦσιν ἐκεῖ, ἕρ καὶ θέρος. Ὁ λεγόμενος χειμὼν εἶναι ἐκνευθόχουτος. Ἡ ἐποχὴ τῶν βροχῶν διαρκεῖ ἀπὸ τῶν μέσων Μαΐου ἕως τῶν πρῶτων ἡμερῶν τοῦ Ὀκτωβρίου. Ἡ μεγίστη θερμοκρασία εἶναι τὸν Φεβρουάριον (15^ο ἐκ.) Ζῶα καὶ φυτὰ τὰ αὐτὰ καὶ ἐν τῇ λοιπῇ Αὐστραλίᾳ.

Αἱ ἀκταὶ τῆς ἀποικίας ταύτης ἀνεκκλύφθησαν ὑπὸ τοῦ ἀγγλοῦ πλοιάρχου Φλίντερ τῷ 1803, εἰτα δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ Γαλλοῦ ναυάρχου Βωδέν. Ἀλλὰ μόλις τῷ 1830 ἐπῆλθεν ἡ ἰδέα τοῦ ἀποικισμοῦ τῆς χώρας καὶ τῷ 1834 ἰδρύθη ἐν Ἀγγλίᾳ ἐταιρία τις πρὸς τοῦτο. Νῦν ἡ ἀποικία διαιρεῖται εἰς 26 κομιτεῖας καὶ 5 κτηνοτροφικὰ διαμερίσματα. Τῷ δὲ 1863, ἡ κυβερνήσις τῆς ἀποικίας ἐπεξετάθη καὶ ἐν τῇ Β. Αὐστραλίᾳ καὶ τῇ Χώρᾳ τῆς Ἀλεξάνδρας.

Τῷ 1881, ἦσαν ἐν τῇ ἀποικίᾳ ταύτῃ 6463, 897 πρόβατα, 307,177 βόες, 157,915 ἱπποὶ, 131,011 χοῖροι καὶ 13709 αἴγες. Προσεῖτι 1,802,796 ἑκτάρια καλλιεργημένων γαιῶν, ἐξ ὧν 701,417 ἄγροι πρὸς σπορὰν σιτηρῶν καὶ 1731 ἀμπελοφυτεῖαι. Ἡ βιομηχανία εἶναι ἀρκούντως ἀνεπτυγμένη. Ἰδίως ἡ ἀλευροποιία.

Τῷ 1889, τὰ ἔσοδα αὐτῆς ἦσαν 2,270, 433 λ. σ. καὶ τὰ ἔξοδα 2,355,927 λ. σ., τὸ δὲ δημόσιον χρέος, 20,435,500 λ. σ. Ἡ εἰσαγόμενη ἀνῆλθεν εἰς 5,414,000 λ. σ. καὶ ἡ ἐξαγόμενη εἰς 6,984,000 συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν πολυτίμων μετὰλλων. Αἱ λειτουργοῦσαι σιδηροδρομικαὶ γραμμαὶ ἦσαν 2855 χμ. πλὴν ἐτερίων 88 χμ. ὧν εἶχε ἀρχίσῃ ἡ κατασκευή.—Τὰ ταχυδρομικὰ γραφεῖα τῷ 1888 ἦσαν 591· αἱ τηλεγραφικαὶ γραμμαὶ εἶχον μήκος 8,866 χμ. καὶ τὰ τηλεγραφικὰ σύρματα 15,731 χμ.

Ὁ στρατός τῆς ἀποικίας ἀνέρχεται εἰς 2900 ἐθελοντάς, πλὴν τῶν τῶν ναυτικοῦ πυροβλητῶν.—Ὁ δὲ στόλος τῆς ἀποτελεῖται ἐξ ἐνὸς μόνου καταδρομικοῦ.

Πρωτεύουσα αὐτῆς εἶναι ἡ Ἀδελαΐς. [Π.Π.].

Αὐστραλίαν Βόρειος ἡ Βόρειος (Northern Territory), ἀποικία ἐν Αὐστραλίᾳ, συνορεύουσα πρὸς Β. μετὰ τῆς θαλάσσης τῆς Ἀραφούρας, πρὸς Δ. μετὰ τοῦ Κόλπου τῆς Καρπενταρίας καὶ τῆς Κησλάνδης, πρὸς Ν. μετὰ τῆς Ν. Αὐ. καὶ πρὸς Δ. μετὰ τῆς θαλάσσης τοῦ Τιμὸρ καὶ τῆς Δ. Αὐστραλίας. Κεῖται εἰς Πλ. 11^ο—20^ο Ν. καὶ μήκος 129^ο—138^ο Ἀν. Γρῆν. καὶ διαιρεῖται ἀπὸ τοῦ 1865 εἰς δύο τμήματα, τὴν Ἀλεξάνδρας χώραν (Ἀλεξάνδραλάνδην) καὶ τὰς ἰδίως ὁρεινὰς Χώρας καλουμένας. Αἱ τελευταῖαι αὐτὰς ἔχουσιν ἐμβαδὸν 323,250 τχμ. αἱ δὲ ἀκταὶ τῶν σχηματίζουσι πολυαριθμούς χερσονήσους καὶ κόλπους. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν ταῖς χώραις ταύταις

ἰθαγενῶν (Παπουῶν) δὲν εἶναι καλῶς ἐξηκριβωμένοι. Οἱ δὲ λοιποὶ κάτοικοι ἡριθμῶντο τῷ 1882 εἰς 4262, ὧν 517 Εὐρωπαῖοι, 3725 Σῖναι καὶ 30 Μαλάιοι. Τὸ κλίμα ἀπὸ τοῦ Μαίου ἕως τοῦ Σεπτεμβρίου εἶναι σχεδὸν θροσέρον. Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Ὀκτωβρίου καθίσταται ὑγρὸν, ὁ καύσων ἐπιτείνεται καὶ ἐπικρατεῖσιν αἱ ἐρογαί. Τὰ προϊόντα τῆς χώρας ταύτης εἶναι ξάμθαξ, ὄρυζα καὶ σαχαροκάνλαμον. Ἐκ τῶν ὀρυκτῶν εὐρίσκονται ἐκεῖ σίδηρος, χαλκὸς καὶ χρυσός. Οἱ σημαντικώτεροι τῶν ἐν αὐτῇ ποταμῶν εἶναι ὁ τῆς Πικτωρίας, ὁ Ἀλιγιάτωρ, ὁ Ἰόπερ κτλ. Ἡ χώρα αὕτη ἀποτελεῖ μέρος τῆς ἀγγλικῆς ἀποικίας τῆς Ν. Αὐστραλίας (βλ. καὶ λ. Ἀλεξανδρᾶς χώρα, [Π.Π.]).

Αὐστραλικά καὶ ἄλλαι. βλ. Αὐστραλίαν

Αὐστραλικὸς ὠκεανός. βλ. Νότ. ὠκεανός.

Αὐστραλιὰ (Ἀ ν θ ρ ω π ο λ.) Οἱ Αὐ., εἰ ἐγχώριοι τῆς αὐστραλικῆς ἡπείρου κάτοικοι, θεωροῦνται μῖγμα δύο κυρίως φυλῶν, τῆς μὲν μεγασώμου, χαλκίχρου, λειότριχος, τῆς δὲ μικρσώμου, μελάγχρου, οὐλότριχος. Ἡ πρώτη παρατηρεῖται σχετικῶς ἀμικιστέρα εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς ἡπείρου· ἡ δὲ δευτέρα κατὰ τὰ θυτικά παράλια αὐτῆς. Τῶν Αὐ. συνήθως χορὰ ἐσθλασεύχρους ἢ τρίχισις, εἰς τὰ ἐνδότερα μάλιστα τῆς ἡπείρου, λίαν ἀνεπτυγμένη μετὰ τριχῶν τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ προσώπου μελαίνων, μακρῶν, εὐθυτενῶν, λεῖων. Ἡ ἐγκαρτία αὐτῶν τμηγ σχήματος μεσοζώντος μετὰ τοῦ κυκλικοῦ τοῦ ἀμερικανικοῦ καὶ κτερίνου τύπου καὶ τοῦ ἐλλειψοειδούς τῶν σημιτικῶν κυλῶν, ἐπομένως σχήματος πολλῶ διαφόρου ἢ τὸ λίαν ἐπιμήκως ἐλλειψοειδὲς τῶν Νιγηρῶν τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῶν Παπουῶν. Τὸ κρανίον αὐτῶν μικρὸν ὅσον ἐλαχίστων φυλῶν, ὑπερβολικοκεφαλικόν (71 μέσ. ἐγκάρσι. κερ. δείκτ. ὅρια 64—78), ὑψηλὸν καὶ λίαν προγναθικόν. Τὸ μέτωπον στενόν, ὀπισθοκλινές· λίαν τὰ ὑπερόφρουα τόξα λίαν προσέχοντα· εἰ ζφθαλμοὶ βαθεῖς, μέλανες, μετὰ κογχῶν εὐρείων καὶ τετραγωνικῶν τὰ μῆλα προσέχοντα· ἡ ῥίς κατὰ τὴν ῥίζαν λίαν δευθισμένη, μετὰ μυκτῆρων παχέων καὶ εὐρέων. ἄλλ. οὐχὶ ἀνασίμω· τὸ στόμα μέγα, μετὰ γειλέων παχέων, ἀλλὰ μετρίως προεχόντων ἢ κάτω σιαγῶν μετὰ ἀνιόντων σκελῶν πλατέων καὶ ἐρχέμων. Ὁ θώραξ εὐρύς, ἐσχαλός, μετὰ μυθῶν δευθιστῶν καὶ θυρακικῶν λίαν ἀνεπτυγμένων. Ἡ λεκάνη στενὴ καὶ βαθύς. — Τὰ ἄκρα μακρὰ καὶ ἰσχνά. Ὁ ἄκρος ποὺς πλατὺς, μακρὸς, μετὰ πτέρνης πρὸς τὰ ὀπίσω ποδβαλλούτης καὶ μεγάλου δακτύλου πρόσκειμένου τοῖς λοιποῖς ὅπως εἰς τοὺς λευκοὺς Τὸ ἀνάστημα ταλαντεύεται περὶ τὰ μήκη 1,60 καὶ 1,70 μέτρ.

Ἄμα γεννώμενος ὁ Αὐστραλὸς εἶναι λευκός,

ὡς ὁ Εὐρωπαῖος· ἐν δλίγαις ὥραις ἄρχεται καθιστάμενος θαύχρους καὶ ἐν διαστήματι δύο ἐβδομάδων λαμβάνει τὴν χορίαν τῶν γυναικῶν. — Περὶ ἄλλων λαῶν τῆς Αὐστραλίας ἰδὲ λείξ. Ν· γ ρ ῖ σ κ ο ι καὶ Π α π ο ὕ α ι. βλ. καὶ τὸν μετὰ τοῦ Α' τόμου διανεμηθέντα πίνακα Αὐστραλικῆς φυλῆς. [Κ.]

Αὐστραλία (ἤτοι Ἀνατ. Βασιλείον), ἐκαλεῖτο ἐπὶ Μεροβιγγίων τὸ πρὸς Α. τῶν Ἀρδεναίων καὶ τῆς Μώσης τμήμα τοῦ βασιλείου τῶν Φράγκων, οὕτως σπουδαιότερα πόλιν ἦτο τότε τὸ Μέντ. Ἀπετέλεσε μέρος τοῦ βασιλείου ἐπὶ Λαγοδέστου τοῦ Β' (ἀπέθαν. τῷ 691). Κάρολος ὁ Μαρτελλὸς διένειμε τὸ βασιλεῖον τοῦ χάριν τῶν υἱῶν του εἰς δύο τμήματα· Αὐστρασίαν καὶ Νευστρίαν, ἐνωθέντα αὐτῆς βραδύτερον ὑπὸ τὸ ὄνομα Αὐ. [Π.Π.]

Αὐστρία καὶ Οὐγγαρία (Α ὐ τ ο κ ρ α τ ο ρ ί α). Κράτος τῆς Κεντρικῆς Εὐρώπης, κείμενον εἰς πλ. 42° 10' 15" — 51° 3' 27" Β καὶ Μήκος 9° 13' 30" — 26° 9' 55" Ἀν. τοῦ Γρην. καὶ ὀριζόμενον· πρὸς Β. ὑπὸ τῆς Σαξωνίας, τῆς Πρωσίας καὶ τῆς Ρωσίας· πρὸς Ἀ. ὑπὸ τῆς Ρωμανίας· πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Ρωμανίας, τῆς Σερβίας, τῆς Τουρκίας, τοῦ Μαυροδουνίου, τῆς Ἀδριατικῆς καὶ τῆς Ἰταλίας· καὶ πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς Ἰταλίας, τῆς Ἑλβετίας, τοῦ Λιχτενστάιν, τῆς Κωνσταντίας λίμνης καὶ τῆς Βαυαρίας — Δικρεῖται εἰς δύο τμήματα· τὸ μὲν ἐντεῦθεν τοῦ ποταμοῦ Λέιθα (ἡ Αὐτοκρατορία τῆς Αὐστρίας)· τὸ δὲ ἐκτεῖθεν αὐτοῦ (τὸ βασιλεῖον τῆς Οὐγγαρίας). Ἐχει δὲ ἐμβαδὸν 622,309.68 τ.χμ. καὶ 39,366,934 κατ. (1885). — Ἡ ἐντεῦθεν τοῦ Λέιθα χώρα ἔχει 300,024.38 τ.χμ. καὶ 23,905,808 κατ. (31 Δεσίου 1889). Ἡ δὲ ἐκτεῖθεν τοῦ Λέιθα, 322,285.3 τ.χμ. καὶ 17,080,000 κατ. (1887).

Ἡ πρώτη τῶν χωρῶν τούτων περιλαμβάνει τὴν Κάτω Αὐστρίαν, τὴν Ἀνω Αὐστρίαν τὸ δουκάτον τοῦ Σαλσβούργου, τὸ δουκάτον τῆς Στεαρίας, τὸ δουκάτον τῆς Καριντίας, τὸ δουκάτον τῆς Καρνίας ἢ Καρινόλας, τὴν Τεργέστην μετὰ τῶν περικύκλων, τὴν Γοριτσιάν καὶ τὴν Γραδίσκαν, τὴν Ἰστρίαν, τὴν κομντεῖαν τοῦ Τυρόλου, τὸ Φορλδέργον, τὸ βασίλειον τῆς Βοημίας, τὸ Μαργκραβιάτον τῆς Μοραβίας τὸ δουκάτον τῆς Σιλεσίας, τὸ βασίλειον τῆς Γαλικίας, τὸ δουκάτον τῆς Βουκοβίνης καὶ τὸ βασίλειον τῆς Δαλματίας. Ἡ δὲ δευτέρα· τὴν Οὐγγαρίαν μετὰ τῆς Τρανσυλβανίας, τὸ Φιοβμε μετὰ τῶν περικύκλων, τὴν Κροατίαν καὶ τὴν Σλαβονίαν, καὶ τὰ Σερβωτικὰ Σύνορα. Οἱ κάτοικοι συμπάσης τῆς αὐτοκρατορίας ὑπολογίζονται 61 ἀνὰ τ. χμ. εἶναι δὲ: Γερμανοὶ (36,750/ο, ἐν Αὐστρίᾳ καὶ 12,53, ἐν Οὐγγαρίᾳ)· Μοραβοὶ καὶ Σλοβάχοι (23.77, ἐν Αὐστρίᾳ καὶ 12,03 ἐν Οὐγγαρίᾳ)· Μαγυάροι (41,0, ἐν Οὐγγαρίᾳ)· Πο-

Ἐπὶ τῶν Καρπαθίων εὐρίσκονται ἔτι ἄρτικοι, λύκοι καὶ πάνθηρες. Ἰχθύες ἄφθονοι. Βδέλλαι. Μελισσοτροφία. Βομβυκοτροφία κτλ. Χρυσός, ἄργυρος, χαλκός, κασίτερος, μόλυβδος, ψευδάργυρος, αντιμόνιον, βισμούδιον, μαγγανήσιον, σίδηρος (ὀνομαστός κατὰ τὴν ἀρχαίότητα, ὁ λεγόμενος Νωρικὸς), γαϊάνθρακες, λιγνίται κτλ. — Ἐκ τῶν πολυτίμων καὶ ἡμιπολυτίμων λίθων: ἐπάλλιν, ὠραῖοι ἱαπιτίδες, ψευδαδάμαντες (οἱ λεγόμενοι ἁδ ἁ μ α ν τ ε ς τ οῦ Μ α ρ μ α ρ ὅ ς καὶ τῆς Ὀ σ θ ὅ λ α ς) θηρύλλισι, καρχηδόνισι, ὠραϊτίταις δακτυλίδοις, χρυσόλιθοις, ἀμέθυστοις, σμάραγδοι καὶ ἄλλοι. Ὠραία μάρμαρα, ἀλάδιστρος, λιθογραφικαὶ πλάκες, μολόπετρα κτλ. Μεταλλικὰ ὄστα, ὡν τὰ τοῦ Βάδεν, τοῦ Ἀλτεμβούργου τοῦ Πιραβάρτ, τοῦ Γαστάιν, τοῦ Ἰσγλ, τῆς Μιχαδίας καὶ ἄλλα ἀπολαύσει μεγίστους γήμες.

Βιομηχανία. ἑ μ π ὅ ρ ι ο ν κ α ι σ υ γ κ ο ι ν ω ν ι α. Ἡ βιομηχανία, ἥτις διατρίβει περὶ τὰ 8 ἑκατ. ψυχῶν, ἔλαβεν ἐν τι- σὶν τῶν αὐστριακῶν ἐπαρχιῶν. ἰδίως ἐν Βοημίᾳ, Μοραβίᾳ, Σιλεσίᾳ καὶ Κάτω Αὐστρίᾳ, μεγίστην ἀνάπτυξιν καὶ μόνον ἐν Δαλματίας, Βουκοβίνῃ καὶ τοῖς Στρατιωτικαῖς Συνόροις δύναται νὰ ἐνομασθῇ ἀσφύμαντος. Ὁ σπουδαιότατος αὐτῆς κλάδος εἶναι ἡ ἐπισουργία, ἡ λινοουργία, ἡ κανναβουργία καὶ ἡ χαλκοουργία, ἐν Βοημίᾳ, Μοραβίᾳ καὶ Σιλεσίᾳ (ἡ δὲ τελευταία καὶ ἐν τῇ Κάτω Αὐστρίᾳ καὶ τῇ Φόρραλμπεργ)· ἡ ευρωπεΐα, ἐν Μοραβίᾳ. Κάτω Αὐστρία καὶ Βοημία: ἡ σιδηρουργία, ἐν τῇ Στερίᾳ, Καρινθίᾳ, Βοημίᾳ, Οὐγγαρίᾳ, καὶ Μοραβίᾳ: ἡ ἀγγειοπλαστική καὶ ἡ καταπρεποία, ἐν Βοημίᾳ: ἡ ἐκ τεύτλων σακχαροποιία, ἐν Βοημίᾳ, Μοραβίᾳ, Οὐγγαρίᾳ, Σιλεσίᾳ καὶ Γαλικίᾳ: ἡ ζυθοποιία, ἐν Βιέννῃ καὶ Βοημίᾳ: ἡ οἰνοπνευματοποιία, ἡ βιομηχανία τῶν καπνῶν, ἡ στεατοουργία, ἡ κηροποιία, ἡ βιομηχανία τῶν πυρείων, ἡ χρυσοχοία καὶ κοσμηματοουργία, ἡ χαρτοποιία κλπ. Τὸ ἐμπόριον εἶναι ἐπίσης ἀνεπτυγμένον. Αἱ ἀκταὶ τῆς Δαλματίας, αἱ νῆσοι τῆς Ἀδριατικῆς, ἡ Τεργέστη, ὁ Δούναβις καὶ οἱ σιδηρόδρομοι διευκολύνουσι μεγάλως τὴν ἀνάπτυξιν του, τὰ δὲ ἀντὶπλοία τῆς αὐστρουγγρικῆς ἐταιρίας Λέυβ διασχίζουσι τοὺς ὠκεανούς, μεταφέροντα καὶ εἰς τὰς ἀπωτάτας γωνίας τῆς ὑψηλῆς τὰ προϊόντα τῆς αὐστριακῆς βιομηχανίας. Ἡ ἐμπορικὴ ναυτιλία τῆς Αὐστρουγγαρίας ἤρθη (κατὰ τὸ τέλος 1889) 10,020 σκάφη, χωρητικότητος 257,101 τόνων, ἔχοντα 29,202 ναύτας. Τὸ μῆκος τῶν ἐν τῇ χώρᾳ ἐκείνῃ σιδηροδρ. γραμμῶν, κατὰ τὴν 1 Ἰαν. τοῦ 1890, ἦτο 25,383 χμ. ἐκ τῶν ὁποίων 14,683 χμ. ἐν Αὐστρίᾳ καὶ 10,700 χμ. ἐν Οὐγγαρίᾳ. Αἱ τηλεγραφ. γραμμαὶ ἐν Αὐστρίᾳ, τῷ 1889, εἶχον μῆκος 41,975 χμ. ἐν δὲ τῇ Οὐγγαρίᾳ 19,892 Τὸ μῆκος τῶν σιδηροδρ. ἦτο: ἐν Αὐ-

στρίᾳ, 109,060, ἐν Οὐγγαρίᾳ καὶ τὰ δὲ τηλεγρ. γραφεῖα: 373,350 ἐν Αὐστρίᾳ: καὶ 1,610,07 ἐν Οὐγγαρίᾳ: Ταχυδρ. δὲ γραφεῖα ἦσαν ἐν Αὐστρίᾳ (1888) 4589. καὶ ἐν Οὐγγαρίᾳ. 4,307.

Ἐκ παλαιοῦ. Τῷ 1882 ὑπῆρχον ἐν Αὐστρίᾳ 34,172 δημοτικὰ καὶ ἀστικά σχολεῖα 144 διδασκαλεῖα, 285 Γυμνάσια, 44 Λύκεια (Πρακτικὰ Γυμνάσια), 113 κατώτερα Λύκεια (Πρακτικὰ Σχολαί), 11 Πανεπιστήμια, 7 πολυτεχνεῖα καὶ πλῆθος ἐπιτηδευματικῶν σχολείων: ἐν Οὐγγαρίᾳ δὲ, 15,445 δημοτ. σχολεῖα, 140 Γυμνάσια, (τὰ μὲν πλήρη, τὰ δὲ μόνας τὰς κατωτέρως τάξεις ἔχοντα) 30 κατώτερα Λύκεια (τὰ μὲν πλήρη τὰ δὲ μόνας τὰς κατωτέρως τάξεις ἔχοντα), 3 Πανεπιστήμια, ἐν Πολυτεχνεῖον, 13 νομικὰ ἀκαδημαί, κτλ.

Πολιτικὴ διαίρεσις. Ἡ αὐστρουγγρικὴ αὐτοκρατορία διαιρεῖται εἰς δύο χωριστὰ βασίλεια: τὴν Αὐστρίαν καὶ τὴν Οὐγγαρίαν, ἠνωμένα ὑπὸ τὸ αὐτὸ στέμμα, ἀλλ' ἔχοντα ἑκαστον ἰδιαίτερα νομοθετικὰ σώματα καὶ ἰδιαίτερον κυβερνήτην. Τὸ πολίτευμα εἶναι μοναρχία συνταγματική, ὁ δὲ θρόνος περιέχεται κατὰ διαδοχὴν πρωτοτοκίας εἰς τὰ ἄρρενα τοῦ βασιλευσσοῦ οἴκου τῶν Λοθαριγγίων Ἀψβούργων: ἀλλ' ἐν ἐλλείψει ἄρρενων, καὶ εἰς τὰ θήλεα, κατὰ τὴν Π ρ α γ μ α τ ι κ ῆ ν Κ ὕ ρ ω σ ι ν (Pragmatische Sanction) τῆς 26/8 Δεκεμβρίου 1724. Ὁ ἡγεμὼν φέρει τὸν τίτλον «αὐτοκράτωρ τῆς Αὐστρίας, καὶ ἀποστολικὸς βασιλεὺς τῆς Οὐγγαρίας». Ἐπὶ τῇ βάσει δὲ τῆς Πραγματικῆς Κυρώσεως ἐκανοιόθησαν αἱ πρὸς ἀλλήλας σχέσεις τῶν δύο Κρατῶν, διὰ τοῦ αὐστριακοῦ θεμελιώδους νόμου τῆς 9/21 Δεκεμ. 1867 καὶ διὰ τοῦ 12 ἄρθρου τοῦ οὐγγρικοῦ νόμου τοῦ 1865/67. Πλὴν τῆς δυναστείας, αἱ δύο χώραι ἔχουσι κοινὰ τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐξωτερικῶν, τὸ τῶν στρατιωτικῶν καὶ τῶν ναυτικῶν καὶ τὸ τῶν πρὸς ταῦτα σχετιζομένων οἰκονομικῶν. Διὰ δὲ τοὺς λοιποὺς κλάδους ἰδιαίτερα Ὑπουργεῖα, ἐν μὲν τῇ Αὐστρίᾳ ἑκαταμελές: ἐν δὲ τῇ Οὐγγαρίᾳ δεκαμελές. Οὕτως ἡ μεταξὺ τῆς Αὐστρίας καὶ τῆς Οὐγγαρίας ἐνωσις καθίσταται πράγματι δημοσπονδιακή. Ἐν Αὐστρίᾳ ἰσχύουσι τὸ Διπλωμα τῆς 8/30 Ὀκτωβρίου 1860, τὰ 25 ἄρθρα τοῦ θεμελιώδους νόμου τῆς 9/21 Δεκεμ. 1867, ὁ δημοκρατικὸς καὶ περὶ ἐκλογικῶν τῶν μελῶν νόμος τῆς 16/22 Φεβρ. 1861 καὶ ὁ μεταρρυθμισθεὶς ἐκλογικὸς νόμος τῆς 21 Ἀπριλίου 1873 Κατ' αὐτοὺς ὑπάρχουσι δύο ἀντιπροσωπευτικὰ σώματα: τὸ Σ υ μ β ο ὕ λ ι ο ν τ ῆ ς Ἐ π ι κ ρ α τ ε ῖ α ς καὶ αἱ Διαιταί. Καὶ τοῦ μὲν πρώτου ἡ δικαιοδοσία ἐκτείνεται ἐπὶ πάσης ὑποθέσεως ἀφορώσης εἰς ἅπασαν τὴν αὐστριακὴν χώραν· τῶν δὲ δευτέρων ἐπὶ τῶν ὑποθέσεων, αἵτινες ἀφορῶσιν εἰς ἐκάστην τῶν ἐπαρχιῶν τῆς αὐτοκρατορίας ἰδιαίτερας. Τὸ

Συμβούλιο τῆς Ἐπιγραφῆς, ὅπερ συγκαλεῖται κατ' ἔτος, ἀποτελεῖται ἐκ τῆς Γερουσίας καὶ τῆς Βουλῆς τῶν ἀντιπροσώπων. Καὶ τὴν μὲν Γερουσίαν ἀπαρτίζουν οἱ ἐγγλικοὶ αὐτοκρατορικοὶ πρίγκιπες (20), οἱ ἐγγλικοὶ ἀρχηγοὶ τῶν ἐχούτων μεγάλας κτηματικῆς ἰδιοκτησίας ἀριστοκρατορικῶν οἰκογενειῶν, εἰς ἃς ἀπενεμήθη τὸ δικαίωμα τοῦ κληρονομικῶς ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος (67), 10 ἀρχιεπίσκοποι καὶ 7 πρίγκιπες—ἐπίσκοποι καὶ οἱ διορισθέντες ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος ἰσοδύναμοι (11). Ἡ Βουλὴ τῶν ἀντιπροσώπων ἀποτελεῖται, κατὰ τὸν νόμον τῆς 21/2 ἀπριλ. 1873, ἐκ 353 μελῶν, ἐκλεγομένων καθ' ἑξαστίαν ὑπὸ τεσσάρων ἐκλογικῶν τάσεων τῶν μεγαλοκτηματιῶν, τῶν πόλεων, τῶν ἐμπορικῶν σωματείων καὶ τῶν ἀγροτικῶν διαμερισμάτων, δι' ἀμέσου ἢ ἐμμέσου ἐκλογῆς. Αἱ Δίαιται εἶναι ἐπαρχιακαὶ Βουλαί, συγκροτούμεναι ἐκ τῶν ἀρχιεπισκόπων, τῶν ἐπισκόπων, τῶν πρωτάνων τῶν πανεπιστημίων καὶ τῶν ἐπὶ ἑξαστίαν δι' ἀμέσου ἢ ἐμμέσου ἐκλογῆς ἐκλεγμένων ἀντιπροσώπων. Ἐμμέσως ἐκλέγονται μόνον τὰ ἀγροτικὰ διαμερίσματα. Ἐν Τερνέστη καὶ τοῖς περιχώροις, τὰ τῆς Διαιτῆς καθήκοντα εἶναι ἀνατεθειμένα εἰς τὰ δημοτικὰ Συμβούλια. Ἐν Οὐγγαρίᾳ, ὑπάρχουσι τὸ οὐγγρικὸν Συμβούλιον καὶ ἡ Κροατοσλαβονικὴ Δίαιτα. Ἡ Τρανσυλβανία δὲν ἔχει ἰδιαίτερον ἀντιπροσωπευτικὸν σῶμα. Τὸ οὐγγρικὸν Συμβούλιον ἀποτελεῖται ἐκ δύο Βουλῶν: τῆς Ἀνω (Βουλῆς τῶν Εὐπατριδῶν), καὶ τῆς Κάτω (Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων). Καὶ τὴν μὲν Ἀνω Βουλὴν ἡν ὑπαρτίζουσιν μέλη ἐκ τῆς κοσμικῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς ἀριστοκρατίας ἤτοι: 2 ἰδιοκτῆται ἐν Οὐγγαρίᾳ, βασιλικοὶ ἀρχιεπίσκοποι, 40 ἀνώτεροι καθολικοὶ Παράρχαι (5 ἀρχιεπίσκοποι, 20 ἐπίσκοποι, ἐν ἐνεργείᾳ καὶ 15 ἐπίτριοι), 7 ἀνώτερα μέλη τοῦ θρόνου ἀνατολ. κλήρου (2 ἀρχιεπίσκοποι καὶ 5 ἐπίσκοποι), ὁ ἡγούμενος τῆς τῶν Βενεδικτίνων μονῆς τοῦ Μάρτινσβεργ, ὁ προηγούμενος τοῦ Ἰάσφου, ὁ μέγας πρωτοσύμβουλος τῶν μοναχικῶν συνεδρίων τῆς Ἀγρ. 10 βαρῶνοι τῆς αὐτοκρατορίας, ὁ κόμης τοῦ Πρεσβούργου, 68 παλατινοὶ τῆς Οὐγγαρίας, ὁ διοικητὴς τοῦ Φιούμε, 18 πρίγκιπες, 380 κόμητες, 208 βαρῶνοι, 5 μέλη ἐκ Τρανσυλβανίας διοριζόμενα ὑπὸ τοῦ βασιλέως (Regalisten), καὶ 3 ἀντιπρόσωποι τῆς Κροατοσλαβονικῆς Διαιτῆς. Τὴν δὲ Κάτω Βουλὴν ἡν ἀποτελοῦσι 444 ἀντιπρόσωποι τῶν κομιτεῶν, τῶν ἐδρῶν (Stähle), τῶν ἐλευθέρων διαμερισμάτων καὶ τῶν πόλεων, ἐξ ὧν 834 τῆς Οὐγγαρίας, 75 τῆς Τρανσυλβανίας, 34 τῆς Κροατίας καὶ Σλαβονίας καὶ 1 τοῦ Φιούμε. Ἐν Οὐγγαρίᾳ, Τρανσυλβανίᾳ καὶ Φιούμῃ, ἰσχύει ἡ ἡμετέρος ἐκλογὴ καὶ οἱ βουλευταὶ ἐκλέγονται ἀνὰ τριετίαν. Ἐν Κροατίᾳ καὶ Σλαβονίᾳ, οἱ βουλευταὶ ἐκλέγονται ὑπὸ τῆς Διαιτῆς ἐπὶ μίαν Σύ-

νοδον. Αἱ οὐγγρικά Βουλὰὶ συνέρχονται κατ' ἔτος.—Ἡ Δίαιτα τῆς Κροατίας καὶ Σλαβονίας ἀποτελεῖται ἐκ τῶν ἀρχιεπισκόπων καὶ ἐπισκόπων, ἐκ τοῦ πρωτοσυμβούλου τῆς Ἀγρ., ἐκ τῶν παλατινῶν, ἐκ τῶν ἀκολουθῶν (Comes) τῆς Τουροπόλζης, ἐκ τῶν ἐγγλίκων πριγκήπων, ἐκ τῶν κομητῶν, τῶν βαρῶνων καὶ ἐξ 77 μελῶν ἐπὶ τριετίαν ἐκλεγμένων. Ἡ ἀρμοδιότης αὐτῆς ἐκτείνεται ἐπὶ παντὸς ἀφορῶντος εἰς τὰ τῆς Κροατίας καὶ Σλαβονίας ἰδιαίτερος, ἤτοι: εἰς πάντα τὰ ἀναγόμενα εἰς τὰ ἐσωτερικὰ, τὴν ἐκκλησίαν, τὴν παιδείαν καὶ τὴν δικαστὴν τῶν δύο τούτων χωρίων.

Στρατὸς καὶ αὐτοκρατορ. Αἱ στρατιωτικαὶ δυνάμεις τῆς Αὐστρίας καὶ Οὐγγαρίας τῷ 1890 ἀνῆρχοντο ἐν καιρῷ μὲν εἰρήνης εἰς 335.965 ἄνδρας, 18.800 ἀξιωματικούς, 66.681 ἵππους καὶ 904 τηλεβόλα, ἐξ ὧν: 10264 ἄνδρες μετὰ 627 ἀξιωματ., καὶ 227 ἵππων, ἀνήκον εἰς τὴν ἐφεδρείαν τῆς Αὐστρίας· καὶ 16, 231 ἄνδρες, 1350 ἀξιωματικοὶ καὶ 2256 ἵπποι, εἰς τὴν ἐφεδρείαν τῆς Οὐγγαρίας. Ἐν καιρῷ δὲ πολέμου, εἰς 1.773.120 ἄνδρας, 44, 433 ἀξιωματικούς, 274.062 ἵππους καὶ 2296 τηλεβόλα. Ἐκ τούτων, 252.960 ἄνδρες, 3129 ἀξιωματικοὶ καὶ 11.696 ἵπποι ἀνήκον εἰς τὴν ἐφεδρείαν τῆς Αὐστρίας, καὶ 174.062 ἄνδρες, 4.178 ἀξιωματικοὶ καὶ 14.814 ἵπποι ἀνήκον εἰς τὴν ἐφεδρείαν τῆς Οὐγγαρίας, 431, 540 δὲ ἄνδρες, 9582 ἀξιωματικοὶ καὶ 7600 ἵπποι, εἰς τὴν ἐνοφυλακίαν, ὁργανωθεῖσαν δι' ὅπασαν τὴν αὐτοκρατορίαν διὰ τοῦ νόμου τῆς 25 Ἰουνίου 1886. Ὁ στόλος τὴν 1 Ἰανουαρ. 1890 συνίστατο ἐξ 11 ὁμηκτῶν (ὧν τὰ 2 πυργόφορα), 2 φρεγατῶν ἀνευ θώρακος, 8 κορβητῶν, 6 κανονιοφόρων, 6 τροχοφόρων, 71 τορπιλλοφόρων ὧν τινα κατεστρεμμένα, 4 μεταφορικῶν, 6 ἀκταιωρῶν καὶ 2 μονιτόρων ἐν τῇ δυνάμει. Πλὴν τούτων εἶχε 9 πλοῖα ἐκπαιδευτικὰ καὶ 4 μικρὰ ἱστιόφορα. Τὰ πλοῖα ταῦτα εἶχαν: χωρητικότητα, 139,221 τόνων: δύναμιν 140,340 ἵππων: 742 τηλεβόλα: καὶ πληρώματα ἐν καιρῷ πολέμου 11,539 ἄνδρας καὶ 811 ἀξιωματ. καὶ δοκίμους.

Φροῦρια. Ἐν Βοημία, καίενται τὰ μικρὰ καὶ παλαιὰ φρούρια: τῆς Θηρεσίας τοῦ Καϊνιγγραιτς καὶ τοῦ Ἰωσήφ, παρὰ τὸν Ἑλδαν, ὧν τὸ δεύτερον ἐμελλε νὰ ἀποτεινισθῇ. Ἐν Μοραβίᾳ, τὸ ἰσχυρὸν φρούριον Ὀλμούτς. Ἐν Γαλικίᾳ, τὸ Κρακάου παρὰ τὸν Βιστούλαν καὶ τὸ Πρζέμιουλ παρὰ τὸν Σάν. Ἐν Τρανσυλβανίᾳ, τὸ Κάρλοσβουργον. Ἐν Οὐγγαρίᾳ, τὸ Κομόρνον καὶ αἱ ὄχυρα στρατιωτικὰ ἀποθῆκαι τοῦ Ἀράδ καὶ τοῦ Τέμεσβαρ. Ἐν Σλαβονίᾳ, αἱ ὄχυρα ἀποθῆκαι τοῦ Βοσεγ παρὰ τὸν Δραβόν, τῆς Παλαιᾶς Γραδίσκας καὶ τοῦ Βρὼδ παρὰ τὸν Σαβόν, καὶ τοῦ Πετερδαραδί-νου παρὰ τὸν Δούναϊν. Παρὰ τὴν Ἀδριατικὴν, ὁ ἰσχυρὸς πολειμικὸς λιμὴν τῆς Πόλας, καὶ

αί της Ραγούζας, -Κραβέζας και του Κατάρου. Έν δὲ τῇ Ἐρζεγοβίνῃ, τὸ Μοστάρ.

Π ρ ο σ ο λ ο γ ι σ μ ό ς. Αἱ δαπάναι τῆς Αὐστρίας προϋπολογισθησάν τῃ 1890 εἰς φλωρ. 516,303,035 καὶ τὸ περίσσευμα εἰς 2, 516,971. Τῆς δὲ Οὐγγαρίας, αἱ δαπάναι εἰς φλ. 355,860,493 καὶ τὸ ἔλλειμμα εἰς 601,246.

Δ η μ έ σ ι ο ν χ ρ έ ς ς. Τὴν 1ην Ἰουλίου 1890, τὸ γενικὸν χρέος τῆς αὐτοκρατορικῆς ἀνῆρχετο εἰς 2,813,084,867 φλωρινίων. Τὸ δὲ ἰδιαίτερον χρέος τῆς Οὐγγαρίας, κατὰ τὸν Ἰαν. τοῦ 1889 (πλὴν τοῦ ἐκ τοῦ γενικοῦ ἀναλογούντος αὐτῇ μέρους ὅπερ ὑπολογίζεται εἰς 30% τοῦ περίπου, ἀνῆρχετο εἰς 1,582,259,103 φλωρινία.

Δ ι κ α σ τ ή ρ ι α. Ἡ δικαιοσύνη ἀπονέμεται ὑπὸ τακτικῶν δικαστῶν διοριζομένων ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως. Ἐν Βιέννῃ ἐδρεύει τὸ ἀνώτατον δικαστήριον τῆς Αὐστρίας. Εἰς ἕκαστον δὲ τῶν ἰδιαίτερων Κρατῶν ὑπάρχει ἓν ἀνώτερον ἐγγύριον δικαστήριον (Landesgericht) καὶ ἄλλα μικρότερα. Ἐν Οὐγγαρίᾳ, τὸ ἐν Πέστη ἐδρεύον ἀνώτατον δικαστήριον διαιρεῖται εἰς δύο τμήματα, ὧν τὸ Α' εἶναι τὸ ἐφετεῖον καὶ τὸ Β' ὁ Ἀρειος Πάγος.

Ἰ π π ο τ ι κ ᾶ Ἰ ᾱ γ μ α τ α. Τὸ τοῦ Χ ρ υ σ ο Ὡ Δ ῆ ρ α τ ο ς. Ἰδρυθὲν τὴν 10 Ἰαν. 1429 ὑπὸ τοῦ δουκὸς τῆς Βουργουνδίας Φιλίππου τοῦ Γ'. Τὸ στρατιωτικὸν τῆς Μ α ρ ί α ς Θ η ρ σ ε ι α ς, ἰδρυθὲν τὴν 18 Ἰουνίου 1757, ὑπὸ τῆς αὐτοκρατορίας Θηρεσίας. Τὸ τοῦ Ἀ γ ι ο υ Σ τ ε φ ᾶ ν ο υ, ἰδρυθὲν τὴν 5 Μαΐου 1764 ὑπὸ τῆς αὐτῆς. Τὸ τοῦ Λ ε ο π ὦ λ δ ο υ ἰδρυθὲν τὴν 8 Ἰανουαρίου 1808, ὑπὸ τοῦ αὐτοκρ. Φραγκίσκου τοῦ Α'. Τὸ τοῦ Σ ι δ η ρ ο Ὡ Σ τ ε μ μ α τ ο ς, ἰδρυθὲν ὑπὸ Ναπολέοντος τοῦ Α' τὴν 5 Ἰουνίου 1805 καὶ ἀνακαινισθὲν τὴν 12 Φεβρ. 1810, ὑπὸ τοῦ αὐτ. Φραγκίσκου τοῦ Α'. Τὸ τοῦ Φ ρ α γ κ ι σ κ ο υ Ἰ ω σ η φ, ἰδρυθὲν τὴν 2 Δεκεμβρ. 1849, ὑπὸ τοῦ αὐτοκρ. Φρ. Ἰωσήφ τοῦ Α'. Τὸ στρατιωτικὸν τῆς Ἑ λ ι σ ᾶ β ε τ Θ η ρ σ ε ι α ς, ἰδρυθὲν τῷ 1750 ὑπὸ τῆς αὐτοκρατορίας Ἑλ.σάβ. Χριστιανῆς, χήρας τοῦ αὐτοκρ. Καρόλου τοῦ Γ' καὶ ἀνακαινισθὲν τῷ 1771, ὑπὸ τῆς αὐτοκρ. Μαρίας Θηρεσίας. Τὸ γυναικεῖον τοῦ Ἀ σ τ ε ρ ί ν ο υ Σ τ α υ ρ ο Ὡ, ἰδρυθὲν τὴν 18 Σεπτ. 1868, ὑπὸ Ἐλεονώρας, τῆς χήρας τοῦ αὐτοκρ. Φερδινάνδου τοῦ Β'. Ἐπὶ τέλους, τὸ τῶν Γ ε ρ μ ᾶ ν Ὡ ν Ἰ π π ο τ ῶ ν, ἰδρυθὲν τῷ 1190, καταργηθὲν τῷ 1809, ἀνιδρυθὲν τῷ 1834 καὶ ἀναδιοργανωθὲν τὴν 28 Ἰουνίου 1840 καὶ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1865. [Π.Π.]

— Α Ὑ Σ Τ Ρ Ι Α. (Ἰ σ τ ο ρ ί α). Αὐστριακὸν κράτος καλεῖται τὸ μέγα καὶ πολυσύνθετον ἐν ποικίλων φυλῶν συγκροτούμενον καὶ ἐκ πολλῶν ἰδιαίτερον κρατῶν ἐσχηματισμένον κράτος, τοῦ ὁποῦοι πυρὴν ὑπῆρξεν ἡ ἰδίως Αὐστρία καλουμένη χώρα (τὸ ἀρχαῖον κράτος τῆς Αὐστρίας) ἡ διαιρουμένη νῦν εἰς

τὰς δύο μεγάλας ἐπαρχίας τῆς Ἀνω καὶ Κάτω Αὐστρίας. Ἡ χώρα αὕτη ὑπετάχθη τὸ πάλαι εἰς τοὺς Ρωμαίους καθ' ὃν περίπου χρόνον καὶ τὸ Νωρικόν (ἡ νῦν Στενρία καὶ Καρινθία) καὶ ἡ Παννονία (ἡ δυτικὴ Οὐγγαρία) καὶ ἐκ τοῦ ἐπὶ τοῦ Δουναβίου μικροῦ στρατιωτικοῦ καὶ ναυτικοῦ σταθμοῦ τῶν Ῥωμαίων παρήχθη κατὰ μικρὸν ἡ πόλις Βίνδοβονα (Vindobona) ἡ ὕστερον Βιέννη. Ἀπὸ τοῦ Δ' μ. Χ. αἰῶνος αἱ περὶ τὴν Βίνδοβοναν χωραὶ κατελήφθησαν ἀλλήλοδιδόχως ὑπὸ διαφόρων Γερμανικῶν ἢ ἄλλων βαρβαρικῶν φυλῶν, τέλος δὲ κατὰ τὸν 2' αἰῶνα ὑπέκυψεν εἰς τὸ μέγα κράτος τοῦ τσιρανοφινικοῦ ἔθνους τῶν Ἀδάρων. Ὁ Κάρολος ὁ μέγας στρατευσάς πολλὰ κατὰ τῶν Ἀδάρων τούτων ἀφῆρσεν ἀπ' αὐτῶν περὶ τὰ τέλη τοῦ 8' αἰῶνος τὴν μνημονευθεῖσαν χώραν, ἣν κατέστησε μ α ρ κ ι ω ν ι α ν (μεγάλῃ κομῆτειαν ἐπὶ τῶν συνόρων) κληθεῖσαν ἀνατολικὴν μαρκωνίαν (Ostmark). Ἀποικοι Γερμανοὶ ἐκ τῆς γείτονος Βαυαρίας φέροντες μεθ' ἑαυτῶν καὶ τὸν χριστιανισμὸν ἐγκαταστάσαντες ἐν τῇ νέᾳ μαρκωνίᾳ ἐξεγερμαίνον ἐντὸς μικροῦ τὴν χώραν. Ὅποτε δὲ ἐπὶ τῶν διαδόχων τοῦ μεγάλου Καρόλου τὸ μέγα φραγκικὸν κράτος διηρέθη εἰς τρία νέα κράτη, ἡ μαρκωνία τῆς Αὐστρίας ἀνῆκεν εἰς τὸ Γερμανικὸν κράτος. Ἀλλὰ τότε οἱ ἐν ταῖς πρὸς ἀνατολὰς τῆς μαρκωνίας κειμένης χωραὶ ἀπὸ τῶν 9' αἰῶνος ἐγκατασταθέντες Οὐγγροὶ ἐποιοῦντο ἐπικρατοῦσάντων ἐπὶ τῶν Γερμανικῶν κράτος καὶ εἰς τὴν μαρκωνίαν, ἥς ἐπὶ τινα χρόνον κατέστησαν κύριοι ἑωσὺ ὁ Ὄθων ὁ μέγας κατανικήσας τοὺς Οὐγγρους (955) ἐξεδίωξεν αὐτοὺς ἐκ πασῶν τῶν Γερμανικῶν χωρῶν. Ὁ δὲ Ὄθων ὁ Β' ἔδωκε τὴν μαρκωνίαν ὡς φέουδον εἰς τὸν οἶκον τῶν Βαβεμβέργερ (975). Τότε δὲ πρῶτον ἐπὶ τῆς δυναστείας ταύτης ἐδόθη τῇ μαρκωνίᾳ καὶ ταῖς κατὰ μικρὸν προσαρτωμέναις χωραῖς τὸ ὀνομαζόμενον τ ο λ ι κ ὸ ν κ ρ ᾶ τ ο ς, (Ostreich, κατὰ τὴν τότε Γερμανικὴν γλῶσσαν, Oesterreich κατὰ τὴν ὕστερον, ἐξ οὗ τὸ λατινικὸν Austria καὶ τὸ παρ' ἡμῖν Αὐστρία), ὅπερ σὺν τῇ χρόνῳ ἐδόθη εἰς ἅπαν τὸ μέγα ἐκ τῶν μνημονευθεῖσων χωρῶν ἀρξάμενον καὶ ἐπὶ μέγα αὐξήθην κράτος τῆς Αὐστρίας. Ἐπὶ τῆς δυναστείας δὲ ταύτης μετὰ τῆς ἀνατολικῆς μαρκωνίας (τῆς Αὐστρίας) ἠνώθησαν καὶ αἱ πρὸς νότον κείμεναι χωραὶ τῆς Στενρίας τῆς Καρινθίας. Τὸ δὲ 1251 ἐκλιπούσης τῆς ἀρρενος γραμμῆς τοῦ οἴκου Βαβεμβέργερ ὁ τῆς Βοημίας βασιλεὺς Ὁττόκαρος ὡς συζυγὸς τῆς ἀδελφῆς τοῦ τελευταίου Βαβεμβέργερ ἐγένετο κύριος τῶν μνημονευθεῖσων κληρονομικῶν κτήσεων τοῦ οἴκου Βαβεμβ. προσαρτήσας εἰς ταύτας καὶ τὴν Καρινθίαν. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ὁ Ὁττόκαρος περιελθὼν εἰς πόλεμον πρὸς τὸν βασιλέα τῆς Γερμανίας ἐκλεχθέντα (1273) Ῥοδόλφον Δ' τὸν Ἀψβούργικόν καὶ ἡττηθεὶς ἀπὸ

λεσε την Αυστρίαν (1276), περιελθούσαν εις την κτήσιν του Ροδόλφου, μετ' ὀλίγον δὲ φονευθέντος τοῦ Ὀττοκάρου ἐν νάξ πρὸς τὸν Ροδόλφον μαχη (1278) καὶ αἱ λοιπαὶ χώραι Στεν-
 ρία, Κερνιόλια, Κερνιόλη περιήλθον εἰς τὸν Ἀψ-
 βουργικὸν οἶκον, δοθεῖσαι ὡς φέουδον εἰς τοὺς
 διαφόρους πρίγκηπας τοῦ οἴκου τούτου. Οὕτω
 δὲ ἐτέθησαν τὰ θεμέλια τοῦ μεγάλου Ἀψ-
 βουργικοῦ Αὐστριακοῦ κράτους. Οἱ ἰδρυταὶ τοῦ
 κράτους τούτου ὅτε Ροδόλφος Α' καὶ ὁ υἱὸς
 αὐτοῦ Ἀλβέρτος Α' ἦσαν καὶ βασιλεῖς αἰρε-
 τοῖ τῆς Γερμανίας καὶ αυτοκράτορες τοῦ ἁ-
 γίου Ῥωμ. Κράτους. Ἀλλ' ἀπὸ τοῦ θανάτου
 τοῦ Ἀλβέρτου (1308) μέχρι τοῦ 1439 οὐδεὶς
 Ἀψβουργίος κατέλαβε τὴν βασιλικὴν θρόνον.
 Ἀλλὰ τοῦτο ἀκριβῶς ῥυτίχεν ἐπὶ μᾶλλον τὴν
 δύναμιν τοῦ Ἀψβουργικοῦ οἴκου, διότι περιορι-
 σθέντες οἱ Ἀψβουργιοὶ ἀπλῶς εἰς τὴν διοίκησιν
 τῶν κληρονομικῶν αὐτῶν κτήσεων προήγαγον
 αὐτὰς εἰς σπουδαίαν πολιτικὴν δύναμιν καὶ ἀ-
 νάπτυξιν. Τῷ 1439 ὁ Ἀλβέρτος Β' ἐκ τοῦ Αὐ-
 στριακοῦ οἴκου ἐκλεχθεὶς βασιλεὺς τῆς Γερμα-
 νίας ἐβασίλευσεν ἐν μόνον ἔτος. Τὸ δὲ ἐπόμε-
 νον ἔτος ἐκλιπούσης διὰ τοῦ θανάτου τοῦ Ἀλ-
 βέρτου τοῦ Β' τῆς πρώτης ἱδίας Αὐστριακῆς
 γραμμῆς τοῦ Ἀψβουργικοῦ οἴκου, τὸν Ἀλ-
 βέρτον Β' διαδέξατο ὡς βασιλεὺς Γερμανίας
 καὶ αυτοκράτωρ Ῥωμαῖος ὁ ἐκ τῆς Στεν-
 ρίας Ἀψβουργικῆς γραμμῆς Φρειδερίκος Γ'.
 Ἐκτοτε δὲ οἱ Ἀψβουργιοὶ διετήρησαν τὴν
 βασιλείαν τῆς Γερμανίας καὶ τὸ αυτοκρατορι-
 κὸν ἀξίωμα μέχρι τοῦ 1806 (πλὴν μικρῆς
 τινος διακοπῆς 1740—45) καὶ τὸ Αὐστριακὸν
 κράτος συνεδέθη στενῶς μετὰ τῆς Γερμανικῆς
 βασιλείας ἐπόμενης διὰ καὶ μετὰ τοῦ ἁγίου
 Ῥωμ. κράτους. Τῷ 1806 καταλυθέντος ὑπὸ
 τοῦ Ναπολέοντος τοῦ ἁγίου Ῥωμ. κράτους,
 τοῦ τῶν αυτοκράτωρ τοῦ κράτους τούτου ἐκλε-
 γόμενος ἀρχηγὸς τοῦ Ἀψβουργικοῦ οἴκου κα-
 τέστη αυτοκράτωρ τῶν Αὐστριακῶν
 χωρῶν στεθεῖς πρὸς διέταξιν ἤδη αὐτο-
 κράτορ τῆς Αὐστρίας. Οὕτω δὲ ἐ-
 χωρίθη μὲν τὸ Ἀψβουργικὸν κράτος ἀπὸ
 τῆς Γερμανίας, τὸ δὲ ὄνομα τῆς Αὐστρίας ἀπὸ
 τοῦ ἀρχιδουκάτου τῆς Αὐστρίας
 κατέστη ὄνομα γενικὸν δι' ἅπαν τὸ Ἀψβουρ-
 γικὸν κράτος. Εἰς τὸ κράτος τοῦτο τὸ συγκεί-
 μενον κατ' ἀρχὰς ἐκ τῶν ἀνω μνημονευθεισῶν
 χωρῶν προσετέθησαν ἐπὶ τοῦ Φερδινάνδου Α' (1521—1564) τὸ βασιλεῖον τῆς Βοημίας καὶ
 τὸ τῆς Οὐγγαρίας. Ἀλλὰ τῆς Οὐγγαρίας τὸ
 πλεῖστον κατεῖχτο τότε ὑπὸ τῶν Τούρκων,
 πρὸς οὓς ἐπὶ τινα χρόνον ἐγένοντο ὑποτελεῖς
 οἱ Ἀψβουργιοὶ ἡγούμενοι διὰ τὰ ὑπ' αὐτῶν
 κατεχόμενα μέρη τοῦ βασιλείου ἐκεῖνου. Με-
 χρι τοῦ 12' αἰῶνος αἱ πλεῖσταί τῶν Ἀψ-
 βουργικῶν κτήσεων προήρχοντο ἐκ τῶν διὰ
 γάμου κληρονομίων. Ἐντεῦθεν δὲ κατέστη πα-
 ροιμιῶδες διὰ τὴν Αὐστρίαν τὸ λόγιον «Εὐδαί-
 μων Αὐστρία διὰ συνοικισίων» (Felix Aus-

tria connubiis). Ἀλλὰ ἀπὸ τῶν μεγάλων
 καὶ νικηφόρων κατὰ τῆς Τουρκίας πολέμων
 τῶν γενομένων ἱδίας περὶ τὰ τέλη τοῦ 12'
 καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 13' αἰῶνος οὐ μόνον ἡ Οὐγ-
 γαρία ἐντελῶς ἐλευθερωθεῖσα ἀπὸ τῶν Τούρ-
 κων κατέστη κτῆσις κληρονομικῆ τοῦ Ἀψ-
 βουργικοῦ οἴκου, ἀλλὰ καὶ πολλὰ ἄλλα χω-
 ραὶ Σλαβικαὶ καὶ Ῥωμουνικαὶ προστηθήσαν
 εἰς τὴν Αὐστρίαν, νέας δὲ προσαρτήσας χωρὰς
 ἐπήνεγκε καὶ ἡ περιδεῖτος διανομὴ τῆς Πο-
 λωνίας. Ἡ Γαλλικὴ δημοκρατία καὶ ὁ Ναπο-
 λέων Α' πολλὰς παρεσκευασὰν ταπεινώσεις
 τῇ Αὐστριακῇ κράτει καὶ ἀπὸ τῶν τελευταί-
 ων ἐτῶν τοῦ παρελθόντος αἰῶνος μέχρι τῆς εἰ-
 ρῆνης τῆς Βιέννης τοῦ 1810 πολλὰ χωρὰ ἀ-
 παρθεύσαι ἀπὸ τῆς Αὐστρίας προσετέθησαν
 εἰς τὰς κτήσεις τῆς Γαλλικῆς αυτοκρατορίας
 ἢ τῶν συμμάχων αὐτῆς κρατῶν. Ἀλλὰ διὰ
 τῆς Βιεννίας συνθήκης τοῦ 1815 ἡ Αὐστρία
 ἀνεκτήσατο πάσας τὰς ἀπολεσθείσας κτήσεις,
 καὶ ῥυτίχθη μάλιστα διὰ προσαρτήσεως νέων χω-
 ρῶν, ἱδίας ἐν Ἑλλάδι. Καὶ δὲν ἤδυνάτο μὲν ὁ
 ἀνακτήσασθαι τὸ ἀξίωμα αυτοκράτορος τοῦ ἁγ.
 Ῥωμ. κράτους ἢ τοῦ βασιλείου τῆς Γερμανίας,
 διότι ἡ τῷ 1806 καταλυθεῖσα Γερμανικὴ βασι-
 λεία δὲν ἀποκατεστάθη τῇ 1816, ἀντ' αὐτῆς δὲ
 ἰδρύθη Γερμανικὴ ἐμπροσθέν, ἀλλ' ἐν τῇ ἐμο-
 σπονδία ταύτῃ ὑπέροχον ἐκτήσατο ὅστις. ἔχουσα
 τὴν προεδρίαν τοῦ ἐμπροσθητικοῦ συμβουλίου
 (Bundesrat) τοῦ ἐδρεύοντος ἐν Φραγκφούρτῃ.
 Τῷ 1866 περιελθούσα εἰς πῦλον πρὸς τὴν
 Πρωσσίαν ὅμα καὶ Ἑταλίας καὶ ἡττηθεῖσα κα-
 τὰ κράτος ὑπὸ τῆς Πρωσσίας ἐξεδιέθη μὲν
 τῆς Γερμανίας, παρέχώρησε δ' εἰς τὸ Ἑταλικὸν
 βασιλεῖον τὴν Βενετιαν, ἀπὸ πρὸ 7 ἡτῆ ἐτῶν
 εἶχεν ἀπολέσῃ τὴν Λομβαρδίαν, μετὰ τὴν αὐ-
 χὴ δι' αὐτὴν πόλεμον, ἐν ὑπέρτει τῇ 1859 ἐ-
 γαντίον τοῦ Ναπολέοντος Γ' συμμαχοῦντος
 μετὰ τοῦ βασιλείου τῆς Σαρδηνίας. Ἀλλ' ἡ
 ἐκ τῆς Γερμανίας ἐκκληθεῖσα Αὐστρία ὑπέρτει
 τῇ 1867 μεταμρφωσάμεν σπουδαίαν. Ἡ Οὐγ-
 γαρία, ἥτις ἀφότου κατέστη ἀπλή κληρονομι-
 κὴ χώρα τοῦ Ἀψβουργικοῦ οἴκου, πολλὰς
 εἶχεν ἐπαναστατήσας, τῇ δὲ 1848—49 εἶχεν ἐμ-
 βαλῇ εἰς κίνδυνον αὐτὴν τὴν ὑπαρξιν τοῦ Αὐ-
 στριακοῦ κράτους, ἡττηθεῖσα καὶ καταβληθεῖ-
 σα μέλις ὑπὸ τῶν πρὸς βοήθειαν τῶν Αὐστρι-
 ακῶν δραμόντων Ῥώσων, ἔλαβε τῇ 1867 πλήρη
 ἐσωτερικὴν ἐλευθερίαν καὶ συντάγμα ἰδιαίτερον
 ἐνωθεῖσα μετὰ τοῦ ἄλλου κράτους μόνον διὰ τοῦ
 προσώπου τοῦ αυτοκράτορος (βασιλεῦς διὰ τὴν
 Οὐγγαρίαν) καὶ τῶν κοινῶν ὑπουργείων τῶν ἐξω-
 τερικῶν, τῶν στρατιωτικῶν καὶ τῶν οικονομικῶν.
 Τὸ σύστημα τοῦτο τοῦ διασμοῦ τὸ ἑκτατὲ
 δεσπεζόν καθιέρωσεν ἐν Οὐγγαρίας τελείαν συν-
 ταγματικὴν πολιτείαν, ἀλλὰ καὶ τὸ ἄλλο
 τμήμα τοῦ κράτους (τὸ καλούμενον μετὰ τὴν
 καθιέρωσιν τοῦ διασμοῦ τὸ ἐντεῦθεν τοῦ Λαϊκοῦ
 κράτος ἢ κράτος Αὐστριακὸν) ὑποστάν μὲν γὰρ
 κλονισμούς διὰ τῶν ἐπαναστάσεων τοῦ

1848—49 καθιέρωσε μέτριόν τι συνταγματικὸν πολίτευμα μετὰ κοινοβουλίου συγκειμένου ἐκ δύο βουλῶν. Πρὸς διεξαγωγὴν τῶν κοινῶν ὑποθέσεων τῆς βλῆς Αὐστρὸς ὁ ὕψιστος ὡς γρηγορητικῶς ἀπὸ τῆς καθιέρωσης τοῦ συστήματος τοῦ δὲ αὐτοῦ τοῦ 1867) συνέρχονται κατ' ἑτος ἐπιτροπαὶ κοινοβουλευτικαὶ τοῦ κοινοβουλίου ἀμφοτέρων τῶν τμημάτων τῆς μοναρχίας (Delegationen) καὶ εἰς τὰς διασκέψεις τῶν ἐπιτροπῶν τούτων ὑποβάλλονται ἰδίως τὰ ἀφ' ὧν τὴν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν καὶ τὰ τῶν στρατιωτικῶν πιστώσεων. Ἀπὸ τοῦ 1848 βασιλεύει ἐν Αὐστρίᾳ ὁ αὐτοκράτωρ Φραγκίσκος Ἰωσήφ Α' τοῦ ἐποίου ἡ μακροχρόνιος βασιλεία εἶναι ἐκ τῶν μάλιστα ἀξιοσημειωτῶν περιόδων τῆς ἱστορίας τοῦ Αὐστριακοῦ κράτους. Βλ. Ἀψοδούργοι. Ἕως Ρωμικὸν κράτος, Γερμανία, Γερμανικὴ ἐμπροσθέν. Οὐγγαρία, Βοημία καὶ τὰ περὶ τῶν λοιπῶν Αὐστριακῶν χωρῶν ἰδία ἔθνη. [Π.Κ.]

Αὐστρία Ἀνω καὶ Κάτω. Βλ. Αὐστρία, Ἀυστρίας ἀρχιδουκάτον. [Π.Π.]

Αὐστρίας Ἀρχιδουκάτον. Ἡ κοινὴ καὶ τὸ θεμελιώδες στοιχεῖον τῆς Αὐστριακῆς αὐτοκρατορίας. Κεῖται μετὰ τῆς Βοημίας, Μοραβίας, Οὐγγαρίας, Στεαρίας, Σαλοβούργου καὶ Βαυαρίας καὶ διαίρεται εἰς δύο χώρας τοῦ Στέμματος: τὴν κάτωθεν τοῦ Ἑννός (Ἀντισίου) ἢ Κάτω Αὐστρίαν, καὶ τὴν ἄνωθεν τοῦ Ἑννός ἢ Ἀνω Αὐστρίαν, μετ' ἧς ἡνωθὴ διοικητικῶς τῇ 1849 καὶ τὸ δουκάτον τοῦ Σαλοβούργου.

Κάτω Αὐστρία. ἔχει ἐμβαδὸν 19, 853 τ.χμ. καὶ 2,635,220 κατ. (1889). ἔχει πρὸς Ν τὰς Νωρικὰς Ἀλπεις, ΝΑ. τὸ ὄρος Βέξελ (1738 μ.) καὶ πρὸς Β. τὸ Δουρυστάιν (1872 μ.), τὸ Ὄετσερ (1892 μ.), τὸ Γρόβελερ (1761 μ.) καὶ τὸ Σχάφβεργ (2076 μ.). Μέρους τῆς χώρας κεῖται δεξιόθεν τοῦ Δουναβίου. Παρὰ δὲ τὴν ἀριστερὰν ὄχθην αὐτοῦ εἶναι ἡ δυτικὴ αὐτῆς πλευρά, χώρα ὀρεινὴ, διατεταμένη ἀπὸ Β. πρὸς Ν. ὑπὸ τοῦ βουνοῦ Μαγιχάρτς, ἔχοντος μέγιστον ὕψος 573 μ. Ἀρδεύουσιν αὐτὴν ὁ Δούναβις καὶ πολλὰ ἐκ τῶν σημαντικωτέρων παραποταμίων του. Τὸ ἔδαφος ἔχει μεγάλαν ποικιλίαν. Τὸ εὐφορώτερον μέρος αὐτοῦ κεῖται ἐν τῇ μέσῃ τῆς χώρας παρὰ τὸν Δούναβιν. Λίμνες ἔχει τὴν Ἐρλὰφ παρὰ τὰ σύνορα τῆς Στεαρίας, τὴν Λάουτςερ παρὰ τὸ ὄρος Ὄετσερ καὶ ἄλλας μικροτέρας. Ἐκ τῶν μεταλλικῶν αὐτῆς ὕδατων τὰ κάλλιστα εἶναι αἱ θερμαὶ τοῦ Βάδεν. Τὸ κλίμα εἶναι ἐν γένει εὐκρατον καὶ υγιεινόν· τὰ δὲ κυριώτερα προϊόντα, οἶνοι, ἀρβόσχοι, κτλ. ἄφθονοι καρποί, ἐξ ὧν κατασκευάζουσι τὸν μηλίτην, κτλ. Τὸ διαμέρισμα τοῦτο ἔχει 3 ἀνεξαρτήτους πόλεις: τὴν Βιέννην, τὴν Βιέννα-Νόβσταδτ (Βιέν-

ναίαν Νεάπολιν) καὶ τὴν παρὰ τὸν Ὑββς Βαϊδχόφεν, 30 ἐπαρχικὰς πόλεις, 18 ἐπαρχίας (πλὴν τῶν προσαπαιτῶν τῆς Βιέννης) καὶ 1026 δήμους μετὰ 4153 κοινοτήτων, 1 ἐφετεῖον, 4 πρωτοδικείων καὶ 77 ἐιρηνοδικείων. Οἱ κάτοικοι εἰναι Γερμανοί, Τσεχοί, Πολωνοί, Ρουθῆνοι, Σλοβάκοι, Σερβοκροάται, Ἰταλοὶ καὶ Ρωμοῦνοι, ἐπικρατοῦσαι δὲ θρησκεία ἡ καθολικὴ. Ἐκ τῶν διαφόρων κλάδων τῆς ἐν αὐτῇ βιομηχανίας διακρίνονται τὰ ἐργαστάσια τῶν μηχανῶν καὶ τῶν μουσικῶν ὀργάνων, ἡ χρυσοχοία, ἡ ὑφαντουργία, ἡ κλωστοεικὴ κτλ. Ἡ συγκοινωνία εἶναι μεγάλως ἀνεπτυγμένη. Τῇ 1882 ἦσαν ἐκεῖ 1327 χμ. σιδηρ. γραμμῶν, 9366 χμ. λεωφόρων, 440 χμ. πλωτῶν ὁδῶν καὶ 1956 χμ. τηλεγρ. γραμμῶν. Ἡ ἐκπαίδευσις, ἐπίσης διότι πλὴν τῶν ἐν Βιέννῃ ἀνωτάτων καὶ τεχνικῶν σχολῶν, ὑπάρχουσι καὶ πλείστα ἄλλα τῆς μέσης καὶ κατωτέρας ἐκπαίδευσως, δημόσια τε καὶ ἰδιωτικά.

Ἀνω Αὐστρία. ἔχει ἔκτασιν 11,994 τ.χμ. καὶ 777,064 κατ. (1889). Τὴν χώραν ταύτην διατεμνοῦσιν δύο διακεκριμένοι ὄρεοι εἰς ἃς ἀνήκουσι τὰ ὄρη: Χάλλστατ (2996 μ.), Μέγα Πρίλ (2514 μ.), Χόλλεν (1862 μ.) καὶ Σχάφβεργ (1870 μ.). Πρὸς Β. τοῦ Δουναβίου κεῖται ὁ Βοημικὸς ὁ Δουρυστάιν. Ἀρδεύεται καλῶς ὑπὸ τοῦ Δουναβίου, τοῦ Ἑννός καὶ ἄλλων ποταμῶν. ἔχει δὲ λίμνας καὶ μεταλλικὰς πηγὰς οὐκ ὀλίγας. Τὸ ἔδαφος παρὰ τὰς ὄχθας τῶν ποταμῶν εἶναι εὐφορώτατον, τὸ δὲ κλίμα εὐκρατον ἐν τοῖς πεδίοις, ἀλλὰ ψυχρότατον κατὰ τὰ ὄρεα μέρη. Τὸ πλεῖστον τῶν κατοίκων εἶναι Γερμανοὶ καθολικοί, οἰκοῦντες ἐν 482 δήμοις μετὰ 8649 κοινοτήτων. Πρωτ. τῆς χώρας εἶναι ἡ Λάιντς. Ἡ κηπουρικὴ, ἡ ἀμπελοποιία καὶ ἡ κτηνοτροφία εἶναι ἀρκούντως ἀνεπτυγμέναι. Ἡ χώρα ἔχει προσέτι μεταλλουργεία, ἀλάτωρυγεία, λατομεῖα κτλ. Ἡ βιομηχανία αὐτῆς ὁμῶς δὲν ἐξισοῦται πρὸς τὴν τῆς Κάτω Αὐστρίας. Ὁ κλάδος τῆς ἐκπαίδευσως ἡριθμοὶ (τῇ 1882) 522 δημοτικά καὶ ἀστικά σχολεῖα 4 γυμνάσια, 2 κατώτερα λύκεια, 3 ἐμπορικὰς, 26 σχολὰς ἐπιτηδεύματων, 1 γεωργικὴν, 1 κηπουρικὴν καὶ εἰσποικίας, 1 διδασκαλεῖον καὶ ἄλλας, πρὸς δὲ μίαν δημοσίαν βιβλιοθήκην. [Π.Π.]

Αὐσώνιος (Dec. Magnus Ausonius) Ῥωμαῖος ποιητὴς γενν. περὶ τὸ ἔτος 310 μ.Χ. ἐν Βουρδигаλῶσι (Bordeaux) τῆς Γαλιτίας καὶ ἀποθανὼν περὶ τὸ 395. Ὑπῆρξε διδάσκαλος τοῦ αὐτοκράτορος Γρατιανοῦ, ὑπάτος δὲ τῇ 379. Ἠσπάρτην τὸν χριστιανισμὸν, ἀλλ' ὡς φαίνεται, κατ' ἐπιφάνειαν μόνον. Ἐπὶ τοῦ μεγάλου Θεοδοσίου ἐπανῆλθεν ἐκ Ῥώμης εἰς τὴν πατρίδα του, ὅπου ἐξ ὀλοκλήρου ἐπαδόθη εἰς τὰ γράμματα. Τὰ ποιήματά του εἰ-

και ποικίλα κατὰ τὴν ὕλην καὶ κατὰ τὸ εἶδος (ἐπιγραμματα, ἐγκώμια ἀνδρῶν ζώντων ἢ ἀποθανόντων ἢ καὶ ποταμῶν, εἰδύλλια κτλ), ἐν οἷς διακρίνεται τὸ δέκατον αὐτοῦ εἰδύλλιον τὸ ἐπιγραφόμενον *M o s e l l a s* (*Mosella*) ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ ποταμοῦ τῆς Γερμανίας *Mosel*. Ἐγραψε καὶ ἐν βιβλίῳ *Ἐπιστολῶν* ἀναμίσξας πεζῶν καὶ ἐμμέτρων, περιέχον πολλὰς εἰδήσεις περὶ τῶν χρόνων καθ' οὓς ἐζη καὶ περὶ τοῦ τότε κατὰ τὴν Δύσιν γραμματικακοῦ βίου. Ἐμπνευσιν πολλὴν δὲν ἔχει ὁ ἐπικολυρικὸς οὗτος ποιητής, ἀλλ' ἀπομιμνῆται ἐπιδεικνύων τοὺς παλαιούς δοκίμους ποιητὰς κατὰ τὴν στιχομυρίαν καὶ καθ' ὅλου κατὰ τὸ εἶδος. Περὶ τοῦ Αὐσωνίου ἰδ. καὶ περὶ δ. Πλάτωνα τ.μ. 2 σελ. 294. *Ἐκδ. τῶν ἀπάντων τοῦ Αὐσωνίου ὑπὸ Schenk! ἐν τοῖς *Monumenta Germaniae historica* τόμ. 5 ἐν *Heroinum* 1883. [Σ.].

Αὐτανάφλεξις (X η μ.) λαμβάνει χώραν εἰς πολλὰ εὐφλεκτα σωματα ἀπορροφῶντα ἀκρως αἰμούς καὶ αἲρια ταῦτα ἐνοῦνται μετὰ τῶν ἀπρωφῶντων σωματιῶν, ἀναπτύσσοντα θερμότητα ἐξ ἧς καὶ ἡ ἀνάφλεξις. Παρατηρεῖται τὸ φαινόμενον τοῦτο εἰς διάφορα μέταλλα, εἰς λεπτὴν κόνιν προσφάτου ξυλάνθρακος κατὰ μεγάλην ποσά στίβασθέντος κλπ. καὶ ἡ μὴ καλῶς καλῶς καθαρισθεῖσα βαμβάκοχυρίτις καθὼς καὶ τὸ ἐν τῇ πολυμικρῇ καὶ τῇ πυροτεχνικῇ χρήσει μίγμα θειαντιμονίου καὶ χλωρικοῦ Καλίου αὐτανάφλεγονται μίγμα βίνισμάτων Σιδήρου μετὰ θείου διαβραχέν καὶ καλυφθέν διὰ γῆς εἰς σωρὸν σχηματίζει τεχνιτὴν ἡφαιστειον ἀναφλεσόμενον μετὰ τινος ὥρας καὶ τὸ πρὸ τινος ἀγόμενον ἐν τῇ ἐμπορίῳ *κ υ τ τ α ρ ο ε ι δ ε s* *nafanen* ἐν τῇ ἐμπορίῳ *κ υ τ τ α ρ ο ε ι δ ε s* (*celluloid*) συνιστάμενον ἐκ βαμβάκοχυρίτιδος καὶ καμφορᾶς, ἐξ οὗ παρασκευάζονται κοσμηματα οἷον σφαῖραι σφαιριστηρίων κτλ. αὐτανάφλεγεται ἐνίοτε ὡσαύτως αὐτανάφλεγονται σωροὶ γυαίνθρακων καὶ ἐντός ἐτι τῶν ἐν τοῖς ἀτμοπλοίοις ἀποθηκῶν ὀφίλεται δὲ τοῦτο εἰς ἀπορρόφησιν τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ Ὁξυγόνου καὶ ἀνάπτυξιν κυστίμων ἀερίων. [Ο.Α.Ρ.]

Αὐταποσύνθεσις βλ. Αὐτόματος ἀποσύνθεσις.

Αὐταρχία. Εἶδος πολιτεύματος, καθ' ὃ ὁ ἀνώτατος ἄρχων εἰς εὐθένα ὑπόκειται νομικῶν κατανάγκασμων, διότι πᾶσα θέλησις αὐτοῦ εἶναι καὶ νόμος (*Sic volo, sic jubeo*). Αὐταρχικὸν εἶναι σήμερον ἐν Εὐρώπῃ τὸ πολιτεῦμα τῆς Ρωσσίας καὶ Τουρκίας, κατὰ δὲ τὴν μεσαιωνικὴν ἐποχὴν τὸ Ῥωμαϊκὸν καὶ Βυζαντινὸν καὶ ἄλλα πολλά. Διαφέρει δὲ τῆς συνταγματικῆς μοναρχίας, καθ' ὅτι ἐν αὐτῇ κηρύσσεται μὲν ὁ βασιλεὺς ἀνεύθυνος (ἰ. λ.) ἀλλὰ καὶ δὲν ἀναγνωρίζεται ὑπέρτερος τῶν νόμων. οὐδὲ λογίζεται πᾶσα πράξις αὐτοῦ νόμιμος ὡς ἡ τοῦ μονάρχου ἐν τῇ αὐταρχικῇ πολιτειᾷ. Πρὸ λ.

Ἀπολυταρχία. [Ἀγγ.]

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ Β'

Αὐτεπαγγέλτως (Π ο λ. δι κ ο ν. *ex officio*) σημαίνει τὴν ἐξουσίαν τοῦ δικαστοῦ τοῦ ἐξετάζειν τι ἡ ἐφαρμόζειν διατάξιν τοῦ δικαίου, ἄνευ αἰτήσεως παρὰ τινος· ἀποτελεῖ δ' ἐξαιρέσιν τοῦ θεμελιώδους δικονομικοῦ ἀξιωματός *judex ne procedat ex officio* (μὴ δικαζέτω ὁ δικαστὴς Αὐ.) καὶ ἐφαρμόζεται μόνον προκειμένου περὶ διατάξεων δημοσίας τάξεως, οἷαι εἰσιν αἱ πλεῖστα τῶν δικονομικῶν διατυπώσεων καὶ εὐαριθμοὶ τινες ἄλλαι περιπτώσεις [Δ.].

Αὐτεπιστοχία (γερμ. *Selbstverwaltung* γαλ. *Faire valoir*). Ἡ Αὐ. ἀποτελεῖ κλονὶν ἄνευ ἐξαιρέσεως ἐν τῇ δασονοίᾳ, ἐν ᾗ προκειμένου περὶ μεγάλων ἀγροτικῶν κτημάτων τοῦ δημοσίου ἡ αὐτεπιστοχία ἀποτελεῖ ἐξαιρέσιν. Ἡ διαφορὰ δὲ αὕτη εἶνε προϊόν τοῦ ἰδιαζόντος χαρακτῆρος τῆς δασονοίας, καὶ τῆς ὑφίστης κλιματολογικῆς σπουδαιότητος τῶν δασῶν ἥτις ἐπιβάλλει τὴν μετὰ μεγάλης περιστάσεως γρῆσιν τῶν δασῶν. Ἡ ἐνοικιασις εἴτε ἰδιωτικῶν εἴτε δημοσίων δασῶν πρὸς πρόληψιν τῶν ἐκ τῆς ἀπληροσύνης τῶν ἐνοικιαστῶν κινδύνων ἀπατεῖ τὴν ὑπὸ τοῦ ἰδιοκτῆτος πρόληψιν καὶ διατήρησιν τεχνικῶς κατηρητισμένου προσωπικοῦ θυνχμένου νὰ ἐποπτεύῃ τος ἐργασίας τῶν ἐνοικιαστῶν τούτων. Διὸ καὶ οὐδαμοῦ ἐφημέροσθι τὸ σύστημα τῆς ἐνοικιάσεως ὡς πρὸς τὰ δάση. [Χ.]

Αὐτί (Ναυτ.) βλ. Ὠμιδίων.

Αὐτοβιογραφία νέα ἑλληνικὴ λέξις, ἣν παρελαβόμεν παρὰ τῶν πλατάντων αὐτὴν πρὸς ἰδίαν χρῆσιν ἀλλογενῶν καὶ δι' ἧς δηλοῦμεν, ὅτι αὐτὸς τις συνέγραψε τὴν ἐκτὸς διον. Ἡ αὐτοβιογραφία εἶνε κατὰ ταῦτα ἰδίον εἶδος τῆς βιογραφίας (ἰδ. λ.), ἥτις εἶνε μὲν συγγενὴς, ἀλλὰ δὲν πρέπει ὅμως νὰ συγχέηται πρὸς τὰ *π ο μ υ η μ ο υ ε ὐ μ α τ α* (ἰδ. λ.). Αἱ ἐπὶ πολλῶν αἰγυπτιακῶν καὶ ἀσσυριακῶν μνημείων ἐκθέσεις αἱ παριστάνουσαι αὐτοὺς τοὺς βασιλεῖς ἀφ' ὧν μὲν τὰ περὶ τῶν παρ' αὐτῶν κτισθέντων οἰκοδομημάτων ἢ τοὺς πολεμικοὺς αὐτῶν ἀθλοὺς δὲν εἶνε αὐτοβιογραφίαι, ἀλλ' ἐκφέρονται μὲν ὡς ἀπὸ προσώπου τῶν βασιλέων, εἶνε δ' ὅμως γεγραμμέναι ὑπὸ τῶν γραμματέων αὐτῶν καὶ ἱστοριογράφων. Προσδίδει δὲ ἡ αὐτοβιογραφία κυρίως εἰς τοὺς νέους χρόνους, εἰ καὶ δὲν ἦτο παντελὴς ἄγνωστος καὶ εἰς τοὺς ἀρχαίους, ἰδίως δ' εἰς τοὺς Ῥωμαίους (ἰδ. Tacit. Agric. I. — *Surin gar de Romains autobiographis*. Lugduni Batav. 1846). Ἡ περὶ αὐτῶν αὐτοβιογραφία εἶνε αἱ *Confessions* τοῦ Ρουσσώ (ἰδ. λ.) καὶ ἡ συγγραφὴ τοῦ Γκαίτε «*Poiesis καὶ ἀλήθεια*» (*Dichtung und Wahrheit*), ἥτις δι' αὐτοῦ τοῦ τέλει τῆς ζωῆς, ὅτι ὁ συγγραφεὺς μὴ παύσῃ τὴν διήγησιν τῶν κατ' ἐκαστα καθ' ἐαυτὸν, ταῖναι εἰς ἰδιωδεστέραν τινὰ παράστασιν τῆς ὁλῆς

πνευματικῆς του ἐνεργείας καὶ ἐκθέτει τὰ κατὰ τὸν ἴδιον ὅσον ἀνεύρη καὶ ἐπιδείξη τοὺς παράγοντας αὐτῆς. Ὑπὸ τοιοῦτον δὲ ὄρον δυνάμεθα νὰ καλέσωμεν αὐτοδιογραφίας καὶ ἄλλων ποιητῶν τὰ ἔργα, ἰδίως δὲ τὸν Child Harold τοῦ Βύρωνος καὶ τινὰ τῶν ποιημάτων τοῦ Μυσσέ. Ἐκ δὲ τῶν ἐλλήνων στί γεγραμμένων αὐτοδιογραφῶν ἀναφέρομεν ἰδίᾳ κατὰ μὲν τοὺς βυζαντινοὺς χρόνους τὴν τοῦ αὐτοκράτορος Μιχαὴλ τοῦ Παλαιολόγου (ἰδ. λ.), ἐκδοθεῖσαν ἐν Πετροπόλει τῇ 1885 ὑπὸ τοῦ Ῥώσου καθηγητοῦ Ἰωάννου Τροϊτςκη, καὶ τὴν τοῦ Ἀδαμαντίου Κοραΐ, γραφεῖσαν μὲν τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1829, δημοσιευθεῖσαν δ' ἐν Παρίσι τοῖς μετὰ θάνατον αὐτοῦ τῇ 1833 καὶ ἀνατυπωθεῖσαν ἐν Ἑρμούπολει τῇ 1836 καὶ πολυλίκως ὑστερον.

Ὅσα λέγει ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς αὐτοδιογραφίας αὐτοῦ ὁ Κοραΐς εἶνε ὀρθότατα. «Ὅστις ἱστορεῖ τὸν ἴδιον ὅσον, χρεώσται νὰ σημειώσῃ καὶ τὰ κατορθώματα καὶ τὰ ἁμαρτήματα «τῆς ζωῆς του, μὲ τόσῃ ἀκριθείᾳ, ὥστε μὴτε «τὰ πρῶτα νὰ μεγαλύνῃ, μὴτε τὰ δεύτερα νὰ «σμικρύνῃ, ἢ νὰ συμπᾶ παντάπῃσι· πρᾶγμα «δυσκολώτατον, διὰ τὴν ἔμφυτον εἰς ὅλους «μας φιλαυτίαν. Ὅστις ἀμφιβάλλει περὶ τοῦ «του, ἂς κἀμῃ τὴν πείραν νὰ χαράξῃ ὁσὸ μόνους στίχους τῆς βιογραφίας του, καὶ θέλῃ «καταλάβει τὴν δυσκολίαν». Ἀληθῶς οἱ ὅροι μεγίστης αὐτοσυνειδησίας καὶ φιλαληθείας τῶν συντασσόντων αὐτοδιογραφίαν εἶνε ἀπαραίτητοι, ὅπως καταστῇ δυνατὴ ἡ ἄνευ ἐπιφυλάξεως χρῆσις αὐτῶν ὡς ἱστορικῶν μέγιστα πηγῶν. [Λ.]

Αὐτογράφα. Τὰ ἰδίᾳ χειρὶ ὑπὸ τοῦ συγγραφέως γεγραμμένα βιβλία ἢ ἔγγραφα, ἅτινα ἔχουσιν ὡς εἰκὸς ἀσυγκρίτως μείζονα ἄξιαν τῶν ἀντιγράφων καὶ καθ' ὃ καθορίζεται ἡ ὀρθὴ γραφὴ τοῦ κειμένου. Τὰ Αὐ. διασήμεν ποιητῶν καὶ λογογράφων τοῦ 19 αἰῶνος καὶ ἐφεξῆς, διότι παλαιότερα ὀλίγιστα σῶζονται, φυλάσσονται ὡς κειμήλια ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις. — Ἀπὸ δὲ τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἐπεκράτησε νὰ λέγονται συνθέστερον Αὐ. πάντα τὰ ἰδιοχειρῶς ὑπὸ ἐξόχων ἀνδρῶν γεγραμμένα, ὧν πρωτίστως ἐξετάζεται ἡ γνησιότης τῆς γραφῆς, ἐν ὑστερὰ μοίρᾳ τιθεμένου τοῦ περιεχομένου αὐτῶν. Τοιαῦτα Αὐ. ἐπιμελῶς περισυνάγονται ἐν ἰδίαις συλλογαῖς διεκρίθησαν δ' ἐν τῷ καταρτισμῷ τοιούτων συλλογῶν πρωϊαίτατα μὲν οἱ Γάλλοι (ἤδη ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ 17 αἰῶνος), τοὺς δ' ἐμμήθησαν οἱ Ἀγγλοὶ καὶ εἴτα οἱ Γερμανοί. Ἐνεκα δὲ τῆς ἐσήμερας ἀξιοσημείας ἐπιθυμίας καταρτισμοῦ συλλογῶν Αὐ. ἀνεπτύχθη κατὰ τοὺς χρόνους ἡμῶν καὶ τὸ ἐμπόριον τῶν Αὐ. Ἡ πρώτη δημοσιὰ πώλησις Αὐ. (τοῦ Ρισελιέ) ἐγένετο ἐν Παρίσι τοῖς τῇ 1801 ἔκτοτε δὲ συχνόταται εἶναι δημοπρασίαι Αὐ. καὶ κατάλογοι Αὐ. ἐξεδόθησαν, ἐν οἷς σημειοῦνται καὶ αἱ τιμαί, εἰς ὧς ἐπωλήθησαν διάφορα Αὐ. ἐν δημοπρα-

σίαις. Ἀπὸ δὲ τοῦ 1862 ἐκδίδεται ἐν Παρίσι καὶ ἴδιον περιοδικὸν σύγγραμμα «L' amateur d' autographes». Ἐκ τῶν ἐν Ἑλλάδι γενομένων δημοσιεύσεων αὐτογράφων ἄξιαι ἰδίως μνείας εἶναι ἡ ἐν τῇ Κιβδηλείᾳ τοῦ Στ. Ξένου (Λονδ. 1865) καὶ αἱ ἐν τοῖς περιοδικοῖς συγγράμμασιν Ἑστία καὶ Δελτίω τῇ Ἰστ. καὶ Ἑθνολ. εταιρίαις. [Π.]

Αὐτογραφία Εὐκόλος καὶ εὐωνεὺς μηχανικὸς τρόπος πρὸς πολλαπλασιασμὸν ἀντιγράφων. Συνήθως γίνεται χρῆσις πρὸς τὸν σκοπὸν τούτων λιθογραφικῶν πλακῶν, ἐφ' ὧν ἀποτυποῦνται πρῶτον κρηνητικῶς τὰ ἐπὶ συνήθους χάρτου δι' αὐτογραφικοῦ μέλανος ἢ ἐπὶ παρεσκευασμένου χάρτου διὰ σινικοῦ μέλανος γεγραμμένα καὶ εἴτα ἐπιχρισμένης τῆς πλακῆς διὰ τῶν ἐν χρῆσει ἐν τῇ λιθογραφίᾳ χημικῶν σκευασμῶν ἀποτυποῦνται πανομοιότυπός ἐν τῇ λιθογραφικῇ πιεστηρίῳ τὰ γεγραμμένα. Ὅσῳ δὲ δὲν εἶναι χρεῖα πολλῶν ἀντιγράφων γίνεται χρῆσις, ἀντὶ λιθογραφικῶν πλακῶν, παρεσκευασμάτων ἐκ πηκτῆς, δι' ὧν ἀποτυποῦνται τὰντιγράφα πιεζόμενα διὰ τῆς χειρὸς πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον καταλληλότεροι μηχανήματα εἶναι ὁ πολυγράφος ἢ ἑκατογράφος. Ἀλλὰ τὰ τοιαῦτα ἀντιγράφα δὲν ἔχουσι πάντα ἀκριθείαν γραμμῶν οὐδ' ἀπαράλλακτον χροῖμα, δι' ὅ βεβαιὴ ἐπιζητῆται πιστὴ καὶ ἀσφαλὴς ἀποτύπωσις προτιμῶνται ἄλλα μηχανικὰ μέσα, οἷον τῆς τεχνικῆς λιθογραφίας τῆς ἡλιοτυπίας, τῆς ἡλιογραφίας, τῆς ζιγκογραφίας καὶ τὸ ἀκριδέστατον ἀλλὰ καὶ διαπανηρότατον πάντων, τὸ τῆς χαλκογραφίας [Π.]

Αὐτοδιδάκτος (Π α ἰ β.) ὁ μὴ διδασκόμενος ὑπ' ἄλλου, ἀλλὰ δι' ἰδίας μελέτης μαθὼν διὰ πρὸς μάθησιν ἐθελουρῶν ἀναγκάων. Ἡ μάθησις αὕτη τοῦ αὐτοδιδάκτου διαφέρει τῆς μαθήσεως τοῦ ἐν σχολαίσις τακτικοῖς ὑπὸ διδασκάλου μεθοδικῶς καὶ ἐν καιρῷ τῇ προσήκοντι διδασκομένου συνήθως, ὅτι κατ' αὐτὴν πολλὸς χρόνος μάτην καταναλίσκεται καὶ ὅτι, καίπερ διὰ πολλῶν καὶ ματαίων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ λοξοδρομῶν συντελεσθεῖσα, στερεῖται οὐχ ἥττον τοῦ βάθους καὶ τῆς συνοχῆς ἐκείνης, ἣν τακτικὸν πρόγραμμα μαθημάτων καὶ μεθοδικὴ διδασκαλία ὑπὸ διδασκάλου ἐπισταμένων τῶ ἔργον αὐτῶν ἀπεργάζεται. [Χ. Π.]

Αὐτοδικαίως (Ν ο μ.) (ipso jure) λέγεται περὶ τοῦ ἀφ' ἑαυτοῦ καὶ ἐπὶ τῇ βάσει διατάξεως τοῦ δικαίου ἐπερχομένου ἄνευ ἀνάγκης ἐνεργείας τινός. [Δ.]

Αὐτοδικαία (Ἄ σ τ. δ ἰ κ.) καλεῖται ἡ ἐν ἰδίῳ τοῦ δικαιοῦχος δυνάμειν προστασία τοῦ δικαιοῦματός του, προσβαλλομένου, ἄνευ προσφυγῆς εἰς τὴν δικαστικὴν ἐξουσίαν. Κατὰ τὸ Ῥωμ. δίκ. ἡ Αὐ. ἀπηγορεύετο ὡς ἀντικείμενη τῇ φύσει τοῦ δικαίου (Πρδλ. Ν. 176 Π. 50. 17), ἐξαιρετικῶς δ' ἐπετρέπετο ὡς ἡ μ. ν. α καὶ ἐν ἐλαχίσταις ἄλλαις περιπτώσεσιν, ὧν τινες

ισχύουσι καὶ σήμερον. Εἶδος ΔΔ. περιείχον, κατὰ τὸ ἀρχ. 'P. sic., ἡ manus injectio καὶ ἡ pignoris capio αἰτινες κατοπιν κατηργήθησαν. Νόμοι απαγορευτικοὶ τῆς Α. μνημονεύονται ἡ lex Julia de vi privata, ἐπὶ 'Ιουλ. Καίσαρος ἡ Αὐγούστου, κατὰ τοῦ μεταρρομένου διαν κατὰ τοῦ θφείλετου αὐτοῦ, τὸ καλούμενον decretum divi Marci (διάταξις τοῦ Μάρκου Αὐρηλίου), ὅπερ γενικώτερον ἀπηγέρευσεν τὴν Α. εἴτε διὰ, εἴτε ἄλλως πως ἀσκουμένην, ἐπὶ ποινῇ ἀπωλείας τῆς ἀξιώσεως καὶ ἐπιστροφῇ τοῦ οὕτως ἀφαιρεθέντος καὶ ἡ διάταξις Θεοδοσίου καὶ 'Αρκαδίου (389 μ. Χ.), ἣν καθ' ὃ κύριος πράγματος, κατεχομένου παρ' ἄλλου, δι' Αὐ. λαμβάνων αὐτὸ, οὐ μόνον ὠρεῖται νὰ ἀποκαταστήσῃ αὐτὸ ἀλλὰ καὶ ἀπέβαλλε τὴν κυριότητα Σήμερον αἱ ποιναὶ τῆς Αὐ. ἐρίζονται ὑπὸ τοῦ Ποιν. Ν. (ἔρθρ. 205 καὶ 206). [Δ.].

Αὐτοκρατορία βλ. Αὐτομάτος καὶ σεις.

Αὐτοκίνητον (πράγμα, se movens) καλεῖται νομ. τὸ ἀφ' ἑαυτοῦ, ἄνευ ἐξωτερικῆς ἐνεργείας, κινούμενον καὶ τοιαυτὰ εἶσι μόνον τὰ ζῶα. ὑπάγεται δ' εἰς τοὺς αὐτοὺς καὶ τὸ κίνητον κανόνας. [Δ.].

Αὐτοκλείστον (X η μ.) ἡ ὀλοκλείστον (autoclasis) δοχεῖον. 'Αεροστεγὲς καὶ αἰμοσταγὲς δοχεῖον, ἔχον ἰσχυρὰ τεχνήματα καὶ χρησιμεύον πρὸς θερμαντὴν οὐσιῶν εἰς ὑψηλὴν θερμοκρασίαν καὶ θλίψιν ἀνωτέραν τοῦ ζεσιγόνου βαθμοῦ τῶν ἐνυπερχόντων βευστῶν συνθέστατον Αὐ. ἔνε ἐκ συστήματος ὕδατος σωλὴν τετήρημένον ἀπὸ τῶν δύο ἄκρων καὶ ἐντὶς τοῦ ὁποῦ αἱ οὐσίαι δύνανται νὰ θερμανθῶσιν εἰς ὑψηλὰς θερμοκρασίας ἐν τῇ μηχανικῇ μεταχειρίζονται ὡς Αὐ. λέβητα φέροντα καταληλῆως προσαρμοζόμενον κάλυμμα καὶ ἀσφαλτικὴν διχλεύδα ἐν ταῖς τέχναις εὐρίσκει τὸ Αὐ. εὐρείαν ἐφαρμογὴν καὶ δὴ ἐν τῇ παρασκευῇ τῆς ὀστεοκόλλας, τοῦ στεατικοῦ ὀξέος καὶ ἐν τῇ χαρτοποιᾷ. [ΟΑ. Ρ.]

Αὐτοκρατεῖρας Αὐγούστης ποταμός. (Kaiserin-Augustafuss). 'Αξίος λόγου πλωτὸς ποταμὸς τῆς τοῦ Αὐτοκρατ. Ροῦλ. ἐλ. μ. οὐ χωρὰς, ἐκβάλλων κατὰ τὴν Β. παραλίαν τῆς Νέας Γουίνεας ἀνεκλήθη τὴν 27/η Μαΐου 1885 ὑπὸ Φίνσχ. [Π. Π.]

Αὐτοκράτης. 'Ιδ. Αὐτοκράτωρ.

Αὐτοκράτωρ. Τὸ ὄνομα σημαίνει ἐν ἀρχῇ ἐν ἑλληνικῇ γλώσσῃ αὐτοεξουσίον (ἐκ τοῦ αὐτὸς κράτωρ, κραίνω) οὐχὶ τοῦ αὐτοῦ καὶ κράτος) ἐδίδετο ἐν τῇ πολιτικῇ γλώσσῃ εἰς στρατηγούς ἢ πρέσβεις ἔχοντας ἀπὸλυτον ἐξουσίαν τοῦ ἐνεργεῖν κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς. ἀναλογοῦν κατὰ τοῦτο πρὸς τὸ πρὸ ἡμῶν πλ. ἡρεξούσιος (plenipotentiaire). 'Η νεώτερα ἔννοια τοῦ ὀνόματος ἡ ἀπὸ τῶν 'Ρωμαϊκῶν χρόνων μέχρι σήμερον ἐν

χρήσει ὑπάρχουσα, ἡ τοῦ ὑπερτάτου ἡγεμόνος ἡ ἡγεμόνος κακοῦντος ἀρχὴν ἀπόλυτον ἐν τῷ κρατεὶ αὐτοῦ προήλθεν ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τοῦ ὀνόματος πρὸς τὸ 'Ρωμαϊκὸν imperator. Τὸ ὄνομα τοῦτο, ὅπερ παρὰ τοῖς 'Ρωμαίοις σημαίνει ἐν ἀρχῇ τὸν αὐτοκράτορα στρατηγὸν ἢ τὸν ὑπερτάτον ἐν γένει στρατιωτικὸν ἄρχοντα (ἡ προσωνομῖα imperator ἐδίδετο συνήθως εἰς τὸν θριαμβεύοντα στρατηγὸν καὶ μόνον) κατέστη συνήθως προσωνομῖα ἀπὸ Αὐγούστου καὶ ἐφεξῆς τῶν μοναρχούντων καὶ αὐταρχούντων ἀρχόντων τῆς 'Ρωμαϊκῆς πολιτείας, ἀπεδόθη δ' ἐν τῇ 'Ελληνικῇ διὰ τοῦ αὐτοκράτωρ. Κατὰ τοῦτο δὲ ἀμφότερα τὰ ὀνόματα, τὸ τε imperator καὶ τὸ Αὐ. εἶχον ἀρχὴν καὶ καταγωγὴν μάλλον δημοκρατικὴν. 'Αλλ' ἔνθεν μὲν ἡ ὁδὸς ἐπὶ τὸ ἀσιατικώτερον καὶ μοναρχικώτερον βυθιμὸς τοῦ αὐλικοῦ βίου τῶν 'Ρωμαίων αὐτοκρατέρων, ἰδίως ἀπὸ τοῦ Διοκλητιανοῦ, ἔνθεν δὲ ἡ ὕστερον ἐν τῇ χριστιανικῇ ἐκκλησίᾳ καθιγίσις καὶ καθιέρωσις τοῦ αξιώματος τῶν 'Ρωμαίων αὐτοκρατέρων ἔδωκεν εἰς τὰ ὀνόματα τὴν σημασίαν ἀρχῆς ὑπερτάτης καὶ ἀξιώματος μοναρχικοῦ ἐπὶ τοῦ θεοῦ δικαιώματος ἐρείδόμενου. 'Εντεῖθεν δὲ ἐν τῇ 'Ελληνικῇ Ἀνατολῇ οἱ Χριστιανοὶ 'Ρωμαῖοι αὐτοκράτορες, ὁ Κωνσταντῖνος ὁ μέγας καὶ οἱ διαδοχοὶ αὐτοῦ ἐκαλοῦντο Βασιλεῖς (ισπανικῶς αὐτοκράτορες) καὶ τὴν προσωνομίαν ταύτην οἱ 'Ελληνες καθ' ἑλὼν τὸν μέσον αἰῶνα ἔβλεπον μόνον εἰς τοὺς αὐτοκράτορας τῆς Κωνσταντινουπόλεως, οὐχὶ δ' εἰς τοὺς Φράγκους ἡγεμόνας, εὖς ἁπλῶς ῥήγας (ἐκ τοῦ lat. rex) ἔκαλουν. 'Αλλ' ἐνῷ βασιλεὺς ἐν τῇ μεσαιωνικῇ 'Ελληνικῇ Ἀνατολῇ ἐσημαίνειν ὅτι τὸ imperator ἐν 'Ρώμῃ, ἐν τῇ δύσει, ἔνθα κατὰ τοὺς 'Ρωμαίους χρόνους ἦτο μικτὸν τὸ ὄνομα rex (βασιλεὺς), ἦτο ἐν χρήσει μόνον τὸ imperator. Τὴν προσωνομίαν δὲ ταύτην ἔλαβον καὶ οἱ Φράγκοι αὐτοκράτορες τοῦ κατὰ τὰ 800 μ. Χ. ἐν τῇ δύσει ἀνιδρυθέντος Χριστιανικοῦ (Φράγκικοῦ) 'Ρωμαϊκοῦ κράτους. 'Αλλὰ παρὰ τὸ αὐτοκράτωρ καὶ imperator ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Διοκλητιανοῦ ἦσαν ἐν χρήσει καὶ δύο ἄλλαι προσωνομίαι ἡ τοῦ Καίσαρος καὶ ἡ τοῦ Αὐγούστου. 'Εκ τούτων συνθεστέρα κατέστη ἐν τοῖς μέσοις αἰῶσιν ἡ προσωνομῖα Καίσαρ. 'Εν τῇ 'Ελληνικῇ κρατεῖ τοῦ Βυζαντίου Καίσαρ ἐκαλεῖτο ἐνίοτε ὁ μετὰ τὸν αὐτοκράτορα ἀνώτατος ἄρχων τοῦ κράτους, ὑπ' αὐτοῦ τοῦ αὐτοκράτορος διοριζόμενος. 'Αλλ' ἐν τῇ δύσει, ἰδίως ἀπὸ τὴν 'Ρωμαϊκὴν αὐτοκρατορίαν τῶν Φράγκων διεβέβητο τὸ ἄγιον 'Ρωμαϊκὸν κράτος τοῦ Γερμανικοῦ ἔθνους (ἦτοι ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ 'Θωονος πρῶτου) ἡ παρὰ Γερμανοῖς συνήθως προσωνομῖα τοῦ αὐτοκράτορος ἐγένετο τὸ Kaiser (ἐκ τοῦ Caesar), ἀλλ' ἡ ἐπίσημος προσωνομῖα τοῦ αὐτοκράτορος ἦτο πάντοτε imperator.

tor (imperator Romanus, imperator sancti imperii Romani). Ἐκ τούτου δὲ παρήχθησαν καὶ τὰ ἐν πλείυσι Εὐρωπαϊαῖς γλώσσαις ὀνόματα empereur (γαλλ.), emperor (ἀγγλ.), imperatore (ἰταλ.). Τῷ 1721 Πέτρος ὁ μέγας τῆς Ῥωσσίας προσέλαβε πρὸς τὴν προσωνομίαν τοῦ Τσάρου (δυνάστης Σλαβικοῦ ἀρχαίου, σημαίνοντος ἡγεμόνα, οὐδεμίαν ἔχοντος σχέσιν, ὡς πλημμελῶς εἰκαζοῦσι τινες, πρὸς τὸ Kaesar) καὶ τὴν ἐπίσημον προσωνομίαν τοῦ αὐτοκράτορος (imperator) τῶν Ῥωσσιῶν. Τὴν ταυτίαν προσωνομίαν τοῦ Ῥώσου ἡγεμόνος ἀνεγνώρισαν μετὰ τινος διαταγμοῦ ὁ τε Πάπας καὶ οἱ ἄλλοι Εὐρωπαῖοι Χριστιανοὶ ἡγεμόνες, οἱ ἕνα μόνον ἐν Εὐρώπῃ μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ Βυζαντίου ἀναγνωρίζοντες αὐτοκράτορα, τὸν αὐτοκράτορα τοῦ ἁγίου Ῥωμαϊκοῦ κράτους, τὸν θεωρούμενον διάδοχον τῶν Ῥωμαίων αὐτοκρατόρων. Ἀνεγνώρισε δὲ τὴν νέαν προσωνομίαν τοῦ Ῥώσου ἡγεμόνος κατὰ τὴν συνθήκην τοῦ Βελιγραδίου (1739) ἐπὶ τῆς αὐτοκρατείας Ἀννης καὶ αὐτὴ ἡ Τουρκία, ἥτις ἦδη τῷ 1706 κατὰ τὴν συνθήκην τοῦ Σιλβαδορίου εἶχεν ἀναγνωρίσει τὴν αὐτοκρατορίαν ἢ τὴν προσωνομίαν τοῦ Ῥωμαίου αὐτοκράτορος τοῦ Γερμανικοῦ κράτους. Διὰ τῆς ἀναγνωρίσεως τοῦ αὐτοκρατορικοῦ ἀξιώματος τῶν Ῥώσων Τσάρων, τὸ ἀξίωμα τοῦτο καὶ ἡ προσωνομία τοῦ αὐτοκράτορος ἀπώλεσε τὸν ἀποκλειστικὸν ἐκείνου χαρακτῆρα καὶ τὴν ἰδιαιτέραν πολιτικὴν καὶ ἠθικὴν ἐννοιακαὶ σπουδαιότητα, ἥς περ εἶχε πρότερον. Ἡ τοιαύτη σημασία τοῦ ὀνόματος ἐστὶ μᾶλλον ἡλκισμένη ὅποτε τῷ 1804 ὁ Ναπολέων διὰ ψήφου τοῦ Γαλλικοῦ λαοῦ ἀνηγχορεύθη αὐτοκράτωρ τῶν Γάλλων· δύο δὲ ἔτη μετὰ τοῦτο κατελύθη ἐντελῶς τὸ ἄγιον Ῥωμαϊκὸν κράτος τῶν Γερμανῶν (1806), ὁ δὲ τέως τὴν προσωνομίαν τοῦ Ῥωμαίου αὐτοκράτορος φέρων Ἀψβούργιος ἡγεμὼν, στεφθεὶς ἤδη τῷ 1804 αὐτοκράτωρ τῆς Αὐστρίας (βλ. λ.) καλεῖται ἔκτοτε καὶ μέχρι σήμερον αὐτοκράτωρ τῆς Αὐστρίας. Ἀπὸ τοῦ χρόνου τούτου ἡ προσωνομία αὐτοκράτορος ἀπώλεσε πᾶσαν σημασίαν καταστάσας σχεδὸν ταυτέσημος τῷ βασιλεὺς (ἐννοοῦμεν τοῦτο ὡς πρὸς τὴν ἐννοίαν τὴν ὅποιαν εἶχον παρὰ τοῖς Εὐρωπαῖοις τὰ ὀνόματα τὰ σημαίνοντα βασιλεὺς roi, rè, könig, king). Σήμερον δύναται νὰ ὀνομασθῇ οὐλοδῆπote ἡγεμὼν αὐτοκράτωρ ἂν ἐπιτρέψῃ τοῦτο ὁ λαὸς αὐτοῦ, ὡς ἐγένετο πρὸ τινων ἐτῶν ἐν Ἀγγλίᾳ. Ἐνθα ἡ βασιλίσσα συναινέσει τοῦ κοινοβουλίου ἔλαβε τὴν προσωνομίαν τῆς αὐτοκρατείας τῆς Ἰνδικῆς. Εἶναι δὲ γνωστὸν ὅτι μετὰ τὴν κατὰ τὸ 1871 ἀποκατασταθεῖσαν πολιτικὴν ἐνότητα τῆς Γερμανίας ὁ τῶν δημοσπόνδων Γερμανῶν ἡγεμόνων πρόεδρος, ὁ βασιλεὺς τῆς Πρωσίας, συναινέσει τῶν δημοσπόνδων ἐκλήθῃ Γερ-

μανὸς αὐτοκράτωρ. Ἐπὶ πρότερον ὁ τῆς πρώτης μοναρχικῆς καὶ συνταγματικῆς Βρασίας ἡγεμὼν ἔλαβεν ἐπίσης τὴν προσωνομίαν τοῦ αὐτοκράτορος. Καλοῦσι δὲ συνήθως σήμερον οἱ Εὐρωπαῖοι αὐτοκράτορας καὶ τοὺς ἀπαιτάρχοντας ἡγεμόνας τῶν μὴ Εὐρωπαϊκῶν χωρῶν, ὅσοι δεσπόζουσιν κράτους ἱκανῶς μεγάλου (Αὐτοκράτωρ Τουρκίας, Σινικῆς, Ἰαπωνίας), αὐτοκράτορα δὲ καλοῦσιν ἐπίσης καὶ τὸν ἡγεμὼνα τῆς Αἰθιοπίας, τὸν καλοῦμενον ἐν τῷ κράτει αὐτοῦ βασιλέα βασιλέων. — Ἐν πᾶσι τούτοις ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες ποιοῦμεθα χρῆσιν τοῦ ὀνόματος αὐτοκράτωρ ἢ ἐρμηνεύοντες τὸ Kaiser, imperator καὶ τοὺς διαφόρους ἄνω μνημονευόμενους νεωτέρους τύπους τοῦ imperator, βασιλέα καλοῦντες ἀπλῶς τὸν παρ' Εὐρωπαῖοις roi ἢ könig. (βλ. καὶ λ. Ἅγιον Ῥωμαϊκὸν κράτος, Αὐστρία, Ἀψβούργιοι). [Π.Κ.]

Αὐτοκτονία. βλ. Αὐτοχειρία.

Αὐτόλυκος. Τὶς τοῦ Ἑρμοῦ, κατὰ τινες μύθους, πάππος πρὸς μητρός τοῦ Ὀδυσσεύς. Ἑρμοβλογεῖτο πανουργότατος καὶ κλεπτικώτατος. Ὁ Εὐριπίδης ἐποίησε ὁμώνυμον σατυρικὸν δράμα ἀπολεσθὲν [Π.].

Αὐτόλυκος. Ὁ ἀρχαιότατος Ἕλληνας μαθηματικὸς καὶ ἀστρονόμος, τοῦ ὁποῦ οὐδ' ἔσονται συγγράμματα. ἔκ Πιτάνης τῆς Αἰολίδος, ζήσας περὶ τὰ 330 π. Χ. περὶ τοῦ βίου αὐτοῦ οὐδὲν γινώσκουμεν, πλην τοῦ ὅτι ἦτο διδάσκαλος τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ Ἀρχεσιλάου. Τὰ συγγράμματα αὐτοῦ εἶναι δύο, τὸ περὶ σφαίρας κινουμένης καὶ τὸ περὶ ἐπιτολῶν καὶ δυσέων. Τὸ πρῶτον πραγματεύεται γεωμετρικῶς ἐν 12 θεωρήμασι τὰ περὶ τῆς θέσεως τῶν διαφόρων ἀξιολόγων κύκλων σφαίρας κινουμένης πρὸς κύκλον ἀκίνητον παριστάνοντα τὸν ὁρίζοντα. Ἐξετάζει λοιπὸν, ὅπως λέγομεν νῦν, τὰς διαφόρους θέσεις τῆς οὐρανίας σφαίρας (παράλληλον, ὀρθὴν, πλαγίαν θέσιν) καὶ ὅπως ταῦτα ἐξετάζονται νῦν ἐν τῇ κοσμογραφίᾳ. Ἐν τῇ περὶ ἐπιτολῶν καὶ δυσέων ἐξετάζονται αἱ φάσεις τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων κατὰ τὴν διεφορὴν αὐτῶν θέσιν σχετικῶς πρὸς τὴν ἐκλειπτικὴν καὶ τὴν ἐκάστοτε ἐπὶ ταύτης θέσιν τοῦ ἡλίου. Ἡ μέθοδος τὴν ὅποιαν ἀκολουθεῖ ὁ Αὐ. ἐν τῇ συγγράμματι αὐτοῦ εἶναι γεωμετρικὴ καὶ τὰ πορίσματα αὐτοῦ εἶναι γενικά, διότι πρὸς λεπτοτέραν ἐξακριβωσιν ἀπαιτεῖται ὁ διὰ τῆς σφαιρικῆς τριγωνομετρίας ὑπολογισμὸς, τοῦ ὁποῦ πρῶτος ἔκαμε χρῆσιν ὁ Ἰππάρχος διὰ τῶν χορδῶν καὶ οὐχὶ ὅπως τοῦτο γίνεται νῦν πολὺ ἐντελέστερον καὶ ἀποκλιότερον διὰ τῶν τριγωνομετρικῶν γραμμῶν. Δὲν πρέπει ὁμως νὰ λησμονώμεν, ὅτι ἡ ἀνάπτυξις τῆς ἐπιστήμης, μάλιστα ἐν ταῖς ἀρχαῖς αὐτῆς, δὲν γίνεται δι' ἀλμάτων, ἐν δὲ τοῖς συγγράμμασι τοῦ Αὐ. βλέπομεν τὴν πρῶ-

την γνωστήν ἐφαρμογήν τῆς γεωμετρίας εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν φαινομένων τῆς οὐρανίας σφαίρας. Κριτικὴ ἐκδόσις τῶν ἔργων τοῦ Δὺ. ἐγένετο ὑπὸ Hultsch ἐν Λίψζα 1885. [Δ.Κ.]

Αὐτομάτη. Ἀρχαία ὀνομασία τῆς παρὰ τὴν Θῆραν ἡφαιστειογενοῦς νηϊδος, τῆς νῦν Παλαιᾶς Καμμένης καλουμένης. [Π.]

Αὐτόματον. Τὸ ἄφ' ἑαυτοῦ κινούμενον, ἀπὸ τοῦ αὐτὸς καὶ μέμα. Καθόλου μὲν οὕτω καλεῖται πᾶσα συσκευή, ἔχουσα ἐν ἑαυτῇ κινούμενον τὸν μηχανισμόν, τὸν παρέχοντα αὐτῇ τὴν ἀναγκαίαν πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς κίνησιν. Ἰδίᾳ δὲ καὶ συνθετοτέρῳ καλοῦνται αὐτόματα ἀπεικασματα ἀνθρώπων ἢ ζώων, ἅτινα διὰ μηχανημάτων ἐντὸς αὐτῶν ἐντεθειμένων κινούνται καὶ καθόλου τηροῦσι τὴν τοῦ ὅλου σωματος διάθεσιν, ὥστε φαίνονται ὡς ἐμψυχα. Οἱ ἀρχαῖοι ἐμυθολόγουν ὅτι τοιαῦτα αὐτόματα κατασκευάσεν ὁ Ἥφαιστος (τὰς ἐν τῇ μεγάρῳ τοῦ χροῦσας ἀμυρπύλους, κατὰ τὴν Ἰλ. Σ, 417, τοὺς αὐτομάτους «θεῖον ὑποδοῦ- μένους ἀγῶνα» τρίποδας Ἰλ. Σ. 379) καὶ ὁ Δαίδαλος, οὗ τὰ γὰλματα ἐκινούντο καὶ ἀπεδίδρασκον ἂν μὴ ᾔσαν δεδεμένα. Κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς ὅμως χρόνους κατώρθωσαν οἱ ἀρχαῖοι νὰ κατασκευάσωσι τοιαῦτα Αὐ., γινώσκμεν δ' ὅτι ὁ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Δ' αἰῶνος π.Χ. ἀκμάσας φιλόσοφος καὶ μηχανικὸς Ἀρχύτας ὁ Ταραντῖνος «εἰποίησε περιστέραν ὅλινην πετομένην» ἥτις εἴποτε καθίσταται οὐκέτι ἀνίστατο» μέχρι γὰρ τούτου. καὶ ἄλλα δὲ τινα μηχανήματα ἀναφέρονται. Τούτο δ' ἦτο προηγουμένη ἢ αὐτοματοποιητικὴ κατὰ τὰ τέλη τοῦ Β' αἰῶνος π.Χ. ὥστε Ἡρώδης Ἀλεξανδρῆς ἐγραψεν ἴδιον σύγγραμμα «περὶ αὐτοματοποιητικῶν» εἰς 2 βιβλία (οὗ ἰταλικὴ μετάφρασις ὑπὸ Βερν. Βάλλη ἐδημοσιεύθη τὸ πρῶτον ἐν Βενετίᾳ τῇ 1589, μετὰ ταύτην δὲ τὸ ἑλληνικὸν κείμενον). Ἀγνώστον ἂν ἢ αὐτοματοποιητικὴ ἦτο γνωστὴ καὶ κατὰ τὸν μεσαιῶνα· διότι δὲν εἶναι βέβαιον ἂν ἔχονταί τινος ἀληθείας αἱ μυθώδεις διηγήσεις περὶ τῶν κηλαδούντων χρυσῶν πτηνῶν ἐν τοῖς βυζαντινοῖς ἀνακτόροις, περὶ τῆς αὐτομάτου χελώνης Λέοντος τοῦ Σοφοῦ καὶ περὶ τῶν Αὐ. Ἀλβέρτου τοῦ μεγάλου (1193—1280), Ροβέρτου τοῦ Βάκωνος (1214—1294) καὶ τοῦ Περίουμου (1436—16). Ἀλλὰ μετὰ τὴν ἐφεύρεσιν τῶν ὀρολογίων ἀνεπτύχθη καὶ αὕτις ἡ τέχνη αὕτη, καὶ πολλὰ μεγάλα ὀρολόγια ἐν διαφόροις πόλεσι, μάλιστα γερμανικαῖς, κατασκευάζοντο ἔχοντα καὶ ποικίλα Αὐ. Κατὰ δὲ τὸν παρελθόντα αἰῶνα ἐνομαστά ἐγένετο τὰ Αὐ. τῶν Γάλλων Βωκανσῶν (1738) καὶ Δρῆ πατρὸς καὶ υἱοῦ (1790), ἐν ἀρχῇ δὲ τοῦ παρόντος αἰῶνος τὰ τοῦ Γερμανοῦ Κάουτμαν ἐν Δρέσδῃ, Ἀπλουστέρχ Αὐ. εἶναι αἱ ἐν Νυρεμ- βέργῃ κατασκευαζόμεναι τρέχουσαι καὶ ὀρχοῦ- μέναι πλαγγόνες καὶ οἱ τρέχοντες ποντικοί,

καὶ τὰ ἐν Γενεύῃ τῆς Ἑλβετίας κατασκευαζόμενα χρυσὰ κηλαδούντα καὶ τὰς πτέρυγας κινούντα πτηνὰ κλπ. καὶ τὰ ἐν τῇ Μέλανι Δρυμῇ ὀρολόγια, ἐν οἷς τὰς ὥρας κοκκίζει προκύπτων κέκκυξ. [Π.]

Αὐτόματος ἀποσύνθεσις (Χημ.). Ἡ ἄνευ καταφανοῦς αἰτίας ἐπιδρώσης ἀποσύνθεσις χημικῶν ἐνώσεων· προέρχεται δὲ συνήθως διὰ θαυμασίας ἐπιδράσεως τοῦ φωτός, τοῦ ἀέρος, ζυμευμάτων, μικροργανισμῶν ἐν γένει κτλ. [Ο. Α. Ρ.]

Αὐτόματος ἀραίωσις (γερμ. Verlichtung) καλεῖται ἡ φυσικὴ διάσπασις τῆς συγκορυφώσεως συνδεδεμένης τινός, ἐπερχομένη δι' ἀποδόλῃς πολυαριθμῶν ἐκ τῶν εἰς ἐπικρατεστέραν κλάσιν ὑπαγομένων στελεχῶν, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν ἀραίωσιν τὴν ἐκ φυσικῶν αἰτιῶν (χιόνος, καταιγίδων, ἐντόμων) ἐπερχομένην, ἢ τὴν χάριν ἀνανεώσεως τοῦ θάσους ἐνεργουμένην [Χ.].

Αὐτόματος καύσις (Combustio spontanea) ἐκαλεῖται ἡ φημιζόμενη καθὼς μεθυσαν τῇ πλησίον φλογός. Ὁ Λαβιγ ἀπέδειξε ταῦτα ὡς μυθεύματα. [Ο. Α. Ρ.]

Αὐτομαχεῖν. Βλ. Βεβαιώσεως δίκη.

Αὐτομέδων. Ὑἱὸς τοῦ Διῶρεος, φίλτατος ἐταῖρος καὶ ἡνίοχος τοῦ Ἀχιλλεῖος. Κατὰ μετωνυμίαν ἐκάλεον Αὐ. τὸν ἡνίοχον οἱ Ῥωμαῖοι, πρ' ὧν παρέλαδον τὴν λεῖψιν καὶ τινες τῶν νεωτέρων λαῶν. [Π.]

Αὐτομέδων. Δύο ἐπιγραμματοποιοὶ Ἑλλήνες, ὁ μὲν Αἰτωλὸς δ' ὁ ἕτερος Κυζικηνός. Ὁ ἕτερος τοῦτων ἔζησε κατὰ τὸν Δ' αἰῶνα μ.Χ. ἐπὶ Νερούα. Γὰρ ὑπὸ τὸ ὄνομα αὐτῶν φερόμενα ἐν τῇ ἑλλην. ἀνθολογίᾳ ἐπιγράμματα εἶναι ἐν ὅλῃ 12. [Π.]

Αὐτομολία. Τὸν ἐρισμὸν τοῦ στρατιωτικοῦ τούτου ἀδικήματος διδοὶ τὸ ἄρθρον 238 τοῦ στρατ. ποινικοῦ νόμου κατὰ τοῦτο ἐνοχος αὐτομολίᾳ ἢ λειποταξίᾳ ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ ἐχθροῦ γίνεται ἐκεῖνος ἐκ τῶν στρατιωτικῶν ἢ τῶν προσκεκλησθέντων εἰς τὸν στρατόν, ὅστις ἄνευ ἐγγράφου ἀδείας ἢ ἐγγράφου διαταγῆς τοῦ ἀνωτέρου τοῦ μεταβῇ εἰς τὸν ἐχθρὸν ἢ εἰς τοὺς ἐπαναστάτας, ἢ διαβῇ τὰ ὑπὸ τοῦ διοικητοῦ τοῦ στρατοῦ, εἰς ὃν οὗτος ἀνήκει, ὁρισθέντα ὅρια κατὰ τὰ μέρη, δι' ὧν δύναται νὰ κοινωνήσῃ μετὰ τοῦ ἐχθροῦ ἢ τῶν ἐπαναστατῶν ἢ ὅστις ἐξέρχεται ρουρίου ἢ χώρας πολιτοκυμένων ἢ ἀποκαλεισθέντων ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ, ἄνευ ἐγγράφου εἰδήσεως ἢ ἐγγράφου διαταγῆς τοῦ διοικητοῦ τοῦ ρουρίου ἢ τῆς χώρας. Ποινὴ κατὰ τῆς αὐτομολίας ἐπιβάλλεται θάνατος εἰς δὲ τὰς ἄλλας περιστάσεις τὰς μὴ ἀναφερόμενας ἐν τοῖς ἄνω ὁρισμοῖς ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ ἐχθροῦ ἢ τῶν ἐπαναστατῶν τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν ἐν ρουρίῳ. Ὡσαύτως τιμωρεῖται μὲ θάνατον, ὅστις προσέκλεσε δι'

ἐποικιστικῶς τρόπου στρατιωτικῶς ἢ αὐτονομίᾳ εἰς τοὺς ἐγθρούς, ἢ ἐν γινώσκῃ εὐκο-
λῶναι εἰς αὐτοὺς τὰ ποῖς τοῦτο μέγα. (Βλ.,
ἀρθ. 197, 230 καὶ 231 τοῦ στρατ. ποινικοῦ
νόμου.) [Ἄγγ.]

Αὐτονομίας γραφή. (Ἀρχαίολ.)
Ἡ γραφή αὕτη ἀπηρθύνετο κατὰ τὸν ἐν καιρῷ
πολέμου τὴν Ἀστικὴν ἐγκαταλιμπανόντων καὶ
πρὸς τοὺς πολέμιους προσερχομένων. Κατὰ τὸν
Meier (Att. Proc. σ. 305) ἡ κατηγορία
διεξήγετο ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν τῶν στρατηγῶν,
κρινομένη ἐκείνῃ ὑπὸ τῶν ἡλιασίων. Ἀμφι-
σβητίζεται ἂν ὑπὲρ τοῦ αὐτοῦ δικαστηρίου ἐπι-
κάζοντο καὶ οἱ μὴ εἰς τὸν στρατὸν κατατετα-
γμένοι αὐτόμολοι. Ὁ Λυκούργος ἐν τῇ κατὰ
Λεωκράτους (52—54) λέγει, ὅτι ἡ ἐν Ἀρείῳ
πάγῃ βουλὴ τοὺς φυγόντας τὴν πατρίδα καὶ
ἐγκαταλιπόντας τότε τοῖς πολέμοις λαβοῦσα
ἀπέκτεινε κατὰ τὸ ψήφισμα τοῦ δήμου. Σὺ αὖ
ἐκνήρυσσεντο ἐνοχοὶ πρὸς τὴν εἰρήνην τὸν
ὑπὲρ τῆς πατρίδος κίνδυνον καὶ ἄνευ σκεπτοῦ
αὐτομολίας πρὸς τοὺς ἐγθρούς. Ἀλλ' ἐκ τοῦ
παραδείγματος τούτου δὲν συνάγεται ἀναγ-
καίως ὅτι προκειμένου περὶ τοιούτου ἀδική-
ματος τακτικοὶ δικασταὶ ἦσαν οἱ ἀρεσπαγί-
ται, διότι γινώσκοντες ὅτι ὁ ἄριστος πάρος
(ὅρ. λ.) ὡς ἐπισκοπος καὶ φύλαξ τῶν νόμων,
παρενέβαινε εἰς τὰ τῆς πολιτείας, ἐσάκις με-
γάλη ἀνάγκη ἐρίνετο, καὶ ἐλάμβανεν ἐκτα-
κτὰ μέτρα πρὸς σωτηρίαν τῆς πόλεως. Ὁ
Samuel Petit (Leg Att. 674) ἐκ τῆς ῥή-
σεως τοῦ Οὐλιπianoῦ « εἰ γὰρ ἦν αὐτόμολος,
οὐκ ἂν ἔζησεν ὑπὸ Ἀθηναίους » συνάγει ὅτι
ποινὴ τοῦ ἀδικήματος τῆς αὐτομολίας ἦν ὁ θά-
νατος. Οἱ ὑποκριταὶ τραγωδίας, τῆς στρατιω-
τικῆς συνήθως ἐξαίρουμαι ὑπηρεσίας εἶχον
ἄδειαν ἐνεκα τῆς τέχνης αὐτῶν νὰ μεταβαί-
νωσιν ὅπου ἂν ἐδεύοντο καὶ πρὸς τοὺς πολε-
μίους ἔτι. Ἐν καιρῷ πολέμου ἀπηρεροῦντο
τοῖς δεσπότηται νὰ μεταγχερίζωνται αὐτονομί-
ας οἰκέτας· οἱ δὲ αὐτομολοῦντες δοῦλοι ὑπὸ
στάντο συλλαμβανόμενοι τὸν διὰ τροχῶν θάνα-
τον. [Ἄγγ.]

Αὐτόνομα νομίσματα (autonomi numi-
mi). Τὰ ἀρχαῖα νομίσματα ἅτινα οὐδὲν ἔχου-
σι σημεῖον (οἷον κεφαλὴν ἢ ὄνομα αὐτοκράτο-
ρος κλπ.), ἐμφαίνον ὅτι αἱ κόψεται αὐτὰ πό-
λεις δὲν ἦσαν αὐτόνομοι. Τὰ τοιαῦτα ὅμοια
νομίσματα οὐδαμῶς ἀποδεικνύουσιν ὅτι ὄντος ἡ-
σαν αὐτόνομοι αἱ πόλεις, διότι ὑπάρχουσιν Αὐ-
τομ. καὶ πόλεων. ὡς αὐτὸ τὸ ὄνομα μαρτυρεῖ
ὅτι διετέλουν ὑπὸ τοὺς Ῥωμαίους (εἷον Αὐ-
ρηλιούπολις, Ἀδριανούπολις, Αὐγούστα Κιλι-
κίας) ἢ πόλεων αἵτινες ἦσαν Ῥωμαϊκαὶ ἀπο-
κίται. [Π.]

Αὐτόνομια. Τὸ δικαίωμα, ὅπερ ἔχουσι
τιμῆματα ἢ ἐπαρχίαι τινὲς τοῦ Κράτους, τοῦ
βυθιμῆσιν τὰς κυβερνητικὰς ἢ διοικητικὰς αὐ-
τῶν σχέσεις ἀνεξαρτήτως τῆς κεντρικῆς ἐξου-

σίας. Τοιαύτης αὐτονομίας ἀπῆλθον κατὰ τὸν
μεσαιῶνα αἱ πόλεις καὶ αἱ κοινότητες. Νῦν δὲ
τα καὶ ἐν τῇ τῆς Ἑλλάδος, αἱ πόλεις
τῆς τῆς Ἑλλάδος Ἀμερικῆς καὶ τὰ Κρά-
τη τῆς Γερμανικῆς Αὐτοκρατορίας ἔχουσιν
αὐτονομίαν ἐπὶ παντὸς ἀντικειμένου, ὅπερ δὲν
ἐξήρασε τῆς δικαιοδοσίας αὐτῶν τὸ γενικὴν
Συνταγμα τῆς Ἑλλάδος, τῆς Ἀμερικῆς καὶ
τῆς Γερμανίας. Καὶ ἡ Κρήτη δὲ δυνάμει συμ-
βάσεως ὡς καὶ ἡ Σάμος δικαιούνται αὐτονο-
μίας, ἡ δὲ Βερολίνοιος συνθήκη ἐκάρυξεν
(ἀρθ. 31) τὴν μὲν Βουλγαρίαν « αὐτὸν ὁ-
μον καὶ φόρον ὑποτελῇ ἡγεμονίαν ὑπὸ τὴν
ἐπικυριαρχίαν τοῦ Σουλτάνου » τὴν δὲ Ἀνα-
τολικὴν Ῥωμυλίαν « ὑπὸ τὴν ἡμετέραν πολιτι-
κὴν καὶ στρατιωτικὴν κυριαρχίαν τοῦ Σουλτάνου.
ἀλλὰ μετὰ διόικητικῆς αὐτο-
νομίας ». [Ἄγγ.]

Αὐτὸς ἔφα. Παροιμ. ἐπὶ τῶν ἀδατανί-
στικῶν πιστευόντων τοὺς λόγους τινός, ὃν πά-
σης πίστεως ἔξωον νομίζουσι. Κατὰ τινὰς οἱ
Πυθαγόρειοι ἔλεγον τοῦτο, προκειμένου περὶ
λόγων τοῦ διδασκάλου, οὓς ἐθεώρουν ἀπειθε-
τικὰς ἀντιρρήσεις· κατ' ἄλλους δ' αὐτὸς ὁ Πυ-
θαγόρας ἐν ταῖς ἐμιλίαις ἔλεγεν Αὐτ. ἔ. ὑποση-
μαίνων ὅτι ὁ λόγος δὲν ἦτο ἰδικός του, ἀλλὰ
τοῦ Θεοῦ. [Π.]

Αὐτοσυντηρησις τοῦ ὄντος ἢ ἀιτίαι.

Αὐτοσχεδιαστικὴ. (Improvisatori
ital.). Ποιεῖται παραχρῆμα, ἄνευ προπαρα-
σκευῆς (ἐξ αὐτοσχεδίου, ex improviso) στι-
χογραφούντες περὶ παντοίων θεμάτων, ἐριζομέ-
νων συνήθως ὑπὸ τῶν ἀκροατῶν, καὶ ἀπαγγέλλ-
οντες ταῦτοσχεδιαστικὰ τῶν ἡ ἄδοντες αὐ-
τὰ. ὑπαυλούντος μουσικοῦ τινος ὄργάνου. Τὸ
πλεονέκτημα τοῦ αὐτοσχεδιασμοῦ δὲν εἶναι
ἀσυνήθης παρὰ τοῖς μεσημερινοῖς λαοῖς, ὧν
ἡ φαντασία εἶναι ζωηρὰ καὶ πλουσία, ἐξεργί-
ρεται δ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον διὰ τῆς μουσι-
κῆς. Διακρίνονται δὲ μάλιστα οἱ Ἰταλοὶ, ὡς
Αὐτ. Κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Ἀναγεννήσεως ἡ-
κμαζον ἐν Ἰταλίᾳ Αὐτ., ποιοῦντες λατινικὰ
αὐτοσχεδιαστικὰ μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ
παια Λέοντος τοῦ Γ', ἀσμενίζοντος ἰδίως εἰς
ταῦτοσχεδία λατινικὰ ποιήματα τοῦ Ἀνδρι-
Μαρόνε (1474-1527), ἐπικράτησε ἡ αὐτοσχε-
διαστικὴ εἰς ἰταλικὴν γλῶσσαν. Ὀνομαστότα-
τοι Αὐτ. ἦσαν ὁ Σιλβίος Ἀντωνιάνος (γενν.
1540), ὁ Βερναρδίνος Περφέντι (1680-1747),
ὁ Τσοῦκκο (απεθ. 1764), ὁ Λουδ. Σέριο καὶ
ὁ Λουδ. Πρότσι (ἀπεθ. ἀμέτεροι 1799)· κατὰ
δὲ τὸν πρῶτον αἰῶνα ὁ Φωμ. Σγρίτσι (1783-
1847), ὁ Τσιγκίνι, ἡ Θηρεσία Βανδερτίνι
(1783-1837) ἡ Ματτζί καὶ τελευταῖα ἡ Σι-
κελὴ Giovannina Milli. Ἄξιον δὲ μνησθῆναι
εἶναι καὶ ὁ Ἰωσήφ Ρεγάλης, οὗ τινὰ τῶν
πρὸ τεσσαρικοεταετίας ἐν Ἀθήναις αὐτοσχε-
διασθέντων ποιημάτων μετέφρασεν ὁ Ζαλοκώ-
στας. Ἐκ τῶν Ἑλλήνων αὐτοσχεδιαστικῶν

ἐμφάνει δεικνύουσιν οἱ νησιῶται τοῦ Αἰγαίου, μάλιστα δ' οἱ Κρήτες, συγκροτοῦντες αὐτοσχέδιους μουσικούς ἀγῶνας, καθ' οὓς ἐξ ὑπαρχούσης ἄδουσιν πρὸς μουσικὴν διατίχη, πρὸ πάντων σατυρικά καὶ ἐρωτικά. Οἱ τοιοῦτοι δ' ἀγῶνες δὲν εἶναι ἀσυνήθεις καὶ παρ' Ἀραβῶν, [Π.].

Αὐτοσχέδιος (ιστός, κεραία, πηδάλιον κτλ.). Σκεῦος τοιοῦτο κατασκευαζόμενον ἐκ τῶν ὑλικῶν καὶ μέσων τοῦ πλοίου χάριν καταστάσεως ἐμοῖς σκεύους θρασυθέντος, ἀπλυσθέντος ἢ ὅπωςδήποτε καταστάντος ἀχρήστου. Τα οὗτω κατασκευαζόμενα σκεύη ἢ ὀρμηνα εἶναι, καθ' ἃ δῆλον, ἦττον στερεὰ τῶν μονίμων, οὐχ ἦττον πολλὰκις ἀποβαίνουσι χρησιμώτατα καὶ δύναται ν' ἀρμενίσῃ δι' αὐτὴν τὸ πλοῖον ἐπὶ πολλὸν χρόνον. Οὕτω δι' αὐτοσχέδιου πηδαλίου κατασκευασθέντος ἐν τῇ γαλλικῇ ἱστοδικροτίᾳ «Ναυαρίν», συνεπέειθ' ὁραύσεως τοῦ πηδαλίου του, συμβάσης ἐν τῇ Ἰνδικῇ Ὀκεανῷ περὶ 45° νοτ. πλ. καὶ 77° μ. ἀνατ. ἡβυνήθημεν ν' ἀρμενίσωμεν 29 ἡμέρας, καὶ νὰ προσεγγίσωμεν δι' αὐτοῦ εἰς τὰ δυτικά παράλια τῆς Αὐστραλίας, παρὰ τοὺς πνεύσαντας σφοδροὺς ἀνέμους καὶ τὴν κυματωδεστάτην θάλασσαν. [H.K.].

Αὐτοτυπογραφία. Ἡ διὰ ζιγκογραφικῆς μεθόδου ἀποτύπωσις αὐτογράφων. [Π.]

Αὐτούργιον. Λέξις ἐν χρήσει παρὰ Βυζαντινοῖς. Κατὰ Ζωναρον, αὐτούργιον ἐλέγγο πάν εὐπρόσδοον κτῆμα. Σαφέστερον δ' ἐρμηνεύει τὴν λέξιν ὁ Βαλασαμῖν: «Αὐτούργια εἰσι τὰ ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων καὶ οἷον οἰκῶν διδόντα τοὺς καρπούς· ὡς αἱ ἀλικαί, αἱ ἐλαϊῶνες, αἱ ἀμπέλιδες, οἱ λιθαδιαῖοι τέποι, οἱ ὑδρομυλοὶ, τὰ κεραμαρεῖα, καὶ τὰ λοιπὰ τοιαῦτα» (Γ' ἐξήγ. Καν. 16' τῆς ἐν Νικ. Ζ' οἰκονμ. Συνέδ.). [Π.Σ.]

Αὐτούργος. (Ποιν. Δίκ.) Τὸ ἀδίκημα δύναται νὰ ᾖ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐνεργείας ἢ ἐνός μένου προσώπου, ἢ καὶ ἐκ συμπράξεως πλείονων νὰ συντελεσθῇ. — Ἐν τῇ τελευταίᾳ ταύτῃ περιπτώσει, κατ' ἀντιδιαστολήν πρὸς τὰ λοιπὰ πρόσωπα τὰ συντελούντα εἰς ἐκτέλεσιν αὐτοῦ (βλ. Συναυτούργος Συνεργός) καλεῖται Αὐ. ὁ διὰ τῆς ἀμέσου αὐτοῦ ἐνεργείας διαπράξας τὸ ἀδίκημα. Πρὸς τὸν τοιοῦτον ἄμεσον Αὐ. ἐξομοιοῦν ἐλλ. ποιν. νόμος (ἄρθρ. 56) εἰς πρὸς τὸν ἐσθμὲν τοῦ ἀξιοποσίνου τὸν ἡθικὸν Αὐ., καὶ ὡς τοιοῦτον χαρακτηρίζει τὸν ἐκ προθέσεως παραινέσαντα ἄλλον εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ἀξιοποιήσαντο πρᾶξεως διὰ τινος τῶν ἐν τῇ νόμῳ εἰδικῶς διαγεγραμμένων τρόπων, ἥτοι δι' ἀπειλῶν, διὰ βίας, διὰ προσταγῆς, παραγγελίας, ὑποσχέσεως ἢ χορηγήσεως μισθοῦ, διὰ συμβουλῆς μετ' ἀπάτης, πειθοῦς ἢ φορτικότητος, δι' ἀποπλανήσεως, ἢ τέλος διὰ καταχρᾶσεως τῆς ἐλάνης τοῦ πάθους, ἢ τῆς ψυχικῆς ὀρμῆς, εἰς

τὴν εὐρίσκειν ὁ παρακινούμενος. Ἐπίσης διὰ τῆς αὐτῆς ποινῆς, δι' ἧς τιμωρεῖ τὸν ἄμεσον καὶ τὸν ἡθικόν Αὐ., θεωρεῖ τιμωρητέον καὶ τὸν ἀναγκαῖον συνεργόν, ἥτοι τὸν παρασχόντα τοιαύτην τινὰ συνδρομὴν εἰς τὸν ἄμεσον Αὐ., ἧς ἔνευ οὗτος ἦτο ἀδύνατον νὰ προῃεῖ εἰς τὴν τελειουργίαν τοῦ ἀδικήματος. [K.N.K.]

Αὐτοφυῆς (gediegen, nativ) χρυσός, πλάτινα, ἄργυρος, χαλκός, σίδηρος κτλ. καλοῦνται ἐν τῇ ὀρυκτολογίᾳ διότι εὐρίσκονται ἐν τῇ φύσει κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον καθαροὶ καὶ ἀμειγρῇ ξένων οὐσιῶν. Εἶνε μέταλλα φυσικά, ἀχειροποίητα, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰ τεχνητῶς παραγόμενα. [K. M.]

Αὐτόφωρον ἀδίκημα (Ποιν. Δίκ.) Τοιαῦτα ὑπάρχουσι ὅταν: 1) τὸ κακουργήμα ἢ πλῆμμελημα ἦσαν ἐν τῷ πράττεσθαι ἢ διεπράχθησαν ἀρτίως. 2) Ὁ κατηγορούμενος εὐρέθην καιρῷ τῆς ἀξιοποιήσεως πράξεως, ἐγγὺς τοῦ τόπου, ἐν ᾧ αὐτὴ ἐτελέσθη φέρων πράγματα, ἐργαλεῖα, ὅπλα καὶ ἄλλα πειστήρια ἢ δείγματα. 3) Ὁ κατηγορούμενος ἐδιώχθη διὰ δημοσίας κραυγῆς. (Ποινικῆς δικονομίας ἄρθρ. 168). Ἡ συλληψὶς τῶν ἐπ' αὐτοφῶρῳ ἀδικήματι κατηγορουμένων ἐπιτρέπεται καὶ ἔνευ τῆς ἐκδόσεως ἐντάλματος συλλήψεως (Συντάγμ. ἄρθρ. 5. Ποιν. δικονομίας ἄρθρ. 209) [K.N.K.]

Αὐτοχειρία. Ἐκούσιος θάνατος διὰ τῆς ἰδίας χειρὸς προξενούμενος· πάντα δὲ τὰ εἶδη τοῦ τοιοῦτου θανάτου ἄλλως πως ἢ διὰ τῆς χειρὸς συμβαίνοντα ἐκφράζει ἑτέρος ὅρος, ἥτοι ἡ συνώνυμος λέξις αὐτοκτονία, ἥτις καταληλθωτέρα φαίνεται, καθὼς ἐτυμολογικῶς ἐμπεριλαμβάνουσα τὴν ἔννοιαν τῆς γινεμένης πράξεως καθ' ὅσον ὁποῦν τρόπον, ὡς καὶ τὸ ἐκούσιον αὐτῆς. Ὅλως ἀτόπως τίθεται ὑπὸ τινων τὸ ζήτημα, ἂν οἱ αὐτοχειρεῖς ἴσως σώας τὰς φρένας ἢ οὐ, ὥστε τὰ αἷτια τῆς αὐτοχειρίας, ὡς καὶ οἱ ἄνθρωποι, ἦσαν πάντοτε ἑμοῖα καὶ ταῦτά. Οἱ παράγοντες τῆς αὐτοχειρίας εἰσι πολλοί. Ἄλλοτε μὲν πολλοὶ μεμονωμένοι, ἄλλοτε δέ, ὅπερ καὶ συνηθέστερον, μικτοὶ καὶ σύνθετοι, δύναμενοι εἰς δύο μεγάλας κατηγορίας νὰ διακριθῶσι: Ἰον εἰς πρὸς αὐτὸς τὰς καὶ πρὸς ἄλλους ἄμεσους ἢ παραγωγούς. Εἰς τὴν πρῶτην ὑπάρχοντα: ἡ κληρονομικότης, ἡ κληματολογικὴ καὶ μετεωρολογικὴ ἐπίδρασις, ἡ φυλὴ, ἡ ὥρα τοῦ ἔτους, τὸ εὖλον, ἡ ἡλικία, ἡ κοινωνικὴ κατάστασις (ἐγγαμοί, ἄγαμοί, χηρεῖα), ἐπαγγέλμα, κακαὶ εἴσεις (οἶνοποτεῖν, χορτοπικτεῖν) κατάστασις ἡθικὴ καὶ παιδεύσεως. Εἰς τὴν δευτέραν: πάθη (ἔρως, ζήλοτυπία, ὄργη κτλ.), φρενικὰ νοσήματα, αἰσθητικὰ τιμῆς, λύπαι, οἰκογενειακά, πτωχεία, νόσοι δυνουραὶ κτλ. Πάντα ταῦτα τὰ αἷτια ἐν διαφέρῳ συνδυασμῷ καὶ βαθμῷ ἐντάσσουσιν ὡθεῖσι τὸν ἄνθρωπον πρὸς αὐτοχειρίαν· ὅθεν ἡ ἐκτίμησις τῆς ψυχολογικῆς καταστάσεως τοῦ αὐτοκτονούντος ὑπάρχει

ται εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς ἐκάστοτε εἰδικῆς περιπτώσεως.

Ἐνίοτε ἡ Δύ. διὰ τὸ μέγα πλῆθος ἐν ἑλίγῳ χρονικῷ διαστήματι τῶν αὐτοκτονούντων λαμβάνει χαρακτηριστὰ ἐπιδημικόν, τοῦτεστι μεταδίδεται δι' ἀπομιμήσεως, ἰδίως εἰς προδιατεθειμένα ἤδη ἄτομα.

Ἐν τῇ ἀρχαιότητι παρὰ τοῖς Ἰνδοῖς, Σίναϊς, Ἑλλήσι, Ῥωμαίοις, συνέβησαν τοιαῦται ἐπιδημικαὶ συνεπείαι φιλοσοφικῶν τινῶν ἰδεῶν περὶ κοσμογονίας καὶ τῆς φύσεως τοῦ ἀνθρώπου. Ἐν κειρῷ δὲ μεγάλων ἐθνικῶν ἡ κοινωνικὴν συμφορὰν, ὣν τὸ ἀποτέλεσμα ἡ ἔνδεια, αἱ λυπαὶ καὶ αἱ κακουργαί, παρατηρήθη ὅτι λαμβάνει ἐπιδημικὸν χαρακτήρα ἡ Δύ. Παρὰ τῷ ἄρρενι φυλῷ εἶνε τριπλάσιος καὶ πλεον συγχρότερα διὰ τὸ ἰδιαῖον τῶν θρῶν τοῦ βίου καὶ διὰ τὸ θαρραλέωτερον αὐτοῦ. Ἐπίσης ἀπὸ τοῦ 30—50 ἔτους συμβαίνει συχνότερον, τοῦ μεγίστου βαθμοῦ συχνότητος εὐρισκόμενον μεταξὺ 40 καὶ 50 τῆς ἡλικίας ἔτους. Συχνότερον καταφεύγουσιν εἰς τὴν Δύ. οἱ ἄγαμοι, εἴτα οἱ ἐγγαμοὶ καὶ τελευταῖον οἱ γηρεύοντες. Ὡς πρὸς τὴν ψυχολογικὴν κατάστασιν οἱ αὐτόχειρες διακρίνεται εἰς τρεῖς κατηγορίας. 1ον Εἰς τοὺς ἔχοντας διατεταραγμένην τὰς φρένας. 2ον Εἰς τοὺς ἐξέφρνας, καὶ 3ον εἰς τοὺς ἐν μικτῇ καταστάσει εὐρισκόμενους, πλεον ἢ ἑλαττον πλησιάζοντας πρὸς μίαν ἐν τῶν δύο πρώτων κατηγοριῶν. Ἐκ τῶν φρενοπαθῶν τινες αὐτοκτονοῦσιν ἄνευ λόγου, καὶ ὅπως αὐτομάτως καὶ μηχανικῶς, οἷον ἐπιληπτικοὶ τινες ἐν καιρῷ παροξυσμοῦ, βλάκες (idiots) καὶ εὐθόεις, λίαν σπανίως οἱ ἐξ ὑστερισμοῦ πάσχοντες ἄλλοι, οἱ κυρίως φρενοβλαβεῖς, προσφεύγουσιν εἰς τὴν Δύ. συνεπεία τῶν παραλόγων αὐτῶν ἰδεῶν, διὰ τὰ γίνουσι π. χ. ἄρρεσσι τῷ θεῷ, ἢ λυτρωθῆσι ἀπὸ τῶν βασάνων τῶν φαντασιωδῶν ἐχθρῶν, ἡττωμένης ἐαυτοῦ ἀναξίως πλεον γενεμένης, κατὰ τὴν πάσχουσαν φαντασίαν τῶν τῆς ὑπεκλήψεως τῆς κοινωνίας κτλ. Ἐπίσης οἱ παρορμητικοὶ (impulsifs) παρὰ τὴν βουλήσιν τῶν καὶ τὴν πάλιν πρὸς ἑαυτοὺς προβαίνουσιν εἰς αὐτοκτονίαν ἄνευ οὐδενὸς λόγου ὠθομένοι μοιραίως εἰς τὴν καταστρέπτικὴν τῶν ἀπόφασιν μετὰ φόβου καὶ ἀποτροπιάσεως, ἢ καὶ τινες τούτων ἄνευ πάλης καὶ ἀντιστάσεως πρὸς ἑαυτοὺς, ἀλλ' ὅπως αὐτομάτως, καὶ μάλιστα ἐνίοτε ἐν τῇ αἰτῇ ἡλικίᾳ καὶ ἐν τῇ οὕτῃ ὥρᾳ τοῦ ἔτους καὶ ὑπὲρ τὰς αὐτὰς περιστάσεις τελευταῖον βιάως τὸν βίον, ὅπως καὶ πολλὰ ἄλλα μέλη τῆς αὐτῆς οἰκογενείας, οἱ τοιαύτην ψυχῶσιν πάσχοντες ἀνήκουσιν εἰς τοὺς κληρονομικοὺς—ἐκτεφυλισμένους φρενοπαθεῖς. Ὡς πάλιν οἱ οἰνοπνευματοπότοι ἢ οἱ ἐξ ἄλλων οὐσιῶν χρονίως δηλητηριαζόμενοι, οἷον μορφίνης, ὀπίου, αἰθέρος κτλ. ἔχουσι τάσιν πρὸς αὐτοχειρίαν. Ἐκ τῶν ἐχόντων σῶας τὰς φρένας αὐτοχειρῶν ἕκαστος ἀντιδρᾷ διαφόρως εἰς τὰ τοῦ αὐτοῦ ἢ διαφόρου

εἶδους καὶ τῆς αὐτῆς ἢ μὴ ἐντάσεως καὶ ποιότητος αἰτία αὐτοχειρίας, τῆς ἀντιδράσεως ἐκαστοῦ ατόμου ἐξαρτωμένης ἐκ τοῦ βαθμοῦ τῆς αἰσθητικότητος, τῆς ἡλικίας ἐκαστοῦ ἰδίου κρasis καὶ ταύτης πάλιν ἐξαρτωμένης ἐκ τοῦ ὁργανισμοῦ κληρονομούμενου ἐκ τῶν γεννητέρων, ὡς καὶ πάντων τῶν ἐξωτερικῶν αἰτιῶν τῶν ἐπ' ἐρώντων ἐπὶ τοῦ φυσικοῦ καὶ ἡθικοῦ ὁργανισμοῦ (ἀνατροφή, ἥθη, μαθησις, καὶ ἰδέαι, ὅροι βίου, ἐξείς, νόσοι κτλ.). Ἐνεκα πάντων τῶν παραγόντων τούτων ὁ μὲν ἀπαθέστερον θα προσδέχεται τὰ πλήγματα ἐν τῷ βίῳ, ὁ δὲ εὐπαθέστερον πρὸς ταῦτα ὅλ' ἀδυνατεῖται. Ἡ μεγάλη δυσαναλογία μεταξὺ αἰτίας καὶ αἰτιατοῦ δηλοῖ ὁργανισμὸν ατόμου πρὸς τὴν παθολογικὴν κλινότητα, ἥτοι ἰδίου συγκρασίαν νευροπαθῆ ἢ φρενοπαθῆ. Ὑπαρχοῦσι παραδείγματα παιδῶν ἐξαιρετικῶν προδανῶν εἰς αὐτοχειρίαν δι' ἐλαφρὰν ἐπίπληξιν ἢ λύπην ἐξ ἀπολλείας παιδικοῦ παιγνιδίου. Ἐπίσης ὥρμιοι τὴν ἡλικίαν ἀνθρώποι ἐγένοντο αὐτόχειρες διὰ μηδαμινῆς ὅλης καὶ εὐτελῆς αἰτίας ἐξοργισθέντες ἢ αἰσθανθέντες ὑπερβολικὴν λύπην ταχέως εἰς αὐτοχειρίαν ἀπολήξαντες. Αἱ τοιαῦται καὶ ἄλλαι ἀνάλογοι περιπτώσεις ἀνέκουσιν εἰς τὴν τρίτην, τὴν μετὰ τὴν κατηγορίαν τῶν αὐτοχειρῶν. [Σ Α.].

Αὐτόχθονες. Οἱ ἰθαγενεῖς, οἱ ἐκπαλαί οἰκούντες χώραν τινά. Τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων οἱ ἐγκαυόμενοι ὅτι ἦσαν Αὐ. ἐμβολόλογον ὅτι ἐγεννήθησαν ἐξ αὐτῆς τῆς γῆς ἢ ὅτι κατήγοντο ἐκ γηγενοῦς τινος ἥρωος τοιοῦτοι δ' ἥρωες ἐλέγοντο ὁ Πελαγός ἐν Ἀρχαδίᾳ, ὁ Μέρως ἐν Κρή, ὁ Κάδιρος ἐν Λήμνῳ, ὁ Διτύλος ἐν Ἐλευσίνῃ καὶ ὁ Κέκροψ ἐν Ἀττικῇ. Ἀνεπιγύθησαν δ' οἱ τοιοῦτοι μῦθοι ἐν χώραις οἰκουμέναις ὑπὸ λαοῦ δημογενοῦς μὴ διατηροῦντος τὴν μνήμην τοῦ παλαιοτάτων ἐποικίσεως, καὶ δι' ἐν Ἀρχαδίᾳ καὶ ἐν Ἀττικῇ. Ἀντιστοιχοῦσι τοῖς Αὐ. εἶναι οἱ ἐν Ἰταλίᾳ Ἀδορίγινες ἢ Ἀδορίγινες (βλ. λ.).

Κατὰ τοὺς ἡμετέρους χρόνους, μετὰ τὴν ἱερωσίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ βασιλείου, ἐκλήθησαν Αὐ. οἱ καταγόμενοι ἐκ τῶν ἀποτελουσῶν τὸ Ἑλληνικὸν κράτος ἐπαρχιών καὶ οἱ ἐγκαταστάτες ἐν αὐταῖς μέχρι τέλους τοῦ 1827, πρὸς δὲ τοῦτοις οἱ ἀγωνισθέντες ἐν Ἑλλάδι μέχρι τοῦ 1829 καὶ οἱ καταγόμενοι ἐκ τινος τῶν μεταγυουσῶν τοῦ ἀγῶνος ἀλυτρώτων ἐπαρχιών καὶ ἐγκαταστάτες εἰς ἕνα τὴν δῆμιν τοῦ βασιλείου μέχρι τοῦ 1837. Τοὺς μὴ ὑπαγεμένους εἰς τὰς κατηγορίας ταύτας κατοίκους τοῦ βασιλείου, κοινῶς ἐτερόχθονας κληθέντας, ἢ τῆς 3 Σεπτεμβρίου Ἑθνικῆς συνέλευσις, ὀρμημένη ἐκ τῶν δυσαρρεσκείων τῶν ἐγεθεῖσιν ἐκ τῆς μὴ πληρώσεως τῶν ἀξιώσεων τῶν αὐτοχθόνων ὑπὸ τῶν προηγουμένων κυβερνήσεων καὶ τῆς ὑποτιθεμένης εὐνοίας τούτων πρὸς τοὺς ἐτερόχθους τὸ δικαίωμα τοῦ διαρισμοῦ εἰς δημοσίας

χθονας, ἐστέθις (πλὴν τῶν στρατιωτικῶν, τῶν διπλωματικῶν καὶ προξενικῶν καὶ τῶν ἐκπαίδευτικῶν). Ἡ στέρησις αὐτῆς ἦτο προσωρινή, ὀρίζομένη εἰς 2 μέχρι 4 ἐτῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ συντάγματος. Διευτυπώθη δ' ἡ ἀποφασίς αὐτῆς ἐν τῷ Β' ψηφιστικῇ τῆς Συνελεύσεως. ψηφισθέντι κατὰ πλειονοψηφίαν μετὰ σφοδρὰς ἀντιρρήσεις κατ' Ἰανουάριον τοῦ 1844. [Π.]

Αὐτοχόωνος σόλος (Μεταλλ.) (Rohlpuppe γερμ.) Ὁ ψυχθεὶς ὄγκος ἐκ μαλακοῦ σιδήρου, ὅστις σχηματίζεται κατὰ τὴν ἐντὸς προσφυγεύδων καμινῶν ἐκκαλῶσιν χυτοῦ σιδήρου (Puddlings process), καθ' ἣν καίεται μέρος τοῦ ἐν τῇ χυτῇ σιδήρῳ ὑπάρχοντος ἀνθρακικοῦ στοιχείου. (Πρόβλ. Σιδηρος). Ὁ Πλίνιος καλεῖ τούτον σπόγγον (spongia), ὡς ἐκ τῶν πολλῶν αὐτοῦ ὀπών. [Κ.Μ.]

Αὐτόχροα ἢ ἰδιόχροα (Ὀρυκτολ.) καλοῦνται πάντα τὰ ὄρυκτα, ὅσων τὸ χρῶμα εἴνε ἰδιότης ἀναφαιρτος τῆς ὕλης αὐτῶν· οὕτως ὁ χρυσοῦς, ὁ ἄργυρος, ὁ χαλκός εἶνε αὐτόχροα σώματα· ἂν δὲ πᾶσι ἄλλοιωσιν τὸ χρῶμα αὐτῶν, τούτο δηλοῖ ὅτι καὶ ἡ ὕλη αὐτῶν ἔπαθε χημικὴν ἀλλοίωσιν. [Κ.Μ.]

Αὐτοψία (Δικονομ.) καλεῖται ἡ δικαστικὴ πράξις, δι' ἧς ὁ δικαστὴς ἐπιχειρεῖ νὰ ψευδοῇ διὰ τῆς ἰδίαις αὐτοῦ αἰσθήσεων ἀντιλήψεως ἐπὶ ἀνθρώπου ἢ πράγματος περὶ τῆς ἀληθείας πράγματος τινος, ἑποῖα δήποτε καὶ ἐν ἡμῇ ἡ αἰσθησις (ἀριθ. 277), οὐχ ἦν τὸν λαβεῖν τὸ ὄνομα ἐκ τῆς συνηθέστερον χρησιμοποιομένης πρὸς τούτο ἐράσεως. Ἐκ τῆς ἐννοίας τῆς Αὐ. ἐξάγεται, ὅτι μόνον ἐπὶ παρόντων ἀντικειμένων ἐφαρμόζεται· ἐνεργεῖται δὲ αὐτεπαγγελτικῶς ἢ τῇ αἰτήσει· τινὸς τῶν διαδίκων, κατὰ πάντα στάσις τῆς δίκης μέχρι τοῦ πέρας αὐτῆς (ἀριθ. 243), ἐπὶ δὲ καὶ ὡς συνυποκείμενη (βλ. Ἀπόδειξις, § 1). εἴτε ἐν τῇ ἀκροατηρίῳ, εἴτε ἐκτὸς αὐτοῦ, ἀλλὰ πάντοτε συνεπείᾳ δικαστ. ἀποφάσεως, ὑπαρχούσης δ' ἀνάγκης καὶ εἰδικῶν γνώσεων, προτελεῖται καὶ πρὸς τὴν ἀποφάντασιν ἐκείνης τῆς ἐνεργείας αὐτῆς δύναται νὰ διαταγῇ καὶ ἡ διὰ βίας ἀνοξίς θυρῶν κτλ. ἡ ἡ ἐπιδείξις ἀντικειμένου ἐπὶ ἀπειλῇ ποινῆς καὶ κινδύνῳ ἀποζημιώσεως (ἄρθρ. 279—281). Περὶ τῆς Αὐ., εἰ μὲν γίνεται ἐπ' ἀκροατηρίου γίνεται μυσία ἐν τοῖς πρακτικαῖς τῆς συνεδριάσεως. (δὲ τὸ δικαστήριον δύναται εὐθὺς νὰ προβῇ εἰς τὴν συζήτησιν τῆς ὑποθέσεως) καὶ ἐκτὸς αὐτοῦ, συντάσσεται ἐκθεσις (δὲ ἡ συζήτησις δὲν δύναται νὰ γείνη πρὸ τῆς παρελεύσεως 3 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς καταθέσεως τῆς ἐκθέσεως παρὰ τῇ γραμμικῇ τοῦ δικαστηρίου οἱ δὲ τυχόν προσελθόντες πραγματογνώμονες συντάττουσιν ἰδίᾳ γυνώμοδόν τε καὶ ἀμφότερά τὰ εἶδη ταῦτα τῆς πιστο-

ποίησεως παρέχουσι πλήρη ἀπόδειξιν (ἄρθρ. 285—290). [Δ.]

Αὐτωρεϊνός οἰκογενειακὸν ὄνομα δύο πατριαρχῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

1) Μιχαήλ Δ' ἀνακεκρυγμένος πατριαρχὴς Κωνσταντινουπόλεως καθ' ὃν χρόνον βασιλεύουσα ἦτο ὑποτεταγμένη εἰς τοὺς Λατίνους ἐξ ἡγ. ἐν Νικαίᾳ (1206—1212) καὶ ἐστὲν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ αὐτοκράτορα Θεόδωρον Α' τὸν Λάτκαριν. Ἦτο φίλος Νικητῆ τοῦ Χωνιάτου καὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Μιχαήλ τοῦ Ἀκομινάτου. [Δ.]

2) Ἀρσένιος πρῶτον μὲν μοναχὸς ἐν Νικαίᾳ, ἔπειτα δ' ἀσκητὴς ἀνεκκρύβθη τῷ 1205 ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Νικαίας Θεοδώρου Β' τοῦ Λασκάρεως πατριαρχῆς τῆς Κωνσταντινουπόλεως, κατεχόμενης ὑπὸ τῶν Λατίνων. Ἀλλ' ἐπαύθη ἔπειτα διὰ τὴν θερμότητά μεθ' ἧς ἀντεπεξῆλθε κατὰ Μιχαήλ Η' τοῦ Παλαιολόγου, ἀνεληνὸς ἐπὶ τὸν θρόνον διὰ τυφλώσεως τοῦ ἐνδεκατοῦς υἱοῦ τοῦ προκατόχου του. Ἀποχωρήσας δὲ τῷ 1260 εἰς τινα μονήν, ἀνεκλήθη μετὰ τὴν ἀνάγκησιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν κατ' Αὐγουστον τοῦ 1261· ἀλλὰ, περὶ ἐλθὼν ἐκ νέου εἰς ἔριν πρὸς τὴν βασιλείαν, ἐξωρίσθη εἰς τὴν Προκόννησον, ὅπου καὶ ἀπέδωκε μετὰ τὸν τοῦ 1267 καὶ 1271 [Δ.].

Αὐχὴν. (Ἀνατομ.) Ἡ ὀπισθία χώρα τοῦ τραχήλου, ἀφορίζομένη ἐν τοῖς πλαγίσις διὰ γραμμῆς ἀγομένης ἐκατέρωθεν ἀπὸ τῆς μαστοειδοῦς ἀποφύσεως τοῦ κραταρικοῦ ὁστοῦ ἐπὶ τὸ ὕψιστον σημεῖον τοῦ ὤμου. [Π 110.]

—(Γ.Π.Ο.Λ.) Τὸ ἀνώτερον μέρος τοῦ τραχήλου τοῦ ἵππου τὸ ἀρρόμενον ἀπὸ τοῦ ἰνίου καὶ λήγον εἰς τὴν ἀκρωμιαίαν, ἐφ' οὗ καὶ φύεται ἡ χαιτή. Ὁ αὐχὴν εἰς τινὰς μὲν περιστάσεις παρουσιάζει καθ' ὅσον αὐτοῦ τὸ μήκος κυρτότητα καὶ ὁ ἵππος καλεῖται κυρτοαὐχὴν· εἰς ἄλλους δὲ τούαντιον κοιλότητα, ἡ δὲ κυρτότης φαίνεται εἰς τὸν λαιμὸν καὶ τότε ὁ ἵππος καλεῖται ὑψαὐχὴν. Ἀμφότεραι αἱ διαπλάσεις θεωροῦνται ὡς ἐλαττωματικαί, καθόσον συμβάλλονται εἰς τὴν κακὴν θέσιν τῆς κεφαλῆς· καὶ κατὰ μὲν τὴν πρῶτην περίπτωσιν αὐτὴ κυρτομένη κλίνει καὶ τὸ ἔκρον αὐτῆς φέρεται πρὸς τὸ στῆθος, κατὰ δὲ τὴν ἑτέραν ἀνυψοῦται πολὺ πρὸς τὰ ἄνω. [Γ.Ν.Π.]

Αὐχὴν ἀνατομικός (Ἀνατομ.) Τὸ ἐστενωμένον μέρος τοῦ ἄνω ἄκρου τοῦ θρακινίου ὁστοῦ, τὸ ἀφορίζον κύκλῳ τὴν ἀρθρικήν κεφαλὴν ἀπὸ τῶν δύο ὀγκωμάτων. [Π 110.]

Αὐχὴν κύστεως, μήτρας κλπ. Βλ. Κυστις, Μήτρα κλπ.

Αὐχὴν χειρουργικός (Ἀνατομ.) Τὸ ἀμείσως ὑπὸ τὰ ὀγκώματα μέρος τοῦ θρακινίου

νίου ὁποῦ, ἐνθα ἐνοῦται τὸ σῆμα τοῦτου μετὰ τοῦ ἄνω ἕκρου [ΠΘ.]

Ἀφαίμαξις καλεῖται μικρὰ ἐγχειρήσεις, ἥς σκοπὸς ἡ ἀφαίρεσις ποσότητος τινος αἵματος ἀπὸ τοῦ ὄργανισμοῦ. Διακρίνουμεν τὰς Ἀ. εἰς γενικὰς καὶ τοπικὰς. Καὶ αἱ μὲν πρῶται ἐπιτυγχάνονται διὰ τῆς φλεβοτομίας, ἄλλοτε δ' ἐτελοῦντο, ὥς δὲ καὶ νῦν ἐκτάκτως, καὶ διὰ τῆς διανοίξεως ἀρθρίδας, ἰδίως τῆς κροταφίτιδος· ἡ δὲ τοπικὴ Ἀ. διενεργεῖται διὰ τῆς ἐπιθέσεως ἐναφμιον σικυῶν ἢ βδελλῶν καὶ διὰ σκαριφισμῶν. Καὶ ἡ μὲν φλεβοτομία δύναται μὲν νὰ ἐκτελεσθῇ ἐπὶ πλῆθους φλεβίδος μικρὸν τι ἐπιπολαιῶς, συνηθέτερον ὅμως πρὸς τοῦτο προτιμᾶται ἡ κατὰ τὴν καμπὴν τοῦ ἀγκῶνος μέσῃ βασιλικῇ ἢ μέσῃ κεφαλικῇ φλέβῃ, εἰς τινὰς δὲ περιστάσεις καὶ ἡ ἐπὶ τοῦ ποδὸς ἐσθ' σαρηνῆς φλέβῃ. Ἡ δὲ τοπικὴ Ἀ. τελεῖται ἐπιτιθεμένων ἐπὶ τοῦ πεπονηδὸς μέρους σικυῶν, βδελλῶν ἢ ἄλλοτε ἄλλων, κατὰ τὰς περιστάσεις, ἢ ἀπλῶς χαρασσόμενου τοῦ μέρους διὰ λεπτῶν ἀρυγῶν, τῶν σκαριφισμῶν. Ἡ δὲ τῆς Α. ἐπερχομένη ἐλάττωσις τῆς τάσεως τοῦ αἵματος ἐπιταχύνει τὴν κυκλοφορίαν τοῦτου, αἶρει, ἢ ἀφαιρεῖ τὰς ὑπερχύσας στάσεις ἢ ἐξιδρώματα καὶ κατευνάζει τὸ ἄλγος, συχνότατα δὲ καταβιβάζει καὶ τὴν θερμότητάν. Σπάνιν εἶνε τὰ ἐκ τῆς Α., ἰδίως τῆς γενικῆς, δυνάμενα νὰ ἐπιτυμῶσι κακὰ, πλὴν ὅμως τὰ καλὰ. Δυστυχῶς, εἰς παλαιότερας ἐποχὰς ἐγένετο μεγάλη κατάχρησις τῶν Ἀ. τὴν δὲ σήμερον τοῦναντίον συμβαίνει, διότι μάλιστα γίνεται χρῆσις γενικῶν Ἀ., αἵτινες κινδυνεύουσι νὰ πέσωσιν εἰς παντελὴ ἀχρησίαν. [R.]

Ἀφαίμαξις (Κτηνιατρ.). Ὡς καὶ ἐν τῇ χειρουργικῇ τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἐν τῇ κτηνιατρικῇ ἡ Ἀ. διακρίνεται εἰς γενικὴν καὶ τοπικὴν καὶ διακρίνεται ἀναλόγως τῆς φύσεως τοῦ αἵματοφόρου ὄργανου εἰς φλεβικὴν, ἀρτηρικὴν καὶ παρεγγηματιώδη. Ἡ ἀπὸ τῶν ζῴων ἀφαιρέσεις αἵματος γνωστὴ ὑπῆρχε καὶ κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους καὶ ἐφημέρευτο καὶ τότε ὡς καὶ σήμερον ἡ πρὸς ἀντιβραχιακὸν σκοπὸν ἢ πρὸς καταπολέμησην οἰσζήποτε φλεγμονῆς κτλ. Ἐν τῇ Κτηνοτροφίᾳ μάλιστα αὕτη κέκτηται σημασίαν γενομένη εἰς τὰ ἐργάζοντα ζῷα, κυρίως δὲ αὕτη συνιστάται εἰς τὰς νεο-ρρικὰς καὶ λίαν εὐρώστους βορῆδας καὶ ἀγελαδας ὀλίγον πρὸ τῆς ὄψεως. Κατὰ μέσον θύρον καὶ ἀναλόγως τῶν διαφόρων περιστάσεων, ἡ ἐκ τοῦ σώματος τῶν ζῴων ἀφαίρεσις αἵματος δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ εἰς μὲν τὸν ἵππον τὰς 8 ἀκάδας, εἰς τὸν βόυν τὰς 4, εἰς τὸ πρόβατον τὴν ἡμίτειον καὶ κατ' ἀναλογίαν εἰς τὰ μικρὰ ζῷα. Τέλος διὰ τὴν γενικὴν ἀφαίμαξιν ἡ Κτηνιατρικὴ μεταχειρίζεται εἰς μὲν τὰ μεγάλᾳ ζῷα τὴν σφαγίτιδα, εἰς δὲ τὰ πρόβατα τὴν πρὸ σωπίκην καὶ

εἰς τὸν χοῖρον, κύνα καὶ γαλῆν τὴν ἐσωτερικὴν μηριαίαν φλέβα. Εἰς τὰ μικρότερα ζῷα ἡ Ἀ. γίνεται συνήθως ἢ δια χαραγῶν ἢ δι' ἐντελοῦς ἀποκοπῆς τεμαγίου τινος ἐκ τῆς κορυφῆς τοῦ ὠτός ἢ ἐκ τῆς ἄκρας τῆς οὐράς· εἰς τὰ πτηνὰ τέλος γίνεται δι' ἐντομῶν ὑπὸ τὰς πτέρυγας ἢ δι' ἀποκοπῆς τοῦ λωρίου. [Γ.Ν.11].

Ἀφαίρεσις (Φιλοσ.) Συλλογιστικὴ τις καὶ ἐξεργαστικὴ λειτουργία τῆς διανοίας, τουτέστι νοερά τις ἐνέργεια ἢ πράξις, δι' ἧς ἀφαιρούμεν ἢ χωρίζομεν ἀντικειμενὰ τινα ἀπὸ ἄλλων ἢ ἐννοιᾶν τινα καὶ ἰδιότητα ἐκ τινος συγκεκριμένου καὶ συνθέτου ἀντικειμένου. Χωρίζομεν δὲ καὶ διακρίνομεν οὕτως οὐ μόνον τὰ φύσει συνεκγευμένα καὶ ἡνωμένα, οἷον τὸν ἄνθρωπον ἐκ τῆς κοινωνίας, ὡς τὸν Ροβινσῶνα ἐν νησῷ τινὶ ἐρήμῳ, τὴν ψυχὴν ἢ τὴν κεφαλὴν ἐκ τοῦ σώματος, ἀλλὰ καὶ τὰ λογικῶς καὶ ἀναγκαιῶς ἀχώριστα οἷον τὴν γραμμὴν ἐκ τῆς ἐπιφανείας, τὸ μαθηματικὸν σημεῖον ἐκ τῆς γραμμῆς, τὸ μῆκος ἐκ τοῦ πλάτους, τὸ συνειδὸς ἐκ πασῶν τῶν ἄλλων νοητικῶν ἐνεργειῶν, τὸ χρῶμα, τὸ σχῆμα, τὸν ὄγκον, τὴν ὁσμὴν ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου τοῦ περιλαμβανόντος πάσας τὰς ἰδιότητας ταύτας ἑμῶν. Ἐν τῇ ψυχολογίᾳ ἡ ἀφαίρεσις εἶνε ἐνέργεια συγγενὴς τῆς προσοχῆς, δι' ἧς ἐφιστῶμεν τὸν νοῦν εἰς ὁρισμένον τι καὶ διακεκριμένον. Ἐν δὲ τῇ λογικῇ ἢ διανοητικῇ αὕτη ἐνέργεια εἶνε ἀναγκαιοτάτη καὶ γόνιμος, αὐξάνουσα τὰς ἰδέας, εὐρίσκουσα τὰς σχέσεις αὐτῶν διὰ τῆς συγκρίσεως τῶν ὁμοίων καὶ ἀνομοίων καὶ δημιουργοῦσα τὰς γενικὰς λεγομένας ἰδέας. [Μ. Λάπ.]

Ἀφαίρεσις (Γραμμ.) Λέγεται ἡ ἀποβολὴ ἀρκτικοῦ βραχέος φωνήεντος λέξεως ἐπομένης μετὰ τὸ τελικὸν μακρὸν φωνήεν ἢ τὴν διερρογὴν λέξεως προηγουμένης, οἷον «μὴ πίνῃ» τὴν τύχην πολλοῖς ποιῆς» (Μέν. 805) μὴ ἐπιπίνῃ. Εἶναι λοιπὸν ἡ Α. τὸ ἀντιθετὸν τῆς ἐκθλίψεως, μὴ ἢ κοινὸν ἔχει καὶ τὸ σημεῖον ('). Παρ' Ὀμήρῳ οὐδέλως ἀπαντᾷ, σπανία δὲ εἶναι καὶ παρὰ τοῖς ποιηταῖς τῶν ἄλλων διαλέκτων. Ἐκ δὲ τῶν Ἀττικῶν συνήθης εἶναι παρὰ τοῖς τραγικοῖς καὶ κωμικοῖς ποιηταῖς, οἷον, πλείστοι Ὀδύνην. (Δισχυλ. 1κετ. 482) μὴ νταῖθα (Εὐρ. Ἰφ. Τ. 1322) κλπ. ἐν δὲ τῷ πεζῷ λόγῳ εἶναι σπανία καὶ μόνον μετὰ τὸν σύνδεσμον ἢ ἀφαιρεῖται τὸ ἀρκτικὸν εἰς τῆς δεικτικῆς ἀντωνυμίας ἐκεῖνος, οἷον «ἡ κεῖνος» (Δημ. π. στεφ. 5. 178) «ἡ κεῖνου» (Ξεν. συμπ. 4, 12.) [Ι.Π.]

Ἀφαίρεσις (Μαθημ.) Ἡ ἐκ θεθέντος τινος πλήθους πραγμάτων ἐξάγωγις τινῶν ἢ καὶ πάντων. Εἶνε φανερόν ἐκ τούτου ὅτι ἡ τοιαύτη πράξις εἶνε ἀνίθετος τῆς προσθέσεως. Ἐκ τῶν τὸ πλῆθος δηλοῦντων ἀριθμῶν ὁ μὲν πρῶτος, ὁ καὶ μείζων ὑποτιθέμενος, ὅστις μετὰ τὴν πράξιν γίνεται μικρότερος ἑαυτοῦ, καλεῖ-

ται μειωτέος, ὁ δὲ δεύτερος ὁ ἐκπράξων πό-
τας μονάδας πρέπει νὰ ἀφαιρέσῃμεν ἐκ τοῦ
πρώτου. ἀφαιρετέος· ὁ δὲ ἀριθμὸς ὁ παριστῶν τὸ
πλήθος τῶν μετὰ τὴν πράξιν ἀπομεινόντων
πραγμάτων λέγεται ὑπόλοιπον· ὁ τελευταῖος
δ' οὗτος λέγεται καὶ ὑπεροχὴ ἢ διαφορά τοῦ
πρώτου ἀπὸ τοῦ δευτέρου. Ἦναι φανερόν, ὅτι,
ἐάν ἡ διαφορά αὕτη προστεθῇ εἰς τὸν ἀφαιρε-
τέον, τὸ προκύπτον ὅθροισμα ἴσεται τῇ μειω-
τέρῃ ἐκ τούτου ἐπεὶ ὁ ἕρως τῆς Ἀ. ὡς
παραξέως, δι' ἧς θεθέντων δύο ἀριθμῶν, εὐρί-
σκωμεν τρίτον ὅστις προστιθέμενος εἰς τὸν μι-
κρότερον δίδει ὅθροισμα τὸν μεγαλύτερον.

Ἡ Ἀριθμητικὴ διδασκίαι τὸν τρόπον τῆς
ἐνδείξεως τῆς διαφοράς δύο ἀριθμῶν ποιεῖται
ἐν ἀνάγκῃ τῆς ἐξῆς φανερᾶς προτάσεως:
«Ἀριθμὸς τις δὲν μεταβάλλεται ἐάν ταυτο-
χρόνως προστεθῇ εἰς αὐτὸν καὶ ἀφαιρεθῇ ὁ αὐ-
τὸς ἀριθμὸς».

Ὁ διάσημος γεωμέτρης Lagrange συνιστᾷ
τὸν ἐπόμενον τρόπον, δι' οὗ ἡ ἀφαίρεσις ἀνάγε-
ται εἰς τὴν πρόσθεσιν. Λαμβάνομεν τὸ συμ-
πλήρωμα ἐκάστου τῶν ψηφίων τοῦ ἀφαιρετέου,
πρώτον μὲν τοῦ δεξιά διὰ τὸ ψηφίον τῶν μο-
νάδων, εἰτα δὲ τοῦ ἐννέα διὰ τὰ λοιπὰ ψηφία,
καὶ προσθέτομεν τὸν οὕτω προκύπτοντα ἀρι-
θμὸν εἰς τὸν μειωτέον, προσέχοντας νὰ ἐλατ-
τώσωμεν τὸ ἐξαγόμενον κατὰ μίαν μονάδα
τῆς χμέσεως ἀνωτέρως τάξεως τῶν ἐν τῇ ἀ-
φαιρετέῳ ὑπερχουσῶν. Πρὸς διασαφήσιν τούτου
ἵστω τὸ ἐπόμενον παράδειγμα:

513028

8754

Ἀφ' οὗ γράψωμεν τὸν μικρό-
τερον ὑπὸ τὸν μεγαλύτερον, λέγοντες: 8 (συμ-
πλήρωμα τοῦ 4 πρὸς ἀπαιτούμενον τοῦ ἀριθμοῦ
10) καὶ 8 κάμνουσι 11, θέτομεν 4 καὶ κρα-
τοῦμεν 1. Ἦν καὶ 4 (συμπλήρωμα τοῦ 5 πρὸς
ἀπαιτούμενον τοῦ ἀριθμοῦ 9) 5 καὶ 2, 7· θέτο-
μεν 7· 2 (συμπλήρωμα τοῦ 7) καὶ 9 κάμνου-
σιν 11, θέτομεν 1 καὶ κρατοῦμεν 1. Ἦν καὶ
3 (συμπλήρωμα τοῦ 6) 4 καὶ 3, 7· θέτομεν
7· 4 πλὴν 1 κάμνουσι 3· τέλος θέτομεν καὶ
τὸ 5.

537174

Κατὰ τὸν ἀνωτέρω ἔρως ὁ Ἄ. κατανατᾷ
ἀδύνατος ὅταν ὁ μειωτέος ἴναι μικρότερος τοῦ
ἀφαιρετέου· ὅπως λοιπὸν καταστήσῃ τὴν ἀ-
φαίρεσιν πάντοτε δυνατόν εἰσιν ὁδοὶ δύο·
τοῦ μειωτέου καὶ ἀφαιρετέου, ἡνυχάσθησαν
νὰ εἰσαγάγῃσιν καὶ ἄλλους ἀριθμούς, τοὺς
ἀρνητικούς κληθέντας ἀντιθέτους πρὸς τοὺς
πρώτους τοὺς θετικούς. [Δ.Καρ.]

Ἀφαίρεσις ἐν τῇ μηχανικῇ προπα-
ρασκευῇ τῶν μεταλλευμάτων καλεῖται ἡ ἐκ τι-
νος κοκκινήρου ἐξαγωγὴ σχεματούμενος ἐν
αὐτῇ στρώματος μεταλλευμάτων. [Κ.Μ.]

Ἀφαίρεσις εἰς ἐλευθερίαν (Ἀ ρ-
χαι ο λ) Ἄν τις ἀξίῳν ὅτι πρόσωπόν τι,
ἐν ἐλευθερίᾳ διατελοῦν, ἦτο δοῦλος αὐτοῦ
ἤγεν αὐτὸ εἰς δουλείαν, πᾶς Ἀθηναῖος

πολίτης ἠδύνατο νὰ παρέμβῃ καὶ νὰ ὑποστη-
ρίξῃ ὅτι τὸ πρόσωπον τούτο, ἐλευθερὸς ὢν κα-
ταστάσεως, ἔπρεπε ν' ἀφῇ ἐλευθερίᾳ. Ἡ
τοιαύτη τοῦ τρίτου παρέμβουσις ἀ φ α ἰ ρ ε σ ῖ ς
ἢ ἐ ξ α ἰ ρ ε σ ῖ ς καλουμένη, ἦτο ἀφαιρετῆτως
ἀναγκασία, διότι κατὰ τὸ Ἀττικὸν δίκαιον, ἐκεί-
νος οὗ ἡ κατάστασις τῆς ἐλευθερίας ἡμφισθη-
τεῖτο, δὲν ἠδύνατο νὰ παραστῇ αὐτοπροσώπως
ἐπὶ δικαστηρίου καὶ ὑπερασπίσῃ τὰ δίκαια
αὐτοῦ. (Διογ. κατὰ Τιμ. 42. Ἰσοκρ. Τραπεζ.
14. Λυσ. κατὰ Παγχλ. 9. Ἀρποκρ. ἐν λ.)

Ὁ ἀφαιρούμενός τινα εἰς ἐλευθερίαν μετέ-
διδεικε μετὰ τοῦ ἀξιοῦντος ἐαυτὸν δεσπότην παρὰ
τῷ ἡμοδῷ ἄρχοντι καὶ παρέχευε τρεῖς ἀξιο-
χρεούς ἐγγυητάς πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς κατα-
βλητέας ἀποζημιώσεως τῷ δεσπότη, ἐν ᾗ πε-
ριπίπτει ἡ ἀφαιρέσις ἐξηλέγχεται μὴ δάσιμος·
διδόμενης τῆς ἐγγυήσεως ὅ ὡς δοῦλος ἀγόμε-
νος ἀφίετο προσωρινῶς ἐλευθερός. (Πλατ. Νομ.
1Α' 2.) Ἀριόδιος ἄρχων ἐπὶ μὲν Ἀθηναίων
ἦτο ὁ ἄρχων ἐπώνυμος, ἐπὶ δὲ ξένων ὁ πολέ-
μαρχος. Τὸ δάρος τῆς ἀποδείξεως ἐπέκειτο
τῷ ἀξιοῦντι ἐκ τῶν δεσπότην, ὀφείλοντι νὰ
ἀποδείξῃ ὅτι ὁ ὑπ' αὐτοῦ ἀγόμενος ἦτο πρά-
γματι δοῦλος, τεκμαιρομένης κατὰ γενικὴν κα-
νὸνα τῆς ἐλευθερίας. Ἡ τοιαύτη ἀρχὴ ἐπα-
κράτει καὶ πρὸς Ῥωμαίους. «Vindiciae se-
cundum libertatem dabantur». Ἄν δὲ δε-
σπότης ἀπεδείκνυσεν ὅτι ὁ ὑπ' αὐτοῦ εἰς δου-
λείαν ἀγόμενος ἦτο πράγματι δοῦλος αὐτοῦ,
οὐ μόνον ἀπεδίδοτο αὐτῷ τὸ πρὶ οὗ ἡ ἀμφι-
σβήσις ἔστον, ἀλλὰ καὶ ὁ τρίτος κατεδι-
κάζετο εἰς ἀποζημιώσιν, ἴση δὲ ποσότης κα-
τεβάλλετο εἰς τὸ δημόσιον ὡς πρόστιμον.
(Δημ. κατὰ Θεοκρ 1328). Τῆς Α. εἰς ἐλευ-
θερίαν μὴ γενομένης κατὰ τὰς νομίμους δια-
τυπώσεις, ὁ ὑπαίτιος αὐτῆς κατεδυνάστετο διὰ
τῆς δίκας δ ι α ἰ μ ν (Λυσ. κτ. Παγχλ. 12.
—Plat. Proc. u. Klag. II, 237—Meier
und Schoemann. σ. 658). [Ἀχ. Ἀγ.]

Ἀφαίρεσις τῆς ἔλικος· ἡ πράξις
τοῦ ἐξαρμώζειν καὶ ἀνυψοῦν τὴν ἔλικα. [Η.Κ.]

Ἀφαιρετική. Πρώσις τῆς λατινικῆς
γλῶσσης, ἣν δὲν ἔχει ἡ ἑλληνική. Σημαίνει
δὲ πρῶτον καὶ κυρίως ἡ ἀφαιρετική τὴν ἀπο-
τινος ἀ π ο μ ᾶ κ ρ υ ν σ ῖ ν (τὸ π ὅ θ ν ν),
ὡς τοιαύτη δὲ θὰ ὀνομαζέτο προτροπότερον ἑλ-
ληνιστὶ ἀπενεκτική ἢ ἀποκομική. Πλὴν δὲ
τῆς κυρίας ταύτης σημασίας ἔχει ἡ ἀφαιρετι-
κὴ καὶ τρεῖς ἄλλαι· ὁργανική, τοπική καὶ
χροική. Ἀναπληροῦ δὲ ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα
τὴν ἀφαιρετικὴν τῶν Λατίνων ἐν μὲν τῇ κυ-
ρίᾳ αὐτῆς σημασίᾳ διὰ τῆς γενικῆς ἀμφο-
θέτου ἢ ἀπρόθετου, ἐν δὲ ταῖς λοιπαῖς μά-
λιστ' αὖ τῆς δοτικῆς. (Σ.)

Ἀφαιρετός· ἀποδιδόναι, ἐγκριτικὸς· ὅ τι
δὲν εἶναι μονήμως ταθειμένον, ἀλλὰ δύναται
νὰ προσαρμώζεσθαι καὶ ἐξαρμώζεσθαι κατὰ τὸ θε-
κοῦν· οὕτως ἡ ἑλὶξ τῶν ἀτμοκινήτων πλοίων κα-

λείται ἀκριβῆ, ὅταν δύναται νὰ ἐξαρμωθῇ καὶ ἀναχθῇ μέχρι τινὸς χάριν τῆς ἱστορίας, καὶ νὰ καταχθῇ καὶ συναρμωσθῇ πάλιν χάριν τῆς ἀεροπλοΐας. [H.K.]

Ἀφάκη (Bot.), ἀρχαία ὀνομασία διαφόρων εἰδῶν Βικίου (βλ. λ.), καὶ τοῦ μὲν Θεοφράστου ἢ Α. ἀναφέρεται πιθανῶς εἰς τὸ Βικίον τοῦ σπαρτοῦ (Vicia sativa L., κοινῶς Βικίος), ἢ δὲ τοῦ Διοσκορίδου ἢ Ἀ. εἰς τὸ Β. τὸ εὐμετάβολον (V. varia Host) καὶ εἰς τὸ Β. τὸ τοῦ Σιπθωρπίου (V. Sibthorpii Boiss., ἄμφω δὲ κοινῶς Καβαλλὰ χρυσοῦ καὶ Ἀγρίοβικίος. [Θ.Χ.]

Ἀφάκη, ὀνομαστὴ Πελοπίδα ποιήτρια. Ἡμετέρας περὶ 175 μ. Χ. [Π.Μ.]

Ἀφαιώται ἐκαλοῦντο ἐν Κρήτῃ δοῦλοι, παραπλήσιοι πρὸς τοὺς εἰλωτας τῶν Σπαρτιατῶν, ἀπόγονοι δ' ὄντες τῶν πρὸ τῆς ἐνοικίσεως τῶν Δωριέων οἰκούντων τὴν νῆσον. Ἐκαλοῦντο δὲ καὶ κλαῖοντα ἐκ τῶν κλάρων (κλήρων), εἰς οὓς διήρσαν τὴν χώραν ἐν ἑαυτοῖς οἱ Δωριεῖς κατακτηταί. Τὸ δὲ ἔθνος Ἀ. παρήγετο ἴσως ἐκ τῆς λέξεως ἀφαιμία, ὥς φαίνεται ὅτι ἐκαλοῦντο ἐν Κρήτῃ οἱ κληροὶ τῆς γῆς. Οἱ Ἀ. ἐκωλύοντο κατὰ τοὺς κρητικὸς νόμους ἀπὸ τῆς χρήσεως τῶν γυμνασίων καὶ τῆς κτήσεως τῶν ὀπλίων, ἄλλως δ' ἐπετρέπετο αὐτοῖς ἢ τε κτήσεως ἰδίας περιουσίας καὶ ἢ μετ' ἐλευθερίων γυναικῶν ἐπιγαμίαι, ἀλλὰ δὲν ἤδυναντο νὰ παραστώσιν αὐτοὶ πρὸ τοῦ δικαστηρίου, ὅπου ἀντεπροσωπεύοντο ὑπὸ τοῦ κυρίου αὐτῶν. Διόφορος δὲ ἀπὸ τῶν Ἀ. τάξις δούλων ἐν Κρήτῃ ἦσαν οἱ μνωίται. [Α.]

Ἀφάνετα (Νομ.) καλεῖται ἡ κατάστασις τοῦ προσώπου, περὶ οὗ ἐπὶ πολλὸν χρόνον οὐδὲμία ὑπάρχει εἰδήσις ἐν τῇ τελευταίᾳ αὐτοῦ κατοικίᾳ καὶ εἶναι ἀμείβολον ὅν ζῇ. Ὁ θεσμός οὗτος ἐστὶν ἀγνώστος τῇ Ῥώμῃ. Δικ. ἀνεπτυχθῇ δ' ἐν νεωτέροις νομοθεσίαις, ἀλλ' ἐπὶ διαφόροις ἔροις καὶ ἀποτελέσματιν. Οὕτως καὶ μὲν τὸ κοινὸν Γερμαν. δικ. δυνάμει ἐθέλει ἀναπτύχθαι ἀπὸ τοῦ III' αἰῶνος, περὶ τοῦ περιεχομένου τοῦ ὁποῦ ὑπάρχουσι φιλονεκτεῖται, ὁ δὲ φανερὸς. ὁ συμπληρώσας τὸ 70 ἔτος τῆς ἡλικίας του (πρὸλ. W' αὐτῶν 89 «καὶ ἡμέραι τῶν ἐτῶν ἡμῶν ἐν ἑαυτοῖς ἐβδόμη» «κοντα ἔτη, ἐὰν δὲ ἐν δυναστείαις ἡγετοῦνται...») θεωρεῖται ὡς νεκρὸς καὶ ἐπέρχονται τὰ τοῦ θανάτου ἀποτελέσματα ὡς πρὸς τὴν περιουσίαν· ἀλλὰ κατὰ τὸν Γάλλ. Κώδικα (ἄρθρ. 112—138), οὗ τὰ ἀξιώματα ἡκολούθησαν κατὰ τὸ μέλλον ἢ ἦσαν δ' ἰταλικῆς (ἄρθρ. 28 ἐπ.), ὁ τῶν Κάτω Χωρῶν (ἄρθρ. 519 ἐπ.), ὁ τοῦ Βαδεν. (I. 5 ἄρθρ. 27 ἐπ.) καὶ τὸ ἑλλην. Νομοσχ. (ἄρθρ. 95—122), δὲν ὑπάρχει τοιοῦτον τεκμήριον θανάτου, ἀλλὰ διακρίνονται τρεῖς καταστάσεις καὶ μόνον ἡ παρελευσθεῖς 30ετίας ἢ 100ετίας ἐπιφέρει ἀποτέλεσμα τι ἀνάλογον τῷ τοῦ θανάτου, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἀπο-

λύτως ὁριστικόν. Καίτοι ἡ Ἀ. χρησιμεύει σπουδαίως διὰ τὴν τύχην τῆς περιουσίας τοῦ ἀπέντου καὶ τὰ δικαιώματα τῶν κληρονόμων αὐτοῦ, ὅμως ἐξακολουθεῖ παρ' ἡμῶν οὕσα ἀνεξάρμωτος. Ἔνεκα τῆς ἐξακολουθήσεως τῆς ἰσχύος τοῦ Π. δ. Μόνον δ' ἐν τῇ Ποιν. Δικον. (ἄρθρ. 471) γίνεται μνηεὶς αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ πάλιν μένει ἀνεφάρμωτος λόγω τῆς σιωπῆς τοῦ ἀστ. δικ., ἐν δὲ τῇ Πολιτ. (ἄρθρ. 640 § 4) ὁρίζεται μόνον ὁ τὸ εὖρος τοῦ διορισμοῦ κηδεμόνος τῆς περιουσίας ἀπόντος. [Δ.]

Ἀφανεῖς ἀστέρες (Ἀστρ.) καλοῦνται διὰ τινὰ τόπον οἱ ἀστέρες οἱ μηδέποτε εἰς αὐτὸν ἀνατέλλοντες. Εἶναι δὲ τοιοῦτοι οἱ ἀπέχοντες τοῦ ἀόρατου πόλου ὀλιγώτερον τοῦ ὕψους τοῦ πόλου (ἐν Ἀθῆναις ὀλιγώτερον τῶν 38°). Κύκλος τῶν Ἀφ. ἀστ. καλεῖται ὁ παρ' ἡλλήλους δ' ἀπορίζον τὴν ἑὴν ἑν αὐτῶν ἀπέχων τοῦ ἀόρατου πόλου ὅσον τὸ ὕψος τοῦ ἀόρατου πόλου ὑπὲρ τὴν ὀρίζοντα, ὁ κύκλος οὗτος καλεῖται ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ἀνταρκτικὸς κύκλος, διότι οὗτοι εἶχον ὑπ' ὄψιν τοὺς κατόικους τοῦ Β. ἡμισφαιρίου τῆς Γῆς [Δ.Κ.]

Ἀφανιστής βλ. Ἀείγιτης.

Ἀφανής οὐσία (Ἀρχαιολ.) ἡ ἰδιωτικὴ περιουσία κατὰ τὸ Ἀττικὸν δίκαιον ἦτο ἀφανής καὶ φανερά· ἀφανής μὲν ἡ ἐν χρήμασι καὶ σώμασι καὶ σκεύεσι, φανερά δὲ ἡ ἐγγίσιος (Ἀρποκρ. ἐν λ.) Κατὰ τὸν ἐρισμὸν τοῦτον τοῦ Ἀρποκρατίωνος εἰς τὴν πρώτην κατηγορίαν ὑπῆγοντο τὰ κινήτα, εἰς δὲ τὴν δευτέραν τὰ ἀκίνητα. Συμμενονότερα ὅμοις πρὸς τὰ κείμενα τῶν συγγραμμάτων τῶν κλασσικῶν χρόνων εἶναι ἡ γνώμη ὅτι ἡ μὲν φανερά οὐσία κατὰ γενικὸν κανόνα περιελάμβανε τὰ ἀστικά καὶ ἀγροτικά κτήματα, τὰ ἀνδράποδα καὶ τὰ ἐπιπλά, ἢ δὲ ἀφανῆς τὰ χρήματα καὶ θανείσματα. (Ισ. περὶ τοῦ Κίρ. κλήρου. 35.) Ἡ ἀφανής ὅμως οὐσία ἐδύναντο νὰ καταστῇ φανερά. Οὕτω δ' Δημοσθένης ἀποκαλεῖ ἀργύριον φανερόν τὸ κατατεθειμένον παρὰ τῷ τραπέζῳ (Πρακτεῖς. (Δημ. κατὰ Ὀλυμπ. 1171.) Ἐκ τοῦ ἐναντίου δὲ καὶ ἡ φανερά περιουσία ἐδύναντο νὰ μεταδληθῇ εἰς ἀφανή· καὶ τοῦτο ἐπὶ τῶν οἰκ. ἔροι· ἀφανίσειν, ἐξαργυρεῖσειν τὴν οὐσίαν. (Ισ. περὶ τοῦ Ἀγν. κλήρ. 47 Δημοσθ. περὶ τῆς Εἰρ. 59.) [Αχ. Ἀγ.]

Ἀφανής πέτρωμα λίαν λεπτόκοκκον, χρώματος πρασίνου, ἀναγόμενον ὡς ἐκ τοῦ ποιοῦ τῶν ἐρυκτολογικῶν αὐτοῦ συστατικῶν, ὅτε μὲν εἰς τὸν διορίτην, ὅτε δὲ εἰς τὸν διαβάσην [Κ. Μ.]

Ἀφαντος. βλ. Ἀφάνεια.

Ἀφάπτω κοινῶς. Ἐκκοιάρω· ἐξαγκυρίω, ἐκβάλλω ἐκ τοῦ κόρακος ἢ τοῦ ἀγκίστρου σχοινίον ἢ σκεῦος ἡγικρισμένον εἰς αὐτό. [H.K.]

τοὶ ταῦτα ὑποπίπτουσιν εἰς τὰ αἰσθητήρια. Λαβόμεν δύο παραδείγματα ἀφασίας ἀμνησίας καὶ ἀμνησίας τῶν ἀντικειμένων, ἀναφερόμενα εἰς τὸ αἰσθητήριον τῆς ακοῆς. Ἐν τῇ πρώτῃ περιπτώσει ἡ λέξις π.χ. κώδων προφερομένη παρ' ἄλλου προσώπου ἀκούεται ὑπὸ τοῦ πασχόντος, ἀλλ' ἀκούεται ὡς ἤχος μόνον καὶ δὲν διεγείρει τὴν σχετικὴν παράστασιν ἢ ἐννοίαν ἐν τῇ νῷ, ὡσεὶ ἡτο λέξις ξένης γλώσσης. ἢ ἀκούει τις (ἀκουστικὴ) ἢ κώφωσις τῶν λεξίων. Ἐν τῇ δευτέρᾳ περιπτώσει, ἂν ἡχῇ ὁ κώδων, ὁ πασχὼν ἀκούει μὲν τὸν ἤχον, ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ συσχετίσῃ τὸν ἤχον τούτου πρὸς τὸ παραγαγόν αὐτὸν ἀντικείμενον· ὁ ἤχος τοῦ κώδωνος δὲν διεγείρει τὴν ἐννοίαν τοῦ κώδωνος ἐν τῇ νῷ (ἀμνησία τῶν ἀντικειμένων ἢ ψυχικὴ κώφωσις). Τοῦτ' αὐτὸ εἶνε δυνατόν νὰ συμβῇ καὶ διὰ τὴν ὁρασίαν. Δὲν προκαίται ὁμοίως ἐνταῦθα περὶ τῆς «ἀμνησίας τῶν ἀντικειμένων», ἀλλὰ περὶ τῆς «ἀμνησίας τῶν λεξείων» ἢ ἐν γένει τῶν συμβέλων τῆς ἐκφράσεως, ἥτοι τῆς ἀφασίας. Ἡ ἀπλή καὶ παραδικὴ ἀμνησία, ἢ ἀφασία, καὶ ἡ ἀμνησία τῶν ἀντικειμένων, εἰσὶν ἄλλως διόφοροι βαθμοὶ ὡς πρὸς τὴν ἐντασίαν καὶ ἐκτασίαν ἐνδὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ γεγονότος. ἥτοι τῆς χαλαρώσεως ἢ ἐντελούς ἀποσβέσεως τῶν ἐν ἡμῖν ἐγκεχυραγμένων ἐντυπώσεων ἢ εἰκονικῶν παραστάσεων. ὅς ἀδυνατοῦμεν ἀφ' ἑαυτῶν νὰ ἀναπαράγαγῃμεν (ἀμνησία) ἢ νὰ ἀναγνώρισῃμεν (ἀφασία καὶ ἀμνησία τῶν ἀντικειμένων), ὡς τουναντίον καταρτίζομεν ταῦτα εὐκόλως ἐν φυσιολογικῇ καταστάσει.

Ἐν τῇ ἐλαφρᾷ καὶ κοινῇ ἀμνησίᾳ ἢ πρὸς στιγμὴν διαφεύγουσα τὴν μνήμην λέξεις, τί ὄνομα προσώπου ἢ πράγματος, ἀνταναλίσκονται ἀφ' ἑαυτῆς πολλάκις μετὰ κόπου καὶ δι' ἐμμέστων τρόπων καὶ τεχνασμάτων, οὕτως εἰπεῖν, εἰς ἃ καταφεύγομεν ἀσυνείδητως προκαλοῦντες ἐν ἡμῖν ἄλλας εἰκονικὰς παραστάσεις καὶ ἐννοίας δυναμένας διὰ τοῦ συνειρμοῦ καὶ τῆς ἀναλογίας νὰ ἀναγνωσθῇ τὴν προσκαίριον νεκρομένην εἰκόνα ἢ μνήμην τῆς ζητουμένης λέξεως. Καὶ ἐνίοτε μὲν οὕτω ἀναγινώσκται καὶ ἐπανευρίσκειται ἡ λέξις. Ἄλλοτε δὲ ἀδύνατον τοῦτο, καὶ τότε ἂν δὲν θελήσῃ ὁ ἐμψύχων νὰ διακρίψῃ τὸν ῥοῦν τῆς ἐμψυχίας του καὶ νὰ μείνῃ ἄναυδος, ἐξακολούθῃ ἐμψύχων, ἀλλὰ ἀναπληρῇ τὰς ἐλλειπούσας λέξεις δι' ἀορίστου ἐννοίας καὶ ἐν συνήθει χρήσει λέξεων, ὅσον· αὐτός, αὐτὸν, ἐγώ, πᾶς κ.τ.λ. διὰ τῶν ὁποίων πολλοὶ πολλάκις παραγερμίζουσι τὰς φράσεις τῶν μέγχι κωμικῆς ἐνίοτε ὑπερβολῆς καὶ καθίστανται σχεδὸν ἀκατάληπτοι. Τὸ πᾶν τοῦτο εἶνε ἐκ τῶν συνηθῶν καὶ κοινῶν τοῖς πᾶσι, διαφέρει δὲ ἐντάσεως κατὰ τὰ διάφορα ἄτομα· συχνότερον ἀπαντᾷ ἐν τῇ γεροντικῇ ἡλικίᾳ καὶ συχνάκις μετὰ βαρείας παθήσεις τοῦ ἐγκεφάλου παράγεται τὸ φαινόμενον τοῦτο τῆς ἀμνησίας.

Ὅπως δὲ ποτε κατὰ τὴν ἀμνησίαν ταύτην εὐθύς ἅμα ἢ τῶς ἀπὸ αὐτῆς λέξεις ἀφ' ἑαυτῆς ἢ ἐξωθεν ὑπ' ἄλλου ἀναγινώσκται ὑφ' οὐρανῶν ποτε μορφήν παραστάσεως, εἴτε ἀκουστικὴν εἴτε ὀπτικὴν, ἀμέσως ὑπὸ τοῦ ἀμνησιακοῦ ἀναγινώσκται, κατανοεῖται καὶ ἐπαναλαμβάνεται καὶ διὰ τῶν τεσσάρων τρόπων τῆς διὰ λόγου ἐκφράσεως, ἥτοι γραφεται, προφέρεται, ἀναγινώσκται καὶ ἀκούσκειται. Τοῦτο δὲν συμβαίνει ἐν τῇ ἀφασίᾳ παρὰ τὴν τελειὰ ἀφασικὴν χαρακτηριζομένην γνώρισμα τῆς παθήσεως ἐστὶν ἡ ἀπώλεια τῆς ἐκφράσεως ἢ ἀναγνώσεως τῶν λεξείων δι' ἐνὸς τοῦλάχιστον ἐκ τῶν τεσσάρων μορῶν ἢ τρόπων τοῦ λόγου, διατηρουμένων τῶν λοιπῶν, δι' ὧν ὁ πάσχων δύναται νὰ ἐννοήσῃ τὰς λέξεις ἢ καὶ νὰ ἐκφράσῃ δι' αὐτῶν. Ἐν τῇ ἀκούστικῃ π.χ. ἀφασίᾳ δὲν ἐννοεῖ τὸν ἐμψύχοντα, διότι ἀπεσβέσθη ἐντελὴς ἡ μνήμη τῶν ἀκουστικῶν συμβέλων τοῦ λόγου, τὰ ὅποια καίτοι προσβαλλοῦσι τὸ αἰσθητήριον τῆς ακοῆς, δὲν εἶνε ἐν τούτοις ἱκανὰ νὰ ἀναγνωσθῶσι τὰς ἄλλοτε ὑπαρχούσας ἀκουστικὰς εἰκόνας τοῦ λόγου καὶ νὰ διεγείρῃσιν ἐπομένως τὴν σχετικὴν ἰδεάν ἢ ἐκφραζομένην διὰ τῆς ἀναλόγου λέξεως (ἐν τῇ τοῦναντίον ἐν τῇ ἀπλή ἀμνησίᾳ ἅμα τῇ προφορᾷ τῆς λέξεως ἀμέσως ἀναγινώσκται αὕτη), διότι ἡ βλαβὴ τοῦ ἀκουστικοῦ κέντρου τῶν λεξείων, συνεπεία τῆς ὁποίας ἀπεσβέσθησαν αἱ εἰκονικαὶ παραστάσεις αὐτῶν, εἶνε πλήρης καὶ τελεία. Ὅθεν συμβαίνει ἐν τῇ Ἀ. τὸ περιεργον φαινόμενον τοῦ νὰ ἐκφράζηται ὁ παθὼν δι' ἐνδὸς μόνον ἢ καὶ δύο ἐκ τῶν τρόπων τοῦ λόγου καὶ νὰ μὴ δύναται νὰ ἐκφράζηται ἢ νὰ ἐννοήσῃ διὰ τῶν ἐπιλοιπῶν, τοῦθ' ὅπερ δὲν συμβαίνει ἐν τῇ ἀπλή ἀμνησίᾳ. Οὕτω εἶνε δυνατόν νὰ γράψῃ τις καὶ νὰ μὴ δύναται ἐν τούτοις νὰ ἀναγινώσκῃ τὰ ἴδια αὐτοῦ γραφόμενα (ὀπτικὴ ἀφασία ἢ τύφλωσις τῶν λεξείων) ἢ νὰ ἐμψύχῃ, ἀλλὰ νὰ μὴ δύναται νὰ ἐννοήσῃ τὸν ἐμψύχοντα (κώφωσις τῶν λεξείων ἢ ἀκουστικὴ ἀφασία) ἢ νὰ γράψῃ. νὰ ἀναγινώσκῃ καὶ νὰ ἐννοήσῃ τὸν ἐμψύχοντα. ἀλλὰ νὰ μὴ δύναται νὰ ἀρθρώσῃ λέξιν (κινητικὴ ἀφασία) κατὰ διαφόρους τέλους συνδυασμοὺς εἶνε δυνατόν νὰ διαταραχῇ ὁ λόγος. Ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς τὰ ἄλλα σύμβολα τὰ κατὰ συνήθειαν ἐν χρήσει ὄντα εἶνε δυνατόν νὰ ἐπέλθῃ ἡ αὐτὴ διατάραξις σχετικῶς πρὸς τὴν μιμητικὴν π.χ. ὁ παθὼν δὲν δύναται νὰ ἀναγνώσῃ ἢ νὰ κατανοήσῃ πρὸς ἑκφράσιν τῆς ἐπιδοκιμασίας ἢ ἀποδοκιμασίας ἢ νὰ ἐκφράσῃ διὰ τῶν καταλλήλων μορφασμῶν τοῦ προσώπου σχετικὴν τινα ἰδεάν· ἐπίσης ὡς πρὸς τὴν μουσικὴν, ὁ παθὼν δὲν δύναται νὰ ἀναγινώσκῃ τὰ μουσικὰ σημεῖα, νὰ ψάλλῃ ἢ νὰ ἀντιλαμβάνηται τῶν τόνων τῆς μουσικῆς κλίμακος κ.τ.λ.

Ἡ Ἀ. ἐν ὁλοκάτω τῶν μορφῶν αὐτῆς δυνατόν νὰ ᾖ τελεία ἢ ἀτελής κατὰ διαφόρους βαθμοὺς· ἐν τῇ τελευταίᾳ ταύτῃ περιπτώσει δ

πάληων, ἃν πρόκειται π.χ. περί τῆς ἀκουστικῆς Ἀ. δύναται ἀκρίβη ἀκούων νὰ ἐννοῇ λέξεις τινάς, ἢ ἐν τῇ κινητικῇ Ἀ. δύναται νὰ προσεγγίνας ἐξ αὐτῶν καὶ οὕτω καθέξης. Ὡς πρὸς τὴν ἀπόσβεσιν δὲ τῆς μνήμης τηρεῖται τάξις τις καὶ σειρά ὑπαγεμένη εἰς τὸν φυσιολογικὸν νόμον, καθ' ὃν αἱ μεταγενεστεραὶ ἐντυπώσεις ἐξαλείφονται πρώται, τοῦτέστι κατ' ἀντιστροφὸν λόγον τοῦ χρόνου τῆς κτήσεως αὐτῶν. Ἐντεῦθεν τὸ περιεργὸν φαινόμενον παρὰ τισι τῶν πασχόντων, οἵτινες λησμονοῦσι πάσας τὰς ξένας γλώσσας, ὡς τυχὸν εἶχον μάθει, ἐνῷ ἀφ' ἑτέρου διατηρεῖται ἐν τῇ μνήμῃ μόνον ἡ μητρικὴ γλώσσα. Ὡσαύτως ἐκείναι αἱ παραστάσεις τοῦ λόγου ἐξαλείφονται πρώται, ὅσαι συμβολίζουσι μικρότερον ἀριθμὸν ιδιοτήτων οὐδὲν ἐξαλείφονται πρώτον τὰ κύρια ὀνόματα, εἴτα τὰ οὐσιαστικά καὶ ἀκολουθῶς τὰ ἐπίθετα καὶ ῥήματα, τελευταία πάντων δὲ συμβαίνει ἡ ἀμνησία τῶν ἀντικειμένων, διότι ταῦτα ἐντυπώνονται ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ διὰ πολλῶν ιδιοτήτων ἐν ποικίλῳ συνδέσμῳ μετ' ἀλλήλων εἰρισκομένων. Ἡ Ἀ. εὐρίσκεται μεταξὺ τῆς ἀπλῆς ἀμνησίας καὶ τῆς ἀμνησίας τῶν ἀντικειμένων. Ἡ βλάβη ἢ προξενούσα τὴν Ἀ. εἶνε ποικίλη τὸ εἶδος· οἷον αἱ μορραγίαι, θρόμβωσις ἢ ἐμβολὴ τῶν αγγείων τοῦ ἐγκεφάλου, τραύματα τῆς κεφαλῆς, ὀγκοί, φλεγμονὴ τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τῶν μηνίγγων κ.τ.λ.

Δι' ἑκαστον εἶδος ἀρασίας ἀπεδείχθη, κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἰδίως, ὅτι ἡ βλάβη ἀντιστοιχεῖ καὶ εἰς ὠρισμένας χώρας τοῦ ἀριστεροῦ, οὐχὶ τοῦ δεξιοῦ, ἐγκεφαλικοῦ ἡμισφαίριου· εἰς τοὺς ἀριστεροχείρας μόνον ἡ ἔδρα τοῦ λόγου εὐρίσκεται εἰς τὰς ἀντιστοιχοῦς χώρας τοῦ δεξιοῦ ἐγκεφαλικοῦ ἡμισφαίριου (βλ. Ἀμφιδέξιος).

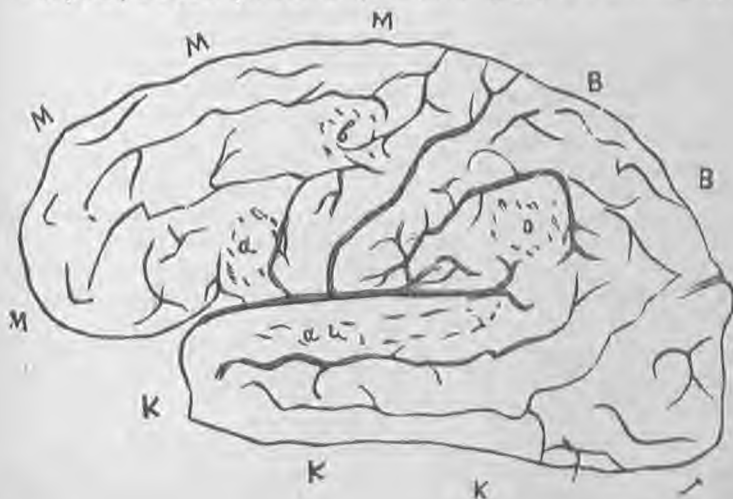
Δι' ἡρώων δ' αὐταὶ εἰσὶ διὰ μὲν τὴν κινήσιν καὶ ἡ ἀφασία ἢ βάσις τοῦ τρίτου μετω-

πικοῦ γύρου (δρα τὸ σχῆμα) ἐν Α. διὰ τὴν ἀφασίαν ἢ βάσις τοῦ δευτέρου μετωπικοῦ γύρου ἐν Β. διὰ τὴν τὴν φωνητικὴν ἀφασίαν ὁ κατώτερος βρεγματικὸς λοβὸς ἀμείσως κάτωθεν τῆς μεσαρέθμητικῆς σχίσμεως ἐν Ο· διὰ τὴν κώφωσιν τῶν λέξεων ὁ πρῶτος γύρος τοῦ κροταφικοῦ λοβοῦ ἐν ΔΚ. [Σ.Δ.]

Ἀφγανιστάν. (Ἀφγανία.) Οὕτω καλεῖται Περσιστὶ ἡ χώρα τῶν Ἀφγανῶν ἥτις γεωγραφικῶς, ἱστορικῶς καὶ γλωσσολογικῶς ἀποτελεῖ τὸ μεταρχισμὸν μεταξὺ τῶν Ἰνδῶν καὶ τῆς Δ. Ἀσίας. Καίτοι δὲ μεταξὺ τῶν 28° 45' καὶ 37° 15' Β. Πλ. καὶ 60° 55' καὶ 74° 45' Α. Μ. Γρην. Ἡ δὲ ὄρια αὐτῆς ὡς ὠρίσθησαν τῷ 1886 ὑπὸ τῆς Ῥωσσοαγγλικῆς ἐπιτροπῆς, εἶναι: Πρὸς Δ. καὶ πρὸς Ν. ἡ Περσία καὶ τὸ Ἡελοῦχισταν, πρὸς Δ. ἡ Ἀγγλοινδικὴ αὐτοκρατορία, ἐνῷ πρὸς Β. ἐκτείνονται πέραν τῆς ἁλυσίδος τοῦ Ἰνδοῦ Κοῦσθ. ἄχρι τοῦ Ὄξου καὶ γραμμῆς διηκούσης πέραν τοῦ Ἐρί. Πρὸς Δ. δὲν αὐτῆς ὑπολογίζεται εἰς 720,000 περὶπου τχμ. Τὸ ἔδαφός της εἶναι βραχυῶδες καὶ ὀρεινόν, ἔχον μέσον ὕψος πλεόν τῶν 1200 μ. ὑπὲρ τὴν ἐπιφανείαν τῆς θαλάσσης. Ἐν μέσῳ δὲ τῶν ὀρέων κείνται εὐτερώταται καὶ καλῶς ἀρδεύμεναι κοιλάδες. Ἐκ τῶν ὀρέων τῆς χώρας ταύτης τὰ ὑψηλότερα εἶναι ὁ Ἰνδο-Κούσθ. οὗ ἡ κορυφὴ καλύπτεται διαρκῶς ὑπὸ χιόνων, καὶ τὸ Κοχί-Παδὰ ἔχον ὕψος 5500 μ. Ἀπὸ τοῦ τελευταίου τούτου ἀρχοῦνται διήκουσι πρὸς Δ. δύο παράλληλοι ὄρεοσειραὶ: ἡ τοῦ Σεφθ-Κόχ (Λευκοῦ Ὄρους, ἢ Παροπαμίσου) καὶ ἡ τοῦ Σιάχ Κόχ, ἥτις διατέμνεται τὴν κοιλάδα τῆς Ἐράτης.

Ἐκ τῶν ποταμῶν τοῦ Ἀ. ὁ μέγιστος εἶναι ὁ Χίλμενδ. οὗ ὁ ῥοῦς ἔχει μῆκος 1120 χμ. καὶ τὸ ὕδατοςπέδιον ἔντασιν 517,000 τχμ. Πηγάζει δὲ ἀπὸ τῶν ὀρέων τοῦ Κοχί-Παδὰ καὶ ἐκβάλλει εἰς τὴν λίμνην Χαμουν. Οἱ κύριοι παραπόταμοι τοῦ Χίλμενδ εἶναι ὁ Ἀργουνδάς καὶ ὁ Ταρνακ.

Τὸ κλίμα εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ξηρόν, διαφέρει δὲ κατὰ τὰ μέρη. Ἐν Γάσνα, ὁ ψυχρότατος ἄνεμος διαρκεῖ ἐπὶ τέσσαρας μῆνας, ἡ δὲ χιών ἄχρι τοῦ ἔαρος καὶ τοῦ θέρους, ἐνῷ ἀπεναντίας ἐν ταῖς ΝΔ. κοιλάσιν τὸν Ἰούνιον ὁ καύσιον φθάνει ἄχρι τοῦ 50° ἔκ.

Ἐκ τῶν ἐρυκτῶν, ἐπὶ τοῦ Ἰνδοῦ-Κούτχ εὐρίσκονται σιδήρος καὶ μόλυβδος ἐπὶ δὲ τινος οὐτ. ὀρέων, μόλυβδος καὶ θείου. Μεταλλεῖον χρυσοῦ εὐρέθη οὐ μακρὰν τῆς Κανδαχάρης, καὶ τὰ ΒΑ. ὄρη φαίνονται ἔχοντα πολλὰς χρυσοφόρους γαίας. Ἐκ τῶν φυτικῶν προϊόντων τὸ Ἄ. παράγει σακχαροκαλάμαν, φοινίκας, σιτηρά, αραβόσιτον καὶ ὄρυζαν, πορτοκάλια, κίτρυ, λεμόνια, σῦκα, οἶνον καπνῶ, βαμβάκα κτλ. ἐπίσης καὶ φαρμακευτικὰ τινα εἶδη. Ἀγρία ζῶα ὑπάρχουσιν ἐκεῖ θύες, ὕαι, ἄρτοι, λύκοι, ἀλώπεκες, λεόντες, τίγρεις, λεοπαρδαλεῖς κτλ. ἐκ δὲ τῶν ἡμέρων, καμήλοι, πρόβατα, ἵπποι, ἡμίονοι, ὄνοι κτλ. καὶ ἐκ τῶν πτηνῶν, ἱέρακες, φασιανοί, κορυδαλοὶ κτλ. Ἀπαντῶσι προσέτι ἐκεῖ μεγάλα καὶ δηλητηριώδη εἶδη σκορπιῶν.

Οἱ κάτοικοι ὑπολογίζονται εἰς 4.000.000 (κατ' ἄλλους δ' 6.000.000). ἀνήκοντες εἰς διαφόρους φυλάς, ὧν μερίστη ἡ τῶν Ἀφγανῶν ὡν, ἀποτελεῖσα πλεον τοῦ ἡμίσεος τοῦ πληθυσμοῦ. Πολλὰ τῶν φυλῶν τούτων εἶναι σχεδὸν ανεξαρτήτοι. Γλωσσικῶς διαιροῦνται εἰς ἀνατολικὰς (Γιλζιχ) καὶ δυτικὰς (Δουρανί) ἑμάδας. Οἱ ἱδίους Ἀφγανοὶ ἀνήκουσιν εἰς τὰς ἱβρανικὰς φυλάς. Ἡ περ' αὐτοῖς παραδοσις ἀναφέρει τὴν καταγωγὴν τῶν εἰς τὰς 10 φυλάς τοῦ Ἰσραήλ. Αἱ ἄλλαι φυλαὶ ἀνήκουσιν εἰς διαφόρους λαοὺς, πᾶσαι δὲ πεισθεύουσι τοῦ Ἰσλαμισμοῦ τὰς διαφόρους αἰρέσεις. Ἐκ τῶν φυλῶν τούτων αἱ μὲν, οἷον ἡ τῶν Βαδούρ, ἔχουσι τινα πολιτισμὸν καὶ ἀσχολοῦνται εἰς τὸ ἐμπόριον· ἄλλαι δὲ ὅλως βαρβαροὶ εἶναι ἀσχολοῦνται περὶ τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν. Περὶ βιομηχανίας ἐλαχίστην ἰδέαν ἔχουσι.

Ἡ συγκαινωνία εἶναι ἐν νηπιακῇ καταστάσει. Ἀμαρτῶτοὶ ὅδοι ἐν Ἄ. δὲν ὑπάρχουσι, πλην τῆς ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν κατασκευασθείσης ἀπὸ Περσχαδὲρ εἰς Καδούλ. Συνήθη φορτηγὰ ζῶα εἶναι αἱ κάμηλοι.

Τὸ Ἄ. δύναται νὰ ὀνομασθῇ ἡ Ἑλβετία τῆς Ἀσίας. Δι' αὐτοῦ διέρχεται ἡ ἀπὸ τῆς ῥωσικῆς εἰς τὴν Ἀγγλικὴν Ἀσίαν ὁδός. Καὶ δι' αὐτοῦ διήλθον πάντες οἱ κατακτηταί. Ἐκ τούτου ἡ πολιτικὴ σημασία τῆς χώρας ταύτης καὶ ὁ ἀγὼν ἐν διεξάγουσιν ἐν αὐτῇ ἡ τοῦ Ῥωσικῆ καὶ ἡ Ἀγγλικῆ ἐπιρροή. Ἐπὶ τοῦ παρόντος, ὑπερισχύει ἡ τελευταία αὕτη, καὶ ὁ Ἑμίρης, ὅστις εἶναι ὁ ἀπόλυτος ἡγεμὼν τῆς χώρας λαμβάνει παρὰ τῆς Ἀγγλοῖνδικῆς κυβερνήσεως ἐτησίαν σύνταξιν 3 ἑκατομ. φράγκων. [Π.Π.]

Ἀφέλεια (Ῥητορ.) ἡ λόγος ἀφελῆς εἶναι ὁ τὸν ἰδιωτικὸν τύπον ὑποφαίνων καὶ ἀντίκειται τῷ ῥητορικῷ ἢ πολιτικῷ ἀποτελεῖται δὲ ἐκ νοημάτων ἀπλῶν καὶ κοινῶν, ὅποια εἶναι τῶν ἀπλάστων καὶ φυσικῶν καὶ ἀκάκων ἀνθρώπων, οἷον νηπίων, παρθένων,

γεωργῶν ἀγροίκων, ποιμένων, μαγεύων καὶ τῶν τοιούτων. Οὕτω ἡθογραφεῖται παρὰ Ξενοφῶντι (Κ. Π. 1, 8, 2) ὁ Κύρος λέγων ἐπὶ μῆτερ, ὡς καλὸς μοι ὁ πάππος· κλπ. καὶ τὰ ἄλλα πρόσωπα ἀναλόγως παρὰ Θεοκρίτῳ, Ἀνακρέοντι καὶ Μενάνδρῳ. Καὶ αἱ λέξεις ἐν τῷ ἀφελείᾳ λόγῳ εἶναι μὲν καθαραί, ἄλλα καὶ κοιναί, ὡς τὸ ἀδελφεῖν τοῦ Ἰσοκράτους καὶ ὁ κλαύσειν τοῦ Ξενοφάντος. Ἡ δὲ σύνθεσις καὶ ἐξηκείνη ἔχει τοὺς αὐτοὺς κανόνας, οὓς καὶ αἱ ἰδέαι, αἵτινες καθόρουσιν καὶ γλυκύτης λέγονται. (Ἰδ. Rhet. gr. τ. 2, σ. 351, 512.) [Π.]

Ἀφελῆς. (Ἀρχαιολ.) Ὡς προκύπτει ἐκ τοῦ λόγου τοῦ Λυσίου «ὕπερ τῶν ἀδυνάτων» ὁ μὴ ὑγιὲς καὶ ἀκέραιος τὸ σῶμα δὲν εἶναι τὸ νὰ κληρωθῇ ἔργων. (18.22.) Ὁ μὴ ὧν ἀδύνατος, ἀλλ' ἀσυνῆς καὶ ἐλὼκληρος, μὴτε πλεονάζων μὴτε ὕμνωσι τοῦ σώματος ἐκκαλεῖτο ἀφελῆς. (Πισχ. ἐν λ.) [Αχ. Αγ.]

Ἀφελῆς. Ὡς τοῦ Ἀρκάδος καὶ τῆς νόμης Ἐρατοῦ, ὁ μωτικὸς γενάρχης τῶν Ἀφειδαντῶν Ἀρκάδων μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς ἔλαβε τὴν Τεγεαν, ἥτις ἐνεκα τούτου καλεῖται ὑπὸ τῶν ποιητῶν Ἀφειδαντίας κληροῦς. Ἐν Δελφοῖς ἀνέκτετο κατὰ Παυσανίαν (1. 9, 5) εἰκὼν αὐτοῦ μετὰ τῶν ἄλλων ἐπὶ νόμων ἡρώων τῶν Ἀρκάδων. ἀνάθημα τῶν Ἀρκάδων δωρτάντων τὴν Λακεδαίμονα (370-389 π. Χ.) τοῦ ἀναθήματος τούτου εὐρέθη ἐτάγτως ἡ ἐνεπιγραφὴ βᾶσις. (Athenische Mittheilungen 1889 σ. 15 κα.) [Π.]

Ἀφέντες τὴν ὑπέραν τὸν πόδα διώκοντες. Παροιμ. ἐπὶ τῶν παραλείποντων τὰ ἀναγκαῖα καὶ πρωτιμῶντων τὰ περὶττά. [Π.]

Ἀφεντιόγλιεφ Μιχαήλ Κομνηνός. Ἑλλητὴν τυχοδιώκτης κατελθὼν ἐκ Ῥωσσίας εἰς Ἑλλάδα κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς ἐπαναστάσεως. Ἀποσταλὴς ὑπὸ τοῦ Ὑψηλάντου εἰς Κρήτην ὡς ἀντιπρόσωπος αὐτοῦ καὶ Γενικὸς ἐπαρχος τῆς Κρήτης, ὅπως συνδιελάττει τοὺς διχονοοῦντας ἐπικρατοῦς καὶ διοικητὴ τὴν ἐπαναστασίαν, κατέπλευσεν εἰς Λουτρον τῶν Σφακιῶν τὴν 25 Ὀκτωβρίου 1821. Καὶ ἐν ἀρχῇ μὲν πολλὰς ἐλπίδας ἐσθίριζεν ἐπ' αὐτὸν οἱ Κρήτες καὶ προθύμως ἐτάχθησαν ὑπὸ τὰς διαταγὰς του. Ταχέως ὅμως ἐλεγχθείσης τῆς πανέλους ἀνικανότητος του, ἐξηγερόθησαν κατ' αὐτοῦ οἱ Κρήτες καὶ τὴν καθήρσαν· ἡγαγέσθην δὲ νὰ φύγῃ εἰς Μελίτην κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1822. Καὶ ἡ ἑλληνικὴ δὲ κυβερνητικὴ κατήργησε τὴν θέσιν τοῦ Γενικοῦ ἐπαρχοῦ Κρήτης καὶ διώρισεν ἀρμοστήν τῆς νήσου τὸν Ἑμμ. Τομπάζην (3 Μαΐου 1823). [Π.]

Ἀφερμάτισις κοινοβαρβ. ξεσκαθούριμα Ἀφαιρῆσις τοῦ ἑσκατοῦ πλοίου ἀπὸ τοῦ κύτους καὶ ἀπέθεσις εἰς τὴν θῆραν ἢ εἰς ἑτερον σκάφος, οἷον εἰς φορτίδα, σχεδία κτλ. [Π.Κ.]

Ἀφέσεις (indulgentiae). Οὕτω καλεῖται ἐν τῇ δυτικῇ Ἐκκλησίᾳ ἡ συγχώρησις τῶν προκαίρων ποινῶν τῶν ἐπιβαλλομένων εἰς τοὺς ἁμαρτάνοντας ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας. Αἱ τοὺς ἁμαρτάνοντας διὰ μικρὰ μὲν ἁμαρτήματα ὑπὸ τῶν ἐπισκόπων, καθόλου δὲ ὑπὸ τοῦ πάπα καὶ δύνανται νὰ δοθῶσιν ἢ ἀντὶ χρημάτων, ἢ ἀντὶ ὑπηρεσιῶν προσεγεχεισῶν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἢ ἐν τέλει διὰ τῆς συμμετοχῆς εἰς πράξεις, εἰς ἃς ὁ πάπας νομίζει ὅτι πρέπει ν' ἀποδώσῃ ταύτην τὴν σημασίαν. Ἡ διάταξις αὕτη τῆς ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας ἱσχυσε βαθμυδὸν προελθούσα ἐκ τοῦ μυστηρίου τῆς ἐξομολογήσεως. Ἰνα ἡ Ἀ. ἢ ἐνεργός, πρέπει ὁ ἁμαρτωλὸς νὰ συναίνεσθαι εἰς ἱκανοποίησιν τινά, εἰς νὰ συναίνεσθαι ἐν συνισταμένῃ εἰς ἔργα εὐσεβείας ἢτοι ἐλεημοσύνας, προσευχάς, ἱερὰς ἀποδημίας, νηστείας, σωματικὰς βασάνους κτλ. Ἐἵνε αὕτη ποινή, εἰς ἣν ὁ μετανοῶν ὑποβάλλεται ἀντὶ τῶν ποινῶν, ὧν ἐγένετο ἄξιος ἁμαρτήσας. Ἐντεῦθεν προήλθεν ἡ ἰδέα ὅτι ἡδυνάτο τις ἀντὶ τῶν ἔργων τῆς εὐσεβείας νὰ πληρώσῃ ποσὸν χρηματικὸν ἀνάλογον πρὸς τὴν περιουσίαν αὐτοῦ. Ἡ συνήθεια αὕτη ἤρχισε ν' ἀναφαίνεσθαι τὸν 9^{ον} αἰῶνα. Ἐκτοτε ὠρίσθησαν τὰ ποσά, ἅτινα πληρώνων τὴν ἡδύνατον ν' ἀπαλλαγῇ ταύτης ἡ ἐκείνης τῆς ποινῆς. Αἱ Ἀ. ἐθεωρήθησαν βαθμυδὸν ὡς δυνάμεναι νὰ ἐπεκτείνωνται καὶ εἰς τὰς ψυχὰς τοῦ καθαρτηρίου πυρός. Οἱ πάπαι ἐπωφελήθησαν τὴν πρόληψιν ταύτην πρὸ πάντων πρὸς ὑποστήριξιν ἐπιχειρήσεων. Οὕτω πλήρη ἄφεσιν ἤτοι συγχώρησιν πάσης ποινῆς ἁμαρτιῶν ἐν τε τῷ παρόντι καὶ τῷ μέλλοντι παρέσχον οἱ πάπαι εἰς τοὺς μετασχόντας τῶν σταυροφορικῶν πολέμων. Οἱ σχολαστικοὶ θεολόγοι ἐζήτησαν νὰ δικαιολογήσῃ τὰς Ἀ., ἱσχυρισθέντες ὅτι προκύπτουσιν ἀναγκαιῶς ἐκ τῆς δυνάμεως τῆς θεοείσεως τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ δεσμεῖν καὶ λύειν ὅς ὅρους νομίζει πρόσφορον. Ἡ διδασκαλία τῆς κοινῆς τῶν ἀγγίων ὑποτιθῆσιν ἄλλως τε ὅτι ὑρίσταιται μεταξὺ πάντων τῶν μιλῶν τῆς Ἐκκλησίας ἀλληλεγγύη, ἥτις ἐπιτρῆπει αὐτῇ νὰ συγχωρῇ τὰ ἁμαρτήματα τούτων διὰ τῶν περισσεουσῶν ἀρετῶν ἐκείνων. Ὁ Χριστὸς καὶ οἱ ἅγιοι κατὰ τὴν θεωρίαν ταύτην ἐπραξαν ἔργα ἀγαθὰ πλείονα τοῦ δέοντος· ἐνταῦθα κεῖται ὁ θησαυρὸς τῶν ἀξιωμασιῶν ἢ τῶν περισσεουσῶν ἔργων, ἅτινα κατέλιπον τῇ Ἐκκλησίᾳ, καὶ ἅτινα ὁ ἀρχηγὸς αὐτῆς δύνανται νὰ διαθέτῃ ὡς αὐτῷ δοκεῖ. Αὐτός, ὁ πάπας δηλαδή, δικαιούται νὰ ἐρίσῃ εἰς τίνες θέλει νὰ παράσχω τὸ εὐεργέτημα τοῦτο καὶ ὑπὸ ποίους ὅρους. Αἱ Ἀ. συνδέονται μετὰ τῆς ἐξομολογήσεως· παρέχει δ' αὐτὰς πολλαίαις ὁ πάπας εἴτε εἰς ἐταιρίας εὐσεβεῖς, εἴτε εἰς ναοὺς προνομιούχους, εἴτε εἰς ἐπισημότητας τινάς, εἴτε εἰς ἐπισκοπὰς. Κατὰ τὸ (ὠδὶατον δπερ

ἐορτάζεται ἀνὰ πᾶν εἰκοστὸν πέμπτον ἔτος, ὁ πάπας παρέχει τὰς Ἀ. θαυμάσιον. Ἡ συνήθεια αὕτη χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ Βονιφάτιου τοῦ Η' τῷ 1300. Συνέδριον Καρδινάλιων δι' indulgentiis et sacris reliquiis ἔχει τὴν ἀνωτέραν ἐποπτείαν ἐπὶ τῶν ἀφάσεων. Ἐνωρίς ἡ Ἀ. ἐγένετο πηγὴ σοβαρίων καταχρήσεων, αἵτινες ἐσκανδάλλισον τοὺς τε ἀνεπτυγμένους καὶ τοὺς ὄντως εὐσεβεῖς. Γνωστὸν δ' ἐστὶ ἡ ἀπροκάλυπτος πώλησις τῶν Ἀ. τῇ διαταγῇ Λεόντος τοῦ Ι' ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὴν μεταρρυθμίσειν. Ἡ ἐν Τριδέντῳ Σύνοδος ἠθέλησε νὰ διαρρυθμίσῃ τὰς Ἀ., αἵτινες ἐπὶ μακρὸν ἀφέθησαν εἰς τὴν αὐθαρεσίαν τῶν παπῶν καὶ οὕτω τῷ ὄντι τὸ ἀσεβὲς καὶ ἠθικῶς διέθριον τοῦτο ἐμπόριον περιωρίσθη ἔκτοτε. Οἱ σχολαστικοὶ Ἀλέξανδρος ἐκ Κάλκης καὶ Θωμᾶς ὁ Ἀκυνάτης διετύπωσαν δογματικῶς τὰ τῶν ἀφάσεων. Βλ. καὶ λ. Ἀφεσις ἁμαρτιῶν. [L.M.]

Ἀφεσις (χρέους, ἀποχή) (Νομ.) καλεῖται ἡ διὰ τῆς βουλήσεως τοῦ δανειστοῦ κατάργησις χρέους, ἥτοι ἡ παραίτησις αὐτοῦ. Καὶ ἐπὶ μὲν τῶν αἰτίων θανάτου δίκαιοπραξίῳ γίνεται διὰ κληροδοτήματος (legatum liberationis, liberatio legata, ἐλευθερία χρεῶν λεγατευθεσία Τίτλ. Π. 34, 3, Βασ. 44, 16), ἀλλ' οὕτως καλοῦσιν οἱ Ῥωμαῖοι καὶ οἱ Βυζαντινοὶ καὶ τὸ κληροδοτήμα τὸ περιέχον ἐντολὴν τοῦ διαθέτου πρὸς τὸν κληρονόμον περὶ πληρωμῆς χρέους τοῦ κληροδόχου πρὸς τρίτον. (ὅτε ὁ κληροδόχος ἀπαλλάσσεται τοῦ πρὸς τὸν διαθετὴν χρέους)· ἐπὶ δὲ τῶν ἐν ζωῇ, διὰ συμβάσεως, φερομένων ἐν τῷ Ῥ.δ. ὑπὸ τὸ ὄνομα pactum de non petendo (σύμφωνον ἀφέσεως) καὶ ἀποσβεσνυούσης τὴν ἐνδοχὴν δι' ἀναστάσεως (μηδὲ φυσικὴν ἐνοχλήν ὅμως καταλείπουσας) αὐτοδικαίως, ὡς ἀθώωσις. Ἡ σύμβασις δ' αὕτη εἰς οὐδένα καὶ περὰ Ῥωμαίους ὑπεβάλλετο τύπον, ἔρα δυνάται καὶ σιωπηρῶς νὰ καταρτισθῇ· ἡ δὲ προκαλοῦσα αὐτὴν αἰτία δὲν εἶναι μόνον θωρεά, ἀλλὰ καὶ πᾶς ἄλλος λόγος μεταβιβάσεως στοιχείου περιουσίας εἰς ἕτερον· διαφείρεται δ' εἰς p. de non pet. in personam (πρὸς σὺν πτχόν), ἀπαλλάσσον μόνον τὸν ἀφαιλέτην, μεθ' οὗ συνάπτεται ἡ μόνον ἀπέναντι τοῦ δανειστοῦ, ὅστις συνάπτει αὐτὸ καὶ p. de non pet. in rem (γενικόν) τὸ ἀποσβεσνύον τὴν ἐνοχλήν ἐν γένει ἀπέναντι πάντων ἐσφεί. Ἀλλ' ἡ Ἀ., κατὰ τὸ Ῥ.δ. ἐν μίᾳ περιπτώσει (N.7 § 17 pr. Π. 214 Βασ. 11, L. 7 § 17.18. ε) ἡδύνατο νὰ γείνη καὶ ἀναγκαστικῶς, ὅπερ ἀργεί μὲν σήμερον, ἔχει ὅμως ὁμοιωτῆτά τινά πρὸς τὸν ἐπὶ τῆς πτωχεύσεως συμβιβάσμων (ἄρθ. 512. 222 ἄμπ. Ν.) [Δ].

Ἀφροίσις ἀμαρτιῶν. Ὁ Χριστὸς ἐδωκεν εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν τῆς ἀφέσεως τῶν ἀμαρτιῶν, εἰπὼν: «Ἄν τι νῦν ἀρῇτε τὰς ἀμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς· ὅν τινα κρᾷτε, κερᾷνται» (Ἰωάν. κ' 23, πρὸς. καὶ Ματθ. ιγ' 18). Τὴν ἐξουσίαν ταύτην διεδέξαντο παρὰ τῶν Ἀποστόλων οἱ ἐπίσκοποι, οἵτινες καὶ ἐνασκοῦσιν αὐτὴν ἔκτετε ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, κατ' ἐπιτροπὴν δὲ μόνον αὐτῶν καὶ οἱ πρεσβύτεροι (Καρθαγ. Γ', ζ' καὶ ν').

Ἡ ἀφροίσις τῶν ἀμαρτιῶν δὲν ἀπονέμεται εἰκὴ καὶ ὡς ἐτυχεν, ἀλλὰ μετὰ μετάνοιαν καὶ ἐξομολόγησιν (βλ. λ.) τοῦ ἀμαρτάνοντος, ὅτε καὶ τὰ κατάλληλα ἐπιτιμια ἐπιβάλλονται εἰς αὐτόν, κατὰ τὴν Γ' Οἰκουμεν. Σύνοδον, Θεσσαλονίκης (καν. ρβ'): «Δεῖ δὲ τοὺς ἐξουσίαν λυεῖν καὶ δεσμεῖν παρὰ Θεοῦ λαβόντας σκοπεῖν τὴν τῆς ἀμαρτίας ποιότητα καὶ τὴν τοῦ ἡμαρτηκότος πρὸς ἐπιστροφὴν ἐτοιμότητα, καὶ οὕτω κατάλληλον τὴν θεραπείαν προσάγειν τῷ ἀρρωστήματι, ἵνα μὴ τῇ ἀμετρίᾳ καθ' ἑκάτερον χρώμενος ἀποσφαλῇ πρὸς τὴν σωτηρίαν τοῦ καμνοντος» (πρὸς. καὶ τῆς ἐν Κερθ. γ'). Ἡ Ἀ. ἀπονέμεται μετ' εὐχὴν καὶ ἐπίθεσιν τῆς χειρὸς τοῦ παρέχοντος αὐτὴν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἐκείνου, εἰς ὃν παρέχεται (Ἀποστ. Διατ. Β' ιγ', μα' καὶ μγ'). Ἡ ἀμοιβὴ διὰ τὴν Ἀ. ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἡμῶν θεωρεῖται σιμωνία, δι' ἣν ὁ λαμβάνων αὐτὴν υποβάλλεται εἰς καθαίρεσιν (πρὸς. Γ' Οἰκουμ. Συν. καν. κγ' μετὰ τῆς ἑρμην. Νικοδ. τοῦ Ἀγίου. ἐν Πηδ. λ.) βλ. καὶ Ἀφροίσις. [Ε.]

Ἀφροίσις στρατιωτικῇ. Ἡ μετὰ συμπλήρωσιν ὁρισμένου χρόνου ἀπαλλαγὴ ἀπὸ στρατιωτικῆς τιнос υποχρεώσεως. Εἶναι δὲ ἡ ἀφροίσις διττὴ, προσωρινὴ καὶ ὁριστική. Προσωρινὴ Ἀφ. λαμβάνουσιν οἱ συμπληρώσαντες τὸν ὁρισμένον χρόνον ἐν τῇ ἐνεργῷ ὑπηρεσίᾳ τοῦ στρατοῦ, ἢ ἐν τῇ ἐφεδρείᾳ, ἢ ἐν τῇ ἐθνοφρουρᾷ. Ὅριστικὴ δὲ ἀφροίσις λαμβάνουσιν οἱ ἐν τῇ ἐφεδρείᾳ τῆς ἐθνοφρουρᾶς διανύσαντες τὸν δι' αὐτὴν ὁρισμένον χρόνον, Ἐκάστη τῶν ἀφροίσεων σημειοῦται κατὰ τὸν προσήκοντα χρόνον καὶ ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου προσώπου ἐν τῷ ἀτομικῷ βιβλιαρίῳ ἐκάστου ἀνδρός. (Ἀρθ. 89 καὶ 90 τοῦ Ν. ἈΦΚΗ' τῆς 28 Μαΐου 1887.) [Ἀγγ.]

Ἀφ' Ἑστίας ὄρχασθαι. Παροιμ. βλ. Ἑστία.

Ἀφέται ἢ Ἀφεταί, αἱ Ἀρχαῖα πόλεις εὐλίμενος τῆς Θεσσαλικῆς Μαγνησίας, λαβούσα τὸ ὄνομα ἀπὸ τοῦ ἐξ αὐτῆς ἀπόπλου τῶν Ἀργοναυτῶν («ὡς ἂν ἀφετήριον τι τῶν Ἀργοναυτῶν.») Ἐνταῦθα προσώρμισθη καὶ ὁ τοῦ Σέρξου στόλος μετὰ τὸ κατὰ τὴν Σηπιάδα ἄκραν ναυάγιον. Ἀντιθέτως πρὸς τὴν μαρτυρίαν τοῦ Στράβωνος λέγοντος ὅτι ἐκεῖτο πλησίον τῶν Παγασῶν, ὁ Ν. Γεωργιάδης (Θεσ-

σαλία σ. 176) ὑποστηρίζει ὅτι αἱ Ἀ. πρέπει νὰ τοποθετηθῶσιν εἰς τὴν ἀντιπέραν ἀκτὴν κατὰ τὴν Ἀφῆτον, τὸ ἐπίνειον τῶν χωρίων Νεσχωρίου καὶ Νιάου· συμφώνως δὲ πρὸς τὴν γνώμην ταύτην ὠνομάσθη ὁ τὰ χωρία ταῦτα περιλαμβάνων δῆμος Ἀφετῶν. (βλ. λ.) [Π.]

Ἀφεταίρισιμος. (Χημ.) Dissociation, καλεῖται ἐν τῇ χημείᾳ ἡ ἀποσύνθεσις χημικῶν ἐνώσεων εἰς ἀπλουστεράς, τῇ προσλήψει θερμότητος, ἐχούσας τὴν ιδιότητα νὰ συντιθένηται πάλιν εἰς τὰς ἀρχικάς, τῇ ἀποδόσει θερμότητος· παράδειγμα Ἀ. παρουσιάζει τὸ χλωριαμμώνιον, ὅπερ θερμαινόμενον εἰς ὑψηλὴν θερμοκρασίαν ἀφεταίριζεται, ἥτοι συνίσταται ὁ ἀτμὸς αὐτοῦ ἐξ ἀμμωνίας NH₃ καὶ ὕδροχλωρίου HCl, ἅτινα ὑποδιδομένης τῆς θερμοκρασίας συντιθένηται πάλιν εἰς χλωριαμμώνιον NH₄Cl. [Ο. Α. Ρ.]

Ἀφετηρία γραμμῆ. ἡ γραμμὴ ἥτις ἐπὶ τῶν δικατοπτρῶν ὀργάνων, ὡς τοῦ ἐξάντος, ἐκάντος, δικατοπτρου κύκλου κτλ. διέρχεται διὰ τοῦ μηδενὸς τοῦ μοιρασμοῦ τοῦ κανόνος τῶν. [Η. Κ.]

Ἀφετῶν. Δῆμος τῆς ἐπαρχίας Βιόλου τοῦ νομοῦ Λαρίσης, ἐπὶ τοῦ Πηλίου, ἀποτελούμενος ἐκ τῆς πρωτεύουσος Νισχωρίου, τοῦ Νιάου καὶ τοῦ ὄρους καὶ συνοικισμοῦ Ἀφύσσου. ἔχει ἑλλην. σχολεῖον ἀτελὲς καὶ δημοτικά. Κατ. 2072 τῷ 1889. [Π.]

Ἀφεψήματα ἢ ἀποζέματα. (Φαρμακολ.) Decocta, Apozemata. Οὕτω καλοῦνται τὰ σκευάσματα τῶν ὑδρολύτων φαρμάκων, τὰ διὰ ζέσεως τῶν φαρμακικῶν οὐσιῶν μετὰ τοῦ ὕδατος, πρὸς ἀφαίρεσιν ἀπ' αὐτῶν παντὸς ἐν ὕδατι διαλυτοῦ στοιχείου, γινόμενα. [Β. Π.]

Ἀφεψήματα ἐγγύματα. (Φαρμακολ.) Decocto-infusa. Οὕτω καλοῦσι τὴν χωριστὰ παρασκευὴν τοῦ τε ἀφεψήματος καὶ τοῦ ἐγγύματος καὶ τὴν ἀνάμειξιν εἰς τὴν δύο τούτων διαλύματα, ὡς λ. χ. ἐπὶ παρασκευῆς ἀφεψήματα ἐγγύματος ἐκ φλοιοῦ κίνας καὶ ρίζης νάρδου. [Β. Π.]

Ἀφζέλιος (Adam Afzelius) γενν. τῇ 1750 ἐν Ἀάρφ τῆς Σουηδίας, μαθητὴς τοῦ Λίνναίου, διέτριψε πέντε ἔτη (1792-96) ἐν Γουινέᾳ ὅπου ἀνεκάλυψε πολλὰ νέα εἶδη φυτῶν. Ἐπανελθὼν εἰς τὴν πατρίδα του ἐχορημάτισε καθηγητὴς τῆς βοτανικῆς ἐν Οὐψάλῃ. ὅπου ἀπεβίωσε τὴν 20 Ἰαν. 1837. Συνέγραψε: *Re-media guineensis* 1813-17. *Stirpium in Guinea medicinalium species* novae 1818-29 καὶ ἄλλα. Ὁ Smith τῷ ἀφιέρωσε τὸ γένος Afzelia τῆς οἰκογεν. τῶν Κολοκυνθιδῶν. [Θ. Χ.]

Ἀφῆ. (Φυσιολ.) Ἡ Ἀ. εἶνε μία τῶν αἰσθησεῶν, δι' ὧν ὁ ὀργανισμὸς συγκοινωνεῖ ἀπ' εὐθείας μετὰ τοῦ περιβάλλοντος αὐτοῦ

κόσμου. Αὕτη δ' ὡς ἐνεργουμένη ὑπὸ τῶν αἰσθητικῶν νέρων εἶνε δύναμις αἰσθητικῆς, ὑπαρχοῦσα μὲν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἐν πᾶσι τοῖς ὀργάνοις τοῦ σώματος, πλὴν τοῦ κερατίνου ἰστού, ἀναπτυσσομένη δ' ἐπὶ τοῦ δερμάτος εἰς αἰσθησιν ἀφῆς, δι' ἧς ὁ ζωϊκὸς ὀργανισμὸς ἀντιλαμβάνεται τῶν διαφορῶν, μηχανικῶν ἢ θερμαντικῶν, βιοστικῶν τῶν περὶ αὐτὸν σωμάτων. Φαίνεται δ' αὕτη, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν μορφολογικῶν μεταβολῶν τῶν παραγομένων τῇ ἐπιδράσει θερμότητος, ὑπαρχοῦσα καὶ παρ' αὐτοῖς ἐπὶ τοῖς μονοκυττάρσι πρωτεζώοις, καίτοι οὐδεμία εἰσέτι νευρική οὐσία παρ' αὐτοῖς ἀνεκαλύφθη. Ἡ πρὸς τὸ ἀντιλαμβάνεσθαι αἰσθητικῆς δύναμις τοῦ δερμάτος ἐξηγήσεται ἐκ τοῦ αριθμοῦ καὶ τῆς λεπτότητος τῶν ἐν αὐτῷ νευρικῶν ἀπολήξεων, τούτεστι τῆς πληθούς τῶν ἐν αὐτῷ ἀναλόγων πῶς ἀλλήλους κειμένων νευρικῶν συσκευῶν, τῶν ἁπτικῶν σωμάτων. Τὰ ἁπτικά ταῦτα σώματα (Παταινικά, Μεισονερικά σώματα, Μακροκαλικά ἁπτικά κυττάρια, Γρανιερίκους ἁπτικούς δίσκους, Κραυστικά ἀκροκορύνια κτλ.) πολυεῖδη ὄντα καὶ λίαν πολυπλοκὸν τὴν σύστασιν ἔχοντα, συνίστανται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐν ἀπλῇ μορφῇ ὑπὸ ἐλλείψεως, ἢ ἐπιμήκων κυτταρικών πλασμάτων ἢ νευρεπιθηλιακῶν κυττάρων, εἰς ἃ ἀπολήγουσιν αἱ μετὰ τῶν νευρικῶν κέντρων συνδεόμεναι αἰσθητικαὶ ἴνες ἢ ἐξ ἐμογενεῶς περιδλημάτων μετὰ τινων ἐγκρασίως τεταγμένων ἐπιμήκων πυρήνων καὶ ἐξ ἐσωτερικῆς διαυγοῦς τινος οὐσίας, φεροῦσης λεπτοῦς πυρήνας, μετὰ τῶν ἐξωθεν νευρικῶν ἀπολήξεων, ἀναρριχωμένων ἐντὸς τῆς θηλῆς εὐθείως ἢ ἐλικοειδῶς, ἢ ἐπ' αὐτῆς σπειροειδῶς περιελισσομένων ἢ ἐλευθερῶς ἐντὸς αὐτῆς ἀποληγουσῶν καὶ κινεῖται ἐν ἐπιδερμίδι, ἐν τῇ θηλώσει σώματι τοῦ δέρματος ἢ ἐν τῇ λοιπῇ χορίῳ (βλ. Δέρμα). Ἡ μετὰ τῆς ἐλλείψεως, πίεσεως, θερμότητος ἢ ἐξ ἄλλων ἐξωτερικῶν ἐπιδράσεων παραγομένη ἐξέγερσις τῶν αἰσθητικῶν τούτων νευρικῶν συσκευῶν ἀναπτύσσει ἐν τοῖς ἰδιοῖς νευρικοῖς κέντροις ἰδιάζουσαν τινὰ αἰσθησιν, ἥτις μετὰ τῆς μυϊκῆς αἰσθήσεως ἀποτελεῖ τὸ πρῶτον τὴν κυρίως αἰσθησιν τῆς ἀφῆς· καθότι ἡ ἀπλὴ τοῦ ἐξωτερικοῦ σώματος ἐπαφὴ οὐδὲν αἰσθητικὴν ἀφῆν παράγει, ἀλλὰ παρέχει ἀπλὴν τινὰ ἰδέαν τοῦ μεγέθους τῆς πίεσεως. Ἡ αἰσθησις δὲ τοῦ ἐξωτερικοῦ περιβαλλόμενος διακρίνοντος τὴν ἐλαχίστην διαφορὰν τῶν ἐπιδράσεων ἔλγους ἢ ἥδονης δὲν ἐξ ἀπλῶς οὐκ ἐμότητος καὶ ἁπασαν τὴν ἐπιφανείαν αὐτοῦ, ἀλλ' ὡς ἐκ τῶν δι' ἀμύδους διαδῆτου πειραμάτων τοῦ Weber σαφῶς καταδείκνυται, εἶνε μᾶλλον συγκεντρωμένη ἐν ὀρισμέναις μοίραις τοῦ δερμάτος, τοῖς ἁπτικοῖς πεδίοις. Ἡ αἰσθησις τῆς ἀφῆς παρέχει ἡμῖν ἐν τῶν ἀρίστων παραδείγματων τῆς ἐν τῇ φύσει τοῦ ζωϊκοῦ ὄργανισμοῦ ὑπαρχούσης ἀλληλεγγύης, τοῦ ἀνταγωνισμοῦ τῶν ὀργάνων, καθ' ὃν τὰ διὰ τινὰ

λόγον ἐκτὸς τῆς φυσιολογικῆς σφαίρας τεθέντα ὄργανα ἀναπληροῦνται ὑπὸ τῆς ὑψημένης λειτουργίας ἄλλων οὐτῶ ἐλέπομεν καὶ τὴν ἀφῆν ἀναπληροῦσαν παρὰ τοῖς ἴσθις καὶ (διὰ παρὰ τῇ ἀνθρώπῳ, εἰς ἀξιοθαύμαστον βαθμὴν τὴν βρασιν. Διὰ τῆς ἀφῆς καὶ μόνον μορφώνουσι καὶ διαπλάττουσι τὴν ψυχὴν αὐτῶν τὰ δυστυχῆ ἐκείνα ὄντα, τὰ στερούμενα τῆς ἐαυτῶν ὁράσεως, ἐκμανθάνοντα τὴν μουσικὴν. [Γ.Α.]

Ἀφῆλιον (Ἀστρ.) πλανήτου τινός, ἡ κομήτου περιοδικοῦ, ὀνομαζέται· τὸ σημεῖον τῆς περὶ τὸν ἥλιον τροχίας αὐτοῦ, εἰς τὸ ὅποιον εὐρίσκεται ὁ πλανήτης, ἡ κομήτης, εἰς τὴν μέγιστην αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἡλίου ἀπόστασιν. [Δ.Κ.]

Ἀφηνεασιμὸς (Πιπολ.). Σπουδαϊσάτον καὶ ἐπικίνδυνον τοῦ ἵππου φυσικὸν ἐλάττωμα καθ' ὃ οὗτος ὅλως αἰφνιδίως καὶ ὑπὸ οἴστρου δεῖνου ἐλαυνόμενος τρέχει παράφορος καὶ ὅλως ἀπείθης εἰς τὸν ἀναδότην του, οὐδὲν δὲ δύναται ν' ἀναγκάσῃ αὐτὸν εἰς τὸν ὀρῆμον του εἰμὴ ἢ τελεία καταστρεφῇ του. Τὸ ἐλάττωμα τοῦτο παρτηρεῖται συνηθέστερον εἰς τοὺς ζωήρους, θυμοειδεῖς καὶ λίαν νευρικοὺς ἵππους, ἐπέρχεται δὲ τὸ πλεῖστον ἐκ φόβου, ἐξαρνησμοῦ, αἰφνιδίου κρότου κτλ. Ὁ Ἀ. ἢ ἡ πρὸς τὸν χαλινὸν ἀπεῖθεις αὐτοῦ ἵππου, δυνατόν νὰ ἐπέλθῃ καὶ ἐκ χρονίας τινός παθολογικῆς ἀλλοιώσεως τοῦ νευρικοῦ κέντρου, τοῦ ἐγκεφάλου, ἐκ τῆς κατὰ κρᾶνίαν καλουμένης νόσου. [Γ.Ν.Π.]

Ἀφῆς σώματα βλ. Δέρμα, Σώματα.

Ἀφῆσου, χωρίον τοῦ δήμου Θεσσαλονίκης ἐπαρχίας Λακεδαιμόνος, οὐ μακρὰν τῆς ἀριστερᾶς ὁχθῆς τοῦ Εὐρώτα καὶ τῆς Σπάρτης, ἔχον 361 κατ. τῷ 1889. Ἐν αὐτῇ λείψανὰ τινὰ ἀρχαίας οἰκήσεως. [Π.]

Ἀφθαί, καλεῖται νόσος τοῦ στόματος χαρακτηριζομένη ἐκ μικρῶν ἐξελκιστικῶν ἐξορυσσῶν ἐπὶ τῶν βλεννογόνων κυστιδίων τῶν οὐλῶν, τῆς γλώσσης, τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τῶν χειλέων, τῶν παρειῶν, τῆς ὑπερώας καὶ τῶν ἀμυγδαλῶν, καὶ παρτηρουμένη εἰς πᾶσαν μὲν ἡλικίαν, συνηθέστερον διμῶς παρὰ τοῖς θηλάουσι παιδίοις. Ἡ νόσος ἀρχεῖται ὡς μικρὸν ἔπαρμα ἐρυθρόλευκον, τὸ ὅποιον ῥήγνυται καὶ σχηματίζει ἐπιπολαίαν ἐξέλκωσιν, λευκὴν ἐν μεσῷ διὰ τὴν ἐναπόθεσιν λεπτοῦ καὶ ποτε παχυτέρου ἐξιδρώματος, ἐρυθρὰν περὶ καὶ ἀλγεινὴν εἰς πᾶσαν ἐπαφὴν. Ἡ πάθησις εἶνε καλοήγητος, μόνον δ' ἐπὶ τῶν μικρῶν παιδίων δεικνύται ποτε δύσκολος, διότι παρεμποδίζεται ἐξ αὐτῆς ὁ θηλασμός. Ἰάται δ' ἐνίοτε μὲν ἀνευ φαρμάκων, ἄλλοτε δὲ τῇ βοήθειᾳ τῆς τέχνης, δι' ἐπιθέσεων καὶ ἀποπλύσεων μαλακτικῶν καὶ κατευναστικῶν, ἢ διὰ διακλυστικῶν χλωρικοῦ καλίου ἢ βορικοῦ νατρίου μόνον δ' ἐν ἐκτάκτως ἐπιμένῃ, καὶ τούτῳ μόνον ἐπὶ ἡλικιωμένων, καυτηριάζονται· τὰ ἐλκώδη δὲ διὰ νιτρικοῦ ἀργύρου, ἢ δι' ἄραιου ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος. [Β.]

Ἀφθαλός καλεῖται τὸ ἐν τῷ ρύακι τοῦ Οὐδεσσούτου ἀπαντῶν δρυθείωμα τοῦ νατρίου (ἴδε Γλασερίτης). [Κ. Μ.]

Ἀφθόνιος ὁ Ἀντιοχεύς. Ἐλλήν τεχνογράφος ζήσας περὶ τὰ τέλη τοῦ Γ' καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ Δ' αἰῶνος μ. Χ. Οὗτος διεσκεύασε καὶ συνεπλήρωσε τὰ «Προγυμνάσματα» τοῦ Ἑρμογένους, προσθεὶς παραδείγματα καὶ αὐξήσας τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν εἰς 14 ἀντὶ τῶν παρ' Ἑρμογένει 12 (διὰ προσθήκης τοῦ Ψόγου καὶ χωρισμοῦ τῆς Ἀνασκευῆς ἀπὸ τῆς Κατασκευῆς). Τὰ Προγυμνάσματα ταῦτα τοῦ Ἀ., πληροῦντα πάσας τὰς μετρίας ἄλλως ἀνάγκας τῶν διδασκαλῶν τὴν ῥητορικὴν ἐν σχολείοις κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας καὶ τοὺς χρόνους τῆς Ἀναγεννήσεως, ἐθεωροῦντο ὡς μεθοδικώτατον καὶ χρησιμώτατον ἐγχειρίδιον διδασκαλίας τῆς ῥητορικῆς καὶ τούτου ἕνεκα μέγας ἀριθμὸς ἀντιγράφων περιῆλθεν εἰς ἡμᾶς. Ἐξεδόθησαν τὸ πρῶτον ἐν Collect. Rhet. Graec. ὑπὸ Ἀλδου Μανουτίου (Βενετ. 1508) καὶ πολυλίκως κατὰ τὸν 17' καὶ τὸν 12' αἰῶνα· νεώτεροι κριτικαὶ ἐκδόσεις εἶναι αἱ ἐν ταῖς Συναγωγαῖς τῶν Ἑλλήνων τεχνογράφων τοῦ Walz (ἐν Στουτγ. 1832 τ. I σ. 54 κ.ε.) καὶ τοῦ Spengel (Διψ. 1854 τ. II σ. 19, κ.ε.) καὶ ἡ τοῦ J. Petzholdt (Διψ. 1839). Ὅπως δὲ σπουδαιότητα ἀπέδιδον οἱ Βυζαντινοὶ εἰς τὸ βιβλίον τοῦ Ἀ. μαρτυροῦσι τὰ πολυπληθῆ ἐρμηνευτικὰ συγγράμματα. Ἐξ ὧν ἐδημοσιεύθησαν ἐν τῇ συλλογῇ τοῦ Walz τὰ ἐπόμενα: Ματθαίου τοῦ Καμαριώτου ἐπιτομὴ εἰς τὰ τῆς ῥητορικῆς προγυμνάσματα. Ἀωνιόμου περὶ τῶν τοῦ Ἀ. προγυμνασμάτων. Σχόλια ἐκ τῆς Ἀλδινῆς ἐκδόσεως. Σχόλια Ἀωνιόμου. Ἰωάννου τοῦ Δοξαπατρῆ ῥητορικαὶ ἐπιτομαὶ εἰς τὰ τοῦ Ἀ. προγυμνάσματα. Πρὸς χρῆσιν δὲ τῶν Ἑλλήνων ἐξεδόθησαν τὰ Προγυμνάσματα ὑπὸ Ἀμβρ. Παμπέρεως μετὰ τῶν ἐπιστολικῶν τύπων καὶ τῆς ῥητορικῆς τοῦ Θεοφίλου Κορυδαλλεύς ἐν Ἀλλῇ Σαξ. 1768. — Πλὴν δὲ τῶν Προγυμνασμάτων ἔχομεν τοῦ Ἀ. καὶ συναγωγὴν 40 μύθων, οἵτινες θεωρεῖται μᾶλλον ὡς παραδείγματα τοῦ πρώτου τῶν προγυμνασμάτων εἶδους· ἐξεδόθησαν οὗτοι τὸ πρῶτον ὑπὸ Scobarus (1597) καὶ εἶτα ἐν Ἀννοδέρω 1603, καὶ ἐν Παρίσι τοῖς 1623, 1648, 1660· ἐκλογὴ δ' αὐτῶν περιελήφθη ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Αἰσωπεῶν μύθων τοῦ Furia. Βλ. P. Schäfer, de A. sophista, Bratisl. 1854. [Π.]

Ἀφθονότης εἶνε χειροπληθὴς τετραεδρίτης. [Κ. Μ.]

Ἀφθώδης πυρετός τῶν μηρυκασιῶν (Κτηνιατρ.), ἡ Ἀφθώδης ἐπιζωοτιμία ἢ λοιμικὴ στοματίτις κτλ. Οὕτως ὀνομάζει ἡ κτηνιατρικὴ ἰατρικὴ τὴν φύσεως λοιμώδη πάθησιν προσβάλλουσαν ἐκ τῶν ζῴων τὰ μηρυκασιῶν καὶ τὸν χοῖρον, τὰ δ' ἰχθῆλα δηλονότι, καὶ ἐκ τούτων καὶ εἰς αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον καὶ

τὸν ἵππον μεταδιδόμενην. Ἡ πάθησις αὕτη ἐδράζει κατ' ἐξοχὴν ἐν τῷ βλεννογόνῳ ὀμένῳ τοῦ στόματος, χαρακτηρίζεται δὲ διὰ τῆς ἐπ' αὐτοῦ ἀναπτύξεως φλυκταίνωδους ἐξελκώσεως μετ' ἀποπτύσεως τοῦ ἐπιθηλίου· ὁμοίαι τοιαῦται φλύκταιναι παρουσιάζονται καὶ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῶν πτερυγίων τῆς ρινὸς καὶ ἐπὶ τῶν ὀστέων τῶν μαστῶν· πρὸς δὲ καὶ εἰς τὸ μεταξὺ τῶν δύο χηλῶν ἀπαλὸν μέρος, ὅτε ἡ πάθησις λαμβάνει τὴν ἰδιαίτην ὀνομασίαν **λοϊμικὴ χηλίτις**. — Συμπτωματολογία· Ἐκτὸς τῶν ἀμέσως ἀνωτέρω σημειωθέντων σημείων, τῆς ἐμφανείας δηλονότι τῶν φλυκταίνων, ἐκ τοῦ στόματος ῥέει ἀφθονος διηνηκὴς ἰσώδης καὶ μεθ' αἵματος ἀναμεμιγμένη σίεος· πυρετώδης κατάστασις τοῦ ζῴου, ἀνορεξία καὶ ἐπίσχεσις τοῦ γάλακτος εἰς τὰ θήλα.

Γγειονομικὰ μέτρα. Ἀποχωρισμὸς τῶν ἀφθιόντων, καθαριότης τῶν σταυλῶν. Τὸ ἐκ τούτων προσρρόμενον γάλα ὡς καὶ τὸ κρέας δέον νὰ ζεῖνται πρὸ τῆς καταναλώσεως. [Γ.Ν.Π.]

Ἀφιδούνα (καὶ Ἀφιδναίη ἢ Ἀφιδναίκατ' ἄλλους). 1) μία τῶν δωδεκα ἀρχαιοτάτων πόλεων τῆς Ἀττικῆς, ἀργότερον δὲ δῆμος, τὸ μὲν πρῶτον ἀνήκων εἰς τὴν Αἰαντίδα φυλὴν, ἔπειτα δ' εἰς τὴν Πτολεμαίδα καὶ τέλος εἰς τὴν Ἀδριανίδα. Ἡ Ἀ. ἐθεωρεῖτο ὡς ὁ τόπος τοῦ μυθευομένου ἀγῶνος τῶν Τυνδαρίδων καὶ τοῦ Θησεύς, ἀρπάζαντος τὴν ἀδελφὴν τῶν Ἑλένην. Οἱ Τυνδαρίδαι βοηθούμενοι ὑπὸ τινος πόλιτος τῆς Δακελείας εὗρον κατὰ τὴν παράδοσιν τὴν ἀδελφὴν τῶν ἐν Ἀ. καὶ κατέλαβον τὴν πόλιν, προδοθεῖσαν ὑπὸ τινος τῶν πολιτῶν αὐτῆς ὀνομαζομένου Τιτάκου. Ἐκεῖτο δ' ἡ Ἀ. ἐπὶ λόφου τινὸς ἐν τῇ πεδιάδι κάτωθεν τοῦ Καπανδριτίου εἰς ἀπόστασιν τριῶν ὥρων πρὸς ἀνατολὰς τῆς Δακελείας κατὰ τὴν δόξαν τὴν ἀπ' αὐτῆς ἄγουσαν εἰς Μαρθώνα καὶ οὗ κατὰ τὴν δεξιὰν ἐκτὴν τῆς λεγομένης Χαράδρας τῆς Οἰνός. Σφύζονται δὲ ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ λόφου ἐκεῖνου ἐρείπια τινα. Ἀφιδούναος ἦτο κατὰ μεταγενεστέραν ἀθηναϊκὴν παράδοσιν καὶ ὁ Τυρταίος, ἀλλ' οὗτος πολλὴ πιθανώτερον ἢ τὸ Λάκων, καταγόμενος ἐκ τῆς Ἀ. ὑπ' ἀρ. 2. [Δ.].

2) Πόλις τῆς Λακωνικῆς, ἣν ἀναφέρει μόνον Στέφανος ὁ Βυζάντιος ἐν τοῖς Ἑθνικοῖς. Ἦτο δὲ αὕτη ἡ Ἀ. πιθανῶς ἡ πατρὶς τοῦ Τυρταίου, ὅστις ἴσως ἐξῆμνε αὐτὴν ἐν τινὶ τῶν μὴ σωζομένων ποιημάτων του [Δ.].

Ἀφιδόνι (βουσ.) κοινὴ ὀνομασία τῆς Μήκωνος τῆς ὑπνοφόρου (Papaeter somniferum L.) [Θ.Χ.]

Ἀφιδούμ-Καραϊσσάρ, ἡ καὶ ἁπλῶς Καραϊσσάρ. Πρωτεύουσα τοῦ τουρκικοῦ σαντζακίου Καραϊσσάρ-Σαχίβ, ἐν τῇ Μικρασίᾳ 300 περίπου χμ. πρὸς Ἀ. τῆς Σμύρνης, ἔχουσα ἐξυργεῖα, ταπητουργεῖα, ἐργαστασία ὀπλῶν κτλ.

καὶ 20 περίπου γιλιὰδ. κατοίκων. Ἡ κοι-
λὰς αὐτῆς διαιρεῖται ὑπὸ τοῦ Ἀχαρσίου ἀρ-
χαίου ἑρείπια. — Ἀνεκτίθη ὑπὸ τοῦ Σελδίου
Ἰδρυτοῦ Ἀλαδδίνου. Ἐν αὐτῇ δ' ἐγεννήθη Ὁ-
σμάν, ὁ ἰδρυτὴς τῆς Τσερκικῆς αὐτοκρατορίας.
— Οὐ μακρὰν αὐτῆς ἐκείνη τὰ ἀρχαῖα Σὺν-
να δ. α. [Π.Π.]

Ἄφ' ἔκτων εἰς ὄνους — Παροιμ.
ἐπὶ τῶν ἀπὸ τῶν μεγάλων εἰς τὰ μικρὰ κα-
ταπιπτόντων, καὶ ἀρ' ὕψηλων ἀξιοματίων εἰς
ταπεινά. [Π].

Ἀφοδος. Βλ. Ἀνοδος.

Ἀφοδος μολύβδου. (Μεταλλουργ-
Abzug. γερμ. Βλ. ἀπύημα.

Ἀφομοιώσεις ἢ πρόσληψις (apprecer-
tio) καλεῖται ἐν τῇ Ψυχολογίᾳ ἡ συγχώνευ-
σις νέας παραστάσεως ἢ ἐμάδος παραστάσεων
μετὰ τινος ἀρχαιοτέρας μετὰ τινα τροποποίη-
σιν τῆς μὲν ὑπὸ τῆς ἐτέρας. Διὰ τὸ σύνολον
τῶν παραστάσεων ἡμῶν διαιρεῖται καθ' ἐμά-
δας περιλαμβανούσας τὰς συγγενεῖς παραστά-
σεις. Τοιαῦται ἐμάδες εἶνε π.χ. αἱ ἀναφερό-
μεναι εἰς τὴν οἰκογένειαν, τὴν θρησκείαν, τὸ
ἔθνος ἡμῶν, ἢ αἱ ἀποτελούμεναι ἐκ τῶν φυ-
λογικῶν, γραμματικῶν, ψυχολογικῶν κτλ.
γνώσεων ἡμῶν, αἱ ἀναφερόμεναι εἰς τὸ ῥόδον,
τὸν ἵππον κτλ. Πᾶσα νέα ἀντίληψις λοιπὸν
δὲν γίνεται ἀπλῶς οὕτως κτῆμα ἡμῶν, ἀλλ'
ἐξεργεῖται πρῶτον τὴν συγγενῆ ἐμάδα καὶ μετὰ
τινα τροποποίησιν συγχώνευται μετ' αὐτῆς,
δηλ. κατανοεῖται καὶ δομαζέται καὶ γίνεται
κτῆμα ἡμῶν. Ἡ νέα παράστασις ἢ ἐμάς κα-
λεῖται ἀφομοιωμένη ἢ ἀρχαία ἀφο-
μοιωμένη. Ἡ τροποποίησις δὲ συνίσταται
ἢ 1) ἐν τῇ προσθήκῃ τινῶν στοιχείων εἰς τὴν
νέαν ἀντίληψιν, καθὼς ὅταν π.χ. βλέπων
ἵππον προσθέτω εἰς τὸ διὰ τῆς δράσεως διδόμε-
νον τὸ θυμοειδὲς καὶ τὴν ποικίλην χρησιμότητα
αὐτοῦ. ἢ 2) ἐν τῇ διαρθρώσει τινῶν στοιχείων
τῆς ἀντίληψεως ἀντικαθισταμένων δι' ἄλλων,
ὡς ὅταν π.χ. βλέπων μακρὰν δενδρόστοιχίαν
εἰς δξύ κατὰ τὸ φαινόμενον ἀπολήγουσαν ἀ-
φαίρῃ τὴν σύγκρισιν καὶ ἀντικαθιστῶ αὐτὴν
κατὰ τὴν μέχρι τοῦδε ἐμπειρίαν διὰ τῆς πα-
ραλληλίας. ἢ 3) ἐν τῇ πλουτισμῷ τῆς ἀρ-
χαιοτέρας ἐμάδος, ὡς ὅταν π.χ. ὁ παῖς, ὅστις
μέχρι τοῦδε εἶδε τραπεζίας ἐχούσας 4 πόδας
βλέπων τραπεζὴν ἐχούσαν 3 πόδας μηχανῶναι
ὅτι ὑπάρχουσι καὶ τοιαῦται τραπεζαί. ἢ 4) ἐν
τῇ προσθέσει καὶ ἀφαίρεσει στοιχείων ἐν ἀμ-
φοτέραις ταῖς ἐμάδαι, ὡς ὅταν π.χ. βλέπων
μετὰ πολυετή χωρισμὸν φίλον μεταδληθέντα
ἐν τῷ μεταξύ, ἀφαίρῃ τὴν γενεαίαν, τὸ μέγα
ἀνάστημα, τὴν πολυσταχίαν κτλ., προσθέτων
δὲ τὸ ἀγένειον, τὴν σμικρότητα τοῦ ἀναστή-
ματος, τὴν ἰσχύτητα κλπ. ἀναγνωρίζω αὐτὸν
ὡς τὸν ἀρχαῖον συμμαθητή. ἢ 5) ἐν τῇ ἀνα-
λύσει ἀρχαίων παραστάσεων καὶ νέας συνθέσει
τῶν στοιχείων αὐτῶν, δι' ἧς ὅν πρῶτον κα-

τακευάζεται ἡ ἀφομοιωτικὴ ἐμάς, ὡς ὅταν
π.χ. ὁ μαθητὴς ἵνα κατανοήσῃ θεωρημα τῆς
Γεωμετρίας ἀνάγκη νὰ συνδυάσῃ ἀρχαιοτέρας
γνώσεις καὶ καταστή οὕτω ἱκανὸς πρὸς τὴν
κατανόησιν. Ἐν τῇ ἀλληλεπιδράσει τῶν δύο
ἐμάδων πλεονεχτεῖ κατ' ἀρχάς ἡ νέα παρά-
στασις μετ' ὀλίγον ὁμοῦς ἡ ἀρχαιοτέρα ἐμάς
ὡς ἰσχυροτέρα ἀποκτᾷ ἐν τῇ συνειδήσει μεί-
ζονα σαφήνειαν καὶ ἐπιδόξ ἐπὶ τῆς νέας τρο-
ποποιήσας αὐτήν, τροποποιουμένη ὁμοῦς καὶ
αὐτῇ. Ἡ Ἀ. γίνεται τελειότερα, ὅπου ὑπάρ-
χουσι πλούσιαι, κατεργασμένοι καὶ εὐκίνητοι
ἀφομοιωτικαὶ ὁμοῦς. Ὁ ἔχων πλουσίως ἀνε-
πτυγμένους ἀφομοιωτικὰς ἐμάδας ἀντιλαμβάνε-
ται καὶ παρατηρεῖ πολλά διαφεύγοντα τὴν πα-
ρατήρησιν ἄλλων. ὅπου δὲ πολλοὶ παρατηροῦ-
σιν ἐξωτερικῶς τὸ αὐτό, ἕκαστος ἔχει πρὸ αὐ-
τοῦ ὅλως διάφορον ἀντικείμενον τῆς ἐσωτερι-
κῆς ἀντίληψεως. Πολλὰ καὶ ὁρθαὶ γνώσεις ἢ ἐλ-
πίδες τὴν νέαν ἀντίληψιν αἱ ἀφομοιωτικαὶ ἐ-
μάδες οὐσα ἐλλείψεις καὶ ἐσφαλμένοι διαστρέφου-
σιν αὐτήν. Γνωστὸν εἶνε ὅποιαν ῥοπήν ἔχουσιν
ἐνταῦθα προλήψεις καὶ θεωρίαι, συμπάθεια καὶ
ἀντιπάθεια, πλούσιαι καὶ ὁρθαὶ γνώσεις ἢ ἐλ-
λείψεις καὶ ἐσφαλμένοι δόξαι. Γνωστὸν ἐπί-
σης ὅτι ἐν ταῖς ἀφομοιώσει ταῖς ὑποκειμέναις
τῇ μυθοποιᾷ πολλὰ θεωροῦνται ὡς ταῦτα,
ἅτινα βραδύτερον ἐν τῇ ποίησει ὡς παραβολαὶ
μὲν δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν. Ἐνίστα ὅλως
ἀντιστρέφεται ἡ Ἀ., ὅταν νῆα τις ἀντίληψις.
π.χ. φαινόμενον παρατηρηθὲν μετὰ προσό-
χης, μεταμορφώσῃ βίην θεωρίαν, ἢ πρακτικὴν
ἀρχὴν βασανισθεῖσα μεταβάλλῃ ὅλον τὸ σύ-
στημα τῆς βουλήσεως καὶ πράξεως ἡμῶν. Καὶ
ἡ ἀφομοιωθεῖσα δὲ ἐμάς παραστάσεων δύναται
νὰ εἶνε ἀρχαία. (Πρὸς. Χ. Δ. Παπαδοπούλου
Περὶ ἀφομοιώσεως ἐν τῷ ψυχικῷ βίῳ. Ἐν Ἀ-
θῆναις 1878). [Χ.Πδ.]

Ἀφομοιώσεις. (Β.ο.τ.) Assimilation
εἶνε ἡ λειτουργία τῶν πρᾶσινων φωτῶν (μυνο-
κυττάρων ἢ πολυκυττάρων), καθ' ἣν διὰ τῆς
δράσεως τῆς χλωροφύλλης τῇ συνεργείᾳ τοῦ
φωτός σχηματίζεται ἐκ τοῦ ἀνθρακικοῦ δέματος
τῆς ἀτμοσφαιρας καὶ ἐκ τοῦ ἐντός τῶν κυττάρων
ὕδατος ἡ πρώτη ὀργανικὴ ἑνωσις ἐντός
τοῦ φυτοῦ, ἐν ᾧ συγχρόνως ἀπολύεται δξυγόνο.
Ἐπειδὴ ἡ Ἀ. γίνεται τῇ συνεργείᾳ τοῦ φωτός,
τὰ φυτὰ ὡς εἰκός, παράγουσιν ὀργανικὴν οὐ-
σίαν μόνον κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας, ἐν ᾧ
καταυγάζονται ὑπὸ φωτός ἱκανῆς ἐντάσεως.
Ἦν καιρῷ νυκτός ἢ ὑπὸ σκότος τὰ φυτὰ ἀπο-
λύουσι μόνον ἀνθρακικὸν δξύ (ἀποτέλεσμα τῆς
ἀναπνοῆς αὐτῶν ἰδ. λ.) οὐχὶ δὲ καὶ δξυγόνο,
δίδει τὴν νύκτα ἡ ἀφομοίωσις παύεται, ἐνᾧ
συγχρόνως ἡ ἀναπνοὴ ἐξακολουθεῖ τελευτήσασα
μετὰ τῆς αὐτῆς σχεδὸν ἐντάσεως καθ' ὅσον καὶ
τὴν ἡμέραν. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἐν καιρῷ φωτός
καταναλίσκεται περισσύτερον ἀνθρακικὸν δξύ
διὰ τῆς ἀφομοιώσεως ἢ ὅσον γίνονται διὰ τῆς

ἀναπνοῆς, ἡ ἀναπνοὴ ἐν καιρῷ ἡμέρας δὲν εἶνε τέσσον καταφανής, καίτοι εἶνε ἴσης σχεδὸν ἐντάσεως πρὸς τὴν τῆς νυκτός.

Πρῶτον ὁ ρα τὸ ν προτείν τῆς Ἀφ. εἶνε εἰς πλείστας περιπτώσεις ἄμυλον εἰς ὀλίγας δὲ περιπτώσεις σάκχαρον (γλυκύσις) ἢ λιπορὲν τι θλαῖον. Οὕτω σχηματισθεὶς ἐκ τῆς ἀν ο ρ γ ἄ ν ο υ φύσεως τῆς πρώτης ὀργανικῆς οὐσίας, ἀμύλου, γλυκύσεως κλ., παράγονται κατόπιν διὰ τοῦ ἐντὸς τῶν κυττάρων χημισμού αἱ λοιπαὶ πολυάριθμοι ὀργανικαὶ ἐνώσεις, ὧν σπουδαιότερα εἶνε τὸ λεύκιωμα (ἰδ. καὶ λ. Πρωτόπλασμα, Λεύκιωμα). Ἐκ τούτων δὲ ἀντλεῖ καὶ τὸ ζῆρον τὰς πρὸς ἰδρυσιν τοῦ ἰδίου σώματος οὐσίας καὶ ἐν τούτῳ συνίσταται ἡ διάκρισις τῶν φυτῶν ἀπὸ τῶν ζώων, διὰ τὰ μὲν δύνανται ἀπὸ τῆς ἀνεργαίου φύσεως νὰ κατασκευάζουσιν οὐσίαν ὀργανικὴν, τὰ δὲ οὐχί.

Τελευταῖον ἐγένετο λόγος καὶ περὶ Ἀφ. τ ο ὕ ἁ ζ ῶ τ ο υ τῆς ἀτμοσφαίρας ὑπὸ τῶν φυτῶν. Ἄλλ. ἐπειδὴ ἡ πρὸ πολλοῦ ἐμπειρικῶς γνωστὴ Ἀφ. αὕτη δὲν ἀνευρίσκεται εἰς ὅλα τὰ φυτὰ οὐτε τελεῖται δι' ἰδίων αὐτῶν ὀργάνων, ἀλλὰ τῇ μεσιτείᾳ μύκητός τινος ἢ σχιζομύκητος παρασιτοῦντος ἐντὸς τῶν ριζῶν αὐτῶν καὶ προκαλοῦντος τὰ ριζικὰ κ ο ν δ ο υ λ ἁ ρ ι α τῶν ψυχάνθων (ἰδ. λ.), δὲν δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν αὐτὴν ὡς γενικὸν φαινόμενον ὅλων τῶν πρασίμων φυτῶν ὡς πράττεται τούτο διὰ τὴν ἀφομοίωσιν τοῦ ἄνθρακος. (Βιβλιογρ.—Σπ. Μηλιαράκη, Περὶ Ἀφομοιώσεως τῶν Φυτῶν. Ἀθήν. 1885. — Διάκρισις τῶν ζώων ἀπὸ τῶν φυτῶν διὰ τῆς Ἀφομοιώσεως ἐν Ἑγγειρ. Ζωολογίας τοῦ αὐτοῦ 1889 σ. 2) [Μ.]

Ἀφομοίωσις, (Γ ρ α μ μ.) assimilatio καλεῖται Ἀ') ἐν τῇ φθονολογίᾳ ἡ ἐξερμείωσις φθέγγου τινὸς πρὸς ἕτερον παρακειμενον αὐτῷ. Ἴδνε δὲ αὕτη δύο εἰδῶν: ἥτοι 1) ἀφομοιοῦται ἡ γούμενος φθέγγος πρὸς τὸν ἐπόμενον assimilatio regressiva, ὡς ὡς λέλειπται, λέλειμμα: τέτριβ-μαι, τέτριμμα: συν-ρίπτω, συρρίπτω ὡς μένω, ἐμμένω συν-λέγω, συλλέγω.— ἐξαίρεται τὸ ἐν-ρίπτω, τὸ δὲ ἐρρυθμος εἶνε συνηθέστερον τοῦ ἐν-ρυθμος ἐν-τεῦθεν ἐξηγεῖται τὸ διπλοῦν ρ τὸ μετὰ τὴν αὐξησην ἀναφανόμενον, ὡς ἔρρεον ἐκ τοῦ ἔσ-ρεον κτλ. ἐπίσης τὸ ἐννεον ἐκ τοῦ ἔσ-νεον. Τὸ ριζικὸν σ ἀφομοιοῦται ἐν τοῖς, ἔσ-νυμι, ἐν-νυμι, ζῶσ-νυμι, ζῶννυμι, ἐσ-μί ἐμμι, εἰμι κτλ. Ἡ 2) ἀφομοιοῦται ὁ ἐπόμενος πρὸς τὸν ἡγούμενον φθέγγον ass. progressiva, ὡς ὡς ἔλλομι ἐκ τοῦ ἔλ-νυμι, ἄλλομαι ἐκ τοῦ ἄλ-ζομαι, ἵππος αἰολ. ἵκκος ἐκ τοῦ ἵπ-ἴος, equus: τέτταρες ἐκ τοῦ τέτ-ἴαρες ἔσσειλα ἐκ τοῦ ἔσσειλλα καὶ τούτο ἐκ τοῦ ἔσσει-σα, θάρρος ἐκ τοῦ θάρσος κλπ. Β'). Ἐν δὲ τῇ συντάξει εἶναι ἡ κατὰ τὴν πτωσὶν ἀφομοίωσις τῆς ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας πρὸς τὴν πτωσὶν τῆς δεικτικῆς ἢ τοῦ δεικτικοῦ ὀνόματος: σημειωτέον δ' ἐστὶν ὡς ἀναφο-

ρικὴ ἀντωνυμία ἐκ τῆς αἰτιατικῆς πτώσεως ἀφομοιοῦται πρὸς τὴν γενικὴν ἢ δοτικὴν τοῦ δεικτικοῦ. εἰς: αὐτῶν, ὧν νῦν ὄμην παρακαλεῖσθαι οὐδὲν τοῖς δούλοις προστάτω. (Ξεν. Κ. Π. 8, 6.13.) «εἰ τινος ἄλλου δεῖ πρὸς τοῖς, οἷς εἶπε Ξενοφῶν, καὶ αὐτίκα ἐξέσται ποιεῖν» (Ἀν. 3, 2, 33.) «φοβοίμην ἂν τῷ ἡμίμονι, ᾧ (Κῦρος) δοίη, ἔπεσθαι» (1, 3. 17). Πολύλακίς ὅμως παραμελείται ἡ τοιαύτη ἀφομοίωσις ἄνευ λόγου ὡς φαίνεται ἐκ τῆς παραβολῆς τῶν ἐπομένων δύο χωρίων: «Μέμνησθε τοῦ νόμου καὶ τοῦ ἐρκου, ἐν ὁμοιωτάτῃ» (Ἰσαί. 2, 47), «βοηθήσατε καὶ τοῖς νόμοις καὶ τοῖς ἐργοῖς, οἷς ὁμοιοῦκατε» (Λυσ. 10, 32). [Ι.Χ.]

Ἀφορισμός δηλοῖ κατὰ τὴν Καινὴν Διαθήκην ἔνθεν μὲν τὴν προορισμὸν εἰς τι ἔργον (Πράξ. ιγ' 5, πρὸλ. καὶ Ρωμ. α' 1 καὶ Γαλ. α' 15), ἔνθεν δὲ τὴν χωρισμὸν καὶ ἀποκλεισμὸν τινος ἐκ τῆς κοινωνίας τῶν πιστῶν (Λευκ. 9' 22), ὅπερ ἄλλως σημαίνεται καὶ διὰ τῶν φράσεων ἀποσυναγωγῶν γίνεσθαι (Ἰωάν. 8' 22 καὶ 16' 42), ἢ ἀποσυναγωγῶν οὐκ ἐν οὐκ ἐν (αὐτ. 15' 2). Ἐν τῇ τελευταίᾳ τούτῃ συνεκδοχῇ καθιέρωσε τὸν ἔρον καὶ ἡ χριστιανικὴ Ἐκκλησία ἥτις ἀπὸ τῶν πρώτων χρόνων τῆς συστάσεώς της, ἐπομένη ἐν τούτῳ τῷ παραδείγματι τῶν Ἰουδαίων. Διέκρινε δὲ καὶ αὐτὴ μεταξὺ μετὰ ἁλ ο υ Ἀ. ὅστις συνέπιπτε πρὸς τὸ ἁ ν ἁ θ ε μ α (βλ. λ.) καὶ ὃν μέλος τι ἀπεκόπτετο ὅλως τῆς κοινωνίας τῶν πιστῶν, καὶ μικροῦ Ἀ. καὶ ὃν ἐπιστὴς ἀπεκλείετο ἐπὶ μακρότερον ἢ βραχύτερον χρόνον τῆς μετοχῆς ὠρισμένων ἐκκλησιαστικῶν πράξεων ἰδίᾳ τῆς κοινωνίας τῶν ἀγράντων μυστηρίων. Εἰς Ἀ. ὑπέβαλεν πάντοτε οἱ προϊστάμενοι τοὺς ὑφισταμένους, ὡς οἱ πρεσβύτεροι τοὺς ὑπ' αὐτῶν ποιμενεμένους λαῖκούς, οἱ ἐπισκοποὶ τοὺς ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τῶν διακόνων καὶ πρεσβυτέρους, ὅπ' αὐτῶν δ' ἐγίνοντο δεκτοὶ αὐτοῖς εἰς τὴν κοινωνίαν οἱ ἀφοριζόμενοι (Ἀποστ. καν. 16'). Ἐὰν ἄλλοι τινὲς ἐδέχοντο αὐτοὺς, ὑπεβάλλοντο καὶ οὗτοι εἰς τὸν ἀφορισμὸν (αὐτ. καν. 16' πρὸλ. καὶ Ἀ' καν. ε' τῆς ἐν τῇ ἀγίᾳ Σοφίᾳ α', καὶ τῆς ἐν Ἀντιοχ. ε'), ἐκτός ἂν ἀνεψηλαφείτο ἡ κατ' αὐτοῦ ἀπόφασις (τῆς ἐν Σοφ. καν. γ') καὶ ἀνεθεωρεῖτο ὑπὸ συνόδου ἐπισκόπων (Ἀ' ε', τῆς ἐν Ἀντιοχ. καὶ τῆς ἐν Σαρδ. γ'). Κατὰ τοῦ αὐθαριεῖως ἀποκαθιστῶντος ἑαυτὸν εἰς τὴν κοινωνίαν ἐπετείνεται ὁ Ἀ. (Ἀποστ. ιγ' τῆς ἐν Καρθαγ. 15' καὶ 16'). Αὐτόδηλον δὲ ὅτι ὁ Ἀ. ἐπεβάλλετο κατὰ κανόνα, ὁ ἀδίκως ὤμως καὶ ἀστοιγνῶνως ἀφορίζων τινὰ ὑπέπιπτεν αὐτὸς εἰς τὴν ποινήν ταύτην (πρὸλ. Φωτ. νομοκάν. τίτλ. Θ' κεφ. θ'). Ὁ Ἀ. συνεπήγετο τὸ πάλαι καὶ μέλαιν πᾶν ἀστικὸν δικαιοματῶν τοῦ εἰς αὐτὸν ὑποβαλλομένου. Ὁ Ἀ. κατὰ τὸ νῦν κρατοῦν δίκαιον ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Ἐκκλησίᾳ αὐδεμίαν συνεπάγεται συνέπειαν τοῦ ἀστικοῦ δικαίου. Ὁ πρεσβύτερος

δὲν δύναται νὰ ἐπιβάλῃ εἰς τινὰ ἀφορισμὸν τὴν σήμερον οὐδὲ κατ' ἐπιτροπὴν τοῦ ἐπισκόπου (Ἱερὰς Συνόδ. ἐγκύκλ. 82 ἄρθρ. Ε'). Μόνος δ' ἐπισκοπὸς καὶ ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἀφορίζουσι λαϊκὸν καὶ δὴ θομαστί, προκειμένου συνήθως περὶ ἱεροδιδασκαλίας, αἵρέσεως ἢ σχίσματος· δεύουσιν ὅμως πρὸς τοῦτο νὰ ἔχωσι τὴν ἐγκρίσιν ἐκείνου μὲν τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς, αὕτη δὲ τῆς Κυβερνήσεως (Νόμ. Σ. ἄρθρ. Γ', καὶ ἄρθρ. ΙΒ. Πρὸλ. καὶ Β. Διατάγμ. 26 Ἀπριλ. (ἡ Μ. 15ου) 1883 ἄρθρ. 7 Ἱερ. Συνόδ. ἐγκ. 22 β' καὶ 82 β'). Ἀφορισμὸς προσωρινὸς κατὰ κληρικὸν ἐπιτρέπεται καὶ δι' ἐκκλησιαστικὰ παραπτώματα, ἀλλὰ καὶ εἰς τοῦτον εἶνε ἀναγκαῖα ἡ ἐγκρίσις τῆς πολιτικῆς ἀρχῆς (Νόμ. Σ. ἄρθρ. ΙΔ'). Κατὰ λαϊκὸν ἐπιτρέπεται συνήθως δ' ἀφορισμὸς ἐπὶ ἀδίκῳ καὶ ἐπιζήμιῳ ν. π. ρ. ἔξ. ε. ω. ν., πάντοτε ὅμως ἀνωνόμως καὶ δὴ κατ' αἰτήσιν τῶν ἐχόντων συμφέρον καὶ πρὸς ἀνίχνευσιν τῆς ἀληθείας, μετὰ τὴν ἐγκρίσιν ἐννοεῖται τῆς πολιτικῆς ἀρχῆς (Νόμ. Σ. ἄρθρ. Γ' καὶ Ἱερ. Συνόδ. ἐγκύκλ. 22 καὶ 82). Τὸ ἔγγραφον, τὸ διαλαμβάνον τὸν ἀφορισμὸν, καλεῖται ἐπιτίμιον καὶ ἀναγινώσκεται μόνον δις ἐπ' ἐκκλησίας, οὐδέποτε δὲ ἔξω αὐτῆς (Ἱερ. Συνόδ. ἐγκύκλ. 1566). Ἐκ τῶν περὶ Ἀ. μονογραφικῶν ἀξίας ἰδιαιτέρας μνείας θεωροῦμεν τὰς ἐξῆς. Schilling, Der Kirchenbann nach canonischem Recht. Leipzig 1859. — Kober, Der Kirchenbann. 2. Aufl. Leipzig 1863. [Ε.]

Ἀφορισμός (Ἱ ἡ τ ο ρ) ὁ Γαλλὸς ἐν τῷ περὶ ὄρων ἱατρικῶν τομ. 19 σελ. 349 λέγει περὶ ἀφορισμοῦ τάδε. «ἀφορισμός ἐστι λόγος σύντομος αὐτοτελὴς διάνοιαν ἀπαρτίζων». ταῦτα τοῦ Γαλλοῦ δηλοῦσιν ὅτι ὁ ἀφορισμὸς σύγκειται ἐκ βραχείας ἢ βραχειῶν προτάσεων, περιεχουσῶν ἀποφαντικὴν τινὰ γνώμην ἢ ἀληθεῖαν ἐπιστημονικὴν. Τοιοῦτοι εἶναι ὡς γνωστὸν οἱ Ἱπποκράτειοι ἀφορισμοί, ὧν ὡς παράδειγμα ἔστωσαν οἱ ἐπόμενοι. «ἐξου λυμός, οὐ δει πονείν.» «ἐν πάσῃ νόσῳ, τὸ ἐρρῶσθαι τὴν διάνοιαν καὶ εὐ ἔχειν πρὸς τὰς προσφοράς ἀγαθόν, τὸ δὲ ἐναντίον κακόν.» — Ἰν τῇ ῥητορικῇ τὸ ἀφοριστικὸν εἶδος τοῦ λόγου καθίσταται αὐτὸν ὁξωματικὸν καὶ σεμνόν· καὶ οἱ ἀφορισμοὶ δὲ οἱ ἐν τῷ καθόλου σεμνότητά ἐχουσιν. οἷον, πόλειως γὰρ ἔρωγε πλεῖστον ἡγοῦμαι συμμάχους, πῶστιν, εὐνοίαν. Rhet. Gr. τ. 2, σ. 167.) [Π. Π.]

Ἀφοριστικὴ γραμμὴ λέγεται ἐν τῇ χειρουργίᾳ ἡ ἐργασία, δι' ἧς χωρίζονται ἀλλήλων τὰ νεκρωθέντα ζῶντα στοιχεῖα καὶ τὰ ζῶντα διὰ μεταξὺ γινόμενου χάσματος ἐν εἶδει γραμμῆς μικροῦ εὗρους καὶ φορῆς μέλλαν ἢ ἥττον κομματοειδούς, ὅπου συμβαίνει διὰ τὰ ἄνω καὶ ὡς, καθ' ἃ κείνται τὰ ζῶντα καὶ τὰ νεκρωθέντα στοιχεῖα. Κατὰ τὴν γραμμὴν ταύτην γίνεται φλεγμὴ καὶ πύθσις διὰ τὴν δρασ-

σιν εἰδικῶν μικροβίων ἐπὶ τοῦ νεκρωθέντος ἰστοῦ, καθ' ὃν εὐρίσκουσι πάντας τοὺς πρὸς συντήρησιν καὶ πλαστικισμὸν προσφεύε δρους. Ἀφορισμὸν παρέχουσι ποικίλοι τραυματισμοὶ τὸν ἰστὸν νεκροῦντες, ἢ πάθῃ ἀπολήγοντα εἰς νέκρωσιν (γάγγραιναν) ὡς ἀρτηρητιδες (ἀθηρωματώδεις). καὶ δηλητηριάσεις τινές. Ἡ ἀφοριστικὴ γραμμὴ λέγεται ἐπὶ περιχάραξις. [Σ. Μ.]

Ἀφορισμὸς δίκη. (Ἀ ρ χ α ι ο λ.) Ἡ παρακατάθεσις χρημάτων παρὰ τινὶ τραπεζίτῃ, ὅπως ἐνούμενα μετὰ τῶν ἄλλων αὐτοῦ κεφαλαίων καταστήσῃ τοκοφόρα, ἐκαλεῖτο ἀφορισμὸς. «Ὅταν τις ἀργύριον εἴῃ ἐνθήκῃ, ἀφορισμὸς καλεῖται ἰδίως παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς.» (Ἀρπ. Π. σύχ. Σουῖδ. ἐν λ.). Ἡ πρὸς ἀνάληψιν τῶν προκαταβληθέντων χρημάτων ἀγωγή ἐκαλεῖτο ἀφορισμὸς δίκη. (Δημ. ὑπὲρ Φορμ. 944. Caillemet. Le contrat de prêt à Athènes. 1870 σ. 28). [Ἀχ. Ἀγ.]

Ἀφρα. Χωρίον τοῦ δήμου Ποταμογειτόνιον τῆς ἐπαρχίας Κερκύρας, ἔχον 624 κατ. τῷ 1889. [Π.].

Ἀφράγολα. Πόλις τῆς ἰταλικῆς ἐπαρχίας Νεαπόλεως, 10 χμ. ΒΒΑ. τῆς πόλεως ταύτης καὶ οὐ μακρὰν τοῦ σιδηρ. τῆς Ῥώμης. ἔχει ἐργοστάσια ἀχυρίων πύλων, ἀμπειουργίαν, καὶ 19.419 κατ. (1881). Μεγάλῃ κατ' ἔτος ἐμπορικῇ πανήγυρις τὸν Μάιον. [Π. Π.]

Ἀφρανίος, Λεόντιος, Ῥωμαῖος κωμικὸς ποιητὴς ἀκμάσας περὶ τὸ ἐκατοστὸν ἔτος π. Χ. Εἶναι ἐκ τῶν ἐλίγιαν ποιητῶν αἵτινες ἔγραψαν ἐθνικὰς κωμωδίας ἥτοι Ῥωμαϊκὰς ὑποθέσεως, αἵτινες ἐκαλοῦντο togatae fabulae (τῆρενοφόρα δράματα) καὶ ἀντετίθεντο πρὸς τὰς ἐλληνικοῦσας, τὰς palliatus (ἡμιτοφόρους). Τοῦ Ἀφρανίου ἐλίγια μόνον ἀποσπάσματα ἔχομεν θησαυρισθέντα ἐν τῇ συλλογῇ τοῦ Ribbeck. [Σ.]

Ἀφράτι. Χωρίον τοῦ δήμου Χαλκιδικῶν τῆς ἐπαρχίας Χαλκίδος, ἔχον 481 κατ. τῷ 1889. [Π.].

Ἀφρίδα (Afridis). Μεγάλῃ καὶ μάχιμος φυλὴ τοῦ Ἀφγανιστάν, οἰκοῦσα πρὸς Ν. καὶ Δ. τῆς Περχαδερ καὶ ἀριθμοῦσα περὶ τὰς 90 χιλ. ψυχῶν. [Π. Π.]

Ἀφρίζοντα ὕδατα. Βλ. Μεταλλικὰ ὕδατα.

Ἀφρίζων οἶνος (Χ η μ. τ. ε. χ. ν.) ἡ ἀφρώδης. Οἶνος κατασκευαζόμενος κατὰ τὴν μέθοδον καθ' ἣν καὶ ὁ καμπανίτης, διὰ ζυμώσεως ἐν κλειστοῖς δοχεῖσις ἢ διὰ τεχνητῆς εἰσαγωγῆς ἀνθρακικοῦ αἰθέρος κτλ. [Ο. Δ. Ρ.]

Ἀφρικανικὸς πόλεμος. ὁ πόλεμος. ἐν τῷ 16 π. Χ. ἐπολέμησαν ὁ Καίσαρ, μετὰ τὴν κατανίκην τοῦ Πομπηίου, ἐν τῇ Ἀφρικῇ, ὅπου εἶχον συγκεντρωθῇ πάντες οἱ ὑπολειπόμενοι ἐκ τῶν Πομπηϊανῶν (Σκηπίων,

Λαβιηνός, Ἀφράνιος, Πετρήσιος) ἔχοντες τὴν ὑποστήριξιν καὶ τοῦ βασιλέως τῆς Νομαδικῆς Ἰόδα. Ὁ Καῖσαρ κατενίκησεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐν Θάψω μάχῃ. Τότε, πλὴν ἄλλων, ἠτύχετο καὶ ὁ ἐν Ἰτύκῃ εὐρισκόμενος Κάτων. Μετὰ τῶν Ἀπομνημονευμάτων τοῦ Καίσαρος συνεκδίδονται ἐνίοτε καὶ δύο ἱστορικαὶ πραγματεῖαι ἀγνώστων συγγραφέων, ὧν ἡ μὲν μία ἐπιγράφεται *Bellum Africanum* καὶ ἱστορεῖ τὰ κατὰ τὸν περὶ οὗ ὁ λόγος πόλεμον, ἡ δὲ ἄλλη *Bellum Hispaniense* καὶ περιγράφει τὰ κατὰ τὴν ἐξακολούθησιν τοῦ πολέμου ἐν Ἰσπανίᾳ (45 π.Χ.), ὅπου ἐξηκολούθησαν τὴν πρὸς τὸν Καίσαρα ἀντίστασιν οἱ δύο υἱοὶ τοῦ Πομπηίου Γναῖος καὶ Σήξτος, καὶ τινες τῶν διασωθέντων ἐξ Ἀφρικῆς ἀρχηγῶν (Λαβιηνός, Ἀφράνιος). [Σ.]

Ἀφρικανὸς Σήξτος Ἰούλιος. Χριστιανὸς Ἕλληγν συγγραφεὺς τῆς τρίτης ἐκατονταετηρίδος, γενόμενος καὶ Ἀλεξανδρείας ἐπίσκοπος. Ἐγεννήθη πιθανώτατα ἐν τῇ Ἀφρικῇ, δι' ὃ καὶ Λίδους ὀνομάζεται ὑπὸ τοῦ Σουλδα καὶ ἀνήκει εἰς τοὺς φιλολόγους ἐρασιπιάστους ποικίλων διηγημάτων. Πλείονα περὶ αὐτοῦ καὶ τῶν συγγραμμάτων του ἴδ. ἐν τῇ φιλολογ. καὶ κριτ. ἱστορίᾳ τῶν Πατέρων τοῦ Κ. Κοντογόπουλου τομ. Α' σελ. 429 καὶ ἐξ. [Σ.]

Ἀφρικὴ. Ἡ τρίτη ἡπειρος τοῦ παλαιοῦ κόσμου. Ὀνομάσθη δ' οὕτως ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων. Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες τὸ πρὸς Δ. τῆς Αἰγύπτου μέρος τῆς ἡπείρου ταύτης ἐκάλεον *Λιβύην*, διότι ὅτε τὸν Ἰαλφίνα π.Χ. ἔδρυσαν τὴν κυρηναϊκὴν ἀποικίαν ἐγνώρισαν πρῶτον τὴν ἐκεῖ οἰκοῦσαν φυλὴν τῶν *Λιβυῶν*. Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι, κατακτῆσαντες τὴν Καρχηδόνα, τοὺς Ἰθαγενεῖς Ἀφρίκας ἢ Ἀφρίγας ὠνόμασαν Ἀφρούς ἢ Ἀφρικανούς, ἐξ οὗ βαμνηδὲν ἐδόθη καὶ τὸ ὄνομα Ἀ. εἰς ἅπασαν τὴν ἡπειρον.

Γεωγραφικὴ θέσις κτλ. Ἡ ἡπειρος αὕτη καίται πρὸς Ν. τῆς Εὐρώπης καὶ ΝΔ. τῆς Ἀσίας. ἀπὸ τῆς ὁποίας χωρίζεται νῦν διὰ τῆς διώρυγος τοῦ Σουέζ, πρῶν ἰσθμοῦ ἔχοντος 125 χμ. πλάτος, ἔκτείνεται δὲ ἀπὸ τῶν 37° 20' Β. Π. (Λευκὸν Ἀκρωτήριον) ἄχρι τῶν 34° 50' Ν. Π. (Ἀκρωτήριον Ἀγούλας), καὶ ἀπὸ τῶν 17° 34' Δ. Μ. (Πράσινον Ἀκρωτήριον) ἄχρι τῶν 51° 16' Δ. Μ. Γρήν. (Ἀκρωτ. Γουαρδαφουῖ), διατεμνόμενη κατὰ τὸ μέσον σχεδὸν ὑπὸ τοῦ Ἰσημερινοῦ. Τὸ μήκος αὐτῆς ἀπὸ Β. πρὸς Ν. εἶνε 8015 χμ. τὸ δὲ μέγιστον πλάτος τῆς ἀπὸ Α. πρὸς Δ. 7630 χμ. Τὸ ἐμβαδὸν τῆς ὑπολογίζεται εἰς 29,909,444 τχμ. ὧν τὰ δύο τρίτα πρὸς Β. καὶ τὸ ἐν τρίτον πρὸς Ν. τοῦ Ἰσημερινοῦ. Ἐξ αὐτῶν τὰ 626,054 τχμ. ἀνήκουσιν εἰς τὰς νήσους. Αἱ ἀκταὶ αὐτῆς ἔχουσι μήκος 27,638 χμ., ὧν 5254 πρὸς τὴν Μεσόγειον, 10840 πρὸς τὸν Ἀτλαντικόν, Ὠκεανὸν καὶ 2960 πρὸς τὴν Ἐρυθρὰν

Θάλασσαν. Τὰ εἰς τὴν ἡπειρον ταύτην ἀνήκοντα νησιωτικὰ συμπλέγματα εἶναι τὰ ἐπόμενα. Αἱ νῆσοι τοῦ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ: ἡ Σοκοτρά, συμπλέγμα τῆς Ζανζιβάρης, αἱ Σεγγέλλαι, Ἀμράνται, αἱ Σομόροι, ἡ Μαγαδασκάρ, αἱ Μασκαρέναι (εἰς ἃς ἀνήκουσιν καὶ αἱ νῆσοι τοῦ Μαυρικίου, τῆς Ἐνώσεως καὶ τοῦ Ῥοδρίγ — 2) Αἱ νῆσοι τοῦ Ἀτλαντικοῦ: τὸ συμπλέγμα τῆς Μαδεΐρας, αἱ Κανάριαι, αἱ τοῦ Πρασ. Ἀκρωτηρίου, αἱ τῆς Γουινέας (μετὰ τῶν νήσων τοῦ Φερδινάνδου Πῶ, τοῦ Πρίγκηπος, Ἀννοβίου καὶ τοῦ Ἀγίου Θωμᾶ), ἡ νῆσος Ἀναλήμωος, ἡ τῆς Ἀγίας Ἐλένης καὶ ἡ Τριστάνου Κούγγα.

Ἔδαφος. Ἡ κατασκευὴ τοῦ ἐδάφους Ἀφρικανικῆς ἡπείρου παρίσταται ὑπὸ τὰς ἐμείνας τρεῖς κατηγορίας:

1) Ἡ νοτιοαφρικανικὴ κοιλίς, ἐκτεμένη ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον, ἔχει τὰ βαθύτατα αὐτῆς κοιλώματα ἐν τῇ περὶ τὴν λίμνην Γκ. χώρα καὶ τῷ Τέλματι τοῦ Ἀλατος (ἔνθα 1134 μ.) εἰς πλ. 20°—22° Ν. Τὸ ἔδαφος τῆς ἀνέρχεται Β. πρὸς τὸ ὑψιπέδιον τῆς Ἰλνδίας (10° Ν. πλ.), εἰς ὃ ἀνήκει πῖθα καὶ ἡ ὑψηλὴ πεδιάς, ἥτις περιλαμβάνει μεγάλαν τοῦ ἐσωτερικοῦ λίμνης Οὐκέρ. Βαρίγγου, Ταγγανζικαν, Μβουτάν καὶ Νι. σαν. Πρὸς Α. καὶ Δ. διήκει ἡ κεντρικὴ κἀνὴ τῆς νοτιοαφρικ. κοιλιάδος. Ἡ ἀπόστα. μεταξὺ τῶν κτενῶν τῶν Α. καὶ Δ. ὁροσει. εἶναι 1100 χμ. περίπου. Μεταξὺ τῶν λίμ. Μβουτάν καὶ Ταγγανζικᾶς ὁρθοῦται μεμ. μένον τὸ ὄρος Μφουβίρ (3000 π.). Μεταξὺ τῶν 1° καὶ 4° Ν. πλ. ὁρθοῦνται τὰ ὑψηλὰ ὄρη τῆς Ἀ. τὸ ἡφαίστειον Κίλιμτζαρο (5704 μ.) καὶ ἡ Κενία (5500 μ.).

2) Πεδιὰς ἢ Ἀφρικὴ. Αὕτη περὶ δάνει τὸ πρὸς Β. τοῦ Ἰσημερινοῦ μέγιστον ρος τῆς ἡπείρου. Ὅριζεται δὲ πρὸς Α. τῆς μεταξὺ τῆς λεκάνης τοῦ Νεῖλου καὶ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ ὀρεινῆς χώρας, πρὸς Β. τῆς Μεσογείου θαλάσσης καὶ τῆς ὁροσειρᾶς Ἀτλαντος καὶ πρὸς Δ. ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ. τὰ νότια αὐτῆς ὄρια δὲν εἶναι γνωστά.

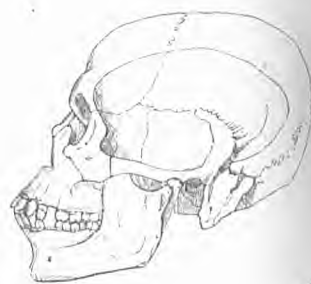
Τὰ νοτιώτατα γνωστά μέρη τῆς πεδινῆς ἔχουσιν ἀσήμαντον ὕψος ἀπὸ τῆς θαλασσοῦ ἐπιφανείας. Αἱ παρὰ τὸν Νεῖλον πεδιάδες πλ. 5° Β. ἔχουσιν ὕψος 600 μ. τὸ με. Βινουὲ καὶ Σχαρὶ τέλμα (πλ. 9° Β.), 30 καὶ ἡ λίμνη Τσαδ (πλ. 13°—14° Β.) 24 ἡ Νουβία, τὸ Κορδοφάν, τὸ Δαρφούρ, τὸ δαῖ κτλ. ἀποτελοῦσι τὴν δευτέραν ζῶν ἔχουσαν παρὰ τὴν συμβολὴν τοῦ Λευκοῦ εἰς Κυανοῦν Νεῖλον ὕψος 378 μ., ἐν δὲ Κορδ. 426—550 μ. Ἡ τρίτη ζώνη περιλαμβάνει χροσοφῆρον ὑψιπέδιον τοῦ Μανδρίγγου πρὸς τοῦ Νίγηρος, αὐτὸς τὸ ὕψος ἐν Φούτᾳ ἡλὸν ἀνέρχεται εἰς 800—1000 μ. καὶ ἐν Σουν. μαλλ. μέχρι 2900 μ. Πρὸς Δ. τῆς Ν. ἡ Τφ.

οντα
· 1)
κ, τδ
ι, α!
κα!
ήσοι
(έζ).
γμκ
τίγου
ήσων
τής
τής
του
τής
έπο-
εينو-
τατα
γαμ!
ύψος
αύ-
Ού-
ανώς
τάς
ρέθε,
υάσ-
λε-
τασις
ειρών
μνών
ονω-
ξδ δέ
ηλό-
μάν-
λαμ-
ν με-
ύπδ
ι τοῦ
ι. ύπδ
ε τοῦ
αντι-
είναι
ς 'Α.
σσίου
ύπδ
εταξδ
08 μ.
14 μ.
Ba-
ώνην,
ς τέν
δοφάν
ι τδ
ς Ν.
Τζα-
νδου-
ηλής

ΑΦΡΙΚΑΝΙΚΑ ΕΘΝΗ.

1. Κοραιοί 'Οτταντότοι.

2. Κεφ. Αιθίοπος.

3. 'Οτταντότοι.

4. Αιθίοψ της Χρωςής άκτης.

5. Αιθίοψ του Δαρφούρ.

6. 'Αμσονός.

7. 'Ακκα
(άνδστημα φυσ. 1,235—1,500 μ.).

8. Σομαλί εκ της Νίλου.

9. Νιάμ-Νιάμ.

10. Βουζμανός παῖς.

11. Βουζμανή.

12. Σομαλί εκ του Νίλου.

13. Τίγριος 'Αβησσόνιος.

14. Αιθίοψ του Βαγερμί.

'Αφρ. 'Αφρική.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἀφρικῆς, ἡ ζώνη αὕτη ἐκτείνεται ἀπὸ ΝΔ. πρὸς ΒΑ. σχηματίζουσι σειρὰν ἡφαιστειῶν, ὧν σημαντικώτατον εἶναι τὸ Μουγολαεσβάχ ἢ Ὀρος τοῦ Καμερούν, ἔχον ὕψος 425 μ. κατὰ τὸν μυχὸν τοῦ Κόλπου τῆς Γουινέας. Τὸ ἡφαιστειὸν τοῦτο, ὅπερ ἔχει πολλοὺς κρατῆρας, δὲν φαίνεται ὅλως ἐσβεσμένον.

Ἡ τετάρτη ζώνη περιλαμβάνει τὴν Σαχάραν, πρὸς Β. τῆς ὁποίας καίται τὸ ὁροπέδιον τῆς Βάρκας, τὸ ὅρος Χοριάν (846 μ.) κτλ.

3) Ἡ πρὸς Β. ὁρεὶν ἡ ζώνη, εἰς ἣν ἀνήκει τὸ ὁρεοσύστημα τοῦ Ἀτλαντος, διήκον ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου Γέρ. διὰ τοῦ Μαρόκου, τῆς Ἀλγερίας καὶ Τυνίδος, ἄχρι τῶν Συρτῶν ἐπὶ μῆκος 2230 χμ. Ἡ χώρα τοῦ Ἀτλαντος ἔχει εὐρωπαϊκὸν ὅλως χαρακτήρα. Αἱ ὑψηλότεραι αὐτῆς κορυφαὶ εἶναι ἡ ὑπὸ τὸν Μεσημβρινὸν τοῦ Φέξ Τζέδλ-Δίασχιν, ἔχουσα ὕψος 3—4000 μ. καὶ ἡ ΝΔ. τῆς πόλεως τοῦ Μαρόκου Τζέδλ-Σχουτγάουα, ἔχουσα ὕψος 3350 μ. Τὸ ὁρεοσύστημα τοῦ Ἀτλαντος περιέχει ἄφθονον σιδήρον καὶ χαλκὸν (παρὰ τὸ Τετουάν, Ταρευδάν καὶ Μαρόκον, καὶ ἐπὶ τοῦ Μικροῦ Ἀτλαντος ἐν Ἀλγερίᾳ)· μέλυδον (ἄξια λόγου μεταλλεῖα ἐν Τυνίδι)· ὀλίγον ψευδάργυρον καὶ ἀντιμόνιον (παρὰ τὴν Κεούταν)· ὄργυρον (παρὰ τὴν Ταγγέρην καὶ Δοχσοῦλαν)· χρυσὸν (ἐν Σούς) καὶ θείου (ἐν Μαρόκῳ). Τὸ πρὸς Α. τῆς λεκάνης τοῦ Νείλου ὁρεοσύστημα ἐνοῦται πρὸς Ν. μετὰ τῆς οὐσαδόδος τῶν ἡφαιστειῶν.

γ) δα το γ ρ α φ ῖ α. Οἱ ποταμοὶ καὶ αἱ λίμναι ἐν Ἀ. εἶναι λίαν ἀνίσως διανεμημένοι. Ἡ πρὸς Β. τοῦ Ἰσημερινοῦ κειμένη κυρία μᾶζα τῆς ἡπείρου ἔχει ὀλίγας ἐσωτερικὰς λίμνας. Πλὴν ἀσημάντων τινῶν ἐν τῇ χώρᾳ τοῦ Ἀτλαντος, Αἰγύπτῳ, Σενεγαμβίᾳ, Ἀδησοινίᾳ κτλ. ὑπάρχουσιν ἔτι· ἐν τῷ Κεντρικῷ Σουδάν, ἡ Τσάδ, λίμνη ἀβαθὴς καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον τελματώδης· πρὸς Α. ταύτης ἡ λίαν μικρὰ Φίλτρι, εἰς ἣν ἐκβάλλει ὁ Βάθας· καὶ πρὸς Ν. μεταξὺ τοῦ Βινουέ καὶ Σχαρί τὸ Τέλιμα Τουδουρί, μεταβαλλόμενον κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν βροχῶν εἰς λίμνην. Ἡ Τσάνα ἡ Τάνα, ἔχουσα βάθος 200 μ. καὶ κειμένη εἰς ὕψος 1862 μ. διατέμνεται ὑπὸ τοῦ Κυανοῦ Νείλου. Περισσότεραι καὶ σημαντικώτεραι εἶναι αἱ πρὸς Ν. τοῦ Ἰσημερινοῦ λίμναι. Ἐκεῖ καίται αἱ ἀποτελοῦσαι τὰς πηγὰς τοῦ Νείλου· Οὐκερέβε, ἡ Βικτωρία Νυάνσα καὶ Μδουτάν ἢ Ἀλβέρτος-Νυάνσα· αἱ εἰς τὸ σύστημα τοῦ Κόγγου ἀνήκουσαι Ταγγανίκα, Βαγγουέδλο, Μόερο κλπ. ἡ Νυάνσα, ἐξ ἧς ῥεεῖ ὁ Σιρέ, ἐκβάλλων εἰς τὸν Ζαμβέζην· ἡ ὑπὸ τοῦ Διέιγγ-στῶνος ἀνακαλυφθεῖσα Σιρούα ἡ Ταμανδούα κλπ. Ἐν τῇ Νοτιοαφρικανικῇ κοιλιάδῃ κείνται· ἡ Γγαμί, ἔχουσα περίμετρον 150 χμ. ἡ Κομπονδάου καὶ μεγάλη τις ἄλατοῦχος λεκάνη, κειμένη πρὸς Α. τῆς τελευταίας ταύτης.

Ἐκ τῶν ποταμῶν τῆς ἡπείρου ταύτης, οἱ

κυριώτεροι εἶναι· ἐν τῇ Ν. Ἀ. ὁ Ζαμβέζης, οὗ ὁ βόρειος παραπόταμος Σιρέ ἔχει μῆκος 50 χμ. ὁ Κόγγος ἢ Ζαίρας, ὁ Ὀγγόβα καὶ ὁ Κε-αντάς, πηγάζων ἀπὸ τῶν ὀρέων Μοσαμβία καὶ διαρρέων τὴν Βεγγουέλαν. Ὁ Καβούν, ὑπὸ τὸν Ἰσημερινὸν καὶ παρὰ τὴν Α. ἀκτὴν ἀποτελεῖ μεγίστην στομαλίνην, ἔχουσαν μῆκος 75 χμ. καὶ πλάτος 17 χμ. Ἐν τῇ Β. Ἀ. ὁ Νεῖλος, ὁ μέγιστος τῶν ποταμῶν τῆς γῆς, ἀποτελούμενος ἐκ τῆς παρὰ τὸ Χαροῦμ συμβολῆς τοῦ Λευκοῦ εἰς τὸν Κυανοῦ Νεῖλον· ὁ Νίγηρ, (Κοβάρρας ἢ Τζουλίβας), ὁ δεῦτερος κατὰ τὸ μέγεθος ποταμὸς τῆς Β. Ἀ. ὁ Σενεγάλης καὶ ὁ Γαμβίας, οἱ δύο σημαντικώτεροι τῶν ποταμῶν τῆς ΒΔ. παραλλας, ἀμφοτέρωι πηγάζοντες ἀπὸ τοῦ Φούτα-Τζαλέν κτλ.

Κ λ ῖ μ α. Τὰ τέσσαρα πέμπτα τῆς ἡπείρου ταύτης κείνται ἐν τῇ διακεκαυμένη ζώνῃ, τοῦ δὲ ἄλλου πέμπτου τὸ μέγιστον μέρος πρὸς Β. καὶ τὸ ἐλάχιστον πρὸς Ν. εὐρίσκονται ὑπὸ τοῦς τροπικοῦς, ἥτοι ἐν ταῖς εὐκράτοις ζώναις. Τὸ κέντρον τῆς μεγίστης θερμότητος τῆς γῆς καίται ἐν τῷ Α. Σουδάν ὑπὸ τὴν 16° περιου τοῦ Β. Πλ. (Χαρτοῦμ) καὶ ἐν τῇ Ἐρυθρῇ (Μασσαῦα), ἐνθα ἡ μέση θερινὴ θερμοκρασία εἶναι 32,5 ἐκ. (ἐν ᾧ ἐν ταῖς Α. Ἰνδοῖς εἶναι μόνον 30°), καὶ ὁ καύσων ἀνέρχεται οὐχὶ σπανίως εἰς 50° ἐκ. τὸν Ἀπρίλιον καὶ τὸν Μάϊον. Ἐν Αἰγύπτῳ ἡ μέση τοῦ ἔτους θερμοκρασία εἶναι ἐν μὲν τῇ Ἀλεξανδρείᾳ 20°, ἐν δὲ τῷ Καῖρῳ 22° ἐκ. ἐν ᾧ ἐν τῷ Ἀκρωτηρίῳ ἡ μέση τοῦ ἔτους θερμοκρασία εἶναι 16° ἐκ.

Ἐπὶ τοῦ μεγίστου μέρους τῆς ἡπείρου, ἥτοι ἀπὸ τῶν 30° Β. Πλ. ἄχρι τῶν 28 Ν. Πλ. περίπου ἐπικρατοῦσιν οἱ ἐτήσιοι ἄνεμοι. Ἐν τῇ Β. Ἀ. ἡ χώρα τῶν ἐτησίων χωρίζεται εἰς δύο ἀντίθετα κλιματικά ἡμίση· τὴν ἄγονον ἔρημον Σαχάραν πρὸς Β. καὶ τὴν εὐφροτέρην Σουδάν πρὸς Ν. Ὁ ἐν τῇ Σαχάρᾳ πνέων ἐτήσιος ἔρχεται ἐκ τῆς Ἀσίας, ὁ δὲ ἐν τῇ Σουδάν ἐκ τῆς Ἰνδικῆς θαλάσσης. Ἡ Σαχάρα εἶναι ἡ μεγίστη τῶν ἐρήμων τοῦ κόσμου, ἔχουσα δὲ ὅλως, πλὴν τῶν ἐν αὐτῇ δάσεων.

Ἡ χώρα τῶν τροπικῶν βροχῶν ἐκτείνεται ἐν τῇ Β. Α. πρὸς Α. ἄχρι τῶν 17° καὶ πρὸς Α. ἄχρι τῶν 19° Β. Πλ. ἐν δὲ τῇ Ν. Α. ἄχρι τῶν 25° Ν. Πλ. καὶ διαιρεῖται εἰς τέσσαρας ζώνας· 1) τὴν ζώνην τῆς Νηνεμίας, ἐν ᾗ βρέχει κατὰ πάντας τοὺς μῆνας, καὶ ἡ ὅποια ἐκτείνεται ἐπὶ μίαν μοῖραν ἐνθα καὶ ἐνθα τοῦ Ἰσημερινοῦ. Ἐν τῇ ζώνῃ ταύτῃ, κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τοῦ Σπέκε, βρέχει 238 ἡμέρας κατ' ἔτος. 2) τὴν πρὸς Ν. τῆς ἀνωτέρω ζώνην ἔχουσαν δύο ἐποχὰς βροχῶν καὶ ἐκτεινομένην ἄχρι 16° Ν. Πλ. 3) τὴν ἔχουσαν μίαν μόνην ἐποχὴν βροχῶν ζώνην, κατὰ τὸ θέρος, καὶ εἰς τῆς ὁποίας τὸ δυτ. ἡμισυ τὴν βροχὴν φερεῖ ὁ ἐκ τοῦ Ἀτλαντικοῦ πνέων ΝΔ. μουσώνιος, 4) τὴν ἐν τῇ Ν. Α. ζώνην, ἥτις ἔχει μίαν μόνην ἐποχὴν βροχῶν ἀπὸ τοῦ Σεπτεμβρίου. ἄχρι τοῦ

Ἀπριλίου, καὶ ἀκτείνεται ἀπὸ τῆς 15⁰ - 25⁰ Ν. Πλ.

Πρὸς τὸ ν. τ. Ἡ βλάστησις ἐν τῇ ἡπείρῳ ταύτῃ συνδέεται πρὸς τὰς βροχὰς καὶ τὴν ἀρδευσιν. Ἐν ταῖς τροπικαῖς ζώναις φύονται μετὰ τῶν ἄλλων ὁ ἀρτόκαρπος, τὸ ἐλεφαντόδενδρον, τὸ βουτυρόδενδρον, ὁ θηβαϊκὸς φοῖνιξ, ὁ ὀξυφοῖνιξ, ἡ συκομορέα κτλ. καὶ ἐν τοῖς ὕδασι ὁ πάκyρος ἐν ταῖς θάλασσι τῆς Σαχάρας καὶ τῇ βορείᾳ παραλίᾳ χώρᾳ, ὁ φοῖνιξ, ὁ ἀραβοσίτος, αἱ βανανέαι, ἡ μανιόκα κτλ. Πρὸς βορρᾶν, ὁ φοῖνιξ καὶ παρὰ τὰς ἀκτὰς τῆς Γουινέας ὁ κοκκοφοῖνιξ. Ὁ καφές φηται ἐν τῇ Ν. Ἀθιοπυνίᾳ κατὰ δὲ τὰς Δ. ἀκτὰς, ἡ ἐλαία, τὸ σῆσακον, ἡ κάνναβις κτλ. καὶ πολλὰ τοῦ σιχαροκάλυμνον, τὸ Ἰνδικόν, ὁ βάμβαξ κτλ. Ὁ βάμβαξ μάλιστα ἀποτελεῖ ἐν τῶν ἀφθονωτέρων εἰδῶν τοῦ ἐξαγωγικοῦ ἐμπορίου τῆς ἡπείρου ταύτης.

Ζῷα. Ἐν ταῖς ἀπομεμακρυσμέναις ἐρήμοις, τοὺς θάλασσι καὶ ταῖς στεππαῖς τῆς Ἀ. εὐρίσκονται μέγας ἀριθμὸς ζῴων, ἰδίως ἐλέφαντες, βούβαλοι, 74 εἶδη ἀντιλόπων, ἐν αἷς καὶ ἡ μεγάλη βοαντιλόπη, ὠρυγχαί, καμηλοπαρδάλεις, τρία εἶδη ῥινοκερώτων κτλ. Ἐκ τῶν ἀγρίων θηρίων, λέοντες, πάνθηρες, θαιναί, πάμπολλα εἶδη πηθήκων, ἐν αἷς ὁ γορίλλος καὶ ὁ κριμπαζής. Οἱ πεταρτοὶ βρῖθουσιν ἵπποποτάμων καὶ κροκοδείλων. Ἐκ τῶν πτηνῶν διακρίνεται ἡ στρουθοκάμηλος· ἐκ δὲ τῶν πολυαριθμῶν ἐντόμων ἄξιοι λόγου εἶναι οἱ λευκομύρμηκες. Πλὴν τῶν ἀνωτέρω, ὑπάρχουσιν ἐν Ἀ. καὶ διάφορα κατοικίδια ζῷα, ἐξ ὧν ἡ κάμηλος εἰσῆλθον ἐξ Ἀσίας.

Κάτοικοι. Ὁ πληθυσμὸς τῆς Ἀ. κατὰ τοὺς πιθανωτέρους ὑπολογισμούς, ἀνέρχεται εἰς 150—180 ἑκατομ. Δι' γνῶμαι θμως τῶν γεωγράφων διστάνται λίαν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου, ὅπερ εἶναι ἀδύνατον νὰ λυθῇ ἐριστικῶς, ἔλλειψουσιν ἀσφαλῆς βάσεις.

Ἡ κάτοικοι τῆς ἡπείρου ταύτης δύνανται νὰ ταξινομηθῶσιν εἰς τρεῖς κατηγορίας: 1) τὰς θαναγενεῖς φυλάς: 2) τοὺς πρὸ ἀμνημονεύτων χρόνων μετοικήσαντας χαμιτικὸς λαούς: καὶ 3) τοὺς κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους ἐκ τῶν ΒΑ. χωρῶν ἐπελθόντας σημιτικούς. Εἰς τὴν πρώτην κατηγορίαν ἀνήκουσιν οἱ Ὀσπεντόται καὶ οἱ Σάν (ἄνθρωποι τῶν δασῶν), οἱ κεῦντες τὰ νότια τῆς ἡπείρου μέρη. ἄχρι σχεδὸν τοῦ τῆς 20⁰ μοίρας παραλλήλου, διακρινόμενοι ἐκ τοῦ θαμνώδους τῆς κήμης καὶ τῆς ἰδιαίτερας δλωγ γλώσσης των. Πρὸς Β. τούτων καὶ ἄχρι τοῦ Ἰσημερινοῦ οἰκοῦσιν οἱ Βαντού, εἰς εὐς ἀνήκουσιν οἱ Κάφροι, οἱ Ζουλού, οἱ Βετσχουάντι, οἱ Χερέρο, οἱ κάτοικοι τῆς Ἀγγόλας, τῆς Βεγγουέλας, τῆς Λόνδας καὶ ἄλλαι μικαὶ φυλαὶ τῶν ΒΑ. καὶ τῶν ΒΑ. χωρῶν, ἐπίσης καὶ τοῦ ἐσπαιερικοῦ. Ἐν ταῖς Δ. χώραις καὶ τῇ κέντρῳ τοῦ Β. τμήματος τῆς ἡπείρου, οἰκοῦσιν οἱ λεγόμενοι Νέγροι, οἵτινες

διαρτύνονται εἰς πολλὰς πρὸς ἀλλήλας διαφεύσας γλωσσικὰς φυλάς. Ἐκ τούτων γνωστότεροι εἶναι οἱ Βαλόφ, οἱ Μανδίνγοι, οἱ κάτοικοι Βαγίρι καὶ τοῦ Βαδαί, οἱ κάτοικοι τοῦ Δ. φούρ, αἱ παρὰ τοῦ Νεῖλον καὶ τοῖς παραπομοῖς αὐτοῦ φυλαὶ κτλ.

Εἰς τὴν δευτέραν κατηγορίαν ἀνήκουσιν ἀρχαῖοι Αἰγύπτιοι, αἱ ἐν Βερδερίᾳ φυλαὶ αἰθιοπικοὶ λαοί, ἐν οἷς οἱ Βογός, οἱ Ἀγ. οἱ Σομαλί, οἱ Γαλὰς κτλ.

Εἰς τὴν τρίτην κατηγορίαν ἀνήκουσιν Ἀραβικαὶ φυλαὶ. Οἱ πρῶτοι ἄποικοι ἤλθον τῆς ΝΑ. Ἀραβίας, ἐκ τούτων δὲ κατάγονται οἱ χριστιανικοὶ λαοὶ τῆς Ἀθιοπυνίας. Ἡ τέρα μετοικεσία συμπίπτει πρὸς τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ Ἰσλαμισμού. Ἐκ τῶν τελευταίων κατὰ τὸν οἶον οἱ Ἀραβικοὶ λαοὶ τῆς παραλίας καὶ οἱ παρὰ τὸν Νεῖλον οἰκοῦν Βεδουῖνοι.

Πλὴν τούτων, ὑπάρχει καὶ ὁ ἐν Μαδαγασκάρᾳ ἐπικρατῶν λαὸς τῶν Χοβάς, ὁ ὅστις ἀνήκει εἰς τὴν μαλαικὴν φυλὴν, μετοικησὶν κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἐκ Σουματρας.

Θρησκεία. Ὁ σουνισμὸς, ἐμπόριον τὸ πλεῖστον μέρος τῶν νιγηρικῶν φυλῶν εἶναι εἰδωλολάτραι, ἐπίσης καὶ τὰ πλείονα τῶν Γαλὰς καὶ οἱ Ὀσπεντόται. Αἱ ἐν τῇ Β. οἰκοῦσαι φυλαὶ πρεσβεύουσι πᾶσαι σχεδὸν Ἰσλαμισμόν. Ἐν δὲ ταῖς Εὐρωπαϊκαῖς ἐκείναις καὶ παρὰ τοῖς Ἀθιοπυνίοις ἐπικρατεῖ ὁ χριστιανισμός, ὃν οἱ ἱεραπόστολοι πρῶτον οὐσὶ νὰ διαδώσωσι καὶ παρὰ τοῖς Ἰθαγεῖς Ἑβραῖοι εὐρίσκονται ἰδίως ἐν τῇ χώρᾳ Ἀτλαντος, ἐν Αἰγύπτῳ, πολλοὶ δὲ ἐν ἠθιοπυνίᾳ.

Ὁ θεσμός τῆς δουλείας εἶναι γενικός. Ἡ ἐν τῇ ἐσπαιερικῇ δὲν εἶναι τόσον ἐπαχ. Οἱ δούλοι εἶναι ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων τὸ κύριον εἶδος τοῦ ἐξαγωγικοῦ ἐμπορίου Νιγηρίας, διεξαγόμενον ὑπὸ Εὐρωπαίων, μερικανῶν, Ἀράβων καὶ ἄλλων Ἀνατολῆς ἐξυκολοῦται δ' ἐτι καὶ μεθ' ἑλὰ τὰ κατὰ τοῦ αὐστηρά μέτρα τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἡμερῶν. Τὰ λοιπὰ εἶδη τοῦ ἐξαγωγικοῦ εἰσπορίου τῆς Ἀ. εἶναι φοινικέλαιον, δασὶ φάντινα, κόμμι, πτερὰ στρουθοκάμηλου, σός, πέπερι, κτλ. Τὰ δὲ τοῦ ἐξαγωγικοῦ πορίου εἶναι βιομηχανικὰ προϊόντα, ἱ βαμβακηνρὰ υφάσματα, δερματουργήματα, ρουρηγήματα κτλ.

Κράτη καὶ ἀποικίαι. Ὀλίγα ἱ τῇ μενούνον ἐτι ἀνεξάρτητα ἐν Ἀ. Αἱ εἰσπαῖκα! δυνάμεις κατέχουσιν νῦν τὸ πλεῖ τῆς ἡπείρου ταύτης. τὸ μὲν ὡς κυρίαρχο δὲ ὡς προστατίδες, τὰς δὲ κατακτήσεις αἱ ἐπεκτείνουσιν καθ' ἑκάστην. Κατὰ τὸ παρὲς ἐτι θέρους (1890), συνθήκη μετὰξὺ Γερμ. καὶ Ἀγγλίας ὑπέβαλεν εἰς τῆς τελευταίας τὴν τὴν προστασίαν, οὐ μόνον τὴν Ζανζιβ. ἀλλ' καὶ μέγα μέρος τῆς Ἀφ. Ἀ. Ὁ δὲ

ρού-
τεροι
του
Δαρ-
στά-

ιν οι
ί, οι
άου,

αι
ον εκ
ονται
δευ-
αγω-
αίων
ς Β.
υντες

αγα-
ποίος
ήσας

τον.
υλῶν
ἔστον
Β. Α.
τὸν
ἀποι-
ταί δ
σπα-
ενέσι.
τοῦ
Ἀ-

Ἀλλ'
χθής.
ρόνων
τῆς
, Ἀ-
ιτῶν,
, αὐ-
δυνά-
μπο-
έλε-
χρυ-
ῦ ἐμ-
ιδίως
σιδῆ"

Κρά-
εὐρω-
εἴστον
αι, τὸ
αὐτῶν
εἰλθόν
ανίας
ταύ-
άρην.
μετὰ

ΑΦΡΙΚΑΝΩΝ ΒΙΟΣ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὴν συνθήκην ταύτην γενόμενος μεταξύ Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας συμβιβασμὸς ἐπεξέτεινε τὴν σφαίραν τῆς Γαλλικῆς ἐπικροῦς ἀπὸ τοῦ Σενεγάλ ἄχρι τῆς λίμνης Τσαῖ.

Μέγα μέρος τῶν ἀφρικανικῶν λαῶν ζῇ κατὰ οἰκογενεῖας, δῆμους, ἢ φυλάς, ὑπὸ ἀρχηγούς, ἄνευ πολιτικοῦ συνδέσμου (π. χ. οἱ Τουαρέγ, Τεβού, Γαλλάς, Σομαλί. Ὅτεντόττοι, Βετοχουάναι καὶ Κάφφοι). Τὰ ὁργανωμένα Κράτη διαιροῦνται εἰς δύο κατηγορίας :

Α'. Κράτη ἀνεξάρτητα :

Τὸ Μαρόκον (σουλτανάτον) ἐμβαδὸν 600,000-815,009 τχμ. — Τὸ βασιλεῖον Μασίνα, ἐμβαδὸν 135,000 ἥ κατ' ἄλλους 166,879 τχμ. — Τὰ βασίλεια Τομβό, Μόσσι, Γόβρμα, Βεργού κτλ. ἐν τῇ κεντρικῇ Σουδάν, χωρὶς σχεδὸν ἄγνωστοι. — Ἡ δεσποτεία Ὑορούβα ἐμβαδὸν 47,180 ἥ κατ' ἄλλους 70,000 τχμ. — Ἡ Δαχομέυ, ἐμβαδὸν 10,000 τχμ. — Τὸ βασιλεῖον τῶν Ἀσσαντί, ἐμβ. 27,500 τχμ. — Ἡ Δημοκρατία τῆς Λιβερίας ἐμβαδὸν 37,200 τχμ. περίπου. — Τὰ ἐν τῇ Κεντρικῇ Σουδάν Κράτη: Βαδάϊ, ἐμβαδὸν 444,550 τχμ. Βορνού, ἐμβαδὸν 140,000 τχμ. Σοκοτό, ἐμβ. 400,000 τχμ. ὡν τὸ τελευταῖον συνδέεται στενῶτατα πολιτικῶς μετὰ τῶν Κρατῶν Γάνδο, Νουπέ καὶ Ἀδαμαούας. — Τὸ βασιλεῖον τοῦ Οὐν-νόρο, ἐμβαδὸν 7000 τχμ..

Ἐν τῇ κέντρῳ τῆς Ν. Ἀφ. ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα ἀνεξάρτητα Κράτη, ὧν τὰ πλεῖστα ἄγνωστα.

Β'. Κτήσεις καὶ προστατευόμενα Κράτη :

1) Τουρκικαί :

Ἀἴγυπτος. Ἐμβαδὸν (μὴ συμπεριλαμβανομένων τῶν ἐπαναστατημένων ἐπαρχιῶν) 1,021,354 τχμ.

Τρίπολις. Ἐμβαδὸν 1,033,000 τχμ.

2) Γαλλικαί :

Ἀλγερία, ἐμβαδ. 477,913. — Σενεγάλη μετὰ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτῆς (ἐπὶ τῆς ἄνω Σενεγάλης καὶ τοῦ ἄνω Νείγηρος προστασία μόνον) ἐμβαδ. 358,500 τχμ. — Ἰδρύματα τῆς Χρυσῆς Ἀκτῆς ἐμβαδὸν 24,000 τχμ. — Γαλλικὸν Κόγγον καὶ Γαβών ἐμβαδ. 670,000 τχμ. — Νήσος τῆς Πινώσεως ἐμβαδ. 2512 τχμ. — Ἀγία Μαρία τῆς Μαδαγασκάρ ἐμβαδ. 165 τχμ. — Μαυρίτιη ἐμβ. 368 τχμ. — Κομόρραι (προστασία) ἐμβαδ. 1608 τχμ. — Νόσι-Βέ ἐμβ. 293 τχμ. — Διέγιο Σουαρέζ ἐμβαδ. ἄγνωστον. — Ὁδὸν καὶ Ταδοχούρα ἐμβαδ. 6000 τχμ. — Τύνις (προστ.) ἐμβαδ. 116 τχμ. — Μαδαγασκάρ (προστ.) ἐμβαδ. 591,964 τχμ..

3) Ἀγγλικαί :

Ἀποικία Ἀκρωτηρίου καὶ Δου. Γρικουαλάνδης, Τράνσκεϊ καὶ Ἀνατ. Γρικουαλάνδης ἐμβαδ. 563,150 τχμ. — Πόνδολάνδη (προστ.) ἐμβαδ.

40,384. — Βασσουτολάνδη ἐμβαδ. 25,175 τχμ. — Νατάλ ἐμβαδ. 48,560 τχμ. — Ζουλουλάνδη ἐμβαδ. 21,290 τχμ. — Χώρα τῶν Βετοχουάνων ἐμβαδὸν 477,800 τχμ. — Χώρα τοῦ Ζαμβέζη ἐμβαδὸν ἄγνωστον. — Οὐάλφισχάι ἐμβαδ. 1250 τχμ. — Σιέρα Λεόνε ἐμβαδ. 2600 τχμ. — Γαμβία ἐμβαδ. 179 τχμ. — Χρυσή Ἀκτὴ ἐμβαδ. 76,145 τχμ. — Λαγός ἐμβ. 2768 τχμ. — Διαμερίσματα τοῦ Νίγηρος (προστασ.) ἐμβαδὸν ἄγνωστον. — Ἀγία Ἐλένη ἐμβαδ. 183 τχμ. — Ἀνάληψις ἐμβαδ. 88 τχμ. — Τριστάνδα Κούγχα ἐμβαδ. 116 τχμ. — Νήσος Μαυρικίου καὶ ἐξαρτήματα ἐμβαδ. 2656 τχμ. — Νέον Ἀμστερδάμαν καὶ Ἀγίος Παύλος ἐμβαδ. 73 τχμ. — Ἀνατ. Ἀφρικὴ (Οὐγάνδα, Βιτού κτλ.) (προστ.) ἐμβαδ. ἄγνωστον. — Ἀκταίτῶν Σομαλίς (προστασ.) ἐμβαδ. ἄγνωστον. — Σοκότρα ἐμβαδ. 3279 τχμ. — Ζανζιβάρη (προστ.) ἐμβαδ. 2640 τχμ.

4) Πορτογαλλικαί :

Νήσος τοῦ Πρασίνου Ἀκρωτηρίου ἐμβαδ. 3851 τχμ. — Γουινέα ἐμβαδ. 69 τχμ. (:) — Νήσος τοῦ Ἀγίου Θωμᾶ ἐμβαδ. 92919 τχμ. — Νήσος τοῦ Πρίγκηπας ἐμβαδ. 151,37 τχμ. — Ἀγίουδα ἐμβ. ἄγνωστον. — Ἀγγόλα (Λοάνδα, Βεγγουέλα, Μοσαμεδές, Καβίνδα, Διαμέρισμα τοῦ Κόγγου κτλ.) ἐμβαδ. 809,400 τχμ. — Μοζαμβίκη (Διαμερίσματα τοῦ ἀκρωτηρίου Δελγράδου, Ἀγγόνη, Μοζαμβίκη, Ίνταμάνη, Κουελιμάνε, Σοφάλα, Λοουρένσο, Μάρκους καὶ Τέτες καὶ Μανίκα) ἐμβαδ. 991,150 τχμ.

5) Ἰσπανικαί :

Ἡ δυν. ἀκτὴ τῆς Ἀφρικῆς καὶ ἡ χώρα τοῦ Ἴφνι ἐμβαδ. 40 τχμ. — Ἡ χώρα τοῦ Χρυσοῦ Ποταμοῦ καὶ τοῦ Ἀδράρ ἐμβαδ. 700000 τχμ. — Αἱ νῆσοι τοῦ Φερδινάνδου Πῶ, Κορίσκο, Ἐλσάβου καὶ Ἀννοβόν ἐμβαδ. 2105 τχμ. — Αἱ Κανάριαι Νῆσοι ἐμβαδ. 7273 τχμ. — Τὰ φρούρια τῆς Κεούτας καὶ τῆς Μελλίλας καὶ αἱ παρὰ τὰς ἀκτὰς τοῦ Μαρόκου νησίδες.

Ἐν ταῖς Ἰσπανικαῖς κτήσεις, δὲν συμπεριλαμβάνομεν τὴν μετὰ τοῦ Ὀρμου Μόννη καὶ τοῦ ποταμοῦ Κάμπου χώραν (180,000 τχμ. περίπου) καθ' ὃ ἀμφισβητοῦμένη, πλὴν τῆς χώρας τοῦ Ἀγίου Ιωάννου, ὑπὸ τῆς Γαλλίας.

6) Γερμανικαί : Τόγγο καὶ Καμερούν, ὧν τὸ ἐμβαδὸν ἄγνωστον Δουτικὴ Ἀφρικὴ ἐμβαδ. 810,000 τχμ. — Ἀνατολ. Ἀφρικὴ.

Τὰ θρία μετὰ τῆς σφαίρας τῶν γερμανικῶν συμπερόντων καὶ τῶν τῆς Ἀγγλίας ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ἀφρικῇ ἐκानονίσθησαν τὴν παρελθόντα Ἰούλιον (1890), διὰ γραμμῆς διαιτε-

μνούσης τὴν 1 μοῖραν τοῦ Ν. Πλ. Ἡ γραμμὴ αὐτῇ ἀρχομένη ἀπὸ τῆς δυτικῆς ὁχθῆς τῆς λίμνης Βικτωρίας Νυάνσας καὶ λήγουσα εἰς τὸ ἐλεύθερον κράτος τοῦ Κόγγου, παρακάμπτει πρὸς Ν. τὸ ὄρος τοῦ Μπουμπίρ. Τὰ Ν. σύνορα τῆς γερμανικῆς χώρας ἀποτελεῖ ἐπίσης γραμμὴ, διηκουσα ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Σογγουέ (πρὸς Δ. τῆς λίμνης Νυάνσας) ἕως τῶν ἐκβολῶν τοῦ Κίλαμβέ (πρὸς Ν. τῆς λίμνης Ταγγανί-κας). Τὰ Δ. σύνορα, ἅτινα χωρίζουσι τὰς σφαίρας τῶν συμφερόντων τῶν δύο Κρατῶν, ἀποτελοῦνται ὑπὸ τοῦ Κράτους τοῦ Κόγγου.

Πλὴν τούτου, ἡ Γερμανία, κατὰ τὸν παρελθόντα Ὀκτώβριον (1890), συνωμολόγησε σύμβα-σιν. μετὰ τοῦ Σουλτάνου τῆς Ζανζιβάρης, δι' ἧς ἡγγράσε παρ' αὐτοῦ τὰ δικαιώματα τῆς κυριαρχίας ἐπὶ τῆς παραλίας ζώνης, ἥτις εἶχε παραχωρηθῇ εἰς τὴν Γερμανικὴν ἑταιρίαν τῆς ἀνατ. Ἀ. ἀντὶ 4 ἑκατομ. μαρκῶν.

Ἐπίσης, κατὰ τὸν γενόμενον ἀγγλογερμα-νικὸν συμβιβασμὸν, τὰ δυτικὰ σύνορα τῆς γερ-μανικῆς χώρας τοῦ Τόγγου μεταξὺ τοῦ Κγαν-δου καὶ Πεκί ἐξεστάθησαν πρὸς τὸ ἐσωτερικόν. Τὰ δὲ σύνορα τῆς γερμανικῆς ἀποικίας τῆς ΝΔ. Ἀφρικῆς ἐξετάθησαν ἕως τοῦ ποταμοῦ Τ'σχαβέ.

Τ) Βελγικαί :

Τὸ Ἐλεύθερον Κράτος τοῦ Κόγγου· ἐμβαδ. 2.091,000 τχμ. περίπου.

Τ) Ἰταλικά :

Ἐρυθραία ἀποικία ὄνομα δοθὲν ἐσχά-τως εἰς τὴν ζώνην τῆς Ἀκτῆς τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης. Τῶν χωρῶν τούτων, ὧν ἡ ἐκτασις εἶναι ἐτι ἄγνωστος, ἡ Ἰταλία ἄλλας μὲν κατέ-λαβεν ὡς κτήσεις καὶ ἐπὶ ἄλλων ἀνεκήρυξε τὴν προστασίαν τῆς. Καὶ κτήσεις μὲν εἶναι : Τὸ Ἀσσάβ, ἡ νῆσος τῆς Μασσαούας μετὰ μέρους τῆς παραλίας τοῦ Ἐμπερεμὶ καὶ αἱ νῆσοι Δαλάκ. Προστατεύονται δὲ χώραι : ἡ παραλία τοῦ Δανακίλ, τὸ σουλτανάτον τῆς Παχείτας, καὶ αἱ φυ-λαὶ τῶν Ἀβάβ, τῶν Βούος καὶ τῶν Βενί-Ἀμέρ.

Ἡ Ἰταλία ἀπεφυλάξατο προσετι τὴν προ-στασίαν τῆς καὶ ἐπὶ τοῦ σουλτανάτου τῆς Χα-οῦση καὶ τῶν ἐξαρτημάτων του, ἂν ἄλλη τις δύναμις ἤθελε ζητήσῃ νὰ ἐγκαθιδρυθῇ ἐν αὐτῇ. Ἐπιδιώκει δὲ καὶ τὴν κατοχὴν τῆς Κασάλας, συνεννοουμένη πρὸς τοῦτο μετὰ τῆς Ἀγγλίας. Δυνάμει δὲ τῶν συνθηκῶν τῆς 20]2 Μαΐου καὶ 17]29 Σεπτεμβρίου 1889, ἡ Ἰταλικὴ κυβέρνησις ἔθετο ὑπὸ τὴν προστα-σίαν τῆς καὶ τὴν αὐτοκρατορίαν τῆς Ἀθρ-συνίας, ἣν ἀντιπροσωπεύει κατὰ τὰς διεθνεῖς αὐτῆς σχέσεις. (Βλ. καὶ προσηρημένους πί-νακας : Ἀφρικανικά Ἐθνη, διανεμηθέντα μετὰ τοῦ Δ' τόμου, καὶ Ἀφρικανῶν βίος). [Π. Π.]

Ἀφροδίσεια. Ἐορτὴ ἀγομένη εἰς τιμὴν τῆς Ἀφροδίτης ἐν πλείσταις ἑλληνικαῖς πό-λεσι, κατ' ἐξοχὴν δ' ἐν Πάφῳ, ὅπου ἦτο τὸ πα-λαιότατον ἱερὸν τῆς θεᾶς. [Π.]

Ἀφροδίσειακά. (Φαρμακολ.) Ὑπὸ τὸν ὄρον τούτον νοοῦνται ἐν τῇ θεραπευτικῇ τῇ διεγείροντα τὴν γενετήσιον ὁρμὴν φαρμα-κευτικά ἢ ἄλλα διαιτητικά μέσα (οἶνόνπνευμα, αἰθέρια ἐλαια εἰς μικρὰς δόσεις, πέπερι, ὄπιοι, βανίλλη, φωσφόρος, κανθαρίδες, ἐμετικά κάρουα, ῥωστικὴ τροφή, οἶνος, διαμονὴ ἐν ἐξοχῇ ἀσκήσις, ψυχχαγωγία, κτλ.) [Β. Π.]

Ἀφροδίσεια νοσήματα. Καλοῦνται οὕτω τὰ νοσήματα τὰ προερχόμενα ὡς τὰ πολλὰ ἐκ τῆς συνουσίας τοιαῦτα δ' εἶναι α'.) ἡ β λ ε ν ν ὁ ρ ρ ο ι α (βλ. λ.) μετὰ τῶν ἐπιπλοκῶν αὐτῆς, ἥτοι ἡ βλεννορροικὴ ὁρχί-τις, ἡ κυστιτίτις, ἡ προστατίτις, ἡ φλεγμονὴ τῶν Κισπηρείων ἀδένων, τὰ περιουρηθικά ἀ-ποστήματα, τὰ δόξα κονδυλώματα. β'.) τὸ μ α λ α κ ὸ ν ἢ καὶ ἀ π λ ο ὦ ν ἔλκος μετὰ τῶν ἐπιπλοκῶν αὐτοῦ, ἥτοι ἡ φλεγμονὴ μετὰ ἐξοιδήσεως τῶν παρακειμένων τῇ ἔλκει ἀδέ-νων (βουβῶν) καὶ λεμφικῶν ἀγγείων (λεμφαγ-γίτις). γ'.) τὸ σ κ λ η ρ ὸ ν ἢ σ υ φ ι λ ι θ ι-κ ὸ ν ἔλκος ἢ καὶ ἔλκος τοῦ Οὐντερ μετὰ τῶν ἀκολουθούντων αὐτῷ καθολικῶν συμπτῶ-μάτων (ἥτοι ἡ σφιλίς). Ἐκαστον τῶν εἰρημένων νοσημάτων κείται ἰδιον μόλυσμα, ὅπερ μετα-διδόμενον ἀμέσως ἢ καὶ ἐμμέσως εἰς ἕτερον ἄτομον παράγει τὰ αὐτὰ νοσήρα φαινόμενα με-τὴν αὐτῇ μολυσματικῇ ιδιότητι· οὕτω λ. χ. τὸ μόλυσμα τῆς βλεννορροίας παράγει ἀεί-ποτε βλεννόρροϊαν, τὸ τοῦ μαλακοῦ ἔλκους ἀείποτε μαλακὸν ἔλκος, καὶ τὸ τοῦ σκληροῦ ἔλκους ἀείποτε σκληρὸν ἔλκος. Τὰ Ἀ. νοσή-ματα συνήθῃ ἔδραν ἔχουσι τὰ γεννητικὰ ὅργανα τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῆς γυναικὸς, ἀλλ' οὐχὶ σπα-νίως ταῦτα δυνατόν νὰ ἐδράζωσι καὶ ἐκτὸς τῶν γεννητικῶν ὀργάνων, ὅταν δηλαδὴ ὁ μο-λυσμὸς γίνετι ἐμμέσως τοιούτῃ ὅταν ἡ ἐκ μολυσματικῆς ἐστίας προερχομένη ὕλη ἐναπο-τιθεμένη ἐπὶ πραγμάτων λ. χ. ἐργαλείων χει-ρουργικῶν, μοτοῦ, σπόγγου, ὀδόντης καὶ τῶν τοιούτων, φέρεται δι' αὐτῶν εἰς ἐπαφὴν πρὸς ἐκδεσφαιμένην τινὰ μοῖραν τοῦ δέρματος, ἢ τῶν βλεννομεμβρανῶν. Ἡ βλεννόρροϊα καὶ τὸ μαλακὸν ἔλκος εἶναι νοσήματα καθαρῶς το-πικά, μὴ ἐπαγόμενα μολυσμὸν ὅργανισμοῦ, ἐν δὲ τὸ σκληρὸν ἔλκος τοὐναντίον ἀκολουθεῖσι καθολικὰ συμπτώματα, ἅτινα περιγράφονται ἐν τῇ περὶ σφιλίδος ἄρθρῳ. Περὶ τῶν Ἀ. νοση-μάτων τῶν ζώων βλ. Γεννητικὰ ὅργανα. [Β. Π.]

Ἀφροδίσειας. Ὀνομα πολλῶν ἀρχαίων πόλεων, ὧν ἐπισημώταται ἦσαν : 1) ἡ κατὰ τὰ μεθόρια τῆς Φρυγίας καὶ τῆς Καρίας, ἥτις κατὰ τοὺς ἐμφυλίους πολέμους τῶν Ρωμαίων ταχθεῖσα μετὰ τοῦ Καίσαρος καὶ εἰτα μετὰ τοῦ Ὀκταβιανοῦ, ἔτυχε πολλῶν προνομίων παρὰ τῶν νικητῶν. — 2) Βυλίμενος πόλις τῆς Κιλικίας, ἀπέτανε τῆς Κύπρου, νῦν Πόρτο Καβαλιέρε. [Π.]

Ἀφροδίσειον ὄρος. Βουνοσειρὰ μετὰ

τῶν νῦν δῆμων Ψωφίδος καὶ Παίων τῶν Καλαβρύτων ἀπὸ Β. καὶ Ἐλευσίνος τῆς Γόρτυνης ἀπὸ Ν. ἄσχετος πρὸς ἄλλας σειράς, ἀπ' Α. δὲ πρὸς Δ. διεσπασμένη καὶ νῦν ἔχει γενικὴν ἐνοχλοσύνην, ἀλλὰ κατὰ τοποὺς καλουμένη Βεσινέικος Ἀγ. Ἡλίας (ἡ ὑψηλότερα κορυφή, περί τὰ 1100 μ.), Ἀγίου Πέτρος, Μαυρὴ βρύσις, Βελημαχίτικο βουνό, κλπ. ἔχουσα δὲ μήκος περίπου ἀπὸ Στρεζόδης μέχρι Παραλογγῶν ἐπὶ τὰ ὄρη. Ὀνομάσθη οὕτως ἀπὸ τῆς Ἐρυκίνης Ἀφροδίτης, τῆς πολιούχου θεᾶς τῆς ἐγγύς ἀρχαίας πόλεως Ψωφίδος. Ἐπὶ τούτου ἔτι τοῦ ὄρους Βελημαχίου χωρίον ἔκειντο τὰ Τρόπαια, ὅριον Ψωφιδίων καὶ Θελοποσιών, γράμματα δὲ ἐπὶ στήλης καὶ ἰσως ἐκ πολέμου τινὸς τῶν δύο τούτων πόλεων περί ὧν ἐκεῖ τοποθετηθέντα. [Γ.Πδ.]

Ἀφροδίσιον Ἀρχαία πόλις καὶ ἄκρα τῆς Κύπρου. Ἰχνη τῆς πόλεως ταύτης εὐρίσκονται, κατὰ τὸν Α. Σακελλάριον, παρὰ τὸν λιμένα τὸν τουρκ. Γαλοῦνιαν καλούμενον. [Π.]

Ἀφροδίσιος ὄρκος οὐκ ἐμποῖνιμος. Παροιμία σημαίνουσα ὅτι οἱ ὄρκοι τῶν ἐρώτων δὲν εἶναι ἄξιοι πίστεως, καθ' ὅσον δὲν θεωρεῖται ἐπιόρκος ὁ παραβαίνων αὐτούς [Π.]

Ἀφροδίτη καὶ ὑποκορ. Ἀφρί. Μεγάλη θεὰ τοῦ Ὀλύμπου, ἥς ἡ λατρεία ἦτο ἔκπαισις ἐξηπλωμένη ἀπανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος, πρωϊαιτάτα προσλαβούσα ἐκ σημαντικῶν ὀρησκειῶν καὶ ἀφομιώσεως πρὸς τὰ ἀκραίως ἑλληνικὰ πολλὰ στοιχεῖα τῆς λατρείας ἰδίως τῆς φοινικικῆς Ἀστάρτης καὶ τῆς συριακῆς Ἀσχεράς ἢ Ἀταργάτιος, τῆς θεᾶς τῆς σελήνης ἢ τοῦ πλανήτου Ἀφροδίτης καὶ τῆς γονιμότητος. Ἡ ἐτυμολογία τοῦ ὀνόματος εἶναι σκοτεινὴ, ἥμισυ δὲ πιθανοὶ φαίνονται αἱ γνώμαι· περί παραγωγῆς αὐτοῦ ἐκ σημαντικῶν γλωσσῶν, ἢ ἐκ τῆς σανακριτικῆς (abhi-ditiya ἢ ἐν νεφέλαις κινουμένη ἢ ἱπταμένη)· οἱ ἀρχαῖοι συνάπτοντες τὸ ὄνομα πρὸς τὸν περί τῆς γεννήσεως τῆς θεᾶς μῦθον παρήγον αὐτὴν ἀπὸ τοῦ ἀφρός (ἢ ἀπὸ τοῦ ἀφρός καὶ δῶμα) ἢ ἐτυμολογία δ' αὕτη εὐρηται τὸ πρῶτον παρ' Ἡσιόδω (Θεογ. 195 κέ. τὴν δ' Ἀφροδίτην κεκλησκουσι θεοὶ τε καὶ ἀνέρες, οὐνεκ' ἐν ἀφρῷ ὤρέθη), ἀσπάζεταιται δ' αὐτὴν καὶ ὁ Πλάτων (Κρατύλ. 406 c. «διὰ τὴν ἐκ τοῦ ἀφροῦ γένεσιν» Α. ἐκλήθη). Συναφῆ δὲ πρὸς τὸν μῦθον εἶναι ἐπίσης καὶ τὰ ἐπίθετα τῆς θεᾶς Ἀφρογῆνης καὶ Ἀφρογένεια καὶ Φιλομυήδης (διὰ φορον τοῦ Φιλομυήδης) «ὅτι μῆδων ἔξερα» ἀνθ' ἧς κατὰ τὸν Ἡσιόδον. — Ἀλλ' ἂν ἡ ἐτυμολογία τοῦ ὀνόματος εἶναι ἀσφαλὴς, τῆς φύσεως ὅμως καὶ τῆς λατρείας τῆς θεᾶς ἡ ἐννοία εἶναι φανερά καὶ πασιδῆλος. Ἡ Α. εἶναι ἡ θεὰ τοῦ κάλλους καὶ τοῦ ἔρωτος ἐν τῇ εὐρυτάτῃ ἐννοίᾳ αὐτοῦ, δηλαδὴ τῆς παραγωγῆς αἰτίας τῆς γονιμότητος ἐν τῇ φύσει, ἥτοι ἐν ὅσῳ παντὶ τῷ ὀργανικῷ κόσμῳ. Κατὰ τὸν δημο-

ρικόν ὕμνον εἰς Α., αὕτη ἐμβάλλει γλυκύν πόθον εἰς τοὺς θεοὺς καὶ θαμνάζει τὰ φύλα τῶν θνητῶν ἀνθρώπων καὶ τὰ πτηνὰ καὶ τὰ ζῆα πάντα, ὅσα τρέφει ἡ γῆ καὶ ὅσα ὁ πόντος. Αὕτη, κατὰ τὸν Αἰσχύλον, εἶναι παραιτίος τοῦ ἔρωτος τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ἡτις «τίτεται βροτοῖς μήλων τε βεσκάς καὶ βίον Δημήτριον»· διότι ἐκ τοῦ πίπτοντος ἐξ οὐρανοῦ ὄμβρου κύουσα ἡ γῆ γεννᾷ καὶ τρέφει ζῆα καὶ φυτὰ. Κατ' ἄλλον δὲ ποιητὴν, ἡ Α. ποιεῖ ἀνὰ τὸν αἰθέρα, ὅτι δ' ἐν θαλάσσει κλύδωνι, πάντα δ' ἐκ ταύτης ἔφυ' καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ σπεύρουσα καὶ διδοῦσα ἔρωτα, οὐ πάντες ἐμμένει ἐν τῇ γῇ ἔκγονοι (Ἰδριπ. Μῆδ. 417). Ὅτε τὸ πρῶτον ἀπέβη εἰς Κύπρον, λέγει ὁ Ἡσιόδος, ἀνεβλάστησεν ἡ γῆ ὑπὸ τοῦ ραδινοῦς πόδας τῆς θεᾶς χλόην. Τὰ ἄγρια θῆρια τῶν ὄρεων καὶ τῶν ὄρεων, λύκοι καὶ λέοντες, ἄρκτοι καὶ παράλεις, περισπαίνουσιν αὐτήν, κατὰ τὸν δημορικόν ὕμνον, κύπτοντα ὑπὸ τῷ ἄδρῳ κρατὸς τῆς. Ἐπειδὴ δ' ἐν τῷ γάμῳ μάχιστα ἔγκειται ἡ πληρώσις τοῦ ἔρωτος, ἡ Α. εἶναι καὶ τοῦ γάμου προστάτις, ἀνασσα τῶν νυμφικῶν θαλάμων καὶ κουροτρόφος θεὰ (Πρόλ. τὰς ἐπικλήσεις Α. Ἡρα, Ἀρμα, Κυβιάς, Γενετυλλίς). — Οὕτως οἱ Ἕλληνες ἐξ ἀπλουστῶν παναρχαίων παρατάσεων περὶ τῆς θεᾶς τῆς γονιμότητος ἀφορμηθέντες, ἀποκαθάρσαντες δὲ καὶ περικαλλύναντες ὅσας παρὰ σημαντικῶν λαῶν παρέλαβον, ἀπῆρτισαν τέλειον ἰδανικόν «τῆς συναγωγῆς τὸ ἄρρεν καὶ τὸ θῆλυ δυνάμει», τῆς συνουσίης τὸ κάλλος μετὰ τῆς χάριτος ἱλαρὰς θεᾶς, τῆς ἐμπνεύσεως θεοῖς καὶ ἀνθρώποις πάθῃ εὐγενέστατα καὶ ζωοποιούς ἐπιθυμίας. Εὐνόητον ὅμως εἶναι ὅτι εἰς τὴν λατρείαν τῆς θεᾶς τοῦ ἔρωτος ἀνemiγθῆσαν κατ' ἀνάγκην καὶ στοιχεῖα ταπεινὰ καὶ ἀγεννῆ, διότι εἰς ταύτην ἀπεδίδετο ὡς εἰκὸς ἡ πληρώσις τῶν διὰ τοῦ σώματος ἡδονῶν καὶ ἡ θεὰ, ἡ ἐνιχυρὸς τιμωμένη ὑπὸ τὴν ἐπικλήσιν Ἀγνή, ἡ «καὶδοῖν καλὴ θεός», ἔγενετο ἡ ἡδυσταθὴς ἔφορος τῶν ἀφροδισίων συνόδων καὶ τῶν ἐταίρων προστάτις. Ἀλλ' ἀπ' οὗτο ἡ φιλοσοφία ἐξῆρε τὴν ἡθικὴν ἐννοιαν τῆς λατρείας τῆς Α. καὶ δι' ὠριμάνους ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Πλάτωνος, διέσπασεν τὴν Οὐρανίαν Α. ἀπὸ τῆς Πανδημίας, τῆς κατ' ἐξοχὴν θεᾶς τῶν κατὰ συμπλοκὴν ἡδονῶν.

Ἡ τοιαύτη διαστολὴ ἐπεκράτησεν ὅτε εἶχε παντελῶς λησμονηθῇ ἡ ἐν ἀρχῇ ἐννοία τῆς λατρείας τῆς Οὐρανίας Α. καὶ τούτου ἕνεκα ἦτο δυνατόν νὰ νομιζέται αὕτη ἀμύτητος τοῦ Οὐρανοῦ θυγάτηρ, διάφορος καὶ πρὸς οὐτέραν τῆς θυγατρὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Διώνης, εἰς ἣν καὶ ἀπεδόθη ἡ ἐπικλήσις Πανδημίας. Ὅρθον ὅμως φαίνεται τὸ ἀντίθετον· πρὸς οὐτέραν Α., δηλονότι ἡ θεὰ τοῦ ἔρωτος, ἦν πρῶτην ἐγνώρισαν οἱ Ἕλληνες, εἶναι ἡ μεθεσθούσα θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Διώνης, ἡ δ' Οὐρανία εἶναι ἡ παύτη ἀφομιωθεῖσα ἐπὶ λυγρῇ θεᾷ τῶν σημαντικῶν λαῶν. Ἀλλ' ἡ

ἁφροδίτῃς

ἀφροδίτῃς συνετελέσθη ἐν παλαιστοτάτοις χρόνοις. Ὁ Ὀμηρος ὁ μνημονεύων τὴν ἐκ Διὸς γενεσιν τῆς Ἀ., ἐγίνωσκεν ἤδη καὶ τὴν σημιτικὴν θεάν, ἣν Κυπριν ἐν Ἰλιάδι καὶ Κυβέριαν ἐν Ὀδυσσεΐᾳ ἐπωνομαζει, ἀπὸ τῶν τόπων ἐπέθεν μετ'ηγεύῃ εἰς τὴν λοιπὴν Ἑλλάδα ἢ ἐκεῖ τὸ πρῶτον ὑπὸ τῶν Φοινίκων εἰσαχθεῖσα λατρεία. Ἐγίνωσκε δ' ὁ Ὀμηρος (Ὀδ. θ, 362) καὶ τὸ ἐν Παφῷ τῆς Κύπρου τέμενος τῆς θεᾶς, ἐξ οὗ ἡ κατὰ τοὺς ὑστεροὺς μάλιστα χρόνους συνηθεστάτη ἐπικλήσις αὐτῆς Παφία (ἀπὸ τοῦ Ἀμαθούντος, τῆς ἐτέρας ἐν Κύπρῳ πόλεως, ἐν ἣ ἐπίσης ἐτίμαζτο καὶ Ἀμαθουσίας καλουμένης). Κυπρογενὴ δ' ἢ Κυπρογένειαν ἐπωνομάζουσιν ἀπὸ τῆς Κυπρου τὴν Ἀ. καὶ ὁ Ἡσίοδος καὶ ἄλλοι μετ' αὐτὸν ποιεῖται. Ἐκ Κύπρου μετεδόθη ἡ τῆς σημιτικῆς Ἀ. λατρεία εἰς τὴν Ἀρκαδίαν πιθανῶς, καὶ εἰς τὴν Κρήτην καὶ ἐκ ταύτης εἰς τὴν Ἀἴαν καὶ τὰς ἄλλας Κυκλάδας, εἰς τὴν Ἀττικὴν καὶ εἰς τὴν Βοιωτίαν· ἐκ Κύπρου δὲ ἡ καὶ ἀπ' εὐθείας ἐκ Φοινίκης εἰς Παμφυλίαν, Κιρίαν καὶ Λυδίαν καὶ καθόλου εἰς τὰς παραλίαις χώρας τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ τοῦ Εὐξείνου· ἐκ Κυθέρων δὲ μετεδόθη εἰς τὴν Λακωνικὴν καὶ εἰς ἄλλους ἴσως τόπους τῆς Πελοποννήσου. Ἀμέσως δὲ διὰ τῶν Φοινίκων εἰσαχθὴ πιθανῶς ἡ τῆς σημιτικῆς Ἀ. λατρεία εἰς Ἰλιν καὶ Κόρινθον, ἐκ τῆς πόλεως δὲ ταύτης εἰς Σικυθῶνα, Ἄργος, Ἐρμιόνην καὶ Τροιζήνα· ὁμοίως ἐκ τῶν ἐν τοῖς ΒΔ παραλίαις τῆς Ἀφρικῆς Φοινίκων μετεδόθη εἰς τὴν Σικελίαν (ἐν τῇ ὅρῃ Ἐρυκί ὑπῆρχεν ὀνομαστότατον ἱερὸν τῆς Ἀ.) καὶ εἰς τὴν ἑλληνικὴν Ἰταλίαν.

Ὁ μῦθος περὶ τῆς γεννήσεως τῆς Ἀ. ἐκ τοῦ ἄρρου, τοῦ περιβαλόντος ἀποτομηθέντα καὶ ριφθέντα εἰς τὸ πέλαγος αἰδοῖα τοῦ Οὐρανοῦ, δὲν φαίνεται ἑλληνικὸς, διότι ἡ ἰδέα περὶ γεννήσεως τῶν ὄντων ἐκ τοῦ αἵματος καὶ τῶν ἡρωτηριασμένων μελῶν θεῶν προσιδιάζει ταῖς σημιτικαῖς θρησκείαις. Ἀλλ' οἱ ποιεῖται καὶ οἱ τεχνίται μετέπλασαν σὺν τῷ χρόνῳ τὴν ἐν ἄρρῳ τραπέσαν θεᾶν εἰς τὴν ἑλληνικωτάτην Ἀναδυομένην Ἀ., ἥτις οὐδὲν ἴχνος διετήρησε τῆς ἀσιατικῆς προελεύσεως αὐτῆς. Εὐδιάκριτα δὲ ἀπέμειναν τὰ σημεῖα ταύτης ἐν τοῖς μύθοις περὶ τοῦ ἔρωτος τῆς Ἀ. καὶ τοῦ Ἀδωνίδος (βλ. λ.) καὶ ἐν τῇ λατρείᾳ καθόλου τῆς Οὐρανίας Ἀ. Αὕτη εἶναι ἡ τῶν ἄστρων βασιλισσα, ἡ τῆς σελήνης ἢ τοῦ πλανήτου Ἀφροδίτης μεγάλην θεὰ τῶν σημιτικῶν θρησκειῶν, ἡ τῆς γυναικείας καὶ καθόλου τῆς ζωικῆς καὶ τῆς φυτικῆς γονιμότητος ἑρορος. Ὀμοίως δὲ καὶ ἡ Οὐρανία Ἀ. εἶναι θεὰ τῆς σελήνης (ὡς ἐμφανίζονται καὶ αἱ ἐπικλήσεις Πασιφάσσα, Πασφάη, Πασιφάης) καὶ τῶν ἀστέρων (Ἀστερία), δεσπόζουσα ὡς ἡ τῶν Σημιτῶν θεὰ τῶν ἡρωιδῶν (Ἀκραια ἢ Ἀκρία) καὶ τῆς θαλάσσης (Εὐπλοία, Πελαγία, Θαλασσία, Ποντία, Λιμνησία, Γαλινναία, Venus marina), καὶ τοὺς καρποὺς τῆς γῆς τρέφουσα καὶ αὐξοῦσα (Δωρῖ-

τις, Ἐλεία, ἢ ἐν Ἑλῃ, ἢ ἐν Καλάμαις, ἢ ἐν Κήποις, Ἱεροκητίς, Ἀνθεια). Κοινὸν δὲ γνώρισμα μετὰ τῆς σημιτικῆς θεᾶς ἔχει ἡ Ἀ. καὶ τὰ ἔπλα· διότι ἡ παράστασις τῆς Ἀ. ἐνόπλου ἐλήφθη ἐξ ὁμοίων σημιτικῶν παραστάσεων, οὐδεμίαν δ' ἔχει σχέσιν πρὸς τὸν ἔρωτα τοῦ Ἀρεως (περὶ οὗ βλ. λ. Ἀρης). Ἐν Σπάρτῃ ἔλεγον ὅτι ἡ Ἀ. διαβαίνουσα τὸν Εὐρώταν ἀπέθετε μὲν τὰ ἔσοπτρα καὶ τοὺς χιτῶνας καὶ τὸν κεστόν, ἐλάμβανε δὲ δόρυ καὶ ἀσπίδα, κατὰ τοὺς λακωνικοὺς νόμους κοσμουμένη· ὅτι ὁμοῖως ὁ φερόμενος οὗτος λόγος πρὸς ἐξήγησιν τῆς ἐν Σπάρτῃ λατρείας τῆς Ἐνόπλου Ἀ. εἶναι εὐφύης μὲν ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἀκριβής, καταδεικνύουσιν αἱ τε παραστάσεις τῆς Ἀ. ἐνόπλου, ὧν τινες ἀναφέρουσιν ὁ Παισαβίας καὶ ἄλλοι συγγραφεῖς καὶ οὐκ ὀλίγας βλέπομεν ἐν περιωθεῖσι μνημαῖσις τῆς τέχνης, (τοιοῦτο ἄγαλμα ἐν Ἐπιδαύρῳ εὗρεθ' ἐν ἀπόκειται ἐν τῇ Ἀρχαιολογικῇ μουσεῖῳ Ἀθηνῶν, ἀπεικονισίς δ' αὐτοῦ ἐδημοσιεύθη ἐν Ἀρχαιολ. Ἐφ. 1886 πιν. 13), καὶ πολυπληθεῖς μαρτυρίαι περὶ ὁμοίας λατρείας τῆς Ἀ. πολλὰ τοῦ τῆς Ἑλλάδος, μάλιστα δ' ὅπου Φοινίκες εἰσῆγαγον ἀμέσως ἢ ἐμμέσως αὐτὴν (Κύπρος, Κύθηρα, Κόρινθος κλπ.). Ἐκ τούτου δὲ καὶ αἱ ἐπικλήσεις Ἐνόπλιος, Ἐγγεῖος, Ἀρεία, Νικηφόρος. Ὀμοίως ἀσιατικὴν ἔχει τὴν ἀρχὴν καὶ ἡ λατρεία τῆς Ἐπιτυμβιδίας Ἀ. Πρὸς τὸ ἄγαλμα ταύτης ἐν Ἐλεφάντῳ ἀνεκαλοῦντο τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τὰς χοάς, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Πλούταρχος· ἐν Κύπρῳ δ' ἐδείκνυνον τάφον τῆς Ἀ. Ταῦτα δὲ φαίνονται οὐχὶ ἄσχετα πρὸς τοὺς σημιτικούς μῦθους περὶ τῆς εἰς Ἀδου καθόδου τῆς Ἰστάρ, τῆς τῶν Βαβυλωνίων Ἀ.

Τούναντίον δ' εἰς τὴν λατρείαν τῆς ἑλληνικῆς Ἀ. φαίνεται ὅτι ἀναφέρονται οἱ μῦθοι περὶ τοῦ γάμου τῆς Ἀ. καὶ τοῦ Ἡραίστου καὶ τοῦ ἔρωτος τῆς Ἀ. καὶ τοῦ Ἀρεως, τοῦ Ἡραίου καὶ τοῦ Διονύσου, παλαιότεροι ὄντες τῆς ἀφομοιώσεως τῆς ἑλληνικῆς πρὸς τὴν σημιτικὴν θεάν. Ἐν Ὀδυσσεΐᾳ ἀναφέρεται ἡ Ἀ. ὡς σύζυγος τοῦ Ἡραίστου, σκληρῶς τιμωρήσαντος ταύτην καὶ τὸν Ἀρη διὰ τὴν παράβασιν τῆς συζυγικῆς πίστεως· ἐν Ἰλιάδι δὲ γυνὴ τοῦ Ἡραίστου λέγεται ἡ Χάρις, ἥτις πιθανῶς εἶναι ἄλλη ὑπόστασις αὐτῆς τῆς Ἀ. (ἐν Ὀδυσσεΐᾳ καὶ ἐν μεταγενεστέραις μύθοις αἱ Χάριτες εἶναι θεοῦται καὶ τῆς Ἀ.). Συναφὴς δὲ τῷ μύθῳ περὶ τοῦ γάμου τοῦ Ἡραίστου καὶ τῆς Ἀ. φαίνεται καὶ ὁ περὶ τοῦ ἔρωτος ταύτης καὶ τοῦ Διονύσου, ἐξ οὗ ἐγέννησε τὸν Πρίαπον· διότι ὁ Ἡραῖστος ἐν τῇ παλαιστάτῃ ἑλληνικῇ θρησκείᾳ ἦτο πιθανῶς θεὸς τοῦ οἴνου, ἢ δ' Ἀ. καὶ ἐξ ἄλλων τεκμηρίων φαίνεται θεότης συγγενῆς τῇ Ἡθῃ. Τοῦ δ' ἔρωτος τῆς Ἀ. καὶ τοῦ Ἡραίου καρπὸς ἐμυθολογεῖτο ὁ Ἑρμαφρόδιτος· ὅτι δ' ἐκ παλαιωτάτων χρόνων συνεδέοντο ἀμφοτέρωι οἱ θεοὶ ἐν τῇ λατρείᾳ τεκμαιρόμεθα ἐκ τῶν ἐν Ἀργεὶ ξοάνων αὐτῶν,

ἄτινα ἐμυθολογεῖται ὅτι ἀνέθηκαν ὁ ποιήσας τὸν Δούρειον ἵππον Ἐπειδὸς καὶ ἡ Δαναΐς Ὑπερμήστρα. Ἀλλ' ὁ κατ' ἐξοχὴν πρὸς τὴν Ἀ. συνδεόμενος θεὸς εἶναι ὁ Ἀρης πολλὰ καὶ τῆς Ἑλλάδος ἐτιμῶντο κοινῇ, τὸν δ' ἔρωτα αὐτὸν διηγώμενοι μῦθοι γνωστότατοι καὶ παρὰ πολλὰ μνημεῖα τῆς τέχνης· τέχνα δὲ τοῦ Ἀρεως καὶ τῆς Ἀ. ἐμυθολογοῦντο ὁ Δεῖμος, ὁ Φόβος καὶ ἡ Ἀρμονία (βλ. καὶ λ. Ἀρης). Τῶν θνητῶν δὲ τῆς Ἀ. ἐρωμένων ὀνομαστότατοι εἶναι ὁ τῶν Αἰνεαδῶν πρόγονος Ἀγχίσης (βλ. λ.), ἐξ οὗ ἐγέννησεν ἡ Ἀ. τὸν Αἰνείαν (δοκεῖ καὶ ἡ ἐπικλήσις Ἀ. Αἰνείας)· τὸν ἔρωτα τῆς Ἀ. καὶ τοῦ Ἀγχίσου γινώσκαι καὶ ὁ Ὀμήρος, ἐξυμνεῖ δ' ὁ γ' ἑμπεδικὸς ὕμνος εἰς Ἀ. Πιθανῶς δ' οἱ περὶ τοῦτου μῦθοι διεπλάσθησαν ἐξ ἐπιχωρίων ἀναφερομένων εἰς τὴν μεγάλην θεὰν τῶν Φρυγίων.

Ἑλληνικὴν τὴν ἀρχὴν ἔχει καὶ ὁ μῦθος περὶ γενήσεως τοῦ Ἑρώτος ἐκ τῆς Ἀ., καίτοι οὔτε ὁ Ὀμήρος, οὔτε ὁ Ἡσίοδος γινώσκουσιν αὐτὸν. Παρ' Ἡσιόδῳ ὁ Ἑρως εἶναι κοσμογονικὸς θεός, ἀλλ' ὁ αὐτὸς ποιητὴς ἀναφέρει ὅτι γεννηθεὶσαν τὴν Ἀ. προέπειντο ὁ Ἑρως καὶ ὁ Ἥμερος, δηλονότι· τάσσει τὸν Ἑρώτα ἐν τοῖς περὶ τὴν Ἀ. θαύμασι. Ἡ θεὰ ἡ ἐμβάλλουσα εἰς τὰς καρδίας τὸν ἔρωτα εὐλόγως παρεστάθη ὡς μήτηρ αὐτοῦ προσωποποιουμένου. Πλὴν δὲ τοῦ Ἑρώτος παρέδρους καὶ συμβόλους εἶχεν ἡ Ἀ. τὰς Χάριτας καὶ τὴν Πειθῶ, εὐκρινεῖς προσωποποιίας ἐννοιῶν συμπληρουσῶν τὸν ἔρωτα. Ἐπίσης ἑλληνικοὶ εἶναι καὶ οἱ μῦθοι, καθ' οὓς ἡ Ἀ. παρίσταται ἡ καλλίστη τῶν θεῶν, οὗ ἕνεκα εἰς ταυτὴν ἔδωκεν ὁ Πάρις τὸ μῆλον τῆς Ἑρίδος (βλ. λ.), χρυσή, εὐστέφανος, διὰ τε τῆς μορφῆς καὶ τοῦ κόσμου αὐτῆς ἐμπνέουσα τὸν ἔρωτα, ἐρασιμωτάτους καθιστάσα δούρας ἡνῶει (Πάρις, Αἰνείας, Κινύρας, Φάων, Βούτης κλπ.) καὶ σφοδρότατα ἐρωτικά πάθη ἐμπνέουσα εἰς τὰς γυναῖκας (Μήδεια, Ἑλένη, Πασιφάν, Ἀριάδνη, Φαιδρα, Ἰπποδάμεια κλπ.). Ὅπως διακεκριμένη τῆς Ἀ. εἶναι ἡ κατὰ τοὺς μεταγενεστέρους χρόνους συνταυτισθεῖσα αὐτῇ Συρία θεὸς ἡ Συρία Ἀ., ἥτις ἐτιμᾶτο ἐν Συρίᾳ τῆς Μεσσηνίας, ἐν Ἀργεῖ, ἐν Πειραιεῖ. Τὰ τῆς λατρείας τῆς θεᾶς ταύτης, ἥς ἔδρα ἦτο ἡ ἐν Συρίᾳ Ἰεράπολις, γινώσκωμεν ἀκριδῶς ἐκ τοῦ περιελθόντος εἰς ἡμᾶς βιβλίου τοῦ Λουκιανοῦ «Περὶ τῆς Συρίας θεοῦ». — Ἐν μέρει δὲ διάφορος τῆς Ἀ. ἦτο καὶ ἡ ἐνωρὶς συνταυτισθεῖσα καθ' ὁλοκληρίαν αὐτῇ θεὰ τῶν Λατίνων Venus, ἥτις κυρίως ἦτο θεὰ τοῦ ἔρωτος καὶ πάσης βλαστήσεως.

Ἰερὰ τῇ Ἀ. ἦσαν τὰφροδισιαστικά, ἥτοι τὰ γονιμώτατα ἢ λαγνίστατα τῶν ζώων· ἡ περὶ τὰς, ἡ πέριξ, ὁ χῆν, ὁ στρουθός, ὁ λαγῶς, ὁ κόνικλος, ὁ κρίς, ὁ τράγος (δοκεῖ καὶ ἡ ἐπικλήσις Ἐπιτραγία, καὶ αἱ παραστάσεις τῆς Ἀ. ἐπὶ τράγου). Προσέτι ἡ ὕψις (τὸ εἰς ἔρωτικὰς μαγγανείας χρησιμεύον πτηνόν), ὁ

δελφίς καὶ ὁ κόκκος (ὡς θαλασσίας ἢ λιμνησίας θεᾶς). Τῶν δὲ φυτῶν καὶ ἀνθῶν ἡ μύρσινη, ἡ φιλύρα (ὡς χρησιμεύουσα πρὸς τὰς πλοκάς τῶν στεφάνων), τὸ ρόδιον, ἡ μήκιον, καὶ τῶν ὀπωρῶν τὸ μῆλον (διὰ τε τὸν περὶ τῆς κρίσεως τοῦ Πάριδος μῦθον καὶ διὰ τὴν συμβολικὴν ἔννοιαν τῆς μηλοδοσίας). — Εἰς τιμὴν τῆς Ἀ. ἤγον πολλοῦ ἐορτάς, Ἀφροδισια καλουμένας, εἰς δὲ τῶν μνηνῶν τοῦ ἔτους ἐκαλεῖτο Ἀφροδίσιος ἐν Κύπρῳ, Ἰάσω καὶ Βιθυνίᾳ.

Εἰς ὅνας τῆς Ἀ. τὸ παλαιότατον εἰδωλὸν τῆς Ἀ. ἐν Πάφῳ ἦτο ἀργῆς λίθος κυνοειδής· τὰ δὲ παλαιότατα εἰκονικά εἰδωλά αὐτῆς ἦσαν πεποιημένα κατὰ μίμησιν τοῦ βαρυλινίου τυποῦ τῆς Ἀστάρτης, ἥτοι γυνικῆς γυναικὸς ἐπιθετούσης τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν μαστῶν· τὰ ἐν Κύπρῳ εὐρεθέντα τοιαῦτα εἰδωλία ἀπεικονίζουσι τὴν θεὰν οὕτω, περιεζωσμένην τὴν σφύν, μονοουχὶ δ' ὀρνιθεὶν ἔχουσαν πρόσωπον καὶ μεγάλα δακτυλοειδῆ ἐνδοτεία. Τὸ σχῆμα τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν ἐπὶ τῶν μαστῶν ποικίλλει ἐνίοτε, τῆς μὲν μίξ χειρὸς κρατούσης τὸν ἕτερον τῶν μαστῶν, τῆς δ' ἄλλης δεικνύουσας ἡ ἀποκρυπτούσας τὴν αἰδῶ· τὸ δὲ σχῆμα τοῦτο συμβολικόν ἐν καὶ δηλοῦν ὅτι ἡ θεὰ εἶναι πηγὴ γονιμότητος διητήρηται καὶ τεχνίται τῆς ἀκμαζούσης τέχνης ἐπὶ τοσοῦτον ὁμῶς παρὰλλάξαντας, ὥστε ἀντὶ τῆς προτέρας συμβολικῆς ἐννοίας ἐκφράζει μᾶλλον αἰδημοσύνην (ὡς ἐν τῇ Κινιδίᾳ Ἀ. τοῦ Πραξιτέλους, ἐν τῇ τῶν Μεδίκων τοῦ Κλεομένου κλπ.). Ἐν τῇ ἀρχαίᾳ τέχνῃ ἡ Ἀ. ἀπεικονίζεται συνήθως ἱσταμένη, μακρὰν φέρουσα ἐσθῆτα, καὶ ἐνίοτε φορούσα ἐν τῇ κεφαλῇ κάλαθον, ἢ ἐν τῇ χειρὶ μῆλον ἢ ἄνθος ἢ περιστέραν· τοιοῦτο εἶναι καὶ τὸ ἐν τῇ Ἀκροπόλει ἀρχαίων ἀγαλμάτων τῆς Ἀ. ἐχούσης ἐν τῇ ἀριστερᾷ πτηνόν καὶ φορούσης ἐπικυρτὰ ἐρυθροβαφῇ υποδήματα. Τῶν ἀρχαίων ἀγαλμάτων τῆς Ἀ. τοῦ αὐστηροῦ τρόπου ἐπιφανέστατον ἦτο τὸ ὑπὸ τοῦ Καλαμίδος ποιηθέν, κοσμίαν ἔχον τὴν ἀναβολὴν καὶ τὸ μειδιαμα σεμνὸν καὶ λεληθός· τοῦτου ἀπεικασμα ὑποθέτουσι πολλοὶ ὅτι εἶναι· τὸ ἀνάγλυφον ἐν ἀρχαίῳ βωμῷ ἀποκειμένῳ ἐν τῷ Ἀρχαιολογικῷ μουσεῖῳ Ἀθηνῶν (ἀρ. 54). Τῶν παραστάσεων τῆς Ἀ. κατὰ τὸν Ε' αἰῶνα καλλίστον δείγμα ἔχομεν ἀνάγλυφον τῆς ζωφόρου τοῦ Παρθενῶνος, ἀπεικονίζον τὴν Ἀ. φερούσαν ἰωνικὸν χιτῶνα καὶ ἱμάτιον καὶ στηριζούσαν τὴν ἀριστερὰν ἐπὶ τοῦ Ἑρώτος· ἕτερον ἀνάγλυφον μετέπης τοῦ Παρθενῶνος εἶναι δυστυχῶς ἀποκεκρουσμένον· εἰς τὰς παραστάσεις ταύτας τάσσοι πολλοὶ καὶ τάγματα τῆς Γενετήρας Ἀ., ἄτινα νομίζουσι ἀπεικασματα τῆς Ἀ. τοῦ Ἀλκαμένους (τὸν τύπον τοῦτον μικρὸν παρηλλαγμένον ἔχει καὶ τὸ ἐν Ὀμπιδάμῳ εὐρεθὲν ἀγαλμα, περὶ οὗ ἀνωτέρω). Τὴν μετάβασιν ἀπὸ τῶν παραστάσεων τῆς Ἀ. ἐνδοξυμένης εἰς τὰς τῆς γυνικῆς Ἀ. δεικνύουσι

τάπεικονίζοντα αὐτὴν ἡμίγυμνον· τούτων δ' ὀνομαστότατον εἶναι τὸ τῆς Ἀ. τῆς Μήλου ἐν Λουβρῷ, περὶ οὗ ὑπάρχει γνώμη δι' ἀπετέλει μέρος συμπλέγματος τῆς Ἀ. καὶ τοῦ Ἀρεως (Βλ. Ravaisson ἐν Revue archéologique 1890). Τὴν Ἀ. γυμνὴν διεπλάσαν κατα τὸν Δ' π. Χ. αἰῶνα ὁ Ἀπελλῆς ἐν εἰκόνι τῆς Ἀναδυομένης Ἀ. καὶ ὁ Πραξιτέλης· τούτου τὸ κάλλιστον ἄγαλμα τῆς Ἀ. ἦτο τὸ ἐν Κνιδῷ, οὗ πολλὰ ἔχομεν ἀπεικασματα. Κατὰ μιμήσιν δ' αὐτοῦ εἶναι πεποιημένη καὶ ἡ ἐν Φλωρεντίᾳ Ἀ. τῶν Μεδικίων Κλεομένου τοῦ Ἀθηναίου. Καὶ οὗτοι μὲν εἶναι οἱ κυριότατοι τύποι παραστάσεων τῆς Ἀ. ὑπάρχουσι ὅμως καὶ ἄλλοι πολυπληθέστατοι καὶ ποικιλιώτατοι ἐν διαφόροις μνημείοις τῆς τέχνης καὶ μάλιστα ἐν γραφαῖς ἀγγείων, ἐν κεραμείοις εἰδωλίοις, ἀγγείοις καὶ σκεύεσιν, ἐν λαβαῖς κατέπρων κλπ. (Βλ. βιβλιογραφ. Roscher καὶ Furtwängler ἐν Roscher's Lex. d. Myth. I. σ. 390—419 καὶ τὰ αὐτῶι ἀναγραφόμενα συγγράμματα.—Al. Enmann, Kypros u. der Ursprung des Aphroditekultus. St. Petersburg, 1886.—Preller-Robert, Griech. Myth. Berl. 1887. I. σ. 345—385.—L. v. Schröder, Griech. Götter u. Heroen I. Aphrodite. Berl. 1887) [Π.]

Ἀφροδίτη (Ἀστρ.) ὀνομάζεται ὁ 6^{ος} πλανήτης κατὰ τάξιν ἀποστάσεως ἀπὸ τοῦ ἡλίου. Ἡ μέση ἀπόστασις αὐτῆς ἀπὸ τούτου ἰσοῦται πρὸς $109\frac{1}{2}$ ἑκατ. χιλίετρα, ἡ μεγίστη πρὸς 108,3 καὶ ἡ ἐλαχίστη πρὸς 106,7. Ἡ περὶ τὸν ἥλιον τροχία τῆς Ἀ. ἔχει τὴν ἐλαχίστην ἐκκεντρότητα ἐκ παντὶν τῶν πλανητῶν καὶ ἰσοῦται πρὸς 0,00884. Ὁ χρόνος τῆς περὶ τὸν ἥλιον περιφορᾶς τῆς Ἀ. ἰσοῦται πρὸς 224 ἡμ. 16 ὥρ. καὶ 41 λεπτά περίπου.

Ἡ μάζα αὐτῆς εἶναι τὸ $\frac{1}{412180}$ τῆς τοῦ ἡλίου ἢ τὰ 0,78 τῆς μάζης τῆς γῆς. Ἡ Ἀ. δὲν παρουσιάζει ἐπαίσθητὴν συμπίεσιν καὶ τὸ σχῆμα αὐτῆς δύναται νὰ θεωρῇται σφαιρικόν. Ἡ διάμετρος αὐτῆς εἶναι τὰ 0,980 τῆς γῆνης, ἐπομένως = 11969 χιλιομ., ἡ ἐπιφάνεια τὰ 0,88 τῆς γῆς καὶ ὁ ὄγκος τὰ 0,83 ταύτης. Ἡ ἔντασις τῆς βαρύτητος ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς Ἀ. εἶναι κατὰ 0,8 τῆς ἐπὶ γῆς, ἐπομένως ἡ ἐπιτάχυνσις κατὰ δευτερόλεπτον ἰσοῦται πρὸς 7,8 μέτρα. Ἡ Ἀ. ὡς πλησιεστέρα τῆς γῆς πρὸς τὸν ἥλιον ἀνήκει εἰς τοὺς κατωτέρους πλανήτας. Εἰς τὴν κατωτέραν αὐτῆς συνοδὸν, ὅτε εὐρίσκεται μεταξὺ ἡλίου καὶ γῆς δύναται νὰ πλησιάζῃ ταύτην μέχρι 40 ἐκ. χιλιομ., εἰς τὴν ἀνωτέραν ὁμοῦς συνοδὸν, ὅτε εὐρίσκεται ὁ ἥλιος μεταξὺ Ἀ. καὶ γῆς, δύναται ν' ἀπομακρυνθῇ ταύτης μέχρι 257 ἐκ. Ἐν τῇ πρώτῃ περιπτώσει ἡ φαινόμενη αὐτῆς διάμετρος εἶναι 65'', ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ $9\frac{1}{2}$ '' Ἡ Ἀ. ὡς πάντες οἱ πλανῆται εἶναι ἑτερόφωτος καὶ φωτίζεται ὑπὸ

τοῦ ἡλίου. Ὡς κατώτερος πλανήτης παρουσιάζει φάσεις. Εἰς τὴν κατωτέραν συζυγίαν στρέφει πρὸς τὴν γῆν τὸ ἀφώτιστον αὐτῆς ἡμισφαίριον καὶ εἶναι ἀόρατος· εἰς τὴν ἀνωτέραν συζυγίαν εἶναι μὲν πλησιφαής, ἀλλ' ὡς εὐρίσκομένη ἐντὸς τῶν ἀκτινῶν τοῦ ἡλίου διὰ τὴν γῆν, ἀμυροῦται καὶ εἶναι οὕτως ἀόρατος. Μεταξὺ τῶν δύο αὐτῶν ἄκρων φάσεων παρυσιάζει φάσεις παρεμφερεῖς πρὸς τὰς τῆς σελήνης, τὰς ὁποίας δυνάμεθα νὰ διακρίνωμεν διὰ τοῦ τηλεσκοπίου. Ἐνεκα τῆς διαφορᾶς αὐτῆς ἀποστάσεως ἀπὸ τῆς γῆς καὶ ἔνεκα τῶν φάσεων, ἡ λαμπρότης τῆς Ἀ. δι' ἡμᾶς μεταβάλλεται· τὴν μεγίστην αὐτῆς λαμπρότητα ἔχει ὅταν διὰ τὴν γῆν εὐρίσκηται ἀπὸ τῆς κατωτέρας συζυγίας εἰς ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ ἡλίου 35^{ος} περιπου. Κατὰ τὴν μεγίστην αὐτῆς λαμπρότητα ὑπὸ εὐνοϊκᾶς περιστάσεως ἡ Ἀ. φαίνεται τὴν ἡμέραν καὶ εἶναι ὁ μόνος ἀστὴρ, διὰ τὸν ὁποῖον συμβαίνει τὸ τοιοῦτο. Ἡ Ἀ. εἶναι ὁ λαμπρότερος ἀστὴρ τοῦ στερεώματος καὶ ὅταν ἔχῃ μεγάλην λαμπρότητα δύναται τις ἐν τόπῳ ἀνοικτῷ ἀποστρεφόμενος ἀπ' αὐτῆς νὰ διακρίνῃ σκιάν τοῦ σώματός του. Ἡ Ἀ. ὡς κατώτερος πλανήτης δὲν δύναται ν' ἀπομακρυνθῇ τοῦ ἡλίου διὰ τὴν γῆν πλέον τῶν 49^{ος}. Καὶ ὅταν μὲν εὐρίσκηται πρὸς Ἀ. τοῦ ἡλίου, τότε ἀνατέλλουσα πρὸ αὐτοῦ τὸ πολὺ 3 $\frac{1}{2}$ ὥρας λάμπει τὴν πρωῒαν εἰς τὰ ἀνατολικά τοῦ ὀρίζοντος ὡς ἑωσφόρος ἢ αὐγερινός· ὅταν δ' εὐρίσκηται πρὸς ἀνατολὰς τοῦ ἡλίου λάμπει τὸ ἑσπέρως εἰς τὸν δυτικὸν ὀρίζοντα ἐπίσης τὸ πολὺ 3 $\frac{1}{2}$ ὥρας ὡς ἑσπερος. Συγγρόνως δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ᾔται ἡ Ἀ. ἑωσφόρος καὶ ἑσπερος. Ὁ χρόνος τῆς συνοδικῆς περιφορᾶς τῆς Ἀ. μεθ' ὅν αὐτὴ ἐπανέρχεται εἰς τὴν αὐτὴν συζυγίαν, ἰσοῦται πρὸς 584 ἡμέρας. Ἡ Ἀ. περιβάλλεται ὑπὸ ἀτμοσφαιρας, ὅπως τοῦτο βεβαιοῦται ἐξ ὀπτικῶν φαινομένων, ὡς π. χ. ἐκ τοῦ ὅτι τὸ ἄκρον τοῦ πεφωτισμένου μέρους τοῦ δίσκου αὐτῆς δὲν εἶναι εὐκρινῶς κεχωρισμένον. Τὸ φάσμα τοῦ φωτὸς τῆς Ἀ. εἶναι τὸ τοῦ ἡλίου ἄνευ διαφορᾶς τινὸς ἐκ τῆς ἀτμοσφαιρας αὐτῆς· τοῦτο φαίνεται ὅτι προέρχεται ἐκ τῆς πυκνότητος τῆς ἀτμοσφαιρας ταύτης, ἀντανανκλώσεως ἰσχυρῶς τὸ ἡλιακὸν φῶς καὶ μὴ ἀφινούσεως ὅπως εἰσδύσῃ εἰς αὐτὴν καὶ οὕτως ὑποστῇ τὸ φάσμα τροποποίησιν τινα. Ἐνεκα τῆς πυκνῆς ἀτμοσφαιρας εἰκάζεται ὅτι δὲν εἶναι εὐχερὴς καὶ ἀσφαλὴς ἡ διάκρισις λεπτομερειῶν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς σελήνης, ἐκ τῆς ἐκάστοτε θέσεως τῶν ὁποίων νὰ ἐξαχθῇ ὁ χρόνος τῆς περὶ τὸν ἴδιον ἄξονα περιστροφῆς τῆς Ἀ. Ὁ Σκιαπαρέλλης κλίνει νὰ δεχθῇ ὅτι εἰς τὴν Ἀ. συμβαίνει ὅτι καὶ εἰς τὸν Ἑρμῆν, εἰς τὸν ὁποῖον ὁ χρόνος τῆς περὶ τὸν ἴδιον ἄξονα περιστροφῆς ἰσοῦται πρὸς τὸν χρόνον τῆς περὶ τὸν ἥλιον περιστροφῆς (βλ. Ἑρμῆς καὶ Σελήνη). Περίσργον φαινόμενον παρετηρήθη

ἐνίοτε ἐπὶ τοῦ σκοτεινοῦ μέρους τοῦ δίσκου τῆς Ἀ. ἴδιος δηλαδὴ σκοτεινῆς φωσφορισμὸς, προσερχόμενος ἴσως ἐξ ἡλεκτρισμοῦ τῆς ατμοσφαίρας αὐτῆς. Τινὲς ἐνόμισαν, ὅτι παρετήρησαν δορυφόρον τῆς Α., αἱ περὶ τοῦτου ὁμῶς ἐρευνᾶν κατέληξαν εἰς ἀρνητικὸν ἀποτέλεσμα.

Σπουδαῖον φαινόμενον εἶναι αἱ δὲ αὐτὰς αἰετὶς τῆς Α. πρὸ τοῦ δίσκου τοῦ ἡλίου, διότι ἐξ αὐτῶν εἶναι δυνατόν νὰ προσδιορισθῇ μετ' ἀκριβείας ἡ ἀπόστασις τῆς γῆς ἀπὸ τοῦ ἡλίου. Τὸ τοιοῦτο κατορθοῦται ἐὰν παρατηρῇ ὁ χρόνος τῶν ἐπαφῶν τῶν δύο δίσκων (Ἀ. καὶ ἡλίου) καὶ ἐξ αὐτοῦ προσδιορισθῇ ἡ χορδή, ἣν διήνυσεν ἡ Α. ἐπὶ τοῦ δίσκου τοῦ ἡλίου. Ἐὰν τὸ ἐπίπεδον τῆς τροχίας τῆς Α. ἐταυτίσθῃ μετὰ τῆς ἐκλειπτικῆς (τοῦ ἐπιπέδου τῆς περὶ τὸν ἡλίον τροχίας τῆς γῆς), καθ' ἑκάστην κατωτέραν συζυγίαν ὁ σκοτεινὸς δίσκος τῆς Α. θὰ ἐφάνετο διατρέχων τὸν δίσκον τοῦ ἡλίου. Ἐπειδὴ ὁμῶς τὰ δύο αὐτὰ ἐπίπεδα ἔχουσι πρὸς ἄλληλα κλίσιν $3\frac{1}{2}^\circ$ σχεδόν, τὸ τοιοῦτο συμβαίνει μόνον ἔσταν ἡ Α. εἰς κατωτέραν συζυγίαν καὶ ὁ ἡλῖος εὐρίσκωνται συγχρόνως περὶ τὴν γραμμὴν, καθ' ἣν τέμνονται τὰ ἐπίπεδα τῶν περὶ τὸν ἡλίον τροχιῶν γῆς καὶ Α. Ὅταν συμβῇ μία διάβασις τῆς Α. μετὰ 8 ἔτη θὰ μένου ζεύγους θὰ συμβῇ ἐναλλάξ μετὰ $104\frac{1}{2}$ καὶ $121\frac{1}{2}$ ἔτη. Τὴν μέθοδον τοῦ προσδιορισμοῦ τῆς ἀποστάσεως τοῦ ἡλίου ἀπὸ τῆς γῆς (ἢ τῆς παραλλήλεως τοῦ ἡλίου), ἀνεκάλυψεν ὁ Χαλλεύος. Αἱ πρῶται μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν διαβάσεις ἦσαν αἱ τοῦ Ἰουνίου (ἔ. ν.) 1761 καὶ 1769, αἱ δ' ἐπόμεναι αἱ τοῦ Δεκεμβρίου 1874 καὶ 1882. Αἱ ἐπόμεναι θὰ συμβῶσι τὸν Ἰούνιον τοῦ 2004 καὶ 2012. (βλ. Παράλλαξις). Συμβαίνει δὲ τὰ ζεύγη τῶν διαβάσεων τῆς Α. τὸ μὲν κατ' Ἰούνιον μῆνα, τὸ δὲ κατὰ Δεκέμβριον, διότι ἡ γραμμὴ κατὰ τὴν ὁποίαν τέμνεται ἡ τροχία τῆς Α. τὴν ἐκλειπτικὴν διέρχεται διὰ σημείου, εἰς τὰ ὅποια εὐρίσκεται ἡ γῆ εἰς τὸ ἐν τὸν Ἰούνιον, εἰς τὸ ἀντίθετον τὸν Δεκέμβριον. [Δ.Κ.]

Ἀφροδίτη. Χωρίον τοῦ δήμου Ναυπάκτου τῆς ἐπαρχίας Ναυπακτίας, ἔχον 379 κατ. τῷ 1889. [Π.]

Ἀφροδίτη (Ζ φ ο λ.) (Aphrodite marina. Hystrix marina) σκώληξ θαλάσσιος πολύχοιτος πλανήτης, οὗ οἱ δακτύλιοι ἐπὶ νωτιαίων ριζῶν φέρουσι πλατεῖα λέπη (ἐλυτρα), καὶ δολιχέρων τὸ νῶτον καλυπτεται ὑπὸ τριχῶν συμπεπιλημένων βιοῖ ἐν τῷ Ἀτλαντικῷ καὶ τῷ Μεσογείῳ. [Ν. Α.]

Ἀφροδίτη (Venus) ἐκαλεῖτο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ὁ Χαλκός.

Ἀφροδίτης (Ὁρυκτ ο λ.) ὁμοιοσ τῷ σ η π ὡ συνίσταται ἐξ ὀξυπυριτίου ($52,36\%$), μαγνησίας (35,25), ὕδατος (11,89) καὶ ὀλιγίστου ὀξειδίου τοῦ μαγνητίου (1,0). [Κ.Μ.]

ΕΓΓΕΓΚΛΟΝΑΙΑΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ Β'

Ἀφροδίτης δορυφόρος (Ἀ στ ρ.)

ὀνομαζεται ὁ ὑπὸ τινων νομισθεὶς ὡς παρατηρηθεὶς δορυφόρος τῆς Ἀφροδίτης. Μετὰ τὰς περὶ αὐτοῦ πολλὰς ἐρεῦνας πειθαινώτατον εἶναι, ὅτι τοιοῦτος δορυφόρος δὲν ὑπάρχει, οἱ δὲ νομίσαντες ὅτι εἶδον τοιοῦτον ἡπατήθησαν. [Δ.Κ.]

Ἀφροδίτης πόλις. Ὀνομα πέντε ἀρχαίων αἰγυπτιακῶν πόλεων, ὧν ἐπισημνούνται: 1) ἡ πρωτεύουσα τοῦ Ἀφροδίτοπολίτου νομοῦ ἐν τῇ Ἑπτανομιδίᾳ κατὰ τὴν Α. ἐχθὴν τοῦ Νείλου. — 2) ἡ πρωτεύουσα τοῦ Ἀφροδίτοπολίτου νομοῦ ἐν τῇ Θηβαΐδι παρὰ τὴν Δ. ἐχθὴν ἢ νῦν Τάχτα. βλ. καὶ λ. Ἀθῶρ. [Π.]

Ἀφροδίτη ὡν τέθυκεν. Παροιμ. ἐπὶ τῶν ἀχαρίστων ἢ τῶν μὴ ἐπιρρεπῶν εἰς τὰ φρόδιτα, παρόσον δὲν εὖθετο ὡς τῇ Ἀφροδίτῃ. [Π.]

Ἀφροξυλάνθη (Βοτ.) κοινὴ ὀνομασία τῆς Ἀ κ τ ῆς (βλ. λ.).

Ἀφρός. Ὑγρὸν τι (ὕδωρ, οἶνος) πλήρες φυσαλίδων ἀέρος τινὸς (ἀτμοσφ. ἀέρος, ὄξυανθρακός) ἀποτελεῖ ἀφρόν, ὅστις καθ' ὅ εἰδικῶς ἐλαφρότερος ἐπιπλέει, ἔχει δὲ χροῖμα λευκόν· ἀφρός ἐπίσης σχηματίζεται καὶ ἐπὶ τετρηχῶτων σωμάτων, π.χ. ἐπὶ τοῦ ῥυακὸς τῶν ἡφαιστείων (ἐλαφρόπετρα), ἐπὶ ψευδαργύρου κτλ. [Κ. Μ.]

Ἀφροσιδηρίτης εἶναι ὀρυκτὸν λεπτὸ-λεπιδώδες ὁμοιον τῷ χλωρίτῃ, ἀναλυόμενον εὐκόλως ὑπὸ ὕδροχλωρίου. [Κ. Μ.]

Ἀφροφώρα (Ζ φ ο λ.) (Aphrophora sprumaria) ἔντομα ὁμόπτερα ἀνήκοντα εἰς τὴν ὁμοιογένειαν τῶν Κερκωπίων, ὧν ὁ προθώρας ἔχει ἐπὶ γωνίας, τὰ δ' ἐλυτρα εἶναι σκληρά, καὶ αἱ ἐπίσθιοι κνήμαι ἔχουσι τρεῖς ἰσχυράς ἀκάνθας. [Ν. Α.]

Ἀφρώδης ἀδυστολόχος (Γε ω λ.) Schaumkalk γερμ. Ψευδομόρφωσις ἀργονίτου κατὰ τὴν ὕδρομετῇ γύφου. [Κ. Μ.]

Ἀφυάλωσις (Χ η μ. Τ έ χ ν.) (dovitrification) καλεῖται ἡ ἐργασία δι' ἣς ἡ τετρακυτὰ μάζα τῆς θάλου κατὰ τὴν πῆξιν αὐτῆς δὲν μεταβάλλεται εἰς καθαρὰν διαφανῆ θάλον· ἀλλὰ εἰς μάζαν πυρρυστάζουσαν διαφροδοσχημα. κρυσταλλικὰ τὸ πλεῖστον, ἀποχωρίσματα διακρινόμενα διὰ τοῦ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ ἢ τοῦ μικροσκοπίου· συνηθέστατα τὰ σώματα ταῦτα ἔχουσι ὁμοιοτάτην σύνθεσιν πρὸς τὴν ἑλλην μάζαν· πολλάκις ὁμῶς εἶναι καὶ χημικῶς διαφορώτατα. [Ο.Α.Ρ.]

Ἀφύας εἰς πῦρ. Παροιμ. ἐπὶ τῶν τέλος ἐξῆ λαμβανέντων, παρόσον αἱ ἀφῆαι (αἱ μαρίδες) τάχιστα ἐφονται. [Π.]

Ἀφυλλανθώδη (Β ο τ.) = Aphyllanthaeae, οἰκογένητα μονοκοτυλήδων φυτῶν μονογενῆς καὶ μονοειδῆς. Ἡ Ἀ φ υ λ λ α ν θ ῆς ἢ μ ο ν τ ε π ε σ σ υ λ ι α ν ῆ (Aphyll-

lanthes Monspoleiensis L.) εἶνε πόα πολυετής, ἔχουσα τὴν ἔξιν σχοίνου, ἀλλὰ φέρουσα ἄνθη μετὰ περιγόνιου κυανέου πεταλοειδοῦς, ἐπὶ τοῦ ἄκρου τῶν λεπτῶν ἀφύλλων καλαμῶν κοινῇ ἀνὰ τὴν Ἰσπανίαν, μεσημερινὴν Γαλλίαν καὶ Ἰταλίαν. [Γ. Χ].

"Αφύτις. Πόλιςμα τῆς πάλαι Μακεδονίας, κείμενον ἐπὶ τῆς Παλλήνης (Κασσάνδρας) τῆς Χαλκιδικῆς, ὅπου νῦν τὸ χωρίον "Αθωτον ἢ "Αθυτον. Ἡ "Α. ἐκέκτητο ὀνομαστόν μαντεῖον, τὸ τοῦ "Αμμωνος Διός, καὶ νατὸν τοῦ Διονύσου, παρέσχε δὲ καὶ αὐτὴ ἄνδρας καὶ πλοῖα εἰς τὸν παραπλεοντα τὴν Χαλκιδικὴν Ξέρξην ἐν καιρῷ τῆς ἐπιδρομῆς αὐτοῦ κατὰ τῆς Ἑλλάδος (Προδ. Ν' 123). "Υστερον ἐγένετο ὑποτελής τῶν "Αθηναίων καὶ ἀναφέρεται πολλάκις ἐν τῇ Πελοποννησιακῇ πολέμῳ, καθ' ὃν πολιορκήσας αὐτὴν ὁ τῶν Λακεδαιμονίων στρατηγὸς Λυσάνδρος ἀπεπράξη τοῦ ἐγγειφμάτος τοῦτου κατ' ὄναρ ὑπὸ τοῦ "Αμμωνος Διός (Πausan. Γ' 17). "Ἐν αὐτῇ ἐτελεύτησεν ὁ τῆς Σπάρτης βασιλεὺς "Αγησίπολις, ματὴν ζητήσας ἐν τῇ μαντείῳ αὐτῆς θεραπείαν ἐκ τῆς ἡλιάσεως, ὅφ' ἣς ἔπαθε πολέμων κατὰ τῆς Ὀλύμπου (Ξενοφ. "Ελλ. Ε' γ'). Ἡ "Α. κατὰ πᾶσαν πιθανότητα κατεστράφη ὑπὸ τοῦ Φιλίππου. [Ε.]

"Αφ' ὑψηλοῦ μου καταγελάς. Παροιμία ἐπὶ τῶν ἀπὸ τοῦ ἀσφαλούς ὑδριζόντων. "Κληθρὴ ἐκ τοῦ αἰσώπειου μύθου τοῦ ἐπὶ δόμματος ἐστῶτος ἐρίφου καὶ τοῦ λύκου. [Π.]

"Αχαῖβ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ (875—853 π. Χ.). Πειθόμενος εἰς τὰς εἰρηγήσεις τῆς συζύγου του Ἰεζάβελ, εἰσέγαγε τὴν λατρείαν τοῦ φοινικικοῦ Βααλ, προκαλέσας τὴν ἀντίστασιν τῶν προφητῶν, ἰδίως τοῦ Ἡλία. "Ἐκ ταύτης δ' ἐπῆλθεν ἐμφύλιος ἀγὼν, ἀπολήξας εἰς τὸν θάνατον τοῦ οἴκου τοῦ "Αχαῖβ διὰ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ Ἰηοῦ, προκληθείσης ἐκ τῶν παρορμήσεων τοῦ προφήτου Ἐλισσαίου. [Α.]

"Αχαῖς βασιλεὺς τοῦ Ἰούδα (741—725 π. Χ.). Στενωχωρηθεὶς ὑπὸ τῆς συμμαχίας τοῦ βασιλεῖος τοῦ Ἰσραὴλ Φακεὶ μετὰ τῆς Συρίας, τῶν Ἰδουμαίων καὶ Φιλιστίνων, ἐκάλεσεν εἰς βοήθειαν αὐτοῦ τὸν "Ασσύριον Τιγλάτ-Πλεζάρ τὸν Β'. τὸν Φοῦλ τῆς "Αγίας Γραφῆς. Οὗτος δ' ἐκυρίευσεν τὴν πρωτεύουσαν τοῦ Ἰσραὴλ Σαμάρειαν καὶ τὴν Δαμασκόν, καὶ ἀπῆγαγε πολλοὺς τῶν Ἰσραηλιτῶν εἰς αἰχμαλωσίαν. Χάριν δὲ τοῦ "Ασσυρίου ὑπερασπιστοῦ τοῦ ὁ "Αχαῖς ἡσέδησε πρὸς τὴν πάτριον θρησκείαν τοῦ Ἰεχωβά, ἀποδεχθεὶς τοὺς θεοὺς τῶν "Ασσυρίων. [Δ.]

"Αχαῖα (ἀρχαία) 1) ἡ δωδεκάπολις ἐν τῇ ἸΔ. τῆς Πελοποννήσου παραλία μεταξὺ "Αράξου καὶ Σικυωνος, καλουμένη καὶ Αἰγιάλως καὶ ἰδίως "Αχαῖα μέχρι τοῦ 250 π.Χ. 2) Ἡ αὐτὴ σὺν τῇ λοιπῇ πρὸς Α. πα-

ραλίᾳ μέχρι τοῦ Ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου (Παρμ. Μέλας κλ.). 3) Ἡ πλείστη καὶ εἴτα ἡ ὅλη Πελοπόννησος ἐπὶ τῆς ἐκτάσεως τῆς "Αχαϊκῆς συμπολιτείας. 4) Ἡ ῥωμαϊκὴ ἐπαρχία, περιλαμβάνουσα τὴν Πελοπόννησον καὶ πολὺ τῆς Στερεᾶς μέχρι Θεσσαλίας. 5) Τὸ ἄλλως πρὶν κηπάτον τοῦ Μωρέως καλούμενον ἐπὶ φραγμοκρατίας ἐν Πελοποννήσῳ (1205—1429 μ. Χ.). [Γ. Πδ.].

"Αχαῖα (νῦν). 1) Ἡ κάτω "Α., κώμη κειμένη ΝΑ. τοῦ "Αράξου καὶ ΝΔ. τῶν Πατρῶν ἐν τῷ νομῷ "Αχαΐας καὶ "Ηλιδος, οὐ μακρὰν τοῦ μυχοῦ τοῦ πατραϊκοῦ κόλπου, ἐν ἐπιπέδῳ γῶρῳ, παρὰ τὴν ἀμαξιτὸν ὁδὸν καὶ τὸν σιδηρόδρομον Πατρῶν-Πύργου. Ἦνεν πρωτεύουσα τοῦ δήμου Δύμης καὶ ἔχει πληρῆς "Ελλ. σχολείων, ταχ. καὶ τηλ. γραφεῖον, εἰρηνοδίκειον, δημ. σχολεῖα ἀρρένων καὶ θηλέων καὶ 1343 κατ. (1889) ἀσχολουμένους εἰς μικρὸν ἐμπόριον καὶ καλλιέργειαν ἀμπέλων καὶ σταφίδων. [Γ. Πδ.].

2) Ἡ ἄνω "Α., χωρίον τοῦ αὐτοῦ δήμου Δύμης, οὐ μακρὰν τῆς κάτω "Α. ἔχουσα 372 κατ. τῷ 1889. [Γ. Πδ.].

"Αχαῖας καὶ "Ηλιδος νομοίς, εἰς τῶν 16 νομῶν τοῦ "Ελλ. βασιλείου, ἐν τῇ ΒΔ. γωνίᾳ τῆς Πελοποννήσου, ἀποτελεσθεὶς ἐκ τοῦ πλείστου τῆς ἀρχαίας ἰδίας "Αχαΐας (ἰδ. λ.), ἐκ τοῦ πλείστου τῆς ἀρχαίας "Ηλιδος καὶ ἐκ τμήματος τῆς ἀρχαίας "Αρκαδίας καὶ Α'. Ἡ μὲν ἀρχαία "Αχαῖα, με ἐμβαδὸν 21 τετ. μυριαμέτρων, ὠρίζετο ἀπὸ Δ. μὲν καὶ ΒΔ. ὑπὸ τοῦ προκολπίου κορινθιακοῦ, τοῦ εἰδικῶς Πατραϊκοῦ καλουμένου κόλπου (μεταξὺ "Αράξου ἀκρ. καὶ "Ῥίου), ἀπὸ Β. δ' ὑπὸ τοῦ ἐνδοτέρου κορινθιακοῦ τοῦ πρὸς Α. τοῦ "Ῥίου, ἀπ' Α. ὑπὸ τῆς Σικυωνίας καὶ ἀπὸ Ν. ὑπὸ τῶν ὀρηκτικῶν περιοχῶν Στυμφαλίας, Φενεάτιδος, Κυναιθίας καὶ Κλειτορίας, τοῦ Ἐρυμάνθου ὄρους, τῆς σειρᾶς τῆς Σκόλλιος καὶ τῆς "Ηλιδος. Ἦτο δὲ χώρα κατ' ἐξοχὴν παραλία, ἀφ' οὗ καὶ Αἰγιάλως καὶ Αἰγιάλεια ἐκαλεῖτο, ἐκ τούτου δ' ἐν τῇ παραλίᾳ καὶ αἱ πλείστα πόλεις αὐτῆς ἔκειντο καὶ ἡ ἱστορία αὐτῆς διεμορφώθη σχοινοτενῶς δὲ καὶ ἐπιμήκως ἐκτεινομένη, ἀπρὸςτάτευτος μὲν φυσικῶς ἦτο ἀπὸ τῶν ἀπὸ νοτοῦ ὑπερκειμένων ὄρεων "Αρκαδίων, ἄνευ δὲ φυσικῶν ὁρίων πρὸς τε τοὺς "Ηλείους καὶ τοὺς Σικυωνίους· διέτι ἀπ' "Αράξου μὲν μέχρι "Ῥίου εἶνε οἶονεῖ συνέχεια τῆς ὁλως ἐπιπέδου κοίτης "Ηλιδος, διὰ τοῦ ποταμίου Λαρίσου (νῦν Μάννα) ἀποτέμῳς αὐτῆς χωρίζομένη, ἀπὸ δὲ "Ῥίου μέχρι Κορίνθου δὲν εὐρίσκει τις οὐδὲν φυσικὸν χωρίσμα, τῆς παραλίας βαινούσης ἡρέμα, εἰς οὗ καὶ οἱ αὐτοὶ "Αχαιοὶ ἀρχαιότατα ἐκαὶ μέχρι τῆς Α. παραλίας τῆς χερσονήσου ἦνουν καὶ τυχαῖα εἴτα καθωρίσθησαν τὰ πρὸς τοὺς Σικυωνίους ὅρια. "Αλλὰ καὶ ἡ ὀρεινὴ "Αχαῖα, ἡ πρὸς τὴν "Αρ-

καθίαν, ἐξετείνετο ἐν ταῖς πρὸς τὴν θάλασσαν χαμηλομέναις κατωφερειαῖς τῶν ἀρκαδικῶν ὄρεων Κυλλήνης, Κράθιος, Κερυνεῖας καὶ Ἐρυμάνθου, ὅπου ἄνευ φυσικῶν ὁρίων ἔχω-
 ρήσεται ἰδίως ὁμοῦ ἀχαϊκὸν ὅρος ἥτο τὸ Πα-
 ναχαϊκὸν (νῦν Βοιδοῖας, 1927 μ.), ἀνυψούμενον
 μεταξὺ τῶν πόλειων Πατρῶν, Λεοντίου καὶ
 Αἰγίου ἢ τῶν ποταμῶν Γλαύκου καὶ Μειγα-
 νίτα ἀπὸ τῶν ΝΑ. αὐτοῦ ὑπηρετῶν πηγάζον-
 των. Χωρίζεται δὲ τοῦτο ἀπὸ τοῦ Ἐρυμάνθου
 ὅρ' ἀρκετοῦ διαστήματος ἐκ κοιλάδων, βουνῶν
 καὶ πεδιάδων, περὶ τὸ ἀρχαῖον μὲν Λεόντιον,
 ἀποτελούντος δὲ νῦν τὸν ἄνω δῆμον Φαρῶν
 καὶ μέρος τοῦ δήμου Λαπαθῶν, καὶ παρέχει
 τὸ ὅρος τοῦτο τὰς πηγὰς εἰς παντὰς τοὺς ἀπὸ
 τοῦ πατρίκου πεδίου μέχρις Αἰγίου ῥέοντας
 ποταμούς. Μόνον δὲ πρὸς Ν. τοῦ Παναχαϊκοῦ
 ἐξετείνετο ἡ Ἀ. μέχρις αὐτοῦ τοῦ Ἐρυμάν-
 θου καὶ ἀπετέλει εὐρείαν χώραν μετὰ τῶν με-
 σογειῶν πόλειων Φαρῶν, Λεοντίου καὶ τῆς
 ὑψηλῆς Τριταίας, ἐν ᾗ ἀπὸ Ῥίου μέχρι Σι-
 κωνῶνος συνεσφίγγετο εἰς στενὴν παραλίαν πε-
 διάδα ὑπὸ τῶν ἀπορρώγων τῶν ἀρκαδικῶν
 ὄρεων, αἵτινες, ὡς καὶ αἰ τοῦ Παναχαϊκοῦ
 ἐνιχαῖο, μέχρι σχεδὸν τῆς θαλάσσης ἐξικνου-
 νται, μόλις στενάς παρόδους σχηματίζονται
 μεταξὺ βράχων καὶ θαλάσσης. Καὶ τὰ μὲν
 ἀχαϊκά ταῦτα ὄρη καὶ οἱ βουνοὶ διὰ πλευσίαν
 δασώσεων κεκαλυμμένα καὶ ἀγρίων ζώων
 πλήρη ἱκανοποιοῦν τὸ φιλόθηρον καὶ τὴν ζωο-
 τροφίαν τῶν κατοίκων. αἱ δὲ κατώτεροι κα-
 τωφείσαι καὶ τὸ παράλιον κράσπεδον παρῆ-
 γον ἄφθονα τὰ σιτηρὰ καὶ τὸν οἶνον, παντα-
 χοῦ δὲ συνελατρεῦντο ἡ Δημήτηρ μετὰ τῆς
 Ἀρτεμίδος καὶ τοῦ Διονύσου. Ἀπὸ τῶν εἰ-
 ρημένων δ' ὄρεων καταφέρονται πρὸς τὴν θά-
 λασσαν ἀπὸ Ν. πρὸς Β., πλὴν τοῦ Πείρου καὶ
 Γλαύκου, ἐχόντων μᾶλλον θατικὴν φορὰν,
 πολυαριθμοὶ καθ' ὅλην τὴν χώραν, ὡς τὰ
 πολλὰ δ' οὐχ' καὶ κατὰ τὸ ὕψος ὑδροφόροι
 χεῖμαρροι, οἵτινες ὡς ἴδον ἄνωθεν καταφέ-
 ροντες ἔχουσι σχηματίζει συνήθως διὰ προσ-
 χύσεων παρὰ τὴν ἀκτὴν κράσπεδον ἀργι-
 λώδους γῆς καὶ ἐνιχαῖο πολλὰ δέλτα. Τοῦ-
 των δ' οἱ τρεῖς μείζοντες πηγάζουσι κυρίως
 ἀπὸ τῆς τοῦ Ἐρυμάνθου ὁροσειρᾶς, ὃ μὲν δυ-
 σμικτώτατος Πείρος ἢ Πίερος (καὶ Ἀγελῶς,
 νῦν Καμινίτσα) ἀπὸ τῶν ἄνω τῶν Νεζερῶν
 κατωφερειῶν τοῦ Ὀλonoῦ (μοίρας τοῦ Ἐρυ-
 μάνθου) καὶ ἐκβάλλει εἰς τὸ μέσον πον τοῦ
 Πατρίκου κόλπου παρὰ τὴν ἀρχαίαν πόλιν
 Ἰλιεον, ὃ δὲ Σελινούς (ποτ. τῆς Βοστίσης)
 ἀπὸ τῶν περὶ τὴν Βλασίαν καὶ Μάνεισι ὑπω-
 ρειῶν τοῦ Ἐρυμάνθου καὶ ἐκβάλλει εἰς τὸν Κο-
 ρινθιακὸν κόλπον πρὸς Α. τοῦ Αἰγίου, ὃ δὲ Βου-
 ραϊκός (καὶ Ἐρασίως καλούμενος ἄνω τοῦ
 Μ. Σπηλαίου, νῦν δὲ ποτ. τῶν Καλαβρύτων)
 ἀπὸ τῶν μεταξὺ Ἀροσνίων καὶ Καλλιφώνων
 (μοίρας τοῦ Ἐρυμάνθου) κοιλάδων καὶ χύ-
 νεται πρὸς Α. τοῦ Σελινούντος παρὰ τὴν ἀρ-

χαίαν Βούραν ἢ τὸ νῦν Διακοφτόν. Μεταξὺ δὲ
 Πείρου καὶ Σελινούντος ἐκρεασιγ ἀπὸ τῶν
 διαφορῶν ὑπηρετῶν τοῦ Παναχαϊκοῦ εἰς τὴν
 θάλασσαν πληθὺς χεῖμαρρων, ὧν μᾶλλον ἄξιοι
 λόγου εἶνε ὁ Γλαύκος (πρὸς Ν. τῶν Πατρῶν,
 νῦν Λεῦκα), ὁ ἐγγύς πρὸς Β. τῶν Πατρῶν
 Μελίγος (Σιχαῖνα), οἱ ἐκατέρωθεν τοῦ Ῥίου
 Χαραδρός (Βελδοσιάνος) καὶ Σέλεμνος (Βελ-
 δοσιάνικο ποτάμι), περαιτέρω ὁ Βολιναιός (ποτ.
 τῆς Πλατιάνας) παρὰ τὸν ὅριον Πάνορμον καὶ
 τὴν γλῶσσαν Ἀρεπανον καὶ 40' πρὸς Α. τοῦ
 Ῥίου, περαιτέρω 2½ ὥρας ὁ Φοινίς (ποτ.
 Σαλμενικοῦ) παρὰ τὸν ὅριον Ἐρινεόν, περαι-
 τέρω ὁ μικρὸς ὁλοπόταμος παρὰ τὰς ἀρχαίας
 Ῥυπας καὶ τέλος ὁ Μειγανίτας (Γαιδουροπνί-
 κτης). Μεταξὺ Σελινούντος καὶ Βουραϊκοῦ
 κατέρχεται ἀπὸ τοῦ ὅρους τῆς Κερυνεῖας ὁ
 Κερυνίτης (Μπουφουσίτια), καὶ πρὸς Α. τοῦ
 Βουραϊκοῦ πρῶτον μὲν ἀπὸ τῶν χαμηλῶν βο-
 ρειῶν παρὰ τῶν ὁρίων τῶν Ἀροσνίων τὸ Διακο-
 φτικό ποτάμι, εἰτα ὁ Κράθιος ἀπὸ τοῦ ὅρους
 Κράθιος (ποτ. τῆς Ἀκράτας) χυόμενος παρὰ
 τὴν Ἀκράταν, καὶ περαιτέρω τὸ Βελδοσιάνικο
 ποτ. ἀπὸ τῆς Κράθιος ἐκβάλλων παρὰ τὴν Αἰ-
 γειραν εἰς δὲ τὴν θατικὴν περιοχὴν τῆς Χε-
 λυδορείας καὶ Κυλλήνης ἀνήκουσιν ὁ Χαρολί-
 τικος παρὰ τὸ ἀρχαῖον πόλισμα Φελλόδην ἢ
 τὴν νῦν Ζάχολην πηγάζων καὶ εἰς τὰ Μαῦρα
 Λιθάρια ἐκβάλλων, τὸ Σκουπέτιο ποτάμι εἰς τὸ
 ἐκρ. Αὐτὸ καταλήγον, καὶ ὁ Κρίδς (Φένισσα,
 ποτ. τοῦ Μαῖτι) παρὰ τοὺς ἀγρ. Ἀριστονα-
 τας ἢ τὰς νῦν Καμάρας ἐκβάλλων, καὶ τέλος
 ὁ ἐραθετικὸς ποταμὸς τῶν Ἀχαϊῶν καὶ Σι-
 κωνῶν Σύδας ἢ Σῶς (Τρικαλίτικος) πρὸς
 Α. τῆς Πελλήνης ἀπὸ τῆς Κυλλήνης πηγά-
 ζων καὶ εἰς τὸ νῦν Σουλκοστόρον καταλήγων.
 Οἱ πλεῖστοι δὲ τούτων ἀκανονίστως καὶ διὰ
 χαραδρῶν καὶ ἀποκρήμων βουνῶν κατερχέμα-
 νοι πολλὰς καταστροφὰς ἐν τῇ πεδινῇ προσε-
 νοῦσιν. λίθους καὶ γέλικας διασπείροντες καὶ
 κοίτην συχνότατα μεταβάλλοντες.

Πᾶσα δ' ἡ ἀχαϊκὴ παραλία 100 περίπου στα-
 δίων ἢ 90 ῥωμ. μιλίων (33 περ. ὥρων) ἐκ
 τῶν ποταμῶν καὶ τῶν θαλασσίων προσχύσεων
 καὶ ἐκ τῶν σεισμικῶν ἐπιδράσεων ἔχει ὑποστῇ
 ποκίλας μεταβολὰς καὶ ὡς ἐκ τούτου οὐ μόνον
 ὁ Ἀραξὸς νῆσος ὦν πρότερον συνήθη μετὰ
 τῆς ξηρᾶς, ἀλλὰ καὶ οὐδαμοῦ εἶνε φυσικὸς λι-
 μὴν ἀξιώλογος, οἷοι οἱ ἀπέναντι ἐπὶ τῆς στε-
 ρεᾶς Ἑλλάδος, ἀλλὰ μόνον ὅριοι τινὲς καὶ
 ἀγκυροδέλτια, οἷα τὰ τῶν Πατρῶν, τὸ Πάναρ-
 μον, τὸ Καραβοστάσιον παρὰ τὴν Δύμην, τὸ
 τοῦ Αἰγίου κλπ. ἅπαντα ἀνοικτὰ εἰς τοὺς βο-
 ρεῖους καὶ τοὺς ἀπὸ τῶν χαραδρῶν τῶν ἀχαϊ-
 κῶν βουνῶν ἀκανονιστοὺς καὶ ἀστάτους νο-
 τίους ἀνέμους, μόνον δ' ἀπὸ τῶν ἰσχυρῶν τοῦ
 κόλπου ἀπ' Α. καὶ Δ. ἀνέμων προφυλασσάμε-
 να πῶς διὰ σχηματισθεῖσαν ἐκ τοῦ χρόνου
 γλῶσσων τιμῶν, οἷα αἱ τῆς Καλαβρίας, τοῦ
 Πάπα, τοῦ Ῥίου, τοῦ Ἀρεπάνου, τοῦ νῦν Λαμ-

πίρου καὶ Σαλμενίκου καὶ Δυτικοῦ (παρὰ τὰς Ῥύπας), Γωπίσσης (παρὰ τὰς Αἴγιον), Διακοστοῦ, Ἀκράτας, Μαύρων Λιβαρίων, Αὔγου, Καμαρίων καὶ Εὐλοκάστρου, ὁρθῶς δὲ λέγει ὁ λαὸς «ὁ μυραΐτικος γιάλδος ἔχει τὸ νερό, ὁ βουμελιώτικος τοὺς λιμένας». Ὡστε οὕτω διατεινομένη ἡ Ἀχαΐα ἦτο φυσικῶς διατεθειμένη οὐχὶ κυριάρχῃ μίαν πόλιν ἐπὶ τοῦ θ-λου ν' ἀποτελέσῃ, ἀλλὰ πολλὰς αὐτοτελεῖς πόλεις ἐν ταῖς διαφόροις αὐτῆς ποταμίαις κοιλάσι καὶ διαμερίσμασιν, ὑπὸ τῆς ἀνάγκης εἰτα εἰς δημοτονίας συνθεσίσας ὥς δ' ὁ Κορινθιακὸς κόλπος διὰ τοῦ Ῥίου, οὕτω καὶ αὕτη εἰς δύο φυσικῶς διὰ τοῦ Παναχαΐκου διηρείτο, τὴν δυτικὴν Ἀχαΐαν καὶ τὴν ἀνατολικήν, ὧν ἡ μὲν πρώτη μεταξὺ Παναχαΐκου, Ἐρυμάνθου, Σκόλ-λιος καὶ Ἀράξου ἦτο κυρίως τὸ βυθύπεδον τοῦ Πείρου καὶ τοῦ Γ'λαυκοῦ, ἀρκούντως πλα-ταία μεταξὺ Ῥίου καὶ Ἐρυμάνθου, καὶ περι-εῖχε τὰς πόλεις Δύμην, Ὠλενον, Φαράς, Τρί-ταιαν, Λεόντιον καὶ Πάτρας (ἀποτελεσθείσας ἐκ συνοικισμού τῶν πολυχῶν Ἀρόης, Ἀν-θείας, Μεσατίδος καὶ ἑλλήνων), μικροτέρας δὲ κατοικίας γνωστὰς τὰς Τεῖχος, Ἐκατόμβαιον, Τευθέαν καὶ Ἀργυράν, ἡ δὲ δευτέρα, στενὴ καὶ πολυσχιδὴς μεταξὺ Παναχαΐκου καὶ Σι-κυωνίας συνίστατο κυρίως ἐκ τριῶν παραλίων πεδιάδων τῆς τοῦ Αἰγίου καὶ Ἑλίκης, τῆς τῶν Αἰγῶν καὶ Αἰγείρας, καὶ τῆς τῆς Πελλήνης, καὶ περιεῖχε πόλεις μὲν τὰς Ῥύπας, Αἴγιον, Ἑλίκην, Κερύνειαν, Βούρα, Αἰγὰς, Γονόεσσαν, Αἰγείραν καὶ Πελλήνην, γνωστὰς δ' ἄλλας κατοικίας τὰς Βολίην, Πάνορμον, Ἀθηνᾶς Τεῖχος, Ἐρινεὸν, Φελλόνην καὶ Ἀριστονάτας (ἴδε περὶ τούτων καὶ τῶν ποταμῶν τὰ οἰκεία ἄρθρα).

ΙΣΤΟΡΙΑ. Ἡ μὲν Δ. Ἀχαΐα ἐπὶ τῶν ὁ-μηρικῶν χρόνων ἦτο μέρος τοῦ κράτους τῶν Ἡλείων Ἐπειδὴν, οὐ συνέγεια εἶνε, καὶ φαί-νονται τῷ Ἰθαγενεῖ πληθυσμῷ προστεθέντες ἀρχαῖοι Καύκωνες καὶ Αἰτωλοὶ (ἄρ' ὧν ἡ Ὠλενος, ὁ Πείρος ἐπεκαλεῖτο καὶ Ἀγελῶς κλπ.), ἔχοντες πόλεις γνωστὰς μόνον τὴν Ὠ-λενὸν καὶ τὴν Δύμην. Ἡ δ' ἀνατ. Ἀ. μέχρι πέραν τῆς Σικυωνίας ἐκαλεῖτο Αἰγιαλὸς καὶ Αἰγιά-λεια καὶ οἱ Ἰθαγενεῖς Πελασγοὶ Αἰγιαλῆες, καὶ πρῶτον μὲν ἔδρα ταύτης ἦτο ἡ Σικυὼν ἀπὸ τοῦ βασιλείως Αἰγιαλῆως μέχρι τοῦ Σελινούν-τος, εἰς οὗς οὐχὶ εὐαρέστως ὑπῆκουσαν αἱ δυ-σμικώτεροι πόλεις Πελλήνην, Αἰγείρα, κλπ. ἀλλ' ἐπὶ Σελινούντος ἐπῆλθον ἀπὸ τῆς Ἀτ-τικῆς ὑπὸ τὸν υἱὸν τοῦ Ζεῦθου Ἴωνας οἱ Ἴωνες καὶ ἀνεμίχθησαν ὡς τὰ πολλὰ εἰρημικῶς μετὰ τῶν Πελασγῶν, ὡς δεικνύει ἡ παράδοσις ὅτι ὁ Ἴων καὶ τὴν Ἑλίκην, κόρην τοῦ Σελινούν-τος ἐνούμευθη καὶ τὴν βασιλείαν ἔλαβε μετ' ἐκείνων, κτίσας παρὰ τὰς ἐκδοχὰς τοῦ Σελι-νούντος τὴν Ἑλίκην, τὴν ἑκτοτε ἔδραν τῆς χώρας, καὶ τὸν ναὸν τοῦ Ἑλικωνίου Ποσει-δῶνος καὶ καλέσας τοὺς κατοίκους Ἴωνας

Αἰγιαλῆες. Ἐν ποιαύτῃ δὲ θέσει ἐστράτευσαν ἐπὶ τὴν Τροίαν, ἀλλ' ὑπήκουοι τοῦ Ἀγαμέ-μνονος, ἀπὸ τῶν πόλεων Ἑλίκης τῆς ὀνομα-στῆς, Αἰγίου, Γονόεσσης, Αἰγείρας καὶ Πελ-λήνης. Ἀλλ' οἱ Ἴωνες οὗτοι, πιεζόμενοι ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν τῆς Ἀργολίδος ἐξ ἀνατολῶν, ἐξεστίνοντο πέραν τοῦ Ῥίου εἰς τὴν χώραν τῶν Ἐπειῶν, ἀρ' ὧν τέλος διὰ τοῦ Ἀρά-ξου ἐχωρίσθησαν, καὶ οὕτω συμφώνως πρὸς τοὺς ἑλλούς Ἴωνας ἀπετέλεσαν 12 πολιτεια-κὰς κοινότητας, ὡς ἐν Ἀττικῇ πρὸ τοῦ Θη-σέως καὶ ἐν Μ. Ἀσίᾳ, ἀνεξαρτήτους μὲν, ἀλλ' ἐχούσας κοινὸν θρησκευτικὸν δεσμὸν τὸν ἐν Ἑ-λίᾳ Πανιώνιον ναὸν τοῦ Ποσειδῶνος, καὶ ἔ-ζων ἐν εἰρήνῃ συγχωνεύσαντες τὸν οἰκήσειον μετὰ τῶν Ἰθαγενῶν, ἐν ᾧ οἱ εὐπατρίδαι αὐτῶν ἴκουν ἐν ἀκροπόλεσιν ἀτειγίστοις. Ἀλλὰ μετὰ τὴν καθόδον τῶν Διοριέων διὰ Ῥίου καὶ Ἀρχαδίας εἰς Λακωνικὴν καὶ Ἀργολίδα τῶν Ἀχαιῶν οἱ πλεῖστοι ἠναγκάσθησαν νὰ ἐγκα-ταλείπωσι τὰς χώρας ἐκείνας καὶ πιεζόμενοι ὑπὸ τῶν Διοριέων εἰσῆλθασαν βιαίως ἀπὸ τῆς Σικυωνίας εἰς τὸν Ἰωνικὸν Αἰγιαλὸν ὑπὸ Τι-σαμενδὸν τὸν Ὀρέστον τοῦ Ἀγαμέμνονος, ὅ-τις ἐπέσει μὲν ἐν τῇ μάχῃ πρὸς τοὺς ἐν τῇ χώρᾳ, ἀλλ' ἠττήθησαν οἱ Ἴωνες καὶ ἐκπο-λιορκηθείσης τῆς Ἑλίκης ἔφυγον μὲν οἱ πλε-ῖστοι ὑπόσπονδοι εἰς τὴν Ἀττικὴν κακείθεν εἰς Μ. Ἀσίαν, ἐξηπλώθησαν δ' εἰτα κατ' ὀλίγον οἱ νικηταὶ ἀνὰ πᾶσαν τὴν ἀπ' αὐτῶν κληθεῖ-σαν Ἀχαΐαν. Οὕτω δὲ ὠγύρωσαν τὰς ἀκροπό-λεις καὶ ἐδεσπόζον οἱ ἄμαρτοι ἀπτόνοιοι τοῦ Ἀγαμέμνονος τῶν τε πόλεων καὶ τῆς χώρας κληρονομικῶς ἐν τῇ Α. Ἀχαΐᾳ, ἐν ᾧ ἐν τῇ δυτικῇ ἦρχαν ἑλλή μοῖρα Ἀχαιῶν ἐκ τῆς Λα-κωνικῆς πιθανῶς μετὰ τοὺς ἑλλούς φυγόντων ὑπὸ τὸν Πρηνύγηνην καὶ τὸν υἱὸν Πατρέα, οἵ-τινες καὶ τὰς Πάτρας συνεπόλυσαν καὶ ἴσα δικαιώματα τοῖς ἑλλοῖς ἀπέκτησαν. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν διέμενον ἐν ὠχυρωμέναις ἀκροπόλεσι μεμονωμένοι οἱ Ἀχαιοί, ἀλλὰ κατ' ὀλίγον συγχωνεύμενοι μετὰ τῶν ἐγγω-ρίων περιέβρυναν τὰς πόλεις καὶ οὕτω συνε-πόλίσθησαν ἐκ μικροτέρων 7 ἢ 8 δήμων ἐ-κάστη, εἰς οὓς καὶ μετὰ ταῦτα κατ' ἐκφρασιν διηρεῖτο, αἱ 12 ἀχαιῖκα πόλεις, ὡς τοῦτο δεῖ-κνυται ἐν τῷ πολισμῷ τῶν Πατρῶν ἦσαν δὲ αὗται Δύμη, Ὠλενον, Φαράι, Τρίταια ἢ Τριταία, Πάτραι, Ῥύπες, Αἴγιον, Ἑλίκην, Βούρα, Αἰγαί, Αἰγείρα καὶ Πελλήνην· ἀλλ' ἐνωρὶς ἀ-φανισθεῖσαι αἱ Ῥύπες καὶ αἱ Αἰγαί ἀντικατε-στάθησαν διὰ τῆς Κερυνείας καὶ τοῦ Λεοντίου, καὶ πιθανῶς ἐκάστη τῶν δώδεκα ὑπὸ ἰδίου ὑ-γεμονίας ἐν ἀρχῇ διωκεῖτο· ἀλλ' ἄρ' οὐ περὶ τὸν Ἡ' αἰῶνα ἡ βασιλεία διὰ τοὺς δεσποτι-κοὺς τρόπους τῶν υἱῶν τοῦ Τισαμενίδου Ὀγύ-γου κατηργήθη καὶ διὰ δημοκρατικῆς κατὰ πόλεις συντάξεως εἶχεν ἀντικατασταθῆ, ἐσχῆ-μάτισαν αἱ 12 καὶ εἰτα (μετὰ τὸν ἀφανισμόν καὶ τῆς Ὠλένης) 11 ἄνω πόλεις ὡς ἀνεξάρ-

τῆτοι καθ' ἑαυτοὺς νομοὶ μὲν συμπολιτεῖαν μετὰ μίας εἰς Αἴγιον περὶ τὸν ναὸν τοῦ Ὀμαγυρίου Διὸς, τοῦ ἐθνικοῦ ἀρχαίου θεοῦ, δις τοῦ ἔτους συνερχομένης ἐκκλησίας νομοθετοῦσης καὶ ἐκλεγούσης τοὺς δύο στρατηγούς καὶ τὸν γραμματέα τῆς συμπολιτείας, ἐνῷ ἰδίᾳ ἐν ταῖς πόλεσιν ἤρχον πιθανώτατα οἱ δημοσουργοί, εἰς ἐν ἐκάστη, καὶ αἱ ἄλλαι μικρότεραι ἀρχαί. Ἀλλ' ἐν τῇ εἰρήνῃ καὶ ταύτῃ καταστάσει ὁ πληθυσμὸς ὑπερῷον καὶ ἐξ ἄλλων τῆς χειρουργίας ἐκείσε μετοικισμῶν καὶ οὕτως ἐξέπεμψαν εἰς τὴν Μεγάλῃν Ἑλλάδα, ἐν τῷ γενικῷ τῶν ἑλλ. ἀποικιῶν ὄργασμῳ, καὶ ἐξ Α. πολλὰ ἀποικίαι, ὡν ἀνομαστότεραι ἡ ἐν Ὀπικίᾳ Κύμη ἀπὸ Τριταίας, ἡ Κρότων, ἡ Σόδαρις καὶ ἡ Καυλωνία, αἵτινες λίαν ἀξιοθεῖσται καὶ μετὰ τὴν διαλύσιν τῶν Πυθαγορείων καὶ τὴν ἐν Ἱταλίᾳ ἀναρχίαν συνταραχθεῖσαι δι' Ἀρχαίου συμβούλου καὶ βοηθείας εἰρήνευσαν, τὸ πολίτευμα τῆς μητροπόλεως ἐδεχθῆσαν καὶ κοινὸν ἱερὸν τοῦ Ὀμαγυρίου Διὸς, ὡς καὶ τὸ ἐν Αἰγίῳ, ἱδρυσαν. Οὕτω δὲ στραφείσα ἡ Ἀρχαία εἰς τὴν ἐσωτερικὴν τελειοποίησιν τοῦ πολιτεύματος αὐτῆς, τοῦ ὡς μὲλλον καταλλήλου εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ ἀρχαίου ἐλληνισμοῦ ἀποδειχθέντος, ἀπέσχε πάσης ἐπιμιξίας πρὸς τοὺς ἀγῶνας τῶν λοιπῶν ἐλλήνων μένουσα οὐδετέρᾳ, καὶ μάλιστα ἐκ πατρὸς μίσους πρὸς τοὺς Σπαρτιάτας καὶ τοὺς ὠρεῖς τῆς Πελοποννήσου. Τὸ πρῶτον δ' ἀναφέρονται ὡς συμμάχουσαν τοῖς Ἀθηναίοις τῷ 455, ἀπ' ὧν ἀπεσπάρθησαν διὰ τῶν σπανδίων τοῦ 445, τῷ δὲ 431 μόνον οἱ Πελλήνητες συνεμάχοντο τοῖς Σπαρτιάταις, κατ' ὀλίγον ὅμως καὶ οἱ λοιποὶ Ἀρχαῖοι βοηθοῦντες αὐτοῖς ἐν ταῖς πρὸς Φορμίωνα ναυμαχίαις (τῷ 429) καὶ ἐν ἄλλαις στρατείαις· ὁ δὲ Ἀλκιβιάδης ὁ Ἀθηναῖος τῷ 419 ἀπεπειράθη μὲν νὰ προσελκύσῃ αὐτοὺς καὶ μάλιστα τοὺς Πάτρεις, ἀλλὰ τῷ 418 οἱ Σπαρτιάται διεδόρυσαν τὰ ἐκεῖ κραταιῶς ὑπὲρ αὐτῶν, ἱδρυσάντες θηλ. ἐλιγαρχίαν ἐν ταῖς πόλεσιν. Οὕτω δὲ ἔμενον ὑπὸ τὴν ἐπιτροπὴν τῆς Σπάρτης μέχρι τοῦ 387, ὅτε προσεχώρησαν ἐξ ἀνάγκης εἰς τοὺς Θηβαίους μεταβληθέντος καὶ τοῦ πολιτεύματος εἰς δημοκρατικόν, ἀλλὰ τῷ 388 ἐξεδήληθον αὐτοῖς οἱ Θηβαῖοι ἄρμοστοι καὶ ἐτάχθησαν οἱ Ἀ. ὑπὸ τὴν Σπάρτην. Κατόπιν δ' ἐξαφανισθείσης ὑπὸ σεισμοῦ, ὑπ' οὗ καὶ αἱ ἄλλαι ἔπαθον, τῆς Ῥίλικης καὶ χαλαρομένου ὁσμῆραι τοῦ θεσμοῦ, μετέσχον μὲν οἱ Ἀρχαῖοι τῆς ἐν Χαίρωνείᾳ μάχης (338) κατὰ Φιλίππου καὶ τοῦ πολέμου τοῦ Ἀγίδος κατὰ τοῦ Ἀντιπάτρου (331), ἀλλ' ἐκ τούτων σημαντικῶς βλαβέντες περιήλθον ὅλως ὑπὸ τοὺς Μακεδόνες, ὑπ' ὧν οὐκ ὀλίγα ὑπέστησαν καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν ἐμρυλίων πολέμων τῶν διαδόχων τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου. Καὶ ἐλιγαρχούμενοι μὲν ὑπὸ τὸν Κλέσανδρον προσεδάλλοντο σχεδὸν ἀνεπιτυχῶς ὑπὸ τοῦ Πολυσπέρχοντος καὶ εἰτα ὑπὸ

τῶν περὶ τὸν Ἀντίγονον (319—297), ὑπέκυψαν δὲ τέλος εἰς Δημήτριον τὸν Πολιορκητὴν (297—287) καὶ ἐδοχθήσαν ἀνεπιτυχῶς μόνον οἱ Πατρεῖς τοῖς Αἰτωλοῖς κατὰ τῶν Γαλατῶν· ἀλλ' ὑπὸ τὴν τῶν Μακεδόνων προστασίαν κατέλαβον τὴν ἀρχὴν τύραννοι ἐν τισὶ πόλεσι καὶ μάλιστα ἐν Πελλήνῃ, ἐξ οὗ καὶ τὰ τοῦ θεσμοῦ ὅλως συνεχύθησαν. Τέλος δὲ τῷ 281 ἀνενεώθη ἡ Ἀρχαῖα δημοκρατία καὶ πρῶτον μὲν αἱ Πάτραι καὶ ἡ Δύμη, εἰτα δὲ ἡ Τριταία καὶ αἱ Φαραὶ ἐκδιώχθησαν τὰς μακεδονικὰς φρουρὰς τῇ συνδρομῇ Αἰτωλῶν συνεστήσαν συμμάχων, εἰς ἣν προσήλθον τῷ 278 τὸ Αἴγιον, ἡ Βούρα, ἡ Κερύνεια, καὶ τέλος τὸ Λεόντιον, ἡ Αἰγείρα καὶ ἡ Πελλήνη καὶ πρῶτον μὲν διπύθονον τὴν συμπολιτεῖαν δύο στρατηγοί, ἀπὸ δὲ τοῦ 253 εἰς στρατηγὸς καὶ πρόεδρος συγχρόνως αὐτῆς, ἔχων ὑπ' ἑαυτὸν ἐν τοῖς πολεμικοῖς μὲν υποστρατήγους καὶ ἱππαρχοὺς καὶ τὴν στρατὸν, ἐν τῇ διοικήσει δὲ γραμματέα τῆς συμπολιτείας καὶ ὡς συμβούλους τοὺς 10 ἐκ τῶν δέκα πόλεων τοῦ θεσμοῦ δημοσουργοὺς, μεθ' ὧν παρεσκεύαζε τὸ εἰς τὴν δις τοῦ ἔτους ἐν Αἰγίῳ (μετὰ ταῦτα καὶ ἀλλαχοῦ, ὡς ἐν Κορίνθῳ) συνερχομένην συνέλευσιν εἰσαγόμενα, καθ' ἣν οἱ ὑπὲρ τὰ τριακοντα ἔτη Ἀρχαῖοι συνερχόμενοι ἐψηφίζον κατὰ πόλεις, μίαν ψήφον ἐχούσης ἐκάστης, περὶ πολέμου, συμμάχων, κλπ. καὶ ἐξέλεγον τοὺς ἄρχοντας· ἀλλὰ καὶ ἐκάστη πόλις ἰδίᾳ εἶχεν ἄρχοντας, βουλὴν καὶ ἐκκλησίαν τοῦ δήμου. Ἀλλὰ ἡ Ἀρχαῖα συμπολιτεία ἐπέπρωτο ν' αὐξηθῇ οὕτως ἀνά τὴν χερσόνησον καὶ περαιτέρω, ὥστε μὴ τὸ ὄνομα αὐτῆς νὰ συνδεθῶσιν οἱ τελευταῖοι ἀγῶνες τῶν Ἑλλήνων πρὸς τοὺς Ῥωμαίους ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδας. Καὶ τῷ μὲν 250 π. Χ. προσετέθη μὲν τὰ αὐτὰ δικαιώματα εἰς αὐτὴν ἡ γείτων Σικυὼν, λυτρωθεῖσα ἀπὸ τοῦ τυράννου Νικοκλέους τῇ συνδρομῇ τοῦ ἐγκρίτου πολέμου αὐτῆς Ἀράτου, οὗτος δὲ δέκα καὶ τετράκις στρατηγήσας ἀνύψωσε λίαν τὴν δύναμιν τῆς συμπολιτείας, διότι τῷ μὲν 243 ἀποδιώξας τὴν μακεδονικὴν φρουρὰν προσέθηκε τὸν Ἀκροκόρινθον εἰς αὐτὴν, τῷ δὲ 240 προσεχώρησαν τὰ Μέγαρα, μεθ' ἣν Τροιζήν, ἡ Ἐπίδαυρος καὶ αἱ Κλεωναί· μετ' ὀλίγον δὲ ἡ Δρίνα, ἡ Σαλαμίς, ὁ Φιλίους, ἡ Ἑρμιόνη, τὸ Ἄργος καὶ ἡ Μεγάλη πόλις μετὰ τῶν πλείστων ἀρκαδικῶν πόλεων, πλην τῆς Τεγέας, Μαντινείας καὶ Ὀρχομενοῦ, οὕτως ὥστε καὶ αἱ πρότερον ὑπὸ τὴν Μεγάλῃν πόλιν ὑπαγόμεναι ὡς μέλη νῦν τῆς Ἀρχαῖης συμπολιτείας ἀνεξάρτητα ἐκοπτον νομίσματα ὡς ἡ Ἀλεα, ἡ Ἀσέα, τὸ Παλλάντιον, ἡ Ἀλφειρεὰ ἡ Θεισά, κλπ. Ἀλλ' ἡ ἐγγλότυπος Σπάρτη συμμάχουσα τῇ ἐχθρῇ πρὸς τοὺς Ἀρχαίους αἰτωλικῇ δημοκρατίᾳ καὶ ῥηνοδοσίᾳ τὴν ἐν τῇ χερσονήσῳ ὑπεροχὴν αὐτῶν περιήλθον εἰς ῥῆξιν πρὸς αὐτοὺς καὶ ὁ βασιλεὺς Κλεομένης ἐνίκησε μὲν τοὺς Ἀ. περὶ τὴν Μεγάλῃν πόλιν καὶ εἰτα ἐν Δύμῃ περὶ τὸ 243, κατέλαβε δ' εἰτα

τὴν Πελλήνην, τὸ Ἄργος, τὰς Καφύας καὶ ἄλλας ἀρκαδικὰς πόλεις, προσεχώρησεν δ' εἴτα εἰς αὐτὸν ὁ Φιλίππος, ἡ Ἐπιδαυρος, ἡ ἢ Τροϊζήν, ἡ Ἐρμιόνη, ὥστε ἡναγκάσθη ὁ Ἀρατος νὰ ζητήσῃ τὴν βοήθειαν τοῦ βασιλέως τῶν Μακεδόνων Ἀντιγόνου τοῦ Διώπωνος, τῆς αὐτῆς ὑπὸ τοὺς Μακεδόνας τοὺς Ἀχαιοὺς καὶ παραδούς αὐτοῖς τὸν Ἀνδροκρίνον τῇ δὲ 223 καταβὰς ὁ Ἀντίγονος εἰς τὴν γερσάνητον ἀνέλαβε πολλὰς πόλεις ὑπὲρ τῶν Ἀχαιῶν καὶ τῇ 222 ἐνίκησε κατὰ κράτος τὸν Κλεμένην ἐν Σελλασίᾳ, μετ' ὃ πᾶσα σχεδὸν ἡ γερσάνητος ἡνώθη ἐν τῇ Ἀχαϊκῇ συμπολιτείᾳ ὑπὸ τὴν μακεδονικὴν ἐπικυριαρχίαν (συνέχισαν τῆς ἱστορίας κατωτέρω).

Β') Ἡ δὲ ΠΑΙΣ ἡ Παισία τῶν παλαιῶν (Ῥαίσις κατὰ τὴν ἐγγύχωρον διωρίδα = $\nu\alpha\iota\iota\varsigma$ ἥτοι βαθεῖα χώρα), μετ' ἐμβαδὸν $25\frac{1}{2}$ τετραγωνικῶν μυριαμέτρων καὶ 200 χιλ. περίπου κατὰ Κλίντων, ὠριζέτο πρὸς Α. μὲν ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ Ἐρμιάνου, δι' οὗ ἐχωρίζετο τῆς Ἀρκαδίας, καὶ τῶν ἀρκαδικῶν πόλεων Ἀλφειρίας καὶ Φιγαλίας, πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Νέδας, δι' ἧς ἐχωρίζετο τῆς Μεσσηνίας, πρὸς Δ. ὑπὸ τοῦ Σικελικοῦ πελάγους καὶ πρὸς Β. ὑπὸ τῶν ὄρεων Ἐρμιάνου καὶ Σκόλλιος καὶ τοῦ ποταμοῦ Λαρίσου, δι' ὧν ἐχωρίζετο τῆς Ἀχαΐας. Μὴ ἔχουσα δὲ φυσικοὺς προμαχόνους πρὸς τοὺς ἐμέτρους λαοὺς, τυχαία δὲ καὶ αὐθαίρετα ὅρια ἐκατέρωθεν τοὺς γειμάρρους Νέδαν καὶ Λάρισον ἐθεωρεῖτο ὡς κατωτέρω τῆς ἡμέρας πρὸς Δ. χαμηλοῦμένης Ἀρκαδίας, ἐξ ἧς καὶ τὰ ὄρη αὐτῆς ἀποσχίζονται καὶ ὁ κυριώτερος ποταμός, ὁ Ἀλφειός, ἀπορρέει εἰς αὐτήν. Διότι πρῶτον μὲν τὰ ὄρη τὰ ἐν τῇ νοτίᾳ μέρει τῆς χώρας ἐξαπλούμενα μεταξὺ Ἀλφειοῦ καὶ Νέδας, ἄνω καὶ πρὸς Ἀ. τῶν γυν λουτρῶν τοῦ Καϊάφα, εἶνε παραφυάδες τοῦ ἀρκαδικοῦ Λυκαίου τοῦ ὑπὲρ τὴν Ἀνδρίτσαν, καὶ ταῦτα διευθυνόμενα ἀπ' Α. πρὸς Δ. μέχρι τῆς παρὰ τὸν Καϊάφην θαλάσσης εἶνε κατὰ πρῶτον μὲν ἡ Μίνθη (νῦν Ἀλδαίνα 1222 μ.), ἡ ἀποσχίζομένη ἀμέσως τοῦ Λυκαίου, εἴτα δ' ἡ χαμηλότερα ταυτὶς παραφυάς, ὁ Λαπιθός (νῦν Σμέρνα καὶ βουνὸς τοῦ Καϊάφα). Ἀλλ' ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ Λυκαίου ἀποσχίζεται καὶ ὁ ΝΔ. ζυγός, ὁ σχηματίζων ἄνω τῶν πηγῶν τῆς Νέδας τὸ Τετράσιον (1388 μ.), καὶ ἄλλη τις ΒΔΔ. βουνόσειρά (700—800 μ.) τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ Ἀλφειοῦ ἀκολουθοῦσα καὶ ὑπὸ τῶν πολλῶν αὐτοῦ παραποτάμιων ἐνιαχοῦ διακοπτόμενη. Ἐν δὲ τῇ πρὸς Β. τοῦ Ἀλφειοῦ χώρᾳ, κυρίως ποδινῇ οὕτῃ, ἀπαντῶμεν τὰς δασώδεις βουνόσειράς τῆς Φολέης καὶ τῆς Σκόλλιος μετὰ τῶν χαμηλοτέρων καὶ ἀπ' αὐτῶν διακλαδιζομένων βουνῶν καὶ λόφων, καὶ αὗται ὅμως ἀποσχίζονται ἀπὸ τοῦ ἀρκαδικοῦ Ἐρμιάνου τοῦ ψαύοντος τῆς Ἡλείας ἐν τῇ ΒΔ. αὐτῆς γωνίᾳ. Πρὸς Ν. λοιπὸν καὶ ΝΔΝ, τῆς Λαμπείας, μοίρας τοῦ Ἐρμιάνου, χαμηλοῦται

ἀποτελοῦσα μαγευτικώτατον ὁροπέδιον, πλήρες εὐδυτανῶν δρυῶν, ἡ Φολὴν (Κάπελη νῦν 600 μ.) καὶ ἐτι χαμηλότερον καὶ νοτιώτερον τὸ βουνόπέδιον τοῦ Λάλα, ψιλὸν ὅμως ἐκείνου, καὶ πρὸς Δ. ἀμφοτέρων τούτων χαμηλοῦνται βόθρηδον βουνόσειραι πευκοβριθεῖς μεταξὺ τῶν ποταμῶν Ἀλφειοῦ καὶ Πηνειοῦ, διακοπτόμεναι ἐνιαχοῦ καὶ ὑπὸ ῥυάκων ἐπιρρύτων τῶν ποταμῶν τούτων, καὶ καθήκουσιν, ἀποτερματιζόμεναι εἰς εὐρεῖας πεδιάδας, μέγροι μὲν σχεδὸν τῆς θαλάσσης πρὸς τὸ χωρίον Ἀλποχωρί, πολὺ δὲ μακρὰν αὐτῆς περὶ τὸ Κρεκουκίου καὶ Χελιδνίου παρὰ τὸν Ἀλφειὸν καὶ περὶ τὸ Καλασκόπι, τὴν Ἀκρόπολιν τῆς ἀρχαίας Ἡλείδος, παρὰ τὸν Πηνειόν. Ἀπὸ δὲ τῶν δυτικῶν κατωφερειῶν τοῦ ὑψηλοτέρου στελέχους τοῦ Ὀλονοῦ, μέρους τοῦ Ἐρμιάνου (2224 μ.) ἀποσχίζεται χαμηλοῦμένη ἡ σειρά τῆς Σκόλλιος ἡ τοῦ Σκόλλιου, ἡ νῦν ἐν τῇ διπλῇ αὐτῆς ὄγκῳ Μώδῃ καὶ Σανταμέρι καλουμένη, ἐπίσης δενδροδορθῆς, καὶ ἡς ἡ μὲν ὑψηλότερα ῥάχης (1016 μ.) ἀπ' Α. πρὸς Δ. χωροῦσα σχηματίζει τὰ ὅρια τῆς Ἡλείας πρὸς τὴν Ἀχαΐαν, ἡ δὲ χαμηλότερα διακλαδωσὶς κατὰ ποικίλας διευθύνσεις καὶ μάλλον ἀπὸ Β. πρὸς Ν. μέχρι τῆς δεξιᾶς τοῦ Πηνειοῦ ὄχθης καθήκει, ἀλλ' ἀμφοτέραι πολὺ μακρὰν τῆς θαλάσσης εἰς πεδιάδας ἀποτερματίζονται. Ἐκ δὲ τῶν δύο μεγάλων ποταμῶν τῆς Ἡλείας ὁ μὲν Ἀλφειὸς καταφέρων τὰ ὕδατα αὐτοῦ ἀπὸ τῆς Ἀρκαδίας παρὰ τὰ Ἀσπρασπιτία, ἐνθα συμβάλλουσιν οἱ τρεῖς μεγάλοι αὐτοῦ βραχίονες Ἐρμιάνου, Λάδιου καὶ Ἀλφειοῦ, εἰσέρχεται συνηνωμένος εἰς τὴν Ἡλείαν καὶ βαίνει ἀπ' Α. πρὸς Δ. ἡρεμὸς, ἐλικοειδὴς καὶ μεγαλοπρεπής, μόνον εἰς λέμβους διὰ κεντῶν ἐπὶ τοῦ πυθμένος στηριζομένων διευθυνομένης ἐπιτηδεύει πρὸς πλοῦν, παρ' ἀρχαίσις ὅμως μέχρις 6000 βημάτων ἀπὸ τῆς ἐκβολῆς πλωτός, ἐκβάλλων δ' εἰς τὸν Κυπαρισσακὸν κῆλπον μεταξὺ Πύργου καὶ Ἀγουλινίτης ὑπερεκχειλίζει κατακλύζων τὴν περὶ τὴν ἐκβολὴν πεδιάδα, ὅταν ἐν αὐτῇ ἀποστομῶται ὑπὸ σφοδρῶν ἀντιθέτων βευσμάτων ἀέρος. Καὶ ἐν μὲν τῇ ἀριστερᾷ αὐτοῦ ὄχθῃ ἐν τῇ τριφυλικῇ Ἡλείᾳ δέχεται κατὰ σειράν ἀπ' Α. πρὸς Δ. τοὺς παραποτάμους Διάγοντα (Τσεμπεροῦλαν), Ἀγέροντα (Κέβισταν), Σελινούτα (τὸν ἀπὸ Μακρυσίων) καὶ ἄλλους ἥττονας, ἐν δὲ τῇ δεξιᾷ ὄχθῃ ἐπίσης τοὺς Λευκιανίαν (μεταξὺ Λυκούρεσι καὶ Μουριάς), Παρθενίαν (πρὸς Ν. τοῦ Λάλα), Ἀρπινάτην (πρὸς Δ. τῆς Βυλίζης), Κλάδεον (παρὰ τὴν Ὀλυμπίαν), Κυθήριον (μεταξὺ Κρεκουκίου καὶ Σμίλας), Ἐνιπέα (Λεστενίσταν) καὶ Βαρβασαινέϊκον. Ὁ δὲ Πηνειὸς ἀποτελεῖται ἐκ δύο μεγάλων βραχιδίων, τοῦ ἰθὺς Πηνειοῦ καὶ τοῦ Λάδιου (τοῦ ὁμηρικοῦ Σελλήεντος, νῦν ποταμοῦ τοῦ Λαγανᾶ), ὧν ὁ μὲν πρῶτος πηγάζει ἀπὸ τῶν Δ. ὑπερεινῶν τοῦ Ἐρμιάνου παρὰ τὴν Βερδινὴν, ὁ

δὲ ἕτερος ἀπὸ τῶν περί τῆς Φολόης: ἀμφότεροι δὲ ῥέοντες ἐν τῇ κυρίᾳ αὐτῶν διευθύνει ἀπ' Α. πρὸς Δ. ἐνοῦνται παρὰ τὸ νῦν Ἀγραπιδιόχωρον εἰς τὸν ὅλον Πηνειόν, ὅστις τὸ πεδῖον τοῦ Κάμπου εἰς δύο μέρη χωρίζει καὶ μέχρι μὲν τοῦ Βαρθολομίου ῥέων νοτιοδυτικῶς, εἰτα δὲ πρὸς νότον μετὰ μακροδύτους ἐλγίμους χύνεται εἰς τὸν Χελωνίτην κόλπον, ἐν ᾧ ἐν τῇ ἀρχαιότητι ἀπὸ τοῦ νῦν χωρίου Καθόδαιλα ἐπ' ἐπ' ἔφετο βορειοδυτικῶς καὶ ἐχύνετο εἰς τὸν Κυλλήνιον κόλπον πρὸς Α. τῆς νῦν Γλαρέντας. Ἀλλὰ καὶ μικροὺς χειμάρρους ἀνεξαρχήτους ἀπὸ τῶν δύο μεγάλων ποταμῶν εἶχεν ἡ Ἠλεία, καὶ δὴ πρὸς Β. μὲν τοῦ Πηνειοῦ τὸν ἐρεθιστικὸν Λάρισον (Μάννα), μεταξὺ δὲ Πηνειοῦ καὶ Ἀλφειοῦ τὴν Ἑλισσαν (πιθανῶς τὸν νῦν Γκουρλέσαν), τὴν Σοριάν, τὸ Καρδαμείον καὶ τὸν Ἰάρδανον (νῦν Σφαριδεῖον ποταμὸν), μεταξὺ δ' Ἀλφειοῦ καὶ τῆς Μεσσηνίας τὴν Χαλκίδα καὶ τοὺς Κρουνοὺς (μεταξὺ Ἀγουλινίτης καὶ Καίᾳ), τὸν Ἀνιχρον (Ἰδ. λ.), Πάμισον τὸν τριφυλιανὸν (ποταμὸν τοῦ Μπισσίου πρὸς Β. αὐτοῦ) καὶ τὴν ἐν τοῖς ὄρεσι Νέδαν, πάντας ἀπ' Α. πρὸς Δ. περίπου ῥέοντας καὶ εἰς τὴν θάλασσαν ἀμείσως ἐκβάλλοντας. — Εἶνε δ' ἡ Ἠλεία κυρίως πεδινή χώρα μὴ ἔχουσα ἢ μόνον λόρους καὶ βουνούς πλήρεις δασῶν καὶ καταπρασίους σχεδὸν διαρκῶς ἐκ γλῆος, πεδία γονιμώτατα καὶ ἐν γένει ἔδαφος κατὰ πάντα ἐπιτήδειον εἰς γεωργίαν, φυτοκομίαν καὶ κτηνοτροφίαν· πλὴν δὲ τῶν ὄρεων πεδίων τῆς Φολόης καὶ τοῦ ἅνω Πηνειοῦ τεσσάρων μεγάλων πεδιάδων δύναται τις νὰ κατονομάσῃ, τὸν Κάμπον (τὸ βαθύπεδον τοῦ Πηνειοῦ), τὸ πιαστικὸν πεδῖον (τὸ βαθύπεδον τοῦ ποταμοῦ Ἀλφειοῦ), τὸ Μακίστιον πεδῖον (μεταξὺ Ἀγουλινίτης, καὶ Καίᾳ) καὶ τὸ Λεπρεατικὸν (μεταξὺ Καίᾳ καὶ Νέδας). Ἡ δὲ παλαιὰ αὐτῆς (μῆκος 800 περίπου σταδίων, ἥτοι 40 σχεδὸν ὥρων, διὰ τὸν μὴ κατακοιτιζόμενα) εὐθείαν σχεδὸν γραμμὴν θάπτεται ἐν μὴ διακόπτετο ὑπὸ τῶν δύο ἀκρωτηρίων, ἅτινα ἀρχαίτατα μικρὰ νῆσαι ὄντα ἠγνόθησαν εἰτα τῇ ξηρᾷ διὰ προσχώσεων, ἀπὸ τῆς τῆς θάλασσης καὶ τῶν ποταμῶν, ἀπ' ὧν καὶ τὸ ὅλον ἔδαφος τῆς χώρας πολλὰς ὑπέστη μεταμορφώσεις, ὡς ἡ νεωτέραν χώρα τῆς χερσονήσου νομιζόμενον ὑπὸ τῶν γεωλόγων. Τὰ ἀκρωτήρια αὐτὰ εἶνε ὅ ἐκ τοῦ σχηματισμοῦ αὐτοῦ Ἰχθύος ὑπὸ τῶν παλαιῶν καλούμενος (Κατακώλου κάδος) καὶ ὁ Χελωνάτας ἢ ἡ Χελωνίτης ἄκρα (κάδος Γλαρέντας, ἡ δυσμικωτάτη τῆς Πελοποννήσου, ἐπὶ τῆς ῥαχέως τῆς ὁποίας, ὁμοίας δαστρικῶν χελώνης, ἀνυψοῦται ὁ βουνὸς τοῦ Χλεμουτοῖου (246 μ.) ἄσχετος πρὸς τὰς ἡλικίους βουνοσειράς. Οὗτοι δὲ σχηματίζονται τοῖς ἀνοικτοῖς κόλποι ἐν τῇ ἡλιακῇ παραλίᾳ, ὁ Κυλλήνιος μεταξὺ Ἀράξου καὶ Χελωνάτας, ὁ Χελωνίτης μεταξὺ Χελωνάτας καὶ Ἰχθύος καὶ ὁ Κυπαρισσιᾶς μεταξὺ Ἰχθύος

καὶ Κυπαρισσίας· ἐν δὲ τῇ ἐκτάσει τῆς ἀμμουδούς καὶ λείας παραλίας οὐδεὶς μὲν λιμὴν, ὀλίγα δ' ἐπισφαλὴ ἀγκυροβόλια, οἷα τὸ τοῦ Κουνουπελίου καὶ τὸ τῆς Γλαρέντας ἐν τῇ Κυλλήνιᾳ κόλπῳ, τὸ Παλοῦνι (ἐπιτεῦον τῆς Ἀμαλιάδος), τὸ Πυργί (πρὸς Β. τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἰαρδάνου), τὸ Κοράκι (παρὰ τὸ Κορακοῦρι) καὶ τὸ τοῦ Ἀγ. Ἀνδρέου (πιθανῶς ἡ ἀρχαία Φειά) πρὸς Δ. τοῦ Ποντοκοκαστροῦ τοῦ Κατακώλου, καὶ τέλος ἐντὸς τῆς ἐσωτερικῆς ἢ Α. πλευρᾶς τοῦ Ἰχθύος ὁ εὐρύς, ἀλλὰ λίαν ἀνοικτὸς ὅριος τοῦ Κατακώλου, μεταποιούμενος νῦν εἰς τεχνητὸν λιμένα. Ἐκ δὲ τοῦ λιπολιμένου τῆς χώρας καὶ τῆς προσχώρης τῶν κατοίκων εἰς τὰς λίαν ἐπικερδέεις αὐτοῦ γεωργικὰς ἐργασίας ἡμέλησαν οἱ Ἠλείοι τῆς ναυτιλίας καὶ θαλασσοπλοίας, ὥστε καὶ ἀποικίας ἡλικίως δὲν ἔχει τις ν' ἀναφέρῃ εἰ μὴ τὴν ἐν Εὐβοίᾳ Ἐβρίτριαν ἐν μέρει, τὰς ἐν Ἠπειρῷ Κασσωπικὰς πόλεις Πανδοσίαν, Βούλαταν καὶ Ἰλάτειαν καὶ τὴν μυθικὴν σφῆτιν τῶν Ἰ. πρὸς τοὺς Δελφίους καὶ τὴν Πισσάν πρὸς τὴν ἐν Ἰταλίᾳ Πισσαν. Ἐκ δὲ τῆς συσσωρεύσεως ἐν τῇ παραλίᾳ κατὰ στοιβάδας θινὸς καὶ τοῦ ἐμποδισμοῦ ὑπ' ἀντιθέτων ἀνέμων τῆς φυσικῆς ἐκροῆς τῶν ποταμῶν ὑδάτων λιμνάζουσιν ἐσωτερικὰ ὕδατα κατὰ μῆκος τῆς ἀκτῆς καὶ συνεργία τῆς ἐν ταῖς τρικυμίας ἐκχειλίζουσιν εἰς αὐτὰ θάλασσης· οὗτοι δὲ σχηματίζονται αἱ τετραγῶναις λιμνοθάλασσαι, αἱ γενναίους μὲν πόρους παρέχουσαι διὰ τῆς κανονικῆς ἐν αὐταῖς καλλιέργειας τῆς ἰχθυοτροφίας τῆς ὑπὸ τοῦ κράτους μισθουμένης, τὸ μικρὸν ὅμως συντελοῦσαι εἰς τὸ νεσχερὸν τῆς ἐκείνου χώρας καὶ εἰς τὴν πλημμυρὴν τῶν μυθῶν καὶ κωμῶν καὶ ἄλλων ἐμύλων ἐντόμιον, καθ' ὧν οἱ ἀρχαῖοι Ἠ. αὐτὸν τὸς Ἀπόμειον διὰ ἐπικαλοῦντο. Τοιαῦται ταῦν εἰσι πάντα, ἢ τοῦ Κουνουπελίου παρὰ τὸ Ἀλγαστεπὴ ἐν τῷ ἄνω Βουπρασίων, ἢ τοῦ Κορυχίου πλησίον Νά τῆς ἅνω, ἢ τῆς Μουριάς πρὸς Ν. τοῦ Πύργου (μεταξὺ Ἀλφειοῦ καὶ Κατακώλου), ἢ ἐπιμήκης τῆς Ἀγουλινίτης ΝΑ. τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἀλφειοῦ, καὶ ἢ τοῦ Καίᾳ πρὸς Ν. τῶν ὁμοίων λουτρῶν.

Ἀκανόνιστος δ' ἡ Ἠ. καὶ μὴ ἀποτελοῦσα ἐσωτερικῶς ἐν συνηγομένῳ ὅλῳ, διηρέτο, ὡς ἐκ τῆς ἱστορικῆς ἀνεξίτητος καὶ ἀλλήλο-ἐπιδράσεως τῶν κατοίκων αὐτῆς, εἰς τρία διαμερίσματα, ὧν ἡ μὲν Κοίλη Ἠλὶς ἀπᾶται τὸν προνομιοῦχον καὶ κυρίαρχον λαόν, τὰ δ' ἄλλα δύο, ἡ Πισσῆς καὶ ἡ Τριφυλία, τὴν περιοικίδα χώραν, δηλ. τοὺς ὑπάρχους τῶν Ἠ. ἐρ' ὧν ἐδέσποζον ἡ ἀξιόσεως κυριαρχίας εἶχον. Καὶ 1) Τριφυλία μὲν ἐκαλεῖτο τὸ μεταξὺ Ἀλφειοῦ καὶ Νέδας διαμερίσμα, τὸ πρὸς Δ. μὲν καθ' ὅσον μέχρι τοῦ Κυπαρισσιακοῦ κόλπου, πρὸς Α. δὲ χωριζόμενον ἀπὸ τῆς περιοχῆς τῶν ἀρχαίων πόλεων Ἀλφειῶν καὶ Φιγαλίας διὰ τοῦ παρὰ τὴν Νούρσαν ἀπὸ Β.

πρὸς Ν. ῥέοντος παραποτάμου τῆς Νέδας καὶ διὰ τοῦ ἀπὸ Ν. πρὸς Β. διευθυνομένου Διάρχοντος, ἥτοι ἡ ἐν τῇ κακῶς κληθεῖσῃ ἐπαρχίᾳ τῆς Ὀλυμπίας, εἰς ἣν κάλλιστα θὰ ἤρμοζε τὸ ὄνομα Τριφυλία, περιοχὴ τῶν νῦν πεδινῶν δῆμων Βώλακος, Σκιλλούντος καὶ Ἀρρήνης καὶ τὸ ἥμισυ που πρὸς Δ. τῶν ὄρειων δῆμων Ἀλφειράς, Ἀνδριτζαίνης καὶ Φιγαλίας, ἀγομένης που γραμμῆς ἀπὸ Διάρχοντος διὰ τῶν χωρίων Φαναρίου, Τρουπῶν καὶ Ἀλβαίνης εἰς Ζούρταν. Διὰ δὲ τῆς ἀπὸ Λυκαίου καὶ Λαπίδου πρὸς τὸν Καίᾳραν βουνοσειρᾶς διηρεῖτο ἡ Τριφυλία εἰς βορείαν, τὴν Μακιστίαν, μεταξὺ Καίᾳρα καὶ Ἀλφειοῦ καὶ εἰς νοτίαν μεταξὺ Καίᾳρα καὶ Νέδας. Πέλεις δὲ καὶ πολίσματα γνωστὰ ἐν τῇ τριφυλικῇ Ἡλείᾳ ἦσαν ἐπὶ μὲν τῶν μυθικῶν χρόνων 4, Αἶπυ (τὸ μετέπειτα Ἐπιον, Ἡπειον, Αἴπιον, Ἡπιον), Θρόον ἢ Θρυόσσα. Πύλος καὶ Ἀρρήνη, ἐπὶ δὲ τῶν Μινυῶν 6, Λέπρεον (ἡ ὀνομαστωτάτη πασῶν), Μάκιστος, Φρίξα, Πύργος ἢ Πύργος, Αἴπιον καὶ Ναυδίου, καὶ ἐπὶ Πελοπίδου 10, Λέπρεος, Σαμικόν, Ὑπανα, Τυπανέαι, ἢ Τυμπανέαι, Πύργος, Αἴπιον, Βωλαξ, Στηλάγριον, Φρίξα καὶ Σκιλλοῦς, κοινὸν δὲ τριφυλικὸν ἱερὸν δ' ἐν Σαμικῇ γὰρ τοῦ Ποσειδῶνος. 2) Πισάτις δ' ἡ Πισαία ἦτο ἡ ὀριζομένη ἀπὸ νότου διὰ τοῦ Ἀλφειοῦ, ἀπὸ βορρῶν διὰ τῆς θαλάσσης μεταξὺ τῶν ἐκβολῶν Ἀλφειοῦ καὶ Ἰαρθάνου, καὶ ἀπὸ βορρᾶ διὰ τῶν ἡρέμα ἀπ' Α. πρὸς Δ. χαμηλοῦμένων παραφυάδων καὶ βουνῶν τῆς Φολόης μέχρις Ἀλποχωρίου (πρὸς δυσμὰς τοῦ ὁποίου ἐπὶ τῶν ὄρειων πρὸς τὴν κοίτην Ἥλιν ἔκειτο ἡ πηγὴ Πιέρα ἡ τὰ νῦν πηγὰς ὕδατα μεταξὺ Μυρτιάς καὶ Μεσολογαχίου), ἐν τῇ ῥάξει τῶν ὁποίων διχάζονται τὰ ὑετία ὕδατα πρὸς βορρᾶν εἰς τὸν Πηνειὸν καὶ Ἐλισσαν διευθυόμενα καὶ πρὸς νότον εἰς τὸν Ἀλφειὸν καὶ Ἰαρθάνον, ἥτοι ἡ περιοχὴ τῶν νῦν δῆμων Ὀλυμπίων, Ὠλένης καὶ Λετρίνων, ἐνθα γινώσκουμεν ἀρχαίας πόλεις καὶ πολίσματα τὰς Φειάν, Δυσπόντιον, Ἀλείσιον, Σαλμώνην, Ἡρακλείαν, Μάργανα, Ἀμφιβολίαν, Ὀλυμπίαν (τὸν γῶρον, ἐνθα ἡ πανήγυρις τῶν Ὀλυμπίων), Ἀρπιναν, Κιτύσιον, καὶ τὰς ὀνομαστοτέρας Πίσαν καὶ Λετρίνους. 3) Βορεία Ἡλὶς ἡ ἀπλῶς Ἡλὶς ἐν στενωτέρᾳ σημασίᾳ ἐκαλεῖτο τὸ βαθύπεδον τοῦ Πηνειοῦ καὶ τῶν μικροτέρων χειμάρρων μεταξὺ τῆς πηγῆς Πιέρας καὶ τοῦ ποταμοῦ Λαρίσου. Καὶ ἡ μὲν περιοχὴ τῶν νῦν δῆμων Ἡλίδος, Πηνειῶν, Μυρτούντων καὶ Βουπρασίων ἀπετέλει τὴν πεδινὴν ἢ Κοίλην Ἡλιν μὲ γνωστὰς πόλεις τὴν ὀνομαστωτάτην Ἥλιν, τὸ αὐτὸ δηλ. τῶν Ἡλείων, Ἐφύραν (μετὰ ταῦτα Οἰνέην), Πύλον, Βουπράσιον, Κυλλήνην, μὲ πολίσματα Ὀρμιναν (Ὑρμίνην), Μυρτούντιον (Μύρσιον), Ἀρυμῶνην καὶ Θαλάμας, καὶ μὲ γνωστὰ προάστεια Φυσκῶν, Πέτραν καὶ Ὀρθίαν, τὸ δὲ κάτω ἐκλογικὸν τμήμα καὶ τὰ δυ-

τικὰ χωρία τοῦ ἄνω τμήματος τοῦ δήμου Λαμπείας μετὰ τοῦ ΝΑ. τμήματος τοῦ δήμου Τριταίας ἀπετέλει τὴν ὄρεινὴν Ἥλιν, δηλ. τὴν Ἀκρωρείαν καλουμένην τῶν παλαιῶν, μὲ τὴν ὄνυμαστὴν πόλιν Λασιῶνα καὶ μὲ γνωστὰ πολίσματα Θραιστόν, Ἀλίον, Εὐπάριον καὶ Ὀποῦντα (βλ. περὶ πάντων τὰ οἰκίεα ἔρθρα.)

ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΑΙΔΙΑΣ. Τὸν ἀρχαιότατον Ὀθαγενῆ πληθυσμὸν τῆς Ἡλείας ἀπετέλεσαν πελασγικοὶ Ἀρκάδες ἀνάμικτοι μετὰ Καυκῶνων, ἀρκαδικῶς ἐπίσης φύλου, ἐξαπλωθέντων κυρίως ἐν Τριφυλίᾳ καὶ Δόμῃ, καὶ Λελέγων διαπεραιωθέντων ἐκεῖ ἐκ τῶν ἀπέναντ Ἰονίων νήσων. Ἐκ τῆς θαλάσσης δ' ἐδέχθησαν τὸν πρῶτον πολιτισμὸν καὶ μάλιστα ὑπὸ τῶν Φοινίκων, οἵτινες χάριν τῶν προϊόντων τῆς χώρας, καὶ μάλιστα τῆς ἀλιείας τῆς ποσῆρας εἶχον ἰδρύσει ἐμπορικὰ πρακτορεῖα καὶ ἐν ἀπάσῃ τῇ Δ. Πελοποννήσῳ, ἐνθα ἀναφέρεται καὶ χώρα Ἐλισσα (Ἰεζεκ. 25, 7), πιθανῶς ἡ Ἡλία καὶ οἵτινες πολλὰ ἔγυνον ἐν Ἡλείᾳ κατέλιπον (Οὐρανία Ἀφροδίτη ἐν Ἡλιδι κλπ), μάλιστα δὲ τὴν εἰσαγωγὴν τῆς καλλιεργείας τῆς βύσσου, ἀφθόνως παραγομένης ἐν Ἡλείᾳ, καὶ ἥτις εἶνε ὁ βάμβαξ καὶ οὐχί, ὥς τινες ὑπέθεσαν, εἶδος λίνου. Ἐκ Πελασγῶν λοιπὸν Λελέγων καὶ Καυκῶνων ἀπετελέσθησαν οἱ Ἐπειοί, μερὶς τῶν ἐμνηρικῶν Ἀχαιῶν, αἰολικῆς φυλῆς, εἰ καὶ ὡς ἐκ τῆς σχέσεως πρὸς τὸ ἐν τῇ χερσονήσῳ ἐπικρατοῦν διαιρικὸν φύλον ἐλαλεῖτο ἐνταῦθα ἡ διαιρικὴ διάλεκτος μετὰ τῶν ἡλειακῶν αὐτῆς ἰδιωματικῶν. Τοῦ αὐτοῦ δὲ φυράματος ἦσαν καὶ οἱ πέραν τοῦ Ἀλφειοῦ Πύλιοι καὶ μετὰ μὲν τῶν Ἐπειῶν ἀνemieύθησαν καὶ Ἀχαιοὶ ἐκ Θεσσαλίας ἐλθόντες καὶ Θεσσαλικά ἐθῆμα εἰσαγαγόντες (Δάρειος ποτ. Ὀλυμπος καὶ Ὅσσα παρὰ τὴν Ὀλυμπίαν, Ἐνιπεὺς ποτ. κλπ) καὶ τῆς διοικήσεως μετασχόντες. Εἰς Τριφυλίαν δ' εἰσῆλθε μετὰ τὰ τρωϊκὰ τὸ νομαδικὸν γένος τῶν Μινυῶν καὶ ὑπερτερῆσαν τοῦ ἐγγχωρίου στοιχείου ἔκτισε τὰς ἐξ ῥηθείας πόλεις. Τέλος δὲ σὺν τῇ καθόδῳ τῶν Ἡρακλείδων ἐπῆλθεν οἱ ὑπὸ τὸν Ὀξύλον Αἰτωλοὶ καὶ πρῶτον μὲν ὑπέταξαν τὴν βορείαν Ἥλιν, εἰτα δὲ τὴν Πισάτιν καὶ τέλος τὴν ἐκείθεν τοῦ Ἀλφειοῦ χώραν, ἥτις οὕτως Τριφυλία ὡς ὑπὸ τριῶν φύλων (Πυλίων, Μινυῶν καὶ Αἰτωλοηλείων) οἰκηθεῖσα ἐκλήθη. Οὕτω δ' ἐξηφανίσθησαν κατὰ μικρὸν πᾶσαι αἱ νομασαίαι καὶ ἐπεκράτησεν ἔκτοτε ἡ τῶν Ἡλείων (= Αἰτωλοηλείων), ὅφ' ἦν ἐγινώσκοντο εἶτα ἡ χώρα. Τὰς ξενικὰς εἰς Ἥλιν ἐπιδρομὰς δεικνύει ἡ παράδοσις καθ' ἣν ὁ πρῶτος βασιλεὺς, ὁ Θεσσαλὸς ἑποικὸς Ἀέθλιος, ὁ ἀντιπρόσωπος τῶν ἑορτῶν τῆς χώρας, ἐγέννησε τὸν θεὸν τῆς λελεγικῆς ποιήσεως Ἐνδυμίωνα, ἐξ οὗ ἐγεννήθησαν δ' φυγὼν εἰς Αἰτωλίαν Αἰτωλὸς, πατήρ τοῦ Καλυδῶνος καὶ πάππος τῆς Πρωτογενείας, μητὴρ τοῦ Ὀξύλου, ὁ βασιλεύσας

Ἐπειός, ἡ Εὐρυκίδα καὶ ὁ Παίων. Τῆς δ' Εὐρυκίδας γόνος καὶ τοῦ Ποσειδῶνος ἦν ὁ Ἡλείος, ἐξ οὗ ἡ, κατ' ἄλλους, τοῦ Ἡλίου ἐγεννήθη Αὐγείας ὁ πολὺς (18. λ.). Μνείας δ' ἔστιν εἶναι καὶ τὰ περὶ Ἡρακλέους μυθεύματα ἐν Ἡλίδι, καθ' ἃ δις ἐστράτευσε καὶ κατέκτησεν αὐτήν, καθιέρωσε τὴν Πίσαν τῷ Δίῳ, ἐνυμνήθη ἐν Εὐφύρᾳ τὴν Ἀστυόχειαν, μήτέρα τοῦ εἰς Τροίαν ἐκ Πέδου στρατεύσαντος Τληπόλεμου, ἔκτεινεν ἐν Λεπρέῳ ἐν μονομαχίᾳ τὸν Λεπρέα, κατέπαλσεν ἐν Φολῳ τὸν Κενταύρου, καὶ ἄλλα, ἐπὶ δὲ τὰ περὶ Σαλμωνέως καὶ Τυροῦς καὶ ἔνιπένως Θεσσαλικῆς ἀρχῆς μυθεύματα, τὰ τῆς ἡλείας Πύλου, κοιτίδος τῶν πολυαριθμῶν Ἡλείων μάντεων κατὰ τοὺς μετέπειτα ἱστορικοὺς χρόνους, τὰ τῆς Μίνως καὶ τοῦ Ἀδου ἐν Τριφυλίᾳ, οἱ μυριόλεκτοι πιαῖκοι μῦθοι τοῦ Φρυγῆος Πέλοπος μετὰ τῆς τοῦ ἐγγωρίου βασιλέως Οἰνομάου βασιλοπάριδος Ἰπποδαμείας, τὰ τοῦ Ἀλφειοῦ μετὰ τῆς νύμφης Ἀρεθούσης καὶ ἄλλα, ὧν ἔδριθεν ἡ χώρα. Ἐπὶ δὲ τῶν τρωϊκῶν ἡ μὲν Τριφυλία ἀνήκειν εἰς τὸ κυλικὸν κράτος, οἱ δ' Ἐπειοὶ τῆς κοίτης Ἡλίδος ἐστράτευσαν εἰς Τροίαν ὑπὸ 4 ἀρχηγούς, δηλ. τὸν Πολύξενον τὸν Ἀγασθένους τοῦ Αὐγείου, ὅστις καὶ διασωθεὶς μόνος ἐβασίλευσεν εἰτα γεννήσας Ἀμφίμαχον τὸν πατέρα τοῦ Ἡλείου, ἐξ οὗ ἐπῆλθεν ὁ Ὀξύλος μετὰ τῶν Αἰτωλῶν, τὸν Θάλπιον καὶ Ἀμφίμαχον, τέκνα τῶν Μολιωνιδῶν, καὶ Διῶρη τὸν Ἀμαρυγκέως ἐκ Βουκρασίου, ἐπῆλυδος Θεσσαλοῦ. Ἡ δὲ Πισατὶς φαίνεται ὅτι κατ' ἀρχὰς μὲν κατεκρίθη ὑπ' αὐτοχθόνων ἀρκαδικῶν φύλων, ἐξ ὧν διεσώθη ἡ φῆμὴ τοῦ Οἰνομάου τοῦ βασιλέως τῆς Πίσης καὶ πατρός τῆς Ἰπποδαμείας, ἀλλὰ κατόπιν ἔγεινε κέντρον ἔριδος μεταξὺ Πυλίων καὶ Ἐπειῶν, σὺν τῇ ἐπιδρομῇ δὲ τῶν Αἰτωλῶν καὶ Ἡρακλείδων Ἀχαιοὶ μετὰ τοῦ Ὀρεστίδου Ἀγορίου κατέλαβον τὴν Πισατὶν ὡς σύμμαχοι τῶν Αἰτωλῶν καὶ ἐκ τούτου ἐξηγοῦνται τὰ μυθεύματα περὶ Πέλοπος τοῦ τῶν Ὀρεστίδων προγονοῦ καὶ ἡ καθιέρωσις τῆς χώρας τῇ ἀχαϊκῇ ἐθνάρχει Ὀλυμπίῳ Δίῳ. Οὕτω δ' αἱ δύο χώραι, ἡ αἰτωλικὴ Ἡλὶς καὶ ἡ ἀχαϊκὴ Πισατὶς ἦσαν ἀρχικῶς ἐν ἀδελφικῇ σχέσει πρὸς ἀλλήλας, ὡς δεικνύει τούτο ἡ τε παράδοσις ὅτι ὁ ἐκ Πίσης Κλεοσθένης ὁ Κλεονικεὺς καὶ ὁ Ἡλείος Ἰπίτος, Ὀξύλιδης, ἀπὸ κοινοῦ ἀνεκένσαν τοὺς ὅρ' Ἡρακλέους ἐν Ὀλυμπίᾳ καθιερωθέντας ἀγῶνας, ἐπὶ δὲ οἱ Ἑλλανοδί- καὶ τῶν ἀγῶνων δύο ἐν ἀρχῇ, εἰς ἐξ ἐκατέρας χώρας, ὄντες καὶ ἡ ἀπὸ κοινοῦ διεύθυνσις τῶν ἀγῶνων, καὶ τέλος τὸ συμβούλιον τῶν 16 γυναικῶν, αἵτινες ἐκ τῶν 8 ἡλείων καὶ 8 πιατικῶν πόλεων καὶ ἡ ἐπὶ τῶν ἱστορικῶν χρόνων ἐκλεγόμενα, κατ' ἀρχὰς μὲν ἐμασσο- λάθθησαν εἰς διάλυσιν τῆς περὶ ὀρίων ἔριδος τῶν δύο λαῶν προκληθείσης ὑπὸ τοῦ τῆς Πίσης τυράννου Δαμοφῶντος, εἰτα δὲ ἀπὸ κοινοῦ ὑφαινον ὅν τερὸν τῆς Ἡρας πέπλον διὰ τὸ ἐν Ὀλυμπίᾳ

ἦσαν καὶ διεύθυνον τοὺς ἐκεῖ κατὰ τετραστί- αν τελουμένους ἀρκαδικούς ἀγῶνας τῶν Ἡλείων παρθένων, οὕτω δὲ καὶ τὴν ἀρχαίαν ἀδελφικὴν σχέσιν τῶν δύο χωρῶν ὑπεδέχοντο. Κατὰ μικρὸν ὁμως, κατελθόντων εἰς Πίσαν ἐξ Ἡλίδος αἰτωλικῶν γενῶν καὶ ἀρπασάντων τὴν τε ἀρχὴν καὶ διεύθυνσιν τῶν ἀγῶνων ἀπὸ τῶν Ἀχαιῶν, οἱ ἐν Ἀχαΐᾳ Ἀχαιοὶ ἀπέστησαν τῶν δαμπτιακῶν ἀγῶνων καὶ μετὰ ταῦτα πάντοτε σχεδὸν ἐχθρικῶς πρὸς τοὺς ὁμόρους Ἡλείους διέκειντο. Ἀλλὰ καὶ οἱ Αἰτωλοὶ ἐν Πίσῃ δύνασται κατὰ μικρὸν ὑπεροπτικώτερον προσεφέροντο πρὸς τοὺς ἐν Ἡλίδι ὁμοφύλους, καὶ μάλιστα τὸ βασιλικὸν γένος τοῦ Ὀμφαλίωνος, διότι ἐπιδικούντες πλήρη αὐτοτέλειαν ἡγεῖραν ἔριδας περὶ ὁρίων πρὸς τοὺς Ἡλείους, συνεμάχθησαν ἐν ἀμφοτέροις τοῖς μεσσηνιακοῖς πολέμοις, ὡς καὶ οἱ Τριφυλικοὶ καὶ Ἀρκαῖες, μετὰ τῶν Μεσσηνίων ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Πανταλέοντος, υἱοῦ τοῦ Ὀμφαλίωνος, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς Ἡλείους συμμαχοῦντας τοῖς Λακεδαιμονίοις, οὕτω δ' οἱ Πισαταὶ τῷ 678 π.Χ. οὐ μόνον ἀνεξάρτητον συμμαχοῦν ἐῖχον ἐν τῇ διοικήσει τῶν ἀγῶνων, ἀλλ' ἐπέτυχον καὶ τοῦ Ἡ. τῶν 688 π.Χ. ἀποκλείσασιν αὐτοὺς, τῷ 668 (748 κατὰ Πaus.), ὅτε ἐβασίλευσαν ὑπὸ τοῦ Ἀργείου Φειδῶνος, τῷ 644 ἐπὶ Πανταλέοντος, καὶ τῷ 644 τῇ συνδρομῇ τῶν Ἀρκάδων, ἃς ἀνολυμπίδας, δηλ. μὴ γενομένας, ἐκάλουν οἱ Ἡ. Ἀπὸ δ' αἱ σχέσεις τῶν δύο πολιτειῶν ἐπὶ πλέον ἐτραχύνοντο, κατὰ τῶν ὑπὸ τῆς Σπάρτης ἀνεκαθεν ὑποστηριζομένων Ἡλείων ἱστατο ἐν ἀνεξαρτήτῳ στάσει ὁ Πανταλεοντίδης Δαμαρῶν καὶ μόλις ἡ εἰρήνη συνεκρατέτο, ὅτε ὁ ἀδελφὸς καὶ διάδοχος αὐτοῦ Πύρρος ἐν περαφόρῳ τόλμῃ τὸν ὀριστικὸν κατὰ τῆς Ἡλίδος πόλεμον ἐκήρυξε (περὶ τὸ 580) λήξαντα μὲ τὴν ἐλοσχερῇ ἡττᾷ καὶ καταστροφῇ τῶν Πισατῶν καὶ τῶν συμμάχων αὐτῶν καὶ μὴ τὴν μεταβολὴν τῆς χώρας εἰς περιουκίδα τῶν Ἡ. Ἀλλὰ καὶ ἄλλη ἐπαναστάσις φαίνεται ὅτι ἐγένετο συγχρόνως τῷ γ' μεσσηνιακῷ πολέμῳ (464) ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι οἱ Ἡ. ἐν ὅᾳ ἐβασίλευντο ὑπὸ τῶν Σπαρτιατῶν, ἀλλὰ καὶ ἐν ταύτῃ ἡττήθησαν οἱ Πισαταὶ, ἡ πόλις αὐτῶν ἄρδην ἡρημώθη καὶ ἀνεστατώθη καὶ ἐκ τοῦ καταλόγου τῶν 8 πιατικῶν πόλεων ἐξηλείφθη. Ἐκ δὲ τῶν λαφύρων τοῦ πολέμου τούτου ὠκοδομήθη μεγαλοπρεπὴς ὁ ἐν Ὀλυμπίᾳ ναὸς τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς καὶ κατασκευάσθη ὑπὸ τοῦ Φειδίου τὸ χρυσολαμπρύνον ἀγάλμα τοῦ θεοῦ. Οὕτω δ' ἐκ τῆς ἀποσβεθείσης Πισατῆος διετηρήθη μόνον ἡ κατὰ τύπους διαίρεσις εἰς 8 πόλεις ἢ τμήματα τῆς αὐτοῦ περιουκίδος τῶν Ἡ. δηλ. τὰς Ἡρακλείαν, Σαλμωνίαν, Ἀρπιναν, Κικύσιον, Δυσπόντιν, Λετρίωνος, Ἀλείσιον καὶ Μάργαναν. Τὴν αὐτὴν δὲ σχεδὸν τύχην ὑπέστη καὶ ἡ Τριφυλία, ἣν ὑπέταξαν ὡς περιουκίδα οἱ Ἡ. τῇ συνδρομῇ ἐπὶ τῆς τῶν Σπαρτιατῶν, διότι οἱ Μινῶτι καὶ λοι-

ποὶ Τριφυλικοὶ συνεμάχουν τοῖς Μεσσηνίοις ἐν τοῖς μεσσηνιακοῖς πολέμοις. Διετηρεῖτο ὁμοῦ ἐν Τριφυλίᾳ πάντοτε πνεῦμα θυσιαστικῆς καὶ αὐτοτελείας καὶ μάλιστα ἐν τῇ Λεπρεατίδι, ἐνθα τὸ Λεπρεον ἐπωφελεῖτο πάσης εὐκαιρίας, ὅπως ἀποσεισῇ τὸν ζυγὸν τῆς κυριαρχοῦς Ἡλίδος, οἷον ἐν μὲν τῷ πελοποννησιακῷ πολέμῳ (ἀπὸ τοῦ 420) ἀποστατήσαν ἀπὸ τῶν Ἡλείων, τῷ δὲ 400 ὡς ὀρμητήριον τῶν Σπαρτιατῶν κατὰ τῶν Ἡ. χρησιμεύσαν καὶ μετὰ τὸ πέρασ τοῦ πολέμου ἐκείνου αὐτόνομον μετὰ τῶν λοιπῶν Τριφυλίων κηρυχθῆν, καὶ ἐν τῷ πρὸς Ἀρκάδας πολέμῳ τῶν Ἡ. εἰς τοὺς πρώτους προστεθῆν (365) καὶ εἰτα εἰς τὴν ἀχαϊκὴν συμπολίτειαν ἐνωρὶς καὶ τέλος ὑπὸ τῆς Ῥώμης ὡς αὐτόνομον ἀπὸ τῶν Ἡ. ἀναγνωρισθῆν.

Ὅτι λοιπὸν ἡ ἱστορία τῶν Ἡ. ἐν τῇ διαμάχῃ κυρίως πρὸς τοὺς περιοίκους στρεφόμενη μέχρι τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου διευρύνει τὴν ἔκτασιν τῆς χώρας, τὸν βίον καὶ τὸ πολίτευμα αὐτῶν. Ἡ Ἥλις, ὡς καὶ ἡ Σπάρτη, δὲν ἦτο ἐμσοπενδύς αὐτόνομων πόλεων, ἀλλ' ἡ τὴν πᾶσαν χώραν διεικόνσα κυριαρχὸς πόλις, καὶ ἀπὸ ταύτης ὑπερτερήσασα διὰ τῶν Αἰτωλῶν τῶν ἄλλων ἐξέχων πόλεων Ῥεθύρας, Ρουπρασίου, Πύλου κτλ. ἐξισίλειον οἱ Ὀξυλίδαι, εἰτα δ' ἑμῶς κατάργηθείσης τῆς βασιλείας (πιθανῶς ἀπὸ τοῦ 580) διώκει διλιγαρχικῶς τὴν χώραν γερουσία ἐξ 90 ἰστέων μελῶν, λαμβανόμενῃ ἐκ προκρίτων γενιῶν τῆς αἰτωλικῆς ἀριστοκρατίας. Ἐκ τε τοῦ ἄστεος καὶ τῶν μικρῶν πόλεων καὶ ἐκλεγόμενων ὡς οἱ ἐν Σπάρτῃ γέροντες, καὶ ἦτις ἐπίσης εἶχε τὴν ἀνωτάτην ἐποπτείαν τῆς τῶν Ὀλυμπίων πανελληνίου ἐστῆς. Ἡ μεγαλοπρεπέστερον δὲν μέρει τελευτούμενης ἢ αὐξανόμενης σημασίας τὴν Ἥλειαν κατέστησε παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν ἱερὰν χώραν, οὐδενὸς δυναμένου ν' ἄρῃ κατ' αὐτῆς ὅπλα, οὐδ' ἐπιτερομένου νὰ διέλθῃ δι' αὐτῆς στρατεύμα ἐνοπλόν. Εἰς τοῦτο δὲ συνέβαλε τὰ μάλιστα ἡ Σπάρτη, ἦτις τοὺς Ἡ. καὶ κατὰ τοῦ Φειδωνος καὶ κατὰ τῶν Πισατῶν καὶ Τριφυλίων συνέδραμε καὶ τὴν τῶν Ὀλυμπίων σημασίαν ἐγενέκτισεν, ἐξ ὧν πάντων καὶ οἱ Ἡ. μέχρι τοῦ 420 πιστότατοι σύμμαχοι τῶν Λακεδαιμονίων ἦσαν, καὶ αἱ πόλεις αὐτῶν καὶ αὐτὸ τὸ ἄστυ ἦσαν ἀτείχιστα, ὡς ἐν ἱερᾷ χώρῃ, ὃ δὲ πολὺς πλῆθυμὸς ἀμέριμος καὶ ἀδιαφορὸς πρὸς τὸν πέριξ κόσμον, ἔξῃ κατὰ κώμας καὶ χωρία ἑυδαμένως, ἀλλ' ἐκ τούτου καὶ τῆς διαρκεῖς εἰρήνης καὶ τοῦ πλοῦτος, τῇ βοήθειᾳ καὶ τοῦ ἥπιου καὶ θερμοῦ κλίματος προήλθεν ἡ τρυφή καὶ τὸ ἀπόλεμον τῶν κατοίκων, δυσχερευμένων ὑπὸ τῶν λοιπῶν Ἑλλήνων ὡς ἀπολέμων καὶ εἰσεσλύνων καὶ καλλωπιστῶν καὶ ψευδογόνων καὶ δόξαζων καὶ παιδεραστῶν. Ἀλλ' ὁμοῦ καὶ στρατηγούς τινας ἀνέδειξεν ἡ Ἥ. ὡς τὸν Ἰερώνυμον ἐν τῇ Κύρῳ ἀναβάσει, Τευτιάπλον, Θραυδαῖον, κλπ. καὶ φιλοσόφους, ὡς τὸν σωκρατικὸν Φειδωνα, τὸν

Ἰππῖον καὶ τὸν διασημότατον Πύρρωνα. Ἀλλὰ ὅραχ' μετὰ μηδικά, ἐν οἷς δὲν προσέβασαν καίπερ σπεύσαντες εἰς Πλαταιὰς ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων, μετεπλάσθη τὸ πολίτευμα τῆς Ἥ. ἐπὶ τὸ δημοκρατικώτερον, ὅτε καὶ τὸ ἄστυ (ἡ Ἥλις) κηρύχθη τῷ 471 διὰ μετοικισμού εἰς αὐτὴν τῶν κατοίκων πολλῶν πολιχνῶν καὶ κωμῶν καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς Τριφυλίας καὶ οἱ ἐλευθεροὶ ἀπέκτεσαν ἴσα δικαιώματα καὶ εἰσόδους εἰς τὰς ἀρχάς καὶ κατὰ φυλὰς διαίρεθείσης τῆς χώρας ἐξελέγετο ἐφεξῆς ἐξ ἐκάστης διὰ τοὺς ἀρχῶνας ἀνὰ εἰς Ἑλληνοδόκους, ἐκ τοῦ ἐκάστοτε ἀριθμοῦ τῶν ὁρίων σχηματίζομεν ποῖαν τινα ἰδέαν τῆς πολιτικῆς καταστάσεως τῆς χώρας διότι ἐν πρώτοις, ὡς ἐρρήθη, ἦσαν δύο ἐκ τῶν δύο ἡγεμονικῶν οἰκῶν, ἀπὸ δὲ τοῦ 580 δύο, ἀλλ' ἐκ πάντων τῶν Ἥ. κλήρω ἐκλεγόμενοι, τῷ δὲ 480 πιθανῶς ἀνεδιβάσθησαν εἰς 9, τῷ 476 εἰς 10, τῷ 368 εἰς 12, τῷ 364 (μετὰ τὴν ἀπώλειαν τῆς Τριφυλίας) εἰς 8, ἀπὸ δὲ τοῦ 318 καὶ ἐξῆς 10. Κατὰ δὲ τὸν πελοποννησιακὸν πόλεμον φαίνεται ἡ γερουσία ἀντικαθισταμένη διὰ τῆς βουλῆς τῶν 600, ὅτε ἀναφέρονται ὡς ἔρχοντες καὶ οἱ δημιουργοὶ καὶ οἱ θεσμοφυλάκες, ὡς συμμαχοῦντων δ' ἐν αὐτῷ τῶν Ἡλείων τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐπαθε μὲν ἡ Κυλλήνη, τῷ 432 ὑπὸ τῶν Κερκυραίων προσβληθεῖσα, ἐγένετο δὲ καταστρεπτικὴ ἀπὸδρασις τῷ 431 ἀπὸ τοῦ νῦν Κατακόλου εἰς τὴν Φειάν καὶ δῆμοις αὐτῆς παρ' Ἀθηναίων καὶ Μεσσηνίων, σύνδοτος δὲ τῶν συμμάχων τῷ 428 ἐν Ὀλυμπίᾳ. Ἀλλ' ἀπὸ τοῦ 420 ὑποστηρίζοντων τῶν Σπαρτιατῶν τὸ ἀποστατήσαν Λεπρεον συνεμάχησαν οἱ Ἡ. ἐκ πείσματος μετὰ τὴν Νικίειον εἰρήνην τοῖς Ἀργείοις, Ἀθηναίοις καὶ Μαντινεῦσι, τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ Ἀλκιβιάδου καὶ ἀπέκλεισαν τῶν Ὀλυμπίων καὶ τοὺς Σπαρτιατάς καὶ πέρφοντες ἐν ταῖς ἱεραῖς σπονδαῖς φρουρὰν ὑπὲρ τῶν Λεπρεατῶν. Καὶ τότε μὲν ἡσύχασαν οἱ Σπαρτιαταί, ἀλλὰ τῷ 401 κηρύξαντες τὸν πόλεμον κατὰ τῶν Ἥ. ἐπὶ ἐλευθερώσει τῶν περιοίκων εἰσέβαλον ὑπὸ τὸν Ἀγρινεὺς Ἀχαΐας καὶ ἀποχωρήσαντες ἐκ φόβου σεισμοῦ τίνος τῷ 400 εἰσέβαλον αὖθις ἀπὸ τῆς Νέδας μετ' Ἀχαίων, Κορινθίων, Βοιωτῶν Ἀρκάδων κλπ. προθυμομένων νὰ μετάσχῃσι τόσῳ ἐπικερτοῦς λαφυραγωγίας οὐδέποτε προσβληθείσης χώρας. Οὕτω δὲ προχωροῦντων καὶ λεηλατούντων μέχρι τοῦ ἄστεως, ἀφοῦ ἐν τῷ μεταξὺ εἶχον ἀποστατήσαι καὶ οἱ πλείστοι τῶν Τριφυλίων καὶ Πισατῶν, ἀπέστη αὐτοῦ καὶ προσέβη μέχρι Κυλλήνης ὁ Ἀγίς, ὁπόθεν ἐπανελθὼν εἰς Ἐπιτάλιον καὶ Ἰδρύσας διὰ ἀρχὴν φρουρὰν ὑπὸ τὸν Λύσιππον, ὅπως δῶκε τὴν χώραν, ἐνθεν, ἐνῷ ἀπέτυχεν ἐν Ἡλίδι στάσις τῶν διλιγαρχικῶν ὑπὸ τὸν Ξενίαν, ὅπως βίᾳ καταλάβῃ τὴν ἀρχήν, καταβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ δήμου ὑπὸ τὸν Θραυδαῖον, οὗ τῇ ἐνεργείᾳ τῷ 399 ἐκλείσθη καὶ ἡ εἰρήνη, καθ' ἣν ἐχειραφέτησαν μὲν τοὺς περιοίκους, προ-

σταντο ὁμῶς τῶν ἀγώνων. Ἐκτοτε συνεμάχουν ἐν πᾶσι τοῖς Λακεδαιμονίοις μέχρι τοῦ 370, ὅτε μὴ θέλοντες νὰ μετασχῶσι τῆς κλεισθείσης εἰρήνης ὡς μὴ ἀρίστοις τοὺς περιοικοὺς ἐλευθέρους, ἠνωθήσαν τοῖς Ἀρχαῖαι καὶ Ἀργείοις καὶ τῇ 369 τοῖς Θηβαίοις, οἷς συνηκολούθουν ἐν Πελοποννήσῳ μέχρι τοῦ 365, ὅτε συμμαχήσαντες τοῖς Λακεδαιμονίοις κατέλαβον τὸν ἀπὸ τοῦ 399 εἰς τοὺς Ἀρχάδας συντελοῦντα Λασιῶνα τῆς Ἀκρωρείας, ἀλλ' οἱ Ἀρχάδες ἐπιδοθήσαντες πιθανῶς ἀπὸ Ψωφίδος κατέλαβον νυκτῶρ τοὺς περὶ τὴν Φολιγὸν λόφους καὶ τρέψαντες τοὺς προσδοκῆσαντας 700 Ἡ. ἐκυρίευσαν πᾶσας τὰς ἐν τῇ Ἀκρωρείᾳ πόλεις πλην τῆς Θραύστου, κατέβησαν εἰς Ὀλυμπίαν, ἦν, ὡς καὶ τοὺς Μαργανέας, κατέλαβον καὶ ὀχυρώσαντες τὸν λόφον τοῦ Κρονίου ἐβάδισαν ἐπὶ τὴν Ἥλιν καὶ μάλιστα ἐξείωσθησαν ἐκ τῆς ἀγορᾶς τοῦ ἄστεως ὑπὸ τῶν ἱππέων καὶ καὶ τῶν 300, οἵτινες ἐπίσης ἐξεδίωξαν καὶ τὴν δημοκρατικὴν μερίδα διὰ προσπαθοῦσαν νὰ καταλάβῃ τὴν ἀρχὴν τῇ συνδρομῇ τῶν Ἀρχάδων, ἥτις ὁμῶς ἐκδελγείσκει τῆς ἀκροπόλεως κατέλαβε μετ' Ἀρχάδων τὴν ἡλείακην Πύλον. Ἀποτυχούσης δὲ καὶ ἐτέρας ἀποπειρᾶς τῶν Ἀρχάδων κατὰ τῆς πόλεως Ἡλίδος, βοηθηθείσης ὑπὸ τῶν τότε συμαχούντων τοῖς Ἡ. Ἀρχαίων, ἀναβαρρήσαντες τῇ 364 οἱ Ἡ. προσβάλλουσι τοὺς Ἀρχάδας ἐστρατοπεδευμένους μεταξὺ Ἡλίδος καὶ Κυλλήνης, ἀλλ' ἠττηθέντες καταδιώκονται, μέχρι τοῦ ἄστεως. Ἀσχολουμένων ὁμῶς εἰς τὰς Ἀρχάδων κατὰ τῶν Λακεδαιμονίων ἐν Κρώμνῳ ἐπετέθησαν οἱ Ἡ. κατὰ τῶν Πυλίων καὶ τῶν ἐκεῖ φυγᾶδιον, οὓς συναντήσαντες ἐκτός τῶν Θαλαμῶν ἄς ἐπειρώντο νὰ κυριεύσωσι, νικῶσι κατὰ κράτος καὶ ἀναγκάζουσι τὴν τε Πύλον καὶ τοὺς Μαργανέας. Ἀλλ' ἐπαυελθόντων τῶν Ἀρχάδων ἀπὸ τοῦ Κρώμνου καὶ ἀπρίξ ἔχομένων τῆς Ὀλυμπίας, ἐνθα διεγείροντο μετὰ τῶν Πισαίων τὴν τότε συμπεσοῦσαν ἐορτὴν τῶν ἀγώνων (361), ἐν τῷ μέσῳ τῆς τελευτῆς οἱ Ἡ μετ' Ἀρχαίων αἰφνης ἐπιφαινόνται ἀπὸ τῆς Ἰερᾶς ὁδοῦ εἰς τὸ τεμενὸς τῆς Ἀλτίας πλησιάζοντες, παραταχθέντες δ' ἐν τῇ δεξιᾷ ἔχθη τοῦ Κλαδέου ἐβάδισαν θαρραλέως κατὰ τῶν ἐν τῇ ἀπέναντι ὄχθῃ Ἀρχάδων βοηθουμένων ὑπὸ 2000 Ἀργείων καὶ 400 Ἀθηναίων ἱππέων καὶ ἔτρεψαν ἀνεπίστως τοὺς πάντας εἰς φυγὴν, μέχρ' οὐ προδόντες εἰς τὸ μέσον τῆς Ἀλτίας καὶ ἀποκρουθέντες ἐπανῆλθον εἰς τὸ στρατόπεδον, ὅπου ἐν αὐτῇ τῇ ὑστεραίᾳ ἀποτυγχόντες ἐν νεᾷ ἐφῆδον ἔφυγον εἰς τὸ ἄστυ. Μετ' οὐ πολὺ ὁμῶς γενομένων σπονδῶν παρέλαβον αὐτῇ τὴν Ὀλυμπίαν καὶ ἐν Μαντινείᾳ (362) συνεμάχουν τοῖς Λακεδαιμονίοις. Ἐπὶ δὲ Φιλίππου ἰσχυρὰ ἐν Ἡλίδι μερὶς μακεδονικὴ ἔξευσε τοὺς Ἡ. ὑπὸ τὸ ἄρμα τῶν Μακεδόνων, μέχρ' οὐ τῇ 331 συνεπολέμησαν μετὰ τοῦ Ἀγίου καὶ τῶν Ἀρχάδων κατὰ τοῦ Ἀντιπάτρου καὶ μετὰ

ταῦτα μετέσχον τοῦ Λαμιακοῦ πολέμου κατὰ τοῦ αὐτοῦ. Ἦν δὲ τοῖς ἀγίοις μεταξὺ Κασσάνδρου καὶ Ἀντιγόνου, οἱ Ἡ. οἱ ἐφρόνουν τὰ τοῦ Κασσάνδρου, ὅφ' οὐ κατεῖχοντο καὶ αἱ ἀρχαῖαι πόλεις, ἄλλοι δ' ὡς οἱ Αἰτωλοὶ, ἡ ἡλιακὴ Κυλλήνη, τὰ τοῦ Ἀντιγόνου. ὅθεν ὁ στρατηγὸς τοῦ τελευταίου Ἀριστόδημος δι' Αἰτωλῶν μισοσφύρων ἡλευθέρωσε μὲν τὴν Κυλλήνην, πολιορκουμένην ὑπὸ τῶν Ἡ. καὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ Πολυσπέρχοντος, συμμάχου τοῦ Κασσάνδρου, ἡλευθέρωσε δὲ τὰς Πάτρας, ἐκυρίευσεν δὲ καὶ καὶ ἐλεηλάτησε τὸν Αἴγιον, μεθ' ὃ ἐπλευσεν εἰς Αἰτωλίαν, ὅτε τοὺς Δυμῆους περικλείσαντας ἐν τῇ ἄκρᾳ τοὺς Κασσάνδρου φρουροὺς, ἐπελθὼν εἰλε καὶ κατέστρεψεν Ἀλεξάνδρου. Τελεσφόρον δὲ τοῦ ναυάρχου τοῦ Ἀντιγόνου στασιάζοντος κατὰ τοῦ κυρίου καὶ ἔλδοντος δι' ἑαυτὸν Κυλλήνην καὶ Ἥλιν ἐπὶ τυραννίδι, εἰλε καὶ ἡλευθέρωσεν αὐτὰς ὁ Πτολεμαῖος, ἕτερος στρατηγὸς τοῦ Ἀντιγόνου. Ἦν δὲ τῶν πολλῶν μεταξὺ τῶν πατριῶν στάσεων ἐν Ἡ. ἰδίᾳ μνημονεύειν καὶ τῆς μετὰ τὴν εἰσβολὴν τῶν Ἰαλατῶν εἰς Ἑλλάδα, καθ' ἣν οἱ ἕτεροι κατέλαβον τὴν ἀρχὴν δι' ἑπατῆς τῇ βοήθειᾳ 1000 Μεσσηνίων, τῶν ἑτέρων προσδοκούντων ὑπὲρ ἑαυτῶν τοὺς Σπαρτιάτας. Ἐπὶ δ' Ἀντιγόνου τοῦ Γονατῆ καὶ τῇ προεξέσθη αὐτοῦ ἐτυράννησεν ἐπὶ 25 μῆνας τῆς Ἡ. Ἀριστότμος ὁ Δαμαρέτου Ἡλείος, μέχρ' οὐ ἐφονεύθη ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Ἑλλανικὸν συνισμάτων καὶ τῇ συνεργασίᾳ τῆς ἐναρέτου πολιτίδος Μειγιστοῦς.

ἹΣΤΟΡΙΑ τῶν χωρῶν τοῦ νομοῦ ἀπὸ κοινοῦ (ἀπὸ τοῦ 250 π. Χ.) Μετὰ δὲ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἀρχικῆς συμπολιτείας διὰ τοῦ Ἀργίου καὶ εἰς τῶν Μακεδόνων οἱ Ἡ. οἱ ἔρχισαν νὰ συγκοινωνήσωσι τῇ ὑπαστάτῃ αὐξανομένη αἰτωλικῇ ὁμοσπονδίᾳ, ἥς, ὡς τὰ πολλά, πιστότατοι σύμμαχοι διὰ τὴν ἀρχαίαν συγγένειαν ἦσαν καὶ ἐχρησίμευσον ὡς κύριον ἐν Πελοποννήσῳ ὁρητήριον τῶν Αἰτωλῶν, οὐκ ἔλτρε ὁμῶς ἔπασχον καὶ ἀπὸ τῶν περσικῶν ἐπεδρομῶν τῶν Ἰλλυριῶν καὶ μάλιστα ἐπὶ τῆς βασιλείας ἐκείνων Τεῦτας (περὶ τὸ 230 π. Χ.). Ἦν δὲ τῇ Κλεομενικῇ πολέμῳ οἱ Ἡ. ὡς σύμμαχοι τοῦ Κλεομένους ἐνίκησαν μὲν μετ' αὐτοῦ τοὺς Ἀχαιοὺς περὶ τὸ Λύκιον, ἐπιδράμον δὲ τὰς Φαρὰς, ἐνίκησαν αὐτῇς ἐν τῇ Δυμῇ καὶ ἀνέκτησαν τὸν Λασιῶνα. Πάμπολλα ὁμῶς ὑπέστησαν οἱ Ἀχαιοί, Ἀρχάδες, Ἡ. οἱ, Μεσσηνιοί, Αἰτωλοὶ καὶ ἄλλοι Ἑλλήνες ἐν τῇ συμμαχικῇ πολέμῳ (220—217), ἐν ᾗ Αἰτωλοὶ, Ἡ. οἱ καὶ Λακεδαιμόνιοι ἠγωνίζοντο κατ' Ἀρχαίων, Μακεδόνων, Ἡπειρωτῶν, Ἀκαρνάνων καὶ τῶν συμμάχων αὐτῶν. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν οἱ Αἰτωλοὶ ἐν μέγῃ εἰρήνῃ (220) διακίοντες διὰ Ῥίου καὶ κακῶσαντες τὴν τῶν Πατρῶν καὶ Φαρᾶν καὶ Τριταίων γῶραν ἐχώρησαν δι' Ἡλείας τῆς συμμάχου μέχρι Φιγαλίας, 80 ἐν ἐλεηλάτου καὶ τὴν

Μεσσηνίαν. Οἱ δ' Ἀχαιοὶ συνελθόντες ἐν Αἰγίῳ ὑπὸ τὸν Ἄρατον ἀπεράσισαν νὰ βοηθῶσι τοὺς Μεσσηνίους ἀπὸ Μεγάλης πόλεως, ἐκ τῆς διαξέσεως ὅμως τῶν Αἰτωλῶν ὅτι ὅα ἀνεχώρουν ἀπὸ τῆς ἐκ Κυλλήνης ἀποστολῆς τῆς λείας εἰς Διτωλίαν παραλύσαντες τὰς πολεμικὰς ἐνεργείας προσεβλήθησαν ὑπὸ τῶν αἰφνης μὴ ἀναχωρησάντων, ἀλλὰ σπυσάντων ἐκεῖ, Αἰτωλῶν περὶ Καρύου τῆς Ἀρκαδίας 3000 καὶ 300 ἱππεῖς καὶ ἐνίκηθησαν κατὰ κράτος, μεθ' οἱ νικηταὶ θροῦντες ἀπῆλθον διὰ τῆς Πελληναιᾶς καὶ Σικυωνίας καὶ τοῦ Ἰσθμοῦ. Τότε δ' οἱ Ἀχαιοὶ ἐκέρχοντο μὲν τὸν πόλεμον καὶ ἐκάλεσαν εἰς βοήθειαν καὶ Φιλιππον τὸν βασιλέα τῆς Μακεδονίας, ἀλλ' ἐν τῇ μετὰ τοῦ αὐτοῦ εἰς Αἰτωλοὶ ἐνωθέντες καὶ μετ' Ἰλλυριῶν ἐπὶ διανομῇ τῆς λείας εἰσεβάλλοντο εἰς Ἀχαίαν διὰ τῆς Αἰγιάτιδος καὶ ἀναβάντες εἰλεον διὰ προεδρίας καὶ κατέστρεψαν τὴν ἀρκαδικὴν Κόρινθον, ἐβόλησαν τοὺς Λουπύους καὶ τὸν ἐκεῖ γαῖον τῆς Ἀρτέμιδος καὶ μάλιστα πολιορκήσαντες τὴν Κλειτορίων πόλιν ἐπεστρεψαν κατέστροτοι λείας διὰ Ἰφίου. Τῷ δὲ 219 Ἀράτου τοῦ νεωτέρου στρατηγούντος τῶν Ἀχαιῶν, 1200 Αἰτωλοὶ αἰφνης διαπεραιωθέντες εἰς τὴν Αἰγείραν καὶ νυκτωρ καταλαβόντες τὴν Αἰγείραν κατεστράφησαν καὶ ἐξεδιόχθησαν ὑπὸ τῶν εὐθαρσῶς ἀπὸ τῆς ἄκρας ἀμυνομένων Αἰγείρων, ἐν ᾗ ὁ ἐν Ἡλίδι Αἰτωλὸς στρατηγὸς Εὐριπίδας μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν κατέδραμε τὴν τῶν Δυμαίων καὶ Φαραίων καὶ Τριταίων χώραν νικήσας τοὺς ἐργαζομένους καὶ κατέλαβε τὸ περὶ τὸν Ἀρχεον Τεῖχος καὶ τὴν ἐν Θεσπουσίᾳ Γάρτυραν, ὁ δὲ Φίλιππος ἱέρους μὲν διὰ Θεσσαλίας καὶ Ἡπειρου μεταβάς κατέδραμε τὴν Αἰτωλίαν, ἐν μέσῳ δὲ χειμῶνι φθὰς ἐκ Μακεδονίας εἰς τὸν Ἰσθμὸν καὶ προσλαβὼν καὶ τοὺς Ἀχαιοὺς ἐπτευσε δι' Ἀρκαδίας εἰς Ἡλείαν, ὅτε αἰφνης συναντᾷ τοὺς περὶ τὸν Εὐριπίδαν 2000 ἀνακχωρηκτάς ἐκ Ψωρίδος, ἡλειακῆς τότε, καὶ ὄντας ἐν Αἰσκαυρίῳ τῆς Σικυωνίας πρὸς λεηλασίαν. Τῶν πλείστων δὲ φρονεόντων ἢ συλληφέντων ὁ Εὐριπίδας ἐβόη εἰς Ψωρίδα, ἦν μετ' οὗ πολὺ ὁ βασιλεὺς, ἐβούλετο διὰ Στυμφαλίας, Καρυατίδος καὶ Κλειτορίας εἰλεον ἐξ ἐφόδου καὶ τοῖς Ἀχαιοῖς παρεβόηκεν ἐν μέσῳ γιόνων. Εἶτα κυριεύει τὸν Λασιῶνα καὶ τὴν Σπάρτην καὶ εἰς Ὀλυμπίαν φθίσας καὶ εἶτα τὰς Θαλάσας, ἐνθα πλείστοι εἶχον καταφύγει, καταλαβὼν, ἐλαφρυαγῶναι τὴν πλεισίαν Ἡλείαν, εἶτα δὲ διεβόηεν διὰ τῆς Θεσπουσίας καὶ Προίας καὶ ἐκείθεν διαβὰς τὴν Ἀλφειὸν εἶδε πρῶτον μὲν ἐξ ἐφόδου τὴν Ἀλφειραν, ἄρτι προσχωρήσαντες τοῖς Ἡλείαις, εἶτα δ' ἐκούσας κατέλαβε τὰς Τυτανίας, τὴν Ὑπανα καὶ τὴν Φιγαλίαν, φυγόντων Ἡλείων καὶ Αἰτωλῶν εἰς Λέπρεον, ἐνθα ὅμως καὶ οἱ Λεπρεῖται σθεναρῶς ἀπέκρουσαν αὐτοὺς ἐγγιζόντας τοῦ βασιλέως καὶ ὑπὸ τούτου ἡττηθέντας καὶ παρὰ τὸ Σαμικόν

ᾧθεν παραδόθησαν αὐτῷ αἱ πόλεις Λέπρεον, Σαμικόν, Φοῖβα, Στυλάγγιον, Αἰπίον, Βωλαῖ, Πύργον καὶ Ἐπιτάλιον. Ἐκ Λεπρέου δὲ μετέβη διὰ Μεγάλης πόλεως εἰς Ἄργος καὶ Αἴγιον, ὅπου τῇ ἐνεργείᾳ τῶν περὶ τὸν φθονερὸν Ἀπελλῆν, θυνάμενον παρὰ τῷ βασιλεῖ, ἡττήθησαν ἐν ταῖς ἀρχαίραις οἱ περὶ τὸν Ἄρατον. Ἐκείθεν δὲ μεταβάς καὶ ἀνακτῆσας τὸ Δυμαίων Τεῖχος καὶ οχυρώσας τὴν Δύμην κατὰ τῶν Ἡλείων καὶ Αἰτωλῶν ἀπέπλευσε τῷ 218 ἐκ Πατρῶν καὶ κατέδραμε πᾶσαν τὴν Αἰτωλίαν, ὅτε καὶ οἱ ἐξ Ἡλίδος κατέδραμον τὴν Δυμαίαν, ἐπιστρέψας δ' εἶτα διὰ θαλάσσης εἰς Κόρινθον, διὰ Τεγέας μετὰ τῶν συμμάχων ἐπέδραμε τὴν Λακωνικὴν, μεθ' ὃ φυγόντος αὐτοῦ δ' Ἀχαιῶς εἰς Μακεδονίαν οἱ περὶ τὸν Πυρρίαν ἐν Ἡλείᾳ Αἰτωλοὶ χειμῶνος κατέδραμον πᾶσαν τὴν μέχρις Αἰγίου Ἀχαίαν. Τῷ δὲ 217 ἐκλεχθεὶς αὐτοῖς ὁ Ἄρατος αὐτοὺς μὲν προδύνησε νὰ πεμθῇ βοήθειαν τοῖς ἐκατέρωθεν πιεζομένοις Μεσσηνίοις, ὁ δ' ὕπαρχος Λύκος ὁ Φαραίεος κατετρόπωσε μὲν τοὺς μέχρις Αἰγίου αὐτοῖς ὑπὸ τὸν Εὐριπίδαν ἐξ Ἡλείας ἐπεκδραμόντας Αἰτωλοὺς, εἰσέβαλε δὲ καὶ ἐβόησε τὴν βόρειον Ἡλιν καὶ συνελάμβανεν ἐν τῇ κόλπῳ τῇ Κορινθιακῇ αἰτωλικὰ πλοῖα, ὁ δὲ βασιλεὺς ἐπανεβλῶν εἰς Ἄργος, καὶ ἐκείθεν ἐπισκαφθεὶς τὸν Λασιῶνα ὡς ἐκατράτευσε κατὰ τῆς Ἡλείας ὤθηεν, διεπεραιώθη διὰ Πανόρμου τῆς Ἀχαΐας εἰς Ναύπακτον, ἐνθα εἰρήνευσε μετὰ τῶν συμμάχων πρὸς τοὺς Αἰτωλοὺς ἀπὸ τοῦ καταστρεπτικωτάτου ἐκαίνο πολέμου, ὥστε νὰ ἔχωσιν ἑκάτεροι, ἃ τότε εἶχον. Ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν εἰρήνην ἡμισθῆσθαι οἱ Ἡλαιοὶ τὴν Τριφυλίαν καὶ ὑπεβλέποντο ἐκ τούτου ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν, οἵτινες αὐτοῖς συνεμύχθησαν τῷ Φιλίππῳ ἐν τῷ πρὸς τοὺς Αἰτωλοὺς πολέμῳ αὐτοῦ (212—205). Μετὰ δὲ τὸν Ἄρατον, ἀποθανόντα τῷ 213, ὁ μεγαλοπράγμων μεγαλοπολίτης Φιλοποίμην πολλὰς ἐστρατηγῆσας ἀνύψωσεν αὐτοῖς τὴν Ἀ. συμπολιτείαν νικήσας μὲν κατὰ κράτος ἐν Μεγάλῃ πόλει (207) τοὺς Σπαρτιάτας ὑπὸ τὸν τύραννον Μαχωνίδα, συγκλείσας δ' ἐντὸς τῆς Σπάρτης τὸν ὠμότερον Νάβιν, ἀπομακρύνων δὲ καὶ τοὺς Ἀχαιοὺς ἀπὸ τῆς ὑποταγῆς εἰς τοὺς Μακεδόνας, ὅθεν οὗτοι τῷ μὲν 197 ἐτάχθησαν, πλην τῶν Δημίων, ἐν Κυνὸς Κεφαλαίς κατὰ τοῦ Φιλίππου, διέμειναν εἶτα ὡς σύμμαχοι τῶν Ρωμαίων καὶ κατὰ τοῦ Ἀντίχου τοῦ Ι' καὶ τέλος ἡττηθέντες ὑπὸ τοῦ Φιλοποίμενος τοῦ Νάβιδος καὶ καταστραφείσης τῆς Σπάρτης παρεβόθησαν ὑπὸ τῶν Ρωμαίων οἱ τῶν ἡττηθέντων ὑπ' αὐτῶν Αἰτωλῶν σύμμαχοι Σπαρτιάται, Ἡλαιοὶ καὶ Μεσσηνιοὶ εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς, ὥστε ἀπὸ τοῦ 190 ἡ συμπολιτεία περιέλαβεν ἅπασαν τὴν Πελοπόννησον ἐπὶ 40 ἔτη περίπου. Καὶ ἀπεστάτησαν μὲν οἱ Μεσσηνιοὶ μετ' ὀλίγον καὶ αἰχμαλωτίσαντες ἐφόνευσαν τὸν Φιλοποίμενα τῷ 183, ἀλλ' οἱ

Ἀ. ὑπὸ τὸν καλὸν Λυκούρταν, ὃς τὰ πολλὰ ἐστρατήγει μετ' ἐκείνου, τὸν πατέρα τοῦ ἱστορικοῦ Πολυβίου, ὡσαύτως Μεγαλοπολίτην, ἐτιμώρησαν μὲν καὶ ὑπέταξαν αὐτοὺς, ἐπέδλεπον δὲ τοὺς λοιποὺς, ἀλλ' ὁ φόβος τῶν Ῥωμαίων πρὸς ταυτὴν συγκέντρωσιν καὶ ὁ πόλεμος αὐτῶν πρὸς τὸν Περσέα ἐδείνωσαν τὴν θέσιν τῶν Ἀχαιῶν· διότι Καλλικράτης τις Ἀχαιὸς, μισθωτὸς τῶν Ῥωμαίων, συκοφαντεῖ δημοσίᾳ 1000 ἑγγερίτους Ἀχαιοὺς ὡς συν-ενοήσαντας ὅθεν μετὰ τῶν Ῥωμαίων, ἐξ οὗ ἡναγκάσθησαν οὗτοι νὰ μεταβῶσιν εἰς Ῥώμην πρὸς ἀπολογία· ἐν τῇ ἀπουσίᾳ δ' αὐτῶν, ἐν Ἀχαΐᾳ ἐπεκράτει ἀναστασία ὑπὸ τὴν ὥς τὸ πολὺ διοίκησιν τῶν τῆς Ῥωμαϊκῆς πατρίας· οἱ εἰς Ῥώμην δὲ μεταβάντες ἐκράτησαν ὡς ἑ-μῆροι ἐπὶ 17 ἔτη, καὶ μέλλει τῷ 150 ἐπαν-ῆλθον εἰς τὴν πατρίδα οἱ ἐπικύσαντες 300, οἵτινες ἐκ μίσους καὶ ἐκδικήσεως πρὸς τοὺς Ῥωμαίους περιέπλεξαν τὴν συμπολιτείαν εἰς πόλεμον πρὸς αὐτοὺς, ὅτε ὁ μὲν στρατη-γὸς Δαίσιος (149) διωροδοκῆναι ὑπὸ τοῦ προ-κατόχου Σπαρτιάτου Μενανικίδου προὔκαλεσε ῥῆξιν πρὸς τὴν Σπάρτην, θέλουσιν ὅ' ἀποσπασθῇ τοῦ Ἀ. δεσμοῦ, ὃ δὲ Δαμόκριτος (148) εἰσέ-βαλεν εἰς αὐτὴν νικῆσας τοὺς Σπαρτιάτας καὶ 1000 φονεύσας. Ῥωμαῖοι δὲ διαιτῆται ὑπὸ τὸν Ὀρέστην (147) καὶ ἄλλοι κατόπιν ἀπο-φανθέντες τὴν ἀπόσεισιν τῆς τε Σπάρτης καὶ ἄλλων πόλεων ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ ἐξυβρίσθησαν ὑπὸ τῶν Ἀ. καὶ οὕτως ἐκρήγγυται ὁ πόλεμος, καθ' ὃν οἱ Ἀ. (146) θελήσαντες πρῶτον νὰ προσβάλωσι τὴν ἀποστῆσαν Πράκλειαν τὴν ἐν Οἴτῃ ἡττήθησαν ὑπὸ τὸν Κριτάλαον ἐν Σκαρφείᾳ τῆς Λοκρίδος ὑπὸ τοῦ ἐκ Μακε-δονίας ἐλαύνοντος Μετελλίου κατὰ κρατος· ἀπορρίψαντες δὲ τὴν πρότασιν νὰ περιορισθῶ-σιν εἰς τὰς 10 ἀρχικάς αὐτῶν πόλεις ἡττή-θησαν ὑπὸ τὸν Δαίσιον ἐν τῇ Ἰσθμῇ ὑπὸ τοῦ νέου στρατηγοῦ Μομμίου (145), ὅφ' οὗ καὶ ἐκυριεύθη, ἐπυρπολήθη καὶ ἡρημώθη εἰτα ἡ πλουσία Κόρινθος.

Ἐν τῇ νῦν νομῷ Ἀ. καὶ Ἡ. περιέχεται ἡ ἀρχαία Ἡλεία πλὴν τῆς Τριφυλίας, ἡ ἀρ-χαία ἰδίως Ἀχαΐα πλὴν τῆς Πελληναιίας (ἐν τοῖς νῦν δήμοις Λαπαθίων, κάτω Φελλόης, Κραθίδος καὶ τοῖς τῶν ἐπαρχιῶν Πατρῶν καὶ Αἰγιαλείας), καὶ ἐκ τῆς ἀρχαίας Ἀρχαδίας αἱ περιοχαὶ τῶν ἀζανικῶν πόλεων Ψωφίδος, Ἀροανίας καὶ ἄνω Λαμπείας), Κλείτορας (ἐν τῇ ἄνω Λάδωνι, ἐν τοῖς δήμοις Καλλιφωνίας, Σουδεῶν Κλείτορίας Λευκάσιου Πατρῶν καὶ Κλείτορος τῆς Γόρτυνος), Κυναίθης (ἐν τῇ ἄνω Ἐρασίῳ καὶ ἄνω Κερυνίτῃ, ἐν τοῖς δή-μοις Κερυνίτης καὶ Καλαβρύτων) καὶ Νωνά-κριδος (ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ ἄνω Κράθιδος, ἐν τοῖς δήμοις Νωνάκριδος καὶ ὀρεινῆς Φελλόης), αἵτινες διατεινόμεναι κυρίως μεταξὺ τῶν ὀρεινῶν Ἐρυμάνθου, Ἀφροδισίου, Πεντελείας, Ἀροα-νίων καὶ Κερυνείας περιέχον καὶ πόλιστα

γνωστὰ ἢ μὲν Ψωφιδίᾳ τὰς Σείρας, ἢ δὲ Κλει-τορίᾳ τὴν Πάον, τοὺς Λουσοῦς, τὴν Λυκούριαν, τὸ Λευκάσιον, τὸν Ἀλφειόντα, τοὺς Θυαλλιάδας, τὴν Σκοτάνην, τοὺς Νάσους, τὸ Πεντελείον, τοὺς Ἀργεάδας καὶ τὴν Μεσάδοσαν, τῶν ἀζα-νικῶν τούτων, ὧν ἀξιολογώτεραι ὁ Κλείτωρ καὶ ἡ Ψωφίς, ἡ ἱστορία εἶνε κοινὴ μετὰ τῶν Ἀρχαδίων τῶν λοιπῶν, ἰδίᾳ δὲ μνημονευ-τέα ἐνταῦθα ἡ στρατεία τοῦ ἀρχιεῖς τοῦ Σπάρ-της βασιλέως Σόου ἐπὶ τοὺς Κλείτοριους, οὓς καὶ ἐνίκησεν, ὁ πόλεμος Κλείτοριῶν καὶ Ὀρχομενίων (378 π. Χ.) καὶ αἱ περὶ τῶν στυγίων ὁδῶν παραδόσεις· ἀφ' ἧς ὅτι προσ-ῆλθον εἰς τὴν Ἀχ. συμπολιτείαν, ἡκολούθη-σαν, ὡς εἴρηται τὰς τύχας ἐκείνης. Ἦδη δὲ παραπέμποντες τὰς παρατερίᾳ περιπετείας τῆς Τριφυλίας (νῦν ἐπαρχίας Ὀλυμπίας) εἰς τὰ σχετικὰ ἄρθρα τοῦ νομοῦ Μεσσηνίας, παρα-λαμβάνοντες δὲ τὰς ὑπολοίπους ἡλιακάς τὰς κυρίως ἀχαϊκάς καὶ τὰς ἀζανικάς χώρας χω-ροῦμεν εἰς τὰ τοῦ νόμου Ἀ. καὶ Ἡ. ἐφεξῆς ἀπὸ κοινοῦ.

Ἐ π ἰ τ ὦ ν Ῥ ὠ μ α ἰ ὦ ν. Οἱ Ῥωμαῖοι ἀφρι-ρέσαντες τὰ τεῖχη τῶν ἀχαϊκῶν πόλεων, διαλύ-σαντες τὴν δημοσπονδίαν, εἰσαγαγόντες τιμο-κρατικὰ πολιτεύματα ἀντὶ τῶν τῶς δημοκρα-τικῶν, ἐπιδικάζοντες πληρωμὴν ὠρισμένου φόρου, μέλλιστα δὲ πείσαντες τὰς πρὸ τοῦ 145 π. Χ. συντελούσας εἰς τὸ ἀχαϊκὸν πόλεον, ὠνόμασαν τὴν πᾶσαν Ἑλλάδα ἀπὸ Ταϊνάρου μέχρι Θερ-σοπίας Ἀχαΐαν ὡς Ῥωμαϊκὴν ἐπαρχίαν, ἧς ὅμως μέχρις Αὐγούστου διεξῆγε τὰς ὑποθέσεις ὁ στρατηγὸς τῆς ὁμέρου Μακεδονίας, μὴ στελλο-μένου χωρὶς εἰς αὐτὴν διοικητοῦ μετὰ στρατιω-τικῶν σωμάτων. Καὶ ἡούκασι μὲν ποιεῖν χώρα τοῦ νομοῦ ἐν τῇ ἐπὶ τῆς δουλείας εἰρήνῃ ἐπὶ αἰῶνα καὶ ἐδελτιώθη τῇ συνδρομῇ τοῦ μετὰ τὸν Ῥω-μαίων σχετισθέντος Πολυβίου, ἀλλ' ὠφίσταντο πολλὰ ἀφ' ἑνὸς μὲν ὑπὸ τῶν καταπίεσεων, ἐξ ὧν ἡ στάσις καὶ καταστροφή τῆς δόμης (116 π. Χ.) καὶ ἡ συνεννόησις τῶν Ἀ. μετὰ τοῦ Μιθριδάτου, μὴ κινήθωντων ὅμως· ἐξ ἑτέρου δ' ὑπὸ τῶν μεγάλων ἐμφυλίων πολέμων τῆς Ῥώμης, καθ' οὓς οἱ κατόικοι συνεμάχουν ὡς τὸ πολὺ τοῖς ἡττηθεῖσι Πεμπησί, Βρούτῳ καὶ Ἀντωνίῳ, ὅφ' ὧν, καὶ μέλλιστα πως ὅμως ἀπὸ Αὐγούστου, ὅστις καὶ αὐτονομίαν τινὰ ἐδωρῆσε τῇ Ἡλίδι καὶ συγκλητικὴν ἐπαρχίαν ὑπὸ ἰδίον ἀνθύπατον ἀνεκήρυξε τὴν Ἀχαΐαν καὶ ἀποι-κίαν Ῥωμαϊκὴν μετὰ πολλῶν προνομίων ἰδρυ-σεν ἐν Πάτραις, ὡς τὸ πολὺ κατόπιν εἶρα τοῦ ἀνθυπάτου, συμπολίτας τοὺς περίε κατοικοὺς, ὅπως ἐρχεται καὶ ἡ ἐν τῇ μέλλοντι πολλα-πλῇ ἀκμῇ τῆς πόλεως ἐκείνης. Ἀπὸ δὲ τοῦ 16—14 π. Χ. ἡ Ἀχαΐα ἐγένετο καισαρικὴ ἐπαρχία, ἔκτοτε δ' αὖθις συγκλητικὴ, πλὴν τοῦ διαστήματος 85—74 π. Χ. ὅτε ἐκηρύχθη ὑπὸ τοῦ Νέρωνος ἐλευθέρια. Καὶ ὑπόσθη μὲν πολλὰ ὑπὸ Καλλιγέλα, Κλαυδίου, Νέρωνος,

Δομιτιανοῦ κλπ. ἐπροστατεύθησαν ὁμοῦ καὶ πολλὰ πόλεις αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Τραϊανοῦ, μάλιστα δὲ ὑπὸ τοῦ Ἀδριανοῦ καὶ ἄλλων. Οὕτω δὲ πᾶσιν ἡ Ἀ. ὑπὸ τὴν Ῥώμην ὑπέστη τὴν πρῶτην παρεπίκλην δόξαν ὑπὸ τῶν Γόθων τῷ 267 μ. Χ. ἐπὶ Γαλλικῶν, καὶ τὴν ἔτι δευτεράν τῶν ὑπὸ τῶν Ἀλαρίχων Γόθων τῷ 396, καθ' ἣν τὰ πλεῖστα θρώσαντες ἠναγκάσθησαν διὰ τῆς παρὰ τὴν Φιλοχὴν ὑπὸ τοῦ ἐξ Ἰταλίας ἐλθόντος Στήλγιχου ἥτις νὰ φύγῃ διὰ τὸν Αἰγίου εἰς Ἰλλυρίαν. Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ καὶ τὰ διδωμένα τοῦ χριστιανισμοῦ διαδοθέντα τὰ πρῶτον ἐν τῷ νομῷ Ἀ. καὶ Ἡ. διὰ τῶν ἀποστόλων Παύλου καὶ Ἀνδρέου ἐξηπλοῦντο, καὶ ἀπὸ τῶν πρώτων μὲν χρόνων μνημονεύονται ἐπίσκοποι Πατρῶν, ἀπὸ δὲ τοῦ 7^{ου} αἰῶνος καὶ ἐπίσκοποι Αἰγίου, βραδύτερον ἐπίσκοποι Ὀλένης (Ἡλείας) καὶ ἀπὸ τοῦ 13^{ου} αἰῶνος ἐπίσκοποι Κερνίτης (Καλαβρύτων), ὑπαγόμενοι μέχρι μὲν Λέοντος τοῦ Ἰσαύρου ὑπὸ τὴν πατριάρχην Ῥώμης, ἔτα δ' ὑπὸ τὸν Κωνσταντινουπόλεως.

Οἱ ἐν τῷ νομῷ Ἀ. καὶ Ἡ. ἔπαθον πιθανῶς καὶ ἀπὸ τῶν Ἀθάρων (ἄπὸ τοῦ 588 καὶ ἔξῃς) καὶ ἄλλων βερβάρων λαῶν, μετέσχον δὲ μετὰ τῶν λατῶν καὶ τῆς ὑπὸ τὸν Κορμᾶν ἀποτυγούτης ἐκστρατείας κατὰ τοῦ εἰκονομάχου Λέοντος τοῦ Ἰσαύρου. Καὶ τὸ μὲν ζήτημα τῆς ἀναμίξεως ξένων στοιχείων, οἷον Ἀθάρων, Σλαβῶν, Ἀλβανῶν, Βλάχων κλπ. ἐν Πελοποννήσῳ ὑπερβαίνει τὰ ὅρια τοῦ παρόντος άρθρου. Διέμειναν ὁμοῦ μέχρι τοῦ νῦν ἐν Ἀ. καὶ Ἡ. πολλὰ σλαβικά καὶ αλβανικά ἐνόματα θέσεων, χωρίων, σκευῶν κλπ. πρὸς τοῖς φραγκικοῖς καὶ τουρκοικοῖς. Καὶ φαίνονται μὲν οἱ εἰσέλθοντες πολλὰ τῶν σλαβικῶν φύλων ἀπὸ τοῦ 746 περὶ τοῦ, ἀλλ' ὑπετάχθησαν ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ τῆς Εἰρήνης Σταυρακίου (783) καὶ κατὰ κράτος ἡττήθησαν ἐπὶ Νικηφόρου τοῦ Α' τῷ 805 ἢ 807, ὅτε ἀποστάντες ἐν Πελοποννήσῳ κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος καὶ συνενωθέντες μετὰ Σαρακηνῶν ἐδῆσαν τὴν ὑπαίθρου χώραν καὶ ἐπολιόρκησαν τὰς Πάτρας, ὅτε οἱ Πατρεῖς ἐξελθόντες ἐνίκησαν τοὺς ἐχθροὺς κατὰ κράτος, θεωρήσαντες τὴν νίκην αὐτῶν ὡς προσελθούσαν ἐκ θαυμασίας βοήθειας τοῦ ἀποστόλου Ἀνδρέου. Ἀπὸ δὲ τοῦ 841 ὁ τῆς Θεοδώρας στρατηγὸς Θεόκλητος ἐντελῶς καθυπέταξεν αὐτοὺς καὶ μετὰ τοῦτο συγχωρεθῆσαν μετὰ τῶν ἐγχωρίων, ἐξηλληνίσθησαν καὶ ἐξεχριστιανίσθησαν. Ἀλλ' οὐκ ὀλίγον ἤμαξεν ἡ χώρα τοῦ νομοῦ Ἀ. καὶ Ἡ. ἐπὶ τῆς μακεδονικῆς δυναστείας, ὡς δεικνύει ἡ μεγάλη ἐν Πάτραις βιομηχανικὴ ἐργασία τῶν μεταξωτῶν ὑφασμάτων, ἡ καλλιέργεια τῆς μετὰ ξῆς καὶ ὁ ὑπέρμετρος πλοῦτος τῆς ἐν Πάτραις Δανηλίδος τῆς σχετισθείσης καὶ υἱοθετησάσης βασιλεῖον τὸν Μακεδόνα. Δὲν ἔλειπον ὁμοῦ καὶ αἱ βαρβαρικά ἐπιδρομαί, διότι τῷ μὲν 881 Σαρακηνοὶ ἐληλάθησαν τὰ παράλια αὐτῆς ἡττηθέντες ὑπὸ τοῦ ναυάρχου Νικήτα Ὁροφά,

περὶ δὲ τὸ 978 ἔπαθον καὶ ὑπὸ Βουλγάρων τῶν ἡττηθέντων τέλος ὑπὸ τοῦ Νικηφόρου Οὐρανὸν παρὰ τὸν Σπερχειόν, περὶ τὸ 1125 ἐδηλώθησαν ὑπὸ τῶν Ῥωσῶν καὶ περὶ τὸ 1150 πολλὰ ὑπεστάθησαν πιθανῶς καὶ ὑπὸ τοῦ Νορμανδοῦ Ῥογήρου τοῦ Α', βασιλέως τῆς Ἰταλίας, τοῦ λαβόντος μετ' αὐτοῦ ἐκ Πατρῶν, Αἰγίου, Κορίνθου κλπ. μεταξουργοὺς καὶ ὑφάντας εἰς τὴν θύσιν, διαδόντας καὶ ἐκεῖ τὰς τέχνας ταύτας ἀσχολούμενοι ὁμοῦ ἐξ ἐτέρου εἰς τὴν ἐργασίαν οἱ κάτοικοι ἀπέφευγον συνήθως τὴν προσωπικὴν στρατιωτικὴν ὑποχρέωσιν, πληροῦντες αὐτ' αὐτῆς χρήματα εἰς τὸ κράτος.

Τῷ δὲ 1204 ἐν τῇ διανομῇ τῶν Ἑλλ. χωρίων ὑπὸ τῶν Φράγκων ἡ Πελοπόννησος ἐδόθη εἰς τοὺς Ἑνετοὺς, μὴ καταλαβόντας ὁμοῦ εἰ μὴ ὀλίγα αὐτῆς μέρη, τότε δ' ὁ Γοδοφρέδος Βιλλιαρδουῖνος, ἀνεψιὸς τοῦ ἐμυνόμενου ιστορικοῦ, Γάλλος σταυροφόρος, ἀποβὰς μετ' ἄλλων εἰς Μεθώνην καὶ συνεννοήσας μετὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἰω. Καντακουζηνοῦ κατέκτησε μετ' αὐτοῦ ἀπὸ κοινοῦ τὴν Δ. χερσόνησον μέχρι Πατρῶν, ἀλλ' ἀποθνήσκοντος τῷ 1205 τοῦ δευτέρου καὶ θέλων μόνος ὁ Γοδοφρέδος νὰ δεσπόσῃ τῆς χώρας προέκλεσε στᾶσιν τῶν ἐγχωρίων, ἐξ ἧς φυγὴν εἰς Κόρινθον καὶ συνεννοήσας μετὰ τοῦ ἐλ. Καμπανίας Γουλιέλμου Σαμπλῆτου, ἐπαγγέλλετο μετ' αὐτοῦ καὶ 120 ἄλλων ἱπποτῶν καὶ κατέκτησαν αὖθις τὴν Δ. χερσόνησον νικήσαντες δεκαπλασίους Ἑλληνας ἐκτὸς τῆς Μεθώνης, ὁ δὲ Γουλιέλμος Α' Σαμπλῆτης ἐκλήθη πρίγκηψ τῆς Ἀχαΐας ἢ τοῦ Μωρέως (1205—1209) κατὰ τὴν ἐξῆς πρίγκηπτου αὐτοῦ τὴν Ἀνδραβίδα. Κατὰ δὲ τὸ χρονικὸν τῶν ἐν Μωρέᾳ πολέμων τῶν Φράγκων, εἰς Ἀχαΐαν τὸ πρῶτον ἀπεβιδάσθησαν οἱ σταυροφόροι καὶ ἐκεῖθεν κατέκτησαν τὴν χώραν. Εἰσῆλθον δ' ἐλοσχερῶς εἰς τὴν χερσόνησον τὸ φεουδικὸν σύστημα, κατελήθησαν τὰ κτήματα τοῦ κλήρου καὶ διηρέθη τὸ πρίγκηπτον εἰς 12 βαρωνίας, 7 λατινικὰς ἐπισκοπὰς, πολλὰ φέουδα ἀπλᾶ διδόμενα κατ' εὐθεσίαν ὑπὸ τοῦ πρίγκηπος εἰς ἱππότας, πολλὰ ἐκκλησιαστικὰ κτήματα δωρηθέντα εἰς μοναχικά τάγματα τῆς Δύσεως, καὶ εἰς τὴν Ἡλιν καὶ Μεσσηνίαν, ἀπ' εὐθείας κτήματα τοῦ ἡγεμόνος. Ἐκ τούτων ὁ Βαρῶνος Πατρῶν εἶχεν ἱππότας, ἄνευ ἱπποτικῶν φεούδων, ὁ Βαρῶνος Χαλανδρίτης εἶχε καὶ 4 ἱπποτικά φέουδα νεμόμενα εἰς ἱππότας, ὁ τῆς Βοστίτης (Αἰγίου) εἶχεν 8, ὁ τῶν Καλαβρύτων 12, ὁ λατινὸς ἀρχιεπίσκοπος Πατρῶν, ὁ διοικῶν τοὺς λαίους ὁ ἐπίσκοπος, εἶχεν 8, ὁ τῆς Ἀνδραβίδος 4, καὶ ἄλλοι ἄλλα. Καὶ ἐν μὲν τῇ ὁρμητικῇ εἰ καὶ ἱδρυσαν καὶ μονὰς ἐν Γλαρέντζῃ, Πάτραις καὶ ἄλλαχού πρὸς ταῖς ἐπισκοπαῖς, ἦσαν ἀνεκτικώτεροι πρὸς τοὺς ὑπηκόους οἱ τοῦ Μωρέα Φράγκαί τῶν ἐν Ἀνατολῇ συγχρόνων αὐτῶν, ἔκτισαν ὁμοῦ ἱσχυρὰ κατὰ τόπους φρούρια πρὸς στήριγμα αὐτῶν, καὶ μεταξὺ τούτων

τὸ Ποντικὸν καστρον (ἢ ἀρχαία Φειά, κάστρον τοῦ Κατακόλου), τὸ τῶν Πατρῶν, τῆς Βοστίτης, τῶν Καλαβρύτων, καὶ μικρότερα, ὡς ἐν Ὑωρίδι, ἀγίῳ Ἀθανασίῳ τῷ Σκουπεῖου, κλ. Ἐπειδὴ δὲ διέμειναν ἐνταῦθα ὑπὲρ τὰ 200 ἔτη καὶ ἐλάμβανον ἀνάγκην στρατιωτικῶν εἴτε κατὰ τῶν στασιαζόντων εἴτε κατ' ἀλλήλων, ἐξήσκουν καὶ τοὺς ἐγγυρίους Ἕλληνας καὶ Ἀλβανούς εἰς τὰ ἔπλα καὶ οὕτως ἀπὸ τοῦδε κατέστησαν οἱ Πελοποννήσιοι μετὰ τῶν θρεινῶν τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος οἱ πολεμικώτεροι τῶν Ἑλλήνων καὶ οἱ θέντες εἰς τὴν κρηπίδα τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν παλιγγενεσίας. Φυγόντος δὲ τοῦ Σαμπλῆττου τῷ 1209 εἰς Γαλλίαν καὶ ἀποθανόντος ἐκεῖ ὡς καὶ τοῦ ἐπιτρόπου αὐτοῦ Οὐγγίνου, κηρυχθέντος δ' ἐκπύτῳ καὶ τοῦ ἀνεψιῦ Ροβέρτου, ἀνεκηρύχθη δημοφώνως κληρονομικὴς ἡγεμῶν τοῦ Μωρέως ὁ Γοδορρέδος Α' Βιλλεαρδουῖνος (1210—1218), μεθ' ὧν ἡγεμόνευσαν τὰ τέκνα αὐτοῦ Γοδορρέδος Β' (1216—1245) καὶ Γουλιέλμος Β' (1245—1278). Καὶ ὁ μὲν Γοδορρέδος Α' περὶ τὸ 1211 κατέλαβε καὶ τὴν Κορινθίαν καὶ Ἀργολίδα, ὁ δὲ Γοδορρέδος Β' συζευχθεὶς Ἀγνήν τὴν κόρην τοῦ Πέτρου Κουρτεναίου, αὐτοκράτορος τῆς Κων/λεως, ἤρξε πρὸς τὸν λατικὸν κληρὸν καὶ κατασχὼν τὰ εἰσοδήματα αὐτοῦ ἔκτισε δι' αὐτῶν τὸ ὑπὲρ τὴν Γλαρέντζαν, μέχρι τοῦ νῦν σωζόμενον φρούριον Χλεμούτσι, Κλαίριμντ καὶ Καστελ-τορνεσε ὑπὸ τῶν Φράγκων καλούμενον, ὅπερ ἦτο οἰκεία ἀκρόπολις τῆς Ἀνδραβίδος, προπύργιον δὲ καὶ νομισματοκοπεῖον καὶ ἰσχύς τῶν ἡγεμόνων, καὶ ἐτελειώθη τῷ 1223. Τῷ δὲ 1236 ἐδοῦθη καὶ τὸν αὐτοκράτορα τοῦ Βυζαντίου κατὰ τοῦ Βασιλέως Β' ὑπέταξε μετὰ τριετῆς ἀγῶνα τὴν Μονεμβασίαν (1246—48), τὸ τελευταῖον περὶ φρούριον τῆς χερσονήσου, καὶ ἐνίκησε τῷ 1258 κατὰ κράτος τοὺς περὶ τὸν Πουδιμῶν, δοῦκα Ἀθηνῶν, ἀντιπάλους Φράγκους ἐν Κερυδίῳ τῆς Μεγαρικῆς, διαφιλονεικῶν ἐπικυριαρχίαν ἐν Εὐβοίᾳ καὶ Ἀττικῇ. Τῷ δὲ 1259 ἔτεκενος τέως ὢν ἐνυμφεῦθη εἰς τρίτον γάμον τὴν Ἀνναν Κερυνηνὴν θυγατέρα Μιχαὴλ Β' τοῦ δεσπότη τῆς Ἀρτίας, καὶ ἐγέννησεν ἐκ ταύτης τὴν Ἰσαβέλλαν καὶ Μαργαρίταν. Ἐκ τούτου δὲ μετασχὼν μετὰ τῶν περὶ αὐτὴν τῆς ἐν Πελαγονίᾳ μάχης τοῦ πενθεροῦ κατὰ τοῦ Μιχαὴλ Παλαιολόγου τῆς Νικαίας τῷ 1259 καὶ ἡττηθεὶς ἤχημαλυσίθη, μόλις τῷ 1262 ἐλευθερωθεὶς, ἀφ' οὗ ἀπέδωκεν ὡς ἀντάλλαγμα εἰς τοὺς Βυζαντινοὺς τὴν Μονεμβασίαν καὶ τὰ φρούρια τοῦ Μισθρά καὶ τῆς Μαίνης, ἐξ οὗ ἐπικολούθουν μέχρι τέλους τῆς φραγκοκρατίας δεινοὶ καὶ καταστρεπτικοὶ ἀγῶνες ἐν Πελοποννήτῳ μετὰ τῶν Βυζαντινῶν (ἀπὸ τοῦ Μισθρά ὡς ἔδρας) καὶ Φράγκων. Ἀποθανόντος δὲ τοῦ Γουλιέλμου τῷ 1278, ὡς καὶ τοῦ ἐκ τῆς Ἰσαβέλλης γαμβροῦ αὐτοῦ Φιλίππου, υἱοῦ Κα-

ρόλου Α' τοῦ Ἀνδεγαυικοῦ τοῦ βασιλέως τῆς Σικελίας καὶ κάτω Ἰταλίας, ὅς οὐ τὴν ἐπικυριαρχίαν εἶχε ταχθῇ ἡ Ἀχαΐα, μόνη ἡ Ἰσαβέλλα ἀπὸ Νεαπόλεως, ἐνθα ἔμεινε παρὰ τῷ πενθερῷ, διώκει δι' ἀντιπροσώπων τὸ πριγκιπάτον μέχρι τοῦ 1289. Ἐπὶ ταύτης ἐπαύον τὰ παράλια αὐτοῦ (1295) ὑπὸ τοῦ στόλου τοῦ Πέτρου τῆς Ἀραγωνίας, ἐχθροῦ τοῦ Καρόλου. Ὑπὸ δὲ τὸν Κάρολον Β' υἱὸν τοῦ Α' διώκησεν ὡς πριγκίπην τὴν Α'. ὁ δευτερός σύζυγος τῆς Ἰσαβέλλης Φιλίππος ὁ Ἑννεγαυικός (1289—1297), εἰτα ἡ χήρα Ἰσαβέλλα (1297—1301) καὶ ὁ τρίτος αὐτῆς σύζυγος Φίλιππος ὁ Σαδουδικός (1301—1308), ὅστις ὅμως τυραννικῶς διοικῶν καθήρεθ' ἑαυτὴν διὰ στόλου Ἀνδεγαυικοῦ καὶ διωρίσθη αὐτῷ αὐτοῦ, διοικῶν δι' ἐπιτρόπων, ὁ υἱὸς τοῦ Καρόλου Β' Φίλιππος Β' ὁ Ταραντίνος (1307—1313) δὲ σὺν ὅμοις παρατηθεὶς εἰτα ἐχορήγησεν αὐτῇ ἀνταλλαγματικῶν τὸ πριγκιπάτον Λουδοβίκου τῷ Βουργουνδικῷ δευτέρῳ συζύγῳ Μαθιλδέτῃ τῆς θυγατρὸς Ἰσαβέλλης τῆς Βιλλεαρδουῖνου καὶ τοῦ Φλωρεντίου. Ἀλλὰ πρὸ τούτου εἶχε καταλάβει βίαν τὸν Μωρέαν Φερδινάνδου ὁ Ἀραγωνικός, σύζυγος Ἰσαβέλλης τῆς θυγατρὸς τῆς Μαργαρίτας Βιλλεαρδουῖνου. Ὅθεν ἀκολούθησαντες δεινοὶ ἀγῶνες μετὰ τῶν μνηστέρων τοῦ Μωρέως ἡττήθη τέλος ὁ Φερδινάνδος κατὰ κράτος ἐν Μαντιλάδι (1316) καὶ ἀποθανόντος μετ' ἐλίγον καὶ τοῦ Λουδοβίκου διακράτει ὁ Μωρέας ὑπὸ τῆς Μαθιλδέτῃς καὶ εἰτα ὑπὸ τοῦ βίαν συζευχθέντος αὐτῇ Γουλιέλμῳ (1316—1333), ἀδελφῷ τοῦ Ροβέρτου, βασιλείῳ τῆς Νεαπόλεως, καὶ Φιλίππου Β' τοῦ Ταραντίνου, ἐπὶ τέλει αὐτοκράτορος Κωνσταντινουπόλεως. Ἀλλ' ὁ Γουλιέλμος κατ' ἀρχὰς μὲν μόλις συνεκρατεῖτο ἐν Μωρέᾳ θανατιζόμενος χρήματα παρὰ τῶν ἐν Φλωρεντίᾳ τραπεζιτῶν Ἀτζαμωλῶν, οἵτινες εἰτα ἐγκατέστησαν ἐν Μωρέᾳ καταλαβόντες πολλὰ εἰσοδήματα ἐπὶ τέλους ὅμως βαρυνθεὶς ὑπὸ χρεῶν ἐφυγεν εἰς Νεάπολιν διοικῶν τὸν Μωρέαν δι' ἄλλων. Ἀλλ' ἐκ τῶν συγχῶν τούτων ματαβόλων καὶ οἱ βυζαντινοὶ ἐν Μισθρᾷ στρατηγοὶ ἀνέκτων κατ' ἐλίγον τὴν χερσόνησον καὶ μάλιστα πᾶσαν τὴν Ἀρκαδίαν τῷ 1320, καὶ ἐπέβησαν τοὺς Φράγκους, ἐπάσχε δ' ἡ δυτικὴ Πελοπόννησος ἐκ τῶν τοιούτων ἀγῶνων, ὡς καὶ ἐκ τῶν πειρατικῶν ἐπιδρομῶν καταλανικῶν καὶ τουρκικῶν σιρῶν λεηλατούντων τότε τὴν ταταραγμένην Ἰνδαλάδα. Ἡ δὲ τῶν Πατρῶν βαρυνία ἀποσταθεύσασα κατ' ἐλίγον ἀπὸ τῶν πριγκίπων διώκετο καὶ πολιτικῶς ὑπὸ τοῦ Λατίνου ἀρχιεπισκόπου, ὑποκειμένου ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀμέσως τῇ Πάπῃ, ἐπετρέπη δ' ἀπὸ τοῦ 1315 νὰ διορίζωνται καὶ βοηθῶντες ἐπίσκοποι ἐν Κερυνητῇ (Καλαβρύτοις), εἰ δὲ καὶ ἀνεξάρτητοι ἐπίσκοποι καὶ εἰτα κληρικῶν ἐπίσκοποι Ὡλένης (Ἠλιδος), ἀπὸ δὲ τοῦ 1387 καὶ οὗτοι ὑπὸ τὴν μητρόπολιν Π. Πα-

τῶν, περὶ δὲ τὸ 1800 καὶ μητροπολίται Ὡλένης «ὑπέρτιμοι πάσης Ἑλλίδος». Ὁ δ' Ἰω. Γραβίνας τῇ 1333 παρεχώρησε τὰ ἐπὶ τοῦ Μωρέως δικαιώματα αὐτοῦ τῇ χήρᾳ τοῦ ἀδελφοῦ Φιλίππου Β' Αἰκατερίνῃ Βαλοῦ καὶ τῇ υἱῇ αὐτῶν Ῥοβέρτῳ ὅθεν μέχρι μὲν τοῦ 1346 διώκει τὴν Ἀ. ἡ Αἰκατερίνη εἰς αὐτοπροσώπως (1338 — 1340) ἐδρεύουσα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐν Πατραις, ὡς πρότερον εἶχε καὶ πολιτοκρήσει μὴ ὑποτασσομένου αὐτῇ τοῦ ἀρχιεπισκόπου, εἰτε καὶ δι' ἄλλων, ἀπὸ δὲ τοῦ 1346 μέχρι τοῦ 1364 ὁ υἱὸς αὐτῆς Ῥοβέρτος ὁ Ταραντίνος, μετ' ὃν ἀπαίδια ἀποθανόντα μέχρι μὲν τοῦ 1370 διώκεισεν ἡ χήρα αὐτοῦ καὶ ὁ ἐκ τοῦ πρώτου γάμου υἱὸς αὐτῆς Οὐγὼν Γαλιλαῖος, ἀπὸ δὲ τοῦ 1370 ὁ ἀδελφὸς τοῦ Ῥοβέρτου Φίλιππος Γ' ὁ Ταραντίνος, οὗ ὁ συγγενῆς Ὁθων τῇ 1377 ἐξεμίσησεν τὴν χειρσόνησον εἰς τοὺς Ἰωαννίτας τῆς Ῥόδου, ἐν ᾧ συγγενῆς τις αὐτοῦ Ἰάκωβος de Baux ἐμίσησεν ἐν Ναυάρρᾳ ἰσπανικὸν στόλον, δι' οὗ κατέκτησεν τῇ 1381 τὴν Βοστίτσαν, Ναυαρίνον, Καλιμας καὶ ἄλλα. Ἀλλ' ἐν τῇ γενικῇ ταύτῃ ἐν Πελοποννήσῳ ἀναρχία καὶ τοῖς ἀγῶσι μετὰ τῶν Ναυαρχαίων, τοῦ ἀνδραγαθικοῦ οἴκου μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν Ἰωαννιτῶν, τῶν Ἑνετῶν, καὶ τοῦ βυζαντινοῦ δεσπότη Θεοδώρου Α' τοῦ Παλαιολόγου, ἀρ' ἐνδὲς μὲν εἰσέλασαν καὶ ἐγκατέστησαν (1392) περὶ τοὺς μύριους Ἀλβανοὺς ἐν αὐτῇ τῇ χειρσόνῃ (ἀλβανόφωρα χωρία μέχρι τοῦδε εἶναι ἐν τῇ νομῇ Ἀ. καὶ Ἡ. ἡ Καλοκατῆ, Μηλιαῖς καὶ Μπάστα ἐν Πλειῖ καὶ ἡ Λυκουρία ἐν τῇ δῆμιωλευκασίῳ) πρὸς πληρώσειν τῆς ἀραιώσεως τοῦ κατοικισμοῦ, ἀρ' ἑτέρου δ' ἐκλήθη ὁ σουλτάνος Βαγιαζίτης, ὅστις ἐδῆσεν τὴν ἀνατολικὴν χειρσόνησον. Οὕτω δὲ τῆς μὲν βαρωνίας τῶν Πατρῶν διοικουμένης ὑπὸ ἀρχιεπισκόπων τοῦ Πάπα, τῶν δὲ λοιπῶν χωρίων τοῦ νομοῦ ἀνηκουσῶν τῇ ναυαρχικῇ ἐταιρείᾳ, τῇ ὑπὸ τὸν Κεντηρίωνα Ζαχαρίαν, ἄρχοντα Χαλανδρίτης καὶ τελευταῖον φράγκον ἡγεμόνα τῆς Ἀ., περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΕ' αἰῶνος, παρεδόθησαν καὶ αἱ Πατραι διὰ συνθήκης τοῖς Ἑνετοῖς (1408 — 1413) πρὸς προφύλαξιν κατὰ τῶν ἀπειλούντων Τούρκων ὑπὸ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Στεφάνου Ζαχαρία, ἀδελφοῦ τοῦ Ἰω. ἀλλὰ τῇ 1413 ἀπεδόθησαν αὐτῷ αὐθις. Τὸν δὲ δεσπότην τῆς Πελοποννήσου Θεόδωρον τὸν Α'. διεδέχθη τῇ 1407 ὁ Θεόδωρος Β', υἱὸς Μανουὴλ τοῦ Β'. ἐδρεύων ἐν Λακωνίᾳ. Ὅτε δ' ἀφίχθη ἐκεῖ καὶ ὁ ἀδελφὸς τοῦ δεσπότη, ὁ αὐτοκράτωρ Ἰωάννης Β' ὁ Παλαιολόγος τῇ 1428, ὁ μὲν ἀδελφὸς αὐτῶν Κωνσταντῖνος ὁ Δραχάτης, ὁ κατόπιν τελευταῖος βυζαντινὸς αὐτοκράτωρ, νυμφευθεὶς τὴν ὡραίαν Θεοδώραν (ἀποθνήσκουσαν μετὰ δύο ἔτη ἐν Σανταμερίῳ) ἐκ τοῦ γένους τῶν Τόκων, θύναστων Κεφαλληνίας, ἔλαβεν ὡς προῖκα τὴν Γλαρέντζαν καὶ τὰς λοιπὰς ἐν τῇ χειρσόνῃ κτήσεις τῶν Τόκων, ἐκυρίευσεν δ'

εἰτα καὶ τὴν περὶ τὰς αὐτονομίους Πάτρας χώραν καὶ τέλος τῇ 1430 ἐξεπολιόρνησε καὶ τὰ φρούρια Σαραβαλίου καὶ Πατρῶν καὶ ἡδρευεν ἐν Γλαρέντζῃ καὶ Χλεμουσίῳ ὁ δὲ Θωμᾶς, ἀδελφὸς ὡσαύτως τῶν Παλαιολόγων καὶ ἄρχων ἐν Καλαβρύτοις, κατατροπώσας τὸν Κεντηρίωνα Ζαχαρίαν ἐνυμφεύθη τὴν θυγατέρα τοῦτου Εἰρήνην καὶ ἔλαβεν ὡς προῖκα τὴν Χαλανδρίταν καὶ τὸν τίτλον τοῦ πρίγκιπος τῇ 1430. Καὶ οὕτως ὁμοῦς ἐκλιπούσης τῆς φραγκοκρατίας οἱ τρεῖς ἀδελφοὶ δεσπότηαι ἤρizon πρὸς ἀλλήλους καὶ ὑπεβούληον διὰ τοῦτου τοὺς δεσμηραί ἐξαπλουμένους περαιτέρω Τούρκους, μέχρις οὗ ὁ Κωνσταντῖνος πείσας τοὺς ἄλλους ν' ἀναγνωρίσωσιν αὐτὸν ἀνώτερον ἐξετάθη μέχρι Θεσσαλίας καὶ ὠχύρωσε καλῶς τὸν Ἰσθμὸν ἄλλ' ὁ Μουράτ Β' τῇ 1446 διαβὰς τὸν Ἰσθμὸν καὶ νικήσας τοὺς περὶ τὸν Κωνσταντῖνον προσεδηδῶν μέχρι Γλαρέντζης, ἀλλ' εὐρὼν ἰσχυρὰν ἐν τῷ φρουρίῳ τῶν Πατρῶν ἀνίστασιν ἀπῆλθεν αἰχμαλωτίζας χιλιάδας ἑλλας λαοῦ καὶ ὑποτελεῖς τοὺς δεσπότης καταστῆσας. Μετὰ τὴν ἐνθρόνισιν τοῦ Κωνσταντῖνου τῇ 1449 οἱ δεσπότηαι ἀδελφοὶ αὐτοῦ Δημήτριος ἀπὸ Σπάρτης καὶ Θωμᾶς ἀπὸ Πατρῶν ἤρizon σκανδαλωδῶς καὶ ἐπολέμουν πρὸς ἀλλήλους, ὅτε καὶ ἐπ' ἀνέστησαν κατ' αὐτῶν καὶ οἱ ἐν τῇ χειρσόνῃ Ἀλβανεῖ, ἀλλ' ἀνεπιτυχῶς, ὡς ἀπέτυχε καὶ ὁ τῇ 1452 εἰσβαλὼν εἰς τὴν χειρσόνησον μετὰ Τούρκων Τουραχάν, ὅστις ὁμοῦς ἡμύποδισε τοὺς δεσπότης ἐκ τούτου νὰ βοηθήσωσι τὸν ἀδελφὸν ἐν τῇ πτώσει τῆς Κων/πόλεως. Τῇ δὲ 1458 αὐτὸς ὁ Μωάμεθ Β' διελθὼν τὸν Ἰσθμὸν κυριεύει εὐχερῶς τὴν μέχρι τῆς Γλαρέντζης χώραν μετὰ τὴν φυγὴν ὁμοῦς αὐτοῦ τῇ 1459 ὁ Θωμᾶς ἀνακτῇ τὰ Καλαβρυτά καὶ, τῇ συνδρομῇ 300 ὀπλιτῶν σταλέντων ὑπὸ τοῦ Πάπα, καὶ τὰς Πάτρας, μὴ παύων ὁμοῦς νὰ παλαίῃ καὶ πρὸς τὸν ἀδελφὸν Δημήτριον. Ἀλλ' αὐθις ταύτας κατέλαβεν ἐπελθὼν τῇ 1460 ὁ Μωάμεθ Β'. ἀναγκάσας καὶ τὸν Θωμᾶν νὰ φύγῃ εἰς Ῥώμην, ὅπου καὶ ἀπέθανεν, ἐκλατίνισθέντων τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ καὶ κατ' ὀλίγον εἰτα ἐξαφανισθέντων. Ἔπεισον καὶ τὰ λοιπὰ φρούρια, ἐν οἷς καὶ τὸ τῶν Καλαβρύτων, οὗ ὁ ἄρχων Δέξας μετὰ πεισματῶδῃ ἀντίστασιν ζῶν ἐλεπίσθη, καὶ τέλος ἔπεσε τῇ 1461 τὸ πρὸς Α. τῶν Πατρῶν Σαλμηνικὸν φυγόντος τοῦ τελευταίου προμαχητοῦ Γραῖτσα Παλαιολόγου.

Ἐπὶ Τούρκοι καὶ τὰ πάνδενα ὑφίσταντο καὶ χῶραι τῆς Ἀ. καὶ Ἡ. ἐπὶ τῶν ἀγῶνων μετὰ τῶν Ἑνετῶν καὶ Τούρκων περὶ ὑποταγῆς αὐτῶν, ἐξ ὧν ἡττημένη ἡ χώρα καὶ ὁ πληθυσμὸς ἡλαττώθη εἰς βαθμὴν ἀπίστευτον. Καὶ τῇ μὲν 1464 ὁ Ἑνετὸς στόλαρχος Ἰω. Βαρβαρῆγος ἐλεηλάτησε τὰς Πάτρας καὶ ἐδίωξε τοὺς Τούρκους μέχρι Σαραβαλίου ἀλλ' ἡττήθη εἰτα αἰχμαλωτισθέντων τῶν ὑπ' αὐτὸν, καὶ πρὸς ἀσφάλειαν κατὰ τῶν Ἑνετικῶν ἐπιδρομῶν

ἔκτισαν περὶ τὸ 1490 οἱ Τούρκοι τὰ φρούρια τοῦ Ῥίου καὶ Ἀντιρρίου. Ἀλλ' ἐπέλθουσας ἐν τῷ μεταξὺ ἡγουρίας τινός, τῷ 1532 ὁ ναύαρχος Καραβίου τοῦ Ε'. Ἀνδρέας Δωρίας προσέβαλε καὶ κατέλαβε τὰς Πάτρας καὶ τὴν περὶ αὐτάς χώραν μέχρι Ῥίου ἀνακτιθεῖσαν ὁμοῦς ὑπὸ τῶν Τούρκων τῷ 1533. Ὡσαύτως δ' ἀπέτυχον καὶ αἱ μετὰ τὴν ναυμαχίαν τῆς Ναυπάκτου (1571) ἀπόπειραι τῆς χώρας πρὸς ἐπαναστασιν, καὶ ἔλλαι προσδόλαι στέλων κατόπιν, ὡς καὶ τοῦ 1595 καὶ 1603 ὑπὸ Μελιταίων καὶ Ἑνετῶν ἱπποτῶν θρώσεις τῶν Πατρῶν καὶ τῶν περὶ καὶ ἡ τῷ 1620 ἀπόδασις εἰς Γ'λαρέντζαν ὑπὸ τῶν αὐτῶν. Κηρυχθέντος δὲ τῷ 1684 τοῦ τουρκονετικῶς πολέμου, ὁ Μωροζίνης διαρκούσης τῆς θεινῆς πανάλους, τῆς θεισάσης τὸν Μωρέαν καὶ μάλιστὰ τὸν νομόν Ἀ. καὶ Ἡ., ἀποπλεύσας ἐκ Λευκάδος τῷ 1687 προσέβαλεν ἀπὸ Θαλάσσης τὴν Ῥίον καὶ τὰς Πάτρας, ἀποδιόχσας δ' εἴτα τὸν στρατὸν πρὸς Ν. τῶν Πατρῶν καὶ περικύψας τὴν πόλιν ἐνίκησε κατὰ κράτος τοὺς Τούρκους μεταξὺ Πατρῶν καὶ Ῥίου, καταλαβὼν δ' εἴτα εὐχερῶς τὰ φρούρια ταῦτα καὶ τὸ τοῦ Χλεμουσιῶν διὰ τὸν Νέγρον συνυπέταξε καὶ τὴν λοιπὴν χερσόνησον, ἥτις ἐπὶ βενετοκρατίας (1687—1715) καὶ κατὰ τὰς ἐκδόσεις τῶν τότε ἀρχόντων παριστᾷ εἰκόνα θεινῆς δλιγανθρωπίας καὶ παρακμῆς. Ἐκ τῶν 7 νομῶν, εἰς οὓς διηρέθη ὑπὸ τῶν Ἑνετῶν ἡ χερσόνησος κατὰ πρῶτον, ἦσαν καὶ ὁ τῶν Πατρῶν καὶ ὁ τοῦ Καστέλ—Τορνέζε (Ἡλείας), ἐκ δὲ τῶν μετέπειτα 4 νομῶν ἦτο καὶ ὁ τῆς Ἀχαΐας μετ' ἔβραν τὰς Πάτρας ὑποδιαιρούμενος εἰς 4 ἐπαρχίας, τὴν τῶν Πατρῶν (μετ' 99 οἰκουμένους καὶ 12 ἐξήφρανισμένους κώμας, 7 μονὰς, 11918 ψυχὰς καὶ ἔκτασιν 1222541 στρεμμάτων), τῶν Καλαβρύτων (μετ' 118 οἰκουμένους καὶ 36 ἐξήφρανισμένους κώμας, 10 μονὰς, 11561 κατ. καὶ ἔκτασιν 2211760 στρεμμάτων), τῆς Βοστίτης (μετ' 21 κατοικουμένους, 8 ἐξήφ. κώμας, 5 μονὰς, 4165 κατ. καὶ 546812 στρέμμ.) καὶ τῆς Γαστούνης μετ' 171 οἰκ. 44 ἐξήφ. κώμας, 16 μονὰς, 16847 κατ. καὶ ἔκτασιν 2785184). Καὶ προσέβ. κῆσαν μὲν ἐκ τῆς Στερεᾶς κατοίκους οἱ Ἑνετοὶ καὶ τάξιν τινὰ εἰσῆγαγον, ἐμισοῦντο ὁμοῦς ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ὡς πιέζοντες τὸ θρησκευτικὸν αὐτῶν, ἐξ οὗ καὶ πρότερον ἐπειρῶντο οἱ Τούρκοι, ὡς τῷ 1692, ὃ ἀνακτιθῶσι τὰ πόλεως θέντα. Τῷ δὲ 1715 ὁ σουλτάνος Μεχμέτ Γ'. ἀνέκτισεν ὀριστικῶς τὴν χερσόνησον παραδοθέντων ὑπὸ τῶν Ἑνετῶν μετὰ βραχείαν ἀντίστασιν καὶ τῶν φρουρίων τοῦ νομοῦ, μετ' ὃ ἐσυστηματοποιήθη μὲν ἡ τουρκικὴ δεσποτεία καὶ αἱ πιέσεις, εἰς πλείω δὲ κακοδαμονίαν καὶ θυτοχίαν περιέπιπεν ὁ πληθυσμὸς θεισθεὶς ἔλλοις αὐθις καὶ ἐκ τοῦ λοιμοῦ τῷ 1756· καὶ μόνον οἱ κλέφται ἐκ τοῦ νομοῦ Ἀ. καὶ Ἡ. (Γιαννιάς, Μαντᾶς, Πετμεζαῖοι, Κουμανιωταῖοι, Χοντρογιανναῖοι, κλπ.) ἐκ τῶν ὁρέων αὐτῶν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς Π. Πα-

τρῶν, Ὡλένης καὶ Κερνίτης μετὰ τῶν μονῶν καὶ ἀτελῶν τινῶν σχολείων (ἐν Καλαβρύτοις, Σωποτῇ, Πάτραις κλπ.) ἀνεκκοιμίζον πῶς τὰς ἀλύσεις τῶν βαγιάδων. Ἐκ δὲ τῶν 24 ἐπαρχιῶν τῆς τουρκικῆς Πελοποννήσου ἐν τῇ νῦν περικοχῇ τοῦ νομοῦ περιλαμβάνονται αἱ ἐπόμεναι 5: Πατρῶν, Βοστίτης, Καλαβρύτων, Γαστούνης (τῆς κοίτης Ἡλείδος) καὶ Πύργου (τῆς Πισσίδος).

Ἐπὶ τῶν αὐτῶν 3' ἐθνικῶν αἰσθημάτων πρὸς τοὺς λοιποὺς ἐμπνεόμενοι καὶ οἱ τῆς Ἀ. καὶ Ἡ. κάτοικοι· προθυμώτατα μετέσχον τῆς τοῦ 1789 ἐπαναστάσεως διὰ τῆς πρωτουργίας τῶν Πέλου προσηλῶτος καὶ Παρθενίου μητροπολίτου Π. Πατρῶν καὶ Δανιὴλ ἐπισκόπου Κερνίτης, ἐξ οὗ ὁ μὲν Παρθένιος ὑψώσας τὴν σημαίαν ἐν Αἰγίῳ ἐστράτευσεν καὶ ἠλευθέρωσε τὰ Καλαβρυτὰ μέλεις διασωθέντων τούρκων τινῶν τῇ φιλανθρωπῶς συνδρομῇ τῶν μοναχῶν τοῦ Μ. Σπηλαίου, 2000 δὲ Ζακύνθιοι ὑπὸ τὸν Ἰω. Φουρτούναν κυριεύσαντες τὴν Ἡλείαν, ὅτε ἔφυγον ἐκ τοῦ πολιτοκρηθέντος Πύργου οἱ τούρκοι, ἐγκατέστησαν ἀρχὰς κατ' ἐνετικὸν τρόπον ἐν Πάτραις, ὡς καὶ Κεραλλήνης εἶχον πρὶν πολιτοκρηθῆαι, ἀλλ' ἐκ τούτου οἱ μὲν δουλοχινῶνται Ἀλβανοὶ πειραταὶ ἐδῆσαν τὰ περὶ τὰς Πάτρας, τὸ δὲ σῆμα εἴτα τῶν κληθέντων εἰς τὴν χερσόνησον Ἀλβανῶν ἀπεφρωσαν τὰς Πάτρας καὶ τὸ Αἶγιον, ἀπέσφαξαν τοὺς καταφυγόντας εἰς τὴν τῶν Ταξιάρχων μονήν, ἣν καὶ κατέκαυσαν, ἐλεηλάτησαν τὰ Καλαβρυτὰ μετ' ἀπείρους ἀκολασίας, καὶ ὅτε τέλος κατεστράφησαν ὑπὸ τοῦ Χασάν, τινὲς αὐτῶν κατέφυγον εἰς τὸ περιώνυμον μετὰ ταῦτα καταστὴν ληστρικὸν φρούριον τοῦ Λάλα, εἰς δ' ἀπὸ τοῦ 1714 ἔλλαι θύμφοιλοι αὐτῶν ἔλχον ἐγκαθίστην. Εἰς δὲ τὴν μάχην ὑπὲρ ἡλευθερίας ἀγωνίαν τὰ μάλιστα συνετέλεσεν αἱ τότε 5 ἐπαρχίαι τοῦ νομοῦ διὰ τὴν ἐξῆχον αὐτῶν ἀνδρίαν, τῶν τε πολιτικῶν καὶ κληρικῶν, οἷσι ἡ ἀχαϊκὴ τριανδρία ἐκ τοῦ Π. Πατρῶν Γερμανοῦ, τοῦ Ἀνδ. Ζαΐμη καὶ τοῦ Ἀνδρ. Λόντου, οἱ Σωτ. Καραλάμπης, Ἰω. Παπαδιαμαντόπουλος Ἀσση. Ζαΐμης, Ἀσση. Φωτῆλας, Σπυρ. Καραλάμπης, Γεώρ. καὶ Χρύσανθος Σισίται, ὁ Κερνίτης Προκόπιος, ὁ Ὡλένης Φιλάρετος, οἱ Βιλαῆται καὶ λοιποὶ, καὶ τῶν στρατιωτικῶν, ἐν οἷς οἱ πολυάριθμοι Πατμεζαῖοι, οἱ Ν. Σολιώτης, Καρ. Βιλαῆτης, Γ. Λεχουρίτης, Κονδρονιανναῖοι, Στριφτόπουλας, Γιαννιάς, Αἰζακοὶ καὶ ἔλλοι ἐκ τῶν προτέρων μαμυημένοι τὰ τῆς ἐταιρίας τῶν φιλικῶν. Μετὰ τὴν συνέλευσιν λοιπὸν τοῦ Αἰγίου (26 Ἰανουαρίου 1821) συνήλθον αὐθις περὶ τὴν 16 Μαρτίου ἐν τῇ μονῇ τῆς ἁγίας Λαύρας οἱ πρόκριτοι τῶν Πατρῶν, Αἰγίου καὶ Καλαβρύτων ὑπὸ τὸν Π. Πατρῶν Γερμανὸν καὶ ἀποφυγόντες εὐφυῶς τὴν πρόσκλησιν τῆς ἐν Τριπόλει τουρκικῆς ἀρχῆς μετὰ βαθυτάτην ἀνέψιν ἀπεφάσαν, κατὰ τὴν πιθανωτάτην γνώμην, ὃ ἀνάψωσι

τὸ ἐπαναστατικὸν πῦρ· μετὰ δὲ τὸν πρῶτον στρατολογικὸν διαχωρισμὸν αὐτῶν καὶ τοὺς συνεπείκον μονομερῶν παρακλίσεις ἐκάστου ἐκτελεσθέντας μερικὸς χρόνος τούρκων ἐν Κλουκίνας ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Σολιάτην ἐν Κατσαίνας ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Χονδρογιαννὴν καὶ ἐξω τοῦ Σιμισίου ὑπὸ ἐγκυρίων ἀπὸ 16 μέχρι 21 Μαρτίου συνελθόντες αὐτοὶ οἱ τῶν Καλαβρύτων ἄρχηγοὶ ἐπολιορκήσαν μετὰ τῶν εἰρηστρατολογηθέντων, πιθανῶς ἀπὸ τῆς Αὐρᾶς ἐκκινήσαντες, τοὺς ἐν Καλαβρύτοις ὑπὸ τὸν Ἀρκαυτογλοῦν τούρκους, οὗς μετὰ πενήτημερον ἀγῶνα ἐξημέγησαν εἰς παράδοσιν (25 Μαρτίου πιθανῶς). Ἐλευθερωθεὶς δ' οὕτω τῆς τῶν Καλαβρύτων καὶ τῆς τοῦ Αἰγίου ἐπαρχίας κατόπιν αἱ πολεμικαὶ ἐνέργειαι τῶν ἐπαναστατῶν ἐστρέφοντο πλέον κατὰ τῶν Πατρῶν, ὅπου ἂν καὶ πολλὰς δυνάμεις διηγεκῶς κατέβαλλον καὶ ἐπικουρίας ἐξ Ἠλείας, Γόρτυνος καὶ ἀλλὰ ἔχοντες ἐλάμβανον καὶ μάχας πολλὰς συνεκρότησαν, δὲν ἡλευθερώθη ἡ πόλις ἀπὸ τῶν Τούρκων εἰ μὴ τῇ 1828 ὑπὸ τοῦ ὑπὸ τὸν Μαιζώναν γαλλικοῦ στρατοῦ. Ἐν δὲ Ἠλείᾳ ὅμως τῇ ἀκούσματι τοῦ πρώτου πυρός οἱ ἐν Γαστούνη πολλοὶ Τούρκοι φεύγοντες πρῶτον ἐν φέβρου εἰς Λάλα καὶ ἀποστάτες καθ' ὅσον ἐκ τοῦ ἐν Πύργῳ ὄγκου ἐκλείσθησαν ἐν τῇ Χλεμουσίᾳ, ὅπου πολιορκηθέντες στενίως ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Γ. Σισινην καὶ Χ. Βιλαέτην ἐπαναστατῶν ἡλευθερώθησαν εἰτα ὑπὸ τῶν προσδραμόντων ὑπὲρ αὐτῶν Λαλαίων καὶ ναυοικῶν μετέβησαν μετ' αὐτῶν λεηλατοῦντες (28 Μαρτίου) εἰς Λάλα, ἀπαλλαγθεὶς τῆς λοιπῆς Ἠλείας Τούρκων. Ἀπὸ τοῦ Λάλα ὅμως οἱ Τούρκοι ἐδῆσαν τὰ περίεξ καὶ διήρπασαν μετ' ἐν Πύργῳ (3 Ἀπριλίου) διασκορπίσαντες τοὺς ἐν αὐτῇ μαχητάς, ἀπέτυχον ὅμως ἐν ἐξόδῳ κατὰ τῆς Ἀγυλινίτης τραπέντες καὶ εἰς φυγὴν περὶ τὴν Κυλάντζαν ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Μισχοῦλαν· ἀλλ' ἔτι μάλλον ἐθρασυνοῦσαν ἐκ τούτοις ἐν Λανιστῇ μάχῃ (10 Μαΐου), καθ' ἣν νικῆσαντες καὶ φονεύσαντες καὶ τὸν Χ. Βιλαέτην ἐνέβαλον τὸν τρέμοντος περίεξ καὶ ἐκ τῆς ἐν Καταραῦ τῆς Κάππελης καταστροφῆς τοῦ ἀρματωλοῦ Γιαννιά. Ἀλλ' ἀποδιδασθέντες εἰτα εἰς Βλείαν Κεφαλλήνες καὶ Ζακύνθιοι ὑπὸ τὸν Ἀνδρ. Μεταξᾶν καὶ ἐνωθέντες μετὰ τῶν περὶ τὸν Γ. Σισινην καὶ Ν. Βιλαέτην Ἠλείων ἐχώρησαν πρὸς τὸ Λάλα, ὅπου μετὰ 500 Καλαβρυτινῶν ὑπὸ τὸν Φωτῆλαν καὶ Γόρτυνιον ὑπὸ τὸν Πλαπούταν, ἐν 8000, περιέζωσαν κατ' ἐλπίγον μακρόθεν τὸ Λάλα με κεντρικὸν στρατόπεδον τὸ Πούσι (1 Ἰουνίου). Ἀποτυχούσης ὁμως τῆς κατ' ἐξόδου κατὰ τοῦ Λάλα προσβολῆς τῆς 9 Ἰουνίου, καθ' ἣν ἤττηθη ἡ ὑπὸ τὸν Πλαπούταν μοῖρα τῶν Ἠλλήνων καὶ πολλοὶ ἐκ δειλίας ἐλιποτάκτησαν, καὶ ἐλθόντες ἐκ Πατρῶν μετὰ στρατίης ὑπὲρ τῶν Λαλαίων τοῦ Ἰουσούφ πασᾶ, συνεκροτήθη ἡ ὀνομαστὴ τῆς

13 Ἰουνίου μάχῃ, καθ' ἣν ἀπέτυχε μὲν ἡ ὑπὸ τῶν Τούρκων πανταχόθεν προσβολὴ κατὰ τοῦ Πουσίου, διεφύλαξαν δ' οἱ Ἕλληνες τὰς θέσεις αὐτῶν με φθορὰν πλείστων ἐχθρῶν· καὶ μετὰ τοῦτο εὐθὺς φυγόντων τῶν Λαλαίων εἰς Πάτρας ἐπυροπολήθη τὸ Λάλα, διελύθη τὸ ἔλλ. στρατόπεδον καὶ ἡλευθερώθη οὕτως ἡ Ἠλεία. Ἀλλὰ πλὴν τῆς πολιορκίας τῶν Πατρῶν, ἐνθα ἡσχοῦντο οἱ ἐκ τοῦ νόμου ἐπαναστάται, οἱ Καλαβρυτινοὶ μάχιστα καὶ ἐκτός τοῦ νομοῦ διεπρέψαν, οἷον ἐν Δεβιδίῳ μόνον τῇ 14 Ἀπριλίου 1821, ὑπὸ τὸν Κολοκοτρώνην κατὰ τοῦ Ἰμβραήμ. ἐν Χρέτᾳ (20 Αὐγούστου 1825) καὶ ἀλλὰ ἄλλοι, ἐν Ἀθήναις μετὰ Ἠλείων κατὰ τοῦ Κιουταχλή τῇ 1827 καὶ ἀλλὰ ἄλλοι, Ἀλλ' ὅμως δὲν ἐλείψαν, ὥς καὶ ἀλλὰ ἄλλοι, καὶ αἱ ἐμφύλιοι διαμάχαι τῶν στρατιωτικῶν πρὸς τοὺς πολιτικούς ἄρχοντας, ἰδίᾳ τῶν Καλαβρυτινῶν. Καὶ ἐπικειμένην μὲν ἐμφύλιον μάχην μεταξὺ Πετμεζαίων καὶ Χαλαλμπουσῶν τῇ 1822 ἀπεσφόνθη ἐν ἐμφάνει ἐν Ἀκράτῃ λειψάνων τούρκων ἐκ τῆς δραματικῆς καταστροφῆς, ὅτε συμφιλωθέντες ἀπὸ κοινοῦ κατέστρεψαν τοὺς φεύγοντας ἐχθρούς. Ἀλλ' εἰς τὰς διαφωνίας ταύτας ὀφείλεται ἡ λύσις τῆς ὑπὸ τὸν Κολοκοτρώνην πολιορκίας τῶν Πατρῶν τῇ 1828, μεθ' ἧς οἱ ἐκεῖ Τούρκοι κατεπάτουν καὶ κατέστρεφον τὰ περίεξ μέχρι Γαστούνης καὶ Καλαβρύτων, ὥς ἐδῆσαν τὰ Δελφινὰ (Ἰούλιος 1824), ἀποκρούσαντες ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Μπότσαρη καὶ Χρῶς. Σισινην, τὸ Μαρκόπουλον καὶ τὴν Γαστούνην (Νοεμβρ. 1824) πλείστους φονεύσαντες καὶ αἰχμαλωτίσαντες· εἰς ταύτην ὀφείλεται ἡ ἐπιθετικὴ ἀπέπειρα τῶν περὶ τὸν Ζαήμην καὶ Λόντον κατὰ τῶν περὶ τὸν Σισινην (Σεπτέμβρ. 1823)· εἰς ταύτην ἡ ἄδικος ἐπίθεσις τῶν ὑπὸ τὸν Γκούραν, Τσαβέλαν κλπ. Ρουμελιωτῶν τῆς τοῦ Κουντουριώτου ἀντεθνικῆς κυβερνήσεως τοῦ 1824 κατὰ τῶν ἐν Καλαβρύτοις προκρίτων, ὅτε ἐλεηλατήθη ἡ Κερπινή καὶ τὰ περίεξ, ἔφυγον οἱ περὶ τὸν Ζαήμην, Λόντον καὶ Φωτῆλαν, ἀνταρκαθέντες εἰτα, πλὴν τοῦ Φωτῆλα, πρὸς Παναγιώσιν εἰς Στερεᾶν Ἑλλάδα καὶ Κάλαμον, ὅθεν διωχθέντες ὥς καὶ οἱ Σισίνοι ὑπὸ τῆς Ἰονίου κυβερνήσεως ἐκρύπτοντο τῆς ἀκείσε μέχρι τῆς κατὰ Μαῖον τοῦ 1825 ὑπογραφείσης ἀμνηστίας, ὑπὸ τῶν αὐτῶν δὲ ἐταλαιπωρήθη καὶ ὁ Π. Πατρῶν Γερμανός καὶ ἄλλοι. — Ἀπὸ δὲ τοῦ τέλους τοῦ 1825 ἀρχοῦνται καὶ αἱ εἰς Ἀ. καὶ Ἠ. ἐπιδρομαὶ τοῦ Αἰγυπτίου Ἰμβραήμ. Καὶ τῇ μὲν 8 Νοεμβρ. 1825 διήλθε τὸ Κλειδί (Καϊάφαν) ἀνενόχλητος, ἐπετέθη λυσσώδως κατὰ τῶν εἰς τὰς λιμνοθαλάσας τῆς Ἀγυλινίτης καταφυγόντων Ἠλλήνων πολλοὺς φονεύσας καὶ αἰχμαλωτίσας, οὐκ ὀλίγα ὅμως καὶ αὐτὸς παθὼν, ἔκαυσε τὸν Πύργον, ἐρημώσας τὰ ἐν τῇ μεταξὺ, ἔκαυσε τὴν Γαστούνην καὶ τὰ ἐξῆς μέχρι Πατρῶν καὶ μόνον ἐν Βαρθολομῷ ἀπῆλ-

τῆς σπουδαίας ἀντίστασιν, ἣν ὁμοῦ κατέβαλε φονεύσας περὶ τοὺς 200 Βαρολομωίτας, πολλὰ ὁμοῦ καὶ αὐτὲς ὑποστάς. Πολλοὶ δ' Ἕλληνες κατέφυγον εἰς Χλεμούται, μόνην Σκαφιδίαν. Φραγκαπήδημα, Πυργὶ καὶ ἐπολεμοῦντο τὸν χειμῶνα ὑπὸ Χουσεῖν, τοῦ ἀντιπροσώπου τοῦ Ἰμβραήμ, μεταβάντος εἰς Μεσολογγίον, καὶ τοῦ φρουράρχου Πατρῶν Δελῆ Ἀχμέτ, διαδόχου τοῦ Ἰουσούφ. Τὸν δὲ Μάιον τοῦ 1826 ἐπιστρέψας ὁ Ἰμβραήμ ἐκ Μεσολογγίου εἰς Πάτρας, ἐστράτευσε ἀνερχόμενος εἰς Καλάβρυτα, ἃ μετὰ τῶν πέριξ καὶ τῆς μονῆς τῆς ὁγίας Λαύρας κατέκαυσεν· μάτην δ' ἀποπειραθεὶς ἐφρόδον κατὰ τῆς καλῶς ὠχυρωμένης μονῆς τοῦ Μ. Σπηλαίου ἐστράτευσε εἰς Κλουκίνας, ἐνθα νικήσας κατέστρεψε καὶ ἡχημαλίωτισε πλείστους ἐκ τῶν 5000 Ἑλλήνων, οἵτινες εἶχον καταφύγει εἰς τὰ χρησόμενα τῶν βορείων ὑπωρειῶν τοῦ Χελμού ὑπὸ τὸν Σολωτῆν καὶ τοὺς Πετμεζαίους, ὧν ἔγκριτότερος, ὁ Βασ. Πετμεζᾶς, εἶχε διορισθῇ τότε στρατηγὸς ὄλων τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ νομοῦ κατὰ τοῦ Ἰμβραήμ. Ἐκείθεν δ' ὁ Ἰμβραήμ μετέβη εἰς Τρίπολιν, ἐπανῆλθε δ' αὖθις κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους 1826 εἰς Κατσάνας καὶ πρὸς Δ. μέχρι Τριποτάμων. Καὶ ἀντίστη μὲν πολλαχοῦ ὁ Γ. Λεχουρίτης μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν καὶ πολλὰ ἐβλάπτε τοὺς ἐχθρούς, κατελήφθη ὁμοῦ καὶ διηρπάγη ἀφ' ἑνὸς τῶν Τριποτάμων μονῆ (14 Σεπτέμβρ.) φονευθέντων τῶν ἐν αὐτῇ, ἐκάθισαν δὲ καὶ διηρπάγησαν πολλὰ χωρία (Σωποτὸν, Χόβολι, Σκούπι, Νάσοι, Βεσίνι, Κλειτάρ, κλπ.), ἐσώθησαν ὁμοῦ ἄλλα ἀποκρουσθέντων τῶν ἐχθρῶν, οἵτινες τέλος ἐφυγον μετὰ τῶν λαφύρων εἰς Τρίπολιν. Τὸν δ' Ἀπρίλιον τοῦ 1827 ἔτι ἀγριώτερος εἰσῆλθε διὰ Κλειδίου καὶ Ἀγυλινίτης εἰς Ἡλείαν, διέβραμε καταστρεπτικῶς αὐτὴν καὶ ἐπολιόρκησε τοὺς εἰς Χλεμούσιον ὑπὸ τὸν Μιχ. Σιανῆν καταφυγόντας. Καὶ ἀντίστησαν μὲν ἐπιτυχῶς οἱ ἐν αὐτῷ ἐπὶ 20 ἡμέρας, ἀλλὰ καταδρακονισθέντες ὑπὸ δίψης παρεδόθησαν τέλος Ἰνέου βρον (5 Μαΐου) καὶ κατεδικάσθησαν ὑπὲρ τοὺς 1200 μετὰ τῶν γυναικοπαίδων εἰς δουλείαν. Ἡχημαλίωτισε καὶ ἄλλους ἐν Καλογραφαίᾳ τοῦ Πάπα καὶ ἀλλάχοι καὶ ἐν Πάτραις, συμφορῶντες μετὰ τοῦ ἐκ Ζουμπάτας ὀπλαρχηγοῦ Νενέκου. Ὑποκρινόμενος δὲ πρῶτος διένευε συγχωροχάρτια, ἐξ ὧν προσεῖλκυσε τοὺς πλείστους τῶν ἑπαρχιῶν τοῦ νομοῦ. Ἐστράτευσε ἐπὶ τὰ Καλάβρυτα ἐπίτηδες μὴ προξενῶν βλάβας· προσεπάθεισε τρεῖς ἀπὸ Σαλμενίων, παρὰ τὴν Βυσωκάν, νὰ δέλαιον πρὸς ὑποταγὴν τοὺς πατέρας τοῦ Μ. Σπηλαίου, μὴ ἀπατηθέντας ὁμοῦ ἐπολιόρκησε στενωπὸς διὰ 3000 ὑπὸ τὰς ἐδρησίας τοῦ Νενέκου καὶ τῇ 23 Ἰουνίου ἀπὸ πρώτας μέχρι δειλῆς κρατερωτάτη συνήφθη μάχη μεταξὺ τῶν ἐκ δυστάνων μερῶν μεταβάντων ἐκεῖ ἐχθρῶν καὶ τῶν 600 προμάχων τῆς μονῆς ὑπὸ τοὺς Β. καὶ Ν. Πετμε-

ζαίους ὑπ' αὐτοὺς τοὺς τοίχους αὐτῆς, μεθ' ἣν αἰσχροῦς ἀπεκρούσθησαν οἱ ἐχθροὶ αἰσθήσης καὶ τῆς μονῆς. Μετὰ τοῦτο δ' ὁ Ἰμβραήμ ἐφυγεν εἰς Κατσάνας, ἐν ᾧ ὁ Νενέκος μετὰ τῶν ἐν Πάτραις ὑπὸ τὸν Δελῆ Ἀχμέτ Τούρκων προσέβαλον τοὺς περὶ τὸν Β. Πετμεζᾶν ἐν ἀγ. Βλασίῳ, τοὺς περὶ τὸν Χελωτῆν ἔξω τῆς Βασίτης καὶ τοὺς περὶ τὸν Φειζόπουλον καὶ Λεχουρίτην ἐν Κουνινᾷ. Ἀλλ' ὁ Κολοκοτρώνης κατόρθωσε μὲν νὰ φονευθῇ ὁ Νενέκος, ἐπεμψε δὲ 2000 ἄνδρας ὑπὸ τὸν Πλαπούταν καὶ Γενναῖον εἰς τὰ περὶ τὸ Λειβάριον μέρη πρὸς ἐμφύχωσιν καὶ ὅμα ἐκφόβισιν τῶν ὑποτασσόμενων, οἵτινες καὶ δις πανατρατικῶς συμπλακέντες πρὸς πολλοὺς τῶν ἐν Καρνεσίῳ ἐχθρῶν πολλὰ αὐτοὺς ἐβλάψαν· μεθ' ὧν καὶ ὁ Ἰμβραήμ ἐφυγε διὰ Γόρτυνος εἰς Τρίπολιν, ἐν ᾧ οἱ περὶ τὸν Πλαπούταν καὶ ἄλλους, ὡς 1500, παρὰ τοὺς Λαπαναγούς προσεδιήθησαν τρεῖς (26 καὶ 27 Αὐγούστου) ὑπὸ 4000 Τούρκων ἐκ τῶν κάτωθεν ἀναβαινόντων καὶ ἀπεκρούσαν πάσας τὰς προσβολάς. Μετὰ δὲ τὴν τῶν ἐχθρῶν φυγὴν κατέβησαν διὰ Πετσάκων εἰς Ἀκράταν, ἣν ὑπερῆσπισαν κατὰ τῶν αὐτῶν ἐπιτεθέντων πρὸς διαρπαγὴν. Κατὰ δὲ τὸν Αὐγούστου τοῦ 1828 ὁ ὑπὸ τὸ Μαιζῶνα γαλλικὸς στρατὸς κατέλαβε τὰ φρούρια τῶν Πατρῶν καὶ τοῦ Ἰσίου καὶ ἐντελῶς ἀποδιώξας τοὺς Τούρκους καὶ καθαρίσας τὴν γερουσίαν ἐφυγε τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1829, ὅτε καὶ ὁ Κυβερνήτης διήλθε τὰς κυριώτερας πόλεις τοῦ νομοῦ πρὸς ἐπίσκεψιν καὶ κανονισμὸν τῶν τῆς διοικήσεως.

Ἡ νῦν κατὰστασις. Ὁ νομός, ὡς νῦν ἔχει, χωρίζεται ἀπὸ Ν. διὰ τοῦ κάτω Ἀλφειοῦ ἀπὸ τοῦ νομοῦ Μεσσηνίας, ἀπὸ δ' Ἀ καὶ ΝΑ ἀπὸ τοῦ νομοῦ Ἀρκαδίας διὰ τοῦ Ἐρυμάνθου ποταμοῦ, τοῦ Ἀφροδίσιου ἔρους, τοῦ ποτὸς τῶν Ἰων Λαδωνος μέχρι τῆς εἰς αὐτὸν συμβολῆς τοῦ Μαλοῖτα, καὶ διὰ τοῦ ἔρους Σαῖτα (Ὀριζήσας), ἐφεξῆς δ' ἀπ' Ἀ ἀπὸ τοῦ νομοῦ Ἀργολίδος διὰ τῶν ὄρεων Παντελαίας, Ἀρρανίων, Κράθιδος, Μαύρου ἔρους καὶ Εὐρυστίνης, ἀπὸ Ἡ βρέχεται ὑπὸ τοῦ ἔξω καὶ ἔσω Κορινθιακοῦ κόλπου καὶ ἀπὸ Δ ὑπὸ τοῦ Ἰονίου ἢ Σικελικοῦ πελάγους. Καὶ ἡ μὲν παραλία πάσα σχεδὸν εἶνε ἡφαιστειογενής, ὑπὸκειται δὲ συχνοτάτα εἰς δονήσεις σεισμῶν, ὧν πλὴν τῶν ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος γνωστῶν (373 π. Χ., 132 μ. Χ., 21 Ἰουλίου 365, 5 Ἰουλίου 551, Αὐγούστου 1304 κλπ.) γνωστότατοι εἶνε καὶ οἱ ἐσχάτοι (1862, 1886, 1888) βλάψαντες τὸ Αἰγιον, τὰς Πάτρας, τὸν Πύργον κλπ. Τῇ ἡλότερον δὲ τῆς παραλίας πέριξ ἀπὸ 100 μέχρι 1000 μετ. ὕψους (ἐν Φολῇ, Χαλανδρίτῃ, Ναξερσί, Σαλμενίῳ, Χαχλωρῷ, ὑπὸ τὴν Πτέρην, κλπ.) ἀπαντῶσι πετρώματα τῆς τριτογενεὸς περιόδου καὶ ἐτι ὀψιότερον εἶνε τὰ χρητιδιώδη· 44 δὲ μεγάλα ὄρευστάδεα ἀποτελοῦσι τὰ κορυφώματα τοῦ νομοῦ, τὰ Ἀροάνια, ὁ Ἐρύμανθος, ἡ Κερύναια καὶ τὸ Παναχαῖκόν, χωρίζόμενα ἀπ' ἀλλήλων ἐν ὀψιῶν καί-

λάδων, ἔχοντα δ' ἕκαστον καὶ χαμηλοτέρους βουνούς καὶ λόφους ἀποσχίζομενους ἀπ' αὐτῶν, ἀπ' ὧν καὶ πάντες οἱ ἄνω ῥηθέντες ποταμοὶ πηγάζοντες σχηματίζουσιν ἐν ταῖς ὑπορείαις αὐτῶν, καὶ μάλιστα οἱ εἰς τὸν Κορινθιακὸν κόλπον χυνόμενοι, παρμεγέθεις χαράδρας. Αἱ δὲ πεδιάδες τοῦ νομοῦ αἱ κύριαι μὲν ἐκτείνονται ἀνὰ πᾶν τὸ παράλιον κράσπεδον αὐτοῦ, ἀποτελοῦσαι ἐν σχεδὸν συνεχῆς πεδίον, οὗ ἰδίως ὀνομαστέα εἶνε τὰ βαθύπεδα τοῦ Κράθιδος, Βουραϊκοῦ, Κερυνίτου καὶ Σελινούντος, ἀποτελοῦνται τὸ πεδίον τῆς Αἰγιαλείας, τὸ τὴν καλλιτέραν ποιότητα τῆς κορινθιακῆς σταφίδος, καὶ μάλιστα ἐν τῇ ἐκτὸς τοῦ Αἰγίου Βουλωμένῳ, παράγον, τὰ βαθύπεδα τοῦ Γλαύκου καὶ Πείρου (δηλ. ἡ πεδιάς τῶν Πατρῶν καὶ τῆς Ἀχαΐας), τὸ τοῦ Πηνειοῦ μέγιστον (ὁ Κάμπρος, κοίτη Ἱλιδος), καὶ τὸ τοῦ Ἀλφειοῦ (τοῦ Πύργου, αἱ Γούδαι, ἡ Πισαΐτις), πάντα σταφιδόφρα, ἀμπελοφόρα καὶ ἐλαιόφρα κυρίως. Ἐν δὲ τῇ θρενῇ ὁρεινῇ πεδίον καὶ κοιλάδες ἄλλαι λόφου σιτηρῶν καὶ ἀμπέλων γόνιμοι εἶνε ἡ Λαπάτα (ἐν τῷ ἄνω Σελινούντι), ὁ Κερτεζικός καὶ Καλαβρυτινὸς κάμπρος (ἐν τῷ Ἑρρασιῳ), ὁ Σουθεντικός, οἱ ἄγροι τῶν Κλουκινῶν καὶ τοῦ Ξηροκάμπου ἐπὶ τῶν Β. ὑπορειῶν τῶν Ἀρσανίων, ἡ μεγάλη Ποταμία, δηλ. τὸ βαθύπεδον τοῦ ἄνω Λάδωνος (Μαζεϊκά, Φιλέϊκα, Στραζοβινά, Κερκασοβα, Σκουπεϊκά) καὶ ἄνω Ἑρμάνθου (Περσιτσάικα, Σέλιτσα, Λειβαρζινά, Τριπόταμα), ἡ Φολόη, ὁ ἄνω Πηνειός (ἐν τῇ δὴμῳ Πηνειῳ), ἡ Βουντούχλα, ἡ Καλανδρίτσα, τὰ Μοιραλέϊκα καὶ ἄλλα ἐλάσσονα. Τὸ δὲ κλίμα εἶνε ποικίλον καὶ ἐν μὲν τῇ χαμηλῇ καὶ τῇ πεδινῇ, καὶ μάλιστα ἐν Ἱλιδῇ, εἶνε θερμὸν καὶ τὸν χειμῶνα ἥπιον, τῆς χιόνος οὐσης σπανιστάτης, ἐν δὲ τῇ ὑψηλῇ καὶ θρενῇ (ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῶν Καλαβρυτῶν, πλὴν τοῦ δήμου Κράθιδος, καὶ ἐν τῇ δὴμῳ Λαμπεϊας) ψυχρὸν καὶ δυσχείμερον μετὰ συχνῆς χιόνος, ὁροσερὸν ὅμως καὶ τερπνὸν θέρουσι· ἐν δὲ τῇ μετὰ δὲ θρενῇ καὶ παραλίᾳ μέτριον. Πλὴν δὲ τῆς θρενῆς, ἀνέκαθεν οὐσης ὑγιστῆς, καὶ ἡ παραλία ἥδη ἐξυγιάνθη ἕνεκα τῆς καλλιέργειας, σπανίως δ' ἀπαντῶσι τανῦν τέλματα νοσογόνα, ὡς ἐν ταῖς λιμνοθαλάσσαις Μουριζῇ, Κουκουπελίῳ καὶ Πάτρᾳ, ἐν τοῖς δήμοις Βουπρασίῳ, Πηνειῳ καὶ Τριταίᾳ, ἐν τῇ πεδιάδι τῶν Καλαβρυτῶν καὶ ἀλλοῦ, ὅπου ἐμφαίνονται τοῦτο οἱ κύνωπες καὶ τὸ ἀσθενικὸν τῶν κατοίκων. Καὶ ἐν μὲν τοῖς θρενιωτέροις εὐαρεστεῖ ἡ διαμονὴ ἐν θέρει, ἐν δὲ τοῖς χαμηλοτέροις ἐν χειμῶνι καὶ τούναντιον. Τὰ ἄλλατε ὀνομαστά δάση τοῦ νομοῦ ὁσημέραι ἐλαττοῦνται καὶ φθίνουσιν ἑλλείψει καταλλήλου δασικῆς ὑπηρεσίας, δύναται τις δὲ νὰ ὀνομάσῃ νῦν ὡς ἀξιολογώτερα τοὺς ἐλατῶνας τῶν 4 ὁροσειρῶν, τοὺς ὄρους τῆς Φολόης καὶ Βουντούχλας, τοὺς ῥητινογόνους πευκῶνας τῶν δῆμων Ὁ-

λυμπίῳ Ὀλλένῃ, Κράθιδος καὶ Φελλόης, τοὺς ναυπηγικούς πετυῶνας καὶ τοὺς βαλανοειδοφόρους φηγῶνας τῆς Μανωλάδος· τοῦτο δ' ἕνεκα ἀποψιλούμενο τοῦ ἐδάφους ἐλαττοῦνται καὶ ἡ θήρα καὶ ἡ κτηνοτροφία. Καίτοι δὲ τὸ ἔδαφος τοῦ νομοῦ ἐν γένει εἶνε γονιμώτατον, ἡ καλλιέργεια τῶν σιτηρῶν εἶνε οὐχὶ ζωηρά, ἐπιδοθέντος τοῦ πλείστου τῶν κατοίκων εἰς τὴν καλλιέργειαν ἀμπέλων καὶ κορινθιακῶν σταφίδων, ἐνιαχοῦ δὲ καὶ σουλτανίας. Ἀλλὰ κυρίως ἡ ἐν γένει καλλιέργεια στρέφεται εἰς τὰς κορινθιακὰς σταφίδας, ὧν χάριν καὶ τὸ πλεῖστον τῶν εὐρυτάτων παραλίῳν πεδιάδων ἐκαλλιέργηθη καὶ ὁ πληθυσμὸς ἐπαίσθητῶς αὐξάνει, ὁσημέραι καταβαίνοντων εἰς τὰ πεδινὰ τοῦ νομοῦ κατοίκων ἀπὸ τῶν ἐπαρχιῶν Γόρτυνος, Μαντινείας, Κορινθίας, Ὀλυμπίας καὶ Καλαβρυτῶν.

Παράγεται ὅμως καὶ σῖτος, ἀραβόσιτος, κριθή, φακὴ, φασίλοι (ἰδία ἐν Κερτέξῃ καὶ Διέρῃ) καπνός (ἰδία ἐν Λειβαρζίνῳ), οἶνος ἀφρονος, γεώμηλα, ῥητίνη ἐκ τῶν πευκῶνων, πάντα τὰ κηπαία προϊόντα, βαλανίδια ἐν Μανωλάδι, ἰχθὺς καὶ ἐγγεῖλεις ἄφθοι ἐν ταῖς λιμνοθαλάσσαις καὶ τοῖς ποταμοῖς, εἰ καὶ οὐδεμίαν λίμνην ὑπάρχει· καὶ τρέφονται πάντα σχεδὸν τὰ ἡμέρα ζῆα πλὴν τῶν βουβάλων. Ὡς πρὸς δὲ τὴν ναυτιλίαν οἱ κάτοικοι εἶνε ἐντελῶς σχεδὸν ἄπειροι διὰ τε τὴν εὐφορίαν τῆς γῆς καὶ τὴν ἑλλειψιν φυσικῶν λιμένων, ὡς εἰρηται, διότι πλὴν τῶν τεχνητῶν κατασκευαζομένων ἐν Κατακώλῳ καὶ Πάτραις δὲν βλέπει τις εἰ μὴ ἀγκυροβόλια ἐνιαχοῦ. Τούναντιον δ' εἶνε κατὰ τὸ πλεῖστον φιλόπονοι καὶ δραστήριοι περὶ τε τὴν γεωργίαν, κτηνοτροφίαν καὶ τὴν ἐν γένει ἐργασίαν, καὶ περὶ τὰς τέχνας, ἐπιστήμας καὶ τὰ στρατιωτικά, καὶ μάλιστα οἱ ἐκ τῆς θρενῆς (περὶ τοὺς 250 πτυχιούχοι τῆς νομικῆς ἐκ τοῦ νομοῦ, 150 ἱατροὶ 30 τῆς φιλοσ. σχολῆς πτυχιούχοι, 30 τῆς Θεολογίας, πλείστοι ἀξιωματικοί), καὶ περὶ τὸ ἐμπόριον, καὶ μάλιστα ἐν Πάτραις, ἐνθα καὶ περὶ τὰ 20 δι' ἀτμοῦ ἐνεργοῦντα βιομηχανικὰ καταστήματα, ἐν Πύργῳ, Καλαβρυτοῖς, Αἰγίῳ, Ἀμαλιάδῃ. Ἱαματικά δ' ὕδατα ἔχει ὁ νομὸς τὰ ὀνομαστά τῆς Κυλλήνης καὶ τὰ τοῦ Κουκουπελίου, ἀμφοτέρω ἐν τῇ δὴμῳ Μυρτουντίῳ. Τὸ δ' ἐμβαδὸν τοῦ νομοῦ εἶνε 94, 31 τετραμῖλια καὶ οἱ κάτοικοι (τῷ 1861) 113 719, (τῷ 1870) 149 561, (τῷ 1879) 181 632 καὶ (τῷ 1889) 210 713, ἐξ ὧν δημόται τῷ 1889 202 553, ἀποδημοῦντες εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν 2727, ἐκλογεῖς 78763. Διαιρεῖται δ' εἰς 4 ἐπαρχίας, ὑποδιαιρουμένας εἰς 30 δήμους ὡς ἐξῆς. 1) ἐπαρχία Πατρῶν, δήμος Πατρέων (κατὰ τῷ 1889 44970), Τριταίας (4982) Δύμης (9681) Ἑρμιεῦ (4338) καὶ Φαρῶν (7562), 2) ἐπαρχία Αἰγιαλείας, δήμος Αἰγίων (18579), Αἰγείρας (1351), Βουρῶν (2054) καὶ Ἀκράτας (1465), 3) ἐπαρχία Καλαβρυτῶν, δήμοι Κα-

λαβρύτων (2260), Σουδων (1508), Καλλι-
φωνίας (2211), Ἀροανίας (2178), Παῶν
(3122), Ψωφίδος (3018), Κράθιδος (1982),
Κλειτορίας (4650), Λευκασίου (3950), Κερ-
πινῆς (4540), Λαπαθῶν (5179), Φελλένης
(2449) καὶ Νωνάκριδος (651), 4) ἐπαρχία
Ἡλείας, δῆμοι Λατρίνων (25515), Λαμπείας
(6515), Ὀλυμπίων (9961), Ὠλένης (4916),
Βουπρασίων (4428), Μυρτουντίων (10663),
Πηνελίων (6649) καὶ Ἡλίδος (11347).

Καὶ ἡ παιδεία ἀρκούντως ἐν τῇ νομῇ διαδι-
δεται, διότι ὑπάρχουσιν ἥδη 162 δημο-
τικά σχολεῖα ἀρρένων καὶ 26 θηλέων (ὧν
τινα μὴ λειτουργοῦντα), εἰς ἃ ἐροῦνται πρό-
τινος μαθηταὶ 7776 ἄρρενες καὶ 2084 θήλειαι,
ἐν δὲ καὶ 56 γραμματοδιδασκαλεῖα διὰ δὲ
τὴν μέσσην ἐκπαιδεύειν εἶνε 21 πλήρη Ἑλλη-
νικά σχολεῖα (ἐν Πάτραις 4, Αἴγιω 2, Ἀ-
κράτῃ, Καλαβρύτοις, Λειβαρτίῳ, Σωποτῇ,
Μαζεῖκοις, Δίερῃ, Κρεκουκίῳ, Πύργῳ, Δερ-
βιτσιλῇ, Γαστούνῃ, Λεχαινοῖς, Στρεζόδῃ,
Χαλανδρίτῃ, Μανωλάδῃ καὶ μονῇ τῶν Τα-
ξιάρχων) καὶ 22 ἀτελεῖ (ἐν Δούκῃ, Αὐτῶν,
Δελφίμπαλῃ, Ἀνδραβίδῃ, Καλάνῳ, Βαρβολο-
μῷ, ἄνω Γουμενίτῃ, Ἀχαΐᾃ, Σελιάνῃ, Σου-
δωνοῖς, Κερτέζῃ, Κερπινῇ, Μανασίῳ, Μ. Σπη-
λαίῳ, Λυκουριά, Σώλῳ, Βερσιτοῖς, Πετσακοῖς
Γουρουμίτῃ, Σκουρχωρίῳ, Ἀγ. Βασιλείῳ
καὶ Φιλίοις), ὧν τινα μὴ λειτουργοῦντα, με-
τὰ 2215 μαθητάς, καὶ 5 γυμνάσια (2 ἐν Πά-
τραις, ἐν Αἴγιῳ, Πύργῳ, Καλαβρύτοις) με-
τὰ 939 διδασκομένους ὑπὸ 35 καθηγητῶν.
Πρὸς τοῦτοις λειτουργοῦσι καὶ πολλὰ ἰδιω-
τικά σχολεῖα, δημοτικά 25, ἑλληνικά 9, καὶ
2 ἡμιγυμνάσια (ἐν Πάτραις καὶ Πύργῳ). Διὰ
δὲ τὴν ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης ὑπάρχουσιν
ἐν ἐρετείῳ ἐν Πάτραις, ὅφ' ὃ ὑπάγονται τὰ
πρωτοδικεῖα Πατρῶν, Ἡλείας, Μεσολογγίου,
Ζακύνθου καὶ Λευκάδος, 2 πρωτοδικεῖα (ἐν
Πάτραις καὶ Πύργῳ), 3 πταισματοδικεῖα (ἐν
Πάτραις, Πύργῳ καὶ Αἴγιῳ) καὶ 14 εἰρηνο-
δικεῖα (2 Πατρῶν, Δύμης, Φαρῶν, Αἴγιου,
Νωνάκριδος, Καλαβρύτων, Κλειτορίας, Ἀρο-
ανίας, Λαμπείας, Ὀλυμπίων, Πύργου, Ἡλι-
δος καὶ Μυρτουντίων). Ἐκκλησιαστικῶς δ' ὁ
νομὸς περιέχει τὴν ἀρχιεπισκοπικὴν Πατρῶν
καὶ Ἡλείας μετὰ περιφέρειαν τῶν δύο τούτων
ἐπαρχιῶν καὶ τὴν ἐπισκοπὴν Καλαβρύτων καὶ
Αἰγιαλείας μετὰ δικαιοδοσίαν τῶν ἄλλων δύο
ἐπαρχιῶν. Μοναὶ δὲ πλὴν τῶν διαλυθεισῶν καὶ
εἰς μετόχια μεταβληθεισῶν (Κρεμαστῆς, Γηρο-
κομαίου, κάτω μονῆς Δίερης κλπ.) ὑπάρχου-
σιν ἥδη ἐν τῇ νομῇ ἀνεξάρτητοι 2 γυναικεῖαι,
ἡ τῆς Θεοτόκου (Πεπλενίστης) ἐν τῇ δῆμῳ
Αἴγιου καὶ ἡ τῆς Θεοτόκου (ἁγίας Μονῆς) ἐν
τῇ δῆμῳ Βουρῶν, καὶ 19 ἀνδρῶν, αἱ ἐξῆς.
Κοίμησις Θεοτόκου Νοτενῶν (ἐν τῇ δῆμῳ Τρι-
ταίας), ἁγίων Πάντων (Τριταίας), ἁγίας Μα-
ρίνας ἡ Μαρτίσης (Δύμης), Θεοτόκου ἡ Ἐλε-
ούσης (Ἐρινεοῦ), Γενέσιον Θεοτόκου ἡ Χρυ-

σοποδαριτίσης (Φαρῶν), Ταξιάρχων (Αἴγιου)
Ἀγίας Τριάδος (Βουρῶν), ἁγ. Νικολάου (Βου-
ρῶν). Κοίμησις Θεοτόκου ἡ ἁγία Λαύρα (Κα-
λαβρύτων), ἁγ. Θεοδώρων (Ἀροανίας), ἁγ.
Ἀθανασίου (Λευκασίου), Μεγάλου Σπηλαίου
(Κερπινῆς), Κοίμησις Θεοτόκου ἡ Μακελλα-
ρίδας (Κερπινῆς), ἁγίου Νικολάου ἡ Βλασίας
(Λαπαθῶν), Κοίμησις Θεοτόκου ἡ Σκαριδῆς
(Λατρίνων), Κοίμησις Θεοτόκου ἡ Πορσεῶς
(Λαμπείας), Γέννησις Θεοτόκου ἡ Δίερης
(Λαμπείας), καὶ Γενέσιον Θεοτόκου ἡ Βλα-
χερινῶν (Μυρτουντίων). Διὰ δὲ τὴν διοίκησιν
καὶ συγκοινωνίαν ὁ νομὸς πλὴν τῆς νομαρχίας
περιέχει 4 ταμεῖα, 4 οἰκονομικάς ἐφορίας, 4
ὑποκαταστήματα τῆς Ἐθν. τραπέζης (ἐν ταῖς
πρωτευούσαις τῶν ἐπαρχιῶν), 6 ὑποτα-
μεῖα (Πατρῶν, Αἴγιου, Φαρῶν, Μυρτουντίων,
Λατρίνων, Ὀλυμπίων), 10 ταχ. καὶ τηλεγραφικά
γραφεῖα (ἐν Ἀκράτῃ, Ἀχαΐᾃ, Λεχαινοῖς, Γα-
στουνῇ, Ἀμακιάδῃ, Δίερῃ, καὶ ταῖς πρωτευούσαις
τῶν ἐπαρχιῶν), 5 ταχυδρομεῖα (ἐν Μαζεῖκοις,
Σωποτῇ, Λειβαρτίῳ, Μανωλάδῃ, καὶ Κρεκουκίῳ).
προξενικά πρακτορεῖα ἐν Πάτραις καὶ Πύργῳ,
56 ἐκλόγικα τμήματα διὰ τὰς ἐλτογράφας, μοι-
ραρχίαν καὶ 3 ὑπομοιραρχίας, τὰγμα πε-
ζικού, φυλακῆς ἐν Πάτραις. Ῥῖον καὶ Πύργῳ,
καπνοκοπήτρια ἐν Πάτραις, Αἴγιῳ καὶ Πύργῳ,
κλπ. Ἀλλ' ἡ συγκοινωνία ἰδίως ἐν μὲν τοῖς
πεδίοις δῆμοις ἔχει ἀρκούντως διευκολυνθῇ
διὰ πολλῶν ἀμαξιτῶν ὁδῶν ὧν μετρίων ἢ ἀπὸ
Ῥίου εἰς Ὀλυμπίαν μετὰ τῶν διακλαδύσεων
αὐτῆς, διὰ τῶν ἀεροπλοικῶν ἐταιρειῶν, ὧν
τάτμησιν προσεγγίζουσιν εἰς Κατάνωλον,
Κυλλήνην, Πάτρας καὶ Αἴγιον, καὶ διὰ τῶν
σιδηροδρόμων Πειραιῶς-Πατρῶν, Πατρῶν-Πύρ-
γου, Πύργου-Κατακώλου, καὶ τῶν ἥδη ὑπὸ πα-
ρασκευῇ διακοφτοῦ — Καλαβρύτων — Τριπύ-
λεως, Πύργου — Ὀλυμπίας — Μεγαλοπέλεως
καὶ Πύργου — Πύλου. δι' ὧν μετὰ τῶν λοιπῶν
θέλει συνδεθῇ ἅπασα ἡ χερσόνησος. Ἐν τῇ
ἑρενῇ ὁμοῦς ἡ συγκοινωνία εἶνε ἀτελειοτάτη
ὡς ἐκ τῆς ἀμελείας τῶν ἀρμοδίων, διότι πλὴν
τῆς ἀπὸ Πατρῶν εἰς Καλαβρυτὰ ἀμαξιτοῦ αἱ
λοιπαὶ ὁδοὶ εἶνε εἰσὶν σχολαίαι ἀτραποὶ, μά-
λιστα δὲ οἱ νέττιοι δῆμοι τῆς τῶν Καλαβρυτιῶν
ἐπαρχίας καὶ ὁ τῆς Λαμπείας στεροῦνται ἐν-
τελῶς σχεδὸν τῶν μέσων τῆς συγκοινωνίας.
Ἐκ τῶν 522 τέλους συνουκισμῶν τοῦ νομοῦ
πόλεις μὲν εἶνε τρεῖς, αἱ Πάτραι (38529 κ.τῷ
1889), ὁ Πύργος (12647) καὶ τὸ Αἴγιον
(6951), χωροπέσεις δὲ μετὰ ὑπερδιπλασίους κα-
τοίκους 2, ἡ Ἀμακιάς (Δερβιτσιλῇ καὶ
Καλῖτσα 1213 κ.) καὶ τὰ Λεχαινά (2452).
17 δὲ κῆμαι ἔχουσι μεταξὺ 1000 καὶ 2000
κατοίκων, αἱ Κρεκουκίον (1107), Δίερῃ (1500)
Γαστούνη (1830), Λειβαρτίον (1702), Στρε-
ζόδα (1704), Μαζεῖκα (1976), Κερτέζ (1102),
Καλαβρυτὰ (1237), Κάτω Ἀχαΐα (1948),
Ἀνδραβίδῃ (1761), Βαρβολομῶν (1630), Λυ-
κουρία (1071), Ἡλασία (ἄνω καὶ κάτω, 1204),

ἄγ. Βασίλειος (1569), Ἀλυσός (1229), Κολύρι (1091), καὶ Τέμενι (1014) καὶ τέλος 61 κώμαι ἔχουσι μεταξύ 500 καὶ 1000 κατ.

(B i b l i o γ ρ α φ ῖ α. Γ. Παπανδρέου Ἀχαιολογία, Πύργος, 1886. — Τοῦ αὐτοῦ, Ἡλείακα, τῆχος Α' καὶ Β'. Ἀθήναι 1888 καὶ 1890. — Gerhard, Ueber den Volksstamm der Achäer. Berl. 1851. — G. Boretius, de Achaeis rebus antiquissimis. Regimont. 1831. — E. Helwing, Geschichte des Achäischen Bundes. Lemgo, 1829. — Merleker, De Achaeis rebus antiquissimis. Regim. 1831. Τοῦ αὐτοῦ, Geschichte des ätolisch-achäischen Bundesgenossenkriegs. Königsb. 1831. — W. Schorn, Geschichte Griech. von der Entstehung des ätolischen u. achäischen Bundes bis auf die Zerstörung Korinths. Bonn. 1833. — E. Wahner, de Achaeorum foederis origine atque institutis. Glogau, 1854. — Ch. A. Leving, La principauté d'Achaïe et de Morée. Bruxelles, 1879. — Diane de Guldenerone, L'Achaïe féodale. Par. 1886. καὶ πλὴν τούτων τὰναγραφόμενα συγγράμματα ἐν τοῖς ἄρθροις περὶ τῶν πόλεων καὶ ἄλλων τόπων τοῦ νομοῦ). [Γ. Πδ.]

Ἀχαῖκή συμπολιτεία. Βλ. τὸ ἀνωτέρω ἄρθρον.

Ἀχαμέννης (B o t.) (ἐσφαλμένως ὑπὸ τῶν βοτανικῶν Achimenes P. Brown) γένος τῆς οἰκογεν. τῶν Γ ε σ ν ε ρ ι ω δ ῶ ν. Φυτὰ πωδὴ καὶ εὐανθῇ, ἰθαγενῇ τῶν θερμῶν χωρίων τῆς Ἀμερικής, ὧν πολλὰ καὶ πολυποικίλα εἶδη καὶ παραλλαγὰι θεραπεύονται ἐν τοῖς θερμικοῖς, εὐερῶς πολλαπλασιαζόμενα διὰ τῶν φυματωδῶν ριζωμάτων αὐτῶν. [Θ. X.]

Ἀχαμενίδαι. 1) φράτρα τοῦ παρὰ Πέρσαις ἐπιφανοῦς γένους τῶν Παταργαδῶν (Ἡρόδ. I. 125). — 2) Διᾶσημος περσικὴ δυναστεία, φέρουσα τοῦτο τὸ ὄνομα ἀπὸ Ἀχαμένους, τοῦ πρώτου ὅστις ἤνωσεν, ἄρχοντας τῶν Μήδων τοῦ Φραβάρτη. τοῦς τέως διεσπασμένους Πέρσας. Τοῦτου ὁ ἀπόγονος Κύρος, νικήσας τὸν βασιλέα τῆς Μηδίας Ἀστυάγην καὶ καταλύσας τὸ μηδικὸν κράτος, ἤρξε πρῶτος μεγάλου ἐλευθέρου περσικοῦ κράτους τῷ 559 π. X. Ἐκτοτε ἡ δυναστεία τῶν Ἀχαμενιδῶν ἐβασίλευσεν ἐν Περσίᾳ μέχρι τοῦ 330 π. X., ὅτε ἐφονεύθη ὁ τελευταῖος Ἀχαμενίδης Δαρεῖος ὁ Κοδομαννός. [Λ.]

Ἀχαιός. Ὁ μυθικὸς γενάρχης τῶν Ἀχαιῶν, υἱὸς τοῦ Ξούθου καὶ τῆς Κρεούσης, ἀδελφὸς τοῦ Ἴωνος. Κατ' ἄλλους δὲ μύθους υἱὸς τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τῆς Λαρίσης ἢ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Φοβίας. [Π.]

Ἀχαιός. 1) ὁ Πυθαγόρου ἢ Πυθαρίδου, Ἑρετριεύς, τραγικὸς ποιητής, μικρὸν νεώτερος τοῦ Σοφοκλέους, γεννηθεὶς τὴν 71 ὀλυμπιάδα, ἀγωνισθεὶς πολλάκις ἐν Ἀθήναις κοινῇ μετὰ

τοῦ Σοφοκλέους καὶ Εὐριπίδου, ἀπαξ δὲ νικήσας. Ἐδίδασκε δράματα κατ' ἄλλους μὲν 24, κατ' ἄλλους δὲ 44 καὶ κατ' ἄλλους 64, τούτων δὲ 10 εἶναι γνωστὰ ἡμῖν τὰ ὀνόματα. Ὁ Ἀ. εἶχε τὰ δευτερεῖα ἐν τοῖς τραγικοῖς καὶ περιελήφθη ὑπὸ τῶν Ἀλεξανδρινῶν εἰς τὴν κανόνα τῶν τραγικῶν, ὃ δὲ Δίδυμος ἔγραψεν ὑπομνήματα εἰς τὰ δράματα αὐτοῦ. Οἱ ἀρχαῖοι ἀπεφαινοντο περὶ αὐτοῦ ὅτι ἦτο γλαφυρὸς ποιητὴς περὶ τὴν σύνθεσιν, καθέλου δ' ἐξεῖχεν ἐν τοῖς σατυρικοῖς δράμασι, δι' ὃ ὁ συμπολιτὴς τοῦ Μενέδημος ἀπέδιδεν ἐν τοῖς σατύροις τὸ δευτερεῖον τῷ Ἀ. τὸ πρωτεῖον ἀποδίδους τῷ Δισχύλῳ. Τὰ σφριζόμενα λείψανα τῶν δραμάτων τοῦ ἐξεδεδησμένου ἰδιαίτερος ὑπὸ C. L. Ulrichs (ἐν Βόννῃ 1834) καὶ ἐν ταῖς σύλλογαῖς τῶν ἀποσπασμάτων τῶν τραγικῶν τοῦ Δινδορφ. τοῦ Βάγνερ καὶ τελευταῖον Nauck. — 2) Ἄλλος τραγικὸς ποιητὴς Συρακούσιος, πιθανῶς κατὰ τοὺς Ἀλεξανδρινούς χρόνους ζήσας. Περὶ τούτου γινώσκμεν μόνον ὅτι ἔγραψε τραγωδίας 10 ἢ κατ' ἄλλους 14. [Π.]

Ἀχαλτζίκ. Ἑπαρχία ῥωσικὴ μεθ' ὅμων νόμου πρωτεύουσης καίμενη ἐντεῦθεν τοῦ Καυκάσου ἐν τῇ ἄνω κοιλίᾳ τοῦ Κύρου (Κούρ) ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Κολχίδι καὶ ἐν τῇ νῦν Κυβερνίᾳ Τυφλίδος, ἐν τῇ διαμερισματικῇ Κοινοῦ (ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Κυταία, Κουτατισίρ τῶν Βυζαντινῶν). Ἡ χώρα αὕτη, οὐσα μία τῶν βορειοτέρων χωρίων τοῦ ἀρμενικοῦ ὁροπεδίου, καὶ αποτελούσα μέχρι τοῦ Β' μ. X. αἰῶνος ἰδιον μικρὸν κράτος, ἠνώθη ἐκτοτε μετὰ τῆς Ἀρμενίας, δεξαμένη κατὰ τὸν Δ' μ. X. αἰῶνα τὸν χριστιανισμόν, καθ' ἑν περὶ τοῦ χρόνου καὶ τῇ Ἀρμενίᾳ καὶ τῇ δυτικώτερον τοῦ Ἀ. Ἰ β η ρ ῖ α (Γεωργία) καὶ ἔμενε διαρκῶς χώρα χριστιανικὴ καθ' ἅπαντα σχεδὸν τὸν μέσον αἰῶνα ὑποκειμένη μέχρι τοῦ 17 αἰῶνος εἰς τοὺς βασιλεῖς τοῦ Βυζαντίου. Ἀπὸ τοῦ χρόνου τούτου ἀλλεπάλληλοι στρατεῖαι τῶν Σελουσέικων τούρκων καὶ ἄλλων Μωαμεθανικῶν λαῶν ὑπήγαγε τὴν χώραν ὑπὸ τὴν ἀρχὴν τῶν πλησιοχώρων Μωαμεθανικῶν κρατῶν, περὶ δὲ τὰ τέλη τοῦ 18 αἰῶνος διενεμήθη αὕτη μετὰ τῶν Ὀσμανῶν τούρκων καὶ τῶν Περσῶν, ἀλλὰ βραδύτερον περιήλθε ὁλοσχερῶς εἰς τὸ Ὀσμανικὸν κράτος. Ἀλλὰ τῷ 1828 κατὰ τὸν τότε Ρωσο-τουρκικὸν πόλεμον κυριευθεῖσα ὑπὸ τῶν Ρώσων διὰ τοῦ στρατηγοῦ Πασοκίεβιτς προσηρτήθη μεθ' ἀπάσης τῆς Γεωργίας εἰς τὸ κράτος τοῦτο διὰ τῆς συνθήκης τῆς Ἀδριανουπόλεως (1829) καὶ ἐκτοτε διατελεῖ ἐπαρχία ῥωσικὴ. Κατὰ τὴν τελευταίαν ταύτην περίοδον οὐ μόνον ἡ καθέλου ὑγιεινὴ κατάστασις τῆς χώρας ἐβελτίωθη, ἀλλ' ἀπὸ πλῆλῃ αὕτη καὶ τοῦ μεγάλου ἡθικοῦ στίγματος τῆς ἀνθρωπώπορρας τῶν γεωργικῶν παρθένων καὶ μεираκίων, ὧν μεγάλη ἀγορὰ ἦτο πρότερον ἢ πάλιν Ἀχαλτζίκ. Οἱ κάτοικοι τοῦ Ἀ. εἰσὶ Γεωργιανοὶ τὸ πλεῖστον καὶ Ἀρμένιοι καὶ τὸ ὄνομα δὲ Ἀχαλτζίκ ἢ Ἀχαλτζί εἶναι Γεωρ-

γινόντων σημαίνει «νέον φρούριον». Ἡ πρώτη-
εσσα Ἀ. ἔχει 18 269 κατ. (τῷ 1884). [Π.Κ.]

Ἀχάντα. Πρώην αὐτόνομος καὶ νῦν ὑπὸ
τὴν ἀγγλικὴν προστασίαν διατελοῦσα χώρα.
κειμένη ἐπὶ τῆς Χρυσῆς Ἀκτῆς τῆς Ἀνω Γουι-
νέας. Μία τῶν ὑγεινότερων καὶ πλουσιωτέρων
καὶ μάλλον πολιτισμένων χωρῶν τῆς ἀκτῆς
ἐκείνης. ἔχει καλοὺς ὄρους καὶ λιμένας, ἐκ
τῶν ὁποίων ἐξάγονται φοινικέλαιον, ἐλεφάντινα
δάκρυα καὶ χρυσός. ΒΔ τοῦ ἀκριτοῦ. κείται τὸ
φρούριον Ἀ 5 ἰ μ. ἡ Ἀντονου, κτισθὲν ὑπὸ τῶν
Πορτογάλων καὶ νῦν ἀνήκον εἰς τοὺς Ἀγ-
γλους. [Π.Π.]

Ἀχαρις χαρακτήρ (Ρητορ.) λό-
γος γίνεται, ὅταν λέγονται ἀναφανδὸν πρά-
γματα ταπεινά καὶ αἰσχροῦ δι' ἀναλόγων ἐνυμ-
νίων. Προσέτι ὅταν τὰ κῶλα δὲν ἔχῃσι πρὸς ἄλ-
ληλα τὴν ἀπαιτούμενην σύνδεσιν καὶ διὰ τοῦτο ἡ
τοῦ λόγου σύνθεσις εἶναι διεσπασμένη. Τέλος
ὅταν αἱ περίοδοι εἶναι οὕτω συνεχεῖς καὶ
μακραι, ὥστε ἀποπνίγουσι τὸν λέγοντα· οὕτω
γίνεται ὁλος ὁ λόγος ἄχαρις καὶ ἀτε-
λής. Ὁ τοιοῦτος χαρακτήρ εἶναι ἐκτροπὴ ἀπὸ
τοῦ δεινοῦ καὶ διὰ τοῦτο εἶναι ἀμαρτήμα. (προβ.
Rhet. Gr. τ. 3. σ. 327). [Π.Π.]

Ἀχάριος. Erik Acharius, γενν. κατ'
Ὀκτ. 1757 ἐν Γέρβη τῆς Σουηδίας, μαθητὴς
τοῦ Λινναίου, ἱατρὸς καὶ καθηγητὴς τῆς βο-
τανικῆς ἐν Βαδστένῃ (Wadstena), ὅπου ἀπε-
βίωσε τῷ 1819. ᾤφελσε μεγάλως τὴν ἐπι-
στημὴν ἰδίως διὰ τὰς περὶ τῶν Λειχήνων
μελέτας καὶ τὰ περὶ αὐτῶν σπουδαία συγ-
γράμματά του (Lichenographia univer-
salis 1810 μετὰ εἰκόνων, Synopsis metho-
dica Lichenum 1814 κλπ.) [Θ.Χ.]

Ἀχαριστίας δίκη. (Ἀρχαιολ.) Μνη-
μονεῖται ἀπλῶς ὑπὸ τοῦ Πολυδεύκου (Η.31)
ἀλλ' οὐδὲν ὀρίσμενον περὶ τῆς ἰδιωτικῆς ταύ-
της ἀγωγῆς γινώσκουμεν. Ὁ Λουκιανὸς λέ-
γει «καὶ μὴν οἷνε νόμοι καὶ ἀχαριστίας δικά-
ζεσθαι διδόναι κατὰ τῶν τούδε εὐεργέτας μὴ
ἀντεμπούκωντων» (Ἀποκρυτ. 19). Ἀλλ' ἔδωκεν
εἰς τινὰς περιπτώσεις ἐδίδοτο ἡ τοιαύτη ἀγωγή
καὶ τίνα τὰ νόμιμα ἀποτελέσματα αὐτῆς. Ὁ
Ξενοφῶν περιορίζει τὴν ἀγωγήν εἰς μένην τὴν
ἀχαριστίαν τῶν τέκνων πρὸς τοὺς γονεῖς. «Οὐκ
οἶσθ' ὅτι καὶ ἡ πόλις ἄλλης μὲν ἀχαριστίας
οὐδεμιᾶς ἐπιμέλειται οὐδὲ δικάζει, ἀλλὰ περιορ-
εῖ τοὺς εὐ πεπονθότας χάριν οὐκ ἀποδιδόντας,
ἐάν δέ τις γονέας μὴ θεραπεύῃ, τούτῃ δίκην
ἐπιτίθῃσι καὶ ἀποδοκιμάζουσι οὐκ ἔχον-
τες τοῦτον, ὥς οὔτε ἂν τὰ ἱερὰ εὐσεβῶς θυό-
μενα ὑπὲρ τῆς πόλεως τούτου θύοντος οὔτε
ἄλλο καλῶς καὶ δικαίως οὐδὲν ἂν τούτου πρά-
ξαντος; καὶ νῦν Δία ἐάν τις τῶν γονέων τελευτή-
σαντος τοὺς τάφους μὴ κοσμήῃ, καὶ τοῦτο ἐξετά-
ζει ἡ πόλις ἐν ταῖς τῶν ἀρχόντων δοκιμασίαις»
(Ἀπομνημ. 2. 2. 13.) Καὶ κατὰ τοὺς Περσι-
κοὺς νόμους ἐδίδοτο ἀγωγή κατὰ τῶν ἀχαρί-

στων (Ξενοφ. Κυρ. Παιδ.). [Ἀχ. Ἀγ.]

Ἀχαρναί. Ἄθος Ἀχαρνῶν. Ὁ δῆμος
οὗτος ἀνήκει εἰς τὴν ἐπαρχίαν Ἀττικῆς, ὁ
μόνος ὃν μεσότης τῶν ὀνίων αὐτῆς. ἔχει
ὄρια πρὸς Β τοὺς δῆμους Ὀρωπίων καὶ Τα-
νάγρας, διαχωριζομένους ἀπὸ τούτου διὰ τῆς
Πάρνηθος, πρὸς Δ τοὺς δῆμους Ἀθηναίων καὶ
Μαραθῶνος, πρὸς Α τὸν δῆμον Φυλῆς, καὶ
πρὸς Μ τὸν δῆμον Ἀθηναίων. Πρωτεύουσα
τοῦ δήμου εἶναι τὸ Μενίδιον, (κατοικοὶ 2, 550)
ἡ μερίστη τῶν κομποπόλεων τοῦ Ἀθηναικοῦ
πεδίου, ἀπέχουσα τῶν Ἀθηνῶν 8 ὥρας. Ὁ
δῆμος οἰκεῖται ὑπὸ γεωργῶν καὶ ποιμένων,
νεμομένων τὴν ὑπὸ τὰς μεσημβρινὰς ὥρι-
ρας τῆς Πάρνηθος πεδινὴν χώραν. Εἰς τὸν
δῆμον τοῦτον περιλαμβάνονται τὰ χωρία Κα-
ματέρη, Κουκουδάουνας, Παλῆα-Λόβια καὶ τὸ
Τατέιον, ὅπερ εἶναι ἡ ἀγροτικὴ ἐπαυλὶς τοῦ βα-
σιλεῖος τῶν Ἑλλήνων Γεωργίου. Ὁ ὅλος
πληθυσμὸς τοῦ δήμου 3965 (τῷ 1889). Ἐν
τῇ περιοχῇ τοῦ δήμου Ἀ. ἔκειτο ὁ ἀρ-
χαῖος δῆμος τῶν Ἀ., ὃν τὸ ὄνομα δ' Ἀριστο-
φάνης μετέστησεν ἀθάνατον διὰ τῆς κομωδίας
αὐτοῦ «Ἀχαρνῆς». Π ἀρχαία πέλις Ἀχαρναί ἔ-
κειτο πιθανῶς ἐνθα νῦν τὸ Μενίδιον. Ἐν τούτῳ
τὸ δῆμῳ ὡσαύτως ἔκειτο ἡ ἀρχαία Διελεία, ἥς
συνεχῶς γίνεται μνηία ἐν τῇ ἑλληνικῇ ἱστο-
ρίᾳ, κειμένη παρὰ τὸ Τατέιον. Ἐπίσης δ' ἐν-
ταῦθα ἔκειτο καὶ ὁ ἀρχαῖος δῆμος τῶν Τριμε-
νίων, κατέχων τὴν μετὰ τὴν Πάρνηθος καὶ Πεν-
τελικὴν χώραν. [Ἀντ. Μηλ.]

Ἀχαεῖρος. Ἐν τῶν ὀνομάτων τοῦ
περιπλανωμένου Ἰουδαίου τῆς γνωστῆς πρὸς
τοὺς χριστιανικοὺς λαοὺς δηλώδους παραδό-
σεως. Ἐλήφθη ἐκ τοῦ ἑβραϊκοῦ τύπου Ἀχα-
σέρος τοῦ ἐν τῇ Παλαιᾷ διαθήκῃ ἐνέματος
ἡ τιτλοῦ βασιλέων τῆς Μηδίας καὶ τῆς Περ-
σίας, ὅπερ οἱ Ὁ' μετέπλεσαν πολλαχοῦ μὲν
εἰς Ἀρταξέρην, ἐν δυὶ δὲ χωρίαις εἰς
Ἀσσοῦρον. [Π.]

Ἀχατάνας, κόμη τῆς διοικήσεως ἀρά-
μας ἐν Μακεδονίᾳ, οἰκουμένη ὑπὸ 150 περί-
που μουσουλμάνων. [Γ.]

Ἀχάτης. (Ὁρυκτ.) Μίγμα τριῶν δια-
φόρων παραλλαγῶν τοῦ ὄρυκτοῦ χαλκί-
ου καὶ ἰσίου χαλκῶν, ἰσπίδος, ἀ-
μεθυστοῦ (ἰδ. τὰς λέξεις). Ὡς ἐκ τῶν χρο-
μάτων δὲ τὰ ὁποῖα δεικνύει, εἶρεται καὶ διά-
φορα ὀνόματα (νεφελώδης, ταινωειδής, κορῆ-
λοειδής, στικτός, βρυώδης κλπ.) καὶ χρησι-
μεῖται πρὸς κατασκευὴν ἰγιδίων, σφραγίδων καὶ
διαφόρων κοσμημάτων. [Κ.Μ.]

Ἀχάτης (Achates) ὁ πιστότατος καὶ
προσελίστατος τῶν ὁπαδῶν τοῦ Ἀλέξανδρου, τοῦ
ἡρώος τῆς Αἰνείας τοῦ Πηλεΐδου. Ὁ ποιητὴς
τὸν ἀναμάρτητον πρᾶξιν ἐκέντησε μὲν τὸ κοσμητικόν
ἐπιθετικὸν π. i. σ. τὸ εἶδος (fidus Achates). [Σ.]

Ἀχατίνη (Ζωολ.) (Agathina ἢ achat-

tina) Γαστερόπουλ μαλάκιον, ἔχον ὄστρακον μονόθυρον ὡσεὶδὲς σπειρωτὸν, εὐρήται ἐν Μαδαγασκάρῃ καὶ τῇ μεσημβρινῇ Ἀφρικῇ. [N.A.]

Ἀχειροποίητος. Ὁ μὴ ποιηθεὶς ἐξ ἀνθρωπίνης τέχνης. (Ὅτι καὶ ἐξ ὀχλῶν ὠνομάζετο ἡ μορφή τοῦ Σωτῆρος, ἡ ἐπὶ θθονίᾳ μετὰ τὴν ἀπομάχην ἀποτυπωθεῖσα καὶ ἀποσταλθεῖσα Ἀδαμῷ (βλ. λ.) τῇ τῆς Ἐδέσης τοπάρχῃ, κατὰ τὰ παρὰ τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς ἱστορουμένα. Ἐλέγετο δὲ τὸ εἰκόνωμα τοῦτο καὶ Ἄγγιον Μανθῆλιν. Ὑπῆρχε δὲ καὶ μόνῃ τις ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπονομαζομένη τῆς Ἀχειροποίητου, εἰκόνα τοῦ Μ. Κωνσταντίνου, κατὰ Κωδινόν (Περὶ κτισμ. σελ. 111 Bonn.). [I.S.]

Ἀχελῷος (Ἀσπροπόταμος κοινῶς, ἐν τῷ ἄνω ῥεϊθρῷ αὐτοῦ καλούμενος τὸ πάλαι Ἰναχός). Διπλῇ πτυχῇ τῆς λιθοσφαίρας, διευθύνειν ἔχουσα ἐκ τῶν ΠΔ πρὸς τὰ ΝΑ καὶ ἀποτελομένη κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἐκ καινοζωϊκῶν πέτρωματων (ἡωκαινικῶν), σχηματίζει τὴν Πίνδον, ἥτις χωρίζει τὴν Ἰεσσαλίαν τῆς Ἑπείρου καὶ εἶνε συνέχεια τῆς μεγάλης ἐκείνης τῆς λιθοσφαίρας πτυχῆς, ἥτις ἀρχομένη ἀπὸ τῶν Ἀνατολικῶν Ἀλπεων, καταλήγει εἰς τὴν νοτιωτάτην τῆς Ἡελοποννήσου ἄκραν τὸ Ταϊνάρον. Ἐν μέσῳ τῆς ἐκ δύο βρεινῶν ἀλύσεων συνιστάμενης Πίνδου, ὑπάρχει κοιλὰς παράλληλος, ἐν ᾗ ῥεεὶ ὁ Ἀχελῷος ποταμός, λαμβάνων τὰς πηγὰς αὐτοῦ ἀπὸ τῶν μεσημβρινῶν προπόδων τοῦ Λάκμου (Ζυγοῦ, παρὰ τὸ χωρίον Χαλκί), ἀποτελοῦντος μέλος τῆς Πίνδου καὶ συνδεσμένου μετὰ τοῦ δυτικοῦ ἄκρου τῶν ΚΑΜΒΟΥΙΩΝ Ὀρέων. Διαρρέων δὲ ὁ Ἀ. τὴν χώραν, ἐν ᾗ ποτε κατόικουν οἱ Ἀθαμᾶνες (περίπου ἔνθα νῦν τὰ Τσουμέρικα) καὶ παραλαμβάνει ἅπαντα τὰ ὕδατα, ἅτινα ἐγκλείουσιν οἱ ὕδροκριταὶ (Wasserscheide) τῶν δύο τῆς Πίνδου ἀλύσεων, εἰσχωρεῖ εἰς τὴν Αἰτωλίαν (Δόλοπος, Ἀγραί, Ἀμφίλοχοι), ἥς τὰ ὄρη (Αἰτωλί καὶ Ἀλπεις), κατὰ παράλληλους τριὰς τεταγμένα καὶ ἐκ ψαμμιτῶν καὶ ἀβεστολιθῶν συνιστάμενα (πιθανῶς ἡωκαινικῶν), εἶνε ἐπίσης συνέχεια τῆς ἀνατολικῆς τῆς Πίνδου ἀλύσεως. Ἐνταῦθα ὁ Ἀ. παραλαμβάνει διάφορα ῥεῖθρα καὶ χειμάρρους, ἐξ ὧν σημειωδέστεροι ὁ Ἀγρῶφιώτικος καὶ ἡ Μέγροβα, πηγάζοντες ἀπὸ τῶν Αἰτωλικῶν ὀρέων καὶ διὰ κοινοῦ κορμοῦ πρὸς βορρᾶν τοῦ Ἀγρίου Ἠλασίου χυόμενοι εἰς τὸν Ἀ. Τὰ ὄρη τῆς Αἰτωλίας εὐκόλως ἀποσπυροῦμενα καὶ διασπυροῦμενα ὑπὸ τῶν βρόντων ὕδατων, φέρουσι πλείστας διαβρωσιγενεῖς κοιλὰδας καὶ χαράδρας βαθυτάτας, ἐν αἷς πάντοτε ῥεεὶ βοχθίζων καὶ παφλάζων χεῖμαρρός τις, εἶνε δὲ κατὰ φύσιν ὑπὸ βαρυτικῶν δυνάμεων. Ἐξερχόμενος δὲ ὁ Ἀ. ἐκ τινος φάραγγος, πρὸς βορρᾶν τῆς εὐφύρου τοῦ Ἀγρινίου πεδιάδος ἐκστομυμένης, καὶ λοξεύων ὀλίγον πρὸς τὰ ΝΑ,

διαρρέει τὴν πεδιάδα ταύτην· εἰσχωρῶν δὲ εἰς τὴν πρὸς τὰ ΝΑ τῆς πεδιάδος ταύτης ἐξασπυρομένην λεγόμενὴν χώραν, ἐκβάλλει ἐπὶ τοῖς λουσι μετὰ ῥοῦν 220 χιλιομέτρων εἰς τὸ Ἰόνιον πέλαγος, ἀκριβῶς ἀπέναντι τῆς Ἰθάκης παρὰ τὸ στόμιον τοῦ κόλπου τῶν Πατρῶν. Διὰ τοῦτο ὁ Ἀ. θεωρεῖται ὡς μέγιστος τῶν ποταμῶν τῆς Ἑλλάδος, διότι οὐ μόνον ἔχει τὸ μέγιστον μήκος, ἀλλὰ καὶ τὴν μεγίστην ποσότητα ὕδατος χύνει εἰς τὸ Ἰόνιον πέλαγος. Ἐνταῦθα ὁ ποταμὸς αὗτος διὰ τῆς λευκῆς ἰλύος (ἐξ οὗ καὶ Ἀσπροπόταμος, ἣν καταφέρει ἀπὸ τῶν διαφορῶν ὀρέων, ὧν τὰς καὶ λάδας διαρρέει, ἡδυνήθη ἐν τῇ παρελεύσει τῶν αἰώνων νὰ προσχώσῃ μετὰ μέρος τῆς θαλάσσης καὶ νὰ σχηματίσῃ βέλτα ἐνιαχοῦ ἐλῶδες, λίμνην Μελίτη ἐλῶδης, παρὰ τὴν Κατοχήν) ἀπὸ τοῦ ὅποιου ἐβλ καὶ ἐκεῖ ἐξεχουσι βράχοι, οἵτινες πατε ἦσαν νῆσοι, συνδεδεσται μετὰ τῆς στερεᾶς διὰ τῆς ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ καταφερθείσης ἰλύος. Πρὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἀ. κεῖται ἡ νῆσος Ὀξεία, παρὰ τὴν ὁποιάν τῷ 1571 μ. Χ. ἐγένετο ἡ λεγομένη ναυμαχία τῆς Ναυμαχίας, κατὰ τὴν ὁποιάν Ἰωάννης ὁ Ἀυστριακὸς κατέστρεψε τὸν τουρκικὸν στόλον (βλ. Ἀκαρνανία). Πρὸς ἀνατολὰς τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἀ. κεινται αἱ λιμνοθάλασσαι τοῦ Μεσολογγίου, Κυνία καὶ Ὀβρία, αἵτινες λίαν ἀβαθεῖς καὶ ἰχθυοτρόφοι, χωριζόμεναι τῆς θαλάσσης διὰ στενῆς ταῖνιαις γῆς, εἰς σμικρὰ νησίδρια διαμελισθείσης. «Λίμνη τῶν Οἰνιάδων, Μελίτη καλούμενη, μήκος μὲν ἔχουσα τριάκοντα σταδίων, πλάτος δὲ εἴκοσι καὶ ἄλλη Κυνία, διπλασία ταύτης κατὰ μήκος καὶ πλάτος, τρίτη δὲ Ὀβρία, πολλὴ τούτων μικροτέρα· ἡ μὲν οὖν Κυνία, καὶ ἐκδίδωσιν εἰς τὴν θάλασσαν, αἱ λοιπαὶ δ' ὑπερκεῖνται ὅσον ἡμιστάδιον» (Στραβ. Ι', σ. 459). Ὁ ἀπὸ τῆς θαλάσσης χωριστὸς τῶν λιμνοθαλάσσων τούτων διὰ στενῆς καὶ χθιμαλῆς ταῖνιαις γῆς 30 χιλιομέτρων μήκους, καὶ ἡ ὑπὸ ἰλύος πρόσχωσις τούτων ἐξηγουῦνται μόνον, ἂν δεχθῶμεν, ὅτι ποτὲ ὁ Ἀχελῷος εἶχε τὰς ἐκβολὰς αὐτοῦ εἰς τὰς λίμνας ταύτας (κατὰ τὸν Neumaier). Ὁ ποταμὸς αὗτος λίαν πιθανόν, ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, καθ' ἣν τὸ πλεῖστον τῆς Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας ἀπετέλει μίαν καὶ μόνην λίμνην (κατὰ τὴν πλείοκαρινον διάπλασιν), ἔρρεε διὰ τῆς διαβρωσιγενοῦς καὶ στενῆς φάραγγος τῆς Κλεισιόρας, δι' ἣς νῦν διέρχονται αἱ ἐκ Μεσολογγίου εἰς Ἀγρίνιον ἄγουσαι σιδηρὰ ὁδὸς καὶ λεωφόρος, καὶ ἐχύνετο εἰς τὴν λιμνοθάλασσαν τοῦ Αἰτωλικοῦ (Ὀδρίαν). — Ἡ Ἑλλάς ὡς ἐκ τῆς σμικρᾶς αὐτῆς ἐκτάσεως δὲν δύναται νὰ ἔχῃ πλωτοὺς ποταμούς, ὡς ἄλλαι χώραι· οὐχ ἤτοι οὐκ ἂν καὶ οὐδεμία προσοχὴ δίδεται εἰς τοὺς μεγάλους τῆς χώρας ἡμῶν ποταμούς, ὅπως καθαρῶς ἐκαστοτὲ ἡ κοίτη αὐτῶν, δύναται τις νὰ πλεύσῃ ἐντὸς τοῦ ποταμοῦ τού-

του διὰ ποταμίου πλοιαρίου μέχρι τῶν πεδιάδων τῆς Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας, ἐνῷ οἱ ἀρ-
κατοὶ κατὰ τοῦ Θουκυδίδου (Γ', 7, 2.) ἤδυναντο
νὰ πλεύσῃσι μέχρι τῆς χώρας τῶν Οἰνίων, κα-
τὰ τὸν Πολύδιον δὲ (Δ', 65.) καὶ μέχρι Στρά-
του. Ὅπως ὅμως καταστῇ δυνατός ὁ μέχρι τι-
νὸς πλοῦς τοῦ Ἀ. πρέπει κατὰ διαφόρους ἐπο-
χὰς νὰ καθαρίζωνται αἱ ἐκβολαὶ αὐτοῦ, διότι
σχηματίζεται ἐνταῦθα στήθος ἢ τέναρος, δυσ-
κόλευον τὰ μέγιστα τὸν εἰσπλουὶν τῶν
πλοίων. (Κ. Μ.)

— (Μυθολ.) Ὁ μέγιστος τῶν ἐν Ἑλ-
λάδι ποταμῶν. ὁ ἀργυροδίνης Ἀ. ἐμβολο-
γεῖτο υἱὸς τοῦ Ὠκεανοῦ καὶ τῆς Τηθύος, προσδύ-
τατος τῶν τριγυλίων ποταμῶν οὗς οὗτοι ἐγέν-
νησαν, ἢ κατ' ἄλλους μύθους υἱὸς τοῦ Ἥλιου καὶ
τῆς Γῆς ἢ τοῦ Ὠκεανοῦ καὶ τῆς Γῆς. Κατὰ τὰς
πάλαιότατας ὁμοῦς θρησκευτικὰς παραστάσεις
τῶν Ἑλλήνων, ὁ Ἀ. ἐνομιζέτο ἵσος τῷ Ὠ-
κεανῷ, βασιλεὺς τῶν ποταμῶν, κρείων, ὡς ἐπο-
νομάζει αὐτὸν ὁ Ὀμηρὸς· ἀν δὲ μετὰ τοῦ Ζη-
νοδότου ἀπαλειψόμενον τὸν 195 στίχον τοῦ Φ τῆς
Ἰλιάδος, ἐκ τοῦ Ἀ. ἐνομιζέτο ὅτι πηγαῖς
πάντες ποταμοὶ καὶ πάντα θάλασσα καὶ πᾶσαι
κρήναι καὶ φρέατα μακρὰ. Δύο δὲ εἶνε οἱ λό-
γοι οἱ ἐξηγουμένους τὴν μεγίστην σπουδαιότητα
τοῦ Ἀ. ἐν τῇ λατρείᾳ· πρῶτον ὅτι περὶ τὴν
Δωδώνην καὶ τὸν Ἀ. ἦτο ἡ ἀρχαιοτάτη ἔδρα
τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους, διὸ καὶ τὸ Δωδωναῖον
μαντεῖον, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἐφύρου καὶ
ἄλλων, σχεδὸν ἐν ἅπασι τοῖς χρησμοῖς αὐτοῦ
ἐκέλευεν «Ἀχελῷο θύειν» δεύτερον δ' ὅτι τὸ
ὄνομα τοῦ ποταμοῦ, ἀπὸ τῆς ῥίζης αχ (= aqua)
παραγόμενον, εἶνε συνώνυμον τοῦ ὕδατος· «τὸ
μὲν γὰρ ὕδωρ ὅλως, λέγει δ' αὐτὸς Ἐφύρος. ὁ-
περ ἐστὶ κοινὸν ὄνομα ἀπὸ τῆς ἰδίας ἐκείνου
προσηγορίας Ἀχελῷον καλοῦμεν... μάλιστα
ἐν ταῖς θύραις καὶ ἐν ταῖς εὐχαῖς καὶ ἐν ταῖς
θυσίαις, ὥστε πάντα περὶ τοὺς θεοὺς.» Τούτων
ἕνεκα ὁ Ἀ. ἐτιμᾶτο ὡς θεὸς οὐ μόνον ἐν ταῖς
χώραις δι' ὧν ἔρρεεν (οἱ Ἀκαρνανεὶς ἐτέλλον
αὐτῷ ἄγωνα), ἀλλὰ καὶ ἀλλοῦ τῆς Ἑλλά-
δος, οἷον ἐν Ἀθῆναις, ἐν Δύμῳ, ἐν Μαντινείᾳ, ἐν
Ῥόδῳ, ἐν Μυκόνῳ, ἐν Ἐρωπίῳ, ἐν Μεγάρῳ, ἐν
Σικελίᾳ, ἐν Μεταποντίῳ· πολλοὶ δὲ ποτα-
μοὶ ἦσαν ὁμώνυμοι αὐτοῦ, οἷον παραπόταμός
τις τοῦ Σπερχεῖος πλησίον τῆς Λαμίας, παρα-
πόταμος τοῦ Ἀλφειοῦ ἐν Θεισσίᾳ τῆς Δ., Ἀρ-
καδίας, ποταμός τις τῆς Δ. Ἀχαιας παρὰ τὴν
Δύμην, ὁ ἄλλος Πείρος ἢ Πίερος καλούμενος,
ὁ ἐν τῇ μεγάλῃ χαράδρᾳ τοῦ Σιτύλου ῥέων
καὶ ῥυαῖς τις ἐν Τρωάδι.

Τῶν εἰς τὸν Ἀ. ἀναφερομένων μύθων γνω-
στότατος εἶναι ὁ περὶ τῆς πύλης αὐτοῦ καὶ
τοῦ Ἡρακλέους περὶ τῆς Δηϊανειρας, καθ' ἣν
πολλὰς μεταβαλόντα μορφὰς κατενίκησεν
ὁ Ἡρακλῆς, περικλάσας τὸ ἔστρον τῶν κερά-
των τοῦ ταυρομόρφου ἀντιπάλου. Τὸν μύθον
τοῦτον ὁρθῶς ἠρμύνησεν οἱ ἀρχατοὶ λέγοντες

ὅτι ἐσήμινε τὸν διὰ παραχωμάτων καὶ διοχε-
τειῶν περιορισμὸν τοῦ πλημμυλῶς ῥέοντος
ποταμοῦ. Ἐμυθολογεῖτο δ' ὁ Ἀ. καὶ πατὴρ
τῶν Παιρήνων, ὃς ἐγέννησεν ἐκ τῆς Μούσης
Καλλιόπης ἢ τῆς Καλλιρρόης ἢ τῆς Τερψιχό-
ρας, ἢ ἐκ Στερόπης τῆς θυγατρὸς τοῦ Πορβό-
νος· προσέτι πατὴρ τῶν πηγῶν Παιρήνης (ἐν
Κορίνθῳ), Κασταλίας (ἐν Δελφοῖς) καὶ Αἰρ-
κῆς (ἐν Θήβαις), τῆς γυναικὸς τοῦ Ἀλκιμω-
νος Καλλιρρόης, τῆς μητρὸς τοῦ Θεσσαλοῦ
Μυρμιδόνος Βόρουμδούτης, καὶ τοῦ Ἰπποδά-
μαντος καὶ τοῦ Ὀρέστου, οὗς ἐγέννησε ἐκ Πε-
ριμήδης τῆς θυγατρὸς τοῦ Αἰόλου. — Ἀπει-
κονίζετο δ' ὁ Ἀ. συνήθως ὑπὸ τὴν μορφήν
ταύρου ἀνθρωποκεφαλίου ἐν νομισμασι τῶν
Ἀκαρνανῶν ἀπεικονίζετο ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ
πρωγωνυφόρου ἢ ἀγεναίου, ἐν δὲ τοῖς τῶν Μι-
ταποντινῶν παρίστατο ὡς κερασφόρος γάρων·
συνήθεις δ' ἦσαν καὶ αἱ εἰκόνες τῆς πύλης αὐ-
τοῦ πρὸς τὸν Ἡρακλῆα. (Π.)

Ἀχεμεθάλ (Achenwall Gott-
fried). Μέγας στατιστικὸς ἐκ τῶν ἀρχαιοτε-
ρων. Ἦγεν. τῇ 9/20 Ὀκτωβρ. 1719 ἐν Ἐλδίνγ
καὶ ἀπέθανε 29/1 Μαΐου 1772 ἐν Γοττίνγῃ,
ὅπου ἔζη ἀπὸ τοῦ 1748 ὡς καθηγητὴς ἐν τῇ
αὐτῇ πανεπιστημίᾳ, τὸ πρῶτον μὲν τῆς φιλο-
σοφίας, εἶτα δὲ τοῦ Δικαίου. Τὰς περὶ στατι-
στικῆς θεωρίας του, συστηματικοποιήσας ἀνα-
πτύξας καὶ συμπληρώσας τὰ τοῦ Conring
στατιστικὰ εἰσαγγέλματα, ἐξέδωκε τὸ πρῶτον τῇ
1749 ὑπὸ τὸν τίτλον Abriss der Staats-
wissenschaft der Europaeischen Reiche.
Ἦ πῆρξεν ὁ πρῶτος ὅστις ἐδωκεν εἰς τὴν στα-
τιστικὴν «ὠρισμένον ἐπιστημονικὸν τύπον» διὸ
καὶ ἐπωνομασθῇ ὁ «ἰδρυτὴς τῆς στατιστικῆς».
(πρόβλ. Στατιστική). [Α.Ν.Ρ.]

Ἀχέμεθάχ (Achenbach) Ἀνδρέας Γερ-
μανὸς ζωγράφος, κατ' ἐξοχὴν δὲ θαλασσογράφος
καὶ τοπιογράφος, γεννηθεὶς ἐν Κάσσελ τῇ
17/29 Σεπτ. 1815, ἐσπούδασεν ἀπὸ τοῦ 1826
ἐν τῇ περιφημῇ Ἀκαδημίᾳ τῆς Δυσσελδέρφης,
τῇ διευθυνομένῃ τότε ὑπὸ τοῦ περιώνυμου καλλι-
τέχνου Schadow. Τὰ δὲ πρῶτα ἔργα αὐτοῦ
ἦσαν εἰκόνες τῶν πέριξ τῆς πόλεως ταύτης
τοπείων, μαρτυροῦσαι περὶ τῆς δημιουργικῆς ду-
νάμεως καὶ τῆς ζωηρᾶς ἀντιλήψεως τοῦ τε-
χνίτου τούτου, ὅστις ἐμελλε κατόπιν νὰ ἀποδῇ
εἰς τῶν σπουδαιοτάτων ἰδρυτῶν τῆς πραγματι-
κῆς καλουμένης σχολῆς τῆς τοπιογραφίας. Αἱ
πρῶται ὁμοῦ αὐταὶ εἰκόνες δὲν ἦσαν παντελῶς
ἀπηλλαγμέναι τοῦ ποιητικοῦ ἐκείνου ῥομα-
τισμοῦ, τοῦ χαρακτηριζόντος τὸ πνεῦμα τῆς
ἐν Δυσσελδέρφῃ Ἀκαδημίας. Ὁ Ἀ. περιηγήθη
τὴν Ὀλλανδίαν, Γαλλίαν, Νορβηγίαν, Σουη-
δίαν, τὴν Ἰταλίαν καὶ ἄλλας χώρας· ὁ πλοῦ-
τος δὲ τῶν περὶ τὴν φύσιν σπουδῶν καὶ τῶν πα-
ρατηρήσεων, ὃς συνέλεξεν ἐκ τῶν περιηγήσεων
τούτων, ἐξέβρεψαν τὴν ἄλλως τολμηροτάτην
φαντασίαν αὐτοῦ καὶ κατέστησαν αὐτὸν ἐνα

τῶν ἱκανωτάτων περὶ τὴν ἀκριβὴ καὶ χαρακτη-
ριστικὴν ἀπεικόνισιν τῆς φυσικῆς ζωγραφικῆς τοῦ
καθ' ἡμᾶς αἰῶνος. Ἀπέθανε τῷ 1887. [Θ.Σ.]

Ἀχέρω (Ἑλκιά-βέν-Ἀδουρά). Ἰουδαῖος
μυστικὸς θεόσεφος τοῦ Α' αἰῶνος μ. Χ. γεννη-
θεὶς πρὸ τῆς καταστροφῆς τοῦ Ναοῦ ὑπὸ τῶν
Ῥωμαίων, νεώτατος διδάχθεις τὰ ἱερὰ γράμ-
ματα καὶ τὴν ἑλληνικὴν ποίησιν καὶ φιλοσο-
φίαν. Οἱ Ῥαββίνοι ἀναφέρουσι περὶ αὐτοῦ μυ-
θώδεις παραδόσεις, μαρτυροῦσας ὅτι εἰσέδω εἰς
τὰς πόλεις τῆς Θεσσαλίας. Τὸν μυστικισμὸν τοῦ
δὲως προήγαγε μέχρις ἐκθρόνιστος κατὰ τοῦ
Νόμου καὶ τῶν Ἰουδαίων, οὗς ἤδεως προσέδιδε
τοῖς Ῥωμαίοις πρὸς μαρτύριον. Οἱ Ῥαββίνοι καί-
τοι ἀνεκολογοῦσι τὴν πολυμαθειαν αὐτοῦ, τὴν
ἀποκηρύττουσιν ὡς ἐξωρότην, οἱ δὲ Ἰουδαῖοι
ἐξ ἀποστρεφῆς δὲν ἐνομαζοῦσιν αὐτὸν διὰ τοῦ
κυρίου ἐνδεκατῆς τοῦ Ε' λ' σ' ἀλλὰ διὰ τῆς
ἐβρ. ἀντωνυμίας Ἀχέρ=ἄλλος τις. [Σ.Π.]

Ἀχεῖρος. (Βοτ.) Θάμνος ἀκανθώδης
χρήσιμος πρὸς αἰματίας κατὰ τὸν Ὀμήρον (Ὀδ.
ξ, 7.) :

[ἰαλός], ὃν [αὐτὸς]
οἶκος φέρει· ὅπου δὲ ἀποκρίνεται ὁ ἄνθρωπος,
οὐκ ἔστιν ἀνέμενος καὶ ἀνέμενος πρὸς τὸν
ἐντοῖον ἀνέμενος καὶ ἀνέμενος πρὸς τὸν

Ἰσως ἢ Πικραμυγδαλέα ἢ τὸ
Λύσιον τὸ ἐν ὕψω πατρὸς τοῦ Κρά-
ταγος ὁμοιογύνης. [Θ.Χ.]

Ἀχερουσία, ἢ Ἀχερουσίας ἢ Ἀχε-
ρουσίς λίμνη (νῦν Γάρλα ἢ Κάρλα). Λίμνη
τελικωμένη ἐν Θεσπρωτίᾳ τῆς Ἠπείρου (ἐν
τῇ σημερινῇ πεδίῳ τοῦ Φαναρίου), σχηματι-
ζομένη ἐν τοῦ ποταμοῦ Ἀχέροντος. Εἶναι
κυκλοειδής, ἔχουσα κατὰ τὸν χειμῶνα μῆκος
1½ ὥρ., πλάτος 3/4 ὥρ., καὶ βάθος 3-8 ἐρ-
γυίων, ἀποξηραίνουμένη ἐν μέρει τὸ θέρος,
πρέφουσα δ' ἐχθρὰ καὶ ἐγγέλεις ἀρθρόνους.
Πλάσιν ταύτης ὑπῆρχε κατὰ τοὺς ἀρχαίους
χρόνους περιώνυμον καὶ ἀρχαιότατον νεκυ-
σμαντεῖον (βλ. καὶ Ἀχέρων). [Π.]

Ἀχερωῖς (Βοτ.) δένδρον κατὰ τὸν
Ὀμήρον (Ἰλ. Ν, 389 καὶ Π, 482.)

ἦναι δ' ὡς ἔτι τις θεὸς ἔρπον, ἢ ἀμφοῖς
ἡ εἰς αὐτὸν βλάστη.

Συνώνυμον τῆς Ἀλόκης τῆς κοί-
νης (Populus alba L.) ὡς ἐξάγεται ἐκ
τοῦ Πausanias (Ἠλιακῶν Α', 14, 2). «Τὴν
δὲ λευκὴν ὁ Ἡρακλῆς πεφυκυῖαν παρὰ τὸν
Ἀχέροντα εὗρε τὸν ἐν Θεσπρωτίᾳ ποταμόν,
καὶ τοῦδε ἐνεκὰ φασιν αὐτὴν Ἀχερωῖδα ὑπὸ
Ὀμήρου καλεῖσθαι». [Θ.Χ.]

Ἀχέρων (Ἀπὸ τῆς ῥίζης αἰ. σημαίνουσης
ὕδωρ, κατὰ δὲ τὴν ἐτυμολογίαν τῶν ἀρχαίων
ἀπὸ τοῦ ἄχχῃ καὶ ῥέων). Ποταμὸς τῆς ἐν Ἠ-
πείρῳ Θεσπρωτίας, πηγάζων ἀπὸ τῆς θέσεως
τῆς Κισφας καὶ παρὰ τὸ χωρίον Κουκουλιούς,
διαρρέων δ' ἄγριαν βραχύναν χώραν (ἐν ἣ πε-
πλαμβάνεται καὶ τὸ Σούλι), δπου ἐνιαχοῦ

στενὴν καὶ βαθυτάτην ἔχει τὴν κοίτην καὶ εἰς
καταρράκτας καταπίπτει, μετὰ ῥοὴν 16 χμ.
περίπου σχηματίζει τὴν λίμνην Ἀχερουσίαν
(βλ. λ.). Ἐκ ταύτης δ' ἐξερχόμενος διαρρέει
τὴν εὐφορον πεδιάδα τοῦ Φαναρίου (τὴν ἀρ-
χαίαν Ἑλκίαν πιθανῶς) πρὸς Ν τοῦ χωρίου
Σπλάντζας. Ὁ Ἀ. δέχεται τὰ ὕδατα παρα-
ποτάμων τινῶν, ὧν σπουδαιότατος εἶναι ὁ
Κωκυτός, ἀποτελούμενος ἐκ δύο ποταμίων,
ἐξερχομένων ἐκ τῶν πεδιάδων τοῦ Μαργαρι-
τίου καὶ τῆς Παραμυθίας καὶ ἐνουμένων πλη-
σιον τοῦ Λυκοῦρεσι· τὸ πρῶτον τούτων, τὸ τοῦ
Μαργαριτίου ὑποτίθεται ὅτι ἐκαλεῖτο Πυριφλε-
γέθων τὸ πάλαι, διὰ τὸν παρατηρούμενον
ἐνίστη τωσφορισμὸν τῶν ὑδάτων αὐτοῦ. Ὁ Ἀ.
κατὰ τὸν ἀνω ῥοὴν αὐτοῦ καλεῖται νῦν Μαυ-
ροπόταμος, κατὰ δὲ τὸν κάτω Φαναριώτικον.

Ἡ στυγνότης καὶ τραχύτης τοῦ ἀνω ῥεί-
θρου τοῦ Ἀ. καὶ τῆς Ἀχερουσίας λίμνης τὰ
μυστήρια ἐγένοντο ἀφορμὴ πρὸς διάπλασιν τῆς
ἀρχαίας δοξασίας ὅτι ἐκεῖ ἦσαν τὰ στόμια τοῦ
Ἀδου, καὶ ὅτι ὁ Ἀ. καὶ οἱ παραπόταμοι αὐ-
τοῦ καὶ ἡ λίμνη ἦσαν ποταμοὶ καὶ λίμνη τοῦ
Ἀδου. Κατὰ τὴν Ὀδύσσειαν (Κ, 513) ὁ Ἀ.
εἶναι ποταμὸς τοῦ Ἀδου, εἰς ὃν ῥέουσιν ὁ Πυ-
ριφλεγέθων καὶ ὁ Κώκυτος. Κατὰ δὲ τινὰς τῶν
μεταγενεστέρων ποιητῶν ὁ Ἀ. περιβρέχει τὸν
Ἄδην καὶ ἐν αὐτοῦ διαπορθμεύονται αἱ ψυχαί.
Καθόλου δὲ τὸ ὄνομα τοῦ Ἀ. κατέστη συνώ-
νυμον τῷ τοῦ Ἀδου (ἐν Ἀχέροντος, εἰς Ἀχέ-
ροντος, εἰς Ἀ. δέμον, μέλαθρα κλπ.) καὶ
ἐνιαχοῦ δὲ, ὡς ἐν Τριφυλίᾳ (βλ. κατωτέρω) καὶ
ἐν Βρυττανίᾳ τὸ ὄνομα τοῦτο ἔφερον ποταμοί,
οἵτινες ἐνομιζόντο ὡς συγχωνωνοῦντες μετὰ
τοῦ Ἀδου ὁμοίως τὸ τῆς Ἀχερουσίας ἔφερον
λίμναι ἢ χάσματα νομιζόμενα στόμια τοῦ
Ἀδου (οἷον ἡ ἐν Καμπανίᾳ παρὰ τὴν Κύμην,
ἡ νῦν Λάγος δὲ Φουσαρο, τόπος τις ἐν Τριμιόνῃ
ὅπουθεν τοῦ ἱεροῦ τῆς Χθονίας, καὶ ἡ Ἀχε-
ρουσίας ἄκρα ἢ Ἀχερουσίας χερσονήσος ἐν Ἡρα-
κλείᾳ τῇ ἐν Πόντῳ, δπου καὶ ποταμὸς Ἀ.)—
Προσωποποιούμενος δ' ὁ Ἀ. ἐμυθολογεῖτο οὕτως
τῆς Γῆς ἢ τῆς Δήμητρος, γεννήσας ἐκ τῆς
Ὀρφνης ἢ Γοργύρας τὸν Ἀσκάλαφον. [Π.]

Ἀχέρων, παραπόταμος τοῦ Ἀλφειοῦ ἐν
τῇ τριφυλικῇ ἀριστερᾷ ὄχθῃ αὐτοῦ, ἀπὸ τῶν
Β. ὑπορείων τοῦ ὄρους τῆς Μίνθης πηγάζων
καὶ ἀπὸ Ν. πρὸς Β. ῥέων. Πιθανώτατα εἶναι
ἡ νῦν Κόβιτσα, ἐν τῇ ἀνατολικῇ τμηματι-
κῇ τοῦ δήμου Σιλλοῦντος τῆς ἐπαρχίας Ὀ-
λυμπίας, ἡ ἀπὸ τῶν χωρίων Γκρέκα, Μάζι,
Τόγια κλπ. κατερχομένη. [Γ. Πδ.]

Ἀχθοφόρος. Ἐν χώραις, ἐνθα αἱ
πρόοδοι τοῦ πολιτισμοῦ ἐπὶ τὸ βέλτιον ἡλ-
λώσαν καὶ μετέβαλον πᾶσαν ἐν γένει ἐκδή-
λωσιν τοῦ κοινωνικοῦ βίου, καὶ τὸ ἔργον τῶν
ἀχθοφόρων, εἰ ἐποιοὶ ἀποτελοῦσι τὸ προχει-
ρότατον καὶ στοιχειωδέστατον μέσον μεταφορᾶς
ἀντικειμένων ἢ ἐμπορευμάτων, κατέστη ἥτοτο

κλος, ἐδοθήησε τοῖς Ἀχαιοῖς καὶ ἐπήνεγκε τροπὴν τοῦ ἀγῶνος, φονεύσας πλὴν ἄλλων πολυοριθμῶν Τρώων καὶ αὐτὸν τὸν Ἔκτορα. Ἐκ τῶν ἐμνηρικῶν ἐπῶν διδασκόμεθα τινὰ καὶ περὶ τῶν ἐργῶν τοῦ Ἀ. ἐν Τροίᾳ κατὰ τὸν πρὸ τῆς μῆμος χρόνον, ἀλλ' ὀλίγισταί εἰναι οἱ ἐν αὐτοῖς μῦθοι, οἱ ἀναφερόμενοι εἰς τὰ πρὸ τοῦ τρωϊκοῦ πολέμου καὶ εἰς τὸν θάνατον τοῦ Ἀ. Πάντα ταῦτα συνοφίζονται ἐν τοῖς ἐξῆς: Παιδίον τὸν Ἀ. ἐθρεψεν ἡ ἀθάνατος μήτηρ, ἐπαίδευσεν δ' ὁ Φοῖβος, διδάξας αὐτὸν «μύθων τε ῥήτηρ» ἔμμεναι πρᾶκτ' ἰσχυρὰ τε ἐργῶν. Ὁ Κένταυρος Χείρων ἐδίδασκεν αὐτὸν τὴν ἱατρικὴν. Ὁ Νέστωρ καὶ ὁ Ὀδυσσεύς ἀγείροντες τοὺς Ἀχαιοὺς ἐπὶ Τροίαν ἦλθον εἰς Φθίαν καὶ πείσαντες παρέλαβον τὸν Ἀ., ἐν παρώτρυνεν ὁ γέρον πατὴρ τοῦ Πηλεΐδου καὶ ἐν ἀριστεύειν καὶ ὑπείροχον εἶμμεναι ἄλλων. Ἦλθε δ' εἰς Τροίαν ἄγων τῶς Μυρμιδόνων ἐν 50 πλοίοις, ἡκολούθησαν δ' αὐτῷ ὁ Πάτροκλος καὶ ὁ Φοῖβος. Καὶ περ γινώσκων τὴν πεπρωμένην αὐτῷ μοῖραν, ὅτι ἂν μὲν ἐπολέμει ἔμελλε ν' ἀποθάνῃ ἀφ' οὐκ καταλείπων κλέος, ἂν δ' ἔμμενεν οἴκῳ θὰ εἴη ἐπὶ μακρὸν ἀκλειῶς, προέκρινε τὴν δόξαν τοῦ μακροῦ βίου. Ἐν Τροίᾳ ἐκυρίευσεν κατὰ θάλασσαν μὲν πολεμῶν δώδεκα πόλεις, κατὰ ξηρὰν δ' ἑνδεκά, πολλὰ συγκομίσας λάφυρα. Τὴν Ἡρισηίδα, ἣν λαδὼν αὐθαίρετως ὁ Ἀγαμέμνων προσέκαλεσε τὴν μῆκιν τοῦ Ἀ., ἡχμαλιώτισα κατὰ τὴν ἄλυσιν τῆς Λυρνησοῦ, τὴν δ' ἑτέραν πᾶλλακὴν αὐτοῦ Διομήδην ἤγαγεν ἐκ Λέσβου. Ἐν ὧσιν ἐπολέμει ὁ Ἀ. μετὰ τῶν Ἀχαιῶν δὲν ἐτόλμων οἱ Τρῶες ν' ἀντιπαραταχθῶσι πρὸς αὐτοὺς ἐν ἀνοικτῷ πεδίῳ, φοβούμενοι τὸν ἥρωα, καὶ αὐτὸς δ' ὁ Ἔκτωρ δὲν ἐτόλμα νὰ προσέλθῃ πέραν τῶν Σκαίων πυλῶν. Ἀναθάρρησαντες δ' ὅτε ἀπεχώρησεν ἐκείνος ὠργισμένους εἰς τὰς σκηνάς του, μωρία κακὰ ἐπροξένησαν εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς μέγιστος ἔστω ἐπαύσατο τῆς μῆμος, ὅπως ἐκδικήσῃ τὸν θάνατον τοῦ Πατρόκλου. Ἡ Ἰλίου παρατοῦται διὰ τῆς περιγραφῆς τῶν ἐπιταφίων ἀγώνων ἐπὶ τῷ Πατρόκλῳ καὶ εἰτα τῶν λύτρων τοῦ Ἔκτορος καὶ τῆς ταφῆς αὐτοῦ. Ἐν δὲ τῇ Ὀδυσσεΐᾳ παρεισάγεται ἡ ψυχὴ τοῦ Ἀγαμέμνονος, ἀφηγουμένη τὰ κατὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀ. Ὁ Ἀ. ἀπέθανεν ἐν Τροίᾳ μαχόμενος, ἀλλὰ τὸν φονέα αὐτοῦ δὲν ὀνομάζει ὁ Ὅμηρος· ἀγών συνήθη περὶ τὸν νεκρὸν τοῦ ἥρωος, ὅτε δ' ἀνακίσταντες αὐτὸν οἱ Ἀχαιοὶ ἐκόμισαν εἰς τὰς ναῦς, ἤρξαντο τοῦ θρήνου, οὐ συμμετέτχον ἀναδύσαι ἐκ τῆς θαλάσσης ἡ Θέτις μετὰ τῶν ἄλλων Νηρηίδων· συνεθρήνου δὲ καὶ αἱ ἐννέα Μοῦσαι. Δεκαεπὶ ἡμέρας διήρκεσεν ὁ θρήνος τῶν ἀθανάτων καὶ τῶν θνητῶν, τῇ δὲ δεκάτῃ θύγδῃ ἐκάη ὁ νεκρὸς εἰς τὴν πυράν. τὰ δ' ὅσα αὐτοῦ περισυλλεγθέντα ἐτέθησαν ἐν γρυτῷ ἀμφορεῖ, ὑπὸ τῆς Θέτιδος δεθέντι, ἀναμίξ μετὰ τῶν τοῦ Πατρόκλου ἐπ' αὐτῶν δ' ἐσώρευσεν ὁ τῶν Ἀργείων

στρατὸς μέγαν τύμβον, ἐν προεχούσῃ ἀκτῇ τοῦ Ἑλλησπόντου. Ἐτίμησαν δὲ τὴν μνήμην τοῦ Ἀ. καὶ διὰ λαμπρῶν ἐπιταφίων ἀγώνων, ὧν ἅλλα ἦσαν περικαλλῇ δῶρα τῶν θεῶν, τεθνήκτα ὑπὸ τῆς Θέτιδος· εἰς ταῦτα συνηριθμοῦντο καὶ τὰ δῶρα τοῦ Ἀ. τεχνουργήματα τοῦ Ἡφαίστου, ἅπερ ἔλαθεν ὁ Ὀδυσσεύς, νικήσας τὸν Αἰάντα. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀ. ἤγαγεν ὁ Ὀδυσσεύς ἐκ Σκύρου τὸν υἱὸν ἐκείνου Νεοπτόλεμον, ἄξιον τοῦ πατρὸς υἱόν, διακρινόμενον καὶ ἐν ταῖς βουλαῖς καὶ ἐν ταῖς μάχαις.

Ἐν τοῖς μεθ' Ὅμηρον χρόνοις πλείστοι ἄλλοι καὶ διάφοροι ἐν τισι τῶν ἐμνηρικῶν ἐφέροντο μῦθοι περὶ Ἀ. Ἰδίως διδακτικώτατοι εἰναι οἱ τῶν κυκλικῶν ἐπῶν, διαπλασθέντες πιθανῶς κατὰ μέγα μέρος ἐπὶ τῇ βάσει παλαιωτάτων ἐπιχωρίων μυθικῶν παραδόσεων. Οἱ κυριώτατοι τούτων εἰναι οἱ ἐπόμενοι. Τὴν Θέτιν βίᾳ ἔλαβε γυναῖκα ὁ Πηλεΐδης, βουλῇ τῶν θεῶν, εὐμαρμένῳ ὄντος ν' ἀποθῇ τὸ ἐξ αὐτῆς τεχθὲν κρεῖσσον τοῦ πατρὸς. Ἐγέννησε δ' ἐξ αὐτῆς ὁ Πηλεΐδης ἑξ τέκνα, διαφθάρεντα πάντα ὑπὸ τῆς Θέτιδος, ἥτις ἐβάλλε ταῦτα γεννώμενα εἰς λέβητα ὕδατος, ἡ κατ' ἄλλους μύθους εἰς πῦρ, ὅπως διακρίνῃ ἂν εἶναι θνητὰ, ἢ ὅπως διαφθάρῃσιν ὑπὸ τοῦ πυρὸς τὰ θνητὰ στοιχεῖα τοῦ σώματος τῶν καὶ ὑπολειφθῶσι τὰ θάνατα· ἐκάλυψε δ' ὁ Πηλεΐδης ἀγανακτήσας νὰ ἐμδληθῇ εἰς τὸν λέβητα τὸ ἔβδωρον, ὁ Ἀ., ἐφ' ᾧ ὀργισθεῖσα ἡ Θέτις κατέλιπε τὸν συζυγικὸν οἶκον. Κατ' ἄλλον μῦθον ἡ Θέτις θέλουσα νὰ ποιήσῃ ἀθάνατον τὸν παῖδα, ὃν ἐκ τοῦ Πηλεΐδου ἐγέννησεν, ἐνέβαλλεν εἰς τὸ πῦρ τὴν νύκτα, ὅπως φθεῖρῃ πᾶν ἐν αὐτῷ ἐκ τοῦ πατρὸς θνητὸν στοιχεῖον, τὴν δ' ἡμέραν ἔχρει δι' ἀμβροσίας· ὁ δὲ Πηλεΐδης ἐπιτηρήσας καὶ ἰδὼν ἀσπείροντα τὸν παῖδα ἐπὶ τοῦ πυρὸς ἐδόθησε καὶ ἡ Θέτις κυλωθεῖσα νὰ τελευτήσῃ τὸν σκοπὸν τῆς, ἔφυγε πρὸς τὰς Νηρηίδας, ἀπολιποῦσα νήπιον τὸν παῖδα. Ἄλλος δὲ νεώτερος μῦθος ἀφηγείται, ὅτι ἡ Θέτις ἐνέβαλλε τὸν Ἀ. εἰς τὴν Στύγα, ὅπως καταστήσῃ αὐτὸν ἀθάνατον, καὶ ὅτι ἔμμενεν ἐν αὐτῷ θνητὸν τὸ μὴ περιβρεχόμενον ὑπὸ τοῦ ὕδατος μέλος, ἥτοι ἡ πτέρνα ἀφ' ἧς ἐκράτει τὸν παῖδα ἡ μήτηρ. Ὁ Πηλεΐδης ἐκόμισε τὸν παῖδα πρὸς τὸν Κένταυρον Χείρωνα, ὅστις μετὰ τῆς γυναικὸς Χαρικλοῦς καὶ τῆς μητρὸς τοῦ Φιλόφρας, ἀνέθρεψεν αὐτόν, ἀπέδωκε δ' εἰς τὸν πατέρα τελευτωθείσης τῆς ἀγωγῆς του. Ἐνναετοῦς ὄντος τοῦ Ἀ. ἡ Θέτις (ἡ ὁ Πηλεΐδης κατ' ἄλλον μῦθον), προγινώσκουσα ὅτι ἔμελλε νὰ ἀπολεσθῇ ἂν ἐπολέμει ἐν Τροίᾳ, ἐκρυψε αὐτὸν παρὰ τῇ βασιλεῖ τῆς Σκύρου Λυκομήδῃ, εἰς παρόντων μετ' ἐμείσας· ἐκεῖ δ' ἐκ τῆς θυγατρὸς τοῦ βασιλέως Δηδάμειας ἐγέννησε παῖδα τὸν Πύρρον ἢ Νεοπτόλεμον. Διὰ τεχνάσματος δ' ἀνέβρεν καὶ παρέλαβεν αὐτὸν ἐκ Σκύρου ὁ Ὀδυσσεύς (κατ' ἄλλους μετὰ τοῦ Διομήδους, ἢ μετὰ τοῦ

Νέστορος), προειπόντος τοῦ Κάλχαντος δι-
χωρίς αὐτοῦ δὲν θά κυριεύθῃ ἡ Τροία.

Κατὰ τὰ Κύπρια ἔπη, αναχθέντες οἱ Ἀ-
χαιοὶ προσέσχον εἰς Τευθρανίαν, ἣν ἐπόρθουν
ἐκλαβόντες ἀντὶ τῆς Τροίας· ἐκεῖ δ' ὁ Ἀ. ἔ-
τρωσε τὸν Τηλέφρον, ὃν ἐθεράπευσεν ἔπειτα ἐν
Ἀργεῖ· ἀποπλεύσαντες δ' ἐκείθεν, κατε-
λήφθησαν ὑπὸ τρικυμίας καὶ διεσκορπίσθησαν,
καὶ ὁ Ἀ. προσέσχεν εἰς Σκυῖρον, ὅπου ἐνυμ-
φεύθη τὴν θυγατέρα τοῦ Λυκομήδους Δηιδά-
μειαν. Ἀθροισθέντος δὲ τὸ δεύτερον τοῦ στό-
λου ἐν Αὐλίδι, ὁ Ἀγαμέμνων, ἡγαγκασμένος
ὦν γὰρ θυσιάσῃ τὴν Ἰφιγένειαν πρὸς ἐξίλασμά
τῆς Ἀρτέμιδος, ἐκάλεσεν αὐτὴν ἐκ Μυκηνῶν,
ὑποκρινόμενος ὅτι θά τὴν νυμφεύσῃ μετὰ τοῦ
Ἀ. Ἐν Αὐλίδι ἤρπεν ὁ Ἀ. πρὸς τὸν Ἀγαμέ-
μνονα, ἐπειδὴ δὲν ἤξιώθη τῆς προσήκουσας τι-
μῆς. Ὅτε δ' ἔφθασαν εἰς Ἴλιον, ἐφρονεῦθη μὲν
πρῶτος κατὰ τὴν ἀπόβασιν ὁ Πρωτεσίλαος
ὑπὸ τοῦ Ἑκτορος, ἔπειτα δ' ὁ Ἀ. ἐνίκησε τοὺς
Τρώας, ἀποκτείνας Κύνον τὸν Ποσειδῶνος.
Μετὰ δὲ ταῦτα ἐμπόδισεν ὁ Ἀ. τοὺς Ἀχαιοὺς,
θελόντας νὰ ἐπανελθῶσιν οἴκαδε, καὶ εἴτα ἐ-
πόρθησε πολλὰς πόλεις, καὶ ἐφόνευσε τὸν υἱὸν
τοῦ Πριάμου Τρωίλιν, οὗ τὸν θάνατον ἀπει-
κονίζουσι πολλὰι γραφαὶ ἀγγείων καὶ ἄλλα
μνημεῖα τῆς τέχνης.—Κατὰ δὲ τὴν Αἰθιο-
πίδα τοῦ Ἀρκίνου, μετὰ τὰ ἐν τῇ Ἰλιάδι
ἐξιστορούμενα, ἦλθε σύμμαχος τῶν Τρώων ἡ
Ἀμαζών Πενθεσίλεια, ἣν ἀριστεύουσιν ἐκτει-
νεν ὁ Ἀ. Ἐκτείνει δ' ὁ Ἀ. καὶ τὸν Θερσί-
την, ὀνειδίσαντα αὐτὸν, καὶ ἐκ τούτου στάσις
ἐγένετο τοῖς Ἀχαιοῖς περὶ τοῦ φόνου τοῦ
Θερσίτου· μετὰ δὲ ταῦτα ὁ Ἀ. ἔπλευσεν εἰς
Λέσβον, ὅπου ἐκάθηρεν αὐτὸν τοῦ φόνου ὁ
Ὀδυσσεύς. Ἐπανελθὼν δ' εἰς Ἴλιον ἐφόνευσε
νέον ἐπικύρουσαν τῶν Τρώων, τὸν υἱὸν τῆς Ἥου-
ς Μένονα. Τρέψας δ' εἰς φυγὴν τοὺς Τρώας
ὁ Ἀ. καὶ εἰσορμήσας πρὸς τὴν πόλιν ἐφρονεῦθη
ἐν ταῖς Σιναιαῖς πόλιν ὑπὸ τοῦ Πάριδος τῇ
βοηθείᾳ τοῦ Ἀπόλλωνος. Μάχῃ ἰσχυρὰ συν-
ήφθη περὶ τὸν νεκρὸν αὐτοῦ, ὃν ἐκόμισεν ἐπὶ
τάς ναῦς ὁ Δίας. Ἡ Θέτις μετὰ τῶν Νηρηΐ-
δων καὶ τῶν Μουσῶν, ὡς ἐν τῇ Ὀδυσσεΐᾳ, ἐ-
θρήνησαν τὸν νεκρὸν, ὅτε δ' ἐτέθη ἐπὶ τῆς
πυρρᾶς ἀναρπάσασα τὸ σῶμα ἡ μήτηρ ἔφερεν
αὐτὸ εἰς τὴν Λευκὴν νῆσον. Ἐν τῇ ἐρήμῳ
ταύτῃ νησιῷ τοῦ Εὐδείου Πόντου (οὗ μακρὰν
τῶν ἐκβολῶν τοῦ Δανουβίου), ὅπου εἶχεν ὁ Ἀ.
παλαιότατον ναὸν καὶ βωμούς, ἐμυθολογεῖτο
ὅτι διητᾶτο ὁ Ἀ. μετὰ τοῦ Πατρόκλου καὶ
ἄλλων ἡρώων. Συνέζη δ' ἐν τῇ νήσῳ ἐκείνῃ
μετὰ τῆς Μηδείας, ἣ κατ' ἄλλους μύθους μετὰ
τῆς Ἰφιγενείας, ἡ μετὰ τῆς Ἑλένης ἡ μετὰ
τῆς Πολυξένης. Περὶ τῆς τελευταίας ταύτης
τῆς θυγατρὸς τοῦ Πριάμου, ἄλλοι μῦθοι, ἀφη-
γούντο ὅτι ἡγάγησεν αὐτὴν ὁ Ἀ. καὶ κατὰ
τὴν τέλει τοῦ γάμου τοῦ ἐφρονεῦθη ὑπὸ τοῦ
ἐνεδρεύοντος Πάριδος ἐν τῷ ναῷ τοῦ Θυμ-
βραίου Ἀπόλλωνος. Κατ' ἄλλους μύθους δὲ

ἀπέπλευσαν οἱ Ἀχαιοὶ ἐκ τῆς Τροίας ἐπεφάνη
αὐτοῖς ὁ Ἀ. καὶ ἐμποδίσας τὸν πλοῦν ἐξήγγασ-
ε νὰ σφαγῇ ἐπὶ τοῦ τύμβου τοῦ ἡ Πολυξένης,
ὡς γέρας ἄξιον αὐτοῦ, ἐξετέλεσαν δ' ἐκείνοι
τὸ πρῶταγμα.

Ἐν τοῖς μνημείοις τῆς ἀρχαίας τέχνης,
μάλιστα ἐν γραφαῖς ἀγγείων, εἶναι συνηθέτα-
ται παραστάσεις, εἰλημέναι ἐκ τῶν περὶ Ἀ.
μύθων. Τάσσονται δ' αὐταὶ εἰς τὰς ἐπομένους
κατηγορίας· εἰς τὴν γέννησιν καὶ ἀνατροφὴν
τοῦ Ἀ., εἰς τὴν ἐν Σκυῖρῳ διατριβὴν αὐτοῦ,
εἰς τὸν ἀποχαιρετισμὸν τοῦ Πηλέως καὶ τῆς
Θέτιδος, εἰς τὸν τραυματισμὸν τοῦ Τηλέφρου,
εἰς τὸν φόνον τοῦ Τρωίλου, εἰς τὴν ἔριν τοῦ
Ἀ. καὶ τοῦ Ἀγαμέμνονος, εἰς τὴν ἀπαγωγὴν
τῆς Βρισηΐδος, εἰς τὴν δεξιάνην τῆς πρεσβείας
τῶν Ἀχαιῶν, εἰς τὴν παράδοσιν ὑπὸ τῆς Θέ-
τιδος τῶν δόλων, εἰς τὸν φόνον τοῦ Ἑκτορος,
εἰς τοὺς ἐπὶ Πατρόκλῳ ἀγῶνας, εἰς τὰ Ἑ-
κτορος λυτρά, εἰς τὸν φόνον τῆς Πενθεσίλειας,
εἰς τὸν τοῦ Μένονος, εἰς τὸν θρῆνον ἐπὶ τῷ
Ἀντιλόχῳ, καὶ τέλος εἰς τὸν θάνατον τοῦ Ἀ.
καὶ τὴν περὶ τὸν νεκρὸν αὐτοῦ μάχην. Ὁ
πλαστικὸς τυπὸς τοῦ Ἀ. οὐδὲ πως σχεδὸν δια-
φέρει τοῦ τοῦ Ἀρείως, ἔνεκα δὲ τούτου εἶναι
δυσκόλον νὰ διακριθῇ ἂν τινα τῶν περισωθέν-
των ἀγαλμάτων ὡς τοῦ Λουδοβίσιος Ἀρης.
ὁ Βοργέσιος Ἀ.) ἀπεικονίζουσι τὸν Ἀ. ἢ
τὸν Ἀρην. Κατὰ τὸν Πλίνιον ἐκαλοῦντο Ἀ-
χιλλεῖοι ἐφθῶν εἰκόνας γυμνῶν καὶ θερμῶ-
ρων· ὅθεν οὗτος προδήλως ἦτο δὲ συνηθὲς τύ-
πος τοῦ Ἀ. ἐν τῇ πλαστικῇ.

Τὸ ὄνομα τοῦ Ἀ. οἱ ἀρχαῖοι ἡτυμολόγουν
ἀπὸ τοῦ ἄγος ἰάλλειν, ἤγουν λύπην ἐμβάλ-
λειν, ἢ ἀπὸ τοῦ ἄγος καὶ Ἰλίου, διὰ τὸ λύ-
πην ἐπενεργεῖν τοῖς Ἰλίοισιν, ἢ ἀπὸ τοῦ ἄ-
γος λαοῦ, ἢ ἀπὸ τοῦ α στερητικῶν καὶ τοῦ
χιλῆς «ὁ ἐστὶν ἡ τῶν σπορίμων τροφή» (διότι
τοιαύτης τροφῆς ἀπέχεν ὁ Ἀ. παῖς ὢν, τρε-
φόμενος κατὰ τοὺς μύθους διὰ σπλῆγγων λε-
όντων καὶ κάπρων καὶ διὰ μυελῶν ἀρκτοῦν).
Τῶν δὲ νεωτέρων ἄλλοι μὲν νομίζουσι τὸ ὄνομα
συγγενὲς τοῦ ἀγλῦς, ἄλλοι δὲ πλείονες συγ-
γενὲς τοῦ Ἀχελῖος, καὶ ἄλλοι παραδέχονται
ὅτι εἶναι ἕτερος τύπος τοῦ Ἑλέλαος — ὁ τοῦ
λαοῦ ἢ τοῦ λίθου κρατῶν. Πολλῇ δὲ πλείονος
τῶν ἡτυμολογιῶν εἶναι αἱ προτεινόμεναι ἐρ-
μηνεῖαι τῶν περὶ Ἀ. μύθων· ἀλλ' οὗτοι ποι-
κιλώτατοι ὄντες δὲν δύνανται νὰ ἐρμηνευθῶσι
μονομερῶς, βεβαιωμένη δ' εἶναι ἡ ὑπαγωγὴ αὐ-
τῶν εἰς ἓνα κανόνα. Ἡ ἐρμηνεία, ἣν οἱ πλεί-
στοι ἀπαράξονται, ὅτι ὁ Ἀ. εἶναι ποταμὸς θεό-
της εἶναι ἀνεπαρκής, πολλὰς καταλείπουσα
ἀπορίας ἀλύτους. Εἶναι βεβιασὲς ἀναμφισβή-
τητον ὅτι εἰς τοὺς περὶ Ἀ. μύθους περιλαμ-
βάνονται καὶ τινες ἀρχαιότατοι (ὡς οἱ περὶ τῆς
γεννήσεως αὐτοῦ), ἰδίαν ἑκαστος ἔχοντες ἐν-
νοίαν, ἀλλ' ἐξαιρέσεις· τούτων οἱ λοιποὶ οὐδε-
μίαν ὑποκρύπτουσι συμβολικὴν σημασίαν, οὐδὲ
πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν ὡς παραστάσεις φυσί-

κῶν φαινόμενων, προσελθόντες ἀπλῶς ἐκ τῆς ποιητικῆς διαπλάσεως τοῦ Ἰδανικοῦ τύπου ἡρώων, οὗ ἐνσάρκωσις εἶναι δ' Ἀ. (Hilf. 1884 τ. 1, σ. 11-16. — Forchhammer, Achill. Kiel, 1853. — Fleischer, Achilleus ἐν Roscher Lex. d. gr. Myth. 1884 τ. 1, σ. 11-16. — E. H. Meyer, Indogerm. Mythen. II. Achilleus: Berl. 1887. — Περὶ τῶν μυθιαίων τῆς τέχνης βλ. J. Overbeck, Die Bildwerke d. thebischen u. troischen Heldenkreis. Lipz.) [Π.]

Ἀχιλλεύς Τάτιος Ἀλεξανδρεὺς ἑρρωτικός συγγραφεὺς, γράψας τὴν κατὰ Λευκίπην καὶ ἑκατομῶντα λόγους ὁμιλίαν, ἐν οἷς ἀφηγείται τὸν ἔρωτα καὶ τὰς ποικίλας περιπέτειας τῶν δύο τοῦτων πεπλάσμενων ἡρώων του. Ἐξῆς μετὰ τὸν Πιόδορον, ἀκμασάντα πρὸ τοῦ 1^{ου} αἰῶνος μ.Χ., διότι ἐν πολλαῖς μιμεῖται τούτων ἡρώων, γινόμενος μάλιστα καὶ ἐπισκοπος· ἀλλ' ἐκ τοῦ ἔργου του, ἐν ᾧ οὐδὲν ἔχνος παρατηρεῖται χριστιανικῆς ἐπιδράσεως, ἐξελέγχεται τοῦτο ἀνακριβές, καὶ φαίνεται πλαστοθὲν ὅπως δικαιολογήτη τὴν πρὸς τὸν συγγραφεῖ ἀγαπῆν τῶν Βυζαντινῶν, οἵτινες ἀπλήστως ἀνεγίνωσκον αὐτόν, ὥς δεικνύουσι τὰ περιελθόντα εἰς ἡμᾶς πολυαριθμὰ ἀντίγραφα τοῦ μυθιστορήματός του. Εἶναι δὲ τοῦτο πλημμελὲς τὴν αἰκονομίαν, ὑπολείπμενον ἐν πολλοῖς τῶν Λίθιοις τῶν Ἡλιόδορου, συνιννοθυλαμένον διὰ περιγραφῶν, εἰκόνων, ἐπιστολῶν καὶ ἄλλων ἱστορικῶν κοσμημάτων, ἐπειδὴ πρὸ πάντων ὁ συγγραφεὺς ἀποβλέπει εἰς τὸ κάλλος τῆς λέξεως, ἐν ὑτέρᾳ μοίρᾳ τιθέμενος τὰλλα. Τὸ μυθιστόρημα τοῦ Ἀχ. Τ. ἐξεδέθη τὰ πρῶτον ἑλληνιστί τῷ 1601, πρώτη δὲ κριτικὴ ἐκδοσις αὐτοῦ εἶναι ἡ τοῦ Jacobs (Λιψ. 1821). νεώτεραι δὲ κριτικαὶ ἐκδόσεις εἶναι ἡ τοῦ G. A. Hirschig (ἐν Ἑρωτ. συγγραφεῦσι, Παρίσι. 1856) καὶ ἡ τοῦ R. Henschel (ἐν Ἑρωτ. συγγραφεῦσι Λιψ. 1858). [Π.]

Ἀχιλλίου νησιδίου τῆς ἐν Μακεδονίᾳ λίμνης τοῦ Δρενέδου, οὗ μακρὰν τῆς Πρέσπης, οὕτω κληθὲν ἐκ τῆς ἐπ' αὐτοῦ μονῆς τοῦ ἁγ. Ἀχιλλίου. Ἡ μονὴ αὕτη ἰδρύθη ὑπὸ τοῦ Τσαρῶ τῶν Βουλγαρῶν Σμουήλ, λήγοντος τοῦ 1^{ου} αἰῶνος, μετὰ τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἄλωσιν τῆς Λαρίσης. ἐξ ἧς παραλαβὼν ἐκόμισεν ἐκεῖσε τὰ λείψανα τοῦ πολιούχου αὐτῆς ἁγ. Ἀχιλλίου, ἐνδὲ τῶν 318 Πατέρων τῆς Α' Οἰκουμένης Συνόδου. [Π.]

Ἀχιμένης (Β. ο. τ.). Achimenes, γένος αὐτῶν βλ. λ. Ἀχαιμῆνης.

Ἀχινάγκυθος (Β. ο. τ.) ἢ Ἀχινάγκυθος, κοινὴ ὀνομασία ἐν ταῖς τῶν Ἰουκλάδων νήσοις τοῦ Ἑχίνου ποδός (Echinops viscosus DC.). [Θ. X.]

Ἀχινόποδα. (Β. ο. τ.) ἢ Ἀχινόποδα, κοινὴ ὀνομασία ἐν Κρήτῃ καὶ ταῖς

νήσοις τοῦ Αἰγαίου τῆς Γενίστης (Genista acanthoclada DC. ἢ Ἑχίνος ποδός καὶ Σκορπίος τῶν ἀρχαίων). βλ. λ. Ἑχινόπους καὶ Γενίστη. [Θ. X.]

Ἀχινός. Χωρίον τοῦ δήμου Φαλάρων τῆς ἐπαρχ. Φθιώτιδος, παρὰ τὴν Β παραλίαν τοῦ Μαλιακοῦ κόλπου, ἔχον 515 κατ. τῷ 1889. Ἐπὶ τοῦ ὑπερκειμένου τοῦ χωρίου κωνοειδοῦς λόφου σφίζονται λείψανα τῶν τειχῶν τῆς ἀρχαίας θεσσαλικῆς πόλεως Ἑχίνου ἢ Ἑχινούντος. [Π.]

Ἀχινός. Κώμη τῆς διοικήσεως Σερρών ἐν Μακεδονίᾳ, κειμένη παρὰ τὴν ὁμώνυμον λίμνην καὶ οἰκουμένη ὑπὸ 750 περίπου χριστιανῶν Ἑλλήνων, ἀσχολουμένων ἰδίᾳ περὶ τὴν ἀλιείαν. [Π.]

Ἀχινού λίμνη. Τὸ ἐπίμηκες ἔλος τὸ κείμενον νοτιοδυτικῶς τῶν Σερρῶν καὶ κελούμενον παρὰ ταῖς πάλαι Κέρκυρας ἢ Κερκινίτις. Δέχεται τὰ ὕδατα τῶν ποταμῶν Στρυμόνος καὶ Ἀγκίτου καὶ Ἀγίστας, ἅτινα ἐκβάλλουσιν εἰς τὸν Στρυμονικὸν κόλπον ἢ τὸ Ὀρφανον, καὶ περικλείει ἰχθὺς καὶ ἐγχέλεις ἀφθόνους. [Π.]

Ἀχινόχορτο. βλ. Ἀχινάγκυθος.

Ἀχλαδερά. Χωρίον τοῦ δήμου Αὐλώωνος τῆς ἐπαρχίας Καρυστίας, ἔχον 562 κατ. τῷ 1889 [Π.]

Ἀχλάδι. 1) Χωρίον τοῦ δήμου Νηλεῶν τῆς ἐπαρχίας Χαλκίδος ἔχον 460 κατ. τῷ 1889. — 2) ὁμ. τοῦ δήμου Κρεμαστῆς Λαρίσης τῆς ἐπαρχ. Φθιώτιδος, ἔχον 165 κατ. τῷ 1889. [Π.]

Ἀχλαδιά (Β. ο. τ.). Κοινὴ ὀνομασία τῆς κοινῆς Ἀπίας (βλ. λ. Ἀπίος) τῆς καὶ Ἀπίδι ἀκαλουμένης· οἱ καρποὶ ἀχλάδι α ἢ ἀχλάδε α καὶ ἀπίδι α. [Θ. X.]

Ἀχλαδόκαμπος. Χωρίον τῆς ἐπαρχίας Ἀργεὺς καὶ πρωτεύουσα τοῦ δήμου Ὑσίων. Κεῖται ὑπὲρ τὴν πεδιάδα τοῦ Ἀχλαδοκάμπου, ἐξ ἧς ἔχει καὶ τὸ ὄνομα, ἐπὶ δρεινῆς καταφερείας. Κάτοικοι 1529. Ὑπὸ τὸ χωρίον διέρχεται ἡ ἀμαξιτὸς ὁδὸς μεταξὺ Ἀργεὺς καὶ Τριπόλεως· παρὰ τὸν εἰς αὐτὴν δὲ σταθμὸν τοῦ χωρίου κεῖνται τὰ εἰρήπια τῆς ἀρχαίας πόλεως τῶν Ὑσίων.

Ἡ πεδιάς τοῦ Ἀχλαδοκάμπου κειμένη εἰς ὕψος 311 μέτρων ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης, ἀποτελεῖ εὐρὺ λεκανοπέδιον μεταξὺ τῶν ὄρεων Κτενιά, Παρθενίου καὶ Ζάβιτσας, χωριζόμενον ἀπὸ τῆς πεδιάδος τῆς Βερτοσλας, τοῦ Τεγεατικοῦ πεδίου τῶν ἀρχαίων, διὰ τοῦ Παρθενίου ὄρους. Τὴν πεδιάδα διαρρέει μέγα ρεῦμα χειμαρρῶδες μήκους 18 χιλιομέτρων, ἐκέλλον εἰς τὸν Ἀργολικὸν κόλπον. Ὑπάρχει δὲ εἰς τὸν ἀνατολικὸν μυχὸν τῆς πεδιάδος καὶ καταβόθρα φυσικῇ, εἰς ἣν ἐκρέουσι

τὰ αὐτῇ λιμέναζοντα ὕδατα. Διὰ τῆς πεδιάδος ταύτης διέρχεται καὶ ὁ κατασκευαζόμενος σιδηρόδρομος Μυλων-Τριπόλεως. [Ἀντ.Μηλ.]

Ἀχμεδαβάδ. Διαμέρισμα ἐν τῇ τμήματι τῆς Γουζεράτης τῆς Ἰνδοῦρετ. προεδρείας Βομβάης, ἐπὶ τοῦ κόλπου τοῦ Καμβάι, ἔχον ἔκτασιν 8 300 τχμ. καὶ 850 324 κατ. (1881). — Ἡ πρωτεύουσα Ἀ. κεῖται ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὁχθῆς τοῦ Σαδουρμάτι, ἔχουσα 124 767 κατ. καὶ μετὰ τοῦ στρατιωτικοῦ σταθμοῦ 127 621 κατ. (1881), ἀμλξίτους ὁδοὺς, σιδηρόδρομον κτλ. [Π.Π.]

Ἀχμεδναγάρ (ἡ Ἀχμεδνουγούρ). Διαμέρισμα τοῦ τμήματος Δεκάν, ἐν τῇ Ἰνδοῦρετ. προεδρεία τῆς Βομβάης, ἐπὶ τῆς Α. κλιτύος τοῦ Γατι ἔχον ἔκτασιν 17 215 τχμ. καὶ 751 228 κατ. (1881). — Ἡ πρωτ. Ἀ. κεῖται πρὸς Δ. τῆς Βομβάης, δευτέρα ἄλλοτε πρωτ. τοῦ βασιλείου τοῦ Ἀουρεγγαβάδ, περιβάλλεται ὑπὸ χαμηλῶν τευχῶν καὶ ἔχει 32 903 κατ. μετὰ δὲ τοῦ στρατιωτικοῦ σταθμοῦ 37 492 (τῷ 1881). [Π.Π.]

Ἀχμέτ. Ἀραψ συγγραψας Ὁνειροκριτικά, ὧν ἑλληνικὴ διασκευή τῶν βυζαντινῶν χρόνων ἐξεδόθη τὸ πρῶτον ἐν Παρίσι τοῦ 1803 μετὰ τοῦ Ἀρτεμιδίου. Ἐν ταύτῃ λέγεται ὡς Σειρεῖμ εἶναι δ' ἀναμφιδέλωτος ὁ Ἀδού βέκρ Μωχαμέδ βέν Σειρεῖν, ὁ ἀπὸ τοῦ 33—110 ἐτους τῆς Ἑγείρας (653—728 μ.Χ.) ἤσας, οὗ τὰ εἰς ἀραβικὴν γλῶσσαν ὄνειροκριτικά σώζονται ἐν χειρογράφῳ τῆς Παρίσ. βιβλιοθήκης. [Π.]

Ἀχμέτ. Ὀνομα πολλῶν Μωαμεθανῶν ἡγεμόνων, ὧν οἱ ὀνομαστότατοι εἰναι τρεῖς Σουλτάνοι τοῦ Ὀθωμανικοῦ κράτους οὕτω καλούμενοι. Α') Γιὸς καὶ διάδοχος τοῦ Σουλτάνου Μεχμέτ Γ' βασιλεύσας 1603—17. Κληρονομήσας παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τὸν κατὰ τοῦ Ἀφσούργικου κράτους πόλεμον, ἐξηκολούθησεν αὐτὸν μέχρι τοῦ 1606, ὅποτε διὰ τῆς περιφύμου ἀναχωρῆς τοῦ Σιλβατορδὸν συνωμοτήθη εἰρήνη ἐπὶ 20 ἔτη μεταξὺ τῶν δύο κρατῶν καὶ ὁ μὲν τέως ὡς ἀπλοὺς «βασιλεὺς τῆς Βιέννης» ἀναγνωρίζμενος Ἀφσούργιος αὐτοκράτωρ ἀνεγνωρίσθη νῦν «αὐτοκράτωρ» ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου, ὁ δὲ τῆς ὑποτελείας διὰ τὴν Οὐγγαρίαν ἐτήσιος φόρος μετεβλήθη εἰς τιμητικὰ δῶρα κατὰ τριετίαν πρὸς τὸν Σουλτάνον πεμπόμενα. Ο' Ἀχμέτ Α' ἐπολέμησε καὶ πρὸς τοὺς Πέρσας μέχρι τῆς κατὰ τὸ 1612 συνολοκληθείσης μεταξὺ τῶν δύο κρατῶν εἰρήνης. Ὑπελεύτησε δὲ τῷ 1617 κατὰ τὸ δέκατον τέταρτον ἔτος τῆς βασιλείας, αὐτὸς δὲ δεκάτος τέταρτος τῶν Ὀσμανῶν Σουλτάνων καὶ δεκατετρατῆς ἀνελθὼν εἰς τὸν θρόνον. Μνημεῖον περιφάνου διακονοῦν τὴν μνήμην τοῦ Ἀχμέτ παρὰ τῇ λαῶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως εἰναι τὸ περιφάνον ὑπ' αὐτοῦ κτισθὲν μεγαλοπρεπὲς τέμενος τὸ ὑψού-

μενον παρὰ τὸ Ἰπποδρόμιον ἐν τῇ θάσει τῶν παλαιῶν αὐτοκρατορικῶν ἀνακτόρων τοῦ χριστιανικοῦ βυζαντίου.

Β') Γιὸς τοῦ Σουλτάνου Ἰδραήμ Α' καὶ ἀδελφὸς τῶν Σουλτάνων Μεχμέτ Δ' καὶ Σουλεϊμάν Β' διαδεξαμένος τὸν Σουλεϊμάν τῷ 1691 ἐν τῇ ἀκμῇ τοῦ μεγάλου ἐκκαίδεκαίτους κατὰ τῆς Αὐστρίας καὶ τῶν συμμάχων αὐτῆς πολέμου. Ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ ὑπῆρξαν οἱ Τούρκοι τὴν καταστρεπτικὴν ἦσαν τοῦ Βαλαγκέμεν (1691) ὑπὸ τῶν νικηφόρων Αὐστριακῶν τῶν ἀγεμένων ὑπὸ τοῦ Λουδοβίκου τῆς Βάβης. Ο' Ἀχμέτ Β' μέγαν βεζίρην εἶχε τὴν περίφημον Μουσταφά Κιοπροβλῦ ἐκ τῆς ἐνδόξου οἰκογενείας τοῦ Κιοπροβλῦ. Ὑπελεύτησε δὲ τῷ 1695 διαρκούντος ἐτι τοῦ πολέμου.

Γ') Ἀχμέτ Δ' Γ' Γιὸς τοῦ Μεχμέτ Δ' διαδεξαμένος εἰς τὸν Σουλτανικὸν θρόνον τὸν ἀδελφόν αὐτοῦ Μουσταφά Β' (1703) ἐκπεσόντα τοῦ θρόνου διὰ στάσεως Γιανισσῶν. Ἐπὶ τοῦ Ἀχμέτ Γ' ἔτῃς Σουηδίας βασιλεὺς Κάρολος ΙΒ' μετὰ τὴν ἦσαν, ἣν ὑπέστη ἐν Πουλτάβα (1709) ὑπὸ τοῦ Πέτρου τοῦ μεγάλου, καταφυγὼν εἰς τὸ τουρκικὸν κράτος κατήρθατο νὰ ἐπενέγκῃ πόλεμον μεταξὺ τῆς Τουρκίας καὶ τῆς Ρωσίας, καθ' ὃν ὁ Πέτρος περικυκλωθεὶς ὑπὸ τῶν τουρκικῶν στρατευμάτων τῶν ἀγομάτων ὑπὸ τοῦ μεγάλου βεζίρου Μεχμέτ Βαλταζή πασά ἐποιήσατο τὴν ἀδελφὴν εἰρήνην τῆς Φωξάνης (1710) δι' ἧς τὸ πρὸ ὡδεκαετίας εἰς τὴν Ρωσίαν παραχωρηθὲν προύριον τοῦ Ἀζώφ ἀπεδίδετο εἰς τὸν Σουλτάνον. Ο' Α. ἐπολέμησε καὶ κατὰ τῶν Ἑνετῶν καὶ νικήσας αὐτοὺς ἀνέκησάτο τὴν διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Καρλεβιτσιού (1699) εἰς τὴν Ἑνετικὴν δημοκρατίαν παραχωρηθεῖσαν Πελοπόννησον (1715). Ἀλλ' ἔνεκα τοῦ κατὰ τῶν Ἑνετῶν πολέμου περιπλάκη εἰς πόλεμον καὶ πρὸς τὴν Αὐστρίαν (1718—18), κατ' ὃν μεγάλας ὑποστάς ἦτας καὶ καταστράφας ὑπέκυψεν εἰς τὴν ἐνδοξοτάτην διὰ τὴν Αὐστρίαν εἰρήνην τοῦ Παστάρβιτς (1718), δι' ἧς ἡ Τουρκία ἀπώλεσε πλὴν τοῦ μικροῦ μέρους ἐκείνου τῆς Οὐγγαρίας, τοῦ ὑπολειπομένου ἐτι εἰς τὸ τουρκικὸν κράτος διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Καρλοβιτσιού (τοῦ διαμερίσματος δηλονότι τῆς Τεμεσβάρης), παραχωρήσασα τοῖς Αὐστριακοῖς, καὶ τὴν μικρὰν Βλαχίαν μέρος τῆς Βοημίας, καὶ ἀπασαν σχεδὸν τὴν Σερβίαν. Ἀλλὰ καὶ οἱ κατὰ Περσίας ἐπιχειρήσαντες ὑπὸ τοῦ Α. πόλεμοι δὲν ἔλαβον εὐάρεστον ἔκβασιν. Ἡ δ' ἰντενθὴν προελθούσα δυσἀρέσκεια ἐπήνεγκε στάσιν, δι' ἧς ἠναγκάσθη ὁ Α. νὰ παρατεθῇ τὸν θρόνον ὑπὲρ τοῦ ἀνιψίου αὐτοῦ Μαχμούτ Α' (1730). Διαμείνας δὲ μετὰ τὴν στάσιν ἐπὶ 25 ἔτη ἐν τῇ φυλακῇ τῇ προσωρινῇ διὰ τοὺς ἐκπεπληγμένους ἡγεμόνας (καφασίω) ἀπέθανε τῷ 1730 δηλητηριασθεὶς, ὡς λέγεται. Ἐπὶ τοῦ Σουλτάνου τούτου μεθ' ὅλας τὰς ἐξωτερικὰς ἀπο-

τυχίας τὸ ὀθωμανικὸν κράτος ἔλαβεν ἱκανὰς μεταρρυθμίσεις ἐσωτερικῶς, ἰδίως ἐν τῇ συστήματι τῆς φορολογίας. Ἐπὶ τούτου δὲ ἰδρύθη καὶ τυπογραφεῖον τουρκικὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει. [Π.Κ.]

Ἀχιμέταγα, χωρίον τοῦ δήμου Κηρέων τῆς ἐπαρχίας Χαλκιδίδος, ἔχον 353 κατ. τῷ 1889, ἀπέχον δ' 9 ὥρας τῆς Χαλκιδίδος. [Π.]

Ἀχιμέτ Βεφίκ πασῶς. Ὀθωμανὸς πολιτικὸς ἀνὴρ καὶ λόγιος ἐκ τῶν ἐνοματωτάτων ἐν τοῖς τελευταίοις χρόνοις Ἐγγενήθη τῷ 1818 ἐν Ἀθήνῃς ἐκ πατρὸς Τούρκου κτηματίου ἐν τῇ τότε καὶ ἐκ μητρὸς Ἑλληνίδος. Νέος δ' ἐστὶν ἑλθὼν εἰς Κωνσταντινουπόλιν καὶ παιδευθεὶς ἐκεῖ ἔλαβε θέσιν ἐν τῇ διπλωματικῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς Τουρκίας καὶ ὑπηρετήσεν ἐν ταῖς τουρκικαῖς πρεσβείαις τῶν Παρισίων καὶ τοῦ Λονδίνου. Τῷ δὲ 1850 ἐστάλη εἰς Βουκουρεστίον ὡς βοηθὸς τοῦ Φουὰτ πασῶς μεταβάντος εἰς τὰς Παρὰδουναβίου ἡγεμονίας ὡς ἐκτάκτου αὐτοκρατορικοῦ ἐπιτρόπου πρὸς διευθέτησιν τῆς ἐκεῖ ἀνωμόλου καταστάσεως. Ἀπὸ τοῦ 1851 ἀπεχώρησε τῆς ὑπηρεσίας διαφωνῶν πρὸς τὴν σχολὴν τοῦ μεταρρυθμιστοῦ Ρεσίτ πασῶς ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῶν εἰσακτέων ἐν Τουρκίᾳ μεταρρυθμίσεων. Ἰκτότε μέχρι τοῦ 1876 ἔζη βίον ἰδιωτικόν, ἀσχολούμενος εἰς μελέτας φιλολογικὰς καὶ πλουτιζὼν καὶ τακτοποιῶν τὴν σπουδαίαν αὐτοῦ βιβλιοθήκην. Ὅτε τῷ 1876, ὁ Σουλτάνος ἐνεκαίψισε τὸ βραχύδιον συνταγματικὸν καὶ κοινοβουλευτικὸν πολίτευμα ἐν Τουρκίᾳ, ὁ Ἀ. Βεφίκ ἐγένετο πρέσβης τῆς Βουλγίας, περὶ δὲ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1878 καὶ πρέσβης τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου, κενταρχηθέντος τοῦ βεζυρικοῦ ἀξιωματοῦ. Ἀλλὰ μετὰ τινα ἐν Κωνσταντινουπόλει κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἀσήμενον ὑπὲρ τοῦ ἐκπτώτου Μουράτ Β' γενομένην διαδήλωσιν τοῦ Ἀλῆ Σουαδῆ, ὁ Σουλτάνος Χαμίτ ἀπέπεμψεν καὶ τὴν βουλὴν καὶ τὸ ὑπουργεῖον τοῦ Ἀ. Βεφίκ. ἀναστῆσας τὸ βεζυρικὸν ἀξίωμα. Ὁ Ἀ. Βεφίκ ἐπέμψθη τότε εἰς Προῦσαν ὡς γενικὸς διοικητὴς τοῦ βιλαετίου Χουταθεντικῆς, ὅπου διῴκησε μέχρι τοῦ 1884, γενόμενος εἰς αὐτὸ τὸ διάστημα καὶ ἐπὶ ὀλίγας μόνον ἡμέρας μέγας βεζίρης. Τῷ δὲ 1884 ἀπεχώρησε ὀριστικῶς εἰς τὸν ἰδιωτικὸν βίον. [Π.Κ.]

Ἀχιμέτ σάχ ὁ ἐπικαλούμενος Δὸρ Δ ο ρ ἄ ν (μαργαρίτης τῆς ἐποχῆς) ἰδρυτὴς περίφημος τοῦ Ἀφγανιστοῦ κράτους. Γεννηθεὶς ἐν Ἀφγανιστάν περὶ τὸ 1724, εἰσῆλθεν εἰς ὑπηρεσίαν περὶ τὴν ἐπὶ τοῦ περιφέρειου Σάχ Ναδὶρ τοῦ ὑποτάξαντος ἅπαν τὸ Ἀφγανιστάν εἰς τὸ κράτος αὐτοῦ καὶ ἐγένετο ἀξιωματικὸς τῆς σωματοφυλακῆς τοῦ ἡγεμόνος τούτου. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σάχ Ναδὶρ ἐπιστρέψας εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ καὶ καλῶς ἐνταῦθα σύνδοξον τῶν Ἀφγάνων φυλάρχων ἐκηρύχθη ὑπὸ τούτων ἡγεμὼν (ἐμίρης) τοῦ Ἀφγανιστάν καὶ

ἔλαβε τὴν μνημονοθεῖσαν τιμητικὴν προσωνομίαν Δὸρ Δοράν, ἐξ ἧς καὶ οἱ Ἀφγάνοι ἐκλήθησαν ἐκτοτε καὶ Δοράν. Ὁ Ἀ. διὰ πολλῶν νικηφέρων στρατιῶν ἐναντίον τῶν Ἰνδιῶν καὶ ἐναντίον τῶν ἀσθενῶν ἐν Περσίᾳ διαδόχων τοῦ Σάχ Ναδὶρ ἐξέτεινε τὸ κράτος μέχρι Κασμίρ καὶ Πεντζάπ ἐν Ἰνδίᾳ, καὶ μέχρι Ἐράτης καὶ Χορσῆ ἐν Περσίᾳ, πάσας τὰς χώρας ταύτας προσαρτήσας εἰς τὸ κράτος αὐτοῦ, ὅπου διοργάνωσε καὶ ἐσωτερικῶς διὰ σοφῶν νόμων καὶ διατάξεων. Ἐτελεύτησε τῷ 1773. [Π.Κ.]

Ἀχνα, τὸ λεπτότατον εἶδος τοῦ ἀλεύρου. Βλ. Μύλος. [Σ.Κ.]

Ἀχνα. (Μ ε τ α λ λ ο υ γ.) (ἀχνός) ὁ ἐκ διαφόρων μετάλλων (ψευδαργύρου, μόλυβου κτλ.) κατὰ τὴν ἰσχυρὰν πύρρῳσιν αὐτῶν (ἐξάχνισις), σχηματιζόμενος ἀτμός καὶ εἰς λεπτὴν ἀκροῦσιν ἀποφυγόμενος κόνιν, ὡς καὶ ἡ λεπτὴ κόνις μ ε τ α λ λ ε ὑ μ α τ ο ς, ἀνθρακός καὶ ἄλλων προϊόντων (π. χ. δευτερευόντων), ἐκ τῶν μεταλλουργικῶν καμίνων ἐξερχομένη (Flugstaub) μετὰ διαφόρων ἀέρων καὶ ἐντὸς ἀποψυχρῶν συλλεγομένη. (ἰδ. Σπόδιον). [Κ.Μ.]

Ἀχνα (Χ η μ.) (Sublimat) καλεῖται ἐν τῇ χημείᾳ καὶ χημικῇ τεχνολογίᾳ πᾶν προϊόν ἐξάχνισις (Sublimation), ἀποτιθέμενον ἐν στερεῇ μορφῇ, π. χ. ἄνθη οἴου, ἀρσενιώδες δξύ, γλωριαμμώνιον κ. τ. λ. Κατ' ἐξοχὴν καλεῖται ἄ χ ν η, τὸ ὑδραργυροχλωρίδιον. [Q.A.P.]

Ἀχνα σιδήρου Βλ. Σιδηροχλωρίδιον.

Ἀχνα Ὑδραργύρου (sublimatum corrosivum). Βλ. Ὑδραργυροχλωρίδιον, Ὑδραργύρου ἐνώσεις.

Ἀχολία, καλεῖται ἡ σχεδὸν ἐντελής ἐπίσχεσις τῆς ἐκκρίσεως τῆς χολῆς, συμπτώμα, ὅπου παρουσιάζεται μεν καὶ ἐπὶ χολέρας ἀπαντᾷ ὅμως συνηθέστερον ἐπὶ παθήσεων τοῦ ἥπατος καὶ ἰδίως κερκίνου αὐτοῦ. [Β.]

Ἀχούρια Χωρίον τοῦ δήμου Τεγέας τῆς ἐπαρχίας Μαντινείας, λαβὼν τὸ ὄνομα ἀπὸ τῶν ἐν αὐτῷ ἐπὶ τουρκοκρατίας σταύλων τοῦ πασῶς τῆς Τριπόλεως. Κεῖται μετὰ τοῦ χωρίου Πιαλὶ καὶ τῆς Τεγέας, ἔχει δ' 639 κατ. (τῷ 1889). [Π.]

Ἀχραδανθὸρ (Χ η μ. τ ε γ.) (ἀχραδέλιον) καλεῖται διάλυσις δέκα μερῶν δξεικού ἀμυλαιθέρους καὶ 1 μ. δξεικού αἰθυλαιθέρους εἰς 80—100 μ. εἰσπονεύματος· ἀκάθαρτος λαμβάνεται τῇ ρίζῃ 9 μ. ζυμωμένου τῶν γεωμῆλων μετὰ 10 μ. πυκνῶ θειικοῦ δξέος καὶ ἀποστάζει τοῦ μίγματος μετὰ 8 μ. ἀνύδρου δξεικού Νατρίου· τὸ ἀπόσταγμα ἀραιούμενον 3 μ. εἰσπονεύματος χρησιμοποιεῖται ἰδίως εἰς ἀρωμάτισιν τῶν σακχαρώδων. [Q.A.P.]

Ἀχράς ἡ Σαπότα (Β ο τ.) (Acharas Sapota L.) δένδρον τῆς οἰκογ. τῷ

ἡ ἀποτομή, αὐτοφύες ἐν τῇ δυτικῇ Ἰνδία καὶ τῇ Νοτίᾳ Ἀμερικῇ, συχνὰ δὲ θεωρούμενον· ὁ καρπὸς μέγας καὶ ἐδώδεμος ἐν εἴδει πόλιν ὑπὸ τῶν Βρασιλιανῶν παρασκευαζόμενος.—Ἀχρᾶς τῶν ἀρχαίων εἶνε ἡ κοινὴ Ἀχρῖα καὶ ἡ ἀχρῖα καὶ ἡ ἀχρῖα (Pirus amygdaliformis Vill), (βλ. λ. Ἀχρῖα, ὅπου διὰ τυπογρ. σφαλμ.). Ἀχρῖα δὲ ἀντὶ Ἀχρᾶς. Ἐκ τοῦ σκληροτάτου ξύλου τῆς ἀχρᾶδος ἐγλυφον κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους ἀγάλματα· οὕτω κατὰ τὸν Παισανίαν (Β', 17, 5) ἀγάλμα Ἦρα. . . τὸ δὲ ἀρχαιοτάτον πεποιήται μὲν ἐξ ἀχρᾶδος, ἀνετέθη δὲ εἰς Τίρυνθα ὑπὸ Πειρατοῦ τοῦ Ἀργεῦ. [Θ. Χ.]

Ἀχρεώστητον (Νομ.) (indebitum) καλεῖται τὸ μὴ ὀφειλόμενον, οὔτε κατὰ φύσιν καὶ ἢ ἐν νόμῳ καὶ ἢ ἐν εἰδικώτερον καὶ τὸ ὀφειλόμενον μὲν, ἀλλ' ὑποκείμενον ἀνατρεπτικῇ ἐνστάσει, ἢ ἄλλω παρὰ τὸν ὑποτιθέμενον θανείσθην ἢ παρ' ἄλλου παρὰ τὸν ὑποτιθέμενον ἐκφυγῆναι, ἢ ἔχει ἄλλο περιεχόμενον, εἴτε κατὰ πόσον ἢ ποιόν, εἴτε κατὰ τοὺς ὅρους, παρὰ τὸ ὑποτιθέμενον. Τὸ Ἀχρεώστητον σπουδαίοντα κέκτηται ἐν τῇ ἀπαίτησιν (ἀγωγῇ) Ἀ. (condictio indebiti) καὶ τῶν conditiones sine causa (condictio), ἧτις ἐκτός τοῦ Ἀ. ἀπαιτεῖ ἀναμρισητήτως μὲν καὶ δύο ἄλλα στοιχεῖα· α') κατὰ φύσιν ἢ ἐν νόμῳ (ὅπου σημαίνει οὐ μόνον κυριολεκτικῶς τὴν solutio, ἀλλὰ καὶ πᾶν ἄλλο ἀντὶ αὐτῆς γινόμενον π. χ. ὑπόσχεσιν περὶ μελλούσης καταβολῆς, ἄφεςιν χρόνους κτλ.) καὶ β') καταβολὴν πρὸς τὸν σκεπτόμενον ἀποστέσειν ἢ ἡμέραν ἢ ἡμέραν καὶ τὴν ἡμέραν κρατοῦσαν παρ' ἡμῖν, ἀπαιτεῖ καὶ πλὴν αὐτῆς παρὰ τῶν ἐναγόντων ὡς στοιχεῖον τῆς β' ἀποστέσειν αὐτῆς καὶ διὰ τοῦ γινώσκοντος. Ἀλλ' ἡ γνώμη αὐτῆς, ἀπροκρουσμένη καὶ ὑπὸ τῶν κορυφαίων τῶν γεγραμμένων ῥωμαίων (π. χ. Wächter Pand. II § 219), οὐ μόνον ἀντίκειται ταῖς πηγαῖς τοῦ Ρ. Δ., ἀλλὰ καὶ τῇ ἐπισεικτικῇ, ἐφ' ἣς ἡ ἀγωγή αὐτῆς στηρίζεται καὶ διὰ τὴν θεμελιώδεις τοῦ δικαίου κανόνι ὅτι εἶναι ἄδίκον νὰ πλουτῇ τις ἐπὶ ζημίᾳ ἄλλου, ἐφ' ὅσον δὲν προτίθεται οὗτος ὁπωρᾶν. Ἥτις ὁμῶς δὲν τεκμαίρεται. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς καὶ αὐτονόητον, ὅτι ἀγωγή Ἀ. ἀνευ πλάνης ἀδύνατον νὰ ὑπάρξῃ, ἀλλὰ τοῦτο σημαίνει ὅτι ὁ ἐναγόμενος ἀπαλλάσσεται, ὅταν κατ' ἐνστάσιν ἀποδείξῃ τὴν γνῶσιν τοῦ ἐναγόντος (ἄρα ὅτι δὲν ἐπλάνατο οὗτος), ἵνα δικαιολογήσῃ τὴν παρακράτησιν τοῦ ὑπ' ἐκείνου καταβληθέντος. Τὰ χωρία δὲ τὰ μνημονεύοντα τὴν πλάνην κατὰ τρόπον παρωθήσαντα τοὺς συγγραφεῖς νὰ θεωρήσωσιν αὐτὴν ὡς στοιχεῖον τῆς ἀγωγῆς ἔχουσιν, ὡς ἐξάγεται ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ αὐ-

τῶν πρὸς ἄλλα, ὑπ' ὅσιν τὸ πρακτικὸν ἀποτελεσματικὸν τῆς ἀγωγῆς. Ἐν δὲ τῇ ἀποδείξει τῆς ἐνστάσεως τοῦ ἐναγόμενου ἢ ἀκρίβεια δικαστῆς κατὰ πόσον ἐνάγων ἐπλάνατο ἢ οὔ. Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀπαίτησεως ταύτης ἐστὶ γενικῶς εἶπαι, ὅτι ὁ ἐναγόμενος ἐνέχεται κατ' ὅσον εἶναι πλουσιώτερος κατὰ τὴν πρὸς τὸν ἐναγόντα δίκην, πλὴν ἐάν ἐν γνῶσιν ἐδέξατο τὸ Ἀ. ὅτε ἐφαρμύσσονται οἱ περὶ κληρονομικῶν, παρὰ Ῥωμαίους δὲ καὶ κατὰ τὸ ποινικὸν μέρος αὐτῆς. [Δ.]

Ἀχρησία (Νομ.) (non usus) καλεῖται ἡ παράλειψις τῆς ἀσκήσεως τοῦ δικαίου κατὰ τὸν νόμον τοῦ δικαιοῦ καὶ κέκτηται σπουδαίοντα ἐν τῇ ἀποστέσει τῶν δικαιωμάτων διὰ τὴν ἀχρησίαν τῆς ἀποστέσει οὐσιωδέστατον στοιχεῖον. [Δ.]

Ἀχρίδος λίμνη εἶνε ἡ παρὰ τὴν ἐμώνομον πλὴν κειμένη καὶ παρὰ τοῖς πάλαι Λυχνίτις καλουμένη. Ἡ λίμνη αὕτη εἶνε ἡμερίστη τῆς Ἰλλυρικῆς χερσονήσου, ἔχουσα μῆκος 28 καὶ πλάτος 12—15 χιλιομέτρων. Τὰ ὕδατα αὐτῆς εἶνε διαγέστατα, ἐπιτρέποντα νὰ διακρίνῃ τις ἐν τῇ βυθῷ αὐτῆς μέχρι 14 ὁργυίων, περικλείουσι δὲ ἰχθύς ἀφθόους καὶ ὀνομαστοὺς διὰ τὸ εὐγευστόν αὐτῶν καὶ ἔλην τὴν Μακεδονίαν καὶ Ἀλβανίαν. Ἡ τῆς Ἀ. λίμνη δέχεται νὰ ὕδατα πολλῶν χειμάρρων, ἰδίᾳ δὲ τοῦ Δρεϊλῶνος ποταμοῦ, ὅστις ἐκβάλλει εἰς αὐτὴν ἐξ ἀνατολῶν παρὰ τὴν μὲν τοῦ ὀπίου Ναοῦ καὶ πηγάζει ἐξ αὐτῆς πλὴν πρὸς Βορρᾶν παρὰ τὴν κώμην Στρούγαν. [Β.]

Ἀχρίδος ὑποδιοίκησις (καζᾶς) καίται παρὰ τὴν δυτικὴν μεθόριον γραμμὴν τῆς Μακεδονίας, τὴν χωρίζουσαν ταύτην τῆς Ἀλβανίας καὶ ὑπάγεται εἰς τὴν γενικὴν διοίκησιν (βίλαγέτι) Μοναστηρίου. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς εἶνε κατὰ τὰ δύο τρίτα χριστιανοὶ Βουλγαροφρόνοι καὶ κατὰ τὸ ἐν τρίτον μουσουλμάνοι Ἀλβανόφρονοι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. Εὐαριῆμοι δὲ καλοῦσι τὴν Βίλαγιν. Ἡ ὑποδιοίκησις Ἀ. ἔχει πρωτεύουσαν τὴν ἐμώνομον πλὴν, ἀριθμεῖ ἐν ὅλῳ περὶ τὰς 102 κώμας καὶ χωρία, οἱ δὲ κάτοικοι αὐτῆς ἀνέρχονται εἰς 90 χιλ. ὡς ἐγγιστα, ἀσχολούμενοι κατ' ἐξοχὴν εἰς τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν καὶ παραγόντες ἐτησίως 100—120 χιλιάδας κοιλῶν δημητριακῶν καρπῶν. [Β.]

Ἀχρίς (Λιχνίδος, Πρώτη Ἰουστινιανῇ) εἶνε ἡ πρωτεύουσα τῆς ἐμωνώμου ἐν Μακεδονίᾳ ὑποδιοικήσεως (καζᾶ), κειμένη βορείως ἀνατολικῶς τῆς ἐπίσης ἐμωνώμου λίμνης ἐπὶ γηλοῦ κυκλοτεροῦς, ἐν σχήματι ἀμφικύκλιου περιμετρει πρὸς τὸ τῆς ἱστορικῆς Π. Ἀ. παρὰ τοῖς πάλαι ἐκαλεῖτο Λιχνίς ὁδὸς (καὶ Λυχνίς, Λυχνίδιον Λυχνίδος, Λυχνίδος, Δασοσκήτη καὶ Σασοσκήτη) καὶ ἦτο πρωτεύουσα

τῶν Δασσαρητίων, φυλῆς Ἰλλυρικῆς. Εἰς τὸ Μακεδονικὸν Κράτος συμπεριελήθη τὸ πρῶτον ἐπὶ Φιλίππου, ἀπεσπασθῆ ἐξ αὐτοῦ ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, ὑπαχθεῖσα εἰς τὸ Ἰλλυρικὸν Κράτος ὑπὸ τὸν βασιλεῖα τοῦτον Πλευράνον. Βραδύτερον ἐγένετο ἔδρα τοῦ ἐπαρχοῦ τῆς Ἰλλυρίας. Ἡ Λυχνιδὸς ἀπέκρουσε νικηφόρως τὴν ἐπιδρομὴν τοῦ Γότθων ὑπὸ τὸν Θεοδορίχον. Τῷ 535 μ. Χ. μετωνομάσθη Πρώτη Ἰουστινιανή καὶ ἔτυχεν ἐξαιρετικῶν προνομίων ὑπὸ τοῦ αυτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ, δότις καὶ τὴν Ἑκκλησίαν αὐτῆς ἀνεκέρυξεν αὐτοκέφαλον. Κατακτηθεῖσα ὑπὸ τῶν Βουλγάρων μετωνομάσθη Ἀχρίς (Ὀχρίδα) καὶ ἐγένετο πρωτεύουσα τοῦ Βουλγαρικοῦ βασιλείου, εἰς οὗ καὶ ὁ ἀρχιεπίσκοπος αὐτῆς ἐτιτλοφορεῖτο πᾶσις Βουλγαρίας. Ἡ ἀρχιεπισκοπὴ αὐτῆς παρέμεινε αὐτοκέφαλος καὶ μετὰ τὴν κατὰκτησιν ὑπὸ τῶν Τούρκων καὶ ἐκλείσθη ὑπὸ πολλῶν Ἑλλήνων ἱεραρχῶν, μόλις δὲ τῷ 1767 ὁ τότε προϊστάμενος αὐτῆς ἐγγὺς ὑποταγῇ αὐτῆς εἰς τὸν οἰκουμένικόν θρόνον Κωνσταντινουπόλεως. Ἐκτοτε οἱ χριστιανοὶ κάτοικοι αὐτῆς εἶχον ἑλληνικὴν τὴν φρόνημα καὶ συνετήρουν ἑλληνικά σχολεῖα μέχρι τῆς ἀνακινήσεως τοῦ Βουλγαρικοῦ ζητήματος, ὅτε οἱ πλείστοι ἠσπασθῆσαν τὸ σχίσμα καὶ πρὶ ἐνδὸς αὐτοῦ ἔτυχον ἰδιοῦ ἐπισκόπου, ἀναγνωρίζοντος τὸν ἑαρχὸν τῶν Βουλγάρων. Ἡ Ἀ. ἀριθμεῖ τὴν σήμερον ὡς 15 χιλ. κατοίκων, ἐξ ὧν 8 χιλ. περίπου χριστιανοί, οἱ δὲ λοιποὶ μουσουλμανοὶ (Βλ. καὶ Σ. Ζαμπελίου, Περὶ τῆς πρώτης Ἰουστινιανῆς ἐν Πανδώρας τ. Γ' 1859). [Ε.]

***Αχρσα** (Ὀρυκτολ.) καλεῖνται τὰ δρυκτὰ ἐκεῖνα, ὧν ἡ ὕλη φύσει οὐδὲν δεικνύει χρῶμα, ὡς π.χ. τὸ μαύριον, ὁ ἀδάμας· ταῦτα λαμβάνουσι χρῶμα τι ὅταν ἐντὸς αὐτῶν ὑπάρχῃ ξένη τις οὐσία χρωστική. [Κ.Μ.]

***Αχρσα** (Βοτ.). Οὕτως ὠνόμασεν ὁ Μηλιαράκης τὴν νοσηρὰν κατὰστασιν τῶν φυτῶν, ἥτις ἐπέρχεται ὅταν ταῦτα ἀφελῶσιν ἐφ' ἱκανὸν χρόνον εἰς ἐντελὲς σκότος, ἥτοι τὴν ἐπιμήκυνσιν τῶν μεσογονατίων διασχημάτων τῶν βλαστῶν, τὴν μὴ ἀνάπτυξιν τῶν φύλλων, τὴν καταστροφὴν τῆς χλωροφύλλης καὶ ἐν γένει τὴν ὀπισθοχώρησιν τῆς αὐξήσεως. Τὸ φαινόμενον τοῦτο παρατηρήθην τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Bonnet καὶ Senebier καὶ ὀνομασθὲν Etiolément, ἠρυνήθη τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Sachs, κατόπιν δὲ καὶ ὑπὸ ἄλλων βοτανικῶν, καίτοι δὲν θυνάμεθα νὰ εἰπωμεν ὅτι αἱ ἐρευναι αὗται διευκρίνησαν τὰ κύρια αὐτοῦ αἰτία.

Κατὰ τὴν ἐν τῷ σκότει διαμονὴν τῶν φυτῶν (ἐξαιρουμένη τοῦ κανόνος αἱ ἀρτίφυεῖς πίττες, πτέριδες τινες καὶ δλίγιστα ἄλλα φυτά) τὰ φύλλα αὐτῶν μένουσιν ἀανάπτυκτα, αὐξανόμενα μόνον ὀλίγον κατὰ μῆκος, τὸ μεταξὺ τῶν φύλλων (κόμβων) τμήμα τοῦ βλαστοῦ ἐ-

πιμήκυνται, βλῆ δὲ ἡ πρασίνη χροιά τοῦ φυτοῦ μεταβάλλεται εἰς ὑποκιτρινὴν πρὶς τὸ λευκὸν κλίνουσαν. Τὰ κύτταρα τοιούτων φυτῶν ἐν σκότει θεραπευμένων ἔχουσι λεπτάς μεμβράνας, γίνονται λίαν ἐπιμήκη, ἐνίοτε κατὰ τὸ πενταπλοῦν, καὶ πολλαπλασιάζονται περισσότερον τῶν ὑπὸ τὸ φῶς ἀναπτυσσομένων. Αἰτία τῆς ἐπιμήκυνσεως ταύτης τῶν κυττάρων καὶ τῆς ἐκ τούτου μῆκυνσεως τῶν μεσογονατίων εἶνε πιθανῶς ἡ ἐκ τῆς ἑλλειψέως τοῦ φωτός ἐπερχομένη ἀλλοίωσις τοῦ σφίγγους τῶν κυττάρων καὶ τῆς ἀντιστάσεως τῶν τεταμένων αὐτῶν μεμβρανῶν. Ἰσως δὲ πρὸς τοῦτο συντελοῦσιν ὀργανικὰ φυτικά ὀξέα ἀνευρεθέντα ἐντὸς τῶν ἐξ ἀχρσίας πασχόντων κυττάρων, ἅτινα (ὀξέα), τροποποιεῖν τὰς ὁσμωτικὰς θυνάμεις τοῦ πρωτοπλάσματος, προκαλοῦσι μετ' ἄλλων ἰσῶς συνεργουσῶν συνθηκῶν τὴν ἐπιμήκυνσιν αὐτῶν. Ἡ Ἀ. τῶν φυτῶν ἐπέρχεται ὅχι μόνον εἰς χώρους ἐνθα εἶνε παντελῆς ἑλλειψίς τοῦ φωτός, ἀλλὰ καὶ εἰς ὀλίγον φωτισμένους, π.χ. εἰς τὸ βάθος τοῦ δωματίου. Δὲν εἶνε ὅμως ὅλα τὰ φυτὰ εἰς αὐτὴν εὐαίσθητα πρὸς τὴν ἑλλειψιν ταύτην τοῦ φωτός, διότι φυτὰ τινά, π.χ. ἡ Tradescantia, εὐδοκίμουσι καὶ εἰς τὸ ἡμίφως τοῦ δωματίου. Οἱ ὀνομασάντες τὸ φαινόμενον τοῦτο παρ' ἡμῖν κιτρινόφύλλισιν ἢ χλωρίαισιν ἐσύγχισαν αὐτὸ ἀφ' ἐνδὸς μὲν πρὸς τὴν ξανθόχροιαν τῶν φύλλων τοῦ φθινοπώρου, ἀφ' ἑτέρου δὲ πρὸς τὴν χλωρίαν, τὴν ἐξ ἑλλειψέως αἰδήρου. Τὸ αὐτὸ λέγομεν καὶ περὶ τῆς λέξεως σκιατραφίας, ἥτις εἶνε ὅλως διόλου ἄλλο φαινόμενον, μεθ' οὗ ἡ Ἀ. οὐδὲν ἔχει τὸ κοινόν. [Μ.]

***Αχρωμος** (Ψητ. ο.ρ.) ὑπόθεσις εἶναι εἶδος τῶν ἀυστάτων ἢ κακοςυστάτων καὶ καλεῖται οὕτω ἐκεῖνη ἡ ὑπόθεσις, καθ' ἣν οὐδὲνα λόγον παρέχει ὡς ἐκ τῆς φύσεως αὐτῆς πρὸς ἀπολογίαν εἰς τὸν κατηγορούμενον παραδείγματος χάριν, δέκα στρατιῶται ἀποκόπτουσιν ἐν καιρῷ πολέμου τοὺς ἀντίχειρας αὐτῶν καὶ κατηγοροῦνται δι' αὐτό. [Ι.Π.]

***Αχρωστικοί** (Ψυσ.) ἢ ἀχρωματικοὶ φακοί. Οἱ ἀποτελούμενοι ἐξ ἀμφοτέρου συγκλίνο-

 νοντος φακοῦ ἐκ στεφανοφάνου καὶ ἐξ ἀμφοτέρου ἀποκλίνοντος ἐκ πυριτυαλοῦ, διὰ τοῦ συνδυασμοῦ τούτου κατορθοῦται ἡ καθαρότης τῶν εἰδῶν τὰ ὅποια δὲν περιβάλλονται δι' ἀνυπάρκτου κεχρωσμένης περυσῆς, ὡς τοῦτο παρατηρεῖται ἰδίως εἰς τὰ δι' ὀπτικοῦ πρίσματος διορθωμένα ἀντικείμενα. [Τ.]

***Αχυρά**. Χωρίον τοῦ δήμου Ἐχίνου τῆς ἐπαρχ. Βονίτσας, ἔχον 289 κατ. τῷ 1880 [Π.]

***Αχυρον** (Γεωπον.) Ἀχυρα εἶνε τὰ μετὰ τὴν ἀποχώρισιν τῶν σπερμάτων ξηρὰ μέρη τῶν σιτηρῶν καὶ τῶν ὁσπρίων. Τοιαύτην τοῦλάχιστον σημάσιαν ἔδιδον οἱ ἀρ-

καὶ εἰς τὴν λέξιν Ἄ. (ἄχυρα σιτικά, καύ-
μινα, θέρμων, σπριών) καὶ τοῦτο ἐννοοῦσιν οἱ
Ῥάλλοι λέγοντες Paille de fèves, de
maïs, de pois, de lentilles, de mil-
let κλπ., οἵτινες καλοῦσι πρὸς τοῦτους ἄχυρα
καὶ τὰ μετὰ τὴν ἀραίρεσιν τῶν σπερμάτων ξη-
ρὰ ἐναέρια μέρη καὶ ἄλλων ἐτησίων φυτῶν
(paille de sarrasin, de colza). Ὅμως οἱ ση-
μερινοὶ Ἕλληνας γεωργοὶ, κατὰ γενικὴν συλ-
χιστον κανόνα, ἄχυρα ἀποκαλοῦσι τὰ ξηρὰ φύλ-
λα καὶ τὸν κάλαμον μόνον τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς,
τῆς βρώμης καὶ τῆς βρίζης. Τῶν ἄχυρων, καὶ ἰδί-
ως τῶν τοῦ σίτου καὶ τῆς κριθῆς, πανταχοῦ γι-
νέται χρῆσις πρὸς διατροφήν τῶν κτηνῶν εἰς τὰς
μεσημβρινὰς μάλιστα χώρας, ἐνεκα τῆς σπά-
νως τοῦ χόρτου, ταῦτα δίδονται ἀντὶ τοιού-
του εἰς πάντα τὰ κτήνη καὶ ἰδίως τὰ ἀρ-
τριώντα. Οἱ γεωργοὶ τῶν χωρῶν τούτων ἐπι-
στῶσιν ἰδιαζόντως τὴν προσοχὴν αὐτῶν κατὰ
τὴν ἀλάνειν ἵνα τὸ ἄχυρον κόπῃται λεπτόν
καὶ ὀλῇται ἐντελῶς, ὅθεν τὴν ἀλάνειν τῶν
μικροκόκκων σιτηρῶν οὐδέποτε ἐκτελοῦσι διὰ
τοῦ ραβδισμού, ὡς πολλὰκις γίνεται εἰς τὰς
βορειότερας χώρας, ἀλλὰ δι' ἵππων ἢ διὰ τῶν
δοκανῶν, αἱ δὲ ἀλωνιστικαὶ μηχαναὶ αἱ πρω-
ρισμέναι διὰ τὰ μεσημβρινὰ κλίματα φέρουσι
πάντοτε πρόσθετον μηχανήμα, τὸν ἀ χ υ ρ ο -
θ λ ᾱ σ τ η ν (straw-chopper), δι' οὗ τὸ
ἄχυρον μεταβάλλεται εἰς θρίμματα. Τὸ εὖτω
παρασκευαζόμενον Ἄ. εἶνε εὐματηρότερον καὶ
εὐπεπτότερον. Τὸ τοῦ σίτου Ἄ. δίδουσι εἰς
τὰ ξίρα κατὰ προτίμησιν τὸν χειμῶνα ὡς θερ-
μότερον, ἐνῷ τὸ τῆς κριθῆς τὸ φθινόπωρον
καὶ τὴν ἔνοιζιν.

Τὰ ἄχυρα τῶν γεννημάτων τῶν ἀλωνιζομέ-
νων δι' ἀλωνιστικῶν μηχανῶν εἶνε μὲν καθυ-
ρώτερα, ὡς μὴ περιέχοντα χυμὸν καὶ λιθάρια πλὴν
στερεοῦνται ποσὸν τινοῦ κόκκων, οἵτινες μένουσι
πάντοτε ἐν τοῖς ἀχύροις τῶν διὰ τῶν ἄλλων
μέσων ἀλωνιζομένων, ἀλλ' ἢ ἀνωτέρα ποιότητος
τῶν ἄχυρων τούτων ἀποδίνειν πάντοτε πρὸς ζη-
μίαν τοῦ ἰδιοκτήτου, διότι οὗτος στερεῖται μέρος
τῆς εἰς καρπὸν ἐσοδείας αὐτοῦ, δηλαδὴ τῶν ὡς
ἐκ τῆς ἀτελοῦς λιμνῆσεως ἐναπολειπομένων ἐν
τῷ ἀχύρῳ κόκκων.

Οἱ γεωργοὶ τῶν μεσημβρινῶν χωρῶν ἐσάκις,
ἐνεκα εὐνοικῶν ἀμροσφαιρικῶν περιστάσεων, ὁ
κάλαμος τοῦ σίτου καὶ τῆς κριθῆς εἶνε ἐκτάκτως
ὕψιλος, θερμαίνουσι ὕψιλα ἐγκυκαταλείποντες ἐπὶ
τοῦ ἀγροῦ τὸ κατώτερον μέρος τοῦ στελέχους, τὸ
καὶ σκληρότερον. Οὕτω ἀρ' ἑνὸς μὲν μειοῦται ἡ
πρὸς ἀλάνειν καταβάλλομένη ἐργασία καὶ ἀρ'
ἐτέρῳ ἐπιτυγχάνεται ἄχυρον μὴ περιέχον
πολλὰ σκληρὰ καὶ δυσπεπτα μέρη. Εἰς βορειο-
τέρας χώρας ἐνθα ὑπάρχει ἀφθονον καὶ ἐκ-
λεκτὸν χόρτον συνήθως δὲν γίνεται μεγάλη
χρῆσις τῶν ἄχυρων πρὸς διατροφήν τῶν κτη-
νῶν. Ἐν τούτοις ἐσάκις εἰς τὰς χώρας τούτας
πρόκειται ταῦτα νὰ χρησιμοποιοῦνται πρὸς δι-
τροφήν τῶν κτηνῶν ἢ τίθενται ἐν ὑπαίθριαις

ἀχυρικαῖς (θημωναῖς), ἀπὸ τῶν ὁποίων τὰ
κτήνη τρώγουσιν ἐλευθέρως, ἢ ἐναποθηκεῖον-
ται καὶ δίδονται εἰς αὐτὰ κλέρικια ἢ κεικομ-
μένα διὰ χορτοκοπτικῆς μηχανῆς. Ἐς κτηνο-
τροφικῇ ὠσάτως οὐσία χρησιμοποιοῦται εἰς
πολλὰ μέρη λίαν ἐπικερδῶς καὶ τὸ Ἄ. τῶν
σπριῶν καὶ ἰδίως τὸ τῶν πίτων, ὅπερ εἶνε
τὸ ἀριστον τῶν ἄχυρων (ὑπὸ τινῶν μάλιστα
τὸ Ἄ. τοῦτο θεωρεῖται ἀνώτερον καὶ αὐτοῦ
τοῦ χόρτου). Εἶνε δὲ τὸ Ἄ. τῶν σπριῶν κα-
ταλληλότερον ἰδίως διὰ τοὺς βόας καὶ τὰ πρό-
βατα, καὶ ὁμοῦς παρ' ἡμῖν ἐλαχίστη γίνεται
χρῆσις αὐτοῦ.

Καθ' ἅπασαν τὴν Ἀνατολὴν, ὡς καὶ εἰς
ἄλλας μεσημβρινὰς χώρας στερεομένης ἀρθό-
νων κτηνοτροφικῶν οὐσιῶν, ὅταν ὁ ἀραβόσιτος
πλησιάζῃ νὰ ὠρμάσῃ ἀποκόπτουσι τὰ ἔνω
τοῦ στάχυος μέρη τῶν φυτῶν (πολλὰκις δὲ,
μετὰ τὴν ὠρμάνειν τοῦ καρποῦ, καὶ ἅπαντα
τὰ φύλλα αὐτῶν), τὰ ἀποξηραίνουσιν εἰς τὸν ἥ-
λιον, τὰ συλλέγουσιν εἰς δέματα καὶ τὰ ἐναπο-
θηκεύουσιν, ἵνα χρησιμεύσωσι κατὰ τὸν χει-
μῶνα ὡς τροφή τῶν βειῶν, ἐγκυκαταλείπουσι δὲ
ἐπὶ τοῦ ἀγροῦ τὰ στελέχη, ἅτινα ἐντούτοις ἀ-
ποξηραίνόμενα ὠσάτως καὶ διδόμενα εἰς τοὺς
βόας εἰς μικρὰ ταμῆγια ἀποτελοῦσιν οἰκονομ-
ικωτάτην καὶ θρεπτικωτάτην τροφήν.

Τὰ ἄχυρα πικρὸς εἶδους χρησιμοποιοῦνται
πρὸς τοῦτοις ὡς στρωμνὴ τῶν ἐν κτηνοστα-
σίοις διατρουμένων ζώων, ἀρ' ἑνὸς μὲν ἵνα
ταῦτα ἀναπαύωνται ἐπὶ μαλακοῦ καὶ θερμοῦ
ἐδάφους καὶ ἀρ' ἐτέρῳ ἵνα μὴ ἀπέλλυν-
ται τὰ οὖρα. Ἡ χρῆσις αὕτη τῶν ἀ-
χύρων εἶνε κοινοτάτη εἰς τὰ μέρη, ἐνθα ὁ
πάρχει ἀφθονία χόρτου. Ὡς τινα δὲ τῶν με-
ρῶν τούτων (ἐν τισὶ διαμερίσμασι τῆς Ρωσ-
σίας καὶ τῆς Γουμανίας) τὰ ἄχυρα, καὶ ἰδίως
τὰ τῶν σιτηρῶν, χρησιμεύουσιν ὡς καύσιμας
ὕλη τῶν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον κατασκευα-
ζομένων ἀτιμολοδῆτων ἀλωνιστικῶν μηχανῶν.

Τὰ ἄχυρα τῶν μικροκόκκων σιτηρῶν χρη-
σιμεύουσι πρόσθετι πρὸς πληρωσιν στρωμάτων
καὶ περιτύλιξιν πικροῦν ἐμπορευμάτων καὶ
ἰδίως τῶν ἐδραῦστων, διὰ τῆς ἀνκμίσσεως δ' αὐ-
τῶν μετ' ἄλλων οὐσιῶν κατασκευάζεται ζύμη
χόρτου κατωτέρας ποιότητος. Τῆς βρίζης τὸ Ἄ.,
ὅπερ ἐνεκα τῆς σκληρότητος αὐτοῦ σπανιωτέρον
χρησιμεύει ὡς κτηνοτροφικῇ ὕλῃ, εἶνε χρῆσι-
μώτατον πρὸς πληρωσιν τῶν περιλαίμων τῶν
ἵππων καὶ κατασκευὴν αὐτελῶν κορμίων, ὡς
καὶ πρὸς κάλυψιν χυροτικῶν οἰκημάτων, ἀ-
ποθηκῶν καὶ καλυδῶν. Εἰς τὰς μεσημβρι-
νὰς χώρας τὸ Ἄ. τοῦτο χρησιμοποιοῦσι πολ-
λάκις πρὸς περιδεῖν τῶν δραγμάτων κατὰ
τὸν θέρμενόν, καθ' ἅπασαν δὲ τὴν Ἀνατολὴν
πρὸς πληρωσιν τῶν σχημαρίων.

Ἡ βρίζα καὶ ποικίλη τιμὴ σίτου (Triticum
vulgare var. hybericum καὶ aristatum)
φέρουσιν Ἄ. ὅπερ προπαρασκευαζόμενον εἰδικῶς
χρησιμεύει πρὸς κατασκευὴν πικρὸς εἶδους πί-

λων, κορινθίων, σακκιδίων καὶ παντοίων ἄλλων ἀντικειμένων. Ἡ χρῆσις αὐτῆ τοῦ ἀχύρου τοῦ σίτου καὶ τῆς βρίζης ὡς βιομηχανία σήμερον ἀνυψοῖται ἐν Ἑλλάδι (εἰς τὸ καντόνιον τῆς Ἀργολίδας) καὶ ἰδίως ἐν Τροικάνῃ, ἐνθα εἰσάχθη τὸ πρῶτον περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς παρούσης ἑκατονταετηρίδος. Ἐπιτυχῶς ὡσαύτως καὶ ἐπικερδῶς εἰσάχθη ἀπὸ τινος ἢ βιομηχανία αὐτῆ καὶ ἐν Κερκυρᾷ. Ἀπὸ διετίας ἐς αἰ μαθήτρια τοῦ Ἀμαλυσίου Ὀρφανοτροφείου διδάσκονται τὴν κατασκευὴν ψαθίωνων πέλων καὶ ἄλλων χρησίμων ἀντικειμένων ἐξ ἀχύρου πρὸς τὴν ἀκοπὴν τοῦτον παραγόμενου ἐν τῷ Τριανταφυλλιδεῖω γεωργικῷ σχολεῖω Ἀθηνῶν. (Βλ. καὶ κατωτέρω λ. Ἀχύρου τεχνουργία). [Γ.]

Ἀχυροστούδια (Β ο τ.) κοινὴ ἐνομοκτία ἐν Κεφαλληνίᾳ τοῦ ἀλλαχοῦ Ἀστ ο ι β ἢ καλουμένου Π ο τ η ρ ῖ ο υ τ ο ῦ ἀ κ α ν θ ῶ δ ο υ ς. [Θ Χ.]

Ἀχυρόστρωμα. Τὸ ἐξ οἰουδήποτε ἢ ἀχύρου ἢ φύλλων ἀραβοσίτου πεπληρωμένον στρώμα. Ἡ χρῆσις τοῦ ἢ λίαν κοινὴ ἄλλοτε, ἐπιτιθεμένου αὐτοῦ τοῦ μαλλίνου στρώματος, καὶ ἤδη παρὰ τοῖς ἀπόροις τὸ Ἀ. τυγχάνει τὸ κύριον συστατικὸν τῆς κλίνης τῶν. Ἡ ὑγιεινὴ ἐπιβάλλει ἵνα τὸ ἐν αὐτοῖς ἄχυρον ἀλλασθῇ. ὅσω τὸ δυνατόν συχνότερον, καθότι ἡ μακρὰ χρῆσις μεταδίδει εἰς αὐτὸ βλαβερὰν δυσοσμίαν. [Α. Γ. Η.]

Ἀχύρου τεχνουργία. Ἐκ τοῦ ἀπὸ διαφόρων σπαρτῶν ἀχύρου τὸ πρὸς βιομηχανικὴν χρῆσιν ἀρμοδιώτερον εἶναι τὸ τοῦ σίτου καὶ τὸ τῆς βρίζης (σίκαλη) ἐκ τῶν ἀπ' αὐτοῦ δὲ κατασκευαζομένων ἀντικειμένων τὰ μείζονα ἔχοντα ἐμπορικὴν σημασίαν εἰσὶν οἱ πῖλοι οἱ κοινῶς γνωστοὶ ὑπὸ τὸ ὄνομα ψιθίων. Ἡ βιομηχανία αὕτη ἐπέδωκεν ἰδίᾳ καὶ ἀνυψοῖται ἐτι καὶ νῦν ἐν Τροικάνῃ τῆς Ἰταλίας οἱ ἄριστοι δ' ἐκ τῶν ψιθίωνων πέλων εἰσι γνωστοὶ ἐν τῇ ἐμπορίᾳ ὑπὸ τὸ ὄνομα π ῖ λ ο ι τῆς Φ λ ω ρ ε ν τ ῖ α ς (Περὶ τῆς εἰσαγωγῆς τῆς βιομηχανίας ταύτης παρ' ἡμῶν βλ. λ. Ἀχύρον).

Τὸ ἄχυρον, ἐξ οὗ κατασκευάζονται οἱ πῖλοι, καλλιεργεῖται ἐπὶ τούτῳ, τῆς τοιαύτης καλλιεργείας σκοποῦσης ἀποκλειστικῶς τὴν παραγωγὴν ἀχύρου ἔχοντος μόνον τὰς πρὸς τὴν βιομηχανίαν αὐτοῦ χρῆσιν ἀπαιτούμενας ιδιότητας. Τὸ ἄχυρον τοῦτο πρέπει νὰ εἶναι λεπτόν, εὐλύγιστον καὶ εὐρωστον, ὅσω τὸ δυνατόν λευκότερον καὶ σιλιπνόν. Ἡ καλλιεργεῖα αὕτη διαφέρει τῆς πρὸς παραγωγὴν σίτου κυρίως ὡς σπέρμας ἐκλέγεται αἰτέας σπαρεῖς κατὰ Μάρτιον ἐν χώρᾳ ψυχρᾷ ἄρχεται δὲ ἡ σπορὰ μετὰ τὴν τοῦ κοινοῦ σίτου, ἤτοι κατὰ μῆνα Δεκέμβριον καὶ ἐκτελεῖται πυκνὴ, τετράκις πυκνότερα τῆς πρὸς παραγωγὴν σίτου ἐννοεῖται ὅμως ὅτι ἡ πυκνότης αὕτη ποικίλλει κατὰ τὴν φύσιν τοῦ ἐδάφους καὶ τὴν λίπανσιν αὐτοῦ πρὸς δὲ καὶ κατὰ τὴν σχετικὴν τοῦ ἀχύρου

λεπτότητα, ἣν ὁ καλλιεργητὴς προτίθεται νὰ ἐπιτύχῃ καθὼτι ἐῴλην εἶναι ὅτι πτωχαὶ γαῖαι καὶ πυκνότερα σπορὰ δ' ἀποδώσωσι λεπτότερα καὶ καχεκτικὰ τὰ ἄχυρα. Ὅτι ἐν τῷ ἄχυρον τοῦτο ὠριμάση ἐκρίζεται τῆς γῆς κατὰ δρᾶσιν καὶ κατὰ τὴν ποσότητα ταύτην σχηματίζεται εἰς δέματα ἐκτίθενται εἴτα τὰ δέματα ταῦτα διηγοιζόμενα ἐν εἰδῇ ῥιπιδίου, ἐπὶ τινος ἡμέρας εἰς τὴν πρωϊνὴν θρόσον καὶ τὴν ἥλιον καὶ οὕτω ἀποξηραίνονται ἀποκτώντα λευκοκίτρινον χρῶμα καὶ σιλιπνότητα ἀνάγκη ὅμως, διαρκούσης τῆς ἀποξηράνσεως, νὰ μὴ προσβληθῶσιν ὑπὸ τῆς βροχῆς ἢ ὅποιᾳ κηλιδῇ τοὺς καυλοὺς καὶ ματέπειτα νὰ διατελῶσι προπεφυλαγμένα ἀπὸ τῆς ὑγρασίας, ἢ ὅποιᾳ καταστρέψῃ τὴν σιλιπνότητα αὐτῶν καὶ τὴν εὐρωστίαν. Μετὰ τὴν ἀποξήρανσιν ἄρχεται ἡ κατεργασία τοῦ ἀχύρου, τῆς ὁποίας τὰ στάδια εἶναι: διάφορα. Προηγείται αὐτῶν τὸ μ ᾰ δ ἡ μ α, διὰ τοῦ ὁποίου ἀπὸ τὰ στελέχη τοῦ ἀχύρου ἀποσπῶνται, ἀπὸ τῆς ἄνω ἄκρας, οἱ καυλοὶ, οἱ μόνον χρησιμεύοντες διὰ τὴν τεχνουργίαν ταύτης. Ἐπεὶ εἴτα ἡ θ ε ῖ ω σ τ ῖ ς αὐτῶν, ἐμβαλλομένων ἐντὸς στεγανῶς κλεισμένου χώρου, ἐν ᾧ καίεται θεῖον. Τὸ ἄχυρον ἀπορροφῶν τὸ θεῖον δὲς ἄερινον ἀποκτᾷ χρῶμα λευκοκίτρινον καὶ μείζονα σιλιπνότητα. Μετὰ τὴν θεώσιν ἐκτελεῖται ἡ κ λ ο γ ῇ τῶν καυλῶν κατὰ πᾶχος καὶ μήκος ἢ ἐργασία αὕτη ἐκτελεῖται μηχανικῶς. Ἐξακολουθεῖ οὖτως ἡ κατεργασία διὰ κορχίων καὶ γυναικῶν μέχρις ὅτου οἱ λεπτοὶ τοῦ ἀχύρου καυλοὶ μετὰ ποικίλας μεταμορφώσεως συνοδοῦνται εἰς π λ ο κ ἄ μ ο υ ς (treccie ἐξ οὗ παρ' ἡμῶν τὸ ν τ ρ ῖ τ ζ α = ψιθίονος πῖλος) ἐκ τῶν πλοκάμων αὐτῶν συρραπτιζόμενοι εἰς διάφορα σχήματα, κατασκευάζονται οἱ πῖλοι.

Οἱ ἀπὸ ἀχύρου βρίζης πλόκαμοι, ὡς ἐκ τῆς μείζονος λεπτότητός των καὶ τοῦ μήκους των, κατασκευάζονται εὐχερέστερον καὶ ἀραιότερον, ὥστε καὶ ἡ ἀξία αὐτῶν εἶναι μικροτέρα: στεροῦνται ὅμως τῆς εὐλυγιστίας τοῦ ἀπὸ σίτου ἀχύρου καὶ ὡς ἐκ τούτου δυσέφικτος καθίσταται ὁ ἐξ αὐτῶν σχηματ. σμῆς ποικιλομῶρφων πέλων, οἷους ἐπιβάλλουσιν ἐκαστοτε οἱ νεοίτεροι.

Ἡ τεχνουργία αὕτη τοῦ ἀχύρου καθίσταται αὐτὸ ἀντικείμενον εἰδικοῦ καὶ εὐρέως ἐμπορίου καθ' ὅτι κατὰ τὰ διάφορα στάδια τῆς κατεργασίας του συναλλακτικῶς διέρχεται διὰ τῶν χειρῶν διαφόρων ἐμπόρων καὶ βιομηχανῶν ὁ γεωργὸς πωλεῖ αὐτὸ γλωρὴν κατὰ μικρὰ δέματα μετὰ τὴν ἀποξήρανσιν καὶ τὸ μ ᾰ δ ἡ μ α μεταπωλεῖται εἰς ἄλλον, ὁ ὅποιος κατεργάζεται αὐτὸ διὰ τῆς θεώσεως τῆς ἐκλογῆς κλπ. Οἱ κυρίως κατασκευασταὶ τῶν πέλων ἀγοράζουσι τοὺς πλοκάμους, ποικίλους κατὰ τὴν λεπτότητα, τὸ χρῶμα καὶ τὴν πυκνότητα. Τὸ ἐμπόριον τῶν ἀχυρίων πλοκάμων διὰ τὴν πιλοποιήαν ζωηρότατον μέ-

Χρὶ τοῦδε διεξάγεται μετὰ Ἰταλίας, ἐξα-
γούσης αὐτοὺς, καὶ Γαλλίας ἰδίως ἐνθα κατα-
σκευάζονται, κατὰ τὰς διατάξεις τῶν νεωτερι-
σμῶν, εἰ φανταστικώτεροι γυναικεῖοι ψιθινοὶ πύ-
λοι. Ἡ τοῦ κοινοῦ ἀχύρου τεχνουργία, παράγουσα
διόφορα ἀντικείμενα τῆς οἰκιακῆς χρήσεως
οὐδὲν παρυσιάζει ὑπὸ ἐμπορικῆν ἐποψίν τὸ ἄ-
ξιον λόγου.

Ἀπὸ τοῦ ἀχύρου οἰοῦντο παρτοῦ, με-
ταβαλλομένου εἰς βρευστὴν μάζαν, κατασκευά-
ζεται ναστόχαρτος καὶ ὁ κοινὸς ἐστὶ χάρτης,
μειγνυμένης τῆς μάζης αὐτῆς ἐν ἀναλογία τινὶ
πρὸς τὴν μάζαν ἄλλων φυτικῶν οὐσιῶν, κεκτη-
μένων ἵνας λεπτάς, ἰσχυράς, μακράς καὶ ἑλα-
στικάς, ὡς ὁ ἀπὸ τῶν ῥακῶν βάμβαξ, τὸ λί-
νον κλπ. (βλ. Ἀχυρόχαρτον, Χάρτης). [Α.Γ.Ε.]

Ἀχυρόχαρτον. Ὁ ἐξ ἀχύρου κατα-
σκευαζόμενος χάρτης· ἡ ἐξ ἀχύρου βρευστὴ μάζα
μειγνύται μετὰ μικρᾶς ποσότητος μάζης ἐξ ἐ-
τέρας ἐχούσης λεπτοτέρας τὰς ἵνας φυτικῆς οὐ-
σίας χρησιμεύουσας δὲ διὰ τὴν συνοχὴν τῶν ἡτ-
τον ἐλαστικῶν ἀχυρίνων μορίων. Ὁ χάρτης οὗτος
ἔχει χροῖμα κίτρινον, τραχεῖαν τὴν ἐπιφάνειαν,
καὶ ὡς ἐκ τῆς εὐτελοῦς τοῦ ἁΐστος χρησιμεύει
ὡς περιβλήμα ἐμπορευμάτων. [Α.Γ.Ε.]

Ἀχώρ (Δερματολ.) (κοινῶς κασιῶδα).
Ἐπίμονος νόσος τοῦ δέρματος, ἰδίως τοῦ
τριχωτοῦ τῆς κεφαλῆς, παραγόμενη ἐκ τῆς
παρουσίας εἰδικῶν φυτικῶν παρασίτου τοῦ ἀ-
χωρίου τοῦ Σχοινιλένου (Achorion Schön-
leinii) ἀνακαλυφθέντος ὑπὸ τοῦ Schönlein
ἐν ἔτει 1839. Ἡ νόσος χαρακτηρίζεται διὰ
ξηρῶν υποξάνθων, μετριῶς ἐξουσῶν ἐφελκιδῶν,
συνισταμένων τὸ πλεῖστον ἐκ παρασιτικῶν στοι-
χείων. Ἀφαιρούμενων τῶν ἐφελκιδῶν παρίστα-
ται ἐλκιδῶδες ἐπιφάνεια, εὐκλῶς αἰμορραγούσα.
μετὰ τῆς ὁποίας τὴν ἐπούλωσιν παραμένει οὐλὴ
συνέπειαν ἔχουσα ἀνίατον φαλακρότητα. Πρὸς
θεραπείαν τοῦ ἀχώρου συνιστάται ἡ μαλάκυν-
σις τῶν ἐφελκιδῶν διὰ προστριβῶν ἐκ κοινοῦ
ἐλαίου ἢ ἐλαίου τοῦ ἥπατος τοῦ ὄνισκου, πολ-
λὰς κατὰ τὸ νυχθήμερον ἐπαναλαμβάνομέ-
νων, εἴτα ἡ ἀφαίρεσις τῶν τριχῶν δι' εἰδι-
κῆς λαβίδος καὶ δις καθ' ἑκάστην πλῆσιν τῆς
κεφαλῆς διὰ πρᾶσινον σάπωνος μεθ' ἑκάστην
πλῆσιν ἐπιτριβένται αἱ πάχυνσαι χῶραι δι' ἐ-
λαίου μετὰ μικρᾶς ποσότητος φανικοῦ ὀξέος
καὶ Περουδιανοῦ βαλσάμου. [Β.Πρ.]

Ἀψαλός πέλισμα τῆς πάλαι Ἀλμωπίας
τῆς Μακεδονίας, κείμενον ὅπου τὸ νῦν Δρα-
γάμαντι τοῦ διαμερίσματος Μογλενῶν, ἐνθα
ἀπαντῶσιν εἰς τὴν σήμερον ἀρχαῖα ἐρεί-
πια. [Ε.]

Ἀψάρας. (Apsaras). Νύμφαι τῆς Ἰν-
δικῆς μυθολογίας περικαλίσταται, ἐν τῇ ἀέρι
διατριβούσαι τὸ πλεῖστον μετὰ τῶν συζύγων
αὐτῶν Γανδαρῶν, τῶν οὐρανίων μουσευγῶν.
Οἰκοῦσι χρυσοῦ ἀνάκτορα παρὰ τὴν οὐρανίον
Γάγγην καὶ ἀναστρέφονται παρὰ τὰς ὀχθὰς

τῶν ἐν τῇ οὐρανῷ λιμνῶν μετὰ τῶν ψυχῶν
εὐσεβῶν ἀνδρῶν. Τὰ μεταγενέστερα ἐπὶ (ὡς ἡ
Μαχαδράτα) παριστῶσιν αὐτὰς διατριβούσας
παρὰ τὰς ὀχθὰς ποταμῶν, ἢ εἰς τὰ βάθη τοῦ
ὠκεανοῦ ἐν τοῖς ἀνακτόροις τοῦ Βαροῦνια. Οἱ
βουδιστὰι θεωροῦσιν αὐτὰς δαίμονας, ἐμεικ-
λούςας εἰς πειρασμὸν τοὺς ἀσκητάς. [Π.]

Ἀψαράς. Θεοφάνης καὶ Νεκταριος, ἀ-
δελφοὶ μοναχοί, καταγόμενοι ἐκ παλαιᾶς ὀ-
κογενείας τῶν Ὑποκρινῶν, τῆς τῶν Φαραβῶν.
Ἐκτίσαν τὴν ἐν τοῖς Μετεώροις μονὴν τοῦ
Βαρχαλά. Ἀπέθαναν ὁ μὲν πρῶτος τῷ 1614,
ὁ δὲ δευτέρος τῷ 1550. Ἡ ἐροδοτοῦς ἐκκλη-
σίας κατέταξεν αὐτοὺς ἐν τοῖς ἁγίοις. [Π.]

Ἀψιδὼν γραμμὴ (Ἀστρ.) ἐνο-
μάζεται ἡ εὐθεία γραμμὴ ἢ ἐνούσα τὴ περιή-
λιον καὶ τὸ ἀφῆλιον τῆς περὶ τὸν ἥλιον τρο-
χίως πλανήτου τινός, ἢ κομήτου περιδοικοῦ.
Ἡ γραμμὴ αὕτη εἶναι ἡ γραμμὴ τοῦ μεγάλου
ἥξονος τῆς ἐλλειπτικῆς τροχίως τοῦ πλανή-
του ἢ κομήτου. [Δ.Κ.]

Ἀψιθιά (Βοτ.) ἢ Ἀψιφιά, κοινὰ
ὀνομασίαι τοῦ Ἀψιγθίου (Artemisia
Absynthium L. καὶ A. arborescens L.).
βλ. κ. Ἀρτεμισία. [Θ.Χ.]

Ἀψιθυμία καλεῖται ἐν τῇ Ψυχολογίᾳ
ἡ διατρεχὴς τῆς θυμικῆς γαλήνης, ἢ βίαια
ἀπομάκρυνσις ἡρεμεσιῶν παρὰ τὰς αὐτὰς
τῆς κανονικῆς αὐτῶν ἰσορροπίας. Ἀναγκά-
ζονται δὲ αἱ ἐν τῇ συνειδήσει παραστάσεις νὰ
ὑποσῶσιν ταύτην τὴν βίαιαν μετακίνησιν, ὥστε
τῆς αἰφνιδίου καὶ ἀπροσδοκήτου
παρουσίας νέας παραστάσεως, ἥτις ὡς ἀπρο-
σδόκητος εἶνε ὅλως ἀντιθετὸς πρὸς τὰς ἐν τῇ
συνειδήσει ὑπαρχούσας καὶ ὡς αἰφνιδίως ἐμ-
φανιζομένη δὲν δίδει καιρὸν εἰς τὴν παραστα-
σιν τοῦ ἐγὼ μετὰ τῶν ἀφαισιωτικῶν αὐτῆς ὀ-
μῶδων νὰ ἐνασκήσῃ τὴν ἀφομοιωτικὴν αὐτῆς
ἐνέργειαν καὶ οὕτω προλάβῃ τὴν παραχρῆν. Ἡ
νέα δὲ παράστασις ἢ εὐρίσκεται ἐν ἀντιθέσει
πρὸς πάσας τὰς παραστάσεις, ἃς εὕρισκει ἐν
τῇ συνειδήσει, καὶ καταπιέζουσα διὰ τοῦτο ἀ-
πάσας ὑπὸ τὸν ἐρῶντα τῆς συνειδήσεως μέ-
νει μόνη ἐν αὐτῇ, ἢ χωρίζουσα τὰς ἀρχαιοτε-
ρας παραστάσεις εἰς δύο ἑμάδας ἀπώλει μὲν
τὰς ἀντιθέτους, ἑξαιρεῖ δὲ ὅσας δύναται ν' ἀ-
ναπλάσῃ. Ἐντεῦθεν ἡ διαίρεσις τῶν Ἀ. εἰς Ἀ.
τῆς κενώσεως τῆς συνειδήσεως (ἀσθени-
κὰς κατὰ Κάντιον) καὶ Ἀ. τῆς ὑπερπλη-
ρώσεως αὐτῆς (σθενηκῆς). Ἡ Ἀ. τοῦ πρῶ-
του εἵδους αἶρει τὴν ἀφομοίωσιν, ἢ τοῦ δευ-
τέρου ἐνισχύει μὲν αὐτήν, ἀλλὰ μονομερῶς.
Ὡς τύπος ἐκείνων δύναται νὰ θεωρηθῇ ὁ φῶ-
δος, ὡς τύπος τούτων ὁ θυμὸς. Ἡ Ἀ. τοῦ πρῶ-
του εἵδους συνοδεύεται πάντοτε ὑπὸ λύπης, ἢ
τοῦ δευτέρου ὑπὸ ἥξονος ἀγωνιζομένης πρὸς
λύπην, τούτ' ἀχῆστον ἐν τῇ στιγμῇ καθ' ἣν
κατεπίσθηναν ἅπασαι αἱ ἀντιθέσεις. Διὰ τοῦτο
δικαιῶς εἶπεν ὁ Ὅμηρος περὶ τοῦ θυμοῦ ὅτι

«πολύ γλυκίων μέλιτος ἀνδρῶν ἐν στήθεσιν ἀΐσσεται». Ἐν ἀμφοτέραις ταῖς περιπτώσεσι, καὶ τῇ ἀμπωτίδι, καὶ τῇ πλημμυρίδι παραστασιῶν, δυσκολεύεται ἡ καὶ ἐκμηθεύεται ὁλως ἡ περιστάσις καὶ ἡ φρόνησις (ὁ ἄνθρωπος «τὰ χάνει», γίνεται ἐκτὸς ἑαυτοῦ, ἐξω φρενῶν). Ἡ ἀσθενικὴ ἀψιθυμία ὁμοιάζει κατὰ ταύτην τὴν ἔψιν πρὸς τὴν λιποθυμίαν, ἡ δὲ σθενικὴ πρὸς τὴν μέθην. Ἐνεκα δὲ τῆς ἀλληλεπιδράσεως ψυχῆς καὶ σώματος ἡ βίαια καταπτώσις ἢ κίχασις τῶν παραστάσεων μεταδίδεται καὶ εἰς τὸ νευρικὸν συστήμα συνεπαγμένη κατάπτωσιν ἢ ἐξέγερσιν τῆς ἐνεργείας αὐτοῦ πρώτον μὲν ἐν τῷ ζωικῷ συστήματι τῶν νεύρων, ἔπειτα δὲ καὶ ἐν τῷ φυτικῷ (γαγγλιακῷ). Ἐντεῦθεν τὰ παρόδοχα σωματικὰ φαινόμενα τὰ συνοδεύοντα τὴν Ἀ. (ἐντασις ἢ χαλκσις τῶν μυῶν, ταχέια ἢ βραδεία κυκλοφορία τοῦ αἵματος, ἐξόγκωσις τῶν φλεβῶν, ἐρυθρίαισι, ὠχρίαισι, ἐκκρισις τῆς χολῆς, τοῦ σιᾶλου κτλ.). Ἡ διαρκὴς ἢ παροδικὴ ποιότης τοῦ σώματος ὁρίζει τὴν γένεσιν, ἰσχύον καὶ διάρκειαν τῆς Ἀ. Διὰ τοῦτο αἱ Ἀ. συνδέονται στενότερα πρὸς τὰς κράσεις, ὧν ἡ μὲν χολερικὴ ῥέπει τὰ μέγιστα εἰς αὐτήν, ἡ δὲ φλεγματικὴ εἰς ἁλίστα. Ἡ θυμικὴ γαλήνη ἀποκαθίσταται χαλαρομένης τῆς σωματικῆς διεγερσεως καὶ ἐπανερχομένων εἰς τὴν συνειδησιν τῶν βιαιῶς ἀπωσθεσίων παραστάσεων (συνερχομένου τοῦ ὑποκειμένου δηλ. τῆς παραστάσεως τοῦ ἐγώ, καὶ κατορθούτος ν' ἀφομοιώσῃ τὴν νέαν παράστασιν). Πολλὰκις ὁμοίως ὁ σφοδρὸς κλονισμὸς τοῦ νευρικοῦ συστήματος ἐπιφέρει θάνατον ἢ παραφροσύνην. Ἡ ἀληθὴς παιδεία προφυλάττει ἀπὸ Ἀ., διότι τότε αἱ παραστάσεις ἀποτελοῦσιν συμπαγεῖς καὶ εὐκινήτους ἐμάδας ἀνθίστανται ἐπιτυχῶς εἰς τὴν νέαν ἀντίληψιν καὶ δεν ὑποχωροῦσιν εἰς αὐτήν, ἀλλ' ἀφομοιοῦσιν αὐτὴν εὐκόλως ἀποδίδουσαι εἰς αὐτὴν τὴν προσήκουσαν σημασίαν. [X. Πδ.]

Ἀψίμαρος. Ἰδ. Τ. 1 δ ε ρ ι ο ς.

Ἀψίνης. Γάδορηνος τεχνογράφος, μαθητὴς τοῦ Ἡρακλείδου ἐν Σμυρνῇ καὶ τοῦ Βασίλειου ἐν Νικομηδείᾳ, διδάξας ἐν Ἀθήναις ἐπὶ τοῦ αυτοκράτορος Μαξιμίνου (235-238). Ὑπὸ τὸ ὄνομα αὐτοῦ φέρεται «Τέχνη ῥητορικὴ» ἐν ᾗ πολλὰ τεμάχια εἶναι παρεμβεβλημένα ἐξ ἔργων τοῦ Λογγίνου. Ἐξετέθη τὸ πρῶτον ἐν τοῖς Τεχνογραφοῖς παρὰ Ἀλβ. Μανουτίου (τ. Β' σ. 682-726), τελευταῖον ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Τεχνογράφων ὑπὸ Σπέργελ (τ. Α' σ. 329-424). Βλ. Hammer, De Apsine rhetore. Göttingburg, 1870. [Π.]

Ἀψίνθιον (Β ο τ.) ἀρχαία ὀνομασία διαφόρων εἰδῶν Ἀ ρ τ ε μ ι σ ι α ς (βλ. λ.) [Θ. X]

Ἀψινθέου πόα (Ψ α ρ μ α κ ο λ.) Herba et Summitates absinthii (Artemisia absinthium.) Κύρια στοιχεῖα ἐνέχει αἰθέριον ἐλαίον, πράσινον, αρωματικῆς ὁσμῆς καὶ

δριμείας γύσεως, ῥητήνην, πικρὸν τι στοιχεῖον, τ ἡ ν ἂ ψ ι ν θ ι ν η ν, καὶ ἄλλα ὑποδεέστερα (ἄμυλον, ἄλατα, κτλ.) Ἡ ἀψινθίνη, C¹⁶ H²² O⁵ (Lück), εἶναι οὐσία λευκὴ, κρυσταλλώσιμος, διαλυτὴ ἐν τῷ οἶνοπνεύματι, τῷ αἰθέρι καὶ τῷ ὕδατι. Τὸ ἀψίνθιον θεωρεῖται ὡς εὐστόμαχον, ἐμμηναγωγὸν καὶ ἐλμινθοκτόνον. Παρὰ τῇ κοινῇ λαῶ παρ' ἡμῖν εἶνε ἀγαπητὸν φάρμακον πρὸς θεραπείαν πυρώσεων καὶ ἐμπνευματώσεων καὶ ἀνορεξίας καὶ πυρετῶν διαλειπόντων· ἐπὶ δὲ ἡ πόα εἶνε ἐξωτερικῶς παρὰ τῇ λαῶ ἐν χρήσει εἰς στεγνὰ πυριάματα ἢ εἰς θερμὰ ἐπιθέματα (μετὰ ζέοντος οἴνου καὶ ψυχρῶς ὕδατος) πρὸς μώλωπας, εἰς ἀναμύζησιν ἐκταγγισμάτων, κτλ. Τὸ ἀψίνθιον εἰς μικρὰς δόσεις πράγει τὴν ἐκκρισιν τοῦ γαστρικοῦ χυμοῦ καὶ θεωρεῖται ὡς δρεκτικὸν καὶ εὐστόμαχον, εἰς πολὺ μέγας δὲ δόσεις παράγει νάρκη καὶ σπασμούς τονικούς ἀναλόγους τοῖς ἐκ σπαντονίνης.

Δ ι δ ε τ α ι εἰς ἐγγύμα (1—3: 100), εἰς ἐκ/ύλισμα (10—30 σιτ. δι' ἡμέρας), εἰς βάμμα (1/2—3 δρ. δι' ἡμέρας), ὡς οἶνος ἀψινθίνης. Τὸ αἰθέριον ἐλαίον δίδεται ἀπὸ 1—2 σταγόνων. Ἡ ἀψινθίνη ἐχρηρήθη ἐσχάτως κατὰ 2 σιτ. πρὸ τοῦ γούματος ὡς ἰσχυρὸν δρεκτικὸν καὶ εὐστόμαχον λίαν δραστήριον. [B. Π.]

Ἀψινθισμός. Οὕτω καλοῦνται τὰ ἐκ τῆς καταχρήσεως τοῦ οἶνοπνευματοῦχοῦ ποτοῦ ἀψίνθου δηλητηριώδη φαινόμενα, τὰ ὁποῖα περιστρέφονται εἰς γαστρικὰ καὶ ἰδίως νευρικὰ. Τὰ φαινόμενα ταῦτα εἶνε ὅμοια ἐπὶ τῶν οἶνοπνευματωδῶν ποτῶν ἐν γένει παρεγχομένοις, διεκφέρουσιν ὅμως κατὰ τοῦτο, ὅτι μετὰ αὐτῶν κατέχουσι τὴν πρώτην θέσιν οἱ ἐπιληπτοειδῆς σπασμοί, καὶ ὅτι ταχέως ἄρουν εἰς τὴν γενικὴν πρᾶλυσιν. [B.]

Ἀψίς. Βλ. Καμήρα, Πύλη.

Ἀψίς οὐρανία. Οἱ ἀρχαῖοι, μάλιστα δ' οἱ πατέρες τῆς ἐκκλησίας ὀνομάζουσι πολλάκις τὸν οὐρανὸν οὐρανίαν ἀψίδα. [Δ. K.]

Ἀψιερά. Βλ. Ἀψιθία.

Ἀψοδοῦργοι (Habsburg). Δυναστεία περίφημος ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Εὐρώπης, ἄρχουσα μέχρι σήμερον τῶν χωρῶν τῶν ἀποτελοῦσιν τὸ Αὐστρουγγρικὸν ἢ Ἀ ψ ο δ ο υ ρ γ ι κ ὸ ν καλούμενον κράτος. Κοιτίς τῆς δυναστείας ἦτο ὁ ἐν τῇ Ἑλβετικῇ ἐπαρχίᾳ Ἀργαυίᾳ (Aargau) τῇ 1020 ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου τοῦ Στρασβούργου Οὐρνέρου δεξιὰ τοῦ ποταμοῦ Ἀρρὸς κτισθεὶς πύργος, κληθεὶς π ὁ ρ γ ο ς κ ῖ ρ κ ο υ (Habsburg, Habsburg). Τοῦ ἐπισκόπου δὲ Οὐρνέρου ὁ ἀδελφὸς κόμης Radbod τοῦ Ἀλτεμβούργου εἶναι ὁ γενάρχης τοῦ οἴκου τοῦ Ἀψοδοργικοῦ. Ἀλλ' ἐ τούτου πρὸς Οὐρνέρου ἔλαβε πρῶτος τὴν προσωνομίαν τοῦ κόμητος Ἀψοδοῦργου (1064). Εἰς τῶν ἐγγόνων τοῦ Οὐρνέρου, Ἀλδρέχτος Γ', ὁ Πλούσιος, περὶ τὰ τέλη τοῦ ΙΒ' αἰῶνος ἔλαβε

παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος Φρειδερίκου τοῦ Βαρ-
 βάρσα κομητιαν τινὰ ἐν Ἀλσατία καὶ οὕτω
 οἱ Ἀψοβούργοι ἐγκατεστάθησαν καὶ ἐν Ἀλ-
 σατία. Ἐπὶ τοῦ διαδόχου δὲ τοῦ Ἀλδρέχτου
 αἱ κτήσεις αἱ Ἀψοβουργικαὶ ἠξήθησαν καὶ ἐν
 Ἑλβετία. Τῷ 1238 οἱ τοῦ Ἀλδρέχτου ἔγγο-
 νοὶ (υἱοὶ τοῦ Ροδόλφου Β') Ἀλδρέχτος Δ'
 καὶ Ροδόλφος Γ' διενεψμάντο πρὸς ἀλλήλους
 τὰς Ἀψοβουργικὰς κτήσεις καὶ ὁ μὲν Ἀλ-
 δρέχτος ἔλαβε τὰς ἐν Ἀργωδία καὶ Ἀλσατία
 κτήσεις, ὁ δὲ Ροδόλφος τὰς ἐν Βρεισγαυία
 καὶ τὰς κομητείας Κλέτγκου, Ρεϊνφέλδεν, Λά-
 ουρεμβουργ. Οὕτω δὲ ὁ Ἀψοβουργικὸς οἶκος
 διηρίθη εἰς δύο κλάδους. Τούτων ὁ νεώτερος ὁ
 τοῦ Ροδόλφου ἐξέλιπε περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 15'
 αἰῶνος. Τούναντιον δὲ εἰς τὸν πρεσβυγενῆ
 κλάδον, τὸν τοῦ Ἀλδρέχτου, ἐπεφυλάσσετο
 μέγα καὶ σημαντικὸν ἐν τῇ ἱστορίᾳ μέλλον.
 Ὁ τοῦ Ἀλδρέχτου Δ' υἱὸς Ροδόλφος Δ' ἐξε-
 λέγη τῷ 1278 βασιλεὺς τῆς Γερμανίας καὶ
 αὐτοκράτωρ τοῦ Ἁγίου Ρωμαϊκοῦ κράτους
 (Ροδόλφος Δ'). Τότε δὲ περιποίησεν εἰς τὸν
 οἶκον αὐτοῦ τὸ δουκάτον τῆς Αὐστρίας, μετὰ
 τῆς Στεαρίας καὶ Καρινθίας, καὶ αἱ χώραι αὐ-
 ται κατέστησαν ἑκτοσε καὶ πυρὴν τοῦ μεγά-
 λου Ἀψοβουργικοῦ ἢ Αὐστριακοῦ κράτους.
 Αἱ κτήσεις τοῦ Ἀψοβουργικοῦ οἴκου ἠξή-
 θησαν ἀπὸ τοῦ Ροδόλφου καὶ τῶν διαδόχων
 αὐτοῦ διὰ προσθήκης πολλῶν νέων χωρῶν διὰ
 συνοικισίων καὶ κληρονομίων, ἰδίως δὲ τῷ 1477
 μετὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ μεγάλου Βουργουν-
 διακοῦ κράτους τὸ πλεῖστον τοῦ κράτους τού-
 του καὶ ἰδίως αἱ κάτω χώραι ἐγένοντο κτήσεις
 Ἀψοβουργικαί. Ἡ δύναμις τοῦ Ἀψοβουργικοῦ
 οἴκου ἐφθάσεν εἰς τὸ ὑψιστον σημῆσον τοῦ με-
 γάλου αὐτῆς κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 12' αἰῶ-
 νος ὅποτε αἱ εὐρύταται ἐν Εὐρώπῃ, ἐν τῇ Ἰ-
 βηρικῇ χερσονήσῳ καὶ Ἰταλίᾳ Ἰσπανικαὶ κτή-
 σεις καὶ αἱ ἐν Ἀμερικῇ καὶ ἀλλοχού τοῦ
 κόσμου Ἰσπανικαὶ αποικίαι ἠνωθήσαν μετὰ
 τῶν λοιπῶν κτήσεων τοῦ Ἀψοβουργικοῦ οἴκου.
 Τὴν μεγίστην ταύτην δύναμιν τῶν Ἀψοβούρ-
 γων ἐκπροσωπεῖ ἐν τῇ ἱστορίᾳ τὸ κράτος τοῦ
 Καρόλου Ε' (ὡς αὐτοκράτορος, Καρόλου Δ'
 ὡς βασιλέως τῆς Ἰσπανίας). Μετὰ τὴν ἀπὸ
 τῆς ἀρχῆς παραίτησιν τοῦ ἡγεμόνος τούτου
 (1555) ὁ Ἀψ. οἶκος διηρέθη εἰς δύο μεγάλους
 κλάδους, εἰς τὸν Ἰσπανικὸν Ἀψοβουργικόν, ὅστις
 ἐξέλιπε τῷ 1700 καὶ εἰς τὸν Αὐστριακὸν Ἀψο-
 βουργικόν, ὅστις ἐξέλιπε μὲν τῷ 1740 κατ' ἄρ-
 ρην γραμμὴν, ἀλλ' ὑφίσταται καὶ βασιλεύει με-
 χρὶ σήμερον κατὰ θήλειαν γραμμὴν, τὴν καλου-
 μένην Ἀψοβουργο-λοθαριγγικὴν. Ἀρχηγέτης τοῦ
 νέου τούτου Ἀψοβουργικοῦ οἴκου εἶναι ὁ ἐκ τοῦ
 Δουκικοῦ τῆς Λοθαριγγίας οἴκου Στέφανος
 Φραγκίσκος Δ' (αὐτοκράτωρ ἐκλεχθεὶς τῷ 1745)
 σύζυγος τῆς Μαρίας Θηρεσίας, θυγατρὸς τοῦ
 τελευταίου ἐκ τοῦ ἄρρεος κλάδου Ἀψοβουργοῦ
 ἡγεμόνος καὶ αὐτοκράτορος Καρόλου Γ'.
 Ὁ ἄρρεν κλάδος τοῦ Ἀψ. οἴκου ἐδόκε 16

αὐτοκράτορας τῇ ἀγ. Ῥωμ. κράτει, ὁ δὲ θῆλος
 κλάδος 4. (ἱδ. καὶ Αὐστρία, Γερμανία, Ἑλ-
 βετία, Οὐγγαρία, Βοημία). [Π.Κ.]

“Αψος. Ποταμὸς τῆς Μακεδονίας καὶ
 τῆς Ἰλλυρίας, πηγάζων πρὸς τὸ ΔΒ τῶν
 ὀρίων τῆς Καστορίας καὶ ἐκβάλλων εἰς τὴν
 Ἀδριατικὴν θάλασσαν. Κατὰ τὴν ἔνω λεκανο-
 πέδιον αὐτοῦ, ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ἐχθρῆς του (εἰς
 ἀπόστασιν 75 περίπου χιλ. ἀπὸ τῶν πηγῶν
 του) καίται ἡ ἀλβανικὴ πόλις Βερατιν. ἐξ
 ἧς Μπερατινὸς καλεῖται (ἀλβανιστὶ δὲ Μπε-
 ρατίτ καὶ Λιούμνη). [Π.]

“Αψοφα (N σ.μ.) (σιδηροκέραια
 Chertel de fer) καλεῖται τὰ κτήνη, ἀτινα
 εἴτε αὐτοτελῶς, εἴτε ὡς παράρτημα μι-
 σθουμένου κτήματος, ἐκμισθύνονται ὑπὸ τὸν
 ἔρρον νὰ ἐνέχρηται ὁ μισθωτῆς καὶ διὰ
 τὰ τυχερὰ, ἥτοι νὰ ὑποχρεῖται ἐν περι-
 πτώσει ἀπωλείας τινῶν ἢ ὧλων ν' ἀντικαθι-
 στῇ αὐτὰ ἢ νὰ διδῇ τὴν ὀρισμένην ἀξίαν. Οἱ
 νεώτεροι ἀποκαλοῦσι τούτο ἀνὼμαλον
 μισθωσιν (loc. cond irregularis). Παρὰ
 πολλῶν νεωτέρων νομοθεσιῶν ἀναγνωρίζεται
 ἡ σύμβασις αὕτη (Γαλλικὸς, Ἰταλικὸς, Σα-
 ξονικὸς Κώδικες κτλ.), ἀλλὰ τὸ νομοσχ. τοῦ
 Γερμανικοῦ Κώδικος παρέλιπε τὴν ἰδίαν ρυ-
 θμισιν αὐτῆς, θεωρήσαν προτιμότερον ν' ἀφαιρῇ
 εἰς τὴν ἐρμηνείαν τῆς βουλήσεως τῶν μερῶν
 ἐν ἑκάστῃ περιπτώσει (αἰτιολογ. ἐκθεσις II,
 σ. 442 ἐπ.). Ὅπως δὲ διάφορος εἶναι ταύτης
 ἡ ἑτέρα συμφωνία περὶ ἀποδόσεως μόνον τῆς
 ἀποτιμήσεως ἀντὶ τοῦ πράγματος, αὐτὴ ἀποτε-
 λοῦσα πώλησιν ἐπὶ πιστώσει τοῦ τμήματος
 (N. 3 Π. 19. 2). [Δ.]

“Αψυλλήθρα (Β σ.τ.) καὶ Ψυλλή-
 θρα, κοινὴ ὀνομασία τῆς Ψυλλῆς τῆς
 Ἰξώδους (Inula viscosa L.) βλ. λ.
 “Ψυλλῆς. [Θ. X.]

“Αψυρτος. Υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Κολ-
 χίδος Αἰήτου, ἀδελφὸς ἑτερομήτωρ τῆς Μη-
 δέας. Κατὰ τινὰ μῦθον, ἡ Μήδεια φεύγουσα
 μετὰ τῶν Ἀργοναυτῶν παρέλαβε νηπίον ὄντα
 τὸν Ἀ. ἐκ τῆς κοιτῆς διωκομένη δ' ὑπὸ τοῦ
 Αἰήτου φονεύσασα ἐμέλεισεν αὐτόν, ὥστε συν-
 αθροῖων ὁ Αἰήτης τὰ μέλη τοῦ παιδὸς ὑστέρησε
 τῆς διώξεως. Κατ' ἄλλον δὲ μῦθον, ὁ Ἀ. ἡγήσατο
 μίσρας τῶν διωκόντων τοὺς Ἀργοναύτας Κόλ-
 χων, κατάρθρωσε δὲ δι' ἀπάτης νὰ φονεύῃ
 αὐτόν ἡ Μήδεια ἐν μιᾷ τῶν Ἀψυρτίδων νησιῶν
 παρὰ τὰ παράλια τῆς Ἰλλυρίας. [Π.]

“Αψυρτος ὁ Βιθυνὸς (ἐκ Προύτσης ἢ
 ἐκ Νικομηδείας) ὀνομαστὴς ἱππίατρος, ζῆσας
 κατὰ τὸν Δ' μ. Χ. αἰῶνα. Ἐγραψεν ἱππια-
 τρικὸν ἐμβλίσιν φυσικὴν περὶ τῶν αὐτῶν ἀλλόγων
 καὶ ἕτερα (κατὰ Σουίδαν), ὧν σφίζονται ἀπο-
 σπάσματα τινὰ μόνον (K. Sprengel, de
 Apsyrto Bithynio. Halle, 1832.). [Π.]

“Αψύχων δίκη (Ἀρχαιολ.). Ὑψη-

γατο εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ἐπὶ πρυτανείῳ δικαστηρίου, διεξαγομένη ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν τοῦ ἄρχοντος βασιλέως ἢ τῶν φυλοδασιλέων. (Πολυδ. Η. 90, 120). Ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τούτου ἐκρίνετο αὐτὸ τὸ ἔψυχον τοῦ φόνου ὄργανον, λίθος ἢ ξύλον ἢ σίδηρος ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον, ὅπερ τυχαίως ἐμπέπτον ἢ ὑπ' ἀγνώστου ῥιπτόμενον ἐστέρει τινὰ τῆς ζωῆς (Δημ. κατ' Ἀριστ. 645). Πρῶτος ἐν τῷ πρυτανείῳ ἐκρίθη ὁ ὑπὸ τοῦ βουφόνου ῥιφθεὶς πέλεκυς ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τοῦ Πολιέως Διὸς, βασιλεύοντος τοῦ Ἐρεχθίδεω (Παυσ. Δ' 28). Ἡ μᾶλλον θρη-

σκευτική ἢ δικαστική αὕτη διατύπωσις παρεμφερής ἐστι πρὸς τὸ ἀγγλικὸν ἔθος τοῦ ἀπορίξειν πρὸς ἱλασμόν τῷ θεῷ (Deodand) πᾶν παραίτιον τοῦ φόνου κινητὸν πρᾶγμα. Τὸ δ' ἐμπέσδον ἔψυχον διετάσσεται νὰ ῥιφθῇ ἐκτὸς τῶν ὁρίων. [Ἀχ. Δγ.]

Ἄφος (καὶ Ἀῶος καὶ Ἀωος), ποταμός τῆς ἀρχαίας Ἰλλυρίας, ἐν τῇ σημερινῇ Λιπαουριᾷ, ἐκπηγάζων μὲν ἀπὸ τοῦ Ζυγοῦ τοῦ Μετζόβου (τοῦ παρ' ἀρχαίοις Λάκμωνος) καὶ ἐκβάλλων ἐλάχιστον πρὸς νότον τοῦ Δυρραχίου. [Λ.]

Πανομοιότυπον κεφάλαιον Β ἐκ χειρογράφου τῆς ἐν Ἀγίῳ Ὁρει μονῆς τοῦ Ἑσφιμαίνου.

Β (βῆτα, τό). Τὸ δεῦτερον γράμμα τοῦ ἑλληνικοῦ αλφαβήτου, ὅπερ ἐκπαλαι εἶχε τὴν παρ' ἡμῖν προφορὰν, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς ἐναλλαγῆς αὐτοῦ μετὰ τοῦ διγαμμοῦ ἐν ἀρχαιοτάταις ἐπιγραφαῖς καὶ ἐν διαλεκτικοῖς τύποις καὶ ἐκ τῆς μεταγραφῆς διὰ τοῦ β τοῦ λατινικοῦ h καὶ τοῦ ἑβραϊκοῦ βαῦ. Ἐνηλλάσσεται ἐνίοτε τῷ γ, οἷον γλέφαρον αἰολ. καὶ δωρ. ἀντὶ βλέφαρον, γλήχων παρ' ἀττ. ἀντὶ βλήχων· τῷ δ αἰολιστὶ καὶ βοιωτιστὶ οἷον βελφὶν ἀντὶ δελφίν, βελφοὶ ἀντὶ Δελφοί· τῷ ζ ἀρκαδιστὶ οἷον ζέρεθρον ἀντὶ βέραθρον, ζέλλω ἀντὶ βάλλω· τῷ φ μακεδονιστὶ οἷον Βίλιππος ἀντὶ Φίλιππος κλπ. Ἐν δὲ τῇ δημώδει γλώσσῃ ἐναλλάσσεται ὁμοίως τῷ γ, οἷον γλέπω καὶ βλέπω, τρέπεται εἰς φ ἔν τισι λέξεσιν ὡς φλησκοῦνι (βλήχων) καὶ μετὰ τὸ μ προφέρεται ὡς τὸ λατινικὸν h, οἷον κόμβος, ἐμβαίνω. — Ὡς ἀρι-

θμητικὸν σημεῖον (β') δηλοῖ τὸ δύο καὶ τὸ δεῦτερον, μετὰ κεραίας δὲ πρὸς τέριστερά κ' ἄν τῷ β (β) = 2000. Ἐν τῇ μουσικῇ τὸ Β εἶναι σημεῖον τοῦ ἐξδόμου μουσικοῦ τόνου. Ὡς χημικὸν σημεῖον τὸ Β δηλοῖ τὸ Βόριον, τὸ Βα τὸ Βάριον, τὸ Βε τὸ Βηρύλιον, τὸ Βι τὸ Βι-σμοῦθιον καὶ τὸ Βγ τὸ Βρόμιον. Ἐν τοῖς ἀραιομετρικοῖς πίναξι τὸ Β δηλοῖ τὴν κλίμακα τοῦ Βωμέ. Ἐπὶ νεωτέρων γαλλικῶν νομισμάτων τὸ Β δεικνύει ὅτι ἐκόπησαν ἐν Ῥουέν, τὸ δὲ Βh ἐν Στρασβούργῳ ἐπὶ τῶν αὐστριακῶν τὸ Β εἶναι σύμβολον τοῦ νομισματοκοπέου τοῦ Κρέμνιτς· ἐπὶ τῶν παλαιότερων πρωσικῶν τοῦ τῆς Βρεσλαυίας, ἐπὶ δὲ τῶν νεωτέρων πρωσικῶν καὶ τῶν τῆς γερμανικῆς αὐτοκρατορίας τοῦ νομισματοκοπέου Ἀννοδέρου. [Π.]

Βαδλί. Πόλις τῆς Ἀσ. Τουρκίας, ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ, ἧς ὁ Χάνης εἶναι ὁ πνευ-

ματικὸς ἀρχηγὸς πάντων τῶν ἐν τοῖς περι-
χώροις Κούρδων. [Π.Π.]

Βαβλ ἢ Βιάλ. Ὄνομα τοῦ μεγίστου θεοῦ
ἐν ταῖς πλείσταις τῶν ἀρχαίων σημιτικῶν
θρησκειῶν. Βλ. Βήλος. [Π.]

Βααλδέν. Τὸ σημιτικὸν ὄνομα τῆς ἐν
Κεῖλθ Συρία Ἠλιουπόλεως. [Π.]

Βααρελί. Χωρίον τῆς διοικήσεως Σε-
ρῶν τῆς Μακεδονίας, οἰκουμένον ὑπὸ 420 πε-
ρίπου Μουσουλμάνων. [Ε.]

Βααρύθε. Ἐπαρχία τῆς Δανίας, ἐν τῇ
νεμῷ Στρατός, κατὰ τὴν νότιον πλευρὰν τῆς
νησοῦ Σηλανδίας. ἔχει ἐμδ. 399 τχμ. καὶ
115 000 κατ. Πόλεις δὲ τὴν Στρατός καὶ
τὴν Βέρδιμבורγ. [Π.Π.]

Βααά (κατὰ τοὺς Ο', κατὰ δὲ τὸν Ἰώ-
σηπον Β α σ α ν η ς καὶ ἑβραϊστὶ Baesa) υἱὸς
τοῦ Ἀχία ἐκ τῆς φυλῆς Ἰσασχάρ, στρατηγὸς
τοῦ Ναδάβ υἱοῦ τοῦ Ἰεροβοὰμ βασιλέως τοῦ
Ἰσραήλ, ἐν δολοφονήσας ἐδασίλευσεν αὐτὸς
ἐπὶ 24 ἔτη (953 - 930 π. Χ.). Ἐπολέμησε
πρὸς τὸν βασιλέα τοῦ Ἰουδα Ἀσά, ὅστις ἐνί-
κησεν αὐτὸν τῇ βοήθειά τοῦ βασιλέως τῆς
Συρίας, πρὸς ὃν συνεμάχησεν. Ὁ Β. «ἐπο-
ρεύθη ἐν ὁδῷ Ἰεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ καὶ ἐν
ταῖς ἀμάρτιαις αὐτοῦ, ὡς ἐξημάρται τὸν
Ἰσραήλ.» (Πρβλ. Γ' Βασιλ. ιε' καὶ ις',
Β' Παρὰλ. ις', πρὸς δὲ E w a l d, Ge-
schichte Israels τ. Γ' τμ. I σ 162 κέξ.
185 κέξ.—D u n c k e r, Geschichte des
Alterthums τ. Α' σ. 340, 342). [Ε.]

Βαάτζια. Χώρα τῆς Ἀφρικῆς, κειμένη
πρὸς Ν τῆς Δαρφουρ. [Π.Π.]

Βαάβα. Ποταμὸς τῆς Θεσπρωτίας. Βλ.
Κωκυτός.

Βαβαδοῦτης (Bhavabhūti), ἔξοχος
δραματικὸς ποιητὴς τῆς Ἰνδικῆς ἀκμάσας περὶ
τὸν Η' αἰῶνα μ.Χ. Τοῦ ποιητοῦ τούτου περι-
εσώθησαν εἰς ἡμᾶς τρία δράματα, ἐν οἷς κατα-
ταφάινεται περιπαθεστερος καὶ αὐτοῦ τοῦ Κα-
λιδάσα, οὗτινος ὁμοῦς ὑπολείπεται κατὰ τὴν
φαντασίαν. [Κερ.]

Βαβὰ-Ἐσκι κωμόπολις τῆς Θράκης,
ὑπαγομένη εἰς τὴν ἐπαρχίαν Σαραντα Ἐκκλη-
σιῶν, ἀπ' ὧν ἀπέχει 6 ὥρ. πρὸς Ν κειμένη.
Ἦναι πιθανὸς ἡ Βουρτούγγις τοῦ Προκοπίου.
ὑπὸ δὲ τῶν Τούρκων ἐκλήθη Βαβὰ ἐκ τοῦ αὐ-
τοῦ τάφου ἀσκητοῦ τινος μουσουλμάνου (Μπαμ-
πᾶ). ΝΑ τοῦ Βαβὰ Ἐσκι εἰς διωρὸν ἀπόστα-
σιν κεῖται ὁ σταθμὸς Βαβὰ Ἐσκι τῆς ἀπὸ
Κων/πόλεως εἰς Ἀδριανούπολιν σιδηροδ. γραμ-
μῆς. Εἶνε ἔδρα καϊμακάμη. Κάτ. 1100 ἑλ-
ληνες καὶ 750 Τούρκοι.

Βαδαξος. Νεστοριανὸς πατριάρχης Σε-
λευκείας, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ ὁποίου συν-
ελοῦσα τῷ 199 σύνοδος τις τῶν ἐν Περσίᾳ
Νεστοριανῶν ἐκήρυξε τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτῶν

ἐκ τῆς ἐν τῷ Ῥωμαϊκῷ κράτει Ἑκκλη-
σίας. [Ε.]

Βαδάκιοῦ. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως
Γκιαντζῶν τῆς Μακεδονίας, οἰκουμένον ὑπὸ 400
περίπου Βουλγαροφώνων, ἐξ ὧν τὸ ἐν τρίτον
μουσουλμάνοι, ἀσχολουμένοι περὶ τὴν γεωρ-
γίαν. [Ε.]

Βάβδος. Κώμη τῆς ὑποδιοικήσεως Κασ-
σάνδρας τῆς Χαλκιδικῆς, οἰκουμένη ὑπὸ 1000
περίπου Ἑλλήνων, ἀσχολουμένων περὶ τὴν
κτηνοτροφίαν καὶ γεωργίαν. [Ε.]

Βαβέλ. Πύργος τῆς Βαβέλ καὶ Βαβυ-
λωνία καλεῖται μεταφορικῶς ἡ σύγχυσις τῶν
γλωσσῶν, ἀπὸ τῆς κατὰ θεῖαν βούλησιν συγ-
χύσεως τῶν γλωσσῶν τῶν ἀσθεῶν ἀνθρώπων,
οἵτινες ἐπεχείρησαν νὰ κτίσωσιν οὐρανομήκη
πύργον, ὅπως ἐξεσχαλισθῶσιν ἀπὸ τοῦ κιν-
δύνου νέου κατακλυσμοῦ. Ἡ παράδοσις αὕτη,
ἢ ἀφηγείται ἡ Παλαιὰ Διαθήκη (Γενέσ. κηφ.
10) εἶναι ἀσσυριακῆ, ὁ δὲ πύργος δὲν ἀναφέρει
εἶναι ὁ ἐν Βαβυλῶνι πύργος τῶν γλωσσῶν
(Βάρξ Σέπα). εἰς οὗ τὴν θέσιν καταστραφέντος
ἀνωκικοδομήθη ἐπὶ Ναβουχοδονόσορος ὁ τερά-
στιος ἐξ ὧν ἐπικειμένων ἀλλήλοισι πύργων
ἀποτελούμενος ναὸς τοῦ Βήλου, ἐν εἰδῇ καὶ
περιέγραψεν ὁ Ἡρόδοτος (Δ', 181) καὶ ὅστις
ἐσιώζετο ἀέριος μέχρι τῶν χρόνων τοῦ αὐ-
τοκράτορος Σευήρου. [Π.]

Βαβελλίτης (Wavellit) μικροκρυ-
σταλλομερὲς ὀρυκτὸν, κρυσταλλούμενον κατὰ
τὸ βασιρ. ὀρθὸν σύστημα. ἔχει σκλ.=3,5. 4,
εἶναι ἄχρους, κίτρινος ἢ καὶ πράσινος καὶ
κυανοῦς ἔχει λάμψιν ὑελοειδῆ καὶ εἶναι δια-
φώτιστος. Ἀπαντᾷ συνήθως εἰς συσσωματω-
ματα κρυσταλλῶν νεφροειδῆ, ἔχοντα ἀκτινω-
τὸν ἰστέον. — Συνίσταται ἐκ 38,00 ἀργιλίου,
35,22 ὀξυφωσφόρου καὶ 26,78 ὕδα-
τος· συνήθως ἐμπεριέχει καὶ ἴχνη φθορίου.
Πυρρῶμενος ἐπὶ ἀνθρακος ἐξογκοῦται καὶ κα-
θίσταται χιονόλευκος· τεμαχίζων αὐτοῦ πυ-
ρρῶμενον διὰ τῆς φλογὸς τοῦ αὐτοῦ, διδὲν εἰς αὐ-
τὴν χρῶμα κυανοπράσινον. Ὑπὸ τῶν ὀξέων καὶ
τοῦ καυστικοῦ κάλιος ἀπορρευστοῦται. [Κ. Μ.]

Βάβ-έλ-Μανδέβ ἢ ἔλ Μανδέβ, ἥτοι
Πύλη τῆς θλίψεως. Ὁ χωριζὼν τὴν Ἀερικὴν
ἀπὸ τῆς Ἀραβίας (κατὰ τὸ Νά πέρας ταύ-
της) πορθμῶς, δι' οὗ ἡ Βρυθρά θάλασσα συγ-
κοινωνεῖ πρὸς τὸν κόλπον τοῦ Ἀδεν καὶ
δι' αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰνδικὸν Ὠκεανόν. ἔχει
εὐρὸς 26 χμ. περίπου. Τὸν πλοῦν δυσχεραί-
νουσιν αἱ ἐγκυττεπαρμέναι ἐν αὐτῇ νησίδες,
ὧν μεγίστη εἶναι ἡ Παρίμ (ἐμβαδὸν 11,8
τχμ.), ἀπέχουσα 4 χμ. τῆς ἀραβικῆς ἄκρας.
Ὅπως καταστῶσι κύριοι τῆς ἀπὸ τῆς Αἰ-
γύπτου εἰς Ἀραβίαν θαλασσίας ὁδοῦ κατέλα-
βον οἱ Πορτογάλλοι (ἐν ἀρχῇ τοῦ 15' αἰῶνος)
τὴν ἐν τῇ πορθμῷ νησίδα Σοκοτράν, αἱ
δ' Ἀγγλοὶ κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ παρόντος
αἰῶνος (καὶ τὸ δεύτερον τῷ 1857) τὴν Παρίμ,

ἐξασφαλίζοντες οὕτω καὶ τοὺς εἰς Ἰνδικὴν πλοῦς. [Π.]

Βαβεδύφ (François Noël Babeuf, ἀπὸ δὲ τῆς γαλλικῆς ἐπαναστάσεως Gracchus B.) εἶναι ὁ πρῶτος ἀποπειραθεὶς νὰ ἐφαρμόσῃ ἐν Γαλλίᾳ τὰς κοινοπολιτικὰς ἀρχάς. Γεννηθεὶς τῇ 1760 ἐν Σαιντ Κεντάν, ἤθελεν τὰς περὶ ἰσοτήτος δοξασίας τοῦ Ρουσσώ, ἃς ἐφάρμοσεν ἡ γαλλικὴ ἐπανάστασις ὑπὲρ πολιτικὴν καὶ κοινωνικὴν ἐποψίν, νὰ ἐπεκτείνῃ αὐτὰς καὶ ἐπὶ τὴν ἰδιοκτησίαν. Εἰς τοῦτο συνετέλεσε παρ' αὐτῷ καὶ ἡ ἀνάγνωσις τῶν συγγραμμάτων τῶν Meslier, Morelly καὶ Mably. Ῥιθθεὶς ἐν ἔτει 1795 εἰς τὰς φυλακάς δι' ἔγκλημα πολιτικόν, ἐγνώρισεν ἐν αὐταῖς διαφόρους ῥιζοσπαστικούς δημοκρατικούς, μεθ' ὧν συνελάζετο πρῶτον σχέδιον τῆς κοινοπολιτείας καὶ ἤρξατο, ἅμα τῇ ἀποφυλάκισει, τῆς ἐνεργείας διὰ τοῦ τύπου (Tribun du peuple) καὶ διὰ δημοσίων ἀγορεύσεων ὑπὲρ τῆς πραγματώσεως αὐτοῦ. Ἐπὶ τοῦτω συνέστησε μυστικὴν ἐταιρείαν μετὰ διαφόρων λεσχίων, ἐξ ὧν γνωστοτέρα εἶναι ἡ τοῦ P a n θ ε ο υ (Ἰδ. λ.) καὶ ταχέως οἱ ὀπαδοὶ τοῦ (B a b e u i s t a i, Ἰ σ ο ι) ἀνῆλθον εἰς 17 000 περίπου. Ἀνακαλυφθείσης βρῶς ἐν ἔτει 1796 τῆς ὑπ' αὐτοῦ παρασκευασθείσης ἀποπειρας πρὸς ἀνατροπὴν τοῦ τότε πολιτικοῦ καὶ κοινωνικοῦ καθεστώτος, ὁ Β. κατεδικάσθη εἰς θάνατον, ἡ δὲ ποινὴ τοῦ ἐξετελέσθη τῇ 16/27 Μαΐου 1797. Ἐκ τῶν περὶ Β. μονογραφικῶν ἐξαιρέμεν ἐνταῦθα τὰς ἐξῆς: *Ad vieille, Histoire de G. Babeuf et du Babuvisme*, 2 τ. Παρίσι. 1884.—B u o n a r o t t i, *Histoire de la conjuration pour l'égalité, dite de Babeuf, Brux.* 1828.—Τοῦ αὐτοῦ Babeuf etc., avec préf. et not. par Ranc, Παρίσι. 1869.—P i l l o t, *Histoire des égaux*, Παρίσι. 1840 (πρῶτ. καὶ τὴν λ. κοινοπολιτεία). [Ε.]

Βαβεία. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Γαλιτζῶν τῆς Μακεδονίας, οἰκούμενον ὑπὸ 200 περίπου Βουλγαροφώνων χριστιανῶν. [Ε.]

Βαβείακ, κομμόπολις τῆς ὑποδιοικήσεως Νουροκόπου τῆς Μακεδονίας, ἀριθμοῦσα περὶ τοὺς 3 500 κατοίκους Μουσουλμάνους [Ε.]

Βαβιγγτονέτης ὄρυκτὸν τοῦ βασιρρομαιοῦ ἐτεροκλινεὺς συστ. Σκλ.=5,5. . β. E.B.=3,35. . 3,4. ἔχει χροῶμα μέλαν καὶ ἰσχυρὰν ὑπεροξείδῃ λάμψιν· εἶναι ἀδιαφανὴς καὶ μόνον λεπτὰ αὐτοῦ πεταλά καθίστανται διαφώτιστα· ὁ Β. εἶναι τριχοειτικὸς, ἔχει χροῶμα καρυοφύλλου, ἡ εἶναι κίτρινοπράσινος καὶ συνίσταται ἐκ μίγματος διαφόρων ὀξυπυριτιακῶν ὀξειδίων (σιδήρου, μαγγανίου, ἀσβέστου, μαγνησίου). Ὑπὸ τῆς φλογὸς τοῦ αὐλοῦ τήκεται, ἐκλύων φουαλίθας καὶ μεταβάλλεται εἰς μέλαν κοκκίον μαγνητικόν καὶ λάμπον ὑπὸ τῶν ὀξέων δὲν ἀπορρευστοῦται.—Ἀπαντᾷ ἐν Ἀρενδάλῃ τῆς Σουηδίας κτλ. [Κ.Μ.]

Βαβινέ (Jacques Babinet). Διάσημος Γάλλος φυσικός, γεννηθεὶς τῇ 22/5 Μαρτίου 1791 ἐν Λουβινιάν, ἀποθ. ἐν Παρίσι τοῦ 19/31 Ὀκτ. 1872. Ἐδίδαξεν ὡς καθηγητὴς τὴν φυσικὴν ἐν πολλοῖς γαλλικοῖς ἐκπαιδευτηρίοις, ἀπὸ δὲ τοῦ 1840 ἦτο ἐταῖρος τῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν. Ἀξίαι πολλοῦ λόγου εἶναι αἱ ἐργασίαι αὐτοῦ περὶ ὀρυκτολογικῆς καὶ μεταωρολογικῆς ὀπτικῆς, καὶ αἱ ἀστρονομικαὶ, μεταωρολογικαὶ καὶ φυσικαὶ παρατηρήσεις αὐτοῦ. Ἐδημοσίευσε πολλὰς διατριβὰς ἐν ταῖς πρακτικαῖς τῆς Ἀκαδημίας καὶ ἐν διαφόροις περιοδικοῖς συγγραμμασιν, ὧν αἱ πλείους ἐξεδόθησαν ἰδιαίτερος εἰς ἑκτὼ τόμους ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν *Études et lectures sur les sciences d'observation*. (Παρίσι. 1855—1868). [Π.]

Βαβινική πολιτεία. Σύλλογος συσταθεὶς τῇ 1868 ὑπὸ τοῦ Πολωνοῦ εὐπατριβοῦ ἡγετοῦ, ἐν τῷ κτήματι τοῦ Βαβίν, σκοπὸν ἔχων τὸν διασυρμὸν τῶν κοινωνικῶν ἐλαττωμάτων. Ἀνεκηρύσσοντο ὑπ' αὐτοῦ ἑταῖροι πάντες οἱ ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἀνομαστοὶ γενόμενοι δι' ἀνοήτους ἢ ἐπιμέμνη πράξεις, λαμβάνοντες ἀξιώματα ἀντὶ καὶ πρὸς τὰ ἐλαττώματα αὐτῶν, οἷον οἱ φιλέριδες εἰρηνοδίκου, οἱ ζωτοὶ ταμίου κλπ. Ἐνεκα τῆς ἀμεροληψίας, τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς αὐστηρότητος μεθ' ἧς ἐκρίνοντο τὰ πρόσωπα καὶ τὰ πράγματα ὑπὸ τοῦ συλλόγου, ἔσχεν οὗτος μεγάλην ῥοπὴν εἰς τὴν μέρῳσιν τῆς πολωνικῆς κοινωνίας ἐπὶ ἑνὶ αἰῶνα περίπου, διότι διετηρήθη μέχρι τοῦ 1877. [Π.]

Βάβινον. Χωρίον τῆς διοικήσεως Μοναστηρίου τῆς Μακεδονίας, οἰκούμενον ὑπὸ 820 περίπου Βουλγαροφώνων χριστιανῶν. [Ε.]

Βαβουίνος (Ζ φ ο λ.) Cynocephalus Babuinus. Πύθκος τοῦ γένους τῶν κυνοκεφάλων, βιών καθ' ὅλην τὴν κεντρικὴν Ἀφρικὴν. Διακρίνεται τῶν λοιπῶν τοῦ αὐτοῦ γένους ἐκ τῆς λεπτοτέρας τριχώσεως αὐτοῦ καὶ τοῦ σχετικῶς μικροῦ μήκους τῆς οὐρᾶς ἣν βαδίζων φέρει πάντοτε σχεδὸν κεκυρτωμένην ἐπὶ τῆς ῥάχης. [Ν.Α.]

Βάβουνα. Ὅρος τῆς Μακεδονίας, κείμενον μεταξὺ Πριλάπου καὶ Βελισσοῦ, νοτιοανατολικάς τοῦ Σκαρδου, οὗ εἶνε διακλάδωσις. [Ε.]

Βαβούρ. (Μπὶν Ὀμάρ Σείχ ἡ Σὶρ ἔδδιν Μωγγαμέτ). Ἰδρυτὴς τοῦ μεγάλου «Ἰνδο-στάν», μουσουλμανικοῦ κράτους τῶν Τιμουρίδων, ὁ Β. γεννῆθ' τῷ 1483, τῷ 1494 ἀνῆλθον εἰς τὸν θρόνον τῶν Τιμουρίδων ἐν τῇ μέσῃ Ἀσίᾳ, τὸν ἐποίησεν τὸ κράτος ἐπὶ τῶν διαδόχων τοῦ Τιμούρ προσβαλλόμενον ὑπὸ τῶν νομαδικῶν φυλῶν τῆς μέσης Ἀσίας καὶ ἰδίως ὑπὸ τῆς φιλοπολέμου Τουρκομανικῆς φυλῆς τῶν Οὐσβέκων εἰς περιέλθει ἐπὶ τῆς βασιλείας ἤδη τοῦ πάππου τοῦ Β. Ἀβού Σαΐτ

εἰς παντελῇ παρακμῇ καὶ ἀποσύνθεσιν. Ὁ Βαβούριος (τὸ ὄνομα ἢ μάλλον τὸ ἐπώνυμον σημαίνει. Δεῶν) πιεζόμενος ὑπὸ τῶν νικητῶν ὀπλων τῶν Οὐσδεκίων, ἐστρεψε τὰ ὅπλα αὐτοῦ κατ' ἄλλην διεύθυνσιν, πρὸς νέον δηλοῦντι, καὶ καταλαβὼν τὰς χώρας Κασάρι, Κανδαχάρ, Καβούλ, εἶτα δὲ εἰσβαλὼν καὶ εἰς τὴν Ἰνδοστάν καὶ καταλαβὼν αὐτῇ τὴν πόλιν Δελχί, ἦν κατέστησε πρωτεύουσαν τοῦ μεγάλου αὐτοῦ κράτους (1525), ἔδρυσεν τὸ περιώνυμον Ἰνδικὸν κράτος τῶν Τιμουριδῶν τὸ συνήθως καλούμενον Κράτος τοῦ μεγάλου Μογγόλου (δίδει τὸ κυρίως Ταταρικός εἶκος τῶν Τιμουριδῶν πλημμελῶς ἐθεωρεῖτο Μογγολικός). Διοργανώσας δὲ τὸ κράτος τοῦτο διὰ σφῶν διατάξεων καὶ νόμων ἐγένετο εἰς τὴν ὀνομαστοτάτων ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Ἀσίας καὶ τοῦ Μωαμεθανικοῦ κόσμου ἡγεμόνων. Ἐτελεύτησε τῇ 1530. [Π.Κ.]

Βαβουτζίκαριος Βλ. Ἐφιάλτης.

Βαβραδῶν (Ζωολ.) ὀνομασία τῶν τετρίγων ἐκ τοῦ βαβράζω = τρίγων. [Ν.Α.]

Βαβρίας καὶ ἐσφαλμένως Βάβριος, ὁ ἐπιτυχέστατος στιχουργὸς αἰσωπειῶν μύθων ἐν τῇ ἀρχαιοτάτῃ, ἀκμάσας κατὰ μὲν τοὺς πλείους ἐπὶ Λυγρόστου, κατ' ἄλλους ὁμοῦς ὁρότερον τὴν Β' αἰῶνα π. Χ., καὶ πιθανότατα ἐν Συρία. Αἱ ἐκ τῆς ἀρχαιότητος βιογραφικαὶ περὶ αὐτοῦ εἰδήσεις καὶ ἐλάχισται εἶναι καὶ ἥκιστα ἀσφαλεῖς, ἐν δὲ τοῖς περισταθεῖσιν αὐτοῦ μύθοις ἐλίγαι τινὲς νύξεις περὶ τοῦ βίου τοῦ ὑπαρχοῦσι μόνον. Ἐκ τῶν δύο προσιμίων τῆς συλλογῆς τῶν μέχρις ἡμῶν περιωθέντων ἐξάγεται ὅτι ὁ Β. ἦτο πολὺ σχετικῶς, ὡς παύδαγωγός, Βράγχου, υἱοῦ τοῦ βασιλέως Ἀλεξανδρου καὶ ὅτι ἐκ παῖρας ἐγνώριζεν ὡς κακοῦς τοὺς Ἀραβὰς (μύθ. 57). Ἐξῆς λοιπὸν προφανῶς ἐν Συρίᾳ, ὅπου κατὰ τὴν Β' π. Χ. αἰῶνα, ἀπὸ 150 - 147, εἶχε κατορθώσει ν' ἀναβῇ τὴν τῶν Σελευκιδῶν θρόνον Ἀλέξανδρος ὁ Βάλας, υἱὸς τοῦ ἐποικοῦ ἦτο, γαίνεται, ὁ νέος Βράγχος. Πότε δὲ καὶ ποῦ ὁ Β. ἀπεβίωσεν, ὡς καὶ πόσον ἐλθὼν εἶναι ἥμῃν ἐντελὲς ἀγνωστον, Γνωρίζμεν μόνον ἐκ τοῦ ἐπ' ἀποκαταστάσεως τῶν ἐπεχειρήσεως καὶ δευτέρων ἐκδόσεων τῶν ποιήσεων τὸν καὶ ὅτι τσαυτῇ ὑπῆρξεν ἡ εὐδοκίμησις τῶν Μυθιάρμων τοῦ, ὡς τε πλείον' ὅσοι εἶχον ἐπιχειρήσει νὰ τὴν ἀπομιμηθῶσι, «μαθόντες οὐδὲν πλεον ἢ με γινώσκουσιν», ὡς λέγει. Ἀκριβῶς εἰπεῖν περὶ τὴν στιχοποιήσιν τῶν αἰσωπειῶν μύθων ἡρχολοῦντο οἱ Ἕλληνας πολὺ πρὸ τοῦ Βαβρίου. Ὁ Σωκράτης λ. Χ. κατὰ τὴν Πλάτωνα (Φαίδρ. 61, Β.) διηγεῖται τὰς ἐν τῇ εἰρατῇ ὥρας στιχουργῶν μύθους τοῦ Αἰσώπου, ἕνα δ' αἰῶνα μετ' αὐτὸν Δημήτριος ὁ Φαλακρὸς ἐποίηστος «ἀδύγων Αἰσωπειῶν συναγωγὰς» (Διούγ. Λαέρτ. β'. 80) 136 καὶ τὸ ἄβρον Αἰσώπου, καὶ ἄλλων δὲ βεβαίως ὑπῆρχον πρὸ τοῦ Βαβρίου

στιχουργαὶ καὶ συλλογαὶ αἰσωπειῶν μύθων, τὰς ἐποίας προφανῶς ἐγνώριζε καὶ ἐπωφελήθη οὗτος κατὰ τὴν σύνθεσιν τῶν Μύθων ἢ Μυθιάρμων τοῦ. Τσαυτῇ ὁμοῦς ὑπῆρξεν ἡ ἐπιτυχία τοῦ Β., ὥστε πάντων τῶν ἄλλων πρὸ αὐτοῦ καὶ τῶν μετ' αὐτὸν αἱ στιχουργικαὶ αἰσωπειῶν μύθων ἀπέπειραι ἐπεσκιάσθησαν, πλην τινῶν μεταφραστῶν ἢ ἀπομιμητῶν αὐτοῦ, ὧν ἔργα τινὰ δι' αὐτὸ τοῦτο ἰσως ἐξετιμῆθησαν καὶ ἐν μέρει περὶσώθησαν. Οὕτω μετέφρασε λατινιστὴ τὸν Β. ὁ Φαίδρος ἐλίγον πρὸ Χριστοῦ, τινὰς δὲ τῶν ἀπολόγων τοῦ Β. ὁ ῥήτωρ Ἰούλιος Τίτιανος ἐν ἀρχῇ τοῦ τρίτου μ. Χ. αἰῶνος, ἐπὶ δὲ Θεοδοσίῳ τοῦ Μεγάλου ὁ Ἀδριανὸς μετέφρασε λατινιστὴ 42 μύθους τοῦ Β., ἑλληνιστὴ δ' ἀπομιμηθῆσαν. αὐτὸν Γαβρίας τις, ἐν ἐσφαλμένως ἐκλαμβάνουσι τινες ἀντὶ τοῦ Β., Ἰγνατίος ὁ Διάκονος, ὅστις κατὰ τὸν ἑκατον αἰῶνα 53 μύθους τοῦ Β. μετέφρασεν εἰς τετράστιχα, ὁ δὲ Μάξιμος Πλανούδης ἐστρεψε πάλιν αὐτοὺς εἰς πεζὴν λόγον. Πρῶτον δ' ἀκόμη μετεφράσθη ὁ Β. ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Συντίκα συριστὴ, ἐξ ἧς γλώσσης ὁ Μιχαὴλ Ἀνδρεάπουλος ἐπανῆγάγεν αὐτὸν εἰς τὴν ἑλληνικὴν (πρὸς Α. Κοραῖ τὰ εἰς Αἰσώπων προλεγόμενα). Τέλος κατὰ τὴν δωδέκατον αἰῶνα ὁ Τζέτζης ἐστιχουργήσε καὶ αἰσωπειοὺς μύθους κατὰ τὴν Β. ἔκτοτε δὲ ἡ συλλογὴ τοῦ Β. εἶχεν ἀπολεσθῇ καὶ δὲν ἐγνωρίζμεν τὰ κατ' αὐτὴν εἰμὴ ἐκ τινῶν στίχων παρὰ Σουΐδα καὶ ἐκ πεζῶν τινῶν ἀποσπασμάτων εὐρεθέντων ἐν χειρογράφοις τῶν ἰταλικῶν βιβλιοθηκῶν τῆς Φλωρεντίας καὶ τῆς Ῥώμης.

Ἐκ τῶν σωζομένων ἐλίγων τούτων λειψάνων ἐπεχειρήσαν νεώτεροι φιλόλογοι ν' ἀναστηλώσωσι τὸ ἔργον τοῦ Β., ἐπιτυχέστερον δὲ πάντων ὁ ἡμέτερος Α. Κοραῖς ἐν Παρίσις (Ἑλλ. Βιβλιοθήκης, ἐν Παρίσις 1810, ὅστις ἐπανάφερν εἰς τὸ ἀρχικὸν τὸν μέτρον ἐκ τῆς ἀνακελυμένης παραδόσεως τῶν τινῶν τῶν σωζομένων αἰσωπειῶν μύθων. Τσαυτῇ ἦτο ἡ τύχη τῶν ἔργων τοῦ Β. μέχρι τοῦ 1844, ὅτε ὁ Μηνᾶς Μηνιαδῆς ἐπώλησεν εἰς τὴν Ἑθνικὴν Βιβλιοθήκην τὴν Παρισίαν ἀντίγραφον περιγραμμοῦ χειρογράφου, τὸ ὅποιον εἶχεν ἀνακαλύψει ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς ἐν Ἀθῆναις μονῆς τῆς Ἀγίας Λαύρας, περιέχον 122 μύθους τοῦ Β. καὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ 123. Ἐκ τοῦ ἀτελοῦς τούτου ἐν πολλοῖς ἀντιγράφοις ἐγένετο τῇ 1844 ἡ πρώτη ἐκδοσις τῶν ἔργων τοῦ Β. ὑπὸ I. Fr. Boissier d'Abail fabulae iambicae CXXII nunc primum editae, ἔκτοτε δ' ἐγένοντο πολλὰ ἐκδόσεις διαφόρου ἀξίας καὶ ἐγράφησαν πλείοσι περὶ Β. καὶ τῶν ἔργων αὐτοῦ πραγματεῖαι. Ἐν ἔτει 1857 ὁ Μηνᾶς Μηνιαδῆς ὑποκλίψας καὶ αὐτὸ τὸ πρωτότυπον περιγραμμὸν χειρογράφου ἐπώλησεν εἰς τὸ Βρετανικὸν Μουσεῖον πρὸς δὲ καὶ ἑτέρον χάρτινον χειρόγραφον περιέχον ἑτέρους 53 μύθους. Τῶν τελευταίων τούτων ἡ γνη-

σιότης πολλαχῶς ἡμερισθῆναι φαίνονται ὅμως γνήσιοι ὄχι μὲν τοῦ Β, ἀλλ' ἐτέρου ἀπομιμητοῦ ἐκείνου ἐκ τοῦ ἐνάτου ἢ δεκάτου αἰῶνος. Ἐν συνόλῳ λοιπὸν ἔχομεν σήμερον 123 μύθους τοῦ Β., ἡ δὲ ὅλη ὅμως συλλογὴ αὐτοῦ, εἰς δύο διηρημένη βιβλία ἢ τόμους, θὰ συνέκειτο ἐκ διανοσιῶν καὶ πλεον, ἀφοῦ ἐν τῇ ἀλφαριθμητικῇ αὐτῶν κατατάξει μέχρι τέλους τοῦ Μ περιέχονται 114 μῦθοι. Ἡ γλῶσσα τοῦ Β. εἶνε καλῶς ἡμερομένη εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τῆς λογοτεχνίας, δικαίως δὲ καυχᾶται ἐν τῇ δ' προσομῇ ὅτι «λευκὴ μυθιάζεται ῥήσει.» Ἡ δὲ στιχογραφία τοῦ εἶνε ἐκ χωλιαμεικῶν τριμέτρων ἔχοντων ὅμως τὸ χαρακτηριστικὸν παρ' αὐτῶν, ὅτι τὸ τέλος τῶν στίχων εἶνε πάντοτε σπονδαῖον ὃ δὲ τόνος εὐρίσκεται ἐπὶ τῆς προτελευταίας συλλαβῆς. Πλείονα περὶ Β. καὶ τῶν ἔργων αὐτοῦ ἴδε ἐν τῇ ἐλλ. γραμματολογία τοῦ Βερνάρδους Τόμ. Β' σ. 651-656 καὶ ἀλλοῦ. Ἐκ δὲ τῶν ἡμετέρων ἐκτενέστατα μὲν καὶ ἄριστα ἐπραγματεύθη περὶ αὐτοῦ ὁ Α. Κοραῖς (ἐνθ. ἀνιστ.) ἡγνέει ὅμως δυστυχῶς τὰ γνήσια τοῦ Β. ἔργα, ὡς μὴπω ἀνακαλυφθέντα τότε. Τους μύθους τοῦ Β. ἐξέδωκαν πλὴν τοῦ Boissnade ὁ Lachmann (Βερολ. 1845), ὁ Schneidewin (Λψ. 1853, 1880) καὶ τελευταῖον μετὰ προσθηκῶν νέων (ἐν βλῳ 135 μύθους) ὁ Gildbauer (Βιένν. 1842). [Γ. Κ.]

Βάβυλλον. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Καστορίας τῆς Μακεδονίας, οἰκούμενον ὑπὸ 800 περίπου Βουλγαροφώνων Χριστιανῶν. [Ε.]

Βαθύκα. Τόπος παρὰ τὴν Σπάρτην, μνημονευόμενος ἐν τινὶ ῥήτρᾳ τοῦ Λυκούργου. Κατ' ἄλλους ἦτο ποταμὸς, κατ' ἄλλους δὲ γέφυρα. [Π.]

Βαθύλας ὁ ἱερομάρτυς, δωδέκατος ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας, ἠθλήθη τῇ 250 ἔτει μ.Χ. κατὰ τὸν διωγμὸν τοῦ αυτοκράτορος Δεκίου. Ἡ Ἐκκλησία τελεῖ τὴν μνήμην αὐτοῦ τῇ 4 Σεπτεμβρίου. [Ε.]

Βαθύλοι. Χωρ. τῆς Χίου ἐκ τῶν Καμποχώρων, οἰκούμενον ὑπὸ 102 οἰκογενειῶν.

Βαβυλὼν ἡ σπουδαιότατη τῶν πόλεων τῆς Βαβυλωνίας (βλ. λ.) καὶ ἐν τέλει πρωτεύουσα αὐτῆς. Ἦκετο πρὸς νότον τῆς σημερινῆς Βαγδάτης ἐκατέρωθεν τοῦ Εὐφράτου. Περιεβαλλετο δ' ὑπὸ διπλοῦ ὀχυροῦ τείχους, οὗ ὁ ἐξωτερικὸς περίβολος ἦτο τετράγωνος καὶ εἶχε κατὰ τὸν Ἡρόδοτον (I, 178) ἐν συνόλῳ μῆκος 180 σταδίων, ἦτοι σχεδὸν 80 χιλιομέτρων, κατ' ἄλλους δὲ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων 360 σταδίων. Ἀλλὰ τὰ ὑπὸ τοῦ Εὐφράτου χωριζόμενα δύο μέρη τῆς πόλεως ἦσαν ὀχυρωμένα καὶ πρὸς τὸν ποταμὸν οὕτως, ὥστε ἐκάτερον αὐτῶν ἠδύνατο νάμυνθῃ καὶ καθ' ἑαυτό. Καὶ τοῦ μὲν ἐτέρου αὐτῶν κέντρον ἦτο τὸ βασιλικὸν ἀνάκτορον, τοῦ δ' ἐτέρου ὁ ναὸς τοῦ

Βήλου, ἔχων κατὰ τὴν περιγραφὴν τοῦ Στραβωνος ὕψος 192 μέτρων καὶ τασσόμενος εἰς τὰ ἑπτὰ θαύματα τοῦ κόσμου. Ἀπετελείτο δ' ἐκ μεγίστης βάσεως καὶ ἑπτὰ εἰς τοὺς πλαγίους ἀφειρευμένων ἐπαλλήλων πυργῶν. Μετὰ τοῦ πυργοειδοῦς δὲ τούτου ναοῦ σχετίζεται ἡ περὶ τοῦ πυργοῦ τῆς Βαβέλ, ἥτοι τῆς Β., παραδοσις ἢ ἐν τῇ ἀγίᾳ Γραφῇ ἀναγραφόμενη. Ἡ Β. ἠϋζήθη μεγάλη καὶ ἔγεινε πολυανθρωποτάτη, διὰ τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὡς ἱερὰ πόλις τοῦ θεοῦ τῶν Βαβυλωνίων, Χαλδαίων καὶ Ἀσσυρίων Βήλου (Μαρουδούκ), ἰδίως δ' ἤκμασεν ἀπὸ τῶν χρόνων καθ' οὓς ἀνυψώθη εἰς πρωτεύουσαν τῆς ὁλης Βαβυλωνίας. Ὁ δ' ἀριθμὸς τῶν κατοίκων αὐτῆς κατὰ τὴν ὑφίστην τῆς πόλεως ἀκμὴν λέγεται ἀνελθὼν εἰς 2,000,000. Καταστραφείσα δ' ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Ἀσσυρίων Συνααχρείμ τῇ 689 π.Χ., ἀνεκτίσθη καὶ πάλιν ἐπὶ τοῦ βασιλέως τῶν Βαβυλωνίων Ναβopolασάρου (625-604 π.Χ.), ἰδίως δ' ἐπὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ναβουχοδονόσορος (604-561 π.Χ.), ὅστις ἠνώρθωσεν εἰς πόλιν εὐρύτατην καὶ καλῶς ἐρρυμμένην, ὡχυρώσε δὲ καὶ λαμπρῶς διεκόσμησεν αὐτήν. Τῶν κτιρίων δ' αὐτοῦ ἐπιφανέστατον ὑψήρξαν οἱ πολυθρόνητοι κρημαστοὶ καὶ κηποὶ, ὧν τὰ εἰρεπία ἀνεκαλύψεν ὁ Ἀγγλος Rassam ἐν τῷ βορειοτάτῳ τῶν λείψων ἐφ' ὧν σφίζονται εἰρεπία τῆς Β., τῇ καλουμένῃ σήμερον Βαβύλ' ἀνεγνωρίσθησαν δὲ ταῦτα ἐκ τῶν λειψάνων τοῦ ὀδραυλικοῦ συστήματος, δι' οὗ ἡρδεύοντο οἱ κηποὶ αὐτοί, περυσυμένοι ἐφ' ὕψους ἐπὶ εἰκοδομήματος ἔχοντος ἐπ' ἀλλήλα δώματα καὶ κόρυφαι μένον ὑπὸ μεγάρου τοῦ βασιλέως, ἐπ' αὐτοῦ ἐκτισμένον. Λέγεται δὲ, ὅτι κατεσκευάσε τὸ κτίριον τοῦτο ὁ Ναβουχοδονόσορ χαρίζμενος εἰς τὴν ἐκ τῆς θαλαρᾶς Μηδίας σύζυγόν του Ἀμυτιν. Οὐδ' ἦσαν δλιγώτερον ἀξιόλογα τὰ λοιπὰ ἐν τῇ πόλει κτίσματα τοῦ βασιλέως, τὰ ὕψηλὰ αὐτῆς καὶ ὀχυρὰ τειχῇ, τὰνάντορα καὶ οἱ ναοί, δι' ὧν κατεκοσμήθη ἡ μεγάλη πόλις. Δι' ὃ καὶ παριστάνεται ἐν τῇ Γραφῇ (Δανιήλ 4.27) ὁ Ναβουχοδονόσορ λέγων μετ' αὐταρκεσίας περὶ τῆς μεγαλοπρεποῦς τῆς πόλεως: «ὅυχ αὕτη ἐστὶ Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, ἣν ἐγὼ ὠκοδόμησα εἰς οἶκον βασιλείας, «ἐν τῇ κράτει τῆς ἰσχύος μου, εἰς τιμὴν τῆς «δόξης μου;» Εἰς τοιαύτην ἀκμὴν ἀνελθούσα ἡ Β., διετήρησε τὴν λάμψιν αὐτῆς καὶ μετὰ τὴν ἐν ἔτει 538 π.Χ. ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν Κύρου ἄλωσιν αὐτῆς, γενομένη ὑπὸ τοῦς Πέρσας μία τῶν πρωτεύουσῶν τοῦ περσικοῦ βασιλείου. Ἀλλ' οὐκ ὀλίγον ἔπαθε μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Δαρείου κατάπαυσιν τῆς ἀποστασίας τῶν Βαβυλωνίων, κατεδαφισθέντων τῇ 516 π.Χ. τῶν τειχῶν αὐτῆς καὶ πολλῶν τῶν κατοικίων διωχθέντων ἢ φονευθέντων. Ὁπίετα δ' ὁ Ξέρξης ἤρπασε τὸ χρυσοῦν ἕγαλμα τοῦ θεοῦ Βήλου ἐκ τοῦ ναοῦ, ὅστις ἐκτοτε ἤρξατο

καταρρέων. Ἀλέξανδρος δ' μέγας ἐσκέπτετο νικητικῇ μεγάλῃ τὴν Β., ὅτε κατέλαβεν αὐτὸν ὁ θάνατος ἐν ταύτῃ τῇ πόλει. Ἡ δὲ παρακμὴ ἐπετάθη ἐπὶ τῶν Σελευκιδῶν μετὰ τὴν κρίσιν μάλιστα τῆς Σελευκείας, καὶ ἦδη περὶ τὸ 130 π.Χ. τὸ πλείστον τῆς Β. ἦτο ἐξηρημασμένον. Τῆς δ' ἐκπτώσεως ὁσημέραι ἐπιτείνοντο, ἐξέλειπεν ἡ πόλις ἐντελῶς κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας, ἕως ἐπ' ἐσχάτων ἀπεκαλύφθησαν τὰ εἰσπρία τῶν μεγαλοπρεπῶν αὐτῆς οἰκοδομῶν, ἰδίως κατὰ τὰς θέσεις Βαβυλ., Ἐλκασρ καὶ Χιλλά. [Α.]

Βαβυλωνία ἡ καὶ καταχρηστικῶς Χαλδαία (ἰδ. λ.) καλεῖται· ἡ εὐρεία πεδινὴ χώρα πρὸς νότον τῆς Ἀσσυρίας, μεθ' ἧς γεωγραφικῶς τε καὶ ἱστορικῶς συνδέεται ἀναποσπάστως, ἡ δίκην νήσου περιρρεσμένη ὑπὸ τοῦ Εὐφράτου καὶ τοῦ Τίγριδος καὶ ἀρχομένη μὲν κατὰ τὸν λεγόμενον ἱσθμὸν, ὅπου οἱ δύο ποταμοὶ πλησιάζουσι μάλιστα πρὸς ἀλλήλους, ἐκτεινόμενη δὲ μέχρι τῆς παραλίας τοῦ Περσικοῦ κόλπου. Ἦχει δ' ἡ Β. κλίμα ξηρὸν καὶ καυστικόν, παρουσιάζει δὲ σήμερον μᾶλλον ὅψιν ἐρήμου, εἰ καὶ κοσμοῖται τὰ παράγια τῶν ποταμῶν καὶ τὰ περὶ τὴν Βαγδάτην καὶ ἄλλα μέρη ὕψηλοι καὶ εὐκαμοὶ φοίνικες, καὶ παρέχει μόνον ἀραιὰς νερὰς, ἐν ᾧ τὰ νότια τῆς χώρας κατὰ τὸν χρόνον τῶν πλημμυρῶν μεταβάλλονται εἰς τέλμα. Ἀλλὰ κατὰ τὴν ἀρχαιότητα, ἰδίως τὴν ἀπωτέραν, ἦτο ἡ Β. αὐτόχρημα κήπος παντοειδῶν φυτῶν βλαστανόντων ἐπὶ τοῦ ἐκ τῆς προσκλύσεως τῶν ποταμῶν λευκαπνέου εὐέρρου ἐδάφους, ἡ δ' ἐκ τῆς ἀκανονίστου πλημμύρας τῶν ποταμῶν ζημία καὶ ὁ ἐξ αὐτῶν κίνδυνος ἀπεσοῦντο διὰ συστήματος εὐρύθμων διωρυγῶν καὶ λυσιτελῶν ὑδραυλικῶν ἔργων. ὅτινα συνετέλουν εἰς αὐξάνειν τῆς φυσικῆς εὐφορίας ἠφύοντο δὲ ἰδίως οἶτος καὶ χρυθὴ φοίνικες, ἐφ' ὅν, μῆλα καὶ ἄλλα ὀφθαί, ἐξ ὧν μέγαν ἐκαρπούτο ἡ χώρα πλοῦτον. Κυριώταται δὲ τῶν πόλεων τῆς ἀρχαίας Βαβυλωνίας ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον ἦσαν ἡ Σιππᾶρα, ἡ Ἀγαδὶς (Ἀκκάδ), ἡ Βαβυλὼν (ἰδ. λ.), τὰ Βέρσιππα, τὰ Νίππουρα, ἡ Ὀρχή (Ἐρέχ), ἡ Ἐριδού καὶ ἡ Οὐρ. Ἀλλὰ πᾶσι αὗται αἱ πόλεις δὲν εἶχον κτισθῇ συγχρόνως, οὐδὲ συνεπίπτεν αὐτῶν ἡ ἀκμὴ, ἀλλ' αἱ πλείσται διεδέχθησαν ἀλλήλας ὡς πρωτεύουσαι πόλεις τῆς Β.

Οἱ δὲ κάτοικοι τῆς χώρας καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς ἀρχαιοτάτοις τῶν ἱστορικῶν χρόνων, μέχρις ὅν φθάνουσιν αἱ ἱστορικαὶ ἡμῶν γνώσεις, ἀνῆκον εἰς τὴν σημιτικὴν ὁμοφυλίαν, καὶ ἦσαν συγγενεῖς πρὸς τοὺς ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας π.Χ. χιλιετηρίδος ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Β. παρουσιαζόμενος Χαλδαῖος (Κασδίμ). Ἀλλὰ φαίνεται, ὅτι πρὸ τοῦ σημιτικοῦ τούτου πληθυσμοῦ εἶχαν οἰκῆσαι ἐν τῇ χώρᾳ λαὸς ἄλλος τευρανικῆς ἑως καταγωγῆς, οἱ λεγόμενοι Ἀκκαδαῖοι (ἰδ. λ.) ἢ Σουμέριοι (ἰδ. λ.), εἰς οὓς ἀναφέρε-

ται ἡ ἐπινόησις τῆς σφηνοειδοῦς γραφῆς, ἥς ἐποιεῦντο καὶ ἐν τῷ κατόπιν χρόνῳ χρῆσαι αἱ Σημίται Βαβυλωνῖοι καὶ οἵτινες εἶχον ἰδίαν γλῶσσαν, εἶχον δ' ἀναπτύξει θρησκείαν καὶ πολιτισμὸν ἐπιδράσαντα ἐπὶ τὸν τὸν ἐπειτα οἰκησαντῶν τὴν Β. Σημιτῶν.

Ἡ ἱστορία τῆς χώρας, οἱ σήμερον παριστάμεται ὑπὸ τῶν ἐρευνητῶν, διαφέρει ὡς πλείστον τῶν εἰδήσεων καὶ παραδόσεων, ἃς μετέδωκαν εἰς ἡμᾶς οἱ ἀρχαῖοι, καὶ ἰδίως ὁ Ἡρόδοτος, Διόδωρος ὁ Σικελιώτης καὶ ὁ Χαλδαῖος Πηροστῆς (ἰδ. λ.). Στηρίζεται δ' ἡ νέα παρίστασις τῶν πραγμάτων εἰς τὰ περίσματα τῶν ἐν τῇ Β. ἀνασκαφῶν καὶ τῆς μελέτης τῆς γλώσσης καὶ τῶν σφηνοειδῶν ἐπιγραφῶν, τοῦ ὅπερ συμβαίνει καὶ διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς Ἀσσυρίας. Καὶ τῆς μὲν ἀσσυριακῆς γραφῆς ἡ πρώτη ἀνάγνωσις χροιστεῖται εἰς τὸν Γάλλον De Saulcy (1849), τῆς δὲ βαβυλωνιακῆς εἰς τὸν Ἀγγλὸν Ἑρρίκον Rawlinson (1851). Ἀλλ' ἰδίως ἀνεγνωρίσθη ὁ συλλαβικὸς χαρακτήρ τῆς βαβυλωνιακῆς καὶ ἀσσυριακῆς γραφῆς ὑπὸ τοῦ Ἰρλανδοῦ Hincks (1849-1852), συνετέλεσθη δὲ τὸ ἔργον τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἐπιγραφῶν τῶν δύο τούτων διαλεκτικῶς μένον διαφοράς ἀπ' ἀλλήλων ἔχουσιν γλωσσῶν ὑπὸ τοῦ Ἰουλίου Ὀππερτ (1854-1856) καὶ προήχθη διὰ τοῦ εἰς τὴν Γερμανίαν εἰσαγαγόντος τὴν γνῶσιν τῶν ὑπὸ τοῦ Ἡρόδοτος λεγόμενων ἀσσυρητικῶν γραμμῶν Ἐβέράρδου Schrader. Αἱ δὲ κυριώταται τῶν ἀνασκαφῶν τῶν ἐρευνῶν τῆς Β. καὶ Ἀσσυρίας, ἰδίως δὲ τῆς Νινευί καὶ τῆς Βαβυλῶνος, ἔργων ὑπὸ τοῦ Ἰταλοῦ Διμίλιου Botta (1812-1840), τῶν Γάλλων Βικτωρ Place (1852-1853), Fresnel, Ἰουλίου Ὀππερτ (1851-1851) καὶ De Sarzec (1875-1880), τῶν Ἀγγλῶν Austen Henry Layard (1845-1847, 1849-1851), Hormuzd Rassam (1832-1851 καὶ 1877-1882), Ἑρρίκου Rawlinson, Loftus καὶ Taylor (1849-1855) καὶ Γεωργίου Smith (1873-1876) καὶ τοῦ Ἀμερικανοῦ Ἰωάννου Πέτερς, οὗ αἱ ἀνασκαφαὶ ἤρξαντο ἀπὸ τοῦ 1888. Προτὶν δὲ τῶν ἐκτεταμένων τούτων ἀνασκαφῶν τῶν τελευταίων δεκαετηρίδων εἶνε ὁ μόνον ἡ ἀποκάλυψις τῶν ἐρεπίων τῶν σπουδασιότατων πόλεων τῆς Β. καὶ Ἀσσυρίας, ἀλλὰ καὶ ἡ εὕρεσις μεγάλου πλῆθους ἔργων τέχνης, οὐ μὴν ἄλλα καὶ φιλοσοφικῶν προΐοντων τῶν τε Ἀκκαδαίων καὶ τῶν μεταγενεστέρων Βαβυλωνίων ὡς καὶ τῶν Ἀσσυρίων. Ἐπιφανέστατον δὲ θέσιν ἐν τῇ φιλολογικῇ ἱστορίᾳ κατέχει ἡ εὕρεσις τῆς περιώνυμου βιβλιοθήκης τοῦ Σαρδαναπάλου, συνισταμένης ἐκ πολλῶν χιλιάδων πυκνῶς ἐπιγεγραμμένων πινακίδων ἐξ ὀπτῶν πλίνθων καὶ εὐραθείας ἐν τῇ κατὰ τὸ Κουγισουντζίκ βορείῃ λεγόμενῃ ἀνακτορῇ.

Τοῦ μεταγενεστέρου πολιτισμοῦ τῆς Μεσοποταμίας αἱ ἀρχαὶ καὶ τὰ στοιχεῖα ἀνέρχονται

εις την προσημιτικήν εποχήν. Ἀλλὰ τῶν χρόνων τούτων δὲν ἔχμεν ἱστορίαν συνεχή. Κατὰ τοὺς ἀπωτάτους ἐκείνους αἰῶνας τῆς πέμπτης καὶ τετάρτης π. Χ. χιλιετηρίδος κέντρα τῆς Μεσοποταμίας δὲν εἶνε ἀκίμη ἡ Βαβυλών καὶ ἡ Νινευί, ὡς κατόπιν, εὐδ' ὑπάρχει ἐνιαία καὶ κραταιά βασιλεία, οἷαν ἐξείκονιζει ἡ Γραφή εὐθὺς ἐν ἀρχῇ τῆς αἰσχυρῆς ἱστορίας ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ γίγαντος Ἡρατοῦ Νεβρόδ. Ἀντὶ δὲ τοιοῦτου γίγαντος καὶ πανισχύρου βασιλέως βλέπομεν ἐν τῇ γῶρᾳ τῶν Συμεριῶν καὶ Ἀκκαδίων μικρά βασιλεία, ἔχοντα ἰδίους δυνάστας ἐν πόλεσι παλαιότεραις τῆς Βαβυλωνίας καὶ Νινευί, ὧν ἐξέχουσιν ἡ Οὐρ, ἡ Ὀρχόνη, ἡ Σιργεῦλλα, ἡ Νισίν, ἡ Λαρίσα, ἡ Ἀκκάδ ἢ Ἀραδισ, ὧν ἐπικρατεῖ ὡς βασιλευσασα ὅτε μὲν μία, ὅτε δ' ἄλλη. Οὕτω δὲ παρερχονται αἰῶνες πολλοί, καθ' οὓς ἱκανὰ μὲν μαθήνομεν περὶ τῶν ἱερῶν μάλιστα κτισμάτων τῶν βασιλείων, ἐχόντων δυναστικὴν ἐξουσίαν προελθοῦσαν, ὡς φαίνεται. ἐν τοῦ ἱερατικοῦ καὶ πατριαρχικοῦ αξιωματος, ὀλίγα δὲ περὶ τῶν πολεμικῶν αὐτῶν ἔργων καὶ σχεδὸν οὐδὲν περὶ τοῦ πολιτικοῦ καὶ κοινωνικοῦ βίου τῆς γῶρας κατὰ τὴν μακρὰν ταύτην περίοδον. Ὡς μὲν δὲ τῶν αἰσίων καὶ ἀσάνων μορῶν τῶν πρώτων βασιλείων πρώτος σαφέστερον πως παρουσιάζεται περὶ τὸ 3800 π. Χ. ὁ Σάργων (Σαρρουκινού), ὅστις ἔδραν αὐτοῦ εἶχε τὴν Ἀραδισ, ἀλλ' ἐδέσποζεν ἤδη καὶ τῆς Βαβυλωνίας, καὶ ἔστις ἀνέλαθε μὲν εἰς τὸν ὅρενον δι' ἐπαναστάσεως. ἔφερε δὲ τὰ ὅπλα αὐτοῦ μέχρι τοῦ Περσικοῦ κόλπου, καταστειλάς μὲν εἰς τὴν ἀπαστάσιν τοῦ ὑποτελοῦς ἡγεμόνος Κουστουβίλα, ἀπαξ δ' ἐπαναστάσιν τῶν ἰδίων ἑαυτοῦ ὑπηκόων. Παρουσιάζεται δ' ἡδη ἐπὶ τοῦ Σάργωνος προηγημένη ἐν Βαβυλωνίᾳ ἡ τέχνη καὶ ἱκανῶς προωδευμένης ὁ πολιτισμὸς, ὅστις ἐστὶ μάλλον προάγεται ἐπὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ Σάργωνος, τοῦ Ναραμσίν (περὶ τὸ 3750). Ἀλλὰ μετ' αὐτὸν ἔρχεται ἡ παρακμὴ τῆς βασιλείας Β., ἣν ὑπερβουδουμῶντιν αἱ ἰσχυραὶ πόλεις τῆς νοτίας Β., ἰδίως δὲ ἡ Οὐρ, ἥς ἡ ὑψίστη ἀκμὴ ἀνέρχεται εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς τρίτης χιλιετηρίδος π. Χ. ἔχει δ' ἀρχαιοτάτους βασιλεῖς τὸν Οὐρ-γκούρ καὶ Δουγγήν, ὧν οὗτος ἔκτισεν οἰκοδόμος καὶ παριστάνεται οὐ μικρὸν συντελέσας εἰς διάδοσιν τῆς τέχνης. Καὶ ἐξακολουθεῖ μὲν καὶ ἐν τῇ κατόπιν χρόνῳ ὑφιστάμεν ἡ Οὐρ, ἀλλὰ παρουσιάζεται ἡδη ἐν Νισίν ἰδία σημιτικὴ βασιλεία, ὡς καὶ ἐν Λαρίτῃ κατὰ τοὺς τελευταίους αἰῶνας τῆς τρίτης χιλιετηρίδος π. Χ. ἀκμάζει δυναστεία, δεσπόζουσα καὶ καθ' ἅπασαν τὴν λοιπὴν Β. Οὕτω μέχρι τοῦ 2300 π. Χ. ἡ Β. προσδεύει μὲν κοινωνικῶς καὶ ὑπὲρ τὴν ἐπέφιν τῆς τέχνης, ἀλλὰ πολιτικῶς ἡ ἐνώσις αὐτῆς καταρθούται μόνον παροδικῶς, ἡ δὲ πολιτικὴ δύναμις μεταβαίνει διαδοχικῶς ἀπὸ κέντρου εἰς κέντρον,

ἐν ᾧ κατ' ὀλίγον ἡ γῶρα ἐκστημιτίζεται χωρὶς νὰ δυνάμεθα νὰ παρακολουθήσωμεν τὰ καθ' ἑκάστα τῆς νέας ταύτης φάσεως τῆς βαβυλωνιακῆς ἱστορίας.

Ἡ ἐξαοδέννησις δ' αὖτις ἄγει εἰς κατακτῆσιν τῆς γῶρας ὑπὸ ξένων. Ἦλθον δ' οὗτοι οἱ ἐπιδρομαὶ ἐκ τῆς γῶρας Ἑλλάδος, ἥτοι τῆς Σουσιανῆς, καὶ εἶνε οἱ παρὰ τῶν Ἑλλήνων λεγόμενοι Κίςσιοι. Αἱ δ' ἐπιδρομαὶ αὐτῶν ἀρχονται περὶ τὸ 2300 π. Χ. καὶ ἔχουσι τὸ κατ' ἀρχὰς ὑπὸ τὸν βασιλέα τῶν Ἑλλαμιτῶν Κουδούρ-Νανγουσὶ τὸ πᾶν ληστρικόν. Ἀλλὰ κατ' ὀλίγον οἱ Ἑλλαμίται βασιλεῖς ἠδυνήθησαν νὰ κατακτῆσιν διαδοχικῶς τὴν Β. καὶ νὰ καταστήσωσιν ὑποτελεῖς τοὺς κατὰ τέπους βασιλεῖς αὐτῆς ἀπὸ τῆς Λαρίσης καὶ τῆς Οὐρ ὡς κέντρων. Εἰς δὲ τῶν ἰσχυροτάτων βασιλείων τῆς Κίσιος ταύτης βασιλείας εἶνε ὁ Κουδούρ-Μαμπούκ. Ἄλλως δὲ περὶ τῆς ἐν Β. ἱστορίας τῶν Κίσιων ὀλίγα γνωρίζομεν. Ἀναντίρρητον δὲ φαίνεται, ὅτι οἱ ξένοι οὗτοι κατακτῆται ἀπεδέχθησαν τὸν πολιτισμὸν τῶν Βαβυλωνίων, ἐτιμήσαν τὸν θεὸν τῆς γῶρας καὶ ἐξηκολούθησαν διακοσμοῦντες ἑαυτοὺς ἐπ' αὐτῶν.

Καθ' ὃν δὲ χρόνον οἱ Κίςσιοι κατεῖχον τὰ νοτία τῆς Β., δεσπόζοντες ἀπὸ τῆς Οὐρ καὶ τῆς Λαρίσης, ἐν Βαβυλωνίᾳ καὶ τοῖς περιχώροις ἤρχεν ἡδη ἰδία δυναστεία, ἥτις ἤρξεν ἐπὶ 304 ἐτη, τῶν υἱῶν ἡσύχως καὶ ἀνεῦ ἐπαναστάσεων διαδεχόμενων τοὺς πατέρας, καὶ ἠδυνήθησαν νὰ ἀνεξαρτήτως καὶ ἐν ἡμεῖς τὰ τέως ἀσημῆτα βόρεια μέρη τῆς γῶρας. Τῶν δ' ἑνδεκα βασιλείων τῆς συνήθως πρώτης λεγόμενης ταύτης δυναστείας (κατὰ Βηρωσὴν τρίτης) ἐπιφανέστατος βασιλεὺς ὑπῆρξεν ὁ Χαμουραμπῆς, ἥρχας κατὰ τῆς μὲν ἀπὸ τοῦ 2287-2232, κατ' ἄλλους δ' ἀπὸ τοῦ 2232-1868 ἢ 1700-1645 π. Χ. Ἐπ' αὐτοῦ οὐ μόνον εὐτυχῆς, ἀλλὰ καὶ ἰσχυρὰ ὑπῆρξεν ἡ Β. Δὲν περιωρίσθη δ' εἰς εἰςδεσμὸς καὶ ἐπισκευὰς ναύων, ἀλλ' ἀνέπτυξε τὴν τε γεωργίαν καὶ τὰ δημόσια ἔργα, ἐν οἷς ἐξέγει ἡ μεγάλη διώρυξ ἡ ἀπ' αὐτοῦ κληθεῖσα. Καὶ φέρει μὲν ὁ Χαμουραμπῆς δόγμα συμμερικόν, ἀλλ' ἦτο σημιτικῆς ὡς καὶ ὅλη αὐτοῦ ἡ δυναστεία, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐπιτείνεται ἀπ' αὐτοῦ ἡ σημιτικὴ ἐπιδρασις, ἥτις ἡδη πρότερον εἶχεν ἀρχίσει λεληθῶς ἐπικρατοῦσα καθ' ἅπασαν τὴν βορείαν καὶ κεντρικὴν Βαβυλωνίαν. Οὕτω δ' οἱ Σημίται γίνονται τὸ ἐξῆς ἡ κρατοῦσα φυλὴ ἐν τῇ γῶρᾳ, καὶ ἡ γλῶσσα τῶν Συμεριῶν ἔρχεται ἐκλείπουσα παρὰ τὴν λατὴν καὶ διατηρουμένη μόνον ἐν τῇ παραδόσει τῶν ἱερῶν. Ἀλλὰ καὶ ἄλλο ἐπιφανὲς γεγονός φαίνεται τελεσθὲν ἐπὶ Χαμουραμπῆ, ἡ ἐκκίνησις τῶν Ἑλλαμιτῶν καὶ ἡ ὑπὲρ τὸ ἴδιον αὐτοῦ κατῆγον συνένοσις τῶν τε βορείων καὶ τοῦ νότου τῆς γῶρας μετὰ τῆς Βαβυλωνίας ὡς κέντρου νέου ἰσχυροῦ βασιλείου. Ἐπὶ τὰ ἔχνη δὲ τίθ

Χαμμουραμπή βαίνουσιν δὲ τε υἱὸς αὐτοῦ Σημ-
φουλίου (1808-1888 κατὰ τὴν μέσσην χρο-
νολογίαν) καὶ οἱ τούτου διάδοχοι ἐκ τε τῆς
πρώτης δυναστείας καὶ τῆς δευτέρας, περὶ ἧς
ἀρξίας περίπου μέχρι τοῦ 1781, ὅλγια εἶνε
γνώστα. Κατὰ τοῦτο δὲ τὸ ἔτος πιθανῶς ἐγ-
καθίστρουνται ἐν Βαβυλωνίᾳ οἱ Κοσσαιοί, λη-
στρικές καὶ φιλοπόλεμος λαὸς ἐν βλέπομεν
ἐν μεταγενεστέροις τοῦλάχιστον χρόνοις, ἀπὸ
τοῦ ἡ' π. Χ. αἰῶνος, οἰκοῦντας τὴν ὄρεινὴν
χωρὰν πρὸς τὰ νοτιοανατολικά τῆς Μηδίας
τὴν συνορεύουσαν πρὸς τὴν Σουσιανὴν καὶ τὴν
Περσίαν. Εἶνε δ' οἱ Κοσσαιοὶ ὁ αὐτὸς ἐκεῖνος
λαὸς, ἐν ᾧ Ἀλέξανδρος ὁ μέγας μετ' ἐπιμονῆς
καὶ οὐκ ἄνευ ὀμότητος καταπολέμησεν, ὅτε,
βαρυκαλῶν ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ φίλου Ἑραι-
στίωνος, ἦγεν ἀπὸ τῶν Σούτων εἰς τὴν Βα-
βυλῶνα. Τῷ λαῷ τούτῳ ἡ γλῶσσα εἶνε λίαν
ἀνεπαρκῶς γνωστὴ, τοῦτο δὲ μόνον φαίνεται
βέβαιον, ὅτι οὔτε ἄρια εἶνε οὔτε σημιτικῆ, οὐδὲ
δεικνύει συγγενεῖάν τινα πρὸς τὴν σουμερικὴν
ἢ τὴν σουσιανήν.

Καταλαμβάνει λοιπὸν ὅλην τὴν Β. ὁ μὴ
σημιτικὸς γενναῖος ἐκεῖνος λαὸς, ἄγνωστον
πῶς εὐρὺν ἀνισχύρους τοῦ Βαβυλωνίου. Ἄλλ.
ἂν βάρβαροι καὶ ἀπολίτιστοι ὄντες οἱ Κοσ-
σαιοί, καίπερ ὑποδουλώσαντες τοὺς Βαβυλο-
νίους, δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἐξαλειφῶσι τὸν πολὺ
μᾶλλον προηγμένον αὐτῶν πολιτισμὸν καὶ νὰ
ἐπιδαλῶσιν εἰς αὐτοὺς τὴν ἰδίαν ἐαυτῶν γλῶσ-
σαν, ἀλλ' ἀπ' ἐναντίας αὐτοὶ ἐξετημιτίθησαν
καὶ ἀπεδέχθησαν κατὰ μικρὸν τὰ ἥθη καὶ ἔ-
θιμα, τὸν πολιτισμὸν καὶ τὴν θρησκείαν τῶν
ἡττηθέντων. Οὕτω δ' οἱ βασιλεῖς τῆς τρίτης
βαβυλωνιακῆς δυναστείας, ὧν οἱ πλείστοι εἶνε
Κοσσαιοί, ἐπιχειροῦσιν ἐκστρατείας ὅπως ἐπ-
αναφέρωσιν εἰς τὴν χώραν τὰ ὑπὸ ἀλλεσφύλων
ἀρπαγόμενα εἰδῶλα τῶν ἐθνικῶν θεῶν τῶν
Βαβυλωνίων, καὶ ἐν γένει διεκδικοῦσι τὴν τι-
μὴν τῆς χώρας καὶ παρυσίζονται αἰσθανό-
μενοι καὶ δρώντες ὡς εἰ ἦσαν Ὀαγενεῖς.

Καθ' ὅν δὲ χρόνον ἦρχον ἐν Β. οἱ Κοσσαιοί
ἀναφαίνεται ἡδὴ τὸ πρῶτον ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἡ
Ἀσσυρία, ἥτις τὸ πρότερον δὲν ἠκούετο.
Εἶνε δ' Ἀσσυρία ἡ χώρα ἥτις ἀργότερον μὲν
ἐθαιρεῖτο περιλαμβάνουσα καὶ ὀλόκληρον τὴν
Β. (καθ' Ἡρόδοτον) ἢ ὅλην τὴν Μεσοποταμίαν
(κατὰ Πλίνιον) ἢ καὶ ὅλον τὸ σημερινὸν Κουρ-
διστὰν καὶ τὴν Συρίαν (κατὰ Στράβωνα), ἀλλὰ
πράγματι εἶχεν ἐν παλαιότεροις χρόνοις ὄρια
πρὸς μὲν Β. καὶ ΒΑ. τὰρμενικὰ ὄρη καὶ τὸ ἔρος
πρὸς Δ. τὸν Τίγριν, καὶ περιλαμβάνετο κυρίως
μεταξὺ τῆς 35 καὶ 37 μοίρας βορείου πλά-
τους. Ἦτο δὲ χώρα στενὸμακρὸς, ἐξ ἡμισείας
πεδινὴ καὶ ὄρεινὴ καὶ εὐφορτωτάτη. Ἀρα κατὰ
ταῦτα Ἀσσυρία ἢ καὶ Ἀτ(ς)υρία παρ' Ἀρχαίους
καλούμενη ἦτο ἡ πρὸς βορρᾶν τῆς Β. καὶ ἐν-
τεθὲν τῆς σημερινῆς Βαβυλῆος χώρα ἡ ἀπο-
τελοῦσα τὴν κατ' ἐξοχὴν καλούμενην Μεσο-

ποταμίαν. Ἦτο δὲ ἡ χώρα αὕτη, οὕτα ἐξ ἡμι-
ταιας πεδινὴ καὶ ὄρεινὴ, ἐξ ὅπως εὐφροδ. ἂν
διαρρομένη ὑπὸ ποταμίων (Τίγριδος, Ζαβότου,
μικροῦ Ζαβότου) καὶ διωρύγων καὶ ἔχουσα ἐν
μὲν τῇ πεδιάδι πληθὺν φοινίκων, ἀμυγδαλῶν
καὶ μηλείων καὶ θυμαριῶν καρπῶν παν-
τοίων, κατὰ δὲ τοὺς λόρους καὶ τὰς κλιτύας
τῶν ὄρειων ἀμπελούς, ροιάς, συκᾶς καὶ καρύας,
κατὰ δὲ τὰ μεταωρότερα τῶν ὄρειων ἄσση
δρυῶν, ἐλατῶν καὶ πεύκων καὶ ἀρίστας νομάς.

Αἱ ἀρχαὶ τοῦ ἀσσυριακοῦ βιβαίου κρύ-
πτονται εἰς τὸ σκότος. Καὶ ἀνέφερε μὲν ἡ
ἀρχαία παράδοσις, ἣν κατέστησαν παρ' Ἑλλήσι
κοινὴν αἱ διηγήσεις τοῦ Κνιδίου Κτησίτου, τοῦ
Ἑλληνος ἱατροῦ Ἀρταξέρδου τοῦ Μνήμονος,
τὴν ἱέρυσιν καὶ τὴν ταγείαν αὐξήσιν τοῦ ἀσ-
συριακοῦ κράτους εἰς τὴν Νίνον καὶ τὴν ὠ-
ραϊαν καὶ πολυμικρὴν Σεμίραμιν. Ἀλλ' ὁ μὲν
Νίνος εἶνε ἀπλῶς ὁ ἐπώνυμος τῆς Νίνου ἡ
Νινεΐ, ἡ δὲ Σεμίραμις ἡ θυγάτηρ τῆς θεᾶς
Δερκετοῦς, ἣν αὕτη ἐξέθηκεν εἰς τόπον ἐρη-
μον, ἐξ οὗ διέσωσαν αὐτὴν αἱ φιλοστέρως θρέ-
ψασαι καὶ θερμάνασαι περιστεραί, ἡ ἐπειτα
ἰσχυρὰ βασιλεύσα, ἡ φιλοπόλεμος καὶ νικη-
τρια πῖνε μυθιστορικὴν πλάσμα τῶν μεταγενε-
στέρων χρόνων, ἐν ᾧ ἀνεμύλυνον στοιχεῖα
ἐπικά μετὰ θρησκευτικῶν. Ἰδ. περὶ τοῦ μύθου
τοῦ Νίνου καὶ τῆς Σεμίραμιδος F. R. L. o-
n o r m a n t La légende de Semiramis.
Paris. 1878.

Κατὰ δὲ τὴν ἱστορικὴν ἀλήθειαν πρῶτοι
κάτοικοι τῆς Ἀσσυρίας φαίνεται: οἱ ὑπῆρξαν
ἄποικοι ἐκ Β. Ἀρχαιοτάτη δὲ τῶν οἰκισθε-
σῶν πόλεων ἦτο ἡ Ἀσσοῦρ, ἀπ' ἧς ἐκλήθη
καὶ σύμπασα ἡ χώρα. Ἦκετο δ' ἡ πόλις αὕτη
ἡ τοῦ θεοῦ Ἀσσοῦρ ἐπώνυμος ἔπειτα ἀνέστη
τὰ θρεῖπια αὐτῆς κατὰ τὸ Κιλλέ-Σιχαργά.
κατὰ τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Τίγριδος καὶ διή-
περὶ τὰ ἐξήκοντα καὶ τέσσαρα χιλιόμετρα
ἀπὸ τῆς συμβολῆς τοῦ Ζαβότου εἰς τὸν μικρὸν
Ζάβον. Ὑπῆρξε δ' αὕτη πρωτεύουσα τοῦ βα-
σιλείου ἐπὶ μακροὺς αἰῶνας, καὶ δὲν ἔπαυσεν
οὕτα τῶν ἀξιολογωτάτων πόλεων καὶ μετὰ
τὴν ἀνάδειξιν τῆς Νινεΐ ὡς πρωτεύουσας, δι-
τηρηθεῖσα μέχρις αὐτῆς τῆς κατακτῆσεως τῆς
Βαβυλῶνος ὑπὸ τοῦ Κύρου, ἦτοι πολὺ μετὰ
τὴν πτώσιν αὐτῆς τῆς Νινεΐ. Ἡ δὲ Νινεΐ,
νεωτέρα οὕσα τῆς Ἀσσοῦρ, ἦτο καὶ αὕτη πα-
λαιότατη πόλις, ἦκετο δ' ὅπου τὸ σημερινὸν
Μοζούλ, κατὰ τὴν ἀριστερὰν τοῦ Τίγριδος
ὄχθην, ἐκεῖ ἐνθα συμβάλλει εἰς τοὺς τὸν πα-
ταμὲν ὁ ἄλλοτε διὰ μέσης τῆς Νινεΐ ῥέων
Κουσοῦρ. Τρίτη δὲ μεγάλη τῆς Ἀσσυρίας
πόλις ἦταν τὰ Κάλαχα, κείμενα εἰς ἀπόστα-
σιν ἐξ καὶ ἡμισείας ὥρων ἀπὸ τῆς Νινεΐ
κατ' ἐπίθετον διεύθυνσιν πρὸς νότον ἐντὸς τῆς ὑπὸ
τοῦ Τίγριδος καὶ τῆς εἰς αὐτὸν συμβολῆς τοῦ
Ζαβότου σχηματιζομένης ὀξείας γωνίας παρὰ
τὸ σημερινὸν χωρίον Νιμαρού. Εἰς τὰς πόλεις
δὲ ταύτας προσθετέον καὶ τὰ Ἀρέηλα (ἰδ. λ.).

Ἀγγήων δ' οἱ Ἀσσύριοι εἰς τοὺς Σημίτας καὶ ἦσαν συγγενέστατοι πρὸς τοὺς Βαβυλωνίους. Ἡ δὲ γλῶσσα αὐτῶν ἦτο ἡ αὐτὴ καὶ ἡ τῶν Βαβυλωνίων, ἀρ' ἤς διεκρίνετο δια διαλεκτικῶν μόνον διαφέρων. Ἡ δὲ σφηνοειδὴς αὐτῶν γραφὴ προήλθεν ἐκ τῆς βαβυλωνιακῆς, πρὸς ἣν καὶ προσεμοιάζει. Καὶ αὐτὴ δ' ἡ θρησκεία αὐτῶν ὀλίγον διέφερε τῆς τῶν Βαβυλωνίων, παρ' ὧν καὶ τὸν πολιτισμὸν ἐδέχθησαν.

Δὲν εἶνε ἀκριβῶς γνωστὸς ὁ χρόνος καθ' ὃν οἱ Ἀσσύριοι ἀπεσχίσθησαν ἀπὸ τῶν Βαβυλωνίων, ἀλλὰ τοῦτο πάντως συνέβη πρὸ τοῦ 2000 π.Χ. Οἱ δὲ πρῶτοι, ἐν Ἀσσοὺρ καὶ ὀλίγον ἐν τῇ νεωτέρᾳ αὐτῆς Νινευὶ ἐπιφανίζονται ἡγεμόνες, δὲν ἐνομαζόμενοι βασιλεῖς, ἀλλὰ πατίζι, ἦτοι τοποτηρηταί, ἀντιπροσώπους τοῦ θεοῦ Ἀσσοὺρ ἡ Ἰσσάκκα, ἦτοι ἱερατικῶς ἀνακτας. Κατ' ὀλίγον δὲ τὴν ἱερατικὴν ἀρχὴν ἐκλείπουσαν διαδέχεται ἡ πολιτικὴ βασιλεία, ὅρ' ἦν ἡ χώρα προσεῦθε καὶ προάγεται ὁσημέραι εἰς ἀκμὴν. Ἀλλὰ τὰς λεπτομερείας τῆς ἀναπτύξεως ταύτης καὶ βαθυαίαις ἐπίδοσις τῆς Ἀσσυρίας δὲν γνωρίζομεν. Περιγράφονται μὲν διάφορα ὀνόματα βασιλέων, ἀλλὰ πλὴν τῶν εἰς τὰ ἱερὰ τῶν θεῶν καὶ τὴν κτίσιν ἢ διασκευὴν αὐτῶν ἀναφερομένων εἰδησεῶν δὲν μαθάνομεν ἄξια λόγου περὶ τῆς πολιτικῆς ἱστορίας καὶ τῆς κοινωνικῆς καταστάσεως τῶν Ἀσσυρίων κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους τῆς ἀκμῆς τῆς Ἀσσοὺρ. Τοῦτο δὲ μόνον συνάγεται, ὅτι ἔχομεν πρὸ ἡμῶν λαὸν φιλοπόλεμον μὲν καὶ γενναῖον, ἀλλ' ἀκατάσχετον καὶ ὀμόν, ὅστις κατὰ μὲν τὸν πολιτισμὸν ἵστατο ἐπὶ κατωτέρας ἢ οἱ Βαβυλώνιοι βαθμίδος, ἀλλ' ἦτο ὁρραλὲς καὶ ἀνδρείος, εἰς δὲ τὴν γενναϊότητα αὐτοῦ ταύτην καὶ τὸν στρατιωτικὸν αὐτοῦ ὄργανισμὸν ὀφείλεται ἡ ταχέια πρόοδος τῆς Ἀσσυρίας, ἥτις ἐν τέλει ὑπερσεδοκίμει τὴν Β. καὶ καταβάλλει αὐτήν. Οὕτως οὐ μόνον ἐνὼς βλέπομεν τὴν Ἀσσυρίαν ἐπεκτεινομένην ἐπὶ ζῆμίᾳ τῆς Β., ἀλλὰ καὶ προσέχουσαν τῶν συριακῶν λαῶν, μεθ' ὧν κοινῶς καταπολεμοῦσιν αὐτοὺς οἱ ἰσχυροὶ Αἰγύπτιοι τῆς ἡ' δυναστείας. Ἰδίως ἐπὶ Τουθμῆ τοῦ Γ' καὶ Ἀμενώφιος τοῦ Β'. Παρελθόντος δὲ τέλους τοῦ ἐκ τῆς Αἰγύπτου φόβου, ἤρξαν ἀναπτυσσομένη πολὺ μάλλον ἡ Ἀσσυρία. Τότε δ' ἄρχονται αἱ πρὸς τοὺς ἡῆν ἐν Β. ἄρχοντας Κοσσαιούς βασιλεῖς διαπραγματεύσεις καὶ ἡ μετὰ τῶν Βαβυλωνίων στενοτέρα σχέσις τῶν Ἀσσυρίων. Συνήθηκα ὁλοκαυθύνει περὶ τηρήσεως τῶν προεκγεγραμμένων ὀρίων τῶν δύο βασιλικῶν γενῶν. Ἀλλ' αἱ σχέσεις δὲν εἶνε πάντοτε εἰρηνικαί. ὁ δ' ἀνταγωνισμὸς τῶν δύο γειτόνων καὶ συγγενῶν κρατῶν ἐξακολουθεῖ ἐπὶ αἰῶνας χρόνους. Ὅτε μὲν ἐπικρατεῖ ἡ Ἀσσυρία, ὅτε δὲ ἀλλὰ τοῦτο σπανιότερον, ἀνῆλθε ἡ Β., ἥτις ἀπὸ τῶν μέσων περίπου τοῦ 15' π.Χ. αἰῶνος δὲν κυβερνᾶται πλέον ὑπὸ βασιλείᾳ φερόντων μόνον κοσσαϊκῶν ὀνόματα, ἀπὸ δὲ τοῦ

1200 π.Χ. περίπου ἔχει βασιλεῖς φέροντας τὰ ἐξῆς μόνον σημαντικὰ ὀνόματα, τοῦθ' ὅπερ ἀποδεικνύει, ὅτι βαθμυγδὸν ἐξελλίπεν ἐν Β. ἡ δύναμις τῶν Κοσσaiῶν, εἰ καὶ ἐπὶ μακρὸν ἀκόμη Κοσσαῖοι ἀποτελοῦσι τὸ κυριώτατον μέρος τοῦ βαβυλωνιακοῦ στρατοῦ.

Ἀρχεται δ' ἡ ἐνίσχυσις τῆς Β. βασιλεύοντες τῶν Ἀσσυρίων Σαλμανασάρου τοῦ Α' (περὶ τὸ 1330), ὅστις ἰδρύει πρὸς ἄμυναν τὰ Κάλαχα. Ἀλλ' ὁ υἱὸς τοῦ Σαλμανασάρου Τιγλάτ-Ἀδάρ Α' καταβάλλει τὴν Β., ἥς καὶ ἄρχει ἐπὶ τινα χρόνον, ἕως ἡ Β. ἀναθάλλουσα ἐπὶ τοῦ διαδόχου αὐτοῦ ἐπαναστατεῖ καὶ ἀπειλεῖ αὐτὴν τὴν πρωτεύουσάν τιν Ἀσσυρίων, τὴν Ἀσσοὺρ. Καὶ ἐκδιώκει μὲν ἐκ τῆς χώρας τοὺς ἐπιδρομῆς ὁ νέος τῶν Ἀσσυρίων βασιλεὺς Ἀδάρ-παλεκούρ, ἀλλὰ δὲν κατορθώνει νανκλήσῃ τὴν ὑπὸ τοῦ Τιγλάτ-Ἀδάρ ἰδρυθεῖσαν κυριαρχίαν ἐπὶ τῶν Βαβυλωνίων. Οὕτως οἱ ἀγῶνες μεταξὺ Βαβυλωνίας καὶ Ἀσσυρίας ἐξακολουθοῦσι μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ 16' αἰῶνος, ὅτ' ἐν Β. ἤρχεν ἡγεμὼν γενναῖος καὶ φιλοκινδύνης, Ναβουχοδονόσορ Α', ὅστις κατῴρθησε μὲν νὰ νικήσῃ τοὺς Κισσίους καὶ τοὺς Κοσσαιούς καὶ νὰ παλεμήσῃ καὶ αὐτοὺς τοὺς Σύρους, ἀλλὰ δὲν ἡδυνήθη νάντιστῇ εἰς τὴν δύναμιν τοῦ βασιλέως τῶν Ἀσσυρίων Ἀσσοὺρ-ρεξ-Ἰζῆ (περίπου 1140-1120). Τούτου δὲ υἱὸς ὑπῆρξεν ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀσσυρίας Τιγλάτ-πλεζάρ Α' (1120-1100), ἐρ' οὐ οἱ Ἀσσύριοι ἐβόσσαν εἰς μεγάλην ἀκμὴν, οὐ μόνον τοὺς Βαβυλωνίους νικήσαντες, ἀλλὰ καὶ ὑποτάξαντες τεσσαράκοντα καὶ δύο λαοὺς ἀπὸ τῶν ἐπέκεινα τοῦ μικροῦ Ζαβάτου μέχρις ἐπέκεινα τοῦ Εὐφράτου, ἦτοι μέχρι τῆς Συρίας καὶ τῆς Μεσογείου. Καὶ αὐτὴ δ' ἡ Αἰγύπτος ἠναγκάσθη νὰ στείλῃ δῶρα εἰς τὸν κραταῖον τῶν Ἀσσυρίων ἄνακτα. Μαθάνομεν δὲ τὰ κατὰ τὰς ἐκστρατείας καὶ τοὺς θριάμβους, τὰς οἰκοδομὰς καὶ τὰ κυνηγέσια τοῦ βέκτου καὶ φιλοκινδύνου τούτου βασιλέως ἐκ μακρῶν ἐπιγραφῶν περιεχουσῶν ἀνὰ 800 γραμμὰς σφηνοειδῶν γραμμάτων, ἀναγεγραμμένων ἐπὶ τεσσάρων ὀκτωγωνίων πρισματικῶν ἐξ ὁπτιῆς γῆς, ἣν ἕκαστος ἔχει ὕψος 0,45μ. καὶ εὐρεθεῖσιν τῷ 1853 ὑπὸ τοῦ Rassam. Διαφωτίζουσι δ' ἡμᾶς αἱ πρισματικαὶ αὗται ἐπιγραφαὶ καὶ περὶ τῆς ἀγριότητος καὶ ὁμότητος, μεθ' ἧς ἐτελοῦντο οἱ ἀσσυριακοὶ πόλεμοι, οἵτινες ἦσαν ἀπηνέες κυνηγέσιον ἀνθρώπων, παρέχον εἰς τοὺς νικῶντας καὶ τὸν αἰμοδόρον αὐτῶν μονάρχην πλοῦτον καὶ λείαν, ζωοτροφίας καὶ δούλους ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν θεῶν τῆς Ἀσσοὺρ, εἰς οὓς ἀναγράφει τὰς νίκας ὁ βασιλεὺς.

Εἰρηνικὴ εἶνε ἐπὶ τῶν ἀναξίων τοῦ Τιγλάτ-πλεζάρ υἱῶν ἡ διαδίκσις τῆς Ἀσσυρίας καὶ τῆς Β. Ἐπὶ ἑνα δὲ περίπου αἰῶνα μένουσι σχεδὸν ἀνεῦ ἱστορίας ἀμφοτέραι αἱ χώραι. Ὅλιστα δὲ μόνον ὀνόματα τῶν κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον ἡγεμόνων τῶν δύο χωρῶν καὶ ἀναξίας

λόγου πράξεις αὐτῶν διδάσκουσιν ἡμᾶς αἱ πηγαί. Εἰν' ἐποχὴ παρακμῆς καὶ δια τὰ δύο κράτη, εἰς καὶ ἐπὶ τοῦ υἱοῦ Τιγλάτ-αδάρ Β' (890-884 π.Χ.) Ἀσσοῦρ-ναζίρ-πάλ (884-859 π.Χ.) εἰς νέαν ἀνέρχεται ἀκμὴν ἡ Ἀσσυρία. Τὸν Ἀσσοῦρ-ναζίρ-πάλ γνωρίζομεν ὡς ἡγεμένα ἀκατάβλητον, ὡς μηχαντὴν ἀκαταπότητον, ὡμὸν μὲν καὶ αἰμαδέερον, οἷος ὁ Τιγλάτ-πιλεζάρ, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀκουραστοῦ αὐτοῦ δραστηριότητος καὶ πολεμικῆς ἐνέργειας ὑψώσαντα τὴν γοητείαν τῆς Ἀσσυρίας, ἀνακτῆσαντα τὰς ἐπὶ τῶν ἀπολεμιῶν τοῦ Τιγλάτ-πιλεζάρ διαδόχων ἀπολεοεισίας χώρας καὶ μέγα τινὲς ἐπεκτείναντα μάλιστα τὰ ἐπ' ἐνείκον ὄρια τοῦ βασιλείου ἰδίως πρὸς τὰ βόρεια καὶ βόρειο-ανατολικά. Ὡς δ' ὁ μέγας αὐτοῦ προκατοχ, ὑπῆρξεν καὶ ὁ Ἀσσοῦρ-ναζίρ-πάλ μέγας στρατηγός καὶ θεινὸς θηρατῆς. Οὗτος δ' ὑπῆρξεν καὶ ὁ κατεστὴς κατὰ τὸ πρῶτον ἡμισυ τῆς βασιλείας τοῦ πρωτεύουσιν τοῦ ἀσσυριακοῦ κράτους τὴν Νινευί καὶ ἐκ νέου ἀνακτίσας καὶ θυρώσας τὰ Κάλαχα, ἐκπεπρωκότα μετὰ τοὺς χρόνους τοῦ Σαλμανάσσάρου Α', εἰς ἃ καὶ μετεφέρει τὴν πρωτεύουσιν κατὰ τὸ δεύτερον ἡμισυ τῆς βασιλείας τοῦ. Μεγαληπρεπέστατα δ' ὑπῆρξαν καὶ τὰ κτίρια τοῦ Ἀσσοῦρ-ναζίρ-πάλ, οἷων ἡδυνήθη νὰ κοσμήσῃ ἰδίως τὰ Κάλαχα, μεταχειρισθεὶς πρὸς τοῦτο τὸν ἐκ τῶν ἀπειροπληθύνει καὶ πολυτελεστάτων πολεμικῶν λαφύρων πλοῦτον καὶ παρασχὼν οὕτως αἰγλήν μὲν εἰς τὴν βασιλείαν, ἐργασίαν δ' εἰς τὰ πλῆθος.

Ὁχ ἦντο δὲ τῆς τοῦ Ἀσσοῦρ-ναζίρ-πάλ ἐνδοξας ὑπῆρξεν ἡ βασιλεία τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Σαλμανάσσάρου Β' (859-825). Ὁ Σαλμανάσσας διήλθεν ἅπαντα τὸν χρόνον τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ πολεμῶν. αὐτοὶ δ' ὑπῆρξαν οἱ πόλεμοι αὐτοῦ, πρὸς τὰ ἀνατολικά τοῦ βασιλείου καὶ πρὸς τὰ δυτικά. Καὶ κυριώτατοι μὲν τῶν πρὸς βορρᾶν καὶ ἀνατολὰς πολέμων ὑπῆρξαν οἱ ἐναντίον τῆς χώρας, ἧτις ὤκειτο ἐν μεταγενεστέροις χρόνοις ὑπὸ τῶν Ἀρμενίων, ἀλλ' ἦν τότε κατεχόν οἱ ὑπὸ μὲν τῶν Ἀσσυρίων καλούμενοι Οὐράρδοι, παρ' ἡλλοῖσι δ' ὀνομαζόμενοι Ἀλαρόδοι (Ἰδ. λ.). Πολὺ δὲ σπουδαίότεροι ὑπῆρξαν οἱ πρὸς δυσμὰς πόλεμοι, ἦτοι οἱ πρὸς τοὺς Φοίνικας καὶ Σύρους, αἵτινες διήρκεσαν μακρὰ ἔτη. ἐπειδὴ οἱ Ἀσσύριοι δὲν εἶχον τὴν συνήθειαν νὰ διέρχονται τὸν χειμῶνα ἐν στρατοπέδοις, καὶ διὰ τοῦτο, ἐπερχομένης τῆς χειμερίας ὥρας, διεκίπτοντο αἱ ἐπιχειρήσεις ἐκστρατείας, αἵτινες καὶ ἐπανελαμβάνοντο ἐξ ὑπαρχῆς τὸ ἐπὶ ἐτος, προχωροῦσαι ἀπὸ τοῦ σημείου, εἰς ὃ εἶχον κατὰ τὸ παρελθὼν προέλαισι: οἱ βασιλεῖς τῶν Ἀσσυρίων. Ἀλλ' αἱ ταχέϊαι πρόοδοι τῶν Ἀσσυρίων ἐν τῇ βορείᾳ Συρίᾳ ἐξήγγιξαν τὴν προσοχὴν τῶν βασιλέων τῆς Ἀσσυρίας καὶ Δαμασκού, ὧν ὁ δεύτερος, ὁ Δαδὰδρι, ὁ ἐν τῇ Γραφῇ καλούμενος Βεναδὰδ, ἦτο ἰσχυρότατος. Περί

τοὺς δύο δὲ τούτους ἡγεμόνας συνασπίζεται ἰσχυρὰ συμμάχια, ἧς μετέχουσι διάφοροι πόλεις τῆς Φοινίκης, ἀραβικά τινα φύλα καὶ ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ Ἀχαάβ. Συγκροτηθεὶς δὲ τῷ 850 π.Χ. μάχης κρατερὰς ὑπὸ τὰ τείχη τῆς Καρχαῖ, ἧς ἡ θέσις δὲν ὠρίσθη ἀκόμη ακριβῶς, ἐνίκησε λαμπρῶς ὁ Σαλμανάσσας, ὅστις ὁμοῦ δὲν ἡδυνήθη νὰ ὑποτάξῃ τὴν Δαμασκόν. Διὸ ἐξακολουθεῖσαι μακροὶ πόλεμοι κατὰ τῆς Συρίας, ὧν ἐπιφανέστατος εἶνε ὁ τοῦ ἐτους 842 π.Χ. ὅτε ὁ Σαλμανάσσας ἐπιφανῶς ἐνίκησε τὸν διάδοχον τοῦ Βεναδὰδ Ἀζάηλ χωρὶς νὰ θυγῇ καὶ πάλιν νὰ κυριεύσῃ τὴν Δαμασκόν. Ὁχ ἦντο ἡ Συρία καὶ αὐτὸ τὸ βασιλεῖον τοῦ Ἰσραὴλ κατεστῆσαν πέρου ὑποτέλει. Ἰσχύσαντος δὲ τοῦ Σαλμανάσσας, ἀπεσπάτησε μὲν ἡ βορεία Συρία, ἀλλ' ὁ βασιλεὺς τῶν Ἀσσυρίων, ἀποστείλας ἐναντίον τῶν Σύρων τὸν τ α ρ τ ὶ ν (ἀρχιστρατηγόν) αὐτοῦ Δαγίαν-ἀσσοῦρ, κατέστειλε δι' αὐτοῦ τὴν ἀποστασίαν (838 π.Χ.). Πλὴν δὲ τῶν μεγάλων τοῦτων καὶ διαρκῶν πολέμων πρὸς τὴν Ἀρμενίαν καὶ τὸ σημερινὸν Κουρδιστάν καὶ τὴν Συρίαν καὶ ἄλλους διεξήγαγε νικηφόρους πολέμους ὁ Σαλμανάσσας. Πρὸς δὲ τοὺς Βαβυλωνίους ἅπας μόνον ἤλθεν εἰς σύγκρουσιν τῷ 852 - 851 π.Χ., στρατεύσας πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ἐπὶ τοῦ θρόνου δικαιωματιῶν τοῦ Μαρουδούκ-Σουμμιδίν, ὃν καὶ ἐγκαταστήσας διεβίωσεν ἐπ' αὐτοῦ ἐν εἰρήνῃ πρὸς τὴν Π. ὧς καὶ πρότερον ἐπὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ναβουπαλιδίν.

Ἢ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς βασιλείας τοῦ Σαλμανάσσας ἀνταρσία τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἀσσοῦρ-δαν'ν-πάλ ἐξασθενεῖ μεγάλως τὴν Ἀσσυρίαν ἐπὶ τοῦ διαδεχθέντος τὸν Σαλμανάσσας ἐτέρου αὐτοῦ υἱοῦ Σαρμαραμάν (824 - 811 π.Χ.), ἀλλ' ἀναθάλλει καὶ πάλιν ἡ χώρα ἐπὶ τῆς μακρᾶς βασιλείας τοῦ Ραμμάν-νιράρ Γ' (811 - 783 π.Χ.), καθ' ἣν τάσσυριακά ὅπλα νικηφόρα βαίνουσιν ἀπὸ τῆς Μεσογείου μέχρι τῆς Κασπίας καὶ ἀπὸ τοῦ Εὐφράτου μέχρι τοῦ Περσικοῦ κόλπου. Ἐπ' αὐτοῦ βλέπομεν καταβαλλομένους τοὺς Μήδους, κυριευομένην τὴν Δαμασκόν καὶ τὸν βασιλεῖα αὐτῆς Μαρή ἀναγκάζομενον νὰ συνθηκολογήσῃ. Μήτηρ δὲ ἡ σύζυγος τοῦ βασιλέως τούτου εἶνε ἡ Βαβυλωνία Σαρὸν ραμάτ, ἧς ἡ ἀρρενωπὴ δράσις ὑπῆρξεν ἴσως ἡ ἀφορμὴ τῶν περὶ Σαμραμίδος παρ' ἡλλοῖσιν ἐπειτα ἐπὶ τὸ μυθικώτερον διαμορφωθέντων ὁράων. Μετὰ δὲ τὸν Ραμμάν-νιράρ παρακμᾷ: ἡ Ἀσσυρία μέχρι τοῦ Τιγλάτ-πιλεζάρ τοῦ Β' (745-727 π.Χ.), ἐνὸς τῶν ἐνδοξοτάτων βασιλέων τῆς Ἀσσυρίας. Οὗτος, παραλαβὼν τὴν Ἀσσυρίαν ταταπεινωμένην καὶ ὑπὸ ἐσωτερικῶν ἀνωμαλιῶν ἀπαρασσομένην, οὐ μόνον τὴν γοητείαν αὐτῆς ἀποκατέστησε διὰ λαμπρῶν πολέμων, ἀλλὰ καὶ ἰσχύον ἐνεποίηται εἰς τὸ κράτος. Τὸν δὲ πολέμων αὐτοῦ ἐνδοξότατος εἶνε ὁ κατὰ Ἀρμενίων καὶ οἱ κατὰ

τῶν Σύρων, μεθ' ὧν συνεμάχουν οἱ βασιλεῖς τοῦ Ἰουδα καὶ τοῦ Ἰσραὴλ. Ἡ Δαμασκός κυριεύεται, οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἐξοικίζονται εἰς τὴν Ἀρμενίαν, καὶ τὸ βασίλειον τῶν Δαμασκηνῶν διαλύεται (732 π. Χ.). Αὐτὸς ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰουδα Ἀχαζ ἀναγκάζεται νὰ ἐμολογήσῃ ἐπιτήμως ἐν Δαμασκῷ πίστιν εἰς τὸν ἰσχυρὸν βασιλεῖα τῶν Ἀσσυρίων μετὰ τῶν ἡγεμόνων τῆς Ἀμῶθης, τῶν Μωαβιτῶν, τῶν Ἀμμωνιτῶν, τῆς Γάζης καὶ ἄλλων· καὶ αὐτὴ δὲ ἡ Τύρος, ὑπείκουσα εἰς τὴν βίαν τοῦ κατ' αὐτῆς σταλέντος ἀρχιστρατήγου τοῦ Τιγλάτ-πιλεζάρ, παρέχει εἰς αὐτὸν φόρον 150 ταλάντων χρυσοῦ. Ἀλλὰ καὶ κατὰ τῆς Β. ἐστράτευεν ὁ Τιγλάτ-πιλεζάρ, ἥτις κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς βασιλείας διωκεῖτο ὑπὸ τοῦ Ναβονασσάρου (747-739 π. Χ.), ὅστις ἤρχε τῶν Βαβυλωνίων ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ἀσσυρίας, δυνθεὶς μάλιστα νὰ καταστῇ ἀποστασία ἐκτραγικῶς καθ' ἑαυτοῦ. Ἀλλὰ τοῦτο θανάτωσεν, ἡ Β. περιήλθεν εἰς ἀνωμαλίαν, ἐξ ἧς ἐπωφελούμενος ὁ Τιγλάτ-πιλεζάρ ὑπέταξε τῷ 730 π. Χ. τὰ χαλδαϊκὰ βασίλεια, εἰς ἃ διηρθεῖτο ἡ χώρα, καὶ ἐγκατέστησεν ἐν Βαβυλῶνι ὡς ὑποτελὴ ἕνα τῶν Χαλδαίων τούτων, τὸν Χινζιρον (Οὐκινζίρ). Μετ' εὐλόγου δ' ὑπερηφανίας ἔλαβεν ὁ ἡγεμὼν τῆς ἡνωμένης Ἀσσυρίας καὶ Β. τὸν τιτλὸν ἐπικυριαρχοῦ τῆς Β. καὶ βασιλείας τοῦ Σουμέρ καὶ τοῦ Ἀκκάδ. Ἀλλ' ἡ σημασία τοῦ Τιγλάτ-πιλεζάρ δὲν ἐγκρίνεται μόνον εἰς τὰς νικηφόρους αὐτοῦ ἐκστρατείας καὶ τὴν μεγάλην ἔκτασιν, ἣν ἤδυνῃ νὰ δώσῃ εἰς τὸ ἀσσυριακὸν κράτος. Μετὰ τῆς δόξης αὐτοῦ ὡς κατακτητοῦ συνδέεται ἡ ἀξία αὐτοῦ ὡς διοργανωτοῦ τοῦ κράτους, καὶ δυνάμεθα νὰ εἰπωμεν, ὅτι ἐπ' αὐτοῦ παρατηροῦμεν τὰς πρώτας ἐν Ἀσσυρίᾳ βάσεις μεγαλοπράγμονος διοικήσεως, ἐνότητος καὶ πολιτικῆς συγκεντρώσεως καὶ τὴν ἐμφάνισιν σταθεροῦ προγράμματος καὶ συστηματικῆς πολιτείας, σκοπὸν ἐχούσης τὴν εἰς ἀσσυριακὰς χεῖρας συγκέντρωσιν τῆς ἐμπορίας καὶ βιομηχανίας τῆς δυτικῆς Ἀσίας. Ἐκ δὲ τοῦ τοιοῦτου προγράμματος ἐξηγουῦνται οἱ μακροὶ ἀγῶνες ἐναντίον τῆς Συρίας καὶ ἡ υποδούλωσις τῶν ἐμπορικῶν τῆς Ἀσσυρίας ἀντιζήλων, τῶν πόλεων τῆς φοινικικῆς παραλίας.

Ἐπὶ δὲ τῆς βασιλείας τοῦ διαδόχου αὐτοῦ, Σαλμανασάρου τοῦ Δ' (727-722 π. Χ.), ἀπεστατήσαν ἀπὸ τῆς Ἀσσυρίας ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ Ὀσηὲ καὶ ὁ τῆς Τύρου Ἐλεουαίος. Καὶ τὸν μὲν Ὀσηὲ ἐξενίκησεν ὁ Σαλμανάσσαρος, χωρὶς νὰ δυνῇ νὰ κυριεύσῃ τὴν πρωτεύουσαν Σαμάρειαν, τὸν δ' Ἐλεουαίον πολιόρκησας ἐν Τύρῳ, δὲν κατώρθωσε νὰ κυριεύσῃ τὴν δυνωτάτην ταύτην πόλιν. Ἐνῆκα δὲ τῶν ἀποτυχῶν τούτων φαίνεται, ὅτι προεκλήθη ἐπανάστασις κατὰ τοῦ βασιλέως, ἐξ ἧς ἐπῆλθε καὶ ὁ θάνατος αὐτοῦ. Διεδέχθη δ' αὐτὸν ὁ ἐκλεκτός τῶν ἐπαναστατῶν Σάργων (722-705

π. Χ.), εἰς τῶν ἰσχυροτάτων βασιλείων τῆς Ἀσσυρίας. Οὗτος κατώρθωσε νὰ ἐκπολιώρῃ τὴν Σαμάρειαν, μεθ' ἧς πεσοῦσης συγκρατεῖ τὸ βασίλειον τοῦ Ἰσραὴλ καὶ συν αὐτῷ τὸ τελευταῖον ὄριον τὸ χωρίζον τὴν Ἀσσυρίαν ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου. Βλέπων δ' ὁ Σαλμανάσσαρος τὸν ἐκ τοῦ βασιλείου τῶν Αἰγυπτίων Σαδάκωνος κίνδυνον, προέδραμεν αὐτὸν, ἀντεπεξελθὼν κατὰ τῆς Συρίας καὶ προχωρήσας πρὸς τὰ σύνορα τῆς Αἰγύπτου, ἐνέκησε δὲ τῷ 720 π. Χ. τὸν Σαδάκωνα ἐν μεγάλῃ παρὰ τὴν Ῥάφειαν μάχῃ. Ἀλλὰ δὲν ἤδυνῃ νὰ διώξῃ τὸν ἡττημένον φεύγοντα εἰς τὴν Αἰγύπτου, κληθείσης τῆς προσοχῆς τοῦ ἀλλοθι ἐνεκα μεγάλης ἀποστασίας τῶν Ἀλαροδίων, συμμαχούντων μετ' ἄλλων λαῶν ἀπὸ τῆς Μηδίας μέχρι τῶν ἑρῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Μεταξὺ τῶν συμμαχῶν ἀναφέρεται καὶ τὸ ὄνομα τοῦ βασιλέως τῶν Μήδων Δαγριακοῦ (Δαγίου). Διὰ μακρῶν δὲ πολέμων (719-711 π. Χ.) ἐνίκησε τέλος καὶ ταῦτα τὰ ἔθνη ὁ Σάργων. Ἀλλὰ καὶ ἡ τῶν Φιλισταίων πόλις Ἀζωτὸς ὑπετάγη εἰς τὸν ἀρχιστράτηγον τοῦ βασιλέως. Τοιοῦτοι δὲ ὀρίμμοι ἐνίσχυσαν πλέον ἱκανῶς τὸν Σάργωνα, ὥστε νὰ ἐπιχειρήσῃ μετὰ θάρρους τὴν κατάντησιν τῆς Β., ὅπου, κατισχυὼν τῶν μικρῶν ἡγεμόνων, εἰς οὗς ἡ γῶρα εἴχετ' διανεμηθῇ ἐπὶ τῶν προκατόχων τοῦ Σάργωνα, ἰσχυρὸς ἤρχε τὸ μὲν πρῶτον ἐν Βίτ-γιακίν, ἔπειτα δ' ἐν αὐτῇ τῇ Βαβυλῶνι· ὁ Μαρδοῦκ-βαλαδίν, συμμαχῶν μετὰ τοῦ βασιλέως τῶν Σουσίων. Ἡττηθέντος δὲ πρώτον τούτου ὑπὸ τοῦ Σάργωνα, νικᾶται ἔπειτα καὶ ὁ βασιλεὺς τῶν Βαβυλωνίων, κυριεύεται ἡ Βίτ-γιακίν, εἰς ἣν ἐνεκλείσθη, καὶ ὁ Σάργων ἀνακηρύσσεται τῷ 709 π. Χ. βασιλεὺς τῶν Βαβυλωνίων.

Ἡ Β. εἶνε ἔκτοτε ἡνωμένη μετὰ τοῦ μεγάλου ἀσσυριακοῦ κράτους, καὶ ὁ μέγας τῶν Ἀσσυρίων μονάρχης διὰ παντός τρόπου ἀγείρει εἰς νέαν ἀμύνην τὴν ἐπὶ τῆς διηρημένης ἀρχῆς τῶν Χαλδαίων καὶ Ἀραμίων τῆς Β. βασιλείων παρακμάσαν χωρὰν, ἀνακηρύσσόμενος καὶ θεωρούμενος ὡς σωτὴρ τῆς χώρας καὶ ἐκδικητῆς τῶν πατρίων θεῶν· μετὰ δὲ τὰ λαμπρὰ τελευταῖα τέσσαρα ἔτη τῆς βασιλείας του, καθ' ἃ, ἐπιδιδοῦμενος εἰς τὰ ἔργα τῆς εἰρήνης, αὐξάνει τὴν εὐημερίαν τῆς Ἀσσυρίας, προστατεύει τὰς τέχνας καὶ ἰδρύει νέαν λαμπρὰν πόλιν, πρᾶσσειν τῆς Νινευί, τὴν Ντεῦρ-Σαρρουνί, ἀποθνήσκει ὁ Σάργων, δολοφονούμενος κατὰ Ἰούλιον τοῦ 705 π. Χ., βραχὺν χρόνον μετὰ τὴν εἰσοδὸν αὐτοῦ εἰς τὴν συντελεσθεῖσαν νέαν ταύτην πρωτεύουσαν.

Διεδέχθη δ' αὐτὸν ὁ υἱὸς αὐτοῦ Σιν-αχί-ιρμπα, ὃν ὁ μὲν Ἡρόδοτος καλεῖ Σαναχάριδον, ἡ δὲ Γραφή Σενναχερίβ ἢ Σενναχηρίμ (705-680 π. Χ.), ὅστις οὐχ ἤττον τοῦ πατρὸς ἐνδόξως ἐπολέμησε κατὰ τῶν ἀποστάτων Βαβυλωνίων καὶ Ἀραμίων καὶ τῶν λαῶν τῆς Συρίας καὶ Παλαιστίνης, συμμαχούντων μετὰ τῶν Αἰ-

γυπτίων. Ὁ βασιλεὺς τῆς Τύρου Ἐλουάιος δὲν ἠδυνήθη νάντιμετώπιση τὸν Σενναχηρίμ ἐπελθόντα τῷ 701 π. Χ. καὶ ὑποτάξαντα τὰς φοινικίας πόλεις πλὴν αὐτῆς τῆς Τύρου, ἥτις μόλις μετὰ πενταετὴ πολιτορκίαν ὠμολόγησε συνθήκην, ἀναγκασθεῖσα νάναγνωρίσῃ τὴν ἀσσυριακὴν ἐπικυριαρχίαν, ἀλλὰ τηρήσασα μέρος τῆς εἰς αὐτὴν ἀνηκούσης χώρας. Ὑποτάξας δὲ καὶ τοὺς Φινισταίους, ἐστράτη ἐπὶ τὴν Ἰουδαίαν, καὶ ἐνίκησε λαμπρῶς παρὰ τὴν πόλιν τῆς Παλαιστίνης Ἐλθεκὺ τοὺς Αἰγυπτίους, σπεύσαντας εἰς βοήθειαν, μεθ' ὃ ὑπέταξε τὴν Ἰουδαίαν, ἥς ἐβατίλευεν ὁ Ἑζεκιὰς· μόνη δ' ἐπώθη ἡ Ἱερουσαλήμ, προφθάσας τοὺς Ἑζεκιῶν νὰ προσχωρήσῃ εἰς τὸν νικητὴν ἐπὶ πληρωμῇ λύτρων βρυαταίων. Ἡναγκάσθη δ' ὁ Σενναχηρίμ νὰ δεχθῇ τοὺς δροῦς τούτους ὑποχωρῶν καὶ μὴ κυριεύων μὲν τὴν Ἱερουσαλήμ, μὴ προχωρῶν δὲ πρὸς τὴν Αἴγυπτον, ἐνεκα αἰφνιδίου, ὡς φαίνεται λοιμοῦ, ἐνσκήψαντος εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀσσυρίων. Ἐπαναστάσης δὲ καὶ πάλιν τῆς Β., ὁ Σενναχηρίμ ἐξεστράτευσεν κατὰ τὴν Βαβυλωνίαν, ἐξεθρόνισε τὸν ὡς ὑποτελῆ τῶν Ἀσσυρίων βασιλεύοντα Βέλθρον, συνεργήσαντα μετὰ τῶν ἀποστατῶν, καὶ ἐγκατέστησεν αὐτ' αὐτοῦ βασιλέα τὸν ἴδιον ἑαυτοῦ υἱὸν Ἀσσοῦρ - ραδίμ - σοῦμ (699 - 694 π. Χ.), τὸν παρ' Ἑλλήσιν Ἀπαρνάδισον ἢ Ἀσσορδάνην. Ἀλλὰ καὶ πάλιν ἐπανέστησαν οἱ Βαβυλώνιοι, συμπράτοντες μετὰ τῶν Σουσίων, ἐχόντων μεγάλην ἐν τῷ τότε χρόνῳ δύναμιν. Ἀλλ' ἐνίκησε τοὺς συμμάχους ὁ Σενναχηρίμ κατὰ τὴν παρὰ τὴν πόλιν Χαλούλαν πλησίον τοῦ Τίγριδος μάχην (692 π. Χ.). Τέλος δὲ καὶ κατὰ τῶν Κιλικίων ἡ κατὰ ἰώνων ἐν Κιλικίᾳ φαίνεται νικηφόρος ἀναδειχθεὶς ὁ Σενναχηρίμ, οὗ ἡ ἐνδοξος βασιλεία ἐληξεν ὡς ἡ τοῦ πατρὸς, τοῦ βασιλέως δολοφονηθέντος κατὰ τὸ εἰκοστὸν πέμπτον τῆς βασιλείας τοῦ ἔτος (680 π. Χ.). Κατέλαβε δὲ τὸν θρόνον, κατισχύσας τῶν ἑτεροθαλῶν ἀδελφῶν του τῶν καὶ δολοφόνων τοῦ πατρὸς, ὁ Ἀσσορχάδων (680 - 669 π. Χ.). Ὡν μελιγίος καὶ πρῶτος, δὲν ἔπαυσε μὲν πολεμῶν, ἀλλ' ἐστράτη ἰδίως ἐπὶ τὰ ἔργα τῆς εἰρήνης, καὶ ἀνιγκοδόμησε τὴν Βαβυλῶνα, ἣν καὶ ἡγάπησε μεγάλως καθ' ὅλον αὐτοῦ τὸν βίον, διατρίβων ἐν αὐτῇ ἐναλλάξ μετὰ τῆς Νινευὶ καὶ τῶν Καλάων. Ἐπιφανέστατοι δὲ τῶν πολέμων αὐτοῦ ὑπῆρξαν ὁ κατὰ τῶν Αἰθίοπων καὶ ὁ κατὰ τῆς Αἰγύπτου, καθ' ὃν ἐνίκησε τὸν Αἰθίοπα βασιλέα τῶν Αἰγυπτίων Ταραχὲν καὶ ὑπέταξε τὴν Αἴγυπτον, ἣν διένειμεν εἰς τοὺς εἰκοσι βασιλεῖς τοὺς πρὸ τοῦ Ταραχοῦ νεμομένους τὴν χώραν. ὧν ἀνώτατος παρουσιάζεται Νεχώ Ἀ' ὁ πατὴρ τοῦ ἡγεμιτίχου, ἄρχος τῆς Αἰγύπτου μέχρι τοῦ 661 π. Χ. Μετὰ τὴν μεγάλην δὲ ταυτην κατὰ τῶν Αἰγυπτίων νίκην ἤνευ ἀντιστάσεως ὑπέκυψαν εἰς τὸν Ἀσσορχάδων καὶ Συρία, αἱ

πόλεις τῆς Φοινίκης καὶ τῆς Κύπρου. Ἐξ ἐπιγραφῆς τινος ἀσσυριακῆς μαρτυροῦμεν, ὅτι μετὰ τὴν ὑποκυψάντων ἦσαν πλὴν Μανασσῆ τοῦ βασιλέως τοῦ Ἰουδα οἱ ἡγεμόνες τῆς Ἰδουμαίας, τῶν Μωαβιτῶν, τῆς Γάζης, τῆς Ἀσκάλωνος, τῆς Ἀκκάρωνος, τῆς Βύβλου, τῆς Ἀράδου, τῆς Ἀζώτου καὶ ἄλλων πόλεων τῆς Συρίας καὶ οἱ βασιλεῖς τῶν κυπριακῶν πόλεων. Τούτων τινὲς φέρουσιν ὀνόματα ἐθνολογικῶς ἀναγνωριζόμενα ὡς ἑλληνικά, οἷον ὁ Ἰκίστου (Αἰγιστός) τοῦ Ἰθαλίου, ὁ Πυταγκουρου (Πυθαγόρας) τοῦ Κιτίου, ὁ Κινύρας τῆς Σαλαμῖνος, ὁ Νταμάσου (Δάματος) τοῦ Κευρίου, ὁ Ἰτουάνταρ τῆς Πάππα (Ἡτέανδρος τῆς Πάρου). Τέλος δ' ἀπὸ τοῦ 609 π. Χ. ἐστράτη ὁ Ἀσσορχάδων εἰς βίον ἀπόλεμον, ἐπιδοθεὶς εἰς τὴν κτίσιν ναῶν καὶ ἀνακτόρων, γηραιὸς δ' ἦδη ὧν κατέθηκε τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 608 π. Χ. τὸ σκήπτρον, τῆς μὲν Β. τὴν ἀρχὴν ἀναθεὶς εἰς τὸν νέον ἑαυτοῦ υἱὸν Σαμασσουμουκὶν (τὸν Σαμουκὴν κατὰ Βηρωσόν, Σαοσδόκινον δὲ κατὰ τὸν κανόνα τοῦ Πτολεμαίου), τῆς δ' ἀνωτάτης ἐν Ἀσσυρίᾳ βασιλείας καταστήσας διάδοχον τὸν υἱὸν Ἀσσοῦρ-βυλ-κάλ, τὸν ἐν μὲν τῇ Ἀγίᾳ Γραφῇ γραφόμενον Ἀσενάφαρ, παρὰ δὲ τοῖς Ἑλλήσι Σαρδανάπαλον. Αὐτὸς δ' ἀπεσφύρη εἰς τὴν Βαβυλῶνα, ὅπου καὶ ἀπέθανε μετὰ βραχύ (607 π. Χ.).

Ἐν τῶν πρώτων ἔργων τῆς βασιλείας τοῦ Σαρδανάπαλου ὑπῆρξε νάποστειλῇ στρατιὰν κατὰ τοῦ Αἰθίοπος Ταρακοῦ, ὅστις ἅμα τῇ καταθέσει τῆς ἀρχῆς ὑπὸ τοῦ Ἀσσορχάδωνος, ἐκ τῆς Αἰθιοπίας, ὅπου εἶχε καταλύει μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν Ἀσσυρίων ἁλώσειν τῆς Μέρμιδος καὶ τῶν Θηβῶν, ἐπελθὼν εἰς τὴν Αἴγυπτον, προσέβαλε τὴν Μέμφιν, ἣν καὶ ἐκυρίευσεν μετὰ φοινικὴν πολιτορκίαν. Πτεθηθεὶς δ' ὁ Ταρακός, ἡναγκάσθη νὰ καταλήψῃ τὴν Μέμφιν, ἔπειτα δὲ καὶ τὰς Θήβας, ἐν αἷς διέμειναν ἐπὶ τινα χρόνον οἱ Ἀσσύριοι, οἵτινες ἐνίκησαν καὶ τὸν Νεχώ. ἀχθέντα ἀλυσιόδετον εἰς τὴν Νινευί, ὅστις ὅμως ἐστάλη καὶ πάλιν ὡς ἡγεμὼν εἰς τὴν Αἴγυπτον ἐπ' ἐλπίδι νάντιδράσῃ κατὰ τῆς ἀπύστου ἐνεργείας τῶν Αἰθίοπων. Ἀλλὰ καὶ δευτέραν ἡναγκάσθη νὰ ἐπιχειρήσῃ ὁ Σαρδανάπαλος ἐκστρατεῖαν εἰς τὴν Αἴγυπτον ἐναντίαν τοῦ ἀνέψιου τοῦ Ταρακοῦ καὶ τῶν ἐξ Αἰθιοπίας εἰς τὴν Αἴγυπτον ἐπιδρομόντων καὶ φονευσάντων τὸν Νεχώ. Κατὰ δὲ τὴν ἐκστρατεῖαν ταύτην κατέστρεψε μὲν τὰς Θήβας, ἐδείχθη δ' ἐν γένει ὠμότατος καὶ σκληρὸς, καταπλήξας τὸν ἀνατολικὸν κόσμον διὰ τῆς καθυποτάξεως τῆς Αἰγύπτου ἐκείνης, ἥτις ἐπὶ Τουμῇ Γ' καὶ Ἀμενῶσιος Β' ἐνέκα τὴν Ἀσσυρίαν καὶ ἐπέβαλλεν εἰς αὐτὴν φόρους. Καὶ κατὰ τῆς Φοινίκης δ' ἐξεστράτευσεν, καὶ πρὸς τὸν βασιλέα τῶν Λυδῶν Γύγην, πιεζόμενον ὑπὸ τῶν Κιμμερίων, ἐστάλει βοήθειαν, συντέλων μὲν εἰς ἐνίκησιν τῶν ἐπιδρομέων,

τάσσαν δ' εἰς τοὺς Λυδοὺς ἐτήσιον φέρον. Οὕτω δ' ἡ Ἀσσυρία μετὰ τὴν κατὰκτησιν τῆς Αἰγύπτου, ἐπιπορευομένη ἐκ τῆς εἰς τὴν Μικράν Ἀσίαν ἐπιδρομῆς τῶν Ἀσσυρίων, ἐπεξέτεινε τὰ ὅρια αὐτῆς μέχρι τῶν ἁκτῶν τοῦ Αἰγείου πελάγους. Ἀλλ' ἀρ' ἐτέρου μέγαν διέτρεχε κίνδυνον ὑπὸ τὴν ἐπικρατῆα τοῦ Σαρδαναπάλου ἀδελφὸν Σαρκασσομουκὶν ἢ Β. ἀπὸ τῶν Σουσιῶν, ἐπιβραμύοντων εἰς τὴν Χαλδαίαν. Διὸ, σπεύσας ὁ Σαρδαναπάλος, ὥπως σώσῃ τὸν κινδυνεύοντα ἀδελφόν, καθύρωσε νὰ νικήσῃ καὶ ἐκδιώξῃ τοὺς ἐπιβραμύς, μεθ' οὗ, εἰσελάσας εἰς τὴν Σουσιανήν, μετὰ κρατερὰν μάχην παρὰ τῆς ἑχθρας τοῦ ποταμοῦ Εὐλάϊου ἐνίκησε τὸν διάδοχον τοῦ αὐτοκτονήσαντος βασιλείας τῶν Σουσιῶν Οὐρτάνην Τεουρανόν. Μετὰ δὲ τινα ἔτη εἰρήνης ἀποστατήρουν αὐτὸς ὁ ἀδελφὸς του, ὁ βασιλεὺς τῆς Β., μετὰ πολλῶν συμμαχῶν, καθ' οὗ ἐπιβλήων ὁ Σαρδαναπάλος ἐπολιόρκησε τὰ Σίππαρα, τὰ Βόροππα καὶ ἄλλας πόλεις τῆς Β. καὶ αὐτὴν δὲ τὴν Βαβυλωνίαν, στενὴς περικλεισθεῖσαν. Ὁ λιμὸς καὶ ὁ λοιμὸς ἐφθίον ἤδη τοὺς πολιορκουμένους. Ἀλλ' ὁ βασιλεὺς τῶν Βαβυλωνίων ἐνέμενε μέχρις ἐσχάτων. Πῶς οἱ στρατιῶται ἠναγκάζοντο νὰ τρώγῃσι τὰς σάρκας τῶν ἰδίων υἱῶν καὶ θυγατέρων. Τοιοῦτος λιμὸς ἠνάγκασε τέλος τοὺς Βαβυλωνίους νὰ παραδοθῇσι. Ὁ Σαρκασσομουκὶν ζῶντων ἐκείνῳ ζῶν, οἱ δ' ἐπιζήσαντες τῶν στρατιωτῶν ὑπέστησαν τὰς σκληροτάτας τῶν βασάνων κατὰ τὴν φροδερὰν ἐκείνην ἄλλωσι τῆς Βαβυλωνίας (648 π. Χ.). Τότε δὲ προσέλαθεν ὁ Σαρδαναπάλος τὸν τίτλον βασιλείας τῆς Βαβυλωνίας, ἧς ἤρξεν ὑπὸ τὸ ὄνομα Κανδαλανού ἐπὶ 22 ἔτη μέχρι τοῦ 626 π. Χ. Ἀλλὰ μόνον τὰ 15 τελευταῖα ἔτη τῆς βασιλείας του ὑπῆρξαν εἰρηνικά. Τιμῆσαντα εὖ ἤτιον τῶν προτέρων τὸν Σαρδαναπάλου, ὅστις οὐ μόνον ὡς κατακτητὴς διενόηθ', ἀλλὰ καὶ εἴπερ τις καὶ ἄλλος τῶν προκατόχων αὐτοῦ ῥηδοκίμησεν ὡς προσάτης τῶν τεχνῶν καὶ τῶν γραμμάτων. Πρὸς τὴν παράδοσιν περὶ τοῦ Σαρδαναπάλου ὡς μονάρχου διεφθαρμένου καὶ θηλυδριού, ἀβροδιαίτου καὶ γυναικόμενον, ἧτις ἰδίως διὰ τοῦ Κτητίου περιήλθεν εἰς τοὺς Ἕλληνας εἶνε προῖον συγχύσεως τοιαύτης. Ὡς τε καὶ παρ' αὐτοῖς τοῖς Ἕλλησι τῶν μεταγενεστέρων χρόνων ἐγίνετο κατ' ἀνάγκην διὰ κριτικὸς Σαρδαναπάλων, τοῦ μὲν δραστηρίου καὶ γενναίου, τοῦ δὲ θηλυδριού. Κατ' ἀντίθεσιν ποδὲς τὴν παράδοσιν ταύτην ὁ Σαρδαναπάλος εἶνε, ὡς εἶδομεν, εἰς τῶν ἐξοχωτάτων ἡγεμόνων τῆς Ἀσσυρίας, ἐφ' οὗ ἡ χώρα ἀνῆλθεν εἰς τὴν ὑψίστην αὐτῆς δυνάμιν.

Ἀλλ' ἡ δύναμις αὕτη τῆς Ἀσσυρίας ἐμελλε νὰ εἶνε παροδική. Μετὰ τοῦ θανάτου τοῦ ἰσχυροῦ τούτου μονάρχου βλέπμεν τὴν Β. ἀνηδύσαν καὶ ἐλευθερευμένην. Ὁ δ' ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Β. καθήμενος, Χαλδαῖος, Ναβοπαλά-

σρος οὐ μόνον γίνεται ἰδρυτὴς νέας ἀκμῆς τῆς Β., ἀλλὰ καὶ ἐπιφέρει μετ' οὐ πολὺ τὴν πτώσιν τῆς Ἀσσυρίας διὰ τῆς συμμαχίας μετὰ νέας δυνάμεις ἐμφανιζομένης ἐν Ἀσίᾳ, τῆς Μηδίας (ἰδ. λ.). Ἡς ἤρχεν ὁ Κουαζάρης, ἐπ' ἐξῆς τῆς τὴν κατὰ τῶν Ἀσσυρίων βοήθειάν του βασιλείαν τῶν Βαβυλωνίων ὡς ὑποτελὲς τοῦ διαδόχου τοῦ Σαρδαναπάλου Ἀσσοῦρ-εὐλίλ-ἰλ-ἡνης. Τὴν δὲ συμμαχίαν τοῦ ἀποστάτου Ναβοπολάσσρου μετὰ τοῦ Κουαζάρου κατέστησε στενοτέραν ὁ γάμος τοῦ υἱοῦ τοῦ βασιλέως τῆς Β., τοῦ Ναβου-κουδῶρ-Ἀσσοῦρ (Ναβουχοδονόσορος) μετὰ τῆς θυγατρὸς τοῦ Κουαζάρου, ἧτις ἐκαλεῖτο Ἀρμισ. Ἀφ' οὗ δ' οἱ Μηδοὶ ἀπῆλλάγησαν πρῶτον τῶν τῶν Ἀσίων καὶ τὴν Μηδίαν λυμαινομένων καὶ εἰς αὐτὴν δὲ τὴν Ἀσσυρίαν ἐπιβραμύοντων Σκυθῶν Σκολότιων, ὁ Κουαζάρης ἐστράφη κατὰ τῆς Νινευί, ἐν ἣ ἀντέταξε σθεναρὰν ἀντίστασιν ὁ τελευταῖος τῶν Ἀσσυρίων βασιλεὺς, ὅστις τέλος, ἵνα μὴ γείνη ὑποχείριος τῶν πολεμιῶν, λέγεται, ὅτι κατεσκεύασεν ἐν τοῖς βασιλείαις πυρὰν ὑπερμεγέθη, καὶ τὸν τε χρυσὸν καὶ τὴν ἄργυρον ἅπαντα, πρὸς δὲ τούτοις τὴν βασιλικὴν ἐσθῆτα πᾶσαν σωρεύσας ἐπὶ ταύτην καὶ ἐξεδίψας τὰς παλλακίδας καὶ τοὺς εὐνοῦχους εἰς αὐτήν, κατέκαυσεν αὐτὸν καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν εἰς τὰ βασιλεία. Ἡ δ' ἠνωμένη στρατιὰ τῶν νικητῶν εἰσῆλθεν εἰς τὴν μεγάλην πύλιν τῆς Ἀσσυρίας, περιλαμβομένην ὑπὸ τῶν φλογῶν τῆς ἀπαισίας πυρκαϊᾶς, ἧτις ἐφώτιζε τὴν ὑστάτην ἡμέραν τῆς Νινευί, τὴν τελευταίαν ὥραν τοῦ μεγάλου τῶν Ἀσσυρίων βασιλείου (606 π. Χ.). Οἱ δὲ Μηδοὶ καὶ οἱ Βαβυλωνιοὶ ἐσπευσαν νὰ καταστρέψωσιν ἐκ θεμελίων τὴν πανίσχυρον ἀνασσαν τῆς Ἀσίας, καὶ ἀπὸ τῶν κόλπων τοῦ ποταμοῦ παρὰ τῶν Ἀσσυρίων θεινὰ πλοῦντος ἐβραϊκοῦ λαοῦ ἠκούσθη ἡ φωνὴ τῶν προφητῶν, καλυπτόντων τὴν χαίρεσιν τοῦ Ἰουδαίου εὐχαρίστησιν ὑπὸ τὸν πέπλον τῆς θερμῆς πίστεως πρὸς τὴν θείαν ἐκδίκησιν τοῦ Ἰερουσά.

Ἡ καταστροφὴ τῆς Νινευί, ἧς τὰ ἐρείπια ἐν βραχεὶ χρόνῳ λησιμονηθεῖτης παντελῶς μετὰ τὸ αὐτὴν αἰγλήν, ἐμελλε μετὰ μακροῦς αἰῶνας νὰ ποικιλοῦν ἢ σκιπᾶν τῶν Ἀσσυριολόγων, ἐπὶ ἡνέγκη τῆς πτώσεως τῆς Ἀσσυρίας. Ἐκ δὲ τῶν ἐρείπίων τοῦ ἀσσυριακοῦ βασιλείου ἀνεβλάστησαν δύο ἰσχυρὰ κράτη, ἡ Μηδία καὶ τὸ νέον βαβυλωνίαν καὶ βασιλείαν. ἐκ τῆς Μεσοποταμίας ἐπεκταθὲν καὶ ἐπὶ τὴν Σουσιανήν, Συρίαν καὶ Παλαιστίνην, ἐφ' ἣν ἀπέκτεινε τὴν ἐπικυριαρχίαν ὡς διάδοχον τῆς ἀσσυριακῆς δυνάμεως.

Ὁ Ναβοπαλάσσρος (625-604 π. Χ.), ἄρχων ἤδη τῆς Β. ὑπὸ ὅρους ἐντελῶς διαφόρους μετὰ τὴν πτώσιν τῆς Ἀσσυρίας, ἀνελάμβανε βαρβαρὴν ἐντολήν. Μετὰ μὲν τῆς Μηδίας διεβίωσεν εἰρηνικῶς ἀλλὰ κίνδυνος παρίσταται ἐκ τῆς Αἰγύπτου, ἐνισχυθείσης μετὰ τὴν καταλ-

σιν τοῦ Ἀσσυριακοῦ βασιλείου. Ὁ υἱὸς καὶ διάδοχος τοῦ Ψαμμίτιχου Νεγώ Β' (609-595 π.Χ.), ἀγωνιζόμενος νὰ ἐπεκτείνῃ τὸ ἐν τῇ μετὰ τὴν ἐκτεθειμένην καὶ ἤδη ἀναγεννώμενον βασιλεῖον τῶν Φαραωνίων, ἠθέλησε νὰ λαβῇ καὶ αὐτὸς μέρος ἐκ τῆς διασποσθείσης τῶν Ἀσσυρίων κληρονομίας. Προχωρήσας πρὸς τὴν Συρίαν, ἐνίκησε τὸν βασιλεῖα τοῦ Ἰούδα Ἰωσιάν ἐν τῇ κοιλάδι Μειρῶν (τῇ Μαγδόλῳ τοῦ Προδῶτου) καὶ ἐκυριεύσε τὴν μεγάλην πόλιν τῆς Παλαιστίνης Κάδουτ. Ὁ δὲ Ναβοπαλάσσορ, γηραιὸς ἤδη ὢν, ἐξέπεμψε κατ' αὐτοῦ τὸν ἰδίον υἱὸν Ναβουχοδονόσορα. ὅστις ἐνίκησε τοὺς Αἰγυπτίους παρὰ τὴν Εὐφράτην ἐν μεγάλῃ μάχῃ, συγκροτηθὲν παρὰ τὴν Κάρχεμιν. Μὴ ἀρκεσθεὶς δ' εἰς ταύτην τὴν νίκην ὁ Ναβουχοδονόσορ προσχώρησεν, ὑποτάσσων καθ' ὅσον ἅπαντας τοὺς ἡγεμόνας τῆς Συρίας καὶ τὸν βασιλεῖα τοῦ Ἰούδα Ἰωακείμ· εἶχε δὲ ἤδη εὐχάται τῇ 604 π.Χ. εἰς τὸ Πηλούσιον, ὅτε ἠγγέλθη αὐτῷ ὁ θάνατος τοῦ πατρὸς. Ὁ νεαρὸς νικητὴς ἔσπευσε τότε εἰς τὴν Βαβυλῶνα, ὅπως καταλάβῃ τὸν θρόνον, οὗ εἶχεν ἤδη γείνει ἄξιος διὰ περιφανῶν νικῶν, διαδιχόμενος ἐπ' αὐτοῦ πτέρη ἐκ τοῦ μηδενὸς ἀναδημιουργήσαντα μεγάλην τὴν Β. καὶ διακριθέντα οὐ μόνον ἐν τοῖς πολέμοις, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ἐργοῖς τῆς εἰρήνης, ἐν οἷς εἶχε συνεργῶν τὴν σύζυγον τοῦ Νίτωκριν, σὺν τοῖς ἄλλοις δ' ἀνιδρύσαντα καὶ ἐξωραίσαντα τὴν ἀπὸ μακρῶν ἐτῶν παρ' ἑλίας τὰς ἐνεργείας τοῦ Ἀσσυράδωνος κατὰ μέγα μέρος κατεστραμμένην Βαβυλῶνα.

Ὁ Ναβουχοδονόσορ μέχρι τινὸς ἡδύνατο νὰ εἶνε ἀσφαλὴς ἐκ τῶν Μήδων, ἐπ' ὅσον σὺν-θρονον εἶχε τὴν θυγατέρα τοῦ Κυαξάρου καὶ ἐκέκτητο τὴν συμμαχίαν τῆς Μηδίας. Ἀλλ' ἀναισχυρῶς ἀπέβλεπεν ἡ Αἴγυπτος εἰς τὰς χώρας τῆς Συρίας. Διὰ τοῦτο, ὅτε ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰούδα Ἰωακείμ ἠννήθη νὰ πληρώσῃ εἰς τοὺς Βαβυλωνίους τὸν τεταγμένον φόρον, ἐπειδὴ μόνος εἰς τὰς σκευυρίας καὶ τὴν ὑποστήριξιν τοῦ Νεγώ, ὁ Ναβουχοδονόσορ ἔστειλεν ἀμελλητί τῇ 597 π. Χ. στρατιάν κατ' αὐτοῦ. Θανόντος δὲ τοῦ Ἰωακείμ, ἐν ᾧ ἐπολιορκεῖτο ἡ Ἱερουσαλὴμ, ὁ νεαρὸς διάδοχος αὐτοῦ Ἰεχονίας δὲν ἡδύνατο νάνθῃ εἰς τὰς ἐπιθέσεις αὐτοῦ τοῦ Ναβουχοδονόσορος σπεύσαντος, καὶ ἠναγκάσθη νὰ παραδώσῃ εἰς αὐτὸν κατὰ τὸ αὐτὸ ἐκεῖνο ἔτος τὴν Ἱερουσαλὴμ. Θέλων δὲ νὰ εἶνε ἡγεῖτος ὁ Ναβουχοδονόσορ περὶ τῆς ὑποταγῆς τοῦ Ἰούδα, παρέλαβε μεθ' ἑαυτοῦ εἰς τὴν Βαβυλῶνα τὸν Ἰεχονίαν, ῥιφθέντα εἰς εἰρκτὴν, μετὰ πάντων τῶν περὶ αὐτὸν καὶ δεκαεξαχθίων Ἰουδαίων, ἐν οἷς καὶ αὐτοὶ οἱ κυβερνητοὶ καὶ οἱ διδασκαλοὶ τῆς Ἱερουσαλὴμ. Ἐγκατέστησε δ' ὡς βασιλεῖα τοῦ Ἰούδα τὸν υἱὸν τοῦ Ἰεχονίου Μαθθανίαν, νεανίαν 21 ἐτῶν, ὅστις ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον ὑπὸ τὸ ὄνομα Σεδεκίας. Ἀλλὰ καὶ οὗτος, συμμαχί-

σας μετὰ τῶν συριακῶν λαῶν καὶ τοῦ βασιλεῦς τῶν Αἰγυπτίων Ἀπρίου, ἀπεσταχθεὶς κατὰ τῶν Ἰαβυλωνίων παρὰ τὰς νοθεύσεις τοῦ προφήτου Ἱερεμίου. Τότε ὁ Ναβουχοδονόσορ, ἀντεπεξελθὼν τῇ 590 π.Χ., μετὰ δυνάμιν δυνάμιν τῆς Ἰουδαίας παρέστη πρὸ τῶν πυλῶν τῆς Ἱερουσαλὴμ, ἥτις ἀντέχευε δεκαοκτὼ βίους μῆνας γενναίως εἰς τοὺς Βαβυλωνίους, κυριεύοντα τέλος διὰ τινος ῥήγματος τοῦ τεύχους. Οἱ υἱοὶ τοῦ Σεδεκίου καὶ οἱ ἄρχοντες ἐσφάγησαν πρὸ αὐτοῦ, αὐτὸς δ' ὡς βασιλεὺς μετὰ τὴν ἐξόρυξιν τῶν ὀφθαλμῶν του ἀπήχθη εἰς τὴν Βαβυλῶνα δέσμιος (588 π. Χ.). Ἡ δ' Ἱερουσαλὴμ ἐπυρπολήθη. Συντελέσαντες δὲ τὸ ἔργον τῆς καταστροφῆς ἀνεχώρησαν οἱ Βαβυλωνιοὶ ἐκ τῆς Ἰουδαίας, ἀφήσαντες ἐν τῇ χώρᾳ ὡς διοικητὴν τὸν Γεδαλίαν, φίλον τοῦ προφήτου Ἱερεμίου, δολοφονηθέντα μετὰ τινὰς μῆνας. Πλήρης δὲ καταστροφῆς τῆς Ἰουδαίας ἐπῆλθε μετὰ νεαν ἐισβολῆν τῆς βαβυλωνιακῆς στρατικῆς ἐν ἔτει 581 π. Χ., εἰς ἣν ἐπικολούθησεν ὁ βίαιος ἐξοικισμὸς τῶν Ἰουδαίων, θρησκοντων ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ τὴν τύχην τῆς πατρίδος παρὰ τὰς αἰγυπτιακὰς διώρυγας καὶ ἐπὶ τῶν περὶ τὴν Βαβυλῶνα. Γνωστοὶ δ' εἶνε οἱ ἐπὶ τούτοις συγκινητικοὶ θρήνοι τοῦ Ἱερεμίου, θανόντος ἔπειτα ἐν Αἰγύπτῳ. Μετὰ δὲ τὴν καθυπόταξιν καὶ τῶν ἐκείθεν τοῦ Ἰουδαίου κατοικοῦντων λαῶν τῶν συμμετασχόντων τῇ ἀποταξίᾳ τῶν Ἰουδαίων κατέστησεν ὁ Ναβουχοδονόσορ φόρον ὑποτελεῖς τοὺς Ἰουδαίους (573 π. Χ.), μεθ' ἧς ἐνικήθησαν καὶ αὐτοὶ οἱ Αἰγύπτιοι, καὶ ὢν ἐστράτευσεν ὁ βασιλεὺς τελευταίον ἐν ἡλικίᾳ 62 ἐτῶν τῇ 567 π. Χ. Οὐδὲ περιωρισθὲν εἰς τοὺς πολέμους ὁ Ναβουχοδονόσορ, ἀλλὰ, συνεχίζων τὰς παραδόσεις τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρός, ἀνῆλθε εἰς τὴν Β. διὰ τῆς εὐνομίας, ἀνύψωσε τὴν Βαβυλῶνα, ἣν καὶ ἐτείχευσεν ὀχυρώτατα καὶ ἐκόσμησε λαμπρῶς, καὶ ἤγαγεν εἰς μεγίστην ἀκμὴν τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν γεωργίαν.

Μακροτάτη ὑπῆρξεν ἡ ἐνδοξὸς βασιλεία τοῦ Ναβουχοδονόσορος, διρκέσασα ἐπὶ 43 βλᾶ ἔτη (604-561 π.Χ.). Ἡ Παλαιὰ Διαθήκη παρίστανει αὐτὸν βληθέντα κατὰ τὸ τέλος τοῦ βίου ὑπὸ μανίας, ἣν προσκάλεσεν ἡ ἀλαζονεία. Φαίνεται δὲ μᾶλλον, ὅτι κατελήθη ὑπὸ τοῦ εἴδους ἐκείνου τῆς μανίας, ἣν οἱ ἱατροὶ καλοῦσι: λυκανθρωπία. Θανόντα δὲ τῇ 561 π.Χ. ἐν Βαβυλῶνι διετέλθη ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἀβὶλ-Μαρδούκ, ὅστις μετὰ 300 ἔτη ἐδολοφονήθη ὑπὸ τοῦ γαμβροῦ αὐτοῦ Νηρηγισάρου (559-550 π.Χ.), τέλος δὲ μετὰ τὸν τούτου ἀνῆλθεν υἱὸν Λαβασί-Μαρδούκ, σονευθέντα μετὰ ἐννέα μῆνας, κατέλαβε τὸν θρόνον ἀντὶ μὴ ἀνῆλθεν εἰς τὸ γένος τοῦ Ναβουχοδονόσορος, ὁ Λαβύνητος τοῦ Προδῶτου (Ναδώνητος). Ἐξῆς ἀπὸ τοῦ 555 π. Χ. μέχρι τῆς ἐν ἔτει 538 π. Χ. πτώσεως τῆς Βαβυλῶνος. Ἀλλ' οἱ καιροὶ καί' οὗς ἐβασίλευσεν ὁ Λαβύνητος ὑπῆρξαν κρίσιμα

διὰ τὴν Βαβυλωνίαν. Ἦδη ὁ Ἀχαιμενίδης Κύρος, νικήσας τοὺς Μήδους καὶ ἰοῦσας τὸ περσικὸν κράτος, ἐστράφη μετὰ τὴν καθυπόταξιν τῆς Λυδίας ἐναντίον τῆς Β. Νικήσας δὲ τὸν Λαδύνητον ὁ Κύρος, κατέλαβε μὲν τὴν πόλιν Σιππάρκ, μετὰ δὲ τινὰς ἡμέρας εὗρισκετο ἤδη μετὰ τοῦ στρατηγοῦ αὐτοῦ Γωδρύου ὑπὸ τὰ τείχη τῆς Βαβυλωνίας, ἐν ᾗ εἶχε κλεισθῆ ὁ βασιλεὺς τῶν Βαβυλωνίων. Οἱ Χαλδαῖοι ἐξέρχονται τῶν τειχῶν καὶ συγκρούονται πρὸς τὴν περσικὴν στρατίαν, καὶ κατὰ ταύτην πιθανῶς τὴν μάχην συλλαμβάνεται ὁ Λαδύνητος. Ἄλλ' ἡ πολιτορκία ἐξακολουθεῖ ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ υἱοῦ τοῦ Λαδύνητος Βέλ-σάρ-σάσσορ (Βαλτάσαρ παρὰ τῷ Δανιήλ). Τέλος δὲ κυριεύεται ἡ Βαβυλωνία ὑπὸ τοῦ Κύρου, ἐν ᾗ οἱ πολιτορκοῦμενοι ἐπανηγύριζον μεγάλην τινὰ ἐορτήν, τὴν φθινόπωρον τοῦ 538 π.Χ.

Ὁ Κύρος, εἰσελάσας εἰς τὴν πόλιν, προέστηεν αὐτῆς ὡς διοικητὴν τὸν Γωδρύαν. Ἐπεικῶς δὲ φερόμενος πρὸς τὸν αἰχμαλωτὸν Λαδύνητον, ἔχρησεν εἰς αὐτὸν τὴν ζωνὴν καὶ ἀπέστειλεν εἰς Καρμανίαν. Ἐν ᾗ δ' ὁ τελευταῖος τῶν Βαβυλωνίων βασιλεὺς ἐτελεύτα ὡς πατράτης τοῦ νέου μεγάλου περσικοῦ βασιλεῖος, ὁ Κύρος κατελάμβανεν ὡς δεσπότης καὶ προσήγαγε εἰς τὸ περσικὸν κράτος τὰς ἐπικράτας τῆς Β., ἥτις ἔκτοτε ἀπετέλεσε μέρος τῆς Περσίας. Οἱ δ' ἐν αἰχμαλωσίᾳ Ἰουδαῖοι χαίροντες ὡς ἐλευθερωτῆν τὸν Κύρον ἔλαβον παρ' αὐτοῦ τὴν ἐλευθερίαν τῶν, καὶ ἐπέστρεψαν εἰς τὴν πατρίδα, τυγχάνοντες τοῦ δικαιώματος νάνεγείρωσι πάλιν τὸν ναὸν τῆς Ἱερουσαλὴμ καὶ τὴν ἱερὰν αὐτῶν πόλιν.

Εἰς μάτην πολλάκις, ὡς ἐπὶ Δαρείου τοῦ Ὑστάσπου τῷ 516 π. Χ., ἀπεπειραθήσαν οἱ Βαβυλωνιοὶ νάποσταθῶσιν ἀπὸ τῶν Περσῶν. Ἡ Β. ἐξηκολούθησεν ἀνήκουσα εἰς τὴν Περσίαν μέχρι τῆς εἰς τὴν Ἀσίαν ἐκστρατείας τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου, ὅτε ὁ σατραπὴς Βαχιστάνης παρέδωκεν εἰς τὸν βασιλεῖα τῶν Μακεδόνων τὴν Βαβυλωνίαν. Ἐπὶ δε τῶν διαδόχων περιήλθεν ἡ Β. εἰς τοὺς Σελευκίδας, ἀφ' ὧν ἀφῆρσαν αὐτὴν οἱ Πάρθοι τῷ 140 π. Χ. Κατὰ διαλείμματα δὲ περιελθούσα εἰς τὸ Ῥωμαϊκὸν κράτος, ἐπὶ Τραιανοῦ τῷ 114 μ. Χ. καὶ Σεπτιμίου Σεβήρου τῷ 199, καὶ εἰς τὸ βυζαντιανὸν ἐπὶ Ἰουλιανοῦ τῷ 363, ἐξηκολούθησε τὸ πλεῖστον τοῦ χρόνου ἀνήκουσα εἰς τοὺς Πάρθους καὶ μετ' αὐτοὺς εἰς τὸ νέον περσικὸν βασίλειον, τὸ τῶν Σασσανιδῶν. Μετὰ δὲ τὴν τούτου ὑπὸ τῶν γαλιτῶν κατάλυσιν κατὰ τὸν Ζ' αἰῶνα παρέλαβον οἱ Ἀραβες καὶ τὴν Β., ἣν πάλιν κατέκτησαν οἱ Πέρσαι, ἕως τῷ 1638 περιήλθεν εἰς τοὺς Τούρκους, ὅφ' οὗς ἔκτοτε καὶ διατελεῖ.

Περὶ τῆς θρησκείας, τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς τέχνης τῶν Βαβυλωνίων καὶ Ἀσσυρίων πολυτίμους εἰδήσεις δυνάμεθα νὰ πορίσθωμεν ἐκ τῶν μνημείων τῶν γνω-

σθέντων διὰ τῶν ἀνασκαφῶν. Ἡ πρώτη θρησκεία ἦν ἀπαντῶμεν ἐν Β. εἶνε ἡ δαιμονιολατρεία τῶν Σουμεριῶν. Δαίμονες καὶ πνεύματα εἶνε αἱ μόναι θεότητες αὐτῶν, ἐντεῦθεν δ' ἡ λατρεία σύμπασα περιορίζεται εἰς ἐξορκισμοὺς καὶ ἐπωδὰς, ὧν πολλαὶ σφύζονται. Ἀλλ' ἡ πρωτόγονος αὐτῆς τῶν Σουμεριῶν δαιμονιολατρεία μεταβάλλεται κατ' ὀλίγον ἐπὶ τοῦ βαβυλωνιακοῦ ἐδάφους, καὶ ἐκ τῶν δύο ἀνωτέρων πνευμάτων, τοῦ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῦ τῆς γῆς, ἐμορφώθη κύκλος θεῶν θεοτήτων τοῦ φωτός καὶ τοῦ ὕδατος. Ἡ θρησκεία δὲ αὕτη διὰ τῶν Σημιτῶν μεταβάλλεται ἀκόμη περισσότερον, καὶ ἀρχίζει νὰ ἐπικρατῇ ἐν αὐτῇ τὸ ἡλιακὸν σύστημα, ἐν ᾗ διακρίνεται «ὁ κατ' ἐξοχὴν θεὸς» Βάαλ (Βήλος) ὁ καὶ ἀπλῶς θεὸς (ἱεοῦ), ὅστις ὡς οὐκῶν ἐν τῷ φωτὶ κυριωτάτον σύμβολον ἔχει τὸν ἥλιον. Χαρακτηριστικὸν δὲ τῆς βαβυλωνιακῆς θρησκείας, οἷα διεμορφώθη σὺν τῷ χρόνῳ, εἶνε ἡ συνταύτισις τῶν θεῶν μετὰ τῶν ἀστέρων. Αὕτη ἡ λέξις θεὸς δὲ δηλοῦται ἐν τῇ σφηνοειδεῖ γραφῇ δι' ἀστέρους. Ἡ τοιαύτη δ' ἀποθεώσις οὕτως εἰπὲν τοῦ ἀνάστρου στερεώματος ἤγαγεν ἐνωρίως εἰς τὴν ἀστρολογία, ἥτις κατέστησε περιλάλητον τὴν γαλδαικὴν ἐπιστήμην. Πέντε τῶν πλανητῶν, ἔκτοτε ἀνακαλυφθέντες, συναπετέλεσαν μετὰ τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης ἱερὸν τὸν ἀριθμὸν ἑπτὰ, οὗτος ἡ ἱερότης ἐκ τῆς Χαλδαίας μετεδόθη εἰς ἅπαντα τὸν κόσμον μέχρις αὐτῶν τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων, διότι καὶ ἡμεῖς, διαιρουμένους τὸν μῆνα εἰς ἐβδομάδας, ὑποτάμεθα λεληθέντως τὴν ἐπίδρασιν τῶν Βαβυλωνίων. Ἐκ δὲ τῆς ἐπιθυμίας τῆς διεξερυνήσεως τῶν ἀνθρωπίνων τυγῶν ἀπὸ τῆς παρατηρήσεως τῶν οὐρανίων φαινομένων ἐπήγαγε μὲν ἡ διὰ τῆς ἀστρολογικῆς προμαντείας ρύθμισις τῶν τοῦ βίου, ἀλλὰ προήλθεν καὶ ἀξιόλογοι ἀστρονομικαὶ μελέται, γινόμεναι ἐν τοῖς ναοῖς, οἵτινες εἶχον πύργους ὑψωφόρους χρησιμεύοντας ἀντὶ ἀστεροσκοπεῖων.

Ἐκτός δὲ τοῦ ἀριθμοῦ ἑπτὰ ἱερὸς ἦτο παρὰ Βαβυλωνίους καὶ ὁ ἀριθμὸς τρία, ὑπαρχόντων τριαδικῶν συστημάτων τῶν θεῶν, οἵτινες, τοπικοὶ ὄντες συνήθως, ἐξαπλοῦνται ἐπειτα καθ' ἅπασαν τὴν Βαβυλωνίαν καὶ τυγχάνουσι γενικῆς λατρείας. Τοιοῦτος εἶνε ὁ θεὸς τῆς Βαβυλωνίας Μαρδούκ, ὅστις ταυτίζεται ἐπειτα μετὰ τοῦ πλανήτου Διὸς. Τοιαύτη ἡ θεὰ τῆς Ὁρχῆος Νανά ἡ παρὰ Μανασσῇ (II, γ', 13) Ναναία, ἥτις ἀποδίδεται κατ' ὀλίγον ὡς Ἰστάρ ἡ ἐξοχουτάτη τῶν θεαινῶν τοῦ βαβυλωνιακοῦ πανθέου, ἀντιπροσωπεύουσα τὴν παραγωγικὴν καὶ ζωοποιὸν δύναμιν τῆς φύσεως, διὸ βλέπομεν αὐτὴν λατρευομένην ἐν ἐορταῖς ἀνεμῶναις, καθ' ὅς αἱ παρθέναι παραδίδουσιν ἑαυτάς εἰς τὴν ἀκολασίαν. Ἐν γένει δὲ διαπνέει τὴν βαβυλωνιακὴν θρησκείαν πνεῦμα τι νηφάλιον καὶ πρακτικόν, οὐδ' ἀνήλθεν αὕτη εἰς δογματικὸν σύστημα ἢ εἰς φιλοσοφικὴν θεω-

ρίαν. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ λατρεία τῶν Βαβυλωνίων εἶνε ἀπλή καὶ ἥμισυ περιπλοκή, φθάνουσα μόνον μέχρι μαγικῶν ἐπιφθῶν καὶ ἀφομένη τὸ πολὺ ἐν χρόνοις μεταγενεστέροις μέχρι ψαλμῶν μετανοίας, οἷτινες τὸ κατ' ἀρχὰς ἐνέχουσι βαθύ θρησκευτικὸν συναίσθημα, μεταπίπτειν σὺν τῷ χρόνῳ εἰς κενὴν φρασολογίαν. Οἱ δὲ παλαιότατοι τῶν ψαλμῶν τούτων, ὧν πολλοὶ ἐσώθησαν, δύνανται ὡς πρὸς τὸ αἶσθημα καὶ τὴν ποιητικὴν δύναμιν νὰ παραβληθῶσι πρὸς τοὺς παρ' Ἑβραίοις, ἀλλὰ καὶ πρὸς αὐτὰ τὰ κάλλιστα καὶ εὐγενέστατα προϊόντα τῆς εὐαγγελικῆς καὶ χριστιανικῆς ἡμερολογίας.

Περὶ δὲ τῆς θρησκείας τῶν Ἀσσυρίων ῥητέων ἐν γένει, ὅτι αὕτη δὲν διαφέρει οὐσιωδῶς ἀπὸ τῆς τῶν Βαβυλωνίων.

Πλὴν δὲ τῆς ψαλμικῆς ποιήσεως ἀναπτύσσεται πρὸς τοὺς Βαβυλωνίους καὶ Ἀσσυρίους ἐν τῷ κατόπιν χρόνῳ καὶ τὸ ἔπος. Ἐπιφανὲς δὲ εἶνε τὸ ἐν τοῦ ναυαγίου τῆς ἀσσυριακῆς καὶ βαβυλωνιακῆς φιλολογίας περιωθεν ἔπος τοῦ Νεβουζῆ ἢ Ἰσδουβάρ, οὐ σπουδαϊότατον ἐπεισόδιον εἶνε ἢ ἐν τῷ ἐνδεκάτῳ ᾄσματι διήγησις τοῦ Σισουόρου, ὅστις ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸν Νῶε τῆς Γραφῆς, περὶ τοῦ κατακλυσμοῦ, διήγησις, ἥς διάφοροι συνθέσεις, εὐρεθεῖσαι ἐν τε Νινευὶ καὶ Βαβυλῶνι, ἔχουσι μεγάλας ὁμοιότητας πρὸς τὴν ἔκθεσιν τῶν κατὰ τὸν κατακλυσμὸν ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ. Καθόλου δὲ ῥητέον, ὅτι ἐν τῇ φιλολογικῇ παραγωγῇ ἐκ τῶν δύο λαῶν διακρίνονται ἰδίως οἱ Βαβυλώνιοι, οἱ δ' Ἀσσύριοι, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν πλείστων καὶ σπουδαϊοτάτων ἐπιστημονικῶν ἔργων τῶν περιωθεντῶν ἐν τῇ περιωρῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ Σαρδαναπάλου, περιωρίζοντο ὡς τὸ πλεῖστον εἰς ἀντίγραφα παλαιῶν κειμένων τῶν Βαβυλωνίων, διακρινέντων ἰδίως ἐν τῇ ἀστρονομίᾳ καὶ ταῖς μαθηματικαῖς ἐπιστήμασι.

Ἀλλὰ πολὺ ἀνώτεροι τῶν Βαβυλωνίων ἀνεδείχθησαν οἱ Ἀσσύριοι ἐν ταῖς εἰκαστικαῖς τέχναις. Ἡ Ἀσσυρία δὲν ἐστέρητο λίθων ὡς ἡ Β., ἀλλ' ὅμως ἠκολούθησε καὶ ἐν τῇ οἰκοδομικῇ τὸ παράδειγμα τῶν Βαβυλωνίων, οἷτινες διὰ τὴν ἑλλειψὶν λίθων ὠκοδόμου διὰ πλίνθων ὁπῶν. Καίπερ δὲ μεταχειριζόμενοι ὕλην οὕτως ἐλαφρὴν, χάριν στερεότητος οἱ Ἀσσύριοι καὶ Βαβυλώνιοι ἤρουν ὑπὲρ μέτρον τὴν βάσιν τῶν κτιρίων, καὶ ἔκτιζον τοὺς τοίχους παχύτατους, κατασκευάζοντες τὰ παράθυρα δυνάτον τὸ δυνατόν μικρά, ὅπως μὴ σαλευθῇ ἡ στερεότης τῶν οἰκοδομῶν, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ δυσανάλογον μέγεθος τῶν πυλῶν, δι' ὧν εἰσέδμεν εἰς τὰ ἐνδότερα τὸ φῶς. Ἐντεῦθεν δὲ τὰ βαβυλωνιακά καὶ κατόπιν ἀσσυριακά κτίσματα καταλαμβάνον μὲν μεγάλην ἔκτασιν, ἀνιέρχοντο δ' εἰς ὕψος σχετικῶς μικρόν καὶ εἶχον ἐν συνόλῳ τι τὸ συμπεσισμένον. Ἐλεγε δ' ἅπ' αὐτῶν τὸ βαδινόν καὶ τολμηρόν. Ὄκοδομοῦντο δ' οἱ τοῖχοι μεγάλοι καὶ

παχύτατοι, ὅπως ὑποστηρίζωνται οἱ μεγάλοι θόλοι, ὧν ἐγένετο πολλή καὶ ποικιλὴ χρήσις ἐν τε τῇ βαβυλωνιακῇ καὶ ἀσσυριακῇ οἰκοδομικῇ. Ἡ ἀνακτορὰ τὰ κτιζόμενα ὑπὸ τῶν Ἀσσυρίων βασιλέων ἦταν ὡς τὸ πλεῖστον ταυμέγιστα, ἀλλὰ τὸ διαγράμμα αὐτῶν δὲν ἦτο ποικίλον, συνήθως δὲ συνίσταντο ἐξ αὐλῶν μεγάλων καὶ τετραγώνων, διαδεχόμενων ἀλλήλας, περὶ ἃς ἦσαν ἰδρυμένοι κατὰ σειραν αἰθουσαι ἀνευ ἐσωτερικῆς πρὸς ἀλλήλας συγκοινωνίας. Τὸ ἀνάκτορον ὅπερ ὠκοδόμησεν ἐν Χορσάδ (Νινευί, ἢ Σάργων περιείχετο ἐν ὅλῳ 209 δωμάτια καὶ κατεῖχεν ὀλίγην ἔκτασιν 100.000 τετραγῶν μέτρων, πολὺ δὲ μικρότερον αὐτοῦ ἦτο τὸ οἰκοδομηθὲν ὑπὸ τοῦ Σενναχηρίμ.

Ἐκσσοῦντο δὲ τανύκτορα καὶ οἱ ναοὶ τῶν Βαβυλωνίων καὶ Ἀσσυρίων ὑπὸ ἔργων τῆς γλυπτικῆς, ἥτις χαρακτηρίζεται διὰ τὸν αὐτοχθονισμὸν αὐτῆς, οὐδὲν ἔχουσα τὸ ἑτερογενὲς κατὰ τὴν μακρὰν περιόδον τῶν αἰώνων, ἀλλ' οὕσα γνήσιον προϊόν τῆς Μεσοποταμίας. Διὰ τοῦτο ἐνεκα τῆς ὕλης, ἣν εἶχον πρὸς ἐπεξεργασίαν, σπανίου ὄντος τοῦ λίθου, ἐπικρατεῖ τὸ ἀνάγλυφον, πρὸς ὃ ἤρουν πλάκες λίθιναι. Δὲν λείπουσιν ὅμως καὶ ἀγάλματα περιφερῆ, μάλιστα δ' ἐν Βαβυλωνίᾳ κατὰ τοὺς ἀρχαιότατους χρόνους. Τῶν δ' Ἀσσυρίων ἡ γλυπτικὴ ἐν τοῖς μεταγενεστέροις χρόνοις ἐνασμένει εἰς τὴν λεπτομερῆ ἐπεξεργασίαν τῶν καθ' ἑκάστα τῶν ἐνδυμάτων, τῶν κομῶν καὶ συμμετρικῶν σχεδίων, τῶν πολυτελῶν θυσάνων, τῆς εὐρείας καὶ μεγαλοπρεποῦς ζωῆς τῶν ἡγεμόνων. Χρήσις δὲ τῶν ἐκτύπων ἀναγλύφων ἐγένετο ἐν Ἀσσυρίᾳ συχνοτάτῃ εἴτε πρὸς σπολισμὸν τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ ἐξωτερικοῦ ναῶν καὶ ἀνακτόρων, ἐν συμπληρώσει τοῦ ἀρχιτεκτονικοῦ διακόσμου, εἴτε πρὸς διακόσμησιν τῶν θριαμβευτικῶν σπηλῶν καὶ γομαλῶν δεξιῶν τῶν βασιλέων. Παριστάνονται δ' ἐπὶ μὲν τῶν σπηλῶν καὶ δεξιῶν ἀνάγλυφοι εἰκόνες ἐπικοσμοῦσιν τὴν διήγησιν τῶν πολέμων καὶ τῶν θύλων τῶν ἡγεμόνων, τὰ δ' ἔκτυπα ἀνάγλυφα τῶν ναῶν καὶ ἀνακτόρων εἶνε μεγάλοι πτερωτοὶ ταῦροι, γίγαντες πνίγοντες λέοντας καὶ τὰ τοιαῦτα. Ἐν τῷ συνόλῳ δ' ἡ ἀσσυριακὴ γλυπτικὴ περιόριζεται μὲν εἰς τύπους τινας, οὓς ἀπᾶς πλάσασα ἐπαναλαμβάνει κατὰ κόρον, ἀλλ' ἐν τῇ φαινομένη ταύτῃ μονοτονίᾳ ὑπάρχει τις κίνησις καὶ δύνανται νὰ διακριθῶσι διαφοραὶ τεχνοτομίας. Ἰδίως δ' ἐπὶ τοῦ Σάργωνος καὶ τοῦ Σενναχηρίμ οἱ γλύπται ἐπιχειροῦσι νὰ δημιουργήσωσι συνθέσεις ποικιλωτέρας καὶ πολυπροσώπους, καὶ παριστάνουσι σκηνὰς κινήσεως καὶ πολέμων μετὰ καὶ τῆς ἑξωτερικῆς γραμμικῆς τοπίων, δασῶν, ῥέων καὶ ποταμῶν. Προτιμῶνται δ' αἱ σκηναὶ τοῦ θεομορίου βίου, μὴ προουσιάζομένων ἐνδιαφερόσων σκηνῶν ἐκ τοῦ κατ' οἶκον καὶ ἰδιωτικοῦ βίου, ὅποιας συχνὰ εὐρίσκωμεν παρὰ τοῖς Αἰγυ-

πίοις. Ἀπασαί δ' αἱ γλῶσαι ἦσαν κεχρωσμέναι διὰ ζωηροτάτων χρωμάτων οὕτως, ὥστε διὰ τὴν πολυχρωμίαν ἡ γλυπτική ἦτο ὑπὸ τινα ἔποψιν καὶ ζωγραφική. Πολὺ δὲ περισσώτερον τῆς γλυπτικῆς διεκρίθησαν εἰ Ἀσσύριοι ἐν τῇ πλαστικῇ μικροτεχνίᾳ καὶ τῇ μεταλλουργίᾳ, οὐχὶ δὲ καὶ τῇ κεραμικῇ. ἥτις νηπιᾷζει παρ' αὐτοῖς. Μαθηταὶ δὲ τῶν Βαβυλωνίων ὑπῆρξαν οἱ Ἀσσύριοι ἐν τῇ μεγάλῃ βιομηχανίᾳ τῆς ὑφαντικῆς καὶ κεντητικῆς, ἐν ᾗ ἠδουκίμηναν ἐξέχως. Τὰ ἀσσυριακὰ ὑφάσματα, ἔχοντα χρώματα ζωηρότατα καὶ σχέδια ποικιλώτατα καὶ ὠραιότατα ἐκ τοῦ φυσικοῦ καὶ τοῦ ζωικοῦ βασιλείου, ἐκ τῆς πραγματικότητος καὶ τοῦ κόσμου τῆς φαντασίας, ἦσαν ὀνομαστά καὶ περιζήτητα καθ' ἅπασαν τὴν ἀρχαίότητα, μυθώδεις δὲ τιμὰς ἐπλήθρονον χάριν τῶν τοιούτων προϊόντων τῆς βαβυλωνιακῆς καὶ ἀσσυριακῆς βιομηχανίας καὶ μετὰ τὴν πτώσιν τῆς Νινευὶ καὶ τῆς Βαβυλώνος ἰδίως οἱ Ῥωμαῖοι. Ὡς εἰκὸς δ' ἡ πλουσία τῶν Ἀσσυρίων καὶ Βαβυλωνίων βιομηχανία εἰσῆγεν εἰς τὰς χώρας αὐτῶν μέγαν πλοῦτον, καὶ προῆγε τὸ ἐμπόριον, ὅπερ, συντελέσεως καὶ τῆς διὰ τῶν μεγάλων ποταμῶν ναυτιλίας καὶ τοῦ ἐμπορίου, ἀνήγαγε τὰς δύο ταύτας χώρας εἰς τὴν δυσέφικτον ἐκείνην ἀκμὴν, ἥς τὴν προαγωγὴν καὶ τὴν κατόπιν ἐπελθοῦσαν ἐκπτώσιν παρεκώλου θήσαμεν ἐν τῇ ἐξιστορήσει τῶν πολιτικῶν ταχῶν τῶν δύο μεγάλων ἐκείνων τῆς ἀρχαίας ἡμέρας κρατῶν.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ εἰδικῶν συγγραμμάτων περὶ Β. καὶ Ἀσσυρίας. Brandis *Rerum assyriacarum tempora emendata*. Bonn. 1853. — J. v. Gumbach *Abriß der babylon-assyrischen Geschichte*. Mannheim. 1854. — G. Rawlinson *The five great monarchies of the eastern world*. London. 1862 κ. ἐ. (τόμ. I καὶ IV). — J. Oppert *Histoire des empires de Chaldée et d'Assyrie*. Versailles. 1865. — J. Ménonat *Annales des rois d'Assyrie*. Paris. 1874. — Τοῦ αὐτοῦ *Babylone et la Chaldée*. Paris. 1875. — G. Smith *Early history of Babylonia* (*Transactions of the society of biblical archeology*. Τόμ. I). — E. Smith *Assyria from the earliest times to the fall of Ninive*. London. 1875. — Τοῦ αὐτοῦ *History of Babylonia*. London. 1877. — F. Mardter καὶ Delitzsch *Geschichte Babyloniens und Assyriens*. Stuttgart. 1882 (β' ἐκδ. 1891). — F. Hommel *Geschichte Babyloniens und Assyriens*. Berlin (Grote). 1885. — C. Tiele *Babylonisch-Assyrische Geschichte*. Göttingen (Perthes). 1886. — Zénaïde A. Ragozin *Chaldea*. London. 1887. — Τῆς αὐτῆς *Assyria*. London. 1888. —

Τῶν δ' εἰς τὴν γλῶσσαν, τὰς ἐπιγραφάς, τὴν θρησκείαν, τὴν φιλοσοφίαν, τὴν τεχνὴν καὶ ἀναφερόμενων γενικῶν συγγραμμάτων κυριώταται εἶνε αἱ ἐξῆς: Layard *Niniveh and its remains*. London. 1848 (τόμοι 2). — Τοῦ αὐτοῦ *Discoveries in the ruins of Niniveh and Babylon*. London. 1858. — Botta-Flandin *Monuments de Ninive*. Paris. 1846 (τόμοι 4). — Loftus *Susiana and Chaldea*. London. 1857. — E. Schrader *Die assyrisch-babylonischen Keilinschriften* (*Zeitschrift der deutschen morgenl. Gesellschaft*. Τόμ. XXVI). — Τοῦ αὐτοῦ *Die Keilinschriften und das alte Testament*. Gießen. 1872. — Τοῦ αὐτοῦ *Keilinschriften und Geschichtsforschung*. Gießen. 1878. — Fr. Lenormant *Etudes Accadiennes*. Paris. 1873. — Τοῦ αὐτοῦ *La langue primitive de la Chaldée*. Paris. 1875. — Delitzsch *Assyrische Studien*. 1874. — G. Smith *Assyrian discoveries*. London. 1876 (ἐκδ. 5). — A. v. Gutschmid *Die Assyriologie in Deutschland*. Leipzig. 1876. — E. Smith *Die chaldäische Genesis* (μετάφρ. γερμ. ὑπὸ Delitzsch). Leipzig. 1877. — Rawlinson *A selection from the miscellaneous inscriptions of Assyria*. London (τόμοι 5). — J. Oppert et J. Ménonat *Documents juridiques de l'Assyrie et de la Chaldée*. Paris. 1877. — Delattre *Les inscriptions historiques de Ninive et de Babylone*. Paris. 1879. — Perrot-Chipiez *Histoire de l'art dans l'antiquité*. Tome II. Chaldée et Assyrie. Paris. 1884. [18. καὶ λ. Νινευί. [A.]

Βαγαδαδ-γιά (bhagavadgītā) ἦτο θεοπέσιον μέλος Ποίημα φιλοσοφικὸν τῆς Ἰνδικῆς μεταγενεστέρης ἐποχῆς, καθ' ὅσον προὔποτιθησιν τὴν ἀνάπτυξιν πολλῶν φιλοσοφικῶν συστημάτων, καὶ διὰ τὸν ἐκλεκτικὸν χαρακτῆρα αὐτοῦ λίαν προσφιλὲς τοῖς Ἰνδοῖς. Τὸ ποίημα τοῦτο, ἐπιστόδιον τοῦ μεγάλου ἐπικοῦ ποιήματος Μαχαβάρατα, ἐκρίθη ἕξιον πολλῆς μελέτης ὑπὸ τῶν Ἰνδῶν καὶ πλείστα σχόλια ἐγράφησαν εἰς αὐτὸ μεταφράσθη δὲ καὶ εἰς τὴν ἑλληνικὴν ὑπὸ τοῦ Γαλανοῦ. (Ἀθῆν. 1848). [Κεφ.]

Βαγάσση (Χημ. τεχν.) ἡ μεγάσση (Bagasse, Megasse) καλεῖται τὸ σακχαροκάλαμον μετὰ τὴν ἐξ αὐτοῦ ἐκθλίψιν τοῦ σακχαρώδους χρησιμοποιοῦται δὲ ἐν τῇ χαρτοποιᾷ καὶ ὡς καύσιμος ὕλη. [O.A.P.]

Βάγγ Waag. Våg σῆγγρ. ὑπὸ τῶν Ῥωμ. καίων Auchas). Ἀριστοτέρων παραποτάμιον τοῦ Δουνάβου ἐν Οὐγγαρίᾳ. Χωρίζει τὴν χώραν τῶν Μικρῶν Καρπαθίων ἀπὸ τοῦ σῆγγρικοῦ

ἔρτζ, καὶ ἀποτελεῖται ἐκ δύο βραχιόνων, τοῦ λευκοῦ Βάγγ (Vasecza), πηγάζοντος ἀπὸ τῆς Πρασίνης Λίμνης (Zeleno Plesso), καὶ τοῦ Μέλανος Βάγγ, πηγάζοντος ἀπὸ τοῦ Ὄρους τοῦ Βασιλέως (Kralova-Hora), οἵτινες ἐνδύνται παρὰ τὸ χωρίον Κραλόβσκα. — Ὁ ποταμὸς οὗτος ἔχει πολλὰς νησίδας καὶ σύρτις, μῆκος δὲ 300 χμ. Ἡ ὠραία αὐτοῦ κοιλάς εἶναι δασώδης, στενὴ καὶ περικλείεται ὑπὸ βράχων. [Π.Π.]

Βάγγας (Waga). Ἀριστερὸν παραποτάμιον τοῦ Δουναί, ἐν τῇ Β. Ρωσσίᾳ, ἔχον μῆκος 455 χμ. [Π.Π.]

Βαγγερὸς (Karl Adolf von Vangerow), ὁ περιώνυμος νομοδιδάσκαλος καὶ καλλιεργῆτης τοῦ ῥωμ. δικαίου, γεννηθεὶς τῇ 5 Ἰουνίου 1808 ἐν Schifflbach πλησίον τοῦ Μαρβούργου. Ὑπῆρξε μαθητὴς τοῦ Σαδινύ, τῷ δὲ 1830 ἐγένετο ὁρηγῆτης ἐν τῇ Πανεπιστημίᾳ τοῦ Μαρβούργου, ταχέως προαχθεὶς τῷ μὲν 1833 εἰς ἔκτακτον καθηγητὴν, τῷ δὲ 1837 εἰς τακτικὸν ἐν τῷ αὐτῷ Πανεπιστημίῳ. Τῷ 1840 προσελήφθη ὡς τακτικὸς καθηγητὴς τοῦ ῥωμ. δικαίου ἐν τῇ Πανεπιστημίᾳ τῆς Αἰδελβέργης, ὅπου διδάσκων ἐγένετο ἐν Ἑλλάδι γνωστότερος καὶ ἔνεκα τῶν πολλῶν Ἑλλήνων ἀκροατῶν αὐτοῦ ἀπεβίωσε δ' ἐκεῖ τῇ 29/11 Ὀκτωβρίου 1871. Τὸ μᾶλλον περιπούδαστον ἔργον αὐτοῦ εἶναι τὸ πρῶτον ὑπὸ τὸν τίτλον Leitfaden der Pandecten (εἰς 8 τόμους ἐν Μαρβούργῳ ἐκδοθὲν τῷ 1838-1847), ὅπερ ἀριθμοῦν σήμερον τὴν ἐβδόμην ἐκδόσιν (1863-1867, ἀνατυπωθεῖσαν εἰς εὐωνον ἐκδόσιν τῷ 1876), ἔλαβεν ἀπὸ τῆς ἑκτῆς ἐκδόσεως τὸν τίτλον Lehrbuch der Pandecten. Ἐν αὐτῷ ὁ Β. ἠκολούθησεν ἰδιόρρυθμον πορείαν, διότι ὡς πρὸς μὲν τὰ κεφάλαια, τὰ μὴ περιέχοντα σπουδίας διαφωνίας, περιορίζεται μόνον ἐν τῇ μνείᾳ τῶν τίτλων, ἢ δὲ κυρία ἐργασία αὐτοῦ συνίσταται ἐν τῇ λεπτομερεῖ τῶν ἀμφισβητούμενων σπουδαίων ζητημάτων συζητήσει, ὅπου διαλάμπουσιν ἡ ἐμβρίθεια τῆς κρίσεως καὶ ἡ σαφήνεια, ἀμιλλώμεναι πρὸς τὸ γλαφυρὸν τοῦ ὕψους. Ἀλλὰ ἔργα αὐτοῦ, ἐκτός τῶν ποικίλων διατριβῶν ἐν τῇ Ἀρχαίᾳ τῆς 11 οἴ. πράξεως, οὗ τινος ὑπῆρξε καὶ ἐκδότης ἀπὸ τοῦ 1841 καὶ ἐν τοῖς «Χρονικοῖς» τοῦ Ρίχτερ, εἰσι: Comment. ad l. 22 § 1 C. de jure deliber. 1830. Ueber die Latini Juniani 1833. De furto concepto ex lege XII. tab. 1845 καὶ Ueber die lex Voconia 1864. [Δ.]

Βαγενετία ὠνομάζετο κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας θέμα τῆς Ἡπείρου, ὅπερ κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ δεσποτάτου περιελάμβανεν, ὡς φαίνεται, τὴν Θεσπρωτίαν, τῆς Χαονίας τὴν Καστριάν καὶ μέρος τῆς Κασσιопαιας. Ὑπῆρχε δὲ καὶ πόλις ὁμώνυμος, ἥς τὰ ἐρείπια φαί-

νονται πιθανῶς κατὰ τὴν ἔπειτα καλουμένην Παλαιοβενετιαν πλησίον τῆς Γουμένισσης, συμφώνως τῇ γνώμῃ τοῦ Πουκεδλ. Τὴν Β. περιελάμβανεν μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν Λατίνων ἄλυσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως εἰς τοὺς Βενετούς, παρέλαβε τῷ 1210 παρ' αὐτῶν ὁ δεσπότης τῆς Ἡπείρου Μιχαὴλ ὁ Ἀγγελος, ἔκτατε δὲ μετέσχε τῶν τυχόν τοῦ δεσποτάτου. Ἐν ἔτει 1370 εὐρίσκομεν ἐν Β. διατρίβοντας νομάδας Ἀθιγγάνους, οἵτινες ἔπειτα διαπεραιοῦνται εἰς Κέρκυραν. Χωρία τῆς Β. ἀναφέρει τῷ 1381 ἐν τινὶ χρυσοδούλλῳ Συμεῶν Παλαιολόγος ὁ βασιλεὺς τῶν Σέρβων: «χωρίον τὴν Σεληνία-ν», τοὺς Κορτούς, τὸ Δοχώρον, τοὺς Βαριάδας σὺν τῇ τοῦ Βαδίσχ (γρ. Τουδοδίσχ), «τὸν Στόλον τοῦ Ἐρημίτου, μετὰ τοῦ Μαυροποταμοῦ, τὸν Πρινέα σὺν τῇ τὸν Κακὸν» Πηλὸν καὶ τῆς Ἡγουμενιτζας, τοὺς Δολιανούς, τοὺς Πε. . . καὶ τὸν Σωίτσα καὶ «τὴν Κιστερνα καὶ τὴν Ἀρλίσκαν καὶ τὴν Νιστάν, τὴν Κόσοδαν, τὴν Πετρώδαν, τὴν Σφίνα σὺν τῇ τοῦ Γιανιτζοπούλου, τὴν Φιάτζαν». [Δ.]

Βάγενη. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Βενδων τῆς Μακεδονίας οἰκούμενον ὑπὸ 268 Βουλγαροφόνων, ἐξ ὧν τὸ ἐν τρίτον χριστιανοί, οἱ δὲ λοιποὶ μουσουλμάνοι. [Ε.]

Βαγδάτιον (ἦτο Κῆπος τοῦ Ἐρημίτου Δακ). Πόλις τῆς Ἀσιατ. Τουρκίας, πρὸς τοῦ ὁμων. πασσαλίκιου. Κεῖται παρὰ τὴν ἄνω δόχον τοῦ Τίγρητος. ἔχει ὕψηλάν τεῖχην, τάφρους καὶ οχυρώματα, ὠραίας ἀγοράς, γέφυραν ἐπὶ τοῦ Τίγρητος, πολλὰ μνημεῖα καὶ 60 000 κατ. Κεῖται ἐν τῇ θέσει τῆς ἀρχαίας Κτησιφώντος καὶ ἐκτίσθη τῷ 764 μ.Χ. ὑπὸ τοῦ Χαλίφου Ἀβδ-Ἀζαρά-Ἀλ Μανσού. — Τὸ πασσαλίκιον Β. ἔχει ἐμβαδὸν 192 745 τχμ. καὶ 1 ἑκατομ. περίπου κατοίκων. [Π.Π.]

Βαγεχώτ (Walter Bagehot, προφ. Μπαϊσώτ) ἐπιφανὴς Ἀγγλος οἰκονομολόγος, γεννηθεὶς τῷ 1826 καὶ φοιτήσας εἰς τὸ University College τοῦ Λονδίνου, ἔγένετο γνωστός ἰδίᾳ διὰ τοῦ πολιτειολογικοῦ συγγράμματος του, ὅπερ ἔχει μεταφρασθῇ καὶ ἐλληνιστί, «The English constitution» (Λονδ. 1867 γ' ἐκδ. 1878) καὶ διακρίνεται διὰ τὸ εὐληπτον αὐτοῦ. Ὡς διευθυντὴς μίας τῶν κρατίστων ἐπαρχιακῶν Τραπεζῶν τῆς Ἀγγλίας μετέσχε πολλὰχὺς τοῦ πρακτικοῦ οἰκονομικοῦ βίου τῆς χώρας ἐκείνης. Ὁ Β. δημοσίευσε πολλὰς οἰκονομολογικάς πραγματείας καὶ ἐν ἄλλοις περιοδικοῖς ἰδίᾳ ἐν «The Economist». Ἐν ἐπὶ μακρὸν διηύθυνεν αὐτὸς, καὶ ἐν μονογραφίαις, οἷαι αἱ «A practical plan for the assimilation of English and American money» (Λονδ. 1869) καὶ «Lombardstreet, or a description of the money market» (ἡ' ἐκδ. Λονδ. 1882), λαμπρὰν ἐκθεσιν περὶ τῆς Ἀγγλικῆς χρηματικῆς ἀγορᾶς. Τὰ οἰκονο-

μολογικά του ἔργα ἐξεδόθησαν καὶ ἐν ἰδιαιτέρᾳ συλλογῇ ὑπὸ τὸν τίτλον «Economic studies» (2 τ. Λονδ. 1880). Ὁ Β. ἀνωμολόγησι ἐαυτὸν ὡς τὸν τελευταῖον γνήσιον μαθητὴν τοῦ Ρικάρδου «ὡς τὸν τελευταῖον ἄνδρα τῆς πρὸ τοῦ Μίλλ ἐποχῆς»· οὐδὲν ἦτον κατὰ τὰ τελευταῖα ἐτὴ τοῦ βίου του ἀπεδέχτο ὡς ὀρθὰς καὶ τινὰς γνώμας τῶν νεωτέρων οἰκονομολόγων. Πολλοὺ λόγων ἔξινον εἶνε καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ «Physics and Politics» (1872), ἐν ᾧ ἡ περὶ κληρονομικότητος θεωρία τοῦ Δαρβίνου ἐφαρμόζεται καὶ εἰς τὴν μέρφωσιν τοῦ πολιτικοῦ καὶ κοινωνικοῦ βίου. Μετὰ θάνατον αὐτοῦ ἐδημοσιεύθησαν αἱ «Literary studies» (2 τ. 1879), «Biographical studies» (1881) καὶ «Essays on parliamentary studies» (1883). Περὶ τοῦ Β. πραγμатеύεται Ἰδίζ ὁ Cohn, Die heutige Nationalökonomie in England und Amerika ἐν τοῖς Jahrb. für Ges. und Verw. τ. 13 (1889) σ. 19 (πρὸς. τοῦ αὐτοῦ βιβλιογραφίαν τῶν Economic studies ἐν τοῖς Jahrb. für Nationalök. νέα περίοδ. τ. 1 (1890 σ. 105). [Ε.]

Βάγια. Πρωτεύουσα τοῦ δήμ. Θεσπίων, ἀπέχουσα 3 1/2 ὥρ. Δ τῶν Θηβῶν, κειμένη δ' ἀριστέρᾳ τῆς ἀπὸ Θηβῶν εἰς Λεβαδείαν ἀμαξιτοῦ, πρὸς Δ τοῦ ὄρους Ἑλικῶνος. Κατ. 1101 τῷ 1889.

Βαγιαζίτ. Ὄνομα δύο Σουλτάνων τοῦ Ὀθωμανικοῦ κράτους α') Υἱὸς τοῦ σουλτάνου Μουράτ Α'. Ἐγεννήθη τῷ 1347, τῷ δὲ 1389 ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς περιφρήμου μάχης τοῦ Κοσσυφοπέδιου διεδέξατο τὸν ἐνταῦθα φρονεῦντα πατέρα αὐτοῦ. Ὁ Β. κατέστησε τὴν Σερβίαν κράτος ὑποτελὲς τοῖς Ὀθωμανοῖς, ἀφού προσήρτησε μέρος τῆς χώρας εἰς τὸ κράτος αὐτοῦ, ἐξέτεινε τὰς κτήσεις αὐτοῦ μέχρι τῶν ὁρίων τῆς κυρίως Ἑλλάδος, καθυπέταξε τοὺς Τουρκομάνους ἡγεμόνας τῆς μικρᾶς Ἀσίας, ἐνίκησε τοὺς πρὸς βοήθειαν τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους ἐρχομένους Εὐρωπαίους σταυροφόρους ἐν τῇ περιφρήμῳ μάχῃ τῆς Νικοπόλεως (1396) καὶ ἀπέκλεισεν ἐπανειλημμένως τὴν Κωνσταντινούπολιν. Τέλος δὲ ἐνεκα τῶν ἐκ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἐκδιωχθέντων ὑπ' αὐτοῦ Τουρκομάνων ἡγεμόνων περιήλθεν εἰς ῥῆξιν πρὸς τὸν περίφημον Ταμερλάνον. Οὗτος εἰσεβάλων εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν συνεκράτησε πρὸς τὸν Β. τὴν περίφημον μάχην τῆς Ἀγκύρας (1402), καθ' ἣν ὁ Β. ἠττήθη ὁλοσχερῶς καὶ ἡτταλωτὶσθη, καὶ ἀπέβησε τὸ ἐπόμενον ἔτος ἐν αἰχμαλωσίᾳ ἐν διατελῶν ἐν Ἀκσεχίρ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας.

β') Πρεσβύτερος υἱὸς τοῦ Μαχμέτ Β' τοῦ Πορθητοῦ. Ἐγεννήθη τῷ 1446, τῷ δὲ 1481 δι' ἀδελφικῶν τὸν πατέρα αὐτοῦ περιήλθεν εἰς ἐμύλιον πόλεμον πρὸς τὸν νεώτερον αὐτοῦ ἀδελφὸν Τζιμ, ἐρίζοντα πρὸς τὸν Β. περὶ τῆς

βασιλείας. Ὁ Τζιμ ἠττηθεὶς κατέφυγεν εἰς τοὺς ἱππότες τῆς Ῥόδου καὶ μετὰ πολλὰς περιπετείας περιήλθεν εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ Παπα Ἀλεξάνδρου Γ', ὅστις διὰ διωροδοκίας ἐκ μέρους τοῦ Β. ἐδηλητήριασε τὸν Τζιμ. Ὁ Β. διεξήγαγε πολέμους ἐναντίον τῶν Ἑνετῶν ἀφ' ὧν ἀφῆρσεν ἱκανὰς κτήσεις ἐν ταῖς ἑλληνικαῖς χώραις, ἐπὶ δὲ καὶ ἐναντίον τῆς Οὐγγαρίας, Πολωνίας, Περσίας καὶ τῶν Μαμελούκων τῆς Αἰγύπτου. Τῷ 1512 ἀναγκασθεὶς ὑπὸ τῶν Γιαντισάρων παρητήθη τῆς ἀρχῆς ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ τοῦ Σελίμ Α' καὶ μετ' ὀλίγον ἀπέθανε μεταβαλὼν εἰς Αἰδινούρ, ὅπου εἶχε φέρει. Λέγεται δὲ ὅτι ἀπέθανεν ἐκ θηλητηρίου. [Π.Κ.]

Βάγιαλτζε. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Ἀδριε-χιστάρ, οἰκούμενον ὑπὸ 300 περίπου Μουσουλμάνων. [Ε.]

Βάγιαντζε. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Στρωμίτζης τῆς Μακεδονίας, οἰκούμενον ὑπὸ 160 περίπου βουλγαροφώνων χριστιανῶν. [Ε.]

Βάγια. Νῆσος τῆς Ὠκεανίας, ἐν τῇ πελαγεῖ τῆς Σόνδας, κειμένη πρὸς ἀνατολὰς τῆς Σουμάτρας, ἀνήκουσα εἰς τοὺς Ὀλλανδούς. Παράγει ὠριαστάτης ποιότητος ἔσθον, εἶναι δὲ διάσημος διὰ τὰ πλούσια μεταλλεία τῆς τοῦ κασιτέρου. Ἡ ὀμώνυμος αὐτῇ πρωτ. κειμένη κατὰ τὴν ΒΔ ἄκρην τῆς νήσου, ἔχει (1879) 71 484 κατ. ὧν 220 εὐρωπαϊοί, οἱ ἄλλοι δὲ Μαλαῖοι καὶ Σῖναι. [Π.Π.]

Βαγκάμ. Συστάς νήσων ἐν τῇ Εἰρηνηκῇ Ὠκεανῇ. [Π.Π.]

Βάγκου. Χωρίον τοῦ δήμ. Γόρτυνος, 3 ὥρ. ΝΑ τῆς Καρυταίνης. Κατ. 227 τῷ 1889. Παρὰ ταύτην ΝΑ ῥέει ὁ Ἑλισσὼν (ποτάμι τῆς Δαβίας), παραποτάμιον τοῦ Ἀλφειοῦ.

Βαγκουδερ. Νῆσος τῆς Β. Ἀμερικῆς ἀνήκουσα εἰς τὴν Βρετανικὴν Κολομβίαν, χωριζομένη δὲ πρὸς Ν ἀπὸ τῆς χώρας Βασιγ-κίνους τῆς Ἀμερικανικῆς Συμπολιτείας διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Ἰωάννου Φωκᾶ. Ἐκτείνεται ἀπὸ τοῦ 48° 18' μέχρι τοῦ 50° 55' βορ. πλ. καὶ ἔχει ἐμβαδὸν 33 670 τ.χμ. καὶ 15 000 περίπου κατοίκων, ὧν αἱ 10 000 Ἰνδοί, ἐκ τῆς φυλῆς τῶν Βακάτχ, καὶ πρωτεύουσάν τὴν Βικτωρίαν. — Ἡ Βαγκουδερ ἀνεκαλύφθη τῷ 1774. [Π.Π.]

Βάγλεν (ἢ Β α γ γ ἄ λ ε ν). Ἀνεξάρτητον Κράτος τῆς νήσου Ἰάβας. Χώρα ὀρεινὴ, ἐν ἣ τὰ ἡφαίστεια Σινδῶρον (3 250 μ.) καὶ Γκατέ (2 860 μ.). [Π.Π.]

Βάγνερ (Adolf Heinrich Gotthilf Wagner) ὀνομαστὸς οἰκονομολόγος καὶ δημοσιολόγος τῆς Γερμανίας, υἱὸς Ῥοδόλφου Βάγνερ τοῦ φυσιολόγου, γενν. τῇ 13/25 Μαρτίου 1835 ἐν Ἑρλάγγῃ. Σπουδάζας τὰ νομικὰ καὶ τὰς πολιτικὰς ἐπιστήμας, ἐδίδαξεν εἰς διαφόρᾳ τῆς Γερμανίας πανεπιστήμια, τῷ δὲ 1870 διω-

ρίστη καθηγητής του ἐν Βερολίῳ πανεπιστημίου. Κατὰ τὸ πρῶτον τῆς δράσεως αὐτοῦ σταθὸν ἐνησχολήθη πρὸ πάντων περὶ τ' ἀφορώντα εἰς τὰς τραπεζὰς καὶ τὰς νομισματικὰς ἀξίας, συνέγραψε δὲ ἀπὸ τοῦ 1857-1870 πολλὰ περὶ τούτων, ὡς «Beiträge zur Lehre von den Banken», «Die Geld- und Credittheorie der Peel'schen Bankacte», «Die Oesterreichische Valuta», «Die Russische Papierwährung» καὶ «System der Deutschen Zettelbankgesetzgebung». Ἐκπράσας ἐν δημοσίᾳ τῶν ἐν τῇ 1871 οἰκονομικᾷ ἀρχᾷ διαφόρων τῶν ἐν τῇ ἐμπορικῇ σχολῇ διδασκομένων ἐξακρίβησεν ὑπὸ τοῦ H. v. Pappenheim, ὡς ἀπὸ καθέστρας Σοσιαλιστῆς, καὶ περιπλακεῖς εἰς σφοδρὰς δημοσιογραφικὰς ἐρίδας περὶ τοῦ ἐπικρατοῦτος ἐν Γερμανίᾳ δημοσίου οἰκονομικοῦ συστήματος, δίδασκεν πρὸς τοὺς τέως δημοφονοῦντας αὐτῷ οἰκονομολόγους καὶ παρητήθη τῆς προεδρίας τοῦ Συλλόγου «Verein für Socialpolitik». Ἐκτοτε ὁ B. δὲν παρέλειπεν εὐκαιρίαν νὰ συνηγορήσῃ ὑπὲρ τῆς ἀνάγκης, ἣν ἔχει ἡ Γερμανία νὰ μεταβάλῃ ριζικῶς τὸ ἄρῃστον οἰκονομικὸν αὐτῆς σύστημα. Ἀναλαμβάνων τὴν νέαν ἐκδοσὶν τοῦ βιβλίου τοῦ Ῥάου «Διδασκαλὶα τῆς Πολιτικῆς Οἰκονομίας» (1870) καὶ ἐξῆς εἰς ἐξ τόμους) διεσκεύασεν αὐτὴν εἰς ὅλως νέον ἔργον, ἐν ᾧ προσεπάθησε νὰ υποκαταστήρῃ νέας φιλοσοφικὰς τοῦ δικαίου βᾶσεις ἐν τῇ πολιτικῇ οἰκονομίᾳ. Πολυγραφώτατος τῶν οἰκονομολόγων ὁ B. ἐξέδιδκε καὶ πολλὰς μονογραφίας εἰς διάφορα περιοδικὰ τῆς Γερμανίας πρὸς ἐμπέδωσιν τῶν θεωριῶν τοῦ. (Γ. Μ. Β.)

Βάγνερ (Willehelm Richard Wagner), ὁ μεγαλοφυέστατος τοῦ πρὸντος αἰῶνος μουσικὸς συνθέτης καὶ ποιητὴς, γενν. τῇ 10/22 Μαΐου 1813 ἐν Λειψίᾳ, ἀπὸ τῇ 1/13 Φεβρ. 1883 ἐν Πεννσίλ. Ἐσπούδασεν ἐν Δρέσδῃ καὶ Λειψίᾳ ἐπὶ τῷ σκοπῷ νὰ γείνῃ ἐπιστήμιων, ἀλλ' ἡ καλλιτεχνικὴ αὐτοῦ ἰδιότητα ἐξέδηλώθη ἤδη ἀπὸ τῶν πρώτων ἐτῶν τῆς ζωῆς του. Μολὶς εἶχεν ἐκμάθει τὰς ἀσκήσεις τῶν οὐκὸν ἐπὶ τοῦ κλειδοκυμβάλου καὶ ἀπεπαύθη νὰ ἐκτελέσῃ τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ Βέρνερ εἰς τὸν Freischütz. Ἐνδεκαετῆς τὴν ἡλικίαν καταγγέλλει ἤδη μὲ τὴν ποίησιν ἀνεγινώσκων τὸν Σίκαππερ καὶ κατήρτισε τὸ σχέδιον μεγάλης τραγωδίας. Ἐνθουσιασθεὶς ὑπὸ τῆς μουσικῆς τοῦ Βέρνερ, ἦν ἤκουσε τὸ πρῶτον ἐν τῷ Ὁρίνῳ τῆς Λειψίας, ἤρχισε νὰ σπουδάζῃ ὁμιλητικώτερον καὶ ἀπεφάσισεν ὀριστικῶς νὰ γείνῃ καὶ αὐτὸς μουσικὸς συνθέτης. Δεκαεξαετῆς ἀκόμη συνέθεσε μίαν σονάταν, μίαν τετρακτῖαν καὶ ἐν ἁρμονικῶν μέλος. Μελετῶν δ' ἐν τῇ μετὰ ταυτικώτερον συνέθεσε μίαν εἰσαγωγὴν καὶ μίαν συμφωνίαν, εὐδοκίμως ἐκτελεσθεῖσας ἐν τῷ Ὁρίνῳ τῇ 1833. Ἀπορρο-

πῶν ὁ B., περιπλανήθη ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν χρηματίζας πολλαχοῦ ἀρχιμουσικὸς θεάτρων, μεγάλως δ' ἐστονεχωρήθη ὑπὸ τῆς πενίας κατὰ τὸ 1839 ἐν Παρισίοις, ὅπου ὁμῶς πλὴν τῆς προστύχου πρὸς πορισμὸν βίου δημοσιογραφικῆς καὶ ἐργασίας, συνεπλήρωσε τὸ μελοδράμα αὐτοῦ Ῥιέ ντε ζην, συνέθεσε τὴν εἰσαγωγὴν εἰς τὸν Φάουστ καὶ ἔγραψε τὸ τε κείμενον καὶ τὴν μουσικὴν τοῦ Καταράτου Ὁλλανδοῦ. Ἡ παράστασις τῶν δραμάτων τούτων ἐν Γερμανίᾳ ἔθηκε τέρμα εἰς τὴν πενίαν τοῦ B., ὅστις τῷ 1842 ἀνεδείχθη ἀρχιμουσικὸς τοῦ βασιλέως τῆς Σαξονίας. Ἀπὸ τοῦδε καὶ ἐξῆς ὁ B. συνέθεσε πλὴν ἄλλων μικρῶν ἢ μὴ συντελεσθέντων ἔργων, τὰ μελοδράματα Ῥάνγκούερ, Δέσφον, τὴν Τετραλογίαν «Ὁ δακτύλιος τῶν Νιβελοῦγκεν», τὸν Τριστάν καὶ Ἰσόλδην καὶ τοὺς Μαιστέρσινγκερ τῆς Νυρεμβέργης, περισεύων ὡς ἐπὶ το πολὺ ἀνὰ τὰς μεγαλοπόλεις τῆς Ὑσπερίας πρὸς παράστασιν τούτου ἢ ἐκείνου τοῦ ἔργου του. Τῷ 1864 προσκλήθεις ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Βυχαρίας Λουδοβίκου τοῦ Β' εἰς Μόναχον ἐπεξεργάσθη τὴν Τετραλογίαν τῶν Νιβελοῦγκεν καὶ ἀνεδίδασκεν ἐπὶ τῆς σκηνῆς πρῶτην αὐτὴν φεράν τοὺς Μαιστέρσινγκερ. Ὑπὸ τοῦ ἔργου τούτου ἐνθουσιασθέντες οἱ θαυμασταὶ τοῦ καὶ ὁ βασιλεὺς συνέπραξαν πρὸς ἱδρύσιν ἰδίου διὰ τὸν B. θεάτρου ἐν Βαϊρόιθ, ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ ὁποίου ἐβιδάχθη τὸ ἔθνικόν τοῦ B. ἔργον ἡ Τετραλογία τῶν Νιβελοῦγκεν, περιλαμβάνουσα τὰ μελοδράματα: τὸν Χρυσὸν τοῦ Ῥήνου, τὰς Βαλκύνες, τὸν Σίγγερν καὶ τὴν Θεῶν Βύσιν. Ἡ ἐν Βαϊρόιθ παράστασις τῆς Τετραλογίας ταύτης κατὰ τὸ θέρος τοῦ 1876, ἀνήγαγε τὸν B. εἰς τὸ Zenith τῆς δόξης αὐτοῦ, ἀποθεωθέντος ἐν τῇ συνεῖδησιν τῶν θαυμαστῶν του. Ἀληθὺς δὲ διὰ τοῦ ἔργου τούτου ὁ B. ὄχι μόνον ἐδραματούργησε μέγαν μυθολογικὴν ἐπομένως ἐθνικὴν τῆς Γερμανίας ὑπόθεσιν, ἀλλὰ καὶ ἐκορύφωσε τὴν μουσικὴν αὐτοῦ πρωτοτυπίαν, συνεπέστερον ἐφαρμόσας τὰς περὶ τοῦ μελοδραματός ἀναμνηστικὰς αὐτοῦ θεωρίας, συνοψιζόμενας ἐν τοῖς ἐξῆς: Ὡς ὑποθέσεις μελοδραμάτων δὲν πρέπει νὰ χρησιμοποιοῦνται ἱστορικὰ γινόμενα, διότι ἡ μουσικὴ, ὡς γλῶσσα τοῦ συναισθηματος, ἀντιφάσκει πρὸς αὐτὴν ἀναλαμβάνουσαν νὰ χρησιμεύσῃ ὡς κυρίον μέσον πρὸς ἔκφρασιν ἱστορικῶν πραγμάτων. Μόνον μυθικὰ λοιπὸν ὑποθέσεις εἶναι τὰ φυσικὰ θέματα πρὸς συθέσιν μελοδραμάτων. Ὑπερτα: Πάν τὸ ἀπὸ τῆς σκηνῆς ἐπιδρῶν πρέπει νὰ ἐνυπάρχῃ ἐν αὐτῇ τῇ ὅλῃ τοῦ δράματος καὶ μόνον ἀπ' αὐτῆς νὰ προέρχεται ἑπομένως αὐτοτελέσταται ἁρμονικὰ μελωδίαι τότε μόνον ἐπιτρέπονται ἐν τῷ μελοδράματι, ὅταν ᾖναι ἡμιολογημέναι ὡς αὐτῆς τῆς ἁρμονικῆς τοῦ ὅλου συναρτίας. Κατὰ συνέπειαν: Ἡ μουσικὴ, ἥτις δὲν εἶναι εἰμὴ μέσον ἔκφρασις, δὲν πρέπει νὰ χρη-

μποιῆται ὡς σκοπὸς ἐν τῷ μελοδράματι, καὶ τὰνάπαλιν: ἡ δρᾶσις, κύριος σκοπὸς τοῦ δράματος οὐσα, δὲν πρέπει νὰ καταδιβάσῃται οὐτως, ὥστε νὰ χρησιμεύῃ ὡς μέσον διὰ τὴν μουσικὴν, τῆς ὅποιας ἔργον εἶναι νὰ χρησιμεύῃ μόνον πρὸς ἐμμελῆ τονισμὸν τῶν λέξεων. Ἀποκηρύξας οὕτω τὸ παλαιὸν μελοδραματικὸν ὕψος ὁ Β. εἰσήγαγεν εἰς τὰ μουσικὰ δράματα μεγαλητέραν δραματικὴν ἐνότητά, διὰ τῆς ἀρχῆς, ὅτι: Πάντες οἱ πρὸς τὰ ὑπέροχα μέρη τῆς δράσεως συναρτῶντες μουσικοὶ τρόποι πρέπει νὰ θεωρῶνται καὶ χρησιμοποιῶνται ὡς συνδετικὰ τοῦ ὅλου στοιχεῖα. Ἀφοῦ δὲ ταῦτα δὲν εἶναι πάντοτε ἀσματικά, ἀνάγκη νὰ μετέχῃ ἐν τούτοις καὶ ἡ ἀρχήστρα, ἥτις οὕτω ἀπέκτιψε πλειοτέραν παρὰ τῷ Β. αὐτοτέλειαν. ἐνῷ τέως δὲν ἐχρησιμοποιεῖτο εἰμὴ μόνον ὅπως συνοδεύῃ τὸ ἀπὸ σκηνῆς ἄσμα. Ἐσχάτον διδάχθην ἔργον τοῦ Β. ὑπῆρξεν ὁ Πάρσιβαλ. Ἐγραψεν δ' ὁ μέγας καλλιτέχνης πλὴν τῶν μουσικῶν καὶ τινὰ κριτικὰ περὶ μουσικῆς ἔργα, ἔχων ἐν τούτοις ὡς καὶ ἐν τῇ μουσικῇ αὐτοῦ πλείστους τοὺς ἀντιφρονούντας. [Γ.Μ.Β.]

Βαγνερίτης (Wagnerit). Τὸ κατὰ τὸ βασίρ. προκλινές συστημα. κρυσταλλοῦμενον δρυκτὸν τοῦτο, ἔχει χροῖμα μελιτόχρου καὶ λευκόν, λάμψιν παχέαν πρὸς τὴν ὑπεροχὴν κλίνουσαν, σκληρότητα = 5, . . 5,5, εἰδ. βάρ. = 3,0. . 3,15 καὶ διαφέρων βαθμῶν διαφάνειαν. — Συνίσταται δὲ ἐξ 11,79 φθορίου, 43,81 ὀξυφθορίου καὶ 49,34 μαγνησίας, ἥς μέρος ἀντικαθίσταται ὑπὸ σιδηρικοῦ ὀξειδίου καὶ ἁσέσου. Ὑπὸ τῆς φλογὸς τοῦ αὐλοῦ τήκεται δυσκόλως λεπτὴ παρασχίς τοῦ δρυκτοῦ εἰς προσνέφαιον ὕalon. τεμαχίδιον τοῦ δρυκτοῦ καθυγραίνεται μετὰ δξυθείου καὶ πυρούμενον διὰ τῆς φλογὸς τοῦ αὐλοῦ χρωματίζει τὴν ἐξωτερ. φλόγα κυανοπρασίνην. Θερμαινόμενη ἡ λεπτὴ κόνις αὐτοῦ μετὰ δξυαζώτου ἡ δξυθείου ἀπορρευστοῦται, ἐκλυομένου ὕδροφθορίου. Ὀρυκτὸν σπάνιον τῆς Σαλιζβούργης. [Κ. Μ.]

Βάγραμ (Wagram). — Γερμανικὸν Β.). Χωρίον τῆς κάτω Αὐστρίας ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Κορνθούργου, γνωστὸν διὰ τὴν παρ' αὐτῷ μάχην τῆς 5 καὶ 6 Ἰουλίου 1809 (v), καθ' ἣν Ναπολέων ὁ Α' κατετρόπωσε τὸν ὑπὸ τὸν ἀρχιδούκα Κάρολον αὐστριακὸν στρατόν. Ἡ νίκη τῶν Γάλλων ὑπῆρξεν ὀριστικὴ καὶ ἐξηνάγκασε τὴν Αὐστρίαν εἰς τὴν συνμελόγησιν τῆς ἐν Βιέννῃ συνθήκης τῆς 2/14 Ὀκτωβρ. 1809. [Π. Π.]

Βαγρατιονίτης ἐξ Achmatowsk εἶνε παραλλαγή τοῦ ὀρθίου (ἰδ. λέξ.) [Κ. Μ.]

Βαδαγρί (ἡ Βαδάγι). Μικρὸν βασίλειον τῆς Ἀφρικῆς κατὰ τὴν Χρυσὴν Ἀκτὴν τῆς Ἀνω Γουινέας, ἔχον ὁμών. πρωτεύουσιν παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Ρίο-δὸς Λάγος, καὶ ἐμπερίον χρυσοκένωσης. [Π. Π.]

Βαδάι (Wadai). — Ἐν τῶν ἰσχυροτέρων Κρατῶν τοῦ Σουδάν. Συνορεύει πρὸς Δ μετὰ τοῦ Κανέμ καὶ τοῦ Βαγίρμι, πρὸς Β μετὰ τῆς χώρας τῶν Τεβού, πρὸς Α μετὰ τοῦ Δαρφούρ, καὶ πρὸς Ν μετὰ τοῦ ποταμοῦ Βαδρ-ἔλ-Σαλαμάτ, ὅστις χωρίζει τὴν χώραν ταύτην ἀπὸ τῆς εἰς αὐτὴν ὑποτελοῦς Δάρ-Ρούγγα. Ἐχει ἔκτασιν 319 000 τχμ. καὶ 3—6 ἑκατομμ. κατ. πρωτ. δὲ τὴν Ἀβέσχι ἐχούσαν 9—10 000 κατ. Ἐπικρατοῦσα θρησκεία ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ εἶναι ἡ Μωαμεθανικὴ. Ἡ χώρα εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πεδινή, ἀρδεύουσι δ' αὐτὴν πολλοὶ ποταμοὶ ἀνήκοντες εἰς τὸ ὕδατος σύστημα τοῦ Ἀουαδὲς, ἐνὸς τῶν μεγαλειτέρων παραποταμίων τοῦ Σαρί. Προϊόντα καὶ ζῶα ἔχει τὰ αὐτὰ καὶ τὸ Σουδάν. Τὰ κυριώτερα εἶδη τοῦ ἐκεῖ ἐμπορίου εἶναι περὰ στρουθοκαμήλου, ἑλεφαντόδους καὶ δοῦλοι. [Π. Π.]

Βαδάλωνα. Ἡ Βαιτουλὼν (Baetulo) τῶν ἀρχαίων. Πόλις τῆς Ἰσπανίας, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Βαρκελώνης, κειμένη πρὸς Β τῶν ἐκβολῶν τοῦ Βαιτουλῶνος (Besos) εἰς τὴν Μεσόγειον καὶ παρὰ τὸν σιδηρόδ. τῆς Βαρκελώνης. — Ἐμπόλις. Ἐχει 13 749 κατ. (1877). [Π. Π.]

Βαδαχὸς (Badajoz). Ἡ Pax augusta τῶν Ῥωμαίων. — Πρωτεύουσα τῆς ὁμωνύμου ἐπαρχίας, ἐχοῦσης ἐμβαδὸν 21894 τχμ. καὶ 480,418 κατ. (1887), ἐν τῇ Ἰσπανίᾳ. Ἐστραμαδόρξ. Ἡ πόλις παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Γουαδιάνου κειμένη ἔχει 23,000 κατ. Ἡ πόλις ἐξ ἐφόδου ὑπὸ τοῦ Βελγικτοῦ τῷ 1812. [Π. Π.]

Βάδουιχτων (Charles Waddington) Γάλλος φιλόσοφος γεν. τῇ 7/19 Ἰαν. 1819 ἐν Μιλάνῳ ἐκ γονέων διαμαρτυρομένων καὶ Ἀγγλῶν τὴν κατεργασίαν. Ἐκπαίδευθεῖς ἐν τῷ λυκείῳ τῶν Βερσαλλίων καὶ τῇ École normale supérieure, διωρίσθη τῷ 1843 ἑκτακτος καθηγητῆς καὶ ἐδίδαξε φιλοσοφικὰ μαθήματα εἰς διάφορα τῆς Γαλλίας ἐκπαιδευτήρια. Ἀνηγορεύθη διδάκτωρ τῷ 1848, δι' ἧς συνέγραψεν ἐναισίμους διατριβάς: Περὶ τῆς ψυχολογίας τοῦ Ἀριστοτέλους (βραβεύοισαν ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας τῷ 1850) καὶ Περὶ τοῦ βίου τῶν συγγραμμάτων καὶ τῆς φιλοσοφίας Πέτρου τοῦ Ῥάμου, καὶ διωρίσθη κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ὑφηγητῆς ἐν τῇ Φιλοσοφικῇ Σχολῇ τῶν Παρισίων ὡς τοιοῦτος ἐδίδαξεν ἐν τῇ Σορβὼνῃ μέχρι τοῦ 1856, ἀπὸ δὲ τοῦ ἔτους τούτου μέχρι τοῦ 1864 ἐν Στρασβούργῳ, ἔπειτα ἐν τῇ λυκείῳ Ἀγ. Λουδοβίκου, ἔπειτα πάλιν ἐν τῇ Φιλοσοφικῇ Σχολῇ. Ἐκ τῶν μεταγενεστέρων αὐτοῦ ἔργων ἀξιοσημειώτα εἶναι: «Dieu et la conscience» (1870). «De la philosophie de la Renaissance» (1872). «Les antécédents de la philosophie de la Renaissance». «De la science du bien». «Pyrrhon et le

Pyrrhonisme» (1877) καὶ «De l'autorité d'Aristote au moyen-âge» (1877). [Γ. Μ. Β.]

Βάδδινγκτων. (William Henry Waddington). Διάσημος Γάλλος αρχαιολόγος καὶ πολιτικός, ἐξέδελφος τοῦ προσηγομένου. Γεν. τῇ 1826 ἐν Σαιν Περμὺ ἐκ γονέων Ἀγγλῶν, σπουδάσας δ' ἐν Κανταβριγίᾳ καὶ πολιτογραφθεὶς εἶτα ἐν Γαλλίᾳ, εὐπορώτατος δ' ὢν ἀφίερωσε τὸν βίον του εἰς τὴν σπουδὴν τῆς Νομισματικῆς καὶ τῆς Ἐπιγραφικῆς. Χάριν ἀρχαιολογικῶν ἐρευνῶν ἐταξίδευσεν ἐπανελημμένως περιηγηθεὶς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, τὴν Συρίαν κτλ. ἐξέδωκε δὲ τὰς περὶ τῶν ἀρχαιολογικῶν αὐτοῦ εὐρημάτων πληροστορίας ἐν τοῖς ἔργοις: «Voyage en Asie Mineure au point de vue numismatique» καὶ «Inscriptions grecques et latines de Syrie». Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Λεβὰ, ἐξήκολούθησε τὴν ἐκδοσὶν τοῦ ἔργου τοῦ «Voyage archéologique en Grèce et en Asie Mineure», ἔχων συνεργάτην εἰς τοῦτο καὶ τὸν Φουκάρ. Μέλος τῆς Ἀκαδημίας ἀπὸ τοῦ 1865 ὁ Β. ἐξελέχθη τῇ 1871 ἀντιπρόσωπος ἐν τῇ Ἐθν. Συνελεύσει, συνταχθεὶς πρὸς τοὺς ὑποστηρίζοντας τὴν συντηρητικὴν δημοκρατίαν ὑπὸ τὸν Θιερσον. Ἐν τῇ τελευταίᾳ τοῦ Θιέρσου προεδρείᾳ ἐκρημάτισεν δλίγας τινὰς μόνον ἡμέρας ὑπουργὸς τῆς Παιδείας. Ἐκλαχθεὶς δὲ τῇ 1876 ὑποψησιαστὴς προσελήφθη ὡς ὑπουργὸς τῶν ἑκπαιδευτικῶν ὑπὸ τοὺς Δυσὼρ καὶ Σιμιὼν. Ἐπιχειρήσας ὁμως νὰ μεταρρυθμίῃ τὰ κατὰ τὴν διοίκησιν τῶν ἐκπαιδευτικῶν ἐπὶ τὸ φιλελευθερώτερον, περιορίζων τὰ τῶν κληρικῶν δικαιώματα ἐπὶ τῶν τῆς παιδείας, ὑπεσκέλισθη δὲ τῆς ὑπὸ τῶν κληρικῶν διαπρυχθείσης πολιτικῆς μεταβολῆς τῇ 4/16 Μαΐου 1877, πρὶν ἢ πραγματοποιήσῃ τὴν μεταρρύθμισιν. Μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν πραγμάτων τῇ 1/13 Δεκεμβρ. 1877 προσελήφθη ἐν τῇ νέῃ ὑπουργείῳ τοῦ Δυσὼρ ὡς ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν, ὡς τοιοῦτος δὲ ἀντεπροσώπευσε τὴν Γαλλίαν ἐν τῇ Συνεδρίῳ τοῦ Βερολίνου, ἐκθύμως συνηγορήσας ὑπὲρ τῶν δικηνομάτων τῆς Ἑλλάδος. Τῇ 21/2 Φεβρ. 1879 ἀνέτεθῃ αὐτῷ παρὰ τοῦ νέου Προέδρου τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας Γρεβὺ ὁ σχηματισμὸς ὑπουργείου, ἐν ᾧ ὁ Β. ἐτήρησε τὴν πρωθυπουργίαν καὶ τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν. Ἀλλ' ἡ νουναγὴς καὶ σφύρων αὐτοῦ ἐξωτερικὴ πολιτικὴ διήγειρε τὰς κατ' αὐτοῦ ἐπιθέσεις τῶν φιλοπολέμων καὶ ὁ Β. μὴ δυνάμενος νὰ συγκρατήσῃ τὴν ἐν τῇ Βουλῇ πλειοψηφίαν παρτήθη τῇ 14/26 Δεκεμβρ. 1879. Τῇ 1883 δωρίσθη πρεσβευτὴς εἰς Λονδίνον. [Γ. Μ. Β.]

Βάδελε. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Στρωμίτης τῆς Μακεδονίας, οἰκούμενον ὑπὸ 210 περίπου βουλγαροφώνων χριστιανῶν. [Ε.]

Βάδεν (Baden.—Μέγα δουκάτον τοῦ Β.). Τὸ πέμπτον κράτος τῆς γερμανικῆς αὐ-

τοκρατορίας, κείμενον εἰς πλάτ. 47° 32'—49° 51' Β. καὶ μήκος 7° 31'—9° 52' Ἀν. Γρῆν. καὶ ἔχον πρὸς Β τὴν Βαυαρίαν καὶ τὴν Ἑσσην Δαρμστάδην πρὸς Α τὴν Βαυαρίαν, τὴν Βυρτεμβέργην καὶ τὰ πρωσιὰ καὶ πριγκιπάτα τοῦ Χρουντςβέρν πρὸς Ν τὴν Ἑλβετίαν, καὶ πρὸς Δ τὸν Ῥήνον, ὅστις χωρίζει αὐτὸ ἀπὸ τῆς Ἀλσατίας, τῆς Λορραίνης καὶ τῶν βαυαρικῶν ἐπαρχιῶν τοῦ Παλατινάτου. Ἐμβαδὸν ἔχει 15 263 τχμ. Κάτ. 1 601 255 (1885) καὶ πρωτεύουσάν τὴν Κ α ρ λ ο ρ ο ὕ η ν.

Ὅ ρ η. Τὸ Βάδεν διαχωρίζεται καθ' ἅπασαν αὐτοῦ σχεδὸν τὴν ἑκτασὶν ὑπὸ τῆς οὐχί λίαν ὕψιλης ὁροσειρᾶς τοῦ Μέλανος Ὀρους, ἧς ἡ ὑψηλότερα κορυφή, τὸ Τέλβεργ, δὲν ὑπερβαίνει τὰ 1550 μ.

Κ λί μ α καὶ π ρ ο ὶ ὄ ν τ α. Ἐν τοῖς ὕψιλοις διαμερίσμασι τὸ κλίμα εἶναι ψυχρότατον, καὶ τὸ ἔδαφος ἄγονον, ὥστε μόνον ἡ κριθὴ καὶ τὰ γεωμήλα καλλιεργεῖνται ἐκεῖ· ἀλλὰ χαμηλότερον, ἐν ταῖς κοιλάσιν, εἶναι ἀρκούντως γλυκύ. Ὑπάρχουσι δ' ἐν αὐταῖς ἐκτεταμένοι λειμῶνες καὶ παχέαι βοσκαί, παράγονται δὲ ἀφθόνως σιτηρά, καπνοί, παντοεῖδεις καρποί, καὶ ἐπὶ τῶν περιβαλλουσῶν τὰς κοιλάδας ταύτας λοφίσκιων καλλιεργεῖται ἡ ἀμπέλος, ἡ παράγουσα τὸν γνωστότατον οἶνον τοῦ Ῥήνου. Τὰ θηράματα καὶ οἱ ἰχθύες ἀφθονοῦσιν ἐν τῇ χώρᾳ ἐκείνῃ, πανταχοῦ δὲ ἐν ταῖς ἐπαύλει καταβάλλεται μεγάλη φροντίς εἰς τὴν κτηνοτροφίαν, ὅπου ἀφθονοῦσι καλοὶ βόες, ἵπποι, πρόβατα, χεῖροι, πρὸς δὲ καὶ κατοικίδια πτηνά. Καὶ ἡ μελισσοτροφία καλλιεργεῖται ἐπίσης ἐπιμελῶς. Τὰ ὄρη εἶναι ἀρκούντως θαυώδη καὶ παρέχουσιν ἀφθονον πρὸς οἰκοδομὴν ξυλείαν, πευκλῶν, θρυῶν καὶ ἀγνῶν.

Ὅ ρ ο υ κ τ ᾱ. Αἱ κλιτύες τῶν ὄρων περιέχουσι μέγαν ὄρυκτον πλοῦτον. Ἡ χώρα ἔχει προσέτι γῦψον, κάλλιστα μάρμαρα καὶ μεταλλικά ὕδατα, ὧν περιττώμενα εἶναι τὰ τῆς πόλεως Βάδεν (βλ. σ. 619).

Τ ὁ ρ ο γ ρ α φ ῖ α. Πάντες σχεδὸν οἱ ποταμοὶ τοῦ Βάδεν ἐκβάλλουσιν εἰς τὸν Ῥήνον. Οἱ κυριώτεροι αὐτῶν εἶναι ὁ Νέκαρ καὶ ὁ Μοίνας (πλωτοί). ὁ Ἀλβις ὁ Μοῦρ καὶ ἄλλοι. Ὁ Δούναβις πηγάζει ἐκ τῆς χώρας ταύτης, ἡ δὲ λίμνη τῆς Κωνσταντίας ἀνήκει ἐν μέρει εἰς αὐτήν.

Σ υ γ κ ο ι ν ω ν ῖ α. Καὶ ὑπὸ τῶν ἐποφιν ταύτην, τὸ Βάδεν δὲν ὑστερεῖ τῶν ἄλλων γερμ. κρατίων. Τῇ 1890, ἔλειπτο γὰρ ἐκεῖ σιθρ. γράμμαι μήκους 1413 χιλ., ὧν 97 χιλ., ἀνῆκον εἰς ἰδιωτ. ἐταιρείας, αἱ δὲ ἄραξιται ὅσοι τῇ 1881 εἶχον μήκος 3 781 χιλ.

Β ι ο μ η χ α ν ῖ α καὶ ἐ μ π ῆ ρ ο ν. Ἡ βιομηχανία δὲν εἶναι ὅσον ἡ γερμανικὴ ἀνεπτυγμένη. Τὰ κυριώτερα εἶδη τῆς ἐμπορ. ἐξαγωγῆς εἶναι οἱ οἶνοι καὶ ἡ πρὸς αἰκασμὸν καὶ νυκπηγίαν ξυλεία. Μετ' αὐτὰ δ' ἔρχονται ὁ καπνός, τὰ σιτηρά, τὸ ἄλας, ἡ κανναβίς, οἱ καρποί, τὰ κτήνη, τὰ δέρματα κτλ. Τὰ δὲ τῆς

είσαγωγῆς ἀποικιακῆ, βάμβαξ, μεσημβρινὸν καρπού, μέταλλα, μεταξωτὰ καὶ ἄλλα.

Θρησκεία. Ἐπικρατοῦσα θρησκεία τῶν κατοικούντων τοῦ Β. εἶναι ἡ καθολικὴ, ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ πολλοὶ διαμαρτυρόμενοι καὶ τινες ἑβραῖοι. Τῆς ἐκεί καθολικῆς ἐκκλησίας προΐσταται ὁ ἐπίσκοπος τοῦ Φρειδεβούργου.

Ἐκπαίδευσις. Ἡ δημοσία ἐκπαίδευσις ἐν τῷ κράτει τούτῳ εἶναι λίαν διαδεδομένη. Πλὴν τῶν δύο πανεπιστημίων, τοῦ παλαιότατου τῆς Ἀϊδελβέργης καὶ τοῦ τοῦ Φρειδεβούργου, ἔχει πολυτεχνεῖα, λύκεια, γυμνάσια καὶ ἄλλα ἐκπαιδευτικὰ ἱδρύματα πολυάριθμα. Ἡ δημοτικὴ ἐκπαίδευσις εἶναι υποχρεωτικὴ. Οὐδὲν δὲ χωρίον τοῦ Β. στερεῖται δημοτικοῦ σχολείου.

Κυβέρνησις. Ἡ κυβέρνησις τοῦ μεγάλου δουκάτου τοῦ Β. εἶναι συνταγματικὴ μοναρχία, τοῦ στέμματος περιεχομένου κληρονομικῶς εἰς τὰ ἄρρενα. Ἔχει τρία ὑπουργεῖα· τῶν ἐσωτερικῶν, τὸ τῆς δικαιοσύνης καὶ τῶν οἰκονομικῶν, καὶ δύο Βουλῆς· ἀποστέλλει δὲ τρεῖς ἀντιπροσώπους εἰς τὸ ὁμοσπονδιακὸν συμβούλιον.

Πολιτικὴ διαίρεσις. Τὸ Βάδεν διαίρεται ἀπὸ τοῦ 1832 εἰς τέσσαρας νομούς· Τὸν τοῦ Κάτω Ῥήνου, ἔχοντα πρωτεύουσιν τὴν Μάγχαϊμ, τὸν τοῦ Μεσαίου Ῥήνου, ἔχοντα πρωτεύουσιν τὴν Ῥαστάτ, τὸν τοῦ Ἀνω Ῥήνου, ἔχοντα πρωτεύουσιν τὸ Φρειδεβούργον, καὶ τὸν τῆς Λίμνης, ἔχοντα πρωτεύουσιν τὴν Κωνσταντίαν.

Οἰκονομικὰ καὶ στρατός. Κατὰ τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ 1890, τὰ καθαρὰ εἰσοδα ἀνῆρχοντο εἰς 30647223 μάρκας καὶ τὰ ἐξοδα εἰς 49150812 μ. (ὁ προϋπολογισμὸς τῶν ἰδιαιτέρων λ)σμῶν ἔσχατος 183110425 μ. καὶ ἐξοδα 165008095 μ. Τὸ χρέος τῶν σιδηροδρόμων (πλὴν τοῦ ἐνεργητικοῦ) ἦτο 339801535 μάρκαι. Τὸ δὲ καθαρὸν Δημόσιον χρέος 7675751 μ. Ὁ στρατός ἀποτελεῖ τὸ πλεῖστον τοῦ 14 στρατιωτικοῦ σώματος τῆς γερμανικῆς αὐτοκρατορίας.

Ἱστορία. Ἡ χώρα τοῦ Βάδεν κατεῖχετο πάλαι ποτὲ ὑπὸ τῶν Ἀλαμάνων. Κατακτηθεῖσα ὑπὸ τῶν Φράγκων, ἔσχεν ὑπὸ τὸν Καρλομάγνον καὶ τοὺς διαδόχους του ἰδίους οὐδας. Διαλυθέντος τοῦ δουκάτου τῆς Ἀλαμανίας, τοῦ τελευταίου δουκὸς Γοττφρείδου οἱ υἱοὶ ἀπέμειναν ἅπλοϊ δουκας τοῦ Βάαρ καὶ τοῦ Βραϊγαύου. Κατὰ τὸν 9' αἰῶνα, ὁ κόμης Βερτλδολφὸς ὁ Α' ἀνήγειρε τὸ φρούριον τοῦ Ζαίριγγεν, ἀνυψώσας τὴν κομητείαν αὐτοῦ εἰς Μαργραβιάτον, ἐξ αὐτοῦ δὲ κατάρχεται ἡ σημερινὴ δυναστεία τοῦ Βάδεν. Τὸ Μαργραβιάτον τοῦτο, οὐ τὰ ἔτι ἦσαν πολλὰ διάφορα τῶν τοῦ σημερινοῦ μεγάλου δουκάτου, εἶχεν ἐπὶ μακρὸν πρωτεύουσιν τὴν πλὴν τοῦ Βάδεν. Οἱ Μαργράβοι συμμετέσχον τῶν πολυκρήμων ἐρίδων τῆς Γερμανικῆς Αὐτοκρατορίας, ἐπίσης

καὶ τῶν ἐν Ἰταλίᾳ ἀδιακόπων πολέμων τῶν Γερμανῶν αὐτοκρατορίων. Ἐπὶ τρεῖς συνεχεῖς αἰῶνας, ἡ ἱστορία τῆς χώρας ταύτης δὲν παρυσιάζει ἄλλο ἢ ἀνταλλαγὰς καὶ διανομὰς ἐδάφους μεταξὺ τῶν συγκληρονόμων. Τῷ 1527, μετὰ τὴν θάνατον τοῦ Χριστοφόρου, ὅστις ἐπὶ τινὰ χρόνον εἶχε συνενώσει ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἀπῆλθαι τὰς οἰκογενειακὰς αὐτοῦ κτήσεις, τὸ μαργραβιάτον διανεμήθη αὐτῆς μεταξὺ τῶν κληρονόμων του. Ἐντεῦθεν δὲ προέκυψαν οἱ δύο οἴκοι, ὁ τοῦ Βάδεν-Βάδεν καὶ ὁ τοῦ Βάδεν-Δουρλάχ. Ἐκλιπόντος, τῷ 1771, τοῦ πρώτου τῶν κλάδων τούτων, αἱ κτήσεις αὐτοῦ περιήλθον εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν τοῦ Βάδεν-Δουρλάχ, καὶ ἡ κατάστασις αὐτῆς διετηρήθη ἕως τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως, ὅτε οἱ Γάλλοι ἐκυρίευσαν πάσας τὰς ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὁχθῆς τοῦ Ῥήνου κτήσεις τοῦ μαργραβιάτου. Ἀλλ' ὁ μαργράβιος Κάρολος Φρειδερίκος ἔλαβε, τῷ 1803, τὸν τίτλον τοῦ πρίγκιπος Ἐκλέκτορος καὶ ἀπεληγμῶν δαφιλῶς διὰ τὰς ἀπωλείας αὐτοῦ ὑπὸ Ναπολέοντος τοῦ Α' ὅστις εἶτα ἀπένευμεν αὐτῷ καὶ τὸν τίτλον τοῦ «Μεγάλου δουκὸς κυριάρχου». Ὁ ἀνεψιὸς του Κάρολος-Λουδοβικὸς-Φρειδερίκος, ὅστις εἶχεν ὑπηρετήσει ἐν τῇ γαλλικῇ στρατῇ καὶ συζηχθὲς ἐξεδέληεν τῆς αὐτοκρατορίας ἰωσηφίνης καὶ θετὴν θυγατέρα τοῦ αὐτοκράτορος, διεβέχθη τὸν θεῖόν του, τῷ 1811. Οὗτος ἔμεινε πιστὸς εἰς τὸν Ναπολέοντα ὅχρι τοῦ Νοεμβρίου 1813, ὅτε ἠναγκάσθη νὰ ἐνωθῇ μετὰ τῶν συμμάχων, οἵτινες ἀνεγνώρισαν τὸν τίτλον του τοῦ μεγάλου δουκὸς καὶ τὴν ἐπὶ τῆς Κράτους του. Μετὰ τὸ συνέδριον τῆς Βιέννης, ὁ μέγας οὗτος δουξ ἠναγκάσθη νὰ χορηγήσῃ Σύνταγμα εἰς τοὺς ὑπηκόους του, παραδεχθεὶς τὸ ἀντιπροσωπευτικὸν σύστημα καὶ ἀναγκάσας τὸ ἀδιαίρετον τῆς χώρας (1818). Ἀλλ' ἡ κυβέρνησις τοῦ μεγάλου δουκὸς δὲν ἐφήρμοζεν εἰλικρινῶς τὸ Σύνταγμα, ὅπερ ἅμα ὑπογραφέν, ἤρξατο νὰ παραβιάζῃ καὶ νὰ βολιεύηται παντοιοτρόπως. Ἀβουλαὶ δὲν ἀνείχοντο τὰς παραβιάσεις ταύτας, καὶ ἡ ἱστορία τοῦ Μεγάλου δουκάτου, ἀπὸ τοῦ 1890 καὶ ἐντεῦθεν, παρουσιάζει οἰκτράν εἰκόνα συγκρούσεων μεταξὺ τῆς ἐξουσίας καὶ τῶν ἐκῆστοι νομοθετικῶν σωμάτων. Ἦνεκα τούτου ἐξερρήγησαν ἐν τῇ μεγάλῃ δουκατίᾳ δύο ἐπαναστάσεις, ἡ μὲν τὴν Ἀπρίλιον τοῦ 1848, ἥτις καὶ κατεστάλη ὑπὸ τῆς ἐξουσίας ἀμέσως, ἡ δὲ τὸν Μάιον τοῦ 1849, ἥτις ἐκδιώχασα τὸν μέγαν Δούκα Λεοπόλδον, ἔδρυσεν προσωρινὴν κυβέρνησιν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Βρεντάνου. Ἀλλ' ὁ θρίαμβος αὐτῆς δὲν διήρκεσεν ἐπὶ πολὺ. Ἡ προσωρινὴ κυβέρνησις, βαρέως φέρουσα τὴν εἰς τὰ πρόθυρα τοῦ Κράτους τῆς ἐγκαθιδρύσιν ἐπαναστατικῆς κυβερνήσεως, ἐσπευσεν ἅμα διαρρυθμίσασα τὰς ἐσωτερικὰς αὐτῆς περιπλοκάς, νὰ ἐπέμβῃ ἐνόπλιως, ἐπαναγαγούσα τὸν μέγαν Δούκα καὶ καταλαβούσα

τὴν χώραν ἄχρι τοῦ 1850. Μετὰ δύο ἔτη, ὁ μέγας δούξ Λεοπόλδος, ἀποθανών, κατέλιπε τὸν θρόνον εἰς τὸν πρωτότοκον υἱόν του Λουδοβίκον Β', ὅστις δυνάως νοστήσας ἡναγκάσθη νὰ παραιτηθῇ, καὶ οὕτω τὸ στέμμα περιήλθεν εἰς τὸν ἀδελφόν του Φρειδερίκον δούκα τοῦ Χαίριγγεν. ὅστις διαχειρισθεὶς κατ' ἀρχάς τὴν ἐξουσίαν ὥς ἀνθυγεμὼν ἀνέλαβεν ὀριστικῶς τὸν τίτλον τοῦ μεγάλου δούκῃς τὴν 5 Σεπτεμβρίου 1856. — Μετὰ τὸν αὐστροπρωσικὸν πόλεμον, τὸ Βάδεν ἐτάχθη, τῇ 1867, εἰς τὴν βορειογερμανικὴν ἑμοσπονδίαν, καὶ ὁ στρατὸς του, καταργηθέντος τοῦ ἄχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης διδομένου εἰς αὐτὸν τίτλου «Στρατὸς τοῦ Βάδεν», ἀπετέλεσεν ἀπλῶς μεραρχίαν τοῦ ἑμοσπονδιακοῦ στρατοῦ, ὑποβληθεὶς εἰς τὸν στρατιωτικὸν ποινικὸν νόμον τῆς Πρωσίας. Κατὰ τὴν γαλλογερμανικὴν πόλεμον ὁ τοῦ Βάδεν στρατὸς ἀπετέλει μέρος τοῦ 14 σώματος ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Βεύερ, καὶ εἶτα ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Βέρδερ. Μετὰ τὴν λήξιν τοῦ πολέμου, τὴν κανονικὴν λειτουργίαν τῆς κυβερνητικῆς τοῦ Βάδεν μηχανῆς ταραττεῖ ἐνίοτε ὁ μεταξὺ κληρικοφρόνων καὶ φιλελευθέρων ἀνταγωνισμός, διαφόρους λαμβάνων φάσεις, καὶ ἐκδηλούμενος ἰδίως κατὰ τὰς ἐκλογὰς καὶ ἐν τῇ Διαιτῇ. [Π.Π.]

Βάδεν (ἡ καὶ Βάδεν-Βάδεν λεγομένη). Πόλις τοῦ Μεγάλου Δουκάτου τοῦ Βάδεν ἐν τῷ νομῷ τοῦ Μέσου Ῥήνου, κειμένη εἰς ἀπόστασιν 4 χμ ἀπὸ τοῦ Ῥήνου καὶ 82 χμ ἀπὸ τοῦ Στρασβούργου, παρὰ τὴν εἰσόδον μίας τῶν ὠραιότερων κοιλάδων τοῦ Μέλανος Δρυμοῦ καὶ τὸν ῥύακα Ὀσδαν. Αἱ θερμαὶ τῆς πόλεως ταύτης, οἱ θελκτικοὶ περιπάτοι καὶ αἱ γραφικώταται θέσεις τῶν περιγύρων προσελκύουσιν περὶ τὰς 60,000 ἀνθρώπων καὶ περιηγητῶν κατ' ἔτος. Τὴν μικρὰν ταύτην πόλιν ἐγίνωσκον καὶ οἱ Ῥωμαῖοι, οἵτινες ἀπεκάλουν αὐτὴν Civitas Aurelia Aquensis. ἔχει πλουσιώτατον Μουσεῖον, περιέχον πολλὰς Ῥωμαϊκὰς ἀρχαιοτάτας, ἀνευρεθείσας ἐν τοῖς περιγύροις, καὶ 12 782 κατοίκους (1885). [Π.Π.]

Ἐν ταῖς θερμαῖς τοῦ Βάδεν ὑπερτερεῖ τὸ χλωριούχον νάτριον (1,60) καὶ θεικὸν ἀσθένιον (0,30) (Eaux chlorurées sulfatées). ἡ δὲ θερμοκρασία τῶν διαφόρων πηγῶν ποικίλλει ἀπὸ 47° - 68°. Παραγγέλλονται εἰς πόσιν τε καὶ λουσίαν, εἰς ἀντιδολογία, εἰς καταιονήσεις, εἰς εἰσπνοὰς, κ.λ., καὶ ἐνδείκνυνται πρὸς ῥευματισμούς, χοιραδικὰς δερμαπαθείας, χρόνια τῆς γαστρὸς πάθη, κ.λ. Ἐποχὴ τῆς ἐπὶ τόπου χρήσεως τῶν ὑδάτων ἀπὸ 1 Ἰουνίου μέχρι 15 Σεπτεμβρίου. Ἐνδοθεραπευτικὰ καταστήματα. Κλίμα ἥπιον, εὐχρὲς, ἄνευ ἀποτόμων τῆς θερμοκρασίας μεταβολῶν. Μεγίστη τοῦ ἔτους θερμοκρασία + 30°, ἐλαχίστη - 3°, μέση + 9° - 10°. [Π.Π.]

Βάδεν ἢ Βάδεν παρὰ τὴν Βιέννην (Baden bei Wien). Πόλις ἐν τῇ Κάτω Αὐστρίᾳ, ἀπέχουσα 27 χμ. τῆς Βιέννης, ἔχουσα δὲ 2045 κατ. τῇ 1880. Εἶναι ὀνομαστὴ διὰ τὰς ἐν αὐτῇ θερμας, ὧν ἡ θερμοκρασία τῶν διαφόρων πηγῶν ποικίλλει ἀπὸ 28° - 36°,5 καὶ ἐν αἷς ὑπερτερεῖ τὸ θεικὸν ἀσθένιον (0,734), τὸ θεικὸν νάτριον (0,301) καὶ τὸ χλωριούχον νάτριον (0,230) (Eaux chlorurées sulfatées faibles). Παραγγέλλονται εἰς πόσιν τε καὶ λουσίαν, εἰς εἰσπνοὰς, κ.λ., καὶ ἐνδείκνυνται πρὸς καταρροὺς τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων, παθήσεις γαστροεπιδερμικὰς καὶ πρὸς πάθη τῆς ὑστέρας καὶ τοῦ δέρματος. Ἐπαρχοῦσιν ὑδροθεραπευτικὰ καταστήματα λειτουργοῦντα ἀπὸ 1 Μαΐου μέχρι 10 Ὀκτωβρίου. Κλίμα ἥπιον, ἀλλ' ἐν ᾧ αἱ τῆς ἀτμοσφαίρας μεταβολαὶ συχναὶ καὶ ἀπότομοι. Μέση θερμοκρασία τοῦ ἔτους 11°, τῆς ἐποχῆς τῶν λουτρῶν 18°. [Π.Π.]

Βάδεν. Πόλις τῆς Ἑλβετίας, πρὸς διακρίσιν ἀπὸ τοῦ Βάδεν-Βάδεν καὶ Ἀνω Βάδεν (Oberbaden) καλουμένη, πρωτεύουσα τῆς ὁμωνύμου ἐπαρχίας τοῦ καντονίου Ἀργωβίας. ἔχει 3692 κατ. (1880). Παρ' αὐτὴν ὀνομασταὶ θερμαὶ, ὧν ἡ θερμοκρασία τῶν διαφόρων πηγῶν ποικίλλει ἀπὸ 48° - 51° καὶ ἐν αἷς ὑπερτερεῖ τὸ χλωριούχον νάτριον (1,608) καὶ τὸ θεικὸν ἀσθένιον (1,414) (Eaux chlorurées sulfatées). Παραγγέλλονται εἰς πόσιν καὶ λουσίαν, εἰς ἀντιδολογία, εἰς καταιονήσεις καὶ εἰς εἰσπνοὰς, πρὸς ῥευματισμούς, νευραλγίας, χρόνια τοῦ δέρματος πάθη, κ.λ. Ἐποχὴ τῆς ἐπὶ τόπου χρήσεως τῶν ὑδάτων ἀπὸ 1 Μαΐου μέχρι 15 Ὀκτωβρίου. Δὲν ὑπάρχουσιν ὑδροθεραπευτικὰ καταστήματα. Κλίμα ἥπιον ἄνευ ἀποτόμων τῆς θερμοκρασίας μεταβολῶν. Μέση τοῦ ἔτους θερμοκρασία 20°, β. [Π.Π.]

Βάδην (Π π ο λ ο γ ί α). Διὰ τοῦ ἐπιρρήματος τούτου χαρακτηρίζεται τὸ βραδυτέρον καὶ ἀναπαυτικώτερον τῶν βαδισμάτων τοῦ ἵππου, καθ' ὃ οἱ πόδες κατὰ διαγώνιον διαδοχικῶς ἀνυψοῦνται καὶ καταπίπτουσι. Κατὰ τὸ Β. ἀκούονται τέσσαρες ψῆφοι ἐλάχιστον χρόνον ἀπ' ἀλλήλων διατωπόμενοι ἐν τῇ διαδοχικῇ καταπτώσει τῶν τεσσάρων τοῦ ἵππου ἄκρων ἐπὶ τοῦ ἐδάφους διὰ καὶ τὸ βάδην βῆμα καὶ τ ε τ ρ α π ο δ ι σ μ ο ς καλεῖται. Ἡ ταχύτης τοῦ Β. ταλαντεύεται μεταξὺ τῶν 100 - 112 μέτρων κατὰ 1 λεπτόν, ἥτοι περὶ τὰ 6 χιλιομέτρα καθ' ὥραν. [Γ.Ν.Π.]

Βάδης (Wad, ἀρρῶδες πυρῖλουστον). Τὸ νεφροειδὲς ἢ σταλακτιτικὰ καστανόχρως καὶ λεπιδώδης ἢ γωδὴ ἐπικαλύμματα ἀποτελοῦν δρυκτὸν τοῦτο δὲν ἔχει σταθερὰν χημικὴν σύστασιν· συνίσταται δὲ κυρίως ἐξ ὑπεροξειδίου καὶ θειοξειδίου τοῦ μαγγανίου καὶ ἐξ βδατος, ἐν αἷς συνήθως

βαρεία ἢ ἀσθετος ἢ κάλι, προσέτι εἰς σμικρὰς ποσότητας σιδηρικὸν ὀξεῖον καὶ ὀξυπυρίτιον. [Κ. Μ.]

Βαδιανός Ἰωακίμ (κυρίως von Walt) συνεργάτης τοῦ Ζουίγγλιου ἐν τῇ μεταρρυθμίσει τῆς Ἑλβετίας. Γεννηθεὶς τῷ 1484 ἐν Ἀγ. Γάλλω, ἐσπούδασεν ἐν Βιέννῃ, ἐνθα ἀνεδείχθη καὶ καθηγητὴς τῷ 1514, ἐπανακάμψας δ' εἰς τὰ ἴδια τῷ 1518 μετέρχετο τὸν ἱατρὸν, ἔλαβε δ' ἐνεργὸν μέρος ὑπὲρ τῆς μεταρρυθμίσεως, ἴδια αὖτ' οὐ χρόνου ἐξελέχθη δῆμαρχος τοῦ Ἀγ. Γάλλου. Τελευτήσας τῷ 1551 κατέλιπε πολλὰ συγγράμματα, ἐξ ὧν μείας ἰδιαιτέρας ἀξία θεωροῦμεν τὰ ἐξῆς: Chronik der Aebte von St. Gallen (ἐξεδόθη τῷ 1875 καὶ 1877 ἐν Ἀγ. Γάλλῳ). Commentarii in Pomponium Melam (Βιένν. 1518). Aphorismorum libri VI de consideratione eucharistiae (Ζυρίχη 1516). Περὶ Β. πρὸς B. Pressel, Joachim Vadian, Ἐλβεττὸν 1861 καὶ Stähelin, Die reformatorische Wirksamkeit Vadians, Βασιλεῖα 1882. [Ε.]

Βαδίβου. Βασιλεῖον τῆς Ἀφρικῆς ἐν τῇ Σενεγαμβίᾳ, οἰκούμενον ὑπὸ Μανδιγγῶν δεξιόθεν τοῦ Γαμβία, ἔχον δὲ ὅμων. πρῶτ. [Π. Π.]

Βάδιν. Κώμη τῆς ὑποδιοικήσεως Περτρισίου τῆς Μακεδονίας, ἔχουσα ὡς 700 κατοικοὺς Βουλγάρους χριστιανούς. [Ε.]

Βαδίσματα. (Ἰππολόγία). Ἡ προχωρητικὴ κατ' ἐξακολούθησιν μετατόπισις τοῦ σώματος τοῦ ἵππου διὰ τῆς διαδοχικῆς ἀνυψώσεως καὶ καταπτώσεως τῶν τεσσάρων αὐτοῦ ἄκρων. Τὰ Β. διακρίνονται α') εἰς φυσικά, ἅτινα ἐκ φύσεως κέκτηται ὁ ἵππος, ὡς τὸ βάδην, ὁ τροχασμὸς καὶ ὁ συνήθης καλπασμὸς· β') εἰς ἐπίκτητα, τὰ ἀποκτώμενα δι' εἰδικῆς ἀσκήσεως τοῦ ἵππου ἐν τῷ ἵππευτῇ, ὡς ὁ πλαγιοποδισμὸς, ὁ καλπασμὸς τοῦ ἵππευτῆρος, τῶν ἀσκήσεων, τοῦ ἵπποδρομίου, ὁ ἐπιμήκης τροχασμὸς κτλ.· γ') εἰς αἰώρημα, καὶ ἂν τὸ σῶμα τοῦ ἵππου ἐν ἀκαριαίᾳ στιγμῇ αἰωρεῖται, ὡς εἰς τὸν ἐπιμήκη τροχασμὸν καὶ καλπασμὸν· δ') εἰς εὐθεία ἢ ῥυθμικά, ὅταν τὸ σῶμα ἐρείθῃται ἐπὶ δύο ἢ τριῶν ἄκρων, ὡς κατὰ τὸ βάδην, τὸν πλαγιοποδισμὸν καὶ τὸν ψευδοκαλπασμὸν· ε') εἰς διαγώνια, ὅταν τὰ ἄκρα κινῶνται συγχρόνως κατὰ διαγώνιον, ὡς κατὰ τὸ βάδην· ς') εἰς πλάγια, ὅταν κινῶνται κατὰ πλάγιον διποδόν, ὡς εἰς τὸν πλαγιοποδισμὸν· ζ') εἰς ἐπιμήκη ἢ ἐκτεταμένα, ὅταν τὰ διασκελισματα ᾗται μεγάλα καὶ κάπτωσι μέγαν χώρον· η') εἰς βραχέα ἢ σύντομα, τάναντία τῶν προηγουμένων· θ') εἰς χαμηλά ἢ προσηγμένα καὶ ἡ εὐθρομικά, ὅταν κατὰ τὴν κίνησιν δλίγον ἀνυψῶνται οἱ πόδες καὶ τούναντιον· ι') εἰς ἀπογευστικά ἢ

ὕψηλά, ὅταν οἱ πόδες κατὰ πολὺ ἀπομακρύνονται τοῦ ἐδάφους· ια') εἰς σκληρά ἢ κοπιαστικά ἢ καὶ βαρεία, ὅταν κουράζωσι τὸν ἵππον ὡς ἐκ τοῦ μεγάλου δυναμικοῦ τοῦ κορμοῦ· ιδ') εἰς ἐπαναληπτικά, ὅταν ἡ διαδοχικὴ κίνησις τῶν ἄκρων ἐπαναλαμβάνηται ταχύτερον χωρὶς ὁμοῦ καὶ τὸ βάδισμα νά ᾗται ταχύ· ιε') εἰς ἐλαφρά ἢ ἀνακουφιστικά, ὅταν ἡ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους πλῆξις τῶν ἄκρων εἶναι ἐλαφρὰ, ὁ δὲ ἵππος δὲν αἰσθάνηται τοὺς ἐκ τῆς πλῆξεως δυνάμεις τοῦ κορμοῦ τοῦ ἵππου· ιδ') εἰς γοργά, ὅταν ἐκτελῶνται ζωηρῶς, ταχέως καὶ μετὰ μεγάλης ἐνεργητικότητος· ιε') εἰς ἀνώμαλα ἢ ἀκανόνιστα, ὅταν δὲν ἐκτελῶνται κατὰ φύσιν, κατὰ τοὺς φυσικοὺς δηλονότι νόμους τῆς μηχανικῆς κινήσεως τῶν ποδῶν ὡς τοιαῦτα δὲ βαδίσματα διακρίνονται ὁ στροφopoδισμὸς ἢ βουστρόφον βάδισμα, ὁ τανυποδισμὸς, τὸ σαλευτὸν ἢ ἀμφιρεπὲς βάδισμα, ὁ παρποδισμὸς, τὸ συνεσταλμένον βάδισμα, ὁ ὑψιποδισμὸς καὶ τέλος ὁ προσγειασμὸς (βλ. λ.). ις') εἰς ἐλαττωματικά, ὅταν κατὰ τὰ διάφορα βαδίσματα ἀναφρίνται συχνότερον ἢ σπανιότερον ἀνωμαλίας κατὰ τὴν ἀνύψωσιν ἢ τὴν κατάπτωσιν τῶν ποδῶν· μεταξὺ τούτων διακρίνονται ἡ σύγκρουσις, ἡ πρόσκρουσις καὶ ἡ πρόσκοψις (βλ. λ.). [Γ. Ν. Π.]

Βάδι-Χομπού Ὅρος τοῦ Θιβέτ.

Βαδόγ. Ἀνεξάρτητον Κράτος τῆς ἡ-σου Βαλῆ, ἐν τῇ πελάγει τῆς Σόνδας, πόρου ὑποτελὲς εἰς τὴν Ὀλλανδίαν. ἔχει 140 000 περίπου κατ. [Π. Π.]

Βάδριστα. Κώμη τῆς ὑποδιοικήσεως Γιαντιζῶν τῆς Μακεδονίας, οἰκουμένη ὑπὸ 1500 περίπου βουλγαροφώνων χριστιανῶν. [Ε.]

Βαέλε (Baël) αἰθιοπικὸν φύλον τῆς Ἀφρικῆς, ἀποτελούμενον ἐξ 20 000 ψυχῶν, οἰκοῦν χώραν καλουμένην Ἐννεδί, καί μιν δὲ πρὸς Β τοῦ Βαδάι καὶ ΝΑ τῶν Τιββού. [Π. Π.]

Βαένα. Πόλις τῆς Ἰσπανίας, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Κορδοῦνης, ἔχουσα ῥωμαϊκὰ καὶ μεσαιωνικά ἑρεῖπια καὶ 13 336 κατ. (1877).

Βάζα (Wasa). Περιφέρμος οἶκος Σουηδικῆς συγγενῆς πρὸς τὸν ἀρχαῖον βασιλικὸν οἶκον τῶν Sture, λαβὼν κατὰ τὸν 18 αἰῶνα τὸν βασιλικὸν θρόνον τῆς Σουηδίας διὰ τοῦ Γουσταύου Α' (1523). Ἐπὶ τῶν πρώτων ἐτι διαδόχων τοῦ Γουσταύου ὁ οἶκος τῶν Β. διηρέθη εἰς δύο εἰς τὸν ἐν Σουηδίᾳ καὶ εἰς τὸν Πολωνικόν, τὸν παραχθέντα ἐκ τοῦ γάμου τοῦ δευτεροτόκου υἱοῦ τοῦ Γουσταύου, Ἰωάννου μετὰ Ἀλκατερινῆς Ἰαγγελλονικῆς, τοῦ ἐσχάτου γόνου τῆς Ἰαγγελλονικῆς δυναστείας ἐν Πολωνίᾳ. Ὁ Σουηδικὸς κλάδος τῆς δυνα-

στείας εξέλιπε κατὰ τὴν ἄρρενα αὐτοῦ γραμμήν τῷ 1889 μετὰ τῆς βασιλείας Χρηστίνης. Ἐκτοτε δὲ διαφορὰ πλῆγας κλάδος κατὰ θηλείας πάντοτε γραμμὰς (ὁ οἶκος τῶν Δύο Γεφυρῶν, ὁ τῆς Ἑσθης, ὁ τῆς Ὀλστανίας Γοττδόρπης) ἐβασίλευσαν ἐν Σουηδία ἀλλήλοδιαδοχῶς μέχρι τοῦ 1818 φέρηται ἔχοντι πάντοτε τὸ ὄνομα Βάσα. Ἀπὸ τοῦ 1818 δὲ ἄρχεται οἶκος Γαλλικὸς τοῦ ὁποίου ὁ ἀρχηγὸς διαδοχῶς κατέστη διάδοχος τοῦ τελευταίου βασιλέως ἐκ τοῦ οἴκου Βάσα. Ὁ Πολωνικὸς κλάδος ἐληξεν μετὰ τοῦ Κασιμίρου Βίσα ἀποθανόντος (1670). [Π.Κ.]

Βάζα τάγμα. Ὁ οἶκος τῶν Β. ἔλαβε τὸ ὄνομα ἀπὸ τοῦ οἰκιστοῦ αὐτοῦ ἔχοντος συμβόλον στάχυν (wasa). Ἐκ τοῦ οἰκιστοῦ τούτου προήλθε τὸ ὁμώνυμον σουηδικὸν παράσημον, ἱερὸν ὑπὸ Γουσταύου τοῦ Γ' κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς στέψεως αὐτοῦ, ἥτοι τῇ 15/26 Μαΐου 1772, τὸ ὅποιον ἄλλως λέγεται καὶ «πρασίνη ταινία». Εἶναι παράσημον ἁγίας, ἔχον τέσσαρας βαθμούς, ἀπονέμεται δὲ δι' ὑπερσίας, προσερχομένης τῇ γεωργίᾳ, τῇ ἐμπορίᾳ, τῇ βιομηχανίᾳ καὶ ταῖς τέχναις. Μετάλλιον ὡσεὶδὲς μὲ ἓνα στάχυν κατ' ἀρχάς, ἔχει σήμερον σχῆμα διαγωνίου σταυροῦ ἐκ λευκοῦ οὐχίτου, φέροντος τὸ μετάλλιον ἐν τῇ μέσῳ, ἐπὶ τῆς ἐρυθρᾶς τοῦ ὁποίου περιφέρειας ὑπάρχει χρυσοῖς γράμμασιν ἡ ἐπιγραφή: Gustav den tredje instiutare 1772 [Γ.Μ.Β.]

Βαζαέν. (François Achille Bazaine). Στρατάρχης τῆς Γαλλίας γεν. τῇ 1/13 Φεβρουαρίου 1811 ἐν Βερσαλλίαις. Υἱὸς Γάλλου ἀξιωματικοῦ, κατετάχθη ἐνωρίς εἰς τὸν στρατὸν καὶ ἠκολούθησε τὴν Λεγεῶνα τῶν Ξένων ἐν Ἀλγερίᾳ. Ἰσπανία καὶ Μαρόκκ, ἔνθα ἔλαβε τοὺς πρώτους αὐτοῦ βαθμούς, μέχρι τοῦ 1850, ὁπότε ἀνέτεθ' αὐτῷ ἡ διοίκησις ἐνὸς τμήματος τῆς Λεγεῶνος ταύτης. Κατὰ τὴν εἰς Κριμαίαν ἐκστρατείαν εἶχε τὴν ἀρχηγίαν ἀμφοτέρων τῶν ξένων ταγμάτων, διαπρέψας δ' ἐν τῇ πολιορκίᾳ τῆς Σεβαστοπόλεως ἐπὶ τὴν ἀνδρείαν καὶ συνέσει, προήχθη μετὰ τὴν ἄλυσιν αὐτῆς εἰς μοίραρχον καὶ διωρίσθη διοικητὴς τοῦ τόπου. Τῷ 1859 συνεκστρατεύσας εἰς Ἰταλίαν πρωτηγωνίστηεν ἐν ταῖς παρὰ τῷ Μαλιγκάνῳ καὶ Σολφερίνῳ μάχαις. Τῷ δὲ 1862 μετέσχε τῆς κατὰ τοῦ Μεξικικοῦ ἐκστρατείας ἐνθα διέπρεψε τὸ μὲν πρῶτον ὑπὸ τὸν Φορϋ μετὰ δὲ τὴν ἀνάκλησιν τούτου αὐτὸς ἔχων τὴν ἀνωτάτην διοίκησιν τοῦ στρατοῦ δι' οὗ ἐγένετο κύριος ἀπάσης σχεδὸν τῆς γῆρας. Τῷ 1864 προήχθη εἰς στρατάρχην, ἀλλ' ἡ ἐχθρική αὐτοῦ στάσις ἐναντίον τοῦ νέου αὐτοκράτορος Μαξιμιλιανοῦ διήγειρε τὴν ἐν Γαλλίᾳ κοινὴν γνώμην κατ' αὐτοῦ, δι' ἣ ἀνακληθεὶς κατέλιπε τὸ Μεξικὸν μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν στρατευμάτων.

ΕΡΕΚΤΑΟΡΘΑΙΔΙΚΟΝ ΔΕΗΤΙΚΟΝ Β

Κατὰ τὴν ἐκρηξίν τοῦ Γαλλογερμανικοῦ πολέμου ὁ Β. εἶχε τὴν ἀρχηγίαν τοῦ 3 στρατιωτικοῦ σώματος μετὰ δὲ τὴν ὑποχώρησιν τῶν Γάλλων περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ Αὐγούστου τὴν ἀρχηγίαν τῶν πρὸ τοῦ Μέρτε στρατευμάτων. Ἡ ἀνεπαρκὴς αὐτοῦ δραστηριότης ἐν τῇ ἀποχείρᾳ τῆς περαιτέρω ὑποχωρήσεως ἐπήνεγκε τὴν ἀποτυχίαν τοῦ ἐγχειρήματος, αἱ δὲ μάχαι περὶ τὰς Κουρδελ, Φιονδλ καὶ Γραβελδτ ἠνάγκασαν αὐτὸν νὰ ριφθῇ ὀπίσω πρὸς τὸ Μέρτε, τὸ ὅποιον μετὰ πολλὰς ματαίας ἀποπειρας πρὸς διεξοδὸν, παρέδωκε τῇ 18/28 Ὀκτωβρίου 1870 εἰς τὸν πρίγκιπα τῆς Πρωσίας Φρειδερίκῳ Καρόλῳ, μετὰ 170.000 ἀνδρῶν καὶ μεθ' ἁπάντων αὐτοῦ τῶν ἐφοδίων. Μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς εἰρήνης, τῇ 24/6 Ὀκτωβρίου 1873, ὁ Β. ἀχθεὶς ἐνώπιον εἰδικοῦ ἐπαγγελματικῆς στρατοδικαίου προεδρευομένου ὑπὸ τοῦ δευκὸς τῆς Πρωσίας, κατηγορηθῆναι ὡς συνθηκολογήσας μετὰ τοῦ ἐχθροῦ καὶ πικραδῶσας τὸ φροῦριον Μέρτε, πρὶν ἢ εἰσπληθῇ πάντα τὰ πρὸς ὑπερασπίσιν αὐτοῦ διατάγματα μέσα, πρὶν ἢ πράξῃ πᾶν διὰ τὸ καθήκον καὶ ἡ τιμὴ ὑπαγορεύει, ὡς ὑπογράφεις ἐν ἀνοικτῷ πεδίῳ συνθήκην, συνεπεία τῆς ὁποίας οἱ στρατιῶται κατέθεσαν τὰ ἐξυτῶν ὅπλα, κακούργημα, τὸ ὅποιον τιμωρεῖται ὑπὸ τοῦ στρατιωτικοῦ νόμου διὰ τοῦ θανάτου καὶ τῆς καθαιρέσεως. Ὑβέλησαν νὰ χαρακτηριστῶν τὸν Β. καὶ ὡς προδότην τοῦτ' αὐτὸ τῆς πατριδος, ἀλλ' ἐκ τῆς δλης διαδικασίας οὐδὲν ἀπεδείχθη κατ' αὐτοῦ σπουδαῖον ἄλλο, ἢ ὅτι ἐσυνθηκολόγησεν εἰς κηρὸν διὰ μὲν τὴν Γαλλίαν βλαβερώτατον, διὰ δὲ τὴν Γερμανίαν ὀφελιμώτατον. Τῇ 28/10 Δεκεμβρίου τὸ στρατοδικεῖον ἐκήρυξε τὸν Β. παμψηφεί ἐνοχον καὶ κατεδίκασεν αὐτὸν εἰς θάνατον μετὰ προηγουμένην καθάρισιν. Ἐν τούτοις πάντα τὰ μέλη τοῦ στρατοδικαίου συνυπέγραψαν δικαιολογημένην αἰτήσιν χάριτος ὑπὲρ τοῦ Β., κατὰ δὲ τὴν τοῦ Μαν-Μαὼν ἀπόρασιν ἡ θανατικὴ ποινὴ ἐτροποποιήθη εἰς εἰκοσαετὴ κάθειρξιν. Τίσις ἐκτίεσε τῆς ποινῆς αὐτοῦ ὥρισθ' ἐν φροῦριον τῆς Ἀγίας Μαργαρίτας ἐν τῇ παραλίᾳ τῆς Μεσογείου ἀπέναντι τῶν Καννῶν. Ἐπετράπη δὲ εἰς τὴν αὐτοῦ καὶ τὸν αἰὶν αὐτοῦ νὰ κατοικήσωσιν ὡσαύτως ἐν τῷ φρουρίῳ τούτῳ. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγους μῆνας, κατ' Ἀύγουστον τοῦ 1874, κατώρρωσε νὰ δραπετεύσῃ τῇ συνδρομῇ τῆς συζύγου του, ἡ μὲλλον τῇ τῶν φυλάκων του, ὡς εἰκάζεται, καὶ κατέφυγεν εἰς Ἑλβετίαν καὶ εἰτα εἰς Βελγικὴν καὶ Ἰσπανίαν. Ἐδωματούεσε δὲ καὶ διατρίβει τινος, δι' ὧν πειράται ν' ἀπολογηθῇ. [Γ.Μ.Β.]

Βαζάρδος. (Saint-Amand Bazard). Γεννηθεὶς τῷ 1791 ἐν Παρίσι, ἦτο εἰς τῶν ἡγετῶν τῶν Γάλλων Καρβονάρων ἐν καιρῷ τῆς Παλινρθώσεως καὶ ἔδρυσεν τὴν δημοκρατικὴν ἐταιρίαν τῶν Φίλων τῆς ἁλ-

Θεῖα, καταδικασθεῖς μάλιστα κατ' ἀκολουθίαν ἀτυχοῦς τινος ἀποπειρας ἐπαναστασεως εἰς θάνατον καὶ τυχὼν εἶτα ἀμνηστείας. Προστυλιτοθεῖς ὑπὸ τοῦ 'Ροδρίγγου εἰς τὴν διδασκαλίαν τοῦ Σαίν-Σιμών προσεπαθήσει νὰ ἐπιξεργασθῇ καὶ ἀναπτύξῃ τὰς ἱστορικοφιλοσοφικὰς καὶ κοινοπολιτικὰς θεωρίας τούτου ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τοῦ 'Ανφραντέν. Ὁ Σαίν-Σιμών ἐχρησίμασεν εἰς αὐτὸν ὡς ἀρετηρία καὶ τελικὸς σκοπὸς πρὸς μὀρφωσιν τοῦ ἰδίου κοινοπολιτικοῦ συστήματος, περὶ οὗ καὶ δημόσια μαθήματα παρέδωκε τῷ 1828 ἐν Παρισαίσις, δημοσιευθέντα ὑπὸ τὸν τίτλον: Doctrine de Saint-Simon. Exposition Première année 1828-1829. Deuxième année 1830. Ὁ Β. μετέσχε τῆς συντάξεως τοῦ Ὁργάνου τοῦ καὶ τῆς Σφαίρας καὶ ἀποστάς τῷ 1831 τοῦ Σαίν-Σιμωνισμοῦ, διὰ τὰς ἐκκεντρικὰς τάσεις τοῦ ἡγρέτου αὐτοῦ 'Ανφραντέν, ἀπέθανε τῷ 1832. [Ε.]

Βαζελίνη (Φαρμακολ.) Βασιλίνη. Baselinum, Baseline. Petroleum, Cosmolino, πρετὸν ἀποστάξεως τοῦ πετρελαίου, ἀναλλοιωτος ἐν τῇ φωτὶ καὶ ἐν τῇ ἀέρι, οὐδεποτε ταγγίζουσα, διὰ τοῦτο ἐξαίρετος ἐν τῇ φαρμακευτικῇ εἰλημνα εἰς σκεύασιν ἀλοιφῶν καὶ ἰδίων ὀφθαλμικῶν. Διαλύει τὸ βρώμιον, τὸ ἰώδιον, τὰ ἀλκαλοειδῆ, ἐλίσσον τὸ φανικὸν δξύ, ἄλλα τινὰ καὶ τινὰ μεταλλοεξείδια. Ἐχει θεραπευτικὰς ἰδιότητας ἀξιολόγους, μαλακύνει τὸ δέρμα, θεραπεύει τὰ χεῖματα, τὰ ἐγκαύματα, τὰς πληγὰς καὶ ἀντικαθιστᾷ καταλλήλως τὸ Cold Cream, τὴν κηρωτὴν ἀπλὴν ἀλοιφήν, κ.λ. Παρά τινων γίνεται καὶ ἐσωτερικῇ χρῆσιν τῆς βαζελίνης. Ἐν ἱατρικῇ χρῆσιν εἶναι ἡ λευκὴ βαζελίνη.

ὑπὸ τὸ ὄνομα πετρεβάσελινη ἢ ἔλαιον βαζελίνης (Pétrobaseline - huile de vaseline) νοσοὶ βαζελίνην ρευστὴν ἐν συνόβῃσι θερμικοῦσιν. [Β.Π.]

Βίξερνικ. Χωρίον τῆς διοικήσεως Μοναστηρίου τῆς Μακεδονίας, οἰκούμενον ὑπὸ 250 περίπου βουλγαροφώνων χριστιανῶν. [Ε.]

Βάξια (Ναυτ.) Βλ. Ὀλκοι.

Βάθ (Bath). Πόλις τῆς Ἀγγλίας ἐν τῇ κομητείᾳ τοῦ Σόμερσετ, παρὰ τὸν Ἄδων, γνωστὴ διὰ τὰ μεταλλικὰ αὐτῆς ὕδατα. Ἐχει 51 790 κατοίκους (1881). [Π.Π.]

Βάθ. Πόλις τῆς Ἀμ. Συμπ. ἐν τῇ Μαϊνῇ, ἐπὶ τοῦ Κέννεδεκ, ἔχουσα καλὰ ναυπηγεῖα καὶ 7 874 κατοίκους (1880). [Π.Π.]

Βάθεται 1) χορ. τοῦ δήμ. Μέσσης, 2 ὥρ. ΝΑ τῆς Κίττας. Κάτ. 353 (τῷ 1889). Κεῖται κατὰ τὰς ΝΑ ὑπορείας τοῦ Κακοῦδονιου, συνεχείας τοῦ Ταυγέτου, μεταξὺ τῶν ἀκρωτηρίων Ματαπᾶ (Ταυνάρου) καὶ τοῦ Κάδο-Γιρόσο (Θυρίδων). Πρὸς Ν. τῆς Βάθειας κεῖ-

ται ὁ λιμὴν Μαρινάρι ('Αχιλλεῖον), οὗ ἀντὶ τοῦ ὀνόματος ὁ μικρὸς λιμὴν Πόρτο-Κάλιο.

2) κορμ. τοῦ δήμ. Καλκιδέων, 5 ὥρ. ΝΑ τῆς Καλκίδος, κατ. 978 τῷ 1889. Κεῖται μεταξὺ 'Γρετρίας καὶ Ἀλιβερίου παρὰ τὰς ἀρχαίας κώμας Αἰγίλιαν καὶ Χοιρέας, καὶ πλησίον ποταμίου, καλουμένου πιθανῶς Ἐρασίνου τὸ πάλαι. Εἰς ἀπόστασιν 1/2 ὥρ. κεῖται ἡ μονὴ τῆς Βάθειας μετὰ 10 μοναχῶν.

Βάθους ἢ Ἄγιος Ἰωάννης Βαθὺς χωρ. τῆς Λίγνης ὑπαγόμενον εἰς τὸν δήμον αὐτῆς καὶ ἀπέχον 1 1/2 ὥρ. Κάτ. 338 τῷ 1889.

Βάθ Κόλ (ἔδρ.—Θυγάτηρ φωνῆς), κατὰ τοὺς Ῥαββίνους ἡ θεία ἀποκαλύψις, ὡς δοθεῖσα διὰ φωνῆς ἀπὸ τῶν νεφελῶν. [Σ.Π.]

Βαθμῆς γεωλογικῆ (Stufe γερμ.). Ὑποδιαιρέσεις τῆς γεωλογικῆς ὁροφῆς, συνιστάμεναι ἐκ πετρωμάτων ὕδατογενῶν, παραλλήλως τεταγμένων καὶ ἐγκλειόντων τὰ αὐτὰ χαρακτηριστικὰ ἀπολιθώματα τοιαύτη π. χ. γεωλογικῇ βαθμῇ εἶναι ἡ ἀλατὴ Καραδὸκῆ (ἐν Ἀγγλίᾳ), συνιστάμενη ἐξ ἀσβεστολιθικῶν φαιμνιτῶν, ἐν οἷς πλείστα λεῖψανα βραχιόνοποδων. [Κ. Μ.]

Βαθμοὶ ἐκκλησιαστικοί. Βλ. Κλήρος.

Βαθμοὶ στρατιωτικοί. Τὰ ἐν τῇ στρατιωτικῇ ἱεραρχίᾳ διάφορα ἀξιώματα, δι' ὧν παρέχεται κυρίως τὸ δικαίωμα τοῦ ἐπιτάσσειν τοῖς ὑποδεεστέροις. Ἐν τῇ σημερινῇ συστάματι τῆς καθολικῆς στρατολογίας οἱ βαθμοφόροι ἀποτελοῦσι τὸ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον μόνιμον καὶ κατ' ἐπιτήδευσμα προσωπικὸν τοῦ στρατοῦ, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς ἀπλοὺς ὀπλίτας ἢ στρατιώτας, ὧν ἡ ἐνεργεία ἐν τῷ στρατῷ ὑπηρεσία εἶναι προσωρινὴ καὶ καθ' ὑποχρέωσιν. Διὰ τοῦτο οἱ βαθμοφόροι συναρπάζουσι κατὰ τὴν στρατιωτικὴν φρασολογίαν σὺμματα, ἥτοι ἔχουσι ἐνότητά ὀργανικὴν καὶ ἀποτελοῦσι τάξιν κοινωνικὴν καλῶς διακεκριμένην, ἐκεῖ ὅπου καὶ τὸ στρατιωτικὸν φρόνημα τοῦ λαοῦ εἶναι ἀνεπτυγμένον καὶ τὸ στρατιωτικὸν ἐπάγγελμα, ἴσα τοῖς ἄλλοις τιμώμενον, μεταδίδεται κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον κανονικῶς ἀπὸ πατρὸς εἰς υἱὸν ὡς οἰκογενειακὴ παράδοσις καὶ ὑποχρέωσις.—Διαφορῶνται δὲ οἱ βαθμοὶ εἰς δύο κυρίως κατηγορίας τὴν τῶν ὑπαξιωματικῶν καὶ τῶν ὑπὸ τῶν ἀξιωματικῶν ἢ λόγῳ γένους, ἀλλὰ ἐπὶ τῇ βάσει προσόντων τεχνικῶν ἢ ἐπιστημονικῶν καὶ εὐφυῆς στρατιωτικῆς, ἐτι δὲ μεθ' ὀριζόμενον χρόνον ὑπηρεσίας ἢ μαθητείας καὶ κατὰ βαθμίδας ἱεραρχικὰς, ὥς οὐδεὶς δύναται νὰ ὑπερπηδῇ. Ἐξαιρετικὸν δὲ οἱ μὲν ὑπαξιωματικοὶ λαμβάνονται ἐκ τῶν ἀπλῶν ὀπλιτῶν μετὰ προπαιδείαν ἐν τῷ συντάγματι, οἱ δὲ ἀξιωματικοὶ ἐκ τῶν εὐδοκίμως ἀποφοι-

τράντων ἐκ στρατιωτικῶν σχολῶν μετὰ προηγουμένην στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν ἢ μὴ.

Τὰ ἀξιωματικά ταῦτα ἰσχύουσι γενικῶς καὶ ἐν τῇ ἑλλ. στρατῷ καθιερωθέντα ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ ἑλλ. βασιλείου μέχρι σήμερον διὰ 35 περίπου νόμων καὶ τριπλασίων σχεδὸν Διαταγμάτων. Διὰ τοῦτο δυσχερὲς ἄγαν ἡ τούτων ἐστὼ καὶ σύντομος ἐκθέσις ἐνταῦθα διὰ περιοριζόμεθα εἰς τὰ κυριώτερα. Ἐν Ἑλλάδι ὁ βαθμὸς τοῦ ὑπαξιωματικοῦ περιλαμβάνει τὸν τοῦ δεκανέως, λοχίου, ἐπιλοχίου καὶ ἀνθυπολοχαγοῦ, ὁ δὲ τοῦ ἀξιωματικοῦ τὸν τοῦ ἀνθυπολοχαγοῦ, λοχαγοῦ, ταγματάρχου, ἀντισυνταγματάρχου, συνταγματάρχου, υποστράτηγου καὶ ἀντιστρατήγου. Οἱ ὑπαξιωματικοὶ λαμβάνονται ἐκ τῆς τάξεως τῶν ἐπιτιμῶν ἐπὶ τῇ βάσει δοκιμασίας καὶ μετὰ ὠρισμένον χρόνον ὑπηρεσίας, ἦτοι οἱ δεκανεὶς μετὰ τετράμηνον πραγματικὴν ὑπηρεσίαν στρατιώτου, οἱ λοχιαὶ μετὰ τετράμηνον τοιαύτην δεκανέως καὶ οἱ ἐπιλοχιαὶ μετὰ ἐξαμηνον παρομοίαν. Περὶ τῶν ἀνθυποαπιστῶν ἰσχύουσιν εἰδικαὶ διατάξεις ὡς καὶ περὶ τοῦ προβιβασμοῦ αὐτῶν εἰς ἀνωτέρους βαθμοὺς (ἴδ. λ.). Οἱ δὲ ἀξιωματικοὶ λαμβάνονται ἐκ τῶν εὐδοκίμως ἀποφοιτησάντων μαθητῶν τῶν στρατιωτικῶν σχολῶν, ἦτοι τῆς τῶν ὑπαξιωματικῶν μὲν διὰ τὸ πεζικὸν καὶ ἱππικόν, τῆς τῶν ἑλλ. π. ὁ δὲ διὰ τὸ μηχανικόν καὶ πυροβολικόν (συνήθως, διότι ἐπιτρέπεται, ἄλλοτε δὲ καὶ ἐπεβάλλετο ἡ κατάταξις καὶ εἰς ἄλλα ὅπλα τοῦ στρατοῦ). Καὶ κατὰ πρῶτον μὲν ἀπονέμεται εἰς τοὺς ἐκ τῶν στρατιωτικῶν σχολῶν ἐξερχομένους ὁ βαθμὸς τοῦ ἀνθυπολοχαγοῦ, μετὰ διετὴ δὲ τοῦ λοχαγοῦ, καὶ μετὰ ἰσοχρονον τοιαύτην ὁ τοῦ λοχαγοῦ. Ἐπὶ τῇ βάσει εἰδικῶν ἐκθέσεων καὶ μετὰ τετραετὴ ὑπηρεσίαν προβιβάζεται ὁ λοχαγὸς εἰς ταγματάρχην, οὗτος δὲ εἰς ἀντισυνταγματάρχην μετὰ τριετὴ καὶ οὗτος πάλιν εἰς συνταγματάρχην μετὰ διετὴ. Οὐδεὶς προβιβάζεται εἰς υποστράτηγον ἢ ἀντιστρατήγον, ἀν δὲν ὑπῆρθε τρεῖς τοῦλάχιστον ἔτη εἰς τὸν ἀμέσως ὑποδεέστερον βαθμόν. Καὶ μὴ χηρεύουσιν μὲν θέσει οὐδεὶς προβιβάζεται, χηρεύουσιν δὲ θέσεων οἱ βαθμοὶ τοῦ υπολοχαγοῦ καὶ λοχαγοῦ ἀπονέμονται ἐν ἐκάστῳ ὅπλῳ στρατιωτικῷ ἢ κλάδῳ τὰ μὲν δύο τρίτα κατ' ἀρχαιότητα (ἴδ. λ.), τὸ δ' ἕτερον κατ' ἐκλογὴν, πάντες δὲ οἱ ἀνώτεροι βαθμοὶ τοῦ ταγματάρχου ἀπονέμονται ὑπὸ τοῦ βασιλέως κατ' ἐκλογὴν, οὐχὶ αὐθαίρετον, ἐννοεῖται, ἀλλ' ἐρείδομένην ἐπὶ ἐκθέσεων τῶν σωματάρχων ἢ τῶν ἀνωτέρων. Γενικὸς ἐπὶ πάντων τῶν βαθμοφόρων κανὼν ἰσχύει, ὅτι οὐδεὶς δύναται νὰ ἐκπληρώσῃ καθήκοντα ἀνωτέρου ἢ κατωτέρου βαθμοῦ, εἰμὴ πρὸς ὥραν καὶ ἐν περιπτώσει χηρεύσεως θέσεως ἢ ἀπουσίας τοῦ οἰκείου βαθμοφόρου. Καὶ ταῦτα μὲν καθ' ὅσον ἀφορᾷ τοὺς βαθμοφόρους τοῦ μηχανικοῦ στρατοῦ, διὰ δὲ τοὺς

μὴ μηχανικοὺς βαθμοφόρους, ἦτοι τοὺς ἱατροὺς, φαρμακοποιοὺς, κτηνιάτρους, ἐπιμελητὰς κατ' ἰσχύουσιν εἰδικαὶ διατάξεις καὶ ἄλλοι κατ' ὀνομασίαν ἀπονέμονται βαθμοὶ, περὶ ὧν ὅρα ἐν λ. Ἀρχίατρος, Κτηνιατρός, Φαρμακοποιός στρατιωτικός κτλ. [Ἀγγ.]

Βαθμός δικαιοδοσίας κατὰ τὴν Πολιτ. Δικον. σημαίνει τὴν τάξιν δικαστηρίου τινός, ἀναλόγως τοῦ ἀν' ἡ ἀπόφασις αὐτοῦ ὑπόκειται εἰς οὐσιαστικὸν ἔλεγχον ἄλλου δικαστηρίου (ἐνωτέρου) καὶ τοῦ ἐάν ὑπῇ τις δυνατόν νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ δεδομένον δικαστήριον ἀπ' εὐθείας ἢ πρέπει νὰ διέλθῃ πρῶτον δι' ἄλλου δικαστηρίου. Τοιοῦτοι Β. ὑπάρχουσιν παρ' ἡμῶν δύο μόνον, ὁ τοῦ Πρωτοδικείου καὶ τοῦ Ἑφετερίου (ἄρθ. 13 Πολ. Δικ.) δι' ὠρισμένον ὁρίζοντος ὑποθέσεων τὴν μὲν θέσιν τοῦ Πρωτοδικείου κατέχει τὸ Πρωτοδικεῖον (ἄρθ. 198, 518 Πολ. Δικ.) [Δ.]

Βαθμός θερμοκρασίας βλ. Θερμοκρασία, Θερμόμετρον.

Βαθμολογημένα ἄγγελα. Πλεον. Ὀγκομετρικὰ ἄγγελα.

Βαθύλευθος (Γ' εὐ λ.) ἡ Λαγκόληθος. Ὀὕτω καλοῦνται πετρώδεις μαζαὶ ἐκχυτοί, ἔχουσαι σχῆμα φικροειδὲς ἢ κωδωνοειδὲς καὶ καίμιναι μεταξύ στρωματωσίων πετρωμάτων παλαιότερων. Ἐσχηματίσθησαν δὲ τὰ πυριγενῆ ταῦτα πετρώματα, διότι στρώματα ὕδατοςγενῆ, ἀποχωρίζεμενα τοῦ ὑπεστρώματος αὐτῶν, ἐνεκα πλευρικῆς θλίψεως, ἐστοιβάζοντο πρὸς τὰ ἐνω καὶ ἐσχημάτιζον ὀγκοῖλα, εἰς τὰ ὅποια εἰσέρχεται τὸ ἐκ τῶν ὀγκῶν τῆς γῆς ἀνεκθλιβένον πέτρωμα καὶ ἐπλήρουν ταῦτα, χωρὶς νὰ θυνηθῇ νὰ φθάσῃ μέχρι τῆς γῆρας ἐπιφανείας. Διαβρωθέντος ἀκολούθως ὑπὸ τῶν ὕδατων τοῦ ἐπικλυπτόντος πετρώματος ἀπεκαλύφθησαν καὶ αἱ πυριγενεῖς αὗται μαζαί. Τοιαῦτα πετρώματα, νομίζομεν, εἶναι καὶ οἱ ὑρίται (ἴδ. λεξ.) τοῦ Λαυρείου. [Κ. Μ.]

Βαθύνεα στρώματα (Γ' εὐ λ.) καλοῦνται ἐν Γαλλίᾳ τὰ ἐπὶ τῆς λεῖας (οὐ διαπλάστεως ἐπικείμενα) στρώματα τοῦ καστοναχρόου ἢ οὐρά (δογγίρου διαπλάστεως). [Κ. Μ.]

Βάθουρα. Πόλις τῆς Ὀικειανίας, ἐν τῇ ἐσωτερικῇ τῆς Αὐστραλίας, ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Μακαρί, ἀνήκουσα εἰς τὴν ἀποικίαν τῆς Ν. Οὐαλλάας. Ἔχει 730 κατ. (1881). [Π. Π.]

Βαθύ. Διὰ τοῦ ὀνόματος τούτου καλοῦνται πολλοὶ λιμένας ἑλληνικῶν παραλίων, λαβόντες τὸ ὄνομα αἶτε ἐκ τοῦ βάθους αὐτῶν, αἶτε, ὅπερ ἰσχυρότερον, ἐκ τῆς χολιμαλῆς ὕψους τῆς περὶ αὐτοὺς χώρας, ἐν σχεσει πρὸς τὴν ἑμπορὸν ὑψηλὴν. Διὰ ἐν Ἰθάκῃ εἰς τὸν λιμένα αὐτῆς Βαθύν, παράκειται ἡ Ἀνωγῆ (Ἄνω γῆ). Ὑπνοεῖται δὲ εἰς τὸ Βαθύ τὸ οὐσιαστικὸν λιμάνι, ὅπου δὲν συνεκρέτεται τὸ οὐσιαστικὸν

ὡς Βαθύ ρεύμα, Βαθύ Αγκάδι. Οὕτω δὲ καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Βαθύς λιμὴν. Τὸ ὄνομα τοῦτο σὺν τῷ χρόνῳ μετετέθη καὶ εἰς τὰς περὶ τοὺς λιμένας, τοὺς οὕτω καλουμένους, κτισθείσας πλησίον ἢ ἀπώτερον κώμας καὶ πόλεις. Σημαντικώτεροι ἐν Ἑλλάδι λιμένες καὶ πόλεις ὑπὸ τὸ ὄνομα Β. εἶνε :

1) Ὁ τῆς Ἰθάκης μέγιστος καὶ ἀσφαλῆ-στατος λιμὴν περὶ τὸν ὁποῖον εἶνε ἐκτισμένη ἡ δμώνυμος πρωτεύουσα τῆς νήσου (Ὁρὰ Ἰθάκη).

2) Ὁ τῆς Σάμου, οὕτω καλουμένης τῆς πρωτεύουσας τῆς νήσου, Λιμένος Βαθέος, πρὸς διάκρισιν τοῦ Βαθέος, κημοπέλειος, κειμένης παρὰ τὸν μυχὸν τοῦ Βαθέος κόλπου, ἐν ᾧ ὁ λιμὴν (Ὁρὰ Σάμος).

3) Λιμὴν ἐν τῷ Ἰουδοϊκῷ κόλπῳ ἐπὶ τῆς παραλίας τῆς ἐπαρχίας Θηβῶν, ἐν τῇ δῆμῳ Αὐλίδος. Βαθύ δ' ἐνταῦθα καλεῖται καὶ χωρίον τοῦ δήμου Αὐλίδος μεσόγειον, μικρὸν ἀπέχον τοῦ λιμένος, ἔχον δὲ 252 κατ. τῷ 1889. Τὸν λιμένα τοῦτον καὶ οἱ ἀρχαῖοι ὠνόμαζον Βαθὺν λιμένα. (Στράβ. σ. 408).

4) Λιμὴν βόρειος τοῦ πρὸς Δ τῆς Λευκάδος κειμένου Μεγανητίου. Οὕτω δὲ καλεῖται καὶ ἡ πρωτεύουσα τῆς νήσου ταύτης, ἀποτελούσης τὸν δῆμον Ταφίων, μεσόγειος οὖσα. Κἀτ. 604.

5) Χωρίον καὶ ὄρμος τῆς ἐπαρχίας Γουβίου, δήμου Καρρουπέλειος. Κἀτ. 144.

6) Ὁ ἐρμίσκος τῆς ἀρχαίας πόλεως τῶν Μεθάνων πρὸς Δ τῆς χερσονήσου τῶν Μεθάνων.

7) Ρῆς τῶν πρὸς Β τῆς Πρεβέζης μυχῶν τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου.

8) Λιμὴν πρὸς Δ τῆς χερσονήσου Σιδωνίας τῆς Χαλκιδικῆς.

9) Βαθὺ Αὐλάκι, ὄρμος ἐν τῇ νήσῳ τῶν Κυθῆρων, πρὸς τὴν δυτικὴν παραλίαν, εἰς ἐν παράκειται ἡ περιώνυμος Μονὴ τῆς Παναγίας Μυρτιδιωτίσσης.

10) Βαθύς ποταμὸς παρὰ τὸ Δορύλαιον (Ἑσκή Σεχίρ) τῆς Φρυγίας.

Ὑπὸ τὸν τύπον δὲ Βάθεια καλοῦνται χωρία τοῦ δήμου Μέσσης καὶ τοῦ δήμου Χαλκιδικῶν (περὶ ὧν βλ. λ. Βάθεια), θέσις καὶ συνοικία τῆς πόλεως Ἀθηνῶν πρὸς τὰ ΒΒ αὐτῆς (Ἀντ. Μηλ.).

Βαθύβιος (Ζωολ.) (Bathybius Haeckelii) οὕτως ἀπεκλήθη κατὰ τὸ 1868 ὑπὸ τοῦ ἀγγλοῦ φυσιοφίτου Huxley πρὸς τιμὴν τοῦ ἐξόχου γερμανοῦ φυσιοφίτου Haeckel, μᾶλλον τῆς βλενωδῆς, λευκωματοῦς, ἥτις κατὰ τοὺς ἐρευνητάς τῶν μεγάλων βυθῶν ἐκάλυπτε πᾶσαν τὴν ἐν αὐτοῖς κειμένην ἐπιφάνειαν τῆς γῆς. Ἡ ἀνακάλυψις αὕτη ἐθεωρήθη ὑπὸ τῶν ἐπιστημόνων ὡς ἀποδεικνύουσα τὸν σχηματισμὸν τῆς πρωτογόνου ὕλης, ἐξ ἧς τὰ ὄντα διὰ τῆς ἀναπτύξεως καὶ ἐξελίξεως ἐγένοντο, ὑποτέθη δ' ὡς ἡ πρωτογόνος πηκτὴ (Urschleim), ἣν προσέγνω ὁ Oken. Ἐν

τούτοις μετὰ τὰς ἐπισταμένως ἐνεργηθείσας ὑποβρυχίους ἐρεῦνας ὑπὸ τῶν ἐπιβαινόντων τὸ πλοῖον Challenger κατὰ τὸ περίφημον αὐτοῦ ἐπιστημονικὸν ταξείδιον φυσιοφῶν, οὐδαμῶς ἀπεκαλύφθη ὁ βαθύβιος, σήμερον δὲ θεωρεῖται πιθανώτατον ὅτι ἡ μάζα ἡ ἐκληφθεῖσα ὡς ὀργανισμὸς ζῶν οὐδὲ ἄλλο εἶναι ἢ ἀπλοῦν ἱζημα θεικῆς τιτάνου, σχηματιζόμενον ἐν τῷ οἰνοπνεύματι ἐν ᾧ θησαυρίζονται τ' ἀλιευόμενα ζῷα. [N. A.]

Βαθύεργος (Ζωολ.) (Bathyergerus Snillus). Εἶδος ἀσπάλακος τοῦ ἀκρωτηρίου τῆς Καλῆς Ἑλπίδος, ἔχοντος μῆκος 0,30 τοῦ μέτρου, οὐρὰν φέρουσαν σμηρίγγας καὶ ἐνυχαίς ἰσχυροῦς. Ὀρύσσει τ' ἀμυώδη στρώματα τῆς γῆς σχηματιζόντων ἀναριθμήτους λαβυρίνθους. [N. A.]

Βαθυκλῆς. Ἀρχαῖος τεχνίτης Μάγνητι (ἐκ Μαγνησίας τῆς ἐπὶ Μαϊάνδρῳ), ἀμμάσας πιθανῶς κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 5' αἰῶνος π. Χ. Ὀνομαστὸν ἔργον αὐτοῦ ἦτο ὁ ὄρθος τοῦ Ἀρυκαίου Ἀπόλλωνος, χρυσότευκτος ἴσως, ἐν ᾧ ἦσαν ἐπιεργασμένοι ποικιλώταται μυθολογικαὶ παραστάσεις. Τοῦτον περιγράφει ὁ Πausanias (Γ', 18. 19), βλ. W. Klein, Bathykles ἐν Arch. epigr. Mittheil. 1885 IX σ. 145-191. [Π.]

Βαθύκρινος. (Bathyerinus). Εἶδος ἐχινόδεργου κρινειδοῦς βιοῦντος ἐν τῷ Βυσακτικῷ κόλπῳ. [N. A.]

Βαθύλακος. Χωρίον τῆς διοικήσεως Θεσσαλονίκης, οἰκούμενον ὑπὸ 600 περίπου βουλγαροφώνων χριστιανῶν. [Ε.]

Βαθύπεδον ἢ χθαμαλὴ πεδιάς (Tiefebene γερμ.) καλεῖται π. ε. δ. ἱ. α. ε. (18. λέξ.) ὀλίγον σφαιρικῶς ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης ἐξέχουσα, ἐνίοτε δὲ καὶ βαθύτερον ταύτης κειμένη, ὡς τὰ βαθύπεδα τῆς Ἀστράχνης καὶ τῆς Ὀλλανδίας. Ἀρχονται δ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὰ βαθύπεδα ἀπὸ τῆς θαλάσσης καὶ χωροῦσι πρὸς τὰ μεσόγεια τῶν ἡπείρων, ἀναπαισθῆναι ὑψόμενα, ὡς αἱ πεδιάδες τῆς Β. Γερμανίας καὶ τοῦ Μ. Ὠκεανοῦ. Ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ βαθύπεδα, ὡς π. χ. τὸ τῆς Οὐγγαρίας, ἅτινα πανταχόθεν περιχλίσονται ὑπὸ ὀρέων. [Κ. Μ.]

Βαθύρρευμα. 1) Χωρ. τοῦ δήμ. Ποτιδανείας τῆς Ναυπακτίας ἀπέχ. 1 ὥρ. ἀπὸ Ἀνω Παλαιοξάρου. Κἀτ. τούτου καὶ τοῦ Ἀνω Παλαιοξάρου 706. — 2) Χωρ. τοῦ δήμου Κοθωνίων τῶν Τρικάλων, ἐν Ἀσπροποτάμῳ, ἀπέχον τῆς Βετσίστας ὥρ. 3, καὶ ἔχον κατ. 59.

Βαθύτατα. Τὰ βαθύτατα, ἢ τὸ βαθύτατον μέρος μεταλλείου τινὸς ἢ μεταλλευτικοῦ φρέατος. [Κ. Μ.]

Βαθύτης τῶν ὠκεανῶν, θαλασσῶν, λιμνῶν καὶ ποταμῶν καλεῖται ἡ κάθετος ἀπόστασις τῆς ἐπιφανείας αὐτῶν ἀπὸ τοῦ βυθοῦ.

ἐπειδὴ δὲ ἀνώμαλος ὁ βυθὸς (Ἰδ. λέξ.), διὰ τοῦτο καὶ διαφόρος ἡ βαθύτης τῆς ὑδροσφαίρας. Ἡ μεγίστη βαθύτης εὐρέθη ἐν τῇ Πέρσῃ (Περσὶς) Ὡκεανῷ πρὸς Α. τῆς Νιπὸνης (Περσὶς) = πρὸς 8,500 μέτρα, ἐν δὲ τῷ βορείῳ Ἀτλαντικῷ Ὡκεανῷ εὐρέθη μεγίστη βαθύτης 8,340 μέτρα (1907. Β. Πλ. καὶ 660,4 Δ. Μ.), καὶ ἐν τῇ Μεσογείῳ Ὠκεανῷ μεταξὺ Κρήτης καὶ Σικελίας = 4,000 μέτρα. Ἡ μέση βαθύτης τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ κατὰ νεωτάτας καταμετρήσεις εὐρέθη ἴση πρὸς 4,380 μέτρα, ἡ τοῦ Ἀτλαντικοῦ = πρὸς 4,022 μέτρα, ἡ τοῦ Ἰνδικοῦ = 3,024. Ὑπελογίσθη δὲ ἡ μέση βαθύτης συμπάσης τῆς ὑδροσφαίρας ἴση πρὸς 3,803 μέτρα, ποσὸν πολὺ ὑπερτερον τοῦ μέσου ὕψους τῆς γῆρας, ὅπου ὑπελογίσθη μένον εἰς 693 μέτρα. (Παρόλ. Himmel und Erde 1889. σελ. 662). Ἐν τῇ μεταλλογίᾳ Β. ἡ βάρβαρος καλεῖται ἡ δι' ὑπονόμου (Stolla) ἐντὸς ὅρου τινὲς ἀριζὺς εἰς βάθος τι ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς, ἡ ἢ συνάντησις ἐν τῇ γῇ μεταλλευτικῆς τινος ἐργασίας (Teufe). [Κ. Μ.]

Βαῖα (Βοτ.) κοινὴ ὀνομασία διαφόρων φυτῶν, ἰδίως ὅμως τοῦ φοίνικος τοῦ δακτυλοφόρου, εὐ τινος οἱ κλάδοι (ἡ ἐπὶ τὸ ἐπιστημονικώτερον τὰ φύλλα) εἰσὶ τὰ γνώριμα βάρβατα τῆς Κυριακῆς τῶν Βαίων. Ἄντ' αὐτῶν χρησιμεύουσι συνήθως πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν κλάδοι Δάφνης (Laurus nobilis) καὶ ὡς ἐκ τούτου καὶ ἡ δάφνη καλεῖται βαῖα παρὰ τῇ λαῷ. [Δ.Χ.]

Βαῖα. Βλ. Κυριακὴ τῶν Βαίων.

Βαῖαδέρα (Balladeira). Ἐν τῇ Πορτογαλικῇ γλῶσσῃ σημαίνει ὀρχηστρίδα· αὐτὴ δὲ ἐκλήθηται ὑπὸ τῶν Πορτογάλων, καὶ τὸ ὄνομα τοῦτο παρέλαβον καὶ οἱ ἄλλοι Εὐρωπαῖοι, αἱ ὀρχηστρίδες τῆς Ἰνδικῆς, αἱ ὀνομαζόμεναι σανσκριτικῶς देवा — dāsi ἦτοι δοῦλαι τοῦ Θεοῦ, διότι μετέχουσι τῶν ἱερῶν τελετῶν διὰ τοῦ ὅσματος καὶ τῆς ὀρχήσεως. Καὶ αἱ μὲν ἀνήκουσι εἰς τὴν ἀνωτάτην τάξιν διατείνονται ἐν τοῖς ναοῖς, αἱ δὲ τῶν κατωτέρων τάξεων βαῖαδέραι ζῶσιν ἐλεύθεραι καθ' ὁμάδας, καὶ ἐν συνοδίᾳ μουσικῶν περιέρχονται τὴν χώραν ἄβουσαι καὶ ὀρχοῦμεναι, ἡ καὶ παρέχουσαι ὑλικωτέρων ἐαυτῶν ἀπέλασιν ἀντὶ μισθοῦ. [Κεφ.]

Βαῖα (Βαῖα). Ἀρχαία Ῥωμαϊκὴ πόλις παρὰ τὰς ἀκτὰς τῆς Καμπανίας, οὐ μακρὸν τῆς Νεαπόλεως, διάσημος διὰ τὰς ἐν αὐτῇ ἐπαυλεις τῶν Ῥωμαίων. Φαίνεται ἔτι τὰ λείψανα πολλῶν ἀρχαίων κτιρίων. Νῦν μικρὰ κώμη.

Βαῖανισμός καλεῖται ἡ διδασκαλία τοῦ Βαίου (βλ. λ.) περὶ ἀμαρτίας, ἐλευθερίας θελήσεως καὶ χάριτος, πρὸς ἣν αὐτὸς ἐσχέτιζε τὴν ἀπόκρουσιν τοῦ ἀλαθρήτου τοῦ Πάπα καὶ τῆς ἀσπίλου συλλήψεως τῆς Μαρίας, πρὸς δὲ

τὸν ἰσχυρισμὸν, καθ' ὃν ἡ ἐπιτοκοτικὴ ἐξουσία εἶχε τὴν ἀρχὴν τῆς ἀμέσεως παρὰ Θεοῦ. Ἡ διδασκαλία αὕτη ἦτο ἡ πρώτη ἀρχὴ καὶ ἀφετηρία τοῦ Ἰανсениσμοῦ (Ἰδ. λ.). [Ε.]

Βαζανός, 1) κοινὴ ὄνομα παρὰ τοῖς χαγάνοις ἦτοι ἀρχηγοῖς τῶν Ἀδάρων (Ἰδ. λ.). Ἰνωστότατος τούτων εἶνε ὁ ἀπὸ τῶν τελευταίων χρόνων τοῦ Ἰουστινιανοῦ μέχρι τῆς βασιλείας τοῦ Μαυρικίου (582-602) ἄρχων αὐτῶν, ἐφ' οὗ μεγάλα καὶ ἐπανειλημμένα ἔγειναν ὑπὸ τῶν Ἀδάρων, συνηγμένων ὡς τὸ πλεῖστον μετὰ τῶν Σλάβων, ἐπιδρομαὶ εἰς τὰς βορειοτέρας ἰδιώ των εὐρωπαϊκῶν ἐπαρχιῶν τοῦ βυζαντινοῦ κράτους. Τῷ 577, τῶν Σλάβων ἀφόντων τὴν Ἑλλάδα, ὁ βυζαντινὸς στρατηγὸς Τιθέριος, ὁ ἔπειτα αὐτοκράτωρ (578-582), ἐκάλεσε κατ' αὐτῶν τὸν Β., ὅπως προκαλέσῃ ἀντιπερισσασμὸν δι' εἰσελάσεως εἰς τὰς σλαβικὰς χώρας, τοῦ ὅπου καὶ ἐπράξεν ὁ Β. — 2) Βασιλεὺς τῶν Βουλγάρων, γνωστότερος παρὰ τοῖς βυζαντινοῖς ὑπὸ τὸ ὄνομα Παγανός. Εἰ καὶ οἱ βουλγαροὶ προσέστησαν αὐτὸν βασιλεῖα τῷ 769, ἐξώσαντες τὴν ἐλληνικὴν προκατοχὴν αὐτοῦ Σαδίνον, ὅπως ἀναλάβῃ τὸν κατὰ τῶν βυζαντινῶν, βασιλευμένον ὑπὸ Κωνσταντίνου τοῦ Κοπρονόμου, ἀγῶνα, ὁ Β. μετὰ τὸ τῷ 764 εἰς Κωνσταντινούπολιν μετὰ τῶν βοιλάδων αὐτοῦ ὁμολόγησε πρὸς τὸν αὐτοκράτορα εἰρήνην. Διάδοχος τοῦ Βαϊάνου ὑπῆρξεν ὁ Οὐμάρ. [Α.]

Βαζάς (ἡ Βαζά). Πόλις τῆς Συρίας ἐν τῇ πασσαλίκῃ τοῦ Χαλεπίου, παρὰ τὸν κόλπον τῆς Ἀλεξανδρέτιδος. Περὶ αὐτὴν εἶναι τὰ εἰσπία τῆς ἀρχαίας Ἰσσοῦ. [Π. Π.]

Βαζυλαία ἡ ῥοδαυθὴ (Βοτ.). = *Wiegelia rosea* Lindl. εἶναι ἄκμος ἐν Κίτῳ ἐκ τῆς εἰκοτῆς. τῶν Αἰγυπτιακῶν. Θεραπεύεται ὡς κόσμος. [Θ.Χ.]

Βαζίδεκερ (Bäddeker). Γερμανικὴ εἰκογένεια βιβλιοπωλῶν ἐξ Ἑσσης, ἐχόντων κατ' ἀρχὰς μὲν (1797) βιβλιοπωλεῖον καὶ τυπογραφεῖον ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, ἀπὸ δὲ τοῦ 1827 βιβλιοπωλεῖον ἐν Κόβλεντιν (καὶ ἀπὸ τοῦ 1872 ἐν Λίψιχ), οὗ ἱδρυτὴς ἐγένετο ὁ ἑγγονος τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς οἰκογενείας ταύτης Κόρλ Β. (γεν. τῇ 22/3 Σεπτ. 1801, ἀποθ. τῇ 22/1 Ὀκτ. 1859). Οὗ αὐτοῦ κατέστη πασιγνώστος διὰ τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἐκδομένων βιβλίων πρὸς ἐδγηγίαν τῶν ταξιδευόντων εἰς τὰς διαφόρους τῆς ἡγῆλιου γῶρας. Οἱ ἐδγηγοὶ οὗτοι κατ' ἀρχὰς μὲν συνετάχθησαν κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τῶν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου Μούρραβ ἐκδοθέντων τοιοῦτων, βελτιωθέντες ὅμως καὶ συμπληρωθέντες σὺν τῇ χρόνῃ κατέστησαν καὶ πρακτικῶς χρησιμώτεροι καὶ ὠλικῶς περιεκτικώτεροι παντὸς παρομοίας φύσεως βιβλίου. Ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ Β. ἐκδοθέντων ἐδγηγῶν, ὁ τῆς Ἑλλάδος ἐδγηγοῦ τῷ 1883 καὶ ἐν β' ἐκδόσει τῷ 1888. [Γ.Μ.Β.]

Βάϊντεν-Δάγ (και 'Αλλά-Δάγ). "Εν τῶν ὑψηλοτέρων ὄρεων τῆς Ἀσ. Τουρκίας, μεταξὺ τοῦ Βολί καὶ τῆς Ἀγκύρας. Εἶναι ὁ Ὀλυμπος τῆς Ἀρμενίας Ἰαλτίας· ἐξ αὐτοῦ πηγάζουσιν οἱ ποταμοὶ Βαϊντερ, Κιρμίρ καὶ Ἀλλά-Δάγ. [Π. Π.]

Βαϊκαλίτης καλεῖται ἡ σπανίως κρυσταλλωμένη παραλλαγή τοῦ σαλίτου καὶ μαλακόλιθου (ἰδ. λ.). [Κ. Μ.]

Βαϊλε (Veile). Πρωτ. ὄρων, δανικῆς ἐπαρχίας, κατὰ τὴν ΝΑ πλευρὰν τῆς Ἰουτλάνδης καὶ πρὸς τὰ σύνορα τοῦ Σλέσβιργ. ἔχει βιομηχανικά τινα καταστήματα καὶ 7 145 κατ. (1880). — Ἡ ἐπαρχία Β. ἔχει ἐμβαδὸν 2 331.4 τ.μ. καὶ 108 513 Κατ. (1880). [Π. Π.]

Βαϊλόδτση, κώμη τῆς ὑποδιοικήσεως Κομπανόβου τῆς Μακεδονίας, ἔχουσα ὡς 650 κατ. Βουλγάρους χριστιανούς. [Ε.]

Βάϊμαρ ἢ Βεϊμάρη (Weimar). Πρωτ. τοῦ μεγάλου δουκάτου Σάξεν-Βάϊμαρ-Άϊζεναχ, ἐπὶ τοῦ Ἰλμ. ἔχει σταθμ. σιδηρ. καὶ 21 565 Κατ. (1885). Ἡ βιομηχανία τῆς πόλεως συνίσταται εἰς κλειθοροποιαν, ὑφαντουργίαν, κατασκευὴν σιδηρῶν θερμαστῶν, ψαλινῶν πλῶν, παιγνιοκάρτων, βυσσῶν κτλ. — Ἡ πόλις αὕτη εἶναι διάσημος διὰ τὴν προστασίαν, ἣν οἱ δούκες αὐτῆς παρέσχον πάντοτε εἰς τὰ γράμματα, ἐφ' ᾧ καὶ ἐκλήθη «Γερμανικαὶ Ἀθῆναι». Ἐν αὐτῇ δὲ διέμενον ἐπὶ μακρὸν οἱ διασημότεροι τῶν γερμανῶν συγγραφεύων καὶ ποιητῶν, ὁ Βαϊλάνδος, ὁ Σέκκενδορφ, ὁ Ἔρδερς καὶ ὁ Βυλλερ. — Ἀξία λόγου οἰκοδομήματα ἐν αὐτῇ εἶναι τὰ ἀνάκτορα τοῦ Μεγάλου δουκὸς, τὸ θέατρον, τὸ μουσεῖον, ὁ φανοτροφεῖον κλπ. ἔχει καλλίστην βιβλιοθήκην καὶ πολλὰ ἐκπαιδευτικὰ ἰδρύματα. [Π. Π.]

Βαϊνς (Edward Baines) Ἀγγλος δημοσιολόγος καὶ βουλευτής. Γεννηθεὶς τῷ 1774, κατώρθωσεν ἐκ στοιχειωθέντος νὰ γείνη ἐκδότης τοῦ Leeds Mercury. Ἀπὸ τοῦ 1833-41 ἦτο μέλος τοῦ κοινοβουλίου καὶ διεκρίθη ὡς ἡγέτης τῶν διισταμένων Διμαρτυρομένων. Ἀπέθανε τῷ 1848. ἔγραψεν History of the wars of the French revolution (Λονδῖνον 1814), ἣν βραδύτερον ἐπεξεργάσθη καὶ μετεσκευάσεν εἰς History of the reign of George III. Ὁ υἱὸς τοῦ Ἐδουάρδου ἔγραψε τὴν βιογραφίαν τοῦ (Λονδῖνον 1851), γενημάτων καὶ αὐτὸς βουλευτής καὶ γράψας History of the cotton manufacture in Great Britain (Λονδῖνον 1835) καὶ παραπλήσια ἔργα περὶ ἐμπορίου καὶ βιομηχανίας. [Ε.]

Βαϊόκκον (Μετρολ.) (baioceo) κέρμα τοῦ παπικοῦ κράτους ἐκ χαλκοῦ ἢ παλαιότερον καὶ ἐξ ἀργύρου = $\frac{1}{100}$ τοῦ σκούδου = $5 \frac{2}{100}$ τοῦ λεπτοῦ. Κατὰ τὴν ἐπὶ βραχὺ διαρκέσαν εἰσαγωγὴν τοῦ γαλλικοῦ νομισματικοῦ συστή-

ματος ἐπὶ Πίου τὸ Β ἴσχυτο πρὸς 5 λεπτὰ ἢ πρὸς 5 κατρίνικ. [Δ. Κ.]

Βαϊονέττα (Balonette γαλλ. ἀπὸ τῆς πολέως Βυόννης, ὅπου ἐφευρέθη ὡς λέγεται) Δίχμη χαλυβδίνη, τριγωνικοῦ ἐν ἀρχῇ σχήματος, μέτριου δὲ μεγέθους, στερεῶς προσαρμοζομένη δι' ἰδίου ἐλατηρίου ἢ δακτυλίου (αὐλοῦ) εἰς τὸ ἄκρον τῆς κάννης τοῦ τυφεκίου καὶ μεταβάλλουσα τοῖτο καὶ εἰς ἀγγέμαγον νυκτικὸν ὄπλον. Τῆς Β. ἐγένετο χρῆσις τὸ πρῶτον ἐν τῇ γαλλικῇ στρατῷ περὶ τὰ μέσα τοῦ 17' αἰῶνος, κατέστη δὲ κοινοτάτη ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, διὰ τὰ πλεονεκτήματα, ἅτινα παρουσιάζει καὶ ἐν τῇ ἐπιθέσει (πρὸς ἐκδίωξιν τῶν πολεμίων ἀπὸ τῶν θυρωμάτων) καὶ ἐν τῇ ἀμύνῃ (πρὸς ἀποκρούσιν τῶν ἰδίων ἱππέων ὑπὸ πτεσῶν). Ἡ Β. ἐτελειοποιήθη κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους διὰ τῆς ἐπινοήσεως καὶ ἐτέρου εἶδους, τοῦ ξιφοδρεπάνου (οὗτω καλούμενου παρ' ἡμῶν κατ' ἀντιδιαστολὴν τῆς τριγωνικῆς Β., ξιφολόγητος ὀνομασθείσης)· τὸ ξιφοδρέπανον φερόμενον ὑπὸ τῶν ὀπλιτῶν ἐν ἰδίῳ κολεῷ ἀπὸ τοῦ ζωστήρος χρησιμεύει καὶ ὡς κοπτικὸν ὄπλον, προσαρμοζόμενον δι' ἐπὶ τῆς κάννης ὡς νυκτικόν. Τὸν χειρισμὸν τῆς Β. διδάσκονται οἱ στρατιῶται διὰ τῶν ἀσκήσεων τῆς λογχομαχίας, αἵτινες ἐσυστηματοποιήθησαν τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Σάξονος λοχαγοῦ Σέλμιντς τῷ 1830. [Π.]

Βάϊος Μιχαὴλ (Bajus, κυρίως de Bay) εἰς τῶν ἐπιφανεστάτων θεολόγων τῆς Δυτικῆς ἐκκλησίας κατὰ τὸν 15' αἰῶνα. Γεννηθεὶς ἐν Μέλιν τοῦ Ἑνεγάου τῷ 1513, ἐγένετο καθηγητὴς τῆς θεολογίας τῷ 1551 ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τοῦ Λουβαίν, διακριθεὶς ἐπὶ παιδείᾳ καὶ ἀρετῇ. Ἐν τῇ διδασκαλίᾳ περὶ ἁμαρτίας καὶ χάριτος, ἀποκλινῶν πρὸς τὰς γνώμας τοῦ Λύγουστίνου, περιήλθεν εἰς διάσταςιν πρὸς τοὺς Φραγκισκανούς, ὁπαδοὺς τοῦ ἡμιπελαγισμοῦ. Τῷ 1563 ἐξελέχθη ἀντιπρόσωπος τοῦ πανεπιστημίου μετὰ τῶν συναδέλφων τοῦ Ἐσσελς καὶ Ἰανσενίου διὰ τὴν ἐν Τριδέντῳ σύνοδον, ἐν ᾗ μετέσχε τῆς συντάξεως τῆς Ῥωμαϊκῆς κατηχήσεως. Ἐπανελθὼν εἰς τὰ ἴδια ἐκ νέου περιήλθεν εἰς ἐρίδας πρὸς τοὺς Φραγκισκανούς, οἵτινες κατώρθωσαν τῷ 1567, ὅπως ὁ Πάπας Πίος Δ' διὰ τῆς βούλλας του ex omnibus afflictionibus καταδικάσῃ 76 θέσεις ἐκ τῶν συγγραμμάτων τοῦ Β. ὡς αἰρετικὰς καὶ κακοδόξους, ὡς καθισρούσας τὴν τελείαν διαφθορὰν τοῦ ἀνθρώπου διὰ τοῦ προπατορικοῦ ἁμαρτήματος. τὴν ἀπόλυτον ἀνικανότητα τοῦ πεπτωκότος ἀνθρώπου διὰ τὸ ἀγαθὸν καὶ τὴν ἀπεριόριστος καὶ ἄνευ ἀντιστάσεως ἐνεργοῦσαν χάριν. Ἡ βούλλα ἐγένετο ἀποδεκτή ὑπὸ τῆς θεολογικῆς σχολῆς τοῦ Λουβαίν, ἡναγκάσθη δὲ ν' ἀνακαλέσῃ καὶ ὁ Β. τὰς κατακριθείσας διδασκαλίας του. Καὶ ἀπῆλθεν μὲν οὗτος τῷ 1569 ἀπολογίαν πρὸς

τὸν Πάπαν, ἀλλ' ἡ κατάκρισις ἀνευνώθη δι' ἐνὸς breve. Βραδύτερον ἔ. Β. ἰσχυρίσθη δι' οἱ ἐπισκοποὶ ἔχουσι τὴν ἐξουσίαν αὐτῶν παρὰ Θεοῦ, τὸ δὲ χωρίον τοῦ Λουκά κβ' 32 δὲν ἀποδεικνύει τὸ ἀλάθην τῶν Παπῶν, μαρτυρῶν οὕτω δι' ἀνεγνώριζε τὸ κύρος τῆς ἐναντίου του ἐκδοθείσης βούλλας. Ὁ Β. ἀνέμιχθη καὶ εἰς τὸν ἀγῶνα πρὸς τοὺς Διαμαρτυρομένους, ὑποστηρίξας ἰδίᾳ τὴν αὐθεντίαν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν διδασκαλίαν αὐτῆς περὶ εὐχαριστίας ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰς δοξασίας τῶν Διαμαρτυρομένων. Ἐτελεύτησε δὲ τῷ 1586. Τὰ ἅπαντα αὐτοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον Mich. Bai... opera ἐξεδόθησαν ἐν Κολωνίᾳ τῷ 1696 (πρὸβλ. τὸ σχετικὸν ἄρθρον τοῦ Luhn ἐν Wetzel καὶ Welter, Kirchenlexikon, Φρειδεύργη τοῦ Βρεισγὰου καὶ F. X. Linsenmann, Michael Bajus und die Grundlegung des Iansenismus, Τυδίνγγη (1867). [Ε.]

Βαῦπες 1) χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Ἀνατολῆς τῆς Μακεδονίας οἰκούμενον ὑπὸ 380 περίπου Ἑλλήνων μουσουλμάνων. 2) τοιφίκιον παρὰ τὴν Σιάτισταν, οἰκούμενον ὑπὸ 50 περίπου Ἑλλήνων. [Ε.]

Βαῦρακλὲ χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Σαρὶ-Σαμπαν τῆς Μακεδονίας, οἰκούμενον ὑπὸ 280 περίπου μουσουλμάνων. [Ε.]

Βαῦρακτάρ χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Δεμίρ-Χισάρ τῆς Μακεδονίας, ἔχον ὡς 250 κατοίκους, ἐξ ὧν οἱ 60 μουσουλμάνοι, οἱ δὲ λοιποὶ Μούλχαροι χριστιανοί. [Ε.]

Βαῦρακτάρ-μαχχαλᾶς χωρίον τῆς διοικήσεως Σερρών τῆς Μακεδονίας, οἰκούμενον ὑπὸ 300 περίπου Ἀθηγγάνων, κατὰ τὸ ἡμιου χριστιανῶν. [Ε.]

Βαῦρακτάρ-πασσᾶς. Περὶφημος μέγας Πεζίρης τοῦ Σουλτάνου Μαχμούτ Β'. Ὁ Β. ἦτο διοικητὴς Πουχτσουκίου, δι' οἱ Γιαννιτσοὶ στασίασαντες κατὰ τοῦ Σελίμ Γ'. καθήρεσαν αὐτὸν καὶ ἀνηγέρυσαν τὸν Μουσταφᾶν Δ'. Ὁ Β. ἐπῆλθε τότε μετὰ στρατοῦ κατὰ τῆς πρωτεύουσας καὶ καταλαβὼν αὐτὴν ἐζήτηε νὰ ἐπαναφέρῃ εἰς τὸν θρόνον τὸν Σελίμ. ἀλλ' ἀντὶ τοῦ Σουλτάνου εὗρε μόνον τὸν νεκρὸν αὐτοῦ. Τότε δὲ καθαιρέσας τὸν Μουσταφᾶν ἀνηγέρυσεν τὸν νεώτερον τούτου ἀδελφὸν καὶ τῷ Σελίμ ὁμόφρονα Μαχμούτ Β'. γένετο αὐτὸς μέγας Πεζίρης 1808. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον νέας γενομένης πάσεως ἐν Κωνσταντινουπόλει περιεκυκλώθη ἐν τῇ οἰκῇ αὐτοῦ καὶ ἐκίχη ἡ ἀπεπνίγη ἐκ τοῦ καπνοῦ ἐν τῇ πύργῳ εἰς ὃν εἶχε καταφύγει πρὸς σωτηρίαν, ὅποτε δὲ οἶκος αὐτοῦ ἐπυρπολεῖτο ὑπὸ τῶν στασιαστῶν. [Π.Κ.]

Βαῦράμιον (Βαϊράμ). Ὄνομα περσικὸν παραληφθὲν ὑπὸ τῶν Τούρκων καὶ ὑπ' ἑλλήνων Μωαμεθανικῶν λαῶν, καὶ δοθὲν εἰς τὰς δύο μεγάλας ἐορτάς τῆς Μωαμεθανικῆς θρησκείας,

τὴν μεγάλην ἐορτὴν τοῦ Πάσχα τοῦ Ραμαζανίου (Ραμαζὰν Βαϊράμ) τὴν τελούμενην μετὰ τὴν νηστείαν τοῦ μηνὸς Θαμουζὰν πρὸς ἀνάμνησιν τῆς γενομένης τῷ προφήτῃ θείας ἀποκαλύψεως· καὶ εἰς τὴν ἐορτὴν τοῦ Πάσχα τῆς θυσίας (Κορμπὰν Βαϊράμ) τὴν τελούμενην πρὸς ἀνάμνησιν τῆς θυσίας τοῦ Ἀδραάμ, τὸ ἡμέρας μετὰ τὸ Πάσχα τοῦ Βαϊράμιου. Ἡ πρώτη τῶν ἐορτῶν τούτων διαρκεῖ τρεῖς ἡμέρας, ἡ δὲ δευτέρα, καθ' ἣν γίνονται αἱ θυσίαι κριῶν, προβάτων ἢ αρνῶν, διαρκεῖ τέσσαρας ἡμέρας. [Π.Κ.]

Βαϊρδίνιος ἀθεοετόλεθος ἱδ. Τρι-αδικὴ διάπλασις.

Βαϊρύνγ (Währing), ΒΔ προάστειον τῆς Βιέννης, μεθ' ἧς ἐνοῦται δι' ἱπποσιδηροδρόμου. Ἔχει 40 000 Κατ. (1880). [Π. Π.]

Βαῖς 1) Christian Samuel Weiss. Ὄνομαστὸς γερμανὸς ἀρκετολόγος, γενν. ἐν Λιψία τῇ 11/26 Φεβρ. 1780, ἀποθ. τῇ 19/31 Ὀκτ. 1850. Ἐδίδουζε φυσικὴν καὶ ἀρκετολογίαν ἐν τοῖς Πανεπιστημίσις Λιψίας καὶ Βερολίνου, ἀνέπτυξε τὸ μαθηματικὸν ἰδίως μέγας τῆς ἀρκετολογίας, καὶ ἐδημοσίευσεν μέγαν ἀριθμὸν διατριβῶν ἐν τοῖς Πρακτικοῖς τῆς ἐν Βερολίνῳ Ἀκαδημίας καὶ τῆς Ἑταιρίας τῶν φυσιοφίλων. — 2) Carl Philipp Bernhard W. Διάσημος διαμαρτυρούμενος θεολόγος, γενν. ἐν Καϊνίτσεργη τῇ 8/20 Ἰουν. 1827, διδάσκει τὴν θεολογίαν ἐν τοῖς Πανεπιστημίσις Κιέλου καὶ Βερολίνου (ἀπὸ τοῦ 1877). Τὸ σπουδαιότερον τῶν ἔργων αὐτοῦ εἶναι ὁ «Θεὸς τοῦ Ἰησοῦ» (6' ἐκδ. Βερολ. 1884). [Π.]

Βάϊσεμβούργ 1) Weissenburg καὶ W. im Nordgau. Πόλις τῆς Βαυαρίας ἐκ τῇ νομῇ τῆς Μέσης Φραγκωνίας. ἔχουσα 8025 κατ. τῷ 1885. καὶ ἀρχαίαν βιομηχανίαν. — 2) W. καὶ πρὸς διακρίσιν ἀπὸ τῶν ἄλλων W. im Rhein ἢ Kronweissenburg καλεωμένη. Πόλις τῆς κάτω Ἀλσατίας, παρὰ τὰ σύνορα τοῦ Παλατινάτου, ἔχουσα 5981 κατ. (1885) τοὺς πλείστους γερμανοὺς. Παρ' αὐτὴν συνεκροτήθη τὴν 22/1 Ἀυγούστου 1870 ἡ πρώτη σπουδαία μάχη τοῦ Γαλλογερμανικοῦ πολέμου, καθ' ἣν αἱ ὑπὸ τὸν ἐπὶ δόχον τῆς Πρωσίας 2 μοῖραι τοῦ βαυαρικοῦ καὶ 5 καὶ 11 μοῖραι τοῦ πρωσικοῦ ἐνίκησαν τὴν 2 μεραρχίαν τοῦ γαλλικοῦ στρατοῦ ὑπὸ τὸν Δουαί, φανευνέντα ἐν τῇ μάχῃ καὶ κατελαβόν τὴν πόλιν καὶ τὰς ὑπὸ τῶν Γάλλων κατεχομένης ἐχυρὰς θέσεις. [Π.]

3) Χωρίον καὶ θέρμαι ἐν Νιδερεϊμμενθαλ τοῦ Ἑλβετικοῦ καντονίου Βέρνης. Τάτα χλιαρὰ (Θ. 25°—26°), θεοκακοθετοῦχα ἡ γυψοῦχα (Eaux sulfatées calcaïques) περιέχοντα δηλ. ἄθρονον θεικὴν ἀνθρακικόν, ἥτοι γύψον. Πασπυγέλλονται ἰδίᾳ εἰς πόσιν καὶ λοῦσιν πρὸς χρονίους κατάρρους καὶ πρὸς τὴν φθίαν. [Β.Π.]

Βάβριαν (August Weismann). Διάσημος γερμανὸς ζωολόγος, γενν. τῇ 5/17 Ἰαν. 1834 ἐν Φραγκφούρτῃ ἐπὶ τῇ Μοίνῃ. Διδάσκει ἀπὸ τοῦ 1866 ὡς καθηγητὴς ἐν τῇ Πανεπιστημίῳ Φρειδούργου τοῦ Βάδεν· συνέγραψεν ἀξιολογώτατα ζωολογικὰ συγγράμματα καὶ πολυαριθμοὺς φιλοσοφικὰς διατριβὰς. [Π.]

Βάβτ (ἢ Οὐάιτ.—Wight, ἢ Vectis τῶν Γουμανῶν). Νῆσος τῆς ἀγγλικῆς κομητείας Χάμφαϊρ, ἔχουσα ἐμβαδὸν 401 τετρ., 73 652 κατ. (1881) καὶ πρωτεύουσάν τὴν Νέις Οὐ Πόρτ, κατεμένη ἐπὶ τῶν ὄχθων τοῦ Μερίνα καὶ ἔχουσαν σταθμ. σιδηρ. καὶ 9 430 Κατ. [Π.Π.]

Βαϊτικὴ (Baetica). Τοπικὸν ὄνομα, δηλοῦν ἐν ἀρχῇ μὲν τὸ ὕδατοπέδιον τοῦ ποταμοῦ Βαίτιος ἐν Ἰσπανίᾳ, εἰτα δὲ πάσας τὰς ὑπὸ τῶν Ρωμαίων κατεχομένης χώρας ἐν τῇ Ν Ἰσπανίᾳ (Hispania ulterior) καὶ τελευταίον ἐπὶ Αὐγούστου μόνον τὸ ΝΔ τμήμα ταύτης. [Π.]

Βαίτις. Ἀρχαῖον ὄνομα ποταμοῦ ἐν Ἰσπανίᾳ, τοῦ νῦν Γουαδαλκιβίρ καλουμένου. [Π.]

Βαϊτουλῶν. Βλ. Βαβαλόνια.

Βάιτ-Ρίβερ (White-River.—Λευκὸς Ποταμός). Τὸ ὄνομα τοῦτο ἔχουσι κοινὸν πολλοὶ ποταμοὶ τῶν Ἠνωμ. Πολιτειῶν τῆς Β. Ἀμερικῆς, ὧν οἱ κυριώτεροι εἰναι:—1) Ἐν Ἀρκανσᾶς, πηγάζων ἀπὸ τῶν ὄρεων Ὀξάρκ καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸν Μισισσιππὶ, μετὰ ῥοὴν 1280 χμ. ὧν 480 πλωτά. — 2) Ἐν Ἰνδιάνᾳ, ἀποτελούμενος ἐκ τῆς ἐνώσεως τοῦ Α καὶ Δ Φόρμ. ἐκβάλλων δὲ παρὰ τὸ Καρμηλον ὄρος εἰς τὸν Βαβάσχ, μετὰ ῥοὴν 80 χμ. — 3) Ἐν Μίχιγκαν, ῥέων ΝΔ διὰ τῆς λίμνης Βάιτ εἰς τὴν Μίχιγκαν. — 4) Παραποτάμιον τοῦ Μισσουρί, ἔχον τὰς πηγὰς του κατὰ τὴν Δ ἐσχάτην τῆς Νεβράσκας καὶ ῥοὴν 538 χμ. — 5) Ἐν Βερμόντ, ἐκβάλλων εἰς τὸν Κοννεκτικούτ. [Π. Π.]

Βάιτσην (γερμ. Waitzen.—ούγγρ. Vaca). Πόλις τῆς ούγγρικῆς κομητείας Πεστ-Πίλις-Σόλτ, κατεμένη παρὰ τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ Δουνάβου. Μὴ συναριθμουμένων τῶν ἐν αὐτῇ σταθμευόντων στρατιωτῶν, ἔχει 13 199 κατ. (1880), τὸ πλεῖστον Μαγυάρους. [Π. Π.]

Βαίτυλοι ἢ βαϊτύλια, λατ. betuli. Λίθοι εἰς οὓς δεισιδαιμόνως ἀπέδιδον οἱ ἀρχαῖοι θεῖαν δύναμιν, τηροῦμενοι ἐν τοῖς ναοῖς ἢ φερόμενοι ὑπὸ ἰδιωτῶν ὡς περίπικτα. Συνήθως ἦσαν ἀερόλιθοι ἢ κεραυνοὶ· λίθοι (ceratonia gemma), ἐνίοτε δὲ καταχρηστικῶς ἐλέγοντο Β. καὶ οἱ ἀργοὶ λίθοι, εἰς οὓς ἀπεδίδοντο θεῖαι τιμαὶ. νομιζομένουσιν ἀνυπόστατοι ἢ μνημόσυνα θεῶν πράξεις. Ἡ λέξις εἶναι φοινικικῆ, ἀλλ' ἢ δεισιδαιμονία εἶναι παλαιότατον λείψανον πραγματελοατρείας (φετιχισμού), ἥτις ἀποτελεῖ τὴν βάσιν τῆς θρησκείας τῶν πλείστων κατὰ φύσιν λαῶν. Ἐπετάθη δ' ἢ δεισιδαιμονία αὕτη μάλιστα κατὰ τοὺς χρόνους τῆς

παρχμῆς τῆς ἀρχαίας θρησκείας. (Βλ. καὶ L. Bösigk, de betylis. Berl. 1854.) [Π.]

Βεϊτχάβεν (Whitehaven). Ἐπίνειον τῆς ἀγγλικῆς κομητείας Κουμπερλάνδης, ἐπὶ τινος ὄρου τῆς Ἰρλανδικῆς θαλάσσης. ἔχει νοσοκομεῖον, θέατρον, βιβλιοθήκην, βιομηχανίαν, ἐμπόριον καὶ 19 321 κατ. (1881). Εἰς ἀπόστασιν 15 χμ. ΒΑ ἀριστερόθεν καὶ ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Δέρβεντ, κεῖται ἡ κώμη Βόρ-κίγχοκ, ἔχουσα σταθμὸν σιδηρ. ἀσφαλῆ λίμενα, φάρον, θέατρον, λατινικὴν σχολήν, βιομηχανίαν, ἀλμειάν, ἀγκυλιὸν ἐμπόριον, ἰδιῶς γαιανθράκων καὶ σιδήρου καὶ 13 305 κατ. (1881). Τὰ γαιανθράκων στρώμα τῶν πόλεων τούτων (Cumberland Coalfield) εἶναι τὸ σημαντικώτατον τῶν τῆς Ἀγγλίας. [Π.Π.]

Βακόντζε χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Κουμανόβου τῆς Μακεδονίας, ἔχον ὡς 160 κατοικοὺς μουσουλμάνους. [Ε.]

Βακαλάος. Σύμπλεγμα νήσων τῆς Β. Ἀμερικῆς, κατεμένων οὐ μακρὰν τῆς Νέας Γῆς, ἐν τῇ μέσῳ μεγάλῃς Σύρτεισι, ὅπου κατ' ἔτος, ὑπερτερρακόσια πλοῖα διαφόρων ἐθνῶν μεταβαίνουν πρὸς ἀλμειάν. [Π. Π.]

Βακαλάρ. Λίμνη, ποταμὸς καὶ κολπίσκος, κατὰ τὴν Α πλευρὰν τοῦ ἐν τῇ Κεντρικῇ Ἀμερικῇ Κράτους Τσουκατάν, πρὸς Ν τοῦ κόλπου τῆς Ἀναλήψεως. Παρ' αὐτὴν δὲ κεῖται ἡ ὁμώνυμος πόλις (Ἄγιο Φίλιππος τοῦ Β. ἢ Σαλαμάγκα) στρατ. σταθμὸς καὶ πρωτ. τῆς ὁμων. ἐπαρχίας, ἔχουσα 4 888 κατ. [Π.Π.]

Βακάου. Πόλις τῆς Ρωμανίας, ἐν τῇ ὁμώνυμῳ θέματι τῆς Μολδαβίας, παρὰ τὸν ἀπὸ Γαλατζίου εἰς Ῥώμανον σιδηρόδρομον. ἔχει 18 000 κατ. [Π.Π.]

Βάκαφ χωρία τῆς Μακεδονίας 1) ἐν τῇ διοικήσει Μοναστηρίου μετὰ 350 περίπου βουλγαροφώνων χριστιανῶν, 2) ἐν τῇ ὑποδιοικήσει Κουμανόβου, ἔχον ὡς 150 κατοικοὺς βουλγαροφώνους χριστιανούς. [Ε.]

Βακερνάγελ (Karl Heinrich Wilhelm Wackernagel). Γερμανὸς ποιητὴς καὶ φιλόλογος, σημαντικὸς μᾶλλον διὰ τὰς ἐπὶ τῆς ἀρχαίας γερμανικῆς φιλολογίας μελέτας καὶ διατριβὰς του, ἡ διὰ τὰ ποιητικὰ του ἔργα. Ἐγεν. τῇ 13/25 Ἀπριλίου 1806 ἐν Βερολίνῳ, ἀπέθ. δὲ τῇ 9/21 Δεκ. 1869 ἐν Βασιλείᾳ. Σπουδάσας ἐν Βερολίνῳ τὴν κλασικὴν φιλολογίαν καὶ τὰς ἀρχαίας γερμανικὰς γλώσσας, ἀλλὰ μὴ τυχὼν ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι δημοσίᾳ τινὲς θέσεις ἀναλόγου τῶν γνώσεών του, ἐδέχθη τὴν ἐν Βασιλείᾳ τῆς Ἑλβετίας προταθεῖσαν αὐτῷ θέσιν καθηγητοῦ τῆς Γερμανικῆς γλώσσας καὶ φιλολογίας κατὰ τὸ 1833. Κηρυχθεὶς ὑπὸ τῆς πρῶταις κυβερνήσεως ἑκπρωτος τῶν πολιτικῶν του δικαιωμάτων, ἀνεκηρύχθη πολίτης τῆς Βασιλείας ὑπὸ τῆς πόλεως ταύτης, ὡς τοιοῦτος δὲ ἐξελέχθη τῇ

1851 και μέλος του μεγάλου συμβουλίου. Ἐκ τῶν ποιημάτων αὐτοῦ τὰ μὲν ἀρχαιότερα διαπνέονται ὑπὸ χριστιανικῆς πρὸς τὸν Θεὸν πίστεως καὶ εὐλαθείας, ταῦτα δὲ εἶναι τὰ κτηνέστερα. Τὰ δὲ νεώτερα πολιτικῆς χαρακτὸς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκτιμῶνται διὰ τὴν φιλοπατορίαν τοῦ ποιητοῦ καὶ τὴν πρὸς τὴν σφύρα ἐλευθερίαν ἀφοσίωσιν. Ἀξιολογώτατα πάντων ὧν εἶναι τὰ τελευταῖον ἐν τῇ συλλογῇ Weinbüchlein ἐκδοθέντα βακκικά του Β. ποιήματα, ἐν οἷς διαλάμπει πλοῦσι καὶ πρωτότυπος φαντασία μετὰ θαυμαστὴν περὶ τὴν ἑκφράσιν τέχνην, περιβεβλημένη τοὺς τύπους πότε μὲν τῆς ἀρχαίας πότε δὲ τῆς νεωτέρας μετρικῆς καὶ στιχοτυπικῆς. Τὰ φιλολογικὰ καὶ κριτικὰ τοῦ Β. ἔργα εἶναι πολλὰ καὶ ποικίλα, πάντα σχεδὸν περὶ τὴν ἀρχαίαν γερμανικὴν ποίησιν καὶ τέχνην περιστρεφόμενα. Τὰ ἐκλεκτότερα ἐξεδόθησαν τῷ 1875 εἰς τρεῖς τόμους ὑπὸ τὸν τίτλον «Kleine Schriften.» Γενικῆς σημασίας εἶναι τὸ μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐκδοθέν ἔργον: Ποιητικὴ, Ῥητορικὴ καὶ Λογογραφικὴ, ἐν Χάλλῃ 1878. [Γ.Μ.Β.]

Βάκεφιλδ (Wakefield). Πόλις τῆς ἀγγλικῆς κομητείας Ὑόρκσ. πρωτεύουσα τοῦ δυτικοῦ διαμερίσματος (Westriding). ἔχουσα ἀνμαίαν βιομηχανίαν, ἐμπόριον σιτηρῶν, κτηνῶν, γαλανοράκων κλπ. καὶ 38 578 Κατ. (1881). Ἡ Διόρυξ τοῦ Βάκεφιλδ συνενεστὴ τὴν πόλιν ταύτην ἰδίως μετὰ τοῦ Νόρφολκ καὶ τοῦ Λινκολνσάιρ. [Π. Π.]

Βακίλλιον βλ. Βακτῆρια, Βακτῆριον

Βάκελλος βλ. Βακτῆρια.

Βάκις. Διάσημος Ρωμαῖος χρησιμολόγος, ὑπὸ τοῦ ὁποῦ το ὄνομα κατὰ τὸν 6' αἰῶνα π. Χ. ἐφέροντο παρ' Ὑλλησι διάφοροι χρησμοί. Πλὴν τούτου ἀναφέρεται καὶ ἕτερος ὁμώνυμος χρησιμολόγος Ἀρκὰς καὶ τρίτος ὁ Ἀθηναῖος. βλ. Götting, De Baeide fabuloso. Jena, 1859. [Π.]

Βακίφ-τσάλιπέ χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Μελενίκου τῆς Μακεδονίας, ἔχον ὡς 260 κατοικοὺς βουλγαροφώνους χριστιανούς. [Π.]

Βακκαλῆριος (Bachelier γαλλ. Bachelor ἀγγλ. Baccalaureus γερμ. ἐν τοῦ νεολατινικοῦ Baccalarius). Ἐν ἀρχῇ ἐκαλεῖτο οὕτως ὁ ἐπίμορτος καλλιεργητὴς βακκαλάριας. ἦτοι ἀγροτικοῦ ἐκκλησιαστικοῦ τιμαρίου, ἐπομένως ὁ εἰς τὴν κατωτάτην τάξιν τῶν ὑποτελῶν τῆς ἐκκλησίας ἀνήκων. Ὡς τὰ τὸ ὄνομα ἔλαβον οἱ βόσκοι ἱππέται, καὶ ἀπὸ τοῦ 11' αἰῶνος ἀπενέμετο βαθμὴς ὡς ἀκαδημαϊκῆς, δηλῶν τὸν ἔχοντα τὸ κατώτατον ἐκπαιδευτικὸν ἀξίωμα εἰς τὴν σημερινὴν δὲ ταύτην διτηρήθη μέχρι τῆς σήμερον, ἂν καὶ μετεβλήθησαν πολλὰ καὶ περὶ τῆς ἀπονομῆς τοῦ βαθμοῦ τούτου διατάξεις παρὰ τοῖς διαφόροις κράτεσιν. Παρετυμολογεῖται δὲ ἀπὸ

τοῦ bacca laurea (δάφνις, καρπὸς δάφνης) καὶ ἑλληνιστὶ μεταφράζεται συνήθως διὰ τοῦ προλήτης. [Π.]

Βακκερί (Auguste Vacquerie). Γάλλος δημοσιογράφος καὶ ποιητής, γενν. τῷ 1819 ἐν Βιλλεκιέ. Ἐνθερμος θαυμαστῆς καὶ θιασώτης τοῦ Οὐγκώ ἠκολούθησεν αὐτὸν εἰς τὴν ἔξορον, ἔγραψε δὲ πολλὰ δράματα, τὰ πλεῖστα ἐμμετρα. Συνειργάσθη εἰς πολλὰς δημοκρατικὰς ἐφημερίδας, ἀπὸ δὲ τοῦ 1869 διεύθυνει τὸν Kappel, ὃν ἔδρυσεν μετὰ τὴν πλὴν τοῦ Οὐγκώ καὶ τοῦ Πῶλ Μερξ. [Π.]

Βακκίνιον (Β. ο. τ.) = Vaccinium L. γένος τῆς οἰκογεν. τῶν Ἑρσικωδῶν βλ. λ. Μυστιδίου. [Θ. Χ.]

Βακκίτης (Baccites) εἶνε γένος φυτικῶν, ἀνήκον εἰς τὰ καρυοειδῆ (Juglandaeae), ὅπερ ἀπαντᾷ ἐντὸς γεανθράκων τῆς Ἀλτεμβέργης. [Κ. Μ.]

Βακουλίτης (Παλαίοντ.) (baculus) καλοῦνται ἀμυγνῶνται εὐδυτεῖς ὅμοιοι πρὸς τοὺς ἐρροκερατίτας (ἰδ. λ.). Τὰ νύκτα τούτου διακρίνονται οὐ μόνον ἐκ τῆς συμμετρίας τοῦ διεσχισμένου λοβοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν βαδωδῶν τοῦ ὀστράκου πρὸς τὰ πρόσθεν. [Κ. Μ.]

Βάκουιν Μιχαὴλ εἶνε ὁ γνωστὸς ἀνὰ τὴν Εὐρώπην πᾶσαν Ῥώσος κοινωπολιτικός καὶ ἀναρχικός. Γεννηθεὶς τῷ 1814 ἐν Τορτὶν ἐκ γονέων εὐπατριδῶν, ἀνεδείχθη πρωτῶς ἀξιωματικός, μετ' ὃ ἐγγράφει φοιτητῆς ἀρωσιώθη εἰς τὴν φιλοσοφίαν. Μετασχὼν δὲ τῶν ἐν Αὐστρίᾳ καὶ Γερμανίᾳ ἐπαναστατικῶν κινημάτων ἠχμαλωτίσθη ἐν Δρέσδῃ κατὰ Μάιον μῆνα τοῦ 1849 καὶ ἐκδόθη εἰς τὴν Αὐστρίαν καὶ ὑπὸ ταύτης εἰς τὴν Ῥωσίαν κατεδικάσθη εἰς εἰρκτὴν, ἐν ᾗ διετέλεσε μέχρι τοῦ 1857, ὅτε ἐξωρίσθη εἰς Σιβηρίαν. Δραπέτης ἐκείθεν τῷ 1860 κατέφυγεν εἰς Λονδίνον, ἐνθα κατάρθωσε νὰ γείνη ἀμέσως ὁ ἡγέτης τῶν ἐκεῖ ριζοσπαστικῶν Ῥώσων μετανοστῶν καὶ μετέσχε τῆς συντάξεως τοῦ ἑβδομαδιαίου περιοδικοῦ Κώδωνος (Κολοκλ). Ἐκτοτε ἐπεδίβη εἰς μελέτας τῶν οικονομικῶν προβλημάτων, τῶν ἀνακινήσεων ὑπὸ τῶν κοινωπολιτικῶν, σπουδάζας ἰδιαιτέρως τὰ ἔργα τοῦ Προυδὸν καὶ ἐγκολπιοθεῖς τὴν ἀναρχίαν τούτου. Μετ' ἐκτάκτου διαλεκτικῆς δυνάμεως, ἐλεγχούσης τὸν μαθητὴν τοῦ Ἑγέλου, διετύπωσε τὴν ἑννοιαν τῆς ἀναρχίας, ὡς χαλῶδους πολιτικῆς καταστάσεως ἔκτε ἀρχῆς τινος, ἐξ ἧς θ' ἀνέβρωσκεν εἴτε τῇ 30 η' τοῦ 19' αἰ. τῶν ἐνστικτῶν τοῦ ἁπλοῦς, ὡς φοιτῆς, ἢ ἰδεώδους ἀναρχία. Ὁ Β. ἐθωρήθη δικαίως ὡς ὁ κυρίως πατὴρ τοῦ ἀναρχικοῦ συστήματος (ἰδ. λ. Ἀναρχικοί), ὑπὲρ οὗ τῆς διαδόσεως ὑπερανθρώπους κατέβαλεν ἀγῶνας, ἔσχε δὲ ὁπλὴν μεγάλην ἀπὸ τοῦ 1870 ἐπὶ τοὺς φοιτητάς τῆς Ῥωσίας καὶ συν-

ετέλεσαν οὐκ ὀλίγον εἰς τὴν ἐπίδοσιν τοῦ μη-
δενισμοῦ ἐν αὐτῇ. Ὁ Β. ἐτελεύτησε τῇ 1876
ἐξ ὑπερτροφίας τῆς καρδίας, ἐδημοσίευσεν δὲ
πλὴν πολλῶν ἄρθρων καὶ διατριβῶν ἐν δια-
φόροις περιοδικοῖς ῥωσιστῶν, γερμανιστῶν καὶ
γαλλιστῶν καὶ πραγματικῶν ἰδιαίτερως εἰς αἱ
ἐξῆς: Schelling und die Offenbarung,
(Λειψ. 1842). — Russland, wie es wirklich
ist (Μάγγ. 1847). — Lettres à un Fran-
çais sur la crise actuelle, (Γενεύη 1871)
— Ἡ ἰδέα τῆς πολιτείας καὶ τῆς ἀναρχίας
(ῥωσιστῶν, Ζυρίχη 1873). — Πολλὰ ἔχουσι
γραφῇ περὶ Β. Ἡ ἐξ αὐτῶν μάλιστα ἰδιαίτερως
ἀξία θεωροῦμεν τὰ ἐξῆς: Michael Bakunin
und der Radicalismus ἐν τῇ «Deutschen
Rundschau» (τ. 10 καὶ 12. Βερολ. 1877).
— G o l o w i n, Meine Beziehungen zu
Herzen und Bakunin (Λειψ. 1886). —
G r u e n, Bakunin ἐν τῇ «Waage»
(Βερολ. 1888). [Β.]

Βακούπ (Bacup). Πόλις τῆς ἀγγλ. κο-
μητείας Λαγκαστρίκ. ἔχει ἐργαστήρια ἐ-
ριούχων καὶ βαμβακτῶν ὑφασμάτων, καὶ
25 033 κατ. (1881). [Π.Π.]

Βακούφ. Λέξις ἀραβ. (βῆκφ) σημαίνουσα
κυριολεκτικῶς ἀσπίδωσιν, ἀφοσίωσιν, ἐντεῦθεν
δὲ καὶ τὰ εὐσεβεῖ ἰδρύματα καὶ τὰ εἰς αὐτὰ
ἀφιερωμένα κτίσματα (καλούμενα κυρίως
ἐδνάφ, πληθ. τοῦ βῆκφ). Ἐν τῇ Ὀθωμανικῇ
κράτει βα κ ο υ φ ι κ ἂ κ ι ῆματα εἶναι τὰ ὑπὸ
τὴν προστασίαν τῶν διαφόρων μεγάλων τριμ-
νῶν (τζαμίων) τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἢ ἄλ-
λων ἐξων πόλεων καὶ μάλιστα τῆς Μένικας
καὶ Μεδινᾶς τοις ἐκείναις διάφορα κτίρια, ἅτινα
ἀπαλλάσσονται τῆς ἐν μέρος τῆς κυβερνήσεως
ἀμέσου φορολογίας, καὶ τῶν ὁποίων οἱ διέ-
ποντες τὰ τῆς ἰδιοκτησίας καὶ κληρονομίας κα-
νονισμοὶ ὑπάρχοντα: εἰς ἰδιαίτερας νομικὰς δια-
τάξεις. Διὰ τὰ βακουφικὰ ἰδρύματα ὑπάρχει ἐν
τῇ Ὀθωμαν. κυβερνήτει ἰδιαίτερον ὑπουργεῖον
καλούμενον ὑπουργεῖον τοῦ ἐ φ κ ἂ φ. (Ἐφκᾶφ
ναζιρ). [Π.Κ.]

— Διὰ τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας
συμβάσεως τοῦ 1881, δι' ἧς ᾠξήθησαν τὰ πρὸς
βορρᾶν ὅρια τῆς Ἑλλάδος (Ἰδ. Ν. ΦΑΖ' 11
Μαρτ. 1882), συνωμολογήθη ἐν ἄρθρ. 4 ὅτι ἡ
Ἑλληνικὴ κυβέρνησις «ἀναγνωρίζει τοὺς τί-
»τους ἰδιοκτησίας τῶν κτημάτων, ἅτινα κα-
»λοῦνται βα κ ο υ φ ι α, καὶ χρησιμοποιοῦσιν εἰς
»συντήρησιν τζαμιῶν, ἐκπαιδευτηρίων, σχο-
»λεῖων καὶ ἄλλων εὐχῶν ἢ ἀγαθῶν ἰδρυ-
»μάτων». Πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς διατάξεως ταύ-
της ἐξεδόθη ὁ Ν. ΑΡΠΠ' 17 Ἀπριλ. 1884,
ὃν ὕστερον κατήργησεν ὁ Ν. ΑΨΓ' 5 Φεβρ.
1889, ὅστις σήμερον ἰσχύει μετὰ τοῦ τελευ-
ταίου Ν. ΑΦΝΑ 29 Μαρτ. (1891). Κατὰ τοὺς
δύο τούτους τελευταίους Ν. ἡ διοίκησις καὶ
διαχείρισις τῶν ἐν Θεσσαλίᾳ καὶ Ἠπείρῳ ἐν
ἐκαστῇ περιφερείᾳ, ὀριζομένη ἐκ τῆς δικαιο-

δοσίας τοῦ οἴκτου Μουφτῆ, βακουφίων ἀνατι-
θεσται, καθέσθον δὲν ἐκανονίσθῃ ἄλλως ὑπὸ τοῦ
κληροδότου ἢ διορητοῦ, εἰς ἐπιτροπὴν ἀπαρτι-
ζομένην ἐκ τοῦ μουφτῆ, ὡς προέδρου καὶ ἐξ
ἐξ. ἐν ἀνάγκῃ δὲ καὶ τριῶν, τακτικῶν με-
λῶν, ἐκλεγμένων κατ' εἰδικὰς διατάξεις με-
ταξὺ τῶν οἰκογενειακῶς ἐγκατεστημένων ἐγ-
κριτῶν μοιχευμένων, πολιτῶν ἑλληνικῶν, καὶ
γνωρίζοντων ἀνάγνωσιν καὶ γραφὴν τῆς τουρ-
κικῆς γλώσσης. Τῆς ἐπιτροπῆς ἐφορεύει ὁ
Νομαρχὴς, κατὰ δεύτερον δὲ βαθμὸν ὁ ὑπουρ-
γὸς τῶν Ἑσωτερικῶν. Ὁφείλει δὲ ἡ ἐπιτροπὴ
νὰ ὑποβάλλῃ κατ' ἔτος μὲν προσωρινὴν λο-
γοδοσίαν, κατὰ τὴν λήξιν δὲ τῆς τριετοῦς ὑ-
πηρεσίας αὐτῆς γενικὴν λογοδοσίαν τῆς δια-
χειρίσεως πρὸς τὸν ἀρμόδιον νομάρχην, ὅστις
ἀφ' οὗ ἐξελέγη ὑποβάλλει αὐτὴν μετὰ τῶν πα-
ρατηρησίων τοῦ πρὸς ἔγκρισιν εἰς τὸ ὑπουργί-
ον Ἑσωτερικῶν. Πρὸς τοῦτοις ὁ νομάρχης
ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ παύσῃ τὰ μέλη τῆς ἐπι-
τροπῆς ἔνεκα ὀρισμένων λόγων, ἢ νὰ δεχθῇ
τὴν παραιτήσιν τινος αὐτῶν μετὰ προηγουμέ-
νην γνωμοδότησιν τοῦ μουφτῆ. [Ἀγγ.]

Βακούφ-Τουρῶν, Κωρ. Θεσσαλίας
ἐν τῇ πεδιάδι τῶν Τρικυκίων πρὸς Α τοῦ
ὄρους Κόττακα ὑπαγόμενον εἰς τὸν ὄχμον
Παλίων καὶ ἀπέχον 1 1/2 ὥρ. ἀπὸ Καρβου-
νελισπενίτης. Κάτ. 187 τῷ 1889.

Βακτήρια. ὄντα φυτικά, μικροσκο-
πικά, ὕψιστης σημασίας δι' ἅπαντα τὸν ἐνὲρ-
γανον κόσμον, τασσόμενα πρότερον μὲν εἰς
τοὺς μύκητας, νῦν δὲ εἰς τὰς ἀτελεστάτας
βαθμίδας τοῦ φυτικοῦ βασιλείου, εἰς τὰ Συγ-
ζέφυτα, καὶ ὅθι εἰς τὴν β'. ὑποδιαίρεσιν αὐ-
τῶν, τοὺς Συζυμύκητας. Τῶν Β. τὸ ὄνομα
ἐλήφθη ἐκ τῆς ἐπιμήκους, κυλινδρικής καὶ
ραβδωδοῦς μορφῆς, ἣν ἔχουσι πολλὰ ἐξ αὐτῶν
ἄλλα Β. ἔχουσι μορφήν κοκκίωδῃ, ἄλλα ἐλικο-
ειδῇ. Ἐνεκα τῆς ραβδωδοῦς αὐτῶν μορφῆς
ὠνομάσθησαν καὶ Βακίλλοι (ἐκ τοῦ bacilli
ὕψικου, τοῦ baculum = ράβδος) Ἡ τελευ-
ταῖον ὑπὸ τῶν Γάλλων προτάθησα καὶ ἐν ἰσ-
λαδὶ ἱκανῶς διαδοθεῖσα λέξις μικρόβια εἶνε ὅχι
μόνον μορφολογικῶς καὶ βιολογικῶς ἀλλὰ καὶ
γλωσσικῶς ἄνευ ἑννοίας.

Τὰ Β. εἶνε κύτταρα κυλινδρικά ἢ στρογ-
γύλα, σπανίως ἀτρακτοειδῆ, ἔχοντα μῆκος
περὶ τὸ 1,000 τοῦ χιλιοστομέτρου ἢ καὶ ὀλιγώ-
τερον, πλάτος δὲ τὸ 1/2 ἢ τὸ 1/3 περιπτου τοῦ μῆ-
κους. Ὑπάρχουσιν ἑμῶς καὶ μορφᾷ μείζονες Β.,
ἀλλ' αὗται εἶνε ἐλίγιςται. Τὸ σῶμα τῶν Β.
συνίσταται, ὅπως καὶ τὸ σῶμα ὄλων ἐν γένει
τῶν κυττάρων, ἐκ μάζης πρωτοπλασματικῆς
κυκλωμένης εἰς τινα μὲν ἐξ αὐτῶν ὑπὸ μίμ-
δράνης ἐξ ἰδιαζούσης λευκοματώδους οὐσίας
συνισταμένης. τῆς μυκοπρωτεΐνης, εἰς ἄλλα δὲ
ἐκ φυτοκυτταρίνης. Ἡ μεμβράνη δ' αὐτῶν εἰς
ἁμυτεράς τὰς περιπτώσεις ἔχει μεγίστην τά-
σιν πρὸς ἀποβλένωσιν. Τὰ Β. ἔχουσι διάφορα

χρώματα: υπόλευκον, υπόξανθον, υπέρυθρον, υποπράσινον, ιωδίζον, τὰ δὲ χρώματα ταῦτα προσέρχονται διότι τίθεται χρωστική κατὰ τινὰς μὲν ἐντὸς τῆς μεμβράνης αὐτῶν, κατ' ἄλλους δὲ ἐντὸς τοῦ πρωτοπλάσματος. Τὸ ἐντὸς τῆς μεμβράνης λευκωματώδες πλάσμα, εἶνε μογεγνές, περιέχον πολυάριθμα μικρότατα κοκκία ἢ καὶ μείζονα, υποτιθέμενα ὡς σταγονίδια λίπους. Πυρρὲς δὲν ἀνευρέθησαν. Ἐντὸς ὠρισμένων τινῶν Β. εὐρέθησαν κοκκοὶ ἀμόλου, εἰς ἄλλα δὲ ζῶντα ἐντὸς θειούχων ὑδάτων καὶ κοκκοὶ καθαροῦ θείου. Τὰ πλείστα τῶν Β. εἰσὶν εἰς τὸ ἄκρον τοῦ σώματος αὐτῶν ἀποφυάδας νηματοειδεῖς, τὰς βλεφαρίδας, διὰ τῶν κινήσεων τῶν ὁποίων κινεῖται τὸ σῶμα τῶν διαφοροτρόπως. Τὰ Β. ζῶσιν ἐντὸς ὑγρῶν οὐσίῶν, ὑδαρῶν ἢ ἐνίμκων, περιεχοσύν νεκρὰς ὀργανικὰς οὐσίας (ἰδ. κατωτ.) Ζῶσι δὲ χυδὴν ἐντὸς τῶν ὑγρῶν, αἰωρούμενα ἐντὸς αὐτῶν καὶ κινούμενα (θονούμενα) διηλεκτικῶς, ἢ συναθροίζονται ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτῶν καὶ σχηματίζονται ἐπίπαχον ἐκ βλεννῆς, ζώοντος α. ἐν ᾧ κατὰ ἄπειρον ἀριθμὸν κινουμένη, ἢ διὰ προσαρμολογίας τῶν ἄκρων αὐτῶν πρὸς ἄλληλα σχηματίζουσι διανεκλαδισμένα πλέγματα.

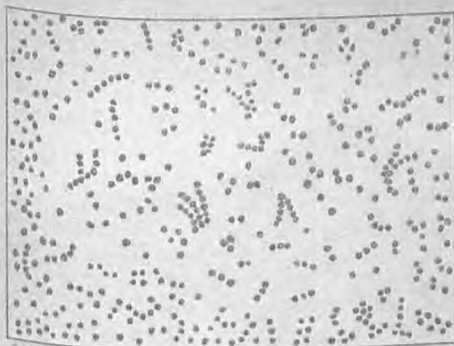
Τὸ Β. πολλαπλασιάζεται σχηματίζομένη ἐν μέσῳ τοῦ κυλινδρικοῦ αὐτῶν ποικίλου μεμβράνης, διήκην διαπράγματος, ἥτις σχιζομένη εἰς δύο πλάκας, χωρίζει τὸ ὅλον Β. εἰς δύο μικρότερα, αὐθιπαρκα τεμάχια, αὐξανόμενα περαιτέρω μέχρι τοῦ ἀρχικοῦ μεγέθους τοῦ πρώτου Β. καὶ πάλιν ἀναδιαιρούμενα κατὰ τὴν αὐτὴν τρόπον. Ἐνεκα τοῦ εἶδους τούτου τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τὰ Β. πολλαπλασιάζονται τάχιστα. Ὑπελογίσθη π. χ. δι' ἐξ ἐνός καὶ μόνου Β. εὐρισκομένου ἐν τινὶ ὑγρῷ καὶ μεριζομένου ἀνὰ εἰκοσι λεπτά τῆς ὥρας θά παραχθῶσιν ἐν διαστήματι εἰκοσίων ὥρων 281, 474, 976, 710, 658 νέα ἄτομα Β. Ἀλλ' ἐκτὸς τῆς διὰ μερισμοῦ γενέσεως ταύτης τὰ Β. πολλαπλασιάζονται καὶ διὰ σπορίων (ἐμμόνων σπορίων). Τὸ πρωτόπλασμα δηλ. ἐκάστου Β. συσπλεγμένον ἀποσπᾶται ἐντὸς τῆς κυτταρικής μεμβράνης καὶ περιβάλλεται ὑπὸ σκληρῆς, λείας, ἀχρόου, ἐκ δύο στρωμάτων συνισταμένης μεμβράνης, σχηματίζον οὕτω τὸ σπόριο. Ἐκαστον Β. συνήθως παράγει ἐν καὶ μόνον σπόριον· ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ εἰδη παράγοντα πλείονα. Τὰ σπόρια ἀντέχουσιν πρὶν τὴν ξηρασίαν, τὴν θερμότητα, τὴν προστιθένην κτλ. μὴ χάνοντα συνήθως τὴν βλαπτικότητα αὐτῶν.

Τὸ βάρος τῶν μικρῶν μορφῶν τῶν Β. ὑπελογίσθη εἰς $\frac{1}{10,000,000,000}$ τοῦ κυβ. χιλιστγράμ. οὕτω δὲ πρὸς ἀποτελεσθὶν βάρους ἐνὸς γραμμαρίου ἀπαιτοῦνται 30 δισεκατομμύρια Β. Ἐκ τῆς μικρότητος ταύτης καὶ τοῦ ἐλαχίστου βάρους τῶν φυτῶν τούτων γίνεται καταδήλον διατὶ ξηραίνονμένων τῶν ὑγρῶν ἢ τῶν οὐ-

σίῳ ἐν αἷς ἔθρ.θον Β. θύονται ταῦτα νὰ αἰωρηθῶσιν ὡς κόκκιοι ἐν τῇ ἀτμοσφαιρᾷ. ἔτι δὲ πολλὰ τὰ σπόρια αὐτῶν, τὰ ὅποια εἶνε πολὺ μικρότερα καὶ πολὺ ἐλαφρότερα. Ἐνεκα τοῦ λόγου τούτου ἡ ἀτμοσφαῖρα βρεθεῖ σπορίων βακτηριωδῶν ἀπανταχοῦ τῆς γῆς καὶ πάντα τὰ σώματα στερεὰ τε καὶ ὑγρά φέρουσιν ἐπ' αὐτῶν ἀδιακόπως Β.

Τὰ Β. βλαστάνοντα ἐπὶ τῶν ὀργανικῶν οὐσίῳ ἢ ἐντὸς ὑγρῶν περιεχομένων ὀργανικῶν οὐσίας διασπῶσι τὸν συνειρημὸν τῶν χημικῶν ἐνώσεων τῶν οὐσίῳ τούτων καὶ ἀποσυνθέτουσιν αὐτάς εἰς ἐνώσεις ἀπλουστεράς. Τὸ φαινόμενον τοῦτο καλεῖται σήψις τῶν ὀργανικῶν οὐσίῳ. Οὐδέποτε ἐπέρχεται σήψις ἀνευ Β., καὶ μάλιστα ὠρισμένων εἰδῶν τούτων. Ὑπάρχει ὅμως τῆς ἀποσυνθέσεως διὰ τῆς σήψεως, τὰ Β. προκαλοῦσι καὶ διαφορὰ εἶδη ζυμώσεως καὶ δη. α'. τὴν γαλακτικὴν ζύμωσιν, δι' ἧς μεταβάλλονται τὰ διαφόρα εἶδη τοῦ σακχάρου (σταφυλοσακχαρον, γαλακτοσακχαρον) εἰς γαλακτικὴν δξυ. Ἐνεκα τῶν ζυμώσεων τούτων ὀργανώσεων π. χ. δξινεῖται τὸ γάλα, τὰ ἐδρασμένα νωπὰ ὄσπρια (ἅτινα περιέχουσιν ἐλάχιστον ποσὸν σακχάρου), εἰς τινὰς περιπτώσεις ὁ ζῦθος, τὸ προζύμιον κτλ. β'. τὴν ζύμωσιν τοῦ βουτυρικοῦ δξυ δξυθ. κατασκευάζοντα βουτυρικὴν δξυ ἐκ τῆς μαννίνης, τῆς δεξτρίνης, τοῦ γαλακτοσακχαροῦ, τοῦ ἀμόλου κτλ. Ὁμοίᾳ διεργασίᾳ τελεῖται καὶ κατὰ τὴν δξινεῖται τοῦ γάλακτος κατὰ τὴν παρασκευὴν τοῦ τυροῦ, ὅταν οὗτος ἀποκτῇ νόσουσαν γεύσιν (καπανιστὴ Χίου) κτλ. γ'. τὴν δξωποικὴν ζύμωσιν, καθ' ἣν ὑγρὰ οἰνοπνευματώδη διὰ τῶν ὀργανώσεων τούτων δξινεῖται (οἶνος, ζῦθος, ζυμωθέντες χυμοὶ διαφόρων καρπῶν). δ'. τὴν βλεννώδη ζύμωσιν, μεταβάλλοντα τὸ σακχαρον εἰς κόμμι ἢ μαννίτην, δι' ἧς ὑγρὰ ἐν ζυμώσει διατελοῦντα (σακχαροῦχον ὕδωρ, χυμοὶ κοκκινόγυλων, οἶνος, ζῦθος) ἀποβλεννοῦνται. ε'. τὴν οὐρικὴν ζύμωσιν, καθ' ἣν ἡ οὐρία τῶν οὐρίων μεταβάλλεται εἰς ἀνθρακικὴν ἀμμωνίαν. ς'. Βακτηρία τινὰ τέλος παράγουσι τὰς καλούμενας χρωματογόνους ζυμώσεις, δι' ὧν παράγονται διάφοροι χρωστικοὶ οὐσίαι. Ταῦτα οὐσίαι ἀναφαινόμεναι π. χ. ἐπὶ ὑγροῦ λευκοῦ ἄρτου, ἐπὶ ὀρυζῆς βεβακμένης, γεωμήλιον, ῥῖον, ἐντὸς τοῦ γάλακτος (κυανοῦν, ἐρυθρὸν, ξανθὸν γάλα) εἰς τὸν ἰδρῶτα καὶ τὰς τρίχας ἐκτεταμένων χορδῶν τοῦ σώματος. Ὑψίστης ὅμως σημασίας δι' ἡμᾶς τὴν ἐνὸργανον φύσιν εἶνε ἡ δράσις τῶν Β. ἐπὶ τῶν νεκρῶν ὀργανικῶν αἰωτούχων οὐσίῳ, ἢ κυρίως καλούμενη σήψις (ἰδ. λ.). Διὰ τῆς δράσεως ταύτης ἀποσυντίθενται αἱ πολυποίκιλοι καὶ πολυσύνθετοι ἐνώσεις τῶν πρωμάτων τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ἀπειρῶν ζῴων καὶ φυτῶν προκαλοῦσι τὴν διάλυσιν τῶν πρωμάτων καὶ ἀποδίδουσιν εἰς τὴν ἀτμοσφαι-

ΒΑΚΤΗΡΙΑ.

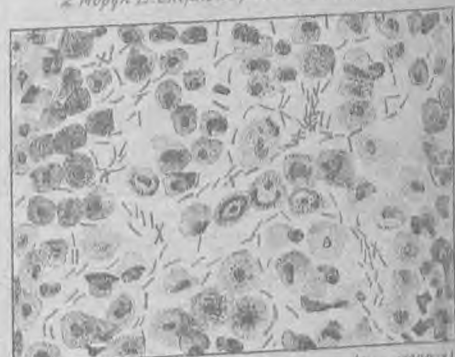
1. Μορφή και όψη B. coli ύδατος υαλλιεργηθέντων (150:1).

2. Μορφή B. επιμόλυνε ραβδωδούς (150:1).

3. B. coli άνθρωπος εντός του αίματος (1200:1)

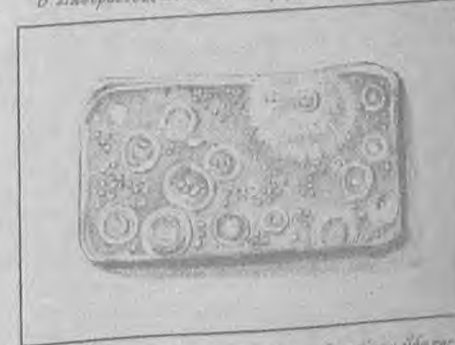
4. B. της δυσεντερίας (Κώχ) εντός των αιμάτων (1000:1)

5. B. της χαλέρας (Κώχ) (1000:1)

6. Σπειροειδής B. του χαλινδρομον πυρετού (150:1)

7.8. Μάζα B. υαλλιεργηθείσα επί πλακούς γελατινής, η μὲν (7) ἐν σχετικῶς ψαλοῦ ἢ δὲ (8) ἐν αὐτῷ προίμῳ ὕδατος.

Ἄρθρ. Βακτήρια

Ἑγκυκλοπαιδικόν Λεξικόν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

νέστερον ιδ. λέξεις Ἑπιδημία, Μολύσματα, Μιάσματα. Βλ. καὶ προσηρημένον πίνακα).

Ὅτι τὰ μολύσματα εἶνε ὄντα ζῶντα ὀρίσθη θεωρητικῶς ἀπὸ τοῦ 1840 διὰ τοῦ Henle, ὅστις ἐξέφρασε πρῶτος τὴν γνώμην ὅτι τὸ μόλυσμα εἶνε ζῶν παρασιτικόν καὶ ὅτι εἰσέρχεται ἐντὸς τῆς ὁργανώσεως ἐν ἐλαχίστῃ ποσότητι. Ἐνεκα τῆς τότε ὅμως ἀτελείας τῶν μικροσκοπικῶν ἐρευνῶν αἱ ἰδέαι τοῦ Henle ἔμειναν ἀκαρποὶ εἰς τὴν ἱατρικὴν μέχρι τοῦ 1863, ὅτε ἔνεκα τῶν ἐργασιῶν τοῦ Παστέρ ἐπὶ τῆς ζυμώσεως οἱ ἐπιστήμονες ἐπαγγέλθον εἰς τὰς ἰδέας τοῦ Henle. Πρῶτος δ' ὁ Davaine ἀνεμνήσθη τῶν ὑπὸ τοῦ διδασκάλου αὐτοῦ Rayer ἐντὸς τοῦ αἵματος τῶν ἐξ ἀνθρώκτος θανόντων ἀνακαλυφθέντων βακτηρίων, ἅτινα ἐθεώρησεν ὡς τὰ αἷτια τῆς νόσου ταύτης. Οὕτως ἡ θεωρία τοῦ Henle ἔκκειν ἐν ἔτει 1863 οὐσιώδη πρόσδοσι, καταδειχθέντος τοῦ παρασιτοῦ ὡς τοῦ μολύσματος τῆς νόσου. Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1870 ἐκινήθη ἐκ δευτέρου τὸ γενικὸν ἐνδιαφέρον ἐπὶ τῶν παρασιτῶν τούτων διὰ τῶν ἐργασιῶν ἐξόχων ἀνδρῶν, οἷον τοῦ Cohn καὶ Billroth, τοῦ Recklinghausen καὶ τοῦ Klebs ἐν Γερμανίᾳ, ἀφ' ἑτέρου δὲ τοῦ Παστέρ ἐν Γαλλίᾳ, οἵτινες εἰργάζοντο πειραματικῶς ἐπὶ ὀριζμένων θερμάτων. Ἀλλ' ἡ τελευταία πρόσδοσις τῆς βακτηριολογικῆς ἐρευνῆς χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ ἔτους 1876, ὅτε ὁ Ροβέρτος Κῶχ βαδίζων ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ἣν ἐχάραξαν οἱ προγενέστεροι ἔλυσεν, ἐπαγειράσθη καὶ καθώρισεν πληθὺς ἐπιστημονικῶν ζητημάτων.

Ἄλλη δράσις τῶν βακτηρίων μεγάλης ἐπίσης ἐπιστημονικῆς σημασίας ἀπὸ βοτανικῆς καὶ γεωπονικῆς ἀπόψεως ἀνεκαλύφθη κατὰ τα τελευταία ἔτη, καίτοι τὰ κατ' αὐτὴν δὲν διελευσάνθησαν εἰσέτι ἱκανῶς. Εἰς τὰς ρίζας π.χ. τῶν χεδροποδῶν (*Leguminosae*) εὕρισκόμεν σφαίρας μικρᾶς, κανδύλους, πληθεῖς B. Τὰ B. δὲ ταῦτα συμβιβάζονται μετὰ τῶν ριζῶν παρέχουσιν εἰς αὐτάς ἄζωτον πρὸς θρέψιν. Πρὸς τοῦτοις ἐντὸς τοῦ ἔδαφους διὰ τῶν B. τελοῦνται διηλεκτικῶς ἀποσυνθέσεις, δι' ὧν τὰ νιτρικά ἅλατα παρέχονται εἰς τὰς ρίζας τῶν φυτῶν ἐν καταλλήλῳ συστάσει.

Τὰ B. ἀντέχουσιν εἰς πολὺ μεγάλην θερμοκρασίαν, τοῦλάχιστον εἰς τινὰ αὐτῶν. Οὕτω τὰ B. τοῦ ἀνθρώπου εὕρισκόμενα ἐπὶ δύο ὥρας ἐντὸς ὕψους 75-80°C δὲν θανατοῦνται. Νεὶς τοὺς 90°C θνήσκουσι, ἐνῷ ἄλλα ἀντέχουσι μέχρι τῶν 105-110°C. Ἡ βλάστησις τῶν B. καὶ ὁ πολλαπλασιασμὸς τελοῦνται ταχέως ἐν τῇ συνθέσει θερμοκρασίᾳ τοῦ σώματος. Λίαν μικραὶ ἢ λίαν μεγάλα θερμοκρασία παραδράπτουσι τὸν πολλαπλασιασμὸν αὐτῶν, εἰς τοῦτο δὲ στηρίζεται καὶ ἡ διατήρησις τῶν τροφῶν ἐντὸς πυξιδῶν ἢ κειωτιῶν μεταλλικῶν, ἐν οἷς ἅπαντα τὰ Is. ἐθανατώνθησαν διὰ τοῦ βρασμοῦ, ἢ ἐντὸς πάγου καὶ χύ-

ρων καταψύχων, ὅτε αἱ λειτουργίαι τῶν βακτηρίων νεκροῦνται καὶ ἐπομένως καὶ ἡ δράσις αὐτῶν. — Οὕσαι βακτηριοκτόνοι καὶ ἐπομένως χρήσιμοι πρὸς διατήρησιν ὀργανικῶν οὐσιῶν ἀσχητῶν εἶνε τὸ φαινικὸν δξύ, τὸ σαλικυλικόν, τὸ ἐλαιόν, τὸ ὄξος, τὸ βορικόν δξύ, ἡ κινίνη, τὸ οἶνόπνευμα, ἡ λευκὴ ὑποστάθμη τοῦ ὑδραργύρου κτλ. Αἱ οὐσίαι αὗται ὀνομάζονται καὶ ἀπολυμαντικά ἢ ἀντιμιασματικά.

Αἱ ἐπὶ τῶν B. ἐρευναὶ προήχθησαν τὰ μέγιστα ἀφ' ἧς ἐγένετο γνωστὸν ὅτι ταῦτα ἔχουσι τὴν ἰδιότητα ν' ἀπορροφῶσιν ἕκαστον (εἰς χρωματιστικὰς οὐσίας καὶ δι' ἐκ τῶν χρωμάτων τῆς ἀνιλίνης. Οὕτω ἀνεπτύχθη ἡ χρωματιστικὴ ἢ τῶν B. τείχνη, διὰ τῆς ὁποίας δυνάμεθα ἀσφαλῶς νὰ ἐρίσωμεν τὸ εἶδος B. τινος, ἀποβλέποντες εἰς τὰς σχέσεις αὐτοῦ πρὸς τὰς διαφόρους χρωματικὰς οὐσίας. Πλὴν ὅμως τῶν μεθόδων πρὸς χροσιν τῶν B. αἵτινες εἶνε ἄριστοι κατὰ τὸ πλῆθος (ἂνευ ἀνάγκης), οὐχὶ πρὸ πολλοῦ εἰσέχθη εἰς τὴν βακτηριολογίαν καὶ ἡ ἀπειρονομικὴ καὶ ἀλγεῖρα ἡ θεωρητικὴ αὐτῶν, δι' ἧς καταστρέφοντες πάντα τὰ λοιπὰ εἶδη τῶν B. ἀνατρέφον ἐπὶ ὀριζόμενον ὀρεπτικὸν ὑποέμματος, γαλακτίνης ζυμοῦ κρέατος, ἄγαρ κτλ., μόνον τὸ εἶδος τὸ ὁποῖον πρόκειται νὰ ἐρευνησώμεν. Οὕτω κατέστη δυνατόν ἀπομονοῦμεν τῶν B. ἅτινα ἐν ζωῇ προὐκάλεσαν ὀρισμένην νόσον νὰ ἀναπτύχθῃ ἢ αὐτὴ νόσος εἰς ἕτερον ὕγιες ἄτομον διὰ τῆς ἐγγύσεως τῶν ἀπομονωθέντων καθαρῶν B.

Ὁ Πίναξ Βακτηρίων περιέχει ἐν Εἰκ. 1. μορφήν κοκκώδη B. ἐκ τοῦ ποσίου ὕδατος καλλιεργηθέντων, ἐν Εἰκ. 2. μορφήν ἐπιμήκη βαδσοειδῆ. Ἡ Εἰκ. 3. παριστά τὰ B. τοῦ ἀνθρώπου ἐντὸς τοῦ αἵματος, ἢ δὲ 4. τὰ B. τῆς φθίσεως τοῦ Κῶχ ἐντὸς τῶν πτυέλων, κεχρωσμένα διὰ κυανοῦ χρώματος. Ἡ Εἰκ. 5. περιέχει τὰ B. τῆς χολέρας ἀθρονα μετὰ ἀπομονωτικὴν θεραπείαν. Ἡ Εἰκ. 6. παριστάνει τὰ σπειροειδῆ B. τοῦ παλινδρόμου πυρέτου (*Spirillum*). Αἱ Εἰκόνες 7 καὶ 8 περιέχουσι μάζας B. τοῦ ποσίου ὕδατος καλλιεργηθείσας ἐπὶ πλάκῃς ἐκ γαλακτίνης, ἢ μὲν 7 ἐκ καλοῦ σχετικῆς ὕδατος, ἢ δὲ 8 ἐκ κακοῦ.

Βακτηριολογικαὶ ἐργασίαι πρωτότυποι δὲν ἐγένοντο μέχρι τοῦδε παρ' ἡμῶν ἐν Ἑλλάδι. — Περὶ B. δ' ἐδημοσιεύθη ἐν «Ἑστία» (1888 ἀρ. 495) ἐκτενὴς διατριβὴ «Ἀδράτοι εὐαργεῖται τῆς ἀνθρωπότητος». [M.]

Βακτηρία άρχιερέων. Διὰ τοιαύτου δυνάματος ἐπιτοφορήθη συλλογὴ τις νέμων τοῦ τε ἀστικού καὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ δικαίου κατ' ἀλφαβητικὴν τάξιν κατὰ τὸ σύστημα τοῦ Ματθαίου Βλαστάρεως συντεταγμένη. Ἐνομάσθη δὲ «Βακτηρία ἀρχιερέων», διότι «καθ' ὅσον βακτηρία κατέχεται καὶ ὑποφέρειται ὑπὸ τοῦ ἀρχιερέως καὶ ὑποστηρίζεται ὑπ'

αυτῆς ὁ τοιοῦτος καὶ δι' αὐτῆς ποιμαίνει οἱ αἱ τις ποιμὴν τὰ λογικὰ πρόβατα». Συντακτὴς αὐτῆς ὑπῆρξεν Ἰακώβος τις Ιεροσόλυμος, ἀρχιμανδρίτης καὶ ἐπίτροπος Ἰωαννίνων, τῇ ἐντολῇ Πατριάρχου Παρθενίου, πιθανῶς κατὰ τὰ ἔτη 1644 — 1650· ὁ Ἰακώβος δὲ ἐκεῖνος προσέδωκε τῇ συλλογῇ καὶ τὸν ἀνωτέρω τίτλον. Τὸ ἔργον σύγκειται ἐκ 1624 κεφαλαίων, ἐφ' ᾧ καυχᾶται ὁ συντάκτης, διότι ὑπερέχει τοῦ τοῦ Βλαστάρεως περιλαβόντος μόνον 350· προτάσσεται πλουσιώτατον εὐρετήριο ἢ πίναξ τῶν περιεχομένων καὶ διάφοροι προλόγοι. Σώζεται ἐν χειρογράφοις τισί, μνησθὲν δὲ αὐτῆς ποιεῖται ὁ Gardthansen (Catalogus codicum Sinaiticorum p. 230 n° 1122) καὶ ὁ Σάβας ἐν Μεσαιωνικῇ βιβλιοθήκῃ Α' σελ. 289). Ἡ αξία τοῦ περιεχομένου αὐτῆς δὲν εἶνε μεγάλη, ὁ συντάκτης ἐν τούτοις πολλοὺς κατέβαλε κόπους πρὸς καταρτισμὸν αὐτῆς καὶ κατώρθωσε πολλὴν ὕλην ἐκ τῶν νομοκανόνων καὶ ἄλλων συλλογῶν νὰ συγκομίσῃ. Ἡ Βακτηρία τῶν ἀρχιερέων ἐμεινεν ἀνέκδοτος, χειρόγραφον πλήρες ἀπόκειται ἐν τῇ Ἑθνικῇ Βιβλιοθήκῃ ὑπ' ἀριθ. 11 ἐκ παλαιότερων ἄλλων αντιγραφῶν ὑπὸ τινος μοναχοῦ Νεοφύτου ἐν ἔτει 1703 — 1704. Περί τοῦ χειρογράφου τούτου εἰδικῶς ἐπραγματεύσατο ὁ Νικηταρὶς Λέγγενθαλ (ἐν Deffner's Archiv τ. I τευχ. I σ. 222 — 223), τῇ ἐντολῇ δὲ αὐτοῦ ὁ Ἀντώνιος Μομφερράτος ἐδημοσίευσεν ἐν τῷ Δελτίῳ τῆς Ἱστορικῆς Ἑταιρείας τῆς Ἑλλάδος τὸ εὐρετήριο καὶ τοὺς προλόγους ἐν ἔτει 1890. [Α.Γ.Μ.]

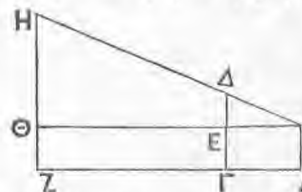
Βακτηρίον τῆς μάλεος (Κτηνιατρ.). Εἰδικὸν τῆς μάλεος τῶν μονόπλων ζώων βακτηρίον, ἀνακαλυφθὲν τὸ πρῶτον κατὰ τὸ 1882 παρὰ τῶν Löffel καὶ Schütz, ἀπαντώμενον δὲ ἐν ταῖς νοσηραῖς ἐκκρίσεσι μολιωνίων ζώων. Τὸ βακτηρίον τοῦτο παρουσιάζεται εὐθὺς ἢ τεθλασμένον, στρογγύλον κατὰ τὰ ἄκρα, παχύτερον πλὴν βραχύτερον τοῦ μικροβίου τῆς φυματιώσεως καὶ μήκους κατὰ τὰ $\frac{2}{3}$, βραχύτερον τοῦ τοῦ συνήθους ἐνδὸς αἱματοσφαίριου. [Γ.Ν.Π.]

Βακτηρίον τῆς χολέρας τῶν πτηνῶν (Κτηνιατρ.). Εἰδικὸν τῆς χολέρας τῶν πτηνῶν, ἢ καὶ τυφοειδοῦς νόσου καλουμένης, βακτηρίον ἀνακαλυφθὲν ὑπὸ τοῦ Perroncito καὶ καλλιεργηθὲν ὑπὸ τῶν Τουσσαιν καὶ Παστέρ. Ἀπαντᾷ ἐν μεγίστη ἀφθονίᾳ ἐν ταῖς ἐντερικαῖς ἀποκρίσεσι τῶν πασχόντων, ὑπὸ δὲ τὸ μικροσκοπίον παρουσιάζεται ὑπὸ μορφὴν βραχυτάτου κατὰ τὸ μέσον συνεπιγμένου βακτηρίου, μήκους μόλις 3 χιλμ. Τὸ Β τῆς χολέρας τῶν πτείνων τὸ κατ' ἐξοχὴν σμικρότατον τῶν βακτηριδίων καὶ καθορίζεται μόνον ἐν ἄκρᾳ μεγεθύνσει τοῦ φακοῦ: ὑπὸ τὴν συνήθη μεγεθύνσιν παρουσιάζεται ὡς λεπτὸν στιγματωειδὲς μόριον. [Γ.Ν.Π.]

Βακτηρίον τῆς φυματιώσεως (Κτηνιατρ.). Εἰδικὸν τῆς τῶν ζώων φυματιώσεως βακτηρίον ἐκ τῶν σχιζομυκήτων ἀπαντώμενον κατ' ἐξοχὴν ἐν τοῖς φυματίοις μεταξὺ τῶν κυττάρων καὶ ἐν αὐτοῖς. Τὸ Β τῆς φ. ἀνεκαλύφθη καὶ ἐκαλλιεργήθη ἀπὸ τοῦ 1882 ὑπὸ τοῦ Κώχ, παρουσιάζεται δὲ ὑπὸ ἐπιμήκη βακτηριοειδῇ μορφῇ, στρογγύλον κατὰ τὰ ἄκρα, μήκους 2—5 χιλμ. Διαμέτρου δὲ, ὡς ἔγγιστα, κατὰ τὰ $\frac{2}{3}$ μικροτέρου τῆς συνήθους ἐνδὸς ἐρυθροῦ αἱματοσφαίριου. [Γ.Ν.Π.]

Βακτηρίον τοῦ ἄνθρακος (Κτηνιατρ.). Εἰδικὸν τῆς νόσου τοῦ ἄνθρακος βακτηρίον ἐκ τῶν σχιζομυκήτων, ἀπαντώμενον ἐν ἅπασιν τοῖς ὀργανικοῖς ὑγροῖς καὶ ἐκ τῶν στερεῶν ἐν τοῖς σπλάγχνοις κατ' ἐξοχὴν τῶν ὑπὸ τοῦ ἄνθρακος προσβαλλομένων ζώων. Τὸ βακτηρίον τοῦτο ὁμοιάζει κατὰ πολλὰ πρὸς τὸ τῆς σήψης, ἀνεκαλύφθη δὲ κατὰ τὸ 1863 ὑπὸ τοῦ Δαβαίν καὶ ἐμελετήθη μετὰ τούτου καὶ ἐκαλλιεργήθη ὑπὸ τοῦ Κώχ. Παρουσιάζεται ὑπὸ τὸ μικροσκοπίον ὑπὸ μορφῇ βακτηριοειδῇ ἢ κυλινδροειδῇ, ἀκίνητον, ἀμύδν κατὰ τὰ ἄκρα, εὐθύ, ἐνίοτε δὲ καὶ ὑπὸ γραμμὴν τεθλασμένην. Αἱ διαστάσεις αὐτοῦ ταλαντεύονται μεταξὺ τῶν 5-7 χιλμ. κατὰ μήκος καὶ 1-2 χ. μ. κατὰ πλάτος· τοῦτο δὲ μίως κυρίως ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ εἶδους τῶν ζώων· πολλάκις τὸ μήκος αὐτοῦ φθάνει μέχρι 14 χιλμ., τέλος ἡ διάμετρος τοῦ πλησιάζει πρὸς τὴν τοῦ ἐρυθροῦ αἱματοσφαίριου. [Γ.Ν.Π.]

Βακτηριολογία (Μετρολ.) (Baculometrie). Πρόχειρος μέθοδος πρὸς μέτρησιν ὕψους ἢ μήκους τῇ βοηθείᾳ βακτηρίων. Ἐὰν θελωμεν νὰ εὐρίσκωμεν πρόχειρως ὕψος τι, ἐμπηγνόμενον καθεύως τὴν βακτηρίαν AB, εἰς τὸ ἄνω ἄκρον τῆς δόποιας τοποθετοῦμεν τὴν ὀφθαλμὸν B καὶ σκοπεύομεν πρὸς τὴν ἄνω ἄκρον τοῦ H τοῦ μετρηθητομένου ὕψους ZH. Ἐμπηγνόμενον προσέτι καθεύως ἑτέραν βακτηρίαν τὴν ΓΔ, μείζονα τῆς AB, οὕτως ὥστε τὸ Δ νὰ εὑρίσκηται ἐν εὐθυγραμμίᾳ, μετὰ τοῦ B καὶ H. Μετροῦντες τὴν AG=BE καὶ τὴν ED=ΓΔ—AB, εὐρίσκωμεν ἐκ τῶν ὁμοίων ὀρθογωνίων τριγώνων ΔEB καὶ HΘB τὴν ΘH (καὶ ἐπομένως τὸ ὕψος HZ=HΘ+AB) εἰς ἣν ἄνω γωνιὴ ἢ ἀπόστασις AZ=BΘ· τοὐναντίον εἰς ἣν γινώσκωμεν τὸ ὕψος ZH εὐρίσκωμεν τὴν ΘH=HZ—AB καὶ δι' αὐτῆς τὴν ἀπόστασιν BΘ=AZ. Εἰς τὴν B. ὑπάγεται καὶ ἡ πρόχειρος μέτρησις ἐμβαδοῦ, εἰς εἰς τὰς κορυφὰς τῶν γωνιῶν αὐτῶν ἐμπηγνόμεναι

βακτηρία καὶ μετρηθῶσιν αἱ μεταξὺ αὐτῶν ἀποστάσεις διὰ συνήθους τινὸς μέτρου. Ἐάν ὅμως ἀπαιτῆται μεγάλη ἀκρίβεια, τότε εἶναι ἀνάγκη ἄλλων μέσων, ὡς μετραλῶσεων, ἢ ἀκριβέστατα γεωδαισιακῶν πῆχειων. Ἦν τοιαύτη ὁμως περιπτώσις μετρεῖται μόνον μιᾷ ἐκτάσει, ἢ καλουμένη φάσις καὶ ταύτης συνδεομένης διὰ τριγωνισμοῦ μετὰ τῆς μετρηθῆσας ἐκτάσεως εὐρίσκεται τὸ ζητούμενον μέγεθος. [Δ.Κ.]

Βάκτρα ἢ Βακτριανή ἢ Βακτρία.

Εὐφοριωτάτη χώρα τῆς κεντρικῆς Ἀσίας, ἀποτεινόμενη ἰδίως ἐκ τῆς κοιλάδος τοῦ ποταμοῦ Ὠξοῦ, ἣν ἐκ μὲν Ν. περιβάλλει ἡ σείρα τοῦ Παρπομισοῦ, ἐκ δ' Α. ὁ ἰνδικὸς Καύκασος, ἀπὸ Β. αἱ δυτικαὶ παραφύδες τῶν Ἡμῶδων (Παλαιῶν) ὀρέων. Ἄρα κατὰ ταῦτα ἀντιστοιχεῖ ἡ Β. περίπου πρὸς τὸ σημερινὸν Βάλσχ. Τα ΒΔ τῆς Β. ἦσαν ἐρημικὸς χῆρος, τὰ δὲ Ν. καὶ Α. ὀρεινὰ. Κυρίον δὲ φυτὸν τῆς χώρας εἶνε ἡ ἐλαία. Ἡ Β. ἐλέγτο ἀριθμῶσιν περὶ τὸν γ' ἡζή π. Χ. αἰῶνα χιλίας περίπου πόλεις, ὧν ἐπισημωτάτη ἡ πρωτεύουσα, τὰ Βάκτρα ἢ Ζαριασπα, ἣς τὴν θεοὶ ἔπαινον ὑπὸ μερῶν ἢ Βάλσχ. θεωρουμένη ἱερὰ πόλις ὑπὸ τῶν Περσῶν καὶ Μωαμεθανῶν. Ἡ παλαιωτάτη ἱστορία τῆς Β. δὲν εἶνε γνωστὴ, ἀργότερον δ' ἔγειναν οἱ Βάκτριαι ὑποτέλεις τῶν Ἀσσυρίων καὶ κατόπιν τῶν Μηδῶν καὶ τῶν Περσῶν, εἰς οὓς ὑπετάγησαν ὑπὸ τοῦ Κύρου. Ἐκτοτε δ' ἀπετέλεσεν ἡ Β. σατραπείαν τοῦ περσικοῦ κράτους μέχρις Ἀλεξάνδρου τοῦ μεγάλου, ὅστις καθύπευθε τὴν χώραν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Βήσσου, ματαιῶς ἀποπειραθέντος νὰ ἰδρύσῃ ἐν αὐτῇ ἴδιαν ἀρχὴν μετὰ τὸν φόνον Δαρείου τοῦ Κοδομανοῦ. Θανόντος δὲ τοῦ Ἀλεξάνδρου, τὸ μὲν κατ' ἀρχὰς ἐτάσσεται ἡ Β. εἰς τὰς ὑπὸ τῶν Σελευκιδῶν δεσποζομένης χώρας. Ἀλλ' ἐν ἔτει 256 π. Χ. ὁ σατράπης Διόδωτος, ἀποστατήσας ἀπὸ τῶν βασιλέων τῆς Συρίας, ἰδρύσεν ἴδιον βασίλειον, ὑπερ' ἀπέδωκεν ἰσχυρότατον καὶ ἀνῆλθεν εἰς μεγάλην ἀκμὴν. Οἱ Ἕλληνες βασιλεῖς τῆς Β. ἴσχυσαν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε λέγεται, ὅτι ὑπέταξαν ἐν τοῖς ἀπωτάτοις τῆς Ἀσίας ἔθνη πλεονα ἢ αὐτὸς ὁ Ἀλεξάνδρος, διαδάντες μὲν πρὸς Δ. τὸν Ὑπαννί, προχωρήσαντες δὲ μέχρις αὐτῶν τῶν Ἡμῶδων ὀρέων. Οὕτω δ' ἐπὶ τῶν διαδόχων τοῦ Διοδότου τὸ βασίλειον τῆς Β. περιελάμβανε τὸ μέγιστον μέρος τῶν χωρῶν, αἵτινες σήμερον καλοῦνται Ἀφγανιστάν, Καδούλ καὶ Πενταποταμία. Οἱ δὲ κραταιοτάτοι τῶν βασιλέων, ἐφ' ὧν ἐπέλεσθη ἡ μέχρι τῆς Ἰνδικῆς ἐπέκτασις τοῦ κράτους, καθ' ὃν χρόνον ἄλλως γενναίως ἠμύνοντο πρὸς βορρᾶν κατὰ τὸν πέραν τοῦ Ἰαξάρτου ἐνεδρευνόντων νομάδων Σκυθῶν, ἦσαν Δημήτριος ὁ Εὐθυδῆμου, ὑπάρχωντος συγγράνου Ἀντίχου τοῦ μεγάλου, ὁ Κδ-κρατίδας (ἰδ. λ.) περὶ τὸ 200-150 π. Χ. καὶ ὁ Μένανδρος, οὗ δὲν δύναται νὰ ὀρίσθῃ ἀκρι-

ῶς ὁ χρόνος. Κατὰ τὴν ἀκμὴν τῆς Β. ἡ δύναμις τῶν βασιλέων ἐβόησε μέχρις αὐτῆς τῆς κοιλάδος τοῦ Γαγγοῦ καὶ μέχρις αὐτῆς τῆς Σινικῆς, ἣς οἱ κατοικοὶ παρίσταντο εἰς τοὺς Βακτρίους μέταξιν. Ὁ δὲ πολιτισμὸς τοῦ βασιλείου ἦτο κατ' ἐπικράτητιν ἑλληνικὸς, ὡς ἀποδεικνύεται καὶ ἐκ τῶν ἑλληνικῶν ἐπιγραφῶν τῶν νομισμάτων· ἀλλ' ἦδη κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς ἀρχῆς τοῦ Εὐκρατίδου ἤρχεται ἡ παρακμὴ τοῦ βασιλείου, πρὸς βάλλομένου ὑπὸ τοῦ τουρανικοῦ φύλου τῶν Σακῶν, οἵτινες καὶ ὑποτάσσουσιν τὴν Β. ἐπὶ Ἡλιοκλέους τοῦ υἱοῦ τοῦ Εὐκρατίδου περὶ τὸ 125 π. Χ. Ἀλλ' οἱ Ἕλληνες βασιλεῖς, ἐκδιωχθέντες πρὸς τὰ νότια τοῦ βασιλείου, ἐξῆκτοῦσι νὰ ἤρῳσιν ἐν Καδούλ καὶ Πενταποταμίᾳ ἐπὶ ἑνα περίπου αἰῶνα. Τελευταῖος δ' αὐτῶν ἐδαοίκευσε περὶ τὸ τέλος τοῦ α' π. Χ. αἰῶνος ὁ Ἑρμῆσιος. Ἡ δ' ἐπιδρασίς τοῦ ἑλληνισμοῦ ἐξηκολούθησε καὶ ἐπὶ τῶν Σακῶν βασιλέων τῆς Β. μέχρι τῆς β' μ. Χ. ἑκατονταετηρίδος. Ἀρχομένου δὲ τοῦ γ' μ. Χ. αἰῶνος κατελάβον τὴν Β. οἱ Σασσανίδαι, μετὰ δὲ τὴν πτώσιν αὐτῶν περὶ τὸ 632 περιήλθεν ἡ χώρα εἰς τοὺς Ἀραβὰς, καὶ ἀπὸ τοῦ ι'. αἰῶνος ἤρξαν ἐν αὐτῇ μογγολικοὶ καὶ τουρκικοὶ λαοί. Ἔως οὗ κατέστησαν κύριοι αὐτῆς οἱ Ἀφγανοὶ περὶ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος αἰῶνος. Κατὰ τοὺς νεωτάτους χρόνους ἡ Β. ἀνῆκεν ἐναλλαχῶς εἰς τὴν Βοχάραν ἢ τὸ Καδούλ. Ἐρείπια τῶν Βακτριῶν εὐρέθησαν ἐν τῇ σημερινῇ Βάλσχ. καὶ ἀλλὰ καὶ δὲ τῆς χιώρας ἀνεκαλύφθησαν διαφρα. λείψανα τῆς ἀρχαίας τῶν Βακτριῶν τέχνης, τῆς χιώρας ἐξερευνηθείσης ὑπ' ἀρχαιολογικὴν ἐποψὴν ἰδίως κατὰ τὴν τελευταίαν τεσσαρκοκτωετίαν ὑπὸ ἐρευνητῶν, ὧν οἱ ἐπισημωτάτοι εἰναι ὁ H. H. Gardner, ὁ Gerard, ὁ Burnes, ὁ Masson, Mohan Lall καὶ ὁ Keramat Ali. Ἰδ. περὶ τῆς ἱστορίας καὶ τῆς νομισματικῆς τῶν Βακτριῶν βασιλέων Bayer Historia regni Graec. Bactriani. Petropoli. 1736 — F. v. Sallet Nachfolger Alexanders des Grossen in Baktrien und Indien (Zeitschrift für Numismatik. VI. 165 κ. ε.). καὶ ἐν (διατέμῃ φυλλάδιῳ 1870). — Gardner Catalogue of the coins of the Greek and Skythie Kings of Bactria and India in the British Museum. London. 1880. — Lassen Zur Geschichte der griechischen und indoscythischen Könige in Baktrien. Bonn. 1838. — Τοῦ αὐτοῦ Indische Alterthumskunde. Teil B. Bonn. 1847. — Lefmann Geschichte des alten Indiens. Berlin. 1890 σ. 801 κ. ε. [Δ.]

Βακτριότης (Παλαιότης) ἐκλήθη γένος τι ὁρθοκερατῶν (ἰδ. λῆ), ἐν οἷς τὰ ἀσπράγματα τῶν θαλαμῶν κέννται πλησίον αὐτῶν ἀλλήλων ἢ εἰς ἄλλα γένη. [Κ.Μ.]

Βάκτρον ἐμβολέως. Βλ. Ἀτμομηχανή.

Βάκχε. Δι' ὁφείλει διαίτησιν τοῦ διονυσιακοῦ θεοῦ καὶ αἱ ἱερεῖαι τοῦ θεοῦ, αἱ τῶν διονυσιακῶν ὁργίων μυσταγωγοί. Οὕτως ἐπιγράφεται καὶ μία τῶν σφραγισμένων τραγῳδιῶν τοῦ Εὐριπίδου, ὑπὸ τοῦ ἔχοντος τὴν διασπασιν τοῦ Πενθέως ὑπὸ τῆς μητρὸς καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτῆς καὶ τῶν ἄλλων Θηβαίων γυναικῶν, ὡς ἐποίησεν ἑρμάνειος ὁ Διόνυσος πρὸς τιμωρίαν, ἐπειδὴ ἤρνοντο νὰ τιμῶσιν αὐτὸν ἀποθιμωθέντα. Βάκχας ἐποίησεν ὁμοίως καὶ ὁ Ξενοκλῆς, ὁ νικῆσας πατὴρ τὸν Εὐριπίδην ἐν δραματικῷ ἀγῶνι. Βλ. καὶ Μαινάδες. [Π.]

Βακτρούλλια (Παλαιόν τ.) εἰνε μικρὰ ῥαβδοειδῆ σωματῖα, κηλῆς ἔχοντα ἀμφοτέρωθεν τὰ πέρατα καὶ παραλλήλους τὰς πλευράς. Ἀπανθῶσιν ἐν τοῖς ἀλπινοῦς πετρωμάτων κατὰ μεγάλας ποσότητας καὶ συνίστανται ἐξ ὀρυζιτιοῦ. Παλαιοντολόγοι τινες (Quenstedt) καταλέγουσι ταῦτα εἰς τὰ ἔγχευμα τὸ γένος ἢ (Bacillaria). [Κ.Μ.]

Βάκχαρις (Βοτ.) κατὰ τὸν Δισκορίδην εἶναι βοτάνη ἐυώδης καὶ φαρμακευτική, δυσερμήνευτος ὅμως ἴσως ἢ Φλομὶς ἢ Φλομὶς (Phlomis pungens W.) οὗ σπῆναι ἐν Ἑλλάδι. — Βάκχαρις (Baccharis) τοῦ Λινναίου καὶ τῶν νεωτέρων εἶναι γένος τῆς οἰκογεν. τῶν Συνθέτων τῶν Κορυμβοφόρων περιλαμβάνον ὑπὲρ τὰ διακόσια εἶδη τὰ πλεῖστα θαμνώδη καὶ ἀειφύλλα τῆς Βορείου Ἀμερικῆς· τινὰ αὐτῶν θεραπεύονται ὡς κόσμος. [Θ.Χ.]

Βακχεῖα (Bacchanalia) Βλ. Διονύσια.

Βακχεῖος (Μετρ.) Μετρικὸς ποῦς ἐκ βραχέως καὶ δύο μακρῶν α — —. Ἐκλήθη δὲ οὕτως, ἐπειδὴ οἱ τῶν διθυραμβοποιῶν πρὸς Διόνυσον ὕμνοι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκ τούτου τοῦ μέτρου ἦσαν. Ὁ Β, ὡς καὶ ὁ ἀντίστροφος αὐτῷ ἀντιβάκχιος, θεωροῦνται ὡς παιωνικοὶ κυρίως πόδες, τῶν ὁποίων αἱ μακრაὶ συλλαβαὶ προήλθον διὰ τῆς συμπτύξεως τῶν βραχέων ἐν τῇ παιωνί. Τὸ κύριον κῶλον τοῦ ἑξαχρόνου Β. παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν εἶναι ὁ διμέτρος: α — —, α — —.

Τὴν ποίησιν τῆς βακχεῖας (Ἀριστοφ. Νεφ. 708)

ἢ ἡ ποίησιν τῆς βακχεῖας (Εὐρ. Ἀλκ. 92)

Ὁ τρίμετρος α — —, α — —, α — —, εἶναι σπῆναι. Εὐρίσκειται ὅμως ἐν Ἑρῳ 708.

Τῆς: Ἀλκην τὴν αὐτῆς: Ὀδυσσ.

ὡσαύτως ἐν Βάκχαις 993 καὶ παρὰ τῷ Αἰσχύλῳ. [Γ. Μ. Β.]

Βακχεῖα ἐκαλοῦντο οἱ ἀπόγονοι τοῦ Βάκχιδος. τοῦ φερομένου γενάρχου νέας βασιλικῆς δυναστείας ἐν Κορίνθῳ μετὰ τὴν τῶν Ἑρακλειδῶν, Ἐβασίλευσαν δ' οἱ Β. μέχρι τῶν μέσων τοῦ Η' π. Χ. αἰῶνος. Ἀλλ' ἤδη κατὰ τὴν τρίτην γενεάν μετὰ τὸν Βάκχιν οἱ Β. διη-

ρῆθησαν, καὶ τὸν οἶκον αὐτῶν ἐσάλευσεν ἡ διχόνοια, διὸ καὶ συγκατέρρευσε τῇ 747 π. Χ. ὁ καθυγχαγμένος Ὁρόνος τῶν Β. μετὰ τοῦ τελευταίου ἐκ τοῦ οἴκου αὐτῶν βασιλέως Τελείστου. Κατελύθη δ' ἡ βασιλεία ἐν Κορίνθῳ δι' αὐτῶν τῶν Β., οἵτινες, ἀποτελοῦντες μεγάλην ἀριστοκρατίαν ἐκ διακοσίων οἰκῶν, ἀποκεχωρισμένων τῶν ἄλλων πολιτῶν καὶ μὴ ἔχοντων ἐπιγρᾶμιν πρὸς αὐτοὺς, δυσχερῶς ἐδεδέοντο βασιλευντα ἓνα μόνον ἐξ αὐτῶν. Διὸ, καταλυθείσης τῆς βασιλείας, εἰσῆλθον εἰς τὴν Κορίνθον τὸ δλιγαρχικὸν πολιτευμα, ἐκλεγμένου ἐνιαυσίου ἄρχοντος καλουμένου μὲν πρυτάνεως, ἄλλα καὶ τούτου ὄντος ἐκ τοῦ οἴκου τῶν Β. — Καὶ ὑψώθη μὲν ἐπὶ τῆς δλιγαρχίας τῶν Β. ἡ βιομηχανία, ἡ ναυτιλία καὶ τὸ ἐμπόριον τῆς Κορίνθου τὰ μέγιστα, ἀλλ' οἱ Β., γενόμενοι πλούσιοι διὰ τῆς ἀρχῆς καὶ τῶν ἐπιχειρήσεων αὐτῶν, ἐν μέρει δὲ καὶ διὰ τῆς βίας, κατέστησαν μισητοὶ εἰς τοὺς Κορίνθους, καὶ ἔδωκαν ἀφορμὴν 90 ἔτη μετὰ τὴν κατάλυσιν τῆς βασιλείας τῇ 657 π. Χ. εἰς Κύψελον τὸν πατέρα τοῦ Περιάνδρου νὰ φρονέσῃ τὸν Βακχεῖαν πρύτανιν Πατροκλείδην, γινόμενος αὐτὸς τύραννος. Β. ἦσαν ὁ Κορίνθιος ποιητὴς Εὐμήλος (ἰδ. λ.) καὶ ὁ οἰκιστὴς τῶν Συρακουσῶν Ἀρχίας (ἰδ. λ.). [Δ.]

Βακχεῖος στρατηγὸς τοῦ βασιλέως τῆς Συρίας Δημητρίου καὶ τοποτηρητὴς αὐτοῦ πέραν τοῦ ποταμοῦ Εὐφράτου (Α' Μακκαβ. γ' 8). Αὐτὸς κατέστησε διὰ τῆς βίας μέγαν ἀρχιερεῖα ἐν Ἱερουσαλὴμ τὸν ἀσεβῆ Ἀλκιμον, ἐγκαταλιπὼν εἰς τοῦτον ἱκανὴν στρατιωτικὴν δύναμιν, ὥπως ἀμύνηται δι' αὐτῆς κατὰ Ἰουδα τοῦ Μακκαβαίου. Μετὰ ἐν ἔτος ἐπανελθὼν εἰς τὴν Ἰουδαίαν μετὰ τὴν ἤτταν, ἣν ὑπέστη ὁ κατὰ τοῦ Ἰουδα πρὸς βεβήαν τοῦ Ἀλκιμου ἀποσταλαὶς στρατηγὸς Νικάνωρ, ἐνίκησε κατὰ κράτος τὸν Ἰουδαν, ἐν Ἑλαιᾷ, ἐνθα ἔπεσε καὶ αὐτὸς ὁ ἀρχηγὸς τῶν Ἰουδαίων. Ὁ Βακχεῖος ὡχρώσας τότε διαφόρους πόλεις τῆς Ἰουδαίας, συνομολογήσας δὲ εἰρήνην πρὸς Ἰωνάθαν, τὸν ἀδελφὸν καὶ διάδοχον τοῦ Ἰουδα, ἐπανῆλθεν εἰς τὰ ἱδία (Α' Μακκαβ. γ' καὶ θ'). [Π.]

Βάκχιος ἡ Βακχεῖος εἶναι ὄνομα, τὸ ὁποῖον ἔφερον πολλοὶ ἐν τῇ ἀρχαϊότητι, ὧν μᾶλλον ἀξιοσημειώται εἶναι οἱ ἑξῆς: 1) ὁ ἐκ Ἰωνάφρας τῆς Βιωτίας, υἱὸς ἡ μαθητὴς Ἱεροφίλου τοῦ πρώτου σχολιαστοῦ τοῦ Ἱπποκράτους, καὶ αὐτὸς ὡς τοῦ μεγάλου τῆς ἀρχαϊότητος ἱατροῦ σχολιαστῆς γνωστὸς γινόμενος, ἀκμάσας δὲ κατὰ τὸν Γ' πύθωνος π. Χ. αἰῶνα. Περὶ τῶν σχολίων του γνωρίζομεν μόνον ἐξ ὧν περὶ αὐτοῦ ἀναφέρουσιν ὁ Ἱπποκράτης (ἐν Γλωσσῳ. Ἱπποκρ. σ. 8, 32. 38. κτλ.) καὶ ὁ Γαληνὸς πολλὰ τοῦ τῶν ἔργων του, διότι δὲν περιεσώθησαν μέχρι τῶν ἡμῶν. (Πρὸς Daremberg ἐκδοσὶν ἀνεκδότων σχολίων τοῦ Ἱπποκράτους ἐν Παρίσι 1852).

— 2) Ὁ Μιλήσιος, γράφας περί γεωργίας ἀπολεσθὲν σύγγραμμα ἄλλ' ἀναφερόμενον ὑπὸ Οὐάρωνος (R. R. I, 1, 8.) καὶ Πλινίου τοῦ πρεσβυτέρου, ἔρα ἀκμάσας πρὸ τοῦτον κατὰ τοὺς τελευταίους π. Χ. αἰῶνας. — 3) Διδάσκαλος τοῦ αυτοκράτορος Μάρκου Αὐρηλίου ἀναφερόμενος ὑπ' αὐτοῦ (1, 6.). — 4) Ὁ Γέρων συγγραφεὺς σωζομένης Εἰσαγωγῆς τῆς ἑχνης μουσικῆς, ἥτις καὶ ἐκ τῆς γλώσσης καὶ ἐκ τοῦ περιεχομένου δεικνύει ὅτι ὁ γράφας εἶνε ἐκ τῶν μετὰ Χριστὸν χρόνων, πάντως δ' ἔζησε μετὰ τὸν ὁδοτεχνὸν Πτολεμαῖον, ἀκμάσσαντα τὸν δευτέρον π. Χ. αἰῶνα. Ἡ Εἰσαγωγὴ τοῦ Γέροντος περιεσώθη διπλῇ, μία ἐν ἐρωταποκρίσει πραγματευομένη τὰ στοιχεῖα τῆς μουσικῆς, καὶ ἰδίᾳ τῆς ἁρμονίας, ἡ δ' ἄλλη ἀφορᾷ εἰς μόνον τὴν ἁρμονίαν, μέγα δὲ μέρος αὐτῆς εὐρίσκεται ἐν τῇ Ἀρμονίᾳ τοῦ Ἑρμανουῆλ Ἡρηνίου καὶ φαίνεται ἔργον μεταγενεστέρου τινός, ἐξηγούμενον ἐκ τοῦ πρώτου τοῦ Β. Πρώτος ἐξέδωκε τὸ ἔργον τοῦ Β. ὁ Μάριος Μερσεννίος ἐν Παρίσις τῇ 1623 ἐν *Commentarius ad VI prima geneseos capita*. Κατόπιν ἐξεδόθη ὑπὸ Φρειδερίκου Μορέλλου τῇ 1832 *Bacchii senioris iatromathematicae sive introductio metho-dica ad musicam par dialogismum. Graece nunc primum e bibliotheca regia eruta. Lutetiae*, καὶ ὅμως ἀπακαλοῦντος τὸν Β. τοῦτον ἰατρομαθηματικὸν ἐκ συγχύσεως πρὸς τὸν σχολιαστὴν τοῦ Ἱπποκράτους. Μόνον δὲ τὸ εἰς τὴν μετρικὴν καὶ τὴν ρυθμικὴν ἀφορῶν μέρος τῆς Εἰσαγωγῆς ἐξέδωκε καὶ ὁ Westphal ἐν *Fragmente der gr. Rhythmiker*, σελ. 66—68. Τὴν δ' ἑτέραν Εἰσαγωγὴν Βακχίου τοῦ Γέροντος, τὴν μεταγενεστέρως καταρτισθεῖσαν πρῶτος ἐξέδωκεν ὁ Φρ. Bellermann ἐν Βερολίῳ τῇ 1841 ἐν τῷ ἔργῳ *Anonymi scriptio de musica. Bacchii senioris introductio artis musicae*. Ἐπ' ἀρχαίᾳ τοῦ Β. περὶ αὐτῆς καὶ ὁ Γάλλος Vincent ἐν *Notices et extraits des manuscrits de la Bibliothèque du Roi*. XVI, 2. Paris. 1847. [Γ.Κ.]

Βάκχης. Βλ. Βακχιάδα.

Βάκχος Βλ. Διόνυσος.

Βακχολίδης. Κείνος τὴν πατρίδα καὶ ἀδελφίδος τοῦ μεγάλου λυρικοῦ Σιμωνίδου, τοῦ ὁποῦ ὑπῆρξε μαθητὴς καὶ ἀπομιμητής, ἔρα ἦτο ὀλίγον νεώτερος ἐκείνου. Κατὰ τὸν Εὐδόκιον (ἐν Χρονικῇ) ὁ Β. ἦκμαζε κατ' Ὀλ. 78, 2 ἐγὼν ῥίετο ὁμοῦ ἀκόμῃ, ἦτοι ἔζη, κατ' Ὀλ. 87, 2. ὥστε ἀσφαλῶς δύναται τις νὰ ὀρίσῃ τὰ μέσα τοῦ πέμπτου π. Χ. αἰῶνος ὡς χρόνον τῆς ἀκμῆς αὐτοῦ. Ὅπως δ' ὁμοῦ Σιμωνίδης καὶ ὁ ἀντίπαλος αὐτοῦ Πίν-

δαρος, οὕτω καὶ ὁ Β. μετέβη εἰς Συρακούσας παρὰ τῷ Ἰέρωνι (Αἰλιαν. Ποικ. Ιστ. 4, 15), περιήλθε δ' ὡς ἦν ἐπόμενον, καὶ οὗτος εἰς Ἑρίδας πρὸς τὸν Πινδάρου περὶ τῆς τέχνης. Τούλάχιστον οἱ ὑπαινιγμοὶ τοῦ Πινδάρου ἐν Πυθίῳ 2, 72. καὶ Νεμεῶν. 3, 40. 8, 20. περὶ μεμαθημένης τέχνης εἰς τὸν Β. προφανῶς ἀφορῶσιν, ὅπως καὶ τοῦ Β. τὰ ἀποσπάσματα 14 καὶ 35 (ἐκδ. Bergk) πρὸς τὸν Πινδάρου ὑπεράσπισις δύνανται νὰ θεωρηθῶσι. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰέρωνος ὁ Β. ἐπέστρεφεν εἰς τὴν πατρίδα του, τῆς ὁποίας ὁμοῦ τὸν μονήρη βίον ταχέως πάλιν ἐγκατέλιπε καὶ μετέβη εἰς Πελοπόννησον (Πλούτ. περὶ ἐξορίας 14.), πότε ὁμοῦ καὶ ποῦ ἀπέθανεν εἶνε ὅμως ἀγνωστον. Ὅπως δ' Σιμωνίδης, οὕτω καὶ ὁ Β. ἠσοχολήθη περὶ ὅλα τὰ εἶδη τὰ τότε γνωστά τῆς λυρικῆς ποιήσεως, ποιήσας ἐπινίκους, ὕμνους, παιάνας, διθυράμβους, προσόδια, παρθένια, ὑπορχήματα, ἐρωτικά, πιθανώτατα καὶ σκόλια, βεβαίως δὲ καὶ ἐπιγράμματα μόνους τοὺς ὕμνους, ἐν οἷς τοσοῦτον διέπρεπεν ὁ θεὸς, ἀπέφυγε νὰ ποιῇ δ. Β., τούλάχιστον οὐδὲν περισφίζεται τοιοῦτων αὐτοῦ ποιήσεων ἱχνος. Ἐκ πάντων τούτων δὲν περιήλθεν μέχρις ἡμῶν εἰμὴ 70 περίπου ἀτελῆ ἀποσπάσματα. Ὁ ἀλεξανδρινὸς γραμματικὸς Δίδυμος συνέγραψε σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ Ὑπὸ μνημα Βακχολίδου ἐπινίκων, ὡς βεβαίως ὁ Ἀμμωνίος (ἐν λ. Νηρηίδης), κατὰ δὲ τὸν σχολιαστὴν τοῦ Ὁρατίου Πορφύριον, ἡ τοῦ Ὁρατίου ψῆδ' (1, 15) *Pastor cum traheret par freta navibus* κτλ. εἶνε ἀπομιμήσις ἀπολεσθείσης ποιήσεως τοῦ Β., τοῦ ὁποῦ αἱ ποιήσεις συνεξεδίδοντο, φαίνεται, μετὰ τῶν τοῦ Σιμωνίδου. Περὶ τοῦ Β. ὡς ποιητοῦ καὶ λογοτέχνου ὁ ἄριστος τῶν λογοκριτῶν Λογγίνος λέγει ὅτι εἶνε ἀδιάπτωτος καὶ καλὰ λιλύγραφημένος, ἀλλὰ πολὺ τὸν Πινδάρου, βεβαίως δὲ καὶ τοῦ Σιμωνίδου, κατώτερος. Καὶ ἄληθως αἱ ποιήσεις τοῦ Β. εἶνε γεγραμμέναι μετ' ἐπιμελείας καὶ καλῶς εἶνε τεταρνευμέναι, ὥστε ἀποπνεύουσι χάριν καὶ τελειότητα, στεροῦνται ὁμοῦ τοῦ ὕψους καὶ τῆς τόλμης τῶν θεῶν χάριτι ποιήσεων ἄλλων ποιητῶν. Καὶ κατὰ τὰ μέτρα ὁ Β. διὰ τῆς ἐπιμελείας κατάρθρωσε νὰ προσεγγίσῃ κατὰ τὴν ἀριστοτέλῃ αὐτῶν Πινδάρου, διότι ἐπικρατεῖ παρ' αὐτῷ ἡ θαυτικὴ ἐπίπριπτος στροφή, ὅπερ δὲν φαίνεται παρὰ τῷ Σιμωνίδῃ, καὶ καθόλου ἐν δευτέρῳ μὲν τάξεως ἀλλὰ χαρίεις καὶ δόκιμος λυρικός ποιητὴς τῆς ἑλλ. ἀρχαιότητος. Τὰ ἀποσπάσματα τοῦ Β. πρῶτος περιουναγαγὼν ἐξέδωκεν ὁ Chr. Fr. Neue ἐν Βερολίῳ τῇ 1823, μετ' αὐτὸν δ' ἄριστα ἐξέδωκεν αὐτὰ ὁ Θεόδ. Bergk ἐν *Poetae Lyr. Graeci*, παλ. 903—979 ἐκδ. Β'. [Γ.Κ.]

Βάκων (Ρογήρος, Roger Bacon). Ο μέγιστος ίσως τῶν μεσαιωνικῶν σοφῶν, γεννηθεὶς ἐν τῇ ἀγγλικῇ κριματικῇ Σμερσέτ τῆς Ἀγγλίας τῷ 1214, ἐξ οἴκου εὐπατριδῶν καταστραφέντος κατὰ τοὺς ἐμφυλίους πολέμους τῆς ἐποχῆς. Προορισθεὶς παιδιόθεν εἰς τὸ ἐκκλησιαστικὸν στάδιον μετέδωκε πρὸς σπουδὴν τῆς θεολογίας εἰς τὸ πανεπιστήμιον τῆς Ὁξφόρδης, τὸ διακρινόμενον τότε διὰ τὴν τόλμην τῆς διδασκαλίας, τὸ ἀνυπότακτον εἰς τὰ δόγματα τῆς κρατοῦσης Σχολαστικῆς Φιλοσοφίας καὶ τὴν καλλιέργειαν τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν, ἧς ἐπεριφρονεῖτο καὶ ὑπεβλέπετο ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, ὡς ἔχουσα πλειστάκις εἰς ἀσέβειαν. Ἐν τῇ χορεία τῶν ἐξορδισίων καθηγητῶν διέπρεπον τότε ὁ Ρίχαρδος Φουσακρης, ὁ Ἐδμόνδος Ρίχ, ὁ Ἀδαμ Μάρς καὶ πρὸ πάντων Ραβέρτος ὁ ἐπικληθεὶς Χονδρὸ κεφαλός, ὁ ἔπειτα ἐπίσκοπος τῆς Λίνκολν καὶ μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ προστάτης τοῦ Βάκωνος. Ὑπὸ τοιούτων ἐκπαιδευθεὶς διδασκάλων ἐπόμενον ἦτο νὰ διαπρέψη ὁ Β. ἐπὶ ἀνεξαρτησίᾳ φρονήματος καὶ περιφρονήσει τῆς τότε κρατοῦσης ἀντιεπιστημονικῆς μεθόδου. Πρὸς συμπλήρωσιν τῶν σπουδῶν αὐτοῦ μετέδωκε ἔπειτα εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῶν Παρισίων, τὸ ὅποιον ἦτο κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκαίην ἐντετακτικόν τῶν ὁπαδῶν πασῶν τῶν αἱρέσεων, πρὸ πάντων δὲ τῶν περιπατητικῶν, τῶν ἀβερόριστῶν, τῶν σκεπτικῶν καὶ τῶν θεοσφῶν. Ἀλλὰ πάντων τούτων ταχέως ἀνηϊάσας τὴν κενολογίαν, προσηλώθη εἰς τὴν διδασκαλίαν μονάζοντις τινος σοφοῦ, ἀσπόνδου ἐχθροῦ πάσης ἀγῶνις θεωρίας ὅστις, ἐνῷ ἤρizon οἱ ἄλλοι περὶ λέξεων, ἐνέκυπτε ἐν τῇ σπουδαστηρίῳ του εἰς τὴν μελέτην τῶν φυσικῶν φαινομένων, χωνεύων μέταλλα, ἀποστάζων βότανα, ὑποβάλλων ζῶα εἰς πειράματα παντοῖα καὶ ἀγωνιζόμενος οὕτω οὐ μόνον νὰ πορισθῇ θετικωτέρας γνώσεις, ἀλλὰ καὶ νὰ καταστήρῃ ταύτας χρησίμους εἰς τὴν προαγωγὴν πάσης τέχνης καὶ βιομηχανίας. Ὁ ἐρημίτης ἐν τούτοις οὗτος δὲν ἦτο ἀμαθὴς εἰς ἐμπειρικός, ἀλλὰ τῆς συγχρόνου μωροσοφίας ἐπρότιμα τὰ βιβλία τῶν Ἑλλήνων, τῶν Ἀράβων καὶ τῶν Χαλδαίων, καὶ ἰδίως τὰ περὶ χημείας, μαθηματικῆς, ἱατρικῆς, ὀπτικῆς καὶ ἀστρονομίας. τῶν ὁποίων τὰ διδάγματα ὑπέβαλεν ἐκάστοτε κατὰ τὸ δυνατόν εἰς τὴν βάσανον τῆς πείρας δι' ἐργάνων, τὰ ὅποια ἐπενόησε καὶ κατεσκευάζεν ἰδιοχείρως. Τὴν σοφὴν οὕτον ἄνδρα ὀνομάζει ὁ Β. Πέτρον Μερικὸν ἐκ Πικαρδίας, πιθανώτατον δὲ φαίνεται ὅτι εἶναι αὐτὸς ἐκεῖνος ὁ συντάξας τὴν καὶ σήμερον θαυματομένην παρὰ τῶν ἐπιστημόνων πραγματείαν περὶ Μαγνήτου, καὶ γνωστότερος ὑπὸ τὸ ὄνομα Πέτρου Περεγκρίνου. Παρὰ τούτου διδάχθαι ὁ Β. νὰ προτιμᾷ παντὸς θεωρήματος τὰ πορίσματα τῆς ἐμπειρίας ἐπέστρε-

ψεν ἔπειτα εἰς Ὁξφόρδην, ὅπου ταχέως κατέκτησε διὰ τῆς ὁλως καινοφανοῦς αὐτοῦ διδασκαλίας φήμην μοναδικήν, οὐ μόνον παρὰ τοῖς σοφοῖς ἀλλὰ καὶ παρ' αὐτῷ τῷ πλήθει. Τὰ πρῶτα πέντε ἔτη, τὰ ὅποια διήγνησεν ἐκεῖ, ὑπῆρξαν τὰ εὐτυχέστατα ἢ μάλλον τὰ μόνον τῆς ζωῆς αὐτοῦ εὐτυχῇ. Προϊόντος τῷ ὄντι τοῦ χρόνου ἡ νεωτεριστικὴ αὐτοῦ τόλμη, ἡ εὐλογος περιφρόνησις πρὸς τὰ μεσαιωνικά μωρολογήματα καὶ ὁ σφοδρὸς ζήλος του εἰς ἀνακαινισμὸν ἐκ βαθρῶν τῆς διδασκαλίας ἐξήγειραν τὸν φθόνον τῶν συναδελφῶν του καὶ τὴν ὀργὴν τῶν προϊσταμένων, ἰδίως δὲ τοῦ Ἰωάννου Φιδάντζα, ἀρχηγῶ τοῦ τάγματος τῶν Φραγκισκανῶν, εἰς τὸ ὅποιον εἶχε καταταχθῇ ὁ Β. πρὸ τινῶν ἐτῶν. Ἐξορισθεὶς ὑπὸ τούτου ἐξ Ὁξφόρδης περιορίσθη ἢ μάλλον καθειρήθη ἐν μοναστηρίῳ τῶν Κορδελιέριων ἐν Παρισίῳ, ὅπου ὑπεβλήθη ἐπὶ ὅλην δεκαετίαν εἰς παντοίας ταλαιπωρίας καὶ βλαπένους, ὧν σκληροτάτη ἦτο βεβαίως ἡ ἀφαίρεσις παντὸς βιβλίου καὶ τῆς ἀδείας νὰ γράφῃ ἢ καὶ νὰ διαλέγεται περὶ φιλοσοφίας. Μένος προστάτης ἀπέμεινεν αὐτῷ τότε ὁ ληγάτος τοῦ Πάπα ἐν Ἀγγλίᾳ Γουίδος Φύλκιος (Fulques), ὅστις διαπρέψας ὡς στρατιωτῆς καὶ πολιτικὸς ἀνὴρ, πρὶν ἢ γεῖν ἀρχιεπίσκοπος, ἦτο ἐκ τούτου ὀλιγώτερον τῶν συναδελφῶν αὐτοῦ φανατικὸς. Ἀντὶ ὅμως νὰ ὠφελησῇ τὸν δεσμώτην συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ καταστήσῃ ἀγριωτέρων τὴν καταδωρῶν ἢ πρὸς αὐτὸν συμπάθεια τοῦ φιλομούσου ἱεράρχου, μέχρις οὗ κατάρθρωσεν οὗτος ν' ἀνέλθῃ εἰς τὸ ὑπέρτατον τῆς Ἐκκλησίας ἀξίωμα, προχειρισθεὶς Πάπας ὑπὸ τὸ ὄνομα Κλήμεντος τοῦ Δ'. Ἐκ τῶν πρώτων ἔργων τοῦ νέου Ποντίφικος ἦτο ἡ πρὸς τὸν Β. παραγγελία νὰ προβῇ ἀμελλητί εἰς σύνταξιν πονήματος, συνοψίζοντος τὰς φιλοσοφίας αὐτοῦ γνώμας καὶ ν' ἀποστείλῃ τούτο εἰς τὴν Ἀγίαν Ἐδραν, ὅπως αὕτη ἀποφανθῇ ἐν πλήρει γνώσει. Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ ἀρχὴ τοῦ πολυκρότου Μείζονος Ἔργου (Opus Majus) τοῦ Β. καὶ τῶν εὐδὺς ἔπειτα πρὸς συμπλήρωσιν αὐτοῦ συνταχθέντων Ἑλάσσονος καὶ Τρίτου. Ἡ ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἀριστουργημάτων τούτων ἐντύπωσις τοῦ Πάπα ὑπῆρξε τοιαύτη, ὥστε ἀψηφῶν τὴν κορυφωθείσαν ὀργὴν τῶν καλογήρων διέταξε τὴν ἄμμεσον ἀπελευθέρωσιν τοῦ συγγραφέως. Οὗτος ἔσπευσε τότε νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Ὁξφόρδην διακιοιόμενος ἤδη νὰ τρέφῃ χρηστάς ἐλπίδας ὅτι ἤθελε κατορθώσει, τῇ ὑποστηρίξει τοῦ πανισχύρου αὐτοῦ προστάτου, νὰ ἐργασθῇ τελεσφόρως ὑπὲρ τοῦ θριάμβου τῆς ἐπιστημονικῆς μεθόδου. Τὴν ἐλπίδα ὅμως ταύτην διέλυσε ὁ μετ' ὀλίγου θάνατος τοῦ μόνον ἐπὶ τριετίαν ἀγαλλισαντος τὴν Ἀγ. Ἐδραν Κλήμεντος, ὃ δὲ Β. ἀπέμεινε καὶ πάλιν ἔρημος πάσης προστασίας εἰς τὴν διάκρισιν ἐχθρῶν ἀδυσωπήτων. Χαλκεύσαντες οὗτοι κατ' αὐτοῦ ἀσύ-

στατον κατηγορίαν ἐπὶ ἀδεῦροισιν καὶ ἀστρομαντεία, κατωρθώσαν νὰ καταδικασθῇ εἰς δευτέραν καθέριξιν ἐντὸς μοναστηρίου, ὅπου ὑπέμεινε καὶ πάλιν παντοίας στερήσεις καὶ βασάνους ἐπὶ δεκατέσσαρα ἔλα ἔτη, ἤτοι μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ δυσμενέστατου πρὸς αὐτὸν διακειμένου Πάπα Νικολάου τοῦ Δ'. "Ὅτε ἐλύθησαν ἐπὶ τέλους τὰ δεσμὰ αὐτοῦ ὁ Β. καίτοι ἦδη ὀγδοηκοντούτης δὲν ὠκνήσεν ν' ἀποδύθῃ εἰς τὴν σύνταξιν ἐτέρου μεγάλου πονήματος, τὸ ὁποῖον δὲν ἐφύλαξε νὰ συντελέσῃ, ἀποθανὼν τῷ 1294 μετὰ διετίαν ἀπὸ τῆς ἐξόδου αὐτοῦ ἐκ τῆς εἰρήνης. Τὰ περισυνθέντα τοῦ πρεσβυτικῦ τούτου ἔργου ἀποσπάσματα διακρίνονται μὲν ὡς καὶ τὰ προγενέστερα ἐπὶ ὁμοιογενεῖ τοῦ καὶ ἐπιστημονικῆς ἐμβριθείας, ἀλλ' ἀντὶ τοῦ πρὶν ἐνθουσιασμοῦ διαπνέονται ὑπὸ ἀπαισιοδόξου ἀθυμίας. Οἱ τὸν βίον ἔλον τοῦ ἀνδρὸς μεταβαλόντες εἰς πολυτρόπον μαρτύριον ἐπόμενον ἦτο οὐδὲ τῶν προϊόντων τῆς ἐργασίας αὐτοῦ νὰ φειδῶσιν, ἀπαγορεύσαντες τὴν ἀνάγνωσιν τῶν βιβλίων του καὶ πλεῖστα τούτων ἐξυφανίσαντες ἐν ταῖς μοναστηριακῇς βιβλιοθήκαις. Πολὺ ὁμῶς διάφορος τῆς τῶν ἱερῶν καὶ τῶν λεγομένων σοφῶν ἦτο ἡ πρὸς τὸν Β. διαθέσις τοῦ ἀγγλικῦ λαοῦ, τοῦ συμπαθήσαντος πρὸς τὸν ἀδικηθέντα καὶ διατηροῦντος μέχρι σήμερον τὴν μνήμην του ὡς ὄντος προικισθέντος παρὰ Θεοῦ διὰ χρησιμῶν ὑπερφυικῶν.

Τῆς δὲ φιλοσοφίας τοῦ Β. ἀξιοθαύμαστος πρὸ πάντων εἶναι ἡ πρωτοτυπία. Ὁ ἀναγινώσκων τὰ ἔργα του διατάζει νὰ πεισθῇ ὅτι ταῦτα ἐγράφησαν μεσοῦντος τοῦ δεκάτου τρίτου αἰῶνος, ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς Σχολαστικῆς. Ἐν αὐτοῖς τῷ ὄντι ἀνυψίσκεται τὸ πνεῦμα καὶ τὴν μέθοδον τῶν μετὰ τρεῖς αἰῶνας φιλοσόφων τῆς ἀναγεννησέως. Πλεῖστοις καὶ καὶ τὸ σημερινόν. Δημιουργὸς ὁ Β. τὸ βάρος του ᾗθελε τὴν φιλοσοφίαν σύμμιχον καὶ οὐχὶ θερχπαίναν τῆς θεολογίας ἢ μάλλον ἐθεώρει ταῦτας ὡς διπλὴν ὄψιν μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ἐπιστήμης. Εἰς μόνον ὑπάρχει κατ' αὐτὸν λόγος ἡ νουῖ, φωτίζων πάντα τὰ πνεύματα ὡς ὁ ἥλιος πάντα τὰ ὀρατά. Ὁ λόγος οὗτος ἀπεκαλύφθη ἀνέκαθεν εἰς πάντας πάσης χώρας καὶ ἐποχῆς τοὺς ἐναρέτους καὶ τοὺς σοφοὺς, καὶ αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς ἀγνοήσαντας ἢ μὴ στέρεξαντας νὰ παραδεχθῶσι τὸ κύριον τῶν Γραφῶν. Ἡ δὲ παγκόσμιος αὕτη ἀπεκαλύψις κατ' οὐδὲν διαφέρει ἡ μειονεκτεῖ τῆς χριστιανικῆς. Πάν τῷ ὄντι τὸ λογικὸν εἶναι καὶ θεῖον, ἡ δὲ ὁρμηκεῖα καὶ ἡ ἐπιστήμη ἀκίτνες τοῦ αὐτοῦ φωτός. Τὸν Πλάτωνα, τὸν Ἀριστοτέλη, τὸν Ἀδελφόναν καὶ αὐτὸν τὸν Ἀλδομαζάρ ἐθεώρει ὡς προδρόμους καὶ ἐρμηνεῖς τοῦ παγκοσμίου τούτου χριστιανισμοῦ. Καὶ ἀληθὲς μὲν εἶναι ὅτι σφάλουσιν ἐνίοτε οἱ σοφοὶ οὗτοι ἄνδρες, οὐχ ἦσαν ὁμῶς τούτων ἐπλανήθησαν καὶ οἱ ἀγιώτατοι τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, διότι τὸ ἀλάνθαστον εἶναι ἀσμεδῆστα ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει. Οὐδὲν λοιπὸν ἀλογώτερον καὶ ἐπιφανεστέρον τῆς μεθόδου τοῦ Σχολαστικῶν, τῆς συνισταμένης εἰς τὸ νὰ παραδίδονται τὴν αὐθεντίαν κειμένων τινῶν καὶ νὰ στηρίζουσιν ἐπὶ ταύτῃ συλλογισμούς. Πού τῷ ὄντι δύναται νὰ εὐρεθῇ ἀνεπίδεκτος ἀμφιστοήσεως αὐθεντία; Τίς δὲ ἡ γγύμνησις ὅτι τὰ ἱερὰ βιβλία κατενόηθησαν καὶ μεταφράσθησαν ἀκριβῶς, ἀφοῦ οἱ ἐπιφανέστατοι ἑρμηνευταί, καὶ ἐν αὐτοῖς ὁ Ἀγ. Γερώνυμος καὶ ὁ ἱερὸς Λύγουστίνος, οὐ μόνον δὲν συμφωνοῦσι πάντοτε πρὸς ἀλλήλους, ἀλλὰ καὶ ὁμολογοῦσιν ὅτι ἐπλανήθησαν πλείστακις; Οὐχ ἦσαν παράλογος εἶναι ἡ ἀνεξέλεγκτος παραδοχὴ πάντων τῶν ἀριστοτελικῶν διδασμάτων, ἀφοῦ ὑπάρχουσιν ἐν αὐτοῖς καὶ τινὰ προφανῶς ἐσφαλμένα, καὶ πλὴν τούτου πλεῖστα ἐκ τῶν ἔργων τοῦ Σταχυρίτου πρὶκτείνονται ἢ κρωτηριασμένα ἢ ἐλεεινῶς διαστραφέντα ἐκ τῆς ἀμαθείας τῶν μεταφραστῶν. Οὐχ ἦσαν τῆς ἑλληνικῆς δυσπρόσιτος εἶναι καὶ ἡ σειρά τῶν Ἀράβων, ἀφοῦ τοῦ μὲν Ἀδερρόη διασώθησαν μόνον τὰ χάριν τῶν πολλῶν μεταχθέντα συγγράμματα, τὰ δὲ τοῦ Ἀδελφόναν μετὰ τούτων συναντιμήθησαν ἀνορθῶν, ὥστε τὰ ἀληθῆ καὶ τὰ ὀρθὰ διαπρέπουσιν ἐν αὐτοῖς ὡς ἐξαιρέσεις. Ἦ πάντων ὁμῶς πρᾶγμα τῶν ὁ αὐτῶν ὡς ὑποταχθῇ τις εἰς τὴν αὐθεντίαν τῶν ὀρθῶν φωστῆρων τῆς Ἐκκλησίας, τοῦ Μεγάλου Ἀλδέρτου ἢ τοῦ Ἀγ. Θωμᾶ, τῶν ἀμοιρουντῶν πάσης θετικῆς γνώσεως καὶ ἀντικῶν ν' ἀναγνώσων ἐν πρωτοτύπῳ ὅσον ὅποτε ἀρχαῖον βιβλίον, ὃν ἡ σοφία περιόριζεται εἰς ἀναμάτησιν ἀνεξέλεγκτων κειμένων καὶ παρὰ τὰς συλλογισμῶν. Ἀλλ' οὐδ' εἰς τὰ πορίσματα τῆς διαλεκτικῆς παρέχει ὁ Β. ἀπόλυτον πίστιν, θεωρῶν μέγα μειονέκτημα ὅτι δύναται τις δι' αὐτῆς νὰ πεισθῇ χωρὶς νὰ διδάξῃ καὶ νὰ ὑποστηρίξῃ τὴν πλάνην οὐχ ἦσαν λογικῶς τῆς ἀληθείας. Καὶ αὐτὰ δὲ τα θεωρούμενα ὡς ἀσφαλτέστατα συμπεράσματα οὐδὲν ἄλλο πράγματι εἶναι παρὰ ὑποθέσεις, ἐφ' ὅσον δὲν κυρωθῶσιν ὑπὸ τῆς πείρας. Λέγων δὲ πείραν δὲν ἐννοεῖ τὴν κατωτέραν καὶ εἰς πάντας πρόχειρον ἐκείνην τοῦ καθημερινοῦ βίου, ἀλλὰ τὴν μετὰ λόγου πείραν, τὴν ἀνωτέραν πασῶν τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν, τὴν ἀνακαλυπτοῦσαν τὰς γενικὰς ἀρχὰς ἐφ' ὧν στηρίζεται ἐκάστη τούτων καὶ ἀνατρέχουσαν εἰς τὴν αἰτίαν τῶν φαινομένων. Ἡ δὲ μεταφυσικὴ οὐδὲν ἄλλο κατὰ τὸν Β. εἶναι ἢ τοῦλάχιστον πρέπει νὰ ᾖ, παρὰ φιλοσοφία εἰς τῶν ἐπιστημῶν, ἐπιδιδάσκουσα ὅσα ἔχουσιν αὐτὰ κοινὰ, χαράσσουσα τὰ ὅρια ἐκάστης καὶ ὑποδεικνύουσα τὴν μέθοδον, ἥτις ἀρμόζει αὐτῇ. Ἀξιοθαύμαστος δὲ τῷ ὄντι εἶναι ἡ ἀνεξέλεγκτος παρὰ μεσαιωνικῇ καλοσῆμα, παρὰ συγγένειαν τοῦ Ἀγ. Θωμᾶ καὶ τοῦ Ἀλδέρτου Μάγνου, ὁρισμὸς τῆς φιλοσο-

ρίας, ακριβῶς συμφωνοῦντος πρὸς τὸν τοῦ Λι-
τρέ, τοῦ Ἑρβέρτ Σπένσερ καὶ τῶν ἄλλων ὀπα-
δῶν τῆς σήμερον λεγομένης θετικῆς φιλοσοφίας.

Περὶ δὲ τῶν φυσικῶν ἀνακαλύψεων αἰτίνας ἀπεδόθησαν εἰς τὸν Β. καὶ ἰδίως τοῦ τηλε-
σκοπίου, τῆς ναυτικῆς πυξίδος, τῆς πυρίτιδος, τοῦ αεροδρόμου καὶ τῆς κινητικῆς δυνάμεως τοῦ αἵματος, ἀρκούμεθα νὰ εἰπωμεν ὅτι ἡ δόξα αὐτοῦ ἐγκρίνεται οὐχὶ εἰς τὴν πράγματι ἀνακαλύψιν τούτων, ἀλλ' εἰς τὸ ὅτι τσοῦτον ἀκριβῶς ἐξετίμησεν ἐν αἰῶνι ἀμαθείας καὶ περιφρονήσεως τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν τὴν σπουδαιότητα καὶ τὴν ἔκτασιν αὐτῶν, ὥστε ἡδυνήθη νὰ θεωρήσῃ καὶ νὰ προσέπῃ ὡς δυνατόν ὅσα πάντες ἐδικαιούοντο τότε νὰ χλευάσωσιν ὡς ὄνειρα καὶ χιμαίρας. Ἀληθὲς εἶναι ὅτι ἐκ τῶν ὅσα προείπεν ὁ Β. πολλά φαίνονται καὶ σήμερον τοιαῦτα, καὶ οὕτω ὅμως τολμηρὸν θὰ ἦτο ν' ἀποφανθῶμεν ὅτι δὲν δύναται νὰ πληρωθῶσιν ἐν τῇ μέλλοντι καὶ ἄλλαι προφητεῖαι τοῦ πρὸ ἐξακοσίων ἐτῶν δυνήθεντος νὰ προῖδῃ ὅτι εἶναι δυνατὴ ἡ ὀπτικὴ προσέγγισις εἰς τοὺς ἀτέρας, ὁ πλοῦς ἀνευ ἱστιῶν καὶ ἡ ἀνύψωσις εἰς τὸν ἀέρα ἀνευ πτερύγων.

Ἐκ τῶν πολλῶν συγγραμμάτων τοῦ Β. καὶ τῶν ἀποδοθέντων εἰς αὐτὸν κατὰ τὸ μάλλον καὶ ἦτον εὐλόγως ἄξια πρὸ πάντων σημειώσεως εἶναι, πλὴν τῆς ἀνωτέρω μνημονευθείσης τριλογίας τοῦ Μεγάλου τοῦ Ἑλλάσσο-
νος καὶ τοῦ Τρίτου ἔργου, ἡ Σύνοψις τῆς Φιλοσοφίας καὶ ἡ τῆς Θεολογίας, ἡ πραγματεία «Περὶ τῆς θαυμαστικῆς δυνάμεως τῆς φύσεως καὶ τῆς Τέχνης», ἡ Περὶ ὀπτικῆς καὶ ἡ Περὶ τοῦ γήρατος. Τὰ ἀνωτέρω ἐξεδόθησαν ἐν Λονδίνῳ τῷ 1733 καὶ ἐν Ἑνέτιᾳ τῷ 1750. Περὶ δὲ τοῦ βίου καὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ Β. βλ. Siebert, R. Bacon, sein Leben u. seine Philosophie. Marburg 1861. — Charles, Roger B. sa vie, ses ouvrages, ses doctrines. Bruxelles, 1861. — Schneider, Roger B., Ord. min. Ἐν Αὐγούστῃ, 1873. — Βλ. προσέτι V. Cousin, Φιλοσοφικὰ ἀποσπάσματα καὶ τὰ περὶ Β. ἐν G. Lowes, Ἱστορία τῆς Φιλοσοφίας τόμ. Θ'. Λονδίνῳ 1871. [P.]

Βάκων Φραγκίσκος (Francis Bacon). Διάσημος Ἀγγλος φιλόσοφος θεωρούμενος ὡς ὁ εἰσηγητὴς τῆς πειραγματικῆς φιλοσοφίας κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους, ὅπως ὁ ἀνωτέρω μνημονευθεὶς ὁμῶνμος αὐτοῦ κατὰ τοὺς μέσους. Οὗτος ἐγεννήθη ἐν Λονδίνῳ τῷ 1560 ἐκ πατρὸς σφραγιστοφύλακος τῆς βασιλείας Ἑλισάβετ. Τὴν παιδείαν μεγάλῃν πρὸς τὴν φιλοσοφίαν κλίσιν αὐτοῦ ἠναγκάσθη ὁ Β. νὰ θυσιάσῃ ἐπὶ μακρὸν εἰς πολιτικὰς καὶ βιωτικὰς φροντίδας. Ἐν πρώτοις ὑπηρετήσεν ὡς γραμματεὺς τῆς ἐν Παρισίοις πρεσβείας, καὶ

μετὰ ταῦτα ἤσκησεν ἐφ' ἱκανὸν χρόνον τὸ ἐπαγγέλμα δικηγόρου. Ζητήσας ἔπειτα τὰς ψήφους τῶν συμπολιτῶν αὐτοῦ κατώρθωσεν νὰ ἐκλεχθῇ ἀντιπρόσωπος τῆς κομητείας τοῦ Μιδλσεξ. Πέντε μετὰ ταῦτα ἔτη ἐξέδιδε τὸ πρῶτον αὐτοῦ ἔργον, ἦτοι τὸ «Δοκίμιον περὶ ἡθικῆς καὶ πολιτικῆς», τοῦ ὁποῦ ἡ φιλοσοφικὴ ἐμβρίθεια καὶ ἐτι μάλλον ἡ πρακτικὴ χρησιμότης ἐθαυμάσθη παρὰ πάντων. Εἰς τὴν αὐτὴν ἐποχὴν ἀνάγονται καὶ διάφορα ἄλλα πολιτικά αὐτοῦ ἔργα καὶ ἰδίως τὸ σχέδιον ἀνακινήσεως τῆς ἀγγλικῆς νομοθεσίας, εἰς τὸ ὅποιον δὲν ἠνέκαίρησε νὰ ἐπιθέσῃ τέλος. Ἐπιδιώκων ἀνέκαθεν παντὶ τρόπῳ τὴν εὐνοίαν τῆς ἀναρχίας δὲν ἐλευθέρησεν ἀνάξιν αὐτοῦ νὰ συντελέσῃ ὡς ἔκτακτος σύμβουλος τοῦ στέμματος εἰς τὴν καταδίκην τοῦ ἀρχαίου αὐτοῦ φίλου καὶ θεοῦ μου προστάτου κόμητος τοῦ Ἑσσεξ. Ἀλλ' οὐδὲ διὰ τῆς ἀποστασίας ταύτης ἡδυνήθη νὰ κατισχύσῃ τῆς πρὸς αὐτὸν ἀντιπαθείας τῆς ἑλισάβετ, ἥ νὰ καρπωθῇ ἄλλο τι πλὴν ὀνείδους ἀνεξαλείπτου. Μόνον παρὰ τοῦ διαδόχου αὐτῆς Ἰακώβου τοῦ Δ', τοῦ ἐπὶ φιλομουσίᾳ καυχωμένου, κατώρθωσεν ἐπὶ τέλους ὁ Β. νὰ ἐκτιμηθῇ καὶ ν' ἀμειψθῇσι μεγαλοπρεπῶς ἡ ἀφοσιώσις καὶ αἱ ἐκδουλεύσεις αὐτοῦ πρὸς τὸν βασιλικὸν οἶκον, λαβὼν ἀμέσως τὸν βαθμὸν ἱππότητος, προδιδασθεὶς εἰς τακτικὴν σύμβουλον, μετ' ὀλίγον εἰς γενικὴν εἰσαγγελέα, ἔπειτα εἰς μέλος τοῦ ἰδιαίτερου συμβουλίου, ἐν ᾧ 1617 εἰς σφραγιστοφύλακα καὶ κατὰ τὸ ἐπόμενον εἰς Λόρδον ἀρχιεπισκόπου, ἐν ᾧ συγχρόνως παρεῖχοντο αὐτῷ μετὰ θαυμάσιου συντάξεως οἱ τίτλοι βαρόνου Βέρουλαμ καὶ κόμητος Σανταλβάν. Ἡ ἐπὶ τῇ γενναίᾳ ταύτῃ ἀμοιβῇ εὐγνωμοσύνη τοῦ ἄλλοτε ἐπὶ μοναδικῇ ἀχαριστίας διαπρέψαντος Β. ὑπῆρξε τσαούτη ὥστε οὐδὲν ὀδύνην εἰσέτασσε, χαριζόμενος εἰς τὸν βασιλέα καὶ τὴν δοῦκα Βουκιγγάμ, νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν διάπραξιν αὐθαιρέτων καὶ ἀνόμων ἔργων, ἐπιθέσας τὴν ἀναταθείσαν αὐτῷ σφραγίδα εἰς διατάγματα παραχωρήσεως προνομίων καὶ μονοπωλίων, ὧν μόνος σκοπὸς ἦτο ἡ πλήρωσις τοῦ ἰδιαίτερου ταμείου τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ ἐνδοσυστήματος δουκῆς. Ἐνῷ δὲ τοιαῦτα ἐπραττεν ὑπὲρ τοῦ αὐθέντου, οὐχ ἦτον δραστηρίως καὶ ἀσυνειδήτως εἰργαζόμενος πρὸς αὔξησιν καὶ τῆς ἰδίας του περιουσίας, δεχόμενος παντοία δωῖρα παρὰ τῶν διαδίκων εἰς ἀντάλλαγμα τῆς εὐνοίας του ὡς ὑπουργοῦ τῆς δικαιοσύνης. Ταῦτα πάντα ἐπροκάλεσαν σφοδρὰν τῆς κοινῆς γνώμης ἐξέγερσιν καὶ μετ' οὗ πολὺ καταγγελὶαν τοῦ Β. παρὰ τῆς Βουλῆς τῶν Κοινοτήτων εἰς τὴν τῶν Λόρδων ἐπὶ ἀπιστίαν καὶ δυσοδοκίαν. Ὁ βασιλεὺς ἐν τούτοις φοβούμενος τὰς ἐκ τῆς ἐπικειμένης δίκης σκανδαλώδεις ἀποκαλύψεις, ἀπήγαγε παρὰ τοῦ ταπεινοῦ αὐτοῦ θεράποντος νὰ παραιτηθῇ πάσῃ ἀπολογία, ὁμολογῶν ἑαυτὸν ἑνοχὸν τῶν ἀποδομένων ἐγκλημάτων. Καὶ εἰς τοῦτο στέφ-

ἐὰς ὃ Β. καταδικάσθη εἰς ἀπώλειαν πάντων αὐτοῦ τῶν ἀξιομάτων, εἰς πρόσμιμον τεσσαράκοντα χιλιάδων ἀγγλικῶν λίτρων καὶ εἰς καθείρξιν ἐν τῷ Πύργῳ τοῦ Λονδίνου. Καὶ ἀπὸ μὲν τῆς καταβολῆς τοῦ προστίμου καὶ μετὰ τινὰ χρόνον ἀπὸ τῆς εἰρκτικῆς ἀπελλάγῃ τῇ παρεμβάσει τοῦ βασιλέως, ὑπούργημα ὅμως δὲν ἀπενεμήθη αὐτῇ ἔκτοτε κἀνέν, ἐξ εὐλαβείας πρὸς τὴν κοινὴν γνώμην.

Ὁ τειοῦτος τοῦ Β. περιορισμὸς εἰς τὸν ἰδιωτικὸν βίον πρέπει νὰ θεωρηθῇ μέγιστον κέρδος τῆς ἐπιστήμης. Μόνον τῷ ὄντι ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἠδυνήθη νὰ ἐπιδοθῇ εἰς ταύτην, ὁλοψύχως καὶ ἀπεριπάτως ἐργασθεὶς ὑπὲρ αὐτῆς χρησιμώτερον παντὸς ἴσως ἄλλου τῶν νεωτέρων φιλοσόφων. Ὅπως ὁ Ἀριστοτέλης τοῖς ἀκαδημαϊκοῖς καὶ ὁ Ῥογήρος Βάκων τοῖς θεολόγοις, οὕτω καὶ ὁ Φρ. Β. ὑπέδειξε τοῖς συγχρόνοις αὐτοῦ τὴν ἀπαραίτητον πρὸς προαγωγὴν τῆς ἐπιστήμης ἀνάγκην μεθόδου ἀκριβοτέρας, αντικαθιστάσης τὴν ἐκ τῶν προτέρων ὑπόθεσιν διὰ τῆς παρατηρήσεως καὶ τὸν συλλογισμόν διὰ τῆς ἐπαγωγῆς. Κατὰ τὴν γνώμην αὐτοῦ ὁ ἐπιδιώκων τὴν ἀλήθειαν πρέπει: πρὸ παντὸς ἄλλου νὰ ἐργασθῇ πρὸς συλλογὴν διὰ τῆς παρατηρήσεως καὶ τῶν πειραμάτων ὅσον τὸ δυνατόν περισσοτέρων γεγονότων καὶ ἔπειτα ν' ἀγωνισθῇ, ἔχων διηνεκῶς ταῦτα ὡς ὄψιν ν' ἀνέλθῃ βαθμὴδὸν δι' ἀνιούσης κλίμακος εἰς τὰ αἰτία, ἥτοι τοὺς διέποντας τὰ φαινόμενα γενικοὺς νόμους. Τὴν μέθεδον ταύτην ὠνόμασε Κλίμακα τῆς διανοίας (Scala intellectus). Μετὰ δὲ τὴν ἀνάδοσιν εἰς τὴν κορυφὴν αὐτῆς ἔργον τοῦ φιλοσόφου εἶναι ἡ χάρις ἀπὸ τῶν γενικῶν εἰς τὰ καλ' ἑκαστα, ἥτοι ἡ ἐφαρμογὴ τῆς θεωρίας εἰς τὴν πράξιν. Σκοπὸς τῷ ὄντι τῆς υἱοῦσε φιλοσοφίας εἶναι ἡ χρῆσις τῆς ἐπιστήμης ὑπὲρ τοῦ ἀγαθοῦ τῆς ἀνθρωπότητος. Ἀντὶ ἀνεγέρσεως μεταφυσικῶν οἰκοδομημάτων, πρέπει ἡ φιλοσοφικὴ ἐπιστήμη νὰ ἐπιδιώκῃ τὴν ἀμεστον παντὸς θεωρήματος ἐφαρμογὴν καὶ ἀντὶ νὰ ἐρίῃσι πρὸς ἀλλήλους περὶ λέξεων καθήκον ἔχουσιν οἱ σοφοὶ νὰ ἀντείνωσι τὰς δυνάμεις αὐτῶν πρὸς μόνην τὴν πληρεστέραν καὶ ὑπερέταξιν τῆς φύσεως τῇ ἀνθρωπίνῃ θελήσει, εἰς τρόπον ὥστε ἡ προαγωγὴ πάσης βιοτεχνίας νὰ μὴ ἐξαρτᾶται ὅπως κατὰ τὸ παλαιὸν ἐκ τυχαίων εὐρημάτων, ἀλλὰ νὰ συμβαλεῖ πάντοτε παραλλήλως τῇ διηγεσθῇ πρὸς τὴν ἐπιστήμην. Κατὰ τὴν γνώμην τῇ ὄντι τοῦ Β. τὸ «ἐπιστάσθαι καὶ τὸ δύνασθαι» εἶναι συνώνυμα. Τὴν θεωρίαν τοῦ ταύτην ἀνέπτυξεν ἐν τῷ πολυχρότῳ αὐτοῦ «Νέῳ Ὁργάνῳ» ἥτοι περὶ ἐρμηνεύσεως φύσεως καὶ τῆς βασιλείας τοῦ ἀνθρώπου. Πρὸς διαστολὴν δὲ ἀπὸ τῆς προτέρας καθαρῶς θεωρητικῆς ὠνόμεας τὴν ἰδίαν ἐνεργὴν ἐπιστήμην. Ἀν ἤδη λάβῃ τις ὡς ὅτι τὸν ἀποτελεσματικὰ τῆς βασιλείας μεθόδου, τὰς ἀναριθμήτους δηλ., ἐ-

φαρμογὰς τῆς ἐπιστήμης εἰς τὴν βιομηχανίαν, τὰς ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῆς θεωρίας μετὰ τοῦ πειράματος θαυμαστὰς ἀπὸ δύο αἰώνων ἀνακαλύψεις καὶ τὴν ἐκ τούτου προαγωγὴν τοῦ πολιτισμοῦ καὶ σημαντικὴν αὐξάνει τῆς ἀναλογουμένης ἐκάστῳ ἀνθρώπῳ μερίδος εὐφροσύνης, κλίνει νὰ συμμερισθῇ τὴν γνώμην τῶν θεωρούντων τὴν φιλοσοφίαν τοῦ Β. πάσης ἄλλης χρησιμωτέραν καὶ κἄπως ἀδίκους τὰς κατ' αὐτῆς μομφὰς ὡς καθαρῶς ὠφεληματικῆς καὶ προεβρόμου τῆς τῶν γάλλων Ἐγκυκλοπαίδειας καὶ τῶν Σενσοαλιστῶν. Οὐχ ἥττον ἀσύστατοι φαίνονται αἱ κατὰ τῆς φιλοσοφίας τοῦ Β. αἰτιάσεις ἐπὶ ἀσεβείᾳ, τὰς ὁποίας δὲν ἠδυνήθησαν νὰ στηρίξωσιν οἱ κατήγοροι ἐπὶ οὐδενὸς χωρίου τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ, ἀλλ' ἐπὶ μόνου τοῦ δυστυχοῦς πράγματος ἀσυμβιβάστου πρὸς τὴν στοιχειώδη ἠθικὴν ἰδιωτικοῦ καὶ πολιτικοῦ αὐτοῦ βίου. Ἡ μόνη δικαία κατὰ τοῦ Β. μομφὴ εἶναι ὅτι παρέσχε τὸ βεβήρωτον τῶν ἐπιχειρημάτων εἰς τοὺς μὴ στέργοντας νὰ θεωρήσωσι τὴν ἀληθῆ σοφίαν ὡς ἀχώριστον ἀπὸ τῆς ἀρετῆς.

Τὰ ἔργα τοῦ Β. ὄν πολλὰ μόνον μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐδημοσιεύθησαν συνελέγγσαν κατὰ πρῶτον ἓνα αἶμα μετὰ ταῦτα. Ἐκ τῶν πλείστων ἐκδόσεων τιμῶνται πρὸ πάντων ἡ τετράτομος εἰς ρύλ. τοῦ Βλακβούρν, Λονδίνῳ 1730, ἡ πληρεστέρα ταύτης τοῦ Ρ. Στέρνς καὶ Θ. Βίργ. Λονδίνῳ 1763, ἡ μετ' ἀγγλικῆς μεταφράσεως τῶν λατινιστῶν ἔργων καὶ ἀξιολόγων σχολίων τοῦ Βασίλ. Μονταίγου Λονδ. 1825 34 καὶ ἡ νεωτάτη καὶ πληρεστάτη τῶν L. Ellis καὶ Heath (Λονδ. 1863 74 εἰς 11 τόμ.). Ἐκ δὲ τῶν ἀπεριρρίθμων βιογραφικῶν καὶ ἀναλύσεων τῆς διδασκαλίας τοῦ Β. ἀρκουμένη νὰ μνημονεύωμεν τὴν τοῦ Αἰ. Δεσμ. Γουλιέλμου Ῥάουλεϋ, τὰ Βασιλικὰ καὶ τοῦ Θ. Τεννισόνος καὶ τὴν εὐγλωττον ἀπολογίαν τοῦ προμνημονευθέντος Β. Μονταίγου καὶ τὰ ποιήματα τοῦ Ch. Rémusat, Bacon, sa vie, son temps et sa philosophie. (Παρίσι. 1856).—J. v. Liebig, Ueber B. u. die Methode der Naturforschung. Münch. 1863.—Dörner, De Baconis philosophia. Berol. 1867.—Kuno Fischer, Francis B. u. seine Nachfolger (B' ἐκδ. Λιψ. 1875). [P.]

ΒΒΛ (Vahl, Martin) βοτανικὸς Σουηδὸς καὶ μαθητὴς τοῦ Λινναίου γενν. ἐν Βέργκεν τῇ 1719, ἀποθ. τῇ 1804 ἐν Κοπεγχάγῃ, ὅπου ἐχηρημάτισε διευθυντὴς τοῦ βοτανικοῦ κήπου. Ἐν τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ (Symbolae botanicae 3 τομ. 1790-94) εἶναι πολὺτιμος πόρος τῆς Ἀνατολικῆς Χλωρίδος καθότι περιγράφονται καὶ ἀπεικονίζονται ἐν αὐτῷ ὅσα φυτὰ ἀνεκάλυψεν ὁ Forsk. κατὰ τὴν εἰς Ἀἴγυπτον καὶ Ἀραβίαν ἐπιστημονικὴν περιόδον αὐτοῦ. [Θ.Κ.]

Βάλα ἡ Καραδόκη, γεωλογικὴ βαθμὶς, ἀνήκοντα εἰς τὴν σελούριον (ιδ. λ.) διαπλασιν, ἐν ᾗ οἱ τριλοβίται, ζῶα κερκιννοειδῆ ἐκλειψάντα νῦν, λαμβάνουσι τὴν μεγίστην αὐτῶν ἀνάπτυξιν. [Κ.Μ.]

Βαλαάμ (ἐβραϊστὶ Balaam, κατὰ Ἰωσήπον Βάλαμος) υἱὸς τοῦ Βεώρ, προφήτης καὶ μάγος ἐν Φαθουρά τῆς Μεσοποταμίας παρὰ τὸν Εὐφράτην. Προτραπείς ὑπὸ Βαλάχ τοῦ βασιλέως τῶν Μωαβιτῶν, ἵνα καταρασθῇ τοὺς Ἰσραηλίτας, ἐν ἀρχῇ μὲν ἠρνήθη, ὕστερον δὲ δολοφονεῖται ὑπ' αὐτοῦ δι' ὁμοσχεσίαν ἀνέλαβε νὰ πράξῃ τοῦτο. Καθ' ὅδον ὅμοις συνήτησεν ἄγγελον Κυρίου, κρατοῦντα βομφαίαν. Πρὸ αὐτοῦ ἔστη ἡ ὄνος, ἥς ἐπέβαινον ὁ Β., μάτην δὲ τυπτομένη, ἵνα προχωρήσῃ. ὁμοίησεν, ἀπεκαλύφθη τότε καὶ ὁ ἄγγελος Κυρίου εἰπὼν αὐτῷ. «Τὸ ῥῆμα, ὃ ἐάν εἴπω ὑπὲρ σέ, τοῦτο φυλάξῃ λαλήσῃ. Μεθ' ὧρα δὲ τὰ δῶρα, ἅτινα προσήνεγκας αὐτῷ ὁ Βαλάχ, ἀντί νὰ καταρασθῇ, ἠλλόγησεν ὁ Β. τὸν Ἰσραὴλ εἰπὼν. «Ἰδοὺ εὐλογεῖν παρελήμματα· εὐλογήσω καὶ οὐ μὴ ἀποστρέψω. Οὐκ ἔστι μὲν ὁ ἐν Ἰακώβ, οὐδὲ ἀφθίσκεται πόνος ἐν Ἰσραὴλ. Κύριος ὁ Θεὸς αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ· τὰ δὲ ἐνδοξα τῶν ἀργόντων ἐν αὐτῷ. Ὁ Θεὸς ὁ ἐξαγαγὼν αὐτὸν ἐξ Αἰγύπτου ὡς ἀδίστα μονοκέρως αὐτῷ· οὐ γὰρ ἔστιν οἰωνισμὸς ἐν Ἰακώβ, οὐδὲ μαντεία ἐν Ἰσραὴλ· κατὰ καιρὸν ῥηθήσεται Ἰακώβ καὶ τῷ Ἰσραὴλ, τί ἐπιτελέσει ὁ Θεός. Ἰδοὺ λαὸς ὡς σκυῖνος ἀναστήσεται καὶ ὡς λέων γαυρωθήσεται· οὐ κοιμηθήσεται, ἕως φάγῃ θήραν καὶ αἶμα τραυματιῶν πίεται. Οὐδὲν ἤττον συνεδούλευσεν ὁ Β. τοὺς Μωαβίτας, ἀν' ἧθελον νὰ καταβάλωσι τοὺς Ἰσραηλίτας, νὰ παρατῶσιν αὐτοὺς εἰς τὴν λατρίαν τοῦ Βάλα καὶ οὕτως ἐξασθενίσωσιν αὐτούς. Ὁ Β. ἐκονεύθη ἐν πολέμῳ πρὸς τοὺς Μωαβίτας (πρὸλ. Ἀριθμ. κβ'-κδ' καὶ λα' 8 καὶ 16, Δευτερον. χγ' 4 καὶ 5. πρὸς δὲ Tholuck, Vermischte Schriften τ. Α' σ. 406-432, — Hengstenberg, Geschichte Balaams, Βερολίνον 1842. — Ewald, Gesch. Israels τόμ. Α' σ. 300 κέξ). [Ε.]

Βαλαδάνης Δημοσθένης. "Ἐλλην ποιητής, γεν. τὸ 1821 ἐν Καρυταίνῃ ἐκ χήρας μητρός. Δεκαοκταέτης ἦλθεν εἰς Ἀθήνας ἵνα διακούσῃ Πανεπιστημικὰ μαθήματα, ἐνεγράφη δ' εἰς τὴν ἱατρικὴν Σχολήν· ἀλλὰ τῆς πρὸς τὴν ἐπιστήμην κλίσεως βαθύτερον ἠρθάνετο ἐν ἑαυτῷ τὸν πρὸς τὴν ποίησιν ἔρωτα. Ἐπί τινα χρόνον διετέλεσεν οἰκονομικὸς ὑπάλληλος. Ἀλλ' αἱ βιωτικαὶ στερήσεις δὲν ἐπέτρεψαν εἰς αὐτὸν οὐδὲ τὰς ἐπιστημονικὰς σπουδὰς του ν' ἀκολουθήσῃ, οὐδὲ τὰ ποιητικὰ του ὄνειρα νὰ πραγματοποιήσῃ. Ἀπέθανε κατὰ Μάιον τοῦ 1854, τριακοντούτης μάλιστα, καταδοληθεὶς ὑπὸ τῆς πτωχείας καὶ τῆς νόσου. Ὁ Β. ἐλά-

χιστα ἔγραψεν ἄξιον λόγου· ἡ φιλολογικὴ αὐτοῦ παραγωγή ἀποτελεῖται ἐκ τριῶν ποιημάτων. τὸ Ἰάφου τοῦ Κλέφτη, τοῦ Ὁνοροῦ, τοῦ ἀρχομένου ἐκ τοῦ στίχου «Εἰς σφοδρὸν σπῶνεται ἀνύποπτος γαλήνη», καὶ τοῦ διηγήματος Δύο Νύκτες. Τὰ ἔργα τοῦ ἐδημοσίευσεν ἡ Εὐτέρεπῃ καὶ ἡ Μνημόσυνη, περιοδικὰ ἄτινα μετὰ τῆς Πανδώρας περιλαμβάνουσι πάσαν σχεδὸν τὴν φιλολογικὴν κίνησιν τοῦ καιροῦ ἐκείνου. Συνέγραψε πρὸς τοὺς καὶ τραγωδίαν «Ὁ θάνατος τοῦ Παπαλέστα», μὴ προεβλήσαν εἰς φῶς, ὡς νομιζομεν. Ἀλλὰ παρὰ τὴν δλιγότητα αὐτῶν τοὺς στίχους του διαπνέει δρασερά τις χάρις, εἰλικρινὲς αἶσθημα ἐκδηλοῦται δι' αὐτῶν καὶ λαυθάνει ἐν αὐτοῖς προφητικὴ τις θλίψις, ὡς ἂν προηθάνετο ὁ ποιητὴς τὸ ἔωρον τέλους του. Ὁ Τάφος τοῦ Κλέφτη εἶνε ἐπιστάδιον τοῦ βίου τῶν κλεπτῶν ἀφελὲς καὶ ζωηρὸν τὴν ἑκφρασιν, τὸ δὲ Ὁνοειρον, παρὰ τὸ ὑπόψυχρον τῆς τελευταίας στροφῆς, χαρακτηρίζει γνήσιον ποιητικὸν κάλλος. Τὸν Β. δυνάμεθα νὰ χαρακτηρίσωμεν ὡς τὸν ἀριστὸν μαθητὴν τοῦ Νεοκώστα κατὰ τὴν γῆσιν τῆς γλώσσης καὶ τὰς περὶ ποιήσεως ἰδέας, δοτὶς. Ὡς ὑπερέβαινε ἴσως τὸν διδάσκαλον ἂν ἔξῃ καὶ δὲν εἶχε τὴν τύχην τῶν νεαρῶν ἐκείνων μουσικῶν, οἵτινες παρέρχονται μετὰ τοῦ κόσμου, τὸν ὁποῖον, φέροντες ἐν ταῖς διανοαῖς αὐτῶν, δὲν ἐπρόφθασαν νὰ δημιουργήσωσι. [Κ.Π.]

Βαλαδάτ, φρούριον ἐν Ἀσσυρίᾳ εἰς μικρὰν ἀπόστασιν πρὸς Α τῶν Καλάων, ἀνακτισθὲν ἐπὶ Σαλμανασάρου τοῦ Β' (859-825 π. Χ.). Τοῦτου τὰ χαλκὰ θεοφύλλα τῶν πυλῶν, σωζόμενα νῦν ἐν τῷ βρετανικῷ μουσεῖῳ καὶ παριστάνοντα ἐκστρατείας τοῦ Σαλμανασάρου, εἶνε ἐν τῶν ἀριστουργημάτων τῆς ἀσσυριακῆς τέχνης. Ἰδ. τὴν περὶ αὐτῶν εἰδικὴν συγγραφὴν τοῦ S. Birch, The bronze ornaments of the palace gates from Balawat. London. 1880. [Α.]

Βαλαῖος Σύρος ἐκκλησιαστικὸς ὁμογράφος, οὗ τὰ περισωζόμενα ἐξεδόθησαν ὑπὸ I. I. Overbeck ἐν S. Ephraimi, Rabulae, Balaii aliorumque opera 1865. [Ε.]

Βαλκισία. (Γαλ. Valais. — Γερμ. Wallis. — Λατίν. Vallis Pennina.) Τὴ 20ῦν καντόνιον τῆς Ἑλβετίας. Ὁμοσπονδίας, ἀποταλιόμενον κυρίως ἐκ τῆς Κοιλάδος τοῦ Ροδανῶ, ἐκτετατομένης ΔΝΔ κατὰ μήκος ἀπὸ τοῦ ὄρους τῆς Φούρκας ἄχρι τοῦ Μαρτινὺ καὶ ἐκτείνει ἐγκαρσίως ἄχρι τῆς λίμνης τῆς Γενεύης ΒΔ. Περιλαμβάνει δεξιόθεν ὑπὸ τῶν Ἀλπεων τοῦ Οὐρ καὶ τῆς Βέρνης καὶ ἀριστερόθεν ὑπὸ τῶν Ληποντικῶν καὶ Ποινηνικῶν Ἀλπεων καὶ τοῦ συστήματος τοῦ Λευκοῦ Ὄρους· ἔχει 3' ἐμβαδὸν 5248 τχμ. Ἡ χώρα αὕτη εἶναι ἀπότηρον ὕψιπέδιον, ἔχον μεγαλοπρε-

περὶ βράχους καὶ κρυσταλλῶνας καὶ διατε-
 μένον ὑπὸ γραφικωτάτων βαθυκοιλιάδων. Τὸ
 υψηλότερον τῶν ὄρεων τῆς (Ρόζα) ἔχει ὕψος
 4688 μ. Τὸ κλίμα αὐτῆς, ἐνεκα τῆς κατα-
 σκευῆς τοῦ ἐδάφους, εἶναι ποικιλιώτατον. Οἱ
 δὲ χαμηλότεροι τῶν κρυσταλλῶνων τῆς, οἱ
 τοῦ Ἀλετίου, καίονται εἰς ὕψος 1353 μ.
 Οἱ κατοικοὶ αὐτῆς τῷ 1888 ἀνῆρχοντο εἰς
 101,925, οἵτινες, πλὴν ἐλάχιστων διαμαρτυρο-
 μένων, προσφεύουσι τὸ ῥωματικοκαθολικὸν δόγμα
 καὶ καλοῦσιν οἱ μὲν ἐν τῇ Κάτω Βα-
 λαΐσῃ εἰκόντες τὴν γαλλικὴν, οἱ δὲ
 ἐν τῇ Ἀνω τὴν γερμανικὴν. Ἡ τοὺς γαλ-
 λωφῶνους ἀπὸ τῶν γερμανοφῶνων χωρίζουσα
 γραμμὴ διέρχεται παρὰ τὸ Σίδερς διατείνουσα
 τὴν κοιλάδα. Οἱ κάτοικοι τῆς Ἀνω καὶ Β. εἶνε
 ἄνδρες ῥωμαλέοι, ἐπίσης καὶ οἱ ὄρειοι
 τῆς Κάτω Β. Πολὺ ὁμιλῶν τούτων ὕστε-
 ροῦσιν οἱ κατοικοῦντες τὴν Κάτω κοιλά-
 δα τοῦ Ροδάνοῦ, ἐνθα καὶ πολλοὶ ὑ-
 πάρχουσι δὺσμορφοί, κυρτάλοι καὶ κλίβοι.
 Ἐκ τοῦ ἐδάφους τῆς χώρας ταύτης, 11,9 %
 εἶναι ἄσπ. 0, 2 % ἀμπέλωνες, 33, 8 %
 ἄγροι καὶ κῆποι, καὶ 54, 1 % ἄγροι γαταὶ
 (κρυσταλλῶνες, βράχοι κτλ.). Τὰ κυριώτερα
 τῶν προϊόντων τῆς εἶναι σιτηρὰ, καρποὶ καὶ
 χαλλίστοι οἶνοι: ἐν δὲ τῇ Κάτω Β. καὶ
 ἀραβόσιτος, καπνὸς καὶ ἐρυθρόδενον. Ἀρδεύε-
 ται ὑπὸ τοῦ Ροδάνοῦ καὶ τῶν παραποταμιῶν
 αὐτῆν ἀνῆκοντος μέρους τῆς λίμνης τῆς Γε-
 νεύης. πολλὰς μικρὰς λίμνας καὶ διατείνονται
 ὑπὸ σιδηροδρόμου ἔχοντος μήκος 117 χμ. ἀπὸ
 τῆς λίμνης τῆς Γενεύης ἄχρι τοῦ Βρίγγ. Δει-
 γμῶδες δὲ διήκουσα διὰ τοῦ ὄρους τῆς Φούρκας,
 ἐνοὶ αὐτὴν μετὰ τοῦ Οὐρί. Ἐχει πολυπληθὴ
 δρυχεῖα ἀνθρακίτου, μαρμάρων, ἀσβεστολί-
 θων καὶ σχιστολίθων, ἐπίσης καὶ μεταλλικὰ
 ὕδατα, ἀνθρακίαν κτηνοτροφίαν, κερθονα θηρά-
 ματα, βιομηχανίαν δ' ἀσκήσαντων. Διαίρεται
 εἰς 13 ἐπαρχίας, καλουμένας Δεκάδας,
 ἐξ ὧν 7 ἀνήκουσιν εἰς τὴν Ἀνω καὶ 6 εἰς τὴν
 Κάτω Βαλαΐσταν· ἔχει δὲ πρωτ. τὴν Σιών.
 Ἡ πολιτεία αὐτῆς εἶναι δημοκρατικὴν.
 Ἡ κυβερνήσις ἀποτελεῖται ἐκ τοῦ Μεγάλου
 Συμβουλίου (νομοθετικῆς ἐξουσίας), ἐκλεγ-
 μένου ὑπὸ τῶν πολιτῶν, καὶ τοῦ Συμβουλίου
 τοῦ Κράτους (ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας), ἐκλε-
 γομένου ὑπὸ τοῦ Μ. συμβουλίου. Διὰ τὴν ἀπο-
 νομὴν τῆς δικαιοσύνης, ὑπάρχουσιν ἐν εἰρη-
 νοδικεῖον ἐν ἐκάστῃ δήμῳ, ἐν πρωτοδικεῖον
 ἐν ἐκάστῃ ἐπαρχίᾳ, καὶ ἐν ἐννεαμελὲς ἐφε-
 τερον ἐν τῇ πρωτεύουσῃ. Ἐκκλησιαστικῆς ὑ-
 πόκειται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ἐπισκόπου
 τῆς Σιών. πλὴν τῆς αὐτονομίου Μονῆς
 τοῦ Ἀγίου Μαυρικίου, εἰς ἣν ἀνήκει καὶ ὁ Ξε-
 νῶν τοῦ Μεγάλου Ἀγίου Βερνάρδου. Ἐκπαι-
 δευτήρια ἔχει: Ἱερατικὴν σχολὴν καὶ Λύκειον
 ἐν Σιών, δύο διδασκαλεῖα καὶ τρεῖς γυμνάσια.
 Τὰ ἐσθ' αὐτῆς (τῷ 1884) ἦσαν 1,192,630

φρ. καὶ τὰ ἔξοδα, 1,080,736 φρ. Ἡ
 ἀξία τῶν δημοσίων κτημάτων
 4,228,473 φρ. καὶ τὸ δημόσιον χρέος,
 7,268,103 φρ. Ἡ Βαλαΐσῃ, ἣν κατοικοῦν τὰ
 πάλαι αἱ κελτικαὶ φυλαὶ τῶν Σεδούνων, τῶν
 Ναντουατῶν καὶ ἄλλων, προσηρτήθη ἐπὶ
 Λυγούστου εἰς τὴν Ῥωμαϊκὴν αὐτοκρατορίαν.
 Κατὰ τὸν μετὰ τὸν ὕπευθεν εἰς τοὺς Βουργ-
 γουνδίου. Ἐκδύτερον διηρέθη εἰς δύο τμή-
 ματα: τὴν Κάτω Βαλαΐσταν, ἥτις ἀνή-
 κεν εἰς τοὺς κόμητας τῆς Σαβαυδίας, καὶ τὴν
 Ἀνω Βαλαΐσταν, ἥτις ἀπὸ τοῦ 1418
 ἐνωθεῖσα μετὰ τῶν κεντρικῶν καντονίων, τῶν
 ἀποτελούντων τότε τὸν πυρῆνα τῆς Ἑλβετ.
 Ὁμοσπονδίας, ἐξησφάλισε τὴν ἐλευθερίαν τῆς,
 καὶ τῷ 1475. κατὰ τὸν Βουργουνδικὸν πό-
 λεμον, προσηρτήσατο καὶ τὴν Κάτω Βα-
 λαΐσταν. Τῷ 1801, ἀποσπασθεῖσα τῆς Ὁ-
 μοσπονδίας, ἀπέτελεσεν ἰδιαίτερον Δημοκρα-
 τίαν, καὶ τῷ 1810 ἠνώθη μετὰ τῆς Γαλ-
 λίας, ἀποτελέσασα ἄχρι τοῦ 1814 μέ-
 ρος τοῦ νομοῦ τοῦ Σιμπλὼν· ἀπεδόθη δὲ
 διὰ τῆς ἐν Παρισίοις συνθήκης εἰς τὴν Ὁ-
 μοσπονδίαν. Τῷ 1845 ἡ Βαλαΐσῃ προσχω-
 ρησεν εἰς τὸν σύνδεσμον τῶν 7 καθολικῶν
 καντονίων (Sonderbund), μετὰ τὴν διάλυσιν
 τοῦ ὁποῦ ἐφύγισε (τὴν 10 Ἰανουαρίου 1848)
 νέον σύνταγμα, μᾶλλον φιλελεύθερον, ὅπερ
 ὁμῶς καὶ μεθ' ἑλὼν τὴν ἀναθεώρησιν τῆς 1/13
 Φεβρ. 1876, δὲν ἐτροποποίησε τὸν ὑπερ-
 πειον χαρακτῆρα τοῦ καντονίου. Πολλοὶ εἶναι
 αἱ ἐξ αὐτοῦ εἰς Ἰταλίαν φέρονται διόδοι, ὧν
 κυριώταται εἶναι ἡ τοῦ Σιμπλὼν καὶ ἡ τοῦ
 Μεγάλου Ἀγίου Βερνάρδου. [Π.Π.]

Βαλαΐτης (Walait). Εἶναι ῥητίνη τοῦ
 δρυκτῆ (σχυρῶς λάμπουσα καὶ λίαν τῇ ἀσφάλ-
 τῳ παρεμφερής. [Κ.Μ.]

Βαλαματολί. Χωρίον τῆς ὑποδιοική-
 σεις Δοριᾶν τῆς Μακεδονίας, οἰκούμενον ὑπὸ
 110 περίπου, ἐξ ὧν 70 μουσουλμάνοι καὶ 40
 βουλγαρόφωνοι χριστιανοί. [Ε.]

Βαλανεῖο. Χωρίον μεσόγειον τοῦ δήμου
 Ἀκρολοφίων τῆς Κερκύρας κατὰ τὸ Η αὐτῆς
 μέρος. ἔπχον δὲ ἀπὸ Κερουσάδες 45'. Κατ.
 502 τῷ 1889.

Βαλανεζόν. Βλ. Λουτράν.

Βαλανέδε. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως
 Ἐλασσίνος τῆς Μακεδονίας, οἰκούμενον ὑπὸ
 250 περίπου ἐλλήνων χριστιανῶν. [Ε.]

Βαλανόγλωσσος. (Ζῳολ.). (Bala-
 noglossus). Τὸ γένος Βαλανόγλωσσος ὑπὸ
 τὴν ἐπωνομίαν Ἦν τε ρό πνευστα, ἀπο-
 τελεῖ συνμοταξίαν ζῳῶν ἰδιᾶν τιθιμένην ἀνά
 μέσον τῶν Ἐχινοδόρμων καὶ τῶν Σκωλήκων.
 Τὸ ζῷον τοῦτο ἀνεκαλύφθη ὑπὸ τοῦ περιη-
 γμοῦ Ἰταλοῦ φυσιολογοῦ Dello Chiaje. Κατὰ
 τοὺς τελευταίους δὲ χρόνους μακρὰ περὶ αὐ-
 τοῦ ἐγράφησαν ὑπὸ τοῦ Kowalewsky καὶ Λ

Agassiz. Τὰ ἐμβρυα τοῦ ζώου ὁμοιάζουνι πρὸς τὰ τῶν ἐχινοειδῶν, ἢ κατὰ τὴν ἀκμὴν τῆς ἡλικίας θμῶς μορφὴ εἶναι σκυληκοειδής. Τὰ ζῶα τοῦ γένους τούτου βιοῦσιν ἐν τῇ ἄμμῳ, ἣν διαδρέχουσι περίεξ αὐτῶν διὰ βλέννης. Πληροῦσι τὸν πεπτικὸν αὐτῶν σωλῆνα δι' ἄμμου, καὶ κινεῖνται βοηθούμενα ὑπὸ τῆς προβοσκίδος τῶν, ἧτις κατ' ἐναλλαγὴν ἐπιμηκυνομένη καὶ ἐπιβραχυνομένη παρασύρει καὶ τὸ λοιπὸν σώμα. Τὰ μόνα μέχρι τῶν τελευταίων χρόνων γινώσκει δύο εἴδη τοῦ ζώου τούτου εὐρέθησαν ἐν τῇ κόλπῳ τῆς Νεαπόλεως. Πρῶτίνος ὅμως ὁ Willemoes-Suhm ἀνεκάλυψε καὶ τρίτον ὑπερβόρειον. [N. A.]

Βαλανοποσθίτις. Φλεγμονὴ τῆς βαλάνου καὶ τῆς πόσθης, ἰδίᾳ τοῦ ἐσωτερικοῦ αὐτῆς πετάλου χαρακτηριζομένη διὰ καύσου, θερμότητος, κνησμοῦ καὶ ἐκκρίσεως βλεννοπυώδους ὕλης. Κατὰ τὴν πορείαν τῆς Β. σχηματίζονται πολλὰς κατὰ τὴν βάλανον καὶ τὴν ἐσωτερικὴν ἐπιφάνειαν τῆς πόσθης μεγάλαι καὶ ἀκανόνιστοι ἐκδοραὶ δυνάμειν νὰ συγχυθῶσι πρὸς ἑλκὴ μαλακὰ ἢ καὶ σκληρά. Ἡ Β. συνοδεύεται ἐνίοτε ὑπὸ φимώσεως καὶ φλεγμονῆς μετὰ ἐξοιδήσεως τῶν κατὰ τὴν ῥάχιν τοῦ πέους διατρεχόντων λεμφικῶν ἀγγείων. Πρὸς θεραπείαν τῆς Β. συνιστῶνται πλύσεις, πολλὰς κατὰ τὸ νυχθήμερον ἐπαναλαμβάνόμεναι, διὰ Γουλαρδίου ὕδατος, δι' ὕδατος μετ' ἀναλόγου ποσότητος στυπτηρίας, θειικοῦ ψευδαργύρου, ταννίνης καὶ τῶν τοιούτων, ἔτι δὲ ἐπιπόλαιοι καυτηριάσεις διὰ νιτρικοῦ ἀργύρου ἐν οὐσίᾳ. Ὅταν ἡ Β. συνοδεύεται ὑπὸ φимώσεως ἐνεργεῖνται ἐνέσεις διὰ τῶν εἰρημέων στυπτικῶν διαλύσεων μετὰξὺ πόσθης καὶ βαλάνου. Ἐπὶ φимώσεως μετ' ἐπιστήμου ἐξοιδήσεως τῆς πόσθης, καὶ ἐπικειμένης γαγγραινης, ἐνεργεῖται ἡ σχάσις ταύτης διὰ μαχαίριου ἢ ψαλιδίου. [B. Pr.]

Βάλανος (*Ανατομ.). Ἴον Βάλανος τοῦ καυλοῦ (τοῦ πέους ἢ τοῦ στήματος) ἢ ἀποτελοῦσα τὴν κεφαλὴν τοῦ καυλοῦ ἀπότομος τῆς σπυραγγώδους μοίρας τῆς οὐρήθρας κλωνοειδὲς διόγκωσις, ἧς ἡ μὲν ἐλευθερά κορυφὴ φέρει σχισμὴν, τὸ ἔξω στόμιον τῆς οὐρήθρας, ἢ δὲ βάσις προσφύεται τῷ προσθίῳ ἄκρῳ τῶν σπυραγγιδῶν τοῦ καυλοῦ σωματίων καὶ περιστεφεται ὑπὸ ἐξωδηκώτος καὶ προέχοντος χειλούς, τῆς στεφάνης τῆς βαλάνου, ἧς ὀπίσθεν κεῖται κυκλωτερὴς αὐλαξ, ὁ ἀρχὴν τῆς βαλάνου ἢ τοῦ καυλοῦ περιέχων ἀδένας, ὧν τὸ ἐκκριμὴ μιγνύμενον μετ' ἐπιθηλιακῶν κυττάρων ἀποτελεῖ τὸ σμῆγμα. Ἡ βάλανος καλύπτεται μᾶλλον ἢ ἥττον τελείως ὑπὸ ἐνδιπλώσεως τοῦ δέρματος, τῆς ἀκροποσθίας, ἧτις κατὰ τὴν κατωτέραν ἐπιφάνειαν σχηματίζει πτυχὴν, τὸν χαλινδὸν τῆς ἀκροποσθίας. — 2ον

Βάλανος τῆς κλειτορίδος· τὸ πρόσθιον ἄκρον τῆς κλειτορίδος. [I. IIθ.]

Βάλανος (Ζωολ.) (Balanus). Ἡ Β. ἐστὶ μακροὺς χρόνους ἕνεκα τῆς ἐξωτερικῆς αὐτῆς ἐμοιότητος πρὸς τὰ ὄστρεα θεωρεῖτο ὡς μαλάκιον, ὑπὸ πλείστων φυσιοδιδῶν, ὑπὸ τε τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ αὐτοῦ τοῦ Κυβιέρου, μέχρι οὗ ὁ ἀγγλὸς Θιόμφων μελετῶν τὴν ἐμβρυολογίαν αὐτῶν ἀνεκάλυψε ὅτι τὸ ζῶον τοῦτο, ὅπερ ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς ἡλικίας διατελεῖ προσκεκολλημένον καὶ ἀκίνητον φέρον περίδημα ὄστρεωδες, πάσχει ὁμοίας μεταμορφώσεις ταῖς τῶν μαλακοστράκων, καὶ ἰδίᾳ παρουσιάζει τὰς αὐτὰς μορφὰς τῶν ἐμβρυῶν τῶν ἐντομοστράκων. Οὕτως ἐτέθη ἐν τῇ καταλήλῳ συνομοταξίᾳ. Εἶναι λοιπὸν ζῶον μαλακοστράκων, ἀνήκον εἰς τὴν τάξιν τῶν θυσσωνοπόδων τούτων, ἔχον σώμα ἄνευ ποδίσκου, δύο ἐκ τῶν ὑρῶν τοῦ στράκου αὐτοῦ διηρθρωμένας, καὶ βράγχια σχηματιζόμενα ἐκ μιᾶς καὶ μόνης πτυχῆς. Εὐρίσκεται ἐν ἀπάσαις ταῖς θαλάσσις ἐπικαθήμενον ἐπὶ λίθων, βύλων καὶ στράκων τῶν ζώων. [N. A.]

Βάλανος. (Βοτ.). Ἀργαία ὀνομασία τοῦ καρποῦ τῶν δρυῶν (κοινῶς βελανίδια)· μνημονεύεται ἡδὴ ὑπὸ τοῦ Ὀμήρου ὡς ἀγαπητῇ τοῖς χοίροις τροφῇ:

... τὰς δὲ Νίρκῃ
καρ' ἢ ἀνέον βελανίον α'· ὅσῃ δὲ καρπὸν τε κρονίης
ἔβρινα, οἷα πάς χαρκαυάδης αὐτὸν ἔδουσιν. (Ὀδ. B. 241)

καὶ ἀλλαχοῦ. Ὁ Διοσκορίδης ἐξαίρει τὰς πτυκτικὰς καὶ οὐρητικὰς δυνάμεις τῶν βαλάνων, ὅπται δὲ καὶ σήμερον ἐν χρήσει ἀντὶ καρπῶν ὠφελούσιν τὰς χοιράδας. Αἱ δὲ σαρδαῖνες βάλανοι ἢ Διδὸς βάλανοι τῶν ἀρχαίων εἰσὶ τὰ Κάστανα. Ἡ δὲ βάλανος ἡ αἰγυπτία τοῦ Θεοφράστου ἢ Β. ἡ μυρσιική τοῦ Διοσκορίδου εἶνε καρπὸς τῆς Μορίγγης τῆς ἀπτεροῦ (Moringa aptera Lam.) τῆς ἐν Αἰγύπτῳ καὶ Ἀραβίᾳ, ἄλλοτε φαρμακευτικῆς (Nuces Behen), καὶ περιέχων ἐλαίον τι εὐώδες. [Θ. X.]

Βάλανος. (Δασολογ.). Ἐμπορ.). Ἐν τῷ ἐμπορίῳ βαλάνους ἢ βελανίδια ἀποκαλοῦσι μόνον τοὺς καρποὺς δύο εἰδῶν δρυῶν, αἵτινες κοινῶς ἀποκαλοῦνται Βελανίδια (τῆξρο ἐν Δύμῃ). Τὰ δύο ταῦτα εἶδη εἶνε Δρὺς ἢ Αἰγίλωψ (Quercus agrifolia Lin.) κοινῶς ἡμέρη βελανίδια καὶ Δρὺς ἢ Μακρολέπις (Quercus macrocarpa Kotschy), κοινῶς ἀγρία βελανίδια. Οἱ καρποὶ τῆς Αἰγίλωψ (ἡμέρου βαλανίδια) εἶνε πολὺ μεγάλοι καὶ ἴστανται μισθωμένοι, σπανιώτερον δὲ ἀνὰ δύο ἢ τρεῖς. Τὸ περιλλεῖον τὴν βάλανον κυπέλλον ἔχει ὕψος 0,03 μ. καὶ διάμετρον 0,08 μ. φέρει δὲ λεπιδὰς ἐπικειμένας αὐτῷ καὶ σπανίως ἀνικητοῦσιν πρὸς τὰ ἔξω, ἢ δ' ἐμπερικλειομένη Β. προσέχει τοῦ κυπέλλου ἐλαχιστόν τι. Οἱ

δὲ τῆς μακρολέπιδος (ἀγρίας βαλανιδίας) καρποί εἶνε ἐπ' ἴσης μεγάλοι, ἔχοντες διάμετρον μέχρις 0,08 μ. ἐνίοτε μὲν μεμονωμένοι, ἀλλὰ συνήθως ἀνὰ δύο ἢ τρεῖς ὁμοῦ. Τὸ ἐμπεριέχον τὴν β. κύπελλον φέρει λεπίδας ἀνακυρτούμενας ἀπὸ τῆς βάσεως αὐτῶν πρὸς τὰ ἔξω, οὕτως ὥστε τὸ κύπελλον φαίνεται ὡς περιβαλλόμενον ὑπὸ εὐλῆς κόμης ἐκ τοῦ μέσου τῆς ὁποίας προβάλλει ἡ ἐμπερικλυμένη β., προσέχουσα τοῦ κυπέλλου θλίγα μόνον χιλιστά τοῦ μέτρου. Ἀμφοτέρων τῶν δένδρων τούτων οἱ καρποὶ ὠριμάζονται κατὰ Σεπτέμβριον ἐκαστοῦ ἔτους καὶ περιέχουσι βάλανον ἐδιδίμου, ἐξ οὗ ἐπιτρεπεται νὰ εἰσάγῃται, ὅτι πιθανὴν ἢ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων φηγέως καλουμένη δρυς, εἶνε ἡ αἰγύλιωψ καὶ ἡ μακρολέπις δρυς. Ἀμφοτέρα τὰ εἶδη ταῦτα τῶν δρυῶν ἀπαντῶσιν παρ' ἡμῶν ὡς τὰ πολλὰ ἀλλήλοις μειμιγμένα καὶ αποτελοῦσι δάση ἐκτεταμένα ἐν τῇ Στερεῇ Ἑλλάδι, τῇ Πελοποννήσῳ καὶ τισι τῶν νήσῳ. Καὶ ἐν μὲν τῇ Στερεῇ ἐκτεταμένα δάση βαλανιδιῶν ἔχουσιν αἱ ἐπαρχίαι Βονίτης καὶ Βάλτου, ἐν αἷς αποτελοῦσι συνεχόμενα δάση ἐκτάσεως 800 000 στρεμμάτων ὡς ἑγγιστα· ταῦταις ἔπονται αἱ ἐπαρχίαι Μεσολογγίου καὶ Ἀττικῆς. Ἐν δὲ τῇ Πελοποννήσῳ πρωτεύει ἡ ἐπαρχία Πατρῶν, ἔχουσα κατὰ τὸν δῆμον Δύμης δάση βαλανιδιῶν ἐκτάσεως 100 000 στρεμμάτων ὡς ἑγγιστα, ταύτῃ ἔπεται ἡ ἐπαρχία Λακεδαιμόνος καὶ Γυθείου ἔχουσαι δάση ἐκτάσεως 70 000 στρεμμάτων περίπου, εἴτα δὲ αἱ ἐπαρχίαι Τριφυλίας, Πυλίας, Καλαμών, Οἴλου καὶ Ἐπιδιόρου Λιμηράς. Τῶν δὲ νήσῳ βαλανοπαγωγῇ εἶνε ἡ Εὐβοία (Καρυστία), ἡ Κέα, ἡ Ἄνδρος, ἡ Νάξος καὶ ἡ Κεφαλληνία. Καὶ ἡ Θεσσαλία δὲ κατὰ τὰς ἐπαρχίας Βώλου καὶ Ἀλμυροῦ ἐκέκτητο σημαντικὰ δάση βαλανιδένδρων, καταστραφέντα συνετεῖα ἐκχερσώσεων εἰς τοσοῦτον βαθμὴν, ὥστε νῦν ἐλαχίστον ποσὸν βαλανιδίων παράγει.

Ἡ συγκομιδὴ τῶν βαλανιδιῶν ἄρχεται πολὺ πρὸ τῆς ἐντελοῦς ὠριμάνσεως τῶν καρπῶν. Καὶ ἀπὸ μὲν τοῦ Ἰουλίου ἄρχονται συλλέγοντες τὸν πρὸ τῆς ὠριμάνσεως αὐτεσμάτως ἀποπύπτοντα καὶ ἐντελῶς κλειστὸν καρπὸν τὸν καλούμενον χαμάδα. Ἡ χαμάς ἔχει σχετικῶς πρὸς τὸν ὄγκον αὐτῆς μέγα βάρος καὶ περιέχει δεψικὴν οὐσίαν μέχρι 40 % διὸ καὶ μαζάλως τιμάται, καθ' ὅσον ἀναλόγως τοῦ ἐμπεριεχομένου ποσοῦ τῆς δεψικῆς ὀρεῖται καὶ ἡ ἀξία τοῦ βαλανιδίου. Ἡ συλλογὴ τῆς χαμάδος ἐξακολουθεῖ μέχρι τοῦ πρώτου δεκαημέρου τοῦ μηνὸς Αὐγούστου, ὅτε πλέον παύει ἡ αὐτόματος πτώσις· οἱ δὲ συλλέγοντες τὴν χαμάδα ἀπορρυγνοῦσιν τὴν ἀνεμάρθρον, ἐξοχρυσμένην καὶ κοφὴν τὴν καλουμένην ψοφάκιον καὶ ἐλαχίστην ποσότητα δεψικῆς οὐσίας περιέχει. Μετὰ τὴν δεκάτην Αὐγούστου ἄρχεται ἡ τῶν μὴ αὐτεσμάτως πιπτόντων καὶ ἐπὶ τῶν ξένδρων

εὐρισκομένων ἡμιωρίμων καὶ κλειστῶν βαλανιδιῶν συλλογὴ. γιγνομένη διὰ ραβδισμού τῶν ξένδρων, διὸ καὶ τὸ οὕτω συλλεγόμενον βαλανιδίον καλεῖται ραβδόστον. Περὶ τὰ μέσα τοῦ Σεπτεμβρίου προϊούσης τῆς ὠριμάνσεως τὰ κυπέλλα εὐρύνονται (ἀνοίγσιν) καὶ ἡ ὠριμότης β. ἐκπύπτει αὐτομάτως τοῦ κυπέλλου, ὅπερ ἀπομένει κενὸν ἐπὶ τῶν κλώνων. Τὸ κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην συλλεγόμενον βαλανιδίον καλοῦται χαχλάν, καράκλάν, γαρχάλαν, ροῖνοπωρινὸν (χίνοπωριᾶτις), Καραμπασούκαν δ' ἐν Ἰθύνῳ). Οὕτως ἡ συγκομιδὴ τοῦ βαλανιδίου ἀρχομένη τὸν Ἰούλιον περατοῦται περὶ τὰ μέσα ἢ τὰ τέλη Σεπτεμβρίου, σπανίως δὲ παρατείνεται καὶ μέχρι τῆς 16 Ὀκτωβρίου. Τὰ οὕτω συλλεγόμενα βαλανιδία καὶ τῶν τριῶν κατηγοριῶν ἀπλοῦνται ἐπὶ μαλλίνων ὑποστρωμάτων καὶ ἡλιάζονται· μέχρις ἀποξηράνσεως, ὅτε μεταφέρονται καὶ ἀποτιθενται εἰς τὰς ἀποθήκας.

Ἄλλ' ἐπειδὴ τὰ εἰς τὰς ἀποθήκας συγκεντρούμενα βαλανιδία σπανίως εἶνε ἐντελῶς ἀπεξηραμένα, εἶτι δὲ καὶ φύσει ὑγροσκοπικὰ εἶνε, ἐμπεριέχουσι πάντοτε μικρὴν ἢ μέγα ποσὴν ὑγρασίας, ὅπερ εἰτε μακρὸν αὐξάνεται ἐταν ἐπικρατῇ καιρὸς βροχερὸς ἢ ὑγρὸς. Προσέτι δὲ οἱ βαλανοσυλλέκται κερδοσκοποῦντες ἐπὶ τοῦ βάρους οὐ μόνον καλῶς δὲν ἀποξηραίνουσι τὰ συλλεγόμενα βαλανιδία, ἀλλὰ καὶ τὰς βαλάνους δὲν ἐξάγουσι τῶν κυπέλλων. Ἐπειδὴ δὲ ἡ β. ἐμπεριέχει, ὡς γνωστὸν, τὸ σπέρμα, ἥτοι τῆς μελλούσης δρυὸς τὸ ἐμβρυον, ὅπερ οὐ μόνον ἀξιώτουχους οὐσίας, ἀλλὰ καὶ ἄμυλον ἐμπεριέχει (ἐντὸς τῶν ἐγκλειουσιν αὐτὸ κατυληθόνων), εὐκόλως ἐπέρχεται ζύμωσις συνεπαγομένη καὶ τὴν αὐξήσιν τῆς θερμοκρασίας. Τοῦτου ἕνεκα ἐντὸς ἀποθηκῶν μὴ καλῶς ἀερίζομένων ἡ θερμοκρασία τοῦ σιτοῦ τῶν βαλανιδιῶν ὑψοῦται ἐπαισθητῶς, ἀνερχομένη συνήθως μέχρι 40° Κελσίου. Τὴν οὕτω παραγομένην υπερθερμάνσιν τῶν βαλανιδιῶν ἀποκαλοῦσι φωτῖαν (τὸ βαλανιδίον πέρνει ἢ ἐπὴρνε τὴν φωτῖαν τοῦ). Ἐνταῦθα φαίνεται, ὅτι τὸ ἐν τοῖς βαλανιδίοις ἐμπεριεχόμενον κημιδιὸν δὲν μεταποιεῖται διὰ τῆς υπερθερμάνσεως εἰς πυροκημιδιόν. Ἡ ἐποχὴ αὕτη τῆς υπερθερμάνσεως τῶν βαλανιδιῶν εἶνε λιαν κρισίμος καὶ ἀπαιτεῖ μεγίστην περίσκεψιν, καθ' ὅσον ἡ ἀνακίνησις τῶν βαλανιδιῶν ἐν τοιαύτῃ καταστάσει διατελούντων καταστρέφει αὐτὰ καθ' ὅλοκληρίαν. Ἡ πείρα ἐδίδαξεν, ὅτι διὰ καλοῦ ἀερισμοῦ τῶν ἀποθηκῶν, ἢ υπερθερμάνσεως μειοῦται βαθμυδὴν καὶ ἐπὶ τέλους καταπαύει βλάπτουσα μόνον τὸ ἐνώτατον στρώμα τοῦ σιτοῦ, ὅπερ καὶ ὡς ἄχρηστον ἀσπνίζεται. Τὰ τὴν υπερθερμάνσιν ὑποστάντα βαλανιδία κατὰ τὸ ἐνώτατον στρώμα καθίστανται μαλακὰ καὶ ἀποκτιδοῖ χρώμα μελανοκαστάνιον συνήλιδόμενα δ' ἐν τῇ θρακί ἑδαγευσιν ὑγρὸν χρώματος μελανοκαστάνιου βα-

θέος κηλιδούν τὸ δέρμα. Ὁ δὲ σωρὸς τῶν ἐν ἐξάφει εὐρισκόμενων βαλανιδίων ὑποχωρεῖ ὑπὸ τὴν πόδα, ὅστις βυθίζεται ἐν τῇ σωρῇ μέχρι σχεδὸν τοῦ γόνατος. Διὸ καὶ ἑσάκις πρόκειται νὰ ἐξακριβωθῇ ἂν ἡ ὑπερθερμανσις ἤρξαιτο ἢ ἐπίκειται βαθίζουσιν ἐπὶ τοῦ σωροῦ, καὶ οὕτω βεβαιοῦνται ἂν ἐπίκειται ἢ ἤρξαιτο ἡ ὑπερθερμανσις. Ἡ ἐξαφίς αὕτη καὶ ὑπερθερμανσις τῶν βαλανιδίων προλαμβάνεται δι' ἀποθήκευσιν ἐν καλῶς ἀερίζομέναις ἀποθήκαις καὶ συχνῆς ἀπὸ θέσεως εἰς θέσιν μετακινήσεως αὐτῶν, ὅπως οὕτως ἐντελέστερον ἀποξηραίνηται. Τὸ μετρον τοῦτο ἐφαρμόζεται ἐν Γυθείῳ, ὅπου ἡ ἀνακίνησις αὕτη καὶ μετατόπισις τῶν βαλανιδίων ἀποκαλεῖται *μπαλισμα* (πιύρισμα). Ἡ ὡς ἀνωτέρω περιγραφείσα ἐξαφίς ἐνίοτε λαμβάνει χώραν καὶ ἐντὸς τῶν πλοίων διαρκούντος τοῦ πλοῦ μετὰ τῶν ἀνωτέρω περιγραφέντων φαινομένων καὶ ἀποτελεσμάτων. Ἀλλ' ὅπως ἐν ταῖς ἀποθήκαις, οὕτω καὶ ἐν ταῖς ἀποφεύγουσι τὴν ἀνακίνησιν περιοριζόμενοι μόνον εἰς τὴν ἀερισμὸν, τοῦθ' ὅπερ ἐπιτυγχάνεται ἀποκαλυπτομένου τοῦ στομαίου τοῦ κύτους μέχρις οὗ παρέλθῃ ἡ ἐξαφίς. μεθ' οὗ ἀφαιρεῖται ἐπιμελῶς τὸ βλαδὲν ἀνώτατον στρώμα τῶν βαλανιδίων ὡς ἀχρηστον. — Δεῖγμα βαλανιδίων ληφθὲν ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ σωροῦ προσεστώως ὑπερθερμανθέντος φαίνεται ὡς προσβεβλημένον ὑπ' εὐρωτιάσεως· ἀλλ' ἡ εὐρωτιάσις αὕτη βαθμυδὲν καὶ κατ' ὀλίγον ἐξαφανίζεται καὶ τὰ βαλανίδια ἀναλαμβάνουσι τὴν προτέραν αὐτῶν κατάστασιν.

Ὡς ἐκ τῆς προελεύσεως αὐτῶν τὰ βαλανίδια τάσσονται ἀναλόγως τῆς ποιότητος καὶ τῆς ἐμπορευσίμου ἀξίας οὐτῶν εἰς τὰς ἐξῆς κατηγορίας. 1) Βαλανίδια Σμύρνης ὑπερτεροῦντα πάντα κατὰ τὴν ποιότητα. 2) Βαλανίδια Μυτιλήνης. 3) Β. Ρόδου καὶ τῆς ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ Μάκρης. 4) Τριτάδος, ἧς ἡ ἐσοδεία ἐνίοτε τόσο ἐκλεκτὴ εἶνε, ὥστε τὰ βαλανίδια ταῦτα ἐξάγονται ὡς σμυρναϊκά 5) Ἑλλάδος τάσσόμενα εἰς τὰς ἐξῆς πέντε κατηγορίας: α') Β. Γυθείου προτιμώμενα διὰ τὴν ἐκλεκτὴν αὐτῶν ποιότητα. β') Ἀστακοῦ, γ') Καρθάσσαρ, δ') Δύμης, ε') Κέας καὶ 6) Καρραμανίας.

Ὡς πρὸς τὴν περιποίησιν καὶ τὴν ἐπιμελίαν τῶν βαλανιδίων προσέχει ἡ Σμύρνη, ὅπου ἡ περιποίησις καὶ ἡ εἰς ποιότητος διαίρεσις ἀποτελεῖ συστηματικὴν τέχνην. Ἐκεῖ ἐντὸς ἐκτεταμένον καταλλήλως ψυχοδμημένων ἀποθηκῶν ἐκατοντάδες κορασίων καὶ γυναικῶν ἀσχολοῦνται εἰς τὴν ἐκκαθάρισιν καὶ διαλογήν τῶν βαλανιδίων, ἐξ ὧν καταρτίζουσι τὰς ἐξῆς πέντε ποιότητας α') Πρωτίστῃς ποιότητος (σοφραφίνο) καταρτιζομένης ἀποκλειστικῶς ἐκ χαμάδος καὶ λίαν ἐκλεκτοῦ β' βδιστοῦ, προσεχομένου ἐκ τῆς ἡμέρας βαλανιδέας τῆς (αἰγίλοπος) λαμβανόμενων μόνον τῶν ἡμιανθικῶν κυπέλλων καὶ ἐκ τού-

των τῶν ἐχόντων τὰ χεῖλη παχύτατα (τὰ καλούμενα ἐν τῷ ἐμπορίῳ *δουγάτα*, δ') Πρωτῆς ποιότητος (μεζάνα) καταρτιζομένης ἐκ κυπέλλων ἀνοικτῶν παχυτείχων καὶ ἀβλαδῶν. γ') Ἀνάμικτον (ἐνα νερό) ἀποτελούμενον ἐκ τῶν μετὰ τὴν κατάρτισιν τῶν ἀνωτέρω δύο ποιότητων ὑπολειπομένων ἀβλαδῶν καὶ μηδεμίαν ἀλλοίωσιν ὑποστάντων βαλανοκυπέλλων. Εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην συμπεριλαμβάνονται καὶ τὰ κύπελλα τῆς ἀγρίας βαλανιδέας (μακρολέπιδος) τὰ φέροντα λεπίδας ἀνακυρτουμένας πρὸς τὰ ἐξω (κοινῶς *ἄγρια βαλανιδία*, δ') Παρακατινὴν (βεφοῦζο) συγχροτούμενον ἐκ τῶν μετὰ τὴν κατάρτισιν τῶν ἀνωτέρω τριῶν ποιότητων ὑπολειπομένων ὅπως οὖν ἀνεκτῶν καὶ ἐμπορευσίμων βαλανιδίων. καὶ ε') Ἀπορριψίμου (σκάρτω) περιλαμβάνον πάντα τὰ λοιπὰ βαλανίδια τὰ ὑποστάντα ἀλλοιωσίν τινα ἢ ἐξ ἐξαιτίας (σκάρτα τῆς φωτιάς) καὶ ἔχοντα χρώμα καστανίνον, ἢ ἐκ τῆς βροχῆς (σκάρτα τῆς βροχῆς) καὶ ἔχοντα χρώμα ὑποπράσινον. Ἡ ποιότης αὕτη ἔχει ἐλάχιστην ἐμπορευσίμον ἀξίαν. Δι' τιμὰς τῶν βαλανιδίων εἶνε πάντοτε ἀνάλογοι πρὸς τὴν ποιότητα αὐτῶν. Τῆς δ' ἀξίας τῆς πρωτίστης ποιότητος τιθεμένης = 100 ἡ πρώτη τιμᾶται 80—85, τὸ ἀνάμικτον 70—75 καὶ τὸ παρακατινὸν 45—50. Παρ' ἡμῶν οὐδεμία γίνεται διακρίσις ποιότητων, ἀλλ' ἀρκοῦνται εἰς μόνον τὴν ἀποχωρισμὸν τῶν βεβλαμμένων βαλανιδίων (σκάρτων), καταρτίζοντες οὕτω δύο μόνας ποιότητας τὴν τοῦ χαμάδος καὶ τῆς βδιστοῦ καὶ χαχλῶν ἀβλαδῶν, καὶ τὴν τοῦ ἀπορριψίμου (σκάρτου) διὸ καὶ τὰ ἡμέτερα βαλανίδια ἔχουσι τιμὰς κατωτέρας.

Τὰ βαλανίδια ὑφίστανται μείωσιν τοῦ βάρους αὐτῶν (φυραν), ἀνερχομένην εἰς 4 % περίπου καὶ προσερχομένην τοῦτο μὲν ἐκ τῶν ἐν τισι τῶν κυπέλλων ἐμπεριεχομένων καὶ μετὰ τὴν ἀποξήρανσιν ἀποπιπτουσῶν βαλανίων, τοῦτο δὲ καὶ ἐκ τῶν ἐπιτήδες ὑπὸ τῶν συλλεκτῶν ἀναμιγνυμένων ἀπορριψίμων (σκάρτων), διὸ καὶ κατὰ τὴν παραλαβὴν οἱ ἔμποροι καταλογίζουσι τὴν μείωσιν ταύτην. Ἐτέραν μείωσιν τοῦ βάρους συνεπάγεται ἡ ἀποξήρανσις τῶν βαλανιδίων ἀνερχομένη εἰς 2 % ὡς ἐγγίστα.

Ἡ μέση ἀξία τῶν βαλανιδίων ἐν μὲν Γυθείῳ εἶνε δραχμαὶ 18,50, ἐν Ἀστακῷ καὶ Καρθάσσαρ 17,75 καὶ ἐν Κέᾳ 16,80 κατὰ στατῆρα. Τὸ ποσὸν τῶν κατὰ μέσον ἐτήσιον ὄρον παραγομένων ἐν Ἑλλάδι βαλανιδίων ἀνέρχεται εἰς 200,000 στατῆρας ἐκπροσωποῦντας τὴν ἀξίαν 3,540,000 δραχμῶν. Τοῦ ποσοῦ τοῦτου ἐξάγονται εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν περὶ τὰς 130 χιλ. στατῆρας, τὸ δ' ὑπόλοιπον κατανάλσκεται ἐν τῇ τόπῳ. [X.]

Βαλανοφορειώδη (Bot.) (Balanophoreae). Οικογένεια δικοτυλήδων ἀπετάλων φυτῶν, ἄνθη χλωροφύλλης καὶ παρσι-
τούντων ἐπὶ ριζῶν ἄλλων φυτῶν μετὰ θη-
λώδους βλαστικού ὄργανου, κατὰ τὴν ὄψιν
παρεμφερῶν πρὸς τοὺς πιλομύκητας, ὡς
ἐπὶ τὸ πολὺ μονοοίκων ἢ διοίκων. Εἶδη τεσ-
σάραντα ἐν θερμαῖς χώραις φυόμενα, ἐν δὲ
μόνον ἐν τῇ νοτίῳ Εὐρώπῃ, ἰδίως τῇ Μελίτῃ,
ἔστι τὸ Κυνομάριον τὸ κόκκινον (Cy-
nomorium coccineum L.) τὸ ἄλλοτε φαρ-
μακευτικόν (Fungus melitensis). [Θ.Χ.]

Βαλανσιένναι (Valenciennes, γαλλ. Valentianae λατ.). Διάστημα βιομηχανικῆ πό-
λης, φρούριον καὶ ὠχυρωμένον στρατόπεδον ἀ-
τάξως, ἐν τῇ γαλλικῇ νομῇ τοῦ Νόρ, παρὰ
τὴν συμβολὴν τοῦ Σκάλδιος εἰς τὸν Ρονέλλ.
Εἶναι πρωτ. ἐπαρχίας, ἔχει πρωτοδικεῖον, ἐμ-
ποροδικεῖον, λύκειον, μουσεῖον, βιβλιοθήκην,
ἀκαδημίαν ζωγραφικῆς, φιλανθρωπικὴν ἐπι-
ρίαν, ἐργαστᾶσια λινῶν ὑφασμάτων, βακτι-
στῶν, μερινός, γαζῶν κτλ. ὑφασματοποιεῖα,
ἐλαιοποιεῖα, συρματοποιεῖα, σακχαροποιεῖα,
σιδηρουργεῖα, μεταλλουργεῖα, 20 277 κατ.
(1888), καὶ ἀκμαϊότατον ἐμπορίον. Παρ' αὐ-
τὴν κείνται τὰ ἀνθρακωρυγεῖα τοῦ Ἀνζέν. —
Ἐν αὐτῇ κτεσκευάζοντο ἄλλοτε τὰ περίφημα
βαλάντια τὰ τρίχα πτα. — Ὑπῆρξε
δὲ πρωτεύουσά τῃς γαλλικῆς Ἀννωῖας. [Π.Π.]

Βαλάντιον. Τὸ θυλάκιον ἐν ᾧ ἔθετον
οἱ ἀρχαῖοι ὅσα χρήματα ἔφερον ἐπάνω των
ἐνίοτε κατεσκευάζετο ἐκ κύστεως χοίρου
(ῥίνας). Ἐξήρτατο ἀπὸ τοῦ τραχήλου διὰ σει-
ρίδιον, τὸ ὁποῖον ἀπέκτετον οἱ κλέπτει (ᾗθεν
τέμνεσθαι τὸ βαλάντιον, βαλαντιστομεῖν, βα-
λαντιοτόμος). [Π.]

Βαλάντοδον. Χωρίον τῆς ὑποδιοική-
σεως Δοριάν τῆς Μακεδονίας, οἰκοῦμενον ὑπὸ
450 περίπου βουλγαροσλαβῶν χριστιανῶν καὶ
ὡς 100 μουσουλμάνων. Τὸ χωρίον ταῦτο εἶνε
ὄνομαστον ἀνὰ τὴν νότιον Μακεδονίαν διὰ τὰς
ὠραίαις σταφυλᾶς του, αἵτινες φέρουσι καὶ τὸ
ὄνομα αὐτοῦ. [Π.]

Βαλάξα. Νησίς ἐπιμήκης ἄγονος πρὸ
τοῦ Δ λιμένος τῆς Σκύρου, τῆς Καλαμίτσας
(τοῦ Κ-ητῶν λιμένος τῶν ἀρχαίων). [Π.]

Βαλασόρη (Balasore) ἢ Βαλασούρ.
Πρωτεύουσα τοῦ διαμερίσματος Ὀρίσσας τῆς
προεδρείας τῆς Βεγγάλης ἐν τῇ ἀγγλοϊνδικῇ
αὐτοκρατορίᾳ. Κεῖται παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ πο-
ταμίου Βαραβαλόγγ καὶ ἦτο τὸ πάλαι ἀκμά-
ζουσα καὶ ἐμπορικωτάτη, ἔνεκα τοῦ λιμένος
καὶ τῶν Πορτογαλικῶν, Ὑλλανδικῶν καὶ
Δανικῶν ἐμπορικῶν πλοιοπορειῶν. Παρ᾽ αὐ-
τὴν ἔρρεον καὶ σακχαροκάλυμνον, καὶ ἔχει 20 265
κατ. Ἡ δὲ ἐπαρχία Β. ἔχει ἔκτασιν 5 356
τ.χμ. καὶ 945 280 κατ. (1881). [Π.Π.]

Βαλασώδ. Πόλις τοῦ βρωτ. κυβερνήτου

Σαρατῶς καὶ παρὰ τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ
Σχίπερ. ἔχουσα 10 088 κατ. (1882), ἐμπο-
ριον σιτηρίων, ἀλεύριων, λινωσπόρων καὶ στέα-
τος. [Π.Π.]

Βάλατα. (Χημ. τέχνη.) (Balata).
Μάζα ὁμοία τῇ Γουτταπέρχῃ ἐξαγομένη ἐκ
δένδρου τινος τῆς Γουάνας. Ὁ κορμὸς τοῦ
δένδρου χαράσσεται, ὁ δὲ ἐκχεόμενος γαλα-
κτώδης χυμὸς φυλάσσεται ἐντὶς δοχείων μί-
χρὶς οὐ στερεοποιηθῇ καὶ ἀποτελέσῃ λευκὴν
πορώδη μάζαν ἀνάλογον τῆς γουτταπέρχης
δυναμένην νὰ ἡραστειωθῇ ὡς ἐκείνη καὶ τυγ-
χάνουσιν τῶν αὐτῶν χρήσεων. (Πρόλ. Γουτ-
ταπέρχα). [Ο.Α.Ρ.]

Βαλάφτσα. Χωρίον ὑπαγόμενον εἰς τὴν
γενικὴν διοίκησιν καὶ μητροπόλιν Θεσσαλονί-
κης καὶ οἰκούμενον ὑπὸ 400 βουλγαροσλαβῶν,
ἐχόντων ἑλληγικὸν τὸ εἶδη καὶ ὄντιον τῶν
πλείστων ἐπιμώρτων καλλιεργητῶν. [Π.]

Βαλαχάνυ. Χωρίον βρωτ. τοῦ Καυκάσου
ἐν τῷ κυβερνήτῳ Βακού, ἀπέχον 15 χμ. πρὸς Β
τοῦ Βακού. ἔχει 2 000 κατ. τὸ πλεῖστον Τα-
τάρων, καὶ πηγὰς πετρελαίου, παραγοῦσας 20
ἐκαστ. χιλιόγρ. πετρελ. κατ' ἔτος. [Π.Π.]

Βελάχεια. Πόλις τῆς Ρωσσίας, ἐν τῇ
κυβερνήτῳ Νέσνι-Νοβογκρόδ, παρὰ τὴν ἀριστ.
ὄχθην τοῦ Βόλγα, ἔχουσα 5 229 κατ. (1882)
ὀνομαστὴ δὲ διὰ τὴν ἐν αὐτῇ ἐκπαλαί ἀκμά-
ζουσαν ναυπηγίαν πορθυσίων. [Π.Π.]

Βελαώρα ἢ Βελαώρα. Χωρίον τοῦ δή-
μου Ἀπεραντίων τῆς Εὐρυτανίας, κείμενον εἰς
ἀπόστασιν 1 1/2 ὥρ. ΝΔ τῆς Γρανίτσας, ἐπὶ
τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης μικροῦ παραποταμίου τοῦ
Ἀχελώου. Κατ. 479 τῇ 1889. Ἐκ τοῦ χω-
ρίου τούτου κατὰγεται ἡ οἰκογένεια τοῦ ποιη-
τοῦ Βαλαωρίτου. [Π.]

Βαλαωρίτης Ἀριστοτέλης. Εἰς τῶν ἐ-
πισημοτέρων ποιητῶν τῆς συγχρόνου Ἑλλά-
δος. Ἐγεννήθη ἐν Λευκαδί τὴν 2 Αὐγούστου
1824 ἐκ πατρὸς Ἰωάννου Βαλαωρίτου, τόπα-
ριδου, χρηματιστῆος πολλάκις πληρεξουσίου
τῆς νῆσου καὶ γερουσιαστοῦ. Εἰς τὰς φάδεις
τοῦ ποιητοῦ ἔρρεον αἵμα ἀρματωλικόν. Γενάρ-
χης τοῦ οἴκου του εἶνε ὁ Χρήστος Βαλαωρί-
της, θρεψίων τὸ ὄνομά του εἰς τὴν Βαλαώραν
(βλ. λ.). οὗτος μετὰ τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ του
Μίσχου καὶ ἄλλων τινῶν ἐπληρηγῶν ὤθησε
τὴν σημερινὴν ἐπαναστάσεως ἐν Ἀκαρνανίᾳ
καὶ ἠπειρῇ καθ' ὅν χρόνον οἱ ἑνετοὶ ὑπὸ τὸν
Μωροζίνην ἐπολέμουν ἐν Πελοποννήσῳ (1881)
μετὰ δὲ τὴν ἐπιτυχῇ ἐξόδῳ τῆς ἐπαναστά-
σεως ἔλαβον ἀμφοτέροι μετὰ τοῦ Ἀγγέλου
Σουμίλα τὸ ἀρματωλικὸν τῆς ἠπειροῦ καὶ
μέρους τῆς ἐπαρχίας Βάλτου ὅτε δὲ ἀπὸ τοῦ
1889 οἱ ἀρματωλοὶ ἐπύσαν ἀνεγνωρίζοντες
τὴν κυριαρχίαν τῶν ἑνετῶν ἐν τῇ διοικήσει
τῶν ἀρματωλικῶν τῆς Στερεᾶς, οἱ Βαλαωρί-
ται μετὰ τοῦ Σουμίλα, ἐμμενῶντες πιστοὶ εἰς

τούς Ένετούς, έλαβον τήν άρχηγίαν τοῦ κατὰ τῶν άρματωλιῶν έκπεμφθέντος στρατοῦ, ὅστις ὁμοῦς ήτήθη ὑπὸ τούτων. Ἀναγνωρίζουσα δὲ τὰς ὑπηρεσίας τοῦ Χρήστου Β. ἡ Ένετικὴ κυβέρνησις παρεχώρησεν εἰς αὐτὸν γκαίς και- μένας ἐν Λευκάδι, ἐνθα ὀριστικῶς ἐγκατεστάθη μετὰ τῆς οἰκογενείας του. ἔγγραφοίς ὡς εὐγε- νῆς ἐν τῇ Χρυστῇ Βίβλῳ τῆς νῆσου. Ὁ δὲ Μό- σχος καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Γεώργιος διεκρίθησαν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς Ένετικῆς Δημοκρατίας, ἀνδραγαθήσαντες εἰς μάχας κατὰ τῶν Τούρ- κων, ὡς μαρτυροῦσιν ἐπίσημα ἔγγραφα δημο- σιευθέντα ὑπὸ τοῦ Β.

Ὁ Β. τὰ πρῶτα γράμματα ἐδιδάχθη ἐν Λευ- κάδι καὶ ἐσπούδασεν εἰς τὴν ἐν Κερκύρᾳ Ἀκα- δημίαν. Πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ἐγκυκλίων μα-θημάτων μετέβη εἰς Γενεύην, ἐνθα ἔτυχε δι- πλοῦ ἀπολυτηρίου, τῶν γραμμάτων καὶ τῶν ἐπιστημῶν. Ἐκεῖθεν μεταβὰς εἰς Παρίσιους ἐνεγράφη εἰς τὴν νομικὴν σχολήν, ἀλλ' ἀσθε- νῆσας διέκοψε τὰς σπουδὰς του καὶ ἐπανέκαμψεν εἰς τὴν πατρίδα. Μετὰ δύο ἔτη, κατὰ τὸ 1846, ἀνεχώρησεν εἰς Ἰταλίαν, ἐνεγράφη εἰς τὸ Πα- νεπιστήμιον τῆς Πιασας, καὶ μετὰ τρία ἔτη ἐ- πέστρεψεν ἐκεῖθεν διδάκτωρ τὰ νομικά. Κατὰ τὸ 1852 συνῆλθεν εἰς γάμον μετὰ τῆς μονο- γενεοῦς θυγατρὸς τοῦ Αἰμίλιου Τυπάλδου, τοῦ γνωστοῦ ἐν Ἰταλίᾳ καὶ ἐν Ἑλλάδι λογιού. Τυγχάνων ἀνέτειλε ἐν τῷ βίῳ καὶ ἐλεύθερος οἰκογενειακῶν ἀναγκῶν, ἠκολούθησε τὴν δδὴν τὴν ὁποίαν προδιεχαράζε τὸ ἐνθουσιώδες πνεῦμά του, καὶ παραιτήσας τὰ νομικά, πρὸς τὰ ὁποῖα δὲν ἤρθαντο κλίσιν, ἐνέκυψεν ἄλλος εἰς τὴν ποίησιν, καὶ τὴν ἔρευναν τῆς πατρικοῦ ἱστορίας κατὰ τοὺς ἐπὶ Τουρκοκρατίας χρόνους, εἰς ἧς καὶ ἐτράφη ἡ ποίησις αὐτοῦ· καθότι καὶ δὲ μόνιμως ἐν Λευκάδι καὶ σπανίως ἀπεδήμει. Ὁ Β. ἀνε- μίχθη εἰς τὴν ἐνεργὴν πολιτικὴν· ἀλλὰ τὴν πολιτικὴν ἐνέργειαν οὐδόλως ἐχώριζε τῆς ποιητικῆς ιδέας, τούναντίον ἔκρινε τὸν συν- διασμέν ἀμφοτέρων ὡς τὸ ἄριστον μέσον δρά- σεως ὑπὲρ τοῦ μεγάλου τῆς πατρίδος. Τοὺς συμπολίτας του πολλοαχῶς ἐκτιμῶντας τὴν ἄνδρα, κατ' ἐπανάληψιν ἀντεπροσώπευσεν ἐν τῇ Ἰονίῳ Βουλῇ καὶ βραδύτερον ἐν τῇ Συνε- λεύσει καὶ τῇ Βουλῇ τῶν Ἑλλήνων. Βουλευ- τῆς ἐξελέγη τὸ πρῶτον κατὰ τὸ 1857· εἰσελ- θὼν εἰς τὴν Ἰόνιον Βουλὴν, συνετάχθη μετὰ τῶν ὁπαδῶν τῆς ἐνώσεως. Αὐτὸς ὑπῆρξεν ὁ συντάκτης καὶ εἰσαγγητὴς τοῦ ἀπὸ 10 Μαΐου 1862 διαγγέλλματος πρὸς τὸν λέρδον ἄρμοστην τῆς Σουδεκατῆς Βουλῆς τῶν Ἑπτανήσιων, διὰ τοῦ ὁποίου οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν Ἰονίων ἐζή- τεον τὴν μετὰ τῆς Ἑλλάδος ἑνωσιν. Ἐκπλη- ρωθεὶς μετὰ τινος μῆνης τῆς εὐχῆς ταύτης, ὁ Β. ὡς πληρεξούσιος Λευκάδος εἰσῆλθετο μετὰ 80 Ἑπτανησίων εἰς τὴν ἐν Ἀθήναις Συνέλευσιν τοῦ 1862. Τὴν Λευκάδα ἀντε- προσώπευσεν ἐν τῇ Βουλῇ μέχρι τοῦ 1868, ὅτε, ἔνεκα ἐπεισοδίου τινός, ζωηρῶς χαρακτη-

ρίζοντας τὸ εἰδέξατο τῆς φύσεως αὐτοῦ, ἀ- ποδοκιμαθεὶς ὑπὸ τῶν συναδέλφων του, ἀπα- γώρησεν ὀριστικῶς τῆς ἐνεργοῦ πολιτικῆς. Κατὰ τὴν περίσθον τῆς δράσεως αὐτοῦ, ὡς ἀντιπροσώπου, πολλὰκις ἠκούσθη ἡ φωνή του ἐν Ἑπτανήσιμ καὶ ἐν Ἀθήναις ἀπὸ τοῦ βή- ματος· ἀλλ' ὑπὸ τὸν κοινοβουλευτικὸν ῥήτορα ἐλάνθανεν ἀείποτε ὁ ποιητής, καὶ ἡ εὐφράδεια αὐτοῦ ἀνεπτύσσεται ὑπὸ τύπον λυρικῆς ἐξέφρασεως· καὶ κατὰ τύπον δὲ καὶ κατ' οὐσίαν οἱ πολιτι- κοὶ του λόγοι ρυθμίζονται ὑπὸ τοῦ αἰσθηματοῦ καὶ σχεδὸν περὶ οὐδὲν ἄλλο στρέφονται· ἡ περὶ τὴν ἐξόμνησιν τοῦ ἀγῶνος καὶ τὴν ἔκφρασιν τοῦ πόθου τῆς πανελληνίου ἐνώσεως. Ὡς πα- ράδειγμα τοῦ ῥητορικοῦ αὐτοῦ ὕψους παραθέ- τομεν βραχυεῖαν περικεπὴν ἐξ ἀγορεύσεως ἐνώπιον τῆς Ἰονίου Βουλῆς: «Ἡμεῖς οἱ νέοι Ἑλληνες δὲν εἰμεθα τάχα οἱ κλαδίσκοι τοῦ μεγάλου ἐκείνου δένδρου, οὗ τινος ἀπὸ ἀνα- ριθμήτων ἦδη χρόνων τὴν μὲν κορυφὴν μασι- ζοῦσι κεραυνοὶ καὶ θύελλαι, τὰς δὲ ρίζας πο- τίζουσιν ἡ γολή καὶ τὸ αἷμα· Καὶ μολοντοῦτο ὑπάρχουμεν, καὶ τὸ δένδρον θάλλει. Δὲν ἀνῆ- κομεν ἡμεῖς ἀρὰ γε εἰς τὸ ἔθνος ἐκεῖνο, ὅπερ ἀπὸ αἰῶνων ἦδη συνεθίσε νὰ ζῇ ἐν τῷ θα- νάτῳ καὶ ἀτοράχῳ νὰ ἀνροᾷται ἀντηχοῦντα εἰς τὰς ἀκοὰς του τὸν κρότον τῆς σκαπανῆς· ἀφοῦτο πολιτικοὶ νεκροθάπται ἐν τῇ ἀπογνώ- σει αὐτῶν κηρύξαντες ἡμᾶς τεληνηκῶτας, ἡλ- θιν ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου ἐδάφους καὶ ἤρχισαν νὰ ἐξορπῶσι τὸ μνημα, ὅπως μᾶς ἐνταφιάσωσι καὶ μολοντοῦτο ζῶμεν. Τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος δὲν ἀπέθανεν, ὅχι, μὰ τὴν Θεόν, δὲν ἀπέθανε, ζῇ!.. Ἀλλ' ἡ φιλοπατρία τοῦ Β. δὲν περιορίζετο μόνον εἰς λόγους, ἀλλ' ἐξεδηλοῦτο ἐν δραστη- ρίῳ ἐνεργείᾳ κατὰ πάντα κρίσιμον περίστασιν. Κατὰ τὸ 1851, ὅτε ἐν Ἑπταρίῳ ἐξεργάγη ἡ ἐπαναστασις, ὁ Β. ἀνεμίχθη πυρετωδῶς εἰς τὰς προετοιμασίας τῆς ἐξεγέρσεως, ἡ ἀνά- μιξις του δὲ ἐξήγγειρε τὴν ὁργὴν τοῦ ἀγγλοῦ ἄρμοστου καὶ προσέκλῃσε τὴν ἐξορίαν του. Βραδύτερον τὸ 1860 καὶ τὸ 1861, ὡς ἐταῖρος πατριωτικῶν κομητάτων, καὶ χρήματα συνει- σέφερε καὶ εἰς τὴν Θεσσαλίαν καὶ τὴν Ἑπει- ρὸν καὶ μέχρι Μαυροδουλείου ἐξέδραμε χάριν τῆς Ἰδέας, τὴν ὁποίαν μετὰ διακοὰς πόθου ἐξυμνῆσαι. Ἡ Κρητικὴ ἐπανάστασις τοῦ 1867 παρέσχεν εἰς τὸν ποιητὴν νέαν ἀφορμὴν πρὸς χρησιμοποίησιν τῆς ἀκοιμητοῦ φιλοπατρίας του. Κατὰ τὸ 1878 ἐνῆργησεν ἐν τοῖς πρῶ- τοις πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ἐν Ἑπταρίῳ ἀπο- πείρας πρὸς ἀποτίναξιν τοῦ ζυγοῦ. Ἀλλὰ τὸ ἐπὶ τὸν ἔτος, τὴν 24 Ἰουλίου 1879, κατα- δληθεὶς ἐκ τοῦ καρδιακοῦ νοσήματος, εἰς τοῦ θεινῶς ὑπέφερε κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας τοῦ βίου του, ἀπέθανεν ἐν Λευκάδι. Τὸ μέγα ὄνειρον, τὸ φωτίζον ἀδιαιλείτως τὴν φαντα- σίαν του, δὲν τὸν ἐγκατέλιπε μέχρι τῶν τε- λευταίων ἡμερῶν τοῦ βίου του· μικρὸν πρὸ τῆς τελευτῆς του ἔγραφε πρὸς φίλον: «Ὁ Θεὸς

νά δώση προσεχώς νά συναντηθῶμεν ὡς πλη-
ρεξούσιοι μίᾳς μεγαλειτέρας Ἑλλάδος. Εὐχου-
δὲ νά μὴ ἀποθάνω ἕως τότε, διὰ νὰ θυνήθω
νά ψάλλω τὸ τελευταῖόν μου ᾄσμα.»

Τὸ ἰδεῶδες τοῦτο ἄσκη δὲν ἐπέπρωτο εἰς
τὸν ποιητὴν νά ψάλλῃ, ὡς ὄνειροπόλος ἤχητο.
Ἄλλ' ὅμως ἤξιωθη νά ψάλλῃ ἄσματα, τὰ ὁ-
ποῖα ἐν προτύπῳ ἐνότητι ἐμπνεύσεως καὶ ἀρ-
μονίᾳ μορφῆς ἐκφράζουσι τὸ ἰδανικόν τοῦ ε-
θνικοῦ, καὶ διατυποῦσι τὸν ὕψιστον πόθον τῆς
μῆς μεγαλειτέρας Ἑλλάδος. Ὁ Β. ἐκ νε-
αρωτάτης ἡλικίας ἐπεδόθη εἰς τὴν ποιήσιν,
ἀλλ' ἡ πρώτη αὐτοῦ ποιητικὴ συλλογὴ, τὰ
Στρεφόμενα (1845), εἶνε παιδα-
ριώδες ἔργον ἀνάξιον λόγου. Διὰ τῆς δημοσι-
εύσεως τῶν Μνημόσυνων (1857) παρέ-
στη πρῶτον ὁ ποιητὴς ὑπὸ νέαν ὄψιν, καταθέ-
των τὰ θεμέλια νέας ποιήσεως, πρὸς ἀνύψω-
σιν καὶ τελείωσιν τῆς ὅποιας ἐμελλε τοῦ λοι-
ποῦ ἀνεκδοτῶς νά ἐργασθῇ, πάντοτε κατὰ τὸ
προδιαγραφέν ὑπ' αὐτοῦ σχέδιον. Ὁ Β. ἐπρό-
νει διὰ βάσις τῆς νέας ἑλληνικῆς ποιήσεως
πρέπει νά εἶνε «ἡ πιστὴ ἐξιστορήσις τῶν πα-
θημάτων καὶ τῶν μαρτυριῶν τοῦ ἔθνους, ἡ δι-
ηγεσίς τοῦ ἑλληνικοῦ πρὸς τὸν ξενισμὸν
πάλη», ἐν τῇ περιόδῳ, ἣτις διήκει ἀπὸ τῆς
ἀλώσεως τοῦ Βυζαντίου μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς
χρόνων. «Ἐντὸς τῶν ὁρίων τούτων πρέπει νά
ἀνιχνεύσωμεν τὴν ἀληθῆ πηγὴν τῆς ἡμετέρας
ποιήσεως, ἣτις πρὶν ἡ μεταβληθῇ εἰς λυρικὴν
ἢ δραματικὴν, ὁρεῖται νά λάβῃ ἡρωικὴν, του-
τέστιν ἐπικήν μορφήν. Λέγων δὲ ἐπικήν,
ἐννοῶ τὴν ποιήσιν, ἣτις ἀνεξαρτήτως ἰδιαιτέ-
ρων τινῶν κανόνων στηρίζεται κυρίως εἰς τὴν
ἱστορίαν, προτιθεῖται δὲ σκοπὸν αὐτῆς τὴν ἐξ-
ύμνησιν σημαντικῶν τινος γεγονότος, ἀναγο-
μένου εἰς ἡρωικοὺς χρόνους, μυστηριωδῶς πε-
ρικεκαλυμμένους ὑπὸ τῆς νεφελώδους παρα-
δόσεως καὶ τῆς ἀμυδρᾶς ἀπομνημονεύσεως τῶν
χρονολογῶν καὶ τῶν γερόντων. Ἀλλὰ τὸ
χρὸς τοιαύτης ἐμπνεύσεως ὁ Β. ἠγωνίζετο νά
ρυθμίσῃ καὶ διακοσμήσῃ διὰ τοῦ νοῦ τῆς με-
λέτης. Πρὸς τὴν πραγματοποίησιν τῆς ποιή-
σεως, ὡς τὴν ἀντελαμβάνετο, δύο στοιχεῖα ἐ-
κρίναν ἀπαραίτητα: τὴν ἱστορικὴν ἀναδιψασιν,
καὶ τὴν χρῆσιν τῆς δημώδους γλώσσης. Ποι-
ητῆς αὐτός, καὶ ἐκ τῶν πολλῶν ἐλευθερώ-
σιμονόμων εἰς τῆς φαντασίας τὰς ὁρμάς, ἐκαυ-
χάτο ἐπὶ τῷ σεβασμῷ πρὸς τὴν ἱστορικὴν ἀ-
λήθειαν. «Περιγράφων τὴν ἐν θεωρητικαῖς
μάχῃν—λέγει ἐν τοῖς προλεγόμενοις τοῦ Δι-
άκου—προέκρινον πανταχού τὰς δοκούσας μοι
ἀκριβεστέρας πληροφορίας, συνειδὼς ὅτι ἡ δη-
μοτικὴ ἑλληνικὴ ποιήσις, ἐκ τῶν μυθῶν τῆς
ἱστορίας ἐκπορευομένη, κυρίως προτιθεῖται τὴν
ἀκριβῆ ἀφήγησιν τῶν γεγονότων, περικυμώ-
σας μὲν καὶ χρωματίζουσα αὐτὰ ποικιλοτρόπως,
πρὸς ἐκφανεστέραν τοῦ θέματος διαγράψιν,
ἀλλ' οὔτε τὴν παραμέτρῳσιν τῆς ἀληθείας ἀνέ-
χεται οὔτε τὴν ἀποσιώπησιν, ὅταν δι' αὐτῆς κα-

ταστρέφονται αἱ βάσεις, ἐρ' ὧν ἀνεγείρονται
οἱ ἰδανικοὶ αὐτῆς πύργοι. Περὶ δὲ τῆς γλώσ-
σης ἐκφράζεται, ὡς ἔξῃς, ἐν τῇ προλέγῳ
τῶν Μνημόσυνων: «Δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι
ἡ γλώσσα τοῦ λαοῦ θέλει εἶναι ἡ γλώσσα τῆς
ῥωμαντικῆς, δημοτικῆς ἢ λυρικῆς ποιήσεως
μας. Πρέπει μάλιστα ἐπιστημῶς νά καθιερωθῇ
εἰς τὸν σκοπὸν τούτου ὅπως οἱ θυνάμενοι εἰσ-
έλθωσιν ἀδιστακτικῶς εἰς τὴν πορείαν ταύτην
πλουτίζοντες καὶ μαρμώροντες αὐτήν. Εἰς τὴν
ἱστορίαν τῶν γλωσσῶν εἶνε ἀναντίρρητον γε-
γονὸς δι' ὁράσεις καὶ λέξεις καὶ ἰδιωτισμοὶ ἀ-
φιερώθησαν ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν ποιήσιν.
Ἡμεῖς εὐτυχέστεροι τῶν ἄλλων δυνάμεθα ἀ-
κεραῖαν διαθέκτον νά μεταχειρισθώμεν ἐπὶ
τούτῳ... Ἡ γλώσσα τοῦ λαοῦ δὲν εἶνε πτωχή,
εἶνε πλαστικωτάτη καὶ ποιητικωτάτη. Παρέ-
χει ἀναριθμήτους εὐκολίας εἰς τὸν ποιητὴν,
εἶνε ἰδιότροπος καὶ σπανίως μιμνᾶται τὰς ξέ-
νας... Εἶνε ἡ μόνη ἐκφρασις τῆς νέας ἑλλη-
νικῆς ποιήσεως» κτλ. κτλ.

Ὁ ποιητὴς παρέμεινε πιστὸς εἰς τὸ πρό-
γραμμά του. Μετὰ τὰ Μνημόσυνα, τῶν
ὁποίων τὰ πλείστα ἄσματα ἀνακαλοῦσιν εἰς
τὸ εἶναι, ἐν ἐπικολλυρικῇ χρωματίζῃ, τὰς
ἡρωϊκὰς φυσιογνωμίας τῶν προδρόμων τῆς
ὑπαναστάσεως τοῦ 21, τῶν διασημωτέρων
κλερτῶν καὶ ἀρματωλῶν, ἐξέδωκε τὴν Κυρά
Φροσύνῃ, ἑκτενὲς ποίημα εἰς τέσσαρα ἔ-
σματα, ἐν ᾧ ἐκτίθεται τὸ γνωστὸν μαρτύριον τῆς
ὠραίας ἑλληνίδος, πνιγμένης ὑπὸ τοῦ Ἀλῆ,
πασσά εἰς τὴν λίμνην τῶν Ἰωαννίνων. Ἡ
Κυρά Φροσύνῃ περιέχει ὀχι ὀλίγα ὠ-
ραία τεμάχια, ἀλλὰ στερεῖται ἀρμονίας ἐν τῷ
συνόλῳ, εἶνε ἔργον ῥωμαντικῆς μάλλον ἀμε-
τροπειας, ἢ δημοτικῆς ἐμπνεύσεως, πλήρες
νεανικοῦ ἐξάρματος, ἀλλὰ καὶ νεανικῶν ἀτε-
λειῶν. Τούναντίον ἔ' Ἀθανάσης Δεά-
κος (1867), ἐπικριτικῶς ἀφήγησις τῶν κατὰ
τὸν ἥρωα τῆς Ἀλμάνας καὶ τὸ μαρτύριον
αὐτοῦ, παρέχει κατὰ τὴν ὑπόστασιν καὶ τὴν
μορφήν, κατὰ τὴν στιχογραφίαν καὶ τὴν γλῶσ-
σαν, ἀκριβὲς μέτρον τῆς δυνάμεως τοῦ ποιη-
τοῦ, ἀνδρωθέντος, ἀναπτειρουμένου εἰς εὐρυτέ-
ρους ὁρίοντας, ἀλλὰ μάλλον εὐσυνειδήτως ἐρ-
γαζομένου, καὶ παρέχοντος εἰς τῆς φαντασίας
τὰ ἐνδάλματα πλαστικώτερον καὶ καθαρώτερον
τύπον. Ὁ δὲ ὀψιγενὲς Φωτεινὸς (1891),
ἐπιστόδιον τῆς μεσαιωνικῆς ἱστορίας, ἐμπνευ-
σθὲν ἐκ τῆς κατὰ τὸν 12 αἰῶνα ἐξεγέρσεως
τῶν χωρικῶν τῆς Λευκάδος κατὰ τοῦ Βενετοῦ
κέρμητος Γρατσκίου Ζωρῆ, ἐν καὶ καταλη-
φθεῖς ἡμετέλης, δέον νά θεωρηθῇ ὡς τὸ ὠρι-
μώτερον προϊόν τῆς διανοίας τοῦ Β. Ἐν τῷ
Φωτεινῷ ἡ μελέτη τῶν ἡθῶν, τῆς γλώσ-
σης καὶ τοῦ βίου τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ συνεχί-
ται καὶ ἀναπτύσσεται μετὰ τελείας γνώσεως
καὶ δυνάμεως, ἀλλ' ἄνευ τινὸς βλάβης τῆς
ποιητικῆς ἐμπνεύσεως, ἣτις πρὸς τὴ ἀρρενωπὴν
τραχύτητα καὶ τὴν δραματικὴν γοργότητα τοῦ

Διάκου, προσλαμβάνει καὶ θηλυκὴν τινα ἀπαλότητα καὶ προσδυτικὴν φίλαρμόδιαν ἐπιδεικνύει. Τὰ ποιήματα τοῦ Β. συμπληροῦνται ὑπὸ ποικίλων χρονολογικῶν καὶ γλωσσικῶν σημειώσεων, τὰς ὁποίας οὗτος ἤντιλται ἐκ παλαιῶν τῶν πηγῶν τῆς ἱστορικῆς ἀναδιφύσεως, ἐκ τῶν δημοτικῶν ἀσμάτων, τῶν προσωρικῶν παραδόσεων, τῶν ξένων καὶ τῶν ἐντοπιῶν χρονολογικῶν, καὶ τῶν ἐν τοῖς ἀρχείοις κειμένων δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν ἐγγράφων. Ἐν τῷ Β. ὁ ποιητὴς καὶ ὁ ἱστοριοδίτης συμπληροῦσι καὶ βοηθοῦσιν ἀλλήλους, ἀνεκτιμητὸν ὁ ἀρωγὴν παρεχόμενος εἰς τὴν φαντασίαν τοῦ ποιητοῦ ἢ μετὰ τοῦ καὶ ἄμεσος συνάφεια καὶ διαρκὴς συναναστροφή αὐτοῦ, ἀπ' ἧς ἐποχῆς ἀποσπῶνται τῆς ἐνεργοῦ πολιτικῆς ἐξ ὧς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐν τῇ ἐξοχικῇ ἐπαύλει τῆς Μαδουρῆς, εἰς ἀρρηκτον διατελόντων ἐπικοινωνίαν ἰδεῶν καὶ αἰσθημάτων μετὰ τῶν Λευκαδίων γεωργῶν καὶ ἀλιέων. Πλὴν τῶν ἐκτενεστέρων αὐτοῦ ποιημάτων ὁ Β. ἐγράφε καὶ συντομώτερα, ἐν οἷς ἐξοχον κατέχει ἔστιν ὁ Ἀστράπιδιαν νοσ' τινα τοῦτον, ὡς ἡ Ἀγράμπελη καὶ τὸ Ῥόδο καὶ ἡ Δροσούλα, εἶνε ὑποδείγματα ἐμφυχοῦ καλλοῦ καὶ συντομίας ἐκφράσεως. Ἰδιαιτέρως μνείας πρέπει νὰ τύχῃ ἡ πρὸς τὸν Πατριάρχην Γρηγόριον τὸν Ε' ὥδῃ, ἡ ἀπαγγελθεῖσα τὴν 24 Μαρτίου 1872 ἐν Ἀθήναις κατὰ τὰ ἀποκαλυπτήρια τοῦ ἀνδριάντος τοῦ Πατριάρχου. Ἡ ὥδῃ αὕτη εἶνε τὸ γνωστότερον ἴσως παρὰ τῷ κοινῷ ἔργον τοῦ ποιητοῦ καὶ ἤρκεσε νὰ καταστήσῃ τὸ ὄνομα τοῦ δημοτικῶν ὅσον δὲν ὀκῆρουν νὰ τὸ καταστήσωσι πάντα τὰ ἄλλα ἔργα τοῦ ἢ πρὸς τὸν Πατριάρχην ὥδῃ ἐξηγεῖται μέγαν ἐνθουσιασμὸν παρὰ τοῖς πολλοῖς, ἀλλὰ παρέσχεον ἀφορμὴν εἰς αὐστηρὰς ἐπικρίσεις ἐναντίον τοῦ ποιητοῦ.

Ἄν ἐθνικὸν πνεῦμα, ὡς ὀρίζει αὐτὸ ὁ Σίλλερ, καλεῖται τὸ σύνολον τῶν ἰδεῶν καὶ αἰσθημάτων ἔθνους τινὸς ἐν ἀγέσει πρὸς τὰς ἀντιθέτου φύσεως ἰδέας καὶ αἰσθήματα ἑτέρου ἔθνους, ὁ Β. ὁ κατ' ἐξοχὴν ἐκφράζων τὸ πνεῦμα τοῦτο, εἶνε ὁ κατ' ἐξοχὴν ἐθνικὸς ποιητὴς τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος. — Τὰ «Μνημόσυνα» ἐδημοσιεύθησαν ἐν Κερκύρᾳ 1857 καὶ ἀνεδημοσιεύθησαν ἐν Ἀθήναις 1864 καὶ 1868· ἡ δὲ «Κυρά Φροσύνη» ἐν Κερκύρᾳ 1859, ἐν Ἀθ. 1808· ὁ «Ἀθανάσιος Διάκος» ἐδημοσιεύθη τὸ πρῶτον ἐν Ἀθήναις 1807. Ἡ τελειοτάτη ἐκδοσις τῶν ποιητικῶν ἀπάντων τοῦ Β. εἶνε ἡ ἔρτι διτομος τοιαύτη ὑπὸ τῶν κκ. Γ. Βαλαωρίτου καὶ Μ. Π. Λάμπρου (Ἀθῆναι 1891). Περὶ Β. ἴδε «Ἑστία» 1879, 1890, Ἑμ. Ῥοῦδου «Περὶ συγγένου Ἑλληνικῆς ποιήσεως» 1877· τοῦ αὐτοῦ, «Ἀριστοτέλης Βαλαωρίτης» 1879· Dora d'Istria «Ἀ! Ἴόνιοι νῆσοι καὶ ἡ ἐν αὐταῖς Ἑλληνικὴ ποίησις», μετάφρασις Μ. Κ. Ῥάλλη ἐν Ἀθήναις 1859. Ε. Yémeniz, La Grèce moderne; Héros et Poètes,

Par. 1862 καὶ ἐν «Revue des deux Mondes» Μάρτιος 1858. — Α. R. Rangabé «Histoire littéraire de la Grèce moderne» Par. 1877. — Juliette Lambert «Poètes grecs contemporains» Par. 1881 (Ἑλληνικὴ μετάφρασις ὑπὸ Εὐφροσύνης Κατσίου ἐν «Παρνασσῷ»). Aristote Valaoritis «Poèmes patriotiques». Paris. Ernest Leroux 1883. [Κ.Π.]

Βαλδάν Ἀ ν ω καὶ Κ ά τ ω. Χωρία ἐν τῇ ὑποδοικίῃ τῆς Ἰστυπῆς τῆς Μακεδονίας, ἔχοντα περὶ τοὺς 350 κατοίκους Βουλγάρους χριστιανούς. [Ε.]

Βαλδῆς Ἀδριανός. Ἰταλὸς γεωγράφος, γενν. τῇ 14/25 Ἀπρ. 1782 ἐν Ἐνετίᾳ, ἀποθ. τῇ 2/14 Μαρτ. 1848 αὐτόθι. Πλὴν πολλῶν ἀπογραφικῶν συγγραμμάτων, ἐδημοσίευσε γαλλιστί τῷ 1826 «Ἐθνογραφικὸν ἄτλαντα» καὶ τῷ 1832 «Ἐπιτομὴν γεωγραφίας», μεταφρασθεῖσαν ἐν πάσαις ταῖς εὐρωπαϊκαῖς γλώσσαις (ἑλλην. ὑπὸ Κ. Κούμα, εἰς 4 τόμ.). [Π.]

Βαλδῆς. (Ἀ ν α τ ο μ.). Ἐνδιπλώσις πρὸς βάλλουσα ἐντὸς ἀγώνων ἢ σωλήνων τοῦ σώματος. Βλ. Διγλώχιν, Δικόρυφος ἢ Μιτροειδῆς· Ἐγκύρτοις ἢ Κερκιγγιανῶν· Εὐσταχιανῶν· Θεβερσιανῶν· Μηνοειδεῖς ἢ Σιγμοειδεῖς· Σικωληκοειδῆς ἢ τοῦ Γέρλαχ· Τριγλώχιν· Ὑφλική ἢ Βαυχίνιος· Φλεβικά. [Ι. 110.]

Βαλδῆς τῆς καθόδου, κοινοβαρβ. ἡ κάσπα τοῦ κουδουσιτοῦ. Κατὰ τὴν μέσην διαμικὴν γρημὴν τῶν διαφόρων καταστρωμάτων τῶν πλοίων κατασκευάζονται πάντοτε ὅποιαι τετραγωνικαὶ ἀρκετὰ εὐρεῖται, καλούμεναι κ ά θ ο δ ο ι, χρησιμεύουσαι δ' εἰς τὴν διάβασιν τῶν ἐν τῷ κύτῳ τοῦ πλοίου τιθεμένων ἢ ἐξαίρουμένων αὐτοῦ εἰδῶν καὶ τὴν ἐν γένει συγκοινωνίαν. Αἱ ὅποιαι αὐταὶ περιβάλλονται πάντοθεν ὑπὸ ξυλίνου πλαστοῦ ὑπερέχοντος ὥστε 0,430 τοῦ καταστρώματος, καὶ χρησιμεύουσι εἰς τὴν παρεμπόδισιν τῆς εἰσορῆς ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τοῦ πλοίου τῶν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος συσσωρευομένων ὕδατων. Τὸ πλάσιον τοῦτο καλεῖται βαλδῆς τῆς καθόδου. [Η.Κ.]

Βαλδολινέλαιον (Valvolinöl) καλοῦνται τὰ δύσπηκτα μέρη τοῦ ἀμερικανικοῦ πετρελαίου τὰ ζέοντα εἰς 220°—290° καὶ ἔχοντα εἰδ. βάρ. 0,871—890. Ἐνταῦθα ὑπάγεται καὶ τὸ κυλινδρῆλαιον. [Ο.Α.Ρ.]

Βαλγάζης. Χωρίον τῆς ὑποδοικήσεως Γιαννιζῶν τῆς Μακεδονίας, οἰκούμενον ὑπὸ 150 περίπου βουλγαροφώνων χριστιανῶν. [Ε.]

Βαλδαδοῦτοι. Χωρίον τῆς ὑποδοικήσεως Στρωμνίτης τῆς Μακεδονίας, οἰκούμενον ὑπὸ 270 περίπου Βουλγάρων, ἐξ ὧν τὸ ἐν ὄγκῳ Μουσουλμάνοι καὶ Ἀθίγγανοι, οἱ δὲ λοιποὶ χριστιανοί. [Ε.]

Βαλδεδούργον (Waldburg). Ἡγεμονία ἐν Σοφίᾳ μετὰ τοῦ Δουδάβου καὶ τοῦ

Ἰλλέρου, ἰδρυθεῖσα τῇ 1803 ἐκ τῶν πρώην ἀμέσων κτήσεις τῶν κλημάτων τοῦ Βαλδούρου καὶ δια πρᾶξεως τῆς παρρηνίου Ὁμοσπονδίας τεθεῖσα ὑπὸ τὴν ἐπικυριαρχίαν τῆς Βυρτεμβέργης καὶ ἐν μέρει τῆς Βαυαρίας. Ἀποτελεῖται ἐκ τῆς κομητείας Ζαίλ, τῆς βαρωνίας Βούρτσχα (ἀμφοτέρων ἐν Ἀλγαυίᾳ), τῶν κομητειῶν Βολφένγκ καὶ Τραουχδούργου καὶ τῶν βαρωνιῶν Βαλδδούργου μετὰ τοῦ οἰκογενειακοῦ ἐμμενίου πύργου Βαλδδσεί καὶ Μοροσττεν. ἔχει δ' ἐμβαδὸν 745 τ.χ.μ. [Π.Π.]

Βάλδε (Jacob Balde), εἰς τῶν ἀρίστων νεωτέρων λατινιστῶν ποιητῶν Γεννηθεὶς τῇ 1004 ἐν Ἑνσιχάμ τῆς Ἀλσατίας, ἐσπούδασεν ἐν Ἰγγολστατ, ἐγένετο καθηγητὴς τῆς ῥητορικῆς ἐν Ἰνσβρουκ, ἀπὸ τοῦ 1638—40 ἦτο αὐλικὸς ἐν Μονάχῳ καὶ ὑστερον ἐν ἄλλαις πόλεσιν ἱεροκλῆρυ. Δι' ἐπιλείαν τοῦ ἐξηφανίσθησαν πᾶσαι τῇ ἐπηρείᾳ ἰσως τοῦ γένους τῶν Ἰησουϊτῶν, εἰς ὃ ἀνῆκε καὶ αὐτὸς καὶ εἰς ὃ ἀπῆρσεν αὐταί, ἐλευθεριάσονται ὡς φαίνεται ἐν πολλοῖς. Σῶζονται ὅμως τὰ ποιήματά του, ὅτινα εἶνε ἐν πολλοῖς πλήρη εἰκόνων καὶ δυνάμεως ποιητικῆς. Τὰ «Opera omnia» αὐτοῦ ἐξεδόθησαν ἐν Μονάχῳ τῷ 1729 εἰς τ. (πρβλ. Westermeyer, Jakobus Balde, Μόναχον 1868). [Ε.]

Βαλδέκκη (Waldeck). Ἡγεμονία τῆς Γερμανίας, ἀποτελούμενη ἐκ δύο διακεκριμένων μερῶν, τῆς πρώην κομητείας Βαλδέκ καὶ τῆς ἡγεμονίας Πυρμόντ. Ἡ κυρίως Βαλδέκ καὶ ἡ εἶναι ὀρεινὴ. Οἱ ποταμοὶ αὐτῆς ἀνήκουσιν εἰς τὸ ὕδατος σύστημα τοῦ Βισούργου, οἱ κυριώτεροι δ' αὐτῶν εἶναι ὁ Δεϊμελ καὶ ὁ Ἑδερ. ἔχει γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν ἀνεπτυγμένην, τῆς δὲ βιομηχανίας αὐτῆς τὰ κυριώτερα προϊόντα εἶναι οἰκοπευμένα, σιγάρα καὶ εἰδὴ ἀγγειοπλαστικῆς. Ἡ Β. ἔχει 13 πόλεις, 8 κώμας καὶ 94 χωριά, κατοικοὺς δὲ 48 580. Τὸ δὲ Πυρμόντ 1 πόλιν, 10 χωριά καὶ 7 995 Κατ. (1885). Πρωτ. τῆς ἡγεμονίας εἶναι ἡ Ἀρόλσεν, καὶ ἐπικρατοῦσα ἐν αὐτῇ θρησκεία ἡ τῶν διαμαρτυρουμένων. Ἡ κυριώτερα ἀσχολία τῶν κατοικῶν εἶναι ἡ γεωργία. Τὸ ἐμπόριον εἶναι ἀσήμενον. — Τὸ ἐν ἰσχύϊ Σύνταγμα τῆς Βαλδέκκης χρονολογεῖται ἀπὸ τῆς 5/17 Αὐγούστου 1852. Κατ' αὐτό, τὴν Δίαιταν ἀποτελοῦσιν 15 ἀντιπρόσωποι (ὧν 3 ἐκ τοῦ Πυρμόντ), ἐκλεγόμενοι δι' ἐμμέσου ἐκλογῆς ἐπὶ τριετίαν. Τὸ ἡγεμονικὸν ἀξίωμα κληρονομοῦσιν οἱ ἄρρενες τοῦ ἡγεμονικοῦ οἴκου τῆς Βαλδέκκης, συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς γραμμῆς τῶν Κομήτων δικαιοῦμα πρωτοτοκίας. Ἐκλιπόντων τῶν ἀρρένων, ἀνέρχονται εἰς τὸν ἡγεμονικὸν θρόνον: ἐν μὲν τῇ Βαλδέκκῃ, οἱ ἐκ τῆς γραμμῆς τῶν γυναικῶν, ἐν δὲ τῇ Πυρμόντ, Πρῶσοι. Κατὰ τὸν ὀργανικὸν νόμον τῆς 14/26 Αὐγούστου 1855, οἱ θῆμαι ἀπολαύσουσι πληρεστάτης αὐτοδιοικη-

σεως. Ἡ δικαστικὴ ἀρχή, ἀπὸ τοῦ 1850, εἶναι κεχωρισμένη τῆς διοικητικῆς. Κατὰ τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ 1890, τὰ ἐσθὰ καὶ τὰ ἐξοδὰ ἀνέρχονται εἰς 2,231,200 μάρκας, τὸ Δ. ἡ μὲν σὺν χρέος εἰς 1,934,100 μ. Ο στρατὸς τῆς ἡγεμονίας ἀποτελεῖ μέρος τοῦ 88 πεζικοῦ τῆς Πρωσίας συντάγματος. Ἐν τῇ Ὁμοσπονδικῇ Συμβουλίᾳ, ἡ Βαλδέκκη ἔχει 1 ψῆφον, εἰς δὲ τὴν Δίαιταν ἀποστέλλει 1 αντιπρόσωπον. — Οἱ ἡγεμόνες τῆς Β. καταγονται ἐκ τοῦ οἴκου τῶν κομητῶν τοῦ Σβάλεν-βεργ. Γενάρχης δ' αὐτῶν λέγεται ὁ κόμης Βι-δεκίγγ, ἀποθανὼν τῇ 1137, εὖ ὁ ἐμμενίος θεὸς ἔλαβε πρῶτος τὸν τίτλον «Κόμης τῆς Βαλδέκκης». Ὁ κόμης Ἑρρίκος δ' Γ' διὰ τῆς παρὶ διαδοχῆς συνθήκης τοῦ 1314 κατώρυσσε τὴν ἐνωσιν τῆς εἰς πολλὰ τμήματα διηρημένης κομητείας. Σύνταγμα ἔλαβεν ἡ Β. τῇ 1816, τῇ δὲ 1832 προσεχώρησε εἰς τὴν Τελωνειακὴν ἑνωσιν. Κατὰ τὸν πόλεμον τοῦ 1866, συνετάχθη μετὰ τῶν Πρῶσων καὶ προσχώρησεν εἰς τὴν Βερτοιογερμανικὴν Ὁμοσπονδίαν. Ἀλλ' ἡ προσχώρησις αὕτη ἐπέβαλεν εἰς τὴν πτωχὴν χώραν βάρη ἀνώτερα τῶν δυναμειῶν τῆς, ὡς ἐκ τούτου ὁ ἡγεμὼν περιώρρησε διὰ τῆς συμβάσεως τῆς 8/18 Ἰουλ. 1867 τὴν διοικησιν αὐτῆς ἐπὶ δεκαετίαν εἰς τοὺς Πρῶσους. Ἡ σύμβασις αὕτη ἀνεωόθη τῇ 1 Ἰαν. 1878 (v) ἐπὶ δεκαετίαν ὁμοίως. Τὴν δὲ 2 Μαρτίου 1887 (v) συνυμολογήθη μετὰ τῆς Πρωσίας ἑτέρα σύμβασις, δι' ἧς ἐπεκυρώθησαν αὐτῆς οἱ κυριώτεροι ὅροι τῶν προγεγενημένων, καὶ ἥτις ὅπως καταργηθῇ δεόν νὰ καταγγελλῇ πρὸ δύο τοῦλάχιστον ἔτων, ὅπου ὅμως δὲν δύναται νὰ συμῆθ' πρὸ τῆς πρώτης Ἰανουαρίου τοῦ 1898. [Π.Π.]

Βαλδέμαροι. Βασιλεῖς Δανιμαρκίας α'.) Βαλδέμαρος Α' ὁ καὶ μέγας ἐπικαλούμενος (ἐβασίλ. 1157—82). Ἀνελθὼν εἰς τὸν θρόνον ἐν μέσῳ ἐσωτερικῶν ταρχῶν οὐ μόνον κατέπαυσε ταῦτα, ἀλλὰ καὶ ἐξέτεινε τὸ κράτος τοῦ διὰ κατακτήσεων ἐν Μεκλεμβούργῳ καὶ Πομερανίᾳ, ὥς ὁ υἱὸς αὐτοῦ Καννούτος Δ' ἐπέξτεινε μέχρι τῶν ἐλθῶν τοῦ Ὀδ-ίστουλα. Ὁ Β. ὑπέγκρισε καὶ τὴν Νοσθγίαν ὑπὸ τὴν κυριότητα αὐτοῦ. — 5') Βαλδ. Β' ὁ ἐπικαλούμενος Ν' (κ. τ. ἡς, υἱὸς τοῦ Βαλδ. Α' καὶ νεώτερος ἀδελφὸς τοῦ Καννούτου Δ' βασιλεύσας μετὰ τοῦτον (1202—41). Οὗτος κατ' ἀρχὰς νέας προσέθηκε κτήσεις εἰς τὸ Δανικὸν κράτος καὶ ὕψωσε τὴν δύναμιν καὶ τὴν γοητείαν αὐτοῦ, ἀλλ' ὕστερον (1227) ἀπώλεσε ταῦτα καὶ πάντα τὰ ὑπὸ τοῦ πατρὸς καὶ ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ κατακτηθέντα, ἐπήνεγκε δὲ καὶ ἐσωτερικὰς ἀνωμαλίας εἰς τὸ κράτος διαίρεσας αὐτὸ μεταξὺ τῶν τριῶν υἱῶν αὐτοῦ. — γ') Βαλδ. Γ' (βασιλεύσας 1340—75). Πρῶτον ἐνδεδέως ἐπανεγκὼν εἰρήνην εἰς τὸ ἀπὸ μακρῶν ἐμφυλίων σπαραγμῶν καταπεπονημένον κράτος, ἀ-

νακτησάμενος δὲ καὶ τὰς ἐν τῇ νοτίῳ Σουη-
δία ὑπὸ τῶν Σουηδῶν καταληφθείσας Δανικὰς
πρότερον ἐπαρχίας. Μετὰ τοῦ Βαλδ. Γ' ἐξε-
λίπεν ὁ ἄρχηγος τοῦ ἀρχαίου Δανικοῦ
οἴκου, διεδεξάτο δὲ αὐτὸν ἐπὶ τοῦ θρόνου ἡ
θυγάτηρ αὐτοῦ Μαργαρίτα, ἡ περίφημος Σε-
μίραμις τοῦ Βορρξ, ἡ ἐνώσασα ὑπὸ τὴν κυρι-
αρχίαν αὐτῆς τὰ τρία βασίλεια τῆς Δανίας, τῆς
Σουηδίας καὶ Νορβηγίας διὰ τῆς περιφέρει-
ας Καλμαρικῆς ἐνώσεως (1397). [Π.Κ.]

Βαλδεμδοϋργον (Waldenburg).
Νομός τῆς Βρετανίας, ἐν τῇ πρωσιῇ Σι-
λεσία, ἔχων ἐμβαδὸν 377.61 γχμ. καὶ 11) 668
κατ. (1885).—Π. ἐμῶνυμος πρωτεύουσα ἔχει
12 999 κατ. (1885).—Πρὸς Ν τῆς πόλεως
κείται τὸ χωριὸν Ἀ ν ω Β α λ δ ε μ δ ο υ ρ -
γ ο ν, ἔχον μεγάλη ἐργαστήσια λινῶν ὑφα-
σμάτων καὶ 3 491 κατ. [Π.Π.]

Βαλδεβίννας. Πόλις ἐν τῇ Ἰσπανί-
κῃ ἐπαρχίᾳ Θισουδο-Ρεάλ τῆς Νέας Καστι-
λίας, ἐν τῇ πεδιάδι τῆς Καλατράδας. ἔχει
σταθμὸν σιδηρ. καὶ 13 876 κατ. (1877). [Π.Π.]

Βαλδεβία. Νότιος ἐπαρχία τῆς Χιλῆς
ἔχουσα ἐμβαδὸν 21 536 τ. γμ καὶ 65 807
κατ. (1890), γεωργούς καὶ κτηνοτρόφους.—
Ἡ ὁμώνυμος ἐκτίθη ὑπὸ τῶν Ἰσπανῶν
τῷ 1551, παρὰ τὸν ποταμὸν Β α λ δ ε β ι α ν,
ἐκβάλλοντα εἰς τὸν ὁμών. ὅρμον, ὅστις εἶναι
ὁ ὠραιότερος καὶ ἀσφαλέστερος πάντων τῶν
λιμένων τῆς δυτικῆς ἀκτῆς τῆς Ἀμερικῆς.
ἔχει 6 000 κατ. [Π.Π.]

Βαλδενοὶ Vaudois, Waldenser) εἶνε
οἱ πρόδρομοι τῆς μετὰ ταῦτα Διαμαρτυρήσεως.
Ἰδρυτῆς τῆς αἰρέσεως αὐτῶν ὑπῆρξε Βάλδος
τις (Valdo, Valdez) πλούσιος τοῦ Λυών,
ὅστις τῷ 1173, ἐφαρμύζων κατὰ γράμμα τὴν
ῥῆσιν τοῦ Εὐαγγελίου Μαθ. 10) 21 ἐγκατέ-
λιπε τὴν ἀκίνητον περιουσίαν εἰς τὴν γυναικά
του, τὰ δὲ κινήτα πάντα διένειμεν εἰς τοὺς
πτωχοὺς καὶ ἰδρύσας ὁρησκευτικὴν κοινότητα,
σκοπὸν ἔχουσαν τὸ κήρυγμα καὶ τὴν ἐφαρμο-
γὴν τοῦ Εὐαγγελίου δι' ἐκουσίας ἐνδείας. Οἱ
ὀπαδοὶ του ἐκαλοῦντο Λ ε ο ν ι σ τ α ῖ η Pau-
peres de Lugduno ἐκ τοῦ τόπου τῆς συ-
στάσεως τῆς κοινότητός των ἡ Σ α δ α τ ᾱ -
τ ο ῖ ἐκ τῶν ξυλινῶν σανδαλίων, ἅτινα ἔφε-
ρον ἡ Χ ο υ μ ῖ λ ι ᾱ τ α ῖ ὡς ἐκ τῆς ταπεινο-
φροσύνης των. Εἰ καὶ ἐνέμενον αὐτοὶ ἐν τῇ
ἐκκλησιαστικῇ κοινωνίᾳ, οὐδὲν ἤττον βραδύ-
τερον ἀπεκηρύχθησαν αὐτῆς διὰ τὴν ἀνάγκω-
σιν τῶν Γραιῶν καὶ τὸ λαϊκὸν κήρυγμα, ὅπερ
εἶχον εἰσπαγαίει, πρὸς δὲ διὰ τὴν μετουσίω-
σιν, ἣν αὐτοὶ ἀπέρριπτον. Ὁ πάπας Λουκιος
Γ' ἀρώρισεν αὐτοὺς τῷ 1184 ἐν τῇ συνόδῳ
τῆς Βερρόνης, τὸ παράδειγμα δ' αὐτοῦ ἐμimήθη
καὶ ὁ Πάπας Ἰννοκέντιος Γ' ἐν τῇ συνόδῳ
τοῦ Λατερανοῦ τῷ 1219, ὃ δὲ πάπας Σίξτος
Δ' ἐκήρυξε κατ' αὐτῶν σταυροφορίαν. Τῷ 1680
ἐπορεύθησαν χιλιάδες Β. ἐν Γαλλίᾳ καὶ Ἰ-

ταλία. Μεθ' ὧν δὲ ὁμοῦ τοὺς διωγμούς καὶ
τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς πολιτείας οἱ Β. ἐ-
πληθύνοντο καὶ διεδίδοντο ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἰ-
σπερίαν μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς Ἀγγλίας. Πολύ-
λαχρὸ συνεγωνίσθησαν πρὸς τοὺς Διαμαρτυ-
ρομένους, ἰδίᾳ τοὺς Μεταρρυθμιστὰς Λογαί-
νους. Τὴν σήμερον διασώζονται ἐν τῇ ἀρχαίᾳ
αὐτῶν μορφῇ κυρίως ἐν τοῖς κοιτάσι τῶν Ἀλ-
πεων Βαλ Ἀγγρένα, Βαλ Λουκέρνα καὶ Βαλ
Μαρτίνον. Διακρίνονται δὲ διὰ τὴν αὐστηρό-
τητα τῶν ἡθῶν καὶ τὴν φιλοπονίαν των Ἀπὸ
τοῦ 1848 τῇ παρεμβάσει διαφόρων Διαμαρτυ-
ρομένων Δυνάμεων ἔτυχον πλήρους ὁρησκευτι-
κῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς ἐλευθερίας, ἀπολαύ-
οντες ἔκτοτε ἰσοπολιτείας πρὸς τοὺς λοι-
ποὺς Ἰταλοὺς. Τὴν σήμερον κέκηνται περὶ
τὰς 100 διαργανωμένους κοινότητας καὶ μίαν
θεολογικὴν σχολὴν ἐν Φλωρεντίᾳ. Πρότερον
ἠδύνατο πᾶς τις νὰ κηρύττῃ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ
ἐν αὐτοῖς ἀλλ' ἀπὸ τοῦ 1839 ἀρξέονται νὰ ἐ-
χωσι σπουδάζει θεολογίαν οἱ ἱεροκήρυκες. Ἀνὰ
πέντε ἔτη συνέρχεται ἐναλλὰξ σύνεδρος ἐκ λαϊ-
κῶν καὶ κληρικῶν εἰς μίαν τῶν ἀνωτέρω μνη-
μονευθεισῶν κοιτάδων, ἥτις σὺν τοῖς ἄλλοις
ἐγκρίνει καὶ τοὺς ὑπὸ τῶν κοινοτήτων ἐκτε-
γερμένους κληρικούς. Περὶ Β. πρὸλ. I. P. Per-
rin, Histoire des Vaudois et Albigeois,
Γενεύη 1618.—I. Leger, Hist. générale
des égl. évang. du Piémont ou Vau-
doises, Λευγδ. Βαυαῶν 1666.—A. Monas-
tier, Hist. de l'égl. Vaud. depuis son
orig. 2 τ. Λωζάνη 1847.—W. Dickhoff,
Die Waldenser im Mittelalter, Γοτtingen
1851.—P. Melio, The Orig., Perspec-
and Doctr. of the Wald., Λονδίνον 1870.
E. O o m b a. Valdo ed i Valdesi a-
vanti la Riforma, Φλωρεντία 1880 καὶ
Hist. de Vaud. d'Italie t. Α', Παρίσι.
1887.—K. Müller, Die Wald. und ihre
einzelnen Gruppen bis zum Anf. d. 14
Jahrh., Γέβα 1886. Βλ. καὶ λ. Ἀλδελγνοί. [Ε.]

Βαλδενότης Καίσαρ. Ἰταλὸς φιλό-
σοφος διδάσας ἐν Παδούῃ περὶ τὸ τέλος τῆς
παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος, συγγραφεὺς τῶν
«Μεταφυσικῶν δοκιμῶν» καὶ γνωστότερος ὡς
διδάσκαλος τοῦ Ρ ο σ μ ῖ ν η. [Ρ.]

Βαλδουίνος. Ὄνομα πολλῶν φράγκων
ἡγεμόνων τῆς Ἱερουσαλὴμ καὶ τοῦ φράγκικοῦ
κράτους τῆς Κωνσταντινουπόλεως. α') Βασι-
λεὺς τῆς Ἱερουσαλὴμ. 1). Β. Α' ἀδελφὸς τοῦ
Νέστορος τῆς Α' σταυροφορίας Γοδφρέδου
Βουίλλων μετασχὼν καὶ αὐτὸς τῆς σταυροφο-
ρίας ταύτης καὶ μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Ἱε-
ρῆς γενόμενος ἡγεμὼν τοῦ φράγκικοῦ τοῦτου
ἐν Ἀνατολῇ χριστιανικοῦ κράτους (1098), εἶτα
δὲ διαδεξάμενος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Γοδφρέδον
ὡς βασιλεὺς τῆς Ἱερουσαλὴμ (1100) καὶ βασι-
λεύσας ἐνταῦθα ἐπὶ 18 ἔτη, καθ' ἃ εὐτυχῶς
πολεμῶν κατὰ τῶν Μωαμεθανῶν δυναστῶν

Συρίας ἀφῆρσεν ἀπ' αὐτῶν τὰς πόλεις Τρί-
πολιν, Πτολεμαῖδα, Σιδῶνα καὶ ἄλλας ἦτον
δομαστας. 2) Β. ὁ Β'. Ἀνεψιὸς καὶ διαδοχος
τοῦ προηγουμένου διαδεξάμενος αὐτὸν τῷ 1114
καὶ βασιλευσας ἐνδοξότατα. Κατὰ τινα α-
τυχὴ ἐναντίον τῶν ἐν Συρίᾳ Μωαμεθανῶν πο-
λεμῶν ἠττήθη καὶ ἤχημαλυσθη μετὰ τινων
μεγιστάνων αὐτοῦ· ἀλλ' ἐλευθερωθεὶς μετ' ὁ-
λίγων διεξῆγαγεν ἐνδόξους κατ' αὐτῶν πο-
λέμους. Ἐπὶ τοῦ Βαλδουίνου ἐκυριεύθη ὑπὸ
τῶν Χριστιανῶν καὶ ἡ Τύρος (1124). 3) Β.
ὁ Γ' υἱὸς καὶ διαδοχος τοῦ βασιλέως Φουλ-
κωνος (γαμβρὸς ἐπὶ θυγατρὶ τοῦ Β. Β'). Ἀ-
νελην ἐπὶ τὸν θρόνον (1143) μόλις δεκατριε-
τὴς ὑπὸ τὴν ἐπιτροπείαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ
Μελισσίνδης ἐβασίλευσε 19 ἔτη, κατ' αὐτὸ κρά-
τος τῆς Ἱερουσαλὴμ διεξῆγαγε χαλεπούς πο-
λέμους, ἰδίᾳ ἐναντίον τοῦ Σουλτάνου Ἰμα-
δουτίν Ζεγγί τῆς Μοσσοῦλης, καθ' οὓς ἐκυ-
ριεύθη ὑπὸ τοῦ Ζεγγί ἡ Ἐδέσσα (1144), ἣν
ὁμως μετ' ὀλίγων ἀνεκτήσαντο οἱ Φράγκοι.
Ἀλλ' ὁ τοῦ Ζεγγί υἱὸς καὶ διαδοχος Νουρετ-
τὴν ἐξεπώρησε τὴν Ἐδέσσαν (1147) καὶ δει-
νῶς ἐτίμωρσε τοὺς κατοικοὺς αὐτῆς· τοῦτο δὲ
ἐπὶ πᾶσι τὴν Β' σταυροφορίαν, ἥτις οὐδαμῶς
ἐβαλτίωσε τὴν θέσιν τοῦ Φραγκικοῦ κράτους
τῆς Ἱερουσαλὴμ. Ἀλλ' ὁ Β. διεξῆγαγεν ὕστε-
ρον (1157) νικηφόρους πολέμους κατὰ τοῦ
Νουρεττίν· ἐτέλειυσεν δὲ τῷ 1162. — 4) Β. ὁ Δ'.
ἐπικαλούμενος Λεπρός, υἱὸς τοῦ βασιλέως Ἀ-
μαλάρχου, ἀδελφοῦ τοῦ Β. Γ'. Ἐβασίλευσε
ἀπὸ τοῦ 1178 μέχρι τοῦ 1184. Πάσχων ὑπὸ
λέπρας μετ' ὀλίγα ἔτη κατέστη ἀνικανὸς νὰ
κυβερνᾷ ἀναθεσίσης τῆς κυβερνήσεως εἰς τοὺς
βαρύνους τοῦ κράτους. — 5) Β. ὁ Ε'. υἱὸς τοῦ
προηγουμένου. Ἀνῆλθε πενταετὴς τὸν θρόνον
καὶ ἀπέθανε μετὰ δύο ἔτη (1184). 6) Αὐτο-
κράτορες Κωνσταντινουπόλεως. 1) Β. ὁ Α' κό-
μης Φλάνδρας μετασχὼν τῆς Δ', τῆς Λατι-
νικῆς καλουμένης σταυροφορίας τῆς ἀπολη-
θῆσας εἰς τὴν ὑπὸ Φράγκων ἄλωσιν τῆς Κων-
σταντινουπόλεως, καὶ μετὰ ταῦτα ἐκτελεθεὶς
αὐτοκράτωρ (1204) ἐβασίλευσε μόνον δύο ἔτη,
διότι τῷ 1206 ἐν τῷ κατὰ τῶν Βουλγάρων
πολέμῳ συλληφθεὶς αἰχμάλωτος ἐφρονεύθη κατὰ
τρόπον ἐπώδυνον καὶ βάρβαρον. — 2) Β. ὁ Β'
ἀνεψιὸς τοῦ Β. Α' ἐκ τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ Ἰο-
λάνθης συζύγου τοῦ Πέτρου Κουρτεναίη, πα-
τρὸς τοῦ Β'. Ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῆς
Κωνσταντινουπόλεως τῷ 1228 μόλις ἑνδεκα
ἔτων, διετέλεσεν ἐπὶ τινα χρόνον ὑπὸ τὴν κη-
δεμονίαν τοῦ Ἰωάννου τῆς Βριήνης, πρῶτον βα-
σιλέως τῆς Ἱερουσαλὴμ, τῷ δὲ 1232 ἀνέλαβε
τὴν κυβερνήσιν τοῦ κράτους ἐν ἀθλιωτάτῃ κα-
ταστάσει εὐρισκομένων τῶν πραγμάτων. Τῷ
ἔ 1261 ἀπολέσας αὐτὴν διὰ τῆς ὑπὸ τῶν Πα-
αολόγων καταλήψεως τῆς Κωνσταντινουπό-
λεως ἐπλανήθη ἐπὶ τινα χρόνον ἐν Εὐρώπῃ
καὶ τέλος ἐπώλησε τὰ ἐπὶ τὸν Βυζαντινὸν
θρόνον δικαιώματα αὐτοῦ εἰς τὸν οἶκον τὸν Ἀν-

δεγαυικόν (βλ. λ.). Ἐτελεύτησε τῷ 1272. [Π.Κ.]

Βαλδουίνου φωσφόρον ἡ ἐρημη-
κὸν φωσφόρον ἵνε νιτρικὸν Ἀσέστιον φρυχθέν,
ὅπερ λαμβάνει ἐν τῷ σκότειν ἂν προσκευθῇ εἰς
τὰς ἀκτίνας τοῦ ἡλίου. [Ο.Α.Ρ.]

Βαλδουρ (Baldr) Θεὸς τῆς σκανδιναυ-
κῆς καὶ γερμανικῆς μυθολογίας, υἱὸς τοῦ Ὀ-
δίνου καὶ τῆς Φρίγας, σύζυγος τῆς Ναννας.
Ἦτο ὁ κάλλιστος καὶ λαμπρότατος τῶν θεῶν,
γενναῖος καὶ μεγαλθύμως, ὁ δὲ θάνατος αὐ-
τοῦ ἐμελλε νὰ φέρῃ τὸν ὄλεθρον πάντων τῶν
περὶ τὸν Ὀδίνον θεῶν. Κατάρθωσε δὲ νὰ ἐ-
πιφέρῃ τὸν θάνατον αὐτοῦ ὁ τοῦ πονηροῦ θεοῦ
Λοκί, καὶ ἐκείνου θανόντος καταστραφῆσαν καὶ
οἱ ἄλλοι θεοί. Ἐν τοῖς περὶ Β. μυθοῖς παρα-
τηροῦνται ἰχνη χριστιανικῆς ἐπιδράσεως, πι-
θανῶς δὲ τινες τούτων διεπλάσθησαν μετὰ
τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ χριστιανισμοῦ εἰς τὰς σκαν-
διναυικὰς χώρας. [Π.]

Βαλδσταττε. (Waldstätte.) Οὗ-
τω καλοῦνται τὰ ἐν τῷ κέντρῳ τῆς Ἐλβε-
τίας καὶ περὶ τὴν λίμνην τῶν τεσσάρων Καν-
τονίων κείμενα Καντόνια τοῦ Οὐρί, τοῦ
Σβύτς, τοῦ Οὐντερβαλδεν καὶ τῆς Λου-
κερνῆς, ἅτινα μετὰ τῶν γειτονικῶν χωρίων
καὶ πόλεων ἔθεσαν τὰ θεμέλια τῆς Ἐλβετι-
κῆς ἐμοσπονδίας. [Π.Π.]

Βαλεαρίδες Νήσοι. Οὕτω καλεῖ-
ται συνήθως τὸ πρὸς Δ τῆς Ἰσπανίας καὶ εἰς
95 χμ. ἀπὸ αὐτῆς ἀπόστασιν κείμενον ἐν τῇ
Μεσογείῳ πολύνησον, τὸ ἀποτελοῦν τὴν Ἰ-
σπανικὴν ἐπαρχίαν ἢ Βασιλείον τῆς Μαγιόρ-
κας. Αἱ κυριώτεραι αὐτῶν εἶναι: ἡ Μαγιόρκα
(Μεϊζὼν Βαλεαρίς, ἐφ' ἧς καὶ ἡ πρωτεύουσα τῆς
ὅλης ἐπαρχίας Πάλμα): ἡ Μινόρκα (Ἐλασσὼν
Βαλεαρίς), ἡ Καβέρρα, ἡ Ἰδίκκα ἢ Ἰδίκκα
(Ἐβουσσος), ἡ Φορμεντιέρα (Ὀριούσσα) καὶ ἡ
Κονεγέρα. Τὸ κλίμα αὐτῶν εἶναι εὐκρατές καὶ
ὕγιον· τὸ ἔδαφος εὐφορώτατον, παραγόν ἄ-
ριστον οἶνον, ἐλαιον, διαφόρους καρπούς, σιτη-
ρὰ κτλ. Σειρὰ ὀρέων, θυμαίνων νὰ θεωρηθῶ-
σιν ὡς προσεκταῖς τῶν τῆς Ἰσπανίας, διήκου-
σα ἀπὸ τῆς Δραγονιέρας ἄχρι τοῦ ἀκρωτηρίου
Φορμεντέρας, προστατεῖ αὐτὰς κατὰ τοῦ βο-
ρείου καὶ βορειοδυτικοῦ ἀνέμου. Ἐχουσι πολ-
λοὺς καὶ καλοὺς λιμένας. Ἐξ ὧν ὁ τῆς Κα-
βέρρας εἶναι ἀσφαλέστατος, ἐμβαδὸν 5 014,11
τχμ. καὶ 312 046 κατ. (1887), λαλοῦντας
γλῶσσαν ἰσπανικὴν, κράμα καταλανικῆς, ἐλ-
ληνικῆς καὶ ἀραβικῆς. — Ἐκ τῶν νήσων τού-
των, αἱ δύο πρῶται (Μαγιόρκα, καὶ Μινόρκα)
αἱ καὶ ἰδίως Βαλεαρίδες ἢ Βαλιάρδες (Ba-
learis ἢ Baliaris Insulae), ἐκαλοῦντο
ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων Γυμνησίαι,
αἱ δὲ Ἰδίκκα καὶ Φορμεντιέρα. Πιτυοῦσαι,
Βαλεαρίδες δ' ἐκλήθησαν κατὰ τινος
ἐκ τῆς περὶ τὸ βῆλαιν διέξοδος τῶν κα-
τοίκων, οἵτινες ἦσαν ἄριστοι σφενδονῆται, ἀ-
σχοῦμενοι εἰς τὴν σφενδόνην ἐκ τῆς μικρᾶς

αὐτῶν ἡλικίας, οὕτως, «ὥστε οὐδ' ἄλλως τοῖς παισὶν ἔργον ἐδίδασαν, ἄνευ τοῦ τῇ σφενδόνη τυχεῖν». Κατ' ἄλλους τὸ ἔνομα αὐτῶν εἶναι φοινικικόν καὶ σηκώνει Γουμνησίαις. *Εκτίσαν δ' αὐτάς, μετὰ τὴν ἐκ Τροίας ἀπέλευσιν, οἱ Ῥόδιοι. [Π. Π.]

Βαλεαρινόν πέλαγος ἢ Βαλλιαρινόν ἐκάλουν οἱ ἄρχαιοι τὸ μεταξὺ τῶν Βαλεαρίδων νήσων καὶ τῆς Ἰσπανικῆς παραλίας τμήμα τῆς Μεσογείου. [Π.]

Βάλεν (Johannes Valden) Γερμανὸς φιλόλογος καὶ κριτικός, γεν. τῇ 15/27 Σεπτ. 1830 ἐν Βόννῃ. Σπουδάζας ἐν τῇ πανεπιστημίῳ τῆς πόλεως ταύτης τὴν κλασσικὴν φιλολογίαν, ἐδίδαξεν ἐνταῦθα μὲν ὡς ὑφηγητῆς, ἐν Βρεσλαυίᾳ δὲ ὡς ἐκτακτὸς καθηγητῆς καὶ τῷ 1858 ὡς τακτικὸς ἐν Φραϊβούργῳ. Ὡσαύτως ἐδίδαξεν ὡς τακτικὸς καθηγητῆς ἐν Βιέννῃ, ὁπότεν τῷ 1876 προσελήθη εἰς Βερολίνον, ἐνθα διετέλεσεν τὸν ἀποθανόντα Χάουπτ. Ἐπὶ μακρὰ ἔτη ὁ Β. συνεξέδιδε τὸ «Περιοδικόν διὰ τ' αὐστριακὰ γυμνάσια», ἐν τῷ ὁποίῳ ἐδημοσίευσεν πολλὰς τῶν φιλολογικῶν αὐτοῦ ἐρευνῶν· ὡσαύτως εἰργάσθη ἐκθώμῳ καὶ ὡς συνεκδότης τοῦ «Ἑρμού». Αἱ πρῶταί του μελέται ἀποβλέπουσι τὰ λείψανα τῆς ἀρχαίας λατινικῆς ποιήσεως. Καρποφόροι ὅμως ἀπέδωκαν αἱ ἐπὶ τῶν ἀριστοτελικῶν ἔργων διατριβαὶ του, τινὰς τῶν ὁποίων ἐξέδωκε καὶ ἰδιαίτερος τοιαῦτα εἶναι τὰ «Beiträge zu Aristoteles Poetik» 1867 ἐν Βιέννῃ. «Aristotelis Poetica» Βερολ. 1874. Ὡσαύτως ἐξέδωκε τὰ βιβλία τοῦ Κικέρωνος «De legibus», τὰ ἀποσπάσματα τοῦ Οὐλπιανοῦ καὶ τινὰς ἄλλους λατινοῦς συγγραφῆς. Τελευταῖον ἐξέδωκε τὸ ἀνέκδοτον τοῦ Λάχμαν ἔργον «Lucillii saturarum reliquiae» καὶ «Lachmann», Kleine philologische Schriften 1876. [Γ. Μ. Β.]

Βαλεντία. (Valentia Edetanorum). Πόλις ὀχρὰ τῆς Ἰσπανίας, πρωτ. τῆς ὁμων. ἐπαρχίας καὶ τοῦ ἀρχαίου Βασιλείου τῆς Βαλεντίας, κειμένη ἐν εὐρείᾳ καὶ ὠραιοτάτῃ πεδιάδι, παρὰ τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Γουαδαλαβιάρ καὶ τὸν σιδηρόδρομον τῆς Ταρραγόνης. Ἐχει πανεπιστήμιον, ἰδρυθέν τῷ 1410, ἀκαδημίαν τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν, ἀκαδημίαν ζωγραφικῆς, πινακοθήκην, βιβλιοθήκην, μεγαλοπρεπεστάτην μητρόπολιν, θελκτικὸς περιπάτους, μεταξουργεῖα καὶ ἄλλα βιομηχανικὰ καταστήματα καὶ 170 763 κατ. (1887). [Π. Π.]

Βαλεντία. (Valencia. Βασιλεῖον τῆς Βαλεντίας). Ἐν τῶν ἀρχαίων τῆς Ἰσπανίας βασιλείων, ἔχον ἑμβαδὸν 23 042 τ.χμ. καὶ 1 371 145 Κατ. (1879). Χώρα παρακτιὸς μακρά, στενὴ καὶ ἄνευ προσιτοῦ λημένος. Ἀπετέλει τὴν ἀπὸ τῆς Κεντρικῆς Ἰσπανίας ἄχρι τῆς Μεσογείου Δ. κλιτὸν τοῦ ὁροπέδιου καὶ πε-

ριελάμβανεν τὰς νῦν ἐπαρχίας τῆς Βαλεντίας, τῆς Ἀλικάντης καὶ τῆς Καστελλὸν δε-κα Πλάνα, ἔχον πρωτ. τὴν Βαλεντίαν. Εἶναι μία τῶν θελκτικωτέρων χωρῶν τῆς Εὐρώπης. Σπουδαιὴν σπανίως φαίνεται νέφος καὶ ὀμίχλη. Κλίμα γλυκύτατον καὶ ὑγιεινόν. Ἐδαφος γονιμώτατον, ἀρδεύμενον ὑπὸ πολλῶν διωρυγῶν. Οἱ πολυάριθμοι κῆποι τῆς (huerticos) εἶναι διάσημοι διὰ τὴν ὅλως ἔκτακτον εὐφορίαν των. Παράγει ἀφθόνους καὶ καλλίστους οἶνους διαφόρων ποιότητων, ὧν πρωτεύει ὁ τῆς Ἀλικάντης, ἀρθνώτατα σιτηρὰ, κάλλιστον ἐλαιον, ὄρυζαν, φοίνικας, πορτοκάλια, ἀμύγδαλα, σύκα καὶ ἄλλους διαφόρους καρπούς. Ἐχει δὲ ἐκτεταμένον ἐμπόριον, ἀνθούσαν βιομηχανίαν, ἰδίως μεταξωτῶν ὑφασμάτων κλπ.

— Ἡ χώρα αὕτη, οἰκουμένη ὑπὸ τῶν Ἑδετανῶν, κατακτηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Δ. Βρούτου τῷ 138 π. Χ. ἐγένετο Ῥωμαϊκὴ ἐπαρχία. Εἴτα ἐκυριεύθη ὑπὸ τῶν Γότθων καὶ ἐπὶ τέλος ὑπὸ τῶν Μαυροταγῶν (715), ἀποτελέσασα μέρος τῆς εἰς τὴν Χαλίφας τῆς Κορδοῦνης ἀνηκούσης χ.λ. ἀπὸ τοῦ 1031-1094 ἀπετέλεσεν ἰδιαίτερον μ.λ.λ. Καὶ τοὶ δὲ μετὰ ταῦτα κατέστη ἀπλὴ ἐπαρχία τοῦ Ἰσπανικοῦ Κράτους, ἐξηκολούθησε νὰ καλεῖται ἄχρι τῆς σήμερον Βασίλειον τῆς Βαλεντίας. Ἐπὶ μακρὸν ἐκυβερνήθη ὑπὸ ἀντιβασιλέως καὶ διετήρησε τὴν ἰδιαίτεραν αὐτῆς νομοθεσίαν ἄχρι τοῦ 1707. — Ἡ νῦν ἐπαρχία Βαλεντίας ἔχει ἔκτασιν 10 751 τ.χμ. καὶ 733 978 Κατ. (1887). Κεῖται δὲ μετὰ τῆς Ἀραγῶνος πρὸς Β. τῆς Παλ. Καστίλης πρὸς Δ. τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Ἀλβακέτης καὶ Ἀλικάντης πρὸς Ν. καὶ τῆς Μεσογείου πρὸς Δ. [Π. Π.]

Βαλεντία. (Τὸ πάλαι Νέα Βαλεντία τοῦ Βασιλέως Nueva Valencia del Rey καλοῦμένη). Πρωτεύουσα τοῦ Κράτους Καραϊβίου τῆς νοτιοαμερικανικῆς Δημοκρατίας τῆς Βενεζουέλας, κτισθεῖσα τῷ 1555, ἔχει γεωργίαν, ἐμπόριον, βιομηχανίαν καὶ 38 654 Κατ. (1881). [Π. Π.]

Βαλεντία. (Βαλάνς. Valencia γαλλ. Julia Valentia λατ.). Πρωτεύουσα τοῦ γαλλικοῦ νομοῦ Δρώμ, ἀνήκουσα ἄλλοτε εἰς τὴν Βαλεντίαν τὴν ἐπαρχίαν τοῦ Δελφινάτου. Κεῖται παρὰ τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ Ῥοδανῶ, ὃν ζευγνύει ὠραία κρεμαστὴ γέφυρα. Εἶναι σταθμὸς τῆς σιδηρ. γραμμῆς Παρισίων-Λυών. Ἐχει γεωργίαν καὶ ἀκμαϊστάτην βιομηχανίαν. Κατ. 19 500 (τῷ 1886). — Ὁ δῆμος Β. ἔχει 24 761 κατ. [Π. Π.]

Βαλεντία. (Valenza). Πόλις τῆς Ἰταλικῆς ἐπαρχίας Ἀλεξανδρείας, ἀριστέρεθον τοῦ Πάδου, ἔχουσα 10 149 Κατ. (1881). Εἶναι ἡ Forum Fulvii Valentinum τῶν Ῥωμαίων καὶ ἀνῆκε τὸ πάλαι εἰς τὴν Λιγυστὴν κήν. [Π. Π.]

Βαλεντιανή. (Valentinois). 'Αρχαία χώρα της Γαλλίας ἐν τῷ Κάτω Δελφινάτῳ. Εἶχε πρῶτ. τὴν Βαλεντιαν, ἔφερε τὸν τίτλον κομητείας καὶ εἶχεν ἰδίους ἄρχοντας ἄχρι τοῦ 1419, ὅτε ἐπωλήθη εἰς τὸν Δελφινόν. υἱὸν τοῦ Καρόλου Γ'. Προήχθη ἐπ' ἀνεπιληψίας εἰς δουκάτον, τελευταῖαι δ' αὐτῆς δοῦκες ὑπῆρξαν οἱ Μαντινιῶν, τῶν ὁποίων ἀπόγονοι φέρουσιν εἰσέτι τὸν τίτλον δοῦκες τῆς Βαλεντιανῆς. [Π. Π.]

Βαλεντιανός. Βλ. Οὐαλεντιανός, Οὐαλς, Γρατιανός.

Βαλεντινίτης. (Valentinus). 'Ορυκτὸν τοῦ βασιρροῦδου ὁρθοῦ συστήματος, ἰσομορφὸν τῷ κλωδετίτῃ· οἱ κρύσταλλοι μικροὶ συνήθως, ἀποτελοῦντες μισοπαγῆ ἀθροίσματα. Ἀπαντᾷ καὶ χειροποίητος καὶ εἰς ψευδοκρυστάλλους κατὰ τὸ αὐτοφύεσ ἀντιμόνιον, τὸν ἀντιμονίτην κτλ. Σκληρότης = 2,5 ... 3, εἰδ. βάρος = 5,6 χρῶμα ἔχει κίτρινον, φατὸν ἢ μελανόφαιον, σπανίως ἐρυθρὸν, λαμπρὸν ἔχει μαργαριτωειδῆ ἐπὶ τοῦ βραχυδισκοειδοῦς. ἀδαμαντοειδῆ ἐπὶ ἑλίων δερῶν· εἰ καὶ ἡμιδιαφανὴς ἢ ἀδιαφανής. — Ὁ Β. εἶναι δξυαντιμονιώδης, ἐν ᾧ 83,32 μεταλλικὸν χρυμόνιον. Πυρρῦμενος λαμβάνει χρῶμα κίτρινον, τήκεται εὐκόλως εἰς λευκὴν μάζαν. Πυρρῦμενος ἐντὸς κορινυίου ἐξχνίζετα· ὁλόκληρος, πυρρῦμενος δὲ ἐπὶ ξήνρακος διὰ τῆς ἀποκαθαρτικῆς φλογός, δίδει ἐπάνθημα λευκὸν κυανίζον καὶ μεταλ. ἀντιμόνιον. Ὑπο ὕδρο χλωρίου ἀπορρυστοῦνται εὐκόλως, ἡ δὲ ἀπορρυστωσις δι' ὕδατος δίδει λευκὸν κατακρήμνισμα. [Κ. Μ.]

Βαλεντινός. Ὁ ἐπισημότατος τῶν Γνωστικῶν, Αἰγύπτιος τὸ γένος, διδάσας τὴν πρῶτον ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἢ ἐν Κύπρῳ, τῷ 140 μ. Χ. μεταδὸς εἰς Ῥώμην, ἀποθανὼν δὲ πιθανῶς περὶ τὸ 160 μ. Χ. Τὸ φιλοσοφικὸν σύστημα αὐτοῦ βάσιν ἔχει τὰ περὶ θεῶν δόγματα τῶν ἀρχαίων Αἰγυπτίων. Οἱ πατέρες τῆς ἐκκλησίας ἐπολέμησαν ὡς κινδυνώδεστα τὰ διδάγματα αὐτοῦ. ἄτινα σαφῶς ἐκτίθησιν ἐ Εἰρηναῖος (Ζ', 561 κέ.) καὶ ὁ Γρηγόριος ἐν τοῖς περὶ αἱρέσεων (ΜΑ' 473 κέ) Βλ. Henrici, Die Valentinianische Gnosis Berl. 1871. Βλ. καὶ λ. Γνωσις, Γνωστικοί. [Π.]

Βαλεριανιθῆρ ἢ βαλεριανικός αἰθέρ. Ἰδε καὶ Βαλεριανικὸν δξυ Ὁ ἰδιῶς αἰθέρ ἰνε ὁ αἰθυλικὸς βαλεριανιθῆρ ($C_8H_9O_2$, C_8H_8) παρασκευαζόμενος δι' ἀποστάξεως βαλεριανικοῦ Νατρίου μετὰ οἰνοπνεύματος καὶ θεικοῦ δξέος· ἰνε ῥευστὸν ἄχρουν ελαφρότερον τοῦ ὕδατος ῥέον ὡς 1330 καὶ ἔχον δυνάμιν εὐώδη 3-πορῶν, ἐνεκα τῆς ὁποίας νοσησιολογεῖται ἐν τῇ μυρεψικῇ καὶ σακχαροπλαστικῇ. — Ἡ βαλεριανικός ἀμυλιθῆρ $C_8H_9O_2$, C_8H_8 παραγεται ὡς δευτερεῦον προῖόν κατὰ τὴν παρασκευὴν τοῦ βαλεριανικοῦ δξέος ἐξ ἀμυλο-

πνεύματος· ἰνε ἄχρουν ῥευστὸν ῥέον εἰς 1800, ἀδιάλυτον εἰς ὕδωρ, διαλυτὸν εἰς αἰθέρα ἢ οἰνόπνευμα, ὡς καὶ ὁ βαλεριανικός αἰθέρ. Ὁ μ. η. λ. καὶ ε. αἰθέρ καὶ τὸ μ. η. λ. εἰς λατὸν τῶν ζαχαροπλαστείων εἰσὶ διαθέσεις τῶν αἰθέρων τούτων ἐν οἰνοπνεύματι. [Ο. Α. Ρ.]

Βαλεριανέλαιον (X η μ.). Αἰθέριον ἔλαιον ἐξαγόμενον ἐκ τῶν ριζῶν τῆς Βαλεριανῆς δι' ἀποστάξεως μεθ' ὕδατος. Ἰνε κίτρινοπράσινον, ἔχει εἰδ. βάρ. 0,90—94, δξινον ἀντιδράσιν, γέυσιν πικρὸν καὶ σπῆν καμφοροειδῆ ὡς ἀπὸ βαλεριανῆς. Ἰνε σχεδὸν ἀδιάλυτον ἐν ὕδατι, διαλυτὸν ἐν αἰθέρι καὶ οἰνοπνεύματι. συνίσταται δὲ ἐκ Βαλεριανίου (ὁδρογονάνθρακος) Βαλερολίου, Βορνεοκαμποράς καὶ βαλεριανικοῦ δξέος. [Ο. Α. Ρ.]

Βαλεριανέλλα (Β ο τ.) = Valerianella γένος φυτῶν τῆς οἰκ. τῶν Ναρρώθων. Βλ. λ. Ναρρίδιον. [Θ. Χ.]

Βαλεριανή (Valeriana) γένος φυτῶν, βλ. Ναρδός, Νάρδου ρίζα.

Βαλεριανικὸν δξυ ($C_8H_{10}O_2$). Εὐρισκεται εἰς τὰς ρίζας τῆς βαλεριανῆς καὶ ἀγγελικῆς (Valeriana officinalis καὶ Angelica archangelica) καθὼς καὶ εἰς ἄλλα φυτὰ καὶ εἰς ζώικας, ὕλας, οἷον τὸν τυρὸν, τὸν ἰδρώτα τῶν ποδῶν, τὸ κητελαῖον, τὰ ταγγῆλαια καὶ τὰς ἐν σῆψει εὐρισκόμενας λευκωματουχοῦς οὐσίας. Παρασκευάζεται ἐκ τοῦ αμυλοπνεύματος διὰ θερμάνσεως τούτου μετὰ διαλύσεως χρωμικοῦ Καλίου καὶ θεικοῦ δξέος καὶ ἀποστάξεως. Τὸ ἀποστάγμα περιέχει βαλεριανικὸν δξυ καὶ βαλεριανιθιθῆρα· κορενύουσι τὸ ῥευστὸν δι' ἀνθρακικοῦ Νατρίου, ἀποχωρίζουσι τὴν αἰθριοῦχον στιβάδα καὶ δι' ἐξατμίσεως τῆς ὕδατος διαλύσεως λαμβάνουσι τὸ βαλεριανικὸν Νάτριον, ὅπρ ἀποσταζόμενον μετ' ἀραιῶ θεικοῦ δξέος χορηγεῖ τὸ Β. δξυ. — Τὸ Β. δξυ ἰνε ἄχρουν ῥευστὸν, ελαφρότερον τοῦ ὕδατος, διαλυτὸν εἰς ὕδωρ, οἰνόπνευμα ἢ αἰθέρα ἔχον διαπεραστικὴν δυσάρεστον δσμήν βαλεριανῆς καὶ οσσηφόρος τυροῦ, γεῦσιν δξινον δραμεῖαν, ῥέον εἰς 1750 καὶ κατέμεινον διὰ λευκῆς αἰθαλιζούσης φλογός. Τὰ αἱματὰ αὐτοῦ χρησιμεποιοῦμενα καὶ ἐν τῇ ἱατρικῇ ἔχουσι γεῦσιν γλυκεῖαν κατ' ἀρχάς, εἴτα δὲ καυστικὴν, ριπτόμενα δὲ ἐπὶ τὸ ὕδωρ λαμβάνουσι περιστροφικὴν κίνησιν. [Ο. Α. Ρ.]

Βαλεριανὸν ὄρος (Mont-Valerien) Ἀῤῥος ὕψους 161 μ. πρὸς Δ τῶν Παρισίων, ἐπὶ τῇ δεξιᾷ ἔχθῃ τοῦ Σηκουάνα, ἰσχυρότατα ἔχων ὄχυράματα. [Π. Π.]

Βαλεριανός Βλ. Οὐαλεριανός.

Βαλεριάντι. Περίληπτικὸν ὄνομα τῶν ἐξ ἧς χωρίων τοῦ ὅμου Ἑλίου τῆς ἐπαρχίας Κρανίας τῆς Κεφαλληνίας· Τσίλιμιδάτα, Ἀδ. γερινάτα, Μελισσαράτα καὶ Θωμάτα. Κότα.

467. Έκ τούτου κατήγετο ὁ θαλασσοπόρος Ἰωάννης Φωκάς. [Π.]

Βαλέριος. Βλ. Ουαλέριος.

Βαλέσιος (Henricus Valesius, κυρίως de Valois). Γάλλος ἑλληνιστής, γενν. τῇ 1/10 Σεπτ. 1603 ἐν Παρίσις, ἀποθ. τῇ 27/7 Μαΐου 1676. Ἐξήρην ἐν Παρίσις τὸ πρῶτον ὡς δικηγόρος, ἔπειτα ὡς βασιλικὸς σύμβουλος καὶ ιστοριογράφος. ἤξεπώνησε μίαν ἑκδοσὶν «Polybii excerpta» 1634-48, λατινικὰς μεταφράσεις τῶν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ιστοριογραφίης Εὐσεβίου, Σωκράτους, Σωζομενοῦ, Θεοδορήτου καὶ ἄλλων, τῶν ὁποίων τὰ ἔργα καὶ ἑλληνιστὶ ἐξέδωκεν εἰς τρεῖς τόμους ἐν Μαγεντία 1672-79. Πρὸς τούτοις συνέταξε περὶ ἀντιγράφων εἰς τὸν Ἀμμωνιανὸν Μαρκελλίνον (Παρίσ. 1681), τὸν Ἀρτοκρατίωνα (Λουγδούνη 1682) καὶ ἄλλους. Τὰς ἀνεκδότους αὐτοῦ commentationes ἐξέδωκεν ἐν Ἀμστελδάμῳ ὁ Βούρμαν τῷ 1739. [Γ.Μ.Β.]

Βαλέστρας. (Balestra, οὗ τὸ ὄνομα γράφεται ὑπὸ τινων Βαλέστας ἢ Βαλέστος, Baleste). Γάλλος φιλέλλην. γεννηθεὶς ἐν Κρήτῃ, ὅπου ὁ πατὴρ του ἦτο ἔμπορος, ἐκπαίδευθεὶς δ' ἐν Γαλλίᾳ, καὶ ὑπηρετήσας δεκά ἔτη εἰς τὸν γαλλικὸν στρατόν, ἐξ οὗ ἀρέθη τῷ 1814 μὲ τὸν βαθμὸν ὑπολοχαγῶ τῶν γρεναδιέρων. Διαικνῶν ἐν Χανίοις ἀπὸ τοῦ 1814, ἦλθεν εἰς Καλάμας καὶ ἐτάχθη ὑπὸ τὸν Ὑψηλάντην κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς ἑλλ. ἐπανάστασεως, διωργάνωσε δὲ λόχον τακτικῶν στρατιωτῶν, ὧν οἱ πλεῖστοι ἦσαν Ἑπτανήσιοι. Ματαιώσας ἀπέδρασιν τῶν Τούρκων εἰς Καλάμας, μετέσχεν εἰς τὰ πολιορκίαν τῆς Τριπλέως, τοῦ Ναυπλίου καὶ τῆς Κορίνθου. Τῷ 1822 ἐστάλη εἰς Κρήτην, καὶ ἐπιχειρήσας νὰ κυριεύσῃ τὴν Ῥεθύμνην ἐφονεύθη τὴν 14 Ἀπριλίου, ἀποτυχόντος τοῦ πολέμου. [Π.]

Βαλζάκ (Jean Louis Guez de Balzac). Γάλλος συγγραφεὺς γεν. τῷ 1594 ἐν Ἀγρουλέμῃ, ἐχρημάτισε σύμβουλος τοῦ κράτους ὑπὸ τὸν Ρισελιὲ καὶ μέλος τῆς Ἀκαδημίας τῶν Παρισίων, ἀπέθανε δὲ ἐν τινὶ τῶν κτημάτων αὐτοῦ τῷ 1655. — Ὁ Β. ἐπέδρασε μεγάλως ἐπὶ τῆς ἀναπτύξεως τῆς γαλλικῆς γλώσσης. Πρῶτος αὐτὸς ἐξέδωκεν ἐπιστολάς ὡς ὑποδείγματα, ἐν ταῖς ὁποῖαις ἀπεπειράθη ν' ἀπομιμηθῇ τὸ γλαφυρὸν καὶ γνωμικὸν συναίμα ὕψος τοῦ Κικέρωνος, γενόμενος αὐτὸς ὁ ἰδρυτὴς τοῦ «Style académique». Ἐγραψε πολλὰ φιλοσοφικὰ καὶ θεολογικὰ ἔργα. Νεωτέρα αὐτῶν ἑκδόσεις 1855 εἰς 2 τόμ. ἐν Παρίσις. [Γ.Μ.Β.]

Βαλζάκ (Honoré de Balzac). Γάλλος μυθιστοριογράφος γεν. τῇ 30 Μαΐου 1799 ἐν Τούρ, ἀποθ. τῇ 6/18 Αὐγ. 1850 ἐν Παρίσις. Σπουδάζας ἐν τῷ κολλεγίῳ τῆς Βανδώμης καὶ ἔπειτα ἐν τῷ οἰκτροφείῳ Λεπίτρ τῶν Πα-

ρισίων προσωρίσθη νὰ εἰσέλθῃ ὡς γραφεὺς εἰς τὴ συμβολαιογραφεῖον. Ἀρνηθεὶς ὁμῶς νὰ ὑπακούσῃ καὶ ἐγκαταλειφθεὶς ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μόνος καὶ ἄνευ μέσων ἐπεδόθη εἰς τὸ συγγραφικὸν στάδιον. Ἀλλὰ τὰ παρ' αὐτοῦ ψευδωνύμως συγγραφέντα τριάκοντα περίπου πρῶτα μυθιστορήματα, ὡς καὶ μία τραγωδία, τόσον ὀλίγον ἐπέτυχον, ὥστε ὁ Β. ἔζη ἐν μεγίστῃ ἀπορίᾳ. Τὴν προσοχὴν δὲ τοῦ κοινοῦ ἐφελκύσε τὸ πρῶτον ὁ Β. διὰ τοῦ μυθιστορήματος «Les derniers Chouans» (1829), ἐφημέσιον δ' ὡς εὐρυλόγος συγγραφεὺς διὰ τῆς ἐκδόσεώς τῆς «Φυσιολογίας τοῦ γάμου» (1831). Τέλος διὰ τοῦ ἔργου «Peau de Chagrin» (1831), κατέκτησε τόσον ἐξοχὸν θέσιν ἐν τῇ συγχρόνῳ φιλολογίᾳ, ὥστε οἱ ἐκδόται ἐπλήρωσαν ἑκάστοτε κολλοσαῖα ποσὰ διὰ τὰ χειρόγραφα του. Ὁ Β. ἔγραψε μακρὰν σειρὰν μυθιστοριῶν καὶ διηγημάτων, μεταξὺ τῶν ἐπὶ ὧν ἐξέχουσι τὰ ἐπιμύενα: La femme de trent'ans, La grenadière, Les célibataires, Louis Lambert, Eugénie Grandet καὶ Le père Goriot. Πανταχοῦ ὅμως ὁ συγγραφεὺς οὗτος ἀναμιγνύει τὸ μέτριον μετὰ τοῦ ἐξοχου, ἢ δ' ἐκτέλει εἰς τῶν θεμάτων αὐτοῦ ὑπολείπεται τῆς εὐρέσεως αὐτῶν ὡς πρὸς τὴν ἐπιτυχίαν. Θεωμασίως ἀρχόμενος τῶν διηγήσεων αὐτοῦ, ἀδυνατεῖ πρὸ πάντων νὰ δώσῃ εἰς αὐτὰς ἔξοδον καὶ κατακλείδῃ ἱκανοποιούσαν τὸν ἀναγνώστην. Ἰδιαιτέτον τοῦ Β. πλεονέκτημα εἶναι ἡ ψυχολογικὴ τῶν χαρακτήρων ἀνάλυσις καὶ ἐξηγήσις. Ἀναλύει ὁμιλὰς τὰς ψυχολογικὰς καταστάσεις καὶ ἐξηγεῖ αὐτὰς παθολογικῶς μόνον. Ὁ δὲ χονδρὸς ἐξ ἑν τοῦτο ὕλισμός του προκαλεῖ πολλάκις τὴν ἀγανάκτησιν, μάλιστα ὅσάκις ἐμβαθύνει εἰς γυναικὸς τινας τὴν καρδίαν. Κεκηρυγμένως ἀπαισιόδοξος οὗτε εἰς τὴν ἥθικὴν τῆς τέχνης ἐπίδρασιν πιστεύει: οὗτε εἰς τὴν φυσικὴν εὐγένειαν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως. [Γ.Μ.Β.]

Βαλῆν. Βλ. Βαλῆς.

Βαλῆς λ. ἀραβικὴ σημαίνουσα ἐπίτροπον, ἢ τοι ἐπίτροπον τῆς ἀρχῆς, ἐν δὲ τῇ πολιτικῇ γλώσσῃ τοῦ Τουργικοῦ κράτους τὸ πάρχην, ὡς δὲ νῦν διωργάνωθησαν τὰ τῆς δικαιοσύνης καὶ τῶν νομαρχιῶν, νομάρχην (ἐξ οὗ καὶ ἡ νομαρχία ἡ γενικὴ διοίκησις καλεῖται Βιλαγιέτ). Ἐν Τουργίᾳ συνήθως οἱ βαλῆδες τῶν μεγάλων νομῶν ἔχοντες πάντοτε τὸν βαθμὸν τοῦ πασᾶ, συνήθως δὲ καὶ τοῦ μουσίου καὶ βεζίρου, καλοῦνται Βαλῆ πασᾶδες. Ἡ λ. οὐδέμιαν ἔχει σχέσιν πρὸς τὸ παρ' Αἰσχύλῳ Βαλῆν ἢ Βαλλῆν = ἡγεμῶν, ὅπερ εἶναι ὄνομα ἀρχαίων φρυγικῶν σημαίνον βασιλέα. [Π.Κ.]

Βάλθαμ (Waltham). Πόλις τῆς Μασσαχουσέτης, ἐν τῇ κομητείᾳ Μίδδλεσεξ, παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Καρόλιου ποταμοῦ. ἔχει μεγάλη ἀγροστάσια καὶ ἰδίως ὀνομαστὸν ὠρολο-

γοποιεῖον (American watch Company), πρὸς δὲ πολλὰ δημόσια σχολεῖα, βιβλιοθήκην καὶ 11 712 κατ. (1880). [Π.Π.]

Βαλί (Bali). Ἡ δυτικωτέρα νῆσος τοῦ πολυνήσου τῆς Σνδάς πρὸς Ν τῆς Ἰάδας. Καλεῖται καὶ Μικρὰ Ἰάδα. Ἐμβαδὸν 5 575 τ.μ. ἔχει γῆν γόνιμον καὶ δασώδη ὄρη, ἐν οἷς εὐρίσκεται σίδηρος, χαλκὸς καὶ χρυσός. Οἱ κάτοικοι τῆς, μαλακῆς φυλῆς, εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον βραχμανισταί, ἀνέρχονται δ' εἰς 800 χιλ. περίπου. Διαιρεῖται εἰς 8 κράτη, δεσποτικῶς κυβερνώμενα καὶ ἀνεξάρτητα ἀπ' ἀλλήλων. Μέρους αὐτῆς κατέχουσιν οἱ Ὀλλανδοί. [Π.Π.]

Βαλιδ (Ἀλ-Βαλιδ). Χαλῖφης ἐκ τοῦ οἴκου τῶν Ὀμειδῶν, διάδοχος τοῦ Ἀλμαλίκ, βασιλεύσας ἀπὸ τοῦ 705-713. Ἐπ' αὐτοῦ οἱ Ἀραβες συμπληρώσαντες τὴν κατάντησιν τῆς Β. Ἀφρικῆς διεπαραβύθησαν καὶ εἰς Εὐρώπην καὶ κατέκτησαν τὴν Ἰσπανίαν. [Π.Κ.]

Βαλιδ Ἀ. ἀραβικὴ σημαίνουσα μητέρα (βλ. τύπος τοῦ βαλιδ=γεννήτωρ). Βαλιδ εἰς σουλτάν καλεῖται ἡ μήτηρ τοῦ σουλτάνου, φέρουσα καὶ τὴν προσωνομίαν τῆς αὐτῆς γνησιότητος καὶ ἀκούσα μεγίστην ἐπιτροπὴν εἰς τὰ τοῦ κράτους, ἔχουσα δὲ καὶ ἰδιαίτερον εἰσόδημα, προερχόμενον ἄλλοτε ἐξ ἐλοκλήρων ἐπαρχιῶν τοῦ κράτους, αἵτινες ἦσαν τιμηρικαί τῆς Β. [Π.Κ.]

Βαλιμ. Κώμη, ἔδρα τοῦ δήμου Κράθιδος τῶν Καλαβρύτων καὶ ὡσαύτως θερινῇ ἔδρα τοῦ ἐρηνοδικείου Νωνάκριδος ἔχουσα δημ. σχολεῖον καὶ 909 κατ. (1889) καλλιεργητάς σιτηρῶν καὶ σταφιδῶν ἐν τῇ παραλίᾳ τῆς Αἰγυπτιαίας. [Γ.Πδ.]

Βαλιμέτικα. Κώμη τοῦ δήμου Αἰγίου τῆς Αἰγυπτιαίας παράλιος παρὰ τὴν σταθμὴν τοῦ σιδηροδρόμου. Ἀποικία τῆς Βαλμῆς καὶ ἔχουσα 878 κατ. (1889), ἀσχολουμένης κυρίως εἰς καλλιέργειαν σταφιδῶν καὶ ἀμπέλων. [Γ.Πδ.]

Βάλιστα. Χωρίον τῆς διοικήσεως Μοναστηρίου τῆς Μακεδονίας, οἰκούμενον ὑπὸ 300 περίπου βουλγαροφώνων χριστιανῶν. [Ε.]

Βαλιστής. (Ballistes stellatus). Εἶδος ἰχθύος τῆς τάξεως τῶν πλεκτογναθίων, βιών ἐν ταῖς θαλάσσαις τῆς Ἰνδικῆς. [Ν. Α.]

Βαλκάνια. Βλ. Αἶμος. Χερσονήσος τῶν Β. Βλ. Ἑλληνικὴ χερσονήσος.

Βαλκῆς (Balkasch). Μεγάλῃ λίμνῃ ἐπὶ τοῦ ὄρεσιν τοῦ Κεντρικῆς Ἀσίας, κατὰ τὸ Δ τῆς Σινικῆς αὐτοκρατορίας. ἔχει μῆκος 147 χμ. καὶ πλάτος 84· εἰς αὐτὴν ἐκβάλλουσι πολλοὶ καὶ μεγάλοι ποταμοί. Μέρους αὐτῆς ἀνήκει εἰς τὴν Ρωσσίαν. [Π.Π.]

Βαλκενάρ (Charles Athanase, Baron Walckenaer). Φυσιολόγος Γάλλος γεν.

τῇ 14/25 Δεκεμ. 1771 ἐν Παρισίοις, ἀποθ. τῇ 15/27 Ἀπρ. 1852. Μεταναστεύσας κατὰ τὴν ἐπανάστασιν εἰς Σκωτίαν ἐπανῆλθε μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν πραγμάτων καὶ ἐχρημάτισεν εἰς τὴν διμάρχων τῶν Παρισίων τῷ 1816 καὶ γενικὸς γραμματεὺς τῆς Νομαρχίας τοῦ Σηκουάνα κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος. Ἀπὸ τοῦ 1830 ἰδιωτεύων ἐν Παρισίοις ἐγένετο τῇ 1840 γραμματεὺς τῆς Ἀκαδημίας τῶν ἐπιγραφῶν. Ἐκ τῶν φυσιολογικῶν αὐτοῦ συγγραμμάτων ἐξαίρομεν ἐνταῦθα τὴν «Φυσικὴν ἱστορίαν τῶν ἐντόμων» εἰς 4 τόμους ἐν Παρισίοις 1836-47. Ἐκ δὲ τῶν γεωγραφικῶν τὰ ἑξῆς: «Le monde maritime» 1819. Histoire générale des voyages 1826-31 καὶ Géographie ancienne des Gaules. 2α ἐκδ. 1832. Ὁ Β. ἔγραψε πρὸς τούτοις «Histoire de la vie et des ouvrages d'Horace, 1858 καὶ Mémoires touchants la vie et les écrits de la marquise de Sévigné 6 τόμ. 1865. [Γ.Μ.Β.]

Βαλκενάρ (Ludwig Kaspar Walckenaer). Διάσημος κριτικὸς καὶ φιλόλογος τῆς Ὀλλανδίας γεν. τῇ 28/7 Ἰουνίου 1715 ἐν Λεουβέρδεν, ἀποθ. τῇ 3/14 Μαρτ. 1785 ἐν Λουγδούνῳ. Ὁ Β. ἐρμήνευσεν ὑπομνηματίσας πολλοὺς τῶν ἐλληνικῶν συγγραφέων καὶ ποιητῶν, ἐκδοὺς τὰ εἰδύλλια τοῦ Θεοκρίτου (Λουγδ. 1779, 2α ἐκδ. Λιψ. 1810), τὰς Φοινίσσας τοῦ Ροδριπιδίου (Φρενέκ. 1775, Λιψ. 1824), καὶ τὴν Ἰππόλυτον μετὰ προδρόμου «διαιρηθῆς περὶ τῶν Εὐριπίδειων ἀποσπαρμάτων» (Λουγδ. 1768, Λιψ. 1823), τὴν Καλλιμάχον (Λουγδ. 1799), καὶ τὴν γραμματικὴν Ἀμμώνιον (Λουγδ. 1739, Λιψ. 1822). Ἀριστοτέλῃ κριτικῆς εἶναι τὸ μετὰ τὴν θάνατον αὐτοῦ ἐκδοθὲν ἔργον. De Aristobulo Judaea (Λουγδ. 1805). Συναγωγή τῶν μικροτέρων αὐτοῦ ἔργων (Ornacula) ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ Ἐρφευρδ ἐν Λιψίᾳ τῇ 1808 εἰς δύο τόμους. Ὁ Β. διωρίσθη καθηγητῆς τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας ἐν Φρενέκερ τῇ 1741, καὶ ἐχρημάτισε τοιοῦτος ἀπὸ τοῦ 1766 ἐν Λουγδούνῳ. [Γ.Μ.Β.]

Βάλκερ (Walker). Πόλις τῆς ἀγγλικῆς κερματίας Νορθουμβερλανδ. ἔχει σταθμὴν σιδηροδρόμου καὶ 9 552 κατ. (1881) [Π.Π.]

Βαλκερίτης (Walkorin) εἶδος ζοολίθου, ἀπαντῶν ἐντὸς διαβάσεως τῆς Ἐδιμβούργου. [Κ.Μ.]

Βαλκουδῖνα. Κορακιάνικα, χωρίον τοῦ δήμου Ἀράτας τῆς Αἰγυπτιαίας, ἔχον 143 κατ. (1889) σταφιδούχους καὶ γεωργούς. [Γ.Πδ.]

Βαλκύρα (Valkyrjur σκανδ., Walküren ἢ Walkyren γερμ.). Φίλοπλομοι θεαὶ τῆς σκανδιναυικῆς μυθολογίας, θεράπαινοι τοῦ Ὀδίνου. ἔσονται τῶν μαχῶν, διανέμουσαι τὴν νίκην ἢ τὴν θάνατον εἰς τοὺς πολεμιστάς· περιτρέχουσαι δ' ἐπιπιοὶ τὰ πεδία τῶν μαχῶν ἀνάγουσι τοὺς παόντας εἰς τὴν Βαλκῆαν, καὶ αἰνῶσθεσιν αὐτοῖς. [Π.]

Βάλλα. Χωρίον τῆς ἐπαρχίας Σκραπα-
παρίου τοῦ βιλαετίου Ἰωαννίνων ἔχον 600
κατ. Ἀλβανούς μουσουλμάνους. [Π.]

Βάλλα—Βάλλα. (Walla Walla).
Περιοχὴ ἐν τῇ τοπαρχίᾳ τῆς Ἰασκίχτον ἔχουσα
περὶ τὰς 9 000 κατ. καὶ ὁμών. πρῶτ. [Π.Π.]

Βαλλάδινον ξύλον (Wallabaholz
γερμ., Wallaba wood, ἀγγλ.). Πολύτιμον,
σκληρὸν καὶ βαρὺ χρήσιμον ξύλον χρώματος
στίλινου ἐρυθροκαστανίου, ἐπὶ δὲ προσφάτου
τομῆς ἐρυθροκίτρινου, προσερχόμενον ἐκ τοῦ ἐν
Γουιάνη φυεμένου δένδρου *Eperua falcata*
Aubl. Ἐρχεται εἰς τὸ ἐμπορίον εἰς τετρα-
γώνους κορμούς μήκους 10-12 μέτρων, πλά-
τους δὲ καὶ πάχους 0,40μ.-0,50 μ. καὶ χρη-
σιμοποιεῖται ὡς οἰκοδομήσιμος καὶ ἐργάσιμος
ξύλεια. [Χ.]

Βαλλάγγης (Pierre Simon Bal-
lanché). Γάλλος φιλόσοφος, γενν. ἐν Λου-
γδούνῳ τῇ 1776 καὶ ἀποθανὼν τῇ 1847, δια-
κρίθεισος πολὺ μᾶλλον ἐπὶ ἀγαθότητι καρδίας
καὶ ὑπερβολῇ εὐαισθησίας ἢ φιλοσοφικῇ ἐμ-
βριθείᾳ. Πάντα τὴν βίον αὐτοῦ κατέτριψεν εἰς
ἀναζήτησιν τῶν μέσων, δι' ὧν δύναται νὰ ἐ-
λαττωθῇ τὸ πᾶν τῆς ἐν τῇ κόσμῳ τούτῳ
δυστυχίας. Πολλὰ τῶν ἔργων του δύνανται νὰ
θεωρηθῶσι πολὺ μᾶλλον ἐλαγειακὰ ποιή-
ματα ἢ φιλοσοφικὰ δοκίμια. Τὰ ἀξιωτέρα
ἀναγνώσεως εἶναι ἡ πραγματεία «Περὶ τοῦ
αἰσθητικῆς ἐν τῇ ποίησιν καὶ ταῖς καλαῖς τέ-
χναις», «Ὁ Πρεσβύτερος καὶ ὁ νεανίας» καὶ ἡ
«Κοινωνικὴ παλιγγενεσία». Τὴν φήμην του
χρῆσται πρὸ πάντων ὁ Βαλ. εἰς τὴν πρὸς
αὐτὸν φιλίαν καὶ τὰ ἐκ ταύτης ἄρθρα τοῦ
καρραίου τῶν συγχρόνων Γάλλων κριτικῶν
Sainte-Beuve καὶ τὸ ποίημα τοῦ οὐχ ἦττον
αὐτὸν ἀγαπήσαντος ποιητοῦ Λαπράδ. («Βίος
καὶ ἔργα τοῦ Β.»). Πικρίσις 1848). [Ρ.]

Βαλλαδολλίδ (Vallisoletum νεολατ.)
Πρωτ. τῆς ὁμών. ἰσπανικῆς ἐπαρχίας. Κεῖται
ἐν καλῶς καλλιεργημένῃ πεδιάδι 670 μ. ὑπὲρ
τὴν ὁλάσσαν, παρὰ τὴν συμβολὴν τοῦ Ἑστρο-
ῦδα εἰς τὸν Πισούεργα, κατὰ τὴν νότιον ἄκρην
τῆς καστιλιανῆς διώρυγος. ἔχει σταθμὴν σι-
δερ. 62 018 κατ. (1888), ἐπισκοπὴν, ἐφετεῖον,
πανεπιστήμιον ἱδρυθὲν τῇ 1346, δικαστήριον διὰ
τὴν νομικὴν αὐτοῦ σχολήν, ἀκαδημίαν τῶν
τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν, σχολὴν καλῶν τεχνῶν,
μεγαλοπρεπστάτην μητρόπολιν, ἀνάκτορα,
μουσεῖον, βιομηχ. καταστήματα κτλ. Ἡ ἐ-
παρχία Β. ἔχει ἐμβαδὸν 7 569 τ.χ.μ. καὶ 267 297
κατ. (1887) [Π.Π.]

Βαλλαρὰτ (Ballarat). Πόλις τῆς Αὐ-
στραλίας, ἐν τῇ κομιτείᾳ Γράμμιλ τῆς ἀγγλι-
κῆς ἀποικίας Βικτωρίας, βορειοδυτικῶς τῆς
Μελβούρνης. Ἐν τῇ θέσει ταύτῃ ἀνεκαλύφθη
τῇ 1851, τὸ πλουσιώτατον τῶν ἐν Αὐστραλίᾳ
χρυσωρυχείων, τοῦτο δὲ συνέτεινεν εἰς τὴν τα-

χεῖαν ἀνάπτυξιν τῆς πόλεως. ἔχει 16 041
κατ. καὶ μετὰ τῶν προαστείων αὐτῆς 41 087
κατ. (1881). [Π.Π.]

Βάλλας Λαυρέντιος. Διάσημος φιλόσοφος
καὶ φιλόλογος τοῦ 16' αἰῶνος γεννηθεὶς τῇ
1406 ἐν Ῥώμῃ ἐξ οἴκου ἐπιφανοῦς, ἀποθ. τῇ
1457. Ὁ μέγιστος τίτλος δόξης τοῦ Β. εἶναι
σήμερον αἱ γλαφυραὶ αὐτοῦ μεταφράσεις ἐλ-
λήνων συγγραμμάτων καὶ τὸ δοκίμιον περὶ «Κοι-
νότητος τῆς λατινικῆς γλώσσης», ἐνῷ τὰ φι-
λοσοφικὰ αὐτοῦ ἔργα συναπεθανον μετὰ τῶν
πεπλανημένων θεωριῶν, τὰς ὁποίας ἠγωνίσθη
καὶ ἐπέτυχεν ν' ἀποδείξῃ ἀδυσίμους καὶ πλει-
στάκις γελοίας. Τὸ αἷτιον τῆς λήθης τῶν ἐρ-
γῶν του ἔγκειται οὕτως ἐν αὐτῇ τῇ ἐπιτυχίᾳ
τοῦ ἀγῶνος, ἐν ἀνέλαβε κατὰ τῶν συγχρόνων
Σχολαστικῶν. Οὗτοι ἐπεχείρουν, ὡς
γινωσκόντες, νὰ στηρίξωσι τὴν μωροσφίαν αὐτῶν
εἰς τὴν διδασκαλίαν τοῦ Λυκαίου, αυτοκαλού-
μενοι ἀριστοτελικοί, ἐξ οὗ παρσούρη πλειστά-
κις ὁ Β. ἐν τῇ ἀκμῇ τοῦ ἐριστικοῦ ζήλου εἰς
ὑποτίμησιν τῶν διδασμάτων τοῦ μεγάλου Στα-
γειρίτου· τοῦτον μέμφεται οὐ μόνον ὡς βερ-
βαρίζοντα καὶ ἀσυνέτως ὀντολογουντα, ἀλλὰ
καὶ ὡς ἀδικαιολογῆτως ὑπερηθύνοντα τὰ ἔργα
τῆς πείρας καὶ ἄγοντα τοὺς ὁπαδοὺς αὐτοῦ
εἰς ἀσέδειαν διὰ τῆς ἀρνήσεως τῆς προσωπι-
κῆς ἀθανασίας. Τὰς ἀνωτέρω γνώμας του
συνοψίζει ὁ Β. εἰς τὰς τρεῖς αὐτοῦ πραγμα-
τείας «Περὶ διαλεκτικῆς κατὰ τῶν Ἀριστατε-
λικῶν» (ἐν Ἑνετίᾳ 1499), «Περὶ ἐλευθέρως
αἰρέσεως» καὶ «Περὶ ἡδονῆς καὶ ἀληθοῦς εὐ-
δαιμονίας» Βασίλ. 1518-1519. [Ρ.]

Βαλλενστάιν (Albrecht Wenzel
Eusebius von Wallenstein). Δούξ Φρει-
σλανδίας (τῆς ἐν Βοημίας), εἰς τῶν περιφήμων
καὶ μεγάλων ἡρώων τοῦ τριακονταετοῦς πολέ-
μου. Ἐγεννήθη τῇ 1583 ἐν μικρᾷ τινὶ κώμῃ τῆς
Βοημίας, καταγόμενος ἀπὸ τοῦ ἀρχαίου ἀριστο-
κρατικοῦ οἴκου Βάλσταϊν (Waldstein). Ὡν δὲ
τὸ πρῶτον διαμαρτυρούμενος, μαθητεύσας παρὰ
τοῖς Ἰησουῖταις ἐγένετο καθολικός. Ἐπιδοθεὶς
δὲ εἰς τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν διεκρίθη
τάχιστα καὶ ἐκτίσται μεγάλην φήμην ἐν τοῖς
κατὰ τῶν ἡγεμόνων τῆς Τρανσυλβανίας καὶ
κατὰ τῆς Ἑνετίας αὐστριακοῖς πολέμοις καὶ
διὰ τῆς τοιαύτης αὐτοῦ στρατιωτικῆς δόξης
καὶ ἐνεκα τῶν πολλῶν κτημάτων, ἅπερ ἐκ-
κτητο ἐν Βοημίᾳ καὶ Μοραβίᾳ, προήχθη ἀλ-
ληλοδιαδόχως εἰς κ. ὁ μ. η. τ. α. εἴτα δὲ καὶ εἰς
τὴν τάξιν τῶν ἡγεμόνων τοῦ γερμανικοῦ
κράτους. Τὰς μεγίστας στρατιωτικὰς δάφνας
ἔδρυσεν ὁ Β. ἐν τῇ Τριακονταετῇ πολέμῳ ἡ-
γούμενος μεγάλου στρατοῦ, ἐν διετῇ αὐτῆς
οὗτος καὶ ἐκυβέρνησεν ὡς στρατηγὸς αὐτοκράτωρ
καὶ ἐπενεγμένων μεγάλως ἤττας τοῖς Διαμαρτυ-
ρομένοις ἡγεμόσι. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ
1623 προήχθη εἰς βαθμὸν δουκὸς τῆς Φρει-
σλανδίας. Ἐνεκα ὁμοῦ τοῦ ἀγρίου τρέ-

του τοῦ πολεμεῖν τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ ἀπεμα-
κρύνθη τῆς ὑπηρεσίας τοῦ αὐτοκράτορος (1630)
κατ'ἀπαιτησιν πολλῶν Γερμανῶν. Ἄλλ' ὅποτε
μετ' ἑλίγον ἐπεφάνη ἐν Γερμανίᾳ ὁ τῆς Σουη-
δίας ἡρωϊκὸς βασιλεὺς Γουσταῦς Ἀδόλφος,
ὁ αὐτοκράτωρ κατέφυγε πάλιν εἰς τὸν Β. πα-
ρασχὼν αὐτῇ πολλὴν ἀνεξαρτησίαν ἐν τῇ δι-
σικήσει τοῦ στρατοῦ δι' ἰδιαιτέρας συνθήκης.
Κατὰ τὴν νέαν ταύτην περίοδον τῆς στρατιω-
τικῆς αὐτοῦ ἀρχῆς ἐπολέμησε νικῶν καὶ νι-
κώμενος ἐναντίον τοῦ Γουσταῦς Ἀδόλφου.
Ἄλλ' ἀπέναντι τοῦ αὐτοκράτορος ἄλλοιαν ἤρ-
ξατο νὰ μετέλθῃ πολιτείαν καταληφθεὶς ὑπὸ
φιλοδοξίας ἀπεριορίστου παρορμώσεως αὐτὸν μέ-
χρι τοῦ αὐτοκρατορικοῦ θρόνου. Ἡ πίστις αὐ-
τοῦ εἰς τὴν μέγαν αὐτοῦ προσορίσιν, αἱ ἀστρο-
λογικαὶ γνώσεις καὶ προλήψεις, ὅρ' ὦν ἐπη-
ραζέτο σφόδρα, ἐνεθάρρυνον αὐτὸν εἰς τὴν ἐπι-
δίωξιν τοῦ φιλοδοξοῦ σχεδίου αὐτοῦ. Ἄλλ' ὁ
αὐτοκράτωρ ἐγκαίρως νοήσας τὰ ὑπὸ τοῦ Β.
μελετώμενα, προλαβὼν ἀπηλλάγη τοῦ ἐπικιν-
δύνου ὑποτελοῦς διὰ δολοφονίας, ἀφοῦ διὰ μυ-
στικῆς ἐγγράφου διαταγῆς καθήρσε αὐτὸν ἀπὸ
τοῦ ἐκείνου. Ὁ Β. ἐλαυνόμενος καὶ πλα-
νόμενος ἐπὶ ἀστρολογικῶν προλήψεων δὲν
πρέσβη μετὰ τῆς θεούσης ταχύτητος εἰς τὴν
ἐκτέλεσιν τῶν βουλευμάτων αὐτοῦ, διὰ τοῦτο
δὲ καὶ ἐγένετο θῦμα τούτων (1634) ἀπαλλά-
ξας διὰ τοῦ τοιούτου τέλους αὐτοῦ τὸν αὐτο-
κράτορα οὐ μόνον ἐπικινδύνου πολέμου, ἀλλὰ
καὶ μεγάλου θανάτου, εἰς ὃν ὥφειλε μέγιστα
χρηστικῶς. [Π.Κ.]

Βαλλερέναι Πέτρος καὶ Ἰερώνυμος
ἀδελφοί, δύο τῶν ἐπιφανεστάτων θεολόγων
καὶ κανονομαθῶν τῆς Δυτικῆς ἐκκλησίας. Ὁ
πρῶτος ἐγεννήθη τῷ 1698, ὁ δευτέρος τῷ 1702
ἐν Βερὸνῃ, ἀμφότεροι ἐκπαιδευθέντες ἐν τῇ
ἰησουϊτικῇ σχολῇ τῆς κατείδος τῶν καὶ γενό-
μενοι εἰτα ἱερεῖς. Εἰργάσθησαν ἀπὸ κοινοῦ
καὶ ἐν ἀξιοσημειώτῳ ἔμνοισι εἰς τὴν συγγρα-
φὴν περισπουδαστῶν ἔργων, ἀναγομένων εἰς
τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν καὶ τὸ ἐκκλησι-
αστικὸν δίκαιον. Τὸ ἔργον, ὅπερ ἰδίᾳ κατέ-
στησεν αὐτοὺς ἐπιφανεῖς, εἶνε τὸ ἐξῆς: *De*
antiquis tum editis tum ineditis collec-
tionibus et collectoribus canonum ad
Gratianum usque tractatus. Ὁ Πέτρος
ἐπρωταγωνίστησε καὶ ὑπὲρ τῶν δικαίων τῆς
παπικῆς ἰδρύσεως διὰ τῶν συγγραμμάτων *De*
potestate ecclesiastica S. pontificum et
conciliorum generalium liber etc. ac-
cedit appendix de infallibilitate eo-
rumdem pontificum in definitionibus
fidei (1765) καὶ *Liber de vi ac ratione*
primatus pontificum (1765), ἅτινα ἐκδο-
θέντα ἐπ' ἐσχάτων ὑπὸ τοῦ Βέντσοφ καὶ τοῦ
Βίντερμ θεωροῦνται ἀπόκρημα τιμαλφῆς τῆς
ἐκκλησίας καὶ τῆς ἐπιστήμης. *Peri* τῶν
B. πρῶλ. Mazzuchelli, *Gli scrittori*

d' Italia II, 178-185 καὶ τὴν *Verona il-*
lustrata II, 169. [Ε.]

Βαλλερίτης (Vallerit) ὄρυκτον, ἔχον
τὸ χρῶμα τοῦ μαγνητικοῦ σιδηροπυρίτου καὶ
χαρασσόμενον διὰ τοῦ θρυγοῦς. ἑμπεριέχει ἐν-
θρεῖον χαλκὸν καὶ σιδηρον, δξειδιον σιδήρου, μα-
γνησίαν καὶ θωρ. [Κ.Μ.]

Βαλλές (Jules Vallés). Γάλλος δημο-
σιογράφος, γεν. τῇ 30/11 Ἰουν. 1833, ἀποθ.
τῇ 2/14 Φεβρ. 1885. Ἐπὶ αὐτοκρατορίας
Ἰόρυσεν ἐφημερίδας τινάς, παυσάμενος ὑπὸ τῆς
κυβερνήσεως μετὰ βραχὺν ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως
τῶν χρόνων, καὶ συνεργάσθη εἰς τὴν δημο-
κρατικὴν ἐφημερίδα *L' Evènement*. Γνω-
στότερος δ' ἐγένετο διὰ τὴν συμμετοχὴν του
εἰς τὴν ἀνταρσίαν τῆς κοινότητος (1871),
διατελέσας μέλος τῆς ἐπιτροπῆς τῆς κοινότη-
τος. Καταφυγὼν εἰς Λονδίνον μετὰ τὴν κατα-
στολὴν τῆς ἀνταρσίας, ἐπανῆλθεν εἰς Παρι-
σίους ἀμνηστευθεὶς (1880), ἐξέδωκε δὲ μετὰ
τὴν ἐπάνοδόν του ψευδωνύμως μυθιστορήματά
τινα. [Π.]

Βαλλεῖαν (Sébastien Vaillant). Βοτα-
νικὸς γάλλος γεν. τῇ 1669, ἀποθ. τῇ 1722,
ὁ πρῶτος ὅστις συνέγραψε γλωσσίδα τῶν πε-
ριχώρων τῶν Παρισίων (Botanicon Parisiense). Ὁ De Candolle τῷ ἀφιέρωσε τὸ
γένος *Vaillantia* τῆς οἰκογεν. τῶν *Erubr-*
danacearum. [Θ.Χ.]

Βαλλεγκ (K. J. N. Bailling) διακεκρι-
μένος βοτάνος χημικὸς γεν. τῇ 1805, ἀποθ.
τῇ 1868. Ἐσπούδασεν ἐν Πράγῃ ὅπου ἐγένε-
το κατόπιν καθηγητὴς τοῦ Πολυτεχνείου.
Ἐνησχολήθη ἰδίως εἰς τὴν ζυμοσχημείαν καὶ τὰς
ἐφαρμογὰς αὐτῆς ἐν τῇ οἰνοποιίᾳ, ζυθοποιίᾳ
οἰνοπνευματοποιίᾳ κλπ. περὶ ὧν πραγματεύ-
εται τὸ κυριώτατον τῶν ἔργων του· ἵνα ὁ πρῶ-
τος εἰσαγαγὼν τὴν χρῆσιν τοῦ σακχαρομέτρου
εἰς τὰς τέχνας ταύτας, ἐξ αὐτοῦ δὲ ἐκλήθη
καὶ τὸ γνωστὸν σακχαρομέτρον τοῦ Βαλ-
λιγκ. [Ο.Α.Ρ.]

Βαλλεῖλ (Bailleul) Μικρὰ πόλις
τῆς Γαλλίας ἐν τῇ νομῷ τοῦ Νόρ. ἔχει
πολλὰ ἐργοστάσια καὶ παράγει κάλλιστον τυ-
ρόν. Κἀτ. 9247 (1886). Ὁ ἔμν. θῆμος ἔχει
κατ. 13 335. [Π.Π.]

Βαλλεῖον (Henri Ernest Baillon).
Καθηγητὴς τῆς βοτανικῆς τῆς ἐν Παρισίοις
ιατρικῆς σχολῆς γεν. ἐν Calais τῷ 1827.
Ἐκ τῶν πολυσριθμῶν βοτανικῶν συγγραμμά-
των αὐτοῦ καταλέγμεν: *Histoire des*
plantes, Par. 1866-1890 περιέχον μενογρα-
φίας τῶν οἰκογενειῶν τῶν φυτῶν (μὲν πρῶ-
τῶν). *Dictionary de botanique*, Par.
1883. *Adansonia ou recueil periodique*
d'observations botaniques, κτλ. [Θ.Χ.]

Βαλλεστικόν ἔσμα. Ὀδῶς ἐκλήθη
τὸ εἶδος ἐκείνου τῶν καθαρῶς λυρικῶν ποιη-

ματίων, τὰ ὅποια — χορευτικά τὸ κατ' ἀρχὰς ὡς πρὸς τὴν ὀργανικὴν αὐτῶν σύνθεσιν καὶ τὸν ρυθμικὸν χαρακτήρα — εἶναι γνωστὰ ἐν τῇ γραμματολογίᾳ τῆς ἑσπερίας ὑπὸ τὸ ὄνομα Ballata, Ballade κττ. Τὸ Β. ἀναφαίνεται ἀπὸ τοῦ 12ου αἰῶνος τὸ πρῶτον ἐν Ἱταλίᾳ. ἔλλα, ὡς γνωστὸν, οἱ τὴν Σικελίαν οἰκοῦντες Ἕλληνες, ἥδη ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ Ρυρπιδίου, βαλλίζειν μὲν ἔλεγον τὸ ὀργεῖσθαι βαλλίζειν δὲ τὴν χορόν. Δημιῶδες ἀρχικῶς προῖδον τὸ Β. ἐκαλλιεργήθη ἔπειτα ὑπὸ ποιητῶν οἷοι ὁ Δάντης ὁ Πετράρχης κ.λ. παρ' οἷς ἔχει τύπον μὲν συγγενῆ πρὸς τὸ σονέττον, ὑπόθεσιν δὲ τὴν χαρὰν ἢ τὴν λύπην τῶν ἐρώτων. Τὸν χαρακτήρα τοῦτον ἐτήρησε τὸ Β. ἐγκλιματισθὲν καὶ ἐν Γαλλίᾳ, ὅθεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ μεταδοθὲν εἰς Ἀγγλίαν καὶ Σκωτίαν μετέδωκε τὴν ἀρχικὴν σημασίαν. Ἐν ταῖς χώραις ταύταις τὸ Β. ἔλαβε χαρακτήρα ἐπικολυρικοῦ ποιήματος, ὑπόθεσιν ἔχοντος τοὺς θρύλους τοῦ λαοῦ καὶ τὰς παραδόσεις, ἰδίᾳ δὲ ἀγῶνας καὶ ἡρωϊκὰ κατορθώματα ἐπὶ τῶν συνόρων μεταξὺ Ἀγγλίας καὶ Σκωτίας διαδραματισθέντα. Τὰ τελευταῖα ταῦτα καθαρῶς δημῶδη ἐπύλλια πολλὰν ἔχουσιν ὡς πρὸς τὴν οὐσίαν ὁμοιότητα μὲ πλεῖστα ἐκ τῶν κλεφτικῶν τῆς Ἑλλάδος ἀσμάτων, ἀλλὰ τὸ ἀπότομον καὶ ἀλματικὸν καὶ φανταστικὸν ἐν τῇ παραστάσει καὶ τῇ ῥυθμῷ περιβάλλει καὶ τὰ ἱστορικώτερα τῶν ἐπυλλίων ἐκείνων μὲ χαρακτήρα. Ἰδιον μόνον εἰς τὸ τραχὺ τῶν βορείων ἔθνων ἦθος. Ἀγγόντος τοῦ 18ου αἰῶνος τὸ Β. ἄσκη μετερτυεύθη εἰς Γερμανίαν διὰ τοῦ Herder, ὅστις πρῶτος ἐγνώρισε τοῖς πατριώταις αὐτοῦ καὶ τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ποιήσεως δι' ἐπιτυχῶν μεταφράσεων σκωτικῶν καὶ ἀγγλικῶν ἐπυλλίων. Ἐν Γερμανίᾳ τὸ Β. ἄσκη ἐτήρησε ὅχι μόνον τὸν διηγηματικὸν χαρακτήρα τῶν ἀγγλικῶν καὶ σκωτικῶν ἀλλὰ προτέλαβε παρ' ἐκείνων καὶ τὴν ἐν τῇ διηγῇ ἐμάνεισιν καὶ ὀρεῖσιν φαντασιωδῶν ὄντων ὅποια εἶναι οἱ βρουκλακας, οἱ καλλικάντσαρροι, αἱ νεραίδες καὶ ἄλλα τῆς ἐθνικῆς φαντασίας πλάσματα, τῶν ὁποίων ἡ ἀγρία καὶ κακοποιὸς φύσις προσέδωκεν εἰς τὰ Β. τῶν βορείων λαῶν ἐν γένει τραγικὸν χαρακτήρα. Τὸ μυθῶδες καὶ μυστηριῶδες τῶν ὑποθέσεων, τὸ λακωνικὸν ἐν τῇ ἐκφράσει, ἡ ἀπότομος μετὰπείσις τῶν παθῶν καὶ τῆς τύχης ἐν τοῖς Β. τῶν βορείων ἔθνων, ζωηρὰς τῆς καρδίας συγκινήσεις προκαλοῦντα, διαθέτουσι τὴν ψυχὴν εἰς θλιβεράν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κατὰστασιν ἀπὸ τῆς μελαγχολίας μέχρι τῆς φρικιαστικῆς ἐξικνουμένην, τοῦθ' ὅπερ ὁμοῦ δὲν πρέπει ποσὶς νὰ ἐκλειφθῇ ὡς οὐσιώδης χαρακτήρ τῶν Β. ἀσμάτων. Τούναντιον ἢ σύγχρονος ποιητικῆ παραπέμπουσα τὰ περιγραφικώτερα, καὶ διὰ τοῦτο ἐκτενέστερα καὶ μὴ ἄσμητικά, τῶν Β. ποιημάτων εἰς τὰ καθ' αὐτὸ ἐπύλλια, κατατάσσει μεταξὺ τῶν

Β. ἐκεῖνα μόνον τῶν ἀσμάτων ὅσα, λυρικά κατ' οὐσίαν, ἔχουσι μορφήν μὲν καθαρῶς ἄσμητικὴν ὡς ὑποθεσιν δὲ πλαστὴν ἢ πραγματικὴν τι συμβάν, ἢ βραχυλογος τοῦ ὁποίου ἀφήγησις, σκιαγραφικὴς καὶ ὡς ἐν ὀνειρῷ ὑποτυπούμενη, ἀλλὰ πλήρως θερμοῦ καὶ βαθέος αἰσθημάτων ἐν τῇ ἐκφράσει, αἰχμαλωτίζει τὴν φαντασίαν οὐχὶ ὅπως τὸ ἐπύλλιον, διὰ τῆς τῶν λεπτομερειῶν γραφικότητος, ἀλλὰ διὰ τοῦ δεσπότητος ἐν αὐτῷ πάθους, καὶ τῆς διαθέσεως, εἰς ἣν τοῦτο περιάγει τὴν ψυχὴν τοῦ ἀκροατοῦ ἢ ἀναγνώστου. Ὑπὲρ τὸν ἀκραιφνῆ τοῦτον τύπον ἀπαντῶμεν τὸ Β. ἄσκη οὐχὶ σπανίως ἐν τῇ δημῶδει τῆς Ἑλλάδος ποιήσει· οὕτως εἶναι Β. τὸ γνωστότατον δημοτικὸν ἄσκη «Τοῦ Χάρου καὶ τῶν Ψυχῶν», καὶ πολλὰ δὲ ἄλλα καθαρῶς ἄσμητικὰ καὶ χορευτικὰ ποιήματα μὲ διηγηματικὸν περιεχόμενον. [Γ.Μ.Β.]

Βαλλόν (Βαλλωνία). Μία τῶν ὑψηλοτέρων κορυφῶν τῶν Βοσγίων, κατὰ τὰ γαλλογερμανικὰ σύνορα, ἔχουσα ὕψος 1244 μ.—Β. (δὲ Γουεβίλλιερ ἢ δὲ Σούλτς), ἡ ὑψηλότερα κορυφὴ τῶν Βοσγίων ἐν τῇ Ἀνω Ἀλσατίᾳ, ἔχουσα ὕψος 1432 μ. [Π.Π.]

Βάλλς. Πόλις τῆς Ἰσπανικῆς Ταρραγόνας, πρωτ. ἐπαρχίας, ἔχουσα ἀνωτατά βιομηχανίαν καὶ 13 250 κατ. (1877). [Π.Π.]

Βαλλχόφ (Wallhof). Χωρίον τῆς Κεурландίας, πρὸς Ν. τῆς Ρίγας, ὀνομαστὸν διὰ τὸν ἐν αὐτῷ περιφανῆ νίκην, ἣν ὁ Γουσταῦς Ἀδόλφος, ἄγων 10 500 Σουηδούς, ἥρπασεν τὴν 7 Ἰανουαρίου, 1626 κατὰ 15 000 Πολωνῶν ὑπὸ τὸν πρίγκιπα Σαπύεχαν, καὶ ἥτις ἐξησφάλισεν αὐτῷ τὴν κατάκτησιν τῆς Κουρλανδίας. [Π.Π.]

Βάλλωνες (Wallons). Ἕθνος γαλλικόν, καταγομενον πιθανῶς ἐκ τοῦ γαλιαικοῦ ἔθνους τῶν Βελγῶν. Οἰκοῦσιν ἐν τῇ Ν. Ὀλλανδίᾳ (ἀπὸ Δουγκέρκης μέχρι Μάλμεδου) ἐν Βελγίῳ (ἐν ταῖς ἐπαρχίαις Ἀνωῖν, Νημεύρ, Λιέγη καὶ Λουξεμβούργῳ), ἐν τῇ Ν. Βραβάντῃ καὶ ἐν Γαλλίᾳ (περὶ τὰς Ἀρδέννας). Ἡ γλῶσσα αὐτῶν καίπερ κάμπολλα γερμανικὰ στοιχεῖα διατηροῦσα, ἐνεκα τῆς μεγάλης ἐπιδράσεως τῆς γαλλικῆς θεωρεῖται μᾶλλον ὡς διάλεκτος ταύτης. Οἱ ἐν τῇ Βελγικῇ Β. συμποσούμενοι εἰς 2 ἑκὰς. περίπου γράφουσι τὴν γαλλικὴν, καὶ προσομοιάζουσι τὸν χαρακτήρα πρὸς τοὺς Γάλλους πρὸς οὐς καὶ συμπαθεύουσιν ἀντικειμένους τοῖς Φλαμανδοῖς ἡ Βελγικὴ ἐπανάστασις εἶχε τὰς ρίζας τῆς ἰδίως ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Βαλλωνῶν καὶ ἐκ τούτων ἔλκουσι τὸ γένος οἱ πρῶτιστοι τῶν τοῦ Νέου Βελγίου πολιτευτῶν. [Π.Π.]

Βαλλωσύνη (Wallosin) ἀναπλήρωμα τοῦ ἔχουστος (κοινῶς μπαλαίνας) ἰδίως ἐν τῇ κατασκευῇ τῶν ἀλεξιβρόχων καὶ ἀλεξιηλίων, συνίσταται ἐξ ἰσπανικοῦ καλάρμου, διαποτισθέντος διὰ διαλύσεως Κασουτσού ἢ Γουεττά-

πέρχας, συμπίσθεντος ισχυρώς και μελα-
νως βεβαμμένου. Τυχάνει Ικανής χρήσεως
ένεκα της υψηλής σχετικώς τιμής του ἰχθυ-
οστού. [Ο.Α.Ρ.]

Βαλλωτή (Βατ.) Ballota L., γένος
φυτῶν τῆς οἰκογεν. τῶν Χειλανθῶν. Εἶσι πο-
λὴν καὶ πολυστῆ, τρία δὲ τὰ εἶδη τῆς Ἑλ-
ληνικῆς Χλωρίδος, ἧτοι: Β. ἡ κ ρ α τ η ρ ο φ ὀ
ρ ο ς (B. Acetabulosa L.) κοινῶς Ἰ γ
κ α ρ θ ι ᾶ καὶ Ἀποπουλιᾶ καὶ Ἀνε-
μοφωλιᾶ, ἡ Φ λ α μ ῖ ς ἡ Λ υ γ ν ῖ τ ς
τοῦ Δισκορίζου, ἧς οἱ κάλυκες καὶ τὴν σῆ-
μερον χρήσιμοι εἰς «ἐλλύγνια» (λυχνάρια),
κοινωτάτη ἀπανταχοῦ. Β. ἡ Ψ ε υ δ ο δ ῖ κ τ α
μ ν ο ς (B. Pseudodietamnus L.) ἐν Κρήτῃ
καὶ Β. ἡ μ ῆ λ α ῖ α (B. nigra L.) κοινῶς
Βρωμέχορτο, ἡ ἡ κ α τ' ἐξοχῇ Β α λ λ ω τ ῇ
τοῦ Δισκορίζου. ὅστις, ὅπως ὁ λ α ρ ς, ἀναφέ-
ρει εἰς αὐτὴν διαφόρους δυνάμεις. [Θ.Χ.]

Βαλμάδα. Χωρίον τοῦ δήμου Θυάμου
τῆς ἐπαρχίας Κάλτου, ἄλλοτε ἔδρα τοῦ δήμου
τούτου. Κατ. 335. [Π.]

Βαλμάδα. Χωρίον τῆς διαικίσσεως Θεσ-
σαλονίκης, κείμενον οὐ μακρὰν τοῦ Ἀείου
παρὰ τῆς ἐκβολῆς αὐτοῦ καὶ οἰκούμενον ὑπὸ
650 περίπου χριστιανῶν, λαλούντων τὴν Ἑλ-
ληνικὴν καὶ τὴν Βουλγαρικὴν. [Ε.]

Βάλμε (Balme). Κλεισώρει τῶν Ἀλ-
πειν, κατὰ τὰ σύνορα τῆς Σαβαυθίας καὶ τῆς
Βαλαϊσίας· κειμένη εἰς ὕψος 2204 μ. ὑπὲρ
τὴν ἐπ φ. τῆς θαλάσσης καὶ παρὰ τὰς πηγὰς
τοῦ Ἀρβᾶ, ἔχει μῆκος 45 χμ. [Π.Π.]

Βαλμέες. Ἰακωβος Λουκιανός. Ὁ κάπως
γνωστότερος τῶν συγχρόνων Ἰσπανῶν φιλο-
σόφων, γεννηθεὶς ἐν Βιγῶ τῆς Καταλονίας τῷ
1810, ἱερεὺς καὶ καθηγητὴς τῶν μαθηματι-
κῶν ἐν τῇ γενεθλίῳ πόλει. Κατὰ τὴν νεότητά
αὐτοῦ διεκρίθη ὡς δημοσιογράφος ἰδρύσας τὸ
ἑβδομαδιαῖον φύλλον «Ἡ γνώμη τοῦ ἐθνους»
ὅπως καταπολεμήσῃ τὰς ἰδέας τῶν φιλελευθ-
ρῶν. Οὐχ ἦν δὲ ἐν τῇ φιλοσοφίᾳ ἡ τῇ πολι-
τικῇ ὁπισθοδρομικός, ἐθεώρησε πρεπόν νὰ συ-
νηγορήσῃ μεσούντος τοῦ δεκάτου ἐνάτου αἰῶνος
ὑπὲρ ἀνορθώσεως τῆς Σχολαστικῆς φιλοσο-
φίας. Ἐκ τῶν πολλῶν αὐτοῦ συγγραμμάτων
ἀξιωτέρα ἀναγνώσεως εἶναι «Τὸ Κριτήριον
ἡτοι μέθοδος πρὸς εὐρεσιν τοῦ ἀληθοῦς», ἡ
«Θεμελιώδης φιλοσοφία» καὶ ἡ «Σύγκρισις τῆς
καθολικῆς ἐκκλησίας πρὸς τὴν προτεσταντικὴν
καὶ περὶ τῆς ἐπιδράσεως αὐτῆς ἐπὶ τοῦ πολι-
τισμοῦ.» Τὰ ἀνωτέρω ἔργα ἐξεδόθησαν πλει-
στάκις, μεταφρασθέντα καὶ γαλλιστί. [Ε.]

Βαλμόραλ-Κάστλε (Balmoral-
Castle). Θερμὴ διαμονὴ τῆς βασιλείας τῆς
Ἀγγλίας, ἐν τῇ κομτείᾳ Ἀβερδην τῆς
Σκωτίας, ἐπὶ ὁροπέδιου, ὕψους 282 μ. ἔχει
ἀνάκτορον ἐκ γρανίτου, κατ' ἀρχαίον σκωτι-
κογενετικὸν ῥυθμὸν ψυχοδομημένον. [Π.Π.]

Βαλμού. Χωρίον τοῦ γαλλικοῦ νομοῦ τῆς
Μαρνης, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Σαίν-Μενεχούλ, παρὰ
τὴν σιδηρόδρομον τοῦ Βερδούν. Παρ' αὐτὸ, τὴν
9/20 Σεπτ. 1792, οἱ Γάλλοι ὑπὸ τὸν Διμου-
ριεὶ ἐνίκησαν τοὺς ὑπὸ τὸν δούκα τοῦ Βρουν-
σεϊκ. Πρώστους καὶ ἀνεκόψαν τὴν πρόδον τῆς
ἐπιτροπῆς, ὅπερ ἐξησφάλισεν τὸν θριαμβὸν τῆς
γαλλικῆς ἐπαναστάσεως. [Π.Π.]

Βαλνεογραφία ἢ Βαλνεολογία. Ἡ πε-
ριγραφή τῶν μεταλλικῶν ὑδάτων, τῆς χημικῆς
συνθέσεως καὶ τῶν θεραπευτικῶν ἰδιοτήτων
αὐτῶν. Εἰς ταύτην ὑπάγονται ἡ Βαλνεοθε-
ραπεία καὶ ἡ Βαλνεοδιαίτησις. Τὸ πρῶτον
συνθετικὸν τῶν λ. τῶντων εἶναι ἡ λατινικὴ λ.
balneum (βαλνεϊον). [Ο.Α.Ρ.]

Βεζλό (Walo, ἢ Oualo ἢ Ualo). Νο-
μός τοῦ ἐν Σενεγαμβία γαλλικοῦ διαμερίσματος
τοῦ ἀγίου Λουδοβίκου, ὅστις ἀπετέλει ἄχρι τοῦ
1858 τὸ Κράτος τῶν Διολόφ. Κεῖται ἄριστ' ἐρ-
θεν τοῦ Καπὶ Σενεγάλ, καὶ ἔχει 10670 κατ.
(1879) καὶ πρωτ. τὴν Ν δ ῆ ρ. [Π.Π.]

Βεζλό. (Χώρα τῶν Vadicasces, Va-
densis ἢ Valensiensis pagus κατὰ τὸν
μεσαιῶνα). Μικρὰ παλαιὰ χώρα τῆς Γαλ-
λίας, ἐν τῇ νήσῳ τῆς Γαλλίας, ἧς νῦν μέρος
ἀνήκει εἰς τὸ ανατ. τμήμα τοῦ νομοῦ Ὁαζ
καὶ μέρος εἰς τὸ νότιον τμήμα τοῦ νομοῦ Αἰ-
νης. Εἶχε πρωτ. τὴν Βίζ (Vadium), εἴτα τὴν
Κρεπτι).—Ἡ χώρα αὕτη, ἣν πρὸ τοῦ Καί-
σαρος ἦσαν οἱ Βαδικάσιοι, ἀπέτελεσε κατὰ
τὸν μεσαιῶνα τιμάριον, ὅπερ τῷ 1285 ἐδόθη,
ὡς κληρουχία, ὑπὸ Φιλίππου τοῦ Τολμηροῦ,
εἰς τὴν ὑπερρεστοκον οἶκον τοῦ Κάρολου πατέρα
Φιλίππου τοῦ Βαλοᾶ (Φιλίππου Γ') καὶ γε-
νάρχην τοῦ ἐν Γαλλίᾳ βασιλεύσαντος οἴκου τῶν
Βαλοᾶ. Κάρολος δ' Γ' ἀνύψωσε τὸ Βεζλό
εἰς δουκάτον, τῷ 1406, δ δὲ Λουδοβίκος ΙΔ',
εἰς Πατρικίαν (pairie). Τὸν τίτλον τῶν δου-
κῶν τοῦ Βαλοᾶ ἔφερε πάντοτε δ' οἶκος τῆς
Δορθλίας, ἄχρι τοῦ 1790, ὅτε κατηργήθησαν
αἱ κληρουχίαι. [Π.Π.]

Βαλουεθίτης Βλ. Ξανθοφυλλίτης.

Βαλούζιος (Baluzius, ἢ γαλλ. Ba-
luze Etienne). Γάλλος κανονικὸς καὶ
ἐκδότης ἀρχαιοτέρων συγγραμμάτων, ἰδίᾳ ἐκ-
κλησιαστικῶν Γεννηθεὶς τῷ 1630 ἐν Τούλλῳ
τῆς Γαλλίας ἐσπούδασεν ἐν Τολόσῃ νομικά
καὶ ἱστορίαν. Νεώτατος τὴν ἡλικίαν ἤρξατο
ἐκδίδων παλαιότερους συγγραφεῖς, καταστάς
σὺν τῇ γράμῃ πολὺ τιμωρ καὶ θεωρούμενος
ἀθηνεὶς ἐν τοῖς ζητήματι, τοῖς ἀναγομένοις
εἰς τὸ ἐκκλησιαστικὸν δίκαιον, τὴν ἱστορίαν
καὶ τὴν γενεαλογίαν. Ὁ χρημάτισε βιβλιοθη-
κάρχης τοῦ Καθολικοῦ καθηγητῆς τοῦ ἐκκλη-
σιαστικοῦ δικαίου καὶ διευθυντῆς τοῦ βασιλι-
κοῦ Κολλεγίου, ἐξ οὗ ἀπελύθη καὶ ἐξωρίσθη
ἐκ Παρισίων ἀέκτως ὡς συνένοχος τῆς ἀπο-
στασίας τοῦ καρδινάλιου Bonillon τῷ 1710.

Ἀρνησθευθεὶς μετὰ τρία ἔτη, ἐπανήλθεν εἰς Παρίσιους, ἐνθα ἐτελεύτησε, πρὶν ἀγάγῃ εἰς πέρας τὴν ἐκδοσιν τοῦ Κυπριανοῦ, τῷ 1718. Ὁ Β. ἦτο πολυγραφώτατος. Εἰς 45 ἀνέρχονται τὰ ἴδια αὐτοῦ συγγράμματα καὶ εἰς 115 τὰ τῶν παλαιότερων συγγραφέων, τὰ ὑπ' αὐτοῦ ἐκδοθέντα. Ἐξ αὐτῶν ἰδιαιτέρας μνείας ἔξια θεωροῦμεν τὰ ἑξῆς: *Histoire générale de la maison d'Auvergne* (1708 2 τ.), δι' ἣν ἐξωρίσθη τῶν Παρισίων. *Capitularia regum Francorum* (Παρίσι, 1677, 2 τ.). *Conciliorum nova collectio* (1683). *Historia Paparum Avenionensium* (1693, 2 τ.). *Miscellaneorum libri VII s. collectio veterum monumentorum, quae hactenus latuerunt* (1678-1715, 5 τ.). *Historia Tutelensis* (1717, 2 τ.)· πρὸς δὲ τὰς ἐκδόσεις τοῦ Κυπριανοῦ (κατ' ἀντίθελὸν 25 χειρογράφων) τοῦ Σαλδιανοῦ, τῶν ἐπιστολῶν Ἰννοκεντίου τοῦ Γ' κλπ. (Προβλ. De l'oché, Etienne Baluze Παρίσι, 1856). [Ε.]

Βαλουξί (Waluki). Πρωτεύουσα νομοῦ ἐν τῇ ῥωσικῇ κυβερνήσει τοῦ Βορνεό, παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Βαλούι. Ἔχει ἐμπόριον σταύτων, ἑρίων, σιτηρῶν καὶ κτηνῶν, καὶ 6070 κατ. [Π.Π.]

Βαλπαράϊζον (Κοιλὸς τοῦ Παραδείσου). Πρωτ. ἑμὼν. ἐπαρχίας ἐν τῇ Δημοκρατίᾳ τῆς Χιλῆς, ἥ δευτερεύουσα πόλις τοῦ Κράτους καὶ ὁ διασημότερος τῶν ἐμπορικῶν λιμένων τῆς Δ. παραλίας τῆς Ν. Ἀμερικῆς. Κεῖται πρὸς Δ. τοῦ Σαντιάγου, μὲθ' οὗ ἀπὸ τοῦ 1863 συνδέεται διὰ σιδηροδρόμου, καὶ παρὰ ὄριον, ἔχοντα κατὰ τὰς τρεῖς αὐτοῦ πλευρὰς ὕψος 520 μ. ἀνοικτὸν μόνον πρὸς Β. καὶ ἀπαστελοῦντα ἡμμένα προστατευόμενον ὑπὸ πολλῶν προυρίων. Ἔχει ἐμποροδικεῖον, τελωνειακὰς διευθύνσεις, τρεῖς Τραπεζῆς, ἀκανονιστοὺς, ἐλικοειδεῖς καὶ ἀνάντες ὁδοὺς, ἀνέτους εὐρωπαϊκᾶς οἰκίας, μεγάλην ἐμπορικὴν ἀγοράν, πολλὰ ὠραία θεμέσια κτίρια, εὐρυχωρότατον τελωνεῖον, λύκειον, πολλὰ νοσοκομεῖα, ναυτικὴν σχολήν, ναυπηγεῖα, δύο μεγάλας δεξαμενάς. Κάτ. 104 952 (τῷ 1885).—Ἡ ἐμὼνιμος ἐπαρχία ἔχει ἐμβαδὸν 4 297 τχμ. καὶ 215 940 κατ. (1885). [Π.Π.]

Βαλπουργίνης (Walpurgin) εἶνε δρυκτὸν κρυσταλλικόν (τοῦ βασίρ. ἑτεροκλινοῦς συστ.). ἔχον εἰδ. βάρ.=5,76, λάμψιν ἀδαμαντοειδῆ κλίνουσαν πρὸς τὴν παχείαν καὶ συνιστάμεν ἐξ ὁξυαρσενικοῦ βισμού. Οἶον καὶ οὐρανίου. [Κ.Μ.]

Βάλς (Vals). Πόλιν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Πριβὰ τοῦ γαλλικοῦ νομοῦ Ἀρδές, κειμένη ἐν γραφικωτάτῃ θέσει, ἔχουσα δὲ τῷ 1881 κατ. 1893 (ἐξήμος 3 410). Εἶναι ἐνεμαστὴ διὰ τὰ ἐν αὐτῇ ἱαματικά ὕδατα, ἅτινα εἶναι ψυχρά (Θερμ. 13°-16°), ἀλκαλικά, ποικίλης χημ-

μικῆς συνθέσεως. Ἐν αὐτοῖς ὑπερτερεῖ τὸ διττανθρακικὸν νάτριον (171-7,28) (*Baux bicarbonatees sodiques*). Αἱ ἐν Β. αναβρῶσσαι πηγαὶ εἰσι πολυάριθμοι, ὧν τινες ἐλαφρῶς ἀρσενιοῦχοι καὶ ὀλίγον σιδηροῦχοι (*Dominique, Madeleine*). Ἐν τῇ πηγῇ *Madeleine* ὑπάρχει ἡ μεγίστη ποσότης τοῦ διττανθρακικοῦ νατρίου (7,28). ἐν δὲ τῇ πηγῇ *Saint-Jean* ἡ ἐλαχίστη (1,71). Παραγγέλλονται εἰς πόσιν τε καὶ λοῦσιν καὶ εἰς καταιονήσεις πρὸς δυσπεψίας, τὴν οὐρικὴν διάθεσιν, τὴν ἀναιμιαν, δερμοπαθείας τινάς, πρὸς πάθη τῶν οὐροποιητικῶν ὀργάνων, κλ. Ἐποχὴ τῆς ἐπὶ τόπου χρήσεως τῶν ὑδάτων εἶναι ἀπὸ 1 ἰουνίου μέχρι 1 Ὀκτωβρίου. Ὑδροθεραπευτικὸν κατάστημα. Κλίμα εὐκραές, ὑγιεινὸν καὶ εὐαρεστον. [Β.Π.]

Βάλσαλλ-Χήθ (Balsall-Heath). Πόλις τῆς ἀγγλικῆς κομητείας Βῴστερ, παρὰ τὴν Βρυγχάμην. Ἔχει 22 497 κατ. (1881). [Π.Π.]

Βάλσαμα (Χ η μ. τ ε χ ν.). Πυκνόρρευστοι οὐσαί, ἔχουσαι ἀρωματικὴν ὁσμὴν καὶ ὀσμίναν γευσιν. Τὰ φυσικὰ Β. ἐξέρχονται ἐκ τῶν πληρωθέντων κορμῶν καὶ κλάδων διαφόρων δένδρων, συνίστανται δὲ ἐκ ῥητίνης τινὲς καὶ αἰθερίων ἐλαίων ἀποσταζόμενα ἀποδίδουσι τὸ ἐλαίον καταλίποντα τὴν ῥητίνην· ἵνε ἀδιαλύτα εἰς ὕδωρ, διαλυτὰ εἰς οἶνόν πνευμα. Παραδείγματα: Τολουαίνον Β., περουδιανόν Β., κοπάϊον Β., Μένκας Β. κλπ.—Τὰ τεχνητὰ Β. ἵνε συνήθως διαλύσεις αἰθερίων ἐλαίων καὶ ῥητίνων ἐν οἶνονύματι. (Βλ. καὶ λ. Βάλσαμον ἀρχαίου κλπ. [Ο.Α.Ρ.]

Βαλσαμίτζα. Πρωτεύουσα τοῦ δήμου Ὁμαλῶν τῆς ἐπαρχ. Κραναιᾶς τῆς Κεφαλληνίας, ἐν τῇ κοιλίᾳ τῆς Ὁμαλῶν, ἐν ταῖς ὑπορείαις τοῦ Αἰνίου, πλησίον τῆς μονῆς τοῦ Ἀγ. Γερασίου, ἀπέχουσα 2^α, ὥρ. τοῦ Ἀργετοπολείου. Κάτ. 1391. [Π.]

Βαλσάμινον ξύλον. Βλ. Μυρῶξυλον.

Βαλσαμινώδη (Bot.) Balsamineae οἰκογεν. φυτῶν δικτυληδόμων ἐπὶ βαλαμίων. Πόαι ἔγγυμοι· ἐν τῶν πέντε σεπάλων τῆς κάλυκος κεντροσφόν· πέταλα πέντε, ὧν τὰ πλάγια συμφύμενα ἀνὰ δύο, τὸ δὲ κάτω μεγαλύτερον εἰς τρέπον, ὥστε ἡ στεφάνη φαίνεται τριμερής· καρπὸς κάψα πεντάθυρος πολύσπερμος ἀνοιγμένη διὰ ῥήξεως ἐλαστικῆς. Εἶδη 136 τῆς εὐκράτου καὶ θερμῆς ζώνης. Τὰ γνωστότερα εἶδη εἰσὶ τὸ Ὁρμητικόν τὸ μ ἡ μ ο υ ᾱ π τ ο υ (*Impatiens nolitangere* L.) εὐτὼ καλούμενον, ἐπειδὴ ἡ κάψα θιγομένη διαρρήγνυται καὶ ἐκσπένδονεῖ τὰ σπέρματα μεθ' ὁρμῆς, κοινὸν δὲ ἀνὰ τὴν μέσην Εὐρώπην· ἡ Β α λ σ α μ ῖ ν η ἡ χ η π α ῖ α (*Balsamina hortensis* Desp.) ἐξ Ἰνδίας καταγομένη, συχνὰ δὲ θεραπευομένη ὡς κόσμος τῶν κήπων. [Θ.Χ.]

Βαλσαμύδενδρον (Βοτ.) *Balsamodendron* L., γένος τῆς οἰκ. τῶν βυρσινωδῶν ἢ Ἀμυριάδων, περιλαμβανόν δένδρα καὶ θάμνους τῆς Ἀφρικής, Αραβίας καὶ λοιπῆς Νοτίου Ἀσίας. Τὰ σπουδαιότερα εἶδη εἰσὶν Β. ἡ μύρρα (B. myrrha Nees), ἐξ οὗ τὸ ὄνομα Σμύρνα ἢ Μύρρα Β. τὸ ποδάλ-γαμιον (B. opobalsamum Kunth. ἢ B. giliadense), παρέχον τὸ Βαλσαμον (balsamum de Mecca) γνωστὸν ἐπίσης τοῖς ἀρχαίοις Β. τὸ ἀφρικανὸν (B. Africanum Arn.), Β. τὸ τοῦ Ροξβούργιου (B. Roxburghii Arn.) καὶ ἄλλα, πάντα δὲ βαλσαμύδρα. [C. X.]

Βάλσαμον βλ. λ. Βαλσαμύδενδρον καὶ Βαλσαμοχορτον.

Βάλσαμον Ἀραβίου βλ. Ῥητίη ἐλαίου.

Βάλσαμον γουρζούν (Φαρμακολ.) Baume de guaiun. Οὕτω καλεῖται ἐν Ἰνδικῇ προῖον ρητινώδες ἐκ τοῦ κορμοῦ πολλῶν δένδρων τοῦ γένους διπτεροκάρπου, δι' ἐντομῶν ἐσθγόμενον. Ῥεπύθρον ἀρωματῶς, πικρὸν τὴν γεῦσιν καὶ ἀρωματικὸν τὴν ὁσμὴν. τὸ βάλσαμον τοῦτο ἐνέχει 54% ῥητινῆς, 46% πτητικῶν οὐσιῶν καὶ εἶναι διαλυτὸν ἐν τῇ βενζίνῃ, τῇ χλωριοφορμίῃ, τοῖς αἰθερίοις ἐλαίοις κλπ. Ἐνδείκνυται ὅπου καὶ τὸ κοπικόν βάλσαμον, εἶναι ἐξαιρετικὸν τοπικὸν θεραπευτικὸν μέσον πρὸς τὴν βλεννορροϊκὴν κατάρρου τοῦ κόλπου καὶ δίδεται ἐσωτερικῶς ἐν γαλακτώματι ἢ ἐν ἐκλείσματι ἀπὸ 2-12 γραμμῶν δι' ἡμέρας. [B. II.]

Βαλσαμύδενδρο. Ἀπάνω καὶ Κάτω. Χωρὶα τοῦ δήμου Ἀτσίποπουλου τῆς ἐπαρχ. Ῥεθυμνῆς τῆς Κρήτης. Κατ. τοῦ μὲν Ἀπάνω Β. 201, τοῦ δὲ Κάτω 261 (τῇ 1881) πάντες μουσουλμάνοι. [Π.]

Βάλσαμον κοπίον (Φαρμακολ.) Balsamum Copaivae. Ὑγρὸν ἐκρέον ἐκ διαφόρων εἰδῶν τοῦ γένους *Copaifera*, κατ' ἐξοχὴν τῆς *C. officinalis*, *C. quianensis* κλπ., ἐντηθέντος τοῦ φλοιοῦ. εἶναι ὑπόξανθον, συστάσεως κοινῶς σιροπίου, ἰδιαζόντως ἀρωματικὸν τὴν ὁσμὴν, θάκυσον καὶ πικρὸν τὴν γεῦσιν, διαλυτὸν ἐν οἰνοπνεύματι καὶ ἐν αἰθέρι καὶ ἐνέχον κύρια στοιχεῖα αἰθέριον ἐλαίον (C 40 H 16) καὶ ῥητίνην ἀγνώστου μὲν συνθέσεως, ἀλλ' ἐν ᾗ ὑπάρχει κοπικὸν δξύ.— Ἐσω χορηγοῦμενον ἐνεργεῖ ἐπὶ τῶν ἐκκρίσεων τῶν οὐροποιητικῶν καὶ γεννητικῶν ὀργάνων, τῶν βρόγχων καὶ τοῦ θέρματος καὶ ἀποκρίνεται ἐκ τῶν πνευμόνων, τοῦ δέρματος καὶ τῶν νεφρῶν, ὅτε καὶ τὰ οὐρα πληθύνονται καὶ προσλαμβάνουσιν ἰδιόζουσαν βαλσαμώδη ὁσμὴν. Καὶ εἰς μικρὰς ἀκόμη δόσεις προκαλεῖ ἐρυθρὰ καὶ ἐνίοτε καυ-

τίαν καὶ διάρροϊαν, εἰς μεγάλας δὲ ποσότητας ἐρεθισμὸν τοῦ γαστρεντερικοῦ σωλήνος, ταχυσπῆν, λευκοματουρίαν, αἱματοουρίαν καὶ ἐξυφάνσεις τοῦ δέρματος ποικίλας. Ἐνδείκνυται πρὸς πάντα μὲν τοὺς κατάρρους τῶν βλεννομαembrῶν, ἀλλ' ἰδίως πρὸς τοὺς τῶν πνευμόνων καὶ τῆς κύστεως καὶ ἰδιαίτητα πρὸς τὴν βλεννορροϊαν τοῦ ἀνδρός, ὅταν τὸ φλεγμονώδες στάδιον παρήλθῃ. Δι' ἐστὶ αἰσθη-μεν μέχρι 2-3 ὁρ. δι' ἡμέρας ἐν σχήματι καταποτίων ἢ καψακίων, εἰς ἐκλείσμα ἢ εἰς γαλακτώμα, ἐν τῷ καλοσυνώμῳ πόματι σχοπαρτίῳ, Potio Chopartii, ἢ λαμβάνεται μετ' ὀλίγου δόσιν λευκονίων ἢ μετ' ὀλίγου καφέ κλπ. Ἡ δὲ δὲ εἰς ἐνέσεις εἰς τὴν σπέρηραν, εἰς κύστεα ἀπὸ τοῦ ὁρῶν κλπ. Κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους διεδόθη πολὺ ἡ χρῆσις τοῦ κοπικίου (Copaivae de sodium), ὧν ἡ γεῦσις εἶναι ἥτιον δυσάρεστος τῆς τοῦ κοπικίου βαλτάμου. [B. II.]

Βάλσαμον μοσχοκαρύων (Φαρμακολ.) Balsamum Nucistae. Σκευάζεται ἐξ ἐλαίου μοσχοκαρύων, ἐλαίου κοινῶς καὶ κηροῦ καὶ εἶναι ἐπιτήδειον εἰς ἐσωτερικὰς ἐπιτρίψεις πρὸς κυλικούς πότους ἐξ ἀκρίων, πρὸς ρευματισμούς, παραλύσεις ρευματικῆς, κλπ. [B. II.]

Βάλσαμον ὀποδελδόκειον (Φαρμακολ.) Συνώνυμ. Χρίσμα ἀμμωνι-ωδὲς δι' ἀσάπινος καὶ καψορῆς στερεόν. Linimentum saponato-Cum-phoratum s Balsamum Opodeldoo sic-cum. Baume Opodeldoch. Σκευάζεται ἐξ 60 μερῶν ἱατρικοῦ σάπινος, 20 μ. καψορῆς, 810 μ. οἰνοπνεύματος, 50 μ. γλυκερίνης, 4 μ. ἐλαίου θύμου, 8 μ. ἐλαίου τριφύλου καὶ 10 μ. καυστικῆς ἀμμωνίας ὑγρῆς. Τὸ ὅπ. βάλσαμον ὑπολείπεται κίτρινον ἢ ἄχρουν, μικρὸν ὀπαλί-ζον, διαρρέον ἐν τῇ θερμότητι τῆς χειρὸς φέ-ρεται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰσιμιον ἐκ τῆς Δ. Κύρω-πης. εἶναι ἐν κοινῇ χρῆσει πρὸς νευραλγίας, χρονίους ρευματισμούς κλπ. ὡς δραστήριον τοῦ δέρματος ἐρεθισμα. (B. II.)

Βάλσαμον περουειανόν (Φαρμακολ.) Balsamum peruvianum s. indi-cum nigrum. Ἀπολαμβάνεται ἐκ τοῦ *Myroxylon periferum*, δένδρου τῆς Περούης, εἴτε ἐκ τοῦ *Myrospermum Peruviae*, δένδρου τῆς κεντρικῆς Ἀμερικής. εἶναι ῥωδὲς, παχύρρευστον ὡς μέλι, μελανωπόν, ἡδύπουν ὡς ἀπὸ βανίλλης, θάκυσον καὶ πικρὸν τὴν γεῦσιν, διαλυτὸν ἐν τῷ οἰνοπνεύματι. Τὸ Π. βάλσαμον ἐνέχει κιναμωμίνην, στυρακίνην, κιναμωμικὸν δξύ καὶ ἄλλα στοιχεῖα, ἐνεργεῖ ἡπιώτερον τοῦ κοπικίου (βλ. βάλσαμον κοπίον) ἐπὶ τῶν πεπτικῶν ὀργάνων καὶ εἶναι σήμερον σπανιώτατα ἐν χρῆσει ἱατρικῆς ὡς ἀπο-χρεμτικὸν πρὸς χρονίους κατάρρους τῶν βρόγ-

χων (ἀπὸ 6-20 σιταρ. ἐν γαλακτώματι ἢ ἐν σχήματι καταποτῶν). — Ἐσχάτως ἔτυχεν εὐρείας ἐφαρμογῆς κατὰ τῆς ψώρας, ἥς τὸ ἄκαρι ἀποκτείνεται ἐντὸς 20' - 40' ὥρας ἄνευ ἐρεθισμοῦ τοῦ δέρματος. Ἐφαρμόζεται δι' ἐπιτριβῶν 50 δὲ σταγόνες βαλσαμοῦ ἀραιῶσι εἰς μίαν τοιαύτην. Ἐφαρμόσθη ἐπὶ ἐσχάτων ἐπιτυχῶς καὶ πρὸς ἄλλα χρόνια τοῦ δέρματος παθῆν, τὴν κνήκην, τὸ ξηρὸν καὶ χρόνιον ἔκζεμα ἐν αἰοιφῇ (1 : 5-10) ἢ ἐν εἰσπνευματώσει διαλύσει 1 : 1-5).

Σκευάσματα τοῦ Π. βαλσαμοῦ ἐν χρήσει εἶναι τὸ βαρμα, Tinctura Balsami peruviani, τὸ κοσμητικὸν γαλακτώμα. Emulsio cosmetica, τὸ ἐλατῶδες βαλσαμικὸν μίγμα, mixtura oleoso balsamica, καὶ τὸ σιρόπιον Sympus Balsami peruviani. [B. Π.]

Βάλασμον στύρακος (Φαρμ.)

Στυραξ ὁ ὑγρὸς Balsamum Styraeis. Styrae liquidus. Ἀπολαμβάνεται ἐκ τοῦ Liquidambar orientale, δένδρου τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ Συρίας. Εἶναι παχύρρευστον βάλασμον, φαισπρασιζόν, ἡδύπουν ὡς ἀπὸ βανίλλης, ὀσμὴν τὴν γεῦσιν, διαλυτὸν ἐν οἰσπνεύματι, ἐνέχον αἰθέριον ἔλαιον, κιναμωμικὸν ζῆν καὶ ἄλλα στοιχεῖα. Ἐν χρήσει νῦν ἐξωτερικῇ κατὰ τῆς ψώρας ἐν συνδυασμῷ μετὰ τοῦ Περουιανῶ βαλσαμοῦ ἢ καὶ μόνον, διότι ἀποκτείνει τὸ ἄκαρι μετὰ τῆς αὐτῆς ταχύτητος καὶ ἀσφαλείας, μεθ' ἧς τὸ περουιανὸν βάλασμον. Φρονεῖ δὲ καὶ τοὺς φθεῖρας τῶν αἰδεῶν ἀσφαλῆστερον καὶ αὐτῶν τῶν ὑδραργυρικῶν πικρασμάτων. [B. Π.]

Βάλασμον τολουταῖον (Φαρμακ.) Balsamum toluatanum. ἐκ τοῦ Myroxylon ἢ Myroserpium toluiferum, δένδρον τῆς μεσημβρινῆς Ἀμερικῆς. Εἶναι κίτρινον τὴν χροίαν, βαλσαμώδες καὶ εὐάρεστον τὴν ὀσμὴν, ὁμοῖον τὴν σύνθεσιν καὶ τὴν ἐνέργειαν τῷ Περουιανῷ βαλσμῷ, παρέχεται ἐσωτερικῶς ὅπου καὶ τὸ τελευταῖον τοῦτο καὶ σκευάζεται εἰς σιρόπιον, ἀσπαστὸν πολλοῖς τῶν ἱατρῶν, εἰς καταπότια καὶ ἐν σχήματι τροχίσκων (pastiles). [B. Π.]

Βαλσαμορροῶδη (Βοτ.) Balsamiferae, κατὰ τινες οἰκογένεια ἰδία δικατυλιδένων ἀπετάλων φυτῶν, ἧτις ὅμοις θεωρεῖται γενικῶς ὡς φυλὴ τῶν Πλατανωδῶν (βλ. λ.). [Θ. X.]

Βαλσαμόχορτον ἢ Βάλασμον (Βοτ.) ὀνομάζει ὁ λαὸς διάφορα ἀρωματικά φυτὰ ἐνέχοντα σθῆριον ἔλαιον, καὶ ἐνθαδὲ μὲν τὰ εἶδη τοῦ γένους Ὑπερίκου (Hypericum), ἀλλαχθὲ δὲ τὰς Ὀνωϊδας (Ononis rupestris L. κτλ.), εἰς ἃ ἀναφέρει πλείους ἱαματικὰς δυνάμεις. Οἱ δὲ Κρήτας ὀνομάζουσιν Ἀγριοῦχάλασμον τὴν ἀγρίαν Μένταν (Mentha silvestris L.) καὶ Κίτρο-

δάλασμον τὸ Μελισσόχορτον (Melissa officinalis L.). [Θ. X.]

Βαλσαμών Θεόδωρος. Ὁ ἐπιφανέστατος τῶν κανονομαθῶν τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Γεννηθεὶς ἐν Κωνσταντινουπόλει κατὰ τὸ πρῶτον ἡμισυ τῆς IB' ἑκατονταετηρίδος, προεχειρίσθη εἰς διάφορα ἐκκλησιαστικά ἀξιώματα, εἰς διάκονον, νομοφύλακα καὶ χαρτοφύλακα. Κατ' ἐντολὴν τοῦ αυτοκράτορος Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ καὶ τοῦ πατριάρχου Μιχαὴλ τοῦ Ἀγγελοῦ συνέταξε μεταξὺ τοῦ ἔτους 1169 καὶ 1177 τὴν ἐξήγησιν τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων κατὰ τὸ σύνταγμα τοῦ Φωτίου. Τῷ 1185 προεχειρίσθη εἰς πατριάρχην Ἀντιοχείας ὑπὸ τὴν αυτοκράτορα Ἰσακίον τὸν Ἀγγελοῦ, δὲν ἀπῆλθεν ὅμως εἰς τὴν ἔδραν τοῦ πόδης τῶν ἐκεῖ κρατούντων τότε Λατίνων. Ὁ Β. ἀπέλαυε μεγάλῃς τιμῆς καὶ ὑπολήψεως ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἡ γνώμη δ' αὐτοῦ ἐζητήτο, κατὰ τὴν χρονογράφον Νικήταν Χωνιάτην ἐπὶ παντὸς δυσκόλου κανονικοῦ ζητήματος. Οὕτως ἐκδόληντος τοῦ οἰκουμενικοῦ ὁρόνου τοῦ πατριάρχου Λεοντίου ὑπὸ τοῦ αυτοκράτορος Ἰσακίου τοῦ Ἀγγελοῦ ἐν ἔτει 1190, ἐζητήθη ἡ γνώμη αὐτοῦ, ἐὰν δὲν ἀντέκειτο εἰς τοὺς κανόνας ἢ μεταθέσει τοῦ πατριάρχου Ἱεροσολύμων Δοσιθέου εἰς Κωνσταντινούπολιν. Τὴν γνώμην ταύτην ὁ Β. ὑπεστήριξεν ἐνώπιον συνόδου ἐπὶ τούτῳ συγκληθείσης, ἥτις καὶ ἠπάσθη αὐτήν. Λέγεται δὲ ὅτι ὁ Β., ἀορίστως τεθέντος αὐτῇ τοῦ ζητήματος καὶ νομίσας ὅτι προέκειτο περὶ μεταθέσεως αὐτοῦ τοῦ ἰδίου, ὑπεστήριξε τὴν γνώμην ἐκείνην. Ὁ Β. ἐτελεύτησε τῷ 1199 ἐγκαταλιπὼν πολλὰ συγγράμματα, ἐξ ὧν σώζονται νῦν τὰ ἐξῆς :

1 «Ἐξήγησις τῶν ἱερῶν καὶ θείων κανόνων» ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ συντάγματος τοῦ Φωτίου. Περὶ τοῦ ἔργου τούτου, γράφει αὐτὸς ὁ Β. «Καὶ πρῶτα μὲν τὰ ἐν τοῖς εἰρημένοις δέκα πρὸς τοῖς τέσσαρσι τίτλοις συγγραφέντα νόμιμα παρὰ τοῦ Φωτίου, τοῦ συνθεμένου τὸ νομοκάνονον, πρὸ τῆς τῶν νόμων ἀνακαθάρσεως, ὡς εἰρηται, κατασκευάμενοι εἰς δύο αὐτὰ διελόμενα καὶ ἐσαφηνίσανεν ποῖα ἐξ αὐτῶν ἐνεργούντα εἰσιν, ὡς καὶ ἐν τῷ βασιλικῷ ἐδάφει τῶν ἐξήκοντι νομίμων βιβλίων κείμενα, καὶ τίνα τελείως ὡς μὴ δεχθέντα ἐν τῇ ἀνακαθάρσει ἠρᾶνθησαν. Εἰτα παρεδηλώσανεν τίνα ἐκ τούτων ἐν τοῖς πεντήκοντα βιβλίοις τῶν διγέστων καὶ τοῖς 15' βιβλίοις τῶν κωδικῶν πρὸ τούτου κείμενα, ἅρτι ἐν ποίοις βιβλίοις καὶ τίτλοις τῶν βασιλικῶν κατεστρωμένα εὐρίσκονται. Ὡσαύτως καὶ τὰ ἐν τούτοις δοκούντα ἐναντιοφάνη ἐλόυσμεν κατὰ τὰς παλαιὰς ἐρμηνείας καὶ κατὰ τὴν προσοῦσαν ἡμῖν οὐδαμνὴν γνώσιν ὥσπερ καὶ τὰ ἀπὸ τῶν Ἰουστινιανείων νεαρῶν μὴ δεχθέντα ἐν τῇ ἀνακαθάρσει καὶ παρὰ τοῦ Φωτίου ὡς ἐνεργούντα καταγραφέντα, ὡς πέτραν σκανδάλου περιελόμεν.

Καὶ ἄλλα δὲ τινα χρειώδη καὶ ἐνεργούντα θεσπίσματα μετὰ τὴν ἀνακαθάρσιν ἐξενηχθέντα ἀπὸ τε βασιλικῶν προσταγμάτων καὶ σημειωμάτων, καὶ νεαρῶν θεσπισμάτων ἐτι γέ μὴν καὶ συνοδικῶν πράξεων ἐν τῷ τοιοῦτῳ πονημάτων καταστρώσαντες, ὥς ἂν ἔχῃσι πανταχόθεν οἱ ἐντυχάνοντες τὸ ἀσφαλὲς καὶ ἀπερικλόνητον» (Ράλλη καὶ Ποτλῆ Σύν. Κανόνων. Α' σ. 32-33). «Ἀποκρίσεις πρὸς τὰς κανονικὰς ἐρωτήσεις τοῦ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Μάρκου», ἐξηκόντα καὶ ἐξ τῶν ἀριθμῶν.—3) «Ἐπιστολὴ περὶ τῶν ῥασοφόρων».—4) «Ἐπιστολὴ περὶ τοῦ ἀναγινώσκειν μαθηματικὰ βιβλία».—5) «Μελέτη περὶ τῆς εἰς τοὺς θεῖους ναοὺς τῶν μοναστηρίων γινομένης μετακλήσεως διὰ σημαντηρίων».—6) «Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν ἐπὶ τῶν κρίσεων, χάριν τῶν διδομένων θυμιαμάτων ἐτησίως παρὰ τοῦ πατριάρχου κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς κατηχήσεως».—7) «Μελέτη χάριν τῶν δυο ὁφεικίων τοῦ τε χαρτοφύλακος καὶ τοῦ πρωτεδίκου».—8) «Μελέτη χάριν τῶν πατριαρχικῶν προνομίων».—9) «Διαγνώσεις εἰς τὴν αὐτὴν καὶ ἕνα δυο διασταζέμενοι συνάπτεσθαι».—10) «Ἐπιστολὴ πρὸς τοὺς Ἀντιοχείας, χάριν τῶν ὁφειλουσῶν τελεῖσθαι νηστείων ἑκάστου ἔτους».—11) «Ἐπιστολὰ πρὸς διαφόρους, δημοσιευθεῖσα ὑπὸ E. Miller ἐν Annuaire de l'Assoc. pour l'encourag. des études gr. 1884 σ. 8-19. Ἡ δὲ τῶν κανόνων ἐξηγήσις καὶ τὰλλα κανονικὰ καὶ δογματικὰ συγγράμματα τοῦ Β. ἐξεδόθησαν ἑλλ. καὶ λατ. ἐν Παρίσι. 1620: ἡ ἐξηγήσις τοῦ Νομοκάνονος τοῦ Φωτίου εἶχεν ἐκδόθῃ προηγουμένως ἐν Παρίσι. 1615. Περιελέθησαν δὲ τὰ πλεῖστα τῶν ἔργων τοῦ Β. καὶ ἐν ταῖς ἐπομέναις συλλογαῖς: G. Veveregii, Synodicon. oxon. 1672.—G. Voelli et H. J. J. Leunglavii, Jus graecorum Par. 1661. I. B. Cotelarii, Eccles. gr. Monumenta 1681. τ. II. III.—«Ράλλη καὶ Ποτλῆ, Σύνταγμα. κανόνων. Ἀθ. 1852 54 τ. 1-4.—Migne, Patrol. gr. τ. 137. 138.—Περὶ Β. ἱδία βλ. Gal. Oudini, Commentatio de Theodoro Balsamone ἐν Comm. de Scripturibus eccl. τ. II σ. 1606 κέ.—G. Cave, Hist. juris Romano-Justiniani σ. 715 κέ.—G. de Mastriicht, Hist. iur. ecclesiae, no. 339 κέ.—Fabricii, Biblioth. gr. τ. IX σ. 184 κέ.—XI σ. 47 XII σ. 489.—A. Bach, Hist. jurispr. romanae. Lips. 1807. Βιβλ. IV. x. 2.—C. W. E. Heimbach, Griechisch — römisches Recht im Mittelalter und in der Neuzeit ἐν ἄρθρῳ Griechenland τῆς Ἐγκυκλοπαιδείας Ersch καὶ Gruber τ. Ζ' σ. 390-391 καὶ 463—467. [Ε.]

Βάλτα. Χωρ. τοῦ δήμου Ἐράνης, τῆς ἐπαρχ. Τριφυλίας, 3 ὥρ. ΝΑ τῶν Φιλατρῶν.

Κατ. 358· προϊόντα δημητρ. καρποὶ, βῆμαξ, ἐλαίαι, οἶνος, σταφίς.

Βάλτα χωρίον τῆς Κασσάνδρας (Παλλήνης) τῆς Χαλκιδικῆς, οἰκουμένον ὑπὸ 600 περίπου Ἑλλήνων, ἀσχολουμένων περὶ τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν. [Ε.]

Βάλτα (Balta). Πόλις τῆς Α. Ρωσίας. ἐν τῷ κυβερνίῳ Ποδολίας, παρὰ τὰ σύνορα τῆς Χερσῶνος. Κεῖται ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Κοδύμα καὶ ἔχει 27.027 κατ. (1884). [Π.Π.]

Βάλτα ἄλβα (Balta alba). Τοποθεσία τῆς Ῥωμανίας, ἔχουσα ἀξιολόγους θερμοκλίμα. Κεῖται ἐν τῷ νομῷ Ῥιμνίκου τῆς Μεγαλλῆς Βλαχίας. [Π.Π.]

Βαλτά-λεμάν (προσ. Μπαλτά). Κόλπος τις παρὰ τὸν Βόσπορον ἀπ' Α' πρὸς Δ' εἰς-έχων εἰς τὴν ἑξῆς καὶ σχηματίζων τὸν ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ὀνομαζόμενον Φιδάλειαν ἐκ τοῦ ὀνόματος τῆς γυναικὸς τοῦ Βυζαντίου Φιδάλειας, ἥτις ἐνταῦθα μετ' ἄλλων γυναικῶν τοῦ Βυζαντίου ἐπολέμησε καὶ ἐνίκησε τοὺς ἐπιδρομείς. Τὸ σημερινὸν ὄνομα ἔχει ἀπὸ τοῦ ὀνόματος ὑπουργοῦ Βαλτέγλου. Ἐν τῷ λεμνι τούτῳ ἐπὶ Μεγάρ τοῦ Β' ἐγένετο ναυμαχία τῶν Γενουησιῶν καὶ Ὀθωμανῶν, καθ' ἣν ἡττηθῆσαν οἱ τελευταῖοι, ἂν καὶ ὁ Σουλτάνος αὐτὸς ἐπιπρὸς εἰσῆλθῃ ἐντὸς τῆς θαλάσσης καὶ παρωρμα τοὺς πολεμοῦντας. Περὶ τὸν κόλπον τοῦτον ὑπάρχει κοιλὰς ὠραία καὶ εὐρύχωρος, κατάφυτος ὑπὸ ἀμπελώνων καὶ ἄλλων δένδρων. Παρὰ τὸν λεμνα Β. ὑπεγράφη ἡ μεταξὺ Ρωσίας καὶ Τουρκίας συνθήκη τῇ 1846.

Βαλτάσαρ καλεῖται ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ ὁ τελευταῖος τῶν Βαβυλωνίων βασιλεὺς, ἀνταποκρίνεται δὲ κατὰ ταῦτα πρὸς τὸν παρὰ Βαβυλωνίους Βέλ-σαρ οὐσσὺρ τὸν υἱὸν τοῦ Λαβυνήτου (Ναβοννιδου) καὶ τελευταῖον ὑπερασπιστὴν τῆς ὑπὸ τοῦ Κύρου τῇ 538 π. Χ. ἐκπολιορκηθείσης Βαβυλώνης μετὰ τὴν ζώγρησιν τοῦ πατρὸς (ἰδ. λ. Βαβυλωνία). Ὁ προφήτης Δανιὴλ παριστάνει τὸν Β. λαμβάνοντα θεῖον προαγγελίαν τῆς μελλούσης αὐτοῦ πτώσεως διὰ τῶν ἐπὶ τοῦ τοίχου ὑπὸ ἀοράτου χειρὸς γραφειῶν λέξεων «μηνὴ, θεκέλ, φάρες». Καὶ προσθέτει ὁ προφήτης· «τοῦτο τὸ σύγκριμα τοῦ ῥήματος. Μὰ νῦν ἡ ἐμπετρησὶς οὐ θεὸς τὴν βασιλείαν σου, καὶ ἐπλήρωσεν αὐτήν. Θες καὶ λ, ἐστάθῃ ἐν ζυγῷ, καὶ εὐκρίθη ὑστεροῦσα. Φάρες, διηρηται ἡ βασιλεία σου.» (Δαν. Ε'. 25-28). [Δ.]

Βαλτελλίνα. (Val-Tellina. — Vallis Tellina). Κοιλὰς ἐν τῇ Ἰταλικῇ ἐπαρχίᾳ Σόνδριο. ἔκτεινομένη ἀπὸ τῶν ὄρων τοῦ Ἀδδα ἄχρι τῆς λίμνης τοῦ Κώμου, ἔχουσα 90 χμ. μήκος καὶ 2 περίπου χμ. μέσον πλάτος. Ἐπὶ Ῥωμαίων ἀποτελεῖ τὸ Ν δριον τῆς Ῥαιτικῆς. Νῦν ἀποτελεῖ τὴν ἐπαρχίαν Σόν-

δριθ, έχουσιν έμβαδόν 3 268 γχμ. και 120 516 κατ. Κυριώτεροι πόλεις αὐτῆς, πλὴν τῆς πρωτεύουσας Σονδρίου, εἰναι τὸ Τίρχνον (4 000 κατ.) καὶ τὸ Μορδένγιον (3 100 Κατ.), [Π Η.]

Βάλτερ Σκώτ. Βλ. Σκώτ.

Βάλτερ φον δερ Φογκελβάιτε (Walter von der Vogelweide). Ὁ μεγιστος τῶν λυρικῶν τῆς Γερμανίας κατὰ τὸν μεσαιωνα. Ἡ χρονολογία τῆς γεννήσεώς του κυμαίνεται μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1157-1167. Πιθανῶς ἐγεννήθη ἐν Φογκελβάιτε, χωριῶ τινὶ τοῦ "Αἰξενταλ ἐν Τίρλιν, Κατήγετο εἰς ἱπποτικὸν γένος, ἀλλ' ἤτο πέννης. Περί τὰ 1181 καταλήπων τὴν πατρίδα του μετέβη εἰς Βιέννην, ὅπου πολλοὶ τῶν ἐξόχων ποιητῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης διέτριβον ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ δουκὸς Λεοπόλδου τοῦ Β'. Ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ δουκὸς τούτου καὶ τῶν διαδόχων αὐτοῦ διέτριψεν ὁ Β. τὸ πλεῖστον τῆς ζωῆς του, ἐκ διαλειμμάτων ἀνχωρῶν καὶ ἐπανερχόμενος. ἀναλόγιως τῆς εὐνοίας τῶν κρατούντων ἢ τῶν πολιτικῶν περιστάσεων. μετὰ τοῦ δουκὸς αὐτοκράτορος Φρειδερίκου ὁ Β' παρέσχεν εἰς τὸν πλάνητα ποιητὴν μόνιμον πατρίδα, παραχωρήσας αὐτῷ μέτριον τι κτῆμα, ὡς χωροδουλοῦν, σὺ μακρὰν τοῦ Βυρτεμβούργου (1214).

Ὁ Β. καταλέγεται μεταξὺ τῶν ἐξόχων ποιητῶν ἐν γένει. Αἱ πρώται αὐτοῦ ποιήσεις ἐμφυχοῦμαι ὑπὸ νεανικῆς ζωηρότητος καὶ συντεταγμέναι κατὰ τὸ δημῶδες τῆς ἐποχῆς τὸ ὅρος, ἀνήκουσιν εἰς τὸ γένος τῆς ἐρωτικῆς ποιήσεως (Minnelieder) τῶν αὐτῶν αἰώνων. ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν ὁποιων εὐρέθη ὁ Β. κατὰ τὴν πρώτην αὐτοῦ ἐμφάνισιν ἐν Βιέννῃ. Καὶ ὑπερτερρεῖ μὲν τοὺς συγχρόνους καὶ ἐν τούτῳ τῷ γένει ὁ Β. διὰ τὴν εὐμειλίαν καὶ χάριν καὶ γλυκύτητα τῶν μελωδιῶν αὐτοῦ, ἀλλὰ διακρίπεται καὶ ὡς ποιητῆς σοβαρῶν ποιημάτων, ἐν τῇ ἐπεξεργασίᾳ ὑψηλῶν ἰδεῶν τῆς πατρίδος, τοῦ δικαίου καὶ τῆς ἀληθείας. Αἱ πολιτικαὶ αὐτοῦ ποιήσεις ἐξήττησαν μεγίστην ἐπὶ τῆς συγχρόνου κοινῆς ἐπίδρασιν. Ἐν πλείστοις τοῦ Β. ποιήμασι θυμολύεται ἡ ἐμμέλεια ἡ ἐπικρατοῦσα μεταξὺ τῆς μορφῆς, ἡ γούρ τῆς μετρικῆς καὶ βυθμικῆς τῶν στροφῶν αὐτοῦ κατασκευῆς καὶ τῶν περιχομένων ἀδρῶν ἰδεῶν καὶ παριστάσεων. Πολυεπίτερος πάντων τῶν συνδόλων αὐτοῦ ἔστι τῇ εὐρέσει τῶν θεμάτων, καὶ τῇ ἐπεξεργασίᾳ αὐτῶν ὁ Β. ἀνεδίδασκε μόνος τὴν λυρικὴν ποίησιν τοῦ μεσαιῶνος εἰς τὴν ὑψίστην τῆς τελειότητος περιωπὴν, ἀπὸ μεταμυμίου τῆς ὁποιᾶς ἀρχεται πλέον ἢ παρακμῇ τῆς. Ὁ Β. ἀπέθανε καὶ ἐτάφη ἐν Βυρτεμβούργῳ. Τὰ ποιήματά του μετέφραστον εἰς τὴν γλῶσσαν τοῦ Γ. Μ. Β. Σίμωνα, 8η ἐκδ. 1876 ἐν. Λειψία [Γ. Μ. Β.]

Βάλτεσινγκο. Πρωτεύουσα τοῦ δήμου Κλειτόρος, 5 ὥρ. πρὸς Β τῆς Δημοστάνης, κειμένη πλησίον τῶν Μαγουλιάνων παρὰ τὰς

πηγὰς τοῦ Γλοδοβίτικου χειμάρου, παραποταμίου τοῦ Λαδῶος. Ἐχει ἑλλ. σχολεῖον, δημ. σχολεῖα ἀρρένων, θηλείων, εἰρηνοδικεῖον, ταχυδρ. καὶ τηλεγραφεῖον. Κατ. 1168 τῷ 1889 γεωργοὶ καὶ κτηνοτρόφοι. Πλησίον τῆς κώμης ταυτῆς, ἐν τῇ Β ὑπάρχει τῆς Κορφοξυλικῆς, σφύζονται ἀρχαῖα ἐρείπια, ἀνήκοντα ἴσως εἰς μίαν τῶν ἀποτελουσῶν τὴν ἀρχαῖαν τὴν Τριπολιν πόλιν. [Π.]

Βαλτέτσι. Χωριὸν τοῦ ἐμωνόμου δήμου τῆς ἐπαρχ. Μαντινείας, ἄλλοτε πρωτεύουσα τούτου. ἔχον 305 κατ. τῷ 1889. Κεῖται ἐν βαθύνει στενῇ, πανταχόθεν κυκλωμένη ὑπὸ βουνῶν καὶ βράχων. Διορ. ἔχον εἰσόδους, τὴν μὲν ΝΑ εἰς τὴν ἀρχαίαν ἢ εἰς Λιμνίσαν ἐδῶς καὶ τὴν ἄλλην ΝΑ εἰς τὴν ἀκρομαυρίαν ἢ εἰς ῥάδρας φέροι ἢ εἰς Τριπολιν ἐδῶς. Τὸ χωριὸν ἐγένετο ἀνομαστὴν διὰ τὴν ἐν αὐτῷ συγκροτηθεῖσαν κρίσιν μάχην τὴν 12 13 Μαΐου 1821, ὅτε οἱ ἐν Τριπολὶν Γούρκοι ἀποπειραθέντες νὰ διαλύσωσι τὸ ἐν Β. στρατοπέδον τῶν Ἑλλήνων ἀπεκρούσθησαν ἐπιτυχῶς. Τοὺς πολεμοὺς ἀνερχομένους εἰς ὑπερβαλλουσὴν ὑπὸ τὴν Μουσταφὰν μπάην καὶ τὸν Βαρδουλιώτην Ρουμὴν ἐπολέμησαν ἐπὶ 23 ὥρας ἀδιακόπως οἱ Ἕλληνες ὑπὸ τὸν Κολοκοτρώνην, τὸν Ἠλία καὶ Κυριακοῦλην Μαυρομαχίλην καὶ τὸν Πλάπρυν. ἀνυπόμεινοι τὸ πρῶτον, εἶτα δ' ἐπὶ τῇ θήντες ἐν ἀρχῇ τοῦ πρωῶος ἦσαν 1000 περίπου. Ὑστερον δὲ ὅτε κατέρριπταν ἐπικουρίαι ἀνέλθον εἰς 2500 περίπου. Ἐν τῇ μάχῃ ἔπεσαν 500 περίπου τοῦρκοι καὶ μέγας κριθμὸς τραυματιῶν μετεκομίσθη εἰς Τριπολιν. οἱ δ' ἐκτὸς μάχης τε θέντες Ἕλληνες ἦσαν κατ' ἀνώτατον βρον 150. Ἡ αἰτία ἔαδαις τῆς ἐν Β. μάχης ἀνεπείρουσε τὸ φρόνημα τῶν Ἑλλήνων καὶ τὰ μέγιστα συνετέλεσεν εἰς τὰς μετὰ ταῦτα ἐπιτυχίας τῶν ἑλληνικῶν βπλαων καὶ πρὸ πάντων εἰς τὴν ἀλυσιν τῆς Τριπολείας. [Π.]

Βαλτετσίου δῆμος. Δῆμος τῆς ἐπαρχ. Μαντινείας τῆς Ἀρχαίας, ἀποτελούμενος ἐκ τῆς πρωτεύουσας Κανρέδας, τοῦ χωρίου Βαλτετσίου, ἐν ᾧ ἐγένετο ἡ μάχη τῆς 12-13 Μαΐου 1821 καὶ ἄλλων 13 χωρίων, τῶν ἐξῆς: Ἀλίκια, Ἀρχαμίταις, Δόρσο, Κεραστάρι, Κουτρομυδογι, Λιχνό, Μανιάτι, Μαυροκρά, Μάναρη, Μπαρμπίζα, Μαυρογιάννη, Παλιόχουρη καὶ Πάπαρι. Κατ. 3880 οἱ πλείστοι γεωργοὶ ἔχει 5 δημ. σχολεῖα ἀρρένων καὶ 1 θηλ. [Π.]

Βάλτσα. Κώμη τῆς γενικῆς διοικήσεως καὶ μητροπόλεως Θεσσαλονίκης, οἰκουμένη ὑπὸ 2000 περίπου χριστιανῶν Ἑλλήνων [Π.]

Βάλτσα. Χωριὸν τοῦ δήμου Κερκινῆς τῶν Καλυδονίων, ἔχον 238 κατ. (1889) γεωργούς καὶ ποιμένες [Π.]

Βαλτικὴ θάλασσα (Ostsee γερμ.) μετὰ τῆς Γερμανικῆς θάλασσης καλεῖται ὁ καὶ τοῦ Καττεγάτου καὶ Σκαγαράκου διὰ τῶν

στενών του Σούνδου και Μεγάλου και Μικροῦ Βέλγος συνεχόμενος κόλπος, ὃν περιχλιδιοῦσιν αἱ ἄκται τῆς Ρωσσίας, Σουηδίας, Δανίας καὶ Πρωσσίας. Ἐχει δὲ μήκους μὲν 1500 χιλιομ. πλάτος 180-360 χιλ. καὶ ἐμβαδον, μετὰ τοῦ Φιννικού καὶ Βοτθνικού κόλπου 412,000 τμχ. Ἡ θάλασσα αὕτη διὰ τὸ ἀβαθὲς αὐτῆς (120-140 μ., ἐνίοτε καὶ 63 μέτρα) καὶ τὰ ψαμμώδη τῆς Πρωσσίας καὶ βραχυδὴ τῆς Σουηδίας παράλια, ἴδια δὲ διὰ τὰς ἰσχυράς τρικυμίας καὶ τὴν μεταβολὴν τῶν ἀνέμων, εἶνε ἐπικίνδυνος τοῖς ναυτιλλομένοις, ἂν καὶ τὰ κύματα αὐτῆς δὲν ᾔνε μεγάλη. Διὰ τῶν Ἀλανδικῶν νήσων ἡ Β. Θ. χωρίζεται εἰς νότιον καὶ βόρειον τμήμα, ὅπερ καὶ Βοτθνικὸς καὶ Λεϊτὶς κόλπος. Ἐκτὸς τῶν κόλπων τούτων ἡ Β. σχηματίζει καὶ πολλοὺς ἄλλους κόλπους μικροτέρους (Ῥίγγης, Λιδλανθίας, Δαντρίγγης κτλ.).

Τὸ ὕδωρ τῆς Β. εἶνε ψυχρότερον καὶ διαυγέστερον τοῦ τῶν Ὠκεανῶν καὶ ἐμπεριέχει 1/3 τῶν ἁλατῶν, ἅτινα ἐμπεριέχει τὸ ὠκεανόν. Κατὰ τὸν χειμῶνα ἐπὶ τρεῖς, τέσσαρας ἢ καὶ πέντε μῆνας ὁ σχηματιζόμενος πάγος ἐμποδίζει τὴν θαλασσοπλοίαν. Ἡ παλιόροια δὲν εἶνε ἰσχυρά, κατὰ τὰς τρικυμίας δὲ τὰ κύματα ἐκβάλλουσι πρὸς τὰ παράλια τῆς Κορλανθίας καὶ Πρωσσίας κροκάλας καὶ τεμάχια ἡλέκτρου (ἰδ. λέξ.). Χύνονται δὲ εἰς τὴν θάλασσαν ταύτην περὶ τοὺς 250 ποταμούς, ἐξ ὧν ἐπισημότεροι εἶνε ὁ Ὀδερὸς καὶ ὁ Βιστούλας ἐν Πρωσσίᾳ, ὁ Δάλας καὶ Ἱόρνεος ἐν Σουηδίᾳ, ὁ Νέβας καὶ ἄλλοι ἐν Ρωσσίᾳ. Ἡ ποταμία δὲ χώρα ἀπάντων τούτων τῶν ποταμῶν περιλαμβάνει ἔκτασιν 2,319,000 τμχ. Ἐκ τῶν νήσων τῆς Βαλτικῆς αἱ μάλιστα ἄξιαι λόγου εἶνε αἱ τῆς Δανίας (Σελλανθία, Φύνη, Λαλάνδη) καὶ αἱ εἰς τὴν Ρωσσίαν ἀνήκουσαι Ἀλανδικαί.

Διὰ τῆς διώρυγος τοῦ Ἑλσίνγκερου ἡ Βαλτικὴ Θ. κατὰ τὴν Φριδριχσρότην συνδέεται μετὰ τῆς Γερμανικῆς Θ. κατὰ τὴν Τόινιγγ. καὶ δι' αὐτῆς διευκολύνεται, ἰδίως κατὰ τοῦ χειμῶνα, ἡ μεταφορὰ δημοτικῶν καρπῶν εἰς Ὀλλανδίαν καὶ Γαλλίαν. Νέα δὲ διώρυξ μελλεῖ νὰ συνδέσῃ τὰς δύο ταύτας θαλάσσας διὰ τῆς Σλεσβίγγης καὶ τοῦ Χολστέιν, διότι λίαν ἐπικίνδυνος ἔστι πλοῦς διὰ τῶν Σκαγεράκων καὶ Καττεγάτου. — Οἱ ἐπισημότεροι ἐμπορικοὶ λιμένες ἐν τῇ Βαλτ. Θ. εἶνε ἐν Δανίᾳ ἡ Κοπενάγη, ἐν Γερμανίᾳ τὸ Κίελο, ἡ Λυδέκη τὸ Ῥόσδοκ, τὸ Στεττίνον, ἐν Ρωσσίᾳ ἡ Ῥίγγη, καὶ ἡ Κρονστάδ, καὶ ἐν Σουηδίᾳ ἡ Στοκχόλμη καὶ ἡ Καρλσκόνη κτλ. Ἐν ταῖς ἄκταις τῆς Σουηδίας παρατηρεῖται περίεργον γεωλογικὸν φαινόμενον, αἱ λεγόμεναι ἐξάρσεις καὶ συνιζήσεις τοῦ ἐδάφους, ἡ ὥς οἱ νεώτεροι λέγουσι μετακίνησεις ἀκτῶν (ἰδ. λέξ.). [Κ.Μ.]

Βαλτιμώρη. Πόλις τῆς Βορειοαμερικανικῆς

νικῆς συμπολιτείας, πρωτ. τῆς πολιτείας Μαρυλάνδης, ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὁχθῆς τοῦ Πατάποκου. Ὡραία καὶ καλῶς ἐκτισμένη, ἔχουσα εὐρύτατον λιμένα, πανεπιστήμιον, ἀκμαιοτάτον ἐμπόριον καὶ 500 000 κατ. (1880). Κέντρον διασταυρώσεως σιδηροδρόμων. [Π.Π.]

Βαλτιμορίτης εἶναι ἡ παραλλαγή τοῦ χρυσοσίλου (ἰδ. λέξ.), ἥτις ἐμπεριέχει 10,5 σιδηρικοῦ δεξιδυλλίου. [Κ.Μ.]

Βάλτιστα. Χωρίον τῆς ἐπαρχίας Παλαισπολωνίου τοῦ βιλαετίου Ἰωαννίνων, ἔχον 800 κατ. Ἐλλήνας τῷ 1888. [Π.]

Βαλτιστάν (Ballistan) ἡ Μικρὴν Θιβέτ. Μικρὸν Κρατος παρὰ τὸν Ἄνω Ἰνδόν, μετὰ τοῦ σινικοῦ Τουρκιστάν καὶ τῆς Κασμερίας, φέρου ὑποτελὲς εἰς τοὺς Ἀγγλους. Οἱ κάτοικοι εἶναι μογγολικῆς φυλῆς. Ἐχει πρωτεύουσιν τὸ Ἰσκάρδον καὶ 50 000 κατ. [Π.Π.]

Βαλτοβίτσα. Χωρίον τῆς διοικήσεως Μοναστηρίου τῆς Μακεδονίας, οἰκούμενον ὑπὸ 180 περίπου βουλγαροφώνων χριστιανῶν. [Ε.]

Βάλτος. Ἐπαρχία τοῦ νομοῦ Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας, ἔχουσα πρωτεύουσιν τὸν Καρδασσαρὸν. Βλ. περὶ ταύτης τὸ ἄρθρον Ἀκαρνανία καὶ Αἰτωλία (τ. Α' σ. 419 κέ.)

Βάλτος. Χωρίον τοῦ δήμου Κλειτορίας. Βλ. Μαζεῖκα.

Βάλτσα. Χωρίον τοῦ δήμου Σικυωνος. Βλ. Μπάλα.

Βάλτσα. Χωρίον τῆς ἐπαρχίας Αὐλῶνος τοῦ βιλαετίου Ἰωαννίνων, ἔχον 1050 κατ. ἀλβανοὺς μουσουλμανοὺς (1888). [Π.]

Βαλτσίκιον. Πόλινιον τῆς Βουλγαρίας παρὰ τὰς ἄκτας τοῦ Εὐξείνου ΒΑ τῆς Πάρνας. Παρ' αὐτῇ ἔκειτο ἡ ἀρχαία Διονυσούπολις. Ἐχει κατ. 4000 [Π.Π.]

Βαλτσινό. Χωρίον τοῦ δήμου Πικλίων τῆς ἐπαρχ. Τρικάλων, κείμενον σὺ μακρὰν τῆς δεξιᾶς ὁχθῆς τοῦ Πηνειοῦ, ἔχον δὲ 384 κατ. γεωργοὺς. [Π.]

Βάλτσοφλέκ. Χωρίον τῆς διοικήσεως Θεσσαλονίκης, οἰκούμενον ὑπὸ 150 περίπου βουλγαροφώνων χριστιανῶν. [Ε.]

Βαλύρα, ἡ Ποτάμιον τῆς Μεσσηνίας (νῦν Μαυροζούμεια), ὀνομασθέν οὕτω κατὰ τὴν παρετυμολογίαν τῶν ἀρχαίων ἀπὸ τῆς λύρας, ἣν ἐνταῦθα ἀπέβαλεν ὁ αἰεὶς Θάμυρις, ἡττηθεὶς ἐν μουσικῇ ἀγῶνι πρὸς τὰς Μούσας. Τὰ ὕδατα τῆς Β. καὶ ἄλλων ποταμῶν συμβαλλουσιν εἰς τὸ αὐτὸ παρὰ τὸν Μετρίγαλον, τὸ δὲ ἀπὸ τῆς ἐνώσεως αὐτῶν σχηματιζόμενον ρεῦμα μέχρι τῆς συμβολῆς αὐτοῦ εἰς τὸν Πάμισον (παρὰ τὸ χωρίον Γκορτζόγλη) καλεῖται Μαυροζούμεια. Κατὰ τὴν συμβολὴν τῶν ποταμῶν παρὰ τὸν Μετρίγαλον ἡ Β. εἶναι ἐξευχμένη διὰ τρισκελοῦς γεφύρας, ἧς τὰ θεμέλια εἶναι ἀρχαία. [Π.]

Βαλφάλλ (Walfall). Πόλις καὶ βουλευτική περιφέρεια τῆς ἀγγλικῆς κομιτείας Στάφφορντ, ἔχουσα ἀνθρακωρυχεῖα, χυτήρια, καὶ 58 808 κατ. (1881). [Π.Π.]

Βαλφρούς (Balfrousch). Πόλις τῆς Περσίας ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Βαχλ, οὐ μακρὰν τῆς Κασπίας. Ἐχει μέγα ἐμπόριον μεταξῆς καὶ βάμβακος, μεγαλοπρεπὴ τεμένη καὶ σχολὴν ἐνομαστὴν καθ' ἅπασαν τὴν Ἀνατολήν. Εἶναι μία τῶν μεγαλύτερων πόλεων τοῦ Ἰράν, καὶ ἔχει κατὰ τινας 50,000, κατ' ἄλλους δὲ διπλασίους. [Π.Π.]

Βάλκ (Balkh). Ἐπαρχία τῆς μεγάλης Βουχάρας, καὶ μέρος τῆς ἀρχαίας Βακτριανῆς. Ἐχει ἐμπόριον μεταξωτῶν καὶ 15 000 κατ. [Π.Π.]

Βάλχ (Walch). 1) Ἰωάννης Γεώργιος, γεννηθεὶς τῷ 1698 ἐγένετο καθηγητὴς τῆς φιλοσοφίας, ρητορικῆς, ποιητικῆς καὶ θεολογίας ἐν Λειψία, ἐνθα καὶ ἀπέθανε τῷ 1775. Ἐκ τῶν ἔργων τοῦ γνωστὰ εἶνε Theologia Patristica (Ἰένα 1770), Philosoph Lexikon (δ' ἐκδ. Λειψ. 1775) καὶ ἡ Einleitung in die theolog. Wissenschaften (δ' ἐκδ. Ἰένα 1753) πρὸς αὐτοῦ Chr. W. Walch, Leben und Charakter des Dr. Walch, 1774.—2) Χριστιανὸς Γουλιέλμος Φραγκλίκος, υἱὸς τοῦ ἀνωτέρω, γεννηθεὶς ἐν Ἰένῃ τῷ 1726, ὅπου καὶ ἐγένετο καθηγητὴς τῆς φιλοσοφίας καὶ βραδύτερον τῆς θεολογίας ἐν Γοττίγγῃ, ἀνῆλθεν εἰς τὴν ὑπερφυσικὴν λεγομένην σχολήν, ἀπέθανε τῷ 1784. Ἐκ τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ γνωστὰ εἶναι τὰ ἑξῆς: Historia Adoptianorum (Λειψ. 1755) Historia Patropaschitarum (Λειψ. 1760) Vollständige Historie d. Päpste—Historie der Kirchen Versammlungen—Entwurf einer vollständigen Historie der Ketzereien, Π τ. Λειψ. 1762-1785. [Ε.]

Βαλχάλλα (Valhöll σκανδιν., Walhalla γερμ.). Κατὰ τὴν σκανδιναβικὴν μυθολογίαν ἐκαλεῖτο οὕτως ἡ λαμπρὰ καὶ παρμεγίστη αὐλὴ ἢ αἰθουσα, ἐν ἣ διαμένον μετὰ θάνατον οἱ γενναῖοι ἐν μάχαις πεσόντες. Ἐφαινόμενοι δ' αὐτὴν κατέμενον ἐν τῷ τόπῳ τῆς χαρᾶς (Gladshheim), ἔχουσιν δὲ πύλην ὑψηλοτάτην καὶ 540 ὁύρας, ἐξ ἑκάστης τῶν ὁρίων ἐξήρχοντο 800 ἥρωες. Πρὸ τῆς αἰθούσης ἦτο τὸ ἄλσος Γλάσιρ, οὗ τὰ δένδρα ἦσαν χρυσοφύλλα. Αἱ ψυχαὶ τῶν ἥρώων εὐωχούντο μετὰ τοῦ Ὀδίνου, τῆς Φρείας καὶ τῶν ἄλλων θεῶν, συνῆπτον δὲ πρὸς ἀλλήλους μάχας ἐκάστην πρωΐαν, ἀλλ' αἱ πληγαὶ τῶν ἐθεραπεύοντο πρὸ τοῦ συμπόσιου.—Β. ἐκάλεσαν δὲ βασιλεὺς τῆς Βουαρίας Λουδβεϊκος ὁ Α' καὶ μεγαλοπρεπὲς οἰκοδόμημα ἔπερ ὠκοδόμησε (1830-1842) διὰ τοῦ ἀρχιτέκτονος Κλέντσε κατὰ τὸ πρότυπον τοῦ Παρθενῶνος ἐπὶ τῆς κορυφῆς ὁρους τινὸς παρὰ τὸν Ρέγεν-

ουργ. Πλὴν τοῦ ἐξωτερικοῦ πλαστικοῦ κόσμου συνισταμένου εἰς συμβολικὰς πικραστάσεις τῆς γερμανικῆς δόξης, ἔχει ἐν τῷ σῳκῷ τὰς προτομὰς ἐνδοξῶν Γερμανῶν [Π.]

Βάλχεν λίμνη (Walchensee). Ὁρεινὴ λίμνη τῆς Ἀνω Βουαρίας, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Τοσελτε, κειμένη 835 μ. ὑπὲρ τὴν θάλασσαν ἔχουσα δὲ βάθος 196 μ. καὶ περιμέτρον 26 χμ. [Π.Π.]

Βαλχερία (Walcheren). Ἡ δυτικωτέρα καὶ σημαντικωτέρα τῶν νήσων τῆς Ὀλλανδίας ἐπορχίας Ζηλαντίας. Εἶναι πεδινὴ καὶ παράγει καλὰ σιτηρά. Πρωτεύουσά ἔχει τὸ Μιδδελδούργον, καὶ λιμένα κειμένον παρὰ τὸ φρούριον Βλίσσινγκεν. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς εἶναι κυρίως ἀλλεῖς. [Π.Π.]

Βαλχοβίτης (Walchowit). Ῥητινὴ ὄρυκτὴ παρὰ. Ῥητινίτης.

Βάμ. Ἐμπορικὴ πόλις τῆς περσικῆς ἐπαρχίας Κίρμαν, ἔχουσα 10 000 περίπου κατ. [Π.Π.]

Βαμβάκινον ξύλον. Βλ. Ληκυθίς.

Βάμβα. Ἡ παρχία τοῦ Κόγκου κατὰ τὴν Ἀραβίαν τῆς Ἀφρικῆς, κειμένη μετὰ τῶν ποταμῶν Ἀμρόιτς καὶ Λοζέ. Χώρα εὐφορὰ καὶ πλουσία εἰς μεταλλεῖα χρυσοῦ, ἀργύρου, χαλκοῦ κτλ. [Π.Π.]

Βάμβακα. Χωρίον τοῦ δήμου Οὐτύλου τῆς ἐπαρχίας Ἰντύλου, ἀπέχον 3 ὠρ. Ν τῆς Ἀρσπολίως. Κατ. 271.

Βαμβάκινος Βλ. Βάμβαξ.

Βαμβάκοπυρίτις (Fulmicoton, cotton poudre γαλλ., Schiessbaumwolle γερμ.) πυροξυλίνη, νιτροκυτταρινή ἢ ὀρύτερον ἐξανιτροκυτταρινή καλεῖται οὕσα παραγομένη δι' ἐμβαπτίσεως καθαρισθέντος βαμβάκος εἰς μίγμα πυκνονιτρικοῦ καὶ θεικοῦ ἔξωτος, ἀποπύσεως δι' ὕδατος καὶ ξηρανσεως τοῦ προϊόντος, ὅπου δὲν διαφέρει κατὰ τὴν ἐξωτερικὴν εὐρίν τοῦ βαμβάκος. Ὁ βαμβάξ ἔνε σχεδὸν καθαρὰ κυτταρινή (ἴδ. λ.) $C_{12}H_{20}O_2$ · ὅταν τὸ νιτρικὸν ὀξύ ἐπιδράσῃ τελείως ἐπ' αὐτοῦ μεταβάλλεται εἰς $16 HNO_3$ $C_{12}H_{20}O_{10}$ · ὅταν τὸ νιτρικὸν ὀξύ ἐπιδράσῃ μερικῶς ἐπ' αὐτοῦ μεταβάλλεται εἰς $16 HNO_3$ $C_{12}H_{20}O_{10}$ · ἥτις ἐνε ἡ κατ' ἐξοχὴν βαμβάκοπυρίτις ἢ καὶ ἐκρηκτικωτάτη. ἔνε δὲ ἀδιάλυτος ἐν αἰνοπνεύματι καὶ αἰθερί. Ὅταν ἡ νίτρωσις γίνῃ ἀτελής παράγονται δινιτροκυτταρινή, τρινιτροκυτταρινή κλπ. διαλυταὶ ἐν αἰνοπνεύματι καὶ αἰθερί· αἱ τοιαῦται δὲ διαλύσεις χρὴς μοποιοῦνται ὡς κολλώδων (βλ. λ.).—Ἡ βαμβάκοπυρίτις ἔλκεδεν ἐτχάτως μεγίστην σημασίαν διότι ἔνε ἡ βία τῆς ἀκρίνου πυρίτιδος (ἴδ. λ. Πυρίτις ἀκρίνος), ἥτις ἤρχισεν ὑποκαθίσταται τὴν παλαιὰν πυρίτιδα τοῦ πολέμου ἢ νιτρικὴν παρασκευάζεται ἡ Β. ὡς ἑξῆς. Ὁ βαμβάξ καθαρίζεται πρῶτον μηχανικῶς ἀπὸ τῶν παρμιγμάτων, εἴτα πλύνεται δι' ἀραιᾶς διαλύσεως καυστικοῦ

καλὸς ποῖς ἀφαίρεσιν τοῦ λίπους, ἔπειτα διὰ καθαροῦ ὕδατος, στραγγίζεται ἐν φυζικέντροις μηχαναῖς. Ἐφαίνεται διὰ ἔξω αἰρός καὶ ἀραιούται (ζαίνεται), ἵνα λάβῃ τὴν ἀρκούν περίπου πυκνότητα. Τότε ἐμβαπτίζεται εἰς ψυχρὸν προηγουμένως ἐτοιμασθὲν μίγμα ὀξέων, συνιστάμενον ἐξ ἑνὸς μέρους νιτρικοῦ ὀξέος, εἰδικοῦ βάρους 1,6 καὶ τριῶν μερῶν θεικοῦ ὀξέος εἰδ. βάρ. 1,8. Εἰς τὸ μίγμα τοῦτο ἀφίεται 3 βάμβαξ ἐπὶ τινα λεπτά, ἐξάγεται ἐκ-θλιβόμενον τοῦ περισσοῦ ὀξέος καὶ φέρεται εἰς πῦλιναν ἀγγεῖα συνεχῶς ψυχόμενα διὰ ψυχροῦ ὕδατος περιρρέοντος αὐτά. Μετὰ 24 ὥρας ἀφαιρείται διὰ φυζικέντρων μηχανῶν καὶ τὸ λοιπὸν δὲ καὶ πλύνεται τὸ προῖν δι' ἀφθονωτάτου ὕδατος. Οὕτω φέρεται εἰς μηχανὰς ὁμοίας τῶν χαρτοποιητικῶν καὶ μεταβάλλεται εἰς μάζαν ὡς ἡ τοῦ χάρτου αὐτῇ πλύνεται δι' ὕδατος ἐνέχοντος ῥιζίγγιν πότσασαν καὶ συμπιέζεται δι' ὀδραυλικῶν πιεστηρίων, εἰς πρισματικούς ἢ κυλινδρικούς τυπούς. Οὕτως ἔχει ὕψην ναστοχάρτου, καλεῖται δὲ συμπιεσμένη βαμβάκοπυρίτις (coton poudre comprimée) κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν ἀραιὴν τὴν ἔχουσιν τὴν ἐξωτερικὴν ὕψην τοῦ βάμβακος. ἦτις καλεῖται B. (coton poudre enfloches).

Ἐν ὅσον ἴσως τῶν δύο τούτων μορφῇ καίεται ἡ B. λίαν εὐκλῶς καὶ ταχέως ὅταν ᾖ ἐξ ἡρᾶ ἀναπύσσουσα μέγα ποσὴν θερμότητος. Ἡ B. δύναται αὐτῇς δυνατὰ γενικῶς νὰ λεχθῇ ὅτι ἔστι τετρακίς μεγαλύτερα τῆς κοινῆς πυρίτιδος. Ἡ B. δύναται καὶ διὰ κρούσεως ἢ τριβῆς νὰ ἀναφλεχθῇ, ἢ κυρίως ὁμοῦς ἐκρήξῃ αὐτῇς προκαλεῖται διὰ καψυλλίου ἐκ κροτούντος ὕδραργυρου. Ἐνίοτε συμβαίνει καὶ αὐτόματα ἐκρήξεις ἡρᾶς B., τοιαύτῃ δὲ πῦλινος ἦν ἡ κατὰ τὸ 1888 ἐν Αἰρώ παρὰ τὸν Ναύσταθμον λαβοῦσα χώραν καὶ ἡ κατὰ τὸ 1890 ἐν Σπίνδαου. — Ἀκινδύνως δύναται νὰ φυλαχθῇ ἡ B. βρεχομένη. Χρησιμοποιεῖται δὲ καὶ ἡ ὑγρὰ αὐτῇ B. εἰς τὰς τοπιλλὰς καὶ διαρρηκτικὰς ἐν γένει ἐργασίας ὡς ἡ ἡρᾶ, ἥτις ἐκρήγνυται διὰ κροτούντος ὕδραργυρου καὶ μεταδίδει τὴν ἐκρήξιν εἰς τὴν ὕγραν. Τὰ κύρια προΐοντα τῆς καύσεως ἔστιν ἀνθρακοδι-οξειδίου, ἀνθρακομονοξειδίου, ἄζωτον καὶ ὕδωρ. Αἱ χρήσεις αὐτῆς ἔστιν πολυειδέσταται· πλὴν τῆς ἐν τῇ ναυτικῇ ναυτικῇ καὶ τῇ στρατῷ ἐν ταῖς τέχναις διαρρηκτικῇ ὕλιν, χρησιμοποιεῖται εἰς τὰ χημεία πρὸς διάθρηξιν ὀξέων καὶ βάσεων προσβάλλουσιν τὴν χαρτὴν, εἰς παρασκευὴν τοῦ κυτταροειδοῦς (celluloid), ἐξ οὗ παρασκευάζονται κοσμήματα καὶ ἀντικείμενα κοινῆς χρήσεως οἷον σφαῖραι σφαιροσφίριου, μά-χαιραι, κτένεια κλπ. — Ἦνε ἡ βέσις οὗ μόνον τῆς ἀκάνθου πυρίτιδος, ἀλλὰ πολλῶν ἄλλων φοβερίων ἐκρηκτικῶν ὕλων εἶεν τοῦ καλούμε-νου καλλοδιόδωμβακος, τῆς ἐκρηκτικῆς γελα-

τίνης κλπ. — Τὴν σπουδὴν αὐτῆς ἤρριξαν ὁ Βρακοννο: (1828) συνεχισθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Πα-λὸ (1831), συγχρόνως δὲ σχεδὸν ἐν ἔτει 1846 εἰ Schönbien, Böttger καὶ Otto παρεσκεύασαν αὐτὴν συστηματικῶς καὶ εὐστέγησαν τὴν χρῆσιν αὐτῆς ἐν πολέμῳ κλπ. Μετ' αὐ-τοῦς ὁ Λιγ καὶ τέλος ὁ Ἀβελ ἐβαλτίωσαν τὴν μέθοδον τῆς παρασκευῆς ἰδίως ὡς πρὸς τὸ ἀκινδύνον. Σήμερον ἐπικρατεῖ πανταχοῦ ἐν τῇ παρασκευῇ τῆς B. ἡ μέθοδος τοῦ Ἀβελ [O. A. P.]

Βαμβακόσπορος Βλ. Βάμβαξ.

Βαμβακού. Κώμη τοῦ δήμου Οἰνούκτος τῆς ἐπαρχίας Λακεδαιμονίας, κειμένη ἐν τῇ ἄνω κοιλίᾳ τοῦ Οἰνούκτος· παραρρεῖ αὐτὴν τὸ ποτάμι τῆς B. χυνόμενον εἰς τὸν Οἰνούκτα (Καλεσφίνα). Κατ. 1115 τῇ 1889. [Π.]

Βαμβακούρησις Βλ. Βάμβαξ.

Βλ. Κλωστήρια, Ὑφαντουργεῖα.

Βάμβαξ Ἰστορία. Τὸ βιομηχανικὸν τοῦτο φυτὸν ὑπάγεται εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν Μαλχοσείδων (malvaceae) καὶ τὸ γένος Γοσσίπιον (Gossipium). Φέρει καρπὸν καψαν (καρύδι ἢ καρύκη) τριχών, τετραχών ἢ πενταχών, περιχλειούσαν ἐν ἐλάσσῳ χώρῳ ὡσεὶ σπέρματα μέλανα, βαθύως σφαῖρα ἢ βα-θέως πρῶσινα καλυπτόμενα ὑπὸ λευκῶν (κατὰ τὸ μάλλον ἢ ἥττον), ξανθῶν ἢ κραιμοχρόων (νανκίν ἢ κοκκίνων) τριχῶν κατὰ τὸ μάλλον ἢ ἥττον μακρῶν, αἰνίτες ἀποτελοῦσι τὸ σπου-δαίτερον προῖν τοῦ φυτοῦ τούτου. Ἡ κλω-στική αὐτῇ ὕλη εἶνε γνωστοτάτη ἐν τῷ ἐμπορίῳ ὑπὸ τὸ αὐτὸ καὶ τὸ φυτὸν ὄνομα. Ὁ B. ἦτο γνω-στὸς ἀπὸ τῶν ἀρχαιότατων χρόνων μνημονευ-όμενος ἐν παλαιοτάταις Ἰνδικαῖς βιβλίοις. Κατὰ τὸν Δ' αἰῶνα π. Χ., ὡς μαρτυρεῖ ὁ Θεόφραστος, ὁ B. ἐκαλλιεργεῖτο ἐν Ἀραβίᾳ καὶ Ἰνδικῇ. Ἀπὸ δὲ τῆς εἰς τὴν Ἰνδικὴν ἐκστρατείας τοῦ Ἀ-λεξάνδρου ἤρριξαν εἰσαγόμενα εἰς τὴν Ἑλ-λάδα τοκτικῶς τὰ βαμβάκηρὰ ὑφάσματα (ἐν-δικὰ δὲ ὀνόμα καὶ σινδόνες αἱ δια-φορώ ται ται αἱ γαγγικαὶ λεγόμε-ναι). Κατὰ τὸν Γ' μ. Χ. αἶωνα ὑποπίπτει ὅτι τὸ τε φυτὸν καὶ τὸ προῖν αὐτοῦ ἦσαν γνωστὰ καθ' ἅπασαν τὴν βυζαντινὴν αὐτοκρατορίαν, διότι ἀπὸ τοῦ Γ' ἤδη αἶωνος μ. Χ. ἀναφέρονται συνεχῶς καὶ ἰδίως ἐν τῇ νομοθεσίᾳ τοῦ Ἰουστινιανοῦ. Ἐκτοτε καθιερώθη παρ' Ἑλλήνων ἡ ἐνεμα-σία βὰ μβαξ διὰ τε τὸ φυτὸν καὶ τὸ προῖν αὐτοῦ, ἵτινα πρότερον ἐκαλοῦντο ποικιλοτρό-πως (ἐριδύλον, ἔυλον, κάρπασος, γοσσίπιον, βίμβουξ, βίμβας). Ἡ λέξις B. κατὰ τὸν Ju-λιον παρήθη ἀναμφιβόλως ἐκ τῆς συγγένσεως δύο πρωτεράνων κλωστικῶν ὕλων, τοῦ B. καὶ τοῦ βέμυις, ἥτοι τῆς μεταξῆς, εἰσαχθεῖσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα διὰ τῆς αὐτῆς ἑδοῦ (τῆς Ἑ-ρυθρᾶς θαλάσσης) καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν.

Ἐῖθ' ἡ καὶ διαφορά. Ἐνεκα τῆς ἀπὸ αἰώνιον κλλιέργειας τοῦ φυτοῦ τούτου καὶ ἰδίως ἔνεκα τῆς μεγάλης ἐπ' αὐτοῦ ἐπιδρά-

σεως του κλίματος, του εδάφους και του τρόπου της καλλιέργειας. Αι διαφοραί του Β. έπολλαπλασιάσθησαν επί τούτου, ώστε ο αριθμός των ειδών αυτού αποδίδει δυσπροσδιοριστος. Ουχ ήττον ή εις τέσσαρα είδη κατάταξις του Royle φαίνεται ή ακριβεστερά. Είνε δέ τὰ είδη ταύτα α') τὸ δένδρῳδες (G. arboreum), β') τὸ ποώδες (G. herbaceum), γ') τὸ βαρβαδινόν (G. barbadense) και δ') τὸ περουβιανόν (G. peruvianum). Καί τὰ μὲν δύο πρῶτα είδη κατάνονται ἐξ Ἰνδιῶν, ἐνῶ τὰ ἕτερα δύο ἔχουσι πατρίδα τὴν Ἀμερικὴν, ἐνθα ἀπὸ τῆς ανακαλύψεως αὐτῆς εὐρέθησαν αὐτοφυῆ και καλλιεργούμενα ὑπὸ τῶν Ἰθαγενῶν, οἵτινες ἐχρησιμοποιοῦν τὸ ἔριον αὐτῶν πρὸς κατασκευὴν ὑφανμάτων ὡς και εἰς ἄλλας ἀνάγκας αὐτῶν.

Ὁ δένδρῳδες Β. ἔχει πατρίδα τὴν Ἰνδικὴν και διακρίνεται κυρίως ἐκ τῆς δένδρῳδους φύσεως αὐτοῦ και τῆς εἰς τὰ θερμὰ κλίματα μακροβιότητος του. Εὐρίσκεται εἰς τινὰ μέρη τῆς Ἰνδικῆς, ἐνθα οἱ Ἰθαγενεῖς τὸν ἀποκαλοῦσιν *Ιερὸν βάμβακα*, ὡς και εἰς τὴν Ἀραβίαν και τὴν Θήραν. Μόνον ἐν Θήρᾳ φαίνεται τὸ εἶδος τοῦτο καλλιεργούμενον διὰ τὸ ἔριον αὐτοῦ διατηρεῖται δὲ ὑπὲρ τὰ 150 ἔτη και φέρει ἔριον λεπτὸν και μεταξωδέστατον, ἀλλ' ὀλίγον και βραχύτατον. Ἀλλὰ και ἐνταῦθα βαθμυδὸν ἐγκαταλείπεται ἀντικαθιστάμενον ὑπὸ τῆς ἀμπέλου. Ἐκ τῆς Ἰνδικῆς ἐπίσης ὑποτίθεται ὅτι κατάνεται και ὁ ποώδης βάμβαξ, ἂν και εὐρέθῃ αὐτοφυῆς και χρησιμοποιούμενος ὑπὸ τῶν Ἰθαγενῶν και εἰς τὴν κεντρικὴν Ἀφρικὴν. Τὸ φυτὸν τοῦτο εἰς θερμὰς χώρας εἶνε θαμνωδές, ὑψόμενον 1-2 μ. και πολυετές, ἐνῶ εἰς τὰ εὐκρατα κλίματα εἶνε ποώδες, ἐτήσιον και ὑψηλὸν 50—70 ἐκστ. τοῦ μ. Περιλαμβάνει δὲ τοῦτο ἀπάρσας σκεδὸν τὰς καλλιεργούμενας διαφοράς τῆς Ἰνδικῆς, τῆς Σινικῆς, τῆς Ἀραβίας, τῆς Περείας και τῶν παραμεσογειῶν χωρῶν. Ὁ βάβαδινὸς Β. κατάνεται ἐκ τοῦ Μεξικικοῦ (βορείου Ἀμερικῆς) και εἶνε τὸ πολυτιμότερον ἀπάντων τῶν ειδῶν, διότι ἐκ τούτου παρήχθησαν αἱ τιμιώτεραι και εἰς μεγαλειτέρας ἐκτάσεις καλλιεργούμεναι διαφοραὶ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν. Ἐτήσιος συνήθως, εἶνε πολυετής εἰς θερμὰ κλίματα, δε ὑφούται μέχρι 3 μ. Ἡ κάψα αὐτοῦ εἶνε ὡσειδῆς μεγάλη, καταλήγουσα εἰς δξύ, λεία, τριχῶρος ή τετράχωρος και σπανιώτερον πεντάχωρος ἐν ἐκάστῳ χώρῳ φέρει 8-12 σπέρματα καλυπτόμενα ὑπὸ λευκοῦ ή ὑπομαργαρώδους, μακροῦ, μεταξώδους και στερεοῦ ἐρίου. Τέλος ὁ Περουβιανὸς (Νότιον Ἀμερικὴν), ἐνθα και κατὰ τὸ πλείστον καλλιεργεῖται εἶνε δένδρῳδης, πολυετής εἰς τὰ θερμὰ κλίματα και ὑψηλὸς μέχρι πέντε μ. Αἱ κάψαι τοῦ εἶδους τούτου εἶνε μεγάλαι και περιχλείουσιν 8—10 μέλανα σπέρ-

ματα συνεχόμενα και ἀποτελοῦντα κῶνον καλυπτόμενον ὑπὸ μακροῦ και λευκοῦ ἐρίου.

Αἱ διαφοραὶ τῶν τεσσάρων τούτων ειδῶν εἶνε πολυπληθέσταται, ἀλλ' αἱ πλείους αὐτῶν ὑπάρχοντα εἰς τὰ είδη τοῦ ποώδους και τοῦ βαρβαδινῶ Β. Ὑπὸ τὴν ἐποψιν τοῦ προϊόντος αὐταὶ δύνανται νὰ καταταχθῶσιν εἰς δύο μεγάλας τάξεις, ήτοι τὰς μακροῖους και τὰς βραχυῖους διαφοράς. Καί αἱ μὲν πρῶται εἶνε αἱ τιμιώτεραι διότι φέρουσιν ἔριον σχετικῶς μακρὸν και καλλιεργοῦνται κυρίως εἰς τινὰ μέρη τῆς Ἀμερικῆς, τῆς Ἀλγερίας και τῆς Αἴγυπτου. Ἐν τούτοις αἱ βραχυῖοι, αἱ φέρουσαι ἔριον κατὰ τὸ μᾶλλον ή ήττον βραχὺ ἀποτελοῦσι τὸ μέγιστον μέρος τοῦ καλλιεργουμένου Β. Ὑποδιακρίνεται δὲ αὐταὶ πάλιν εἰς λευκυνοῦς και ἐρυθροῦς ή κεραμοχρόους (νανκλιν ή κοκκίνοῦς).

Κλίμα και εἶδος. Ὁ Β. εἶνε φυτὸν τῶν τροπικῶν και τῶν εὐκρατῶν κλιμάτων. Καί τὰ μὲν είδη, δένδρῳδης και περουβιανῆς και αἱ μακροῖοι διαφοραὶ τοῦ βαρβαδινῶ απαιτοῦσι κλίμα θερμότερον, ἔχον κατ' ἐκαστὴν, κατὰ μέσον ὅρον, τούλάχιστον 20 βαθμῶν (τοῦ ἐκατ.) θερμοκρασίαν, ὁ δὲ ποώδης και αἱ βραχυῖοι διαφοραὶ τοῦ βαρβαδινῶ δύνανται ἐπιφελῶς νὰ καλλιεργηθῶσιν εἰς τὰς πλείους χώρας τὰς περιλαμβανομένας εἰς τὴν πλατείαν περὶ τὴν γῆν ζώνην, τὴν μεταξύ τῶν μοιρῶν 40 (και 42 εἰς τὴν Μεσόγειον) βορείου και 35 νοτίου πλάτους. Ἐξαιρέσει τοῦ δένδρῳδους ειδους, τὸ ὅποιον εἶνε πάντοτε πολυετές, ἀπαντα τὰ ἄλλα ἀπαντῶνται ή καλλιεργούμενα ή αὐτοφυῆ, ὡς φυτὰ ἐτήσια, διετή ή και πολυετή. Καί εἶνε μὲν ἐτήσια εἰς ἐκεῖνα τὰ κλίματα, ὧν τὸ φθινόπωρον ἐπέρχεται μετὰ προΐμου πάχνης, ὁ δὲ χειμὼν εἶνε ψυχρὸς, διετή δὲ ή πολυετή εἰς τὰς χώρας, ὧν τὸ κλίμα εἶνε θερμότερον. Τὸ φυτὸν τοῦτο εὐδοκμεῖ εἰς διαφόρους γαῖας και κλίματα. Οὕτως αἱ παχyla παταμέχωστοι γαῖαι τῆς πεδιάδος τοῦ Μισισσιππὶ οὐχ μόνον γεωλογικῶς, ἀλλὰ και κατὰ τὴν θερμοκρασίαν και τὴν ξηρασίαν διαφέρουσιν τῶν ἀμμωδῶν γαιτῶν τῆς Γεωργίας· ἀμφοτέραι δ' αἱ χώραι αὐταὶ εἶνε ξηρότεραι τῶν ἀμερικανικῶν γῶσων, εἰς τὰς ὁποίας ὁ μακροῖος βάμβαξ καλλιεργεῖται. Ὁ Β. εἶνε αὐτοφυῆς εἰς τὰς θερμότερας μέρη τοῦ Μεξικικοῦ, καλλιεργεῖται δ' ἐπιτυχῶς εἰς τὰ ὑγρότερα μέρη τῆς Γουιάνης και τῆς Βραζιλίας. Φύεται ὡσαύτως ὁ Β. εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Ἀφρικῆς, καλλιεργεῖται δε ἐπιτυχῶς, ἀλλὰ μόνον τῇ βοήθειᾳ ἀρδύσεων, εἰς τὴν ἡρὰν Ἀλγερίαν και εἰς τὴν κάτω Αἴγυπτον. Καλλιεργεῖται πρὸς τούτους και εἰς ἄλλας πολλὰς χώρας, αἵτινες ἔχουσι κλίματα και ἐδάφη διαφέροντα ἀλλήλων. Ἐκ τῶν παρατηρήσεων δὲ τούτων περὶ τοῦ ἰδιαζόντως καταλλήλου κλίματος και εδάφους δια τὸν Β. συνάγεται ὅτι ή Ἑλλάς εἶνε χώρα εἰς ἣν ή καλ-

λιέργεια αὐτοῦ δύναται νὰ καταστῇ εἰς τῶν σπουδαιότερων κλάδων τῆς γεωργίας. Πρὶν ἢ ἡ καλλιέργεια τοῦ φυτοῦ τούτου αναπτυχθῇ ἐν Ἀμερικῇ ἢ Ἀγγλίᾳ ἐπρομηθεύετο μέγα μέρος τοῦ ὑπ' αὐτῆς κατεργαζομένου Β. ἐκ τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου πελάγους καὶ ἐκ τῶν παραλίων τῆς Ἀσιατικῆς καὶ Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ὅμως ταύτης ὁ Β. ἐν τῇ Ἀνατολῇ παρημελήθη, μὴ ἐυνηθείσης ταύτης νὰ συναγωνισθῇ μετὰ τῆς Ἀμερικῆς, διότι αἱ ἀμερικανικαὶ διαφοραὶ τοῦ Β. εἰνε πολυφορώτεροι, φέρουσι δὲ ἔριον μακροκώτερον καὶ ἐκλεκτότερον, καὶ τέλος διότι τὰ μέσα τῆς καλλιέργειας ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις τῆς Ἀμερικῆς εἰνε ἐντελεστέρα καὶ ἐπιμένως ἐλιγότερα, ὥστε οἱ Ἀμερικανοὶ, ἂν καὶ πληρώνουν ἀρότερα ἡμερομίσθια, δύναται νὰ προσφέρωσι τὸν Β. εὐθιγότερον ἢ ὅσον στοιχίζει συνήθως ἡ παραγωγή αὐτοῦ τοῖς γεωργοῖς τῆς Ἀνατολῆς. Ὅθεν πρὸς ἀναγέννησιν τῆς ἐκτενούς καλλιέργειας τοῦ βάμβακος ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐν Ἀνατολῇ καὶ πρὸς ἐμφύκωσιν τῆς ἥδη ἀναπτυσσομένης παρ' ἡμῖν βιομηχανίας τῆς ὑφαντικῆς καὶ τῆς κλωστικῆς, ἥτις πολλὰκις καταναλίσκει οὐκ ὀλίγον Β. προσερχόμενον ἐξ Ἀμερικῆς, πρωτίστη καὶ κατεπεύγουσα ἀνάγκη εἶνε ἡ εἰσαγωγή ἐκλεκτοτέρων διαφορῶν (τῶν ἀμερικανικῶν), ἐντελεστέρας μεθόδων καλλιέργειας καὶ τελειότερων γεωργικῶν ἐργαλείων καὶ μηχανῶν, δι' ὧν ἐπιτυγχάνεται ἡ συντόμωσις τῆς ἐργασίας καὶ ἐπομένως ἡ ἐλάττωσις τῶν δαπανῶν.

Π α ρ α σ κ ε υ ἢ τοῦ ἑδάφους. Ὁ Β. εἶνε φυτὸν βαθύρριζον, ὅθεν μία τῶν τριῶν ἢ τεσσάρων ἀρόσεων τοῦ ἀγροῦ, ὅστις θὰ δεχθῇ τὸν σπόρον ἀνάγκη νὰ ᾖ ἥσον τὸ δυνατόν βαθύτερα. Ἀρχεται δὲ ἡ καλλιέργεια τοῦ ἀγροῦ δύο τοὺλάχιστον μῆνας πρὸ τῆς σπορᾶς, τοῦτο ἄλλως ἀπέδειξε καὶ παρ' ἡμῖν ἡ πείρα ὡς προσφορώτατον, δι' ὃ καὶ οἱ ἡμέτεροι βαμβακοκαλλιεργῆται λέγουσι «θελεῖς νὰ βαμβακώσης; τὸν Γενάρη νὰ ἐργώσης». Οὐχ ἥττον εἶνε προτιμότερον ἢ πρώτη ἄροσις νὰ γίνηται εὐθὺς μετὰ τὰς πρώτας βροχὰς τοῦ φθινοπώρου ἢ καὶ μετὰ τὸν θέραιμον, ἂν αἱ πρὸς βαμβακοσπορὰν γαῖαι ἔφερον δημοτριακοὺς καρπούς. Τῶν ἀμμώδων γαιῶν ἡ πρώτη ἄροσις δύναται νὰ ἐκτελεσθῇ καὶ μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς σπορᾶς τῶν δημοτριακῶν, ἐνῷ ἡ τῶν ἐν κριρῷ χειμῶνος ὑπὸ ὕδατων κατακλυζομένων ἀργῶν εἶνε προτιμότερον νὰ γίνηται κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ φθινοπώρου. Αἱ ἀργιλώδεις γαῖαι, καθ' ὅσον πυκνότεραι, ἔχουσιν ἀνάγκη πολλῶν ἀρόσεων, ἐνῷ εἰς τὰς ἀμμώδεις δύο μόνον ἀρόσεις εἶνε ἐπαρκεῖς.

Σ π ο ρ ᾶ. Δύο κυρίως τρόπους σπορᾶς διακρίνομεν, τὴν κατ' ὄρχους ἢ σειράς, καὶ τὴν ἄτακτον, πετακτὴν ἢ σκορπιστὴν. Ἐν Ἀνατολῇ ὁ Β. σπείρεται πετακτᾶ, κατὰ τὴν πρώτην δὲ σκάλουν τὰ φυτὰ ἀραιοῦνται

ἀναλόγως τῆς δυνάμεως καὶ τῆς ὑγρασίας τοῦ ἑδάφους· ὅσον παχύτερον καὶ ὑγρότερον εἶνε τὸ ἑἶδος, τόσον ἀραιότερα ἀραιούνται τὰ ἐπ' αὐτοῦ φυόμενα φυτὰ. Ἐν Ἀμερικῇ, Ἀλγερίᾳ καὶ ὅπου ἡ καλλιέργεια τοῦ Β. γίνεται ἐπιμελῶς, σπείρουσι κατ' ὄρχους δι' εἰδικῶν πολλὰκις σπορέων· ἀποβαίνει δὲ ἡ τοιαύτη σπορὰ λίαν ἐπικερδῆς, ἰδίως εἰς τὰς παχείας καὶ τὰς ποτιστικὰς γαῖας, ἐνθα τὰ φυτὰ ὑφίστανται μέχρις 1—1½ μ.

Πρὸς σπορὰν προτιμᾶται ὁ σπόρος τῆς τελευταίας ἐσοδείας, ὅστις πρὶν ἐναποθηκευθῇ πρέπει ν' ἀποξηραίνεται, ἀπλωνόμενος εἰς τὸν ἥλιον. Κατὰ τὴν σπορὰν ὁ σπόρος πρέπει νὰ ᾖ ἐσωτερικῶς ἐντελῶς πλήρης καὶ λευκός, νὰ φέρῃ δὲ στίγματα μέλαινα καὶ νὰ ἔχῃ γεῖσιν οὐχὶ ταγγῆν. Ὁ μὴ ἐντελῶς ὥριμος ἔχει μὲν τὴν γεῖσιν καὶ τὸ χρώμα τοῦ καλοῦ σπόρου, ἀλλὰ δὲν εἶνε ἐντελῶς πλήρης. Εἰς τὸν κατ' ἀρχὰς καλλιεργούμενον ἀγρὸν ρίπτουσι πάντε ὁκάδας σπόρου κατὰ στρέμμα, ἐνῷ διὰ τὴν πετακτὴν σπορὰν ἀραιοῦνται 8—10 ὁκάδες.

Ὁ σπόρος βλαστάνει ἐντὸς 8—15 ἡμερῶν· βλαστάνει δὲ ταχύτερον μοσχευόμενος ἐπὶ 10 τὸ πολὺ ὥρας ἐν ὕδατι περιεχοντι 30 9/10 τοσφραν ἢ κόπρον αἰγοπροβάτων. Οἱ μοσχευόμενοι σπόροι πρὶν σπαρῶσι τρίβονται ἐντὸς λεπτοῦ χρώματος ἢ τέφρας, ἵνα καταστρεφόμενου τοῦ καλύπτοντος πολλὰκις αὐτοὺς χυνοῦ πιπίωσι καὶ μὲνουσιν ἐπὶ τοῦ ἑδάφους μεμονωμένοι. Ἐντὸς χρώματος τρίβουσι πρὸ τῆς σπορᾶς τὸν σπόρον καὶ οἱ Θεσσαλοὶ, ἐν Δαδίῳ δὲ ζυμῶνε τ α ἰ ὁ σπόρος μετὰ λάσπης, μεθ' ὃ τρίβεται καλῶς. Αἱ πρὸς σποροσπορίαν κάψαι ἐκλέγονται ἐγκαιρῶς ἐκ τῶν εὐρωπαικωτέρων φυτῶν καὶ τῶν πλαγιῶν κλάδων αὐτῶν, διὸν δὲ νὰ ᾖ αἱ μεγαλείτεροι καὶ πολυχωρότεροι (αἱ ἔχουσιν τὰ πλεῖστον χωρίσματα ἢ κανόλια). Ὁ σπόρος σπείρεται ἐπιπολαιῶς εἰς τὰς ὑγρὰς γαῖας καὶ βαθύως εἰς τὰς ξηρὰς, ἀλλ' οὐδέποτε βαθύτερον τῶν 8 ἐκς. τοῦ μ.

Ἐὰν μετὰ τὴν σπορὰν ἐπέλθῃ δυνατὴ βροχή, ἐπακολουθήσῃ δὲ θερμὸς ἥλιος, ἢ ἐπιρραγία τοῦ ἑδάφους ἀ π ο σ τ ρ α κ ο ῦ τ α ἰ (στρακῶναι, πεσιῶναι), σχηματίζεται δηλαδὴ ἐπ' αὐτοῦ στρώμα σκληρὸν (δοτρακον, πέτρα), ὅπῃ τὸ ὅποιον καταστρέφονται τὰ μετὰ τινες ἡμέρας βλαστάνοντα φυτὰ μὴ δυνάμενα νὰ διαρρήξωσιν αὐτό. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἀνάγκη νὰ ἐρρηται ὑπὲρ τὸν ἀγρὸν ἐλαφρὰ σβάρνη ἐντοπία ἢ ἐξοντωτή, δι' ἣς διαρρηγνυμένης τῆς σκληρᾶς ἐπιρραγίας διευκολύνεται ἡ ἐξόδος τῶν βλαστάνοντων φυτῶν.

Ἡ σπορὰ ἄρχεται ὅσον τὸ δυνατόν ἐνωρίτερον καὶ ὅταν ἐκλείψῃ ὁ κίνδυνος πρωϊνῶν παγετῶν ἢ παχυνῆς. Παρ' ἡμῖν ἄρχεται ἀπὸ τῆς 1ης Ἀπριλίου καὶ ἐξακολουθεῖ καθ' ὅλον τὸν μῆνα τοῦτον, σπανιότερον δὲ καὶ μέχρι τῶν μέσων Μαΐου. Εἰς τὰ παράλια καὶ ἰδίως τὰς

νήσους τοῦ Αἰγαίου πελάγους νομίζω ὅτι δύνανται ἀκινδύνως νὰ σπειρωσι καὶ περὶ τὰ μέσα τοῦ Μαρτίου. Ἡ κατὰ τὸ δυνατόν πρωϊμωτέρα σπορά παρ' ἡμῶν εἶνε ἡ συμφοριωτέρα.

Σ κ α λ ῖ σ ε ι ς. Πέντε ἢ δέκα ἡμέρας μετὰ τὴν βλάστησιν ὁ Β. σκαλίζεται καὶ ἀραιούται ἀφαιρουμένων τῶν πλεοναχόντων καὶ ἀσθενεστέρων φυτῶν. Ἡ σκάλισις ἐπαναλαμβάνεται δις, τρίς καὶ πολλὰκις τετράκις, ἀναλόγως τῆς ὑγρασίας τῆς ἀτμοσφαίρας καὶ τῆς φύσεως τοῦ ἔδαφους. Κατὰ τὴν δευτέραν συνήθειαν σκαλίσιν τελεῖται καὶ ἡ πρόσχωσις, τὸ λεγόμενον παράχωμα, ὅπερ συνίσταται εἰς τὴν παρὰ τὴν βάσιν τοῦ φυτοῦ συγκέντρωσιν τοῦ περὶ τὴν γῆς χώματος. Ἡ ἀραιώσις τελεῖται πάντοτε διὰ κοινῶν σκαλιστηρίων, ἐνῶ αἱ σκαλίσεις καὶ ἡ πρόσχωσις εἰς τὰ μέρη ἐνθα ἡ γεωργία εἶνε ἀνεπτυγμένη ἐκτελοῦνται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δι' ἱπποσκαλιστηρίων. Πολλὰκις ὅταν ἐνεκα ἀμελείας ἢ ἐνεκα πληθώρας ἐπειγουσῶν ἐργασιῶν παραμειλεῖται ἡ ἔγκαιρος σκάλισις βαμβακοκαρποῦ γονίμου, τὰ ἄγρια χόρτα ἀναπτύσσονται ἐν αὐτῇ ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε ἡ διὰ τοῦ σκαλιστηρίου ἀφαιρέσις αὐτῶν καθίσταται δυσχερὴς καὶ θραυκῆ. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει οἱ βαμβακοκαλλιεργηταὶ τῆς Θεσσαλίας συνηθίζουσι νὰ εἰσάγωσιν ἐν τῷ ἀγρῷ τούτῳ ποιμνιον προβάτων. Ταῦτα βόσκονται τὰ ἄγρια χόρτα καὶ ἐγκαταλείπουσι πάντα τὰ βαμβακίσματα, τὰ ὅποια δὲν τρώγουσι. Μετὰ τὴν τοιαύτην κάθαρσιν ἀπὸ τῶν ἄγριων χόρτων ὁ ἀγρὸς πρέπει νὰ σκαλίζεται.

Β λ α σ τ ο λ ο γ ῖ α κ.τ.λ. Ὁ εἰς ποτιστικὰς, παχείας ἢ φύσεως ὑγρὰς γαίας φυόμενος παρ' ἡμῶν Β. συνήθως ἔχει ἀνάγκην βλαστολογίας. Αὕτη συνίσταται εἰς τὸ ν' ἀραιωθῶνται αἱ τρυφερώτεραι κερυφαὶ τῶν εὐρωστοτέρων φυτῶν πρὸ τῆς ἀνθίσσεως. Ἐν Ἀλγερῇ ἡ βλαστολογία ἐκτελεῖται κατ' Ἰούνιον. Ὁ εἰς τὰς ξηρὰς γαίας φυόμενος Β. οὐδέποτε σχεδὸν ἔχει ἀνάγκην βλαστολογίας. Ἐν Ἀμερικῇ ἐνθα αἱ φθινοπωριναὶ βροχαὶ εἶνε ὅμιμοι, οἱ δὲ βαμβακοκαλλιεργηταὶ ἀποξιδουσι μεγίστην σημασίαν εἰς τὴν ἔγκαιρον καὶ γενναίαν ἀραιώσιν, ἡ βλαστολογία τοῦ Β. εἶνε ἄγνωστος. Φρονῶ δὲ ὅτι καὶ παρ' ἡμῶν ὅα καθίστατο ἡ ἐργασία αὕτη περιττὴ, ἡ σπανιώτατα ὅα παρούσαστο ἀνάγκη αὐτῆς, ἐὰν οἱ ἡμέτεροι βαμβακοκαλλιεργηταὶ ἀπεφαιζον νὰ σπείρωσι τὸν Β. κατ' ὄργους καὶ ἂν ἐδίδον μεγαλύτεραν προσοχὴν εἰς τὴν ἔγκαιρον καὶ γενναίαν ἀραιώσιν τῶν φυτῶν. Ἡ κλάδευσις ἐφαρμόζεται μόνον εἰς τὸν δενδρώδη Β. ὅστις καλλιεργεῖται εἰς τὴν νήσον Θήραν, ἐνθα αἱ ὀλίγαι ἐναπολειπόμεναι βαμβακικαὶ κλαδεύονται κατὰ Νοέμβριον. Ἀλλὰ καὶ ἄλλα εἶδη Β. καλλιεργούμενα εἰς θερμὰς χώρας, ἐνθα εἶνε πολυετῆ, κλαδεύονται ἀφαιρουμένου, μετὰ τὴν συλλογὴν τοῦ καρποῦ, τοῦ πλείστου μέρους τοῦ χορμοῦ αὐτῶν, ὡς συμβαίνει ἐν Μελίτῃ ἐνθα τὸ

φυτὸν διατηρεῖται ἐπὶ 5—8 ἔτη. Ἐν Αἰγύπτῳ ἀρδεύουσι τὸν ἀγρὸν πρὸ τῆς σποράς, μετὰ τὴν ἐμφάνισιν τῶν πρώτων δύο φυλλαρίων καὶ μετὰ τὴν πρώτην σκάλισιν· ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης αἱ ἀρδεύσεις ἐπαναλαμβάνονται ἀνα πάντας δεκαήμεραν ἢ δεκαπενθημέριαν μέχρι τῆς ἐμφανίσεως τῶν πρώτων καλύκων (μπούμπουκιων), ὅτε οἱ κλάδοι τοῦ φυτοῦ εἶνε ἀρκετὰ ξυλωδείς, ἤτοι μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ Ἰουλίου. Ἐν Δαδίῳ καὶ Λεδαδεῖα ἀρδεύουσι τὸν Β. τετρακίς ἢ πεντακίς καὶ μέχρι τῶν μέσων Αὐγούστου, ὅτε εἰς τὰ μέρη ταῦτα ἄρχεται ἡ ὕλησις. Ἐν Θεσσαλίᾳ καὶ ταῖς νήσοις τοῦ Αἰγαίου πελάγους καλλιεργουσι ξηρικὸν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον Β. Ξηρικὸν ὡσαύτως Β. καλλιεργουσι καὶ εἰς πολλὰ μέρη τῶν περιφερειῶν τῆς Λεδαδεῖας καὶ τοῦ Δαδίου. Ἀλλὰ καὶ ὁ δενδρώδης Β. τῆς Θήρας οὐδέποτε ἀρδεύεται. Ἀνευ ἀρδεύσεων ἀναπτύσσεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὁ Β. καὶ ἐν Ἀμερικῇ, ἐνῶ εἰς τὴν Ἰνδικὴν μεγάληι δαπάναι κατεβλήθησαν ὅπως διευκολυνθῇ ἡ χρῆσις ἀφθίνου ὕδατος πρὸς ἀρδευσιν τῶν βαμβακοκαρπειῶν.

Οἱ μὲ Β. σπειρόμενοι ἀγροὶ σπανίως ἔχουσιν ἀνάγκην λιπάνσεως, καθ' ὅσον τὸ φυτὸν τοῦτο δὲν εἶνε ἐκ τῶν ἐξαντλούντων τὸ ἔδαφος ταχέως. Ὅταν μάλιστα ἐφαρμύζεται εἶδος ἀμειψισπορίας ὡς τὸ ἐν Θεσσαλίᾳ ἡ λιπανσις τοῦ ἔδαφους καθίσταται περιττὴ. Ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ τὸν Β. διαδέχεται συνήθως ὁ σῖτος, σπανιώτερον δὲ ἡ κριθή, μεθ' ἧς ὁ ἀγρὸς μένει ἐπὶ ἐν σχεδὸν ἔτος ἀργός.

Κ α ρ π ο ρ ρ ῖ α καὶ σ υ λ λ ο γ ῇ. Ἡ ἄνθησις τοῦ ἔτησι τοῦ Β. ἄρχεται 80 περίπου ἡμέρας ἀπὸ τῆς βλαστῆσεως τοῦ σπόρου, ἀπὸ τῆς ἀνθίσσεως δὲ μέχρι τῆς ἐναρξέως τῆς ὀρίμανσεως τῶν καρπῶν μετολαβεῖ χρονικὸν διάστημα 50—70 ἡμερῶν. Εἰς τὰς ξηρὰς, τὰς ἀμμώδεις καὶ τὰς μὴ ἀρδευόμενας γαίας ἡ ὀρίμανσις ἄρχεται ἕνα περίπου μῆνα ἐνωρίτερον ἢ εἰς τὰς παχείας καὶ ποτιστικὰς καὶ συνήθως ἀνεξαρτήτως τῆς πρωιμωτέρας ἢ θυμωτέρας σποράς. Οὕτω εἰς τὰς ξηρὰς γαίας τῆς Λεδαδεῖας καὶ τῆς Θεσσαλίας, εἰς τὰς τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου Πελάγους ἡ ὀρίμανσις ἄρχεται ἀπὸ τῶν μέσων Αὐγούστου, ἤτοι ἀκριβῶς ἀπὸ τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ἀποπερατοῦται ἡ ἁλώνισις τῶν πρωιμῶν καρπῶν. Ἐνῶ εἰς τὰς παχείας καὶ τὰς ποτιστικὰς γαίας τοῦ Δαδίου, τῆς Λεδαδεῖας καὶ τῆς Θεσσαλίας ἡ ὀρίμανσις ἄρχεται κατὰ τὰς ἀρχὰς ἢ τὰ μέσα Σεπτεμβρίου. Εἰς τὴν νήσον Θήραν ἐνεκα τῆς πολὺ μεσομηδρινωτέρας θέσεως αὐτῆς καὶ τοῦ εἶδους τοῦ καλλιεργουμένου Β. οὗτος ἄρχεται ὀρίμανσις περὶ τὰς ἀρχὰς Αὐγούστου. Ἀλλ' ἡ ὕλησις, ἡ ὀρίμανσις, ἐπομένως δὲ καὶ ἡ συλλογὴ, ἐξακολουθοῦσι μέχρι τῆς ἐμφανίσεως τῶν πρώτων παγετῶν τοῦ φθινοπώρου, ὅτε καταστρεφόμενου τοῦ φυτοῦ συλλέγονται οἱ ἐπ' αὐτοῦ μένοντες ἐτι καρποὶ ἐξ ὧν πολλοὶ εἶνε ἐτι ἡ-

ροι. Ἡ ἐποχὴ αὕτη ποικίλλει λίαν καὶ εἰς αὐτὰ εἰσι τὰ διαμερίσματα μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς χώρας.

Ἡ θάλαρρῆς τοῦ καρύου διαφορῶν τινων ἡ εἶναι πλήρης ὡς ἐκ τούτου δὲ τί στέμιον αὐτοῦ χάνον υπερβολικῶς ἀφίνει· νὰ ἐκχυθῇ τὸ ἔριον μετα τῶν σπερμάτων· ἑτέρων ὁμοῦς διαφορῶν ἡ διάρρηξις δὲν εἶναι πλήρης (ὡς ἐν τῇ τῆς Θεσσαλίας καὶ Λεβαδείας), οἷς τὸ ἔριον ἂν καὶ προβάλλει· ἀπὸ τῶν χειλείων τοῦ καρύου οὐχ ἦντον συγκρατεῖται καὶ μένει ἐν αὐτῇ ἐπὶ πολλὸν χρόνον. Τῶν πρώτων ὁ ἡ. δέον νὰ συλλέγῃται· καθ' ὅσον ὠριμάζει, ἄλλως καταπίπτει ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ μολυνόμενος υποδαΐζεται κατὰ τὴν ἁξίαν. Ἡ συλλογὴ εἶναι ἐργασία σχετικῶς εὐκόλος θὲν αὕτη συνήθως ἐκτελεῖται ὑπὸ γυναικῶν καὶ παιδῶν. Ἐπιτήδειοι ἐργάτης ἐντὸς ἡμέρας δύναται νὰ συλλέξῃ 40—50 δκδ. ἡ. ἄνευ τῶν περιβλημάτων (τσιφελίων). Ἐν Ἀμερικῇ οἰκιστὰν ἔργαται συλλέγουσι καὶ μέχρως 100 δκάδων καθ' ἡμέστην. Ἡ συλλογὴ παρ' ἡμῶν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δίδεται κατ' ἀποκοπὴν οἷς ὁ συλλέγων λαμβάνει 7—10 % ἐκ τοῦ προϊόντος.

Ἡ κατὰ στρέμμα ἀπόδοσις τοῦ Β, ὡς καὶ παντὸς ἄλλου προϊόντος, ποικίλλει ἀναλόγως τῆς καλλιεργουμένης διαφορᾶς τῆς ποιότητος τοῦ ἐδάφους, τοῦ κλίματος καὶ τοῦ τρόπου τῆς καλλιεργείας. Ἐν Λεβαδείᾳ ὑπολογίζουσιν 100—150 δκάδας ἀνεκκοκκιστοῦ, ἧτοι 35—50 ἐκκοκκισμένου ἢ καθαροῦ Β κατὰ στρέμμα ὡς παραγωγὴν τῶν ποτιστικῶν γαιῶν, τῶν δὲ ξηρικών 10—100 δκάδας ἀνεκκοκκιστοῦ, ἧτοι 3 1/2—33 δκ. ἐκκοκκισμένου. Ἐν Δαδίῳ τὸν μέσον ὅρον τῆς κατὰ στρέμμα ἀποδόσεως τῶν ποτιστικῶν γαιῶν ἀναριθμοῦσιν εἰς 200 δκάδας ἀνεκκοκκιστοῦ Β, δηλαδὴ 71 δκ. ἐκκοκκισμένου. Ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτεῖαις ἡ κατὰ ξηρικὴν στρέμματα ἀπόδοσις τοῦ μὲν βοστανικοῦ ποικίλλει μεταξὺ τῶν 60 καὶ 80 δκάδων ἐκκοκκισμένου, ἡ δὲ τοῦ μακροῦς μεταξὺ τῶν 20 καὶ 50 δκάδων ὁσαύτως ἐκκοκκισμένου. Παρ' ἡμῶν ὁ Β συλλέγεται μετὰ ἢ ἄνευ τῶν περικαρπίων, ἧτοι περιβλημάτων, τῶν περικλειόντων τὸ ἔριον, ἅτινα ἀραιροῦνται πρὸ τῆς ἐκκοκκίσσεως.

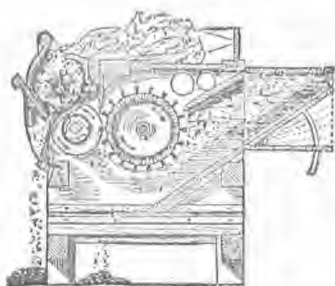
Ἡ κ ο κ κ ι σ ι ς. Ἡ ἐκκοκκιστικὴ σκοπὸν ἔχει τὴν ἀποχώριστον τοῦ ἐρίου ἀπὸ τῶν σπερμάτων καὶ τελεῖται σήμερον διὰ διαφόρων ἐργάνων, ὧν τὸ ἀτελέστερον καὶ ἀρχαιότερον εἶναι τὸ γνωστὸν μ ἄ γ γ α γ ο ν, τὸ εἰσέτι ἐν γαστρὶ. Ἰδίως διὰ τὴν κατ' οἶκον ἐκκοκκισιν, εἰς πλεῖστα μέρη τῆς Γαλλίας, τῆς Τουρκίας, τῆς Ἰταλίας, τῆς Ἰνδίας καὶ τῆς Σινικῆς. Τὸ ὄργανον τοῦτο ἐν ὧσιν καλεῖται *macule* ἐν Ἰταλίᾳ δὲ, ἔλλα βιδαῖος εἰσαγγέλη ἐΕ Γαλλίας μετὰ τῆς καλλιεργείας τοῦ ἡ. εἰσάγοντες τὸ κοινὸν παρ' ἡμῶν ὄνομα *manipoli* (manipoli). Τὴν τῇ μετὰ ἡμῶν καλλιεργείᾳ τοῦ ἡ. δὲν ἦτο βεβαίως δυνατόν νὰ ἐξακολου-

θῇ ἐπὶ πολὺ ἡ χρῆσις τοῦ ὄργανου τούτου, εὐτυχὲς ἡ βραδεύα καὶ δαπανηρὰ ἐργασία παρεκώλυε τὴν πρόδον καὶ ἀναπτύξιν τῆς παραγωγῆς καὶ τῆς βιομηχανίας τοῦ πολυτιμοῦ τούτου προϊόντος. Καὶ πράγματι, ἡ σήμερον καταπληκτικὴ ἀνάπτυξις τῆς βαμβακοβιομηχανίας ἐφείλεται πρωτίστως εἰς τὴν εὐφυστάτην καὶ σχετικῶς ἀπλουστάτην ἐπινόησιν τοῦ ἀμερικανοῦ Eli Whitney, ὅστις πρὸ ἐνὸς αἰῶνος (1792) μετὰ πολυστῇ ἐργασίαν ἐφερον εἰς πέρας τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἐφευρεθεῖσαν ἐκκοκκιστικὴν μηχανήν (*Saw gin*). Ἡ ἐκκοκκιστικὴ αὕτη μηχανὴ ἐκτοτε τροποποιηθεῖσα καὶ τελειοποιηθεῖσα καὶ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου Whitney καὶ ὑπὸ πολλῶν ἄλλων εἶναι καὶ σήμερον ἐν ὁ τύπος ἐρ' οὐ κατασκευάζονται αἱ πλεῖστοι ἐκκοκκιστικαὶ μηχαναὶ τοῦ Β. Τὰ κυριώτερα μέρη τοῦ μηχανισμοῦ τῶν ἐκκοκκιστικῶν τούτων μηχανῶν σύγκεινται· ἐξ ἀριθμοῦ τινος κυκλικῶν πρίωνων ἐφηρμοσμένων ἐπὶ σιδηροῦ ἄξονος καὶ ἀπεχθόντων ἀπ' ἀλλήλων 2 περίπου ἑκατ. τοῦ μ. Οἱ πρίονοι οὗτοι στρεφόμενοι ἀποσπῶσιν ἀπὸ τῶν σπόρων τοῦ Β. τὸ ἔριον, ὅπερ ἀφαίρεται ἀπὸ τῶν ἰδίων τῶν πρίωνων διὰ κυλινδρικής ψήκτρας καὶ φέρεται εἰς τὸ ἀνεμιστήριον, θὲν ἐξέρχεται καθαρὸν. Κάτωθεν ἡ ἀπὸ τῶν πλευρῶν τῆς μηχανῆς ἐξέρχονται ὁ σπόρος καὶ αἱ τυγνὸν παρουσιαζόμεναι καὶ ἀποχωριζόμεναι τοῦ ἐρίου ξέναι ὕλαι. Αἱ μηχαναὶ αὗται κατασκευάζονται μετὰ ὑπορμένου ἀριθμοῦ πρίωνων οὐδέποτε σχεδὸν ὑπερβαίνοντων τοῦ 100, ἀναλόγως δὲ τοῦ ἀριθμοῦ τούτων κανονίζεται καὶ ἡ τιμὴ τῶν μηχανῶν. Ἐκ τῶν ἀριστῶν τούτων ἐκκοκκιστικῶν μηχανῶν εἶναι καὶ ἡ ὑπὸ H. L. Emery κατασκευαζομένη (*Universal cotton gin company, Cleveland, Ohio, U. S of America*—σχῆμ. 1), εἰς ἣν προστίθεται κατὰ βούλησιν καὶ συμπακνωτὴρ (*condenser*—σχῆμ. 2, 3, 4) ἐφευρεθεῖς ὑπὸ τοῦ κατασκευαστοῦ Emery. Διὰ τοῦ προσθέτου τούτου μηχανήματος ὁ ἡ. ἐξέρχεται τῆς μηχανῆς συμπακνωμένος, καὶ οὕτω οἰκονομεῖται χώρος καὶ πολλὴ πρόσθετος ἐργασία, ἥτις θὰ ἀπαιτεῖτο ὅπως συμμαζεθῇ καὶ τεθῇ εἰς τὸ πρὸς συσκευὴν τῶν δεμάτων πισστήριον. Τὸ πρῶτον τοῦ διὰ τῶν μηχανῶν τούτων ἐκκοκκισμένου βάμβακος ἐφαρτάται ἀπὸ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν πρίωνων καὶ τῶν στροφῶν αὐτῶν· οὕτω μηχανὴ ἐξήκοντα πρίωνων στρεφόμενων 250 φορές κατὰ λεπτόν ἀποφέρει 290 λίτρας ἀγγλικῆς (31 1/2 δκάδας) ἐκκοκκισμένου βάμβακος καθ' ὥραν, ἧτοι 2-κάδας 415 ἐντὸς 10 ὥρων.

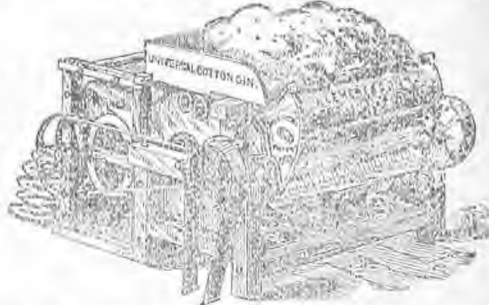
Διὰ δυνατόνως δὲς ὑπὸν κινεῖται εὐκόλως μηχανὴ 60 80 πρίωνων, εἰς 2 ἐργάτης καὶ εἰς παρὰ ἐπασκεύας διὰ τὴν χειρισμὸν αὐτῆς· ἐν τούτοις ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὴν ἐργασίαν αὐτήν ἐνοσχολοῦνται δύο ἐργάται καὶ εἰς παρὰ. Ὅμοιαις μηχαναῖς κατασκευάζουσι διὰ-

φορά άλλα εργοστάσια ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτεῖαις (οἷον τὸ τοῦ Daniel Pratt ἐν Prattville Alabama), ὡς καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ,

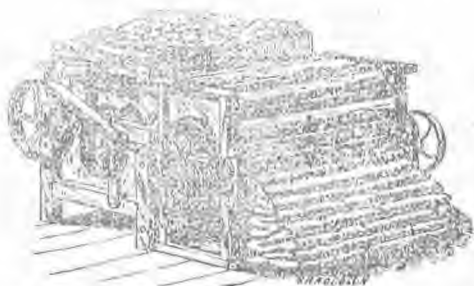
ὅθεν ἰδίως προμηθεύονται τὰς ἐκκοκιστικὰς αὐτῶν μηχανὰς τὰ ἐν Λεβαδείᾳ κλωστήρια (ἐκ τοῦ ἐργοστασίου Burgess and Skey, Lon-

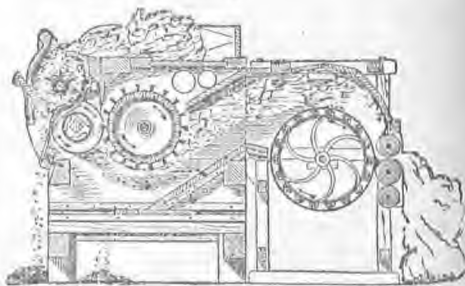
(Σχ. 1) Κόβτης τοῦ ἀπλῆς ἐκκοκιστικῆς Emery

(Σχ. 2) Ἀρσενία πλῆρᾳ ἐκκοκιστικῆς Emery ἐν ἰσχυρῇ μετὰ συμπνευστήρι.

(Σχ. 3) Ἀπλῆ πλῆρᾳ ἐκκοκιστικῆς Emery ἐν ἰσχυρῇ μετὰ συμπνευστήρι.

(Σχ. 4) Κόβτης τοῦ ἐκκοκιστικῆς Emery μετὰ συμπνευστήρι.

don) καὶ οἱ βαμβακέμποροι τῆς Αἰγύπτου.

Ἄλλ' αἱ πριονοφόροι ἐκκοκιστικαὶ μηχαναὶ ἂν καὶ ὑπὸ ἐποψίν ταχύτητος ἐργασίας καὶ ἐπομένως οἰκονομίας χρόνου καὶ χρήματος, ἦνε τελειώταται, σὺν ἡττον ἀφίνουσιν ἐπὶ τοῦ σπόρου 5 — 6 $\frac{1}{10}$ B., ὁραοῦσι: τὰς ἵνας τοῦ μακρόν καὶ προξενούσι κόμβους εἰς αὐτάς. Ὅθεν πρὸς ἐκκοκισίν τούτου γίνεται χρήσις ἐτέρων νεωτέρας ἐφευρέσεως μηχανῶν, μὴ ἐχουσῶν μὲν τὰ μειονεκτήματα ταῦτα πλὴν ἐργαζομένων ἀσυγκρίτῳ τῷ λόγῳ βραδύτερον. εἶνε δὲ αὐταὶ αἱ κυλινδροφόροι (roller gins) καὶ αἱ μηχαναὶ Knife gins ἢ Macarthy) καὶ κατασκευάζονται ἐν τε τῇ Ἀγγλίᾳ καὶ τῇ Ἀμερικῇ.

Ἡ μετὰ τὴν ἐκκοκισίν ἀπόδοσις τοῦ κα-
θοροῦ B. (μαχλίτσι) ποικίλλει ἀναλόγως τῆς διαφορᾶς τοῦ φυτοῦ, τοῦ τρόπου τῆς καλλιερ-
γείας, τοῦ κλίματος καὶ τοῦ ἐδάφους. Κατ' ἀ-
νώτατον ὅρον ὁ B. συλλεγόμενος μετὰ τῶν
περικαρπίων αὐτοῦ (τῶν τσόφλων) δύναται νὰ
δώσῃ 21 $\frac{1}{10}$ ἔριον. Συνήθως ὁμοῦς ἑκατὸν μέρη
καρπῶν B. φέρουσι: 35 — 40 $\frac{1}{10}$ φλοιούς ἢ περι-
κάρπια (τσόφλια), 45 — 50 $\frac{1}{10}$ σπόρον καὶ 12
— 17 $\frac{1}{10}$ ἔριον ἢ καθαρὸν B. Ἐκαστον κά-
ρυον B. (φλοιός, σπόρος καὶ ἔριον) ζυγίζει 8 — 9
ὡς ἔγγιστα γραμμάρια, 700 δὲ ἕως 800 περί-
που καρπὸν φέρουτιν ἐν χιλιόγραμμον καθα-
ροῦ B.

Πίσεις. Ἐν τῇ μεγάλῃ καλλιέργειᾳ ὁ
B. κατ' ὅσον ἐκκοκίζεται, συσχεύεται: διὰ πεί-
στηρίων εἰς δέματα ζυγίζοντα συνήθως 400 —
500 λίτρας (142 — 177 δικάδας) ἑκαστον. Τὰ
καλύμματα καὶ οἱ σιδηροστέφανοι (6 — 8) οἱ
ἐν χρήσει πρὸς περιτύλιξιν καὶ σύσφιγξιν δέ-
ματος 500 λίτρων B. ζυγίζουσιν 27 λίτρας πε-
ρίπου (9 $\frac{1}{2}$ δικά.).

Ἄσθενει α. Ὡς πάντα τὰ καλλιεργού-
μενα φυτὰ οὕτω καὶ ὁ B. προσβάλλεται ὑπὸ
παντοίων ἀσθενειῶν, οἷον τῆς φθειριάσεως, τῆς
σήμεως (Pleospora Gossypii) τῆς σκω-
ρίας (Cercospora Gossypiana) κτλ., ἀλλ'
ἰδίως ἐπιζήμιος εἰς τὸ προϊόν τοῦ φυτοῦ τούτου
ἀποβαίνει ὁ σκώληξ τοῦ καρπού, ὅστις ἀνα-
πτυσσόμενος καὶ μεταμορφούμενος εἰς ψυχὴν
ἐντὸς αὐτοῦ προξενεῖ πολλὰς μεγάλας κατα-
στροφάς. Κατὰ τοῦ σκώληκος τούτου, ὅστις
ἐνίοτε ἀπαντᾷται καὶ παρ' ἡμῶν, οἱ Ἀμερικαν-
οὶ ἐδοκίμασαν πάμπολλα μέσα, ἐξ ὧν ἀπο-
τελεσματικώτερον ἀπεδείχθη ἡ ἐπίπασις τῶν
ἐντὸν ἀνθρώπων καρπῶν διὰ μίγματος ἐξ 85 μερῶν
γύψου ἢ ἀσβέστου καὶ 15 ἀρσενιώδους χαλ-
κοῦ, ὅστις συντελεῖ συγχρόνως καὶ πρὸς κατα-
πολέμησιν τῶν φθειρῶν καὶ ἄλλων ἐντόμων,
ἅτινα ἐνίοτε προσβάλλουσι τὰ φύλλα καὶ τοὺς
βλαστῶν τοῦ B. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἀκρις πολλά-
κις, καὶ ἰδίως παρ' ἡμῶν, σπρουδαίς ζημίας
προξενεῖ εἰς τὰς βαμβακοφυτείας.

Παγκόσμιος παραγωγὴ. Ἐς εἰπο-
μεν ἀνωτέρω εἰς παναρχαιοτάτους χρόνους δ
Β. ἦτο ἀποκλειστικὸν προϊόν τῆς Ἰνδίας καὶ
τῆς Αἰγύπτου· ἀκολούθως ἡ καλλιέργεια καὶ
ἡ βιομηχανία αὐτοῦ μετεδόθησαν καὶ εἰς τὰς
ὑπὸ τοῦ Αἰγίου βρεχομένης ἐλληνικῆς χώ-
ρας, ὅθεν ἡ Ἀγγλία ἐπὶ πολὺ ἐπρωθυεῖτο
τὸν ἀναγκαῖον διὰ τὰ κλωστήρια τῆς Β. Ἀπὸ
τῆς ἐφευρέσεως ὅμως τῆς ἐκκοκκιστικῆς μη-
χανῆς ὑπὸ τοῦ Whitney καὶ τῆς κλωστικῆς
μηχανῆς τοῦ Arkwright (1769) ἡ καλλιέρ-
γεια τοῦ Β. ἔλαβε τοσαύτην ἀνάπτυξιν εἰς τὰς
Ἡνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικής, ὥστε ἡ
εὐθαιμὶον αὐτῇ χώρα κατέστη ὁ κύριος βαμ-
βακογράφος τῆς ὀφελείας. Σήμερον εἰς τὰς Ἡ-
νωμένας Πολιτείας παράγονται κατ' ἔτος
7,500,000 δέματα (τῶν 100 λίτρων) Β., ἐξ ὧν
καταναλίσκονται ἐν τῷ τόπῳ τὰ 2 1/2· τὰ ἑ-
τέρα 5 ἑκατομμύρια ἐξαγόμενα καταναλίσκον-
ται κυρίως ὑπὸ τῶν κλωστήριων τῆς Εὐρώ-
πης καὶ ἰδίως τῆς Μεγάλῃς Βρετανίας, ἥτις,
ὡς γνωστὸν, εἶνε ἡ μᾶλλον βαμβακοβιομηχα-
νὸς χώρα, χρησιμοποιοῦσα ἰτησίως περὶ τὰ 4
ἑκατομμύρια δερμάτων Β. Τὸ σύνολον τοῦ ὑπὸ
μηχανικῶν κλωστήριων καταναλισκομένου Β.
ὑπολογίζεται ὅτι ἀνέρχεται εἰς 11 περίπου ἑ-
κατομμύρια δερμάτων, ἥτοι 3,861,000 ἐν Με-
γάλῃ Βρετανίᾳ, 3,770,000 ἐν τῇ λοιπῇ Εὐ-
ρώπῃ, 2,530,000 ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις
καὶ 750,000 ἐν ταῖς Ἰνδίαις. Ἀλλὰ πλὴν τοῦ
Β. τοῦτου σπουδαῖον ὡσαύτως ποσὸν χρησι-
μοποιεῖται διὰ τὴν οἰκικὴν βαμβακοβιομη-
χανίαν ὡς καὶ δι' ἄλλας ἀνάγκας τοῦ ἀνθρώ-
που, ὅπερ κατὰ τοὺς μετριοτέρους ὑπολογι-
σμοὺς ἀνέρχεται εἰς 4 ἑκατομμύρια δέματα
κατ' ἔτος· ὥστε ἡ σήμερον παγκόσμιος παρα-
γωγὴ τοῦ Β. δύναται ν' ἀναδιδοθῇ εἰς 15 πε-
ρίπου ἑκατομ. δέματα, ἥτοι εἰς 6,000,000,000
ἀγγλικὰς λίτρας. Ἰκτὸς τοῦ κολοσσιαίου τού-
του ποσοῦ τοῦ παραγομένου καὶ καταναλι-
σκομένου κατ' ἔτος ἡ Ἑλλάς παράγει μόνον
2 1/2 ἑκατομμύρια λίτρας, ἐνῶ καταναλίσκει
περὶ τὰ 4 ἑκατομμύρια διὰ τὴν κατ' οἶκον βαμ-
βακοβιομηχανίαν καὶ τὰ 16 μηχανικὰ κλω-
στήρια αὐτῆς τὰ ἔχοντα ἐν συνόλῳ 37 000
ἀτράκτους.

Χρησὶς τοῦ Β. Ὁ μέγιστος ὁ-
τός ὄγκος τοῦ κατ' ἔτος παραγομένου Β. ὑπερ-
βαίνει τὸ ποσὸν σχεδὸν ἅπασι τῶν ἄλλων
φυτικῶν καὶ ζωικῶν κλωστικῶν ὧλων ἃς ὁ ἄν-
θρωπος χρησιμοποιεῖ διὰ τὰς ποικίλας αὐτοῦ
ἀνάγκας πρὸς παραγωγὴν δ' αὐτοῦ ἀσχολοῦν
ταὶ ἀκαταπαύστως εἰς διάφορα μέρη τῆς γῆς
ἑκατομμύρια ἀνθρώπων καὶ ζώων κατ' ἔτος
δὲ κατέχονται ἀπέραντοι ἐκτάσεις γῆων. Ἐπι-
χειρῶν τις νὰ ὑπολογίσῃ τὰ κεφάλαια τὰ
ἐπὶ ταῖς πρὸς παραγωγὴν τοῦ κολοσσιαίου τούτου
ποσοῦ τοῦ Β. κατ' ἔτος προκαταβάλλονται
ὡς καὶ τοὺς τόκους τῶν κεφαλαίων τῶν ἀντι-
προσπευόντων τὴν ἀξίαν τῆς πρὸς παραγω-

γῆν αὐτοῦ καταλαμβανομένης γῆς καὶ τῶν
χρησιμοποιουμένων ἐργαλείων καὶ μηχανῶν
καταπλήσσει ἐπὶ τῷ μεγέθει καὶ δικαίως
ζητεῖ ν' ἀνέωρῃ τοὺς λόγους, δι' οὓς ἡ ζήτη-
σις καὶ ἐξόδισις τοῦ προϊόντος τούτου εἶνε
πολλῷ ἀνωτέρα τῆς καταναλώσεως πάσης ἄλ-
λης φυτικῆς ἢ ζωικῆς κλωστικῆς ὕλης. Τὰ
πλεονεκτήματα τοῦ Β., ὡς κλωστικῆς ὕλης
εἶνε πολλὰ, πλὴν τὸ μέγιστον εἶνε ἀναντιρ-
ρήτως ἡ εὐθηνία, ἥτις καθιστᾷ τὴν ὕλην ταύτην
προσιτὴν εἰς πάντας. Μετὰ τὸν Β. τὸ λίνον
εἶνε ἡ μόνη φυτικὴ οὐσία τῆς χρώμεθα ἐν με-
γάλῃ σχετικῶς ποσότητι πρὸς κατασκευὴν ὑφα-
μάτων, ἀλλὰ τοῦτο ἐκτὸς τοῦ ὅτι εἶνε θάπανη-
ρόν, μόνον εἰς τὰ θερμὰ κλίματα δύναται νὰ
καθεῖται θέσιν ὑφαντικῆς ὕλης πρὸς γενικὴν χρῆ-
σιν. Τὸ ἔριον τῶν προβάτων καὶ ἡ μετάξα ἐν
πολλοῖς εἶνε οὐσαὶ ἀνώτεραι τοῦ Β. ἀλλ' ἡ
σχετικῶς μεγάλη ἀξία αὐτῶν τὰς ἀποκλείει
ἀπὸ τῆς γενικῆς χρήσεως ὥστε οὐδεμία κλω-
στικὴ ὕλη ἐκ τῶν ἐν χρήσει πρὸς ἐνδυσιν δύ-
ναται νὰ παραβληθῇ πρὸς τὸν Β. ὡς πρὸς
τὴν εὐθηνίαν. Ὁ Β. εἶνε πρᾶγματι ἡ κλω-
στικὴ πρὸς ἐνδυσιν ὕλη τῶν ἀπείρων. Ἀλλὰ
πλὴν τοῦ σπουδαιστάτου τούτου πλεονεκτήμα-
τος ἡ κλωστικὴ αὕτη ὕλη κεκτηται προσέτι
τὴν μοναδικὴν ιδιότητα τοῦ νὰ δύναται ν' ἀνα-
μιγνύηται ἐν εὐλόγῳ ἀναλογίᾳ μετὰ τοῦ
ἐρίου, τῆς μετάξης, τοῦ λίνου καὶ τῆς καννά-
βιος καὶ νὰ ὑφαίνηται οὕτως ἀναμεμιγμένη
δέχεται δὲ τὰς βαρὺς εὐκολώτερον ἢ αἱ δύο
τελευταῖαι φυτικαὶ οὐσαί. Ἐν τῇ ἐν γένει
καλλιέργειᾳ αὐτοῦ ὁ Β. εἶνε ὀλιγαρχέστερος
τοῦ λίνου καὶ τῆς καννάβιος, βλαστάριον καὶ
εἰς μετριοτάτης γονιμότητος γῆν. Ἐν ἡ δὲ
τούτων ἡ παρασκευὴ πρὸς κλώσιν εἶνε πολὺ-
πλοκος καὶ θάπανηρ, ἡ τοῦ Β. εἶνε ἀπλου-
στάτη καὶ ὀλιγεβάπνος. Χάριν τῶν πολλῶν
τοῦ τούτου προτερημάτων, ὁ Β. ἐκτίσαστο
ταχέως τὴν προτίμησιν πάντων, πτωχῶν τε
καὶ πλουσίων, δι' ὃ βλέπομεν αὐτὸν σήμερον
χρησιμοποιούμενον ὑπὸ παντοίας μορφῆς. Ὑφά-
σματα πρὸς ἐσωτερικὴν καὶ ἐξωτερικὴν ἐνδυ-
σιν ἀπεραιριθῶν μορφῶν καὶ ποιητικῶν, ἀπὸ
τῆς διατακτικῆς μουσελίνης μέχρι τῶν χον-
δρῶν ὑφασμάτων τοῦ Ρετσίνα· σιγδόνες, κλι-
νοσκεπάσματα, παραπετάσματα, τάπητες, κα-
λὺματα τραπέζων καὶ ἐπίπλων, πανία δι'
ιστία, διὰ σάκκους, πρὸς συσκευὴν ἐμπορευμά-
των κ.τ.λ. κ.τ.λ. ἀπὸ τῆς λεπτοτέρας κλω-
στῆς μέχρι τοῦ ἰσχυροτέρου σχοινοῦ, πάντα
ταῦτα κατασκευάζονται ἐκ Β. Ὁ Β. πρὸς τού-
τοις χρησιμεύει πρὸς κατασκευὴν τῶν ἐφαπλω-
μάτων, πολλῶν δὲ καὶ πρὸς πλέθωσιν στρω-
μάτων. Πρὸς ἐπένδυσιν τῶν χειμερινῶν ἐν-
δυμάτων γίνεται γοῆσις τοῦ βαμβακονάστου
(τῆς βάτας). Τὸν Β. χρησιμοποιοῦσι προσέτι
πρὸς περιτύλιξιν τῶν πολυτελῶν κοσμημάτων
καὶ τῶν λίαν εὐθραύτων ἀντικειμένων, πρὸς
ἐπένδυσιν κιβωτιδίων περιχλειδυντῶν τιμαλοφῇ

κοσμήματα ένιοτε δὲ καὶ πρὸς ἐπένδυσιν κα-
θισμάτων καὶ ἀνακλίντρων. Τὸν Β. χρησιμο-
ποιοῖ ἡ βιομηχανία καὶ πρὸς παρασκευὴν τῆς
βαμβακοπυριτίδος, εἰς τινὰς δὲ περιπτώσεις
χρησιμοποιοῖ αὐτὸν καὶ ἡ ἱατρικὴ. Τέλος ἡ
Ἑκκλησία δι' αὐτοῦ ἐπιβάτει τὸ μύρον. Ἐκ
τῶν βαμβακῆρων βελῶν κατασκευάζεται χά-
της παχύτερος, κοινότερος καὶ ὀλιγώτερον
λευκὸς τοῦ ἐκ λινῶν καὶ κανναδίνων βελῶν
κατασκευαζομένου, οὗχ ἥττον καταλληλότη-
τος δι' ὃν προσρίζεται σκοπὸν, χρησιμοποιοῦ-
μενος δὲ ἀπὸ ἑκατοντάδων ἐτῶν εἰς τὴν Σινι-
κὴν. Τέλος ἐκ τοῦ Β. ἄλλοτε (ὅτε ἡ τιμὴ αὐ-
τοῦ ἦτο εὐτελεστάτη) κατασκευάζετο εἶδος αἰ-
κοδομικῶν πλίνθων ὑπὸ πᾶσαν ἐποψίν ἀνωτέ-
ρων τῶν ἐν χρήσει πηλίνων· ἀλλ' ἡ ἐπιχειρή-
σις ἐγκατελείφθη ἔνεκα τοῦ ἀσυμμέρου αὐτῆς.

Β α μ β α κ ὁ σ π ο ρ ο ς, β α μ β α κ ὁ ἑ-
λ α ι ο ν. Ἀλλὰ τὸ ἔριον δὲν εἶνε τὸ μόνον
προϊὸν τοῦ Β. Τὰ σπέρματα αὐτοῦ, τὰ ἐν ποσῇ
καὶ ταῦτα παραγόμενα, ἀπὸ τινων ἐτῶν ἀπο-
τελοῦσι πολὺ τιμὸν ὡσαύτως προϊὸν. Ἀλλοτε
ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις ὁ μετὰ τὴν
σπορὰν ὑπολείπόμενος βαμβακόσπορος ἐ-
χρησιμοποιεῖτο ὡς λίπασμα προσφοριώτατον
διὰ τὸν Β. καὶ τὸν ἀραβόσιτον. Εἰς τὴν Ἀνα-
τολίην (Ἑλλάδα καὶ Τουρκίαν) καὶ εἰς τινὰ
μέρη τῆς Ἰταλίας ἀνέκαθεν δίδουσι τὸν βαμ-
βακόσπορον εἰς τὰ κτήνη καὶ ἰδίως εἰς τοὺς
βόας (κατὰ τὴν χειμῶνα) καὶ τοὺς χοίρους,
πεισθέντες ἐνωρίτατα περὶ τῆς θρεπτικῆς αὐ-
τοῦ δυνάμεως. Ἀλλ' οἱ Ἀμερικανοί, λατ-
ροῦντες αὐτὸν καὶ φύσει ἐξερευνητικῶς, ἐνωρί-
τατα ἐξήττησαν καὶ εὗρον ἐν τῷ βαμβακόσπορῳ
καὶ ἑτέραν χρησιμότητα, βιομηχανικὴν δὲ ταύ-
την, τὴν ἐξαγωγήν τοῦ ἐλαίου ὁ οὗτος περιέ-
χει. Τὸ ἐκ τοῦ βαμβακόσπορου ἐκθλιβόμενον
έλαιον, ἐν ἀκαθάρτῳ καταστάσει ἔχει χρώμα
λίαν βαθύ, σχεδὸν μέλαν, καὶ παρέχει εἰς τὴν
σαπωνοποιάν ἐξαιρετον λιπαρὰν ὕλην· ἀλλ' ἂν
ἀφ' οὗ καθαρισθῇ καταλλήλως, τὸ χρώμα του
καθίσταται ἀνοικτότατον κίτρινον. Ἡ σχεδὸν
ἄνευ οὐσίας τινὸς γεῦσός του συνετέλειαν εἰς
τὸ νὰ καταστήτῃ αὐτὸ εὐπρόσδεκτον εἰς προϊὸν
σχεδὸν ἀποκλειστικὸν διὰ τὴν νόθευσιν τοῦ
ἐλαιολάδου, τοῦ ὁποῦο κέντηται τὴν αὐτὴν
περίπου πυκνότητα καὶ πῆξιν. Τὸ μόνον αὐτοῦ
ἐλάττωμα εἶνε ὅτι δυσκόλως διατηρεῖται· τοῦ-
του ἔνεκα τὸ μίγμα τοῦ βαμβακείου μετὰ
τοῦ ἐλαιολάδου, ὅπερ παρουσιάζει προϊὸν λε-
πτότατον τὴν γεῦσιν κατ' ἀρχάς, ἐντὸς ὀλίγου
χρόνου καθίσταται ἀκίστον· εἶνε δὲ τοῦτο τὸ
μόνον δυστυχῶς πρακτικὸν μέσον πρὸς δι-
αγνώσιν τῆς νοθείας, καθ' ὅσον αἱ ἀπὸ πολ-
λοῦ ἀρξάμεναι ἔρουναι πρὸς εὐρεσιν χαλαροῦς
καὶ προστοῦ τοῖς πᾶσι μέσου πρὸς ἐξιχνίασιν
τῆς νοθείας εἰς οὐδὲν εἰσέτι κατέληξαν εὐά-
ρεστον ἀποτέλεσμα. Ὁ βαμβακόσπορος περιέ-
χει 16—18 % ἐλαίον, ἀλλ' ὅταν ἀποφλοιῶται
(ἀφαιρουμένου δηλαδὴ τοῦ καλύπτοντος αὐτὸν

κελύφους, τοῦ περισπερίου) ἡ ἀναλογία τοῦ
ἐλαίου ἀνέρχεται εἰς 30—32 %. Οὗχ ἥττον
ἐκ τοῦ μὴ ἀποφλοιωθέντος βαμβακίοςπορου ἐν
τῇ βιομηχανίᾳ ἐξάγεται συνήθως μόνον 12—
15 % ἐλαίον. Ἡ βιομηχανία αὕτη εἶνε ἥδη
ἀνεπτυγμένη μεγάλως ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολι-
τείαις· μόνον ἐν τῇ Πολιτείᾳ Καναδῶ παρα-
γόνται 5,000,000 γαλῶνια βαμβακείου (ἰσο-
δυναμοῦντα πρὸς 18,000,000 ὀκάδας) καὶ
130,000 τέννοι πλακοῦντος (πῆκτος) βαμβα-
κόσπορου. Τὰ προϊὸντα ταῦτα καταναλίσκον-
ται ἐν τῇ Ἀμερικῇ καὶ τῇ Εὐρώπῃ. Πρὸς
ἐξαγωγήν τοῦ ἐλαίου συνήθως ἀποφλοιῶσι
προηγούμενως τὸν σπόρον, τοὺς δὲ φλοιούς ἡ
τὰ κελύφη αὐτοῦ, τιμώμενα 10—15 φράγκα
κατὰ τόννον, χρησιμοποιοῦσιν ὡς καύσιμον
ὕλην πρὸς θέρμανσιν τῶν λεβήτων τοῦ ἐργο-
στασίου ἢ πρὸς πώλησιν. Ἡ τιμὴ τοῦ βαμβα-
κείου κυμαίνεται μεταξὺ τῶν 40 καὶ 60
φράγκων κατὰ 100 χιλιόγραμμα (78 ὀκάδας).
Τὰ μετὰ τὴν ἐκθλίψιν τοῦ ἐλαίου ὑπολείμματα
ἔχουσι σχῆμα πλακοῦντος (πῆκτος), ζεῖ δ' καὶ ὑπὲρ
τὸ ὄνομα τοῦτο εἶνε γνωστὰ εἰς τὸ ἐμπόριον
(tourteau, cake). Οἱ πλακοῦντες οὗτοι τι-
μῶνται 80—90 φράγκα κατὰ τόννον καὶ χρη-
σιμεύουσι καθ' ἅπασαν τὴν βόρειον Ἀμερικὴν
καὶ τὴν δυτικὴν Εὐρώπην ὡς λίπασμα ἢ συ-
νθεστέρον, ἔνεκα τῆς πλουσιότητος αὐτῶν εἰς
θρεπτικὰς οὐσίας, πρὸς διτροφὴν τῶν κτηνῶν
καὶ ἰδίως τῶν γαλακτοφόρων ἀγελάδων καὶ
τῶν πρὸς παχυνσιν βεῖων καὶ χοίρων.

Ἀλλὰ πλὴν τοῦ ἐρίου καὶ τοῦ σπόρου καὶ
ἑτέρα μέρη τοῦ Β. φαίνεται ὅτι θύναται ὡφε-
λμως νὰ χρησιμοποιοῦνται. Οὕτω ἐκ γενο-
μένων ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις πειρα-
μάτων ἀπεδείχθη ὅτι τὰ στελέχη τοῦ φυτοῦ
τούτου, κατόπιν εἰδικῆς κατεργασίας, θύναται
νὰ χρησιμεύσωσι πρὸς παραγωγὴν στυπείου ἢ
καὶ ἵνδς καταλλήλου πρὸς σχοινοποιίαν ἢ κα-
τασκευὴν χοιδρῶν ὑφασμάτων.

Ἐν τέλει δεόν νὰ προσθεώμεν ὅτι ἱατροί

τινες τῶν μεσημβρινῶν πολιτειῶν τῆς μεγα-

λης ὑπερατλαντικῆς δημοκρατίας συμβουλευσά-

μεν κατὰ τὴν διαλειπνῶν πυρετῶν τὴν λήψιν

σεραπίου παρασκευαζομένου ἐξ ἀρψήκματος τῆς

ρίζης τοῦ βάμβακος. [Γ.]

Βάμβαξ Νεόφυτος. Λόγιος Ἑλλην κλη-

ρικὸς, γενν. ἐν Χίῳ τῷ 1770, ἀποθ. ἐν Ἀ-

θῆναις τῇ 9 Ἰαν. 1855. Τὰ πρῶτα γράμματα

ἐδιδάχθη ἐν Χίῳ, ἐπὶ τῇ 1785 μετέβη εἰς

Σίφνον καὶ εἰς τὰς Πάτρων (1787) ὅπου ἐγέ-

νετο ἐκροκτῆς Δανιὴλ τοῦ Πατρίου· μεθ' οὗ

ἐπανήλθεν εἰς Χίον, ἐν ᾗ ἐδίδασκεν τότε ὁ

Δωρόθεος Πρώτος καὶ Ἀθανάσιος ὁ Πάριος.

Ἐπὶ διετίαν δὲ περίπου μαθητεύσας ἐκεῖ

προσλήφθη παιδαγωγὸς τῶν τέκνων τοῦ διε-

μηνῆος τοῦ Καπετᾶν πασᾶ Κωνσταντίνου

Χαντζερῆ, ὃν ἠκολούθησεν εἰς Κωνσταντι-

νούπολιν καὶ εἰς Βλαχίαν διορισθέντα ἡγεμόνα.

Μετά δὲ τὸν θάνατον τούτου ἐπληρώθη εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὅπου παρέμεινεν οἰκοδομῶν καλὸς παρὰ τῷ Γ. Μαυροκορδάτῳ καὶ εἰτα παρὰ τῷ Κ. Σούτῳ Κερκαμπῳ, συνεργαζόμενος ταυτοχρόνως καὶ εἰς τὴν σύνταξιν τῆς «Κιβωτοῦ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης». Τῷ 1807 μετέβη πρὸς τελειοποίησιν τῶν σπουδῶν αὐτοῦ εἰς Παρίσιον, ἐνθα διέμεινεν ἐπὶ ὅλα ἔτη, ἀκροώμενος μαθήματα πρὸ πάντων τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν καὶ βοηθῶν τῷ Κοραΐ εἰς τὴν ἐκδόσιν τῶν συγγραμμάτων του. Ἐν Παρίσιον ἐξέδωκε «Ῥητορικὴν» (1813, 6' ἐκδ., Ἀθ. 1841, γ' 1856) καὶ μετέσχε τῶν περὶ γλώσσης συζητήσεων, ὑπερμαχῶν τῶν γυναικῶν τοῦ Κοραΐ. Ἀπῆλθε δὲ τῶν Παρισίων ὅπως ἀναλάβῃ τὴν διευθύνσιν τοῦ ἐν Χίῳ σχολείου, ὅπερ ἤριστα ὠρῶνεν καὶ ἐν ᾧ ἐδίδαξε μέχρι τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναταξίως, ὅτε μετέβη εἰς Ῥώμην. Ἐκεῖ δ' ἐμεσολάησε μεταξὺ τοῦ δήμου καὶ τῶν προυχόντων, προτρέπων αὐτοὺς νὰ μετῴχωνται τῆς ἐπανατάξεως, ὅτε δ' ἀπεφασίσαν τούτο, ὁ Β. ἀνεκέρυψε τὸ χαρμόσυνον ἄγγελμα διὰ διδάχῃς ἀπὸ τοῦ ἡμῶνος περὶ ἡμετέρας καὶ ἐλευθερίας. Ἐλθὼντος δὲ τοῦ Υψιφλάντου εἰς τὴν Ἑλλάδα ἡκολούθησεν αὐτῷ μέχρι τῆς εἰσβολῆς τοῦ Δράκωνος. ὅτε κατέφυγεν εἰς Μῆλον. Ἐκείθεν δὲ διεπεριώθη εἰς Κεφαλληνίαν, ὅπου ἐδίδασκε μέχρι τοῦ 1828. ὅτε διορίσθη καθηγητὴς τῆς φιλοσοφίας ἐν τῇ Ἰονίῳ Ἀκαδημίᾳ καὶ εἰτα ἑρπὸς τοῦ ἑρσοσπουδαστηρίου. Ἐκ Κερκύρας δ' ἦλθεν εἰς Σάρον τῷ 1834, ἀναθεθείς αὐτῷ τῆς διευθύνσεως τοῦ ἐκεῖ σχολείου, ὅπερ διεύθυνεν ἐπὶ τριετίαν μέχρι τῆς συστάσεως τοῦ Πανεπιστημίου, εἰς ὃ διορίσθη τακτικὸς καθηγητὴς τῆς φιλοσοφίας· ἐδίδαξε δ' ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ ἀπὸ τῆς συστάσεως αὐτοῦ μέχρι τελους τοῦ 1853, ὅτε ἀπεχώρησε τῆς ὑπηρεσίας ἐνεκα γῆρατος. — Διεκρίθη δ' ὁ Β. κυρίως ὡς διδάσκων, διὰ τὴν τὴν διδασκαλίαν καὶ τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ συντελέσας εἰς τὴν προαγωγὴν τῆς παιδείας παρὰ τῷ ἡμετέρῳ ἔθνει. Ἦν πλείστα τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ εἶναι διδακτικά. Πλὴν τῆς Ῥητορικῆς ἐξέδωκε «Στοιχεῖα τῆς φιλοσοφικῆς ῥητορικῆς» (Ῥωτ. 1818, 6' ἐκδ., Ἀθ. 1845), «Ἐγχειρίδιον» (ἐν Χίῳ 1820, ἐν Βενετίᾳ 1825, ἐν Ἀθ. 1846), «Συντακτικὸν τῆς ἀρχαίας ἑλλην. γλώσσης» (Κερκ. 1828, Ἀθ. 1848), «Στοιχεῖα φιλοσοφίας» (Ἀθ. 1838, 1856), «Ἐγχειρίδιον» τῆς τοῦ ἱεροῦ ἡμῶνος ῥητορικῆς» (Ἀθ. 1841), «Ἐγχειρίδιον ῥητορικῆς» (Ἀθ. 1853), Ἐν Σάτρῳ διὰ τριῶν ἐδημοσίευσεν κατὰ μετὰφρασιν ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ «Ἐσωτερικὰς ἐναργείας τῆς ἐμπνεύσεως τῶν ὁρίων Γραφῶν» (1831). Περὶ τῆς δ' εἰς τὴν λαλομένην πολλὰ τῶν βιβλίων τῆς πλαισίας καὶ καινῆς διακρίσεως ἐκδόθεντα διακρίσεις τῆς ἐν Λονδίῳ Βιβλικῆς ἐταιρίας τοῦτο προέστην ἑρμηνείαν ποσῶν κατακρίσεων τῷ Κ. Οἰκονόμῳ, πρὸς ἐν ἡμῶ-

νόμος ἀντεπεξῆλθιν ὁ Β. διὰ πολλῶν διατριβῶν. (Βιβλ. ἱστορ. Γ. Σουρία, Λόγος εἰς τὸ μνημόσυνον τοῦ Β. ἐν Πανδώρα τ. γ' σ. 383 κέ.—Veludio, Ricordo di Neofitos Vamvas. Ven. 1856.—Γούδα, Βίοι παρὰ-ληγοί. Ἀθ. 1869 τ. Α' σ. 285-319). [Π.]

Βάμβα-Σάλα. Μέγα Κράτος τῆς Δ' Ἀφρικῆς, κατὰ τὴν ἄνω κλίτην τοῦ Μέλανος Ὠκεανοῦ, πρὸς Ν τοῦ ποταμοῦ Κουάγγου, ἐξερευνηθὲν ἐν μέρει, τῷ 1820, ὑπὸ τοῦ Δεβίλλε. [Π.Π.]

Βαμβέρχ. Χώρα ἐκτεταμένη ἐν τῇ ἐσωτερικῇ τῆς Ἀφρικῆς, συνορευομένη ΝΑ πρὸς τὸ Κόγγον. ἔχει πλεον τῶν 2 000 000 κατοικῶν τὸ τρίτον δούλοι. Διαβρέχεται ὑπὸ τοῦ Νίγηρος ἢ Τζολίβα καὶ τοῦ Οὐάδα, καὶ διαιρεῖται εἰς δύο κράτη, ἑξῆς καὶ πρὸς ἄλληλα διακείμενα· τὸ Ἀνω Βαμβέρχ καὶ τὸ Κάτω Βαμβέρχ. Χώρα κατὰ τὸ πλείστον γόνιμος. Ἐμβ. 55 000 περίπου τχμ. [Π.Π.]

Βάμβεργερ Ἑρρίκος φόν Β. διάσημος Γερμανὸς ἱατρός, γεννηθεὶς ἐν Πράγῃ τῇ 15/27 Δεκ. 1822, ἀποθ. ἐν Βιέννῃ τῇ 16/28 Ὀκτ. 1888. Τῷ 1854 διορίσθη καθηγητὴς τῆς κλινικῆς ἐν τῇ Πανεπιστημίῳ Βυρτεμβούργου καὶ πρῶτος ἱατρός τοῦ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ Ἰουλιανοῦ νοσοκομείου. Ἐκείθεν μετεκλήθη τῷ 1872 εἰς Βιέννην, διορισθεὶς διευθυντὴς τῆς κλινικῆς, ἀντὶ τοῦ θανόντος διδασκάλου τοῦ Ὁππόλσερ. Ἦτο συνεργατὴς πολλῶν γερμανικῶν ἱατρικῶν περιοδικῶν, ἐξέδωκε δὲ καὶ ἱατρικὰ συγγραμματα, ὧν γνωστότατον εἶναι τὸ «Περὶ νοσημάτων τοῦ γυλοποιητικοῦ συστήματος» (Ἐρλάγγ. 1864, 6' ἐκδ.) καὶ τὸ «Ἐγχειρίδιον τῶν καρδιακῶν νοσημάτων.» (Βιέν. 1867.) [Π.]

Βάμβεργερ Λουδοβίκος (Ludwig Bamberger). Εἰς τῶν ἡγετῶν τῆς μαρξίως τῶν ἐλευθεροφρόνων ἐν Γερμανίᾳ. Γεννηθεὶς τῷ 1823 ἐν Μογουντίῳ (Mainz), ἐσπούδασε νομικὰ καὶ διέτελεσεν ἐπὶ τρία ἔτη ἐν τῇ δικαστικῇ ὑπηρεσίᾳ. Ἐπιθροῖς εἰτα εἰς τὴν δημοσιογραφίαν μετέσχε τῶν ἐπαναστατικῶν κινήσεων ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ καὶ ἠναγκάσθη νὰ καταφύγῃ τῷ 1849 εἰς Ἑλβετίαν καὶ ἐκεῖθεν εἰς Ἀγγλίαν καὶ Ὀλλανδίαν, ἐνθα ἠσχολεῖτο εἰς διαφόρους τορπεζιτικὰς ἐργασίας. Τῷ 1867 ἐπανελθὼν εἰς τὰ ἴδια ἐκλέγεται ἀπὸ τοῦ 1871 ἀέσιτος βουλευτὴς ἐκ Μογουντίου. Ἦναι ἀμείλικτος πολέμιος τοῦ προστατευτικοῦ συστήματος καὶ ἐνθους ὁπαδὸς τοῦ μονομεταλλισμοῦ. Διακρίνεται ὡς ῥήτωρ τοῦ κοινοβουλίου, ὡς τοιοῦτος παρσχὼν πολλὰς πρᾶξεις εἰς τὴν Βίσμακ. καθ' ὃ τῆς πολιτικῆς, ἰδίᾳ τῆς οἰκονομικῆς καὶ τῆς ἀποικιακῆς, ἀντεπεξῆλθε πάντοτε ποσῶς. Ὁ Β. ἐδημοσίευσεν πλείστας βίβλους πολιτικῆς, οἰκονομολογικῆς καὶ κοινωνιολογικῆς διαταξίας καὶ μονογραφίας, ἐξ ὧν μνημονίσταται ἐνταῦθα τῶν ἐξῆς· Die Arbeiterfrage unter dem Gesichtspunkte

des Vereinsrechtes. Στουτγ. 1871. — Die Zettelbank vor dem Reichstage, 2 έκδ. Λειψ. 1874. — Reichsgold, 3 έκδ. Λειψ. 1876 (μεταφρ. γαλλ. τῷ 1877). — Deutschland und der Socialismus, 2 έκδ. Λειψ. 1878. — Was uns der Schutzzoll bringt 2 έκδ. Βερολ. 1879. — Die Schicksale des lateinischen Münzbundes. Βερολ. 1884. [Ε.]

Βαρμύεργη. Πόλις τῆς Βαυαρίας, πρωτεύουσα τῆς Ἀνω Φραγκονίας. ἄλλοτε ἐδρα ἡγεμόνος. Κεῖται πρὸς Β τῆς Νορμλβέργης ἐπὶ τοῦ Πρίνιτς. ἔχει πολλὰ ἐπιστημονικὰ καὶ παιδαγ. ἰδρύματα, καὶ καλὴν βιβλιοθήκην. Εἶναι ἐμπορευματοπλὴ καὶ βιομηχανος καὶ κέντρον ἐνώσεως τριῶν σιδηροδ. γραμμῶν. Ἐν αὐτῇ ἀπέθανεν ὁ βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος Ὁθων. — ἔχει 31 205 Κατ. (1885). [Π. Π.]

Βάμπερυ (Hermann Vambéry) ἐνομαστὴς Οὐγγρος περιηγητὴς καὶ ἀσιανολόγος γεν. τῷ 1832 ἐν Σαρδαχνίᾳ ἐπὶ τῆς νήσου Schütt. Εὐθὺς κατὰ τὰς πρώτας αὐτοῦ σπουδὰς ἐπιδίδωται εἰς ἰδίαν μελέτην, ἐγένετο κάτοχος πολλῶν γλωσσῶν, ἐλθὼν δὲ εἰς αἰσθισιν τῆς τῆν ἡλικίαν εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ προσληφθεὶς ὡς διδάσκαλος ἐν ἐπισήμῳ τουρκικῷ εἰκῷ, προπαρασκευάσθη εἰς τὴν περίεργον αὐτοῦ περιόδειαν ἀνὰ τὴν Ἀρμενίαν, τὴν Περσίαν, τὴν Βερχάραν, τὴν Σαμκερλάνδην καὶ τὰς περὶ τὴν Ὠζὸν χώρας. Τὰς χώρας ταύτας, τῶς ἐρημικῶς κατελειμμένας τοῖς χριστιανοῖς, ἐμελέτησεν ὁ Β. ὑποκριθεὶς τὸν μουσουλμάνον καὶ εἰρων ἐνδυμαθ δεσφίτου, ἀπεκόμισε δ' ἐκ τῆς περιόδειας αὐτοῦ πολυτίμους γεωγραφικὰς, ἐθνογραφικὰς καὶ γλωσσολογικὰς μελέτας, τὰς ὁποίας ἐδημοσίευσεν. Ἐργα αὐτοῦ σχετικὰ εἶναι: Γερμανοτουρκικὸν λεξικόν. Μελέται περὶ τῆς Ἀζαχαταϊκῆς γλώσσης· τὸ πρῶτον μεταφρασθὲν «Ταξιδιον ἀνὰ τὴν μεσαίαν Ἀσίαν» Ἑτυμολογικὸν λεξικὸν τῶν Τουρκοαταρικών γλωσσῶν, κτλ. Πολιτικὴν γαραιήν ἔχουσι τὰ ἑξῆς: «Ἡ θέσις τῆς Ρωσσίας ὡς δυνάμεως ἐν Ἀσίᾳ» καὶ: «Ἡ κεντρικὴ Ἀσία καὶ τὸ ζήτημα τῶν μετὰ Ἀγγλίας καὶ Ρωσσίας συνόρων», Ὁ Β. διδάσκει ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Βουδαπέστης ὡς καθηγητὴς τῶν γλωσσῶν καὶ φιλολογικῶν τῆς Ἀνατολῆς. [Γ. Μ. Β.]

Βαμβίλ (Théodore Paullain de Bannville). Γάλλος ποιητής, γενν. ἐν Μουλὲν τῇ 2/14 Μαρτ. 1823, ἀποθ. τὴν Μάρτ. τοῦ 1891 ἐν Παρισίοις. ἔχει μετὰ τὴν Λεόντ Δελίς τὰ δευτερεῖα ἐν τοῖς ποιηταῖς τῆς μέσης καλουμένης ποιητικῆς γενεᾶς τῶν Γάλλων, πολυγραφώτατος δ' ὢν καὶ περὶ ποικιλιώτατα ἀγχοθεῖς εἶδη, διακρίνεται πρὸ πάντων διὰ τὴν δύναμιν τῆς λέξεως, τὴν στιχυτικὴν τέχνην καὶ τὴν τελειότητα τοῦ τύπου. Ἀνῆκε δ' εἰς τὴν ποιητικὴν σχολὴν τῶν καλουμένων Γρη-

taistes, τῆς ἀντικειμένης τοῖς Réalistes.

— Ἡ πρώτη τῶν ποιητικῶν αὐτοῦ συλλογὴν ἐπιγράφεται: «Καρυάτιδες» (1842), ἡ δὲ τελευταία «Sonnailles et Clochettes» (1890) καλλίστη εἶνε ἡ ἐπιγραφομένη «Trente-six ballades joyeuses» (1873). τὰ μάλιστα δ' ἤρσαν εἰς τὸ κοινὸν ἡ τῶν «Odes funambulesques» (1857) τῶν δὲ κωμωδιῶν αὐτοῦ δοκιμώταται εἶναι ὁ «Gringoire» (1860) καὶ «Le beau Léandre» (1856). Ἐξέδωκε δ' ὁ Β. καὶ πολλὰς συλλογὰς διηγημάτων, καὶ συνειργάσθη εἰς πολλὰς ἐφημερίδας (τελευταίαν εἰς τὴν Gilblas), γράφων πρὸ πάντων κριτικὰς ἐπιθεωρήσεις. [Π.]

Βαρμούκ. Βλ. Βαρμούσα.

Βαρμούκ. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Κατωρίας τῆς Μακεδονίας, οἰκούμενον ὑπὸ 300 περίπου βουλγαροφώνων χριστιανῶν. [Ε.]

Βαρμούκ (Bambuk). Κράτος τῆς κεντρικῆς Ἀφρικῆς ἐν τῇ Σενεγαμβίᾳ, οἰκούμενον ὑπὸ Μανδίνγων μουσουλμάνων. [Π. Π.]

Βαρμούκ βούτυρον. Βλ. Βασσίας βούτυρον.

Βαρμבורύ. (Banbury). Πόλις τῆς ἀγγλικῆς κομητείας Ὁξφόρδης καὶ Νόρθαμπτον, παρὰ τὴν παραποτάμιον τοῦ Ταμέσους Κέρβελ, σταθμὸς σιδηροδρόμου. ἔχει 12 072 κατ. (τῷ 1881), ζυθοποιεῖα, πλινθοποιεῖα καὶ τυροποιεῖα. [Π. Π.]

Βαμβούσα (Βατ.) Bambusa Schreb. γένος τῆς οἰκῆς. τῶν Σιτωδίων. Εἶδη 40 ἀνὰ τὰς ὑπὸ τοὺς τροπικοὺς τοῦ παλαιοῦ καὶ τοῦ νέου κόσμου χώρας. Οἱ κάλαμοι τοῦ καινοτέρου εἶδους, ἧτοι τῆς Β. τῆς καλαμοειδοῦς (B. arundinacea Willd. ἢ Arundo Bambus L.) ἔχουσιν ἕως 30 μ. ὕψος καὶ ὁ ἑκατοστόμετρον διάμετρον. Χρησιμεύουσιν ὡς βακτηρίαι (οἱ γνωστοὶ ἐνδικοὶ κάλαμοι), οἱ δὲ χονδρότεροι ὡς ὕλη οἰκοδομικὴ καὶ πρὸς κατασκευὴν ἀγγείων, ὅπλων καὶ διαφόρων σκευῶν οἱ νέοι βλαστοὶ καὶ τὰ σπέρματα πρῶγονται, ἐκ δὲ τῶν φύλλων οἱ Κινέζοι κατασκευάζουσι χάρτην, πῖλους, κοφίνια κτλ. [Θ. Χ.]

Βάμβριτζ. (Banbridge). Πόλις τῆς ἱρλανδικῆς ἐπαρχίας Οὐλστερ, ἐν τῇ κομητείᾳ Δόουν. ἔχει 5 609 κατ. (1881), λινοκλωτῆρια καὶ χημικὰ ἐργαστήρια. [Π. Π.]

Βάμριαν (Bamian). Πόλις τοῦ Ἀφγανιστάν, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Κερασάν, καταστραφείσα ὑπὸ τοῦ Ζέγγις Χάν. Ἰχνη τῆς πάλαι λαμπρότητος αὐτῆς, δι' ἣν ἐκαλεῖτο Ἀνατολικὴ Ὁθβα, διατηρεῖ τὰ εἰρεπία τῶν 12 000 οἰκιδῶν τῆς, καὶ δύο κολοσσικὰ ἀγάλματα, ὧν τὸ μείζον ἔχει ὕψος 10 μ. λελαξευμένα ἐν τῷ βράχῳ. [Π. Π.]

Βαμλέτης ἀνήκει εἰς τὴν σιλβιμανήτιν, εὐρισκόμενος χαιροπληθής. Σκλ =.

7. Είδ. βάρ. = 2,98. ὑποπράσινος ἢ πρασινολευκός· ἔχει λάμψιν μαργαριτωσίδῃ ἐπὶ ὀπίσθιων καὶ εἶναι διαφώτιστος. Ἐμπεριέχει παραμειωμένην μεγάλην ποσότητα χαλαζίου. [Κ. Μ.]

Βάμματα (tincturae) καλοῦνται οἰνοπνευματικὰ ἢ αἰθέρια· διαλύσεις τῆ ἀναδύσει ἢ κατεργασίας φυσικῶν ἢ ζωικῶν οὐσιῶν λαμβανόμεναι. Πρὸς παρασκευὴν αὐτῶν τέμνονται αἱ οὐσίαι εἰς μικρὰ τεμάχια ἢ λειοτριβοῦνται καὶ φέρονται ἐντὶς οἰνοπνεύματος ἢ αἰθέρος ἢ μίγματος ἀμφοτέρων καὶ ἀφίενται ἐντὸς καταλλήλου δοχείου ἐπὶ μίαν ἑβδομάδα περιπευεῖς κοινῇ θερμότητι (ἀναδύσεις) ἀνταρρασόμενα συχνάκις ἢ ἐνίοτε καὶ εἰς 35°—40° (κατεργασία). Μετὰ 8 ἡμέρας διηθείται τὸ ὑγρὸν καὶ χρησιμεύει ὡς βάμμα χρησιμοποιοῦμενον εἰς τὴν μυρμηκικὴν ποσοποιαν καὶ φαρμακευτικὴν. Καταχρηστικῶς καλοῦνται βάμματα καὶ διαλύσεις τῇ βοηθείᾳ πολλῶν φαρμάκων οἷον θειικοῦ θξέος καὶ ὕδατος λαμβανόμενα π.χ. βάμμα ἰνδικοῦ καὶ βάμμα χ. λ. ἰοτροπίου κλπ. Ἀλλὰ καὶ κοινὰ διαλύσεις χημικῶν οὐσιῶν καλοῦνται βάμματα π.χ. τὸ βάμμα τοῦ Ἰωδίου, ὅπερ ἔνε δι-ἀλυσις ἐνὸς μέρους ἰωδίου καὶ 10 οἰνοπνεύματος. [Ο. Α. Ρ.]

Βάμον (Bamo). Ἐμπορικὴ πόλις τῆς Βιρμανίας, πρωτ. ὀμωνύμου ἐπαρχίας. παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Ἰραβαδίου, ἔχουσα 12 μέχρι 15,000 κατ. [Π. Π.]

Βάμος. Κώμη τοῦ ὀμωνύμου δήμου τῆς ἐπαρχίας Ἀποκέρων τῆς Κρήτης. ἔχουσα 785 κατ. (τῷ 1881), ὧν 26 μουσουλμάνοι. Ὁ ὀμωνύμος δῆμος, ἀποτελούμενος ἐκ 15 χωριῶν ἔχει 4 731 κατ., ὧν 38 μουσουλμάνοι. [Π.]

Βάμα. Κομητεία τῆς Σκωτίας. ἔχει παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Δόδερν ὀμωνύμου πρωτεύουσιν, οὗτις ἐν τῶν θελκτικωτέρων ἐνδιατημάτων τῆς χώρας ἐκείνης, μὲ καλλίστα ὑφαντουργεῖα, λιμένα καὶ ναυπηγεῖον, μέγα ἐμπορίον ἄττακίων καὶ 62 731 κατ. (1881). [Π. Π.]

Βαμπούρ. Πρωτεύουσα τοῦ περσικοῦ Βαλουτιστάν καὶ τῆς ὀμωνύμου χώρας. ἀποτελουμένη ἐκ κυλυδῶν. ἔχει προῦριον, οἱ δὲ κάτοικοι αὐτῆς εἶναι σουννίται. [Π. Π.]

Βάν. 1) Τουρκικὸν βιλαέτιον ἐν τῇ ΝΑ Ἀρμενίᾳ, ἀποτελούμενον ἐκ τοῦ ἴδιου Β. (233 269 κατ.), τοῦ Μούσχ καὶ τοῦ Χακιάρ. ἔχον δὲ ἐμβαδὸν 33 000 τγμ. περίπου καὶ περὶ τὰς 500 000 κατ., ὧν τὸ τρίτον σχεδὸν νεοστοριανοὶ καὶ Ἀρμένιοι καὶ οἱ λοιποὶ Κοῦρδοι καὶ Τούρκοι. Χώρα ὄρεινή. Ἐν αὐτῇ κείτται ἡ λίμνη Β. ἔχουσα ἐπιφάνειαν 3 662 τγμ. καὶ καλυμένη ὑπὸ μὲν τῶν ἀρχαίων Ἀρσάσσης ἢ Θωπίτις, ὑπὸ δὲ τῶν Ἀρμενίων Ἀίμνην τοῦ Τώσσπ. καὶ ὑπὸ τῶν Ἀράδων Ἀργίτι-χ. — Εἰς ἀπόστασιν 6 χμ περίπου ἀπὸ τῆς αὐτῆς ὄχθης κείτται ἡ ὀχυρὰ πόλις Β. ἐν

μέσῳ ὠρειοτάτων κήπων. Εἶναι ἔδρα τοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ τοῦ Β. Κουρδιστάν καὶ ἔχει περὶ τὰς 38 000 κατ. — Ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Ἀρμενίων ἐκαλεῖτο Βάν-Τωσπάι, ἐνταῖς αὐτοκρατορῶν ἐπιγραφαῖς Βάννα, ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων Θωσπία, ἢ Βουάνα, ἢ Χανών, ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν Ἰβάν, καὶ ὑπὸ τῶν νῦν Ἀρμενίων Χανχάκ καὶ Ὑαμειράμακερτι, ἤτοι Βάν τῆς Σεμειράμιδος. Ἐκτίσθη κατὰ τὴν παράδοσιν ὑπὸ τῆς Σεμειράμιδος, καὶ ἡλώθη ὑπὸ τῶν Τούρκων, τῷ 1518. [Π. Π.]

Βάν (καὶ Βανχάτον). Λέξις σλαυική, σημαίνουσα κυρίον, ἡγεμόνα (τσάδ, pan). Οὕτω ἐκκαλεῖτο ἱδίας ὁ διοικητὴς τῶν ἀνατολικῶν μεθωρίων ἐπαρχιῶν τοῦ Οὐγγρικοῦ κράτους, οὗτις δὲ καλεῖται σήμερον ὁ διοικητὴς τῆς Κροατίας καὶ Σλαβωνίας. Ἡ λ. ἔχει συγγένειαν πιθανώτατα πρὸς τὸ περσικὸν βάν (μπάκ) = φύλαξ (Τσο-βάν, τσοπάνης = φύλαξ λαοῦ). Εἰς τὸ Μάρτζεβαν οἱ ἡγεμόνες τῆς Ἀρμενίας ὡς φύλακες τῶν ὁρίων τοῦ κράτους (πρὸλ. τὸ παρὰ γερμανοῖς ταυτόσημον mark-graf). — Ἐκ τοῦ περσικοῦ ὀνόματος πηράγονται τὰ ἐν τῇ τουρκικῇ καὶ παρ' ἡμῶν λίαν γνωστὰ Δερβάν ἄγας, Δερβανάκια, Δερβέντα (αἱ πόλεις, αἱ διοδοί, αἱ φυλαττόμεναι ὑπὸ φυλάκων ἐνόπλων). [Π. Κ.]

Βανανδινικός μαρμαρυγίας εἶδος μαρμαρυγίου εἰς τὸν λεπιδόλιθον αναγόμενον, ὅπερ ἐμπεριέχει δξειδίου βανადίου (ἰδ. Ροσκόλινος). [Κ. Μ.]

Βανανδινίτης (Vanadinit). Ὁρυκτὸν τοῦ βαντιδινίου συστήματος. ἔχον σκλ. = 3. Εἰδ. βάρ. = 6,8.. 7,2. χροῖμα κίτρινον καὶ καστανόχρουν, σπανίως ἐρυθρὸν καὶ λαμπρὸν σε ατμοσφ. — Εἶναι ἐνωστὶς δευθανανδινικοῦ μολύβδου μετὰ ἐγγλωρίου μολύβδου (Βλ. λ. Πυρρομερίτης καὶ Μημερίτης), ἐν ᾗ 19,23 δευθανανδίου καὶ 2,50 χλωρίου. Πυρρουμενός ἐπὶ ἀνθρακὸς διὰ τῆς φλογὸς τοῦ αὐλοῦ κρατεῖ καὶ τήκεται εἰς τρεῖς, ὅπερ ἀποπέμπον σπινθήρας διὰ παρατεταμένης πυρρίσεως, μεταβάλλεται εἰς μεταλλικὸν μολύβδον, ἐνῷ ὁ ἀνθρακὶς καλύπτεται ὑπὸ ἐπανθήματος. Μαργαρίτης δευρωσφορικοῦ ἄλλοτος συμπυρομένου μετὰ κόνεως Β. εἰς μὲν τὴν συνάξου-γόνω τὴν φλόγα λαμβάνει μετὰ τὴν φύσιν χροῖμα κίτρινον ὑποπράσινον, εἰς δὲ τὴν ἀποκαθαρτικὴν ὥρην πρᾶσινον. Ὑπὸ δευθανανδίου ἀπορρευστοῦται εὐκόλως. Ἀπαντᾷ ἐν Μεξικῷ, Σιδηρίᾳ, Σκωτίᾳ, Γερμανίᾳ κτλ. [Κ. Μ.]

Βανάδιον (Vanadium) σύμβολον V. ἄτομ. βάρ. 51. μεταλλικὸν στοιχεῖον μὴ ἀπαντῶν αὐτοφύς, ἀλλ' ἡνυμμένον μετ' ὀρυκτοῦ ὡς ὡρα Βανადίου ἢ ἀνυδρίτις βανανδινικοῦ θξέος V₂O₅, ἐπὶ δὲ ἡνυμμένον μετ' ἄλλων στοιχείων εἰς τινὰ σπάνια ὀρυκτά· κατ' ἔχρησιν δὲ εὐρίσκεται

ται και εις τα δρυκτά του σιδήρου· τέλος ανιχνεύθη και εν τῇ ἡλίῳ.

Τὸ ἐκ τοῦ χλωριδίου ἐλευθερούμενον μέταλλον ἀποτελεῖ λευκώφαιον κρυσταλλικὴν κόνιν εἰδ. βάρ. 5, 6, δξειδιουμένην ἐν τῷ ἀέρι βραδέως, διαλυτὴν ἐν πυκνῷ θεικῷ ὡς μετὰ πρασίνου χρώματος, ἐν νιτρικῷ δὲ ὡς μετὰ κυανοῦ χρώματος. Αἱ κυριώταται ἐνώσεις αὐτοῦ εἰσιν αἱ ἑξῆς.

Βαναδιοπεντοξειδίου ἢ ἀνυδρίτις βαναδικοῦ δξέος V_2O_5 —

Βαναδικὸν δξὺ V_2VO_4

Μεταβαναδικὸν δξὺ VVO . — Μεταβαναδικὸν Ἀμμώνιον NV_4VO_3 . — Μεταβαναδικὸς χαλκὸς $Gn(VO_3)_2$ κλπ.

Διχλωριοβαναδικὸν VCC_2 . — Τριχλωριοβαναδικὸν VCC_3 καὶ τετραχλωριοβαναδικὸν VCC_4 καὶ βαναδιοχλωριδίου $VCCC_2$. — Τὸ μεταβαναδικὸν δξὺ κρυσταλλοῦμενον εἰς ὥρατα χρυσόσιλιννα φυλλίδια χρησιμεύεται ὡς ἀναπλήρωμα τοῦ γυψοῦ χρυσοχρώματος τῶν ζωγραφῶν ὑπὸ τῇ ὀν.μα βαναδιορείχαλκος (Vanadinbronze). [O.A.P.]

Βάνανια. Μικρὸν γωρίον τοῦ δήμου Τροπαίων τῆς Γορτυνίας, ἔχον 37 κατ. ΒΔ τοῦτου ἐπὶ τινος ὑψώματος ὑπερκειμένου τῆς ἀριστερᾶς ἐκλίνης τοῦ Λάδωνος σφίζονται λειψανά τινά τῆς ἀρκαδικῆς πόλεως (Μελοπούτης). [Π.]

Βανάλγρεντζε (Banalgrénze). Οὗτω καλεῖται τὸ μεταξὺ τῶν ποταμῶν Οὐννα καὶ Σαβού μέρος τῶν πρῶην στρατιωτικῶν τῆς Αὐτρικίης συνόρων, ἔχον ἐμβαδὸν 2760 τγμ. καὶ οἰκουμένον ὑπὸ 137 000 κατ. Κατὰ τὴν διαλύσιν τῶν στρατιωτικῶν συνόρων, τῷ 1872, προσηρτήθη εἰς τὴν Κροατίαν. Ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ κείνεται καὶ τὰ λουτρά τοῦ Τοποουσκού, ὃν τὸ ὕδωρ ἔχει θερμοκρασίαν 57° ἑκατ. [Π.Π.]

Βανάνα. Ἐμπορεῖον ἀνήκον εἰς τὸ κράτος τοῦ Κόγγου, κείμενον ἐν τῇ Κάτω Γουινέᾳ τῆς Ἀφρικῆς, παρὰ τὴν δεξιὰν ἕχθην καὶ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Κόγγου εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν [Π.Π.]

Βανάνας. Νῆσοι τῆς Ἀφρικῆς, κατὰ τὴν Δ. περσίδα τῆς Ἀνω Γουινέας. Ἡ πρὶ τῆς μεγαλειότητος αὐτῶν καλυμμένης Βανάνας εἶναι στομὰς ἀγγλικῆς. [Π.Π.]

Βανάνας (Ποτ.) ὀνομάζονται οἱ καρποὶ τῶν Μουσῶν (Musa paradisiaca L. καὶ M. sapientum L.). Βλ. λ. Μούσα. [Θ.Χ.]

Βάναρς. Χωρίον τοῦ δήμου Σιλάων τῆς ἐπαρχίας Καρδίσης, παρὰ τὸν θησαυρικὸν Πάμισον καὶ τὸ Κορῆκιον ἑλός. Κατ. 392 τῷ 1889 [Π.]

Βανᾶτον. Ποιτεῦσα τοῦ δήμου Νωφίδος τῆς Ζακύνθου, ἀπέχουσα 1 ὄρ. τῆς Ζακύνθου. Κατ. 695. Πρεζβντα στασίς οἶκος, ἑλσίον κλπ.

Βάνανσοι τέχναρ. Βλ. Χειροτεχνία.

Βάνδα (Δάρα). Χώρα τῶν Νιόμ-Νιόμ ἐν τῇ μέσῃ Ἀφρικῇ. ΝΝΑ τοῦ Βαδά καὶ τοῦ Δάρ-Ρούγγα, διαρρεομένη ὑπὸ τῶν ποταμῶν Βαχάρ Ἐλ-Ἀδιάδ καὶ Κούτα. [Π.Π.]

Βάνδα (Banda). Νῆσοι τῆς Ὠκεανίας ἐν τῇ Μαλαισίᾳ, ἀποτελοῦσαι σύμπλεγμα ἀνῆκον εἰς τὸ πολύνησον τῶν Μολούκων. Ἀνεκαλυφθῆσαν τῷ 1512 ὑπὸ τῶν Πορτογάλων ὡς ὡν κατελήθησαν τῷ 1524, ἐκδωχθέντων ὑπὸ τῶν Ὁλλανδῶν, οἵτινες κατέχουσιν αὐτάς ἀπὸ τοῦ 1599. Αἱ κυριώτεραι εἰσιν ἡ Βάνδα, ἡ Βάνδα Νεϊρα καὶ ἡ Κέϋ [Π.Π.]

Βανδαλισμός. Ἡ ἐξ ἐμφύτου βαρβαριότητος καὶ ἀκαλλισθησίας ἐχθρική ἐπιθεσις καὶ καταστροφὴ τῶν τῆς τέχνης ἰδία ἔργων, ἐν γένει δὲ πᾶσα φθορὰ ἀντικειμένων εὐτρεπικόντων τοῦ οἴκου ἢ τὰς πόλεις. Ἡ λέξις ἀπὸ τῶν Βανδάλων οἵτινες λεηλατήσαντες τὴν Ῥώμην κατὰ τὸ 455, ἐφθείραν τὰ ἱερὰ μετὰ τῶν περὶ αὐτὰ ἔργων τῆς τέχνης. [Γ.Μ.Β.]

Βάνδαλοι ἢ Βανδῆλοι ἢ Βανδίλοι ἢ Οὐανδῆλοι. Λαὸς γερμανικὸς οἰκῶν ἀρχαίως παρὰ τὴν Βαλτικὴν θάλασσαν. ἐκείθεν δὲ κατὰ τὴν μεγάλην μετανάστευσιν τῶν ἐθνῶν χωρήσας πρὸς τὰ μεσημβρινὰ τῆς Εὐρώπης καὶ διαπεραιωθεὶς εἰς τὴν Ἀφρικὴν, ἐνθα ἰδρύθη ὑπ' αὐτοῦ τὸ περίφημον Βανδαλικὸν κράτος, τὸ καταστρεφέν ὑπὸ τοῦ αυτοκράτορος Ἰουστιανού. Βανδῆλων γίνεταί μνεια ἤδη παρὰ τῷ Πλίνῳ ὡς ἐνὸς κυριωτάτων λαῶν τῆς Γερμανίας. Εὐρίσκαμεν δὲ αὐτοὺς ἐν τῇ ἀρχικῇ αὐτῶν γῶρᾳ γειτονικοῦσας πρὸς τοὺς Γότθους, τῶν ὁποίων τὸ κράτος κατὰ τὰ τέλη τῆς τοῦ Β' μ.Χ. αἰῶνος ἐξείσταντο ἀπὸ τῆς Βαλτικῆς καὶ ἀπὸ τῆς Σουηδίας μέχρι τοῦ Εὐξείνου πόντου. Φαίνεται δὲ ὅτι ὑπέκειντο εἰς τὸ μέγα τοῦτο κράτος καὶ οἱ Β. (καὶ ὁ βασιλεὺς τῆς Σουηδίας μέχρι τοῦ νῦν καλεῖται Gothorum et Vandalorum rex). Κατὰ τὴν Γ' μ.Χ. αἰῶνα οἱ Β. ἐχώρησαν νοτιώτερον πρὸς τὸν Δούναβιν, ἐνθα πολλὰ ἄλλα γερμανικὰ φύλα ἠνώθησαν μετ' αὐτῶν ὑπὸ τὸ κοινὸν ὄνομα τοῦ Β. Περὶ δὲ τὰς ἀρχὰς τοῦ Ε' μ.Χ. αἰῶνος ἐπότε κατ' ἀκολουθίαν τῆς τῶν Οὐννων ἐναντίον τοῦ μεγάλου Γότθικοῦ κράτους ἐπιδρομῆς οἱ μὲν Βηαιγόθοι εἰσβαλόντες εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ῥωμ. κράτος μετέβηον ἐντεῦθεν εἰς τὴν Ἰταλίαν, οἱ δὲ Οὐροστρογόθοι μετανάστευσαν δυτικώτερον πρὸς τὴν Παννονίαν, οἱ Β. μετὰ τῶν γερμανικῶν ἐθνῶν τῶν Βουργονδιῶν καὶ Σουήβων καὶ τῶν Ἀλανῶν εἰσέβαλον εἰς Γαλιτίαν (406 μ.Χ.) καὶ ἐπὶ δύο ἐτὶ ἐληλάτησαν τρομακτικῶς τὴν γῶρην ταύτην μέχρι τοῦ Ὠκεανοῦ καὶ τῶν Πυρηνείων, εἰτα δὲ ὑπετέθησαν καὶ τὰ Πυρηνεία (τῶν Βουργονδιῶν μέσων μενάντων ἐν Γαλιτίᾳ) καὶ ἀπὸ μετὰ τῶν Ἀλανῶν καὶ Σουήβων ἠρμώσαν καὶ αὐτὴν τὴν γῶρην. προέβησαν εἰς διανομὴν τῆς γῆρας (418), καὶ ἦν οἱ Β. κατέλαβον τὸ πλεῖστον αὐτῆς. Ἀλλὰ κατὰ τῶν ἐπιδρομῶν τοῦ-

των ἐπὶ ἄλλων νῦν ἐξ Ἰταλίας οἱ παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος ἐπιτραπέντες τὴν καταλήψιν καὶ τὴν κυβερνήσιν τῆς Ἰσπανίας Βησιγότθοι, ὅφ' ὧν πιναίνοντες οἱ μὲν Σουήβοι περιωρίσθησαν εἰς μίαν τὴν ὀρεινὴν μέρος τῆς γερμανίας, ἐνίρ οἱ Ἄλαιοι τοσοῦτον ἐξησθῆσαν, ὥστε παραίτησαντες τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτῶν συνεχυνεύθησαν μετὰ τῶν Β. εἰς ἓν ἔθνος. Ἄλλα καὶ οἱ Β. πιεζόμενοι ὑπὸ τῶν Βησιγόθων κατέλιπον τὰς βορειοτεράς χώρας, ἃς εἶχον καταλάβει πρότερον καὶ ἀπεσώθησαν νοτιώτερον (ἰδίως εἰς τὴν ἀπ' αὐτῶν Ἀ ν θ α λ ο σ τ ῖ α ν κληθεῖσαν χώραν). Ἀλλὰ πρὶν ἢ καὶ ἐνταῦθα ὑποκύψουσιν εἰς τὸ ἰσχυρὸν κράτος τῶν Βησιγόθων, διαβάντες ὑπὸ τὸν βασιλεῦσαν αὐτῶν Γενσέρικον τὸν Ἡράκλειον παρῶν μετεβήσαν εἰς τὴν Ἀφρικὴν (429) προσκλήσει τὰ αὐτοὶ ἐπάρχου Βονιφάτιου ἀποσπέντες κατὰ τῆς ἐν Ῥώμῃ κυβερνήσεως καὶ προκαλέσαντες τοὺς Β. εἰς βοήθειαν αὐτοῦ. Οἱ Β. μεταβάντες εἰς τὴν Ἀφρικὴν ὡς φίλοι καὶ σύμμαχοι τοῦ Βονιφάτιου κατέλαβον τὴν χώραν ὡς ἐχθροὶ καὶ εἰς τὴν ἐστράτησαν νῦν λεηλασίαν καὶ ἐρήμωσιν τῆς χώρας ἀπὸ τῆς Μαυριτανίας μέχρι τῆς Τριπολιτίδος. Μάτην νῦν ὁ Βονιφάτιος μετακλήθει εἰς ἐπολέμους γενναίως κατὰ τῶν ἐπιδρυσμένων. Πλὴν ὀλίγων ὄχυρων θέσεων πᾶσα ἡ χώρα ὑπετάχθη τοῖς Β. καὶ αὐτὴ δὲ ἡ Καρχηδὼν δι' αἰνιδιαίας τινὲς ἐφίδου περιέπεσεν εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν (439). Νῦν δὲ οἱ Β. ὁρμώμενοι ἐκ τῆς πόλεως ταύτης καὶ ἐκ τῶν ἄλλων ἐπικαίρων παραλίων θέσεων ἐνέβαλλον εἰς τρέμον τὰ παράλια τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Ἰλλυρίας καὶ τὰς νήσους τῆς Μεσογείου διὰ τοῦ πειρατικοῦ αὐτῶν στόλου. Ἡ Ῥώμη αὐτὴ διὰ τινος πικρᾶς εἰρωνίας τῆς τύχης ἐτρέψε νῦν, κατὰ τὰς παραμονὰς τῆς πτώσεως αὐτῆς ὡς πρωτεύουσας τοῦ δυτικοῦ ρωμαϊκοῦ κράτους, πρὸ τῆς Βανδαλικῆς Καρχηδὼνος. Μετὰ δὲ τὸν θάνατον μάλιστα τοῦ αὐτοκράτορος Οὐαλεντινιανοῦ οἱ Β. ὑπὸ τῆς τούτου χήρας αὐτοκράτειρας Εὐδοξίας προκλήθέντες ὡς σύμμαχοι ἐναντίον τοῦ φονέως καὶ σφετεριστοῦ τῆς ἀρχῆς Μαξιμου εἰς δεινὴν ὑπέβανον λεηλασίαν καὶ κρητὴν τὴν Ῥώμην καὶ τὴν ἄλλην Ἰταλίαν, κηρύττοντες δὲ εἰς αἰχμαλωσίαν μεταξὺ μυριάδων ἄλλων καὶ αὐτὴν τὴν ἐπικαλεσαμένην τὴν συμμαχίαν αὐτῶν Εὐδοξίαν καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῆς (455), ἐσύλησαν δὲ πλείστα ἀντικείμενα τέλγη, τὰ ὅποια μετένεγκαν εἰς τὴν Καρχηδὼνα. Ὁ αὐτοκράτωρ Μαϊωριανὸς (457—761) ἐπεχείρησε νὰ προσβάλῃ τὸ Βανδαλικὸν κράτος, ἀλλ' ὁ Γενσέρικος κατέβρωσε νὰ καταλάβῃ τὸν στόλον αὐτοῦ. Δευτέρα τις μεγάλη στρατεία ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Ἀνατολῆς Λεοντος καὶ τοῦ τῆς Δύσεως Ἀνθιμίου ἀπὸ κοινοῦ γενομένη, ἀπέτυγεν ἐπίσης. Ὁ δὲ Γενσέρικος γενόμενος τολμηρότερος νῦν ἐξέτεινε τὰς πειρατικὰς αὐτοῦ ἐπιδρομὰς μέχρι τῶν παραλίων τῆς Ἀσίας καὶ κατέλαβε τὴν Σικε-

λίαν, Σαρδίαν, Κύρνον καὶ ἄλλας τὰς ἄλλας περὶ τὴν Ἰταλίαν μικρὰς νήσους.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀρχαίου Γενσέρικου (471) τοῦ ὁποῦ ὁ σκληρὸς βαρβαρὸς καὶ ἀπάνθρωπος χερσὶν ἐγένετο κατὰ μέγα μέρος χίττα ἵνα τὸ ὄνομα τῶν Βανδάλων καταστῇ περιβόητον ἐπὶ ἀγριότητι καὶ βάρβαρῳ. (Βλ. Βανδαλισμός), ἐδραστεύταν ἐπὶ τῶν Βανδάλων ἱκανοὶ ἐκ τοῦ οἴκου αὐτοῦ ἡγεμένας. Ἄλλ' ἐπὶ τούτων κατὰ μικρὸν ἐξέπεσαν ἡ δύναμις τοῦ Βανδαλικοῦ κράτους, ἕως τοῦ ἐπὶ τοῦ βασιλέως Γελιμηροῦ ἐπὶ ἄλλων ἡ καταστροφὴ τοῦ κράτους. Οὗτος καθελὼν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τὸν ἐξεδελφὸν αὐτοῦ Ἰλδέρικον (530) ἔδωκεν ἀφορμὴν τῷ αὐτοκράτορι Ἰουστινιανῷ νὰ ἐπιμῇ εἰς τὰ τῆς Ἀφρικῆς ὡς νόμιμος κυρίαρχος τῆς χώρας. Ὁ περιωρισμὸς στρατηγὸς Βελισσάριος πεμθεῖς ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος μετὰ μικρᾶς σχετικῆς στρατιωτικῆς δυνάμεως ἐνίκησε τὸν Γελιμηρον καὶ κατέλαβε τὴν Καρχηδὼνα. εἰτα δὲ συλλαβὼν αἰχμαλώτων (535) καὶ τὸν Γελιμηρον ἀπήγαγεν αὐτὸν εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἐνθα παρῆστη εἰς τὸν θρόνον τοῦ στρατηγοῦ· εἰτα δὲ ἐπέμψθη εἰς τὴν Ἀσίαν μετὰ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ καὶ ἐξῆσαν ἐκεῖ τὸ λοιπὸν τοῦ βίου ἐν τῇ ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος διορηθῆναι κτήματι. Τὸ Βανδαλικὸν κράτος κατέλυθη διὰ παντός· οἱ στρατεύμασι τὸν Βανδάλων κατετάχθησαν εἰς τὸν Ῥωμαϊκὸν στρατὸν. Μετ' ὀλίγον δὲ καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ τοῦ ἔθνους ἐξηφανίσθη ἐκ τῆς ἱστορίας. [Π.Κ.]

Βενδανοτυπία (Bandanendruck γερμ.). Βλ. Ὑπερμαρτυπία.

Βανδάρια (Bhandara). Δῆμος τῶν «Κεντρικῶν Ἐπαρχιῶν» τῆς προεδρίας Βιγγάλης, ἀνήκων εἰς τὸ διαμέρισμα τοῦ Ναγγπούρ. ἔχει ἐμβαδὸν 10 156 τ.χμ. καὶ 683 789 Κατ. (1881). — Ἡ ὁμώνυμος πρωτ. αὐτοῦ κεῖται παρὰ τὴν δεξιὴν ὄχθον τοῦ Βαϊγκάγκα καὶ ἔχει 11,150 Κατ. [Π.Π.]

Βάνδα-σάπων—Μοσχοκαρυδαίον.

Βανδέα. Εἰς τῶν παραλίων νημῶν τῆς Γαλλίας, παρὰ τὸν κόλπον τῆς Ἀσωνίας πρὸς Ν τοῦ τοῦ Κάτω Δεξιγῆρος καὶ πρὸς Β τοῦ τῆς Κάτω Σαράντης, περιέχων τὰς νήσους τοῦ Ν ο α ρ μ ο υ τ ῖ ε καὶ τοῦ Θ ε σ ο (Dieu) καὶ διαρρετίζουσα ὑπὸ τοῦ Β α ν δ ε α, ἐξ οὗ ἔλαβε τὸ ὄνομα, ὑπὸ τῆς Σιέρης τῆς Νάντης ΒΑ, ὑπὸ τῆς Σιέρης τοῦ Ν ὁ ρ πρὸς Ν καὶ ὑπὸ τοῦ 101 χμ. μήκος καὶ 22 χμ. πλάτος ἔχοντος πλωτοῦ Ἀλφ. ἔχει ἐμβαδὸν 6 708, 5 τ.χμ. καὶ 434 808 κατ. (1846). Περιέχει τρεῖς ἐπαρχίας, τὴν Λαρὼλ αὐρ-Γόν, τὴν Φοντενὰ Λεκαμτ καὶ τὴν Σάμπλ δ' Ὁ λόν, 80 κιντόνια καὶ ἔχει πρωτ. τὴν Ῥε-σὺρ-Γόν. Ὑποχρηματίσθη ἐκ τοῦ ἀρχαίου Πακτοῦ καὶ διαίρεται εἰς τρεῖς ζώνας· τὴν λοχμωτή (hocrge) ἐν τῇ κέντρῳ πρὸς Α· τὴν ἐλώδη (marais) πρὸς Δ κατὰ μήκος τῆς παραλίας

καὶ πρὸς Ν καὶ τὴν πεδινὴν (Plain), μεταξὺ τῶν δυο προηγουμένων. Τὸ κλίμα εἶναι ψυχρότατον ἐν τῇ λοχμῷδεϊ ζώνῃ, ὑγρὸν δὲ καὶ νοσηρὸν ἐν τῇ ἐλώδεϊ. — Ἐχει ἐκτεταμένα ἀλμυρά τέλματα, μεταλλικὰ ὕδατα, ἔαση καὶ τεχνητοὺς λειμῶνας, μικρὰν βιομηχανίαν, συνισταμένην εἰς τὴν κατασκευὴν ἐριούρων καὶ λινῶν ὑφασμάτων, χάρτου, σχοινίων καὶ βυρσῶν, ἀκμαῖον ἐμπόριον καὶ ἀθρόον ἀλλεῖαν ἰδίως σαρδινῶν. Τὸ ἔδαφος αὐτῆς παράγει κάνναβιν καὶ λίνον (ἐν τοῖς ἐλώδεσι), σιτηρά, ὄσπρια, καρπούς καὶ εἰνους μετρίως ποιότητος. Ἐχει καλὰς ἵππους, ἡμίονους, ὄνους καὶ μέγαλα καὶ μικρά κεραφόρα. — Ἀνήκει εἰς τὴν 11 στρατιωτικὴν περιφέρειαν καὶ εἰς τὸ ἐφεταῖον τοῦ Ποατιε καὶ ἀποτελεῖ τὴν ἐκκλησιαστικὴν διοίκησιν τοῦ Λουσόν. — Ἡ Β. ἐγένετο διάσημος διὰ τὴν ἐπὶ γαλλικῆς ἐπανάστασεως ἐξέγερσιν τῶν βασιλοφρόνων. Ὁ πόλεμος τότε διεξήχθη μετὰ μεγάλης λύσεως ἐκατέρωθεν. Οἱ χωρικοὶ τῆς Βανδέας, φανατιζόμενοι ὑπὸ τῶν κληρικῶν, ὑπῆρξαν ἐπὶ μακρὸν ἀκαταγώνιστοι καὶ ἐνίκησαν πολλάκις τοὺς στρατοὺς τῆς Δημοκρατίας. Ὁ πρῶτος πόλεμος ἤρξατο τὸν Μάρτιον τοῦ 1793, ἐν τῇ Λόγγη, ὅτε διεκρίθησαν οἱ ἀρχηγοὶ Λεσκέρ, Βονσάμπ, Ἐλδέσ, Στοφφλέτ, Κατελινὼ καὶ Ἰβίως ὁ Λαρσεζακελὲν, ἀναδειχθέντες ἄξιοι ἀντιπαλοὶ τῶν μεγαλειτέρων στρατηγῶν τῆς Δημοκρατίας. Ἐπὶ τέλους ἡττήθησαν κατὰ κράτος ἐν Νουαλλιέ (1794), φανευθέντες καὶ τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Λαρσεζακελὲν. Τότε ὁ πόλεμος ἔλαβεν ἄλλον χαρακτῆρα. Οἱ στασιασταὶ διηρέθησαν εἰς μικράς συμμερίας συγχωρευθέντες μετὰ τῶν Σουάν (Chouans). Ὁ ἀρχηγὸς αὐτῶν Σαρὲν ἐδείχθη πολλάκις ἄξιος τῶν προκατόχων του· ἀλλ' ἐπὶ τέλους συλληφθεὶς ἐτούφεκίσθη ἐν Νάντη, τῷ 1798. Εἰς τὸν Χός (Hoché) ἀπέκειτο ἡ ὁδὸς τῆς καταστολῆς τῆς ἐξεγέρσεως ταύτης, ἐφ' ἣ καὶ ἐκλήθη εἰς τὴν εἰρήνην τῆς Βανδέας. — Τὸ 1799 οἱ κάτοικοι τῆς Βανδέας καὶ οἱ Σουάν ἀνέλαβον τὰ ὅπλα. Ἡ ἐξέγερσις αὕτη διήρκεσεν ἐπὶ ἓν ἔτος καὶ κατεστάλη ὑπὸ τοῦ Βρύν. — Τῷ 1815 καὶ τῷ 1830, νέαι ἐξεγέρσεις ἐγένοντο ἐν τῇ χώρᾳ ἐκείνῃ, ἧς οἱ κάτοικοι πιστοὶ ὁπαδοὶ τοῦ πρωτοτόκου κλάδου τῶν Βουρβόνων διεμαρτύροντο ἐνόπλιως κατὰ πᾶσαν ἀπὸ τῆς ἐξουσίας ἀπέλασιν τῶν ἡγεμόνων τοῦ οἴκου ἐκείνου· ἀλλ' αἱ τελευταὶ αὗται στάσεις ζὲν εἶχον τὴν σπουδαίωτητά τῆς πρώτης. [Π.Π.]

Βανδελκάνδ. (Bandelkand ἢ Βουνδελκόνδ), ἥτις χώρα τῶν Βανδέλ. Ἀπολιτικὸν Πρακταρεῖον τῆς Ἰνδοβρετ. Αὐτοκρατ. ἀνήκον εἰς τὰς Κεντρ. Ἐπαρχίας τῆς προεδρείας τῆς Βεγγάλης. Ἐχει ἐμβαδὸν 27 450 τ.μ. καὶ 1 278 000 κατ. Περιέχει 9 πόλεις καὶ 25 τζαγκίρ, ἡ ἑδρα ἀρχῶν. Τὸ

πλεῖστον τῆς χώρας εἶναι εὐφορώτατον. [Π.Π.]

Βανδερβίλτ (Cornelius Vanderbilt). Σημαντικώτατος ἐν Ἀμερικῇ ἐπιχειρηματίας, ἐγεν. τῇ 16/27 Μαΐου 1794 παρὰ τὴν Νέαν Ὑόρκην ἐκ πατρὸς πτωχοῦ γεωργονηματοῦ, Ὀλλανδοῦ τὸ γένος, ἤρξατο δὲ τὸ βιωτικὸν αὐτοῦ στάδιον μετακομίζων ἐπὶ λέμβου καὶ πωλῶν λαχανικὰ καὶ καρπούς ἐν τῇ ἀγορᾷ τῆς ἀνωτέρου πόλεως. Εὐνοηθεὶς ὑπὸ τῆς τύχης ἤρπεν τὸ ἐμπόριόν του, ἐγένετο ἀλλεπαλλήλως ἱερυτῆς πέντε τῶν σπουδαιωτέρων ἀτμοπλοικῶν γραμμῶν, τῷ δὲ 1856 ἦτο ἰδιοκτῆτης πλέον τῶν 100 ἀτμοπλοίων. Καὶ εἰς τὰς σιδηροδρομικὰς ἐπιχειρήσεις προστεθεὶς ὑπῆρξεν οὐχ ἥττον τυχερός, οὕτως ὥστε κατὰ τὴν ἐν ἔτει 1877 συμβάντα θάνατόν του, ἦτο ἰδιοκτῆτης καὶ διοικητῆς τριῶν τῶν ἀσφαλιστάτων καὶ μάλιστα προσδοφῶρων σιδηροδρομικῶν γραμμῶν, κατέλιπε δὲ 70—100 ἐκατομμύρια δολλαρίων περιουσίαν. Σημειωτέον ὅμως ὅτι ὁ Β. οὐδὲν διεύχκεν ἐκ τῆς κολοσιαιᾶς αὐτοῦ περιουσίας πρὸς κοινωφελῆ τινα σκοπόν. [Γ. Μ. Β.]

Βανδζερμάσσιγκ. Βασίλειον ἐν τῇ νήτῳ τοῦ Βορνέου. Παράγει ὄρυζαν, πέπερι, καμμουράν καὶ ἄλλα ἀρωματικῶν. Ἐχει μεταλλεῖα χρυσοῦ, χαλκοῦ καὶ σιδήρου, εὐρίσκονται δ' ἐν αὐτῷ καὶ ἀδάμαντες. Ἐχει ἐμῶνυμον πᾶν, ἔδραν ἑλλανδοῦ τοποτηρητοῦ, ἐν ἣ οὐ μικρὸν γίνεται ἐμπόριον. Ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ οἱ Ὀλλανδοὶ κατέχουσιν ἐν προῶν. Τὰ ἐμβαδὸν τοῦ βασιλείου εἶναι 375 094 τ.μ., οἱ δὲ κάτοικοι αὐτοῦ ὑπολογίζονται εἰς 636 717, ἐκ τῶν ἐπ' αὐτῷ 422 Εὐρωπαῖοι καὶ 2 670 Σιναι. Πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου εἶναι ἡ Μαρτακούρα. [Π.Π.]

Βανδῆλοι. Βλ. Βάνδαλοι.

Βανδιέρα (Attilio καὶ Emilio Baudiera). Εὐγενεὶς Ἑνετοί, υἱοὶ τοῦ ἀφωτισμένου εἰς τὴν αὐστριακὴν κυβερνήσιν αὐστριακοῦ ναυάρχου Φραγκίσκου Β. (ἀποθ. τῷ 1847). Ἐγεν. ὁ μὲν Ἀττ. τῷ 1817, ὁ δ' Αἴμ. τῷ 1819. Ἀντιθέτους τῷ πατρὶ ἔχοντες πολιτικὰς δοξασίας, καὶ ὑπὸ φλογερᾶς φιλοπατρίας κατεχόμενοι, διετέλουν εἰς συνενόησιν πρὸς τοὺς ἐργαζομένους ὑπὲρ τῆς ἰταλικῆς ἐνότητος. Λιποτακτῆσαντες ἐκ τῶν τάξεων τοῦ αὐστριακοῦ ναυτικοῦ κατέφυγον τῷ 1844 εἰς Κέρκυραν νομίσαντες δ' ἐπιστάντα τὸν καιρὸν πρὸς ἐνέργειαν, ἀπέβησαν μετ' ὀλίγον εἰς Καλαβρίαν μετ' εὐαρίθμων συντρόφων, ἀλλὰ καταπολεμηθέντες ὑπὸ τοῦ νεοπολιτικοῦ στρατοῦ ἡγματοπύσθησαν καὶ δικασθέντες κατεδικάσθησαν εἰς θάνατον διὰ τουφεκισμοῦ. Ἡ ποινὴ ἐτετέλεθη κατ' Ἰούλιον τοῦ 1844. Τὴν μνημὴν αὐτῶν ὕμνησεν ὁ Ζαλοκώστας διὰ τινος ποιήματός του. [Π.]

Βανδένης Σαλ. Ἀντώνιος, γεννηθεὶς τῷ 1677 ἐν Σιένη ἐτετέλετσε τῷ 1760. Ἐν τῇ

συγγράμματι αὐτοῦ «Discurso economico» ἀναγνωρίζων ὑπέρχον θέσει εἰς τὴν γεωργίαν ὑπὲρ πάντα ἄλλον κλάδον τῆς βιομηχανίας, ἀσπάζεται τὴν ἐπιβολὴν ἐνὶς μόνου φόρου, ὡν δὲ καὶ ὑπὲρ τῆς ἐλευθέρας συναλλαγῆς θεωρεῖται πρόδρομος τῶν ἐν Ἰταλίᾳ Φυσιοκρατικῶν (πρὸλ. Giuseppe Gorani, *Elogio di Sal. Anton. Bandini* ἐν *Scrittori classici Italiani di economia politica. Parte moderna I*, Μερίδι, 1803, ἐνθα ἔχει δημοσιευθῇ καὶ τὸ «Discurso economico»). [Ε.]

Βανδομβράτζ, Πόλις τῆς Ἰρλανδίας, ἐν τῇ κομητείᾳ Κέρκ τοῦ Μούνστερ, ἔχουσα 8 050 κατ. [Π.Π.]

Βάνδωβεκ (Wandsbeck). Πρωτεύουσα τοῦ νομοῦ Στόρμαρν τῆς πρωσιτικῆς ἐπαρχίας Σλέσβιγ-Χολστάιν, ἔχουσα ἀρχαίαν βιομηχανίαν καὶ 17 763 κατ. (1885). [Π.Π.]

Βάνδωορθ (Wandsworth) ΝΔ προάστειον τοῦ Λονδίνου, ἐν τῇ κομητείᾳ Σούρρεϋ, καὶ παρὰ τὴν συμβολὴν τοῦ Βάνδλε εἰς τὸν Τάμεσιν. ἔχει ἀρχαιολογικὴν βιομηχανίαν, σταθμὸν αἰθέρ. καὶ 28 005 κατ. (1881). [Π.Π.]

Βανδώμη (Vendocinum), Πρωτεύουσα ἐπαρχίας τοῦ γαλλικοῦ νομοῦ Λοάρ-Ξ — Σέρ, παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Λεγγρος. ἔχει λύκειον, βιβλιοθήκην, ἀρχαίαν βιομηχανίαν, ἰδίως χειρῶν, δερμάτων καὶ βαμβάκεων εἰδῶν, καὶ 7 038 κατ. τῷ 1886 (ὁ δῆμος Β. 9 325 κατ.). — Κατὰ τὸν γαλλογερμανικὸν πόλεμον, ἐγένοντο ἐν τοῖς περιγύροις τῆς Β. πολλὰι μάχαι μεταξὺ τοῦ ὑπὸ τὸν Σανζύ γαλλικοῦ στρατοῦ τοῦ Λεγγρος καὶ τοῦ 10 πρωσσικοῦ σώματος ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Φὲν Φώλκτε-Ρέτζ. [Π.Π.]

Βανδώμη. Ἀρχαία κομητεία τῆς Γαλλίας, ὀνομασθεῖσα οὕτως ἐκ τῆς ἐν τῷ νομῷ Λοάρ-Ξ-Σέρ ἐμῶν πόλεως καὶ ἀνυψωθείσα ὑπὸ Φραγκίσκου τοῦ Α. εἰς δουκάτον καὶ πατρικίαν. [Π.Π.]

Βανέρ Ἰωάννης. Ἐπιφανὴς σουηδὸς στρατηγός, γενν. τῇ 23 Ἰουν. 1596, ἀποθ. τῇ 10 Μαΐου 1641, Διεκρίθη κατὰ τὸν τριακονταετῆ πόλεμον. [Π.Π.]

Βάγι (Bagni=Λουτρά). Οὕτω καλοῦνται ἐν Ἰταλίᾳ διάφοροι δῆμοι, ἐνεκα τῶν ἐν αὐτοῖς λουτρῶν, τούτων κυριώτεροι εἶναι οἱ ἑξῆς: Β. δ! Σὰν Γκιουλιάνο ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Πίσης 20,598 κατ. τῷ 1888 (θεσμ. ὁδ. 37—40⁰ ἔκ.) — Β. α δ! — Λ ού κ α ἐν τῇ ἐπαρχ. Λούκας 9 764 κατ. τῷ 1880 (θεσμ. ὁδ. 30—54⁰ ἔκ.) — Β. ᾱ—Ρίπολι ἐν τῇ ἐπαρχ. Φλωρεντίας. Κατ. 14 179 (1881). — Β. ἔν—Ρωμὰνι αὐτόθι παρὰ τὴν Β. κλιτῶν τῶν Ἀπεννίνων, ἔχων 8 267 κατ. [Π.Π.]

Βάνεα. Χωρίον τοῦ δήμ. Παραλθαίων τῆς ἐπαρχ. Τρικάλων, κείμενον ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Τρικκαλικοῦ (Ληθαίου) καὶ ἀπέχον ὥρ. 1 1/2 ἀπὸ Ζαδλάνιας. Κάτ. 498.

Βάνεα χωρία τῆς Μακεδονίας 1) ἐν τῇ ὑποδιοικήσει Νευρόκοπου μετὰ 800 περίπου κατοίκων Βουλγάρων, ὧν τὸ τρίτον μουσουλμάνοι 2) ἐν τῇ ὑποδιοικήσει Βοδενῶν μετὰ 40 περίπου Βουλγαροφόνων χριστιανῶν. [Ε.]

Βάνεα. Ἐπαρχία τῆς Σερβίας, ἐν τῷ νομῷ τοῦ Ἀλεξινάτς, ἔχουσα 30 χωρία καὶ 17 516 κατ. [Π.Π.]

Βανιακούλα. Χωρίον τοῦ δήμου Αἰγινίου τῆς ἐπαρχ. Καλαμπάκας, κείμενον οὐ μακρὰν τῆς συμβολῆς τοῦ παραρρέοντος αὐτοῦ παραποταμίου εἰς τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Πηνειοῦ, ἔχον δὲ 416 κατ. γεωργούς. [Π.]

Βανιαλούκκ. Πόλις τῆς Βοσνίας, παρὰ τὸν Σετρίναν καὶ εἰς τοὺς πρόποδας βροῦς κειμένη. Ἀλλοτε ἡδρευεν ἐν αὐτῇ ὁ πασὰς τῆς Βοσνίας. ἔχει 11 357 κατ. (1885). [Π.Π.]

Βανιόνη χωρίον τῆς διοικήσεως Σκοπείων τῆς Μακεδονίας μετὰ 250 περίπου κατοίκων Βουλγάρων χριστιανῶν. [Ε.]

Βανιαττα χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Τίκεας τῆς Μακεδονίας, οἰκούμενον ὑπὸ 220 περίπου Βουλγάρων χριστιανῶν. [Ε.]

Βανίλλη ἢ ἐπιπεδόφυλλος (Βοτ.) *Vanilla planifolia* Andrew., φυτὸν τῆς οἰκ. τῶν Ὀρχιδεῶν, ἰθαγενὲς ἐν τῇ Μεξικῇ, καλλιεργούμενον δὲ παλαιοῦ ἐν τῇ Νοτίᾳ Ἀμερικῇ χάριν τῶν καρπῶν, οἵτινες εἶναι πολυτίμον ἐμπορεύμα. ἔχουσιν οὗτοι τὸ σχῆμα λοβώδους καὶ ἐγκλείουσιν ἀπειροπλήθην σπέρματα. Τὸ ἀρωματικὸν στοιχείον αὐτῶν εἶναι ἡ Βανιλλίνη. Ἡ Βανίλλη χρησιμεύει ὡς εὐάρεστον ἄρτυμα ἐν τῇ μαγειρικῇ, ἰδίως δὲ προστίθεται τῇ σοκολάτᾳ (βλ. κατωτέρω). [Θ.Χ.]

Βανέλλης καρπός. (Φαρμακολ.) *Fructus s. Capsulae Vanilla*. *Vanilla planifolia*. Περιέχει βανιλλίνην, βανιλλικὸν δξύ ἡδυστάτης δαμῆς, πτητικὰ ἔλαια μὴ ἀποχωρισθέντα ἐτι, καὶ ἄλλα στοιχεία. Ἐν χρησὶ ἔλλοτε ὡς ἀναληπτικὸν καὶ ἀντισπασμωδικόν, σπανίως δὲ ποτε καὶ ὡς διεγερτήριον πρὸς τὴν ἀνδρικήν ἱκανότητα. Σήμερον εἶναι σπανιωτάτη ἡ ἐσωτερικὴ χρῆσις τῆς Β. ἐν τῇ θεραπευτικῇ, ἀναγκαφομένης μόνον ἐν εἰδει ἐλασσόσχαρου (*Vanilla saccharata*) εἰς βελτίωσιν τῆς δαμῆς καὶ γαστρικῆς κακασμῶν φαρμάκων, ὡς εὐσμον ἐπιπαστήριον καταποτικῶν κλ. Ἐξωτερικῶς γίνεται χρῆσις τοῦ βάμματος τῆς Β., (*Tinctura Vanilla*), ἐν ὅσῃ καθαρηρίσις τοῦ στόματος καὶ ἐν καθαρηρίσις τῶν δδόντων βάμμασιν. Ἡ ὑπέρμετρος χρῆσις παχυντῶν ἐκ Β. διεγείρει ἐνίοτε σφοδρὰν χολερίην. Πῶθεν προέρχεται ἡ βηλητηριώδης αὐτῆς τῆς Β. ἐνεργεια δὲν ἐγνωσθῇ ἐτι (Maurer). Εὐρυτέρα εἶναι σήμερον ἡ χρῆσις τῆς Β. ἐν τῇ μουσικῇ καὶ πρὸ πάντων ἐν τῇ σακχαροπλαστικῇ. [Β. Π.]

Βανιλλίνη (V.U.O.). Ὁργανικὴ οὐσία ἐξ

ἀχρῶν κρυστάλλων ἀποτελουμένη, ἔχουσα ἰσχυρὰν ὀσμὴν βανίλλης καὶ γεύσιν καίουσαν· διαλυεταὶ ἐν ὕδατι, οἰνοπνεύματι καὶ αἰθέρι· τήκεται εἰς 80° καὶ ἐξαχνίζεται. Εἰς τὴν βανίλλιν ὀφείλει ἡ βανίλλα τὸ ἄρωμα τῆς, ἐνέχουσα 1 1/2—3 ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν ἐκ ταύτης, φαινομένης ἐπὶ τῶν βανίλλοφασισίων πολλαπλασιάζει ὑπὸ μορφῇν βελανιδιῶν λευκῶν κρυστάλλων. Συνθετικῶς ἤτοι τεχνητῶς παρασκευάζεται ἡ Β. ἐν μεγάλῳ ἐκ τῆς κωνηφρίνης τῇ ἐπιθράσει χρωστικοῦ καλίου καὶ θεικοῦ ὀξέος· ἡ κωνηφρίνη αὕτη εὐρίσκεται ἀφθόνως ἐν τῇ χυμῷ τοῦ νέου φύλου τῶν κωνοφόρων (π. χ. πεύκης κλπ.). Πλὴν τούτου παράγεται ἐκ τοῦ Εὐγενόλιου καὶ Γουαγιακολίου. — 81 δράμια Β. φέρουσι τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα, ὅπερ 500 δράμια τῆς ἀρίστης βανίλλιας, φαίνεται ὅμως ὅτι τὸ ἐκ ταύτης ἄρωμα εἶνε κάπως μονιμώτερον, ἐνῶκα τοῦ ὁποίου καὶ δὲν ἐξεδιώχθη εἰσεῖτι ὁλῶς ὑπὸ τῆς Β 4 συνθετικῆς Β. ἀνευρίθησαν τὸ 1874 ἐν τῷ χημειῷ τοῦ Βερολίνου. [O. A. P.]

Βανιουδαγγίς (Banjuvangis) (ἦτοι Εὐόσμον Ἰόδωρ). Γμήμηκ τοῦ διαμερίσματος Βασουκί τοῦ ἀνατολικοῦ μέρους τῆς νήσου Ἰάβας. Ἐχει ἐμβαδὸν 5286 τγμ. κατ. 551101 περίπου καὶ ἀνήκει εἰς τοὺς Ὀλλανδούς. Πυκνὰ δάση καλύπτουσι αὐτό, ἀλλ' ἡ γῆ δὲν καλλιεργεῖται καλῶς ὡς ἐν τῇ λοιπῇ νήσῳ. Εἶναι ἡφαιστειώδες καὶ ὑπάρχουσιν ἐν αὐτῇ δύο περιεργότατα ἡφαιστεία. Τοῦ ἐνὸς τούτων, τοῦ Γουνόγκι Ῥαῶν ὁ κρατῆρ εἶναι ὁ μέγιστος τῶν ἐν τῇ κόσμῳ, ἐκ δὲ τοῦ κρατῆρος τοῦ ἑτέρου πηγάζει ποτάμιον, ἔχον θειοῦχα ὕδατα. Ἡ ἐκπορεύς πρωτεύουσα τοῦ τμήματος κεῖται παρὰ τὸν πορθμὸν Ῥάλι. [Π.Π.]

Βανιουμάς (Banjumas, ἦτοι Χρυσοῦν Ἰόδωρ). Διαμέρισμα τῆς νήσου Ἰάβας, ἔχον ἐμβαδὸν 5561 τγμ. καὶ 1081280 κατ. (1886), ἐν οἷς μόνον 588 Εὐρώπη. Ἐχει ἐκπορεύσαν πρωτεύουσαν καὶ ἀνήκει εἰς τοὺς Ὀλλανδούς. Ἡ γῆ τῆς Β. εἶναι γενιμωτάτη καὶ καλλιεργεῖται καλῶς. [Π.Π.]

Βάνιτζα οὕτω καλοῦνται πολλὰ χωρία τῆς Μακεδονίας: 1) Ἐν τῇ ὑποδιοικήσει Νευροκόπου μεθ' 600 περίπου κατοίκων Βουλγάρων χριστιανῶν. 2) Ἐν τῇ ὑποδιοικήσει Μελενίκου μετὰ 500 περίπου κατοίκων Βουλγάρων χριστιανῶν. 3) Ἐν τῇ διοικήσει Σερβίων ἄνω Β. μετὰ 340 περίπου Ἑλλήνων χριστιανῶν καὶ κάτω Β. μετὰ 150 περίπου Ἑλλήνων χριστιανῶν κατοίκων. 4) Ἐν τῇ ὑποδιοικήσει Στρωμίτζης μετὰ 60 Μουσουλμάνων καὶ 70 Βουλγάρων χριστιανῶν κατοίκων. 5) Ἐν τῇ ὑποδιοικήσει Βελισσοῦ μετὰ 150 περίπου βουλγαροφάνων χριστιανῶν. 5) Ἐν τῇ ὑποδιοικήσει Τετόδου ἄνω Β. μετὰ 250 καὶ κάτω Β. μετὰ 140 κατοίκων ἐξ ἡμιτείας Τσερκαλδανῶν καὶ Βουλγάρων χριστιανῶν. 6) Ἐν τῇ ὑπο-

διοικήσει Φλωρίνης μετὰ 1000 κατοίκων Βουλγάρων χριστιανῶν. [Ε.]

Βαννὰς (Vannes, βρεταν. Gwened). Πρωτ. τοῦ γαλλικοῦ νομοῦ Μορβιγάν, ἐν τῇ Δ Βρετανίᾳ. Ἐχει ἐπισκοπὴν, πρωτοδικεῖον καὶ ἐμποροδικεῖον, ὁδρογραφ. σχολὴν γεωργικῆν ἐκτιριαν, ὠρεῖαν κρηπίδα, θελατικούς περπατοῦς, ναυπηγεία, τριχαυτοποιεῖα κτλ. καὶ 14012 κατ. (1886). — Ἡ ἐπαρχία Βαννὰς ἔχει 11 καντόνια, 81 δήμους καὶ 141940 κατ. (1881). ὁ δὲ δήμος Β. ἔχει 20036 (1886). [Π.Π.]

Βάνξ (Banks, Joseph). Διάσημος φυσιοδίφης ἄγγλος γεν. τῷ 1743 καὶ ἀποθ. τῷ 1820. Συνέδρασε τὴν Κούκ κατὰ τὸν πρῶτον ὑπ' αὐτοῦ περίπλουν τῆς γῆς (1769—1771). Λινναίος ὁ νεώτερος τῷ ἀφιέρωσε τὸ γένος Βανξεία (Banksia) περιλαμβάνον ξυλωδῆ φυτὰ τῆς Αὐστραλίας ἐκ τῆς οἰκίας τῶν Πρωτεωιδίων. [Θ.Χ.]

Βανξέανες (Βοτ.) λέγουσι κοινῶς οἱ ἡγευροὶ εἰδὸς ῥόδης μικρανθοῦς καὶ ἀναρριχωμένης, συχνὰ θεραπευμένης παρ' ἡμῶν. Ἡ ῥοδὴ ἡ τοῦ Βανξέου αὕτη (Rosa Banksiae R. Br.) καταγεται ἐκ Κίνας. [Θ.Χ.]

Βάνσκο. 1) Πόλις τῆς ὑποδιοικήσεως Νευροκόπου τῆς Μακεδονίας οἰκουμένη ὑπὸ 8000 περίπου Βουλγάρων χριστιανῶν. — 2) Χωριὸν τῆς ὑποδιοικήσεως Στρωμίτζης, ἔχων ὡς 1,100 κατοίκους μουσουλμάνους. [Ε.]

Βάξιμου (Ernst Wilhelm Gottlieb Wachsmuth). Γερμανὸς ἱστορικός, γεν. τῇ 1728 Δεκεμ. 1744 ἐν Χίλδεσχαϊμ καὶ ἀποθ. ἐν Λειψίᾳ τῇ 11/23 Ιαν. 1846. Σπουδάζας τὴν φιλοσοφίαν καὶ τὴν θεολογίαν ἐν τῇ πανεπιστημίᾳ τῆς Χαλλῆς, ὁ Β. ἐχρημάτισε τὸ πρῶτον διδασκαλὸς ἐν διαφόροις σχολαῖς, εἶτα δὲ καθηγητὴς τῷ μὲν 1820 ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τοῦ Κιέλου, ἀπὸ δὲ τοῦ 1825 καὶ εἰς τὴν τῆς Λειψίας. Συνέγραψεν: Ἱστορίαν τοῦ ἀρχαιότερου Ῥωμαϊκοῦ κράτους. Θεωρίαν τῶν ἱστορικῶν ἐρευνῶν. Ἑλληνικὴν Ἀρχαιολογίαν (β' ἐκδ. ἐν Χάλλῃ 1846, 2 τόμ.). Ἀφηγήσεις ἐκ τῆς ἱστορίας τῶν νεωτέρων χρόνων. Ἱστορίαν τῶν ἡλίων τῆς Εὐρώπης (1839, 5 τόμ.). Ἱστορίαν τῆς Γαλλίας ἐν τοῖς χρόνοις τῆς ἐπαναστάσεως. Γενικὴν ἱστορίαν τοῦ πολιτισμοῦ. Ἱστορίαν τοῦ Γερμανικοῦ ἐθνικοῦ καὶ ἄλλα τινα μικρότερα ἔργα. [Γ. Μ. Β.]

Βάξιμου (Kurt). Γερμανὸς φιλολόγος καὶ ἀρχαιολόγος, γεν. τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1837 ἐν Νουμβούργῳ παρὰ τὴν Σάλην Παιδαγωγικής ἐν Σχουλπόρτῳ. ἐσπούδασεν ἐν Γένην καὶ Βόννῃ κλασσικὴν φιλοσοφίαν. διωρίσθη δὲ τῷ 1860 καθηγητὴς γυμνασίῳ ἐν Βερολίνῳ. Κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἀπεστάλη εἰς ἀρχαιολογικὴν περιοδείαν ἀνὰ τὴν Ἰταλίαν θαπάνῃ τῆς κυβερνήσεως, ἐχρημάτισε δὲ ἀπειτα

γραμματεὺς τῆς ἐν Ἀθήναις πρωσιτικῆς πρεσβείας κατὰ τὸ 1861. Τῷ 1862 ἐγένετο ὑφηγὴς τῆς κλασσικῆς φιλολογίας καὶ τῆς ἀρχαίας ἱστορίας ἐν Βόννῃ, ἔπειτα καθηγητὴς ἐν Μαρβούργῳ τῷ 1864, ἐν Γοτιγγῇ τῷ 1869 καὶ ἐν Αἰδελέσβερῳ τῷ 1877, ἐν Λίψι δὲ ἀπὸ τοῦ 1888. Ἐκ τῶν ἔργων αὐτοῦ ἀξιοσώστατα διὰ τοῦς Ἕλληνας εἶναι: «Ἡ ἀρχαία Ἑλλὰς ἐν τῇ νεφῇ» (μεταφρ. ἑλλην. ὑπὸ Ε. Γαλάνη, 1866), «Ἡ πόλις Ἀθήναι» (Λίψ. τ. Α' 1874 τ. Β' 1879. Α' 1890), καὶ τινες μικραὶ διατριβαί, ὡς ἡ περὶ τῶν ἑλλην. ἀνθολογιῶν μελέτη. Ὁ Β. ἐξέδωκε καὶ τὸ Ἀνθολόγιον τοῦ Στοβαίου 2 τμ. 1884. [Γ.Μ.Β.]

Βάξτερ (Robert Dudley Baxter). Γεννηθεὶς τῇ 1827, ἀπὸ τοῦ 1866 προσέτη τῆς ἐν Λενδίνῳ Στατιστικῆς Ἑταιρίας καὶ ἐδημοσίευσε πολλὰς ἀξίας λόγου στατιστικὰς καὶ οἰκονομολογικὰς πραγματείας, ἐξ ὧν μνημονεύμεν τῶν ἐξῆς: The Budget and the Income Tax, 1860. — The National Income Tax, 1860 Ὁ Β. ἀπέθανε τῷ 1871. [Ε.]

Βαυδάδ (Βοτ.). Κενὴ θνυμασία ἐν Ἀφρικῇ τῆς Ἀδανωνίας τῆς δακτυλοσχιδοῦς. Βλ. Ἀδανωνία. [Θ.Χ.]

Βάουερ (Anton Bauer). Ἐξῆχος γερμανὸς ποιητὴς, γενν. τῇ 5/16 Δεφ. 1772 ἐν Μαρβούργῳ, ἀποθ. τῇ 20/1 Ἰουν. 1849 ἐν Γοτιγγῇ. Ἐδίδαξεν ὡς καθηγητὴς ἐν τῷ πανεπιστημίῳ Μαρβούργου ἀπὸ τοῦ 1797 καὶ ἐν τῇ Γοτιγγῇ ἀπὸ τοῦ 1813. Τὸ σύγγραμμά του «Ἀρχαὶ τῆς ποινικῆς δικονομίας» (Νυρεμβ. 1805) θεωρεῖται ὡς τὸ πρῶτον συστηματικὴν ἔγχειριδιον τῆς ἐπιστήμης ταύτης. Τὴν δὲ φιλοσοφίαν τοῦ ποινικοῦ δικαίου ἀνέπτυξεν ἐν τοῖς συγγράμμασι του «Ἐγχειρίδιον τοῦ φυσικοῦ δικαίου» (Μαρβ. 1808, — 3η ἐκδ. Γοττ. 1825) «Στοιχεῖα τῆς φιλοσοφίας τοῦ ποιν. δικαίου» (Γοττ. 1825) καὶ ἐν ἄλλαις μονογραφίαις καὶ διατριβαίς. [Π.]

Βάουερ (Bruno B.) Ἑβελιανὸς γερμανὸς φιλόσοφος, γενν. τῇ 25/6 Σεπτ. 1809, ἀποθ. τῇ 1/13 Ἀπρ. 1882. Ἐδίδαξε θεολογίαν ὡς ὑφηγὴς ἐν τοῖς Πανεπιστημίοις Βερολίνου καὶ Βόννης, συνέγραψε δὲ πονήματά τινα κριτικὰ περὶ τῆς Παλαιᾶς καὶ τῆς Καινῆς Διαθήκης. Ἀλλὰ καταδιωχθεὶς διὰ τὰς ἐν αὐτοῖς φιλελευθέρους ἰδέας, ἐπεδόθη εἰς τὴν φιλοσοφικὴν μελέτην τῆς ἱστορίας, δημοσίευσε ἔργα τινὰ περὶ τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως· μετὰ δὲ τοῦτο ἐπανάλαβε τὴν κριτικὴν ἐξέτασιν τῶν βιβλίων τῆς Καινῆς Διαθήκης καὶ τὰς ἐρεῖνας περὶ τῶν πρώτων χρόνων τοῦ χριστιανισμοῦ. [Π.]

Βάουερ (Wilhelm B.) Γερμανὸς μηχανικός, γενν. τῇ 11/23 Δεκ. 1823, ἀποθ. τῇ 8/20 Ἰουν. 1875. Αὐτοδίδακτος ὢν, ἐγένετο γνωστὸς διὰ τὰς ἀνακαλύψεις πολλῶν ὑποβρυχίων μηχανημάτων. [Π.]

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ Β'

Βάουερ (Ferdinand Bauer) ἔσχος φωτογράφος ἀυστριακός, ὅστις συνάδευσε τὴν ἐπιφανῆ βοτανικὴν Ἀγγλὸν Σίθωρπ εἰς τὰς τῷ 1785 καὶ 1793 μέχρι 1795 ἀνά τὴν Ἑλλάδα καὶ Ἀνατολὴν περιόδους του καὶ ἔγραψε τὰς λαμπρὰς εἰκόνας διὰ τὴν Ἑλληνικὴν Χλωρίδα (Flora Graeca) τοῦ Sibthorp. [Θ.Χ.]

Βάουμσταρν Ἐδουάρδος, γεννηθεὶς τῷ 1807 ἐν Βαδῇ ἐγένετο τῷ 1838 ἑκτακτὸς ἐν Αἰδελέσβερῳ καὶ τῷ 1842 τακτικὸς καθηγητὴς τῶν πολιτικῶν καὶ οἰκονομολογικῶν ἐπιστημῶν ἐν Γράιφσβαλδ, ἀπὸ δὲ τοῦ 1843 μέχρι τοῦ 1878 ἦτο διευθυντὴς τῆς ἐν Ἑλδενῇ ἀγρονομικῆς ἀκαδημίας. Ἐτελεύτησε τῷ 1888 καὶ ἐδημοσίευσε πολλὰς πραγματείας, ἐξ ὧν μνημονεύμεν τὰς ἐξῆς Staatswissenschaftliche Versuche ueber Staatskredit, Ἀδελφ. 1833; Kameralistische Encyclopädie, αὐτόθι 1835. Ricardos Grundsätze der Volkswirtschaft (μεταφρ. ἐκ τοῦ Ἀγγλ.), ἐκδ. 2 Λειψ. 1877; Volkswirtschaftliche Erklärungen zu denselben 1838; Zur Einkommensteuerfrage, Γράιφσβ. 1850. [Ε.]

Βάουρ (Ferd. Christian Baur). Ἐπιφανὴς διαμαρτυρόμενος θεολόγος, ἰδρυτὴς τῆς λεγομένης Σχολῆς τῆς Τυβίγγης. Γενν. τῇ 10/21 Ἰουν. 1792, ἀποθ. τῇ 20/2 Δεκ. 1860, ἐδίδαξεν ὡς καθηγητὴς τῆς θεολογίας ἐν Τυβίγγῃ ἀπὸ τοῦ 1820 μέχρι τοῦ θανάτου του. Διὰ πολυαριθμῶν συγγραμμάτων περὶ τῆς ἱστορίας τῶν δογμάτων καὶ τῶν αἰρέσεων καὶ κριτικῶν μελετῶν περὶ τῶν βιβλίων τῆς Καινῆς Διαθήκης καὶ τῆς ἱστορίας τῶν πρώτων χρόνων τοῦ χριστιανισμοῦ, ἔτεμε νέας ὁδοὺς εἰς τὰς θεολογικὰς ἐπιστήμας, καθοδηγήσας εἰς τὴν ἱστορικὴν ἐρεῖναν τῶν ἀρχῶν καὶ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ χριστιανισμοῦ, χωρίσας δὲ τὴν θρησκείαν ἀπὸ τῆς θεολογίας καὶ τῆς δογματικῆς· τὴν μέθοδον αὐτοῦ ἠκολούθησαν ὁνομαστοὶ μαθηταί, οἳ οἱ Τσέλλερ, ὁ Στέγλερ, ὁ Τίλγκενφελδ κλπ. [Π.]

Βάουσκε (Bauske). Πόλις τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ρωσσίας ἐν τῷ κυβερνεῖῳ τῆς Κουρλανδίας, παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ Ἀα. ἔχει ἀκμαῖον ἐμπόριον σιτηρῶν καὶ 6532 κατ. (1885) [Π.Π.]

Βάουτσεν. (Bautzen) (πρότερον Βουδισαίν). Πρωτεύουσα τοῦ ἐμιανύμου διαμερίσματος (ἔχοντος 356 560 κατ.) καὶ τῆς σαξ. κομητείας Ὁβερλάουσιτς, ἐπὶ ὑψώματος παρὰ τὴν Σπρέαν, ἐν χώρᾳ εὐφορωτάτῃ καὶ θελκτικῇ. Διακρίνεται ἐν ταῖς σαξονικαῖς πόλεσι διὰ τὴν ἀνκμαῖαν βιομηχανίαν τῆς ἔχει δὲ καὶ ὑφαντουργεῖα, χαρτοποιεῖα, βυροδοφεῖα καὶ ἄλλα βιομηχανικὰ καταστήματα καὶ 19 094 (1885) κατ. ὢν τὰ 2/10 διαμαρτυρόμενοι, οἱ 3/4 λοιποὶ καθολικοί. Παρά τὴν ὁ Ναπολέον Α' ἐνίκησε τοὺς Ρώσους καὶ Πρώσους τῇ 1813. [Π.Π.]

Βάουχιν, οἱ ἀδελφοὶ Ἰωάν. καὶ Κάσπαρ Bauhin, διάσημοι ἱατροὶ καὶ βοτανικοὶ ἐκ Βασιλείας τῆς Ἑλβετίας· καὶ ὁ μὲν πρῶτος ἀπεθ. τῇ 1618 ὡς ἱατρός τοῦ δουκὸς Φιλίππου τῆς Βυρτεμβέργης, ὁ δ' ἕτερος τῇ 1624 ὡς καθηγητὴς ἐν Βασιλείᾳ. Πάμπολλα καὶ σπουδαία διὰ τὴν ἐποχὴν εἶναι τὰ συγγραμματα αὐτῶν, ἰδίως τὰ φυτολογικὰ. Ἐπεχειρήσαν δὲ τὴν ἐκδοσὶν ἱστορίας τῶν φυτῶν τῶν τότε γινωστῶν μετὰ εἰκόνων καὶ εἶναι ἐκ τῶν πρώτων ἐξημευτῶν τῶν ἀρχαίων βοτανικῶν, ἦτοι τοῦ Θεοφράστου, τοῦ Διοσκορίδου, τοῦ Πλίνου κτλ. (Historia plantarum universalis Phytopynax Pinax theatri botanici κτλ.). — Ὁ Λιναῖος τοῖς ἀφιερώσει γένος Κολοβανθῶν (Bauhinia), οὗ τὰ εἶδη εἰσι φυτὰ ἀναρριχώμενα (Lianes) ἐν Ἰνδία καὶ χρῆσιμα διὰ κατασκευῆς σκρινίων. [Θ.Κ.]

Βαππλερίτης (Wapplerit) κρυσταλλοῦται κατὰ τὸ βασιρομέδ. ἑτεροκλινές σύστημα. Σιλ.=2. 2,3. εἰδ. βάρ.=2,48. Εἶναι ἄχρους, λευκὸς ἢ διαυγὴς καὶ συνίσταται ἐκ 47,70 βξυαρσενικοῦ, 14,19 ἁσβεστοῦ, 8,29 μαγνησίᾳς καὶ 29,40 ὕδατος. Ἀπαντᾷ ἐν Σαξωνίᾳ. [Κ.Μ.]

Βαπτισμὴν (Φαρμακολ.) Baptisim. Ῥηγιῶδες ἐκχύλισμα ἐκ τῆς Baptista tinctoria, ἐν κοινῇ χρήσει ἐν τῇ μεσημβρινῇ Ἀμερικῇ ὡς καθαρτικόν, Δίδεται ἐν σχήματι καταποτιῶν τὸ ἑσπέρως πρὸ τοῦ ὕπνου ἀπὸ 2—6 σιτ. δι' ἡμέρας. [Β.Π.]

Βάπτισμα (Θεολ.) Τὸ μυστήριον, δι' οὗ εἰσέρχεται ὁ ἄνθρωπος εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ καὶ καθ' ὃ διὰ τριττῆς ἐν τῇ ὕδατι καταδύσεως εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς, τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγ. Πνεύματος καθαίρεται ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας καὶ ἀναγεννᾶται εἰς νέον πνευματικὸν βίον.

Ἱεροὶ καθαρισμοὶ δι' ὕδατος ἦσαν ἐν χρήσει παρ' ὅλοις τοῖς Ἀνατολικῶς λαοῖς καὶ παρ' αὐτοῖς τοῖς Ἑβραίοις, ὡς σύμβολα ἐσωτερικοῦ ἐξαγνισμού. Τοιοῦτον χαρακτῆρα ἔφερε καὶ τὸ Β. Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ, ὅπερ καίτοι ἐξ οὐρανοῦ (Μάρκ. θ' 30), ἦτο ὅμως τύπος τοῦ Β. τοῦ Χριστοῦ (Ματθ. γ' 11, Μάρκ. α' 8, Λουκ. γ' 16), προπαρασκευαστικὸν μόνον διὰ τοὺς Ἰουδαίους εἰς ὑποδοχὴν τοῦ Μεσίου καὶ τῆς Βασιλείας αὐτοῦ (Ματθ. γ' 1—2, Λουκ. α' 16, καὶ γ' 3). Ἐν ἄλλαις λέξεσι τὸ Β. Ἰωάννου ἦτο Β. μετανοίας (Μάρκ. α' 4, Πράξ. ιθ' 4), ὡς τοιοῦτο στερούμενον τῆς ἀναγεννητικῆς ἐκείνης δυνάμεως τῆς χάριτος τοῦ ἁγ. Πνεύματος, ἣν κέκτηται τὸ Β. τοῦ Χριστοῦ (Πράξ. ε. α.). Τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἀπαύζεται ἡ ἀρχαία Ἐκκλησία καὶ ἡ τῶν Λατίνων. Παρόμοιον χαρακτῆρα πρὸς τὸν τοῦ Β. τοῦ Ἰωάννου ἔφερε καὶ τὸ τῶν μαθητῶν τοῦ Ἰησοῦ κατὰ τὴν ἐπὶ γῆς παρουσίαν αὐτοῦ (Ἰωάνν. γ' 22 καὶ 23, δ' 1 καὶ 2). «ἐκά-

»τερὰ γὰρ ὁμοίως τῆς ἐκ τοῦ Πνεύματος χάριτος ἀμοιρα ἦν», κατὰ Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον (εἰς Ἰωάνν. ἐμὴλ. ΚΘ' α'). Τῆς δὲ ὁδὸς περὶ τοῦ Β. τοῦ Ἰωάννου διδασκαλίαν ἠκολούθησαν ἐκ τῶν Διαμαρτυρουμένων οἱ Λουθηρανοὶ καὶ οἱ Καλβινισταί, συνταυτίζαντες αὐτὸ κατ' οὐσίαν πρὸς τὸ χριστιανικόν, σὺν μόνῃ τῇ διαφορᾷ ὅτι οἱ μὲν Λουθηρανοὶ αἰσθιζοῦσιν ἐκεῖνο εἰς τὴν περιωπὴν τούτου, οἱ δὲ Καλβινισταὶ ὑποβιάζουσι τὸ χριστιανικόν Β. εἰς τὴν τάξιν τοῦ Β. τοῦ Ἰωάννου. Τούναντιον οἱ Σακκινανοὶ καὶ οἱ Ἀρμενιανοὶ ἀποδέχονται τὴν ἀρχαίαν διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας.

Τὸ χριστιανικόν Β. καθιέρωσε διὰ τοῦ παραδείγματός του αὐτὸς ὁ Ἰ. Χριστός, βαπτισθεὶς ὑπὸ Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ ἐν Ἰορδάνῃ, πρὶν ἢ κατέρχεται τοῦ ἔργου αὐτοῦ τοῦ Μεσίου. Εἰς αὐτὸν ἀνάγεται ἡ ἡ σύστασις τοῦ μυστηρίου, εἰπόντα: «Ἐάν μὴ τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος καὶ Πνεύματος οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ» (Ἰωάνν. γ' 5 πρὸλ. καὶ Μάρκ. ις' 16.) καὶ ἐντεταλόμενον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ μετὰ τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν: «Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα κατὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγ. Πνεύματος» (Ματθ. κη' 19). Τὴν ἐντολήν ταύτην ἐπλήρωσαν οἱ Ἀπόστολοι εὐθὺς μετὰ τὴν εἰς Οὐρανὸν ἀνάληψιν τοῦ Σωτῆρος, διδάξαντες: «Μετανοήσατε καὶ βαπτισθήτω ἕκαστος ἡμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ λήψαθε τὴν δωρεάν τοῦ ἁγ. Πνεύματος» (Πράξ. β' 38). Ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς αὐτῶν ὁ μὲν Ἰωάννης (Α' α' 6) ὑπαινίσταται μόνον τὸ Β., ὁ δὲ Πέτρος (Α' γ' 21) ποιεῖται λόγον περὶ αὐτοῦ, ὡς σφύζοντος τὸν βαπτιζόμενον καὶ ὄντος «συνειδήσεως ἀγαθῆς ἐπισηματικὸς εἰς Θεόν», Ὁ Παῦλος ἀποδεχόμενος ὅτι «ἐν ἐνὶ Πνεύματι ἡμεῖς πάντες εἰς ἓν σῶμα ἐβαπτισθήμεν» (Α' Κορ. ιθ' 13) ἐξαίρει ἰδίᾳ τὸ γεγονός, καθ' ὃ διὰ τοῦ Β. οἱ πιστοὶ προσάγονται εἰς Χριστὸν καὶ περιβαλλόνται οὕτως εἰπεῖν αὐτόν («Ὅσοι γὰρ κείνους Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδώσαθε» Γαλ. γ' 27). Ἐν τῷ Β. ἀνευρίσκει ἰδίᾳ τὸν τύπον τῆς ταῆς καὶ ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ. «Ἡ ἀγνοεῖτε ὅτι ἔσοι ἐβαπτισθήμεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτισθήμεν. Συνετέφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ «βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον» ἵνα, ὡς περ ἡμεῖς γέροντες ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ Πατρὸς, οὕτως καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν» (Ῥωμ. ε' 3 καὶ 4). Οὕτω πως ἐξαίρει τὴν ἐν τῷ Β. συνετελεσμένην καθάρσιν ἐκ τῆς ἁμαρτίας, παριστῶν αὐτὸ ὡς λουτρον ὕδατος ἐν ᾧ ἡμαρτία (Ἐφεσ. ε' 26) ἡ λουτρον πάλαι γεγενεασίας (Τίτ. γ' 5), δι' οὗ ὁ Χριστὸς ἀγιάζει τὴν Ἐκκλησίαν αὐτοῦ. Φυσικὸν ἐπακόλουθον τούτου εἶναι ὅτι ὁ ἄνθρωπος συναπτόμενος τῷ Χριστῷ

ἐν τῇ Β. καθίσταται κοινωνὸς τῆς ταφῆς αὐτοῦ καὶ συνεγγεীরται αὐτῷ «ἀπεκδυόμενος τὸ σῶμα τῶν ἁμαρτιῶν τῆς σαρκὸς καὶ συζυγοποιούμενος αὐτῷ» (Κολ. β' 11—18) καὶ διάγων ἐρεξῆς «ἐν δικαιοσύνῃ» (Ρωμ. ε' 13). Κατὰ τὴν Παῦλον ἡ πίστις εἶνε ἀναγκαία προϋπόθεσις τοῦ Β. (Γαλ. γ' 26 κέξ. πρὸλ. καὶ Μάρκ. ις' 16). Οὐδὲν ὅμως ἀπαντᾷ παρ' αὐτῷ περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ Β παρ' ἐκείνῳ, ὅστις ἄνευ πίστεως βαπτίζεται οὐδὲ περὶ τοῦ ἐάν τὸ Βάπτισμα εἶνε ἀπολύτως ἀναγκαῖον πρὸς σωτηρίαν ἄνευ ἐξαιρέσεως. Σύμφωνος πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῆς Κ.Δ. εἶνε καὶ ἡ ἐν αὐτῇ ἀπαντῶσα πράξις. Οἱ προσηλυτίζοντες εἰς τὴν χριστιανικὴν πίστιν ἐβαπτίζοντο διὰ καταδύσεως ἐν ᾧ ὕδατι, ὡς τοῦτο γίνεται ὁλόν καὶ ἐκ τῆς λέξεως Β α π τ ι ζ ε ι ν. Οὕτω τὴν ἡμέραν τῆς Παντηκостаῆς μετὰ τὴν ἐπιτοίχησιν τοῦ ἁγ. Πνεύματος εἰς τοὺς Ἀποστόλους ἐβαπτίσθησαν ὡς ἐἰ τρισχίλιοι (Πράξ. β' 28). Ἐπίσης ἐβαπτίσθησαν ὁ Ἀβθίου εὐνοῦχος τῆς Κανδάνης ὑπὸ τοῦ Φιλίππου, ὁ ἑκατοντάρχης Κορνήλιος μετὰ τῆς οἰκογενείας καὶ ἄλλων τινῶν ὑπὸ τοῦ Πέτρου, ἡ Λυδία καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Παύλου, ὁ ἐν Φιλίπποις δεσμοφύλαξ μετὰ τῶν οἰκείων του, ὁ ἐν Κορίνθῳ ἀρχισυνάγωγος σὺν ἑλμῇ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ καὶ πολλοὶ τῶν Κορίνθιων, οἱ ἐν Ἐφέσῳ βεβαπτισμένοι εἰς τὸ βάπτισμα τοῦ Ἰωάννου βαπτισθέντες ἐκ νέου κλπ. (Πράξ. 8, 10, 16, 18, 19.). Βλ. καὶ λέξεις: Ἀναβαπτισμός, Ἀναβαπτισταί, Βαπτιστοί, Βαπτιστήριον, Κατηχούμενοι, Κολυμβήθρα, Μύρον, Μυστήρια, Νηπίων βαπτισμα, Φώτισμα, Χρίσμα. [Ε.]

Βαπτιστά. Κοινὸν ὄνομα τῶν χριστιανικῶν ἐκείνων αἱρέσεων, αἵτινες ἀπορρίπτουσι τὴν νηπιοβαπτισμὸν καὶ μόνον τοὺς ἐνηλικίους βαπτίζουσι διὰ καταδύσεων, Πατρίς αὐτῶν εἶνε ἡ Ἀγγλία, ἐθα τὸ πρῶτον ἀναφέρονται τῷ 1633 ὡς ἰδία ἐκκλησιαστικὴ κοινότης. Οἱ ἐν Ἀγγλίᾳ Β. ἀνεγνωρίσθησαν ἐλευθεροὶ τῷ 1689 διὰ τοῦ περὶ ἀνοχῆς διατάγματος Γεωλιέλου τοῦ Γ'. Ἀλλ' ἤδη τῷ 1691 διηρέθησαν κατὰ τὴν διδασκαλίαν εἰς Β. εἰς κ α θ ο λ ι κ ο ῦ ς καὶ μ ε ρ ι κ ο ῦ ς ἢ καλβινιστάς. Τῷ 1639 διεδόθη εἰς τὴν Ἀμερικὴν ἡ αἵρεσις τῶν Β. διὰ τοῦ Ρ. Οὐίλλιαμ, καὶ ἐνταῦθα ἐξ διηρέθησαν εἰς καλβινιστάς καὶ ἀρμινιανούς βαπτιστάς. καὶ οὗτοι πάλιν διηρέθησαν κατὰ τὴν III' αἰῶνα εἰς πολλὰς μερικωτέρας αἱρέσεις. Σπυδχίως ἐργάζονται πρὸς τὴν ἀπογνώσειν εἰς Β. εἰς τὴν διάδοσιν τοῦ Εὐαγγελίου παρὰ τοῖς εἰδωλολάτραις καὶ εἰς τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν Μαύρων. Καὶ ἐν Γερμανίᾳ ἀνεφάνη ἡ πρώτη τῶν Β. κοινότης τῷ 1834 Ἰερυθεῖα ἐν Ἀμβούργῳ ὑπὸ τὴν ἐπινομίαν ἡ κ ο ι ν ὅ τ η ς τ ῶ ν β ε β α π τ ι σ μ ῶ ν χ ρ ι σ τ ι α ν ῶ ν. Κατ' ἀρχὰς

σκληρῶς καταδιωχθέντες ἐν Μεκλεμβούργῳ, Πρωσίᾳ καὶ Νασσάου, ἀπέκτησαν πλήρη ἐλευθερίαν ἀπὸ τοῦ 1851, μάλιστα διὰ τοῦ νόμου τοῦ 1875. Μεγαλῆτεροι κοινότητες ὄφιστανται ἐν Ἀμβούργῳ, Στουτγάρδῃ καὶ Βρέμῃ. Γνωστοὶ δὲ Βαπτισταί εἶνε ὁ Σκῶτος Χαλδάνης, ὁ Ἀγγλος Σπουργιὸν καὶ ὁ ἐξ Ἀμβούργης Ὀνκεν. Γενικαὶ ἀρχαὶ τῶν Β. εἶνε: 1) καθαρῶς πνευματικὴ ἐκδοχὴ τοῦ γραμματός τῆς ἁγίας Γραφῆς· 2) ἀνεξαρτησία ἐκκλησιαστικῇ, καὶ 3) πρακτικὴ τάσις. Οἱ Β. ἡριθμοῦντο τῷ 1879 εἰς 2 500 000, ἐξ ὧν 2 200 000 ἐν Βορείῳ Ἀμερικῇ, 200 000 ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ 15 000 ἐν Γερμανίᾳ. [Ἰδ. Cramp, Baptist history. Γερμ. μετάφρ. 1873, 3 τόμ. [I. M.]

Βαπτιστήριον. Στρογγύλον ἢ ὀκτάγωνον συνήθως τὸ σχῆμα ναΐδιον. ἐνῷ ἐτελεῖτο τὸ βάπτισμα τῶν εἰς τὴν χριστιανικὴν πίστιν προσερχομένων καὶ τῶν τέκνων τῶν χριστιανῶν. Πολλὰ τοιαῦτα Β. ὠκοδόμησε τὸ πρῶτον ὁ μέγας Κωνσταντῖνος, ὡς ἱστορεῖ ὁ Εὐσέβιος, διότι πρὸ τούτου οἱ χριστιανοὶ ἐβαπτίζοντο ἐν ποταμοῖς καὶ λίμναις. Τὰ Β. παρέκειντο εἰς τοὺς μητροπολιτικούς ναοὺς, οἱς ἐνίοτε συνείχοντο διὰ στοὰς, ἦσαν δὲ συνήθως καθιερωμένα ἐπ' ἐνέματι τοῦ ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ. Τὰ κάλλιστα τῶν μέχρι ἡμῶν σωζομένων εἶναι τὰ ἐν ταῖς ἰταλικαῖς πόλεσι Ῥαβέννῃ, Πίστ, Φλωρεντίᾳ καὶ Πάρμα. Ἐν Ἑλλάδι ἴδιον Β. εἶναι τὸ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς Παναγίας τῆς Ἐκατονταπυλιανῆς ἐν Πάρμῳ, ἔχον ἐν τῷ μέσῳ μεγάλην μαρμαρίνην κολυμβήθραν ὑπέθεσαν δὲ τινες ὅτι καὶ ἡ ἐν Ἀθῆναις πλησίον τοῦ Ἀρείου Πάγου ἐκκλησία τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων ἦτο Β., ἀνεπαρκῆ πρὸς ἀπόδειξιν τῆς γνώμης ταύτης φέροντες λόγον, τὸ σχῆμα τῆς ἐκκλησίας, ὅπερ ἐν ἀρχῇ ἦτο ὀκτάγωνον. [Π.].

Βάρ. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Κερσοῦ τῆς Μακεδονίας, οἰκοῦμενον ὑπὸ 220 περίπου, ὧν τὸ ἐν τρίτῳ Ἀλβανοὶ μουσουλμάνοι, οἱ δὲ λοιποὶ Βουλγαροὶ χριστιανοί. [Ε.]

Βάρ. Πόλις τῆς Ὑψισίας ἐν τῷ κυβερνήτῳ τῆς Ποδολίας, ἔχουσα 11 558 κατ. (1884). [Π.Π.]

Βάρ. (Βάρος, ὁ Varus τῶν ἀρχαίων). Ποταμὸς παρὰ τὰ σύνορα τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Γαλλίας, πηγάζων ἀπὸ τῶν Παραθαλασσιῶν Ἀλπεων, εἰς ὕψος 1500 μ., πρὸς Δ τῆς λίμνης τοῦ Ἀλλέζ, καὶ μετὰ ροὴν 135 χμ. ἐκβάλλων εἰς τὴν θάλασσαν παρὰ τὴν Ἀγ. Λαυρέντιον (Σ α ἰ ν - Λ ὠ ρ ᾶ ν) 7 χμ. ΝΔ τῆς Νικαίας. — Παρὰ τὴν ποταμὸν τοῦτον εἶναι ὁ νομὸς τοῦ Β ᾶ ρ, εἰς τῶν νοτιανατολικωτέρων νομῶν τῆς Γαλλίας, ἔχων ἐμβαδὸν 6 035,90 τχμ. 288 039 κατ. (1886). 3 ἐπαρχίαι, 28 καντόνια, 145 δήμους καὶ πρωτ. τὴν Δραγγουβινιάν. Ἦχει ἀνθρακωρυχέα, μεταλλεῖα σιδήρου καὶ

μολύβδου, μάγμαρα, αλάβαστρον, γρανίτην, πορφυρίτην, μωσαϊκά, μεταξουργεῖα καὶ ἄλλα βιομ. καταστήματα. — Ἡ σημαντικωτέρα τῶν ἐν αὐτῇ πόλεων εἶναι ἡ Τ ο υ λ ὡ ν. [Π.Π.]

Βαράβα (ῥωσιστὶ Βαραβίνσκαγια-Στέπ). Μία τῶν ἐν τῇ Ἀσιατικῇ Ῥωσίᾳ στεππῶν, περιλαμβάνουσα ἅπασαν τὴν μεταξὺ τοῦ Ἰρ-τισκ καὶ τοῦ Ὄβδ, καὶ μεταξὺ τῆς βορείου κλίτους τῶν Ἀλταϊκῶν ὁρέων καὶ τῶν ποταμῶν Τάρα καὶ Τόνι χώραν. Κατοικεῖται ἰδίως ὑπὸ τῶν Βαραβίνσκη, φυλῆς τουζανικής μαχιμωτάτης, ἐκ 2 173 ψυχῶν (1885). [Π.Π.]

Βάραβις (Bābarāvi). Πειητής Ἰνδὸς ἀκμάσας περὶ τὰ τέλη τοῦ 1' αἰῶνος μ. Χ., ἐγραψεν εἰς γλῶσσαν λίαν ἐπιτετηδευμένην ποίημα ἐπικὸν εἰς θεασκτικὰ ἄσματα ἡρωϊκὴν ἔχον τὴν ὑπόθεσιν, ληφθεῖσαν ἐκ τοῦ ἐθνικοῦ ποιήματος Μαχαβάτα. [Κερ.]

Βαράβρα (Barabra ἢ Barabrah). Ἐκτεταμένη καὶ ἔρημος σχεδὸν χώρα τῆς Ἀφρικῆς, ἐν τῇ Νουβίᾳ, ἔχουσα πρωτεύον τὴν Μόσχον. Οἱ κάτ. τῆς Β. ὑπολογίζονται εἰς 40 000 περίπου, οἰκοῦντες ἐν τῇ στενῇ κοιλάδι τοῦ Νείλου, ἀπὸ τοῦ πρώτου αὐτοῦ καταρράκτου ἐν Ἀσουάν, ἄχρι τοῦ δευτέρου ἐν Βάδι Χάλα, ἐν 80 χωρίοις. Πρωτεύουσα αὐτῆς εἶναι τὸ πολίχνιον Δέρε. [Π.Π.]

Βαράγγεν Φιόρδ (Warangen-fjord). Κόλπος τῆς Νορβηγίας κατὰ τὴν Βαλτικὴν. [Π.Π.]

Βάραγγοι (ἢ Οὐαρίγγοι). Οὕτω καλοῦνται ἐν τῇ ἱστορίᾳ οἱ ἀπὸ τοῦ 9' μ. Χ. αἰῶνος ἀπὸ τῶν Σκανδιναικῶν χωρῶν θαλασσίας μεταναστάσεις καὶ ἐπιδρομὰς ποιοῦμενοι πολεμιστὰι εἰ καλούμενοι ἄλλως Νορμανδοί, ἤτοι βόρειοι ἄνδρες (Nordmann). Τὸ ὄνομα Βάραγγοι ἢ Οὐαρίγγοι, ὡς ἐκάλουν τοὺς Νορμανδοὺς τοὺς ἰδίως οἱ Βυζαντινοὶ εἶναι αὐτὸ τὸ Σκανδιναικὸν W a e r i n g o n, ὅπερ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Σκανδιναικῇ σημαίνει «σύντροφοι». Ὑπὸ τὸ ὄνομα δὲ τοῦτο καὶ ὑπὸ τὸ ἄλλο ὄνομα W i k i n g e r ἦτοι π ο λ ε μ ι σ τ α ἱ ὑμνοῦνται οἱ θαλάσσιοι αὐτοὶ ἐπιδρομῆς ἐν τοῖς ἄοικτοις τῆς Σκανδιναικῆς. Ἐν Κωνσταντινουπόλει οἱ Βάραγγοι ἀπετέλουν τὴν αυτοκρατορικὴν σωματοφυλακίαν, ὑπηρετοῦν δὲ καὶ ἀπλῶς ὡς μισθοφόροι ὑπὸ ἰδίους ἀρχηγούς καὶ ἔλαβον πειθαίον μέρος ἰδίως ἐν τοῖς κατὰ τῶν Τούρκων πολέμοις τοῦ 10' αἰῶνος. Ὑπὸ τὸ ὄνομα δὲ τοῦτο ἐγένοντο γνωστοὶ εἰς τὴν Ἀνατολὴν καὶ ἰδίως εἰς τοὺς Ἀράβας οἱ κάτοικοι τῶν περὶ τὴν Βηλτικὴν θάλασσαν χωρῶν, καὶ οἱ Ἀράβες γωγράφοι ἐκάλεσαν τὴν Βαλτικὴν θάλασσαν Β α ρ α γ γ ι κ ῆ ν. Περὶ τῶν πολλῶν καὶ μεγάλων θαλασσίων ἐπιδρομῶν καὶ ἀπειρήσεων τῶν Βαράγγων εἰς τὰς διαφόρους χώρας τῆς Εὐρώπης καὶ περὶ τῶν ὑπ' αὐτῶν ἱδρυθέντων κρατῶν, ἴδια δὲ περὶ τῶν σχέσεων αὐτῶν πρὸς

τὸ Βυζαντινὸν κράτος, γενήσεται λόγος εἰδικώτερον ἐν τῇ λ. Νορμανδοί. [Π.Κ.]

Βαραδαῖος Ἰάκωβος Ζάνζαλος. Μοναχὸς τοῦ παρὰ τὴν Νίσειν μοναστηρίου Φάσιτλα, κατορθώσας νὰ διασωθῇ καὶ ἀναδιοργανώσῃ τοὺς Μοναχιστάς τῆς Συρίας καὶ Μεσοποταμίας ἐν καιρῷ τοῦ διωγμοῦ τοῦ Ἰουστινιανοῦ. Ἐγένετο ἐπίσκοπος Ἐδέσσης καὶ ἐπωνομάσθη Β α ρ α δ α ῖ ο ς (El Baradai=ἐπαίτης), διότι μετρημιστὴς εἰς ἐπαίτην περιώδευσεν καὶ ἐνίσχυεν τοὺς Μοναχιστάς. Ἀπ' αὐτοῦ μετωνομάσθησαν οὗτοι Ἰ α κ ω δ ῖ τ α ι. [Ε.]

Βαράδω. Ἐδρα τοῦ δήμου Ἐννέα Χωρίων τῆς ἐπαρχίας Κισάμου τῆς Κρήτης. Κατ' 368 χριστιανοὶ τῇ 1881. [Π.]

Βάραθρον (Ἀρχαιολ.). Χάσμα φρεατῶδες καὶ σκοτεινὸν ἐν Ἀθήναις, εἰς ὃ τοῦτο εἰς θάνατον καταβιβασμένους ἐνέβαλλον. (Σχολ. Ἀριστοφ. Πλούτ. 431. Ξενοφ. Ἑλ. 1. 7. 20. Ἀρπ. ἐν λ.). Εἶναι γνωστὸν ὅτι τὸ βάραθρον ἔκειτο ἐν τῷ δήμῳ Κεϊριαδῶν «βάραθρον» Ἀθηναῖοι δ' ἦν ὄρυγμά τι ἐν Κεϊριαδῶν δήμῳ» (Bekker, An. Gr. I 219, 11), ἀλλ' ἀμφισβητεῖται ἡ θέσις αὐτοῦ. Τὸ πιθανώτερον εἶναι ὅτι ἦτο ἐκτὸς τῶν τειχῶν κατὰ τὴν ἐκ Πειραιῶς ὁδὸν δύναται δέ τις καὶ νῦν εἶναι νὰ ἀνεύρῃ ἔκρη αὐτοῦ εἰς τοὺς σπηλαιώδεις κρημνοὺς τῶν δυτικῶν ὑπορείων τοῦ Ἀέρου τῶν Νορμῶν. (Curtius, Att. Stud. 1. 8.). Ὁ Πλάτων ἐν τῇ Πολιτείᾳ λέγει ὅτι Λεόντιος ὁ Ἀγλαῖος ἀνερχόμενος ἐν Πειραιῶς ὑπὸ τὸ βόρειον τεῖχος ἐκτός, εἶδε νεκροὺς παρὰ τῷ δημίῳ κειμένους. Ἐκεῖ δέ που ἐν Μελίτῃ κατῴκει καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς, ὅστις πλησίον τῆς οἰκίας κατεσκεύασεν τὸ ἱερὸν τῆς Ἀριστοβούλης Ἀρτέμιδος· αὐτὸν νῦν, λέγει ὁ Πλούταρχος (Θεμ. 22), τὰ σώματα τῶν θανατομένων οἱ δήμιοι προβάλλουσι, καὶ τὰ ἱμάτια καὶ τοὺς βρόχους τῶν ἀπαγομένων καὶ καθαιρεθέντων ἐκφέρουσι. Ἐν τοῖς παλαιότεροις χρόνοις τὸ βάραθρον ἔκειτο εἰς τὸ μέρος, ὅπου μετὰ ταῦτα κατεσκευάσθη τὸ Μητροῦν· βραδύτερον δὲ συγχωσθὲν, μετετέθη εἰς τὸν δῆμον Κεϊριαδῶν (Σουηδ. Μητρογότης). Ὁ δὲ τοὺς ἀναρχομένους παραλαμβάνων δῆμιος ἐκαλεῖτο ὁ πρὸς τῷ ὄρυγματι, ὁ ἐπὶ τῷ ὄρυγματι, ὁ ἐπὶ τῷ ὄρυγματι (Πλούτ. II. 71. Δεινάρχ. κατὰ Δημοσθ. §. 62. Λυκούργ. κατὰ Λεωνορ. §. 121). [Δγ. Δγ.]

Βάραθρον (Γ' αἰ. λ.). Ἡ κατὰ τὴν ἀρχαίαν διὰλεκτον ἕρεθρον. Βλ. Καταβόρα.

Βαρακλή-Καραυλλάξ. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Δοριᾶν τῆς Μακεδονίας, οἰκοῦμενον ὑπὸ 450 περίπου μουσουλμάνων. [Ε.]

Βαρακλή-ταιφλίξ. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Ἀδρῆτ-Χισσάρ τῆς Μακεδονίας,

έχον ὡς 650 κατοίκους, ἐξ ὧν οἱ 100 μουσουλμάνοι, οἱ δὲ λοιποὶ χριστιανοὶ Βούλγαροι. [Ε.]

Βαράνα (Baranya) Κομητεία πρὸς δυνάμεις τῆς Οὐγγαρίας, ἔχουσα ἐμβαδὸν 5 092,86 τχμ. καὶ κατ. 204 312 (1880), ὧν οἱ πλεῖστοι καθολικοὶ. Δικεῖται εἰς 6 περιφέρειας καὶ ἔχει πρωτεύουσαν τὴν Φύμα-κίρην ἢ Πέτοχ. [Π.Π.]

Βαρσάδιον (Warasdin). Κομητεία τῆς Κροατίας καὶ Σλαβονίας, ἔχουσα ἐμβαδὸν 2 322 τχμ. καὶ 220 663 κατ. (1880). Διατέμεται ὑπὸ τὴν Βαρσάδιον Ὀρεῶν, ὅτινα διήκοντα ΝΑ εἰσέρχονται εἰς τὴν Σλαβονίαν, ἀρδεύεται δ' ὑπὸ τοῦ Δρυῦς καὶ περ-ράγει ζέθονα σιτηρά, καπνὰ, οἶνους καὶ καρπούς. — Ἡ δμώνυμος πρωτ. αὐτοῦ κεῖται ἐπὶ τοῦ Δρυῦς, ὅν ζευγνύει ἐκεῖ μεγάλη ξυλίνη γέφυρα, ἔχει δὲ βιομηχανίαν, ἐμπορίον καὶ 10 371 κατ. (1881). [Π.Π.]

Βαράσσοβα Ὀρος τῆς Αἰτωλίας, ὑπὸ τῶν ἀρχαίων καλούμενον Χαλκίς. κείμενον πρὸς Α τοῦ Μεσολογγίου κατὰ τὴν ἀριστερὰν ἐκθῆν τοῦ Κυῖνου ποταμοῦ καὶ πλησίον τῆς ἀκτῆς τοῦ Καλυθωνίου κόλπου. ἀπε-ναντι τῶν Πατρῶν πρὸς Β. Τὰ πλευρά τοῦ ὄρους τούτου εἶναι βράχοι τραχεῖς. Ὑψὸς 917 μέτρων. Ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἦν πολίχνην δμώνυμον Χαλκίς.

Βαραταρία. Λίμνη τῆς Β. Ἀμερικῆς, ἐν τῇ Λουϊζιάνῃ, συγκοινωνοῦσα διὰ δύο διω-ρύχων πρὸς τὸν ὁμίον. κόλπον. [Π. Π.]

Βαράτσε. (Κατὰ τὸν μεσαιῶνα Β α ρ ἄ γ γ ο). Ἐπίγειον τῆς Ἰταλικῆς ἐπαρχίης Γενούης, ἐν τῇ διαμερίσματι τῆς Σαβοΐας καὶ παρὰ τὸν κόλπον τῆς Γενούης. ἔχει σταθμὸν σιδηρ. καὶ 8 146 κατ. (1881). [Π. Π.]

Βαρβαδόες (Barbadoes). Νῆσος Α τῶν Ἀντιλλῶν ἐν τῇ Ἀτλαντικῇ ὠκεανῷ, ἀ-νήκουσα εἰς τὴν Ἀγγλίαν. ἔχει ἐμβαδὸν 430 τχμ. καὶ 181 000 κατ. (1888), ὧν οἱ ἡμίσεις περίπου μαῦροί ἀπελευθεροί. — Ἡ πρωτ. αὐ-τῆς Βριγκτόουν ἔχει 21 385 κατ. (1881). — Ἡ δὲ Γενικὴ Διοίκησις τῆς Βαρβαδόες ἔχει 321 080 κατ. [Π.Π.]

Βαρβάκειον. Βαρβάκεια καλεῖσθαι ἐν Ῥωσσίᾳ τὰ δαπάναις τοῦ Βαρβάκη συντελε-σθέντα ἐν Ἀστραχάν δημοσίων ἔργων. Βλ. Ἐλ-λάδι δὲ Βαρβάκειον εἰς μνημὸν τοῦ ἱστοῦ ὀνομάσθη Λύκειον, ὅμοιον ἔχον ἔργων μὲν πρὸς τὸν τῶν δημοσίων γυμνασίων, περιλαμ-βάνον δὲ καὶ Ἑλληνικὴν σχολεῖν. Λυσιπώ-νως πρὸς τὴν Θέλησιν τοῦ ἀειμνήστου Βαρβάκη, δρίσαντος ἐν τῇ διαθήκῃ του τὴν κληροδοτηθῆν ὑπ' αὐτοῦ ἐν περίπῳ ἑκατομμύριον ρουβλίων «νά μεταχειρισθῶσιν εἰς οἰκοδομήσιν ἐν τῇ Ἑλλάδι ὅπου εἰς αὐτὴν ἡλίου ἐγκρίθη βελ-

«τίτερον, μὲ τὴν ἄδειαν τῆς ἐκεῖσε διοικου-σῆς ἐξουσίας, ἐν Λύκειον, διὰ τὰ διδασκῆται «καὶ μαθητῆται ἢ νεαρά Ἑλληνικὴ νεολαία «πρὸς μίμησιν τῶν πρώτων αἰώνων», διὰ Β. Διατάγματος τῆς 26 Φεβρουαρίου 1848 ἀπε-φασίσθη ἡ σύστασις Λυκείου φερωνύμου τοῦ Ἰδρυτοῦ, καὶ ἡ οἰκοδομὴ διδασκηρίου δι' αὐτό, κανονισθεῖσα εἰδιωότερον δι' ἑτέρων Β. Δια-τάγμάτων τῆς 9 Ἰουν. 1856 καὶ 31 Ἰαν. 1870. Τὸ Λύκειον διηρέθη μετέπειτα διὰ τὴν πλη-θὺν τῶν μαθητῶν εἰς 2 γυμνάσια, ὧν τὸ Β' κατηργήθη τῷ 1887, ἀνεστράφη δὲ τῷ 1891. Διὰ Β. Διατάγματος τῆς 6 Ὀκτωβρίου 1886, τὸ μὲν Βαρβάκειον Λύκειον μετινομασθῇ Βαρ-βάκειον γυμνάσιον, τὸ δ' ὄνομα αὐτοῦ ἔλαβεν ἕτερον ἐκπαιδευτικὸν ἱδρυμα, ὀργανισθὲν κατὰ τὸ πρότυπον τῶν γερμανικῶν Realgymna-sien, ὅπερ ὤρισθη ὅτι θὰ συντηρῆται ἐκ τῶν τόκων τοῦ Βαρβάκειου κληροδοτήματος καὶ ἐφ' ὅσον μὴ ἐξαρκοῦν ἐκ τῶν τόκων τῶν γε-νικῶν κληροδοτημάτων. Τὸ Βαρβάκειον κλη-ροδοτήμα, ἐξ οὗ συντηροῦνται ἀμφότερα τὰ Βαρβάκεια γυμνάσια καὶ τὸ Λύκειον, περισυλ-λαχθὲν ἐπιμελεῖται τοῦ φιλοπάτριδος ἐκτελεστοῦ τῆς διαθήκης τοῦ Βαρβάκη Ι. Π. Μπέζου, ἀ-νῆρχετο ὅτε ἐστάλη εἰς τὴν Ἑλληνικὴν κυ-βέρνησιν εἰς 235 202 ἀργ. ρουβλίων καὶ 425 649 χάρτινα. Κατετέθησαν εἰς τὴν Ἐθν. Τράπεζαν 1 988 992 98 $\frac{98}{100}$ ρρ. ἐξ ὧν ἐδαπανήθησαν διὰ τὴν οἰκοδομήν τοῦ διδασκηρίου 440 500 ρρ. Μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τούτων καὶ ἄλλων δαπα-νῶν, προσθήκη δὲ καὶ τῶν δεδουλευμένων τό-κων συνεποσθῇ κατὰ τὸ 1870 (ὅτε ἐξημο-σιεύθη ἡ τελευταία περὶ τῶν κληροδοτημάτων ἐκθέσις τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἑκκλησιαστι-κῶν) εἰς 1 671 940,70 $\frac{70}{100}$. Κατὰ τὸ Β. Διά-ταγμα τῆς 26 Φεβρ. 1843, τὸ μὲν κεφάλαιον ὤρισθη νὰ μείνῃ διὰ παντὸς ἄθικτον καὶ ἀνέ-παφον, διὰ τὰ χρησιμεύει αἰωνίως πρὸς τὴν ἀγαθοεργίαν σκοπὸν τοῦ αἰδίου ἀφιερωτοῦ· μόνοι δ' οἱ τόκοι αὐτοῦ νὰ δαπανῶνται κατὰ πρώτιστον μὲν λόγον εἰς συντήρησιν τοῦ γυ-μνασίου τοῦ Βαρβάκη καὶ εἰς ὑποτροφίας ἀ-πόρων μαθητῶν· τὰ δὲ περισσεύοντα ἐκ τῶν ἐτήσιων τόκων νὰ δαπανῶνται εἰς τὰς λοιπὰς χρεῖας τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως, ἰδίως δὲ εἰς τὴν ἀποστολὴν ὑποτρόφων εἰς σχολὰς τῆς ἀλλοδαπῆς, πρὸς ἐκμάθησιν τῆς ναυτικῆς ἐπι-στῆμης. Πλ. καὶ λ. Βαρβάκης. [Π.]

Βαρβάκης Ἰωάννης Ἀνδρέου. Φιλόπα-τρις Ἑλλήν, εἰς τῶν μεγάλων εὐεργετῶν τοῦ ἡμῶν ἔθνους, γενν. ἐν Ψαρὰ πρὸ τοῦ 1760, ἀποθ. ἐν Ζακύνθῳ τῇ 12 Ἰανουαρίου 1825. Πλοίαρχος ὢν ἐμπορικοῦ πλοίου κατὰ τὰς ἀρ-χὰς τοῦ ῥωσσοτουρκικοῦ πολέμου (1770), ἐ-παναστάντων τῶν Ψαριανῶν καὶ ταχθέντων μετὰ τῶν Ῥώσων, ἐναυπήγησε γαλιώταν, εἰτα δ' ἀγοράσας βρικιον ὤπλισεν αὐτὸ κατα-δρομικόν· ὁμοῦ δὲ μετὰ τῶν ἄλλων Ψαριανῶν

καταδρεμικῶν διέπλεε τὰ παράλια τῆς Ἰωνίας, τῆς Θράκης καὶ τῆς Μακεδονίας, διόκων τὰ ὑπὸ τὴν Ὀθωμανικὴν σημαίαν πλοῖα. Περί δὲ τὰ τέλη τοῦ πολέμου ἐναυπηγήσαν ἐν αὐτῇ τῇ νήσῳ τρικάρτερον πλοῖον 26 πυροβόλων, προσφορώτερον ὅπως μάχηται πρὸς τὰ μεγάλα ἐχθρικά πλοῖα, πρὶν ἃ ἦσαν ἀνεπιτήδεια καὶ ἀνεπάρκεις οἱ σκελετοὶ καὶ τὰ βρῖκια τῶν καταδρεμίων. Ἀλλὰ πρὶν ἐκπλεῦσαι τοῦ λιμένος τῶν Ὑρῶν συνωμοτηγῆθαι ἢ εἰρήνη (1774), τοῦτου δ' ἕνεκα ἠναγκάσθη νὰ ἐπαναλάβῃ τοὺς ἐμπορικοὺς πλοῖς. Καὶ πρῶτον μὲν ἐπλευσεν εἰς Λιβόρνον, ἐκείθεν δ' ἐπ' ἀνελθὼν εἰς Ὑρὰ μετέβη εἰς Κωνσταντινούπολιν· ἀλλὰ καταγγελλοὺς εἰς τὴν τουρκικὴν κυβερνήσιν ὡς ἀπειστής, κατέβηκεν εἰς τὴν ῥωσικὴν πρεσβείαν, ὅφ' ἥς ἐφυγαδεύθη εἰς Ὀδησσόν, τὸ δὲ πλοῖον τοῦ ἐδωκεύθη. Ἐξ Ὀδησσὸς δὲ ἐν παντελεὶ ἀπέριον ὄν, μετέβη εἰς Πετροῦπολιν, ἵνα ζητήσῃ βοήθημά τι παρὰ τῆς αὐτοκρατορίας· διήκουσε δὲ περὶ τὸ πλεῖστον τῆς μακρᾶς ἐξοῦ, περὶ δὲ καὶ ἀνυπέδωτος μετέβη καὶ ἐκ Πετροπόλεως εἰς Τσάρκοεσσό, ὅπου διέμεναν ἡ ἀδελφὴ. Ἦξ' αὐτοχρὺς δὲ τινος συγκυρίας κατορθώσας νὰ τύχῃ ἀνταρσίως παρὰ τῇ αὐτοκρατείᾳ, ἔλαβε παρὰ ταύτης βοήθημα 1000 ῥωσικῶν φλωρίων καὶ τὸ πρῶτον μὲν ἀτελοὺς ἀλλείας ἐν τῇ Κασπίᾳ. Ἄνευ χρονοτριβίας ἐσπευσε νὰ μεταβῇ ὁ Π. εἰς Ἀστραχάν, ἐκεῖ δὲ τὸ μὲν αὐτοκρατορικὸν βοήθημα χρησιμοποιοῦσας εἰς κατασκευὴν οἰκοπνεύματος, δεξιότητά δ' ἐπωφεληθεὶς καὶ τὸ χρηρηγῆθαι αὐτῷ προνόμιον, κατάρθωσεν ἐν βραχεὶ χρόνῳ νὰ συγκυμίσῃ μέγαν πλεῖτον.

Τὸ μέγιστον μέρος τῆς περιουσίας αὐτοῦ διέθεσεν ὁ γενναῖος ἀνὴρ εἰς κοινωφελῆ ἔργα καὶ ἀγαθοεργίας ἐν τῇ ἰδίᾳ καὶ ἐν τῇ ὑστὴρ πατρίδι αὐτοῦ. Εἰς ἐν καὶ ἡμεῖς ἐκαταμύριον ρουβλίων ἀνέρχοντο τὰ ὑπ' αὐτοῦ δαπανηθέντα μέχρι τοῦ 1816 πρὸς κατασκευὴν δημοσίων ἔργων ἐν Ἀστραχάν καὶ Ταίγαν-ρῶν, ὧν ἐπιφανέστατον εἶναι ἡ τῷ 1809 γενομένη δαπάναις αὐτοῦ διωρυξὶς τὰ μέγιστα συντέλεσασα εἰς ἐξυγιάνσιν καὶ καλλωπισμὸν τῆς πόλεως Ἀστραχάν· τούτων δ' ἕνεκα μεγάλως ἐτιμῆθη ὑπὸ τῆς ῥωσικῆς κυβερνήσεως, ἐκλεγομένης ἐπαρχιακὸς ἀρχηγὸς τῶν ἐν Ἀστραχάν εὐπατρίδων καὶ διορισθεὶς αὐλικὸς σύμβουλος. ἀπονεμηθέντων δὲ καὶ τίτλων εὐγενείας εἰς τὰ ἐκ δευτέρου γάμου τέκνα τοῦ καὶ εἰς τὰ τέκνα τῆς μονογενοῦς ἐκ πρώτου γάμου θυγατρὸς αὐτοῦ καὶ τοῦ Ὑρῶν Ν. Κομνηνοῦ. Εἰς δὲ τὴν Ἑλλάδα ἀρετῶς ἐπιβαψίλευσε τὸς εὐεργεσίας ὁ Π. μάλιστα κατὰ τὴν ἐπαναστάσιν ἐν ἀρχῇ ταύτης ἐπεμψεν ἐκατὸν χιλ. ρουβλίων εἰς τὸν οἰκουμένικόν πατριάρχην πρὸς ἐξαγορὰν αἰγυπιακῶν Ἑλλήνων· κατὰ δὲ τὴν διάρκεια τοῦ ἀγῶνος πολυλάκις ἐπέμψε φορτία σιτου εἰς Ὑρὰ καὶ ἄλλας φορτίον πυρίτιδος. Μετὰ δὲ τὴν καταστροφὴν

τῶν Ὑρῶν κατήλθεν αὐτὸς διὰ Τεργέστης εἰς τὴν Ἑλλάδα κερμαίων φορτία τροφῶν καὶ ἄλλων ἐφοδίων, ἀπέβας δ' εἰς Μονεμβασίαν διένημα ταῦτα καὶ μέγα ποσὴν χρημάτων εἰς τοὺς χρεῖαν ἔχοντας. Ἐπανερχόμενος δ' εἰς Ἱόνισον διὰ Τεργέστης ἐτελεύτησε νοσήσας ἐν τῇ λοιμοκαθαρτηρίῳ Ζακύνθου, ὅφ' οὗ πρῶτον συνέταξε τῇ 10 Ἰανουαρίου 1825 δευτέραν διαθήκην, συμπληρωτικὴν τῆς ἐν Ταίγαν-ρῶ τῇ 22 Μαΐου 1824 συνταχθείσης, δι' ἧς ἐκληροδότησεν εἰς τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος τὸ μέγιστον μέρος τῆς περιουσίας τοῦ πρὸς οἰκοδομὴν Λυκαίου. ὀρίσας τὸ ἐπίλοιπον νὰ χρησιμεύσῃ «εἰς ἐξαγορὰς τῶν ὑποπεσόντων εἰς αἰγυπιακὴν ἑλληνικὴν οἰκογενεῶν καὶ εἰς ἀντίληψιν καὶ βοήθειαν ἀπέρων ἑλληνικῶν γενεῶν».

Τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος ζῶντα ἐτίμησε τὸν Π. ἀνακηρύξας αὐτὸν δι' ἀποράσεως τοῦ Βουλευτικοῦ (τῇ 20 Νοεμβρ. 1824) μέγαν εὐεργετήν τοῦ ἔθνους· εἰς τὸ ἐγνώσθη ὁ θάνατος αὐτοῦ, τὸ Βουλευτικὸν ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 26 Φεβρ. 1825 ἐπέμψε πρεσβύλευμα πρὸς τὸ Ἑκτελεστικὸν ἐντελλόμενον ἵνα διὰ τὰς μεγάλας τοῦ ἀνδρὸς εὐεργεσίας πρὸς τὸ ἔθνος, ὁ ὑπουργὸς τῆς Θρησκείας διορίσῃ διὰ τὰς κατὰ τὴν ἐπικράτειαν ἐκκλησίας νὰ ψάλλῃσι μνημέσων ἐπὶ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς αὐτοῦ. Ἐτίθειον δὲ μνημέσων τελεῖ ὑπὲρ τῆς ψυχῆς τοῦ Π. καὶ ὁ δῆμος Ν. Ὑρῶν, εἰς ὃν ὁ ἀείμνητος ἀνὴρ κατέλιπε 10 χιλ. ταλῆρων διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς πόλεως, ἐν ἧ' ἐμελλεν εἶναι συνοικισθῶσιν οἱ Ὑρῶναι. Ἦ δ' ἑλληνικὴ κυβερνη- νησίς, κανονίσασα τὴν χορὴν τοῦ κληροδοτήματος, ἀπεράσισε τὴν ἰδρυσιν ἀνδριάντος τοῦ Π. ὅστις ποιήθηκε ὑπὸ Λεων. Δρόση ἐσθήθῃ ἐν τῇ περιβόλῳ τοῦ Ναπτείου ἐν Ἀθήναις καὶ τὴν ἀνέγερσιν μνημείου, εἰς ὃ νὰ κατατεθῶσιν ἀνακεκαίμενα ἐκ Ζακύνθου τὰ δοτὰ αὐτοῦ. Βλ. καὶ λ. Βαρδάρειον. (Β 6710 γ ρ. Ἑλληνικά χρονικά 1825 ἀρ. 98. — Λέγιος Ἑρμῆς 1819 σ. 610. — 656. — Κ. Νικοδήμου, ὑπόμνημα τῆς νήσου Ὑρῶν. Ἀθ. 1862 τ. Α' σ. 24-27. — Α. Γούδα, Βίαι παράλληλοι. Ἀθ. 1870 τ. Γ' σ. 155-192). [Π.]

Βάρδανη. Χωρίον τῆς ἐπαρχίας Μεγαρχιτίου τοῦ βιλαετίου Ἰωαννίνων, ἔχον τῷ 1888 κατ. 925, ὡν 100 Ἑλληνες ἀλβανόφωνοι, εἰς λοιποὶ Ἀλβανοὶ μουσουλμᾶνοι. [Π.]

Βαρδάρη. Κώμη τοῦ δήμου Νυνάκρης τῶν Καλαβρύτων, ἔχουσα 29 μ. σχολ. καὶ 116 κατ. (1889). εἰσινες πάντες σχεδόν (πλὴν 10 οἰκογενειῶν) παραχρημαζοῦσιν ὡς σταφιδοῦχοι, γεωργοὶ καὶ κτίσται εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Ἀγιάλειας, ἔχοντες αὐτῷ διπλῇ κατοικίαν. Εἶνε πατρίς τοῦ Θεοφωροπούλου τοῦ ἐκ τῶν πρώτων μετασχεόντος τοῦ ἀγῶνος ἐν τῇ τῶν Καλαβρύτων ἐπαρχίᾳ. [Γ.Πδ.]

Βαρδάρη 1) Χωρίον τῆς Χαλκιδικῆς,

ἀριθμοῦν ὡς 650 κατοίκους Ἑλλήνας χριστιανούς. — 2) Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Τετάρτου τῆς Μακεδονίας, οἰκοῦμενον ὑπὸ 150 περίπου Βουλγάρων χριστιανῶν. [Ε.]

Βαρβάρα (Ἀγία) Χωρίον τοῦ δήμου Μεγάλης Μόρσεως τῆς ἐπαρχ. Μονοφατισίου τῆς Κρήτης, ἔχον τῷ 1881 κατ. 450, ὧν 40 μουσουλμάνοι. [Π.]

Βαρβάρα (Ἀγία) 1) Τὸ σημερινὸν ὄνομα τοῦ πρὸς Β τῆς Ψευδαλαίας ἀκρωτηρίου τῆς Σαλαμίνος, ὅπου ἐκαλεῖτο τὸ πάλαι Κυνόσουρα. — 2) Ἡ μέση καὶ ὠθηλοτάτη τῶν τριῶν κορυφῶν τοῦ ἐν τῇ Δ Μεσσηνίᾳ ὄρους Διγυλίου, ἔχουσα ὕψος 1220 μ. [Π.]

Βαρβαρεῦον. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Ἰστιπίου τῆς Μακεδονίας, οἰκοῦμενον, ὑπὸ 500 περίπου Βουλγάρων χριστιανῶν. [Ε.]

Βαρβαρία. Βλ. Βερβερία, Βέρβεροι.

Βαρβαρισμός. (Γραμμ.) Ἡ μὲν ὁρὴ ἡρώς τοῦ Ἑλληνισμοῦ λόγῳ καλεῖται ἑλληνισμὸς καὶ ἑλληνισμός, τὸ δὲ ἐναντίον βαρβαρισμός καὶ σολοικισμός. Καὶ μὲν Β. εἶναι ἀμάρτυμα περὶ μίαν λέξιν, ὃ δὲ σολοικισμὸς περὶ τὴν σύνταξιν. Περί τούτων Σέξτος ὁ Ἐμπεϊριεύς λέγει· τάδε (πρὸς γραμματικούς· σελ. 646, Bekk.) «βαρβαρισμός ἐστι παράπτωσις ἐν ἀπλῇ λέξει παρὰ τὴν κοινὴν συνήθειαν καὶ σολοικισμός ἐστι παράπτωσις ἀσυνήθης κατὰ τὴν ὅλην σύνταξιν καὶ ἀνακόλουθος». Καὶ τοῦ μὲν πρώτου ἀμαρτήματος φέρεται ὡς παραδειγμα τὸς παρ' Ἀλεξάνδρου συνήθεις τύπους ἐλ ἡ λυ θ α ν καὶ α πε λ ἡ λυ θ α ν, τοῦ δὲ δευτέρου τοῦ ἀνακολούθου «πολλὰ περιπατήσας κοπιᾷ μου τὰ σκέλη» (αὐτοῦ σελ. 647). Τὰ αὐτὰ περίπου λέγουσι καὶ πάντες οἱ ἄλλοι γραμματικοί. Τὰ τοῦ Πολυδίου καὶ Ἡρωδίου περὶ σολοικισμοῦ καὶ βαρβαρισμοῦ καὶ ἀνωνόμου τινὲς ἐξέδωκεν ὁ Nauek ἐν τῷ τέλει τοῦ λεξικοῦ τοῦ καλουμένου Vindobonense σ. 283 κ. ἐ. (ἐν Πετροπόλει καὶ Λειψία 1867). Ὁ δὲ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ περὶ ποιητικῆς (κεφ. 22), ἐνθα ὁ λόγος περὶ ἀρετῆς λέξεως, ὑπὸ διαφορὸν ἐννοίαν μεταχειρίζεται τὸ ὄνομα βαρβαρισμὸν ὡς τεχνικὸν ὅρον, λέγων ὅτι εἶναι λέξεις ἐκ γλωττῶν συγχευμέναι, δηλ. ὅπως λόγῳ γλωσσηματικόν. «Ξενικὸν δὲ λέγω γλωττῶν καὶ μεταφορῶν καὶ ἐπέκτασιν καὶ παντὶ τὸ παρὰ τὸ κύριον· ἀλλ' ἂν τις ἅμα ἅπαντα τοιαῦτα ποιήσῃ ἢ αἰνιγμα εἴη ἢ βαρβαρισμός· ἂν μὲν οὖν ἐκ μεταφορῶν, αἰνιγμα, ἂν δὲ ἐκ γλωσσῶν, βαρβαρισμός». [Ι.Π.]

Βαρβάροι 1) Χωρίον τοῦ δήμου Ἀγίων Παρασκευῶν τῆς ἐπαρχίας Πεδιάδος τῆς Κρήτης, ἔχον 211 κατ. (τῷ 1881), ὧν 54 μουσουλμάνοι. — 2) Ὁμοίως τοῦ δήμου Καστελλίου τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας. Κατ. 262, ὧν

οἱ ἡμίσεις χριστιανοὶ καὶ οἱ ἡμίσεις μουσουλμάνοι. [Π.]

Βάρβαρος. Ἡ λέξις, συγγενὴς τῇ σαρκορικτῇ barbaras ἢ varvaras (σημαίνουσα τὸν ἀλλοδαπὸν ἢ κατ' ἄλλους τὸν οὐλότριχα), ἐσήμαινεν ἐν ἀρχῇ τὸν σκληρῶς καὶ τραχεῶς φθεγγόμενον, τὸν λαλοῦντα γλώσσῃ ἀκαταληκτον. διὸ καὶ τὸ ἀπαξ εἰρημένον ἐμνηρικὸν βαρβαρόφωνοι εἶναι συνώνυμον τοῦ ἀλλόγλωσσοι. Σὺν τῷ χρόνῳ ἔτιωσεν οἱ Ἕλληνες ἐξ εὐλόγου ἔθνικῆς ὑπερηφάνειας, ἐν τῇ συναισθησὶ τῆς ὑπεροχῆς αὐτῶν ἐν τοῖς γράμμασι, ταῖς τέχναις καὶ τῇ πολιτισμῷ καθόλου, ἐκάλουν βαρβαροὺς οὐ μόνον τοὺς λαλοῦντας ἑλλην γλώσσῃ, ἀλλὰ καὶ πάντας σιλλήθῃον τοὺς ἔχοντας τὰ ἥθη, τὴν διαίταν καὶ τὴν ὀρησκείαν διάφορον τῶν ἑλληνικῶν, καὶ ὅθι καὶ αὐτοὺς τοὺς οἰκοῦντας τὴν βόρειον Ἑλλάδα, οἷον τοὺς Μακεδόνας. Κρίνοντες δ' αὐτοὺς ὑποδεειτέρους τῶν Ἑλλήνων, ἐνέμιζον προσήκον νὰ δουλεύωσι τούτοις οἱ Β. («Ἡ βαρβαρὸν δ' Ἑλλήνας ἄρχειν εἰκός» λέγει ὁ Εὐριπίδης), οὗς καὶ φύσει πολέμιους τοῖς Ἑλλήσι ὀνειδίζον μάλιστα ἀπὸ τῶν Μηδικῶν πολέμων καὶ ἐφεξῆς. Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι, οὗς ὁμοίως Β. ἐν παλαιότεροις χρόνοις ἐκάλουν οἱ Ἕλληνες, παραλαβόντες παρὰ τούτων τὴν λέξιν ὠνόμαζον Β. πάντας τοὺς ἔχοντας διάφορον τὸν βίον τοῦ ἑλληνορωμαϊκοῦ. Ἐν τοῖς ὕστερον ὅμως χρόνοις περιωρίσθη ἡ χρῆσις τῆς λέξεως καὶ ἐδηλοῦντο διὰ ταύτης μόνον τὰ γερμανικὰ ἔθνη καὶ τὰ πέραν τοῦ Εὐρράτου οἰκοῦντα. [Π.]

Βάρβαρος (Νικόλαος), υἱὸς Μάρκου Β., χειρουργὸς βενετὸς τοῦ 16^{ου} αἰῶνος. Συμμετασχὼν ἐπὶ βενετικοῦ πλοίου τῶν ἀγώνων κατὰ τὴν ὑπὸ Μωάμεθ τοῦ κατακτητοῦ πολιορκίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, περιέγραψεν ἐν ἡμερολογίῳ τὰ καθ' ἑκάστην γινόμενα, ἰδίως ἐν τῇ λιμένι. Εἰ καὶ ἀναγραφὰ αὐτοῦ στεροῦνται τάξεως, καίτις δὲ τοὺς τε Ἕλληνας καὶ Γενουησίους καὶ ἀποσωπικὰ τούτων τανδραγαθήματα, περιέχει δὲ καὶ σφάλματα ἐν τῇ ἀγγελίᾳ τῶν κατὰ τὴν ξηρὰν γενομένων, οὐχ ἦν τὸ ἡμερολόγιον αὐτοῦ εἶνα πηγὴ πολὺτιμος διὰ τὴν ἱστορίαν τῶν κατὰ τὴν ἄλυσιν. 18. Enrico Cornet Giornale dell'assedio di Constantinopoli 1453 di Nicolo Barbaro. Vienna 1856. [Α.]

Βαρβαρόσας. Ἐπώνυμον τοῦ Φρειδερίκου Δ', βασιλέως τῆς Γερμανίας, αὐτοκράτορος τοῦ ἁγ. Ῥωμ. κράτους καὶ ἀρχηγοῦ τῆς δυναστείας τῶν Ὁγενστάουφεν. 18. Φρειδερίκος. [Π. Κ.]

Βαρβαρόσας. Ἐπώνυμον τῶν περιβοήτων πειρατῶν ἀδελφῶν Χοροῦν καὶ Καίρεττιν ἢ Δζερεττιν, γνωστῶν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ 15^{ου} αἰῶνος. Καταγόμενοι οὗτοι ἐκ Μυτιλήνης καὶ ἀπὸ χριστιανῶν γενόμενοι μωμεθανοὶ ἐδέθησαν εἰς πειρατεῖαν. — Καὶ ὁ

μὲν Χοροὺν κληθεὶς τῷ 1515 ὑπὸ τοῦ ἐμίρου τοῦ Ἀλγερίου εἰς βοήθειαν ἐναντίον τῶν Ἰσπανῶν ἐξεδιώχθη μὲν τούτους, ἀλλ' εἴτα φονεύσας τὸν ἐμίρην κατέλαβε τὸ κράτος αὐτοῦ. Ἀλλὰ μετ'ὀλίγον ἡττηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐπελθόντων Ἰσπανῶν ἐφονεύθη (1518). — Ὁ δὲ Χαϊρεττὴν διαδεχόμενος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ χάριν τῆς ασφαλείας αὐτοῦ ἀνεγνώρισε τὴν κυριαρχίαν τοῦ σουλτάνου Σουλεϊμάν Β' καὶ κατέλαβε τὴν Τύνιδα, διωρίσθη δὲ ὑπὸ τοῦ σουλτάνου διοργανωτὴς καὶ διοικητὴς τοῦ τουρκικοῦ στόλου. Κατὰ τοῦ Χαϊρεττὴν στρατεύσας ὁ αὐτοκράτωρ Κάρολος V' τῷ 1535 ἐξεδιώχεν αὐτὸν τῆς Τύνιδας. Ἀλλ' αὐτὸς ἐπελθὼν μετὰ τοῦ τουρκικοῦ στόλου κατὰ τῶν παραλίων τῆς Ἰταλίας κατέλαβε τινὰς θέσεις ἀντικαταστέμενος κατὰ τοῦ περιφθίμου ναυάρχου τοῦ αὐτοκράτορος Ἀνδρέου Δώρια, κατέστρεψε δὲ καὶ στόλον τινὰ χριστιανικὸν κατὰ τὰ παράλια τῆς Κρήτης (1540). Ἐτελεύτησε τῷ 1546 ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὃ δὲ τάφος αὐτοῦ ὡς πρώτου διοργανωτοῦ τοῦ τουρκικοῦ στόλου, ἦτο ἐπὶ μακρὸν χρόνον προσκυνητήριον τῶν εἰς στρατείας ἐκπλεόντων ναυάρχων καὶ σιολάρχων τῆς Τουρκίας. [Π.Κ.]

Βαρβάσσινα. Κώμη τοῦ δήμου Λετρίνων τῆς Ἠλείας, παρὰ τὴν ἀπὸ Πύργου εἰς Ὀλυμπίαν ἀμαξιδὸν καὶ σιδηρὰν ὁδόν, ἔχουσα 89 κ. γ. (1880) καὶ 948 κατ. (1880) ἀσχολουμένους εἰς τὴν σταδιοδρομίαν καὶ ἀμπελοφυτείαν. [Γ.Πδ.]

Βαρβάστρον. (Barbastro). Πέλις τῆς Ἰσπανίας ἐν τῇ Ἀραγωνίᾳ, ἐν ἐπαρχίᾳ Οὐέστας παρὰ τὴν Σίγκαν. Ἔχει βυροσδεψεία καὶ 8164 κατ. (1877) [Π.Π.]

Βαρδιέρ (Henry Auguste Barbier), ἔξοχος Γάλλος σατυρογράφος γεν. τῇ 16/28 Ἀπριλίου 1805 ἐν Παρισίοις, ἀποθ. τῇ 2/14 Φεβρ. 1882 ἐν Νικαίᾳ. Μετὰ τὰς νομικὰς αὐτοῦ σπουδὰς καὶ ἐξετάσεις ἐπιδοθεὶς εἰς τὸς προσφιλεῖς αὐτῷ φιλολογικὰς μελέτας, συνέθεσεν ἐν συνεργασίᾳ τὸ ἱστορικὸν μυθιστόρημα «Les mauvais Garçons», ἐν ᾧ ἀπεικονίζεται ἡ γαλλικὴ κοινωνία κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα. Εἰς τὸν στάδιον τοῦ σατυρογράφου εἰσῆλθε τὸ πρῶτον ἀφορμηθεὶς ὑπὸ τῆς Ἰουλιανῆς ἐπαναστάσεως, ἐν τούτῳ δὲ καὶ διέπρεψε τὰ μάλιστα εὐδοκίμησας, ἰδίᾳ διὰ τῶν σατυρῶν ὅσαι ἐξεδόθησαν ὑπὸ τὴν τίτλον «Ἰαμβοὶ» (16η ἐκδ. 1864). Αἱ καυστικώτεραι ἐν τῇ συλλογῇ ταύτῃ σάτυραι εἰναι *La Curée*, ἐν ᾗ πατάσσει τὴν φιλοδοξίαν καὶ πλεονεξίαν τῶν ἀνδρῶν καὶ ῥαδιούργων εὐγενῶν, ὅσοι ἐξελθόντες τῶν καταφυγίων τῶν μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν πραγμάτων ἤρχισαν νὰ ἐπωφελοῦνται τῶν διὰ τοῦ αἵματος τοῦ λαοῦ κατακτηθέντων ἀγαθῶν. *L'Idole*, σάτυρα κατὰ τῆς ἀποθεωτικῆς πρὸς τὸν Ναπολέοντα λατρείας τῶν κολάκων. *La Popu-*

larité, δι' ἧς μαστίζει τὴν ἀφιλοτιμίαν καὶ φαυλότητα τῶν δημοκροπυτών ἐπὶ οὐσίᾳ τῆς τιμῆς καὶ τῆς δικαιοσύνης· ἡ *Τερψιχέρη*, ἐν ᾗ σατυρίζει τὴν πρὸς ἀναισχύντους χοροὺς μανίαν τῶν Γάλλων. Ὁ Β. παραφερριμένος ὑπὸ τῆς ἀγανακτήσεως ἐναντίον τῆς διαφθορᾶς τῶν συγχρόνων του, παρουσιάζει ἐν ταῖς σατύραις ταύταις ἔξοχον ἐνέργειαν ἠθικοῦ αἰσθήματος, πολεμεῖ δὲ τὴν μεχθῆριαν καὶ τὸ αἰσχρὸν μετὰ δυνάμειος ἀνυπερέβλητου. Ἀλλ' ἡ κολληζουσα ἐμπάθεια τῶν ἐπιθεσίων του παρασυρεῖ αὐτὸν πολλὰκις πέραν τῶν ὅρων τοῦ προσήκοντος, οὕτως ὥστε ὁ ἐν ταῖς σατύραις αὐτοῦ ἐγκατοπτριζόμενος κόσμος φαίνεται πολὺ τοῦ ἀληθοῦς ἀσχημότερος. Οἱ στίχοι του εἶναι θαυραστικῶς ὁμοιοὶ καὶ ἐπιμελετημένοι, μόνον δὲ τὸ κατὰ τῆς κακίας ἀνράτητον μῖσος ὑπεργόρευσε ἐν αὐτῇ τραχείας ἐκφράσεις καὶ λέξεις οὐκ ἀξιωματικὰς. Τὰ ἐκλεκτότερα ἔργα του ἐξεδόθησαν ὑπὸ τὴν τίτλον *Satires et Poèmes* τῷ 1837. Ὅσα ἔγραψεν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης καὶ ἐξῆς εἶναι πολὺ ἀθροένεστερα τοῦ ἐξαντληθέντος σατυρικοῦ ἔργου. Ὁ Β. ἀπὸ τοῦ 1869 ἐχρημάτισε μέλος τῆς Ἀκαδημίας τῆς Γαλλίας. [Γ.Μ.Β.]

Βαρδιέρ (Paul Jules Barbier), Γάλλος δραματογράφος, γεν. ἐν Παρισίοις τῷ 1822. Νέος ἐπὶ ἐπιδοθεὶς εἰς τὴν φιλολογίαν ἐνεκαίνισεν τὸ ποιητικὸν αὐτοῦ στάδιον διὰ τοῦ ἐμμέτρου δράματος *Un Poète*, ἐπιτυχῶς παρασποθέντος ἐν τῇ Γαλλικῇ Θεατρῷ τῷ 1847. Εὐθὺς μετὰ τοῦτο ἔγραψε τὰ: *Amour et bergerie*, *André Chénier*, ἔμμετρα δράματα, καὶ τὴν ἐν πεζῷ λόγῳ κωμωδίαν: *Bon gré, mal gré*. Ἀπὸ τοῦ 1849 καὶ ἐξῆς συνεταίρισθεις, κατὰ τὴν συνῆθειαν τῶν Γάλλων δραματογράφων, μετ' ἄλλων ποιητῶν, ἰδίᾳ δὲ τοῦ Michel Carré, παρήγαγε πολυάριθμα δράματα, κωμωδίας καὶ βωδεδίλλια, ὧν γνωστότατα εἶναι: *Les derniers adieux*, *Graziella*, *Jenny l'ouvrière*, *Les marionnettes du docteur*, *Le maître de la maison*, καὶ ἡ ἔμμετρος κωμωδία *La loterie du mariage*. Ὡσαύτως δὲ τὰ εὐτράπελα μελοδραματικὰ καίμενα: *Le feu de paille*, *L'amour mouillé* καὶ *Voyage autour d'une jolie femme*. Ἀπὸ τοῦ 1852 καὶ ἐξῆς ὁ Β. μετὰ τοῦ συνεργάτου του Carré κατέστη ὁ τακτικὸς δραματογράφος τοῦ Κωμικοῦ τῶν Παρισίων Μελοδράματος ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ ὁποῦ εἰσῆγαγε τὸ ἑλληνικὸν λεγόμενον γένος, διὰ τοῦ δραματικοῦ «Γαλάτεια», εὐ τὴν μουσικὴν ἔγραψεν ὁ Μασσέ. Πλεῖστα ὅσα εἶναι τὰ ὑπ' αὐτοῦ συντεθέντα μελοδραματικὰ καίμενα, ἐν οἷς τὸ διὰ τῆς μουσικῆς τοῦ Μαίερερ γνωστότατον γενόμενον *Le pardon de Floermel* καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ Γουνῶ μελοποιηθέντα: *Φιλήμων καὶ Βαυκίς* (1860), *Ἡ βασιλισσα τοῦ Σαβᾶ* (1862), *Ἡ περισσότερά* (1866)

καὶ τὸ *Peine d'amour perdue* ὡς κείμενον εἰς τὸ μελόδραμα τοῦ Μότσαρτ: *Così fan tutti*. [Γ.Μ.Β.]

Βάρβικ (Warwick). Ἀγγλική κομητεία ἐν τῇ χώρᾳ τοῦ Ἄνω Ἀβον. Ἰ. χεῖν ἐμβαδὸν 2 292.3 γμ. ὡν 90 % εἶναι ἀγροί καὶ λεημώνες καὶ 137 148 κατ. (1881). Ἦν ἐδαφὸς αὐτῆς εἶναι ἐπιπεδόν, ἔχον μόνον χλομαλοὺς λόφους. Ἀρδεύεται ὑπὸ πολλῶν ποταμῶν, ἐξ ὧν μόνος ὁ Ἄβον εἶναι πλωτός, συγκοινωνεῖ δὲ διὰ διαρύχων καὶ σιδηροδρ. μετὰ τῶν κυριωτέρων ἀγγλικῶν πόλεων. Ἔχει γωργαστὴν καὶ κτηνοτροφίαν καὶ εἶναι τὸ κατ' ἐξοχὴν βιομηχανικὸν ἀμερικανικῆς Ἀγγλίας, ἔχον πλούσια δευτεῖα σιδήρου καὶ γυαυθοῦ κιν. — Ἡ ἐμώνυμος πρωτ. αὐτοῦ κεῖται ἐπὶ βραχύνουσι λόφου παρὰ τὴν δεξιὴν ὄχλην τοῦ Ἄβον καὶ τὴν ἐκκλίνουσαν διαρύχον τῆς Πιρ-μαγγάμης καὶ τοῦ Ὄξφορντ. Εἶναι σταθμὸς πολλῶν σιδηροδρ. γραμμῶν ἔχειται βιομηχανία καὶ 11 802 κατ. — Ἀνωθι καὶ ΝΑ τῆς πόλεως ἐπὶ τοῦ 12 μ. ὕψους ἡλιοσπεδίου ἐγείρεται ὁ μεγαλοπρεπέστατος τῶν ἐν Ἀγγλίᾳ πύργων, ὁ τῶν κομητῶν τοῦ Βάρβικ, (Warwick Castle) καλούμενος. [Π.Π.]

Βάρβικ (Warwick). Τίτλος Ἀγγλῶν κομητῶν, ἐν ἔσχατον πολλοὶ οἰκογένεσις Ἀγγλῶν εὐπατριδῶν, εἰς ὧν τὴν κατορίην ὁ ἐπίτομος εἶχε περιέλθῃ ὁ Πύργος τῶν Β. ὁ ἀρχαιότατος τῶν ἐν Ἀγγλίᾳ (βλ. ἀνωτέρω). Κατὰ τοὺς χρόνους τῶν Ἀγγλοσαξόνων κυρίου τοῦ πύργου λέγεται ὅτι ἦτο ὁ ὑπὸ τῶν ἀγγλικῶν παραδόσεων ὀνομαζόμενος Γουίδων κόμης Β. Γουλιέλμος ὁ Κατακτητὴς ἔδωκε τὸν πύργον μετὰ τοῦ τίτλου κόμητος τοῦ Β. εἰς τὴν συγγενὴν τοῦ Γουίδων τοῦ Βελλομένουτου. Ἐπειρομένους δὲ τῶν κομητῶν Β. ἐγένετο ὁ Ριχάρδος Νεβίλλ (παρὶ οὗ βλ. ἀμέσως κατωτέρω). [Π.]

Βάρβικ (Richard Neville κόμης Warwick). Εἰς τῶν ἡρώων ἐν τῇ περιφημῇ ἐν Ἀγγλίᾳ πολέμῳ τῶν Δύο Ῥόδων, τῶν Ῥεορακιδῶν (τοῦ Λευκοῦ Ῥόδου) καὶ τῶν Λαγκαστριδῶν (τοῦ Ῥουθού Ῥόδου), ὁ ἐπικληθὴς «βασιλοποιδὸς» ἐν τῇ ἐνεργητικότητι, μετ' ἧς προσήλθεν ἀρωγὴς πρὸς τὴν μερίδα τῶν Ῥεορακιδῶν ἀναγορεύσας βασιλέα (1461) τὸν τοῦ φονευθέντος ἀρχηγοῦ τῶν Ῥεορακιδῶν Ῥιχάρδου υἱὸν Ῥεοράδου Ἄνδρ. Ὁ Β. κατενίκησε τὴν μερίδα τοῦ Ῥεοράδου Ῥόδου ἐν τῇ μάχῃ τοῦ Townton καὶ ἐπήντησε τὴν ὑπὸ τοῦ Κοινουδουλίου ἀνακηρύξιν τοῦ Ῥεοράδου καὶ τὴν προγορήν τῶν Λαγκαστριδῶν. Ἄλλ' εἴτα περιελθὼν εἰς ῤῥῆιν πρὸς τὴν Αὐλὴν μετέστη πρὸς τοὺς Λαγκαστριδας. Ἄλλ' ἐν τῇ αἰμ. τηγν. μάχῃ τοῦ Barnet (1471), καθ' ἣν ἐνίκησαν ὁ Ῥεοράδου, ἔπεισαν ὁ Β. [Π.Κ.]

Βαρβικίτης (Warwickit). Ὅργανον συνιστάμενον ἐξ βυμβορίου, βυστιτανίου, μα-

γνητίας καὶ σιδήρου· ἀερεῖ καὶ τὸ ὄνομα ἐγγεγραμμένον ἐν τῇ ἐτικῇ [Κ.Μ.]

Βιρβούγτον (τέ) ἢ Βιρβίτος (ῥ). Ἀρχαῖον ἔγχερρον μουσικὸν ὄργανον, ἐν κρήναις ὡς δὲ πολυχρῶδον, βραβεῖς κατασκευάζοντες (ἐθὼν καὶ τὸ ἐπιπλεονάζοντες). Περὶ τὴν παλαιότητα τῶν Βιρβούτων, ἦτο δ' ἐν γαστρίᾳ κατὰ τὴν Ζ' αἰὶνα π.Χ. ἐν Αἰδίῳ, διὰ ἐνομιζέτο εὐρημα τῶν Λεσβίων μελικῶν, κατὰ τινὰς δὲ τοῦ Ἀνακρέοντος Μετὰ παρέλευτον ὅμως χρόνου τινὰς προετιμῆθησαν αὐτῆς ἄλλα ὄργανα, καὶ κατὰ τὴν Δ' αἰὶνα ὁ Ἀριστοτέλης κατέλεξε τὴν Β ἐν τοῖς ἀρχαίοις καὶ σφαιρῶν μουσικοῖς ὄργανοις [Π.]

Βιρβούτσα Χερρον τοῦ ὅρου. Οἰνοπότης τῆς ἐπικρίσεως Λακκομαίονος, κείμενον ἐπὶ τῶν Δυτικῶν τοῦ Περσίου καὶ ἀπέχον τῶν Βιρβούτων ὡρ. 2 15' ΒΑ. Κατ. 215.

Βιρβούγλης ἢ Μπαρμπούγλης, ἢ Μπαρμπούγλης. Πελοποννησιακὴ οἰκογένεια, πιθανῶς ἐκ τῶν ἐλαγίστων ὅσας διέτηρταν ἐκ τῆς ἐνετοκρατίας ἢ Πελοποννησίας, ἀντιθέτως πρὸς τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου καὶ τοῦ Ἰονίου πελάγους, ἐν αἷς διασωθεῖσαι ἐξελληνίσθησαν πάμπολλαι. 1) Ἀλέξανδρος Β. ἀξιωματικὸς, καθὼς καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ Κωνσταντῖνος, ἐν τῇ ἐνετικῇ τοῦ Μοροζίνη στρατῷ, τῷ ἐκδελόντι τοὺς θωμανοὺς τῆς Πελοποννήσου 1684—88, ἐγκατέστη ἔπειτα ἐν Τριπόλει καὶ γῆμας ἐλληνιστὰς ἐξελληνίσθησαν διὰ τῆς ἐπιχωρίου ἀνατροφῆς καὶ ὁρμητικῆς τῶν οἰκόν του. — 2) Νικόλαος Β. υἱὸς τούτου, ἀνεγνωρισμένος μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν θωμανῶν ἀνάγκην τῆς Πελοποννήσου (1715) προσετίθῃ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Τριπόλεως, ἐπὶ ἀλλ' ἐπὶ τῆς (βλ. λ.) εἰς Κ/πλιν, ἀλλὰ ζητήσας τῷ 1729 ν' ἀναχωρήσῃ, ἐκράτηθη διεβλήθεις ὑπὸ τῶν ἐν Τριπόλει ἀγῶν ὡς ἐπιφορὸς διὰ τὴν τοπικὴν τοῦ ἰσχύος καὶ τὰς πρὸς τὴν Ῥωμ. σχέσεις του, καὶ ἀπέθανεν ἐν τῇ φυλακῇ. — 3) Παναγιώτης Β. γενν. τῷ 1702 ἀπὸ τῆς 1767, ἀνετίθη τούτου, ἰσχυρὸς τῆς ἐπικρ. Τριπόλεως καὶ Ἀμυκλῶν προσετίθῃ, διεβλήθη δι' ἱμοῖαν αἰτίαν πρὸς τὸν ἐν Ναυπλῷ διαμένοντα Χαμουνῆν, πιαστὴν τῆς Πελοποννήσου, καὶ συλληφθεὶς ὑπὸ σπειρας ἱππικοῦ σταλείσης ἐκεῖθεν ἀπεργονίσθη δυνάμει φιομανίου προκληθέντος ἐκ Κ/πλιν. — 4) Γεώργιος Β. γενν. τῷ 1731 ἀπὸ τῆς 1770, κομιδῇ νέος ἐσταλὴ παρὰ τοῦ πατρὸς του πρὸς ἐμπορίαν εἰς τὴν Ῥωμανίαν, ὅπου ἐμυθήθη τὰ περὶ ἐπαναστάσεως τῆς Ἑλλάδος σχέδια τῆς μεγάλης Αἰκατερίνης· διὰ εἰς τὴν πατρίδα ἐπανελθὼν καὶ τὸν πατέρα θανατώμενος ἐν τῇ ἀξιωματικῇ παρεστῆσαν εἰς ἐπανάστασιν, ἀναμένον τοὺς Ῥώσους, οὐ μόνον τοὺς πολλοὺς αὐτοῦ συγγεν. ἐν εἰς καὶ τὸν θιγὲν τοῦ ἀρχιερέως Ἀμυκλῶν καὶ Τριπόλεως, ἀλλὰ καὶ πολυαριθμοὺς ἐπικριτὰς του. Ὅτε

δὲ μετὰ τὴν ἐν Οἰτύλῳ ἀπέδρασαν τοῦ Ὀρλώφ (28 Φεβρ. 1770) ἀντλήσαν ἐκ Λακωνίας καὶ κατεσκήνωσαν ἐν Συλλίμνῃ (28 Μαρτ.), χωρίῳ ὧσαν ἀπέχοντι τῆς Τριπολείως, 5 000 Ἕλληνες μετὰ 300 Ῥώσων ὑπὸ τὴν Ψαρόν, ὁ Γεώργιος τοὺς μὲν ἰδίους ὀπλίτας ἀπέστειλε κρυφίως αὐτοῖσι ὑπὸ τὸν ἀδελφόν του Ἀλέξανδρον, αὐτὸς δὲ παρέμεινεν ἐν τῇ πληθύνῃ τουρκικοῦ στρατοῦ πλεῖν μετὰ τοῦ ἵεως του, ἵνα πειθῇ τοὺς Τούρκους ὅτι οἱ ἐν Τρ πόλει Ἕλληνες ἦσαν ἀμέτοχοι τοῦ κινήματος μέχρις οὗτοῦ ἡ αἰτία τῆς μάχης, ὡς ἠλπίζεν, ἐκδυσὶς καταστῆσαι τοὺς ὀθωμανοὺς ἀκινδύνους ἀλλὰ τοῦ ἐναντιοῦ συμβάντος, διότι 10 000 ὑπὸ τὸν πασάν τῆς Πελοποννήσου Χατζὴ Ὀσμάν τουρκοὶ ἐπρέσαν τοὺς ἐν Συλλίμνῃ Ἕλληνας εἰς φυγὴν, καὶ εὐρεθέντος τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ ἐν τοῖς αἰχμαλώτοις, οἱ ὀθωμανοὶ νύχσαντες τὰ προχθέντα κατέσφαξαν ἀντλήως ἐν τῇ ἐπανόδῳ 4 000 χριστιανῶν ἐν Τριπόλει, καὶ τὸν μὲν ἀρχιερέα καὶ τὸν προστάτην Γεωργίον ἐνσκολοπίσαν πρὸ τοῦ σαρακίου, τοὺς δὲ ἀδελφοὺς τοῦ τελευταίου Ἀλέξανδρον, Στέφανον καὶ Νικέλαον ἀπηγγόνισαν ἐν τῇ ἀγορᾷ καὶ πάντων ἐπυρπόλησαν τὰς οἰκίας καὶ εἰς μυστακὴν τὴν ἀκίνητον περιουσίαν.

δ) Γεώργιος Β. Υἱὸς τοῦ προηγούμενου, γεννηθεὶς τῷ 1770 ἐν Ναυπλίῳ, σωθεῖσθαι αὐτόν: τῆς μητρός του, σποθ. τῇ 28 Μαρτ. 1826. Μετὰ τὴν εἰργασίαν τῆς γῶρας ἀνακηρύσσοντας τὴν κληρονομίαν ἐν Τριπόλει χρηματικὴν τοῦ πατρὸς του περιουσίαν, διεδέξατο αὐτὸν ἐν τῷ ἀξιώματι καὶ κατετάχθη διὰ φερμανίου εἰς τοὺς ἐμποροτραπεζίτας τῆς πρώτης τάξεως. Διαλλαγὴς δὲ πρὸς τὸν αὐτόν: ἀμφισβητοῦντα αὐτῷ τὰ πρωτεῖα ἕτερον προσώπου Σωτ. Κουγίαν διὰ τῆς παρεμβάσεως τοῦ πατριάρχου Γρηγορίου, ὅστις καὶ ἐμήθησεν ἀμφοτέρους τὰ τῆς Φιλικῆς Ἑταιρίας, ἐπεβόη ἐλοφύμως εἰς τὴν ἐξουσίαν τῆς δι' αὐτῆς παρυσιοζομένης μεγάλης ἰθνηκῆς ἐπαναστάσεως. Πειραθεὶς δὲ κατὰ τὴν ἀνάφλεξιν αὐτῆς νὰ ἐξέλθῃ τῆς Τριπολείως (Μάρτ. 1821), καθ' ὃν χρόνον ἐφυλακίζοντο ἐν αὐτῇ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ προϋχόντες τῆς Πελοποννήσου συνελήθη, καταρδύσας ὅμως νὰ διαφύγῃ μεθ' ὅλης του τῆς οἰκογενείας εἰς τὸν πολιορκουμένον τὴν Τριπολιν στρατόν, ἀνέλαβε τὴν διοίκησιν τῶν Τριπολιτίνων, ὧν εἶχε διορισθῇ καὶ παρὰ τοῦ Ἀλ. Ὑψηλάντου χιλιάρχος. Ἐκτοτε ὁ Γ. Βάρδ, μετέβαινεν ἀπὸ τῶν πεδίων τῆς μάχης εἰς τὰ συμβούλια τῶν ὀρχηγῶν τῆς ἐπαναστάσεως καὶ τὰνάπαλιν. Ἀφοῦ παρέμεινεν ἐν τῷ στρατοπέδῳ μαχόμενος μέχρι τῆς ἁλώσεως τῆς Τριπολείως, ἤλθε παραστάτης τῆς ἐπαρχίας του εἰς τὴν ἐν Ἐπιδαύρῳ Ἀ' Ἑθνικὴν Συνέλευσιν, ἑπείτα ἤρθη γερουσιαστὴς καὶ τότε, προκειμένου νὰ μετασχῶσι τῆς πολιτικῆς τῶν Πατρῶν Τριπολίται, παρέδωκε τὴν διοίκησιν

τῶν εἰς τοὺς μισθοὺς αὐτοῦ Παναγιώτην καὶ Σωτήριον. Αὐτὸς δὲ ἐντολῇ τῆς Γερουσίας ἀνέλαβε μετὰ δυο ἄλλων γερουσιαστῶν πρῶτον μὲν τὴν περί ἀπολυτρώσεως τῶν γυναικῶν τοῦ Χαιροῦ διαπραγματῶσιν, ἣν καὶ αἰσίως διεπραΰωσεν, εἴτα δὲ τὴν περί παραδόσεως τῶν ἐν Ναυπλίῳ κεκλεισμένων ὀθωμανῶν συνθηκολογίαν, ἣν ἀποτρυμῶς διακοπείσαν διὰ τῆς εἰσβολῆς τοῦ Δραμαλῆ ἐπανελάβε μετὰ τὴν τεύτῃ καταστροφῇ, ἐφ' ἣ συνεπράξεν ἐν τῷ μεταξὺ ἡγεύμενος 800 Τριπολιτίνων. Τῷ 1823 ὁ Γ. Β. μὲν Μαρτίῳ ἐστάλῃ πληρεξούσιος εἰς τὴν ἐν Ἀστρεὶ Β' ἐθνοσυνέλευσιν, τὸν δὲ Μαίην ἐξελεχθῇ βουλευτὴς τῆς Β' βουλῆς, περισσοῦ καὶ τὸν Ἰουνίον διωρεθῇ ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης. Κατὰ δὲ τὰ ἔτη 1824 καὶ 1825 ἀπαντῶμεν τὸν Γ. Β. ἡγεύμενον τῶν ἐπαρχιωτῶν του ἐν τῷ παρὰ τῇ Γαστούνῃ ἑλληνικῷ στρατοπέδῳ, ἐνὶ τῶν τριῶν ἐκείνων, αὐτὰ συνεστήσεν ἡ κυβέρονσις πρὸς ἀπόκρουσιν τῆς ἀπέναντος τοῦ Ἰβραήμ, ἔπειτα δὲ ἐν τῇ ἐν Τριπόλει τῷ πασά τοῦτου πολιορκίᾳ καὶ τῇ ἀποτυχέσῃ τὴν νύκτα τῆς 27 Δεκ. 1825 ἐφεδῇ. Τέλος τὸν Μάρτιον τοῦ 1826 ὁ Γ. Β. ἤρθη πληρεξούσιος εἰς τὴν ἐν Ἐπιδαύρῳ Γ'. Ἑθνοσυνέλευσιν, ἀλλὰ πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐργασιῶν τῆς ἀπέβησεν ἐν Ναυπλίῳ.

δ) Παναγιώτης Β. Υἱὸς τοῦ προηγούμενου, γενν. τῷ 1799 ἀποθ. τῷ 1870 Ἑκπαίδευθεὶς ἐν τῇ ἐν Δημητσάνῃ ἑλληνικῇ σχολῇ, μετέβη εἴτα πρὸς συμπλήρωσιν τῶν σπουδῶν του εἰς Ἱταλίαν καὶ ἐγένετο διδάκτωρ τῆς νομικῆς τοῦ ἐν Πίσῃ πανεπιστημίου (1820). Ἐξ Ἱταλίας ἐπέμπε διατρίβος εἰς τὸν ἐν Κιέννη Λόγον Ἐρμῆν μετὰ τῆς ὑπογραφῆς Μάριος καὶ ἐν ἐκείνῃ ἐμύνηθ' ἐκ τῆς Φιλικῆς ἑταιρίας ὑπὸ Ἀθ. Τσακάλωφ. Ἐκρηγείσης δὲ τῆς ἐπαναστάσεως ἐν Ἑλλάδι ὁ Π. Β. κατέπλευσε μὲν Ἀπρ. 1821 εἰς Πελοπόννησον καὶ ἐπορεύθη κατ' εὐθείαν εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ πατρὸς του, ἐνθα παρέμεινε μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Σωτηρίου μαχόμενος ἐν Βερβαίνῳσι. Λιθοβουνοῖς, Γράνα καὶ ἀλλαχοῦ μέχρι τῆς ἁλώσεως τῆς Τριπολείως. Εἴτα διορισθεὶς γραμματεὺς τῆς ἐκ παραστατῶν ἐπιτροπῆς, εἰς ἣν ἀνετέθη ἡ σύνταξις τοῦ ἐργατικοῦ νόμου, ἐβεβήθησε τῷ εἰδικῶς ἀναλαβόντι αὐτὴν φιλέλληνι Βικεντίῳ Γαλλίῳ, συνέταξε δὲ αὐτὸς τὴν ἐργασίαν τῶν γραμματεῶν. Ἀλλ' ἡ ἐν τῇ γερουσίᾳ ἀναγκαία διαμονὴ τοῦ πατρὸς του ἐπανήγαγεν αὐτὸν εἰς τὰ πεδία τῆς μάχης, καὶ ἡγεύμενος μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ Σωτηρίου Τριπολιτίνων ἐστράτευσεν κατὰ Φεβρ. 1822 εἰς Πάτρας, καὶ μετέσχε τῶν ἐν Ἀχαγίᾳ καὶ Ἀγινῷ τοῦ Σαῖταγα μαχῶν. Εἴτα δ' εἰσβαλόντος τοῦ Δραμαλῆ εἰς τὴν Ἀργολίδα ἐπολέμησεν ὑπὸ τὸν πατέρα του καὶ πάλιν ἐν Δερβενάκῳσι, καὶ παρέμεινεν ἐν τῇ Ἀργολίδι μέχρι τῆς ἐντελοῦς ἀποχωρήσεως τῶν λειψάνων τοῦ καταστραφέντος ἑχθροῦ, ὁ δὲ χιλιάρχος ἀδελ-

φός του και μέχρι της άλωσης των φρουρίων του Ναυπλίου. Ἐκτοτε παρηκολούθησε τὸν πατέρα πλὴν ὀλίγων περιστασίων μέχρι τῆς τελευταίας του. Ὅθεν εὗρισκμεν τὸν Π. Β. τῷ μὲν 1822 ἀκόμη γραμματέα τῆς ἐπὶ τῆς παραλαβῆς τοῦ Ναυπλίου ἐπιτροπῆς, τῷ δὲ 1823—24 γραμματέα τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης καὶ σιφάργην Τριπολιτῶν ἐν τῷ στρατοπέδῳ τῆς Γαστούνης, ἀποκρούοντα τοὺς ἐκ Πατρῶν ἐπερχομένους ἐχθροὺς· εἴτα δὲ δημογέροντα ἐν Τριπόλει, δικτατορικῶς διοικούντα μέχρι τῆς 10 Ἰουνίου 1825, ὅτε κατέλαβον αὐτὴν οἱ Αἰγύπτιοι· τῷ δὲ 1825 ἡ κυβερνήσις ἀποστέλλει πολλὰκις αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰβραήμ, ἵνα διαπραγματευθῇ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν ἐν ταῖς καὶ αὐτὴν μάχαις ἀλχημικωτισθέντων, ἐν οἷς καὶ ὁ ἀδελφός του Σωτήριος, συλληφθεὶς ἐν τῇ ἐξέδῳ τοῦ Ναυαρίνου· τέλος δὲ λήγοντος τοῦ Ἰουλίου 1825 ὁ Π. Β. παρακολουθεῖ μετὰ τοῦ Σωτηρίου τὸν πατέρα ἐν τῷ πολιορκουμένῳ ἐν Τριπόλει τὸν Ἰβραήμ, στρατῷ καὶ μετέχει τῆς ἐπιχειρηθείσης τὴν 27 Δεκεμ. καὶ ἀποτυχούσης ἐφόδου. Αὕτη δὲ ἦν καὶ ἡ τελευταία τοῦ Π. Β. πολιτικὴ πράξις. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς του ἐστάλη πρὸς ἀναπήρωσιν αὐτοῦ ὑπὸ τῶν Τριπολιτῶν πληρεξούσιος εἰς τὴν ἐν Ἐπιδαύρῳ Γ' Ἐθνοσυνέλευσιν, ἀλλ' ἀπεκλείσθη ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Κολοκοτρώνην. Ἐλθὼν δ' εἰς Ναύπليون εἰργάσθη κατὰ τὰ ἔτη 1825—27 ἐν διαφόροις ἐπιτροπαῖς πρὸς σύνταξιν διαφόρων δικαστικῶν καὶ διοικητικῶν νομοθετημάτων. Ὁ Καποδίστριας, ὅστις ἤδη εἶχε γνωρίσει τὸν Π. Β. νεανίαν ἐν Ἰταλίᾳ, μετὰ βραχείαν αὐτοῦ ἐν Μ. σσηνίᾳ διατριβὴν, ὅπου ἐπέμψεν αὐτὸν π. ὁδόν τοῦ αὐτοῦ πρωτοκλήτου δικαστηρίου, προέλαβεν ἰδιαίτερον γραμματέα καὶ διώρισεν ὅμα γραμματέα τῆς Γερουσίας. Ὁ δὲ βασιλεὺς Ὅθων εὐρὺν δικηγοροῦντα αὐτὸν ἐν Τ. πόλει διώρισε πρὸς ἔδρον πρωτοδικῶν καὶ εἴτα ἐβήτην ἐν Ναυπλίῳ. Ἐφέτης δ' ὢν ἐξέτεθῃ ὁ Β. τῷ 1844 εἰς τὰς ἐκλογὰς τῆς Δ' βουλ. περιόδου ἐν τῇ πατρίδι του καὶ ἐπιτυχὼν ἀντεπολιτεύθη ἐν τῇ Βουλῇ τὴν πρωτοπουργοῦντα Κωλέτην, ὅστις καὶ τὸν ἀπέλυσε τῆς θέσεως τοῦ ἐφέτου. Ἐκλεγθεὶς δὲ βουλευτῆς καὶ κατὰ τὴν Γ' βουλ. περίδον (1850), διωρίσθη τῷ 1851 ὑπουργός τῶν Ἑκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημ. Ἐκπαιδεύσεως, κατὰ δὲ τὴν Δ' σύνδον τῆς Δ' βουλευτικῆς περιόδου ἐξ-λέχθη πρὸς ἔδρον τῆς Βουλῆς. Τῷ 1851 διωρίσθη ὑπουργός τῆς Δικαιοσύνης, ἀλλίστονον τοῦτο διεγμὰ ἐμπιστοσύνης λαβὼν παρὰ τοῦ Ὁθωνος, δόντος αὐτῷ τὸ μόνον ὑπουργεῖον ὅπερ ἡ κατοχὴ ἐπέτρεψε τῷ βασιλεὶ νὰ διαδεσῇ. Τῷ δὲ 1851 διωρίσθη ὑπουργός τῶν Οἰκονομικῶν, παραμίνων ἐν τῇ θέσει ταύτῃ μέχρι τῆς πτώσεως τοῦ Ὁθωνος. Ἀποσχὼν δὲ τῆς πολιτείας μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ Ὁθωνος, συμμετέσχε τῷ 1868 τοῦ ὑπὸ

τὸν Δ. Βούλγαρον ὑπουργεῖου, εὐ' ἀπεχώρησε διαφωνήσας περὶ τῆς πολιτικῆς τῆς κυβερνήσεως ἐν τῷ κρητικῷ ζητήματι. [Ν.Σ.]

Βαρβούκλλος Ἰωάννης. Ποιητῆς 11 ἐπιγραμμάτων τῆς Ἑλληνικῆς ἀνθολογίας, ζήτας περὶ τὰ μέσα τοῦ 7' αἰῶνος μ.Χ., ὡς συνάγεται ἐκ δυο τῶν ἐπιγραμμάτων τοῦ ἀναφερομένου εἰς τὴν ἄλωσιν τῆς Βηρυτοῦ (530 μ. Χ.). [Π.]

Βάργγουδον, χωρίον τῆς ὑποδοτικῆς οἰκίας Ἀγρίδος τῆς Μακεδονίας, οἰκούμενον ὑπὸ 380 περίπου μενσευαμένων. [Ε.]

Βάργλα (Wargla). Ὁκσίς τῆς Ἀλγερίας, ἐν τῇ Χαμαζά (πετρώσει ἐρήμῳ) καὶ τῷ Βαζι-Μιγιά. Εἶναι σταθμὸς διασταυρώσεως πολλῶν ὁδῶν καὶ ἐν τῶν σημαντικωτέρων ἐμπορικῶν σημείων τῆς Σαχάρας. Κατοικεῖται ὑπὸ Ἀραβίων, Μοζαβιτῶν, Βερβερίων καὶ Μαύρων τοῦ Σουδαν. — Ἡ ἐν αὐτῇ πόλις Βάργλα, ἔχει περὶ τοὺς δεκαεπταχίλιους κατοίκους, ἀνήκει δὲ εἰς τοὺς Γάλλους. [Π.Π.]

Βαρδαβέλα (Ν α υ τ.) Βλ. Ἰστούχος.

Βαρδαλάχος Κωνσταντῖνος. Λέγιος Ἕλληγ, γενν. τῷ 1775 ἐν Καῖφρ ἐκ γονέων Χίων, ἀποθ. τῷ 1830. Σπουδάζας τὴν ἱατρικὴν ἐν Πατάβῳ τῆς Ἰταλίας, προσεκλήθη εἰς Βουκουρέστιον ὅπως διδάξῃ μαθηματικά ἐν τῇ ἑλληνικῇ σχολῇ, ἧς καὶ ἡ διεύθυνσις ἀνετέθη αὐτῷ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Λάμπρου Φωτιάδου (1803). Μετὰ διωδεκαετὴ εὐδοκίμον σχολάρχην παρητήθη (κατ' Ἰούνιον τοῦ 1815) ἀποδεχθεὶς πρόσκλησιν τῶν συμπολιτῶν τοῦ Χίου, ὅπως διδάξῃ πειραματικὴν φυσικὴν καὶ ἑλληνικὰ ἐν τῇ γυμνασίῳ τῆς Χίου. Μετὰ τινα χρόνον ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν τῆς ἐν Ὁδισσίῳ ἑλληνικῆς σχολῆς. Συνεδεδεμένος δὲ διὰ φιλίας μετὰ τοῦ Κυβερνήτου Ἰω. Καποδιστριαί, ἦλθεν εἰς Ἑλλάδα (τῷ 1830), ἀλλὰ πλείων ἐκ Σύρου εἰς Αἰγίναν ἐπενηγ, νεαυγὴ ἀντὶς τοῦ πλοίου, εὐ' ἐπίβαινεν, παρὰ τὴν Κόρινθον. Ἐγράψε «Φυσικὴν πειραματικὴν» (Βιένν. 1812), «Ῥητορικὴν τέχνην» (Βιένν. 1815) καὶ τινα ἄλλα διδακτικὰ συγγράμματα (Ὁδισσ. 1829-1832). Παρέφρασε δὲ καὶ τὴν Κύρου παδείαν καὶ τὴν Κύρου Ἀνάξαν τοῦ Ξενοφώντος (Ἀθην. 1816 εἰς 2 τ.). [Π.]

Βαρδαλῆ. Χωρίον τοῦ δήμου Θουμακῶν τῆς ἐπαρχ. Δομοκοῦ, ἀπέχον 2 ὥρ. τοῦ Δομοκοῦ. Κάτ. 381. [Π.]

Βαρδάρ. Ὀὔτω καλεῖται τὴν σήμερον ὁ πᾶλαι· Ἀξιδός (3λ.λ.). [Π.]

Βαρδάρ καλεῖται ἐν Θεσσαλονίκῃ ὁ βορειοδυτικὸς ἄνεμος, εἰς ὃν εἶνα σφόδρα ἐνταθισμένη ἡ πόλις ἐκείνη καὶ ὅστις τὸν μὲν χειμῶνα εἶνε ψυχρότατος, τὸ δὲ ὁρὸς θερμότερος καὶ νοσηρὸς, ἀποκομιζών εἰς τὴν πόλιν ἀναθυμιάσεις ἐκ τῶν ἐλῶν τοῦ Ἀξιοῦ, καὶ τῶν λιμνῶν Ἀματόδου καὶ Γιαντινῶν. [Ε.]

Βαρδαριώται. Περιληπτικὸν ὄνομα τῶν περὶ τὸν Ἄξιον οἰκούντων Μακεδόνων. Ὑπῆρχεν ἄλλοτε καὶ ἐπισκοπὴ Βαρδαριωτῶν, ὑπαγεμένη εἰς τὴν μητροπολὶν Θεσσαλονίκης. [Π.]

Βαρδαριώτσα χωρίον τῆς ὑπ. διοικήσεως Ἀδριανού-Χριστοῦ τῆς Μακεδονίας, οἰκουμένην ὑπὸ 300 περίπου Βουλγαροφώνων χριστιανῶν. [Ε.]

Βάρδας, ὄνομα πολλῶν ἐπιφανῶν Βυζαντινῶν, ὡν κυριώτατοι

1) Β. ὁ ἀδελφὸς Θεοδοῦρος τῆς συζύγου τοῦ αυτοκράτορος Θεοφίλου (829-842) ὑπῆρξεν, ὡς κληρὸν τοῦ υἱοῦ καὶ διαδόχου αὐτοῦ Μιχαήλ Γ' τοῦ Μεθυστοῦ (842-866), ἀπὸ δὲ τοῦ 850 ὡς κουροπαλάτης καὶ ἐπειτα καίσαρ. ὁ κυρίως διοικῶν τὸ κράτος ἐπὶ τοῦ αἰῶτος Μιχαήλ. Ὁ ῥῆξις τοῦ Β. πρὸς τὸν πατριάρχην Ἰγνατίου (846-857), ἀντιστρατεύμενον πρὸς τὴν σκανδαλιστὴν αὐτοῦ συμβουλίαν μετὰ τῆς γῆρας τοῦ ἑτέρου τῶν υἱῶν του. ἤγαγεν εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Β. ἐξορίαν τοῦ Ἰγνατίου καὶ τὴν ἐπὶ τὴν πατριάρχην ὀργὴν ἀνάρρησιν τοῦ Φωτίου. Ὁ Β. συνεβούλῃ μετὰ βου ἀκλόστου θεομύτη ἀγάπην πρὸς τὰ γράμματα, διὰ καὶ ἀνεμόρφωται καὶ συνεπλήρωται τὴν ἐν τοῖς βασίλειος τῆς Μαγναύρας ἀνωτέραν σχολὴν, ἧς πρῶτον ἐπιφανὴς φιλόσοφος καὶ μυθηματικὸς Λέων. Ἀντίστη δὲ σθεναρῶς πρὸς τὰς αξιώσεις τῆς δουκτικῆς ἐκκλησίας, συμπράττοντος τοῦ Φωτίου. Ἐν ἔτει 856 κατεστάλη συνωμοσία κατὰ τοῦ Β. ἀνακαλυφθεῖσα. Ἀλλὰ δὲν ἔπαυσεν ἐπισύρῃν καὶ ἐν αὐτοῦ πολλοὺς ἐχθρούς. Ἐν τῇ δὲ καίσαρ ἤδη ὡν ἐπιβεβαίωται εἰς τὴν διαδοχὴν τοῦ ἀτέκνου Μιχαήλ, δὲ ἀπὸ τοῦ 865 ὡς παρακοιμώμενος τὸ αὐτὸ σχέδιον ἐν νύκτι ἔχων Βασιλείας ὁ Μακεδὼν κατόρθωσε νὰ ἐρεθίσῃ κατ' αὐτοῦ ἐπὶ τοσοῦτον τὸν ἐπὶ θυγατρὶ γαμβρὸν τοῦ Β. Συμβάτιον, ὥστε οὗτος ἔβωκε τῇ 21 Ἀπρ. 866 εἰς τοὺς περὶ ἑαυτὸν συνωμῶτας τὸ σὺνθημα τοῦ φόνου τοῦ πενθεροῦ καὶ ἦν ὥραν ὁ καίσαρ ἐπεδιδάχτετο εἰς στόλον ἐκπύοντα εἰς τὴν Κρήτην χάριν ἐκστρατείας ἐναντίον τῶν ἐν τῇ νήσῳ Σαρακηνῶν.

2) Β. Φωκῆς, στρατηγὸς ἐπὶ Ῥωμανοῦ τοῦ Δυκακηνοῦ, νικῆσας μετὰ τοῦ Κουρικίου τοῦς Ῥώτους ἐν Βουνίᾳ τῇ 911, πατήρ δὲ τοῦ αυτοκράτορος Νικηφόρου Φωκῆ, ἐν οὗτος, ἀνεβλῶν εἰς τὸν Ὄρνον τῇ 963, ἀνηγόρευσε καίσαρα. Ἀπέθανε τῇ 969 ἐνενηκοντετῆς.

3) Β. Φωκῆς, ἔγγονος τοῦ προηγούμενου καὶ υἱὸς Λέοντος τοῦ κουροπαλάτου, τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ αυτοκράτορος Νικηφόρου, μάγιστρος καὶ δούξ. Ἐστράτευσεν ἐν Ἀσίᾳ τῇ 971 κατὰ τοῦ αυτοκράτορος Ἰωάννου τοῦ Τζιμισκῆ, ἀλλ' ἠναγκάσθη νὰ παραδοθῇ εἰς τὸν κατ' αὐτοῦ σταλέντα κηδεστὴν αὐτοῦ Β. τὸν Σκληρὸν (ἰδ. 4), καὶ, γενόμενος κληρικὸς, ἐξ-

ωρίσθη εἰς Χίον. Ἀνακληθεὶς δ' ἐκ τῆς ἐξορίας ἐπὶ Βασιλείου τοῦ Βουλγαροκτόνου τῇ 978 καὶ σταλ. εἰς ἐναντίον τοῦ κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος στασιασάντος Ν. Σκληροῦ, ἠττήθη εἰς ὑπ' αὐτοῦ ἐν Ἀσίᾳ, ἀλλὰ τέλος ἐνίκησεν αὐτὸν ἐν τρίτῃ μάχῃ παρὰ τὸν ποταμὸν Ἀλόν. Ἐπειτα δὲ τῷ 986 ἐπόλεμισε πρὸς τὸν χαλίφην τοῦ Βαγδάτου. Ἀλλὰ κατόπιν, δυσχερῆς πρὸς τὸν Βασιλεῖον, ὅστις δὲν ἠθέλησε νὰ ἐκτὴν συνεργῇ ἐν τῷ κατὰ τῶν Βουλγαρίων πολέμῳ, ἐκτροπὴ στάσιν κατ' αὐτοῦ, καὶ ἀνηγγεσθῇ ὑπὸ τῶν μετ' αὐτοῦ συμπραττόντων αυτοκρατῶν ἐν Χαρσιανῇ τῆς Καππαδοκίης τῇ 15 Αὐγ. 987. Ἦν ὁ δὲ προσχώρει μετὰ τὴν διαρρύθμισιν τῶν ἐν Ἀσίᾳ πραγμάτων καὶ τῶν πρὸς τὸν Β. Σκληρὸν σχέσεων του πρὸς τὴν Κωνσταντινούπολιν, πολιορκῶν τὴν Ἀδύβον κατ' Ἀπρίλ. 989 ἐπισε μαχόμενος πρὸς τὸν αυτοκράτορα Βασιλεῖον τὸν Βουλγαροκτόνον. Ὁ δὲ θάνατος αὐτοῦ ἐν τῇ μάχῃ δὲν προήλθεν ἐκ τραύματος, ἀλλὰ, καὶ ἂν φαίνεται πιθανώτερον, ἐκ δηλητηριασμοῦ παρὰ τινος τῶν περὶ αὐτόν.

4) Β. Σκληρὸς, γυναικάδελφος Ἰωάννου τοῦ Τζιμισκῆ καὶ κηδεστὴς τοῦ ὑπ' ἀρ. 3, οὗ ἡ ἀδελφὴ Σοφία εἶχε συζύγον τὸν ἀδελφόν τοῦ Σκληροῦ Κωνσταντῖνον. Ἐνίκησε τῇ 970 ἐπιφανῶς τοὺς Ῥώτους παρὰ τὴν Ἀρκαδιούπολιν, κειμένην ἐν Θράκῃ μετὰ τὴν Ἀδριανουπόλεως καὶ Ἡρακλείας. Μετὰ δὲ τὴν νίκην ταύτην ἐστάλη εἰς τὴν Ἀσίαν ὑπὸ τοῦ Τζιμισκῆ ἐναντίον τοῦ Β. Φωκῆ. Ἀλλ' ἡ περιωπῇ, εἰς ἣν ἀνῆλθε μετὰ τὰς νίκας ταύτας, κατεστήσεν αὐτὸν ὀργιστὴν, ἥδη δὲ βασιλεύοντες τοῦ Τζιμισκῆ ἐφωράθη ἐπιβουλεύων, διὰ καὶ κατεδικασθῇ εἰς ἐξίρυσιν τῶν ἐφθαλμῶν του, ἀλλ' ἔπειτα ἀπηλλάγη ταύτης τῆς πονίης πρὸς τὸν βασιλεῖος. Ὁ δὲ τὸν Τζιμισκῆν διεδεχθεὶς Βασιλεῖος ὁ Βουλγαροκτόνος, εὐρών αὐτὸν στρατηλάτην πάσης τῆς Ἀνατολῆς καὶ θεωρήσας ἀσφαλέστερον νὰ μειώσῃ τὴν δύναμιν αὐτοῦ, περιώρισεν αὐτὸν εἰς τὴν ἐν Μεσοποταμίᾳ στρατηγίαν, ἀναθεὶς αὐτῷ τὴν ἐπαγρύπνησιν ἐπὶ τῶν ἐπιδρομῶν τῶν Σαρακηνῶν. Ἀλλ' οὗτος ὀργισθεὶς συνεμάχησε μετὰ τῶν ἐμιρῶν τῆς Ἀμιδας καὶ τῆς Μαρτυροπόλεως, καὶ στασιασας ἤρξατο βαίνων πρὸς τὴν Κωνσταντινούπολιν (976). Καὶ κατ' ἀρχάς μὲν ἡ ἀνταρσία ἠδουκίμει, οἱ κατ' αὐτοῦ σταλέντες αυτοκρατορικοὶ ἠττήθησαν, καὶ σύμπασα ἡ Ἀσία ὑπετάγη εἰς τὸν Β. Ἀλλὰ μετὰ τὴν ἦσαν αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Β. Φωκῆ (ἰδ. 3) κατέργων ὁ Β. εἰς τὴν χαλίφην τοῦ Βαγδάτου, ὅστις μετὰ ταῦτα ἐφυλάκισεν αὐτόν, φοβούμενος συνδιαλλαγὴν αὐτοῦ πρὸς τὸν αυτοκράτορα ἐπὶ βλάβῃ τῶν Σαρακηνῶν. Ἀλλὰ τῇ 988, κατορθώσας τέλος νὰ πείσῃ τὴν χαλίφην πρὸς τοὺς Σαρακηνοὺς αἰγματοῦσας, συνδιαλλάχθη πρὸς τὸν αυτοκράτορα, ἐν ᾧ συγχρόνως διεπραγματεύετο καὶ πρὸς τὸν

έναντιον αὐτοῦ ἀποστατήσαντα Β. Φωκᾶν, ἔστις καὶ ἐκράτησεν αὐτὸν αἰχμαλώτου Ἐλευθέρωσις δὲ μετὰ τὸν παρὰ τὴν Ἀδύσαν θάνατον τοῦ Β. Φωκᾶ τὴν Ἀπρίλ. 989 καὶ προσελθὼν εἰς τὸν Βασιλεῖον, ἐτιμῆθη διὰ τῆς ἀρχῆς τοῦ κευροπαλάτου, ἀλλὰ, μεταβιβάτων εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἐπλήγη ὑπὸ ἀσφαλείας τυφλωσάσης αὐτὸν, μετ' οὐ πολὺ δὲ καὶ ἀπέθανε. [Λ.]

Βαρδάταις. Χωρ. Φθιώτιδος τοῦ δῆμ. Πρακλειωτῶν ἀπέχ. τῆς χειμερινῆς ἑδρας αὐτοῦ Ἀλπίσπιτα $\frac{1}{2}$ ὥρ. Κατ. 321.

Βαρδισσάνης. Συρος (Ἐδισσαίος) Γνωστικός, γενν. τῇ 151 μ. Χ. θεωρεῖται εἰς τῶν ἐπισημοτάτων χριστιανῶν Γνωστικῶν. Τὰς δοξασίας αὐτοῦ ἐθεσίων ἐν διαλόγῳ, περὶ εἰμαρμένης, πθανῶς ἑλληνιστὶ γραπέντι, καὶ ἐν ἄλλοις τιπὶ συγγράμμασι, διέδωκε δὲ παρὰ τοῖς πολλοῖς διὰ θρησκευτικῶν ὕμνων. Τὰς κενοδοξίας αὐτοῦ ἐπεχείρισαν ν' ἀνασκευάσωσιν οἱ Ἐπιφάνιος καὶ ὁ Λυγυστίνος. Ἐγγράφῃ προσέτι ὁ Β. καὶ Ὑπομνήματα περὶ Ἰνδικῆς. Τὰ σφ' ἡμεῖς ἀποσπασμάτα τοῦ περὶ εἰμαρμένης διακείμενα ἐξεδόθησαν μετ' ἄλλων ὑπὸ Ὁρελίου ἐν Ζυρίχ. 1824), τῶν δὲ συριακῶν συγγραμμάτων του ἐν τῇ συλλογῇ *Spicilegium Syriacum* τοῦ Ἀγγλου W. Cureton (Λονδ. 1855). Βλ. A. Hahn, *Bardanes gnosticus. Region. 1819*. — A. Merx, *B. von Edessa*. Halle, 1863. — A. Hilgenfeld, *B. der letzte Gnostiker*. Lpz. 1864. [Π.]

Βαρδιάνος. (Guardiano ἱταλ.) Νησίς παρὰ τὴν Κεφαλληνίαν, μακρὰ καὶ στενὴ, νειμένη ἀριστερὰ τῇ εἰσόδῃ εἰς τὸν κόλπον τοῦ Λιβαδίου, ἔχουσα περίμετρον 1 μιλλίου καὶ ἀπέχουσα τοῦ Λαζουρίου 4 μίλλια. Ἐν αὐτῇ φάρος καὶ μονὴ τῆς Εὐαγγελιστρίας 3 ἔχουσα μοναχούς. Κατὰ τινες εἶναι ἡ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Λητῶα καλουμένη. (Δ. Μηλιαράκη, Γεωγρ. Κεφαλληνίας σ. 12).

Βάρδοι (ἱρλανδιστὶ *bard*, κυρδοιστὶ *bardh*=ποιηταί). Ἀοῖδοι καὶ ποιηταί τῶν Γαλατικῶν καὶ ἄλλων κελτικῶν ἐθνῶν, ἰδίᾳ τῶν Βρετανῶν καὶ τῶν ἐν Οὐαλλίᾳ Κύμρων. Οἱ τοῖς Ῥωμαίοις ἤδη γνωστοὶ Β., ὡς οἱ σ κ ο π ο ι τῶν Ἀγγλοσαξόνων καὶ οἱ ἀνάλογοι τῶν Σκανδιναυῶν, ἔργον αὐτῶν εἶχον νὰ ψάλλωσιν ὑπὸ συνοδίαν τῆς ἀρχῆς τὰς πράξεις τῶν θεῶν καὶ τῶν ἡρώων κατὰ τὰς θρησκευτικὰς τελετὰς καὶ τὰς ἑορτὰς τῶν ἡγεμόνων, νὰ ὑπεκκρίνωσι τὴν ἀνδρείαν τοῦ στρατοῦ, νὰ προηγῶνται αὐτοὺς κατὰ τὰς μάχας, καὶ νὰ ὑπηρετῶσιν ὡς κήρυκες τῶν ἡγεμόνων. Ὅπως οἱ Δρυῖται, πρὸς εὖς πολλὰ ἔχρουσι τὰ κοινὰ, οὕτω καὶ οἱ Β. χρονολογοῦσι τὴν καταγωγὴν αὐτῶν ἀπὸ τῶν μυθικῶν τῆς κελτικῆς ἱστορίας γρόνιων ἀποκαλοῦντες ἀρχηγὸν αὐτῶν τὸν μυθικὸν Μέρλιν. Οἱ Β. ἀπετέλουσαν ἰδίαν τάξιν διοργανωμένην ἐν εἰδεί ταχυτάτος, οὗ τὰ μέλη

ἀνῆκον εἰς ὀρισμένους τάξεις καὶ βαθμούς κληρονομικῇ δικαιοῦματι, ὑπηρετοῦν εἰς ἐνα π ρ ο σ ο ν, καὶ ἔσχουν μεγάλως παρὰ τε τὴν λαφ καὶ τοῖς ἡγεμόσι. Ἐκδιώχοντες τῆς Γαλατίας ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, τῶν Ἰόθων καὶ τῶν Βανδῶν κατώκησαν τὴν Οὐαλλίαν, ὅπου ἐγκατέστησαν ἐν Ἰρλανδίᾳ καὶ Σκωτίᾳ. Ἰδίᾳ χάριοντες προνόμια καὶ ἐλευθερίας οἱ Β. ἐτέλεον ἀπὸ κειροῦ εἰς κειρὸν μεγάλους δημολεῖς ἀγῶνας μουσικῆς καὶ ποιητικῆς, ἐτήρησαν δὲ μετὰ τινος κατ' αὐτῶν ἀποπειρας τὴν κοινωνικὴν καὶ πολιτικὴν αὐτῶν δύναμιν μέχρι τῶν ἡμερῶν τῆς βασιλείας Ἐλισαβέτ. Ἡ διὰ τοῖς τοῦ χριστιανισμοῦ ἀνὰ τὴν Οὐαλλίαν ὑπεξέκαυστὴ τὴν ποιητικὴν αὐτῶν φαντασίαν πρὸς νεαν ἔξαρσιν, τῆς ὁποίας προϊόντα εἶναι πολλὰ ποιήματα, ἐν οἷς ἀρχαῖα ἔθνηκα παραδόσεις συναδελφοῦνται με τὰς ἰδέας τοῦ νέου θρησκευτικοῦ. Τὸ σπουδαιότερον δημιούργημα τῆς κελτοχριστιανικῆς ταύτης ποιητικῆς εἶναι ὁ κύκλος τῶν μύθων περὶ τοῦ βασιλέως Ἀρθούρου καὶ ἐν συναφείᾳ πρὸς τοῦτον ὁ μύθος περὶ τοῦ ἱεροῦ Γράλ. Περιοζούμενοι μακρὴν κατὰ μικρὸν ὑπὸ τῆς κυριαρχικῆς τῶν κερτοῦντων ἐξουσίας οἱ Β. ὑπερήρσαν τὰ πατροπαράδοτα αὐτῶν δικαιώματα τέσον ὥστε ἡ βασιλιστὰ Ἐλισαβέτ διέταξε τὴν ἀπαγχονίσιν παντὸς συλλαμψάνουμένου Β. τῆς Ἰρλανδίας ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι τὰ ἔργατὰ τῶν ἐξηρέθισον πρὸς ἐπανάστασιν καὶ ἄλλα κικουργήματα. Δὲν ἔπαυσαν ὅμως οἱ Β. διαμαρτυροῦνται καὶ πολεμοῦντες ὑπὲρ τῆς τῶν Ἰρλανδῶν καὶ τῆς Ἰλίας αὐτῶν ἐλευθερίας, οὐδ' ἐξέλιπον εἰ μὴ μετὰ τὴν φονικὴν παρὰ τὴν Βούνην μάχην. Τελευταῖος τῶν Ἰρλανδῶν Β. εἶναι ὁ Τυρλὼ ὉΚαρολὼν (ἀπὸ θ. τῇ 1738). Κατὰ τὴν αὐτὴν περίπτωσιν τρόπον ἐξέλιπον οἱ Β. καὶ ἐκ Σκωτίας. Τὸ τάγμα διελύθη κατὰ τὸ 1748 ἀρεθεθέντος ἀπ' αὐτοῦ τοῦ δικαιοῦματος νὰ διακρίῃ τὰς κληρονομικὰς ὑποθέσεις, ἐπέζησεν ὅμως αὐτοῦ καὶ ἐδοξάσθη ὡς λαϊκὴς ποιητῆς (1718-78) ὁ Ροβ. Μακκό. Μέγας εἶναι ὁ ἀριθμὸς τῶν Β. ἀπὸ τοῦ 17' αἰῶνος μέχρι τῆς ὑποδουλώσεως τῆς Οὐαλλίας. Πολλοὶ δὲ καὶ πλούσιοι εἶναι αἱ συλλογαὶ τῶν ἔργων αὐτῶν. Τὰ ἐκλεκτότερα τῶν Β. ποιήματα, ἐν οἷς ἐξέχει φλογερὰ φιλοπατρίαν καὶ σθεναρὴν ἐθνικὸν ὁρὸν καὶ ἀνὰμικτον μετὰ τὸ ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ τῆς ἀνεξαρτησίας αὐτῶν πένθος μέχρι τοῦ 18' αἰῶνος ἐξέδωκεν ὁ Evans *Specimens of the ancient Welsh poetry* ἐν Λονδίνω. [Γ.Μ.Β.]

Βαρδουάν. (Birdwan καὶ Βαρδωάν). Διαμέρισμα τῆς Ἰνδοβάρταν. αὐτοκρ. ἐν τῇ προεδρείᾳ Βιγγάλης, ἔχον ἐμβαδὸν 38 018 τετρ. καὶ 7 393 961 κατ. (1881). Ἡ ἐμῶνυμος πόλις Βαρδουάν, καμένη παρὰ τὴν ἀριστ. ὁχλὴν τοῦ Διχμουῦδα, ἔχει 38 080 κατ. [Π.Π.]

Βαρδουβᾶ. Χωρ. τοῦ δήμ. Προσφυμαίων κειμένων ἐν τῇ Ἀργολικῇ πεδίῳ καὶ ἀπέχον 15' ΝΑ τοῦ Μπαρπακίου. Κάτοικοι τοῦ τοῦ καὶ τοῦ Μανιά 368.

Βαρδουνιχώρις. Χωρία τῆς Λακεδαιμονίας, αποτελούμενα νῦν τοὺς δήμους Μεσιτίνης καὶ Φιελίας, πλὴν τῆς Τάραψας υπαγόμενης εἰς τὸν δήμον Κροκεῶν. Κείμενα κατὰ τὰς βασίσεις Δ κλιτύας τοῦ Ταυγέτου, πρὸς Ν τῆς ὑψηλοτάτης κορυφῆς αὐτοῦ Ἀγ. Ήλια, ἐπὶ τουρκοκρατίας ἦσαν ὑπὸ Ἀλβανῶν μεσουσιμαίων, ἔθραν ἐχόντων τὸ Κάστρο τῆς Βαρδουνίας (παρὰ τὴν πρωτεύουσάν τοῦ δήμου Μεσιτίνης Ἀγ. Νικόλαον), ἀρ' οὐ Βαρδουνιώται ἐκάλουντο. Ὑποτίθεται, ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι ἐξηκριβωμένον, ὅτι οἱ Βαρδουνιώται Ἀλβανοὶ κατήγοντο ἐκ τῶν κατελθόντων εἰς τὴν Ἑλλάδα κατὰ τὸν ΙΔ' αἰῶνα· βεβαίον ὅμως εἶναι ὅτι κατὰ τὸν ΙΕ' αἰῶνα ἦσαν ἐπὶ τοῦ Ταυγέτου Ἀλβανοί, οὓς ἐπαναστάντας ὑπὸ τὸν Μανουὴλ Καντακουζηνόν, ἐξεδιώξαν οἱ Παλαιολόγοι τῇ συνδρομῇ τοῦ πατρὸς τῆς Θεσσαλίας Τουρκαῶν. Εἰς τοὺς Βαρδουνιώτας Ἀλβανούς δὲν ὑπῆγετο ἡ Καστάνια, ἐπὶ δυσπροσίτου ἀκρωρείας τοῦ Ταυγέτου ἐκτισμένη, οὕτω δ' ἑρμητήριον τῶν κλεφτῶν, ὧν πολλοὶ κατεστράφησαν μετὰ τοῦ ἐν αὐτῇ οἰκοῦντος Παναγιώταρου Βενετσανᾶ καὶ τοῦ πατρὸς τοῦ Θ. Κολοκοτρώνη ἐκπολεοκρηθέντες ὑπὸ τῶν Βαρδουνιωτῶν τῷ 1780. Διὰ τοὺς λόγους τούτους ἡ Καστάνια ὑπάγεται εἰς τὴν φορολογικὴν ζώνην τῆς Μάνης, μόνη αὕτη τῶν χωρίων τῆς Λακεδαίμονος ἀπηλλαγμένη οὕτα τῆς πληρωμῆς ἀμέσων φόρων [Π.]

Βαρδούσια. Ἡ δυτικὴ Στερεὰ Ἑλλάς διακρίνεται τῆς Ἀνατολικῆς οὐ μόνον διὰ τὴν ἀπλὴν τὴν ὁρῶν αὐτῆς κατασκευὴν, ἀποτελούντων πτυχὰς τῆς λιθοσφαίρας, διευθυνόμενας ἐκ τῶν ΒΒΔ πρὸς τὰ ΝΝΑ, ἀλλὰ καὶ διότι τὸ χέρσιμα αὐτῆς εἶναι νεώτερας γεωλογικῆς περιόδου. ἀνήκον εἰς τὴν ἡώκαινονον ἐποχὴν. Τὰ ὄρη ὅμως τῆς ἀνατολικῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, ἔχοντα τὰ πλεῖστα διεύθυνται ἐκ Δ πρὸς Δ συνίστανται ἐκ πετρωμάτων μεσοζωϊκῶν, ἀνηκόντων εἰς τὴν κρητιδικὴν περίοδον. Τὰ δύο δὲ ταῦτα χερσίσματα διαφόρου ἡλικίας γεωλογικῆς χωρίζονται διὰ γραμμῆς φερμένης διὰ τῆς Βιτρινίτης. Λιθωρικῶς καὶ Ὑπέρτης. Κατὰ τὰς νεώτερας δὲ γεωλογικὰς ἐρεῦνας τὸ χέρσιμα τῆς Δ Στερεᾶς Ἑλλάδος διακρίνεται εἰς τέσσαρας ζώνας. Ἡ πρώτη ζώνη, ἡ ὑψικωτέρα πρῶτον ἀποτελεῖ τὰ ἀσβεστολιθικά τῆς Ἀκρυνανίας ὄρη, συνιστάμενα ἐκ τῶν βαθύτερων στρωμάτων τῆς ἡλικίνου ἐποχῆς, ἐν εἰς πλεονεξοσυμμουλιτών. Ἡ δευτέρα ζώνη ἀποτελεῖ τὰ ἐκ ψαμμίτου συστῆματα (φλύσχης) ἐπικείμενα τοῦ ἀσβεστολίθου

τῆς Ἀκαρνανίας, ὅστις μόνον πρὸς Β τῆς ζώνης ταύτης δὲν εἶναι κεκαλυμμένος ὑπὸ τοῦ ψαμμίτου τούτου, σχηματίζων ἐκεῖ ὄρος πυρηνώδες, τὸ Γάβροβον, καὶ πρὸς Ν παρὰ τὴν Κορινθιακὸν κόλπον εἶναι ἐπίσης γυμνός, ἐνθα σχηματίζει τὴν Χαλκίδα (Βαρύσσοναν ἢ Παλιοδούναν) καὶ τὸν Ταφιασσὸν (Κλόκοδα). Ἡ τρίτη ζώνη σχηματίζει τὰ ἀσβεστολιθικά τῆς Αἰτωλίας ὄρη, ὧν ὁ πλακοειδὴς ἀσβεστόλιθος, διαθεσρῶμενος ἐνισχυῶν ὑπὸ τῶν ὑδάτων ἢ καὶ μεμονωμένος ἐπικείται τοῦ ψαμμίτου, ὅστις μόνον πρὸς τὰς κλιτύας τῶν ὁρῶν ὧν ἀποκεκαλυμμένος τοῦ ἀσβεστολίθου, εἶναι κατάφυτος ὑπὸ βαθυτικῶν θάσων καὶ διαμεμελισμένος εἰς βαθύτας χαρᾶς καὶ φάργγας ὑπὸ τῶν ὑδάτων. Ὁ ἀσβεστόλιθος οὗτος ὁ πλακοειδὴς ἐκάλυπτε βαθύτας καὶ τὴν δευτέραν ζώνην τὴν ψαμμιτικήν, ἐν τῇ παρελεύσει ὅμως τῶν αἰώνων διεβρώθη ὑπὸ τῶν ὑδάτων καὶ παρεσύρθη. Τέλος ἡ τετάρτη, ἡ ἐκ ψαμμίτου ἀνατολικῆς τῆς Αἰτωλίας ζώνη, ἡ πρὸς τὴν ἀνατολικὴν Στερεάν Ἑλλάδα συννορεύουσα, συνίσταται ἐκ τοῦ αὐτοῦ ψαμμίτου, ἐξ οὗ καὶ ἡ δευτέρα τῆς Αἰτωλίας ψαμμιτικῆς ζώνης, ὅστις ὅμως δὲν εἶναι ἐντελὴς ἀπογεγυμνωμένος τοῦ πλακοειδοῦς ἀσβεστολίθου, ἀλλὰ φέρει ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἐκ τοῦτου στρώματα, ἰδίως πρὸς νότον παρὰ τὸν Κορινθιακὸν κόλπον, παρὰ τὴν Βιτρινίτην. Ἐν τῇ ζώνῃ ταύτῃ, ἂν καὶ χαμαλιωτέρα τῆς τρίτης, ὑπάρχει ὁ ὑδροκρίτης τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, ὁ χωρίζων τὰ ὕδατα αὐτῆς, τὰ μὲν πρὸς τὸ Ἴόνιον, τὰ δὲ πρὸς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος. Οὕτα δὲ ἡ ζώνη αὕτη ἰσχυρῶς συνεπτυγμένη ἀποτελεῖ τὴν πρὸς Δ τοῦ Λιθωρικίου καὶ νοτίαν διεύθυνσιν ἔχουσαν σειρὰν τῶν Βαρθολομαίων, καταληγόντων πρὸς τὸν Κορινθιακὸν κόλπον, μεταξὺ τῶν ἀκρωτηρίων Ὑαρομύτη καὶ Παλαεΐδου. Ταύτης ἡ ὑψίστη κορυφὴ εἶναι τὰ Βαρθολομαία, κειμένη πρὸς ΒΔ τοῦ Λιθωρικίου καὶ φθάνουσα εἰς ὕψος 2 495 μέτρων. Πρὸς τὰ ΒΔ τῶν Β, ἔχει διαβρωθῇ καὶ αὐτὸς ὁ ψαμμιτής, ἐνθα ἐμφανίζεται ὁ βαθύτερος ἀσβεστόλιθος (Στρογγύλος), ὅστις, ὡς προεῖρηται, ἀποτελεῖ τὰ ὄρη τῆς Ἀκαρνανίας, τὸ Γάβροβον, τὸν Ταφιασσὸν καὶ τὴν Χαλκίδα.

Ἡ σειρὰ αὐτῆς τῶν Β, καίπερ ὀλίγον ἐξηρυνημένη γεωλογικῶς καὶ γεωγραφικῶς, δύναται νὰ υποδιαιρεθῇ τοπογραφικῶς εἰς τρία τμήματα: α') Εἰς τὴν σειρὰν τῶν Ἰθιώε Β., ἥτις ἰσταμένη ἀπέναντι τῆς Γκιώνας, παρακολουθεῖ τὸν Μῆρνον ποταμὸν (Ὑλαῖον ἢ Ἰτωὺς Δάφνον) ἀπὸ τῶν πηγῶν τούτου ἄχρι τοῦ Λιθωρικίου, ἐνθα ὁ ποταμὸς οὗτος καμπτόμενος χωρεῖ πρὸς δυτράς· β') εἰς τὸ τμήμα ἐκεῖνο, ἐπερ ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς ῥηθείας τοῦ ποταμοῦ Μῆρνον καμπτῆς, χωρεῖ πρὸς νότον καὶ καταλήγει εἰς τὸν Κορινθιακὸν κόλπον καὶ γ') εἰς τὸ πρὸς τὰ ΒΔ τῶν Β, κείμενον τμήμα, ὅπερ ἐκ νοτιοανατολικῶς συνιστάμενος ἀσβεστολίθου,

φθάει μέχρις ύψους 2 368 μέτρων καὶ ἀπο-
τελεί τὸ ὄρος Στρογγύλεν. Τινὲς τῶν γεωγρά-
φων θεωροῦσι τὰ Β. ὡς τὸν Κόρακα τῶν
ἀρχαίων. Ἐπερ ὁμοίως δὲν φαίνεται ὁμοίως διότι
ὡς ἐξαγεται ἐκ διαφόρων τοῦ Στράβωνος πε-
ρικοπῶν, οἱ ἀρχαῖοι ἐκάλεον Κόρακα τὴν ση-
μερινήν Γκιώων (2 512 μ.), ἥτις συν-
ίσταται ἐκ κρητιδικῶν στρωμάτων, ἐκ τῶν
ὁποίων κατεσκευάσται ὁ Παρνάσσος, ὁ Ἑλι-
κίων καὶ ἄλλα ὄρη τῆς Ἀνατολικῆς Στερεᾶς
Ἑλλάδος. «Ἐχει δὲ καὶ ἡ Αἰτωλία ὄρος μέ-
γιστον μὲν τὸν Κόρακα, συναπτόντα τῇ
Ὀλίγῃ λέγει δὲ Στράβων (I' σ. 450), «τῶν δὲ
πλευρῶν τοῦ Παρνάσου τὸ μὲν ἐσπέριον νέ-
μονται Λοκροὶ τε εἰ Ὀζέλαι καὶ τινες τῶν
Δωριέων καὶ Αἰτωλοὶ κατὰ τὸν Κόρακα πρὸς
ἀγορευόμενον Αἰτωλικὸν ὄρος». ταύτ. Θ' σ.
417). Παρβλ. M. Neumayr, Der geologi-
sche Bau der W. Mittel-Griechenland
ἐν Denkschrift. d. Berl. Ak. τ. 40. — A.
Philippson, Bericht d. Nord und Mit-
tel Griechenland, ἐν Zts. d. Gesell. f.
Erdkunde z. Berlin. 1890 τ. 25. [Κ.Μ.]

Βάρδτ (Karl Friedrich Bahrdt). Διαδεδειγμένος διαμαρτυρούμενος θεολόγος καὶ ἐ-
λευθερόφρων τοῦ III' αἰῶνος. Γεννηθεὶς τῷ
1741 ἐν Βισιφοστέρδῃ τῆς Σαξονίας ἐσπούδα-
σεν ἐν Λειψία, ὅπου καὶ ἀνεδείχθη καθηγητὴς
τῆς θεολογίας. Ἀπολυθεὶς ἐκείθεν διορίσθη
ἐν Γρπούρτῃ, ἐπέθεν ἐκδήλῃ διὰ τὴν κακό-
δοξον διδασκαλίαν του. ἐγένετο εἰς τὴν καθήγη-
σιν ἐν Γείσεν καὶ τέλος γενικὴς ἐπὶ τῆς
τοῦ κλήρου ἐν Δυρκχάιμ. Πανταχοῦ ὁμοίως ἡ-
γείρε σκάνδαλα καὶ ἐκκρύβη τελευταῖον ἐκ-
πτώτος παντὸς ἐκκλησιαστικοῦ ἀξιώματος.
καταδυνώθει δὲ ποινικῶς ἐν Πρωσσίᾳ ἐρρίφθη
εἰς τὰς φυλάκας, ἐπέθεν ἐξελθὼν ἀπέθανε τῷ
1792, καταλιπὼν πλείστα δοκ. συγγράμματα
(παρβλ. Leyer Karl Friedrich Bahrdt.
2 ἐκδ. Neust. 1870. [Ε.]

Βαρέζ (Barèges). Πόλιν τῆς Γαλ-
λίας, ἐν τῷ διαμερίσματι τῶν Ἀνω Πυρη-
ναίων, κειμένη ἐν στενῇ τινὶ κοιλάδι. Διάση-
μος διὰ τὰς θερμὰς αὐτῆς (περὶ ὧν βλ. κα-
τωτέρω). Κατ. 1671. [Π.Π.]

— Τῶν ἐν Β. πολυαριθμῶν πηγῶν ἔλλαι μὲν
εἶναι ψυχραί, ἔλλαι δὲ θερμαί (Θερμ. 18°—
44°), θειονατρίουχοι (0.034 θειοχου νατρίου,
Eaux sulfurées sodiques fortes) πρὸς
τὴν χοιράδωσιν, τοὺς βρυσμοισμούς κλπ. ἐνδε-
κνύμεναι. Τὰ ὕδατα Β. εἶναι ἐν χρήσει εἰς
πόσιν, εἰς λουσίαν καὶ εἰς καταιονήσεις. Ἐ-
ποχὴ τῆς ἐπὶ τόπου χρήσεως τῶν ὕδατων ἀπὸ
15 Ἰουνίου μέχρι 15 Σεπτεμβρίου. Ὑδροθε-
ραπευτικὰ καταστήματα. Κλίμα θερμὸν, εὐμε-
τάβολον, ἐμύχλη, ὁρὸς βραχὺ. [Β.Π.]

Βαρέζιον (Barese). Πόλις τῆς ἰταλι-
κῆς ἐπαρχίας Κώμου, κειμένης μεταξὺ τῆς
λίμνης τοῦ Κώμου καὶ τῆς Μεγάλης λίμνης,

398 μ. ὑπὲρ τὴν θάλασσαν. Πρὸς Α. αὐτῆς
κεῖται ἡ λίμνη τοῦ Βαρρζίου, ἔχουσα
επιφ. 15. 7 τχμ. καὶ ἡ θελεκτικὴ καὶ ὑγιεινὴ
τοποθεσία, ἡ καλουμένη Ἰταλὶ καὶ Τέμπη.
Ἡ πόλις ἔχει Πολυτεχνεῖον, ὠρεῖα μέγαρα καὶ
ἐπαύλεις, θέατρον, μεταξοβουργεῖα κτλ. καὶ 6 000
κατ (1881). Ὁ δῆμος Β. ἔχει 11 161 κατ [Π.Π.]

Βαρεῖα. Ὑδρ. Προσφῶδια, Τόνος.

Βαρέα. Βλ. Σόδα.

Βαρέλα (Μετρολ.). Μέτρον χωρητικό-
τητος διὰ βρεῦτα, ἰδίως δι' ἔλαιον καὶ οἶνον, ἐν
χρήσει εἰς πολλὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος. Ἐν ταῖς
Ἰονίοις νήσοις εἶναι ἐν χρήσει Β = 1/2, 1 γαλ.
λίτρα, ἐπομένως χωρητικότητος 53 ὀκάθων
καὶ 70 δραμίων ἐν Ζακύνθῳ ὁμοίως γίνεται διὰ
τὸν οἶνον χρήσις Β. μείζονος κατὰ 1,3 γαλ.
λίτρον ἥτοι κατὰ 1 ὄκαν. Ἐν τοῖς ἀνατολικῶς
μέρεσι τῆς Ἑλλάδος (Θήρα κτλ.) εἶναι διὰ τὸν
οἶνον ἐν χρήσει Β = 18 ὀκάθων ἐπὶ μέρους ἐν Μεση-
νικῇ καὶ Λακωνικῇ διὰ τὸ ἔλαιον. Τῆς Β ἐγένετο
χρήσις καὶ ἐν Ἰταλίᾳ (Barillo), διαφόρου ὁμοίως
μεγέθους κατὰ τοὺς διαφόρους τόπους. [Δ.Κ.]

Βαρελλόσουδ ἢ βαριλλόσουδα. Ἡ ἐκ
τῆς περὶ τῆς θαλασσίαν φυτῶν ἐν Ἰσπανίᾳ πα-
ραγομένη σόδα. Παρβλ. Ἀνθρακικὸν Νά-
τριον. [Ο.Δ.Ρ.]

Βαρελλύ (Bareilly). Πόλις τῶν ἀνα-
τολικῶν Ἰνδιῶν, ἐν ταῖς ΒΔ ἐπαρχίαις, πρω-
τεύουσα τοῦ ἐμιονόμου διαμερισματος. Κεῖται
ἐπὶ τῆς συρροῆς τῶν ποταμῶν Δαρὰ καὶ Γαύλα.
Παράγει σίτον, βέμβεκα, δροῦσαν κτλ. Κατε-
λήθη ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν τῷ 1802. ἔχει
113 417 κατοίκους. Τὸ δὲ ἐμιονόμενον διαμ.
1 030 936 κατ (1881) [Π.Π.]

Βαρέρ (Bertrand Barère de Vienne-
zac). Εἰς τῶν γνωστότερον ἀνδρῶν τῆς με-
γάλης Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως. Ἐγεννήθη
τῷ 1755· τῷ 1789 ἦτο μέλος Συντακτικῆς
συνόδου, εἰσα δὲ καὶ τῆς εὐνικῆς συνέδου
(Convention) τοῦ 1792, ἐνθα ἀνέβη εἰς τὴν
μερίδα τῶν Ὀρεινῶν, ἐγένετο δὲ καὶ μέλος
τῆς περιδοῦντος ἐπιτροπῆς τῆς δημοσίας
σωτηρίας. Ἐνεργὲν μέρος ἔλαβεν ἰδίως ἐν τῇ
δικῇ τοῦ βασιλέως Λουδοβίκου, ἐν ᾗ εἶχε καὶ
τὴν προεδρίαν. Ὡς μέλος τῆς ἐπιτροπῆς τῆς
δημοσίας σωτηρίας συνέταξε τὰς πλείστας τῶν
ἐκθέσεων ἐναντίον τῶν εἰς λαίμαργίαν πεμπο-
μένων οὕτω ἡρώεων, ὥστε ἐκλήθη καὶ Ἀ-
νακρέων τῆς λαίμαργίας τοῦ (Anacreont
de la Guillotine). Ἐνθ' δὲ ἦτο ἐκ
τῶν μάλ्लων ἀφωσιωμένων τῷ Ῥωσιστῇ
ἤλθεν εἰς ῤῥῆν πρὸς αὐτὸν μικρὴν πρὸ τῆς
πτώσεως αὐτοῦ καὶ ἐπέζησε τῆς καταλύ-
σεως τῆς τρομοκρατίας, ἀλλ' ὥς διατελέσας
μέλος τῆς ἐπιτροπῆς τῆς δημοσίας σωτηρίας
κατεδικάσθη εἰς ἐξορίαν. Ἀλλὰ μετὰ τὴν 9 Νο-
εμβρίου 1799 (18 brumaire) ἀμνηστία λα-
βὼν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Γαλλίαν, ἐνθα ἔζησεν

ὡς ἐξέστης μένον δε κατὰ τὸ βραχὺ διέστημι πρὸς κυβερνήσεως τῶν 100 ἡμερῶν κατὰ τὸ 1815 ἐπεμνήθη πάλιν ὡς βουλευτῆς εἰς τὴν βουλὴν τῶν αντιπροσώπων. [Π.Κ.]

Βερέσιανη. Χωρίον τῆς Διοικήσεως Μοναστηρίου τῆς Μακεδονίας, οἰκούμενον ὑπὸ 280 περίπου βουλγαροφρονῶν χριστιανῶν. [Β.]

Βερεσιόδα. Χωρίον τοῦ δήμου Στρατοῦ τῆς ἐπαρχίας Πάλτου, ἀπέχον 4 ὥρας τῆς Λεπτοῦς Κατ. 382.

Βερέν, ὁ ὄρος ἔχων 398 κατ. καὶ ἔκφυλς μετὰ τοῦ κατ. (1885) ἐν τῇ νομῇ τοῦ Γουμελ-σίου τοῦ Διοικητοῦ τοῦ προγένητος Β. σιχακ. Παρ' αὐτὸν εἶναι καὶ σταθμὸς σιδηροδρόμου. [Π.Π.]

Βέρη. Χωρίον τοῦ δήμου Κροπίας τῆς ἐπαρχίας Ἀρτικῆς ΝΔ τοῦ Μαραπούλου, οὗ ἀπέχει 3 1/2 ὥρ. περίπου, κείμενον ἐπὶ τῶν Ν. ὑψοῦσιν τοῦ Ὑμηττοῦ. Τὸ θέρος συγγά-ζεται ὑπὸ τῶν κτηνῶν διὰ τὴν παρ' αὐτὸ ἀφθονίαν θέρων ἀποδημητικῶν πετηνῶν. Κατ. 216. Ἐν τῇ χωρίῳ τούτῃ ἔκειτο ὁ ἀρχαῖος δήμος Ἀντιγράφος (βλ. λ.).

Βάρθε καὶ Βάρτα (Warthe, Πολωνιστὴ Wartha). Τὸ μέγιστον τῶν παραποταμιῶν τοῦ Ῥόδερ. ἔχει τὰς πηγὰς αὐτοῦ παρὰ τὸ Κρο-μολόβ. ἐπὶ τῶν ὑψοῦσιν τοῦ νοτιοπολωνικοῦ ὄρεος. Τὸ ὕδατοπέδιον αὐτοῦ ἔχει ἐπιφά-νειαν 45 200 τ.χμ., ὁ δὲ βῆς αὐτοῦ μήκος 795 χμ. εἶναι πλωτὸς κατὰ 897 χμ. [Π.Π.]

Βαρθελεμύ (Jean Jacques Barthé-lemey) Ἀδελφ. Γάλλος ἀρχαιοφίλος ἐκ τῶν ἐνδόξων. γεν. τῇ 9/20 Ἰουλ. 1716 ἐν Κασσὶς τῆς Προεδρικής καὶ ἀποθ. τῇ 19/30 Ἀπρι-λίου 1795 ἐν Παρισίοις. Μετὰ τὰς ἐγκυκλο-παιδικὰς καὶ θεολογικὰς αὐτοῦ σπουδὰς, ἐπι-βελθεῖς εἰς ἀρχαιολογικὰς καὶ νομισματικὰς μελέτας ὁ Β. ἐγκατέστη ἐν Παρισίοις. ἐνθα ἐξελέχθη (1747) μέλος τῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιγραφῶν καὶ διορίσθη (1753) ἐρρορ τοῦ βα-σιλικοῦ νομισματικοῦ μουσείου. Προστατευό-μενος ὑπὸ τοῦ κήμητος Σταίνδελ, τοῦ μετέπειτα ὑπουργοῦ Choiseul, περιηγήθη προτροπῇ καὶ θαπανάις τούτου τὴν Ἰταλίαν, μελετῶν ἐν πάσῃ εὐμαρείᾳ, καὶ αἰξήσας τὴν συλλογὴν τοῦ μουσείου ἀπὸ 20 000 εἰς 40 000 νομί-σματτα. Ἡ θαπάνη τῆς κυβερνήσεως ἐνδοσις τοῦ καταλόγου τῆς συλλογῆς ταύτης ἐμ-ταιώθη ὑπὸ τῆς γαλλικῆς ἐπαναστάσεως, ὅτε ἐστερήθη παντὸς πέρου ὁ Β. καταργηθείσης καὶ αὐτῆς τῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιγραφῶν (1793), τοῦτο δ' ἐπίκρανε τὰ τελευτήτα τοῦ Β. ἔτη πλέον πάσης ἀπωλείας. Καὶ προσωπικῶς δι' ἐκινδύνευσεν ὁ τὸ ἐξδομηκαστὴν ἐγδοον τῆς ἡ-λικίας ἔτος ἄγων Π. κατηγορηθεὶς ὑπὸ εθο-νεροῦ τινος ὑπαλλήλου τῆς βιβλιοθήκης ἐπὶ ἀριστοκρατικῶς προνήμει καὶ βίβλεις εἰς τὴν φυλακὴν τῇ 2 Σεπτ. 1793, εἰς ἧς ὁμοῦς ἀπηλ-λάγη τῇ προσωπικῇ παρὰ τῇ δαντῶν μεσιτείᾳ

τῆς δευκίσσης Choiseul, ἧς καὶ ἐπισκέσθη τὸν γρατεῖν εἶλον ἐν τῇ φυλακῇ. Καταπονηθεὶς ὑπὸ τοιούτων ὁ Β. παθημάτων, ἀπεποιήθη τὸ προσεσεῖσθαι αὐτῷ ἀξίωμα ἀρχιερέου τῆς ἐ-θνικῆς βιβλιοθήκης καὶ ἀπέθανε μετ' ὀλίγον.

Μεγάλως ὑπηρεσίας παρέσχεν ὁ Β. τῇ ἐπι-στάμῃ ἰδίᾳ διὰ τῶν ἐρευνῶν αὐτοῦ περὶ τοῦ Ἀλφειοῦ τῆς Παλιούρας καὶ περὶ φοινικί-ων ἐπιγραφῶν καὶ νομισμάτων. Ἐξημετήθη δ' ἀνὰ τὴν Εὐρώπην πᾶσαν ἐκδοῦς τὴν «Πε-ριήγησιν τοῦ νέου Ἀντάρκτος ἀνὰ τὴν Ἑλ-λάδα» ἐν Παρισίοις τῷ 1788, βιβλίον ἐν τῷ ἔργῳ ὁ Β. ἐπὶ τῇ βάσει ἐπιπόνων καὶ ὁμα-λυσθῶν ἐρευνῶν συγγράφων, χάριεσσαν παρέ-χει καὶ ζωγράφον καὶ πιστὴν ἐν τῷ συνόλῳ εἰ-κόνα τοῦ βίου καὶ τῆς κοινωνικῆς καταστά-σεως τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων κατὰ τοὺς χρό-νους τῆς ἀκμῆς τῶν. Τὸ ἔργον τοῦτο τοῦ Β. ἔτεγον συμπληρῶμα ἀνομαζόμενον παρ' αὐτοῦ, ἐξετυπώθη πλειστάκις καὶ μεταφράσθη εἰς πά-σας σχεδὸν τὰς γλώσσας, καὶ εἰς τὴν ἑλλ. δὲ ὑπὸ Γεωργ. Βενιτσῆ καὶ Ῥήγα τοῦ Φεραιῶ (ὁ Δ' τόμος ἐν Βιέννῃ 1797) ὑπὸ Κ. Σακελ-λαρίου (ὁ Δ' τόμος Βιένν. 1797) καὶ ὑπὸ Χρυ-σοθήρη Κουροπόλου τοῦ ἐξ Ἀγγιάλου (Βιένν. 1819—20 εἰς τόμ. 7 μετὰ πινακίων). Νομισματικῆς καὶ ἀρχαιολογικῆς φύσεως εἶ-ναι τὰ εἰς δύο τόμους συνεκδοθέντα Οὐεντες diverses τοῦ Β. ἐνῷ οἱ Ῥωτὲς τῆς Χαρι-τοῦ καὶ τοῦ Πολυδώρου εἶναι μυθιστορικὸν δο-κίμιον τοῦ φιλαρχαίου συγγραφέως (ἑλλην. με-τάφρ. ὑπὸ Κ. Γεωργιάδου Κουτζίκου, ἐν Πέ-στη 1801). [Γ. Μ. Β.]

Βαρθελεμύ (Auguste Marseille). Γάλλος ποιητὴς σατυρογράφος, γενν. ἐν Μασ-σαλίᾳ τῷ 1796 καὶ ἀποθ. αὐτῷ τῷ 1867. Ὁ Β. ἐγένετο ὄνομαστὸς διὰ τῆς πολιτικῆς αὐτοῦ πολεμικῆς ἐναντίον τῶν Βουρβόνων κατὰ τῶν ὅποιων ἐξέδωκεν ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Μερὺ τὰς πρώτας αὐτῶν σατύρας 1825—28). Ὁ ποδὸς τὸν Ναπολέοντα Οὐμασμὸς ἐνέ-πνευσεν αὐτῷ τὸ ἱστορικὸν ἔπος «Ὁ Ναπο-λεὼν ἐν Αἰγυπτῷ» ἐν ᾧ δεξιότης ἐξαιεταλλεῖσθαι τὴν ποιητικὴν τῆς ἐκστρατείας ταύτης ἐπέφιν. Τὸ ἐπιτυχέστερον ὅμως ἔργον τοῦ εἶναι τὸ ἐ-πινίκιον «Ἡ Ἐπανάστασις» (1830) Μετὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ Ἰουλίου καὶ ὑστερον ἀποθ. ὁ Μερὺ ἔπαυσε συνεργαζόμενος μετ' αὐ-τοῦ ἔρυσεν ὁ Β. τὴν «Νέμεσιν» (1831) δι' ἧς ἐπολέμει ἐν δημοκρατικῷ πνεύματι τὴν νέαν κυβέρνησιν ἣν ὁμοῦς ἔπαυσε μετ' ὀλίγον ἐκδι-δων· κατηγορηθεὶς δ' ὅτι ποσέδη εἰς τοῦτο ἐξαγορασθεὶς ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως, ἔχασε τὴν παρὰ τῷ δημοσίῳ ὑπόληψιν του καὶ μετὰ ματαίαν ἀπέπειραν ὅπως τὴν ἀνακτήσῃ (Ma Justification 1832) ἀπαδήμασεν εἰς Ἀμερικὴν. Μετέφρασε τὴν Ἀδυναμίαν τοῦ Βιρ-γιλίου 1835—38, καὶ ἐξέδωκε καὶ ἄλλαν τινὰ σατυρικὰ ἔργα. Τῷ 1845 ἐξέδωκε τὴν «Νέαν

Νέμεσιν», τὸ δὲ ἐπόμενον ἔτος τὴν «Ζωδιακὴν» ἀνευ τινὸς ἐπιτυχίας. Κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ Φεβρουαρίου ἐτάχθη εἰς τὴν μερίδα τῶν δημοκρατικῶν, ὑπὸ δὲ Ναπολέοντα τὸν Γ' ἐψάλλε δι' ἕκαστον γεγονὸς ἓνα διθύραμβον καὶ ἐξύμνησε τὴν κατὰ τῆς Κριμαίας ἐκστρατεῖαν διὰ τοῦ ἔπους «Ἡ Ταυρίς» με πολλὴν ματριότητα. [Γ.Μ.Β.]

Βαρθελεμύ-Σαίντ-Γλαίρ (Julius), Γάλλος ἑλληνιστής, γενν. τῷ 1805 ἐν Παρισίῳ. Μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῶν προπαιδευτικῶν αὐτοῦ σπουδῶν, διωρίσθη ὑπάλλῃλος ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῶν Οἰκονομικῶν, ἡ-σχυλείτο ὅμως ὡς δημοσιογράφος συνεργασθεὶς ἀπὸ τοῦ 1827-30 ἐν τῇ συντάξει τῆς «Σφαίρας» τοῦ «Ἑθνικοῦ», τοῦ «Συνταγματικοῦ» κτλ. Ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ 1833 ἀποκλειστικῶς εἰς ἐπιστημονικὰς ἐπιδοθείας μελέτας μετέβησε διάφορα τοῦ Ἀριστοτέλους ἔργα καὶ ἐγένετο τῇ μὲν 1838 καθηγητὴς τῶν ἑλληνικῶν καὶ λατινικῶν γραμμάτων ἐν τῷ κολλεγίῳ τῆς Γαλλίας, τῇ δὲ 1839 μέλος τοῦ Ἰνστιτούτου. Ἐν οὗκ ἔλιγους πολιτικοὺς ἀξιώμασι, διαπρέψας, ἐτράπη καὶ εἰς μελέτην τῆς σανακριτικῆς γλώσσης, ὅπως δι' αὐτῆς εἰσδύσῃ εἰς τὴν γῆν τῆς ἀρχαίας Ἰνδικῆς φιλοσοφίας. Τῷ 1871 ὁ Β. ἐξελέχθη πληρεξούσιος ἐν τῇ ἐθνικῇ συνέλευσει, προτείνας δὲ μετὰ τινων φίλων του καὶ ἐπιτυχῶν, ὅπως ἀρχηγὸς τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας ἐκλεχθῇ ὁ φίλος αὐτοῦ Θιέρσος εἰργάσθῃ παρὰ τὸ πλεον αὐτοῦ ὡς γενικὴς γραμματεὺς μετ' ἀφίλοκέρδους ἀποσιώσεως καὶ ἀκαταπόνητου καρτερίας, μισητὸς γενόμενος τοῖς μοναρχικοῖς καὶ καταδικάμενος ὑπ' αὐτῶν διὰ τὰ δημοκρατικά του φρονήματα μέχρι τῆς πτώσεως τοῦ Θιέρσου τῇ 24 Μαρτ. 1873. Τῷ 1876 ἐξελέχθη ἱσθμίου γερουσιαστής, τῇ δὲ 10/22 Σεπτ. 1880 ἀνετέθη αὐτῷ, πρωθυπουργοῦτος τοῦ Φερρῦ, ἡ διεύθυνσις τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐξωτερικῶν ὅπως διὰ τῆς μεμετρημένης καὶ φιλειργενικῆς αὐτοῦ πολιτικῆς διατρανωθῇ εἰρηνικὸς χαρακτὴρ τῆς νέας κυβερνήσεως. Ὁ δ' ὑπερέμετρος αὐτοῦ πόθος ὑπὲρ τῆς εἰρήνης ἐξέσθην αὐτὸν εἰς σπουδαῖα διπλωματικά ἐλισσόμενα, ἀνδεξίως διαχειρισθέντα πολλὰ ἐξωτερικά ζητήματα, ἐν εἰς καὶ τὸ ἑλληνοτουρκικὸν περὶ ἐφαρμογῆς τῶν ἀποφάσεων τῆς βερολινιαίας συνόδου καὶ τοῦ βερολιναίου συνεδρίου. — Τὸ σπουδαιότατον τῶν ἔργων τοῦ Β. θεωρεῖται εὐλόγως ἡ μετὰφρασις τῶν Ἀριστοτελείων συγγραμμάτων, εἰς ἣν πεντηχονταετίαν ὤλην εἰργάσθη, παρατίνας αὐτὴν κατὰ τὸ ἐνεστος ἔτος. Ἐξέδωκε δὲ καὶ πραγματεῖαν περὶ τῆς λογικῆς τοῦ Ἀριστοτέλους (βραβεύσθην τῷ 1839), ὡσαύτως πραγματείας περὶ τῆς φιλοσοφίας τῶν Ἰνδίων καὶ τῆς ἱερᾶς αὐτῶν φιλολογίας, περὶ Μωάμεθ καὶ τοῦ Κορανίου κτλ. ἐν τοῖς Με-

moires de l'Academie des sciences morales et politiques. [Γ.Μ.Β.]

Βαρβολάνατοι ἢ Δυβερνέισι ἢ καὶ Τι-δεμαννέισι ἀδένες εἶναι δύο ὠρχεοῦντα σφαίροισι σωματία κείμενα ἑκατέρωθεν τῆς ὀπίσθιας μοίρας τῆς εἰσόδου τοῦ κολεοῦ, εὐθὺς ὀπισθεν τοῦ σφιγκτήρος μὲς τοῦ κολεοῦ καὶ ἔμπροσθεν τοῦ ἐγκαρτίου μὲς τοῦ περιναίου. Οἱ ἀδένες οὗτοι ἐκβάλλουσι διὰ τοῦ ἐκφορητικοῦ αὐτῶν πόρου εἰς τὴν ἐσω ἐπιφανείαν τῶν μικρῶν χειλέων (νυμφῶν) ὑποκάτω καὶ πρόσθεν τοῦ παρθενικοῦ ὕμενος. Ἐκκρίνουσι δὲ λευκωματώδες τι ὑγρὸν, ἔπερ ἐκχεύμενον ἐν τῇ τοῦ προπυλαίου τοῦ κολεοῦ καθιστᾷ αὐτὸ δλιεθρὸν. [Β.Πρ.]

Βαρβολανέτις, Φλεγμονὴ τῶν Βαρβολινέων ἀδένων (βλ. λ.). Αὕτη εἶναι μία τῶν συνηθετέρων ἐπιπολῶν τῆς βλεννορροίας τῆς γυναικὸς καὶ παρίσταται ὅτε μὲν ὑπὸ τύπον δόλιν (δξεία Β.), ὅτε δὲ ὑπὸ τύπον χρόνιον (χρονία Β.). Ἡ δξεία Β. χαρακτηρίζεται δι' ἐπισήμου ἐξιδόσεως τοῦ μεγάλου χειλέος τοῦ γυναικείου αἰδοίου, ἰδίᾳ δὲ τοῦ κατωτέρου ἡμίσεος τούτου ὡς καὶ τοῦ συστοίχου μικροῦ χειλέος, διὰ πόνων ἰσχυρῶν παρακωλύοντων τὸ βάδισμα ἔστι δ' ὅτε καὶ διὰ πυρετοῦ. Μετὰ τινὰς ἡμέρας ὁ πυρετός, ἡ ἐξιδόσις καὶ οἱ πόνοι βλῆμνθὲν ἐλαττοῦνται καὶ τέλος ἐπέρχεται ἡ ἱασις τῆς νόσου. Ἀλλοτε δὲ σχηματίζεται ἀπόστημα μετὰ τὴν τεχνήτην ἢ καὶ αὐτόμακτον ῥῆξιν τοῦ ὁποίου ἐπέρχεται ταχεῖα ἐλάττωσις πάντων τῶν εἰρημένων συμπτωμάτων. Ἡ δξεία Β. θεραπεύεται ἐν ἀρχῇ δι' ἀπολύτου ἐν τῇ κλινῇ ἥσυχας, διὰ πλύσεων ἐξ ἀφεψήματος μαλαχρῆς, δι' ἐπιθεμάτων ἐν ψυχρῷ ὕδατος ἢ καὶ ἐξ ὕδατος Γουλαρδίου. Ἀμὰ ἀνασανῇ κλυδασις σχάσεται τὸ ἀπόστημα δι' εὐρείας τομῆς, μεθ' ἣν τὸ τραῦμα ἀποθεραπεύεται κατὰ τοὺς κανόνας τῆς ἀντισηπτικῆς μεθόδου. Ἡ δὲ χρόνια Β. διατρέχει κατὰ διαφορὸν ὅλως τρόπον τῆς δξείας Β. Κατ' αὐτὴν πόνοι καὶ ἐξιδόσις ἐλλείπουσιν, ἐνίοτε δὲ μικρὸν ὀγκιὸν ἀνάδυνον ἀπαντᾷ κατὰ τὴν χῶραν τοῦ ἀδένος. Τὸ μόνον σταθερὸν σύμπτωμα, δι' οὗ διαγιγνώσκεται ἡ νόσος εἶναι συσώρευσις βλεννοποιδέως, γονοκόκκου περιέχοντος, ἐκκρίματος, ὅπερ διὰ πίσεως εὐκλῶς ἐξέρχεται ἐκ τοῦ ἐκφορητικοῦ πόρου τοῦ ἀδένος. Ἡ χρόνια Β. θεραπεύεται δι' ἐνίστασιν στυπτικῶν ἢ ἐλαφρῶς καυστικῶν ἐντὶς τοῦ ἐκφορητικοῦ πόρου καὶ ἐν ἀποτυχίᾳ τούτων διὰ σχάσεως τοῦ πόρου καὶ καυτηριάσεως διὰ νιτρικοῦ ἀργύρου ἐν οὐσίᾳ ἢ διὰ καυστικῶν καλίου ἢ καὶ δια τοῦ θερμοκτυήρος, εἰ δὲ καὶ δι' ἐξαιρέσεως ἐλακτῆρος τοῦ ἀδένος. [Β.Πρ.]

Βαρβολομαΐος γινέσθαι ὡς ἐπὶ τῶν δώδεκα ἀποστόλων, εἶνε δὲ πιθανὸς ὁ αὐτὸς καὶ ὁ Ναθανηλ, διότι ἐν τῷ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγελίῳ ὡς καὶ ἐν τοῖς συνεπι-

κοίς δ Β. ἡ Ναθαναήλ ἀναφέρεται πάντοτε μετὰ τοῦ Φιλίππου. Φαίνεται δὲ ὅτι τὸ μὲν Ναθαναήλ ἦτο τὸ κύριον αὐτοῦ ὄνομα, τὸ δὲ Β., ἦτοι υἱὸς Θεολογικῆς, τὸ πατρωνυμικόν, ὑπὸ τὸ ὅποιον καὶ ἦτο γνωστὸς. Κατήγετο ἐν Κανὰ τῆς Γαλιλαίας (Ἰωάν. κα' 2). Κατὰ τὸν Εὐσεβίου καὶ τὸν Ἰερώνυμον ἐκήρυξε τὸ Εὐαγγέλιον ἐν Ἰνδίοις, ἦτοι τῇ εὐδαίμονι Ἀραβίᾳ, κατ' ἄλλους δὲ ἐν Λυκαονίᾳ καὶ Ἀρμενίᾳ, ἐνθα κατὰ τὴν ἐπικρατεστέραν γνώμην ἐτελεύτησε σταυρωθεὶς, ἡ ζών ἐκδραβεῖς τὸ σῶμα. Ἡ μνήμη αὐτοῦ ἐορτάζεται ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Ἐκκλησίᾳ τῇ 11 Ἰουνίου [I.M.]

Βαρθολομαίου (Ἁγίου Β.) νῦς. Οὕτω ἐκλήθη ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἡ περιδότης σφαγῇ τῶν Οὐγενέτων ἡ γεννημένη ἐν Παρισίοις κατὰ τὴν νύκτα τῆς 13/13 πρὸς τὴν 14/24 Αὐγούστου 1672 (διότι εἶναι ἡ ἡμέρα καθ' ἣν τελεῖται ἡ μνήμη τοῦ ἁγίου Βαρθολομαίου ἐν τῇ δυτικῇ Ἐκκλησίᾳ) ὑπὸ τῶν καθολικῶν ἐπὶ τῆς βασιλείας Καρόλου τοῦ Θ' βασιλέως τῆς Γαλλίας, ἔξ ἡμέρας μετὰ τοῦ γάμου τῆς ἀδελφῆς τοῦ βασιλέως Μαργαρίτας μετὰ τοῦ Ἑρρίκου βασιλέως τῆς Ναβάρρας (Ἰδ. Κάρολος Θ', Ἑρρίκος Δ', Οὐγενέτοις, Μαργαρίτα τῆς Γαλλίας). [H.K.]

Βαρθολομαίου. Κώμη τοῦ δήμου Μυρουντιῶν τῆς Ἠλείας, ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὁχθῆς τοῦ κάτω Πηνειοῦ, ἀκμια καὶ πλευσία ὡς ἐκ τῶν πολλῶν αὐτῆς σταριδίων. Ἔχει ταχ. καὶ τῆλ. γρῆσιον, δημ. σχολεῖον ἀρρένων καὶ θηλέων, ατελὲς ἑλλ. σχολεῖον καὶ 1630 κατ. (1889). Ἐνταῦθα τὸν Νοέμβριον τοῦ 1825 οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου μετ' ἄλλων ἀσφαλισάντες τὰ γυναικόπαιδα αὐτῶν ἐν τῇ ἐγγύς φρουρίᾳ Χλεμουτίῳ ἐπολεμήσαν ἐπὶ δύο ἡμέρας τοὺς πολιορκήσαντας τὸ χωρίον στρατιώτας τοῦ τὴν Ἠλείαν διερχομένου Ἰμβρακίμ. καὶ μετὰ πεισματώδη ἀντιστάσει καὶ μεγάλῃν φθορὰν τῶν ἐχθρῶν ἐφρονέθησαν πάντες, περίπου 200, τὰ δ' ὅσα τῶν ἐχθρῶν ἐπὶ πολὺ ἐφαίνοντο ἐσκορπισμένα ἐν τοῖς πέριξ. [Γ. Πδ.]

Βάρι (Bari). Βλ. Βάριον.

Βαρέα ἡ βαρύα ἡ βαρεῖα = Βαριεξείδιον (BaO). Βλ. Βαρότις, Βάριον.

Βαριάδες. Χωρίον τῆς ἐπαρχίας, Ἰωαννίνων, ἔχον 300 κατ. Ἑλλήνας τῷ 1888. [H.]

Βαριάκοβον. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Ἰστιπίου τῆς Μακεδονίας, οἰκούμενον ὑπὸ 300 περίπου Βουλγάρων χριστιανῶν. [E.]

Βαριγκτονίτης (Warringtonit), ὄρυκτὸν ὁμοιάζον πολὺ πρὸς τὸν λαγγίτην (βλ. λ.). [K. M.]

Βαριδε. Χωρίον τοῦ δήμ. Γαυρίου τῆς Ἀνδρου, ἀπέχ. ὡρ. 2 1/2 ἀπὸ τοῦ Ἀνω Γαυρίου. Κάτ. 289.

Βαριμπόμπι. 1) Χωρίον τοῦ δήμου Ἀετοῦ τῆς ἐπαρχ. Τριφυλίας, ἔχον 664 κατ.

ἀλδανοφώνους. — 2) Χωρ. τοῦ δήμου Δυλῶνος τῆς Καρυστίας, ἔχον 152 κατ. — 3) Πρωτεύουσα τοῦ δήμου Μακρακώμης τῆς Φθιώτιδος, καίμενη παρὰ τὴν ἀριστερὰν ὁχθὴν τοῦ Σπερχεῖος καὶ ἐπὶ τῆς ἀπὸ Λομίνης εἰς Καρπεντίσιον ἀμαξίου. Παρ' αὐτὴν ἐκτείνεται ἐλας ἡμισείας ὥρας ἔκτασιν ἔχον. Ἔχει ἑλλήν. καὶ δημ. σχολεῖον καὶ 612 κατ. Πρωτόντα δημ. καρποί, σπέρια, σίνος, καπνός. [H.]

Βαρώνος 1) (ἡ Γαρίνης) Φαβωρίνος Κάμπερς (Varinus Favorinus Camers, ἑλλατισθεὶν ὄνομα τοῦ Guarino de Favera). Ἰταλὸς ἐλληνοστῆς, ἀκμασας ἐν ἀρχῇ τοῦ 15 αἰῶνος καταγομένης ἐκ Φαβέρας πολίτης τῆς Ὀμβρικῆς παρὰ τὸ Καμαρίνον (ἔξ ου καὶ Καμάρης), ἐδιδάχθη τὴν ἐλληνικὴν παρὰ τοῦ Ἰαννοῦ Λαοκράτους καὶ τοῦ Ἀγγέλου Πολιτιανοῦ, ἐγένετο δὲ διδασκαλὸς τῶν τέκνων τοῦ δουκὸς Λαυρεντίου τοῦ ἀπὸ Μεδίκων. Τῷ 1512 ἐκέρχθη μοναχὸς, μετὰ δύο δ' ἔτη ἐχειροτονήθη ἐπίσκοπος Νουκερίας (Nocera) ἀπὸ τοῦ μαθητοῦ αὐτοῦ πάπα Λεοντῆ τοῦ Γ', κατέμεινε δὲ τὸν ἐπισκοπικὸν ἐκείνον θρόνον μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ (1537). Τὸ πρῶτον ἔργον αὐτοῦ ἐπιγράφηται «Κεῖρας τῆς Ἀμαλυσίας» (Thesaurus Cornuopisiae ἐν Ἑνετ. παρὰ τῷ Ἀλδῷ εἰς ρολ.), ἐκλογαὶ κατὰ στοιχεῖον ἐκ τῶν Παράβολων τοῦ Εὐσταθίου κλπ. Γνωστὸτάτον ἔργον κατέστησε τὸ ὄνομα τοῦ παρ' ἡμῶν τὸ ἐλληνικὸν λεξικὸν αὐτοῦ, ὅπερ ἐλληνοστῆ συντάχμενον καὶ δια συνανήμων ἐρμηνεύον τὰς λέξεις ἦτο εὐχερτεστάτον παρὰ τοῖς Ἑλλησιν καὶ τὸ μόνον σχεδὸν λεξικογραφικὸν βοήθημα αὐτῶν μέχρι τῆς ἐκδόσεως τοῦ Λεξικοῦ τοῦ Γαζή (1806). «Τὸ τοῦ Βαρίνου καὶ τὸ τετραγλωσσον λεξικὸν τοῦ Γεωργίου, λέγει δ' Ἀσώπιος, ἦσαν τὰ μόνυ, ἀτινα μέχρι χρόος καὶ πρῶν εἶχον παρ' ἡμῶν οἱ σπουδαῖοντες τὰ ἐλληνικὰ» ὅστις δὲ εἶχε τὸ τοῦ Βαρίνου ἐνομήετο εὐδαίμων. Ἐξεδόθη τὸ λεξικὸν τοῦ Β. παρὰ Ζαχαρίας Καλλιέργη τῷ Κρητὶ ἐν Ῥώμῃ (1523 εἰς φύλλον ἐκ ρ. 544). τὸ δεύτερον ἐν Βασιλείᾳ (1538 εἰς σ.). ἀκολούθως δ' ἐν Ἑνεσίᾳ (1712 παρὰ Βιρότσι καὶ 1801 παρὰ Ν. Γλυκεῖ). — 2) Varinus λατ. Guarino ἰταλ. Ἀρχαιότερος τοῦ ἀνωτέρω Ἰταλὸς ἐλληνοστῆς. γενν. ἐν Βερώνῃ τῷ 1370. ἀποθ. τῷ 1460. Μετὰ τοὺς εἰς Κωνσταντινουπόλιν, ἐγένετο μαθητὴς τοῦ Χρυσοῦργου (1388). καὶ μετὰ τὴν ἐπάνοδόν του εἰς Ἰταλίαν ἐδίδαξεν ἐν Βερώνῃ Παταύμῳ καὶ Βονωνίᾳ, ἐχρημάτισε δὲ καὶ διερμηνεύς τῶν εἰς τὴν ἐν Φερράρᾳ σύνοδον συνελθόντων Ἑλλήνων καὶ λατίνων ἐπισκόπων. Διὰ τὴν τῆς διδασκαλίας καὶ τῶν ἔργων αὐτοῦ (ἐν οἷς καταλέγονται μεταφράσεις Ἑλλήνων τινῶν συγγραμμάτων, ὑπομνήματα εἰς τὸν Ἀριστοτέλην, τὸν Κικέρωνα καὶ ἄλλους Ῥωμαίους συγγραφείς καὶ ἐπιτομὴ ἑλληνικῆς γραμματικῆς) συνετέλεσε μεγάλως

τοῦ λευκοτόλιδου ἐν τοῖς ἀτμοσφαιρικοῖς πρὸς τοῦτοίς ἐξ αὐτοῦ κατασκευάζεται τὸ βαρυτόλιον, χρησιμεύει πρὸς τοῦτοίς ὡς ἀντισπιντικὸν καὶ ὡς δηλητηρίον τῶν ποντικῶν, τέλος ἐν τῇ ἀναλυτικῇ χημείᾳ πρὸς ἀνίχνευσιν τοῦ θειικοῦ ὀξέος.

Βαριοθειίδιον, θειοβαρίον ἢ θειοσούχον Βάριον BaS, παράγεται τῇ διαπύρωσει θειικοῦ Βαρίου μετ' ἀνθρακός ἢνε ἄχρουν, εὐδιάλυτον ἐν ὕδατι, ἀποσυντιθέμενον ἐν ὑγρῷ αἰέρι. Ὑπὸ τὰ ὀνόματα φωτιστικὸν ὁ σ. λ. ἴθ. σ. φέρεται εἰς τὸ ἐμπόριον μίγμα φωσφορίζον ἐν τῷ σκότειν με πορτοκαλλόχρουν φῶς, ἀφ' οὗ ἐκτεθῇ εἰς τὸν ἥλιον, συνιστάμενον κυρίως ἐκ θειοβαρίου καὶ παρασκευαζόμενον ὡς ἐξ ἡς 5 μβ. θειικοῦ Βαρίου θερμαίνονται ἐπὶ $\frac{1}{2}$ ὥραν μετὰ 30 μβ. ξυλάνθρακος, τὸ δὲ μίγμα θερμὸν ἐστὶ κλειεῖται ἐντός ὑαλίνων σωλήνων. — Αἱ ἐνώσεις τοῦ Βαρίου διδούσιν εἰς τὴν ἀφειργῇ φλόγα πρᾶσινον χρωματισμένον, ἐξ οὗ καὶ ἡ χρησιμοποίησις αὐτοῦ εἰς τὰ πυροτεχνήματα. [O.A.P.]

Βαριοξείδιον. Βλ. Βάριον.

Βαριοτικὸν νίτρον ἀπαντᾷ ἐν Χιλῇ κεκρυσταλλωμένον καὶ συνιστόμενον ἐξ ὀξυζώτου καὶ βαρείας. [K.M.]

Βαριοτικὸν πλαγιόσχιστον (Barytoplagioklas), ὄρυκτον ὁμοίον τῷ λαθραθορίτῃ καὶ ἀνάλογον τῷ ὑαλοφανί. Συνίσταται ἐξ ὀξυπυριτίου (55,10), ἀργίλου (23,20), σιδηρικοῦ ὀξειδίου (0,45), βαρείας (7,30), α-οξέστου (1,083), μαγνησίας (0,56), νάτρου (7,45), κάλιος (0,83) καὶ ἐξερωτῶν οὐσιῶν (3,72). [K.M.]

Βαριοτικός μαρμαρυγᾶς (Barytglomer γερμ.). Εἶνε λευκὸν λεπιδώδες ἀθροισμα ὁμοίων τῷ μαργαρίτῃ. Βιδ. βάρ. = 2,894. Συνίσταται ἐξ ὀξυπυριτίου (42,59), ἀργίλου (30,18), σιδηρικοῦ ὀξειδίου (1,74), μαγνησίας (4,85), βαρείας (4,65), στρόντιανῆς καὶ α-οξέστου (1,12), κάλιος (7,61), νάτρου (1,42) καὶ ὕδατος (4,43). Ἄλλαι παραλλαγῇ ἔχουσι διάφορον χημικὴν σύστασιν. [K.M.]

Βαριοτικός οὐρανίτης ἢ Οὐρανοκρίτης (Baryumuranit γερμ.) ἀποτελεῖ κίτρινονπράσινον καὶ διαξονικούς κρυστάλλους, σχιζομένους παραλλήλως τῇ βάρει. Βιδ. βάρ. = 3,53. Συνίσταται ἐξ ὀξειδίου τοῦ οὐρανίου (56,86), βαρείας (14,57), ὀξυφωσφόρου (15,06) καὶ ὕδατος (13,99) [K.M.]

Βαριοὑδροξείδιον. Β. Βάριον.

Βαριοὑπεροξείδιον. Βλ. Βάριον.

Βαριωχλωρίδιον = Διχλωριδοβαρίον. Βλ. Βάριον.

Βάρης ἢ κοινῶς κανονιοφόρος. Μικρὸν πλοῖον ἐφωδιασμένον δι' ἐλίγγου πυροβολικοῦ, καὶ προωριζόμενον κυρίως εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν ἀκτῶν. [H.K.]

Βάρης. Βλ. Χροῦσα.

Βαρισκέτης (Barisait) ὄρυκτον κρυσταλλομενὸς, συνήθως σμαραγδοπράσινον, ἀποτελούμενον ἐξ ὀξυφωσφορικοῦ ἀργίλου ὕδρομιγδῶς καὶ μαγνησίας. ἐν αὗς καὶ σμικρὰ ποσότης ὀξειδίου σιδήρου καὶ χρωμίου. [K.M.]

Βάρκα (Barka, Ἀεθρσυνιστὶ Βαράκα). Ὅρεινὴ χώρα τῆς ΒΑ Ἀφρικῆς, κατεμένη μεταξὺ τῆς Ἀθρσυνίας καὶ τῆς Νουβίας. [Π.Π.]

Βάρκα (Naut.) Ἀξίς τῶν ῥωμανικῶν γυναικῶν, σημαίνουσα λέμβον (βλ. λ.).

Εὐρεῖται τὸ πρῶτον ἐν λατινικῇ συγγραμμῇ τοῦ Ἰσίδωρου τοῦ Ἰσπανιώτου (7' ἐκ μ.Χ.). Ἐλήφθη δ' ἔτιως ἐκ τοῦ ἑλλ. γ. βάρης, ὡς δεικνύει καὶ ὁ προεργικανὸς τύπος τῆς λέξεως barja. [Π.]

Βαρκαρούλα. Βλ. Λεμβουρικὸν ἔσμα.

Βάρκας Βλ. Ἀμύλλας.

Βαρκελλόνα (Barcelona). — Πόσις δὲ Γαττο). Πόλις τῆς Σικελίας, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Μετσηνῆς. ἔχει 14 818 κατ. (1881). Ὁ ὁμῶν δήμος ἔχει κατ. 21 101. [Π.Π.]

Βαρκελόνα (Barcelona). Πόλις τῆς Ἰσπανίας παρὰ τὴν Μεσόγειον καὶ τὸς ἐκβολὰς τοῦ Λοβρεγάτ, ἔχουσα 272 481 κατ. τῇ 1887). Εἶναι πρωτεύουσα τῆς Καταλωνίας, ἔχει δ' ὠρεῖον πολεμικὸν καὶ ἐμπορικὸν λιμένα, ἐπισκοπὴν καὶ πολλὰ ἐκπαιδευτικὰ ἱδρύματα. Τὰ κάλλιστα τῶν ἐν αὐτῇ κτιρίων εἶναι ὁ μητροπολιτικὸς ναός, τὸ χρηματιστήριον τὸ δημαρχεῖον, τὸ μέγαρον τῶν ἀρχαίων κομητῶν τῆς Βαρκελόνας κλπ. ἔχει ὄχυρον φρούριον, τὸ Μονχούις (Mons Jovis), ὠρεῖους κήπους καὶ ἀγρούς κάλλιστα καλλιεργημένους. Ἐκαλεῖτο πρὶν Βαρωνίων, ἐκ τοῦ ἱδρυτοῦ αὐτῆς Ἀμύλλα Βάρκα. Φαίνονται ἐκεῖ ἐτι καὶ τὰ εἰρεῖα τῆς ἀρχαίας λιδουκῆς πόλεως. Μετὰ τοὺς Καρχηδονίους, κατέκτησαν αὐτὴν οἱ Ῥωμαῖοι, οἱ Γότθοι, οἱ Μαυροὶ, καὶ ἐπὶ τέλους Λουδοβίκος ὁ Ἀγαθὸς μετὰ ἐπτάμηνον πολιορκίαν, ὅστις καὶ ἐδόκεν αὐτὴν εἰς τὸν νόμῳ τῆς Βέρας. Συγγωνευθεῖσα βραδύτερον ἐν τῇ Ἀραγωνικῇ Μοναρχίᾳ, ἀπετέλεσε τὸ πριγκιπάτον τῆς Καταλωνίας. Ἡ ὁμῶνμος ἐπαρχία ἔχει ἐμβαδὸν 7 690, 50 τχμ. καὶ 899 204 κατ. (1887). [Π.Π.]

Βαρκελόνα (Barcelona). Πόλις τῆς Νεβεζουέας, ἔχουσα 11 424 κατ. (1881) καὶ ἄλλοτε ἐμπορικωτάτη Πρωτεύουσα ἐμωνύμου ἐπαρχίας, ἔχουσας 101 396 κατ. (1873). [Π.Π.]

Βαρκενίτης. Μαζὰ τις ἐκ Μεξικοῦ, εὐτα μίγμα κινναβάρεως καὶ ἀντιμονιακοῦ ὀξειδίου. [K.M.]

Βάρκη (Barca). Ἡ καὶ Κυρηναϊκὴ ἢ Λιβυκὴ Πεντάπολις ὑπὸ τῶν ἀρχαίων καλουμένη. Εὐρεῖται χώρα τῆς Ἀφρικῆς παρὰ τὴν Μεσόγειον, ἐκτεταμένη ἀπὸ τοῦ κόλπου Σίδρ

πρὸς Δ, ἄχρι τῆς Αἰγύπτου πρὸς Α. Ἐχει νῦν πρωτεύουσιν τὴν Βαργαζίν, ἐνθα διαμένει ὁ διοικητής. Τὰ παράλια καὶ θυτικά αὐτῆς μέρη εἶναι ἔρημος κατοικουμένη ὑπὸ Βεδουίνων νομαδίων καὶ συγχυμένη μετὰ τῆς μεγάλης ἐρήμου τῆς Σαχάρας πρὸς Ν, ὅπου ὑπάρχουσι καὶ αἱ ὄψεις Ἀουδζιλᾶχ καὶ Συουάχ. Κατακτηθεῖσα τῷ 613 ὑπὸ τῶν Ἀράβων, ἠλλάξε πολλοὺς δεσπότης, ἄχρις οὗ κατὰ τὸν 17^{ον} αἰῶνα περιῆλθεν ἐπὶ τέλους εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ βέη τῆς Τριπόλεως, εἰς ὃν ἀνήκει μέχρι τοῦδε. Ἐχει ἐμβαδὸν 159 000 τχμ. καὶ κατ. 302 000 περίπου. Ἐν τῇ γῇ αὐτῇ ὑπῆρχε κατὰ τὴν ἀρχαιότητα καὶ τὴν μεσαιῶνα ἐμῶνιμος πόλις, οἰκουμένη ὑπὸ λαοῦ λιθυκῆς καταγωγῆς, κειμένη δὲ κατὰ τὸ Δ μέρος τοῦ ὠκεανίδου, ὅπου ὑπάρχουσι νῦν τὰ ερείπια Μ ε δ ι ν ε τ - ε λ - Μ ε ρ τ ζ ε χ. [Π.Π.]

Βάρκιγγ Ἐμπορικὸν πολίχνιον τῆς Ἀγγλίας, ἐν τῇ κομητείᾳ Γουέστ. παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ρέδινγγ εἰς τὸν Τάμεσιν. Κατ. 9155 τῷ 1881. [Π.Π.]

Βαρκουζιμέτον (Barquisimeto). Πρωτεύουσα ἐμῶνιμου ἐπαρχίας ἐν Βενεζουέλα, ἐξουσίας ἐμβαδὸν 19 010 τχμ. καὶ 113 818 κατ. (1873). Ἡ πόλις κείται παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ ἐμῶν ποταμοῦ ἐπὶ ὠκεανίδου πεδίου, πρὸς γὰρ κεντρικὴν ἀκρὴν κατ. καὶ ἔχει 28 918 κατ. (1881). [Π.Π.]

Βαρλαάμ. Ἐγεννήθη ἐξ Ἑλλήνων γυνών ἐν Σεμινάρῃ τῆς κάτω Καλαβρίας περὶ τὰ τέλη τοῦ 17^{ου} αἰῶνος. Κατὰ τὸν ἐχθρὸν αὐτοῦ Καντακουζηνὸν ἐξεδιέσθη νηπίθεν ἐν τῇ τῶν Λατίνων θρησκείᾳ (Ἰστ. Β' 39), κατὰ δὲ τὸν Γρηγοριον, ἀντίπαλον αὐτοῦ ἀμεροληπίστοτερον, ἐγίνωκε τὴν δογματικὴν τῶν Λατίνων σοφίαν. Τῷ 1328 ἦλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐπὶ Ἀνδρονίκου τοῦ Γ' τοῦ Παλαιολόγου, ὅρ' οὗ καὶ ἐστάλη τῷ 1339 εἰς Ἀδινῶνα τῆς Γαλλίας, ὅπου οἱ Πάπαι ἔχον τότε τὴν ἐδραν αὐτῶν, ἵνα διαπραγματευθῇ τὴν ἔνωσιν τῆς Α. καὶ Δ. Ἐκκλησίας. Ἐπανελθὼν ἄπρακτος εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἤρξατο τοῦ κατὰ τῶν Ἰουδαίων πολέμου αὐτοῦ. Ἠττηθεὶς ἐν τινι ἐν Κίπλαι συνόδῳ τῷ 1341, ἀπολέσας δὲ πᾶσαν ὑπὲρβλην παρὰ τοῖς Ἑλλησιν ἠναγκάσθη νὰ μεταβῇ εἰς Ἰταλίαν, ἐνθα ἠπαύθη τὸ λατινικὸν δόγμα καὶ ἐγένετο ἐπίσκοπος Ἱερανίου πλησίον τῆς Νεαπόλεως τῷ 1342, ἐκεῖθεν δὲ διὰ συγγραμμάτων ἐξήγειρε νὰ πείθῃ τοὺς Ἑλληνας νὰ ὑποταγῶσι τῷ Πάπῃ. Ἀπέθανε τῷ 1348. Ὁ Βαρλαάμ ἦτο ἀπρόνυμος, μαθηματικὸς καὶ γνώστης τῆς ἀρχαίας φιλοσοφίας, καὶ δι' αὐτοῦ ἐερίθησαν ἐν Ἰταλίᾳ τὰ πρῶτα σπέρματα τῆς ἑλληνικῆς ἐπιστήμης. [Ι.Μ.]

Βαρλαάμ καὶ Ἰωάννα. Θρησκευτικὸν μυθιστόρημα, ἐκ τῆς ἑλληνικῆς εἰς τὰς πλείους τῶν εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν καὶ εἰς

τινας τῶν ἀσιατικῶν μεταφρασθὲν, ἀπλήστως δ' ἀναγιγνωσκόμενον κατὰ τὸν μεσαιῶνα καὶ τοὺς νεωτέρους χρόνους. Ἐν αὐτῇ ἐκτίθεται ὁ βίος τοῦ Ἰωάννου, υἱοῦ τοῦ εἰδωλολάτρου Ἰνδοῦ βασιλέως Ἀδεννήρ, ἡ ἐπιστροφή τοῦ βασιλόπαιδος εἰς τὸν χριστιανισμὸν διὰ τοῦ ἀναρρέτου ἀκητοῦ Βαρλαάμ καὶ ἡ ἀγίασις ἀμφοτέρων σκοπεῖ δὲ τὴν κατάδειξιν τῆς ματαιότητος τῶν ἀνθρωπίνων καὶ τὴν ἀποτροπὴν ἀπὸ τῶν προσημάτων ἡδονῶν. Καίτοι ἡ θυτικὴ ἐκκλησία τιμᾷ τὴν μνήμην τῶν ἐν λόγῳ ἁγίων τὴν 27 Νοεμβρίου, ὅμως ἀνεπίδεκτον πάσης ἀμφισβήτησε εἶναι ὅτι οὗτοι εἶναι ἀνύπαρκτοι, καὶ ὑπὸ τὰ ἐκχριστιανισθέντα αὐτῶν ὀνόματα κρύπτονται ἀπίστολοι καὶ ἄγιοι ἄλλης θρησκείας, τοῦ Βουδδισμού. Ὁ Ἰωάννα εἶναι Σινο-δάρης, ὁ ἰδρυτὴς τοῦ Βουδδισμού, ὁ μετέπειτα Βουδδας κληθεὶς (ἀποθαν. τῷ 543 π. Χ.), Ἀδεννήρ δὲ πατὴρ αὐτοῦ Σουδδωδάνος, ὁ πειράζων τὸν Ἰω. μάχος Θεοῦ εἶναι ὁ τοῦ Βουδδα ἐξάδελφος καὶ ἀντίπαλος δεσπότης. Ὁ πιστὸς θεράπων ἐκεῖνου Βραχμάς εἶναι ὁ τοῦ Βουδδα θεράπων καὶ ἱπποκῆμος Ἰσανδᾶκας κλπ. Οἱ μόνον δὲ τὰ τοῦ βίου τοῦ Ἰω. ἐκτίθενται ἐπὶ τῇ βασι. βιογραφίᾳ τοῦ Βουδδα, ἀλλὰ καὶ πολλὰ ἐπεισόδια καὶ παραβολαὶ τοῦ χριστιανικοῦ μυθιστορηματος ἀληθῆς ἐν βουδδικῶν βιβλίοις μόνον δὲ τὸ δογματικὸν μέρος διεσκεύασθη συμφώνως πρὸς τὰ δόγματα τοῦ χριστιανισμοῦ ὑπὸ τοῦ Ἑλλήνος συγγραφέως. Ὡς συγγραφῆς δὲ φέρεται ἐν πολλοῖς χειρογράφοις τὸ ὄνομα τοῦ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, ἀλλὰ τὰ χειρογράφα ταῦτα εἶναι ἐκ τῶν νεωτέρων, τὰ δὲ παλαιότερα ἀναγράφουσιν ὅτι ἡ ψυχολογικὴ ἱστορία τοῦ Β. καὶ Ἰω. ἐκ τῆς ἐνδοτέρας τῶν Αἰθιοπικῶν γλώσσων, τὴν Ἰνδῶν λεγομένην, πρὸς τὴν ἁγίαν πόλιν μετανήχθη διὰ Ἰωάννου μοναχοῦ, ἀνδρὸς τιμίου καὶ ἐνκρέτου μονῆς τοῦ ἁγίου Σάββα. πιθανώτατον δὲ φαίνεται ὅτι πράγματι ἐν τῇ παρὰ τὰ Ἱεροσόλυμα παλαιότατῃ ἐκείνῃ μονῇ συνετάχθη ἡ τοῦ Β. καὶ Ἰω. ἱστορία, καὶ ὅτι ὡς νεώτεροι κριτικοὶ παραδέχονται ἐν ἀρχῇ τοῦ 2^{ου} αἰῶνος. Γνωστότατῃ δὲ κατέστη μάλιστα ἀπὸ τοῦ 14^{ου} αἰῶνος καὶ ἐφεξῆς, ἐξ ὧν χρόνων ἔχουσιν πάμπολλα ἀντίγραφα. Ἐκ τῆς ἑλληνικῆς μεταφράσεως ἡ ἱστορία εἰς τὴν λατινικὴν (ἥς τὰ παλαιότατα ἀντίγραφα εἶναι τοῦ 11^{ου} αἰῶνος) ἐπέθεν μεταφράσθη εἰς πολλὰς εὐρωπαϊκὰς γλώσσας· ἑλλείπον μετέπειτα μεταφράσθη ἐκ τῆς ἑλληνικῆς εἰς σλαβικὰς γλώσσας, εἰς τὴν αρμενικὴν, εἰς τὴν ἀραβικὴν καὶ τελευταῖον (κατὰ τὸν 17^{ον} αἰῶνα) εἰς τὴν αἰθιοπικὴν. Ἐτέρα δὲ τις ἀραβικὴ διασκευή καὶ ἡ ἑβραϊκὴ δὲν ἐγένοντο ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ πρωτοτύπου. Ἦπ' ἔρχεται δὲ καὶ παραφράσεις τῆς ἱστορίας εἰς δημώδη ἑλληνικὴν γλῶσσαν. — Τὴν ἑλληνικὴν κείμενον ἐξεδόθη τὸ πρῶτον ἐπὶ τῇ βάσει 2 χειρογράφων (ἐκ τῶν 20 τῆς Βερσίνης βιβλιοθήκης) ὑπὸ Boissonadot (Ἀποδ.

gr. 1832 τ. Δ'), μετατυπώθη δ' ἐν τῇ Ἑλλ. Πατρολογία τοῦ Migne (1860 τ. 96) μετὰ τῶν ἔργων τοῦ τοῦ Δαμασκηνίου. (Βιβλιογρ. K. Krumbacher, Gesch. d. byz. Litteratur. Münch., 1891 σ. 466—170 καὶ τὰ αὐτῶν ἀναγραφόμενα συγγράμματα, πληρὴ δὲ τούτων K. N. Σάβη, Ἰγνή βουδισμού ἐν ἑλληνικῷ συναξαρίῳ ἐν Ἰλιστῇ 1864 τ. Α'. — H. Zotenberg, Barl. et Josaphat. Par. 1890). [Π].

Βαυρλάν χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Ἀδράκας τῆς Μακεδονίας, οἰκουμένον ὑπὸ 370 περίπου μνηστειομένων. [Π.]

Βαυρλεδὺν (Bar le-Duc). Πόλις τῆς Γαλλίας, πρωτεύουσα τῆς ὁμωνύμου ἐπαρχίας καὶ τοῦ νομοῦ τῆς Μώσης, παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Ὀρναιν. ἔχει ὑπαντουργεία καὶ ἄλλα βίαια, καταστ. δημοσ. βιβλιοθ. καὶ 15 988 κατ. (1886). — Ὁ δῆμος ἔχει 18 860 κατ. [Π.Π.]

Βαυρλέτας Μαρίνος. Δαλματός, χρηματίας ἱερέως τοῦ καθολικοῦ δόγματος ἐν Σκόδρα τῆς Ἀλβανίας καὶ εἶτα καθηγητὴς ἐν Βριξί. Συνέγραψε λατινιστὶ βίον τοῦ Σκενδέρμπεη, ἐκδοθέντα τὸ πρῶτον ἐν Στρατσούργω (1837), πολλάκις δὲ ἀνατυπωθέντα καὶ εἰς πολλὰς γλώσσας μεταφρασθέντα. Ὁμοίως περὶ ἀλώσεως τῆς Σκόδρας ὑπὸ τῶν Τούρκων (ἐν Βενετ. 1504 καὶ Τυρκικὴν χρονικὴν (ἐν Φραγκορ. 1578). [Π.]

Βάρμδεκ (Barmbeck). Κώμη ἐν τῇ ἁμβουργικῇ χώρῃ, ΒΑ τοῦ Ἀμβούργου, παρὰ τῆς ὁχθῆς παραποταμίου τινὸς τοῦ Ὀλστερ. ἔχει 22 319 κατ. (1885). [Π.Π.]

Βαυρμεκίδαι. Περιφώνημα οἰκογένεια Βαυρῶν ἐπὶ τῶν Ἀβασσιδῶν Χαλιφῶν. Ἀρχηγὸς τῆς οἰκογενείας εἶναι ὁ ἐκ Περσίας Βαρμεκ, ὅστις ἐπὶ τῆς δυναστείας τῶν Οὐμμεϊάδων εἶχε προσέλθῃ εἰς τὸ Ἰσλάμ. Ὁ τοῦ Βαρμεκ υἱὸς Χαλὶδ ἐγένετο βεζίρης τοῦ ἱεροῦ τῆς δυναστείας τῶν Ἀβασσιδῶν Ἀβούλ Σαφφάρ. ἐπὶ δὲ τοῦ διαδόχου αὐτοῦ Μανσούρ ἐγένετο διοικητὴς τῆς Μουσούλης καὶ ἐπεστήτην εἰς τὴν κτίσιν τοῦ Βαγδαίου. Ὁ τοῦ Χαλὶδ υἱὸς Γεαχγίχ ἦτο χρηματεὺς τοῦ περιφήμου Ἀρσέν αλ Ρασίδ, εἶτα δὲ καὶ βεζίρης. Ἐκ τῶν 4 υἱῶν τοῦ Γεαχγίχ, εὖς πάντας ὕψισεν εἰς τιμὰς καὶ ἀξιώματα ὁ Ἀρσέν, περιφημότετος εἶναι ὁ Δζαφάρ, τὸν ὁποῖον ἔνεκα ἐξαιρετικῆς εὐνοίας συνέδεσεν ὁ Χαλίφης πρὸς τὸν οἶκον αὐτοῦ δοὺς αὐτῷ εἰς γυναῖκα τὴν ἱδίαν αὐτοῦ ἀδελφὴν Ἀδασσάχ, ἣν ἡμμανῶς ἠγάπα καὶ αὐτὸς ὁ Χαλίφης. Ἦντα ἦεν ὁ γάμος οὗτος ἀπέδη ἀτυχέστατος. Ὁ Χαλίφης μὴθων ὅτι ὁ Δζαφάρ, τὸν δυνάμεντα αὐτῷ λόγον ἵνα φέρῃ ἀπλῶς τὸ ὄνομα τοῦ σκλάβου τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ, ἐτεκνοποίησε μετ' αὐτῆς, ἐφρόνευσεν τὸν Δζαφάρ καὶ ἐξωλόθρευσεν ἀπέχων τὴν οἰκογένειαν. [Π.Κ.]

Βάρμεν (Barmen). Πόλις τῆς Πρωσίας, κειμένη ἐν ὁμωνύμῳ εὐφορωτάτῃ κοιλάδι, διαβρεχόμενη ὑπὸ τοῦ Βίππερ. ἔχει ἐργοστάσια μεταξωτῶν ὑφανμάτων, ταινιῶν κτλ. καὶ 103 068 κατ. (1885). [Π.Π.]

Βαρμπόπι. Χειμερινὴ ἔδρα τοῦ δήμου Πιπλίων τῆς ἐπαρχίας Τρικάλων. Κάτ. 562 τῷ 1889. Παρὰ τὸ χωρίον τοῦτο ἐπὶ τινος λόφου λείψανα τειχῶν αρχαίας θεσσαλικῆς πόλεως. [Π.]

Βάρνα. Πόλις τῆς Βουλγαρίας κατὰ τὴν Δ παραλίαν τοῦ Εὐξείνου καὶ τὸν μυχὸν τοῦ ἑρμιον. κόλπου, παρὰ τινα ἰσθμὸν ἔχοντα πλάτος 3 χμ. Ὁ σημαντικώτερος τῶν ἐμπορικῶν λιμένων τῆς Βουλγαρίας. Συνδέεται μετὰ τοῦ Τουργοσουλίου διὰ σιδηροδρόμου. Εἶναι ἔδρα ἑλληνος μητροπολίτου καὶ πρωτ. ἑρμιον. ἐπαρχίας. ἔχει φρούριον καὶ 25 258 κατ. (1888). — Παρ' αὐτὴν οἱ Τούρκοι ὑπὸ τὸν Ἀμκουράτ τὴν Β' ἐνίκησαν τῷ 1444 τὸν βασιλέα τῆς Οὐγγαρίας Λαδίσλαον τὸν Ε' ἐν αἰματηρωτάτῃ μάχῃ. Οἱ Ρῶσοι ἐκυρίευσαν αὐτὴν τῷ 1828 μετὰ μακρὰν πολιορκίαν καὶ τὴν ἀπέδωκαν εἰς τοὺς Τούρκους, ἀφού κατηράρισαν τὰ τείχη τῆς. — Κεῖται εἰς τὴν θέσιν τῆς ἀρχαίας Ὀδηρσοῦ, ἀποικίας τῶν Μιλησίων. [Π.Π.]

Βαρνάδα. Χωρίον τοῦ δήμου Μαυραθῶνος τῆς Ἀττικῆς, κειμένον πρὸς Β τοῦ Μαυραθῶνος. Κάτ. 361 τῷ 1889. Προϊόντα δημοτικὰ καρποί. Κατὰ τινα εἰκασίαν κεῖται ἐν τῇ θέσει τοῦ ἀρχαίου ἀττικοῦ δήμου Ἰκαρίας. [Π.]

Βαρνάδας Ἰωσήφ πρότερον καλούμενος, ἦτο ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Λευὶ, τὸ γένος Κύπριος. Κατὰ μεταγενεστέρην παράδοσιν ἄνευ λόγου θεωρεῖται ὁ Βαρνάδας ὡς εἰς τῶν ἐβδομήκοντα δύο μαθητῶν τοῦ Ἰησοῦ. Ἐπιστραφεὶς εἰς Χριστὸν ἐστάλη ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων εἰς Ἀντιοχείαν, ἵνα ἐνισχύσῃ τὴν ἀρτιύστατον αὐτῆς ἐκκλησίαν, ὡδήγησε δ' ἐκεῖ καὶ τὸν Παῦλον, ὃν νωστὶ ἐπιστραφέντα εἶχεν ἤδη πρότερον συστήσει ἐν Ἱεροσολύμοις τῷ Πέτρῳ καὶ Ἰακώβῳ. Μετ' αὐτοῦ ἐστάλη μετὰ τοῦ Παύλου ἵνα κηρύξῃ τὸ Εὐαγγέλιον εἰς τοὺς ἔθνικοις, καὶ ἐπιστρέψαντες ἦλθον ὁμοῦ εἰς τὴν ἐν Ἱεροσολύμοις σύνοδον τῶν Ἀποστόλων. Ἀποχωρισθεὶς τοῦ Παύλου, ἐπεχείρησε μετὰ τοῦ Μάρκου δευτέραν ἀποστολικὴν πορείαν εἰς Κύπρον. Ἀλλὰ μετὰ ταῦτα βλέπομεν πάλιν τὸν Β. μετὰ τοῦ Παύλου ἐν Ἀντιοχείᾳ. Κατὰ τινας ὁ Β. ἐγένετο πρῶτος ἐπίσκοπος Μεθιολάνου κατ' ἄλλους δὲ διατρέψας ὀλίγον χρόνον ἐν Ῥώμῃ καὶ Ἀλεξανδρείᾳ ἀπέθανε τὸν μαρτυρικὸν θάνατον ἐν Σαλαμῇ τῆς Κύπρου, ληθροβληθεὶς ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων. Κατὰ τὸν Θεόδωρον τὸν Ἀναγνώστην (ἐκκλ. ιστ. βιβλ. Ε') τὸ σῶμα τοῦ Β. ἀνευρέθη ἐν Κύπρῳ τῷ 88, ἔχον ἐπὶ τοῦ στήθους κηλὸν τὸ κατὰ

Μαθαῖον εὐαγγελίον, γεγραμμένον ἑλληνιστί δι' ἰδίας αὐτοῦ χειρὸς. Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Β. σφύεται ἐπιστολή, ἣν εἰ μὲν ἀρχαίαι ἀνομο-λογοῦσι γνησίαν, αἱ δὲ νεώτεροι ἀνάγουσι τὴν συγγραφὴν αὐτῆς εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ 6' αἰῶνος. Ἡ μνήμη τοῦ ἀποστόλου Β. ἑορταζεται ἐν τῇ ἡμετέρᾳ καὶ τῇ Δυτικῇ Ἐκκλησίᾳ τῇ 11ῃ Ἰουνίου. [Σ. Braunsberger, der Apostel Barnabas (1876). (L.M.)]

Βάρνακας. Χωρίον παράλιον τοῦ δήμου Σάλλου τῆς ἐπαρχ. Βονιτίας, ἀπέχον 2 1/2 ὥρ. πρὸς Β τοῦ Μυτίκα, μεταξὺ τούτου καὶ τῆς Ζακέρδας. Κάτ. 388 [Π.].

Βαρνακιώτης Γεώργιος καὶ Γιωργάκης τοῦ Νικολοῦ πατριωνυμικῶς καλούμενος. Ἀνορνὴν ἀρματωλὸς, ἐκ τοῦ χωρίου Βαρνακα (βλ. λ.) καταγόμενος, γεννηθεὶς περὶ τὸ 1780. ὤτε τοῦ Νικολάου Β. καὶ ἐγγόνος τοῦ Γιάννου Β' (ὁ μὲν πάππος αὐτοῦ, ὃν καπετάνος τοῦ Σερριμέρου κατὰ τὴν ἐξέγερσιν τοῦ 1769 καὶ ἀκολουθήσας τοῖς Ῥώσους κατέφυγεν εἰς Ἰωαννίνα, ἐγένετο συνταγματάρχης τοῦ ρωσικοῦ στρατοῦ καὶ ἔπεισε μαχηόμενος ἐν Κριμαίᾳ δὲ πατὴρ αὐτοῦ ἦτο ἐπίσης καπετάνος τοῦ Σερριμέρου. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς ἐδόθη εἰς τὸν Γεώργιον Β. τὸ ἀρματωλικὸν τοῦ Σερριμέρου ὑπὸ τοῦ Ἀλῆ πασᾶ, εἰς τὸν ἔμεινε πιστὸς καὶ ἀπ' οὗ ὑπέπεσαν αὐτὸς εἰς δυσμένειαν. Σταλείς ἐξ Ἰωαννίνων εἰς Σερρόμαρον ὑπὸ τοῦ Ἀλῆ πασᾶ, ὅτε ἤδη 8 ἀγῶνι τούτου πρὸς ταύτοκρατορικά στρατεύματα ἦτο ἀπεγνωσμένος, ὅπως ὁρμώσῃ ἐκεῖ ἀντιπερι-σπαχμέν. Ὑψίστη μετὰ τινὰς ἐνδοκισμοὺς τὴν πηγαίαν τῆς ἐπαναστάσεως πρώτος ἐν τῇ δυτικῇ Ἑλλάδι· τῇ 10 Μαΐου 1821, ὅπ' αὐτὸν 2' ἐτάχθησαν πολλοὶ τῶν σημαίνοντων ἐπ' ἀρ-χηγῶν τῆς Δ. Ἑλλάδος, μεθ' ὧν ἐπολιόρκησε τὸ Πρωτόσι (Ἀγρίνιον) καὶ ἠνάγκασε τοὺς ἐν αὐτῷ ἐχθροὺς νὰ παραδοῦναι. Κατὰ τὸ πρῶτον ἔταξε τῆς ἐπαναστάσεως καὶ τὸς ἀρχὰς τοῦ δευτέρου ὁ Β. διεκρίθη διὰ τινῶν πολεμικῶν κατορθωμάτων, οἷα ἡ ἐπανεῖλημμένη ἀπέκρου-σις τοῦ Ἰωαηλ Πλιάσσα ἐξ Ἀρτης, δεινὴν ὑποστάνας εὐραὴν, καὶ τελευταίον ἡ παρὰ τὸν Ἀετὴν τοῦ ὄρους Ἰγνίου μάχη (10 Αὐγού-στου 1822). Κατὰ Μάρτιον δὲ τοῦ 1822 συν-έστησε Ἰερουσίαν τῆς Δυτ. Ἑλλάδος, εἰς ἣν ἀνέβησε τὴν ἐπιμέλειαν τῆς ἐσωτερικῆς διοι-κῆσεως, ἀναγνωρισθεὶς ταυτοχρόνως ὡς αὐτῆς στρατηγὸς τῆς Δ. Ἑλλάδος. Ἀλλὰ μετὰ τὴν ἔλθειν τοῦ Μαυροκορδάτου εἰς Μεσολόγγιον, καὶ μάλιστα ἀφ' οὗτου αὐτοῦ ἀπέκλινε πρὸς τὸν Σουλῶτα, γαίνεται ψυχρανόμενος ἐκ τῆς ἐπαναστάσεως ἑλθὼς τοῦ Β. αὐτομο-λήτηντος ἐπὶ τέλους πρὸς τὸν στενὸν φίλον τοῦ Ὁμήρ Βριώνη εἰς Ἀστυν. Πῶτα ἀληθὲς ἐπὶ πολλὰ ἐνθάρτην πρὸς ἐξήγησιν καὶ δι-καιοσύνην τῆς πράξεως ταύτης τοῦ Β., τὸ κυριώτατον δ' ἐπιχειρήμα τῶν ἀπολογητῶν αὐ-

τοῦ εἶναι ὅτι ἡ αὐτομολία καὶ ἡ ὑποταγὴ εἰς τοὺς ἐχθροὺς ἦτο στρατήγημα πρὸς ἀναγκιπὴν τῆς ἐπὶ τὰ πρόσω πορείας αὐτῶν, οὗ ἡ ἐκτέ-λεσις ἀπὸ κοινοῦ ἀποφασισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Μαυ-ροκορδάτου καὶ τῶν ἄλλων ἐπ' ἀρχηγῶν ἐπεβλήθη εἰς τὸν Β. Ἀλλὰ βέβαιον φαί-νεται ὅτι καὶ ἂν εὐτὼς εἴη τὸ πρᾶγμα ἐν ἀρχῇ, παροξυνθεὶς ὁμοῦς ὁ Β. ἐκ τῶν δυσφη-μιῶν καὶ τῆς πρὸς αὐτὸν δυσπιστίας, ἐγκατέ-λιπε τὸν ἀγῶνα καὶ ἐπὶ πολὺν χρόνον εἶχε συνταχθῇ τοῖς ἐχθροῖς. Καταφυγὼν κατὰ Δεκ. τοῦ 1822 εἰς Ζακύνθον, μετέθι εἰτα εἰς Κά-λαμον, ἐπόθεν προσῆλθε τῷ 1823 εἰς τὸν Μευσταῖ καὶ ἠκολούθησεν αὐτῷ κατὰ τὴν στρα-τεῖαν εἰς τὴν Δ. Ἑλλάδα, συνώδευσεν δὲ καὶ τὸν Ὁμήρ Βριώνη καὶ παρέμεινεν παρ' αὐτῷ κατὰ τὴν πολιορκίαν τοῦ Μεσολογγίου. Ἐν τοῖς «Ἑλληνικοῖς Χρονικοῖς» τοῦ Μεσολογ-γίου τῆς 12 Ἀπριλ. 1824 ἐδημοσιεύθη ἡ ἀ-ποκρίσις αὐτοῦ ὡς προδότης, ἡ δ' ἐπιστολή, ἣν ἐξ Ἀρτης πρὸς δικαιοσύνην τοῦ ἔγραψε πρὸς τοὺς καπεταναίους καὶ πρεσβυτάς τῇ 20 Μαΐου 1825, δημοσιεύθησα ἐπίσης ἐν τῇ αὐτῇ ἐφημερίδι, ἀντὶ ν' ἀνασκευάσῃ συνέτεινεν εἰς ἐνίσχυσιν τῶν κατηγοριῶν. Μεθ' ὅλα ταῦτα ἔμεινε ὁ Καποδίστριας κατελθὼν εἰς τὴν Ἑλ-λάδα προσωριμίσθη εἰς Μυτίκα, ὅπου διέτριβεν ὁ Β. καὶ ἤρξατο τὴν συμπράξιν αὐτοῦ πρὸς ἀ-νάγκησιν τῆς ὑπὸ τῶν πολεμίων κατεχευμένης Δ. Ἑλλάδος. Προθύμως δ' ὑπήκουσεν εἰς τὴν πρόταξιν ὁ Β. καὶ κατώρθωσεν ἐντὸς βραχέος χρόνου ν' ἀποδιώξῃ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1829 τοὺς Τούρκους ἀπὸ τοῦ Σερριμέρου, συνετέλεσε δὲ τὰ μέγιστα καὶ εἰς τὴν παράδοσιν τοῦ Με-σολογγίου καὶ τοῦ Ἀνατολικοῦ εἰς τοὺς Ἑλ-ληνας (2 Μαΐου 1829). Ἀπολογίαν τῶν πρά-ξεων τοῦ Β. βλ. ἐν τῇ διατριβῇ τοῦ Κάρπου Παπαδοπούλου, Τὰ κατὰ Γ. Βαρνακιώτην καὶ ἀνάγκησιν τοῦ Μεσολογγίου (ἐν Μεσολογγ. 1861), ἐν ᾗ περιλαμβάνεται καὶ ἀπόσπασμα τῶν Ἀπομνημονευμάτων τοῦ γραμματέως τοῦ Β. καὶ εἰτα τοῦ Καραϊσκάκη Γ. Γαζῆ, ἀνα-φερόμενον εἰς τὸν Β. [Π.].

Βαρνάκοβα. Μονὴ ἐν τῷ δήμῳ Ποτι-δανείας τῆς Δωριδος. Πλησίον ταύτης σφύον-ται λειψάνα ἀγνώστου ἀρχαίας αἰτωλικῆς πό-λειος. [Π.].

Βαρναούλ (Varnaul), Πέλις τῆς Ῥωσ-σικῆς Σιβηρίας, ἐν τῷ κυβερνίῳ τῆς Τέμεσκης. Κεῖται παρὰ τὸν ποταμὸν Ὀδιν. Ἐν αὐτῇ ἐβρέθη ἡ ἀνωτάτη διεύθυνσις τῶν μεταλλείων τῶν Ἀλταϊκῶν ὄρων. Ἐκ τῶν μεταλλουργιῶν αὐτῆς μετὰ τὸ 1814 ἐξάγονται ἐτησίως πλέον τῶν 17 000 χιλιogramμων ἀργύρου. Κάτ. 17 118 τῷ 1885. [Π. Π.].

Βαρναρόδτης δρυκτὸν ἐκ Π. Κορδίνης χειροποίητος. Σκλ. = 3 B. Εἰδ. βάρ. = 4.521 γράμμα ἔχει ὁρειχαλκῶρον, ἠμυαυδὸς ὅμως ταχέως. Συνίσταται ἐκ χαλκοῦ (47.5), σιδήρου

(22,0) καὶ Θείου (29,8). Θεωρεῖται ὡς σι-
κτός χαλκοπυρίτης. [Κ. Μ.].

* **ἄρνι**. Χωρίον τῆς ὑποδοικῆσεως Κη-
τσόου τῆς Μακεδονίας, οἰκούμενον ὑπὸ 400
περίπου Ἀλβανῶν μουσουλμάνων. [Ε].

Βάρνιμα (Barnim). Κάτω καὶ Ἀνω
Νομοὶ τῆς Πρωσίας, ἐν τῷ Βρηνδεμβούργῳ.
Τὸ Κάτω Β. καίμενον Δ. τοῦ Βερολίνου ἔχει
ἐμβαδὸν 14 τχμ. καὶ 144 716 κατ. — Τὸ δ'
Ἀνω Β. καίμενον ΒΑ καὶ Α τοῦ προηγου-
μένου. ἔχει ἐμβαδ. 1 215,78 τχμ. καὶ 79 981
κατ. (1885). [Π. Π.].

Βάρνοβ (Warnow). Ποταμὸς τοῦ Με-
κλεμβούργου Σβερίν, πηγάζων 10 χμ. πρὸς
Β τοῦ Πάρχημ, παρὰ τὸ χωρίον Γρέβιν, καὶ
μετὰ ῥοὴν 128 χμ. ὦν 60 χμ. πλωτά, ἐκ-
βάλλων παρὰ τὸ Βαρνεμόνδε εἰς τὴν Βαλτι-
κὴν. [Π. Π.].

Βαρνούμ (Phineas Taylor Barnum).
Ἀμερικανὸς ἐπιχειρηματίας, πλουτήσας διὰ
τῆς περιαιγωγῆς καὶ τῆς ἐπιδείξεως περιέργων
ἀντικειμένων καὶ παραδόξων θειμάτων, εἰς ἃ
προσελκυε μέγα πλήθος μετὰ πολλῆς ἐπιτη-
δειότητος καὶ δὴ καὶ διὰ τερατολογιῶν ὑπεξ-
άπτων τὴν περιέρχεται τοῦ κοινοῦ. Ἐγενν. τῷ
1810, ἀπέθ. τῷ 1891. Τὸ ὄνομά του κατέστη
παροιμιᾶκόν, σημαίνον τὸν ἐπιστάμενον νὰ
διαφημίῃ ἐντέχνως τὰ ἴδια ἔργα. [Π.].

Βαρνοὺς ἕρως, τὴν σήμερον Περιστέρη
καλούμενον, ἔχον ὕψος 7 250 ποδῶν καὶ καί-
μενον ἐν τῇ Δυτικῇ Μακεδονίᾳ, ἐνθα διαχω-
ρίζει τὴν πεδιάδα Μοναστηρίου ἀπὸ τῶν πε-
διάδων Ῥέσνης καὶ Περασπῶν. [Ε].

Βαρνύνσκι — μαχαλάς. Χωρίον τῆς
ὑποδοικῆσεως Ἀβέρ-χισσάρ τῆς Μακεδονίας,
οἰκούμενον ὑπὸ 250 περίπου μουσουλμάνων. [Ε].

Βάρνσδορφ (Warnsdorf). Πόλις τῆς
βοημικῆς ἐπαρχίας Ρουμβούργου παρὰ τὰς
ὄχθας τοῦ Μαντᾶου καὶ τὰ σιζονικά σύνορα.
ἔχει πρωτοδικεῖον, νοσοκομεῖον, ὑφαντήρια,
ἀκμάζον ἐμπόριον καὶ 15 162 κατ. (1880). [ΠΠ.]

Βάρναλεῦ. Ἐμπορικὴ πόλιν τῆς Ἀγ-
γλίας, ἐν τῇ κομητείᾳ Ὑόρκης πρὸς Δ τοῦ
ὁμιονόμου πορθμοῦ. ἔχει ἐργοστάσια λινῶν
ὑφασμάτων, σιδηροουργεῖα, ἀνθρακωρυχεῖα καὶ
29 789 κατ. (1881). [Π. Π.]

Βάρνσταπλε (Barnstaple). Πόλις τῆς
Ἀγγλίας ἐν τῇ κομητείᾳ Δέβων παρὰ τὰς
ὄχθας τοῦ Τζού. ἔχει ἐργοστ. ἐριοῦχων καὶ
ἄλλα βιομηχ. καταστήμ. καὶ 12 283 κατ.
(1881). [Π. Π.]

Βαροδίτζα. Χωρίον τῆς ὑποδοικῆσεως
Γιαντιζῶν τῆς Μακεδονίας οἰκούμενον ὑπὸ 300
περίπου βουλγαροφώνων χριστιανῶν γεωρ-
γῶν. [Ε].

Βάροβον. Κώμη τῆς ὑποδοικῆσεως Τί-

κδες, οἰκουμένη ὑπὸ 1000 περίπου Βουλγάρων,
ὧν οἱ πλείονες μουσουλμάνοι. [Ε.]

Βαρόδα (Baroda). Πόλις τῶν Ἀγγλ.
Ἰνδιῶν. Πρωτ. ἑμῶν. Κράτους, φόρου ὑποτε-
λοῦς, παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Βισουχμιντρί. ἔχει
διπλὰ πυργωδὴ τείχη, ἐκτεταμένον ἐμπο-
ρίον καὶ 101 818 κατ. (1881), τοὺς φιλοπο-
νωτάτους τῶν Ἰνδιῶν. Τὸ κράτος ἔχει ἐμβαδ.
20 270 τχμ. καὶ 2 185 005 κατ. [Π. Π.]

Βαροθερμόμετρον (Φυσ.) ὀνο-
μαζεται ὁ ριζόμετρον χρησιμεύον πρὸς ὕψιμα-
τριας, διὰ τοῦ ὁποίου εὐρίσκεται μετὰ λεπτό-
τητος εἰς τὴν βαθμὴν βράζει τὸ ὕδωρ. Τὸ Β.
στηρίζεται ἐπὶ τοῦ φαινομένου ὅτι ἐλαττωμέ-
νης τῆς θλίψεως τῆς ἀτμοσφαίρας σὺν τῷ αὐ-
ξοντι ὕψει, γίνεται κατώτερος κατὰ νόμον
γνωστῶν ὁ βαθμὴς εἰς τὸν ὅποσον βράζει τὸ
ὕδωρ. [Δ. Κ.]

Βαρόκκον (barocco). Ῥυθμὸς ἀρχιτε-
κτονικός, ἐπικρατήσας ἐν Εὐρώπῃ ἀπὸ τῆς
παρχμῆς τῆς τέχνης τῆς Ἀναγεννήσεως μέ-
χρι τέλος τοῦ παρελθόντος αἰῶνος (1510—
1780). Κυριώτατος χαρακτὴρ αὐτοῦ εἶναι ἡ
διαστροφή τῶν κανονικῶν ὑπὸ τῆς φύσεως τοῦ
λίθου ἐπιβαλλομένων εὐθειῶν γραμμῶν καὶ ἡ
ἀντικατάστασις αὐτῶν δι' ἀκανονιστῶν καμ-
πύλων, ποικιλοτρόπως συνδυαζομένων. Ὁ
ῥυθμὸς οὗτος, πολὺ ἔχων τὸ ἐπιτετηθευμένον,
ἀποφεύγων πάσῃ δυνάμει τὴν σεμνὴν ἀπλο-
τητα, ἐπιζητεῖ διὰ καινοτρόπων καὶ ἀλλοκό-
των σχημάτων, κατ'ἐπίφασιν μόνον γριφικῶν,
νὰ παραγγῆ βυθίσαν ἐντύπωσιν. Καίτοι δὲ
τινα τῶν ἔργων τοῦ ῥυθμοῦ τούτου ἐλέγχουσιν
ἐκνήν πρωτοτυπίαν καὶ καλλιτεχνικὴν εὐ-
φυίαν, ὅμως διὰ τὴν παράδασιν αἰδίων νόμων
τοῦ καλοῦ καὶ ταῦτα λυποῦσι τὸ καλλιτεχνι-
κὸν αἶσθημα. Μεταφορικῶς δὲ Β. λέγεται καὶ
ὁ ἐξεζητημένος καὶ φορτικὸς χαρακτὴρ τοῦ λό-
γου, ὁ ἄλλως Μαρινισμὸς καλούμενος, ἀπὸ
τινος Ἰταλοῦ συγγραφέως Μαρინη. Ζήσαντος
κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 17' αἰῶνος. [Π.]

Βαρόκο (baroco). Διὰ τῆς τετεχνημέ-
νης ταύτης λατινικῆς λέξεως Πέτρος ὁ Ἰσπα-
νὸς (ἀπέθ. 1277) ἐσημείωσε τὸν τέταρτον τρόπον
τῶν τοῦ δευτέρου σχήματος συλλογισμῶν, κατ'
ἀπομίμησιν Μιχαὴλ τοῦ Ἰελλοῦ, ὅστις μνη-
μοτεχνῶν ἐσημείωσε τοὺς διαφόρους τῶν συλ-
λογισμῶν τρόπους διὰ λέξεων τρισυλλαβίων,
ὧν τὰ φωνήεντα (α ε ι ο) ὑποδηλοῦσι συμβό-
λικῶς τὸ τε ποῖν καὶ τὸ ποσὸν τῶν ἐν ἐκά-
στῳ συλλογισμῷ κρίσεων. Ὁ Β. σημειοῦται
ἐλλ. διὰ τῆς λέξεως ἄχολον ἔχει τὴν μεί-
ζονα πρότασιν γενικὴν καταφατικὴν, τὴν β'
ἐλάσσονα καὶ τὸ συμπέρασμα μερικῆς ἀποφα-
τικῆς εἶον: Πᾶς ἰσθὺς ἀναπνέει διὰ βραγχίων.
Ἄνδρά τίνα ζῶα δὲν ἀναπνέουσι διὰ βραγχίων.
Ἄρα ἐνυδρά τίνα ζῶα δὲν εἶναι ἰσθὺς. [Γ. Μ. Β.]

Βαρομετρόμετρον (Φυσ.) ὄργανον
νῦν ἐν ἀρχαίᾳ πρὸς ὑψυμέτρων εὐρεσιν

τοῦ βάρους καὶ μήκους τῶν νεογνῶν. Νῦν προτιμάται ὁ χωριστὸς προσδιορισμὸς ἑκάστης τῶν δύο αὐτῶν ποσοτήτων. [Δ.Κ.]

Βαρομετρικὰ ἄνθη Τεχνητὰ ἄνθη ἐκ λιντοῦ ὑφάσματος, διαπεποιημένα διὰ διγλωρισκοδαλλίου (CoCl_2) ὅπου ἐν ξηρῷ ἀέρι ἵνε κανόν. ἐν ὑγρῷ δὲ ἐρυθρόν. Τῇ προσμίξει ὀλίγου διγλωρισκοδαλλίου τὸ κανόνον καθίσταται πρασινόν (πρὸλ. Συμπληθ. κτὴ μελάνη. [Ο. Α. Ρ.])

Βαρομετρικὴ ὑψομετρία. Ἡ εὐρίσκει τῆς διαφορᾶς τοῦ ὕψους δύο τόπων ἐκ τῆς συγκρίσεως τοῦ ὕψους τοῦ βαρομέτρου εἰς αὐτοὺς τοὺς τόπους. Ἡ Β. Υ. στηρίζεται ἐπὶ τοῦ ὅτι εἰς τὸν ὑψηλότερον τῶπων λείπει ἡ θλιψὶς τῶν κατώθεν αὐτοῦ στρωμάτων τῆς ἀτμοσφαιρας. Θέον αὐτῷ, δείκνυσι τὸ βάρομετρον χαμηλότερον. Ὁ κατὰ προσέγγισιν τύπος τῆς Β. Υ. εἶναι ὁ ἑξῆς:

$$h = 18\,400 \left(1 + 0,00367 \frac{0 + \theta}{2} \right) \log. \frac{B}{\delta}$$

Ἐν αὐτῷ δ σημαίνει τὴν ζητούμενην διαφορὰν ὕψους εἰς μέτρα. Θ τὴν θερμοκρασίαν τοῦ αἵρος εἰς τὸν κατώτερον τόπον καὶ θ' εἰς τὸν ὑψηλότερον. Β τὸ ὕψος τοῦ βαρομέτρου εἰς τὸν πρῶτον καὶ δ εἰς τὸν δεύτερον. Τὰ πορίσματα τῆς Β. Υ. δὲν εἶναι πολὺ ἐκτενῆ. Πρὸς ὅσον εἶναι τὸ ἀκριβεστερον Β. Υ. δὲν αἰ δύο τόποι νὰ μὴ ἀπέχωσι πλεονὸς ἀλλήλων καὶ αἱ παρατηρήσεις νὰ ᾖναι εἰ δυνατόν σύγχρονοι γινόμενοι ὑπὸ δύο παρατηρητῶν, ἄλλως δὲν νὰ εὐρεθῇ τὸ ὕψος τοῦ βαρομέτρου καὶ ἡ θερμοκρασία εἰς τὸν ἑτερον τῶν τόπων διὰ παρεμβολῆς, ἐκτὸς ἐάν ὁ μεταξὺ τῶν δύο παρατηρητῶν χρόνος εἶναι πολὺ βραχύς. [Δ.Κ.]

Βαρομετρογράφος (Φυσ.). Ὀνομάζεται βαρόμετρον ἀναγράφον αὐτὸ τὸ ἔξισον τῆς μεταβολῆς τῆς θλιψῆος τῆς ἀτμοσφαιρας ἐπὶ ταινίας γάρτου ἐκτυλισσομένης ἐπιτεταχώς διὰ μηχανισμοῦ ὠρολογίου. Ἀνερχομένης ἡ κατερχομένης τῆς θλιψῆος ἀνέρχεται ἡ κατερχεται δείκτης, ὅστις σημεῖοι οὕτως ἐπὶ τοῦ γάρτου τῆς μεταβολῆς τοῦ βαρομέτρου. [Δ.Κ.]

Βαρόμετρον (Φυσ.). Ὅργανον χρησιμεύον πρὸς μέτρησιν τῶν μεταβολῶν τῆς ἀτμοσφαιρικῆς πίεσεως. Τὸ ὑδραργυρικὸν Β. συγκρίνεται ἐκ λεκάνης, ἐμπεριχομένης ὑδραργύρου ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐμβαπτίζεται τὸ ἀνοικτὸν ἕκρον ὑαλίνου σωλήνος μήκους 80 ἐκατοστόμετρων περίπου, πλήρους ὠταύτως ὑδραργύρου. Ὁ σωλὴν ἀνοικτὰ κατὰ καὶ ὀφθαλμῶς ἐπὶ ὀρθογωνίῳ σκιδῶς, ἐπ' ἧς ὑπάρχει κανὼν τοῦ γαλλικοῦ μέτρου, τοῦ ὁποίου τὸ μηδὲν ἀντιστοιχεῖ εἰς τὸ συνήθες ὕψος τοῦ ὑδραργύρου ἐν τῇ λεκάνῃ. Ἀνοίθῃ τῆς ὑδραργυρικῆς τετλῆς ἐν τῷ σωλὴν εἶναι χώρος τεταμένος κενός, βαρομετρικὸς ὑαλινὸς καλεσμένος. Ἀποδεδειγμένως εἰς τὴν κορυφὴν τῆς κυρτῆς ἐπιφανείας τοῦ ὑδραργύρου ἐν τῷ σωλὴν

ἀνευρίσκομεν τὸ βαρομετρικὸν ὕψος εἰς χιλιοστόμετρα καὶ εἰς δέκατα τοῦ χιλιοστομέτρου διὰ τοῦ βερνιέρου. Διὰ τὰ εἶναι δὲ ἀκριβεῖς αἱ βαρομετρικαὶ παρατηρήσεις πρέπει ν' ἀναχθῶσιν εἰς τὴν θερμοκρασίαν τοῦ μηδένος. Ἐκτὸς τοῦ ὑδραργυρικοῦ Β. γίνονται χρήσις καὶ τῶν μεταλλικῶν Β. Τὸ τοῦ Βουρδωνος σύγκειται ἐκ τινος σωλήνος ὀρειχαλκίνου κυκλωτοῦς κλειστοῦ κατ' ἀμρότερα τὰ ἕκρη καὶ κενοῦ αἵρος. Κατὰ τὰς μεταβολὰς τῆς ἀτμοσφαιρικῆς πίεσεως ὁ σωλὴν αὐτος κυρτοῦται μᾶλλον ἢ ἥττον· δείκτης δὲ διαγράφων τὸξον κύκλου δείκνυσι τὴν ἀτμοσφαιρικὴν πίεσιν. Τὰ μεταλλικὰ Β. βιθολογοῦνται συγκριτικῶς πρὸς ὑδραργυρικὸν Β. [Τ.]

Βάρος σώματος καλεῖται ἡ πίεσις, ἣν ὑφίσταται τὸ ὑποστήρικτα ἐπὶ τοῦ ὁποίου κεῖται τὸ σῶμα ἢ ἡ ἀντιμέθεξις, ἣν ὑφίσταται τὸ σκινόν ἀπὸ τοῦ ὁποίου σῶμα τὸ εἶναι ἐκρηγμένον. Τὰ Β. τῶν σωμάτων εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἐλξέως τῆς γῆς· αὕτη ἐνεργούσα ἐπὶ τὰ ἐλαχίστα μερίδια τοῦ σώματος ἀποτελεῖ σύστημα παραλλήλων δυνάμεων τῶν ὁποίων ἡ συνισταμένη εἶναι τὸ Β. τοῦ σώματος. [Τ.]

Βάρος. Χωρὶον τῆς ὑποδοικησῆος Πριλάπου τῆς Μακεδονίας, οἰκούμενον ὑπὸ 800 περίπου Βουλγάρων χριστιανῶν. [Ε.]

Βάρος εἰδικόν. Βλ. Εἰδικόν βάρος.

Βαροσκόπιον (Φυσ.). Ὅργανον τὸ ὁποῖον ἐχρησίμευον ἄλλοτε εἰς καταμέτρησιν τῆς ἀτμοσφαιρικῆς πίεσεως, σημερον δὲ πρὸς πειραματικὴν ἀποδείξιν ὅτι ἡ ἀρχὴ τοῦ Ἀρχιμήδους ἀληθεύει καὶ περὶ τῶν αἰρίων. Συγκρίνεται ἐκ μικρῆς φάλαγγος ὑγροῦ εἰς ἣν ἐκρηγνῶνται ἐκ μὲν τοῦ ἑτέρου ἄκρου μεγάλη σφαῖρα ἐκ φελλοῦ π.χ. ἐκ τοῦ ἑτέρου δὲ μικρὰ σφαῖρα πολυδύνη ἱσορροποῦσα ἐκείνην ἐν τῷ αἵρι. Ἐάν τὸ ὄργανον τεθῇ ὑπὸ τὸν κώδωνα τῆς ἀερυντῆρας καὶ ἀραιρωθῇ ἐκ τούτου ὁ αἶρ, ἡ φάλαγξ κλίνει πρὸς τὴν μείζονα σφαῖραν τὴν ἐκ φελλοῦ. Τοῦτο ἀποδεικνύει ὅτι αὕτη εἶναι πρᾶγματι βαρύτερα, ἀλλ' ἐν τῷ αἵρι ἀπέβαλλεν ἐκ τοῦ βάρους τῆς περισσύτερον ἢ ὅσον ἀπέβαλλεν ἡ ἐκ πολυδύνης μικρὰ σφαῖρα. [Τ.]

Βάρος ξυλείας. Βλ. Ξυλεία.

Βάρος τῆς ἀποδεξέως (ὁπως probandi) νομικῶς καλεῖται ἡ πρὸς ἀπόδειξιν υποχρέωσις τοῦ διαδίκου. Περὶ τοῦ ζητήματος τῆς ὁ γενικῆς κανὼν, καθ' ὃν δέον νὰ ρυθμίζηται ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ τὸ Β. τῆς ἀποδεξέως ἐν ἐκάστῃ συγκεκριμένῃ περιπτώσει ὑπάρχει ἐν τε ταῖς πηγαῖς τοῦ ὅριμ. δικ. καὶ παρὰ ταῖς συγγραφεῦσι μεγάλῃ ἀσυμφωνία, ἣν αὐτὸ ἢ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Πολιτ. δίκῳ, διατυπωμένη ἀρχὴ (ἄρθ. 218) δύνανται νὰ διακατέσθῃ ἐντελῶς, καίτοι πρὸς τὴν βοήθειαν τῶν γνωμῶν συμφωνοῦσα ὡς ὁρθότερος δὲ καὶ συμφωνότερος πρὸς τὰς πηγὰς δύνανται νὰ θεωρηθῇ ὁ κα-

νών, καθ' ὃν ἑκάστος τῶν διαδίκων φερίζει ν' ἀποδείξη ἐκεῖνα τὰ περιστατικά, ἅτινα φερίζεται κατὰ τὸ σύστατικὸν δίκαιον νὰ ἐπικαλεσθῇ, ἵνα ἂν μὲν ἔχει ἐνάργων νίκησιν, ἂν δ' ἐναντιόμενος μὴ ἤττηθῇ, ὑπαγόμενος ὅμως εἰς τροποποιήσεις καὶ ἐξαιρέσεις τινάς. [Δ.]

Βαρύτιξη (Barozzi). Ἀρχαία οἰκογένεια ἐνέτων πατρικίων. Ἐν μέλος ταύτης, ὁ Ἀνδρέας Β. ἐπικαλούμενος di S. Moisè, ἀπὸ τοῦ τόπου τῆς ἐν Ἑνετικῇ διαμονῆς του, μνημονεύεται ἐν τῇ ιστορίᾳ τῆς Δ' σπουδαστορίας, ὡς κυβερνήτης γαλέρας. Ὁ υἱὸς τούτου Ἰάκωβος, μεταστῶν τῆς ὑπὸ τὸν Μάρκον Σανούδον πειρατικῆς ἐκστρατείας εἰς τὸ Αἰγαῖον, ἡμεῖσθ' ἑλθὼν τιμάριον τὰς νήσους Θήραν καὶ Θηρακίαν (1207). Ὁ πρωτότοκος τῶν τεσσάρων υἱῶν αὐτοῦ Ἀνδρέας ὁ Α' τὸν διεδέχθη εἰς τὴν αὐθεντίαν (μετὰ τὸ 1244). ὁ δὲ τρίτοτος ἐγένετο δευτὴ τῆς Κανδίας (1243-45). Ὁ τρίτος τοῦ Ἀνδρέου υἱὸς Ἰάκωβος ὁ Β' ἐχρημάτισε βούλος Εὐβοίας (1293-97), δευτὴ Κανδίας (1301-1303), αὐθέντης Θήρας καὶ ἀπὸ τοῦ 1296 μέχρι τοῦ θανάτου του (1308). Ὁ δ' υἱὸς τούτου Ἀνδρέας ὁ Β' ἦτο αὐθέντης τῆς Θήρας καὶ Θηρακίας ἀπὸ τοῦ 1308 μέχρι τοῦ θανάτου του (1334), διορίσθη δὲ πικανὸς ὑπὸ τοῦ Φιλίππου τοῦ Ταραντινοῦ, τοῦ ἐπιτίτλου αυτοκράτορος τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ναύαρχος τῆς Ρουμανίας περὶ τὸ 1315. Τοῦτον διεδέχθη ἐν Θήρᾳ ὁ υἱὸς του Μαρῖνος, ὅστις ἐξεδέχθη τῆς ἀρχῆς ὑπὸ τοῦ δουκὸς τῆς Νάξου Νικολαῦ Δ' Σανούδου, καταλαμβάνοντος τὴν Θήραν (1335). Ἀπέθανε δ' ὁ Μαρῖνος, ὁ πέμπτος καὶ τελευταῖος αὐθέντης τῆς Θήρας καὶ Θηρακίας, τῇ 1359 ἐν Κρήτῃ, ὅπου ἡ οἰκογένειά του εἶχε τιμάρια. Ἐκτοτε δὲ μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ 14' αἰῶνος ἔμεινε ἡ οἰκογένεια ἐν Κρήτῃ, ἐπὶ οὗν διεσπάρη μετέπειτα εἰς Ἑνετικὰν καὶ τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου ἰδίως τὴν Νάξον. (Βλ. Hoff, Venetö Byzantinische Analecten, Wien, 1860 σ. 378 κ.ε.). [Π.]

Βαρύτις (Barotsch ἢ Βαρότις ἢ Βρότις). Πρωτεύουσα ὁμωνύμου ἐπαρχίας τοῦ πρώην βασιλείου τῆς Γουζεράτης, νῦν δὲ ἀποτελοῦντος μέρος τῆς Ἰνδοβρετ. προεδρείας Κομδάης, περὶ τὴν δεξιὴν ὄχθην τοῦ Νερδούβδα. Ἦτο τὸ παλαιὸν μεγάλῃ καὶ καλῶς κατοικημένη. Νῦν ἔχει 37.281 κατ. (1881). Ἦ ἐπαρχία Β. ἔχει ἐκτασιν 4.300 τ. χιλ. καὶ 326.930 κατ. [Π.Π.]

Βαρυλλικόν, τὸ κοινὸν ὄνομα τῶν μουνουβέλλο. Μηχανήμα συνισταμενὸν ἐν τῇ ἀπλουστερά του μορφῇ ἐκ κυλίνδρου βυλίνου ἢ σιδηροῦ διατεταμένου ἐγκατασθῆναι πρὸς τοῦτον καὶ ἐπεκτείναν μένον κατὰ τὰ τέκτρα του ἐπὶ δύο κίονων, ἐφ' ὧν περὶ εἰς ἐλευθερίας ὁ κυλίνδρος κινούμενος δι' αἰουδέησιν μηχανικοῦ μέσου. Τὸ βαρυλλικόν εἶναι ἐν γρηθείᾳ τὰ ἐμπορικὰ ἰδίως πλοῖα, χρησιμεύει δὲ εἰς τὴν ἀνάστασιν τῶν ἀγκυρίων καὶ τὴν κινησὶν τῶν ἀλλύσεων αὐτῶν, ἀναπλη-

ροῦν τοὺς λεγομένους ἐργάτας καὶ τοὺς κίονας συνάμα, δι' ὧν εἶναι ἐφωδιασμένα σχεδὸν πάντοτε τὰ πολεμικὰ πλοῖα [Π.Κ.]

Βαρυούνα, θεὸς τῶν Ἰνδῶν κατὰ τοὺς Βέδας ὁ κορυφαῖος τῶν θεῶν, κατὰ δὲ τὰ μετὰ Ἰνδοῦ ἱνδικὰ ἔπη θεὸς τοῦ ὠκεανοῦ καὶ εἰς τὸν φυλάκων τοῦ κόσμου. Τὸ ὄνομα αὐτοῦ σημαίνει τὸν περιβάλλοντα, τὸν περικαλύπτοντα, εἶναι συγγενὲς τῇ ἐλληνικῇ Οὐρανῷ. [Π.]

Βαρυούσι. Χωρίον τοῦ δήμου Ἀδείας τῆς ἐπαρχ. Οἰτύλου, κείμενον ὑπὸ τῇ φρουρίᾳ Νυρνάτων εἰς ἀπόστασιν 10 λεπτῶν τοῦ Κάμπου. Κατ. 221 τῇ 1889. [Π.]

Βαρυούχ, υἱὸς τοῦ Νηρίου (Ἰερμ. 10' 12), φίλος καὶ μαθητὴς τοῦ προφήτου Ἰερμίου, μετ' αὐτὸν κατεδιώχθη καὶ ἐφυλάκισθη. Μετὰ τὴν καταστρεφὴν τῆς Ἱερουσαλὴμ ὑπ' τοῦ Ναβουχοδονόσσου, ἔμεινε ἐν Παλαιστίνῃ, συν-ἀπῆλθε δ' ἔπειτα μετὰ τοῦ προφήτου εἰς Αἴγυπτον, ἐνθα λέγεται ὅτι ἐλευθέρηται κατ' ἄλλην δὲ παράδοσιν ἀπῆλθεν εἰς Βαβυλῶνα. Ἐν τῇ μεταφράσει τῶν Ο' καὶ τῇ Βουλγάρᾳ περιεχεται βιβλίον τι τοῦ Β., μὴ περιεχομένου ἐν τῇ ἑβραϊκῇ κανόνι, μὴ καταλεγόμενον δὲ εἰς τὰ κανονικά βιβλία τῆς Π. Δ. Καὶ περὶ τοῦ γρόνου τῆς συγγραφῆς αὐτοῦ καὶ περὶ τῆς γλώττης, ἐν ᾗ ἀρχικῶς ἐγράφη, διάφοροι ἐπικριτοὶ γνώμη. Ἐν τῇ Βουλγάρᾳ ὡς ἔκρινε καὶ τελευταῖον κεφάλαιον τοῦ βιβλίου τοῦ Β. εὐρίσκεται καὶ ἐπιστολὴ τοῦ Ἰερμίου κατὰ τῆς εἰσβολοκρατίας, ἣτις ἐν τῇ Ἀλεξανδρινῇ κώδικι καὶ πολλοῖς ἄλλοις τῶν ἀρχαίων χειρογράφων τάσσεται μετὰ τοὺς ὁμήους τοῦ Ἰερμίου. Πρὸ πολλοῦ ἀνευρέθη ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Β. ἀπικάλυψις, γραφὴ πικανῶς ὑπὸ Ἰουδαίου τινὸς ἑλληνιστοῦ σωζομένη δὲ μόνον ἐν συριακῇ μεταφράσει. Ὁ Μ. Dillmann ἐδρμασίευσεν τῇ 1866 ἐν Λειψία τρίτην ἀπικάλυψιν τοῦ Β., ἣς ἀνεύρεν αἰθιοπικὴν μετάφρασιν [I.M.]

Βάρρα (Barra ἢ Βάρε) Μικρὸν βασιλεῖον τῆς Ἀφρικῆς, κείμενον κατὰ τὴν Δ. αὐτῆς παραλίαν, μετὰ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Γαμβία καὶ τοῦ Ἰόμβας. Ὅχει 200.000 κατ. [Π.Π.]

Βαραγγόγγα ἔρη ἢ Αὐστραλία καὶ Ἀλπεις. Βλ. Αὐστραλία.

Βαρράγκος (Parranco) Ἰσπανικὸν ὄνομα τῶν λευκοειδῶν κοιλιάων καὶ βοθειῶν φαρμάκων ἡφαιστιογενῶν ἐρέων, τὸ παλαιὸν Β. ἐκκαλεῖτο μόνον ἢ πρὸς τὴν κοιλιάδα Κ α λ β ἐ-ρ τ ν τῆς νήσου Π α λ μ η ς, μετὰ τὴν Κανταρίων, φέρουσα βοθεῖα φάρμακ. [Π.Κ.]

Βαρρανδότης ὁμοιος τῷ στρεγγιτῇ, ἔχων γρόμα ὑπεύθυνον, κυνηγῶν ἢ κτηνοτροφῶν. Συνιστάται ἐκ σιδηρικοῦ δειδέου (20,17), ἀργίλου (12,59), ἔξωμεσέρου (10,64), καὶ ὕδατος (20,60). [Π.Κ.]

2 προγυμνάσια, 1 αστικήν Σχολήν, 1 Διδασκαλείον, 4 Γυναικεία γυμνάσια, 1 Γυν. προγυμνάσιον, 1 κτηνιατρικὴν Σχολήν, 1 ἑλνογραφικὴν Σχολήν, 1 Ἐμπορικὴν Ἀκαδημίαν, 1 Ὡσεῖον κτλ. — Οἱ κάτοικοι αὐτῆς τῇ 1886 ἦσαν 131 864, ὧν 255 292 Καθολικοὶ καὶ 146 246 Ἰουδαῖοι, τῶν λοιπῶν ὄντων Ὁρθόδοξων καὶ Διαμαρτυρομένων. Εἶναι σημεῖον συναντήσεως πολλῶν σιδηροδρόμων, ἐμπορικὴ δὲ καὶ βιομηχανικὴ πόλις. Τῇ 1877 εἶχε 243 ἐργοστάσια μετὰ 12 226 ἐργατῶν. Τὰ κυριώτερα δὲ εἶδη τῆς παραγωγῆς τῆς εἶναι: καπνὸς, οἶνοπνεύματα, ζύθος, ἔλαιον, ἄμαξαι, μουσικὰ ὄργανα, χρυσὰ καὶ ἀργυρὰ εἶδη, γημικά εἶδη, πῖλοι, ὑφάσματα κτλ. — Ἡ Β. ὑπῆρξε πρωτ. τοῦ δουκάτου τῆς Μαζοβίας, εἰτα δὲ τῆς ὅλης Πολωνίας, τῇ 1550 ὑπὸ Σιγισμούνδον τὸν Β'. Παρ' αὐτὴν ἐγένετο τῇ 1856 ἀνταρτία μίαν διαρκήσαντα τρεῖς ἡμέρας, καθ' ἣν οἱ Πολωνοὶ κατετροπώθησαν ὑπὸ Καρόλου τοῦ Ι'. βασιλέως τῆς Σουηδίας καὶ τοῦ συμμάχου του Φρειδερίκου Γουλιέλμου, ἐκλέκτορος τοῦ Πρωσίου. Κάρολος δ' ΙΒ' κατέλαβεν αὐτὴν τῇ 1703, καὶ δ' ὥστες στρατηγὸς Σουδαὼν τῇ 1794, ἀποτερώσας τὸ πρῶτον τῆς Πράγας. Κατὰ τὴν τότε γινομένην διανομήν τῆς Πολωνίας, ἡ Β. ἔλαχεν εἰς τὴν Πρωσίαν. Οἱ Γάλλοι ὑπὸ τὸν Ναυράτ, εἰσῆλθον εἰς αὐτὴν τὴν 1830 Νοεμβρ. 1806. Ἀπὸ τοῦ 1807 ἕως τοῦ 1813 ἐχρημάτισε πρωτ. τοῦ Μεγάλου Δουκάτου τῆς Βαρσοβίας. Τῇ 1813 κατέλαβον αὐτὴν οἱ Ρῶσοι. Τῇ 1830 ἐξερράγη ἐκεῖ φοβερὰ ἐπανάστασις, καταβληθεῖσα ἐπὶ τέλους ὑπὸ τοῦ Πάσκιεβιτς, καταλαβόντος τὴν πόλιν τὴν 27/8 Σεπτεμβρ. 1831. Νέα ἐπανάστασις ἐκράγισα τῇ 1848 κατεστάλη ἀμέσως, βομβαρδισθείσης τῆς πόλεως ὑπὸ τῶν Ρῶσων.

Τὸ Κουβερνείον τῆς Βαρσοβίας ἔχει: ἐμβαδὸν 14 562 τγμ., καὶ 1 443 823 κτ., (1886), διαίρεται δὲ εἰς 13 νομοῦς. — Τὸ Δουκάτον τῆς Βαρσοβίας ἱδρυθὲν τῇ 1807, εἶχεν ἐμβαδὸν 101,866 τγμ. καὶ 2 200 000 κτ., μετὰ δὲ τὴν ἐπέκτασιν αὐτοῦ ἐμβαδὸν 154 176 τγμ. καὶ 3 780 000 κτ. [Π. Π.]

Βαρσοβίτης (Ὁρουτολ.). Ἀπαντᾷ εἰς λευκάς ἢ κυανικοῦσας κροτάλας καὶ φαίνεται ὅτι κρυσταλλοῦται κατὰ τὸ βασιρρομόν θροῦν ἢ προκλινὲς σύστημα. Σκλ. = 5,5. . . 6. εἰδικὸν βάρος = 2,584. Συνίσταται δὲ ἐξ ὀρυπυρίτιου (42, 20), ἄργιλου (36, 35), ἀδίστου (19, 82), μαγνησίας (0, 33). καὶ ἀλκαλίων (1, 30)· ἔχει λοιπὸν τὴν αὐτὴν μετὰ τὸν ἀναρθίτην χημικὴν σύστασιν. Ὑπὸ τῆς φλογὸς τοῦ αὐλοῦ τήκεται δυσκόλως κατὰ τὰ ἄκρα· ἡ λεπτή κένος θερμικινόμενη μετὰ τοῦ ὑδροχλωρίου ἀναλίσσεται ταχέως καὶ μετὰ τὴν ψύξιν τὸ ὑγρὸν

πήγνυται εἰς πηκτὴν. Ἀπαντᾷ ἐν Barsowick τῶν Οὐραλίων. [Κ. Μ.]

Βάρσαν. Χωρίον τῆς ὑποδοικήσεως Νευροκόπου τῆς Μακεδονίας, οἰκούμενον ὑπὸ 280 πιστοῦ μουσουλμάνων. [Ε.]

Βάρτ (Jean Bart). Περιφημὸς ναυτικός Γάλλος ἡ Ὁλλανδὸς τοῦ 12' αἰῶνος κλεισθεὶς ἐν τοῖς μεταξὺ Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας ἐπὶ τοῦ Λουδοβίκου ΙΔ' πολέμοις, γενν. τῇ 1651 ἀποθ. τῇ 17/27 Ἀπριλ. 1702. Ἀπὸ τοῦ 1678 εἰσῆλθεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τὴν γαλλικὴν καὶ ὡς ἀρχηγὸς καταδρομικῶν πλοίων τοσοῦτον ῥηδοκίμησεν, ὥστε ὁ Λουδοβίκος ΙΔ' ἀνέθηκεν αὐτῷ τὴν ἀρχηγίαν ἐλοκλήρου καταδρομικοῦ στόλου. Περιφημὸς ἐγένετο δ' Β. ἰδίως ἐν τῇ Δύσηλιανῷ καλουμένῳ πολέμῳ (1688-97), καθ' ὃν ἤχημαλιν-θη μὲν ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν τῇ 1695, ἀλλ' εἰτα ἐλευθερωθεὶς ἐπέχειρσεν τολμηρὰν καταδρομικὴν στρατείαν εἰς τὰ παράλια τῆς Ἀγγλίας, καθ' ὃν χρόνον ἡ Δουκίχρη ἐπολιερχετο ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν (1696) καὶ ἐκτίσαστο μεγίστην δόξαν διὰ τῆς τόλμης καὶ τῶν κατερθωμάτων αὐτοῦ. Ἡ εἰρήνη τῆς Ῥωσίκης ἔθηκε τέρμα εἰς τὰ κατ' ἑθίματα ταῦτα (1697). [Π. Κ.]

Βαρτενστάιν (Bardenstein). Πέλις τῆς Α. Πρωσίας, ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Ἀλλε. ἐν τῇ διοικ. περ. Φρειδανδίας. Ἐχει μεταλλικὰ ὕδατα καὶ 6629 κτ. (1885). [Π. Π.]

Βάρτλινγκ (Friedr. Gottl. Bartling). καθηγγητὴς τῆς βοτανικῆς ἐν Γεττίγγη, θρυσ. ἀπέθ. τῇ 1875 Ἰδρυτὴς ἰδίας κατατάξεως τῶν φυτῶν (Ordines naturales plantarum). [Θ. Χ.]

Βάρτον ὢν Ἰρβελλ. Πέλις τῆς Ἀγγλίας, ἐν τῇ κομητείᾳ τῆς Λαγκαστρίας, παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Ἰρβελλ. Ἐχει μετὰ τῶν Ἐκκλ. Μόντων καὶ Οὐνίων 21,785 κατοίκους (1881). [Π. Π.]

Βαρτρίχουρις (Bhartrhari). Γραμματικὸς τῆς Ἰνδικῆς, καταστάς λιαν περιώνυμος διὰ τῆς συλλογῆς τριῶν ἑκατοντάδων (catuka) γνωμικῶν δημοτικωτάτων παρὰ τοῖς Ἰνδοῖς. Μετάφρασις ἑλληνικῇ τούτων ἐδημοσιεύθη ἐν Δ. Γαλανοῦ Ἰνδικῶν μεταφράσεων Προδρόμῳ (Ἀθην. 1845). [Κερ.]

Βάρτφορντ (Wartford). Πέλις τῆς ἀγγλικῆς κομητείας Χέρφορντ, ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὀχθῆς τοῦ εἰς τὸν Ἰάμεσιν ἐκβάλλοντος Κόλνου. ἔχει σταθμὸν σιδηρ. ἐργοστάσια ἀχυροπλακτικῆς, χαρτοποιεῖα, κτλ. καὶ 10,073 κτ. (1881). [Π. Π.]

Βαρύ. Χωρίον τοῦ δήμου Ἀσσοῦ τῆς ἐπαρχ. Σάμης τῆς Κεφαλληνίας, ἐπὶ τῆς ἀπὸ Κορυφῆς εἰς Πλαγιὴν ἀμαξίτου ἀπέχουσα τῆς Ἀσσοῦ 2 1/2 ὥρ. Κάτ. 271. [Π.]

Βάρυν (Heinrich Anton de Bary). Ἐπίφανὴς βοτανικὸς Γερμανὸς, γενν. τῇ 1831

ἐν φραγγοφόρτῃ καὶ μέχρις ἐσχάτων καὶ ἡγε-
της ἐν Στρατοδούρῳ. Τὰ πολλὰ συγγραμ-
ματα αὐτοῦ πραγματεύονται ἰδίως περὶ μου-
σικῶν, [Θ.Χ.]

Βαρυηκοῦα λέγεται ἡ κατάσταση τοῦ
ἀκουστικοῦ ὄργανου (ὠτὸς), καθ' ἣν τοῦτο δὲν
ἀντιλαμβάνεται εὐκόλως τῶν ἀσθενεστέρων
ἡχῶν, διότι αὐταὶ δὲν ἐμβάλλουσιν εἰς κραδ-
αυὺς προσηκόντως τὰ τύμπανον, τὴν ἄλυσιν
τῶν ἀκουστικῶν ὁσταρίων καὶ τὰ λοιπὰ βαθύ-
τερα τοῦ ὠτὸς μέρη, ὅπως τὸ ἀκουστικὸν νεύ-
ρον ὑποστῇ τὴν ὁρᾶσιν τῶν κραδασμῶν τούτων,
καὶ μεταβιβάσῃ αὐτοὺς εἰς τὸν ἐγκέφαλον ὡς
ἡχους. Τοιαύτῃ ἐπέρχεται προέκτης τῆς ἡλι-
κίας εἰς γῆρας, διὰ τὴν ἀμβλύτητα, τὴν εἰς
πάντα τὰ ὅργανα ἐπιγιγνομένην, εἴτε διὰ πά-
νη τοῦ ἀκουστικοῦ νεύρου καὶ τῶν ἄλλων
μεταδοτικῶν τοῦ ὠτὸς μερῶν, ἢ καὶ ἡ ἀντί-
ληψις ἐλαττοῦται, καὶ οἱ κραδασμοὶ γίνονται
ἀτελέστεροι. Ἡ Β. ποικίλλει τὴν ἐντασιν, ὡς
ἐνέηχον, καὶ διαφέρει τῆς κωφώσεως, εὐθὺς
ἐντελοῦς ἀπωλείας τῆς ἀκουστικῆς αἰσθη-
σεως. [Σ.Μ.]

Βαρυκέντρος (Φ.υ.σ.) καὶ τὰ παρό-
μοια. Συνθέσεις κακῶς ἡχοὶ σημαίνονται τὰ
οἷα εἰν ἔχοντα πρὸς τὸ κέντρον τοῦ βάρους. [Δ.Κ.]

Βάριον. Βλ. Βάριον.

Βιρυπατάδες. Κώμη τοῦ δήμου Μεσο-
χωριῶν τῆς Κερκύρας, ἀπέχουσα $\frac{1}{2}$ ὥρ. τῶν
Καστελλάνων, ἔδρας τοῦ δήμου. Κἀτ. 597. [Π.]

Βιρυτασθεσιότης (Barytocal-
city). Εἶνε ἰσομόρφος παράμειξις τῆς ἔξυαν-
θρακικῆς ἀσθέτου καὶ ἔξυανθρακικῆς βαρείας.
Εἰδ. βάρ. = 3,6 — 3,7. Σκλ. = 4. Κρυσταλλοῦ-
ται κατὰ τὸ προκλινὲς σύστημα. Διὰ τῆς φλογὸς
τοῦ αὐλοῦ δὲν τήκεται· πυρούμενος ἐπὶ ἀνθρα-
κος μετὰ σάδας τήκεται εἰς διαυγῆ μαζαν·
μετὰ βράκκος συντηκόμενος τήκεται ἀφρίων.
Ἐπὶ ἀνθρακος πυρούμενος μετὰ σάδας τήκεται
καὶ ἡ μὲν βαρεῖα κατείσδυει εἰς τὸν ἀνθρακα,
ἡ δὲ ἄσθετος μένει ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας. Ὑπὸ
τῶν ὀξείων ἀπορρευστοῦται ἀφρίων. Ρύρισκε-
ται ἐν Κομβερλανδία καὶ Σουηδία. [Κ.Μ.]

Βαρυτής (Ρ.η.τορ.). Ἡ πέμπτη κατὰ
τοὺς τεχνολόγους ἰδία εἶναι τὸ ἦθος, ὅπερ
εἶναι ὁ κύριος τῆς ἐρμηγείας χαρακτηριστὴρ. Ἀνα-
δείκνυνται δὲ καὶ ποικίλλεται τὸ ἦθος πλείο-
τερον, ὅταν ᾖναι συμμειγμένον καὶ μετ' ἄλ-
λων ἰδεῶν, ὅςιν τῆς ἐπιεικείας, τῆς ἀφελείας,
τοῦ ἐνδιαθέτου καὶ πρὸ πέντων μετὰ τῆς βα-
ρύτητος. Εἶναι δὲ ἡ Β. ἐνεδισμὸς τοῦ ῥήτορος
κατὰ τῶν ἀντιπάλων αὐτοῦ γινόμενος ἐκ τινος
μεμφιμοιρίας καὶ δυσχερεστῆσεως. Τρόποι δὲ
τῆς Β. εἶναι αἱ μομφαί, τὰ σκώμματα, αἱ ἐπι-
τιμήσεις, αἱ εἰρωνεῖαι κλ. Ἐκ τῶν πολλῶν
παράδειγματιν ἐστῶσαν τὰ ἐπόμενα ῥήτορ
τοῦ Δημοσθένους Ὀλυμπ. 3, 27 «νυνὶ δὲ πῶς
ἡμῖν ὑπὸ τῶν χρηστῶν τῶν νῦν τὰ πράγματα

ἔχει». π. τοῦ στεφ. § 180 : «τότε τοῖνον κατ'
ἐκείνοι τὸν καιρὸν ὁ Παιανιδὺς ἐγὼ Βάτταλος
Ὀνομάου τοῦ Κεθακίδου σοῦ πλείονος ἄξιος
ὦν ἐφάνην τῇ πατρίδι». «εἰδὰ γὰρ ἀμφοτέρων
τῶν ὀνομάτων τοῦ τε Βαττάλου καὶ τοῦ Οἰ-
νομάου τὰ ἐναντία τοῖς ὀνόμασιν αὐτοῖς δη-
λοῦται· τό τε γὰρ Βάτταλος ὄνομ' ἐπὶ μαλα-
κίᾳ λεγόμενον, ἐφ' οἷς ἀνδρείως προύστη τῶν
κοινῶν, τεθείκε, δι' ὧν τὸ μῆδ' Βάτταλος, ἀλλ'
εἴ τι τούτῳ ἐναντιώτατόν ἐστιν ὄνομα, καλεῖ-
σθαι· ἂν δικαίως αὐτὸν οἶμαι δείκνυσθαι, τό τε
Ὀνόμαος ἔχον μέγα καὶ τραγικόν, ἐφ' οἷς
ταπεινὸς καὶ ἀνάνδρος ὁ Λισκίνης ὥσθ' ἐθέλν.
σαφῶς τῶν ἐναντιῶν αὐτὸν ὀνομάτων ἄξιον
ἀσφαίνει.» (ἰδ. Ἑρμογένην ἐν Rhet. Gr. τ. 2, σ. 386 καὶ Ἀριστείδην αὐτ. σ. 409). [Ι.Π.]

Βαρυτής (Φ.υ.σ.) εἶνε ἡ δύναμις, ἡ πα-
ράγουσα τὴν πίωσιν τῶν σωμάτων, ἔχει δὲ
τὴν διεύθυνσιν τοῦ νήματος τῆς στάθμης. [Τ.]

Βαρυτιδὸς ἡ Βαρίας ἄλατα = Βαρίου
ἄλατα. Βλ. Βάριον.

Βαρυτιδὸς ἡ βαρίας ὕδρις (Baryt-
hydrat) = Βαριούδρξειδιον. Βλ. Βάριον.

Βαρυτιδὸς ἡ βαρίας ὕδωρ (BaOH²O)
= Βαριούδρξειδιον. Βλ. Βάριον.

Βαρυτίνη. Βλ. Βαρυτίτης.

Βαρυτής ἡ βαρία (Baryt, Barysta) =
Βαριεξειδιον. Βλ. Βάριον.

Βαρυτής ἡ Βαρία ἀνθρακική (Baryta
carbonica) = ἀνθρακικὸν βάριον. Βλ. Βάριον.

Βαρυτίς ἡ Βαρία γῆ = Βαριεξειδιον. Βλ.
Βάριον.

Βαρυτίς ἡ βαρία θεικῇ (Baryta sul-
furica) = θεικὸν Βάριον. Βλ. Βάριον.

Βαρυτίς ἡ βαρία καυστική (Baryta
caustica ἡ hydrica) = Βαριούδρξειδιον.
Βλ. Βάριον.

Βαρυτίς ἡ βαρία νιτρική (Baryta ni-
trica) = νιτρικὸν Βάριον βλ. Βάριον.

Βαρυτίτης (Baryte). Κρυσταλλοῦται
κατὰ τὸ βασίρρεμβον ὀρθὸν σύστημα, ἰσομόρφως
τῷ γλαυκίῳ, εὐρίσκεται δὲ καὶ εἰς συσσωμα-
τώματα διαφόρων σχημάτων καὶ εἰς ψευδο-
κρυστάλλους κατὰ τὸν βιθερίτην. Σκλ. =
3 — 3,5. Εἰδ. βάρος = 4,3 — 4,7. Ἄγρους.
Λάμπην ἔχει ὑελοειδῆ, εἶνε διαίδης καὶ διπλο-
πλαστικός. Εἶνε ὀξυειδικῆ βαρεῖα, ἐμπεριέχων
66,70 βαρείας καὶ 34,30 % ἔξυθειου. Ἐνίοτε
ἐμπεριέχει καὶ ποσότητά τινι στρόντιανῆς. Διὰ
τῆς φλογὸς τοῦ αὐλοῦ κροτεῖ καὶ τήκεται δυσ-
κέρως, ἡ μόνον κατὰ τὰ ἄκρα στρογγυλοῦται
τὸ πυρούμενον κοκκίον, ὅτε ἡ ἐξωτερικὴ φλὸξ
λαμβάνει χρομῶν κίτρινονπράσινον. Μετὰ σάδας
ἐπὶ πλατινίνου ἐλάσματος τήκεται εἰς διαυγῆ
μαζαν, ἀδιαφανῆ μετὰ τὴν ψύξιν καθίσταμέ-
νην. Ἐπὶ ἀνθρακος πυρούμενος μετὰ σάδας τή-
κεται, ἐξαπλοῦται ἐπ' αὐτοῦ καὶ τέλος κατεῖ-
-

δύει εἰς αὐτόν, πυρούμενος ἐπὶ ἄνθρακος διὰ τῆς ἀποκαθαρτικῆς φλογὸς μεταβάλλεται εἰς ἔνθεον βάριον. Ὑπὸ ὑδροχλωρίου δὲν ἀπορρυστοῦται, ἡ κόνις τοῦ ὁμοῦ θερμικισμένη μετ' ἀκράτου ὀξυθείου ὑγροποιεῖται, εὐρισκίται ἐν Μήλῳ, Σερίῳ, Ἀντιπάρῳ, Λαυρεῖῳ κτλ. Ὁ τῆς Μήλου καὶ τῶν πέρ ἐ νήσιων περιέχει ὡς μηχανικὸν παράμικτον ἄργυρον. Χρησιμεύει ἡ κόνις αὐτοῦ πρὸς νόθευσιν τοῦ λευκοῦ χρώματος ἐξ ἐξυκνωτικοῦ μολύβδου καὶ πρὸς παρασκευὴν βαρείας καὶ διαφύων αὐτῆς παρασκευασμάτων. (Κ. Μ.).

Βαρυτίτις καὶ κακοζήλως Βαρυτίνη καλεῖται τὸ ὄρυκτον θεικὸν Βάριον Βλ. Βάριον. [Ο.Α.Ρ.].

Βαρυτογλαυκίνος (Barytocoëlesin). Κρυσταλλορρῆς. Σκλ. = 2,5. Κιβ. βάρ. = 4,230. Ἰσόμορφος παρμυζίς ὀξυθειώματος βαρίου καὶ στροντίου ὑπὸ τῆς φλογὸς τοῦ αὐτοῦ δυσκόλως τήκεται. (Κ. Μ.).

Βαρυτοκίτρινον ἡ βαρυτίδος κίτρινον (barytgelb). Χρωμικὸν Βάριον καθιζανόμενον ἐκ διαλυσεως χρωμικοῦ Καλίου διὰ διχλωριόβασιος ὡς κίτρινον ἔζημα ἀδιάλυτον ἐν ὕδατι, καὶ ἀμετάβλητον ἐν τῷ αέρι καὶ τῷ φωτί. Χρησιμοποιεῖται ὑπὸ τῶν ζωγράφων καὶ εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν πυρείων. [Ο.Α.Ρ.].

Βαρυτόλευκον (βαρυτίδος λευκόν, νεόλευκον, μόνιμον λευκόν, Permanentweiss γερρ. Blanc fixe γαλλ.), ἔνε θεικὸν βάριον καλιζήθην ἐκ διαλυσεως κατασκευάζεται δὲ ἐκ βαρυτίτιδος ἡ βιθρίτου τῇ μεταβολῇ τούτων εἰς διχλωριόβασιον καὶ καθιζήτει δι' ἀκρίου θεικοῦ ὀξέος· τὸ λεπτόν καὶ λευκότερον ἔζημα χρησιμοποιοῦνται ἐν τῇ χαρτοποιᾷ κλπ. Ἰδίως κατάλληλον ἔνε διὰ τὰ ἐλαιοχρώματα. Πρὸς τούτοις χρησιμεύει εἰς νόθευσιν τῶν αλευρίων, τοῦ μολυβδόλευκου κλπ. [Ο.Α.Ρ.].

Βαρυτόνιστρον. = Νιτρικὸν Βάριον. Βλ. Βάριον.

Βαρύτωνος (Γραμμ.) καλεῖται ἐκεῖνη ἡ λέξις, ἥτις οὔτε ὀξείαν οὔτε περισπωμένην δέχεται ἐπὶ τῆς ληγούσης. Ἀναγκαστικῶς ὅρα αἱ βαρύτωνοι λέξεις ἥτοι προπερισπώννται, οἷον κήπος, σφαῖρα, ἡ παροξύνονται ἡ προπαροξύνονται οἷον λόγος, λέγω, δίψα, ἄνθρωπος, ἄξιος κλ. «τὸ παροξύτονον καὶ βαρύτονον λέγεται, τὸ δὲ προπαροξύτονον καὶ αὐτὸ βαρύτονον παρτέλεετον (γραπτέον προπαρτέλεετον) λέγεται» (Bekker An. gr. σ. 678). Περὶ δὲ τῶν προπερισπωμένων ὅτι καὶ αὐτὰ καλοῦνται βαρύτονα ἀναγράφω ἐνταῦθα τὸν βραχύτερον περὶ τοῦ σχηματισμοῦ τῶν θηλυκῶν ὀνομαστικῶν κανόνα Θεοδοσίου τοῦ Ἀλεξανδρέως (σ. 31, ἐκδ. Alfred Hilgard.) «τῶν εἰς τὰς θηλυκῶν βαρυτύνων ὅσα ἐστὶν εἰς νῆς μακρὰ παραληγόμενα διὰ τοῦ ὄξ· κλίνεται μῆνις, μῆνιδος, νεάνις, νεάνιδος». Περὶ δὲ τῶν βαρυτόνων ἰδίᾳ ῥημά-

τιων ἀναγράφω ἐκ τοῦ αὐτοῦ γραμματικῶν Θεοδοσίου (σ. 83) τὸν ἐπέμνηνον κανόνα: «πᾶσι τοῖσιν ῥήμασι εἰς τὴν λήγον βαρύνεται, λέγω, φέρω· ὅσα δὲ περισπωθῇ, ταῦτα ἀπὸ βαρυτόνων συνήρεθι, ποιῶ, παῖω, βοῶω, βοῶω, χρυσάω, χρυσῶω». (I. II.)

Βαρύτωνος ἡ προσμετέστερον Βαρύτωνος (baritono ἰταλ. bariton ἢ bas-taille ἢ bas tenor γαλλ.) καλεῖται ἐν τῇ ᾠδικῇ ἡ ἀνδρική φωνή, ἡ μέσην θέσιν ἐπέχουσα μεταξὺ τῆς βαρυφώνου καὶ τῆς ὑψιφώνου, στερουμένη δὲ τῆς βαρύτητος καὶ τῆς ἀδρότητος ἐκεῖνης καὶ τοῦ ὕψους καὶ τῆς μιλακότητος ταύτης. Διακρίνεται δ' ἡ τοῦ B. φωνὴ εἰς ὑψιφώνον βαρύφωνον. ἂν κατὰ τὴν χρωματισμὴν καὶ τὴν ἔντασιν πληττάξῃ τὴν τοῦ ὑψιφώνου καὶ εἰς βαθύφωνον B. ἂν πλησιάζῃ τὴν τοῦ βαθυφώνου. Καθόλου δ' εἰπεῖν ἡ τοῦ B. θεωρεῖται ὡς ἡ κανονικὴ μέση ἀνδρική φωνή.

Βαρχαμποῦρ (Barhampur), Πέλις τοῦ Ἰνδοστάν, ἀνήκουσα εἰς τὴν προεδρείαν τῆς Καλκούτας ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὀχθῆς τοῦ Βαγκχαράδι. Εἶναι σταθμὸς εὐρωπαϊ. στρατοῦ καὶ ἔχει 23 605 κατ. (1881) [Π.Π.].

Βαρωνέτος. Κατωτάτη τάξις ἱπποτῶν ἐν τῇ αγγλικῇ ἀριστοκρατίᾳ, ἐρχομένων, ὡς πρὸς τὴν βαρυσκοπικὴν τῆς εὐγενείας, εὐθὺς μετὰ τοὺς gentry, ἥτοι τοὺς σημαντικοὺς διὰ τὴν ἀρχαιοτάτην τῶν οἰκῶν τῶν μεγαλοκτηματιῶν. Τὸ τάγμα ἰδρύθη τῷ 1611 ὑπὸ Ἰακώβου τοῦ Α', ὁ ὁποῖος πρὸς διατήρησιν τῆς Ἱρλανδίας, κατέταξεν εἰς αὐτὸ πάντα βασίς παρῆχε τριάκοντα πεζοὺς καὶ συνετήρει αὐτοὺς ἐν Ἱρλανδίᾳ καὶ ἰδίᾳ ἐπλήρωσεν ἐφάπαξ ἐπὶ τούτῳ 1095 λίρας. Μόνον οἱ βασιλεῖς ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ προχειρίζωσι B. [Γ.Μ.Β.].

Βαρώνης (Caesar Baronius). Ἰστοριογράφος τῆς Ρωμαϊκῆς ἐκκλησίας γενν. τῇ 1538 καὶ ἀποθ. τῇ 1607. Μετὰ τὰς προκαταρκτικὰς αὐτοῦ σπουδὰς εἰς μακρὰς καὶ κοπιώδεις ἐπιδοθεῖς μελέτας τῶν πηγῶν ἤρχισεν νὰ συγγράφῃ τὸ ἱστορικὸν αὐτοῦ ἔργον «Annales ecclesiastici a Christo nato ad annum 1103». Τὸ ἔργον τοῦτο ἐκδόθην τὸ πρῶτον ἐν Ρώμῃ (1588—1607), εἰς 12 τμ.. θεωρεῖται ὡς γνησίᾳ ἀφήγησις τῆς ἱστορίας κατὰ τὸ ὁρόνημα τῆς ῥωμαϊκῆς ἐκκλησίας, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν πρῶτην ὑπὸ τῶν διαμαρτυρουμένων συγγραφέων ἔκτασιν τῆς ἐκκλησίας ἱστορίαν, τὴν Μαγδεμβούργειον. Τὸ ἔργον τοῦ Β. καίτοι πολυαριθμῶς ἐνέχει χρονολογικὰς ἰδίᾳ πλάνας διατελεῖ ὅμως ἐν πάντοτε θιασαυρὸς ἱστορικῶν περὶ τῆς ἐκκλησίας γνώσεων, διὰ τὴν ἀκριβῆ ἀναγραφὴν τῶν πηγῶν καὶ τὸ πλῆθος τῶν παρατιθεμένων ἐπιτίμων ἐγγράφων. Συνέχισεν εἰς τὸ ἔργον τοῦτο ἐγράψεν ὁ Ραῦνάλδος προαγαγὼν αὐτὸ μέχρι τοῦ ἐτους 1585. Ἐπ' ἐσχάτων δὲ ἐπεχειρήθη νέα αὐτοῦ ἐκδόσις μετὰ τῆς συνεχείας ταύτης ὡς καὶ ἄλλων ἐξικνου-

μένων μέχρι των καθ' ἑμῶς χρόνων εἰς 50 περίπου τέμματα ὑπὸ τοῦ Theimer. Τῆς ἐκδόσεως ταύτης ἐτυπώθησαν ἀπὸ τοῦ 1864—73 εἰκοσι καὶ τρεῖς τόμοι. Πλήν τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ἔργου συνέγραψε καὶ μικρὰ τινα ὁ Β. ἐν εἰς καὶ τὸ Martyrologium romanum, ἐπιμύθη δὲ ἐπὶ τῇ συγγραμμῇ αὐτοῦ ἐκδόθητι προχθὺς δια διαφόρων ἐκκλησιαστικῶν βιβλίων μέχρι τοῦ ἀξιωματικοῦ τοῦ καρδινάλιου, καὶ καταταχθεὶς μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ μετὰ τῶν ἁγίων τῆς λατινικῆς ἐκκλησίας ὑπὸ Γρηγορίου τοῦ 16^{ου} τῇ 1622. [Γ.Μ.Β.]

Βαρώνος, Baro νεολατ., barone ἰταλ., baron γαλλ., ἐκκλησιasti δ' ἐπὶ τῆς φραγκοκρατίας «μπαρόν» ἢ «μπαρούνης» καὶ «μπαρουσία» ἢ «μπαρουσία» τὸ ἀξίωμα. Ὁ λ. ἐν ἀρχῇ ἐσήμαινε τὸν ἄνδρα καὶ τὸν σύζυγον, εἴτα δὲ τὸν ἐλευθέρον ἄνδρα. Κατὰ τὸ τιμητικὸν δικαίον ὁ Β. εἶναι εὐπατριδῆς ἀνεξαρτήτως, παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος ἢ τοῦ βασιλέως λαθεῖν τιμῶν, τούτου δὲ καὶ μένου εὐδένος δ' ἄλλου ἔρχοντος ὑποτελής. Ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ, ἔπου σαφῶς διακρίσθησαν τὰ δικαιοῦμα ἐκάστου τίτλου, ὁ τοῦ Β. καταλέγεται εἰς τοὺς ὑποδεστέρους· καὶ ἐν μὲν Γαλλίᾳ κατὰ τοὺς παλαιότερους χρόνους ἦτο ἐπίσης ἐν μεγίστῃ τιμῇ ἀπ' οὗ οἱ μὲν Μοντμορρανς ἐπιτιμοῦντο καὶ πρῶτοι, οἱ δὲ Λουσιναῖοι καὶ δευτεροὶ χριστιανοὶ βαρῶνες τῆς Γαλλίας· ἄλλ' ἢ κατ' ὅλην κατέπεσε, καὶ ὁ Β. κατέλαβε τὴν πέμπτην βαθμίδα ἐν τῇ τῶν εὐγενῶν βασιμολογίᾳ, τασσόμενος μετὰ τὸν δούκα, τὸν πρίγκιπα, τὸν κόμητα καὶ τὸν μαρκιτίον. Ἐν Ἀγγλίᾳ δὲ ὁ Β. εἶναι δικαίωμα συνεδρίας ἐν τῇ Βουλῇ τῶν Λόρδων, τασσεται δὲ μετὰ τὸν δούκα, τὸν μαρκιτίον, τὸν κόμητα καὶ τὸν ὑποκόμητα καὶ μετὰ τοὺς υἱοὺς τῶν δύο πρώτων καὶ τὸν πρωτότεκνον τοῦ τρίτου. Βλ. καὶ Βαρωνέτος. [Π.]

Βαρώσια Ἀνω καὶ Κάτω. Κομποπόλις τῆς Κυπρου, εἶρα τῆς ἐπαρχίας Ἀμμοχώστου, κειμένη κατὰ τὴν ΝΑ παραλίαν τῆς νήσου καὶ πρὸς τὰ ΝΔ τῆς Ἀμμοχώστου, ἐπὶ τῶν ἀπὸ Λευκωσίας καὶ ἀπὸ Λαρυssa εἰς Ἀμμόχωστον ἀμμοχίτων. ἔχει καλλίστους κήπους ὀπωροφόρων δένδρων, ἀσφμαντον βιομηχανίαν καὶ 2570 κατ.

Βάς (Bas). Πατριὰς τῆς Ὀκεανίης, ἐν τῇ Μελανησίᾳ, χωρίζων τὴν Αὐστράλιαν ἀπὸ τῆς Ἀμεν, καὶ ἔχων μέγιστον πλάτος 220 χιλίω. Πλήρης νησιδίων καὶ σκοπέλων, εἶναι λίαν ἐπικίνδυνος εἰς τοὺς θαλασσοπόρους. [Π.Π.]

Βασάλτης Βλ. Βασανίτης.

Βασαννίτης (Basalt), ἔχων χροῖμα μέλαν, ἐστὶν σιφρόν, καὶ ὁρυκτὴν ἐπιφανείαν σκληροπαγῇ καὶ ἀσβεστοειδῇ, κηκεῖ εἰς τὰ νεώτερα ἡφαιστειογενῆ πετρώματα. Δι' ἀπλοῦ δοθαλμοῦ ἐμφανίζεται ὡς πέτρωμα ὁμοιομερές, δίδει λίαν μικροσκοπικὰ τὰ δορυτολογικὰ αὐτοῦ

συστατικά· λεπτὰ ὁμῶς περασκευάσματα αὐτοῦ ἐμφανίζονται ὡς συνιστάμενα ἐκ χρυστάλλινων διαφόρων δορυτῶν καὶ ἐξ ὕδατος οὐσίαν, αἱ τινες εἶνε λεῖψανα τοῦ ἀρχικοῦ τήγματος, ὅπερ διάπυρον ἐξ ὑλῆς ἐπὶ τῆς γήινου ἐπιφανείας. Ἡρεπὴ δὲ διαφορά τὰ δορυτολογικὰ συστατικά τῶν βασαννιτῶν, διὰ τοῦτο διακρίνουνται τὰ ἑξῆς εἶδη 1) τὸν πλαγιοσχιστὶκὸν Β., συνιστάμενον ἐξ ὕδατος οὐσίας καὶ ἐκ χρυστάλλινων πλαγιοσχιστού, αὐγίτου, ὁλιθίνου τιτανιομιγούς ἢ καθαροῦ φυσικῆς μαγνήτιδος καὶ ἐκ νεφελίτου· ἐνίοτε ἀπαντῶσιν ἐν αὐτῷ καὶ ἀπαιτίτης, λευκίτης καὶ μαρμαρυγίας· ὁ Β. οὗτος εἶνε λεπτομερὲς παραλλήλῃ τοῦ πλαγιοσχιστικοῦ ὁλιθίνου καὶ ἀναμειστοῦ (ἰδ. λ.). 2) τὸν νεφελίτωικὸν Β. συνιστάμενον ἐκ νεφελίτου, αὐγίτου καὶ μαγνήτιδος, ἐν οἷς ὀλίγη, λευκίτης, γαυκίτης, νοσεάνης, περοδοκίτης, πέταλα βόττιτου καὶ ἀπαιτίτου· πομολυγώδης τούτου παραλλήλῃ ἐκλήθη νεφελιτίτης· 3) τὸν λευκίτικὸν Β. κυρίως ἐκ λευκίτου καὶ αὐγίτου συνιστάμενον, ἐν οἷς μελίλιθος, μελανίτης καὶ ἄλλα δορυτὰ· τὰ πετρώματα ταῦτα ἐκλούοντο τὸ πάλαι λευκίτωφύρης καὶ 4) τὸν μελίλιθικὸν Β. ἐν ᾧ ἐπικρατεῖ ὁ μελίλιθος. Οἱ βασαννίται ἀποτελοῦσιν ὄρη μακροειδῆ, φλέβας, ἡφαιστειογενεῖς ποταμούς, καλύμματα καὶ βύακας νεωτέρων ἡφαιστειῶν, ἐκτραγέντων κατὰ τὴν τριτογενῇ περίοδον. Δι' ἀποσπάρσεως βασαννιτικῶν πετρωμάτων παράγεται ἔξωτος ἀδαιττομυγῆς ἀργίλων, ἔχων χροῖμα βαθύ κατκυσσίδες, λίαν δὲ καταλλήλῃον διὰ διάφορα φυτὰ. Οἱ ὄρεσιν αὐτῶν ταχειρίζονται τὸν Β. ἐν μορφῇ σκύρων διὰ τὴν στρώσιν τῶν ὄρων, οὐχὶ δὲ καὶ κύβων, δίδει οὗτοι καθίστανται μετὰ τινα χρόνον λεῖροι καὶ ἐπομένως τὸ λιθόστρωτον λίαν ὀλισθηρὸν εἰς τὰ κτήνη. Οἱ ἐντὸς κοίλωμάτων αὐτοῦ ἀπαντῶνται: ζεόλιθοι εἶνε ἐπιγενῆ δορυτὰ. Ἀπαντᾷ ἐν Ἰταλίᾳ, Βοημίᾳ, Σαξονίᾳ, Ἀγγλίᾳ, Ἀμερικῇ κτλ. [Κ.Μ.]

Βασαννικὰ κροκαλοπαγῇ ταῦτα εἶνε σύμφορμα κροκαλῶν βασαννίτου διαφόρων μεγεθῶν, συγκεκολλημένον διὰ κόλλης μαργακίτης, πηλώδους ἢ ἀσβεστολιθικῆς. Δεικνύουσι συνήθως στρωσιγενῆ διάταξιν καὶ κείνται πλησίον βασαννιτικῶν ἡφαιστειῶν. [Κ.Μ.]

Βασαννικὴ ἄργιλος (Πετρογ.). Αὕτη, συνιστάμενη κυρίως ἐξ ὕδατος οὐσίας καὶ ἐκ πλαγιοσχιστικῆς ἀργίλου, εἶνε πρὸ ἐν ἀστριομιγούς βασαννίτου (ἰδ. λ.), ἐκ τοῦ ὁποίου ὑπὸ δξυνηθρακικῶν ὑδάτων ἀφηρέθη κλί, νάτρον, ἀσβεστός καὶ μέρος σιδηρικοῦ δισεΐου, δισεΐουλλίου καὶ δξυπυριτίου. [Κ.Μ.]

Βασαννικὴ κεροστέλῃ Β. Ἀμφιβολίτης.

Βασανντικός ὕασις. Ἐνιαχοῦ πη-

λός συνεπεία αὐτομάτου ἀναπλέξεως ὀρυκτῶν ἀνθρακῶν, ἡ ἐκρήξεων βασανιτικῶν πετρωμάτων εἶναι μεταβεβλημένος εἰς ὁπτεῖν τὸ πέτρωμα σκληρόν, ἔπερ βασανετικὸν ἔασπιν ἢ πορφυρετικὸν καλεῖται. [Κ.Μ.]

Βασανιτικός ρύαξ. Βλ. Βασανίτης.

Βασανιτικός στεατίτης, εὐρισκόμενος ἐντὸς κοιλοτήτων βασανιτικῶν ἀμυγδαλιτών, ἔχει ἀνάλογον χημικὴν σύνθεσιν πρὸς τὴν τοῦ νεολλίθου (βλ. λ.). [Κ.Μ.]

Βασανιτικός τόφος (Bassalt-luff γερμ.)· οὗτος εἶναι πέτρωμα στιφρόν ἢ γρηρὸν καὶ συνίσταται ἐκ φαίων ἢ καστανοχρῶν ὁραυσμάτων βασανίτου, σεσθρωμένων ἐν μέρει, καὶ ἐκ χυσταλλῶν δολιμίου, αὐτίτου κερρασίλης, μαρμαρυγίου καὶ φυσικῆς μαγνήτιδος. Ἐντὸς φλεβιδίου καὶ μικρῶν κοιλοτήτων αὐτοῦ εὐρίσκονται ἀσβεστίτης, ἀραγωνίτης, ζεόλιθοι καὶ λευθὰνα ὀργανικά. Εἶναι αποπετρωθεῖσα σποδὸς βασανιτικῶν ἡφαιστειῶν. [Κ.Μ.]

Βασανέτες ἢ Λυθία λιθος (Λυδίτης). Τὸ πέτρωμα τοῦτο, ἔχον χρώμα μέλαν καὶ ὁραυσίτην, ἐπιφανείαν σκληροπαγῇ συνίσταται ἐκ χαλαζίου, συμπεποτισμένου ὑπὸ μορίων ἄνθρακος καὶ ὀξειδίου τοῦ σιδήρου. Εἶναι δὲ ἄτηκτον καὶ σκληρὸν καὶ ἀποτελεῖ λεπτὰ στρώματα (πυριτιακὸς σχιστόλιθος) ἐντὸς ἐτέρων πετρωμάτων· διὰ τοῦτο ἀνέκαθεν ἐκρησμεύει πρὸς βασανίσι τῆς καθαρότητος τοῦ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου· «βασανίτης λιθος· οὗτω λέγεται Λυδικοῦ λίθου γένος καὶ λίθος βίσανος, ὃ παρατρίβοντες τὸ χρυσίον ἐδοκιμάζουν» (Πλούτ. ἐν λ.). Διὰ παρατρίψεως χρυσῶν καὶ ἀργυρῶν κοσμημάτων ἐπὶ τῆς λίθου ταύτης καὶ παραβολῆς τοῦ χρώματος τῶν ἐπὶ τῆς λίθου ὑπὸ τούτων γραφομένων γραμμῶν πρὸς τὸ χρώμα γραμμῶν, παραγινώσκων ἐπὶ τοῦ λίθου διὰ χρυσῶν ἢ ἀργυρῶν βελονῶν, ὧν ἡ περιεκτικότης εἰς καθαρὸν χρυσὸν ἢ ἄργυρον γινώσκει, ἐρίζεται μετὰ προσεγγίσεως καὶ ἡ περιεκτικότης τῶν παρατρίβοντων κοσμημάτων. «Εὐρῆσθαι δέ φασιν νῦν ἀμείνω πολὺ τῆς πρώτης, ὥστε μὴ μόνον τὸν ἐκ τῆς καθάρσεως, ἀλλὰ καὶ τὸν κατάχαλκον χρυσὸν καὶ ἄργυρον γινώσκειν καὶ πόσον εἰς τὴν στατήρα μέμικται». (Θεοφρ. περὶ λίθων 46). Οὕτω δὲ περιγράφει τὴν λίθον ταύτην ὁ συγγραφεὺς οὗτος (47). «Λεῖα δ' ἡ φύσις αὐτῶν καὶ ψηφιοειδής, πλατεῖα, εὐστρογγύλη, μέγεθος δὲ ἔσον διπλασία τῆς μεγίστης ψήφου· διαφέρει δ' αὐτῆς πρὸς τὴν δοκιμασίαν τὰ ἄνω πρὸς τὸν ἥλιον ἢ τὰ κάτω καὶ βέλτιον δοκιμάζει τὰ ἄνω». [Κ.Μ.]

Βίσανος (Μεταλλ.) ἡ δοκιμὴ (δοκιμασία) καλεῖται ἐν τῇ μεταλλουργίᾳ (χημικῇ) ἡ χημικὴ ἐκείνη ἀνάλυσις, δι' ἧς προσδιορίζεται ἡ εἰς χρήσιμα μέταλλα (μελύδου, χαλκοῦ, ἀργύρου, χρυσοῦ κτλ.) περιεκτικότης διαφόρων μεταλλευμάτων, μεταλλικῶν προϊόντων καὶ μεταλλικῶν κραμάτων καὶ ἡ ἀξία

αὐτῶν. Ἡ πρὸς τοῦτο βασανιζομένη οὐσία καλεῖται *Προβινγούτ* (Probingut γερμ.), ὁ δὲ τὴν ἀνάλογον ἐκτελεῖ χημικὸς, δοκιμαστής (Probierer ἢ Wardein γερμ.). Τὸ πάλαι ἡ βίσανος ἐτελεῖτο οὐκ ἐν πάντοτε διὰ τῆς πυρροχημικῆς μεθόδου, κατὰ τοὺς νεωτέρους ὁμοῖς χρόνους μεταλλεύματα διαφόρων μετάλλων (χαλκοῦ, ψευδαργύρου, κτλ.) βασανίζονται καὶ ὑδροχημικῶς.

Κατὰ τὴν πυρροχημικὴν βίσανον τὰ μεταλλεύματα ζυγίζόμενα τίθενται μετὰ καταλλήλων συλλιπασμάτων, μετὰ τῆς συνεργίας τοῦ ἔξυγνου τῆς ἀτμοσφαίρας ἢ ἄνευ ταύτης, ὅπως τὰ μὲν ξένα παραμίγματα (ἔξυπυρίτιον, ἄσβεστος κτλ.) ἀπομακρυνθῶσιν, εἰς σκιώρως μεταβαλλόμενα τὸ δὲ ὑπάρχον μέταλλον ἀποχωρισθῇ καθαρὸν καὶ ζυγισθῇ. — Κατὰ τὴν ὑδροχημικὴν βίσανον τὰ μεταλλεύματα απορρυστούνται δι' ἔξυνον ἢ ἄλλων σωμάτων, εἴτε ἐντελῶς εἴτε ἐν μέρει, ὅπως ἀκολουθῶς ἀποχωρισθῶσι τὰ ζητούμενα μέταλλα κατὰ τοὺς κανόνες, οὓς διδύσκει ἡ ἀναλυτικὴ χημεία. Πυρροχημικῶς βασανίζονται ὅρυκτὰ μελύδου, χαλκοῦ, κοβαλτίου, νικελίου, κασσιτέρου, ἀργύρου, χρυσοῦ, πλατίνης, ὑδροχημικῶς δὲ τὰ τοῦ ψευδαργύρου, μαγγανίου, σιδήρου κτλ. Πυρροχημικὴ βίσανος εἶναι καὶ ἡ λεγόμενη *κυπέλλωσις* (βλ. λ.), δι' ἧς προσδιορίζεται ὁ ἄργυρος, ὁ χρυσοῦς καὶ ἡ πλατίνα διαφόρων ὀρυκτῶν. — *Βάσανος* καὶ *βάσανις* καλεῖται καὶ ἐν τῇ ὀρυκτολογίᾳ ἡ διὰ τοῦ καμινευτήρος αὐλοῦ καὶ διαφόρων πυρροχημικῶν καὶ ὑδροχημικῶν ἀντιδραστηρίων κατὰ ποῖον ἀνάλυσιν τῶν διαφόρων ὀρυκτῶν, ὅπως καταδειχθῶσι τὰ χημικὰ τοῦτων γνωρίσματα. [Κ.Μ.]

— (Ὀρυκτολ.). Βλ. Βασανίτης.

Βίσανος (Ρητορ.). Ἀπὸ τῆς βασάνου λίθου ἐν τῇ ῥητορικῇ κατὰ μεταφορὰν Β. καὶ συνήθως ἐν τῇ πληθ. βίσανοι (λατ. tormenta) ἐκλήθη μία τῶν πέντε ἀτέχνων καλουμένων *πιστεων*, αἵτινες εἶναι· νόμοι, μαρτυρίαι, συγγραφαὶ ἢ συνθήκαι, βίσανος καὶ ἔρως (πρὸς Ἀριστ. Ῥητ. I, 15). [Γ.Π.]

Βίσανος. (Ἀρχαιολ.). Οἱ δοῦλοι κατὰ τὸ Ἀττικὸν Δίκαιον δὲν εἶχον τὴν ἰκανότητα τῶν μαρτυριῶν κατὰ τῶν ἐλευθέρων, ἐξαιρουμένων τῶν ἐπὶ φόνῳ κατηγοριῶν, καθ' ὅς ἐδύναντο νὰ μαρτυροῦσιν ἐν πάσῃ δ' ἄλλῃ περιπτώσει, ὅπως αἱ καταθέσεις αὐτῶν ὧσιν ἀξιόπιστοι ἐλαμβάνοντο διὰ βισάνων. Ἐκαστος τῶν βισάνων ἐδύνάτο διὰ *προκλήσεως* νὰ προσφέρῃ τὸν ἑαυτοῦ δοῦλον, ἢ νὰ ζητήτῃ τὸν τοῦ ἀντιδίκου, εἰς Β. Ἡ τοιαύτη πρὸς τὸν ἀντίδικον πρόκλησις ἐγένετο ἐγγράφως καὶ ἐνώπιον μαρτύρων, συνθηδίστατα δὲ ἐν τῇ ἀγορᾷ. Ὡρίζετο δὲ συγχρόνως τὸ εἶδος καὶ ὁ τρόπος τῶν Β. ὑπὸ τῶν βασανιστῶν. Ἡ ἔκθεσις τοῦ ἀντιδίκου, ὅπως παρακώπητῃ τὸν ἑαυτοῦ δοῦλον εἰς Β. ἐθεωρεῖτο ὡς ἔνδειξις κατ' αὐτοῦ. Αἱ

καταθέσεις τῶν δούλων, αἵτινες ἐπίσης Β. ἐκαλοῦντο, ἐλαμβάνοντο ἐγγράφως καὶ σφραγίζεσθαι προσήγοντο μετὰ τῶν ἄλλων ἐγγράφων εἰς τὸ δικαστήριον. Κατ' ἐλευθέρων πολιτῶν δὲν ἐπετρέποντο αἱ Β. ὡς πλείστα ἀποδεικνύουσιν παραδείγματα, πλὴν ἐκτάκτων περιστασιῶν. Διὰ ψηφίσματος τοῦ Σαμανδρίου ἐκτίως ἀπηγορεύοντο αἱ Β. κατ' ἐλευθέρων Ἀθηναίων πολιτῶν (Ἀνθ. περὶ Μυστ. 43). Meier u. Schömann, Att. Process σ. 889 κέ. ἐκδ. Lipsius. (Ἀγ. Ἀγ.)

— Ὡς μέσον πρὸς ἐκδίαισιν δικαστικῶν καταθέσεων διὰ σωματικῶν ἀλγυδόνων ἡ Β. εἶναι ἐν χρήσει παρὰ πᾶσι τοῖς βαρβάροις καὶ δεσποτικῶς κυδερνωμένοις λαοῖς. Ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἑλλάδι καὶ ἐν Ῥώμῃ μέχρι τῶν αυτοκρατορικῶν χρόνων μόνον ἐν ἐξαιρετικῇ περιπτώσει ἐπεβαλλόντο εἰς Β. καὶ ἐλεύθεροι πολῖται. ἔκτοτε βίμως κατ' ὀλίγον κατέστη ἀπερίοριστον τὸ δικαίωμα τῆς πολιτικῆς καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς τοῦ διὰ Β. ἐξιχνιάζειν τὴν ἀλήθειαν. Συνέτεινε δ' εἰς τοῦτο οὐ μόνον καὶ ἡ κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας ἐπικρατούσα πρόληψις, ὅτι ὁ θεὸς ἐνισχύει τὸν ἀθῶον ἵνα ὑφίσταται ἀκινδύνως τὰς Β. Οὐ μόνον δὲ πρὸς δικαστικὴν ἀνάκρισιν, ἀλλὰ καὶ ἀπλῶς πρὸς κοροσμὸν θηριωδῶν ἐρμηνεύτων ἐγένετο χρῆσις βασάνων· τοιαύτη δ' ἦτο ἡ τὴν ἐπίστασιν τῆς ποινῆς σκοποῦσα Β., ἡ γαλλιστί question préalable (πρόδρομος Β.) καλουμένη, εἰς ἣν ἐπεβάλλοντο κατάδικοι πρὸ τοῦ θανάτου αὐτῶν, καταγγελλομένη ἐπὶ τῆς γαλλικῆς ἐπαναστάσεως, ἐν ᾗ ἡ δικαστικὴ Β. εἶχε καταργηθῇ τῷ 1780. Ἐπίσης εἶπε καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις εὐρωπαϊαῖς κράτεσι καταργηθῇ ἡ κατὰ τὸν μεσαιῶνα παγκοινὸς δικαστικὴ Β., ἐν πολλοῖς μὲν περὶ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, ἐν τισὶ δὲ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἐνεστώτος. Νῦν πάντα τὰ συντάγματα τῶν ἐλευθέρων κρατῶν ἀπαγορεύουσι τὴν βάσανον. — Τὰ βασανιστήρια ὄργανα ἦσαν κατὰ τὴν ἀρχαίτητα ἐν Ἑλλάδι: μὲν ἡ στρόβιλος, ἡ ποδονάκη καὶ ὁ κλοιὸς ἡ κύβων, ἐν Ῥώμῃ δὲ τὸ ἱππάριον (equuleus), οἱ ὄνυχες (ungulae), τὰ διάπυρα μετάλλινα ἐλάσματα (laminae) καὶ ἡ μάστιξ, καὶ παρὰ τοῖς βαρβάροις λαοῖς τῆς Ἀσίας δεινότερα καὶ πολυπλοκώτερα. Ῥεπολλαπλασίασε δὲ καὶ ἐτελείοποιήσεν αὐτὰ ὁ θρησκευτικὸς φανατισμὸς κατὰ τὸν μεσαιῶνα καὶ τοὺς νεωτέρους χρόνους, τὴν πληρεστάτην δὲ συλλογὴν τοιούτων καταχρονίων ὀργάνων εἶχον οἱ τῆς Ἱερᾶς Ῥεξέτασεως ἔθνη. (Π.)

Βάσανος (Μ α θ η μ.) ἐνερχέται λογιστικῇ τις πράξις δι' ἧς ἐξελέγχεται τὸ ἀσφαλές τοῦ ἐξαγμένου ἐτέρως τινὸς πράξεως ἢ σειράς πράξεων. Δύστηρα εἶναι ἡ Β., ἐὰν αὕτη γίνῃ διὰ πράξεως διαφόρου τῆς βασανιζομένης, ἢ διὰ συνθήκης τινός, ἣν δεόν να πληρῶσιν αἱ ἐκτελεστικαὶ ποσότητες. Οὕτω Β. τῆς ἀφαίρε-

σεως εἶναι ἡ πρόσθεσις τοῦ υπολοίπου μετὰ τοῦ ἀφαιρετέου καὶ ἡ ἰσότης τοῦ ἀφαιρετέου πρὸς τὸν μειωτέον· ἐν τῇ λογισμῶ τῶν γωνιῶν εὐθυγράμμου τινὸς τριγώνου δεδεμένων τῶν πλευρῶν εἶναι ἡ συνθήκη ὅτι τὸ ὅθροισμα τῶν τριῶν ἐξωτερικῶν γωνιῶν δεόν να εἶναι ἴσον πρὸς δύο ὀρθάς. (Δ.Κ.)

Βασαρά. Χωρίον τοῦ δήμου Οἰνέωντος, τῆς ἐπαρχ. Λακεδαιμόνης, ὅπου μετὰ τοῦ χωρίου Μαυρίλας ἔχει 1087 κατ. Ἀπέχει τῶν Βρεσθενῶν ΝΔ ὥρ. 1 1/2 καὶ τῆς Σπάρτης ΒΑ ὥρ. 1 1/2.

Βασάρη. Χωρίον τῆς ἐπαρχίας Ταπεινίου τοῦ βιλαετίου Ἰωαννίνων ἔχον 1050 κατ. Ἀδωνοὺς μουσουλμάνους τῇ 1888. (Π.)

Βασάρης (Giorgio Vasari). Ζωγράφος, ἀρχιτέκτων καὶ συγγραφεὺς Ἰταλὸς γεν. τῇ 1512 ἐν Ἀρέτζω καὶ ἀπεθ. τῇ 1574 ἐν Φλωρεντίᾳ. Μαθητὴς τοῦ Μιχαηλαγγέλου καὶ εὐνοούμενος τοῦ οἴκου τῶν Μεδίκων, ὁ Β. διεκρίθη ἐν τῇ ζωγραφικῇ μόνον ὡς ἐπιδόξιος μιμητὴς τοῦ διδασκαλοῦ του. Ὡς ἀρχιτέκτων ἠδουκίμησε πλείστορον αἰκαδομήσας τὸ λεγόμενον παλάτιον τῶν Ὀρσινίων ἐν Φλωρεντίᾳ καὶ τὴν Abbadia dei Cassinensi ἐν Ἀρέτζω. Κυρίως ὁμως ἐδοξάσθη ὁ Β. ὡς συγγραφεὺς τοῦς βίους τῶν ἐξοχωτέρων ζωγράφων, γλυπτῶν καὶ ἀρχιτεκτόνων, ἔργον ἐκδοθέν τὸ πρῶτον τῇ 1550, τελευταῖον δ' ἐν Μιλάνῳ τῇ 1878 εἰς 8 τόμους. (Γ.Μ.Β.)

Βασεδόβειος νόσος, ἀπὸ τοῦ ἀνακαλύψαντος αὐτὴν τῇ 1840 ἱατροῦ Basedow οὕτω κληθεῖσα, καίπερ τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ ἐκ Λουβλίνου Gtraaves παρατηρηθεῖσα, ἀλλ' ἀτελῶς περιγραφείσα. Ἡ νόσος αὕτη συνίσταται ἐκ τεσσάρων κεφαλαιωδῶν συμπτωμάτων, συγχάνεισιν συνυπαρχόντων· εἰσὶ δὲ ταῦτα: α') παλμοὶ ἰσχυροὶ καὶ συχνοὶ τῆς καρδίας· β') ἐξόγκωσις τοῦ θυρεοειδοῦς αἵματος· γ') ἐξοφθαλμὸς ἥτοι προεξοχὴ τῶν βολβῶν ἀπὸ τῶν κογχῶν καὶ δ') διαβασίς τῶν ἀρτηριῶν. Ἐκ τῶν συμπτωμάτων τούτων κατὰ χρονολογικὴν οἰκράν ἐμφανίζονται πρῶτον οἱ παλμοὶ καὶ ἡ διαβασίς τῶν ἀρτηριῶν. Ταῦτα δὲ κυρίως χαρακτηρίζουσι τὴν νόσον, ἐνῶν τὰ λοιπὰ δύνανται νὰ μὴ ὑπάρχουσιν, ὑπάρχοντα δὲ πάντοτε μετὰ τὰ εἰρημένα πρῶτα ἐπέρχονται, ἐξ οὗ εἰκάζεται ὅτι ἀποτελέσματα μᾶλλον αὐτῶν εἰσιν.

Ἡ Β. νόσος φαίνεται οὕσα νευρικῆς φύσεως, νευρῶσις τις, συνισταμένη εἰς διατάραξιν τῶν ἀγγειοκινητικῶν κέντρων, ὡς τοῦ τραχήλου καὶ τῆς κεφαλῆς, ἐπιφέρουσαν παράλυσιν τῶν μυῶν τῶν ἀρτηριῶν καὶ ἐλάττωσιν τῆς πίεσεως τοῦ αἵματος, καὶ συνεπῶς διατάραξιν τῶν τελευταίων τούτων, ἐξ οὗ καὶ ἡ βιασμία καὶ συχνότερα συστολή, ἡ τοῖς οἱ παλμοὶ, τῆς καρδίας. Τῆς αἰτίας ὑφισταμένης, ἡ διάτασις τῶν ἀγγείων ἐπιτείνεται καὶ

ἐν τῷ ἀγγειοθρίβει θυρεοειδεῖ ἀδένει τῷ πρὸ τοῦ λάρυγγος κειμένῳ καὶ παράγεται τότε ἡ ἐξόγκωσις τοῦ ἀδένος (goitre). Εἴτα τῆς συμφορησεως ἀνερχομένης πρὸς τὴν κεφαλὴν ἐπέρχεται διάτασις καὶ τῶν ἀγγείων τοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ ὡς ἐκ τοῦ ἐρεθισμοῦ δὲ νευρικών τινων κέντρων σύσπαισις τοῦ περὶ τὸν βολβὸν Μυλ-λερίου μυός, διὸ καὶ προωθεῖται ὁ βολβός τοῦ ὀφθαλμοῦ πρὸς τὰ ἐξω καὶ παράγεται οὕτω ὁ ἐξ ὀφθαλμοῦ. Συνήθως οὕτω διαδοχικῶς καὶ βαθμηδὸν ἐπέρχονται τὰ φαινόμενα ταῦτα, τοῦ ἐξ ὀφθαλμοῦ τελευταίου παρουσιαζομένου, ἀλλ' ἐνίοτε ἡ νόσος μεθ' ὅλων ταύτοχρόνως τῶν προειρημένων συμπτωμάτων αἰφνιδίως ἐκρήγνυται, τοῦ αἰφνιδίου τούτου ὄντος ἄλλως χαρακτηριστικοῦ γνωρίσματος πολλῶν νευρώσεων. Συνήθως αἱ σφύξεις κυμαίνονται μεταξύ 120—140 κατὰ λεπτόν, ἐνίοτε δὲ καὶ μέχρι 200 ἡ καθίστανται ἀμέτρητοι. Ὁ πάσχων αἰσθάνεται τὸ στήθος αὐτοῦ τυπτόμενον ἰσχυρῶς ὑπὸ τοῦ παλμοῦ τῆς ἀρτηριασῆς τροπὸν τινὰ καρδιακῆς τοῦ· τὰ ἀγγεία τοῦ τραχήλου σφύζουσιν ἰσχυρῶς περὶ τὸν ἐξογκωθέντα θυρεοειδῆ ἀδένει ὡς καὶ ἐν αὐτῷ, ἡ κεφαλὴ διασείεται ὀδυνηρῶς ὑπὸ τῶν σφυζουσῶν ἀρτηριῶν, ἡ ἀναπνοὴ δυσχερὴς καὶ ἀγωνιώδης ὡς ἡ ἀπὸ τῆς καρδιακῆς ἀσσοσταλίας, ἡ λαλίᾳ εἶνε δύσκολος καὶ διακεκομμένη καὶ ἡ προεξοχή τῶν ὀφθαλμῶν διδὲι εἰς τὸ πρόσωπον ἑκφρασιν ἐκπληξέως καὶ ἀγωνίας. Ἐνίοτε καὶ ψυχικαὶ διαταραχαὶ προστίθενται εἰς τὴν ἀνωτέρω εἰκόνα τῆς νόσου, ἥτοι παροξισμοὶ μανίας ἢ μελαγχολίας, ἡ ὁ χαρακτήρ γίνεται εὐερέθιστος καὶ σκυθρωπός, χρονίζουσης τῆς νόσου καὶ μεθ' ἡπιωτέρων συμπτωμάτων διαθεούσης. Ἡ θερμοκρασία τοῦ σώματος σπανίως υπερβαίνει τὸν κατὰ φύσιν βαθμὴν (37°). Συμβαίνουντι πρὸς τούτοις ἐνίοτε καὶ αἱμορραγαίαι ἀπὸ τῆς ρίνος ἢ τῶν πνευμόνων, ὡς καὶ ναυτία, ἔμετοι, ἄφθονοι ἰδρώτες κ.τ.λ. Ἐὰν δὲ ἡ νόσος προσλάβῃ βαρεῖαν μορφήν, ἡ γενικευθῇ ἡ διάτασις καθ' ὅλον τὸ ἀγγειακὸν σύστημα, τότε παρουσιάζονται καὶ οἰδήματα ἰδίως κατὰ τὰ κάτω ἄκρα καὶ τὴν κοιλίαν.

Ἡ πορεία τῆς νόσου εἶνε χρονία, διαρκεῖ δὲ μῆνας ἢ καὶ ἔτη μετ' αὐξομενιώσεως τῆς ἐντάσεως τῶν συμπτωμάτων. Ἡ πρόγνωση εἶνε οὐχὶ πολὺ κακή, διότι ὁ θάνατος ἐπέρχεται μάλιστα εἰς τὸ $\frac{1}{4}$ ἢ τὸ $\frac{1}{5}$ τῶν περιπτώσεων. Ἄλλ' ὡς πρὸς τὴν θεραπείαν ἡ πρόγνωση εἶνε οὐχὶ εὐάρεστος, διότι συχνάκις μετὰ τὴν ἰατρίαν συμβαίνει ὑποτροπιάσις τῆς νόσου, ἢ ἡ ἱασις γίνεται ἀτελής.

Ἡ Β. νόσος συμπίπτει ἐνίοτε μετὰ τοῦ ὑστερισμοῦ καὶ εἶνε συχνότερα παρὰ ταῖς γυναῖξιν ἐν ηλικίᾳ 20—40 ἐτῶν· ἐκ τῶν συνηθεστέρων δὲ προδιαθετότων αἰτίων τῆς παραγωγῆς τῆς νόσου ἀναφέρεται ἡ ἀνικμία ἢ ἡ ἐξάνθησις τοῦ ὀργανισμοῦ ἐξ οἰαοδήκτου νόσου, ὡσαύτως ἢ νευροπαθειᾶς ἰδίου συγγρασίας. Αἱ λυπαὶ δὲ

καὶ οἱ τραυματισμοὶ τῆς κεφαλῆς ἐχρησίμευσαν ὡς ἄμεσα αἰτία τῆς ἐκρήξεως τῆς νόσου εἰς προδιατεθειμένα ἤδη ἔτομα. [Σ.Α.]

Βασελλώδη (Β. ο. τ.) Basellaceae, ὑποδιαίρεσις τῶν Χηνοποδωδῶν ἢ κατ' ἄλλους μικρὰ οἰκογένεια Δικοτύληδων ἀπειτάλων φυτῶν. Τῆς ἐκ Ἰαπωνίας Β. α. ε. λ. η. ς. τ. ἢ ε. ε. ρ. ο. ρ. ἄς (Basella rubra L. crinata rouge) τὰ φύλλα εἰσὶν ἐδώδιμα παρεμφερῆ τῷ σπιννακίῳ. [Θ.Χ.]

Βασερὼ (Etienne Vacherot). Γάλλος ἐπιστήμων γεν. τὸν Ἰούλ. τοῦ 1809. Μετὰ τὴν προκαταρκτικὴν αὐτοῦ παιδείαν ἐν τῇ Ecole normale φειγέσας παρα τῷ Κουζέν ἐδί-δαξεν ἐπειτα φιλοσοφικὰ μαθήματα εἰς διαφόρους σχολὰς ὡς καὶ εἰς τὴν Ecole normale. Τῷ 1839 προσκληθεὶς διετέλεσεν τὸν διδασκαλὸν αὐτοῦ ὡς καθηγητῆς τῆς φιλοσοφίας ἐν τῇ Σωρβόνῃ. Ἀλλὰ κατατρεχόμενος ὑπὸ τῶν κληρικῶν διὰ τὴν ἐλευθεροφροσύνην τοῦ ἀπελύθη μὲν ἐκ τῆς ἐν τῇ Ecole normale θέσεως αὐτοῦ τῷ 1849, ἀπελύθη δὲ καὶ τῆς Σωρβόνης τῷ 1856, ὅπότε ἤρνήθη νὰ δοσθῇ ὄρκον εἰς τὴν αὐτοκρατορίαν. Τῷ 1868 ἐξελέχθη μέλος τῆς Ἀκαδημίας. Ἀπὸ τοῦ 1870 δὴμαρχος τοῦ πῆμπτου διαμερίσματος τῶν Παρισίων παρέσχεν κατὰ τὴν πολιορκίαν καὶ τὴν ἐπανάστασιν τῶν Κομμουνιστῶν πλείστας ὁσας ὑπηρεσίας εἰς τὴν πόλιν, τῇ δὲ 8η Ἀπρ. 1871 ἐξελέχθη ἀντιπρόσωπος τῶν Παρισίων ἐν τῇ Ἐθνικῇ Συνελεύσει, μετὰ δὲ τὴν διάλυσιν ταύτης ἀπεχώρησε τῆς πολιτικῆς Συνέγραφης «Κριτικὴν ἱστορίαν τῆς Ἀλεξανδρινῆς σχολῆς», (1846—51 τομ. 3) ἔργον βραβευθὲν ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας ἀλλ' ἐπιστάσαν κατ' αὐτοῦ σφοδρότερον τὸ μίσος τῶν κληρικῶν. Ἐτερον ἔργον τοῦ Β. εἶναι «Ἡ μεταφυσικὴ καὶ ἡ ἐπιστήμη» (δ' ἐκδ. 1863 3 τομ.) «Δοκίμιον κριτικῆς φιλοσοφίας» (1864). «Ἡ ὀρησκεία» (1868) «Ἐπιστήμη καὶ συνειδήσις» (1878) κτλ. ὡς καὶ πολλὰ διὰ τριβὰς ἐν τῇ «Ἐπιθεωρήσει τῶν δύο κόσμων». [Γ.Μ.Β.]

Βασιάδης Κωνσταντῖνος Ἡρακλῆς, Λόγιος Ἑλλήν γενν. τῇ 29 Μαρτ. 1821 ἐν Δελφίνικῳ τῆς Ἠπείρου, ἀπὸ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει κατὰ Φεβρ. τοῦ 1890. Τοῦ πατρὸς αὐτοῦ κληθέντος ὡς διδασκάλου ἐν Ἀρτάκῃ τῆς Βιθυνίας, διήκουσε τὰ ἐγκύκλια μαθήματα ἐν τῇ Μεγάλῃ τοῦ γένους σχολῇ, ἐσπούδασεν ἐπὶ βραχὺν χρόνον φιλοσοφίαν ἐν Ἀθῆναις, ἀπὸ δὲ τοῦ 1843—1847 ἐδίδαξε τὰ ἑλληνικά ἐν τῇ Μεγάλῃ σχολῇ τοῦ γένους. Τῷ 1848 μετέβη πρὸς συμπλήρωσιν τῶν σπουδῶν του εἰς Παρίσιους καὶ εἴτα εἰς Γερμανίαν, ἐγένετο δὲ διδάκτωρ τῆς ἱατρικῆς εἴτα τῆς φιλολογίας. Ἐπανελθὼν εἰς Κωνσταντινουπόλιν εἰργάσθη μετὰ πολλοῦ ζήλου πρὸς διάδοσιν τῆς παιδείας παρὰ τοῖς ἐν Τουρκίᾳ Ἑλλησιν, ἐγένετο δ' εἰς τῶν ἰδρυτῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ φιλολογικοῦ

συλλόγου, οὗ ἐπὶ πολλὰ ἔτη προήδρευε, καθὼς καὶ ἄλλων τινῶν ἐκπαιδευτικῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει συλλόγων. Τῷ 1848 ἐξέδωκε τοὺς Φιλιππικούς τοῦ Δημοσθένους, τῷ 1858 ἐν Βερούλινῳ ἐναίσιμον διατριβὴν περὶ τῆς παρ' ἀρχαίων Ἑλληνικῆς γυμναστικῆς, καὶ πολλὰς μετέπειτα διατριβὰς καὶ λόγους ἐν τῇ περιοδικῇ ἰδίῳ τοῦ ἐν Κ/πόλει συλλόγου, ἐν οἷς καὶ ἔκτενῃ εἰσαγωγῇ εἰς τὴν ἑλληνικὴν παιδείαν καὶ τὸν ἑλληνικὸν πολιτισμὸν. (Βλ. καὶ Ἑστία 1890 τ. Δ' σ. 141—2). [Π.]

Βασίλειον Βλ. Μπὰς μπέρουκ.

Βάσιγτων (Washington). Τοπαρχία τῶν Ἡνωμ. Πολιτειῶν τῆς Β. Ἀμερικῆς. Καίται εἰς πλ. 45°30'—49° Β. καὶ μῆκος 117°—124°15' Δυτ. τοῦ Γρην. Ἐχει ἐμβαδὸν 179 189 τχμ. καὶ 349 516 κατ. (1885), ἐξ ὧν 890 Σινι καὶ ὀλίγιστοι Ἰνδοί. Ἐδαφος, κλίμα καὶ προϊόντα, τὰ αὐτὰ καὶ τῆς Ὀρεγοῦνης. Διαίρεται εἰς Α καὶ Β βάσιγτων ὑπὸ τῶν κασκαδίων ὄρεων. Ἡ χώρα αὕτη ἀρδεύεται ὑπὸ πολλῶν ποταμῶν, ὧν κυριώτεροι εἰσὶν ὁ Κολομβίας καὶ ὁ Ὀκαναγάν. Ἐχει ὀλίγιστας λίμνας, ἀλλὰ πολλοὺς λιμένας, ὁρμούς καὶ πορθμούς ἀνακίαν βιομηχανίαν (281 ἐργαστᾶσια, τῷ 1880, μετὰ κεφαλ. 3 ἑκατομ. δολαρίων)· σιδηροδρ. συμπλεγμα ἀκούοντες ἀνεπτυγμένον (1212 χμ. τῷ 1885, ὑπὲρ ἐκμετάλλευσιν) καὶ 15 ἐθνικὸς τραπέζης, ἐχούσας ἐν συνόλῳ κεφάλαια 1,020,000 δολαρίων. Εἰς τὰ δημόσια αὐτῆς σχολεῖα τῷ 1885 ἐφοίτων 26 497 μαθηταί, εἰς δὲ τὰ ἰδιωτικὰ 1836. Τὰ κυριώτερα τῶν ἐμπορικῶν αὐτῆς εἰδῶν εἶναι γαϊάνθρακες, ξυλεία καὶ ἰχθύς. Τὰ ἔσοδα τῆς 110 535 δολλ. καὶ τὰ ἔξοδα 76 017 δολ. (1884—85). Δὲν ἔχει δὲ δημόσιον χρέος.—Ἡ τοπαρχία ὁργανώθη τὴν 19/2 Μαρτίου 1853. Διαίρεται εἰς 38 κομητείας καὶ ἔχει πρωτ. τὴν Ὀλυμπίαν μετὰ 2 500 κατ. Ἡ νομοθετικὴ αὐτῆς ἐξουσία ἀποτελεῖται ἐκ δωδεκαμελούς καὶ εἰκοσιετασμελούς Βουλῆς, κατὰ διετίαν ἐκλεγμένον. Ὁ διοικητὴς αὐτῆς καὶ ὁ γρμματεὺς διορίζονται κατὰ τριετίαν, αἱ δὲ λοιπαὶ ἀρχαὶ κατὰ διετίαν. [Π.Π.]

Βάσιγτων Πρωτεύουσα τῶν Ἡνωμ. Πολιτειῶν τῆς Β. Ἀμερικῆς. Καίται ἐν τῇ διαμερίσματι τῆς Κολομβίας ἐπὶ ὄψιπιδίῳ, παρὰ τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ Ποτομάκα, καὶ μετὰ τοῦτο καὶ τοῦ Α αὐτοῦ βραχίονος Ἀνακαστίου ἐνοῦται δὲ διὰ σιδηρ. μετὰ τῶν λοιπῶν πόλεων τῆς Συμπολιτείας καὶ ἔχει 230 000 κατ. (1890). Ὦν τὸ ἔκτον περίπου μὲν λευκοί, Ἰδρύθη τῷ 1791, καὶ ὠνομάσθη οὕτω πρὸς τιμὴν τοῦ Γεωργίου Βάσιγτων. Τὸ ὕψος αὐτῆς κλίμα τὰ ὅρατα δημόσια καὶ ἰδιωτικὰ κτίρια καὶ μνημεῖα, ὑφ' ὧν κοσμεῖται, αἱ μεγάλοι λεωφόροι, αἱ εὐρεταὶ ἐδοὶ κτλ. καθιστοῦσιν αὐτὴν μίαν τῶν ὡραιότατων καὶ θελκτικωτάτων πόλεων τῆς Ἀμερικής. Τὸ με-

γαλοπρεπέστατον καὶ ὡραιότατον τῶν κτιρίων τῆς, εἰς οὗ τὴν οἰκοδομὴν ἐδαπανήθησαν περὶ τὰ 16 ἑκατομ. δολαρίων, εἶναι τὸ Καπιτώλιον, ἐν ᾧ συνεδριάζουσιν ἡ Βουλὴ καὶ ἡ Γερουσία τῆς Ἀμ. Ὁμοσπονδίας καὶ ὁ Ἀρεῖς Πάγος. Οὐ μακρὰν τοῦτο καίται ὁ Λευκὸς Οἶκος (White House), ἐν ᾧ διαμένει ὁ πρῶτος τῆς Συμπολιτείας. Ἀλλὰ δημόσια οἰκοδομήματα ὅσα λόγου τῆς πόλεως εἶναι· τὸ Ὑπουργεῖον, μέγα κτίριον, ἐν ᾧ ὑπάρχουσιν τὰ ὑπουργεῖα τῆς Ἐπικρατείας, τῶν Στρατιωτικῶν καὶ τῶν Ναυτικῶν τὸ ταχυδρομεῖον τὸ Δημόσιον Τυπογραφεῖον τὸ Ναυτικὸν Ἀστεροσκοπεῖον ὁ στρατῶν τοῦ Ναυτικοῦ τὸ Ἑθνικὸν Μουσεῖον ἡ Καλλιτεχνικὴ Πινακοθήκη τὸ Δημαρχεῖον τὰ θέατρα κτλ. Ἡ πόλις ἔχει 117 ναοὺς καὶ παρεκκλήσια· πολλὰ φιλανθρωπικὰ ἱδρύματα καὶ ἀνώτερα ἐκπαιδευτήρια, ὅσον Πανεπιστήμια, Θεολογικὴν Σχολήν, Λύκεια, Κολλέγια κτλ., ὧν ἕκαστον ἔχει καὶ ἰδιαίτερον βιβλιοθήκην. Ἀλλ' ὑπὸ ἐμπορικὴν καὶ βιομηχανικὴν ἐποψίαν εἶναι ἀσήμενος. Ἐν μὲν τῶν πλατειῶν αὐτῆς ὑφύεται ὀδελίσκος, πρὸς τιμὴν τοῦ Γ. Βάσιγτων ἀνεγερθεῖσα, ἐν δὲ τοῖς περιγύροις, καὶ παρὰ τὰς ὁχθὰς τοῦ Ἀνακαστίου εἶναι τὰ πολεμικὰ ναυπηγεῖα. — Βάσιγτων κηλοῦνται ἐπίσης καὶ πολλὰ ἄλλα κρητεῖται. πόλις καὶ κώμη τῆς Συμπολιτείας [Π.Π.]

Βάσιγτων (Γεωργίος). Ὁ περίφημος ἀρχιστρατηγὸς τῶν βορείων Ἀμερικανῶν ἐν τῇ ὑπὲρ ανεξαρτησίας κατὰ τῶν Ἀγγλῶν ἀγῶνι (1776—83). Ἐγεννήθη τῷ 1732 ἐν τῇ πολιτείᾳ τῆς Βιργινίας. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἦτο πλοῦσιος γεωργὸς ἐν τῇ χώρᾳ, ὁ δὲ πᾶππος ἦτο ἀποικὸς μετοικηστὴς ἐξ Ἀγγλίας κατὰ τοὺς παραχρῶδεις καιροὺς τοῦ 12' αἰῶνος. Ὁ Β. ἐπιμελὴς παιδεύθηκε καὶ ἀσκήσας περὶ τὰ στρατιωτικὰ τοσσὺτον εἰλκυσε ἐφ' αὐτὸν τὴν προσοχὴν τῶν ἀγγλικῶν ἀρχῶν, ὥστε νεώτατος ἐτι (τῷ 1752) διεξήγαγε πολιτικὰς ἀπραγματεύσεις ἐν ταῖς μετὰ τῶν Ἀγγλῶν καὶ Γάλλων ἐν Ἀμερικῇ ἐπελοῦσαις ἔρισι καὶ ἔλαβεν ἐνεργὸν μέρος εἰς τὴν ἐπακολούθησαντα Ἀγγλογαλλικὴν ἐν Ἀμερικῇ πόλεμον (1756). Ἀλλὰ τὸ λαμπρὸν πολιτικὸν καὶ στρατιωτικὸν στάδιον τοῦ Β. ἀρχεῖται ἰδίως ἀπὸ τοῦ 1774, ἐπὶ τοῦ μέλους τῆς γενικῆς συνόδου τῆς Φιλαδέλφειας, ὅφ' ἦς ἐξελέχθη ἀρχιστρατηγὸς τῶν ἀποικιακῶν στρατευμάτων (1775). Ἐν μίσειμ πολλῶν δυσχερῶν περιστάσεων καὶ ἐν μεγίστῃ ἀπορίᾳ τῶν παντῶν διὰ θυμμάσιον διοργανωτικῶν πνευμάτων διαρρηθίνας τὰ κατὰ τὸν στρατὸν ἥρατο τοῖς λαμπροτάτοις νίκαις τοῦ Princeton (1777) καὶ Yorktown (1781) κατὰ τῶν Ἀγγλῶν στρατηγῶν. Μετὰ τὸ τέλος δὲ τοῦ ἀγῶνος (1783) ἀπεχώρησεν ἐπὶ τινα χρόνον εἰς τὴν ἰδιωτικὴν βίαν, ἀλλ' ἐκλεχθεὶς μετ' ὀλίγον μέλος τῆς συντακτικῆς συνόδου τοῦ (1787) ἔλαβεν ἐνεργὸν μέρος εἰς

τὴν σύνταξιν τοῦ ἔκτοτε καὶ νῦν ἐπὶ ἰσχύοντος Ἀμερικανικοῦ πολιτεύματος, ἀνήκων αὐτὸς εἰς τὴν μερίδα τῶν ζητούντων ὁμοσπονδία καὶ ἡν πολιτεῖν (federaliste) καὶ συντελέσας μεγάλως εἰς τὴν τοιαύτην τοῦ πολιτεύματος σύνταξιν. Τῷ 1789 ἐξελέχθη πρόεδρος τοῦ οὕτω συγκροτηθέντος κράτους τῶν «Ἰνωμένων πολιτειῶν». Καὶ ἀφοῦ ἐληξεν ἡ πρώτη τετραετία, ἐξελέχθη αὖθις τῷ 1793. Ἀλλὰ μετὰ τὴν λήξιν τῆς νέας τετραετίας (1797) ἀπεχώρησεν εἰς τὴν ἰδιωτικὴν βίαν καὶ ἐτελεύτησε μετὰ δυο ἔτη (1799). Ὁ Β. θεωρεῖται πρότυπον χρηστοῦ πολίτου, στρατιώτου καὶ πολιτικοῦ ἀνδρός κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν ἐνδοξῶν πολιτῶν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος εἰς Ῥώμην. [Π.Κ.]

Βασικτωνέντης. Βλ. Κιόδηλαφανής.

Βασιδιομύκητες. Βλ. Μύκητες.

Βασιδισκοειδές. Βλ. Βάσις.

Βασιεξάγωνον σύστημα. Βλ. Κρυστάλλικα σύστημα, Κρυστάλλωσις.

Βασικά ἄλατα καλοῦνται τὰ ἐνέχοντα εἰς ὕδροξύλλια (OH) τῆς βάσεως ἄλατα (πρὸς ἄλτα). [Ο.Α.Ρ.]

Βασική μηχανή. Βλ. Μηχανή.

Βασικά χρώματα καλοῦσι τὰ χρώματα, ἀπερ διχορροιοῦν κρυστάλλοι δεικνύουσιν, ὅταν παρατηρῶμεν αὐτοὺς διὰ διχροσκοπίου καθέτως πρὸς τὴν βάσιν αὐτῶν. [Κ.Μ.]

Βασικὸς βισμούθιτης (Wismuth-spath) εἶνε ὀρυκτόν, συνιστάμενον ἐκ 3 μορίων ὀξυανθρακώματος βισμούθιου, ἐνὸς μορίου ὀξειδίου βισμούθιου (ὕδρομυγούς) καὶ ἐνὸς μορίου ὕδατος. Παρὸλ. Βισμούθιτης. [Κ.Μ.]

Βασιλάδε. Χθελική νησίς πρὸς τὴν στομίῳ τῆς λιμνοθαλάσσης τοῦ Μεσολογγίου, κατὰ τὴν Δ. ἄκρην τῆς αὐλακός, δι' ἧς μόνως δύναται νὰ πλεύσῃς μέχρι τῆς πόλεως μικρὰ τροπιδόρρα πλοῖα· παράκειται τῇ Τουρλίδι, μεθ' ἧς ἐνοῦται νῦν τὸ Μεσολόγγιον δι' ἐπιθαλάσσιας ἀρχῆς τοῦ ὁδοῦ. Ἐνεκα τῆς θέσεως αὐτοῦ, καριωτάτης πρὸς ἄμυναν τῆς πόλεως, τὸ Β. ἐθεωρήθη ὡς ἡ κλεῖς τῆς λιμνοθαλάσσης. Ἐπὶ τοῦ ῥωσοτουρκικοῦ πολέμου, τῷ 1806, ὁ Ἀλῆ πασπὰς ὠχρῶσε τὴν πρὸς τὴν θάλασσαν πλευρὰν αὐτοῦ, ἐπὶ δὲ τῆς ἐπαναστάσεως εἶχεν ἐμοίως κατανοηθῇ ἡ στρατηγικὴ σπουδαιότης τῆς νησίδος, ἐφ' ἧς ἔστησαν πυροβόλα. Κατὰ τὴν δευτέραν πολιορκίαν τοῦ Μεσολογγίου πολλὰκις ἀπεπειράθησαν οἱ πολιορκηταὶ νὰ καταλάβωσι τὸ Β., κατῴρωσαν δὲ τοῦτο τὴν 25 Φεβρ. 1826, ὅτε ἐνεκα τῆς ἀναρλεξέως τῶν πολεμφοδίων ἠναγκάσθησαν νὰ ἐγκαταλίπωσιν αὐτὸ οἱ πολιορκούμενοι, συμποσούμενοι εἰς 80 (μετὰ 14 κανονίων), τῶν ἐχθρῶν ἀνερχομένων εἰς 1200. Ἀνέκτισαν δ' αὐτὸ οἱ Ἑλληγες ὑπὸ τὸν Ἀστίγχα τῇ 15 Δεκ. 1828. [Π.]

Βασιλάκης Ἀντώνιος Ζωγράφος Ἑλλήν ὑπὸ τῶν Ἱταλῶν καλούμενος Aliense ἐγεννήθη τῷ 1550 ἐν Μίλῳ καὶ παῖς ἐπὶ ὧν μετέβη ματα τοῦ πατρὸς, πλοιάρχου ὄντος, εἰς Βενετιαν. Χρηματίας μαθητὴς τοῦ ἐπισκοπῶντος ζωγράφου Παύλου τοῦ ἐξ Οὐδρῶνος (Veronese) διεκρίθη ἤδη δεκαοκταετῆς διὰ τῶν πρώτων αὐτοῦ ἔργων, ἅτινα κατέστησαν αὐτὸν κατ' ἐλπίαν γνωστότατον ἐν Βενετίᾳ, ὅπου κυρίως εἰργάσθη ὡς διαπρεπὴς ζωγράφος κατὰ τὸ πλεῖστον τοῦ βίου. Ζωγραφεῖ αὐτοῦ ἐκστῆσαν οὐ μόνον ἰδιωτικούς οἴκους, ἐκκλησιαστικὰ καὶ μοναστ., ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ μέγαρον τῶν δόξων. Καὶ ἐκτὶς δὲ τῆς Βενετίας εἰργάσθη ἀλλοχοῦ τῆς Ἱταλίας, ἐν Μυριανῶ (Murano), Βελλυνῶ (Belluno), Περούτζι, Παταυβί κτλ. Ἀπέθανε δὲ γηραιὸς τῷ 1629, καταλιπὼν ἀξίους λόγου μαθητὰς, ἐν οἷς καὶ ὁ ἱεὺς αὐτοῦ υἱὸς Στέφανος. Ἰδ. Ἀ. Μουσσοῦ δ' ἡν ἐν Ἑλληνομνημονίῳ σ. 160 κέ. [Α.]

Βασιλάκης Νικηφόρος. Βυζαντινὸς πολυγράφος. Ζῆσας ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Μανουὴλ Κομνηνοῦ (περὶ τὰ μέρη τοῦ 11^{ου} αἰῶνος). Ἐγραψε βιβλία παντοίας ὕλης, ῥητορικῆς, θεολογικῆς, ποιητικῆς, σατύρας, ἐπιστολάς κλπ. Τὰ περιεργάτα τῶν ἔργων του θὰ ἦσαν βεβαίως τὰ σατυρικά καὶ κωμικά, ὧν τὰς ἐπιγραφὰς ἀναφέρει ἐν τῷ προλόγῳ τῶν ποιημάτων αὐτοῦ (Ὁνομαζόμενος, Στυπαξ ἡ Παραδεισολαστία, Στεφανίτης, ὁ Ταλαντοῦχος Ἑρμῆς)· ἀλλὰ ταῦτα αὐτὸς ὁ συγγραφεὺς, «μνητασποῦδιαν ἑαυτοῦ καταγνοῦς», ἐξηράνισε κατακλύσας. Ἄξια δὲ μνείας εἶναι τὰ ῥητορικὰ προγυμνάσματα καὶ αἱ ἡθοιοποιίαι αὐτοῦ καὶ ὁ πρόλογος περισυναγωγῆς τῶν σωζομένων ἔργων του, ἐν ᾧ ἐγκωμιάζει ὑπερμέτρως ἑαυτὸν καὶ παρέχει δείγμα τοῦ χαρακτῆρος τοῦ λόγου του. Τὸν χαρακτῆρα δὲ τοῦτον, ἐξεζητημένον καὶ φορτικώτατον διὰ τὴν λεξιθηρίαν, φαίνεται ὅτι πολλοὶ τῶν συγχρόνων ἐθύμαζον· καὶ ἀπεμμελῶντο, ἐξ οὗ καὶ «βασιλακίζειν» ἐλέγετο τὸ κατὰ τὸν τρόπον τοῦ Β. γράφειν καὶ «βασιλακισμός» ὁ τοιοῦτος χαρακτῆρ. Τὰ προγυμνάσματα τοῦ Β. ἐξεδόθησαν τὸ πρῶτον ὑπὸ Ἀλλατίου (Exc. var. gr. 1641) καὶ τελευταῖον ὑπὸ Walz (Rhet. gr. I, σ. 421—525)· ὁ δὲ πρόλογος ὑπὸ E. Miller (Annuaire de l'Assoc. pour l'enc. des cl. gr. 1873 σ. 135—157). [Π.]

Βασιλάνος (Basilan). Συστάς νησιδίων ἐν τῇ πολυνήσιῳ Σουλῷ, μετὰ τοῦ Βορνέου καὶ Μινδάνου. Εἰς τὰς παρχίας αὐτῶν ἀλιτεύονται μαργαρίται. Ἀνήκουσιν εἰς τοὺς Ἰσπανοὺς. [Π.Π.]

Βασιλεία. Βλ. Βασιλεύς.

Βασιλεία (Bale γαλλ. Basel γερμ.). Καντόνιον τῆς Ἑλβετίας, διατεθὲν μετὰ τὰς ἐμφυλίους ἐρίδας εἰς δύο τὴν πάλαιον Β. καὶ τὴν ἀγροτικὴν Β. Τὸ πρῶτον

ἔχει ἐμβ. 35,8 γγμ. καὶ 71,251 κατ. (1888), προσδεύοντας τὴν τῶν διαμαρτυρομένων (καλ-
δαιστικῶν) θρησκείαν καὶ καλοῦντας τὴν γε-
ρμανικὴν. Ἀποτελεῖται δὲ ἐκ τῆς πόλεως Β.,
τῶν προαστείων αὐτῆς καὶ 3 παρὰ τὴν δεξιάν
τοῦ Ῥήνου χωρίων. Πι πόλις Β. καί-
ται ἔνθεν καὶ ἔνθεν τοῦ Ῥήνου, διαιροῦντος
αὐτὴν εἰς μετὰ τὴν καὶ μετὰ τὴν πόλιν.
ἔχει κέντρον ἐνώτερος ἡ σιδηροδρομικῶν γραμ-
μῶν καὶ ὑπὸ ἐμπορικὴν καὶ βιομηχανικὴν ἐ-
ποψίαν κατέχει μίαν τῶν πρώτων θέσεων ἐν
Ἑλβετίᾳ. ἔχει πολλὰ ἀρχιτεκτονικὰ μνη-
μεῖα, ἐν εἰς πρωτεύουσιν ὁ Μητροπολιτικὸς
Ναός, ἡ Αἰθουσα τῆς Συνόδου, τὸ Δημαρ-
χεῖον, τὸ Μουσεῖον κλπ. ἔχει πλουσίαν βι-
βλιοθήκην, πολλὰ εκπαιδευτικὰ ἰδρύματα καὶ
πινακοθήκας.

Ἰστορία. Κατακτηθεῖσα ὑπὸ τῶν Ῥω-
μαίων, προσηρτήθη εἰς τὸ Ῥωμαϊκὸν Κράτος,
εἶτα ἀπέτελεσε μέρος τοῦ βασιλείου τῆς Βουρ-
βουνίδας, μετ' ὃ ἐπέκυψεν εἰς τὴν κυριαρχίαν
τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας, τῇ δὲ 1501
ἡνώθη μετὰ τῆς Ἑλβετικῆς Ὁμοσπονδίας.
Πολλὰ συνθήκαι συνωμοτοχρήθησαν ἐν τῇ πό-
λει ταύτῃ, διασημοτάτη ὅμως ἐν τῇ ἱστορίᾳ
κατέστη ἡ πόλις διὰ τὴν εἰς αὐτὴν συνεληθούσαν
ἐκκλησιαστικὴν σύνοδον (βλ. κατωτέρω).

Ἡ Ἀγροτικὴν καντόνιον τῆς Β. ἔχει ἐμβ.
1210 γγμ. κατ. 62 133 (1888), προσδεύοντας
ἐπίσης τὸν Καλδινισμόν, καὶ πρωτεύουσιν τὴν
Λίσταλ.

Τὸ καντόνιον τῆς πόλεως Β. κυβερνᾶται
ὑπὸ Μεγάλου Συμβούλιου, οὗ τὰ μέλη ἐκλέ-
γονται ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἐπὶ ἑξαετίας καὶ ὅπου
ἐκλέγει 2 δημάρχους ἐργαζομένους ἐκ περιτρο-
πῆς, ἕκαστος ἐπὶ ἓν ἔτος, εἰς τὴν ἀρχὴν. Τὸ
Μεγαλὸν Συμβούλιον διορίζει τοὺς διὰ τὴν Ὁ-
μοσπονδιακὴν αἰκίαν ἀντιπροσώπους. Πλὴν
τούτου ὑπάρχει καὶ τὸ λεγόμενον Μικρὸν Συμ-
βούλιον, ἀποτελούμενον ἐκ τῶν 2 δημάρχων
καὶ ἐκ 13 μελῶν, ἅτινα ἐκλέγει τὸ Μ. Συμ-
βούλιον ἐκ τῶν μελῶν του. — Τὸ Ἀγροτικὸν
καντόνιον τῆς Β. κυβερνᾶται ὑπὸ τοῦ Ἑθνι-
κοῦ Συμβούλιου, ἐκλεγομένου ἐπὶ ἑξαετίας, καὶ
ὑπὸ πενταμελοῦς ὑπουργείου ἐκλεγομένου ὑπὸ
τοῦ Συμβούλιου ἐπὶ τετραετίαν. [Π.Π.]

Βασιλειάδης Σπυρίδων. Ἑλλην ποιη-
τῆς, γενν. ἐν Πάτραις κατὰ Δεκέμβριον τοῦ
1845, ἀποθ. νεαρῶτατος τῇ 30 Ἀυγούστου
1874 ἐν Παρίσις, ταφ. εἰς τὴν Ἀθήναις. Ὁ
Β. ὡς ὁ ἑτερος συσταδιοδόρμος αὐτοῦ, ὁ ποιη-
τῆς Παπαρρηγόπουλος, νεὸς ἀποθανὼν καὶ
οὗτος ἂν ἔτος πρὸ τοῦ θανάτου ἐκείνου, ὁποῦ-
δατε τὰ νομικά ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Πανεπιστημίᾳ
ἐξελλῶν αὐτοῦ διδάκτωρ τῇ 1868. Ἐγκατέστη
δ' ἐν Ἀθήναις ὡς διηγήτορος, ἀναγνωστῆς ἐν
ταύτῃ εἰς συγγράφην ποιημάτων καὶ δραμά-
των, ἅτινα ἰδιαίτερως ἐκτιμήσεως ἔτυχον
παρὰ τῇ τότε νεῇ γενεᾷ. Ὁ Β. εἶνε εἰς

τῶν κυριωτέρων ἀποστόλων τῆς Ῥωμαν-
τικῆς καλουμένης περιόδου τῆς νεοελλη-
νικῆς ποιήσεως, τῆς ὁποίας ἡ τελευταία φάσις
ἐκτυλίσσεται κατὰ τοὺς πρώτους μετὰ τὴν
μεταπολίτευσιν χρόνους. Αἱ κατὰ τὴν ἐποχὴν
ἐκείνην ἐμμέτρως ἐξελληνισθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Ἀγ-
γέλου Βλάχου Ποιητικαὶ Μελέται
τοῦ Λαμαρτίνου καὶ ἡ τόσον δημοτικὴ κατα-
στάσις μετὰφρασις τῶν Ἀθλίων τοῦ Οὐγκώ
ὑπὸ Σκυλίσσης κατὰ πολὺ συνετέλεσαν εἰς τὴν
διέγερσιν τῆς φαντασίας καὶ τὴν διαρρύθμισιν
τῆς ἐμπνεύσεως τῶν νέων τότε ποιητῶν, ὡς
ἐπὶ τῆς στιχουργίας καὶ τῆς γλώσσης αὐτῶν
ἀμύριστον ἐπιρροήν, ἐν Ἀθήναις κυρίως, ἐξή-
σκησαν ἡ σχολὴ τῶν ἀδελφῶν Σούτσων καὶ οἱ
ποιητικοὶ διαγωνισμοὶ οἱ διεξαγόμενοι ὑπὸ τοῦ
Πανεπιστημίου. — Πρώτην ποιητικὴν συλλογὴν
ὁ Β. ἐξέδωκε τὰς Εἰρήνας καὶ Κόμα-
τα, τῇ 1866. Αἱ Εἰρήνες, ἀποσταλθεῖσαι
εἰς τὸ Βουτσιναῖον διαγωνισμῶν αὐτοῦ ἔτους,
ἡξιώθησαν ἐν ἀλλὰ τῶν ἐπαίνων καὶ τῶν
κατακρίσεων τοῦ εἰσηγητοῦ. Ἀναλόγου δια-
κρίσεως ἔτυχον ἐν τῷ διαγωνισμῷ τοῦ 1872
ἑτέρα συλλογὴ, τὰ Ἑπεσπερόεντα,
ἐν ᾗ ὁ ποιητὴς ἐπεχειρεῖ, ἀπαλασσύμενος κατ'
οὐσίαν τῶν νεανικῶν ἐπιδράσεων, νὰ ἀναπτύξῃ
ἀνδρικώτερα καὶ μάλλον ἑλληνοκρητῆ θέ-
ματα. Ἀλλὰ γενναιότερον εἰργάσθη ὁ Β. ἐν
τῇ δραματικῇ ποιήσει, πρὸς τὴν ὁποίαν ἡσθά-
νιστο ἱδιόχουσαν κλίσιν. Πλήρης ἐνδοσυϊσθεύς
πνεύματος, ἐξέφρασε τὰς περὶ τῆς δραματικῆς
ποιήσεως ἐν Ἑλλάδι ἐλπίδας καὶ ἀνέψεις τοῦ
διὰ τῶν ἀξίαναιγνώστων προλόγων τῶν δρα-
μάτων του, ἀλλ' ὁ θάνατος δὲν ἐπέτρεψεν εἰς
αὐτὸν νὰ θεμελιώσῃ μόνιμον οἰκοδόμημα ἐπὶ
τῶν νεανικῶν τούτων ἐνδοπρολημάτων. Τῷ
1868 ἐξέδωκε τοὺς Κάλυγες καὶ τὸν
Λοῦκαν Νοταρᾶν, τῇ 1873 τὸν πρῶ-
τον τόμον τῶν Ἀττικῶν Νυκτῶν,
περιλαμβάνοντα πέντε δραματικὰ ἔργα τὴν
Γαλάττειαν, τὴν Σκυλλαν, τὴν Χί-
μιραν, τὸν Ὑψηλάντην, τὴν Σεμέ-
λην καὶ τὴν Ἀμάλθειαν. Ἐκ τούτων
τὸ ἐπιτυχέστατον εἶνε ὅπως ἡ Γαλά-
ττεια, πρωτότυπον δράμα, ἐμπνευσθὲν ὁμοῦ
ἐκ τοῦ ἀρχαίου περὶ Πυγμαλίωνος μύθου καὶ
τοῦ δημοτικοῦ ἔμματος ἡ Ἀπιστή γυ-
ναῖκα. Ἡ Γαλάττεια, γνωστὴ εἰς τὸ
πολὺ καινὴν ἐκ τῆς συχνῆς αὐτῆς διδασκαλίας
ὑπὸ τῶν ἑλληνικῶν θιάσων, μεταφρασθεῖσα
καὶ διασκευασθεῖσα ὑπὸ τῆς ἐν Παρίσις κυ-
ρίας Ἀδάμ, τῆς ἀποθυνητρίας τῆς Νέας
Ἑπὶ Ὁμιρήσειως, παραστήθη πρὸ
ἐτῶν ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ παρισινοῦ Ὀ-
δείου. Μετὰ τὸν θάνατόν του (1871) ἐδημοσι-
εύθησαν ἄλλοι δύο τόμοι τῶν Ἀττικῶν
Νυκτῶν, περιλαμβανόντες ἀνέκδοτα ἔργα
καὶ ἡμιτελῆ καταληθθέντα σχεδιάσματα, ὡς
καὶ τὰ εἰς διάφορα περιοδικὰ φύλλα κατεσπαρ-
μένα. — Ὁ Β. ἀφῆκε πρὸς τούτοις καὶ ἕτερον

ἔργον, διχρεότερον ἴσως τοῦ οἰολογικοῦ, τὴν ἐν Ἀθῆναις ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου ὀργανωθεῖσαν σχολὴν τῶν Ἀπείρων Παίδων, τῆς ὁποίας ἡ συστάσις θρεῖται εἰς τὴν πρωτοβουλίαν καὶ τὴν ἐνέργειαν τοῦ εὐκτισθέντος ποιητοῦ. [Κ. Π.]

Βασιλεία Θεοῦ. Εἶνε περιεκτικωτάτη ἡ φράσις αὕτη. Ἡ Β. τοῦ Θεοῦ ὑπάρχει πανταχοῦ, ἐνθα ὁ Θεὸς ἔρχεται, ἐπεκτείνεται· εἰς τὸ σύνολον τῶν ὄντων ἢ εἰς τὴν κοινωνίαν τῶν ποιοῦντων τὸ θέλημα αὐτοῦ (Α' Πέτρ. 6' 9). Ἡ ἐκκλησία εἶνε μερικὴ ἐκδήλωσις τῆς Β. ταύτης. Τὴν ἐκφράζει Β. Θ., ἣν μεταχειρίζονται ὁ Μάρκος, ὁ Λουκᾶς, ὁ Ἰωάννης καὶ ὁ Παῦλος, ἀντικαθιστῶν ὁ Ματθαῖος διὰ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, πλὴν ἐξαιρέσεων τιμῶν. Καλεῖται καὶ Β. τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ (Κολοσ. α' 13), Β. τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ (Ἰεφ. ε' 5) ἢ Β. ἀπλῶς (Ματθ. 8' 23, 5' 33). Ἡ Β. τοῦ Θεοῦ σημαίνει τὴν ἰουδαϊκὴν λαόν, οὗ τινος βασιλεὺς, νομοθέτης καὶ κριτὴς ἦτο ὁ Θεός (Ἰεφ. 10' 5. λγ' 22). Οἱ ἔθνη καὶ μέλλουσι ποτε νὰ λατρεύσῃ καὶ αὐτοὶ τὸν Θεόν (Ἦσ. 1α' 9). Ἡ Β. τοῦ Θεοῦ μέλλει νὰ δοξασθῇ διὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ Δαυὶδ, τοῦ Μεσσία, ὃν οἱ προφῆται προανήγγειλαν καὶ οἱ Ἰουδαῖοι περιέμενον ἐναγωνίως ὡς Μεσσίαν πολιτικὸν καὶ ἐπίγειον μέλλοντα νὰ δοξάσῃ τὸ ἔθνος αὐτῶν. Διὰ τοῦτο οἱ Ἰουδαῖοι ἀπεδοκίμασαν τὸν Ἰησοῦν, ὅστις ἐφάνη ὡς ἀληθὴς Μεσίας, ὡς Μεσσίας ὀρηκτικῆς, καὶ ἴδρυσεν ἐπὶ γῆς Β. τοῦ Θεοῦ πνευματικὴν. «Ἡ Β. ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου» (Ἰωάν. 18' 36, 37). Ταύτης τῆς Β. τοῦ Θεοῦ τὴν προτέγγισιν ἐκῆρξεν ὁ Ἰωάννης (Ματθ. 1α' 9). Καρπὴ αὐτῆς εἶνε ὁ Χριστός, ὅστις καὶ ἐπιδοκίμασε εἰς αὐτὴν πλοῦτον κοσμικῶν ἀγαθῶν καὶ εὐλογιῶν· ἡ δὲ τελεία αὐτοῦ Β. ὑπάρχει ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν πιστῶν, τῶν πρὸς ἀλλήλους συνθεομένων διὰ τῆς πρὸς τὸν Χριστὸν ἀγάπης (Ματθ. 1γ' 47). Ἡ Β. αὕτη ἡ ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ ἰδρυθεῖσα (Ματθ. γ' 2) καὶ ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων διαδοθεῖσα (Πρ. 6' 32, Ἰωάν. κ' 22), περατωθῆται ἐν τελείᾳ καὶ δοξασθῆται ὑπ' αὐτοῦ (Ἰεφ. α' 20—22). Τότε ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς προκἀνθεῖ τῷ Πατρὶ αὐτοῦ τὴν μεσσηνικὴν Β., ἣν κατὰ τὴν ἐκτετατὴν ἀνίστασιν παραλαβὼν ἐκασίλευσε καθυποτάξας πάντας ἀρχὰς καὶ δυνάμεις καὶ ἐξουσίαν καὶ πάντας τοὺς ἔθνοους αὐτοῦ ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ (Α' Κορ. 15' 24). Ἡ δὲ Β. τοῦ Θεοῦ ἄνευ διακρίσεως προσώπων ἔσται τελεία καὶ ἀθάνατος. [I. M.]

Βασιλείας ὁμολογία, οὕτως ἐκλήθη ἡ ὑπὸ Ὁσβάλδου Μυκονίου κατὰ πᾶσαν πίθιν νόηται συνταχθεῖσα διαμικτυρομένη ὁμολογία πίστεως ἐπὶ τῇ βάσει ὁμολογίας τοῦ Οἰκοῦ καὶ πιδῶν. Ἰδρυθεῖσα τῇ 21 Ἰανουαρίᾳ 1531, ἐγένετο 8' ἀποδεκτὴ καὶ ἐν Μολχάουζεν τῆς

Ἀλσατίας, ἐξ οὗ ἐγένετο γνωστὴ καὶ ὑπὸ τῷ ὀνόματι Confessio Mulhusana. [E.]

Βασιλείας σύνοδος. Ἐνθεν μὲν τὸ παπικὸν σχίσμα ἐνθεν δὲ αἱ μεγάλαὶ καταχρήσεις, αἱ παρατηρούμεναι ἐν τῇ Δυτικῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐνθεν αἱ προσπίπτειαι πολλῶν ἐθνικῶν ἐκκλησιῶν, ὅπως περιστείλωσι πῶς τὰς ἀπολυταρχικὰς τάξεις τοῦ παπισμοῦ ἡγαγόν ἐς τὴν συγκλήσιν τῶν τριῶν μεγάλων μεταρρυθμιστικῶν συνόδων ἐν Πίσσῃ. Κωνσταντία καὶ Βασιλείᾳ, κατὰ τὸ πρῶτον ἡμῶν τοῦ 16' αἰῶνος, αἵτινες καὶ οἰκοῦμεν καὶ ἐκλήθησαν. Τὸ σύνθημα τῆς συγκλήσεως αὐτῶν ἦτο ἡ μεταρρυθμίσις ἐν τῇ κεφαλῇ καὶ τοῖς μέλεσι (in capite et membris), ἀπὸ τοῦ Πάπα μέχρι τοῦ κληρικοῦ καὶ τοῦ λαοῦ, καθ' ὅς ἀρχὰς ἰδίᾳ ἀνέπτυξαν οἱ Γάλλοι θεολόγοι, ἰδίᾳ ὁ πολὺς Ἰέρων. Ἡ ἐν Β. σύνοδος συνεκλήθη ὑπὸ τοῦ Πάπα Μαρτίνου Ε', ἀλλὰ τελευτήσαντος τούτου μετὰ μικρὸν ἤρξατο τῶν ἐργασιῶν τῆς ὑπὸ τὴν διαδοχὴν αὐτοῦ Εὐγένιον τὸν Δ' τῇ 23 Ἰουλίου 1431, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ αντιπροσώπου τοῦ Ἰουλιανοῦ Καίσαριν. Τῶν τακτικῶν τῆς βίβης ἐργασιῶν ἤρξατο μόλις τῇ 14 Δεκεμβρίου, ὅτε ὡς σκοπὸς αὐτῆς ὠρίσθη ἡ ἐξαφάνισις τῶν αἱρεσιῶν, ἡ ἐνωσις πάντων τῶν χριστιανικῶν λαῶν ἐν τῇ μιᾷ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ, ἡ κατέπυξις τῶν πολέμων μεταξὺ τῶν Χριστιανῶν ἡγεμόνων καὶ ἡ μεταρρυθμίσις τῆς ἐκκλησίας ἐν τῇ κεφαλῇ καὶ τοῖς μέλεσιν. Αἱ τάξεις ὅμως αὐταὶ τῆς συνόδου ἐμδαλοῦσαι τὸν Πάπαν εἰς φόβους, ἠνάγκασαν αὐτὸν ἡδὴ τῇ 8 Δεκεμβρίου νὰ διαλύτῃ τὴν σύνοδον καὶ νὰ συγκλήσῃ αὐτὴν ἐκ νέου μετὰ ἐν καὶ ἡμῶν ἔτος εἰς τὴν Βονωνίαν. Τὰ μέλη βίμως τῆς συνόδου ἀνῆρσαν καὶ διάλυσιν καὶ ἀπειλὰς τοῦ Πάπα συνῆλθον τῇ 15 Φεβρουαρίου εἰς συνεδρίαν, καθ' ἣν ἀπεφάσιζαν δοτὶ κανονικὴν σύνοδον εὐδὲς οὐδ' ὁ Πάπας αὐτὸς δύναται νὰ διαλύσῃ. Ἐν ἄλλῃ συνεδρίᾳ, τῇ 29 Ἀπριλίου, ἀπεφάσιζαν νὰ ἀπευθύνωσι προσκλήσιν πρὸς τὸν Πάπαν, ὅπως ἀνακαλέσῃ τὴν διάλυσιν καὶ ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἐμτανισθῇ πρὸ τῆς συνόδου. Ὁ Πάπας ἠναγκάσθη ἐν ἀρχῇ νὰ ἐνδώσῃ, οὕτω δὲ ἡ σύνοδος ἡδυνήθη νὰ ἐξακοῦσθῃ τὰς ἐργασίας ἐν ἀρχῇ καταβάλλουσα πολλὰς προσπαθείας πρὸς ἐνωσιν τῶν Βεημῶν (ἑκπιδῶν τοῦ Οὐρσίου), ἧτις ἐπετεύχθη ἐπὶ τέλους ὡς πρὸς τὴν τέταρτον τῶν μερίδων αὐτῶν, τὴν τῶν Καλλιστινῶν τῇ 30 Νοεμβρίου 1433. Ἐκ τῶν ἐπιτυχιῶν τούτων ἐνοχρυσθεῖσα ἡ σύνοδος προέβη εἰς τὸ κυρίως μεταρρυθμιστικὸν τῆς ἔργον τὸ πρῶτον κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 22 Ἰανουαρίου 1435, ὅτε ἐλήθησαν αὐστηρὰ κατὰ τῆς παλλακείας τῶν κληρικῶν μέτρα, πρὸς δὲ κατὰ τῆς ἐπικηρύξεως τῆς ἀπκαρτερίας. Τῇ 25 Μαρτίου προέβη εἰς τὰς μεταρρυθμίσεις, τὰς ἀναγόμενάς εἰς αὐτὸν τὸν

παπικὸν θρόνον καὶ εἰς τὸ συνέδριον τῶν καρδινάλιων, αἵτινες ὁμῶς ἐξηρέθισαν οὐκ ὀλίγους καὶ ἐν αὐτῇ τῇ συνόδῳ, ἀπαρτίσαντας ἰδίαν παπικὴν μερίδα. Ἡ ἔρις μεταξὺ συνόδου καὶ Παπᾶ ἐξερράγη ἰδίᾳ, ὅτε οὗτος χάριν τῶν ἐπικειμένων διαπραγματεύσεων περὶ ἐνώσεως τῆς Ἀνατολικῆς ἐκκλησίας προέτεινεν ὡς τόπον αὐτῶν τὴν Φερράραν, ἐνῷ ἡ σύνοδος ὑπεδείκνυε τὴν Βασιλείαν ἢ τὴν Αὐενίῳνα. Ὁ Πάπας εἰς οὐδὲν λογισάμενος τὴν ἀντίστασιν τῆς συνόδου ἤνοιξεν αὐτὸς ἰδίαν σύνοδον ἐν Φερράρᾳ τῇ 27 Δεκεμβρίου 1437, ἡ δ' ἐν Β. σύνοδος ὑπέβαλε τότε αὐτὸν εἰς ἄρνησιν τῇ 24 Ἰανουαρίου 1438. Ἐκτοτε πᾶσαν τὴν προσοχὴν τῆς συνόδου ἀπερρέψεν ἡ πρὸς τὸν Πάπαν ἔρις, ἥτις τῇ 25 Ἰανουαρίου 1439 κατέληξεν εἰς τὴν καταδίκην αὐτοῦ εἰς καθάρσεις. Ἡ εἰς τὴν συνέδρον προέβη καὶ εἰς τὴν ἐκλογὴν ὡς διαδόχου αὐτοῦ τοῦ δευτέρου τῆς Σαβαυδίας Ἀμαδαίου ὑπὸ τὸ ὄνομα Φήλικος Ε' τῇ 5 Ὀκτωβρίου 1439, ὅστις ὁμῶς ἀναγνωρισθεὶς ὡς τοιοῦτος ὑπὸ μόνῃς τῇ Ἑλβετίας περιήλθε ταχέως εἰς διαστάσιν καὶ πρὸς αὐτὰ τὰ μέλη τῆς συνόδου. Αὕτη ἔσχε τῇ 16 Μαΐου 1443 τὴν τελευταίαν τῆς συνεδρίαν, καθ' ἣν ἀπεφασίσθη νὰ συνέλθῃ πάλιν ἐντὸς τριῶν ἐτῶν εἰς Λυὸν, καὶ προσωρινῶς δὲ πρὸς ἀσφάλειαν τῆς ἐγῶν νὰ μετατεθῇ εἰς Λωζάνην, ὅπου πολὺ ὀλίγοι μετέδρασαν. Τὸ σχίσμα ἤρθη τῷ 1449 μετὰ θάνατον Εὐγενίου τοῦ Δ', ὅτε ὁ διάδοχος τοῦτου Νικόλαος Ε' διὰ βούλλας τοῦ ἀνεγνώρισε πάσας τὰς ἀποφάσεις τῆς συνόδου τὰς ἀναφερομένας εἰς προσωπικά ζητήματα. Ὁ Φήλιξ παρικήθη εἰς ἐκ τοῦ παπικοῦ ἀξιώματος ἀνεδείχθη Καρδινάλιος καὶ ἀπέθανε τῷ 1451 ὡς ἅγιος τῆς Δυτικῆς ἐκκλησίας. Αἱ μεταρρυθμιστικαὶ ἀποφάσεις τῆς ἐν Β. συνόδου εὗρον ὑποδοχὴν ἐν Γαλλίᾳ, ἐνθα καθιερώθησαν διὰ τοῦ πραγματικοῦ τὸ π. ο. (sanction pragmatique) τοῦ ἐκδοθέντος ἐν Ἀδαρκίῳ (Bourges) ὑπὸ τοῦ βασιλέως Καρόλου Ζ', καὶ ἐν Γερμανίᾳ μετὰ τινων περιορισμῶν. (Πρβλ. Mansi, Conciliorum nova Collectio t. 29. 31 — Monumenta conciliorum general. Saec. XV t. 1—3. — A. O. S. Syl. Comm. de gestis Bas. Conc. Κολων. 1535 — Wessenberg, Die grossen Kirchenversammlungen des 15. und 16. Jahrhunderts, t. 2 ἐν Κωνσταντίᾳ 1846.) [Ε.]

Βασιλείδης. Τρεῖς μνημονεύονται Ἑλληνες φιλόσοφοι ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο, ὧν ὁ μὲν ἐπικουρείος, ζῆσας περὶ τὸν Γ' π. Χ. αἰῶνα, ὁ δὲ στοιχὸς σύγχρονος τοῦ Διωνος Χρυσόστρου καὶ ὁ τρίτος γνωστικὸς ἐξ Ἀλεξανδρείας, ὁ διακριθεὶς μᾶλλον ὡς αἰρεσιάρχης περὶ τὰ τέλη τοῦ Δ' μ. Χ. αἰῶνος. Ἐπιχειρήσας οὗτος νὰ ἐξηγήσῃ τὴν ὑπαρξίν τοῦ κακοῦ ἐν τῇ κόσμῳ ἐφαντάσθη νὰ διακρίσῃ τὰ σφάλματα πνεύματα εἰς τριακσάς ἐξηκοντα

πέντε τάξεις καὶ ν' ἀποδώτῃ εἰς τὴν κατωτάτην τούτων τὴν δημιουργίαν τῆς γῆς καὶ τῶν ἐπ' αὐτῆς. Εἰς τοῦτον πρῶτον ἀποδίδεται καὶ ἡ δόξα ὅτι ἔχει ὁ ἄνθρωπος δύο ψυχάς, τὴν μὲν λογικὴν τὴν δὲ ὀρμητικὴν, αἰετοῦ πρὸς ἀλλήλας πολεμούσας. Πλὴν τούτων ἐπίστευεν εἰς τὴν μετεμψύχωσιν, συνέταξε δὲ καὶ ἀπόκρυφον Εὐαγγέλιον, τὸ ὅποιον δὲν διεσώθη· κατέλειπεν υἱὸν ἀνέμκτι Ἰσιδωρον διδασκντα ἑσα καὶ ὁ πατήρ, πολὺ δὲ γνωστότερος εἶναι ὁ μαθητὴς αὐτοῦ Μαρκίων. [Ρ.]

Βασιλείον. Βλ. Βασιλεῦς.

Βασιλείος. Ὄνομα συχνότατον κατὰ τοὺς μ. Χ. χρόνους. Ἐκ τῶν πλείστον Β. τῶν ἐν συγγράμμασι καὶ ἐπιγραφαῖς ἀναφερομένων ἐπιστημάτατοι ὑπῆρξαν οἱ ἑξῆς: 1) ὁ Μ. Ἐ. γ. α. ἢ Ἀ. γ. ι. ο. σ. γεννηθεὶς τῇ 329 ἐν Καισαρείᾳ ἐκ γονέων χριστιανῶν, Βασιλείου καὶ Ἐμμελείας. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ, ἐγκρίτος πολίτης, μετήρχετο τὸν διδασκαλὸν τῆς ρητορικῆς, ἡ δὲ μαθήμην τοῦ Μαρκιανὸν διεκρίνετο διὰ τὴν θεολογίαν τῆς καὶ ἐνεστάλαξεν ἐνὸς ἡμέρας ἐν τῇ μικρῇ καρδίᾳ τοῦ ἐγγόνου τὸν ζῆλον τοῦ χριστιανισμοῦ. Μετὰ τὴν ἐν τῇ ἰδίᾳ πατριδι ἀποπεράτωσιν τῶν πρώτων αὐτοῦ σπουδῶν ὁ Β. μετέβη πρὸς τελειοποιήσιν τὸν εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἐνθα ἠκολούθη μετὰ τῶν ἄλλων περιφήμων σοφιστῶν καὶ τοῦ διασήμεου Λιβανίου, ἐκεῖθεν δ' ἦλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας, ὅπου ἔργα (351—355 μ. Χ.) διδασκάλους τὸν Προκίρην καὶ τὸν Ἰμέριον, συμμαθητὰς δὲ Γρηγόριον τὸν Ναζιανζηνόν, μετ' οὗ συνεδείη διὰ στενῆς φιλίας, καὶ τὸν κατόπιν αὐτοκράτορα Ἰουλιανόν. Ἐξ Ἀθηνῶν ἐπέστρεψεν εἰς Καισάρειαν τῷ 355 καὶ ἐπεσθῆν κατ' ἀρχὰς εἰς τὸ ἐπάγγελμα τοῦ συνηγέρου καὶ ρήτορος, ταχέως ὁμῶς ἀνέβησεν αὐτὸ καὶ ἐπηρεασθεὶς ὑπὸ τῆς πρεσβυτέρως καὶ ἀγάμου ἀδελφῆς τοῦ Μαρκίνου ἀπεχώρησεν ἐν εἰς 358 εἰς ἑρμιαν, ὅπου ἦγε βίον ἀσκητικόν, χωρὶς ὁμῶς τούτου ἕνεκα νὰ παύσῃ διὰ τε λόγου καὶ διὰ γραφίδος ἀναμνηστέος εἰς τὰς τότε ζωηρὰς ὁρηκευτικὰς ἐρίδας Ἀρειανῶν καὶ ἄλλων, οὐδ' ἀπέχεν ἀπὸ τοῦ νὰ εὐεργετῇ πάσαν θυσίαν τοῦ συμπολίτου, τῷ μεγάλῃ παιδείᾳ, ἡ ἑξῆς ἀρετῇ καὶ ἡ σπανία φιλανθρωπία τοῦ ἑκαμὴν τὸν λαὸν τῆς Καισαρείας νὰ λατρεύῃ τὸν Β., ἐζητήσαν δ' ἐν εἰς 370 τὸν διορισμὸν αὐτοῦ ὡς ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας ἐν τῇ θίσει τοῦ Εὐσέβιου. Ἐκτοτε δ' ἀνέπτυξεν ὁδῶντες μέγας αὐτοῦ τῆς ἐκκλησίας φωστὴρ πάσας αὐτοῦ τὰς πνευματικὰς καὶ χριστιανικὰς ἀρετὰς εἰς θεμελίον ἀληθῶς ἀνέφικτον. Ἐλάλει καὶ ἐν γράσει ἀκαταπαύστως, διδασκων οὐ μόνον τὰ πομπικόν του, ἀλλὰ καὶ ὅλον τὸν συγχρόνον χριστιανισμόν, ἐπαδείξατο δὲ κατὰ τὰς τότε περιπετείας τῆς ὁρηκευτικῆς ἐρίδος εὐστάθειαν καὶ θάρρος ἀξιοζήλουν. Ὁ αὐτοκράτωρ Οὐάλης, ταχέως ὑπὲρ τῶν Ἀρειανῶν, ἠθέλησε νὰ κατα-

βάλη πᾶσαν ἀντίστασιν, ἐπέμψε δὲ εἰς Καισάρειαν τὸν ὑπαρχόν Μόδεστον, ὅπως ἐπιτύχη καὶ τοῦ Β. τὴν προσχώρησιν εἴτε διὰ τῆς πειθοῦς εἴτε διὰ τῆς βίας. ἑπαπειλὼν τὴν ἀπίσταν τῆς τοῦ αυτοκράτορος φιλίας. Ὁ δὲ Β. ἀπακρινάτο ἀπτόχως. «Οἱ τοῖς θεοῖς λόγους ἐντεθραμμέναι προσέχαι μὲν τῶν θείων δογματικῶν οὐδὲ μιαν ἀνέχονται συλλεβήν, ὑπὲρ δὲ τούτων καὶ πάσας, εἰ θεοί, τοῦ θανάτου τὰς ἰδέας ἀσπάζονται. Τὴν δὲ βασιλείᾳς φίλιν μέγα μὲν ἡγοῦμαι μετ' εὐσεβείας, ἄνευ δὲ ταύτης ὁλεθρίαν ἀποκαλῶ». Καὶ ἡ εὐστάθεια αὕτη ἀρῶπιλος τὸν τε ὑπαρχόν καὶ τὸν αυτοκράτορα καὶ συνέτεινεν εἰς τὴν ἐπικράτησιν τῶν δογματικῶν τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου καὶ εἰς τὴν κατὰ πτωσιν τοῦ Ἀρειανισμοῦ. Ὁ λαὸς, ὡς ἐρρήθη, ἐλάτρευε τὸν Β., ἀλλὰ καὶ οὗτος ὁλοκληρῶν τὴν ὑπαρξίν του ἐθυσίασεν ὑπὲρ τῶν ἄλλων. Πρὸς ταῖς ἄλλαις ἀνεξαντλήτοις εὐεργεσίαις του ἴδρυσε καὶ τὴν λεγομένην Βασιλειάδα, ἣτοι μέγα νοσοκομεῖον καὶ θεραπευτήριον καὶ ξενῶνα συγχρόνως μετὰ τῶν ἀνθυγαίων ἰατρῶν χάριν τῶν ασθενῶν καὶ μετὰ διαφόρων ἐργαστηρίων βιομηχανικῶν χάριν ἀσχολίας τῶν στερουμένων ἐργασίας, ἥκμασε δὲ τὸ καθιδρυμα τοῦτο μεγάλως κατὰ τὸν Δ' καὶ Ε' μ. Χ. αἰῶνα. Ἀπεδίδωκε δ' ὁ Β. νέος ἔτι καὶ ἀκμάζον, τῇ 379, ἐν ἡλικίᾳ πενήκοντα ἑτῶν, ὁ δὲ φίλος του Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνὸς ἐξεφώνησε τὸν ἐπιτάφιόν του.

Ὡς συγγραφεὺς ὁ Β. ὑπῆρξεν εἰς τῶν γονιμωτάτων, καταλιπὼν πλῆθος λόγων καὶ πραγματικῶν, πασῶν θρησκευτικῶν περιεχομένου, κατὰ δὲ τὴν Φωτίον κριτὴν «Ἀριστος ἐν πᾶσι τοῖς αὐτοῦ λόγοις ὁ μέγας Βασιλεὺς. λέξει δὲ καθαρὰ καὶ κυρίᾳ καὶ ὅλως πολιτικῇ καὶ πνευματογικῇ δεινός, εἰ τις ἄλλος, χρῆσασθαι». Ἦτο δὲ, ὅπως καὶ οἱ ἄλλοι τῆς εποχῆς ἐκείνης μεγάλοι τῆς Ἑκκλησίας πατέρες, καὶ τῆς θήραθιν λεγομένης σοφίας δεινὸς μύστης, πόσον δ' ἐξέτιμα τοὺς Ἑλληνας συγγραφεῖς δεικνύσιν αὐτοῦ ἡ «Πρὸς τοὺς νέους πραινέσις ὅπως ἂν ἐξ ἑλληνικῶν ὠρελοῖντο λόγων». Περί τῶν συγγραμμάτων καὶ τοῦ βίου τοῦ Β. διεξοδικῶς καὶ μετ' ἀκριθείας ἐπραγματεύθη ἐκ τῶν ἡμετέρων ὁ Κ. Κοντογόννης ἐν Φιλολογικῇ καὶ Κριτικῇ ἱστορίᾳ τῶν πατέρων καὶ τῶν συγγραμμάτων αὐτῶν (Β' ἡ' 0. 1853 τ. 6' σ. 354—425), ὅπου παραπέμπεται ὁ ἀναγνώστης διὰ ἐκτενέστερας πληροφορίας. Ἐνταῦθα προσθετοῦν μόνον ὅτι ὁ Β. εἶχε πλὴν τῆς μνηστειῆς πρεσβυτέρης ἀδελφῆς Μακρίνης καὶ οὐκ ἄλλους νεωτέρους ἀδελφούς. Ὦν εἰς ἥτο καὶ ὁ ἐπίσης ἑξοχος ἐκκλησιαστικὸς πατήρ Γρηγόριος ὁ Νύσσης. Ἐξεδύθησαν δὲ τὰ ἔργα τοῦ Β. ἐν τῇ ἑλλ. πρωτοτύπῳ καὶ μετὰ λατινικῆς μεταφράσεως, ἡ καὶ ἐν μόνῃ λατινικῇ μεταφράσει, καὶ ἐν μεταφράσεσιν εἰς ἄλλας γλώσσας πολλάκις μέχρι τοῦδε. Ἡ πρώτη διὰ τύπου ἑκδόσις ἐγένετο ἐν Βασιλείᾳ

τῇ 1532 εἰς φύλλον ὑπὸ Δεσιδερίου Ἑράσμου περιέχουσα μόνον τὰ ἑλλ. κείμενον καὶ ὄχι πάντα τὰ ἔργα τοῦ Β. Ἡ δὲ δευτέρα ἐγένετο ἐν Ῥωμανίᾳ τῇ 1535 ἐπίσης εἰς φύλλον παρὰ Στεφ. Σαύμ καὶ ἐπίσης ὄχι πλήρως καὶ ἑλληνιστί. Τρίτη δὲ πληρετέρα τοῦ ἑλλ. κειμένου ἑκδόσις ἐγένετο ἐν Βασιλείᾳ τῇ 1551. Πρὸ δὲ τῆς ἑκδόσεως τοῦ ἑλληνικοῦ κειμένου τῶν ἔργων τοῦ Β. εἶχεν ἐκδοθῇ λατινικῇ μεταφράσει αὐτῶν ἐν Ῥώμῃ τῇ 1515. ἔπειτα δ' ἐν Παρισίοις τῇ 1520 καὶ πολλάκις ἄλλαχθ. Ἑλληνολατινικὰ δ' ἑκδόσεις ἐγένοντο ἐπίσης πολλαί. Ἡ πρώτη ἐν Παρισίοις τῇ 1618 εἰς τόμους δύο. Καλλιτέρα τῶν κατόπιν ἀκολουθησασῶν ὁμοίων εἶνε ἡ ὑπὸ Ἰουλιανῶν Γαρνιέρου ἐν Παρισίοις 1721—1730 εἰς τόμους 3 καὶ εἰς φύλλον, νεωτάτη δ' ἑκδόσις εἶνε ἡ ἐν τῇ μεγάλῃ ἄλλ' ἥκιστα, ἀτυχῶς, κριτικῇ συλλογῇ τοῦ Migne ἢ Patrologiae gr. cursus, τ. 20—32 (ἐν Παρισίοις 1857). [Γ.Κ.]

2) Παιητῆς ἀνχιρεντεῖων ποιήσεων φερουσῶν τὴν ἐπιγραφὴν τῶ αὐτοῦ Βασιλεῖος. Τὶς ακριβὴς ὁ Β. οὗτος ἀγνωστος, βεβαίως ὁμοιος εἶνε ἐκ τῶν μ. Χ. χρόνων καὶ ἴσως αὐτὸς ὁ προειρημένος μέγας τῆς ἐκκλησίας πατήρ.

3) Ἐπισκοπὸς Ἀγκύρας κατὰ τὰ ἔτη 336—360, κατ' ἀρχὰς ἰατρὸς τὸ ἐπάγγελμα, ὡς ἐκκλησιαστικὸς δὲ γινόμενος ἀρχηγὸς τῶν λεγομένων Ἡμερικανῶν, διὰ καθήρεθον ὑπὸ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει συνόδου τῇ 380 καὶ ἐξωρίσθη εἰς Ἰλλυρίαν. Εἶχε γράψῃ: πολλὰ, ἀλλ' οὐδὲν ἔργον αὐτοῦ διεσωθή.

4) Ὁ Κίλις ἀκμάσας ἐπὶ τοῦ αυτοκράτορος Ἀναστασίου περὶ τὰ τέλη τοῦ πέμπτου αἰῶνος, κατ' ἀρχὰς πρεσβύτερος ἐν Ἀντιοχείᾳ καὶ ἔπειτα ἐπίσκοπος Βίρηνουπόλεως τῆς Κιλικίας. Εἶχε γράψῃ: ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν καὶ ἄλλα ἔργα. τὰ ὅποια ἀναφέρουσιν ὁ Φωτίος καὶ ὁ Σουίδας.

5) Ὁ Σελευκίης ἐπίσκοπος κατὰ τὰ ἔτη 418—458. λαβὼν ἐναργὲν μέρος ὑπὲρ τοῦ Βίτυχιανῶ καὶ κατ' αὐτὸ ἀλληλοδιαδόχως, καὶ γράψας θρησκευτικὰ συγγραμματα, συγκεχυμένα μετὰ τῶν ἔργων Γρηγορίου τοῦ ὁκυματουργοῦ, μεθ' ὧν ἐξεδύθησαν τῇ 1622 ἐν Παρισίοις. Κακῶς δὲ συγχέει αὐτὸν ὁ Φωτίος μετὰ τὸν φίλον τοῦ Χρυσόστομου (Β' δ' 0. 168).

6) Ὁ Πατριάρχης, παρκακωμώμενος Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου, ἀκμάσας κατὰ τὸ πρῶτον ἡμῶν τοῦ δεκάτου αἰῶνος, συγγραφεὺς Ναυμαχικῆς ἐκδοθέντα ὑπὸ Φαβρικίου ἐν τῇ Ἑλλ. βιβλιοθήκῃ (τόμ. Ν' σ. 136 κ. τῆς Δ' ἐκδ.). [Γ.Κ.]

Βασιλείας ὄνομα δύο αυτοκρατόρων τοῦ Βυζαντίου.

1) Β. Δ' ὁ Μακεδών, ὁ ἰδρυτῆς τῆς μακεδονικῆς λεγομένης δυναστείας, ἐγενν. τῇ 318, ἦτο δὲ κατὰ τινὰ μὲν παράδοσιν Ἀρμέ-

νός καὶ ἀπόγονος τῶν Ἀρκαδικῶν βασιλείων, κατ' ἄλλους δ' ἐγενήθη ἐν τοῖς περὶ τὴν Ἀθριανούπολιν, κατὰ δὲ τὴν πλείωνάτην γνώμην περὶ τὴν Θεσσαλονίκην, καταγόμενος ἰσως ἐξ οἰκγενεῖας Σλάβων ἐξέλληθην αὐτῶν. Μακρὸν χρόνον τῆς νεότητος αὐτοῦ διήλθεν ὡς αἰχμάλωτος παρὰ τοῖς Βουλγάροις, ἔπειτα δὲ τῷ 837 ἔλλθων εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐπὶ τοῦ βασιλέως Θεοφίλου μετὰ τὴν ἀπόδυσιν τῶν ὑπὸ τοῦ Κρούμου εἰς τὴν Βουλγαρίαν ἀπαχθέντων αἰχμάλωτων ἐγένεν ἐπὶ Μιχαὴλ τοῦ Μεθόου τὸ μὲν πρῶτον ἱπποκόμος τοῦ μεγιστάνος Θεοφίλου, κατόπιν δὲ καὶ τοῦ βασιλέως, ἔπειτα δ' ἀνῆλθεν εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ παρακοιμημένου, ὅτε δὲ Βάρδας κατώρθωσε τὴν ἀπομάχην τὸν Δαμιανόν, ἔλπιζων, ὅτι διὰ τῆς ἀποπομπῆς τοῦ Δαμιανοῦ καὶ τοῦ θορύβου τοῦ Β. παρεσκευάζε τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν ἀρχὴν ἄνοδον, ἡπατάτο, διότι δὲ Β. πεμπόνητος ὦν τὰ πάντα ἐμνηχάτο ὅπως κερδίσει μὲν τὴν εὐνοίαν τοῦ Μιχαήλ, ὑποσκελίσῃ δὲ τὴν ἀντίπαλον Βάρδαν. Αἰὲ ἀπέπειψε μὲν τὴν ἰδίαν σύζυγον Μαρίαν καὶ ἔλθεν εἰς δεύτερον γάμον, χαρίζομενος εἰς τὸν βασιλέα, τὴν παλλακίδα αὐτοῦ Εὐδοκίαν τὴν Ἰγγερίνην, εἰς ἣν ἐπέτριψε νὰ ἐξακολουθῇ τὰς μετὰ τοῦ Μιχαήλ σχέσεις, τὸν δὲ Βάρδαν κατάρθωσε νὰ ποιῇ ἐκποδὴν διὰ τοῦ γαμβροῦ αὐτοῦ Συμβατίου (ἴδ. Βάρεσσ. 2). Μεταξὺ δὲ τῶν μετὰ τοῦ Συμβατίου κατὰ τοῦ Βάρδα συνωμοσάντων ὑπῆρξεν οὐ μόνον αὐτὸς δὲ Β., ἀλλὰ καὶ ὁ ἀδελφός αὐτοῦ Μαριανός. Μετὰ δὲ ταῦτα δὲ Μιχαήλ, ἀμείνων τὴν πίστιν τοῦ Β. ἅτε θῆθεν σώσαντος αὐτὸν ἀπὸ τῶν ἐπιβουλῶν τοῦ Βάρδα, υἱοθετήσαν αὐτόν, καίπερ ὄντα πρεσβύτερον, τὴν δὲ 28 Μαρτίου 866 ἀνεκέρυξεν αὐτὸν πνευματικῶς καίσαρα καὶ συμβασιλέα. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας δὲ ταύτης δὲ Β., ὅστις τέως χάριν τῆς βασιλείας εἶχεν ὑποκύψει εἰς πᾶσαν θέλησιν τοῦ Μιχαήλ, οὐ μόνον συνεδέθη πρὸς τοὺς ἀοιστοὺς τῆς αὐτοκρατορίας ἄνδρας, ἀλλὰ καὶ εὐθαρσῶς καὶ ἀξιοπρεπῶς ἀντετάσσεται εἰς τὰς παραλόγους ἀξιώσεις τοῦ συνάρχοντος. Ὑνταῦθον δ' ἐπέληθε μετὰ τῶν δύο συμβασιλείων ῥήξεις, ἥτις ἀπέληξε τῇ 23 Σεπτ. 867 εἰς τὸν θάνατον τοῦ Μιχαήλ. Ἀνῆλθε δὲ τότε ὁ Β. μὲν νός ἐπὶ τὸν θρόνον, ὃν καὶ ἐκόσμησεν ἐπὶ 19 ὅλα ἔτη. Ὁ Β. ὡς βασιλεὺς διεκρίθη διὰ τὴν μεγάλην αὐτοῦ δραστηριότητα καὶ σύνεσιν. Αὐτὴ ἡ ἐξωτερικὴ του ζῆσις, τὰ ἀθλητικὰ, ὠραίων καὶ ῥωμαίων σῶμα, ἐνέχευε τὴν βυσαντινὴν. Ὁ γὰρ δὲ τὴν θῆραν καὶ τὰς σωματικὰς ἀσκήσεις. Ὁ πρὸς τὴν δικαιοσύνην ἔως αὐτοῦ, ἐξοκέλων ἐνίοτε εἰς ὀμότητα καὶ δεσποτικὴν ἰσχυρογνωμοσύνην, ἤγαγεν αὐτὸν εἰς ἐπιθεώρησιν τῶν νέμων τοῦ κράτους, συντελεσθεῖσαν ὑπὸ τοῦ μεγάλου αὐτοῦ υἱοῦ, Λέοντος τοῦ Σοροῦ. Ὁ Πόρροχος νόμος τοῦ Βασιλείου ὑπῆρξεν ἡ βῆσις τῆς

Ἐπαναγωγῆς τοῦ νόμου, τῆς ἐπ' αὐτοῦ καὶ τοῦ Λέοντος συντελεσθείσης. Μεγάλως δ' εἰργάσθη καὶ πρὸς ἀνθρώπων τῶν οἰκονομικῶν τοῦ κράτους, ἅτινα παρέλαβε λίαν σεαυσευμένα. Ἡ δὲ ὀρθοκτικὴ αὐτοῦ πολιτεία ὑπῆρξε φιλορθόδοξος μὲν, ἀλλ' εἰρηνικὴ πρὸς τὴν Δύσιν· διὸ μία τῶν πρώτων αὐτοῦ πράξεων ὑπῆρξεν ἡ ἐξορία τοῦ Φωτίου, ἡ ἀνάκλησις τοῦ Ἰγνατίου τῇ 13 Νοεμβρ. 867 καὶ ἡ κατ' εἰρήνην παπικὴν καταδικὴν τοῦ Φωτίου ὑπὸ συνόδου συνελθοῦσης ἐν τῇ ναυί τῆς Ἀγ. Σοφίας τῇ 869. Ἀλλ' ὅμως ὁ Φώτιος ἐπανῆλθεν ἀπὸ τῆς ἐξορίας τῇ 878, καὶ διέμεινε μὲν ἐπὶ τετραετίαν καὶ πλεον ἐν τοῖς ἀνακτοραῖς, συνειργάσθη δὲ καὶ εἰς τὸ νομοθετικὸν ἔργον τοῦ Β. καὶ ἐξεπαίβετο τὸν υἱὸν αὐτοῦ Β. Λέοντα. Τὰ φιλορθόδοξον τοῦ Β. καταδεικνύεται καὶ διὰ τῆς καταπολεμήσεως μὲν καὶ ἐκδικήσεως τῶν Παυλικιανῶν ἐν Ἀσίᾳ (873), τῆς βαπτίσσεως δὲ τῶν ἐν τῇ κρατείᾳ Ὀρθοδόξων (874) καὶ ἐξακολουθήσεως τοῦ ἔργου πρὸς ἐπιστροφὴν εἰς τὴν χριστιανισμὸν τῶν Ῥώτων καὶ τῶν Σλάβων τῆς Δαλματίας, Κροατίας καὶ τῆς Πελοποννήσου, πρὶς ἣν χειρὸς τὸν ἰδίαν ἔστρεψε συμπάθειαν ὁ Β. ὡς ἐκ τῆς μετὰ τῆς πίσυστίας ἐν Πατριαῖς γῆρας Δανιηλίδος φίλης αὐτοῦ. Μακροὶ ὑπῆρξαν οἱ πόλεμοι τοῦ Β. κατὰ τῶν Ἀράβων ἀπὸ Κιλικίας μέχρις Ἰταλίας καὶ Σικελίας, ἀλλὰ δὲν κατάρθωσε νὰ ἐμπροσθίῃ τὴν ἐν ἑταίρῳ κατάληψιν τῶν Συρακουσῶν ὑπὸ τῶν Ἀράβων καὶ τὴν ὑπὸ τούτων καθυπόταξιν τῆς Σικελίας· ὅμως ἡδυνήθη νὰ ἐκδιώξῃ ἐκ τῆς Καλαβρίας τοὺς Ἀράβας, ἐπιφανεῖς δ' ὑπῆρξαν τῇ 881 αἱ κατὰ τὰ παράλια τῆς Πελοποννήσου ἥται· τῶν Ἀράβων ὑπὸ τῶν στρατηγῶν του. Ὁ Β. ἐκ μὲν τῆς Μαρίας ἐγέννηται τὸν Ἀλέξανδρον, συμβασιλεύσαντα μετὰ Λέοντος τοῦ Σοροῦ, ἐκ δ' Εὐδοκίας τῆς Ἰγγερίνης τὸν Κωνσταντίνον, θανόντα πρὸ τοῦ πατρὸς, τὸν διαδέχον αὐτοῦ Λέοντα καὶ τὸν Στέφανον, πατριάρχουσιν ἀπὸ τοῦ 886 μέχρι τοῦ 893. Ὁ Β. ἀπέθανε τῇ 29 Αὐγούστ. 866 βραχὺ μετὰ τὴν ἐν θῆρᾳ ὑπὸ τῶν κεράτων ὑπερμεγέθους ἐλάφου κατενεχθείσαν κατ' αὐτοῦ πληγὴν. Τὸν βίον τοῦ Β. ἔγραψεν αὐτὸς αὐτοῦ ὁ φιλόμυθος ἄγιος Κωνσταντίνος ὁ Πατριάρχης τῆς Ἀντιόχειας ἐπιγράφεται Ἰστορικὴ διήγησις τοῦ βίου καὶ τῶν πράξεων Β. τοῦ αἰσθημένου βασιλέως καὶ ἀποτελεῖ νῦν τὸ πέμπτον βιβλίον τῶν Μετὰ Θεοράνην συγγραμμάτων, προχειριστὰ τῇ αὐτῇ ἐκδόσει εἶναι ἡ ἐν Πόνυ (Theophanes Continuatus. 1838 σ. 210—351). [Λ.]

2) Β. Π' δὲ Βουλγαροκτόνος ἐγενήθη τῇ 860 ἐκ τοῦ αὐτοκράτορος Ῥωμανοῦ Β' καὶ τῆς Θεοφανούς. Θανόντος τῇ 963 τοῦ πατρὸς, ἀνέλαβε τὴν ἀρχὴν ἡ χήρα αὐτοῦ Θεοφανώ ὡς ἐπίτροπος τοῦ ἐπταετοῦ Β. καὶ

τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Κωνσταντίνου, ἀλλὰ μετ' ἐλίγους μῆνας κατέλαβε τὸν θρόνον Νικηφόρος ὁ Φωκᾶς (963—969) καὶ μετ' αὐτὸν ἐκείνου φονεύσης τῇ συνεργασίᾳ τῆς Θεοφανούς Ἰωάννης ὁ Τζιμισκῆς (969—976). Μετὰ δὲ τὸν τοῦτου θάνατον ἀνῆλθεν ἐπὶ τὸν θρόνον εἰκοσαέτης ὁ Β. τὴν 11 Ἰαν. 976 μετὰ καὶ τοῦ νεωτέρου ἀδελφοῦ Κωνσταντίνου ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τοῦ προέδρου τῆς συγκλήτου Βασιλείου. Ἀσφαλίτας δὲ τὸν θρόνον ἀπὸ τῆς φιλοδοξίας τοῦ εἰρημένου Βασιλείου καὶ κατανικήσας τέλος τῷ 979 διὰ Βάρδα τοῦ Φωκᾶ τὴν ἀποστασίαν Βάρδα τοῦ Σκληροῦ (ἰδ. Βάρδας 3 καὶ 4) ἐστράφη κατὰ τῶν Βουλγάρων, οἵτινες ὑπὸ τὸν ἡγεμόνα αὐτῶν Σαμουήλ εἶχον καταλάβει μέγα μέρος τῆς χερσονήσου τοῦ Αἰμου, εἶχον καταστήσει πρωτεύουσαν αὐτῶν τὴν Πρέσπαν καὶ ἐπέτρεχον διρύντες μέχρις αὐτῆς τῆς Πελοποννήσου. Ἀλλ' ἐκστρατεύσας τῷ 981 ἡγήθη παρὰ τὴν Τριδιτοσαν πλησίον τῆς Βαρδινῆς, τῆς σημερινῆς Σοφίας ἐν Βουλγαρίᾳ. Ὅπως δ' ἐκπλήνῃ τὴν ἤτταν, ἀπεράσισε νάναλξην μακρὰν ἐν τῇ ἐσωτερικῇ ἀναδιοργανωτικῇ ἐργασίᾳ. Μετὰ δὲ ταῦτα, καταστειλας μὲν τὸν Βάρδα Φωκᾶν τῷ 989, ἀπαλλαγείς δὲ τοῦ προέδρου Βασιλείου, ἀνέλαβε σθεναρῶς τὸν πρὸς τοὺς Βουλγάρους ἀγῶνα, διαρκέσαντα μετὰ πολλῶν διαλειμμάτων ἀπὸ τοῦ 990 μέχρι τοῦ 1018, ὅτε κατελύθη διὰ τῶν νικῶν τοῦ Β. τὸ βουλγαρικὸν κράτος. Κατὰ τὸν παλεμον τοῦτον πλὴν αὐτοῦ τοῦ Β. διεκρίθησαν ὡς στρατηγοὶ ὁ Νικηφόρος Ὀδρανός, ὁ Δαβὶδ Ἀριανίτης, ὁ Γρηγόριος Τριωνίτης καὶ ὁ Κωνσταντῖνος Διογένης. Μετὰ δὲ τὴν ἐριστικὴν ἐκνίκησιν τῶν Βουλγάρων πρὸ τῆς εἰς Κωνσταντινούπολιν θριαμβευτικῆς ἐπανεξόδου ὁ Β. διῆλθεν εἰς Ἀθηνῶν, ὅπως προσφέρει χάριτας εἰς τὴν Παναγίαν τὴν Ἀθηνιώτισσαν, λατρευσμένην ἐν τῷ ἀρχαίῳ Παρθενῶνι, ἧς τὸν ναὸν ἐκόσμησε δι' ἀναθημάτων λαμπρῶν καὶ πολυτελῶν. Καθ' ὃν δὲ χρόνον ὁ Β. ἐπολέμει κατὰ τῶν Βουλγάρων διεξῆγε συγχρόνως διὰ τῶν στρατηγῶν του κυρίως ἄλλους πολέμους πρὸς τοὺς τὴν Ἰταλίαν ἐπιτρέχοντας Ἀράβας τῆς Σικελίας, πρὸς τὸν πάπυον Βενέδικτον II' καὶ τὴν ὑποστηρικτὴν αὐτοῦ Γερμανὴν αυτοκράτορα Ἑρρίκον IV. Ὄχις νικήσας ἔθηκε τέρμα εἰς τὰς μεγάλας τῶν στρατηγῶν τοῦ Β. ἐν Ἰταλίᾳ κατακτήσεις καὶ ἡνάγκασεν αὐτὸν εἰς ἀπόδρασιν τῆς Καπὺης, Νεαπόλεως καὶ Ἀμάλφης. Ἀλλὰ καὶ ἐν Ἀσίᾳ ἐπολέμησεν ἐπιτυχῶς κατὰ τῶν Σαρακηνῶν ἀπὸ τῆς Ἰβηρίας μέχρι τῆς Δαρδανελίου, καὶ δι' αὐτοπροσώπως τῷ 991 καὶ 994. Ἐν γένει δ' ἡ βασιλεία αὐτοῦ ὑπῆρξε μία τῶν λαμπροτάτων καὶ ἐνδοξοτάτων ἐν τῷ βυζαντινῷ κράτει, ἐπερ ἐπεξετάθη καὶ μεγάλως ἐδοξάσθη διὰ τῶν λαμπρῶν αὐτοῦ νικῶν. Ἐν ᾧ δὲ μετὰ τὴν τελευτὴν ἐκνίκησιν τῶν Βουλγάρων παρῆλθον

ζέτο ὅπως συμπληρώσῃ τὸ ἐνδοξον αὐτοῦ ἔργον διὰ τῆς ἐκδιώξεως τῶν Ἀράβων ἐκ τῆς Σικελίας, ἀπέθανε κατὰ Δεκέμβριον 1025 ἐν ἡλικίᾳ ἐτῶν ἐξήκοντα καὶ ἐννέα, καὶ ἐτάφη ἐν τῷ κατὰ τὸ Ἑβδόμον ναῷ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου. Διεδέχθη δ' αὐτὸν ὁ τέως συμβασιλεὺς αὐτοῦ καὶ ἀδελφὸς Κωνσταντῖνος. [Α.]

Βασιλείαις (Ἄ γ ι ο ς).—1) Χωρίον τοῦ δήμου Ἀνακτορίων, ἔχον 573 κατ. τῷ 1889. Ἀπέχων 2 1/2 ὥρ. ΝΑ τῆς Βονίτης καὶ 1 ὥραν περίπου τῆς παραλίας τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου, κεῖται ἐπὶ λόφου, ἐφ' οὗ σφύζονται λειψανά τινά πιθανῶς τῆς ἀκροπόλεως τοῦ Θουρίου ἢ Θουρίου, ἀρχαίας πόλεως τῆς Δ' Ἀκαρνανίας. [Π.]

2) Κώμη τοῦ δήμου Γλυππίας τῆς ἐπαρχίας Κυκουρίας, ἀπέχουσα 1 1/4 ὥρ. πρὸς Β τοῦ Παλαισχωρίου τῆς πρωτεύουσας τοῦ δήμου, ἐν ταῖς Δ παρωσιας τοῦ Πάρνωνος. Κἀτ. 681 τῷ 1889. Πλησίον τούτου εἰς τὸ Δ πέρας τῆς φάραγγος δι' ἧς διέρχεται ἡ ἀπὸ Λεωνιδίου εἰς Τζιτζινα καὶ Βαρβακοῦν ἀτραπός, σφύζονται λειψάνα ἀρχαίου δρυώματός, Λυμπιάδα κοινῶς καλουμένην ἐνταῦθα εἰκάζουσι τινες οὐχὶ πιθανῶς ὅτι ἐκεῖτο ἡ ἀρχαία κώμη Γλυππία. [Π.]

3) Χωρίον τοῦ δήμου Κλειωνῶν τῆς Κορινθίας, ἀπέχον ὥρ. 1.15' ΝΑ τοῦ Χιλιμοδίου ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν κατωφερσιῶν τοῦ Δαφνιά. Πρὸς τὸ ΝΑ τοῦ χωρίου εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ὑπάρχει κιννοειδὴς λόφος, ὕψους 500 μ., ἐφ' οὗ ἐνετικὸν φρούριον. Πλησίον δὲ τοῦ χωρίου σφύζονται λειψάνα ἀρχαίου ὑδραγωγείου, πιθανῶς τοῦ μεγίστου Ἀδριανείου. Κάτωθεν τοῦ Ἀγ. Β. διέρχεται ἡ ἀπὸ Κορίνθου εἰς Ἀργεὺς ἀμξιτιός, πρὸς Β δ' αὐτοῦ εἰς ἀπόστασιν 2500 μέτρων ὁ σιδηρόδρομος, οὗ ὁ σταθμὸς κεῖται κατὰ τὸ 27 ἀπὸ Κορίνθου χιλιόμε. Κἀτ. 681 τῷ 1889. Προϊόντα δημητρ. καρποί. [Π.]

4) Κώμη τοῦ δήμου Πατρέων τῆς ἐπαρχίας Πατρῶν, παρὰ τὴν ἀκτὴν καὶ τὸν ἐκμύνημον σταθμὸν τοῦ ἀπὸ Πατρῶν εἰς Ἀχαΐαν σιδηροδρόμου, ἔχουσα δημ. σχολεῖον ἀρρένων καὶ θηλέων καὶ ἄλλο δημ. σχολεῖον ἐκ κληροδοτήματος δημότου τινὸς ὡς ἀρχιερέως ἐν Ρομανίᾳ ἀποθανόντος συντηρούμενον, πλῆθος ἑλλήν. σχολεῖον καὶ 1569 κατ. (1889). Εἶναι κώμη προδοτικωτάτη, μὲ πολλοὺς ἐπιστήμονας καὶ λογίους, οἱ δὲ κάτοικοι, καλλιεργῆται ἀμπέλων, σταφίδων καὶ σιτηρῶν, ἀνέρονται θέρους εἰς Βραχνί τῶν Καλαβρύτων, ἐξ οὗ πρὸ τινος ἀπώκισαν τὸν Ἀγ. Β., ἔχοντες οὕτω διπλὴν κατοικίαν. [Γ.Πδ.]

5) Χωρίον τοῦ δήμου Τριπόλεως, ἧς ἀπέχει Α ὥρ. 1.15', κείμενον ἐν τῇ πεδιάδι τῇ σχηματιζομένῃ μεταξὺ τῶν ὀρίων Μαινάλου καὶ Παρθενίου. Κἀτ. 475 τῷ 1889.

6) Τὸ αὐτὸ ὄνομα φέρουσι καὶ μικρά τινά

χωρία τῶν δῆμων Λιγίων (Χαλκίδος). Καρυσίας. Λαγείας, Μαλευρίου (Γυθείου) καὶ Παρακαρπυλίων (Εὔρυτανίας). [Π.]

Βασιλείας (Ἀγίος). Ἐπαρχία τῆς Κρήτης ἐν τῇ Ν. τμήματι τῆς νήσου, πρὸς τὸ Α μέρος τῶν Ν. παρωρείων τῶν Λευκῶν ὄρειων, συνορεύουσα Α πρὸς τὴν ἐπαρχίαν Ἀμαρίου, Β πρὸς τὴν τοῦ Ῥεθυμνου, Δ πρὸς τὴν τῶν Σφακιῶν καὶ περὶ δεχομένη πρὸς Ν ὑπὸ τοῦ Λιδικοῦ πελάγους. Ἐκκλησιαστικῶς ὑπάγεται μετὰ τῆς ἐπαρχίας Ἀμαρίου εἰς τὴν ἐπίσκοπον Λαμπής, εἰς δὲ ἀπὸ τοῦ 1831 ὑπῆχθησαν καὶ τὰ Σφακιά, διοικητικῶς δ' εἰς τὴν διοίκησιν Σφακιῶν. Ἀποτελεῖται ἐκ 4 δῆμων (Μελαμπίων, Φοίνικοι, Ἀγίου Πνεύματος καὶ Λάμπης) καὶ 39 χωρίων. Κἀτ. (τῷ 1881) 8 997, ὧν 775 μουσουλμᾶνοι. [Π.]

Βασιλείας (Ἀγίος). 1) Χωρίον τῆς ἐμωνόμου ἐπαρχίας τῆς Κρήτης, ἐν τῇ δῆμῳ Λάμπης, ἔχον 84 κατ. (τῷ 1841), ὧν 9 μουσουλμᾶνοι. — 2) Χωρίον τοῦ ἐμωνόμου δῆμου τῆς ἐπαρχίας Βιάννου τῆς Κρήτης ἔδρα τοῦ δῆμου Κἀτ. 407 χριστιανοί. — 3) Χωρίον τοῦ δῆμου Ἀγίων Παρασκευῶν τῆς ἐπαρχ. Πεδιάδος τῆς Κρήτης, ἔχον 398 κατ. ὧν 23 μουσουλμᾶνοι. [Π.]

Βασιλείας (Ἀγίος). Χωρίον κειμένον παρὰ τὴν ὁμώνυμον λίμνην ἐν τῇ γενικῇ διοικήσει καὶ μετρούμεναι Θεσσαλονίκης καὶ εἰσούμενον ὑπὸ 200 περίπου Ἑλλήνων. ἀσχολουμένων κατ' ἐξοχὴν εἰς τὴν ἀλιείαν (βλ. καὶ Βασιλείου). [Π.]

Βασιλείας (Ἀγίος). Χωρίον τῆς ἐπαρχίας Χιμαράς τοῦ βιλαετίου Ἰωννίνων, ἔχον 400 κατ. Ἑλλήνας ἀλδωνοφώνους τῷ 1888. Ἐπὶ Ἀλβ. πασά τὸ χωρίον τοῦτο, ἀνιμάζον τότε, ἐπωπολήθη, οἱ δὲ κάτοικοι αὐτοῦ ἐσφάγησαν [Π.]

Βασιλείας (Ἀγίος). Ὅρος τῆς Μεσσηνίας, διὰ διασέλου χωρίζομενον τῆς Ἰωάννης, ἢ τοῦ τῶν ἀρχαίων. [Π.]

Βασιλείου (Ἀγίου). Δῆμος τῆς ἐπαρχίας Βιάννου τῆς Κρήτης, ἔχων 7 χωρία καὶ 2997 κατ. χριστιανούς τῷ 1881. [Π.]

Βασιλείου Ἀγίου λίμνη. Οὕτω καλεῖται τὴν σήμερον ἢ πρὸς ἄρσεν τῆς Χαλκιδικῆς καίμενη ἀρχαία Βίλκη, ἣ ἔχουσα διὰ μέτρον 12 λευγίων νήσους. [Π.]

Βασιλείου νήσος (Bussili-Ostrow). Νῆσος ἐν τῷ Δέλτα τοῦ Νέβα, ἐν Παιρουπόλει, μετὰ τοῦ μεγάλου καὶ τοῦ μικροῦ Νέβα. [Π. Π.]

Βασιλεῶν. Τὰ παρὰ τοῖς Ο' τέσσαρα βιβλία τῶν Β. διακροῦνται παρ' Ῥοδόσις εἰς τὸ βιβλίον τοῦ Σαμουήλ περιλαμβάνον τὸ πρῶτον καὶ τὸ δεύτερον βιβλίον τῶν Β. καὶ εἰς τὸ βιβλίον τῶν Βασιλῶν, περιλαμβάνον τὸ τρίτον καὶ τέταρτον τῶν Β. Κατὰ τοὺς Ο'

καὶ τὴν Βουλγάταν Β. βιβλία (libri Regum) καλεῖσθαι ταῦτα, διότι περιέχουσι τὴν ἱστορίαν τῶν Βασιλέων τοῦ Ἰσραὴλ ἀπὸ τοῦ Σαούλ μέχρι τῆς καταστροφῆς τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα (1180—580 π. Χ.). Καὶ τὰ μὲν δύο πρῶτα περιέχουσι τὴν ἱστορίαν τοῦ τελευταίου τῶν κριτῶν Σαμουήλ, τοῦ Σαούλ καὶ τοῦ Δαυὶδ. τὰ δὲ δύο τελευταῖα περιέχουσι τὴν ἱστορίαν τοῦ Σολομῶντος, τοῦ Ῥοβοᾶμ καὶ Ἰεροβοᾶμ καὶ τῶν διαδόχων αὐτῶν μέχρι τῆς καταλύσεως τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰσραὴλ (722) καὶ τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα (580). Εἶνε ἄγνωστον τίς ὁ συγγραφεὺς ἢ οἱ συγγραφεῖς τῶν βιβλίων τούτων. Τῶν δύο πρῶτων συγγραφεὺς εἶνε πιθανῶς προφήτης τις ἐκ τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα, ἀνιμάζων ἱκανὸν χρόνον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Δαυὶδ. Κατὰ τινες εἶνε ὁ Σαμουήλ. Τῶν δὲ δύο τελευταίων ὁ συγγραφεὺς ἤμικαι πιθανῶς κατὰ τὸ δεύτερον ἡμῖς τῆς ἐν Βιβλίων ἀνιμάζων. Κατὰ τινες εἶνε ὁ Ἰσάβας. [I. M.]

Βασιλεῶν. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Στρωμνίτης τῆς Μακεδονίας, εἰσούμενον ὑπὸ 800 περίπου βουλγαροφώνων χριστιανῶν. [Π.]

Βασιλεύς. — Ἡ λέξις Β. κατὰ τοὺς ἀρχαίους γραμματικούς παράγεται ἐκ τοῦ βάσις καὶ λέως, «ἔστι τοῖνον βασιλεύς βάσις λαοῦ», κατὰ τὴν Νικηφόρον· πιθανώτερον ὅμως ἐτυμολογεῖται ἢ λ. ἀπὸ τοῦ βαῖνω μεταβατικῶ καὶ τοῦ λαός, ἰωνικοῦ τύπου τοῦ λαός, σημαίνουσα οὕτω τὸν ἡγήτορα τοῦ λαοῦ. Κατὰ τὰς διαφόρους ἐποχὰς τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς ἱστορίας καὶ ἐν ταῖς διαφόροις πολιτείαις τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος ἡ λέξις αὕτη εἶχε διαφόρους σημασίας. Ἐν Ὀβυσσείᾳ σημαίνει οὐ μόνον τὸν ἀνώτατον ἄρχοντα τῆς πολιτείας, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀρχηγὸν ἐν γένει· καθ' ὅσον ἡ ἀνωμαλία αὕτη δὲν ἀποδίδεται πάντοτε εἰς τὸν ἀνώτατον ἄρχοντα τῆς πολιτείας, ἀλλὰ βασιλεῖς ἐνομαζόμενοι καὶ οἱ μνηστῆρες τῆς Πηνελόπης (Ὁδ. Α. 394—395)· οὐδὲ σημαίνει αὕτη πάντοτε τὸν μονάρχην, ἀλλ' ἐν τῇ αὐτῇ πολιτείᾳ δύνανται νὰ συνυπάρξωσι πλείονες βασιλεῖς, ὡς ἐν τῇ νήσῳ τῶν Φαιάκων συνεβασιλεύον μετὰ τοῦ Ἀλκινόου δώδεκα ἄλλοι βασιλεῖς (Ὁδ. Θ. 390—391).

Τὸ βασιλικὸν πολίτευμα εἶναι τὸ ἀρχαῖοτατον τῶν ἐν Ἑλλάδι πολιτευμάτων (Παυσ. Θ', 1. Ἀριστ. Πολ. Α', 1.). Τὴν τῶν ἡρώων χρόνων βασιλείαν χαρακτηρίζει ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς ἔσῃς· «αὕτη δ' ἦν ἱκανῶν μὲν, ἐπὶ τοῖς δ' ὀρισμένων στρατηγῶν γὰρ ἦν καὶ δικαστῆς ὁ βασιλεύς καὶ τῶν πρὸς τοὺς θεοὺς κύριος». Καίτοι δ' ἡ βασιλικὴ ἐξουσία δὲν ἦτο ἀπόλυτος, ὅμως ὁ θεσμός οὗτος δὲν ἠδυνήθη νὰ εὐδοκίμηται ἐν Ἑλλάδι, καὶ ἐνωρὶς ὑπεχώρησεν εἰς τὰ πολυαρχικὰ πολιτεύματα, ἅτινα ὑπὸ τὸν τύπον ἀνιμάζων ἢ δημοκρατίας ἐκ περιτροπῆς ἐπεκράτησαν ἐν ταῖς

διαφόροις πόλεσι τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος· ἀκόμη δὲ καὶ ὅπου ὁ θεσμός τῆς βασιλείας διατηρήθη, οἱ βασιλεῖς βαρυνόμενοι ἀπεργυνώθησαν τῶν προνομίων τῶν, περιορισθέντες εἰς τὴν ἐνάσκησιν ὁρισμένων τινῶν καθηκόντων «οἱ μὲν οὖν ἐπὶ τῶν ἀρχαίων χρόνων καὶ τὰ κατὰ πόλιν καὶ τὰ ἐνδόνον καὶ τὰ ὑπερόρια συνεχῶς ἤρχον. Ὑστερον δέ, τὰ μὲν αὐτῶν παριέντων τῶν βασιλείων, τὰ δὲ τῶν ὀχλίων παραίρουμένων, ἐν μὲν ταῖς ἄλλαις πόλεσι θυσίαι κατελείφθησαν τοῖς βασιλεῦσι μόνον, ὅπου δ' ἄξιον εἶπεν εἶναι βασιλείαν, ἐν τοῖς ὑπερρότοις τῶν πολέμων τὴν ἡγεμονίαν μόνον εἶχον». (Ἀριστ. Πολ. Γ', 9.). Ἐν τῇ πολιτείᾳ τῶν Ἀθηναίων ὁ θεσμός τῆς βασιλείας ἐνωρὶς ἐξέλιπε, τὸν δ' ἐλλειπόντα βασιλέα διεδέχθησαν τὸ πρῶτον ἰσόδοιοι ἄρχων, εἰτα τοιοῦτος ἐπὶ δεκαετίαν ἐκλεγόμενος, καὶ τέλος ἐν ἔτει 883 π.Χ. ἐνέα ἐνιαυτοί, τῶν ὁποίων εἰς ἐκάστην βασιλείαν, ὁρισμένα ἔχων καθήκοντα: «ἦν καὶ Ἀθήνησι βασιλεὺς, ἀλλ' οὐχ ὥσπερ ἐν ταῖς ἄλλαις τῶν ὅλων ἄρχων, ἀλλὰ μόνον μυστηρίων προσετιμῶς μετὰ τῶν ἐπιμελητῶν καὶ Ἀθηναίων καὶ ἀγνῶν τῶν ἐπὶ λαμπάδι, καὶ τὰ περὶ τὰς πατρίους θυσίας διοικῶ». Μόνον ἐν Σπάρτῃ παρέμεινε ἐπὶ μικρὸν ὁ θεσμός τῆς βασιλείας, ἦν ὁ Ἀριστοτέλης χαρακτηρίζει ὡς «στρατηγίαν κατὰ γένος ἄξιον». Δυσὸν δ' ὑπῆρχον ἐν Σπάρτῃ βασιλεῖς, ἀπόλυτοι ὄντες μόνον κατὰ τὴν ἐνάσκησιν τῶν πολέμων καθηκόντων αὐτῶν, διατηρούμενοι δ' ἐκ τῶν παλαιῶν βασιλικῶν προνομίων τὴν προεδρίαν ἐν ταῖς θυσίαις καὶ τὴν ἱερωσύνην, καὶ τὴν δικαστικὴν ἐξουσίαν, περιορισμένην ὅμως εἰς τὴν ἐκδίκασιν διαφορῶν οἰκογενειακῶν σχετιζομένων ἐμμέσως πρὸς τὸ κοινὸν τῆς πόλεως συμφέρον. Ὁ θεσμός τῆς ἐφορείας περιώριστεν ἔτι μᾶλλον τὴν ἐξουσίαν τῶν βασιλέων ἐν Σπάρτῃ. διότι πράγματι τὴν ἐκτελεστικὴν ἀρχὴν εἶχον οἱ ἐφοροί, καὶ οἱ βασιλεῖς ἦσαν ὑπεύθυνοι αὐτοῖς.

Ὁ Ἀριστοτέλης ὀρίζει τὴν βασιλείαν ὡς τὴν ἀρχὴν ἐνός, σκοποῦσαν τὸ κοινὸν συμφέρον, ἥς παρέκδοσις εἶναι ἡ τυραννίς. Κατὰ δὲ τὸ νεώτερον δημοτικὸν δίκαιον ὀνομάζεται βασιλεὺς ὁ κατὰ διαδοχὴν ἢ κατ' ἐκλογὴν, ἀπόλυτος ἢ περιορισμένος ἔχων ἐξουσίαν, ἰσόδοιος ἀνώτατος ἄρχων βασιλεὺς. Ὁ δὲ χαρακτηρισμὸς πολιτείας τινὸς ὡς βασιλείου ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἀναγνωρίσεως τῶν ξένων κυβερνήσεων.

Ὁ σήμερον ἐπικρατῶν τύπος εἶναι ὁ τοῦ συνταγματικοῦ βασιλέως· ὁ ἐξουσιώτερος δὲ τύπος τῶν νεωτέρων ἀπολύτων βασιλέων εἶναι ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας Λουδοβίκος ὁ 16', ὃν προσεπάθησαν νὰ μιμηθῶσι καὶ πάντες οἱ ἄλλοι ἀπόλυτοι ἡγεμόνες τῆς ἐποχῆς του. Τὸ ἄξιωμα «qui veut le roi, si veut la loi» καὶ τὸ περίφημον λόγιον τοῦ Λουδοβίκου 16' «L'Etat c'est moi» χαρακτηρίζουσιν ἀρ-

κούντως τὸ ὑπὸ τοῦς ἀπολύτους βασιλεῖς ἐπικρατήσαν κυβερνητικὸν σύστημα.

Ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν συνταγματικὸν Β. διάφορος ἐδόθη θέσις ἐν ταῖς διαφόροις πολιτείαις. Ἐν τισι τούτων θεωρεῖται συγκεντρωτὴν ἐν αὐτοῖς πᾶσαν τὴν πολιτικὴν ἐξουσίαν, περιοριζόμενος μόνον κατὰ τὴν ἐνάσκησιν αὐτῆς ὑπὸ τῶν ἐν τῷ συνταγματικῷ χάρτι διαγραφόμενων περιορισμῶν· ἀλλὰ οὐδὲ πάλιν ὁ συνταγματικὸς Β. δὲν ἔχει ἄλλας ἐξουσίας, εἰμὴ ὅσας τῷ ἀπονεύουσι ῥητῶς τὸ σύνταγμα καὶ οἱ συναδόντες πρὸς αὐτὸ ἰδιαίτεροι νόμοι. Μεταξὺ τῶν τελευταίων συγκαταλέγεται καὶ ὁ συνταγματικὸς βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων.

Ὁ πρῶτος βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος Ὁθων ἐβασίλευσεν ὡς ἀπόλυτος μονάρχης μέχρι τῆς τρίτης Σεπτεμβρίου 1843, ἔκτοτε δὲ μέχρι τῆς 11 Ὀκτωβρίου 1862 ὡς συνταγματικὸς βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος, οὗτος τὰς ἐξουσίας προεδριάζει τὸ σύνταγμα τοῦ ἔτους 1844. Διὰ τοῦ ψηφίσματος ΚΕ' τῆς 18 Μαρτίου 1863 τῆς ἐν Ἀθήναις Β' τῶν Ἑλλήνων Ἐθνικῆς Συνελεύσεως ἀνηγορεύθη συνταγματικὸς βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων ὁ Πρίγκηψ τῆς Δανίας Χριστιανὸς Γουλιέλμος Φερδινάνδος Ἀδόλφος Γεώργιος, δευτερότοκος υἱὸς τοῦ Πρίγκηπος Χριστιανοῦ τῆς Δανίας ὑπὸ τὸ ὄνομα «Γεώργιος ὁ Δ' Βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων». Ὁ συνταγματικὸς βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων κατὰ τὸ σύνταγμα τοῦ 1864 ἔχει τὰς ἐπομένους ἐξουσίας: ἐναρτᾷ τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν μετὰ τῆς βουλῆς· ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς προτάσεως τῶν νόμων· κυρώνει καὶ δημοσιεύει τοὺς νόμους· συγκαλεῖ τακτικῶς ἀπαξ τοῦ ἔτους τὴν βουλὴν, ἐκτάκτως δὲ, ὅσαςκις κρίνει εὐλογον, κηρύσσει τὴν ἐναρξιν καὶ λήξιν ἐκάστης συνόδου, ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ διαλύῃ τὴν βουλὴν (ὑποχρεοῦμενος ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει νὰ συγκαλέσῃ τοὺς μὲν ἐκλογεῖς ἐντὸς δύο μηνῶν, τὴν δὲ βουλὴν ἐντὸς τριῶν μηνῶν) καὶ νὰ ἀναβάλῃ τὴν ἐναρξιν, ἢ νὰ διακόψῃ τὴν ἐξακολούθησιν τῆς βουλευτικῆς συνόδου οὐχὶ ὑπὲρ τοῦς τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ οὐχὶ κατ' ἐπανάληψιν ἐντὸς τῆς αὐτῆς συνόδου ἄνω τῆς συναινετικῆς τῆς βουλῆς· εἰς τὴν βασιλέα ἀνήκει ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία, ἣν ἐνεργεῖ διὰ τῶν ὑπευθύνων ὑπουργῶν του, ἐνῷ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ εἶναι ἀνεύθυνον καὶ ἀπαραβίαστον, διὰ τοῦτο δὲ οὐδεμία πρᾶξις αὐτοῦ ἰσχύει, οὐδ' ἐκτελεῖται, ἂν δὲν ᾖται προσυπογεγραμμένη παρὰ τοῦ ἀρμοδίου ὑπουργοῦ· διορίζει καὶ παύει τοὺς ὑπουργοὺς αὐτοῦ· εἶναι ὁ ἀνώτατος ἄρχων τοῦ κράτους, ἄρχων τῶν κατὰ ἔθρον καὶ θάλασσαν δυνάμεων· κηρύττει πόλεμον καὶ συνομολογεῖ συνθήκας εἰρήνης, συμμάχιας καὶ ἐμπορίας, ἥς ἀντικεινὸν εἰς τὴν βουλὴν, ἅμα τὸ συμφέρον καὶ ἡ ἀσφάλεια τοῦ κράτους τὸ ἐπιτρέψωσιν, ἀπαιτομένης καὶ τῆς συγκαταθέσεως τῆς βουλῆς διὰ τὰς περὶ ἐμπορίας συνθήκας καὶ τὰς περιεχούσας παρχιωρήσεις, περὶ ὧν

ἀκραιφύτως νόμος, ἡ ἐπιδαρυνούσα ἀτομικῶς τοὺς Ἕλληνας ἀπονέμει κατὰ νόμον τοὺς στρατιωτικούς καὶ ναυτικούς βαθμούς, καὶ διορίζει εἰς νενομισμένους θέσεις καὶ πύξαι τοὺς δημόσιους ὑπαλλήλους, ἐκτὸς τῶν παρὰ τοῦ νόμου ὁρισμένων ἐξαιρέσεων· ἐκδίδει τ' ἀναγκαῖα διατάγματα πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν νόμων, μὴ δύναμενος ν' ἀναστῇ τὴν ἐνέργειαν, οὐδὲ νὰ ἐξαίρεσιν τινὰ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ νόμου· ἔχει τὸ δικαίωμα ν' ἀπονέμῃ τὰ κεκανονισμένα παρὰ νόμον κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου· ἔχει δικαίωμα νὰ κόπῃ νομίσματα κατὰ τὸν νόμον· διορίζει τοὺς δικαστὰς κατὰ τὸν νόμον, αἱ δὲ δικαστικαὶ ἀποφάσεις ἐκτελοῦνται ἐν ὀνόματι αὐτοῦ· ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ χαρίσῃ, μεταβάλλῃ καὶ ἐλαττώσῃ τὰς παρὰ τῶν δικαστηρίων καταγινωσκόμενας ποινάς, πρὸς δὲ νὰ χορηγῇ ἀμνηστίαν μόνον ἐπὶ πολιτικῶν ἐγκλημάτων ἐπὶ τῇ εὐθύνῃ τοῦ ὑπουργοῦ· ἀλλ' ὅμως δὲν δύναται ν' ἀπονέμῃ χάριν εἰς ὑπουργὸν καταδικασθέντα ὑπὸ τοῦ εἰδικοῦ δικαστηρίου, εἰμὴ μόνον ἐπὶ τῇ συγκαταθείσει τῆς βουλῆς· ὁ Β. πρὶν ἢ ἀναβῇ τὸν θρόνον, ὀφείλει ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν ὑπουργῶν, τῆς ἱερᾶς συνόδου, τῶν ἐν τῇ πρωτεύουσὶ βουλευτῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀνωτέρων ἀρχῶν νὰ προστατεύῃ τὴν ἐπικρατοῦσαν ἡγεσίαν τῶν Ἑλλήνων, νὰ φυλάττῃ τὸ σύνταγμα καὶ τοὺς νόμους τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους, καὶ νὰ διατηρῇ καὶ ὑπερασπίζῃ τὴν ἐθνικὴν ανεξαρτησίαν καὶ ἀκεραιότητα τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους· ἡ βασιλικὴ χορηγία προσδιορίζεται διὰ νόμου. (Περὶ τῆς παρὰ Ῥωμαίους βασιλείας βλ. λ. Ῥωμαῖοι, περὶ δὲ τῆς ἐν Ῥωμῇ κατὰ τοὺς μέσους χρόνους βλ. λ. Τιμαριωτικὸν πολίτευμα. Βλ. προσέτι λ. Αὐτοκράτωρ, Βασιλικὴ οἰκογένεια Μονάρχης, Τύραννος). Βιβλίο γρ. Fanta. Der Staat in der Hias u. Odyssee. Innsbr. 1882. — Auerbach, De Laced. regibus. Ber. 1803. — Hinrichs, Die Könige. Lpz. 1862. — I. Ἀραβαντινοῦ, Πραγματεία περὶ εὐθύνων τῶν ἡγεμόνων καὶ τῶν ὑπουργῶν. Αἴ. 1880. [I. Ἀρ.]

Βασιλῆς. Χωρίον τοῦ δήμου Ἰωδιδίου τῆς ἐπαρχ. Φερράλων, παρὰ τὴν ἀριστερὰν εὐχθὲς τοῦ Ἰνιπέως. Κάτ. 230 τῷ 1889. [II.]

Βασιλικά. Κατὰ τὸν 9' αἰῶνα ἡ νομοθεσία τοῦ βυζαντινοῦ κράτους εἶχε περιέλθῃ εἰς δύσκολον θέσιν. Αἱ συλλογαὶ τοῦ Ἰουστινιανοῦ εἶχον περιπέσῃ εἰς ἀχρησίαν, ἔνεκα ἰδίως τῆς ἀγνοίας τῆς λατινικῆς γλώσσης, καὶ ἡ ἐκλογὴ τῶν Ἰσαύρων δ' ἤσθ' εἰκονομάχοι ἠθέλησαν νὰ ἀντικαταστήσωσιν τὴν ἰουστινιανέαν νομοθεσίαν (740) ἔνεκα τῆς ἐλλείψεως καὶ τῆς συντομίας αὐτῆς οὐδόλως ἐπλήρωσε τὰς ἀνάγκας τῶν κοινωνικῶν σχέσεων. Ὁ αὐτοκράτωρ Βασίλειος πρὸς θεράπειαν τῆς ἀνάγκης προσέβη εἰς ἐπεξεργασίαν τῶν ἰουστινιανέων νόμων καὶ ἄλλων νομι-

κίων πηγῶν καὶ ἐν ἔτει 870 ὡς πρῶτον νομοθετικὸν ἔργον ἐδημοσίευσεν τὸν λεγόμενον Πρόχειρον Νόμον, ἥτοι ἐπιτομὴν τῶν στοιχειωδερῶν καὶ οὐσιωδερῶν διατάξεων ἥτις κατόπιν ἀναθεωρηθεῖσα ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἐπαναγωγῇ τοῦ Νόμου ἀνεδημοσίευσεν, κατὰ τὴν ὁρθοτέραν δ' ἴσως γνώμην ἀπλοῦν νομοσχέδιον διαμείνασα. Ἀλλ' ὁ Βασίλειος εἰς σπουδαίον ἔργον ἀπέβλεψε, τὴν κατάρτισιν ὅληα δὴ πλήρως νομοθεσίας καὶ τὴν εἰς ἑλληνικὴν γλῶσσαν συνταξίν κωδικοῦς περιέχοντος τοὺς χρησίμους νόμους, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν παλαιωτέρων συγγραμμάτων καὶ τῶν πηγῶν τοῦ 7' αἰῶνος, τῶν ἰουστινιανέων δηλὰ δὲ συλλογῶν, ἀποκαθαίρων τὰ ἄχρηστα. Εἶπε ἡ λεγόμενη Ἀνακἀθαρσις τῶν παλαιῶν Νόμων ἢ πλάτος τῶν νόμων. Περὶ τούτου μνησθῆναι καὶ εἰς τὰ προεῖμα τῶν ἀνωτέρων μνημονευθέντων ἐγγειριδίων, ἀναγγέλλων τὸ ἔργον ὡς τετελεσμένον ἂν ὅμως ληθῇ ὑπὸ ὅψει ὅτι ἐν μὲν τῷ προχείρῳ ἀναφέρεται ὅτι ἡ Ἀνακἀθαρσις συνεπληρώθη εἰς 60 βιβλία («συναγχοχότες ἐν ἐνὶ τεύχει τὰ ἀνηρημένα πάντα θεοεικαμεν»), ἐν δὲ τῇ Ἐπαναγωγῇ εἰς 40 («ἐν τεσσαράκοντα τίτλοις ἰσαριθμοῖς ταῖς βίβλοις»), δύναται τις νὰ πεισθῇ ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ Βασίλειος εἶχε μὲν ἐπιχειρήσῃ τὸ μέγα ἔργον, δὲν εἶχεν ὅμως συμπληρώσῃ αὐτὸ ὅλοκληρον· ἄλλως τὸ διαστέμμα μεταξὺ τῆς ἐκδόσεως τῆς Ἐπαναγωγῆς γενομένης μετὰ τὸ ἔτος 884, κατὰ τὴν πιθανωτέραν δόξαν, μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ Βασιλείου ἐν ἔτει 886, ἥτοι ἐλάχιστον ὅπως ὑποθέσῃ τις ὅτι ἤτο δυνατόν νὰ συμπληρωθῇ τέλειον τὸ ἔργον. Ἐν τούτοις ἐπὶ τῇ βάσει τῆς τοιαύτης ἐργασίας καὶ τῆς ἐπεξεργασίας ὅλης τοῦ πατρὸς του, τῆς Ἀνακἀθαρσίας τῶν νόμων, ὁ υἱὸς τοῦ Βασιλείου Λέων ὁ σοφὸς προσέβη ἐν ἔτει 886—911 εἰς συλλογὴν ἣν καὶ ἐδημοσίευσεν, συγκεκριμένην εἰς 60 βιβλίων. Ἡ συλλογὴ αὕτη εἶπε τὰ λεγόμενα Β., ἅτινα εἰσιν τελειότερα καὶ πληρύτερα ἐκδοσις καὶ ἀναθεώρησις τῆς Ἀνακἀθαρσίας. Τὰ Β. διαίρουσιν εἰς 60 βιβλία. Αἱ παραγράφαι τῶν καμμένων τῶν βυζαντινῶν νομομαθῶν τῆς 7' καὶ 8' ἑκατονταετηρίδος ἐχρησίμευσαν ὡς βάσις τῶν ἐν τοῖς Βασιλικοῖς κηταστροφέντων νόμων, βραχέαι δ' ἐρμηνεύται καὶ παραγράφαι ὡς ἐξηγήσεις τοῦ καμμένου παρατέθησαν ἐπίσης ἐκ συγγραμμάτων νομομαθῶν διαφόρων, οἷον τοῦ Κυρίλλου, Θαλαλαίου, Σταφάνου Ἀνωνύμου, Δωροθέου, Ἐναντιοφανοῦς καὶ ἄλλων, αὐξηθεῖσαι κατόπιν διὰ τῆς προσθήκης νέων σχολίων μεταγενεστέρων νομικῶν καὶ μέχρι τοῦ 14' αἰῶνος. Τὰ Β. δὲν διεσώθησαν ἡμῖν ἀτυχῶς ἐλέκκληρα, διότι λόγῳ μὲν τοῦ ἔργου αὐτῶν ἤτο δύσκολος ἡ εἰς πολλὴν ἀριθμὸν διάδοσις καὶ ἀντιγραφή αὐτῶν, τὰ δὲ ὑπάρχοντα σώματα ἐκ τοῦ χρόνου καὶ τῆς χρήσεως ὑπέκυψαν εἰς μερικὴν φθοράν. Κατὰ τὸν 16' αἰῶνα, τοσοῦτον σπανία ἤτο ἡ κτῆ-

σις τῶν Βασιλικῶν, ὥστε ἐν Ἀλεξανδρείᾳ εἶχον καταστῆ ἄγνωστα. «τὰ ἐξήκοντα κεφάλαια τῶν Βασιλικῶν οὐ διεδόθησαν εἰς τὰς χώρας ἡμῶν, (ἔγραψεν ὁ πατριάρχης Ἀλεξανδρείας Μάρκος πρὸς τὸν Βαλσαμώνα), διὰ τοῦτο νυκτοβατεύμεν ὅσον τὸ εἰς αὐτὰ.» Τὰ Β. ἐν τῇ Ὑπερίᾳ πρὸ τοῦ 17^{ου} αἰῶνος ἔχον ἦσαν ἐν χρῆσει τῆς ἐπιστήμης ἀπὸ τοῦ 17^{ου} αἰῶνος καὶ ἐντεῦθεν ἀρχεται ἡ σπουδὴ καὶ ἡ μνεία αὐτῶν παρὰ τοῖς νομοδιδασκαλοῖς, ἀτελεῖς δὲ τινες ἐκδόσεις ἐκ χειρογράφων ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις διασωθέντων ἐπηρεάσθησαν, περὶ ὧν ὁ Heimbach (ἐν ἐκδόσει τῶν Βασιλικῶν τ. VI σελ. 176 καὶ ἐπ. Prolegom. sect. II §1. καὶ ἐπ.) διὰ μακρῶν καὶ ιστορικῶτατα πραγματεύεται. Εἰς τὰ Β. εἶχε δόξη ἰσχύς νόμου ἐν Ἑλλάδι ὑπὸ τοῦ ἐν Ὑπερίᾳ πολιτεύματός ἐν ἔτει 1822, ἀλλὰ τὸ ψήφισμα τῆς 15 Δεκεμβρ. 1828 εἰσήγαγε τὸν Ἀρμενόπουλον ὡς εὐχρηστότερον, καὶ διότι ἐχρησίμαυσεν ὡς κώδιξ αστικῆς ἐπὶ τουρκοκρατίας, τὸ ψήφισμα δ' ἐκεῖνο ἐκυρώθη καὶ διὰ τοῦ νόμου τῆς 7 Μαρτίου 1835.

Ἡ τελειότερα ἐκδοσις τῶν Β. εἶνε ἡ τοῦ Καρόλου Heimbach (εἰς τόμ. 6) ἐν Λειψίᾳ γενομένη. τὰ προλεγόμενα δὲ αὐτοῦ ἐν ἑκτῷ τόμῳ (1870) σελ. 1—215 εἶνε σπουδαιότατη καὶ πλήρης ὑπὸ πάσαν ἐποψὴν μελέτη περιέχουσα τὴν ἱστορίαν τῆς βυζαντινῆς νομοθεσίας ἀπὸ Ἰουστινιανοῦ μέχρι Βασιλείου τοῦ Μακεδόνης καὶ τὴν ἱστορίαν τῶν Β. [Α.Γ.Μ.]

Βασιλικὰ. Μικρὸν χωρίον, ἔρημον νῦν, κείμενον μετὰ τῶν Θερμοπυλῶν καὶ τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδας, εἰς τὸ στόμιον εὐρείας κοιλάδος. διεσπάζον κλειστωρείας, δι' ἧς διήρχετο ἡ ἐκ Λαμίας εἰς Λεβαθεῖαν δημοσία ὁδός. Τὸ χωρίον τοῦτο κατέστη περιώνυμον διὰ τὴν παρ' αὐτὸ συγκροτηθεῖσαν τῇ 25 καὶ 26 Αὐγούστου 1821 κρίσιμον μάχην, ἐν ᾗ νικήσαντες οἱ Ἕλληνες ἐμπόδισαν τὴν ἐνισχυσιν τοῦ ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ἑλλάδι στρατοῦ τοῦ Ὁμέρ Βριῶν καὶ τὴν ἀποστολὴν ἐπικουρῶν εἰς τὴν πολιορκουμένην Τρίπολιν. Τὴν θέσιν ταύτην κατέλαβον κατὰ συμβουλήν τοῦ γέροντος ὀπλαρχηγοῦ Διοδοτου τοῦ Ἑλλήνης εἰς 2000 περίπου συμποσούμενοι ὑπὸ τὸν Γούραν, τὴν Διοδοτουμένην καὶ τὸν υἱόν του, τὸν Νάκον Πανουριᾶν, τὸν Παπᾶ Ἀνδρέαν Κοκοῖστιανόν, τὸν Ἀντώνην Κεντσοπούλου καὶ τὸν Κωνσταντῖνον Καλύβαν. ἕνεκα δὲ τοῦ ἐπικαίρου τῆς θέσεως καὶ τῆς εὐστόχου στρατηγικῆς διττάσεως τῶν δυνάμεων αὐτῶν κατέρωθον νὰ κατατροπώσῃ πανωλεθρίαν ὑποστάντα τὸν ἐκ Λαμίας εἰς Λεβαθεῖαν προχωροῦντα τουρκικὸν στρατὸν 1000 ἱππέων καὶ πεζῶν ὑπὸ τὸν Μπαϊράμ πασᾶν καὶ τοὺς ὑπαρχηγούς Μεμὲς πασᾶν καὶ Σιαχῇ Ἀλῇ πασᾶν. Κατ' ἐπιστολὴν τοῦ Ὁδυσσεὺς Ἀνδρότατου, γραφεῖσαν μίαν ἡμέραν μετὰ τὴν μάχην, ἐρονεύ-

θησαν κατ' αὐτὴν 700 πολέμιοι, ἡ χαλκωτικὴ σὺνθη 221, ἐλήφθησαν δὲ 370 ἵπποι καὶ μάχη καὶ πληθὺς ὑποβυγίων, 8 κανόνια, 18 σῆμαί, 9 φορτία πολυμερῶν καὶ 400 ἀμαξῶν τροφῶν, πυρποληθέντων ὑπὸ τῶν πολέμων ὥπως μὴ περιέλθωσιν εἰς τοὺς Ἕλληνας 80 φορτίων πολυμερῶν καὶ 600 ἀμαξῶν τροφῶν. Οἱ δ' Ἕλληνες ὑπέστησαν ἀσημάτων ζημιὰς, φρονεθέντων 10 καὶ πληγνυθέντων 30 ἐν εἰς καὶ ὁ Ἄντ. Κεντσοπούλος. Ἀμεσὴν ἀποτέλεσμα τῆς ὑποχωρήσεως τοῦ ὑπολειπθέντος τουρκικοῦ στρατοῦ εἰς Λαμίας ἦτο ἡ ἀπελευθέρωσις τῆς ἐντεῦθεν τῆς Οἴτης Ἀν. Ἑλλάδος καὶ ἡ ἐπιτάχυνσις τῆς ἀλώσεως τῆς Τριπέλειος. (βλ. Διόναν, ἡ εἰς Β. μάχη ἐν βιβλ. τοῦ λαοῦ 1852 σ. 45—50.—Τριπολιτῆ ἱστορία τ. Β' κεφ. 24. Κουτσοῦκα, ἱστορία Ἑλλήνων. τ. Β' σ. 59—61.—Γούδα, Βίαι παράληλ. τ. Η' σ. 141—142). [Π.]

Βασιλικὰ. Χωρίον τοῦ δήμου Ὑπάτης τῆς ἐπαρχ. Φθιώτιδος, κείμενον ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὁδοῦ τοῦ Σπερχεῖος, ἀπέχον δὲ τῆς Ὑπάτης πρὸς Β $\frac{3}{4}$ ὥρ. Κάτ. 198 γεωγραφ. βλ. καὶ Βασιλικός, [Π.]

Βασιλικὰ κωμὴ, τῆς Χαλκιδικῆς κείμενη 5 $\frac{1}{2}$ ὥρ. ΝΑ τῆς Θεσσαλονίκης καὶ διαρρομένη ὑπὸ τοῦ ὁμωνύμου ποταμοῦ Βασιλικώτικου, τοῦ ἀρχαίου Ἀνθεμόντος, ὅστις πηγάζει ἀπὸ τοῦ Χορτιάτου διεύθυνται ἀπ' ἀνατολὴν πρὸς δυσμὰς καὶ διαρρέων τὴν πεδιάδα τῆς Καλαμαριᾶς καὶ Γαλατιστῆς ἐκβάλλει εἰς τὸν Θερμαϊκὸν κόλπον ἀρκτικῶς τοῦ ἀκρωτηρίου Καραμπουροῦ. Οἰκεῖται ὑπὸ 400 οἰκογενειῶν. Παράγει δημοτικὰς καρπούς, ὧν γίνεται ἐξαγωγή, σῆταμον, βάρδακα, μέταξαν κτλ.

Βασιλική (Basilica ἐνν. domus) καλεῖται εἰδὸς τι ἀρχαίων οἰκοδομημάτων, ἐχόντων ἴδιον ἀρχιτεκτονικὸν σχῆμα, διαμορφωθὲν κυρίως ἐπὶ Ῥωμαίων καὶ ὅπου οὐδεμίαν ἔχει σχέσιν πρὸς τὴν ἐν τῇ ἀγορᾷ τῶν ἀρχαίων Ἀθηνῶν στοὰν τοῦ ἔχροντος βασιλέως. Ἦτο δὲ ἡ τῶν Ῥωμαίων Β. ἐπίμηκες τετράγωνον οἰκοδόμημα, ἀπολήγον εἰς κυκλωτὴρ τινὰ ἀψίδα. Τοῦ ἐσωτερικοῦ δὲ τοῦ οἰκοδομήματος ὁ μέσος χώρος περιεβάλλετο πανταχόθεν ὑπὸ διπλῆς σειρᾶς κιόνων. Καὶ τοῦτο μὲν τὸ μέρος τοῦ ἐσωτερικοῦ, τὸ ὑπὸ τῶν κιόνων περιβαλλόμενον ἦτο προωρισμένον εἰς ἐμπορικὰς ἐργασίας καὶ ἄλλας βιωτικὰς ὑποθέσεις, ἡ δὲ ἐξῆδρα ἐχρησίμευεν ἰσως ὡς τέπος δημοσίου δικαστηρίου. Πλὴν τῶν δημοσίων τούτων οἰκοδομημάτων σχῆμα Β. εἶχον καὶ αἰθουαὶ τινες τῶν ἀνακτόρων τῶν πλεουσίων καὶ ἰσχυρῶν. Ἐπειδὴ δὲ οἱ πρῶτοι χριστιανοὶ ἐν ἰδιωτικαῖς οἰκαῖς ἐκκλησιαζόντο καὶ ἴδια ἐν ταῖς εὐρείαις ταύταις αἰθούσαις Β., φαίνεται ὅτι ἕνεκα τούτου καὶ οἱ πρῶτοι χριστιανοὶ ναοὶ ἱερώθησαν κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τῶν Β. τῶν ἀρχαίων Ῥω-

μαϊκῶν οἰκῶν. Ἡ ἀξία δὲ τῶν πρώτων χρηστανῶν ἀρχιτεκτόνων κείται ἐν τούτῳ ὅτι κατ'ὀρθωσαν τὸ ἀρχαῖον τοῦτο ἀρχιτεκτονικὸν σχῆμα νὰ διαμορφώσῃαι προσφυῶς καὶ καταλλήλως πρὸς τὸν νέον σκοπὸν. Τὰ κύρια μέρη τῆς ἀρχαίας χριστιανικῆς Β. εἶνε ἡ ἀψίς, ὁ τόπος ἐνθα παρέμενεν ὁ ἀρχιερεὺς μετὰ τῶν ἱερῶν καὶ ὁ ἐπιμηκὴς τετράγωνος χώρος, ἐνθα συνήθροζετο ἡ κοινότης. Κατὰ μήκος ὁ χώρος αὗτος εἶναι διηρημένος διὰ σειρὰς κιόνων εἰς τρεῖς στοὰς ὧν ἡ μέση εἶνε ἡ εὐρύτερα καὶ ἀποτελεῖ οὕτως εἰπεῖν τὸν κυρίως σηκὸν τοῦ ναοῦ ἀπολήγουσα εἰς τὴν ἀψίδα. — Τὸ χαρακτηριστικὸν δὲ γνώρισμα τῆς ἀρχαίας ταύτης χριστιανικῆς Β. εἶνε ὅτι ἡ μέση αὕτη στοὰ ὄχι μόνον πλατυτέρα τῶν δύο ἄλλων εἶνε, ἀλλὰ καὶ πολὺ ὑψηλότερα. Μεταξὺ δὲ τῆς ἐξέδρας καὶ τοῦ τετραγωνικοῦ χώρου, ἐν ᾧ ἡ κοινότης, ἱδρύται ἐπὶ πλείονων ἀναδομικῶν, συνήθως ὑπερᾶνω τοῦ τάφου μάρτυρός τινος χριστιανικοῦ, ὁ βωμὸς ἐφ' οὗ ἐτελείτο ἡ θυσία. Ὑπὲρ τὸν βωμὸν δὲ ὑψύεται θριαμβικόν τι τόξον, στηριζόμενον συνήθως ἐπὶ δύο ἰσχυρῶν κιόνων. Τοιοῦτον ἦτο τὸ γενικὸν καὶ χαρακτηριστικὸν σχῆμα τῆς Β. ὅπου ὅμως δὲν ἀπέκλειε καὶ νέας προσθήκας καὶ τροποποιήσεις. Οὕτω λιχ. ἔπληρχον καὶ Β., ὧν ὁ ἐπιμηκὴς τετράγωνος χώρος ἐτέμνετο σταυροειδῶς ὑπὸ ὀριζαντίου στοᾶς, ἄλλαι δὲ πάλιν Β. εἶχον πλὴν τῆς κυρίας ἀψίδος καὶ ἑτέρας κατὰ τὰς πλαγίας πλευράς καὶ διαφόρους ἄλλας ἐπουσιώδεις τροποποιήσεις, αἵτινες ὅμως δὲν παρεμόρφουν τὸν ἀρχικὸν χαρακτῆρα τῆς Β. Ἐκ τῶν ἀρχαίων χριστιανικῶν Β. ἀνεπτύχθη κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας καὶ ὁ ρωμανικὸς ρυθμὸς τῆς Β. ὅστις εἶνε τελειότερα τις ἀρχιτεκτονικὴ διαμόρφωσις κυρίως τῆς ἀψίδος. Ἡ στέγη τῆς ρωμανικῆς Β. ἦτο ἀρχικῶς ἐκ ξύλου ὡς καὶ αἱ τῶν ἀρχαίων χριστιανικῶν. βραδύτερον ὅμως ἐπεκράτησε τὸ σύστημα τῆς θολωτῆς στέγης ἐπὶ διασταυρωμένων τόξων. Κατὰ τὸν 10' αἰῶνα ὁικοδομήθησαν οὐκ ἐλίγοι ναοὶ κατὰ τὸν ρυθμὸν τῶν Β., ἐν τοῖς τελευταίοις δὲ χρόνοις καὶ ἐν Ἀθήναις ὁ τῶν καθολικῶν ναὸς. [Θ. Σ.]

Βασιλική. Ἑλληνικὴ εὐνοουμένη τοῦ Ἀλῆ πασσά κατὰ τὰ ἐσχατὰ τοῦ βίου του. Ὡτο θυγάτηρ τοῦ Κίτσου Κονταξή, ἐκ τῆς κώμης Πλεσσόδοις, ἐκλήψε δ' αὐτὴν κατὰ διαταγὴν τοῦ Ἀλῆ καὶ τὴν ἔφερεν εἰς τὸ σερραγιὸν τοῦ ἐπταετίδα οὖσαν γραῖα τις ὀνόματι Μαρίνα. Ὡς ὅμως ἰστορεῖ ὁ Πουκελλῖλ, ἡ Β. εἶχεν ἡλικίαν δώδεκα ἐτῶν (τῷ 1805), ὅτε ὁ Ἀλῆς καταλαβὼν τὸ χωρίον τῆς, ἵνα συλλάβῃ καὶ τιμωρήσῃ τοὺς ἐν αὐτῷ διατιωμένους κибδολοποιοὺς, διέταξε τὴν λεηλασίαν αὐτοῦ καὶ γενικὴν σφαγὴν. Ἡ ὥραία παιδίσκη, ἥς ὁ πατὴρ ἔπεσεν ἐν τοῖς πρώτοις θύμασιν τῆς ἀπανθρώπου διαταγῆς, ἵκευσε τὸν τύραννον νὰ φεισθῇ τῆς ἄλλης οἰκογενείας τῆς. Οὕτως

δ' ὑπὸ τοῦ κάλλους τῆς γοητευταίας διέταξε πάραυτα τὴν κατάπτειν τῆς σφαγῆς καὶ παρέλαβε ταύτην μεθ' ἑαυτοῦ εἰς Ἰωάννιννα. Μετ' οὗ πολὺ ὅτε ἐγένετο δεκαπενταετής ἐνυμφεύθη αὐτὴν ὁ πασσάς, ὅστις οὐ μόνον ἐπέτρεψεν αὐτῇ νὰ μὴ μεταβάλῃ τὴν θρησκείαν τῆς, ἀλλὰ καὶ ἐθανάτωσε τὴν ζηλοτυπούσαν συζυγὴν του Ἐμινέ. Διαπύρως ἐρίων αὐτῆς ἤκουε πολλὰκις τὰς συμβουλὰς καὶ ἐπλήρου τὰς αἰτήσεις τῆς ὑπὲρ καταδικωμένων χριστιανῶν ἐν δὲ τῇ καταδρομῇ τῆς τύχης ἡ Β. παρμένει πιστὴ σύντροφος καὶ μόνη παραμυθία αὐτοῦ. Διαφυγούσα τὴν θάνατον, εἰς ὃν κατεδίκασεν αὐτὴν ὁ Ἀλῆς ἵνα μὴ περιπέσῃ εἰς χεῖρας τῶν πολιτορρηκτῶν, ἐπέμεθε ὑπὸ τοῦ Χουρσίτ εἰς Κωνσταντινούπολιν (κατὰ Φεδρ. τοῦ 1822), ὅπου ἐγκατεῖρχθη, ἐν ᾧ αἱ ἄλλαι συναποσταλέντες πιστοὶ ὁπαδοὶ τοῦ Ἀλῆ ἐθανατώθησαν διαταγῇ τῆς Πουλγῆς. Ἐξοριθεῖσα δ' εἴτα εἰς Προῦσαν, ἀπελύθη τῷ 1830, καὶ ἐπανῆλθεν εἰς Μεσολέγγιον παρὰ τῷ ἀδελφῷ τῆς Γεωργίῳ Κίτσῳ, ἀνδρείῳ ἐπληρηγῇ, διακριθέντι κατὰ τὴν ἐπανάστασιν, οὗ δὲν ἐπέζησεν ἐπὶ πολὺ, ἀπεθανούσα τῷ 1836 ἐν Αἰτωλικῷ. [Π.]

Βασιλική. Χωρίον τοῦ δήμου Ναυπακτοῦ τῆς ἐπαρχ. Ναυπακτίας, ἔχον 484 κατ. τῷ 1889. [Π.]

Βασιλική. Λιμὴν βαθὺς τῆς Λευκάδος καίμενος πρὸς Ν κατὰ τὴν περιφέρειαν τοῦ δήμου Εὐγήρου καὶ σχηματίζόμενος ὑπὸ τῶν ἀκρωτηρίων Λευκάτα καὶ Λειψοπύργου. Ὀμίονος χωρίον ἔχον 222 κατ. κείται εἰς ἀπόστασιν 1 1/4 ὥρ. ἀπὸ Σιδερίου, ἑδρας τοῦ δήμου τούτου.

Βασιλική. 1) Χωρίον τοῦ δήμου Καθευσίου τῆς ἐπαρχίας Ἱεραπέτρου τῆς Κρήτης, ἔχον 229 κατ. (ὧν 65 μουσουλμάνοι) τῷ 1881. — 2) Ὀμ. τοῦ δήμου Πλατάνου τῆς ἐπαρχίας Καϊνουργίου. Κατ. 175 χριστιανοί. [Π.]

Βασιλική οἰκογένεια. Ἐνεκα λόγων πολιτικῶν ἢ καὶ δυναστικῶν αἱ νομικαὶ σχέσεις τῶν μελῶν τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας ὡς καὶ τὰ δικιῶματα αὐτῶν κανονίζονται ἐν πάσῃ μοναρχίᾳ ὑπὸ νόμων εἰδικῶν, διαφόρων κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον τοῦ κοινοῦ δικαίου. Ἐν Ἑλλάδι οἱ αὐτοὶ λόγοι ἐπροκάλεσαν τὴν ἔκδοσιν τοιοῦτων ἐξαιρετικῶν νόμων, ἐξ ὧν οἱ κυριώτεροι, οἱ ἀφορῶντες εἰς τὴν νῦν βασιλικὴν οἰκογένειαν, εἶναι ὁ ΣΞΔ' τῆς 18 Ἰουλίου 1868 καὶ ὁ Α'Υ'ΑΗ' τῆς 28 Μαΐου 1887. Κατὰ τὸν πρῶτον ἡ σύνταξις τῶν λεηξιαρχικῶν πράξεων, τῶν ἀναγομένων εἰς τὴν γέννησιν, τὴν γάμον καὶ τὸν θάνατον τοῦ βασιλέως καὶ τῶν ἀπαρτιζόντων τὴν βασιλικὴν οἰκογένειαν προσώπων, ἐκτελεῖται ὑπὸ τοῦ προέδρου τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου καὶ τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης, ἐκπληροῦντων καθήκοντα Ληξιάρχου (πρὸβλ. Ν. Α'Υ'ΑΖ' 3 Ἀπρ. 1880 περὶ τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ συντασσάμε-

νων ληξιαρχικῶν πράξεων τῆς βασιλ. αἰκας.). Κατὰ δὲ τὸν δεύτερον α') ὁ διάδοχος, οἱ κλημένοι δικαίωμα ἐνδεχομένης διαδοχῆς εἰς τὸν θρόνον, αἱ νόμιμοι τοῦτων συζυγοὶ καὶ ἐν τῇ χρείᾳ ἐμμένονσαι καθίστανται ἐνῆλικοι ἀλλὰ τῇ συμπληρώσει τοῦ 18 ἔτους τῆς ἡλικίας, δὲν ὄνουνται δὲ νὰ συνάψωσιν ἐγκυρον γάμον ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ Βασιλέως, εἰς διατηρήσιν ἐννοεῖται, τὴν ἐλληνικὴν Ὀθαγενειαν· β') ὁ Βασιλεὺς διορίζει ἐκ τῶν Ὀθαγενῶν τοὺς ἐπιτρόπους, κηδεμόνας καὶ ἀντιλήπτορας τῶν ἄνω προσώπων, καθήκοντα εἰρηνοδικοῦ ἐπιτελοῦντος ἐν τῷ συγγενικῷ συμβουλίῳ τοῦ παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ εἰσαγγελέως, ἢ τινος τῶν παρ' ἐφέταις εἰσαγγελεῶν· γ') ἡ κατὰτάξις καὶ ὁ προεδιασμός ἐν τῷ στρατῷ τῆς ἑξῆς καὶ τῆς θαλάσσης τῶν βασιλοπαιδῶν γίνεται ἄνευ τῶν ἀπαιτούμενων ὁρῶν ὑπὸ τῶν στρατιωτικῶν νόμων δι' ἀπλοῦ Ν. Διατάγματος (πρὸς Δ. 8 Νοεμβρ. 1888 περὶ τῆς ἐν τῷ βαθμῷ τοῦ ἀξιωματικοῦ ἀρχαιότητος τοῦ Διαδόχου καὶ τῶν βασιλοπαιδῶν)· δ') ἡ ἰδιαιτέρα οὐσία τοῦ Βασιλέως παρίσταται ἐνώπιον τῆς δικαστικῆς καὶ πάσης ἄλλης ἀρχῆς διὰ τοῦ Ἀνακτορικοῦ τομείου καὶ τῶν νομιμῶν τοῦτου πληρεξουσίων· ε') ὁ διάδοχος ἀπολαμβάνει ἀπὸ τῆς ἐνῆλικώσεως ἑτησίας χορηγίας ἀρχικῶν διακοσίων χιλιάδων. (Πρὸς Ν. ΑΨΙΒ' 19 Μαρτ. 1889). Ἰδ. λ. Ἀντιβασιλεία. [Δγγ.]

Βασιλική σημαία. Σημαία φέρουσα ἐν τῷ μεσῷ τὰ βασιλικά αἰκόσημα καὶ ἐπαιρομένη εἰς τὸ ἄκρον τοῦ μεγάλου ἱστού, ἐκείνη δὲ Βασιλεὺς ἐπιβαίνειν πολεμικοῦ πλοίου. Καὶὼς ἐνομαζέται ἐνίοτε βασιλικὴ ἡ σημαία τῶν πολεμικῶν πλοίων πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τῆς σημαίας τῶν ἐμπορικῶν. [Η.Κ.]

Βασιλικὴ φλέψ (Ἀνατομ.). Φλέψ ὑπερδερμάτιος· ἀρχεται κατὰ τὸν καρπὸν τῆς χειρὸς καὶ ὡς Β. φλέψ τοῦ πῆχεως ἀνέρεγεται κατὰ μῆκος τοῦ ὠλενίου χειλέως τοῦτου, εἰτα δὲ ὡς Β. βραχιόνιος ἀναφέρεται καθέτως κατὰ τὸ ἔσω χεῖλος τοῦ βραχίονος καὶ ἐκβάλλει εἴτε εἰς τὴν ἔσω βραχιόνιον φλέβα εἴτε εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποκλειδίου. [Ι. Πθ.]

Βασιλικός. 1) Χωρίον τοῦ δήμου Σικυωνος τῆς ἐπαρχίας Κορινθίας. Εἶνε σημαντικὸν διότι παρ' αὐτὸ κεῖνται τὰ εἰσέπια τῆς ἀρχαίας Σικυωνος. Κάτ. 395.

2) Κώμη τοῦ δήμου Χαλκιδικῶν, πρὸς τῇ Γόρῳ, ἐπὶ τῆς ἀπὸ Χαλκίδος εἰς Ἐρέτρια ἀμμοῦ, ἀπέρχουσα τῆς Χαλκίδος ΝΑ 2 ὥρ. Κάτ. 886 τῷ 1889. Ἐχει ἐνετικὸν πύργον καλῆς σχετικῶς διατηρήσεως, καὶ πλησίον αὐτοῦ ἀρχαῖά τινα λείψανα. [Π.]

3) Χωρίον τοῦ δήμου Ζακύνθου, ἀπέχον 2 1/2 ὥρ. ΝΑ τῆς Ζακύνθου. Κάτ. 255.

Βασιλικὸν ξύλον (Fagaria peregrina λατ., bois royal γαλλ., Koenigsholz

γερμ., legno reale ἰταλ., kingwood ἀγγλ.). Λίαν πολυτιμὸν διὰ τὴν ὠραιότητα καὶ τὴν σκληρότητα αὐτοῦ ἐπιπλευρικὴν καὶ τορευτικὴν ξύλον, χρώματος καστανοκαστανοῦ μέχρι μελανοκαστανίνου, διασχισμένον ὑπὸ ἀναικτικῶν ἐρυθρῶν κατὰ μῆκος ἰσῶν λωρίδων ἢ φλεβῶν εἶνε δ' ἐπίσης λεπτοῦρές καὶ πυκνὸν ὥς βαρὺ καὶ ἐκτακτικῶς σκληρόν. Ἐργεται εἰς τὰ ἐμπόριον ἐκ τῶν ἀνατολικῶν Ἰνδῶν καὶ εἶνε γνωστὴν ὑπὸ τὸ ὄνομα Σοματραζον σιδηρόξυλον. Ἐχει εἰδικὸν βάρος 0,870—1,009. Ἐκλήθη δὲ Β. ξύλον διότι αἱ ἀρχαῖαι τῶν διαφόρων φυλῶν ἔχουσι μόνον τὸ μονοπώλιον τοῦ ξύλου τοῦτου. [Χ.]

Βασιλικὸν ὕδωρ ἢ νιτροῦδροχλωρικὸν δὲ καλεῖται μίγμα 1 μέρους δ. νιτρικοῦ ὕδατος καὶ 2 μ. δ. ὑδροχλωρικοῦ ἐν ᾧ διαλύεται καὶ ὁ Νουάς, ὁ βασιλεὺς τῶν μετάλλων. [Ο.Α.Ρ.]

Βασιλικός (Βοτ.). Τὸ πασίγνωστον εὐώδες φυτόν, τὸ εὐτως εἰπεῖν ἐθνικὸν τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων, ἀνήκει εἰς τὴν οἰκογεν. τῶν Χειλανθῶν, κατάγεται ἐκ τῆς νοτίου Ἀσίας καὶ εἶνε πᾶσα θερινὴ καὶ ἐπέτειος καὶ πολυποικίλος κατὰ τὸ χρῶμα καὶ τὸ μέγεθος τῶν φύλλων. Εἶνε δὲ τὸ Ὄκιμον τοῦ Διοσκορίδου ἢ τὸ Ὄ. τὸ βασιλικόν (Ocimum basilicum L.) τῶν βοτανικῶν. [Θ.Χ.]

Βασιλικός ἢ Βασιλικά. Χωρίον τοῦ δήμου Ἰσταίων, κείμενον 4 ὥρ. Α τοῦ Ξηροχωρίου κατὰ τὴν Α παραλίαν τῆς νήσου. Κάτ. 406.

Βασιλικός (Ἰάκωβος Ἡρακλείδης). Ἑλλήνων τυχεδῶν καὶ ἐν τῇ αὐτῇ, ἀκμάτας κατὰ τὴν 15 ἑκατ., φέριον τὸν τίτλον «Ἡρακλείδης Ἰάκωβος Βασιλικός, δεσπότης Σάμου, ἀρχὸς καὶ μαρκήσιος Πάρου, κόμης Παλατινός καὶ πρίγκιψ Μολδαβίας». Τὰ περὶ τῆς πατρὸς τοῦ ἀνδρὸς τοῦτου δὲν εἶνε ἀκριβῶς σαφῆ, διότι ἄλλοι μὲν λέγουσιν αὐτὸν Κρήτην, ἄλλοι Σάμιον, ἄλλοι Δωριεῶν. Ὁ Φωτεινὸς ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Δακίας γράφει ὅτι κατήγετο ἐκ τῆς Νύσσας τῆς Σερβίας, ὅπερ δὲν εἶνε ἀληθές, διότι διαμνησθῆται μὲν ἡ πατρὶς αὐτοῦ, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἡ ἐλληνικὴ καταγωγή. Τὰ τοῦ βίου ἐν γένει τοῦ Β. δὲν διελευκάνθησαν ἱκανῶς μέχρι σήμερον ἐλλείπει πηγῶν. Καὶ οἱ μὲν τίτλοι, οὓς ἔφερε περιερχόμενος τὴν Εὐρώπην ἱστορεῖται ὅτι ἀνήκον εἰς Ἡρακλείδην τινά, εἰς ὃν εἶχον δοθῇ ἐκ παίδων παρὰ τοῦ πατρὸς του, οὓς ὑπεξαίρεσας ἐσφετερίσθη τὸ τοιοῦτο ὁ τελευταῖος βιογράφος αὐτοῦ Αἴμ. Λεγρὰνδ διαμνησθῆται, λέγων ὅτι δὲν ὑπεξήρουν τοὺς τίτλους, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἐπενόησε τοῦτου χάριν τῶν σχέσεων, ὡς ἐπεδίωκεν ἐν Εὐρώπῃ μετὰ σοφῶν ἀνδρῶν καὶ ἡγεμόνων. Ὁ Β. καθόλου εἰπεῖν ἱστορεῖται ὡς ἀνὴρ πολυμαθὴς, ἐντρυφῆς περὶ τὴν ἐλληνικὴν, τὴν λατινικὴν, τὴν γαλλικὴν καὶ ἰσπανικὴν, ὡς θεολόγος καὶ στρατιωτικῶς δεξιότατος. Εἶχε σχέσεις μετὰ τοῦ διασώμου Μελάγγθωνος, ὁστις καὶ

στατικάς ἐπιστολάς ἔγραψεν ὑπὲρ αὐτοῦ πρὸς τὸν Βασιλέα τῆς Δανίας. Ὁ Μαρτίνος Κρούσιος περιέσωσε, δημοσιεύσας ἐν τῇ Τουρκικῇ (πλ. 556), ἐπιστολὴν ἑλληνικὴν τοῦ Β. Ἐκ τοῦ λοιποῦ βίει αὐτὸς ἱστορεῖται ὅτι ὑπηρετήσεν ὡς ἱππάρχος ἐν τῇ στρατῷ τοῦ Καρόλου Ε' καὶ ἠνθραγαθῆσεν ἐν μάχῃ. Καθ' ἡ δὲ ἱστορίᾳ ἔκωντ. Σάβας συνέλαβε καὶ τὴν παράτολμον σκέψιν μετὰ τοῦ Ἰακώβου Αἰαστωρίνου νὰ ἀναστρώσῃ τὴν Ἀνατολὴν ἀπὸ τοῦ Δουναβίου μέχρι τοῦ Καυκάσου καὶ τοῦ Αἰθιοπικοῦ πελάγους· ἀρχὴ δὲ τῆς ἐκτελέσεως τῆς σκέψεώς τινος ταύτης ὑπῆρξεν ἡ διὰ δόλου, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς σπάθης κατάληψις τοῦ θρόνου τῆς Μολδαβίας τῇ 1581, ἐξ οὗ ἀπέδωκε τὴν ἡγεμονίαν αὐτῆς Ἀλέξανδρον Δ' Λεπουσινιάνον. Τὴν ἡγεμονίαν τῆς Μολδαβίας διετήρησεν ἐπὶ δύο ἔτη ἱστορεῖται δὲ κατὰ τὸ χρονικὸν αὐτὸ διάστημα οἱ ὑπῆρξε φίλος τῶν Γραμμάτων, οἱ ἐσώθησε βιβλιοθήκας, καὶ προσέκλεισε σοφοὺς ἐξ Εὐρώπης καθηγητάς· ἀλλὰ πρὸς ταῦτοις οἱ ἐγένετο τυραννικός, καὶ καταθλιπτικός πρὸς τοὺς ὑπηκόους. Τούτου δι' ἕνεκα ἐξεβλήθη τῆς ἀρχῆς διὰ στάσεως ἐξεγερθείσης κατ' αὐτοῦ ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τῆς Μολδαβίας ἀρχηγούντος τοῦ Στεφάνου Τομακ, καὶ ἐσυνέβη τῇ 1583 ἐν τῇ φρουρᾷ τῆς Σουτῆδας, ἐνθα εἶχεν ἐγκαλεισθῇ πρὸς σωτηρίαν τοῦ. (Β. 6 λ. 1 ο γ ρ. Διονυσ. Φωτεινοῦ Ἱστορίᾳ τῆς πόλεως Δακίας. 1818.—Κ. Σάβας Νεοελλ. Φιλ. σ. 179.—Κ. Σάβας, Ἑλληνες στρατιῶται ἐν τῇ Δύσει καὶ ἀναγέννησις τῆς ἑλληνικῆς τακτικῆς, ἐν Ἑστία 1885, ἀριθ. 492 ἐπ.—Emile Legrand, Deux vies de Jacques Basilicos 1889.—Ἀντ. Μηλιαράκη Ἰακώβος Βασιλ. Ἑρακλεῖτης ἐν Ἑστία 1889, ἀριθ. 718). [Ἀντ. Μηλ.]

Βασιλικὸς λόγος (Ρ η τ ο ρ ι) εἶναι ἐγκώμιον εἰς βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας καὶ ἀνήκει εἰς τὸ ἐπιδεικτικὸν γένος τῶν λόγων. Κεφάλαια τοῦ ἔγκωμιου εἶναι ἡ πατρίς, τὸ γένος, ἡ τροφή καὶ παιδεία, ἡ φύσις ἡ τε σωματικὴ καὶ διανοητικὴ, αἱ ἀρεταὶ καὶ τὰ ἔργα ἐν τε εἰρήνῃ καὶ ἐν πολέμῳ καὶ σύγκρισις πρὸς ἄλλα ἔθνη πρόσωπα καὶ πράξεις. Ἡ λιγὴς πρέπει νὰ ᾔνῃ ἀνάλογος. Περὶ τοῦ Β. λόγου πραγματεύεται διὰ μακρῶν ὁ τεχνολόγος Μένανδρος (ἐν Rhet. Gr. τόμ. 3, σ. 368). [Γ. Π.]

Βασιλένδρα. Παιδίς παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, συγχάκις μνημονευμένη ὑπὸ τῶν συγγραφέων. Κατὰ ταύτην ὁ μὲν νικήσας τῶν παιδῶν ἀπαμύετο τὸν βασιλέα καὶ διετέτετο τὸ πρακτεόν, ὁ δ' ἡττώμενος ἐκαλεῖτο ὄνδρς καὶ ἐποιεῖ πᾶν τὸ προσταθόν. Παρὰ πλείους τῶν Β. παιδίς ἔχουσι καὶ ἄλλοι λαοί, γνωστότατῃ δ' εἶναι ἡ δι' ἡγεμονίας τοῦ Ἡσόδου (Α. 114), καθ' ἣν ἐκ τοιαύτης τινὸς παιδῆς ἀνεγνώρισεν ὁ Ἀστυάγης τὸν Κύρον. Παρὰ τῷ καθ' ἡμᾶς καὶ συν-

άπτεται τὸ Β. πρὸς τὴν παιδίαν τῶν ἀστράγαλων, ἀναγορευομένου βασιλέως ἐκείνου ὅστις ῥίψας στήθη τὸν ἀστράγαλον οὕτως ὥστε νὰ σκεκνῇ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ τὴν καλουμένην βασιλέα, λαμβάνοντας δὲ πηλὴν καὶ ὄνου καλουμένου τοῦ ἀτυχήσαντος νὰ στήσῃ τὸν ἀστράγαλον εἰς τὴν ὁμωνύμων πλευρὰν. [Π.]

Βασιλέσκος (Α σ τ ρ.) ὀνομάζεται ἁσὴρ α' τάξεως (οὐχί ἐκ τῶν λαμπροτέρων), ὁ ἐπὶ τῆς καρδίας τοῦ Λέοντος, σημαίνοντος διὰ τοῦ α ἐν τῷ ἀστερισμῷ αὐτῷ. Ἡ ὀνομασία αὕτη εὕρεται ἐν τῇ περιγραφῇ τῶν ἀστερισμῶν τοῦ Πτολεμαίου. (Δ. Κ.)

Βασιλέσκος (Ζ φ ο λ.) (Basiliscus). Γένος ἑρπετῶν τῆς ὁμοιογενείας τῶν ἀσκαλιδωτῶν οὗτινος χαρακτῆρες εἶναι οἱ ἐξῆς: προέκτασις δερμικῆς τριγωνοειδῆς ὀψομένης καθεύως ὑπεράνω τοῦ κατινίου· ἐξωτερικὸν τῶν δακτύλων κοσμοῦμενον ὑπὸ ὀδοντωτῆς πτυχῆς· ἀκμὴ φολιζωτῇ ὀδοντωτῇ προνοειδῇ, ἐκτεταμένη ἀπὸ τοῦ κρανίου μέχρι τοῦ ἄκρου τῆς οὐράς. Τὸ καλούμενον νύν Β. ἑρπετὸν ἦτο ἔγνωστον τοῖς ἀρχαίοις, διότι τοῦτο βίβλ. ἐν Ἀμερικῇ. Ὁ Β. τῶν ἀρχαίων ἦτο μᾶλλον μυθικὸν ζῷον, ὅπερ ἐκινεῖτο φοβερώτατον, φοροῦν στέμμα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ διὰ μένου τοῦ βλέμματός θανατοῦν οἰονόητοτε ζῷον. Τὸ ὄνυμα Β. σήμερον φέρει σάβρας ἀκίνδυνος βίβλ. ἐπὶ τῶν δένδρων καὶ θηρέων ἀπὸ κλάδου εἰς κλάδον ἔντομα. [Ν. Α.]

Βασιλέσκος (Ζ φ ο λ.) (Sylvia regulus). Μικρὸν πτηνὸν τῆς τάξεως τῶν ζηροδαικῶν καὶ τῆς ὁμοιογενείας τῶν δδ-ντο-ραφῶν τούτων, ἔχον ῥιζμορ λεπτόν, εὐρύ, σιαγὼνας ἱσομήκεις πρὸς ἀλλήλας καὶ ἴσας τῷ μεγέθει τῆς κεφαλῆς· πτέρυγας βραχεῖας, οὐρὰν πάντοτε σχεδὸν ἀναγεγενημένην κοινῶς Κομπογιάννης. [Ν. Α.]

Βασιλέσκος (Regulus) ἐν τῇ πυροχημείᾳ καὶ δοκιμαστικῇ τῶν μετάλλων καλεῖται τὸ κοκκίον τοῦ μετάλλου ἡ κράματος (μαλύδου, χαλκοῦ, κασσιτέρου). δι' ἀποκαθαρευτικῆς τήξεως ἐντὸς χαλκῆς μετὰ συλλιπασμάτων ἐκ μεταλλευμάτων ἡ τεχνιτῶν προϊόντων ἀποχωρίζονται. [Κ. Μ.]

Βασιλέσκος ἀδελφὸς τῆς φιλοδόξου πενηθρῆς τοῦ αὐτοκράτορος τοῦ Βυζαντίου Ζήνωνος τοῦ Ἰσαύρου (474—491) Βυζινης (ἔ. λ.). Διευρίθη ἡτῇ ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ συζύγου τῆς Βυζινης Λέοντος τοῦ μεγάλου (457—474). Ἀλλὰ τῇ 468 ατυχῆς ἀπέβη ἡ εἰς αὐτὸν ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἀναθεθεῖσα ἐκστρατεία κατὰ τῶν ὑπὸ τὸν Γεζέριχον Βανδάλων τῆς Ἀφρικῆς, ἕνεκα τῆς ἀδυναμίας καὶ σχεδὸν προδοτικῆς διαγωγῆς τοῦ Β. Τῇ δὲ 476, ὑποστηρίξας ὁπὸ τῆς Πιρηνῆς, ἐστασίασεν ὁ Β. κατὰ τοῦ Ζήνωνος, ὅστις φοβηθεὶς ἀγκατέλιπε τὴν Κωνσταντινούπολιν, καταφυγὼν εἰς Ἰσαυρίαν. Καταλαβὼν δ' ὁ Β. ἀναμάρτως τὸν θρό-

ναν, κατέσχεν αὐτὸν ἐπὶ εἰκοσιν ἔτους μῆνας. Κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον τῆς μεσοβασίλειας αὐτοῦ ἀνεμοστῶθη σκανδαλίων ἡ ἐκκλησία, τοῦ Β. ὄντος κεκηρυγμένου οἴλου τῶν Μονοφυσитῶν (ἰδ. λ.) καὶ ἐχθροῦ τῆς ἐν Χαλκηδὼνι συνόδου, καθ' ἧς καὶ ἐξεδώκεν ἰδίαν ἐγκύκλιον. Ἀλλ' ἡ τοιαύτη τοῦ Β. θρησκευτικὴ πολιτεία, ἡ πλεονεξία αὐτοῦ καὶ αἱ ζημίαι αἱ ἐπελθούσαι ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπ' αὐτοῦ ἐκ μεγάλης πυρκαϊᾶς, ἐξ ἧς κατεστράφη καὶ ἡ βιβλιοθήκη ἣ ἐν τῇ λεγόμενῃ Βασιλικῇ καὶ ἀπωλεσθήσαν τὰ λαμπρὰ κλλιτεχνήματα τὰ κοσμοῦντα τὸ μέγαρον τοῦ πατρικίου Λαύσου, ἐξῆγγειραν τέλος τοιαύτην παρὰ τῷ λαῷ ἀγανάκτησιν κατὰ τοῦ Β., ὥστε, συντελούσης καὶ τῆς πρὸς τὸν Ζήνωνα μεταστάσεως Ἀρμενίου τοῦ ἐρωμένου τῆς ὡραίας τοῦ Β. συζύγου Ζηωνίδος, τῆς θυγατρὸς τοῦ αυτοκράτορος Ζηωνος καὶ τῆς Βηρίνης, καὶ τοῦ Ἰσαύρου Ἰαλου, ὁ ἐκπίπτως αυτοκράτωρ ἤδυνήθη νὰ ἐπανέλθῃ θριαμβευτικῶς εἰς Κωνσταντινούπολιν. Ὁ δὲ Β. κατέφυγεν εἰς τὸν ἐν τῇ πόλει ναὸν τῆς Ἀγίας Εἰρήνης μετὰ τῆς γυναικὸς καὶ τῶν τέκνων. Ἐξῆλθε δὲ τοῦ αὐλοῦ, πείσθεις εἰς τοὺς λόγους τοῦ Ζήωνος, οἱ δὲν θὰ πάθῃ. Ἀλλ' ἀπαχθεὶς εἰς Κεκουσὸν τῆς Ἀρμενίας, καθείρχθη εἰς πύργον τινά, ὅπου καὶ ἀπέθανεν ἐκ τοῦ ψύχους καὶ τοῦ λιμοῦ περὶ τὸν Ὀκτ. 477 μετὰ τῆς συζύγου καὶ τῶν παιδίων, ὃν τὸν πρεσβύτερον Μάρκον εἶχεν ἀνακηρύξει κατὰ τὸν βραχὺν χρόνον τῆς βασιλείας καίσαρα, ἔπειτα δὲ καὶ συμβασιλεῖα. [Λ.]

Βασίλειος, χωρίον τοῦ δήμου Κολλωνίδων τῆς Πυλίας ἀπέχον 2 1/2 ὥρ. ΝΔ τῆς Κερώνης καὶ ΒΑ τοῦ Ἀκρωτ. Ἀκρίτα. Κάτοικοι 445.

Βασίλοβα, χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Ζίχνης τῆς Μακεδονίας, οἰκούμενον ὑπὸ 480 περίπου, ἐξ ὧν τὸ 1/3 τρίτον βουλγαρίζοντι χριστιανῶι, οἱ δὲ λοιποὶ μουσουλμάνοι. [Ε.]

Βασίλοπουλο, χωρίον τοῦ δήμου Ἀστακοῦ τῆς ἐπαρχ. Βονίτης, ἀπέχον τοῦ Ἀστακοῦ 1 1/2 ὥρ. Κάτ. 335. [Π.]

Βάσιμος, κατὰ τὴν ἐν τοῖς δικαστηρίοις γλῶσσαν, ἐστὶν ὁ χαρακτηρισμὸς πάσης ἀγαθῆς ἢ ἐν σπουδῇ ἢ καὶ γενικῶς παντός ἰσχυρισμοῦ, φέροντος πάντα τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ἀπαιτούμενα στοιχεία πρὸς ὑπαρξὴν αὐτοῦ καὶ διὰ τοῦτο ἐξετάσεται κατ' ἀρχὴν ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου· μέλλοντος δὲ νὰ γείνηται ὁριστικῶς δεκτοῦ ὑπ' αὐτοῦ, ἐὰν ἀποδειχθῶσιν ἀληθεῖς τὰ ἐν αὐτῇ πραγματικῇ περιστατικῇ τὸ ἀντιθέτον τοῦ Β. εἶναι τὸ ἀβασίμος. [Δ.]

Βασίρρομδοειδικόν, ἑτεροκλινὲς σύστημα. Βλ. Κρυσταλλικὰ συστήματα, Κρυστάλλωσις.

Βασίρρομδον σύστημα. Βλ. Κρυσταλλικὰ συστήματα, Κρυστάλλωσις.

Βεάσις (Γεωμ.). Βλ. Τριγωνισμός.

— τοῦ κρανίου (Ἀνατ.). Βλ. Κρανίον.

— (Ρητορ.). Βλ. Προσίμιον.

Βάσις (Κρυσταλλογρ.). Βάσεις καλοῦνται ἐν τοῖς κρυστάλλοις τῶν διαφόρων κρυσταλλικῶν συστημάτων (πλὴν τοῦ κυβικοῦ), δύο ἔξαι· διήκουσαι παραλλήλως τῷ ἐπιπέδῳ τῶν δευτερευόντων ἀξόνων· καλοῦνται ὁμοῦ καὶ βασίδεισμοειδέες. [Κ.Μ.]

Βεάσις (Μαθ.). Ἡ λέξις αὕτη ἔχει διαφόρους σημασίας ἐν τῇ μαθῆσει. Ἐν τοῖς ἐπιπέδοις σχήμασι τοῦ τριγώνου, τοῦ παραλλήλογράμμου ἐννοοῦμεν μίαν τῶν πλευρῶν αὐτῶν, ἰδίως ὅταν πρόκειται περὶ μετρήσεως τοῦ ἐμβαδοῦ αὐτῶν, αὐτὸ δὲ τοῦτο ῥητέον καὶ περὶ τῶν δύο παραλλήλων βάσεων τοῦ τραπέζιου. Ἐν τοῖς στερεοῖς σχήμασι, τῇ πυραμίδι, τῇ κώνῳ ἢ Π. (ἢ καὶ αἱ δύο Β. ἐν τῷ πρίσματι καὶ τῷ κυλίνδρῳ) ἔχει γενικωτέραν σημασίαν πλὴν τῆς χρησιμότητος ἐν τῇ μετρήσει τοῦ ὅγκου. Ἡ ὁμοείδος τῆς Β. πρὸς τὸ στερεὸν εἰς ὁ ἀνήκει ἔχει μεγάλην μηχανικὴν σημασίαν ὅταν πρόκειται περὶ στερεώσεως. Ἐν τῇ ἀλογόρῃ ἢ Β. σημαίνει τὸν ἀριθμὸν, τοῦ οποίου ὁ λογάριθμος ἴσεται πρὸς τὴν μονάδα (βλ. Λογάριθμος). [Δ.Κ.]

Βάσις (Μουσ.). Τοῦ ὅρου τούτου ἐγγίνετο ἐνίοτε χρῆσις ἐν τῇ ρυθμικῇ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἑλλησιν ἀντὶ τοῦ κοινοτέρου θίσις (βλ. λ.) [Π.]

Βάσις (Χημ.). Καλοῦνται βάσεις χημικαὶ ἐνώσεις ἀποτελοῦσαι μετ' ὀξέων ἅλατα. Αἱ ἀνὸρ γανιοὶ βάσεις συνιστᾶνται ἐκ μετάλλου τινὸς (ὡς τοιοῦτο δὲ λογίζεται καὶ τὸ Ἀμμώνιον). Ὁξυγόνου καὶ Ὑδρογόνου καλοῦνται καὶ ὕδροξείδια. Ἐχρυστιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὀρμειαν (καυστικὴν) ἢ ἀλκαλικὴν γεῦσιν καὶ ἀντιῶσιν ἤτοι κυανοῦσι τὸν ἐρυθρανθίνετα χάρτην ἡλιотροπίου.

Αἱ ὀργανικαὶ βάσεις (ὧν αἱ καλούμεναι ἀλκαλοειδέαι ἀπαντῶσιν ἐν τῇ φυτικῇ καὶ ζωικῇ βασιλείῃ) ἐνέχουσι πάντοτε Ἀνθρακὰ Ἀζωτὸν καὶ Ὑδρογόνον, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δὲ καὶ Ὁξυγόνον, προσέτι πολλάκις Ἀρσένιον, Φωσφόρον κλπ. Αἱ ὀργ. Β. θεωροῦνται ὡς ἀμμωνία NH³ ἥ τὸ ὕδρογόνον ἀντικαθίσταται ὑπὸ πνευματορρῳζῶν. Οὕτω παράγονται αἰμίται τῇ ἀντικαταστάσει ἐνδὲς Η, ἱμιδικαὶ Β. τῇ ἀντικαταστάσει 2 Η, καὶ νιτρικαὶ Β. τῇ ἀντικαταστάσει 3 Η. [Ο.Α.Ρ.]

Βίσις τῆς ἀγωγῆς καλεῖται τὸ σύνολον τῶν ὑπὸ τοῦ ἐνάγοντος ὑποβλητέων διὰ τοῦ διανογράφου τῆς ἀγωγῆς ἰσχυρισμῶν, ὅπως αὕτη, ἐὰν εὐτοὶ ἀποδειχθῶσιν ἀληθεῖς, γένει, δεκτῇ. Ἡ τοιαύτη Β. καλεῖται ὑπὸ τῶν γεωτέρων δεικόνσμηκῇ (fundamentum remotum ἢ causa remota actionis), πρὸς ἣν ἐν ἀντιθέσει καλεῖται ὁ ὁσιστατικῇ

(fundamentum agendi generale ή proprium). Τίνες δ' εἰ ἐκαστοτὴ ὑποβλητέον (συμφορὰ) προσδιορίζεται ὑπὸ τοῦ οὐσιαστικοῦ δικαίου ἐν σχέσει πρὸς τὸ διὰ τῆς ἀγωγῆς προστατευόμενον δικαίωμα. Γενικῶς δὲ δύναται νὰ ῥηθῇ μόνον, ὅτι ἡ Β. ἀποτελεῖται ἐκ τοῦ νομίμου λόγου, ἥτοι ὅτι τὸ δικαίον ἀναγνωρίζει τὴν ἐπιδίκον σχέσιν ὡς ἱκανὴν προστασίας, καὶ ἐκ τῶν πραγματικῶν γεγονότων, ἥτοι τῶν ὑποδεικνυόντων, ὅτι ὁ ἀνάγων ἐκτίθετο τὸ δικαίωμα ἐξ οὗ ἡ ἀγωγή. Ἀλλ' ὁ ἀνάγων μόνον τὴν τῶν στοιχείων τοῦ δευτέρου τούτου εἴδους μνείαν ὀφείλει νὰ ποιήσῃ ἐν τῇ ἀγωγῇ, ὁ δὲ προσδιορισμὸς τοῦ πρώτου στοιχείου καὶ ἡ ἐξαιρέσις ἀνήκουσι κατὰ κανόνα εἰς τὸν δικαστὴν (jura novit curia) καὶ ἐξαιρέτως ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ οὐσιαστικοῦ δικαίου ἀπαιτούμενων πρὸς ὑπεστήριξιν τῆς ἀγωγῆς, ὡς προσήρτηται, περιστατικῶν, μόνον τὰ ἀποδεικνύοντα τὴν γένεσιν τοῦ δικαιώματος εἰσὶν ἀναγκαῖα ἐν τῇ Β. οὐχὶ δὲ καὶ τὰ τὴν μὴ ἀπόδειξις αὐτοῦ. Ὅτι δὲ περὶ τῆς Β. τῆς ἀγωγῆς εἴρηται, ἐφαρμόζεται ἀναλόγως καὶ ἐπὶ τῆς ἐνστάσεως, ἀντενστάσεως κτλ. [Δ.]

Βασίτετράγωνον σύστημα. Βλ. Κρυπταλλικά συστήματα, Κρυπταλλώσεις.

Βασκανθήρα (Βοτ.) κοινὴ ὀνομασία ἐν Κυνουρία τοῦ Πυρέθρου τοῦ παρθενίου (Pyrethrum parthenium L.). [Θ.Ν.]

Βασκανία (κοινῶς βάσκαμα καὶ μάτι ἢ κακὸ μάτι καὶ φαρμὰς ἢ θάρμισμα) καὶ ῥήματα βασκάνω, θαρμίζω, φαρμίζω ἥτοι θάρμαζω). Παλαιστατὴ καὶ πάγκοινος πρῶτης, καθ' ἣν ἀνθρώποι τινες δύνανται ἐκουσίως ἢ ἀκουσίως διὰ τοῦ βλάματος τῶν μόνων παντοίας νὰ ἐπιφέρωσι βλάβας εἰς ἀνθρώπους καὶ ζῷα καὶ εἰς αὐτὰ ἐπὶ τὰ ἄνθη ἀντικείμενα. Τὰ πρὸς τῆς Β. δεινὰ προσπαθεῖσι πάντες οἱ λαοὶ διὰ τῶν αὐτῶν σχεδὸν μέσων ν' ἀποτρέψωσι, ἥτοι δι' ἐπωδῶν, διὰ περιάπτων (τῶν παρ' ἀρχαίους προβάσκάνων καλούμενων), διὰ χειρουργικῶν τινῶν καὶ δι' ἐμπροσθεν. Τὰ πλείστα δὲ τούτων βάσιν καὶ ἀρετήριον ἔχουσι τὴν ἰδέαν, ὅτι ἐπειδὴ μόνον τὰ καλὰ καὶ θαυμαστά πράγματα ὑπδύνονται εἰς τὴν ἐπὶ ἡμέραν τοῦ βασκάνου θρῆν, ἀν ταῦτα κατασταθῶσι ἀνὴρ καὶ θυγάριστα τὴν ὄψιν ἢ ὡς τοιαῦτα παρασταθῶσι ἐκτρέφουσι τὸν κίνδυνον. Περὶ τῆς βασκανίας παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἑλ- ληνι καὶ Ῥωμαίοις βλ. ἰδίως O. Jahn, Ueber den Aberglauben des bösen Blicks bei den Alten (Lpz. 1855), παρὰ τῷ καθ' ἡμᾶς ἑλληνικῷ λαῷ: Ν. Γ. Πολίτου, Β. (ἐν Ἀνατολικῇ Ἐπιθεωρήσει 1873 σ. 537 κέ. 589 κέ.), παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἀνατολικοῖς λαοῖς:

V. Grossi. Il fascino o la jettatura nell' antica Oriente. (Milano 1886) παρὰ παλαιῶν λαοῦ τοῖς λαοῖς: J. Tuckman, La fascination (ἐν Melusine 1884 τ. II καὶ ἐπομ.). [Π.]

Βάσκαρος (Bhaskara). Ἑξοχὸς ἀστρονόμος τῆς Ἰνδικῆς ἀκμάσας περὶ τὸν III αἰῶνα μ.Χ. Μετ' αὐτὸν ἡ ἀστρονομικὴ ἐπ' αὐτῇ παρήκμασεν ἐν τῇ Ἰνδικῇ καὶ ἐξέπεσε πάλιν εἰς τὴν ἀστρολογίαν ἐξ ἧς ἐγεννήθη. [Καρ.]

Βασκικαὶ ἐπαρχίαι (Basques). Ὡς τῶν καλουμένων αἱ Ἰσπανικαὶ ἐπαρχίαι τῆς Ἀλάβας, τῆς Γουίποσκας καὶ τῆς Βισκαίας. Οἱ Βάσκοι οἰκοῦσι προσέτι καὶ ἐν Ναβάρρᾳ, καὶ ἐν ταῖς γαλλικαῖς ἐπαρχίαις τοῦ Λαβούρ, τῆς Κάτω Ναβάρρας καὶ τοῦ Μουλ. Ἐκαλοῦντο ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων Κανταβροί, ὅπερ ἐν τῇ βασκικῇ γλώσσῃ σημαίνει «Καλοὶ αἰετοί», καὶ ὑπὸ τῶν Ἰσπανῶν Βασκων γάβροι καὶ Βάσκι, ἐκ τοῦ βασκικοῦ Βάσκο (ἀνθρωπος). Αὐτοὶ δὲ καλοῦνται Ἐσκαουάλλ-δουάκ (Δεξιόχειρες). Ὁ πολιτισμὸς δὲν ἐπέδρασεν ἐπ' αὐτῶν. Ἡ εὐκίνησις τῶν εἰναι παρομιῶδες ἥτις φιλόξενοι, γενναῖοι, ἀκριβοῦς, εἶναι ἀριστοὶ ἀτακτοὶ στρατιῶται. Φιλερίδες καὶ ἐκδικητικοί, ἔχονται φανατικῶς τῶν προνομίων τῶν, ἐφ' ᾧ καὶ πολλὰκις ἐπανεστάτησαν. Αἱ Βασκίδες, ἀρκούντως θελατικαὶ, δὲν φημίζονται ἐπὶ ἐγκρατεῖα. Ἡ καταγωγή τοῦ λαοῦ εἶναι σκοτεινὴ, ἐπίσης καὶ ἡ ἱστορία του ὡς λειψάνον ἀρχαίου λαοῦ τῆς Ἰδηρικής χειρουργίας, διετηρήθη εἰς ἡμᾶς ἐν μέτω μυρίων περιπέτειων καὶ ξένων ἐπιδρομῶν Ῥωμαῖοι καὶ Γόθοι κατέκτησαν αὐτόν, ἀλλὰ δὲν μετέβαλον τὰ ἥθη του. Ἡ πόλις καὶ ἡ Ἰσπανικὴ κυβερνήσις. Ἡ γλώσσά των δὲν ἐτήχισθη ἐπὶ εἰς πᾶσαν γλωσσικὴν στέλαχος ἀνήκει ὡς δὲ τινες εἰκάζουσιν εἶναι συγγενὴς τῆς μαγνητικῆς, τῆς τουρκικῆς καὶ τῆς ρινικῆς. Ἐχουσι καλὴν θρησκείαν ποιητικὴν, ἀλλ' οὐχὶ καλῶς ἐπὶ γνωστήν. Αἱ Β. ἐπαρχίαι τῆς Ἰσπανίας ἔχουσιν ἐμβαδὸν 10.478 τχμ. καὶ κατ. 477.607 (1884). — Αἱ δὲ τῆς Γαλλίας ἐμβαδὸν μὲν 6.000 τχμ. κατ. δὲ 145.000. [Π.Π.]

Βασκίροι (Baselkirs). Λαὸς μογγολικῆς καταγωγῆς, οἰκῶν ἐν τοῖς βίαισιν κυβερνήσεσι τοῦ Ὁρειοδούργου καὶ τοῦ Πέρμ. Τὸ ὄνομα αὐτῶν παράγεται ἐκ τοῦ Βασκάρ, ὅπερ ἐν τῇ γλώσσῃ των σημαίνει μέλι, σισι-τροφοί. Ὑπολογίζονται εἰς 150.000 περί-που. Νομάδες λαὸν τὸ θῆρος ὥσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ἐκ τῆς Θήρας. καὶ ἰδίως ἐκ τῆς μελισσοτροφίας καὶ ἱπποτροφίας. Οἰκοῦσι δὲ χωρὰν διατῶν καὶ κτηνῶν ἔχουσιν βοσκὰς (ἐμβαδὸν 140.000 τχμ.). Εἶναι μάχιμοι καὶ ἐπικρατεῖς εἰς τὴν ληστείαν. Φέρουσιν δ' ἐπὶ λόγχας καὶ τόξα. Τὸ πλείστον αὐτῶν εἶναι μωχαμένοι, λίαν δεισιδάμονες. Ὁ πολιτισμὸς ὅμως ἤρξατο εἰσχωρῶν καὶ παρ' αὐτοῖς. [Β.]

χευσιν ἤδη ἀρκετὰ σχολεῖα δημοτικά, καὶ οἱ νέοι σπουδάζουσιν ἐν Καζάν ἢ ἐν τῇ πολίχνῃ Καργάλ. [Π.Π.]

Βασκογκέλος (Joachim Ant. da Fonseca e Vasconcellos). Πορτογάλος συγγραφεὺς, γενν. τῇ 24/10 Φεβρ. 1849. Ἐγραψεν ἁΐας λόγου κριτικὰς μελέτας περὶ μουσικῆς, καλλιτεχνίας καὶ ποιήσεως. Καὶ ἡ συζυγὸς αὐτοῦ Καρόλινά Γουλιέλμα, Γερμανὶς τὸ γένος (γενν. τῇ 1851) ἐδιδασκεύετο διατριβὰς τινὰς περὶ τῆς ρωμανικῆς φιλολογίας. [Π.]

Βάσκει (ἢ Βατσκί) ἐπαρχία.

Βάσκος ὁ Γάμα Ναύσταλος τῆς πορτογαλικῆς διοικήσεως, γενν. περὶ τὴν 1409 ἀποθ. τῇ 21 Δεκ. 1521. Ὁ Β. ἀποσταλὲς παρὰ τοῦ βασιλέως Ἡμανουήλ τοῦ Μεγάλου, ὅπως ἀνακαλύψῃ, θαλασσίαν ὁδὸν ἀπὸ τῆς Πορτογαλίας πρὸς τὰς Ἰνδίας ἀπεπλευσάν τῇ 14 Ἰουλίου 1497 μετὰ 4 πλοῖα καὶ 160 ἄνδρας, παρακαμψας δ' ἐπιτυχῶς τὸ ῥυτίκι ἀκρωτηρίου τῇ 21ῃ Νοεμβρίου ἔβρασε, παρὰ πλείων τὰς ἀνάγκας τῆς Ἀφρικῆς πρὸς Β, εἰς Σοφάλαν, ἐνθα τὸ πρῶτον συνήντησεν ἡμιδερμάτους ἀραβικοὺς λαλοῦντας. Ἐξανακαυθὼν τὴν πορείαν αὐτοῦ ἔβρασαν τῇ 19 Μαΐου 1498 εἰς Καλικούτην ἐπὶ τῆς παραλίας τῆς Μαλακκῆς, τὸ κεντρικὸν τοῦ ἐμπορίου τῆς ἀνατολικῆς Ἀφρικῆς, τῆς Ἀραβίας, τῆς Περσίας καὶ τῶν Ἰνδιῶν. Ὁ Β. κατόρθωσε νὰ διαθέσῃ τὸν ἡμετέραν τῆς χώρας πρὸς συναφὴν ἐμπορικῶν μετὰ τῆς Πορτογαλίας σχέσεων, ἀλλ' ἰδὼν ὅτι οἱ Ὀθωμανοὶ υποπεύθονται τὴν ἀποστολὴν αὐτοῦ ὡς πειρατικὴν ἐπανέπλευσεν εἰς τὴν Αἰακιδῶνα, ὅπου ἔβρασε τῇ 30 Ἀπρ., 1499 φέρων 55 μόνον ἐκ τῶν πληρωμάτων του. Ἀμέσως μετὰ τοῦτο ἐξαπστάλη εἰς τὰς Ἰνδίας στόλος πρὸς ἐγκατάστασιν πορτογαλικῶν ἀποικιῶν, τοῦθ' ὅπερ ἔμως δὲν ἐπέτυχεν εἰμὴ εἰς ὀλίγα σημεῖα. Ἐν Καλικούτῃ μάλιστα ἐφρονεύθησαν οἱ 40 ἐγκατασταθέντες ἄποικοι. Οὐχ ἦτοεν ὁ βασιλεὺς ἔπειτα τῇ 1502 νέον στόλον εἰς 20 πλοῖα ὑπὸ τὸν Β. ἐν εἶχεν ἤδη διορίσιν νύμφαρον τῶν Ἰνδιῶν, διὰ ταῦτης δὲ τῆς ἀποστολῆς οὐ μόνον αἱ ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς παραλίας τῆς Ἀφρικῆς ἀποικίαι ἰδρύθησαν καὶ ἐστερεώθησαν ἀλλὰ καὶ ἡ Καλικούτη ἐπιμυρνήθη καταστορακίστης ἐκασχερῶς τῆς ναυτικῆς αὐτῆς δυνάμεως· ὁ Β. ἐπέστρεψεν ἐκ τοῦ πλοῦ τούτου εἰς Αἰακιδῶνα τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1503 μετὰ 13 πλοῖα πλήρη πλουσίων λαφύρων, ὁ δὲ βασιλεὺς ἀπένευμεν αὐτῷ τὸν τίτλον τοῦ κήρυτος τῆς Οὐδέτης. Τῇ 1524 προχειρισθεὶς ὑπὸ τοῦ βασιλέως Ἰωάννου τοῦ Γ' εἰς ἀντιβασιλεὺς τῶν Ἰνδιῶν ἀπέπλευσεν ὁ Β. γέρον ἤδη μετὰ 16 πλοίων εἰς τὰς Ἰνδίας ἐνθα διὰ τῆς συνάσεως καὶ τῆς αὐστηρότητος αὐτοῦ ἀνῳρθωσεν τὸ μεταξὺ λίαν καταπαστὲν γόητρον τῶν πορτογαλικῶν δπλων· ἀπέθανεν ἔμως κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἐν Κοπὲν,

ἐπὶθεν τὰ ὅσα αὐτοῦ μετανέχθησαν εἰς Αἰακιδῶνα τῇ 1558. [Γ.Μ.Β.]

Βασλουῦ (Waslui), Πρωτεύουσα νομού τῆς Μολδαβίας παρὰ τὸ Βουρλάτιον. Ἐχει ναὸν, ἀνεγερθέντα τῇ 1471, εἰσέπια ἀντικτόρων Στεφάνου τοῦ Μεγάλου καὶ 8,000 κατ. [Π.Π.]

Βάσμεν-ἐν-Βορινάξη (Wasmes-en Borinage). Κώμη τῆς βελγικῆς ἐπαρχίας Ἀινῶ. ἐν τῇ υποδιοικήσει τοῦ Μένς. Ἐχει γαλλοφρονιζούσιν καὶ 12,795 κατ. (1885.) [Π.Π.]

Βασόρα ἢ Βάσσα, (Basra). Πόλις τῆς ἀραβικῆς Τουρκίας πρωτεύουσα τοῦ ἐμιράτου νομού. παρὰ τὴν ὁρίαν ἔχθη τὸ Σατ-ἔλ-Ἀράβ, ἥτοι τῆς συμβολῆς τοῦ Ἐφράτου εἰς τὸν Τίγριν. Ἀλλοτε πολυάνθρωπος, νῦν δ' ἐν μέρει ἐρημὸς ἰδρύθη τῇ 636, ὑπὸ τοῦ Χαλίφου Ὀμάρ, καὶ εἶναι μία τῶν ἐμπορικωτέρων πόλεων τῆς Ἀσίας, ἔχουσα μεγάλας ἀγοράς, καὶ ὁδοὺς ἀκανονιστοὺς. Οἱ Ἀραβες καλοῦσιν αὐτὴν Παράδεισον τῆς Ἀνατολῆς, διότι τὰ περὶ αὐτῆς καλύπτονται ὑπὸ καρποφόρων δένδρων καὶ ῥοδωνίων, ἐξ ὧν κατασκευάζεται περιφημὸν ῥοδέλαιον. Ἀπέχει τοῦ Περσικοῦ κόλπου περὶ τὰ 100 χμ. δι' ὃ καὶ οὗτος καλεῖται ὑπο πολλῶν κόλλων τῆς Βασόρας. Τὸν ἀριθμὸν τῶν κατοίκων αὐτῆς οἱ μὲν ἀναριθμοῦσιν εἰς 60,000, οἱ δὲ εἰς 40,000 καὶ ἄλλοι εἰς 35,000 μόνον. [Π.Π.]

Βάσσατοι. (Basato). Λαὸς τῆς Ν. Ἀφρικῆς, οἰκὼν ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Κάφρων, παρὰ τὴν ὁρίαν ἔχθη τὸ Ὄρσί. Διατρίπτει εἰς ποικαριθμούς φυλάς. Ἦσαν ἄλλοτε ἀνθρωποφάγοι. Ἡ χώρα αὐτῶν, ὑπὸ τὴν προστασίαν οὖσα τῆς Ἀγγλικῆς, ἔχει ἐμβ. 25,775 τγμ. καὶ 175,000 κατ. (1889). [Π.Π.]

Βάσσαζι. Ἀρχαῖον χωρίον τῆς Ἀρκαδίας, ἐν μικρῷ ὄρεισιν τοῦ Κωτικίου ὄρους, ἀπέχον 2 ὥρας περίπου τῆς Ἀνδριτσαινῆς καὶ 3 1/2 ὥρας ἀρχαίας Φιγαλίας (νῦν Παυλίτσα). Εἶναι ἀνεμαστόν διὰ τὸν ἐν αὐτῷ ναὸν τοῦ Ἑρμιῶντος Ἀπόλλωνος, καίμενον εἰς ὕψος 1181 μ. ὑπὲρ τὴν θάλασσαν. ἐν τόπῳ γραφικωτάτῳ, ἐπὶθεν ἐξικνεῖται ἡ ὁδὸς εἰς τὰ πῶτατα σημεῖα τοῦ ὀρίζοντος, πλὴν τοῦ Β. μέρους ὅπερ ἐπισκοπεῖται ἡ ὑπερκειμένη κορυφὴ τοῦ Κωτικίου ὄρους. Ὁ ναὸς οὗτος, ἐν κάλλιστον πάντων τῶν ἐν Πελοποννήσῳ μετὰ τὸν ἐν Τεγέῃ λέγει ὁ Πausanias, κατασκευάσθη ὑπὸ τοῦ ἄρχιτέκτονος τοῦ Παρθενώωνος Ἰκτίνου (περὶ τὸ 430 π.Χ.). ἐκασκήθη δὲ δι' ἀγαλμάτων καὶ ἀναγλύφων ὑπὸ Πελοποννησίων πθανῶς τεχνιτῶν κατὰ πρότυπα ἀττικὰ. Ἡ οἰκοδομὴ ναοῦ μεγαλοπρεπεστάτου ἐν ἀσήμεν καὶ ἀποκέντρῳ χωρίῳ ἐξηγεῖται ἐκ ταύτου, ὅτι ἐκεῖ ὑπῆρχεν ἀπὸ παλαιωτάτων χρόνων ἱερὸν, ὅπερ περιελήθη ἐν τῷ ἀνοικοδομηθέντι ναῷ· τοῦτο δ' εἶεν καὶ ἡ ἀρχιτεκτονικὴ τοῦ ναοῦ ἐκλονίσθη συμφώνως πρὸς τὴν ἀνάγκην ταύτην, τῆς εἰσόδου τεθείσης ἐν τῇ Β καὶ οὐχ

ἐν τῇ Α πλευρῇ, ἐν δὲ τῇ Α τοίχῳ κατὰ τὴν εἰσοδὸν τοῦ παλαιοῦ ἱεροῦ ἀνοικοδομηθεὶς πύλης Ἰβίας. Εἶναι δ' ὁ ναός, σχετικῶς διατηρούμενος μέχρι τοῦδε καλῶς, δωρικός περιπτερός ἐξάστυλος, ἔχων 15 κίονας ἐν ἑκάτερά των πλαγίων πλευρῶν, μήκος δὲ 38 μ. καὶ πλάτος 14,30 μ. Ἐπὶ μακροῦς αἰῶνας ἡγνύοντο πάντες τὴν ὑπαρξίν αὐτοῦ, πλὴν τῶν ποιμένων τῶν περιχώρων, ἀνεκλύθη δὲ κατὰ δυστυχίαν τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Γάλλου ἀρχιτέκτονος Βοσέ, περ' οὗ ἐδηγήσεις ἐπισκέρθη καὶ περιέγραψεν αὐτὸν ὁ Ἀγγλος περιηγητής Τόανδερ. Ἐκ τῆς περιγραφῆς δὲ τούτου δρμηθεὶς ἕμιλος Ἀγγλῶν καὶ Γερμανῶν φιλαρχίων ἦλθεν εἰς Ἑλλάδα τῇ 1811 καὶ ἐποίησαν ἀνακατάσκευαν αὐτοῦ. Ἐπὶ τῇ Κέρκυρᾳ ἐπώλησαν εἰς τὴν ἀγγλικὴν κυβέρνησιν ἀντὶ 15 χιλ. λιρῶν πάντα τὰ ἐν αὐτῷ εὑρεθέντα μνημεῖα τῆς τέχνης, ἅτινα νῦν κοσμοῦσι τὸ Βρετανικὸν μουσεῖον. Συνίστανται δὲ ταῦτα εἰς ἀνάγλυφα τοῦ διαζώματος, ἀπεικονίζοντα Ἀμαζονομαχίαν καὶ Κενταυρομαχίαν, εἰς ὀλίγα λείψανα μετοπῶν καὶ εἰς τεμάχια κολοσσικοῦ ἀγάλματος, πιθανῶς ἀκρολίου ἀγάλματος τοῦ Ἀπέλλωνος, ἀντικαταστήσαντος τὸν χαλκοῦν κολοσσόν, ἐν εἰ Φιγαλείς ἐδώρησαν εἰς τὴν Μεγαλόπολιν. (Βλ. ἐλ. σ. γ. Ο. Μ. V. Stackelberg. Der Apollotempel zu Bassä. Frankf. 1826.—Th. Leveton Donalson. The temple of Apollo Epicurius at Bassae in Antiquities of Athens etc. τ. IV. London, 1830.—Expedition de Morée τ. II πίν. 4—30.—Ivanoff ἐν Annali dell' Inst. 1865 τ. 37). [Π.]

Βασσάιν (Bassein). Πρωτεύουσα τοῦ ὁμωνύμου διαμερίσματος τῆς ἐν τῇ Ἀγγλικῇ Βιρμανίᾳ ἐπαρχίας Πεγού. ἔχει 28 147 κατ. (1881). Τὸ ὁμώνυμον διαμέρισμα ἔχει 380 419 κατ. (1881). [Π.Π.]

Βασσάνος (Jacopo da Ponte, ἐπικαλούμενος Bassano ἀπὸ τῆς πατρίδος του). Ζωγράφος τῆς ἐνεστικῆς σχολῆς, γεν. τῇ 1510. ἀπεθ. τῇ 1592. Τὰ κυριώτατα αὐτοῦ ἔργα εἶναι βωπογραφίαι. Καὶ οἱ τέσσαρες υἱοὶ αὐτοῦ, ὡν διασημότεροι εἶναι ὁ Φραγκέσκος (1548—1591) καὶ ὁ Λέανδρος (1560—1623) ἔγραψαν πολυπληθεῖς πίνακας, μάλιστα μεγαλοναφίας καὶ ἀνιογραφίας. [Π.]

Βασσαρεύς. Ἐπώνυμον τοῦ Διονύσου ἀπὸ τῆς βαττάρης, ἥτοι ἀλώπεκός, ἣν ἔφερον οἱ Μαιναῖδες ἐν Θράκῃ. Τὴν λέξιν ταύτην οἱ ἀρχαῖοι γραμματικοὶ νομίζουσι θρακικὴν ἢ λιβυκὴν, πιθανῶς ὅμως εἶναι αἰγυπτιακὴ, διότι ἐν τοῖς ἱερογλυφικοῖς «βατάρ» (κοπιτοῖς μπαῖσο) σημαίνει ἀλώπεκ. [Π.]

Βασσεά (Βασ.Ι.). Bassia Βένος ζενδρῶδων φυτὸν τῆς οἰκογεν. τῶν Σικποιδῶν, ἀνατὴν ὑπὸ τῶν τροπικῶν Ἀσίαν, Ἀφρικὴν καὶ τὰς νήσους τοῦ πολυήτου τῆς Σουδάς.

Τὰ σπέρματα αὐτῶν ἐνέχουσι πολὺ τὸ ἔλαιον ἢ βουτυρώδη οὐσίαν (beurre végétal, ἢ Fulwara, Galambutter κατὰ τοῦ ἐμπορίου) ἐδώδιμον ἢ χρήσιμον εἰς τὴν βιομηχανίαν. Τὰ γνωστότερα εἶδη εἰσὶ: Bassia butyracea Roxb. (τὸ κατ' ἐξοχὴν δένδρον βουτυροφόρον, Butterbaum γερμ.), B. oleifera L., B. Cocco Scheff., B. latifolia Roxb., κατὰ [Θ.Χ.]

Βασσεῖνον ξύλον (γερμ. Mahwaholz, ἰταλ. legno Bassia, ἀγγλ. Bassia wood). Τὸ ξύλον Βασσεῖας τῆς πλατυφύλλου ἢ μακροφύλλου (βλ. λ.). λίαν συμπαγές, σκληρὸν καὶ διαρκές· προέρχεται ἐκ τῶν Ἰνδιῶν καὶ τῶν τροπικῶν χωρῶν τῆς Ἀφρικῆς. [Χ.]

Βάσσερδουρ (Wasserburg). Πρωτ. ὁμων. ἐπαρχίας τῆς Κάτω Βυουρίας, ἀριστερόθεν τοῦ Ἰνν. ἔχει μεταλλικὰ ὕδατα καὶ 3705 κατ. (1885). Ἡ δ' ἐμῶνυμος ἐπαρχία 32 890 κατ. (1880). [Π.Π.]

Βασσελκόβ (Wassilkow). Ἀρχαία πόλις καὶ πρωτ. νομεὶ ἐν τῇ ῥωσικῇ κυβερνήτῃ τοῦ Κιέβου, ἐπὶ τοῦ Στούγια, δεξιᾷ παραποτάμῳ τοῦ Βορυσθένου. ἔχει πολλὰ ἐργαστήρια, αἰμαλὸν ἐμπορίον βοῶν, ἵππων, σιτηρῶν κατὰ σταθμὸν σιδηροδρόμου καὶ 16 597 κατ. ἐν εἰς 4 000 Ἰουδαῖοι. [Π.Π.]

Βασσοραδίνη. Περούβιανόν κόμμι ἀσθινῶς περρυγμένον, χρησιμεύον ὡς συμπακνωτικὸν τῶν χρωτικῶν διαλυμάτων ἐν τῇ ὑφασματοποιίᾳ. [Ο.Α.Ρ.]

Βασσορίνη ἢ Ἀδραχανθίνη $C_{14}H_{20}O_{10}$, ἓνε συστατικὸν πολλῶν εἰδῶν κόμμιων καὶ ἰδίως τοῦ Τραχανθίνου, ἀντιστοιχοῦ τῆς Ἀραδίνης τοῦ αἰσθητοῦ κόμμιος· δὲν διαλύεται ἐν ὕδατι ἀλλ' ἐξοδαίνεται διαδραμαμένη. Δι' ἀλλοκαλίων γίνεται εὐδιάλυτος, δι' ἔξωτον δὲ μεταβάλλεται εἰς σάκχαρον. [Ο.Α.Ρ.]

Βάσσος 1) Κωστὸς ἀνὴρ, Βιθυνός, ποιήσας κατὰ προσταγὴν τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου (911—959) συναγωγὴν Γεωπονικῶν εἰς 20 βιβλία σημειώματα [ἡμεῖς ἡμῶν]. Ὁ Β. ἐπωφελέσθη τὰς πρὸ αὐτοῦ ἐμοίας ἐργασίας τοῦ Βινδανίου Ἀνατολίου (Συναγωγὴ γεωργικῶν ἐπιτηδεύματων) καὶ τοῦ Διδύμου (Γεωργικά). Βλ. καὶ λ. Γεωπονικά.—2) Ἀέλλιος. Σμύρναϊος, ποιητὴς 11 ἐπιγραμμάτων τῆς Ἀνθολογίας. ὧν ἐν ἀναφέρεται εἰς τὸν ἐν Ἀντιοχείᾳ θάνατον τοῦ Γερμανικοῦ (20 μ.Χ.). [Π.]

Βάσσος Μαυροβουνιώτης. Ἐπιφανὴς στρατηγὸς τοῦ ἑλληνοῦ ἀγώνος, γενν. περὶ τὸ 1797 ἐν Βελοπαλίτς τοῦ Μαυροβουνίου, ἀποθ. τῇ 9 Ἰουν. 1847 ἐν Ἀθήναις. Κατὰ τινὰ προδόσιν, τῆς οἰκογενείας τοῦ Β. γυνάργης εἶναι ἡπεσώτης συμπολεμιστῆς τοῦ Σκινδέρβη, ὅστις μετὰ τὴν ὑποταγὴν τῆς Ἀλβανίας κατέφυγεν εἰς Μαυροβούνιον, ὅπου ἐγκατεστάθη λαβὼν γυναῖκα ἐκ τῆς οἰκογενείας Βράχοβιτς.

Λέγεται ὅτι πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐπαναστάσεως ὁ Β. μετὰ τῶν 8 ἀδελφῶν αὐτοῦ κατήλθεν εἰς Ἑπίδωρον, ὅπως συναγωνισθῇ μετὰ τῶν Σουλωτῶν. Ἐν ἀρχῇ δὲ τῆς ἐπαναστάσεως εὐρίσκωμεν τὸν Β. ἐν Εὐβοίᾳ μετ' ἐτέρων τριτάτων ἀδελφῶν αὐτοῦ (εἶσι τῶν λοιπῶν ἀγνοεῖται ἡ τύχη. φανευθέντων πιθανῶς ἐν Ἑπίδωρῳ). Ἰγούμενος ἰδίου σώματος πολιμιστῶν μετέσχεν ὁ Β. κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς ἐπαναστάσεως τῶν ἐν Εὐβοίᾳ ἀγώνων, πολεμήσας πρῶτον μὲν ἐν Στύροις τῆς Καρυστίας πρὸς τὸν Ἰσοῦρ ἀγῶν. γαμβρὸν τοῦ Ὁμέρ πατρὸς τοῦ Καρυστινοῦ, εἶτα δὲ πρὸς τὸν αὐτὸν Ὁμέρ πατρὸς ἐν Παιτριάς τῆς Καρυστίας καὶ μετὰ ταῦτα ἐν Κάζῃ. Κατὰ τὸ 1822 ὁ Β. διορισθεὶς ὑπὸ τῆς ἐλληνικῆς κυβερνήσεως πεντακοσάρχος, παρέμεινεν ἐν Εὐβοίᾳ καὶ ἐξηκολούθησε πολεμῶν, μετασχὼν τῶν μαχίων ἐν Στύροις, ὅπου ἔπειτα ὁ Ἡλίας Μαυρομυγῆλης, εἶτα δ' ἐν Πολιτικαῖς πρὸς τὸν Τζερκατῆ. Ἀλὴ παστὰ καὶ ἐν Βρυτακίῳ πρὸς τὸν αὐτὸν, μετ' ἄλλων δ' ἐλλήνων ἐπαραγγήρων ἐν Βλαχχωριοῖς πρὸς τὸν Ὁμέρ πατρὸν, καὶ τελευτήσας πρὸς τὸν Σαντηνίμην, πρὸς τὸ χωρίον Βάθου. Ἐν ἀρχῇ δὲ τοῦ ἐπομένου ἔτους, ὁ Β. εἰς γλιόργον ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως προεβιβάσθη, σπηλῆν ἀτυχῆ μαχίαν πρὸς τὸν Ὁμέρ παστὰ καὶ τὸν Γενισαργαῶν ἐν πεδίῳ κατὰ τὴν θέσιν Πύσῳ Κατροβαλῆ τῆς Κύμης. Διαλυθείσης δὲ τῆς ἐν Εὐβοίᾳ ἐπαναστάσεως ἔνεκα τῆς ἐνισχύσεως τοῦ ἐχθρικοῦ στρατοῦ, ὁ Β. διαπεραιώθη εἰς Ἀττικὴν, ἐκείθεν δὲ μετὰ 300 ἀνδρῶν ἐπιβὰς ψαριανὸν καταβρομικὸν ἔπλευσεν εἰς Θάσον, καὶ ἐξωλόθρευσε πάντας τοὺς ἐν τῇ νήσῳ οἰκούντας ἔθνους. Κατὰ τὴν ἐπ' ἀνάδον προσηγγισεν εἰς Κύμην, ὅπου ἐνίκησεν ἀπόσπασμα τοῦ στρατοῦ τοῦ Ὁμέρ παστὰ, καὶ ἀπέδῃ εἶτα εἰς Ἀττικὴν, διορισθεὶς ἀρχηγὸς τοῦ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ἐκείνῃ στρατοῦ. διαλύσαντος ἤδη τοῦ Ὀδυσσεὺς Ἀνδρίτζου τὸ στρατόπεδον αὐτοῦ. Τῷ 1824 λαθὼν παρὰ τῆς κυβερνήσεως διπλωμα στρατηγού, ἐκλήθη εἰς Ὑδραν πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς νήσου κατὰ τῆς ἀπειλουμένης προσβολῆς τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου. Κατὰ τοὺς ἐμρυσίους πολέμους συνταχθεὶς μετὰ τῆς κυβερνητικῆς μερίδος, ἐστάλη μηνὶ Νοεμβρίῳ τοῦ αὐτοῦ ἔτους μετὰ τοῦ Χατζηγεωργίου εἰς Ἀρκαδίαν κατὰ τῶν ὑπὸ τὴν Κολοκοτρώνη, καὶ τὴν 28 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς προσέβηκε τούτους παρὰ τὸ Βρυτάκι καὶ νικήσας κατεδίωξε μέχρι τοῦ Παρθενίου ὄρους, ματαίωσας νέαν συγκέντρωσιν αὐτῶν. Ἀποβάντος δὲ τὸ ἔαρ τοῦ ἐπομένου ἔτους εἰς Μιθώνην τοῦ Ἰμβρακίου, ἐστάλη καὶ ὁ Β. εἰς τὸ ἐν Μεσσηνίᾳ συγκροτούμενον στρατόπεδον τῶν Ἑλλήνων καὶ μετέσχε τῶν παρὰ τὴν Πύλον ἀφικανῶν καὶ τῆς αὐτοῦ ἐν Κρεμμυδίῳ μάχης (6 Ἀπρ. 1825). Ἐπανελθὼν δ' εἰς Ὑδραν, ἐστράτευσε κατὰ διαταγὴν τῆς κυβερνήσεως μετὰ 1500

ἀνδρῶν εἰς Ἀμφισταν (3 Ἰουν.) ὅπως κατὰ λαθὼν τὰς κλεισιμαρῆς ἀνακλύσῃ τὴν ἐπὶ τῇ Ἀττικῇ προέλασιν τοῦ Κεχαγίμην, ἐστρὸς τοποθευμένου τότε ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ. Ἀναγγαροῖς δὲ δι' ἑλλεσφιν ἐρριδιῶν νὰ ἐπισθοχωρήσῃ ἐκείθεν, ἤνῳθη μετὰ τοῦ Γκούρα καὶ τοῦ Κριεζώτου, ἐνίκησε μετ' αὐτῶν παρὰ τῆς Θερμοπύλης ἀπόσπασμα τουρκικοῦ στρατοῦ κυριεύσας τὴν σιτοπομπὴν (12 Ὀκτωβρ.) καὶ μετὰ πέντε ἡμέρας συνῆψε καὶ ἄλλην μάχην πρὸς τὸ αὐτὸ ἀπόσπασμα ἐπανερχόμενον εἰς Λαμίαν. Μετὰ δὲ τὴν αὐτὴν ἐκδοσιν ταύτης παρέμεινε ἐπὶ τινι χρόνῳ ἐν Ἀττικῇ, ἄλλῃ στερούμενος τῶν παντῶν καὶ ἀδυνατῶν νὰ συντηρηθῇ ἐστρατοπεδούμενος ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ταύτῃ, ἤναγκασθη προτροπῇ τοῦ Κωλέτη νὰ μετατάξῃ τοῦ παραδύλου ἐπιχειρήματος τῆς εἰς Συρίαν ἐκστρατείας τῶν Σπασιωτῶν (Μαρτ. 1826). Διαλυθείσης ὁμῶς ἄνευ σπουδαίου τινὸς αποτελέσματος τῆς πολιορκίας τῆς Βηρυτοῦ, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ περιουλιεῖς ἐν Σύρῳ τὰ λείψανα τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ. ἔσπειρε μετὰ τοῦ Κριεζώτου καὶ τοῦ Χατζημυγῆλη ἐπὶ 3 ψαριανὸν πλοῖον εἰς Κάρυστον, ὅπου κατώρθωσαν νὰ διαρρήξωσι τὸν ἀποκλεισμὸν τοῦ ὑπὸ τὸν Φαβιέρου στρατοῦ, καὶ νὰ διαπερικυλώσιν αὐτὸν εἰς Τήρον καὶ εἰς Ἀττικὴν (29 Μαρτ.). Μετ' οὗ πολλὸν χρόνον ἀπέδῃ καὶ ὁ Β. μετὰ τοῦ Κριεζώτου εἰς Ἀττικὴν καὶ κατώρθωσαν νὰ συγκεντρώσωσιν ἐν Ἐλευσίνι ἄξιον λόγου δυνάμεις, καταλαβόντες καὶ τὰς τοῦ Κεθικρῶνος διόδους. Καίτοι δὲ δις ἐν Καπυθρίτῳ καὶ Λιοσίοις κατοικήσαν ἰσχυρὰ ἀποσπάσματα τοῦ ἐχθρικοῦ στρατοῦ ὑπὸ τὸν Σιλιχτάρχον (20 καὶ 24 Ἰουν. 1826), ὁμῶς ἠναγκάσθησαν νὰ καταλίπωσιν ἑλευθερὴν τὴν εἰς Ἀθήνας ὁδὸν εἰς τὸν πολυάριθμον στρατὸν τοῦ Κιουταχῆ ἐκδιόκταν τὴν ἐν Ἐλευσίῳ δίοδον. Ἰδυνήθησαν ὁμῶς μετὰ τινὰς πρὸς τὸν Κιουταχῆ μάχας νὰ διατηρήσωσι τὸ ἐν Ἐλευσίῳ στρατόπεδον, ἀποροφῶντες τὰς προσπάσεις τοῦ Τούρκου στρατάρχου περὶ ὑποταχῆς ἐπὶ μεγάλαις ἀμοιβαῖς. αὐτοὶ δὲ πολυτιμωτάτην προσήνεγκαν ὑπηρεσίαν εἰς τὸν ἀγῶνα, διότι ὁ Καρλίνσκης, ὃν μετὰ φιλοπατρῖδος προθυμίας ἀναγνώρισαν ἀρχηγόν, εὗρεν ἐτοιμὸν στρατόπεδον, ὅπου ἐρχομένησαν ὡς βάσις τῶν πολεμικῶν αὐτοῦ ἐνεργειῶν ἐν τῇ Στερεῇ. Μετασχὼν δ' ὁ Β. ὡς εἰκόσ τῶν ἐν Ἀττικῇ μαχίων μέχρι τῆς παρὰ τὸ Φάληρον πανωλεθρίας, καὶ ἦν ἀνδρείως ἡγωνισθῇ ὑπὸ τὸν λόγον τοῦ Μουτζίου, ἐπαραβόθη εἶτα εἰς Σαλαμῖνα, ἐδίωκεν ἀπέπλευσε μετὰ τοῦ Κριεζώτου εἰς Σάμπελον (Σεπτ. 1827) πρὸς ἀναχωρήσασθαι τῆς ἐπαναστάσεως ἐν τῇ Θεσσαλικῇ Μαγνησίᾳ. Καίτοι δὲ νικηφόρως ἐπολέμησαν ἐν Τρίκεραις (Νοεμβρ. 1827) κατασπῶντες ἐπανειλημμένως τὸν Νούρκον Σέρβαν καὶ τὸν Νταῖρχαν Κονῖσαν, ἠναγκάσθησαν οἱ ἰσάδελφοι στρατηγοὶ μετὰ τῶν

στρατευμάτων Θεσσαλῶν καὶ Μακεδόνων ἐπαρχηγῶν ν' ἀπὸ λωσιν ἐκείθεν, καθορῶν τὰς τὲ μάταιον τῶν ἀγώνων των, ἐνεκα τῶν ὑπερέχοντων δυνάμειν τοῦ ἐχθροῦ ἐν Θεσσαλίᾳ. Τὸ δ' ἐπὶ τὸν ἔτος ἐξοστράτευσεν ὁ Β. εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα ὑπὸ τὸν Ὑψηλάντην, ἀντρείως ἀγωνισθεὶς κατὰ τὴν τελευταίαν ταύτην περίοδον τῆς ἐπαναστάσεως, διακριθεὶς δ' ἰδίως ἐν Ἀττικῇ, ὅπου κατὰ Μάϊον τοῦ 1829 ἐπέμψθη ὑπὸ τοῦ Ὑψηλάντου πρὸς παρακώλυσιν τῶν ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Θήβας ἐπικουρίων. Καταυλισθεὶς ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἁγ. Γεωργίου κατὰ τὴν ἀρχαίαν Φυλὴν, τῇ 19 Μαΐου παρακώλων 300 πεισθεὶς καὶ τινες ἱππεὶς κατήλθεν εἰς τὴν πεδιάδα τῶν Ἀχαρνῶν, ὅπου συνεκρότηεν ἀψιμαχίαν τινὰ πρὸς ὀλίγους ἐχθρούς, τῇ δὲ 27 ἀπέκρουσε τοὺς ἐξ Ἀθηνῶν πανστρατιὰ ἐπιδραμόντας μετὰ ἱππικοῦ καὶ πυροβολικοῦ ὑπὸ τὸν Σιλιχτάραγαν, τηρήσας τὰς θέσεις αὐτοῦ ἐν ταῖς κλειστέαις τῆς Φυλῆς καὶ ἐμποίσας τὴν συνένωσιν τοῦ ἐν Βοιωτίᾳ καὶ Ἀθήναις τουρκικοῦ στρατοῦ. — Ὁ Β. ἐνυμνεύθη τῇ 1826 ἑλληνίδα ἐξ ἧς ἔτρεψεν τοὺς τὸν Ἀλέξανδρον καὶ Τιμόλεοντα, ἀνωτέρους ἀξιωματικούς τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ καὶ τὸν Γεώργιον, ἀποθνήσκοντα τῇ 1851. — Ἐκ τῶν 4 ἀδελφῶν τοῦ Β., τῶν παρακολουθήσαντων αὐτὸν εἰς Ἑλλάδα, ὁ μὲν Ῥάδος, ἀρ' οὗ συνεπολέμησε μετ' αὐτοῦ ἐν Βύβοιᾳ, κατέστρεψεν ἡρωϊκῶς τὸν βίον εἰς τὰ Ψαρά, ἀντιναυαγισθεὶς εἰς τὸν αἶρα κατὰ τὴν Ἀλώσιν αὐτῶν ὁ Σπύρος ἔπεσεν ἐν μάχῃ παρὰ τὴν Πύλον (1825), ὁ Γεώργιος ὑπὸ τὴν Ἀκρόπολιν (1827) καὶ ὁ Σπύρος ἀπέθανε μετὰ τὴν ἐπανάστασιν ἐν Σκύρῳ. Εἰς δὲ υἱὸς τοῦ Γεωργίου, Νικόλαος ὀνόματι, μετρίκιον ἔτι, φρονεῖν ἐν Καμταρεφὶ ἐκ σφαίρας τηλεβόλου, σφενδονησάσης τὰ σπαίροντα μέλη αὐτοῦ εἰς τὰ στήθη τοῦ ἐκεῖ μαχομένου θεοῦ τοῦ στρατηγοῦ Β. (Βιδιλιγγ. Ἀθ. Ν. Χρυσολόγη, Βάσσος Μαυροδουნიώτης, Ἀθ. 1878). [Π.]

Βάστα. Χωρίον τοῦ δήμου Λυκοσούρας τῆς ἐπαρχ. Μεγαλόπολεως, ἔχον 809 κατ. [Π.]

Βασταθέσσι. Χωρίον τῆς ἐπαρχίας Ἰωνίνων, ἔχον 500 κατ. Ἑλλήνας τῇ 1888. [Π.]

Βάσ-τέρ (Basse-Terre). Πρωτεύουσα τῆς νήσου Γουαδελούπης, ἀνήκουσα εἰς τὴν Γαλλίαν. Ἐχει καύσταθμον, νοσοκομεῖον κτλ. καὶ 13 000 περίπου κατ. [Π.Π.]

Βαστία (Bastia). Πόλις τῆς Κορσικῆς, πρωτεύουσα ἄλλοτε τῆς νήσου (κατὰ τὴν ἐν ἔτει 1768 προσάρτησιν αὐτῆς εἰς τὴν Γαλλίαν), νῦν δὲ πρωτεύουσα νομοῦ καὶ πόρτα ἐπισκόπου. Νῦναι ἀμυθιαστικῶς ἐκτισμένη ἐπὶ τῆς κλιτύος ὁρους ἐν τῇ ΒΑ τμήματι τῆς νήσου, ἔχει ἀσφαλὲς λιμένα ὀχυρωμένον. Ἐκπαιδευτικὰ τινὰ ἰδρύματα, νοσοκομεῖον, θέατρον κλπ. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἀσχολοῦνται εἰς καλλιέργειαν τῆς ἀρόλης, εἰς βιομηχανικὰ τινὰ

ἐπιτηδεύματα (κηροποιαν, οἶνοναυματοποιαν, σπιννοποιαν, βυρσοδεψικὴν, σιδηρουργικὴν) καὶ εἰς ἀλιεῖαν (μάλιστα κοραλλίου) τοῦ δ' ἐξαγωγικοῦ ἐμπορίου κυριώτατα εἶδη εἶναι ἑλκισιν, εἰνος, δέρματα, σκκα, ὄσπρια καὶ κοράλλια. Κατ. 1921 τῇ 1886, τοῦ δὲ δήμου θλου 20765. [Π.]

Βαστιᾶ (Frédéric Bastiat). Γνωστός Γάλλος οἰκονομολόγος, πολέμιος τοῦ προστατευτικοῦ συστήματος καὶ τῆς κοινοπολιτείας, γενν. τῇ 1801 ἐν Βιζύνῃ ἀποθ. τῇ 1850. Τυχῶν ἐπιμελημένης ἀγωγῆς ἐπέδωκεν ἐν ἀρχῇ εἰς τὸ ἐμπόριον, εἶτα δὲ εἰς τὴν ἀγρονομίαν, ἀσχολούμενος ἐνταῦθα καὶ περὶ μελέτας φιλοσοφικὰς, φιλοσοφικὰς, ἱστορικὰς καὶ οἰκονομολογικὰς. Τῇ 1814 ἐδημοσίευσεν τὴν πρώτην αὐτοῦ πραγματείαν ἐν τῇ «*Œuvre*» τῶν Οἰκονομολόγων («*De l'influence des tarifs français et anglais sur l'avenir des deux peuples*»), ἥτις κατέστησεν αὐτὸν ἐπιφανῆ ἐν τῇ οἰκονομολογικῇ κόσμῳ καὶ παρέσχεν ἀρρομὴν εἰς τὴν δημοσίευσιν καὶ ἄλλων διατριβῶν, αἵτινες ἐξεδέθησαν ὅμοι ἐπεξεργασμέναι ὑπὸ τὸν τίτλον *Sophismes économiques* (τ. 2, 1845—48), εἰς ἃς ἐπικολούθησε ἡ πραγματεία Cobden et la Ligue ou l'agitation anglaise pour la liberté des échanges. Ἀπὸ τοῦ 1846 συνέστη τὸ πρῶτον ἐν Παρίθ καὶ εἶτα ἐν Παρισίοις ἡ *Εταιρεία τοῦ ἐλευθέρου ἐμπορίου*, ἥτις ὁ Β. ἦτο ὁ γενικὸς γραμματεὺς. Ἐγκατασταθεὶς καὶ αὐτὸς ἐν Παρισίοις ἤρξατο νὰ συγγράφῃ συστηματικῶς ὡς συντάκτης τῆς «*Εφημερίδος τῶν Οἰκονομολόγων*» καὶ τοῦ «*Ελευθέρου ἐμπορίου*». Τῇ 1850 ἐδημοσίευσεν τὴν ἔργον «*Ce qu'on voit et ce qu'on ne voit pas*» (μεταφρασθὲν ἑλλην. ἐν τῇ «*Εστία*»). Τῇ 1848 ἐξελέγη πληρεξούσιος ἐν τῇ συντακτικῇ συνελεύσει καὶ ὕστερον βουλευτῆς ἐν τῇ νομοθετικῇ σάματι. Τὸ κράτιστον ἔργον αὐτοῦ εἶναι «*Les harmonies économiques*», οὗ ὅμοις μόνος ὁ α' τόμος ἐξεδέθη τῇ 1850. Ἀλλὰ τὴν πετρότητα πολλῶν θεωριῶν τοῦ θεμελιώδηται ὁ Ἀμερικανὸς οἰκονομολόγος Καίρει (Cairy). Τὰ ἅπαντα τοῦ Β. ἐξεδέθησαν ὑπὸ τοῦ Παγγιστοῦ παρὰ τῇ Γαλλικῇ καὶ Σα ἐν Παρισίοις. Περὶ Β. πραγματεύονται οἱ R. de Fontenay, Notice sur la vie et les écrits de Bastiat (ἐν τῇ 1 τ. τῆς συλλογῆς τῶν ἔργων του); Frédéric Passy, Notice biographique sur Fr. B., Παρίσι, 1857. — A. de Foville, Frédéric Bastiat κλπ. [Ε.]

Βάστιαν (Adolf Bastian). Ὀνομαστός γερμανὸς ἐθνολόγος, γενν. τῇ 14/26 Ἰουν. 1826 ἐν Βρίμη. Ἐκ μακρῶν περιηγήσεων ἀνά πᾶσας τὰς ἡπείρους συνεκτίμησεν ἀφρονότατον ὕλικὸν ἐθνολογικῶν παρατηρήσεων, ὅπως ἀπεταμίευσεν ἐν πολυχρήμοις συγγράμμασι καὶ

διατριβαίς· ἰδίως ἐμελέτησε μετ' ἐπιστάσις τὰς γλώσσας καὶ τὴν φύσιν λαῶν τινῶν τῆς Ἀ. Ἀσίας. Ἀπὸ τοῦ 1866 διδάσκει ἐθνολογίαν ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τοῦ Βερολίνου, συνετέλεσε δ' εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν προαγωγὴν τῆς Ἀνθρωπολογικῆς ἐκπαίδευσης, τῆς Ἀφρικανικῆς καὶ τῆς Γεωγραφικῆς. [Π.]

Βαστικὸς γαιάνθραξ. Παραλλαγή γαιάνθρακος ἢ λιγνίτου. [Κ.Μ.]

Βαστίλλη (Bastille). Τὸ ὄνομα σημαίνει κυρίως τὸ χυρῖωμα, φρούριον (πρόβλ. bastion). Ἀλλ' οὕτως ἐκλήθη ὅσα ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Γαλλίας τὸ ἐν κεντρικῇ καὶ στρατιωτικῇ ἐπικαίρῳ θέσει τῶν Παρισίων καίμενον φρούριον τὸ κτισθὲν κατὰ τὸν 14 αἰῶνα ἐπὶ 14 ὅλα ἔτη (1369—83) ἐπὶ τῶν βασιλείων Καρόλου Γ' καὶ Καρόλου Γ'. Προσριστὸς τοῦ φρουρίου ἦτο ἐν ἀρχῇ ἡ κατὰ τῶν Ἀγγέλων ἔκφυλα. Ἀλλὰ μετὰ τὴν τούτων ἀπὸ τῆς Γαλλίας ἀποχώρησιν, ἡ Β. ἐχρηστέμευεν ὡς πολιτικὴ φυλακή, εἰς ἣν ἐρρίπτοντο οἱ πολιτικῶς ὑποπτοὶ καὶ καταδικαζόμενοι ἄνευ δίκης καὶ καταδίκες, δι' ἀπλοῦ βασιλικῆς ἐντάλματος φυλακίσεως διδομένου διὰ τῶν περιούρων ἐστρατιωμένων βασιλικῶν ἐπιστολῶν (Lettres de cachet). Οὕτω ἡ Β. κατέστη ἐπὶ αἰῶνας τάφος πολιτικῆς καὶ τόπος στεναγμῶν χιλιάδων πολιτῶν ἐπὶ ἀπλῇ ὑπονομίᾳ δικαιωμένων. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ κατὰ τὰς πρώτας ταρχὰς τῆς μεγάλης ἐπαναστάσεως τοῦ 1789 τὸ ὄνομα τῆς Β. ἐχρηστέμευεν ὡς σύνθημα εἰς τὴν Παρισίνην λαόν, ὅστις τῇ 9/14 Ἰουλίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἀπολιόρησεν καὶ ἐξεπέσθησε τὸ φρούριον σπάζας τινὰς τῶν ἐν αὐτῇ φρουρῶν. Τὸ κατάρημα ἐθεωρήθη ὡς θρίαμβος τῆς ἐλευθερίας καὶ ἡ ἡμέρα τῆς ἀλώσεως τῆς Β. ἔκτοτε μέχρι σήμερον ἐορτάζεται ὑπὸ τῶν δημοκρατικῶν κυβερνήσεως τῆς Γαλλίας ὡς ἡμέρα μεγάλης ἐθνικῆς ἐορτῆς. [Π.Κ.]

Βαστίνο-σέλο. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Βελισσοῦ τῆς Μακεδονίας, οἰκούμενον ὑπὸ 750 περίπου Βουλγάρων χριστιανῶν. [Ε.]

Βαστίτης (Schillerspath). Θεωρεῖται ὡς μετασφαιρίσις τοῦ βρανζίτου ἢ ἐνστάτιτου (βλ. λ.). Εὐρίσκεται χειροπληθὴς ἢ περνεσπαρμένος μετὰ ὀρείτου. Σκλ=3,5... 4. εἰδ. βερ.—2,8... 2,8. πρὸς ὄρους, ἐλαττωρ, κίτρινος. Ἐχει λάμψιν μαργαριτωειδῇ μεταλλικῶς σελανίζουσαν. Συνίσταται ἐξ ὀξυπυριτίου (43,90), ἄργιλου (1,50), ὀξείδου τοῦ χρωμίου (2,37), ὀξείδου τοῦ ὀξείδου τοῦ σιδήρου (10,78) μαγνησίας (26,00), ἀνθρακίου (2,70), κάλιου (0,47) καὶ ὕδατος (12,43). Διὰ τῆς φλογὸς τοῦ αὐλοῦ πυρούμενος λαμβάνει χρομικὰ καστανοειδὲς καὶ καθίσταται μηχανικῶς, τῆκαται δὲ κατὰ τὰ ἄκρα, θύαν εὐρίσκηται εἰς λεπτὰς παραχλίδας ἀπορρυστούται ἐντελῶς ὑπὸ ὀξυθείου. Ἀπαντᾷ ἐν Βάστῃ τοῦ Χάρτσοι ἐντὸς ὀρειτικοῦ πετρώματος. [Κ.Μ.]

Βαστανισίτης (Χαμαρτίτης). Κρυσταλλοῦται κατὰ τὸ βασισέχωνον σύστημα. Σκλ=1... 4,5. εἰδ. βερ=1,03... 5,18. Ἐχει χρομικὰ κηρόχρουν ἢ καστανόχρουν καὶ λάμψιν ὀξείδῃ μέχρι ῥητινοειδοῦς. Συνίσταται ἐκ τῶν ὀξειδίων τοῦ δημητρίου (28,49) καὶ λαυθανίου (μετὰ διδυμίου) (45,77) ὀξυάνθρακος (19,50) καὶ ποσότητος τινοῦ (8,67) φθορίου. — Ὑπὸ τῆς φλογὸς τοῦ αὐλοῦ δὲν τήκεται, ὑπὸ ὕδροχλωρίου ἀναλύεται. ἐκλυομένου ὀξυάνθρακος. Ἀπαντᾷ ἐν Βαστίᾳ τῆς Βουλγίας καὶ ἐν Κολερσίπ (Pikos Peak). [Κ.Μ.]

Βάστον (Vasto). Πόλις ἐμπορικὴ καὶ εὐλιμένης τῆς ἰταλ. ἐπαρχίας Κιέτι, παρὰ τὴν Ἀδριατικὴν, καίμενον ὅπου ἡ ἀρχαία τῆς Σαυνιτίδος πόλις Ἰστονίων. Ἐχει σταθμὸν σιδηρογυμνασίον, πολυτεχνεῖον, ὥραϊα μέγαρα καὶ κρήνας, μεταλλικὰ ὕδατα, ἔδαφος εὐφορὸν καὶ 13 960 κ.τ. (1881). [Π.Π.]

Βάσφορδ (Bastford). Κώμη τῆς Ἀγγλίας ἐν τῇ κομητείᾳ τῆς Νοθιγγάμης. δεξιόθεν τοῦ Λήθης. Ἐχει ἐμπορίαν κτηνῶν καὶ ἐρίων καὶ 28 327 κ.τ. (1881). [Π.Π.]

Βάτ (Bhat). Τάξις ῥαψώδων τῆς Ἰνδοκῆς περιουμένων ὅτι καταγονταὶ ἐκ τῶν δύο πρώτων τάξεων τῆς κοινωνίας, καὶ διατελούντων ἐν μεγάλῃ τιμῇ παρὰ ταῖς αὐταῖς τῶν θανατιῶν ἡγεμόνων. Ζῶσιν οὗτοι ἰκανῶς πολυάριθμοι ἐν ταῖς δυτικαῖς χώραις τῆς χειρσονήσου, ἐνθα κῶμαι ἐλάληροι κατοικοῦνται ὑπ' αὐτῶν [Κερ.]

Βάταλος. Σκωπτικὸν παρωνύμιον τοῦ Δημοσθένους, διὰ τὸ κίττιχρον καὶ νοσῶδες αὐτοῦ παιδὸς ὄντος. Ἀπὸ τοῦ Β., Ἑρατοῦ αὐλητοῦ, ὅστις «πρώτος ὑποδήμασι γυναικείοις ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἐχρόστατο καὶ μέλεσι κατεαγρόσι καὶ ὅλως τὴν τέχνην ἐμαλάκισεν» ἡ ἀπὸ Β. τινὸς ποιητοῦ τρυφερὰ καὶ παροίμη γράψαντος. [Π.]

Βατάνος (Batanos). Μικρὸν πόλιν τῆς Β. τῶν Φιλιππινῶν. Κεῖται εἰς πλ. 18° Β καὶ μ.κ. 121° Α Γρήν. Ἀνήκει δ' εἰς τοὺς Ἰσπανούς. [Π.Π.]

Βάτασια. Κώμη τῆς ὑποδιοικήσεως Τίκεως τῆς Μακεδονίας, οἰκούμενον ὑπὸ 1600 περίπου Βουλγάρων, ἐξ ὧν τὸ ἐν τρίτον μουσουλμάνων. [Ε.]

Βατάτα ἡ ἐδώδεμος (Βοτ.) Batatas edulis Choisy. Φυτὸν τῆς οἰκογεν. τῶν Ἑριβαλλοκαυλῶν (Convolvulaceae), ἀνά τὴν νότιον Ἀμερικὴν αὐτοφύες, ἐκεῖ τε καὶ ἐν ταῖς πλείστασι τῶν τροπικῶν χωρῶν θερμοσώμενον χάριν τῶν μεγάλων φυμάτων τῆς ρίζης τῶν διὰ τὴν διαφύλαξιν τοῦ ἀμύλου ὁρεπτικωτάτων, σπανίως δ' ἐν Ἑλλάδι (κοιν. γλ. οὐκ ο.π.α.τ.α.τ.ε.ς) καὶ ταῖς περὶ τὴν Μεσόγειον χώραις. Ἐν τῇ δυτικῇ Ἰνδίᾳ κατασκεύαζοντι διὰ τῆς ζυμώσεως τῶν φυμάτων

πνευματώδες ποτόν (Mobby ή Marmoda των Πορτογάλων). [Θ.Χ.]

Βατάτις (Βοτ.), ήτοι γεώμηλα ή φύλλα του *Solanum tuberosum* L. βλ. λ. Γεώμηλα Βατάτις και Σόλανον. [Θ.Χ.]

Βατάτζης είναι το εικογενειακόν όνομα επιφανούς οίκου ευπατριδών του βυζαντινού κράτους, έλθόντων εις κηδεστίαν προς τε τούς Κομνηνούς και τούς Δούκας. Τούτων ο Δούκας Β. έγεινε τώ 1222 αυτοκράτωρ εν Νίκαια μετά την υπό των Λατίνων κατάληψιν της Κωνσταντινουπόλεως υπό το όνομα Ιωάννης Ι' (βλ. λ.). Ο δέ Θεόδωρος Β. είχε σύζυγον την αδελφήν του αυτοκράτορος του Βυζαντίου Μανουήλ Κομνηνού (1142—1180) και ήτο των στρατηγών αυτού. Τούτου ο υιός Ιωάννης Κσμηνος Β. ήτο στρατηγός έπειτα, ενίκησε τώ 1174 τούς Σελτζούκιδας Τούρκους και απέθανε τώ 1182. [Λ.]

Βατάτζης Βασιλείος, Έλληγ γεωγράφος, έγεννήθη εν Θεραπευσις του Βυζαντίου τώ 1694 παρά πατρός Ιερέως και μεγάλου οίκονόμου. Δεκατετραέτης ήδη έστάλη υπό των γονών χάριν έμπειρίας εις Ρωσίαν, και πάλην δ' έπειτα επεχείρησε δεύτερον πλόον εις την Ήνιπειαν και τρίτον δέ τώ 1727 άπήλθε προς μακράν περιοδείαν εις τή ενδοτέρα της Ασίας και την Ευρώπην, ιδίως δέ διέτρεψε μακράν εν Περσίη. Συνέγραψεν "Ιστορίαν τούτου άρχη της Περσίας. Νάδερ απέλυσε, ής περιήλθης από μνήμης έξεδύθη υπό του Δανιήλ Φιλίππιδου εν παρρημίαι του Γεωγραφικού της Ρουμουνίας (εν Λειψία 1816). Παρά τού άρχου τούτου ο Η., όστις κατείχε πλέον της έλληνικής την λατινικήν, αρabicήν και περσικήν και διαφόρους ευρωπαϊκούς γλώσσας, απέστειλε πρόσους εις Ρωσίαν. Συνέγραψεν ο Β. και τέως ανέκδοτον έμμετρον εις 2100 περίπου στίχους έντεταμένην περιήγησιν ής τή μόν πρώτον μέρος περιγράφει διπλήν περιοδείαν εις Περσίαν και τή κατά την Ρωσίαν, τή δέ δεύτερον τή κατά την έν έτει 1727 επεχειρήσειαν τρίτην περιοδείαν. Έν τώ βιβλίω τούτω μέρει ποιείται λόγον και περί Χίδας, Βουχάρας, Τρκνίας, Αραλικής Ηαλίτης και άλλων ενδοτέρων ασιατικών γαιών. Τώ 1728 έξέδωκε διά χαλκογραφίας εν Λονδίνω Χάρτην μέρους της Ασίας. [βλ. Σπυρ. Π. Λάμπρου Καναός Δάκτυλος και Βασιλείος Βατάτζης εν Παρνασσώ 1881 σ. 713 κ.έ.—Μ. Ιδρύμενου Συμπληρωτικά περί Βασιλείου Β. αυτόθι σ. 801 κ.έ. Em. Logrand, εν "Υπομνήματι δημοσιευθείσιν υπό της έν Παρίσιος Σχολής των Ανατολ. γλωσσών. (Par. 1888). [Δ.]

Βαταύς. Πρωτεύουσα της νήσου Ίαδας παρά τινι κολπίσκω και τής εκδούλης του ποταμού Γιακατρά, κατά την ΒΔ παραλίαν. Έχει όχυρωμένον λιμένα και 101 271

κατ. (1888). Είναι δ' έδρα του γενικού διοικητού των έν τη Διοιοπική θαλάσση έλλανδικών κτήσεων, εις ής ανήκει. Προστατεύεται υπό καλών όχυρωμάτων και έχει νηυστάθμον, τράπεζαν, θέατρον, εκπαιδευτικά τινι ιδρύματα, άριστον βοτανικόν κήπον και άκμολόγητον έμπόριον, ου κυριώτερα είδη: ή όρυζα, ή καφέ, τή σακχαροκάλαμον, τή ίνδικόν και ή χρυσόκωνις. Ιδρύθη τώ 1621, υπό του έλλανδου νηαρχου Ι. Κοέν, επί των έρειπιών της μαλαισιακής πόλεως Γιακατράς, επί έδαφους γοημικού και τελεματώδους, έτίας άλλωτε μισμάτων, άλλ' έξυγιανθέντος της φροντίδι της κυβερνήσεως. Η νέα πόλις καίται εις εύκερον μέρος και έχει ευρυχώρους οίκους. Έν αυτή δέ διαμένουσιν οι πλούσιοι ευρωπαίοι, οιτινες τή έμπορική των γκαρεία έχρυσιν έν τη παλαιά, όπου οίκουσιν οι Ιθαγενείς και Σιναι. [Π.Π.]

Βαταύς. (Δημοκρατία της Β). Ούτως ώνοματίθη ή τή 1795 ίδρυθείσα δημοκρατία εν Όλλανδία, και τή όνομα τούτο διετήρησεν άχρι της 6 Ιουν. 1808, ήμέρας καλή ήν ανήλθεν εις τήν θρόνον της Όλλανδίας ο Λουδοβίκος Βοναπάρτης. [Π.Π.]

Βαταυοί ή Βαταύοι. Λαός κελτογεωμανικός. οίκων της μεταξυ Ρήνου και Βαλ (Vahallia, Waal) σχηματίζμένην νησιώδη χώραν, κληθείσαν άπ' αυτών νήσον των Βαταύων (Insula Batavorum, νυν δέ Betuwe). Επί μακράν χρόνον διατελέσαντες σύμμαχοι των Ρωμαίων και ιδίως παρασχόντες σπουδαίας υπηρεσίας τή Αυγούστω διά του έξαιρετου ιππικού αυτών, επανίστησαν ύστερον τώ 60 μ.Χ. υπό τήν Κλαύδιον Σιδίαν, άλλ' ήττηθέντες υπεταχθήσαν (71 μ.Χ.). Κατά δέ τήν Ε' αιώνα συνεχωνεύθησαν μετά του γερμανικού έθνους των Φράγκων. Η κυριώτατη πόλις αυτών ήτο τή Βαταυκόν Λούγδουνον, νυν Leyde. [Π.Κ.]

Βατάφια. βλ. Ούσιπινωμωτή ποτά.

Βατερδουρ (Waterbury). Πόλις της βορειοamer πολιτείας Κοννεκτικού, έν τη κομητεί Νιού Χάβεν. Κάτοικαι 17 800 (1880). [Π.Π.]

Βατερσία βλ. Φατερσία.

Βατερλώ (Waterloo). Χωρίον έν τή νομ. Νιυέλλης της βελγικής επαρχίας Βαδάντης, κείμενον παρά την από Βαρλοά εις Βρυξέλλας λειψόρον και τήν σιδηρόδρομον, 15 γμ. ΝΝΑ τών Βρυξελλών, και κατά τήν εισόδον του δάτους της Σοάγνης (Soignes). Έχει εργοστάσια σακχαρώς και χημικών ειδών. Τό χωρίον τούτο κατέστη περιώνυμον διά τήν έν αύτῳ μάχην, τήν 6/18 Ιουν. 1815, κα' ήν ο Ναπολέων Α' ήττηθη κατά κράτος υπό τών συμμάχων, ών έστρατήγουν ο "Αγγλος Οβέλλεγκτον και ο Πρωσος Βλύνερ. Ο γαλ.

λιανός στρατός ήρθαι 72,000 ανδρών μετά 17,000 ίππων και 246 τηλεβόλα. Ὁ δὲ ὑπὸ τὸν Οὐέλινγκτον συμμαχικός στρατός 67,000 ανδρῶν (ἐν οἷς 30,000 Γερμανῶν, 21,000 Βρετανῶν, καὶ 13,000 Ὀλλανδῶν), 13,000 ίππων καὶ 180 τηλεβόλα. Κατὰ τὴν μάχην ταύτην, διαρκέσαντι ὅλην ἡμέραν, οἱ Ἕλληες ἀπώλεσαν 35,000 νεκροὺς καὶ τραυματίας, ἐξακισχίλις δ' αὐτῶν ἡμιχλωτίσθησαν· προσέτι δ' ἀπώλεσαν τὰ τε τηλεβόλα αὐτῶν καὶ τὰς κροσσούς. Οἱ δὲ σύμμαχοι ἀπώλεσαν ἐν συν- ὄλῳ 20,880 ἄνδρας καὶ 1,120 ἄξιωματικούς. Ἐνεκα τῆς νίκης ταύτης ἀπενεμήθη εἰς τὸν Ὁλλανδικόν ὁ τίτλος πρίγκιπος τοῦ Β. Ἐν τῷ ναυ τοῦ χωρίου καὶ παρ' αὐτὸ ἐγείρον- ται πολλὰ μνημεῖα εἰς μνήμην τῶν ἐκεῖ πε- σόντων. [Π.Π.]

Βατερλώ (Waterloo with Seaforth). Ἐπίκειον τῆς ἀγγλικῆς κομητείας Λιγκα- στρίας, ΒΔ τῆς Λιβερπούλ καὶ κατὰ τὰς ἐκ- τολὰς τοῦ Μέρσεϋ εἰς τὴν Ἰρλανδικὴν θάλασ- σαν. ἔχει σταθμὸν σιδηρ. θαλάσσιον λουτρὰ καὶ μετὰ τοῦ Σήαφορντ 9107 κατ. (1881). [Π.Π.]

Βάτερφορντ (Waterford). Ἀν. περὶ- κτιος χώρα καὶ κομητεία τῆς ἐν Ἰρλανδίᾳ ἐπαρχίας Μούνστερ. ἔχει ἑμβαθύν (1867) 8 τμρ. καὶ 113235 κατ. (1881). Τὸ ἔδαφος αὐτῆς εἶναι ὀρεινόν. Ὁ μέγιστος τῶν ποταμῶν τῆς εἶναι ὁ Σουίρ, ὅστις ἐνοόμενος μετὰ τοῦ Βερρόου ἐκβάλλει εἰς τὸν ὄρμον τοῦ Βατερ- φορντχάβεν. Ἡ χώρα ἔχει εὐρύτους κοιλιάδας παραγούσας σιτηρὰ, κύνναβιν, λίνον καὶ γαίω- μηλα. Τρέφει δὲ βόας καὶ χοίρους καὶ ἐξάγει βούτυρον, τυρὸν, ἀλίπακτα καὶ στέατα. Ἡ κομητεία ἀποστέλλει δύο ἀντιπροσώπους εἰς τὴν βουλὴν καὶ τρεῖς αἱ πόλεις. [Π.Π.]

Βάτερφορντ-Σίτυ (Waterford- City). Πρωτεύουσα τῆς κομητείας Βάτερφορντ, καίμνη ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὁχθῆς τοῦ Σουίρ, εἶναι εἰς τῶν πρώτων ἐμπορικῶν λιμένων τῆς Ἰρ- λανδίας καὶ ἔδρα καθολικοῦ ἐπισκόπου. ἔχει σταθμούς σιδηρ. καὶ 22401 κατ. (1881). Τὸν εὐρύν αὐτῆς ὄρμον Β α τ ε ρ φ ο ρ δ χ α ὁ ε ν προστατεῖαι μικρὸν φρούριον. [Π.Π.]

Βατή. Δῆμος Ἀττικῆς τῆς φυλῆς Αἰγλή-δος. Τὸ ἐθνικὸν Βατιῆθεν. Περί τῆς θέσεως τοῦ δήμου τοῦτου ἀγνώστου οὔτης, μὴ δοξαμένης ᾗ ἐν καθ' ἑαυτῇ ἐκ τῶν ἀρχαίων, ἐγρήγορουν πολλὰ, πλείονερα ἢως παντὸς ἄλλου δήμου ἔνεκα τῆς εὐρέσεως ἐπιγραφῆς πρὸς τὰ βόρεια τῆς πόλεως Ἀθηνῶν, ἐν ἣ μνημονεύονται διέ- μακτα πολιτῶν ἐκ Βατῆς, Βατιῆθεν. Ἐκ τούτου δὲ ὑπέλαβον ἄλλοι μὲν ὅτι ὁ δῆμος ἔκειτο ἐν θέσει Βάλλεια, ἄλλοι δ' ἐν Πατισίσι, θεωροῦντες τὰ ὀνόματα τῶν θέσεων τούτων προελθόντα ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ δήμου Β. Ὅρα τοὺς γρά- φαντας περὶ δήμων Ἀττικῆς Hamiot, Leake, Ross, Bursian ἐν τῇ ἀρχαίᾳ γλώσσῃ. τῆς Ἑλλάδος. Βιβλιώτερον δὲ περὶ Β. ἔγραψαν ὁ

Κ. Σ. Πιττάκης ἐν τῇ Ἀρχαιολ. Ἐφμ. 1839, σελ. 307, ὁ Στέφ. Δραγοῦμης ἐν τῇ αὐτῇ ἐφμ. τοῦ 1881 σελ. 31 ὁ Θ. Ν. Φιλιδελαφῆς ἐν Περικρατῇ τόμ. 10, σελ. 404 τοῦ ἔτ. 1887: «Τὰ Παρθεῖνεια καὶ ὁ δῆμος Β.» [Ἀντ.Μηλ.]

Βατήρ. Ἠλ. Ἀλμα, Χορδόνον.

Βατιόρ. Χωρίον τῆς διοικήσεως Σερρών τῆς Μακεδονίας οἰκουμένον ὑπὸ 350 περίπου βουλγαροφώνων. [Β.]

Βάτικα. Ἡ σημερινὴ ἐνομησία τῶν Βαίων (βλ. Βασι, Βατικὸς κόλπος). Εὐρέχεται τὸ πρῶτον ἐν τῷ Χρονικῷ τοῦ Μωρέως, ὅπου πρὸς τοὺς ἄλλοις ἀναφέρεται, ὅτι κατὰ τὴν παράδοσιν τῆς Μονεμβασίας ἐδόθησαν πρόνοιαι (τιμάρια) εἰς τοὺς τρεῖς εὐγενεῖς ἑλληνικοὺς οἰκοὺς τῆς πόλεως ἐκείνης πρὸς τὸ μέρος τῶν Βατικῶν. [Π.]

Βατικανόν (Mons Vaticanus λατ. Vaticano ἰταλ.). Ἄσρος ἐν Ῥώμῃ, ἔχων 63 μ. ὕψος, κατὰ τὴν δεξιὰν ὁχθὴν τοῦ Τιβέρεως· κατὰ τὴν ἀρχαίωσιν δὲν περιελαμβάνετο ἐν τῷ περιόλῳ τῆς πόλεως, ὡς ἤρχον δ' ἐν αὐτῷ κῆποι τῶν αὐτοκρατόρων καὶ ὁ Καλλιγούλας φιλοδόμησεν ἐκεῖ ἱπποδρόμον, ἐν ᾧ ἐπὶ Νέρωνος (65 μ.Χ.) ἐδοκυνέσθησαν πολλοὶ Χριστιανοί. Ἐπειδὴ δ' ἐπιστεῦετο ὅτι ἐν τῷ ἱπποδρόμῳ ἐκείνῳ ἐμαρτύρησε καὶ ὁ Ἀπόστολος Πέτρος, ἐκτίσθη ἐπὶ τῆς θέσεως αὐτοῦ ἡ περιώνυμος βασιλικὴ τοῦ ἁγίου Πέτρου. Κυρίως δὲ Β. καλεῖται ὡς τὸ συνεχόμενον τῇ ἐκκλησίᾳ παλαιοῦ τῶν Παπῶν, τὸ λαμπρότατον καὶ πλουσιώτατον πόντων τῶν ἐν τῷ κόσμῳ ἀναιτό- ριον, ἀνακινισθὲν καὶ διὰ μεγαλοπρεπεστάτων κτιρίων ἐπαυξήσεν ἀπὸ τοῦ ΙΕ' αἰῶνος καὶ μετέπειτα. Ἐν αὐτῷ, πλὴν τῶν οἰκημάτων ὅπου διατίθεται ὁ Πάπας καὶ ἡ ἀκολουθία αὐ- τοῦ, ἀξιομνημόνευτα εἶναι τὰ παρεκκλησίον τοῦ Σίξτου (Capella Sixtina) μετὰ θαυμα- στῶν τοιχογραφιῶν τοῦ Μιχαήλ Ἀγγέλου, αἱ Σιτσι (Loggie) καὶ τὰ δωμάτια (Stanze) μετ' ὁμοίων τοιχογραφιῶν τοῦ Ραφάηλου, αἱ αἰθούσαι ἐν αἷς εἶναι ἀποσκητρυσιμένοι πί- νυκτες ἐξάρχων καλλιτεχνῶν καὶ ἄλλαι πολυ- τιμαὶ συλλογαί, ἡ βιβλιοθήκη, τὸ Βελβερέε, ὅπου ἔπαυλ' ἐν κατὰ τὴν οἰκουμένην αὐτοῦ (1490) συνεδίσθη μετὰ τοῦ Β. καὶ περιλαμβά- νει πλουσιωτάτας ἀρχαιολογικὰς συλλογὰς, ἐν αἷς κειμήλια τῆς ἀρχαίας πλαστικῆς, καὶ ὁ κῆπος τοῦ κῶνου τῆς πίτας (Giardino della Pigna). Ἀπασταίνεται δ' ἐν ὅλῳ τὸ Β. ἐξ 20 ἀλλῶν, καὶ ἐνδεκακισχιλίων περίπου αἰθουσῶν, δωμάτων, παρεκκλησιῶν κλπ. Μετὰ τὴν κατάληψιν τῆς Ῥώμης ὑπὸ τῶν Ἱταλῶν, τὸ Β μετὰ τοῦ παλατίου τοῦ Λατινανοῦ καὶ τοῦ Κασιέλλου Γαυδύλου ἐκηρύχθη ὑπὸ τῆς Ἱταλικῆς κυβερνήσεως διὰ τοῦ νόμου τῆς 1/18 Μαρτίου 1871 ὡς μὴ ἀποτελοῦν μέρος τῆς Ἱτα- λικῆς χώρας καὶ ἀνήκον εἰς τὸν Πάπαν.—Συν-

εκδοχικώς δε λέγεται συνηθώς Β. καὶ ἡ πα-
λαιά καθόλησις. [Π.]

Βατικανού σύνοδος. Μετὰ τὴν ἀπο-
τυχίαν τῶν μεταρρυθμιτικῶν συνόδων τοῦ Π' αἰ-
ώνος καὶ τὴν ἔλαττε ἐπικράτησιν τῶν ἀπο-
καταρχικῶν τάσεων τοῦ παπισμοῦ ἐν τῇ Δυτικῇ
Ἐκκλησίᾳ, μετὰ τὴν ἀνγκυρώσειν ἰδίᾳ τοῦ
Πάπα ὡς τοποτηρητοῦ τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τῆς γῆς,
τυτικὴν ἐπακόλουθον ἦτο ἡ καθιέρωσις τοῦ
αὐτοῦ ὡς δόγματος ψευδο-
μένου καὶ ὑπὸ οἰκουμένης συνόδου. Τούτο
ὑπερῆεν εἰς τῶν ζωηροτέρων πύλων τοῦ Πάπα
Πίου Θ' ὅστις ἦδη ἐπὶ τῇ ἐσότη τῆς ΠΘ ἔκα-
τονταετηρίδος τοῦ θανάτου τοῦ ἀποστόλου Πέ-
τρου προνήγγειλε (τῷ 1867) εἰς τοὺς ἐν Ῥώμῃ
συνελθόντας καθολικοὺς ἐπισκόπους τὴν
ἐπὶ τούτῳ σύγκλησιν οἰκουμένης συνόδου.
Ἡ πρόκλησις εἰς αὐτοὺς ἐδημοσιεύθη τὸ ἐπὶ
ἐτος 1868 καὶ τὴν αὐτὴν ἡμέραν τῆς ἐσότης
τῶν κορυφαίων ἀποστόλων, ὡς σκοπὸς δ' αὐ-
τῆς παρουσιάζει ἡ σωτηρία τῆς Ἐκκλησίας καὶ
τῆς πολιτικῆς κοινωνίας ἐξ ὧν τῶν ἐπιχει-
ρουμένων αὐταῖς κινήσιν, ἡ μακίστη πλῆσις
ἀνταρπετικῆς αὐτῶν τάσεως, ἡ ἐξαρτιστι-
κὸν τῶν νεωτέρων πλάνων καὶ ἡ καταπολέ-
μησις παντὸς αἵθου ἐχθροῦ τῆς Ἐκκλησίας
καὶ τοῦ ἀποστολικοῦ (παπισμοῦ) θρόνου. Τὸ
δημοσιογραφικὸν ὄργανον Πίου τοῦ Θ' ἡ *Ci-
vilta cattolica* δὲν ἀπικούπειν ὅτι
ὁ κύριος σκοπὸς τῆς νέας συνόδου ἦτο ἡ ἐπι-
σφράγισις τοῦ παπισμοῦ Βολλᾶδου καὶ ἡ καθιέρ-
ωσις τῆς ἀπολύτου ἀρχῆς τοῦ Πάπα ἐν τῇ
Ἐκκλησίᾳ, καθ' ἣν εἶχε διαρκήσῃ ἡ Βολλὰ
Βονιφατίου τοῦ Π' «*Unam sanctam*», ἐν
μὲν λέξει ἡ ἀνακήρυξις τοῦ ἀληθοῦς τοῦ Πάπα.
Μετὰ τὴν ἡσυχίαν πολλὰ τοῦ καθολικοῦ κόσμου,
ἰδίᾳ ἐν Γαλλίᾳ καὶ Γερμανίᾳ, ἐξημερμένη
ἀντιπαρὰ κατὰ τοῦ νέου δόγματος, καὶ ἐν-
τλάτοσται κατὰ τῆς συγκλήσεως τῆς συνό-
δου ἐξηνέχθησαν διαμαρτυρίαι. Κάτιον δ' ὁ
πρωθυπουργὸς τῆς Βαυαρίας πρίγκιψ Χουλδς
προσεκάλει τὰς δυνάμεις νὰ λυθῶσι πρὸς τη-
ρικὰ μέτρα κατὰ δόγματος, δυνάμενος νὰ
ἐπηρεάσῃ αὐτὰ τὰ δικαίωμα τῆς πολιτείας,
οὐδὲν ἦτο αὐτῶν αἱ πρὶ ὧν ὁ λόγος δυνάμει ἐν
ἀρχῇ μὲν ἐτήρησεν στήν ἐπιρροατικὴν, εἰς
δὲ βραδύτερον ἠθέλησεν νὰ προδῶσιν εἰς πο-
ταπὴν καὶ ἀπειλὰς, ἐγένετο τοῦτο καὶ ἐπὶ
ἐσότης.

Α') Καταρτισμὸς τῆς συνόδου.
Ὁ Πάπας ἀπέρριπτε προσκλήσεις διὰ τὴν σύ-
νοδον οὐ μόνον πρὸς τοὺς ἀνγκυρωμένους τὴν
ἀρχὴν του, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς τῆς Ὁρθόδοξου
Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας καὶ πρὸς τοὺς Δια-
μαρτυρούμενους, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι πάντες οὗτοι
ὅτι ἐπὶ ἀντὶ τὸν εἰς τὴν μὲν ἡ μὲν ἡ μὲν ἡ μὲν
τοῦ Π' ἐτ' ὅτι. Ἄλλ' οὐδὲς ἐξ αὐτῶν ὑπή-
κουσεν, ὡς εἰκόσ, τῆς τοιαύτης προσκλήσεως,
ἐλαβὲ δὲ μόνον ἀπορρίψιν ἐνταῦθα ἐ τὴν Οἰ-

κουμένης Πατριάρχης Γρηγόριος Τ' νὰ ἐκείνη
προσφύγῃ πάλιν τὴν ἀφύπνισιν τοῦ Πάπα καὶ τὰς
πλάνους τῶν Ἀπένων. Καὶ ἐκ τῶν κληρικών
1041 καθολικῶν προσήλθον ἐν ἀρχῇ μὲν
723, οἵτινες εἰς ἀνῆλθον εἰς 744. Ἐξ αὐτῶν
276 ἦσαν Ἰταλοὶ καὶ 119 ἐπισκόποι ἐπὶ ψιλῶ
τίτλῳ (in partibus infidelium), οἱ πάντες
ἐξαρτώμενοι ἐκ τοῦ Πάπα. Οὐχ ἦσαν εἰς τὰ
νεύματα τούτου ὕψιστον καὶ οἱ 80 Ἰσπανοὶ
καὶ νοτιοαμερικανοὶ ἐπισκόποι. Ἡ Γερμανία
ἀντεπρόσωπεύετο ὑπὸ 19, ἡ Αὐστρουγγαρία ὑπὸ
48 καὶ ἡ Γαλλία ὑπὸ 81 ψήφων· ἀλλὰ καὶ
ἐκ τούτων οὐκ ὀλίγοι ἀνῆλθον εἰς τὴν παπικὴν
μερίδα. Τὸ λαϊκὸν στοιχεῖον καὶ αὐτοὶ οἱ ἀν-
τιπρόσωποι τῶν καθολικῶν δυνάμεων εἶχον
ἀποκλεισθῇ τῆς συνόδου τέλεον. Ὁ κληρικὸς
τῶν ἐργασιῶν τῆς ἐπιδηλώσεως ὑπὸ τοῦ Πάπα,
περιῆχε δὲ διατάξαι, δυνάμενος νὰ ἐξουδετε-
ρώσῃ πᾶσαν ἀντιπολίτευσιν. Εἰς ἕκαστον
μέλος τῆς συνόδου ἐδίδετο κατ' αὐτὸν τὸ δι-
καίωμα, ἵνα ὑποβάλῃ πρότασις εἰς αὐτήν,
ἀλλ' ἐπιτροπὴ ἐκλεγετο ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Πάπα,
ἀπειράτῃ τίνες ἐξ αὐτῶν ἠδύναντο νὰ συζη-
τηθῶσιν. Τὰ σχέδια τῶν ψηφισμάτων παρε-
πέμποντο ἐκ τῶν εἰδικῶν ἐπιτροπῶν, ὧν οἱ
πρόεδροι ὠνομάζετοσαν ὑπὸ τοῦ Πάπα, εἰς τὰ
γενικά κληθέντα συνέδρια, ἐν οἷς ὁ πρόεδρος
ἠδύνετο ν' ἀρκεύετο κατὰ τὸ ἴδιον βούλον τὸν
λόγον παντὸς ἀγορεύοντος. Ἐκκατοῦντο ἐστα-
νογραφημένα πρακτικὰ τῶν συνεδριάσεων, ἀλλ'
οὐτ' ἐδημοσιεύοντο ταῦτα, οὐτ' ἐπετρέπετο νὰ
λαμβάνωσι γνῶσιν αὐτῶν τὰ μέλη τῆς συνόδου.
Ἐκ τῶν γενικῶν συνεδρίων τὰ σχέδια ἐπετρέ-
φοντο εἰς τὰς εἰδικὰς ἐπιτροπὰς, ἐπὶ δὲν ὑπὸ
τὸν ἐριστικὸν αὐτῶν τύπον διαπέμποντο εἰς
τὰς γενικάς συνεδριάσεις οὐχὶ πλέον πρὸς συ-
ζητήσιν, ἀλλὰ πρὸς ψηφιστάς, ἀκουσμένου
ἐν αὐταῖς μόνον τοῦ εἰδοῦ (placet) ἢ οὐκ
εἰδοῦ (non placet). Μετ' ὅλην δυνάμει τὴν
εἰς τὰ μέλη ἐπιβάλλομένην ἐγκυβέρνησιν, ἡ
περὶ τὴν ἐθελοντικὴν ἀκρότητι θανάσιμον,
κατωρλώθη νὰ γένωσι γνωστὰ αἱ ἐργασίαι
τῆς συνόδου ἐξ ἀνακρινάσας τοῦ λόγου «Δι-
κωνος καὶ ἐκ τοῦ ἡμερολογίου, ὅπερ ἐδημο-
σίευσεν ὁ κληρικὸς Φρειδερίκος, ὁ συνεδρι-
σας τὸν καρδινάλιον Χουλδς εἰς Ῥώμην ὡς
θεολογικὸς σύμβουλος.

Β') Ἐργασίαι τῆς συνόδου. Ἡ
πρώτη δημόσια τῆς συνόδου συνεδρία ἐγένετο
τῇ 28/1 Δεκεμβρ. 1869 ἐν τῷ καθεδρικῷ ναῷ
τοῦ Αγ. Πέτρου, καθ' ἣν ἐκηρύχθη ἡ ἐνάρξις
τῶν ἐργασιῶν τῆς ἐπισήμου. Ἡ δευτέρα ἐγένε-
το τῇ 25/8 Ἰανουαρ. 1870, καθ' ἣν ἀνεγνώ-
σθη μὲν ἡ ἐκλογικὴ τῆς πίστεως. Τὸ πρῶ-
τον σχέδιον περιελάμβανε τὸ ν' ἐσταθῇ ἡ
πίστις ὡς, ὅστις τροποποιήσις ἐνεκα ἐντό-
νου διαμαρτυρίας τοῦ Αὐστριακοῦ ἐπισκόπου
τοῦ Σιρβίου Στροσσμάχερ, ἐγένετο δευτὸς παμ-
ψηφὲς ἐν τῇ τρίτῃ δημόσιᾳ συνεδρίᾳ τῆς 12/4
Ἀπριλίου. Τὸ δευτερον σχέδιον, τὸ περιλαμ-

δάνον τὴν «ἔρσην τῆς ἐκκλησιαστικῆς παιδείας», ὡς καὶ τὸ σχέδιον τῆς διὰ τὴν νεολαίαν προκωμισμένης «α.α.τ.η.χ.ή.σ.ε.ω.ς» δὲν εἰσῆλθον ὑπὸ τῆς συνέδου. — Τὸ τρίτον σχέδιον περιεῖχε τὴν «ἔρσην τῆς ἐκκλησίας καὶ τοῦ πρωτοῦ τοῦ Πάπα» ἐν ταῖς τριῖσι πρώταις ἡμέραις, ἐν αἷς ἡ ἐκκλησία ἐτίθετο ὑπεράνω τῆς πολιτείας, ἀνεγνωρίζετο δὲ ἡ ἀπόλυτος ἀρχὴ τοῦ Πάπα ἐπὶ τῆς ὅλης ἐκκλησίας, καὶ καθιερούτο τὰ κεφαλαιώδη τοῦ Συλλάβου, ἐν δὲ τῷ τελευταίῳ ἡμέρῳ ἐπισπεύετο τὸ ἀλάθητον τοῦ Πάπα. Ὡς μὲν μετὰ τὴν ἐναρκτικήν τῆς συνέδου οἱ ἡγουμέναι ἤρξαντο τῶν ἐνεργειῶν τῶν καὶ κατωτέρων ἐκ συγκεινώνων 100 ὑπογράψαντες ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς ἐν αἰτήσῃ τινὶ πρὸς τὸν Πάπαν ὑπὲρ τοῦ ἀλαθῆτος. Ἐναντία τις αἰτήσις συνεκέντρωσε 137 ὑπογράφας, ἐν αἷς ὅμως ἀπῆλθον αἱ τῶν κρατίσεων ἀρχιεπισκόπων καὶ ἐπισκόπων τῆς Γερμανίας, Αὐστρίας, Γαλλίας, Βελγίου καὶ τῶν Ἱνδιάνων Πελαγίων. Ἡ συζήτης περὶ τοῦ ἀλαθῆτος ἤρξατο τὴν 28/10 Μαΐου. Τὴν νέον δόγμα ἐξήγησαν νὰ στηριχθῶσιν εἰς τὴν περιεκτικὴν τοῦ κατὰ Λουκᾶν ἐναγγελίου (κβ' 32) καὶ εἰς γινώσκοντι τοῦ Εἰρηναίου (Adv. haer. III 3) ὅπερ εὐερίστησαν ἀναγνωρισθῆναι ὑπὸ τῶν συνέδων τοῦ Λατίνου καὶ τῆς Φλωρεντίας· κατ' ἐξοχὴν δ' ἐπεκαλέσθησαν ὑπὲρ αὐτοῦ τὸ γεγονός τῆς ἐν τῇ Δουλικῇ ἐκκλησίᾳ ἀνεγνωρισμένης ἀντιπροσωπείας τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τῆς γῆς ὑπὸ τοῦ Πάπα. Ἡ φυσικὴ ἐπικέντρουσις ἐθεώρουσαν τὸ ἀλάθητον τοῦτου. Τὸ δυστήχημα διὰ τὴν ἀντιπολίτευσιν ἦτο ὅτι πολλοὶ ἐκ τῶν μέλῶν τῆς, μὴ ἔχοντες πρὸς τὸ νέον δόγμα ἡ θέλοντες νὰ ἐμμένωσιν ἀντικτὴν τὴν θύραν τῆς ὑποχωρήσεως, δὲν προσέβαλλον τὴν ἀβρότητα αὐτοῦ κατ' ἀρχήν, ἀλλὰ παρίστανον μόνον τὴν ἀνακρίβειαν τοῦ ἀλαθῆτος εἰς δόγμα ὡς ἄκαιρον, ὡς θυμαμένην νὰ προκαλέσῃ σχίσμα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ συγκρούσεις πρὸς τὴν πολιτικὴν ἐξουσίαν. Ὅσοι ἐμπροσθεν καθίσταντο αἱ περὶ αὐτοῦ συζητήσεις, τόσοι μᾶλλον ἐπισπεύθη ἀπέβαιναν ἡ ἐπίμεινσις τοῦ Πάπα εἰς τὰς συνειδήσεις τῶν μελῶν τῆς συνέδου ἔτε μὲν διὰ ὀμπεύων, ἔτε δὲ δι' ἀπειλῶν. Τῇ 1/18 Ἰουλίου ἦλθε τὸ ζήτημα εἰς ψήφισμα, ἐν τῷ γενικῷ συνεδίῳ, καθ' ἣν 871 ἐψήφισαν placet, 61 placet juxta modum (τ. ἔ. ὑπὸ ἐπιφύλαξιν προπονήσεως τῆς φράσεως) καὶ 88 non placet. Ἀποτυχούσης τελευταίας τινὸς ἀποπειρᾶς τῶν καταψηφισάντων, ὅπως μετριασθῇ πῶς τοῦλάχιστον ἡ φράσις, ἡνεγκάσθησαν 100 μέλη τῆς μειονοφύρας ν' ἀπέλθωσιν ἐκ Ρώμης, ἐγκαταλείποντα θῆλυσιν, καθ' ἣν ἐγνώριζον ὅτι ἐνέμενον εἰς τὴν ἀρνητικὴν τῶν ψήφων. ἀλλ' ἐκ σεβασμοῦ πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ Πάπα δὲν ἐπέθμεον νὰ ἐκώσωνται τὴν αὐτήν καὶ ἐν δημοσίᾳ συνεδρίᾳ. Ἡ τετάρτη καὶ τελευταία συνεδρία ἐγένετο τῇ 6/18 Ἰουλίου

καθ' ἣν 517 ἐψήφισαν διὰ τοῦ placet καὶ 2 μόνον διὰ τοῦ non placet. Φοδερὰ ὅδελλα εἶχον ἐκτραγῇ ἐν κειρῷ τῆς συνεδρίας, ἐν τῷ μέσῳ δὲ βροντῶν καὶ ἀστραπῶν ὡς δὲ ὑπερὸς Μωσῆς (*Εξοδ. ιθ' 16) ἀνέγνω ὁ Πάπας τὸ θεσπισμὸν τοῦ «Pastor aeternus», ἐν ᾧ ἀνεκρίνυτο τὴν ἰδίαν καὶ τὴν τῶν προκατόχων καὶ διαδόχων τοῦ ἀπέλυτον ἐξουσίαν καὶ τὸ ἀλάθητον, εἰς τὴν ἀνακρίβειαν ταύτην ἐπηκολούθησαν ὁ πόλεμος τῶν Γάλλων καὶ Γερμανῶν καὶ ἡ κατάλυσις τοῦ παπικοῦ κράτους. Ὡς εἶχον πλείστα τῶν μελῶν τῆς συνέδου καταλίπη τὴν Ρώμην, ὅτε τῇ 6/18 Ὀκτωβρίου ὁ Πάπας ἀνέβλεπε τὴν ἐξακολούθησιν τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς, ὡς στερουμένης τῆς ἀναγκῆς ἐλευθερίας, μετὰ τὴν κατάληψιν τῆς Ρώμης ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν, εἰς μᾶλλον εὐθετοιν κείρην.

Γ') Ἀναγνωρίσεις τῶν ἀποφάσεων τῆς συνέδου. Καὶ αὐτοὶ οἱ ἐκ Ρώμης ἀπελθόντες συνοδικοὶ πρὸς τῆς ἐπιλήψεως τοῦ νέου δόγματος ἐν τῇ τελευταίᾳ δημοσίᾳ συνεδρίᾳ τῆς συνέδου δὲν διεμαρτυρήθησαν τὸ παράπαν, οὕτω δ' ἐφάνη γενόμενον αὐτὸ σχεδὸν παμφερὲς ἀποδεκτόν. Ἐν τῇ περὶ αὐτῶν ἐφρόντισαν πάντες, τινὲς ὅσσοι, τινὲς βράδιον ν' ἀναγνωρίσωσιν αὐτό. Οἱ προδρότερον πρὸς τὸ ἀλάθητον ἀντιταχθέντες Γερμανοὶ ἐπίσκοποι, συνελθόντες ἐν Φούλδῃ κατ' Ἀύγουστον τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ἀπηρῶναν κοινήν ποιμαντικὴν ἐπιστολὴν πρὸς τοὺς καθολικοὺς τῆς Γερμανίας προτρέποντες αὐτοὺς ν' ἀπασιῶσι τὸ νέον δόγμα, εὐ τὴν διδακτικαὴν ἐπέβαλλον καὶ εἰς τοὺς καθηγητὰς τῆς θεολογίας καὶ εἰς τοὺς διδασκάλους τῶν ἱερῶν μαθημάτων ὡς καθῆκον ἀπαράδατον. Καὶ οἱ μὴ υπογράφοντες τὴν ποιμαντικὴν ἐκείνην ἐπιστολὴν ἐπίσκοποι Χέφελε καὶ Χάινεβεργ ὑπέκυψαν βραδείῃ περὶ εἰς τὰ ψηρίσματα τῆς συνέδου τοῦ 11, καὶ αὐτὸς δ' ὁ ἐπιμνημονεύον παντὶς ἄλλου ἀντιταχθεὶς πρὸς αὐτὰ Ἀυστριακὸς ἐπίσκοπος Στροσμαύερ ἡνεγκάσθη ἐπὶ τέλους νὰ ἐνδώσῃ. Ἦναι ἀληθὲς ὅτι πολλοὶ τῆς Γερμανίας, ἰδίᾳ ἐν Γερμανίᾳ καὶ Ἑλβετίᾳ ἀνεπύχθη ἐν ἀρχῇ μεγάλη ἀντίδρασις μετὰ τὴν λογικὴν τάξιν τοῦ καθολικισμοῦ κατὰ τῶν περὶ τὸν ὁ λόγος ψηφισμάτων. Ἡ ἀντίδρασις αὕτη, διευθυνομένη ὑπ' ἐγκρίτων θεολόγων καὶ κανονικῶν, ἡπεύλει τὸ πρῶτον νὰ λάβῃ εὐρείας διαστάσεις καὶ νὰ γεννηθῇ μέγα σχίσμα ἐν τῇ Δουλικῇ ἐκκλησίᾳ, ὡς τὸ τῆς Διαμαρτυρήσεως κατὰ τὴν μεσαιωνά, Σὺν τῷ χρόνῳ ὅμως περιστάσει πολλὰ καὶ ἔλαβε τὸν τύπον νέας ἐκκλησίας, τῆς τῶν 11 α. λ. α. ο. α. ο. λ. ι. κ. ω. ν., ἥτις δὲν ἀπεδείχθη ἔχουσα πολλὰν ζωὴν. Τὰ καθολικὰ κράτη ἀπέρριπον ν' ἀναγνωρίσωσιν ἐπιστήμους τὰ ψηρίσματα τῆς νέας συνέδου, τινὰ μάλιστα ἐξ αὐτῶν ἐφρόντισαν καὶ διὰ νομοθετημάτων νὰ ὑπονομεύσωσιν αὐτά. Τοῦτο ὅμως οὐδὲν ἐκώλυνε τὴν καθολικὴν λαὸν ν' ἀποσιῇ αὐτὰ

ὡς δόγματα πίστεως, ἀναγνωρισθέντα πλέον ὡς τοιαῦτα ὑπ' ἐλθῆς τῆς Δυτικῆς ἐκκλησίας. (Βιβλίου γρ. Friedrich, Documenta ad illuminandum conc. Vat. (Νοῖρδλινγ. 1871). Tagebuch während des vat. Konzils 6tes Ed. (Νοῖρδλ. 1873); Geschich. des vat. Konz. 2 τ. (Βόννα 1886 καὶ 1887). — Lord Acton, Zur Gesch. d. vat. Konz. (μεταφρ. ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ ὑπὸ vat. Konz. Μέναχον 1871). — K. Martin, Omnium Conc. vat. documentorum collectio. Paderb. 1873. — Card. Manning, The true Hist. of the vat. Council Lond. 1877. — Gladstone, The Vatican decrees and vaticanism. Lond. 1874—5). [E.]

Βασιλῆ, Κώμη τῆς Κύπρου, ἔθρα τῆς μητροπολεὶς ὑποδιοικήσεως Μεσαρίας τῆς ἐπαρχ. Ἀμμοχώστου, ἐπὶ τῆς ἀπὸ Λευκωσίας εἰς Ἀμμοχώστον ἀραξιοῦ. ἔχει ἑλλην. καὶ ὀθωμ. σχολεῖον καὶ 870 κατ. [Π.]

Βατίς (Raua Batis, Linn.) κοινῶς βατί, ἰχθύς, εἶδος ῥίνης τῆς μάλλον κοινῆς προσομοιάζον τῇ μακρορύνῳ ῥίνῃ, μεθ' ἧς συχνότατα συγγέται. Ὁ τοῦ σώματος δίσκος ταύτης εἶναι ῥομβοειδής, μάλλον πλατὺς ἢ μακρὸς, ἡ δ' ἀνακλῶσα τοῦ πλάτους πρὸς τὸ μήκος εἶναι 5 πρὸς 4. Ἡ οὐρὰ εἶναι βραχυτέρα τοῦ σώματος, καὶ φέρει συνήθως τρεῖς σειρὰς κωνοειδῶν, ὧν αἱ αἰχμαὶ εἶναι ἐρίζοντες· ἡ μάλλον ἐστραμμένη πρὸς τὰ ἔμπροσθεν. Ἡ κεφαλὴ εἶναι ἐπιμήκης, παριστάτω τὸ τέταρτον τοῦ ὅλου μήκους τοῦ ἰχθύος, καὶ καλύπτεται ὑπὸ ἐξοχῶν καὶ μικρῶν ἀκανθῶδων κονδυλωμάτων. Τὰ ῥύγχος εἶναι ἐπιμήκης. τὸ στόμα σχεδὸν ἐρίζοντα φέρει θδόντας ὀξεῖς φρυγμένους ἐν καθέτοις σειραῖς Βατίδας εὐρίσκονται καὶ καὶ ὅλας τὰς ἀκτὺς τῆς Μεσογείου. [N.A.]

Βατλέυ (Batley), Πέλις τῆς Ἀγγλίας, ἐν τῇ κομητείᾳ Ὑόρκης. ἔχει ἐργοστάσια μαλλίνων ὑφασμάτων, ὠρεῖν ἐκκλησίαν καὶ κατ. 27 514 (1881). [Π.Π.]

Βατούλακος, Χωρίον τοῦ δήμου Ἀλικιανοῦ τῆς ἐπαρχίας Κυθωνίας τῆς Κρήτης, ἔχον 540 κατ. (τῷ 1881), ὧν 28 μουσουλμάνοι. [Π.]

Βατοπέδιον, Μονὴ ἐν Ἀγίῳ Ὁρει κατὰ τὰνατολικά παρὰ τῆς Ἀθωνικῆς χερσονήσου. Κακῶς γράφεται καὶ Βατοπαῖδιον, καὶ ἐτυμολογεῖται τὸ ὄνομα τοῦτο ἐκ θερησκευτικοῦ ὁρύλου περὶ τῆς κτίσεως τῆς μονῆς ἐνεκα τοῦ Ἀρχαίου ἐπὶ παιδίου ἐντός, ὁστις πλεῶν δέχθεν καὶ ῥιφθεὶς εἰς τὴν θάλασσαν ὑπὸ τῶν ναυτῶν, διεσώθη εὐρεθεὶς κατὰ τὴν ἡγρὰν κάτωθιν βάτου ἐν τῇ θέσει, ὅπου γὰρ τῆς θαυμασίας διασωσέως τοῦ ἔλεγεν ἡ παράδοσις κτισθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ μονῇ. Ἐκτίσθη δὲ περὶ τὰ τέλη τοῦ δεκάτου αἰῶνος, βραχυῶν χρόνον μετὰ τὴν Λαύραν. Ὡς κτίσται δ'

ἀναφέρονται τρεῖς πλούσιοι Ἀδριανουπόλειται, Ἀθανάσιος, Νικόλαος καὶ Ἀντωνίος. Τημενίζεται δ' ἡ μονὴ ἐπ' ἐνίκα τοῦ Πάπαγγελιοῦ τῆς Θεοτόκου. Πολλοὶ συντέλεσαν εἰς καλλιωπισμὸν τῆς πλουσίας καὶ μεγάλῃς ταύτης μονῆς οἱ αὐτοκράτορες τοῦ Βυζαντίου Μανουὴλ ὁ Κομνηνός, Ἀνδρόνικος ὁ Παλαιολόγος καὶ Ἰωάννης ὁ Καντακουζηνός, ὧν ὁ τελευταῖος καὶ ἐγκατεβίωσεν ἐν αὐτῇ ὡς μοναχός Ἰωάσαφ. Ἡ μονὴ ἐδωρήθη, κατεστράφη καὶ ἡρημώθη τῷ 1259 ἐπὶ φραγκικῆς τιнос ἐπιδρομῆς, καὶ πάλιν δ' ἐπειτα φθίνεται παλὺν ἐπὶ Μανουὴλ τοῦ Παλαιολόγου. Ἀλλ' ἐπειτα ἐπὶ Ἀνδρόνικου τοῦ Β' ἀνεκαίνισθη ὑπὸ Στεφάνου τοῦ δεσπότη τῆς Σεβλίας τῷ 1312. Εἰς τὴν ἐποχὴν δὲ ταύτην φαίνεται, δεῖ ἀνάγεσθαι ὁ ἀρχιτεκτονικός, γλυπτικός καὶ γραφικὸς κόσμος τῆς κυριώτατης τῶν ἐκκλησιῶν τῆς μονῆς, εἰ καὶ ἡ ἐκκλησία κατ' ἐκτὴν εἶνε προγενεστέρη τοῦ 1300. Ἀλλ' αἱ παλαιαὶ ἐκεῖναι, εἰς τὸν λεγόμενον Πανσελήνον ἀποδοδόμεναι ζωγραφίαι ἐν μέρει μὲν καλύπτονται, ἐν μέρει δὲ διασπαρύνονται ὑπὸ ἄλλων νεωτέρων. Ἡ βιβλιοθήκη τῆς μονῆς κέκτηται πολλὰ χειρόγραφα, ὧν ὁ ἀριθμὸς δὲν εἶνε ἀκριβοῦς γνωστός, ἀπὸ τῆς βιβλιοθήκης ταύτης ὡς καὶ τῆς τῆς Λαύρας μὴ περιλαμβανομένων εἰς τὸν τῷ 1880 συνταχθέντα ὑπὸ Σπυρ. Λάμπρου κατάλογον. Ἐπιφανέστατον δὲ τῶν χειρογράφων τούτων εἶνε ἡ Γεωγραφία τοῦ Πτολεμαίου, γεγραμμένη μὲν τὸν δωδέκατον αἰῶνα ἐπὶ περγαμηνῆς, περιέχουσα δὲ 42 χάρτας καὶ ἐκδεδομένη πανομοιόπως ὑπὸ Βικτωρος Languis (Géographie de Ptolémée, Paris, 1867). Εἰς τὸ Β. ἀνήκουσιν ἡ σκῆπη τοῦ ἁγίου Δημητρίου, ἱδρυθεῖσα τῷ 1744, καὶ ἡ τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου, ἣν ἀνέδειξαν εἰς σχεδὸν ἴδιον πλουσιώτατον κοινῶδιον, γνωστὸν ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν Σεράγιον, οἱ Ῥώσοι αὐτῆς μοναχοί. ἔχει δ' ἡ μονὴ καὶ 23 κελύφα οἰκούμενα πάντα ὑπὸ μοναχῶν Ἑλλήνων πλην ἐνὸς ῥουμανικοῦ. Τὸ ὅλον τῶν μοναχῶν (περιλαμβανομένων καὶ 450 Ῥώσων ἐν τῷ Σεραγίῳ) ἀνῆρχετο τῷ 1889 εἰς 799. Ἡ μονὴ τοῦ Β. εἶνε ἰδιορρυθμός. Ἰδ. καὶ λ. Ἀθωσ. [Δ.]

Βάτος (Βατ.), παναρχαία διουμασία σωζομένη μέχρι σήμερον ἀκανθώδων ὀστέων ἀπαρτιζομένων τὸ γένος Rubus τῶν νεωτέρων βοτανικῶν τὸ ἀνήκειν εἰς τὴν αἰσχρογένειαν τῶν Ῥοζωιδῶν. Εἰδὴ πολυαριθμὰ πανταχοῦ τῆς γῆς, ἀφθονώτερα δ' ἐν τῇ μέσῃ καὶ βραύῃ Εὐρώπῃ. Αἱ ῥάγες ἀπασῶν τῶν βάτων (καὶ νῦν βατόμουρα) εἰσὶν ἐδωδωροί. Τὰ κοινώτερα εἶδη τῆς ἑλληνικῆς γλωσσῆς εἰσὶν ἡ Β. ἡ πτωλὸς ὀφύλλος (Rubus ulmi-folius Schott.) καὶ ἡ Β. ἡ ἑλγυνοῦς (Rubus tomentosus Borkh.). Ἀξιομνημόνευτος εἶνε ἡ Β. ἡ ἰδαία (R. Idaeus L., Himbeerstrauch γερμ., framboisier γαλλ.)

ήτις κοινοτάτη άγρία τε καί κηπευτή έν τή μέσση καί βορείω Εύρώπῃ φέται: σπανίως μόνον έν θρεινούς της Ελλάδος καί της Ανατολής (λ. χ. επί τῇ Οίτῃ όπου κοινώς Σμερούρια καί οί καρποί σμέουρα, τῷ Ὀλύμπῳ, τῇ Ἰδῇ τῆς Φρυγίας καθ' ἣν ἐκλήθη, ὑπό τῶν αρχαίων κατά τὸν Διοσκορίδην). Αἱ βάρεις αὐτῆς τιμηταί. τὸ δὲ δι' αὐτῶν σάραπιν (syrupus Rubi Idaci) ἀνθρακτικὸν (βλ. κατωτέρω). [Θ.Χ.]

Βατού (Bata). Συστάς νησίδων, πλ. έν ὄλῳ, κειμένων ΒΑ τῆς Σουμάτρας, έν τῇ Ἰνδικῇ ὠκεανῷ. Ἐμβαδὸν πασῶν 1117 τεχμ. κατ. 3 000 περίπου. Ἀνήκουσιν εἰς τοὺς Ὀλλανδούς. [Π.Π.]

Βατούμ, Πόλις τῆς ἀσιατικῆς Τρωτίας μετὰ λιμένος καί φρουρίου, παρὰ τὴν ἀκτὴν τοῦ Εὐξείνου. Ἔχει οὐ σμικρὰν ἐμπορικὴν σπουδαιότητα, διότι δι' αὐτῆς διαζάγεται ὅλον σχεδὸν τὸ μετὰ τῶν λαῶν τοῦ Καυκάσου ἐμπόριον. Κεῖται δ' 130 χμ. ΒΑ τῆς Τραπεζούντος, έν χώρᾳ εὐφροτατῇ, περικυρῶς ἀφ' ὅθεν καρπός, εἰς ποταμόν, οὐκ κτλ. Παρ' αὐτὸ εἶναι καὶ ἐκβολαὶ τοῦ ποταμοῦ Σιερδὶκ ἢ Βατούμ. Ἔχει 8 671 κατοίκους (1882). [Π.Π.]

Βάτου τῆς ἰδαίας καρπός (Φαρμακολ.). Fructus Rubi Idaci. Βάτος σπανιστάτη έν Ἑλλάδι. ἥ δὲ καρπός (τὰ σμέουρα), γλυκὺς καί ὑπερῶνος τὴν γεῦσιν καί ὑπερρωματικὴν τὴν δρασίνην. σκευάζεται εἰς σιρόπιον εὐχρηστέστατον εἰς βελτίωσιν τῆς γεύσεως πικρῶν ἢ ἄσυνων φαρμάκων. Ὁ καρπός, ἐνέχων ἄλατα καλίου, ἀσβεστιου καί μαγνησιου, κίτρικόν μηλικόν καί σφοδρικόν ὀξύ καί ἄλλα στοιχεῖα, εἶναι ἐλαφρῶς ὑπερρωματικὸς, διουρητικὸς καί θροαστικὸς. Εὐχρηστέστατος καί έν τῇ σκωροπλαστικῇ. [Π.Π.]

Βατραχίον καί βάτραχος λέγεται έν τῇ χειρουργίᾳ ὄγκος κυστεώδης ὑπὲρ τὴν γλῶσσαν κείμενος, μετὰ δὲ αὐτῆς καί τῶν σιτιδῶν τῶν ἀπαλῶν μερίων, τῶν ἀποτελούντων τὸ ἔδαφος τοῦ κόλπου τοῦ στόματος. Ὁ ὄγκος οὗτος, μικρὸς ὢν, μικρὸς φέρει καί τὰς ἐνοχλήσεις, μεζῶν δὲ γενόμενος, ἀπώθει τὴν γλῶσσαν πρὸς τὰ ἄνω, φέρων κώλυμα εἰς τὴν κανονικὴν λαλίαν, καί πως εἰς τὴν κατὰ ποσιν. Προβάλλει δὲ μεγεθυμένος καί ὑπὸ τὸ ἔδαφος τοῦ στόματος. Ἀλλῶς εἶναι ἀνώδυνος. — Ἡ κύστις περιέχει ὑγρὸν μὴ ὅλως ὁμοιον πρὸς τὸ σάλον, καί τὸ ὑγρὸν τοῦτο διακρίνεται, διατεταμένου καί λεπτομερένους τοῦ ἐπικαλύπτοντος βλεννομένου. — Γεννᾶται δὲ διὰ διαταχτίν τινος τῶν πολλῶν ἐκφυρητικῶν πόρων τοῦ ὑπογλωττίου ἄδένους, ἀποφρασσόμενου τοῦ στομίου αὐτοῦ. Πιθὲν ἐστὶ νὰ μὴ εἶναι ὅλως ἀμέτρητῃ τῆς γενέσεως αὐτοῦ καί διατεταμένῃ βλεννοθυλακία τοῦ στομίου αὐτῶν ἀποφραχθέντος. — Ὁ βάτραχος, μὴ φέρων

ἐνοχλήσεις, δὲν χειρουργεῖται. Φέρων δὲ τοιαύτας, χειρουργεῖται πολυτρόπως, ὡς γίνεται ἐκτενὲς λόγος έν χειρουργικῇ συγγράμματι. [Σ.Μ.]

Βατραχίον (Β.ο.τ.) Ranunculus L. Ἦντος φυτῶν τῆς οἰκογενείας τῶν Βατραχίωδων (βλ. λ.). Εἶδη πολυάριθμα ἀνὰ τὴν εὐκρατον καί κατεψυγμένην ζώνην, τὰ πάντα ποιῶν, τινὰ ἐξ αὐτῶν ὑδρόβια (*Υ' δροβάτραχιον, Batrachium Mey.) τῶν πλειόντων τὰ ἔνθη κίτρινα, τῶν δὲ ὑδροβίων καί τινων ἀλπίων λευκὰ, σπανίως ἀλλόχρωα ἔχοντα σέπαλα πάντα καί πέταλα ἰσαριθμὰ, φέροντα κατὰ τὴν βᾶσιν νεκτάρια· ὁ γούμης αὐτῶν δορυς ἐνίων δὲ δηλητηρίος ὡς ἐ τοῦ Β. τοῦ φθοροσποιοῦ (R. Thora L.) δι' οὗ οἱ ἀρχαῖοι Γαλάται ἔχρυν τὰ βέλη. Τὰ γνωστότερα εἶδη εἰσὶ Β. τὸ δρομύ (R. aced. L.), Β. τὸ βολβώδες (R. bulbosus L.), Β. τὸ ἐνυδρον (R. aquatilis L.), Β. τὸ Ἀσιατικόν (R. Asiaticus L.) οὗ ἡ ῥίζα ρυματώδης καί ὅπερ αὐτοφύες έν Κρήτῃ καί τῇ Ἀνατολῇ θεραπεύεται συχνὰ ὡς κόσμος έν τοῖς κήποις καί μέλιστα ἡ παράληξη ἡ ποικιλόχρους καί πληθωρανθὺς αὐτοῦ (Garten-Hahnenfuss γερμ., Renoncule des jardins γαλλ.) ὡς πύτως καλλιεργεῖται τὸ Β. τὸ ἔρπον (R. repens L.) καί πληθωρανθὺς (Goldknopf γερμ., bouton d'or γαλλ.). Τὰ Βατραχία τῆς ἐλληνικῆς Χλωρίδας εἰσὶ 12 τὸν ἀριθμόν, ἐξ ὧν τὰ κοινότερα Β. τὸ χαίροφυλλον (R. chaerophyllus L.), Β. τὸ ξιπιδόφυλλον (R. flabellatus Desf.), Β. τὸ Σπρουνερικόν (R. Sprunerianus Boiss.), Β. τὸ Νεαπολιτικόν (R. Neapolitanus Ten.), Β. τὸ τραχύκαρπον (R. trachycarpus Fisch. et Mey.), Β. τὸ ἀρουρατον (R. arvensis L.), Β. τὸ ἐνυδρον (R. aquatilis L.) κτλ. Μνησθένοντα δὲ ὑπὸ τοῦ Διοσκορίδου διάφορα εἶδη Βατραχίων ὡς φαρμακευτικὰ ἐλκωτικὴν καί ἐγχερωτικὴν ἔχοντα δύναμιν. [Θ.Χ.]

Βατραχιόσφυρος (Παλαίοντ.) ὑπὸ τῶν Ἀμερικανῶν ἐκλήθη ὁ Ἰχθυόσφυρος, ὅστις έν Εὐρώπῃ ἀπαντᾷ πολλὰ χροῖ ἐντὸς ἰσχυρῶν στρωμάτων. [Κ.Μ.]

Βατραχίτης, Μύγμα κεψαλάντιου καί ἀδρεστίτου εἶναι δὲ ὅμοιος πρὸς τὸν μοντικελίτην. [Κ.Μ.]

Βατραχιώδη (Β.ο.τ.) Ranunculaceae. Οἰκογένεια δικωτυλῆζόντων ἐπιθαλαμίων φυτῶν εἶδη 1200, τὰ πλεῖστα ποιῶν ἀνὰ τὴν εὐκρατον καί κατεψυγμένην ζώνην, ἔχοντα κίλωνα πεντασέπαλον πολλὰκις στεφανοειδῆ, στεφάνην πενταπέταλον ἢ ἐλλειπούσαν, ἐνίοτε δὲ μεταμορφωμένην εἰς νεκτάρια, στήμονας πολυπληθεῖς, ὑπερὸν ἓνα ἢ πλείονας, καρπιδίκα μινύχωρα μόνόσπερμα ἢ καψοειδῆ πολυ-

σπερμα, φύλλα ὡς τὰ πολλὰ παλαμοειδῆ. Ἰσχυρίζεται ἡ οἰκογένεια αὐτὴ εἰς πέντε φυλὰς, ἧτοι α') Κ λ η μ α τ ῖ δ α ς, φυτὰ φρυγανώδη ὡς τὰ πολλὰ ἀναρχιόμεια· γένος Κληματίς δ') Ἀ ν ε μ ῶ ν α ς, γένη Ἀνεμώνη, Ἀδωνίς, Θάλικτρον γ') Β α τ ρ ά χ ι α γένη Βατράχιον (Ranunculus). Συκρόριζα ἡ Φικάριον (Ficaria), Κερτακοειδής δ') Ἰ λ λ ε θ ῆ ρ ο υ ς γένη Κάλλα (Caltha), Ἰλλέθορος (Helleborus), Μελινίς (Nigella), Ἀκουίλεγια (Aquilegia), Δελνινιον, Ἀκόνιτον, καὶ ε') Π α ι ο ν ί α ς, γένη Ἀκταία, Φυγόκορις (Cimicifuga) καὶ Παιονία (βλ. τὰ ὀνόματα τῶν γενῶν τούτων). [Θ.Χ.]

Βατραχόειδῃ (Ζωολ.) (Batrachia). Ταῦτα ἀποτελοῦσι τὴν τρίτην τάξιν τῆς ὁμοειδίας τῶν Ἀμφιβίων ἢ Βατραχίων, καὶ διακρίνονται τῶν λοιπῶν τῆς αὐτῆς ὁμοειδίας διὰ τοῦ σώματος ὅπερ εἶναι βραχύ, συμπαγεύμενον καὶ ἐστερνωμένον οὐράς. Ἡ κεφαλὴ φέρει στόμα πλατύτατον καὶ μεγάλους ὀφθαλμούς, ὧν ἡ ἴρις ἔχει χροῖμα λαμπρὸν χρυσοῦν, καὶ τὰ βλέφαρα εἶναι τελείως ἀνεπτυγμένα. Τὸ τρίτον βλέφαρον, καλούμενον νηκτικὸν ἢ σαρκομυκτικόν, δύναται νὰ καλύψῃ ἐντελῶς τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ ὀφθαλμοῦ. Τινὰ τῶν Β. στεροῦνται δδόντων ὡς ὁ φρύνος, τὰ πλεῖστα ὅμως ἔχουσι μικροὺς δδόντας, ἐπίσης δὲ πλὴν μικρῶν ἐξαρρήσεων τὰ Β. κέκτηνται γλώσσαν. Ὁ σκελετὸς αὐτῶν στερεῖται πλευρῶν, αἱ ἐγκάρσιαι ὅμως ἀπορῦσαι τῶν θωρακικῶν σπονδύλων εἶναι μακρόταται. Τὸ δέρμα ἔχουσι γυμνόν, οἱ δὲ δερματικοὶ ὄδινες εὐρηται συγκεντρωμένοι εἰς τινὰ μέρη τοῦ σώματος, ἰδίᾳ περὶ τὰ ὦτα, καὶ ἐκκρίνουσι ὑγρὸν τι γαλακτώδες καυστικόν. Τὰ ζῶα ταῦτα τίκτουσι κατὰ τὸ ἔαρ. Ἡ συνουσία δὲ τελελεῖται ἐλλοίψει ἰδίων ὀργάνων πρὸς ταύτην τοῦ ἄρρενος δι' ἑκπλῶ ἀναγκαστικῶν τῶν φύλων καὶ πάντοτε ἐντὸς τοῦ ὕδατος. Ὁ ἄρρην τίθεται ἐπὶ τῆς ῥάχους τῆς θηλείας, ἣν ἀναγκάζεται σφιγγόντα, πάντοτε ὀπισθὸν τῶν προσθίων ἄκρων, καὶ ἐκκίνει τὸ σπερματικὸν αὐτοῦ ὑγρὸν ἐπὶ τῶν ἐξερχόμενων ἐκ τῆς ἀμάρας τῆς θηλείας ὡν, τῶν συγκολλημένων ἐν εἰδεί μύτης ἢ κομβολογίου. Πλεῖστα τῶν Β. εἶναι χερσαῖα (φρύνος, ὀλοβάτης), βιοῦντα ἐν φωλεαῖς σκοτεινῇ καὶ ὑγρῇ. Ἔτερα βιοῦσι καὶ ἐν τῇ ἕρῃ καὶ ἐν τοῖς ὕδασι. Διαιροῦνται εἰς ἄγλωστα, εἰς ἔξυδακτύλα καὶ εἰς διευδακτύλα. Εἰδὴ τούτων κυριώτατα εἶναι τὰ ἀπεικονιζόμενα ἐν τοῖς προσηρημένοις πίναξι. βλ. καὶ λ. Ἀμφίβια. [Ν.Δ.]

Βατραχομομαχίᾳ ἢ κατὰ Σουίδαν Μυοβατραχομαχίᾳ, ποίημα ἐκ 300 περίπου ἡρωικῶν ἐξαμέτρων συγγραμμενόν, ἐν ᾧ ἐξυμνεῖται ὁ πόλεμος τῶν μυῶν καὶ τῶν βατράχων ἐν γλώστῃ καὶ μέτρῳ ὁμηρικῇ καὶ κατὰ παρμυθίαν τῆς Ἰλιάδος τοῦ Ὀμήρου. Συνήθως ἀποδίδεται ἐκ παραδόσεως ἢ Β. τῇ Ὀλέῳ ἢ

τοῖς Ὀμηρίδασι, εἶνε ὁμοῦς προδήλιος ἔργον πολὺ μεταγενέστερον, πιθανώτατα ἐκ τῶν ἀλεξάνδρινων χρόνων. Ἦδη πολὺ πρότερον δ' Ἰππώναξ καὶ Ἡρόδοτος, ὁ Θάσιος, ὁ Μικραίων καὶ ἄλλοι εἶχον ποιήσει παρμυθίας τῶν ὁμηρικῶν ἐπῶν, διεσώθησαν δὲ καὶ μέχρις ἡμῶν ἀποσπασματικὰ τινὰ τῶν ποιητικῶν ἐκείνων· ἦ τε γλῶσσα ὁμοῦς καὶ ἡ ἄλλη οἰκονομία τῆς Β. μαρτυροῦσιν ὅτι αὕτη εἶνε ἔργον ἀκρόμῃ μεταγενεστέρων χρόνων. Οὐδὲν ὅμως ἐπίσης ἀληθεύει ὅτι ἡ Β. ἀνήκει εἰς τοὺς ζῶων μύθους, οὐδ' εἶνε ποιητῆς αὐτῆς Πύργης ὁ Ἀλικαρνασσῶς ἐκ τῶν χρόνων τῶν περσικῶν πολέμων, ὡς τινες νομίζουσιν. Ἐξεδόθη ἡ Β. πολλὰκις ἰδίᾳ καὶ μετὰ τῶν ὁμηρικῶν ἐπῶν. Κατὰ δὲ τὸν 17' αἰῶνα δ' ἐκ Ζακύνθου Δημήτριος Ζήνωνς ἐποίησε νεοελληνικὴν παράφρασιν τῆς Β. ἐν πολιτικῇ στίχῳ, ἐκδόθεισιν τὸ πρῶτον ὑπὸ Μαρτίνου Κρουτίου ἐν Turcograecia, σ. 373 ἐκ., κατόπιν δὲ ὑπὸ Mich. Lange ἐν Philol. Barbarograec. ἐν Altdorf (1707) καὶ ὑπὸ ἄλλων ἐκτετε πολλὰκις ἀνατυπωθεῖσαν. [Γ.Κ.]

Βάτραχος (Ζωολ.) (Rana) κοινῶς Β., βέρθανος, σαρδάκκιος, μπακακίς καπ., ἀνήκει εἰς τὴν δευτέραν ὁμοιογένειαν τῶν βατραχόειδων, τὴν τῶν ἐξυδακτύλων, ἅτινα ἔχουσι γλῶσσαν εὐκίνητον καὶ δακτύλους ὀρεῖς τῶν τε προσθίων καὶ ὀπισθίων ἄκρων. (Ἡ Β. ἔχουσι τοὺς ὀπισθίους πίδαας μικροὺς διατεταμένους πρὸς τὸ ἄλμα, τοὺς δὲ δακτύλους αὐτῶν συνηγμένους πρὸς ἀλλήλους διὰ μισοδακτύλου μεμβράνης. Τὰ δατὰ τῆς ἄνα σιγῆς πολυλίκης δὲ καὶ ἡ ὑπερώα φέρουσι μικροὺς ἀγκιστροῦς ὀδόντας. Εἰδὴ τούτων εἶναι Β. ὁ ἐσώζιμος (Rana esculenta) οὗτος ἔχει χροῖμα πράσινον μετὰ κηλίδων σιερῶν καὶ ἐπιμήκων γραμμῶν ἐπὶ τῆς ῥάχους. Ἡ μισοδακτύλος μεμβράνη τῶν ὀπισθίων ποδῶν φθάνει μέχρι τῶν ἄκρων τῶν τελευταίων φθαγγίων· ὁ ἄρρην ἔχει δύο φωνητικὰς θυλάκους· τὸ εἶδος τοῦτο ἐξέρχεται τῶν φωλεῶν τοῦ περὶ τὸν Ἀπρίλιον καὶ τίεται κατὰ Μαῖον ἐνδεικτικῶς δὲ κυρίως ἐν τοῖς λιμναίοις ὕδασι. — Β. ὁ κραταρικός ἢ πλατύρρινος Β. πυρρὸς τὸ χροῖμα, φέρων ἥττον ἀνεπτυγμένην τὴν μισοδακτύλον μεμβράνην. Ἀναρπύσεται ἐνωρίτερον τοῦ προηγούμενου, κατὰ Μάρτιον, ἐνδεικτικῶς δὲ ἐν τοῖς ὕδασι μόνον κατὰ τὸν τοκετὸν, τὸ λοιπὸν τοῦ χρόνου διέρχεται ἐν τοῖς λιμναίοις καὶ τοῖς ἄγροις· ἔτερα εἰδὴ εἶναι Β. ὁ βύρορινος (R. oxyrhina) Β. ὁ μολαστὴς (R. mugiens) τῆς Βορείου Ἀμερικῆς. Β. ὁ ψευδοπαράδοξος (Pseudis paradoxa) τῆς νοτίου Ἀμερικῆς. Εἰκόνας Β. βλ. ἐν πίναξι τοῦ ἄρθρ. Βατραχόειδῃ. [Ν.Δ.]

Βάτραχος ὁ ἄλιεύς Lophius Piscatorius Βατραχόψαρον, φλασκόψαρον, βέρθανος, φλάσκα κοινῶς. Ἰχθὺς θαλάσσιος ἐκ τῶν δασεκακύνθων, ἔχων σῶμα παχὺ συμμαζευ-

μένον, δέρμα γυνάν κεκαλυμμένον ὑπὸ σκληρῶν, ὑπογάστρια περὶ γὰρ μικρά, κειμήλια ὑπὸ τὸν τραχήλον· ἐπιστήθια δὲ παρμέγιστα, χρῆσι μὲν ὡς αὐτῷ, ἔνεκεν τῆς ἐπιμεκύνσεως τῶν στῆθων τοῦ καρποῦ, ἀντὶ βραχυγυνῶν, δι' ὧν δύναται ὁ ἰχθύς νὰ ἔρπη. Περὶ τοῦ ἰχθύος τούτου ἀλευρομένον ἐκαστοτε καὶ ἐν ταῖς ἡμετέραις θαλάσσις γράφει τὰ ἐξῆς ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῷ περὶ Ζῴων ἱστορίας (Θ. 25): «τὰ τε γὰρ θρυλούμενα περὶ τὸν βάτραχον τὴν ἀλιέα καλούμενον ἐστὶν ἀληθῆ... Ὁ μὲν γὰρ βάτραχος χρῆται τοῖς πρὸ τῶν θρυλημάτων ἀποκριμαμένοις, ὧν τὸ μὲν μῆλός ἐστι τριχοειδές, ἐπ' ἄκρου δὲ στρογγύλον, ὡς περ προκειμενον ἐκαστέρῳ βελέχτος χάριν· ὅταν οὖν ἐν τοῖς ἀμμιώσιν ἢ θαλάσσις ἀναταράξῃς κρούσῃ ἐαυτὸν, ἐπαίρει τὰ τριχώδη κοπτόντων δὲ τῶν ἰχθυῶν, συγκάταξι μετρί περ ἂν πρὸς τὸ στόμα προσκλήσῃ. Ὁ τρόπος οὗτος τῆς ἀλιείας τοῦ Β. ἐπεδεικνύη καὶ ὑπὸ τῶν παρατηρήσεων τῶν νεωτέρων φυσιοφίλων. [N. A.]

Βάτσεβο. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Νευροκόπου τῆς Μακεδονίας οἰκούμενον ὑπὸ 700 περίπου Βουλγάρων, ἐξ ὧν τὸ ἐν τρίτον μυσσευλῆται. [E.]

Βατσεβίον (Μετροπόλις). Μέτρον ἐν χρήσει ἐν ταῖς Ἰονίαις νήσοις. α') Μονὰς ἐμβαδὸν ὑγρῶν καὶ ἐλασιῶν = 100 τετραγ. ἐργαίως ἐνταῖς = 1214 τετραγ. μέτρα. Ἐνταῖς δὲ τὰς σταθιδιμπέλους καὶ ἀμπέλους γίνεται χρῆσις τοῦ ἀξιναρίου. 1 Ἀξ. = 16 τετραγ. ἐργ. ἐν. = $\frac{2}{3}$ Β = 485 τετραγ. μ. β') Μονὰς χωρητικότητος διὰ ξηροῦς καρπῶς, μὴ συνήθους ὅμως πλῆθ. 1 Β = 1 $\frac{1}{3}$ καλὸν = 42,2 λίτρα γαλλικά. Β. ἀναμείνεται ἐν ταῖς Ἰονίαις νήσοις καὶ οἱ δίτασι τῶν ἐκκλησιῶν. [Δ.Κ.]

Βάτσεαν. Ἡ μεγίστη τῶν ἐν τῷ πολυνήσιῳ τῶν Μολούκων νήσος, ὀρεινὴ καὶ εὐρροή. Ἡ κατὰ τὰς ἀκτὰς αὐτῆς ἀλιεία εἶναι ἀθροιστικὴ. Ἔχει 13,000 κατ. περίπου [Π.Π.]

Βατσεβιό. Χωρίον τοῦ δήμου Γόρμων τῆς ἐπικρίως Καρδίσης, ἀνῆλκεν ἐπὶ τουρκοκρατίας εἰς τὸ τέταρτον διαιρέσιμα τῶν Ἀγγάρων. Κάτ. 289. [Π.]

Βάτσεισα. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Κερκισίδου τῆς Μακεδονίας, οἰκούμενον ὑπὸ 210 περίπου μυσσευλῶν Ἀλβανῶν. [E.]

Βατοῦσα. Κώμη τῆς Λέσδου ὑπαγεμένη εἰς τὸ διαιρέσιμα τοῦ Μολύβου. Κάτ. 1350

Βατταρισμός. Εἶναι ἀμνηστία μάλλον ἢ ἥττον μεγάλη κατὰ τὴν λαλίαν, ὡς διαταχμός, ἐπαναλήψις ἀπότμος, πύσις διχλήρη καὶ παρεμποδισμός ἐνταῖς τῆς πρὸς εὐαθρον λόγον ἐκινότητος ἢ πτωσῶν τῶν συλλαβῶν, ἢ συλλαβῶν τινῶν ἰδίᾳ. Ὁ ἔξων τὸ ἐλάττωμα τοῦτο τῆς λαλίας δὲν κινεῖ, ὡς φαί-

νεται, προσκινῶν τὴν γλῶσσαν, ἀλλὰ φέρει αὐτὴν πρὸς τὸ ἔδαφος τοῦ στόματος ὅπισθον τῶν κατωτέρων δόντων, καὶ κατὰ τὴν πρὸς λαλίαν ἀπέπειραν ἐν ἄγωνι ὕψι ταύτην μετὰ ἀνακμῆς πρὸς τὴν ὑπερών, μὴ κατὰ πλείονα ἢ πρότερον. Ἀλλοτε ἡ γλῶσσα φέρεται μάλλον πρὸς τὰ ἄνω, κατὰ τὰς κινήσεις δὲ ταύτας δὲν προσκαρμύζεται προσηκόντως εἰς τὴν ἀναφώνησιν τοῦ ἤχου καὶ αἱ συλλαβαὶ κινῶνται ἀτελεῖς. Συνηθεῖσθαι ἡ γλῶσσα δὲν συστήλλεται δεινῶς, καὶ ἡ προφορὰ τῶν γραμμάτων, τῶν δὲ αὐτῆς κυρίως γενόμενων, ἀποδίδει ἐλαττωματικὴν, ὡς τοῦ κ. τοῦ π. τοῦ τ. Παρατηρήθη δ' ὅτι πᾶν τὸ ταραττον διὰ συγκίνησιν ἢ ὀργὴν αὐξάνει τὸ ἐλάττωμα, ἢ δεικνύει τοῦτο μάλλον, μικρὸν ἄλλως δν.— Ἡ αἰτία κυρίως εἰπῆν εἶναι ἄγνωστος ἐτι. Δὲν φαίνεται δὲ τὸ ἐλάττωμα ἀπὸ τῶν μυῶν μόνον τῆς φωνήσεως ἢ τοῦ στόματος παραγόμενον, ἀλλὰ πιθανὸς καὶ τὸ νευρικὸν σύστημα νὰ συμμετέχῃ εἰς τοῦτο.— Ἡ ἀντικεισ συντελεῖ εἰς βελτίωσιν τῆς λαλίας, ἀνάγκη ὁμοῦ καὶ θελήσεως ἰσχυρᾶς παρὰ τοῦ πάσχοντος. Κατὰ τοὺς πρὶν χρόνους προστάθησαν χειρουργίαι τινές, ὅτι ἀπεδίδετο τὸ κινδὸν εἰς ἐλάττωμα μυῶν τινῶν. Σήμερον αἱ τοιαύται χειρουργίαι ἀπερρίθθησαν, καὶ μόνον εἰς τὴν ἀσκήσιν καὶ τὴν μεθοδικὴν τῆς φωνῆς γυμναστικὴν δίδεται ἡ κυρία πρὸς θεραπείαν προσοχή.— Τὸ ἐλάττωμα τοῦτο μιμνῶνται πολλοὶ ἐν θεάτρῳ οἱ γελωτοποιοί, καὶ συχνάκις ἐπιτυγχ. Πλ. καὶ Ψελλότης καὶ Ἰσχυρόφωτος. [Σ.Μ.]

Βαττέλ (Emerich Vattel). Ἐπιφανὴς δημοσιολόγος, γενν. τῷ 1714 ἐν Κουβέ καὶ ἀποθ. τῷ 1767. Ὁμοματὴς κατέστη διὰ τῆς συγγραφῆς αὐτοῦ: Droit des gens, ou principes de la loi naturelle appliqués à la conduite et aux affaires des nations et des souverains (νέκ. ἐκδ. ἐν Παρισίοις 1863 εἰς 3 τόμ.), ἐν τῇ ὁποίᾳ ἀντιτάσσει τὰς θεμελιώδεις ἀρχὰς τοῦ δρθοῦ λόγου καὶ τὰ ὅπλα τῆς γενικῆς προόδου ἐναντίον τῆς κληρονομικῆς πολιτείας. [Γ.Μ.Β.]

Βάττεμπαχ Γουλιέλμος (W. Wattenbach) Γερμανὸς ἱστορικὸς γεννηθ. τῇ 10 Σεπτ. 1819 ἐν Ραντσάου, ἀπὸ τοῦ 1872 καθηγητῆς τῆς ἱστορίας ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τοῦ Βερολίνου. Συνεργάσθη ἀπὸ τοῦ 1843 ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Monumenta Germaniae historiae καὶ πολλὰς ἐξέδωκε συγγραφὰς ἀναφερομένας ἰδίως εἰς τὴν γερμανικὴν ἱστορίαν καὶ τὴν μελέτην τῶν πηγῶν αὐτῆς. Οὐχ ἥττον μεγάλη ὑπῆρξεν ἡ δραστηριότης αὐτοῦ περὶ τὴν τελειότεραν γνῶσιν τῆς ἑλληνικῆς καὶ λατινικῆς παλαιογραφίας τῶν παλαιογραφικῶν αὐτοῦ συγγραμμάτων καὶ συλλογῶν κυρίως ταῖς εἶνε Anleitung zur griech. Palaeographie (Λειψία 1875).— Anleitung zur

Γράτζος ή βελόβιος. 3/4

Φύρας ή καλαμίτης. 1/2

Βυλινάκος ή παρβός. 3/4

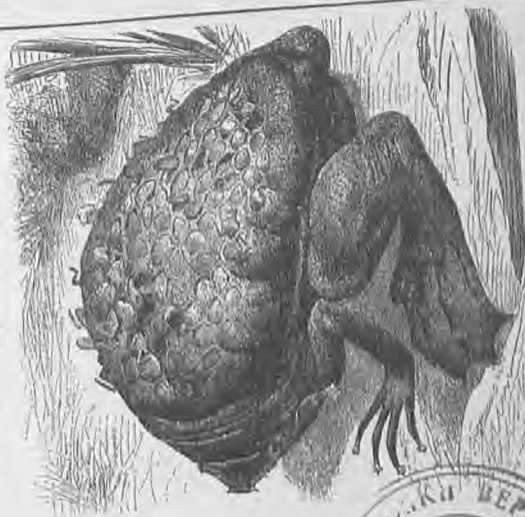
Βελόβιος ή ροκίτης. 1/2

Άλβος ή ροκίτης. 3/4

Νοκτίτις ή μαρμαρυγή. 3/4

Πλας ή φρύας ή αμυγδαλός. 1/2

Αφθ. Ημερομηνία και Άσφ.Ε.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΒΑΤΡΑΧΟΕΙΔΗ Β'

Σαλαμάνδρα ή σταυρή. 2/3

Αχιλλέουρας ή αχίλλειος. 2/3

Γυρίνος του αχίλλειου. 2/3

Τρίτων ή λαροκόρος. Άνω όψη. κάτω όψη με τα φύλλα. 2/3

Πρωτόν ή λαροκόρος. 1/3

Αρθρ. Βατραχοειδή και Άμφibia

Εγκυκλοπ. Λεξικόν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

latein. Paläographie (Λειψία 1885).— Das Schriftwesen im Mittelalter (ἐκδ. ε'. Λειψία 1876).— Schrifttafeln zur griech. Paläographie (Βερολ. 1877).— Exempla codicum graecorum (Αΐδελ-βέργη 1878). [Α.]

Βάττεμπεργ (Battenberg). Πόλις τῆς Πρωσίας ἐν τῷ νομῷ Βιδενόφφ τοῦ διαμερίσματος Βισβάδεν. Κεῖται δεξιόθεν τοῦ Ἑ-δερ. ἔχει σιδηροδρογία καὶ 1014 κατ. (1880). [Π.Π.]

Βάττεμπεργ. Ὁ οἶκος τῶν κομήτων τοῦ Β., ὄνυμαθεντὼν ἀπὸ τῆς γερμανικῆς πόλεως περὶ τῆς βλ. τὸ ἀνωτέρω ἔρρον, ἐξέλιπε κατὰ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος αἰῶνος. Κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους τὸ ὄνυμα κομήσεως καὶ εἴτα ἡγεμονίδος τοῦ Β. ἔλαβεν ἡ κόμησας Ἰουλί-α Φιν Χάουκε, νομφυθεῖσα μαργατατικῶς τὸν πρίγκηπα Ἀλέξανδρον τῆς Ἑσθης (1851), τὰ δ' ἐκ τοῦ γάμου τούτου γεννηθέντα τέκνα ἔλαβον τὸν τίτλον πρίγκηπων τοῦ Β. Δευτε-ρότοκος υἱὸς τοῦ Ἀλέξανδρου τῆς Ἑσθης εἰ-ναι ὁ Ἀλέξανδρος, ὁ πρῶν ἡγεμὼν τῆς Βουλ-γαρίας. (Βλ. Ἀλέξανδρος. 1Δ'). [Π.]

Βάττεν (ὀλλανδ. Wadden ἢ Schoren). Οὕτω καλοῦνται τὰ ἀβαθῆ μέρη τῶν κατὰ τὴν Β. θάλασσαν ἀκτῶν τῆς Γερμανίας καὶ Ὀλ-λανδίας, αὐτὰ ἐκτείνονται ἀπὸ τῆς Ὀλλαν-δικῆς ἐπικρατίας Φρεισλάνδης ἄχρι τοῦ Σλέττιγ, μεταξὺ τῆς ἡπείρου καὶ τῶν ἀμμονήτων, καὶ τὰ ὅποια εἶτε ἐν μέρει, εἶτε καθ' ὅλοκληρίαν ἀποκαλύπτει ἡ θάλασσα κατὰ τὴν Ἀμπο-τιν. [Π.Π.]

Βάττενσχάϊν (Wattenscheid). Πό-λις τῆς πρωσιτικῆς Βεστφαλίας, ἐν τῷ νομῷ Γελσενκίρχεν. ἔχει σταθμὸν σιδηρ. ἀνθρακω-ρυχία, ἀτμομύλους κ.τ.λ. καὶ 11,683 κατ. (1885). [Π.Π.]

Βάττις (Bhatti). Ἑπικός ποιητὴς τῆς Ἰνδικῆς ἀκμάσεως περὶ τὸν 7' ἢ 8' αἰῶνα μ. Χ. [Κερ.]

Βαττολογία. Τὸ ῥῆμα βαττολογεῖν ἐν τῇ Κ. Διαθήκῃ (Ματθ. 5' 7) παράγεται κατὰ τινας μὲν ἐκ τοῦ Βάττου, μοριζάλου τινὸς βασιλέως, ὅστις ἦτο παῖς Ἰσχυρόφωρος καὶ τραυ-λός· κατ' ἄλλους δὲ εἶνε ὄνυμα τοῦ ἐκ τοῦ βάττος, ἐξ οὗ καὶ βατταρίζω· σημαίνει δ' ἀλληγορικῶς πολυλογίαν, φλυαρίαν, ἀργολο-γίαν. Οἱ πατέρες τῆς ἐκκλησίας ἀναφέρουσιν αὐτὸ εἰς τοὺς ἀσκόπους καὶ ἀνάξιους προσευ-χομένους. [Ι.Μ.]

Βάττος. Ὄνυμα βασιλέων τῆς Κυρήνης, σημαίνον προσγορικῶς τὸν βασιλέα ἐν τῇ γλώσσῃ τῶν Λιβύων. 1) Β. Α' ὁ οἰκιστὴς τῆς πόλεως, υἱὸς τοῦ Ἑθραίου Πολυμνήστου καὶ ἀπύγονος τοῦ Μινύου Εὐφῆμου. Περὶ τοῦ Β. πολλὰ ἐμύθευεν ἡ παράδοσις τῶν Ἑθραίων καὶ τῶν Κυρηναίων. Καθ' Ἡρόδοτον (IV 59)

μετὰ τὴν κτίσιν τῆς Κυρήνης ἐβασίλευσε τῶν Κυρηναίων τεσσαράκοντα ἐτη μέχρι περιπόου τοῦ 699 π. Χ. 2) Β. Β' ὁ Εὐδαιμων, υἱὸς καὶ διαδόχος Ἀρκεσίλα τοῦ Α', βασιλεύ-σας 583—560 ἢ 576—551 π.Χ. Ἐπ' αὐτοῦ ἡ Κυρήνη ἔλαβε μεγάλην ἀνάπτυξιν δια τοῦ συνοικισμού νέων ἐποίκων, συρρευσάντων εἰς τὴν πόλιν ἐπὶ ὑποσχέσει ἀναδασμοῦ τῆς γῆς. Ἀλλ' οἱ περιοικοὶ Λιβύες, ἐνέκα τῆς γῆς ἣν ἀπώλεσαν, παραχωροῦμεν ἐπὶ τοὺς νέους κατοίκους, ἐκάλεσαν εἰς βοήθειαν ἐαυτῶν τὸν βασιλεῖα τῆς Αἰγύπτου, ὅστις ἤντηθη καὶ ἐφο-νευθη (571 π.Χ.). Ὁ δὲ διάδοχος αὐτοῦ Ἀμασις, ὁμολογῆσας εἰρήνην πρὸς τὸν Β., ἔλαβε συγ-γον τὴν θυγατέρα αὐτοῦ. 3) Β. Γ' ὁ Χωλός, υἱὸς Ἀρκεσίλα τοῦ Β' (μετὰ τὸ 511 μέχρι τοῦ 530 π.Χ.) ἀνῆλθεν ἐπὶ τὸν θρόνον κατό-πιν ἐμφυλίας ἐρίδος τῶν Βαττιάδων, ἥτις δὲν ἔληξε καὶ ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ. Διὸ ἐκά-λεσαν οἱ Κυρηναῖοι ἐπ' αὐτοῦ τὸν ἐκ τῆς ἀρ-καδικῆς Μαντινείας Δημόνικτα, ὅστις σὺν τοῖς ἄλλοις πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς τάξεως περιώρισε μὲν τὰ δικαιώματα τῆς κυρηναικῆς βασιλείας, ἔδωκε δὲ πλεονέτερά δικαιώματα εἰς τὸν δῆμον. 4) Β. Δ' ὁ Κάλος διεδέχθη Ἀρκεσίλαν Γ' τὸν υἱὸν Β. τοῦ Χωλοῦ, βασι-λεύσαντα μέχρι περιπόου τοῦ 511 π. Χ., ἀλλ' ἄγνωστος εἶνε ἡ τε διάρκεια τῆς βασιλείας αὐτοῦ καὶ τὰ κατ' αὐτὴν. [Α.]

Βαττώ (Antoine Watteau). Περιφη-μος Γάλλος ζωγράφος, γενν. τὸν Ὀκτ. τοῦ 1684 καὶ ἀπεθ. τὸν Ἰουλ. τοῦ 1721. Μαθητεύσας παρὰ τῷ Claude Gillot ὁ Β. κατέστη ὁ κατ' ἐξοχὴν ἡθογράφος τῆς κοινωνικῆς ἐλαφρότητος τῶν χρόνων του. Διασκεδάσεις καὶ χοροὶ, ἀγρο-τικαὶ πανηγύρεις, θεατρικαὶ σκηναί, κώμοι, εἰδύλλια, παιδιὰ καὶ τὰ παρόμοια εἶναι τὰ ἀγαπητὰ τοῦ Β. θέματα, ὑπὸ διαφόρους ἐπα-ναλαμβάνόμενα τύπους. Ἐν πᾶσιν ὅμως ἀνε-ξαίρετως ἐπικρατεῖ ἡ ποικιλία, ἡ λεπτότης καὶ ἡ εὐχέρεια τοῦ Β. ὅστις ἡγεῖται νὰ χρη-σιμοποιῇ θαυμασίως τὴν ἀρμονίαν τῶν χρω-μάτων καὶ τὴν τοῦ φωτὸς ἐνέργειαν. Τὰ ἔργα τοῦ Β. εὐρίσκονται ἐν τῷ μουσεῖο τοῦ Λούβρου, ταῖς πινακοθήκαις Πητροπόλεως, Μεδιττης, Βιέννης, Βερολίνου, Δρέσδης, ὡς καὶ ἐν τῷ βασιλικῷ παλατίῳ τοῦ Βερολίνου καὶ τῷ παρὰ τὸ Λονδίνον Duwlich college. Ὁ Β. ὑπῆρξε πολυγραφώτατος. Ἀπεικονίσεις τῶν εὐφρο-στάτων αὐτοῦ σχεδιογραφῶν ἐξεδέθησαν ἐπι-τυχῶς ἐν τῷ Figures de differents caracte- res de paysages et d' études dessi- nées d'après nature par A. W. ἐν Πα-ρισίσις 350 φύλλα. Ἐν Λονδίῳ ἐξεδόθησαν ἀπὸ τοῦ 1840 καὶ ἐξῆς 10 τόμοι περιέχοντες ἔργα τοῦ Β. ἐν λιθογραφίαις. Ὁ Β. ὑπῆρξε καὶ μέλος τῆς ἀκαδημίας τῶν Παρισίων ἐκλε-χθεὶς τῷ 1717. [Γ.Μ.Β.]

Βάττων 1) Μελαμποδίδης ὡς ὁ Ἀμφιά-

ραός, οὗ ἠνιόχει τοὺς ἱπποὺς· κατὰ τὴν τροπὴν τῶν Ῥεπτόνων ἐν Θήβαις ἤρπαισε καὶ τοῦτον μετὰ τοῦ Ἀμφιαράου τὸ χάσμα τῆς γῆς. Ἐν Ἀργαί ὑπῆρχεν ἱερὸν αὐτοῦ, πλησίον ἑτέρου ἱεροῦ τοῦ Ἀμφιαράου. — 2) Ἀθηναῖος κωμικὸς ποιητὴς, ἀκμασας περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1^{ου} αἰῶνος π. Χ. Σώζονται ἀποσπασματα τεσσάρων κωμωδιῶν αὐτοῦ (Αἰτωλός, Ἀνδροφόνος, Εὐεργέτης, Συνεξαπατών). — 3) Σινωπεὺς ἱστοριογράφος, ζήσας κατὰ τὸν 1^{ον} αἰῶνα π. Χ. Ἐγγράφη «Περσικά», «Περὶ Θεσσαλίας καὶ Αἰονίας», «Περὶ τῶν ἐν Συρακούσαις τυράννων», «Περὶ τῶν ἐν Ἑρέσω τυράννων», «Περὶ Ἰωνος τοῦ ποιητοῦ». Τα παρ' Ἀθηναίῳ περιωθέντα ἀποσπάσματα τῶν ἔργων αὐτοῦ εἶναι συνηγμένα ἐν C. Maller, Fr. hist. Gr. IV σ. 347-50 [Π.]

Βάτ-χά (Batha). Ὁ μέγιστος τῶν ποταμῶν τοῦ βασιλείου Βαδά, ἐν τῇ ἐσωτερικῇ Σουδάν, ἐκβάλλων εἰς τὴν λίμνην Φίττρο[Π.Π.]

Βαυάρδος (Pierre du Terrail, Seigneur de Bayard), ὁ ἐπιλεγόμενος Ἀτρόμητος καὶ ἀνεπλήκτος ἱππότης. Γάλλος εὐπατριδης, γενν. τῇ 1^ῃ Ἀπριλ. 1476, φονευθεὶς ἐν Αρμπαρδία τῇ 30^ῃ Ἀπριλ. 1524. Διεκρίθη ἐν ταῖς ἐκστρατείαις ἰδίως τῶν Γάλλων ἐν Ἰταλίᾳ ἐπὶ Καρόλου τοῦ Η' καὶ Φραγκίσκου τοῦ Α'. Διὰ τὸ παράτολμον αὐτοῦ καὶ τὴν μεγαλοφυΐαν, διὰ τὸ κάλλος τοῦ σώματος, τὴν πίστιν πρὸς τὸν βασιλέα, τὴν ἀφοσίωσιν εἰς τὸ καθήκον, τὴν ἀκεραιότητα τοῦ χαρακτῆρος καὶ τὸν ἀνεπλήκτον βίον, θεωρεῖται ὡς τὸ πρότυπον ἱππότητος. Εἰς ἐνδειξιν ὑψίστης τιμῆς διὰ τὴν ἀνδρείαν του τὸ μὲν Παρλαμέντον ἀνεκήρυξεν αὐτὸν (1521) ἐν ὄνοματι τοῦ ἔθνους «Πατέρα τῆς Πατρίδος», ὁ δὲ βασιλεὺς ἔδωκεν αὐτῷ σωματοφυλακὴν 100 ἀνδρῶν, ἣν μέντοι οἱ ἐκ βασιλικοῦ γένους καταγόμενοι ἐδικαιούντο νὰ ἔχωσι. [Π.]

Βαυαρία (Bayern ἢ Baiern). Τὸ δευτερεῖον τοῦτο βασίλειον (ἀπὸ τοῦ 1806 ἰδρυθὲν ὑπὸ Ναπολέοντος τοῦ μεγάλου) τῆς γεωμανικῆς αὐτοκρατορίας, ἡ πατρίς τοῦ πρώτου βασιλείως τῆς Ἑλλάδος Ὁ θ ω ν ο ς τοῦ Α' συνίσταται ἐκ δύο ἀνίσων τμημάτων καὶ γεωγραφικῶς ἀπ' ἀλλήλων κεχωρισμένων ἤτοι 1) ἐκ τοῦ ἀνατολικοῦ καὶ μεζονος, ἡ τῆς κυρίως Β α υ α ρ ί α ς, ἐξαπλουμένου πρὸς βορρὰν καὶ νότον τοῦ Δουνάβειος καὶ κειμένου μεταξὺ τοῦ Σαξονικοῦ Κοβούργου, τῆς Ρέθας καὶ τῆς Σαξονίας πρὸς Β, τῆς Αὐστρίας καὶ Βοημίας πρὸς Α, τοῦ Τιρόλου πρὸς Ν, καὶ τῆς Βυρτεμβέργης, Βάδης καὶ Δαρμσταδτῆς πρὸς Δ. καὶ 2) ἐκ τοῦ ἐλάσσονος τμήματος, τῆς Π φ α λ τ ζ η ς ἢ Π α ρ α ρ ρ η ν ί ο υ Β α υ α ρ ί α ς (Παλατινάτου), κειμένου πρὸς δυσμὰς τῆς Βάδης καὶ Δαρμσταδτῆς. — Τὸ χέρσωμα τῆς κυρίως Βαυαρίας εἶναι τὸ πλεῖστον ὄρεινόν, τὸ ἐπικρατοῦν δ' ἀποτελεῖ πεδιάδας κυματοει-

δεῖς. Τὰ σημαντικώτερα ταύτης ὄρη πρὸς νότον μὲν εἰναι αἱ Ἀ λ γ α ῖ α ι, (Mädele-Gabel, ὕψ. 2850 μ.) αἱ Β α υ α ρ ι κ α ι (2960 μ.) καὶ αἱ Σ α λ τ ζ β ο ὑ ρ γ ι α ι (2714 μ.). Ἀ λ π ε ι ς, πρὸς βορρὰν τῶν ἐποίων μέχρι τοῦ Δουνάβειος ἐξαπλοῦνται τὸ σ ο υ α δ ο β α υ α ρ ι κ ὸ ν ὄ ρ ο ς ἐ δ ι ο ν, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου καὶ τὰ Μ ὀ ν α χ ο ν, ἔχον μέσον ὕψος ὑπὲρ τὴν θάλασσαν 500—600 μέτρων καὶ βαθμηδὸν ἐκ Ν καὶ Δ ἀποκλίνειν πρὸς βορρὰν. Πρὸς τὰ ἀνατολικά τῆς χώρας σὺντορα ἐξαπλοῦνται ὁ Β α υ α ρ ο β ο ρ γ ι κ ὸ ς Δ ρ υ μ ὸ ς, χωρίζων τὴν Βαυαρίαν τῆς Βοημίας, ἐν τῇ μέσῳ αὐτῆς πρὸς βορρὰν τοῦ Δουνάβειος κεῖται ὁ Φ ρ α γ γ ο ν ι κ ὸ ς Τ ο ῦ ρ α ς, ἐν ᾧ τὰ ὄνομαστὰ ἐν τῇ παλαιοντολογίᾳ λατομεῖα τοῦ Σ ο λ ε γ χ ὸ ς ε ν, διότι ἐν ταῖς σχιστολίθοις τούτου εὐρίσκονται ἀπολιθώματα πτεροδοκτύλων καὶ ἀρχαιοπτερύγων, πρὸς τὰ Β Α τὰ ὄρη Φί χ τ ε λ καὶ ὁ Φ ρ α γ γ ο ν ι κ ὸ ς Δ ρ υ μ ὸ ς, πρὸς τὰ Β Δ τὰ Ρ ο ῖ ν ι α ὄ ρ η (Rhöngengebirge) φέροντα πολλὰ ἐσθιμῆνα ἡφαίστεια, καὶ ὁ Σ π ε σ σ α ρ τ η ς. Τὰ δὲ τῆς Πράλτσης ὄρη εἶναι τὰ Π φ α λ τ ζ ι α ὄ ρ η, φέροντα κωνοειδεῖς βουνούς ἐκ πορφυρίτου καὶ ἀμυγδαλίτου, καὶ ἡ Χ ἁ ρ ὅ η, ἥτις εἶναι συνέχεια τῶν Βοστανίων ὄρεων. — Σημαντικώτεροι ποταμοὶ τῆς κυρίως Βαυαρίας εἶναι ὁ ἐκ τοῦ Μέλανος Δρυμοῦ πηγάζων καὶ διὰ τοῦ μέσου περιέπου τῆς χώρας διερχόμενος ἐκ Δ πρὸς Α Δ ο ῦ ν α β ι ς ἢ Δ α ν ο ῦ β ι ο ς (μετὰ τῶν παραποταμιῶν Ἰλλέρου, Λέχου, Ἰσάρου καὶ Ἰννου ἐκ δεξιῶν καὶ τοῦ Βοιρνίτζου, Ἀλτμύλου, Νάου καὶ Ρεγένας ἐξ ἀριστερῶν) καὶ ὁ ἀντιθετός τας ῥοὰς ἔχων καὶ τὰ βόρεια τῆς χώρας διαρρέων Μ ο ῖ ν ο ς, ὅστις πηγάζων ἐκ τῶν ὄρεων Φίχτελ καὶ Ἰούρα (παραποτάμια ἐκ δεξιῶν Ροδάχης, Ἰτζος, Σάλης, καὶ ἐξ ἀριστερῶν Ρεγνιτζῆς) καὶ συνδεόμενος μετὰ τοῦ Δουνάβειος διὰ τῆς Λ ο υ δ ο β ι κ ε ῖ α ο ὗ διώρυγος, ἐκβάλλει παρὰ τὸ Μ ο γ ο ν τ ί α κ ὸ ν (Mainz) εἰς τὴν Ρ ῆ ν ο ν, ὅστις ἀποτελεῖ τὰ ἀνατολικά σὺντορα τῆς Πράλτσης. Διὰ τῆς διώρυγος ταύτης, συνδεούσης τὴν ποταμὴν χώραν τοῦ Δουνάβειος μετὰ τῆς τοῦ Ρήνου, συνδέεται καὶ ὁ Εὐ ῤ ε ῖ ν ο ς Π ὶ ν ο τ ο ς, εἰς ὃν ἐκβάλλει ὁ Δουνάβιος, μετὰ τῆς Γ ε ρ μ α ν ι κ ῆ ς θ α λ ἰ ᾶ ς ο ς, ἐν ἣ ἔχει τὰς ἐκβολὰς αὐτοῦ ὁ Ρ ῆ ν ο ς. — Ἀ ῖ μ ν α ς πολλὰς καὶ θυμωτίας ἔχει ἡ Μεσημβρινὴ Βαυαρία ἐπὶ τῶν Ἀλπεων καὶ τοῦ βαυαρικοῦ ὄρεοπέδιου· τούτων σημαντικώτερα εἶναι ἡ Σ τ α ρ μ δ ε ρ γ η, ἡ Τ ε γ ε ρ ν η, ἡ Χ ε ῖ μ η, κτλ. ἡ δὲ τὴν Β ρ ι γ α ν τ ί ω ν ἢ τῆς Κωνσταντίας (Bodensee) λίμνη, παρὰ τοὺς Β. πρόποδας τῶν Ἀλπεων κειμένη καὶ διαρροεμένη ὑπὸ τοῦ Ρήνου, ἀνήκει εἰς τὴν Βαυαρίαν, Βυρτεμβέργην, Βάδην, Αὐστρίαν καὶ Ἑλβετίαν. Χαρακτηριστικὴ ἰδιότης τῆς μεσημβρινῆς Βαυαρίας εἶναι τὰ παρὰ τὰς ὁδοὺς τοῦ Δουνάβειος καὶ τῶν παραποταμιῶν αὐτοῦ ὑπάρ-

Χοντα ἔλ η, κεκαλυμμένα ὑφ' ὕψηλῳ χόρτου.

Τὸ κλίμα τῆς Β. εἶνε εὐκρατον καὶ ὑγιεινόν, ψυχρότερον ὅμως κατὰ τι ἄλλων τῆς Γερμανίας χωρῶν, διότι τὸ πλεῖστον αὐτῆς ὄρεινόν, ἰδίᾳ αἱ μεσημβριναὶ ἐπαρχίαι (μέση θερμ. 7^ο—10^οΚ). Ἐπικρατοῦντες ἀνέμοι εἶνε οἱ ΝΔ καὶ οἱ ΒΔ. Τὸ δ' ἐμβαδὸν ἀπάσης τῆς χώρας εἶνε 75,863,4 τχμ. ἥτοι κατὰ 11,000 μείζον τοῦ τῆς Ἑλλάδος, ὃ δὲ πληθυσμὸς ἀνέρχεται εἰς 5,120,200 (1885), ὥστε ἐπὶ ἑνὸς τχμ. κατοικοῦσιν 71,4 κάτοικοι. Ἀριθμεῖ δὲ ἡ χώρα περὶ τὰς 244 πόλεις καὶ κώμας, ὧν αἱ πλεῖσται (42) ἐν τῇ κάτω Φραγγονίᾳ· 4 τούτων ἔχουσι κατοίκους πλεόν των 40,000, ἥτοι τὸ Μόναχον (261,981), ἡ Νυρεμβέργη (114,891), ἡ Αὐγούστα (85,905) καὶ ἡ Βυρτζεσόργη (55,010). Οἱ πλεῖστοι τῶν κατοίκων (περὶ τὰ 3,839,168) εἶνε α-ἰσλικοὶ καὶ οἱ ἐπιλοίποι διαμαρτυρούμενοι (1 1/2 εκατ.), ὅλγοι Ἰουδαῖοι καὶ τινες ἄλλων θρησκευμάτων.

Περὶ τὰ 41% τῆς χώρας εἶνε γῆ ἀρόσιμος καὶ διὰ τοῦτο ἡ γεωργία καὶ κτηνοτροφία, ἰδίως ἐν ταῖς ἀλπικαῖς ἐπαρχίαις, ἀκμαῖουσιν. Ἐκτὸς τῶν διαφορῶν δημητριακῶν καρπῶν ἡ χώρα παράγει καὶ ἐρυθρόδανον, λίνον, κάνναβιν, καπνόν, πρὸ πάντων δὲ λυκίσκον (Humulus Lupulus), ὅστις χρησιμεύει πρὸς παρασκευὴν τοῦ ζύθου. Ὁπωριόφρα δένδρα καλλιεργοῦνται ἐν τῇ Πφάλτζῃ, ἡ ἄμπλος δὲ ἐν τῇ Κάτω Πφάλτζῃ καὶ Κάτω Φραγγονίᾳ. Τὰ ἐν ἀρίστη καταστάσει διατελοῦντα δάση καταλαμβάνουσι τὸ 1/3 περι-
που τῆς χώρας, ἔξ ὧν 8,500 τχμ. ἀνήκουσιν εἰς τὸ κράτος, τὰ δὲ μετὰλλεῖα αὐτῆς ἐξάγουσι σίδηρον, λιθάνθρακας, γράν-
θρακας καὶ μαγειρικόν ἄλας· ἔχει καὶ πηγὰς μεταλλικὰς ὕδατος (Κισίγγης, Χειλδρού-
νης κτλ.).

Ἡ βιομηχανία, ἥτις κατὰ τὸν μα-
σαίωνα ἤκμαζε, διατελεῖ καὶ νῦν ἐν καλῇ κα-
ταστάσει, παράγουσα διάφορα ἀντικείμενα ἐκ
σίδηρου, γάλλυθος, ἀργύρου, χρυσοῦ, γραφίτου,
μετάξης καὶ βάμβακος κτλ. πρωτεύουσα ὅμως
βιομηχανία εἶνε ἡ τοῦ ζύθου, ὅστις εἶνε
ὀνομαστός (13,096,200 ἐκατόλ.) διὰ τὸ εὐγε-
στον αὐτοῦ. — Τὸ ἐμπόριον διατελεῖ ἐν
ἀνθηρᾷ καταστάσει, ὥς καὶ ἡ συκοεινω-
νία (5456 χίλιοι. σιδηρόδρομοι, 8954 χίλιοι.
τηλεγραφικὰ γραμμά, 1467 τηλεγραφικὰ γρα-
φεῖα καὶ 1604 ταχυδρομεῖα). οἱ πλεῖστοι τῶν
τῆς κυρίως Βαυαρίας σιδηροδρόμων ἀνήκουσιν
εἰς τὸ κράτος. ἐπιβαρυνόμενοι διὰ θανάτου
(1890) 967,460,400 μαρκῶν.—Ἡ διεξο-
νισ τῶν ταχυδρομείων καὶ τηλεγράφων τῆς
χώρας δὲν ἀνήκει εἰς τὴν Γερμανικὴν αὐτο-
κρατορίαν, ἀλλ' εἰς τὴν Βαυαρικὴν κυβέρνη-
σιν. Αἱ ἐμπορικώταται τοῦ κράτους πόλεις εἶνε
Β. εἰς βασιλείαν, Μόναχον. Βυρτζεσόργη
Βαμβέργη καὶ ἄλλαι.—Ἡ ἔκπαῖδος εἰς

ἀκμαῖζει, διότι πρὸς τοῦτο ὑπάρχουσι πλεῖστα
σχολεῖα, πρακτικὰ λύκεια, γυμνάσια, εἰδικαί
σχολαὶ τεχνικαί, ἐν πολυτεχνεῖον (ἐν Μονάχῃ),
3 πανεπιστήμια (ἐν Μονάχῃ, Βυρτζεσόργῃ καὶ
Ἐρλάγγῃ) καὶ ἀκαδημία τῶν καλῶν τεχνῶν
καὶ ἑτέρα τῶν ἐπιστημῶν. Αἱ ἐπιστημονικαὶ
τοῦ κράτους συλλογαὶ καὶ τὰ διάφορα μουσεῖα
εἶνε πρώτης τάξεως, ἡ δὲ ἐν Μονάχῃ βιβλιο-
θήκη εἶνε ἐκ τῶν πλουσιωτάτων τῆς Εὐρώ-
πης. Αἱ δὲ καλὰ τέχνη ἐπίσης ἀκμαῖοῦσι.

Τὸ πολιτικόν εἶνε μοναρχικὸν συν-
ταγματικόν, ὃ δὲ θρόνος εἶνε κληρονομικὸς εἰς
τοὺς ἀρρενας τῆς οἰκογενείας τῶν Βιτελσβά-
χων, καὶ μόνον ἐν ἐλλείψει τούτων μεταβαίνει
εἰς τὸ θῆλυ γένος. Τὰ νομοθετικὰ σώ-
ματα συνίστανται ἐκ γερουσίας (ἰσοδίου
καὶ ἐκ τῆς βουλῆς, ἐκλεγμένης ἀνά ἐ-
ξαετίαν ἐμμέσως παρὰ τοῦ λαοῦ (νόμος τοῦ
1848, 31,500 κάτοικοι ἐκλέγουσιν ἓνα βου-
λευτὴν). Προσέτι ὑπάρχει καὶ συμβούλιον τῆς
ἐπικρατείας ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ βασιλέως.
Τὸ ὑπουργεῖον ἀπαρτίζεται ὑπὸ ἑξ ὑπουργῶν,
τὸ δὲ κράτος ὑποδιαιρεῖται εἰς 8 νομούς, 2
ἀρχιεπισκοπὰς καὶ 6 ἐπισκοπὰς. Τὰ οἰκονομικὰ
τοῦ κράτους διατελοῦσιν ἐν καλῇ κατα-
στάσει· τὰ ἔσοδα 1890/91 εἶνε 280,291,642
μάρκαι, ἥτοι 28α καὶ τὰ ἔσοδα αὐτοῦ. Τὸ δη-
μόσιον χρέος ἀνέρχεται ἐν ὅλῳ εἰς 1,336,091,
259 μάρκας (1,670,114,074 φρ.) δι' ὃ πληρω-
ναι τὸ κράτος ἐτησίως περὶ τὰ 59 ἑκατομμύρια
μαρκῶν.

Ὁ στρατός, οὗτινος ἀρχηγὸς εἶνε ὁ
βασιλεὺς (ἐν καιρῷ ἐξήρνης 56,334 μετὰ 2322
ἀξιωματικῶν. ἐν πολέμῳ 184,500) ἀποτελεῖ
κατὰ τὴν συνθήκην τοῦ 1870 τὸ δεύτερον στρα-
τιωτικὸν σῶμα τοῦ γερμανικοῦ στρατοῦ, οὗτι-
νος ἀρχιστρατήγος ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Γερμα-
νίας. Ὅπως καὶ ἐν τῇ ἐπιλοίπῃ Γερμανίᾳ,
οὕτω καὶ ἐν Βαυαρίᾳ ὑπάρχει καθολικὴ στρα-
τολογία. — Τὰ ἐθνικὰ χρώματα εἶνε
λευκὸν καὶ κυανόν, τὸ ἐπισημότερον δὲ παρά-
σημον εἶνε τὸ τοῦ Ἀ γ. Οὐμβέρτου.

Ἱστορία. Ἡ Βαυαρία, ἥτις τὸ πάλαι
κατεῖχετο ὑπὸ τῶν Βαίων, φυλῆς κελτι-
κῆς, ἐγένετο ἐπὶ Αὐγούστου μετ' ἄλλων τῆς
Γερμανίας χωρῶν ρωμαϊκὴ ἐπαρχία ὑπὸ τὸ ὀ-
νομα Νωρικόν (Noricum)· κατὰ τὴν
μεγάλῃ δὲ τῶν ἐθνῶν μετανάστασιν περιήλθεν
εἰς τὴν ἐξουσίαν τῆς φραγγικῆς οἰκογενείας τῶν
Ἀγιλλοφίγγων (βλ. λ.). Μετὰ συχνὴν τῶν
δοικῶν μεταλλαγὴν ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Γερμα-
νίας Φρειδερίκος ὁ Δ' περὶ τὸ 1180 ἀπένευκε
τὴν χώραν τῷ παλατινῳ Ὁθωνί τῷ
Βιτελσβάχῳ, ὅστις εἶνε ὁ γενάρχης τῆς
ἄχρι καὶ σήμερον βασιλευσούσης δυναστείας.
Οὕτω ἡ χώρα ὡς δουκάτον ὑπὸ τὴν δυναστείαν
τῶν Βιτελσβάχων διετέλεσε ἄχρι τοῦ 1806, τότε
δὲ ὑπὸ Ναπολέοντος τοῦ Μεγάλου ἀνυψώθη ἡ
Β. εἰς βασιλείαν καὶ ὁ ἐκλ. ἐκ τῶν
αὐτῆς Μαξιμιλιανὸς ὁ Δ' ἐγένετο βα-

σιλεύς καὶ ἀρχηγὸς τῆς παραρρηγίου ὁμοσπονδίας τῶν Γερμανῶν ἡγεμόνων. Τοῦτον διεδέχθη κατὰ τὸ 1825 ὁ ἐνθουσιώδης καὶ φιλελληνικώτατος βασιλεὺς Λουδοβίκος ὁ Δ'. οὗτος ὁ δευτεροτοκος υἱὸς ὁ ἀσιδύμος Ὁ θ ω ν ἀνηγερθεὶς βασιλεὺς τῆς ἀπελευθερωθείσης Ἑλλάδος (1832).

Ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦτου τὰ οἰκονομικά τοῦ κράτους ἐβελτιώθησαν, αἱ τέχναι καὶ ἐπιστήμαι προήχθησαν, ἀνηγέρθησαν ἐν Μονάχῳ καὶ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις πλείστα δημόσια κτίρια, ὠρύχθη δὲ καὶ ἡ τὸν Μοῖνον μετα τοῦ Δουνάβεως συνδέουσα Λουδοβίγειος θίωρυξ. Τοῦτον παραιτηθέντα κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1848 (17/29 Φεβρουαρίου) διεδέχθη ὁ πρωτότοκος αὐτοῦ υἱὸς Μαξιμιλιανὸς ὁ Β', ἀδελφὸς τοῦ βασιλέως τῆς Ἑλλάδος Ὁθωνος τοῦ Δ'. ἐνθέρμος ὁπαδὸς τῆς αὐστριακῆς πολιτικῆς ἐν τῇ γερμανικῇ ὁμοσπονδίᾳ, ἐν θανόντα τῇ 26/10 Μαρτίου τοῦ 1864 διεδέχθη ὁ υἱὸς αὐτοῦ Λουδοβίκος ὁ Β'. Οὗτος κατὰ τὸν Αὐстроπρωτικὸν μὲν πόλεμον τοῦ 1866 ἔλαβεν ἐνεργὲν μέρος ὑπὲρ τῆς Αὐστρίας, μετὰ τὴν νίκην τῆς ὁποίας ἐπλήρωσε πρὸς τὴν Πρωσίαν 30 ἑκατομ. φλωρινίων κατὰ τὸν γαλλογερμανικὸν ὅμως πόλεμον (1870/71). συνετέλεσε καὶ οὗτος διὰ τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ καὶ τῆς πολιτικῆς του πρὸς ἱδρυσιν τῆς γερμανικῆς αὐτοκρατορίας. Ἐνεκα ὅμως τῆς μεγάλης αὐτοῦ σπατάλης πρὸς ἀνέγερσιν μεγαλοπρεπῶν οἰκοδομημάτων, ἰδίᾳ δὲ ἐνεκα τῆς αὐξηθείσης διαταράξεως τῶν φρενῶν του, ἐξεθρονίσθη, καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἀνηγερθεὶς βασιλεὺς ὁ νεώτερος αὐτοῦ ἀδελφὸς Ὁ θ ω ν ἐπέβη δὲ καὶ οὗτος ἔχει διαταραγμένους τὰς φρένας ἀνηγερθεὶς ὡς ἀντιβασιλεὺς ὁ θεῖος αὐτοῦ Λουδοβίκος ὁ Δ', ἀδελφὸς τοῦ ἀσιδύμου βασιλέως τῆς Ἑλλάδος Ὁθωνος τοῦ Δ'. Ὁ Λουδοβίκος δὲ ὁ Β' ὅστις εἶχε μὲν μέγαν ἔρωτα καὶ ἀληθινὴν τὴν μουσικὴν μαγίαν, εἶχε δὲ καταστῆ μισάνθρωπος, ἐπνίγη μετὰ τοῦ ἱατροῦ αὐτοῦ ἐν τῇ λίμνῃ Σταρσεμέργῃ τῇ 1/13 Ἰαν. 1886. [R.M.]

Βαυδῶ, Ἑλευσινία, γυνὴ τοῦ αὐτόχθονος ποιμένος Δυσταύλου, δι' ἀσέμνων σχημάτων φαιδρύνουσα τὴν πενθοῦσαν Δήμητρα. Ὁ περὶ ταύτης μῦθος ἐπλάσθη ὑπὸ τῶν Ὀρεικῶν ἐν τῷ ὁμηρικῷ ὕμνῳ εἰς τὴν Δήμητρα ἢ κινήσασα εἰς γέλωτα τὴν θεὰν γυνὴ καλεῖται Ἰάμβη. Τὸ ὄνομα τῆς Β. κατὰ τὸν Ἡσυχιον σημαίνει τὴν μάϊαν ἢ τιθῆν (τοῦ Ἰάκχου), κατ' ἄλλους εἶναι συγγενὲς τῇ ῥήματι βαυδᾶν (κοιμᾶσθαι). Τὸ δὲ τῆς συνήθειας μ. π. ἀ. μ. π. ω, σημαίνει τὴν ὑπέργρητον, ἔζηλον ἂν ἔχει σχέσιν τινὰ πρὸς τὴν Β., διότι τὴν αὐτὴν λέξιν (μπαμπα) ἔχουσι καὶ αἱ σλαβικαὶ γλῶσσαι. [Π.]

Βαυκαλήματα ἢ καταδυκαλήσεις, κοινῶς νουαρίσματα. Ἀμαρτία, τὰ ὅποια ψάλλουσιν αἱ μητέρες ἢ αἱ τροφεῖς, ὅπως ἀποκοι-

μίσωσιν ἢ κατευαλῶσι τὰ βρέφη. Τοιαῦτα συνειθίζονται ὡς εἰκὸς παρὰ πᾶσι τοῖς λαοῖς. Τὰ νήπια, κατὰ τὸν Σέξτον τὸν Ἑμπεirikόν, ἐμμελοῦς μινυρίσματος κατακούντα κοιμίζονται καὶ ὁ φιλόσοφος Φιλόδημος μνημονεύει «τοὺς τῶν βρεφῶν ὑπὸ τῆς ὥδης τῆς ἀγγραμᾶτος κατακοιμισμούς». Ἀρχαίον δ' ἑλληνικῶν Β. παραδείγματα, ὑπὸ δοκίμων ποιητῶν, κατὰ τὸ πρότυπον ἴσως τῶν δημῶδων πεποιημένα, ἔχμεν παρὰ Σιμωνίδῃ (ἀποσπ. 50) καὶ Θεοκρίτῳ (ΚΔ', 7-9). Τῶν δὲ δημῶδων πλείστα εἶναι περισυνειλεγμένα ἐν ταῖς συλλογαῖς τοῦ Πάτωδ' (πρ. 273—248), Δελέκου (σελ. 147—148), Χασιώτου (σ. 29—33) καὶ Ἀρχαντινοῦ (σ. 131—140 ἀρ. 163—200). Καλοῦνται δὲ ταῦτα νουαρίσματα ἀπὸ τῆς ἐμφωβοῦ νάνι-νάνι καὶ νάνα-νάνα, ἣν ἐκ τῆς μουσικῆς τῶν Βυζαντινῶν διετήρησεν ὁ λαὸς καὶ ἐκ τούτου πρέλαβον καὶ οἱ Ῥωμοῦνοι (νάνι-νάνι, νάνι-νά) ἐκ τῆς αὐτῆς δὲ πηγῆς παρέλαβον πιθανῶς καὶ οἱ Ἱταλοὶ (fa la nina nanna na), παρ' οἷς τὰ Β. nanna καλοῦνται παραδείγματα σικελικῶν τοιοῦτων Β. (ninnai, o canzuni di naca) βλ. ἐν τῇ καλλίστῃ συλλογῇ τοῦ G. Pitre (Canti popolari sicil. Palermo, 1891 τ. Π σ. 1—12). [Π.]

Βαυκερῇ, χωρίον τοῦ δήμου Καρυῆς τῆς Λευκάδος, ἔχον 458 κατ. [Π.]

Βαυκίδες ἢ βαυκίδια. Πολυτελεῖς ὑπόδημα τῶν ἀρχαίων Ἑλληνίδων, κροκοειδὲς τὸ χρῶμα. [Π.]

Βαυκίς, Γραῖα Φρυγία, Ξενίσασα μετὰ τοῦ ἀγαπητοῦ συζύγου τῆς Φιλήμονος ἐν τῇ καλῷ τῶν τὸν Δία καὶ τὸν Ἑρμῆν, οὓς εἰς ἀνθρώπους μεταμορφωθέντας δὲν εἶχον δεχθῆ εἰς τοὺς οἴκους τῶν εἰ γείτονας τῶν πτωχῶν συζύγων. Οἱ θεοὶ τοὺς μὲν ἀξένους γείτονας ἐτιμώρησαν καταποντίζαντες, ἀντήμειψαν δὲ τὸν Φιλήμονα καὶ τὴν Β. μεταβαλόντες εἰς ναὸν τὴν καλῶν τῶν καὶ τούτους ἱερεῖς τοῦ ναοῦ καταστήσαντες, ἐπακούσαντες δὲ καὶ τὴν εὐχὴν αὐτῶν νὰ τύχῃσι ταυτοχρόνου θανάτου θνήσκοντες δὲ μετεμορφώθησαν ὁ μὲν Φιλήμων εἰς δρῦν, ἡ δὲ Β. εἰς φιλόραν. Τὸν μῦθον τοῦτον, οὗ παραπλήσιοι εὗρηται παρὰ πολλοῖς λαοῖς, ἀφηγούνται ὁ Ὀβιδίος καὶ ὁ Λακτάντιος. [Π.]

Βάυλος καὶ παρὰ τοῖς βυζαντινοῖς βατ-ουλός ἢ μπαῖλος καὶ τὸ ἀξίωμα μπαῖλάτον (bayle ισπ., bailo ἢ balio ἱταλ., baili γαλλ., bailiff ἀγγλ.). Ἀπὸ τοῦ λατ. bajulus (ἀχθοφόρος), προσλαβόντος κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας τὴν σημασίαν τοῦ ἐπιμελητοῦ (ἰδίως τῶν παιδίων). Καὶ παρὰ τοῖς βυζαντινοῖς ἢ λ. βαῖουλος ἢ βᾶγυλος ἐσημαίνει τὸν παιδαγωγόν, καθὼς καὶ τὸν κουράτορα ἢ ἐπιτρόπον. Ὁ τῶν βασιλοπαίδων παιδαγωγὸς ἐκαλεῖτο μέγας βαῖουλος, ἐν δὲ τῇ ἱεραρχίᾳ τῆς βυζαντινῆς αὐλῆς τὸ ἀξίωμα τοῦτο εἶπετο

κατά την τάξιν τῷ τοῦ παρακοιμημένου τοῦ κοινοῦ. Ὁ χρηματίας Β. ἀνῆρχετο ὡς εἰκός, μετὰ τὴν ἀνάβασιν εἰς τὸν θρόνον τοῦ αὐτοῦ παιδευθέντος καὶ εἰς ἀνώτερα ἀξιωματικά, ὡς ὁ τοῦ Θεοδοσίου Β. Ἀντίοχος, ὅστις ἦτο καὶ πραιπόσιτος καὶ πατρίκιος, καὶ ὃν ὑποπεσόντα εἰς δυσμένειαν (436 μ.Χ.) ἐποίησαν ὁ βασιλεὺς παπῶν, δημεύτας τὴν περιουσίαν του καὶ νόμον θεῖς «μὴ εἰσέρχασθαι εἰς πατρικίον ἀξίαν εὐνοῦχον», κατὰ τὸν Θεοφάνη (σ. 148) ὁ αὐτὸς δὲ χρονολόγος ἀναφέρει καὶ ἕτερον Β., τὸν τοῦ Κωνσταντίνου τοῦ Γ' παιδαγωγὸν Ἰωάννην, ὅστις ἦτο πρωτοσπαθῆριος. Ἐν Κωνσταντινουπόλει Β. ἐκαλεῖτο προσέτι ὁ πρόεδρος τοῦ σωματείου τῶν ξένων ἐμπόρων, διοριζόμενος κατὰ τὰς συνθήκας ὑπὸ τῆς ἐνετικῆς κυβερνήσεως, οὗ ἕνεκα ἐπὶ τουρκοκρατίας τὸ ὄνομα τοῦτο ἐδόθη εἰς τὸν παρὰ τῇ Ὑψ. Πύλῃ πρέσβυν τῆς Ἰταλίας. Ἐν ταῖς Ἀσιατικαῖς τῆς Κύπρου ὁ ἐμπαλῆς εἶναι ἀπλῶς ἐπίτροπος καὶ ἐπιστάτης τοῦ τιμαριῶχου αὐθέντου. Ὁμοίως κατὰ τὴν τιμαριωτικήν ὀργάνωσιν τῆς Πελοποννήσου μ. π. αἰ. ὁ ἐκλήθη ὁ ἐπίτροπος τοῦ αὐθέντου, τοιοῦτον δὲ κατέστησεν ὁ Κιμψανίτης τὸν Γοθοφρέδον Βίλλαρδουῖνον (1208).

Εἰς κρίσιν δὲ καὶ ἀποκρίσιν πλείους τὰς αἰ. ἔσται, καὶ αἰ. κρατῆς τῶν αὐθεντῶν, ὡς καὶ ἐν τῇ αἰ. μ. π.

κατὰ τὸ Χρονικὸν τοῦ Μωρέως. Ἐν Γαλλίᾳ ἐπίσης ὁ Bailli ἦτο κυβερνήτης καὶ δικαστὴς τοῦ ὑπὸ τοῦ αὐθέντου ἐμπεισιτευμένου αὐτοῦ τιμαριῶ. ἡ δὲ δικαστικὴ τῶν Β. ἐξουσία ἤρθη τῷ 1770, ὅτε τὰ δικαστικά καθήκοντα αὐτῶν ἀντετέθησαν εἰς τὰ tribunaux de première instance. Ἐν Ἀγγλίᾳ ἐπὶ Γουλιέλμου τοῦ Α' Bailliff ἐλέγχετο ὁ πρῶτος ἐκαστῆς κομητείας ἄρχων, ὃν δὲ τὸ ὄνομα τοῦτο φέρει τὰς δικαστικῶν κλητήρων, μόνον ἐν τισὶ πόλεσι διετηρήθη ὁ τίτλος Β. εἰς ἀγῶσιν τοῦ ἀνωτάτου ἐν αὐταῖς ὑπαλλήλου, ἐν δὲ Σκωτίᾳ οὗτοι τιτοφοροῦνται ὡς δημοτικοὶ σύμβουλοι. [Π.]

Βιζύλος (Pierre Bayle). διάσημος Γάλλος πολυγράφος, γεν. τῷ 1647 ἐν Καρλὶντῷ, ὑποθ. τῷ 1706, ἐκδότης τοῦ πολυκρότου βιβλίου λεξικ. αὐτοῦ καὶ εὐλόγως φημιζόμενος ὡς ὁ πολυμαθέστατος, ἴσως δὲ καὶ ὁ κριτικώτατος τοῦ αἰῶνος τοῦ ἀνθρ. Ἀνήκων εἰς τὴν καλὴν κληνὴν ἐκκλησίαν ἠγαγέσθω μετὰ τὴν ἀνάκλησιν τοῦ λεγομένου Διατάγματος τῆς Νάντης νὰ καταφύγῃ εἰς Ὁλλανδίαν, ὅπου διωρίσθη καθηγητὴς τῆς φιλοσοφίας ἐν τῇ Πανεπιστημίῳ τῆς Ρότερδάμης. Ἡ φήμη αὐτοῦ ἀπέκρηται διδάσκων ἦτο τοσαύτη, ὥστε οἱ ἐπιστημῆται τῆς Εὐρώπης ἄνδρες, οὐ μόνον εἰ φιλοσοφοῦντες, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ ἡγεμόνες, ἐθεώρουν τιμὴν ν' ἀνταποκρίνωνται πρὸς αὐτόν. Μεταξὺ τῶν θαυμαστῶν του διεκρίθη πρὸ πάντων ἡ βασιλισσα τῆς Σουηδίας Χριστίνα, ἥτις πρὸς μόνους τοὺς βασιλεῖς καὶ τὸν Β. ἔγραψεν ἰδιοχειρῶς. Ἡ τοσαύτη ἐπιτυχία διήγειρε τὸν

θρόνον τῶν δημοτέχνων καὶ ἰδίως τῶν δημοφώνων, οἵτινες συνασπισθέντες κατάρθωσαν ν' ἀποδληθῇ ἀπὸ τοῦ Πανεπιστημίου ὡς μεταδιδῶν εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἰδέας ἀσυμβίβαστους πρὸς τὴν θρησκείαν καὶ τὸ πολιτικὸν καθεστῶς. Ἡ κατὰ τοῦ σοφοῦ ἀνδρὸς λύσσα τῶν ἀντιζήλων τοῦ ἦτο τοιαύτη, ὥστε ἐκ ταύτης κατήντησε παρεμιώδης ἡ διδασκαλία καὶ ἀλλήλοφάγια (Entremangerie professorale). Φοβούμενος, ὡς ἔλεγε, «μὴ καὶ ἐκ δευτέρου γαλιωθῇ», ἀπεποιήθη ἐκτοτε πᾶσαν προσφερομένην αὐτῷ καθηγεσίαν καὶ πᾶσαν παρ' ἡγεμόνων ἢ μεγιστάνων πρότασιν φιλοξενίας, προτιμήσας «νὰ μονάζῃ μετὰ τῶν Μουσίων». Ὁ ὅγκος τῶν ὑπὸ τοῦ Β. συγγραφέντων περὶ πάσης ὕλης ἐκπλήττει ἀληθῶς τὴν φαντασίαν. Εἰς δὲ τοὺς ζητούμενους νὰ μάθωσι: πῶς κατάρθωσι τοσαῦτα νὰ γράψῃ ἀπεκρίνεται, ὅτι οἱ ἐρωτῶντες δὲν θὰ ἤμπορουν διὰ τοῦτο ἂν ἐσκέπτοντο ἐπὶ πόσον καιρὸν γανεῖ ἐκαστος αὐτῶν εἰς διασκεδάσεις ἢ ἐκπλήρως κοινωνικῶν καθηκόντων, εἰς ἐπισκέψεις, δειπνα, ἐκδρομὰς, ἐσπερίδας, κηδείας καὶ ἄλλα χαρομέρια εἰς τὰ ὅποια οὐδέποτε ἐστεργεν αὐτὸς νὰ θυσιάσῃ οὐδὲ λεπτόν. Πλὴν τοῦτου συνεθίζε νὰ λέγῃ, ὅτι δὲν τῷ περισσεύει καιρὸς οὐδὲ διὰ ν' ἀσθενῇ. Καίτοι δὲ πάσχων δεινῶς ἐκ στήθικοῦ νοσήματος οὐδ' ἐρ' ἡμέραν διεκόψε τὴν ἐργασίαν του, μέχρις οὐ ἀπέθανε περὶ τὸ ἐξήκαστον τῆς ἡλικίας του ἔτος «αφίργων τὸν κάλκρον» ὡς μνημονεύεται ἐν τῇ ἐπικηδείᾳ λόγῳ.

Τὸ κυρίως διακρίνον τὸν Β. ἀπὸ τῶν ἄλλων ἔσοι ἐθαυμάζετο ἐπὶ πανθαυμασύνῃ εἶναι, ὅτι οὔτε ἐπιπόλαιος οὔτε ἄκριτος ὑπῆρξεν ὡς ἐκεῖνοι. Ἀπ' ἐναντίας, κυριώτατος αὐτοῦ ἐλάττωμα, ἂν πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς τοιοῦτο, ὑπῆρξεν ὑπερβολὴ τις κριτικῆς ἐξυμνήσεως, οὐ μόνον ἔχουσα αὐτὸν ν' ἀνυπερβλήτῃ παντὸς συστήματος τὰ τρωτά, ἀλλὰ καὶ ὑποκαταπύουσα πᾶσιν παρ' αὐτῷ πεποιθήσιν. Ὁ Β. θεωρεῖται εὐλόγως ὡς ὁ τελειώτατος τύπος π. ρ. ν. σ. τ. ο. Ὑ. Κατὰ τὴν γνώμην του πᾶσα περὶ αἰουδέποτε φιλοσοφικὸν ζήτημα καταρῆται προσκρούει κατ' ἀνυπερβλήτων ἐνστάσεων. Οἱ λέγοντες «ἐστὶ Θεός» ἀδυνατοῦσι νὰ συμβιβάσωσιν πρὸς ἄλληλα τὰ ἀναπόσπαστα ἀπὸ τῆς θείας φύσεως προσόντα. Πῶς τῷ ὄντι νὰ συμβιβασθῇ τὸ ἀμετάβλητον μετὰ τῆς ἐλευθερίας ἢ τὸ αἶνον μετὰ τῆς ἀπείρου ἐκτετατικῆς; Ὅτι δὲ δυσκολώτερος εἶναι ὁ συμβιβασμὸς τῆς θείας προνοίας μετὰ τῆς ἐλευθερίας ἀνθρωπίνης βολήσεως καὶ τῆς θείας ἀγαθότητος μετὰ τῆς ἐπικρατούσης ἐν τῇ κόσμῳ ἀθλιότητος καὶ τῆς ἐπισειομένης μετὰ θάνατον κολάσεως τῶν πονηρῶν. Οὐ μόνον δὲ τὸ θεῖον, ἀλλὰ καὶ τὴν φύσιν ἐθεώρει «ὡς ἔχουσαν ἀναξαρτησίαν» προαχλὼν πάντας τοὺς ἐπιστήμονας εἴτε νὰ ἐξηγήσωσιν αὐτὴν ἢ καταργήσιν εἰς τὴν ὑπόθεσιν δημιουργοῦ, εἴτε νὰ συμβιβάσωσιν

τὴν πρόνοιαν τούτου πρὸς τοῦ δημιουργήματος τὰς ἀτελείας. Ἀλλὰ τὸ πάντων ἀντιφατικώτατον καὶ ὅλως ἀνυπότακτον εἰς τοὺς κανόνας τῆς λογικῆς ἦτο κατὰ τὸν Β. «τὸ λογικὸν ἐν τῷ καλούμενῳ ἄνθρωπος». Τὸ κυρίως διακρίνον τὴν μέθοδον τοῦ Β. εἶναι ὅτι οὐδεμίαν οὐδέποτε ἐνστάσιν παρουσιάζει ὡς ἰδίαν, ἀλλ' εἰς πᾶσαν φιλοσοφικὴν γνώμην ἀντιτάσσει ἄλλην ἀρχαίαν ἢ νεωτέραν σχολῆς ἀκριβῶς ἀντιθετὸν καὶ οὐκ ἦττον ταύτης σχετικῶς βᾶσιμον, μηδενίζων διὰ τῆς τοιαύτης συγκρούσεως ἀμφοτέρως. Ἀξιοθαύμαστος δὲ εἶναι καὶ ἡ παρρησία μὲν ἧς ἐμολογεῖ ὅτι οὐδεμίαν ὑπὲρ οὐδενὸς συστήματος ἔχει προτίμησιν ἢ ἀντιπρόθεσιν κατ' αὐτοῦ τὴν παραμικράν, διὰ τὸν λόγον ὅτι ὑπὲρ οὐδενὸς δύναται ἴση καὶ ἀκριβὴς πλάστιγξ ν' ἀποκλίνῃ. Τὸ μόνον πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ὁλοφύγως ἀπεστρέφετο ἦτο ἡ ἀντίφασις, ταύτην δὲ ἐθεώρει ὡς δυστυχῶς ἀχώριστον ἀπὸ τῆς ὑποστηρίξεως ὠρισμένης τινὸς περὶ οὐδενὸς ζητήματος γνώμης.

Ἐκ τῶν πολλῶν συγγραμμάτων τοῦ Β. ἀναγιγνώσκονται καὶ σήμερον μετὰ περιεργείας «Αἱ σκέψεις περὶ τοῦ ἐν ἔτει 1680 κομήτου», ἡ «Φιλοσοφικὴ ἐρμηνεία τοῦ εὐαγγελικοῦ ῥητοῦ Ἀνάγκαστον εἰσελθεῖν», ἡ «Τετραβιβλος περὶ Θεοῦ, περὶ Ψυχῆς καὶ περὶ Κακοῦ» καὶ ἡ «Ἀπάντησις εἰς τὰ ἐρωτήματα ἐπαρχιώτου». Πάντα τὰ ἀνωτέρω περιέχονται μετ' ἄλλων ἐν τῇ τετρατόμῳ συλλογῇ τῶν «Ποικίλων ἔργων τοῦ Β.» ἐκδ. ἐν Ἀγγ. 1731. Τοῦ δὲ «Ἱστορικοῦ καὶ κριτικοῦ λεξικοῦ» ἐγένοντο δώδεκα μέχρι τοῦδε ἐκδόσεις ἐκ τῶν ὁποίων θεωρεῖται ἄξια προτιμήσεως ἡ τοῦ Beauchot, τόμ. 16 εἰς 8ον Παρίσι. 1820. Ἐν δὲ τῇ πληθὺι τῶν βιογραφιῶν καὶ τῶν ἐκτιμήσεων τῶν ἔργων τοῦ Β. διατρέπουσιν τὰ ἔθρα τοῦ Τέννεμαν καὶ τοῦ Bühle ἐν ταῖς ἱστορίαις αὐτῶν τῆς φιλοσοφίας, ἡ διατριβὴ τοῦ Δαμυρὸν «Περὶ τοῦ βίου καὶ τῶν διδασμάτων τοῦ Β.» Παρίσι. 1850 καὶ ἡ «Μελέτη περὶ τοῦ Β.» τοῦ Μ. Λενιάν Παρίσι. 1855. [P.]

Βαυμγάρτεν (Alexander Gottlieb Baumgarten). Γερμανὸς φιλόσοφος γενν. ἐν Βερολίῳ τῇ 1714, σπουδάζας δὲ καὶ ἔπειτα διδάξας ἐν τῇ Πανεπιστημίῳ τῆς Χάλλης καὶ τῇ τῆς Φραγκφούρτης τῆς ἐπὶ τῷ Ὄδ. καὶ ἀποθ. τῇ 1762. Ὁ Β. διακρίθη ὡς ἐνθερμὸς ὁπαδὸς τοῦ Λεϊβνίτιου καὶ ἀπολογητῆς τοῦ συστήματος τῆς Μοναδολογίας, καὶ ἐτι μᾶλλον ὡς πρῶτος καλλιεργῆσας τὴν ἐπιστημονικὴν ἔρευναν περὶ τοῦ καλοῦ καὶ θεωρηθεῖς ἐκ τούτου ὡς ἰδρυτῆς τῆς λεγομένης Αἰσθητικῆς. Ἀληθὲς ὅμως ταύτης πατὴρ ἐμολογεῖται σήμερον παρὰ πάντων ὁ Πλάτων, ὁ πρῶτος ἐν τῷ Φαῖδρῳ καὶ τῇ Ἰππία φιλοσοφικῶς ἐξετάσας τί εἶναι τὸ καλόν. Πλὴν τούτου κατηγορεῖται ὡς ὁ Β. καὶ δι' αὐτὸ τὸ ὄνομα Αἰσθητικῆς,

δι' οὗ ἐδάπτισε τὴν νέαν δῆθεν ἐπιστήμην θεωρήσας τὸ καλὸς ὡς μόνον εἰς τὴν αἴσθησιν ὑπαγόμενον καὶ ἀνεπίδεκτον ὑποταγῆς εἰς λογικὸς κανόνας. [P.]

Βαυδόννη (Bayonne). Πόλις τῆς Γαλλίας ἐν τῷ νομῷ τῶν Κάτω Πυρηναίων, ἡ σπουδαιότερα τῶν βασικίων πόλεων, ἧς ἡ κτίσις ἀνέρχεται εἰς τὸν Β' αἰῶνα. Τὸ ὄνομα τῆς παράγεται ἐκ τοῦ βασιτικοῦ Βαγιαόνα. (Καλὴς Κόλπος). Ἰωάννης δ' Ἀκτῆμων τῆς Ἀγγλίας παρεχώρησεν αὐτῇ προνόμιόν τινα, ὡς ἐνεκα ἀπετέλει ἐλευθέραν πολιτείαν ἄχρι τοῦ 1151. Ἔχει 23 120 κατ. (1886). Ὁ δὲ δῆμος Β. ἔχει 27 289 κατ. (Π.Π.)

Βαυδόννη (Bayonne). Πόλις τῆς Ἀμερ. Συμπ. ἐν τῇ κομητ. Χούδσων τῆς πολιτείας Νέας Ἰερσέης, χωρικαμένη τῆς Νέας Ἰερσέης διὰ τῆς Μορρισὸν διώρυκος. Ἔχει διυλιστήρια πετρελαίου, χημικὰ ἐργαστάσια, καὶ 9 372 κατ. (1880). [Π.Π.]

Βαυδράμδερε. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Ἀβρέτ-Χισσάρ, οἰκούμενον ὑφ' 700 περίπου μουσουλμάνων. [E.]

Βαυράμλῆ. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Καβάλλας τῆς Μακεδονίας, οἰκούμενον ὑπὸ 370 περίπου μουσουλμάνων. [E.]

Βαυράμ-Ὀδασσέ. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Δοριάν τῆς Μακεδονίας, οἰκούμενον ὑπὸ 350 περίπου μουσουλμάνων. [E.]

Βαυρόυθ (Bayreuth). Πόλις τῆς Βαυαρίας, πρωτεύουσα τῆς Ἀνω Φραγκονίας. Κεῖται ἐν ὠραιότατῃ τοποθεσίᾳ παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Ἐρυθροῦ Μοινίου. Ἔχει ὠραίας οἰκοδομὰς, ἐν αἷς πρωτεύουσι τὸ δημαρχεῖον, τὸ νομισματοκοπεῖον, οἱ στρατῶνες, τὸ θέατρον, τὸ ὄργανοτροφεῖον κτλ. Ἔχει προσέτι καλὰ ὑφαντουργεῖα καὶ ἄλλα βιομηχανικὰ καταστήματα. Κάτ. 23 531 (1885). Ἰδιαίτερον δὲ σημασίαν ἀπέκτενεν διὰ τῶν πρωτύπων παραστάσεων τῶν μελοδραμάτων τοῦ Ρ. Βάγνερ, αἵτινες ἐδόθησαν ἐν ἐπίτηδες οἰκοδομηθέντι θεάτρῳ. [Π.Π.]

Βαυχένιες (Ἀνατομ.) ἡ Τυφλικὴ βαλβὶς ἢ δικλὶς. Εἰσχώρησις τοῦ βλεονογόνου ὕμενος καὶ τῆς κυκλωτοῦς στιβάδος τοῦ μυικοῦ χιτῶνος τοῦ λεπτοῦ ἐντέρου εἰς τὸ κοίλωμα τοῦ παχέος, ἐπιτρέπουσα μὲν τὴν παραπομπὴν τῶν ἐν τῷ λεπτῷ ἐντέρῳ περιεχομένων εἰς τὸ παχύ, κωλύουσα δὲ τὴν παλινδρόμησιν αὐτῶν (στερεῶν, ὑγρῶν καὶ ἀερῶν) ἀπὸ τοῦ παχέος εἰς τὸ τυφλόν. [I.110.]

Βαφαί. Πλ. Βαφική, Χρωστικαὶ ὕλαι, Χρώματα. [Ο.Α.Ρ.]

Βαφειό. Ἐρημον χωρίδιον τῆς Σπέρτης, οὗ ἐγγὺς (κατὰ τὴν θέσιν Βλεσσίδι) ὑπάρχει πανάρχαιος θολωτὸς μετὰ δρόμου τάφος. Τοῦτον ἀνασκάψας ἐπ' ἐσχάτων ἐντολῇ τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἐταιρίας ὁ κ. Χ. Τσούντας εὗρε πολὺν μνημεῖον τῆς προϊστορικῆς τέχνης.

τίνα περιέγραφεν ἐν Ἀρχαιολογικῇ Ἐφημερίδι (1890). Ἐκ τοῦ τάφου τούτου πείθονται πολλοὶ ὅτι ἐκεῖ που πλησίον ἔκειτο ἡ ἀχαϊκὴ πόλις Φάρις ἢ Φαροί. [Π.]

Βαφές. Χωρίον τοῦ δήμου Φρέ τῆς ἐπαρχίας Ἀποκέρωνα, ἔχον 100 κατ. χριστιανούς τῇ 1881. Παρ' αὐτὸ κατὰ τὰ τέλη Ὀκτωβρίου 1866 ἐγένετο μάχη, καθ' ἣν 10 000 τακτικοὶ Αἰγύπτιοι καὶ Τούρκοι καὶ 3 000 ἄτακτοι (Ἄλβανοὶ καὶ μουσουλμᾶνοι Κρήτες) ὑπὸ τὸν Μουσταφᾶν πασοᾶν ἠνάγκασαν τοὺς ἐπαναστάτας (1 000 Κρήτας ὑπὸ τὸν Χατζημιχάλην Λακκιώτην καὶ Κωσταρὸν Βελουδακην Σφακιανόν, καὶ 2 000 ἐθελοντάς ὑπὸ τὸν Ζιμβρακάκην) νὰ ἐγκαταλείψωσι τὰς θέσεις τῶν καὶ νὰ ὀχυρωθῶσιν ἐν Ἀσκύφῳ. Ἐν τῇ μάχῃ ταῦτη ἐφονεύθησαν 30 Κρήτες καὶ θελονταί, ὧν τινες ὑπὸ τὸν ἀντιπρόσωπον ὅπως μὴ αἰχμαλωτισθῶσιν, συνελήφθησαν δὲ καὶ τινες αἰχμαλωτοί. [Π.]

Βαφή ἡ στέμνωμα (Ablöschen γερμ.) χάλυβος καὶ χαλκοῦ. Ἐὰν διάπυρος χάλυψ (ἰδ. Σιδήρου μεταλλουργίαν) ταχέως ψυχθῇ, σκληρύνεται ἡ βαφή αὐτοῦ ἡ σκληρότης, καὶ εἶνε τότε δυνατόν ἐξ αὐτοῦ νὰ κατασκευασθῶσιν ὄργανα (ξίφη, μάχαιραι, ξυροὶ) λίαν κοπτικά. Τοσοῦτω δὲ σκληρότερος καθίσταται ὁ χάλυψ, ὅσω οὗτος ἰσχυρότερον πυρρῶται. εἶνε δὲ ψυχρότερον καὶ εὐθερμαγώγιμον τὸ σῶμα εἰς τὸ ἐποιοῦν πρέπει νὰ ἐμβαπτισθῇ ὁ διάπυρος χάλυψ. Πρὸς στέμνωσιν τοῦ χάλυβος χρησιμεύουσιν ἀπορρευτώσεις διαφόρων ἀλάτων, συνήθως δὲ ὕδωρ, καὶ ἐνίοτε ἐλαιον καὶ ἕτερα παχέα σώματα. Ἡ Β τοῦ χάλυβος ἦτο γνωστὴ καὶ εἰς τὴν ἀρχαϊότητα, διότι ἀναφέρεται καὶ ὑπὸ τοῦ Ὀμήρου (Ὀδ. Ι. 391).

Ὡς δ' ἂν ἄνθρωπος πάλαιον μαχόμενος ἢ σπένοντα
ἐν ὅδῳ ψυχρὸν ῥάπτεται μέγαλα ἰχθυοντα
φαρμάσσον· τὸ γὰρ αὐτὴ πύδρον γε κρύστα ἰσχυρῶς.

Καὶ ἄλλοι συγγραφεῖς ἀρχαῖοι περιγράφουσι τὴν τρέπον καθ' ἣν ἐξάρων χαλύβδινα ἀντικείμενα· «βελόνας δὲ καὶ πόρπας σιδήρας καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἔργων οὐχ ὕδατι βάπτουσιν, ἀλλ' ἐλαίῳ, τὴν ἄγαν ψυχρότητα τοῦ ὕδατος φοβούμενοι ὡς διαστρέφουσιν» (Πλουτάρχ. π. πρώτ. ψυχρ. σ. 950 c.). Οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον, ὅτι εἰ προπάτορες αὐτῶν (οἱ τοῦ χαλκοῦ γένους) ἐγνώριζον νὰ βάψωσι καὶ τὸν ὀρείχαλκον «περὶ τὴν τῶν ὀπλῶν κατασκευὴν διετριβόν καὶ τῷ χαλκῷ πρὸς τοῦτο ἐχρόντο, ὡς σιδήρῳ πρὸς γεωργίαν, διὰ τίνος βαφῆς τὸν χαλκὸν (ἦτοι τὸν ὀρείχαλκον) στεροποιούντες, ὅντα γῶσαι μαλακόν». (Πρὸς κλ. εἰς Ἡσιόδ. Ἔργ. 142). Τοιαύτην τοῦ χαλκοῦ ἡ ὀρείχαλκου στέμνωσιν νεώτεροι χημικοὶ δὲν ἀποδέχονται, διότι τὰ πειράματα κατέδειξαν, ὅτι ὁ μὲν χημικὸς καθαρὸς χαλκὸς οὐδεμίαν πάσχει ἀλλοίωσιν, ὁ δὲ ὀρείχαλκος μετὰ τὴν ἐμβαπτισιν εἰς τὸ ὕδωρ γίνεταί· μεταλλοκλιτῆρς. [Ἰδὲ κατ'

ἐμὴν γνώμην τὰ ὀρείχαλκινα ξίφη καὶ ἄλλα ἔργαλεῖα καθίσταντο σκληρότερα καὶ ἐπιδουλεύοντο τῆς βεβιδίωσης, ἐμβαπτιζόμενα εἰς τινὰ ἀπορρευτώσιν εὐτήκευ τινὲς δευπυρρῆτος ἀλάτος. ὅπου διὰ πυρρῶσεως ἐτήκετο ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ξίφους καὶ ἀπετέλει λεπτὸν στρώμα, ὅμοιον πρὸς τὸ ὕλωμα ἢ γάνωμα τῶν πινακίων μας. Τοῦτο παρετήρησα καὶ διὰ χημικῆς ἀναλύσεως καὶ ἐπεδεδειχῆται ἐπὶ τίνος ξιφιδίου ὀρείχαλκινου εὐρεθέντος πρὸ τινῶν ἐτῶν ἐν Μυκῆναις. [Κ.Μ.]

Βαφική λέγεται ἡ τέχνη τοῦ ἐφαρμοζέειν εἰς τὰ διάφορα ἀντικείμενα παντοειδῆς χρωματισμούς, εἴτε ἐξωτερικῶς ἐπικαθημένους εἴτε διαποτίζοντας ὅλως αὐτά. Ἐν τῇ πρώτῃ περιπτώσει ἐπιχρίονται τὰ ἀντικείμενα δι' ὕγρην ἐνεχόντων πλὴν τῶν χρωστικῶν καὶ προσκολλητικῶν ὕλης (κόλλαν ὑδροῦ ἢ ὀξέος). Ἀλλὰ καὶ δι' ἐπιδρασεως χημικῶν μέσων καὶ θερμότητος ἐπιτυγχάνονται ἐξωτερικοὶ χρωματισμοί, εἰς τὴν ἡ μετὰ τὴν α λ ο χ ρ ο μ ι κ ῆ. — Τὰ ὑφάσματα ἐμβαπτιζόμενα συνήθως εἰς τὴν διάλυσιν τῆς χρωστικῆς ὕλης, ἐξαγόμενα δὲ αὐτῆς καὶ εἰσαγόμενα ἐπανειλημμένως εἰς ὕδωρ γίνουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὸ ἀρχικῶς προσληφθὲν χρῶμα. Ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ χρωστικά ὕλη ἐχούσαι τὴν συγγένειαν πρὸς τὰς ἰσας, ὥστε νὰ ἐνῶνται μετ' αὐτῶν ὡς π.χ. τὸ πικρικόν ὀξύ καὶ τὰ πλεῖστα ἐκ τῆς λιθανοθρακώσεως παραγόμενα χρώματα. Μετάλλινον νῆμα ἐμβαπτιζόμενον εἰς διάλυσιν ἄχρου σχεδὸν καὶ μόνον ἔχην ἐνέχουσαν πικρικὸν ἔξωτος γίνεται βαθύ κίτρινον παραλαμβάνον ἐξ αὐτοῦ πικρικόν ὀξύ ἐκ τῆς διαλύσεως. Ἀλλὰ οὐσαὶ μεταβάλλονται ὡς χρώματα ἀνεξίτηλα ἐπ' αὐτῶν τῶν ὑφασμάτων τῇ βοήθειᾳ τοῦ δευτέρου τοῦ ἀέρος ἢ ἄλλων οὐσιῶν. Οὕτως ἵνα βάψωσι κυανῶς ὑφάσματα τὰ διαποτίζουσι διὰ τοῦ ἄχρου ἰνδικολεύκου καὶ τὰ ἐκθετῶσιν εἰς τὸν ἀέρα, ὅπου γίνονται λαμπρῶς κυανὰ ἐκ τοῦ παραγόμενου ἰνδικοκυανοῦ ἀνάλογα συμβαίνουσι καὶ εἰς τὸ μελανοβάψωρον διὰ κυανοξέλου καὶ μελανοῦ ἀνιλίνης· ἐὰν βάψωμεν ἄπ' εὐθείας διὰ κυανοῦ τοῦ Νερολίνου, τὸ χρῶμα δὲν εἶνε μόνιμον· ἐὰν ὅμως ἐμβαπτίσωμεν τὸ ὕφασμα κατὰ πρῶτον εἰς διάλυσιν σιδηροχλωριδίου, κατόπιν δὲ εἰς διάλυσιν κίτρινου σιδηροκυανιοκτελίου σχηματίζεται τὸ χρῶμα σιγμιαῖως καὶ ἀνεξίτηλως ἐκ τῶν δύο ἀλάτων ἐπὶ τοῦ ὑφάσματος. Αἱ ὡς ἐρρήθη ἐπὶ τῶν ὑφασμάτων παραγόμεναι ἢ ἐφαρμοζόμεναι χρωστικά ὕλη καλοῦνται ὑποκειμενικαὶ (subjectives)· ὅταν ὅμως πρὸς προταρμονγὴν αὐτῶν πρέπει νὰ μεσολαβήσῃσι ἄλλαι οὐσαί· σ τ ἱ μ α τ α ἢ προστίμματα (mordants γαλλ., Beize γερμ.) καλοῦνται αἱ χρωστικαὶ οὐσαὶ ἀντικειμενικαὶ (adjectives). Ὡς προστίμματα χρησιμεύουσιν ἰσῶς ἅλατα ἀργίλου (στετυηρίαι), σιδηροβλαβεῖς καὶ καπνιτῆρος, ἀλλὰ καὶ

άλλαι διάφοραι ουσίαι π.χ. ταννίνη. Ἐάν εισαγάγωμεν βαμβάκα εἰς διάλυσιν στυπτηρίας καὶ κατόπιν τὴν ἐκπλύνωμεν δι' ὕδατος μένουσι πάντοτε ἔχον στυπτηρίας ἐπὶ τῶν ἰνῶν· ἐάν ἐμβαπτίσωμεν νῦν τὴν προστιμματισθέντα οὕτω βαμβάκα εἰς ἀφέψημα ἐρυθροζύλου χρώνεται πολὺ ἐντονώτερον τοῦ μὴ προστιμματισθέντος, διότι ἡ στυπτηρία ἀποτελεῖ ἔνωσην μετὰ τῆς χρωστικῆς οὐσίας τοῦ ἐρυθροζύλου. Πολλάκις ἡ ἔνωσις γίνεται κατὰ πρῶτον λόγον μετὰ τῆς ἰνῆς καὶ κατὰ δεύτερον μετὰ τὴν χρωστικὴν οὐσίαν. Πολλάκις ἐπιδρῶσι τὰ στίγματα μετὰ τὴν χρωματισμὸν τροποποιούντα αὐτὴν (τροποποιητικὰ στίγματα = Modifications beizen) ἢ καθιστώντα αὐτὴν ζωηρότερον (aniviren). Ἡ βαρική ἀποτελεῖ σήμερον ἰδίαν ἐπιστήμην, τὸ δὲ περὶ αὐτῆς κεφάλαιον ἵπαιται γήρων ἐλακτῶν συγγραμμάτων, διὰ τοῦτο δὲν δύναμεθα ἐνταῦθα ἢ μόνον δι' ὀλίγων γραμμῶν νὰ ὁρίσωμεν τὰ κατ' αὐτὴν παρεμπνεύοντα εἰς τὰ εἰδικὰ ἔργα. π.χ. J. J. Hummel, Die Färberei und Bleicherei der Gespinnstfasern γερμ. μετάφρ. ὑπὸ Ed. Knecht, Berlin. 1888 — C. Meissner, Die Maschinen für Appretur-Färberei u. Bleicherei, Berlin 1887. — Wielmeyer, Die Entwicklung der Färberei usw. 1879. — Bolley, chemische Technologie der Spinnfasern κλπ.

Ἡ ἱστορία τῆς Β. ἔνε ἀρχαιστάτη. Οἱ Αἰγύπτιοι, οἱ Σύριοι, οἱ Πέρσαι, οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Ῥωμαῖοι ἐκαλιέργουν αὐτήν, χρησιμοποιοῦντες φυτικὰς ἢ ζωϊκὰς βαφάς, ὧν πολυτιμωτάτη ἡ ἐξ ὀστρέων πορφύρα. Ἀλλὰ καὶ τὰ ἀνόργανα χρώματα δὲν ἦσαν ἀγνώστα εἰς τοὺς Ἕλληνας, ὡς φαίνεται ἐκ τῶν ἐν Ἀκροπόλει ἀρχαιοτάτων πωρίνων ἀγαλμάτων, ὧν τὰ χρώματα ἐξετάσας ὁ ὑποφαινόμενος μετὰ τοῦ κ. Γ. Κρίνου εὗρεν ὅτι εἶσι καὶ τὰ σήμερον ἐν χρήσει ἤτοι ἐρυθρὸν κινναβάρειον, ἐρυθρὸν σιζηροξειδεῖον, κυανοῦν βασικὸν ἀνθρακικοῦ γαλικοῦ καὶ πράσινον χαλκοξειδεῖον. — Ὡς ὅμως ἐρρήθη διὰ τὴν κυρίως Β., ἐχρησιμοποιοῦντο φυτικά καὶ ζωϊκά χρωστικά οὐσία μέχρι τῶν μέσων τοῦ αἰῶνος μας. ὅτε πρῶτος ὁ Hofmann διὰ τῶν κλασσικῶν ἐπὶ τῆς ἀνίληνης ἐργασιῶν του (πρὸ λ. Ἀνελίν) καθίδρυσε τὸ βασιλεῖον τῶν ἐκ λιθανθρακοπίσης τεχνητῶν χρωστικῶν οὐσιῶν, αὗταις βαθμυδὲν ἐξήλειψαν σχεδὸν παντελῶς τὴν χρῆσιν τῶν ζωϊκῶν καὶ φυτικῶν βαφῶν. Εἰς τοῦτο συνετέλεσεν ἰδίως κατόπιν ἡ τεχνητὴ παρασκευὴ χρωστικῶν ὕλων παραγομένων ὥς τότε μόνον τῇ συνεργείᾳ φυτικῶν ἔργωνισμῶν (ἀλιζαρίνη ἰνδικὸν κλπ.). [Ο. Α. Ρ.]

Βάφρα Πόλις τῆς Ἀσίας. Τουρκίας ἐν τῇ βίλαϊτῳ Τραπεζοῦντος, κειμένη παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Κιζίλ-Ἰμαρά. Ἐχει 2500 κατοίκους. [Π. Π.]

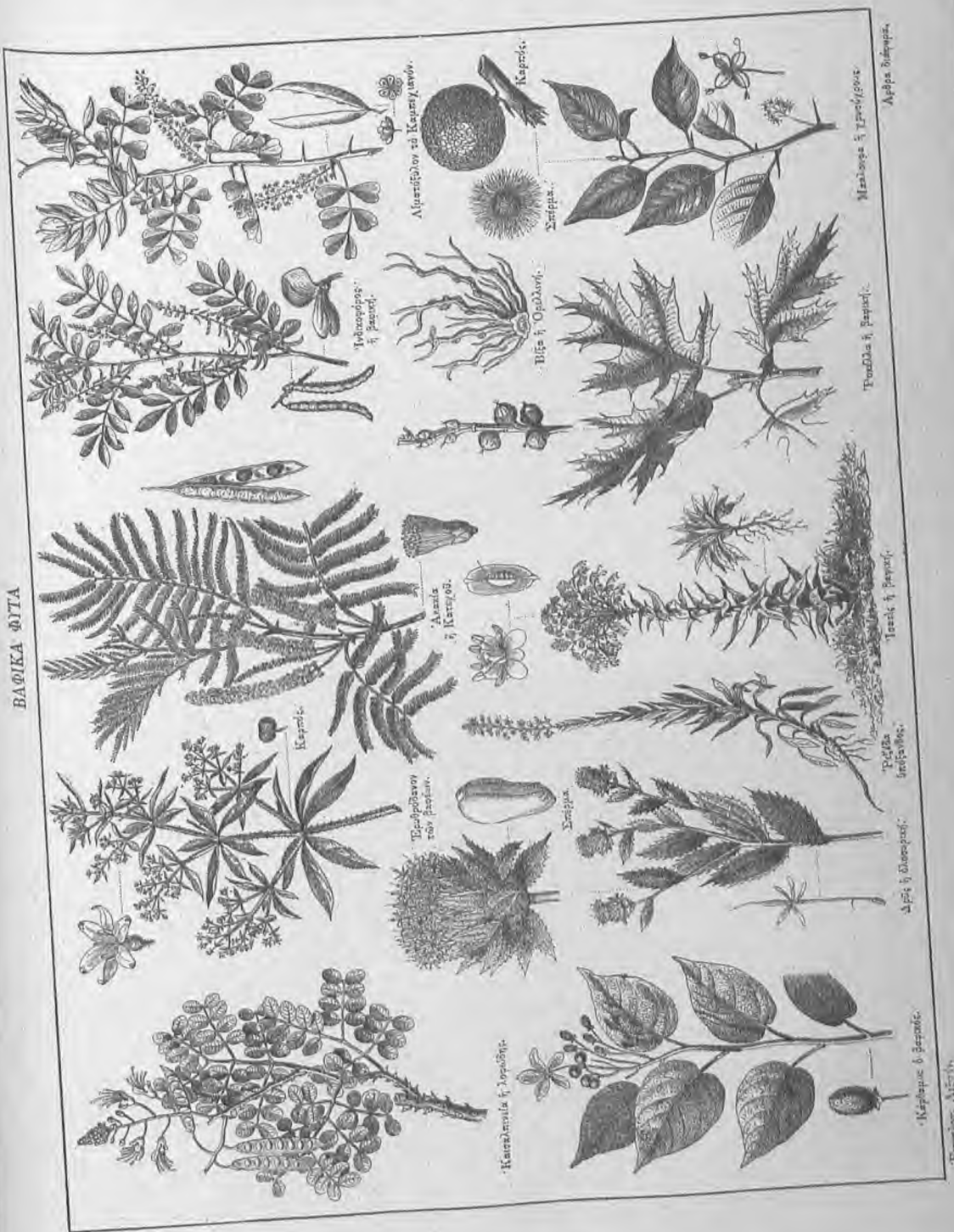
Βάφφιν-ὄρμος (Baffin-bai. Ὁ ὄρμος τοῦ Βάφφιν). Ὁρμος κατὰ τὴν Ἀπαρλίαν τῆς Β' Ἀμερικῆς, ὀνομασθεὶς οὕτω ὑπὸ τοῦ θαλασσοπόρου Γουλλιέλμου Βάφφιν, ὅστις πρῶτος εἰσῆλθ' ἐν αὐτῷ διὰ τοῦ στενοῦ τοῦ Δάβις, τῷ 1816. Ἐν τῷ ὄρμῳ τοῦτο γίνεται μεγάλη ἀλιεῖα φαλαίνων. [Π. Π.]

Βάχ (Joh. Sebastian Bach). Ὁ μέγιστος τῶν διαμαρτυρομένων ἐκκλησιαστικῶν μουσικῶν τῆς Γερμανίας, γενν. τῇ 11/21 Μαΐου 1685 ἐν Ἀϊσенаχ, ἀποθ. τῇ 17/28 Ἰουλ. 1750 ἐν Λειψία. Ἀπὸ νεαρᾶς ἡλικίας διακρίθει ὡς ἐξέχους μουσουργός, διηύθυνε ὀρχήστρας ἐν τισὶ γερμανικαῖς πόλεσι καὶ τελευταῖον ἐν Λειψία, ἀπὸ τοῦ 1723 μέχρι τοῦ θανάτου του. Διὰ τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ ἐμόρφωσεν ὁ Β. πολλοὺς μελοποιούς καὶ μουσουργούς καὶ συνετέλεσεν εἰς τὴν ἐπίδοσιν τῆς μουσικῆς ἐν τῇ πατρίδι του. Πρὸ πάντων ὅμως θυμιάζεται διὰ τὰς ἐξέχουσας καὶ πολυαριθμους μουσικὰς συνθέσεις του, ὧν τινὲς μὲν ἐδιδραμοῦντο ὑπ' αὐτοῦ, τὰ δὲ μέγιστον μέρος (πρὸ πάντων τὰ ἐκκλησιαστικὰ μέλη) ὑπὸ τῆς ἐν ἔτει 1850 πρὸς τὴν σκοπὴν τοῦτον ἐν Λειψία συστάσας Βαγείου εταιρείας (Bach-Gesellschaft). Ὁ χαρακτὴρ τῆς μουσικῆς αὐτοῦ εἶναι ὀψήλως καὶ σαμνός, διδακτικωτάτη δ' ἀποδίδει ἡ μελέτη ταύτης ἰδίως διὰ τὴν περὶ τὴν ἀντίστιξιν (contrapunto) δεινότητά τοῦ Β. [Π. Π.]

Βαχάβαλπουρ (Bahawalpur. ἢ Βαχάβουλπάρ, καὶ Δαουτποούτρα). Κράτος τῆς Ἰνδικῆς, φόρου ὑποτέλεις εἰς τὴν Ἀγγλίαν. κείμενον μετὰ τῶν 27°41' καὶ 30°25' Β Πλ. καὶ 69°30' καὶ 73°58' Δ Μ. τοῦ Γρην. Ἐχει ἐμβαδὸν 38,850 τεχλ., ὧν τὸ ἕκτον μόλις εἶναι καλλιεργήσιμον καὶ 573,494 κατ (1881), τὸ πλεῖστον Ἰνδοὺς, ὑπὸ ἰσχυρῇ ἡγεμονίᾳ. Ἐχει δὲ πρῶτον ὁμῶς νομον, κειμένην ἐπὶ τινος τῶν βραχίωνων τοῦ Σάκλεταχ, καὶ ἔχουσιν 13,635 κατ. καὶ κυριωτέρως πῖλεις τὴν Ἀχμέδποούρ (9,853 κατ.) καὶ τὴν Χαμπούρ (7,189 κατ.). [Π. Π.]

Βαχάβιτσι ἢ Βαχάβιτσι. Οἱ ὀπαδοὶ μωαμεθανικῆς τινὸς αἰρέσεως, ἀναφανείσας κατὰ τὸ δεύτερον ἡμίτιον τοῦ 19 αἰῶνος, ἰδίως ἐν ταῖς Ἀπαρλίαις τῆς Ἀραβίας, ἧς ὁ ἱδρυτὴς Μωχαμέτ-Ἰβν-Ἀβδ-ἔλ Βαχάβ ἐκῆρτε τὴν ἐπάνοδον τοῦ Ἰσλαμισμοῦ εἰς τὴν ἀρχικὴν αὐτοῦ ἀπλότητα. Ὁ αἰρεσιάρχης οὗτος διέτριψεν ἐπὶ μακρὸν ἐν Δαμασκῷ, καὶ συνήψε στενωτάτας σχέσεις μετὰ τῶν ἐκεῖ αὐστηρῶν μωαμεθανῶν θεολόγων· ἐπανελθὼν δ' εἰς Ἀραβίαν, ἤρξατο κηρύσσειν τὰς μεταρρυθμιστικὰς αὐτοῦ ἰδέας, καὶ δὲν ἐδράζονε νὰ προσελκύσῃ τινὰς ὀπαδοὺς. Καταδιωχθεὶς διὰ τὸ τοιμηρὸν αὐτοῦ κήρυγμα, ὁ αἰρεσιάρχης κατέφυγε ἐν Ἰανουάριον περὶ τοῦ 1760 εἰς Ἀραβίαν, ἀπὸ τῶν δὲ πολλὰ καταλιπὼν

ΒΑΦΙΚΑ ΦΥΤΑ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

συγγράμματα τῷ 1787. Ὁ Σέγγης τῆς Δε-
ρβιάς, ὅπου εἶχε καταρῦγῃ ὁ αἰρεσιάρχης,
Σαούθ ἐνέματι, ἀσπασθεὶς τὰ δόγματα τῆς
αἵρεσιως, προσεῖλκυσε ἐν αὐτῇ πολλοὺς
τῶν Μεδουίνων, γενόμενος δι' αὐτῶν κύριος
πίστης τῆς Μεσογείου Ἀραβίας, ἀπὸ τῶν συν-
δρῶν τοῦ Χεζζάς ἄχρι τοῦ Περσικοῦ Κόλπου.
Ὁ υἱὸς αὐτοῦ καὶ διάδοχος Ἀδδ-Ἀλ-Ἀζίζ,
μετὰ στρατοῦ ἐξ ἑκατοντακισχιλίων καὶ ἐπέ-
κεινα ἀνδρῶν, εἰσέλασεν ἄχρι τῆς χώρας τοῦ
Εὐφράτου καὶ τῶν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς
Περσίας κειμένων ἐπαρχιῶν τοῦ Βαχραῖν καὶ
τοῦ Ὀμάν, ὅς καὶ καθυπέταξεν. Τοῦτον δολο-
φονηθέντα τῷ 1805 ἢ 1806 διεδέχθη ὁ υἱὸς
αὐτοῦ Ἀδδ-Ἀλλάχ, ὅστις ἐξεστράτευσεν αὐ-
τὸς κατὰ τῶν Περσῶν καὶ ἐλεηλάτησε ἕνα
τῶν ἱερῶν αὐτῶν τόπων. Ἐῖτα δὲ στραφεὶς
πρὸς Δ ἐκυρίευσεν τὴν Μένκαν, ἐλεηλάτησε
τὴν Καάβαν καὶ εἰσέγαγεν ἐκεῖ τὴν νεὰν διδα-
σκαλίαν· ἐκεῖθεν, τῷ 1810, ἐξεστράτευσεν κατὰ
τῆς Μεδινᾶς. Τότε δ' ὁ τῆς Αἰγύπτου Μεχμέτ
τῆς Ἀλῆς ἐκέρυξεν κατ' αὐτοῦ τὸν πόλεμον· οἱ Β.
ἠττήθησαν κατὰ κράτος καὶ ὁ Ἰβράημ Πασσᾶς
ἐκυρίευσεν τὴν πρωτεύουσάν αὐτῶν Δεραί-
ζαν, ὅπου κατέστησεν Αἰγύπτιον διοικητὴν καὶ
συλλαβῶν τὸν Ἀδδ-Ἀλλάχ ἐπέμφεν εἰς Κων-
σταντινούπολιν, ἐνθα ἐθανάτωσαν αὐτὸν (1818).
Ἐκδιωχθέντος δὲ μετ' ὀλίγα ἔτη τοῦ Αἰγυ-
πτιοῦ διοικητοῦ, ἀνεκηρύχθη ἡγεμὼν ὁ υἱὸς
τοῦ Ἀδδ-Ἀλλάχ Τοῦρκος, ὅστις μετέφερε
τὴν θρόνον αὐτοῦ εἰς Ῥιζάδχ. Τῷ 1832 εἰσέ-
λασεν αὐτὸς εἰς Ἀραβίαν αἰγυπτιακὸς στρα-
τός, ἀλλ' ἐπαναστάντες οἱ Β. ἐξεδίωξαν τοὺς
Αἰγυπτίους, ἐξέλεξαν ἡγεμόνα τῶν τῶν ὑπὸ
τούτων ἐκβροντισθέντα Φαϊζούλ, ὅστις μετ'
ἐπανειλημμένας περιπετείας, ἠττηθεὶς καὶ
ἀνακτῆσας εἶτα τὸν θρόνον του, ἀπέθανε τῷ
1870. Νῦν δὲ βασιλεύει τῶν Β. ὁ υἱὸς τούτου
Σαούθ. Τὸ βασίλειον τῶν Β. ἀπολέσαν τὴν
προτέραν σπουδαιότητα αὐτοῦ, ἀποτελεῖται νῦν
ἐξ 11 ἐπαρχιῶν, 316 χωριῶν καὶ ἔχει 1 1/2
ἐκατομμύριον κατ. καὶ πρωτεύουσάν τὴν Ῥι-
ζάδχ. Οἱ Β. παραδέχονται τὸ κύρος τοῦ Κο-
ρανίου, οὐχὶ ὁμῶς καὶ τὸ τῶν ὑπομνηματιστῶν
καὶ ἐρμηνευτῶν αὐτοῦ, ἀπορρίπτουσιν ἐπίσης
καὶ τὴν παράδοσιν. [Π.Κ.]

Βαχάμαι νήσοι ἢ **Λουκαϊκαί**
(ἐκ τοῦ Los Cayos=κόπελοι, χωράδες)
σειρὰ νήσων τῶν Δ' Ἰνδιῶν. τῇ Ἀγγλίᾳ ἀνή-
κουσαι ἀπὸ τοῦ 1783, ἐξαπλούμεναι κατὰ ΝΔ
διεθύνουσιν ἑκατέρωθεν τοῦ Β τροπικοῦ κύκλου
ἐπὶ τόξου μήκους 1100 χιλίσμ., καταλήγοντος
πρὸς τὴν νήσον Αἰτὴν καὶ τὰς Μικράς Ἀν-
τίλλας — Αἱ Β. νῆσοι ἀποτελοῦσι τὰς ὑψηλο-
τέρας κορυφὰς κορὰ λ λ ι ο γ ε ν ο ὦ ς καὶ
ἡμιμόδες ὁρεσίδου ὑποθαλάσσιου, αἵτινες
ἀνεργάμεναι ἀποκρήμνως καὶ σχεδὸν καθόλως
ἐκ βάθους 3000—4000 μέτρων. ἐξέχουσι τῆς
ἐπιφανείας τοῦ ὠκεανοῦ κατὰ μέσον θρόν μὲ-

λις 5—10 μέτρα, τινὲς δὲ 20—30 μ. ἐνθ' αἱ
πλεῖστοι μόνον κατὰ τὴν ἀμπώτιδα ἀποκα-
λύπονται τοῦ θαλάσσιου ὕδατος. Συνίστανται
δὲ αἱ χθαμαλαὶ καὶ ἀλιτενεῖς αὗται νῆσοι ἐκ
στρωματιῶν νεωτάτου ἀδβεσταλίθου μετὰ κογ-
χυλίων, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐξαπλοῦνται μαργακὰ
καὶ πηλώδη στρώματα, καλυπτόμενα ὑπὸ φυ-
τικῆς γῆς. Ἐκ τούτων 29 νῆσοι εἶνε μεγά-
λαι (ἡ ὑψίστη ἢ μικρὰ Σ α λ β α δ ὠ ρ. ἔχει
ὕψος 125 μ.) 661 εἶναι νησιζόντες βράχοι καὶ
2187 σκόπελοι, προσέτι καὶ μέγας ἀριθμὸς
ὀράλων. Διὰ τοῦτο καὶ λίαν ἐπικινδύνα τὰ
μέρη ταῦτα τοῖς ναυτιλλομένοις. Αἱ Β. νῆσοι,
ὧν τὸ ἐμβαδὸν 13960 τ.μ., ἔχουσι πληθυσμὸν
περίπου 40.000 κατ. ἐν οἷς οἱ πλεῖστοι Αἰ-
θιοπεῖς. Ὡς πρὸς τὰ ὑποθαλάσσια στήθη ἐπὶ
τῶν ὁσίων κεῖνται αἱ νῆσοι αὗται ὑποδια-
ροῦνται εἰς διαφόρους ομάδας, ἐξ ὧν ἡ βρειο-
τάτῃ ἐπικεῖται ἐπὶ τοῦ μικροῦ Βαχαμικοῦ
στήθους νοτιώτερον ταύτης ἐξαπλοῦνται τὸ
μέγα ὑποθαλάσσιον στήθος (96000 τ.μ.),
ἐπὶ τοῦ ὁποῦ αἱ νῆσοι Ἀ ν θ ρ ο ς ἢ Ἀ γ.
Ἀνδρέας

Εἶνε δὲ διχρημέναι αἱ νῆσοι ὑπὸ τῶν Ἀγ-
γλῶν εἰς δύο διοικήσεις, α' Τὸ κυδερνεῖον
τῶν Β. μετὰ πρωτεύουσας Ν ἄ σ σ α ν (8000
κατ.) ἐπὶ τῆς νήσου ἢ Ν ε α Π ρ ὀ ν ο ι α (Ν.
Providence)· ταῦτο εἶναι ἡμιανεξάρτητον,
ὡς καὶ πολλαὶ ἄλλαι κτήσεις Ἀγγλικάι· καὶ
β' αἱ νῆσοι Τ ο ὕ ρ κ καὶ Κ α ἰ κ δ ε ὑπαγό-
μεναι εἰς τὸν διοικητὴν τῆς Ἰαμαϊκῆς. Εἰς
τὰς Β. νήσους ἀνήκει καὶ ἡ Γουαναχάνη ἢ
Ἀ γ. Σωτήρ, ἣν πρῶτον ἀνεκάλυψεν ὁ Κολόμ-
βος τῇ 12 Ὀκτ. 1492. [Κ.Μ.]

Βαχαριέχ. Ἐπαρχία τῆς Κάτω Αἰγύ-
πτου, ἔχουσα 7 διοικήσεις, 335 χωρία καὶ
86.545 κατ. [Π.Π.]

Βαχέα (ἢ Ἀγιος Σωτήρ). Ἡ μετὰ τὸ
Ῥίον Ἰανέρον καὶ τὸ Περναμπούκον μεγίστη
τῶν πόλεων τῆς Βρασιλίας, πρωτεύουσα ταύτης
ἀπὸ τῆς κτίσεώς της (1549) μέχρι τοῦ 1778.
ἔχει 80.000 κατ. (1890). Κεῖται δ' ἐπὶ τῆς
ἀνατολικῆς ἀκτῆς τοῦ κόλπου τῶν Ἀγίων
Πάντων, οὗ ἡ εἰσοδὸς κοσμουμένη ὑπὸ ἐκα-
τοντάδος καὶ πλέον καταρύτων νησιῶν εἶναι
γραφικωτάτη [Π.Π.]

Βάχλια. Κώμη τοῦ δήμου Ἐλευσίνος τῆς
Γόρτυνος ἐπὶ κελιάδῃ· ἐν ταῖς νοτίαις ὑπω-
ρείαις τοῦ Ἀφροδισίου ὄρους καὶ ἀνω τῆς
δεξιᾶς ὀχθῆς τοῦ Λαδωνος, ἔχουσα δημ. σχο-
λεῖον καὶ 759 κατ. (1889) γεωργούς καὶ
ποιμένας. Παρ' αὐτῇ εὐρέθησαν ἱχθυ ἀρχαίας
ἀκροπόλεως καὶ ἄλλα λαξευτῶν λίθων λείψανα,
πιθανῶς δ' ἔκειτο ἡ πρὸ Πausanias μνημονευο-
μένη παραλαδώνιος κώμη Θαλιάδας. [Γ.Πδ.]

Βάχμαν (Gottlob Ludwig Ernst
Bachmann), Γερμανὸς ἐλληνοεὐστ. γενν. τῇ
21/1 Ἰαν. 1792 ἐν Λιψία, ἀπεθ. τῇ 3/15 Ἀπρ.
1881. Ἐκρημάτισε γυμνασιάρχης καὶ εἶτα

καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου ἐν Ῥώστον. Μετ' ἐπιμελείς ἐρέοντας ἐν πολλαῖς εὐρωπαϊκαῖς βιβλιοθήκαις ἐξέδωκεν «Ἑλληνικά ἀνέκδοτα» (Λιψ. 1828, εἰς 2 τ.) τὴν Ἀλεξάνδρην τοῦ Λυκόφρονος (Λιψ. 1830) καὶ τοὺς σχολιαστὰς αὐτῆς (Ῥωστ. 1848. 1891) καὶ Σχόλια παλαιὰ εἰς τὴν Ἰλιάδα (Λιψ. 1835-38) [Π.]

Βάχοδον. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Βδοενῶν τῆς Μακεδονίας, οἰκούμενον ὑπὸ 1000 περίπου βουλγαροφώνων χριστιανῶν. [Ε.]

Βαχός. Χωρίον τοῦ δήμου Καρυοπόλεως τῆς ἐπαρχ. Γουβίου, ἔχον ἑλλην. καὶ δὴμ. σχολεῖα καὶ 488 κατ. τῇ 1889. [Π.]

Βαχούρ (ἔερ = νέος) οἱ τὲ Ταλμούδ σπουδάζοντες μαθηταί. [Σ.Π.]

Βαχράν (νῆσοι). Πολύνησον ἐν τῷ Περσικῷ κόλπῳ κατὰ τὴν ἀραβικὴν παραλίαν. Τὸ ἔδαφος τῶν νήσων τούτων εἶναι γόνιμον καὶ περᾶγει βόμβικα, σῦκα καὶ φεϊνίκας, ἐν δὲ τοῖς ὑψάλοις αὐτῶν ἀλιεύονται μαργαριτοφόρα ὄστρακα. Ἐχουσι μίαν μόνον πόλιν καὶ τινὰ χωρία. [Π.Π.]

*** ἀχτιγαρέ.** Ὅρειοι λαοὶ τῆς Δυτικ. Περσίας, οἰκοῦντες εἰς τὰ ὑψηλὰ μέρη τοῦ Λουριστάν, καὶ ἀνερχόμενοι εἰς ἡμῶν περίπου ἑκατομμύριον. Διαγούσιν εἰς τοποθεσίας δυσπροσίτους, ἐν χωρίοις ἀποτελουμένοις ἐξ 20 ἢ 30 καλυθῶν. Εἶναι δὲ γενναῖοι καὶ ῥιψοκίνδυνοι. [Π.Π.]

Βαχταεὶ χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Δοριαν τῆς Μακεδονίας, ἔχον περὶ τοὺς 370 κατ. μουσουλμάνους. [Ε.]

Βγέλα (ἢ Βιάλα). Πρωτ. νομοῦ ἐν τῷ ῥωσικῷ κυβερνήτῳ Σγέβλεξ (Πολωνία), ἔχουσα γεωργίαν, κτηνοτροφίαν, ἐργαστάσια λιγῶν ὑφασμάτων, βυρροδέφεια καὶ 19 435 κατ. σταθ. σιδηροδρόμου. [Π.Π.]

Βγελάγια (Bjelaja, ἥτοι Λευκὰ ποταμός). Ποταμὸς τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ῥωσίας ἐν τοῖς κυβερ. τοῦ Οὐρά καὶ Ὁρειμούργου. Πηγάζει ἀπὸ τῶν Οὐραλίων ὄρεων, δέχεται τὸν Οὐράν καὶ ἀκβάλλει εἰς τὸν Κάμαν, μετὰ τοῦν 1200 χιλ. [Π.Π.]

Βγελγορόδ (Bjelgorod. Βελόγραδονσκι, Λευκὸ πόλις). Πόλις τῆς εὐρωπαϊκῆς Ῥωσίας, ἐν τῷ κυβερνήτῳ Κούρς παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Δονέτς. Κατ 20 236 τῇ 1883. [Π.Π.]

Βγελοδοῖεσχ (Bjelowjesch. ῥωσιστὶ Βγελοδοισχάγια Πούστογα ἥτοι Βασιλικὸν Δάος τοῦ Βγελοδοῖεσχ.) Τὸ μόνον εἰσέτι παρθένον δάος τῆς Εὐρώπης, ἐν τῷ ῥωσικῷ κυβερνήτῳ Γρόδνω τῆς Λιθουανίας. Ἐλαβε τὸ ὄνομα ἀπὸ τῆς ἐν τῷ μέσῳ σχεδὸν αὐτοῦ κί-μης Βγελοδοῖεσχ. [Π.Π.]

Βγело-όζερὸν (Bjeloozero. Λευκὴ λίμνη). Μεγάλῃ λίμνῃ τῆς Εὐρ. Ῥωσίας, ἐν

τῷ κυβερνήτῳ Νοβογορόδ, ἔχουσα ἐπιφάνειαν 1125 χμ. Ἰννοῦται μετὰ τῆς Ὀνέγας διὰ διωρυχὸς εἰσρέουσιν εἰς αὐτὴν πολλοὶ μικροὶ ποταμοὶ καὶ πηγάζει ἐπ' αὐτῆς ὁ Τσέκονας [Π.Π.]

Βγελοπόλις (Bjelopolje). Πόλις τῆς Εὐρ. Ῥωσίας, ἐν τῷ νομῷ Σούμ τοῦ κυβερνήτου Χαριόβου, παρὰ τοὺς ποταμούς Βγελόραν καὶ Κρύβαν ἔχει 10 818 κατ. (1884). Ἐκτίσθη τῇ 1672. [Π.Π.]

Βγερνός ἡ Βγερνὸ καὶ ὑπὸ τῶν ἰθαγενῶν Ἀλματῷ. Πρωτ. τῆς ῥωσικῆς ἐπαρχίας Σεμιργετοχίνσκις, ἐν τῷ Τουρκεστάν. Ἐκτίσθη τῇ 1855, καὶ ἔχει 17 544 κατ. ὧν οἱ πλεῖστοι ἰθαγενεῖς [Π.Π.]

Βδέλλα (Ζωολ.) (Hirudo λατ.) Γένος σκολήκων τῆς τάξεως τῶν Βδελλοειδῶν καὶ τῆς ὁμοιογενείας τῶν Γναθοβδελλῶν. Ζῶα ἥποδα, στερούμενα σμηρίγγων, ἅτινα πλὴν τῆς ἐλλείψεως ταύτης διακρίνονται τῶν λοιπῶν τῆς αὐτῆς συνομοταξίας ἐκ δύο δίσκων ἢ κοτυληδόνων, ἃς φέρουσιν εἰς ἀμφοτέρω τὰ πέρατα τοῦ σώματος καὶ δι' ὧν προσκολλῶνται ἐπὶ τῶν διαφόρων ἀντικειμένων. Ἐν τῷ βάθει τοῦ προσθίου δίσκου εὐρεται τὸ στόμα, ἔχον τρεῖς προντωτὰς σιαγόνας, δι' ὧν ὁ σκώληξ αὐτὸς διασχίζει τὸ δέρμα ὅπως ροφήσῃ αἷμα. Τὰ ζῶα ταῦτα βιοῦσιν ἐντὸς τῶν ὑδάτων τῶν ῥυάκων καὶ ἐλ' ὧν εἶδη τινὰ εἶναι χερσαῖα οἶον Β. ἢ Κεῦλανικὴ, εὐρισκομένη εἰς τὰ δάση τῆς Κεῦ-λάνης καὶ προσβάλλουσα τοὺς πεζῇ βαδίζοντας. Ἐπίσης ἐν τῇ Χιτῇ ὑπάρχει ὁμοία Β. Μέγας ἀριθμὸς Β. χρησιμοποιοῦνται ἐν τῇ ἱατρικῇ, περὶ ὧν βλ. κατωτέρω ἐν λ. Βδέλλαι ἱατρικαί. Αἱ Β. ἔχουσι σῶμα ἐπίμηκες, ἐπίπεδον πρὸς τὴν κοιλίαν καὶ κυρτὸν πρὸς τὰ νῶτα ἐξωγκωμένον κατὰ τὸ μέσον, ἀμβλύ πρὸς τὰ ὀπίσθεν καὶ λεπτὸν πρὸς τὰ ἔμπροσθεν, ὑποδιαίρουμένον εἰς 95 εὐδιακρίτους δακτυλίουσιν συστελλόμενοι δὲ λαμβάνουσι σχῆμα ἐλαίας. Τὸ στόμα αὐτῶν κεῖται ἐν τῷ βάθει τῆς προσθίας κοτυληδόνος πρὸς τὰ κάτω καὶ ἔμπροσθεν εἶναι διχέλιον ἐσχηματισμένον ὡς δικύγιον αὐλοῦ καὶ φέρει τρεῖς σιαγόνας, μίαν μεσαίαν πρὸς τ' ἄνω καὶ δύο πλαγίας πρὸς τὰ ὀπίσω, πεπιεσμένας πάσας, ἐπιπεδοκύρτους, ὑπολευκούς, ἰσογυνοῦσας, καὶ καταφυόμενας ἐν τῇ σαρκὶ διὰ ῥίξης ἔχουσι δὲ μίαν πλευρὰν ἐλευθέραν, κυρτὴν, ἀλμυρὰν, κοσμημένην ὑπὸ ἐξήκοντα περίπου ὀδοντίσκιων. Αἱ σιαγόνες συνήθως κείνται ἐν καλῷ τῇ τοῦ ὀπισθίου τοιχώματος τοῦ στόματος, ὅταν θέλει νὰ μεταχειρισθῇ ταύτας ἡ Β. προεκτείνει τὸ ἀνώτερον χεῖλος, ἐνθὺ τὸ βάθος τοῦ στόματος ταπεινῶνται καὶ ἐφαιρμύζει ἐπὶ τοῦ δερμτος· εἶτα τὰ δύο χεῖλη συστέλλονται καὶ ἐκδιπλοῦνται πρὸς τὰ ἔσθθεν, τότε δ' ἡ κοτυληδὼν καθίσταται σχεδὸν κυκλική, τὸ βάθος τοῦ στόματος ἀνυψῶνται, τὸ δέρμα ἐσφραγίζεται ὡς πληρώση τὸ κενὸν καὶ αἱ σιαγόνες εἰ-

έρχονται τῶν κολεῶν αὐτῶν ἡ συστολή τῶν ἐπιμήκων καὶ ἐγκαρσίων ἰνῶν τῶν σχηματιζομένων μέρος τοῦ ἰστού αὐτῶν ἐπιφέρει τὴν ἔξοδον τῶν ὀδοντίσκιων, ἐνῶ συγγερνῶς ἐκαστὴν σιαγῶν ἔλκεται ἐκ τῶν ἐμπροσθεν πρὸς τὰ ὀπισθεν διὰ τῶν μυῶν τῶν καταφυσμένων ἐν τῇ ρίζῃ αὐτῶν οὕτως παράγονται τρεῖς γραμμικαὶ σχισμαί, συναντῶμεναι ἐν τῇ μέσῃ καὶ ἀποτελεῖσαι ἀστέρα μετὰ τριῶν ἀκτίνων. Ἡ μύζησις τοῦ αἵματος τελείται διὰ τῆς ἐνέργειας τῆς σταματικῆς κοτυληθδόνος καὶ τοῦ φάρυγγος, ἅτινα κυκλοῦσι μυϊκὰ ἴνες, καὶ διὰ τῶν περισταλτικῶν συστολῶν τοῦ οἰσοφάγου, ὅστις εἶναι βραχύς, μεμβρανώδης, ὀλίγον τι ἐρρυτιδωμένος κατὰ μήκος καὶ ἀπολήγων εἰς ἰσχυρὸν σφιγκτῆρα· ὁ στόμαχος συνίσταται ἐκ σειρᾶς ἑνδεκα θυλάκων, συγκαινωνούντων πρὸς ἀλλήλους διὰ στενοῦ πόρου καὶ ὧν ἕκαστος πλὴν τοῦ πρώτου φέρει πλαγίως διπλοῦς τυφλοὺς σωλήνας, οἱ ὅποιοι ἐν τῇ τελευταίῃ θυλάκῳ ἔχουσι τὸ αὐτὸ μήκος πρὸς τὰ ἔντερα· ὁ πυλωρὸς περιβάλλεται ὑπὸ ἰσχυροῦ σφιγκτῆρος καὶ τὰ ἔντερα, ἅτινά εἰσι λεπτά καὶ βραχεὰ εὐρύνονται κατὰ τὸ ἄκρον. Ἡ ἔδρα ἀνοίγεται ἐπὶ τοῦ νώτου ἐν τῇ βάσει τῆς σπινθίας κοτυληθδόνος· ὁ στόμαχος κατ' οὐδὲν συντελεῖ εἰς τὴν ἐκμύζην τοῦ αἵματος, γενομένην διὰ τῆς συστολῆς τῶν μυῶν τῶν καταφυσμένων ἐν τῇ ἐξωτερικῇ ἐπιφανείᾳ τοῦ οἰσοφάγου, καὶ ἀφ' ἑτέρου ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τῶν τοιγυρίων τῶν σώματος. Οὕτω δυνάμεθα νὰ κώψωμεν Β. ἐνῶ τρέφεται χωρὶς νὰ παρεμποδίσωμεν τὸ ρεῦμα τοῦ αἵματος.

Τὸ αἷμα τῶν Β. εἶναι ἐρυθρόν· ἡ κυκλοφορία τελείται διὰ τεσσάρων ἐπιμήκων ἀγγείων, ἑνὸς νωτιαίου, ἑνὸς κοιλιακοῦ καὶ δύο πλαγίων. Ἡ τοῦ αἵματος κίνησις συντελεῖται διὰ τῶν πλαγίων ἀγγείων, συστελλομένων ἀμοιβαίως· τὸ νωτιαῖον ἀγγεῖον σπανίως συμμετέχει καὶ ὠθεῖ τὸ αἷμα ἐκ τῶν ὀπισθεν πρὸς τὰ ἐμπροσθεν. Ἡ ἀναπνοὴ γίνεται διὰ τοῦ δέρματος. Τὸ νευρικὸν σύστημα συνίσταται ἐκ σειρᾶς γαγγλίων, ὧν τὸ πρῶτον διλοδον ἐνοῦται τῇ ἐπομένῳ διὰ οἰσοφαγικοῦ δακτυλίου· ἡ ἄλυσις τῶν γαγγλίων περιλαμβάνουσα 23 τοιαῦτα καταλήγει εἰς τὴν ἔδραν, ἐξ ἑκάστου δὲ γαγγλίου γεννῶνται πολλοὶ νευρικοὶ κλάδοι· ἐπὶ τοῦ ἀνωτέρου χεῖλους διακρίνονται περὶ τοὺς 10 ὀφθαλμούς. Αἱ Β. εἶναι ἀνδρῶν. Τὰ ἄρρενα ὄργανα ἀποτελοῦνται ἐξ ἑνῆς ζευγῶν ὀργάνων, συνενουμένων δι' ἀπαγωγικῶν σωλήνων ἀποληγόντων ἐν συσταλτικῇ θυλάκῳ ἐν ᾧ καίται τὸ πέος μετὰ τῆς θήκης αὐτοῦ· τὸ πέος ἔχει ἀνὰ μέσον τοῦ 27ου καὶ 28ου δακτυλίου. Τὰ θήλεια ὄργανα σχηματίζονται ἐκ δύο ὠσθηκῶν, ὧν ὁ ὠσθηγὸς φέρει ἐν τῇ αὐτῇ μήτρᾳ, ἧτις κοινώνει πρὸς τὰ ἔσωθεν διὰ κολεοῦ καὶ ἐγκαρσίου πόρου κειμένου περὶ τὸν τριχοστόν τρίτον δα-

κτύλιον. Ἡ γονιμοποίησις τελείται ἀμοιβαίως, μεταξὺ δύο ατόμων συμπλησιαζόντων ἄλληλα τῇ κοιλίᾳ πρὸς τὴν κοιλίαν, ἀλλ' ἀνεστραμμένως. Κατὰ τὴν ἐγκυμοσύνην διαρκοῦσαν 26 ἡμέρας, οἱ πρὸς τοὺς γεννητικούς πόρους δακτύλιοι ἐξογκοῦνται κυκλοτερώς καὶ ἀποτελοῦσι τὴν καλουμένην ζώνην· ὁ τοκετὸς τῶν ὠν τελείται ἐν κουκουλίσι σπογγώδεσι, ἐκκρινομένοις ὑπὸ τοῦ δέρματος τοῦ ζώου καὶ σχηματιζομένοις περίε τῆς ζώνης· ἡ Β. θέτει ταῦτα ἐκτὸς τοῦ ὕδατος ἐν στοαῖς ἃς ὀρύσσει ἐν τῇ ὑγρᾷ γῇ καὶ ἐξ ὧν ἐξέρχεται ἀπασυρμένη· αἱ ὀπαὶ τῶν κουκυλίων μετὰ ταῦτα κλείονται ἀμέσως. Ἡ ἐκκόλαψις ἐπέρχεται μετὰ 25 ἢ 28 ἡμέρας· καὶ κατὰ ταύτην αἱ Β. ἔχουσι μήκος 2 ὀρεκατομ. εἶναι ὑπόλευκοι, διαφανεῖς, νηματώδεις καὶ οὐδεμίαν ὑπομένουσι μεταμorfώσιν.

Ἡ χρῆσις τῶν Β. ἐν τῇ ἱατρικῇ, ἡ ἐξάντλησις τῶν ἐλῶν τῆς Εὐρώπης, καὶ αἱ δυσχερεῖαι τῆς μεταφορᾶς, ἀνέπτυξαν ἰδιαιτέραν βιομηχανίαν, τὴν καλουμένην βδέλλα καμία. Αἱ Β. ἐγκλείονται εἰς τενάγη, ἐνθα πολλαπλασιάζονται καὶ ἐν οἷς διατρέφονται διὰ γεγηρακῶτων ἰππῶν οὓς εἰσάγουσιν ἐκεῖ, καὶ βῶων προωρισμένων διὰ σφαγῇν. Συλλεγόμεναι πρὸς ἀποστολὴν ἀρίνονται νήστεις ἡμέρας τινάς. Αἱ Β. ἀναλόγως λαμβάνουσι πλείοτερον αἷμα ὅταν εἶναι μικρότεραι. Συνήθως μετὰ τὴν χρῆσιν ρίπτονται αἱ Β., ἐν τοῦτοις πολλάκις διατηροῦνται ἐν ἀγγείοις ἡμιπεληρωμένοις, ἀφοῦ δι' ἄλατος καὶ δι' ὕδατος μετ' ἔξους ἀναγκασθῶσι νὰ ἐμέσῳσι τὸ αἷμα. Πᾶσα Β. πικρομένη μεταξὺ τῆς χειρὸς καὶ συστελλομένη ἐν σχήματι ἐλαίας, εἶναι καλὴ πρὸς χρῆσιν. [Ν. Α.]

Βδέλλα (Bdella) ὑπὸ τὸ αὐτὸ ὄνομα εἶναι γνωστὴν καὶ ἄλλοι Β., ἔχον σῶμα ἐπίμηκες, καὶ κεραίας μικράς, ἔρπον δ' εἰς τὸ ἔδαφος. [Ν. Α.]

Βδέλλα ιατρικαί. Τὰ εἰς τὴν ἱατρικὴν χρῆσιμα βδέλλων εἶδη εἶναι 1) ἡ ἱατρικὴ Β. *hirudo medicinalis*· 2) ἡ πρᾶσινη Β. *hirudo officinalis*· 3) ἡ μέλαινα Β. *hir. obscura*. Ὑπάρχουσι δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ εἶδη διαφέροντα κατὰ τόπους, καὶ ἅτινα παραλείπονται. Ἡ πρᾶσινη εἶναι συχνότερα ἐν τῇ μεσημερινῇ Εὐρώπῃ, αἱ δὲ δύο ἄλλαι ἐν τῇ βορείᾳ. — Αἱ Β. ἐνεκεν τῆς ἰδιότητος αὐτῶν νὰ ἐκμύζωσιν αἷμα, χρησιμεύουσιν εἰς τὴν ἱατρικὴν πρὸς τοπικὴν ἀφαίμαξιν, ὅπου αὕτη ἐνδείκνυται, τοῦ αἵματος ἀφαιρουμένου πάντως ἀπὸ τῆς βλης αὐτοῦ ποσότητος. Ἐκάστη Β. ἰσχυρὰ εὔσα, ἀναμύζῃ κατὰ μέσον θρον 10 γραμμάτια αἵματος, ὥστε ἀνάγχει προσβολῆς 8-10 βδέλλων πρὸς μετρίαν ἀφαιμαξίν. Ἡ Β. ἐκμύζῃ τὸ αἷμα προσκολλημένη ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σώματος διὰ τοῦ κενοῦ, ὅπερ ποιεῖ κατὰ τὸ πρόσθιον αὐτῆς ἄκρον, καὶ συγκατασπῆμένη ἐπὶ διὰ τῶν

πολλῶν ἐκεῖ ὁδοντώσεων. (Βλ. ἀνωτέρω λ. Βδέλλα). Καθ' ἣν θέσιν ἡ Β. προσκολλάται γίνονται ἐνίοτε ἐρεθισμοὶ καὶ ἀποστήματα, ὁπερ ὅμως δὲν συμβαίνει ἐκ δηλητηριώδους τῶν βδελλῶν ιδιότητος, ὡς οἱ πολλοὶ πιστεύουσιν. Ἡ Β. ἐκμυζᾷ αὖθις αἷμα μετὰ τινὰς ἡμέρας, ἢ μετ' ἐλίγας ὥρας, ἂν τότε ἀποπιέσωμεν τὸ ἐν αὐτῇ αἷμα, ἀλλ' ἔννευ βίαις. Αἱ Β. φέρονται ἢ ἀπ' εὐθείας, καθ' ὃ μέρος εἶναι ἀνάγκη, ἢ ἐγκλεισμέναι ἐν μικρῇ ποτηρίῳ. Εὐκέλως αὗται προσκολλῶνται, ἂν τὸ μέρος, εἰς ὃ προσάγονται, εἶναι ὑγρὸν ἢ ἀπαλόν. Προσκολλῶνται δὲ ταχισταί, ἂν ὑγρανθῶσι τὰ χεῖλη τοῦ ποτηρίου δι' οἶνου, καὶ λίαν ζιγηρῶς, ἂν πρὸ μίας περιπου ὥρας ἦσαν ἐκτὸς τοῦ ὕδατος. Ἡ Β. ῥαντισθεῖσα δι' ἀλατούχου ὕδατος ἢ ἐπιπασθεῖσα ἄλατι κοινῶ ἀποκολλάται. Ὅταν ἡ Β. προσκολληθῇ καὶ ἐκμυζῇ, λέγομεν ὅτι ἡ βδέλλα βθάλλει. [Σ.Μ.]

Βδελλοκομία, βλ. Βδέλλα.

Βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως. Ἡ

φράσις φέρεται τὸ πρῶτον παρὰ τῷ προφῆτῃ Δανιήλ ἐπαναλαμβάνεται δ' ἐν τῷ κατὰ Ματθαίου καὶ τῷ κατὰ Μάρκον εὐαγγελίῳ. Οἱ 'Ιουδαῖοι, καὶ μετ' αὐτοὺς οἱ πρῶτοι χριστιανοί, βδελύγματα ἐκάλουν τὰ σεβάσματα τῶν ἰθνηκῶν, καθόλου δὲ πᾶν εἶδωλον καὶ πᾶν ἐκτύπωμα ἀνθρωπόμορφον ἢ ἀνάθ' οἱς θὲ τοιοῦτου ἐν τῷ 'Ιερῷ, ἐθεωρεῖτο ὡς εἰκὼς βεβήλωσις τούτου, καὶ προμήνυμα ἐρημώσεως. Κατὰ τινὰς τῶν πατέρων τῆς ἐκκλησίας ἡδ. ἐρ. εἶναι ὁ Ἀντίχριστος, ὅστις μέλλει νὰ πιστευθῇ ὅτι εἶναι ὁ Χριστός, θὰ ἔλθῃ δ' ἐπ' ἐρημίᾳ τοῦ κόσμου. [Π.]

Βεάρν (Bearn, Beneharnum καὶ Navarra inferior). Ἀρχαία ἐπαρχία τῆς Γαλλίας καὶ μία τῶν 32 αὐτῆς στρατιωτικῶν διοικήσεων. Εἶχε πρωτεύουσιν τὴν Πώ. Κατακτηθεῖσα διαδοχικῶς ὑπὸ 'Ρωμαίων, Γότθων, Φράγκων, καὶ Γασκώνων, ἀπετέλεσε, κατὰ τὸν Θ' αἰῶνα, ἰδιώτερον κληρονομικὸν Κράτος, ἐξ οὗ ἐλασεν ἡ Γαλλία τὸν ἐνδοξόν βασιλέα τῆς 'Ρωθίκου Δ'. Τῷ 1620 προστρεφθῆναι εἰς τὴν Γαλλίαν ὑπὸ Λουδοβίκου τοῦ ΙΓ', καὶ τῷ 1790 διενεμήθη εἰς τοὺς νομούς τῶν Κ. Πυρηνάων καὶ τῆς Λάνδης. [Π.Π.]

Βεβαία χρονολογία δικονομικῶς σημαίνει πᾶσαν χρονολογίαν ἔχουσαν κύρος καὶ ἰσχύουσαν ἀπέναντι πάντων· εἰδικώτερον δ' ἡ ἔννοια αὐτῆς κέκτηται σπουδαιότητα ἐπὶ ἐγγράφων, ἔνεκα τοῦ κινδύνου τῆς προχρονολογήσεως αὐτῶν. Καὶ ἐπὶ μὲν δημοσίων ἢ ἐγγράφων ὑπάρχει διὰ τῆς συμπράξεως τῆς ἀρμοδίας ἀρμοδίας ἀρχῆς ἐν τῇ καταρτισμῷ αὐτῶν· ἐπὶ ἰδιωτικῶν ὅμως ἰσχύει δ' κανὼν scripturae privatae non faciunt fidem dati sui contra tertios, ἥτοι ὅτι δὲν ἔχουσι Β. χρονολογίαν κατὰ τρίτων, ἥτοι κατὰ πάντος μὴ μετὰσχόντος τῆς συντάξεως

αὐτοῦ ἢ μὴ δικαιωδούχου τοῦ μετασχόντος. Ἐν τούτοις καὶ τὰ ἰδιωτικὰ ἐγγράφα δύναται ν' ἀποκτήσωσι Β. χρονολογίαν· α') διὰ τῆς θεωρήσεως αὐτῶν ὑπὸ συμβολαιογράφου (ἢ εἰρηνοδίκου κατὰ τὴν περίπτωσιν τοῦ ἀρθ. 125 Πολ. δικ. ἥτοι ἐπὶ ἐκθέσεως καὶ βεβαίωσης συμβολαιογράφου), ὅτι βεβαία χρονολογία εἶναι ἡ τῆς θεωρήσεως· β') διὰ τοῦ θανάτου τινὸς τῶν ὡς ἐνδιαφερομένων μετασχόντων τῆς συντάξεως αὐτῶν. ὅτε Β. χρονολογία εἶναι ἡ τῆς ἡμέρας τοῦ θανάτου καὶ γ') διὰ τῆς μνείας τοῦ οὐσιώδους μέρους αὐτοῦ ἐν δημοσίῳ ἐγγράφῳ. ὅτε Β. χρονολογία εἶναι ἡ τοῦ δημοσίου τούτου ἐγγράφου. [Δ.]

Βεβαιότης καλεῖται ἐν τῇ λογικῇ ἡ ἐξ ὑποκειμένου παπο(θ)ῆσις περὶ τῆς ἀληθείας κρίσεώς τινος. Ἡ Β. διαφέρει τῆς ἀληθείας τῆς ἐξ ἀντικειμένου ἰδιότητος τινων κρίσεων, συνισταμένης ἐν τούτῳ ὅτι ἡ ἐν αὐταῖς σύνδεσις τῶν ἐννοιῶν ἀντιστοιχεῖ εἰς τὸ ποιεῖν αὐτῶν. Διὰ τοῦτο ψευδεῖς κρίσεις δύνανται νὰ φαίνωνται· εἰς τινὰ ὡς βέβαιοι, ἐάν εἴνε πεπεισμένος περὶ τῆς ἀληθείας αὐτῶν, ὅπως καὶ ἀληθεῖς κρίσεις δύνανται νὰ εἴνε ἀβεβαίαι διὰ τὸν μὴ γινώσκοντα τοὺς λόγους αὐτῶν. Πολλοὶ ψευδεῖς κρίσεις, π.χ. «ὁ ἥλιος κινεῖται περὶ τὴν γῆν», ἐθεωροῦντο ποτε ἀληθεῖς, λοιπὸν ἦσαν ὅτε βέβαιοι. [Χ.Πδ.]

Βεβαιώσεως δίκη. (Ἀρχαία λ.). Ἰδιωτικὴ ἀγωγή, ἐγερθεῖσα κατὰ τὰ Ἀττικὰν δίκαιον ὑπὸ τοῦ ἀγοραστοῦ κατὰ τοῦ πωλητοῦ, ὅπως ὑποχρεωθῇ οὗτος νὰ παραδώσῃ αὐτῷ τὸ πωληθὲν πράγμα. Ἐγερθεῖσα κατὰ τοῦ ἀγοραστοῦ διεκδικητικὴ ἀγωγή, εἶχε τὸ δικαίωμα ὁ ἀγροστὴς νὰ προσωποκαλέσῃ εἰς τὴν δίκην τὸν πωλητὴν, καὶ ἂν οὗτος ἤρνετο νὰ ἀντιλάβῃ τὸν δικαστικὸν ἀγῶνα, ἤδυντο διὰ τῆς ἀνωτέρω ἀγωγῆς νὰ ζητήσῃ ὅπως οὗτος ὑποχρεωθῇ νὰ παράσχῃ αὐτῷ ἀσφάλειαν. Ἐπαρχομένη ἐκνικήσεως, διὰ τῆς αὐτῆς ἀγωγῆς ἐζητεῖτο ἡ ἀξία τοῦ πράγματος καὶ ἀποζημίωσις. Ἡ δίκη αὕτη διεξήγετο ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν τῶν Θεσμοθετῶν. [Αχ. Αγ.]

Βεβείωσις, κατὰ τὴν Πολ. δικ. (ἀρθ. 255) καλεῖται ἡ ἀτελής ἀπόδειξις (probatio minus plena, ἰδ. λ. Ἀπόδειξις) ἢ παρέχουσα ἀπλῶς πιθανότητα περὶ τοῦ ἀποδεικτέου γεγονότος καὶ εἰς ἐξαιρετικὰς μένον περιπτώσεις ἰσχύουσα π.γ. ἀρθ. 287. 282 πολ. δικ., ἀρθ. 23 § 2 Ν. ὑποθηκῶν. [Δ.]

Βεβαίωσις φόρων. Βλ. Φορολογία.

Βέβελ (Ferd. Aug. Bebel), βυλσαργὸς ἐν Λειψίᾳ, γεννηθ. τῇ 10/22 Φεβρ. 1810. Στοιχειωθείς ὅπως οὖν εἰς τὰ γράμματα ἐτάχθη ὑπὲρ τοῦ ἐργατικοῦ ἐν Γερμανίᾳ ζητήματος, διὸ ἐξελέχθη πρόεδρος διαφόρων ἐργατικῶν συλλόγων. Συνεργάτης ὢν πολλῶν καινῶν στίκων φύλλων, ὁ Β. ἐξελέχθη τῇ 1871 ἀντι-

πρόσωπος ἐν τῇ βουλῇ τοῦ γερμανικοῦ κράτους. Εἶναι κεκηρυγμένος ἐχθρὸς τῆς πλουτοκρατίας καὶ τοῦ μοναρχικοῦ πολιτεύματος, οὐδὲ μίαν παραλείπων εὐκαιρίαν, ὅπως ἐπιτεθῇ μετ' ἐμπιθοῦς σφοδρότητος ἐναντίον τῆς πρωσικῆς ἡγεμονίας ἐν Γερμανίᾳ· φανερώς δ' ὑπὲρ τῆς παρισυνῆς Κοινότητος καὶ τῆς Διεθνούς Ἀγωνιστικῆς, δὲν ἐδίστασι νὰ ἐκστομισθῇ ἐν συνείδει τῆς βουλῆς τοῦ γερμανικοῦ κράτους τὴν ἀπειλὴν «Πόλεμος κατὰ τῶν μεγάρων πανταχοῦ.» Ἐνεκα τῆς ἐπιμονῆς αὐτοῦ εἰς ἀνατρεπτικὰ τοῦ καθεστώτος σχέδια κατηγορηθεὶς ἐπὶ προπαρασκευῇ ἐσχάτης προδοσίας κατὰ τοῦ γερμανικοῦ κράτους καὶ τοῦ βασιλείου τῆς Σαξονίας, κατεδικασθὲν μετὰ τοῦ ὁμοφρονος αὐτῷ Λιδνεχτ εἰς δύο ἐτῶν φυλάκην τῇ 1872, ὡσαύτως ἐφυλακίσθη μετ' ὀλίγον καὶ ὡς ὑδρίας τὸν Αὐτοκράτορα· ἀλλὰ τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1874 ἐξελέχθη ἐκ νέου μέλος τῆς βουλῆς τοῦ γερμανικοῦ κράτους, ὁμοίως καὶ τῇ 1877, ἀπέτυχε δὲ τῇ 1881 μειονοψηφίας ἐν 4 ἐκλογικαῖς περιφερείαις· ἐξελέχθη ὅμως αὖθις τῇ 1883 καὶ τῇ 1887. Κατ' Αὐγουστον δὲ τοῦ 1886 κατηγορηθεὶς ὡς μέλος μυστικῆς ἐταιρίας κατεδικασθὲν εἰς ὀμνηρον φυλάκισιν. Ὁ Β. ἔγραψε πολλὰ κοινωνικὰ συγγράμματα. [Γ.Μ.Β.]

Βέδηλον (profanus) καλεῖται κατὰ τὸ ῥωμ. δίκ. α') τὸ μὴ χριστιανικόν, τὸ εἰδωλολατρικόν π.χ. Ν. 2 Κώδ. 1. 5, Ν. 4 Κώδ. 1. 11 καὶ β') πᾶν π ρ ὶ ὁ ὅ μ α ἀνήκον τῇ τάξει τῶν res humani juris (τοῦ ἀνθρωπίνου δικαίου) ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ res divinae juris (τοῦ θεικοῦ δικαίου) Ν. 6 § 3, Ν. 9 § 3. Πανδ. 1. 8 (ἰδ. λ. Π ρ ὶ ὁ ὅ μ α). [Δ.]

Βεδηρόνη (Φαρμακολ.) Bēbēerine. Ἀλκαλοειδὲς τοῦ φλοιοῦ Nectandra Rodiaei, ἐνεργοῦν, κατὰ τὸν Binz, ὡς ἡ κινινὴ ἐπὶ τῶν ἐκ σήψεως φυτικῶν οὐσιῶν δονακίων καὶ ἐπὶ τῶν κατωτέρων ὀργανισμῶν. Ἐπὶ ἀνωτέρου τύπου, ζῶων δὲν ἐδοκιμάσθη ἔτι ὡς δρ. Περιττόν ἐν τῇ θεραπευτικῇ. [Β.Π.]

Βεδιασμένη ἀντιμονή. Ὄταν τὸ ἱστοφόρον πλοῖον ἔχῃ ἐναντίον τὸν ἄνεμον, καὶ δὲν δύνηται ἐξ ἐτέρου, ἐνεκα τῆς σφοδρότητος αὐτοῦ καὶ τοῦ μεγάλου κλύδωνος, νὰ διαδρομῇσιν ἀκινδύνως καὶ ἐπωφελῶς, ἐλαττοῦσιν οὕτως τὴν ἱστοφορίαν του, τάσσεται σχεδὸν πλαγίως πρὸς τὸν ἄνεμον, καὶ κυβερνᾷ οὕτως ὥστε νὰ ἦ ὀλιγώτερον ἐκτεθειμένον εἰς τὴν πρόσκρουσιν τῶν κυμάτων. Ἡ τοιαύτη θέσις τοῦ ἱστοφοροῦντος πλοίου καλεῖται ἀ ν τ ι μ ο ν ῆ ἢ κοινῶς τραβέρσο· καλεῖται δὲ αὕτη β ε β ι α σ μ ῆ ν ἀντιμονή, ὅταν τὸ πλοῖον δὲν ἔχῃ πλέον ἐκπεπταμένον ἢ ἐν καὶ μένον ἱστίον ἢ καὶ κἀνέν, καὶ διατηρῆται διὰ μόνου τοῦ εἰστος εἰς τὴν πλαγίαν ταύτην θέσιν. [Η.Κ.]

Βεδιασμένος ἱστός ἢ κεραία. Βιδι-

ασμένος εἶναι ὁ ἱστός ἢ ἡ κεραία, ὅταν ὑπέστησαν μεγάλην πίεσιν, ἐνεκα τῆς ὁποίας ἠλλοιώθη τὸ σχῆμα των, χωρὶς ἐντοσούφῃ νὰ θραυσθῶσιν. [Η.Κ.]

Βέδρυκες. 1) Μυθικὸν ἔθνος ἐν Βιθυνίᾳ, ἡττις ἀπὸ τούτου ἐκαλεῖτο πρότερον Βεδρυκία. Προσορμισθεντων τῶν Ἀργοναυτῶν εἰς τὴν χώραν τῶν Β. ἔκτεινε τὸν βασιλεῖα αὐτῶν Ἀμυκὸν ὁ Πολυδεύκης νικήσας ἐν πυγμαχίᾳ.—2) Ἀγρίον ἰθρυικὸν ἔθνος, οἰκοῦν τὸ πάλαι τὰ παράλια τῆς Μεσογείου πρὸς Β καὶ Ν τῶν Πυρηναιῶν. [Π.]

Βεδυτερότης. Ἰδ. Ἀργιλότης.

Βέγα. Βλ. Λόπε δε Βέγα.

Βεγγάζη (Bengasi ἀρχ. Βερενίκη). Πόλις ἐμπορικὴ κατὰ τὴν Δ παραλίαν τοῦ Σιθρικοῦ κέλπου, τῆς ἐν Ἀφρικῇ Τριπλίως. ἔχει ὀχυρὸν φρούριον, ἀρχαιότητος καὶ 7 000 κατ. Ἀραβας καὶ Ἑβραίους. Ὁ λιμὴν αὐτῆς μόνον εἰς μικρὰ πλοία εἶναι προσιτός. Εἶναι δὲ πρωτ. τῆς ἐπαρχίας Βάρκας· ἐν ταῖς ἀκταῖς ταύτης ἑλληνικά πλοία ἀλιεῦσαι κατὰ τὸ ἔαρ σπόγγους. [Π.Π.]

Βεγγάλη (Bengale). Ὑπὸ τὴν εὐρυτέραν ἔννοιαν τῆς λέξεως, λέγεται οὕτως ἡμεγαλύτερα, ἢ πυκνότερον κατοικήμενη καὶ ἡ σημαντικώτερα τῶν τριῶν προεδρείων τῆς Ἰνδοβρετ. αὐτοκρατορίας. ἔχει δὲ (τῇ 1881) ἐμβαδὸν 1,674,279 τχμ. καὶ 162 807 990 κατ. Περιλαμβάνει 10 ἐπαρχίας, ὡς μία ἢ Κάτω Ἐπαρχία, εἶναι ἡ ἰδίως Β. Ἡ δικαιοδοσία αὐτῶν ἐκτείνεται ἐπὶ καὶ ἐπὶ τῶν φόρου ὑποτελῶν κρατῶν, ἐχόντων ἐμβαδὸν 455,422 τχμ. καὶ 9 445 563 κατ.—Ὑπὸ δὲ τὴν στενωτέραν ἔννοιαν, εἶναι ἡ νῦν τοποτηρητεία Β., ἡ καὶ Κάτω Ἐπαρχία λεγομένη, ἔχουσα ἐμβαδὸν 390,007 τχμ. καὶ κατ. 66 691 456 (1881). Τὰ δὲ φόρου ὑποτελῆ αὐτῇ κράτῃ ἔχουσιν ἐμβαδὸν 94,878 τχμ. καὶ 2 845 405 κατ. (1881). Κεῖται εἰς πλ. 19° 15'—28° 15' Β καὶ μῆκος 82°—92° Α Γρην. καὶ περιέχει 9 διαμερίσματα· τὸ τῆς Βαλχαπούρ· τὸ τῆς Βαρδβάν· τὸ τῆς Κιταγγόγγ· τὸ τῆς Κότα-Ναπούρ· τὸ τῆς Δάκκας, τὸ τῆς Ὀρίσσας· τὸ τῆς Καλκούτας, πρωτεύουσος τῆς αὐτοκρατορίας· τὸ τῆς Πάτνας· καὶ τὸ τοῦ Ραδσαχί μετὰ τοῦ Κούχ-Βεχάρ. Διαβρέχεται ὑπὸ πολλῶν ποταμῶν, ἐν οἷς ὁ Γάγγης καὶ ὁ Βραχμαπούτρας. Ῥεῖσας ἔχει δασώδεις καὶ ὕγρον, ἀλλ' εὐφορώτατον. Κλίμα νοσηρὸν.—Ἦτο τὸ πάλαι ἰσχυρὸν Ἰνδικὸν βασίλειον. Οἱ Ἀργανοὶ κατέκτησαν αὐτὴν τῇ 1203. Ἐῖτα οἱ Μογγόλοι ἄχρι τοῦ 1340, ὅτε ὁ Φακίρ Ἀδδὴν ἱδρυσεν ἐκεῖ ἀνεξάρτητον κράτος.—Ἐπὶ τέλους ὑπέκυψε καὶ αὕτη εἰς τοὺς Ἀγγλοὺς τῇ 1765. Ἡ γλῶσσα (Βεγγαλί) αὐτῶν εἶναι διάλεκτος παρεφθαρμένη τῆς σανσκριτικῆς. [Π.Π.]

Βεγγαλικά φῶτα. Μίγματα εὐανα-

φλέκτων ούσιων καιόμενα μετὰ λευκοῦ ἢ ἐγχρώμου φωτός. Ὡς βάσις χρησιμεύει μίγμα νιτροῦ θείου καὶ θειαντιμονίου, ὅπερ δίδει λευκὸν φῶς. Τῇ προσμίξει νιτρικοῦ Στροντίου παράγεται ἐρυθρὴν φῶς, νιτρικοῦ Βαρίου πράσινον, νιτρικοῦ Νατρίου κίτρινον, ἐναμμωνίου θεικοῦ Χαλκοῦ κυανοῦν. Τοιαῦτα μίγματα χρησιμοποιοῦνται καὶ εἰς τὰς βολύβους καὶ τὰ πυροτεχνήματα ἐν γένει, ἐπὶ δὲ εἰς τὰ στρατιωτικὰ καὶ ναυτικὰ σήματα. [Ο.Α.Ρ.]

Βεγγαλική γλώσσα. Βλ. Ἰνδικαὶ γλώσσαι.

Βεγγαλικὸς κόλπος (Gangeticus sinus). Μέγας κόλπος τοῦ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ, χωρίζων τὰς δύο Ἰνδικὰς γερασινήσους. Χύνονται εἰς αὐτὸν ὁ Γάγγης καὶ ἄλλοι ποταμοί. [Π.Π.]

Βεγέτιος ἢ Ουεγέτιος (Flavius Vegetius Renatus). Στρατιωτικὸς συγγραφεὺς Ῥωμαῖος βιώσας περὶ τὰ τέλη τοῦ τετάρτου αἰῶνος μ. Χ. Τὸ σύγγραμμά του, διηρημένον εἰς τέσσαρα βιβλία, ἐπιγράφεται Epitoma rei militaris (Στρατιωτικὴ τέχνη ἐπιτομή). Οὔτε πρωτοτυπίαν ἔχει οὔτε ἀπαιστον γλῶσσαν, ἀλλ' εἶναι μᾶλλον συνεράνισμα ἐκ παλαιότερων ἔργων ὁμοίας ὕλης καὶ στηρίζεται εἰς τὰ ἱστορικὰ γεγονότα. Τὸ βιβλίον του προσφωνεῖ ὁ Β. εἰς ἕνα τῶν αυτοκρατόρων, ὅστις δὲν ἀναφέρεται μὲν ὀνομαστί, ἀλλὰ κατὰ τὴν πιθανωτάτην γνώμην εἶναι Θεοδοσίος ὁ α'. Ἐκ τῶν ἐκδ. τοῦ Βεγέτιου ἀναφέρονται τὴν τοῦ Schwebel ἐκδοθεῖσαν τὸ δεύτερον μετὰ σφ. ἐν Στρασβούργῳ 1806 καὶ τὴν τοῦ Lang ἐν Λειψία 1869. Μεταξὺ τῶν μεταφράσεων ἰδίως μνημονεύεται ἡ γαλλικὴ τοῦ Bongars 1772. [Σ.]

Βεγέτιος II. (Publius Vegetius). Κατὰ τρίακοντα περίπου ἔτη μεταγενέστερος τοῦ προηγουμένου. Ἐγραψεν εἰς γλῶσσαν διφθοαρμένην, ἀλλὰ κατὰ πηγὰς ἀρχαιότερας, σύγγραμμα περὶ κτηνιατρικῆς: Mulomedicina sive ars veterinaria (εἰς 4 ἢ κατ' ἄλλην διαίρεσιν εἰς 6 βιβλία). Ὁ Β. συνεξεδόθη ἐν τοῖς Scriptores rei rusticae ὑπὸ τοῦ Gessner καὶ τοῦ Schneider. Γαλλ. μεταφράσθη ὑπὸ Saboureux de la Bonneterie (τόμ. 6 τῶν Oeuvres relatives à l'agriculture). [Σ.]

Βέγια (Beja, Pax Julia καὶ Pax Augusta). Πόλις ὀχυρὰ τῆς Πορτογαλλίας ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἀλεμετέγιο, ἐπὶ λοφίσκου καὶ ἐν λιανὴν εὐφορίᾳ θέσει. Παράγει ἔλαιον καὶ οἶνον. Κάτ. 149 187 τῷ 1881. [Π.Π.]

Βεγκουέλα (Benguela). Βασίλειον τῆς Δ. Ἀφρικῆς, παρὰ τὰς ἀκτὰς τοῦ Ἀτλαντικοῦ, πρὸς Ν. τοῦ Ἀγγόλα ὑπὸ τὴν ἐπικυριαρχίαν τῶν Πορτογάλων διατελοῦν, ἐχόντων ἐμπορικὸν σταθμὸν τὸν Ἀγ. Φίλιππον. Οἱ

πλείστοι τῶν βαρβάρων κατοίκων αὐτοῦ εἶναι γεωργοί. Ἐχει ἔκτασιν 400.000 τχμ. καὶ κατ. 2 000 000 περίπου. [Π.Π.]

Βεγκουλέν (Benkulen). Πόλις τῆς νήσου Σουμάτρας κατὰ τὴν Δ. αὐτῆς παραλίαν. Ὁ μέγιστος τῶν ἐν τῇ νήσῳ σταθμῶν τῶν Ὁλλανδῶν, κατεχόντων αὐτὴν ἀπὸ τοῦ 1824. Ἐχει 6 870 κατοίκους εἶναι δὲ πρωτομῶν. Ἐπαρχίας ἐχούσης ἐμβαδὸν 25,087 τχμ. καὶ 146 007 κατ. (1882). [Π.Π.]

Βεγλέρδεης. Βλ. Βεγλέρδεης.

Βεγλερέ. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Ἀδρὲ-Χισσάρ, τῆς Μακεδονίας, οἰκούμενον ὑπὸ 250 περίπου βουλγαροφώνων χριστιανῶν. [Π.]

Βέγλια (Veglia, λατ. Kérk). Νῆσος τῆς Αὐστριακῆς Ἰστρίας, ἀνήκουσα εἰς τὴν ἐπαρχίαν τοῦ Λουσσίνου, μία τῶν μεγαλητέρων τοῦ κόλπου τοῦ Γουαρνέρου, ἔχουσα ἔκτασιν 420 τχμ. καὶ 18 089 κατ. (1880). Ἡ δ' ἐμῶνυμος πρωτεύουσα ἔχει 1570 κατ. [Π.Π.]

Βέγλια. Χωρίον τῆς διοικήσεως Σερρών τῆς Μακεδονίας, οἰκούμενον ὑπὸ 325 περίπου βουλγαροφώνων χριστιανῶν. [Ε.]

Βέγνιστα. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Τίκβας τῆς Μακεδονίας, ἔχον ὡς 900 κατ. Βουλγάρους χριστιανούς. [Ε.]

Βεδαντίτης (Ὀρυκτολ.) Bendantite κρυσταλλοῦται ῥαμβοεδρικῶς, σχίζεται παραλλήλως τῇ βάσει, ἔχει σκλ.=3,5. εἰδ. βάρ=4. χρομα εἰλαίον, εἶναι διχροϊκός, λάμπει ὑπολειπόμενος καὶ δεικνύει διαφόρους βαθμοὺς διαφανείας.—Συνίσταται κυρίως ἐκ αἰθρηκοῦ δξειδίου (40,69), δξειδ. μολύβδου (24,05), δξυθείου (13,76), δξυφωσφόρου (8,97), δξυαρσενικοῦ (0,24) καὶ ὕδατος (9,77). Ἀναλύσεις ἄλλαι ἔδωκαν διάφορα κατὰ ποσὸν ἐξαγόμενα. Εὐρίσκεται ἐν Νασάω καὶ ἄλλαχοῦ. [Κ.Μ.]

Βέδας (Veda) ἐκ τῆς ῥίζης vid σημαίνει γινώσκω ἐν τῇ Ἰνδικῇ γλώσσῃ, παρ' Ἰνδοῖς δὲ δηλοῖ κυρίως τὴν κατ' ἐξοχὴν γινώσκω, δηλαδὴ τὴν ἱεράν, τὴν περιεχομένην ἐν ταῖς τέσσαραις συλλογαῖς ἱερῶν κειμένων μετὰ τῶν ἐξηγητικῶν συμπληρωμάτων αὐτῶν, αἵτινες εἶναι ἐπιγεγραμμένα: Ῥιγβέδας, Σαμαβέδας, Ἰαγούρβέδας καὶ Ἀταρβαβέδας. Ἐκάστη δὲ τῶν συλλογῶν ταύτων ἀποτελεῖται ἐκ τριῶν μερῶν, τοῦ mantra, brāhmana, καὶ sūtra. Καὶ ὁ μὲν mantras (ὕμνος) τὸ ἀρχαιότατον μέρος τῆς συλλογῆς, ὅπερ ἰδίως λέγεται καὶ samhitā (συλλογή), σύγκειται ἐξ ἁσμάτων καὶ ὕμνων, ὧν οἱ ἀρχαιότεροι ἀνάγονται ὑπὸ τινῶν εἰς τὸν 15^{ον} περίπου αἰῶνα π.Χ. πληροῦντες οὗτω κενὸν ἐν τῇ ἱστορίᾳ ὑπ' οὐδενὸς ἄλλου φιλοσοφικοῦ μνημείου δυνάμενον νὰ πληρωθῇ. Τοὺς ὕμνους τούτους ἔφερον μεθ' ἑαυτῶν οἱ Ἰνδοὶ ἐκ τῆς πρώτης αὐτῶν κοιτιδος καὶ ἐπὶ σειρὰν αἰῶνων μετέδωκαν διὰ στόματος εἰς τοὺς μεταγενεστέρους. Διὰ τῶν

ὕμνων δὲ τούτων ἐπεκαλοῦντο παρὰ τῶν θεῶν τὴν εὐδαιμονίαν εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς τὰ ποιμένα αὐτῶν, ἐξεδήλουν τὴν χαρὰν αὐτῶν ἐπὶ τῇ ἐπανάδῳ τῆς ἡοῦς, τῆς κατ' ἐξοχὴν συμπαθοῦς ταύτης θεᾶς τῶν Ἀρίων, ἐξυμνοῦν τοὺς ἀγῶνας τοῦ Θεοῦ ὅστις ἔχει ὄπλον τὸν κεραυνὸν παλαιῶν κατὰ τῶν δυνάμεων τοῦ κόσμου, καὶ ἀνέπειπον εὐχριστίας πρὸς τοὺς Οὐρανίους ὡς διαφυλάξαντας αὐτοὺς σώους ἐν πολέμῳ ἢ ἐν ἄλλοις κινδύναις. Τὸ δεύτερον μέγα μέρος ἐκάστης συλλογῆς, τὰ brāhmana, τὰ ἀναφερόμενα δηλαδὴ εἰς τὸ brāhman, τὴν δέξιν, μεταγενέστερα ὄντα τῶν ὕμνων καὶ ἐν περὶ λόγῳ συντεταγμένα πραγματευόμενοι περὶ τῆς ἐννοίας τῶν ὕμνων, τῆς σχέσεως αὐτῶν πρὸς τὴν θύσαν καὶ τὴν συμβολικὴν τῆς θύσης ἐννοίαν, ἀναμειγνύοντα μετὰ τοῦ δογματός, τοῦ μύθου καὶ τῶν λόγων, τὴν φιλοσοφίαν, τὴν ἐξηγήσιν, τὴν ἐτυμολογίαν καὶ παρέχοντα οὕτως ἥμιν οὐχὶ ἀναξίας λόγου τηγὰς ἡλισσικῶν καὶ φιλοσοφικῶν ἐρευνῶν καὶ ὁρμητικῶν καὶ μυθολογικῶν θεωριῶν. Ἐν τούτοις δὲ ἀνευρίσκωμεν καὶ τὰς πρώτας προσπαθείας φιλοσοφικῆς συστηματοποιήσεως ἐν ταῖς λεγόμεναις Upanishad. Τὸ δὲ τρίτον μέρος τῶν συλλογῶν ὅπερ εἶναι μεταγενέστερον τῶν δύο πρώτων, τὸ sūtra δηλαδὴ νῆμα λεγόμενον ὡς χρησιμεῦν εἰς ὁδηγίαν τοῦ μαλετῶντος τὸν εὐρὺν λαδύρινθον τῶν brāhmana, ἢ καὶ ἄλλως vedānga δηλαδὴ μέλος τοῦ Βέδα, πραγματεύεται περὶ προφοράς, μέτρου, γραμματικῆς ἀναλύσεως, ἐτυμολογίας ὁρησκυμῶτος καὶ ἀστρονομίας. Ἡ samhita τοῦ Ῥιγβέδα, τοῦ Βέδα τοῦ r.c. τοῦ στίχου, διαιρεῖται εἰς δέκα mandala, (κύκλους) μετὰ 1017 sūktā (ὕμνων) 10417 r.c. (στίχων) καὶ 153828 pada (λέξεων). Ἐκαστον δὲ mandala ἀποδίδεται εἰς ἴδιον ποιητὴν καὶ μόνον τὸ πρῶτον καὶ τὸ δεκάτον περιέχουσιν ὕμνους ποιητῶν διαφόρων. Διαιροῦνται δὲ οἱ ὕμνοι, καὶ τοὺς ὕμνους εἰς οὓς ἀναφέρονται οἷον πρῶτον πρὸς τὸν Ἰνδρᾶ, ἐφεξῆς πρὸς τὸν Ἀγνιν κτλ. ἐν δὲ τῷ ἐνάτῳ mandala περιέχονται ὕμνοι μόνον εἰς τὸν soma ἀναφερόμενοι. Ἐν τοῖς ὕμνοις τούτοις τοῦ Ῥιγβέδα εὐρίσκωμεν τὰς ἀρχαιοτάτας εἰδήσεις περὶ τῆς ἱστορικῆς καὶ κοινωνικῆς καταστάσεως τῶν Ἰνδῶν, καὶ ἔνεκα τῆς μεγάλης διαφανείας τῶν ἐν αὐτοῖς μύθων, τότε μόλις διαμορφουμένων, μεγίστην ἔχουσι σπουδαιότητα καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν συγκριτικὴν Ἰνδογερμανικὴν μυθολογίαν. Ἐπὶ τῶν ὕμνων δὲ τούτων περὶ τὸν 14^{ον} αἰῶνα μ. Χ. συνέβησε λαμπρὸν σφάλμα ὁ Σαϊάνας. Ἡ συλλογὴ τοῦ Σαμὰ βέδα, τοῦ Βέδα τοῦ sāmān δηλαδὴ τῆς μελωδίας, εἶναι ἀνθολογία ἐκ τῶν ὕμνων τοῦ Ῥιγβέδα περιέχουσα τοὺς ὕμνους ἐκείνους οἵτινες ἐψάλλοντο κατὰ τὴν προσφορὰν τῆς θύσης καὶ ἐκ τῶν 1549 στίχων οἵτινες ἀποτελοῦσι τὴν συλλογὴν ταύτην 78 μόνον δὲν

ὑπάρχουσιν ἐν τῷ Ῥιγβέδα. Ἐνῷ δ' Ἰαγουρ-βέδα, ὁ R. τοῦ yajus δηλαδὴ τῆς θύσης, ἀποτελεῖται ἐλόκληρος σχεδὸν ἐξ ὕμνων τοῦ Ῥιγβέδα περιέχει ὅμους καὶ πεζάτινα μέρη ὁμοῦ νέα καὶ θεωρεῖται εὐλόγως ὡς τὸ λειτουργικὸν τῆς προσφορᾶς τῆς θύσης καὶ τὸ ἐγκλητικὸν τοῦ ιερέως. Μεταγενέστερος κατὰ πολὺ ἴσως τῶν τριῶν πρώτων εἶναι ὁ Ἀταρβέδα, ὁ B. τοῦ atharvan, τοῦ ιερέως ὅστις προσφέρει τὴν θύσαν διὰ τοῦ πυρός, περιέχων περὶ τοὺς 760 ὕμνους καὶ περὶ τὰς 8000 στίχων, ὧν τὸ ἕκτον μέρος παραλαμβάνεται ἐκ τῆς συλλογῆς τοῦ Ῥιγβέδα καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐκ τοῦ δεκάτου βιβλίου χρησιμεύουσι δὲ κυρίως οἱ ὕμνοι αὐτοὶ εἰς ἐξορκισμοὺς πρὸς ἀπομάκρυνσιν πονηρῶν πνευμάτων ἴσως ἀσθενῶν κλπ. Ὁλόκληρος ἡ βεδικὴ φιλολογία, ἥτις περὶ τὸν 7^{ον} αἰῶνα π. Χ. ἦτο ἤδη πλήρης, μετεδίδετο ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας διὰ στόματος, καὶ σήμερον δ' ἐστὶ ὑπάρχουσι βραχμάνοι ἐν τῇ Ἰνδικῇ δυνάμενοι, οἵονεϊ ζῶσα τις βιβλιοθήκη, νὰ ἀπομνημονεύσωσιν ὁλόκληρον ἓνα τῶν Βεδῶν.

(Βιβλιογραφία Colebrooke, On the Vedas 1805.—Barthélemy-Saint-Hilaire, Des Vedas 1854.—A. Bergaigne, La religion védique 1878-83.—Ἐκδόσεις Max Müller, the hymns of the Rigveda 1849-75.—Aufrecht, Der Rigveda 1861-63. Μεταφράσεις: εἰς γαλλ., γλῶσσαν ὑπὸ Langlois, Paris 1848—59, εἰς ἀγγλικὴν ὑπὸ Wilson, London 1850—66, εἰς γερμανικὴν ὑπὸ Ludwig, Prag 1875—76 καὶ Grassmann, Leipz. 1876—77. Ἀκριβὴ ἐκδόσεις τῆς γνησίου ἐργασίας ἐπὶ τῶν Βεδῶν ἰδὲ ἐν τῷ ἀξιολόγῳ πονηματίῳ τοῦ Adolf Kaegi, Der Rigveda, die älteste Litteratur der Inder, Leipz. 1881. Ἐκδ. Β'). [Κεφ.]

Βέδας, ὁ Σεβαστὸς ἐπονομαζόμενος, (Beda Venerabilis) γεννηθεὶς τῷ 674 ἐν τῇ βορείῳ Οὐμβερλάνδῃ, ἀποθανὼν τῇ 26 Μαΐου 735. Εἰσῆλθεν ἥδη ἐπαιτήτης εἰς τὴν μονὴν τοῦ ἁγίου Πέτρου ἐν Βερμύθ, ἐγένετο ἔπειτα μοναχὸς καὶ διάκονος ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἁγίου Παύλου ἐν Γαρρὸδ καὶ διδασκαλὸς ἐν τῇ σχολῇ τῆς μονῆς. Τὸ κύριον αὐτοῦ ἔργον (Historia ecclesiastica gentis Anglorum) ἐγράφη μεθ' ἱκανῆς ἀμεροληψίας. Αἱ τελευταῖαι ἐκδόσεις τῶν ἔργων αὐτοῦ εἶνε τοῦ Gilles (1843-44, 2 τόμ.) καὶ Migne (1858, 6 τόμ.). Τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν ἐξέδωκεν ἰσχύτως ὁ Mayor καὶ Lumby (1878). 13. Gêhle, De Bedae Venerabilis vita et scriptis (1838). Werner, Beda der Ehrwürdige (1875). [I.M.]

Βέδλιγκτων. Πέλις τῆς Ἀγγλίας, ἐν τῇ κομ. τῆς Νορθουμβερλάνδης. ἔχει ἀνθρακωρυχ. μεταλ. σιδήρου καὶ 14 527 κατ. (1881). [Π.Π.]

Βεδνεσθουρύ (Wednesbury). Πό-

λις τῆς ἀγγλικῆς κομητείας Στάφφορντ, παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Τάιμ (Tame) ἔχει σταθμούς διαφόρους σιδηροδρ. ἀνθρακωρυχεία, μεταλλεῖα σιδήρου, βιομηχ. καὶ 24564 κατ. — Π βουλευτικὴ περιφέρεια Β. ἔχει 124438 κατ. [Π.Π.]

Βεδουΐνοι. Οὕτω καλοῦνται οἱ νομάδες Ἀραβες, οἱ περιπλανώμενοι ἐν ταῖς ἐρήμοις τῆς Ἀραβίας, Συρίας καὶ τῆς Β Ἀφρικής. Τὸ ὄνομα εἶναι ἀραβικὸν καὶ σημαίνει κυρίως τὸν ἐν ὑπαίθρῳ διαιτῶμενον (bedāw, ἢ κατὰ τὴν τουρκικὴν προφορὰν bedew). Οἱ Β. ζῶσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπὸ ληστείας, ἐν μέρει δὲ καὶ ἀπὸ κτηνοτροφίας καὶ ἐμπορίας ἐκ τούτου δὲ ἀντιτίθενται πρὸς τοὺς Ἀραβας Φε λ λ ἄ χ ο υ ς, τοὺς ἀσχολουμένους εἰς τὴν γεωργίαν καὶ ζῶντας ἐν κώμας καὶ πόλεσι. Πρεσβύοι οὗσι ὡς καὶ οἱ λοιποὶ Ἀραβες τὸ Ἰσλάμ, διακρίνονται δὲ ἐπὶ ταῖς φυσικαῖς ἀρεταῖς, τῆς ἀνδρείας, ἀγάπης πρὸς τὴν ἐλευθερίαν καὶ φιλοξενίας. Ἀλλ' εἰσὶ καὶ λίαν ἐπιρρεπεῖς εἰς ἀρπαγὰς καὶ φιλέλδικον, ἐνίοτε δὲ καὶ ἄπιστοι. Ἐνδύονται καὶ διαιτῶνται λίαν ἀπλοϊκῶς, διαγούσι δὲ βίον πολιτικὸν πατριαρχικόν [Π.Κ.]

Βέδρον (Με τ ρ ο λ.). Μονὰς βωστικῆ πρὸς μέτρησιν βευστῶν, διαιρουμένη εἰς 10 Κρούσας ἢ 100 Ἰσαρκίαι. Ἐν Β. = 12, 3 γαλλ. λίτρα, ἢ 9 διαβάς καὶ καὶ 240 δράμα. [Δ.Κ.]

Βέδφορντ. (Bedford) Πόλις τῆς Ἀγγλίας. πρωτ. ὁμων. κομητείας, παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Οὐζῆ. ἔχει ὠραιότατον γοτθικὸν ναόν, καλλίστην γέφυραν, διάσημον φρενοκομεῖον, σωφρονιστήριον, βιομ. καταστήματα μέγα ἐμπόριον σιτηρῶν, γαιανθράκων, σιδήρου, θρυοξυλείας, φλανελλῶν κτλ. καὶ 19532 κατ. τῷ 1881. — Π κομητεία Β. ἔχει ἐμδ. 1195,84 τχμ. καὶ 149461 κατ. (1881). [Π.Π.]

Βέδφορντ (Bedford) Ἰωάννης δούξ Β. Ἀγγίλος βασιλόπαις ἐκ τοῦ οἴκου τῶν Πλανταγενετῶν, τρίτος υἱὸς τοῦ βασιλέως Ἑρρίκου Δ' καὶ ἀδελφὸς τοῦ Ἑρρίκου Ε'. Καθ' ὃν χρόνον ὁ Ἑρρίκος Ε' διεξῆγε τοὺς μεγάλους αὐτοῦ καὶ ἐνδόξους ἐν Γαλλίᾳ πολέμους ὁ Β. ἐκυβέρνησεν τὴν Ἀγγλίαν ὡς ἐπίτροπος τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ Ἑρρίκου Ε' (1422), ἀφοῦ ἀνηγόρευεν ὡς βασιλεὺς τὸν μονοτεῖ παῖδα τοῦ ἀποθανόντος βασιλέως καὶ ἀνεμὶν ἐαυτοῦ Ἑρρίκον Γ'. μετέβη εἰς Γαλλίαν ὡς ἀντιβασιλεὺς καὶ πολεμῶν αὐτόθι ἄλλεπαλλήλους ἤρατο νίκας λαμπράς, ὥς οὗ τῷ 1427 ἡ θραυματία ἐμψάνισις τῆς Δορηλιανῆς Παρθένου (Ἰωάννης Δάρε) μετέδρασε τὴν θέσιν τῶν πραγμάτων καὶ νέαν ἐξώκεν εἰς αὐτὰ διεύθυνσιν (βλ. Δάρε Ἰωάννη). Ὁ Β. ἐτελεύτησε τῷ 1435. Τῷ 1495 ἐξέλειπεν ὁ δουκὶς οἶκος. Ἀλλὰ ἀπὸ τῷ 1694 τὸ ἄξιωμα καὶ ἡ προσωποπεία τοῦ δουκὸς Β. ἐδόθη εἰς τὸν οἶκον Ῥούσσελ. [Π.Κ.]

Βεαλζεβούλ. Ὁ ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ τόπος τοῦ ὀνόματος τοῦ Βαβλ Ζεβούδ Βα'al-

zebub), ὅπερ ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ (Βασιλ. Δ', 1) μεταφράζεται Βαβλ μοῖα. Εἶναι δ' ὁ ὅτος ὁ ἐν τῇ πόλει τῶν Φιλιστινῶν Ἀκκαρὸν τιμώμενος θεός, οὗ τὸ ὄνομα σημαίνει τὸν κύριον τῶν μυιῶν· εἶχε δ' ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ καὶ μαντεῖον, ὅπερ ἐπρωτότηεν ὁ βασιλεὺς Ὁχοζίας περὶ τῆς ὑγείας αὐτοῦ. Ἐπειδὴ δ' οἱ Ἰουδαῖοι τοὺς τῶν ἐθνῶν θεοὺς ἐθεώρουν ὡς δαίμονας, οὗτος δ' ἐν πόλει τῆς Παλαιστίνης κατ' ἐξοχὴν τιμώμενος θεὸς ἐλέγετο ἄρχων τῶν δαιμονίων. (βλ. Ματθ. ιδ' 24. Μαρκ. γ' 22. Λουκ. ια' 15). [Π.]

Βεέλινγ (Wheeling). Πρωτ. καὶ ἐμπορικὸς λιμὴν τῆς Β Ἀμερ. κομητείας τοῦ Ὁχίου, κειμένη ἐπὶ τῆς ἀρ. ὄχθης τοῦ Ὁχίου. ἔχει 30737 κατ. (1880). [Π.Π.]

Βεελσάμης. Ὄνομα τοῦ θεοῦ τοῦ ἡλίου περὶ τὰς Φοινίξ, σημαίνον τὸν κύριον τοῦ οὐρανοῦ. Ἐκ τούτου ἐπλάσθη τὸ ὄνομα θεοῦ τινος τῶν Γνωστικῶν Βαλταμορ. [Π.]

Βεελφεγώρ. Ὁ μείριστος θεὸς τῶν Μωαβιτῶν ἢ Μιδιανιτῶν, τιμώμενος ἐν τῷ ὄρει Πεώρ (Βαβλ τοῦ Πεώρ). βλ. Βῆλος. [Π.]

Βεζάνε. Χωρίον τοῦ δήμου Ἐλόνος τῆς Ἐπισκοπῆς Λιμερῆς, κείμενον 1 1/2 ὥρ. Ν τῆς Ἀπιδίας. Κττ. 294. Προϊόντα δημ. καρπὶ, βάλμαξ, οἶνος, ἔλαιον.

Βεζανσὼν (Besançon, λατ. Vesontio). Πόλις τῆς Γαλλίας περὶ τὰς ὄχθας τοῦ Δουβ, πρωτ. τοῦ νομοῦ Δουβ. ἔχει φρούριον οχυρότατον, ἔργον τοῦ διαστήμου Βωδαν, πολλὰ ἐπιστήμ. καὶ ἐκπαιδευτικὰ ἰδρύματα, περίφημον σχολὴν τοῦ πυροβολικοῦ, πλουσίαν βιβλιοθήκην, μουσεῖον, φιλολ. ἐταιρίαν, βιομηχ. καταστήματα, ὠρεῖον γοτθικὸν ναόν, ἀμυκίστατον ἐμπόριον καὶ 56511 κατ. (1880). Εἶναι πατρὶς τοῦ Β. Οὐγκώ καὶ ἄλλων πολλῶν διαπρεψάντων ἐν ταῖς ἐπιστήμας καὶ τοῖς γράμμασιν. Τὴν πόλιν ταύτην, οχυροτάτην καὶ τότε οὕτην, κατέκτησεν ὁ Καῖσαρ τῷ 58 π.Χ. [Π.Π.]

Βέζελ (Wesel). Πόλις καὶ φρούριον ἐν τῷ νομῷ Ῥέες τοῦ πρωτεύοντος διαμ. Δύσσελ-δορφ. Κεῖται παρὰ τὸν Ῥήνον καὶ τὰς εἰς αὐτὸν ἐκβολὰς τοῦ πλωτοῦ Λουπίου. ἔχει σταθμὸν σιδηρ. καὶ 20677 κατ. (1885). [Π.Π.]

Βέζερ (Weser). βλ. Βίτουργις.

Βεζέτται (X η μ. Τ ε χ ν.) (Bezetten γερμ., tournesol en drapeaux γαλλ.). Τεμάχια λινού ὑφάσματος βαθύως ἐρυθρὰ καὶ δὴ ἐκ τῆς χρωστικῆς ὕλης τῆς Crozophora tinctoria· αἱ ἐκ λινού λωρίδες διαποτίζονται μετὰ τὸν χυμὸν τῶν ἀνθέων καὶ ὀπωρῶν τῆς Croz. τ. καὶ ἀναρτῶνται ὡς σηματοῦται οὐρῶν καὶ κοπρίας μειγμένης μετ' ὀλίγης ἀσβέστου, ἔπειτα ἐμβαπτίζονται πάλιν εἰς χυμὸν ἐνέχοντα καὶ οὐρὰ καὶ ἀναρτῶνται εἰς τὴν ἀέρα πρὸς ξήρανσιν, ἀφοῦ ἀποκτησῶσιν οὕτω τὸ ὠρεῖον ἐρυθρὸν χροῖμα. Χρησιμοποιοῦνται εἰς χρωστικὴν

τοῦ ὀλλανδικοῦ τυροῦ, σακχαρώδη, ποτίων κλπ. εἶναι δὲ ὡς ψιμύθιον. [Ο.Α.Ρ.]

Βεζιέρ (Beziers, ἢ Biterra καὶ Bete rae των Ῥωμαίων). Πόλις τῆς Γαλλίας, πρωτ. ὁμων. ἐπαρχ. ἐν τῷ νομῷ τοῦ Γριόλ. Ἐν αὐτῇ λείψανα ῥωμαϊκοῦ ἀμφιθεάτρου. Κατ. 42785 τῷ 1886. [Π.Π.]

Βεζινοδο. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Κωτσων τῆς Μακεδονίας, ἔχον ὡς 100 κατ. Βουλγάρους χριστιανούς. [Ε.]

Βεζιρῆς. Ὄνομα ἢ προσωνομία διδομένη ἐν τοῖς Μωαμεθανικοῖς κράτεσι εἰς τὸν κατέχοντα τὸ ἀνώτατον μετὰ τὴν βασιλικὴν ἀρχὴν ἀξίωμα τοῦ κυβερνήτου τοῦ κράτους. Ἡ λ. εἶναι ἀραβικὴ, σημαίνουσα τὸν β α σ τ ἄ ξ ο ν τ α β ἄ ρ ο ς ἤτοι τὸν ἐπιφορτισμένον τὰ τῆς διοικήσεως τοῦ κράτους. Ἰδρυτὴς τοῦ ἀξιώματος Β. εἶναι ὁ Ἀβδασίδης Χαλίφης Τζιφάρ-ἀλ-Μανσούρ (753—74 μ. Χ.). Κατὰ μίμησιν τῶν Ἀράβων Χαλίφων καὶ οἱ λοιποὶ μωαμεθανοὶ ἡγεμόνες, Τούρκοι, Πέρσαι, Τάταροι καὶ Μογγόλοι εἶχον τοὺς Βεζιρας αὐτῶν. Ἐν δὲ τῷ ὀθωμανικῷ κράτει, ἐπειδὴ ὁ ἀριθμὸς τῶν Β. ἐπληθύνθη κατὰ μικρόν, οὕτω καλουμένῳ παντῶν τῶν κατεχόντων τὰ ἀνώτατα ἀξιώματα τοῦ κράτους, ὁ ἀνώτατος μετὰ τὸν Σουλτάνον κυβερνήτης τοῦ κράτους ὠνομάσθη μέγας Βεζιρῆς ἢ ἀνώτατος ἰθύνων (Σάδρι ἀκλή, ἢ Σάδρι ἀζίμ, ἢ Βεζιρ-ναζίμ). [Π.Κ.]

Βέζνικ. Χωρίον τῆς διοικήσεως Σερβῶν τῆς Μακεδονίας, οἰκούμενον ὑπὸ 800 περίπου βουλγαροφώνων, ἐξ ὧν ὡς 70 μουσουλμάνοι, οἱ δὲ λοιποὶ χριστιανοί. [Ε.]

Βεζούκι (Besuki). Ἐπαρχία τῆς Τάβας, ἀνήκουσα εἰς τοὺς Ὀλλανδούς. ἔχει ἐμβαδὸν 4113 τ.χμ. καὶ 407879 κατ. (1879), ὡν 509 Εὐρωπαῖοι. Χώρα εὐφορτωτῆ ἔχουσα ὁμώνυμον πρωτεύουσαν παρὰ τὸν κόλπον τῆς Μαδούρας. [Π.Π.]

Βεζούλ (Vesullam, κατὰ τὸν μεσαιῶνα). Πρωτεύουσα τοῦ γαλλικοῦ νομοῦ τοῦ Ἀνω Σαών, ἐν τῇ πρώτῃ Ἐλευθερᾷ Κομητείᾳ. Κεῖται κατὰ τὴν συμβολὴν τοῦ Δουρζέδν εἰς τὸν Κολομβίνον καὶ παρὰ τὰς ὑπαιρέας τοῦ ὄρους Λαμότ. Πόλις καλῶς φηλοδομημένη ἔχουσα 8394 κατ. (1886). Ἡ ὁμώνυμος ἐπαρχία Β. ἔχει 94907 κατ. (1881). [Π.Π.]

Βεηλέρδεης. ἤτοι βέης βεηδων. Προσωνομία τιμητικὴ, διδομένη ἐν Τουρκίᾳ ἀλλοτε (καὶ πρὸ τῆς ἀλώσεως ἐτι) εἰς διοικητὰς ἐπαρχιῶν ἀνωτέρας τάξεως (τοὺς μετὰ δύο ἱπποὺς ἰδων), τοὺς ἐντεταλμένους νὰ συναζῶσι τοὺς φόρους καὶ νὰ καλῶσιν ὑπὸ τὴν σημαίαν αὐτῶν (σαντζακ, ὅθεν καὶ ἡ ἐπαρχία ἐκαλεῖτο οὕτω) τοὺς τιμαριωτικούς ἱππεῖς. Διεκρίνοντο δὲ εἰς τοὺς τῆς Εὐρώπης

(Ρούμιλι Βεηλέρδεη) καὶ εἰς τοὺς τῆς Ἀνατολῆς (Ἀνατολεῦ βεηλέρδεη). [Π.Κ.]

Βέης. Τιμητικὴ προσωνομία τουρκικὴ (ἐκ τῆς τουρκ. λ. βέγ, βοήθεια—μέγας) τοσοῦτα μούσα ὅτε μὲν τῷ εὐρωπαϊκῷ πριγκιπῇ καὶ ὡς τοιαύτῃ διδομένη εἰς ἡγεμόνας ὑποτελεῖς πρὸ πάντων χριστιανούς, ὅτε δὲ σημαίνουσα ἀπλῶς εὐγένειαν καταγωγῆς ἢ καὶ πολιτικῆς τάξεως. Βέηδες καλοῦνται συνήθως καὶ οἱ παῖδες τῶν ἀνωτάτων ὑπαλλήλων τοῦ κράτους, καταχρηστικῶς δὲ καὶ οἱ τῶν κατωτέρων. Ἀρχαιότερον παρὰ τοῖς τουρκοῖς λαοῖς καὶ παρὰ τοῖς Ὀθωμανοῖς αὐτοῖς μέχρι τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως Β. ἐλέγετο καὶ ἀνεξάρτητος ἡγεμὼν. Ἀτάβης (ἤτοι πατὴρ ἡγεμόνος ἢ ἡγεμονικὸς πατὴρ) ἦτο ἡ τιμητικὴ προσωνομία τῶν Μωαμεθανῶν Σελσούκων Τούρκων δυναστῶν τῆς Συρίας καὶ Μεσοποταμίας κατὰ τοὺς χρόνους τῶν σταυροφοριῶν. Καὶ αὐτοὶ οἱ πρώτοι ἡγεμόνες τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους μέχρι τοῦ Μωάμεθ Β' καὶ ὁ Μωάμεθ Β' αὐτὸς ἐκαλοῦντο καὶ βεηδες. Ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐπεκράτησεν ἡ προσωνομία ἡ ἀραβικὴ Σουλτάν καὶ ἡ περσικὴ Πατισχ. Κατὰ τινὰ Τουρκικὴν παράδοσιν ὁ περιώνυμος μάντις Ἀχσέμπεττὶν μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς ἀγ. Σοφίας ἐν τῇ ναῷ ταύτῃ προέτρεψε τοὺς Τούρκους νὰ καλῶσι τὸν ἡγεμόνα αὐτῶν ἀντὶ Β. Σουλτάνου. [Π.Κ.]

Βέθοναλ-Γκρήν. Συνοικία τοῦ Λονδίνου. ἔχουσα 127006 κατ. (1881). ἐν ᾗ εἶναι συγκεντρωμένη ἅπαντα ἡ τῆς μεταξὺς βιομηχανία. [Π.Π.]

Βεθούν (Béthune). Πόλις ὁμοῦ τῆς Γαλλίας, πρωτ. ὁμων. ἐπαρχίας ἐν τῷ νομῷ Πα-δε-Καλαί, ἔχουσα 9545 κατ. (1886). ἔχειν ἰδίους ἄρχοντας ἀπὸ τοῦ 14' αἰῶνος, προσηρτήθη δὲ ὀριστικῶς εἰς τὴν Γαλλίαν, τῷ 1713. Ἐν αὐτῇ διετρήθησαν τὰ πρῶτα ἀρτησιανὰ φρέατα. [Π.Π.]

Βειθερέτης (Bieberit) καλεῖται ὄρυκτόν τι ῥοδόχρουν, στυπτικὸν ἔχον γεῦσιν καὶ ὑποκαυτικόν ἐξ ὁμοῦ ὡς ἡ ματὸς κοδάλτις. [Κ.Μ.]

Βέϊκος. Κομόπολις τοῦ Βοσπόρου ἐπὶ τῆς Ἀσιατικῆς ὄχθης, περικυκλουμένη ὑπὸ κήπων καὶ ἀμπελῶνων καὶ πολυπληθῶν καρπῶν καὶ ὑπὸ θοωμασίων οἰκουμένη. Ὀμώνυμος τῆς κωμοπόλεως εἶναι νῦν καὶ ὁ κομπισκός, ὅστις ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ἐκαλεῖτο ὄρυκος τοῦ Ἀμάκου, ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ βασιλέως τῶν Βεδρικών (βλ. λ.). Ἦν τῇ κομπισκῷ ταύτῃ συνηνώθη κατὰ τὸ 1854 ὁ στόλος τῶν Ἀγγλων καὶ Γάλλων πρὶν εἰσελθῇ εἰς τὸν Βοσπόρον.

Βέϊλ (Henri Weil), φιλολόγος γεν. τῷ 1818 ἐν Φραγκφούρτῃ σπουδάζας 3' ἐν Γερ-

μνική και Παρισίους, έπολιτογραφήθη έν τή πόλει ταύτη και έδίδαξεν ες διαφόρους γαλλ. σχολάς ως διδάσκαλος και καθηγητής. Τῷ 1882 εξέλεχθη ως μέλος τῆς Ἀκαδημίας τῶν ἐπιγραφῶν. Συνέγραψε: *De l'ordre des mots dans les langues anciennes comparées aux langues modernes*. Ἐξέδωκε τόν *Λισχόλον* μετά λατινικῶν σχολίων, και ἐπτά τραγῳδίας τοῦ Εὐριπίδου μετά γαλλ. σχολίων, διαφόρους λόγους τοῦ Δημοσθένους και τήν πρώτην ἐπιστολήν Διονυσίου τοῦ Ἀλικαρνασσεῶς πρὸς τόν Ἀμμίον. [Γ.Μ.Β.]

Βεβλάνδ (Christoph Martin Wieland). Ὁξοχος Γερμανὸς ποιητής, ὁ πρεσβύτερος τῆς κλασσικῆς τετρακτύος τοῦ Βάιμαρ. Ἐγεν. τῇ 25/5 Σεπτέμ. 1733 ἐν Ὁδερχάλτε-χαϊμ και ἀπέθανε τῇ 8/20 Ἰαν. 1813 ἐν Βάιμαρ. Προπαιδευθεὶς ἐπιμελέστατα ἐν διαφόροις ἐκπαιδευτηρίοις, ἐνεγράφη εἰς τὸ πανεπιστήμιον τῆς Τυβίγγης ως φοιτητής τῆς νομικῆς ἐπιστήμης, ἣν ὅμως δὲν ἤργησε νὰ παραμελήσῃ περισπώμενος ὑπὸ τῶν ποιητικῶν αὐτοῦ διαθέσεων και ἀσχολιῶν. Ὁ Β. ἔγραψε ποιητικὰ δοκίμια εἰς λατινικὴν και γερμανικὴν γλῶσσαν ἥδη ἀπὸ τοῦ δωδεκάτου τῆς ἡλικίας του ἔτους. Δεκαεξέτης ἀκόμη εἶχε ἥδη ἀναγνώσῃ πάντας σχεδὸν τοὺς ῥωμαίους κλασσικοὺς, και πλείστους ἐκ τῶν τότε δοκίμων Γάλλων και Γερμανῶν. Ἐκπαιδευθεὶς ὅμως ἐν εὐσεβεῖ ἡγάπησε τὴν ποίησιν τοῦ Κλόπστοκ, ὅστις μεγάλως ἐπέδρασε κατ'ἀρχάς ἐπὶ τοῦ πνεύματος τοῦ Β. ἐπὶ μακρὸν χρόνον παρακωλυθέντος ἀπὸ τῆς φυσικῆς αὐτοῦ πορείας. Πρῶτον τῷ 1758, διὰ τῆς τραγῳδίας «Λαῖδου Ἰωάννα Γρέυ» ἡ Μούσα τοῦ Β. ως ὁ Λέσιγγ εἶπε, «καταλιποῦσα τὰς αἰθερίους σφαίρας ἤρχισε ν' ἀναστρέφεται ἐν ἀνθρώποις». Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης, στενωπτερον συνδεθεὶς μετ' ἀνεπτυγμένων κοινωνικῶν κύκλων και προσφιέστερον ἀναπτυχθεὶς εἰσῆλθεν ὁ Β. εἰς νέαν ὁδὸν ὅπως ἀντιθετὸν τῆς νεανικῆς αὐτοῦ πορείας. Φαιδρὰ τῶν ἐγκοσμίων φιλοσοφία, χαρὰ ἐπὶ ταῖς διὰ τῶν αἰσθήσεων ἀπολαύσεσιν, ἐλαφρότης και χάρις ἐν παντὶ ἀποτελοῦσι τὰ οὐσιώδη χαρακτηριστικὰ τῶν ποιημάτων και μυθιστοριῶν, τῶν ἀπὸ τοῦ 1761 και ἐξῆς συγγραφεῶν· ἀπὸ δὲ τῆς ἐποχῆς ταύτης ἰδίως ἀρχεταὶ και ἡ ἐν τῇ γερμ. φιλολογίᾳ σπουδαίτης τοῦ Β. και ἡ ἐδραϊώσις τῆς φήμης του. Νομφεθεὶς τῷ 1765, προσεκλήθη τῷ 1769 ως καθηγητῆς εἰς τὸ πανεπιστήμιον τῆς Ἐρφούρτης, ἡ δὲ δράσις αὐτοῦ ἐνταῦθα, και ἡ ἀστείρευτος αὐτοῦ ποίησις, ἰδίᾳ ὅμως τὸ διδασκτικὸν μυθιατόρημα «Ὁ χρυσοῦς καθρέπτης» ἡνοῖξαν αὐτῷ τὴν ὁδὸν πρὸς τὸ Βάιμαρ. Τῷ 1772 ἡ δούκισσα τοῦ Σάξεν-Βάιμαρ Ἀννα προσέλαβεν αὐτὸν ως διδάσκαλον πρὸς φιλολογικὴν μόρφωσιν τῶν υἱῶν αὐτῆς ἐν Βάιμαρ. Ἐν τῷ σπουδαιότατῳ τούτῳ πνευματικῷ ἐντευκτηρίῳ

τῆς τότε Γερμανίας ὁ Β. συνητήθη μετ' ὀλίγον μετὰ τοῦ Γκαίτε και τοῦ Χέρδερ, ἐν εὐμαρεί δὲ και θυμῷ βίω εἰσῆλθεν ἐνταῦθα εἰς τὴν τρίτην περίοδον τοῦ συγγραφικοῦ του σταδίου. Ἐνταῦθα συνέγραψε τὰ λυρικά δράματα: «Ἡ ἐκλογὴ τοῦ Ἡρακλέους» και «Ἡ Ἀλχηστis». Διευθυντῆς δὲ τοῦ «Γερμανικοῦ Ἑρμοῦ» ἀπὸ τοῦ 1773—1789 ἐτύπωνε τὰ ἔργα του πρῶτον ἐν τῇ περιοδικῇ τούτῳ και ἐξῆς δι' αὐτοῦ εὐρείαν κριτικὴν ἐπὶ τῆς συγχρόνου φιλολογίας. Εἰς τὴν ἐνδοξον ταύτην ἐποχὴν τοῦ Β. ἀνήκουσι τὰ ἔργα αὐτοῦ «Ἰστορικὸν τῶν Ἀδελφειῶν» (μεταφρ. ἐλλ. ὑπὸ Κ.Μ. Κούμα) τὸ λαμπρὸν ῥωμαντικὸν ποίημα «Ὁδεῖον», τὰ ὠραία ποιητικὰ διηγήματα «Τὸ παρμυθὶ τοῦ χειμῶνος» «Γέριον ὁ εὐγενὴς» «Ὁ Σάχης Λόλω» «Ὁ Περδόντης» κ.ἄ. Πρὸς τοῦτοις ἡ ἐπιτυχὴς διασκευὴ τῶν ἀπάντων τοῦ Λουκιανοῦ και πλείστα ἄλλα μικρὰ ἔργα. Ἡ κατὰ τὸ 1791—1802 γενομένη ἐκδοσις τῶν ἀπάντων τοῦ Β., εἰς 42 τόμους, ἐπέτρεψεν αὐτῷ ν' ἀγοράσῃ παρὰ τὸ Βάιμαρ τὸ κτήμα Ὁσμανστεδ, ἐνθα ἐξῆρσεν εὐτυχὴς μέχρι τοῦ θανάτου τῆς συζύγου του, ἐξ ἧς ὁ Β. εἰς εἰκοσιν ἔτη ἔσχε 14 τέκνα. Ὅπως γνωρίσῃ τοῖς συμπατριώταις αὐτοῦ τὰ ἀριστουργήματα τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς ποιήσεως, φιλοσοφίας και ῥητορικῆς, ἐξέδωκεν ἀπὸ τοῦ 1796—1810 τὸ «Ἀττικὸν Μουσεῖον». Ὁ Β. τιμᾶται ἰδίᾳ ως εἰσαγαγὼν εἰς τὴν γερμανικὴν φιλολογίαν (κατ' ἀπομίμησιν τῆς γαλλικῆς) περισσὴν φαιδρότητα και χάριν και ζωηρότητα, καταστήσας αὐτὴν οὕτως ἱκανὴν πρὸς πᾶν εἶδος καλλιτεχνικῆς ἐκφράσεως. Εἰσῆγαγεν ὅμως ὁ Β. και οὐκ ὀλίγην λαγνείαν και πολυγραφικὴν ἐπιπολαιότητα εἰς τὴν γερμ. φιλολογίαν, ἐλαττωματα, τὰ ὅποια οἱ μιμηταὶ του ἐχειρότερουσαν μέχρι τῆς ἀτέχνου και ἐν μέρει ἀνηθίου λογογραφίας [Γ.Μ.Β.]

Βεβλδένειος διάπλασις (Wealdenformation) καλοῦνται μεσοζωϊκοὶ διαπλασμοὶ τοῦ ὑποκρητιδικοῦ χερσώματος, ἔχοντες πᾶχος 800 μέτρων και σχηματισθέντες ἐντὸς γλυκίων ἢ ὑφαλμύρων ὑδάτων (δαιστέριος διάπλασις, Deister). [Κ.Μ.]

Βεβρα (Beira). Ἀρχαία ἐπαρχία τῆς Πορτογαλίας, ἀποτελοῦσα τὰ διαμερίσματα: Ἀδέιρον, Κοῦμβραν, Βιζίου, Γουάρδαν και Καστελδράγκου. [Π.Π.]

Βεβτ (Beit). Πόλις τῆς Ὑμένης, ἐν τῷ κράτει τοῦ Σανά, ἀπέχ. 150 χμ. πρὸς Β. τῆς Μέκκας. Κεῖται ἐν ὁρειᾷ αὐροφωτάτῃ, ἔχει μέγα ἐμπόριον διαμετ. καφέ, λιμένα τὴν Χοδέϊδαν και 30 000 κατ. [Π.Π.]

Βέκ Ἰάκ. Σιγισμούνδος (Beck). Γερμανὸς φιλόσοφος γεννηθεὶς τῷ 1761 ἐν Λισσάου και διακριθεὶς ως ἐρμηνευτῆς τῆς φιλοσοφίας τοῦ Κάντ. Πολὺ μᾶλλον ὅμως τῆς ἀκριβοῦς προσηλώσεως εἰς τὰ κάντεια διδάγματα ἀξία

προσσχής είναι ή απόπειρα του Β. όπως παρ-
ραστήση τὸ νοούμενον τοῦ Κάντ ὡς ἄμεινον
αὐτοπαρξίας, προσγγίζων οὕτω εἰς τὸν λεγό-
μενον ἰδανισμόν τοῦ Φιχτίου, τοῦ ὁποίου θεω-
ρεῖται μέχρι τινός ὡς πρόδρομος. Ὁ Β. ὑπὲρ-
ξε πολυγραφώτατος, ἐκ δὲ τῶν πολλῶν ἔργων
τοῦ ἀπομένουσιν ἄξια προσσχής τὸ «Ἐγγει-
ρίδιον Λογικῆς», τὸ «Δοκίμιον ἀναίρεσεως τῶν
ἐνστάσεων τοῦ Αἰνσιδηίου», αἱ «Θεμελιώδεις
ἀρχαὶ τῆς νομοθεσίας» καὶ τὰ ἐρηνηευτικά
τῆς καντείου φιλοσοφίας. [Ρ.]

Βέκες (Békes). Πόλις τῆς Οὐγγαρίας
ἐμπορικωτάτη καὶ ἔχουσα 22 938 κατ. (1880).
Ἄλλοτε φρούριον. Κεῖται παρὰ τὴν συμβολήν
τοῦ Λευκοῦ εἰς τὸν τοῦ Μέλανα Κορῶς, ἐν τῇ
ὁμωνύμῳ κομητείᾳ, ἣτις ἔχει κλίμα νοσῶδες,
ἀλλ' εὐφορὸν καὶ κατ. 229 757 (τῷ 1880)
ἀνήκοντα εἰς διαφόρους ἐθνικότητας. [Π.Π.]

Βεκέλιδες. Πελοποννήσιοι κοτζαμπάσι-
δες χριστιανοὶ ἀποστελλόμενοι ἐπὶ τουρκοκρα-
τίας εἰς τὴν Κωνσταντινουπόλιν ὡς αντιπρό-
σωποι τῶν ἐν Πελοποννήσιᾳ χριστιανῶν καὶ
τουρκῶν, ἔργον δ' ἔχοντες νὰ διαβιβάσωσιν εἰς
τὴν Πύλιν τὰ παραπονα τῶν ὑπάρχων κατὰ
τὴν ἀρχῶν. Οἱ Β. ἦσαν 2 ἢ 3 ἐνίοτε δὲ καὶ
4, ἡκούοντο δ' εὐμένως ὑπὸ τῆς βωμολοχικῆς
κυβερνήσεως ἣτις ἐνίοτε εἰς τὰς παραστάσεις
αὐτῶν παύομενη ἀνεκάλεσε καὶ πασσαδες
ἐντὶ [Π.]

Βεκκαρίας (Giacomo Batista Bec-
caria). Δέκιμος φυσικὸς γνωστός ἰδίᾳ διὰ τῶν
ἐρευνῶν αὐτοῦ εἰς τὰ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ. Ἐγεν.
τῷ 1716 ἐν Μαντόβῃ καὶ ἀπέθανεν ἐν Τουρινῷ
τῷ 1748 ὡς καθηγητὴς τῆς φυσικῆς ἐν τῷ
αὐτῷ πανεπιστημίῳ. Μεγίστην εἰς τοὺς συγ-
γράμους αὐτοῦ ἐντύπωσιν ἐνεποίησαν τὰ ἔργα
τοῦ Β. «Περὶ φυσικοῦ καὶ τεχνικοῦ ἠλεκτρι-
σμοῦ» (1751). Περὶ τεχνικοῦ ἠλεκτρισμοῦ
(1772) καὶ τὸ κύριον αὐτοῦ σύγγραμμα: Dell'
elettricità terrestre atmosferica e cie-
lo sereno (1775). Ὁ Β. ἐπεχείρησε τὴν
καταμέτρησιν τοῦ μεσημβρινοῦ τοῦ Τουρινῷ
τῆς δ' ἐργασίας ταύτης τὰ πορίσματα ἐξέ-
δωκε τῷ 1774 ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ Gradus
laurinensis. Ἐν γένει πρὸς τὰς ἐργασίας
ταύτας ὁ Β. κατέδειξε καὶ τὴν ἐπίδρασιν ἣν
ἐξασκεῖ ἡ γειννίασις τῶν Ἀλπεων ἐπὶ τῆς
παρεκκλίσεως τοῦ ἐκκρεμοῦς. [Γ.Μ.Β.]

Βεκκαρίας (Cesare Marchese di
Beccaria Bonasana). Φιλόσοφος καὶ πολι-
τειολόγος, περιπαύδαστος εἰσηγητὴς ἀνθρω-
πινωτέρας διαμορφώσεως καὶ θεραπείας τοῦ
ποινικοῦ δικαίου, γεν. τῇ 4/15 Μαρτίου 1735
(ἢ 1738) καὶ ἀποθ. τῇ 17/28 Νοεμβρ. 1794
ἐν Μιλάνῳ. Μετὰ τὰς προκαταρκτικὰς αὐτοῦ
σπουδὰς ἐπιδοθεὶς μετὰ τινῶν ὁμοφρόνων αὐτῷ
φίλων εἰς τὴν μελέτην τῶν Γάλλων ἐγκυκλο-
παιδικῶν συντάχθη εἰς τινα ἐταιρείαν φίλων,
ἣτις ἔλαβεν ἀπέναντι τῆς Ἱερᾶς ἐξετάσεως

καὶ τῶν δεισιδαιμονιῶν τοῦ μέσου αἰῶνος στά-
σιν ἀνθρωπινωτέραν, τὴν ἐλευθερίαν τοῦ φρο-
νήματος διεκδικούσα. Κύριον αὐτοῦ ἔργον εἶναι
τὸ περίφημον σύγγραμμα «Περὶ ἀδικημάτων
καὶ ποινῶν» τὸ πρῶτον ἀνωνύμως ἐκδοθέν ἐν
Μονακῷ (1764). τὸ ὁποῖον μεγίστην ἐνεποίη-
σεν ἐντύπωσιν εἰς τὸν τότε μεμερφωμένον κλέ-
σμον. Οἱ Γάλλοι ἐγκυκλοπαιδικοὶ ἰδίᾳ μα-
θητῆς τῶν ὁποίων ἐλογίζετο ὁ Β., ἀπεδέχθησαν
τὸ ἔργον μετ' ἐνθουσιασμοῦ Ὁ Ἀδβὲς Μορελλέ
τὸ μετέφρασεν, ὁ δὲ Βολταίρος καὶ ὁ Διδερὼ-
τος τὸ ὑπομνημάτισαν. Ἀλλὰ καὶ παρα τοῖς
ἄλλοις ἔθνεσιν ἠδδοκίμησεν τὸ ἔργον τοῦ Β.
μεταφρασθὲν εἰς πᾶσας σχεδὸν τὰς γλώσσας,
(ἐκλήγησιν ὑπὸ Κερκεῆ, Παρ. 1809, δις ἀνα-
τυπωθὲν), καὶ ἀναμφισχιστως ἐπίδρασαν ἐπὶ
τῆς νεωτέρας ποινικῆς νομοθεσίας. Ἀκριβὲς
εἰπεῖν ἐπιστήμην ἢ φιλοσοφίαν ἢ ὅποια νὰ
ἐμβαδύνη εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ δικαίου, ἀνεύρισκει
τις ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ Β., οὐδὲν ἥττον σημαῖται
τοῦτο νέαν περίοδον ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ δικαίου,
καθόσον ὁ Β. πρῶτος ἔτεκε τὸ θέλημα νὰ κη-
ρύξῃ ἐλευθερίαν καὶ ἀπρόκαλπτως τὰς εἰλκ.
ὁρωπούς ἀρχὰς αἱ ὅποια κατὰ τὴν πλείστον
ἀνεγνωρίζοντο ὑπὸ τῆς σημερινῆς ποινικῆς λο-
γίας, καὶ τοῦτο χωρὶς νὰ περίπτῃ εἰς τὴν
ὕλισιν τῶν ἐγκυκλοπαιδιστῶν καὶ τοῦ Ὀλ-
ταίρου. Ἡ ἰδέα τοῦ δικαίου καὶ ἡ ἀξιοπρίμεια
τοῦ ἀνθρώπου εἶναι αἱ θεμελιώδεις ἀρχαί, ἐπ'
ὧν βασιζει τὸ σὺλδοξίμῳ τοῦ Β. Καὶ ἔτεκε
μὲν ὡς ἐκ τοῦτου πολλοὺς τοὺς ἐχθροὺς καὶ
τὰς κατ' αὐτοῦ ἐπιθεσεις καὶ ἐπιδρομὰς ἀναγ-
καθεῖς νὰ διακόψῃ τὸ μέγα πολιτισιολογικὸν
αὐτοῦ ἔργον «Περὶ τῆς νομοθεσίας» διαρρίθῃ
ὅμως τῷ 1768 καθηγητῆς τοῦ πολιτικοῦ δι-
καίου ἐν τῇ ἀκαδημίᾳ τοῦ Μιλάνου, καὶ ἐπέ-
ζησε νὰ ἴδῃ τὸν ὀρίκμον τῶν ἀρχῶν αὐτοῦ,
αἵτινες ὡς ἀρετικαὶ καταδικαζόμεναι τὸ πρῶ-
τον ἐγένοντο κατὰ μέγα μέρος δεκταὶ ἐν τῇ
νομοθεσίᾳ ἐντὶ ῥηγῶτος τοῦ συγγραφέως. Αἱ
πανεπιστημιακαὶ αὐτοῦ παραδόσεις ἐξεδόθησαν
μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον *Elementa
d' économie publique* (1804). [Γ.Μ.Β.]

Βεκκαρίτης. Θεωρεῖται ὡς παραλ-
λαγὴ τοῦ ζερκονίου, ἐμπεριέχων 30,9
δ.ζ.μ.υ.ρί.ο.ν, 62,2 δ.ζ.μ.ζ.ερ.κ.όν.ο.ν,
2,5 ἄργιλον καὶ 3,8 ἄσβεστον. Σπλ. = 8. Ἀτη-
κτον ὑπὸ τῆς φλογὸς τοῦ αὐλοῦ καὶ δὲν ἀπορ-
ρυσταύται. [Κ.Μ.]

Βέκκερ (Wilhelm Gottlieb Becker).
Γερμανὸς λογογράφος καὶ τεχνοκρίτης, γεν. τῷ
1743 ἐν Σαξονίᾳ καὶ ἀποθανὼν τῷ 1813, ἐρ-
γάσθη πολλὰ καὶ ὡς διδάσκαλος, καθηγητῆς,
ἐφορος τοῦ γλυπτικοῦ καὶ τοῦ νομισματικοῦ
τμήματος τοῦ ἐν Δρέσδιν, μουσαίου ὡς καὶ τοῦ
λεγόμενου «Πρασίνου ὁσίου» ἀπὸ τοῦ 1805
καὶ ἐξῆς, ὁπότε ἐγένετο καὶ αὐλικὸς σύμβου-
λος. Ὡς ἐφορος τῶν μουσείων ἐξέδωκεν ὁ Β.
τὸ «Αὐγουστιεὶον τῆς Δρέσδης» (2' ἐπιθυμημένη

έκδοσις 1832—37) περιγραφὴν ἀρχαίων ἔργων με 162 χαλκογραφίας. Τὰ ἀξιολογώτερα τῶν διηγημάτων καὶ τῶν ποιημάτων αὐτοῦ ἐδημοσιεύθησαν ἐν περιοδικαῖς, ὡς τὸ Taschenbuch zum geselligen Vergnügen, Erholungen κτλ. [Γ.Μ.Β.]

Βέκκερ (Wilhelm Adolf Becker). Ὀνομαστὸς ἀρχαιολόγος, υἱὸς τοῦ ἀνωτέρου, γεν. τῇ 1796 ἐν Δρέσδῃ καὶ ἀποθ. τῇ 1846 ἐν Μαΐσσειν. Σπουδάσας ἐν Λειψία θεολογίαν καὶ πρὸ πάντων φιλολογίαν ἐδίδασκεν εἰς διαφόρους σχολὰς μέχρι τοῦ 1837, ὅπότε διωρισθὴν κατήχητὴς τῆς κλασσικῆς ἀρχαιολογίας ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Λειψίας. Ὁ Β. πρῶτος κατέστησε τὸν ἀρχαῖον βίον γνωστὸν εἰς τοὺς πολλοὺς τῆς πατρίδος του παρουσιάσας αὐτὸν ὑπὸ τὸ ἔνδυμα τοῦ διηγήματος διὰ τῶν ἔργων αὐτοῦ Gallus, ἡ ῥωμαϊκαὶ σκηναὶ ἐκ τῶν χρόνων τοῦ Αὐγούστου, καὶ «Χαρικλῆς, ἡ τοὶ εἰκόνας ἀρχαίων ἐλληνικῶν ἡρώων». Κύριον ἔργον αὐτοῦ εἶναι τὸ Ἑγχειρίδιον τῶν ῥωμαϊκῶν ἀρχαιοτήτων, συμπληρωθὲν μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Μάρκχαρδ. Πρὸς τοῦτοις ἔγραψεν ὁ Β. De comici Romanorum fabulis καὶ De Romae veteris muris atque portis, καὶ πλείστα ἄλλα ἐν τῇ Ἑγκυκλοπαιδείᾳ τῆς κλασσικῆς ἀρχαιότητος τοῦ Πάουλυ. [Γ.Μ.Β.]

Βέκκερ (Aug. Immanuel Becker). Διάσημος φιλόλογος, γενν. ἐν Βερολίνῳ τῇ 1785 ἐκ πτωχῶν γονέων καὶ ἀποθ. αὐτόθι τῇ 1871. Μετὰ τὰς γυμνασιακὰς αὐτοῦ σπουδὰς ἐνεγράφη εἰς τὸ πανεπιστήμιον τῆς Χάλης ὡς μαθητὴς τοῦ Βολφίου ὅπως σπουδάζει ἀρχαιολογίαν, ἐπισπασάμενος δὲ τὴν ἀγάπην τοῦ διδασκάλου ὑπεστηρίχθη παρ' αὐτοῦ καὶ ἀπελύθη ἐφοδασθεὶς διὰ πιστοποιητικῷ, ὅτι ὑπῆρξεν ὁ ἀριστος τῶς μαθητῶν του. Τῇ μεσολαβήσει τοῦ Βολφίου διωρίσθη τῇ 1810 ἑκτακτος καθηγητὴς ἐν Βερολίνῳ καὶ ὑπεστηρίχθη, ὅπως μεταβῇ εἰς Παρίσιους, ἐνθα ἔμεινε μελετῶν τὰρχαῖα χειρόγραφα μέχρι τοῦ 1812. Ἐτι ἐν Παρισίοις διαμένων διωρίσθη τακτικὸς καθηγητὴς, τῷ δὲ 1815 ἐγένετο μέλος τῆς Ἀκαδημίας τοῦ Βερολίνου, ἐντολῇ τῆς ὁποίας μετέβη ἐκ νέου εἰς Παρίσιους ὥπως παραβῇ χειρόγραφα καὶ ἀπαιτήσῃ τὰ ἐκ γερμανικῶν βιβλιοθηκῶν προερχόμενα. Ἀπὸ τῶν χρόνων τούτων ἀρχεῖται ἡ τόσον καρποφόρος καὶ τόσον ἐνεργητικὴ διὰ τὴν ἐλληνικὴν ἰδίαν φιλολογίαν δράσις τοῦ Β. Ἐπὶ τῇ βίᾳ τῶν χριστιανῶν ἐκείνων ἐργασιῶν ὁ Β. ἐξέδωκε πλείστους τῶν ἀρχαίων συγγραμμάτων, ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ Περί Ἀντωνυμίας Ἀπολλωνίου τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ, εἰς ὃ ἠκολούθησεν ὁ πρῶτος τόμος τῶν Ἀνεκδότων τοῦ Β. συμπληρωθέντων εἰς τρεῖς τόμους τῇ 1824. καὶ ἄλλα οὐκ ὀλίγα ἐν οἷς καὶ ὁ Τζέτζης. Τῇ 1817 ὁ Β. ἐπισκέφθη τὴν Ἰταλίαν ἐνθα πηρέαζε μέ-

γαν ἀριθμὸν χειρογράφων πρὸς ἄλλα. Μετὰ τοῦτο ἦλθε τὸ τρίτον εἰς Παρίσιους ὅπως ἐργασθῇ ἐν τῇ αὐτῇ βιβλιοθήκῃ καὶ τῇ 1820 μετέβη εἰς Λονδίον. Μετὰ τὴν ἐκεῖθεν ἐπιστροφὴν αὐτοῦ ἐξεδόθησαν παρ' αὐτοῦ ἐν Ὁξφόρδῃ ὁ Θεουκιδίδης (1821) οἱ Ἀττικοὶ ῥήτορες (1822) καὶ ὁ Ἀριστοφάνης (1825). Ἐν Βερολίνῳ δὲ, μετὰ τὴν τῇ 1823 συντελεσθεῖσαν ἑκδοσιν τοῦ Πλάτωνος, ἐξέδωκε πλὴν ἄλλων τὰ Σχόλια εἰς Πλάτωνα, τὴν Μυριάμβλαν τοῦ Φωτίου, τὴν Προδιανόν, τὴν Παυσανίαν καὶ τὰ σχόλια εἰς τὴν Ἰλιάδα. Ὡς κριτικὸς ὁ Β. δὲν ἔπαυσε ὄντων μέχρι τέλους τῆς ζωῆς του, ἐν τῶν τελευταίων δ' αὐτοῦ ἐκδόσεων ἀξιωμακρύνοντο εἶναι ἰδίᾳ: τὰ ἅπαντα τοῦ Ἀριστοτέλους, ὁ Ἡρόδοτος, Σεξτος ὁ Ἑμπερικὸς, ὁ Ὀμηρος, ὁ Πολύβιος καὶ Δίων ὁ Κασσιός. Ὁ Β. ἐξέδωκεν ὡσαύτως καὶ λατινοὺς συγγραφεῖς, καὶ τοὺς πλείστους τῶν συγγραμμάτων τῆς ἐν Βόνη ἐκδόσεως τῶν Βυζαντινῶν ἱστορικῶν (ἄλλα τοῖσδε δυστυχῶς οὐχὶ μετὰ τῆς προσήκουσας ἐπιστάσεως) ἐνησχολήθη δὲ καὶ εἰς τὴν Προεγγικανὴν φιλολογίαν, ἐκδούς τινα τῆς ἀρχαίας γαλλικῆς ποιήσεως καὶ μυθιστοριογραφίας. [Γ.Μ.Β.]

Βέκκερ (Karl Becker). Ἐπιφανὴς Γερμανὸς δημοσιολόγος, γενν. τῇ 21/2 Ὀκτ 1823 ἐν Στροχάουζεν, ὑπηρέτησας ὡς αξιωματικὸς ἐν τῷ στρατῷ τοῦ Ὁλδεδμύργου, ἐπέδωκεν εἰς τὴν δημοσιολογικὰν σπουδὰν διήλθον τὸ στατιστικὸν γραφεῖον τῆς πατρίδος του καὶ ἐδημοσίευσεν πολλοὺ λόγους ἄξια ἀπογραφικὰ συγγράμματα, συντελέσας τὰ μάλιστα εἰς προαγωγὴν τῆς ἀπογραφικῆς ἐπιστήμης διὰ τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἐπινοηθεισῶν νέων μεθόδων πρὸς ἀπογραφικοὺς ὑπολογισμούς. Τούτων ἕνεκα διωρίσθη διευθυντὴς τοῦ στατιστικοῦ γραφείου τῆς Γερμανικῆς αυτοκρατορίας ἅμα τῇ ἰδρύσει αὐτοῦ (1872) [Π.]

Βέκκος Ἰωάννης, πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως. Βλ. Ἰωάννης Βέκκος.

Βεκλεμές Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Σαρί-Σαμπάν τῆς Μακεδονίας, οἰκούμενον ὑπὸ 500 περίπου μουσουλμάνων. [Ε.]

Βέκμαν Ἰωάννης (Johann Beckmann). Ὁ γνωστὸς ἰδρυτὴς τῆς τεχνολογίας Γερμανοῦς τῇ 1789 ἐν Χόου τοῦ Ἀννοβέρου ἀνετίθητο τῇ 1766 καθηγητὴς τῆς φιλοσοφίας καὶ τῇ 1767 τῆς οἰκονομίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Γοττίνης. Ὁ Β. ἐτελεύτησε τῇ 1811 καταλιπὼν πλείστα ὅσα συγγράμματα, ἐξ ὧν μνημονεύομεν ἐνταῦθα τὰ ἑξῆς: G.-danken von der Einrichtung oekonom. Vorlesungen, Γοττίνῃ 1767. — Physikal. oekonom. Bibliothek, 23 τ. Γοττίνῃ 1770—1810. — Beitrage zur Oekonomie, Technologie, Polizei- und Kameralwissenschaft, 12 τ. Γοττίνῃ 1779—1791. [Ε.]

Βεκτασάται. Τάγμα δε ρε βισών μωαμεθανών λίαν γνωστών και διαδεδομένων ἐν Ἀνατολῇ, ἰδιως ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ. Ἰδρυτὴς τοῦ τάγματος θεωρεῖται· κατὰ τὴν μωαμεθανικὴν παράδοσιν ὁ ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ Σουλτάν Οὐρχάν (1326—60) ζῶν θεοβίσις ἡ ἀρχηγὸς δε ρε βισών (σείχης) Κατζῆ-Βεκτάς, κατοικῶν ἐν τινὶ κώμῃ πλησίον τῆς Ἀμασείας. Πρὸς τὸν σείχην τοῦτον προσελθὼν αὐτὸς ὁ Σουλτάνος καὶ αἰτησάμενος τὴν εὐλογίαν αὐτοῦ ἐθηκεν ὑπὸ τὴν προστασίαν αὐτοῦ τὸ νεωστὶ ἰδρυθὲν τάγμα τῶν Γενίτσάρων. Τὸ ὄνομα (Γενίτσαροι) καὶ ἡ σημαία τοῦ τάγματος ἐδόθησαν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ σείχου, εὐλογήσαντος τὸ τάγμα καὶ προφητεύσαντος ἐπ' αὐτοῦ γενησόμενα ἐνδοξὰ ἔργα. Ἐντεῦθεν τὸ τάγμα τῶν Βεκτασιτῶν ἐκτίσασθε δύναμιν καὶ φήμην ἐν τῷ Ὁσμανικῷ κράτει. Κατ' ἄλλους τινὰς συνδυασμοὺς καὶ εἰκασίας τὸ τάγμα τῶν Β. εἶναι ἀρχαιότερον, ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ Ὀρχάν Κατζῆ-Βεκτάς εἶναι ἀπλοῦς ἀρχηγός, οὐχ ἰδρυτής. Κατὰ τὰς εἰκασίας ταύτας τὸ ὄνομα Βεκτάς προήλθεν ἀπὸ τῶν Εὐσταθιανῶν ἡτοι τῶν παδῶν τοῦ ἡμιαιωνοῦ Εὐσταθίου τοῦ μεγάλου). Οἱ Εὐσταθιανοὶ αὗτοι, διατηρήσαντες ὑπὸ τύπτως τῆς μωαμεθανικῆς λατρείας τὰ ἀρχαῖα δόγματα ἀνέζησαν ἐν τῷ τάγματι τῶν Βεκτάς. Ἀληθῶς δὲ οἱ Βεκτασιταὶ διακρίνονται διὰ τὸ φιλελεύθερον πνεῦμα τῆς θρησκείας αὐτῶν, καὶ τὴν ἀνοχὴν πρὸς τοὺς χριστιανούς, διὰ τοῦτο δὲ θεωροῦνται καὶ ὑπὸ τῶν Μωαμεθανῶν ὡς αἱρετικοί. Κέντρον αὐτῶν εἶναι ἡ ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ κοινὸς πόλις Κίρσαρ (ἐν τῇ Καπαδοκίᾳ), πλησίον τῆς ὁποίας ὑπάρχει ἰδρυμένος μέγα μοναστήριον τῶν Β., χρησιμεύον καὶ ὡς ξενῶν διὰ μωαμεθανούς τε καὶ χριστιανούς ὁδοιτέρους. [Π.Κ.]

Βελᾶ. Χωρίον τοῦ δήμου Φελλίης τῶν Καλαβρύτων. ἔχον 218 κατ. (1889) γεωργούς καὶ ποιμένας. [Γ.Πδ.]

Βελαδέ. Μία τῶν ἐξοχωτέρων φιλολόγων τῆς Ἀνδαλουσίας. Τὰ συγγράμματα αὐτῆς τιμῶνται παρὰ τῶν Ὁθωμανῶν καὶ διὰ τὸ ὕψος τῶν ἰδεῶν καὶ διὰ τὴν γλαφυρότητα τῆς γλώσσης. Ἠκμᾶζε περὶ τὰ 1107 μ.Χ. [Γ.Π.Μ.]

Βελανίδει. Χωρίον τοῦ δήμου Πηνειῶν ἐν Ἠλείᾳ, ἔχον 122 κατ. (1889) γεωργούς καὶ ποιμένας. [Γ.Πδ.]

Βελανιδέα. Χωρίον τοῦ δήμου Βοιωτῶν τῆς Ἐπιδάουρου Διημέρας καίμενον 2 ὥρ. ΝΑ τῆς Νεαπόλεως πρὸς τὸν Μολέαν. Κάτ. 771.

Βελανιδέα. Χωρίον τοῦ δήμου Ἀμφιαρῆς τῆς ἐπαρχίας Καλαμών. καίμενον 1 ὥρ. ΝΑ τῶν Ἀνω Ἀρφαρῶν. Κάτ. 286.

Βελαύουστα. Χωρίον τῆς Τριγωνίας, τοῦ δήμου Ἀγρινίου, εὐ ἀπέχει 2 1/2 ὥρ. Β. Κάτ.

499. Κεῖται ἐπὶ τῶν Δ προπόδων τοῦ Παναιτωλικῦ.

Βελασκάς (Don Diego Rodriguez de Sylva y Velasquez). Ἐξοχος Ἰσπανὸς ζωγράφος γεν. τῇ 6 Ἰουν. 1599 ἐν Σεβίλλῃ καὶ ἀπεθ. τῇ 7 Ἀύγ. 1660 ἐν Μαδρίτῃ. Προσρισθεὶς ὑπὸ τοῦ πατρὸς του νὰ γείνη ἐπιστήμων, ἐπέδειξε τόσον ἐνωρίς τὴν ζωγραφικὴν αὐτοῦ εὐφυΐαν, ὥστε οἱ γονεῖς ἐνδόντες εἰς τὴν ἔκτακτον αὐτοῦ κλίσιν τὸν εἰσήγαγον ὡς μαθητὴν παρὰ τῷ Χερρέρα, τὸν ὁποῖον παρατήσας μετ' οὐ πολὺ ὁ Β. ἐμαθήτευσεν παρὰ τῷ πολλῷ μάλλον ἱκανῷ καὶ πεπαιδευμένῳ Φραγκίσκῳ Παχέκιρ. Ἀσκηθεὶς εἰς τὴν τέχνην ὑπὸ τὰς ἐδηγίας καὶ τὴν ἐπιδιδασκαλίαν τοῦ διδασκάλου τούτου ὁ Β. ἀφῆκε μετ' ὀλίγου τὸ ἐν τῇ ἐργαστηρίῳ ἐπικρατοῦν σύστημα, ἔσπευτο ἰδιᾶν ὁδὸν ἀρεστὴν εἰς τὴν πρωτότυπον αὐτοῦ εὐφυΐαν. Ἐκμισθώσας δηλαδὴ νεανίσκον τινὰ κατεγίνετο διηγετικὸς ζωγραφίζων αὐτὸν καθ' ὅλας τὰς δυνατότας στάσεις καὶ μελετῶν πάσας τὰς θυμακὰς κινήσεις, ὅπως αὗται ἐκφράζονται ἐπὶ τοῦ σώματος καὶ τῆς φυσιογνωμίας. Μετὰ τινὰς προσωπογραφίας καὶ συνθέσεις, τὰς ὁποίας ἔγραψεν ἐπὶ τῇ βίᾳ τῶν μελετῶν του τούτων, συνέθεσε τὸν «Ἵδρωφόρον τῆς Σεβίλλης» περίφημον εἰκόνα καὶ μοναδικὴν σχεδὸν διὰ τὴν ἀκριβείαν καὶ τὸ ἐμοιάληθες τοῦ χρωματισμοῦ. Ἀπὸ τοῦ 1622 ἐν Μαδρίτῃ διατρίβων ἐμελέτησε τὰ ἔργα τῶν πρὸ αὐτοῦ διασημῶν ζωγράφων ἰδίᾳ δὲ τοῦ Ῥοδένεο καὶ ἔγραψεν τινὰς προσωπογραφίας, ὧν λαβὼν γνώσιν ὁ βασιλεὺς Φίλιππος δ' προσέλαβε τὸν Β. ὡς ζωγράφον τῆς αὐλῆς του, ἧς ἀνέδειξεν αὐτὸν καὶ αὐτάρχην. Εἰς τοὺς χρόνους τούτους ἀνήκει ἡ θαυμαστὰ εἰκὼν τοῦ βασιλεῖος τούτου ἐρίππου, ἧτις διήγειρε τὴν ἐκπληξίν τῶν συγχρόνων ζωγράφων. Ἀπὸ τοῦδε ὁ Β. ταξίδευσας εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ σπουδάζας καὶ τῶν Ἰταλῶν τεχνιτῶν τὰ ἔργα, ἔγραψε πολλὰς εἰκόνας. τῶν ὁποίων διασημότεραι εἶναι: «Ἡ βασιλικὴ οἰκογένεια» (1656) διὰ τὴν ὁποίαν ὁ βασιλεὺς ἀπένευμεν αὐτῷ τὸ ἀξίωμα τοῦ ἱππότη, οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ, ὁ Ἰωδ, ὁ Μωῦσῃς, ὁ Λῶν καὶ αἱ θυγατέρες αὐτοῦ, πολλὰ παρκατάσεις τοῦ καθ' ἡμέραν βίου, ἐν αἷς ἐξέχουσιν αἱ «Κλωστρίαι», καθὼς καὶ πλείους προσωπογραφίαι. Ὁ Β. εἶναι ὁ μέγιστος τῶν Ἰσπανῶν ζωγράφων. Ἐπιστήσας ἀπὸ παιδικῆς ἡῆν ἡλικίας τὴν προσοχὴν αὐτοῦ εἰς τὴν μελέτην τῆς φύσεως, πρῶτον μὲν τῆς φύγου εἰς τὴν ἐμφύχου, κατῴρθησε ν' ἀποδίδῃ διὰ τοῦ χρωματισμοῦ αὐτοῦ τοὺς διαφόρους τόνους καὶ βαθμοὺς τῶν φυσικῶν χρωματιῶν τόνων αὐγερῶς καὶ πιστῶς, ὥστε καὶ σήμερον ἀκόμη τὰ χρώματα τῶν σαρκῶν ἐν ταῖς εἰκασιν αὐτοῦ, ἐν ᾗ φαίνονται ἄνευ ἐπεξεργασίας καὶ ἀμέσως ἀπὸ τοῦ χρωματοθέτου ἐπὶ τῆς θούνης μετενηνεγμένα, ἐνέχουσιν ὁμῶς τὴν

νωπότητα της φυσικής ζωής και την αλήθειαν. Ο Β. δὲν ἐξωραΐζει τὰς μορφάς, ὡς ὁ Φαν. Δάυν, ἀλλὰ παριστᾷ ταύτας ἐπακριδῶς ὅπως ἔχουσιν ἐν τῇ φύσει· εἶναι ὡς πρὸς τοῦτο φυσιολόγηται, καὶ τι πλεον. φυσιοδουλῶς. Διὰ τοῦτο τινὲς τῶν προσωπογραφῶν αὐτοῦ, ὡς ἡ τῆς Ἰνφάντης Μαρίας Θηρεσίας πολὺ ἀπέχουσι ἀπὸ τοῦ νὰ ἐμποιήσῃ καλὴν ἐπὶ τοῦ θεατοῦ ἐντύπωσιν, ἐνεκα τῆς ἀσχημίας τοῦ πρωτοτύπου. Συγγενὴς ὡς πρὸς τὴν χρῆσιν τῶν φωτοσκιᾶσεων μὲ τὸν Ῥέμβραντ, διαφέρει τοῦ τελευταίου καθ' ὅσον ὁ μὲν Ῥέμβραντ γράφει ἀνθρώπους, ὁ δὲ Β. μόνον Ἰσπανούς. Τὰ ἐξοχώτερα τῶν ἔργων του εὐρίσκονται ἐν Ἰσπαίᾳ [Γ. Μ. Β.]

Βέλα Τσέρκβα. 1) Χωρίον τῆς διοικήσεως Μοναστηρίου, οἰκούμενον ὑπὸ 350 περίπου βουλγαροφώνων χριστιανῶν. 2) Ἄνω καὶ Κάτω Β. ἐν τῇ ὑποδιοικήσει Ῥέσνης τῆς Μακεδονίας, οἰκούμενα ὑπὸ 400 περίπου, ἐξ ὧν οἱ ἡμίσεις μουσουλμᾶνοι καὶ οἱ ἕτεροι ἡμίσεις Βουλγαροὶ χριστιανοί. 3) Χωρίον ἐν τῇ ὑποδιοικήσει Καστορίας μετὰ 150 περίπου βουλγαροφώνων χριστιανῶν. [Ε.]

Βελαώρα. Βλ. Βαλαώρα.

Βελθεδέρε. Μέρος τοῦ ἐν Βατικανῷ μουσείου, ἐν ᾧ εἶναι ἐκτεθειμένα τὰ ἀλλεῖα τῶν ἀρχαίων ἀγαλμάτων (εἶεν ὁ Ἀπέλλων, ὁ Ἀλεξάνδρ. κ.λπ.). Βλ. Βατικανόν. [Π.]

Βελθενδός ἢ Βελδεντός. Κώμη τῆς Μακεδονίας πρὸς τὸ ΒΑ τῶν Σερβίων. ὡν ἀπέχει ὅρ. 3 3/4, κειμένη παρὰ τὴν δεξιὴν ὄχλην τοῦ Ἀλιάκμονος ποταμοῦ. Κάτ. 2 000 χριστιανοὶ καὶ 150 μουσουλμᾶνοι.

Βελβέϊς (Belbeis). Πόλις τῆς Κάτω Αἰγύπτου, παρὰ τὴν δεξ. ὄχλην τοῦ πληθυσιακοῦ βραχίονος τοῦ Νείλου, καὶ ἐπὶ τῆς εἰς Συρίαν ἀγωγῆς. Ἀρχαίον φρούριον, εὐὸ Ναπολέων ἀνέγειρε τὰ καταρρέυσαντα τείχη. Ἔχει 5 000 κατ. [Π.Π.]

Βέλβινα. Ἀρχαίον ὄνομα τῆς πελαγίας νηίδος τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, κειμένης πρὸς Μ τοῦ Σουνίου, ἐξ οὗ ἀπέχει 11 ναυτ. μίλια. Παρὰ τοῖς ναυτικοῖς εἶνε γνωστὴ ὑπὸ τὸ κοινότερον ὄνομα Σάν Τζώρτζης. Ἔχει περίμετρον 6 μιλ. καὶ ἐμβαδὸν ὁ. 8 τχμ. εἶνε δρεινὴ ἢ ὑψηλότερα ταύτης κορυφὴ ἔχει ὕψος 360 μέτρων· κολλιεργεῖται δὲ εἰς τινὰ μέρη ὑπὸ γεωργῶν Ὑδραίων, κτῆμα εὐσχ. τῆς ὑδραϊκῆς οἰκογενείας Πατέρου. Εἶνε ἀλίμενος καὶ ἔχει ἀποτόμους τὰς ἀκτὰς. Στερεῖται βρόντων ὑδάτων.

Ἐκ τῶν ἀρχαίων γεωγραφῶν ὁ Σκύλαξ (51), μνημονεύει ὅτι εἶχε καὶ πόλιν, ὅπερ οὐκ ἀπίθανον, διότι καὶ παρ' Ἡροδότῳ (8, 125) ἀναφέρεται ὡς κατοικημένη. Ὁ Στράβων (375, 398) γράφει ὅτι ἦτο ἰκανῶς κριθοφόρος. Τὸ ἐθνικὸν Βελδινίτης καὶ Βελδινίτης. Κατὰ τοὺς γεωγραφικούς πίνακας τῆς 18ης ἑκατοντ.

ὁνομάζεται San Zorzi d' Arbora, ὑπὸ τῶν Ὁλλανδῶν ἐλέγετο Cardinaels hoet. ὅπερ παρέλαβον καὶ οἱ Ἱταλοὶ Cappello di Cardinale, ἐνεκα τῆς ὁμοιότητος αὐτῆς πρὸς πῖλον καρδινάλιου. [Ἄντ. Μηλ.]

Βέλβινα ἢ Βελεμίνα. Πόλις τῆς Λακωνικῆς ἐν τῇ ἄνω κοιλάδι τοῦ Εὐρώτα, ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους Χελμοῦ, ἐνθα σφίζονται λειψάνα ἑλληνικῶν ἐκ πολυγώνων λίθων τεύχων καὶ πύργων καὶ μεσαιωνικοῦ φρουρίου. Ἡ Β., κειμένη ἐν τοῖς μεθορίοις τῆς Λακωνικῆς καὶ τῆς Ἀρκαδίας ἦτο πολλάκις ἐπιδιώκω πρὸς τοὺς Μεγαλοπολίτας. Τῷ 928 π. Χ. ἐδόθη εἰς τοὺς ὑπὸ τοῦ Ἀντιγόνοῦ, τῷ 219 π. Χ. ἀνεκτήθη ὑπὸ τῶν Σπαρτιατῶν καὶ τῷ 189 κατελήφθη πάλιν ὑπὸ τοῦ Φιλοποίμενος. Κατὰ τοὺς ῥωμαίους χρόνους ἀνῆκεν εἰς τὴν Σπάρτην. Ἡ περὶ τὴν Β. χώρα ἐκαλεῖτο Βελμινάτις. [Π.]

Βέλβιτς (Friedrich Welwitsch) γεν. τῷ 1806 ἐν Καρνύβι, ἀπεθ. τῷ 1872 ἐν Λονδίνοις. ἱατρὸς καὶ καθηγγητὴς τῆς βοτανικῆς ἐν Λισβόνῃ. Ἐξήτασε βοτανικῶς τὰ Δ παράλια τῆς ὑπὸ τοὺς τροπικούς Ἀφρικῆς ὅπου ἀνεκάλυψεν ἐν τῶν θαυμαστοτέρων φυτῶν τῆς γῆς τὴν ὑπὸ τοῦ Hooker ἀφιερωθεῖσαν αὐτῷ Βελβιτσίαν (βλ. λ.). [Θ. Χ.]

Βελβιτσίαννα. Χωρίον τοῦ δήμου Πυλλῆνης τῆς Ναυπκτίας, ἀπέχον 1 ὥρ. τοῦ Σίμου. Κάτ. 571 τῷ 1889.

Βελβιτσία ἢ Βαυμαστὴ (Β ο τ.) Welwetschia mirabilis Hook., φυτὸν παράδοxon τῆς οἰκῆς τῶν Γνετωθῶν (Gnetaceae) αὐτοῦτες εἰς τὰς φαιμώδεις ἐρήμους τῆς Δ Ἀφρικῆς ὅπου τὴν ἀνεκάλυψεν ὁ Welwitsch. Εἶνε ξυλῶδες ἔχον ῥίζαν ὀγκώδη ἐν εἶδει κορμοῦ στροβιλοειδοῦς οὗ τὸ ὑπέργειον μέρος ἔχει σχῆμα σκολυθρίου, φέραντος ἐν τῇ μέσῳ τὰ ἀνθή καὶ εἰτα τοὺς ἐρυθροὺς κίονοι-δοὺς καρπῶς. πλάγιως δὲ τὰς δύο κοτυληδόνας, αἵτινες προχωροῦσιν τῆς ἡλικίας ἐπαυξανόμεναι σχηματίζουσι τέλος δερματοειδεῖς ἱμάντας ἕως 2 μ. μήκους κατακειμένους ἐκαστέρωθεν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ διεσχιζομένους μετὰ ταῦτα εἰς ταινοειδεῖς λακίδας· εἰσὶ δὲ ταῦτα τὰ μόνυ φύλλα τοῦ φυτοῦ. [Θ. Χ.]

Βέλγα. Λατὶς Γαλατικός, οἰκῶν τὰς ΒΑ χώρας τῆς Γαλατίας, τὰς κειμένας μετὰ τοῦ Ῥήνου. Σηκουάνα καὶ Ματρόνης (Μάρν), τῆς Γερμανικῆς θαλάσσης καὶ τῆς χώρας τῶν Τρεβιρῶν. Ἐθνολογικῶς οἱ Β. περιεῖχον πολλὰ στοιχεῖα ἐκ κελτικῶν καὶ γερμανικῶν φυλῶν, ὧν αἱ ἐπισημότεραι ἦσαν αἱ τῶν Ἀρβιανῶν, τῶν Ἀτρεβιανῶν, τῶν Βελλοκάσσων, τῶν Νερβίων καὶ τῶν Ῥήμων. Οἱ Β. ἦσαν ὁ ἀνδρείοτατος λαὸς τῆς Γαλατίας, ὑποταγείς εἰς τὸν Καίσαρα μετὰ πολλοὺς καὶ κρατεροὺς ἀγῶνας. Μετὰ τὴν εἰς τοὺς Ῥωμαίους ὑποταγὴν ἡ χώρα αὐτῶν κληθεῖσα Βελγικὴ ἐπαρ-

κία ἡ Βελγικὴ Γαλλία (Gallia Belgica) ἢ Βελγικὴ (Belgium) ἀπετέλεσε μέρος τῆς μεγάλης Γαλατίας. Βλ. καὶ λ. Βέλγιον. [Π.Κ.]

Βέλγαροδ (Belgard). Πόλις τῆς Πρωσίας, ἐν τῷ ἔμῳ, νομῷ τῆς Πομερανίας, παρὰ τὴν εὐροπὴν τῶν ποταμῶν Λαίτανις καὶ Περσάντε. ἔχει ὑφαντουργεῖα, ἐμπόριον ἵππων καὶ κτηνῶν καὶ 7 117 κατ. [1885] Ὁ νομὸς Β. ἔχει 45 732 Κατ. [Π.Π.]

Βελγγύσι. Κώμη τῆς ὑποδιοικήσεως Ἀχρίδες τῆς Μακεδονίας, εἰκομένη ὑπὸ 1 000 περίπου, ἐξ ὧν τὸ ἐν εἰκοστῇ μουσουλμάνοι, οἱ δὲ λοιποὶ Βούλγαροι χριστιανοί. [Ε.]

Βέλγιον (Belgique, ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ἢ Βελγικὴ Γαλλία ἢ ἡ Βελγικὴ ἐπαρχία ἢ ἀπλῶς ἡ Βελγικὴ καλούμενον). Κράτος τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης, παρὰ τὴν Βόρειον Θάλασσαν, καίμενον μεταξὺ τῆς 49° 30' — 51° 31' βορ. Πλάτους καὶ 2° 34' — 6° 4' αν. Μήκους τοῦ Γρην. ἔχον δὲ ἐμβαδὸν 29.457,12 χμ.

Φυσικὴ ἡ διαίρεσις καὶ ἔρη. Ἡ χώρα αὕτη διαιρεῖται εἰς τρεῖς ζώνας: τὰς Ἀρδεννας ἢ τὸ Ἄνω Βέλγιον, τὸ Μέσον Βέλγιον καὶ τὸ Κάτω Βέλγιον. Τὸ ὄροπέδιον τῶν Ἀρδεννῶν, ἔχον μέγιστον ὕψος 680 μ., εἶναι ἡ ἐσχάτη ἄκρα μεγάλῃς ἔρσειας, ἥτις ἀρ-χόμενη ἀπὸ τῶν Καρπαθίων καταλήγει εἰς χαμένη ἀπὸ τῶν Καρπαθίων καταλήγει εἰς Γαλλίαν παρὰ τὴν Μελιέρ. Πρὸς Β. καὶ ΒΔ αὐτοῦ εἶναι μικραὶ λοφοσειραί, ἔχουσαι μέσον ὕψος 100 μ. καὶ διαιρούσαι εἰς πολλὰς κοιλάδας τὸ Μέσον Β. προέκτασιν τοῦ ὄροπέδιου τῶν Ἀρδεννῶν. Αἱ λοφοσειραὶ αὗται καταλήγουσιν εἰς τὴν μεσημέριν ἠὲ Βραβαντίαν. Τὸ Κάτω Β., περιλαμβάνον τὴν Φλάνδραν, τὴν Βελγικὴν Βραβαντίαν καὶ τὰς ἐπαρχίας τῆς Ἀμβέρσας καὶ τοῦ Λεμβούργου, ἐκτείνεται ἄχρι τῆς θαλάσσης, γημαλὸν ἐνισχυοῦ δὲ καὶ τελεματώδες.

Γεωλογία. Τὸ ἔδαφος τοῦ Β. ἀποτελεῖται κυρίως ἐξ ἀργίλου καὶ ἄμμου, κατὰ δ' ἀμέρους ἀναλογίας συνδυασμένων. Πολλὰ καὶ πλούσια ἀνθρακωρυγεία, ἐν οἷς ἐργάζονται χιλιάδες ἐργατῶν, ἀποτελοῦσι τὴν βᾶσιν τῆς βιομηχανικῆς τοῦ ἰσχύος καὶ τοῦ ἐθνικοῦ τῆς χώρας πλούτου. Τὰ γαισινθρακικὰ στρώματα ἐκτείνονται, ἀπὸ τῶν περιχώρων τῆς Βαλκανισμῶν, εἰς μῆκος 120 χμ. ἐπὶ πλάτους 12 χμ. Τρεῖς εἶναι αἱ κυριώτεραι αὐτῶν λευκαί: ἡ τοῦ Μόνε, ἥτις εἶναι ἡ πλουσιωτέρα καὶ ἡ μᾶλλον ἐκτεταμένη ἢ τοῦ Σαρλσερά, ἐκατέρωθεν τῆς Σάμβρας, καὶ ἡ τῆς Λιέγης, ἐκτεταμένη ἄχρι τοῦ Ἑρβέ. Τὰ μαρμαρα εἶναι ἄλλη πηγὴ πλούτου διὰ τὸ Β. Ἐξαιρούνται ἰδίως τὸ μέλαν τῆς Γκολτσι-νης, παρὰ τὸ Ναμούρ, καὶ τὸ ἐρυθρόν, τὸ φαῖν καὶ τὸ λευκὸν τοῦ Σαιν-Ρεμί παρὰ τὸ Ροσφόρ, ὑπάρχουσι προσέτι καὶ ἀρκούντως πλούσια μεταλλεῖα ψευδαργύρου.

Ἱθρογραφία. Οἱ κυριώτεροι ποταμοὶ

τοῦ Β. εἶναι ὁ Σκάλδης καὶ Μῶσα. Ἀμφότεροι ἔχουσι τὰς πηγὰς τῶν ἐν Γαλλίᾳ καὶ γύνονται διὰ τῆς Ὀλλανδίας εἰς τὴν Βόρειον Θάλασσαν. Εἰς τὸν Σκάλδην ἐκβάλλουσιν ἡ Αἴσση, ἡ Δένδρη, ὁ Ροῦπελ καὶ ὁ Λύς. Εἰς τὴν Μῶσαν, ὁ Σαμέυ, ἡ Λαίση, ἡ Οὐρτη, ὁ Βιροάν, ἡ Σάμβρη καὶ ὁ Γιάερ. Τοὺς ποταμούς τούτους ἐνοῦσιν οὐκ ὀλίγαι διώρυγες, ὧν πολλαὶ πλωταί.

Κλίμα. Τὸ κλίμα τοῦ Κάτω Β. εἶναι ὑγρὸν καὶ νοσηρὸν. Προχαι καὶ οὐρίλαι συχνό-ταισι. Τὸ τοῦ Μέσου Β. εἶναι ἥσσον ὑγρὸν. Τὸ δὲ τοῦ Ἄνω Β. ξηρὸν καὶ ὑγιεινόν. Ἐκεῖ ὁ χειμὼν εἶναι θριμυτερός, ἀλλὰ καὶ τὸ θέρος θερμότερον ἢ κατὰ τὰς πεδινὰς χώρας. — Μέση θερμ. 10° 25' ἐκ.

Συγκοινωνία. Ἡ σιδηροδρομικὴ καὶ τηλεγραφικὴ συγκοινωνία εἶναι λίαν ἀνεπτυγ-μένη ἐν Β. Τῷ 1880 (31 Δεκεμβρίου) αἱ σιδηρ. γραμ. αὐτοῦ εἶχον μῆκος 4.470 χμ. ὧν τὰ 1261 ἀνήκον εἰς ἰδιωτ. ἐταιρείας, μετὰ 1090 σταθμῶν. Αἱ τηλεγραφικαὶ γραμμαὶ εἶχον μῆκος 6487 χμ. καὶ τὰ τηλεγρ. σύμμα-τα 34.174 γμ. ὧν τὰ 3073 ἀνήκον εἰς ἰδιωτ. ἐταιρείας, μετὰ 935 γραφείων. Τὰ ταχυδρ. γραφεῖα ἀνῆρχοντο εἰς 821.

Γεωργία καὶ κτηνοτροφία. Ἡ γεωργία, ἰδίως ἐν τῷ Κάτω Β. ἐνθα τὸ ἔδα-φος εἶναι εὐφορώτατον, ἔρθεσεν εἰς τὸ ἄκρον τῆς ἀναπτύξεως. Τὰ σιτηρά, ἡ κάνναβις καὶ τὸ λίνον εὐδοκίμοῦσιν ἐκεῖ θαυμασίως. Καὶ ἡ κτηνοτροφία δὲν ὑστερεῖ. Αἱ ἀγέλαδες ἰδίως εἶναι ἐκ τῶν καλλίστων τοῦ εἴδους.

Βιομηχανία καὶ ἐμπόριον. Ἡ βιομ. τοῦ Β. ἀμιλλᾷται πρὸς τὴν γαλλ. καὶ τὴν ἀγγλ. κατὰ τὴν ἐντέλειαν. Τὰ κυριώτερα τῶν προϊόντων τῆς εἶναι ὀράματα καὶ εἶδη μεταλλουργίας. Τὰ τρίγαπτα αὐτῆς εἶναι τὰ κάλλιστα τῆς Εὐρώπης. Τὸ ἐμπόριον εἶναι ἐπίσης ἀκμαῖον καὶ ἀναπτύσσεται κατ' ἔτος, ὑπερδοθηθόμενον θαυμασίως ὑπὸ τῶν τελειοσυμ-πλεγμάτων τῶν τε σιδηροδρ. καὶ τῶν διωρυχῶν.

Πληθυσμία. γλώσσα καὶ θρησκεία. Οἱ κάτοικοι τῷ 1880 ἡριθμοῦντο εἰς 6 097 798, ἀνήκοντες εἰς δύο φυλάς, τὴν τῶν Βαλλῶνων καὶ τὴν τῶν Φλαμανδῶν, καὶ λαλοῦντες τὴν γαλλικὴν, τὴν φλαμανδικὴν καὶ τὴν γερμανικὴν. Θρησκεία ἐπίσημος, ἡ καθολικὴ.

Ἐκπαίδευσις. Ἡ ἀνωτάτη εἶναι ἐλευθερά. Ἀλλὰ παρὰ τὰ ἐλεύθερα Πανε-πιστήμια τῆς Λεουδαιν καὶ τῶν Βρυξέλ-λων ὑπάρχουσι δύο ὑπὸ τοῦ Κράτους δια-τηρούμενα ἐν ἐν Βρυξέλλαις καὶ ἑτερον ἐν Γάνδη. Ἡ μέση καὶ δημοτικὴ ἐκπαίδευσις ἄχρις ἐσχάτων ἦτο ὑπὸ τὴν διαδουσίαν τοῦ κλήρου, ἀλλὰ χεῖραπερηθεῖσα πρὸ τινῶν ἐτῶν ἔλαθε νέαν ἀνάπτυξιν. Εἰς τὰ δημ. σχολεῖα φοιτοῦσι πλέον τῶν 400.000 μαθητῶν ἀμφοτ. τῶν φύλων. Πλὴν τούτων τὸ Β. ἔχει

καὶ ἀκαδημαίαν ζωγραφικῆς, ναυτικῆς σχολῆς, ὅπου, βιβλιοθήκας, ἐπιστήμον, συλλογὰς κτλ.

Κυβέρνησις. Ἡ κυβερνήτης εἶναι Συνταγματικὴ Βασιλεῖα, μετὰ ἐπταμελὲς ὑπεύθυνον ὑπουργεῖον καὶ δύο Βουλίας, ἀφ' ὧν ἑλαιομελῶν τῶν μὲν βουλευτῶν ὑπὸ πάντων τῶν ἐχόντων 25 ἐτῶν ἡλικίαν πολιτῶν, 1 καὶ 40 000 κατ., τῶν δὲ γερουστασιῶν κατὰ ἐπαρχίας. Κατὰ τὸ ὑπὸ τῆς Ἐθν. Συνελεύ. τὴν 26/7 Φεβρουαρίου 1881 ψηφισθὲν σύνταγμα, τὸ στέμμα μεταβαίνει διαδοχικῶς εἰς τοὺς ἄρρενας, κατὰ τὰς ἐν πρώτοτοις. Ἡ ἀναγκαστικὰ τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ Βελγίου συνθήκη διεκήρυξεν αὐτὸ τοῦτο ἔτος.

Διοικ. Διαίρεσις. Τὸ Β. διαίρεται εἰς 9 ἐπαρχίας, 41 διοικ. διαμερίσματα καὶ 2,531 δήμους. Πρωτ. αἱ Βρυξέλλαι, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Βραβάντης. Τὰ ἐνέματα τῶν ἐπαρχιῶν ἔχουσιν ὡς ἑξῆς: Βραβάντη (μισοκαρπὴν ἢ βελγικὴν), Ἀμβέρση, Α. Φλάνδρα, Δ. Φλάνδρα, Χανών, Λιεγὴ Ναμούρ, Λουμβόργον (μέρος βελγικὴν) καὶ Λουξεμβούργον (ἐπιγῆς).

Στρατός. Ὁ στρατὸς τοῦ Β. ἐν καιρῷ εἰρήνης ἀνέρχεται τῷ 1890 ἐν συνόλῳ εἰς 15,284 ἄνδρας, 9,055 ἵππους καὶ 201 πεινὰ τηλεβόλαι ἢ χωροφυλακὴ εἰς 2,449 ἄνδρας καὶ 1630 ἵππους: ἡ μεταβατικὴ ἐθνοφυλακὴ εἰς 42,827, καὶ ἡ πολιτοφυλακὴ εἰς 90,000 ἄνδρας.

Οἰκονομικά. Κατὰ τὸν ὑπὸ τῆς Βουλῆς ψηφισθὲν προυπολογισμὸν τοῦ 1890, τὰ ἔσοδα ὑπολογίζονται εἰς 331,352,202 φρ. καὶ τὰ ἔξοδα εἰς 333,811,051 φρ.—Τὸ δὲ δημόσιον χρέος εἰς 2,282,683,059 φρ. Οἱ τέκοι καὶ τὰ χρεωλύσια ἀνέρχονται εἰς 81,154,805 φρ.—Κατὰ δὲ τὸν ἀπολογισμὸν τοῦ 1888, τὰ ἔσοδα ἀνῆλθον εἰς 316,667,000 φρ. καὶ τὰ ἔξοδα εἰς 355,594,000 φρ.

Ἐμπορίον καὶ Ναυτιλία. Τῷ 1888, ἡ εξαγωγὴ ἀνῆλθεν εἰς 1534.4 ἑκατομμύρια φράγκων, ἡ δὲ ἐξαγωγὴ εἰς 1243.7, καὶ ἡ διαμετακόμισις, εἰς 1556.3, πλὴν τῶν πολυτιμῶν μεταλλῶν. Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἡ βελγικὴ ναυτιλία ἠρῆμει: ἱστιοφόρα 9, τόνων 4271, ἀτμόπλοια 50, τόνων 73,384, καὶ ἀλιευτικὰς λέμβους 341 τόνων 11,931, [Π.Π.]

ΙΣΤΟΡΙΑ. Ἀφοῦ ἡ βελγικὴ Γαλλία ἐγένετο βωμική ἐπαρχία κατὰ τὸν Δ'. αἰῶνα π.Χ. ἐκινεῖται μὲν κατὰ τὸ 70—60 π.Χ. ὑπὸ τὴν Κλαύδιον Σεβλίον ἐναγνίαν τῶν Ῥωμαίων, ἀλλ' ὑποταχθεῖσα αὐθὺς ἔμεινεν ὑπὸ τὴν τούτων ἀρχὴν μέχρι τοῦ Ε' μ.Χ. αἰῶνος, ὅποτε κατελήφθη ὑπὸ τοῦ γερμανικοῦ ἔθνους τῶν Φράγκων τῶν καταλαβόντων τὸ πρὸς τὸν κάτω Ῥῆον γαλιaticὴν χώραν καὶ ἐνταῦθα ἰδρυσάντων τὸ μέγα καὶ περίφημον φραγκικὸν κράτος. Μετὰ τὴν ἐπὶ τῶν ἐγγόνων τοῦ Καρόλου τοῦ μεγάλου διὰ τῆς ἐν Βεροδούρῃ συμβάσεως (843) γενομένην διαίρεσιν τοῦ φραγκικοῦ κράτους, τὸ Β. ἀποτελεῖ μέρος τοῦ κράτους τοῦ αυτοκρά-

τορος Λοθαρίου, καὶ δὴ τοῦ βορείου τμήματος τοῦ κράτους τούτου τοῦ κληθέντος ὕστερον (ἐπὶ τοῦ βασιλέως Λοθαρίου Β') ἰδιοαίτερος Λοθαριγγικὸς ἢ Λοθαριγγίας. Ἀλλ' ὅτε περὶ τὰ τέλη τοῦ Θ' μ.Χ. αἰῶνος διελύθη τὸ Λοθαριγγικὸν κράτος καὶ διενεμήθη μεταξὺ τῶν δύο ἐτέρων ἐκ τοῦ μεγάλου φραγκικοῦ κράτους παραχθέντων κρατῶν, ἦτο μετὰ τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Γερμανίας, πλείστα μὲν μέρη τοῦ Β., ἀποτελοῦντα τὸ δουκάτον τῆς Λοθαριγγίας ὑπῆχθησαν εἰς τὸ κράτος τῆς Γερμανίας, μόναι δὲ ἡ Ἀρτησία (Artois) καὶ ἡ Φλάνδρα προσετμήθησαν εἰς τὸ κράτος τῆς Γαλλίας. Ἀφοῦ δὲ διελύθη καὶ τὸ δουκάτον τῆς Λοθαριγγίας, αἱ βελγικαὶ χώραι αἱ ἀποσπασθεῖσαι ἐκ τούτου καὶ ἀποτελοῦσαι διάφορα δουκᾶτα καὶ κομητείας (τὰ δουκᾶτα Βραβάντια, Λουξεμβούργον, αἱ κομητείας Ναμούρ, Ἀμβέρση) ἦσαν ἰδιαίτερα κράτη φεουδαλικά συνδεσμένα χαλαρῶς πρὸς τὸ ἅγιον Ῥωμ. κράτος. Ἀλλὰ κατὰ τὸν ΙΓ' αἰῶνα ἦτε εἰς τὸ Γαλλικὸν βασίλειον ὡς φέουδον ὑπαγομένη Φλάνδρα καὶ πᾶσαι αἱ βελγικαὶ χώραι, ἐπεὶ δὲ καὶ αἱ βορειανατολικώτερον τοῦ Β. ἐκτεινόμεναι χώραι αἱ μετὰ τοῦ Β. ἀποτελοῦσαι τὰς καλουμένας Κάτω Χώρας ἐγένοντο κτήσεις τοῦ Βουργουνδικοῦ οἴκου. Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ τελευταίου δουκὸς τῆς Βουργουνδίας Καρόλου (1478) διελύθη τὸ μέγα Βουργουνδικὸν κράτος, καὶ μέρος μὲν τούτου κατελήφθη ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας, αἱ δὲ Κάτω Χώραι μετ' ἄλλων τινῶν κτήσεων ὡς κληρονομικαὶ κτήσεις τῆς μονογενοῦς θυγατρὸς τοῦ Καρόλου Μαρίας, συζύγου τοῦ αὐτοκράτορος ἀρχιδουκὸς (καὶ εἶτα αυτοκράτορος) Μαξιμιλιανοῦ, μετὰ τὸν θάνατον ταύτης (1482) κατέστησαν διὰ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς Φιλίππου κτήσεις Ἀψβουργικαὶ καὶ κατέβλεσαν τμήμα τοῦ μεγάλου Ἰσπανικοῦ Ἀψβουργικοῦ κράτους τοῦ ἰδρυθέντος κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΓ' αἰῶνος ἐπὶ τοῦ αυτοκράτορος Καρόλου Ε'. Ὅποτε δε μετὰ τὴν ἐκ τῆς ἀρχῆς ἀποχώρησιν τοῦ Καρόλου Ε' (1555) τὸ παγκράσιον τούτου κράτος διενεμήθη μεταξὺ τῶν Αὐστριακῶν καὶ τῶν Ἰσπανῶν Ἀψβουργῶν, αἱ Κάτω Χώραι ἔμειναν ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ Φιλίππου Β' τῆς Ἰσπανίας. Ἀλλ' οἱ θρησκευτικοὶ καταδιωγμοὶ καὶ αἱ ἄλλαι καταπίσεις τῶν Ἰσπανῶν ἐπὶ τοῦ Φιλίππου Β' προκάλεσαν τὸν μέγαν ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγῶνα τῶν Κάτω Χωρῶν (1567), καὶ ὅν αἱ μὲν βόρειαι Κάτω Χώραι αἱ ἀποτελέσασαι τὸ κράτος τῆς Ὀλλανδίας καὶ οὕσαι προτεσταντικᾶ κατέστησαν ὅλως ἀνεξάρτητοι, ἐν ᾧ αἱ νότιαι Κάτω Χώραι αἱ ἀποτελοῦσαι περίπου τὴν πάλαι βελγικὴν καὶ οὕσαι καθολικαὶ ἔμειναν κτήσεις τοῦ Ἰσπανικοῦ οἴκου. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἀπὸ τοῦ 1598—1621 ἀπετέλεσαν κράτος ἀνεξάρτητον, δοθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Φιλίππου Β' εἰς τὴν θυγατέρα αὐτοῦ Ἰσαβέλλαν καὶ τὸν ταύτης σύζυγον, τὸν ἀρχιδουκὰ Ἀλδέρτον. Ἀλλ' ἀπὸ

τοῦ 1621 ἐγένοντο πάλιν κήτεις τοῦ Ἰσπανικοῦ Ἀφδουργικοῦ οἴκου. Παρακολουθοῦσαι δὲ τὰς τύχας καὶ τὰς δυστυχίας τοῦ οἴκου τούτου ὑπέστησαν πολλοὺς κερωτηριασμούς καὶ ἱκαναὶ χώραι Βελγικαὶ προσήρτησαν διὰ πολέμου εἰς τὴν Γαλλίαν ἐν ταῖς συνθήκαις τῶν Πυρρηναίων (1659), τοῦ Ἀκυσγράνου (1688) καὶ τῆς Νιμδιγης (1678). Ἀλλὰ μετὰ τὸν μῆγαν περὶ διαδοχῆς τοῦ Ἰσπανικοῦ θρόνου πόλεμον (1700—13) καὶ διὰ τῆς συνθήκης τῆς Οὐτρέχτης (1713) πᾶσαι αἱ μέχρι τοῦ 1700 εἰς τὸν Ἰσπανικὸν οἶκον ὑπολειπόμεναι χώραι ἐδόθησαν εἰς τὴν Αὐστρίαν, ἐκλιπόντος ἐν Ἰσπανίᾳ τοῦ Ἀφδουργικοῦ οἴκου. Ἀλλ' ἐδόθη τότε δικαίωμα εἰς τὸ ἀνεξάρτητον κράτος τῆς Ὀλλανδίας νὰ κατέχῃ διαστρωματικῆς φρουρὰς ἱκανὰ φρούρια κατὰ μῆκος τῶν πρὸς τὴν Γαλλίαν συνόρων τοῦ Βελγίου, ἵνα σχηματισθῇ οὕτω γραμμὴ στρατιωτικῆ χωρίζουσα τὰς γαλλικὰς καὶ τὰς αὐστριακὰς κτήσεις. Τὴν γραμμὴν ταύτην καθήρξαν ὁ αὐτοκράτωρ Ἰωσήφ τῷ 1781.

Τὸ τὴν Αὐστριακὴν κυβερνήσιν, ἰδίως ἐπὶ τῆς Μαρίας Θηρεσίας, τὸ Β. ἱκανῶς ἀπλάτους εὐημερίας μεγάλων ἐπελευθύνων βελτιώσεων εἰς τὴν διοίκησιν τῆς χώρας. Ἀλλ' αἱ ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Ἰωσήφ Β' γενόμεναι ριζικαὶ μεταρρυθμίσεις καὶ νεωτερισμοί, προσβαλόντες τὰ προνόμια τῶν εὐγενῶν καὶ τὸ θρησκευτικὸν αἰσθημα τοῦ ὄχλου, παρήγαγον ἐπαναστάσιν (1788) μέλις μετὰ δύο ἔτη καταβληθεῖσαν. Ἡ ἐν μέσῳ τῆς οὗτω παραχθείσης δυσαρκειας ἐπελευθῦσα ἐν Γαλλίᾳ μεγάλη ἐπανάστασις ἐπέβρασεν ἰσχυρῶς ἐπὶ τὴν τύχην τοῦ Β. Οἱ Αὐστριακοὶ ζητοῦντες νὰ εἰσβάλωσιν εἰς τὴν ἐπαναστάσαν Γαλλίαν ἀπὸ τοῦ Β. κατέστησαν τὴν χώραν ταύτην θέατρον τοῦ πρὸς τὴν Γαλλίαν πολέμου. Μετὰ τὴν μάχην τῆς Ἰερμπάτης (26 Ὀκτωβρίου 1792) τὸ Β. κατελήφθη ὑπὸ τῶν Γάλλων· καὶ ἐξεκινώθη μὲν τὸ ἐπόμενον ἔτος ἕνεκα τῆς ἡττης τοῦ Δουμουριέ ἐν Νειρβίνδῃ (6 Μαρτίου 1793), ἀλλ' ἡ νίκη τῶν Γάλλων ἐν Φλερύῳ (14 Ἰουνίου 1794) παρέδωκεν κατὰ τὸ ἐπὶ τὸν ἔτος βριστικῶς τὸ Β. εἰς τὸ κράτος τῆς Γαλλίας, μεθ' οὗ ἔμεινεν ἡνωμένον καὶ ἐπὶ τῆς δημοκρατίας καὶ ἐπὶ τῆς ὑπατείας καὶ αὐτοκρατορίας τοῦ Ναπολέοντος. Ἀλλὰ μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ Ναπολέοντος διὰ τῆς πρώτης εἰρήνης τῶν Παρισίων (18 Μαΐου 1814) τὸ Β. καὶ ἡ Ὀλλανδία ἐνωθεῖσαι ἀπέτελεσαν τὸ βασιλεῖον τῶν Κάτω Χωρῶν ὑπὸ τὴν δυναστείαν τῶν Ορρανίων. Ἡ ἐνωσις δ' αὕτη, ἡ διακανονισθεῖσα λεπτομερέστερον διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Λονδίνου (7 Μαΐου 1815), ἐπεκυρώθη καὶ ὑπὲρ τῆς ἐν Ριέννη συνόδου τῷ 1815. Ἀλλ' ἡ ἐνωσις αὕτη δὲν διήρκει πολὺ. Ἡ τε θινικὴ καὶ ἡ θρησκευτικὴ διαφορά μετὰ τῶν Βελγίων καὶ τῶν Ὀλλανδῶν, ἡ συμμετοχὴ τοῦ Β. εἰς τὸ ἀρχαῖον θημέλιον χρέος τῆς Ὀλλανδίας,

καὶ τὸ ὅτι οἱ Βέλγαι ἐν ἐλάσσονι μέτρῳ ἢ οἱ Ὀλλανδοὶ μετείχον τῆς καθόλου κυβερνήσεως, παρήγαγον δυσαρκειας καὶ ἀποχωριστικὰς τάσεις, αἵτινες ἀναρριπισθεῖσαι ὑπὸ τῆς ἐν Γαλλίᾳ Ἰουλιανῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1830 καὶ ἐνθαρρυνθεῖσαι ὑπὸ τῶν Γάλλων φιλελευθέρων ἐπήνεγκον τὸ αὐτὸ ἔτος ἐπανάστασιν ἐν Β., καὶ ἡ κατ' ἀκολουθεῖαν τῆς ἐπαναστάσεως συνέλθουσα θινικὴ συνάδου ἐκήρυξεν ἐκπτώτον διὰ τὸ Β. τὸν οἶκον τῶν Ορρανίων καὶ ἐθέσπισε νέον μοναρχικὸν συνταγματικὸν πολίτευμα διὰ τὴν χώραν, ἧς ἐκήρυξε τὴν παντελεῖα ἀπὸ τῆς Ὀλλανδίας ἀνεξαρτησίαν. Αἱ μεγάλαὶ δυνάμεις ἐπεισέθσαν ν' ἀναγνωρίσωσι καὶ ἐκάνονισαν διὰ τῆς συνδιασκέψεως τοῦ Λονδίνου (τῷ 1831) τὰ κατὰ τὴν νέαν τάξιν τῶν πραγμάτων. Συστάσει δὲ τῆς Ἀγγλίας ἐκλήθη ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ Β. ὁ μικρὸν πρότερον διὰ τὸν ἑλληνικὸν θρόνον προταθεὶς καὶ ἀποδεχόμενος καὶ εἰτα παραιτηθεὶς πρίγκιψ Λεοπόλδος τοῦ Σαξονικοῦ Κοβούργου. Ἐπειδὴ δ' ἡ Ὀλλανδία δὲν ἀπεδέξατο τινος τῶν ὄρων τοῦ Λονδινείου πρωτοκόλλου καὶ ἐπέμεινε ἵνα διὰ τῶν ὀπλων διεκδικήσῃ τὰ δικαιώματα αὐτῆς, ἀγγλογαλλικῶς μὲν στόλος ἀπέκλεισε τὰ παράλια, γαλλικῶς δὲ στρατὸς ἐξήλασε τοὺς Ὀλλανδοὺς ἐκ τῆς Ἀμβέρσης (1832). Τέλος ἡ συνθήκη ἡ συνομολογηθεῖσα τῷ αὐτῷ ἔτει μετὰ τῶν Ἀγγλίας, Γαλλίας καὶ Ὀλλανδίας ἔθηκε τέρμα εἰς τὰς ἐχθροπραξίας. Ἐκτοτε τὸ Β. διὰ φιλελευθέρου συνταγματικῆς πολιτείας καὶ ὑπὸ τὴν ἀγαθὴν καὶ φιλελευθέρου κυβερνήσιν τοῦ Λεοπόλδου ἀνεπτύχθη πολιτικῶς καὶ εὐημερήσαν ὀλικῶς ὡς ὀλιγίσται χώραι τῆς Εὐρώπης. Ἡ αὕτη δὲ εὐημερία καὶ ἐπιδοσις ὀλικῇ καὶ ἥθικῇ ἐπεκράτησε καὶ ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Λεοπόλδου Β' διαδεχόμενου τὸν πατέρα αὐτοῦ Λεοπόλδου Α' (κατὰ Δεκέμβριον τοῦ 1865). Κατὰ τὴν μίγαν Γαλλογερμανικὸν πόλεμον τοῦ 1870—71 ἡ ἀνεξαρτησία καὶ οὐδετερότης τοῦ Β. ἐξησφαλίσθη διὰ τῆς συνθήκης. Ἡ συνομολόγησεν ἡ Ἀγγλία πρὸς ἑκατέραν τῶν ἐμπολέμων δυνάμεων. Καὶ νῦν ἐτι βασιλεῦσι ὁ Λεοπόλδος Β' ὁ προσεχρήσας εἰς τὸ Β. τὸ μέγα κράτος τοῦ Κόδγγου, οὗ τινος ἐγένετο αὐτὸς ἡγεμὼν. Μόνον δὲ ἀναρχικὴ τις τάσις καὶ κοινωνιστικαὶ ἐνέργειαι ἐκδηλωθεῖσαι θορυβῶδως ἀπειλοῦσιν νῦν τὴν ἐσωτερικὴν ἡσυχίαν τῆς χώρας. [Π. Κ.]

Βελγιογιόσον (Belgiojoso) Πολίχνιον τῆς βορείου Ἰταλίας, ἐν Λομβαρδίᾳ, κείμενον μετὰ τῶν Πάδου καὶ τῆς Οἰόνας, ἐν χώρᾳ εὐφορωτάτῃ. Παρ' αὐτῷ ὁ Ἀννίδας ἐνίκησε τὸν Σκιπίωνα. Ἐχει 3824 κκτ. (1881). Ὁ δῆμος ἔχει κατ. 4589. [Π. Π.]

Βελεδέεσσεβον. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Μελενικου τῆς Μακεδονίας, οἰκοῦμε-

νον ὑπὸ 270 περίπου βουλγαροφώνων Χριστιανῶν [E.]

Βελέγραδα. Βλ. Βεράτιον.

Βέλεδα ἢ Βελέδα. Θεόληπτος Ιέρεια ἐκ τοῦ γερμανικοῦ ἔθνους τῶν Βρουτέρων, αἵτινες ὡς θεοὶ τὴν ἐτίμων. Ἐπαληθεύσασθαι δὲ τῆς προφητείας αὐτῆς περὶ αἰτίας ἐκβάσεως τῆς ἐπαναστάσεως τῶν Βαταῶν κατὰ τῶν Ῥωμαίων, ἠύξησε τὸ κύρος καὶ τὸ ἀξίωμα αὐτῆς παρὰ τοῖς Γερμανοῖς· ἀλλὰ κινήσασα εἰς ἐπανάστασιν τὸ ἔθνος τῶν Βρουτέρων ἠχμαλωτίσθη ὑπὸ Ῥουτιλίου τοῦ Γαλατικοῦ καὶ ἔχθη δεσμώτης εἰς Ῥώμην ἐπὶ Οὐεσπασιανοῦ. [Π.]

Βελέζ-Ρουόδιο. Θελιτικὴ πόλις τῆς Ἰσπανικῆς ἐπαρχίας Ἀλμερίας, παρὰ τὴν ἀριστέραν ὁρθὴν τοῦ Γίρ-δὲ-Βελέζ. Ἔχει ἐργαστήρια βυμβακερῶν καὶ μαλλίων ὑφασμάτων, μεταλλικὰ ὕδατα καὶ 9439 κατοίκους (1877) [Π.Π.]

Βελεκιώτη. Χωρίον τῆς ἐπαρχίας Τεπελενίου τοῦ βιλαετίου Ἰωαννίνων, ἔχον 300 κατ. Ἀλβανοὺς μουσουλμάνους τῷ 1888. [Π.]

Βελερίνα. Βλ. Βέλδινα 2.

Βελερίστι. Χωρίον τοῦ δήμου Ὁξυνείας τῆς ἐπαρχ. Καλαμπάκας, κείμενον κατὰ τὴν ἀρθιτικὴν γραμμὴν, 5 1/2 ὥρ. ἀπὸ τῆς Καλαμπάκας. Κἀτ. 476 γεωργοὶ καὶ ποιμένες.

Βελερνίται. Τὰ διδράγγχια κεφαλόποδα (σηπίαι, διτάπους) στερούμενα σχεδὸν πάντοτε ἐξωτερικοῦ ὅστρακου, περιβάλλοντος τὸ μαλακὸν αὐτῶν σῶμα, φέρουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐντὸς τοῦ κυλινδρικοῦ ἢ σακκοειδοῦς αὐτῶν σώματος ὅστρακον ἀσβεστικὸν ἢ κεράτινον. Περὶ τὸ στόμα δ' αὐτῶν κεῖνται δατῶ συλληπτήριοι βραχίονες (διτάποδες), εἰς τινὰ δὲ τούτων καὶ ἑτέροι δύο συλληπτήριοι βραχίονες μικρότεροι, κείμενοι πλησιέστερον πρὸς τὸ στόμα (δεκάποδα, σηπίαι). Εἰς τὴν δευτέραν ταύτην ὑποδαίρειται ἀνήκουσι καὶ οἱ βελεμνῖται, αἵτινες ἐξέλιπον ἐκ τῆς γῆς, καὶ μόνον τὸ ἐσωτερικὸν αὐτῶν ὅστρακον πρὸς βέλεμον (ἦτοι βέλος) ἐμειάζον, σώζεται ἀπολελειθμῶν. Συνίσταται δὲ τὸ βελοειδὲς τοῦτο λεῖψανον ἐκ δύο μερῶν, ἥτοι ἐκ κοιλίου κώνου (φραγμακώνου), διασχιζομένου ὑπὸ κεντρικοῦ σιφῶνος καὶ διαιρουμένου εἰς θαλάμους διὰ καλὴν διοφραγματικὴν ἐγκατασκευὴν καὶ ἐκ σκληροῦ καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μακροῦ κοιλιοῦ (ἐξ ἰνοπαγίως ἀσβεστολίθου), ὅστις πρὸς τὰ πρόσθεν μὲν εἶνε κωνοειδὴς κοίλος (ἢ σφαίς, alveolus) πρὸς ἐφαρμογὴν τοῦ φραγμακώνου, πρὸς τὰ ὀπίσθεν δ' αἰχμηρὴς. Πρὸς τὰ ἔνθα τούτων συνδέεται καὶ προσεγγίζει ἀπίφους ἐν μερῇ πλατέος καὶ λεπτοτάτου πετάλου, τοῦ περιστροφικοῦ, ὅπερ ἔντως σπανίως ἀπαντᾷ ἀπολελειθμῶν. Τὰ εὐσιωδέστερα τῶν βελερνιτῶν ἐστὶν, αἵτινα εὗρισκον-

ται ἐντὸς κοίλου διαπλάσεως ἀπὸ τῆς κρητιδικῆς, ἐν ᾗ καὶ ἐκλείπουσιν εἶνε Β. hastatus, Β. paxillosus καὶ Β. dilatatus. [Κ.Μ.]

Βελερνιτέλλα (Παλαίον τ.) ἐκάλουν τοὺς βελερνίτας τοὺς εὗρισκόμενους ἐντὸς κρητιδικῆς ψάμμου τῆς Μαστιχῆς. Ἡ αἰχμὴ τούτων εἶνε βελονοειδὴς καὶ φαίνεται ὅτι συνίστανται ἐκ μὴ ἰνώδους ἀσβεστοῦ. [Κ.Μ.]

Βελενίκος. Χωρίον τοῦ δήμου Ὑλοσώωνος τῆς ἐπαρχίας Δωριδος, ἔχον 220 κατ. [Π.]

Βέλενος ἢ Βέλιнос ἢ Βέλις. Θεὸς τῶν Κελτῶν, οὗ ἡ λατρεία εἰσῆχθη καὶ εἰς τὸ βυζαντινὸν κράτος κατὰ τοὺς χρόνους τῆς παρακμῆς καὶ φαίνεται ἀκμάζουσα περὶ τὰ τέλη τοῦ Γ' αἰῶνος μ.Χ. Κυριωτάτη ἔδρα τῆς λατρείας αὐτοῦ ἦτο ἡ Ἀκυλήα, ἐταυτίζετο δὲ τῷ Ἀπόλλωνι. [Π.]

Βελεντζικόν. Κώμη τοῦ δήμου Ἡρακλείας τῆς Ἀρτης, ὑπαγομένη ἐπὶ τουρκοκρατίας εἰς τὸ τμήμα Ῥαδοβιτζίου. ἀπέχουσα δὲ 7 ὥρ. τῆς Ἀρτης Δ. Κἀτ. 1516 τῷ 1889. Παρ' αὐτὴν βυζαντινὴ μὲν τὰ Γενέθλια τῆς Θεοτόκου ἢ Ροδελίστα (7 μην.) [Π.]

Βελεοῦσα. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Στρομιτῆς τῆς Μακεδονίας οἰκούμενον ὑπὸ 1050 περίπου βουλγαροφώνων Χριστιανῶν [E.]

Βελέσι. Χωρίον τοῦ δήμου Ἰτάμου τῆς ἐπαρχ. Καρδίτσας παρὰ τὸν Θεσσαλικὸν Πάμιστον καὶ τὸ Κερτικὸν ἔλος. Κἀτ. 238. [Π.]

Βελεσένια. Χωρίον τῆς ἐπαρχ. Σκορπαρίου τοῦ βιλαετίου Ἰωαννίνων, ἔχον 600 κατ. Ἀλβανοὺς μουσουλμάνους (1888). [Π.]

Βελεστίνος Πρωτεύουσα τοῦ δήμου Φερῶν τῆς ἐπαρχίας Βώλου. Ἀπέχουσα 18 χμ. Δ. τοῦ Βώλου, καίται ἐπὶ τῆς θέσεως τῆς ἀρχαίας πόλεως Φερῶν, ἐπὶ τῆς διακλαδώσεως τῶν Θεσσαλικῶν σιδηροδρόμων εἰς Λάρισαν καὶ εἰς Καλαμπάκην, ἀριστερὰ τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ, εἰς τὰς Β ὑπαρξίας τοῦ Χαλκιδικίου κατὰ τὴν ἀρχαιοτάτην καλούμενον ὁδόν. Οἰκεῖται ὑπὸ 2389 κατ. ὧν τινες ὁθωμανοὶ καὶ πλείστοι Βλάχοι ποιμένες, κατερχόμενοι τὸν χειμῶνα ἐξ Ἡπείρου πρὸ πάντων καὶ παραχειμαζόντες ἐν Β καὶ ἐν ταῖς περὶ αὐτὸν νομαῖς τούτου δ' ἔνεκα δ' πληθυσμὸς αὐτοῦ ἀραιοῦται κατὰ τὸ θερινὸν ἐξίμκνον. Ἐπὶ τουρκοκρατίας ἦτο ἔδρα ὑποδιοικήσεως, εἰς ἣν ὑπήγοντο τὰ περὶ αὐτὸν τοιαῦτα νῦν δὲ μετ' ἄλλων 9 χωρίων ἀποτελεῖ τὸν δήμον Φερῶν, καὶ ἔχει ἑλληνικὸν σχολεῖον πλῆρες. 3 δημ. σχολεῖα ἀρρένων, 1 θηλέων, αἰρηνοδικεῖον, ταχυδρ. καὶ τηλεγραφ. γραφεῖον. Τὰ ἀθρονα ὕδατα τῆς Ὑπερείας κρήνης (Κεφαλόβρυτο νῦν) καθιστῶσι γόνιμον τὸ ἔδαφος, κῆποι δὲ καὶ βένδρα πολυπληρῆ ἄναμφικύβησι τὴν Β, ὡς περ τεργήν

ζαντινὸν ἐν μέσῳ τῆς ἀδένδρου θεσσαλικῆς πεδιάδος· ἐμνοῖαν δ' ὅσιν εἶχον καὶ αἱ Φεραί κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους τῶν πρὸς τοὺς Ῥωμαίους πολέμων τῶν Μακεδόνων, ὡς συνάγουμεν ἐκ τοῦ Πολυδίου (III, 3), λέγοντος ὅτι οἱ περὶ αὐτὰς τόποι ἦσαν κατάφυτοι καὶ πληρεῖς αἱμασιῶν καὶ κηπίων. Ἡ καὶ ἐν τῇ Ἰλιάδι μνημονευμένη Ὑπέρεια κρήνη, εἰς ἣν ἰδίως ὀφείλει τὰς φυσικὰς καλλονὰς αὐτοῦ ὁ τόπος, ἀπεικονιζομένην διὰ τοῦτο ἐπὶ νομισμάτων τῶν Φερῶν, ἐπήγαγεν ἐν μέσῳ τῇ Φεραίων πόλει, κατὰ τὴν Στράβωνα, πρὸς τὸ Β δὲ μέρος τῆς σημερινῆς κομποπόλεως, ἐμπροσθεν τουρκικοῦ τινος τεμένους, σχηματίζουσα ἐν τῇ πηγῇ αὐτῆς εὐρεῖαν δεξιμενὴν, ἥς μέρος εἶναι ἐστρωμένον διὰ μαρμαρίνων πλακῶν.

Αἱ Φεραί, κείμεναι ἐν τῇ ΝΑ πέρατι τοῦ Πελασγικοῦ πεδίου, ἦτο ἀρχαιοτάτη θεσσαλικὴ πόλις, κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ μυθικοῦ βασιλέως Φέρητος, πατρὸς τοῦ Ἀδμήτου, παρ' ᾧ ἐδήτευσεν ὁ Ἀπόλλων. Ἡρῶν δ' εἰς ἀκμὴν κατὰ τὴν Δ' π. Χ. αἰῶνα ἐπὶ τοῦ τυράννου Ἰάσονος (374-370 π. Χ.), υἱοῦ τοῦ Λυκόφρονος, ὅστις καταλύσας τὴν ὀλιγαρχίαν ἐγένετο τύραννος λήγοντος τοῦ Β' αἰῶνος π. Χ. Ὁ Ἰάσων ἐγένετο ἰσχυρότατος, καθυποτάξας δὲ πολλὰς θεσσαλικὰς πόλεις, κατήρτισεν ὅτι ἀνακηρυχθὴς ταχὲς τῶν Θεσσαλῶν ἐν ᾧ δ' ἐμελέτα μεγαλειότητα ἐσχέδον. ἐκστρατεύων κατὰ τοῦ περσικοῦ κράτους, ἐδόλοφονήθη τοῦτον διεδέχθησαν οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Πολυδίου καὶ Πολύφρων, ὧν ὁ τελευταῖος ἐφόρευσε τὸν πρῶτον, ἐκείνον δὲ ὁ διαδόχος διάδοχος αὐτοῦ Ἀλέξανδρος. Ἐπὶ τοῦτο διὰ τῆς ἐπιδόσεως τῶν Θηβαίων περικυρῶσθαι ἡ δύναμις, τῆς ἐν Φεραῖς τυραννίδος, ἐδόλοφονήθη δὲ καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν τῆς γυναικὸς του Θήβης, ὧν ὁ ἑτερος (Τισιφονος) ἔλαβε τὴν ἀρχὴν· καὶ τοῦτον ἀποθανόντα διεδέχθη ὁ ἀδελφὸς του Λυκόφρων, ὅστις ἐπὶ βραχὺ ἐτυράννησε, διότι ἐν ἔτει 352 π. Χ. κατελύθη ἡ ἐν Φεραῖς τυραννὶς ὑπὸ Φιλίππου τοῦ Μακεδόνα. Ἐκτοτε αἱ Φεραί παρηκολούθησαν τὰς τύχας τῶν ἄλλων θεσσαλικῶν πόλεων, τῇ δ' 191 π. Χ. ἐκυρίευσεν αὐτὰς ὁ Ῥωμαῖος ὑπάτος Γλαβριών. Ἐκτοτε τὸ ὄνομα τῶν δὲν ἀναφέρεται ἐν τῇ ἱστορίᾳ. Διότι αἱ Φεραί, ὧν μνημονεύουσι οἱ βυζαντινοὶ συγγραφεῖς, μάλιστα δ' οἱ ἐξιστοροῦντες τοὺς πολέμους τῶν Ἑλλήνων πρὸς τοὺς Σέρβους, εἶναι αἱ Σέρραι τῆς Μακεδονίας καὶ οὐχὶ ἡ θεσσαλικὴ πόλις.

Τὸ δ' ὄνομα Βελεστίνας ὑποθέτουσι τινες (ὁ Γάφελ καὶ ὁ Σάφαιρις) ὅτι ἐδόθη εἰς τὴν πόλιν ὑπὸ τοῦ σλαβικοῦ ἔθνους τῶν Κιελειγγῶν, οἵτινες ἐν ἔτει 878 ἀπολιόρκησαν τὴν Θεσσαλονίκην καὶ τὴν Δημητριάδα μετωνομάσαν Βιλλαν. Τὸ πρῶτον δ' ἀναρτῶνται, καθ' ὅσον γινώσκουμεν, ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς διανομῆς τοῦ βυζαντινοῦ κράτους ὑπὸ τῶν Φραγκῶν, ὡς

ὄνομα βαρωνίας ἐν Θεσσαλίᾳ, δοθεῖσης τιμάριον εἰς τὸν γερμανὸν κόμητα Βερνέλδον τοῦ Κατzenellenbogen. Ἐπὶ τουρκοκρατίας ἀπετέλει ὑποδιοίκησιν (ναχιγιέ) τῆς διοικήσεως Φαναρίου, ἀποτελεῖτο δ' ἐξ 9 χωρίων (Βελεστίνας, Κάπουρνα, Κανάλια, Σέσκλο, Αἱ Γιῶργις, Μουσφακλή, Περταφλή, Οὐσλάρ, Σαρατζί.) Ἀπὸ τοῦ παρελθόντος δ' αἰῶνος συνεδόθη τὸ ὄνομα τοῦ Β. μετὰ τοῦ πρωτεργάτου τῆς ἑλληνικῆς ἐλευθερίας Ῥήγγα, πατρίδα ἔχοντος τὸν Β. καὶ διὰ τοῦτο Βελεστινλή ἐπονομαζομένου. — Τῶν ἀρχαίων Φερῶν εἰσὶν εὐχρηστὰ λείψανα σώζονται ἐν Β. καὶ διὰ τὴν ἐκ τῶν τειχῶν τῆς ἀκροπόλεως, συντριμμάτα κτιστικῶν καὶ ἄλλων ἀρχιτεκτονικῶν ἔργων καὶ τινες ἐπιγραφαί. Ὁ Ῥήγγας ἔμειν ἐν τῇ Χάρτᾳ τοῦ (1797) σημειῖς ὡς σωζόμενα καὶ ἄλλα ἀρχαῖα μνημεῖα καταστραφέντα ἔκτοτε. [Π.]

Βελέτζη. Ἡ κυριωτάτη τῶν ΝΑ παρωριῶν τῆς Πάρνηθος. [Π.]

Βελετοῦρι. Βουνὸν τοῦ Θωρικοῦ, ΒΔ τοῦ λιμένος ἔχον ὕψος 116 μ. Εἰς τοὺς Ν πόδας αὐτοῦ τὰ εἰσέλματα τοῦ Θωρικοῦ. [Π.]

Βελετσόβον. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Ἀγρίδος τῆς Μακεδονίας οἰκούμενον ὑπὸ 350 περίπου Βουλγάρων χριστιανῶν. [Ε.]

Βελή. Ἄνω καὶ Κάτω. Χωρία τοῦ δήμου Βουρξάδος τῆς ἐπαρχ. Πυλίας, ἔχοντα ἀμφότερα 205 κατ. τῷ 1889. [Π.]

Βελήδα. Βλ. Βίλεδα.

Βελημάχι. 1) Κώμη τοῦ δήμου Ἐλευσίνας τῆς Γόρτυνος, ἐπὶ κοιλάδος παρὰ τὰς πηγὰς τοῦ Ἀρσανος ποταμοῦ, πατρίς τοῦ ἐπαρχικοῦ τοῦ ἀγῶνος Καρχαλῆ, ἀποτελουμένη ἐκ δύο συνοικιῶν (Ἀπόσκια καὶ Πέρρα Μαχαλῆς) καὶ ἔχουσα 291 κατ. σχολ. τὸν ἀτελὲς ἑλληνικὸν καὶ 841 κατ. (1889) γεωργούς καὶ ποιμένας. — 2) Χωρίον τοῦ δήμου Τριταίας τῆς Ἀχαΐας ἔχον 114 κατ. (1889) γεωργούς καὶ ποιμένας. [Γ. ΠΔ.]

Βελή πασσαῖς. Δευτερότοκος υἱὸς τοῦ Ἀλῆ πασσαῖ ἐκ τῆς Ἑμίνης, δμῶνυμος τοῦ πάππου. Ἐφάμιλλος τῷ πατρὶ κατὰ τὴν ὡμότητα καὶ τὴν ἀκαλασίαν, διεκρίθη τὸ πρῶτον καταρθώσας τὴν χειρῶν διὰ προσδόχου τὸ δουλ. Τῷ 1807 διακριθὲς βεζήρης τοῦ Μωρέως, ἀλλ' ἔνεκα τῆς ἀσφορήτου τυραννικῆς διοικήσεως αὐτοῦ, μετετέθη τῷ 1812 εἰς τὸ παντῆριον τῶν Τρικάλων τῆς Θεσσαλίας. Περιπεσὼν δὲ καὶ αὐτὸς εἰς δυσμένειαν ἐξεδιέβη τῆς Θεσσαλίας, διορισθεὶς παρὰ τῆς Ναυπακτοῦ, καὶ συνέδεσεν ἔκτοτε τὴν τύχην του μετὰ τῆς τοῦ πατρὸς του, μετὰ τοῦ ὁποῦ τὸν θάνατον ἐθνατώθη καὶ αὐτὸς καθὼς καὶ αἱ γυναῖκες καὶ τὰ τέκνα του (1822). [Π.]

Βέλθανδρος. Ἐν τῶν κελλιστῶν ἑλληνικῶν μεταπολεμικῶν ἐπυλλοῶν ἐπιγραφόμενος

«Διήγησις ἐξαίρετος Βελθάνδρου τοῦ Ῥωμαίου», ἐκ 1348 πολιτικῶν στίγων, ὑπόθεσιν δ' ἔχον τὰς ἐρωτικὰς περιπετείας τοῦ Β. δευτεροτόκου υἱοῦ τοῦ βασιλέως τῶν Ῥωμαίων Ῥοδόφλου. Μὴ δυνάμενος νὰ φέρῃ ὁ Β. τὴν πρὸς αὐτὸν δυσμένειαν τοῦ πατρὸς, καταλείπει τὴν πατρίδα του, περιγενόμενος δ' εἰς τὰ θαυμαστά ἀνάκτορα τοῦ Ῥωτοῦ (τὸ Ἐρωτό-καστρο) μακρῶς ἐν αὐτῷ ὅτι ἡ μοῖρα τῶ ὥρισε εὐντροφον τὴν θυγατέρα τοῦ ῤῥῆος τῆς μεγάλης Ἀντιοχείας Χρυσαντζαν. Ἀπελθὼν ἐκεῖθεν φθάνει εἰς τὴν πεδιάδα τῆς Ἀντιοχείας, συναντᾷ δὲ κυνηγοῦντα τὸν ῤῥῆον τῆς γῶρας, ὅστις δέχεται αὐτὸν ὡς λιχίον (ἔχει δούλον ἐθελόδουλον, ὡς μετέφραζον τὴν φραγκικὴν ταύτην λέξιν οἱ Βυζαντινοί). Ἐν νυκτερινῇ συνεντεύξει μετὰ τῆς θυγατρὸς τοῦ ῤῥῆος, ἥτις ἐπίσης ἀναγνωρίζει αὐτὸν ὡς τὸν μέλλοντα συζυγόν τῆς, συλλαμβάνεται ὑπὸ τῶν φρουρῶν, ὅπως δ' ἀπαλλάξῃ τὴν δεσποινίδα τῆς ἀπὸ τῆς κατηγορίας ἢ δούλην τούτης Φαιδρουκάτσα ἐμολογῇ ὅτι ἴδιος ἐρώμενος εἶναι ὁ Β., ὅστις διὰ τοῦτο ἐξαναγκάζεται νὰ τὴν νυμφευθῇ. Ὁ γάμος, οὗ μόνον τὰ προσχήματα τηροῦσιν οἱ ἀκουσίως συζευχθέντες, εὐκλύει τὰς ἐρωτικὰς ἐπιλήας τῶν δύο βασιλοπαίδων, οἵτινες ἔμως μετὰ παρέλευσιν δέκα μηνῶν κρίνουσιν ἀναγκαῖον νὰ θεραπεύσωσι, συμπαραλαβόντες τὴν τε θεραπαινίδα καὶ τοὺς τρεῖς τοῦ Β. ἀκολουθοῦς (παιδόπουλα) Καθ' ὅδον ἔμως κατελήφθησαν ὑπὸ θυέλλης, καὶ κατὰ τὴν διάβασιν ὑπερχεῖλίσαντος ποταμοῦ πνίγονται οἱ Φαιδρουκάτσα καὶ τὰ τρία παιδόπουλα, γυρίζονται δ' οἱ ἑρπασταί· ὅτε δ' ἐπανέβρον ὁ ἄλλῃλος, βλέπουσι παρὰ τὴν ἀκτὴν πλοῖον, ὅπερ εἶχε σταλῆ ὑπὸ τοῦ πατρὸς τοῦ Β. ἐπιβάντες δ' αὐτοῦ διαπραιοῦνται εἰς τὴν πατρίδα, ὅπου τελεῖται ὁ γάμος τῶν καὶ στέφεται ὁ Β. βασιλεὺς, ἀποθανόντος τοῦ πρωτοτόκου ἀδελφοῦ Φιλάρμου. Ἦ δὲ ἐπύλλιον τοῦτο συνετέθη πάντως μετὰ τὴν ὑποταγὴν τῆς Ἀντιοχείας εἰς τοὺς Σελτζουκίδας (1269) καὶ δὴ κατὰ τὴν 14' ἐκαντοστατηρίδα, μετεσκευάσθη δ' ἴσως κατὰ τὴν 16'. Δὲν ἀρροίει ποιητικῶν καλλωνῶν, ἡ στιχομυρία του εἶναι ἐπιμελεμένη, σχεδὸν παντελῶς ἑλλειπῶσι τὰ ἀνούσια ὀρθολογίματα. ἡ γλώσσά του εἶναι καθαρὰ δημώδης μὲ ὀλίγους μόνον μακαρονισμούς, καθέλου δὲ καὶ εἰκονισμὸν ἔχει ἔντεχρον καὶ πολλὴν φιλοκαλίαν ἐλέγχει τοῦ ποιητοῦ. Καὶ ἐπειράθη μὲν ὁ (idol) ν' ἀποδείξῃ ὅτι εἶναι μεταφραστὴς ἀγνώστου γαλλικοῦ πρωτοτύπου, ἀλλ' ἐκ τῶν ἐπιχειρημάτων, ὅτινα φέρει πρὸς ὑποστήριξιν τῆς γνώμης ταύτης, ἐν μόνον εἶναι ἔξωκον προσοχῆς, τὰ φραγκικὰ ἐνῆματα τοῦ Βελθάνδρου (Bertrand), τοῦ Φιλάρμου (Wilhelm) καὶ πιθανῶς καὶ τοῦ Ῥοδόφλου (Rodolphe). Ἀλλὰ τὸ πεπλανημένον αὐτῆς καταδεικνύουσιν καὶ ἡ φανερά ἐπίδρασις τῶν ἀρχαιστέρων ἑλληνικῶν μυθιστορημάτων, καὶ

ἡ γνησία ἑλληνικὴ ἔμπνευσις τοῦ ἐπύλλiou, ἐμφανισμένη ἐν τε ταῖς ἰδέαις καὶ ἐν τῇ περιγραφῇ ἑλληνικῶν ἐθίμων, π.χ. τῶν γαμηλίων τελετῶν καὶ αὐτὸς ὁ ἐπιλογος εἶναι ἀνάλογοις δημώδους ἑλληνικῆς παροιμίας, ἥν ματαίως ἡρωισίῃ ὁ Ἑλλισσεν νὰ ἐπανέβρῃ ἐν ταῖς παροιμίαις τοῦ Σολομῶντος καὶ τῇ Σοφίᾳ Ἰησοῦ Σιράχ. — Τοῦ ἐπύλλiou τοῦτου ἐν μόνον σώζεται ἀντιγραφον, ἐν τῇ Παρισινῇ βιβλιοθήκῃ (ἀρ. 2909), ἐξ οὗ ἐδημοσίευσαν αὐτὸ τὸ πρῶτον ὁ Ἑλλισσεν (Analekten 1862 τ. Γ') καὶ ὁ Μαυροφρύδης (Ἐκλογὴ μνημείων σ. 212—256) καὶ τελευταῖον κριτικώτερον ὁ Ein. Legrand (Biblioth. gr. vulg. I σ. 125—168) ἢ, περί αὐτοῦ Κοραῖ Ἀτακτα τ. Β' σ. 8'. — Ellissen ἐνθ. ἀν. — Ch. Gidel, Études sur la littérat. gr. moderne. Par. 1866 σ. 105—150 — K. Krumbacher, Gesch. d. byz. Litteratur. Münch. 1891 σ. 441—4. [Π.]

Βελιά, ἡ. Βευνός πρὸς Ν καὶ ἀνω τῆς πόλεως τῶν Καλαβρυτῶν καὶ μετὰ τούτων καὶ τῶν Σουδενῶν, ἀπότομος, ἔχων ὕψος περίπου 1700 μ., χιονοσκεπὴς τὰ πολλὰ καὶ ἐλατοδωρῆς. παραυτὸς δὲ τῶν ὑπερχεμένων Ἀρσανίων ἑρῶν. Ἀγνωστον τὸ ἀρχαῖον αὐτῆς ὄνομα. [Γ. Πδ.]

Βελιαῖς. Χωρίον τοῦ δήμου Μονεμβασίας τῆς Ἐπιδόρου Διμηρίας. ἀπέχον τῆς Μονεμβασίας 3 ὥρ. Βλ., ἔχον δὲ 404 κατ. τῷ 1889. [Π.]

Βελιακόβτζη. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Κουμανόβου τῆς Μακεδονίας, ἔχον ὡς 250 κατ. Βουλγάρους χριστιανούς. [Ε.]

Βελιάρι ἢ Βελιάλ. Λέξις ἐβραϊκῆς σημασίας τὴν ὀλεθρον, κατὰ δὲ τοὺς ἑλληνας πατέρας τῆς ἐκκλησίας τὸν ἀποστάτην. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος (Β' Κορίθ. 15) ἀντιτίθησι τὸν Β. τῷ Χριστῷ. τοῦτου δ' ἕνεκα οἱ πατέρες τῆς ἐκκλησίας λέγουσιν ὅτι εἶναι ὁ διάβολος, αὐτὸς ὁ ὑπὸ τῆς Ἀποκαλύψεως ἀναφερόμενος δράκων, ὁ ὅρις ὁ ἀρχαῖος, ὅς ἐστι διάβολος καὶ Σατανᾶς. Ἐν τινι ἀρχαίῳ χριστιανικῷ περιάπτῳ, φέροντι ἐπιγραφὴν Β., ἀπεικονίζεται ὡς δράκων. (βλ. C. Insc. gr. ἀρ. 9065 b). [Π.]

Βελιγοστή. Βυζαντινὴ πόλις, κειμένη κατὰ τὰ μεθόρια τῆς Ἀρκαδίας καὶ τῆς Μεσσηνίας, παρὰ τὸν ποταμὸν Καρινίωνα (Ξερίαν), πλησίον τοῦ σημερινοῦ χωρίου Σαμαρᾶ τοῦ δήμου Φαλαισίας, ἐπὶ τῆς πεδιάδος. Ὀλίγιστα καὶ ἀνάξια λόγου λείψανα αὐτῆς σώζονται, καὶ μόνον τὸ ὄνομα αὐτῆς διετηρήθη, ὡς ὄνομα τῆς πεδιάδος καὶ τοῦ παραρρέοντος τῆς ἐρείπια ῥυαχός. Ἀρχομένου τοῦ 11' αἰῶνος, κατὰ τὴν ἐπιδρομὴν τῶν Φράγκων, ἡ Β. καὶ τὸ Νίκλι ἦσαν αἱ σπουδαιότεραι πόλεις τῆς Πελοποννήσου. αὐτὸ εἶνε χώραις μείζονες εἰς ὅλον τὸν Μωρᾶ, μᾶλλον εἰς κάμπον καίτονται.

λέγει περί αὐτῆς τὸ Χρονικὸν τοῦ Μωρέως. Οἱ κάτοικοι τῆς Β. ἀνέστησαν γενναίως εἰς τοὺς Φράγκους (1205), οἵτινες καταλαβόντες αὐτὴν ἐώκαν τιμᾶριον εἰς τὸν μισὲρ Μάιον 'Ρεμόν (Mathieu Raimond). Τῷ 1262 ἀνεκτίησε τὴν Β. ὁ μέγας δομέστικος, ἀλλὰ μετὰ βραχὺν χρόνον κατέλαβον αὐτὴν πάλιν οἱ Φράγκοι, οἵτινες ἐστῆσαν ἐν αὐτῇ τὸ στρατηγεῖον τῶν ἐν τῇ πρὸς τοὺς Ἑλλήνας πολέμῳ. Ἀγνωστον ἂν κατεστράφη ἐν τῇ πολέμῳ ἐκείνῳ ἢ βραδύτερον, πιθανὸν ὅμως φαίνεται ὅτι καὶ ἂν μὴ κατεστράφη ἐν πολέμῳ παρήκασαν ὅμα τῇ ἀκμῇ τοῦ πλησιοχώρου Λεονταρίου. [Π.]

Βελιγράδιον (σερβιστ. Beograd ἤτοι Λευκὴ πόλις). Ἡ πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου τῆς Σερβίας, μετὰ φρουρίου, κειμένη ἐπὶ τῆς συμβολῆς τοῦ Σαύου ποταμοῦ εἰς τὸν Δούναβιν, ἀπέναντι τοῦ Σεμλίνου, καὶ ἐπὶ τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς τῆς συνδέουσης τὴν Βουδαπέστην μετὰ τῆς Θεσσαλονίκης καὶ Κωνσταντινουπόλεως. Εἶνε ἔδρα τοῦ ἄρχεισκοῦ Μητροπολίτου τῆς Σερβίας. Ἐν Β. ὑπάρχει πανεπιστήμιον μετὰ νομικῆς, φιλοσοφικῆς καὶ τεχνικῆς σχολῆς, δύο γυμνάσια, θεολογικὸν σχολεῖον καὶ διδασκαλεῖον, στρατιωτικὴ ἀκαδημία, ἐν κατώτερον γυμνάσιον καὶ διάφορα ἄλλα σχολεῖα ἁρένων καὶ θηλέων, ἐθνικὴ βιβλιοθήκη (μετὰ 24,600 τόμων) καὶ μουσεῖον, βασιλικὴ ἀκαδημία τῶν ἐπιστημῶν (1886), ἐπιστημονικὴ εἰσαίρεσις. Ἐκ τῶν διαφόρων δημοσίων κτιρίων τὰ μᾶλλον ἄξια λόγου εἶνε τὸ πανεπιστήμιον, τὸ θέατρον, τὸ ἀνακτορον, τὰ ὑπουργεῖα τῶν Ἑσωτερικῶν καὶ ἐξωτερικῶν, τὰ νοσοκομεία. Τὸ ἄνω τῆς πόλεως φρούριον, ἐκτισμένον ἐπὶ ὕψηλῳ βράχῳ δεσπόζει τῆς πόλεως καὶ τοῦ Δουναβίως, καὶ περιβάλλεται ἀπὸ τριῶν πλευρῶν ὑπὸ τοῦ κατωτέρου φρουρίου. Εἶχε δὲ τὸ πάλαι τὸ φρούριον τοῦτο μεγίστην στρατηγικὴν ἄξιαν, νῦν ὅμως ἐλαχίστην ὡς ἐκ τῶν μεγάλων προόδων τῆς πολεμικῆς. Ἐν ἀμφοτέραις τοῖς φρουρίοις ὑπάρχουσι στρατιῶνες, ἀποθήκαι, τὸ φρουρχεῖον, νοσοκομεῖον στρατιωτικὸν κτλ. Διὰ ζώων 200 μετρῶν πλάτος ἐχούσης καὶ εἰς ὠραῖον κῆπον μεταβληθείσης, ἀφ' οὗ ἀνεχώρησαν οἱ Τούρκοι, χωρίζεται ἡ πόλις Β. τοῦ φρουρίου, ἐξ ἀπλουμένη πρὸς τὰ ΝΑ καὶ Δ. Αἱ εἰκαίαι τῆς πόλεως εἶνε ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἰσόγυαι. αἱ δὲ πρὸς τὰ ἔξω τῆς πόλεως περιβάλλονται ὑπὸ ὠραίων κήπων. Ὁ φωτισμὸς τῆς πόλεως εἶνε ἀτελέστατος, τὸ δὲ ὕδωρ ἄθλιον καὶ διὰ τοῦτο ἡ ὀνησιμότης μεγίστη. Ὁ πληθυσμὸς δὲ αὐτῆς ἀνέρχεται (1887) εἰς 38,313. Ἡ βιομηχανία εἶνε ἐλάχιστον ἀνεπτυγμένη, τὸ ἐμπόριον ὅμως αὐτῆς εἶνε σημαντικόν. Διότι διὰ σιδηροδρόμων καὶ διὰ τοῦ Δουναβίως συνδέεται μετὰ τῆς Αὐστρουγγαρίας, τῆς Ῥωμανίας καὶ τῆς Τουρκίας.

Τὸ Β. εἶνε τὸ ἀρχαῖον Singiduum τῆς Ἀνω Μοισίας καὶ ἡ ἔδρα τῆς IV ρωμαϊκῆς λεγεώνας Flavia Felix. Κατὰ τὸν V αἰῶνα κατελήφθη ὑπὸ τῶν Οὐνῶν καὶ Ὀστρογότθων καὶ κατὰ τὸ 1073 ὅς τοῦ Οὐγγρῶν Βασιλέως Σολομῶντος. Κατὰ τὴν IB' ἑκατονταετηρίδα ἐκυριεύθη ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος τοῦ Βυζαντινοῦ Μανουῆλ Α'. τοῦ Κομνηνοῦ καὶ κατὰ τὴν ID' ἑκατοντ., ὑπὸ τῶν Σέρβων. Τῷ 1521 κατελήφθη ὑπὸ Σολιμάνου Β'. ὅτε ἐλοκληρῶς ἢ ἐκ 400 ἀνδρῶν φρουρὰ τῆς πόλεως κατασφάγη. Τῷ 1717 ὁ πρίγκιψ Εὐγενίος διαβάς τὸν Δούναβιν μετὰ 100,000 ἀνδρῶν ἐδρομολόγησε τὸ Β. καὶ καταστρέψας τὸν ἐξ 150,000 ἀνδρῶν στρατὸν τοῦ μεγάλου Βεζίρου Κιοπρίλῃ κατέλαβε τὴν πόλιν, ἥτις μετὰ τὴν εἰρήνην τοῦ Πασσάροβιτς παρέδόθη εἰς τοὺς Αὐστριακοὺς. Κατὰ τὴν εἰρήνην τοῦ Β. τῇ 1739 παρέδόθη πάλιν τὸ Β. εἰς τὴν Τουρκίαν μετὰ πολλῶν ἄλλων χωρῶν, ἀλλ' ἐκυριεύσαν ἐξ ἐφ' ὧν καὶ πάλιν αὐτὴ ὁ Αὐστριακὸς στρατηγὸς Λάουζον τῷ 1789. Περιήλθε ὅμως καὶ πάλιν τῷ 1791 εἰς τὴν κατοχὴν τῶν Τούρκων, ἐκυριεύθη δὲ τῇ 1806 ὑπὸ τῶν Σέρβων. Ἀλλ' ἐπειδὴ μετὰ τὴν ἐν Βουκουρεστίῳ εἰρήνην (1812) μετὰ τῇ Ῥωσσίας καὶ Τουρκίας οἱ Σέρβοι ἀπώλεσαν τὴν προστασίαν τῆς Ῥωσσίας, ἠναγκάσθησαν οὗτοι καὶ πάλιν νὰ ἐκχωρήσωσι τὸ Β. εἰς τοὺς Τούρκους (1813). Αἱ μετὰ τὸν Σέρβων καὶ Τούρκων ἐρίδες ἐλήξαν τῷ 1862, ὅτε ἀιματηρὰ ἐγένετο σύγκρουσις καὶ ἡ πόλις ἐδρομολογήθη ἀπὸ τοῦ φρουρίου, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἡ τουρκικὴ φρουρὰ ἐξηκολούθει νὰ μὴν ἄχρη τοῦ 1867, ὅτε οἱ Τούρκοι ὀριστικῶς ἐγκατέλιπον τὸ φρούριον τοῦ Βελιγραδίου. — Ἡ ἐκμύνομος νομὸς ἔχει ἐμβαδὸν 3042 τχμ. καὶ 88 972 κατ. τοὺς πλείστους γεωργούς. [Κ.Μ.]

Βελιγράδιον. Χωρίον τῆς Θράκης παρὰ τὴν Κων/πόλιν ἀπέχον 5 χμ. ἀπὸ τοῦ Βαχτσέ-κιόι, ἐν μέσῳ δάσους παντοειδῶν δένδρων ἔχοντος περιφέρειαν 28 χμ. καὶ καλύπτοντος τὰς κλιτύας τῶν τελευταίων προδελῶν τοῦ Αἴμου. Εἶνε τὸ μόνον δάσος περὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, περιέχον μαγευτικὰς περιπάτους καὶ τοποθεσίας. Ἐκ τῆς διατηρήσεως τῶν δασῶν τούτων ἐξαρτᾶται ἡ ὕδρευσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως, διότι ἐνταῦθεν μεταχετεύονται ὕδατα εἰς τὴν μεγάλην δεξαμενὴν τοῦ Πύργου καὶ ἐκεῖθεν εἰς Κωνσταντινουπόλιν. Ἀλλοτε τὸ Β. ἦτο ἡ θερμὴ διαμονὴ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει εὐπέρων. Κἀτ. τοῦ χωρίου Ἑλλήνας 800. ἐκκλησιαστικῶς ὑπαγόμενοι εἰς τὴν μητρόπολιν Δέρκων.

Βελίτζι. Χωρίον τοῦ δήμου Πατρέων. τῆς ἐπαρχ. Πατρῶν, ἔχον δημ. σχολεῖον καὶ 234 κατ. (1889). [Γ. Πδ.]

Βελίκα. Ποτάμιον πρὸς Β. τῆς Κορώνης παρὰ τὸ Πεταλίδι, ἐκβάλλον εἰς τὸν Μεσση-

νικαὸν κόλπον, ὑπὸ τῶν ἀρχαίων δὲ καλούμενον Βίαις. [Π.]

Βέλεις (Welish). Πρωτ. νομοῦ τοῦ ῥωσικοῦ κυβερνήτου Βιτέτσκι, παρὰ τὰς δόξας τοῦ Δύνα. ἔχει ἀκμαῖον ἐμπόριον καὶ 16 372 κατ. (1885), ὡν τὸ τρίτον Ἑβραίοι. [Π.Π.]

Βελισάριος, Βυζαντινὸς στρατηγὸς γεννηθεὶς περὶ τὸ 505 μ. Χ. ἐν Δαρδανίᾳ μεταξὺ Θράκης καὶ Ἰλλυρίας. ἔχει δὲ πατέρα κατὰ τινας μὲν χωρικόν, κατ' ἄλλους δ' ἐπιφανῆ ἐκ γένους ἰσως σλαβικοῦ. Ἦτο δὲ ἤδη στρατηγὸς ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Ἰουστίνου (518—527), καὶ βλέπομεν αὐτὸν τῷ 522 συμμετέχοντα ἀνεπιτυχῶς τοῦ πρὸς τοὺς Πέρσας πολέμου. Τῷ δὲ 527 διωρισθὲν φρούραρχος ἐν Ἀράς τῆς Μεσοποταμίας κατὰ τὰ πρὸς τὴν Περσίαν σύνορα τοῦ βυζαντινοῦ κράτους. Ὀλίγους δὲ μῆνας μετὰ τὴν ἐπὶ τὸν θρόνον ἀνάστασιν τοῦ Ἰουστινιανοῦ ὁ αὐτοκράτωρ ἀνέθηκεν εἰς αὐτὸν τὰς πρώτας πρὸς τοὺς Πέρσας ἐχθροπραξίας. Ἀλλ' αὐτοῦς ὑπῆρξεν ἡ πρώτη αὐτοῦ μάχη, καθ' ἣν, ἡττηθείσης τῆς στρατῆς αὐτοῦ, διεσπῶθη φεύγων. Ἀλλ' ἡ ἥττα αὐτῇ οὔτε αὐτὸν ἀπεθάρρυνεν, οὔτε τὴν ἐπ' αὐτὸν πεποιθὴν τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἐμείψεν, ὥςτις ἀνηγόρευσε τὸν Β. ἀρχιστράτηγον τῆς Ἀνατολῆς, καὶ ἀνέθηκεν εἰς αὐτὸν τὴν ἐξουσιοῦσιν τοῦ πρὸς τοὺς Πέρσας πολέμου. Τὸν δὲ Ἰούνιον τοῦ 530 ἐνίκησεν οὗτος μετὰ τοῦ αὐστρατῆγος Ἑρμογένους ἐπιφανῶς τοὺς Πέρσας ὑπὸ τὸν στρατηγὸν αὐτῶν Περόζην πρὸ τοῦ Ἀράς ἐν μάχῃ, καθ' ἣν ἔπεσαν Πέρσαι περὶ τοὺς 10,000. Καὶ πάλιν δὲ τῇ 19 Ἀπρ. 531 συνεκρούσθη πρὸς τοὺς Πέρσας παρὰ τὴν Εὐφράτην οὐ μακρὰν τῆς πόλεως Καλλινίκου, ἀλλ' ἡττήθη παρ' ὅλην τὴν ἐπιδειχθεῖσαν γενναίότητα τῶν περὶ αὐτὸν, εἴτε ἐξ ἰδίου αὐτοῦ πταίσματος, εἴτε ἐκ προδοσίας τῶν μετὰ τὸν Βυζαντινὸν συμπραττόντων Σαρακηνῶν, εἴτε μάλλον ἕνεκα τῆς μεταξὺ τοῦ Β. καὶ τῶν ὑπαρχηγῶν ἀσυμφωνίας. Ὁ δὲ Ἰουστινιανὸς, μαθὼν τὰ γενόμενα, ἀνεκάλεσε τὸν Β. ὡς θεωρηθέντα ὑπαίτιον τῆς πρὸς τὸ Καλλινίκον ἥττης καὶ ἀντικατέστησεν αὐτὸν διὰ τοῦ Μούνδου. Ἀλλὰ μεγάλας ὑπηρεσίας παρέσχεν ἔπειτα ὁ Β. εἰς τὸν αὐτοκράτορα, εἴπερ τις καὶ ἄλλος συντελέσας τὸν Ἰανουάριον τοῦ 532 εἰς τὴν κατάπαυσιν τῆς πόλεως τοῦ ἀτάσεως τῶν φατριῶν τοῦ ἱπποδρόμου τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἧς εἶνε γνωστὴ ἐν τῇ ἱστορίᾳ ὑπὸ τὸ ὄνομα ἀνταρσίας τοῦ Νίκα (ἑ. λ.). Ἀνακτῆσας δ' οὕτω τὴν εὐνοίαν τοῦ αὐτοκράτορος, ἀπεστάλη τὸ ἐπόμενον ἔτος (533) εἰς τὴν Ἀφρικὴν ἐναντίον τῶν Βανδάλων, οὓς καὶ ἐνίκησεν ἐπιφανῶς. πρῶταρτήσας μὲν εἰς τὸ βυζαντινὸν κράτος τὴν ὑπ' αὐτὸν κατεχομένην Καρχηδονίαν, ἀγχιγὰν δὲ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν τὸν βα-

σιλέα τῶν ἡττημένων Γελίμερον, ὥςτις καὶ ἐκόσμησε τὸν θριαμβὸν τοῦ νικητοῦ.

Μετὰ δὲ τὴν ἐνίκησιν ταύτην τῶν Βανδάλων ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ, οὐ πρόγραμμα ἤτις ἡ ἀνέκρωσις τοῦ κράτους ἐν τῇ ἐκτάσει τῶν ὅριων τῆς ἀρχαίας ῥωμαϊκῆς αυτοκρατορίας, εἰς τὴν Ἰταλίαν, ὅπως καταπολεμήσῃ τοὺς ἀπὸ τῆς καταλύσεως τοῦ αὐτοῦ ῥωμαϊκοῦ κράτους κατέχοντας αὐτὴν καὶ τὴν Ῥαβέννην ἔχοντας ὡς πρωτεύουσαν Οὐσιγότθους. Καὶ κατώρθωσε μὲν ὁ Β. νὰ καταλάβῃ ἐν τάχει τὴν Σικελίαν, νὰ κυριεύσῃ δ' ἀμέσως κατέπειν τὸ Ῥήγιον καὶ νὰ εἰσελάσῃ νικηφόρος εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ νὰ γείνη μετ' ἱκανῶς μακρὰν πολιορκίαν κύριος τῆς Νεαπόλεως (536). Μετ' οὐ πολὺ δὲ κατελάμβανεν αὐτὴν τὴν Ῥώμην (10 Δεκ. 536), κληθεὶς ὑπ' αὐτοῦ τοῦ πάπα Σιλδερίου καὶ τῶν κατοίκων τῆς μεγάλης πόλεως.

Ἀλλὰ παρ' ὅλας ταύτας τὰς ἐπιτυχίας μακρὰ ἐξηκολούθει νὰ εἴνε ἡ ἀντίστασις τῶν ὑπὸ τὸν Οὐίτιγιν Γότθων τῆς Ἰταλίας, οἵτινες οὐ μόνον ἐν Ῥαβέννῃ ἀντείχοντο, ἀλλὰ δὲν ὤκνησαν νὰ πολιορκήσωσι καὶ αὐτὴν τὴν Ῥώμην, ἀποκηρύσσαντες μόλις μετὰ ἐν ὅλον ἔτος. Τοιαύτη δ' ἐν γένει ὑπῆρξεν ἡ ἀντίστασις τῶν Γότθων. ὥστε ὁ Ἰουστινιανὸς ἐσκέφθη νὰ συνθηκολογήσῃ πρὸς τὸν Οὐίτιγιν. Ἀλλ' ὁ Β. ἀντετάσσεται εἰς τὴν εἰρήνην, θεωρῶν τὴν τοιαύτην λύσιν τοῦ μακροῦ γοτθικοῦ πολέμου καταβιβάζουσιν τὴν ἀξίαν τῶν νικῶν του. Διὸ οἱ Γότθοι, νομίζοντας, ὅτι ἐδυσφόρει δὲ στρατηγὸς ὅτε ἐποφθαλμιῶν εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς Ἰταλίας, προσήνεγκον εἰς αὐτὸν τὸ στέμμα, προτείναντες νάνακρῦζωσιν αὐτὸν βασιλεῖα τῆς Ἑσπερίας. Ὁ δὲ Β. ἐδέχθη δολίως τὴν πρότασιν, ὅπως εἰσελάσῃ καὶ οὕτως εἰς τὴν Ῥαβέννην, ἣν δὲν εἶχε θυνήθῃ νὰ κυριεύσῃ διὰ τῶν δόλων, ἀλλ' εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν ταύτην πρὸς μεγάλην ἐκπληξιν τῶν Γότθων ὅχι ὡς βασιλεὺς αὐτῶν, ἀλλ' ὡς νικηφόρος στρατηγὸς τοῦ Ἰουστινιανοῦ (540). Οὐχ ἥττον δὲ αὐτοκράτωρ παρ' ὅλην τὴν εἰς αὐτὸν ὑπὸ τοῦ κατακτητοῦ τῆς Ἰταλίας ἐπιδειχθεῖσαν ἀπαρσάλευτον πίστιν, παρακινούμενος ἐκ τῶν πρὸς τὸν ἕτερον τῶν ἐν Ἰταλίᾳ στρατηγῶν, τὸν εὐνοῦχον Ναρσῆν, ἐρίζων τοῦ Β. καὶ παρέχων εὐχρόν οὗς εἰς τὰς πρὸς αὐτοὺς μηχανομενάς διαβολὰς περὶ αὐτοῦ. ἀνεκάλεσε τὸν Β. καὶ πρόσθεσε τὸν κατὰ τὴν Ἀνατολὴν στρατιῶν, ὅπως πολέμησῃ ἐναντίον τῶν Περσῶν, οἵτινες εἶχον δρώσει τὴν Συρίαν καὶ πυρπολήσει τὴν Ἀντιόχειαν. Ἀλλὰ μικρὰ ὑπῆρξαν αἱ κατὰ τὴν ἐκστρατείαν ταύτην ἐπιτυχίαι τοῦ Β., ὥςτις τὸ θέρος τοῦ 541 ἠναγκάσθη νάποσῃ ἐκ τῆς Μεσοποταμίας τὴν ὑπὸ τῶν καυμάτων ἀποδεκατιζομένην στρατιάν του καὶ νὰπέλθῃ εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἀνακληθεὶς. Ἀλλ' ὅμως καὶ πῦπτον εἰς δυσμένειαν ὁ Β. ἀνωρθοῦτο ἐκάστοτε, οὐ μόνον διότι ἐθεωρεῖτο

ἀπαραιτήτος ἡ σύμπραξις τοῦ ὡς στρατηγοῦ εἰς τὰ σχέδια τοῦ Ἰουστινιανοῦ, δεχτις οὐδέποτε ἐστρατεύετο αὐτὸς, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν ἐνεργειῶν τῆς συζύγου αὐτοῦ Ἀντωνίνης (ἰδ. λ.), μέγα δυναμένης παρὰ τῇ αὐτοκράτειρᾳ Θεοδώρα, ἥς ἦτο φίλη. Διὰ βλέπομεν τὸν Β. καὶ πάλιν στελλομενον εἰς τὴν Ἰταλίαν τῷ 541, ὅπως καταπολεμήσῃ τοὺς ἐκ νέου γενομένους κυρίους τῆς Ἰταλίας Γότθους ὑπὸ τὸν Τωτίλαν. Ἐπὶ τέσσαρα δὲ ἔλα ἐτὶ καὶ πλεον ἐξηκολούθησεν ἐπιπόνως μαχομένους κατ' αὐτῶν, ἡδυνήθη δὲ νὰ κυριεύσῃ τῷ 547 καὶ αὐτὴν τὴν Ῥώμην, ἣν εἶχον ἐν τῷ μεταξὺ καταλάβει οἱ Γότθοι. Ἀλλ' ὅπως ἐκινηθῇ τέλειον ὁ Τωτίλας, ἦτο ἀνάγκη πολὺ μεγαλειτέρων δυνάμεων, ἃς ὁ Β. μάτην ἐξῆτει παρὰ τοῦ Ἰουστινιανοῦ. Πυλαγιάθη λοιπὸν προσωρινῶς νάποληρσιν εἰς Σικελίαν, ὁπόθεν ἀπέστειλεν εἰς Κωνσταντινούπολιν τὴν Ἀντωνίαν, συνακολουθεῖσαν αὐτῷ καὶ ἐν τούτῳ τῷ πολέμῳ ὡς συνήθος καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς, ὅπως διενεργήσῃ δι' αὐτῆς παρὰ τῷ Ἰουστινιανῷ δραστηριωτέραν ἐπιδίωξιν τοῦ πολέμου. Καὶ ἐπέστρεψε μὲν μετ' οὐ πολὺ καὶ πάλιν ὁ Β. ἐκ τῆς Σικελίας εἰς τὰ νότια τῆς Ἰταλίας, ἀλλὰ μετὰ βραχείαν διαμονὴν ἐπανήλθεν ἀπρακτος εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἀνακληθεὶς τῷ 549 ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος, πεισθέντος εἰς τὴν Ἀντωνίαν, μὴ δυνηθεῖσαν νὰ κατορθώσῃ τι ἄλλο ὑπὲρ τοῦ συζύγου.

Ἐκτοτε δ' ὁ Β. ἀποσύρεται εἰς τὴν Ἰβητικὴν βίον, ἀλλ' ὅτε μετὰ ἑτὶ ἔνδεκα (560) ἡ Κωνσταντινούπολις ἡπειλεῖτο ὑπὸ τῶν Κοτρίγούρων Οὐννων, εἰσελάττανον εἰς τὴν Θράκην ὑπὸ τὸν ἡγεμόνα αὐτῶν Ζαδεργάν καὶ προχωρησάντων μέχρις αὐτῶν τῶν προαστείων τῆς βασιλευσσης, ὁ αὐτοκράτωρ ἀνέθηκε καὶ πάλιν εἰς τὸν ἐνδοχὸν στρατηγὸν τὴν ἄμυναν τῆς πόλεως, καὶ ὁ Β. ἡδυνήθη νὰ σώσῃ τὴν πόλιν, νικήσας τοὺς Γότθους ἐπιφανῶς. Ἀλλ' αὕτη ὑπῆρξεν ἡ τελευταία νίκη τοῦ Β., εἰς δὲ μάλιστα δὲν ἐπειράθη ὑπὸ τοῦ βασιλέως νὰ διώξῃ μακρὰν τοὺς Γότθους μετὰ τὴν νίκην. Οὐδεμιὰς δὲ τυχὼν ἀμοιβῆς, ἔπεσε καὶ πάλιν εἰς δυσμένειαν, τῶν ἐν τῇ πόλει ἐχθρῶν αὐτοῦ παριστάντων εἰς τὸν αὐτοκράτορα αὐτὸν ὡς τυραννικόν. Ἐπὶ δὲ μᾶλλον ἐδεινώθη ἡ θέσις αὐτοῦ, ὅτε ἀνεκαλύφθη τῷ 562 συνωμοσία κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος, ἥς ὑποκινητὴν παρέστησαν διὰ ψευδομαρτύρων τὸν Β. Μάτην ἀπολογηθεὶς, ἀφῆρέθη πάντας τοὺς θορυφώρους αὐτοῦ, καὶ ἐνεκλείσθη ὡς ἐν φυλακῇ ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτοῦ οἴκῳ, μὴ ἔχων ἄξιαν νὰ ἐξέρχεται. Καὶ ἀπεδόθη μὲν μετὰ ἑπτὰ μῆνας (19 Ἰουλίου 563) εἰς τὴν Β. ἡ ἑλευθερία μετὰ τῶν προτέρων αὐτοῦ τιμῶν, ἀλλὰ βραχὺς ὑπῆρξεν ὁ μετὰ ταῦτα βίος αὐτοῦ, θανάτος, δολέου μῆνας πρὸ τοῦ αὐτοκράτορος, τὸν Μάρτιον τοῦ 565. Ἐπέζησε δὲ ἡ Ἀντωνίνα, ἥτις ἐκ τοῦ εἰς αὐτὴν ἀπολειφθέντος μέρους τῆς

συζυγικῆς παρουσίας ἴδουσα μόνην, τοῦ πλείστου τῶν χρημάτων τοῦ Β. περιελθόντος εἰς τοὺς βασιλικούς θησαυρούς.

Δι' τραγικὰ περιπέτεται τῆς περὶ τὸ τέλος τοῦ βίου καταδωξέως τοῦ Β. καὶ τῶν ὑπὸ οἰκονομικῶν συμφορῶν καὶ ἄλλως βεβαρημένων τελευταίων ἐτῶν τοῦ γηραιοῦ στρατηγοῦ ἐγέννησεν ἀπὸ τοῦ ἐνδεκάτου τοῦλάχιστον αἰῶνος τὴν περὶ τῆς τυφλώσεως καὶ ἐπειθείας τοῦ Β. μῦθον ἐν παρελάθει καὶ ἡ δημοδοσιτέρα ποιησις τοῦ ἔθνους ἐτι μᾶλλον διαστρέψασα τὰ γεγονότα (ἰδ. τὰ οἰκεια ποιήματα παρὰ Wagner Carmina Graeca medii aevi σ. 304—378). Ἐπεξεργάσθη δὲ τὸν μῦθον τοῦτον καὶ ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ ἡ τε μυθιστοριογραφία (Belisaire μυθιστορία τοῦ Γάλλου Μαριοντέλ), ἡ μελοποιία (μελοδράμα τοῦ Ἰταλοῦ Δονιζέττι), ἡ δραματικὴ τέχνη (τραγωδία τοῦ Γερμανοῦ E. von Schack) καὶ ἡ ζωγραφικὴ (εἰκὼν τοῦ τυφλοῦ Β. ὑπὸ τοῦ Γάλλου ζωγράφου Gérard). ἰδ. Lord Mahon Life of B. ἐν Λονδίνῳ 1829 — Julius von Pfluck-Hartung Bel. Vandalenkriege ἐν τῇ Εὐκοσπεπταετηρίδι: Ἑλλ. Φιλ. Συλλόγου Κωνσταντινουπόλεως 1870 σ. 258 κέ.). Περὶ τοῦ μύθου τῆς τυφλώσεως ἰδ. Finlay On the blindness of B. (Appendix I ἐν τῇ History of Greece ἐκδ. Β'. Ἐν Ὁξωνίῳ 1877, καὶ ἐν τῇ γερμ. μεταφράσει ὑπὸ τὴν τίτλον Griechenland unter den Römern σ. 411 κέ.). — Σμυρ. Π. Λάμπρου. Τὸ τέλος τοῦ Β. ἐν Ἱστορίᾳ τῆς Ἑλλάδος τομ. Γ' σ. 620 κέ. [Α.]

Βελισσιώται. Χωρίον τοῦ δήμου Θευμακίων τῆς ἐπαρχ. Δομοκοῦ, ἀπέχον 1 1/2 ὥρ. ΒΔ τοῦ Δομοκοῦ. Κατ. 394. Παρ' αὐτὸ πηγάζει τὸ Βελισσιώτικο ποτάμι, ἐκβάλλον εἰς τὸν Ἀπιδανόν. [Π.]

Βελισσά (τουρκ. Κισπροουῦ). Πόλις τῆς Β. Μακεδονίας κειμένη ἐντὸς στενῆς κοιλάδος καὶ ἐπὶ τῶν κλιτύων τῶν ἐκατέρωθεν ὑπερκειμένων δύο λόφων, ὧν ἐν μέσῳ διέρχεται ὁ Ἀξιὸς ποταμός, διαιρῶν αὐτὴν εἰς δύο μέρη συγκοινωνοῦντα διὰ λιθίνης ῥωμαϊκῆς γεφυρας. Ἡ θέα τῆς πόλεως εἶνε τερπνὴ, ἀμφιθεατρικῶς ἐκτεινόμενης ἐπὶ τῶν ἐκατέρωθεν ὄψουμένων λόφων καὶ ἐν μέσῳ καταρτίων κήπων. Οἰκεῖται ὑπὸ 2000 ὀθωμανῶν καὶ 4000 χριστιανῶν βουλγαροσλαβῶν τῶν πλείστων. Ἀπέχει δὲ τῶν Σκοπίων 8 ὥρας, καὶ εἰς σταθμὸς τοῦ σιδηροδρόμου, ἀπέχων ἀπὸ μὲν Θεσσαλονίκης 193,4 χμ., ἀπὸ δὲ Μητρώου 168,6 χμ. Ἐμπόριον ἐνεργεῖται σπουδαῖον δημητριακῶν, μετὰξος καὶ ξυλείας διὰ τοῦ ποταμοῦ.

Βελίτσα. Πρωτεύουσα τοῦ δήμου Τιθορέας τῆς ἐπαρχ. Λοκρίδος, θερμὴ ἔδρα τοῦ εἰρηνοδικείου Ἑλοτείας, ἔχουσα ἑλλην. σχολεῖον ἀτελὲς καὶ δημοτικὸν καὶ κατ. 1440 τῷ 1889. Παράγει καπνὸν καὶ βόμβακα. Ἀπέ-

χουτα δὲ 2 ὥρ. τοῦ Δραχμανίου καὶ 7 τῆς Ἀταλάντης, καίτοι ἐν μεσῇ τῶν μεγαλοπρεπῶν ἐρείπων τῆς ἀρχαίας φωκικῆς πόλεως Τιθόρας ἢ Τιθόρρας ἢ Τιθόρειας, κατὰ τας Βλ. ὑπαιρείας τοῦ Παρνασσοῦ. Ὑπέρκειται δὲ τῆς κώμης ἢ Τιθόρας καλουμένη κορυφῇ τοῦ ὄρους καὶ παραρρεῖ αὐτὴν χειμᾶρος Καχάλης ὑπὸ τῶν ἀρχαίων καλούμενος, Βλ. καὶ Τιθόρεα. [Π.]

Βελίτσα. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Κηρτσόβου τῆς Μακεδονίας, οἰκούμενον ὑπὸ 450 περίπου Βουλγάρων χριστιανῶν. [Ε.]

Βέλ-Κάμεν. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Φλωρίνης τῆς Μακεδονίας, οἰκούμενον ὑπὸ 400 περίπου βουλγαροφώνων χριστιανῶν. [Ε.]

Βέλκερ (Friedr. Gottlieb Welcker). Ἐπιφανὴς Γερμανὸς φιλόλογος καὶ ἀρχαιολόγος, γενν. τῷ 1784, ἀπὸ ἐν Βόννῃ τῇ 5/17 Δεκ. 1868. Σπουδάζας φιλολογίαν καὶ θεολογίαν ἐν Γέισσεν, νεαρώτατος τὴν ἡλικίαν (1804) ἤρχισε διδάσκων ἐν τῇ αὐτῇ Πανεπιστημίῳ, μετ' οὗ πολὺ δὲ μεταβάς εἰς Ἰταλίαν (1806) ἐπέδωκε εἰς τὴν μελέτην τῶν μνημείων τῆς ἀρχαίας τέχνης. Ἐπανελθὼν εἰς Γέισσεν (1808) ἀνέλαβε τὴν ἐν τῇ Πανεπιστημίῳ, διδασκαλίαν, ἣν μετὰ βραχείαν διακοπὴν, καθ' ἣν ἐπολέμησεν ὡς ἐθελοντὴς ἐν τῷ πρὸς τοὺς Γάλλους πολέμῳ, ἐξηκολούθησε μέχρι τοῦ 1816, ὅτε διὰ τὰ φιλελεύθερα πολιτικὰ φρονήματά του ἀπέβαλε τὴν θέσιν. Προσληφθεὶς δ' ἀμέσως ὡς καθηγητὴς τοῦ ἐν Γοττίγγῃ Πανεπιστημίου ἐδίδαξεν ἐν αὐτῷ μέχρι τοῦ 1819, ὅτε ἐκλήθη εἰς τὸ ἀριστύτερον τῆς Βόννης. ὅπου ἐδίδαξε μέχρι τοῦ 1859, ἔχων καὶ τὴν διεύθυνσιν τῆς πανεπιστημιακῆς βιβλιοθήκης, ἣν ἄριστα ὠργάνωσεν. Ἐν τοῖς πολυαριθμοῖς συγγραμμάσιν αὐτοῦ ἅπερ διακρίνει κριτικὴ δέξινος, ἐμβριθεῖα καὶ φιλοκαλία ὁ Β. ἐξίχνιαζε συστηματικῶς τὴν ιστορικὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἑλληνικῆς θρησκείας καὶ τῶν ἐν ταύτῃ ἐκπηγασσῶν πλαστικῶν τεχνῶν καὶ ποιήσεων. Τὰ σπουδαιότατα τῶν ἔργων του, πλην τῆς ἐκδόσεως Ἑλληνικῶν τινῶν ποιητῶν καὶ τοῦ Φιλοστράτου εἶναι ἡ «Διόχουλειος τριλογία» (Δαρμστ. 1824) μετ' ἐπιμέτρου (Φραγκφ. 1826), «Αἱ ἑλληνικαὶ τραγωδίαι» (Βόνν. 1839—41 εἰς 3 τόμ.) «Ὁ ἐπικὴς κύκλος» (εἰς 2 τόμ. Βόνν. 1835—49 β' ἐκδ. 1865—82) ἢ «Ἑλληνικὴ θεολογία» (ἐν Γοττίγγῃ 1857—62 εἰς 3 τόμ.) καὶ «Δραχὰ μνημεῖα» (Γοττ. 1849—64 εἰς 5 τόμ.) ἐν ᾧ μεθοδικῶς ἐρμηνεύονται πλείστα μνημεῖα τῆς ἀρχαίας τέχνης. Ἐκλογὴ δὲ τῶν διαφόρων μικροτέρων συγγραμμάτων τοῦ Β. ἐδημοσιεύθη ἐν Βόννῃ (1844—67 εἰς 5 τόμ.). [Π.]

Βέλκοβον. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Νευροκόπου τῆς Μακεδονίας, οἰκούμενον ὑπὸ 550 περίπου μουσουλμάνων. [Ε.]

Βελκύσελ. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως

Νευροκόπου τῆς Μακεδονίας, ἔχον περὶ τοῦ 550 κατοίκους μουσουλμάνους. [Ε.]

Βέλλ (Andrew Bell). Σκωτὸς κληρικὸς, γενν. τῷ 1753 ἀπὸ τῷ 1837. Ἐγένετο γνωστὸς διὰ τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἐπινοηθεῖσαν καὶ ἐν Μαδρίτι τῆς Ἰνδικῆς τῷ 1795 τὸ πρῶτον ἐφαρμοσθεῖσαν ἀλληλοδιδασκτικὴν μέθοδον (βλ. λ.). Ἀποθανὼν κατέλιπε τὴν εἰς 120 χιλιάδων λίρῶν στερλινῶν περιουσίαν τοῦ εἰς ἐκπαιδεύτικὰ καὶ φιλανθρωπικὰ ἰδρύματα. [Γ.Μ.Β.]

Βελλᾶ. Βλ. Φωτικὴ.

Βελλαδὼνα (Β ο τ.). Φυτόν φαρμακευτικὸν ἥτοι ἡ Atropa Belladonna L., βλ. λ. Ἄτροπος ἢ Εὐθαλεία. [Θ.Χ.]

Βελλαδονίνη (Χ η μ.) (Belladonnine). Ἀλκαλοειδὲς εὐρισκόμενον μετὰ τῆς ἀτροπίνης ἐν τῇ εὐθαλείᾳ (Atropa Belladonna) ἔνε ἄχρουν, πικρὸν, καυστικόν, εὐρύνει δὲ ὡς ἡ Ἄτροπινῃ τὴν κόρην τοῦ οὐραίου εἰς ἀραίαν διάλυσιν χρησιμεύον. [Ο.Α.Ρ.]

Βελλαρύ (Bellary). Διαμέρισμα ἐν τῇ προεδρείᾳ Μαδρίτι τῆς Ἰνδικῆς. ἔχει ἐμβαδὸν 28,507 τ.χμ. καὶ 132614 κατ. (1881). πρῶτεύουσαν δὲ ὁμώνυμον ἔχουσαν ὄχρυν φρούριον, ναυόσταθμον, ἀγορὰν καὶ 53460 κατ. Χώρα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὄρεινὴ καὶ πότισ-μέρουτος. [Π.Π.]

Βελλεβίλλη (Belleville). Προάστειον τῶν Παρισίων. ἀπέχον αὐτοῦ 2 χμ. Καίτοι ἐπὶ τινος γηλόπου καὶ περιλαμβάνεται ἀπὸ τοῦ 1860 εἰς τὸ 20 τμήμα τῆς πόλεως. [Π.Π.]

Βελλεβίλλη (Belleville). Πόλις τῆς Ἀμερικανικῆς Συμπολιτείας, ἐν τῇ κράτει τῆς Ἰλλινόης, πρωτεύουσα τῆς κομητείας Σαίν-Κλαίρ. ἔχει ἀνθρακωρυχεῖα, αἰμαλίων ἐμπόριον, βιονηχανίαν καὶ 10682 κατ. (1880). [Π.Π.]

Βελλεβύ (Bellevue ἥτοι Καλλιθέα). Πολλὰ κώμη καὶ ἐπαύλεις ἔχουσι τὸ ὄνομα τοῦτο, ὧν κυριωτάτη εἶναι ἐν Γαλλίᾳ, ἢ ἐν τῷ νομῷ τοῦ Σαίν-Σ-Ὀάξ κώμη ἀπέχουσα 9 χμ. τῶν Παρισίων καὶ ἔχουσα 5000 κατ. [Π.Π.]

Βελλειάνειον δόγμα (Senatus consultum Vellejanum) καλεῖται, κατὰ τὸ ῥωμ. δίκαιον, οὗ αἱ διατάξεις ἰσχύουσι καὶ σήμερον, δόγμα τῆς ῥωμ. συγκλήτου, ἐκδοθέν, κατὰ τὴν ὀρθοτέραν γνώμην, ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος Κλαυδίου, ὑπατευόντων τῶν Μ. Junius Silanus καὶ Vellejus Tutor, (εἰς οὗ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ δόγματος) τῷ 799 ἀ. κτ. ῥ. καὶ κηρύσσον ἀνίσχυρον κυρίως μόνον τὴν ἐ γ γ ὅ η σ ι ν τῆς γυναικὸς καὶ τὴν συναψιν ὑπ' αὐτῆς δανείου ὑπὲρ τρίτου. Ἀλλὰ διὰ τῆς ἀ ν α λ ο γ ί α ς (βλ. λ.) ἐξετάθη τὸ δόγμα καὶ ἐπὶ πάσης οὐσιαστικῆς ἀ ν α δ ο χ ῆ ς ἀλλοτέρῳ χρέους παρὰ γυναικὸς, συμπαρόνως πρὸς τὸ ἐν αὐτῇ ἐγκείμενον ἀξίωμα περὶ ἀπειρίας καὶ κουφότητος τῶν γυναικῶν, (infirmitas Νόμ. 2 § 3 Πανδ. 10. 1), τρεφομένων

μέ την ἐλπίδα, ὅτι οὐχὶ αὐταί, ἀλλ' ἄλλος, ἰδὼς δ' ὁ ὑπὲρ οὗ ἡ ἀναδοχή, θὰ καταβάλῃ τὸ χρέος. Πρὸ τοῦ Β. δόγματος ἐπὶ Δύουστου καὶ αὐτοῦ τοῦ Κλαυδίου, εἶχεν ἀπαγορευθῆ δ' ἡ δ' ἰ κ τ ω ν πάσῃ γυναικὶ ἡ ἀναδοχή χρεῶν τοῦ συζύγου τῆς, ἀλλ' ἔνεκα τῆς ἐπὶ Κλαυδίου καταργήσεως τῆς νομίμου ἐπιτροπείας τῶν γυναικῶν, ἐπέστη ἡ ἀνάγκη τῆς εὐρυτέρας προστασίας αὐτῶν, ἥτις, φαίνεται, καὶ πρὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ δόγματος ἐφηρμόζετο ἐν τῇ πρακτικῇ κατὰ τὰς δι' αὐτοῦ ὀριστικῶς κρατησάσας ἀρχάς (arg. Νόμ. 2 § 1 Πανδ. 10, 1). Ἐν δὲ τῇ τελείᾳ μορφῇ τῶν τοῦ Β. δόγματος διατάξεων καὶ διὰ τῆς ἀναλογίας, στοιχεῖα πρὸς ἐφαρμογὴν αὐτοῦ εἰσι α') οὐσιαστικὴ ἡ ἀναδοχή ἢ χρέους, ἀρα οὐχὶ ἄμετος καταβολὴ ὑπὸ τῆς γυναικὸς ἢ ἄμετος ὑποχρῆστος ἀναδοχή ἢ ἀλλοτρίου χρέους, ἥτοι οὐδὲν ἐνδιαφέροντος οὐσιαστικῶς τὴν γυναικα καὶ γ') ἀναδοχή ἀλλοτρίου χρέους ὡς ἀλλοτρίου, ἥτοι ὡς ἰδίου τῆς γυναικὸς. Οὐχ ἦττον κατ' ἐξαιρέσιν στερεῖται ἡ γυνὴ τῆς βοηθείας τοῦ δόγματος, ἀναμειβόμενῃ τῆς μὲν α') ἐάν ὁ δανειστής διατελῇ εἰς συγγνωστὴν πλάνην περὶ τῆς ἀναδοχῆς ὑπὸ γυναικὸς, β') ἐάν ἡ γυνὴ θολῶς παρέπεισε τὸν δανειστήν, ὅτι δὲν πρόκειται περὶ τριαύτης ἀναδοχῆς, γ') ἐάν ἡ γυνὴ ἔλαβεν ἀμειβὴν διὰ τὴν ἀναδοχὴν, δ') ἐάν ἡ γυνὴ ἐπαναλάβῃ τὴν ὑπόσχεσιν μετὰ διετίας ε') ἐπὶ ἀναδοχῆς ὑπὲρ προικῶς, παρὰ Ῥωμαίους δὲ καὶ ὑπὲρ ἐλευθερίας καὶ ς') ἐάν ὁ μὲν δανειστής ἐν τῇ ἀναδοχῇ εἶναι ἀνήλικος ἢ ὁ πρωτοεπικλέτης ἀπερ' ἑγγους· φιλονεικεῖται δ' ἂν τὸ Ῥωμ. δικ. περιέχῃ ὡς ἐξαιρέσιν καὶ τὴν παραίτησιν τῆς γυναικὸς μετὰ προηγουμένην ἐξήγησιν τοῦ βοηθήματος. Ὁ Ἰουστινιανὸς μετέβαλε τὰ ῥηθέντα μόνον κατὰ τὰ ἐξῆς α') ὅτι πᾶσα ἀναδοχὴ γυναικὸς ἐστὶν ἀκυρὸς, ἐάν δὲν συνταχθῇ περὶ αὐτῆς δημόσιον ἔγγραφον· τίνες δὲ μὴ ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐξαιρέσεων ἐξακολουθοῦσιν ἰσχύουσαι καὶ μετὰ τὴν διατάξιν ταύτην τοῦ Ἰουστινιανοῦ, φιλονεικεῖται ἐκτενέως καὶ β') διὰ τῆς Νεαρ. 134 (κεφ. 8), ὅτι ἐπὶ ἀναδοχῆς ὑπὲρ τοῦ συζύγου καὶ ἔγγραφον ἂν συνταχθῇ, κατ' οὐδὲν ὠφελεῖ, πλὴν, ἐννοεῖται, ἐπὶ δόλῳ τῆς γυναικὸς ἢ συγγνωστῆς πλάνης τοῦ δανειστοῦ. Ἀποτέλεσμα δὲ τῆς παραστάσεως τῶν μὲν διατάξεων τοῦ Β. δόγματος ἐστὶν τὸ διαρρηχτὸν τῆς ἀναδοχῆς, χορηγούμενης τῇ γυναικὶ ἐνστάσεως ἀνατρεπτικῆς, τὴν δὲ διατάξιν τοῦ Ἰουστινιανοῦ τελεία ἀκυρότης, ἣν καὶ αὐτεπαγγέλτως ὁ δικαστὴς ὀφείλει ν' ἀνακηρύξῃ. [Δ.]

Βελλέτας. Βλ. Οὐελλήσιος.

Βελλεντάιν (Ballantyne). Ἰνδολόγος γενν. ἐν Σκωτίᾳ τῇ 1813 ἀποθ. τῇ 1864. Συνέταξε γραμματικὰς τῆς σανσκριτικῆς γλώσσης καὶ τῶν ἄλλων νεωτέρων διαλέκτων τῆς

Ἰνδικῆς, καὶ μετέφρασεν εἰς ἀγγλικὴν γλῶσσαν φιλοσοφικά τινα ποιήματα τῶν Ἰνδῶν. [Κεφ.]

Βελλεροφόντης ἢ Βελλεροφών. Κορινθίος ἥρως, ἔγγονος τοῦ Σισύφου, υἱὸς δὲ τοῦ Γλαύκου καὶ τῆς Εὐρυμέδης ἢ τῆς Εὐρυνόμης, ἢ τοῦ Ποσειδῶνος· ἐν τῇ Ἰλιάδι (Ζ, 152—205) ἐκτίθενται οἱ κυριώτατοι τῶν περὶ αὐτοῦ μύθων, μικρὰν παραλλάσσοντες τῶν ἐπιχωρίων κορινθιακῶν καὶ τῶν παρὰ τοῖς τραγικοῖς καὶ τοῖς μεταγενεστέροις συγγραφεῦσιν. Ἐν Κορίνθῳ ὁ Β. τῇ συμβουλῇ καὶ τῇ συνδρομῇ τῆς Ἀθηνᾶς (Χαλινίτιδος τούτου ἔνεκα ἐπονομαζομένης ἐν Κορίνθῳ), ἐδάμασε καὶ ἐχαλίνωσε τὸν περσιτὸν ἵππον Πηγάσον (βλ. λ.), ὃν κατ' ἄλλον μῦθον ἔδωκεν αὐτῷ ὁ πατήρ Ποσειδών. Ἐπιβαίνων δὲ τοῦ ἵππου τούτου ἐπετέλεσε τοὺς ἀθλοὺς αὐτοῦ, ἥτοι τὸν φόνον τῆς Χιμαίρας (βλ. λ.), καὶ τὴν κατανίκησιν τῶν Σολύμων καὶ τῶν Ἀμαζόνων. Κατὰ τὸν ἐν Ἰλιάδι μῦθον ὁ τῆς Τίρυνθος βασιλεὺς Πρῶτος (πρὸς ὃν κατὰ τινὰ ἐτυμολογικὸν μῦθον προσέφυγεν ὁ Β. ὅπως καθάρθῃ ἀπὸ τοῦ φόνου Κορινθίου τινὸς Βελλέρου, ἢ κατ' ἄλλους τοῦ ἰδίου ἀδελφοῦ Δηλιάδου, ἢ Παιρήνος ἢ Ἀλκιμένους) περὶθόμενος εἰς τοὺς λόγους τῆς συζύγου του Ἀντιάς (κατὰ δὲ τοὺς τραγικοὺς Σθενεβοίας), συκοφαντήσας τὸν Β. ἀπαρνηθέντα τὸν ἔρωτά της, ἐπεμψεν αὐτὸν εἰς Λυκίαν πρὸς τὸν πενθερὸν του (Ἰοδάτην), ὅπως τὸν ἐξολοθρεύσῃ· πρὸς τοῦτο δ' ἔδωκεν αὐτῷ ὁ Πρῶτος, ἵνα κομίσῃ τῷ βασιλεῖ τῆς Λυκίας πῖνακα διπλωμένον (πινακόν), ἐν ᾧ εἶχε χαράξῃ πολλὰ δέθρια θανατηφόρα σημεῖα («σήματα λυγρὰ θυμοφθόρα πολλά»). Γινὼς δ' ἔκ τῶν σημείων τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ γαμβροῦ τοῦ ὁ Ἰοδάτης, ἐκέλευσε τὸν Β. πρῶτον μὲν νὰ φονεύσῃ τὴν Χίμαιραν, ἐλπίων ὅτι ἐπεμψεν αὐτὸν εἰς βέβαιον ὄλεθρον· μετὰ δὲ τὸν φόνον τοῦ δεινοῦ θηρίου δευτερον ἄθλον ἐπέταξεν αὐτῷ νὰ πολέμησῃ τοὺς μαχηματικούς Σολύμους· ὡς δ' ἐπέρανε καὶ τοῦτον, τὸν διέταξε ν' ἀγωνισθῇ πρὸς τὰς Ἀμαζόνας· ἃς οὐ δὲ καὶ ταύτας ἀπέκτεινε, ἐπικλέσας τοὺς γενναυστάτους τῶν Λυκίων προσέταξεν αὐτοῖς ἐνεδρεύσαντας νὰ φονεύσωσι τὸν Β. Ἀλλ' ὁ ἥρως καὶ τὸν κίνδυνον τοῦτον διέφυγεν, ἀποκτείνας τοὺς ἐνεδρεύσαντας. Θυμώμενος δὲ τὴν δύναμιν αὐτοῦ ὁ Ἰοδάτης καὶ κατανοήσας ὅτι εἶναι γόνος θεοῦ, τὸν ἐκράτησεν ἐν Λυκίᾳ καὶ τῷ ἔδωκεν εἰς γυναῖκα τὴν θυγατέρα του (Φιλόνοην) καὶ θυγάτην κατέλειπεν αὐτῷ τὴν βασιλείαν. Ἐσχέ δ' ἔκ τῆς Φιλονόης ὁ Β. τρία τέκνα, Ἰσάνδρον καὶ Ἰππόλοχον καὶ Λαομέδειαν. Μετ' οὐ πολὺ δὲ μὴ ἀπεχθὴς ἐγένετο τοῖς θεοῖς, διότι ὡς εἰ μεθ' Ὀμηρον ἐμυθολόγουν ἐπαχίρηναν ἐπιβαίνων τοῦ Πηγάσου ν' ἀνέλθῃ εἰς τὸν Ὀλύμπον· καὶ οὕτως μὲν πετῶν τοῦ ἵππου περιεπλανᾶτο ἀνὰ τὸ Ἀλφειὸν πεδίον, ἀπορεύων τοὺς ἀνθρώπους· τὸν δ' υἱὸν

του Ίσωνδρον έκτεινεν ὁ Ἄρης μαχόμενον τοῖς Σολύμοις καὶ τὴν θυγατέρα ἡ Ἀρτεμις. Κατὰ τοὺς τραγικούς τὴν συκοφαντήσαν αὐτὸν ἐτιμώρησεν ὁ Β., δι' ἀπάτης ἐπιβάσας τοῦ Πηγάσου καὶ εἰς μέσσην ρίψας τὴν θάλασσαν.

Τοὺς μύθους περὶ τοῦ Β. διεσκεύασαν εἰς τραγωδίας ὁ Σοφοκλῆς (Ίοβύτης), ὁ Εὐριπίδης (Βελλεροφόντης, Σθενέβοια), ὁ Ἀισχύλος καὶ ὁ Θεοδόκτης (Βελλεροφόντης)· εἰς κωμωδίας δὲ ὁ τῆς μέσης κωμωδίας ποιητὴς Εὐδούλας. Ἐν τοῖς μνημαίοις τῆς ἀρχαίας τέχνης συνήθεις εἶναι αἱ παραστάσεις τῆς χαλινώσεως τοῦ Πηγάσου, τῆς ἀναχωρήσεως ἐν Τύρυνθος καὶ τοῦ φόντου τῆς Χιμαιρας (βλ. λεπτομερεῖς περὶ τούτων Engelmann, *Bellerophon*, Roma, 1874 καὶ ἐν *Annali del Instituto*). — Ἡ ἐτυμολογία τοῦ ὀνόματος τοῦ Β. εἶναι σκότεινή· οἱ ἀρχαῖοι ἐτυμολογοῦν αὐτὸ ἀπὸ τοῦ ἄλλερα (ἦτοι τὰ κακά) καὶ φένω (ἦτοι φονεὺς κακίας)· τινὲς τῶν νεωτέρων τὸ μὲν πρῶτον συνθετικὸν εἰκάζουσιν ὅτι σημαίνει νέφος, τὸ δὲ δευτέρον ὅτι εἶναι τὸ ῥῆμα φαίνω. Ἡ δ' ἔννοια τῶν μύθων φαίνεται οὐχὶ διάφορος τῆς τῶν ὁμοίων μύθων περὶ τῶν ἄθλων τῶν ἡλιακῶν ἡρώων Ἑρακλέους καὶ Περσέως. [Π.]

Βελλέτρι (Velletri, ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων Velitrae καὶ κατὰ τὸν μεσαῖωνα Velletrani καλουμένη). Πόλις τῆς Ἰταλίας, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ῥώμης, ἀπέχουσα 40 χμ. ΝΑ τῆς Ῥώμης, ἐπὶ τινος ἀντηρίδος τοῦ ὄρους Ἀρτεμισίου καὶ παρὰ τὴν Ἀππίαν ὁδόν. Ἐχει σταθμὸν σιδηροδρόμ. ἐπισκοπὴν καὶ 15 763 κατ. (1881). [Π.Π.]

Βελλήτιος Πατέρкулος (M. Velleius Paterculus) εἶναι ὁ αὐλικὸς οὕτως εἰπεῖν ἱστοριογράφος τοῦ αὐτοκράτορος Τιβερίου. Ἀπὸ τοῦ 1 ἔτους μ.Χ. στρατιωτικὸς ὢν χιλιάρχος ἐπολέμησεν ἐν Γερμανίᾳ στρατηγούντος τοῦ Τιβερίου, τῇ συστάσει τοῦ ὁποῦο ἐγένιν ἐπειτα καὶ κυριότηρ. Ἐφθάσε δὲ μέχρι τοῦ ἀξιωματικῶς τοῦ πραιποσίτου. Ἐγραψε Ῥωμαϊκὴν ἱστορίαν εἰς δύο βιβλία, ἣν συνέταξε τῷ 30 μ.Χ. καὶ ἀφιέρωσεν εἰς τὸν ὑπατον τοῦ ἔτους ἐκείνου Μάρκον Βικίνιον, ὅθεν καὶ ἐπεγράφετο τὸ βιβλίον: *Historiae Romanae ad M. Vincinium consulem libri II*. Ἡ ἀρχὴ τοῦ α' βιβλίου, ἥτις ἦτο καὶ εἰσαγωγή εἰς τὸ θλον ἔργον δὲν περιήλθεν εἰς ἡμᾶς. Ὁμοίως ἐχάθη καὶ τὸ μέρος, τὸ ἐπεῖσον περιελάμβανε τὰ ἱστορικὰ γεγονότα ὅσα συνέβησαν ἀπὸ τῆς ἀπαλλαγῆς τῶν Σαβινίων μέχρι τοῦ πολέμου πρὸς Περσέα τὸν βασιλέα τῆς Μακεδονίας. Τὸ βιβλίον καταλήγει εἰς τὸ ἔτος 29, ὅτε ἀπέθανεν ἡ Λιβία, τοῦ Τιβερίου ἡ μήτηρ. Ἡ ἱστορικὴ τοῦ Β. ἀφήγησις εἶναι ἐστερημένη καθ' ὅλου ἐπιστημονικῆς κριτικῆς, ἀλλὰ περὶ τὴν διαγραφὴν τῶν χαρακτήρων ἐπέτυχεν ἱκανῶς ὁ συγγραφεὺς καὶ δὲν παρεῖδε καὶ τῶν γραμμῶν τὴν ἱστορίαν. Τὸ λεκτικὸν τοῦ Β. δὲν

ἀπέχει πολὺ τῆς δοκίμου χρήσεως τοῦ καθαρῶ κατινιτοῦ, ἀλλ' ὁ φραστικὸς αὐτοῦ χαρακτήρ εἶναι πολὺ ρητορικὸς καὶ πομπώδης. Περὶ τοῦ Τιβερίου γράφει κολκαυτικώτατα, ἀλλὰ παρατηρήθη ὑπὸ τῶν θελούντων νὰ ἀνακουρίσῃ τὸν ἥθλόν χαρακτήρα τοῦ Β. ὅτι τὸ βιβλίον τοῦ ἔγραψε πρὶν ἢ ὁ Τιβέριος καταντήσῃ εἰς τὸ ἐπακρὸν ἐκεῖνο τῆς διαφθορᾶς καὶ τῆς σκληρότητος εἰς ὃ ἐπειτα κατήντησε. Ἐκδ. ὑπὸ C. Halm ἐν Λειψία 1876. Πλήρη περὶ τοῦ συγγραφέως τούτου βιβλιογραφίαν ἴδ. ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν Ῥώμ. γραμμάτων τοῦ Teuffel. [Σ.]

Βέλλιγγμπορυ (Wellingborough). Πόλις τῆς αγγλικῆς κομητείας Νόρθαμπτον, ἔχουσα σταθμ. σιδηροδρόμ. μεταλλικὰ ὕδατα, μεταξουργεῖα, ἐμπορίον σιτηρῶν κτλ. καὶ 13 796 κατ. (1881) [Π.Π.]

Βέλλιγκτων, βλ. Οὐέλλιγκτων.

Βελλίλη (Belle Isle). 1) Νῆσος τῆς Γαλλίας, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Λοριάν τοῦ νομοῦ Μορβιαν, ἐν τῇ Ἀτλαντικῇ. Ἐχει τρεῖς λιμένας, φάρον καὶ κατ. μετὰ τῶν παρακειμένων νησιδῶν Χουάβ καὶ Χαϊδιγ 11 000. Ἡ περίμετρος αὐτῆς εἶναι 48 χμ. Ἡ πρωτ. Παλαί ἔχει 2 320 κατ. (1886). [Π.Π.]

2) Μικρὰ νῆσος τῆς Βρετανικῆς Ἀμερικῆς ἔχουσα λιμένα καὶ σωσιδὸν σταθμὸν ναυαγῶν, κατὰ τὴν Α εἰσοδὸν τοῦ ὁμων. πορθμοῦ, τοῦ χωρίζοντος τὴν χερσόνησον τοῦ Λαβραδόρ, ἀπὸ τοῦ ΒΑ μέρους τῆς Κουβέκης τοῦ Καναδά. [Π.Π.]

Βελλένια. Χωρίον τοῦ δήμου Πυλλήνης τῆς Κορινθίας καίμενον ἐπὶ ὁροπεδίου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Κιάτου-Τρικάλων. Ἐχει 406 κατ. ἀλθανοφώνους.

Βελλήνης (Giovanni συνήθως Giambellini). Διάσημος Ἰταλὸς ζωγράφος, ἀρχηγὸς τῆς ἐνετικῆς σχολῆς, γέν. περὶ τὸ 1426 καὶ ἀποθ. τῇ 29 Νοεμ. 1516 ἐν Ἑνετίᾳ. Μαθητεύσας παρὰ τῷ πατρὶ αὐτοῦ Ἰακώβῳ Β. καὶ οὐκ ὀλίγα ὥς διδασκαλίας παρὰ τῶν Δονατέλλου καὶ Μαντέγνα, ἐν Παδοῇ καὶ αὐτῶν ἐργαζομένων, ἐξηκολύθη εἰς τὴν χρῆσιν τῶν ἐλαστικῶν χρωμάτων καὶ καταλιπὼν ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὸ σκληρὸν καὶ πῶς αὐστηρὸν ὅρος τοῦ πατρὸς καὶ τὰς ἐκ παραδόσεως στερεοτύπους παραστάσεις, εἰσήγαγεν ἁρμονίαν καὶ ἀξιοπρέπειαν ἐν τῇ συνθέσει, εὐγένειαν χαρακτήρος ἐν ταῖς φυσιογνωμίαις, ὑρότητα καὶ χάριν ἐν τῇ σχεδιογραφίᾳ. Ἰδίᾳ δὲ τὸ φῶς καὶ τὴν θερμότητα καὶ τὴν λαμπρότητα ἐκείνην τῶν χρωματισμῶν ἁρμονίαν, ἥτις ἔκτοτε ἀπετέλεσε τὸ χαρακτηριστικὸν κλῆος τῶν ἐνετῶν ζωγράφων. Τὸ πρῶτον, ὡς κανὼν τὸ ἐνετικὸν ὅρος χρησιμοῦσαν ἔργον τοῦ Β. εὐρίσκεται σήμερον ἐν τῇ ἀκαδημίᾳ τῶν καλῶν τεχνῶν τῆς Ἑνετίας, παριστᾷ δὲ τὴν Παναγίαν ἐπὶ ὁρόνῳ μὲ ἐξ ἀγίων περὶ αὐτὴν καὶ τρεῖς πρὸ

τῶν βαθμίδων τοῦ θρόνου μουσουργώντας ἀγ-
γέλους. Ἐνεκα τοῦ ἔργου τούτου ὁ Β. τιμη-
θεὶς ὑπὸ τῆς βενετικῆς δημοκρατίας προσε-
κλήθη εἰς τὴν ὑπηρεσίαν αὐτῆς πρὸς διακό-
νησιν τῆς Sala del consiglio δι' εἰκότων,
ἐν τῇ διεξαγωγῇ δὲ τοῦ ἔργου τούτου καὶ τινῶν
ἄλλων ἐτελείωσεν ὁ Β. εἰς τὸ ἑπαχρον.
Μαθηταὶ αὐτοῦ ἄλλοι καὶ συνεργάται καὶ συν-
αγωνισταὶ ἐγένοντο εἰς Γιοργιόνης, Πάλμας,
Τετιανὸς κ.τ. [Γ.Μ.Β.]

Βελλένης (Vincenzo Bellini). Ὁ
προσφιλέστατος τῶν νεωτέρων μελοποιῶν, γεν.
τῇ 1801 ἐν Κατανίᾳ τῆς Σικελίας καὶ ἀποθ.
ἐν Πυτῇ παρὰ τοῦς Παρίσιους τῇ 11/28 Σεπτ.
1835. Σπουδάζας ἐν τῷ Ὁδεῖῳ τῆς Νεαπό-
λεως ὑπὸ διδασκάλους τὸν Τρίττο καὶ τὸν
Τσιγγαρέλλον ἐφείλκυσε τὴν προσοχὴν τοῦ
δημοσίου τὸ πρῶτον διὰ τοῦ μελοδράματος
αὐτοῦ «Ἀδελφόν καὶ Σελδίνην», παρασταθέν-
τος ἐν Νεαπόλει τῇ 1824. Τὸ μετὰ τοῦτο
κατ' ἐντολὴν τοῦ θεάτρου τοῦ ἀγ. Κάρλου συν-
τέθεν ἔργον «Βιάγκα καὶ Φερνάνδος» (1826)
ᾧ δόξα κινήσε τόσον πολὺ, ὥστε ὁ Β. προσε-
κλήθη εἰς Μιλάνον, ὅπως συνθέσῃ μελόδραμα
διὰ τὸ θέατρον τῆς Σκάλας. τοῦθ' ὅπερ ἐν
Ἰταλίᾳ λογιζέται ὡς λίαν δυσέφικτος τιμή.
Ὁ Β. ἐμελοποίησεν ἐπὶ τούτῳ τὸν «Πειρατὴν»,
ἔργον δι' οὗ ἡ δόξα τοῦ Β. ἐξηπλώθη ἐφ' ἀπά-
σης τῆς Ἰταλίας. Μετὰ τοῦτο ἔγραψε κατὰ
σειρὰν τὴν Ξένην, τοὺς Καπουλέτους καὶ
τοὺς Μοντέγους, τὴν Ὑπνοβάτιδα τὴν Νόρμαν
κτλ. μελοδράματα, τὰ ὅποια πανταχοῦ κατέ-
θελξαν τοὺς ἀκούσαντας καὶ ἐπλήρωσαν τὴν
Εὐρώπην τῶν ἀπαλῶν καὶ τακερῶν μελο-
ποιῶν τοῦ αἰκοῦ. Κατὰ τὸ 1833 ἔλθων εἰς
Παρίσιους ὁ Β. ἐσχέτισθον μετὰ τοῦ Ῥοσσίνι
καὶ τοῦ Χερουδίνι καὶ ἐμελοποίησε διὰ τὸ
ἐνταῦθα ἰταλικὸν μελόδραμα τοὺς «Πουριτα-
νοὺς», ἔργον ἐν ᾧ ἡ τέχνη τοῦ Β. φαίνεται
οὐσιαστικῶς προοδεύουσα καὶ τὸ ὅποσον ἐγένετο
δεκτὸν μετὰ πολλοῦ ἐνθουσιασμοῦ. Ὁ πρόωρος
τοῦ Β. θάνατος ὑπῆρξε μερίστη διὰ τὴν τέ-
χνην ἡμεῖς. Ὁ Β. δὲν εἶναι δραματικὸς συν-
θέτης ἐν τῇ αὐστηρᾷ τοῦ ὅρου σημασίᾳ. Φρον-
τὶς αὐτοῦ δὲν εἶναι νὰ δημιουργήσῃ δραματι-
κὸν τι ὅλον τοῦναντίον προσπαθὼν νὰ παρ-
οχη μόνον εἰς τὸν αἰοδὸν εὐκαιρίαν θεατρικῆς
ἐπιτυχίας, θυσιάζει πολλάκις τὴν ἀληθῆς δρα-
ματικὴν ἑκφράσιν καθ' ἑλοκλήριαν. Καὶ δὲν
ἔχει μὲν πλέον τοὺς φορτικὸς χρωματισμούς
τοῦ Ῥοσσίνι, ἀπλῶς καὶ ἀπεριτέχνως καὶ
μετὰ βαθέως ἐκφραζόμενος συναισθηματος ἐν
τῷ ὅσῳ, στερεῖται ὅμως τὴν μεγαλοφυίαν
καὶ τὸ πολύνουν ἐκείνου ἐν τῇ ποικιλίᾳ. Εἰρ-
γάτετο ὅμως ὁ Β. εὐσυνειδητότερον καὶ οὐχὶ
ἀτημένως ὥπως ὁ Ῥοσσίνης. [Γ.Μ.Β.]

Βελλίς (Β. ο. τ.), Bellis L., γένος τῆς
οἰκογεν. τῶν Συνθέτων τῶν Κορυμβοφόρων
φυτὰ πώδη χθαμαλὰ ἔχοντα κεφάλια εὐεῖδη

μετὰ λευκῶν ἢ ροζοχρόιων στεφανωτικῶν αν-
θυλλίων. Τὸ κοινότερον εἶδος τὸ ἀπανταχοῦ
τῆς Εὐρώπης ἐν χλοεροῖς γυόμενον εἶναι ἡ Β.
ἡ παλυστῆς (B. perennia L., Gänse-
blümchen ἢ Tausendschönchen γερμ.,
petite Marguerite ἢ Paquerette γαλλ.),
ἥς ποικιλία πληθώρανθης θεραπεύεται συχνά
ἐν τοῖς κήποις. Κοινὴ δ' ἐν παραθαλασσίαις
τῆς Ἑλλάδος εἶνε καὶ ἡ μικροτέρα Β. ἡ ἐπέ-
τειος (B. annua L.). [Θ.Χ.]

Βελλοῦχοι ἢ Βελλουακοὶ (Bellouachi).
Τὸ μέγιστον καὶ μακρῶτατον ἔθνος τῆς ἀρ-
χαίας Βελγικῆς, θυνάμενον νὰ παρατάξῃ ἐν
πολέμῳ ἑκατοντακισχιλίους ἄνδρας. Κατὰ τὴν
μεγάλην ἐπανάστασιν τῶν βελγικῶν ἐθνῶν
εἶχε τὴν ἡγεμονίαν, καὶ μετὰ τὴν καθυπότα-
ξιν δ' ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων ὅλης τῆς Γαλατίας
διατήρησεν ἐπὶ βραχὺν χρόνον τὴν ἐλευθε-
ρίαν του. [Π.]

Βελλόκεον σωληνάριον εἶναι ὄρ-
γανον ἱατρικὸν χρησίμον εἰς ἐπίσχεσιν τοῦ
ἀπὸ τῶν ρινῶν βέντος ἀρθένου αἵματος, μὴ
ἐπεχόμενον δι' ἄλλων ἀπλουστερίων μέσων.
Σύγκειται δὲ ἐκ σωληναρίου εὐθέως κατὰ τὸ
ὀπίσθιον ἄκρον, καὶ κεκαμμένου κατὰ τὸ πρό-
σθιον, τὸ εἰς τὴν κοιλότητά τῆς ρινὸς εἰσαγό-
μενον. Ἐν τῷ σωληναρίῳ ὑπάρχει ἐλατήρ,
στερεούμενος ἐπὶ μακροῦ πῶς σκελετοῦ, οὐ
προωθουμένου εἰς ἐλατήρ προβάλλει διὰ τοῦ
προσθίου ἄκρου, καμπύμενος μέχρι κυκλικῆς
σχέδον σπείρας. Τὸ ὄργανον εἰσάγεται εἰς
τὸν αἰμορραγούντα μυκτῆρα βαθύως, τοῦ ἐλα-
τήρος ὄντος ἀνελκυσμένου. Προωθείται εἰς
οὗτος, καὶ τὸ ἄκρον τοῦ ἐλατήρος φέρεται
ὑπὸ τὸ ὑπερώϊον ἰστίον εἰς τὸ στόμα. Ὁ ἰα-
τρὸς λαμβάνει τοῦτο διὰ τῶν δακτύλων διαί-
ρει εἰς τὴν ὀπὴν τοῦ ἄκρου κομβίου ῥάμμα
φέρον αὐστρεμμα μοτοῦ ἢ βαμβάκος, ἀνέλκει
τὸν ἐλατήρα, ἐξάγει τὸ ὄργανον μετὰ τοῦ ἄ-
κρου τοῦ ῥάμματος ἀπὸ τοῦ μυκτῆρος καὶ ἔκκωκ
αὐτὸ, βοηθούντος ἀπὸ τοῦ στόματος καὶ τοῦ
λίχανου τῆς ἄλλης χειρὸς, προσπιέζει τὸ αὐ-
στρεμμα ὀπίσω κατὰ τὴν χοάνην. Τὸ ἀπὸ τοῦ
μυκτῆρος ἐξαχθέν ἄκρον τοῦ ῥάμματος στε-
ρεοῦται ἐπὶ ἄλλου σφαιρώματος μοτοῦ ἢ βαμ-
βάκος εἰς αὐτὸν στερεῖται ἐμβολομένην. [Π.]
αἰμορραγία οὕτως ἐπέχεται. — Τὸ πώμασμα
τηρεῖται 24 ὥρας ἢ καὶ τι πλέον. Ἀφαιρεῖται
δὲ τεμνομένου τοῦ προσθίου ἄκρου, καὶ ἐξελ-
κυσμένου τοῦ κατὰ τὴν χοάνην σφαιρώματος
ἀπὸ τοῦ στόματος δι' ἑτέρου ῥάμματος πρό-
τερον κατὰ τὸ ὀπίσθιον σφαιρῶμα καλῶς ὀμ-
ματισθέντος, καὶ διὰ τοῦ στόματος ἐξαχθέντος,
καὶ εἰς τὸ οὗς ἢ παρὰ τὸν κρόταφιν διὰ κοί-
λητικῶ ἐμπλάστρου διακρατηθέντος. — Τὸ σω-
ληνάριον εἶνε ἐτι χρησίμον πρὸς περιβολὴν διὰ
ῥάμματος τοῦ μίσχου τῶν κατὰ τὴν ρίνα
πολυπόδων. Λέγεται προσέτι καὶ μήλη τοῦ
Belloc. [Σ.Μ.]

Βέλλου. Χωρίον τοῦ δήμου Κορίνθου, κατὰ τὴν δεξιὰν ὁχλὴν τοῦ Ἀσωποῦ ποταμοῦ, ἐν τῇ πέρατι τῆς πεδιάδος τῆς Βόχας. Παρ' αὐτὸ στάσις τοῦ σιδηροδρόμου ἀπὸ Κορίνθου εἰς Πάτρας (18 χμ. ἀπὸ Κορίνθου). Κάτ. 760 τῷ 1889. [Π.]

Βελλώνη. (Bellona, καὶ κατὰ τὸν παλαιότερον τύπον Duellona, ἀπὸ τοῦ duellum, bellum πόλεμος). Θεὰ τῶν πολέμων παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ῥωμαίοις, μυθολογούμενη θυγάτηρ ἢ ἀδελφὴ ἢ τροφὸς τοῦ Martis (Ἄρεως), τιμωμένη ἐν ναφ' κτισθέντι τῷ 296 π.Χ. ἐκτὸς τῶν τειχῶν τῆς Ῥώμης παρὰ τὴν Μάρτιον κάμπον. Ἐταυτίζετο ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων τῇ Ἐνυοῦ τῶν Ἑλλήνων, μετὰ δὲ τοὺς μυθολογικοὺς πολέμους ἢ λατρεῖα αὐτῆς προσέλαβε πολλὰ στοιχεία τῆς λατρεῖας τῆς ἐν Κορινθίᾳ τιμωμένης μεγάλης θεᾶς τῶν Καππαδόκιων Μᾶ, πρὸς ἣν ἐπίσης ἐταυτίσθη. [Π.]

Βελλώνης Ἰερών. (Girolamo Belloni). Ἐξ ἡ τοῦ πρώτου ἡμῶν τοῦ 18 αἰῶνος ὡς τραπέζιτης ἐν Ῥώμῃ, ἐνθα δημοσιεύσας τῷ 1750 τὴν α' ἐκδοσὶν τῆς *Dissertazione sopra il commercio ἀπέρωσαν αὐτὴν τῇ πάπᾳ Βενεδίκτῳ ΙΔ', ἀναδειχθεὶς ὑπὸ τούτου μαρνήριος. Εἰς τὴν Ε' καὶ τελευταίαν ἐκδοσὶν τοῦ ἔργου του προσέθετο καὶ μίαν *Lettera in risposta ad un quesito sopra della moneta immaginaria*. Ἀρμότερα τὰ ἔργα ταῦτα ἐδημοσιεύθησαν ἐν τοῖς *Scrittori Italiani di economia politica* ἐν τῇ *Parte moderna*, tomo II (Milano 1803) [Ε.]*

Βελμινάτης. Βλ. Βέλλινα 2.

Βέλμοϊ. Χωρίον τῆς υποδιοικήσεως Ἀχρίδος τῆς Μακεδονίας, οἰκούμενον ὑπὸ 300 περίπου Βουλγάρων χριστιανῶν. [Ε.]

Βελμοντίνη (Χ η μ. Τ ε χ ν.) (Belmontine) καλεῖται ἡ ἐκ βιρμενικοῦ πετρελαίου ἐξαγομὴν παραφίνη. [Ο.Α.Ρ.]

Βελό (Adolphe Belot). Γάλλος δραματικός καὶ μυθιστοριογράφος, γενν. ἐν Γουαδελούπη, τῇ 25/8 Νοεμβρ. 1829. Ἐκδόους τῇ 1855 συλλογὴν τινὰ διηγημάτων ἀναξίαν λόγου, ἐπέδωκε εἰς τὴν δραματικὴν ποίησιν, πολλὰν δ' ἐνεποίησεν αἰσθητὴν τὸ δεύτερον δραματικὸν ἔργον αὐτοῦ, ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τοῦ Βιλλετάρδ γραφὴν, ἢ κωμῳδίᾳ «*Le testament de César Girodot*» (1859). ἐκ τῶν ἄλλων αὐτοῦ δραμάτων τὸ ἐπιτυχέστερον εἶναι ἢ «*Mis Moultiens*» (μεταφρασθὲν καὶ ἐλληνιστί). Ἐξέζηκε δὲ καὶ πολυτόμα μυθιστορήματα, ὧν τινὰ διασκεύασε καὶ εἰς δράματα. [Π.]

Βελοδίστα. Χωρίον τῆς υποδιοικήσεως Τετόβου τῆς Μακεδονίας, οἰκούμενον ὑπὸ 350 περίπου Βουλγάρων Χριστιανῶν. [Ε.]

Βέλο-βοδέτσα. Χωρίον τῆς υποδιο-

κήσεως Βελισσῶ τῆς Μακεδονίας μετὰ 200 περίπου Βουλγάρων χριστιανῶν κατοίκων. [Ε.]

Βελονάδες. Χωρίον τοῦ δήμου Ἀμφιπαγίων τῆς Κερκύρας, ἔχον δημ. σχολ. καὶ 516 κατ. [Π.]

Βελόνη. τεμάχιον σύρματος, διακρινόμενον ἐκ τῆς ἐπεξεργασίας τῶν ἄκρων αὐτοῦ, ἔχον δὲ διάφορα σχήματα καὶ χρήσιμον εἰς τὰς διαφόρους οἰκιακὰς ἀνάγκας. Β. ἔχουσαν συνήθως τέσσαρα εἴδη, α') Β. πρὸς ῥαφὴν ὑφασμάτων διὰ κλωτῆς· αὕτη εἶνε εἰς μὲν τὸ ἐν ἄκρον αἰχμηρὰ εἰς δὲ τὸ ἕτερον ὑπάρχει ἐπιμήκης ἢ στρογγύλη ὀπή· β') Β. ἔχουσαν ἄφ' ἑνὸς κεφαλῆν καὶ ἄφ' ἑτέρου αἰχμὴν χρησιμεύουσαν πρὸς ἄμεσον συγκράτησιν ὑφασμάτων· γ') Β. ἡμιστρογγυλωμένη ἔχουσαν τὰ ἄκρα, καὶ χρησιμὴν πρὸς πλῆξημον καὶ δ') Β. διχαλωτὴν πρὸς συγκράτησιν τῆς γυναικείας κομώσεως. Πᾶσαι αὗται κατασκευάζονται ἐκ χαλύβδος, σιδήρου ἢ βρειχάλκου δι' εἰδικῶν ἐπὶ τούτῳ μηχανημάτων. [Σ.Κ.]

Βελόνη (Ζ ω ο λ.) (Belone acus). Κοινῶς Βελονίδα καὶ Ζαργάνα κατὰ τόπους. Ἰχθύς ἔχον σῶμα ἐγγέλοειδὲς ἐπιμήκης πεπλισμένον κατὰ τὸ νῶτον, κυρτὸν κατὰ τὰ πλευρὰ καὶ πεπλισμένον κατὰ τὴν κοιλίαν, ἥτις διαχωρίζεται ὑπὸ τρώπιδος ἐξεχούσης. Τὰ καλύπτοντα τὸ σῶμα λέπνη εἶναι λεπτά, λεῖα καὶ εὐπτωτα. Ἡ ἄνω σιαγὼν εἶναι ἥττον μακροτέρα τῆς κατωτέρας. Συμβαίνει δὲ εἰς τὰ ζῶα ταῦτα τὸ περιεργόν, ὅτι οἱ νεαροὶ ἰχθύες δὲν ἔχουσιν ἐπιμήκεις τὰς σιαγόνας, ἐρ' ὅσον ὅμως οὗτοι ἡλικιοῦνται, ἡ ἄνω σιαγὼν ταχέως καθίσταται μεγαλειτέρα τῆς κατωτέρας. Τὸ χρῶμα τοῦ ἰχθύος εἶναι ὑποπράσινον κατὰ τὸ νῶτον· ὁ ἰχθύς οὗτος εἶναι κοινότατος ἐν τῇ Μεσογείᾳ καὶ τοῖς ἑλληνικοῖς ὕδασι. Πανταχοῦ ἀλιεύεται, ἀφθονωτέρα ὅμως τῶν τοιούτων ἀλιεῖα γίνεται εἰς τὰς Βορείους Σποράδας. [Ν.Α.]

Βελόνη (Χ ε ι ρ ο υ ρ γ.). Ἐκλήθησαν οὕτως εἰς τὴν χειρουργίαν μέγιστον ποσὸν δργάνων, σχήματος διαφόρου· κυρίως δ' εἰσι ῥαβδόσκιοι μεταλλικοί, χρήσιμοι πρὸς ἐμβολὴν εἰς τοὺς ἀπαλούς ἰστούς βρόχου ἢ ῥάχματος, αἵτινα παραμένουσιν ἐν τοῖς ἰστοῖς· μάλλον ἢ ἥττον μακρὸν χρόνον πρὸς διακράτησιν τῶν μετὰ λύσιν τῆς συνεχείας ζυγωθέντων χειλέων καὶ τέλεισιν τῆς ἐνώσεως αὐτῶν. Σκευάζονται δ' ἐκ χρυσοῦ, ἀργύρου ἢ λευκοχρύσου, ἀν πρέπη νὰ ᾖσιν εὐκαμπτοί, ἐκ χαλύβος δὲ, ἀν ἀκαμπτοὶ καὶ ὀξεῖαι. Αἱ Β. εἶναι εὐθείαι ἢ καμπύλαι, κυλινδρिकाί. πεπλατυσμένοι ἢ τρίπλευροι· τὸ ἐν ἄκρον εἶναι δξύ, τὸ ἕτερον ἀμβλύ, φέρον συνήθως 3 π ἢ 4, καλουμένην δ φ θ α λ μ δ ν ἢ κ ὺ α ρ. Βελόναι τινὲς στηρίζονται ἐπὶ λαβῆς, ὅτε τὸ κύμα ὑπάρχει κατὰ τὸ δξύ ἄκρον, μικρὸν ὀπίσω αὐτοῦ. Εἰς τὴν ὀπὴν τῆς Β. διεκβάλλεται ῥάβδος ἐκ μετάξης, λίνου ἢ

χρόνης, ὅπερ χρησιμεύει πρὸς ῥάφην τῶν χει-
λέων τραύματος νεαροῦ (ἴδε 'Ρ α φ ή). — Ὑπερ-
χρῆσι καὶ ἄλλα ὄργανα βελόναι καλούμενα
ὡς ἡ Β. τοῦ ὑποχύματος καὶ ἡ Β.
τοῦ λημνίσκου. (Βλ. λ. Ὑπόχυμα, Λη-
μνίσκος). [Σ.Μ.]

Βελονίτης. Διὰ τοῦ μικροσκοπίου κα-
τεδείχθη, ὅτι οὐ μόνον πολλὰ πετρώματα, ὡς
ὁμοιομερῆ θεωρούμενα, συνίστανται ἐκ δύο ἢ
πλείων ὀρυκτῶν, ἀλλ' ἐτι καὶ τὰ ὀρυκτολο-
γικά τῶν πετρωμάτων συστατικά ἐγκλείουσι
πλείστας ξένας οὐσίας στερεὰς ἢ ὑγρὰς. Ἐκ
τῶν στερεῶν ἐγκλεισμάτων εἶνε καὶ αἱ λεγό-
μεναι μικρόλιθοι, παρτηρούμενοι οὐ
μόνον ἐντὸς κρυστάλλων κρυσταλλοπαγῶν πε-
τρωμάτων, ἀλλὰ καὶ ἐντὸς ἀμόρφων ἢ ὑελο-
φυῶν λίθων (Ὀψιανῶ, μαργηλιδίτου πηλο-
λοιμοῦ). Ἐξ ἀπάντων δὲ τῶν πετρογενικῶν
ὀρυκτῶν ἄστριοι, κροστίλβαι, αὐγίται καὶ ἀ-
πατίται ἐμφανίζονται συνήθως ἐν ταῖς πε-
τρώμασιν ὡς μικρόλιθοι. Ἐκ τῶν μὴ γνω-
στῆς ὀρυκτολογικῆς φύσεως μικρολίθων ἄλλοι
μέν εἶνε διαφανεῖς, ἕτεροι δὲ ἀδια-
φανεῖς. Καὶ αἱ μὲν διαφανεῖς μικρόλιθοι,
βελονίται ἰδίως καλούμενοι, εἶνε συνή-
θως βελονόσχημοι. ἀκανθοειδεῖς, εὐθυτενεῖς,
κατ' ἀμφοτέρω τὰ ἄκρα εἰς ἀμβλύ καταλήγον-
τες, σφηνοειδεῖς, διχαλωτοὶ εἰς βροχίδας συμ-
πλεγμέναι· οὗτοι εἶνε οὐ μόνον διαφανεῖς,
ἀλλὰ καὶ πολυοὶ τὸ φῶς. Οἱ δὲ ἀδιαφανεῖς,
τριχίται καλούμενοι ἐμφανίζονται ἐν τοῖς
ἀμόρφοις πετρώμασι ὑπὸ διάφορα σχήματα τρι-
χειδῆ καὶ συνίστανται συνήθως ἐκ μαγνή-
τιδος. [Κ.Μ.]

Βελονονυμῶς (Χειροουργ.) λέ-
γεται καθέλευ τὸ νύγμα. τὸ διὰ βελόνης γε-
νόμενον, συνήθετον ὅμως ἡ ἐκουστὴ καὶ
μᾶλλον ἢ ἥτην μεθοδικὴ εἰσαγωγὴ μᾶς ἢ
πλείων βελόνων εἰς τοὺς ζῶντας ἰστούς.
Ταυτὴ εἰσαγωγὴ βελόνων, μακρῶν καὶ λε-
πτῶν, γίνεται πολλάκις πρὸς φόνον μικρῶν
παιδίων εἴτε διὰ τῶν πηγῶν τῆς κεφαλῆς ἢ
τοῦ ὠτός εἰς τὸν ἐγκέφαλον. εἴτε καὶ εἰς τὴν
καρδίαν ἢ τὸν νωτιαῖον μυελόν. — Ὁ Β. εἶναι
ἐτι χειρουργία, καθ' ἣν ἐμπεύροντες βελόνην
μακρὰν καὶ στερεὰν εἰς ἰστούς ἀπαλούς, ἐξε-
τάζομεν τὴν κατάστασιν τῶν ὑποκειμένων με-
ρῶν, ὡς τῶν δατῶν, εἰς παθήσεις ἐξωθεν μὴ
ἐμφανείς. Οὕτως εὐρίσκωμεν πολλάκις τὸ
δοτεῦν μαλακωσμένον ἢ ἐξερρῶς, ὅπερ ἐξω-
θεν εἰς ὀδοντὸς σημείον ἐνοχλεῖται, ὡς γίνεται
πολλάκις εἰς ὄγκους, τὸ δοτεῦν μαλακύνοντας
καὶ ἀναλίσκοντας. Ἡ ἐξεταστικὴ ὅμως αὕτη
μέθοδος δὲν ἔχει μεγάλαν χρῆσιν, εἰς ἀντι-
στάς μόνον περιπτώσεις ἐνδείκνυσμένη. — Ἐκ
τῆς ἱστορίας τῆς ἱατρικῆς δείκνυται ἐτι ὁ Β.
γνωστὸς ἀπὸ μακροῦ παρὰ Σίνας καὶ Ἰάπω-
σιν, οὗδὲν δ' ἐπιστημονικὸν μέγα διάφορον παρ-

χει, γινομένης παρ' ἐκείνοις χρήσεως ὑπερμέ-
τρου, εἰκῇ καὶ ἀμεθόδως. [Σ.Μ.]

Βελοναφόρα (Β. ο. τ.). Ἀδόκιμος μετά-
φρασις τῆς ὀνομασίας Nadelholzer, δι' ἧς
ἐνεκα τοῦ βελονοειδοῦς σχήματος τῶν φύλλων
ἀποκαλοῦσι κοινῶς ἐν Γερμανίᾳ τὰ εἶδη τῶν
αὐτέθι φεσμένων καὶ εἰς τὴν τάξιν τῶν Κωνο-
φόρων (βλ. λ.) ὑπαγομένων δένδρων. [Θ.Χ.]

Βελονωτὰ ὄπλα. Βλ. λ. Πυροδόλα
ὄπλα, Γρα ὄπλον, Μυλωνά δ., Σακσεπῶ δ.

Βέλος. Τὸ βλήμα τοῦ τόξου, ἀποτελού-
μενον ἐκ ῥάβδου λεπτοτάτης, ἐχούσης εἰς τὴν
κορυφὴν προσηλωμένην αἰχμὴν μεταλλίνην
(ἐν δὲ τοῖς Β. τῶν κατὰ φύσιν ἀνθρώπων λι-
θίνην ἢ δοτελίνην) καὶ εἰς τὸ ἔτερον ἄκρον πτε-
ρωμα. Τὸ μήκος τῶν Β. τῶν ἀρχαίων Ἑλ-
λήνων καὶ τῶν Ῥωμαίων εἶναι ἄγνωστον ἡμῶν
τὸ τῶν Ἀγγλῶν τοξοτῶν ἦτο 0,90 μ., τὸ
τῶν Καρδούχων δίπηχυ (0,925 μ.), τὰ δὲ Β.
τῶν Αἰθιοπῶν τοῦ στρατοῦ τοῦ Σεέρου ἦσαν
κατὰ τὸν Πρόδοτον βραχεῖα καὶ λιθίνην εἶχον
αἰχμὴν. Ἡ αἰχμὴ ἦτο τριγλῶχιν, φυλλοειδῆς
συνήθως, ἐνίοτε δ' εἶχεν εἰς τὸ πέρας αὐτῆς
καὶ ἄγκιστρον, ὅπως μὴ ἀποσπάται ἐκ τῆς
πληγῆς· πολλοὶ τῶν ἀγρίων λαῶν ἐμβάπτουσι
τὰς αἰχμὰς εἰς δηλητηριώδεις οὐσίας (τοξικάς
ἐκ τούτου καλούμενας), ὅπως καὶ ἡ ἐλαχίστη
πηγὴ ἀποβλήνῃ θανατηφόρος. Τὸ ἐν τῇ ἄκρῃ
πτέρωμα χρησιμεύει πρὸς κατεύθυνσιν τοῦ Β.
ἐν τῷ ἀέρι. [Π.]

Βελουτάσεις (Ἀρχαίολ.). Τόπος
καταλλήλως παρασκευασμένος ὅπως τεθῶσι
καὶ ἐξατφαισθῶσιν ἐν αὐτῷ πολιορκητικὰ
μηχανήματα, οἷον καταπάλται λιθοδόλοι [Π.]

Βελουφενδόνη (γαλαρικόν, falaria
λατ.) Βλήμα πυρφόρον διὰ μηχανῆς βαλλόμε-
νον, ἐν χρήσει παρὰ τῇ Ῥωμαϊκῇ στρατῷ.
Συνίστατο ἐκ ῥάβδου κυλινδρική, εἰς τῆς ἑσπίας
τὸ ἄκρον ἦτο προσηλωμένη αἰχμὴ τριῶν πο-
δῶν μήκος ἔχουσα, καὶ περιτετυλιγμένη διὰ
στυπτείου ἐμβεβαπτισμένου εἰς πίσσαν. Ἐβάλλ-
ετο ἀνημμένον, ἐτραυματίζε δὲ ἅμα καὶ ἐπυρ-
πόλει, ἐνοσπεῖρον τὸν τρόμον εἰς τὰς ἐχθρικές
τάξεις. [Π.]

Βελουδον. Βλ. Χνωδὴ ὑφάσματα.

Βελουκία εἶναι ἡ χειρουργικὴ πράξις,
δι' ἧς ἀφαιρούμεν ἀπὸ τοῦ σώματος τὸ εἰς
τοὺς ἰστούς αὐτοῦ εἰσδύσαν βέλος. Ἡ χειρουργ-
ικὴ αὕτη πράξις εἶναι λίαν ἀρχαία, διότι καὶ
τὰ διὰ βελῶν τραύματα ἔμοιως εἶναι ἀρχαίω-
τατα. Ἐπειδὴ δὲ τὸ βέλος εἰσδύει οὐ μόνον εἰς
τὰς σάρκας, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ ὀστά, καὶ ἐπειδὴ
ἐτι τὸ βέλος θραύεται, καὶ τμήματα αὐτοῦ
μένουσιν ἐν τῷ σώματι, δῆλον ἐτι ἡ Β. ἦν
ποικίλη κατὰ τὴν ἀνάγκην. Καὶ ἂν μὲν τὸ
βέλος ἦν ἐν τῷ σώματι ἐξ ἐπιπολῆς, ἤρκει ὁ
ἀπλοῦς διὰ τῶν χειρῶν ἐξελευσμός, ἂν δὲ αἱ
γλῶχινες αὐτοῦ εἶχον εἰσδύσει εἰς τὰ μαλακά

ηγήσεως, εἰς τὴν μετάφρασιν τοῦ Θεοφράστου καὶ Διοσκουρίδου. Ὡς περιηγητὴς ὁ ἀνὴρ οὗτος ἀνήκει εἰς τὴν Ἑλλάδα, διότι ἐξ αὐτοῦ καὶ μόνου σήμερον ἔχομεν πλείους εἰδήσεις περὶ τῆς κοινωνικῆς καὶ πολιτικῆς καταστάσεως τῆς Ἑλλάδος· διὸ καὶ τὸ σύγγραμμά του ἀποτελεῖ σπουδαίαν πηγὴν τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας τῆς 17' ἑκατονταετηρίδος. Περί τοῦ βίου τοῦ Β. πολλὰ ἐγράφησαν ἐν τῇ Δύσει. Ἐν τῇ ἑλληνικῇ ἐδημοσίευσέ τινα περὶ τοῦ βίου του ὁ Ἄντ. Μηλιαράκης ἐν Ἑστία ἀριθ. 490. σελ. 339. ἔτος 1885, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο ἀνεγέρσεως ἀνδριάντος τοῦ Β. ἐν τῇ γαλλικῇ πόλει Μάνς. [Ἄντ. Μηλ.]

Βέρμ (Ernst Behm). Γερμανὸς γεωγράφος, γενν. τῇ 23/1 Ἰαν. 1830 ἐν Γόθα. Ἀπὸ τοῦ 1856 συνεργάζεται εἰς τὸ περιοδικὸν σύγγραμμα τοῦ Πέτερμανν, τὰς «Γεωγραφικὰς ἀνακρινώσεις», ὧν τὴν διεύθυνσιν ἀνέλαβεν ἀπὸ τοῦ 1878. Πλὴν τούτων ἀπὸ τοῦ 1866—1878 ἐξέδιδε κατὰ διετίαν «Γεωγραφικὴν ἐπετηρίδα», περιλαμβάνουσαν ἐκθέσεις περὶ τῶν νεωτάτων ἀνακαλύψεων καὶ περιηγήσεων καὶ κρίσεις περὶ γεωγραφικῶν συγγραμμάτων. [Π.]

Βερμίδιον (Ζ φ ο λ.) *Bembidium flavipes*. Ἐντομὸν κολεόπτερον τῆς ὁμοιογενείας τῶν Καραβίων. [Ν.Α.]

Βέρμινια. Πόλις ἀρχαίον ἐν τῇ πεδιάδι τῆς Νεμέας, μνημονευόμενον ὑπὸ τοῦ Στεφάνου τοῦ Βυζαντίου καὶ Παυσανίου (2. 15.2). [Ἄντ. Μηλ.]

Βέρμις ἡ στρόμβος ἡ στρόβιλος, κοινὴς οὐδὴρα ἡ στρόμπα (tourbie γαλλ. Kreisel γερμ.). Κωνοειδὲς παίγιον τῶν παιδῶν, κέντρον δὲ μὲτ' ἀλλήλων ἔχον ἐν τῇ κορυφῇ, περὶ ὃ ταχέως περιστρέφεται, βιαίως ἐλκομένου τοῦ περιεστρεφένου περὶ αὐτὸ ἱμάντος. Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἐστρέφετο συνήθως καὶ πληττόμενον διὰ μάστιγος. Ἡ Β. κατεσκευάζετο ἐκ ξύλου, κατὰ τοῦτο δ' ἴσως διέφερε τοῦ στρόβιλου. Ἡ κοινὴ λ. στρόμπα ἦτο ἐν χρήσει καὶ παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς, ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ σχολιαστοῦ τοῦ Πινδάρου (Ἰσθμ. Γ', 65). Βλ. καὶ Παπασπλιώτου, Περὶ τῶν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἑλλ. παιδ. παιγνίων σ. 8—10. [Π.]

Βέρμις (Ζ φ ο λ.) *Bembex rostrata*. Ἐντομὸν ὑμένοπτερον κεντροφόρον τοῦ γένους τῶν σφηκῶν, φέρων κερατὶς βραχείας διηγωνισμένης, διαγώνιας καὶ γαίλη μικρά, σχηματίζοντα προβοσκίδα. Τὸ ἔντομον τοῦτο θρύσσει τὴν γῆν καὶ ἐν ὁπαῖς ἐναποθετεῖ τὰ ὡὰ αὐτοῦ, μετὰ τῶν ὁποιῶν τὴν ἐκκόλψιν κομίζει ταῖς ἐκ τούτων παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἡ σκαδῶσι, ἔντομα πρὸς τροφὴν αὐτῶν, ἰδίως δὲ μυίας. Βιοῖ ἐν ἀπάσαις ταῖς θερμαῖς καὶ εὐκράτοις χώραις. [Ν.Α.]

Βερμύρας (Ζ φ ο λ.) καὶ Μερβράς, *Melitta phalerica*, κοινὴς Παπαλίνα, πιθανῶς

ἐκ τῆς ἰταλικῆς συνωνύμου ὀνομασίας *aloba papalina*. Καθ' ἡμᾶς εἰς τὸν μικρὸν τοῦτον ἰχθὺν τὸν κοινότατον ἐν τῇ Μεσογείῳ πρέπει ν' ἀποδοθῇ τὸ ὄνομα Β., καθότι ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ περὶ ζῴων ἱστορίᾳ κεφ. 1Δ' γράφει τὰ ἐξῆς «ἐκ δὲ τῆς Φαληρικῆς ἀφύης γίνονται μεμβράδες». Οὗτος δ' ἰχθὺς ὑπὸ τοῦ *Rondelet* ἐν τῇ ἰχθυολογίᾳ αὐτοῦ τῇ ἐκδόσει κατὰ τὸ 1554 καλεῖται ἀφύη ἢ φαληρικὴ. Ὁ ἰχθὺς οὗτος ἔχει σῶμα ἐπίμηκες κεκαλυμμένον ὑπὸ λεπτῶν, ῥύγχος βραχύ, στόμα μικρὸν, σιαγώνας νωθὰς, χροῖμα κυανοῦν μολυβδόχρουν, ἄκρον τοῦ ῥύγχους καὶ σιαγόνος μελάγχρουν. [Ν.Α.]

Βέρμισα. Κώμη τῆς ὑποδιοικήσεως Ἀχρίδος τῆς Μακεδονίας οἰκουμένη ὑπὸ 750 περίπου Βουλγάρων χριστιανῶν. [Ε.]

Βέρμπερ (Albrecht Weber) διαπρεπὴς ἰνδολόγος γενν. ἐν Βρεσλάου τῇ 5/17 Φεβρ. 1825, ἐπούδασε τὰ Ἰνδικὰ γράμματα ἐν τοῖς πανεπιστημίοις τῆς Βόννης, τοῦ Βερολίνου καὶ τοῦ Βρεσλάου, ἐν ᾧ καὶ ἀνηγορεύθη διδάκτωρ (1845). Ἐπανελθὼν δὲ εἰς Βερολίνον ἐπεδόθη ἰδίως εἰς τὴν μελέτην τοῦ Ἰαγουρβέδα, οὗ καὶ ἀποσπάσματα ἐδημοσίευσεν· δι' ὃ καὶ τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ διδασκάλου αὐτοῦ Βίπ, εἰς ὑπερβολὴν ἐκτιμῶντος τὸν νεαρὸν διδάκτορα, ἀπεστάλη δαπάναις τῆς ἐν Βερολίνῳ Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν εἰς Ἀγγλίαν τῷ 1846 ὥπως προπαρασκευάσῃ πλήρῃ ἐκδοσὶν τοῦ Ἰαγουρβέδα, ἧτις καὶ προήχθη εἰς φῶς ἀπὸ τοῦ ἔτους 1849 μέχρι τοῦ 1859. Κατὰ δὲ τὸ 1848 ἐγένετο ὑφηγητὴς τοῦ ἐν Βερολίνῳ πανεπιστημίου καὶ ἀπὸ τοῦ ἔτους τούτου ἤρξατο διδάσκων ἐν αὐτῷ ὡς ὑφηγητῆς μὲν μέχρι τοῦ 1856 ὡς ἑκτακτος δὲ καθηγητῆς μέχρι τοῦ 1867, ὅτε ἐγένετο τακτικὸς καθηγητῆς διδάσκων λίαν ἐπιτυχῶς μέχρι σήμερον τὴν Ἰνδικὴν καὶ Ζενδικὴν γνῶσσαν καὶ φιλολογίαν. Ἐν τῇ σχολῇ τοῦ Β. διεμορφώθησαν οἱ κράτιστοι τῶν Ἰνδολόγων οἱ ἐν ἀπασί σχεδὸν τοῖς ἐν Βόρῳπῃ πανεπιστημίοις καὶ ἐν Ἀμερικῇ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Ἰνδικῇ διδάσκοντες. Ἀλλὰ καὶ ὡς συγγραφεὺς εἶπερ τις καὶ ἄλλας συνετέλεσεν ὁ Β. εἰς τὴν μετάδοσιν τῶν Ἰνδικῶν γραμμάτων δημοσιεύσας ὑπὲρ τὰς εἰκασίαις σοφὰς συγγραφὰς ἔξοχον κατεχούσας θέσιν ἐν τῇ ἐπιστημῇ, ὥστε δικαίως πάντες οἱ εἰς τὴν μελέτην τῶν Ἀνατολικῶν γλωσσῶν ἐγκύπτοντες προσαγορεύουσιν αὐτὸν διδάσκαλον καὶ πατριάρχην τῶν Ἰνδικῶν γραμμάτων. [Κεφ.]

Βέρμπερ (Karl Maria Friedrich Ernst von Weber). Γερμανὸς μελοποιὸς ἐκ τῶν ἐσχόντων, γενν. τῇ 7/18 Δεκεμ. 1786 ἐν Ἐουτίνῳ (Χόλσταϊν) καὶ ἀποθ. ἐν Λονδίνῳ τῇ 24/5 Ἰουν. 1826. Ἀπορφανισθεὶς τῆς μητρὸς αὐτοῦ ἐν τρυφερωτάτῃ ἡλικίᾳ ὁ Β. περιπλανήθη κατὰ τὰ πρῶτα τῆς ζωῆς αὐτοῦ

ἐτη ἀνά διαφορὰς τῆς Γερμανικῆς πόλεις ἀκο-
λουθῶν τὸν πατέρα του, ὅστις, ἀπ' αὐτοῦ καὶ
παραδόξου χαρακτῆρος ἀνθρώπου, συνέλαβεν
ἐκείνους ἐξ ἀρχῆς τὴν ιδεάν ὡς ἀναδείξῃ τὸ τέ-
κνον αὐτοῦ θαυματουργὸν ἐν τῇ μουσικῇ παι-
δίᾳ. Κατὰ συνέπειαν ὁ Β. ἐξιδύχθη μὲν πολ-
λα τινὰ ἀλλ' ἄνευ μεθόδου καὶ τάξεως. Ἡ
μουσικὴ αὐτοῦ εὐφυῆ ἐδράδυνε νὰ ἐκζηλωθῇ,
ὡς ἐκ τούτου δὲ ὁ παῖς ἐσπούδαζε καὶ περὶ
τὰς εἰκονιστικὰς τέχνας, μέχρις οὗ ὑπερνή-
κησε ταύτας ὁ πρὸς τὴν μουσικὴν ἔρωσις. Παρὰ
τῷ Χόουκελ τῷ 1790 ἐτέθησαν τὰ πρῶτα
θεμέλια τῶν σπουδῶν αὐτοῦ ἐν τῇ κλειδο-
κυβόκλῳ, ἔσχε δὲ καὶ τὸν Χάουζ διδασκαλόν
του κατὰ τὸ 1798. Ἐκτοτε ἤρχισε νὰ δημα-
σιεῖ διὰ διαφορὰ πρωτολειᾶς του σπουδάζων ἐν
τῇ μεταξὺ παρὰ διαφορῶν, διότι ὁ Β. συμ-
μερισθεὶς ἀπ᾽ τὸν πλάνητα καὶ ἄστατον τοῦ
πατρὸς του βίου, συνεχῶς μεταστάθμευεν ἀπὸ
πόλεως εἰς πόλιν, καὶ οὐκ ὀλίγον ἐβλάθη
συμμετασχῶν τῶν παρατόλμων ἐκείνου συ-
σείων, ἐν τῶν ὁποίων ἦτο καὶ νέα τις μέθο-
δος πρὸς ἐκτύπωσιν μουσικῶν κειμένων, ἐν
τῇ πραγματοποιήσει τῆς ὁποίας πατήρ καὶ
υἱὸς ἐδαπάνησαν καὶ τὸν ἑσχατον αὐτῶν θβο-
λὸν ἄνευ τινος ἐπιτυχίας. Ἐς διευθυντὴς ὁρ-
χῆστρας ἐν Βρέσλαου (1804) καὶ ἔπειτα
(1806) ἐν Καρλορούχ ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ
φιλομουσοῦ πρίγκηπος τῆς Βυρτεμβέργης Γιού-
γενίου, ἐμελοποίησε συμφωνίας τινὰς ὡς καὶ
ἄλλα μουσικὰ ἔργα διὰ συναυλίας διαλυθείσης
ἑξῆς τῆς αὐλῆς τοῦ πρίγκηπος ὑπὸ τοῦ πο-
λέμου ὁ Β. εἰσῆλθεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ
λέμου τῆς Βυρτεμβέργης Λουδοβίκου, ὡς
γραμματεὺς αὐτοῦ. ἐν Λούδβιγσβουργ, παρὰ
τὴν Στουτγάρτην. Ἐν τῇ διεσθαρμένη ταύτῃ
αὐτῇ ἐξ-κεῖλος ὁ Β. εἰς οἰκτρά παραπτώμα-
τα ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς κακῆς ἀνατροφῆς.
ἦν ἔλαβε παρὰ τοῦ πατρὸς του, ἐξωρίσθη τῷ
1810 μετὰ τούτου ἐκ τῆς χώρας τοῦ Δουκά,
συνθεὶς ἐκτοτε διὰ τὴν τέχνην. Ἐπαναλαβὼν
τὴν μελέτην τῆς μουσικῆς παρὰ τῷ διδασκά-
λῳ αὐτοῦ Ἄδβ. Φύγλερ ἐν συμμαθηταῖς
μετὰ τῶν Γκαίνσοβχερ καὶ Μάυερβερ, ἔρχε-
ψε, πλὴν τῶν ἐν Στουτγάρτῃ συντεθέντων
μικροτέρων ἔργων, τὸ μελοδράμα «Σιλ-
βάννα», τὸ μελοδραμῆτιον «Ἀμπού Χασάν»,
κατόπιν δὲ (1814) ἐμελοποίησε τὰ πολεμικὰ
ἔσματα τοῦ Θ. Κόρνερ, δι' ὧν πρῶτον ἐπέ-
στυεν ἐφ' ἑαυτοῦ τὴν προσοχὴν ὁλοκλήρου τῆς
Γερμανίας. Μετὰ τὴν μάχην τοῦ Βατερλώ
συνέθεσε τὸ ὁσματικὸν ἔργον «Ἀγίων καὶ
Νίκην», πάντοτε δὲ ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν ὡς
διευθυντὴς ὀρχήστρας μετασταθμεύων, ἦλθε
περὶ τὰ τέλη τοῦ 1816 εἰς Δρέσδην προσκλη-
θεὶς ὡς διευθυντὴς τῆς ὀρχήστρας τοῦ ἐγκαι-
νισμομένου γερμανικοῦ μελοδράματος. Ἐν τῇ
θῶσει ταύτῃ ἔμεινεν ὁ Β. μέχρι τέλους τῆς
ζωῆς του, ἄγωνισθεὶς κατὰ τοῦ ἱταλικοῦ με-
λοδράματος, τοῦ ὑπὸ τῆς αὐλῆς προστατευο-

μένου καὶ πλουσίου, καὶ ὑπὲρ τοῦ γερμανικοῦ,
τὸ ὁποῖον καὶ ὑπερίσχυεν ἐπὶ τέλους. Τὴν
δόξαν αὐτοῦ ὡς ἱδρυτοῦ τοῦ γερμανικοῦ με-
λοδράματος ἐξασφάλισεν ὁ Β. διὰ
τοῦ «Ἐλευθέρου Κυνηγοῦ» (Freischütz),
μελοδράματος συντελεσθέντος τῷ 1820. Εὐ-
θύς μετὰ τοῦτο ἔγραψε τὴν θεατρικὴν καὶ χα-
ρακτηριστικὴν μουσικὴν εἰς τὸ δράματιον τοῦ
Βίλφ «Πρεταϊζα», τὸ ὁποῖον παρασταθὲν ἐν
Βερολίῳ προκατέλαβεν ἐνθουσιαιδῶς τὰ πνεύ-
ματα ὑπὲρ τοῦ μελοδράματος τοῦ Β., ἡ παρὰ-
στάσις τοῦ ὁποῖου ἀνεμεινέτο ὡς καὶ ἐν Βε-
ρολίῳ. Ἡ ἐπιτυχία τοῦ Freischütz μένει
μοναδικὴ ἐν τοῖς χρονικοῖς τῶν θεάτρων. Μετὰ
τούτον σπουδαιότερον μελοδράμα τοῦ Β. εἶναι
ἡ «Ρύρμνθη», παρασταθεῖσα τὸ πρῶτον ἐν
Βιέννῃ τῷ 1822, ὑπολειπομένη δὲ τοῦ Frei-
schütz διὰ τὸ ἀναρμόδιον τῆς ὑποθέσεως.
Πολλῶ μᾶλλον ἠδουκίμησεν τὸ τρίτον αὐτοῦ
μελοδράμα «Ὁδερίον» παρασταθὲν τῷ 1826
μετὰ μεγίστης ἐπιτυχίας ἐν Λονδίῳ. Τὰ
τρία ταῦτα τοῦ Β. μελοδράματα ἐπέδρασαν
τὰ μέγιστα ἐπὶ τῆς μετ' αὐτὸν γερμ. μουσικῆς
γεγόμενα ὑπόδειγμα ὅπως τοῖς μεταγενεστέ-
ροις Μένδελσον, Βάγνερ κλπ. καὶ ἑβραϊσάντα
τὴν θέσιν τοῦ Β. ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς μουσικῆς
ὡς τοῦ πρῶτου εἰσηγητοῦ καὶ διδασκάλου μου-
σικῆς ἐχούσης δημώδη, γνησίως γερμανικὴν
χαρακτῆρα, ἐπιτυχῶς συνδυαζόμενον πρὸς τὴν
μεγαλοφυᾶ πρωτοτυπίαν τῆς εὐρέσεως. Εἰς
τὰς ἀρετὰς ταύτας τῆς μουσικῆς τοῦ Β. προσ-
τίθεται τὸ χαρακτηριστικὸν τῆς ἐκφράσεως
καὶ ὁ χρωματισμὸς τοῦ ὁποῖου ἡ λαμπρότης
καὶ ποικιλία ἐκπλήττουσι. Ὅχι μόνον με-
λοδράματα καὶ εἰσαγωγάς, ἀλλὰ καὶ ἔσματα
καὶ ἄλλα ἔργα διὰ συναυλίας ἐμελοποίησεν ὁ
Β. μεγάλῃν κεκτημένα σπουδαιότητα. [Γ.Μ.Β.]

Βέμπερ (George W. ὡς δὲ μεταγρά-
φουσι τὸ ὄνομα ἑλλήνως μεταφράσται Οὐγ-
δῆρος). Διάσημος Γερμανὸς ἱστορικός, γενν.
τῇ 20/10 Φεβρ. 1808 ἐν Βεργτσάδερν. Πε-
ριηγηθεὶς ὡς οἰκοδιόσκாலος παρὰ τινι ἀγ-
γλικῇ οἰκογενείᾳ πολλὰς χώρας τῆς Εὐρώ-
πης, διωρίσθη τῷ 1836 σχολάρχης ἐν
Βεργτσάδερν, τῷ 1839 καθηγητὴς γυμνασίου
ἐν Ἀϊδελβέργῃ, τῷ 1848 διευθυντὴς γυμνα-
σίου αὐτόῃ, παρρητήθη δὲ τῆς καθηγησίας τῷ
1872. Πλὴν ἱστορικῶν τινῶν μονογραφιῶν,
ἰδίως περὶ τῆς ἀγγλικῆς ἱστορίας, ὁ Β. ἐξέ-
δωκεν «Ἐγχειρίδιον τῆς παγκοσμίου ἱστορίας»
(19η ἐκδ. Λιψ. 1883 εἰς 2 τόμ.), μεταφρα-
σθὲν ἐλληνιστὶ ὑπὸ Δ. Ἀντωνιάδου πρὸς δι-
δασκαλίαν τῆς ἱστορίας ἐν τοῖς ἐλληνικοῖς
γυμνασίοις. Τὸ σπουδαιότερον δὲ τῶν ἔργων
αὐτοῦ εἶναι ἡ «Παγκόσμιος ἱστορία» (Λιψ.
1857-80 εἰς 15 τόμ., ἥς μεταφράσιν εἰς τὴν
ἐλληνικὴν ἐπεχείρησεν ὁ Κ. Νεστορίδης, ἐκ-
δούς τὸ πρῶτον μόνον τοῦχος) τῆς ἱστορίας
ταύτης, ἐν ᾗ εὐμεθόδως ἐν πυκνῇ λόγῳ ἀπει-

κονίζει ἀμερολήπτως τὸν ἱστορικὸν βίον τῶν ἀρχαίων καὶ τῶν νέων ἐθνῶν, ἐπεχείρησεν ὁ Β. δευτέρῳν ἔκδοσιν ἅμα τῷ πέρατι τῆς πρώτης, προσλαβὼν συνεργάτας καὶ ἄλλους ἱστορικούς· μέχρι τοῦδε ἐδημοσιεύθη τὸ μέγιστον μέρος τῆς ἐκδόσεως ταύτης. [Π.]

Βέν (προφ. Μπέν). Λέξις ἑβραϊκὴ καὶ ἀραβικὴ σημαίνουσα υἱὸν (ἐκ τοῦ ῥήμ. *μπεν* = κτίζειν, πλάττειν) μετὰ διαφορῶν τροπικῶν ἐννοιών, ἰδίως ἐν τῇ ἀραβικῇ, ἐν ᾗ ὑπάρχει καὶ ἕτερος τύπος *Εμπεν* καὶ *Ιπεν*. Ἐν τῇ ἑβραϊκῇ σημαίνει: 1) υἱὸς 2) ἑγγονοὶ ἀπόγονοι, ἐπὶ λαοῦ οἷον Μπένι Ἰσραὴλ (υἱοὶ Ἰσραὴλ, κατὰ τὴν ὕψος Ἀχαιῶν). 3) Μαθητῆς, διασωτῆς οἷον *Μπένι Νεμπιούν* = μαθηταί, διαδοὶ τῶν προφητῶν. 4) ὁ ἀπολαύων ἀνάπης ἢ προστασίας παρὰ τινι. Οὕτω ὁ ἑβραϊκὸς λαὸς καλεῖται ἐν τῇ γραφῇ *Μπέν* τοῦ Ἰεχωῦ. 5) Ἐπὶ ἡλικίας ἀνθρώπου, *Μπέν* = 100, ἀνὴρ ἡλικίας ἑκατὸν ἐτῶν. 6) Περιφραστικῶς Μπένι Ἰσ. υἱὸς ἀνθρώπου ἀντὶ ἀνθρώπου· υἱὸς τῆς πολιτείας ἀντὶ πολίτης· υἱὸς ἀπωλείας ἀντὶ ἀπολωλὸς ἀνθρώπου. Τὸ ἀραβ. Μπέν ἢ Ἰπν, ὡς καὶ τὸ ἑβραϊκὸν τίθενται πατρωνυμικῶς πρὸς δηλωσιν τοῦ ὀνόματος τοῦ πατρὸς οἷον Ἰμπνουλλάχ = υἱὸς τοῦ Θεοῦ κατ' ἀντίθεσιν τοῦ Ἀμβ. πατήρ· κατὰ τὸ ἑβραϊκὸν Μπέν Βαρούχ. [Π.Κ.]

Βενασσέν (Venaissin. Comitatus Vendassinus). Πρῶν κομητεία τῆς Προβηγγίας, ἥτις εἶχε πρωτεύουσιν τὴν Καρπαντράς. Ἀνῆκε τὸ πάλαι εἰς τοὺς Καθάρους, καταληφθεῖσα δ' ὑπὸ τῶν Ρωμαίων, καὶ μετ' αὐτοὺς ὑπὸ τῶν Βουργουνδίων καὶ εἰς τῶν Φράγκων, διετέλεσεν ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῶν κομήτων τῆς Ἀρλεσίας (1051), καὶ τῆς Τολῶσης (1125), τῶν βασιλέων τῆς Γαλλίας καὶ τοῦ Πάπα. Τῷ 1791, ἡ νομοθετικὴ συνέλευσις προτήρησεν αὐτὴν, καθὼς καὶ τὴν Ἀβινιῶνα, εἰς τὴν Γαλλιαν, ἀποτελείσασα ἐκ τῶν δύο τούτων τὸν νομὸν τῆς Βαυκλούζης. [Π.Π.]

Βεναρὲς (Benares) Ἐπαρχία τῶν Ἀγγλικῶν Ἰνδίων, ἔχουσα ἐμβαδὸν 17,131 τετρ. καὶ 9820728 κατ. (1881). Ποταμοὶ διαρρέοντες αὐτήν, ὁ Γάγγης, ὁ Καομνάσας καὶ ὁ Γοῦμτ. Μέση θερμοκρασία 77°. Ἐξάφως πεδινόν, εὐφορώτατον. Προϊόντα: σιτηρά, καπνά, Ἰνδικόν, ὄπιον κτλ. Βιομηχανία ἀναπτυγμένη. Ἡ πρωτεύουσα αὐτῆς Βεναρὲς εἶναι ἡ ἀγία πόλις τῶν Ἰνδίων, ἐνθα συρρέουσι χιλιάδες προσκυνητῶν κατ' ἔτος. Κεῖται ἐπὶ τῶν ὄχθων τοῦ Γάγγου, εἰς ἀπόστασιν 810 χμ. Βλ. τῆς Καλκούτας. ἔχει βραχονικὴν πανεπιστήμιον, οὗ οἱ καθηγηταὶ πληροῦνται ὑπὸ τῶν Ἀγγλων, ἀρχαιότατον Ἰνδικὸν ἀστεροσκοπεῖον καὶ ἄλλα ἐπιστήμ. ἰδρύματα, μεγαλοπρεπέστατον θῶμα, τέμενος ἀνεγερθὲν ὑπὸ τοῦ Ἀουρέγγ-Ζαΐδ, βιομηχανοποιία, ἀρχαιότατον ἐμπορίον ὕψους καὶ ἀ-

δυναμῶν καὶ 199700 κατ. (1881). [Π.Π.]

Βενβέδ (Bonebed) Βλ. Ὅστεοπαγῆ πινώματα.

Βένδαι. Οὕτω καλοῦνται οἱ Σλαῦοι οἱ ὑπαγόμενοι εἰς τὸν δυτικὸν κλάδον τῆς μεγάλης Σλαυικῆς οἰκογενείας τῶν λαῶν, οἱ οἰκοῦντες ἀπὸ τοῦ 5^{ου} μ. Χ. αἰῶνος ἀπὸ τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης μέχρι Βοημίας. Αἱ γυναικες, ὡς ὥκουν οἱ Βένδαι εἰς σήμερον (πλὴν τῆς Βοημίας) πάντοι γερμανικαί, ἐκγεγραμνισθεῖσαι βαθμυδὸν ἀπὸ τοῦ 9^{ου} αἰῶνος διὰ Γερμανικῶν ἐποικίσεων Ἐλάχιστα λείψανα τῶν Β. διετηρήθησαν μέχρι σήμερον ἐν Λουζατίας τῆς Σαξονίας. Ἄλλα πλείστα ὀνόματα σλαυικὰ καὶ ἐν Σαξονίᾳ (Λειψία, Δρέσδη κτλ.) καὶ ἐν ταῖς γερμανικαῖς χώραις τῆς Πρωσίας (Βερολίνον, Πομερανία) ὑπομνησκούσι τὴν ἐθνικὴν καταγωγὴν τῶν πρώην οἰκητόρων. Οἱ κυριώτεροι τῶν Βενδικῶν λαῶν ἦσαν οἱ Ὀδοτρίται, Σορανοὶ (διαφόροι τῶν νοτιοσλαύων Σέρβων) καὶ Οὐίλζοι (Wilzen). Οἱ Τσέχοι τῆς Βοημίας (βλ. λ.) ἦσαν συγγενεῖς τῶν Βενδῶν. Τὸ ὄνομα τῶν Βενδῶν ἔλλωσεν ἐν πρὸς εἰς συγγένειαν πρὸς τὸ τῶν Βίνδων, λαοῦ ἐπίσης σλαυικοῦ ὑπαγομένου εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν Νοτίων Σλαύων (ἰδίως τῶν Σκλαβηνῶν). [Π.Κ.]

Βέν-Αζυέδ. Γερμανὸς Ἰσραηλῆτης, γεννηθεὶς ἐν Βερολίῳ τῷ 1762, ἐκ γονέων πενεστάτων καὶ ἀναγκασθέντος ἐκ τοῦ τούτου νὰ συνδυάζει μετὰ τῆς φιλοσοφίας τὸ ἐπάγγελμα ὑαλοουργοῦ, διὰ τὸν λόγον ὅτι δὲν ἠδύνετο νὰ διορθῇ, ὅση καὶ ἂν ἦτο ἡ ἀξία του, εἰς καθηγεσίαν ὡς Ἰουδαίος. Ἀπέθ. τῷ 1832. Ὁ Β. Α. θεωρεῖται ὡς ὁπαδὸς τοῦ Κάντ, ἐκ δὲ τῶν πολλῶν ἔργων του ἀξία σημειώσεως εἶναι τὸ «Δοκίμιον περὶ ἡθούης», τὸ «Μαθήματα περὶ τῆς κριτικῆς τοῦ καθαρῶ λόγου», τὸ «Δοκίμιον περὶ τῆς ἀρχῆς τῶν ἡμετέρων γνώσεων» καὶ αἱ «Μεταρρυθτικαὶ ἀρχαὶ τῆς φυσικῆς ἐπιστήμης», ἅπαντα γερμανιστί. [Ρ.]

Βενδίδεα. Βλ. Βενδῆς.

Βενδῆς ἢ Βένδαι. Μεγάλη θεὸς τῶν Θράκων, ταυτιζομένη τῇ Ἀρτέμιδι. Ἡ λατρεία αὐτῆς εἰσῆλθον καὶ εἰς Ἀθήνας περὶ τὰ τέλη τοῦ 9^{ου} αἰῶνος π. Χ. ἦγετο δ' εἰς τιμὴν αὐτῆς ἐν Πειρικίᾳ ἑορτή, τὰ Βενδίδεα· κατὰ τὴν ἑορτὴν ταύτην, ἣν περιγράφει ὁ Πλάτων ἐν ἀρχῇ τῆς Πολιτείας, ἐπεμύον πομπὴν ἑλλήνων μὲν οἱ ἐπιχώριοι, ἄλλων δ' οἱ Θράκες, τὴν δ' ἐσπέραν ἦγον λαμπροφθοράν ἐφ' ἱππῶν καὶ μετὰ ταύτην ἐποιέον παννυχίδα. Κατὰ τὴν χρόνον τῆς εἰσαγωγῆς τῆς λατρείας τῆς Β. εἰς Ἀττικὴν ἢ μικρὸν ὕστερον ἐκτίσθη ἐν Μουνυχίᾳ καὶ ἱερὸν τῆς θεᾶς, τὸ Βενδίδεον οὐ μόνον αὐτὸ ἐκτελέσθη ἐν Ἑλληνικοῖς (Β. δ' 11). [Π.]

Βενδίστα. Χωρίον τοῦ δήμου Καστα-

νάς τῆς ἐπαρχ. Καλαμπάκας, κείμενον ἐπὶ τῆς Πίνδου παρὰ τὸ ποταμιὸν τῆς Καστανίδας (παραπόταμον τοῦ Πηνειοῦ). Ἑξ. ἰ. δημοτικ. σχολεῖον καὶ 591 κατ. βλ. λεξ. φων. Περὶ τὰ μῆσα τοῦ αἰῶνος ὁ πληθυσμὸς τοῦ χωρίου ἦτο μείζων, ἀναρχόμενος εἰς 400 οἰκογενείας (ὡν 100 οἰκογενεῖαι Βλαχοτουρκῶν)· ἄλλα κακοῦμενοι ὑπὸ τῶν λησῶν οἱ πλείστοι τῶν κατοίκων μετέβησαν εἰς Τρίκλα, Καρδίτσαν καὶ Καστανίαν. [Π].

Βενδέρ (Bender). Πόλις τῆς Ρωσικῆς Βεσσαραβίας, ἐπὶ τοῦ Δνείστερ, μολδαβιστὶ Γ'ιγ κ'ιν ο'ν. Φρούριον ὀχυρώτατον. ἔχει διάφορα βιομηχανικά ἐργαστήρια. Περὶ φημι ἐν τῇ ἱστορίᾳ διὰ τὴν διαμονὴν Καρόλου τοῦ IB', καταφυγόντος ἐκεῖ μετὰ τὴν μάχην τῆς Πουλταύας, καὶ τὴν ἔμειναν αὐτοῦ κατὰ 18,000 τούρκων. Οἱ Ρῶσοι κατέχουσιν ὁριστικῶς τὸ Β. ἀπὸ τοῦ 1812. Ὁ πληθ. τῆς πόλεως ἀνέρχεται εἰς 32 535 (1882) ὡν τὸ πλεῖστον Ἰουδαῖοι. [Π.Π.]

Βενδότης Γεώργιος. Λόγιος Ἑλληνας, γέν. τῷ 1757 ἐν Ζακύνθῳ, ἀποθ. ἐν Βιέννῃ τῇ 6/17 Νοεμβρ. 1795. Διατρίψας ἐν τισὶ ἰταλικαῖς πόλεσι πρὸς σπουδὴν, μετέβη τελευταῖον εἰς Ἑνετίαν, ὅπου ἐργάσθη παρὰ τῷ τυπογραφεῖῳ τοῦ Γλυκῆ, ἐκδοὺς καὶ μετα-φρασάσας τινὰ ἐκ τοῦ γαλλικοῦ (1777-1780). Ἐκεῖθεν μετέβη εἰς Πίστην, ἐνθα ἐδίδαξεν ἐπὶ τινὰ χρόνον τοὺς ἐκεῖ ἑλληνοπαῖδας, ἀπελθὼν δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης ἐγκαταστάθη ἐν Βιέννῃ. Καὶ κατ'ἀρχὰς μὲν ἐξέδωκεν ἀνωμόως δαπάναις τοῦ Πολυζῶν Λαμπαντιζιώτη μεταφράσας ἐκ τῆς γαλλικῆς τῆς Κατηχήσεως τοῦ Μητροπολίτου Μόσχας Πλάτωνος (1782) καὶ ἐπεμελήθη τὴν ἐκδοσιν τῆς παραφράσεως εἰς τὴν ἀπλὴν τῆς ἑκκλησιαστικῆς ἱστορίας τοῦ Μελετίου (1783-4)· προσληφθεὶς δ' αἶτα ἐν τῷ τυπογραφεῖῳ τοῦ Ἰωσήφ Βιουμιστέρου ὡς διορθωτὴς ἑλληνικῶν βιβλίων ἐξέδωκε καὶ ἰδίᾳ τινὰς μεταφράσεις καὶ πρωτότυπα ἔργα («Νουθεσίαι εἰς τὸν λαὸν εἰς διαφυλὰν τῆς σωματικῆς ὑγείας» κατὰ τὸ γαλλικὸν τοῦ Τισσότ 1872. «Πολικὴ ἱστορία τοῦ Βελισαρίου» ἐκ τοῦ γαλλικοῦ 1783. «Γραμματικὴ τῆς γαλλικῆς γλώσσης» 1787 ἀνατυπωθεῖσα τῇ 1793). Συστήσας δὲ τῇ 1790 ἀδεία τῆς Κυβερνήσεως ἴδιον τυπογραφεῖον, τὸ πρῶτον ἐν Βιέννῃ ὑπὸ ῥῆλλονος Ἰδρυθῆν, ἐξέδωκε πολλὰ ἑλληνικά βιβλία, ἐν οἷς καὶ οὐκ εὐάρθμα ὑπ' αὐτοῦ συνταχθέντα. Ἐν τούτοις τὴν πρῶτην θέσιν κατέχουσι τὰ «Λεξικὸν τριγλωσσον τῆς γαλλικῆς καὶ ῥωμαϊκῆς διαλέκτου» (εἰς τ. 3, 1790, ἀνατυπωθῆν ἐν Βενετίᾳ τῇ 1816, ἔννευ δὲ τοῦ ἰταλικοῦ λεξικογράφου τῇ 1804)· ἡ «Προσθήκη τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας Μελετίου» (1795) καὶ τὰ ἐτήσια ἱστορικά «Ἡμερολόγια» τῶν ἐτῶν 1789, 1791—1795, τὰ πρῶτα ἐκδοθέντα ἑλληνικά

ἡμερολόγια. Πλὴν τούτων ἐξέδωκε τὸν Λόγον (1792), «Περιγραφὴν τοῦ παντός» (1792), μεταφράσας τοῦ Δ' τόμου τῆς περιηγήσεως τοῦ Ἀναχάρσιδος τοῦ Βαρθελεμῆ ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τοῦ Ῥήγα τοῦ Φεραίου φιλοπονηθεῖσαν (1797) καὶ ἄλλας τινὰς μεταφράσεις («Ἀνθος ἀρετῆς» 1791. «Ἱστορία τῆς Ἀμερικῆς» 1792-3 εἰς τόμ. 4). [Π.]

Βενεδεντὸς ἡ Βενεουεντόν (Beneventum λατ., Benevento ἰταλ.) Ἐπαρχία τῆς Ἰταλίας, κείμενη κατὰ τὰς Δ. παρωρείας τῶν νεοπολιτανικῶν Ἀπεννίνων, λαβοῦσα τὸ ὄνομα ἀπὸ τῆς ἐν αὐτῇ παλαιολόγῃς πόλεως τῶν Σαυιτιῶν, ἥτις κατὰ τοὺς μύθους ἐκτίσθη ὑπὸ τοῦ Ἀργεῖου ἥρωος Διομήδους. Ἐπὶ τὸν Ῥωμαίων καταλήθη αὕτη πιθανῶς κατὰ τὸν Β' Σαυιτικὸν πόλεμον (314 π. Χ.)· ἐν ἔτει δὲ 269 π. Χ. ἐνίκησαν οἱ Ῥωμαῖοι παρὰ τὴν Β. τὸν Πύρρον. Οἱ Γότθοι ὑπὸ τὸν Τοτίλαν κατέσκαψαν τὰ τείχη τῆς πόλεως, ἥτις μετὰ τῆς λοιπῆς ἐπαρχίας περιήλθεν εἰς τοὺς Λογγοβάρδους τῇ 571 μ. Χ. Μετὰ τούτους οἱ Νορμανδοὶ (1077 μ. Χ.) κατέλαβον τὴν λοιπὴν χώραν, πλὴν τῆς πόλεως, ἣν ἀπὸ τοῦ 1053 κατέχον οἱ Πάπαι. Διετήρησαν δ' ἐπὶ μικρὸν τὴν τε πόλιν καὶ εἶτα καὶ τὴν ἄλλην ἐπαρχίαν οἱ Πάπαι. Πλὴν τινων διαλειμμάτων, ὅτε ἐγένοντο κύριοι αὐτῆς οἱ βασιλεῖς τῆς Νεαπόλεως καὶ εἶτα οἱ Γάλλοι Προσηρηθῆν δ' εἰς τὸ βασίλειον τῆς Ἰταλίας ὁμοῦ μετὰ τοῦ βασιλείου τῆς Νεαπόλεως (1860). — Νῦν δ' ἡ ἐπαρχία Β. οὐκ εἶναι τῶν εὐφοριωτάτων τῆς Ἰταλίας, ἔχει ἐμβαθ. 1751,51 γμ. καὶ 238 826 κατ. (1881). Ἡ δ' ὁμώνυμος πρωτεύουσα, ἐν τῇ ἴσται τῆς ἀρχαίας πόλεως κείμενη μετὰ τῶν παλαιῶν Σαβίτου καὶ Καλὲς καὶ κατὰ τὸν ἀπὸ Νεαπόλεως εἰς Φόργιαν ἀδηνρόδουμον ἔχει 21 631 κατ., ἀνορθῶν βιομηχανίαν καὶ ἡμπόριον (μάλιστα σιτηρῶν), πολλὰς ἐκκλησίας καὶ μονὰς, λείψανα τῆς μακρᾶς παπικρατίας καὶ εἰνα ἀρχαῖα μνημεῖα, ὡν ἡγετολογιωτάτη ἡ θρικμηδικὴ πόλη τοῦ Τραϊανού. [Π.]

Βενεδικτῖνοι. Οὕτω καλοῦνται πᾶντες ἐκεῖνοι οἱ μοναχοί, οἵτινες ζῶσι κατὰ τοὺς κανόνας τοῦ ἐκ Νουρτίας Βενεδίκτου. Ὁ ἀνὴρ οὗτος, ὁ Ἰδρυτὴς τοῦ ἐν τῇ Δούσει μοναχικοῦ βίου, ἐγεννήθη ἐν Νευρσίᾳ περὶ τὸ 480 ἐξ οἴκου εὐγενοῦς, δεκαεταρτίου δὲ κατέλειπε τὸν πατρικὸν οἶκον καὶ ἔζη βίον ἁγιομικῶν ἐπὶ τριετίαν ἐν σηληκίῳ ἐνὶ παρὰ τῇ Σουβιαννίῳ. Ταχέως ἀπέκτησε φήμην μεγάλην, ἐξελέγη δὲ ὑπὸ τῶν μοναχῶν ἐν Βικωδάρῳ ἡγούμενος. Ἀλλ' ἔνεκα τῆς αὐστηρότητος αὐτοῦ ἐξήχησαν νὰ ἐληγητριάζωσιν αὐτόν, οὗ ἔνεκα ἐπανέκλινεν ὁ Βενεδίκτος εἰς τὴν ἔρημον. Ἐπειδὴ δὲ πολλοὶ ἀσκηταὶ συνελέγησαν περὶ αὐτόν, διωγνόμενος εἰς εἰς μικρὰς κοινότητας ἀνὰ δώδεκα ὑπὸ ἑνα προεστώτα. Τῇ

528 ἐγκατεστάθη ἐπὶ τοῦ ὄρους Κασίνου μεταξὺ Σουδιαννοῦ καὶ Νεαπόλεως, ἱδρύσεν ἐνταῦθα τὸ μοναστήριον Μόντε Κασίνο καὶ ἔδωκεν ἐν τῷ νέῳ μοναχικῇ κοινότητι κανόνας νέους ὑπ' αὐτοῦ ποιηθέντας. Ἀπέθανε τῇ 21 Μαρτίου 543. Οἱ κανόνες τοῦ Βενέδικτου (ἐκδοθέντες ὑπὸ Martène τῇ 1690) ὑπῆρξαν ἡ βάσις οὐσιώδους μεταρρυθμίσεως τοῦ ἐν τῇ Δύσει μοναχικοῦ βίου. Ἡ θεμελιώδης αὐτῶν ἐννοια εἶνε ὅτι μόνον ἐν τῇ μοναστηρίῳ πρέπει νὰ διὰ γῇ τις τὸν ἀληθῆ ἀσκητικὸν βίον καὶ ὅτι ἀναγκαῖαι καὶ ὠφέλιμοι ἐργασίαι πρέπει νὰ συναλλάσσονται μετὰ μοναχικῶν ἀταξίσεων. Ἡ μετὰ ἐνιαύσιον δοκιμασίαν παρεχόμενη κουρὰ εἶνε ἀμετάκλητος καὶ περιλαμβανεῖ τὴν εὐχὴν τῆς ἀκτιμοσύνης, τῆς σωροσύνης, τῆς ἀπολύτου ὑπακοῆς καὶ τῆς διαμονῆς ἐν τῇ μοναστηρίῳ. Τὴν διεύθυνσιν τοῦ μοναστηρίου ἔχει ὁ ἡγούμενος, ἐκλεγόμενος ὑπὸ τῶν μοναχῶν. Τοῦ Βενέδικτου οἱ κανόνες διεδόθησαν μετ' ὀλίγον εἰς ἅπασαν τὴν Δύσιν. Ταχέως δὲ τὸ τάγμα τῶν Β. ἤκμασε καὶ σπουδαίως συνετέλεσεν εἰς τὸν ἐγκριστικισμὸν καὶ τὴν ἐκπολιτισμὸν τῶν βερβέρων λαῶν τῆς Δύσεως καὶ εἰς τὴν κατίσχυσιν τοῦ παπισμοῦ. Τὰ πλοῦτη καὶ ἡ ἐπιρροὴ τοῦ τάγματος εἰλκυσαν εἰς αὐτὸ πλείστους μαθητάς ἐκ τῶν ἀρίστων κοινωνικῶν τάξεων. Πλὴν τῆς εὐγενείας τῶν μελῶν αὐτοῦ διετήρησε τὸ μονοπωλίων τῶν γραμμάτων καὶ τῆς διασώσεως τῶν θησαυρῶν τῆς κλασσικῆς ἀρχαιότητος. Αἱ σχολαὶ αὐτοῦ ὑπῆρξαν ἐστίαὶ ἐκπαίδευστος, καὶ ἄνδρες διακριθέντες ἐν τοῖς γράμμασιν ἐξῆλθον ἐξ αὐτοῦ. Ἀλλ' ὁμῶς ἀπὸ τοῦ 15^{ου} αἰῶνος ἡ πτώσις αὐτοῦ ἐφάνητο ἀνεπαρόρθωτος καὶ ὁ Βοκκάκιος, ἐπισκεφθεὶς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Μόντε Κασίνου εὗρε τὰ βιβλία κεκαλυμμένα ὑπὸ κονιορτοῦ ἢ ἐσχισμένα ὑπὸ τῶν μοναχῶν, οἵτινες ἐπώλουν αὐτὰ εἰς τοὺς χωρικοὺς ἵνα χρησιμεύσιν αὐτοῖς εἰς μαγειρίας. Οἱ Β. διεκρίθησαν καὶ ἐπὶ τῷ ζήλω αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ κηρύγματος τοῦ Εὐαγγελίου εἰς ἀπωτάτας καὶ βαρβάρους χώρας. Γρηγόριος ὁ Μέγας, ὁ βιογράφος τοῦ Βενέδικτου ἐφήρμοσε τοὺς κανόνας αὐτοῦ εἰς τὰ μοναστήρια τῆς Ῥώμης, τῆς Νεαπόλεως καὶ τῆς Σικελίας· πλείστοι δ' ἄλλοι ἐπιειράθησαν ἐν τῇ πνεύματι τοῦ Βενέδικτου νὰ ρυθμιστοὶ τὸν μοναχικὸν βίον ἐν Γαλλίᾳ, Ἀγγλίᾳ καὶ ἄλλοις. Ἀπὸ τοῦ 17^{ου} αἰῶνος τὰ μοναστήρια τῶν Β. ἄτινα εἶχον κατορθώσει νὰ σωθῶσιν ἀπὸ τῆς ἐπιρροῆς τῶν ἐπισκόπων, ὑπέστησαν ζημίας μεγάλας ἕνεκα τῆς ἐπ' αὐτὰ δεσποτίας τῶν πλουσιῶν λαϊκῶν, εἰς οὓς οἱ βασιλεῖς παρέδιδον αὐτά. Βαθυμὲν καὶ οἱ μοναχοὶ ἐδέχθη νὰ ὑποταγῶσιν εἰς τοὺς αὐτοὺς κανόνας, ἀλλ' ὁ Βενέδικτος δὲν εἶχε σκεφθῇ περὶ αὐτῶν. Τὸ τάγμα τῶν Β. ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας παρέσχεον εἰς τὴν Ἑκκλησίαν τοὺς ἐξοχωτέρους ἐπισκόπους καὶ τοὺς δραστηριώ-

τέρους πάπας αὐτῆς. Οἱ κανόνες τοῦ Βενέδικτου ὑπέστησαν σὺν τῇ χρόνῳ μεταβολῇ καὶ νέα ἱδρῦθησαν τάγματα, ἅτινα ἠκολούθουν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἤτεον τοὺς κανόνας τοῦ Βενέδικτου. Τὰ μέλη τοῦ τάγματος τῶν Β. ἕνεκα τῆς ἐνδομασίας αὐτῶν ὀνομάσθησαν μαύροι μοναχοί. Ἡ αὐτοσχεῖς τῶν ταγμάτων τῶν ἐπειτῶν ἐπήνεγκε τραῦμα θανάσιμον εἰς τὸ τάγμα τῶν Β. Ἡ ἐν Τριδέντῳ σύνοδος διωργάνωσε νέα τάγματα, ὧν οἱ μοναχοὶ ἐπιμελῶς ἐκλεγόμενοι μεταξὺ τῶν εὐγενῶν τάξεων, ἐπέδωσαν μετ' ἀφοσιώσεως εἰς ἐπιστημονικὰς ἐργασίας. Τὸ τάγμα τῶν Β. ἀνέλαβε νέαν ζωὴν ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ τάγματος τοῦ ἁγίου Μαύρου, ἱδρυθέντος τῇ 1618 ἐν Παρίσι. Κατὰ τὸν Φέσσινερ οἱ Β. ἠρίθμουν τὸν 17^{ον} αἰῶνα ἀπὸ τῆς συστάσεως αὐτῶν 15,700 συγγραφῆς, 4,000 ἐπισκόπους, 1,600 ἀρχιεπισκόπους, 200 Καρδινάλιους, 24 πάπας καὶ 1,560 ἁγίους, 87 δὲ αὐτοκρατορικά καὶ βασιλικὰ μέλη. Τὸ τάγμα τῶν Β. διεκρίθη καὶ κατὰ τοῦτο, ὅτι ἠρξαμένη μόνον εἰς μελέτας ἐπιστημονικὰς καὶ ἐργασίας ὑπὲρ τῆς ἡθικῆς ὠφέλειας τῶν χριστιανῶν, ἀπέσχε δὲ πάσης ἀναμιξεως εἰς πολιτικὰ ζητήματα. *12. Mabillon, annales ordinis S. Benedicti (1703—39. 6 τόμ.), Brandis, Der B. Ord. nach s. welthist. Bedeutung, Tab. Quartalschr. 1851. Krätzing, Der B. Ord. u. d. Kultur (1876). [I.M.]*

Βενέδικτος. Πεντεκαίδεκα πάπαι ἐν τῇ δυτικῇ Ἑκκλησίᾳ φέρουσι τὸ ὄνομα τοῦτο. Τούτων οἱ ὀνομαστώτεροι εἰσιν: 1) Β. ὁ Α', 574—78 παπεύσας καθ' ὃν χρόνον ἐπιδραμόντων εἰς τὴν ἀνατολίαν τῶν Λογχεδονίων οἱ κάτοικοι ὑπὸ μεγάλῃς κατεῖχοντο στενοχωρίας καὶ φόβου. Ἐν μέσῳ τῶν δυσχερῶν ἐκείνων περιστάσεων ὁ Β. διὰ τοῦ θάρρους, ὅπερ ἐνέπνευσε, διὰ τῆς συνέσεως καὶ πατρικῆς μεριμνῆς κατέστη ἀληθινὸς πνευματικὸς πατήρ καὶ προστάτης τοῦ λαοῦ.

2) Β. ὁ Β' (683—85) παπεύσας ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου τοῦ Πρωγωνάτου καὶ ἐπιτυχῶν παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος τούτου τὸ ὑπὲρ τοῦ παπικοῦ θρόνου δικαίωμα ἵνα ὁ ἐκλεγόμενος διὰ τὸν παπικὸν θρόνον ὑπὸ τοῦ λαοῦ τῆς Ῥώμης χειροτονῆται εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦτο ἀμέσως καὶ πρὶν ἢ ἐπικυρωθῇ ἡ ἐκλογὴ αὐτῇ ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος ὡς ἐγένετο μέχρι τότε.

3) Β. ὁ Γ'. Παπεύσας ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Ὁθωνος Α', καὶ ὑπὸ τούτου ἀναγνωρισθεὶς, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ τότε ἐν Ῥώμῃ ἀποστάτου Κρησκεντίου ἐκβληθεὶς τοῦ θρόνου καὶ εἰς φυλάκας ριφθεὶς καὶ ἐνταῦθα στραγγαλιθεὶς (972).

4) Β. ὁ Δ' (1012—24) ἐξ εὐγενοῦς Ῥωμαϊκῆς αἰκογενείας καταγόμενος (υἱὸς τοῦ κόμητος τῶν Τύσκων) καὶ ἔχων ἀντίπαπον τὸν υἱὸν τοῦ Κρησκεντίου Γρηγόριον. Ὁ Β. ἀνιγνω-

ρίσθη και ύπεστηρίχθη υπό του αυτοκράτορος Ερρίκου Β' επελέγησε δε και κατά των Βουλγαντινών και 'Αράβων, παρ' ὧν ἀφῆρεςε τήν Σαρδω και μέγα μέρος τῆς κάτω 'Ιταλίας.

5) Β. δ' ΙΓ'. Δύο πάπαι φέρουσι τὸ ὄνομα τούτου. Τούτων ὁ μὲν ἐγένετο πάπας τῷ 1394 ἐκλεχθεὶς ὑπὸ τῶν ἐν 'Αβενιῶνι καρδινάλειων μετὰ τὸ τέλος τῆς Βαβυλωνιακῆς καλουμένης αἰχμαλωσίας και τὴν εἰς 'Ρώμην ἐπανοδὸν τῶν παπῶν και διὰ τοῦτο μὴ ἀνγνωρίσθης ὑπὸ τῶν ἐν 'Ρώμῃ καρδινάλειων ἐκλεχθέντων ἄλλον πάπαν και καθαιρεθείς ὑπὸ τῶν συνόδων τῆς Πίσας (1409) και τῆς Κιωνταντίας (1417). Ὁ δ' ἕτερος Β. δ' ΙΓ'. ἐπάπευσε ἀπὸ τοῦ 1724—30.

6) Β. δ' ΙΔ'. Εἰς τῶν ἐπιφανεστάτων παπῶν. καταγόμενος ἐξ οἴκου ἐπιφανοῦς τῆς Βονωνίας και μικρόθεν ἐπίδοις μετὰ ζήσεως και ἀγάπης εἰς τὰ γράμματα και τὰς ἐπιστήμας ἔφερει εἰς τὸν παπικὸν θρόνον (ἐκλεχθεὶς πάπας τῷ 1740) τὴν τοιαύτην ἀγάπην. Ὡς δὲ και τὰ ἄλλα χρηστὸς και συνετὸς ἐκυβέρνησε τὴν ἐκκλησίαν κτλ. εἰς τρόπον ἐλκύνοντα πρὸς αὐτὸν τὸν σεβασμὲν οὐ μόνον τοῦ καθολικοῦ, ἀλλὰ και τοῦ προτεσταντικοῦ κόσμου. Ὡς ἐνθους φίλος και προστάτης τῶν γραμμάτων και τῶν ἐπιστημῶν και τῆς καλλιτεχνίας ἱδρυσε 'Ακαδημίαν ἐν 'Ρώμῃ και ἀνήγαγεν εἰς νέαν ἀκμὴν τὴν 'Ακαδημίαν τῆς Βονωνίας, ἀνήγειρε τὸν ἐν τῷ πεδίῳ τοῦ 'Αρεως (ἐν 'Ρώμῃ) ὀδολόκον, τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Πέτρου ἐκόσμησε δι' ὠραίων εἰκόνων ἐν μωσαϊκῷ, φιλοδόκησε τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Μαρκελλίνου κατὰ σχέδιον ὑπὸ αὐτοῦ τούτου σχεδιασθῆν, ἐνήργησε τὴν εἰς τὸ ἱταλικὸν μεταφράσαι πλείστον κλασσικῶν ἔργων τῆς γαλλικῆς και τῆς ἀγγλικῆς φιλοσοφίας, ἤρξατο τὰ χειρόγραφα τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Βατικανοῦ κατὰ 3300 χειρόγραφα, τῶν ἐπείων και κατάλογος ἤρξατο νὰ συντασσῇται κατὰ διαταγὴν τοῦ πάπα. Ἐν γένει δὲ ἐφάνη μέγας και γενναῖος προστάτης τῶν λογίων και καλλιτεχνῶν. Περιώρισεν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τὰ προνόμια τῶν Ἱησουιτῶν και προπερεσκεύασε τὴν κατάργησιν τοῦ τάγματός του. Συνέγραψε δε και λόγου ἄξια συγγράμματα, ὧν τὸ σπουδαιότατον τὸ περὶ συνόδων. Ἐτελεύτησε τῷ 1758. [Π.Κ.]

Βενεζουέλα (Venezuela. 'Ηνωμένη Κράτη τῆς Βενεζ.). Δημοκρατικὴ Ὀμοσπονδία κατὰ τὸ Β μέρος τῆς Ν 'Αμερικῆς. Ὁρίζεται πρὸς Β ὑπὸ τῆς θαλάσσης τῶν 'Αντιλλῶν, πρὸς Δ ὑπὸ τοῦ 'Ατλαντικοῦ Ὠκεανοῦ και τῆς Βρεταν. Γουαϊάνας, πρὸς Ν ὑπὸ τῆς Βρασιλίας και πρὸς Δ ὑπὸ τῆς Κολομβίας. Ἐχει ἐμβαδὸν 1,013,900 τ.χμ. και 2,234,385 κατ. (1888) πλην 4,637 ἀποίκων. Διαίρεται εἰς δύο κύρια μέρη, τὴν ὁρεινὴν χώραν και τὸ βαθυπέδιον. Τρία συστήματα ὁρέων διατέμνουσιν αὐτήν. Πρῶτον τὸ τῶν Α Κορδιλλιέρων, διῆκον ἀπὸ τῆς

Κολομβίας ἄχρι τῆς Παμπλόνας. Ἡ βορεία αὐτοῦ διακλάδωσις μετὰ τῆς 1264 μ. ὕψος ἔχουσης Σιέρρα δὲ Παρίγια, καταλήγει εἰς τὴν χερσονήσον Γουαϊραν, ἥ δὲ ἀνατολικοβορειοανατολικὴ ἀποτελεῖ εὐρείαν και συμπαγῆ μάζαν, ἔχουσαν κορυφὰς τὸ Πικαδὸν τῆς Σιέρρα Νεβάδας, ἔχον ὕψος 4580 μ. πρὸς Ν τῆς πόλεως Μεριδας, και τὸ Νεβὰδον τῆς Μουχουγίας, ἔχον ὕψος 4,230 μ. πρὸς Δ αὐτῆς. Τὸ δεύτερον σύστημα, τὸ τῶν παρακτινῶν ὁρέων, ἐνοῦται μετὰ τοῦ πρώτου κατὰ τὸ Σέρρο δὲ 'Αλτάρ και διῆκει ἀπὸ Δ πρὸς Α' ἐν αὐτῇ ὑπάρχει τὸ ὄρος Σίλλα δὲ Καρακάς, ἔχον ὕψος 2,630 μ. και ἡ ὠραιότερα και μάλλον καλλιεργημένη ζώνη τῆς χώρας. Τὸ τρίτον, ὅπως μεμονωμένον σύστημα, εἶναι τὸ τῆς Σιέρρας Παρίμας, ἐν τῇ ΝΔ μεγάλη ἐπαρχία, κατέχει δὲ τὸ πλείστον τοῦ κρατοῦς τῆς Γουαϊάνας. Τὸ βαθυπέδιον καίται, τὸ μὲν ἐν τῇ ἐκτεταμένην και ἀδένδρην πλευρᾷ τῶν λειμῶνων τοῦ Ὀρινόκου, τῶν ἐκτεινομένων ἀπὸ τῶν πηγῶν αὐτοῦ ἄχρι τῶν ὑπὸ ὀρεινῶν τῶν τῆς Κολομβίας Κορδιλλιέρων· τὸ δὲ ἐν τῇ χώρᾳ τῶν παρθένων δασῶν, ἧτις περιέχει ὅλον τὸ Ν μέρος τῆς Δημοκρατίας και μέγα μέρος τῆς Γουαϊάνας, και τὸ τρίτον ἀνήκει εἰς τὸ μέγα βαθυπέδιον τοῦ 'Αμαζονίου. Ἡ Β. ἀρδεύεται ὑπὸ πολλῶν ποταμῶν, ὧν σημαντικώτεροι ὁ Ὀρινόκος και ὁ Μέλας Ποταμὸς (Rio Negro). Ἐκ δὲ τῶν ἐν αὐτῇ λιμνῶν μεγίστη εἶναι ἡ Μαρακαίβο, πρὸς τὸ ΒΔ μέρος τῆς χώρας, συγκοινωνοῦσα διὰ τῆς πλωτῆς διώρυξης Σάκο δὲ Μακαρίβο μετὰ τοῦ μεταξὺ τῆς χερσονήσου Γουαϊρας και τῆς Παραγουάνας κειμένου κόλπου τῆς Μακαρίβο ἡ τῆς Β.

Τὸ ἔδαφος εἶναι ἄχρι τῶν βραχυδῶν μερῶν τῶν ὁρέων εὐφορώτατον· τὸ δὲ κλίμα, ἐπὶ τῶν ὁρέων εὐκρατον και ὀγεινόν, ἀλλ' ὕψωτατον και νοσηρὸν ἐν τῇ τῷ βαθυπέδιῳ και παρὰ τὰς ἀκτὰς. Τὰ κυριώτερα τῶν προϊόντων εἶναι: βάμβαξ, καπνὸς, σακχαροκάλαμον, κακάον, καφές, βανίλλη, ἰνδικὸν και πολλὰ ἐξαιρετὰ ἀρωματικά. Τὰ δάση παράγουσι ἐξαιρετὸν ξυλείαν δι' οἰκοδομὰς, λεπτοουργίαν και χρωματοποιίαν. Τὰ μεσημέρινα προϊόντα, ἀνάνας, βανάναι, φοινίκες διαφόριον εἰδῶν και μανιόκ, ἡ ὄρυζα, ὁ ἀρβέσιτος και τὰ σιτηρὰ εὐδοκίμοισιν ἐκεῖ θαυμασιως. Τὰς πιδιάδας αὐτῆς διατρέχουσι μεγάλοι ἀγέλαι ἡμιαγρίων ἵππων και βοῶν, και πολλαχοῦ ὑπάρχουσι μεταλλεῖα χαλκοῦ, ἀργύρου, ψευδαργύρου και ὕδραργύρου. Ἀλλ' οἱ σημαντικώτεροι τῶν μεταλλικῶν τούτων θησαυρῶν εἶναι ἐτι ἀνεκμετάλλευτοι.

Οἱ κάτοικοι εἶναι κρῖμα τριῶν φυλῶν, τῆς ἰνδικῆς, τῆς καυκασίας και τῆς αἰθιοπικῆς. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκεῖ ξένων ἀνῆρχετο τῷ 1881 εἰς 34,916. Διὰ τοῦ νόμου τοῦ 1830, πάντες οἱ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ 16^{ου} αἰῶνος γεννηθέντες ἐκ δοῦλων ἐκπρόχθησαν ἐλεύθεροι, και τῷ

1856 ἡ δουλεία καταργήθη. Γλῶσσαν λαλοῦσι τὴν ἰσπανικὴν, πρεσβεύουσι δὲ τὰ τῆς καθολικῆς θρησκείας. Αἱ κυριώτεραι τῶν ασχολιῶν τῶν εἶναι ἡ γεωργία καὶ ἡ κτηνοτροφία. Ἡ βιομηχανία παρ' αὐτοῖς δὲν εἶναι ἐτι πολὺ ανεπτυγμένη. Οἱ κυριώτεροι ἐμπορικοὶ λιμένες εἶναι οἱ Λαγγουάιρα, τὸ Πουέρτο Καβέλλο, ἡ Γουαδουβουάιρα καὶ τὸ Μακαραιβου. Τὰ κυριώτερα τῆς ἐξαγωγῆς εἶδη εἶναι καφέ, κακάον, χρυσίον, βαμβάκι, δέρματα καὶ χρωματιστικὰ ξύλα. Τὰ τῆς ἐσωτερικῆς συγκοινωνίας μέσα εἶναι εἰσέτι εἰς τὰ σπάργματα. Τῷ 1888 ὑπῆρχον ἐκεῖ σιδηροδρόμοι καὶ ὑποτάλλευσιν 400 χιλ. κατεσκευάζοντο ὁμοῦ καὶ ἄλλαι ταχυδρομεῖαι 161 καὶ τηλεγραφ. σταθμοὶ 96. Τὸ μήκος τῶν τηλεγραφικῶν γραμμῶν ἦτο 4783 χιλ. Τὰ τῆς παιδείας ἔχουσιν ἀναλόγως καλῶς. Ὑπάρχουσι δύο πανεπιστήμια, τὸ τοῦ Καρκάας καὶ τὸ τῆς Μεριδάς, καὶ λύκεια εἰς τὰς μεγάλας πόλεις. Ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν σχολείων, ὅστις τῷ 1855 ἦτο 211 μετὰ 5433 μαθητῶν, ἀνῆλθε τῷ 1875 εἰς 654 μετὰ 22,669 μαθητῶν.

Ἡ τῆς Β. Δημοκρατία ἀποτελεῖται ἐξ ὀκτὼ ὁμοσπονδίων κρατῶν (τοῦ Καραϊβίου, τοῦ Γουαμαν-Βλάγκου, τοῦ Λάρα, τοῦ τῶν Ἀνδεων (los Andes), τοῦ τῆς Ζαμέρας, τοῦ Τέρακος (Falcon) καὶ Ζούλικας, τοῦ Βολιβάρ καὶ τοῦ Βερμουδέξ), 4 χωρῶν, (τῆς τοῦ Ἀνω Ὀρινόκου, καὶ τοῦ Ἀμαζονίου, τῆς τοῦ Γουαρουάιν, τῆς τοῦ Γουαϊρά καὶ τῆς τοῦ Κολόν), καὶ δύο ἀποικιῶν (τῆς τοῦ Γουαμαν Βλάγκου καὶ τῆς τοῦ Βολιβάρ). Ἐκάστη πολιτεία ἔχει πρόεδρον τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, βουλὴν, γερουσίαν, δικαστήριον καὶ ἰδιαιτέρον προϋπολογισμόν. Ἐπὶ κεφαλῇ τῆς ὅλης Ὁμοσπονδίας ὑπάρχει εἰς πρόεδρος μετὰ δικταμελοῦς ὑπουργείου, καὶ ἐν δημοσπονδιακῶν συνέδριον, ἐν ᾧ ἕκαστη πολιτεία ἀντιπροσωπεύεται ὑπὸ ὀρισμένου ἀριθμοῦ ἀντιπροσώπων. Ὁ στρατὸς ἐν καιρῷ πολέμου ἀνέρχεται εἰς 20 000 ἀνδρῶν. Πλὴν τούτου δ' εἶναι καὶ ἡ ἐθνομυλακὴ, ἣν ἀποτελοῦσι πάντες οἱ κάτοικοι ἀπὸ 18—45 ἐτῶν. Ἡ ὑποχρεωτικὴ στρατολογία καταργήθη διὰ τοῦ συνταγματοῦ τοῦ 1864, ὃ δὲ στρατὸς σύγκειται νῦν ἐξ ἐθελοντῶν. ἀποτελοῦσι δ' αὐτὸν ἐν καιρῷ εἰρήνης ἐξ τάγματα πεζικοῦ, μία ἑλ. ἱππικοῦ καὶ εἰς λόχος πυροβολικοῦ καὶ ἀριθμεῖ 9 στρατηγούς, 169 ἀξιωματικούς, 7 ἱατροὺς καὶ 1800 ὑπαξιωματικούς καὶ στρατιώτας. Τρία δὲ ἀτμόπλοια, μία ἡμιολία καὶ μία ναῦς-ἐμπαιδευτικῆς μετὰ 8 τηλεβόλων καὶ 168 ἀνδρῶν ἐν ὅλῳ ἀποτελοῦσι τὴν ναυτικὴν τῆς χώρας δύναμιν.

Ὁ προϋπολογισμὸς τῆς Β. διὰ τὸ 1890—1891 εἶναι 35 976 000 φρ. Τὸ δὲ δημόσιον χρέος, τὴν 7/19 Ἰουνίου 1888 ἦτο 112 587 185 φρ. ἐξ ὧν 38 552 588 πάγιον ἐσωτερικόν, καὶ 67 552 588 ἐξωτερικόν. Πρωτεύουσα τῆς ὅλης Δημοκρατίας εἶναι ὁ Καρακάας.

Ἱστορία. Οἱ Ἰσπανοὶ ἀνακαλύψαντες

τὴν χώραν ταύτην, ὠνόμασαν αὐτὴν Β. ἢ τοὺ Μικράν Βενετία, διότι παρετήρησαν ὅτι πόλεις τινὲς αὐτῆς ἀνηγερμέναι ἐπὶ παυσάλων ἐν τῇ λιμνῇ τοῦ Μακαραιβίου, εἶχον μικρὰν ὁμοιότητα πρὸς τὴν ἐν μέσῳ τοῦ τεναγούς ὠκεοδημένην Βενετίαν. Ὑπὸ τὴν ἰσπανικὴν κυριαρχίαν περιλαμβάνοντο ἐν τῇ ἀντιδυστασίᾳ τῆς Νέας Γρανάδας. Ἐπαναστατήσασα κατὰ τῆς μητροπόλεως, ἀνέκτισε τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς, ἀνακηρυχθεῖσαν τὴν 18/20 Νοεμβρίου 1818 ὑπὸ τοῦ διασώμου Βολιβάρ, τοῦ ἥρωος τούτου τῆς Ν. Ἀμερικῆς. Τότε μετὰ τῶν πρὸς δυσμὰς προσκειμένων αὐτῇ χωρῶν ἐνωθεῖσα ἀπέτελεσε τὸ κράτος τῆς Κολομβίας. Ἀλλ' ὁ δεσμός οὗτος δὲν διήρκεσεν ἐπὶ πολὺ. Ὁ στρατηγὸς Παιξ διέρρηξεν αὐτὸν τῷ 1831, διὰ τῶν ὀπλιῶν, ἐκλεχθεὶς πρώτος πρόεδρος τῆς Β. ἀνακηρυχθεῖς ἀνεξαρτήτου Δημοκρατίας. Ὁ διάδοχος αὐτοῦ νομοδιδάσκαλος Βάργας ἐξεδιώχθη ὑπὸ τοῦ στασιασάντος στρατοῦ, ἀλλ' ὁ στρατηγὸς Παιξ ἐγκαταλιπὼν τὸ ἀναχωρητηρίον καὶ συλλέξας ἐκ τοῦ προχείρου στρατὸν κατετρόπως τοὺς στασιαστας καὶ ἐπανέφερε τὴν τάξιν. Διὰ τῆς συμβάσεως τῆς 18/30 Μαρτίου 1845, ἡ Ἰσπανία ἀνεγνώρισε τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Δημοκρατίας ταύτης, ἥς τὸ συντάγμα χρονολογεῖται ἀπὸ τῆς 12/24 Δεκεμβρίου 1858. Ἀπὸ τοῦ 1846 πῶλεμος φυλετικὸς ἐξερράγη μετὰ τῶν Λευκῶν καὶ τῶν μὴ Λευκῶν, οὗ ἕνεκα ἀνῆλθεν εἰς τὴν προεδρίαν ὁ Θαδδαῖος Μονάγας τὴν 11/23 Ἰαν. 1847, ὅστις διὰ τῆς κακίστης αὐτοῦ διαχειρήσεως ἐξῆγειρε μεγάλην δυσἀρεσκίαν καὶ ἐξεδιώξε τὸ συνέδριον τῶν ἀντιπροσώπων, διὰ τοῦ ἔχλου ἀντικαταστήσας αὐτό. Αἱ ταραχαὶ καὶ οἱ ἐμφύλιοι σπαραγμοὶ διήρκεσαν ἐπὶ πολλὰ ἔτη, ἐν τῇ χώρᾳ ἐκείνῃ, καὶ πολλοὶ πρόεδροι διεδέχθησαν ἀλλήλους. Τῷ 1863 συνεκλήθη νέα συντακτικὴ συνέλευσις, ὑπὸ τοῦ προσωρινοῦ προέδρου Φαλκόν, ἥτις ἐψήφισε νέον ὁμοσπονδιακὸν συντάγμα, ἀναθεωρηθὲν κατὰ τὰ ἔτη 1874 καὶ 1881. Νέαι στάσεις ὅμως δὲν ἐβράδυναν νὰ ἐκραγῶσι διαρκέσασαι, μετὰ μικρῶν ἀναχωρῶν, ἄχρις τοῦ 1877 ὅτε ἀνεδείχθη πρόεδρος ὁ στρατηγὸς Λινάρς Ἀλκαντράας. Τούτου ὅμως ἀποθάνοντος κατὰ τὸ ἐπὶ ἐτος, νέος ἐμφύλιος πόλεμος ἐπῆλθεν, καθ' ὃν ἡ μία τῶν μερίδων ἀνεκήρυξε πρόεδρον τὸν Γουαμαν Βλάγκον, διαμένοντα τότε ἐν Παρισίοις, ὅστις ἐπανελθὼν τὴν 14/26 Φεβρ. 1879, ἀνέλαβε τὴν ἐξουσίαν ἐπὶ 9 ἔτη, ἀλλ' ἔμεινεν ἐν αὐτῇ μόνον ἄχρι τῆς 8/20 Φεβρ. 1884, τοῦτον διεδέχθη ὁ στρατηγὸς Ἰωακείμ Κρέσπος προεδρεύσας ἄχρι τῆς 8/20 Φεβρ. 1886, ὅτε ἐξελέχθη διάδοχος αὐτοῦ ὁ προκατόχος τοῦ Γουαμαν Βλάγκος. Ἐκτοτε ἡ τάξις ἀποκατέστη ἐν τῇ χώρᾳ ἐκείνῃ, ἥτις ἔνεκα τῶν ἐμφυλίων σπαραγμῶν καθυστέρησεν τὴν ἄλλην τῆς Ἀμερικῆς κρατῶν ἐν τῇ τοῦ πολιτισμοῦ σταδιοδρομίᾳ. Ὁ νῦν

πρόεδρος Παλάτιος κατέχει την αρχήν από της 8/20 Φεβρουαρίου 1890. [Π.Π.]

Βένερ λίμνη (Wener). Ἡ μεγαλύτερα λίμνη τῆς Σκανδιναβίας καὶ μετὰ τὴν Λαδόγαν καὶ τὴν Ὀνέγαν ἡ μεγαλύτερη τῆς Εὐρώπης. Κεῖται κατὰ ΝΔ πλευρὰν τῆς Σουηδίας καὶ ἔχει μῆκος 150 χμ. πλάτος 30—50 χμ. καὶ ἐπιφάνειαν 5,975 τχμ. ὡν τὰ 240 τχμ. νῆσοι. Ἐχει ἀσθόνους ἰχθύας, καὶ ἐκ τῶν εἰς αὐτὴν ἐκβαλλόντων ποταμῶν μέγιστος εἶναι ὁ Κ λ α ρ ἄ ε λ φ ἔχων μῆκος 320 χμ. [Π.Π.]

Βενεράτο. Χωρίον τοῦ δήμου Δαρων τῆς ἐπαρχίας Τεμένους τῆς Κρήτης, ἔχον 360 κατ. χριστιανοὺς τῷ 1881. [Π.]

Βενετία. Βλ. Ἑνετία.

Βενετική τερεβινθίνη (X η μ. Τ ε χ ν.) (terebinthina Veneta). Ῥητίνη παραγόμενη ἐκ τῶν κοινωφόρων Larix Euro-paea, Pinus Larix, Abies Larix, χαλκῆς ἀρχικῶς καταγωγῆς, μετηνέχθη ὑπὸ τῶν Ἑνετῶν εἰς Ἑνετιαν προσλαβούσα ἐκ τούτου καὶ τὴν ὀνομασίαν τῆς ἵνε κητρίνη σχεδὸν διειδή, δὲν πρέπει δὲ νὰ συγχέηται μετὰ τὴν ἐρυθρὰν ἐνετικὴν λάκκαν (lacca in globulis, Venezianer Lack), ἥτις ἵνε οὐσία τῇ συνεργείᾳ τῆς τέχνης παρασκευαζομένη ζιὰ ζέ-σεως διαφόρων ξύλων καὶ προσθήκης εἰς τὸ ἀπύνημα τούτων στυπτηρίας, κρητίδος, ἀμυλοκόλλας, ἔστιν οὖν δὲ καὶ γύψου. [Ο.Α.Ρ.]

Βενέτικο. Τμήμα τῆς Αἰτωλίας ἐπὶ τουρκοκρατίας, κληθὲν οὕτω ἀπὸ τῶν τελευταίων κυρίων αὐτοῦ, τῶν Ἑνετῶν, οἵτινες τὸ παρεχώρησαν εἰς τὴν Τυρρίαν τῷ 1718 διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Πασαρόβιτς, κατέχοντες αὐτὸ ἀπὸ τῆς ναυμαχίας τῆς Ναυπάκτου. Περιελάμβανε τὴν ἀπὸ τοῦ Εὐήνου μέχρι τοῦ Μορνοποτάμου παραλίαν γῶραν (17 ἐν δλω χωρίᾳ πλὴν τῆς πρωτεύουσας). ἔχον ταῦτα περίπου σύνορα μετὰ τὸν δῆμον Ναυπάκτου. Πρωτεύουσαν εἶχε τὴν Ναύπακτον, ἐν ᾗ ἤρρευσαν οὐκ ὀλίγοι πασάδες. Ἐν ἀρχῇ τοῦ αἰῶνος εἶχε 10 000 κατ., ὡν οἱ ἡμίσεις Ὀθωμανοὶ οἰκοῦντες ἐν Ναυπάκτῳ. Τὸ Β. ἀποτελεῖ καὶ ἴδιον καπετανάτον, ἐκ τῶν τριῶν τῆς Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας. [Π.]

Βενέτικο. Νησίς τῆς Μεσσηνίας πρὸ τοῦ ἀκρωτηρίου Ἀκρίτα ΝΝΑ, οὗ χωρίζεται διὰ πορθμοῦ εὐροῦς 2 μιλλίων, ἔρημος καὶ νῦν καὶ κατὰ τὴν ἀρχαιότητα, οὗτε ἐκαλεῖτο Ὠθηγα-νοῦσσα. [Π.]

Βενετικὸν (τό). Οὕτω συνήθως καλεῖται τὸ ἐν Ἱταλίᾳ διαμέρισμα τῆς Ἑνετίας. [Π.Π.]

Βενετικὸν ἐρυθρόν (X η μ. Τ ε χ ν.) (Ἱταλικὸν ἐρυθρόν, ἀγγλικὸν ἐρυθρόν, σιδήρου ἐρυθρόν, Caput mortuum). Οὐσία ἀπαρτιζομένη κυρίως ἐκ σιδηροξειδίου καὶ διὰ τοῦ υπολειπομένου ἐκ τοῦ θεικοῦ σιδήρου κατὰ τὴν παρασκευὴν τοῦ καπνίζοντος θεικοῦ ὀξέος.

Τὰ Colcothar, νεκροκεφαλῇ, λειαντικὸν ἐρυθρόν, χρυσέρυθρον ἰώδες σιδήρου, χημικὸν ἐρυθρόν, βασιλικόν, αὐτοκρατορικόν, ἰνδικόν, περσικόν, γαλλικόν, νορμδεργεσιον, νεαπολιτικόν, βερολίνειον, Βανδὺν καὶ Ἀρεως ἐρυθρόν, εἰσι διάφοροι ὀνομασίαι καὶ ἀποχρώσεις τοῦτου, χρησιμεύει εἰς τὴν ζωγραφικὴν καὶ τὴν λειανσιν ἢ χρίσιν τοῦ χάλυδος κλπ. [Ο.Α.Ρ.]

Βενετικὸν λευκόν (X η μ. Τ ε χ ν.) μολυβδόλευκον ἐνέχον 50 ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν θεικοῦ βαρίου. [Ο.Α.Ρ.]

Βενέτικος. Παραπόταμος τοῦ Ἀλιάκμονος ἐκ δεξιῶν πηγάζων παρὰ τὸ χωρίον Φιλιππικόν, πλησίον τῆς Σαμαρίνας καὶ παρερχόμενος τὰ χωρία Ἀδβέλλας Περιβολιὸν καὶ Τίστας χύνεται εἰς τὸν Ἀλιάκμονα 1 1/2 ὥραν νοτιώτερον τῆς συμβολῆς τοῦ Πρεδενιτικοῦ παραποταμοῦ.

Βένετοι, ἡ ἑτέρα τῶν πατριῶν (δὴ μων, μερῶν) τοῦ βυζαντινοῦ ἱπποδρόμου, οὕτω καλουμένη κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς Περσικοὺς ἐκ τοῦ κυανοῦ ἢ μάλλον αὐρανόχρου χρώματος τῶν ἐνδυμάτων τῶν ἡνιόχων, αὐτὰ ἀπέθεσαν καὶ τῆς ὅλης πατρίας τὰ χαρκτηριστικὰ χρώματα. Ἐπὶ τοῦ αὐτοκρατοροῦ Μαυρικίου (582—602) οἱ Β. ἦσαν 900, ἐν ᾧ οἱ Πράσινοι ἀνέρχοντο εἰς 1 500. Ἡ ὑπὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ προστασία τῶν Β. ὑπῆρξεν ἡ πρώτη ἀφορμὴ τῆς ἀνταρσίας τῆς λεγομένης τοῦ Νίκα (ἰδ. λ.). [ἰδ. καὶ λ. Ἱπποδρόμος. Α.]

Βένετος. Χωρίον τοῦ δήμου Κασθαναίας τῆς ἐπαρχίας Ἀγίας, κείμενον κατὰ τὴν ΒΑ κλιτὸν τοῦ Πηλίου, εἰς ἀπόστασιν 1 ὥρ. ἀπὸ τῆς παραλίας τοῦ Θερμαϊκοῦ κόλπου. Κάτ. 334 γεωργοί. Πλησίον αὐτοῦ κεῖται ἡ μονὴ τοῦ Φλαμουρίου καὶ λείψανα βυζαντινοῦ φρουρίου. [Π.]

Βενετοσυνάκης. Βλ. Πανχυιώταρος.

Beneficium. Βλ. Εὐεργετήμα.

Βενζαλδεϋδιον (X η μ.) (Benzaldehyd) ἡ ὑδροβενζυλικὴν C₇H₆O ἵνε τὸ κύριον αὐστατικὸν τοῦ αἰθέριου πικραμυγδαλαίου. Μὴ εὐρισκόμενον ἐν τοῖς πικροῖς ἀμυγδαλοῖς παράγεται κατὰ τὴν λειοτρίβειν αὐτῶν μετ' ὕδατος τῇ ἐπιδράσει συνυπάρχοντος ζυμειέτου τῆς Ἑμμουλίνης, συμπάρονται δὲ ὑδροκυάνιον καὶ σάκχαρον. Παράγεται καὶ ἐκ βενζοϊκοῦ καὶ ἱππουρικοῦ ὀξέος, ἐξ οὗ καὶ χρησιμοποιοῦνται τὰ οὐρατῶν χορτοφάγων εἰς παρασκευὴν αὐτοῦ. ἵνε ἔχρουν βενετόν, ἔχον ἰσχυρῶς ἀρωματικὴν γαῖαν ὡς ἀπὸ πικραμυγδαλίων, δὲν ἵνε δηλητήριον, ζεοὶ εἰς 180° καὶ ἔχει εἰδ. β.ρ. 1,05. ζεοειδίζονται ἐν τῷ ἀέρι παράγον βενζοϊκὸν ζεῖ. Χρησιμοποιοῦνται ἐν τῇ μυρεψικῇ καὶ χρωματοποιῇ. [Ο.Α.Ρ.]

Βενζεδάμη = Ἀνίλιν.

Βενζίνη (X η μ.) (Benzine). Οὕτω κα

λαίται τὸ μίγμα τῶν πετρελικοῦν υδρογονανθράκων τοῦ πετρελαίου καὶ τῆς λιθανθρακοποίησης, τὸ ἀποστάζον εἰς 70—100°. Ἀχρουν βενζίνης (μὴ ὑπομένοντος χημικῆς συνθέσεως), διαλύον τὰ λίπη, δίδον εἰς τὸν χάρτην κηλίδα ἐξαλειφμένην βαμμένην καὶ καίμενον διὰ λαμπούσης καὶ ἀθραλιζούσης φλογός· οἱ ἄτμοι αὐτῆς σχηματίζουν μετὰ τοῦ ἀέρος ἐκρηκτικώτατον μίγμα, διὰ τοῦτο ἀπαιτεῖται μεγάλη προσοχὴ κατὰ τὴν χρῆσιν αὐτῆς ἐν τῷ κοινῷ βίῳ (πρὸς καθαρισμὸν κηλίδων καὶ χειροκτινῶν, καθ' ἣν κατ' εὐδέναν λόγον πρέπει νὰ πλησιάζῃ τις εἰς φλόγα). Χρησιμοποιεῖται ὡς διαλυτικὸν τῶν λιπῶν, ὡς φωτιστικὸν μέσον ἰδίᾳ πρὸς βελτίωσιν τοῦ φωταερίου, ὡς διαλυτικὸν τοῦ καυσούλ καὶ τῆς γουταπέρκας, ὡς ἐξοντωτικὸν τῶν σκώρων, κρέμων κλπ. Χάρτης διαποτισθεὶς δι' αὐτοῦ γίνεται διαφανὴς καὶ χρησιμεύει ἐν αντιγραφῇ μικρὰ ζῶα ἢ φυτὰ διαφυλαττόμενα οὕτω ἐν συλλογαῖς ὡς διαλυτικὸν χρησιμεύει εἰς ἐξαγωγήν τοῦ ἐλαίου ἐκ τῶν ἐλαιοπυρηνίων κλπ. ἀντὶ τοῦ διθειάνθρακος. Κακῶς τινες συγχέουσι τὴν Β., σῆμα ἰδίως ἐκ πετρελαίου καταγόμενον καὶ ἀορίστου χημικῆς συνθέσεως, μὲ τὸ Βενζόλιο C_6H_6 , σῆμα ὁρισμένης χημικῆς συνθέσεως, ἐκ τῶν λιθανθράκων καταγόμενον. [O.A.P.]

Βενζίνη (Φαρμακολ.). Ἡ ἐν ἱατρικῇ χρῆσις Β. παρασκευάζεται δι' ἀποστάξεως βενζοϊκοῦ ὀξέος μετὰ ἀσθεσίου. Παραγέλλεται (ἅπ. 1—20 σταγ.) κατὰ τῶν τριχινῶν ὡς τὸ ἄριστον τριχινεκτόνον (Mosler), ἀλλὰ φονεύει μόνον τὰς ἐν τῷ πεπτικῷ σωλῇ ἐμφυλωσούσας τριχινοςειδῆς ἐλμίνθας, οὐχὶ δὲ καὶ τὰς εἰς τὴν μυϊκὴν σάρκα ἐισδυσάσας. Ὁξωκερικῶς δὲ ἐφαρμόζεται εἰς ἀλοιφὴν (1:4) πρὸς τὴν ψώραν καὶ ἄλλας παρασιτικὰς δερματοπάθιας ὡς παρασιτοκτόνον καὶ παρά τινων δίδεται ἔσω κατὰ τῶν ἐν τῷ πεπτικῷ σωλῇ παρὰ φύσιν ζυμώσεων ὡς ἀντιζυμωτικόν. [B.P.]

Βενζόη (Ῥητίνη Βενζόης, Benzoe, Benzoeharz, Asa dulcis, κοινῶς μωσχολίδανον). Ἡ ῥητίνη τοῦ δένδρου Βενζόης τῆς φαρμακευτικῆς (βλ. λ.). ἔχει εὐάρεστον γλυκεῖον βαλσαμικὴν ὁσμὴν, ἵνε ἀδιάλυτος εἰς ὕδωρ, διαλυτὴ εἰς οἰνόπνευμα· τήκεται θερμαινόμενη καὶ ἐξαχνίζεται παράγουσα βενζοϊκὸν δξύ. Ἡ Β. χρησιμοποιεῖται ὡς μ. σ. χ. ο. λ. ἰ. β. α. ν. ὡς ἀρωματικὸν καὶ εἰς παρασκευὴν βερνικίων. Περὶ τῆς φαρμακευτικῆς χρήσεως αὐτῆς βλ. κατωτέρω. [O.A.P.]

Βενζόη (Φαρμακολ.). Ἡ δύπνους ὡς ἀπὸ βανίλλης, θριμύπικρος τὴν γεύσιν, εἰσπνευσθεῖσα ἢ Β. ἐρεθίζει εἰς πταρμούς καὶ βήχα, μασθηθεῖσα φέρει ἐρεθισμὸν εἰς τὸν γαργαρεῶνα, εἰς τὸν στόμαχον· γεννᾷ αἰσθημαθάλπους, ἐπὶ δὲ τοῦ δέρματος ὑπεραιμία. Ἀχρηστος ἔσω, εἶναι ἐν πολλῇ χρῆσις ἐξωτερικῶς.

κῶς. Σκευάσματα δὲ χρήσιμα εἶναι τὸ ἀπλοῦν βάμμα (Tinctura Benzoes), τὸ σύνθετον βάμμα (Tinctura Benzoes composita), εὐρηστον παρὰ τῷ λαῷ εἰς ἐπίσχεσιν τριχοειδῶν αιμορραγιῶν καὶ καλούμενον ὑπὸ τοῦ πλήθους ἀπλῶς β. ἰ. β. α. ν., τὰ καπνίζοντα κηρία (Candelae fumantes), ἅπερ ἀναφλέγονται καὶ καίονται εἰς ἄρσιν τῆς κακοσμίας θαλάμων, τὸ παρθέσιον γάλα (Lac virginis), καὶ ἄλλα ποικίλα κοσμητικὰ καὶ ὁδοντοτρίμματα εἰς ἃ εἰσέρχεται ὡς συγκατασκευαστικόν. [B.P.]

Βενζόη ἡ φαρμακευτικὴ (Β. ο. τ.) Benzoin officinale Hayne ἢ Styrae Benzoin Dryand. Δένδρον τῶν Σουδανικῶν νήσων ἐκ τῆς οἰκογενείας τῶν Στυρακωδῶν. Ὁ ἐκ τῶν ἑντομῶν τοῦ φλοιοῦ ἐκδύζων ὀπός πηγνυται εἰς ῥητίνην ἥδύπνου ἐνέχουσαν κινναμωμίνη· καὶ βενζοϊκὸν δξύ, τὴν β. ε. ν. ζ. ὀ. η. τῶν φαρμακείων (βλ. Βενζόη). [O.X.]

Βενζόης ἄνθη (Χ. η. μ.) (Flores benzoes) = βενζοϊκὸν δξύ ἐξαχθέν δι' ἐξαχνίσεως ἐκ τῆς βενζόης ἥτοι τῆς ῥητίνης τοῦ βενζοϊκοῦ στύρακος. [O.A.P.]

Βενζοϊκὸν νάτριον. Βλ. Νάτριον Β.

Βενζοϊκὸν ὀξύ (Χ. η. μ.) (Acidum benzoicum λατ., acide benzoïque γαλλ., benzoësäure γερμ.) $C_6H_5O_2$, εὐρίσκεται ἐν τῇ βενζόῃ, τῷ δρκαλοντεμ αμματι, τῷ στύρακι καὶ εἰς διαφόρους ἄλλας ῥητίνας, βάλσαμα καὶ αἰθέρια ἐλαία, ἐπὶ δὲ εἰς τὰ σεσηπότα οὖρα τῶν χορτοφάγων, παράγεται δὲ κατὰ τὴν θέρμανσιν τοῦ ἱπποურიκοῦ ὀξέος καὶ τοῦ φθαιλικοῦ Ἀσθεσίου μετ' ὀξέων καὶ κατὰ τὴν ὀξειδίωσιν τοῦ αἰθέριου πικραμυδαλαίου. Παρασκευάζεται θερμαινόμενης τῆς βενζόης ἐν σιθρῷ τηγάνῳ, καλυπτομένῳ διὰ κωνοειδοῦς πετάσου ἐκ χάρτου, ἐντὸς τοῦ ὁποῦ συνάγονται οἱ κρύσταλλοι τοῦ Βενζ. δξ. (Flores Benzoes). Ἐν μεγάλῳ παρασκευάζεται ἐξ οὖρων ἵππων καὶ βοῶν, θερμαινόμενου τοῦ ἱπποურიκοῦ ὀξέος αὐτῶν μεθ' ὕδροχλωρίου. Ἀλλὰ καὶ δι' ὀξειδίωσεως τῆς κατὰ τὴν παρασκευὴν τοῦ φωταερίου παραγομένης Ναφθαλίνης εἰς φθαικὴν δξύ παρασκευάζεται ἐν μεγάλῳ. Ἰνε ἄχρροι κρύσταλλοι, ἀσθενῶς δξίνης γεύσεως, εὐδιάλυτοι εἰς θερμὸν ὕδωρ, τηκόμενοι εἰς 120°, ζέοντες εἰς 250°, ἐξαχνίζομενοι ὁμοῦ ἤδη εἰς 100° καὶ μεθ' ὕδρατῶν. Οἱ ἄτμοι προκαλοῦσι βήχα. Τὰ ἅλατα αὐτοῦ, $C_6H_5O_2$ (R), ἵνε εὐδιάλυτα καὶ ἔχουσι γλυκεῖαν γεύσιν. Τὸ Β. δξύ ἵνε ἀντισηπτικόν, χρησιμοποιεῖται δὲ εἰς τὴν ἱατρικὴν κατὰ νόσων τῶν πνευμόνων, δυσκρασιῶν καὶ οὐρολιθῶν. Μεγάλοι δόσεις ἐνεργοῦσι δηλητηριωδῶς. Τὸ Β. δξύ χρησιμεύει πρὸς τοῦτοις εἰς τὴν βιομηχανίαν ἐν τῇ τυπωτικῇ τῶν ὑφασμάτων καὶ τῇ παρασκευῇ τῶν κυανῶν χρωμάτων τῆς ἀνι-

λινης· και εν τῇ κατεργασίᾳ και πλύσει τοῦ καπνοῦ. [O.A.P.]

Βενζοϊκός αιθέρ (X η μ.), $C_7H_5O_2$, C_6H_5 , παρασκευάζεται δι' εἰσαγωγῆς ὑδρο-
χλωρίου εἰς διάλυσιν βενζοϊκοῦ ὀξέος ἐν ἀπο-
λύτῳ οἰνοπνεύματι. Τῇ προσθήκῃ ὕδατος ἀπο-
χωρίζεται ὁ αιθέρ ὡς ἄχρουν εὐοσμῶν βυστόν,
διαλυόμενον ἐν οἰνοπνεύματι· και χρησιμοποι-
οῦμενον ἐν τῇ σπικανοπλαστικῇ ὡς τεχνητὸν
ἄρωμα ὀπωρῶν. Ὁ βενζοϊκὸς μεθυλαιθέρ
 $C_6H_5O_2$ CH_3 , ἀναλόγως παρασκευάζεται,
χρησιμοποιεῖται ἐν τῇ μυρσικῇ ὑπὸ τῷ ὀνόματι
αρωματῆς Νιόβης. [O.A.P.]

Βενζόλιον (X η μ.) (Benzole), C_6H_6 ,
ὁ κυριώτατος και πρῶτος ὑδρογονάνθραξ τῆς
αρωματικῆς σειρᾶς, συγγεόμενος ὑπὸ τινῶν
μετὰ τῆς βενζίνης τῆς ἐκ τοῦ φυσικοῦ πετρε-
λαίου ἐξαχθέντος και καλούμενος ὑπὸ τῶν
αὐτῶν κακιστῶν βενζολίων, ἐν ᾧ τὸ
βενζόλιον πᾶν ἄλλο ἢ ἔλαιον ἵνε (πρὸς. Ο.
Α. Γενεσιούλου χημικὴν ὀνοματολογίαν). Τὸ
Α. παράγεται δι' ἀποστάξεως τῆς πίσσης τῶν
λιθάνθρακων συναγεμένων τῶν εἰς 800° — 1200°
ἀποσταξέντων κλασματικῶν και ἀνακαθαίρουμέ-
νων. Τὸ ἀκαθάρτον, ἐνέχον και τοξοσύλιον,
χρησιμοποιεῖται εἰς τὴν παρασκευὴν τῶν χρωστικῶν
ὕλων τῆς ἀνιλίνης. Τὸ καθάρν Β. ἵνε ἄχρουν,
ἐν κίνητον, αἰθερικῶς ὄζον βυστόν, ἔξον εἰς
 810° , τηκόμενον εἰς 90° και πηγνόμενον εἰς 0° ,
εἰς βάρ. 0, 89. Δὲν μίγνυται μεθ' ὕδατος,
ἀλλὰ μετ' οἰνοπνεύματος και αιθέρος ἵνε εὐα-
νάφλεκτον καύμενον δι' αἰθαλιούσης φλο-
γῆς διαλύει λίπη, καουτσούκ, αιθέρια ἔλαια,
ἀλκαλοειδή, κημωρὰν κλπ. Μετὰ νιτρικοῦ
ὀξέος παράγει Νιτροβενζόλιον δι'
εἰσαγωγῆς μεταβαλλόμενον εἰς ἀνιλίνην.
Τὸ Β. χρησιμοποιεῖται ὡς φωτιστικὸν μέσον
πρὸς ἐνδοαμωστικὸν τὸ φωταερίον, εἰς διάλυσιν
λίπων, καθαρισμὸν ὑφασμάτων, ἀντὶ δὲ τοῦ δι-
θειανθρακῶς εἰς ἐξαγωγήν ἑλαίων, λίπων ἐκ
πυρρήνων, ὀσπῶν και ἄλλων ὕλων, ὡς διαλυ-
τικὸν τοῦ καουτσούκ, εἰς παρασκευὴν βερνι-
κίων. Πῶς τὰς ιδιότητάς του και ἐφαρμογὰς
ἔχει πολλὰς ἀναλογίας μετὰ τὴν βενζίνην, ἐκ
ταύτης ὁμως δὲν γίνεται νιτροβενζόλιον και
ἀνιλίνη. Συγκριτεῖται ἐκρηκτικὸν μίγμα μετ'
ἀέρος και ἵνε δηλητήριον εἰς μεγάλας δόσεις.
Ἀνεκαλύθη ὑπὸ τοῦ Φρακάδου τῷ 1825, ὑπὸ
δὲ τοῦ Όφμαν ἀνευρίθη κατὰ μέγαν ποσὴν
ἐν ἔτει 1845 ἐν τῷ ἐλαφρῷ λιθάνθρακοσις-
ελαίῳ. [O.A.P.]

Βένθουμ (Jeremy Bentham). Ἀγγλος
συγγραφεὺς γεννηθεὶς ἐν Λονδίῳ τῷ 1748,
ἀποθ. τῷ 1832, και πρωτεύσας οὐ μόνον ὡς
φιλόσοφος, ἀλλὰ και ὡς δημοσιολόγος και
νομικολόγος. Οὗτος ἐσχίσκειν ἐν ἀρχῇ τὰ με-
τὰ τὸ ἐπάγγελμα δικηγόρου, ἀλλὰ ταχέως
ἀνέβη εἰς τὸ ἀδιέξοδον χάρις τῆς ἀγγλικῆς
νομολογίας ἐκέρουθεν ὅτι θεωρεῖ ἀνάγκην ἐαυ-

τοῦ νὰ καταταχθῇ εἰς σῶμα τοῦ ὁποίου τὰ
μέλη δὲν ἡσυχονοῦν ἀνὰ προπίνωσιν ἐν συμ-
ποσίοις εἰς τὴν ἀξιοθαύμαστον ἐλαστικότητα
τῶν ἀγγλικῶν νόμων, και ἀνθίσταντο παντὶ
σθένει κατὰ τῆς συντάξεως κωδίκος, τοῦ ὁ-
ποίου ἄρκετον ἀποτέλεσμα θὰ ἦτο ὁ περιορι-
σμὸς τῆς πελατείας των. Ὡς φιλόσοφος δὲ
διεκριθῇ γενόμενος σχολάρχης τῆς λεγομένης
ὡρεληματικῆς σχολῆς. Θεμελιώδες ταύτης
δόγμα ὅτι ἡ μόνη πραγματικὴ μεταξὺ τῶν
ἀνθρωπίνων πράξεων διαφορά ἐγκτεῖται εἰς τὸ
ὠφέλιμον ἢ τὸ ἐπικτήμιον τῶν συνεπειῶν αὐ-
τῆς, και ἐκ τούτου πρέπει νὰ θεωρῆται τὸ
ὄφελος ὡς ὁ μόνος ἀκριβὴς ἐκτιμήσεως κα-
νὼν. Φεβούμενος μάλιστα μὴ ἀποδοθῇ ὕψηλο-
τέρα τῆς ὑπ' αὐτοῦ νοουμένης σημασίας εἰς
τὴν λέξιν ὄφελος ἐφρόντισε νὰ ἐξηγήσῃ διὰ
μακρῶν ὅτι ἡ ἐπίδωξις τῆς ἡδονῆς και ἡ ἀ-
ποφυγὴ τῆς λύπης εἶναι τὸ μόνον ἐλατήριον
πάσης ἡμῶν ἀποφάσεως και ὁ μόνος τοῦ βίου
σκοπός. Ἡ τοιαύτη διδασκαλία δὲν φαίνεται
κἂν διαπρέπουσα ἐπὶ πρωτοτυπίᾳ, ἀφοῦ ἐπὶ ὁ-
μοίου δόγματος ἐστηρίζετο ἡ τοῦ Ἐπικούρου
και ἡ πρακτικῆς σοφίας τοῦ Χόββες (βλ. λ.).
Ἡ μόνη μεταξὺ τούτων και τοῦ Βένθουμ δια-
φορά εἶναι ὅτι ὁ μὲν Ἐπικούρος και ὁ Χόβ-
βες ἐξήτουν νὰ παραστήσωσι ἐπαγωγικῶς τὸ
θεώρημα αὐτῶν ὡς ἀναγκαῖον πόρισμα τῶν
νόμων τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, ἐνῶ ὁ Β. θεω-
ρεῖ τούτο ὡς ἀξίωμα οὐταπόδεικτον.

Ἡ ἀξία τῆς φιλοσοφίας τοῦ Β. ἐγκτεῖται
εἰς μὲν τὰ καθέκαστα, ἐν οἷς ἀναλαμβάνει
και πολλὰς ἐπιτυχάνει ν' ἀποδείξῃ ὅτι τὸ
σύστημα αὐτοῦ δὲν εἶναι ὅσον δύναται ἐκ πρῶ-
της ἔξωθεν νὰ κριθῇ ἀνήθικον ἢ ἀντικοινωνι-
κόν, ἀναιρῶν μετὰ θαυμαστῆς τέχνης πάσας
τὰς δυνατός ἐνστάσεις. Τὰ κυριώτατα συγ-
γράμματα τοῦ Β. εἶναι ἡ «Εἰσαγωγὴ εἰς τὴν
ἠθικὴν και νομικὴν ἐπιστήμην», ἡ «Θεωρία
περὶ ποινῆς και ἀμοιβῆς», τὸ «Περὶ πολιτι-
κῶν σεφισμάτων», ἡ «Ἀπολογία τῆς λεγομέ-
νης ποκαλύφιας», ἡ «Δεοντολογία ἢ Θεωρία
τῶν καθήκοντων» και ἡ «Χρηστομάθεια». Πλήρης
και ἀρίστη ἐκτιμήσις τοῦ συστήμα-
τος τοῦ Β. εὐρίσκεται ἐν τῷ 18^ῳ μαιόματι τῆς
φιλοσοφίας τοῦ Δικαίου τοῦ περιώνυμου γάλ-
λου φιλοσόφου Ζουρρεῦ. [P.]

Βένθουμ (Georges Bentham). Γενν.
τῷ 1800 ἐν Στέκε και ἀποθ. τῇ 10 Σεπτ.
1884 ἐν Λονδίῳ. Διάσημος Ἀγγλος βοτα-
νικός, πρόεδρος τῆς Λινναίου Εταιρείας,
συγγραφεὺς πολλῶν περιγραφικῶν συγγραμ-
μάτων, ἰδίως δὲ μεναγράφος τῆς οἰκαγενεῖς
τῶν Χειλανθῶν. Μετὰ τοῦ Hoo Ker ἐδη-
μοσίευσεν Genera plantarum (1862). Ὁ
Lindley τῷ ἀφιέρωσε τὸ γένος Benthamia,
ὄργανον τοῦ Νεπαλ τῆς Ἰνδίας ἐκ τῆς οἰκγ-
τῶν Κρυφειῶδων, οὗ τὸ μόνον εἶδος ἡ B. fragi-
fera Lindl. φέρει καρπὸν ἐδωδόμενον. [Θ. X.]

Βενί. 1) Χωρίον τοῦ δήμου Γαράζου τῆς ἐπαρχ. Μυλοποτάμου τῆς Κρήτης, ἔχον 164 κατ. χριστιανούς.— 2) Ὀμ. τοῦ δήμου Σπηλιᾶς τῆς ἐπαρχ. Κισάμου, ἔχον 47 κατοίκους χριστιανούς. [II.]

Βενί (Beni). Ἡ μεγίστη καὶ βορειοτάτη τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Βολιβίας. Ἐχει ἐμβαδὸν 700,000 τ. χιλ. καὶ 16,700 τῷ 1882 κατ., πλὴν τῶν ἀγρίων. πρῶτ. δὲ τὴν Τρινιδάδ μετὰ 4535 κατ. [II.I.]

Βενιαμίν. Νεώτερος υἱὸς τοῦ Ἰακώβ καὶ τῆς Ἰαχὴλ καὶ ὁ ἀγαπητός αὐτῶν. Εἶνε ὁ ἀρχηγὸς τῆς ἐμῶνυμου φυλῆς, ἥτις ἦτο μία τῶν δλιγοριθμηστέων φυλῶν τοῦ Ἰσραήλ. Κατεῖχε περιορισμένην, ἀλλ' εὐφορον χώραν, κειμένην μεταξὺ Ἐφραῖμ, Δάν καὶ Ἰούδα, ἐν τῇ κεντρικῇ Παλαιστίνῃ, πλησίον τοῦ Ἰερδάνου. Ἡ φυλὴ τοῦ Β. ἐπὶ τῶν Κριτῶν περιῆλθε πρὸς τὰς ἄλλας φυλάς εἰς πόλεμον ἐμφύλιον καταστρεπτικώτατον εἰς αὐτήν. Βραδύτερον ὁ Σαούλ, ὁ πρῶτος βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ, ἐξελέγη ἐξ αὐτῆς πρὸς ἀποφυγὴν ζηλοτυπίας μεταξὺ τῶν ἄλλων φυλῶν, αἵτινες ἦσαν πᾶσαι ἰσχυρότεραι αὐτῆς. Οἱ Βενιαμίται μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σαούλ ἐμείναν πιστοὶ εἰς τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἰσβοοθέ, ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῶν δέκα ἄλλων φυλῶν, μέχρις οὗ ὁ Δαυὶδ κατέσθλωσε τὴν ἀνάκτορον βασιλείαν παντὸς τοῦ Ἰσραήλ. Μετὰ τὴν διαίρεσιν τοῦ Ἰσραηλικοῦ βασιλείου ἡ φυλὴ τοῦ Β. ἠνωμένη μετὰ τῆς τοῦ Ἰούδα ἀπετέλεσε τὸ βασίλειον τοῦ Ἰούδα. Μετὰ τὴν ἐξορίαν αἱ δύο αὗται φυλαὶ ἀπετέλεσαν τὸν πυρῆνα τῆς νέας Ἰουδαϊκῆς ἀποικίας ἐν Παλαιστίνῃ. [I.M.]

Βενιαμίν ἐκ Τ ο υ θ έ λ α ς. Ἑβραῖος τοῦ ΙΒ' αἰῶνος, ὅστις μετὰ τοῦ 1159 καὶ 1173 ἔτους περιώδευσεν ἐκ Σαραγόσσης εἰς Ἰταλίαν καὶ Ἑλλάδα, Παλαιστίνην, Αἴγυπτον, Περσίαν, τοῦτο μὲν χάριν ἐμπορίας, τοῦτο δὲ ὅπως ἐκ τοῦ πλησίον γνωρίσῃ τὴν κατάστασιν τῶν ἐν τῇ διασπορᾷ Ἰουδαίων. Ὁ Β. εἶναι καὶ ὁ πρῶτος εὐρωπαϊκὸς περιηγητὴς ὅστις μετέδωκεν ἐν ταῖς ἐδοιοπορικαῖς αὐτοῦ σημειώσεσιν, ἐβραϊστὶ γραφεῖσαις, εἰδήσεις περὶ τῶν ἀπωτάτων ἀνατολικῶν χωρῶν. Τὸ ἐδοιοπορικόν του ματεργάσθη καὶ ἐξεδέθη πολυλῶν λατινιστί, ἐλλανδιστί, ἀγγλιστί καὶ γαλλιστί. Ἐν αὐτῇ εὐρηνται καὶ εἰδήσεις περὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι (Κερκύρα, νήσοις) Ἰουδαίων. [Σ.Π.]

Βενιγκαζεία ἡ κηρόφορος. (Β ο τ.)=Benincasa cerifera Sovi. Κολοκυνθοειδὲς φυτὸν, οὗ ὁ μέγας καρπὸς ἐξωθεν ἐπιχρυσὸς κηρώδους τινὲς οὐσίας εἶνε ἐδώδιμος· κοινώτατον ἐν Ἰνδία καὶ καθ' ἅπασαν τὴν ἀνατολικὴν Ἀσίαν. [Θ. Χ.]

Βενιζέλου Φιλολογία. Βλ. Φιλολογία ἁγία.

Βενί-Μεζάμπ (Beni-Mezab). Χώρα

τῆς Ἀφρικῆς ἐν τῇ μεσημβρινῇ Ἀλγερίᾳ, ἀκουμένη ὑπὸ τῶν Μοξάβιτων καὶ περιέχουσα πολλὰς ὁάσεις κατοικημένας καὶ καλῶς καλλιεργημένας. Ἡ χώρα αὕτη ὑπὸ τῆς ἐξουσίας τῶν Γάλλων τῷ 1853. Ἐν αὐτῇ ὑπάρχουσι πόλεις σπουδαῖοτάται ὑπὸ ἐμπορικῇ ἐποψίᾳ, ὧν κυριώτεραι εἶναι ἡ Γαρόγια καὶ Μετλίχη, εἰς ἃς εἶναι συγκεντρωμένοι ὅλον σχεδὸν τὸ μεταξὺ τοῦ Τέλ καὶ τῆς Σαχάρας ἐμπορίων. Ὁ ἀριθμὸς τῶν κατοικῶν αὐτῆς δὲν εἶναι ἐτι καλῶς γνωστός, καὶ ὁ πολιτισμὸς παρ' αὐτοῖς ἐλαχίστος ἐποίησε πρόδους. [II.I.]

Βενίν. Χώρα τῆς Ἄνω Γουινέας, ἐν τῶν ἰσχυροτέρων βασιλείων τῆς παραθαλασίου Νιγηρίας, παρὰ τὸν ὁμῶν κόλπον. Ἀρδεύεται ὑπὸ τῶν ποταμῶν Ἰόδοεν, Ἐβέ, Βενίν, Νίγηρος καὶ ἄλλων. Ἐξάγει φοινικέλαιον, κόμην, λίνον, ἐλέφαντα, χρυσόν, ἄλλας κτλ. Ἐχει βιομηχανίαν ἐριοῦχων καὶ βαμβακικῶν ὑφαντικῶν, ἀγγειοπλαστικῆς, σιδηρουργίας κ.τ.λ. Οἱ κάτοικοι αὐτοῦ εἶναι μαύροι, ἀγριοί, σφηνεύουσι τοὺς αἰχμαλώτους ἢ πωλοῦσιν αὐτοὺς ὡς δούλους. Θεωροῦσι τὸν βασιλεῖα τῶν ὡς θεόν, ζῶντα ζῆναι τροφῆς. Τὸ βασίλειον τοῦτο ἔχει πρῶτ. ἐμῶνυμον, κειμένην παρὰ τῆς ὁχθῆς τοῦ Βενίν, ἔχουσαν δὲ 15,000 περίπου κατοίκους [II.I.]

Βενί-Σουέφ (Beni-Suef). Ἐπαρχία τῆς Μέσης Αἰγύπτου, ἔχουσα 219,573 κατ. (1882), ἔκτετα ἄχρι τοῦ ὅρους Ἀδβύ. Ἡ ἐμῶνυμος αὕτη πρῶτ., κειμένη παρὰ τὴν ἀριστέραν ὁχθὴν τοῦ Νείλου καὶ τὸν αἰθιρόδρομον Γίζεχ-Σιούτ, ἔχει 10085 κατ. [II.I.]

Βενίτσα. Χωρίον τοῦ δήμ. Μετοχωριτῶν τῆς Κερκύρας, 1 ὥρ. ἀπέχον τῶν Καστελλάνων Κατ. 298.

Βενί-Χασσάν (Beni Hassan καὶ B. Hazzan). Χωρίον τῆς Μέσης Αἰγύπτου, παρὰ τὴν ἄνω ὁχθὴν τοῦ Νείλου, σχεδὸν ἐγκαταλειμμένον, ἀλλ' ἔχον μεγίστην ἀρχαιολογικὴν ἀξίαν, ὥστε καὶ τῶν παρ' αὐτὸ ὑπογείων, ὠρυγμένων κατὰ τὰς πλευρὰς βράχου, ἔχοντος 80 ἄχρις 100 μ. ὕψος. Ἐν αὐτοῖς ἀξίαι πολλοῦ λόγου εἶναι αἱ ἐντοίχιοι γραφαί, ἀπεικονίζουσαι σκηνὰς τοῦ βίου τῶν παλαιωτάτων Αἰγυπτίων. Ὁμοίως διδακτικώτατα διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς τέχνης εἶναι τὰρχιτεκτονικὰ ἄρθρα καὶ μάλιστα οἱ κίονες. Κατὰ τινας αἱ κατακόμβαι αὐταὶ ἐχορησίμευον ὡς τάφοι τῶν ἐπατριδῶν τῆς Ἑρμουπόλεως, εἶναι δὲ παλαιώταται ἀναγόμεναι εἰς τὸν εἰκοστὸν μέχρι τοῦ τριακοστοῦ αἰῶνος π. Χ. [II.I.]

Βενιχώρα. Χωρίον τοῦ δήμου Μουσινίας τῆς Παρυνασίδος. Κατ. 725. [II.]

Βένλοκ (Much - Wenlock). Πόλις καὶ βουλευτικὴ περιφέρεια τῆς ἀγγλικῆς κομητείας Στεροσπρίτζ. Ἐχει ἀνθρακωρυχέα.

σταθμ. σιδηρ. καὶ 19,474 κατ. (1881) [Π.Π.]

Βενλός (ἢ Βενλό). Πόλις τῆς Ὀλλανδίας, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τοῦ Λιμβούργου, ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ἑλθὼς τῆς Μώττης, ἔχουσα σιδηρ. σταθμὸν, βιομηχανικὰ τινα καταστήματα, ἀμμιὸν ἐμπορίον, ναυτιλίαν καὶ 9138 κατοικοῦς (1879). [Π.Π.]

Βέννδορφ (Friedr. Aug. Otto Benn-dorf). Γερμανὸς ἀρχαιολόγος, γενν. τῇ 1/13 Σεπτ. 1838 ἐν Γράιτς, σπουδάζας φιλολο-γίαν ἐν Ἐρλάνγγῃ καὶ Βόννῃ, διατρίψας ἀπὸ τοῦ 1861—68 ἐν Ἰταλίᾳ καὶ Ἑλλάδι πρὸς μελέτην τῶν ἀρχαίων μνημείων, ἐγένετο ὑφη-γὴς τῆς ἀρχαιολογίας τῷ 1868 ἐν Γοττιγ-γῇ, καθηγητὴς τῷ 1869 ἐν Ζυρίχῃ, τῷ 1871 ἐν Μονάχῳ, τῷ 1872 ἐν Πράγῃ καὶ τῷ 1877 ἐν Βιέννῃ. Μετὰ τοῦ Κέντσε ἐξηρσύνησε τὰς ἐν Σαρμεράκῃ ἀρχαιότητες, περὶ ὧν ἐξέδωκεν ἑκτενὴ ἐλθεσιν (ἐν Βιέννῃ 1880). Ὁμοίως τῷ 1881 καὶ 1882 ἐποίησεν ἀρχαιο-λογικὰς ἐρεῦνας ἐν Λυκίᾳ καὶ ἐν Καρίᾳ καὶ ἐκάλυψε ἐν Βιέννῃ τὰ περιήρημα ἀνάγλυφα τοῦ Γαέλμπασι. Τῶν πολυαριθμίων ἀρχαιολο-γικῶν συγγραμμάτων του ἀξιολογώτατα εἶναι τὰ «Περὶ τῶν γραφῶν τῶν ἑλληνικῶν καὶ σι-κέλικῶν ἀγγείων» (Βερολ. 1869—77) καὶ τὸ «Περὶ τῶν μετοπῶν τοῦ Σελινδόντες» (Βερολ. 1873). [Π.]

Βεννέβις (Ben Nevis). *Ὀρος τῆς Σκωτίας, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἰνβερνές, ἀνῆλκεν εἰς τὴν ἄλυσιν τῶν Γραμπιάν. Τὸ μέγιστον τῆς Μ. Βρεταννίας, ἔχον ὕψος 1332 μ. [Π.Π.]

Βέννερ (James Gordon Bennet). Ἀμερικανὸς δημοσιογράφος, γενν. τῇ 21/1 Σεπτ. 1795, ἀποθ. τῇ 20/1 Ἰουν. 1872 ἐν Νέα Ὑόρκῃ. Ἀπὸ μικρῶν ἐφημερίδων ἱδρύσε τῷ 1835 τὴν ἐφημερίδα «Κήρυκα τῆς Νέας Ὑόρκης», ὃν κατόρθωσε ν' ἀναγάγῃ εἰς ὑ-ψίστην περιωπὴν ὑπὲρ τὴν ἐποψὴν τῆς τυπο-γραφικῆς τελειότητος καὶ τῆς ταχίστης δη-μοσιεύσεως τῶν εἰδήσεων, οὕτως ὥστε κατὰ τὸν θάνατόν του τὸν παρήγεν ἐτήσιον εἰσόδη-μα 750 χιλ. δολαρίων. Μετὰ τὸν θάνατον αὐ-τοῦ ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν τῆς ἐφημερίδος ὁ ἐμῶνυμος υἱὸς του, διαμείνων τὸ πλεῖστον τοῦ χρόνου ἐν Παρισίοις. [Π.]

Βέννιγκσεν 1) Λαδίνος Αὐγούστος Θεό-φιλος κόμης Β. Γΐσσοις στρατηγός, Γερμανὸς τὴν καταγωγὴν. Γεννηθεὶς τῷ 1745 ἐν Βρουν-σβίγγῃ, εἰσῆλθε τῷ 1773 εἰς τὴν ῥωσικὴν ὑπη-ρέσιαν καὶ ἐπολέμησε τὸ ἐπὶ τὸν πόλεμον κατὰ τῶν Τούρκων ἐν τῇ ἀπὸ 1769 μεταξὺ Ῥωσσίας καὶ Τουρκίας διεξαχθεῖσιν πολέμῳ, τῷ δὲ 1796 μετέβηε τοῦ κατὰ τῆς Περσίας πολέ-μου. Ἀλλ' εἰτα πεσὼν εἰς τὴν δυσμένειαν τοῦ αὐτοκράτορος Παύλου ἐγένετο ἀρχηγὸς τῆς συνωμοσίας, τῆς ἀποληξάσης εἰς τὸν τραγικὸν θάνατον τοῦ ἡγεμόνος ἐκείνου. Ἐπὶ τοῦ αὐτο-κράτορος Ἀλεξάνδρου ἐγένετο ἀρχιστράτηγος

τοῦ βωρείου ῥωσικοῦ στρατοῦ καὶ ὠδήγησε τὸν ῥωσικὸν στρατὸν εἰς τὰς αἰματηρὰς κατα-στρεπτικὰς μάχας τῆς Ἐβλινάιας καὶ Φρεισ-λανδίας. Ἀλλὰ μετὰ τὴν εὐτυχὴ μάχην τῆς Λειψίας (1813), καθ' ἣν διώκει τὴν δεξιὰν πτέρυγαν τοῦ ῥωσικοῦ στρατοῦ, προήχθη ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος εἰς τὸν βαθμὸν κόμητος. Τῷ 1818 ἀπεχώρησε τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας, ἐτελεύτησε δὲ τῷ 1826. [Π.Κ.]

Βενόσα. (Ἡ Venusia τῶν ἀρχαίων καὶ τὸ Venusium τοῦ μεσαιωνοῦ). Πόλις τῆς ἰταλικῆς ἐπαρχίας Πατέντσας, ἐν τῇ βασιλι-κάτῃ, ἔδρα ἐπισκόπου. ἔχει φρούριον, ἀρ-χαίας κατακόμβας μετὰ ἑλληνικῶν, ἑβραϊκῶν καὶ λατινικῶν ἐπιγραφῶν, καὶ 7933 κατ. (1881). Ἐν αὐτῇ ἐγεννήθη ὁ Ὀράτιος. [Π.Π.]

Βένουσπεργ (*Ὀρος τῆς Ἀφροδίτης). Οὕτω καλοῦνται πολλὰ τῶν ὄρεων τῆς Γερ-μανίας, ἰδίως ἐν τῇ Σουαβίᾳ. Κατὰ τὰς γερ-μανικὰς παραδόσεις, ἐν αὐτοῖς διατίθεται ἡ Ἀφροδίτη, ἀκλόστον διάγουσα βίον μετὰ διαβολικῶν ἀκολούθων καὶ ἀποπλανηθέντων χριστιανῶν. [Π.Π.]

Βενσέρ. Ἡ πρ' Ἰουδαίους μετὰ τὸ δεῖ-πνον ἰδίως προσευχὴ καὶ καθόλου πάσα εὐχὴ. Ἡ λ. εἶναι παραφθορὰ τῆς λατ. benedi- cere. [Σ. Π.]

Βεντενάτ (Etienne Pierre Vente- nat) Γάλλος βοτανικὸς γεν. τῷ 1763, ἀποθ. τῷ 1805 ἐν Παρισίοις ὡς καθηγητὴς τῆς βο-τανικῆς, προαχθὼν τὴν ἐπιστήμην διὰ τῶν σπουδαίων συγγραμμάτων του (Principes de Botanique, Jardin de Malmaison, κ.τ.λ.). [Θ.Χ.]

Βεντιμέλια (Ventimiglia ἰταλ., κατὰ δὲ τὴν ἀρχαιότητα Albium Intemelium καὶ κατὰ τὸν μεσαιῶνα Vintimilia ἢ Vi- gintimilium). Ὀχυρὰ καὶ εὐλιμένος πόλις τῆς ἰταλ. ἐπαρχίας Πόρτο Μαυρίτσιο, κατὰ τὰ πρὸς τὴν Γαλλίαν σύνορα, κατὰ τὰς ἐκ-βολὰς τῆς Ῥόγας εἰς τὴν Μεσόγειον. Κάτ. 6444 τῷ 1881. [Π.]

Βέντλεϋ (Richard Bentley). Ἑπι-φανὴς Ἀγγλὸς φιλόλογος, γενν. τῇ 17/27 Ἰαν. 1662, ἀποθ. τῇ 3/14 Ἰουλ. 1742. Σπουδάζας ἐν Κανταβρυγίᾳ καὶ ἐν Ὁξωνίᾳ, διωρίσθη τῷ 1700 μαγίστωρ τοῦ ἐν Καντα-βρυγίᾳ κολλεγίου τῆς Τριᾶδος, τῷ 1701 ἐγένετο ἀρχιδιάκονος καὶ τῷ 1717 καθηγητὴς τῆς θεολογίας ἐν Κανταβρυγίᾳ. Τῷ 1692 ἐξέ-δωκεν ἀξιολογώτατος ὁμιλίαν κατὰ τῆς ἐκείνης τῇ δὲ 1699 «Διατριβὴν περὶ τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Φαλάριδος, τοῦ Θεμιστοκλέους, τοῦ Σιακρά-τους, τοῦ Ὑδριπίδου καὶ περὶ τῶν Αἰσωπειῶν μύθων», πολλὰκις ἀνατυπωθεῖσαν καὶ μετα-φρασθεῖσαν, δι' ἣς καταπολεμεῖ τὴν γνησιό-τητα τῶν τε ἐπιστολῶν καὶ τῶν μύθων. Ἡ διατριβὴ αὕτη καθὼς καὶ ἡ ἐκδοὶς τοῦ Ὁρα- 52*

τίου (Κανταβρ. 1711, πολλάκις ανατυπωθείσα) είναι μνημεία αλτίς της κριτικής δυνάμεως και της μεγάλης πολυμαθείας του Β. Πλήν τούτων ἐδημοσίευσεν κριτικές διορθώσεις ελλήνων και ρωμαίων ποιητῶν καὶ ἐξέδωκε τοὺς ποιητὰς Τερέντιον, Φαίδρον κλπ. (Βλ. Monk, The Life of Rich. B. Assh. 1830. — Mühlly, Richard B. Assh. 1868). [Π.]

Βεντούζα, Βλ. Σίκουα.

Βεντουροχόρταρο (Β ο τ.). Κοινή ἐνομασία ἐν Κεφαλληνίᾳ Ἀρνογλυόστου τοῦ Ψύλλου.

Βεντοσχάν (Wentschan ἢ Wantschan καὶ Χάγγ-τσου-φου). Πρωτ. τῆς σινικῆς ἐπαρχίας Ταχε κιάνγ. Κεῖται παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Τακχί εἰς τὴν Σινικὴν θάλασσαν, ἔχει δὲ 80 000 κατ. καὶ σημαντικὴν ἐξοχολογίαν τοῦ. Τὸ ἐν αὐτῇ ἐμπόριον ἐπεστράφη εἰς τοὺς ξένους ἀπὸ τοῦ 1877. [Π.Π.]

Βένχα (ἡ ἀρχαία Ἀθριβίς). Κοινοπολις τῆς Κάτω Αἰγύπτου, κειμένη ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς ἐκβολῆς τοῦ Πηλουσιακοῦ κλάδου τοῦ Νείλου. Ἐπὶ τῶν Φαραῶν ἦτο ἐκ τῶν ἐπισημοτάτων πόλεων, κεκοσμημένη μεν ναυὸς καὶ ἄλλα μεγαλοπρεπῆ μνημεία. Τὰ σωζόμενα εἰρημικὰ ἐμφανίζουν ὅτι ἡ ἐκτασις τῆς πόλεως ἦτο μεγάλη μεταξὺ τῶν ἐρείπων τούτων ὑπάρχουσιν ἔχνη τῶν δύο κυριωτέρων αὐτῆς λεωφόρων, τῆς μίσης διηκούσης ἀπὸ Β πρὸς Ν καὶ τῆς ἑτέρας (τῆς καὶ εὐρυτέρας καὶ ὠραιότερας) ἐξ Α πρὸς τὴν ἐκτὴν τοῦ ποταμοῦ. Σήμερον οἱ Ἀραβες καλοῦσιν αὐτὴν Βένχα-έλ-Ἀσάλ, τὰ δὲ εἰρημικὰ αὐτῆς Τέλλ-Ἀτρίπ. Εἶναι κοινοπολις ἐμπορικὴ καὶ πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας Καλιουβίας. Ἐν Β. ὁ πρῶτος ἀντιβασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου Ἀδδὰς-Πασσάς, ἔκτισε μεγαλοπρεπὲς ἀνάκτορον, ὅπου σήμερον χρησιμεύει ὡς μέγαρον τῶν βασιλικῶν δικαστηρίων. [Γ.Π.Π.]

Βέξφορντ (Wexford) Κομητεία τῆς Ἰρλανδικῆς ἐπαρχίας Λέινστερ, εἰς τὰ ΝΑ τῆς νήσου. ἔχει ἐμβαδὸν 2333,3 τχμ. ὡν 33 % ἀρόσιμα. Τὸ ἕδαφος αὐτῆς διατέμεται ὑπὸ ὀρέων, ἅτινα ἐνδύνται μετὰ τῶν τοῦ Μικλὸδ καὶ τοῦ ΚΩ.κιν. Κατὰ τὴν ΝΔ. παραλίαν ἐκβάλλει ὁ Βαρρόου εἰς τὴν θρῆον τοῦ Βατερφορδχάδεν, καὶ τὰ κεντρικὰ αὐτῆς μέρη ἀρδεύει ὁ Σλάνεϋ, ὅστις ἐκβάλλει εἰς τὴν θρῆον τοῦ Βεξφορδχάδεν ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ Σλάνεϋ ἡ γεωργία εἶναι λίαν ἀνεπτυγμένη καὶ ἡ κτηνοτροφία ἀκαμάζει. Ἡ βιομηχανία περιορίζεται ἐν ταῖς πύλαις καὶ συνίσταται κυρίως εἰς ἐξοργίαν. Τὸ κλίμα εἶναι γλυκὺ καὶ ὁ ἀὴρ ὑγιεινόςτατος. Ὁ ἀριθμὸς τῶν κατοίκων, ὅστις τῇ 1841 ἦτο 202 033, κατῆλθε τῇ 1881 εἰς 123 587. Ἡ κομητεία ἀποστέλλει εἰς τὴν Βουλὴν 2 ἀντιπροσώπους καὶ ἡ πρωτ. αὐτῆς εἶναι. — Ἡ πρωτ. Βέξφορντ πρὸς Ν. τοῦ ἐκωνόμου αὐτῆς ὄρου, καὶ οὐχὶ με-

κράν τῶν ἐκβολῶν τοῦ Σλάνεϋ, ἔχει σταθμὸν σιδηρ. βιομηχ. καὶ ἐκπαιδευτικὰ ἱδρύματα. μεταλλικὰ ὕδατα, ἀκαμίον ἐμπόριον σιτηρῶν, κρητῶν, κτηνῶν κτλ. καὶ 12 077 κατ. [Π.Π.]

Βέβστερ (Daniel Webster). Περὶφημος πολιτικὸς ἀνὴρ τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς γεννηθεὶς τῇ 1782. Τῇ 1800 ἐγένετο δικηγόρος, τῇ δὲ 1812 μέλος τῆς Σ ο υ δ ο υ, ἀνέβη εἰς τὴν μερίδα τῶν δ ο μ ο σ π ο ν δ ι α κ ὠ ν, ἀπὸ δὲ τοῦ 1827-30 διατέλεσε μέλος τῆς Γερουσίας ἀντιπρὸς τὴν ἰσχυρὰν κατὰ τῆς ἀνθρωπικῆς μερίδος. Τῇ 1841 ἐγένετο ὑπουργὸς τῶν ἐσωτερικῶν, καὶ πρὸς τὴν τὴν τρόπον τινὰ διεύθυνον αὐτὸς τὸ ὑπουργεῖον τῇ δὲ 1845 γενόμενος πάλιν γερουσιαστὴν παρέστη ὑπὲρ μαχρὸς τῶν μαθῶν, συνήγαγον ὑπὲρ τῆς καταργήσεως τῆς δουλείας. Ἀλλὰ μετὰ τινὰ χρόνον ἐπρέσβευεν ὁλως ἀντιθέτως ἀρχὰς καὶ φρονήματα. Ἀπὸ τοῦ 1850 ἐγένετο ὑπουργὸς τὸ δεύτερον καὶ διατέλεσε τοιοῦτος μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ (1852). [Π.Κ.]

Βέερ Γουλ. Γουόλφ (Wilhelm Joseph Behr). Γεννηθεὶς τῇ 1775 ἐν Σουάτ χάιμ, ἀποθ. τῇ 1851 ἐν Βαυβέργγ. Ἦτο ἐν ἀρχῇ δικηγόρος, ἀπὸ δὲ τοῦ 1790 μέχρι τοῦ 1821 καθηγητὴς τοῦ δημοσίου δικαίου ἐν Βυρτεμβούργῳ, οὗ τῇ 1821 ἐξελέγη δὲ μαχρὸς ἀντιπολιτευόμενος πρὸς τὴν Κυβέρνησιν προσηλακισθὴν διὰ τινὰ λόγων ἐπὶ τῇ ἐορτῇ τοῦ συντάγματος ἐν Γαῖδα τῇ 1832 καὶ τῇ 1836 κατεδικάσθη εἰς εἰρήτην ἐπ' ἀόριστον ἀποφυλακισθεὶς τῇ 1839 καὶ τυχὼν πληρώσεως ἀμνηστίας τῇ 1848. Ὁ Β. ἐγραψεν: System der angewandten allgemeinen Staatslehre od. der Staatskunst. 3 τ. Φραγκφ. 1810. — Τὸ κράτιστον αὐτοῦ ἔργον εἶναι: Die Lehre von der Wirtschaft des Staates od. pragmatische Theorie der Finanzgesetzgebung und Finanzverwaltung. Λειψίχ 1822. [Ε.]

Βερακρούς (Veracruz Have). Ἐν τῶν Α. Κρατῶν τοῦ Μεξικοῦ, ἐκτενόμενον παρὰ τὴν ἀκτὴν τοῦ μεξικανικοῦ κόλπου. ἔχει ἐμβαδὸν 70,932 τχμ. καὶ 644 151 κατ. (1889). Διατέμεται ὑπὸ τοῦ μεξικανικοῦ ὁροπεδίου, παρ' ὃ καὶ τὸ ἡραττεῖον Ὀριζόβ, ἔχον ὕψος 5,450 μ. Ἀρδεύεται ὑπὸ πολλῶν ποταμῶν, ὡν τινες πλωτοί, καὶ ἔχει πολλὰς μεταλλικὰς πηγὰς, ψυχρὰς καὶ θερμὰς. Τὸ κλίμα αὐτοῦ εἶναι ποικίλον, θερμότατον καὶ νοσηρὸν ἐν ταῖς πεδιάσιν, ψυχρὸν δὲ ἐπὶ τῶν ὀρέων. Παράγει καφέ, καπνόν, σάκχαροκάλχρον, βάμβακα καὶ ἄλλα προϊόντα τῆς διασκευασμένης ζώνης. Οἱ κάτοικοι ἀνέχουσιν εἰς τὰ διάφορα ἐν Μεξικῷ στοιχεῖα εὐρωπαϊοί, μιγάδες, μαυροί, ζαμβός, ἀστέχαι, τσιναῖοι κτλ. ἀσχολούμενοι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν καὶ τὸ ἐμπόριον. Πρωτεύουσα αὐτοῦ εἶναι ἡ Τελέακ. Ἡ πόλις

Β. ἔχει λιμένα ἐπὶ τοῦ μεξικανικοῦ κόλπου, λέγεται καὶ Νέα Πόλις (Villa Nueva), καὶ Βερακρούς ἢ Ἡρωική. Συνδέεται σιδηροδρ. μετὰ τοῦ Μεξικοῦ, τοῦ Ἀλβαράδου καὶ τῆς Τελέακ. Προστατεύεται ὑπὸ τοῦ φρουρίου Ἀγίου Ιωάννου τοῦ Οὐλλοά, κειμένου ἐπὶ νηίδος, ἐν χμ. ἀπεχούσης τῆς ἀκτῆς. Ἐν τῇ θέσει τούτῃ ἀπεδιδάσθη ὁ Κορτέζ τὴν Μεγάλην Παρασκευὴν τοῦ 1519. Ἡ πόλις κατελήφθη τῇ 1838 ὑπὸ τῶν Γάλλων. τῇ 1847 ὑπὸ τῶν Ἀμερικανῶν, καὶ τῇ 1862 αὖθις ὑπὸ τῶν Γάλλων. ἔχει 7 ναύς, 4 πυργούς, λύκειον τῶν Ἀγγουστινιανῶν, τρία καλῶς διατηρούμενα νοσοκομεία, ἀμφιθέατρον, κλπ. καὶ 24, 000 περίπου κατ., ἐν οἷς πολλοὶ εὐρωπαῖοι. Τὰ κύρια αὐτῆς προϊόντα εἶναι ἄργυρος, χρυσός, καφέ, σάκχαρον, βαμβάλλον, δερμάτα καὶ καπνός. — Τὸ ἐκωνόμου διαιρέσιμα ἔχει 18 708 κατ. [Π.Π.]

Βερανζέρος (Pierre Jean de Béranger). Ἐκδοξὸς ἀσματογράφος τῆς Γαλλίας, γεν. τῇ 8/10 Αὐγ. 1780 ἐν Παρισίοις ἐκ πτωχῶν γονέων καὶ ἀποθανὼν αὐτοῦ τῇ 4/16 Ἰουλίου 1857. Ἀνατραφεὶς ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, πτωχοῦ ῥάπτου, ὁ Β. εἰσῆλθε ὡς ὑπηρέτης ἐν τινὶ ξενοδοχείῳ, κατὰ δὲ τὸ 11ον τῆς ἡλικίας του ἔτος ἤρχισε νὰ μαθητεῖ παρὰ τινὶ βιβλιοδέτῃ, ὅστις, συμπληρώσας τὴν παιδείαν τὴν εὐρύαν καὶ φιλομαθῆσαν του εἰσῆγαγεν αὐτὸν εἰς τὸ «πατριωτικὸν Ἰνστιτούτον». Ἐνταῦθα ἔμαθεν ὁ Β. νὰ ὀρθογραφῇ καὶ ἔσχε τὰς πρώτας ιδέας περὶ ὕμνων καὶ στιχογραφίας. Ἡ πρὸς τὴν ποιήσιν κλίσις του ἡδύναεν ἐπὶ καλλόν, ἀρ' ὅτου, ἐπανελθὼν εἰς Παρισίους τῇ 1797, κατάρθωσε νὰ εἰσχωρῇ πότε καὶ ποτε εἰς τὸ θέατρον καὶ νὰ βλέπῃ παριστανόμενα τὰ ἔργα τοῦ Μολιέρου. Ἀπὸ τῆς κατατροχούτης αὐτὸν πενίας καὶ ἀπὸ τῆς ἀποφάσεως νὰ συντακταρτῇ εἰς Ἀγγυκτον ἔσωσεν αὐτὸν ἡ μέγχοφυγία τοῦ γερουσιαστοῦ Λουκιανοῦ Βαυβάρτου, ὅστις γνωρίσας τὰ λυρικά τοῦ Β. ἐκλήμια, ἐξέχωρσεν ὑπὲρ αὐτοῦ τὴν ἐτήσιον μισθὸν, ὃν ἐλάμβανεν ὡς μέλος τοῦ Ἰνστιτούτου. Μετὰ τὴν ἀναδιοργάνωσιν τοῦ πνευματικοῦ εἰς φίλοι τοῦ, ἀποτυγχόντες νὰ ἀναβιῶσιν τὸν Β. καθηγητὴν αὐτοῦ, τὸν διώρισαν εἰς δευτερευούσιν τινὰ θέσιν ἐν τῇ γραμματικῇ, ἐνὸς ὁ ποιητῆς ἔμεινεν ἐργαζόμενος μέχρι τοῦ 1821. Τὴν φήμην αὐτοῦ ὡς λαϊκοῦ ψάλτου (chansonnier) ἐδημιούργησεν ὁ Η. δὲ τοῦ πατριωτικοῦ ἔσματος «Ὁ βασιλεὺς τοῦ Γάλλου», ἀλλ' εἰς τὴν ὕψιστην περὶ τῆς διέτης του ἀνῆλθεν ὁ ποιητῆς μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν Βουρβωνιδῶν, ὁπότε τὴν Μοῦσιν αὐτοῦ ἐνέπνεον αἱ τύχαι τῆς Γαλλίας. Ἀγλωτῆς τέως τοῦ Ἀνακρέοντος ὁ Β. ἐγένετο τῶρα ὁ Τυρταῖος τοῦ φιλελευθέρου κόμματος καὶ ὡς τοιοῦτος ἐξῆλκε μεγίστην ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς κοινῆς γνώμης. Τὰ ποιήματά

του, γεγραμμένα εἰς δημῶδες ὕφος, ἐγένοντο ἀνάρπαστα μάλιστα ἐκδοθέντα, καὶ μῆτε αἱ ἐπιτιμήσεις τῶν προειστημένων του, μῆτε αἱ καταδιώξεις καὶ φυλακίσεις καὶ αἱ βαρεῖαι χρηματικαὶ ποιναὶ ἔσχον τὴν δύναμιν νὰ ἀνακόψωσιν τὴν παρηρσίαν καὶ τόλμην τοῦ φιλοπατρίδος ψάλτου. Εἰς τὴν ἐπανάστασιν τοῦ Ἰουλίου 1830 ὁ Β. διεδραμάτισεν ἐνεργότατον πρόσωπον, ἀπεποιήθη ὅμως τὰς θέσεις καὶ τὰ ἀξιώματα, τὰ ὅποια οἱ φίλοι του προέτειναν αὐτῇ ἀποθεομένου ὑπὸ τοῦ λαοῦ. Οὐτε μὲλος τῆς Ἀκαδημίας ἐδέχθη νὰ γείνη, οὐτε μὲλος τῆς Συντακτικῆς συνέδου μετὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ Φεβρουαρίου 1848. Κατὰ τὸ 1837 ὁ ἐκδοξὸς αὐτοῦ Manuel ἐκληροδότησεν εἰς τὴν Β. ἐτήσιον εἰσόδημα 8,000 φρ. Ἐπὶ μακρὸν δὲ χρόνον ἐξῆλθε ὁ Β. εἰς τὸ ἐξοχικὸν αὐτοῦ κτήμα ἐν Πασσὺ καὶ μάλιστα τῇ 1852 ἐπανῆλθεν εἰς Παρισίους, ὅπου διέτριψε μέχρι τοῦ θανάτου του. Ὁ Β. ἔγνω νὰ κρούσῃ ἐκείνας ἀκριβῶς τὰς χορδὰς, αἱ ὁποῖαι εὗρισκον τὴν ζωηροτάτην ἡγίαν ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ ἔθνους αὐτοῦ εἰς τοῦτο δ' ὀφείλει πρὸ πάντων τὴν ἐκτακτὴν δημοτικότητα, δι' ἣς σπανίως ἐτεμήθησαν ἄλλοι ποιηταὶ ἐν τῷ κόσμῳ. Ἄν ὑπάρχει ἡλικία ἡ κοινωνικὴ τάξις, ἡ ὁποία νὰ μὴ ἔχῃ ἀνὰ στόμα τοῦ Β. τὰ τραγούδια. Ὁ δὲ Β. εἶναι ὁ μέγιστος τραγουδοποιὸς τῆς Γαλλίας καὶ ὁ πρῶτος ἔθνομας αὐτῆς ποιητῆς. Τὰ ἔσματά του εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πατριωτικῶν γένους ἐμπαίζοντα τοὺς ἐναντιομενόμενους εἰς τὰς προόδους τῶν φιλελευθέρων, λαϊκῶν ἢ κληρικῶν, ἢ περιστρέφονται περὶ σύγχρονα γεγονότα, ὀλίγα δὲ μόνον ἐξ αὐτῶν εἶναι ἀπηλλαγμένα τῆς πολιτικῆς χροιάς. Τὰ πλεῖστα εἶναι γεγραμμένα μετ' ἀπεριγράπτου χάριτος καὶ ἀξιαγάστου ἀφελείας, ἡρ' ὅτις ὁποῖα ἀπείκτως παραδίδεται καὶ ἀνεμνέμενος τινὰς ἀστεισμούς τοῦ ψάλτου. Συνεχῶς δ' ἐξῆλκεται ὁ ποιητῆς εἰς εὐγένειαν ὕμνων καὶ ὕμνων ἰδεῶν, τὰ ὅποια τάσσονται τὴν Β. πρὸς τὸ πλεῖστον τῶν μεγίστων λυρικῶν τοῦ κόσμου. Εἰς τὸ εἶδος τοῦτο ἀνήκουσι τὰ ποιήματα: La sainte alliance des peuples. Les hirondelles. Les enfants de la France. Les adieux de Marie Stuart, καὶ Mon habit. Χάρη τῶν σημαντικῶν τούτων τέκνων τῆς τοῦ Β. Μουσῆς ληρμονοῦνται ἀκροαθόμενα καὶ τοῦτ' αὐτὸ ἀνδράτινα τοῦ Η. στιχογραφήματα, πρὸς τὰ ὅποια ὅμως ἐκείνος ἔτρεφεν ἐξιδίαισταν ἀγάπην. Ἐν τοῖς ποιήμασιν αὐτοῦ κατακλύγονται καὶ τινὰ ἐλέγχοντα διάπτρον φιλελληνισμὸν καὶ συμπέθειαν πρὸς τὰ θειοπαλήμματα τῶν ἀγωνιζομένων Ἑλλήνων (le voyage imaginaire, Psara κτλ.), ὡς ἐνδοπρὸς ὁ Β. εἶχε τὰ μάλιστ' ἀγαθὸν καὶ χρηστὸν καὶ ἀδέκαστον χαρακτῆρα. Ἡ πληρεστάτη τῶν ἔργων του ἐκδοσις εἶναι ἡ ὑπὸ τῶν Perrotin τῇ 1857 ἐν Παρισίοις γενομένη. [Γ.Μ.Β.]

Βεράρ (Berar). Ἐπαρχία τῶν ἀγγλικῶν Ἰνδιῶν, κειμένη εἰς πλ. 20° 15'—21° 40' Β καὶ Μ. 76°—78° 2' Δ Γρῆν. Ἔχει ἐμβαδὸν 45,870 τετρ. καὶ 2 672 673 κατ. (1881), κυριωτέρως δὲ πόλεις τὴν Ναγπούρ καὶ Ἐλιτ-σπούρ. Ἐδαφος λίαν εὐφορὸν, παράγον διηγη-τριακοὺς καρπούς, ἰνδικὸν κτλ. Τὸ Β ὑψήρ-ξεν ἐπὶ μακρὸν ἀνεξάρτητον κράτος, εἰτα κατεκτήθη ὑπὸ τῶν Μωχαμεθανῶν. Οἱ Ἀγγλοὶ κατέλαβον αὐτὸ τῇ 1817. [Π.Π.]

Βεράρδος (Fr. Berard). Γάλλος ἱατροφιλόσοφος γενν. ἐν Μομπελλιῇ τῇ 1789, ἀποθ. τῇ 1828. Τούτου πολὺν εὐήγειρε θέρου-δον καὶ ἀξία ἀναγνώσεως ἀπομένει ἡ «Διδα-σκασία περὶ τῶν σχέσεων τοῦ σώματος μετὰ τῆς ψυχῆς» (Παρις. 1823). Διὰ ταύτης ἐπι-χειρεῖ ν' ἀποδείξῃ ὅτι διὰ μένου τοῦ συνδυα-σμοῦ τῆς φυσιολογίας μετὰ τῆς ψυχολογίας δύναται τις νὰ ἐπιτύχῃ πορίσματα ἀσφαλῆ καὶ ἐξίσου ἀπέχοντα ἀπὸ τῆς πλάνης τῶν τε ὑλι-στῶν καὶ τῶν λεγομένων πνευματιστῶν (Spi-ritualistes). [P.]

Βέρας (Augusto Vera). Ἰταλὸς φιλό-σοφος ἐκ τῶν συγχρόνων, γενν. τῇ 1813 ἐν Ἀμελίας τῆς Οὐμβρικῆς, ἀποθ. τῇ 1/13 Ἰουλ. 1885 ἐν Νεαπόλει. Ἐσπούδασεν ἐν Ῥώμῃ καὶ Παρισίοις, διδάξας δ' ἐπὶ 13 ἐτὴ ὡς δημό-σιος καθηγητὴς τῆς φιλοσοφίας εἰς διαφόρους τῆς Γαλλίας πόλεις, καὶ τελευταῖον ἐν Παρι-σίοις, ἀπεχώρησε τῇ 1851 εἰς Ἀγγλίαν παραιτηθεὶς τῆς θέσεώς του, ἐπειδὴ ἤρθανετο ἑαυτὸν περιοριζόμενον ἐν τῇ ἐλευθερίᾳ τῶν ἰδεῶν του. Ἐπιστρέψας εἰς Ἰταλίαν τῇ 1860 διωρίσθη καθηγητὴς τῆς φιλοσοφίας ἐν Μιλάνῳ, καὶ μετὰ ἐν ἑὸς ἐν Νεαπόλει. Ὁ Β. ἐξέδωκε πολλὰ φιλοσοφικὰ βιβλία εἰς γαλλικὴν, ἀγγλι-κὴν καὶ ἰταλικὴν γλῶσσαν, ἰδίᾳ ἐρμηνευτικὰ καὶ κριτικὰ τῆς ἐγγεληνῆς φιλοσοφίας. Μεί-ζονας ὁμῶς ὑπηρεσίας παρέσχε ἐν τῇ ἐπι-στήμῃ μεταφράσας τὰ ἔργα αὐτοῦ τοῦ Ἑγέ-λου εἰς τὴν γαλλικὴν γλῶσσαν, καὶ πλουτίσας αὐτὰ διὰ πολυτίμων εἰσαγωγῶν καὶ σχολίων. Ἀγγλιστὶ συνέγραψεν τὰ Περὶ θεωρητικῆς καὶ ἐμπειρικῆς ἐπιστήμης (Λονδ. 1856) καὶ εἰσαγωγὴν εἰς τὴν θεωρητικὴν λογικὴν καὶ τὴν φιλοσοφίαν. [Γ.Μ.Β.]

Βεράτια. Οὕτω καλοῦνται τὰ ἐπίσημα σουλτανικὰ διατάγματα (ἱερά Β, ἐκ τοῦ ἀραβ. Βεράτ σημαίνοντος ἔγγραφον ἐπίσημον, δίπλω-μα), τὰ διδόμενα τῇ πατριάρχῃ καὶ τοῖς ἀρχιε-ρεῦσιν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις καὶ περιέχοντα τὰ δικαιώματα καὶ τὰ προνόμια, ὧν ἀπολαύουσιν ἐν τῇ κρᾷ. Πρῶτον τοιοῦτον Β. κατὰ τὴν κοινὴν παράδοσιν ἐδόθη ὑπὸ τοῦ Πορθητοῦ Μεχμέτ Β. τῇ πρώτῃ μετὰ τὴν ὀλῶσιν πα-τριάρχῃ Γενναδίῳ. Κατὰ τινες γνώμας, τῶν Β. ἡ ἀρχὴ εἶναι μεταγενεστέρη καὶ ἐδίδοντο ταῦτα κατὰ πρῶτον τοῖς ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἀρχιερεῦσι πρὸς πρεσβυσίαν αὐτῶν ἐναντίον τῶν κατὰ τὰς

ἐπαρχίας τιμαριούχων καὶ κατὰ τὸ παράδειγμα τούτων ἐδόθη καὶ τῇ πατριάρχῃ Κωνσταντι-νουπόλεως καὶ τοῖς λοιποῖς πατριάρχεσι. Κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν Ἱρλικῶν διδόνται νῦν Β. εἰς τοὺς ὀρησκευτικούς ἀρχηγούς καὶ τῶν λοιπῶν ἐν Τουρκίᾳ ἀνεγνωρισμένων χρι-στιανικῶν κοινοτήτων, τῇ δὲ 1890 ἐδόθησαν καὶ εἰς ἐπισκόπους τινὰς τῆς σχηματικῆς βουλγαρικῆς ἐκκλησίας ἐν τῇ Ὑ Μακεδονίᾳ. [Π.Κ.]

Βεράτιον ἡ Μπεράτ (Βηρυτὸς καὶ Βελά γράδ ἄλδαν. (ἐλληνιστὶ Βελέγραδον) ἡ τουρκ. Ἀρναουτλούκ Μπελιγράτ (Ἀλβανικὸν Βελέ-γράδιον). Πόλις τῆς μέσης Ἀλβανίας, πρω-τεύουσα ἐμῶνιμου ἐπαρχίας, ὑπαγομένης εἰς τὸ βιλαέτιον τῶν Ἰωαννίνων, ἀπέχουσα 16 ὁρᾶς 16 τῶν Ἰωαννίνων. Κεῖται ἐν γραφικῇ θέσει, ἐν κλειστωρείᾳ, σχηματιζομένη ἐκ τῶν Δ διακλαδώσεων τοῦ ὄρους Τεμέρ (τοῦ Τημέ-ρου τῶν βυζαντινῶν), δεσπόζοντος τῆς πέριξ χώρας (ὕψ. 1660 μ.). Διαιρεῖται δ' εἰς δύο τμήματα, τὴν ἀκρόπολιν καὶ τὴν κάτω πόλιν, ἣν διχάζει ὁ ποταμὸς Ἀψος (Μπερατινός) ἐν τῇ ἀκρόπολει (Κάστρο), τῇ συναπτομένῃ ταύτῃ συνοικίᾳ Περὴ καὶ ἐν ἄλλαις τρεῖς συνοικίαις τῆς πόλεως οἰκοῦσι χριστιανοὶ ὁρ-θόδοξοι Ἀλβανοὶ Τόσκι, ἐν δὲ ταῖς λοιπαῖς συνοικίαις μουσουλμάνοι Ἀλβανοὶ. Ἔχει (τῇ 1888) 13 600 κατ. (ὧν 4 000 χριστιανοί), ἀσφαλόμενους εἰς τὸ ἐμπόριον, τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν.—Ἡ πόλις αὕτη ἐκτί-σθη, ὡς τινες εἰσάγουσιν, ἐπὶ Θεοδοσίου τοῦ Β', κληθεῖσα Πουλχερίουπολις, κατὰ δὲ τὴν Σωζομένην καὶ Βηρυτὸς κατέλαβε δὲ τὴν θέ-σιν τῆς κατασκαφείσης ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων μακεδονικῆς πόλεως Ἀντιπατρίας. Ὑπὸ τῶν βυζαντινῶν ἀπὸ τοῦ Π' αἰῶνος καλεῖται Βε-λέγραδον ἢ Βαλάργριτα, λαβούσα τὸ ὄνομα τοῦτο, σχηματίζον λίαν πόλιν, παρὰ σλαβικοῦ τινος ἔθνους. Νικηφόρος ὁ Γρηγοράς λέγει τὸ φρούριον τῶν Βελέγραδων «ὕψηλόν καὶ ὡς εἰ-πεῖν ὑπερνήφελον» ἐξαιρῶν αὐτῷ μετὰ πολλῆς ὑπερβολῆς τὸ ἐπικαιρον τοῦ τόπου, διότι καί-τοι ἡ ἀκρόπολις εἶναι ὕψηλὴ καὶ ἀπόκρημνός πρὸς τὸ μέρος τοῦ Ἀψου, ὅμως ἐνεκα ἑλλεί-ψεως ὕδατος ἐν αὐτῇ καὶ τῶν ἀσθενῶν δυχρω-μάτων τῆς ἀνέκαθεν ἥτο εὐχείρωτος. Ἐν ἔτει 1205 κατέλαβε τὸ Β. μετὰ τῶν ἄλλων Ἰλ-λυρικῶν πόλεων ὁ Μιχαὴλ Κομνηνὸς Ἀγγε-λος τῇ 1281 ἐπολιόρκησεν αὐτὰ ὁ Οὐγγων Πρίγκης Σολυμᾶς, στρατηγὸς Καρλίου τοῦ Ἀνθόγγαικου, ἀλλ' ἐγκαίρως διέλυσε τὴν πο-λιόρκιν, κατατροπώσας τοὺς πολεμικούς ἐ-δεσπότες Μιχαὴλ ὁ Ἀγγεῖλος. Τῇ 1385 ἐπα-ναστᾷται Ἀλβανοὶ ἐδῶν τὴν περὶ τὰ Β. χώ-ραν, καθυπέταξε δ' αὐτοὺς ὁ αὐτοκράτωρ Ἀν-δρόνικος. Τῇ 1346 κατέλαβεν τὰ Β. ὁ κρᾷ-λης τῆς Σερβίας Στέφανος, τῇ δὲ 1440 περι-ῆλθον εἰς τοὺς Τούρκους. Κατὰ τὰ μέσα τοῦ

παρελθόντος αιώνα ἦρχον ἐν Β. 5 Κῶν πει-
 ας, οὗ τὴν θυγατέρα ἔλαβε γυναίκα, προτι-
 μύβεις τοῦ Ἀλῆ πασᾶ, ὁ Ἰμβράημ πασᾶς.
 Τούτων δὲ κατεπολέμουν ὁ Ἀλῆς καὶ διὰ
 τοῦ ἐπιφανοῦς Βερατίνου Ὁμέρ Βριόνη ἐξ-
 ὠψε τῆς ἀρχῆς, καταλαβὼν τὸ Β. (1810),
 οὗ πασᾶς μετὰ δύο ἔτη ἀνεγνώρισθ' ὑπὸ τῆς
 Πύλης Μουκτάρ ὁ υἱὸς τοῦ Ἀλῆ, γαμβρὸς
 τοῦ Ἰμβράημ. — Ἐκκλησιαστικῶς τὸ Β. εἶναι
 ἐδρα μητροπόλεως, εἰς ἣν συνεχωινεύθησαν αἱ
 παλαιότεραι ἐπισκοπαὶ Πουλχερίουπόλεως,
 Σπαθίας καὶ Μουζακίας, Γραδίτσιου, Ἀπολ-
 λωνίας, Αὐλῶνος καὶ Κανίνης ἡ Γ'λαδινίτσας.
 Ἡ μητρόπολις αὕτη ὑπέκειτο πρότερον εἰς
 τὴν αὐτοκέφαλον ἐπισκοπὴν Ἀρχιδίος, ἥς καταρ-
 τήσεως (1767) ὑπῆχθη εἰς τὸ πατριαρχεῖον
 Κωνσταντινουπόλεως. Ὁ μητροπολίτης Β. φέ-
 ρει νῦν τὸν τίτλον Βελεγράδων Κανίνης καὶ
 Σπαθίας, ὑπέρτιμος καὶ ἑξαρχος πάσης Ἀλ-
 βανίας. (Βλ. Α. Δ. Ἀλεξάνδρην μητροπολίτου,
 Σύνοδος ἱστορικὴ περιγραφή τῆς μητροπόλεως
 Βελ. Κέρκυρα, 1868). — Ἡ ἐπαρχία Β. ἀπο-
 τελεῖται νῦν ἐκ 301 χωρίων, ἀραιῶς δ' οἰκου-
 μένη ἔχει πληθυσμὸν (τῷ 1888) 105 090 κατ.,
 μὲν 78 185 μουσουλμᾶνοι καὶ 26 905 χριστι-
 ανοὶ ὁρθόδοξοι. [Π.]

Βερατρίνη (Χημ.) (Veratrine) ἁλ-
 καλοειδές, $C_{22}H_{33}NO_9$, εὐρισκόμενον εἰς τὰ
 διάφορα εἶδη τοῦ ελληόρου π.χ. βεράτρου τοῦ
 λευκοῦ (V. album), ἰδίως δὲ εἰς τοὺς σπό-
 ρους τῆς *Sabadilla officinalis*, ἐξ ὧν ἐκχυ-
 ρίζεται δι' ἄρα σπᾶτον ὕδροχλωρικοῦ ἐξέως.
 Ἰνε λευκὴ κρυσταλλικὴ κίνησις ἐξηγητικῶς.
 σάτη, καυστικῆς γεύσεως. Ἰνε ἀδιάλυτος εἰς
 ὕδωρ, διαλυτὸς εἰς οἶνονπνευμα καὶ αἰθέρα, τή-
 νεται εἰς 115°. Περὶ τῆς χρήσεως αὐτῆς ἐν τῇ
 ἱατρικῇ βλ. κατωτέρω. [Ο.Α.Ρ.]

Βερατρίνη (Φαρμακολ.) Ἡ Β.
 εἶναι ἐκ τῶν δραστηκινῶν δηλητηρίων. Ἀνα-
 σπαθίσια εἰς τὴν ῥίνα φέρει σφοδρὸς πταρ-
 μός, ἐπίστασιν καὶ κόρυζαν, εἰσπνευσθεῖσα δὲ
 γεννᾷ ξηράν, σπασμωδικὴν καὶ ἐπιμένον βήχα.
 Ἐσω δὲ ληρθεῖσα διὰ τοῦ στόματος προκαλεῖ
 ἀφθονίαν σιέλου, ναυτίαν καὶ ἐμέτους καὶ ὑπερ-
 κίνησιν μετὰ κυλικῶν, συμπτώματα ἅτινα
 παρουσιάζονται καὶ δι' οἰσθητικῆς ἄλλης ὁδοῦ
 καὶ ἂν ἦτορ εἰσαχθῇ εἰς τὸν ὄργανισμὸν ἡ Β.
 Ἀλλ' ἡ κυρία καὶ ἰδιόζουσα τῆς Β. ἐνέργεια
 δι' ἣς διακρίνεται πάντων τῶν ἄλλων δηλητη-
 ρίων, εἶναι ἡ ἐπὶ τῆς σαρκὸς τῶν προαιρετι-
 κῶν μυῶν. Οἱ προαιρετικοὶ μύες μετὰ περίσσειαν
 διεγέρσεως καταλαμβάνονται ὑπὸ σπασμῶν
 καὶ κλόνων, οὗς ἐπικολουθεῖ πρᾶξις. Ἡ
 τῆς καρδίας λειτουργία σφοδρὰ ἐπιβραδύνεται.
 Ἐπὶ δόσεων τοξικῶν ὁ θάνατος ἐπέρχεται ἐξ
 ἀσφυξίας, διὰ πρᾶξις τῶν εἰσπνευστικῶν
 μυῶν, εἴτε ἐκ συγκοπῆς διὰ πρᾶξις τῶν
 μυϊκῶν ὅσων τῆς καρδίας. Ἐπὶ δόσεων δὲ φαρ-
 μακευτικῶν ἐπέρχεται ἀπλῶς ἐπιβράδυνσις

καταπνοῆς καὶ τῆς ἀναπνοῆς, ἐξ οὗ μεί-
 ωσις τῆς ζωικῆς θερμότητος καὶ ἡ ἀντιφλο-
 γιστικὴ τῆς Β. ἐνέργεια.

Ὑπαγορεύεται πρὸς τὸν δῆν τῶν ἄρθρων
 ρευματισμὸν, τὴν πνευμονίαν, διαφόρους νευ-
 ραλγίας καὶ ὡς διουρητικὸν πρὸς ὕδρωπας.
 Ἀλλὰ τὰ εἰσαχθέντα ἐπ' ἐσχάτων εἰς τὴν θε-
 ραπευτικὴν διάφορα κινδύνων ἀντιπυρετικά καὶ
 ἀντινευραλγικά φάρμακα παρηγγώνισαν τέλειον
 τὴν χρῆσιν τῆς Β., φαρμάκου τόσον δηλητηρίου.

Δίδεται ἐσωτερικῶς εἰς καταπότις ἡ σφαί-
 ρία μέχρις $\frac{1}{2}$ σιτ. δι' ἡμέρας, ἐξωτερικῶς
 δὲ εἰς αἰοίην (1:180) ἢ ἐν οἶνονπνευματώδεϊ
 διαλύσει (1:150). Ἀσύμμετα πρὸς τὴν χρῆσιν
 τῆς Β. φάρμακα εἶναι ἡ ταυνίνη, τὸ ἰωδιον,
 τὸ χλωρίον, τὸ βρώμιον, καὶ ἄλλα, ἀντίδοτα
 δὲ χημικὰ τὰ διαφώδη καὶ τὰ ἰωδιούχα. [ΒΠ.]

Βεράτρον (Βοτ.), *Veratrum L.*,
 γένος φυτῶν τῆς οἰκογεν. τῶν Κολοκινθῶν.
 Εἶδη εὐάριθμα ἐν ὁρεινῶς τῆς Εὐρώπης φύο-
 μενα. Τὸ Β. τὸ λευκὸν (V. album L.)
 εἶναι ὁ ἑλ λ έ δ ο ρ ο ς ὁ λευκὸς τοῦ
 Διοσκουρίδου, τὸ ῥίζωμα φαρμακευτικὸν ἐνέχον
 τὴν Βερατρίνην (βλ. λ.). Ἐν Ἑλλάδι
 δὲ σπάνιον ἐπὶ τῆς Οἴτης καὶ ἀφθονώτερον ἐπὶ
 τοῦ Πίνδου, κοινῶς Στερογάνη καλοῦ-
 μενον [Θ.Χ.]

Βεραυνέτης ἀποτελεῖ σμικρὰ φύλλοειδῆ
 συσσωματώματα, ἔχοντα σκλ. = 2, εἰδ. βάρ = 2.
 87... 2,98, χρῶμα ὑακινθόχρουν ἢ καστανό-
 χρουν καὶ λάμψιν μαργαριτοειδῆ. Γραμμὴν
 δίδει κερτίνη. — Εἶναι ὁ β ρ ο μ ι γ ε ς δ ε ξ υ -
 φ ω σ φ ὁ ρ ω μ α σ ι δ ῆ ρ ο υ, ἐμπιέχων
 28,65 ἀξυψώρορον, 21,6 βρεῖδιον πιδήρου καὶ
 16,55 ὕδωρ. Τήκεται ὑπὸ τῆς φλογὸς τοῦ αὐτοῦ,
 χρωματίζων τὴν ἐξωτ. φλόγα κυανοπρασπινῇ.
 Ὑπὸ ὕδροχλωρίου ἀπορρευστοῦται. [Κ.Μ.]

Βέρβα. Χωρίον τῆς ἐπαρχίας Φιλατῶν
 τοῦ βιλαετίου Ἰωαννίνων, ἔχον 650 κατοίκους
 Ἀλβανούς μουσουλμᾶνους τῷ 1888. [Π.]

Βέρβαινα. Πρωτεύουσα τοῦ δήμου Βερ-
 βαινῶν τῆς Κυνουρίας, ἀπέχουσα 1 ὥρ. ΝΑ
 τῶν Δολιχῶν. Κᾶτ. 834 τῷ 1889. Ἡ κώμη
 αὕτη εἶναι δυομηστὴ διὰ τὴν συγκροτηθεῖσαν
 μάχην τῇ 23 Μαΐου 1821, δόλγας ἡμέρας
 μετὰ τὴν ἐν Βαλτετσῇ. Πεντακισχιλίοι περί-
 που Τούρκοι, ἐν οἷς καὶ οἱ Βαρδουνιώται Ἀλ-
 βανοὶ ὑπὸ τὸν Ῥουμπήν, μετὰ πυροβολικοῦ
 ἐξεστράτευσαν κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐκ
 Τριπόλεως, σκοποῦντες νὰ διαλύσωσι τὸ ἐν
 Βερβίνῳ στρατόπεδον τῶν Ἑλλήνων (2 πο-
 ῦσαν ἐστρατοπεδούμενοι 2 500 περίπου) καὶ
 νὰ μεταβῶσιν εἰς Μιστράν. Ἀλλ' ὁ Νικητα-
 ρὰς πορευόμενος μετὰ 150 στρατιωτῶν εἰς
 Ἄργος καὶ μαθὼν τὴν προέλασιν τῶν ἐχθρῶν,
 ἐπνῆλθεν εἰς Δολιχὰν, ὅπως ἀνακόψῃ τὸν
 δρόμον αὐτῶν, καὶ χωριώθη εἰς τὰς οἰκίας
 τοῦ χωρίου μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν ἀνδρῶν, εἰς
 οὗς προστεθῆσαν καὶ ὑπὲρ τοὺς 100 Κυνου-

ρεις. Καί τμήμα μὲν τοῦ ἐχθρικοῦ στρατοῦ ἐπολιόρχησε τὸν Νικηταράν, τὸ δὲ λοιπὸν προήλασε κατὰ τῶν Βερβαίνων. Ἀποκρουσθέντες δ' ὑπεχώρησαν εἰς Τρίπολιν μετὰ τῶν πελοποννησίων τὸν Νικηταράν, ἀπολέσαντες 200 νεκροὺς καὶ πολλοὺς τραυματίας. [Π.]

Βερβαίνων δῆμος. Δῆμος τῆς ἐπαρχ. Κυκουρίας, ἐν τοῖς μεθορίοις τῶν ἐπαρχ. Μαντινείας, Κυκουρίας καὶ Λακεδαιμόνος. Ἀποτελεῖται ἐκ τῆς πρωτεύουσας Βερβαίνων καὶ τῶν χωρίων Κούτρους καὶ Πηγαδῆ. Κάτ. 1 218 οἱ πλείστοι γεωργοί. Ἔχει 2 δῆμ. σχολ. ἀρρένων. [Π.]

Βερβάς (Verbas). Ποταμὸς τῆς Βοσνίας, πηγάζων ἀπὸ τῆς Ἐρζεγοβίνης (παρὰ τὴν Ζέκ Πλάνιναν) καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸν Σάβον μετὰ ῥοὴν 170 χμ. εἶναι πλωτὸς ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν αὐτοῦ ἄχρι τοῦ Σερπάκ. [Π.Π.]

Βερβάσκον (Βοτ.), Verbasum L., γένος φυτῶν. Βλ. Φλόμος.

Βερβένα (Βοτ.), Verbena L., καὶ Βερβενώδη, Berbenaceae, γένος καὶ οἰογένεια φυτῶν, βλ. λ. Ἱεροβοθάνη καὶ Ἱεροβοτανώδη. [Θ.Χ.]

Βερβέρα (Berbera). Πόλις τῆς Ἀφρικῆς ἐν τῇ κόλπῳ τοῦ Ἄδεν καὶ παρὰ τὰ ὄρη τῶν Σομαλῶν. Κέντρον συναντήσεως τῶν ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ καρραῶν, ἐμπόριον κόμμεως, λιθάνου, ἄλλοτε δὲ καὶ δούλων. Κατέχεται ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν. [Π.Π.]

Βερβέρ-Δάρ (Berber-Dar). Χώρα τῆς Ἀφρικῆς ἐν τῇ Νουβίᾳ, παρὰ τὴν ἀνατολικὴν ὄχθην τοῦ Νεῖλου καὶ πρὸς Β τοῦ ποταμοῦ Ἀτῆρα, ἔχει ἑμῶν. πρωτ. καὶ 20 000 περίπου κατ. [Π.Π.]

Βέρβερι (Ζωολογ.) (Avicula καὶ Meleagrina margaritifera). Μαλακίον διθυρὸν τῆς ὀρυζίας τῶν λεπιδόβραγχων τῆς τάξεως τῶν Πελεγοπόδων. Αἱ θύραι τοῦ ὅστρακου τοῦ ζώου τούτου εἶναι σχεδὸν ἴσαι πεπιεσμέναι, τὸ ὅπισθιον ὡτεὶν αὐτοῦ βραχύ, οἱ δὲ ὀδόντες τοῦ γιγλῆματος ἀόρατοι παρὰ τοῖς ἀκμαιοῖς, καταφανέστατοι παρὰ τοῖς νεαροῖς. Τὰ ὅστρεα ταῦτα εἶναι γνωστὰ ὑπὸ τὸν ὄνομα μαργαριτοφόρα. Βιοῦσι δ' ἐν βυθῷ ποικίλλοντι ἀπὸ 8—20 μέτρων. Οἱ μαργαρίται εὐρίσκονται μετὰ τῶν μανδύου καὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τοῦ ὅστρακου· ἐκεῖ καὶ εἰναι ἐλευθεροί. ὅσοι ἐκ τούτων διατελοῦσι κακοκλήμειναι εἰς τὸ ὅστρεον ἔχουσι σχῆμα ἀκανόνιστον. Τὰ γνωστότερα μέρη ἀλλειρίας τῶν μαργαριτοφόρων ὀστράκων εἶναι: ὁ Περσικὸς κόλπος, ἡ θάλασσα τῆς Κεϋλάνης, ἡ τοῦ ἀκριωτέρου Κομορίνου ἐν τῇ νοτίῳ τῆς Ἰνδικῆς, ἡ θάλασσα τοῦ Σουλοῦ, τῶν δυτικῶν καὶ βορείων ἀκτῶν τῆς Ἀστραλίας, τῶν δυτικῶν τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῶν νήσων τῆς Ἑταιρείας (Πωμοτοῦ, Γαμδιέ). Τὸ ὄνομα Βέρβερι τοῦ ὀστρέου τούτου εἶναι πα-

λαιὸν ὡς καταφαίνεται ἐκ τινος χωρίου τοῦ Ἀθηναίου (I^η, § 15). [Ν.Α.]

Βερβερίν (Berberia, Berberei). Χώρα τῆς βορείου Ἀφρικῆς περιλαμβάνουσα τὰ κράτη τῆς Τριπόλεως, τῆς Τύνιδος, τῆς Ἀλγερίας, τοῦ Μαρόκκου καὶ τοῦ Σιδυγισσά. ἦτοι ἀπασαν τὴν μετὰ τὴν Σαχάρας, μέσης Αἰγύπτου καὶ Ἀτλαντικοῦ χωρὸν, καὶ ἀποτελοῦσα τὸ σπουδαιότερον μέρος τοῦ Μαγρηίδ. Τὰ ἑμβαδὸν αὐτῆς υπολογίζεται πλεον τῶν 1,702, 000 χμ. Ὑπὸ φυσικὴν ἐποψιν ἡ χώρα τοῦ Ἀτλαντος δύνανται νὰ θεωρηθῇ ὡς ὁ μετὰ τὴν Εὐρώπης καὶ Ἀφρικῆς κρίκος, μετέχουσα τῆς φύσεως ἀμφοτέρων. [Π.Π.]

Βερβεριδωδῆ (Βοτ.), Berberideae, οἰογένεια Δικοτυλιδῶνων Ἐπιθαλαμίων φυτῶν. Ἀνθὸν σπονδυλωτὰ, κύκλοι ἐκ 2 ἢ 3 φυλλαρίων συνιστάμενοι, κάλυξ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ στεφανοειδής, στήμονες ἀναιγόμενοι διὰ θυρίδων, ὑπερὸς εἰς ὠχρὰ πλείονα, καρπὸς ῥάξ, σπέρματα μετὰ ἐνδοσπερμίου. Περὶ τὰ 100 εἶδη ἀνήκοντα τῇ εὐκράτῳ ζῳῇ ὡς τὰ πολλὰ θάμνος. Τὰ κυριότερα γὰρ εἶδη Βερβερίς, Μαχωνία (Mahonia), Λεοντοπέταλον, Ἐπιμῆδιον καὶ Παδόφυλλον (βλ. τὰς λ.). [Θ.Χ.]

Βερβερίνη (Χημ.) (Berberine) C₂₀ H₁₇ NO, ἀλκαλοειδὲς εὐρισκόμενον εἰς διαφόρα φυτὰ καὶ ἰδίως εἰς τὰς ρίζας τῶν Berberis Vulgaris καὶ Cocculus palmatus, ἐξ ὧν ἐξάγεται διὰ θερμοῦ ὕδατος, ἐνέχοντος ὑδροχλωρίου. Ἦνε κίτριναί κρυσταλλοειδῆ, πικρά τὴν γεῦσιν, εὐδιάλυτοι εἰς θερμὸν ὕδωρ καὶ οἰνόπνευμα καὶ δηλητήριοι. Χρησιμοποιεῖται ὡς φάρμακον εἰς στομαχικὰς παθήσεις καὶ ἐν ταῖς τεχναῖς πρὸς κίτρινον ἢ καστανὴν χροῖαν τοῦ ἐρίου καὶ τῆς μετάξης. Περὶ τῆς Β. φαρμακολογ. βλ. λ. Κολόμβου ρίζα. [Θ.Α.Ρ.]

Βερβερίς (Βοτ.), Berberis L., γένος τῆς οἰογ. τῶν Βερβεριδωδῶν (βλ. ἀνωτέρω). Θάμνοι ἀκανόνιδες ἔχοντες τὰ ἄνθη κίτρινα εἰς βότρυας κατακρυμματούς. Οἱ στήμονες τῶν Β. εἰσὶν ὀνομαστοὶ διὰ τὸ φαίνεσθαι τῆς κατ' ἐρείθευμένης κινήσεως πλησιάζοντες τῷ ὑπερῷ ὅμιλῳ ὡς γινόμενοι κατὰ τὴν βῆσιν αὐτῶν. Τὸ κοινότερον εἶδος ἐν Εὐρώπῃ εἶναι ἡ Β. ἡ κ ο ι ν ῆ (Β. vulgaris L., Saurodon γερμ., Épine-vinette γαλλ.), οὗ τὸ ῥῆλον βαρύνον, οἱ δὲ ῥάγες ἐνέχουσιν ὄδοντον κίτρινον ὀξύ. Ἄλλα εἶδη Β. (π.χ. Β. Sinen-sis κτλ.) θεραπεύονται διὰ κόσμον. Τὸ μόνον εἶδος τῆς ἑλληνικῆς χλωρίδος φερόμενον συχνὰ ἐπὶ ὕψιλον δρέων εἶναι ἡ Β. ἡ κ ρ ῆ σ α (Β. Cretica L., κοινῶς Λαοτσίδα, ἡ ἑ α γ κ α θ ὶ ῆ Ὁ ξ υ α κ α ν θ α ἐν Κρήτῃ, πιθανῶς καὶ ἡ τῶν ὄρεων Ὁ ξ υ α κ α ν θ α) ἐν τῇ Θεσσαλίᾳ ποιεῖται χερσὶν τῶν ῥαγῶν αὐτῆς ὅπως καθίσταται μελαντέρα ἢ χροῖα τοῦ οἴνου. [Θ.Χ.]

Βερβερίς ή άσιατική (Φαρμακ. κ. λ.) *Berberis asiatica* (Berberidaceae). Φύεται εν ταίς εύρύτες των Ίνδιων χώραις, ένθα ιδίως είναι έν χρήσει ό της ρίζης φαρμάκός ώς τονωτικόν, αντιπυρετικόν και διαφωρητικόν. [Β.Π.]

Βερβερίτσα (Ζωολ.). Κοινόν όνομα του σκυόρου (βλ. λ.).

Βέρβερος. Ούτω καλούνται πάντες οι μεταξύ των Άφρικανικών παραλίων της Μεσογείου, των δυτικών εχθών του Νείλου, της ερήμου της Σαχάρας και των δυτικών παραλίων του Ωκεανού είνουσες λαοί, οι άποταλόντες την μεγάλην φυλήν των Βερβέρων, λούντες την αι άπ' αυτών είνουσμεναι χωράι κα-
 εξής και αι άπ' αυτών είνουσμεναι χωράι κα-
 λούνται Βερβερία (βλ. λ.) ή Βαρβάρια. συγκα-
 μένη έκ των αρχαίων χωρών της Μαυριτανίας, Νουμιδίας, Καρχηδονικής επικρατείας και Κυ-
 ρηναϊκής. Οι Βερβερίκοι λαοί μεθ' όλης τας
 κατά τόπους φυλετικές διαφοράς άποτελεούσι
 φυλήν ενιαίαν υπό τε γλωσσικήν έποψιν και
 υπό αρχαιολογικήν και είνου άπόγονοι πάντες
 των αρχαίων κατοίκων άπάσης της μνημο-
 νευθείσης χώρας ήτοι των Μαυριτανών, Νου-
 μιτών, Γαιτούλων, Λιβύων και των έγχωρίων
 της Κυρηναϊκής. Οι λαοί ούτοι διά της Ρω-
 μαϊκής κατακτήσεως έν ελαχίστην μόνον μέ-
 τρη υπέκυψαν εις την έπικράτην του έλληνο-
 ρωμαϊκού πολιτισμού. Έπίσης δέ και ό χρι-
 στιανισμός έπικράτησε μόνον παρά τοίς έκρω-
 μαισθείσι των κατοίκων. Μόνον δέ οι "Αράβες
 δι' αίματηρών αγώνων υπέταξαν κατά την Ζ'
 μ. Χ. αιώνα τους Βερβερίκους λαούς υπό τήν
 κράτος του Ισλάμ. Άλλά και μεθ' όλην την
 έπικράτησιν του Ισλάμ οι Βέρβεροι διέτηρη-
 σαν την φυλετικήν αυτών αὐτοπαρξίαν, διακρι-
 νόμενοι άπό των Άράβων κατοίκων της Βερ-
 βερίας. Οι Β. διαίρουνται εις πολλάς φυλάς,
 ών αι όνομαστώτεραι είναι αι των Άμαζιγών
 του Μαρόκκου, των Καβύλων του Άλγερίου
 και των ιδίως Βερβέρων της Τόνιδος και της
 Τριπολιτιδος. Πόθεν έλαβεν αρχήν τήν όνομα
 Β., δεν είναι ακριβώς γνωστόν. Φαίνεται ότι
 υπό των Άράβων εδίδθη τήν όνομα, μή έν άλ-
 λως έθνικόν παρά τοίς ιδίοις Βερβέροις, παρά
 ται δέ τούτων και έντελής άγνωστον. Η
 γλώσσα των Β., ήτις μεθ' όλην τήν άραβικήν
 στοιχειά, άτινα προσέλαβεν διατηρείται ώς
 γλώσσα λαλούμένη υπό του λαού, υπήγεται
 εις την χαμιτικήν καλούμένην των γλωσσών
 άφρογένειαν. [Β.Κ.]

Βερβέρ (Verviers). Πόλις της βέλ-
 γικής επαρχίας Λιέγης, παρά τήν Βίσδραν
 και επί της κλιτύος του όρους Βήνου, Σταθμός
 του σιδηρ. των Βρυξελλών. Έχει έργοστάσια
 βερβίκων, ύφαντ. κασιμίριων και άλλων ειδών
 και 45.521 κατ. (1885). [Π.Π.]

Βέρβει (επί του Γούβ) Π. Πρώην Τούρ-
 ζης. Πόλις της Άγγλίας, μετά λιμένας έν τη

κομητεί της Νορθουμβριάντης, παρά τας έκ-
 βολάς του Γούβ. Έχει ώραίαν γέφυραν, μεγα-
 λην άλυσιν άττακίων και 13.005 κατ. (1881),
 μετά των προαστείων. [Π.Π.]

Βερδινή. Κώμη του δήμου Ατταπείας
 έν Ήλείκ, όρεινοτάτη επί των βερβέρων του
 Όλονου (Έρυμάνθου), αποκλεισμένη σχεδόν
 κατά τήν χειμώνα υπό των χιόνων, έχουσα
 δέ δημ. σχολείον και 412 κατ. (1889) ποι-
 μένας και γεωργούς. [Γ.Πδ.]

Βερδύτσα. 1) Πρωτεύουσα του δήμου
 Τροπαίων της Γέρτυνος επί καλής θέσεως και
 προοδευτική, έχουσα δημ. σχολείον, είρηνοδι-
 κείον (Τροπαίων), ταχ. και τηλεγρ. γραμμίον
 δημ. σχολ. άρρένιον και θηλέων και 1851
 κατ. (1889) γεωργούς και ποιμένας τούς πλεί-
 στους. [Γ.Πδ.]

2) Χωρίον του δήμου Φιγαλίας της επαρχ.
 Όλυμπίας, απέχον της Ζούρτας 2 ώρ. Α.
 έχον 8.617 κατ. [Π.]

3) Χωρίον του δήμου Ίδμενης του Βάλ-
 του, έχον 178 κατ. [Π.]

Βέρν (Otto Karl Berg), γενν. τή 1815
 έν Σταττίν, άποθ. τή 1884 έν Βερολίνι ως
 καθηγητής της φαρμακευτικής βοτανικής τή
 περί ταύτης πολλά συγγράμματα άυτου είνου έν
 των αξιολογωτέρων (Die Chinarinden, Phar-
 macaceutische Waarenkunde κτλ.). [Θ.Χ.]

Βέρν (Friedrich Berg), Γερμανός
 φιλόσοφος και ιστορικός γεννηθείς έν Βυρ-
 τεμβέργη τή 1753, γνωστός ως άσπενδος
 έχορής του Σχέλλινγκ, του έποίου επεχειρήσε-
 ν' αναίρεση τας γνώμας δια δοκιμίου περί της
 ανθρωπίνης γνώσεως, τή έποίου έπιγραφή
 Σέξτος. Είς τούτο άντετάχθη υπό των
 δαδών του Σχέλλινγκ αναίρεσις έπιγραφείσα
 Άντισέξτος. [Π.]

Βέρνζα. Χειμάρρος μίαν ώραν τρέξ Ν
 και παραλλήλως του Ακρίσου έν Ήλείκ, δια-
 σχίζων τήν δήμον Βιουρκίων άπ' Α πρός Δ
 πηγάζει άπό των Δ ύπορείων της Σαλλίας
 και χύνεται εις τήν Κυλλήνιον κόλπον παρά
 τήν λιμνοθάλασσαν του Κατωχίου άγνωσται
 δέ τή αρχαίον άυτου όνομα. [Γ.Πδ.]

Βεργαμασκήτης καλείται παραλλαγή
 τις του άμφιβολίτου (βλ. λ.) άπαν-
 τήσα έντός κερσετιλικού πορφυ-
 ρίτου της επαρχίας Βεργάμου (Ίτα-
 λία) και έμπεριέχουσα 0,93 μαγνησίας και
 4,0 νάτρου. [Κ.Μ.]

Βεργαμόττα (Βοτ.) είδος Κιτρώς
 (Citrus Bergamea Bisso) γνωστόν έν τη
 μεσοπονή ως παράγον είδον αρωματικόν
 έλαιον, τή Βεργαμοτέλειον (βλ. λ.). [Θ.Χ.]

Βεργαμοτέλειον (Χημ. Τεχν.).
 Λιθέριον έλαιον έξχρόμενον έκ των ελαίων
 των βεργαμότων. Ένεκ τήνιστοκρίσιν, εύοσμον,
 πικρόν, αδιάλυτον έν ύδατι, διαλυτόν έν αιθέρι,

γρητισμοποιείται δὲ ἐν τῇ μυρεψικῇ. Ἐχει εἰδ. βιβλ. 0.88, βιβλιοθεωρεῖται δ' ἐν τῷ ἀέρι καθιστάμενον πυκνότερον καὶ ἥκιστα εὐσμιον. [O. A. P.]

Βεργαδάμαρα (Bergdamara). Ἐθνὸς τῆς Ἀφρικής, οἰκοῦν ἐν τῇ Β. βρεννῇ χώρᾳ τῆς Μεγάλης Ναμικουαλάνδης, συγγενὲς τοῖς Ὀττεντότοις. [H. H.]

Βέργεν, Πόλις τῆς Νορβηγίας, ἔχουσα 16 552 κατ. (1885).

Βέργεν-ὑπ-Ζόουμ (Bergen-op-Zoom). Πόλις καὶ φρούριον τῆς ὀλλανδίας, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Β. Βραβαντίας παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ζόου εἰς τὸν Α. Σκαλδίν. Παρ' αὐτὴν οἱ Γάλλοι ἐνίκησαν κατὰ κράτος τοὺς Ἀγγλοὺς, τῇ 1814. Ἐχει 10 419 κατοικοὺς (1880). [H. H.]

Βεργεράκ (Bergerac). Πόλις τῆς Γαλλίας ἐν τῇ ἐμονόμῳ ἐπαρχίᾳ τοῦ νομοῦ τῆς Δορδόνης, ἐν ἐκτεταμένῃ καὶ εὐφρόνῃ πεδιάδι, παρὰ τὰς ὄχθας τῆς Δορδόνης. Ἐχει ἐργαστήσια μαλλίνων ὑφασμάτων, πλινθίων, σκευῶν, γάρτου λίαν ἐκτιμωμένου κ. ἄλ. ἐμπόριον οἴνων, σιτηρῶν, σιδήρου, κλπ. καὶ 10 111 κατ. (1886). Ὁ ὁμών. δῆμος ἔχει κατ. 14 353. [H. H.]

Βέργα. Ἀρχαῖον πόλισμα τῆς μακεδονικῆς Πισαλτίας, καίμενον παρὰ τὴν Κερκυνητικὴν λίμνην, νοτιοδυτικῶς ταύτης. Ἦτο πατρίς Ἀντιφάνους τοῦ κωμικοῦ, γράψαντος τὰ Ἀπιστα, ἐξ οὗ καὶ τὸ ῥῆμα βεργαίεσιν ἐπὶ τῶν μηδὲν ἀληθῶς λεγόντων. [E.]

Βεργιάνοσκα (Berjansk). Πόλις τῆς Εὐρ. Ῥωσίας, πρωτ. ὁμών. νομοῦ ἐν τῇ κυβερνείᾳ Ὀρέλ, καίμενη ἐνθεν καὶ ἐνθεν τοῦ Δόνα. Ἐχει περίφημα διυλιστήρια, ὑφαντουργεῖα, ἐπιποιεῖα, ἐμπόριον σιτηρῶν, καννάβους, λίνου, μέλιτος, κηροῦ κτλ. καὶ 16 475 κατ. (1885). [H. H.]

Βεργίκιος ἢ Βεργήκιος (Βεργίτζης) Ἀγγελος. Ἑλληὴν βιβλιογράφος ἐκ Κρήτης, διεκρίνετο διὰ τὴν ἐκτακτοὺς αὐτοῦ καλλιγραφίαν. Περί τὸ 1530 μετέβη ἐκ τῆς πατρίδος ἡμεῶν εἰς τὴν Βενετίαν, θέλων νὰ ἐξασκήσῃ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ τὴν τέχνην του ἐπὶ κέρδει δι' ἀντιγραφὰς ἀρχαίων κωδίκων χάριν τῶν ἐραστῶν τῆς τοιαύτης καλλιγραφίας. Ἐν δὲ Βενετίᾳ μετέβη εἰς Παρίσιον, ὅπου βλέπομεν αὐτὸν ἐπὶ Φραγκίσκου Α', Ἐρρίκου Β', Φραγκίσκου Β' καὶ Καρόλου Θ' γράφοντα χειρόγραφα καλλιγραφικώτατα καὶ λαμβάνοντα παρὰ τῶν βασιλέων ἀδρὸν ἐπὶ πούτῳ ἐτήσιον μισθὸν ὡς ἐπεμελητὴν τῶν ἑλληνικῶν βιβλίων τῆς τότε βασιλικῆς. νῦν δ' ἐθνικῆς βιβλιοθήκης τῶν Παρισίων. Ἐγραψε δὲ καὶ χάριν πλουσίων ἱδιωτῶν, ἐδίδασκε δὲ καὶ τὴν ἑλληνικὴν εἰς Γάλλους, καὶ τῇ 1545 εὐρίσκειται αὐτὸν καταλεγόμενον εἰς τοὺς καθηγητὰς τοῦ Collège de France. Καὶ δύο δὲ διὰ τοῦ τύπου

ἐκδόσεως ἀρχαίων συγγραμμάτων ἐπεμελήθη, τῷ μὲν 1551 Ἑρμοῦ τοῦ Τριουμειστοῦ ἑλληνιστὶ καὶ λατινιστῇ, τῷ δὲ 1556 λατινικῆς μεταφράσεως τῆς συγγραφῆς τοῦ Πλουτάρχου Περὶ ὁρῶν καὶ ποταμῶν.

Ἀλλὰ κυρίως ἡ εἰρημὸς αὐτοῦ ἐκτέθη διὰ τῶν καλλιγραφικῶν αὐτοῦ ἀντιγραφῶν, ὧν πλεῖστα σώζονται μέχρι τῆς σήμερον, ἰδίως μὲν ἐν τῇ ἐθνικῇ βιβλιοθήκῃ τῶν Παρισίων. Ἀλλὰ καὶ ἐν ἄλλαις βιβλιοθήκαις τῆς αὐτῆς πόλεως, ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ ἀλλοῦ ἀνέρονται δὲ τὰ μέχρι τοῦδε γνωστὰ ἀντίγραφα τοῦ Β. εἰς 117. Ἦτο δὲ τσαούτῃ ἡ εἰρημὸς τοῦ Β. ὡς καλλιγράφου, ὥστε ὑπετέθη ὑπὸ τινων ὅτι ἐκ τῆς ἐκτάκτου αὐτοῦ καλλιγραφίας προήλθε παρὰ τοῖς Γάλλοις ἡ παροιμιᾶκὴ φράσις écrire comme un ange = γράφειν ὡς ἄγγελος. Ἀλλ' ἡ ἐκφρασις αὕτη, ἔχουσα καὶ ἄλλας ἀναλογίας ἐν τῇ γαλλικῇ, οὐδεμίαν φαίνεται πρὸς τὸν Ἀγγέλου Β. ἔχουσα σχέση.

Ὁ δ' ἔχε καὶ θυγατέρα, ἥτις ἐλέγετο δεξιωτάτῃ ζωγράφος καὶ ἐκόσμη δι' ἱστοριῶν πολλὰ τῶν χειρογράφων τοῦ πατρὸς. Εἶχε δ' ὁ Β. καὶ υἱὸν Νικόλαον, παιδευθέντα ἐν Παρίσις καὶ γράψαντα ἐλεγεία καὶ ἄλλους στίχους ἐν λατινικῇ γλῶσσῃ. Καὶ ὁ Νικόλαος δ' ἦτο καλλιγράφος ὡς ὁ πατήρ, ἀλλὰ σώζεται ἐν μόνον τῶν ὑπ' αὐτοῦ γραμμένων χειρογράφων. Ἀπέθανε δὲ μετὰ τὸ 1570 καὶ 1573.

Ὁ δ' Ἀγγελος Β. φαίνεται ἀποθανὼν ἐν Παρίσις πρὶ τοῦ υἱοῦ περὶ τὸ 1568. Ἰδ. Σάθα Νεοελλ. φιλολογία σ. 153—155. — Le grand Bibliographie hellénique τέρμ. Α' σ. CLXXV—CLXXXVI, — Δείγμα τῆς καλλιγραφίας τοῦ Β. πανομοιότυπον ἰδ. παρὰ τῇ O m o n t Fac-similes de manuscrits grecs des XV et XVI siècles. [A.]

Βέργα (Theodor Bergk). Ὀνομαστὸς φιλόλογος γενν. τῇ 10/22 Μαΐου 1812 ἐν Λειψία, ἀποθ. τῇ 8/20 Ἰουλ. ἐν Ῥάγατε. Σπουδάζας φιλοσοφίαν ἐν Λειψία, ἐδίδασκε ἐν πολλοῖς γερμανικοῖς γυμνασίοις μέχρι τοῦ 1842, ὅτε διωρίσθη καθηγητὴς τῆς φιλολογίας ἐν τῷ πανεπιστημίῳ Μαρβούργου. Τὴν ἀκαδημαϊκὴν διδασκαλίαν, ἣν διεκόψεν ἐπὶ διετίαν ἐκλεχθεὶς βουλευτὴς (1847—49) ἐν τῇ βουλῇ τῆς Ἑσθίας καὶ ἐν τῇ συνέλευσει τῆς Φραγκοφούρτης, ἐπέλαβε τῇ 1852, διορισθεὶς καθηγητὴς ἐν Φρεϊδούργῳ τῷ ἐν Βρεϊσγάου, ἐπέθεν τῇ 1857 μετέβη εἰς τὸ πανεπιστήμιον τῆς Χάλλης καὶ εἶτα (1869) εἰς τὸ τῆς Βόννης. Τῶν πολυπληθῶν φιλολογικῶν ἐργασιῶν αὐτοῦ ἀξιολογώταται εἶναι αἱ ἐκδόσεις τῶν Ἑλληνικῶν λυρικῶν ποιητῶν (Λειψ. 1843, γ' ἐκδ. 1866) καὶ ἡ συγγραφή ἐκτενέως «ἱστορίας τῆς Ἑλληνικῆς γραμματικολογίας», ἣν δυστυχῶς ἀφῆκεν ἀτελεῖ, ἐκδοὺς μόνον τὴν Α' τέμον ἐξ ὑπερχιλίων σελίδων (Βερλ. 1872), περιλαμβανόντα τὴν εἰς-

ἀγωγήν καὶ τὰ περὶ τῶν δημοτικῶν καὶ τῶν ἡρώων ἐπεισοδίων ἐπῶν, καταλειπὼν δ' ὀλίγα μόνον ἐπεξεργασμένα κεφάλαια περὶ τῶν μετέπειτα περιόδων, ἐκδοθέντα μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ εἰς 3 τόμους (Βερολ. 1883—87). [Π.]

Βέργμανν (Torbern Olof Bergmann). Φυσιοδίης καὶ χημικὸς Σουηδός, γεννηθεὶς τῷ 1735, ἀποθ. τῷ 1784. Ἐχρημάτισε μαθητὴς τοῦ Λινναίου, διεκρίθη δὲ διὰ τὰς κρυσταλλογραφικὰς μελέτας του. Θίσας τὰς βάσεις τῆς σημερινῆς κρυσταλλογραφίας. [Ο.Α.Ρ.]

Βεργμαννίτης ὡς καὶ ὁ ραδιόλιθος, ἀπαντῶντες ἐντὸς ἐλασιολιθικοῦ συνηίτου τῆς Νορβηγίας, εἶνε παραλλαγαὶ τοῦ νετρολίθου. [Κ.Μ.]

Βεργοδίταξ. Κώμη τοῦ δήμου Φελλήνης τῶν Καλαβριτῶν, ἔχουσα 271. σχολεῖον καὶ 465 κατ. (1889) γεωργούς, ποιμένας καὶ σταφιδοσυρούς. [Γ.Π.Σ.]

Βεργόν. Χωρίον τῆς ἐπαρχίας Δελβίνου τοῦ βιλαετίου Ἰωαννίνων, ἔχον 800 κατ. ὧν οἱ 100 χριστιανοί, οἱ δὲ λοιποὶ μουσουλμάνοι, πάντες λαλοῦντες τὴν ἐλληνικὴν καὶ τὴν ἑβραϊκὴν. [Π.]

Βερδάου (Werdau). Πόλις τῆς Σαξονίας, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ζδικάου τοῦ ἔμμου νομοῦ, ἐπὶ τοῦ Πλάισα. Ἐχει σταθμὸν σιδηροδρόμου καὶ 14 638 κατ. (1885), πλην τοῦ παρκειμένου Λέβνιτς, ἔχοντος 2 400 κατ. Εἶναι μία τῶν βιομηχανικωτέρων πόλεων τοῦ βασιλείου, ἔχουσα 111 ἀμερικοστάσια [Π.Π.]

Βέρδερ (Αὐγυστος κόμης Werder). Περιήρμος Πρώσος στρατηγὸς δοξασθεὶς ἰδίως ἐν τῷ μεγάλῳ Γαλλογερμανικῷ πολέμῳ τοῦ 1870—1871. Ἐγεννήθη τῷ 1808, ἀπέθ. τῷ 1887. Τῷ 1825 εἰσηλθὼν εἰς τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν, ἐν ᾗ ταχέως προήχθη καὶ κατὰ τὰ ἔτη 1842—43 μετέσχε τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει πολέμου τῶν Πρώτων μεταβὰς εἰς τὴν Ρωσίαν ὡς διοικητὴς τοῦ τοπογραφικοῦ γραφείου τοῦ Πρωσσικοῦ στρατοῦ, τῷ 1860 ἔγινε νίσθη γενναίως ἐν τῇ μάχῃ Σαδόβας. Ἀρτίστον δ' ἐκτίμητο δόξαν τῷ 1871 ἀγωνισάμενος ἐν Διζὼν καὶ ἀποκρούσας παρὰ τὸ Βελφύρ τὸν στρατὸν τοῦ Βούρβιχ. Ὁ Β. ἦτο καὶ ἀρχηγὸς τοῦ κατὰ τὴν αὐτὴν πόλεμον τῷ 1870 πολιτορκούντος τὸ Στρασοβύργον στρατοῦ. Ἀπὸ τοῦ 1871 ἐγένετο διοικητὴς τοῦ 14. Γερμανικοῦ στρατιωτικοῦ σώματος (τοῦ Βαδικοῦ), τῷ δὲ 1879 προσήχθη εἰς βαθμὴν καὶ μ. η. τ. ε. ἐτέθη εἰς διαθεσιμότητα. [Π.Κ.]

Βέρδερ (Βερνάρδος Φραγκίσκος Γουλιέλμος Werder). Πρώσος στρατηγὸς τοῦ πεζικοῦ. Ἐγεννήθη τῷ 1823, τῷ 1840 ἐξεληθὼν τῆς στρατιωτικῆς σχολῆς ἐτάχθη ὡς ἀξιωματικὸς ἐν τῷ στρατῷ, μετέσχε τοῦ πολέμου τοῦ 1866, ἀπὸ δὲ τοῦ 1869 ἐγένετο πλη-

τροπύλαι καὶ ὑπὸ τὴν ιδιότητα ταύτην μετέσχε τοῦ τουρκικοπολεμικοῦ πολέμου τοῦ 1877—78, ἀκολουθήσας τὸ στρατηγεῖν τοῦ νότου κατὰ τὴν Τῶ 1884 προήχθη εἰς στρατηγόν, τῷ δὲ 1886 διωρίσθη διοικητὴς Βερολίνου [Π.Κ.]

Βέρδης (Giuseppe Verdi). Ἰταλὸς μουσικὸς, ὁ διασημότερος τῶν συγχρόνων μελοποιῶν, γεν. τῇ 27/9 Ὀκτωβρ. 1814 ἐν Τριγκόλῃ τῆς Πάρμας. Ἐξεπαιδεύθη ἐν Μιλάνῳ καὶ Λαδίνια, καὶ ἐγινόσθη τὸ πρῶτον ὡς δεξιὸς κλειδοκυμβαλίστης. Ἀμερωθεὶς ὅμως ἀργότερον ἐξ ἄλοκλήρου εἰς τὴν μελοποιάν, ἐφημίσθη τὸ πρῶτον διὰ τοῦ μελοδράματος Nabucco, μετ' ὃ συνέθεσε πληθὺς ἄλλων, τῶν πλείστων παρασταθέντων ἐπὶ τῶν μεγαλειτέρων σκηνῶν τῆς Εὐρώπης. Τὰ δημοφιλέστερα εἶναι ὁ «Ερνάνης», «Π. Γιάνα» δ' «Αἶρα», ἡ «Ἀλζίρα», ὁ «Ἀττίλας», ὁ «Βασίλειος Λήρ», ὁ «Ριγολέττος», ὁ «Τροβατόρος», ἡ «Τραβιάτα», ὁ «Χορὸς τῶν Μοτσερτινέων», ἡ «Αἰδὰ» κτλ., κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν τῆς παραγωγῆς των. Παρα τοῖς Ἰταλοῖς ὁ Β. θεωρεῖται ὡς νεωτεριστὴς προσπαθῶντας τελευταῖον νὰ εἰσαγάγῃ τὸ μελοδράμα εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Βάγνερ διαγραφείσαν ὁδόν. Τευναντίον οἱ Γερμανοὶ ἀναγνωρίζουσιν μὲν τὴν μεγαλοφυάν τοῦ ἀνδρὸς ἐν τῇ δραματικῇ τῶν ἔργων αὐτοῦ συνθέσει, κατακρινουσιν ὅμως αὐτὸν ὡς ἀνιολογῶν καὶ ὑπὲρ τὸ θεῶν ἐπιδιώκοντα νὰ προξενῇ ἐξωτερικὴν μόνον ἐντύπωσιν διὰ τῶν συνθέσεων του. ἐπὶ ἐξαιρετικῇ τῆς μουσικῆς ὡς τέχνης τοῦ ἰδανικῶς καλοῦ. Λιμπεράτορον ὀρίσμενον ὑπὸ ἀληθῆς καλλιτεχνικῆς ἐπέψιν κατήγαγεν ὁ Β. διὰ τῆς εἰς μνήμην τοῦ Μαντσόνι μελοποιηθείσης «Νεκρώσεως ἀκόλουθας» (Requiem), ἡ ὁποία ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ διέδοθη καὶ ἅπασαν τὴν Εὐρώπην. Ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ ὁ Β. παρίσταται ὑπὸ ἐπέψιν ἀληθῆς καλλιτεχνικοῦ φρονήματος ὀφειλόμενος ἢ οὐ εἶναι ἐν τοῖς μελοδράματι αὐτοῦ. Τὸ ἐν λόγῳ ἔργον ἐνέχει πληθὺς ἀπεροσέτητος λιμπερῶν συνδυασμῶν ἤχων, τιμῆται δὲ ἀτυνῆθη τέχνην περὶ τὴν χρησιμοποίησιν δραματικῶν φράσεων καὶ περιόδων. Ὁ Β. ἀπὸ τοῦ 1872 ὡν γερουσταστὴς τοῦ βασιλείου τῆς Ἰταλίας διατρίβει μὲν συνήθως ἐν Γενεύῃ, εὐρίσκειται ὅμως συνεχῶς ταξιδεύων διὰ νὰ διευθύνῃ αὐτοπροσωπῶς τὰς παραστάσεις ἔργων του. Ἐπύσει δὲ νὰ μελοποιῇ ἀπὸ τοῦ 1847, ὅτε ἐδιέσχθη τὸ τελευταῖον μελοδράμα του ὁ «Οὐβέλλος». [Γ. Μ. Β.]

Βερδιάνικα. Πόλις τῆς εὐρωπαϊκῆς Ρωσίας, ἐν τῇ ταυρικῇ χερσονήσῳ, παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ μικροῦ ποταμοῦ Βερδιάνικα, ἔχουσα καλὴν καὶ ἀσφαλὴ λιμένα ἐν τῇ Ἀζοφικῇ θιλάτῃ, εἰς τὸν ἐποῖον πολλάκις καταφεύγουσι τὰ εἰς Ταϊγανρόκ πλέοντα πλοία, ὅπως ἀποφύγῃσι τὸν πνέοντα σφοδρῶς ἀνατολικὸν

άνεμον. Έχει 18 180 κατ. (1881) καὶ ἀνωμαλίστατον ἑρπύριον, συνιστάμενον εἰς θημητρικαὺς καρπούς, λίανον, κίοναδιν, ἐρικ πρόβατων, βούρων κατλ. καὶ διεξαγμένων ὑπὸ ζίνων ἑμποριῶν. [II. II.]

Βερεγγόυν-σύρ-ΒΗΕΞ. (Verdim sur Meuse). Πρωτεύουσα ἑμῶν. ἐπαρχίας ἐν τῷ γαλλικῷ νομῷ τῆς Μώτης, προὔριον πρώτης τάξεως, πόρις ἐπιστάτου καὶ τῶν γραμμῶν τῆς στρατ. ὑποδιοικήσεως τοῦ Βεζανσῶν. Κεῖται παρὰ τινὰ τῶν βραχιόνων τῆς Μώτης, εἰς ὄψος 314 μ. Σταθμὸς σιδηρ., ἔχει καλὰς εὐκαρπύας, ἀλλ' ἀνωμαλούς καὶ κακῶς λιθοστρωμένους δόμους, ἐχρηστώτην ἀκρόπολιν, ὠρεῖους περιπάτους, δημοσίαν βιβλιοθήκην, θέατρον, γυμνασίον καὶ ἐταιρείαν φιλομαθῶν, φυσικογραφικὴν καὶ νομισματικὴν μουσεῖον καὶ 12 491 κατ. (1886). Ὁ δήμος Β. ἔχει 17 755 κατ. (1886). Ὁ νομὸς Β. ἔχει 7 καντόνα 149 δήμους καὶ 77 868 κατοίκους (1881). [II. II.]

Βερεγγάριος. 1) Β. ὁ Α'. Βασιλεὺς τῆς Ἰταλίας, υἱὸς τοῦ δουκὸς Ἐδερχάρδου τῆς Φριουλίας καὶ ἑγγονος τοῦ αυτοκράτορος Λουδοβίκου Α' τοῦ Εὐσεβοῦς (ἀπὸ τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ Τυπέλας). Τῷ 888 ἐγένετο βασιλεὺς τῆς Ἰταλίας, ἀναγκασθεὶς τὴν κυριαρχίαν τοῦ Φράγκου βασιλέως τῆς Γερμανίας Ἀρνούλφου. Μετὰ πολλὰς δὲ περιπετείας καὶ καθυβρίσεις ἐπέβη τῷ 918 αυτοκράτωρ Ῥώμης ὑπὸ τοῦ Πάπα Ἰωάννου τοῦ Ι'. Ἀπεβίωσε τῷ 921 δολοφονηθεὶς.

2) Β. ὁ Β'. Ἐγγονος τοῦ προηγούμενου, υἱὸς δὲ τοῦ κόμητος τῆς Ἱβρίας Ἀδαλδέρτου. Τῷ 950 μετὰ τὴν θάνατον τοῦ βασιλέως τῆς Ἰταλίας Λεοχάρου ἐγένετο βασιλεὺς τῆς Ἰταλίας κρητῶν ἀρχιμάλτων τὴν σύζυγον αὐτοῦ Ἀδελαΐδα. Ἀλλ' αὕτη ἐπικαλεσάμενη τὴν προστασίαν τοῦ βασιλέως τῆς Γερμανίας Ὄθωνος ἐβόλεν ἀφορμὴν τοῦτ' ἵνα στρατεύσῃ ἐπὶ τὴν Ἰταλίαν, νὰ καταστήσῃ τὸ κράτος τῆς Ἰταλίας εἰς αὐτὴν γερμανικὴν (958), ἀποστάντες δὲ πάλιν τοῦ Βερεγγαρίου νὰ καθιερώσῃ αὐτὴν (961) καὶ νομιμολοίῃ τὴν Ἀδελαΐδα νὰ ἐνώσῃ τὴν βασιλείαν τῆς Ἰταλίας μετὰ τῆς Γερμανίας, νὰ πεθῇ δὲ καὶ αυτοκράτωρ Ῥώμης. [II. K.]

Βερεγγάριος ὁ Τουρνήσιος (Beren-gar de Tours). Ἐπιφανὴς μεσαιωνικὸς φιλόσοφος καὶ αἰρεσιάρχης γεννηθεὶς ἐν Τούρ τῆς Γαλλίας περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἐνδεκάτου αἰῶνος. Διεπρεψε δὲ πρὸ πάντων ὡς ὑποστηρίξας ἐνθέρμως τὴν ὑπὸ τοῦ Φρειδεῶντος Σιότου ἐκρησσοθεῖσαν γνώμην διὰ τὴν Εὐχριστίαν πρὸς τὴν θεωρηθῆναι ὡς ἀπλοὺν σύμβολον. Ἡ γνώμη ἑμῶς αὕτη καταδικάσθη τῷ 1050 ὡς κακοδοξία ὑπὸ τῶν ἐν Ῥώμῃ Παπιστίων, Βριένων καὶ ἄλλων ἐκκλησιαστικῶν συνόδων, ὁ δὲ Β. ἠναγκάσθη ν' ἀποκηρύξῃ αὐτήν. Ἡ ἀποκήρυξις ὅμως αὕτη δὲν ἐκώλυεν αὐτὸν νὰ τὴν

ὑποστηρίξῃ καὶ πάλιν μετ' ἐλίγον, ὅπερ κατέστηεν ἀναγκαίαν δευτέραν καταδικὴν αὐτοῦ ὑπὸ τῆς ἐν Ῥώμῃ συνόδου τοῦ ἔτους 1059, πρὸ τῆς ἐποίας ἐδέχθη νὰ προσέλθῃ ὁ Β. μετάνοιος. Οὐδ' ἡ μετάνοια ἔμεινε αὐτῇ διήρκησεν, ὥς φαίνεται, ἐπὶ πολὺ, ἀφοῦ βλέπομεν αὐτὸν ἀναγκάζομενον καὶ πάλιν νὰ ζητήσῃ συγγνώμην ἐν ἔτει 1078 παρὰ τοῦ Πάπα Γρηγορίου τοῦ Ζ', ὅπως δύναται τις νὰ εἴπῃ ἀνεῦ ὑπερβολῆς ὅτι ἐλάλησεν τὸν βίον αὐτοῦ ἐλαπνήτην ὁ Β. εἰς ἀλλεπαλλήλους διδαχὰς καὶ ἀποκηρύξεις τῆς αὐτῆς κακοδοξίας. Καὶ οὕτως ἑμῶς διεπρεψεν ἐπὶ εὐρυμαθεῖα μετὰ τῶν σφωτάτων τοῦ αἰῶνος τοῦ ἀνδρῶν. Ἐκ τοῦ ἐπιτυμβίου αὐτοῦ, συνεθέντος παρὰ τοῦ μαθητοῦ αὐτοῦ Λαδαρδίνου, διδασκόμεθα τὴν ἐντὶ θεῷ Β. κατ' ὅρθωτα νὰ περιλάβῃ «πάντα δοκιδάσκουσιν οἱ φιλόσοφοι καὶ ὑμανοῦσιν οἱ ποιηταί». Πολὺ μεγαλειότερον τῆς τοιαύτης πανσοφίας κύρηγμα τοῦ Β. εἶναι τὸ πολυκρότον καὶ πρωτοκνήσιν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἀξίωμα αὐτοῦ: «ὅτι δύναται μὲν νὰ χρησιμεύτῃ ὅπου δεῖ ἡ ἐκκλησιαστικὴ αὐθεντία, πολὺ προτιμότερα ὅμως αὐτῆς εἶναι ἡ χρῆσις τοῦ λογικοῦ πρὸς εὐρεσιν τῆς ἀληθείας». Τὰ ἔργα τοῦ Β. οὐδέποτε συνελήφθη. Αἱ πλείους τῶν διατριβῶν αὐτοῦ εὐρεσιολογῶν ἐσπαρμέναι μετὰ τῶν ἀπάντων τοῦ Λανράν καὶ ἐν ταῖς συλλογαῖς τῶν Πανεπιστημίων. Τὰ δὲ δοκίμιον «Περὶ μυστικῶν δειπνῶν» ἀνευρέθη ὑπὸ τοῦ Λέστεργ ἐξεδόθη τὸ πρῶτον ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἔπειτα κατὰ πληρέστερον ἀντίγραφον ὑπὸ τοῦ Φρ. Φίτσερ, ἐν Βερολίνῳ 1834. Ἐκ τῶν πολλῶν κρίσεων περὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ Β. ἄξιον ἀναγνώσεως εἶναι πρὸ πάντων ἡ τοῦ Ἀμπέρ ἐν τῇ Ἱστορίᾳ τῆς πρὸ τοῦ 15' αἰῶνος γαλλικῆς φιλοσοφίας. [P.]

Βερεγγάριος Πάτρος ὁ Πικτιδιανὸς (de Poitiers) συγγραφεὺς τῆς πολυκρότου Ἀπολογίας τοῦ Ἀβελιάρδου (βλ. λ.), ἥτις πολὺ μάλλον παρὰ ἀπολογία εἶναι δογματικὴ σάτυρα κατὰ τῶν μελῶν τῆς Συνόδου, ἥτις καταδικάσθη ὅλην αἰρεσίαν. Ἡ Ἀπολογία ἐπισυνάπτεται συνήθως εἰς τὰς ἐκδόσεις τῶν ἔργων τοῦ Ἀβελιάρδου. [P.]

Βερεζνία. Πόλις τῆς Ῥωσίας, ἐν τῷ κυβερνήτῳ Τσερνόβι, παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Κορνίτσκ, ἔχουσα 10 827 κατ. (1880). [II. II.]

Βερεκετλί. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Καδὺλλας τῆς Μακεδονίας, ἔχον ὡς 450 κατ. μουσουλμάνους. [B.]

Βερέκυνθος. Ὄρος τῆς Κρήτης (νῦν Μελιάς), παρ' ὧρα τῶν Λευκῶν ὄρεων, ὑπερκαίμενον τῆς πεδιάδος τῶν Χανίων, ἥτις ἄρχεται ἐκ τῆς Β. ρίζης αὐτοῦ. [II.]

Βερέκυντες ἢ Βερέκυντοι ἢ Βερεκύνται ἢ Βερεκύνται. Ἐθνὸς φρυγικῶν μυθιῶν, ἐξ οὗ καὶ ὄρος τῆς Φρυγίας ἐκαλεῖτο Βερεκύνθιον, ἐντεῦθεν δὲ καὶ ἡ Φρυγικὴ θεὰ ἐκα-

λείτο Βερεκυνθία. Κατά τινα παράδοσιν οί Β. φησὶν περὶ τὴν Ἰδὴν, κατ' ἄλλην δὲ οὕτως ἐκαλοῦντο πάντες οἱ Φρύγες. [H.K.]

Βερενίκη. Ὄνομα διαφόρων βασιλισσῶν καὶ βασιλοπαίδων τῆς Αἰγύπτου ἐκ τῆς δυναστείας τῶν Πτολεμαίων. Τὸ ὄνομα, ἐν μακεδονικῶν, εἶνε ταῦτόν καὶ τὸ Φερενίκη διὰ τὴν παρὰ τοῖς Μακεδόσιν ἐναλλαγήν τοῦ θ πρὸς τὸ φ (οὕτω βαλ.ακρὸς=φαλακρὸς).

1) θυγάτηρ τοῦ Λαγού, σύζυγος τοῦ Μακεδόνα Φιλίππου, ἐξ οὗ ἐγέννησε Μάγαν τὴν ἔπειτα δυναστεύσαντα τῆς Κυρήνης καὶ Ἀντιγόνην τὴν σύζυγον τοῦ Πύρρου, εἰσίνεν ἔπειτα σύζυγος Πτολεμαίου Α' τοῦ Σωτήρος καὶ μήτηρ Πτολεμαίου Β' τοῦ Φιλαδέλφου. Ἐτυχεν ἐξουμένως παρὰ τοῦ Θεοκρίτου.—2) θυγάτηρ Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου καὶ σύζυγος Ἀντιόχου Β' τοῦ βασιλέως τῆς Συρίας, δολοφονηθεῖσα διὰ τῶν ἐνεργειῶν τῆς προτέρας τοῦ βασιλέως συζύγου Λαοδίκης.—3) θυγάτηρ τοῦ Μάγας καὶ τῆς Ἀραίνης (Ἀπάρας), ἐγγονὴ τῆς ὑπ' ἀρ. 1), γενν. 205 π.Χ. [Σ. λ. Ἀρσινὴ ἢ Ἀπαμία. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ συζύγου αὐτῆς Πτολεμαίου Γ' τοῦ Εὐεργέτου ἐδολοφονήθη τῇ 220 π.Χ. ἐνεργείᾳ Σωσιδίου τοῦ εὐνοουμένου τοῦ υἱοῦ αὐτῆς Πτολεμαίου Δ' τοῦ Φιλοπάτορος. Ἡ Β. εἶχε κόμην λαμπράν, ἀρ' ἣς ἀστερισμοὶς τις ἐκλήθη, εἰσηγόμενος τοῦ κόλακος ἀστρονόμου Κόνωνος. Βερενίκη ἡ π.λ.β.α.μ.ε.ι. ἡ κ.δ.μ.η (βλ. λ.).—4) Πρεσβυτάτη θυγάτηρ Πτολεμαίου ΙΑ' τοῦ Αὐλητοῦ, ἀνέβη μετὰ τὴν τούτου ἐκδιώξιν ὑπὸ τῶν Ἀλεξανδρινῶν ἐπὶ τὸν αὐτοκρατορικὸν θρόνον (57 π.Χ.), ἀλλ' ὅτε τῇ 55 π.Χ. ὁ Αὐλητὴς ἀνέκτισε τὸν θρόνον διὰ ῥωμαϊκῆς βοηθείας, ἐφανεύθη κατὰ διαταγὴν τοῦ πατρὸς. Β. ἐκαλεῖτο—5) ἡ θυγάτηρ τοῦ βασιλέως τῆς Ἰουδαίας Ἡρώδου Ἀγρίππα τοῦ Α' περιβόητος διὰ τὸν ἀκόλαστον αὐτῆς βίον καὶ ἰδίως γνωστὴ ὡς ἐρωμένη τοῦ αυτοκράτορος τῆς Ῥώμης Τίτου, ὅστις καὶ ἐξένισεν αὐτὴν τῇ 75 μ.Χ. ἐν αὐτοῖς τοῖς ἀνχατοῖς. [Λ.]

Βερενίκη ὄνομα διαφόρων πόλειον, φερωνύμων τῶν τὸ ὄνομα Β. φερουσῶν γυναικῶν ἐκ τοῦ οἴκου τῶν Πτολεμαίων. Τούτων κυριώταται: 1) Πόλις ἐμπορικὴ τῆς ἄνω Αἰγύπτου κατὰ τὴν ἀραβικὴν κόλπον, συνδεμένη μετὰ τῆς Κοπτοῦ διὰ λαωφόρου, κατασκευασθεῖσα ὑπὸ Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου. αὐτῆς μήτρὸς Β. ἦτο φερώνυμος ἡ πόλις.—2) Πόλις τῆς Κυρηναϊκῆς, ἡ πρότερον φέρουσα τὸ ὄνομα Ἐσπερίς ἢ Εὐσπεριδαί, μετακληθεῖσα δὲ Β. ἀπὸ τῆς συζύγου Πτολεμαίου Γ' τοῦ Εὐεργέτου (βλ. ἀνωτ. ἀρ. 3). Ἡ πόλις αὕτη ἦτο ἡ δυτικώτατα κειμένη τῶν τῆς κυρηναϊκῆς πενταπόλεως καὶ ἐκείνη κατὰ τὴν τελευταίαν ἔκκρη τῆς μεγάλης λιευκῆς Σύρτιδος. [Λ.]

Βερενίκης πλόκαμοι, ἡ Κ.δ.μ.η (Ἀστρ.). Ἀστερισμὸς τοῦ Β. ἡμισφαρίου

μεταξὺ τοῦ Λέοντος καὶ τοῦ Βοώτου, συγκαίμενος ἐκ πολλῶν (δι' ὅσους δοθαίμενος 10 περίπου), οὐχὶ ὅμως λαμπρῶν ἀστέρων (ἐκ τῆς τάξεως καὶ κατωτέρω). Εἰς αὐτῶν εἶναι διπλοῦς ἀστὴρ ἀξιόλογος διὰ τὴν βραχυτάτην περίοδον τῆς περιφοράς τοῦ ἐνὸς περὶ τὸν ἑταῖρον (25 $\frac{1}{3}$ ἔτη). Ἡ κίμα κατηγοτερίσθη ὑπὸ τοῦ Κόνωνος περὶ τὰ 200 π.Χ. πρὸς τιμὴν τῆς Β. (βλ. λ. Βερενίκη 3). [Δ.Κ.]

Βερεστωάγιν (Wasilij Wasiljewitsch Wereschtechagin) Ῥώσος ζωγράφος ιστορικῶν ἰδιῶν θεμάτων. Γεννηθεὶς τῇ 1812 ἐφοίτησεν εἰς τὴν ναυτικὴν σχολὴν τῆς Περσπολῆως καὶ ἐγένετο αξιωματικὸς, ἐπίδοθις δ' εἰς τὴν ζωγραφικὴν καὶ ταξιδεύσας ἐπὶ μελέτῃ διαφόρων χωρῶν ἦλθε τῇ 1804 εἰς Παρίσιους, ἐνθα ἐμαθήτασε παρὰ τῇ Ζερὼμ. Μετ' ἐπανειλημμένα δ' ἄλλα τάξεια ἀπὸ τοῦ 1807 ἐπανῆλθε καὶ πάλιν τῇ 1875 καὶ ἐγκατέστη εἰς Παρίσιους. Ἐνταῦθα ἐκίπτε μεγίστων διαστάσεων ἐργοστάσιον πρὸς σύνθεσιν τῶν γιγαντικῶν αὐτοῦ εἰκόνων. Διέκοψεν ἑμῶς τὴν καλλιτεχνικὴν του ἐργασίαν, μετασχὼν κατὰ καθήκον τοῦ ῥωσσοτουρκικοῦ πολέμου. Ὁ Β. εἶναι ζωγράφος τῆς συγχρόνου πραγματικότητος. Παρίσιων τὴν πόλιν μετὰ τῆς αὐτοῦ τῆς φρικαλεότητος καὶ μετὰ τῆς τοῦτ' αὐτὸ κτηνωδῆς φυσικοδούλου καταρθίοναι νὰ διεγείρῃ τὴν ἀποστροφήν κατ' αὐτοῦ. Ταύτης φύσεως θεμάτα του εἶναι: «Ὁ Ἰεραὺς εὐλογῶν νεκρῶς πληροῦντας εὐρύτατον ποδῖον», «Ὁ Αἰωρὸς τῶν πτωμάτων ἐν τουρκικαῖς νοσοκομείοις», καὶ ἄλλαι τοιαῦται φρικαλεότητες καὶ βδελυραὶ τῆραι μετὰ πολλῆς τεχνικῆς δεξιότητος ἐπεξεργασμένοι ἀρελικοὶται δὲ διὰ τὴν ἀσύνληθον τῶν θεμάτων ἀπειρίαν θεατῶν τῶν εἰκόνων, τὰς ὁποίας ὁ Β. μετὰ τὴν Ῥωσσοτουρκικὸν πόλεμον περιήγαγεν ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν, ἀντιθέτους περὶ τῆς τέχνης αὐτοῦ προκαλέσας κρίσεις. Παρόμοια θεματικὰ θεῶρα τοῦ Β. εἶναι: Οἱ Μηδισταὶ εἰς τὴν ἀρχαίαν οἱ ἐπὶ τῶν τηλεδύλων προσδεμένοι Στεφ. κλπ. Ὁ Β. ἔγραψε καὶ ὁρθοκτυπικὰς εἰκόνας, σκηνὰς δηλ. καὶ πρόσωπα ἐκ τοῦ Εὐεργέτου μετὰ τρόπον ἀπικρύως φυσικοδούλου, οὕτως ὥστε ἡ ἡ Ἀγία Οἰκογένεια καὶ ἡ Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ ἀπεδοκιμάσθησαν. Τὰς κολοσσικὰς αὐτοῦ εἰκόνας, ἐπὶ μιᾷ τῶν ὁποίων (Εἰσέλαις τοῦ Πρίγκιπος τῆς Οὐκλίας) φέρονται ἀστάσεις ἐλέφαντες φυσικοῦ μεγέθους, ὅπως καὶ τῆς πλαίστας χωρογραφίας καὶ τῆς πρὸς ἐπιδείξειν ἐνδυμασιῶν σκηνῆς ἐκ τοῦ καθ' ἡμέραν βίου, διαφέρουν τόπων, ἔγραψεν ὁ Β. ἐπακριδῶς μὲν ἀλλὰ ψυχρὰς καὶ ἀψόχους ὅπως εἶναι πάντα τὰ φωτογραφήματα. [V. M. B.]

Βερέττυο (Boretto) Ποταμὸς τῆς Οὐγγαρίας, πηγάζων ἀπὸ τῆς Δ. κλιτοῦς τοῦ Χαλκίου Ὄρους (Ρέτσεγκεν), διακλαδιώσας τῶν Βιχάρ, καὶ ἐκδιέλλων, μετὰ ῥέον 360 χμ.

εἰς τὸν Κορός. — Κώμη, ἐν τῇ κομ. Βιχάρ, ἔχουσα 6122 κατ. (1880). [Π.Π.]

Βερζεζάν (Brzezan ἢ Brzezany). Πόλις τῆς Αὐστρίας, ἐν τῇ Α Γαλικίᾳ, παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Ζλότν-Λίππκ, ἔχουσα 10 899 κατ. (1880). [Π.Π.]

Βερζεζία. Κωρίον τῆς ἐπαρχ. Σαρ-παρίου τοῦ βιλαετίου Ἰωαννίνων, ἔχον 450 κατ. Ἀλδανούζ μουσουλμάνους. [Π.]

Βερζελένης. Εἶνε κρυσταλλοφύεις καὶ ἀπαντᾷ ἐπὶ ῥηγματίων ὡς θενδραειδὲς μαλακόν, ἑλατὸν καὶ ἀργυρόλευκον (συνήθως ἀμαυρὸν καθιστάμενον) ἐπ'ἀνθρακί. — Συνίσταται δὲ ἐξ Si , 6 $\frac{1}{10}$ χαλκοῦ καὶ 38,4 σεληνίου. Ἰν-τός σωλήνος ἀνσιατοῦ πυρούμενος δίδει ἐπ'ἀνθρακί σεληνίου καὶ ἐξωσσεληνίου, ὑπολειπομένου χαλκοῦ. Ἐπὶ ἀνθρακί πυρούμενος τήκεται, ἀναδιδομένης βρωμῆς σεληνίου. — Βερζελένι νη ν τινὲς ἐκάλεσαν τὸν Χαοῦνινη, ὅστις ἀπαντᾷ ἐν τῇ βύακι ἡραστείων τινων τῆς Ἰταλίας. [Κ.Μ.]

Βερζέλιος (Joh. Jak. Berzelius). Εἰς τῶν μεγίστων χημικῶν, ἐγένν. ἐν Βεστερ-λαίττ τῇ 1779, ἀποθ. τῇ 1845 ἐν Στοκχόλμῃ. Ἐσπούδαζεν ἐν Οὐψάλλᾳ ὅπου ἐγένετο διδάκτωρ τῆς ἱατρικῆς. Ὡς πρῶτον χημ. ἔργον ἐδημοσίευσεν τὸ «Nova analysis aquarum Mediviensium, (Ups. 1800)». Γενόμενος καθηγητῆς ἐν Στοκχόλμῃ τῇ 1807 ἔβρυσεν τὴν ἑταιρίαν τῶν Σουηδῶν ἱατρῶν, ἐγένετο τῇ 1808 μέλος τῆς Σουηδ. Ἀκαδημίας, τῇ 1810 πρόεδρος καὶ τῇ 1818 ἰσόδιος γραμματεὺς, λαβὼν συγχρόνως τίτλον εὐγενείας παρὰ τοῦ βασιλέως προδιδασκὼς κατόπιν αὐτὸν εἰς βαρῶνιν· εἰτα ἐξελέγετο τακτικῶς βουλευτῆς καὶ γερουσιαστῆς. Ἡ ἀνάπτυξις τῆς σημερινῆς ἀνοργ. χημείας ὀφείλεται εἰς τὸν Β. αὐτὸς ἀνεκάλυψε τὸ Δημήτριον, τὸ Θάριον καὶ τὸ Σελήνιον· ἀπερίστωσε τὸ Ἀσθένιον, τὸ Βάριον, τὸ Νικρίνιον, τὸ Πυρίτιον τὸ Στρώντιον καὶ τὸ Ταντάλιον· ἐξήτασε κλάσεις ἑλοκλήρους ἐνώσεων, καθιέρωσε χημικὴν ὀγκματολογίαν καὶ κατὰ τὰς τῶν ἐνώσεων. Ἀνακαλυφθέντων τῶν μετάλλων τῶν ἀλκαλίων καὶ καθιερθεύσης τῆς ἀτομικῆς θεωρίας τοῦ Δάλτωνος, ὁ Β. συνέμεινεν τὸ συστηματὶκὸν τοῦ πρὸς ταύτην. Ἰδίως ὅμως ἡ ἀνάπτυξις τοῦ νόμου τῶν σταθερῶν ἀναλογιῶν ὀφείλεται εἰς αὐτόν, καθὼς καὶ ὅτι δὲν περιωρίζετο εἰς μεμονωμένας ἐρεῖνας, ἀλλὰ συνέτελεσε εἰς τὴν γνῶσιν ἑλοκλήρων κλάδων τῆς χημείας. Μονογραφίας, πραγματείας εἰς περιοδικὰ καὶ συγγράμματα ἔγραψε παμπληθῆ, ὧν κυριώτατον τὸ κλασσικὸν Laerebok i Kemien, (Στοκχόλμῃ 1808—1818). Ὁ Β. καὶ ὁ Λαβαζιὲ θεωροῦνται οἱ δύο στυλοὶ τῆς νεωτέρας χημείας, οἱ ἀναπτύξαντες καὶ ἀνωψώσαντες αὐτὴν εἰς περιωπὴν ἐπιστήμης τελείας. [Ο.Α.Ρ.]

Βερζελίου λόχνος. Λόχνος μὲ δι-

πλῆθὺν ρεῖμα ἀέρος χρησιμοποιοῦμενος ἐν τοῖς χημείοις κλπ. [Ο.Α.Ρ.]

Βερζελέτης δορυκτόν τι κίτρινον ἢ μελί-τόχρουν καὶ χειροπληθές, ἔχον σκλ.=5, εἰδ. βάρ.=1,07. Ἐμπεριέχει 60,0 δξυαρσενίου καὶ 23,0 ἄσθεντον καὶ 15,0 μαγνησίαν. Ὑπὸ τῆς φλογὸς τοῦ αὐλοῦ τήκεται εἰς καστανόχρουν κοκκίον καὶ δίδει ἀντιδράσεις ἀρτενικοῦ καὶ μαγγανίου. Ἀπορρευστοῦται εὐκόλως ὑπὸ δξυαζώτου· ἀπαντᾷ ἐν Σουηδία. [Κ.Μ.]

Βερζεοῦθ. Κώμη τοῦ δήμου Κοροθίου τῆς ἐπαρχ. Μαντινείας, κεκμένη ἐν εὐφορώ-τάτῃ πεδιάδι παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Παρθενίου καὶ πλησίον τῆς καταβόθρας εἰς ἣν χύνεται ὁ Σαρκαντοπόταμος. Εἶναι σταθμὸς τοῦ σιδηρο-δρόμου Μύλων Καλαμῶν, ἔχει ἀτελὲς ἐλληνι-κὸν καὶ θύρον σχολ. ἀρρένων καὶ θηλέων καὶ 1685 κατ. [Π.]

Βέρω ἢ Βόρεθ (Wörth). Κώμη τῆς Κάτω Ἀλσατίας, ἐν τῷ νομῷ Βαίσεμבורγ, παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Σάουερ, καὶ 25 χμ. ΝΔ τοῦ Βαίσεμבורγ. ἔχει μεταλλικὰ ὕδατα καὶ 1053 κατ. (1880). Κατέστη κατὰ τὸν γαλλο-γερμανικὸν πόλεμον διάσημος διὰ τὴν παρ' αὐτὸ μάχην, καθ' ἣν ἡ ὑπὸ τὸν διάδοχον τῆς Πρωσίας τρίτῃ στρατικῇ κατετρόπως τὸν ὑπὸ τὸν στρατάρχην Μάκ-Μαὼν γαλλικὸν στρατόν. Ἡ μάχη αὕτη συνεκροτήθη τὴν 25/6 Αὐγ. 1870. Οἱ Γερμανοὶ ἀπώλεσαν 10,642 ἄνδρας· αἱ ἀπώλειαι τῶν Γάλλων ἀνῆλθον εἰς 8,000 νεκροῦς καὶ τραυματίας, 200 ἄξιωματικούς καὶ 9,000 στρατιώτας αἰχμαλώτους. [Π.Π.]

Βερδιέρ (Alexandre Berthier). Εἰς τῶν διασημοτάτων στρατηγῶν τῆς πρώτης Γαλλικῆς αὐτοκρατορίας. Ἐγένν. τῇ 1733, μετέσχε ὑπὸ τὸν Λαφαγὲτ τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγώνος τῶν Ἀμερικανῶν, διέπρεψεν δὲ ἰδίως ὑπὸ τὸν Ναπολέοντα ἐν τοῖς κατὰ τὴν Ἰταλίαν καὶ Αἰγύπτου πολέμοις. Τῇ 1800 ἐγένετο καὶ ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν, τῇ δὲ 1801 στρατάρχης τῆς αὐτοκρατορίας· τῇ 1807 ἐδόθησαν αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Ναπολέοντος ὡς κτήσεις ἡγεμονικὴ τὸ Neuchatel καὶ Valgin, τῇ δὲ 1809 κατὰ τὸν Αὐστριακὸν πόλεμον ἔλαβε καὶ τὴν τιμητικὴν προσωνομίαν τοῦ δουκὸς τοῦ Βάγραμ. Ἐλαβε μέρος καὶ ἐν τοῖς πολέμοις τοῦ 1812—14. Μετὰ δὲ τὴν πτώσιν τοῦ Ναπολέοντος ἀνεγνώρισε μὲν τοὺς ἀποκατασταθέντας Βουρβόνους, γενόμενος καὶ μέλος τῆς βουλῆς τῶν ἐμοσίων, ἀλλὰ μετὰ τὴν ἀπὸ τῆς Ἑλλάδας ἐπάνοδον τοῦ Ναπολέοντος στενοχωρηθεὶς ἠθικῶς ἠττοκτόνησεν, ρύψας ἑαυτὸν ἀπὸ τοῦ περαθόρου. [Π.Κ.]

Βερθιερίτης. ἡ κρυστάλλωσις τοῦ ἀγνώστου, ἀπαντᾷ ἐξ μόνον εἰς ἄθροίσματα μισοχαγῆ καὶ ἰσοχαγῆ. Σκλ.=2...3, εἰδ. βάρ.=1,0 4,3. Χρῶμα ἔχει βελὺ μολυβδῶ-φαιον, κατ' ἐπιφανείαν λαμβάνον ἔψιν ὑποκι-

τρίγην ἢ ἐρυθρίζουσιν. — Ὡς πρὸς τὴν χημικὴν του σύνθεσιν ὁ Β. ὑποδιαιρείται εἰς τρεῖς διαφορὰς παραλλαγὰς. Ἡ πρώτη εἶνε ἑνωσις ἐντὶς μορίου ἐνθείου σιδήρου καὶ ἐντὶς ἐνθείου ἀντιμονίου, ἢ δευτέρα 3 ἐνθείου σιδήρου καὶ 4 ἐνθείου ἀντιμονίου καὶ ἢ τρίτη 3 ἐνθείου σιδήρου καὶ 2 ἐνθείου ἀντιμονίου. Ἐπὶ ἀνθρακὸς πυρρῶμενος τήκεται εὐκόλως, ἐκλυομένων ἀτμῶν ἀντιμονίου καὶ ὑπολειπομένης μάζης τινὸς σκωριώδους μαγνητικῆς. Εὐκόλως ἀπορρυστοῦται ἐν βασιλικῇ ὕδατι. [Κ.Μ.]

Βερθολλέ (Claude Louis de Berthollet). Διότιμος γάλλος χημικός, γενν. τῷ 1748 καὶ ἀποθ. τῷ 1822, ἐσπούδασεν ἐν Τουρίνῳ καὶ ἐκρημάτισε καθηγητὴς ἐν Παρισίοις, ἀκαδημαϊκός, γεροισαστής, μέγας ἀξιωματικὸς τῆς λεγιῶνος τῆς τιμῆς, ὀνομασθεὶς καὶ κόμης. Συνετέλεσε εἰς τὴν διάπλασιν τῆς χημικῆς ὀνοματολογίας γράψας τὴν «Methode de nomenclature chimique». Εὗρε τὴν γνωστὴν κροτοῦντα ἄργυρον τοῦ Β., ἔδειξε τὴν ἐσωτερικὴν ἀπανθράσκωσιν τῶν ἐν τοῖς πλοίοις ἐκρεθισμένων πρὸς διατήρησιν τοῦ ὕδατος, τὴν δια γλυορίου λεύκανσιν τῶν ὑφασμάτων κλπ. Σπουδαϊστάτον ἐνε τὸ σύγγραμμά του «Essai de statique chimique». [Ο.Α.Ρ.]

Βερθολλέ κροτῶν ἄργυρος ἢ Βερθολλέ κροτοῦσα πυρίτις. Ἐκρηκτικωτάτη ἑνωσις τοῦ ἄργυρου παραγομένη τῇ ἐπιδράσει πυκνῆς ἀμμωνίας ἐπὶ ὕγρῳ ἄργυροεϊδίῳ ἐνε μιλαινα κόνις ἐκπυροσφροτοῦσα ἰσχυρῶς τῇ ἀπλῇ προσθαύσει περὶ τοῦ. [Ο.Α.Ρ.]

Βερθολλετία ἡ ὑψίκομος (Bot.). Bertholletia excelsa Humb., δένδρον ἐκ τῆς οἰκῆς τῶν Μυρτιωδῶν, ἔχον πολλὰς ὑπὲρ τὰ 33 μ. ὕψος, αὐτοφύες ἐν τοῖς δάσεσι παρὰ τὸν Ὀρινόκον, θεραπεύεται πανταχοῦ τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς. Ὁ καρπὸς ὁ τετράκωρος ὁ μέγας ἀνθρωπίνης κεφαλῆς ἔχων ἐγκλείει ἐν ἑκάστῳ χώρῳ 6—8 σπέρματα τρίγωνα τὸ σχῆμα καὶ περιεμφερῆ τοῖς λεπτοκαρπύοις τὴν γεῦσιν, χρησιμεύει δ' ὡς τροφή ἐν ταῖς χώραις ἐκείναις. Ἐν τῷ ἐμπορίῳ εἰσὶ γνωστὰ ὡς Κάστανα τῆς Βρασιλίας ἢ Κάρυα τοῦ Παρά. Ἡ ἐπιστημονικὴ ὀνομασία ἐδέθη τῷ δένδρῳ ὑπὸ τοῦ Humboldt εἰς τιμὴν τοῦ διασώμενου γάλλου Χημικοῦ Berthollet. [Θ. Χ.]

Βερθολλετίας ξύλον (Bertholletia excelsa, γερμ. Juviaholz). Λίαν πυκνόν, στερεόν καὶ διαρκὲς ξύλον, χρώματος ἐρυθροκαστανίνου κορυμμένον ὑπὸ βαθυγρόων πλεθρῶν καὶ προσερχόμενον ἐκ τῆς Βερθολλετίας, ἐνδὲ τῶν μεγίστων δένδρων τοῦ Ὀρινόκου καὶ τῆς Γουιάνης καὶ ἐπικληθέντος Γιούδια (Juvia) ἐκ τῶν ὡς λιθῶν σκληρῶν καρπῶν αὐτοῦ. [Χ.]

Βεριβερι (Beriberi). Διὰ τοῦ δνέματος τούτου, ὅπως καὶ δι' ἄλλων πολλῶν, ὡς

κυριώτερα: κακοήθης προΐδου ἀνάμια, δέξυ ἐλειογενὲς οἶδημα, ὁσθμα ναυτικόν, Kioh-Ki, Kakke κτλ., εἰ ἰατροὶ τῶν θερμῶν κλιμάτων γνωρίζουσι νόσον τινὰ, ἀπαντῶσαν κυρίως κατὰ τὴν τροπικὴν ζώνην, ἐνθα ἐνθρῆται ἡ ἐπισκήπτει: ἐπιδημικὸς, καὶ προσβάλλει ἰδίως τὰς μαύρας καὶ γαλκοχρόους φυλάς. Ἡ νόσος αὐτῇ, μηκέτι διευκρινισθεῖσα, φαίνεται εἶνε λοιμώδης, ὁ δὲ ἴος αὐτῆς προσβάλλει κυρίως τὸ νωτικὸν νευρικὸν σύστημα (μυελίτις, προΐδου ἀτροφία τῶν μυῶν) καὶ ἰδίως τὴν ἀγγειοκινητικὴν τοῦτου μέρους, ὅπως καὶ τὰ αἱμοσφαίρια. Γνωρίζει δὲ ἀφορμὸς τὴν κακὴν βίωσιν ἐν γένει, ἠθικὰς καὶ σωματικὰς κακώσεις, ἀποτόμους μεταβολὰς τοῦ καιροῦ καὶ ἐκδηλοῦται ὑπὸ μορφῆς ποικίλης διὰ πλείστην συμπτωμάτων, ὧν κυριώτερα: ἀδυναμία, αἱμοδύσας καὶ ἀκαμψία τῶν κάτω ἔκρων, πarestheses, παραπληγίαι, ἀτροφία μυϊκή, διαταραχαί τινες τῆς αἰσθητικότητος, δυσκολία τῆς ἀναπνοῆς, οἶδημα τῶν ποδῶν ἢ ἐλαφρὸν ὀλοκλήρου τοῦ σώματος. Ἀρχεταὶ δὲ ἡ νόσος βραδείως ἢ ἀποτόμως καὶ φέρεται ἡσυχῶς ἢ διὰ ταχείας πορείας, συχνάκις δὲ παρουσιάζει καὶ ὑποτροπὰς. Ἀναλόγως λοιπὸν τῶν κυριωτέρων συμπτωμάτων καὶ τῆς πορείας αὐτῆς, διακρίνουν οἱ ἰατροὶ δύο παραλλαγὰς τὴν ὁδωπικὴν ἢ ὑγρὰν, ὅταν τὰ ὕδαρ' αὐτῶν φαινόμενα κυριεύουσι καὶ τὴν περὶ αὐτῶν ἢ ξηρὰν, ὅταν τὰ νευρικά καὶ γνωρίζουσι τούτων μορφήν κεραινοβόλον, δέξιαν, καὶ χρονίαν. — Ἡ δὲ θεραπεία κυρίως στηρίζεται εἰς τὴν ἀπομάκρυνσιν τοῦ πάσχοντος ἀπὸ τοῦ τόπου ἐν ᾧ ἔπαθε: πᾶσα δὲ ἄλλη εἶνε συμπτωματικὴ. [Β.]

Βέριγγ. Ὁχλοσται ἢ τὸ Β μέρος τοῦ Μεγάλου Ὀκεανοῦ, τὸ μεταξὺ τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς Ἀσίας. Συγκοινωνεῖ πρὸς τὴν Β. Παγιάμενην Ὀχλοσταν διὰ τοῦ Βεριγγεῖου πορθμοῦ, ἀνακλυφθέντος τῷ 1728 ὑπὸ τοῦ Βεριγγ. [Π.Π.]

Βερικοκκέλιον. Οὗτω καλοῦσι τὴν βουτυρικὴν αἰθέρα μεμιγμένον μετ' ἐλαχίστου ἀμυλοπνεύματος καὶ ἔχοντα τὴν ὀσμὴν βερικόκων· χρησιμοποιοῦται ὑπὸ τῶν σκηνόπραστων εἰς τὰ παχυντὰ κλπ. [Ο.Α.Ρ.]

Βερικοκκία (Bot.). Κοινὴ ἐννομασία τῆς Προύμνης τῆς Ἀρμενιακῆς (Prumnus Armeniaca L.). Βλ. λ. Ἀρμενιακὴ καὶ Προύμνη. [Θ. Χ.]

Βερίνου. Χωρίον τοῦ δήμου Ἐρινεῶ τῆς ἐπαρχίας Πατρῶν, ἔχον γραμμικοῦδασκαλεῖον καὶ 329 κατ. (1880). [Γ.Π.]

Βερισλάβ (Berislav). Πόλις τῆς ἐρωπαικῆς Γ'ωσιῆς, ἐν τῇ κυβερνήτῳ Χερσῶνος, παρὰ τὴν συρροὴν τῶν ποταμῶν Σαμάρα καὶ Δνέπτερ. ἔχει 11 093 κατ. (1885). [Π.Π.]

Βερκέλλι (Bercelli). Πόλις τῆς Ἰταλικῆς ἐπαρχίας Νοβάρας, πρὸς τὸ ὕψιστον ἄκρον.

Καίται παρὰ τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Σέβρια, ἐν πεδιάδι λίαν νοτιῶν. Ἔδρα ἀρχιεπισκόπου. Σταθμὸς σιδηροδρ., ἔχει εὐρείαν ἀγορὰν, 14 ναυς, νῆαν μητροπολιν, ἥς ἡ βιβλιοθήκη ἔχει πολὺν πλοῦτον χειρογράτων, μουσείον, βοτανικὸν κήπον, λυκείον, γυμνάσιον, σχολὴν τῶν τεχνῶν, νοσοκομεῖον, θέατρον κτλ. καὶ 21 431 κατ. (1881). — Ὁ δήμος Β. ἔχει 29 241 κατ. Πρὸς Ν. αὐτοῦ κείνται τὰ Ῥαύδια Πεδία (Champi Raudii), ἐνθα ὁ Ἀννίθας ἐνίκησε τὴν πρώτην αὐτοῦ ἐν Ἰταλίᾳ μάχην, καὶ ὁ Μάρκος τοῦς Κιμήριους τῷ 101 π. Χ. [Π.Π.]

Βερκετίνσιον, ἀρχαῖον ὄνομα ὄρους ἐν Μακεδονίᾳ, ἀπκντῇ παρὰ Πτολεμαίῳ καὶ Πλινίῳ, συμπίπτειν κατὰ πάντα πιθανότατα πρὸς τὴν ὄρειάν, τὴν χωρίζουσαν τὴν Μακεδονίαν ἀπὸ τῆς Ἀλβανίας, ὅπου νῦν ὁ Γράμμος ὁ Βοντόρaris καὶ ἡ Σράλεια. [Ε.]

Βερκινγέτοριξ ἡ Οὐερκινγέτοριξ καὶ παρὰ Πλουτάρχῳ (ἐν δ. Καίσα.) Οὐεργεντόριξ (κατ. Vercingetorix). Γαλάτης ἡγεμὼν καὶ στρατηγὸς ἐκ τοῦ ἔθνους τῶν Ἀρουέρνιων (νῦν Anvergne), κινήσας τῷ 53 π. Χ. εἰς ἐπανάστασιν κατὰ τῶν Ῥωμαίων τὴν κεντρικὴν Γαλιαν, ἣν πρὸ εὐαγγελίου εἶχεν ὑποτάξῃ ὁ Καίσαρ. Ὁ Καίσαρ κατανικήσας αὐτὸν εἰς θάλασσαν πρὸταρον συμπλοκῆς, τὴν ἐπολιόρκειν ἐπὶ τέλος μετὰ τοῦ πολυκαριθμοῦ στρατευομένων του ἐν Ἀλεσίᾳ (ἰδ. λ.) καὶ τὴν ἡττῇ καὶ νῆα περὶδοθῇ. Ὁ Β. ἐκρηγῆσεν ἐπὶ 63 ἔτη ἀπὸ τῆς περὶδοθείας του θανάτου, ἕως οὗ ἐκδόσθη τὴν θρίκλιν τοῦ νικητοῦ καὶ ἐθανοκτόη ἐπειτα ἐν τῷ Τυλλικῷ διαρωτηρίῳ ἐν Ῥώμῃ (17 π. Χ.). Τὸ ὄνομα του κατὰ τὴν κελτικὴν γλῶσσαν σημαίνει ὁ μὲγας ἡ γερμῶν τῶν ἀνδρῶν. αὐτοῦ δὲ θεωρεῖται ὡς ὁ ἐθνικὸς ἥρωας τῆς παλαιᾶς Γαλιτίας καὶ ὡς τοιοῦτος τιμᾶται καὶ ὑπὸ τῶν σημερινῶν Γάλλων. Τὰ κατ' αὐτὸν βλ. ἐν ἐκτάσει παρὰ τῷ Καίσαρι μάλιστα (Ἀπομν. Γάλλ. πολέμου) καὶ τῷ Διον. Κασσίῳ (40, 33 ἔξ.). [Σ.]

Βερκοβίτσα. Πόλις τῆς Βουλγαρίας, παρὰ τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ Ὀγούστ, ἔχουσα 5 445 κατ. (1881). Ὁ νομὸς Β. ἔχει 58 499 κατ., ἡ δ' ἐπαρχία Β. 83 371 κατοίκους. [Π.Π.]

Βερκσείρε (Berkshire). Κομητεία τῆς Ἀγγλίας, ἔχουσα ἐμβαδὸν 1826 τ.μ. καὶ 218 382 κατ. (1881) καὶ πρωτεύουσιν τὴν Ῥέδινγκ. [Π.Π.]

Βερκσείρε (Berkshire). 1) Κομητεία τῆς Ἀμερικ. Συμπολ. ἐν τῇ Μασσαχουσέττῃ, ἥς πρωτεύουσα ἡ Λεσόξ. ἔχει λαμπρὰ μάρμαρ, μεταλλεῖα σιδήρου, ἐμβαδὸν 1000 τ.μ., περίπου, ἔδαρος εὐρρον καὶ 69 049 κατ. — 2) Κομητεία αὐτόθι, ἐν τῇ Πενσυλβανίᾳ, ἔχουσα 122 599 κατ. [Π.Π.]

Βερλάδ (Berlad, Βουρλάτιον). Πόλις

τῆς Ῥωμανίας, ἐν τῇ Μαλδακίᾳ, πρωτεύουσα τοῦ νομοῦ Τουτὸδας. ἔχει λύκειον καὶ ἄλλα ἐκπαιδ. καταστ., ἀγορὰν σιτηρῶν, σιδηρ. σταθμὸν καὶ 28 000 κατ. (1881). [Π.Π.]

Βερλιόζ (Hector Berlioz). Περιφ. μορὴ Γάλλος μέλοποιός, καὶ κριτικὸς τῶν περὶ τὴν μουσικὴν ζητημάτων συγγραφεύς, γενν. τῷ 1803 ἐν Côte Saint André καὶ ἀποθ. ἐν Παριεῖσι τῷ 1869. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ δόκινε μὲς ἱατρὸς τὸν εἶχε προορίσει εἰς τὸ τῆς ἐπιστημῆς τοῦ σταθίου, ἀλλ' ἡ πρὸς τὴν μουσικὴν ἐμφορὰ τοῦ Β. κλίσις ὑπερίσχυε τῶν προσπαθειῶν αὐτοῦ ὅπως ὑπακούσῃ εἰς τὴν τοῦ πατρὸς ἐπιθυμίαν καὶ εὐτα μετὰ τινος ταλανταύσεως, καὶ ὑπερὸν αὐτοῦ συνέθετε μουσικὰ τινὰ ἔργα ὁ Β. καθ' ὑπόδολὴν τοῦ Χερουδίνῃ καταλιπὼν τὰς ἱατρικὰς παραδόσεις ἐνεγράψῃ εἰς τὸ Ῥαῖον. Ἐπειδὴ δὲ ὁ πατὴρ ἐπαύσεν ἐνεκα τούτου νὰ τῷ χρηρῇ τὰ πρὸς συντήρησιν μέσκα, ὁ Β. μέχρι τῆς μεταπεισεως του τοῦ Ξυλλαν ὡς μέλος τοῦ χοροῦ ἐν τῷ Θέατρῳ τῶν Νουβωτέ, καὶ ἐξῆδε μαθηματὰ μουσικῆς ἐπὶ μισθῷ, ἐντὼ συγχρόνως ἐσπούδαζεν ἐν τῷ Ῥαῖῳ. Ἐνέκυψεν ἰδίᾳ εἰς τὴν μελέτην τοῦ Γλὺκ, ἐγνώρισε δὲ καὶ τὴν μουσικὴν τοῦ Βερχόβεν καὶ τοῦ Βέλιπερ. Ἀλλ' ἐν ταῖς ἰδίαις αὐτοῦ συνθέσειν ἐξελθὼν τῆς πεπατημένης μεθόδου, καθ' ἣν συνδυαζόμεναι τῶς ἐκρησιμοποιουντο ἐν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ μέλει αἱ φωναὶ διαφόρων μουσικῶν ὀργάνων, ἐπεδίωξε τὴν εὐρεσιν καὶ εἰσαγωγὴν περιτέχνου αὐτῶν συναρμολογίας καὶ συμπροξείσεως, ἐπιτοχῶν οὕτω τὴν παραγωγὴν νέων ἐκείτοτε ἤχηων νέων καὶ ἄγνωστον τῶς ἐπιδρασκιν ἐξασκούντων ἐπὶ τὴν αἰσθητικὴν τῶν ἀκρωμένων. Σκοπὸν αὐτοῦ προσέθετο ν' ἀποδείξῃ τὴν ὀργανικὴν μουσικὴν ἱκανὴν πρὸς παράτασιν πραγμάτων καὶ γεγονότων. Τὴν προσπάθειάν του ταύτην ἐξεδήλωσεν ἀπροκαλύπτως τὸ πρῶτον ἐν τῇ «Φανταστικῇ συμφωνίᾳ», ἣν ἐμελοποίησε τῷ 1829 ὑπὸ τὸν ἐπεξηγητικὸν τίτλον «Ἐπιστάσις τῆς ζωῆς ἐνδὲς καλλιτέχνου», καὶ δι' ἣς ἐγένετο γνωστότατος. Τῷ 1830 ἔλαβε παρὰ τῆς Ἀκαδημίας τῶν καλῶν τεχνῶν τὸ πρῶτον βραβεῖον διὰ τὸ ἔργον αὐτοῦ «Ἡ τελευταία νύξ τοῦ Σαρδαναπάλου», οὗ ἐνεκα μετέδθη τῷ 1831 εἰς Ῥώμην, χωρὶς ἡ δεκαοκτάμηρος διὰ μόνῃ του ἐνταῦθα νὰ παρατρέψῃ αὐτὸν ἀπὸ τῆς ὁδοῦ, ἣν εἶχεν ἡδὴ τόμει ἐν τῇ τέχνῃ. Μετὰ τὴν ἐπάνοδόν του ἐμελοποίησε τὴν συμφωνίαν «Ἡ ἐπάνοδος τῆς ζωῆς μου» ὡς εἶδος συμπληρώματος τῆς «Φανταστικῆς συμφωνίας». Εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἔργων τοῦ Β. παρεμβάλλοντο πάντοτε ἀνυπερέβλητα σχεδὸν ἐμπόδια, ὅχι μόνον διὰ τὴν δυσκολίαν, ἣν εἶχον οἱ μουσικοὶ νὰ ὑπερνικήσωσιν εἰς τόσῳ περιτέχνους τῶν ὀργάνων συνδυασμούς, ἀλλὰ καὶ διότι ἀντίπραττον αὐτῷ οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς παλαιᾶς σοδαρᾶς σχολῆς, προεξάρχοντος τοῦ

Χερουβίνη. "Όμως ὁ Β. κατ' αἴτησιν μὲν τοῦ Παγανίνου συνέθεσε τὴν «Συμφωνίαν τοῦ Ἀ-
ρόλδου» (1831), καὶ ὁψέλην δὲ διαταγὴν τὴν
«Νεκρώσιμον ακολουθίαν» διὰ τοῦς ἐν τῇ ἐπι-
ναστασεὶ τοῦ Ἰουλίου πεσόντας. Μετὰ τὴν ἀ-
παύσαντα τοῦ μελοδράματός αὐτοῦ «Βενδενοῦ-
τος Κελλίνης» συνέθεσε τὴν δραματικὴν συμ-
φωνίαν «Ρωμαιοὶ καὶ Ἰουλαί», ἐπικριθεῖσαν
ὑπὸ τῶν ἀντιφρονούντων. Ὁ Β. ἀπὸ τοῦ 1840
καὶ ἐξῆς ἐταξίδευσεν εἰς διαφόρους χώρας, ἀλλὰ
μόνον ἐν Ῥώσῳ ἐδρεψεν ἐπιτυχίας δάφνας.
Περὶ τὰ 1850 συνέθεσε τὴν μεγάλην τριλο-
γίαν «Ἡ παιδικὴ τοῦ Χριστοῦ ἡλικία» τῇ δὲ
1858 ἐγένετο μέλος τῆς Ἀκαδημίας.

Πρόδρομος τοῦ Βέρνερ ὡς πρὸς τὰς ἰδέας
αὐτοῦ περὶ τῶν διὰ τῆς μουσικῆς κατορθωσι-
μων, ὁ Β. δὲν εὗρεν ἀληθῆ ἐκτίμησιν παρὰ τοῖς
συγχρόνοις. Τὴν προσπάθειαν αὐτοῦ, νὰ παρα-
στήσῃ διὰ τῆς μουσικῆς διανοήματα καὶ πρά-
γματα καὶ γεγονότα, ἐκήρυξεν ὡς παράδοξον,
τερατοουργήματα δ' ἀπεκάλεσαν τινὰς τῶν συν-
θέσεων του, φρονούντες οὐχὶ ἀδίκως ὥστε ὅτι
ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ βασιλεύει ἡ ἀντιφασίς
μεταξὺ τοῦ ἐπιδιωκόμενου σκοποῦ καὶ τῆς πρα-
γματοποιήσεως, μεταξὺ τοῦ θέματος καὶ τῶν
παραστατικῶν αὐτοῦ μέσων. Οὐχ ἦτον ὁ Β.
τάσσεται μεταξὺ τῶν ἀναμορφωτῶν τῆς μου-
σικῆς ἰδίᾳ εἰς ὅ τι σχετίζεται πρὸς τὴν εὐρι-
στην νέων χωματισμὸν τῆς μουσικῆς ἐκφρά-
σεως καὶ τὴν παραγωγὴν ἀγνώτων τέως μου-
σικῶν συγκινήσεων καὶ συναισθημάτων διὰ τοῦ
προμελετημένου συνδυασμοῦ τῶν ὀργάνων
ἐν τῇ κοινῇ αὐτῶν συμπτῶσει. Ὡσαύτως ὁμο-
φώνως δημολογεῖται ἡ μεγίστη τοῦ Β. ἀξία ὡς
συγγραφέως καὶ κριτικοῦ μουσικῶν ζητημά-
των. Τῶν ἔργων του ὀνομαστότερα εἰναι:
Boyage musical en Allemagne et en
Italie, Traité d' instrumentation et d'
orchestration modernes avec des exem-
ples, καὶ Soirées d' orchestre [Γ.Μ.Β.]

Βεργλίτης (Wehrli). Οὕτως ἐκλήθη
μέλαινά τις οὐσία, πρὸς πικρίτην ὁμοία. [Κ.Μ.]

Βερμανδοῦ (Vermandois). Γαλλι-
κὴ τὸ πάλαι κομητεία, εἰς βουαντόν τῆς
Πικαρδίας. Νῦν τὸ πλεῖστον αὐτοῦ ἀνήκει εἰς
τὸν νομὸν τῆς Αἰῆς. [Π.Π.]

Βερμελάκιρχεν (Wermelskirchen).
Πόλις τῆς παραρρηνίου Πρωσίας, ἐν τῇ νομῷ
Λέννπ τοῦ διαμ. Δυσελδόρφ, ἔχει σταθμ.
σιδηρ. 10 523. κατ. (1885), ὧν τὸ πλεῖστον
διαμαρτυρόμενοι, καὶ ἀμυκίαν βιομηχανίαν
ἰδίως μεταξωτῶν τζιντῶν κτλ. [Π.Π.]

Βερμικουλίτης (Vermiculit) λεπτι-
δοπαχεὲς καὶ πρᾶκτινον ὄρυκτον θεωρεῖται ὡς
μεταμορφωτὴς τοῦ πλογιώπιτου. [Κ.Μ.]

Βερμιλλὸν (Χημ. Τεχν.) (Ver-
millon) καλεῖται τὸ κάλλιστον κιννάβαρι ἥτοι
δ καθαρώτατος θειουδράργυρος HgS. [Ο.Α.Ρ.]

Βέρμειον (Βόρα καὶ Βέρνον). Ὅρος τῆς
Μακεδονίας, ὑπὸ τὸ πρῶτον αὐτοῦ ὄνομα ἀνα-
φερόμενον παρ' Ἡροδότῃ (II' 138) καὶ Στρά-
βωνι (Ζ' 330 ἀπόστ. 25 καὶ 20), ὑπὸ δὲ τὸ
δεύτερον παρὰ Λιδίῳ (XLV 29) καὶ ὑπὸ τὸ
τρίτον παρὰ Διοδώρῳ τῷ Σικελιώτῃ (ἀπόστ.
27). Τὸ Β. εἶνε διακλάδωσις τοῦ Σκάρδου,
ἐκτεινομένη ΝΑ τοῦ Βερνούντου (Περιστερίου)
καὶ ἔχουσα πολλὰς ὑποδιακλαδώσεις. Ἀρχι-
ται κυρίως ΒΑ τῆς λίμνης Καστορίας, ἐνθα
φθάνει μέχρις ὕψους 2065 μ. εἰς τὴν κορυφὴν
τὴν λεγομένην Βίτσι. Πρὸς Ν ταύτης ἐκτεί-
νονται αἱ διακλαδώσεις Νέδεσκα, Βρατίνι,
Σιουπρέτσι, Μωρίκιον, Ἀσκιον ἢ Σινάτικον,
Βουρίνος, Σκοπίς (Γκιόζ-ταπέ), Ξηρολεῖδα-
δον καὶ Δόξα, πρὸς Α δὲ ἡ Τούρλα καὶ ΒΑ
τὸ Νίτς καὶ τὸ Πάϊκον. [Ε.]

Βερμλάνδη (Wernland). Ἐπαρχία
τῆς Σουηδίας, ἐν Σβεαλάνδῃ, πρὸς Β. τῆς λί-
μνης Βέρνερ. Ἔχει ἐμβαδὸν 19,773 τχμ. καὶ
274 773 κατ. (1884), καὶ εἶναι ἡ πλουσιωτέρα
εἰς δάση ἐπαρχία τοῦ βασιλείου. [Π.Π.]

Βερμονδὲς. Κράτος τῆς Βαναχουέας,
μεταξὺ τῆς Καριδιτικῆς θαλάσσης καὶ τοῦ Ὀρε-
νίκου. Ἔχει ἐμβαδὸν 83,532 τχμ. καὶ 287 079
κατ. (1888). [Π.Π.]

Βέρμονδσεῦ. Πόλις τῆς Ἀγγλίας ἐν
τῇ κομητ. Σούρρεϋ, παρὰ τὴν δεξιάν ὁχλὸν τοῦ
Ταμέσιως, ἔχουσα 86 002 κατ. (1881). Νό-
τιον προάστειον τοῦ Λονδίνου. [Π.Π.]

Βερμόντη Πολιτεία τῆς Ἀμ. Συμπολι-
τείας, κατεμένη εἰς πλ. 42° 44'—45° 3' Β.
καὶ μῆκ. 71° 38'—73° 25' Δ. Γρῆν. Ἔχει
ἐμβαδὸν 24,772 τχμ. καὶ 332 205 κατ. (1890).
Ἡ κυριωτέρα διακλάδωσις τῶν Πρασινῶν
Ὀρέων διατέμνει αὐτὴν ἀπὸ Ν πρὸς Β. Τὰ
ἀνκτ. αὐτῆς σύνορα διαδρέχει ὁ ποταμὸς Κον-
νεκτικόντ. Ἔχει καλλίστους λιμένας, ἀνεπτυ-
γμένον ἐμπόριον, γεωργίαν καὶ βιομηχανίαν.
Τῷ 1880 εἶχε 2874 βιομ. καταστ. ἔχοντα
κεφάλ. 28 1/2 ἑκατομ. δολλ. Τὸ σιδηροδρ.
αὐτῆς σύμπλεγμα, τῷ 1885, εἶχε μῆκος 1140
χμ. Ἔχει πανεπιστήμιον, λύκεια καὶ διαφό-
ρους ἄλλας σχολὰς· ἀπετέλεσε 3' ἰδιαιτέρον
κράτος τῷ 1791. Διαίρεται εἰς 14 κομητείας
καὶ ἔχει πρωτ. τὸ Μομπελιέ. Ἡ σημαντι-
κώτερα δὲ τῶν ἐμπορικῶν αὐτῆς πόλεων εἶναι
ἡ Βούρλιγκτων. [Π.Π.]

Βερμουδάι (Bermuda). Σύμπλεγμα
νήσων ἐν τῇ Ἀτλαντικῇ Ὠκεανῷ, ΒΑ τῶν
Ἀντίλλων, εἰς πλ. 31° 53' 32"—32° 20' Π
καὶ μῆκος 84° 50' Δ. τοῦ Γρῆν. Ἀποτελεῖσι
διοικητικὴν περιφέρειαν τῶν ἀγγλικῶν κτῆ-
σεων. Εἶναι 160 περίπου, ἔχουσι δὲ 15 748 κατ.
(1889), ὧν οἱ ἡμίσεις μαύροι, καὶ πρωτεύουσιν
τὴν Χάμιλτων ἐπὶ τῆς νήσου Βερμουδάς.
Εἶναι κυρίως σκόπελοι, ἀλλὰ τινες αὐτῶν ἴκαν
εὐροποι, παράγουσαι καφέ, βάλσαμα, σπικχαρο-

κάλαμον κτλ. Ἀνεκαλύφθησαν δὲ τῷ 1522 ὑπὸ τοῦ Ἰσπανοῦ Ζουάν Βερμουδέζ. Ὁ δὲ Ἀγγλος Γ. Σώμερς, τῷ 1609, προσήρτησεν αὐτὰς εἰς τὰς ἀγγλικὰς κτήσεις. [H.H.]

Βέρν (Jules Verne) Γάλλος συγγραφεὺς ἐκ τῶν γονιμωτάτων εἰς τὸ εἶδος τῆς φαντασιώδους μυθιστορίας. Γεννηθεὶς τῇ 27/4 Φεβρ. 1828 ἐν Νάντη, ἐσπούδασεν ἐν Παρίσι τοὺς νομικά. Τὸ συγγραφικὸν αὐτοῦ στάδιον ἤρτισε συγγράφων κωμωδίας καὶ μελοδραματικὰ κείμενα. Ἐγκυφὰς ὅμως, ὡς φαίνεται ἐκ τῶν ἔργων αὐτοῦ, εἰς τὴν μελέτην τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν, ἔγνω νὰ χρησιμοποίησιν πρῶτος τὰ ἐξ αὐτῶν συμπεράσματα εἰς συγγραφὴν μυθιστοριῶν, γινόμενης οὕτω ἐξουρέτης καὶ εἰσηγητὴς νέου εἴδους ἐν τῇ λογογραφίᾳ, τὸ ὅποιον εὖρεν ἀπερίοριστον ἀποδοχὴν παρ' ἅπασι τοῖς πεπολιτισμένοις ἔθνεσι. Τὸ εἶδος τοῦτο εἰμπορεῖ νὰ χαρακτηρίσῃ τις ὡς τὸ «φαντασιώδης φυσιολογικὴν μυθιστορίαν». Τοῦτο μὲν διότι ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ ὁ Β. ἐκμεταλλεύεται καὶ χρησιμοποιοῖ ἀποκλειστικῶς φυσιολογικὰ γεγονότα καὶ προβλήματα πρὸς φαντασιώδους ρωμαντικὸς σκοπὸς, τοῦτο δὲ διότι τοὺς σκοποὺς αὐτοῦ πραγματοποιοῖ διὰ μέσων ὡσαύτως φαντασιώδους ρωμαντικῶν. Τὴν προσοχὴν τοῦ δημοσίου ἐφείλυσεν ἐφ' ἑαυτὸν ὁ Β. τὸ πρῶτον διὰ τοῦ μυθιστορήματος: «Πέντε ἐβδομάδες ἐν ἀεροστάτῳ» (1863). Ἡ ἐπιτυχία τοῦ ἔργου τούτου κατέπεισε τὸν συγγραφεὰ νὰ παρατηρήσῃ τῆς δραματογραφίας, ἐκτοτε δὲ τίποτε δὲν ἔγραψε τὸ ὅποιον νὰ μὴ ἔχῃ τὸν ἀνωτέρω χαρακτῆρα. Διὰ ταξιδίων τὰ μάλιστα περιπετειωδῶν, ἀλλὰ πάντοτε φυσικῶς ἡτιολογημένων, ὁ Β. ἄγει τοὺς ἀναγνώστας αὐτοῦ «πρὸς τὴν Σελήνην», «περὶ τὴν Σελήνην», «εἰς τὸ κέντρον τῆς γῆς» «20.000 λέυγας ὑπὸ τὴν θάλασσαν», ἐπὶ τοὺς πάγους τοῦ βορρᾶ, περὶ τὰς χιόνας τοῦ Λευκοῦ θρόνου, διὰ τοῦ κόσμου τῶν ἡλίων κτλ., ὁμολογουμένως δὲ πάντοτε κατορθώνει νὰ συνυφαίῃ δεξιῶς τὸν πλοῦτον τῶν φυσικῶν αὐτοῦ γνώσεων, μὲ τὸς μίτους τῆς ποιητικῆς εὐρέσεως καὶ παιζὼν νὰ καθιστᾷ εἰς τὸν ἀδαῆ ἀναγνώστην εὐπρόσιτα καὶ γνωστὰ πλείστα βραβυστολογικὰ ζητήματα καὶ πράγματα. Τὰ ἔργα του εἶναι πολλὰ, πάντα δ' ἀνεγνώσθησαν ἀπλήρως ἅμα τῇ ἐμφάνεισιν των καὶ μετεφράσθησαν εἰς πλείστας γλώσσας καὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ (πλὴν τῶν τελευταίων ἐκδοθέντων καὶ εὐαριθμῶν ἄλλων). Ἐννοεῖται ὅμως ὅτι ὡς ἐκ τῆς ἰδιαίτερης αὐτῶν φύσεως καὶ τοῦ σκοποῦ, ὃν ἐπιδιώκουσι, τὰ ἔργα ταῦτα δὲν εἶναι λογογραφικὰ πρότυπα. Ἐπ' αὐτῶν δὲν κυριαρχεῖ τὸ συνεκτικὸν τῆς αὐστηρᾶς τέχνης πνεῦμα. Οὔτε κανόνες λογογραφικοῦ ὅρους τηροῦνται ἐν αὐτοῖς, οὔτε ἐπικὴ ἀνάπτυξις τῶν γεγονότων καὶ τῶν πράξεων γίνεται, ἀλλ'

οὔτε ψυχολογικῶς χαρακτηρίζονται τὰ ὄντα ἐν αὐτοῖς πρόσωπα. [Γ.Μ.Β.]

Βερνάρ (Charles de Bernard). Γάλλος ποιητὴς ἰδίᾳ ὅμως μυθιστοριογράφος, γενν. τῷ 1805 ἐν Βενζανσὼν καὶ ἀποθ. τῷ 1850 ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς ἡλικίας του. Ζηλώσας τὸν Βαλζάκ ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν τῶν ὑποθέσεων καὶ τὴν οἰκονομίαν τῶν μυθῶν ὁ Β. ἐβδίδισεν ἰδιὰν ὁδὸν ὡς πρὸς τὸ λεκτικὸν καὶ συνθετικὸν εἶδος, παιδαγωγηθεὶς ἐν τούτῳ διὰ τῆς εὐσυνείδητου μελέτης τῶν Γάλλων κλασσικῶν καὶ κατορθώσας νὰ ἐπιθέσῃ εἰς τὰ ἔργα του τὴν σφραγίδα τῆς τελειότητος ὡς πρὸς τὸ εἶδος. Κατὰ τὸ αἰγιῶδες κάλλος, τὴν ακριβείαν καὶ καθαρότητα τῆς ἐκφράσεως ὑπερτερεῖ ὁ Β. τοὺς πλείστους τῶν συγχρόνων του. Ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς τὴν ἡθικὴν αὐστηρότητα ὑπερτερεῖ πολλῶν καὶ μάλιστα τοῦ διδασκάλου αὐτοῦ Βαλζάκ. Ἀνδρείος εἶναι μόνον κατ' ἐπιφάνειαν ὁ Β. Ἀλλ' ὑπὸ τὴν φαινομενικὴν αὐτοῦ ἀνοσιότητά κρύπτεται, ὡς ἀποτέλεσμα ἐφευρεμένων ἰδεῶν καὶ ἐπομένων ὡς πρὸς τὸν σκεπτικισμόν, πολὺ σοβαρὰ πικρία. Ἡ δὲ τρομακτικὴ πολλὰκις γυμνότης, ὑπ' ἣν ἀποκαλύπτει ἡμῖν τὰ πράγματα ὁ συγγραφεὺς οὐδὲν ἄλλο εἶναι δι' αὐτὸν ἢ τὸ ἀντιφάρμακον κατὰ τῆς ὑποκρισίας τῆς ἐψευδομένης ἐπιδειξίως ἐν τῷ βίῳ τῶν συγχρόνων, ἐν τῇ τέχνῃ αὐτῶν καὶ τῇ πολιτείᾳ. Ὁ Β. εἶναι κεκρυμμένος ἐχθρὸς τῆς ρωμαντικῆς μυθιστοριογραφίας, φρονῶν ὅτι καὶ αὕτη κρύπτει τὸ ψεῦδος καὶ τὴν κενότητα ὑπὸ τὸ καλλίχρῳμον κέλυφος τῆς ἀπτηλῆς φαινομενικότητος. Παραγόμενος ὁ μὲν ὑπὸ τῆς στερεοτύπου πλέον τάσεως πρὸς εἰρωνείαν καὶ σατυρισμὸν στρέφει τὰ ὄπλα τοῦ πνεύματός του κατὰ πάντων καὶ κατὰ παντὸς κατ' ἰδέαν καλοῦ, οὕτως ὥστε ἡ ἀναγνώσις τῶν ἔργων του ποτὲ δὲν προκαλεῖ ἐν τῷ ἀναγνώστῃ εὐάρεστον ψυχικὴν διάθεσιν. Τὰ γνωστότερα μυθιστορήματά του εἶναι: Gerfaut, Le parravent, La peau du lion, La chasse aux amants, Un homme sérieux, Le gentilhomme campagnard, κτλ. Τὰ διηγήματά του ἐξεδόθησαν ὑπὸ τὸν τίτλον Nouvelles et mélanges. [Γ.Μ.Β.]

Βερνάρ (Claude Bernard) Γάλλος ἐπιφανὴς φυσιολόγος γενν. τῷ 1813 ἐν Σαιν Ζουλιέν καὶ ἀποθανὼν τῷ 1878 ἐν Παρίσι. Σπουδάζας τὴν ἱατρικὴν ἐν Παρίσι καὶ ἐργασθεὶς τὸ μὲν πρῶτον ἐς βρογχὸς ἐν τῷ νοσοκομείῳ, ἔπειτα δὲ ὡς προπαρασκευαστὴς καὶ κατόπιν ὡς ἀναπληρωτὴς τοῦ φυσιολόγου Μαγενδὶ ἐν τῷ Κολλεγίῳ τῆς Γαλλίας, διωρίσθη τῷ 1854 καθηγητὴς εἰς τὴν νεωστὶ ἱδρυθεῖσαν ἑδρὰν τῆς γενικῆς φυσιολογίας. Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος προσελήφθη ὡς μέλος τῆς ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν, τὸ δ' ἐπόμενον ἐγένετο καὶ καθηγητὴς τῆς ἐμπειρικῆς φυσιολογίας ἐν τῇ εἰρημένῳ Κολλεγίῳ. Ὁ Β. διὰ τῆς μεθόδου

των έρευνών αὐτοῦ ἔδωκε νέαν διεύθυνσιν εἰς τὴν νεαράν ἀκρόν ἐπιστήμην τῆς φυσιολογίας, ἀναλαβὼν τὴν ἐξέτασιν ζητημάτων, τὰ ὅποια κακῶς ἐθεώρουν ὡς λειψόμενα θῆθεν, καὶ πλουτίσας τὴν διδασκαλίαν περὶ τῶν ἐν τῷ ζῶντι σώματι γιγνομένων διὰ τῆς ἀνακαλύψεως πωλυαριθμῶν γεγονότων. Τὰς ἐρεῦνας αὐτοῦ ἐστρεψε τὸ πρῶτον ἐπὶ τῆς ἐπιδράσεως, ἣν τὰ διάφορα ἐν τῷ στομάχῳ καὶ τῇ ἐντερικῇ σωλῇ ἐκκρίματα ἐξασκῶσιν ἐπὶ τῆς πέψεως, καλῶς καὶ ἐπὶ τῆς ἐπιδράσεως τῶν νεύρων ἐπὶ τῆς πέψεως, τῆς ἀναπνοῆς καὶ τῆς κυκλοφορίας τοῦ αἵματος. Τὴν μεγίστην ὁμῶς ἐντύπωσιν ἐνεποίησαν αἱ ἐρευναι τοῦ ἐκείναι, δι' ὧν ἀπέδειξεν, ὅτι ὁ ὑπὸ τοῦ παγκρέατος ἐκκρινόμενος χυμὸς εἶναι ὁ καλ' αὐτὸ συντελεὼν εἰς τὴν πέψιν τοῦ ἐν τοῖς φαγητοῖς πάχους. Εἰς τὸν αὐτὸν χρόνον ὁ Β. ἀνεκάλυψε τὴν ζακχαροποῖν τοῦ ἥπατος λειτουργίαν, ἐγκαινίσας νέαν ἐποχὴν εἰς τὰ χρονικά τῆς ἐπιστήμης, συνεπλήρωσε δὲ κατόπιν (1859) τὴν διδασκαλίαν τοῦ ταύτην διὰ τῆς ἀνακαλύψεως. ὅτι ἐνδομὴ τὸ ζῶον διατελεῖ ἐν τῇ μήτρᾳ, οὐχὶ τὸ ἥπαρ ἀλλ' ὁ πλῆκοις εἶναι ὁ παρασκευάζων τὴν ζακχαροποῖν οὐσίαν καὶ ὅτι καὶ ἄλλα ἀκόμη ὄργανα καὶ ἱστοὶ τοῦ ἀναπτυσσόμενου ζῴου εἶναι τὰ ἐργαστήρια, ἐν οἷς παρασκευάζεται ἡ οὐσία αὕτη. Διὰ πειραμάτων δὲ ἐπὶ τοῦ ἐγκεφάλου τῶν ζῴων, παραγαγὼν ἐθελουσίως εἰς τὸ ἥπαρ αὐτῶν τὸν διαζήτην, ἀπέδειξε τὴν ἐπιδράσιν τοῦ νευρικοῦ συστήματος ἐπὶ τῆς λειτουργίας τοῦ ἥπατος. Διὰ τὴν ἀνακάλυψιν ταύτην, ἥτις ἀνεγνωρίσθη ὡς μία τῶν λαμπροτάτων τῆς ἐπιστήμης κατακτησέων, ἔλαβεν ὁ Β. τὴν 1851 καὶ 1853 τὰ βραβεῖα τῆς ἀκαδημίας διὰ τὴν φυσιολογίαν. Τὸ ἔργον τοῦ Β. «Μαθήματα τῆς πειραματικῆς φυσιολογίας» ἐφηρμοσμένης εἰς τὴν ἱατρικὴν, εἶναι, ὑπὸ ἐποπιδὸν μεθοδικῆς κατατάξεως τῆς ὅλης, ἀνυπερέβλητον πρότυπον, ἱδίᾳ δὲ πλείστου λόγου ἀξίον καὶ διὰ τοῦτο, διότι ὁ Β. πανταχοῦ ὑπεδεικνύει ἐν αὐτῷ τίνι τρόπῳ εἴμπορει τις νὰ ἐκμεταλλεῖται πρακτικῶς τοὺς καρπύς τῆς φυσιολογικῆς ἐπιστήμης πρὸς τὸ συμφέρον τῆς ἱατρικῆς. Μετὰ τὴν ἐκδοσιν τοῦ ἔργου τούτου ὁ Β. ὑπέβαλεν εἰς τὴν ἀκαδημίαν ὑπόμνημα «Περὶ τοῦ συμπαθητικοῦ νεύρου καὶ τῆς ἐπιρροῆς, ἣν ἔχει ἡ διάτμησις αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ζωικῆς θερμότητος. Τῷ 1856 ἐξέδωκε σπουδαῖον ὑπόμνημα «Περὶ τῆς ζωικῆς θερμότητος», ἐν τῷ ὁποίῳ, τῇ βοήθειᾳ ἑλπίς νέων παρατηρήσεων, παρέσχε τὴν ἀπόδειξιν, ὅτι τὸ αἷμα κατὰ τὴν πορείαν αὐτοῦ διὰ τῶν ἀργάνων τοῦ σώματος καὶ ἐντὸς τῶν διαφόρων διαχευετικῶν ἀγγείων τοῦ πεπτικοῦ καὶ ἀναπνευστικοῦ συστήματος ὑφίσταται ἀξιοσημειώτους μεταβολὰς ὡς πρὸς τὸ ὕψος τῆς θερμοκρασίας του. Ἀλλὰ τοῦ Β. σπουδαῖα ἔργα εἶναι τὰ ἑξῆς: «Εἰσαγωγή εἰς τὴν σπουδὴν τῆς πειραματικῆς ἱατρικῆς». «Μαθήματα πειραματι-

κῆς παθολογίας», «Περὶ ἀναισθητικῶν καὶ ἀσφυξίας». «Μαθήματα περὶ ζωικῆς θερμότητος, περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς θερμότητος, καὶ περὶ τοῦ πυρετοῦ» κτλ. [Γ.Μ.Β.]

Βερνάρδ (Sarah Bernhardt). Διάσημος Γαλλὶς τραγῳδός, γεννηθεὶς ἐξ ἀπόρων γονέων ἐβραίων τὸ ῥησκεισμα ἐν Χάρβη τῷ 1840, βαπτισθεὶς ὁμῶς τῇ θελήσει τῶν γονέων αὐτῆς καὶ ἐκπαίδευθεὶς ἐν τῷ μοναστηρίῳ Grand-Champs ἐν Βερσαλλίαις εἰσῆλθε δεκαπενταετίς εἰς τὸ Ῥιθῆιον τῶν Παρισίων μαθητεύσας παρὰ τοῖς Σαμψῶν καὶ Πρεβόστ. Τῷ 1863 ἔλαβε τὸ πρῶτον βραβεῖον διὰ τὴν τραγικὴν ἀπαγγελίαν, καὶ προσελήφθη ὡς ἡθοποιὸς εἰς τὸ πρῶτον τῆς πατρίδος τῆς θεάτρου, τὸ Γαλλικόν. Μὴ εὐδοκίμησας ὁμῶς ἐνταῦθα, προσῆλθεν μετὰ βραχύν χρόνον εἰς τὸ θεάτρον Γυμνάσιον, ἐν ᾧ ἔμεινεν ὡσαύτως ὀλίγον μόνον χρόνον. Ἀποδημάσας τῶν Παρισίων δι' ἰδιωτικούς λόγους δὲν εὗρε κατὰ τὴν ἐπάνοδόν τῆς ἑλλην ἀνοικτὴν θύραν αἰ μὴ τὴν τοῦ θεάτρου τῆς Πύλης; Ἀγ. Μαρτίνου ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ ὁποῦ ὑπὸ πλαστὸν ὄνομα ἡναγκάσθη νὰ παρίσταται καὶ ὡς πρόσωπον τοῦ χοροῦ ἀκρόν. Τῷ 1867 μετώκησεν εἰς τὸ θεάτρον Ῥιθῆιον, ἐν ᾧ τὸ πρῶτον ἐφείλκυσεν ἐφ' ἑαυτῆς τὴν προσοχὴν τοῦ κοινῶ ἐν τῇ κωμῳδίᾳ τοῦ Μολιέρου «Αἱ λογιστάται», ὡς Ἀρμίνδα. Τέλος ἐν τῷ δράματι τοῦ Κοπέ «Ζανέττα» ἔσχεν ἐντελὴ ἐπιτυχίαν, ἀλλ' ἔτι ἄπαξ αἱ περιστάσεις παρενεβλήθησαν μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς δόξης. Ὁ πόλεμος τοῦ 1870-71 ὑπέβαλεν αὐτὴν τὸ πρόσωπον νοσοκομίου, καὶ μόνον μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς εἰρήνης ἐπανεκίνησε τὴν ἐν τῷ Γαλλικῷ θεάτρῳ θεσιν τῆς, ὑποκριθεὶς τὴν βασιλίσσαν ἐν τῷ Ῥοῦ Βλάς τοῦ Οὐγῶ, ἔκτοτε δὲ θεωρεῖται ὡς τραγῳδὸς πρώτης τάξεως. Ἀληθὺς δὲ ὡς ἡθοποιὸς ἡ Β. εἶναι μεγαλοφυῶς πλήρης πνεύματος ἁμοιρος ὁμῶς ἰκανῆς φυσικῆς δυνάμεως ζημιούται πολὺ ἐπὶ τῆς σκηνῆς, δασκίς ὑποκρίνεται πράξεις ἡ καταστάσεις μεγάλου καὶ ἰσχυροῦ πάθους. Ἡ παρὰ πάντων λαμψομένη φωνή τῆς εἶναι ἀσυνήθως ἀπαλὴ καὶ καθαρὰ καὶ μελωδική. Τὸ λιγυρὸν αὐτῆς σῶμα ἐκτακτικῶς ἱσχνόν, τὸ πρόσωπον λεπτορὺς καὶ εὐγενὲς φέρει τὴν ἐκφράσιν γυναικὸς πασχούσης. Ἐν Ῥιθῆϊ καὶ ἡ Β. κατέστη γνωστοτάτη ἐκ τοῦ αἰγίου γάμου τῆς μετὰ τοῦ Ἑλλήνος Ἀριστείδου Σαμψῶ. [Γ.Μ.Β.]

Βερναρδινέτης. Ἀπικὴ καὶ εὐθρυπτος ἀπικτὴ ῥητὴν τοῦ Ἀγ. Βερναρδίνου (Καλιφρνια). ἡμπεριέχουσα 64,5 ἀνθρακικὴν στοιχείον, 9,2 ὕδραγονοῦ καὶ 26,3 θξυγένου. [Κ.Μ.]

Βερνάρδος. 1) Δεῦξ τῆς Σαξονικῆς Βασιλείας, εἰς τὴν μεγάλων στρατηλατῶν τοῦ τριακονταετοῦς πολέμου τῶν ἀγωνισαμένων ὑπὲρ τοῦ προτεσταντισμοῦ καὶ ἐναντίον τοῦ αὐτοκράτορος. Ἐγεννήθη τῷ 1604 καὶ προῦ-

μως άσκηθείς περί τὰ πολεμικά μετέσχε των πρώτων μεγάλων μαχών του 30ετούς πολέμου. Άφου δέ υπηρέτησεν άλληλοδιαδόχως έν τοίς στρατοίς των Βαβαίων, των Όλλανδών και των Δανών ήνώθη τέλος μετά των Σουηδών και του ήρωικού βασιλέως αύτων Γουσταύου Αδελφου (1631), υπό τας τούτου διαταγές ποιητάμενος πολλές ιδιαιτερας στρατείας. Ο Β. μετέσχεν της περιήρημου μάχης της Λουκινής (Lützen) καθ' ην έπεσεν ο Γ'. Αδελφος και έλαβεν άντ' αύτου την άρχιστρατηγίαν επί του πεδίου της μάχης. Μετά τον θάνατον του βασιλέως τούτου επολέμησεν επί τινα χρόνον ο Β. υπό τας Σουηδικάς σημαίας, αλλά μη τυγχάνων ισχυράς και τελεσφόρου συνδρομής έλ μέρους της Σουηδικής αντιβασιλείας και της άλλης προτεσταντικής συμμάχιας (της συμμάχιας της Ελδρόννης) συνήψε τή 1635 σύμβολιν μετά της Γαλλίας, (άνεμυθείσεις νυν και ταύτης εις τον πόλεμον εναντίον του αυτοκράτορος και των καθολικών αύτου συμμάχων), δι' ης υποχρεώτο νά διατηρή στρατόν 18 χιλ. ανδρών και νά πολεμή υπέρ των συμμάχων λαμβάνων ως άμοιβήν παροχήν ετήσιον 1 εκατομμ. ρρ. και την υποσχесιν της εις αύτον παραχωρήσεως της Αλσατίας μετά την κατάνκτησιν αυτής. Επί τούτοις ο Β. επολέμησε γενναίως και κατενίκησεν έν πολλαίς μάχαις τους αυτοκρατορικούς έν τε τη Αλσατία και Βουργουνδία. Όπότε δέ παρεσκευάζετο ήδη νά διαβή τον Ρήνον και νά εισβάλη εις την Βαυαρίαν καταληθείς υπό αίφνης εις νόστον έτελεύτησε (1639). Τόν στρατόν αύτου διαρθείρας διά χρημάτων προσέλαβεν ο Γ'ισελί εις την υπηρεσίαν της Γαλλίας, κατέλαβε δέ και τα υπό του Β. καταληφθέντα φρούρια.

2) Κάρολος Βερνάρδος δούξ της Σαξ. Βεϊμάρης, δευτερότοκος υίός του μεγάλου δουκός Καρόλου Αδούστου της Σαξ. Βεϊμάρης, Έγεν. τή 1792 και νεώτατος έτι ών έλαβε μέρος εις την περίφημον μάχην του Βάγραιμ, ένθα ο στρατός της Σαξ. Βεϊμάρης, ως μέλους της Γηρμανικής έμοσπονδίας έμάρχητο μετά των Γάλλων εναντίον των Αυστριακών. Μετά τινα δέ έτη (τή 1815), μεταβίβς εις την υπηρεσίαν του άρτιστοιτάτου βασιλείου των Κάτω Χωρών μετέσχε των κατά του Ναπολέοντος μαχών έν Quatrebras και Βατερλώ, άγωνισάμενος γενναίως. Κατά τα έτη 1825—26 επικήρτατο περιήρησιν έν Αμερικη, ης εξέδωκε περιγραφήν, διατελείας δέ μέχρι του θανάτου αύτου υπηρετών έν τή Όλλανδική στρατῳ, προχθούς μέχρι του αξιώματος του ανωτάτου διοικητού του στρατού. Έτελεύτησε τή 1862.

3) Βερν. Εριχ Φρόυνδ, δούξ του Σαξονικού Μάινιγγεν, πατήρ του νυν κυβερνήτορος δουκός Γεωργίου και πάππος του έλληνομαθούς και γνωστου τοίς Έλλησιν έμυνόμου κληρονομικού πρίγκηπος του Σαξεν-Μάινιγγεν Βερνάρδου.

Έγεν. τή 1800, άνήλθεν εις τον θρόνον τή 1803 υπό κηδεμονίαν της μητρός, τή 1821 ανέλαβε την κυβερνήσιν του κρατους, τή 1824 έδωκε συνταγμα εις το κράτος, τή 1826 προσήρτησεν εις το κράτος διά κληρονομίας τας χώρας της εκλιπούσης Γεοβιλάξ γραμμάς της Ααξ. δουνασιαις, τή δέ 1860 μετασχών του κατά της Πρωσίας πολέμου μετά την υπό των Πρώσων καταλήψιν της χώρας αύτου παρητήθη την άρχήν υπέρ του υιού αύτου Γεωργίου [Π.Κ.]

Βερνάρδος Αγίος-Penninus Mons, Mons Jovis, Mont Jou). 1) Όρος της Ελβετίας, ανήκον εις τας Άλπεις, μεταξύ του Βαλαί και της Αότας, έχον ύψος 3782 μ. Επ' αύτου υπάρχει μονή, ιδρυθείσα τή 982 υπό του Αγίου Βερνάρδου, ης εΙ μοναχοί μεγιστας παρεχυσιν υπηρετίας εις τους υπό της χιόνος καταλαμδυνόμενους, ους άνευρίσκουσι διά κυνών έκτακτου νοσηλεύσεως. Η μονή αύτη κείται εις ύψος 2172 μ. και είναι το ύψηλότερον κατοικημένον σημεϊον της Εύρώπης. Η διέκτασις του όρους είναι δυτγερσεάτη, και όμως οι Ρωμαιοί, οι Λομβαρδοί, ο Μέγας Κάρολος και οι Γάλλοι εξέτελεσεν αυτήν.— 2) Άγιος Βερνάρδος (Μικρός). Όρος παρά τα σύνορα της γαλλικής Σαβοΐας και του Πεδεμοντίου. Έχει ύψος 2186 μ. [Π.Π.]

Βερνάρδος ο Έβρομητής (Pagnus Bernhardus). Όνομαστικα διδομένη εις έμπορεύμενα καρμινον, ών ή κυρία είναι μαλακή, και ην όπως προστατεύουσι εισάγουσιν εις κενάς όγχους γαστροπέδων μαλακίων. [Ιδε τας λέξεις Καρμινον και Κύλαρος. [N.A.]

Βερνάρδου (Gottfried Bernhardy). Γερμανός φιλόλογος, γενν. τή 8/20 Μαρτίου 1800, άποθ. τή 2/11 Μάϊου 1875. Σπουδάζας φιλολογίαν έν Βερολίνω, διωρίσθη τή 1825 έκτακτος καθηγητής του πανεπιστημίου, μετά 4 δ' έτη εκλήθη ως τακτικός καθηγητής εις το έν Χάλλη πανεπιστήμιον. Ταξολογώτατα των έργων του είναι η έκδοσις Διονυσίου του περιηγητού (Λειψ. 1828), το «Επιστημονικόν συντακτικόν της έλλ. γλώσσης» (1829 και 1862) το «Σχεδιάσμα της ρωμαϊκής γραμματολογίας» (Χάλλη 1830, 5η έκδ. Βρουνσ. 1869) και το «Σχεδιάσμα της έλλ.γν. γραμματολογίας» (Χάλλη, 1830, 1845. 3η έκδ. 1861—72). [Π.]

Βέρνδουργ (Bernburg). Πρωτεύουσα του δουκάτου Άγγχλτ Βέρνδουργ, κειμένη εκάτεριθεν του Σάαλεν. Έχει φρούριον επί ύψηλῳ λόφῳ, εργοστάσια φαρμακικών, χαλουργεία, χυτήρια σιδήρου και 21464 κατ. (1885). [Π.Π.]

Βερνέ (Claude Joseph Vernet). Γάλλος, χωριογράφος και θαλασσογράφος γεν. τή 1711 έν Αδενίονι και άποθ. τή 1789 έν Παρισίῳ. Έσπούδασε την ζωγραφικην παρά τή Δ. Μαγγιάρ έν Ρώμη, έπείθεν επανελθών

εἰς Γαλλίαν τῇ 1753 ἐγένετο μέλος τῆς ἀκαδημίας. ἔξωγράφος δὲ κατὰ παραγγελίαν Λουδοβίκου τοῦ ΙΒ' τὰς κομμοσας νῦν τὸ μουσεῖον τοῦ Λουβρου εἰκόνας τῶν γαλλικῶν λιμένων. Ὁ Β. εἶναι ἐκ τῶν τελευταίων ὀπαδῶν τοῦ Κλ. Λωραίν. Αἱ εἰκόνας αὐτοῦ καλὰί ὡς πρὸς τὴν σύνθεσιν καὶ τὴν αἰκονορμικὴν ἡτοῦ φωτὸς, ἔχουσι τὸ ἐλάχιστον τῆς ἐπιτετηδευμένης γλυπτρίας. [Γ.Μ.Β.]

Βερνέ (Antoine Charles Horace V.). Δάκμος ὁμοιογράφος, μαχογράφος καὶ εἰδωλογράφος τῆς Γαλλίας, υἱὸς καὶ μαθητὴς τοῦ Κλαυδίου Β., γενν. τῇ 1758 ἐν Βορδῶ καὶ ἀποθ. τῇ 1836 ἐν Παρίσι. Ἐσπούδασεν ἐν Ῥώμῃ καὶ ἐγένετο τῇ 1788 μέλος τῆς ἀκαδημίας, τῇ δὲ 1810 μέλος τοῦ Ἰνστιτούτου. Ὁ Β. ἀπεθανάτισε τὰς μάχας τοῦ Ναπολέοντος, ἔσχευε δὲ ἴδιον ἐν τῇ γράφῃ τοὺς ἵππους καὶ τοὺς κύνας. Περιφάρμας ὅμως κατέστη καὶ διὰ τὰς κομικὰς αὐτοῦ εἰδωλογραφίας. [Γ.Μ.Β.]

Βερνέ (Emile Jean Horace Vernet). Περιλήτης ζωγράφος τῆς Γαλλίας, υἱὸς τοῦ ἀνωτέρω, γεν. τῇ 19/10 Ἰουν. 1780 ἐν Παρίσι καὶ ἀποθ. τῇ 5/17 Ἰαν. 1863 αὐτόθι. Λαβὼν παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τὰ πρῶτα τῆς ἱκανογραφίας μαθήματα, ἐσπούδασε μετὰ τὴν ἀπὸ τοῦ γυμνασίου ἀποφοίτησιν του παρὰ τῶν ἱκανογράφων Μορῶ, τῷ ἀρχιτέκτονι Σαλγραίν, καὶ τῷ ζωγράφῳ Βινσέντ. Μόλις εἰκοσαετῆς ἐτόλμας νὰ γράψῃ τὴν «Ἄλυσιν τοῦ Ὀχυρῶματος» εἰκόνα, δι' ἣς ἀποτασσόμενος ταῖς ἐπικρατούσαις παραδόξαις τοῦ Δαυὶδ καὶ τοῦ Ζιροδὲ ἔτεμεν νέαν ὁδὸν ἐν τῇ τέχνῃ, διὰ τῆς σθεναρᾶς καὶ ἐμειλιχθῆτος ἀπεικονιστικῆς τῆς πραγματικότητος. Ἰκτιστασόμενος ὡς ἐκ τοῦ τοῦ τὴν εὐνοίαν τῆς αὐτοκρατορικῆς αὐλῆς ἔγραψε κατὰ παραγγελίαν τῆς Μαρίας Αὐλῆς καὶ τοῦ βασιλέως τῆς Ρωσσίας εἰκόνας. οἶκι «Ὁ κύων τοῦ συντάκματος», καὶ «Ὁ ἵππος τοῦ σαλπιγκτοῦ» δι' ὧν τάχιστα κατέστησε τὸ ὄνομα αὐτοῦ δημοφιλές. Μετὰ τὴν πτώσιν τῆς αὐτοκρατορικῆς ἀνεστῆλυσεν ἐν εἰκονογραφίαις τὴν ληξάναν ἤδη μεγάλην στρατιωτικὴν ἐποχὴν τῆς Γαλλίας, ζωγραφήσας (1817—23) πλὴν ἄλλων τὰς μάχας τῆς Τολέζης, τῆς Ζ' μακκῆς, τοῦ Παλμῦ, τῆς Χάνκου, τοῦ Μονμυραὶλ, τὴν στραγὴν τῶν Μιχαλοῦκων καὶ τὴν θάνατον τοῦ Ποναπόρσκη. Καὶ ἀπεκρούθησαν μὲν ἐξ ἀντιδραστικῆς πνεύματος ἀπασα αἱ εἰκόνας αὗται ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς τῆς ἐκδόσεως, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον αὐτὴ ἡ κυβέρνησις παρήγγειλεν εἰς τὸν Β. διαφόρους εἰκόνας, ἐπέτρεψε δ' αὐτῷ τῇ 1827 νὰ ἐκδόσῃ καὶ τὴν διατηρητάτην αὐτοῦ εἰκόνα, τὴν «Γέφυραν τῆς Ἀρκλῆς». Γενόμενος διευθυντὴς τῆς γαλλικῆς καλλιμίας ἐν Ῥώμῃ, διέτρεψεν ἐνταῦθα πέντε ἐτη, ἀπεριωμόμενος εἰς τὴν σπουδὴν τῶν ἱταλικῶν τῆς ζωγραφικῆς σχολῶν, προΐνδ δὲ τῶν σπουδῶν αὐτοῦ τούτων εἶναι διὰ

φοροὶ πίνακες, μίσθην κατέχοντες θέσιν μεταξὺ τῆς λεγόμενης ἱστοριογραφικῆς ζωγραφίας καὶ τῆς εἰδωλογραφίας. Μετὰ τὴν εἰς Γαλλίαν ἐπάνοδόν του ἀνέλαβε πάλιν τὸ πρότερον τῆς τέχνης του εἶδος καὶ τῇ 1836 ἐξέθηκεν ἐν τῇ ἐτησίᾳ ἐκθέσει τὰς τέσσαρας μεγάλας εἰκόνας τῶν μαχῶν τοῦ Φρεϊδλανδ, τοῦ Βάγραμ, τῆς Ἰένης καὶ τοῦ Φοντενοά. Προσκληθεὶς κατόπιν ὑπὸ τοῦ Λουδοβίκου Φιλίππου ἔξωγράφητε ἐλθόντην τὴν λεγομένην παστάζην ἢ Γαλερίαν τῆς Κωνσταντινῆς ἐν τῷ μουσεῖῳ τῶν Βερσαλλῶν, ἣ ὅποια ὑπὸ τῶν Γάλλων κριτικῶν ἀπεκλήθη «ἡρωικὸν ποίημα ἔξωγραφημένον». Ἐπαξίως ἐτιμήθησαν ὡσαύτως αἱ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον συντελεσθεῖσαι εἰκόνας ἀφρικανικῶν κυνηγιῶν. Εἰς τὰ καλλίστα δὲ καὶ δραματικώτατα τῶν ἔργων του συναριθμεῖται καὶ ἡ Σφαγὴ τῆς Χίου. Ἀρνηθεὶς ὁ Β. νὰ ζωγραφίσῃ Λουδοβίκον τὸν ΙΔ' ἐναντίον τῆς ἱστορικῆς ἀληθείας, ἐν ἐσθῶ ἐπέλαυνοντα κατὰ τῆς πόλεως Βαλενσιέν καὶ περιπασὼν εἰς τὴν δυσμένειαν τοῦ βασιλέως, ἀπῆλθε τῇ 1843 εἰς Ρωσίαν ἐνθα μετὰ μεγάλων τιμῶν ὑπεδέχθη αὐτὸν ὁ αὐτοκράτωρ Νικόλαος, ἀλλὰ μετὰ ἐν ἑσος ἐπανῆλθε πάλιν εἰς τὴν Γαλλίαν ὅπου καὶ ἄλλας ἔξωγράφησε μάχας κατὰ παραγγελίαν τοῦ βασιλέως Πιῆν πολλῶν ἱστοριογραφικῶν εἰκόνων ὁ Β. ἐφιλοτέγχνησε καὶ οὐκ ὀλίγας προσωπογραφίας. Εἶναι δὲ ὁ Β. ὁ γενικωτάτος καὶ φιλοπρωνιώτατος μεταξὺ τῶν Γάλλων ζωγράφων, διακρινόμενος διὰ τὸν πλοῦτον τῆς εὐρέσεως, τὴν σαφήνειαν τῆς διατάξεως τῶν ἐν ταῖς εἰκόσαι συμπλεγμάτων, τὸ πῦρ τῆς ζωῆς καὶ τὴν δραστην ἀλγῆσιν ἐν τῇ παραστάσει τῶν εἰκονιζομένων. Ὑπολειπόμενος τοῦ μὲν Ἰγγρ κατὰ τὴν εὐρυμίαν, τοῦ δὲ Δελακρόα κατὰ τοὺς χρωματισμούς, ἔτεμεν ἴδιαν ὁδόν, ἀνὰ μέσον τῶν δύο ἀντιπάλων σχολῶν, τὴν ἑποῖαν ἐξηκολούθησε βράνιον ἐπὶ δεκαετηρίδας, χωρὶς νὰ μειωθῇ μῆτε τὸ ζωογονοῦν τὰ ἔργα του πῦρ, μῆτε ἡ ἀγαστὴ αὐτοῦ γονιμότης. Τὰ ἔργα του εἶναι πολὺ διαδεδομένα διὰ γαλλογραφικῶν καὶ λιθογραφικῶν. [Γ.Μ.Β.]

Βέρνερ (Abraham Gottlob Werner). Δάκμος γεωλόγος καὶ ὀρυκτολόγος τῆς ἐν Φρεϊδέρχ (Σαξονίας) μεταλλευτικῆς καὶ μεταλλουργικῆς ἀκαδημίας, ἐπικληθεὶς «πατὴρ τῆς γεωλογίας καὶ ὀρυκτολογίας». Ὁ Β. ἐγεννήθη τῇ 11/25 Σεπτ. 1719 ἐν Βεράμ τῆς Σαξονίας καὶ ἀπέθανεν ἐν δρέδτῃ τῇ 16/10 Ἰουνίου 1817. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ὁ ἀνὴρ οὗτος ἐδίδασκεν ἐν τῇ φηλοιστῇ ἀκαδημίᾳ ὀρυκτολογίαν καὶ μεταλλευτικὴν ἐμὸν, ἀκολούθως δὲ, ἀφοῦ ἀνεπτύχθη ἀρκούντως καὶ τὴν χημείαν, διήρκεσε τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ εἰς ὀρυκτογνωσίαν, γεωγνιστίαν καὶ μεταλλευτικὴν ἢ μεταλλείαν. Κατὰ τὴν διορίαν τοῦ Β. ἡ γῆ εἶνε ὁδατογενεὺς κατὰ τὴν γῆν, ἥτις τὸ ὕλικόν εἶνε χημικὸ ἢ μηχανικὸ τῶν ὁδατῶν προΐοντα

(Ποσειδωνιακή θεωρία). Τὰ ἡρώετα εἶνε τὰ προϊόντα αὐτομάτου καύσεως εὐρλέκτων οὐσιῶν, εὐρισκομένων ἐν τοῖς σπλάγχνοις τῆς γῆς. Αἱ δ' ἀνωμαλῖαι τῆς γῆνους ἐπιφανείας εἶνε ἀποτελέσματα τῆς μηχανικῆς καὶ χημικῆς τῶν ὑδάτων ἐνεργείας. [Κ.Μ.]

Βέρνερ (Friedrich Ludwig Zacharias Werner) Γερμανὸς ποιητής, γεν. τῇ 1708 ἐν Καϊνίτσεργ, καὶ ἀποθ. ἐν Βιέννῃ τῇ 1823. Προσώρως ἀπορραφισθεὶς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἡγητοῦ, ἀνετάρχη ὑπὸ τῆς μητρός του, γυναικὸς μὲ ὑποκεινόμενον πνεῦμα, καὶ ἐσπούδασε νομικὰ καὶ πολιτικὰ ἐπιστήμας. Ὡς πρῶτα αὐτοῦ ποιήματα οὐδὲν ἔχουσι τὸ ἐξαγγελτικὸν ποιητικῆς ἐν τῇ μέλλοντι εὐδοκίμῳ. Μετὰ τὴν θάνατον τῆς μητρός του διαρριθείς ὑπὸ τοῦ κηδεμόνου αὐτοῦ ὑπουργοῦ φὺν Σχράιτερ ἐν Βερολίνῳ εἰς θέσιν ἀπαιχλάστουσαν αὐτὸν πάσης σχεδὸν ἐργασίας, καὶ ἐλθὼν εἰς ἐπικουρικὴν μετὰ πλείστον τῆς ἐποχῆς ἐκείνης λογίων καὶ καλλιτεχνῶν, ἐγραψε τὸ πρῶτον τέλειον αὐτοῦ δράμα «Μαρτίνος Λούθηρος» διδασχὸν ἀπὸ τῆς σκηνῆς τῇ 1806. Κατὰ τινὰ περιοδεῖαν αὐτοῦ γνωρισθεὶς μὲ τὴν Γαίτε ἐν «Γλυκιδῶν» συνεδέθη διὰ φιλίας πρὸς αὐτόν, ὅστις καὶ ἀνεδίδεκεν ἐπὶ τῆς σκηνῆς τὴν ῥωμαντικὴν τοῦ Β τραγωδίαν «Βάνδαν» τῇ 1808. Κατόπιν ἐξέδωκε τὴν «Ἀττίλαν», καὶ ἐπανελθὼν μετὰ καιρὸν εἰς Βάιμαρ ὑπέβαλεν εἰς τὸν Γαίτε τὴν τραγωδίαν αὐτοῦ «Περίστερ τετάρτη Φεβρουαρίου», ἐξ ἧς ὁμοίως δὲν ἔμεινε πολὺ γοητευμένος ὁ μέγας ποιητής. Μετὰ πολλὰ ταξείδια καὶ ἀλλαγὰς θέσεων, ὑπουργημάτων καὶ κηδεμόνων, παρεχόντων αὐτῷ ἐτήσιον χορηγίαν, μεταβὰς ὁ Β. εἰς Ῥώμην ἠλλαξέ καὶ τὸ δόγμα αὐτοῦ, γενόμενος καθολικὸς καὶ ἐπὶ τέλους καὶ ἱερεὺς τῇ 1814. Τελευταῖον αὐτοῦ ἔργον εἶναι «Ἡ μὴ-τηρ τῶν Μικκαθικῶν». Διακρίνεται δὲ καὶ τοῦτο ὡς καὶ τὰ προηγουμένα διὰ τὴν σκοτεινὴν φανταστικότητά καὶ τὸ παράφορον τῆς δραματικῆς ἐκφράσεως. [Κ.Μ.]

Βερνερίτης, βλ. Σκαπὸλιθος.

Βέρνη (Berne γαλ. Bern γερμ.) Τὸ μεγαλύτερον καντόνιον τῆς Ῥελβετίας, ἔχον ἐμβαδὸν 6888 τ.μ. καὶ 539 271 (1888) κατ., ὃν τὸ ἕνατον περιῖτον καθολικοί. Ἐχει ὄρη πρὸς Ν τὰς Ἱερνίχας Ἀλπεις· ποταμούς, τὸν Ἀαρ, τὸν Ἰίρε καὶ τὸν Δούβε· λίμνας δὲ πολλὰς, ὃν μεγαλύτεραι ἡ Βιέννη, ἡ Τόυν καὶ ἡ Βριέντζ. Τὸ ἔδαφος αὐτῆς εἶναι ποικίλον· πολλαχού δ' εὐρορον καὶ ἔχον καλοὺς λειμῶνας, ὅπου καλλιτροῦνται ἐπιτυχῶς τὰ σιτηρὰ καὶ αἱ ἔμπελοι, καὶ ἀκμάζει ἡ κτηνοτροφία. ἦτις ἀποτελεῖ τὸν κυριώτερον τῆς χώρας πλοῦτον. Ἡ βιομηχανία εἶναι λίαν ἀνεπτυγμένη, καὶ ἰδίως ἡ ὑφαντουργία καὶ ἡ ὠρολογιοποιία.

Τὸ καντόνιον τῆς Βέρνης ἀπετέλεσε μέρος τῆς Ῥελβετ. δημοκρατίας, τῇ 1853 προσέ-

θὲν εἰς τὰ τότε ἀποτελοῦντα αὐτὴν ἑπτὰ ἑλ. λα. Τῇ 1528 παρεδόχθη τὴν ἡρωτικὴν μεταρρυθμίσειν. Μετὰ πεισματώδη κατὰ τοῦ δουκὸς τῆς Σαβοῦνιαν πύλεμον, προσήρτησεν ἅπαντα τὴν χώραν τοῦ Βιού, τῇ 1536. Τὴν Ἀργουδίαν εἶχε κατακτήσει ἀπὸ τοῦ 1416. Ἀλλ' αἱ χώραι αὗται ἀνέκτησαν τὴν ανεξαρτησίαν των, ἐπαναστατήσαντες ἐπὶ τῆς Γαλλ. Ἐπαναστάσεως. Τῇ 1815, προσετέθη εἰς αὐτὸ μέγα μέρος τῆς ἀρχ. ἐπισκοπῆς τῆς Βασιλείας καὶ ἡ χώρα τῆς Βιέννης. Τὸ σύνταγμα αὐτοῦ, πρὸ τοῦ 1830, ἦτο ἀριστοκρατικώτατον, ἀλλὰ τότε τὰ ἄγροτικά διαμερίσματα ἐξεγερθέντα ἀπήρτησαν τὴν συμμετοχὴν τοῦ λαοῦ ἐν τῇ ἐξουσίᾳ, ὅπερ καὶ κατωρθώθη ἄνευ αἱματοχυσίας. Τὸ ἐν ἰσχύϊ Σύνταγμα χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ 1816. Ἡ κυβερνήσις εἶναι ἀντιπροσωπευτικὴ· ἀποτελεῖται δὲ ἐξ ἐνὸς νομοθετικοῦ Συμβουλίου, τοῦ καὶ Μεγάλου Συμβουλίου καλουμένου, καὶ ἐξ ἐνὸς ἐκτελεστικοῦ Συμβουλίου, ἡ δὲ καθολικὴ ψήφοφορία καθιερούται ὑπὸ τοῦ συντάγματος. Οἱ κῆτοικοι λαλοῦσι τὴν γερμανικὴν, εἶναι δὲ ἀρείμνιοι, φίλεργοι καὶ εἰς ἄκρον φιλελευθ. ὅροι. [Π.Π.]

Βέρνη (ἦτοι Ἀρκτόπολις, ὀνομασθεῖσα οὕτω διότι ἡ σημαία αὐτῆς ἐπίσημον ἔχει Ἀρκτον). Πρωτεύουσα ἀπὸ τοῦ 1848 τῆς Ῥελβ. Δημοκρατίας καὶ τοῦ ὁμωνύμου καντονίου. Καίτοι ἐν μαθητικῇ θέσει ἐπὶ λοφίσκου, παρὰ τὸν Ἀαρ. Ὁδὸς τὸν ἑμοσπ. ἀρχῶν. Ἐχει Πανεπιστήμιον, ἱδρυθὲν τῇ 1834, στρατ. σχολήν, βοτανικὴν κήπον, μουσεῖον, βιβλιοθήκην, πολυτεχνεῖον, νομισματοκοπτεῖον, ὠραίαν γέφυραν, εὐρεῖας ὁδοὺς, θεατρικοὺς περπατοὺς καὶ 46 009 κατ. (1888). Ἡ βιομηχανία τῆς εἶναι ἀκμασιότατη. Κτισθεῖσα τῇ 1191, ὑπὸ Βερθόλδου Β' τοῦ Ζέριγγεν, ἐγένετο αὐτοκρατορικὴ πόλις τῇ 1218. Ὁ αὐτοκράτωρ Ροδόλφος τοῦ Ἀψβούργου ἐπολιόρκειεν αὐτήν, τῇ 1288, ἀλλ' ἀπεκρούθη. [Π.Π.]

Βέρνη (Francesco Berni). Ἰταλὸς ποιητής ἐκ Τοσκάνης, γενν. τῇ 1496, ἀποθ. τῇ 1536. Τὸ κάλλιστον τῶν ἔργων του εἶναι ἡ περὶ τὸν Ἑρωτευμένον Ὀρλάνδου (Orlando innamorato) τοῦ Βοϊάρδου, δι' ἧς ἐδημιούργησε νέον εἶδος ποιητικόν, τὸ ἀπ' αὐτοῦ κληθὲν «Poesia bernesca». [Π.]

Βερνιέρος (Φ υ σ.) Ὀνομάζεται μικρὸς κανὼν κινήτος, τὸν ὅποιον συνάμειθα νὰ ἐκτοπίζωμεν κατὰ μήκος ἐτέρου μεγάλου κανόνος, διηρημένου εἰς ἴσα μέρη. Ἡ μέτρησις μήκους τινὸς γίνεται ἐπὶ τοῦ μεγάλου κανόνος. Ἐπ' αὐτοῦ ἀναγινώσκουμεν τὰς ἀκεραίους διαιρέσεις, τὸ δὲ μένον κλάσμα ἐπὶ τοῦ Β. Ὁ Β. εἶναι διηρημένος εἰς ἴσα μέρη, ὥστε νὰ διαιρέσεις αὐτοῦ νὰ ᾖται ἴσαι πρὸς ν—1, ἢ ν—1 διαιρέσεις τοῦ κανόνος, π.χ. 10 διαιρέσεις τοῦ Β. νὰ ᾖται ἴσαι πρὸς 9 ἢ 11 διαί-

ρέσεις τοῦ κανόνος. Ἐξ ἐξ ὧν ἐνταῦθα τὴν πρώτην περίπτωσιν εὐτὼ μία διαιρέσις τοῦ Β. εἶναι ἴση πρὸς $\frac{1}{10}$ μιᾶς διαιρέσεως τοῦ κανόνος. Ἐκ τῶν δύο ἄκρων τοῦ μετρο-

B

μένου μήκους τὸ μὲν ἐν συμπίπτει μετὰ τῆς διαιρέσεως ὁ τοῦ κανόνος ΚΚ, τὸ δ' ἕτερον μετὰ τοῦ 0 τοῦ Β. Ἐὰν τὸ 0 τοῦ Β. συμπίπτῃ ἀκριβῶς μετὰ τινος διαιρέσεως τοῦ κανόνος, ἡ ἀνάγνωσις τῆς διαιρέσεως ταύτης παρέχει ἀμέσως τὸ ζητούμενον μήκος. Ἐὰν ὅμως δὲν συμπίπτῃ, ἀλλ' εὐρίσκειται πέραν διαιρέσεως τινος (τῆς 26 ἐν τῷ σχήματι), ἰδοὺ πῶς εὐρίσκομεν τὸ κλασματικὸν μέρος τῆς μετρήσεως. Ἐὰν τὸ 0 συνπίπτῃ μετὰ τινος διαιρέσεως, ἡ διαιρέσις 1 τοῦ Β. θὰ εὐρίσκητο κατὰ $\frac{1}{10}$ πρὸ τῆς ἀμέσως ἐπομένης διαιρέσεως τοῦ κανόνος, ἡ 2 δὲ $\frac{2}{10}$ πρὸ τῆς κατόπιν καὶ οὕτω καθέξης. Ἐὰν μετακινήσωμεν τὸν Β. μέχρι τοῦ συμπίπτῃ ἡ διαιρέσις αὐτοῦ 4 μετὰ διαιρέσεως τοῦ κανόνος, τὸ 0 αὐτοῦ θὰ προηγῇται 4 τῆς ἀμέσως προηγούμενης διαιρέσεως τοῦ κανόνος κατὰ $\frac{4}{10}$. Ὅπως λοιπὸν εὐρίσκωμεν τὸ κλάσμα ἀρκεῖ νὰ ἴδωμεν ποία διαιρέσις τοῦ Β. συμπίπτει μετὰ διαιρέσεως τοῦ κανόνος καὶ ἡ διαιρέσις αὕτη τοῦ Β. ἐκφράξῃ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ζητουμένου κλάσματος 0 3 4 ἀριθμὸς ὅς ἐν τῇ διαιρέσει τοῦ Β. τὸν παρνομαστήν (ἀνωτέρω 1 5 ἀριθμητὴς 10 5 παρνομαστής). Εἰς δὲ τὴν δευτέραν περίπτωσιν, καὶ ἢν ἡ διαιρέσις τοῦ Β. ἴσονται πρὸς $\frac{1}{10}$ τοῦ κανόνος, αἱ διαιρέσεις τοῦ Β. προηγουμένως ἂν ἴσονται διδόντων πρὸς τὴν τοῦ κανόνος ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἐν τῷ σχήματι αἱ διαιρέσεις θὰ ἐπὶπροχωροῦν ἐκ 3 4 ὧν πρὸς τὰ ἄριστερά καὶ οὐκ ἀντιθέτως πρὸς τὰς τοῦ κανόνος ἐξ ἄριστερὸν πρὸς τὰ δεξιὰ. Κατὰ τὸν αὐτὸν ἐντελὴς τρόπον γίνεται ἀνάγνωσις μικρῶν ὑποδιαιρέσεων τῶν γυνίων ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ κανὼν ἀντικαθίσταται ὑπὸ κύκλου (2 μέρους τοιοῦτου) διηρημένου 0 2 Β. διὰ τῆς ἐμοκεντρικῆς μετὰ τοῦ κύκλου. Ἡ ἐλλογικὴ παράφρασις τοῦ Β. εἶναι μ ο ι ρ ο γ γ ω μ ὶ ο ν ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει. Ἐὰν αἱ διαιρέσεις ἦναι πάλιν λεπτοὶ ἡ ἀνάγνωσις γίνεται διὰ μεγεθυντικοῦ ὀφθαλμοῦ. Ἀπὸ τινὺν δεκκετηρίων πρὸς λεπτοτέραν καὶ ἀκριβεστέραν ἀνάγνωσιν ὁ Β. ἐτροποποιήθη συνδεδεγὼς μετὰ μ ι κ ρ ο σ κ ο π ῖ ο υ, φέροντος εἰς τὸ ἄνω μέρος κύμπελον διηρημένον, δυνάμενον νὰ στραφῇ ἐπ' αὐτοῦ γίνεται ἡ ἀνάγνωσις τοῦ κλασματικοῦ μέρους τῆς μετρήσεως. Ὁ Β. ἐνομαζέται ὑπὸ τῶν Γερμανῶν Ν ὀ ν ι ο ς ἐκ τῆς λατινικῆς μετατροπῆς τοῦ ὀνόματος τοῦ Πορτογάλου Nunoz, ὅστις κατὰ τὸν 19'

αἰῶνα ἐξήνεγκε θεωρίαν τινὰ ὁμοίαν πρὸς τὴν τοῦ Β. Ὁ ἀληθὴς ὅμως ἐφευρέτης εἶναι ὁ Βερνιέρ, ὅστις ἐκνομοποίησε τὴν ἐφεύρεσιν αὐτοῦ τῷ 1631. [Δ.Κ.]

Βερνίκιον (X η μ. Τ ε χ ν.) (Vernis γαλλ., Firnis γερμ. καταχρ. Lack). Ρευστὸν ταχέως ξηραινόμενον ἐν τῷ ἀέρι καὶ καταλείπον στίλπνόν καὶ σκληρὸν ἐπίστρωμα ἐπὶ τοῦ χρισθέντος ἀντικειμένου. Παρασκευάζεται ἐξ ἐλαίων ξηραίνωμένων (π.χ. λινελαίου) αἵτινα ζέονται μετὰ μολυβδοξειδίου πυρολουσίτου ἢ ῥητινῶν τὰ τοιαῦτα Β. ἵνα λίαν ἀνοηκτικὰ καὶ διαρκῆ. Πλὴν τούτων παρασκευάζονται Β. ἀσταθέστερα μὲν, ἀλλὰ στίλπνότερα τῇ διαλύσει διαφόρων ῥητινῶν (ἐν αἷς πρωτεύει ἡ μαστιχὴ τῆς Χίτυ χρησιμωτάτη πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον) ἐν οἶνονπνεύματι, ξυλοπνεύματι, τερεβινθελαίῳ, λιγρόλῳ, κλπ. Τὰ Β. καὶ ἡ βερνίκωσις ἀποτελοῦν σήμερον ἰδίαν βιομηχανικὴν κλάσιν, ἴδε Anders. Jahrbuch über Neuerungen auf dem Gebiete der Lack- und Firnisfabrikation. 1877. [Ο.Α.Ρ.]

Βερνίκωμα ἢ βερνίκωσις. Ἡ διὰ βερνικίου ἐπίχρισις διαφόρων ἀντικειμένων ξυλίνων, μεταλλικῶν κλπ. [Ο.Α.Ρ.]

Βερνικωμένος χάρτης. Βλ. Χάρτης.

Βερνιὼ (Pierre Victorien Vergniaud). Εἰς τῶν ἐξοχωτάτων ῥητόρων τῆς γαλλικῆς ἐπαναστάσεως, γεν. τῷ 1754 ἐν Λιμὸζ, καὶ ἀποθ. τῷ 1793. Ὑπαταστάθης τῷ 1781 ὡς δικηγόρος ἐν Βορδῷ ἐξελέχθη τῷ 1791 βουλευτὴς ἐν τῇ νομοθετικῇ συνέλευσει, ἐν ἣ δια τῆς λαμπρᾶς καὶ μεγαλορρήμονος ῥητορικῆς του ἀνεδείχθη ἀρχηγὸς τῶν Γερουδιῶν. Τῷ 1792. περὶ τὸν τοῦ ὑπουργείου τῶν Γερουδιῶν, ὁ Β. ἦλθεν εἰς διαπραγματεύσεις μετὰ τοῦ βασιλέως, αἵτινες ὅμως ἀπέτυχον. Ὁ Β. ἦτο πρόεδρος τῆς Ἐθνικῆς συλλέξεως, ὅτε ὁ βασιλεὺς τῇ 10 Αὐγ. ἐπέκαλεσθη τὴν προστασίαν αὐτῆς καὶ ἀπεφασίῃ ἡ καθύπερθεσις του. Ἐκλεχθεὶς ὑπὸ τοῦ δικημοσίου τῆς Γερουσίας εἰς τὴν Συνέλευσιν κατὰ τὴν ἵστασιν ἐν τῇ δίκῃ Λουδοβίκου τοῦ 17' τὴν τοῦ Σαλλέ πρότασιν, νὰ ὑποβληθῇ ἡ περὶ τοῦ βασιλέως ἀπόφασις εἰς τὴν κρίσιν τοῦ λαοῦ, ἐψήφισεν δὲ κατὰ τῆς ἀναβολῆς τῆς ἀποφάσεως. Ὅτε τῇ 2 Ἰουνίου 1793 ἡ Συνέλευσις ἀπεφασίσει τὴν σύλληψιν 22 Γερουδιῶν βουλευτῶν συνελέχθη ὁ Β. τῇ 4 Ἰουνίου, παρῆσθε μετὰ τῶν λοιπῶν ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τῇ 12/24 Ὀκτωβρ., τῇ δὲ 20/11 τοῦ αὐτοῦ ἀπεκεφαλίσθη μετὰ εἰκοσι συνταξίων τοῦ προτελευταίου αὐτοῦ. Οἱ λόγοι του ἐξεδόθησαν μετὰ τῶν τοῦ Βερνιὼ. ὑπὸ τὸν τίτλον: Les orateurs français Barnave et Vergniaud. 1820. [Γ.Μ.Β.]

Βέρνον. Βλ. Βέρμιον.

Βέρνσταϊν (Georg Heinrich Bern-

stein), Γερμανός ασιαολόγος γενν. τῷ 1787 απ.θ. τῷ 1860. Διετέλεσε καθηγητὴς τῶν Ἀνατολικῶν γλωσσῶν ἐν Βερολίνῳ καὶ Βρέσλαου, κατέβηκεν εἰς τὴν σύνταξιν λεξικοῦ τῆς συριακῆς γλώττης, καὶ ἐδημοσίευσε μελέτας καὶ διατριβὰς ἀναφορμένας κυρίως εἰς τὴν ἀριετικὴν φιλοσοφίαν. [Κίφ.]

Βέροδον. Κομποπολις τῆς ὑποδιοικήσεως Στρωμνίτης, οἰκουμένη ὑπὸ 3,000 περίπου βουλγαροφώνων χριστιανῶν. [Ε.]

Βερόη (Ζ φ ο λ.) (Beroe Ovatus). Χῶρον Ὑαλάσιον τῆς συνομοταξίας τῶν κοινοτέρων, τῆς ἐμοταξίας τῶν κτενοφόρων καὶ τῆς τάξεως τῶν εὐρυστόμων, διακρινόμενον τῶν λοιπῶν, ὡς ἔχον σῶμα πεπιεσμένον κατὰ τὰ πλάγια, στήμα εὐρὺ καὶ χροστιατὸς προεξοχῶς. Βισὶ ἐν τῇ Μετογενίῳ. [Ν.Α.]

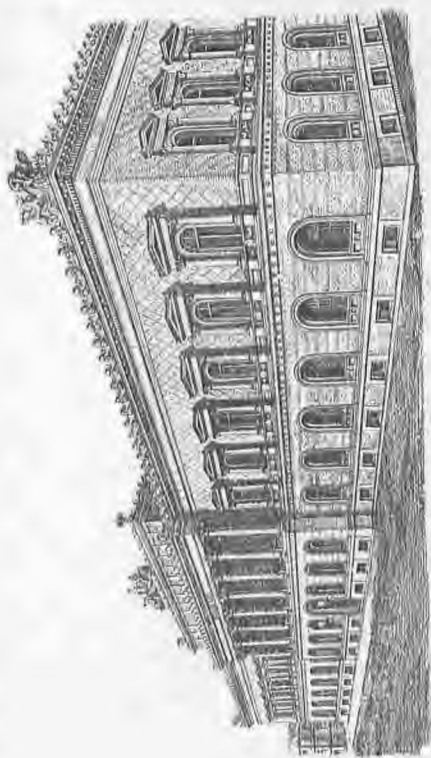
Βέροια (τρκ. Κερκερία). 1) Ὑποδιοίκησις (καζάς), κειμένη ἐν Μακεδονίᾳ καὶ ὑπαγομένη εἰς τὴν γενικὴν διοίκησιν (Β.λαγέτ) Θεσσαλονίκης, ἥς ἀπαρτίζει τὸ δυτικὸν μεθόριον. Ἡ Β. οἰκεῖται ὑπὸ 30 χιλ. περίπου, ὡν τὰ τέσσαρα πέμπτα Ἑλληνας ἐρθίδοξοι, οἱ δὲ λοιποὶ μουσουλμᾶνοι, ἀσχολούμενοι περὶ τὴν γεωργίαν, κτηνοτροφίαν καὶ σιροτορίαν. Καὶ οὖν παρέχει ἡ ὑποδιοίκησις αὕτη, ἐξ ὧν δυνατωτέρως εἶνε οἱ τῆς Ναούσης.

2) Πόλις πρωτεύουσα τῆς ἐμωνύμου ὑποδιοικήσεως, κειμένη ἐπὶ ὀροπεδίου τοῦ Βερμίου, ΒΑ τῆς Δόξης, ἐν τοποθεσίᾳ καταρρύθην καὶ καταφυγῇ, ἐπὶ ὅθεν ἔχει τις ἐν τῶν λαμπροτέρων θεαμάτων· διότι πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ ἐκτείνονται αἱ ἀπέραντοι πεδιάδες τῆς Βουκαίας, Ἡμαθίας (Ὀρουμελίου) καὶ τῆς Μυγδινίας μέχρι τῆς Θεσσαλονίκης, διασχίζόμεναι ὑπὸ τῶν ποταμῶν Ἀλιάκμονος, Λουδίου, Ἀχίου καὶ Ἐγχεδῶρος, ἐν τῷ μέσῳ δ' αὐτῶν τὴν Θερμαϊκὴν κόλπον καὶ περίεξ τὰ Πιέρια ὄρη μετὰ τοῦ Ὀλύμπου, τῆς διακλαδώσεως τοῦ Βερμίου, Τούρλαν καὶ Πάικα καὶ τὸν Κιστὴν ἄνωθεν τῆς Θεσσαλονίκης. Ἡ Β. εἶνε μία τῶν ἀρχαιότατων τῆς Μακεδονίας πόλεων, διασωθεῖσα μεθ' ὅλας τὰς ἐπιδρομὰς τῶν ἀλλοφύλων καὶ τὰς ἐπελαθούσας αἰλωμασίας ἐν τῇ χώρᾳ ἐκείνῃ. Ἡ σύστασις αὐτῆς ἀνάγεται εἰς τοὺς μυθικοὺς χρόνους, ὡς ὁμιλιωτῆς δ' αὐτῆς ἀναφέρεται Φερῶν ὁ ἦρωας ἡ ἡ νύμφη Βέροια θυγάτηρ τοῦ Βέρητος τοῦ υἱοῦ τοῦ Μακεδόνορος, εἰ καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς προήλθεν, ὡς φαίνεται, μᾶλλον ἐκ τῆς ἐν αὐτῇ ἀπαντώσεως ἀρθονίας τῶν ὑδάτων, καθ' ἃ οἱ νεώτεροι ἀποδέχονται. Ἡ Β. ῥιζήθη ἐν ἀρχῇ ἐκ τοῦ Θερμαϊκοῦ φύλου τῶν Φρυγῶν, κατακτηθεῖσα δὲ ὑπὸ τῶν πρώτων βασιλέων τῆς Μακεδονίας ὑπῆρξε μία τῶν θυριατάτων καὶ ἐπιφανιστάτων τῆς Ἡμαθίας πόλεων μετὰ τὴν Ἑδεσσαν. Κατὰ τὴν κατάλησιν τοῦ Μακεδονικοῦ κράτους ὑπὸ τῶν Ρωμαίων περιήλθεν εἰς χεῖρας τούτων καὶ ἡ Β. ὑπαχθεῖσα ὑπ' αὐτῶν εἰς τὸ τρίτον τῆς Μακε-

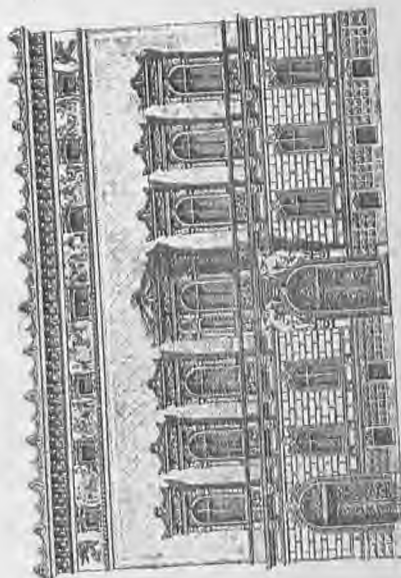
δονίας τμήμα τῆς Ἑδέσσης καὶ Πέλλης. Ὑπὸ τοῦ αυτοκράτορος Νέρβα ἀπειμύθη αὕτη ὁ τίτλος τῆς μητροπόλεως, ὁ δὲ αυτοκράτωρ Φίλιππος ἐτέλει ἐν αὐτῇ πανηγύρεις καὶ ἀγῶνας. Ἀπὸ Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου ὑπῆλθον εἰς τὴν πρώτῃν Μακεδονίαν, ἥς πρωτεύουσα ἀνεδείχθη ἡ Θεσσαλονίκη. Καθ' ὅλον τὸν μετὰ τὸν αἰῶνα ἡ Β. ἀνέστη πρὸς πάσας τὰς βαρβαρικὰς ἐπιδρομὰς καὶ ἐθωροεῖτο μία τῶν θυριατάτων ἐκ τῶν πρώτων τῆς Μακεδονίας πόλεων. Ὡς τοιαύτη περὶ τὰ τέλη τοῦ 17' αἰῶνος κατέστη τὸ μῆλον τῆς εἰδοῦς μεταξὺ τοῦ ἡγεμόνος τῶν Σερβῶν καὶ τῶν Παλαιολόγων, ὅς οὐς παρέμεινε μέχρι τῆς ἀλώσεως ὑπὸ τῶν Τούρκων. Ἡ Β. ἀνάγει τὴν σύστασιν τῆς ἐκκλησίας τῆς εἰς αὐτὴν τὸν ἀπόστολον Παῦλον, κηρύττοντα ἐν αὐτῇ τὸ εὐαγγέλιον. Ἐν ἀρχῇ ἐξηρτάτο ἐκκλησιαστικῶς ἐκ τῆς Θεσσαλονίκης, βραδύτερον δὲ μὴς προήλθον ὁ ἐπίσκοπος αὐτῆς εἰς Μητροπολίτην, οἷος παρήμενος μέχρι τοῦδε. Ἐπίσκοποι αὐτῆς παρεκλήθησαν εἰς πολλὰς τῶν οἰκουμένων συνόδων. Πολλὰ ἀρχαῖα μνημεῖα, περισσώλυντα ἐν αὐτῇ, μαρτυροῦσι τὴν παλαιὰ ἀκμὴν. Ἡ Β. οἰκεῖται τανὺν ὑπὸ 7500 κατ. περίπου, ἐξ ὧν ἀνὰ 3 χιλ. Ἑλληνας ἐρθίδοξοι καὶ μουσουλμᾶνοι, λαλοῦντες καὶ οἱ τελευταῖοι πάντες σκεδὸν καὶ τῆς ἑλληνικῆς πρὸς τὴν τουρκικὴν, οἱ δὲ λοιποὶ Ἑβραῖοι καὶ Ἀθίγγανοι. Οἱ Τούρκοι τῆς Β. διακρίνονται διὰ τὸ ἀτίθασον καὶ ὠμόν, διὸ καὶ ὁ ζυγὸς τῶν συμπολιτῶν τῶν Ἑλλήνων ἦτο καὶ εἶνε ἐπὶ καὶ νῦν ἐπαχθεύσματος. Εἰς Β. ἔχουσι καταφυγῇ καὶ πολλοὶ Τούρκοι ἐκ τῆς ἐλευθερωθείσης Ἑλλάδος. Ἰδίᾳ ἐκ τῶν διαβοητῶν Λαλιωτῶν. Ἐξ αὐτῶν οἱ εὐπορώτεροι ἀποφῶσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐκ τῶν εἰσδογμάτων τῶν ἀστικῶν καὶ ἀγροτικῶν κτημάτων αὐτῶν ἡ ἐπιβιβάζουσιν εἰς τὴν ὑπαλληλίαν, οἱ ἀπορώτεροι εἶνε χειρώνακτες, ἰδίᾳ πεταλωταί. Οἱ χριστιανοὶ ἔχουσιν εἰς χεῖρας τῶν τὸ ἐμπόριον μετὰ τῶν Ἑβραίων, παράγουσιν οἶνον εὐγευστον καὶ μεταξῆν, ἦν κατεργάζονται εἰς διάφορα λεπτοροφῇ ὑφάσματα. Περιζήτητα εἶνε καὶ τὰ μάλλινα, λινὰ καὶ βυμβάκηρὰ τῆς οἰκιακῆς τῶν βιομηχανίας ὑφάσματα (ἰδίᾳ πεσκέρια καὶ χαλῖα). Ἡ Β. εἶνε ἐδρα μητροπολίτου, καϊμακῆς, πρωτοδικείου, πολλάκις δὲ ἀνεδείχθη καὶ ἐδρα νομαρχίας μετὰ στρατοδικείου. [Ε.]

Βέροια. 3) Πόλις τῆς Θράκης, διατηρούσα ἐπίσης τὸ ἀρχαῖον ὄνομα, κειμένη δὲ παρὰ τινι περαπόταμον τῆς Τούνης. Κατὰ τοὺς βυζαντινοὺς χρόνους εἶχε πολλὴν στρατηγικὴν σπουδαιότητα, ἐν ἐπικρίρῳ κειμένη πρὸς ἀποκροσιν τῶν ἀπ' ἄρκτου ἐπιδρομῶν. Κατὰ τὸν 17' αἰῶνα μετανομάσθη Εἰρηνέπολις, ἀπὸ τῆς αυτοκρατορίας Εἰρήνης, ἀλλὰ τὸ ὄνομα τοῦτο ἀπὸ βραχὺ μόνον διετήρησε. — 4) Πόλις τῆς Συρίας, ἡ νῦν Χαλέπιον (βλ. λ.). [Π.]

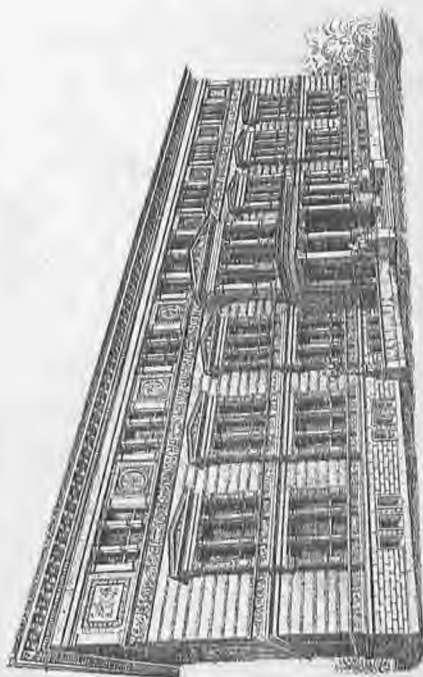
ΒΕΡΟΛΙΝΑΙΑ ΟΙΚΟΔΟΜΗΜΑΤΑ

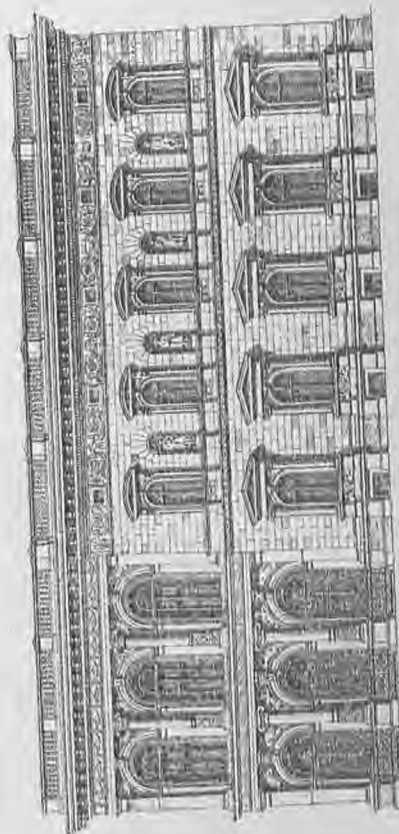
Ἐθνικὴ Τράπεζα

Οἰκία Πριγκίπων

Βιομηχανικὴν Μουσείον.

Οἰκία Βόρση

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Βερολίνειον έρυθρόν (X η μ. Τ ε χ ν.) ή πρωσσικόν έρυθρόν, καλεΐται ή λίαν ζωηρώς έρυθρά ώχρα, έτι δέ τὸ ἀγγλικόν ή βενετικόν έρυθρόν. [Ο.Α.Ρ.]

Βερολίνειον καστανόν (X η μ. Τ ε χ ν.) ή πρωσσικόν καστανόν. Χρωστική ούσια παρασκευαζομένη τῇ διαπυρώσει τοῦ βερολινείου κυανού καί χρησιμοποιουμένη εἰς ύδροδοχάς, άσβεστοχρώσεις καί έλαιόδαφας. [Ο.Α.Ρ.]

Βερολίνειον κυανόν (X η μ. Τ ε χ ν.) ή πρωσσικόν κυανόν. Βαθυκόκκινος ούσια παραγομένη ίδίως τῇ άναμίξει διαλύσεων αλάτων σιδηροξείδιου μετά κυτρίνου σιδηροκυανιοκαλίου ή αλάτων σιδηροξείδιου μετά έρυθρόν σιδηροκυανιοκαλίου. Η χημική σύνθεσις τοῦ Β. κυανού, κατά τούδε διαφόρους τρόπους παρασκευαζομένου, ένε ή αὐτῇ έντός τούτου λαμβάνον καί διάφορα προσμίγματα δέρεται έν τῷ έμπορίῳ ὑπό διακροσώτατα άνόματα. Τὸ καθαριότατον καλεΐται Παρισινόν κυανόν καί άνοῦν (διακρίτεον έπὶ τοῦ κυρίου Παρισινού κυανού έπερ ὑπάγεται εἰς τὰ χρώματα τῆς ανιλίνης) διὰ χρωμακοῦ καλίου παράγεται έν τούτου τὸ χαλκόςιτιπνον κυανόν Μιλόρφ. Τὸ Έρλάγγιον, Φράγκον ὕψιστον, άρουκτόν, Αμ-βούργιον καί νέον κυανόν ένε διαφόροι άποχρώσεις τοῦ Β. κυανού λαμβάνονται τῇ προσθήκῃ βινυτίδος, άμύλου γύψου κλπ. Τὸ έν καθαρῷ θετικῷ Σιδήρου καί έρυθρόν σιδηροκυανιοκαλίου παραγόμενον άνοικτότερον καλεΐται κυανόν τοῦ Τούρ-νέβελ. Τὸ έν σιδηροχλωριδίου (τριχλωροσι-νίου) καί κυτρίνου σιδηροκυανιοκαλίου παραγόμενον βαθυκόκκινον έζημα γίνεται διὰ μέν τοῦ θετικῷ δέξις εὐδιάλυτον—κυανόν τοῦ Βίλλεϊαμσον, διὰ δέ διχλωροκυανιοξείρου (κασιτεροχλωρυλλίου) λαμβάνεται ή πορφυρίζουσα άποχρωσις, τὸ κυανόν τοῦ Ράυμδόνδον. [Ο.Α.Ρ.]

Βερολίνειον πράσινον ή πράσινον τοῦ Πελούζ. Παράγεται τῇ έπιδόσει θετικῷ δέξις έπὶ βερολινείου κυανού ή Χλωρίου έπὶ κυτρίνου σιδηροκυανιοκαλίου. Ένε έμοιος λίαν άσταθές ως χρώμα. [Ο.Α.Ρ.]

Βερολινέτης (Berlinit) εἶνε ὕδρομιγές άξυρωσφόρικόν τοῦ άργίλιου, έμπεριέχον δύο μέρη άργίλιου, δύο άξυρωσφόρου καί έν ύδατος. [Κ.Μ.]

Βερολίνον (Berlin). Πρωτεύουσά τοῦ βασιλείου τῆς Πρωσίας καί τῆς Γερμανικῆς αυτοκρατορίας, κειμένη έντός τῆς έπαρχίας τοῦ Βρανδεμβούργου, έπὶ άμφοτέρων τῶν όχθῶν τοῦ πλωτοῦ ποταμοῦ Σπρέα. Εὐρίσκεται δέ ὑπὲρ Β. πλ. 52°, 30' 17" καί ὑπὲρ Α. μήκος 13°, 28', 47" Γράν. καί Έχει πληθυσμὸν (1885) 1 816 287, εἰς ὧν οἱ πλείστοι διαμαρτυρούμε-

νοι. Τὸ Β. εἶνε ή καθέδρα πλείστων άρχῶν τοῦ βασιλείου καί τῆς Γερμανικῆς αυτοκρατορίας, ὑποδιαιρουμένη εἰς 17 τμήματα καί προάστεια.—Έκ τῶν 19 πυλῶν τοῦ ἀπὸ τοῦ 1861 καταδαρισθέντος τείχους τῆς άρχαιοτέρας τοῦ Β. πόλεως, μία μόνον διατηρήθη ή τοῦ Βρανδεμβούργου, ένθα ὑπάρχει ή θριαμβική Πύλη, φκοδομημένη (1789—93) κατὰ τὸν θυμὸν τῶν προπυλαίων τῆς Ακροπόλεως Αθηνῶν. Έπὶ τοῦ ποταμοῦ Σπρέα ὑπάρχουσι (1888) 58 γέφυραι λίθιναι, σιδηραί καί ξύλι-ναι. Τούτων αἱ αξιολογώτεραι εἶνε ή Μακρά ή τοῦ Έκλέκτορος γέφυρα, μετά τοῦ ανδριάν-τος τοῦ Μεγάλου Έκλέκτορος, άγούσα πρὸς τὴν πλατεΐαν τῶν άνακτόρων, ή τῶν ανικτόρων γέφυρα (1822—24), άγούσα πρὸς τὴν πλατεΐαν τοῦ μελοδράματος ή έν σιδήρου καί ψαμμίτου γέφυρα τοῦ Στρατάρχου κτλ.

Η αρχιτεκτονική τῶν οίκων καί ὁδῶν τοῦ Β. μέχρι τοῦ 1872 ήτο κακῆς, ἀπὸ τῆς έποχῆς ὅμως ταύτης διὰ τῆς άνεγέρσεως δη-μοσίων καί ιδιωτικῶν κερτίων κατὰ διαφόρους ρυθμούς αρχιτεκτονικούς έκκληρώσθη τῇ μέ-γιστῃ ή πόλις. Σειραὶ έμπορικῶν καταστημά-των πολυτελῶν καί έργοστασίων κοσμοῦσι πλείστας τοῦ Β. ὁδούς, ίδίως τὰς τῶν Φίλυ-ρῶν, τοῦ Αλεξάνδρου Δρέσδης, Φραγκοφούρ-της καί άλλας. Η μάλλον συγκαζομένη ὁδός εἶναι ή βασιλική, μετ' αὐτὴν δέ ή τῆς Λει-ψίας, φωτιζομένη δι' ηλεκτρικῶν λαμπτήρων. Έπ' αὐτῆς εὐρίσκονται πλείστα δημόσια κτί-ρια, π. χ. τὰ μέγαρα τῆς Πρωσσικῆς γερου-σίας καί βουλῆς, τὸ ὕπουργεῖον τῶν στρα-τιωτικῶν τῆς Πρωσίας κτλ. Έπίσης δι' ηλεκτρικοῦ φωτός φωτιζεται ή ὑπὸ τὰς Φίλυ-ρας λεγομένη ὁδός, έπὶ τῆς ὁποίας τὸ ανά-κτορον τοῦ αυτοκράτορος Γουλιέλμου τοῦ Α' ή Ακαδημία τῶν τεχνῶν καί έπιστημῶν, τὸ Πανεπιστήμιον, τὸ θέατρον (μελοδράμα) καί πλείστα κερνεῖα καί μεγαλοπρεπῆ Ξενοδο-χεῖα. Έν ὅλῳ τὸ Β. Έχει 707 ὁδοὺς (1887), 72 λαμπράς πλατεΐας, άνακτορον καί 19,847 οἰκίας τῷ 1887. Πλείστα δέ μνημεῖα καί ανδρι-άντες διαφόρων μεγάλων ανδρῶν ὑπάρχουσιν έν ταῖς πλατεΐαις, κήποις καί άλλας τοῦ Β. ως π. χ. δ τοῦ Φρειδεरिकου Γουλιέλμου τοῦ Γ' καί τῆς βασιλίσσης Λουΐζας, ε τοῦ Ουάλλεδου πρὸ τοῦ πανεπιστημίου, ε ανδρείς τοῦ πριγκίπου Βισμάρκ καί ε τοῦ μεγάλου Φρειδεरिकου. Κατὰλήγει δέ ή μεγάλη αὐτῇ ὁδός εἰς τὴν τοῦ Βρανδεμβούργου πύλην. Αρι-θμοὶ δέ τὸ Βερολίνον περί τὰς 71 συναγγελ-κὰς εκκλησίας μετὰ 127 ιερῶν, 8 καθολικὰς, καί 10 συναγωγὰς ΐουδαίων. Αἱ αἱ λόγου εκκλησίαι εἶναι ή τοῦ Α'γίου Νικολάου, ή άρχιεπισκόπη πασῶν (1233), ή τοῦ Βρόδου, ή τοῦ Α'γίου Πέτρου, καί ή καθολική τοῦ Α'γ. Μιχαήλ. Τὸ Β. Έχει πλείστα εκπαιδευτήρια. Έν τούτοις πρωτεύουσιν αἱ Ακαδημίαι τῶν έπιστημῶν (1700 καί 1812), ή τῶν Καλῶν

τεχνών (1809), ἡ Βασιλικὴ βιβλιοθήκη (1659) μετὰ 1,100,000 τόμων καὶ 15,000 χειρογράφων, τὸ Πανεπιστήμιον (1809) μετὰ βιβλιοθήκης ἐκ 200,000 τόμων, 295 καθηγητῶν καὶ ὁμηγητῶν (1888), 5334 φοιτητῶν καὶ 1677 ακροατῶν. Τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Β. θεωροῦμενον ὡς ἐν ἐκ τῶν πρώτων τῆς Γερμανίας, ἔχει καὶ πλείστα προσαρτήματα καὶ ἰνστιτούτα ἀρχαιολογικά, ἱατρικά, φυσιογραφικά, φιλοσοφικά κτλ. Προσέτι τὸ Β. ἔχει ἀστεροσκοπεῖον, χημεῖα, ζωολογικὸν κήπον, πλείστα μουσεῖα διαφόρων κλάδων, ἐξ ὧν τὸ νεώτερον (1890) τὸ φυσιογραφικὸν μουσεῖον, ἀκαδημίαν ἀρχιτεκτονικῆς, μεταλλευτικῆς ἀκαδημίαν, πολυτεχνεῖον, γεωπονικὴν καὶ στρατιωτικὴν ἀκαδημίαν καὶ ἄλλας στρατιωτικὰς σχολὰς. Διὰ τὴν μέσσην καὶ κατωτέραν ἐκπαίδευσιν ὑπάρχουσιν 296 ἐν ὅλῳ σχολεῖα μετὰ 179,000 μαθητῶν, ἦτοι 15 γυμνάσια, 1 προγυμνάσιον, 10 πρακτικὰ λύκεια, 46 σχολεῖα θηλείων καὶ 8 ἀνώτερα παρθεναγωγεῖα, 166 δημοτικὰ σχολεῖα (μετὰ 151,130 μαθητῶν) καὶ διαφόρα ἄλλα δημόσια καὶ ἰδιωτικὰ σχολεῖα. Πρὸς μύρωσιν μουσικῶν ὑπάρχει μουσικὴ ἀκαδημία, ἄλλα μουσικὰ σχολεῖα καὶ διάφορα ῥιθμοί. — Τὸ Β. ποτίζεται διὰ ὑδραγωγείου τελειοτάτου, ἔχει σωματεῖον πυρραστῶν, διάφορα νοσοκομεῖα (Charité καὶ Bethanien), κατὰ τήν κωρχάλλων καὶ πλείστα ἄλλα φιλανθρωπικὰ καταστήματα.

Γίνε δ' ἡ πρώτη βιομηχανικὴ τῆς Γερμανίας πόλις, καὶ τὸ σημαντικώτατον ἐμπορικὸν κέντρον τῆς μεσῆς Εὐρώπης. Ἐν τοῖς ἐργαστασίοις τῆς πόλεως ταύτης κατασκευάζονται διάφορα ὑφάσματα, τάπητες, πῦλοι, ἔνθη, ἄλεξιδρόμια, μύρα, πορφυρὰ ἄγγεα, λυχνίαι, ὠρολόγια, χημικὰ προϊόντα, ἀραξοὶ κτλ. Τὸ Β. εἶνε κέντρον 10 σιδηροδρομικῶν γραμμῶν, δι' ὧν συνδέεται μετ' ἀπ' αὐτῆς τῆς ἡπειρωτικῆς Εὐρώπης· πρὸς τοῦτο ἡγέρθησαν 10 σιδηροδρομικοὶ σταθμοί. Προσέτι ἐν Β. διὰ τὴν μετὰ τῶν περιχώρων συγκοινωνίαν ὑπάρχουσι τροχιόδρομοι πλείστοι, λεωφορεῖα, ἀμαξαὶ καὶ μικρὰ ἐπὶ τοῦ Σπρέα ἀτιμόπολοι. — Διὰ διασκέδασίς ὑπάρχουσι 21 θέατρα θεαμάτων καὶ μελοδραμάτων, 2 ἱπποδρόμια καὶ πλείστα αἶθουσαι συναυλιῶν καὶ χορῶν δημοσίων.

Ὁ βασιλεὺς τοῦ Βρυνδεμβούργου Ἀλδέρτος ἀπέβηκε τῇ 1232 καὶ 1210 εἰς τὰ ἐκτετέρωθεν τοῦ Σπρέα κείμενα χωρία ἀλλοίων τοῦ Βερολίνου καὶ Κολωνίας δικαιώματα πόλεως. Περὶ τὸ τέλος τῆς 16' ἐκατονταετηρίδος δ' ἐκλέκτωρ Ἰωάννης Κικέρων ἀνεκήρυξε τὸ Β. ὅμιον πρωτεύουσιν ἀντὶ τοῦ Σπενδάρου. Κατὰ τὴν 30τὴν πόλεμον πολλὰ ἔπαθε τὸ Β. διότι κατελήθη ὑπὸ τοῦ Βαλεντείν (1827), τοῦ Γουσταύου Ἀδόλφου (1831) καὶ ἄλλων ἐπανειλημμένως. Ὅτε δ' ἡ Πρωσία ἀνεκηρύχθη εἰς βασιλείαν, ὁ βασιλεὺς αὐτῆς Φρειδερίκος δ' Α' ἐπέφερε πλείστας βελτιώσεις εἰς τὸ Β.,

καταστήσας τοῦτο πρωτεύουσιν τοῦ κράτους. Κατὰ τὸν ἐπταετῆ πόλεμον τὸ Β. ὑπεβλήθη ὑπὸ τῶν Κρατῶν εἰς βάρειαν ἀργυρολογίαν (1757) καὶ ὑπὸ τῶν Ρώσων (1760) ἐκυριεύθη. Μεγάλως πρὸς προαγωγὴν τοῦ Β. συνέτελεσε Φρειδερίκος ὁ Μέγας, ἀνεγείρας ἐργαστᾶσια διὰ μετὰξίνα καὶ βαμβάκηρα ὑφάσματα, τὸ θέατρον, τὴν βασιλ. βιβλιοθήκην καὶ τὴν ὑπὸ τὰς Φιλύρας ἐδόν. Ἐπὶ Ναπολέοντος τοῦ Μεγάλου πολλὰ ἔπαθε τὸ Β. Κατὰ τὸν Νοέμβριον τοῦ 1818 ἐπαναστάσεως γενομένης ἐν Β. ἐρονεύθησαν πολλοὶ ἐν ταῖς ἐδοῖς. Ἰδίως δὲ τὸ Β. προήχθη καὶ ἡξήσθη κατὰ τὸν πληθυσμὸν μετὰ τὴν γαλλογερμανικὴν πόλεμον καὶ ἐγένετο πρωτεύουσα τῆς Γερμανικῆς αὐτοκρατορίας. (βλ. καὶ τὸν προσηρημένον πίνακα). [Κ.Μ.]

Βερολίνου συνδιάσκεψις (Conference). 1) Ἡ κατὰ Ἰούνιον τοῦ 1880 γενομένη ὑπὸ τῶν ἐν Βερολίνῳ ἀντιπροσώπων τῶν μεγάλων δυνάμεων καὶ τῆς Τουρκίας ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ πρίγκηπος Χοχενλόε συνδιάσκεψις πρὸς ἀκριβῆ προσδιορισμὸν τῶν μεταξὺ τῆς Τουρκίας καὶ τῆς Ἑλλάδος νέων ὁρίων κατὰ τὴν συνθήκην τοῦ Βερολίνου. Τὰ ὅρια τὰ καθορισθέντα ὑπὸ τῆς συνδιασκέσεως ταύτης περιορίσθησαν καὶ περιεσέπησαν τὸ ἐπόμενον ἔτος διὰ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει συνδιασκέσεως τῶν μεγάλων δυνάμεων.

2) Ἡ περὶ τοῦ ζητήματος τοῦ Κόγκου συνελθούσα τῇ 1884—85 συνδιάσκεψις, ἡ κανονίσασα τὰ κατὰ τὸ ἐλεύθερον κράτος τοῦ Κόγκου καὶ τινὰ ἀναφερόμενα εἰς τὰς σχέσεις τῶν Εὐρωπαίων δυνάμεων περὶ τῶν ἐν Ἀφρικῇ κτήσεων αὐτῶν ζητημάτων.

3) Ἡ τῇ 1890 ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ αὐτοκράτορος Γουλιέλμου Β' συνελθούσα συνδιάσκεψις τῶν ἀντιπροσώπων Εὐρωπαϊκῶν τινῶν δυνάμεων, τῶν ἐνδιφερομένων εἰς τὸ ζήτημα τὸ κοινωνιστικὸν πρὸς ἀνταλλαγὴν σκέψεων ἐπὶ τοῦ περὶ τῆς καταστάσεως τῶν ἐργατικῶν τάξεων ζητήματος. [Π.Κ.]

Βερολίνου συνθήκη. βλ. Βερολίνου συνδιάσκεψις. Βερολίνου σύνοδος.

Βερολίνου σύνοδος Οὕτω καλεῖται ἡ τῇ 1878 εἰς Βερολίνον συνελθούσα σύνοδος τῶν πληρεξουσίων τῶν μεγάλων εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων καὶ τῆς Τουρκίας, καθ' ἣν συνομολογήθη ἡ εὐρωπαϊκὴ συνθήκη, ἡ ὑποβαλοῦσα εἰς τὸν ἐλεγχον τῆς Εὐρώπης τὴν μεταξὺ Πρωσίας καὶ Τουρκίας συνομολογηθεῖσαν πρότερον (κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 1878) ῥωσοτουρκικὴν συνθήκην τοῦ Ἀγίου Στεφάνου καὶ ἐν πολλοῖς μεταβαλοῦσα καὶ μεταρρυθμιζασα αὐτήν. Διὰ τῆς συνθήκης ταύτης, τῆς καθιερωσάσης τὸ ἰσχυρὸν διεθνὲς πολιτικὸν καθεστῶς τῆς Εὐρώπης ἀντὶ μιᾶς μεγάλης Βουλγαρίας ἐσχηματισθῆσαν δύο Βουλγαρίαι, ἦτοι τὸ πολιτικῶς

αυτόνομον κράτος τῆς ἰδίως Βουλγαρίας καὶ ἡ διοικητικῶς αυτόνομος ἐπαρχία τῆς Ἀνατ. Ρωμυλίας, περιεκόπησαν δὲ τὰ ὅρια τῆς μεγάλης Βουλγαρίας τοῦ Ἁγίου Στεφάνου καὶ αὐτῶ ἀποσπασθεῖσαι χῶραι ἀπεξέστησαν τῇ Τουρκίᾳ. Ἡ δὲ τῆς συνθήκης τοῦ Ἁγίου Στεφάνου ἀνταλλαγὴ τῆς Δουβρουτσας ἀντὶ τῆς Βεσσαραβίας μεταξὺ Ρωσσίας καὶ Ρουμανίας ἐπεκυρώθη, ἀλλὰ τὰ ὅρια τῆς εἰς τὴν Ρουμανίαν διδομένης Βουλγαρικῆς χώρας ἐξετάθησαν εὐρύτερον, ἀρχόμενα ἀμέσως ἀπὸ τῆς Σιλιστρίας. Ἐπίσης δὲ ἐξετάθησαν τὰ ὅρια τῆς Σερβίας κατὰ διεύθυνσιν διάφορον τῆς ἐν τῇ τοῦ Ἁγίου Στεφάνου συνθήκῃ. Ἀνεγνωρίσθη δὲ ἡ ἐντελής ἀνεξαρτησία τῆς τῆς Ρουμανίας καὶ τῆς Σερβίας. Τοῦ Μαυροβουνίου, ἀναγνωρισθέντος καὶ τοῦτου, νῦν ἐπιστήμιος ὡς ἀνεξαρτήτου κράτους τὰ ὅρια εὐρύνθησαν πρὸς τὴν Ἀλβανίαν ἐπὶ ἀνταλλαγῇ τινῶν ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῇ πολέμῳ καταληφθεισῶν χωρῶν. Τῇ Αὐστρίᾳ ἐδόθη εὐρωπαϊκὴ ἐντολὴ πρὸς κατοχὴν τῆς Βοσνίας καὶ Ἑρζεγοβίνης. Ἡ Ἑλλάς καὶ ἡ Τουρκία προσεκλήθησαν νὰ μεταρρυθμίσωσι τὰ ὅρια αὐτῶν κατὰ τὴν διεύθυνσιν τῶν κοιλάδων τοῦ Θυάμιδος καὶ Πηνειοῦ. Ἐπεκυρώθησαν τὰ ἄρθρα τῆς συνθήκης τοῦ Ἁγίου Στεφάνου, τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν Κρήτην καὶ τὰς διοικητικὰς μεταρρυθμίσεις τὰς εἰσαχθεῖς εἰς τὰς ὑπὸ τὴν Τουρκίαν μενούσας ἐπαρχίας τῆς εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας. Ἀνεγνωρίσθησαν αἱ ἐν Ἀσίᾳ γεινόμεναι ὑπὸ τῆς Τουρκίας τῇ Ρωσσίᾳ διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Ἀγ. Στεφάνου χωρογραφικαὶ παραχωρήσεις. Ἐλαβε δὲ καὶ ἡ Περσία τὴν ἐπαρχίαν Χυτούρ. Πρὸς τοῦτοις δ' ὑπεσχέθη ὁ Σουλτάνος νὰ εἰσαγάγῃ, διοικητικὰς μεταρρυθμίσεις εἰς τὴν Ἀρμενίαν. Ἐν τῇ συνθήκῃ περιελήφθησαν καὶ ἄλλα διατάξεις ἀποδίδουσαι τὸ δημόσιον χρέος τῆς Τουρκίας, τὰ ἀναλογούντα τούτου μέρος εἰς τὰ κράτη τῆς Σερβίας, Ρουμανίας, Μαυροβουνίου καὶ Ἑλλάδος, ἀναλόγως τῶν εἰσοδημάτων τῶν εἰς τὰ κράτη ταῦτα προστατωμένων χωρῶν. Τισοῦτοι οἱ κυριώτατοι ὅροι τῆς συνθήκης τῆς ὑπογραφείσης τῇ 1/13 Ἰουλίου 1878. [Π.Κ.]

Βερόνη. Φρούριον καὶ πρωτ. ὄμιον, ἐπαρχίας τοῦ Ἑνετικοῦ ἐν Ἰταλίᾳ. Κεῖται παρὰ τὰς ὑπώρεικας τοῦ ὄρους, ἐν εὐφοριότητι πεδινῇ, ἐπὶ τῶν ἄλπεων τοῦ Ἀθέσεως, διακρίνοντος αὐτὴν εἰς δύο τμήματα. Α καὶ Δ. «Εἰς δὲ γέφυραι ζευγνύουσιν αὐτὴν, τρεῖς σιδηρεῖ, καὶ τρεῖς παλαιαὶ λίθιναι, δι' ἐξέδωκας δὲ διέρχεται ἔξω τῆς πόλεως ὁ σιδηρόδρομος» εἶναι ὅβρα ἐπισκόπου καὶ γενικοῦ στρατ. διοικητοῦ. Ἦχει μεγάλας πλατείας, εὐδοτάτης ὁδοῦς, καὶ κάλλιστα ἀρχαῖα κτίρια, ἐν οἷς ἐξίχυνται τὸ μέγαρον τοῦ Κανόσσα, ἡ μητροπόλις, τὸ μέγαρον Πελλεαγγρίνι καὶ ἄλλα. Κάτ. σ. 1888 τῷ 1881. Ἦν τοῖς ναοῖς αὐτῆς ὑπάρχουσι πολλὰ ἀριστουργήματα ζωγραφικῆς. Οἱ δὲ

τάροι τῆς οἰκογενείας Σκάλα θεωροῦνται ἐκ τῶν ἀρίστων τῆς Ἰταλίας. Ἐκ τῶν νεωτέρων αὐτῆς κτιρίων, τὰ ἀξιολογώτερα εἶναι τὸ δημαρχεῖον, τὸ εἰρηνοδικεῖον, τὸ θέατρον καὶ ἄλλα. — Ἡ δὲ ὁμώνυμος ἐπαρχία ἔχει ἐμβαδὸν 2,717.34 τ.μ. καὶ 394,808 κατ. (1881). — Ὁ δὲ ὄμιος 68,741 κατ. — Ἡ Β. ἐκτίσθη ὑπὸ τῶν Ἑτρούσκων ἢ τῶν Γαλατῶν Κανονάμων, ὑπετάχθη δ' εἰς τοὺς Ρωμαίους ἄνευ μεγάλης ἀντιστάσεως. Ἐν αὐτῇ ἐφρονέθη ὁ αὐτοκράτωρ Φίλιππος δ' Ἀραβ, τῷ 240, καὶ ὁ Σιλικίων παρ' αὐτὴν ἐνίκησε τὸν Ἀλέριον τῷ 402. Ἐπὶ Δογγοδόρῳ, ἦτο σημαντικὴ τάτη. Καταληφθεῖσα ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Καρόλου, ἀπετέλεσε μέρος τῆς Β' βυτικῆς αὐτοκρατορίας. Κατὰ τὸν 13' αἰῶνα ὑπῆρξεν ἐλευθερὰ πόλις. Κατὰ τὸν 17' ὑπετάχθη εἰς τὸν διάσημον τύρκινον Ἐζελίνον, οὗ θανόντος (1250) ἐξελέγη δήμαρχος αὐτῆς ὁ Μαρτίνος Δέλλας Σκάλα, ἀνήκων εἰς ἀρχαίαν οἰκογένειαν τῆς πόλεως. Οἱ ἀπόγονοι τοῦ σφετερισθέντος τὴν ἐξουσίαν ἐγένοντο ἡγεμόνες αὐτῆς, ἰδρύσαντες τὴν δυναστείαν τῶν Σκαλιερίων, διαρκέσαντες πλέον τοῦ αἵματος. Μετὰ τούτους ἤρξαν αὐτῆς οἱ Βισκόντι. Εἰς τὸ ἡμέρων τῆς Παδοῦς Φραγκίσκος ὁ ἐκ Καρράρας ἐγένετο κύριος αὐτῆς διὰ προδοσίας. Τῷ 1400, πολιορκηθεῖσα ὑπὸ τῶν Ἑνετῶν, παρεδόθη εἰς αὐτοὺς, διὰ συνθήκης ἐγγνωμένης αὐτῇ τὰς δημοτικὰς τῆς ἐλευθερίας. Ἐκτοτε ἀπετέλεσε διαρκῶς μέρος τοῦ Ἑνετικοῦ. Μετὰ τὴν συνθήκην τοῦ Καμποφορμίου, κατελήθη ὑπὸ τῶν Αὐστριακῶν, βραδύτερον δ' ἀπετέλεσε μέρος τοῦ Ἰταλικοῦ βασιλείου. Μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ Ναπολέοντος, ἐπανῆλθεν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῆς Αὐστρίας, ἥτις κατέστησεν αὐτὴν προύριον πρώτης τάξεως. Ἀπὸ δὲ τοῦ 1866, ἀποτελεῖ μέρος τοῦ Ἰταλικοῦ βασιλείου. — Ἦν αὐτῇ τῷ 1822 Σύνοδος τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συμμαχίας καὶ τῆς Γαλλίας συνεθεῖσα ἀπεφάσκειν τὴν ἐπέμβασιν ἐν Ἰσπανίᾳ ὑπὲρ Φερδινάνδου τοῦ 2', καὶ δυσμενέστατα προσήνευχε πρὸς τὸν ἑλληνικὸν αἰῶνα. — Ἡ Β. πατρὶς εὖσα τοῦ Κατούλου καὶ τοῦ Βιτρουδίου παρήγαγε καὶ κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους ἔνδοξας διακρίψαντας ἐν τοῖς γράμμασι καὶ ταῖς τέχναις: οἷον τὸν Σικκίωνα Μαρφίν, τὸν Παῦλον Βαρονέζον, τὸν Πιεδεμοντίνον καὶ ἄλλους. — Ἡ ἐπαρχία τῆς Β. διαδρέχεται ὑπὸ τοῦ Ἀθέσεως, τοῦ Μιγκσιῦ, τοῦ Ἀλπὸνε καὶ ἄλλων μικροτέρων ποταμῶν. Παράγει μέτζαν, οἶνον, ἔλαιον, ὄρυζαν, δημητριακοὺς, κίνακιν κτλ. Ἦχει δὲ μεταλλεῖα σιδήρου, μαγγανησίου καὶ γαιανθοάκων, λατομικὰ μαρμάρων, θειμὰς πηγὰς, καὶ ἐργαστήρια λινῶν, βυδακηνῶν καὶ καλλίνων ὑφασμάτων, πλοποιεῖα, ὁλοουργεῖα κτλ. [Π.Π.]

Βερονίκη (Β ο τ.), Veronica L., γένος τῆς οἰκογεν. τῶν Σκρφοβυλαριωδῶν. Εὐθε

πολυάριθμοι ἀνὰ τὰς εὐκράτους ζώνας, τὰ τοῦ ἀρχαίου κόσμου πώδη καὶ ἔχοντα ἀνόητη εὐρηστικὰ καὶ λευκά 30 εἰσὶ τὰ εἶδη τῆς Ἑλλην. γλωσσίδος (H. B. ἡ φαρμακευτικὴ (V. officinalis L.) καὶ ἡ B. ἡ Βικκαδουγγα (V. Beccabunga L.) ἦσαν ἄλλοτε ἐν χρήσει. Τὸ χιρτον τῆς τελευταίας ταύτης καὶ τῆς ἐν πικρῷ γροῖς τόποις κοινοτάτης B. τῆς Ἀναγαλλίδος (V. Anagallis L.) ἐνισχυτὸν τρώγεται μετ' ἐξελίκου ὡς τὸ νεροκλάδιον. Ἐῖθη τινα θαμνώδη καὶ ἀειφύλλα τῆς Νέας Ζηλαντίας (V. speciosa Hook, V. Andersoni Hook κτλ.) θεραπεύονται ὡς κόσμος τῶν κήπων διὰ τὰ ὠραία ἄνθη καὶ τὸ στείλνόν φύλλωμα αὐτῶν. [C. X.]

Βέρος (Verns). Βλ. Οὐδρος.

Βερρατά ὄρη (Werragebirge). Οὗτω καλοῦσι τινες τῶν γεωγραφικῶν τὸ βρεισιότατον μέρος τοῦ ὑψιπέδιου τῆς Ἑσθίας, ὅπερ συμπληροῖ τὴν μεταξὺ τῶν τοῦ Κάτω Βέρρα καὶ τοῦ Φούλδα κοιλάδων γωνίαν καὶ οὐ ἕκαστον τῶν μερῶν λαμβάνει διττόν ἐνομα. [H. II.]

Βέρρας (Werra). Ὁ ἐκ τῶν ἀποταλόντων τὴν πηγὴν τοῦ Βισούργιδος διέξως ποταμός. Πηγάζει ἀπὸ τῆς ΝΑ κλιτύος τοῦ Θουριγγικοῦ Δρυμοῦ. Ὡνοῖται δὲ παρὰ τὸ Μύνδεν μετὰ τοῦ Φούλδα, καὶ λαμβάνει τὸ ὄνομα Βιστουργίας. Ὁ βόρς αὐτοῦ εἶναι 280 γρμ. εἰς ὧν 57 γρμ. πλωτὰ ἄνωθι τοῦ Μύνδεν. [H. II.]

Βέρρης (C. Licinius Verres). Ῥωμαῖος ἀνὴρ ἀνέγκων μὲν εἰς τὴν ἐπιφανῆ γενεάν τῶν Λικινίων διεξέχων διὰ τὴν διεκθερὴν αὐτοῦ. Ἐγεννήθη περὶ τὸ ἔτος 119 π. Χ. Γιστάλη τῷ 82 π. Χ. εἰς τὴν Ἀσίαν δι' ὑπάρχον τοῦ ὑπάτου Δολαβέλλα. Ἐκεῖ δὲ ἔγινε πασιγνωστός διὰ τὰς παντοίας αὐτοῦ κακώσεις. Ἐν ἔτει 75 ἐστάλη ὡς πρῶτος εἰς τὴν Σικελίαν καὶ ἐπὶ τρία ἔτη κατέσθαι νὰ διοικήσῃ τὴν ἐπικρίαν ἐκείνην ἐπιβάλλων φόρους ὑπερφόρους εἰς τοὺς κατοίκους καὶ κατὰ πάντα τρόπον καταδρακνίζων καὶ ληστεύων αὐτούς. Ἰδὲ δὲ ἀφαιρῶν παρ' αὐτῶν ὅ,τι πολύτιμον εἶχον καὶ κατ' ἐξοχὴν καλλιτεχνήματα διάφορα εἰς ἀγάλματα, εἰκόνας, ἀργεῖα πολύτιμα κτλ. Ἐπανελθὼν εἰς τὴν Ῥώμην ὁ Β. ἤλπιζεν ὅτι διὰ τοῦ πλοῦτος του ὁκ ἠδύνατο νὰ διασθῇ καὶ τοὺς κατηγόρους του, οἵτινες εἶχον κινήσῃ ἐναντίον του δίκην περὶ κακώσεως τῆς ἐπαρχίας, συμφώνως πρὸς τὰ παρὰ τοῖς Ῥωμαῖοις νόμιμα, καὶ τοὺς δικαστὰς του. Ἀλλ' ὁ Κικέρων, ὅν εἶχον καταστήσῃ συνήγορον αὐτῶν οἱ ὑπὲρ τοῦ Βέρρου κακωθέντες κατέσκησε φανερά τὰ κακούργήματα του. Κατὰ τὴν δ' αὖν ταύτην εἶπεν ὁ Κικέρων καὶ ἐγόνησε τοὺς ἀκούεινους ἐξ κατὰ Βέρρου λόγους (Orationes Verrinae). Διαιροῦνται δὲ οἱ λόγοι εἰς δύο actiones, ὧν ἡ πρώτη περιλαμβάνει τὴν πρώτην λόγον τὴν καὶ μόνον ἐπὶ δικαστηρίου ἀπαγγελθέντα (τῇ 5 Αὐγούστου 70 π. Χ.),

ἡ δὲ δευτέρα τοὺς λοιποὺς πέντε λόγους, εὐς ἔγραψεν ὁ Κικέρων μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς δίκης. Ὁ κατηγορούμενος κατεδίκασεν ἑαυτὸν εἰς ἐκουσίαν φυγὴν χωρὶς νὰ περιμεύῃ τὴν ἐκδοσὶν τῆς ἀποστάσεως, ἣν προσέβλεπε καταδικαστικὴν. Κατεδικάσθη δὲ νὰ ἀπέλθῃ μίσθῃ τοὺς κατοίκους τῆς Σικελίας πληρώσιον εἰς αὐτοὺς μέγα χρηματικὸν ποσόν, ὅπερ ὅμως ἦτο πολὺ κατώτερον τῶν ζημιῶν, ἃς εἶχεν εἰς αὐτοὺς προσενήσῃ. Δὲν κατέλθον δὲ ἐκ τῆς ἑξορίας εἰς τὴν Ῥώμην εἰμὴ μετὰ εἰκοσιτάσσαρα ἔτη καὶ προσγράψῃ ἔπειτα ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίου. [Σ.]

Βερρι (Berri). Μία τῶν ἀρχαίων ἐπαρχιῶν τῆς Γαλλίας, περιλαμβανούσα τὸ πλεῖστον τῆς χώρας τῶν Bituriges Culi. Διηγεῖται εἰς Ἀνω καὶ Κάτω Β. Νῦν ἀποτελεῖ τοὺς νομοὺς τοῦ Ἰνδρ καὶ τοῦ Σέρ, καὶ μέρος τῶν τοῦ Λοάρ-ἔ-Σέρ καὶ τῆς Κρεῖς. Χώρα εὐφροσύνῃ περιέχουσα σιδηρὸν καὶ ὠραὸν. Τὰ πρὸδῶτα τῆς εἶναι περιοχὰς. Ἐμβαδὸν 11,310 τγμ. καὶ κατ. 475 000. [H. II.]

Βέρριος Φλάκκος (M. Verrinus Flaccus). Ἀπελευθερὸς τοῦ αὐτοκράτορος Αὐγουστοῦ καὶ διδασκαλὸς τῶν ἐγγόνων αὐτοῦ Γαίου καὶ Λευκίου. Ὁ Φλάκκος ἀπέθανεν ἐπὶ Τιβέριου, ἔγραψε δὲ Ἀναγραφῆν τῶν ἐορταστικῶν ἡμερῶν (Fasti) ἥτις κατὰ τὴν Σιουτῶνιον, ἦτο ἐκτεθειμένη ἐπὶ μαρμαρίνων πλακίων ἐν τῇ ἀγορᾷ τῆς Πραίνεστος, πατριδὸς τοῦ συγγραφέως. Τῷ 1770 εὐρήθησαν κομμάτια τῶν πλακίων τούτων (ἔδωκεται τῷ 1779 ὑπὸ τοῦ Foggini). Τὸ κυριώτατον ἔλως σύγγραμμα τοῦ Βερρίου Φλάκκου εἶναι τὸ De verborum significatu (περὶ τοῦ σημαίνοντος τῶν λέξεων), ὅπερ κατὰ τὴν δευτέραν ἐκδόσιν αὐτοῦ μ. Χ. αἰῶνα ἐπετύμωσαν ὁ Περπύιος Φήστος (Festus) καὶ τοῦτου πάλιν τὸ ἔργον ὁ Παῦλος Διάκονος συνώψισεν ἐπὶ Κρόλου τοῦ Μεγάλου. Ἀποσπάσματα τοῦ συγγράμματος τοῦ Βερρίου ἴδ. ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ De lingua latina τοῦ Οὐάρρονος ὑπὸ Ὁ. Μύλλερ καὶ ἐν τῇ ἐκδ. τοῦ Φήστου ὑπὸ Eggert. Περί τῆς ἐπιτομῆς πλακῶς τοῦ Β. ἴδ. Berl. phil. Wochenschrift 29 Ἰανουαρίου 1887 σελ. 158. [Σ.]

Βέρροια. Μεταγενέστερος τύπος τοῦ ὀνοματος τῆς πόλεως Βεροίας (βλ. λ.).

Βερρυέ (Pierre Antoine Berryer). Περιφημὸς Γάλλος δικηγόρος καὶ ἐξοχὸς ῥήτωρ γενν. τῷ 1790 ἐν Παρισίοις, καὶ ἀπεθ. παρὰ τὴν πλὴν ταύτην τῷ 1868 ἐν τῇ ἐξοχῇ αὐτοῦ Λα-Βρός. Δικηγόρος ἦδη ἀπὸ τοῦ 1814 ἐ Β. ἐξελέχθη τῷ 1829 βουλευτὴς ἐν τῷ δικημερισμῷ τοῦ Ἀνω Λείγερως ἐνεκα τῶν φιλελευθέρων αὐτοῦ ἀρχῶν, ἰδίᾳ ὡς ὑπερασπιστὴς τοῦ τύπου. Μετὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ Ἰουλίου ὥστε πίστιν εἰς τὴν βασιλείᾳ Λουδοβίκου Φίλιππον, χωρὶς νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ

κόμμα των νομιμοφόρων. Ἐπιτιμηθεὶς ὑπὸ τῆς βουλῆς, διότι τῇ 1813 ἐν Λονδίνῳ ὡς ἐπεσκέσθη τὸν δούκα τοῦ Βερδῶ, παρητήθη τοῦ ἀξιώματος τοῦ βουλευτοῦ, ἐξελέγη ὅμως ἐκ νέου ἐν Μασσαλίᾳ. Ὡς δικηγόρος ὑπερησπίσθη τοὺς κατηγορουμένους ἐκ τῶν νομιμοφόρων, ἰδίᾳ δὲ τὰς ἐφημερίδας τοῦ κόμματος του. Ἀνέλαθεν ὅμως ἐπανειλημμένως καὶ τὴν ὑπεράσπισιν δυσκρατῶν ἀρχηγῶν τοῦ δημοκρατικοῦ κόμματος, μετὰ δὲ τὴν ἀπέπειρυν τοῦ Ναπολέοντος κατὰ τῆς Βουλῶνς 1810 ὑπεκρίσθη τούτων καὶ τοὺς περὶ αὐτόν. Μετὰ τὴν παραίτησιν τοῦ ὑπουργείου τοῦ Θιέρτου ἀνεδείχθη ἰσχυρὸς ἀντίπαλος τοῦ ὑπουργοῦ Δουλτ-Γκιόν, ἐκλεχθεὶς δ' εἰς τὴν Ἑθνικὴν συνέλευσιν μετὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ Φεβρουαρίου ὑπῆρξε μὲν εἰς τῶν ἀρχηγῶν τῆς πλειοψηφίας τῆς ἀποτελεσθείας διὰ τῆς συνενώσεως τῶν πρώην μοναρχικῶν κομμάτων, ἀλλὰ συνεπῆς ὡν πρὸς αὐτοὺς ἔμεινε πιστὸς εἰς τὰς νομιμοφόρους ἀρχὰς του. Τῷ 1851, κατὰ τὴν κατὰ τῆς πολιτείας ἐπιβουλὴν, ψήφισας ὑπὲρ τῆς καθιέρωσης τοῦ προέδρου Λουδ. Ναπολέοντος συνελήθη, ἀλλ' ἀπελύθη μετ' ἐλπίον. Πρόεδρος τοῦ σωματείου τῶν δικηγόρων ἀπὸ τοῦ 1852, ἐξελέγη τῇ 1851 μέλος τῆς ἀκαδημίας, ἀρνήθει ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ νὰ ἐπιτεθῇ κατὰ τὸ εἶδος τῶν αὐτοκράτορα. Ἀπὸ τοῦ 1863 καὶ ἐξῆς διετέλεσε πάλιν μέλος τῆς βουλῆς, ἐν ᾗ ὅμως ἡ ῥητορικὴ του δὲν ἐξήτει πλέον τὴν πρώην ἐπιδεδειγμένην. Οἱ λόγοι αὐτοῦ: (Discours parlementaires) ἐξεδόθησαν εἰς 5 τ. ἐν Παρίσι, 1872-74. [Γ.Μ.Β.]

Βερσαλιέροι (Bersaglieri). Σῶμα ἐπικειμένων τοῦ ἰταλικοῦ στρατοῦ. Συνεστάθη τὸ πρῶτον ἐν τῇ βασιλείᾳ τῆς Σαρδηνίας τῇ 1836, διετηρήθη δὲ καὶ μετὰ τὴν ἑνωσιν τῆς Ἰταλίας. Κατὰ τὸν ἀπὸ τοῦ 1874 ἰσχύοντα ὀργανισμόν τοῦ ἰταλικοῦ στρατοῦ, ὑπάρχουσι 10 συντάγματα Β. (ἐκαστον ἐκ 4 ταγματῶν), ἔχοντα δύναμιν ἐν εἰρήνῃ 16,900 ἀνδρῶν, ἐν πολέμῳ δὲ 32,611. Οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ὑπαξιωματικοὶ εἰναι ἔριπτοι· οἱ Β. φέρουσι σπολὴν ἐκ βαθείας κυνῆς ἑρέας μετ' ἐρθεῶν περικιμῶν καὶ κράνος μετὰ λάρυ ἐκ περῶν. [Π.]

Βερσαλλίαι (Versailles). Πόλις τῆς Γαλλίας, πρωτεύουσα τοῦ νομοῦ Σέιν-Ἐ-Ὠάζ, ἀπέχουσα τῶν Παρισίων 19 γμ. ΔΝΑ καὶ ἐνομμένη μετ' αὐτῶν διὰ τριῶν σιζῶν, ἔχουσα δὲ 38 516 κατ. τῇ 1886 — (ὁ δῆμος 49 852 κατ.) — ἔχει κάλλιστα δημόσια κτίρια καὶ ἐκκλησίας, καὶ οὐκ εὐάριθμα βίσημνα καὶ ταστῆματα, ἰδίως ὀλοποιεῖα, ὠρολογοποιεῖα, χυτήρια. Κατὰ τὸ τέλος τοῦ 17^{ου} αἰῶνος αἱ Β. ἦσαν ἄγχιον χωρίον, ἐντὸς δάτους, εὐθα ἐνίστε ἐθάρρευεν Ἑρρίκος ὁ Δ', Λουδοβίκος ὁ Γ' ὠκοδόμησε βραδυτέρον ἐν αὐτῷ θρησκευτικὴν ἐκκλησίαν, ἣν Λουδοβίκος ὁ ΙΔ' μετέβαλεν

εἰς μέγαρον διαμονῆς τῆς αὐτῆς. Τοῦτο δὲ συνέτεινε τὰ μάλιστα εἰς τὴν ἐπίδοσιν τῶν Β., αἱτινες κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα εἶχον 100 χιλ. κατ. Μετὰ τὴν ἐπὶ Γαλλικῆς ἐπανάστασις ἐγκαταστάσιν τῆς Δύλης ἐν Παρισίοις, αἱ Β. ἀπώλεσαν πολὺ τῆς πρώην λαμπροτήτος. Τὰ κοσμοῦντα τὰς Β. ἀνακτορὰ καὶ τὸ περ' αὐτὰ ἔλτος (ἔχον μῆκος 1880 μ. καὶ πλάτος 3120 μ.) καίνται κατὰ τὴν Δ' ἐσχάτην τῆς πόλεως. Ἐν δευτέρῳ δ' ἔλτος συνεχρομένῳ τῇ μεγάλῃ ὑπάρχουσι δύο ἑτέρα ἀνάκτορα, τὸ Μεγα Τριανόν καὶ τὸ Μικρὸν Τριανόν. — Ἦν τοῖς ἀνακτορίσιν τῶν Β., ὅτινα ἀπὸ τοῦ 1837 μετεβλήθησαν εἰς μουτεῖον, ὑπεγράφησαν ἡ μετὰ τῆς Γενούης συνθήκη τῇ 1856, ἡ μετὰ τῆς Λυστρίας τῇ 1756, καὶ ἡ ἐξασφαλιστικὴ τὴν ἀνεξαρτησίαν τῶν Ποντικ. Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς τῇ 1783 ἐν αὐτοῖς δ' ἀνεκηρύχθη κατὰ τὴν ὑπὸ τῶν Γερμανικῶν καταλήψιν τῆς πόλεως καὶ ἡ παλινδρόσις τῆς Γερμανικῆς αὐτοκρατορίας, καὶ ὑπεγράφη ἡ προκαταρκτικὴ περὶ εἰρήνης συνθήκη τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Γαλλίας. Εἰς Β. συνήλθεν τῇ 1789 αἱ Γενικαὶ Συνελεύσεις, τῇ δὲ 1871 ἐγκαθίσταθησαν ἐν τῇ πόλει ταῦτα αἱ κεντρικαὶ ἀρχαὶ τῆς δημοκρατίας, μόλις τῇ 1879 μετενεχθῆσαν εἰς Παρισίους, μακροχρόνιων τῶν προσπαθειῶν τῶν μοναρχικῶν περὶ ἀνακηρύξεως τῶν Β. ὡς πρωτεύουσας τῆς Γαλλίας. [Π. Π.]

Βερσέ (Giovanni Berchet) Ἰταλὸς ποιητὴς γενν. περὶ τὸ 1788 καὶ ἀποθ. τῇ 1851 ἐν Μιλάνῳ. Ὁ Β. εἶναι ἐκ τῶν εὐρῶν ἐκείνων ποιητῶν τῆς Ἰταλίας, οἱτινες δι' ἐθνικῶν ποιημάτων καὶ διὰ τῆς ἀνακηρύξεως τῶν ἐνδοξῶν ἱστορικῶν τῆς φιλολογικῆς χρέων προσεπάθον νὰ ἐπιρροῶσι καὶ ἐξευγενίσωσι τὸ λαϊκὸν τῆς πατρίδος τῶν πνεύμα, ὡς ὅργανον αὐτῶν ἔχοντες τὸ περιοδικὸν «Π. Conciatore». Ἀλλ' ἡ ἐν τῇ φύλλῳ ἀντιπροσωπευμένη μερὶς διήγειρεν ὑπαινέσεις καρδοναρισμοῦ καὶ τούτου ἐνεκα τινὲς μὲν τῶν συνεταίρων συνελήθησαν, τινὲς δὲ, ὡς ὁ Β. ἐβόλησαν φυγόντες εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν. Ἐπὶ τέταρτον σχεδὸν αἰῶνος διατρίψας ὁ Β. ἐν Γαλλίᾳ, Ἀγγλίᾳ, Βελγίῳ καὶ Γερμανίᾳ, παρέσχεν ὡς πρὸς τῶν ἐν τῇ ξένῃ μελετῶν του ἐκλεκτὰς μεταφράσεις ἀρχαίων Ἰσπανικῶν περὶ αἰσθημάτων. Ἀμνηστευθεὶς περὶ τὰ τέλη τοῦ 1830 ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ἰταλίαν, περὶ δὲ τὴν ὅσιν τοῦ βίου του ἐξελέγη βουλευτὴς ἐν τῇ δευτέρᾳ βουλῇ τοῦ Πιεμοντιῦ. Ὁ Β. ἀνεδείχθη λαοφίλης ἐν τῇ πατρίδι του ποιητὴς διὰ τὴν εὐκόλον πτῆσιν καὶ τοὺς θερμοὺς χρωματισμοὺς τῶν αἵματων καὶ παρὰλογῶν αὐτοῦ. Τὰ ἔργα του ἐξέδωκεν ὑπὸ τὸν τίτλον «Poesie Italiane» τῇ 1848. Προσωδία καὶ ἐλαττώματα καὶ ἀναχρητισμοὺς ἐν αὐτοῖς τὰ παραδίδει τις κρυπτόμενα ὑπὸ τὰς εὐήχους ὁμοιοκαταλητικὰς του. Τὰ ἄ-

ριστον ποίημά του είναι «Οι φυγάδες της Πάρ-
γας» [Γ.Μ.Β.]

Βερσέτς. Πόλις της Ούγγαρίας ἐν τῇ κομητεῖα τοῦ Γέμες παρὰ τῆς ὑπορείας τοῦ ἔμω. ὄρεος σταθμὸς σιδηρ. εἶναι ἔσρα δὲ θαλάσσης ἐπισκόπου, ἔχουσα 22 329 κατ. (1840) μεταξοκλωστήρια, καὶ ἐμπόριον μεταξῆς καὶ αἰνών. [Π. Π.]

Βερσάτσα. Χωρίον τῆς ἐπαρχ. Σκαρπαρίου τοῦ βίλαετίου Ἰωαννίνων, ἔχον 450 κατ. Ἀλβανούς μουσουλμάνους. [Π.]

Βερσάτσιον. Κώμη τοῦ δήμου Ὠρωίδος τῶν Καλαβρύτων, πρὸς Β τῶν ἀρχαίων Σειρῶν, ἔχουσα δημ. σχολεῖον, ἀτελεῖς ἑλληνικὴν καὶ 530 κατ. (1889) γεωργούς καὶ ποιμένας τοὺς πλείστους. [Γ. Πδ.]

Βερσινά. Χωρίον τοῦ δήμου Αἰγείρας τῆς Αἰγιάλειας, ἔχον δημ. σχολεῖον καὶ 339 κατ. (1889) καλλιεργητὰς σταφίδων, ἀμπέλων καὶ σιτηρῶν. [Γ. Πδ.]

Βέρστιον (Μετρολ.). Μονὰς ῥωσικῇ πρὸς μέτρησιν μεγάλων ἀποστάσεων. Τὸ Β. ἴσουςται πρὸς 500 σαγήνας ἢ 1067 μέτρα. [Δ.Κ.]

Βερσὺ (Bercy). Ἀρχαία κώμη τοῦ νομοῦ Σηκουάνα τῆς Γαλλίας, παρὰ τὴν δεξιάν ἔχουσαν τοῦ ἔμω. ποταμοῦ, πρὸς Α. τῶν Παρισίων, μετ' ὧν ἠνώθη τῇ 1860, ἀποτελοῦσα τὸ 12ον τμήμα. Μεγίστη ἀποθήκη αἰνών, ἐλαίων, ἔσους κλπ. κατ. 15 000 [Π. Π.]

Βερτίσκον (τουρκ. Τσεγκέλ-δὰγ). Ὅρος τῆς Μακεδονίας, κεῖμενον πρὸς ἀνατολὰς τῆς Θεσσαλονίκης, δεξιὰ τοῦ Στρυμόνος ποταμοῦ, ὑφ' οὗ χωρίζεται ἀπὸ τοῦ Παγγαίου. Ἐκ τοῦ Β προέρχονται αἱ διάφοραι διακλαδώσεις τῶν ὀρέων τῆς Χαλκιδικῆς. [Ε.]

Βερτολῶνι (Antonio Bertoloni) γεν. τῇ 6/17 Φεβρ. 1775 ἐν Sarzana καὶ ἀποθ. τῇ 5/17 Ἀπριλ. 1869 ἐν Βονωνίᾳ ὅπου ἐχρημάτισε καθηγητὴς τῆς φυτολογίας. Ἐξ τῶν ἐπιφανεστέρων βοτανικῶν τῆς Ἰταλίας οὗ πολυάριθμα τὰ συγγράμματα μετὰ αὐτῶν τὸ ἐπισημότερον καὶ τὴν σήμερον ἐτι χρησιμώτατον εἶνε ἡ Flora Italica (εἰς 10 τόμ., Bologna 1838—1854 μετὰ 2 τ. Flora Ital. Cryptogama 1858—1867). [Θ. Χ.]

Βερτόπη. Χωρίον τῆς ἐπαρχίας Βερατίου τοῦ βίλαετίου Ἰωαννίνων, ἔχον 450 κατ. Ἀλβανούς μουσουλμάνους. [Π.]

Βερτοῦμνος (Vertumnus καὶ Vertumnus) καὶ Οὐέρτυμνος ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων μεταχρησθέντες. Εἶναι κατὰ τὴν τῶν Ῥωμαίων μυθολογίαν ὁ θεὸς τῆς ἐπώρας καὶ κατὰ τοὺς παλαιούς τὸ ὄνομά του ἐκ τοῦ verito παραγόμενον εἶναι ὁνομαζόμενος ἦτοι τρεπόμενος, ὅπως δηλαδὴ καὶ αἱ ὥραι τοῦ ἐνιαυτοῦ. Ὁ θεὸς αὗτη εἶχε τυρηνικὴν τὴν ἀρχήν, ὡς ἐβόζαντο οἱ Ῥωμαῖοι, πιθανότερον

ὅμως εἶναι ὅτι ἐπιστεῖετο ὑπὸ πάντων καὶ ὅλου τῶν Ἰταλίων. Εἶναι λοιπὸν ὁ Βερτοῦμνος ἡ Οὐέρτυμνος ὁ θεὸς τῆς μεταβαλλομένης φύσεως καὶ δὴ τοῦ ἔσρος ἁμα καὶ τοῦ φθινοπώρου, μάλιστα δὲ τοῦ φθινοπώρου, ὅθεν καὶ ἀπεικάζεται ὡς κηπουρὸς ἔχων ἐπώρας ἐν τῇ κόλπῳ αὐτοῦ καὶ κρατῶν δρεπάνιον ἐν τῇ χειρὶ. Ὁ θεὸς αὗτος πιστὸς ἀπέδιδεν εἰς αὐτὸν τὴν ιδιότητα τοῦ μεταβάλλεσθαι ὅπως ὁ Πρωτεύς. Τοῦ Β. σύζυγος ἦτο ἡ Pomona ἡτοὶ ἡ Ὀπώρα. Τὴν λατινικὴν μυθολογικὴν παράδοσιν περὶ τῶν δύο τούτων ἀγροτικῶν θεοτήτων ἐκθέτει ὁ Ὀβίδιος (Μεταμορφ. 15,623 ἔξ.). Ὁ Βερτοῦμνος εἶχεν ἱερὸν ἐν Ῥώμῃ ἐν τῇ λεγομένῃ Τουσκικῇ συνοικίᾳ (Vicus Tusculus) καὶ ἄλλο ἐπὶ τῆς κλιτύος τοῦ Ἀδεντίου λόφου, ὅπου κατ' ἔτος, τῇ 13 Αὐγούστου, ἐτελεῖτο πᾶνδῆμος πρὸς αὐτὸν θυσία πρὸς ἑορτασμὴν τῆς ἀναιρετικῆς ὥρας τοῦ ἔτους. Πλείονα περὶ Βερτοῦμνου ἴδ. ἐν τῇ Ῥωμαϊκῇ μυθολογίᾳ τοῦ Preller. (Σ.)

Βερτρανδότης (Ὁρυκτολ.). Ἀποτελεῖ κίτρινα κρυστάλλια τοῦ βασίρ. ὁρθοῦ συστ., ἔχοντα σιλ. —μερίζονα τοῦ 6. Ὑπὸ ὀξυζώτου δὲν ἀπορρευστοῦται, ὑπὸ τῆς φλογὸς τοῦ αὐλοῦ δὲν τήκεται. Συνίσταται ἐκ 49,0 ὀξυπυριτίου, 42,0 ὀξειδίου τοῦ βηρυλλίου, 1,4 σιδηρικοῦ ὀξειδ. καὶ 6,9 ὕδατος. [Κ. Μ.]

Βερτσονιάνα. Πρωτ. ἐπαρχίας τῆς Α. Σιδηρίας, ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Γκιζούτσων, εἰς πλ. 67° 33' Β καὶ παρὰ τὰς ἔχθρας τοῦ Γιάννα. Ἦ ψυχροτέρα πόλις τῆς γῆς. Τὸν Ἰαν. 1885, ἡ θερμοκρασία κατήλθεν ἐκεῖ εἰς — 68° ἐκ. Ὑχει 291 κατ. [Π. Π.]

Βερύλλιον. Ἢλ. Βηρύλλιον.

Βέρχνε-Οὐράλσκ (Werchne-Uralsk). Πρωτ. νομὸς ἐν τῇ Ῥωσικῇ κυδερνεῖᾳ τοῦ Ὁρεμבורγκ, ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ἐκβολῆς τοῦ Οὐράλ Ὑχει ἐμπόριον κηροῦ, μέλιτος καὶ ἑρίων καὶ 10 354 κατ. (1880). [Π. Π.]

Βεσάλιος (André Vesalius). Ὀνομαστὸς ἱατρὸς, γενν. τῇ 1514 ἐν Βρυξέλλαις καὶ ἀποθ. τῇ 1564 ἐν Ζακύνθῳ. Ἐπιδοθεὶς ἰδίᾳ εἰς τὴν σπουδὴν τῆς ἀνατομίας ἐδίδαξε τὴν ἐπιστήμην ταύτην ἀπὸ τοῦ 1540 καὶ ἐξῆς ἐν Βασιλείᾳ. Διαρκούντος τοῦ πολέμου μεταξὺ Καρόλου τοῦ Ε' καὶ τοῦ Φερδινάνδου τοῦ Α' διετέλεσεν ἐν τῷ στρατῷ τοῦ αὐτοκράτορος ἱατρὸς καὶ χειρουργός. ἐδίδαξε δ' ἔπειτα ὡς καθηγητὴς ἐν Παδουῇ. Πισσ. Βονωνία καὶ Βασίλειᾳ, τὸ 3ῆ 1513 προσελήφθη ὡς πρῶτος χειρουργὸς ἐν τῇ αὐτῇ πτῆς Ἰσπανίας. Ἐνταῦθα κατεβλήθη ὑπὸ τῆς ἱερᾶς Ἐξετάσεως εἰς θάνατον ὡς μάγος, ἀλλὰ Φίλιππος ὁ Β' ἔδωκε χάριν εἰς αὐτὸν, ἐπιβαλὼν αὐτῷ μετανοίας ταπεινὸν μέχρις Ἰερουσαλῆμ, ἀφ' ἧς ἐπιστρέψας ὁ Β. ἀπέθανεν ἐν Ζακύνθῳ. Ὁ Β. ἔθηκε νέαν τροπὴν εἰς τὴν σπουδὴν τῆς ἀνατομίας ἰδίᾳ διὰ τοῦ ἔργου αὐτοῦ: De humani

corporis fabrica, εκδοθέντος μετά ξυλογραφίων γενομένων, ὡς λέγεται, κατὰ ἰχνογραφήματα τοῦ Τιτοσιανοῦ. Πλήρης· εκδοσις τῶν ἐργῶν αὐτοῦ ἐξισπνήθη ἐν Λουγδούνῳ τῇ 1725. [Γ. Μ. Β.]

Βεσβίνετζα. Χωρίον τῆς υποδιοικήσεως Καστορίας τῆς Μακεδονίας, ἔχον ὡς 250 βουλγάρους, ἐξ ὧν οἱ ἡμίσεις μουσουλμάνοι, οἱ δ' ἑτεροὶ ἡμίσεις χριστιανοί. [Ε.]

Βεσβίν. (Ἑβρ. βέθ=οἶκος· δίν=κρίσις) Ἰσραηλιτικὸν ἐκ βεσβίνων συνέδριον, κρίνον περὶ θρησκευτικῶν καὶ τελετουργικῶν ζητημάτων. [Σ. Π.]

Βεσέζα. ἡ. Ὅρος τῆς Κορινθίας, ἐν τοῖς δήμοις Νεμέας, Πελλήνης καὶ Σικυῶνος, μετὰ τοῦ Γαυριᾶ καὶ τῆς Ζηρίας σχηματίζον τὸ λεκανοπέδιον τῆς Στυμφαλίας. ἔχει ὕψ. 1211 μ. Ἀπὸ τούτου πηγάζει ὁ Ἑλισσιῶν (ποτάμ. τῆς Λέγοδας). [Π.]

Βεσέλε. Χωρίον τῆς υποδιοικήσεως Δοριαν τῆς Μακεδονίας εἰκόμενον ὑπὸ 220 περίπου μουσουλμάνων. [Ε.]

Βεσέαλε. Χωρίον τῆς υποδιοικήσεως Τετόβου τῆς Μακεδονίας μετὰ 400 περίπου Τουρκοβανῶν. [Ε.]

Βεσέα. Χωρίον τῆς υποδιοικήσεως Τίτβες τῆς Μακεδονίας, οἰκοῦμενον ὑπὸ 450 περίπου βουλγάρων. ἐξ ὧν τὰ δυο πέμπτα χριστιανοί, οἱ δὲ λοιποὶ μουσουλμάνοι. [Ε.]

Βεσέσεμ. Χωρίον τῆς υποδιοικήσεως Νευροκόπου τῆς Μακεδονίας, οἰκοῦμενον ὑπὸ 500 περίπου βουλγάρων χριστιανῶν. [Ε.]

Βεσένε. Χωρίον τοῦ δήμου Παίων τῆς ἐπαρχίας Καλαβρύτων, ἔχον δημ. σχολεῖον καὶ 345 κατ. τῇ 1888 γεωργοὺς καὶ ποιμένας. ΒΑ αὐτοῦ, ὑπὲρ τὴν δεξιάν ὄχθην τοῦ Ἐρυμάνθου, σφῶνται ἄξια λόγου ἐρείπια ἀρχαίας πόλεως, ἣτις ὡς τινες εἰκάζουσιν εἶναι ἡ Πίθος ἢ Παίων. [Γ. Πδ.]

Βεσκόβα. Χωρίον τῆς ἐπαρχίας Τομορίτης τοῦ βιλαετίου Ἰωαννίνων, ἔχον 300 κατ. Ἀλβανούς μουσουλμάνους. [Π.]

Βεσουβιανός (Ὀρυκτολ.) ἡ πολυταλλοσγήμων (Vesuvian, Idokras, Egerum, Wiluit). Ὅρυκτὸν τοῦ βασίτετρο συστ., ἔχον σκλ.=0,5, εἰδ. βερ.=3,34...3,44, χρῶμα κίτρινον, πράσινον, καστανοεῖδες ἢ κυανοῦν, λάμψιν υελοειδῇ ἢ στεατοειδῇ καὶ διαφάνειαν διαφόρων βαθμῶν. — Ὁ Β. εἶνε δξυπυριτίωμα ἀργίλου, ἀσβέστου καὶ σιδηρικοῦ ζεαίδιου, μεθ' ὧν εὐρίσκεται καὶ δξειδύλλιον σιδήρου, μαγνησία καὶ ὀλίγιστα ἀλκάλια. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ περιεκτικότης τῶν σωμάτων τούτων διάφορος εἰς τὰ τῶν δικτύρων τῶν δειγμάτων κατὰ μέτρον ἔσον εἶνε δξυπυριτίον 37—39, ἀργίλος 13—18, δξειδίον σιδήρου 4—9, ἀσβεστος 33—37, καὶ ἀλκάλια 5,0%. Τινὰ δειγμάτων ἐμπεριέχουσι

φθόριον (0,23—1,06), ἔτερα ζεουδόριον (2,81%) δξυτεάνιον (1,77%) ἴσως ὡς παράμειγμα. — Ὑπὸ τῆς φλογὸς τοῦ αἵλου τήκεται εὐκόλως καὶ μετ' ἀρρισμοῦ εἰς πρᾶσινον ἢ καστανύχρουν ὑέλων· μετὰ βρύκων καὶ δξυφωσφ. νάτρου διδοὶ ἢ κόνις τοῦ ἀντιδράσεως σιδήρου, ἐντὺς δὲ τοῦ δξυφωσφ. νάτρου ἐγκατακαίκεται δξυπυριτίκον σκελετόν. Ὑπὸ ὑδροχλωρίου ἀπορρυστοῦται ἢ κόνις τοῦ, ἀφ' οὗ τὸ δρυκτὸν προηγουμένως ταχῇ, κατακρημνίζεται δὲ πηκτὴ δξυπυριτίου. — Ἀπαντᾷ πολλαχού γῆς, ἰδίως δὲ ἐπὶ Βεσουβίου. [Κ. Μ.]

Βεσουβιος (Vesuvius λατ. Vesuvio ἰταλ. παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἑλληνιστ. Οὐεσσουριον ἢ Οὐεσσουριος ἢ Βεσβιον). Εἶνε τὸ σημαντικώτερον καὶ μόνον ἐνεργὲν ἡφαιστειον τῆς ἡφαιστείας ἐκτάσεως τῆς Νεαπόλεως, κείμενον μεμονωμένον ἐν τῇ πεδιάδι τῆς Καμπανίας παρὰ τὸν γραφικώτατον τῆς Νεαπόλεως κόλπον. Καὶ ἡ μὲν στοργγύλη αὐτοῦ βάσις ἔχει διήμητρον 16 χιλιομέτρων, τὸ δὲ ὕψος αὐτοῦ, ὅπερ δὲν μένεται σταθερὸν, εἶνε 1297 μέτρων, ὅσον περίπου εἶνε τὸ τῆς Πάρνηθος. Ὁ ἡφαιστειογενὴς τοῦ ὄρους τούτου χαρακτήρ ἐγένετο γνωστός κατὰ τὰς πρώτας μετὰ Χριστὸν δεκαετηρίδας, διότι ἄχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης διετέλει ἐν βεβυλῶν ὕπνῳ. «Ὑπέσκειται δὲ, λέγει ὁ Στράβων (Ε' σ. 247), τῶν τόπων τούτων ὄρος, τὸ Οὐεσσουριον, ἀγροῖς περιεχομένον παγκάλως πλην τῆς κορυφῆς· αὕτη δ' ἐπίπεδος μὲν πολὺ μέρος ἐστίν, ἀκαρπὸς δ' ὅλη· ἐκ δὲ τῆς ὕψεως τερωδῆς καὶ κοιλάδας φαίνει σπαραγγώδεις πετρῶν αἰθαλωδίων... ὡς τεκμαίροισ' ἐν τις τὸ χωρίον τοῦτο καίεσθαι πρότερον καὶ ἔχειν κρατῆρας πυρὸς, ἀεδοθῆναι δ' ἐπιλιπούσης τῆς ὕλης». Ἀχρι τῆς ἐποχῆς ταύτης ἡ κορυφή αὐτοῦ ἀπέτελει κοίλην καὶ στοργγύλην κοιλάδα, ἐν ἡ ἑσπερατοπέδευεν ὁ ἐπαναστατῆς δούλος Σπύρτακος μετὰ 10,000 ἐπαναστατῶν. Τῇ δὲ 79 μ.Χ. ἐπαθε δινοτάτην ἐκρηξίν, καθ' ἣν τὸ πλεῖστον τοῦ κρατῆρος τοῦτου κατεστραφῇ καὶ ἐλάχιστον αὐτοῦ ὑπελείφθῃ μέρος, ὅπερ νῦν Σόμια (κορυφή) καλεῖται, ἐπὶ τοῦ ὁποίου εὐρίσκεται ὁ φοκοδομημένος ὁ ἡφαιστειολογικὸς σταθμός. Ἐπὶ τοῦ καταστραφέντος δὲ τούτου ἀρχαίου κρατῆρος κατὰ τὰς ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης γενομένας διαφόρους ἐκρηξίς, (203, 512, 685, 987, 1086, 1139), καθ' ἃς τὸ ἡφαιστειον πλείστας ἐπαθεν ἀνθρωπιάς, ἐγεννήθη ἐπιγενὴς κῶνος ἐκ μύθρων καὶ διαφόρων ἡφαιστειῶν ἀναδελφμάτων συνιστάμενος καὶ ἔχων ὕψος 480 μέτρων ἀπὸ τῆς βάσεως αὐτοῦ. Μεταξὺ δὲ τῆς Σόμιας καὶ τοῦ ἐπιγενοῦς τούτου κῶνου, αὐτίως ὁ κρατῆρ σχεδὸν πάντοτε ἀναφυττᾷ ἀτμίδας, καίτοι κοίλῃς ἡμικύκλιος ἢ λεγομένη Ἰππείος αὐλῇ (Atrio del Cavallo). Κατὰ τὴν γενομένην τῇ 79 μ.Χ. μετὰ τούτῳ προηγηθέντος σεισμοῦ κατὰ τὴν ἀναβολὴν μύθρων, 8 ἡμέρας καὶ 8

νύκτας διήρκεσαν ἡ πτώσις σποδῶν καὶ ἡφαιστειακῶν ἀφροῶν ἀπολυθῶς ἐπὶ τὸν ὄχθον κατακαίεται βροχαί, σχηματίζονται βορβορώδεις χειμαρροί, οἵτινες συμπαρασυράντες καὶ τὴν κατ' ὄψιν ὑπάρχουσαν κισσηνὴν καὶ πολιωδέστεροι κατασταθέντες, κατηνέχθησαν δεινότεροι κατὰ τῶν παρὰ τοῦς πρόποδας αὐτοῦ κειμένων πόλεων Ἡρακλείου, Πομπηίας καὶ Σακεδίων, ὅς εἰς ἕλος μετέβησαν. Μόνον κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον ἐξηγείται, πῶς ἐπληρώθη τὸ ἐσωτερικὸν καὶ τὰ ὑπόγεια τῶν οἰκημάτων καὶ πῶς πλείστα ἀντικείμενα καὶ ἀνθρώποι περιεκαλύφθησαν τοιοῦτον καλῶς, ὥστε ἐσχηματίσθησαν ἐντελῆ τούτων ἀποτυπώματα. Καὶ τὸ μὲν Ἡρακλεῖον ὡς κείμενον πλησιέστερον τῷ Β., κατεκαλύφθη καὶ ὑπὸ βύχκος κατ' ἄλλας ἐπιγενεστέρως ἐκρήξεις καὶ ἐσχηματίσθη ἐπ' αὐτοῦ στρώμα πάχους 70—112 ποδ. Ἡ δὲ Πομπηία ὡς ἀπέχουσα περὶ πλεονόντου τοῦ βόρου ἐκαλύφθη ὑπὸ στρώματος πάχους 12—22 ποδ. Φαίνεται δέ, ὅτι ὁ Β. πρὸ τῆς ἐκρήξεως τοῦ ταύτου, ἐπαλιν ὑπὸ δεινότερων σεισμῶν, διότι ἐν Πομπηίᾳ εὐρήθη τοίχος ἐσχηματισμένος καὶ γῆ χαίνουσα, ἀνεσκόφη δὲ καὶ ναὶς ἐξ ἡμισείας ἐπεσκευασμένος. Ὑπεῖδ' ὅτι ἐν ἀμφοτέραις ταῖς πόλεσιν οἰκιστοὶ σκελετοὶ ἀνθρώπων καὶ λίγα τιμαλφῆ εὐρήθησαν, φαίνεται, ὅτι οἱ πλείστοι τῶν κατοικῶν ἐφυγον, συναπαρέρωντες καὶ τὴν κινητὴν αὐτῶν περιουσίαν. — Ἐνιστάται, ὅτι ὁ δέξινυθρος εἶνε σύνηθες συστατικὸν τῆς ἀτμίδος τῶν ἡφαιστειῶν τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς καὶ μετὰ τοὺς ὕδατιμους εἶνε τὸ πολυπληθέστερον αὐτῶν συστατικόν, σπανιώτερον δὲ ἀναφυττάται ἐξ ἄλλων ἡφαιστειῶν, ἐκ δὲ τοῦ Β., διαρκουσὶν τῶν ἐκρήξεων οὐδόλως ἀναφυττάται δέξινυθρος, μετ' αὐτὰς ὅμως ἐπὶ πολλοὺς μῆνας ἀναδιδέσται καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς περιχώρου τοῦ ἡφαιστείου, ὥστε, οὕτως εἰπεῖν, τεναγίζει ἐν τε ὑπογείοις καὶ ἐν κήποις καὶ δάσεσι καὶ ἐν ἀγροῖς, ἀναφυττάται δὲ καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ πυθμένος τῆς γαιωνικῆς θαλάσσης, ὥστε ὑπ' αὐτοῦ ἀπεμαρτύνονται καὶ δένδρα, ἀποθνήσκουσι δὲ καὶ λαγυροὶ καὶ ἀλεκτορίδες καὶ ἄλλα χθιμαλὰ ζῷα. Εἰκάζουσι δέ, ὅτι Ἡλίνιος ὁ πρεσβύτερος ὑπὸ τοῦ αἵματος τούτου ἀπέθανεν ἐν ἔτει 79 μ. Χ., ὅτε εὐρισκόμενος ἐν Μισσηνῷ μετὰ τῆς ἀδελφῆς καὶ τοῦ ἀνεψιῶ, Πλινίου τοῦ νεωτέρου, μετέβη πλησιέστερον, ἵνα σπουδάζῃ τὰ φαινόμενα τοῦ ἡφαιστείου. Εἶνε δὲ ἡ περὶ τὸν Β. χώρα ὑψοφωτάτη καὶ εὐάμπλος, παράγουσα οἶνον ἀριστον (Lacrimae Christi). Κατὰ τὴν ἐκατονταετηρίδα ταύτην ὁ Π. δεινότερην ἐκρήξιν ἐπαυῖ κατὰ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1872, καὶ ἦν ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἐν Νεαπόλει ἐπιπτε βροχὴ σποδῶν, ὑπὸ τῆς ὁποίας ἐντελῶς σχεδὸν ἐκαλύφθη ὁ ἥλιος, ἐξεχύθη δὲ ποταμὸς βύχκος 20 ἐκατομμυρίων κυβικῶν μέτρων — εἰς τὴν ἡφαιστειῶν ἔκτασιν τῆς Νεαπόλεως ἀνέκυρσε καὶ τὰ ἡφαιστεια τοῦ Φλεγραιῶ πεδίου, ἐν

οἷς καὶ τὸ Νέον Ὅρος (Monte Nuovo), καὶ ὁ Ἑπομῆς τῆς νήσου Διναρίας (Σχίνας). [Κ.Μ.]

Βεσπασιανός. βλ. Οὐεσπασιανός.

Βεσπρίμ (Veszprim καὶ Wessprim). Κομητεία τῆς Οὐγγαρίας, ἐν τῷ νομῷ τοῦ Δουναβίου. ἔχει ἐμβαδὸν 4,166 τγμ. καὶ 208,487 κατ. (1880). Περιλαμβάνει τὸ πλείστον τοῦ Μακκίου Δρυμοῦ καὶ τὸ ΒΑ μέρος τῆς λίμνης Πλαττεν, καλύπτεται ὑπὸ λόφων καὶ παράγει ἄφθονα σιτηρά, οἶνον, καρπούς, καπνὰ, σίπρια, ξυλείαν, ἀρθρῶνους βοτάνες, χρῆς, γαῖαν ὀρυκτὰ καὶ στυπτηρίαν. ἔχει ἐμύνημον πρωτεύουσταν, κειμένην πρὸς Α τοῦ ποταμοῦ Σαβ καὶ ἔχουσταν 12,575 κατ. [Π.Π.]

Βεσσαραβία. Κυβερνίον τῆς Εὐρώπ. Ῥωτίας. Ὀρίζουσι αὐτὴν: πρὸς Β ἡ Ποδολία, πρὸς Α ἡ Χερσὼν, πρὸς Ν ὁ Εὐξείνιος καὶ πρὸς Δ ἡ Μολδαυία, ἀρ' ἧς χωρίζεται διὰ τοῦ Προύθου. ἔχει ἐμβαδὸν 45,682, τγμ. καὶ 1,612,175 κατ. (1886): ποταμοὺς τὸν Δούναβιν, τὸν Προύθον, τὸν Δνείστερ καὶ τὸν Καβαλνικ, καὶ πρῶτ, τὸ Κισινέγιον. Χώρα εὐρορε, παράγ. σιτηρά, καρπούς καὶ οἶνον, καὶ ἔχουσα πλεονεξίας βοτάνες, κτηνοτροφίαν καὶ ἀμύκων ἐμπόριον. Κατεκτήθη διαδοχικῶς ὑπὸ διαφόρων ἐθνῶν καὶ ἐπὶ τέλους τῇ 1812, ὑπὸ τῆς Ῥωτίας. Διὰ τῆς συνθήκης τῶν Παρισίων (1856) μέρος αὐτῆς προστεθὲν εἰς τὴν Ῥωμανίαν, ἀλλὰ διὰ τῆς τοῦ Βερολίνου (1878) ἀπεδεδίθη εὐθὺς εἰς τὴν Ῥωσίαν. [Π.Π.]

Βεσσαξ (Bessages). Χωρίον τῆς Γαλλίας, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἀλὰι τοῦ νομοῦ Γαρό. ἔχει πλουσιώτατα ἀνθρακωρυχεῖα, χυτήρια, σιδηρόδρομον ἄγοντα εἰς Γερν-Κόμ, καὶ 9,169 κατ. (1886). — Ὁ δῆμος ἔχει 10,653 κατ. Κεῖται παρὰ τὴν δεξιάν ὁχλὸν τοῦ Ῥοδανοῦ. [Π.Π.]

Βέσσελος (Friedr. Wilh. Bessel). Εἰς τῶν μεγίστων ἀστρονόμων, δεινὸς ἐξίσου καὶ πρακτικῶς καὶ θεωρητικῶς, ἐπονομαζόμενος ἐνίοτε ὑπὸ τῶν συμπατριωτῶν αὐτοῦ Γερμανῶν ὁ ἱεραρχος τοῦ 19' αἰῶνος. Ἐγενν. τῇ 1784 ἐν Μινδένῳ τῆς Βεσσελίας. Ἐπὶ τινα χρόνον ἐσχολήσεν ἐν Βρέμῃ ἐμπορικῶς ὑπάλληλος, ἐχρησιμοποίησε ὅμως ἐμβριθῶς καὶ καρποφόρως τὰς ὥρας τῆς σχολῆς αὐτοῦ διὰ τῶν ἀστρονομίαν. Ἐνθαρρυνθεὶς ὑπὸ τοῦ Ὀλβέρσου ἀφιερώθη εἰς τὴν ἐπιστήμην ταύτην καὶ τῷ 1810 διατίσθη καθηγητῆς ἐν Καινιξδόρφῃ τῆς Πρωσίας. ἔθνη κατήρτισε τὸ ἀστεροσκοπεῖον καὶ ὅπου ἀπέθανε τῷ 1846. Ὁ Β. ἐτελειοποίησε τὰς παρατηρήσεις τῆς θέσεως τῶν ἀστέρων, τὴν θεωρίαν τῶν ἐκλείψεων, τὴν θεωρίαν τῆς ἀστρονομικῆς θαλάσσης τοῦ φωτός, ἐξηγείσας τὴν μεταπτώσιν τῶν ἱσμερινῶν σημείων καὶ πλείστα ἄλλα εἰργάσθη ἐν τῇ ἀστρονομίᾳ. Μεθολόγη προσέτι καὶ περὶ τὴν γεωδαισίαν, εἰς τὴν ὁποῖαν εἰσῆγαγε τελειοποιήσεις, ἐπὶ δὲ καὶ περὶ τὴν ἔκτασιν τῆς βα-

ρύτης της γῆς. Ὁ Β. πρῶτος προσδιώρισε τὴν παράλλαξιν, ἐπομένως τὴν ἀπόστασιν, ἀπλανοὺς ἀστέρος (61 τοῦ Κύκνου). Αὐτὸς ἀνέκάλυψε διὰ τοῦ υπολογισμοῦ τῷ 1844 ἐκ τῶν μικρῶν μεταβολῶν τῆς θέσεως τοῦ Σειρίου τὴν ὑπαρξίν διυτερεύοντος ἀστέρος συνοδευόντος τοῦτον νῦν, ἡ ἀνακάλυψις δ' αὕτη ἐβεβαιώθη διὰ τοῦ τηλεσκοπίου τῷ 1862. [Δ. Κ.]

Βεσσελυττης (Veszelyit). Ὁρυκτὸν τοῦ βάρου, προκλινεὺς συστ. συνιστάμενον ἐκ τῶν ὀξείδιων χαλκοῦ (37,34) καὶ ψευδαργύρου (25,20) καὶ τῶν ὀξείων τοῦ ἀρσενικοῦ (10,41) καὶ φωσφόρου (9,01), ἐν οἷς καὶ ὕδωρ (17,05). [Κ. Μ.]

Βέσσεμερ (Henry Bessemer). Μηχανικὸς μεταλλουργός, γεννηθεὶς τῷ 1818 ἐν Hertfordshire, πολλὰ ἐν τῇ μηχανικῇ καὶ μεταλλουργίᾳ, ἰδίᾳ τῇ τοῦ σιδήρου, ἐπινοήσας. Διάσημος δὲ κατέστη διὰ τὴν ὑπ' αὐτοῦ τῷ 1856 ἐπινοηθεῖσαν μέθοδον, δι' ἣς ἔνευ χρήσεως καυσίμων ὀλίγων, ἀλλὰ μόνον διὰ διαφύσεως ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος εἶνε δυνατόν τετηκώς σιδήρος ἀκατέργατος νὰ μεταβληθῇ εἰς χάλυβα. (βλ. Χάλυψ). [Κ. Μ.]

Βεσσεμέριος χάλυψ (Messurey). καλεῖται εἶδος χάλυδος, παραγόμενος κατὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Ἑρρίκου Βεσσεμέρου τῷ 1856 ἐπινοηθεῖσαν μέθοδον, ἥτις ἐκ χυτοῦ ἢ ἀκατέργατου σιδήρου (βλ. Χάλυψ). [Κ. Μ.]

Βέσσεξ (Wessex ἤτοι Δυτικὴ Σαξονία). Ἐν τῶν 7 ἐν Ἀγγλίᾳ Ἀγγλοσαξονικῶν βασιλείων, ἰδρυθὲν τῷ 519 ὑπὸ τοῦ Κέρδικ. [Π. Π.]

Βεσαίστα. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Πριλάπου τῆς Μακεδονίας, οἰκούμενον ὑπὸ 600 περίπου Βουλγάρων χριστιανῶν. [Ε.]

Βεστάνης (Vestan). Οὕτως ἐκλήθη δ' ἐντὸς κελευμάτων μελαφροῦ τῶν διαφύων τῶν ἀπάντων στεατοειδὲς χαλαζίας, ὅστις ὡς ἐκ τοῦ σχίσματος καὶ τῆς κρυσταλλώσεως φαίνεται ἀνήκων εἰς τὸ βασιρρομβοειδ. ἑτεροκλινὲς συστημα. [Κ. Μ.]

Βέστενδ (Westend). Τὸ ὑπὸ τῆς ἀριστοκρατίας οἰκούμενον τμήμα τοῦ Λονδίνου, ἐνθα κείνται τὰ ἀνάκτορα, τὰ τῶν εὐγενῶν μέγαρα, τὰ βουλευτήρια κτλ. [Π. Π.]

Βέστερβαλδ (Westerwald). — Δυτικὸς ὄρυμός. Ὑπὸ εὐρυτέραν ἔννοιαν, καλεῖται οὕτω τὸ ἀπέναντι τοῦ Αἰφελ μέρος τῆς πρὸς Α τοῦ Κάτω Ῥήνου ὄρεινης χώρας. Ὑπὸ στενωτέραν δ' ἔννοιαν, τὸ ὄνομα τούτο δίδεται μόνον εἰς τὸ ΒΑ καὶ Κεντρικὸν μέρος, τὸ καὶ ὑψηλότερον, τῆς ὄρεινης ἐκείνης χώρας. Σπερ καὶ Ὑψηλὸν Β. ἢ Ὑψυρὸν Αἰχ (Kalte Eich) καλεῖται. Ἐν τῇ διαμερίσματι τοῦ Βισβαδεν, δύο νομοὶ λαμβάνουσι τὸ ὄνομα ἐκ τοῦ ὀροπέδου τούτου. Ὁ τοῦ Ἀνω Β. περιλαμβάνει τὸ ὑψηλότερον αὐτοῦ μέρος καὶ ἔχων ἑμβαδὸν 461 τχμ. 36 602 κατ. (1885) καὶ πρῶτ. τὴν

κώμην Μαρξίμπεργ μετὰ 676 κατ. καὶ ἡ τοῦ Κάτω Β. ἔχει ἑμβαδὸν 547 τχμ. 55 568 κατ. καὶ πρῶτ. τὴν Μονταλάουρ. [Π. Π.]

Βεστερβόττεν (Westerbotten). Τοπαρχία τῆς Σουηδίας, κατὰ μήκος τῆς Β ἀκτῆς τοῦ Βοθνικοῦ κόλπου, ἀποτελοῦσα νῦν τοὺς νομοὺς Β. καὶ Νορρβόττεν. Τὸ Ν αὐτῆς μέρος ἔχει ἔδαφος ἄγονον καὶ ἀμυώδες, ἀλλ' αἱ Β αὐτῆς κοιλάδες εἶναι εὐφορώταται, ὑπὸ πολλῶν ἀρδεύμεναι ποταμῶν. — Ὁ Νομὸς Β. ἔχει ἑμβαδὸν 59,098 τχμ. καὶ 120 363 κατ. (1880), καὶ πρῶτ. τὴν Οὐμέαν μετὰ 2 930 κατ. (1885). [Π. Π.]

Βέστεργαρδ (Niels Ludwig Westergaard). Ἑξοχὸς ἰθολόγος γενν. ἐν Κοπεγχάγῃ τῇ 15/27 Ὀκτωβρ. 1816 καὶ ἀποθ. τῇ 29/10 Σεπτ. 1878. Ἐσπούδασεν ἐν Βόννῃ Παρισίῳ καὶ Ὁξωνίᾳ μετεθ' ἐκεῖ καὶ εἰς τὰς Ἰνδίας πρὸς συμπλήρωσιν τῶν σπουδῶν αὐτοῦ, καὶ ἐπανελθὼν εἰς τὴν πατρίδα μετὰ μακρὰν περιήγησιν διὰ Περσίας καὶ Ῥωσσίας ἀνηγορεύθη καθηγητὴς ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Κοπεγχάγης διατελέσας πάντα τὸν λοιπὸν βίον. Κατέλιπε πολλὰ συγγράμματα ἐν οἷς καὶ τὸ περὶ ῥιζῶν τῆς σπασμωδικῆς γλώσσης καὶ λαμπρὰν ἔκδοσιν τοῦ Ζενδαβίστα. [Κερ.]

Βεστεργοεττλάνδη (Westergöttland — Δυτικὴ Γοεττλάνδη). Τοπαρχία τῆς Σουηδίας, ἀποτελούμενη ἐκ τῶν νομῶν Γοετερδργ, Ἐλφσβοργ καὶ Σκάρσβοργ, καὶ ἔχουσα ἐν συνόλῳ ἑμβαδὸν 26,487 τχμ., καὶ 822 438 κατ. (1889). [Π. Π.]

Βέστερμανν (Anton Westermann). Ὀνομαστός Γερμανὸς φιλόλογος, γενν. τῇ 6/18 Ἰουν. 1806 ἐν Λίψιᾳ, ἀποθ. τῇ 12/24 Νοεμβρ. 1869 αὐτόθι. Τῷ 1830 ἐγένετο ὑπηγητής, τῷ 1833 ἑκτακτὸς καὶ τῷ 1834 τακτικὸς καθηγητὴς τῆς ἀρχαιολογίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Λίψιας. Ἐδμημοσίευσεν ἀρχαιολογικὰς τινας διατριβάς, μελέτας περὶ Δημοσθένους καὶ ἐξέδωκε τοὺς «Βίους τῶν δέκα ῥητόρων» (Quedlinb. 1833), τοὺς «Παραδόξογράφους» (Βρουνοβ. 1839), τὸν Στέφανον τὸν Βυζάντιον (Λίψ. 1839), τοὺς Ἑλλήνας «Μυθογράφους» (Βρουνοβ. 1843) καὶ «Βιογράφους» (1845), τὸν Φιλόστρατον (Παρ. 1848), τὸν Λυσίαν (Λίψ. 1853) κλπ. Ἀξία πολλοῦ λόγου εἶναι καὶ ἡ δίτομος αὐτοῦ «Ἱστορία τῆς ῥητορείας παρ' Ἑλλήσι καὶ Ῥωμαίοις» (1833—35). [Π.]

Βεστμίνστερ. βλ. Οὐαστμίνστερ.

Βέστωαλ (Rudolph Georg Herm. Westphal). Γερμανὸς φιλόλογος, γενν. τῇ 21/3 Ἰουλ. 1826, σπούδασας ἐν Μαρβούργῳ ἀπὸ τοῦ 1845 θεολογίαν, φιλοσοφίαν καὶ φιλολογίαν ἀναγορευθεὶς ὑπηγητὴς τῆς φιλολογίας ἐν Τυβιγγῇ (1852). Διορίσθη τῇ 1867 καθηγητὴς τοῦ ἐν Βρεσλαυίᾳ πανεπιστημίου, παραιτηθεὶς δὲ τῇ 1860 μετέβη μετὰ τὴν

χρόνον εἰς Ῥωσσίαν, ἐδίδαξε δ' ὡς καθηγητὴς εἰς τὸ ἐν Μόσχᾳ Κατωόγειον λύκειον. Διεκρίθη ἰδίως διὰ τὰς μελέτας του περὶ τῆς μουσικῆς καὶ τῆς ρυθμικῆς τῶν ἀρχαίων. Τὰ κυριώτατα συγγράμματα αὐτοῦ, πλην τινῶν ἀξιολόγων γλωσσολογικῶν, εἶναι ἡ ἑλληνικὴ μετρικὴ (ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Ῥόσβαχ εἰς 3 τόμ. ἐν Λιψ. 1854-55), ἐκδόθεισα τὸ τρίτον (1885-6) ὑπὸ τὸ τίτλον «Θεωρίαι τῶν μουσικῶν τεχνῶν τῶν Ἑλλήνων», «Σύστημα τῆς ἀρχαίας ρυθμικῆς» (ἐν Βρεσλ. 1865) «Ἱστορία τῆς ἀρχαίας καὶ τῆς μεσαιωνικῆς μουσικῆς» (Βρεσλ. 1865-6), «Ἡ μουσικὴ τῆς ἑλλήν. ἀρχαϊότητος» (Λιψ. 1883) κλπ. [Π.]

Βεστωφάλη (Westfalen). Οὕτως ἐκκαλεῖτο, ἀπὸ τῶν μεσῶν τοῦ 11' αἰῶνος, τὸ Δ μέρος τοῦ ὑπὸ Καρόλου τοῦ Παχέος προσορτηθέντος εἰς τὴν Γαλλίαν ἀρχαίου δουκάτου τῆς Σαξονίας. Χωριζομένη ἀπὸ τῶν ἀχρι τοῦ Ἑλβα οἰκούντων Ὀσφάλων διὰ τῆς παρὰ τὸν ἑξερ χώρας τῶν Ἑγερῶν, ἡ Β. ἐξετείνετο πρὸς Δ ἀχρι τῶν περιχώρων τοῦ Ῥήνου, ὅπου εἶχε γείτονας τοὺς Φραγκοὺς, πρὸς Β δὲ τοὺς Φριζίους καὶ πρὸς Ν τοὺς Ἑσσαίους (ἢ Ἀσσιανούς). Κατὰ τὴν διάλυσιν τοῦ δουκάτου τῆς Σαξονίας, ἐπὶ τῆς προγρατῆς Ἑρρίκου τοῦ Λέοντος, τῷ 1180, ἐξελίπεν ὅλως τὸ ὄνομα τῶν Ὀσφάλων, ἐνῶν τὸ τῶν Βεστωφάλων διετηρήθη. τὸ μὲν ἐν τῷ νεοϊδρυθέντῳ δουκάτῳ τῆς Β. τὸ δὲ ἐν τῷ βραδύτερον σχηματισθέντῳ νομῷ τῆς Β. Κατὰ τὴν ἀπὸ τῆς αὐτοκρατορίας προγραφῆν τοῦ δουκὸς Ἑρρίκου τοῦ Λέοντος, ὁ ἀρχιεπίσκοπος τῆς Κολωνίας Φίλιππος τοῦ Χάινσβεργ κατέλαβε τὴν παρὰ τὸν Ἄνω Ῥούρ καὶ Λέννε δρεινὴν χώραν, ἐν ᾗ οἱ πρόγονοί του, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐπὶ τῶν Φράγκων εἶχον τινας κτήσεις. ἐνώσας αὐτήν, ὡς Κάτω Βεστωφάλικήν Ἐπισκοπὴν μετὰ τῆς ἀρχιεπισκοπῆς τῆς Κολωνίας, καὶ λαδὼν παρὰ τοῦ Φρειδερίκου Βαρβαρόσσα τὸν τίτλον «Δουκὸς τῆς τῆς Ἑγερίας καὶ τῆς Β.», μετ' ὅλης τῆς δουκικῆς δικαιοδοσίας. Τὸ νέον τοῦτο δουκάτον, ὡς ἐξήρτημα τῆς ἀρχιεπισκοπῆς τῆς Κολωνίας περιελήθη τέλος οὐχὶ εἰς τὸν Νομὸν τῆς Β., ἀλλ' εἰς τὸν Νομὸν τοῦ Κάτω Ῥήνου τῆς Γερμανικῆς Αὐτοκρατορίας. — Ὁ Νομὸς τῆς Β. μία τῶν μεγάλων διαιρέσεων τῆς τότε Γερμ. Αὐτοκρατορίας, ἀπετελεῖτο ἐκ τῶν μεταξὺ τῆς Κάτω Σαξονίας, τῆς Ὀλλανδίας, τῆς Θουριγγίας καὶ τῆς Ἑσσης χωρῶν καὶ ἐκ τινῶν ἐπαρχιῶν ἐκείθεν τοῦ Ῥήνου. Ἐνεκκ δὲ τῶν παρὰ τὸν ποταμὸν τοῦτον ἐξαρτημάτων του, ἐκαλεῖτο καὶ Βεστωφάλικός Νομὸς τοῦ Κάτω Ῥήνου. Περιελάμβανε δὲ τῷ 1792 ἐν συνόλῳ 87 τοπαρχίας, ἐσχάσας ἑκτασιν 57,430 τεχμ. καὶ 2 000 000 κατ. καὶ εἶχεν ἰδίαν Δίαιτάν, συνερχομένην συνθήκῃς ἐν τῇ αὐτοκρ. πόλει τῆς Κολωνίας. Διὰ τῆς συνθήκης τῆς Λουενδίνης (9 Φεβρ. 1801), ὁ νομὸς ἀπώ-

λεσε πάσας τὰς πρὸς Δ τοῦ Ῥήνου χώρας του, καὶ τῷ 1806, μετὰ τὴν διάλυσιν τῆς αὐτοκρατορίας, κατηργήθη καὶ ὁ καταστατικὸς νόμος. Καὶ πρότερον ἐπὶ, μετὰ τὴν κατὰ τὸ 1801 γενομένην ἐκλάσκευσιν τῆς ἀρχιεπισκοπῆς τῆς Κολωνίας, τὸ εἰς αὐτὴν ἀνήκον ἐνοριακὸν δουκάτον τῆς Β., ὅπου εἶχε πρωτ. τὸ Ἄρνσβεργ, εἶχε παραχωρηθῇ εἰς τὸν οἶκον τῆς Ἑσσης Δαρμσταδης, ὡς ἀποζημίωσις διὰ τὰς πρὸς Δ τοῦ Ῥήνου ἀπολεσθείσας αὐτοῦ κτήσεις. Οὗτος διὰ τῆς ἐν Βιέννῃ συνθήκης τῆς 29/10 Ἰουνίου 1815 παρεχώρησεν αὐτὸ εἰς τὴν Πρωσσίαν, ἀλλ' ὅμως ἕνεκα διαφορῶν περιστάσεων μάλιστα τῶν 29/12 Μαρτίου 1871 συνωμολογήθη ἡ περὶ καταλήψεως αὐτοῦ σύμβασις. [Π. Π.]

Βεστωφάλη (Βασιλεῖον τῆς Β.). Τὸ βασιλεῖον τοῦτο ἰδρύθη ὑπὸ Ναπολεόντος τοῦ Α' κατὰ τὰς διατάξεις τῆς ἐν Τιλσίτῃ συνθήκης, μεταξὺ τοῦ Ἑλβα καὶ τοῦ Ῥήνου, διὰ τοῦ διατάγματος τῆς 6/18 Αὐγούστου 1807. Εἶχεν ἐμβαδὸν 38,100 τεχμ. 1 946 343 κατ. καὶ πρωτ. τὴν Κάσσελ. Ὁ Ναπολεὼν ἀνηγόρευσε βασιλεῖα αὐτοῦ τὸν νεώτατον τῶν ἀδελφῶν του Ἰερώνυμον Βοναπάρτην, ὅστις παρεχώρησεν εἰς τὴν χώραν τὸ Σύνταγμα τῆς 3/15 Νοεμβρίου 1807. Τὸ Νέον Βασιλεῖον, ὅπου κατὰ τὴν γνώμην τοῦ ἰδρύσαντος αὐτὸ ἐμελλε νὰ χρησιμεύσῃ ὡς πρότυπον τῶν ἐν Γερμανίᾳ Κρατῶν, ἠκολούθησε τὴν τύχην τοῦ δορυκτῆτορος. Πρὸ τῆς μάχης ἐπὶ τῆς Λιψίας, τὴν 19/1 Ὀκτωβρίου 1813 ὁ Τσερνυσχέξ ἐξεδίωξε τὸν βασιλεῖα Ἰερώνυμον καὶ ἐκήρυξε τὴν διάλυσιν τοῦ βασιλείου. Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν αὐτοῦ, ὁ βασιλεὺς ἐπανῆλθεν εἰς Κάσσελ μετὰ στρατιωτικῶν τινος σώματος, ἀλλὰ πληροφορηθεὶς τὴν ἐλδοσιν τῆς ἐν Λιψίᾳ μάχης (14/26 Ὀκτωβρ.) ἀπῆλθεν, ἐγκαταλιπὼν ἔδραν τε καὶ χώραν διὰ παντός, καὶ παραλαβὼν πανθ' ὅσα ἦσαν ἐν τοῖς ἀνακτόροις καὶ μέρος τῶν ἐν τῷ βασιλείῳ θησαυρῶν. Δύο ἡμέρας μετὰ τὴν ἀναχώρησιν αὐτοῦ ἀφίχθησαν εἰς Κάσσελ οἱ Ῥωσοὶ καὶ ἀμέσως ἀποκατέστησαν ἐν τῷ βασιλείῳ τὰς πρῶν κυβερνήσεις. [Π. Π.]

Βεστωφάλη. Τοπαρχία τῆς Πρωσίας, ὑφισταμένη, ὡς ἔχει νῦν, ἀπὸ τῆς ἐν Βιέννῃ συνόδου, ἔχουσα δ' ἐμβαδὸν 20,195,5 τεχμ. καὶ 2 204 480 κατ. (1885), διακρινομένους διὰ τὴν ἀγαθότητα, τὴν καρτερικότητα καὶ τὴν φιλοπονίαν αὐτῶν· τούτων δὲ 1 035 869 εἶναι διαμαρτυρόμενοι, 1 145 632 καθολικοί, 4044 ἀνήκουσιν εἰς ἄλλας χριστιανικὰς ἐκκλησίας καὶ 18 935 εἶναι Ἰουδαῖοι. Τὸ ἔδαφος εἶναι κυρίως δρεινόν, ἀρδύεται ὑπὸ πολλῶν ποταμῶν, ἐν οἷς ὁ Βίτουργις, ὁ Ἀματίας, ὁ Λουπίας κ'κλ. πλωτῶν κατὰ μέγα μέρος, καὶ ἔχει μίαν μόνην πλωτὴν διώρυγα, τὴν τοῦ Μύνστερ, ἡ τοῦ Μαξιμιλιανοῦ Κλήμεντος (Max-Clemens-Kanal), ἐνοῦσαν τὸ Μύνστερ μετὰ

τοῦ Φέχτα, ἥς ἡ κατασκευὴ ἤρξατο τῇ 1724, ἀλλὰ δὲν ἐπερατώθη. Τὸ κλίμα εἶναι ἐν γένει εὐκρατον, ὀρεῖς, μόνον ἐπὶ τῶν ὄρεων τῆς Σαουερλάνδης καὶ τοῦ Δυτικοῦ Δρυμῦ. Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται εἰς τὴν βιομηχανίαν, ἰδίως ἐν τῇ διαμερίσματι τοῦ Ἄρνς-βεργ, καὶ κατὰ δεύτερον λόγον εἰς τὴν γεωργίαν. Ἡ εὐφορία τοῦ ἐδάφους δὲν εἶναι πανταχοῦ ἡ αὐτή. Τὰ Β καὶ ΒΑ μέρη εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ἄροα. Ὁ κυριώτερος πλοῦτος τῆς χώρας εἶναι τὰ ὀρυκτὰ καὶ ἰδίως οἱ γαί-ἀνθρακες καὶ ὁ σιδηρός. Ἡ βιομηχανία εἶναι ἀκραιολογία, τὰ κυριώτερα δ' αὐτῆς εἶδη εἶναι σιδηροεργεῖα, μηχαναί, εἶδη ὑφαντικῆς, πλεκτικῆς κτλ. — Διοικητικῶς ἡ Β. διαίρεται εἰς τρία διαμερίσματα (Regierungsbezirke) τὸ τοῦ Μύνστερ, ἔχον 11 νομούς: τὸ τοῦ Μιν-δεν, ἔχον 11 ἐπίσης νομούς: καὶ τὸ τοῦ Ἄρνς-βεργ, ἔχον 18 νομούς. Ἐχει δὲ 103 πόλεις, 1500 ἀγροτικὰς δῆμους καὶ 21 ἐπαρχίας. Πρωτ. αὐτῆς εἶναι τὸ Μύνστερ. Ἐχει πάμπολλα ἐκπαιδευτικὰ ἰδρύματα, ἐν οἷς ἡ (καθολικὴ) Ἀκαδημία τοῦ Μύνστερ, 21 Γυμνάσια, 10 Λύκεια, 2 ἡμιγυμνάσια, 6 ἡμι-λύκεια, 4 Γεωργικαὶ Σχολαί, 1958 ἀστικά σχολεῖα. [Π. Π.]

Βέσφιτζα. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Τίχβας τῆς Μακεδονίας, οἰκοῦμενον ὑπὸ 1400 περίπου μουσουλμάνων. [Ε.]

Βέττ (Β ο τ.) Beta L., γένος φυτῶν. Βλ. Τεῦτλον.

Βεταῖνη (Χ η μ.) ἡ Βηταῖνη (Betain) $C_4H_9NO_2$, ὀργανικὴ βάσις εὐρισκομένη ἐν τῇ χυμῷ τοῦ σακχαροτεύτλου (Beta vulgaris). Ἡ Β. καλεῖται καὶ βέτονερν ή λευκὴ ἢ ἐνδε χημικὸς τριμεθυλογλυκοκόλλιον, παραχθέν ἐκ τῆς χολίνης καὶ ἀποτελοῦσα τὸν τύπον τῶν Βεταίνων ἐν γένει. [Ο Α. Ρ.]

Βέτελ (Β ο τ.) ἡ Βήτελ, βλ. λ. Κάρυα τοῦ Βέτελ (Betelnüsse) καὶ Πέπερι (Piper Betle, Betelpfeffer). [Θ. Χ.]

Βετερίκον. Κώμη τῆς ἐπαρχ. Βερατίου τοῦ βίλαετιου Ἰωαννίνων, ἔχουσα 1 000 κατ. Ἀλβανούς μουσουλμάνους. [Π.]

Βετερνέκον. Χωρίον τοῦ δήμου Διθίκων τῆς ἐπαρχ. Τρικάλων, καίμενον ἐν τῇ στενῇ τῆς Πύρτας, παρὰ τὴν δεξιὰν ὁχθὴν τοῦ Ἀγελῶφου, κατὰ τὰς Ν ὑψώσεως τοῦ ὄρους Νεραΐδας. Κατ. 207 τῇ 1889 βλαχέρωνοι. [Π.]

Βέτλεγκ (Otto Böhtlingk) Ἐξέχος ἰνδολόγος, γεννηθ. τῇ 18/30 Μαΐου 1815 ἐν Πετροπόλει, ἐβλ. ἀπὸ τοῦ 1703 ἔχον μεταβῆ οἱ γονεῖς αὐτοῦ ἐκ Λυβέκης. καὶ σπουδάζας Ἀνατολικὰς γλώσσας ἐν τοῖς Πανεπιστημίοις τῆς Πετροπόλεως, τοῦ Βερολίνου καὶ τῆς Βόννης. Ἐπεδόθη κυρίως εἰς τὴν μελέτην τῆς ἰνδικῆς γλώσσης καὶ φιλοσοφίας ἐν ᾗ διέπριψε, δημοσιεύσας πλείστα συγγράμματα καὶ διατρι-

δας, καὶ συντάξας ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Ρότ (Roth) τὸ μέγα λεξικὸν τῆς Σανσκριτικῆς γλώσσης. Νῦν διαμένει ἐν Ἀσιῳ, ἐβλ. κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 1888, κατὰ γερμανικὸν ἔθος, λαμπρὸς ἐωρτάσθη ὑπὸ σύμπαντος τοῦ σοφοῦ γερμανικοῦ κόσμου, καὶ πάντων ἐν γένει τῶν λογίων, ἡ πεντηκονταετηρίς ἀπὸ τῆς διδακτορικῆς αὐτοῦ ἀναγορεύσεως. [Κεφ.]

Βετλούγα (Wetluga). Ἀριστερόν παραποτάμιον τοῦ Βέλγα. Ἐχον μήκος 870 χμ. [Π. Π.]

Βετολίτα. Χειμερινὴ ἄρρα τοῦ δήμου Ἀποδοτίας τῆς Ναυπακτίας, ἀπέχουσα 3 ὥρ. τῆς Θερινῆς πρωτεύουσος Μεγάλων Λαμποτινῶν. Κατ. 686 τῇ 1889. Πρὸς Ν αὐτῆς καὶ πρὸς Β τῆς δεξιᾶς ὁχθῆς τοῦ Μορνοποτάμου σφύζονται λειψάνα τινα ἀρχαίας αἰτωλικῆς πόλεως τοῦ Αἰγυτίου κατὰ τινας. [Π.]

Βετόνικα (Β ο τ.) Betonica L., γένος φυτῶν, βλ. λ. Βετονική.

Βετούλη ἡ λευκὴ (Β ο τ.) (Betula alba L., Birke γερμ., Bouleau γαλλ.). Δένδρον τῆς οἰκῆς, τῶν Κληθροῶν (βλ. λ.), ὅπερ κακῶς διηρμηνεύθη ὑπὸ τινων ὡς ἡ Σημύδα τοῦ Θεοφράστου, ἥτις εἶνε ἴσως ἡ Κερκίς τῶν μεταγενεστέρων, οὐδόλως ὅμως δύναται νὰ εἶνε ἡ Βετούλη καθότι αὕτη δὲν φύεται ἐν Ἑλλάδι ἀλλὰ μόνον ἐν τῇ βορείῳ καὶ μέσῃ Εὐρώπῃ μέχρι τῆς Θράκης. Ἡ Β. εἶνε δένδρον ἐπιφανὲς διὰ τὴν λευκότητα τῶν λεπτῶν χιτῶνων τοῦ φλοιοῦ αὐτῆς καὶ τὸ ἐλαφρὸν καὶ εὐκίνητον τοῦ φυλλώματος. Ἐν ταῖς ὑπερ-βορείοις χώραις ὑπάρχει εἶδος ναννοφυῆς (B. nana L.) διάφορα ἄλλα εἶδη φύονται ἐν τῇ Β. Ἀσίᾳ καὶ Ἀμερικῇ. Ταῦτα τε καὶ αἱ ποικιλίαι τῆς Β. τῆς λευκῆς θεραπεύονται ὡς ἀγαπητὸς ὁδός ἐν τοῖς παραδεισίοις. Οὐ μόνον τὸ ξύλον τῆς Β. εἶνε εὐχρηστον ἀλλὰ καὶ τὰ φύλλα πρὸς τροφήν κτηνῶν καὶ ὁ κατὰ τὸ ἔαρ ἐνέχων πολὺ τὸ σάκχαρον χυμὸς τοῦ δένδρου χρησιμεύει πρὸς κατασκευὴν εἰδους πνευματώδους ποτοῦ (Birkenwein). Ὁ δὲ φλοιὸς εἶνε βυρσοδεψικὸς καὶ δι' αὐτοῦ κατασκευάζουσιν ἐν Ῥωσίᾳ τὰ κατ' ἐξοχὴν Ῥωσικὰ δερμάτα (τελατίνια) ἅτινα ἐξ αὐτοῦ ἔχουσιν τὴν ἰδιότητα δαμῆναι. Κατασκευάζουσι προσέτι ἐξ αὐτοῦ τὴν Βετουλίην εἶδος αἰθερίου ἑλαίου καὶ εἶδος πίσσης (Birkenether) κτλ. [Θ. Χ.]

Βετουλώδη (Β ο τ.) Betulineae ἢ Betulaceae, οἰκογένεια Δικοτυλῆδων Ἀ-πεταλῶν φυτῶν. Βλ. Κληθροῶδη [Θ. Χ.]

Βετοψέστα. Χωρίον τοῦ δήμου Ἀποδοτίας τῆς Ναυπακτίας, ἀπέχον 2 1/2 ὥρ. τῶν Μεγάλων Λαμποτινῶν καὶ ἔχον κατ. 417 τῇ 1889. [Π.]

Βέτρενα. Κώμη τῆς ὑποδιοικήσεως Δεμίρ-Χισάρ τῆς Μακεδονίας, ἀριθμοῦσα περί

τους 1200 κατοίκους, ἐξ ὧν οἱ ἡμίσεις μουσουλ-
μανοί, οἱ δὲ λοιποὶ Βούλγαροι χριστιανοί. [Π.]

Βέτροβον. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως
Πατριτσίου τῆς Μακεδονίας, οἰκούμενον ὑπὸ
300 περίπου Βουλγάρων χριστιανῶν. [Ε.]

Βέτροσεανη. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως
Πριλάπου τῆς Μακεδονίας, οἰκούμενον ὑπὸ 260
περίπου Βουλγάρων χριστιανῶν. [Ε.]

Βέτσε (Παλαιόν. Β. οὐγκρ. O-Becse,
Bacz-Becse). Πόλις ἐμπορικωτάτη τῆς Οὐγ-
γαρίας ἐν τῇ κομητείᾳ Βέτσε, ἔχουσα 15 040
κατ. (1880) καὶ κεκλιμένη ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὀχθῆς
τοῦ Τισίου ποτ. ἀπέναντι τοῦ Νέου ἢ Τουρκι-
κοῦ Βέτσε (οὐγκρ. Uj-Becse ἢ Török
Becse), ἀνήκοντος εἰς τὴν κομητείαν Τόρον-
ταλ, ἐμπορικωτάτου ἐπίσης καὶ ἔχοντος 7 200
κατ. καὶ μετὰ τοῦ ἀμέσως συναχόμενου αὐτῷ
χωρίου Φρανκβιτς 14 400 κατ. τῶν πλείστων
γεωργῶν. [Π.Π.]

Βέτσεβον. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως
Βοδενῶν τῆς Μακεδονίας, οἰκούμενον ὑπὸ 1000
περίπου βουλγαροφώνων, ἐξ ὧν οἱ 650 μου-
σουλμάνοι, οἱ δὲ λοιποὶ χριστιανοί. [Ε.]

Βεταουάνα. Λαὸς ἀφρικανικός, ἀνή-
κων εἰς τὸ καρκινὸν ἔθνος, οἰκῶν δ' εἰς τὰς
ἐρήμους τῆς Ν. Ἀφρικῆς. Οἱ Βεταουταί εἶναι
ἡ κυριώτερα φυλὴ τῶν. [Π.Π.]

Βετακερέκ (Μέγα Β. Beeskerek ἢ
Betskerek). Πόλις τῆς Οὐγγαρίας, πρωτεύ-
ουσα τῆς κομητείας Τόρονταλ, παρὰ τὸν Βέγαν
παραποταμίου τοῦ Τισίου, καὶ τὴν διώρυγα
αὐτοῦ. ἔχει 19 529 κατ. (1880), Γερμα-
νοὺς, Σέρβους, Μαγάρους, Σλοβάκους, Ῥω-
μάνους καὶ Βουλγάρους, ἀσχολουμένους εἰς
τὴν βιομηχανίαν, τὴν ἀλιεῖαν καὶ τὸ ἐμπόριον,
ἰδίως τῶν σιτηρῶν καὶ τῶν ζώων.

2) Μικρὸν Βετακερέκ (οὐγκρ.
Kis-Beeskerek). Χωρίον ἐν τῇ κομητείᾳ
Τέμες τῆς Οὐγγαρίας ἔχον 3263 κατ. (καθο-
λικούς Γερμ. καὶ ὀρθόδοξους Σέρβ. καὶ Ῥω-
μάνους) πρὸ πάντων γεωργούς καὶ κτηνο-
τρόφους. [Π.Π.]

Βέττερ (Wetter) καὶ Βέττερν. Ἡ με-
γαλητέρα, μετὰ τὴν Δ αὐτῆς κεκλιμένη Βένερ,
λίμνη τῆς Σουηδίας, ἐκτεινόμενη ἀπὸ Β πρὸς
Ν καὶ εἰς δὲ κατ' ἀμφοτέρω αὐτῆς τὰ ἔκρη
λήγουσα. Κεῖται 88.2 μ. ὑπὲρ τὴν θάλασ-
σαν, καὶ ἔχει μήκος 129 χμ. πλάτος 20 χμ.
καὶ ἐπιφάνειαν 1923 τ.χμ. μετὰ τῶν ἐν αὐτῇ
νῶων (39 τ.χμ.). Περικλειομένη πρὸς Δ καὶ
Δ ὑπὸ δρέων, ἔχει ῥωμανικωτάτας ὄχθας,
ἀλλ' ὀλιγίστους ὄρους καὶ μίαν μόνον ἀξίαν
λόγου νῆσον, τὴν Βιζιγγάσε. [Π.Π.]

Βέττερν (Wetteren). Κώμη τῆς Λ
Φλάνδρας, ἐν τῇ ὑποδιοικήσει τῆς Δενδερμόν-
δης, ἐπὶ τοῦ Σκάλδισ. ἔχει βιομηχανίαν,
σταθμ. σιδηρ. καὶ 11 288 κατ. (1885). [Π.Π.]

Βέττερσταϊν (Wettersteingebirge).

Ἡ σημαντικωτάτη ἄλυσις τῶν βαυαρικῶν
Ἀλπεων καὶ ἡ μεγαλοπρεπεστάτη τῶν ἐν
Γερμανίᾳ θροασιῶν. Εἰς αὐτὴν ἀνήκει τὸ
ὕψηλότερον ὄρος τῆς Γερμανίας, τὸ Ζουγκσπί-
τσε ἔχον ὕψος 2960 μ. [Π.Π.]

Βέττερχορν (Wetterhorn). Ὅρος
ἀνήκον εἰς τὰς Βερναίας. Ἀλπεῖς, ἔχον δὲ
τρεις κορυφάς, ὧν ἡ ὑψηλότερή τὸ Μιττελ-
χόρν ἔχει ὕψος 3707 μ. [Π.Π.]

Βετονική (Βοτ.) Betonica L. Γέ-
νος φυτῶν τῆς οἰκ. τῶν Χειλαγῶν. Πόαι
πολυετείς· τὸ κοινότερον εἶδος ἀνά τὴν Εὐρώ-
πην εἶναι ἡ Β. ἡ φαρμακευτικὴ (B. officina-
lis L., Βρετανικὴ ἡ Β. τοῦ Διοσκορίδου) ἐν
Ἑλλάδι δὲ σπανιωτέρα ἐν ὄρεσι τῆς Πίνδου
φυομένη, ἄλλοτε πολὺ ἐν χρήσει. Παραπλήσια
αὐτῇ τῆς ἑλλην. χλωρίδος εἶδη εἰσὶν ἡ Β. ἡ
ἀλωπέκουρος (B. Alopecurus L.) ἐπὶ τοῦ
Παρνασσοῦ ὅπου κοινῶς Μπετόνικα, καὶ ἡ Β.
ἡ ἑλληνικὴ (B. Graeca Boiss.) ἐπὶ τῆς
Πίνδου. [Θ.Χ.]

Βετχόθεν (Ludwig van Beetho-
ven). Ὁ μέγιστος τῶν Γερμανῶν μελοποιῶν
γενν. κατὰ τὴν πιθανωτέραν χρονολογίαν τῇ
5/16 Δεκ. 1770 ἐν Βέννῃ, καὶ ἀπεθ. τῇ
15/27 Μαρτ. 1827. Διδαχθεὶς παρὰ τοῦ πα-
τρὸς αὐτοῦ, ὕψιφώνου τῆς αὐλῆς τοῦ δουκὸς
τῆς Βόννης, καὶ παρ' ἄλλων μουσικῶν τὰ
πρῶτα τῆς τέχνης αὐτοῦ στοιχεῖα, διήγειρεν
ἐνωρίς μέγιστον θαυμασμὸν ὡς ἐπιδέξιος κλει-
δοκυμβαλιστῆς, ἀλλὰ τὰ οἰκογενειακά του
δὲν ἐπέτρεψαν αὐτῷ νὰ ἐκπαιδευθῇ ὡς ἤρμο-
ζεν εἰς τὴν μεγαλοφυΐαν του. Κατὰ τὰ ἔτη
1782 καὶ 83 ἐξεδόθησαν ἤδη τὰ πρῶτα αὐτοῦ
ἔργα· (Μουσικὰ ποικιλοτεχνήματα καὶ τρεῖς
σονάται διὰ κλειδοκυμβαλον), τῷ δὲ 1785
ἐπηκολούθησαν εἰς ταῦτα τρεῖς τετρωδίαι διὰ
κλειδοκυμβαλον. Δεκατριετής ἀκόμη τὴν ἡλι-
κίαν διωρίσθη ὡς δευτερός τῆς αὐλῆς ὀργανι-
στῆς, ὡς τοιοῦτος δ' ἐστάλη τῷ 1787 εἰς
Βιέννην, ἐπὶ τινι χρόνῳ, ἔνθα ἤκουσε τὸν Μό-
ζαρτ καὶ ἔλαβε παρ' αὐτοῦ μερικὰ μαθήματα.
Κατὰ τὴν ἐπ' αὐτῷ του συνέθεσε μέλη τινά,
συνειδώς θμως τὴν ἀτέλειαν τῆς παιδείσεως
αὐτοῦ τὰ ἀφῆκεν ἀνέκδοτα, καὶ διὰ τὰ τελειο-
ποιήθη ἐν τῇ τέχνῃ ἀπῆλθε τῷ 1792 πάλιν
εἰς Βιέννην διὰ ν' ἀκούσῃ τῶν μαθημάτων τοῦ
Ἀὐδ. Προστατευθεὶς ἐνταῦθα ὑπὸ ὕψηλῶν
προσώπων παρέστη τὸ πρῶτον ἐν ἔτει 1795
τελειῶς ἀνεπτυγμένος ἐνώπιον τοῦ κοινῶ, ὡς
ἄριστος μὲν κλειδοκυμβαλιστῆς διὰ τῆς ἐκτε-
λέσεως τῶν τριῶν αὐτοῦ πρώτων συναυλιῶν
κλειδοκυμβαλου, ὡς μουσικός δὲ συνθέτης διὰ
τῆς ἐκδόσεως τῶν τριῶν τριωδίων καὶ τῶν
σονατῶν τῶν εἰς τὴν Ἀὐδ. ἀφιερωμένων. Πα-
ρὸν τὰ ὅσα κατὰ τὸ 1798 ἠναγκάσθη νὰ
παρατηρήσῃ μικρὸν κατὰ μικρὸν τοῦ ἐκτελεστι-
κοῦ τῆς μουσικῆς ἔργου, ν' ἀφιερῶθῃ δ' ἀπο-
κλειστικῶς εἰς τὴν σύνθεσιν ἰδίων ἔργων. Κατὰ

τά ἐτη δὲ τὰ περὶ τὸ μεταίχιμιον τῶν δύο αἰώνων ἢ παραγωγικὴ αὐτοῦ δράσις ἐρῆσας τὸ πελώριον ἐκείνου μεγαλύνει καὶ ὕψος τὸ χαρακτῆριον τὴν ἀτοιμικότητα τοῦ Β. Κατὰ τὸ 1809 προσεκλήθη εἰς Κάσσελ ὡς διευθυντὴς ὀρχήστρας· ἀλλὰ συνασπισθέντες οἱ ὑψηλοὶ αὐτοῦ πάτριον καὶ μαθητὰί ἐν οἷς καὶ ὁ μαθητὴς αὐτοῦ μέγας Δούξ 'Ρεδέλφος παρεκώλυον αὐτὸν ἀπὸ τοῦ νὰ καταλίπῃ τὴν Βιέννην, ἐξασφαλίσαντες αὐτῷ ἰσθίον τακτικὸν εἰσόδημα. 'Ετι ἀπαξ ἐγένετο ὁ Β. ἀντικείμενον ἐκτάκτων τιμῶν καὶ περιποιήσεων, τῷ 1814, ὁπότε ἔνεκα τοῦ Βιενναίου συνεδρίου συνήλθον εἰς Βιέννην πλείστοι τῶν ἐν τῇ ξένῃ θαυμαστῶν του. 'Απὸ τοῦδε ὁμιῶς καὶ ἐξῆς ἀρ' ἐνδὲς μὲν ἡ αὖθις κωφότης ἀρ' ἑτέρου δὲ διάφοροι ἀτυχίαι ἤρχισαν νὰ ἐπιβάλλουν αὐτῷ βίον μογήρην, πικρανθέντα κατὰ τὰ τέλη αὐτοῦ δι' οἰκονομικῶν ἐρίδων καὶ θλίψεων. Μετὰ πολλὰ παθῆματα, ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων ὁμιῶς ἡ παραγωγικὴ τοῦ μεγαλοφυοῦς ἀνδρὸς δύναμις ἠὺς ἀνεν ἀντὶ νὰ ἐλαττωταί, ἀπέθανεν ἐξ ὕδρωπος. 'Ο Β. εἶναι ὁ τελειωτὴς τῆς γερμανικῆς μουσικῆς. 'Απὸ τοῦ σημείου εἰς τὸ ὅποιον εἶχον προαγγῆ τὴν τέχνην ὁ Μότσαρτ καὶ ὁ 'Αὐδὴ ἀναλαβὼν καὶ ἀναπτύξας ὑπὸ πᾶσαν ἐποψίν, ἀνυψώσεν ὁ Β. τὴν μουσικὴν εἰς περιωπὴν ἀνυπερέβλητον. Οὔτε νέαν θεωρίαν αὐτῆς εἰσήγαγεν, οὔτε νέα μέσα πρὸς ἐκμετάλλευσιν αὐτῆς ἐχρησιμοποίησεν. 'Ετελείωποιήσεν ὁμιῶς τὴν τέχνην, χρησιμοποίησας πᾶν τὸ προὔπαρχον αὐτῆς στοιχεῖον μέχρις ἐξαντήσεως. Διὰ τοῦτο πᾶς χαρακτηριστικὴς ἔπαινος τῆς μουσικῆς τοῦ Β. ὑπολείπεται τοῦ προσήκουτος. 'Επαίνεσθε τὸ κάλλος τῶν μελωδιῶν του, τὸ νέον ἐν ταῖς ἁρμονίαις, τὴν δύναμιν ἐν τῇ διατυπώσει τῶν εἰδῶν τῆς μουσικῆς, τὸ βάθος τοῦ συναισθήματος ἐν πᾶσι, θὰ εὗρητε ὅτι περισσεύει ἀκόμη καί τι ἀνέκρηστον τῆς μουσικῆς τοῦ Β. προσὲν ἄξιον ἐπαίνου, καὶ ὅτι ὁσοῦτον ἐπαίνους καὶ ἀποδοθῇ εἰς τὰ καθ' ἕκαστα τῆς μουσικῆς αὐτοῦ, οὐδαμῶς ἐξαρκεῖ πρὸς ἀπέδειξιν τοῦ ὕψους τῆς τελειότητος καὶ τῶν θιμολειωδῶν λόγων ἐφ' ὧν αὕτη βασίζεται. 'Εν συγκρίσει πρὸς τοὺς πρὸ αὐτοῦ ὁ Β. παρίσταται πολὺ ἰσχυρότερος, βαυότερος καὶ ποικιλιώτερος ἢ πολυειδέστερος ἐν τῇ εὐρέσει. Αἱ μελωδίαι του εἶναι μεγαλοπρεπέστεραι ὑψηλότεραι ἰδανικιώτεραι. 'Εμβριθέστερα δὲ εἶναι ἢ ἔννοια καὶ τῶν φαινομενικῶν ὑποδεστέρων αὐτοῦ μουσικῶν σχηματικῶν φράσεων (motifs). 'Εν τῇ φιλοτεχνήσει τῶν τῆς μουσικῆς εἰδῶν: τῆς σονάτας, τοῦ ῥόβινσον κτλ., ἐργάζεται ἐλευθερώτερον καὶ αὐτοτελεστέτερον τῶν πρὸ αὐτοῦ, καθιστῶν τοὺς παραδεδομένους τύπους ὑπηρετικῶς τῶν ἰδεῶν του μάλλον ἢ ὑποτάσσων τὰς ἰδέας αὐτοῦ εἰς τοὺς τύπους. Εἰς ταῦτα ἐπιπροστίθεται ἡ ἀξιοπρόσητος ἐγγὴν καὶ ἡ ἀκαταπείνητος ἐπιμέλεια τῆς θεματικῆς ἐπεξεργασίας τῶν καθ'

ἑκάστα. 'Αλλὰ πάντα τὰ μερικὰ ταῦτα προσεγγήματα, καὶ ὅσα ἂν ἄλλα ἡδύνατο νὰ προσέσῃ, δὲν ἔχουσι διὰ τὸν Β. αὐτοτελεῖ ἀξίαν, ἀλλ' εἶναι ὑπηρετικὰ μένον καὶ συντελεστικά εἰς τὸ μέγα αὐτοῦ πρῶτον: νὰ καταστήσῃ δηλαδὴ τὴν τέχνην του τελείαν καὶ εὐληπτον γλῶσσαν τῶν ἐσωτερικῶν τοῦ ἀνθρώπου διαθέσεων, νὰ δώσῃ διὰ τῶν τύπων αὐτῆς φθγκτὴν διέξοδον εἰς δολοκλήρον τὸν πλοῦτον τοῦ ψυχικοῦ αὐτοῦ βίου. Διὰ καὶ ὁ Β. ἐπαξίως καὶ ἐν πλήρει σημασίᾳ τῆς λέξεως ἀπεκλήθη ὁ πρῶτος τῶν τόνων. 'Εγγὺ νὰ ἱκανοποιήσῃ πᾶσας τὰς διαθέσεις τῆς ψυχῆς. Διὰ τὴν ἐπέραστον χάριν καὶ τὴν αὐστηρὰν σοβαρότητα, διὰ τὴν ἀνυπόστατον φαιδρότητα καὶ τὴν βαθύτατον πένθος, διὰ τὴν ἰσορροπίαν καὶ τὴν φαιδρότατην παραχρὴν τῶν ψυχικῶν παθῶν, διὰ τὴν ἀπελπισίαν καὶ λαμπρὰν ἐκρηγν τῆς θριαμβευτικῆς χαρᾶς· διὰ πάντα ἔχει ὁ Β. ἤχους, μετ' ἐπιτυχίας ἀποδιδόντας τὸ ἀληθές, καὶ εὐγενές ἀποπνέοντας κάλλος. Εἰς δ' ἐπίματρον πᾶν δ, τι ἐγγίζει ὁ καλλιτέχνης γινώσκει νὰ τὸ ἀνυψώσῃ εἰς ὑψηλότερας τοῦ ἰδεατοῦ σφαιρας, ἐξ ἧων αὐτὸ ἀπὸ τοῦ τετριμμένου κύκλου τοῦ καθ' ἡμέραν βίου. 'Ο Β. δὲν συνέθεσε μελοδράματα ἢ ἐν μόνον, τὸν Φιδέλιον. Σχέσιν πρὸς τὴν σκηνὴν ἔχοντα ἔργα του εἶναι, τὰ μουσικὰ μέρη καὶ ἄσματα εἰς τὸν 'Εγμονὸν τοῦ Γίστε, καὶ τὰ ἐφεσέρτια: 'Ο βασιλεὺς Στέφανος καὶ τὰ 'Ενρίπια τῶν 'Α-θηνῶν. 'Εξοχα δὲ ἰδίᾳ, ὡς εἰκόνας τῆς ψυχῆς παθητικώταται, εἶναι αἱ εἰς τὰ ἀνιέρωμ εἰσαγωγαί, ὡς καὶ ἄλλαι τοιαῦται αὐτοτελεῶς συντεθειμένα. 'Αλλως ἐμελοποίησεν ὁ Β. συμφωνίας, σονάτας, τριώδεις, τετραώδεις, πενταώδεις, συναυλίας ἐν γένει διὰ τὸ κλειδοκύμβαλον, πλείστας δὲ ποικιλωδίας, ἢ διαποικιλίσματα μουσικῶν ἔργων διὰ τὸ κλειδοκύμβαλον, φαντασίαις κτλ., ὧν ὁ καθ' ἅπαντα χαρακτηρισμὸς εἶναι εἰδικῶν συγγραφῶν ἔργων. 'Η πρώτη κριτικὴ καὶ πλήρης ἐκδοσις τῶν ἔργων τοῦ Β. ἐγένετο τῷ 1861—68 εἰς εἰκοσιτέσσαρας σειρὰς τῇ συμπράξει πολλῶν εἰδημόνων παρὰ τῶν ἐκδοτῶν Βράιτσοφ καὶ Χάρτελ, [Γ.Μ.Β.]

Βετών. Βλ. 'Υδραυλικὰ κονιάματα.

Βεὺη. 'Αρχαία πολίχνη τῆς Λυγκηστίδος τῆς Μακεδονίας, κειμένη παρὰ τὸν Βεῦον παρὰ πόταμον τοῦ 'Εριγῶνος, [Ε.]

Βεϋλ (Beyle). Βλ. Στενδάλ.

Βεϋλὲ (Charles Ernest Beulé). Γάλλος ἀρχαιολόγος καὶ πολιτευτὴς, γεν. τῇ 17/29 'Ιουν. 1826 ἐν Σωμύρ, αὐτοκτενήθη τῇ 23/1 'Απρ. 1874 ἐν Παρίσι. 'Ως ἐταῖρος τῆς Γαλλικῆς σχολῆς ἀπὸ τοῦ 1849 ἐργάσθη εἰς τὴν μελέτην τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος, ἀπεκάλυψε μὲν δι' ἀνασκαφῶν τὴν πόλιν τῆς 'Ακροπόλεως, ἐξέδωκε δὲ μετέπειτα καὶ τὰ ἐπόμενα ἄξια λόγου συγγράμματα: 'Η 'Ακρόπο-

λις τῶν Ἀθηναίων (Παρίσι, 1854 εἰς 2 τόμ.) «Μελέται περὶ τῆς Πειλοποννήσου» (1855) «ἡ ἀρχαιολογικὴ κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Πειλοποννήσου» (1856) «Ἀθηναϊκὰ νομίσματα» (1858) «ἡ Ἑλληνικὴ τέχνη πρὸ τοῦ Περικλέους» (1864, 6' ἐκδ. 1870) «Ἀνασκαφαὶ καὶ ἀνακαλύψεις» (1865—73 εἰς 2 τόμ.). Πλὴν δὲ τούτων ἐδημοσίευσεν τὸν «Θάνατον τοῦ Φειδίου» δράμα καὶ μελέτας περὶ τῆς ῥωμαϊκῆς ἱστορίας (Procès des Césars 1867—70 εἰς 4 τόμ.). Τῷ 1854 διορίσθη καθηγητὴς τῆς ἀρχαιολογίας, τῷ 1860 μέλος τῆς Ἀκαδημίας τῶν ἐπιγραφῶν, τῷ 1862 ἰσόβιος γραμματεὺς τῆς Ἀκαδημίας τῶν τεχνῶν. Ἐπιδοθεὶς εἰς τὴν πολιτικὴν ἀπὸ τῆς μεταπολιτευσίως, ἐξελέχθη κατὰ Φεβρ. τοῦ 1871 πληρεξούσιος ἐν τῇ ἐθν. συνελύσει, ταχθεὶς εἰς τὸ δεξιὸν κέντρον, κατὰ δὲ τὴν ἐκλογὴν τοῦ Μακ-Μαὼν ὡς προέδρου (13/25 Μαΐου 1873) διορίσθη ὑπουργὸς τῶν ἐσωτερικῶν, ἡγαγέσθην ὁμῶς ταχέως νὰ παραιτηθῇ (14/26 Νοεμ.). Ἡ ἀποτυχία τῶν φιλοδόξων σχεδίων του, οἰκονομικὰ κατὰστροφὰ καὶ νότος ἀνάτος παρέσταν αὐτὸν εἰς αὐτοκτονίαν. [Π.]

Βεδος. Παραπόταμος τοῦ Ἑριτῶνος ἐν Μακεδονίᾳ, ὅστις πηγάζει ἐκ τοῦ Βαρνοῦντος (Περιστερίου) καὶ διασχίζων τὴν πεδιάδα τῆς Φλωρίνης ἐκβάλλει εἰς τὸν Ἑριτῶνα. [Ε.]

Βεϋριχίτης (Beyrichit). Τὸ περιεργον τοῦτο δρυκτὸν ἀποτελεῖ στήλοειδεις κρυστάλλους 7 ἑκατοστ. μετ. περιστραμμένους ἐλικοειδῶς καὶ ἀκτινοειδῶς μετ' ἀλλήλων συσσωματωμένους. Σκλ. = 3,0... 3,5. εἰδ. βάρ. 4,7. Εἶναι εὐξεστός καὶ δυσκόλως οἱ κρύσταλλοί του θραύονται· χρῶμα ἔχει μολυβδόφαιον ἀσθενῶς μεταλλίζον. — Συνιστάται ἐκ 51,23 νικελίου, 2,79 σιδήρου, καὶ 42,86 θείου. Πυρούμενος ἐντὸς κορυφίου ἐκλύει ἐπάνθημα θείου, γίνεταί κίτρινος καὶ σκληρότερος· ἐπὶ ἀνθρακος τήκεται εὐκόλως εἰς μαγνητικὸν κοκκίον. Ὑπὸ ὕδροχλωρίου εὐκόλως ἀπορρευστοῦνται εἰς σμαραγδόχρουν ὑγρόν. [Κ. Μ.]

Βέϋς. Βλ. Βέης.

Βεζάρ (Bejar). Πόλις ὀχυρὰ τῆς Ἰσπανίας, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Σαλαμάνκας, καὶ κατὰ τὴν Δ κλιτὸν τῶν ἑμῶν ὁρίων. Ἀρχαῖον δουκάτον. Ἦχει καλὰ μεταλλικὰ ὕδατα καὶ 11 099 κατ. (1877). [Π. Π.]

Βέχερ (Joh. Joachim Becher). Ἐπιφανὴς Γερμανὸς φυσικὸς, γενν. τῷ 1635, ἀποθ. τῷ 1682. Πρώτος αὐτοῦ προσπαθῆσαι νὰ ἐξηγήσῃ πολλά φαινόμενα τῆς ἀνοργάνου ὕλης διὰ φυσικῶν καὶ χημικῶν παρατηρήσεων, καὶ πρῶτος ἐξήνεγκε τὴν ὑπὸ τοῦ Σταλ τελειότερον δατυπωθεῖσαν περὶ φλογιστοῦ θεωρίαν, ἥτις ἐπικράτει ἐν τῇ χημείᾳ μέχρι τοῦ Λαβοαζιέ. Τὸ κυριώτατον σύγγραμμά του εἶναι ἡ «Ὑπόθεσις φυσικὴ» (Φραγκφ. 1669 λατιν.).

Ἐπίσης διεκρίθη ὁ Β. ὡς οἰκονομολόγος, ἀσταζόμενος πρὸς στατιστικὰς θεωρίας. [Π.]

Βέχερ (Siegfried B.). Αὐστριακὸς δημοσιογράφος, γενν. τῇ 16/28 Φεβρ. 1806, ἀποθ. τῇ 20/4 Μαρτ. 1873. Διέπρεψεν ὡς ἀνώτερος ἀπάλλῃλος ἐν τῇ ὑπουργείῳ τοῦ ἐμπορίου τῆς Αὐστρίας καὶ ἐδημοσίευσεν ἀξίας λόγου ἀπογραφικὰς καὶ δημοσιολογικὰς μελέτας. [Π.]

Βεχερά (Behera). Βλ. ἐπαρχία τῆς Αἰγύπτου. Κεῖται Δ τοῦ δυτικοῦ βραχίονος τοῦ Νεῖλου καὶ ἔχει πρωτ. τὴν Δαμαρχοῦρ (Ἐρμούπολιν). Ἐπιφάνεια 10,780 τχμ. ὧν τὰ 1685 εἶναι χωρομετρημένα. Κατοικ. 398 856 (1882). [Π. Π.]

Βεχλίτης (Borocleit). Ἐπιφλοιώσεις ἐκ τῶν δρυόδριον ἐμπεριεχομένων λιμνῶν τῆς Τσακάνης· εἶναι δις οὐδυστορικῆς ἡσέως μετὰ 4 μορίων ὕδατος, ἥτοι ἐμπεριέχει 20,92 ἄσβεστον, 52,18 δρυόδριον καὶ 26,90 ὕδιον. Ἐν Περουβίᾳ ἀπαντᾷ παραλλαγή τις ἐμπεριέχουσα 6 μέρια ὕδατος. [Κ. Μ.]

Βεχτσανη. Κωμόπολις τῆς ὑποδιοικήσεως Ἀχρίδος, τῆς Μακεδονίας, οἰκουμένη ὑπὸ 1400 περίπου βουλγαρικῶν χριστιανῶν. [Ε.]

Βήαρ-Ρίδερ (*Αρκτων ποταμός). Τρεῖς ποταμοὶ τῆς Β Ἀμερικῆς. Ὁ εἰς πηγάζει ἀπὸ τῶν Βραχωδῶν ὁρίων 110 χμ. περίπου πρὸς Ν τῆς Πέλεως τῆς Ἀλμπράς Λίμνης, καὶ ἐκβάλλει εἰς τὴν Ἀλμπράν Λίμνην. Ὁ δευτέρος εἶναι ποταμὸς τῆς Καλιφορνίας, καὶ ὁ τρίτος, ὁ δυτικώτερος, ἐκβάλλει εἰς τὸν ποταμὸν Μακένζην. [Π. Π.]

Βηγερίτης (Beegerit) ἀποτελεῖ κρυστάλλια τοῦ κυβικοῦ συστ., ἔχοντα εἰδ. βάρ. = 7,273 καὶ συνιστάμενα ἐξ 64,23 μολύβδου, 20,59 βισμούθιου, 14,97 θείου καὶ 1,70 χαλκοῦ. Ἀπορρευστοῦται ταχύτατα ἐντὸς ζέοντος ὕδροχλωρίου. Ἀπαντᾷ ἐν Κολοράδῳ. [Κ. Μ.]

Βηγωνεία (Β ο τ.) ἡ μάλλον Βεγωνεία (Begonia Plum.). Κύριον καὶ πρῶτον γένος τῆς οἰκονομίας τῶν Βε γ ω ν ε ι ω δ ω ν (Begoniaceae) ἐκ τῶν δικωτοφυτῶν φυτῶν, ἀφιερωθὲν ὑπὸ τοῦ Plumier τῷ Michel Bégon δις ἰατρικῇ Γαλλῶ τοῦ Ἀγίου Δομινίκου (κατὰ τὸν 12 αἰῶνα). Εἶδη περὶ τὰ 380 τῶν θερμῶν χωρῶν φυτὰ πῶδῃ πολυετῇ ἢ σπανιώτερον ὁσμώδη, εὐχυλα, λοξόφυλλα, ἔχοντα τὰ ἀνθὴ μόνον καὶ τὴν ὠσθηκὴν ὑποκειμένην τριγώνον. Πολλὰ τούτων καλλιεργεῖνται ἐν τοῖς θερμῶσι χώροις χάριν τῶν ἀνθῶν, ἰδίως δὲ χάριν τῆς ὠραιότητος τοῦ ποικιλοχρόου φυλλώματος. Περιέχουσι πολὺ τὸ δξύλικόν δξύ καὶ διὰ τοῦτο διάφορα εἶδη αὐτῶν εἰσὶν ἐν χρήσει ἐν ταῖς χώραις ὅπου φύονται ὡς ἀναψυκτικὰ ἢ καθαρτικὰ ἢ πρὸς τὴν στομακικὴν, τὰ δὲ φύλλα ὡς λάχανα. Ἀγαπητὰ εἶδη καὶ κοινὰ ὡς κόσμος ἐν τοῖς κήποις εἰσὶ Β. ἡ βασιλίς (Β. regina Putz.), Β. ἡ ἀργυρὰ

(*B. argentea* Lindl.), *B. ἡ ἀλλέγχρους* (*B. discolor* R. Br.) κτλ. καὶ ταῦτα χάριν τῶν ὡραίων φύλλων. Πλεῖστα δὲ τῶν θεραπευμένων εἰδῶν εἶνε νόθα (*hybrides*) ἥτοι προέ-
οντα τῆς κηπουρικῆς. [Θ.Χ.]

Βηθανία Κώμη κατεμένη πρὸς τὰ ἀρι-
στερὰ τῆς ἐδοῦ τῆς ἀγούσης ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ
εἰς Ἱεριγῶ, δύο μίλλια μακρὰν τῆς Ἱερουσα-
λὴμ. Οὐδαμοῦ τῆς Π. Διαθήκης ἀναφέρεται.
Ἐν *B.* κατῴκησεν ὁ Λάζαρος καὶ αἱ ἀδελφαὶ
αὐτοῦ. Ἐνταῦθα διενυκτέρευεν ὁ Ἰησοῦς καθ'
ὅν χρόνον διέτριβεν ἐν Ἱεροσολύμοις. Κατὰ τὸ
Ταλμούδ, ὑπῆρχον ἐν *B.* θεῖα μνημεῖα, ἐνθα ἐλού-
οντο οἱ ἀκάθαρτοι, πρὶν ἢ εἰσελθῶσιν εἰς Ἱε-
ρουσαλὴμ. Ἡ ἐτυμολογία τῆς λ. εἶνε ἀδεδαία.
Πιθανῶς σημαίνει οἶκον φοινίκων. Ἐνωρὶς οἱ
Χριστιανοὶ ὠνόμασαν αὐτὴν Λαζάριον. ἐπέθεν
οἱ Ἀραβες ἐσχματίσαν τὸ ὄνομα Ἐλαζιργίε.
Νῦν ἡ *B.* εἶνε μικρὸν ἀσημαντὸν χωρίον, ἐν ᾧ
θμῶς διακρίνει τις τῇδε κακῆτι μεγάλους λί-
θους προερχομένους ἐξ ἀρχαίων οἰκοδομῶν. Δει-
κνύεται ὁ πύργος τοῦ Λαζάρου, οἱ οἶκοι τῆς
Μάρθας καὶ Μαρίας, οὗς ἡ παράδοσις παρέστη-
σεν ὅτε μὲν ἡνωμένους, ὅτε δὲ κεχωρισμένους,
ὁ οἶκος Σίμωνος τοῦ λεπροῦ καὶ ὁ τάφος τοῦ
Λαζάρου. Ἡ περὶ τούτων παραδοσις, καίπερ
ἀνερχομένη εἰς τὸν Δ' αἰῶνα, φαίνεται ἀνυπό-
στατος. [I. M.]

Βηθλεέμ, ἥτοι οἶκος ἄρτου. ἀραδιστὶ δὲ
Μπέτ Λάχμ ἥτοι οἶκος κρέατος. Πόλις ἐπιφα-
νὴς διὰ τὴν ἐν αὐτῇ γέννησιν τοῦ Χριστοῦ.
Ἰγρήγετο εἰς τὴν φυλὴν τοῦ Ἰούδα, κατεμένη
10 χμ. πρὸς Ν τῆς Ἱερουσαλὴμ. Ἐκαλεῖτο *B.*
τῆς Ἰουδαίας πρὸς διακρίσιν ἀπὸ ἄλλης *B.* κα-
μένης ἐν τῇ φυλῇ Ζαβουλὼν. Τὰ ἀρχικὸν αὐ-
τῆς ὄνομα φαίνεται ὅτι ἦτο Ἐφραθῆ, ἥτοι γό-
νιμος. Ἡ *B.* κατέστη ἐνωρὶς ἐπισήμως, διότι
ἐγένετο ὁ γενέθλιος τόπος τοῦ οἴκου Δαυὶδ καὶ
ἄλλων διακεκριμένων ἀνδρῶν τοῦ Ἰσραὴλ. Ἐν
B. τέλος ἐχρίσθη ὁ Δαυὶδ βασιλεὺς. Οὕτω
αἱ περὶ Μεσσίου προσδοκίαι ἐνωρὶς συνεδέθη-
σαν πρὸς τὴν *B.* καίτοι ὑπῆρχε τόπος ἀσημαν-
τος ὑπὸ στρατιωτικὴν ἐποψίν. Ἐν *B.* ἐγεννήθη
ὁ Χριστὸς ἐν φάτνῃ. Κατὰ τὴν παράδοσιν,
ἥτις ἀναφαίνεται ἤδη κατὰ τὸν Β' αἰῶνα πρᾶ-
τῃ Ἰουστίνῳ, ὁ τόπος τῆς γεννήσεως τοῦ Χρι-
στοῦ τίθεται ἐν σπηλαίῳ πρὸς δυσμὰς τῆς πό-
λεως. Ὁ μέγας Κωνσταντῖνος ἱδρύσεν ἐπὶ τοῦ
τόπου τούτου τὴν 390 μ. Χ. περικαλλὴν ναὸν
τῆς ἐκ γεννήσεως, ὅστις καὶ νῦν ἐστὶ ὀρθιστάς.
Τῷ 1010 ἐσώθη κατὰ τοὺς χρονογράφους ὁ
ναὸς αὗτος ὡς ἐκ θαύματος ἀπὸ τῆς καταστρο-
φῆς κατὰ τὴν ἐπιδρομὴν τῶν Μουσουλμάνων.
Τῷ 1110 ἡ *B.* ἐγένετο ἐπισκοπὴ. Ἀπὸ τῆς
ἐποχῆς ταύτης καὶ δι' ὅλου τοῦ μέσου αἰῶνος
εἶνε ἀκριβὲς γνωστὴ ἡ τύχη τοῦ ἐν *B.* ναοῦ
καὶ τῶν μεταβολῶν, ἅς οἱ διάφοροι Χριστιανοὶ
ἡγεμόνες ἐπηγεγοντο εἰς αὐτόν. Τῷ 1672 οἱ
Ἕλληγες ἐγένοντο κύριοι αὐτοῦ· ἀλλὰ διὰ τοῦ

Ναπολέοντος τοῦ Γ' οἱ Λατῖνοι ἔσχον καὶ αὐ-
τοὶ κατοχὴν ἐν αὐτῇ. Ἡ *B.* κατοικεῖται νῦν
ὑπὸ 5000 περίπου κατῴκων. ὧν ὑπὲρ τοῦς
ἡμίσεις θρησκῶς, οἱ δὲ λοιποὶ καθολικοὶ καὶ
ἡμέτεροι. (Πρόλ. καὶ Πενιμὴν Ἰωαννίδου,
Προσκυνηταρίου τοῦ Β'. Ἡ ἁγία Βηθλεέμ καὶ
τὰ περίχωρα αὐτῆς. Ἱεροσόλυμ. 1876). [I. M.]

Βηθσαῦδα, ἥτοι τόπος ἀλείψεως. Πόλις
τῆς Γαλιλαίας κατεμένη παρὰ τὴν Ἀ παραλίαν
τῆς λίμνης Γεννησαρέτ, οὐ μακρὰν τῆς Καπερ-
ναούμ. Ὑπῆρξεν ἡ γενέτειρα πόλις τῶν ἀπο-
στόλων Φιλίππου, Ἀνδρέου καὶ Πέτρου, ἐπε-
σκέφθη δ' αὐτὴν πολλὰκις ὁ Ἰησοῦς. Πιθανῶς
ὑπάρχει καὶ ἑτέρα *B.* πόλις τῆς Γαλιωνιτι-
δος πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Ἰορδάνου, ἐνθα ὁ Ἰη-
σοῦς ἐχόρτασε πεντακισχιλίας ψυχάς. Τὴν *B.*
ταύτην ἀτόπως συγγέουσι τινες πρὸς τὴν περί-
φημον πόλιν Ἰουλιὰδα, ἥτις ἐκλήθη αὕτω πρὸς
τιμὴν Ἰουλίας τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἀδραύστου,
κεῖται δὲ πρὸς Ν τῆς Τιβεριάδος λίμνης,
ἐνθα ἐκβάλλει ὁ Ἰορδάνος· διότι αὐτὰς ὁ Ἰω-
σηπος διακρίνει τὴν Ἰουλιὰδα, πρότερον Βηθα-
ραμβὰ, ἀπὸ τῆς *B.*, ἥτις ἐπωνομάσθη ὡσαύτως
Ἰουλιὰ. [I. M.]

Βήκονσφιλδ (Beaconsfield). Κώμη
τῆς Ἀγγλίας ἐν τῇ κομητείᾳ Βουκινγχαμς,
κατεμένη ἐπὶ λόφου, ἐν θέσει λίαν ὑγιεινῇ. Ἐχει
ἐμπόριον κτηνῶν, βιομηχανικὰ τινα καταστή-
ματα καὶ 3 061 κατ. (1881). [II. I.]

Βήκονσφιλδ λέροδος. Βλ. Διασέλης.

Βηλαράς Ἰωάννης, ἱατρός καὶ ποιητής.
Ἐγεννήθη ἐν Ἰωαννίνοις τὸ 1771 ἐκ πατρὸς
ἱατροῦ, τοῦ Στεφάνου Βηλαρά, ἀνδρὸς εὐπαι-
δοῦτου, ὅστις μετέδωκεν εἰς τὸν υἱὸν τὴν στοι-
χειώδη παιδείαν, καὶ ἐδίδαξε διαφόρους γλῶσ-
σας. Δεκαοκταετῆς γενόμενος ἐνόος *B.* ἐστάλη
εἰς Πατάδιον ἐνθα ἐμπούδατο τὴν ἱατρικὴν
ἐκανελοῦν δ' εἰς τὴν γενέθλιον προσελέσθη
ὑπὸ τοῦ Βελῆ, υἱοῦ τοῦ διαδοχικοῦ σατράπου
τῶν Ἰωαννίνων Ἀλῆ πασᾶ, ὡς ἰδιαίτερος ἱα-
τρός αὐτοῦ. Ὑπὸ τὴν ἰδιότητα ταύτην παρη-
κολούθησε ἐν ἀρχῇ τὸν υἱὸν τοῦ Βελῆ εἰς τὰ
στρατῶτεδον καὶ τοὺς πολέμους. Ἀλλὰ πρὸς
τὴν φύσιν τοῦ *B.* δὲν συναρμόνιζε ὁ πολυτάραχος
αὗτος βίος· διὸ καὶ κατώρθωσε νὰ ἀποκατα-
σταθῇ μονήμως εἰς Ἰωάννινα, ὡς ἱατρός τοῦ
γυναικωνίου τοῦ Βελῆ, τὰς ὥρας τῆς σχολῆς
αὐτοῦ ἀφιερῶν εἰς ἐπιστημονικὰ καὶ φιλολο-
γικὰ μελέτας καὶ εἰς τὴν καλλιέργειαν τῆς
ποιήσεως. Ἀλλὰ τὴν φιλεργίαν καὶ ἐλευθέρως
εἰς τὰς μεσοχρᾶς ἀστερωμένον ζωὴν τοῦ κατε-
τάραξε καὶ βιαίως διεκοιμῶν ἡ κατὰ τοῦ Ἀλῆ
πασᾶ ἐπιδρομὴ τῶν σουλτανικῶν στρατευμά-
των καὶ ἡ ὑπ' αὐτῶν πολιορκία τῶν Ἰωαννίνων.
Ὁ *B.* ἀπολέσας οἶκον καὶ περιουσίαν, μέλιτι
κατέκωσσε νὰ σωθῇ ἐν παντελεῖ· γυμνώθητι
ἀπολθὼν τῆς γενέθλιου, καὶ καταφυγὼν εἰς
Γασέλοδα τοῦ Ζαγορίου. Ἡ θλίβερα αὕτη
περίστασις ἐπατάχυνε, πιθανώτατα, τὸ τέλος

τοῦ βίου του, ὅπερ ἐπῆλθε δύο περίπου ἔτη μετὰ τὴν ἐξ Ἰωαννίνων φυγὴν του, περὶ τὰ τέλη τοῦ 1823.

Ὁ Β. ἀνωμολογῆσιν ὡς ἀνὴρ ἐκ τῶν πολυμαθεστέρων τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ συνενῶν πρὸς τὴν σοφίαν καὶ μεγιστὴν ἀγγίνοιαν πνεύματος. Ὁ ἐν ἀρχῇ τοῦ αἰῶνος ἐπισκεφθεὶς τὰ Ἰωαννίνα Ἀγγλος περιηγητὴς Ἰερρίκος Ὀλλανδ, γράφει περὶ αὐτοῦ τὰ ἑξῆς: «Εἰς τὰς διαφόρους μετ' αὐτοῦ συνμιλίας εὗρον τὸν Βηλαρὸν ἄνδρα πολυμαθῆ, καὶ εἰδόμενον τῶν φυσικομαθηματικῶν ἐπιστημῶν. Χαιρεῖ τὴν γῆμιν, καὶ πιστεύει ἀξίως, ὅτι εἶνε ὁ πρῶτος βροτανικός τῆς Ἑλλάδος. Πολὺ ἐμελέτησε τὴν μεταφυσικὴν καὶ τὴν ἠθικὴν, καὶ εἰς τὰς δμιλίαις του κατεδείκνυτο σατυρικός σκεπτικισμός, διαφανόμενος εἰς ὅλας γενικῶς τὰς γνώμας του. Τὸ ποιητικὸν αὐτοῦ προτέρημα δὲν ἦτο κατώτερον τῶν φιλολογικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν γνώσεών του. Δοκιμάζων τὴν ποιητικὴν του εὐχρίειν τῷ ἔθωκῳ ἀποσπασματα ἀγγλικῶν τιμῶν ποιημάτων, τὰ ὅποια ἐντὸς ὀλίγων λεπτῶν μετέφερον εἰς ἑλληνικοὺς στίχους.» Ἐν τῇ ποιητικῇ τούτῳ προτέρηματι συνδυαζόμενα μετὰ τῶν περὶ γλώσσης δεξιοτήτων, ἐγκρίεται ἡ ἰδιάζουσα φυσιογνωμία τοῦ ἀνδρός, ὡς μετεδύθη αὐτὴ καὶ παραμένει ἐνδιαφέροντα μέχρι τῆς σήμερον. Τὰς περὶ γλώσσης δεξιοτήτας αὐτοῦ ἀνεπτύξεν ἐν Βιβλίῳ ἐκδοθέντι τὸ πρῶτον ἐν Κερκύρᾳ τῷ 1814 (Π Ρομετικὴ γλῶσσα Στὴν τηπογραφία τον Κορρον, 1814). Ἐν τούτῳ ὡς ἱκανῶς καταφαίνεται ἐκ τοῦ τίτλου, ὁ Β. ἐπαδὸς τῶν ἰδεῶν, ὡς ἐπρέβευον οἱ τότε καλούμενοι χ υ θ α ῖ σ τ α ῖ, μάλλον δὲ ἀδιὰλ-λακτος καὶ τολμηρότερον βλίνων τοῦ συγχρόνου αὐτοῦ ποιητοῦ Ἀθανασίου Χριστοπούλου, κεκηρυγμένου θιασώτου τῆς ἀπλοελληνικῆς, ἀπειριότου νὰ εἰσαγάγῃ πλὴν τῆς δημοτικῆς, καὶ νέον τρόπον ὀρθογραφίας αὐτῆς, ἐπὶ τὸ ἀπλουστερον καὶ διὰ τῆς ἐντελοῦς καταργήσεως τῶν τόνων. Εὐνόητον ὅτι αἱ καινοτομίαι αὐτοῦ οὐδεμίαν ἀπήχησιν εὗρον παρὰ τοῖς γράφοις, πολλῶν δ' εὐνοϊκωτέρως ὑποδοχῆς ἠξιώθησαν τὰ ποιητικὰ αὐτοῦ ἔργα, διὰ τῆς θερμῆς τοῦ αἰσθηματος, τῆς σατυρικῆς ἀγγίνοιας, καὶ τῆς στιχορρικῆς δεξιότητος σημειοῦντα τὴν ἀρχὴν νέας περιόδου ἐν τῇ νεοελληνικῇ ποιήσει. ἐν τῇ ὅποιᾳ πρωτίστην θέσιν κατεῖχον τότε τὰ ἐλευθὰ στιχορμήματα τοῦ Κάλφρογλου, τοῦ Δραγομανάκη καὶ τῶν λοιπῶν τοῦ Φαναρίου στιχοπλόκων. Ὁ Β. ἔγραψε διάφορα ποιήματα, πάντα ἐν τῇ δημοτικῇ ἰδιώματι καὶ ἀναγόμενα εἰς τὸν κύκλον τῆς ἀφελοῦς αἰσθηματικῆς ποιήσεως, τινὰ δὲ καὶ σατυρικά. Πρὸς τοῦτοις μετέφρασεν τὸν Κρίτωννα τοῦ Πλάτωνος καὶ ἐμμέτρως τὴν Βατραχομουσικήν. Αὐτὸς καὶ ὁ Χριστόπουλος δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς οἱ πρόδρομοι τῆς μετὰ τῆς ἐθνικῆς παλιγγενεσίας συναρξαμένης ποιητικῆς ἀναγεννήσεως, τῆς ὁποίας τὸ σύνθημα ἔθωκεν ὁ

Σολωμός. (Τὰ ἅπαντα τοῦ Β. ἐξεδόθησαν πληρῶς ἐν Νυχθύνῳ παρὰ Σερρίῳ Παρτάνη). [Κ.Π.]

Βήλης καρποί ἔωροι (Φ α ρ μ α κ ο λ.) Fructus Belae immaturi. Ἐν χρήσει ὡς ὑπακτικὸν ἐν Κορομάνδελη καὶ Μαλαβάρᾳ, ὅπου τὸ δένδρον φύεται. Παρ' ἡμῶν δὲν εἶναι ἐν χρήσει. [Β.Π.]

Βηλόκωρα. Πόλις τῆς Βιθυνίας, ἣν ἀκμαζούσαν κατὰ τὸν 14' αἰῶνα ἐκυρίευσεν ὁ Ὀσμάν (Παχυμέρ. Ε' σ. 414). Κατὰ τινὰς ἔκειτο ἐπὶ τῆς θέσεως τῆς σημερινῆς πόλεως Βιλετίλκ (βλ. λ.), ἥς τὸ ὄνομα παρεφθέρη πιθανῶς ἐκ τοῦ τῆς βυζαντινῆς πόλεως. [Π.]

Βῆλος ἢ Βάκλ. Προσηγορία τοῦ ὕψιστου Θεοῦ παρὰ τοῖς σημιτικαῖς ἔθνεσι. Βά'αλ ἐν πάσαις ταῖς σημιτικαῖς γλώσσαις (ἀσσυριοὶ δὲ Βά'λ) ἐσθμαίνει τὸν κύριον τόπου ἢ πράγμα-τός τινος ἢ τὴν ἔχοντα ιδιότητά τινα, ἐμφαινόμενα ἐν τῷ δευτέρῳ συνθετικῷ τοῦ ὄλου ὀνόματος τῆς θεότητος. Οὕτω Βά'αλ Πε'ωρ (Βελ-φε'ωρ) σημαίνει τὸν τοῦ ὅρους Πε'ωρ κύριον, δηλονότι τὸν ἐν τῷ ὅρῳ ἐκείνῳ κατ' ἐξοχὴν τιμώμενον ὕψιστον Θεὸν τῶν Μωαβιτῶν. Βά'αλ Τάρξ τὸν ὕψιστον Θεὸν τῆς Ταρσοῦ (Δία τὸν Ταρσέα ὡς ἐκάλουν αὐτὸν οἱ Ἕλληνες). Βά'αλ Ζεβούδ τὸν τῶν μυιῶν κύριον, τὸν ἀπορμύον Θεὸν τοῦ Ἀκκάρωνος (βλ. Βεελζεβούλ). — Οἱ Ἕλληνες, τὸν ἀσσυρικὸν τύπον τοῦ ὀνόματος παραλαβόντες, ἐκάλουν οὕτω μυθολογικοὺς βασιλεῖς καὶ ἥρωας ἀσιατικῶν ἐθνῶν καὶ τῆς Αἰγύπτου. Ἐπιστημότατος τούτων εἶναι Βῆλος, ὁ βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου (ὁ καὶ εἰς Βαβυλῶνα ἀγαγὼν ἀποίκους κατὰ τοὺς μεταγενεστέρους μύθους), υἱὸς τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τῆς Λιδύης, ἀδελφὸς τοῦ Ἀγύνορος, πατὴρ δὲ τοῦ Αἰγύπτου, τοῦ Δαναοῦ, τοῦ Κηφῶος καὶ τοῦ Φινέως. [Π.]

Βῆμα. Ὑψηλὴ τις θέσις, ἀφ' ἧς ἐν ταῖς βουλαῖς καὶ ἐν ταῖς δημοσίαις συναθροίσεσι καθέλου ἀγορεύουσιν οἱ ῥήτορες. Ἐν τοῖς ἀρχαίοις ἀττικαῖς δικαστηρίοις ἐκαλοῦντο βήματα αἱ εἰς τοὺς διαδίκους ὠρισμέναι θέσεις, καὶ δὴ διεκρίνοντο τὸ Β. τοῦ κατηγοροῦ καὶ τὸ Β. τοῦ φεύγοντος. Ὑπῆρχε δ' ἐν αὐτοῖς καὶ ἰδίαι θέσεις, Β. ἐπίσης καλούμεναι, ἀφ' ἧς ἠγόρευον οἱ ῥήτορες, ἐμμετρίουν οἱ μάρτυρες καὶ πρὸς τὸ προσεγγίζοντο μετὰ τὸ πέρας τῆς ἐκκλησίας οἱ δικασταί, ὅπως ψηφίσωσι. Τὸ δὲ Β. τῶν ῥητόρων ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ δήμου ἐκαλεῖτο συνήθως λίθος («ὁ ἐν τῇ Πυκνῇ λίθος») [Π.]

Βῆμα (Ἰ π π ο λ ο γ.) Ἰπ μεμονωμένη (ἐκαστοτε) καὶ ἄσχετος πρὸς τὰς ἄλλας με-τατόπισις τοῦ ἵππου διὰ τῆς διαδοχικῆς κινήσεως τῶν τεσσάρων αὐτοῦ ποδῶν. Ἀναλόγως τῶν διαφόρων βαδισμάτων οἱ πόδες τίθενται εἰς κίνησιν ἢ διαδοχικῶς ἀνὰ ἓνα, ἢ ταυτοχρόνως κατὰ ζυγάδα, οὕτως ὥστε μετὰ τέλειον πρὸς τὰ πρόσω βῆμα ὁ ἵππος ἀπομακρύνεται εἰς ὠρισμένην ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ χώρου ἐνθα

κατὰ πρῶτον εὐρίσκειτο· ἡ ἀπόστασις δὲ αὕτη ἢ μεταξὺ τῶν διαδοχικῶν ἔχων τοῦ αὐτοῦ πο-
δός, ἀποτελεῖ τὸ μήκος τοῦ Β. ὅπερ ποικίλως
παρὰλλασσει ἀναλόγως τῶν διασκευισμάτων
τοῦ ἵππου καὶ τῶν διαφορῶν αὐτοῦ βαδισμά-
των. [Γ.Ν.Π.]

Βήνη. Πόλις τῆς Κρήτης, πλησίον τῆς
Γόρτυνος, πατρίς τοῦ ποιητοῦ Ῥιανού. Κατά
τινας ἐκεῖτο παρὰ τὸ σημερινὸν χωρίον Βενί
τῆς ἐπαρχίας Μυλοποτάμου, ὅπου σφύζονται
λεῖψαντα ἀρχαίων τιγῶν ἐν τοῖς μεσαιωνικαῖς
δρυώμασι. [Π.]

Βήξ, ὁ καὶ ἡ. Καλεῖται οὕτως ἡ ἀπότο-
μος καὶ ποτε σπασμωδικὴ ἐκπνοή, ἥτις, δια-
δοχικῶς συνηθέτερον βαθεῖαν εἰσπνοήν, ἐπά-
γεται, ὡς ἐκ τῆς βίαιας ἀπωθήσεως τοῦ ἐκ-
πνεομένου ἀέρος διὰ μέσου τῆς γλωττίδος,
ἡχὴράν τῶν χειλῶν ταύτης δονητίν. Ὁ Β.
εἶνε κίνησις ἀντανάκλαστικὴ προσερχομένη συ-
νηθέτερον ἐνεκὸν ἐρεθισμοῦ τῆς βλεννομεμ-
βράνης τῶν ἐκπνευστικῶν ὁδῶν. Πάντα τὰ
μέρη τῆς βλεννομεμβράνης ταύτης οὐχὶ ἐξ ἴσου
εὐερέθιστα ἀπαντῶσιν ἐν ὕψει· ἀλλὰ τοῦ μὲν
λάρυγγος κυρίως αἱ κατώτεραι φωνητικαὶ χορ-
δαί, τῆς τραχείας πᾶσα ἡ ἐπιφανεία, τῶν δὲ
βρόγχων πᾶν σημεῖον διχασμοῦ τούτων. Ὅταν
ὁμις φλογισθῇ, πάντα τὰ μέρη ἐξ ἴσου προ-
καλοῦσι βήξα. Τὸ παρεγγύμα τοῦ πνεύμονος,
ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ ὑπεζωκὸς δὲν φαίνεται ὅτι
δύνανται νὰ προκαλέσωσι βήξα. Ἐκτὸς ὅμως
τῆς ἀναπνευστικῆς συσκευῆς, καὶ ἄλλων τινῶν
μερῶν ὁ ἐρεθισμὸς προκαλεῖ βήξα. Τοιαῦτα
εἶνε ὁ φάρυγξ καὶ πολλάκις ὁ οἶσφάγος, ἡ
βλεννομεμβράνη τοῦ στομάχου καὶ τῶν ἐντέ-
ρων (ἐνδόρριζα), ὁ ἐξωτερικὸς ἀκουστικὸς πό-
ρος, τὰ ὑπερτροφικὰ ἥπαρ καὶ σπλὴν πιεζό-
μενα, καὶ τέλος ὁ προμήκης μυελός. — Ὁ Β.
εἶνε ὅτε μὲν ἀραιός, — ὅταν ὁ ἐρεθισμὸς, ἀνευ
πυρετοῦ, ἐδράζῃ κατὰ τὴν ἀνωτέραν τοῦ λά-
ρυγγος μοῖραν· ὅτε ὅμως συγνός, καὶ τοῦτο
κυρίως ὅταν εἶνε σύμπτωμα φλογιστικῆς ἐπε-
φεργασίας ἐδραζούσης ἐν τοῖς βρόγχοις ἢ τοῖς
πνεύμοις μετὰ πυρετοῦ. Ἐπέρχεται πολλάκις
κατὰ παροξυσμούς (κοκκυτίς, Β. ὑστερικός,
νευρικός)· ἄλλοτε ὅμως εἶνε ἡσυχώτερος. Ἦνε
συχνότερος τὴν νύκτα, διότι ἡ κατάκλιτις ἐπι-
βοηθεῖ τὴν ἀνοδὸν τῶν ἐν τοῖς βρόγχοις ἐκ-
κριμάτων. Ἦνε ὑγρὸς ἡ ξηρὸς, καθ' ὅσον ἡ βίαια
τοῦ ἀέρος ἀπωσις παρασύρει τὰ ἐπὶ τῆς ἀνα-
πνευστικῆς βλεννομεμβράνης ὑπάρχοντα πύε-
λα, ἡ οὐδὲν τοιοῦτον ἐξάγει· καὶ μεταβάλλει
τόνον ἀναλόγως τῆς συστάσεως τοῦ πάσχοντος,
τῆς διαπλάσεως τοῦ στήθους καὶ τοῦ πάσχον-
τος ὁργάνου καὶ κυρίως τῆς καταστάσεως τῶν
φωνητικῶν χορδῶν. Οὕτω, ἐπὶ παθήσεων ἐν
γίνοι τοῦ λάρυγγος ὁ Β. εἶνε ὀλίγον ἡχηρὸς·
εἶναι ὅμως βραγχνός. ὅταν εἶνε ἐξοιδημένοι
αἱ φωνητικαὶ χορδαί· ὁ ἐξ ἐρεθισμοῦ τῶν βρόγ-
χων δύναται ἐνίοτε νὰ εἶνε βραγχνός, συνήθως

ὅμως εἶνε ἡχηρὸς καὶ βαρὺς· ὁ δὲ νευρικός
ἔχει συνηθέτερον τόνον δξύν. — Ἐπὶ μακρὸν
παρατεινόμενος ἰσχυρὸς καὶ συγνός Β. κουρά-
ζει οὐ μόνον τὰ ἀναπνευστικὰ ὄργανα, ἀλλὰ
καὶ τοὺς θωρακικοὺς καὶ κοιλιακοὺς μῦς· καὶ
ἐλόκληρον τὸ σῶμα, ἐνῶ φέρει αἰσθητὰ τι
καύσου κατὰ τὴν φορὰν τοῦ στέρους, πολλάκις
αἰμορμήσεις πρὸς τὴν κεφαλὴν, σκοτοδινίας
καὶ ἄλλα πολλά. — Ἡ θεραπεία ἐφαρμόζεται
κατὰ τῆς κυρίας παθήσεως τῆς προκαλούσης
τὸν βήξα. Κατὰ τοῦ συμπτώματος δὲ ἀλλαγὴ
ἀέρος καὶ τὰ ναρκωτικά ἐν γένει. [Β.]

Βηρόνη. Αὐτοκράτειρα τοῦ Βυζαντίου,
σύζυγος Λέοντος τοῦ μεγάλου (457—474) καὶ
ἀδελφῆ τοῦ Βασίλειου (Ἰ. λ.). Ἐκ τῶν τέ-
κνων αὐτῆς ὁ μὲν τῷ 462 γεννηθεὶς μόνος
υἱὸς ἀπέθανε μετὰ βραχὺ, τῶν δὲ θυγατέρων
ἡ μὲν πρὸ τῆς βασιλείας τοῦ Λέοντος γεννη-
θεῖσα Ἀριάδνη, συζευχθεῖσα τὸν Ζήνωνα τῷ
459, ἀνέβη μετ' αὐτοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον, ἡ δὲ
Λεοντία συνεζεύχθη βραδύτερον μετὰ Μαρκί-
νου τοῦ υἱοῦ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Ῥώμης
Ἀνθεμίου. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρὸς ἡ
Β., καίπερ ἤδη ὑπερῆλθ' οὐσα, ἐτρέφα εἰς
παρήβους ἔρωτας μετὰ τοῦ Πατρικίου, ὃν φο-
νεύσας ὁ ἀδελφὸς τῆς Β. Βασίλειος ἐξήγειρε
τὸ ἄσπονδον αὐτῆς καθ' ἑαυτοῦ μίσος. οὐκ
ὀλίγον συντελέσαν εἰς τὴν κατάλυσιν τῆς τυ-
ραννίδος αὐτοῦ καὶ ἐπάνοδον τοῦ Ζήνωνος ἐξ
Ἰσαυρίας εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Ἀλλ'
ὁ Ζήνων ἀντήμειψε τὴν πενθεράν δι' ἐξορίας
εἰς τὴν Ἰσαυρίαν, φοβούμενος τοὺς δόλους αὐ-
τῆς καὶ τὴν μόλυνσιν τῆς ἰδίας συζύγου ἐκ τοῦ
κακοῦ παραδειγματος τοῦ ἀκολάστου βίου τῆς
γυναικὸς αὐτῆς μητρὸς. Ἀλλ' ὅτε κατόπιν τῷ
484 ἐξηγέρθη ἐν Συρίᾳ ἡ ὑπὸ τὸν Λεόντιον
ἐπανάστασις ἀναντίον τοῦ Ζήνωνος, ἡ Β., ἐξα-
γχεῖσα ἐκ τῆς ἐν Ἰσαυρίᾳ φυλακῆς ὑπὸ τῶν
ἐπαναστατῶν, ἐστέψε διὰ τῆς ἰδίας χει-
ρὸς βασιλεῖα τὸν Λεόντιον, καὶ ἐστέλειεν ὑπὲρ
αὐτοῦ ἐγκύκλια γράμματα πρὸς τοὺς ἐν Ἀσίᾳ
καὶ Αἰγύπτῳ Βυζαντινοὺς ἄρχοντας. Ἀλλὰ
δὲν ἐπέζησεν, ὅπως ἴδῃ τὴν ἐν ἔτει 485 παρὰ
τὴν Σελεύκειον ἦρταν τῶν ἐπαναστατῶν ὑπὸ
τῶν κατ' αὐτῶν παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος ἀπο-
σταλέντων Γότθων Θεοδορίου καὶ Ἰωάν-
νου τῶν υἱῶν Τριαρίου, ἀποθανούσας ἐν τῇ
μεταξῷ. [Α.]

Βηρσαβέ. Ἀρχαία πόλις τοῦ βασιλείου
τοῦ Ἰούδα, κειμένη εἰς ἀπόστασιν 25 ὥρων ΝΑ
ἀπὸ τῆς Ἱερουσαλὴμ. Τὸ ὄνομα αὐτῆς σημά-
νει Φρέαρ τοῦ Ὀρκου Ὡνομάσθη δ' οὕτω,
διότι κατὰ τὴν Π. Δ. ὁ Ἀδοράμ συνωμολό-
γησεν ἐκεῖ συνθήκην μετὰ Ἀδιμελεχ τοῦ βα-
σιλέως τῶν Γεράρων. [Π.Π.]

Βήρσεν. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Νευ-
ροκόπου τῆς Μακεδονίας, εἰσούμενον ὑπὸ 200
περίπου μουσουλμάνων. [Ε.]

Βηρύλλιον (X η μ.) ἡ Βερόλλιον ἢ

Γλύκιον. Ἐν τῶν στοιχείων καὶ δὴ τῶν μετάλλων· χημ. συμβ. Be, άτομ. βάρ. 9. Δὲν ἀπαντᾷ αὐτοφύεως ὡς ὄρυκτον. ἀλλ' ὡς πυριτικὸν μὲν ἄλλας ἐν τῇ βήρυλλῳ (σμαράγδῳ), τῇ φενάκτῃ κλπ., ὡς ἀργιλικὸν δὲ ἐν τῇ χρυσοβήρυλλῳ. Τὸ Β. ὁμοιάζει πολὺ πρὸς τὸ Ἀργίλιον, ἐξάγεται ὡς ἐκεῖνο, ἔνε λευκὸν ἐλαττόν ἔχει μὴ κρὸν εἶδ. βάρ. (2,1) καὶ δὲν δξειδισοῦται ἐν τῷ ἀέρι. Ἐν μόνον δξειδίων αὐτοῦ ἔνε γινώσκτον ἡ βήρυλλιτις ἡ γλυκεῖα γῆ BeO. Τὰ ἄλλα αὐτοῦ π. χ. τὸ γλυκιδίον (διγλυκιδιοβήρυλλιον BeCl₂) ἔνε ἄχρον, ἔχουσι δὲ λίαν γλυκεῖαν στιφρὰν γεῦσιν. Τὸ Β. ἀνεκαλύφθη ὑπὸ τοῦ Wöhler. [O.A.P.]

Βήρυλλος (Ὀρυκτολ.) καὶ σμαράγδος. Κρυσταλλοῦται κατὰ τὸ βρασιεξάγωνον σύστημα εἰς κρυστάλλους στηλοειδεῖς, συνιστάμενους ἐκ πρισματικῶν πυραμιδῶν καὶ βάσεων. Εὐρίσκειται χειροπληθὴς εἰς συσσωματώματα μισχοπαγῇ. Συγίεται παραλλήλως τῇ βάσει ἐντελῶς, θραύσιν δεικνύει ὁστρασειδῇ ἢ ἀνώμαλον. Σκλ.=7,5... 8, εἶδ. βάρ.=2,677... 2,725. Διὰ τὴν βήρυλλον καὶ 2,710... 2,759 διὰ τὴν σμαράγδον. Ἀχρους καὶ ἐνίοτε διαυγεστάτη συνήθως ἔγχρους, σμαραδόχρους ἢ μηλοπρασίνη, ἀχυρόχρους, κηρόχρους (κιτρίνη) καὶ κυανόχρους ἢ γλαυκὴ, σπινθίως ἐρυθρὰ. Λάμψιν ἔχει ὑελοειδῇ καὶ διαφάνειαν διαφόρων βαθμῶν. Εἶνε διπλοθλαστική. — Χημικῶς συνίσταται ἐξ 67,0 ὀξυπυριτίου, 19,0 ἀργίλου καὶ 14,0 δξειδ. τοῦ βήρυλλίου, ἐν οἷς ὀλίγιστον δξειδίων σιδήρου καὶ ἐνίοτε μικρὰ ποσότης ὕδατος. Τὸ ὠραῖον πράσινον χρῶμα τινὲς ἀποδίδουσιν εἰς ἔγχρη ἐνακπράκου ὕδρογόνου, ἕτεροι δὲ εἰς ὀλίγιστον δξειδίον χρωμίου. Ἡ τῆς νήσου Ἑλλάδος βήρυλλος δὲν ἐμπεριέχει δξειδ. βήρυλλίου ἀλλὰ μόνον ἀργίλιου καὶ ὀλίγιστον γλαυκίου. — Ὑπὸ τῆς φλογὸς τοῦ αὐλοῦ τήκονται δυσκόλως μόνον τὰ ἄκρα τεμαχιδίου εἰς σκωριώδη μάζαν κόβιος τοῦ ὄρυκτοῦ πυραυμένη ἐντὸς δξυψωφ. ἄλλοις ἐγκαταλείπει ἐν αὐτῷ τὸν δξυπυριτοσκελετόν. Ὑπὸ τῶν δξέων δὲν προσβάλλεται. — Σμαράγδον καλοῦσι τὰς παραλλαγὰς, ὧν τὸ χρῶμα πράσινον, βήρυλλον δὲ τὰς ἐπιλοιπούς, ὧν τινες εἶνε πολύτιμοι (γλαυκὴ Β.). Ἀπαντᾷ πολλάχθι, π. χ. ἐν Πευκρίᾳ ἐν τῇ νήσῳ Ἐλλάδα, ἐν Νεῇ Γρανάζῃ κτλ. Αἱ ἐκλεκταὶ παραλλαγὰὶ αὐτῆς θεωροῦνται ὡς λίαν περιζήτητοι λίθοι πολύτιμοι (Aqua-marina=βήρυλλος ἢ θαλασσοχρῶς, ἢ γλαυκὴ). Κρυστάλλοι τοῦ ὄρυκτοῦ τούτου ἔχοντες τελείαν καθαρότητα καὶ χρῶμα ὠραῖον εἶνε σπάνιοι καὶ τιμῶνται ὡς καὶ ὁ ἀδάμας. Ὡς βρια τῆς τιμῆς διὰ τὴν σμαράγδον εἶνε 80—600 φρ. ἀντ' κεράτιον, ἡ τιμὴ τῆς γλαυκῆς βήρυλλου εἶνε 11—12 φρ. ἀντ' κεράτιον, ἥτις 8-μῶς αὐτῶν ἀναλόγως τοῦ μεγέθους τῶν λίθων. [Κ.Μ.]

Βηρυτός. Πόλις τῆς Συρίας, παρὰ τὴν Μεσόγειον καὶ τὰς ἐκδοὰς ἐμῶνυμου θαλάσσης πρὸς τὸ ὅμιον νομόν. Ἀπέχει τῆς Σιδωνος 50 χμ. πρὸς Β. ἔχει βιομηχανίαν, ἐμπόριον μεταξωτῶν καὶ ἄλλων ὑφασμάτων, ἐλαίου, κηρίων, ἐρυθροβάτου κλπ., καὶ 91 000 κατ. περὶπου, δρούσους, Μαριωνίτας, Τούρκους καὶ Ἑλληνας. Εἶναι δὲ ἑδρα μητροπολίτου. Ἡ πόλις αὕτη ἦτο περίφημος ἐν τῇ ἀρχαιότητι διὰ τε τοὺς εἰσους αὐτῆς καὶ τὸ ἀκμαιότατον ἐμπόριον. Ἰδρυθεῖσα ὑπὸ τῶν Φοινίκων, μετὰ πολλὰς περιπετείας, περιήλθεν εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Ῥωμαίων, ὅτε ὁ Αὐγούστος μετωνόμασεν αὐτὴν Colonia Julia Felix. Ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ Ἰδρύθη ἐν αὐτῇ νομικὴ σχολή, ἥτις κατέστη διάσημος. Κατακτηθεῖσα ὑπὸ τῶν Σαρακενῶν, διετήρησε τὴν ἐμπορικὴν αὐτῆς σπουδαιότητα, ἐπίσης καὶ ὑπὸ τοὺς Σταυροφόρους. Οἱ Ἑγέτοί, κατὰ τὸν μεσαιῶνα, ἱδρυσαν ἐν αὐτῇ ἴδιον ἐμπορικὸν σταθμόν, ἐν ὧν κατέστρεψαν ἐπὶ τέλους οἱ Γενουήσιοι. Καταστραφεῖσα ἐπανειλημμένως ὑπὸ τῶν σεισμῶν, ἀνικοδομήθη ἐκ θεμελίων, καὶ κατὰ τὸν 12' αἰῶνα δ' ἐμῆρης τῶν δρούσων Φάκρ-Ἡδ-Δίν κατέστησεν αὐτὴν πρωτεύουσαν τοῦ Κράτους τοῦ. Ἐπὶ τέλους, ὁ κατὰ τοῦ Σουλτάνου ἐπανακαταστήσας Μεχμέτ-Ἀλῆς κατέλαβεν αὐτήν, ἀλλ' ἐξεδιώχθη ἐκεῖθεν ὑπὸ τῶν Αὐστριακῶν καὶ τῶν Ἀγγλῶν, ὧν ναυτικὴ μοῖρα ἑδρομβόλησε τὴν πόλιν, τῷ 1840. Ἡ πόλις αὕτη κεῖται ἐπὶ γήινῳ ἡφαιστῷ. ἔχει κλίμα εὐκαρὲς καὶ ὑγιεινόν, ἀέρα καθαρόν, ὅπερ συντελεῖ εἰς τὴν ἐξασθένησιν τῶν μαισματικῶν νόσων. Τὸ ἀκρωτ. ἔχει πλατ. 33°, 50' Β. καὶ μῆκ. 35°, 20' Α. Γρήν. [Π.Π.]

Βήρωσος ὁ Βαβυλωνίος, γεννηθεὶς ἐν τῇ παρὰ τὸν Εὐφράτην μεγαλοπόλει ἐπὶ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, ἤμικεν ἐπὶ τῶν διαδόγων αὐτοῦ, καὶ ἰδίως ἐπὶ Ἀντιόχου Β', τοῦ Σωτήρος, εἰς ὃν ἀνέθηκε καὶ τὸ σύγγραμμά του. Πλείονας εἰδήσεις περὶ τοῦ βίου αὐτοῦ δὲν ἔχομεν, βεβαίως ὅμως ὑπῆρξεν ἱερεὺς ἐν Βαβυλῶνι καὶ ἴσως ἐπιστάτης τοῦ περιελάττου νοτοῦ τοῦ Εὐφράτου, ἦτο δὲ καὶ κάτοχος παιδείας ἑλληνικῆς, ὡς πάντες οἱ ὀπισσώτεροι τότε ἔξγοντες πανταχοῦ τῆς Ἀνατολῆς φαίνεται δὲ ὅτι διεκρίντο μετὰ τῶν ἑσπερίων καὶ συναδέλφων του διὰ τε τὴν ἀκριβοῦς γνώσιν τῆς πατρίδος ἱστορίας καὶ θρησκείας καὶ διὰ τὴν ἑλληνομάθειάν του, ὅπως καὶ ὁ σύγχρονός του Αἰγύπτιος Μανέθων, διὸ ἐξελέγη ἴσως ὑπὸ Ἀντιόχου, ὡς ὁ Μανέθων ὑπὸ Πτολεμαίου, πρὸς ἐξελληνισμὸν τῆς τῶν Χαλδαίων θρησκευτικῆς διδασκαλίας καὶ ἱστορίας. Τῶν συγγραμμάτων τοῦ Β. ὀλίγα ἀτυχῶς περιήλθον μέγιστοι ἡμῶν ἀποσπάσματα, καὶ τούτων τὰ πλείστα ἐκ δευτέρως χειρὸς ἄλλων συγγραφέων, καὶ ἰδίως τοῦ Ἰωσήφου. Ἀλεξάνδρου τοῦ Πολυέστορος, τοῦ Εὐσεβίου, τοῦ Συγκέλλου καὶ ἄλλων, οὐχ ἦσαν ὅμως μαρ-

σύνοδον μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου καὶ τοῦ πατριάρχου Ἰωσήφ Β' τοῦ ἀπὸ Ἰερέσου. Διεκρίθη δ' ἐν τῇ συνόδῳ διὰ τῆς ῥητορικῆς αὐτοῦ καὶ τῆς παιδείας, καὶ ἀνεθεύχθη ὑπέρμαχος τῆς ἐνώσεως ἁγίας, ἀντιστρατεύμενος πρὸς ἄλλους τῶν Ἑλληγνῶν καὶ μάλιστα πρὸς Μάρκον τὸν Εὐγενικὸν, τὸν ἐπιφανῆ μητροπολίτην Ἰερέσου. Τῆς δὲ συνόδου ἐκείνης ληξάσης ὁπωσδήποτε εἰς τὴν ἀναγνώρισιν κατηναγκασμένης τινὸς ἐνώσεως, δὲν ἐπαυσαν μετὰ τὴν εἰς τὸ βυζαντιανὸν κράτος ἐπάνοδον τῶν μετασχόντων αὐτῆς Ἑλληγνῶν ἐπισκόπων αἱ ἀντιγλήσεις καὶ ἡ κατὰ τῆς ψευδοῦς ἐνέργειας τῶν συντηρητικῶν, ἐν οἷς ἐξηκολούθει πρωταγωνιστῶν ὁ Εὐγενικός. Ἐν μέσῳ δὲ τοῦ τοιούτου ἀγῶνος ἦλθεν εἰς τὸν Β. ἐν Κωνσταντινουπόλει εὐρισκόμενον ἀρχομένου τοῦ 1440 πρόσκλησις τοῦ πάπα Εὐγενίου τοῦ Δ', ὅστις εἶχε διορίσει αὐτὸν καρδινάλιον τελευτώντων τοῦ 1439. Ὁ δὲ Β., ὅστις ἐν πεποιθῆναι καὶ ἀπὸ χρηστοῦ τοῦ συνειδότος προσχώρησεν εἰς τὴν ἐνωσιν, θέλων νὰ παράσχη πρὸς τοὺς ἄλλους ἐκ τῆς μετὰ τῆς Δύσεως συμπράξεως πρακτικὸν κέρδος καὶ ὕλικὴν υποστήριξιν εἰς τὸν κινδυνεύοντα Ἑλληγισμόν, δὲν ὠκνητε νὰ ποδὲσθῃ τὴν πρόσκλησιν τοῦ πάπα, καὶ μετέβη εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἔχων ἐν νῷ νὰ ἐξακολουθήσῃ χρησιμεύων ὡς μεσίτης μεταξὺ τῆς Δύσεως καὶ τῆς Ἀνατολῆς καὶ ἐπωφελοῦμενος ἐκ τῆς νέας αὐτοῦ θέσεως ὅπως ὠρελῇ τὴν Ἑλλάδα, ἣν δὲν ἐπαύσαν ἀγαπῶν, καὶ ἀποτρέπη κατὰ τὸ ἐνὸν ἀπ' αὐτῆς τὸν ἀπὸ τῶν Τούρκων ἐπικείμενον κίνδυνον. Ἀλλ' οἱ χρόνοι ἦσαν δύσκολοι, καὶ ἡ ἐξωμოსία αὐτοῦ δυστήνησε τοὺς Ἑλληγνας, ὥστε καίπερ θεωρῶν ἑαυτὸν ὁ Β. πάντοτε οἰονεῖ τινα ἐξοριστὸν ἐκ τῆς Ἑλλάδος, πρὸς ἣν ἐστρέφετο ἡ διάνοια καὶ ἡ καρδίη του, διὰ τοῦ ὑπὲρ τοῦ λατινικοῦ δόγματος ζήλου του καὶ τῶν ὑπερσιῶν, ἅς παρέσχε εἰς αὐτό, μᾶλλον ὡς ἐξωμότης ὑπὲρ τῶν Λατίνων ἐργασθεὶς συνήθως παρουσιάζεται. Διεκρίθη δ' ἀληθῶς ἐν Ἰταλίᾳ, ὅπου ταχέως ἐξέμαθε ἄριστα τὴν λατινικὴν γλῶσσαν, διὰ τε τῆς ἐξόχου αὐτοῦ παιδείας καὶ τῆς διπλωματικῆς τεχνικῆς. Οὕτω δὲ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πάπα Νικολάου (1455) μικροῦ ζεῖν ἀνῆρχετο καὶ ἐπὶ τὸν παπικὸν θρόνον, ἀν μὴ ἀνέστελλε τὴν ἀνάρρησιν αὐτοῦ ὁ φανατισμὸς τινος τῶν Καρδινάλιων. Ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν ἀποτυχίαν ταύτην δὲν ἐπκυσεν ὁ Β. ἀξιοῦμενος μὲν μεγάλων τιμῶν παρὰ τὴν παπικὴν αὐλῇ, ἥτις καὶ ὡς πρεσβευτὴν ἀπέστειλεν αὐτὸν πρὸς Ἀλφόνσον τὸν βασιλέα τῆς Ἀραγωνίας, εἰς τὴν Βενετίαν, εἰς τὴν Γερμανίαν. Ἰδίως δὲ πυρετώδης ὑπῆρξεν ἡ ἐνέργεια τοῦ καρδινάλιου ἐπὶ τοῦ πάπα Πίου τοῦ Β', ὅτε ἀνέτεθῃ εἰς αὐτὸν ἡ εἰς Βενετίαν καὶ Γερμανίαν πρεσβεία. Ἦτο δὲ ἀντικείμενον αὐτῆς ἡ συνένωσις τῶν ἡγεμόνων τῆς Δύσεως γὰρ ἐκταραχθέντες πρὸς ἀνάκτησιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἥτις ἤδη πρὸ

τινῶν ἐτῶν εἶχε περιέλθει εἰς τὴν κυριαρχίαν τῶν Τούρκων. Καὶ ὅτε διὰ δύο πρεσβεῖαι ἐκείναι ἀπέτυχον, δὲν ἐπαυσεν ἡ παρὰ τῷ Πίῳ Β' ὑπὲρ ἀπελευθερώσεως τῆς δεδουλωμένης Ἑλλάδος ζῶντα αὐτοῦ ἐνέργεια. Οὕτω δὲ τὸ θέρος τοῦ 1464 παρὰ τὴν ψυχρότητα τῶν χριστιανῶν ἡγεμόνων παρενεύσθησαν τὰ τῆς σταυροφορίας, ἥς ἐμελλε νὰ μετασχη καὶ αὐτὸς ὁ παπας μετὰ τοῦ Β. Ἀλλ' ὁ αἰφνιδίως ἐπέλθων τῇ 14 Ἀύγ. θάνατος τοῦ Πίου ἐματάωσεν τὴν ἐπιχειρησιν, εἰ καὶ ὁ Β. ἐπέμενεν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῆς. Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ φιλέλληγος αὐτοῦ φίλου εὕρισκον ὁ Β. περίε αὐτοῦ ἀπανταχῶν ἀδιαφορίαν πρὸς τὸ μεγαλειότατον σχέδιον τῆς ἐπὶ τοὺς Τούρκους σταυροφορίας, ἀποσύρεται ἐπὶ τοῦ διαδόχου τοῦ Πίου, Παύλου τοῦ Β' εἰς τὸ Τούσκλον, οὗ ἦτο ἐπισκοπος. Ἐν δὲ τῇ ἀποχωρήσει αὐτοῦ ἐκείνη, ἣ ἐν Τούσκλῳ διακείμενη ἦ ἐν Κρυπτοφέρρη ἢ ἐν τῷ Κυριναλίῳ τῆς Ρώμης ἀρχεται νέον στάδιον τοῦ ὑπερεξηλοντάτους Β., ὅστις μετὰ τασαύτας ἀπογοητεύσεις βλέπων ἐγκαταλείψμενον ὑπὸ τῆς Δύσεως τὸν ἑλληγισμόν ἐκείνον, ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τοῦ ὅποιου οὐδὲ πρὸ τῆς ἐξωμოსίας εἶχεν ὑποχωρήσει, ἐζήτησε προηγορίαν καὶ νέαν ἀρετηρίαν θράσεως ἐν τῇ μελέτῃ. Τότε λοιπὸν ἐπιδίδεται εἰς τὰς προσφιλεῖς αὐτῷ πλατωνικὰς μελέτας καὶ εἰς τὴν ὑπεράσπισιν τοῦ Πλάτωνος, ἐφριεῖται κύκλου βίου λογίων, ἐπιστατὲς εἰς τὴν ἀντιγραφὴν χειρογράτων καὶ εἰς τὴν ἐκδοσιν κειμένων, γινόμενος αὕτως εἰς τὴν κυριαρχίαν παραγόντων τῆς ἐν Ἰταλίᾳ ἀναγεννήσεως τῶν γραμμάτων. Ἀληθῶς ἐπιφανὴς ὑπῆρξεν ἡ ἐνέργεια αὐτοῦ κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον ὡς προστάτου τῶν γραμμάτων. Περί αὐτοῦ συννοοῦντο οὐ μόνον τῶν Ἰταλῶν οἱ λογιώτατοι, ἀλλὰ καὶ τῶν Ἑλληγνῶν λογίων φυγάδων πολλοί, συντελοῦντες εἰς τὸ μέγα αὐτοῦ ἔργον, προστατευόμενοι ὑπ' αὐτοῦ, πολλάκις ὑπ' αὐτοῦ φιλιζόμενοι. Ὁ Θεόδωρος Γαζης, ὁ Μιχαὴλ Ἀποστόλιος, ὁ Ἀνδρόνικος Κάλλιστος, ὁ Δημήτριος Χαλκοκονδυλῆς, ὁ Βαρθολομαῖος Ἀργυρόπουλος, οὗτος τοῦ Ἰωάννου, ἀπετέλουν παρ' αὐτῷ μετὰ τῶν Ἰταλῶν σοφῶν καὶ φιλομαθῶν οἰονεῖ τινα Ἀκαδημίαν, ἥς ἔργον μὲν ἦτο ἡ διέδοσις τῆς παιδείας καὶ τῶν ἑλληγνικῶν γραμμάτων, ψυχὴ δὲ ὁ Βησσαρίων. Ζῶν δὲ βίον λιτὸν ἐν τῷ ἐπισκοπικῷ του κατὰ τὸ Τούσκλον μαγάρῳ ἢ ἐν Κρυπτοφέρρη, οὐ μόνον βλῆν του τὴν φιλοδοξίαν ἐπέδειξεν ἐν τῇ προστασίᾳ τῶν γραμμάτων, δαπανῶν μεγάλα ποσὰ ὑπὲρ αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ ἀνεδείχθη ἀντιλήπτορ καὶ σωτὴρ καὶ χορηγὸς Ἑλληγνῶν κίχμαλῶτων, οὗς ἀπελότρωσεν ἐκ τοῦ παρὰ τοῖς Τούρκοις ἐξανδραποδισμού, ἀπὸ τῶν Ἑλληγνιδῶν ἃς ὑπάνδρευε καὶ ἐπροίκιζεν, φιλόκαλος διακοσμητὴς τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν βιβλίων μνημείων τῆς περιόχης του. Καὶ ταῦτα πάντα ἐπράττειν ὁ πρῶτος ἐκείνος τῶν καρδι-

ίων τῆς ῥωμαϊκῆς αὐλῆς καθ' ὃν χρόνον
ἦς ὁ πάπας Παῦλος καὶ οἱ περὶ αὐτὸν καρ-
διοὶ ἐστρωφῶν μὲν ἐν σπατάλῃ καὶ ἀμερι-
κρινῇ, κατεδίωκον δὲ πολλὰκις τοὺς ὑπὸ
Βησσαρίωνος προστατευομένους. Ἐκρίθη δ'
Βησσαρίωνος προστατευομένου, Ἰωάννου τῆς
ἐκ τοῦ Β' εἶνε ἡ προστασία τῶν ὑπ' αὐ-
τοῦ εἰς τὴν Ῥώμην κληθέντων τελευταίων γό-
νι τοῦ οἴκου τῶν Παλαιολόγων, τῶν τέκνων
ἐν Ἀγκῶνι τῆς Ἰταλίας τῷ 1465 θανόν-
τι. Τὸν πατέρα αὐτοῦ τῆς Παλαιολόγου
τελευταίου δεσπότης τῆς Πελοποννήσου
ἦν τοῦ Παλαιολόγου. Ἰδὲ περὶ τούτου τὴν
ἐν τῶν παιδῶν τῶν ὁφθαλμῶν συγκινητι-
νὴ ἐπιστολὴν τοῦ Βησσαρίωνος, ἣν διέσωσεν
ἐκ τῆς ὁλοκαύσεως ὁ Φραντζής ὁ Φραν-
τζής (ἐκδ. Βιέννης σ. 116-23). Εἶνε δ' ἡ ἐπιστολὴ
τῆς τῶν μόνων ἐν τῇ λαλομένη γλώσσῃ σω-
θέντων ἐργῶν τοῦ Β', ὅστις συνειλίξει νὰ γράφῃ
ἐν ἀρχαίᾳ ἑλληνικῇ.

Μετὰ δὲ τὸν θάνατον Παύλου τοῦ Β' καὶ πάλιν
κρού ἐδέχθη νὰ ἐκλεχθῇ πάπας ὑπὸ τῶν καρ-
διοῶν. Ἀποτυχὼν δὲ πολλὰς προσπάθειας
ἐπέβαλε παρὰ τῶν ἀντ' αὐτοῦ ἐκλεχθέντων πάπας
ἐπὶ τῷ Δ', ἄλλοτε προστατευομένου τοῦ πρὸς ἐπι-
κρίσιν τῆς ἐπὶ τοὺς Τούρκους σταυροφορίας.
Ὁδωρήσας δὲ, ὅτι μεγάλως ἐμελλε νὰ συντελεσθῇ
τοῦτο ἡ ἀναθεθεῖσα αὐτῷ πρεσβεία εἰς Πα-
ρίσιον πρὸς Λουδοβίκον τὸν ΙΑ' (1472). Ἀλλ'
ἐν τῷ βασιλικῷ οἴκῳ τῆς Γαλλίας διχόνοια
καὶ ἡ δυσχέρεια τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμά-
των ἠνάγκασαν τὸν Β. νὰ ἐπιστρέψῃ ἔκτακτος
ἐν τὴν Ἰταλίαν. Ἐν τῇ δὲ καταλυτῇ ἐπέ-
στρεψεν εἰς τὴν Ῥώμην, ἀπέθανε καθ' ὅδον ἐν
Ῥαβέννῃ τὴν 18 Νοεμβρίου 1472 ἐν ἡλικίᾳ
τῶν περὶ τὰ ἑξήκοντα. Τὸ δὲ σῶμα αὐτοῦ
ἐταφίσθη εἰς τὴν Ῥώμην καὶ μετὰ κηδείαν
ἐγκαταπερθεῖ κατετίθη μαχαρὴν τῆς Ῥώμης
ἐν αὐτῇ τῇ κατὰ τὸ Τούσκλον ἐκκλησίᾳ τῆς
ἁγίας Εὐγενίας, ἣν ὥν εἶχεν ἐπιφανῶς
ἀκοσμήσει. Κοινὸν δὲ ὑπῆρξε τὸ πέν-
θος Ἑλλήνων καὶ Λατίνων ἐπὶ τῷ θανάτῳ
αὐτοῦ, ὅν δ' Ἀναρέντος Βάλλας ἀνέμα-
χον, εἰς τὴν γλιτωσικὴν αὐτοῦ θειότητα περὶ
τὴν ἑλληνικὴν καὶ τὴν λατινικὴν ἀπο-
κρίσιν, τὸν ἑλληνικώτατον τῶν Λατίνων καὶ
ἐν λατινικώτατον τῶν Ἑλλήνων, τοῦ δ' ὅσον
καὶ εἰς τὸν βίον τοῦ Β. δυνάμεθα νὰ ἐφ-
ερῶμεν. Δικαίως δ' ἀπεράνην ὁ τὸν ἐπι-
κρίων αὐτοῦ ἐκφωνήσας Λατίνος ἐπίσκοπος
ἱεροῦ Νικέλαος ὁ Καπρανίσιος, ὅτι οὐδεὶς
τοῦ ἀνώτερος τοῦ Β. κατὰ τὴν ἀρετὴν, οὐδέ
ἐξ ὧν αὐτοῦ καὶ νὰ ἐξισωθῇ πρὸς αὐτόν. Καί
αὐτοῦ μὲν ὑπῆρξεν ὁ πολυκύματος βίος τοῦ
ἐπιφανοῦς Τραπεζούντιου, ἀλλὰ καὶ μετὰ θά-
νατον δὲν ἐξέλειπεν ἡ ἐπίδρασις αὐτοῦ. Διότι ἡ
ἐν αὐτοῦ ἐν ζῶντος εἰς τὴν Μαρκιανὴν βιβλιο-
θήκην τῆς Βενετίας δημοσιεύσει πολυτίμητος αὐ-
τοῦ συλλογὴ χειρογράτων ὑπῆρξε μία τῶν κυ-
ριωτάτων πηγῶν, ἐξ ὧν ἐπηγάσαν αἱ σπου-
δαίταται τῶν ἐκδόσεων Ἑλλήνων συγγρα-

φῶν τοῦ ἐπιφανοῦς τῆς Βενετίας ἐκδότου Ἀλ-
δου Μανουκίου αἵτινες ἀπετέλεσαν ἀξιολογώ-
τατην ἀρετηριαν τῆς διαδόσεως τῶν Ἑλληνι-
κῶν γραμμάτων ἐν τῇ Δύσει. Μετὰ ὑπῆρξε τὸ
πλῆθος τῶν συγγραμμάτων τοῦ Β., ὧν πρόχειρον
κατάλογον ἰδ. παρὰ Σάθα Νεοελλ. Φιλολο-
γία σ. 34—35. Πρὸς περὶ τοῦ βίου τοῦ Β.
εἰδικὴν μοναγραφίαν τοῦ Henri Vassil
Le cardinal Bessarion. Ἐν Παρίσι τοῖς 1873.
Σημειωτέον, ὅτι τὸ ὄνομα τοῦ Β. δὲν φαίνε-
ται παραγόμενον ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ Βησσα
τοῦ σημαίνοντος τὴν κοιλίαν, ἀλλ' ἐκ τοῦ κο-
πτικοῦ καὶ αἰγυπτιακοῦ ὀνόματος Βησσα, ὅτε
ἐπρεπε νὰ γραφῇ δι' ἐνός σ. [Λ.]

Βήσσην. Κώμη τῆς ὑποδιοικήσεως Κα-
στορίας τῆς Μακεδονίας, οἰκουμένη ὑπὸ 800
περίπου βουλγαροφώνων χριστιανῶν. [Ε.]

Βήσσης. Σατράπης τῆς Βακτριανῆς ἐπὶ
Δαρείου τοῦ Κοδομάνου. Μετὰ τὴν ἐν Γαυ-
γαμήλοις ἡττᾶν τοῦ μεγάλου βασιλέως διε-
νοήθη νὰ καταλάβῃ αὐτὸς τὴν ἀρχὴν, ἀφρο-
νιζόμενος ἐκ τῆς Βακτριανῆς, ὅπου καὶ ἀνα-
κήρυξεν αὐτὸν βασιλεῖα ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἀρτα-
ξέρξου (τοῦ Δ'), ἀπ' οὗ ἐν τῷ μεταξῷ, διωκό-
μενος ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου, εἶχε φονεύσῃ τὸν
Δαρείον. Ἀναγκασθεὶς δ' ὑπὸ τῶν Μακεδόνων
νικάντων νὰ φύγῃ εἰς τὴν Τογδιανήν, συνε-
λήφθη ὑπὸ τοῦ Πτολεμαίου, καὶ παρεδόθη εἰς
τὸν Ἀλεξάνδρον, οὗτος δὲ μαστιγώσας ἀπέ-
πεμψεν εἰς Χαρίζακτα τῆς Βακτριανῆς, ὅπου
ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ Ἀλεξάνδρου ἀπεκτόνησαν τὰ
ὅσα αὐτοῦ καὶ ἡ ῥίσις. Μετὰ δὲ ταῦτα ἀπεστάλη
ἡρωτηριασμένος εἰς Ἐκβάτανα, καὶ ἐκεῖ ἔθα-
νατώθη ἐν μέσῳ τῶν Μήδων καὶ τῶν Περσῶν
ὡς πρόδοτος καὶ φονεὺς τοῦ βασιλέως τοῦ τῷ
329 π. Χ. [Λ.]

Βησσουζάνη. Κομόπολις τῆς διοική-
σεως Δράμας τῆς Μακεδονίας, οἰκουμένη ὑπὸ
1300 περίπου, ἐξ ὧν τὸ ἐν τρίτον μουσουλμάνοι,
οἱ δὲ λοιποὶ βουλγαροφώνοι χριστιανοί. [Ε.]

Βήτελ. Βλ. Ἀκακία, Βέτελ.

Βηχίον τὰ σιτόφυγον (Β ο τ.).
Tussilago farfara L. Φυτόν ποδῶδες τῆς
οἰκίας, τῶν συνθέτων Κορυμβοφόρων, κοι-
νότητον ἐν παραποταμίσις καὶ ἀργιλιώδεσι τό-
ποις καθ' ὅσον ἀπασαν τὴν Εὐρώπην καὶ τὴν εὐ-
κρατον Ἀσίαν, τὸ Β. τοῦ Διοσκορίδου, σήμερον
δὲ κοινῶς Β. καὶ Χ α μ ὁ λ ε υ κ α. Φύλλα
εἶναι καρδιοσχημα γωνιώδη πρὸς τὰ κάτω
λευκά, ἀνθη ὡχρὰ ἅμα τῷ ἐκρὶ πρὸ τῶν φύλ-
λων ἀναφυόμενα. Ἐνέχει δὲ πολλὰ τὰ πικρά
καὶ βλενωδῆ στοιχεῖα. [Θ.Χ.]

Βηχίου φύλλα (Φ α ρ μ α κ ὁ λ.) Folia
Tassilaginis Farfarae. Ἀντιβηχικά,
πρῶτον. Ἄλλοτε ἐφέροντο διὰ πολλῆς τι-
μῆς ἐν τῇ θεραπευτικῇ καὶ ἀνεγράφοντο κατὰ
τῆς πρῆσεως. Σήμερον ἐγκατελείφθησαν τέλειον
σχεδόν. [Β.Π.]

Βία ἡ φόβος (vis, metus) κατὰ τὸ ἀστικὸν δίκαιον καλεῖται κυρίως ἡ αἰτία ἢ δι' ἀπειλῆς ἄλλου παραγαγούσα παρά τινι βούλησιν, ἣν οὗτος ἄνευ τῆς ἀπειλῆς ταύτης δὲν ἠθέλεε σχηματίσει. Ὑπὸ εὐρυτέραν δὲ σημασίαν περιλαμβάνει καὶ τὴν περίπτωσιν τῆς δεσμεύσεως τῶν σωματικῶν δυνάμεων χάριν τῆς ἐνεργείας πράξεώς τινος (π. χ. λαμβάνει τις τὴν χεῖρα ἄλλου καὶ ἕκτος αὐτοῦ ἀναγκάζει αὐτὴν εἰς τὴν ὑπογραφὴν ἐγγράφου), ἀλλὰ τότε μηδὲν ἀποτελοῦσα ἐλαττωματικῆς βουλήσεως, οὔτε νὰ παραγάγῃ ἀποτέλεσμα τι δυνατόν, οὔτε νὰ προκαλέσῃ τὴν ἀρωγὴν τοῦ δικαίου κατὰ τοιοῦτον ἀποτελέσματος, οἷοι ὁ ὑπὸ τὸ κράτος αὐτῆς πράττων ἐνεργεῖ ὅλως μηχανικῶς, ἐπομένως οὐχὶ τῇ βούλῃ αὐτοῦ καὶ οὐδεὶς λόγος περὶ νόμου καὶ πρᾶξις ἐν αὐτῇ. Διὰ τοῦτο δ' ἐν τῇ δικαίᾳ ἐξετάζεται τὸ πρῶτον εἶδος τῆς Β., καλουμένης ψυχολογικῆς (vis compulsiva κατὰ τὰς νεωτ.), ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ δεύτερον τῆς καλουμένης σωματικῆς (vis absoluta κατὰ τὰς νεωτ.). Οἱ Ῥωμαῖοι ἀνεκέρουν τὴν βίαν (φόβον) καταρτισθεῖσαν δικαιοπραγίαν ἰσχυράν, σκεπτόμενοι ὅτι ὁ βιασθεὶς ἐσχημάτισεν ὅπως θῆποτε βούλησιν (iamen coactus, voluit, Νόμ. 21 § 5 Πανδ. 4, 2), οὐχ ἥτιον ἐπίσης ἔκριναν, ὅτι, ἐπειδὴ οὐδεὶς δικαιούται νὰ θέσῃ τὸν ἄλλον εἰς τὸ δίλημμα ἢ νὰ ὑποστῇ τὸ ἀπειλούμενον κακὸν ἢ νὰ σχηματίσῃ βούλησιν οἷαν ὁ βιάζων θέλει, ὁ βιασθεὶς ἐστὶν ἄξιος προστασίας, ἐξαρτημένης ἐκ τῆς θελήσεώς του καὶ πρὸς τοῦτο ἐχορήγησαν αὐτῷ δύο ἐνδίκια μέσα πρὸς ἀνατροπὴν τοιαύτης δικαιοπραγίας, ἐπιθετικόν, τὴν actio quod metus causa (ἀγώγιον τῆς Β. ἢ τοῦ φόβου) καὶ ἀμυντικόν, τὴν exceptio quod metus causa (ἐνστάσις ἐν τῇ Β. ἢ τοῦ φόβου) καὶ διὰ τοῦ μόνου κατὰ τοῦ μεταθρόνου τὴν Β., ἀλλὰ καὶ κατὰ παντὸς τρίτου ἐξ αὐτῆς ὠρελθέντος, διὸ τὰ ἐνδίκια ταῦτα μέσα λαμβάνουσι τὸν χαρακτήρα in rem scripta. Ἐξαιρετικῶς δ' ἡ βία καταρτισθεῖσα δικαιοπραγία ἐστὶν ἀκαρὸς ἐπὶ τῆς (σήμερον ἀργουσης) ἀπελευθερώσεως δούλου καὶ ἐπὶ ὑποσχέσεως προικῶς. Πρὸς τοῦτοις δὲ χορηγεῖται τῇ βιασθέντι καὶ ἀποκατάστασις εἰς ἀκέραιον. Ἀλλ' ἵνα ἡ Β. τέξῃ τὰ ἐνδίκια ταῦτα μέσα δέον νὰ περιεχῇ ἀδικίαν (ἄνευ δικαιομάτου) ἀπειλὴν κακοῦ σπουδαίου, ἐπικειμένου καὶ ἀναποφύκτου, διότι ἄλλως καὶ ἂν ᾖ ἄδικος, τὸ πολὺ δύναται νὰ χορηγηθῇ βοήθεια κατ' ἄλλας ἀρχάς (π. χ. τῆς conductio ob turpem causam) καὶ διὰ μόνον κατὰ τοῦ βιάσαντος, οὐχὶ δὲ καὶ κατὰ παντὸς τρίτου. Ἀλλὰ καὶ ἡ βοήθεια αὕτη δὲν εἶναι γενικῶς παραδεδεγμένη. [Δ.]

Βιανγκαβίλλα (Biancavilla). Πόλις τῆς Σικελίας ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Κατάνης, παρὰ

τὰς ὑπηρεσίας τῆς Αἴτης. Ἐκτίσθη ὑπὸ Ἀλβανῶν ἀποικίων ἐπὶ τῶν εἰρησίων τῆς ἀρχαίας Αἴτης. ἔχει καλοὺς ἀμπελώνας καὶ ὁ δῆμος κατ. 13 319 (1881). [Π.Π.]

Βιάζων εἶδος λύσεως (Ῥητορ.). Ἡ ἀναίρεσις τῶν ἐπιχειρημάτων τοῦ ἀντιπάλου καλεῖται ἐν τῇ ῥητορικῇ λύσις. Τοῦτο γίνεται ἢτοι ἀμεσῶς, ὅ ἐστι δι' ἀπλῆς ἀρνήσεως, ὅτι τα λεγόμενα εἶναι ἀληθῆ, ὅπερ λέγεται «λύσις κατ' ἐνστάσιν», «κατ' ἀνατροπὴν» ἢ ἐμμέσως, ὅπερ καλεῖται «λύσις κατὰ μέθεσιν». Παραδείγματα τῆς κατ' ἀνατροπὴν ἢ ἐνστάσιν λύσεως ἔχομεν τὸ τοῦ Λυσ. 1, 37 κέ. καὶ τὰ τοῦ Κίερ. (pro Cael. 21 κέ. καὶ pro Mur. 6, 13). Ἀλλ' ἰσχυροτέρα καθίσταται ἡ κατ' ἀνατροπὴν λύσις, ὅταν ἀποδειχθῇ ὅτι οὐ μόνον οἱ ἰσχυρισμοὶ τοῦ ἀντιπάλου εἰναι ψευδεῖς, ἀλλ' ὅτι ἀκριβῶς τὸ ἐναντίον ἀληθεύει τοῦτο καλεῖται «ἀνατροπὴ μετ' ὑπερβολῆς» ἢ «βίαιον εἶδος λύσεως» πρὸς Δημοσθ. περὶ παραπρεσβ. 78, 79. [Π.Π.]

Βιάζων δίκη (Ἀρχαιολ.). Κατὰ τὴν γενικὴν ἔκφρασιν τοῦ Ἀρποκρατίωνος ἡ ἰδιωτικὴ αὐτῇ ἀγωγὴ ἡγήρετο κατὰ τὸν βίαν πραττόντων διούων. Κατὰ τὸ ἀστικὸν δίκαιον ἐλάμβανε χώραν αὕτη εἰς τὰς ἐξῆς περιπτώσεις (βίαιος, Α'). Ἐπὶ βιάζων ἀρπαγῆς πράγματος κινήτο κατὰ τὴν κοινῶς παραδεδεγμένην γνώμην. Στοιχεῖον τοῦ ἀδικήματος ἡ βία (Δημοσθ. κατὰ Μειδ. 528). Ἡ Β. δίκη, παρεμφερὴς οὗτα πρὸς τὴν actio vi bonorum rapionum τοῦ Ῥωμ. δικαίου, ὑπήγετο εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῶν τεσσαράκοντα κατὰ δῆμον δικαστῶν. Ὁ ἡττώμενος κατεδικάζετο εἰς τὸ διπλάσιον τῆς ζημίας, ἥς ἐγένετο πρόξενος. Β') Ἐπὶ βιάζον, ἀνεξερτήτως τοῦ φύλου καὶ οὐχὶ μόνον ἐπὶ φθορᾷ παρθένων. Ἡ καταγινώσκουμένη ποινὴ ἦτο συνήθως χιλιοδράχμου πρόστιμον, ὡς προκύπτει ἐκ τῶν κειμένων, ἅτινα ὁ Meursius ἐν τῇ Ἀττικῇ Θέμειδι (1, 7) ἀναφέρει· εὐν δὲ ὁ βιάζων ἐγένετο ἐν πανηγύρει, τὸ πρόστιμον ἐπεβάλλετο δεκαπλοῦν. Δὲν φαίνεται δὲ πιθανὸν ὅτι ὑπῆρχε νόμος καθ' ὃν ὁ βιάζων κέρην κατεδικάζετο εἰς θάνατον, ἂν δὲν προετίμα νὰ συζευχθῇ μετ' αὐτῆς. [Αχ. Αγ.]

Βιανυστόκ (Bialystok). Πόλις τῆς Ῥωσίας, πρωτ. δημοῦμου ἐπαρχίας ἐν τῷ κυβερνεῖν τοῦ Γρόδνο. Κεῖται παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Πάλου, ἔχει δὲ 39 926 κατοικοῦς (1883). Ἡ ἐπαρχία αὕτη προσηρτήθη εἰς τὴν Ῥωσίαν τῷ 1807. [Π.Π.]

Βιάννα ἢ Βιάννος ἢ Βιέννος. Ἀρχαία πόλις τῆς Κρήτης, παρὰ τὴν Ἰεράπυτταν, κατὰ τὴν Πάγκραν δροπέδιον ὑπὸ τὴν Δίκτην, ἀπέχουσα διωρον περίπου τῆς Β. παραλίας τῆς νήσου. Σώζονται ἐρείπια τινὰ αὐτῆς (λείψανα τειχῶν, δεξαμεναί, τάφοι) πλησίον χωρίου διατηρήσαντος τὸ παλαιὸν ὄνομα (Βιάννος).

Βλ. καὶ Π. Λάμπρου. 'Ανέκδοτα νομίσματα τῆς Βιέννου, ἐν Παρισίῳ τ. Γ' σ. 156 κέ. [Π.]

Βιάννος 'Απάνω καὶ Κάτω. Χωρία τοῦ ἑμῶν τοῦ δήμου τῆς ἑμῶν. ἐπαρχ. τῆς Κρήτης. 'Ο 'Απάνω Β. ἔδρα τοῦ δήμου ἔχει (τῷ 1881) 1253 κατ. (ὦν 335 μουσουλμάνοι), ὁ δὲ Κάτω Β. 307 (143 μουσουλμάνοι). — 'Ο δήμος Βιάννου ἀποτελούμενος ἐκ τῶν χωρίων τούτων καὶ ἑτέρων δύο ἔχει 2163 κατ., ὧν 788 μουσουλμάνοι. 'Η δ' ἐμῶν τοῦ ἐπαρχίας, ὑπαγόμενη εἰς τὴν διοίκησιν Λασιθίου, ἔχει 3 δήμους (Βιάννου, 'Αγ. Βασίλειον, Μουρνιῶν) καὶ 6773 κατ., ἐξ ὧν μουσουλμάνοι εἶναι μόνον 786, οἱ ἐν τῷ ἑμῶν τοῦ δήμου. [Π.]

Βιάνωρ. Μιθῶνός ποιητῆς 21 ἐπιγραμμάτων τῆς ἑλληνικῆς ἀνθολογίας, ζήσας ἐν ἀργῇ τοῦ Α' αἰῶνος μ.Χ. [Π.]

Βιαράδικα. Χωρίον τοῦ δήμου Κυθήρων, ἀπέχον 2 1/2 ὥρ. ἀπὸ τῆς πρωτεύουσος τῆς νήσου καὶ τοῦ δήμου. Κάτ., 293.

Βιαρέγγιο (Viareggio). Πόλις τῆς Ἱταλικῆς ἐπαρχίας Λούκκας, παρὰ τὴν Μεσσηνίαν. ἔχει ἀκμαῖον ἀντικείμενον, λιμένα, φάρον, καὶ 14 164 κατ. (1881). [Π.Π.]

Βιάρον (Β ο τ.) Biarum. Γένος 'Αρωδίων. Πλ. Διάρων. [Θ.Χ.]

Βιαρρίτζ (Biarritz). Πόλις τῆς Γαλλίας, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Βαυδόννης τῶν Κάτω Πυρηναίων, παρὰ τὸν κόλπον τῆς Γασκονίας. ἔχει κλίμα ὑγιεινόν, ἀκμαῖον ἐμπόριον, περὶ ἑρῶν σπήλαια, καὶ 7201 κατ. (1886). 'Ο δήμος κατ. 8414. [Π.Π.]

Βίας. Πύλιος ἥρως, υἱὸς τοῦ 'Αμυθάνου, ἀδελφὸς τοῦ Μελάμποδος, λαδὼν γυναῖκα τὴν Πηνελόπεια, ἀφ' οὗ ἔδωκε τῷ πατρὶ αὐτῆς Νηλεΐ τὰ ἔξνα, ἄννα ἐπὶ τῇ θυγατρὶ ἔζηται, ἦτοι τὰς βοῦς τοῦ ἐν Θεσσαλίᾳ Ἰγρίλου. κομισθεῖσας αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Μελάμποδος. 'Εκδιωχθεὶς δὲ τῆς Πύλου ὑπὸ τοῦ Νηλεως ἦλθεν εἰς 'Αργεῖον, ἐποῦ ἔλαβε τὸ τρίτον τῆς 'Αργείας χώρας, εἰς ἀμοιβὴν τῆς ὑπὸ τοῦ Μελάμποδος θεωραπείας τῶν 'Αργείων γυναικῶν. 'Εκταύεισται δὲ τοῦ 'Αργεῖος ἀπὸ τοῦ Β. πέντε ἄνδρες ἐπὶ γενεάς τέσσαρας. [Π.]

Βίας. Εἷς τῶν ἐπὶ τῆς 'Ελλάδος σοφῶν, ἐκ Πιρήνης τῆς Ἰωνίας, υἱὸς τοῦ Τευτάμου, ἀκμάσας ἐπὶ 'Αλυάττειν καὶ Κροίσου περὶ τὰ 570 π. Χ. Σάτωρος δὲ περιπατητικὸς τῶν σοφῶν βιογράφος ὠνόμασεν αὐτὸν «προκεκριμένον τῶν ἐπτά», οἱ δὲ 'Αθηναῖοι, ὅτι οἱ ἄλλοις εὗρον τὸν θρυλούμενον χαλκοῦν τρίποδα φέροντα ἐπιγραφήν «τῷ σοφῷ» τὸν ἐπιμψαν εἰς τὸν Β., αὐτὸν κρίναντες ὡς τὸν κατ' ἐξοχὴν τῶν χρόνων ἐκείνων σοφόν. 'Ο Β. παρὰ τοῖς ἀρχαίοις φημιζέται ὡς φιλόπολις, προσιμωδὸς δὲ κατέστη ἡ δικανικὴ δεινότης καὶ πρὸ πάντων τὸ φιλοδίκαιον αὐτοῦ κατὰ τὰς κοίσεις. 'Εφθασεν εἰς βαθυτάτον γῆρας καὶ ἀπέθανεν

ἀληθῶς τὸν θάνατον τοῦ δικαίου, κατὰ τὴν παρὰ Διογένην τῷ Λαερτίῳ διήγησιν. Τὰ πλείονα τῶν εἰς τὸν Β. ἀποδιδόμενων γυναικῶν ἀποφθεγμάτων εὐρηγὰν παρὰ Διογ. τῷ Λαερτίῳ (Δ', 5). 'Εγγράφη δὲ ὁ Β. καὶ ποιήματα περὶ Ἰωνίας τινὰ μαλίστ' ἀνὰ τρόπον εὐδαίμονος εἰς δισχιλίους στίχους. [Γ. Μ. Β.]

Βιάς. Ποτάμιον τῆς Μεσσηνίας, νῦν Βελίκα (βλ. λ.).

Βιάσμα (πλοῖον). Τὸ Β. ἱστοφόρου πλοῖον συνίσταται εἰς τὴν ἐκπέτασιν πλειόνων ἱστῶν τῶν ὑπὸ τῆς δυνάμεως τοῦ ἀνέμου ἐπιτροπομένων. [Π.Κ.]

Βιάσμα (Wjasma). Πρωτ. νομοῦ ἐν τῷ βωστικῷ κυβερνήτῳ τῆς Σιολένσκις, πρὸς τὰς ὄχθας τοῦ Βιάσμα καὶ τοῦ Βέβρα. ἔχει 25 ναύς, 2 μοναστήρια, 1 νομαρχικὸν καὶ 2 ἐνοριακὰ σχολεῖα, 22 ἐργοστάσια, ἐμπόριον σιτηρῶν, καννάβειας, λίνου καὶ στεάτων, καὶ 12 992 κατ. (1880). [Π.Π.]

Βιασμός (Π ο ι ν. Δ ι κ.). 'Η διὰ βίας πρὸς ἀσέλγειαν ἐξαννάγκασις θήλειος ἢ ἄρρενος. 'Αρχικῶς ἡ ἐννοία τοῦ ἐγκλήματος περιωριζέτο μόνον ἐπὶ γυναικῶν καὶ μάλιστα ἡθῶν ἀνεπιλήπτων, οἱ νεώτεροι δὲ μὴ νόμοι, ἐν οἷς καὶ ὁ ἡμέτερος ἐπεξέτειναν τοῦτο ἐπὶ πάσης γυναικῆς, εὐαθῆς τε τάξεως, καθὼς καὶ ἐπὶ ἀρρένων. Φυσικὸς αὐτοῦργος τοῦ Β. ὑπετίθετο ὅτι μόνον ὁ ἀνὴρ ἤβουνατο νὰ εἶνε καὶ πολλοὶ συγγραφεῖς ὑπεστήριζον τοῦτο· ἡ πείρα δὲ μὴ ἀπέδειξεν τὸ δυνατόν τῆς ἐντελέσεως βιασμοῦ καὶ παρὰ γυναικῆς εἰς ἄνδρα, τοῦθ' ὅπερ δὲν ἀπόδειξαι καὶ εἰς τὸν ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου ποιν. νόμου διδόμενον γενικὸν ὅρισμὸν τοῦ ἐν λόγῳ ἀδικήματος ('Αρχεῖον ποιν. δικαίου σ. 492. — Goldamer Materialien II σ. 296). Τὸ σχετικὸν περὶ β. 273 ἔρρηκεν τὸ ἑλληνικὸν ποιν. νόμον ἔχει ὡς ἐξῆς: «Ὅστις ἀναγκάζει εἰς ἀσέλγειαν θῆλυ ἢ ἄρρεν, μεταχειριζόμενος σωματικὴν βίαν ἢ ἀπειλὰς, ἡνωμένας μὲ ἐπιχείμενον κίνδυνον σώματος ἢ ζωῆς, ἢ καταστάσει τινὰ ἀνίκανον ἀμύνης φέρων δολίως εἰς ἀπονάρκωσιν τὰς αἰσθησεις του, καὶ οὕτως ἔχοντα καταχρᾶται αὐτὸν πρὸς ἀσέλγειαν τιμωρεῖται ἐνεκα βιασμοῦ». ἔπεται δ' ἀναγραφὴ τῶν ποινῶν κατὰ τὰς διαφορὰς τοῦ β. περιπτώσεις, οὐσῶν τριττῶν, ἥτοι δεσμὸν διὰ βίου, προσκλήριον δεσμὸν καὶ ἐλευθερίαν. 'Η ἐμνηνία τοῦ ἄρρενος δὲν παρουσιάζει δυσχερεῖαν τινα. Τὸ μόνον ζήτημα ὅπερ γεννᾶται εἶνε πότε τὸ ἀδικήμα τοῦ β. θεωρεῖται τετελεσμένον καὶ πότε δεόν νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀπλή ἀπόπειρα. Κατὰ τοὺς πλείστους συγγραφεῖς τὸ ἀδικήμα θεωρεῖται τετελεσμένον, ἂν ὁ δράστης ἐξατέλειε τὰς πράξεις ἐκεῖνας, δι' ὧν ἐσκόπει νὰ κορῆσῃ τὰς ἀσελγείας αὐτοῦ βρέξεις, ἐκτελουμένης ἐννοεῖται τῆς πρὸς συνουσίαν ἀπαιτουμένης προεργασίας τῶν γεννητικῶν μορίων. εἶνε δὲ δολίως ἀδιάφορον, ἂν καὶ πράγματι ἐξεπλήρωσε τὴν

ἐπιθυμίαν αὐτοῦ. Κατὰ δὲ τὸν Γερμανικὸν ποιν. νόμον τιμωρεῖται ἐπὶ βίαισιν οὐ μόνον ὁ προκαλὼν δολίως τὴν ἀποναιώσιν τῶν αἰσθησέων τοῦ προσώπου ὥπως καταστήσῃ αὐτὸ ἀνίκανον ὡς ἀνυπόληπτον κατὰ τὴν κοινὴν τάξιν τοῦ βίου, ἀλλὰ καὶ ὁ ἀσελγῶν ἐπὶ γυναικὶς, περιέχουσας τυχαίως ἢ καὶ ἀφ' ἐαυτοῦ εἰς ἀναισθησίαν. [Δ.Β.]

Βιάτκα (Wjatka). Κυβερνεῖον τῆς Εὐρ. Ρωσσίας, ἔχον ἐμβαδὸν 153,658 τ.χμ. καὶ 2936780 κατ. (1886). Διαιρεῖται εἰς 11 νομοὺς καὶ ἀνήκειν ἄλλοτε εἰς τὸ Χανάτον τοῦ Καζάν. Χώρα κατὰ τὸ πλεῖστον ὄρεινῃ, τελευτωδῇ καὶ ἀργιλώδῃ, ἀλλὰ παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Καμα λίαν εὐφορῶς. Τὰ μεγάλα αὐτῆς τέλματα καλύπτονται ὑπὸ δρυμῶν καὶ τὰ βάσι, ὅτινα καλύπτουσι τὰ τρία τέταρτα τῆς χώρας, εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον κτήματα τοῦ στέμματος. Ἡ κτηνοτροφία, καὶ ἰδίως ἡ προβατοτροφία, ἐν τῇ κυβερνεῖν τούτῳ εἶναι λίαν ἀνεπτυγμένη, ἡ δὲ ἀλιεία καὶ ἡ μελισσοτροφία λίαν προσοδοφόροι. Ἡ βιομηχανία συνίσταται κυρίως εἰς σιδηρουργίαν, χαλκουργίαν, θαλουργίαν κτλ. Τὰ δὲ εἶδη τοῦ ἐξαγωγικοῦ ἐμπορίου, εἶναι σιτηρά, στέατα, μέλι κτλ. [Π.Π.]

Βιάτκα (Wjatka). Πρωτ. τοῦ ἔμ. ρωσικοῦ κυβερνεῖου, κτισθεῖσα τῷ 1181 ὑπὸ τῶν Νεβγοροδιῶν καὶ τὸ πάλαι Κ λ υ ν δ ε καλουμένη. Κεῖται παρὰ τὰς ὄχθας τῶν ποταμῶν Βιάτκα καὶ Κλυνόβιτσα. Ἐχει ὥραιαν μητρόπολιν, ἐκπαιδευτήρια, φρενοκομείον, 16 ἐργοστάσια, ἰδίως ἀργυροχοεῖα καὶ χαλκουργεῖα, καὶ 24258 κατ. (1884). [Π.Π.]

Βιάφρα (Biafra). Βασιλεῖον τῆς Δ. Ἀφρικής, κατὰ τὰς ἀκτὰς τῆς Ν. Σενεγαμβίας μεταξὺ τοῦ Ρίο-Γράνδε καὶ τοῦ Γέβα. Ἐν τῷ ὄρει τῷ Β. κεῖται ἡ ὁροσεικὴ γραμμὴ τῶν γερμανικῶν καὶ γαλλικῶν κτήσεις (πλ. 2^ο 20' Β.) ἐκτεινόμενη ἀπὸ τῆς ἀκτῆς ἄχρι τοῦ 14^ο 60' Δ. Μ. Γρήν. πρὸς τὸ ἐσωτερικόν. [Π.Π.]

Βιθαράι (Viharais). Χώρα τῆς Ν. Γαλλίας, ἐν τῇ νομῇ τῆς Ἀρδένης καὶ δεξιόθεν τοῦ Κάτω Ροδανού. Ἡ Pagus Vivariensis τοῦ ἀρχαίου Βουργουνδικοῦ βασιλείου. Μετὰ πολλὰς περιπετείας, προσηρτήθη εἰς τὸ Γαλλικὸν στέμμα, ἄχρι δὲ τοῦ 1790 ἀπετέλεσε μέρος τοῦ κυβερνεῖου τῆς Λαγγουεδόνης. ἔχουσα πρωτεύουσιν τὴν Βιγιέρ. [Π.Π.]

Βιθασίς. Ἰδιὸς λακωνικῆς ὁρχήσεως, ἣν ὠρχοῦντο ἐπ' ἄλλοις παῖδες καὶ κόραι, ἀναπηδῶντες καὶ ταυτοχρόνως παῖοντες διὰ τῶν ποδῶν τὰς πυγὰς. [Π.]

Βιθερσταϊνεία (Β ο τ.) Biebersteinia. Γένος τῆς εἰκογ. τῶν Γερμανιδῶν, ἀφιερωθὲν ὑπὸ τοῦ Stephan τῷ διασήμεν βοτανικῷ Marschall von Bieberstein. Φυτὰ πόωδη πολυετῇ, ἔχοντα τὰ φύλλα πολυσχιδῇ.

Εἶδη εὐάριθμα ἀνά τὴν Ἀνατολὴν τὸ μόνον ἑλληνικόν, ἡ Β. ἡ τοῦ Ὀρφανίδου (B. Orphanidis Boiss.), ἀνακαλύθην ὑπὸ Θ. Ὀρφανίδου, φέεται ἐν ἀκρωρείαις τῆς Κυλλήνης. [Θ.Χ.]

Βιβιάνι (Domenico Viviani). Ἰταλὸς βοτανικός, γενν. τῷ 1772, ἐξημερίσας καθήγητὴς τῆς βοτανικῆς ἐν Γενούῃ ὅπου ἀπέθ. τῷ 1840, γνωστὸς ἰδίως διὰ τὰς ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἀνακαλύψεις καὶ τὰ περὶ τούτων συγγράμματα αὐτοῦ (Flora Lybica, Plantarum Aegyptiarum Decades, κτλ.). [Θ.Χ.]

Βιβιανίτης (Vivianit) (Ὁ ρ υ κ τ ο λ.) κρυσταλλοῦται κατὰ τὸ βασιρ. προκλινὲς σύστημα ὡς ἰσομόρφως τῷ ἐρυθρίνῳ εἶναι εὐξείας, ἀπαντᾷ εἰς λεπτὰ εὐλαμτα φυλλάρια, ἔχει χρῶμα κυανοῦν ἢ μελανοπράσινον. Σιλ. = 2, εἰδ. βαρ. = 2,6... 2,7, λαμψὴν ἔχει μαργαριτοεἶδῃ καὶ εἶναι διαφάνιστος ἢ διαφανὴς καὶ διπλοθλαστικός. Εἶναι ὁξυρροφώρῳ σιδήρου ὕδρομυγῆς, ἐν ᾧ ὑπάρχουσι 43,03 σιδηρικοῦ ὀξειδουλίου, 28, 20 ὁξυρροφώρου καὶ 28,68 ὕδατος. Πυροῦμενος ὁ β. ἐντὸς κορυφίου ἐκλύει ὕδωρ, ἐξογκοῦται καὶ λαμβάνει χρῶμα φαῖν ἢ καὶ ἐρυθρὸν πυροῦμενος ἐπὶ πλατινίνῃς λαβίδος τήκεται καὶ διδίδει εἰς τὴν ἐξωτερικὴν φλόγα τοῦ αὐλοῦ χρῶμα κυανίζον πράσινον πυροῦμενος ἐπὶ ἀνθρακῷ καθίσταται ἐρυθρὸς καὶ τήκεται εἰς φαιόχρουν καὶ στίλβον μαγνητικὸν κοκκίον. Ὑπὸ ὕδροχλωρίου καὶ ὀξυαζώτου ἀπορρευστοῦται εὐκόλως — Ἀπαντᾷ ἐν Γαλλίᾳ, Ἀγγλίᾳ, Γερμανίᾳ κτλ. καὶ εἶναι πολλαχού ἐπιγενὲς ὄρυκτον, χρησιμεύει δ' ὡς κυανοῦ χρῶμα. [Κ.Μ.]

Βιβλικαὶ ἀρχαιότητες. Βλ. Ἑβραϊκὴ ἀρχαιολογία.

Βιβλικαὶ ἑταιρίαι. Ἑταιρίαι σκοποῦσαι νὰ διαδώσῃ τὴν ἁγίαν Γραφὴν πανταχοῦ εἰς πάσας τῆς κοινωνίας τὰς τάξεις. Αἱ πρῶται ἀπέπειραι πρὸς διάδοσιν τῆς ἁγίας Γραφῆς ἐγένοντο ἅμα τῇ μεταρρυθμίσει, ἡ πρώτη δὲ πρὸς τοῦτο ἑταιρία συνέστη ἐν Γενεύῃ τῷ 1661 (Société pour la propagation de l'Écriture dans la Nouvelle Angleterre), ἥς σκοπὸς ἦτο ἡ μετάφρασις καὶ διάδοσις τῆς ἁγίας Γραφῆς εἰς τοὺς ἀγρίους λαοὺς τῆς νέας Ἑπείρου. Εἰς ταύτην ἐπηκολοθησαν πλὴν ἄλλων ἡ ἐν Γερμανίᾳ ἑταιρία πρὸς διάδοσιν τοῦ Εὐαγγελίου εἰς ξέναν χώραν (1701) καὶ ἡ ἐν Σικωτίᾳ πρὸς διάδοσιν τῆς χριστιανικῆς θρησκείας (1719). Ἡ ἐν Ἀγγλίᾳ συστάσα ἑταιρία διέδωκεν ἀπὸ τοῦ 1712 μέχρι τοῦ 1815, 3,030,400 ἀντίτυπα τῆς ἁγίας Γραφῆς πολλαχού τῆς Εὐρώπης. Ἐν Γαλλίᾳ τῷ 1719 συνέστη «Βιβλικὴ καθολικὴ ἑταιρία», ἥτις πολὺ συνετέλεσεν εἰς τὴν διάδοσιν τῆς ἁγίας Γραφῆς. Κατὰ τὸ δεύτερον ἡμισυ τῆς 1^{ης} αἰῶνος συνέστησαν ἐν Ἀγγλίᾳ 4 Β. ἑταιρίαι. Τῷ 1804, ἐνῷ τὴν Εὐρώπην συνετάραττε φοβερὸς πόλεμος, συνέστη ἡ σπου-

δαιοτάτη «Βρεταννική βιβλική εταιρία», ἥτις σκοπὸν κύριον προέθετο νὰ διαδώσῃ τὴν ἁγίαν Γραφὴν εἰς χριστιανούς, μωαμεθανούς καὶ εἰδωλολάτρας. Πολλοὶ ἄλλοι ἤδη ὑφίσταμεναι: Β. ἑταιρίαι εἶχον τὸν αὐτὸν σκοπὸν ἀλλ' ἐσπεροῦντο τῆς καθολικότητος, ἣν εἶχεν ἡ βρεταννικὴ βιβλικὴ ἑταιρία. Ἡ περιουσία τῆς ἑταιρίας ταύτης ἀνῆλθε ταχέως εἰς ἐκατομμύρια, καὶ διὰ τοῦτο ἤρουντο νὰ ὑποστηρίξῃ πολλὰς ἄλλας ἑταιρίας, συστάσας κατὰ τὸ πρότυπον αὐτῆς καὶ πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν. Ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως αὐτῆς διέδωκεν 80 ἑκατομμύρια ἀντιτύπων τῆς ἁγίας Γραφῆς καὶ ἔδαπανησε 200 ἑκατομ. φράγκων. Ἐχει ἀποθήκας εἰς τὰς κυριώτερας πόλεις τῆς Εὐρώπης καὶ ἑταιρίας ἐπικουρικός εἰς πάσας τὰς ἡπείρους. Νῦν 70 ἑταιρίαι τοῦ αὐτοῦ εἶδους πλην τῶν ἐν Ἀγγικῇ (67 ἐν Εὐρώπῃ, 4 ἐν Ἀμερικῇ καὶ 8 ἐν Ἰνδίαις) ἐργάζονται ἀπὸ κοινού μετὰ τῆς ἑταιρίας τοῦ Λονδίνου. Αἱ κυριώτεραι εἶνε ἡ βιβλικὴ ἑταιρία τῆς Ἀμερικῆς, τῆς Σκωτίας, τῆς Σουηδίας, τῆς Νορβηγίας, τῆς Δανιμαρκίας, τῆς Πρωσίας καὶ τῆς Ρωσίας. Ἡ σπουδαιότης μετὰ τὴν ἐν Λονδίῳ εἶνε ἡ αμερικανικὴ βιβλικὴ ἑταιρία, ἰδρυθεῖσα τῷ 1818. Διέδωκε μέχρι τοῦδε περὶ τὰ 34 ἑκατομ. ἀντιτύπων τῆς ἁγίας Γραφῆς καὶ ἔδαπανησεν 87 ἑκατομ. φράγκων. Ἀπὸ αὐτῆς αἱ Β. ἑταιρίαι ἐδαπάνησαν μέχρι τοῦδε περὶ τὰ 400 ἑκατομ. φράγκων καὶ διέδωκαν περὶ τὰ 160 ἑκατομ. ἀντιτύπων τῆς ἁγίας Γραφῆς. Ἡ ἁγία Γραφή εἶνε μεταφρασμένη εἰς 230 γλώσσας καὶ διελκόμενος, αἱ πλείους δὲ μεταφράσεις ὀφείλονται εἰς τὴν βρεταννικὴν βιβλικὴν ἑταιρίαν (περὶ τῆς μεταφράσεως τῆς ἁγίας Γραφῆς εἰς τὴν νεοελλην. γλῶσσαν ὑπὸ βιβλικῶν ἑταιριῶν ἐν Ἑλλάδι ἰδ. Γραφῆς ἁγίας μεταφράσεις, καὶ Ἑλληνικὴ Ἑκκλησία). Καὶ εἶνε μὲν σπουδαιότης ἡ μέχρι τοῦδε γενομένη ἐργασία τῶν βιβλικῶν ἑταιριῶν πρὸς διάδοσιν τῆς ἁγίας Γραφῆς, ὑπολείπεται ὅμως εἰσέτι πολὺ, ἀνὰ ἀναλογισθῇ τίς ὅτι εἰς 5000 ὑπολογίζονται αἱ ἀπάρχουσαι διελκόμεναι καὶ εἰς 2000 αἱ γλῶσσαι. Αἱ Β. ἑταιρίαι ἐξήγειραν πολλάκις τὴν ἀγανάκτησιν καὶ τὸν διωγμὸν τῶν ἐν Ῥώμῃ, Δύο καθολικαὶ Β. ἑταιρίαι ἰδρυθεῖσαι ἐν Βαυαρίᾳ (1804) καὶ Παρισίοις (1816) ἠναγκάσθησαν ἐν τέλει νὰ παραιτηθῶσι τοῦ ἔργου αὐτῶν ἐνεκα τῶν ἀντιρρήσεων καὶ ἀπειλῶν τῶν Ἱερουσολιμίων καὶ ἐνεκα ἐγκυκλίου τινὸς τοῦ πάπα Λέοντος τοῦ ΙΒ' τῷ 1824 ἐκδοθείσης, ἐν ᾗ ἀπεκαλεῖται τὰς Β. ἑταιρίας καινοτομίαν διαβολικὴν καὶ ἀθεοβίαν εἰς τὴν πίστιν καὶ τὰ ἥθη. Βλ. G. Browne, The history of the british and foreign Bible society. Lond. 1859.—A. Ostertag, Die Bibel und ihre Geschichte, Βασίλ., 1863. [I.M.]

Βιβλιογραφία καλεῖται ἡ καταγραφή τῶν βιβλίων παντὸς λαοῦ καὶ πάντων τῶν ἀν-

δίων. Τελεῖται δὲ αὕτη κατὰ διαφοροὺς τρόπους ἀναφερομένους ἢ εἰς τὰ εἶδη τῶν βιβλίων κατὰ κλάδους ἢ εἰς βιβλία ὁρισμένων ἐποχῶν ἢ εἰς δημοσιεύσεις χωρὰς τινὲς ἢ εἰς ἄλλας διαιρέσεις, ὥς καθιστᾷ ἀναγκαίας τὸ ἐσμεῖναι αὐξανόμενον πλῆθος τῶν ἐντύπων βιβλίων. Καὶ γενικὴν μὲν Β. ἐπεχείρησε τὸν ΙΓ' αἰῶνα ὁ Γερμανὸς Κορράδος Γέστερος, ἐν τῇ Bibliotheca universalis ἔκτοτε δὲ κυρίως εἰδικαὶ κατὰ τὰ εἰρημένα εἶνε αἱ ἐκδοόμεναι Β. ἢ ὑπάρχονσι δὲ καὶ εἰδικὰ βιβλιογραφικὰ περιοδικὰ συγγράμματα, ἐν οἷς ἀναγράφονται αἱ νεώτεραι ἐν διαφόροις κλάδοις τῶν ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν δημοσιεύσεις. Παρ' ἡμῶν δ' ἡ Β. νηπιάζει, μικραὶ δὲ καὶ ἀτελεῖς ὑπῆρξαν μέχρι τοῦδε αἱ ἀπείρου: πρὸς ἀναγραφὴν τῶν ἑλλην. δημοσιεύσεων. Καὶ αἱ μὲν βιβλιογραφικαὶ δημοσιεύσεις βιβλιοπωλῶν ἔσχον βραχεῖαν τὴν διάρκειαν (ἰδ. λ. Β: 6 λ: ο π: ὡ λ: η: ζ), ἀναγραφὰ δὲ βιβλίων ἐδημοσιεύθησαν ἑλγαι. ἰδ. Ἀνδρέου Παπαδοπούλου Βρεττοῦ Νεοελληνικὴ φιλολογία ἥτις καταλόγος τῶν ἀπὸ πτώσεως τῆς βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας μέχρι ἐγκαθιδρύσεως τῆς ἐν Ἑλλάδι βασιλείας τυπωθέντων βιβλίων παρ' Ἑλλήνων. Μάρ. Δ'. Ἀθῆν. 1854. — Μέρ. Β' 1857. — Ἀναγκαῖον συμπλήρωμα τοῦ βιβλίου τοῦτου εἶνε πλην τῶν ἐν τῇ Πανδύρῃ ἰδίως δημοσιευθεῖσαν ἀναγραφῶν βιβλίων λειπόντων παρὰ τῷ Βρεττῷ ὑπὸ Π. Λαμπροῦ καὶ ἄλλων ἢ τοῦ Ζαβεῖρα Νέκ Ἑλλας (ἐκδ. Κρέμου Ἀθ. 1872) καὶ ἡ τοῦ Σάθα Νεοελληνικὴ Φιλολογία. Ἀθ. 1868, μάλιστα δὲ ἡ τοῦ Δ'μυλίου Logrand Biblio-graphie Hellénique 2 τόμ. Παρίσι. 1884, ἐπιστημονικωτάτη ἀναγραφὴ τῶν ἑλλ. βιβλίων τοῦ ΙΕ' καὶ ΙΓ' αἰῶνος. Διὰ δὲ τὰς τελευταίας δεκαετηρίδας τοῦ καθ' ἡμᾶς αἰῶνος ἰδ. Δ. Κορομηλά Catalogue raisonné des livres publiés en Grèce depuis 1868 jusqu'en 1872. Ἀθ. 1873. — Catalogue des livres publiés en Grèce depuis 1873 jusqu'en 1877. Ἀθ. 1878. Ὁρῶμεν παραδεῖγμα εἰδικῆς Β. εἶνε ἡ τοῦ Α. Μηλιαράκη Νεοελληνικὴ φιλολογία. Ἀθ. 1889. ἰδ. καὶ Ν. Γ. Πολίτου Κατάλογον συγγραμμάτων ἀναφερομένων εἰς τὴν μέσσην καὶ τὴν νεωτέραν ἑλληνικὴν ἱστορίαν καὶ φιλοσοφίαν (1883—1884) ἐν Δελτίῳ Ἰστ. καὶ Ἑθν. Ἑταιρίας τ. Α' σ. 169-180 καὶ τ. Β' 731-752 καὶ τ. Β'. Πολύτιμον, ἀλλ' ἀνέκδοτον ὅλην πρὸς σύνταξιν βιβλιογραφίας τῶν κατὰ τὸν ΙΘ' αἰῶνα ἐκδομένων ἑλλ. βιβλίων ἔχρουσι συλλέξει ὁ Στέφ. Κομμανούδης καὶ ὁ Π. Λάμπρος. Ἡ δ' Ἰστ. καὶ Ἑθνολογικὴ Ἑταιρία προσέκηρυξε τῷ 1880 διαγωνισμὸν πρὸς σύνταξιν βιβλιογραφίας τῶν εἰς τὸν ἱερὸν αἰῶνα ἀναφερομένων δημοσιευμάτων, ἀλλ' ὁ διαγωνισμὸς οὗτος δὲν ὑπόκειται παρασκευᾷ δ' ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἑταιρίας ἢ ἑκδόσεως βιβλιογραφίας τῶν εἰς τὴν ἑλλην. λογογραφίαν ἀναφερομένων βιβλίων καὶ διειρηθῶν

ἑλληνικῶν τε καὶ ξένων, συντεταγμένης ὑπὸ Ν. Γ. Πολίτου, βλ. καὶ λ. Κατάλογοι. [Α.]

Βιβλιογράφος καλεῖται ἀπὸ τῶν χρόνων ἥδη τοῦ Λουκιανοῦ ὁ γράφων βιβλία, ἥτοι ἀντιγράφων χειρόγραφα, ὁ ἀντιγραφεὺς κωδίκων. Οἱ Β. καθ' ὅσον μὲν ἔγραφον κ α λ ω ς, ἥτοι ἐπετιθεύοντο ὠραίαν γραφήν, ἐκαλοῦντο καὶ κ α λ λ ι γ ρ α φ ο ι, οἱ δὲ ταχέως γράφοντες ὀνομάζοντο τ α χ υ γ ρ α φ ο ι. Ἐν τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις οἱ Β. ἦσαν πολλάκις δοῦλοι ἐξ ὑπαγορεύσεως πολλοὶ ὁμοῦ γράφοντες κείμενόν τι πολλαπλασιαζόμενον χάριν τῶν βιβλιοπωλῶν (ἰδ. λ.). Ἐν δὲ τοῖς μέσοις αἰῶσιν ἡ συνήθεια τῆς καθ' ὑπαγορεύσιν εἰς πολλοὺς ἀμ. γραφῆς ἐπεκράτει ἐν ταῖς μοναῖς τῆς Δύσεως, δὲν δύναται ὁμοῦ νάποδειχθῇ ἐν τῇ Ἀνατολῇ. Εἰργάζοντο δ' οἱ Β. ἐπὶ πληρωμῇ, ἡ δὲ τιμὴ τῶν βιβλίων ἐποικίλλετο κατὰ τὸ μέγεθος καὶ τὴν πολυτέλειαν τῶν χειρογράφων. Ἦν τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις αἱ τιμαὶ τῶν χειρογράφων βιβλίων ἦσαν λίαν μεγάλαι, ἀνερχόμεναι ἐνίοτε εἰς τάλαντα πολλὰ, μικρότεραι δ' ἦσαν αἱ τιμαὶ ἐν τοῖς μέσοις αἰώσιν, ἀναγραφόμεναι ἐνίοτε ὑπ' αὐτῶν τῶν βιβλιογράφων ἐν τῷ κατὰ τὸ τέλος τοῦ κώδικος σημειώματι, ἐν ᾧ ἐδήλουν τὸ ὄνομα αὐτῶν. Ἐγγράφετο δ' ἐν τῷ σημειώματι ἐκεῖνῳ κατὰ τοὺς βυζαντινοὺς χρόνους πολλάκις καὶ τὸ ἔτος καὶ ἡ ἡμέρα καθ' ἣν ἐπερατώθη ἡ γραφὴ τοῦ κώδικος, ἐνίοτε δὲ καὶ εὐχарιστίαι εἰς τὸν θεόν ὡς συντελεσθέν τῆς γραφῆς καὶ κατάρχ. κατὰ τοῦ ἀποξινώσαντος τὸ χειρόγραφον ἐκ τῆς βιβλιοθήκης, δι' ἣν ἐγγράφετο. Ἦσαν δὲ πολλάκις οἱ Β. ἀμαθεῖς, ὅπερ, καὶ ὅταν αὐτοὶ ἐκείνῳ δὲν ὁμολογῶσι, καταφαίνεται ἐκ τῆς διαφορᾶς τῆς σχετικῆς ὀρθῆς γραφῆς τοῦ μηχανικῶς ἀντιγραφόμενου κειμένου πρὸς τὰ σφάλματα τὰ ὑπάρχοντα ἐν τῷ κατὰ τὸ τέλος τῶν κωδίκων σημειώματι καὶ ἐν τῇ γραφῇ αὐτοῦ πολλάκις τοῦ ὀνόματος αὐτῶν. Ὡς εἰκὸς δὲ σπανιωτέρα εἴκεινεν ἡ ἀντιγραφὴ χειρογράφων μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς τυπογραφίας, ἀλλ' ὁμοῦς ἐξηκολούθησε περ' Ἑλλησιν ἐν τε ταῖς μοναῖς καὶ τοῖς σχολείοις, κατ' ἐλάχιστον ἐκλείπουσα σχεδὸν ἐντελῶς ἀπὸ τῶν ἀρχῶν μάλιστα τοῦ καθ' ἡμᾶς αἰῶνος. Τὸν πληρίστατον κατάλογον Ἑλλήνων Β. τῶν μέσων αἰώνων ἀπήρτισεν ὁ Γερμανὸς Gardthausen (Griechische Paläographie. Ἐν Λειψίᾳ 1879 σ. 311 κέ.), ἀλλ' οὕτως δύναται μεγάλως νὰ πλουτισθῇ ἐκ τῶν σημειωμάτων ἐν τοῖς ἀνὰ τὰς βιβλιοθήκας τῆς Ἀνατολῆς ἀποκειμένων χειρογράφων. Ἡ δὲ γαλλικὴ ἀκαδημία τῶν ἐπιγραφῶν καὶ τῶν γραμμάτων προσήκουσα διὰ τὸ ἔτος 1890 διαγωνισμὸν περὶ συγγραφῆς πλήρους ὅσον ἔστιν κατάλογον τῶν Ἑλλήνων Β., οὗ δὲν ἐγνώσθη μέχρι τοῦδε ἡ ἔκθεσις. [Α.]

Βιβλιοδοτική καλεῖται ἡ τέχνη τοῦ

συρράπτειν τὰ φύλλα βιβλίου ἐντύπου ἢ χειρογράφου καὶ περιβάλλειν αὐτὰ διὰ καταλήλου περικαλύμματος. Ὡς εἰκὸς, τοιαυτὴ τέχνη δὲν ἦτο δυνατόν νὰ υφίσταται ἐφ' ὅσον τὰ πρῶτα χειρόγραφα εἶχαν σχῆμα κυλινδρῶν, ἀλλ' ἀνεπτύχθη τὸ πρῶτον διὰ τῆς χρήσεως ἐν χρήσει τὸ καὶ σήμερον συνήθες σχῆμα τῶν βιβλίων (ἰδ. λ. Η ἰ β λ ι ο ν). Διὸ αἱ ἀρχαὶ τῆς Β. παρουσιάζονται διὰ μὲν σημειωματάρια κατὰ τὸν Α' π. Ν. αἰῶνα (ἰδ. Προπέρτ. III, 23), τὰ δὲ βιβλία κατὰ τοὺς πρῶτους τῶν μετὰ Χριστὸν αἰώνων. Καὶ τὰ μὲν τ ε τ ρ α δ ι α, ἐξ ὧν συναποτελεῖται χειρόγραφόν τι συνερράπτοντο πρὸς ἄλληλα κατὰ τὴν ῥάχιν διὰ μηχανῶν ἢ νευρῶν, τὸ δὲ ὅλον συνδεόμενον περιεβύλλετο διὰ σκεπάσματος ἐκ φελλοῦ ἢ ξύλου συνήθως (ὑ φ ο ς ξ υ λ ὅ τ ε υ κ τ ο ν), ὅπερ ἐκαλύπτετο διὰ δερματος ἢ ὑφάσματος, συνθηθέτερον μεταξωτοῦ ἢ μεταξέγχνου (βελούδου). Συνήθως δὲ ἦτο παρὰ τοῖς βυζαντινοῖς τὸ πορφυροῦν μεταξωτόν, οὗτω δὲ περιεδεμένην χειρόγραφον ἐκαλοῦντο ἀ π ὁ β λ α τ τ ῖ ω ν ἐ ν θ ε δ υ μ ῆ ν α. Ἐσώθη δ' ἐκαλύπτετο τὸ ξύλον μετὰ καὶ τῆς πρὸς τῇ ῥάχει συμψύσεως τῶν συνδετικῶν μηχανῶν διὰ φύλλου περγαμηνῆς, ὅπερ, ἐπεκτεινόμενον διπλοῦν ἐν τῷ αὐτῷ σχῆματι τοῦ βιβλίου, προσέφυλασσε καὶ τὸ πρῶτον αὐτοῦ γεγραμμένον φύλλον, ὡς καὶ σήμερον γίνεται. Ἐκαλοῦντο δὲ παρὰ τοῖς βυζαντινοῖς τὰ τοιαῦτα ἐν τῇ ἀρχῇ καὶ τῷ τέλει τοῦ βιβλίου ἐκ τῶν ἐσῶθεν προσέχοντα προφυλακτικὰ φύλλα π α ρ ὁ φ υ λ λ α. Ἡ δὲ σύνδεσις τοῦ βιβλίου ἐλέγετο σ τ ᾱ χ ω μ α καὶ ὁ βιβλιοδέτης σ τ α χ ω τ ῆ ς ἐνίοτε δὲ καὶ β ι β λ ι ο α μ φ ι ὁ σ τ ῆ ς. Ἐνίοτε δ' ἡ πολυτέλεια τῆς σταχώσεως ἦτο μεγάλη κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας ἐν τε τῇ Δύσει καὶ παρὰ τοῖς βυζαντινοῖς. Οὐ μόνον περιενεδύετο τὸ ξύλον σκέπασμα τῶν πολυτιμοτέρων χειρογράφων διὰ χρυσοκεντητῶν ὑφασμάτων, ἀλλὰ καὶ περιεκοσμεῖτο ἡ ἐπένδυσις διὰ πολυτίμων λίθων, ἀργυρῶν ἢ ἐπιγρύσων κομβίων, τορευτῶν γωνιῶν κατὰ τὰ ἄκρα καὶ ἀλύσεων δι' ὧν ἐκλείοντο τὰ βιβλία. Ἀλλὰ καὶ ὅλον ἐξ ἀργύρου σφυρηλάτου ἦτο σπανιώτερον τὸ κάλυμμα βυζαντιανῶν τινων χειρογράφων, σίωζεται δ' ἐν τῷ Λούδρῳ τῶν Παρισίων καὶ ἐν ἔξῳ κάλυμμα ἐκ χρυσοῦ σφυρηλάτου μετ' ἀναγλύφων καὶ ἐπιγραφῶν (ἰδ. L a c r o i x Les arts industriels σ. 489). Τὴν τοιαύτην δὲ συνήθειαν διετήρησε καὶ μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων ἡ ἐκκλησία, ἐν ᾗ, ὡς γνωστὸν, γίνεται πολλάκις χρήσις εὐαγγελίων ἐχόντων πολυτελεῖς ἐξ ἀργύρου ἢ χρυσοῦ ἀναγλύφους ἐπενδύσεις. Ἐν τῇ τοιαύτῃ δὲ τορεῦσαι τοῦ ἀργύρου πρὸς περικόσμησιν τοῦ περικαλύμματος τῶν εὐαγγελίων διεκρίνετο κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ καθ' ἡμᾶς αἰῶνος ὁ Ἡπειρώτης χρυσοκόμος Τσιμούρης· σῶζονται δὲ τοιαῦτα ὑπ' αὐτοῦ εἰρηγαμένα καλλιτεχνικώτατα τορεύματα τριῶν

εὐαγγελίων ἐν Ἀργυροκάστρῳ, ἐν Καλαρρύταις τοῦ νομοῦ Ἀρτίς καὶ ἐν τινὶ ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἀκαρνανίας. Σπανιώτατα δὲ ποτε τὰ ἐλληνικά χειρόγραφα τῶν μέσων αἰώνων δὲν εἶχον τὸ ξυλινόν σκέπασμα περιβεβλημένον ἐσώθεν διὰ περιγαμνῆς ἢ χάρτου, ἀλλὰ τοῦτο ἦτο γεγλυμμένον. Τοιοῦτος κώδιξ σώζεται ἐν Ἀγίῳ Ὁρεῖ ὁ ὑπ' ἀρ. 23 τῆς μονῆς Διονυσίου, γεγραμμένος μὲν τὸν ΙΓ' αἰῶνα, φέρων δὲ περικάλυμμα ξυλινόν, οὗ ἡ ἐσωτερικὴ ὀφίς ἔχει ὅλην ἐγγλύφους θρησκευτικὰς παραστάσεις. Καὶ ὅταν δὲ δι' ἀπλοῦ δερμάτος περιεκαλύπτετο τὸ ξυλινόν σκέπασμα, τὸ δῆμα τοῦτο ἐποικίλλετο συνήθως δι' ἐκτύπων παραστάσεων, ὥς πρέπει νὰ φαντασθῶμεν ἐμπειρομένους διὰ μεταλλίνης ἢ καὶ ξυλίνης μήτρας ἐπιτυπούμενης ἐπὶ τοῦ δερματίνου περικαλύμματος μέχρι τῆς ἐπ' αὐτοῦ ἀποτυπώσεως τῆς παραστάσεως.

Ἀνακαλυφθεὶς δὲ τῆς τυπογραφίας, ἐφηρμόθησαν καὶ εἰς τὰ ἐντυπα βιβλία οἱ τῶς διὰ τὰ χειρόγραφα συνήθεις τρόποι τῆς ὁ Ἀλλ' ἡ ἀνάγκη τῆς ταχείας πολλαπλασιασέως καὶ διαδόσεως τῶν βιβλίων σπανιώτερον ἐπέτρεπε τὴν πολυτέλειαν ἐν τῇ ἀμφίσει τῶν βιβλίων πλὴν ἐξαιρετικῶν περιστάσεων. Ἐτελεῖτο δ' ἡ βιβλιοδεσία τὴν πρῶτον ἐν αὐτοῖς τοῖς τυπογραφεῖς. Πρῶτος δ' ἐν Γερμανίᾳ βιβλιοδετὴς ἐπιγράφας διὰ πεποικτωμένου σιδήρου τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ βιβλίῳ περιενδυσθέντος εἶνε ὁ Ἰωάννης Ράιχερδσχα, σταχῶσας τῇ 1469 ἀντίτυπον τῶν ἔργων τοῦ Ἀγίου Ἱερωνύμου ἐκτυπωθὲν μὲν ἐν Στρασβούργῳ παρὰ τῷ τυπογράφῳ Mentelin, σωζόμενον δὲ νῦν ἐν τῇ Ἑθνικῇ βιβλιοθήκῃ τῶν Παρισίων. Ἰδίως δ' ἀνεπτύχθη ἡ Β. ἐν Ἰταλίᾳ, ὅπου τὰ περικαλύμματα τῶν βιβλίων ἐποικίλλοντο διὰ παραστάσεων κλάδων καὶ καρπῶν, χρυσῶν ἀνθεμίων ἐγκαιομένων διὰ πεποικτωμένου σιδήρου καὶ πολυχρῶμων σχημάτων. Εἰδικὸι σχεδιάσται ἤδη ἀπὸ τοῦ ΙΓ' αἰῶνος ἀρχαίως ἐφιλοτέχνουν ἐν Ἰταλίᾳ τὰ ποικίλα ἐπὶ τῶν δερματῶν ἐμπειζόμενα διαγράμματα, ἐξέχοντα πολλὰκις οὐ μόνον ἐπὶ τῇ φιλοκαλίᾳ τοῦ σχεδίου, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῇ πλοῦτι τῶν χρωμάτων. Ἡγεμένους δὲ καὶ πλοῦσαι ἰδιώται ἢ ἐκράχαι ἐφιλοτιμοῦντο νὰ κοσμήσιν τὰς βιβλιοθήκας αὐτῶν διὰ βιβλίων οὕτω λαμπρῶς ἡμπερισμένων. Ἐκ δὲ τῆς Ἰταλίας παρέλαβε τὴν ἀγάπην τῶν πολυτελῶν ἀμειψίσεων καὶ τὴν περὶ αὐτὰς φιλοτέχνειαν κατὰ τὸ πρῶτον ἥμισυ τοῦ ΙΓ' αἰῶνος ὁ Γάλλος φιλοδιδόλος Grolier. Περιεκοσμοῦντο δὲ τὰ καλύμματα τῶν βιβλίων τοῦ Grolier λαμπρῶς κατὰ ποικίλους τρόπους, καὶ ὅτε μὲν τὰ κοσμήματα ἦσαν χρυσά, ἐτε δὲ πολυχρώμα. Τὸ δὲ ποικιλώτατον εἶδος τῶν περικαλυμμάτων ἦτο ἐκεῖνο, ἐν ᾧ ἐγένετο χρῆσις περικοσμήσεως διὰ ποικιλοχρῶν τεμαχίων δερμάτος ἐγκολλημένων ἐπὶ τοῦ σκεπασματος. Σημειωτέον δὲ, ὅτι ἡ ἐπιγραφή τοῦ βιβλίου

ἐτίθετο ἐπὶ τοῦ ἔμπροσθεν μέρους, διότι τὰ βιβλία ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τοῦ ΙΖ' αἰῶνος περὶ τοῦ ἐπιθέντο ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις πλαγίως, οὐχὶ δὲ ὄρθια παρ' ἑλληλα ὡς τὴν σήμερον. Διὸ ἡμελεῖτο ἢ περικοσμήσεις τῆς ῥάχεως μέχρις ἐκείνου τοῦ χρόνου, ἤρχισαν δὲ νὰ γίνηται καὶ περὶ αὐτῆς φροντίς, ὅτε μεταλλάγη ἔνεκα οἰκονομίας χώρου ὁ τρόπος τῆς ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τοποθετήσεως τῶν βιβλίων. Οὕχ' ἦντο δ' ἐπιφανεῖς τῶν τοῦ Grolier ὑπῆρξαν αἱ ἐπενδύσεις τῶν βιβλίων τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας Φραγκίσκου τοῦ Α' (1515 — 1547). Ἐν τούτοις δὲ τὸ ξυλινόν σκέπασμα τοῦ περικαλύμματος εἶχε ἀντικατασταθῇ ἐν τοῖς μακροσχίμοις τοῦλάχιστον βιβλίοις διὰ τοῦ χαρτονίου, κατασκευασμένου πολλὰκις ἐκ συγκολλημένων φύλλων παλαιῶν βιβλίων ἢ χειρογράφων καταστρεφόμενων. Διὸ πολλὰκις ἐν τοιαύταις παλαιαῖς ἐπενδύσεσι διαλυομέναις μετὰ προσοχῆς ἔγειναν ἀξιολόγητα εὐρήματα φύλλων παλαιότητων βιβλίων ἄλλως ἀγνώστων, εἰκόνων παλαιῶν κτλ. Καὶ ἐν ταῖς ἑλληνικαῖς χώραις δὲ δὲν ἦτο ἀσυνήθης ἢ τοιαύτη χρῆσις φύλλων παλαιῶν βιβλίων ἢ χειρογράφων πρὸς ἀποτέλεσιν τοῦ περικαλύμματος. Οὕτω τὸ χαρτόνιον ἀγορευτικῶς τινος χειρογράφου τοῦ ΙΖ' αἰῶνος εὖρον ἀποτελούμενον ἐκ φύλλων χειρογράφων τοῦ ΙΓ', ἐν οἷς περιέχονται δημοτικὰ ἔκματα μετὰ μουσικῶν ἐκκλησιαστικῶν σμυμίων. Ἐτε δὲ μετὰ τὴν ἐπιδοτὴν ἔλαβεν ἡ πολυτέλεια τῆς ἀμειψίσεως τῶν βιβλίων ἐν Γαλλίᾳ ἐπὶ Ἑρρίκου Β' (1547 — 59), εἰς δὲ τὰ ἄκρον ὥρον ἐβόησαν ἐπὶ Ἑρρίκου Γ' (1574 — 1589). Ἐφ' οὗ διακρίθη ὡς καλλιτεχνικώτατος οἶκος βιβλιοδετῶν τοῦ βασιλέως ὁ τῶν Εἰς. Ἰπέκκιον δ' οἱ βιβλιοδεταὶ ἐκείνοι ἐπὶ τῶν βυρσίνων περικαλυμμάτων τῶν βιβλίων φύλλωματα καὶ ἀνθὲμις περικοσμοῦντο, μετὰ δὲ τούτων διεστέλλοντο χρυσοῖς συμμετρικοῖς θυρεοῖς ποικίλων σχημάτων. Ἐτελεῖτο δὲ τὸ λεπτότατον τοῦτο καὶ καλλιτεχνικώτατον τῆς Β. εἶδος à la fanfare. Ἐπὶ δὲ Λουδοβίκου τοῦ ΙΓ' (1610 — 1643) ἐπιφανέστατα ὑπῆρξαν τὰ βιβλιοδετικά καλλιτεχνήματα τὰ φερόμενα ὑπὸ τῷ ὀνόματι τοῦ L. Goussier, ὅστις ὑπῆρξε σὺν τοῖς ἄλλοις ὁ βιβλιοδετὴς τοῦ μεγάλου φιλοβιβλίου καρδινάλιου Μαζαρίνου. Ἐξακολουθοῦσας δ' οὕτως δογματικῆς τῆς ἀναπτύξεως ἰδίως μὲν ἐν Γαλλίᾳ, ἀλλὰ καὶ ἀλλοῦ, τῆς καλλιτεχνικῆς Β. πρὸς τὴν ἐβαινε παραλληλῶς ἢ βιομηχανικῇ διὰ τῆς πολλοῦς ἐπενδύσεως τῶν βιβλίων, εἰσέχθη κατὰ τὴν ΙΙΙ' αἰῶνα ἡ ποικίλη ἀντιδραστήριον, ἰδίως τῆς ἐκ τῆς Ἀνατολῆς εἰσφερόμενης μαροκινῆς βύρσης. χρῆσις ἐν τῇ περικαλύμματι παντοειδῶν πολυχρῶμων χαρτῶν κατὰ μίμησιν συνικῶν καὶ ἰαπωνικῶν προτύπων. Ἐπειτα δ' ἐγένετο διὰ τὰς πολυτελεῖς ἐπενδύσεις χρῆσις μεταξέχοντος ὕψους ἢ μεταξέχοντος. Ἀλλ' ἡ χρῆσις τῶν μὴ στερεῶν τούτων ὅλων ἐπὶ τὴν

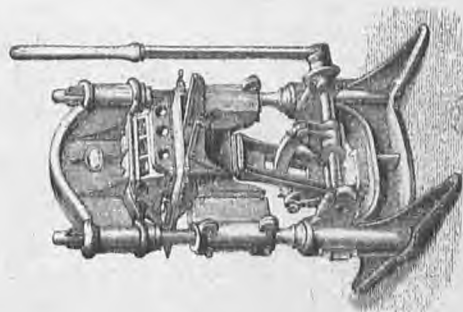
κατ' ὀλίγον τὴν ἑκπτώσιν τῆς Β. "Ἐρχισε δ' αὖτε καὶ πάλιν ἀνυψομένη ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις, τῆς μὲν χρήσεως τῶν μηχανῶν καταστάσεως εὐνοιοτέραν καὶ στερεωτέραν τὴν συνήθη ἀμφισβήσιν τῶν βιβλίων, τῆς δὲ καλλιτεχνικῆς Β. τραπέσης πολλαχῶς εἰς τὴν μίμῃσιν καὶ κατὰ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς σημαντικῆς καλλιτεχνικῆς μετατροπῇ τῶν ἐπιφανεστέρων προτύπων τοῦ παρελθόντος. Καὶ τῆς μὲν τεχνολογίας τοῦ Grolier καὶ τῆς ἐπιτυπώσεως χρυσῶν κοσμημάτων ἐπὶ χρωματιστῆς βύρσης ποιεῖται πολλὴν χρῆσιν ἡ καλλιτεχνικὴ Β. τῶν Γαλλῶν καὶ Ἀγγλῶν, οἱ δὲ Ἀγγλοὶ οἵτινες συνειθίζουσι νὰ ἐκδίδωσιν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς δεδεμένα τὰ βιβλία, εἰσέγγαγον τὴν χρῆσιν ἐγγράφων λινῶν ἀπομιμωμένων τὸ δερμα. Παρὰ δὲ τῶν βιβλιοδετικῶν ἐργαστηρίων τῆς Βιέννης εἰσέχθη τὸ πρῶτον ἐν Γερμανίᾳ ἡ χρῆσις βυρσίνων ἐπεδύσεων ἔχουσιν ἀναγκάστους ἢ ἐντύπους διακομῆται. Συνήθησάν τε δ' εἶνε μάλιστα ἐν Γαλλίᾳ καὶ Γερμανίᾳ ἡ χρῆσις ἐγγράφων καὶ πολυχρότων λινῶν ἐπεδύσεων διὰ μηχανῶν ἀντὶ μικροῦ τμηματός παρασκευαζομένων καὶ περικαλυπτοῦσιν ἰδίως τὰ δημώδη βιβλία καὶ τὰ διὰ τῆς παιδικῆς ἡλικίας προωρισμένα. Συνήθησάν τε δ' εἶνε ἐν Γερμανίᾳ μάλιστα ἡ χρῆσις καὶ ἐτοιμῶν δημοσίων καλυμμάτων παντὸς εἴδους διὰ περιδικῆς συγγραφῆς ἡ βιβλία ἐκδιδόμενα κατὰ τεύχη.

Ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἡ ἐργασία τῆς Β. ἐτελεῖτο ἅπασα διὰ τῆς χειρὸς, γινόμενης χρήσεως τῶν αὐτῶν ἀπὸ παλαιοῦ εὐρημένων ἀπλῶν ἐργαλείων, τελειοποιουμένων ὁσημέραι. Ἀλλὰ κατὰ τοὺς καθ' ἡμᾶς χρόνους τὸ μέγιστον μέρος τῆς ἐργασίας τελεῖται διὰ μηχανῶν, ἰδίως ὅπου πρόκειται περὶ τῆς ταχείας συνδέσεως καὶ ἐπεδύσεως ἐκδόσεων ὧν βιβλίου τινός. Τῶν μηχανῶν δὲ τούτων, ὧν αἱ κυριώταται ἀπεικονίζονται ἐν τῷ παρακτιθεμένῳ πίνακι, ὁ μὲν πιστικὸς κύλινδρος (ἀρ. 3) χρησιμεύει εἰς συμπέσιν τῶν ἥδη κανονικῶς δεδιπλωμένων τυπογραφικῶν φύλλων. Ἰδία δὲ μηχανήματα ὑπάκουσι πρὸς τὴν ῥαπὴν τῶν φύλλων (ἀρ. 4, 7) καὶ ἀπόκοψιν τοῦ περιττοῦ μέρους τοῦ περιβλήρου (ἀρ. 2) καὶ ἰδία μηχανικὴ μεγάλη ψαλὶς (ἀρ. 6) χρησιμεύει πρὸς ἀπόκοψιν τῶν εἰς τὴν ἐπέδυσιν τῶν βιβλίων ἀναγκαίων χαρτονίων. Δι' ἰδίας δὲ μηχανῆς ἐμπιέζονται αἱ ἐγκοφαὶ κατὰ τὴν ῥαχὴν (ἀρ. 5). Αἱ δ' ἐπιτυπωθήσονται ἐπιγραφαὶ στοιχειοθετοῦνται ἐντὸς ἰδίου συνθετηρίου (ἀρ. 8), ὑπάρχει δὲ καὶ μηχανήματα πρὸς ἐκτύπωσιν κοσμημάτων καὶ ἐπιχρῶσιν τῶν βιβλίων (ἀρ. 1), καὶ δι' ἰδίας συσκευῆς (ἀρ. 9) παρέχονται εἰς τὰς λευκὰς κόψεις τοῦ βιβλίου τὰ πρὸς φλέβας μακρότερον ἐκτετακτά ποικίλα χρώματα.

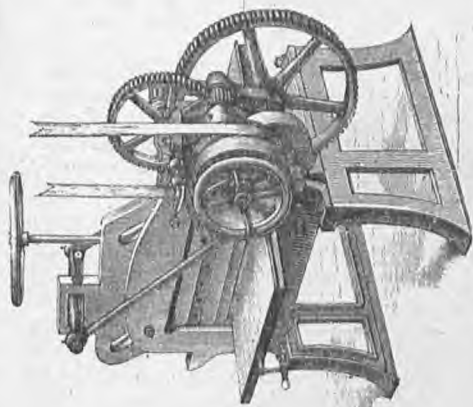
Ἐν δὲ ταῖς ἑλληνικαῖς χώραις ἡ Β. πηροῦται ἐπὶ τουρκοκρατίᾳ ἐν μέρει τὴν σύγχρονον ἀνάπτυξιν τῆς τέχνης ἐν τῇ Δύτει,

ἀλλ' ἐν τῇ κατωτάτῃ αὐτῆς σταδίῳ, καὶ περιωρίζεται εἰς μόνον τὴν χειρωνακτικὴν ἐκτέλεσιν ἀμφισβήσιν, λειπούσης διὰ τὴν καταστάσιν τοῦ ἔθνους τῆς καλλιτεχνικῆς διαμορφώσεως. Τὰ ἐν τοῖς ἑλλ. τυπογραφείοις ἐκτυπούμενα ὅπως αὖν παλαιὰ βιβλία ἐκδιδόντο διὰ μιᾶς δεδεμένα, τὰ δὲ λεπτότερα ἔφερον ἐπέδυσιν ἐκ χαρτονίου ἀπλῶς περιεκαλυμμένου διὰ προστύχου πολυχρότου χάρτου ἢ μόνον διὰ χάρτου τοιοῦτου. Τῶν δὲ παχύτερων τὸ ἐκ χαρτονίου σκεπασμένον μὲν παλαιότεροι χρόνοις ἔφερε συνήθως βύρσινον περιεκαλυμμένα μετὰ ἐπιτυπωμάτων καὶ ἐπιγραφῶν ἐπὶ τῆς ῥαχέως ἢ ἄνευ τοιούτων, ἀργότερον δὲ περιεκαλύπτετο τὸ χαρτόνιον διὰ χάρτου ἀντὶ βύρσης. Ποικιλιώτερα δὲ πως καὶ μᾶλλον ἐπιμελεσμένη ἦτο ἡ ἐπέδυσσις τῶν ἐν Βενετίᾳ, Βιέννῃ ἢ Λειψίᾳ ἐπὶ τουρκοκρατίας ἐκδιδόμενων ἑλλ. βιβλίων. Ὁμοίως δὲ καὶ ἡ τῶν βιβλίων τοῦ Κοράνη, ὧν τὰ ἀντίτυπα δὲν ἐξεδύθησαν ἅπαντα δεδεμένα. Ἀπὸ δὲ τῆς ἰδρύσεως τοῦ βυσιλείου τῆς Ἑλλάδος σὺν τῇ πολλαπλοῦσιν τῶν τυπογραφικῶν ἐκπύσεων ἡ συνήθεια τοῦ νὰ ἐκδίδονται τὰ βιβλία ἐξ ἀρχῆς δεδεμένα, καὶ συνεστάθησαν ἰδία βιβλιοδετεία. Ἀλλ' ἡ τέχνη αὕτη ἐνηπίαζε παρ' ἡμῶν ἐπὶ μακρῶν καὶ εἶχεν ὅλους βάναντον γρακτικῆς καὶ μεγάλην τὴν ἀριολοκίαν. Ἡ δὲ κατὰ μικρὸν ἐν τοῖς τελευταίοις ἔτεσι μεγάλῃ αὐτῆς ἀνάπτυξιν συνδέεται ἰδίως πρὸς τὴν ἐν βραχεὶ χρόνῳ πρὸς τιμὴν ἐτῶν ἐπελθούσαν ταχέαν ἐπαύξησιν τῆς βιβλιοθηκῆς τῆς βουλῆς καὶ τὴν ὑπὸ τῆς ἐφορείας αὐτῆς ὑποστήριξιν τῶν φιλοκαλωτέρων βιβλιοδετῶν τῶν Ἀθηναίων. Σήμερον δ' οὐ μόνον ἡ κοινὴ Β. μεγάλως ἐβεβαίωθη ἐν Ἀθῆναις, ἀλλὰ καὶ ἡ καλλιτεχνικὴ ἔκαμιν ἀξίας λόγου προόδου, τὰ κυριώτατα τῶν βιβλιοδετικῶν καταστημάτων δὲν περιρριζοῦνται εἰς τὴν διὰ χειρὸς ἐργασίαν, ἀλλ' εἰσέγγαγον καὶ μηχανὰς, εἰσέχθη δὲ καὶ ἡ διὰ λινῶν ἐπεδύσεων χρυσοδοσία ὁλοκληρῶν ἐκδόσεων ὡς καὶ ἡ κατασκευὴ ἐμπορικῶν καταστάσεων, ἥτις ἐν τῇ δυτικῇ καὶ βορείᾳ Εὐρώπῃ ἀποτελεῖ ἰδιάζοντα κλάδον τῆς Β. Ὑπὸ δὲ τῶν ἐν Ἀθῆναις ἐκδοτῶν εἰσέχθη καὶ ὁ νεωτερισμὸς τῆς ἐν Γερμανίᾳ κατασκευῆς ἐτοιμῶν χρυσοδετῶν καλυμμάτων διὰ μέγαν βιβλία ἐν τῶν κατὰ τεύχη ἐκδιδόμενων [Λ.]

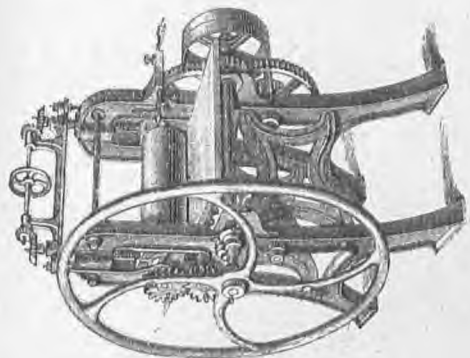
Βιβλιοθήκη καλεῖται τόπος ἐν ᾧ εὐρηται συνειλεγμένα χάριν χρήσεως ἐνὸς ἢ πλείονων φιλοκαλῶν βιβλία καὶ αὕτη δ' ἡ συλλογὴ τῶν τοιούτων βιβλίων. Β. ἀναφέρονται ἥδη ἐν τῇ ἐρχαίᾳ Αἰγύπτῳ, παλαιστάτη δὲ τῶν καὶ εἰς ἡμᾶς γνωστῶν εἶνε ἡ ἐν τοῖς ἔρειπίοις τῆς Νινευὶ εὐρεθεῖσα καὶ ἐκ πλίνθων δετῆς γῆς συνισταμένη, ἥτις θεωρεῖται ὡς ἡ βιβλιοθήκη τοῦ βασιλέως τῆς Ἀσσυρίας Σαρδαναπάλλου (βλ. Β α β υ λ ω ν ί α καὶ Ἀ σ σ υ ρ ί α). Παρὰ δὲ τοῖς Ἑλλήσι πρῶτος λέγεται ἰδρύσαντος δημοσίας βιβλιοθήκας ὁ τύραν-

1. Ἐπεργασιατικὴ μηχανή.

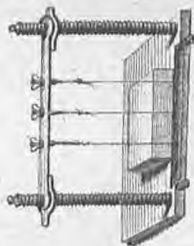
2. Κοπτικὴ μηχανή.

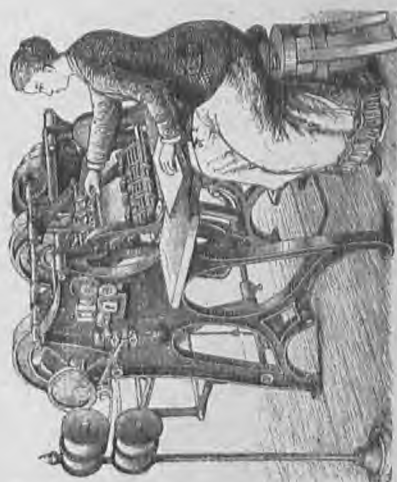
3. Πιεστικὸς κύλινδρος.

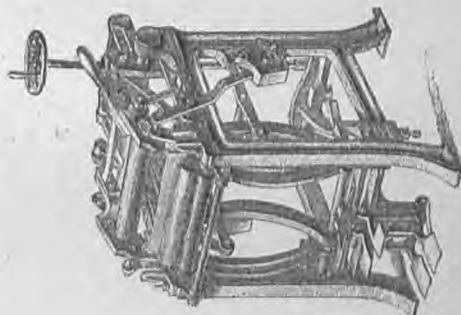
9. Χρωματιστικὸς κύλινδρος.

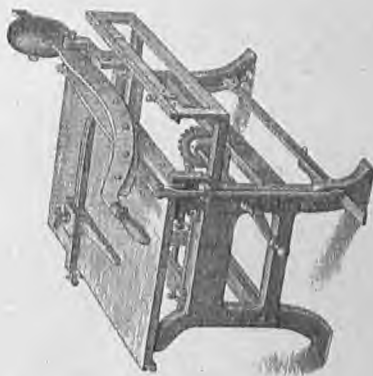
7. Συσκευὴ πρὸς βαρύν.

4. Ῥαπτικὴ μηχανή.

5. Τυπωτικὴ μηχανή.

6. Ψαλῖς.

8. Συμβετήριον.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

νος τῆς Σάμου Πολυκράτης καὶ ὁ Πεισίστρατος, οὗ τὴν Β. ὁ Ξερχῆς ἀπήγαγεν εἰς τὴν Περσίαν, ἐξ ἧς παραλαβὼν αὐτὴν ἀπέδωκεν εἰς τοὺς Ἀθηναίους Σελουκὸς ὁ Νικάτωρ. Καὶ ἰδιωτὰ δὲ εἶχον ἐν Ἑλλάδι ἀξίας λόγου βιβλιοθήκας, ἐν αἷς ἰδίως αναφέρονται αἱ τοῦ φιλοαναγνώστου Εὐριπίδου, τοῦ Ἀθηναίου ἀρχόντος Εὐκλείδου, τοῦ Κυπρίου Νικοκράτους (;), τοῦ φιλοσόφου Ἀριστοτέλους καὶ τοῦ τὰ βιβλία αὐτοῦ διατηρήσαντος Νηλέως, παρ' οὗ ἠγόρασαν αὐτὰ ὁ βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου Πτολεμαῖος ὁ Φιλάделφος (285—217 π. Χ.), ὅστις καὶ μετήγαγεν εἰς τὴν Ἀλεξανδρείαν (Ἀθην. Ι, 3 α). Ἀλλως δὲ διηγείται τὰ κατὰ τὴν Β. τοῦ Ἀριστοτέλους ὁ Στραβὼν καὶ ὁ Πλούταρχος, καθ' οὓς ἡ Β. αὕτη μετὰ πολλὰς περιπετειὰς περιήλθεν εἰς τὸν Σύλλαν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ φιλοσόφου Ἀπελλιανῶτα (ἰδ. λ.). Ἡ δὲ ἀνεκαστοτάτη καὶ πλουσιωτάτη τῶν ἐν τῇ ἀρχαιότητι Β. ἦτο ἡ ὑπὸ τοῦ Πτολεμαίου Ἰδρυθεῖσα ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. Ἀντιζηλοὶ δὲ τῶν Πτολεμαίων γενόμενοι ἰδρύσαν μεγάλην Β. καὶ οἱ Ἀτταλικοὶ βασιλεῖς τοῦ Περγάμου (ἰδ. λ.), ἧτις ῥῆθῃ μέχρι 200000 τόμων, ταύτην δ' ἐδωρήσαν ὁ Ἀντώνιος εἰς τὴν Κλεοπάτραν. Ἡ δ' ἀρχαιότατη τῶν ἐν Ῥώμῃ βιβλιοθηκῶν ἦτο ἡ τοῦ ἐν ἔτει 168 π. Χ. νικήσαντος τὸν Περσεὺς Αἰμίλιου Παύλου, ὅστις ἐξ Ἑλλάδος ἐλαβὼν μετήγαγεν ἐκ τῆς Ἀνατολῆς βιβλία εἰς Ῥώμην, καὶ ὁ Καίσαρ διενεθῆεν ἐν ἰδρύσει δημοσίαν Β. ὅθεν καὶ τοῦ φόνου αὐτοῦ ἀνεκτίλειστον μείναν σκεδὸν ἐξέτελεσαν ὁ Αὐγουστος, ἰδρύσας δύο δημοσίας Β., τὴν Ὀκταβιανὴν ἐν τῇ στοᾷ τῆς ἀδελφῆς τοῦ Ὀκταβίου καὶ τὴν Παλατινὴν ἀδελφῆς τοῦ Παλατίνου λόφου. Καὶ τῶν διαδόχων ἐπὶ τοῦ Αὐγουστοῦ τινὲς ἐπλούτισαν τὰς ἐν Ῥώμῃ Β., εἰς οὓς μεγάλη ζημία ἐπῆλθε διὰ τῆς ἐπὶ Νέρωνος πυρκαϊᾶς τῆς Ῥώμης. Ἀλλὰ καὶ πάλιν ἰδρύθησαν νέαι, ὧν μεγίστη ἡ ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Τρκιανοῦ συσταθεῖσα.

Ἐν δὲ Κωνσταντινουπόλει: πρῶτος ἰδρύσας δημοσίαν Β. ὑπῆρξεν ὁ υἱὸς τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου Κωνσταντῖος, γίνεται δὲ μνηστὰ καὶ Β. οἰκοδομηθεῖσας ὑπὸ τοῦ Ὑουλιανοῦ ἐν τῇ Β. βασιλείᾳ στοᾷ. (Ζωναρ. ΙΙΙ, 11). Ἀυτὴ δὲ τῶν Β. ὑπῆρξεν ἡ ὑπὸ τῆς ἐπὶ Βασιλείου τῇ 477 ἐκκαταστάσεως πυρκαϊᾶς καταστραφεῖσα Β. ἡ ἀποκειμένη ἐν τῇ λεγομένῃ Βασιλικῇ Περιείχε δὲ τότε ἡ Β. 120000 τόμους (Κεδρην. σ. 416. — Εὐφρ. α ἰ μ. στ. 1003. — Σουζ. ἐν λ. Μάλχος). Ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν πυρκαϊάν ταυτην ἐκ νέου ἐκαταστάθη νέα αὐτοκρατορικὴ Β. ἐν τῇ καλουμένῃ Βασιλικῇ ἐγγίστα τῶν Καλοκρατειῶν (Ζων. XV, 3) ἢ ἄλλως «ἐγγὺς τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας» (Μαυασσ. στ. 4261 κ. ε.). Ἐπὶ τοῦ δὲ αὐτῆς ἀρχομένου τοῦ ὁδοῦ αἰῶνος 39500 τόμους, καὶ ἦτο τὸ κέντρον οἰκουμένης σχολῆς, ἧς πρῶτοντος ὁ προσέχων ἐν λόγοις καλούμενος οἰκουμενικός δ(ι-

δάκταλ ος μετὰ δώδεκα ἐτέρων συνοικούντων ὑποδεστέρων λογίων. Ἀλλὰ Λέων ὁ Τσζυρος, ἔχων ἀφαιρῶς δυσαρκετίας κατὰ τῶν τότε ἰθύνοντων τὴν καθίδρυμα, μὴ ὑποχωρούντων εἰς τὰς ἀπαιτήσεις αὐτοῦ, διέταξε τῇ τοῦ βαρβάρως τὴν πυρπόλησιν τῆς Β. μετὰ τῶν ἐν αὐτῇ λογίων. Καὶ πάλιν ὅμως ἀνιέρθη νέα βασιλικὴ Β., ἧτις ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου εὐρίσκειτο ἐν τῇ μέρῃ τοῦ βασιλικοῦ ἀνακτόρου τῇ λεγομένῃ Μεσοπάτῃ, ἀλλ' ἐπειδὴ μετὰ τοὺς χρόνους τοῦ αὐτοκράτορος ἐκείνου μέρος τοῦ Μεσοπάτου εἶχε καταληφθῇ ὑπὸ τῶν βασιλικῶν εὐνούχων, εἰκάζεται, ὅτι ἡ Β. μετεκομισθῇ ἀλλαχοῦ, ἀλλ' ἄγνωστον ποῦ (Παπατῆ Βυζ. ἀνάκτορα σ. 203). Ὅποιος δὲ ὁ πλοῦτος τῆς αὐτοκρατορικῆς Β. καὶ τῶν ἑλλων ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀποδεικνύει ἡ λεγομένη Β. ἡ Μυριόβιβλος τοῦ Φωτίου, ἐν ᾗ περιέχεται ἀπογραφὴ καὶ ἀνάλυσις 280 ὑπὸ τοῦ ἐπιφανοῦς πατριάρχου ἀνεγνωσμένων συγγραμμάτων τῶν ἀρχαιότερων χρόνων, ὧν πολλὰ δὲν περιήλθον εἰς ἡμᾶς. Καὶ τὰ κατὰ διαταγὴν δὲ τοῦ Κωνσταντίνου Πορφυρογεννήτου γέγονε ἀπανάστατα ἐξ ἀρχαίων συγγραμμάτων δεκνύνουσι τὸν πλοῦτον τῆς ἐκ τῆς ἀρχαιότητος μέχρις ἐκείνων τῶν χρόνων σωζομένης φιλολογίας. Ἀλλ' ὁ πλοῦτος οὗτος μεγάλως ἡλαττώθη κατὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Λατίνων (1204), ὅτε ἡ τριτῆμος ἐν τῇ βασιλευσύνῃ πυρκαϊὰ πάντας ἐφθίρε καὶ πολλὰ φιλολογικά μνημεῖα. Καὶ ἡ διασπαρὴ δὲ τῶν χειρογράφων ὑπὸ τῶν Λατίνων καὶ εἰς τὴν Ἰσπανίαν ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἀπαγωγὴ ἤρχισεν ἐξ ἐκείνου τοῦ χρόνου κατὰ τὴν ῥητὴν δημοσίαν Μιχαὴλ τοῦ Ἀκομινάτου (ἐκδ. Λαμπρόπουλ. Δ' σελ. 17, 24). Ἀλλ' οὐχ ἥττον δὲν ἐστερήθη βιβλικῶς παρ' ὅλα ταῦτα Β. αὐτοκρατορικῆς ἡ Κωνσταντινουπόλις, τῶν δ' ἐν αὐτῇ ἀποκειμένων χειρογράφων λείψανα πρέπει νὰ θεωρηθῶσι τὰ ἐν τῇ Β. τοῦ Βεργίου σωζόμενα, περὶ ὧν ἰδ. Σκαρλ. Βυζ. ἀντίστ. Κωνσταντινουπόλιν τόμ. Α' σ. 172 κ. ε. Καὶ μαρτυρεῖ μὲν ῥητῶς ὁ Δούκας, ὅτι μετὰ τὴν ἄλωσιν τοῦ 1453 οἱ Τούρκοι διεσκόρπισαν τὰ ἐν ταῖς διαφόροις τῆς βασιλευσύνος Β. ἀποκειμένα βιβλία «τὰς δὲ κβόλους ἀπάτας ὑπὲρ ἀριθμὸν ὑπερβαίνουσας τὰς ἀμάχους ρορηγώσαντες ἀπάνταχοῦ ἐν τῇ Ἀνατολῇ καὶ Δύσει διέσπειραν» «ὅτι ἐνὸς νομισματοῦ δεκά βιβλία ἐπιπράσκοντο, καὶ Ἀριστοτελικοὶ, Πλατωνικοὶ, Θεολογικοὶ καὶ ἄλλο πᾶν εἶδος βιβλίου εὐαγγέλια μετὰ κόσμου παντοῦ ὑπὲρ μίτρον, ἀνασπώντες τὴν χρυσὴν καὶ τὴν ἄργυρον, ἄλλ' ἐπώλουν ἄλλ' ἐξορρίπων» (Κωνστ. Δούκ. ἐκδ. Πόντ. σ. 312. Pr²λ. Κριτ. ἐδ. οὐλ. ον Fragm. Hist. Gr. V. 96). Ἰσως δ' ἐν ὑπερβολῇ ἀναβιβάζει τὴν τότε γέγονε ἀπώλειαν ὁ Λαυρέντιος Κυρίνος ἐν τινι ἐπιστολῇ πρὸς τὸν πάπην Νικόλαον Ε' εἰς τοὺς 120000 καὶ

υπερέκεινα (Hodius de Graecis illustribus σ. 192). Καί ἔμως παρ' ὅλας ταύτας τὰς ζήτημας ἐπὶ μικρὴν ἐπιστενυετο ὅτι ἡ Β. τοῦ Σεραρχίου περιεῖχε λειψάνα τῆς Β. τῶν Παλαίων λόγων, καὶ πολλά περὶ αὐτῆς εὐρυλύνοντα θαυμαστικά, σὺν τοῖς ἄλλοις δ' ὅτι ἐν τῇ Β. ταύτῃ ἐσώζοντο τὰ πρωτότυπον τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου, ἐλόκληρος ἡ ἱστορικὴ συγγραφή Διοδώρου τοῦ Σικελιώτου καὶ πλήρεις δ' Ἱτίτος Λίβιος καὶ δ' Ἰάκινθος. Ἀλλὰ διεψεύσθησαν μὲν κατ' ὀλίγον ἢ δὴ πρότερον αἱ τοιαῦται τομηφαὶ ἐλπίδες τῶν φιλοδιδίων ἡγεμόνων καὶ τοῦ ἐπιστημονικοῦ κόσμου, διερωτήθησαν δ' ἐπ' ἐσχάτων τὰ κατὰ τὴν Β. τοῦ Σεραρχίου ὑπὸ τοῦ Γερμανοῦ Blass, δυνήθοντος νὰ ἐξετάσῃ τὰ κατ' αὐτὴν ἀκριβέστερον πῶς τῶν πρὸ αὐτοῦ Εὐρωπαίων ἐρευνητῶν, εἰς οὓς δὲν ἐπετρέπετο ἡ εἰς τὴν Β. ταύτην ἐκδοὺς (*Ιδ. Fr. Blass ἐν τῇ περιοδικῇ Hermes 1888 σ. 219 καὶ 622 καὶ.).

Πλὴν δὲ τῆς αὐτοκρατορικῆς Β. ὑπῆρχον καὶ ἄλλαι δημόσιαι ἐν Κωνσταντινουπόλει. Τοιαύτη ἦτο π. χ. ἡ περὶ τῆς ἡδὴ ἐγείνετο λόγος Β. τῆς οἰκουμένης σχολῆς ἀνθεωρησάμεν ταύτην διάφορον τῆς αὐτοκρατορικῆς. Τοιαύτη δ' ἦτο καὶ ἡ Β. τῆς ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ Μονομάχου ἀνασυσταθείσης ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ ἀγ. Γεωργίου ἡκαθήμενης, ἐν ᾗ τὰ μὲν νομικά μεθόδια ὡρίσθη νὰ διδάσκῃ δ' Ἰωάννης Ξεφιλίνος, τὰ δὲ φιλοσοφικά δ' Μιχαὴλ Ψελλός. *Ιδ. περὶ τῆς Β. ταύτης τὴν ἐπὶ τῇ ἀναθεῖσει καὶ προέβωλῇ τοῦ διδασκαλάου τῶν νόμων Νεαράν τοῦ Μονομάχου τὴν συνταχθεῖσαν ὑπὸ Ἰωάννου τοῦ Εὐχαλίων (Johannis Euchaitorum metropolitae quae „supersunt.“ *Ιδ. de Lagarde σ. 198) καὶ Ἰω. Βαλαωρίτου Ἰωάννης δ' Νομοφύλαξ ἐν Ἐφημερίδι τῆς Ἑλλ. καὶ Γαλλ. Νομολογίας ὑπὸ Σ. Μπαλάνου. Τόμ. Ε' σ. 339.

Ἀλλὰ καὶ ἰδιωτικαὶ Β. ὑπῆρχον ἐν Κ. ἄλλαι λόγου, πολλαὶ δ' αὐτὸν ἐξήκολούθησαν μέχρι τινὸς ὑφιστάμεναι καὶ μετὰ τὴν ἀλωσιν Κωνσταντίνου δὲ παλαιὸς τοιοῦτων ἰδιωτικῶν Β. ἐν Κωνσταντινουπόλει (καὶ Ῥαιδεστῷ) κατὰ τὸν 14' αἰῶνα, ἐν αἷς ἐσώζοντο ἀκόμη συγγραφαὶ ἀπολεσθέντες ἑκτοτε. *Ιδ. παρὰ Rich. Förster De antiquitatibus et libris mss. Constantinopolitanis. Rostock 1877. Καὶ ἐν ἄλλαις δὲ πόλεσι τοῦ βυζ. κράτους ὑπῆρχον ἀξιόλογοι ἰδιωτικαὶ Β. Τοιαύτη περὶ τὰ τέλη τοῦ 19' αἰῶνος ἡ τοῦ Μιχαὴλ Ἀκομινάτου (*Ιδ. Σπ. Λάμπρου περὶ τῆς Β. τοῦ μητροπολίτου Ἀθηνῶν Μ. Α. ἐν τῇ Ἀθ. ν. α. (φ 1877 σ. 351 κ. ε.). Ἰσαχάρετον δὲ μεταξὺ τῶν τοιοῦτων Β. θέσιν κατέχεν ἡ τοῦ Εὐσταθίου Θεσσαλονίκης ἡ λειψάνα σώζονται πάντως σήμερον ἐν τῇ συλλογῇ τῶν χειρογράφων τοῦ ἑλλ. γυμνασίου τῆς πόλεως ἐκείνης (*Ιδ. Σπ. Λάμπρου Notes épi-

graphiques et paléographiques ἐν τοῖς Melanges Graux σ. 451 κ. ε.). Ἀλλὰς ἰδιωτικὰς βιβλιοθήκας ἐν ταῖς ἑλλ. χώραις ἐκπερὰ W. Müller Janos Laskaris ἐν τῇ Centralblatt für Bibliothekswesen 1884. Ἀλλὰ πολὺ τῶν ἰδιωτικῶν ἀξιολογώτεραι ἦσαν κατὰ τὴν Ἀνατολὴν αἱ μοναστηριακαὶ Β. *Ὡς εἰκὸς δ' ἐπικρατέστερα βιβλία ἐν ταύταις ταῖς Β. ἦσαν τὰ ἔργα τῶν πατέρων τῆς ἐκκλησίας καὶ τὰ λειτουργικά, βίοι καὶ μαρτύρια ἁγίων, ἀλλὰ δὲν ἐλείπον καὶ γραμματικά, ἱστορικά, ποιητικά καὶ ἔργα τῶν ἐγκρίτων συγγραφέων τῆς ἀρχαιότητος. Ἡ δὲ μέχρι τινὸς κρατοῦσα γνώμη, ὅτι ἐκ συστῆματος αἱ μοναχοὶ κατέστρεφον τοὺς κλασσικοὺς συγγραφῆς ἢ ἀπέβαν τὰς τούτους περιεχομένας περγαμηνὰς ὅπως ἐγγράφωσι βιβλία ἐκκλησιαστικά (*Ιδ. λ. παλ. ἱ. ψ. σ. τ. ο. ν.) ἀποδεικνύεται ὑπὸ τῶν παρχαίων πεπληνημένη. *Ὅπου τοῦτο ἐγένετο, λόγος αὐτοῦ ἦτο συνήθως μόνον ἡ μείζων χρῆσις τῶν οἰκοδομητικῶν συγγραμμάτων καὶ ἑλλειψίς περγαμηνῶν ἢ χώρου χάριν αὐτῶν, οὐχὶ δὲ πνεῦμα ἐχθρικὸν πρὸς τὰς ἀρχαίας συγγραφὰς διαθέσεων. Τῶν δ' ἐν ταῖς μοναστηριακαῖς Β. ἀποκειμένων βιβλίων ἐγένετο ἐν ταῖς μεγάλας μάλιστα μοναῖς καὶ καθ' οὓς χρόνους ἡμικλιν δ' μοναχικὸς βίος πολλὴ χρῆσις. Θεόδωρος δ' Στουδίτης ὀρίξει τὸν 11' αἰῶνα ἐν τῇ Ὑπομνήσει καταστάσεως τῆς μονῆς τοῦ Στουδίου ἐν Κωνσταντινουπόλει εἰς τοὺς ὑπ' ἐκτὸν μοναχοὺς τὰ ἐξῆς: «Δεῖ εἰσδέναι, ὅτι ἐν αἷς ἡμέραις ἀρχίαν ἔχουμεν τῶν «σωματικῶν ἔργων κρούει δ' βιβλιοφύλαξ τὸ «βύβλον ἅπαξ καὶ συνάγονται οἱ ἀδελφοὶ εἰς «τὸν τόπον τῶν βιβλίων. καὶ λαμβάνει ἕκαστος βιβλίον. καὶ ἀναγινώσκει ἕως ὀψέ». Migne Patr. Gr. τέρμ. 90, σ. 1714). Ἐκείντοι δ' αἱ μοναστηριακαὶ Β. πολλὰκις ἐν ἰδίᾳ κτήρις καλουμένοις ἀπὸ τοῦ σχήματος Ὀικαγώνις (*Ιδ. Πασπατή βυζ. μελέται σ. 352 κ. ε.—Ducange Constantino- polis Christiana 1729 σ. 118 καὶ.). Μέγα δὲ ἦτο τὸ πλῆθος τῶν ἐν μοναῖς ἀποκειμένων βιβλίων, διεκρίνοντο δὲ διὰ τὰς Β. αὐτῶν αἱ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τοῦ Ἀγίου Ὁρους, τοῦ Σινῶ, τῆς Πάτμου, καὶ αἱ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις καὶ Ἀλεξανδρείᾳ πατριαρχείων Ἡ δὲ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Πατριαρχείου ἔκειτο ἐν ταῖς καμάραις ταῖς ὑποκάτω τοῦ Τρικλίνου τοῦ καλουμένου Θωμάτου ἀπὸ τοῦ πατριάρχου Θωμά Α' (617—618) τοῦ καὶ κτίσαντος αὐτὸν καὶ ἰδρύσαντος ἐν αὐτῇ πατριαρχικὴν Β. Καὶ ἐκὴν μὲν αὕτη μετὰ καὶ τοῦ τρικλίνου τῇ 781, ἀλλ' ἀνασυνεστάθη καὶ πάλιν καὶ ἀπέχθ' πλοῦσι ἰδίως εἰς συγγραφὰς ἀναγκίας διὰ τὸ ἐκκλησιαστικὸν δίκαιον, ἀνατέρεται δὲ μέχρι τοῦ 11' αἰῶνος. Ἰδιαν δὲ Β. φαίνεται ὅτι εἶχε τὸ σέκρετον τοῦ μεγάλου χαρτοφυλάκου. Περὶ τῆς πατριαρχικῆς Β. Ἰδ. Μ. Γεδεών Χρονικὰ τοῦ πατρ.

καὶ τοῦ ναοῦ. Κωνστ. 1884 σ. 24 κ. ε.
 ἰτά δὲ τὴν ἄλωσιν συνέλπειν μὲν ἐν Κων-
 σταντινὺς μέχρι τινὸς ἢ τε πατριαρχικῇ
 ἐθική καὶ πολλὰ τῶν ἰδιωτικῶν καὶ μο-
 ναστηρίων, ἀλλὰ τούτων τε καὶ τῶν ἀλλα-
 γῶν ἐλληνικῶν χωρίων ἤρχισεν ἡ διάσπασις
 ἀρπαγῇ καὶ γινήται δὴ μετὰ μεγαλειότη-
 αὶ καὶ ἂν εἶδομεν, αὕτη ἐν μέρει εἶχεν
 αὖ ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ ΙΓ' αἰῶνος. Καὶ
 τέλεσε μὲν αὕτη μεγάλως εἰς τὴν μείωσιν
 πλοῦτος καὶ τῆς ἀξίας τῶν ἐν τῇ Ἀνατο-
 λῇ βιβλιοθηκῶν, ἀλλ' ἂν ἑτέρου ἔγινεν αἰ-
 τῆς διαδόσεως τῶν φιλολογικῶν ὁμηγερέων
 ἑλλ. ἀρχαίων εἰς τὴν αὐτὴν καὶ οὕτως
 ἴστα χρόνους διὰ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς
 γραφικῆς νέοι ἐβρίσκοντες ἠνοίγοντο εἰς τοὺς
 τοὺς τῶν βιβλίων καὶ νέας διαστάσεις ἐπέ-
 το νὰ προσλάβωσιν αἱ Β. Οἱ περὶ τοὺς
 νους τῆς ἀλώσεως καὶ μετ' αὐτὴν εἰς τὴν
 ἰδίαν φυγαδεύμενοι Ἕλληνες λόγιοι συνε-
 ῖον μετ' ἑαυτῶν οὐκ ὀλίγα ἑλληνικά βι-
 βλῖα εἰς τὴν Δύσιν, οἱ δ' ἐν ταῖς λαμπραῖς
 αἰσ τῆς Ἀναγεννήσεως ἐν Ἰταλίᾳ προ-
 ῖον τῶν γραμμάτων πᾶσι ἠγεμόνες καὶ λοι-
 μεγιστάνες οὐ μόνον αὐτοὺς καὶ τὰ βιβλία
 φιλοφρόνως ὑπεδέχοντο, ἀλλὰ καὶ ἐστει-
 ῖον τινος αὐτῶν εἰς τὴν Ἀνατολήν, ὅπως καὶ
 ἡ ἐκ τῆς Ἀνατολῆς μεταγέρουσι εἰς τὴν
 αὐτὴν χάριν πλουτισμοῦ τῶν ἤδη προὔπαρχον-
 ῖον τῶν ἰδρυμένων νέων Β.

Ἐν τῇ Δύσει μέχρι τινος αἱ πρῶται Β. ἦσαν
 τῶν μονῶν, ἰδίως δὲ τῶν τοῦ τῆς ἀρχαίας
 νεοκτινῶν, ἐπιφανέσταται δὲ τῶν τοιούτων
 ὑπῆρχαν ἐν μὲν Ἰταλίᾳ αἱ τοῦ Ὁρους Κασ-
 οῦ καὶ τῆς Κρυπτοφέρρης (Γροτταφέρρας),
 δὲ τῇ Γαλλίᾳ ἡ τοῦ Flaury παρὰ τὸν
 Ἰνγκρα, ἡ τοῦ Κλουνιάκου (Cluny) ἐν Πα-
 ρίσι καὶ ἄλλαι, ἐν δ' Ἀγγλίᾳ μεταξὺ ἄλλων
 τῆς Κανταβερβίας καὶ Καντουαρίας (Can-
 bury). Κατ' ὀλίγον δ' ἤρχισαν νὰ ἰδρύων-
 Β. καὶ ἐκτὸς τῶν μονῶν, οἱ ὑποστηρίξεις
 ἰδίως φιλομοῦνος ἠγεμόνων, ἐν οἷς καὶ Κά-
 ος ὁ μέγας. Ἰδρύθησαν δὲ τοιαῦται ἰδίως
 Γαλλία, Γερμανία καὶ Ἰταλία. Ἀλλὰ μι-
 ῖον ἡ ἀνάπτυξις αὐτῶν μέχρι τῆς διὰ τῆς
 τάσεως πανεπιστημίων δοθείσης ὠθήσεως.
 δὲ μεγάλη ἐπέβη ἐπὶ τῶν Β. ἀρχεῖται κυ-
 ῖον ἀπὸ τῆς ἀναγεννήσεως τῶν γραμμάτων,
 διεκρίθησαν ὡς φιλόδοξοι ἐν Ἰταλίᾳ οἱ
 ῖον τῆς Φλωρεντίας, οἱ πάπαι Νικόλαος ὁ
 καὶ Σίξτος ὁ Δ', ὁ καρδινάλιος Βησσαρίων
 λ.) καὶ ἄλλοι. καὶ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς
 γραφικῆς. Ἐκτοσε οἱ ἠγεμόνες καὶ αἱ πό-
 οισι ἀνοθαμιλλῶνται πρὸς ἰδρυτὴν Β. καὶ
 οῦσι μὲν τῶν προὔπαρχοντων, εἰς χιλιάδας
 πολλὰς ἀνέρχονται τὴν ἀμέσων ἐν τε τῇ
 ὠπῃ καὶ Ἀμερικῇ αἱ ἐθνικαὶ, αὐτοκρατο-
 αὶ, βασιλικαὶ, πανεπιστημικαὶ, ἁστικαὶ
 αἱ Β. ἐταιριῶν, συλλόγων καὶ ἐκπαιδευ-
 ῖον καὶ αἱ τοῦ λαοῦ. Μέγα δ' εἶνε καὶ τὸ

πλῆθος, ἰδίως ἐν Γερμανίᾳ, τῶν ἐπὶ δανεισμῷ
 ἀντὶ μικροῦ τιμήματος Β. (Leihbiblio-
 theken).

Αἱ δὲ πλουσιώταται Β. τῆς σήμερον εἶνε ἡ
 Ἑθνικὴ τῶν Παρισίων καὶ ἡ τοῦ Βρετανικοῦ
 Μουσείου ἐν Λονδίῳ, ὧν ἑκατέρω εἶχει περὶ
 τὸ ἑκατομύριον ἐντυπῶν βιβλίων, ἡ τοῦ Βε-
 ρολίνου (1500000), ἡ τῆς Πετροπόλεως
 (1000000), ἡ τοῦ Μονάχου (900000), ἡ τῆς
 Δρέσδης (500000), ἡ τῆς Βιέννης (400000),
 ἡ τῆς Ἀρμυατίας (380000), ἡ τοῦ Ὁξωνίου
 (350000). Ἐχρυσὶ δ' αἱ πλεῖστα τούτων καὶ
 μέγα πλῆθος χειρογράφων, καὶ δὴ τῷ 1882
 εἶχεν ἡ τῆς Πετροπόλεως 210000, ἡ τῶν
 Παρισίων 80000, ἡ τοῦ Ὁξωνίου 25000, ἡ
 τοῦ Λονδίνου 21000, ἡ τῶν Παρισίων 15000.

Ἐν δὲ ταῖς ἑλλ. χώραις Β. δὲν ὑπάρχουσι
 πολλὰ καὶ μεγάλα. Πλὴν τῶν ἐκ παλαιοῦ
 ὑφισταμένων καὶ περιχοσῶν ἰδίως χειρογράφα,
 σπανίως δὲ καὶ τινὰ ἐντυπα, ὧν κυριώταται
 αἱ ἤδη προμνημονευθεῖσαι μοναστηριακαὶ, ἰδι-
 ῖον μὲν ὀλίγοι εἶνε καὶ ἐπὶ τῶν θαυμάτων
 μετροῦνται οἱ ἀξίας λόγου Β. κεκτημένοι, μι-
 κροὶ δὲ συλλογαὶ βιβλίων εἶνε αἱ τῶν ἐται-
 ριῶν (ἀρχαιολογικῆς, ἱατρικῆς, Φιλίῳ λαοῦ,
 ἱστορικῆς καὶ ἐθνολογικῆς ἐν Ἀθήναις, ἑ-
 ταίριας μεσαιωνικῶν σπουδῶν ἐν Κωνσταντῇ,
 συλλόγων (ἑλλ. φιλ. Κωνσταντινουπόλεως,
 Παρνασσοῦ, ἀναγνωστηρίου Κερκύρας καὶ τι-
 νῶν ἄλλων ἐταιριῶν καὶ συλλόγων ἑλληνικῶν
 τῆς Ἀνατολῆς). Τῶν δ' ἐν ἐκπαιδευτηρίοις ἑλ-
 ληνικοῖς ὑπαρχουσὶν Β. ἀξιολογώταται εἶνε ἡ
 τοῦ γυμνασίου Σύρου, ἡ τοῦ τῆς Χίου, ἥτις
 περιλαμβάνει καὶ τὰ βιβλία τοῦ Κοραῖ, ἡ τῆς
 Παναγιωτικῆς σχολῆς ἐν Σμύρῃ, ἱστορικὴν
 δὲ σημασίαν ἔχει ἡ τῆς ἑλλ. σχολῆς Δημη-
 τριάδης, περὶ ἧς ἴδ. Π. 0. Κ. α. σ. 6 ρ. η
 Περὶ τῆς ἐν Δημητριάδῃ ἑλλ. σχολῆς. Ἀ0.
 1847. Δημόσια δὲ βιβλιοθήκαι ὑπάρχουσι μό-
 νον ἡ ἐν Ἀνθρακίᾳ (ἀποτελεσθεῖσα ἐκ τῆς
 κληροδοτηθείσης εἰς τὴν καμμόπολιν ταυτην
 βιβλιοθήκης τοῦ ἐν Παρίσι τοῦ θανόντος Κ. Νι-
 κολοπούλου), ἡ ἐν Ἀργυροπόλει, ἡ ἐν Ζακύνθῳ,
 ἥτις ἱκανῶς ὑψήθη κατὰ τὰ τελευταῖα ἐτη,
 κυριώταται δὲ τῶν τοιούτων ἐν ἐπαρχίαις δη-
 μοσίων βιβλιοθηκῶν εἶνε ἡ τῆς Κερκύρας.

Πυρὴν δὲ τῆς δημοσίας Β. τῆς Κερκύρας
 ὑπῆρχαν τὰ βιβλία τῶν ἐπὶ τῶν Γάλλων κα-
 ταργηθεισῶν λατινικῶν μονῶν. ἐπλουτίσθη δὲ
 διὰ τῶν δωρεῶν τοῦ Γυλιφοῦ καὶ διαφόρων
 ἀγγλικῶν πανεπιστημίων, ἦν δὲ δὲ ἀπεβῆ πολὺ
 σπουδαιότερα, ἢ ἡ ἱονικὴ κυβερνητικὴ δὲν ἐπεί-
 δετο χρημάτων πρὸς ἀγορὰν τῆς Β. τοῦ ἰδρυ-
 τοῦ τῆς Ἰονίου ἀκαδημίας κόμιστος Γυλιφοῦ
 κατὰ τὴν πρότερον τῶν κληρονόμων αὐτοῦ, ἄ-
 τινὰ, μὴ ἀγορασθέντα διὰ τὴν Β. Κερκύρας,
 περὶ ἧλλον εἰς τὴν Β. τοῦ Βρετανικοῦ μουσείου.
 Κατόπιν δ' ἐπλουτίσθη διὰ ποικίλων δωρεῶν
 φιλομοῦσων Κερκυραίων καὶ ἀγορᾶς τῶν Β.
 Μόστρα, Μουστοξύδου καὶ ἄλλων δαπάναις τοῦ

Πετριδαίου κληροδοτήματος. Περιέχει δὲ σήμερον πολλὰς χιλιάδας τόμων, ἔχει δὲ κυρίως πολλὰς παλαιὰς ἐκδόσεις συγγραμμάτων, παλαιότυπα βιβλία καὶ τινὰ ἐκ δωρεῶν πολυτίμητα νεώτερα βιβλία, οἷον τὰ ὑπὸ Τισσενδورφίου ἐκδοθέντα πανομοιότυπον τοῦ Σιναιτικῆς κώδικος, τὴν Flora Danica κτλ. Προσῆρτηται δ' αἰς τὴν Β., ἐγκαθιδρυμένη ἐν τῷ καταστήματι τοῦ γυμνασίου, καὶ συλλογὴ ὀρυκτῶν τῆς Σιθερίας, δωρηθεῖσα ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν τοῦ κυβερνήτου Ἰω. Καποδιστρίου. Ἰδ. Ἀ. Ἰδρωμ ἐ ν ο ν ἐν Ἀττικῷ Ἡμερολόγιῳ τοῦ 1871 σ. 221 κ. ε.

Ἀλλ' αἱ μέγισται τῶν δημοσίων τῆς Ἑλλάδος Β. εἰναι αἱ ἐν Ἀθῆναις, καὶ δὴ ἡ Ἑθνικὴ (μεθ' ἧς εἶνε συνηνωμένη ἡ τοῦ πανεπιστημίου), καὶ ἡ τῆς Βουλῆς. Καὶ ἡ μὲν Ἑθνικὴ, συσταθεῖσα τῷ 1833, πλουτισθεῖσα δὲ καὶ πλουτιζομένη ὑπὸ διαφόρων δωρεῶν ὁμογενῶν καὶ ξένων κυβερνήσεων καὶ πανεπιστημίων καὶ ἐξ ἀγορᾶς δαπαναῖς τοῦ πανεπιστημίου καὶ τῆς κυβερνήσεως καὶ ἐξ εἰδικῶν κληροδοτήματός τοῦ τῶν Ἰωνιδίων, ὡς καὶ διὰ τῶν ὑπὸ τῶν Ἑλληνῶν τυπογράφων, τῶν ἐκτυπούντων τὰ παρ' ἡμῖν ἐκδοόμενα βιβλία, κατὰ τὸν νόμον εἰς τὴν Β. στελλομένων δύο ἀντιτύπων συγκρίνεται νῦν ἐξ 170000 περίπου βιβλίων. Δὲν ὑπῆρξε δὲ πάντοτε ἀνθρώπῳ ἡ κατάστασις αὐτῆς καὶ παραδειγματικὴ ἡ ἐν αὐτῇ τάξις, ὡς μαρτυροῦσι καὶ αἱ κατὰ μέγα μέρος ὑπὸ τύπον προσηκόντων ἀντεγγλήσεων περὶ αὐτῆς ἐκδομέναι ἐκθέσεις (πλὴν τῶν ἐτησίων τῶν ἐν ταῖς λογιδοσίαις τῶν πρυτάνων τοῦ πανεπιστημίου, οὗ παραρτήμα θεωρεῖται ἡ Ἑθνικὴ Β. μετὰ καὶ τοῦ ἐξ αὐτῆς ἐξαρτωμένου νομιματικοῦ μυστίου) Κ. Φ ρ ε α ρ ι τ ο υ Εὐθύναι. Ἀθ. 1868.—Χ. Μ ε λ ε τ σ π ο ὕ λ ο υ, Ἐκθέσεις τῆς κατὰ τὸ παρελθὸν ἀκαδημαϊκῆς ἐτος διαχειρίσεως. Ἀθ. 1880.—Ἡ ἀλήθεια περὶ τῆς Ἑθν. Β. Ἀθ. 1881.—Ε. μ. ρ. Ρ ο ι δ ο υ, Ἡ Ἑθν. Β. ἐν ἔτει 1880. Ἀθ. 1880.—Μ. γ. Κ α ρ α τ ζ α, Σύντομος ἀπάντησις εἰς τὴν ἀλήθειαν περὶ τῆς Ἑθν. Β. Ἀθ. 1881.—Δ. Τ ζ α ν ν ε τ ᾱ κ η, Ἀπάντησις πρὸς τὴν σύντομον ἀπάντησιν τοῦ Καρτζᾶ-Ρεῖδου. Ἀθ. 1881. Ἀλλ' ἀπὸ τινῶν ἐτῶν ἐπισπεύδεται ἡ ταξινόμησις τῶν βιβλίων, συστηματικώτερον πῶς πλουτίζεται ἡ Β., καὶ ἤρχισεν ἡ ἐκτύπωσις τοῦ καταλόγου τῶν ἐντύπων αὐτῆς, οὗ ἐξεδόθησαν ἤδη πέντε τεύχη (Τμήμα Α' Θεολογία. Ἀθ. 1882.—Τμ. Β' Ἑλλ. Φιλολογία. Ἀθ. 1884.—Τμ. Γ' Λατινικὴ Φιλολογία. Ἀθ. 1890.—Τμ. Δ' Γλωσσολογία. Ἀθ. 1891.—Τμ. Ε' Ἀρχαιολογία. Ἀθ. 1891). Κατέχει δὲ σήμερον ἡ Β. αὕτη 12 μεγάλας αἰθούσας τοῦ ἀνωτέρου ὀρόφου τοῦ Ἑθν. πανεπιστημίου, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ 1888 ἡδὴ οἰκοδομεῖται ἱδίον δι' αὐτὴν μεγαλοπρεπὲς μέγαρον ἐν τῇ πλατείᾳ τοῦ πανεπιστημίου, χρηγοῦντος τοῦ ἐν Λονδίῳ φιλομούσου ὁμογενοῦς Π. Βαλ-λιάνου. Καὶ τὸ μὲν σχέδιον καθ' ὃ οἰκοδομεῖται

διέγραψεν ὁ Δανὴς ἀρχιτέκτων Χάνσεν, ἐκτίλειται δὲ τοῦτο ὑπὸ τοῦ Ἑρνεστού Τσέλλερ ἐπιστάσις εἰδικῆς ἐπιτροπείας. Ἔχει δὲ προπολογισθῇ ἡ δαπάνη τῆς οἰκοδομῆς εἰς δύο ἑκατομμύρια δρ. Περιέχει δὲ ἡ Ἑθνικὴ Β. καὶ περὶ τὰ 1600 χειρόγραφα, σχεδὸν πάντα ἑλληνικά, προσερχόμενα τα πλείστα ἐκ μόνων, ἐξ ὧν ἐλήφθησαν δυνάμει τοῦ νόμου περὶ τεχνολογικῶν συλλογῶν, ἐνία ἐξ ἀγορῶν καὶ τινὰ ἐκ δωρεῶν, ἐν αἷς ἐξέχουσιν ἐν μὲν παλαιότεροις χρόνοις ἡ τοῦ Π. Λάμπρου, ἐπ' ἐσχάτων δὲ ἡ τοῦ Δ. Συγγρού. Τῶν χειρῶν γάρων δὲ τούτων τὰ μὲν μέχρι τοῦ 1876 ὑπάρχοντα περιέγραψεν ὁ Γ. Κ ρ ε μ ο ς (Κατάλογος τῶν χειρῶν. τῆς Ἑθν. καὶ τῆς τοῦ πανεπιστημίου Β. Ἀθ. 1876) ἐν καταλόγῳ πρὸ ἐτῶν μὲν ἐκτυπωθέντι, οὕτω τε δὲ δημοσιευθέντι, καὶ ταῦτα δὲ καὶ τὰ ἐκτοτε ἀποκτηθέντα, ἐν οἷς κυριώτατα τὰ ἐκ τῶν Μεταώρων εἰς τὴν Β. τῷ 1882 προσχθέντα, ἀνεγράψεν πάντα ἐν ἰδίᾳ ἀναγραφῇ, μενούσῃ μέχρι τοῦ νῦν ἀνεκδότῳ ἡ κατ' Αὐγ. 1891 θανὼν ἐπιμελητῆς τῶν χειρῶν τῆς Ἑθν. Β. Ἰωάν. Σακελλίων. Περὶ δὲ ἐκτὸς αὐτῆς παλαιωθέντων κωδικῶν Ἰδ. W. R e i c h Ueber die Palimpseste der Universitäts- und Nationalbibliothek in Athen. Festgruss an H. Heerwagen. Ἐργαγγ. 1882 σ. 91 κέ.

Ἡ δὲ Β. τῆς βουλῆς ὑφίστατο ἀπὸ παλαιῶν κατὰ τὴν γωνίαν τῶν δώων Βουλῆς καὶ Κολοκωτρῶν ἐν οἰκίᾳ πρὸ τινῶν ἐτῶν καταρριφθεῖσα, ἀνθ' ἧς ὠκοδομήθη ἄλλη νέα, ἐφορῶν δ' εἶχε τὸν Γ. Τερσιέτην, ὅστις συνείθεεν ἐν αὐτῇ νὰ ἐκφυγῇ τὴν 25 Μαρτίου τοὺς γυναικοὺς τοῦ λόγου, νῦν δὲ ἐναπόκειται ἐν τῷ νέῳ μεγάρῳ τῆς βουλῆς. Ἀπὸ ταύτης δὲ τῆς ἐν ἔτει 1875 εἰς αὐτὴν μετακομίσεως καὶ τῆς ἐπὶ πολλὰ ἔτη δραστηριότητος ἐφορείας τοῦ Τιμ. Φιλήμονος χρονολογεῖται ἡ μεγάλη αὐτῆς ἐπαύξησις. Σήμερον κείνηται ἡ Β. αὕτη περὶ τοὺς 135000 τόμους, 200 χειρόγραφα καὶ πολλὰ ἔγγραφα τῶν χρόνων τῆς ἐπαναστάσεως. Εἶνε δὲ πλουσιωτέρα τῆς Ἑθνικῆς περὶ νομοθετικὰς συλλογὰς, συγγραμμάτων περιηγητῶν ἐπισκερθέντων τὴν Ἑλλάδα κατὰ τοὺς παρελθόντας αἰῶνας, ἑλλήνων, παλαιότυπα καὶ περιλαμβάνει ὅσον ἐννοεῖ πλουσίαν συλλογὴν ἑλλήνων ἐφημερίδων. Διακρίνεται δὲ διὰ τὴν περὶ τὰς ἐπενδύσεις τῶν βιβλίων φιλοκαλίαν (Ἰδ. λ. Β 6 λ ι ο δ ε τ ι κ η).

Πλὴν τῶν Β. τούτων ἄξιται μνηεῖς εἶνε τῶν ἐν Ἀθῆναις καὶ αἱ Β. τῶν ξένων ἀρχαιολογικῶν σχολῶν, περιέχοντα ἰδίως ἀρχαιολογικά βιβλία. Τούτων πλουσιωτάτη καὶ παλαιωτάτη εἶνε ἡ τῆς γαλλικῆς σχολῆς. Πρὸλ. καὶ Μ. Γ ε δ ε ὦ ν Νεοῖς ἑλληνικαῖς Βιβλιοθήκαις ἐν Σιωτῇ: τὸμ. Α'. [Α.]

Βιβλιοθηκονομία. Ἡ διοίκησις καὶ κατὰ τὰς τῶν βιβλιοθηκῶν κατὰ θεωρητικὰς

mente der 'Aθηνάων Πολιτεία des Aristoteles Berol. 18-5 π. 5 κ. 5. β. κ. Gardthausen Op. Palaeographi 8 π. 10. Διάφορον δὲ ἦτο μετὰ τῇ εἰσαγωγῇ τοῦ αὐτοῦ σχήματος τῶν Β. τὸ μέγεθος αὐτῶν, ὡς ἐλέγεται τὸ παρ' ἡμῶν λεγόμενον σχήμα. Καὶ συνήθως μὲν μέγεθος ἦτο τὸ ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὸ μέγα θον τῶν ἐνυπόπων βιβλίων ἰδίως κατὰ τὸν 1' αἰῶνα, ἀλλ' ὑπῆρχον μικρότερα τε, φθάνοντα σπανίως καὶ μέχρις ὀφίου, καὶ παμμέγιστα, μέχρι μεγάλου θου. Τὰ δὲ μέγιστα τῶν ἐπὶ περιγραμνῶν χειρογράτων Β. ἦσαν τὰ διὰ τὴν ἐπ' ἐκκλησίας ἐπιδείξιν χρησιμεύοντα. Διηγεῖται δ' ἡ σελὶς κατὰ τὴν σημερινὴν τῆς λέξεως ἐννοίαν εἰς δύο, τρεῖς ἢ σπανιώτερον καὶ τέσσαρες στήλας, λεγόμεναι σελίδες, αἱ δ' ἐν ἑκάστη σελίδι τυχόντες ἀνήρχοντο ἐν ταῖς μεγίσταις περιγραμνῶν καὶ μέχρι 51, ὅσας ἔχει ὁ ἐν Λονδίῳ 'Αλεξάνδρινος λεγόμενος κώδιξ τοῦ Εὐαγγελίου. — Ὅπως δὲ μὴ συνδέωνται τὰ εἰς δύο διπλοῦμενα φύλλα τῆς περιγραμνῆς ἕκαστα πρὸς ἄλληλα, ἤθουντο κατὰ τρία μέχρις ἐξ τοιούτων διπλῶν φύλλων, καὶ τὰ τοιαῦτα τμήματα συνερράπνοντο πρὸς ἄλληλα. Συνήθιστά τε συνηθὴ ἦτο ἡ κατὰ τέσσαρα διπλὰ φύλλα, τὰ λεγόμενα τετραδία, ὧν κατὰ ταῦτα ἕκαστον ἀπερτίζετο ἐκ δεκαεῖς σημερινῶν σελίδων. Περιρριμύοντο δὲ τὰ τετραδία δι' ἑλληνικῶν ἀριθμῶν α, β, γ, δ, κ.ε. συνήθως κατὰ τὸ κατὰ ἄκρον, ὡς σήμερον τὰ τυπογραφικὰ φύλλα τῶν ἐντύπων Β. Ὡς εἰκὸς δὲ, εἰσαχθέντος τοῦ καὶ σήμερον ἐν χρήσει ὄντος σχήματος τῶν βιβλίων, παρέστη ἡ ἀνάγκη τῆς πρὸς ἄλληλα συρραφῆς καὶ ἐπενδύσεως τῶν διαφόρων τρισσῶν, τετραδίων, πενταδίων ἢ ἑξαδίων, ἐξ ὧν αποτελοῦνται τὰ χειρόγραφα Β., οὕτω δὲ προῆλθεν ἡ βιβλιοδετική (ἰδ. λ.). Σὺν τῇ εἰσαγωγῇ δὲ τοῦ σχήματος τούτου καὶ τῇ χρήσει τῆς περιγραμνῆς δὲν ἐξέλιπε τελείως καὶ τὸ παλαιὸν κυλινδρικοῦ σχήμα, ἀλλὰ τὰ τοιαῦτα εἰλητάρια ἢ τυλιγάρια, ὡς ἐκαλοῦντο παρὰ Βυζαντινοῖς, ἦσαν σπανιώτατα, ἐγένετο δὲ χρήσις αὐτῶν διὰ λειτουργίας Χρυσοστόμου, Βασιλείου, σπανιώτερον τὴν Πρωηνιασμένον, καὶ διὰ χρυσόβουλλα (ἰδ. λ.) αὐτοκρατόρων. Τὰ δὲ τὰς λειτουργίας περιέχοντα εἰλητάρια ἐκαλοῦντο καὶ κωντάκια ἀπὸ τοῦ κοντοῦ ἐφ' οὗ ἦτο προσηλωμένη ἡ περιγραμνὴ. Συνήθεις δ' ἔγιναν αἱ ἐπὶ εἰληταρίων λειτουργίαι ἀπὸ τοῦ 11' αἰῶνος.

Ἀλλὰ καὶ ἡ περιγραμνὴ ἦτο δυσχερὴς καὶ βαρύτερος ὅλη πρὸς γραφὴν, πολλὰς δὲ παρεῖχε δυσχερείας ἢ παρασκευὴ αὐτῆς. Ἰδ. ἐπιστολὴν Μαξιμου τοῦ Πλανούδη ἐκδεξιμένην ὑπὸ Σπ. Λάμπρου ἐν Δελτίῳ Ἱστορ. καὶ Ἑθν. Ἑταιρ. Τόμ. Β' σ. 62 κ. ε.). Διὲ εὐπρόσδεκτος ὑπῆρξε πρὸς ἀντικατάστασιν τῆς περιγραμνῆς ἡ χρῆσις τοῦ χάρτου, ὅστις ἦτο ἐκ παλαιοῦ γινώσκτος εἰς τοὺς Σίνας, παρ' ὧν καὶ διεδόθη τὸ πρῶτον εἰς τοὺς λαοὺς τῆς Ἀνατολῆς, ἐξ ὧν

παρέλαβον τὸν χάρτην καὶ οἱ τῆς Δύσεως. Διεδόθη δὲ τὸ πρῶτον ὁ χάρτης εἰς τοὺς Ἑλληνας διὰ τῶν Ἀράβων ἐπὶ τῶν σταυροφοριῶν. ἔτι δὲ προγενεστέρως ὑπῆρξεν ἡ χρῆσις τοῦ χάρτου ἐν Ἰσπανίᾳ καὶ κατὰ Ἰταλίᾳ· ὁ δὲ παλαιότατος ἑλληνικὸς κώδιξ ἐπὶ χάρτου θεωρεῖται ἀναρχόμενος εἰς τὸ ἔτος 1095, ἀλλὰ κυρίως ἐγενικεύθη ἡ χρῆσις τοῦ χάρτου κατὰ τὸν 11' καὶ μάλιστα τὸν 11' καὶ 12' αἰῶνα. Καὶ μέχρι μὲν ἐπ' ἐσχάτων διεστέλλον οἱ περὶ τὴν γραφογνωσίαν (παλαιογραφίαν), ἀσχολούμενοι τὴν β. ο. μ. δ. ο. κ. ι. ν. ο. χάρτην, παρεσκευασμένοι ἐκ βλαδωνίου, ἀπὸ τοῦ ἐν Ἰουρὼπῃ ἔπειτα συνήθους, τοῦ ἐκ βλαδωνίου ὀκλῶν ἢ ἐκ λίνου κατασκευαζομένου, ἀλλ' ἡ πλάνη αὕτη ἐξέλιπε δι' ἀκριβοτέρων ἐρευνῶν τῶν τελευταίων ἐτῶν (ἰδ. λ. Β. ο. μ. δ. ο. κ. ι. ν. ο. χάρτης). Κατ' ἐλπίον δὲ ἡ μεγάλῃ διὰ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς τυπογραφίας ἐπεληθῆσα ἐπαύξησις τῶν Β. καὶ ἡ τελειοποίησις τῆς τέχνης ἤγαγον εἰς ἐρευνήσεις κατασκευαστικὰς ποικιλώτερον, εὐνοιώτερον καὶ ἀφρονιώτερον τὴν παρασκευὴν τοῦ χάρτου (ἰδ. λ.).

Τὸ Β. διὰ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς τυπογραφίας οὐ μόνον διεδόθη πολὺ μάλλον ἢ ὅτε ἦτο χειρόγραφον, ἀλλὰ καὶ ἔγινεν εὐνοιώτερον κατὰ πολὺ, ἡ δὲ διακόσμησις αὐτοῦ ἀπέβη εὐκολωτέρα καὶ ποικιλωτέρα διὰ τῶν ποικίλων ἀναπραγματικῶν τεχνῶν τῶν νεωτέρων χρόνων, τῆς ξυλογραφίας, χαλκογραφίας, λιθογραφίας, φωτογενίας, φωτολιθογραφίας, τσιγκογραφίας κ.τ.λ. Ἐν ᾧ τῶν χειρογράφων ἡ δι' ἱστορίων (miniatura), ὡς ἐλεγον τὰς χρωματιστὰς εἰκόνας τῶν χειρογράφων οἱ Βυζαντινοί, διακόσμησις ἦτο πόλυτελής μὲν ἀλλὰ πῶς μονοειδὴς καὶ διὰ τὸ βαρύτερον τῆς ἐκτελέσεως ὅχι πολὺ συνήθης. Μεγάλῃν δ' ἐπίδοσιν ἔλαβεν ἀπὸ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς τυπογραφίας ἡ τε βιβλιοδετικὴ καὶ τὸ ἐμπόριον τῶν Β. Ἰδ. καὶ λ. Β. ο. μ. δ. ο. κ. ι. ν. ο. χάρτης, γραφογνωσία, βιβλιοπώλης, βιβλιοδετική, βιβλιοθήκη, ἱστορία (τεχν.), πᾶπυρος, τυπογραφία, χάρτης, χεῖρ ὀγραφοῦ. [Δ.]

Βιβλιοπώλης ὁ πωλὼν βιβλία ἐξ ἐπαγγέλματος. Β. ὑπῆρχον καὶ πρὸ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς τυπογραφίας, ἥδη δὲ γίνεται λόγος περὶ πώλησεως βιβλίων ἐν τῇ ἀπωτάτῃ ἀρχαιοτάτῃ παρὰ τοῖς Ἀίγυπτιοις, μετὰ δὲ ταῦτα παρὰ τοῖς Φοίνιξι καὶ Ἑβραίοις. Παρὰ δὲ τοῖς Ἑλλησι ν. ἀνεπτύχθη κυρίως ἡ πώλησις χειρογράφων βιβλίων ἐν Ἀθήναις, ὅπου δὲν διεδόθη καὶ εἰς τὸν λοιπὸν ἑλληνικὸν κόσμον, ἰδίως δὲ τὰς πλουσίας ἀποικίας. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν δὲν ἦτο διάφορος ὁ Β. ἀπὸ τοῦ βιβλιογράφου (ἰδ. λ.), αὐτὸς δ' ὁ ἀντιγράφας χειρογράφου συγγραφέως τινὸς ἦτο καὶ ὁ πωλὼν αὐτό. Τὸ πρῶτον δ' ἀναφέρονται Β. ἐν Ἀθήναις τὸν 15' αἰῶνα π. Χ. (Fragm.

Comic. graec. II, 2, στ. 732 εκ3. Meineke.—Πολυδ. VII, 211. Ζωνάρης Λεξικ. σ. 388). 'Αστέως δ' ὁ κομικὸς Νικοφῶν ἐν τινι τῶν σωζομένων ἀποσπομάτων τοῦ (Meineke II, 2, στ. 852) ἀπαιρθεὶς καὶ τοὺς Β. ἀναμίξ. μετὰ μεμβραδοπωλῶν καὶ ἀγραδοπωλῶν καὶ ἰσθαδοπωλῶν, ἀλφιστοπωλῶν καὶ κοσκινοπωλῶν καὶ ἄλλων κατήλων. 'Εκ τούτου δὲ τοῦ χωρίου καὶ ἄλλων ἐξάγεται, ὅτι καὶ τὰ βιβλία ἐπωλοῦντο ἐν Ἀθήναις κατὰ τὴν ἀγορὰν ἐν ὥρισμένη αὐτῆς θέσει (οὗ τὰ βιβλία ὄντα Meineke III, 378. Πολυδ. VII, 211). 'Αλλὰ μέχρι τῶν χρόνων τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου πωλεῖται βιβλία ἦσαν αὐτοὶ οἱ παρασκευάζοντες τὰ πόγραφα τῶν ἀρχαίων συγγραφεῶν. 'Απὸ δ' ἐκείνων τῶν χρόνων ἤρχισαν νὰ ἀναπτύσσονται ἴδιοι ἱ. ἔχοντες εἰς τὴν ὑπηρεσίαν αὐτῶν βιβλιογράφους ἐκ τῆς τάξεως τῶν λογίων δούλων. 'Ανεπτύχθη δὲ τὸ ἐμπόριον τῶν βιβλίων οὐ μόνον ἐνεκα τοῦ φιλοβιβλίου αὐτοῦ τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὅστις πολλὰ βιβλία ἐπορίζετο διὰ τοῦ Ἀρπάλου πρὸ τῶν χρόνων τῆς ὑπὸ τοῦτου εἰς τὸν βασιλέα γενομένης ἀπιστίας. 'Αλλ' ἡ κυριωτάτη ἀνάπτυξις τῆς ἐμπορίας τῶν βιβλίων ἐγένετο διὰ τῆς ὑπὸ τῶν Πτολεμαίων καὶ τῶν Ἀτταλικῶν ἰδρύσεως τῶν μεγάλων ἐν Ἀλεξάνδρῃ καὶ Περγὰμῳ βιβλιοθηκῶν. 'Εκ τούτου δὲ μεγάλως κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους ὑψώθησαν αἱ τιμαὶ τῶν βιβλίων ἐν τῇ Ἀθῆναις καὶ ἐν τῇ ἡδὴ ὡς νῦν ἔδρα τῆς βιβλιοπωλίας ἀναφανομένη Ῥόδῳ Ἀλλ' ὡς εἰκόσ ἡ Ἀλεξάνδρεια ὑπερέβαλε τὴν τῇ Ῥόδῳ καὶ τὰς Ἀθῆνας ὡς κέντρον τῆς τοιαύτης ἐμπορίας. 'Ἐπειτα δὲ κατ' ὀλίγον ἤρχισεν ἐνεκα τῆς μεγάλης ζητήσεως τῶν βιβλίων ἡ ταχέϊα τῶν χειρογράφων ἀνευ ἀντιβολῆς ἀντιγραφῆ, ἥτις οὐκ ὀλίγον συνετέλεσεν εἰς τὴν διαφθορὰν τῶν ἀρχαίων κειμένων. Διὰ τοῦτο πολυζήτητα ἦσαν ἰδίως τὰ ἐπιμελεημένα ἀντίγραφα, ἐφ' οἷς διεκρίνετο κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Λουκιανοῦ ἐν Ἀθῆναις ὁ βιβλιογράφος Ἀττικὸς (Ἀττικὸς ὁ ἀντιγράφος). Ἀλλως δὲ μεγάλη ἦτο ἡ ἀμέλεια τῶν Β. καὶ πολὺς αὐτῶν ὁ βόλος. Ἀχέμη ἐν τοῖς χρόνοις τοῦ Χρυσόστομου συνεβίβον οἱ Β., γινωρίζοντες τὴν ἀγάπην τῶν φιλοβιβλίων πρὸς τὰ παλαιὰ ἀπογραφα, νὰ καταθέτωσι νέα βιβλία ἐντὸς αὐτοῦ, ὅπως προσλάβωσι τὸ χροῖμα παλαιῶν, καὶ ἄλλως δὲ νὰ προσδιαφθεῖρωσιν αὐτὰ, ὥπως ἀπατώσιν τοὺς ἀγοραστάς.

Οὕχ. ἦτον δ' ἀνεπτύχθη ἡ βιβλιοπωλία παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις, ἦτο δὲ ἱκανῶς προωδευμένη ἤδη ἐν τοῖς χρόνοις τοῦ Κικέρωνος, καθ' οὗς ὁ Β. Πομπώνιος Ἀττικὸς εἶχεν ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ τοῦ ἑκατοσίου εἰδος δούλων, ἰδίως Ἑλλήνων, ἀντιγραφόντων βιβλία περιζήτητων συγγραφεῶν. Ἀλλ' ἡ μεγίστη ἀνάπτυξις ἐτελέσθη κατὰ τοὺς χρόνους τῶν αὐτοκρατόρων, ὅτε τὰ μὲν βιβλιοπωλεῖα (ta-

bernae bibliopolum) ἦσαν ἰδρυμένα ἐν ταῖς κυριωτάταις καὶ μάλιστα συχναζομέναις τῶν ὁδῶν, κατὰ χιλιάδας δὲ παρασκευάζοντο τὰ πόγραφα. Μεγάλως δὲ συνετέλει εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς ἀναπαγωγῆς ταύτης ἡ διάδοσις τῶν τε ἰδιωτικῶν καὶ δημοτικῶν βιβλιοθηκῶν. Ὡς εἰκόσ δὲ διὰ τῆς τοιαύτης βιομηχανικῆς πλέον καταστάσεως ἀντιγραφῆς βιβλίων μεγάλως ἔπεσαν καὶ αἱ τιμαί. Οὕτω δ' ἀναφέρεται, ὅτι τὰ βιβλία τοῦ ποιητοῦ Τρύφωνος, ἅτινα σήμερον καταλαμβάνουσιν ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Teubner 14 σελίδας εἰς 8ον, ἐπωλοῦντο ἀντὶ τεσσάρων σεστερτίων, ἥτοι περίπου μίση δραχμῇ καὶ δέκα λεπτοῖν. Ἡῦξανε δὲ τὴν τιμὴν ἡ περὶ τὴν γραφὴν πολυτέλεια. Τὰ ἐπιγράμματα τοῦ αὐτοῦ ποιητοῦ καταλαμβάνοντα σήμερον δύο τυπογραφικὰ φύλλα ἐτιμῶντο ἐν μέρεσι διὰ πορφύρας γεγραμμένα πέντε θηναρίων, ἥτοι περίπου πέντε δραχμῶν καὶ ἡμισίαις. Κατὰ δὲ τοὺς μὲν πρῶτους αἰῶνας ἡ βιβλιοπωλία ὡς ἐπαγγέλημα ἐξέπεσε, τὰ δ' ἀπογραφα παρασκευάζοντο κυρίως ἐν ταῖς μοναῖς ὑπὸ τῶν βιβλιογράφων χάριν τῶν μοναστηριακῶν βιβλιοθηκῶν ἢ ἐπ' ἀμοιβῇ τῶν γραφόντων τὰ χειρόγραφα χάριν τῶν παραγγελλόντων αὐτὰ. Τοῦτο δ' ὡς εἰκόσ ὑῤῃξανε τὴν τιμὴν τῶν βιβλίων, ἥτις ἦτο ἱκανῶς μεγάλη, ὡς δυνάμεθα νὰ κρίνωμεν ἐκ τῶν ἐν τοῖς χειρογράφοις σπανίων ἄλλως σημειωμάτων περὶ τῆς ἀμοιβῆς τῶν βιβλιογράφων. Οὕτως ὁ ἐν Λουδίνῳ ἐλληνιστὴς κώδιξ τοῦ Πλάτωνος (Clarkianus 39) γραφεὶς τῷ 895 ὑπὸ τοῦ καλλιγράφου Ἰωάννου ἐπληρώθη δεκατρία χρυσὰ νομίσματα, ὁ δὲ βιβλιογράφος Στυλιανὸς ἔλαβε τῷ 989 διὰ χειρογράφου τῶν Ὁμιλίων τοῦ Χρυσόστομου πωζόμενον νῦν ἐν Παρίσι τοῖς νομίσματι ἐπτά. Ἀλλας τιμὰς ἔλαβον χειρογράτων ἴδε παρὰ Gardthausen (Gr. Paläographie s. 309 κ.ε.).

'Ανεγεννήθη δ' ἡ βιβλιοπωλία διὰ τῆς ἰδρύσεως τῶν πανεπιστημίων καὶ τῆς ἐν γερμανικαῖς ἰδίως καὶ ἰταλικαῖς πόλεσι συστάσεως ἰδιωτικῶν βιβλιοθηκῶν πλουσιῶν ἀστέων. Αἱ ἀνάγκαι αὗται προσέκλυσαν τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἐμπορίας τῶν χειρογράφων. Ἀλλ' ἀνάπτυξιν ὅλως νέαν ἔλαβεν ἡ βιβλιαμπορία μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς τυπογραφίας κατὰ τὸν 15' αἰῶνα, ἐξ ὅτου μάλιστα τὸ ἔργον τῆς ἐκτυπώσεως καὶ ἐκδόσεως βιβλίων ἀνέλαβον κατ' ὀλίγον ἴδιοι ἐπιχειρηματίαι. οἱ καλούμενοι ἐκδόται. Ὡς ἥριστον δὲ μέσον τῆς διχόσεως τῶν βιβλίων ἐχρησμεύσαν ἦδη ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ 15' αἰῶνος αἱ ἐμπορικαὶ πανηγύρεις τῆς Γερμανίας, τῆς πατρίδος τοῦ Γουτεμβέργιου. Τοιαῦτα δὲ κέντρα ὑπῆρξαν πρῶτον μὲν ἡ ἐμπορικὴ πανήγυρις τῆς Φράγκφουρτης ἀπὸ τοῦ 1445 καὶ ὀλίγον κατῑκν ἡ τῆς Λειψίας. ὡν αὕτη μὲν διετήρησεν ἀπλῶς γερμανικὸν χαρακτῆρα ἡ δὲ τῆς Φρανκφούρτης προσέλαβε ταχέως διεθνῇ ὄψιν, ἐπι-

σκαπτομένον αὐτὴν βιβλιοπωλίων καὶ ἐν Γαλλίᾳ, Ἰταλίᾳ καὶ τῶν Κατωῶν Χωρῶν. Ἦδ' οὖν κατὰ τὸν 17^{ον} αἰῶνα ἤρχισεν καὶ ὑπὸ τινῶν ἐλθόντων καὶ βιβλιοπωλίων ἐμπορευτὴς καταλόγιον πρὸς γινώσκειν τῶν εἰς πώλησιν προσφερομένων βιβλίων. Ἰδίως δ' ἀνεπτυχθὴ ἡ γερμανικὴ βιβλιοεμπορία διὰ τῆς καταργήσεως τοῦ πρῶτον ἰσχυρότατος συστήματος τῆς ἀνταλλαγῆς βιβλίων μεταξὺ τῶν βιβλιοπωλίων καὶ τῆς καθορίσεως τῶν σχέσεων τῶν ἐκδοτῶν καὶ τῶν βιβλιοπωλίων. Ἀπὸ ἐνὸς δ' ἤδη αἰῶνος εἰσῆλθον τὸ σύστημα, ὅπου καὶ σήμερον ἰσχύει, ναπολελλωτικὴν οἱ ἐκδοταὶ εἰς τοὺς βιβλιοπώλας ἐπὶ ὁρῶν (à condition) ὥρην σμένον ἀριθμὸν τῶν παρ' αὐτῶν ἐκδιδόμενων νεοφανῶν βιβλίων ἐπὶ ἑτησίᾳ λογαριασμῷ μέχρι τῆς κατὰ τὸ Πάτρια τελευτήμενης ἐμπορικῆς πενηνταετίας τῆς Λειψίας, ὅτε ἐπιστρέφονται μὲν ταπώλητα ἀντίτυπα, πληρόνεται δὲ τὰ πωληθέντα, γινόμενης εἰς τοὺς καταναλωτὰς βιβλιοπώλας ὡρισμένης ἐκπτώσεως. Ὅτι δὲ συστηματικώτερον κατηρτίσθησαν ἐν Γερμανίᾳ τὰ τῆς βιβλιοπωλείας ἀπὸ τῆς ἐν ἔτει 1825 ἰδρύσεως τοῦ Συνελλακτικοῦ συλλόγου τῶν Γερμανῶν βιβλιοπωλίων (Börsenverein der deutschen Buchhändler), ὅστις οὐ μόνον τὴν τάξιν τῆς βιβλιοεμπορίας καὶ τὰ συμφέροντα τῶν βιβλιοπωλίων προήγαγεν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ῥύθμισιν τῆς σχετικῆς νομοθεσίας συνετέλεσεν. Ὁ σύλλογος αὗτος ἡρρίθη τῷ 1882 ἑταίρους 1400. Ὑπάρχει δ' ἀπὸ τοῦ 1836 ἐν Γερμανίᾳ καὶ ἰδίος σύλλογος πρὸς περιθάλψιν Γερμανῶν βιβλιοπωλίων καὶ ὑπαλλήλων βιβλιοπωλείων. Συνεσταθῆσαν δ' ὡς εἰκὸς σὺν τῇ χρόνῳ ἐν Γερμανίᾳ εἰδικὰ βιβλιοπωλεῖα τῶν διαφόρων ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν, τῆς μουσικῆς, παλαιῶν καὶ νεωτέρων βιβλιοπωλεῖα παλαιῶν ἐντύπων ἢ μεταχειρισμένων βιβλίων κτλ. Ἀνεπτύχθη δὲ καὶ ἰδίᾳ τάξις τῆς διὰ περίεφορμένων καὶ εἰς δυσπρόσιτα ἢ ἀπομεικχυσμένα μέρη εἰσδιδόντων διανομῶν ἐκποιήσεως βιβλίων, ἰδίως τῶν κατὰ τεύχη ἐκδιδόμενων τὴν δὲ μεγάλην ἀνάπτυξιν τῆς ἐν Γερμανίᾳ βιβλιοπωλείας δεικνύουσιν ἐπὶ τῶν ἀριθμοῦ τινος. Τῷ 1881 ἐδημοσίωσαν 15191 βιβλία, κατὰ δὲ τ' αὐτὸ ἔτος ἐξήχθησαν μὲν ἐκ Γερμανίας βιβλία ἄξιαι 20 528 700 μάρκων, εἰσῆλθον δὲ 7 441 800 μάρκων. Ὑπῆρχον δ' ἐν Γερμανίᾳ τῷ 1882 παντοειδῆ βιβλιοπωλεῖα 8856.

Μεγίστη εἶνε ἡ ἀνάπτυξις τῆς βιβλιοπωλείας ἐκ τῶν λοιπῶν εὐρωπαϊκῶν χωρῶν ἰδίως ἐν Γαλλίᾳ καὶ Ἰταλίᾳ, ἀλλὰ τὸ σύστημα αὐτῆς δὲν δύναται νάντιμετρηθῆ πρὸς τὸ γερμανικὸν κυρίως διότι οἱ ἐκδοταὶ καὶ τὰ μεγάλα κέντρα περιορίζονται ἐν μὲν τῇ Γαλλίᾳ μάλιστα ἐν Παρισίοις, ἐν δὲ τῇ Ἀγγλίᾳ ἰδίως μὲν ἐν Λονδίνῳ, πλὴν δ' αὐτοῦ καὶ ἐν ταῖς πανεπιστημιακαῖς πόλεσιν, ἐν δὲ ἐν Γερμανίᾳ ὑπάρχουσι πολλὰ μεγάλα κέντρα,

Ἐν δὲ τῇ Γαλλίᾳ δὲ μικρὰ εἶνε ἡ ἀνάπτυξις τῆς βιβλιοεμπορίας. Καὶ ἐν μὲν τοῖς χρόνοις τῆς Γουρκοκρατίας κυριώτατον κέντρον τῆς πωλήσεως ἑλληνικῶν βιβλίων ἦσαν τὰ ἐκδοτικὰ καταστήματα τῆς Βενετίας, ὧν δὲν ἔχει ἀκόμη γραφὴ δυστυχῶς ἡ ἱστορία. Πλὴν δὲ βιβλίων διδασκτικῶν, λειτουργικῶν καὶ τινῶν θρησκ. ἀναγνωσμάτων τοῦ λαοῦ μικρὰ ἦτο ἡ ὑπὸ τοῦ κοινοῦ ζήτησις ἄλλων συγγραμμάτων, ἅτινα καὶ ἐκτυπούμενα ὑπὸ τῶν συγγραφέων ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς τυπογραφεῖοις τῆς Κωνσταντινουπόλεως, Μοσχολέως, Κερκυρας κτλ. (ἰδ. γ. Τ' ὑπογραφεῖον) ἢ ἐδωρόντο εἰς τὰ σχολεῖα καὶ τὰς κοινότητας ὑπὸ πλουσιῶν χορηγῶν ἢ διανεμόντο εἰς τοὺς ἐγγραφεμένους συνδρομητὰς, ὧν τὰς συνδρομὰς εἰσέπραττεν ὁ συγγραφεὺς. Ἦ αὐτὸ δὲ σύστημα τῆς διὰ συνδρομητῶν ἐκδόσεως τῶν βιβλίων ἐξηκολούθησεν ὡς τὸ πλεῖστον μέχρι πρὸ ὀλίγων ἐτῶν, ἐν μέρει δὲ καὶ ἐξήκολούθη ἀκόμη οὕτως, ὥστε διὰ τὴν μικρὰν ζήτησιν βιβλίων ἄλλων πλὴν τῶν διδασκτικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν οὐτε ἐκδοταὶ ἄλλων συγγραφέων οὐτε βιβλιοπωλεῖα ἄξια λόγου ἠδύναντο νὰ ἰδρυθῶν. Οἱ δὲ ὑπάρχοντες ἐκδοταὶ περιορίζοντο μὲν ὡς τὸ πλεῖστον εἰς τὴν ἐκδοσιν βιβλίων ἀναγκαίων διὰ τὰ σχολεῖα καὶ τὴν ἐκκλησίαν, ἐπώλουν δὲ αὐτοὶ τὰ ὑπ' αὐτῶν καὶ μόνων ἐκδιδόμενα τοιαῦτα βιβλία, ὅταν ἐνίοτε δὲν τὰ ἐσώρευε κατ' οἶκον αὐτὸς ὁ συγγραφεὺς, μεταβιβάζομενος καὶ εἰς βιβλιοπώλην. Μεγάλας δὲ παρενέχλας δυσκολίας πλὴν τῆς μικρᾶς ζήτησεως ἄλλων βιβλίων ἐκτὸς τῶν εἰρημένων καὶ ἡ ἀτέλεια τῶν παρ' ἡμῖν ταχυδρομικῶν μέσων. Διὰ ταῦτα δὲ ἄνευ συστήματος, ζωῆς καὶ κινήσεως φυτικῆν ὅλως ζωὴν ἔβωον τὰ ἰδρυόμενα βιβλιοπωλεῖα ἐκτὸς τῶν ἀνηκόντων εἰς ἐκδότας βιβλίων διδασκτικῶν. Καὶ αὐταὶ δ' αὖ ἀπόπειραι βιβλιοπωλίων τινῶν (Ἐμμ. Γεωργίου, Ν. Νάκη, Γ. Κασδόνη) νὰ ἐκδίδωσι καταλόγους νεοφανῶν ἢ ἄλλων ἑλλ. βιβλίων ἐναυάγησαν. Μόνα δὲ κατ' εὐρωπαϊκὸν τρόπον λειτουργοῦντα βιβλιοπωλεῖα ὑπῆρχον τὰ ὑπὲρ Γερμανῶν ἐν Ἀθήναις ἰδρυμένα, περιοριζόμενα καὶ ταῦτα κυρίως εἰς τὴν εἰσαγωγὴν ξένων βιβλίων. Ἀλλὰ κατ' ὀλίγον σὺν τῇ αὐξήσει τῆς πρὸς τὰ βιβλία ἀγάπης καὶ τῆς ἀρεσκείας ὑπὸ ἐκδοτῶν δημοσιεύσεως καὶ ἄλλων βιβλίων πλὴν διδασκτικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῇ ὁσμῇ μείζονι ἀνάπτυξιν τῶν μέσων τῆς συγκοινωνίας ὑποφαίνεται κινήσις τις ἄγουσα εἰς συστηματοποίησην καὶ ἐπίδοσιν καὶ τῆς ἐν Ἑλλάδι βιβλιοεμπορίας. [Δ.]

Βιβλιοφύλαξ. Ὁ μετὰ τὸν ἔφορον κατώτερος ὑπάλληλος τῆς ἐν Ἀθήναις Ἑθνικῆς βιβλιοθήκης. Ταῦν ὑπάρχουσι τρεῖς βιβλιοφύλακες, ὧν ὁ μὲν ἔχει βαθμὸν καὶ μισθὸν τμηματάρχου δευτέρας τάξεως, οἱ δὲ δύο ἕτεροι βαθμὸν ὑπορ-

πρωτ. γράμ. — δεύτερος τάξις. Ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ Διαγράμματος, ἀλλ' οἱ συλλεγόμενοι ἐκλεγονται ὡς μετὰ τὸν ἀπὸ τριῶν ὑπερεπιδεικνύμενον ὡς βοήθη. ἢ διὰ διαγωνίου. (Ν. Δ. Φ. Α' 12 1. 2. 1882) Διὰ μεταξὺ ἑπταετηρίου νόμου ΔΧΜΔ' τῆς 9 Ἰανουαρίου 1888 συνειστήθησι βιβλιοθήκη ἐν ἐκάστη τῶν δημοσίων βιβλιοθηκῶν Κερκύρας, Ἀνδριταίνης, Ζακύνθου καὶ Κεφαλληνίας ἐπὶ μισθῷ 90 δρ. κατὰ μῆνα. [Ἀγγ.]

Βιβλίον αντιγραφικόν, βλ. Ἀλληγογραφία.

Βιβλίον ἀπογραφῶν βλ. Ἀπογραφὴ.

Βιβλος βλ. Γραφὴ ἁγία, Διεθνή Παιδεία καὶ Παινή.

Βιδλος, (Β ο τ.). βλ. Βύδλος.

Βιδλου Δῆμος τῆς ἐπαρχίας Ναξου, λατὼν τὸ ὄνομα ἀπὸ τοῦ υποτιθεμένου ἐν Ναξῷ ποταμοῦ, ἐν ἑλπίσιν οἱ ἀρχαῖοι γραμματικοί, ὅπως ἐξηγήσῃ τὸ ἐπιθετὸν βιδλινος τοῦ ναξίου οἴνου. Παράγει σιτηρά, ὅσπρια, ἔλαιον οἶνον, σῦκα κλπ., ἀποτελεῖται δ' ἀπὸ τῆς πρωτεύουσας Τριπόδων καὶ τῶν χωρίων Ἀγίου, Θαλελαίου, Ἀγερσάνη, Γαλανάδος, Γλυνά, ὁδος, Ἐγκαρές, Μέλανες, Ποταμιά καὶ Σαγκρί. ἔχει 6 δημοσχολεῖα, ὧν ἐν θηλέων. Κατ. 1858 τῷ 1880. [Π.]

Βιδόργ (Wiborg, Φιννιστὶ Wäpuri). Πρωτ. τοῦ ἑμῶν νομοῦ τῆς ρωσικῆς Φινλανδίας καίτι ἐπὶ τινος ὀρμου τοῦ Φιννικού κόλπου, παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Σάιμακνάλη. ἔχει ἀμικτὸν ἐμπόριον καὶ 15 554 κατοίκων (1883). — Ὁ νομὸς Β. ἔχει ἐμβαδὸν 48,055 τμ. καὶ 313 985 κατ. (1883). [Π. Π.]

Βιδόργ (Viborg). Τὸ μικρότερον τμήμα τῆς δανικῆς χερσονήσου Ἰουτλάνδης, ἔχον ἐμβαδὸν 3032,9 τμ. καὶ 93 369 κατ. (1880). — Ἡ πόλις Β., πρωτ. τοῦ τμήματος, καίτι παρὰ τὴν μικρὰν ἑμῶν λίμνην καὶ τὸν σταθμὸν τοῦ σιδήρου, καὶ ἔχει 7 653 κατ. [Π. Π.]

Βιέριχ (Biebrich). Πολίτιον τῆς Πρωσίας, ἐν τῇ πρωτ. διοικήσει Βισβάρδην, παρὰ τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Ῥήνου. Ἔδρα μέχρι τοῦ 1840 τῶν δουκῶν τοῦ Νασσάου. ἔχει ὠραιότατον μέγαρον, ὠρεῖα ἄλση, λιμένα, βιομηχανικά καταστήματα καὶ 9 669 κατ. (1885) ἀσχολούμενους ἰδίως εἰς τὴν ἀμπελοποιίαν. [Π. Π.]

Βιβῶνα (Antonio Bivona-Bernardi). Σικελὸς βοτανικός, γενν. τῷ 1778, ἀποθ. τῷ 1834. Ἐγράψατο περὶ τῶν φυτῶν τῆς πατρίδος του. Ὁ De Candolle τῷ ἀφιέρωσε γένος Σταυρανθῶν (Bivonaea). [Θ. Χ.]

Βίγγαμπτον (Binghamton). Πόλις τῆς Ἀμερ. Συμπολιτείας, ἐν τῇ πολιτείᾳ τῆς Ν. Ἰόρκης. ἔχει ἀμικτὸν βιομηχανία, ἐμπόριον σιτηρῶν καὶ ξυλείας καὶ 17 315 κατ.

(1887). Πρωτ. τῆς κομητ. Βροῦμ. [Π. Π.]

Βίγγαν (Wigan). Πόλις τῆς ἀγγλικῆς κομητ. Λαγκαστρίας, καίτι βλ. τοῦ Μαντρεστέρ ἐπὶ τῶν ὁχθῶν τοῦ Δουγλα καὶ τῆς διώρυγος τῆς Λιδερπούλης. ἔχει λατινικὴν καὶ ἐμπορικὴν σχολήν, βιβλιοθήκην, μουσεῖον, 100 περίπου βιομηχανικά καταστήματα καὶ 48 190 κατ. (1881). [Π. Π.]

Βιγγλεσουόδε (Biggleswode). Πόλις τῆς Ἀγγλικῆς κομητείας Βεσφορδ, παρὰ τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Ἰδελ. Σημαντικωτάτη ἀγορὰ σιτηρ. ἔχει 17 838 κατ. (1881). [Π. Π.]

Βιγγολόλια. Χωρίον τῆς ἐπαρχ. Σικραπρίου τοῦ βίκασι τοῦ Ἰωαννίνων, ἔχον 500 κατ. Ἀλβανούς μουσουλμάνους (1888). [Π.]

Βιγεβάνον Πόλις τῆς Ἰταλικῆς ἐπαρχίας Παβίας ἐν τῇ ὑποδοίᾳ τῆς Μοριάρας, παρὰ τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Τικίνου. ἔχει σταθμὸν σιδηροδρόμου, ἐπισκοπὴν, πρακτικὴν σχολεῖον, πιλοποιεῖα, μεταξοβυργεῖα, μακαρονοποιεῖα, σαπωνοποιεῖα, ἐμπόριον ἰδίως μεταξωτῶν, καὶ 15 065 κατ. (1881). — Ὁ δῆμος Β. ἔχει 20 416 κατ. [Π. Π.]

Βιγίλιος (Vigilius) ἢ Οὐγγίλιος. Πάπας Ῥώμης, ἐκλεχθεὶς τῷ 537 καὶ ἀρχιερατεύων ἐν Ῥώμῃ ὅτε ἐβατίλειον ἐν Κωνσταντινουπόλει δ' Ἰουστινιανὸς καὶ ἡ Θεοδώρα. Περὶ τῆς ἀναμνήσεως τοῦ Πάπα τούτου εἰς τὰ τότε ταράττοντα τὴν ἐκκλησίαν ζητήματα καὶ τῶν ἐκ τούτου σχέσεων αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰουστινιανὸν καὶ τὴν Θεοδώραν (3. Ἀ. Διομήδους Κυριακοῦ Ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν τ. 6. σ. 218 ἐξ. — Κ. Παπαρηγοπούλου ἱστορ. ἑλλ. ἔθνους τ. 6. σ. 177 ἐξ. ἐκδ. 6'. Ἀπέθανεν δ' ἡ ἐν Σορακούσας τῷ 555. [Σ.]

Βίγκα (Β ο τ.). Vinca L. Γένος τῆς σκωγενείας τῶν Ἀποκυνωδῶν (βλ. λ.). Φυτὰ ἀειφύλλα, πολυετῆ. Εἶδη εὐάριθμα τὰ πλεῖστα τῆς εὐκράτου Εὐρώπης καὶ Ἀσίας, τὰ δὲ κοινώτατα αὐτῶν ἡ Β. ἢ ἑλᾶτ τ ὠ ν (V minor L. γερμ. Singrün, γαλλ. Pervenche, πιθανῶς ἡ Κ λ η μ α τ ε τοῦ Διοσκωρίδου, κοινῶς Ἀ γ ρ η λ (τ σ α) φέται ἐν δρυμώδεσιν ἐν δ' Ἑλλάδι μόνον ἐν τῇ Θεσσαλίᾳ. Τὰ δὲ λοιπὰ ἑλληνικά εἶδη εἰσὶ Β. ἢ μ ε ἱ ζ ὠ ν (V major L.) καὶ Β. ἢ π ο ὠ δ η ς (V herbacea Wk.). Ἡ δὲ Β. ἢ ρ ο δ ῖ ν η (V rosea L.) τῆς θερμῆς Ἀμερικῆς εἶνε θαννίσκος λία, εὐεὶδης μετὰ λευκῶν ἡρόδοτῶν ἐν ὅσων συχνὰ θεραπεύομενος ἐν τοῖς κήποις. [Θ. Χ.]

Βίγκελμανν (Johann Joachim Winckelmann). Ἐπιφρονὴς Γερμανὸς ἀρχαιολόγος, ὁ θεμελιωτὴς τῆς ἐπιστημονικῆς ἀρχαιολογίας καὶ ἐκ τῶν πρώτων κλασσικῶν λογογράφων τῆς Γερμανίας. Γεννηθεὶς τῇ 28/9 Δεκ. 1717 ἐν Στένδαλ τῆς Πάλαϊας Μάρκας, ἐκ πατρὸς πέντητος ὑποθηματοποιῶν κατῳρίσθη μετὰ πολλῆς δυσχερείας πρὸς μωρίας στερήσεις

παλαιών να διδαχθῇ τὰ ἐγκύκλια μαθήματα ἐν γυμνασίῳ τοῦ Περσέλιου καὶ νὰ σπουδᾷ θεολογίαν ἐν τοῖς Πανεπιστημίοις τῆς Ἰέννης καὶ τῆς Χάλλης. Πολλὰ δὲ κατατρίψας ἐπὶ πρὸς πορισμὸν τῶν ἐπιτηδείων ὡς οἰκοδόμικα ἢ θρησκευτικὰ διδάσκαλος, κατεγίνετο ἐν ὥραις σχολῆς εἰς μελέτην τῶν ἀρχαίων συγγραμμάτων διορισθεὶς δὲ τῇ 1710 ἐπιμελητὴς τῆς βιβλιοθήκης τοῦ κτήτορος Βυακού ἐν Νοϊθ-νίς παρὰ τὴν Δρέσδην, ἐδυνάθη νὰ μελετήσῃ τὰ ἐν Δρέσδῃ ἀποκειμένα καλλιτεχνικὰ ἔργα, ἐκ δὲ τῶν τούτων μελετῶν καὶ τῆς μετὰ καλλιτεχνῶν συναναστροφῆς ἀνεπτύχθη μὲν ἐν αὐτῷ ἡ αἰσθησις τοῦ καλοῦ καὶ ἡ ἐρὸς αὐτοῦ ἀντίληψις, καὶ πόθος κατέλαβεν αὐτὸν νὰ καταστήσῃ σκοπὸν τοῦ βίου τὴν σπουδὴν τῆς τέχνης. Αἰσθανόμενος δὲ τὴν ἀνάγκην νὰ ἴδῃ τοὺς ἐν Ῥώμῃ θησαυροὺς τῆς τέχνης πρὸς συμπλήρωσιν τῶν γνώσεών του, ἐδέχθη μετὰ πολλοὺς ἐνδοιασμοὺς νὰ προσέλθῃ εἰς τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν, εὐαγγελικὸς ὢν, διότι οὕτω μόνον τῇ καθίστατο δυνατὴ ἡ μετάδοσις εἰς Ῥώμην καὶ ἡ ἑξῆς διατριβὴ ἐν Ἰταλίᾳ. Πρὸ δὲ τῆς ἐν Δρέσδῃ ἀναχωρήσεώς του ἐξέδωκε τὸ πρῶτον ἐργον αὐτοῦ, τὸς «Γνώμας περὶ τῆς μελέτης τῶν ἑλληνικῶν ἔργων ἐν τῇ γοττικῇ καὶ τῇ γλυπτικῇ» (ἐν Δρέσδῃ 1755), ὅπου ἐτύχε πολλὰς ἐπιδοκιμασίας, διὰ τε τὸ ἀδρὲν καὶ καινοφανὲς τῶν νοημάτων καὶ διὰ τὸ κάλλος τῆς λεξιμῆς. Ἐν Ῥώμῃ δὲ προσληθθεὶς ὡς βιβλιοθηκάριος ὑπὸ τοῦ καρδινάλιου Ἀργίντου καὶ εἶτα ὑπὸ τοῦ καρδινάλιου Ἀλεξάνδρου Ἀλδάνη, ὑποστηρικτὸς δ' ἐνθέρμως ὑπὸ τοῦτον καὶ ἄλλων τιῶν ἐν ἀξίᾳ ὄντων ἀνδρῶν, ἐπεδόθη καρποφόρως εἰς τὰς προσελεύσεις τῇ μελέτῃ. Πλὴν τιμῶν μικροτέρων ἔργων εἰς γερμανικὴν γλῶσσαν, ἐξέδωκε γαλλιστὶ περιγραφὴν τῆς συλλογῆς σκαρπετῶν τοῦ φίλου του βαρὼνους Στόρχ (ἐν Φλωρεντίᾳ 1759), εἶτα δ' «Ἐπιστολὰν ὑπόμνημα περὶ τῶν ἐν Ἡρακλείῳ ἀρχαιολογικῶν ἀνακαλύψεων» (ἐν Δρέσδῃ 1762) καὶ «Ἐκδόσεις περὶ τῶν νεωτέρων ἐν Ἡρακλείῳ ἀρχαιολογικῶν ἀνακαλύψεων» (Δρέσδῃ 1764) διὰ τῶν δύο τελευταίων ἔργων του οὐ μόνον κατέστησε γνωστὰ τοῖς φιλαρχαίοις τὰ ἐν Ἡρακλείῳ μνημεῖα τῆς τέχνης, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν εὐστοχωτάτων αἰσθητικῶν παρατηρήσεων αὐτοῦ προήγαγε τὴν αἰτίαν τοῦ καλοῦ παρὰ τοῖς συγχρόνοις. Διεστραμμένην οὖσαν ἐκ τῆς ἐπισκοπῆς τοῦ βαρὼνους τρόπου, συγχεύουσιν δὲ σχεδὸν (1764) ἐξέδωκεν ἐν Δρέσδῃ τὴν «Ἱστορίαν τῆς τέχνης ἐν τῇ ἀρχαιότητι», ἥτις οὐ μὲν ἄξιον μνημεῖον τῆς πολυμαθείας, τῆς εὐθυμίας καὶ τῆς φιλοκαλίας τοῦ Β., διὰ τοῦ συγγραμματος τούτου ὁ Β. ἔθεσε τὰ θεμέλια ἐπιστημονικῆς καὶ εὐμ. ὁδοῦ μελέτης τῶν ἔργων τῆς τέχνης, νέαν τροπὴν δούς εἰς τὰς ἀρχαιολογικὰς σπουδὰς· αἱ θεμελιώδεις ἀρχαὶ ἐστὶν ὅτι στήριζει τὸ σύστημα τοῦ ὁ Β., ἥτοι ἡ ἐπιζήτησις τοῦ σκοποῦ τῆς τέχνης ἐν

τῇ ἀναπαράστασι τοῦ καλοῦ καὶ ἡ συνάφεια τῆς τέχνης πρὸς τὸν καθόλου πνευματικὸν βίον τοῦ ἔθνους, εἶναι ἐξρηκταὶ καὶ ἀπορραχέυτοι, διὰ ταύτας ἀπαραγκλίτως ἀκολουθεῖσαι πάντες οἱ μετ' αὐτὸν ἐπιστημονικῶς ἐργαζόμενοι ἀρχαιολόγοι. Τὴν ἐρθότητα δὲ τῆς μεθόδου οὐχ ἤτον ἡ τὴν ἀγγίνοιαν τοῦ Β. μαρτυρεῖ καὶ ἡ ἀκριδὴς ἐν τοῖς καθόλου ἀνάπλάσις περιόδων τῆς ἀρχαίας τέχνης (π. χ. τῆς τοῦ Φειδίου), ἄνευ τῆς βοήθειας μνημείων ἀνηκόντων εἰς τὰς περιόδους ἐκεῖνας, ἀλλὰ διὰ μόνως τῆς κριτικῆς μελέτης μεταγενεστέρων μνημείων, συνδυαζομένης πρὸς τὰς μαρτυρίας τῶν ἀρχαίων. Μετὰ τὴν Ἱστορίαν τῆς τέχνης ἐξέδωκεν ὁ Β. Ἰταλιστὶ «Ἀνέκδοτα μνημεῖα» (1767—68), ἐν οἷς ἐξηγεῖται τάξιολογώτατα τῶν ἐν Ἰταλίᾳ μνημείων, παρέχων οὕτω κάλλιστον πρότυπον ἐρμηνείας τῶν ἀρχαίων τεχνουργημάτων.

Κατ' Ἀπρίλιον τοῦ 1768 ἀποφασίσας ὁ Β. νὰ ἐπανιδῇ τὴν πατρίδα του, ἀνεχώρησεν ἐκ Ῥώμης· ἀλλὰ ἡλίως ὑπερῶς τὰ ἰταλικὰ σύνορα κατελήχθη ὑπὸ δεινῆς νοσταλγίας διὰ τὴν θετὴν πατρίδα του, διὲ μέχρι Βιέννης μόνον προχωρήσας, ὅπου ἤξυαθη μεγάλων τιμῶν ὑπὸ τῆς αὐτοκρατορίας καὶ τῶν ἐκεῖ λογίων, ἐπέστρεψεν εἰς Ἰταλίαν· ἀλλ' ἐν Ἐργόστῃ ἐπίσσε ὄμμα δολοφίνου (28/8 Ἰουνίου 1768), ἐπεχειρήσαντος νὰ ληστεύσῃ αὐτόν. — Τὰ Ἄπαντα τοῦ Β. ἐξεδόθησαν ἐν Δρέσδῃ (1808—20 εἰς 8 τόμ., 6' ἐκδ. αὐτ. 1828 κέ.). Ἡ δ' Ἱστορία τῆς τέχνης ἐξεδόθη τελευταίον ὑπὸ Jul. Lessing (ἐν Βερολ. 1876). [Π.]

Βιγκέννας (Vincennes). Κώμη τῆς Γαλλίας, κειμένη 2 χμ. πρὸς Ἀ τῶν Παρισίων. Ἔχει 22 237 κατ. (1886) Ἐν τῷ ἀρχαιολογικῷ αὐτῆς πόρῳ κατὰ τὸν Μεσαίωνα, κατῴκουν οἱ βασιλεῖς τῆς Γαλλίας. [Π.Π.]

Βιγκέννας (Vincennes). Πρωτ. τῆς κομητείας Κνὸξ, ἐν τῇ βορειαμερικανικῇ πολιτείᾳ τῆς Ἰνδιάνας. Ἔχει 7680 κατ. (1880), ἔχει λόγον ἐργοῦργεῖα σιδηρουργεῖα, πολλὰ δημόσια καὶ ἰδιωτικά σχολεῖα, πνευματικόν, 1 βιβλ. εὐχίας κτλ. [Π.Π.]

Βιγκλερίτης (Winklerit). Χειροπληθὲς καὶ κινεῖται δρυκτὸν, συνιστάμενον ἐκ ὕδροργιδίου, ἐξιδίου νικελίου καὶ κοβαλτίου. [Κ.Μ.]

Βιγνονεία (B o t.), Bignonia. Πρῶτον γένος τῆς οἰκογεν. τῶν B i g n o n e i ω δ ὶ ν (βλ. λ.) ἀπαιρωθέν ὑπὸ τοῦ Tournefort τῷ ἐπὶ Λουδοβίκου ΙΔ' Ἀλέξ. J. P. Bignon. Ἐφόρῳ τῆς Βασ. βιβλιοθήκης καὶ προστάτῃ τῶν ἐπιστημόνων τῆς ἐποχῆς του. Φυτὰ ξυλώδη, τὰ πολλὰ ἀνατριχώμενα ὑπὲρ τὰ 180 εἶδη ἀνὰ τὰς θερμὰς χώρας. Πολλὰ ἐξ αὐτῶν θεραπεύονται συχνά ἐν τοῖς κήποις ὡς κἄνισος χάριν τῶν λαμπρῶν ἀνθέων αὐτῶν (π. χ. B. capreolata L., B. speciosa

Hook κτλ.). Ἡ Β. ἢ Χ (κα Β. Chica Humb.) τῆς Βρασιλίας ἐνέχει βαρὺν ὕλην ἐρυθρὰν γνωστὴν ἐν τῇ ἐμπορίῳ ὡς Pasta Chica ἢ Caracara. [Θ.Χ.]

Βεγνονειώδη (Βοτ.) Bignoniaceae. Οἰκογένεια Δικοτυληδόνων Συμπετάλων φυτῶν, συγγενῶν τοῖς Γρομφινιώδεσι, ὧν διαφέρουσι κατὰ τὴν κψάν τὴν δίχυρον καὶ φραγμοσχιδῇ καὶ τὰ σπέρματα τὰ περυγώτῃ καὶ ἐστέρη- μίνα λευκώματος. Πάντα δενδρώδη ἢ θαμνώδη, τὰ πολλὰ ἀναρριχώμενα, εἶδη 450 ἀνὰ τὰς θερμὰς ζώνας. Τὰ κυριώτερα γένη εἰσὶ Βιγνονεία, Τέκομα, Κατάλαπα, Ίοκαράνδα, Ήικρεμόκαρπος καὶ Σήσαμον (βλ. τὰς λ.). [Θ.Χ.]

Βίγον (Vigo). Ὁχυρὸν ἐπίνειον καὶ πρωτεύουσα ὑποδιοικ. τῆς Ἰσπανικῆς ἐπαρχίας Ποντεβέδρα, ἐν Γαλικίᾳ, παρὰ τὴν Ν ὄχλην τοῦ ἑμῶν ποταμοῦ (Rio de Vigo). Ἔχει 13 416 κατ. (1877). [Π.Π.]

Βιδ (Wid. Utus). Δεξιὸν παραποτάμιον τοῦ Κάτω Δουνάβου ἐν Βουλγαρίᾳ, ἀποτελούμενον ἐκ τοῦ Λευκοῦ καὶ τοῦ Μέλανος Β. κατὰ τὴν Β κλιτὴν τοῦ Αἴμου παρὰ τὸ Τετέ- δον. Ἐκβάλλει μετὰ ῥύον 130 χμ. κάτωθι τῆς Νικοπόλεως καὶ ἀπέναντι τοῦ Ἰσλαζίου. [Π.Π.]

Βιδά (Alexandre Bida). Γάλλος ζωγράφος, γενν. τῇ 1813 ἐν Τουλούζῃ, σπουδάσας ἐν τῇ ἐργαστηρίῳ τοῦ Δελακρόξ. Περὶ γῆθεις ἀπὸ τοῦ 1814—46 εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Εὐρωπαϊκὴν καὶ Ἀσιατικὴν Τουρκίαν καὶ τὴν Αἴγυπτον, ἔχει κατὰ προτίμησιν θέματα τῶν πινάκων τοῦ σκηνῆς τοῦ ἐν Ἀνατολῇ βίου καὶ δὴ παραστάσεις πρὸ πάντων ἐκ τῆς ἁγίας Γραφῆς· ἡ τεχνικωτάτη δ' ἀναπαράστασις τῶν ζωντανῶν προτύπων καὶ τῶν τόπων καὶ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ φωτός καὶ τοῦ ἀέρος συνετέλεσεν μεγάλως ὅπως ἀναδείξωσιν αὐτὸν ἐξοχὸν καλλιτέχνην. [Π.]

Βιδαδῆ. Χωρίον παράλιον τοῦ δήμου Τολοφῶνος τῆς ἐπαρχ. Δωρίδος ἀπέχον 2 ὁρ. Α τῆς Βιτρινίτης, ἔχον δὲ 323 κατ. [Π.]

Βιδάνα. Χωρίον τῆς ἐπαρχίας Τομορίτης τοῦ βιλαετοῦ Ἰωαννίνων, ἔχον 800 κατοίκους Ἀλβανούς μουσουλμάνους. [Π.]

Βιδασόας (Bidasoa Βιδάσος ἢ Μαγράδας). Μικρὸς ποταμός, χωρίζων τὴν Ἰσπανίαν ἀπὸ τῆς Γαλλίας. Πηγάζει ἀπὸ τῶν ὄρεων τῆς Ἰσπ. Ναυάρρας καὶ χύνεται εἰς τὸν κόλπον τῆς Γασκονίας. [Π.Π.]

Βιδδένιον. Βλ. Βιδώνη.

Βιδδφορτ (Biddeford). Πόλις τῆς Ἀμ. Συμπ. ἐν τῇ κομητείᾳ Ὑόρκ τῆς Μαινης. 10 χίλιαι. ἀπὸ τῶν ἐλβετῶν τοῦ Σάκου εἰς τὸν Ἀτλαντικόν. Συνδέεται διὰ γεφύρας μετὰ τῆς ἀπέναντι καμένης πόλεως Σάκο

ἔχει λιμένα, κλωστήρια, σιδηρουργεῖα καὶ 12 452 κατ. (1880). [Π.Π.]

Βιδέλλο. Βλ. Μόττειον δερμα.

Βιδενς (Βοτ.), Bidens L. Ἦένος φυτῶν. Βλ. Διδόους.

Βιδεσι ἢ Βίδουι ἢ Βιδαιοί. Ἀρχὴ ἐν Σπάρτῃ, ἔργον ἔχουσα νὰ κανονίζῃ τοὺς ἐπὶ τῷ Πλατανιστῇ καὶ τοὺς ἄλλους τῶν ἐφθῶν ἀγῶνας. Οἱ Β. εἰς τὸν ἀριθμὸν ὄντες (κατὰ δὲ τὸν Πλουτάρχον πέντε) εἶχον καὶ ἀρχαίᾳ ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς τῆς Σπάρτης. [Π.]

Βιδερν ἢ Βαίδερν (Bidery ἀγγλ.). Κράμα 4,6 μερῶν γαλκοῦ, 4,11 μ. Μολύβδου, καὶ 123,6 Κασσιτέρου χρησιμεύον ἐν Ἰνδίας πρὸς κατασκευὴν ἀγγείων καὶ ὀπλῶν, ἅτινα ποικίλλονται διὰ χρυσῶν ἢ ἀργυρῶν διακοσμήσεων, ἐνθ' ὅτε κράμα δι' ἐμβολιτύσεως εἰς κατάλληλα ὕγρα λαμβάνει ὠραίαν σιελιπνὴν μέλιτι- ναν ὀψιν. [Ο.Α.Ρ.]

Βιδίσουδα. Χωρίον τοῦ δήμου Ἀετοῦ τῆς Τριφυλίας, ἀπέχον τῆς πόλεως τούτου Ἀετοῦ 20 λεπτὰ τῆς ὥρας. Κατ. 451. [Π.]

Βιδνες (Widnes). Πόλις τῆς ἀγγλικῆς κομητείας Λαγκαστρίας, οὐ μακρὴν τῆς δεξιᾶς ὁχθῆς τοῦ Μέρσεϋ. Ἔχει σταθμ. σιδηρ. βιομηχανίαν καὶ 24 919 κατ. (1881). [Π.Π.]

Βιδό. Νησίς πρὸ τοῦ λιμένος τῆς πόλεως Κερκύρας, Πτυχία ὑπὸ τῶν ὀρεινῶν καλουμένη, ὠχυρωμένη δ' οὕτως καὶ κατὰ τὴν ἀρχαιότητα. Τὰ νεώτερα αὐτῆς θυρωμάκτα κατέσκαψαν οἱ Ἀγγλοὶ πρὸς τῆς παραδόσεως τῆς Κερκύρας εἰς τὴν Ἑλλάδα, συμφώνως πρὸς τὴν ἀγγλοελληνικὴν συνθήκην. [Π.]

Βιδωδίστα. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Κωτσάκων τῆς Μακεδονίας, οἰκοῦμενον ὑπὸ 800 περίπου, εἰς ὧν 350 μουσουλμάνοι καὶ 250 περίπου Βούλγαροι χριστιανοί. [Π.]

Βιδπαῖς (Bidpai) ἢ καὶ ἄλλως Βιδπαῖς. Ὑποτιθέμενον πρόσωπον σοφοῦ, συγγράψαντος διηγήματα καὶ μύθους λίαν δημοτικούς ἐν ὅλῃ τῇ Ἀνατολῇ καὶ ἐν τῇ Δύσει, ὡς πρὸς τὴν πηγὴν δεῖον νὰ θεωρηθῇ ἀρχαιοτάτη Ἰνδική συλλογὴ μύθων εἰς ἡμᾶς περιωθῆτα κατὰ τὴν τελευταίαν αὐτῆς διασκευὴν τὴν ἐπιγεγραμμένην Pancatantra ἥτοι πεντάτευχον. Τοῦς Ἰνδικούς τούτους μύθους μετένεγκον οἱ Πέρσαι περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 5' αἰῶνος μ. Χ. εἰς τὴν ἑαυτῶν γλῶσσαν, ἐξ ἧς μετὰ δύο αἰῶνας μεταφράσθησαν ἀραβιστί. Ἐκ τῆς ἀραβικῆς ταύτης μεταφράσεως, ἐν ἣ κατὰ πρῶτον ἀπαντᾷ τὸ ὄνομα τοῦ Βιδπαῖος ὡς συγγραφέως τῶν μύθων, παραλαβὼν αὐτοὺς Συμεὼν δ Σφόδρι- στήνης περὶ τὸν 14' αἰῶνα συλλογὴν μύθων, ἣν ἐπέγραψε Στεφανίτην καὶ Ἰγνηλάτην. Ἡ δὲ ἑλληνικὴ αὕτη συλλογὴ, καὶ ἡ περὶ τὸν 17' αἰῶνα ἰσχυρῶς ἐκ τῆς ἀραβικῆς ποιηθείσα ἑβραϊκὴ μετάφρασις, ἡ μεταβαλλοῦσα καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Βιδπαῖος εἰς Συνδεάδ, μετενεχθεῖ-

σαι ἀμφοτέραι εἰς λατινικὴν γλῶσσαν μετα-
 δωκαν εἰς πάντα τὰ εἴδη τῆς διουσίας
 Ἰνδικούς μύθους, κατασκευάζοντες ἑκαστὴν ἀπὸ
 δημοτικῶν καὶ ἀρεστούς παρα τοῖς εὐρωπαι-
 κοῖς λαοῖς. (Περὶ τῶν ἐκδόσεων τῆς ἑλληνι-
 κῆς καὶ τῶν ἄλλων μεταφράσεων βλ. Krum-
 bacher. Gesch. der byz. Litteratur 1891
 σ. 475 όπου καὶ βιβλιογραφία τῶν βοήθητικῶν
 συγγραμμάτων). [Κεφ.]

Βεδύνη καὶ Βιδδίνιον (Widdin). Ἡ ἀρ-
 χαιὰ Βενδωνίς ἢ ἡ Βονωνία τῆς Μοισίας. Πό-
 λις τῆς Βουλγαρίας ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὀχθῆς τοῦ
 Δούναβιου, ἔχουσα 14 772 κατ. (1887). Ἡ
 χερσόνησος τούτου ἀφ' ἧς ἀφ' ἧς ἀφ' ἧς ἀφ' ἧς
 Δούναβις διὰ τὰς ἀποτομὰς τοῦ Πασσαντόγκου
 (1797) καὶ 1807. Κατὰ τοὺς νεωτέρους τουρ-
 κικοὺς πολέμους ὑπῆρξε κέντρον στρατιωτι-
 κῶν ἐνεργειῶν. Ἀλλὰ κατὰ τὸ 11 ἄρθρον τῆς
 ἐν Βερολίνῃ συνθήκης τοῦ 1878, τὰ ὄχυρά-
 ματα αὐτοῦ, ἐπίσης καὶ τῶν λοιπῶν βουλγα-
 ρικῶν φρουρῶν, κατηργήθησαν τῇ 1879.
 Κατὰ τὸν τελευταῖον σερβοβουλγαρικὸν πόλε-
 μον (1885) ὡχυρώθη αὖθις ἐκ τοῦ προχείρου.
 Ἡ πολιορκία ὑπὸ τοῦ σερβικοῦ στρατοῦ, ἀλλ' ἢ
 ἡ ἀσθενὴς βουλγαρικὴ φρουρά ἀντέσχεν ἄχρι
 τῆς συνδρομολογίας τῆς εἰρήνης. [Π.Π.]

Βιδφορδ (Bideford). Ἐπίνειον ἐν τῇ
 ἀγγλικῇ κομητείᾳ Δέβν, παρὰ τὴν συμβολὴν
 τῶν ποταμῶν Τόουριδξ καὶ Τόου. ἔχει 6512
 κατ. (1881), βιομηχανοῦς τὸ πλεῖστον διὰ τὸ
 ἥπιον κλίμα τοῦ συχναίνεται τὸ θέρος. [Π.Π.]

Βιέλας Γουλιέλμος βαρὼν. Αὐστριακὸς
 ἀξιωματικὸς γενν. τῇ 1782 ἐν τῇ Β. Γερμα-
 νίᾳ, ἀποθ. τῇ 1856 γνωστὸς διὰ τὴν τῇ 1826
 ἀνακάλυψιν τοῦ φερωνύμου αὐτῇ τῆλεσκοπικοῦ
 κομήτου, ἔχοντος μικρὴν περιόδον 6 $\frac{2}{3}$ ἐτῶν.
 Ὁ κομήτης αὗτος εἶναι λίαν περίεργος, διότι
 τῇ 1846 ἐδιδόθη καὶ πιθανῶς κατόπιν διε-
 λύθη. (Βλ. Κομήται). Ἐκ τῆς συναντήσεως
 τῆς γῆς μετὰ μέρους τοῦ κομήτου αὐτοῦ ἐπὶ τὴν
 θέν ἡ πυκνὴ καταπτώσις διαττόντων τῇ 15/27
 Νοεμβρίου τοῦ 1872 καὶ 1875. (Βλ. Διαττόν-
 τες). [Δ.Κ.]

Βιελίτζ (Bielitz). Πόλις τῆς αὐστρια-
 κῆς Σιλεσίας, ἐν τῇ νομῇ Τέσχεν παρὰ τὸν
 Βιάλαν. ἔχει βιβλιοθήκην, βιομ. καταστή-
 ματα καὶ 13 060 κατ. (1880). [Π.Π.]

Βιελίτσα, 1) Κομόπολις τῆς ὑποδιοι-
 κήσεως Νευροκόπου τῆς Μακεδονίας, οἰκου-
 μένη ὑπὸ 2,000 περίπου, ἐξ ὧν οἱ 600 μου-
 σουλμάνοι, οἱ δὲ λοιποὶ Βούλγαροι χριστιανοί.
 2) Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Μελενίκου ἔχον
 ὡς 500 κατοίκους, ὧν τὸ τέταρτον Βουλγα-
 ρόφων· χριστιανοί, οἱ δὲ λοιποὶ μουσουλμάνοι.
 [Π.Π.]

Βιελκίτης (Bielkie). Ὀρυκτὸν τι ἔ-
 μιον πρὸς τὸν βορρηνώσκειον καὶ κοσμι-
 την. (Κ.Μ.)

Βιελντίν (Vieln). Χωριὸν τῆς ἑλβετικῆς
 κοιτῆς τοῦ Νότιου Ὄντς, ἐν τῇ κοιτῇ
 τοῦ Βούρ, καὶ 1 700 κατ.

Βιελντίν (Vieln). Χωριὸν τῆς ἑλβετικῆς
 κοιτῆς τοῦ Νότιου Ὄντς, ἐν τῇ κοιτῇ
 τοῦ Βούρ, καὶ 1 700 κατ.

Βιέννα (Biel). Πόλις τῆς Ἑλβετίας, ἐν
 τῇ καντονίᾳ τῆς Βέρνης, παρὰ τὰς ὑπὸ
 τοῦ Τούρα. ἔχει βιομηχανίαν, ἐμπόριον καὶ
 1) 623 κατ. (1880). Νά καὶ οὗ μακρὴν αὐτῆς
 εἶναι ἡ μὴν λίμνη εἰς ἣν ῥεῖ ὁ Θάλασσα. [Π.Π.]

Βιενναία Λάκκα Βλ. Φρεντινὴ

Βιενναζόν καστανοῦν (Bienne). Πόλις τῆς
 καστανοῦν ἀντιλήνης. [Ο.Α.Ρ.]

Βιενναζόν κυανοῦν = Κοβαλτίου κυ-
 ανοῦν.

Βιενναζόν λευκόν. Εἶδος κρητίδος κα-
 θαρᾶς. [Ο.Α.Ρ.]

Βιενναζόν πράσινον. Βλ. Πράσινον
 Σδάινφουρτ.

Βιέννη (Wien γερμ., Vienne γαλ., Vin-
 dobona λατ.). Πρωτεύουσα τῆς Αὐστροουγ-
 γρικῆς μοναρχίας, ἐν τῇ Κατῷ Αὐστρίᾳ. Ἡ πόλις
 τοῦ αυτοκράτορος καὶ τῶν ἀνωτέρων πολιτι-
 κῶν, ἐκκλησιαστικῶν, δικαστικῶν καὶ στρατιω-
 τικῶν ἀρχῶν τῆς Αὐστρίας κ.τ.λ. Κεῖται ἐπὶ
 τῆς θέσεως, ἐνθα ἄρχει ἡ ἀπὸ τῶν Ἀλπεων
 ἄγρι τῶν Καρπαθίων ἐκτεινομένη πεδινὴ καὶ
 όπου δ' ἀπὸ Δ. πρὸς Α. ῥέων Δουναβίς διασταυ-
 ροῦται μετὰ τοῦ ἐνοῦντος τὴν Ἀδριατικὴν μετὰ
 τῆς Β. καὶ τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης σιδηροδρό-
 μῳ. Περιβάλλεται πρὸς Ν καὶ Δ ὑπὸ γηλό-
 φων καὶ διατηρεῖται ὑπὸ τῆς διώρυγος τοῦ
 Δουναβίου, βραχίονος εἰς ὃν ἐντὸς τῆς βιεν-
 ναίας Γραμμῆς ἐκβαλλοῦσιν ἡ Βιέννη, ὁ Ἀτ-
 τακρίγγερ καὶ ὁ Ἀλοεράχ. — Ὁ δῆμος τῆς
 Β. ἔχει 12,709 κτίρια, ἐν οἷς 57 ναοὺς καὶ 5
 παρρησιαί (1885), καὶ κατὰ τὴν ἀπογρα-
 φὴν τοῦ 1886 κατ. 794 600. Μετὰ δὲ τῶν 35
 πρὸς τὴν πόλιν, τῶν ἐντὸς τῆς βιενναίας ἀστυνο-
 μικῆς ἀκτίνος περιλαμβομένων, συγχωνευθέν-
 των δ' ἐσχάτως τῷ δήμῳ Β., τῇ 1890 εἶχε
 κατ. 1 364 568, ὧν 1 195 167 εἶναι καθολικοί,
 41 948, εὐαγγελικοί, 18 495, ἑβραῖοι, καὶ οἱ
 λοιποὶ πρεσβεύουσιν ἄλλα θρησκείματα.

Ἡ Β. ἀποτελεῖται ἐκ τῆς κυρίας πόλεως,
 τῆς ἐπωτερικῆς ἢ παλαιᾶς λεγομένης, καὶ ἐκ
 πολλῶν κύκλῳ αὐτῆς προαστείων. Ἡ χώρα
 τοῦ τῆς πόλεως δήμου χωρίζεται ἀπὸ τῶν
 προαστείων διὰ τῆς λεγομένης Γραμμῆς (Lil-
 pien), τειχῶς ἔχοντος 4 μ. ὕψος μετὰ τά-
 ρων καὶ πυλῶν. Ἀχρι τοῦ 1857, καὶ ἡ ἐσω-
 τικὴ πόλις περιεβάλλετο ὑπὸ τειχῶν, τά-
 ρων καὶ προχωμάτων ἀπὸ τοῦ 1850 ὅμως
 δὲ ὑπάρχει πλέον ἢ πρῶην μεταξὺ πόλεως
 καὶ προαστείων αὐστηρὰ διακρίσις. Διατερεῖται
 δ' ἡ Β. εἰς δέκα τμήματα, καλούμενα ἐπαρ-

ΒΙΕΝΝΑΙΑ ΟΙΚΟΔΟΜΗΜΑΤΑ

Δικαστήρια.

Δημαρχεῖον.

Χρηματιστήριον.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

χίας, ἐξ ὧν μόνη ἡ καλουμένη Λεοπολδσταδτ κείται ἐπὶ μίαν τὴν ὑπὸ τοῦ Δουκάδου σχηματίζμενων γήσων, αἱ δὲ λοιπαὶ ἐπὶ τῆς θάλασσης ὄχθης τῆς Διούρου τοῦ Δουκάδου, ἣν ζευγνύουσιν ὁ γέφυραι, ἐνὶ τῇ ἀπέναντι ὄχθῃ τοῦ Δουκάδου ἐνοῦσι μετὰ τῆς Λεοπολδσταδτ ὁ γέφυραι, καὶ τὸν ποταμὸν Β. ζευγνύουσι 12 γέφυραι μικραὶ καὶ μεγάλαι. Ἡ κοίτη τοῦ Δουκάδου ἀπὸ τοῦ 1869 μετατοπίσθη διὰ καταλλήλων ἔργων, καὶ τὴν νέαν κοίτην ζευγνύουσιν δύο σιδηροδρομικαὶ καὶ τρεῖς νοναὶ γέφυραι. Τὸ κλίμα τῆς πόλεως εἶναι ἄστατον καὶ αἱ μεταβολαὶ τῆς ἀτμοσφαιρῆς ἐπέρχονται ταχέως. Κατὰ πολυταεῖς παρατηρήσεις, ἐν τῇ πόλει ταύτῃ μετὰ 70 ἡμέρας κατ' ἔτος ὑπάρχει νηνεμία. Κατὰ δὲ τὸ ἔαρ καὶ τὸ φθινόπωρον, ἐνσκηπτοῦσιν σφοδρότατα θύελλα.

Ἡ Β. ἔχει πολλὰ ὠραίατα μέρη καὶ δημοσίας πλατείας, μεγαλοπρεπέστατα δὲ κτίρια. Ἀνεπτύχθη ἰδίως διὰ τῆς ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Φραγκίσκου Ἰωσήφ, τὸ 1857, ἐγκρίσεως ἐπεκτατέως τῆς, ὅτε αἱ ἐπάλλξεις καὶ τα φρουρία καταδαφίσθησαν καὶ αἱ περὶ τὴν πόλιν τάφροι ἐπληρώθησαν. Ὁ δὲ οὗτος προσθεὶς χώρος, ὡς καὶ ἡ τῶν προχωμάτων, μεταβλήθη εἰς οἰκίπεδα, καὶ τὸ ἐκ τῆς ποιότησεως τούτων εἰσπραχθὲν ποσὸν ἐχορηγήσθη πρὸς συντέλειαν τῆς ἐπεκτατέως τῆς πόλεως καὶ ἀνέγερσιν σειρᾶς ὁλῆς δημοσίων κτιρίων. Αἱ ὁδοὶ ἐν ταῖς παλαιαῖς συνοικίαις εἶναι πολυάριθμοι, στεναὶ καὶ ἄνοιστοι ἐν δὲ ταῖς νέαις, εὐρείαι, κανονικαὶ καὶ λιθόστρωτοι, διατηρούμεναι καθαρῶτα. Αἱ ζωηρότεραι καὶ ὠραιότεραι συνοικίαι εἶναι: ἡ Κυκλικὴ ὁδὸς (Ringstrasse), ἔχουσα πανταχοῦ πλάτος 50 μ. καὶ ἡ μετὰ δυνάστεων κρηπὶς τοῦ Φραγκίσκου Ἰωσήφ, ἡ πλατεία τοῦ Ἀρ. Στεφάνου, αἱ ὁδοὶ τῆς Καρινθίας, τοῦ Ρόττεντουρμ, τοῦ Πράτερ κτλ. Ἡ μερίστη τῶν πλατειῶν εἶναι ἡ ἐξωτερικὴ πλατεία τῶν ἀνακτόρων (Burgplatz). Ὁραίατα καὶ μεγαλοπρεπέστατα εἶναι πλεῖστα τῶν ἐκ δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν οἰκοδομῶν, ἐν αἷς τὴν πρώτην κατέχουσι θέσιν τὰ ἀντίτερα καὶ τὰ παλαιότερα καὶ εἰς αὐτὰ ἀνήκοντα κτίρια τῆς βιβλιοθήκης τῆς Αὐλῆς, τὸ ζωολογικόν, δρυκολογικόν, ἀρχαιολογικόν καὶ νομισματικόν Μουσείον, τὸ ἀνακτορικόν θέατρον καὶ τὸ χειμερινόν ἱπποδρόμιον, τὸ ὠραιότερον τῆς Εὐρώπης. Τῶν ἀρχαίων τῆς πόλεως κτιρίων, ἅξια ἰδιαιτέρας μνείας εἶναι: τὸ παρὰ τὰ ἀνέτορα μέγαρον τοῦ ἀρχιδουκῆ Ἀλβέρτου, τὸ τοῦ πριγκίπου Λυγούστου τοῦ Σάξεν-Κοδούργ-Γόθα, τὸ τοῦ πριγκίπου Λιχτενστάιν, τὰ ὑπογεῖτα τῶν Ἑσπερικῶν. Ἐξωτερικῶν, Στρατιωτικῶν καὶ Οἰκονομικῶν, τὸ Διοικητήριον, ἡ Ἑθνικὴ Τραπεζα, τὸ ἀρχαῖον Δημαρχεῖον, ἡ Ἀκαδημία τῶν ἐπιστημῶν, τὸ Ἐπισκοπεῖον καὶ ἄλλα. Τῶν δὲ νέων οἰκοδομημάτων ἐπισημότερα εἶναι: τὸ μεγαλοπρεπέστατον θέα-

τρον τοῦ μελοδράματος, ἡ Αὐτοκρατορικὴ Ἀκαδημία τῶν πλαστικῶν τεχνῶν, τὸ Αὐστριακὸν Μουσείον, τὸ καταστήμα τῆς Φιλαρμονικῆς Ὑπαίρειας, τὸ Χρηματιστήριον, τὸ Τηλεγραφεῖον, τὸ νέον Δημαρχεῖον, τὸ Βουλευτήριον, τὸ Πανεπιστήμιον καὶ πολλὰ ἰδιωτικά κτίρια. Ἐν δὲ τοῖς προστείτοις ὑπάρχουσι τινα κτίρια καὶ μνημεῖα ἀξιοθέατα, ἐμμέσῃ τε καὶ ἰδιωτικῇ.

Ἡ Β. διαίρεται ἐκκλησιαστικῶς εἰς 8 καθελικὰς ἐνορίας καὶ 1 τῶν Ἑλλήνων Οὐνιτῶν. Ἐκ τῶν ἐν αὐτῇ ναῶν τὴν πρώτην κατέχει θέσιν ἡ μητρόπολις, ἥτοι ὁ ναὸς τοῦ Ἀγίου Στεφάνου, ἐν τῶν καλλίστων μνημείων τῆς γερμανικῆς ἀρχιτεκτονικῆς. Ὁ ναὸς οὗτος ἐγκαινιάσθη τῇ 1147, ἀλλ' ἡ οἰκοδομή, ὡς ἔχει νῦν, ἤρξατο περὶ τὸ 1800, καὶ ἐπερατώθη κατὰ τὸν 19' αἰῶνα, πλὴν τῶν δύο μεγάλων κωδωνοστασίων, ὧν τὸ ἐν μένει ἀτελὲς ἐστίν. Πλὴν τῆς μητροπόλεως ἄλλος λόγος εἶναι καὶ ὁ Αὐγουστειανὸς ναὸς (Augustiner Kirche) ἥτοι ἡ αὐλικὴ ἐνοριακὴ ἐκκλησία, οἰκοδομηθεὶς τῇ 1330 κατὰ τὸν γοτθικὸν ρυθμόν. Ἐκ δὲ τῶν πολυάριθμων τῆς Β. ἐκπαιδευτικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν ἱδρυμάτων, δηλοῦνται καὶ ἰδιωτικῶν, τὰ ἐπιστημώτατα εἶναι: τὸ Πανεπιστήμιον (ἱδρυθὲν τῇ 1385), τὸ Πολυτεχνεῖον (ἱδρυθὲν τῇ 1815 καὶ ἀναδιοργανωθὲν τῇ 1870), ἡ Ἀκαδημία τῶν πλαστικῶν τεχνῶν, ἡ Γεωργικὴ Σχολή, ἡ Ἐμπορικὴ Ἀκαδημία, ἡ Εὐαγγελικὴ Θεολογικὴ Σχολή, ἡ Στρατιωτικὴ Σχολή, ἡ τῶν Ἀνατολικῶν Γλωσσῶν Ἀκαδημία, τὸ Ὡδεῖον, τὸ Ἀστεροσκοπεῖον, ἡ Ἀκαδημία τῶν ἐπιστημῶν κτλ. Πολυάριθμα ἔτι εἶναι καὶ τὰ ἐν αὐτῇ φιλανθρωπικὰ ἱδρύματα, ἐν αἷς διακρίνονται: τὸ Αὐτοκρατορικὸν Νοσοκομεῖον, μέγιστον κτίριον, ἔχον 11 αὐλὰς καὶ ὑπὲρ τὰς 100 αἰθούσας, τὸ νοσοκομεῖον τοῦ Ροδόλφου, τὸ τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ ἄλλα πολλὰ Πανοκομεία, Ὁρφανοτροφεῖα κτλ. δημῶσι τε καὶ ἰδιωτικῇ.

Ἡ Β. εἶναι κέντρον τοῦ Αὐστριακοῦ ἐμπορίου καὶ συναντήσεως 7 σιδηροδρομικῶν γραμμῶν, διασχίζουσιν καὶ ἅπασας τὰς διευθύνσεις τὸ κράτος. Ἐχει δὲ καὶ πυκνὴν διὰ τοῦ Δουκάδου ἀτμοπλοικὴν συγκοινωνίαν, ἀπὸ τοῦ 1835 ἡ δ' ἐντὸς τῆς πόλεως ἐκτελεῖται διὰ 1200 ἀγγραῶν ἀμαξῶν, 1100 διτρόχων, 900 περίπου λεωφορείων καὶ δύο ἱπποσιδηροδρόμων.

Ὁ ὅγκος τῆς Β. ἀπὸ τοῦ 1850 ἀπολαύει πλήρους αὐτοβιοτικῆς, τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον ἀποτελεῖται πρὶν ἐξ 120 μελῶν. Τὰ ἔσοδα τοῦ δήμου τῇ 1884, ἔσχον 16,886,858 φλωρ. καὶ τὰ ἔξοδα, 16,004,136 φλωρ. Τὴν δημοσίαν ταξίν καὶ ἀσφάλειαν ἐπιβλέπει ἡ αὐτοκρατορικὴ ἄστυνομία, ἔχουσα ὑπ' αὐτὴν 17 πρακτορεῖα καὶ μίαν πολιτικὴν φρουράν. Τὰ περίχωρα τῆς πόλεως ἔχουσι πολλὰ θελκτικὰ μέρη, ἐνθα βρῖθουσιν αἱ ἐπαυλεις, τὰ ἄλλα, οἱ πρὸς θέρην

κατάλληλοι τόποι, οι βοτανικοί κήποι, τα θερινά ένδιατήματα, και αι δημόσιαι διατιθεδσσεις. Τὸ Πράτερ εἶναι ἄλσος, ἔχον μῆκος 1 1/2 λεύγας. Τα δὲ πρὸς Ν τῆς πόλεως μισθὴ πλήρη βιομηχανικῶν ἰδρυμάτων, ἔχουσιν ὅψιν μεγάλου ἐργαστασίου. Πλὴν τούτων, τὰ μεταλλικὰ καὶ θερμὰ ὕδατα, τὰ ανθρακωρυχεῖα, αἱ ῥωμαϊκαὶ καὶ μεσαιωνικαὶ ἀρχαιοτήτες, τὰ μνηστήρια κτλ., καθὼς καὶ τὰ μνημεῖα διαφόρων ἐποχῶν, παρέχουσιν ἄφθονον τροφήν εἰς τοὺς φιλοπεριεργούς.

Ἐν Β. ὡκοῦν τὸ πάλαι κελτικοὶ λαοί. Καταληφθεῖσα δ' ἡ πόλις αὕτη ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων ἐκλήθη Οὐινδόβουνα (Vindobona), ἐθεωρεῖτο δ' ὑπὸ στρατηγικῇ ἐποψίᾳ σπουδαιότατη, καθ' ὃ καί μιν ἐπὶ τῆς εἰς Νωριὸν ἀγούσης στρατιωτικῆς ὁδοῦ καὶ ὡς ναυτικῆς σταθμὸς τοῦ Δουναβίου. Κατὰ τοὺς τυχρόνους χρόνους τῶν βαρβαρικῶν ἐπιδρομῶν, ὑπέκυψεν εἰς διάφορους κυρίους, ἄχρις οὗ ὁ Μεγας Κάρολος, κατατροπώσας τοὺς Ἀδρας, ἱδρύσει τὴν Ἀντολικὴν Μάρκαν, ἔχουσαν πρωτεύουσιν τὴν Μέλν, ἀλλὰ τὴν ἔδραν αὐτοῦ τῇ 976 μετέφερεν ὁ Λεοπόλδος εἰς Καλενσούργ. Ἐρρίκος δ' Β' μετὰ τὴν ἀναρρήσιν αὐτοῦ εἰς τὸ Δουκλὸν ἀξίωμα, τῇ 1166, περιτείχισε τὸ μέγαρόν του, καὶ οὕτως ἔλαβεν ἡ Β. ἐπίδοσιν τινα, ἀποῦ μάλιστα, ἐπὶ Φρειδερίκου τοῦ Β' παρεργήθησαν αὐτῇ προνόμια αὐτοκρατορικῆς πόλεως. Ὁλιπόντος τοῦ οἴκου τῶν Βάβενμπεργ, περιήλθεν ἐπὶ τινα χρόνον εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ βασιλέως τῆς Βοημίας Ὁτοκάρου, ἄχρις οὗ τῇ 1276 κατελήφθη ὑπὸ Ῥοδόλφου τοῦ Ἀψβούργου, καὶ ἔκτοτε ἐγένετο ἡ ἔδρα τῶν ἡγεμόνων τοῦ οἴκου τούτου. Ἀπὸ τοῦ 1484 ἄχρι τοῦ 1490 ἤρξεν ἐν αὐτῇ ὁ διάσημος Μαθίας Κορβίνος τῆς Οὐγγαρίας· ἀλλὰ μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ, ἀνακτηθεῖσα ὑπὸ Μαξιμιλιανῶ τοῦ Α' κατέστη ἡ συνήθης διαμενὴ τῶν γερμανῶν αὐτοκρατορῶν. Ὑπέστη δὲ ἀξιολογημένους πολλοκίας· τὴν μὲν, τῇ 1529, ὑπὸ Σολεμάνου τοῦ Β', τὴν δὲ τῇ 1683 ὑπὸ τοῦ Βεζήρου Καρλ Μουσταφᾶ. Κατὰ μὲν τὴν πρώτην, ἐσωσεν αὐτὴν ὁ σπένσας πρὸς βοήθειάν της αὐτοκρατορικὸς στρατός· κατὰ δὲ τὴν δευτέραν, ὁ βασιλεὺς τῆς Πολωνίας Σοβιέσκης καὶ ὁ μαργράβιος τοῦ Βάδεν Λουδοβίκος κατατρόπωντας τοὺς Τούρκους. Τῇ 1619, ἐπολιόρκησαν αὐτὴν αὐτοὶ διαμαρτυρόμενοι Βοημοί, ἀλλὰ ματαίως. Τῇ 1796, ἡπείλησαν αὐτὴν οἱ Γάλλοι, καὶ ἐσώθη διὰ τῆς εἰρήνης τοῦ Λεόδεν. Ἀλλὰ μετὰ τὰς μάχας τοῦ Ἀούστερλιτς καὶ τῆς Βαγράμης, κατελήφθη ἐπὶ τινα χρόνον ὑπὸ τῶν στρατῶν τοῦ Ναπολέοντος. Τῇ 1814 καὶ 1815, συλλήθην εἰς αὐτὴν τὸ διάσημον Συνέδριον, ὅπερ ὥρισε τὰ νέα ὅρια τῶν εὐρωπαϊκῶν Κρατῶν, καὶ ἔθετο τὰς βάσεις τῆς Ἱερᾶς Συμμαχίας. Τῇ 1848, ἐξερράγη ἐν αὐτῇ σπουδαία ἐπανάστασις, ἣτις ἐξηπάτασε τὸν αὐτοκράτορα Φερδινάνδον τὸν Α' νὰ ἐξέλθῃ

τῶν τειχῶν τῆς· ἀλλὰ μετ' οὗ πολὺ ἐκυριεύθη ὑπὸ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ στρατοῦ, ὅστις μετὰ αἱματηρὰς συμπλοκάς κατῴρθησε νὰ ἀποκαστήσῃ τὸ πρῶν καθεστῶς. Βλ. καὶ προσεργημένον πίνακα, Βιενναῖα οἰκοδομήματα. [Π.Π.]

Βιέννη (Vienne, ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Βιεννα). Πρωτ. ἐπαρχίας τοῦ γαλλικοῦ νομοῦ τῆς Ἰζέρης (ἐν τῇ Δελφινάτῳ) παρὰ τὴν ἀριστερὰν ὁχλὸν τοῦ Ῥοδανοῦ. Ἐχει ἀκμαιοτήτην βιομηχανίαν καὶ ἀξιόλογα δημόσια κτίρια, πρωτοδικεῖον, ἐμποροδικεῖον, διαιτητικὸν δικαστήριον, ὠρεῖον γοθικὸν ναόν, λυκεῖα, βιβλιοθήκην καὶ 21251 κατ. (1886). Ὁ δῆμος Β. ἔχει 25180 κατ. Ἡ Β. ὑπῆρξε τὸ πάλαι· πρωτ. τῶν Ἀλλοδρόγων, ἀπὸ δὲ τοῦ 432 μ.Χ. πρωτ. τῶν Βουργουνδιῶν. Οἱ Γάλλοι ἐκυριεύσαν αὐτὴν τῇ 534. [Π.Π.]

Βιέννη (Vienne. Κατὰ δὲ τὸν μεσαιῶνα Vingenna, Vencenna καὶ Vigenna). Ἀριστέρων παραποταμῶν τοῦ Λεγγρῶς, ἐν τῇ Δ. Γαλλίᾳ. Πηγάζον ἐκ τινος λίμνης ἐκβάλλει εἰς τὸν Λεγγρῶν, παρὰ τὴν Κάνδην, μετὰ τοῦ Τοῦρ καὶ Σωμοῦ, μετὰ ῥοὴν 370 χμ. ὦν 74 χμ. πλωτά. [Π.Π.]

Βιέννης Ἀνω Νομός. (Haut-Vienne). Τὸν γαλλικὸν νομόν τῆς Ἀνω Β. ἀποτελοῦσι μέρη τοῦ Λιμουζίνου, τῆς Μάρσης, τοῦ Κάτω Ποατοῦ καὶ τοῦ Βερρύ. Κεῖται οὖτος κατὰ τὸ ΒΔ κρᾶσπεδον τῆς Ν ὀρεινῆς Γαλλίας, ἔχων ἐμβαδὸν 5,516.58 τχμ. 4 ἐπαρχίαι, 27 καντόνια, 203 δήμους, 363182 κατ. (1886), καὶ πρωτ. τὴν Λιμόγγην. [Π.Π.]

Βιέννης Νομός. Νομός τῆς Γαλλίας ἀποτελούμενος κυρίως ἐκ τοῦ Δ ἢ Ἀνω Ποατοῦ καὶ μέρους τοῦ Βερρύ. Ἐχει ἐμβαδὸν 6,970.37 τχμ. 342785 κατ. (1886), καὶ πρωτ. τὴν Ποατιέρ. Περιέχει δὲ 5 ἐπαρχίας, 31 καντόνια καὶ 300 δήμους. [Π.Π.]

Βιέννης συνθήκαι. Αἱ ὀνομαστικαὶ τῶν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ συνολογηθεῖσων διεθνῶν συνθηκῶν εἶναι: 1) ἡ τῇ 1725 μεταξὺ Αὐστρίας καὶ Ἰσπανίας συνολογηθεῖσα συνθήκη εἰρήνης καὶ συμμαχίας, δι' ἣς κατέστη ἄσκοπος καὶ διελύθη ἡ σύνοδος τῆς Καμβράης, τῆς συνελευσῆς τότε ἵνα λύσῃ πολλὰς μεταξὺ τῶν δυτικῶν ὀφισταμένας διεθνεῖς περιπλοκάς· 2) ἡ τῇ 1781 γενερμένη εὐρωπαϊκὴ συνθήκη, δι' ἣς ἡ Ἀγγλία καὶ αἱ ἄλλαι Εὐρωπαϊκαὶ δυνάμεις ἡγγυήθησαν τὴν περίφημον πραγματικὴν καὶ ἐθελῶσιν (Pragmatic Sanction), δι' ἣς ὁ αὐτοκράτωρ Κάρολος δ' Γ' ἤθελε νὰ μεταβιβάσῃ ἀμέριστον τὴν κληρονομίαν τῶν Ἀψβούργικῶν κτήσεων εἰς τὴν μονογενῆ θυγατέρα αὐτοῦ Μαρίαν Ὁθρεσιάν· 3) ἡ τῇ 1814—15 μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ Ναπολέοντος μεγάλη εὐρωπαϊκὴ συνθήκη, δι' ἣς διεκανονίσθη ἡ πολιτικὴ κατὰστασις τῆς Εὐρώπης μετὰ τὴν καταστρο-

φῆν τοῦ πολιτικοῦ συστήματος τοῦ Ναπολέοντος. [Π.Κ.]

Βιερζόν (Vierzon). Πόλις τοῦ γαλλικοῦ νομοῦ Σέρ, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Βουργης, παρὰ τὴν συμβολὴν τοῦ Ὑδρως καὶ τοῦ Σέρ. ἔχει ἀκμιαίαν βιομηχανίαν λινῶν, μαλλίνων καὶ μεταξωτῶν ὑφασμάτων, βυρσοδεψεία, ἐργοστάσια πορσελλάνης κτλ. καὶ 10 514 κατ. (1886). Ὁ δὲ δήμος Β. ἔχει 6 995 κατ. [Π.Π.]

Βιζαντίσι. Χωρίον τῆς ἐπαρχίας Αὐλῆνος τοῦ βίλαετίου Ἰωαννίνων, ἔχον 500 κατ Ἀλβανούς μουσουλμάνους. [Π.]

Βιζέ (Alexandre César Léopold Bizet). Γάλλος μελοποιὸς ἐκ τῶν δοκιμῶν, γενν. τῷ 1838 ἐν Παρισίῳ καὶ ἀποθανὼν τῷ 1875. Τίς διδασκάλου τῆς ψῆδης ἐννεαετῆς ἦρ' ἐκατετάχθη μεταξὺ τῶν μαθητῶν τοῦ Ὁδριου, ἐν ᾧ ἤζωθη ἀλλεπαλλήλως πάντων τῶν βραδείων. Τῷ 1867 ἐνίκησε μὲν μετὰ τοῦ Λεκόκ ἐν τινὶ ὑπὸ τοῦ Ὁφφενπαχ κηρυχθέντι διαγωνισμῷ μελοποιήσας τὸ μελοδραμάτιον «Ὁ θαυμασιὸς δόκτωρ». ἔλαβε δὲ καὶ τὸ μέγα βραβεῖον τῆς Ῥώμης. Μεταβάς εἰς Ἰταλίαν ἔγραψε διάφορα ἰταλικά ἔργα, μετὰ δὲ τὴν ἐπάνοδον τοῦ εἰς Παρίσιον τῷ 1868 ἀνεβίβασεν ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ Ἀυρικοῦ θεάτρου μέγα μελοδράμα τὸν «Ἀλιέκ τῶν μαργαριτῶν» ὅπερ ὅμως ὥς καὶ τὸ μετ' αὐτὸ μελοποιηθὲν «Ἡ εὐειδὴς κόρη τῆς Πέρθης», δὲν ἠδουκίμωσεν. Ὁ ζῆλος εἰς τὸ ν' ἀπομιμηθῇ τὸν Βάγνερ δὲν ἀπέβη πρὸς ὠφελειάν του. Ἐπὶ μάλλον ἀπέτυχεν ἐν τῷ μονοπράκτῳ αὐτοῦ ἔργῳ «Δζαμλίν», τὸν αὐτὸν καλλιτέρας ὑποδοχῆς ἔτυχον αἱ ὑπὸ τοῦ Παδελου ἐκτελεσθεῖσαι συμφωνίαι καὶ ἡ εἰσαγωγὴ «Πατρίς». Χωρὶς ὅμως ν' ἀπελπισθῇ ἀπὸ τὰς ἀτυχίας του ὁ Β. ἐξέδωκε τὴν μουσικὴν εἰς τὸ δρᾶμα τοῦ Δωδὲ «Ἡ Ἀρλεσιανή» καὶ τέλος τὴν Κάρμεν (1876), τὸ ἀριστοῦργμά του. Οἱ Γάλλοι ὑπολαμβάνουσι τὸν Β. βαγνεριανὸν πλέον ἢ δ.τι πράγματι εἶνε, ἐνῶ ἡ μουσικὴ αὐτοῦ πολλῶν μάλλον συγγενεῖς πρὸς τὴν τοῦ Θωμᾶ καὶ τοῦ Ρουνῶ. [Γ.Μ.Β.]

Βιζέρτα (Bizerta). Ἐπίκειον τῆς Τύνιδος, ἔχει 1 000 κατ. περίπου Ἀραβας. Ὁ λιμὴν οὗτος ἦτο ποτε εἰς τῶν καλλίστων καὶ ἐμπορικωτάτων τῆς Ἀφρικῆς, ἡ δὲ πόλις ἦτο ἐπὶ μακρὸν δίκασμος διὰ τοὺς πειρατὰς τῆς. Ἰνναί ἡ βερεσιότατη πόλις τῆς χώρας, ἀπέχουσα 80 χμ. ΒΔ τῆς Τύνιδος. [Π.Π.]

Βιζύη. Ἐπαρχία καὶ ἐκκλησιαστικὴ μητρόπολις ἐν τῇ Α. Θράκῃ, κατοικουμένη κατὰ τὰ δύο τρίτα, ὑπὸ Ἑλλήνων καὶ ἔχουσα πρωτεύουσιν τὴν ἐκκλῆσιον πόλιν. Ἡ πόλις Β. κεῖται εἰς γραφικωτάτην θέσιν ὑψηλὰ ἐπὶ μεσημβρινῆς τινος κλιτύος τῆς νοτιωτάτης βουνοσειρᾶς τοῦ πρὸς Α. καθικνουμένου Μικροῦ Αἰμου, δεσποζύουσα τῆς εὐρείας καὶ γονιμωτάτης πεδιάδος, τῆς διαρρεομένης ὑπὸ τῶν δυτι-

κωτέρων τοῦ Ἑργίνου πηγῶν, αἵτινες πολυπληθεῖς ἀναβλύζουσι κατὰ μῆκος τῶν ἐκατέρωθεν τῆς πόλεως χωμαίων καὶ καταφύτων ὑπορείων. Ἡ Β. κατὰ μὲν τὴν μαρτυρίαν τοῦ Στράβωνος ἦτο ποτε πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου τῶν Ἀστών, ἀρχομένου μικρὸν ἔσθωθεν τοῦ Βυζαντίου πρὸς Α καὶ περιοριζομένου πρὸς Δ ὑπὸ γραμμῆς διηκούσης ἀπὸ τῆς ἐπὶ τῆς Προποντιδὸς Περίνου μέγχι τῆς ἐπὶ τοῦ Ὑδριου Ἀπολλωνίας, τάνυν Ἀγχιάλου. Κατὰ τὰς μαρτυρίας δὲ τῶν ἐπὶ τόπου ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τυχαίως ἀνασκαφέντων μνημείων ἡ Β. ἐχρημάτισε, τοῦλάχιστον ἀπὸ τοῦ Σαδάλα (περὶ τὰ 100 π.Χ.) μέχρι τοῦ τελευταίου Ῥωματάλου (περὶ τὰ 25 μ. Χ.), πρωτεύουσα τῶν βασιλείων τῶν Ὀδρυσῶν, εἰ ὅποιοι ἐν τοῖς ἐν λόγω μνημείοις παρίστανται ὡς ἐντελῶς ἐξελληνισθέντες, κατὰ τε τὰ ἦθη καὶ τὴν ὀρησκίαν καὶ τὴν γλῶσσαν. Ὑπικαίρως ἐπὶ στρατηγικωτάτης θέσεως κειμένη ἡ Β. ὑπῆρξε τὸ φυσικὸν ὁδὸς εἰπεῖν πρόχωμα κατὰ τῶν βαρβάρων, τῶν ἀπὸ Β. πλημμυροῦντων πρὸς διαπαγὴν τῆς ἀνὰ τὰς ἐφόρους πεδιάδας συγκομιδῆς, διὰ τοῦτο δὲ ἐν τοῖς ἡρσιπομένους σήμερον ὄχυρώμασιν αὐτοῖς διακρίνεται τὰ τεργοδομικά συστήματα πάντων τῶν ἐθνῶν, τῶν ἐκ περιτροπῆς δεσποσάντων τῆς χώρας ἐκείνης. Ἑλλήνες καὶ Μακεδόνες καὶ Ῥωμαῖοι καὶ Βυζαντινοὶ καὶ Φράγκοι καὶ πάλιν Βυζαντινοὶ ἔκτισαν ἢ ἐπεσκεύασαν ἢ ἀνεκαίνισαν τὰ ἡλδύατα τῆς ἀκροπόλεως αὐτῆς τεῖχῃ καὶ τοὺς πελώριους περὶ αὐτὰ πύργους, ἐφ' ὧν ἐθραύσθησαν ἐπανειλημμένως ἀναχαλισταθέντα τὰ μυριάφυχα κύματα τῶν Γετικῶν καὶ τῶν Σκυθικῶν φύλων, ἀφέντα κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Χωνιάτου ἀσχύλευτον καὶ ἀκαθαίρετον τὴν τε Β. καὶ τὴν νοτιώτερον ἐπὶ τῆς Προποντιδὸς κειμένην Σηλυβρίαν. «Μόνοι γάρ αὐταὶ οὐχ ὅπως ἰσχυροὶς διειλημμέναις τείχεσιν, ἀλλὰ καὶ τῇ τῶν τόπων θέσει μάλιστα κρατυνόμεναι τὸν παντελῆ διέδρασαν ὄλεθρον», καὶ κατ' αὐτὴν τὴν τῶν Σκυθῶν ἐπιδρομὴν, τὴν γενομένην ἐν οἷς χρόνοις οἱ Λατίνοι κατεῖχον τὴν Κωνσταντινούπολιν. Ἐνεκα τῶν ἀσφαλῶν αὐτῆς ὄχυρωμάτων ἡ Β. ἐχρημάκευ καὶ ὡς τόπος ἐξορίας ἢ περιορισμοῦ ἐπισήμων ἐπικινδύνων τῇ αὐτῇ τοῦ Βυζαντίου ἀνδρῶν, ὧν πολλοὶ καὶ ἐτάφισαν ἐνταῦθα. Οὕτως ἐν Β. κεῖται ταφίς Εὐστάθιος ὁ λεγόμενος ἐμολογητής. Πατριάρχης Ἀντιοχείας, ὅστις καθαιρεθεὶς ὑπὸ τῆς συνόδου τῆς Ἀντιοχείας (τῷ 331), ἐξωρίσθη εἰς Β. ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου. Ἀπόρρητος ἔμεινεν ἡ Β. καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν Γούρκων μέχρι τῆς τελευταίας αὐτῶν ἐν Ἀδριανουπόλει διαμονῆς, μόλις δὲ κατὰ τὰς παραμονὰς τῆς ἀλώσεως τοῦ Βυζαντίου (κατὰ Μάρτιον τοῦ 1453) κατεστράφη αὐτῇ τε καὶ τὰ ἐπὶ τοῦ Πόντου φρούρια ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τούτῳ πραιποσίταλентος Καρατζαμπέη, μεταδληθέντων τῶν ναῶν αὐτῆς

Ἁγίας Σοφίας καὶ Ἁγίου Νικολάου εἰς ταυρικὰ πεδιά. Φαίνεται δὲ ὅτι κατὰ τὴν περιστασίαν ταύτην ἡ Β. κατεσκήρην ἄρδην, διότι πλὴν τῶν ἀνωτέρων ναῶν καὶ τινῶν πυργῶν καὶ τειχῶν οὐδὲν ἔχονος βυζαντινοῦ οἰκοδομηματος μένει ὄρθιον, ἂν καὶ γνωρίζομεν ἐκ τῆς ἱστορίας ὅτι ἡ Β. ἐντός τε καὶ ἐκτός τῶν τειχῶν αὐτῆς εἶχε μεγάλα καὶ λαμπρὰ οἰκοδομήματα.

Ἡ σημερινὴ πόλις Β. εἶνε ἐν μέρει ἐκτισμένη ἐπὶ τῶν εἰσπίπτων τῆς ἀρχαίας. Οἱ χριστιανοὶ αὐτοὶ κάτοικοι εἶνε ἁμιγρεῖς Ἑλλήνες, συμποσούμενοι εἰς 800 οἰκογενεάς. Οἱ Τούρκοι ἀποδεκατισθέντες ἢ ἐκπατρισθέντες συνεπείρ τοῦ τελευταίου Ῥωσοτουρκικοῦ πολέμου συμποσούνται μόλις εἰς 300 οἴκους. Ἐν τούτοις ἡ Β. εἶνε ἔδρα Ἐπαρχοῦ (καϊμακάμ), ἔδρα τοῦ Μητροπολίτου Μιζύης, ἔχει πρωτοδικεῖον, δημοτικὴν καὶ ἑλληνικὴν σχολεῖον καὶ παρθεναγωγεῖον, εἰς ᾧ φοιτῶσι περὶ τοὺς 250 παῖδες ἑτησίως. Οἱ κάτοικοι τῆς Β. εἶνε κατὰ τὸ πλεῖστον γεωργοὶ ἀμπελοῦργοι καὶ κτηνοτρόφοι, μόλις ἀποξύνοντες ἀπὸ τῶν προϊόντων τῆς χώρας, ἐνεκα ἐλλείψεως ὑποφερτῆς πρὸς τὴν θάλασσαν συγκοινωνίας. [Γ.Μ.Β.]

Βεθυαμέτης. Ὀρυκτὴν ἀπαντῶν κατὰ ἀστεροειδῆ συσσωματώματα κρυσταλλίων ἐν τῷ πορφυριτῷ τῆς Σκωτίας (Glencoe), ἔχον δὲ χρῶμα ἀχυρόχρουν ἢ ἐρυθρόν· εἶνε παραλλαγή ἐπιτότου. [Κ.Μ.]

Βεθερίτης (Ὀρυκτολ.) (Witherite). Κρυσταλλοῦται κατὰ τὸ βασιρρομόν δρῆν σύστημα ἰσομέρως τῇ ἀραγωνίτῃ· εὐρίσκεται εἰς συσσωματώματα σφαιροειδῆ, ῥαχοειδῆ ἢ νεφροειδῆ μὲ ἰστέν ἀκτινοειδῶς μισχοπαγῆ. Σκλ.=3—3.5. Πιδικὸν βάρος=4.2—4.3. Ἄγρως. Λάμψιν ἔχει ὑδατοειδῆ καὶ εἶνε διπλοθλαστικός. Εἶνε δῆσανθρακί· ἡ βαρεῖα μὲ 77,67 % βαρεῖας καὶ 22,33 % δῆσανθρακος. Ὑπὸ τῆς πλῆξης τοῦ ἀλλοῦ τήκεται εἰς διαυγῆ ὕελον, ἥτις μετὰ τὴν ψύξιν λαμβάνει ὄψιν σμαλτοειδῆ· κατὰ τὴν πύρωσιν χρωματίζεται ἐν ἐξωτερικῇ φλόγῃ κίτρινοπρασίνῃ· μετὰ σόδας πυρούμενος ἐπὶ πλαστικὸν ἐλάσματος τήκεται εἰς διαυγῆ μάζαν· ἐπὶ ἄνθρακος πυρούμενος καθίσταται καυστικός, διότι ἀπέρχεται ὁ δῆσανθραξ καὶ μένει βαρεῖα. Ὑπὸ τῶν δῶρειν ἀπορρευστοῦται. Εὐρίσκεται ἐν Κομβερλανδία, Λαγκασχίρη, Νορθουμβερλανδία, Σαλτσβούργῃ, Στενρία κτλ. [Κ.Μ.]

Βεθύονον. Χώρα τῆς Μικρᾶς Ἀσίας κατὰ τὰ βορειοδυτικὰ τῆς Χερσονήσου κειμένη μεταξὺ Παφλαγονίας πρὸς Δ, τοῦ Εὐξείνου Πόντου πρὸς Β καὶ πρὸς Δ, Μυσίας καὶ Φρυγίας πρὸς Ν καὶ κληθεῖσα οὕτω ἀπὸ τοῦ Θρακικοῦ ἔθνους τῶν Θυνῶν ἢ Βιθυνῶν, ὅπερ μετὰ τὰ τρωικά μετανάστευσεν ἀπὸ τῆς Θράκης εἰς τὴν χώραν ταύτην. Πρὸ τῆς μεταναστεύσεως ταύτης ὤκουν ἐν τῇ χώρᾳ οἱ μυθολογούμενοι Ἀσκά-

νιοι, Ἀλκίωναες καὶ ἄλλοι ἄγνωστοι ἐν τοῖς ἱστορικοῖς χρόνοις λαοί. Κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους πλὴν τῶν κυρίως Βιθυνῶν, τῶν οἰκούντων ἐντεῦθεν τοῦ Σαγγαρίου, κυριώτατοι λαοὶ τῆς Β. ἦσαν οἱ Μαρμανθῆνοι οἱ οἰκούντες πέραν τοῦ Σαγγαρίου τὰς μεταξὺ τούτου καὶ τοῦ Παρθενίου ποταμοῦ χώρας. Ἡ πολιτικὴ ἱστορία τῆς Β. ἄρχεται ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ μεγάλου Λυδικοῦ κράτους, ὅπερ ἐπὶ τοῦ Κροίσου περιέλαβαν καὶ τὴν χώραν ταύτην. Μετὰ τὴν κατὰ τὸν Λυδικὸν κράτους ὑπὸ τοῦ Κύρου ἢ Β. ἐγένετο κέντρον διοικητικὸν τῆς Β. Μικρᾶς Ἀσίας μετὰ τῆς πρωτεύουσας πόλεως τοῦ Δασκυλίου. Κατὰ τὴν παρακμὴν τοῦ Περσικοῦ κράτους ἡ Βιθυνία κατέστη σχεδὸν ἀνεξάρτητος κυβερνωμένη ὑπὸ ἰδίων ἡγεμόνων, οἵτινες ἀντίστησαν εἰς τοὺς διαδόχους τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ ἐν οἷς δογμαστὸς εἶναι ὁ Ζιπίτης, ἀφ' οὗ καὶ ἰδίως ἀπὸ τοῦ οὐοῦ καὶ διαδόχου αὐτοῦ Νικομήδους Α' (278) ἄρχεται σειρά βασιλέων ἀξιωμαγενομένων ἐν τῇ ἱστορίᾳ, Νικομήδων ἢ Προσπῶν καλουμένων, ὅφ' ὧν ἐκτίσθησαν καὶ αἱ περίγρημοι Βιθυникаὶ πόλεις Νικομήδεια καὶ Προσσα καὶ πληθὺς ἄλλων ἑλληνικῶν πόλεων. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Νικομήδους Γ' τοῦ ἐπικαλουμένου Φιλοπάτορος (91—74 π.Χ.) ἀτέκνου ἔντος καὶ διὰ διαθήκης κτεταλινόντος τὸ κράτος εἰς τὸν θῆμον τῆς Ρώμης, ἡ Β. κατέστη Ῥωμαϊκὴ ἐπαρχία. Τὸ πλεῖστον τῆς ἀρχαίας Βιθυνίας περιλαμβάνεται σήμερον ἐν τῇ νομῇ Χουδαθεντικῇ, οὗ ἡ πρωτεύουσα Προσσα. (Μετρίγγ Κ. Κλεωνοῦ καὶ Χρ. Παπαδοπούλου, Βιθυνικά. Κων/πολ. 1967.—Μ. Η. Βιθινού, ἡ ἐν Ἀσίᾳ Ἑλλάς, ἥτοι περιγραφή πόλεων τινῶν τῆς Βιθυνίας. Ἀθ. 1885.—G. Perrot etc. Exploration archéologique de la Galatie et de la Bithynie. Par. 1862.—A. W. Schönemann, de Bithynia et Ponto provincia romana. Götting 1855.—E. Nolte, de rebus gestis regum Bithynorum. Halle. 1861). [Π.Κ.]

Βεθύονον (τουρκ. Μπολού = ἄφθονία). Πόλις κειμένη εἰς τὰ Α σύνορα τῆς Βιθυνίας, ἐν κοιλίᾳ περιελισσόμενη ὑπὸ τῶν ὀρέων Ἀλάδαγ καὶ Τζιζάδαγ, δι' ἧς διερχεται καὶ τὸ ποτάμιον Μπολού-οῦ, συμβᾶλλον εἰς τὴν Φιλίαν· ἀπέχουσα 165 χμ. ΒΔ τῆς Ἀγκύρας καὶ ἔχουσα ὕψος 896 μ. ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης, ἔχει ὑπὲρ τὰς 20,000 κατ., τῶν πλείστον Ὀθωμανῶν, καὶ ὀλιγίστων Ἑλλήνων καὶ Ἀρμενίων. Ἡ πόλις αὕτη οὖσα πρωτεύουσα ἐρμάνου ἐπαρχίας τοῦ νομοῦ Κασταμονῆς, ἔχει πολλὰ τζαμιά καὶ ἄλλα δημόσια κτίρια· ἀμειψουσα δὲ διὰ τὰ ἐργοστάσια τῶν βερμάτων καὶ μαλλίων παράγει ἐν μεγίστῃ ἀφθονίᾳ σιτηρὰ καὶ ἄλλους δημητριακοὺς καρπούς. Ἀπαξ τῆς ἐβδομάδος τελεῖται ἐνταῦθα ἐμπορικὴ πανήγυρις (παζάρ),

εἰς ἣν ἐκ τῶν περὶ χωρίων συνέρχονται πύλαιοι καὶ διενεργεῖται σπουδαῖον ἐμπόριον αὐτοῦ εἶναι καὶ εὐνήθησεν ὁρμος τῶν ἐκ Κ/πόλεως ἐρχομένων διὰ τὴν Ἀνατολὴν ξένων. Ἐντεῦθεν καθήγετο ὁ Ἀντίνοος, ὁ εὐνοσόμενος τοῦ Ἀδριανού, πρὸς τιμὴν τοῦ ὁποίου ὁ αὐτοκράτωρ ἔκτισε παρ' αὐτῇ Ἀδριανουπόλιν, περιληφθεῖσαν ὑπὸ Θεοδοσίου τοῦ Β' ὡς ἐπισκοπὴν ἐντὸς τῆς Μητροπόλεως Ὀνωριάδος. Ὁ Στράβων ἀναφέρει ὅτι ἡ περὶ Σάλωνα χώρα εἶναι ἐπιτηδεύα εἰς νουμὴν, ἐξάγουσα τυρὸν καλόν, ὅστις εἰρήσθω ὅτι καὶ μέχρι τῆς σήμερον ἐξάγεται λεγόμενος «μπολὺ-πενίρι». Κλαύδιος δ' ὁ Καίσαρ εὐαρεστηθεὶς λίαν ἐκ τῆς καλῆς καὶ μαγευτικῆς τοποθεσίας, ἣν εἶχεν, ἐμεγάλυνε τὴν πόλιν, καλέσας αὐτὴν καὶ Κλαυδιούπολιν. Ἐντὸς καὶ περὶ τῆς πόλεως ταύτης σώζονται εἰσὶ πλείστα τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος εἰρηλίκαι, φέροντα διαφοροῦς ἐπιγραφάς, ὧν τας πλείστας ἐξέδωκεν ὁ Perrot κλπ. ἐν τῷ συγγράμματι τοῦ τῷ ἀναγραφόμενῳ ἐν τῷ ἀνωτέρῳ ἀρθρῷ [Γ. Παχτ.]

Βίτσκι (Biisk ἢ Biisk). Πόλις καὶ φρούριον τῆς Ἀσιατικῆς Ρωσίας, πρωτ. ὁμων. νομοῦ, ἐν τῷ κυβερνήτῳ τῆς Τέρσκιης καὶ παρὰ τῇ συμβολῇ τῶν ποταμῶν Βίτσα καὶ Κατούτζα. Ἔχει 18 903 κατ. (1884). Ἐν τῷ νομῷ Β κείται ἡ ἀλμυρὰ λίμνη Καρασσούκσι. [Π.Π.]

Βίτκ (Β ο τ.), Bikh, Bish ἢ Vishia ἰνδικὰ ὀνόματα δηλητηρίου ἐξαγωγόμενου ἐκ τοῦ Ἀκονίτου τοῦ θηριώδους (Aconitum ferox Wall.) δι' οὗ οἱ Ὀθαγενεῖς φαρμακεύουσι τὰ βέλη (βλ. λ. Ἀκόνιτον φαρμ.). [Θ.Χ.]

Βικανίρ (Bikanir). Πόλις τῶν Ἀγγλ. Ἰνδιῶν, πρωτ. ὁμων. κράτους, ἄλλοτε ἀνιξ ἀρτήτου, ὁποτελοῦς δὲ τῇ Ἀγγλίᾳ ἀπὸ τοῦ 1818. Ἔχει φρούριον καὶ 42 283 κατ. (1881). Τὸ κράτος Β. ἔχει κατ. 509 021 καὶ ἐμβαδὸν 60,863 τγμ. Ἀνήκει δὲ εἰς τὰ πολὺν. πρακτεῖον τῆς Ῥαχοπουτάνας. [Π.Π.]

Βικεντία (Vicenza, Vicetia καὶ Vicentia κατὰ τὴν μεσαιῶνα). Πρωτ. τῆς ὁμων. Ἰταλικῆς ἐπαρχίας παρὰ τὴν Β. κλιτὸν τῶν Βερικεῶν ὁρέων καὶ ἐν εὐφορώτατῃ κοιλίᾳ, ἐκατέρωθεν τοῦ πλωτοῦ ποταμοῦ Βακκιλλένε. Περιβάλλεται ὑπὸ διπλῆς σειρᾶς τειχῶν καὶ τάρρου. Ἔχει δ' ἀκμύλον ἐμπόριον, ἀξιοδολογὰ τινα κτίρια καὶ 27 007 κατ. (1881). Ἡ ὁμώνυμος ἐπαρχία ἔχει ἐμβαδὸν 2,632,4 τγμ. καὶ 401 765 κατ. (1881), ὁ δὲ δήμος Β. ἔχει 38 713 κατ. [Π.Π.]

Βικέντιος (Ἄγιος). Νῆσος τῶν Δ. Ἰνδιῶν, ἀνήκουσα εἰς τὰς Μικρὰς Ἀντίλλας. Κεῖται μεταξὺ τῶν νήσων Ἀγίας Λουκίας καὶ Γρενάδας, καὶ ὑπόκειται εἰς τὴν Ἀγγλικὴν γενικὴν διοίκησιν τῶν νήσων Βαρβαδέες. Ἔχει (ἐμβαδὸν 381 τγμ. καὶ 45 030 κατοίκους (1886)). [Π.Π.]

Βικέντιος (Ἄγιος, Cabo de-São-Bicente πορτογαλ.). Ἡ νοτιοδυτικωτάτη ἄκρη τῆς τῆς Πορτογαλλίας καὶ τῆς Εὐρώπης, κειμένη εἰς πλ. 37° 2' 43" Β καὶ Μ 9° Δ τοῦ Γρην. [Π.Π.]

Βικέντιος (St. Vincent de Paula). Καθολικὸς ὁσιος, γενν. τῷ 1576 ἐν Γασκονίᾳ καὶ ἀποθ. τῷ 1600. Ἐσπούδασεν ἐν Τουλούζῃ περιπεσὼν δ' ἐν τινὶ ταξιδίῳ εἰς χεῖρας πειρατῶν, ἐπωλήθη ὡς δούλος καὶ ἐξήκεν ὡς τοιοῦτος ἐπὶ τινα χρόνον ἐν Τύνιδι. Ἐπανελθὼν εἰς τὴν Γαλλίαν ἐγένετο πνευματικὸς τῆς βασιλείας Μαργαρίτας, εἷτα ἱερεὺς ἐν Κλισύ καὶ Σατιγιόν ἡ Δέρμπ, καὶ τέλος τῷ 1619 βασιλικὸς ἱερεὺς τῶν γαλερίων τῆς Γαλλίας. Ἰδρύσει τῷ 1629 σύλλογον ἀδελφῶν τοῦ ἐλέους καὶ τῷ 1635 σεμινάριον πρὸς μόρφωσιν ἱεραποστόλων. Μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ τῷ μὲν 1727 ἐτόχθη ὑπὸ τοῦ Πάπα εἰς τὰς μονὰς τῶν μακαρίων τῷ δὲ 1787 ἐκτρύχθη Ἄγιος. [Γ.Μ.Β.]

Βικία (Β ο τ.), Vicia Tourne, Γένος τῆς οἰκογενείας τῶν Κολοκυνθῶν, ἔχον ὡς χαρακτηριστικὸν τὸ στέγμα τοῦ ὑπέρυ γενειοφόρον μόνον πρὸς τὰ ἄνω. Εἶδη πολυάριθμα τῆς Β. εὐκράτου ζώνης, ἐξ ὧν περὶ τὰ 35 τῆς ἑλλην. χλωρίδος εὐρέματα ἐν ἀρούρας καὶ ἐν θρυμώδεσι τόποις. Τὰ γνωστότερα εἶδη εἰσὶ Β. ἡ σ α ρ τ ῆ (Vicia sativa L.) ἡ τῶν ἀρχαίων Β ι κ ι α (κατὰ τὰ Γεωπονικά) ἡ τὸ Β ι κ ι ο ν (κατὰ τὸν Γαληνόν) τὴν σήμερον κοινῶς Β ι κ α ς καλουμένη καὶ συχνὰ διὰ τροφὴν τῶν κτηνῶν καλλιεργουμένη Β. ἡ τ α β Σ ι π θ ω ρ π ι ο υ (V. Sibthorpi Boiss., κοινῶς Ἀγριέβικος). Β. ἡ λ ε π τ ὀ φ υ λ λ ο ς (V. tenuifolia Roth, κοινῶς Καβαλλερὺ) καὶ Β. ἡ π ο ι κ ι λ ῆ (V. varia Host πιθανῶς ὁ Ἀρακος τοῦ Θεοφράστου, κοινῶς δ' Ἀγριοαρακάς). Ὡς εἶδη Βικίας λογίζονται ὑπὸ τινῶν καὶ τὰ τοῦ γένους Ἐ ρ ὀ β ο υ (Ervum Tourne.) καὶ ὁ Κ ὀ α μ ο ς (Faba vulgaris Moench ἢ Vicia Faba L.). Βλ. τὰς λ. Ἐρεβος καὶ Κόμας. [Θ.Χ.]

Βίκος (Giovanni Battista Vico). Ἰταλὸς φιλόσοφος, γενν. ἐν Νεαπόλει τῷ 1669 καὶ ἀποθ. αὐτόθι τῷ 1748. Σπουδάζας κατ' ἀρχὰς τὰ νομικά καὶ μετελθὼν τὸν οἰκοδόμησκαλον ἐπὶ 9 ἔτη, ἐμελέτησε κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο εὐρέως τὴν τε φιλοσοφίαν καὶ τὴν ἱστορίαν. Τῷ 1697 διορίσθη καθηγητὴς τῆς ρητορικῆς ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Νεαπόλεως, ἀνεδείχθη δὲ τῷ 1734 ὑπὸ τοῦ βασιλέως Καρόλου ἱστοριογράφος τοῦ κράτους. Ὁ Β. δύναται νὰ θεωρηθῇ κυρίως ὡς θεμελιωτὴς τῆς φιλοσοφίας τῆς ἱστορίας καὶ τῆς τῶν Ἑθνῶν ψυχολογίας. Ἐν τῇ τελευταίᾳ ἐπιστήμῃ θεωρεῖται, λέγει, τὸν Θεὸν ὅχι μόνον ἐν σχέσει πρὸς τὴν φύσιν, ἀλλ' ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἀνθρωπίνην διάνοιαν ἐν τῷ βίῳ τῶν ἐθνῶν.

Έν δὲ τῇ φιλοσοφίᾳ τῆς ἱστορίας δὲν θέτει ὡς βᾶσιν τῶν θεωριῶν του τὴν ἰδέαν μιᾶς διαδοχικῆς προόδου τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἀλλὰ διακρίνει μόνον περιόδους ἀναπτύξεως ἐν τῷ βίῳ τῶν καθ' ἑκάστα ἐθνῶν. Θαυμαστῆς τοῦ Πλάτωνος καὶ τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ ὁπαδὸς τῶν διδασκαλιῶν τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας ὁ Β. ἐγένετο ἰδρυτὴς τῆς νεωτέρας ἰταλικῆς φιλοσοφίας, ἔγραψε δὲ διάφορα ἔργα, τῶν ὁποίων σημαντικώτερον εἶνε τὸ «*Principii di una scienza nuova d'intorno alla commune natura delle nationi*», δι' οὗ ἐδημιούργησε τὴν νέαν φιλοσοφίαν τῆς ἱστορίας. [Γ.Μ.Β.]

Βικούνια (Ζωολ.). Βλ. Ἀλπάκα.

Βίκτωρ. Ὄνομα τεσσάρων Παπῶν 1) Β. ὁ Α' (193—202), γνωστὸς διὰ τὰς ἐριδας αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἐπισκόπους τῆς Ἀνατολῆς περὶ τοῦ προσδιορισμοῦ τῆς ἡμέρας τοῦ Πάσχα· ἐκτύπησεν ἐπὶ τοῦ Σεπτιμίου Σεβήρου. — 2) Β. ὁ Β' (πρώην Γεδάρδος) ἐπάπνευσε κατὰ τὰ ἐτῆ 1054—57. — 3) Β. ὁ Γ' (1086—87) διάδοχος τοῦ Γρηγορίου Ζ', κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τούτου ἐκλεχθεὶς διάδοχος αὐτοῦ. — 4) Β. ὁ Δ'. Ἀντίπαπας τοῦ Ἀλεξάνδρου Γ' ἀναγνωρισθεὶς πάπας τῷ 1159 ὑπὸ μερίδος Καρδινάλιων καὶ ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Φρειδερίκου Α'. [Π.Κ.]

Βίκτωρ Ἀμαδαῖος. Βασιλεὺς τῆς Σαρδηνίας: 1) Βίκτωρ Ἀμαδαῖος ὁ Α' (ὡς δούξ Σαβοΐας Β') ἐγεννήθη τῷ 1668, ἔλαβε τὴν ἀρχὴν ὡς δούξ Σιβολας τῷ 1675, τῷ 1690 μετέσχε τῆς κατὰ τῆς Ἰταλίας συστάσεως ἐν τῇ Ἀγγλιανῇ καλουμένῳ πολέμῳ (1689—97), εἶτα δὲ καὶ ἐν τῇ περὶ διαδοχῆς τοῦ Ἰσπανικοῦ θρόνου πολέμῳ (1700—13). Διὰ τῆς συνθήκης τῆς Οὐτρέχτης ἔλαβε τὴν Σικελίαν καὶ μέρος τοῦ δουκατοῦ τοῦ Μεδιολάνου καὶ ὡς ἐκ τῆς κτήσεως τῆς Σικελίας ἔλαβε καὶ τὸ βασιλικὸν ἀξίωμα καὶ τὴν προσωνομίαν τοῦ βασιλέως τῆς Σικελίας. Ἀλλὰ τῷ 1720 ἀναγκασθεὶς ν' ἀνταλλάξῃ πρὸς τὸν αὐτοκράτορα τὴν Σικελίαν ἀντὶ τῆς Σαρδοῦς ἐκλήθη βασιλεὺς Σαρδηνίας. Τῷ 1730 παρητήθη τὴν ἀρχήν, ἦν μάτην ἀποπειραθεὶς ν' ἀνακτιῆται τὸ ἐπόμενον ἔτος ἀπέθανεν ἐν τῇ φυλακῇ (1732).

2) Β. Ἀμαδαῖος ὁ Β' ἐβασίλευσε τῷ 1773. Μετασχὼν τῷ 1792 τῆς κατὰ τῆς Γαλλίας γενομένης συστάσεως κρατῶν τινων, ἀπώλεσε τὴν Σαβοΐαν καὶ τὴν Νίκαιαν, καταληφθεὶς ἀμφοτέρως ὑπὸ τῶν Γάλλων καὶ παραχωρηθεὶς αὐτοῖς διὰ τῆς συνθήκης, ἣν συνῆψε τῷ 1796 ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν νικητὴν ἀρχιστράτηγον τῆς Γαλλικῆς δημοκρατίας Ναπολέοντα. Τῷ αὐτῷ ἔτει ἐτελεύτησεν ὁ Β. Α. [Π.Κ.]

Βίκτωρ Έμμανουήλ. Βασιλεὺς τῆς Σαρδηνίας: 1) Β. Έ. ὁ Α' δευτερότοκος υἱὸς τοῦ Ἀμαδαίου Γ'. Ἐγεννήθη τῷ 1759 τῷ 1802 διεξέτατο εἰς τὸν θρόνον τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, Κάρολον Έμμανουήλ Δ'. Τῶν ἐν Ἰτα-

λία κτήσεων τοῦ Σαβοΐκου οἴκου διατελουσῶν τότε ὑπὸ τὸ κράτος τῆς Γαλλίας, ὁ Β. Έ. ἔμεινεν ἐν Σαρδηνίᾳ ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν Ἀγγλίων μέχρις οὗ τῷ 1814 διὰ τῆς πρώτης Παρισίνης συνθήκης ἀνακηρύτμενος τὴν Σαβοΐαν καὶ Νίκαιαν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ἰταλίαν, τῷ δὲ 1815 προσηρτήθη εἰς τὸ κράτος αὐτοῦ καὶ ἡ Γένουα. Τῷ 1821 ἠναγκάσθη ἐνδοῦς εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ ὑπὸ τῶν φιλελευθέρων ἐξεγερθέντος λαοῦ νὰ παραδεχθῇ σύνταγμα ἐπιβληθὲν αὐτῷ καὶ συνταγματῆς κατὰ τὸ πρότυπον τοῦ Ἰσπανικοῦ συντάγματος τοῦ 1812. Ἀλλ' ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τοῦτο παρητήθη τὴν ἀρχήν.

2) Β. Έμμανουήλ ὁ Β' (ἀπὸ τοῦ 1860 Β. Έ. Α' ὡς βασιλεὺς τῆς Ἰταλίας). Ὁ ἰδρυτὴς τῆς ἰταλικῆς ἐνότητος καὶ πρῶτος βασιλεὺς τῆς Ἰταλίας. Ἐγεννήθη τῷ 1820, τῷ 1849 μετὰ τὴν ἀτυχῇ διὰ τὸ βασιλεῖον τῆς Σαρδηνίας μάχην τῆς Νοβάρας, ἥς μετέτρεχεν εἰς ἀξιωματικὸς τοῦ Σαρδηνικοῦ στρατοῦ, παραιτηθέντος τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Καρόλου Ἀλβέρτου ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῆς Σαρδηνίας, ἀφοῦ πρότερον συνωμολόγησεν εἰρήνην πρὸς τοὺς νικηφόρους Αὐστριακοὺς. Καθ' ὃν χρόνον ὁ Β. Έ. ἀνέλαβε τὴν κυβέρνησιν, τὸ μικρὸν αὐτοῦ κράτος, μόνον αὐτὸ ἀκαλοῦσθαι ἀπὸ τῆς ἀποκαταστάσεως τοῦ 1815 πολιτικὴν φιλελευθέραν καὶ ἐθνικὴν ἐν μέσῳ τῶν πολλῶν ἄλλων κρατῶν τῆς Ἰταλίας, εἶχε καταστῆ κέντρον ἐθνικῶν πάντων τῶν φιλοπατριδῶν Ἰταλῶν καὶ πυρὴν τοῦ μέλλοντος ἡνωμένου κράτους τῆς Ἰταλίας. Τοῦ τοιοῦτου προορισμοῦ τοῦ μικροῦ Πεδεμοντίου βασιλείου ἔχων συνείδησιν καὶ συνείσθησιν ὁ ἐν μέσῳ τῶν καταστροφῶν τοῦ ἀτυχοῦς, ἀλλ' ἐθνικοῦ πολέμου τοῦ 1848—49 ἀνελθὼν εἰς τὸν θρόνον Β. Έ. ἐθεώρησε τὸ μέγα ἔργον τῆς ἰταλικῆς ἐνότητος ὡς μεγάλην αὐτοῦ ἀποστολὴν καὶ πρὸς ἐκπλήρωσιν ταύτης ἐπέστησε τὴν προσοχὴν καὶ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ, ἔχων σύμβουλον μεγαλοφυῆ καὶ μεγαλοπράγμονα, τὸν περίφημον Κασοῦρ, ὃν ὑπουργὸν ὄντα ἀπὸ τοῦ 1850 κατέστησε πρωθυπουργὸν ἀπὸ τοῦ 1852. Διὰ τῶν συμβουλῶν τοῦ ἀνδρὸς τούτου ὁ Β. Έ. μετέσχε τοῦ Κριμαϊκοῦ πολέμου συμμαχῆσας τοῖς Ἀγγλογάλλοις καὶ πέμψας μικρὸν ἐπικυρικὸν στρατὸν· οὗτω δὲ κατώρθωσε νὰ εἰσαγάγῃ τὸ βασιλεῖον τῆς Σαρδηνίας εἰς τὴν χορείαν τῶν Εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων τῶν ὑπογραψατῶν τὴν Παρισίνην συνθήκην τοῦ 1856. Τῷ 1859 συμμαχῆσας μετὰ τοῦ Ναπολέοντος Γ' ἐπολέμησε κατὰ τῆς Αὐστρίας καὶ ἐκτύπησε τὴν Λομβαρδίαν, ἣν ἠκολούθησεν ἡ ἐλευθέρωσις τῆς ἄλλης Ἰταλίας πλην τῆς Ρώμης, ἀλλ' ἔδωκε τῷ Ναπολέοντι ὡς ἀντάλλαγμα τῆς συμμαχίας τὴν Σαβοΐαν καὶ τὴν Νίκαιαν, προσαρτηθεὶς εἰς τὴν Γαλλίαν διὰ καθολικῆς ψήφου τοῦ λαοῦ τῶν προσαρτωμένων χωρῶν. Τῷ 1861 (5/17 Μαρτίου) ἐκηρύχθη βασιλεὺς τῆς Ἰταλίας, τῷ δὲ 1865 μετε-

δίδασκε τὴν ἔδραν αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ Τουρίγου εἰς Φλωρεντίαν. Κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1866 συμμάχησας μετὰ τῆς Πρωσίας ἐναντίον τῆς Αὐστρίας ἐπωφελέσθη τὴν συμμάχισιν ταύτην καὶ τὰς μεγάλας νίκας τῶν Πρωσίων ἵνα καίπερ κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν ἡττηθεῖς ἐνώσῃ τὴν Βενετίαν μετὰ τοῦ Ἰταλικοῦ βασιλείου. Τῷ αὐτῷ ἔτει κατώρθωσε διὰ συνθήκης πρὸς τὴν Γαλλίαν νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἐκκένωσιν τῆς Ῥώμης ἀπὸ τῶν ἀπὸ τοῦ 1819 κατεγόντων αὐτὴν Γάλλων. Ἀλλὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος (1867) ἡ παρὰ τὴν Θέλησιν καὶ διαταγὴν τοῦ βασιλέως εἰσόδος Γαριβαλδινῶν σιφῶν εἰς τὸ Παπικὸν κράτος ἐπανάγαγε τὴν γαλλικὴν φρουράν. Ἀλλὰ τῷ 1870 θάρσυνους τοῦ Γαλλογερμανικοῦ πολέμου, ἀναγκασθεῖς τῆς Γαλλικῆς κυβερνήσεως ν' ἀνακαλέσῃ τὸν ἐν Ῥώμῃ στρατὸν πρὸς ἀμύναν τῆς Γαλλίας, ὁ Β. Ἐ. ἀφ' οὗ πρότερον πειραθεὶς νὰ τυχῇ εἰρηκτικῶς τῆς συγκυριαθεῖσεως τοῦ Πάπα Πίου τοῦ Ὁ' ἀπέτυχεν, κατέλαβε βίαν τὴν πόλιν, ἣν καὶ ἐκήρυξε μετ' ὀλίγων πρωτεύουσαν τοῦ κράτους, ἐπιστάφας αὐτῷ τὸ ἔργον τῆς Ἰταλικῆς ἐνότητος. Ἐτελευτήθη τῷ 1878 μετὰ πάροδον 8 ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Ῥώμης, χωρὶς κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο νὰ θυνήθῃ νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ ἄλλου αὐτοῦ πέθου, δηλονότι τῆς μετὰ τοῦ Πάπα συνδιαλλαγῆς. Ὁ νεκρὸς αὐτοῦ κατετέθη εἰς τὸ Πά ν θ ε ο ν. Διὰ τὴν εὐσταθὴ ἐμμονὴν αὐτοῦ εἰς τὸ σὺνταγμα τὸ δευτὸν τῷ 1848 ὠνομαζομένη εὐγενὴς βασιλεὺς (il re galantuomo). [Π.Κ.]

Βικτωρία (Ἀλεξανδρίνη). Βασίλισσα τῆς Ἀγγλίας (καὶ ἀπὸ τοῦ 1877 αὐτοκράτειρα τῆς Ἰνδίας) ἐγεννήθη τῷ 1819. Εἶναι θυγάτηρ μονογενὴς τοῦ δουκὸς τῆς Κεντικῆς, τετάρτου υἱοῦ τοῦ Γεωργίου Γ' ἐκ τῆς προγκηπίσεως Λουίζης Βικτωρίας τοῦ Σαξονικοῦ Κοβούργου, ὀνομασθεῖσα ἀπὸ τοῦ πατρὸς καὶ Ἀλεξανδρίνη ἕνεκα τῶν στενῶν φιλικῶν αὐτοῦ σχέσεων πρὸς τὴν Ἀλεξανδρίαν Δ' τῆς Ῥωσίας. Τῷ 1847 διεδέξατο εἰς τὴν θρόνον τὸν ἄτεκνον ἀποθανόντα θεῖον αὐτῆς Γουλιέλμον Δ', τῷ 1858 ἐστέφθη ὡς βασίλισσα· μετὰ 20 ἀὲς ἔτη συνεζεύχθη μετὰ τοῦ ἐξαδέλφου αὐτῆς πρίγκιπος Ἀλβέρτου τῆς Σαξο-Κοβουργικῆς Γέτας. Ἡ Β. καὶ ὡς γυνὴ ὑπέβηε παραδειγμα γρηστοῦ οἰκογενειακοῦ βίου καὶ ὡς ἡγεμονίς διετέλεσε πιστοτάτη εἰς τὸ σὺνταγμα. Ἡ βασιλεία αὐτῆς εἶναι πλήρης σπουδασιότητων γεγονότων διὰ τὴν Ἀγγλικὴν ἱστορίαν ἐν τε τῇ ἐσωτερικῇ πολιτικῇ βίῳ τοῦ Ἀγγλικοῦ κράτους καὶ ἐν τῇ ἐξωτερικῇ πολιτείᾳ τῆς Ἀγγλίας, ἐν Ἀσίᾳ τε καὶ ἐν Εὐρώπῃ καὶ πανταχοῦ τοῦ κόσμου. Τῷ 1861 ἡ Β. ἐστερέθη τοῦ ἀγαπητοῦ αὐτῆς συζύγου Ἀλβέρτου. Ἀλλὰ μεθ' ὅλον τὸ βαρὺ πένθος, ὅφ' οὗ κατέχευται διηκεικῶς ἐπὶ τῇ συμφορᾷ ταύτῃ, ἔμεινε πιστὴ εἰς τὴν ἀκριβὴ ἐκπλήρωσιν τῶν βασι-

κῶν αὐτῆς καθήκοντων. Τῷ 1887 ἐώρτασε μεγαλοπρεπῶς, φαιδρῶς συμμετέχοντος τῆς ἑορτῆς τοῦ ἀγγλικοῦ λαοῦ, τὴν πεντηκονταετηρίδα τῆς βασιλείας αὐτῆς. Ἐκ τοῦ μετὰ τοῦ πρίγκιπος Ἀλβέρτου γάμου ἐγεννήθησαν αὐτῇ πολλὰ τέκνα, ἐν οἷς καὶ ὁ διάδοχος τοῦ θρόνου Ἀλβέρτος Ἐδουάρδος καὶ ἡ χήρα αὐτοκράτειρα Φρειδερίκου τῆς Πρωσίας. [Π.Κ.]

Βικτωρία, αὐτοκράτειρα Φρειδερίκου. Βασίλισσα τῆς Πρωσίας καὶ αὐτοκράτειρα τῆς Γερμανίας, χήρα τοῦ βασιλέως καὶ αὐτοκράτορος Φρειδερίκου Γ' μήτηρ τῆς ἡγεμονίδος Σοφίας συζύγου τοῦ διαδόχου τοῦ Ἑλληνικοῦ θρόνου Κωνσταντίνου καὶ πρωτότοκος θυγάτηρ τῆς βασίλισσας Βικτωρίας τῆς Ἀγγλίας. Ἐγεννήθη τῷ 1840· τῷ 1858 συνεζεύχθη μετὰ τοῦ τότε πρίγκιπος διαδόχου τῆς Πρωσίας Φρειδερίκου Γουλιέλμου, τῷ 1888 ἐγένετο βασίλισσα τῆς Πρωσίας καὶ αὐτοκράτειρα τῆς Γερμανίας, ἀλλὰ μετ' ὀλίγους μῆνας ἀποθανόντος τοῦ βασιλέως καὶ αὐτοκράτορος συζύγου αὐτῆς Φρειδερίκου Γ' μείνασα χήρῃ ἔλαβε τὴν προσωνομίαν τῆς αὐτοκράτειρας Φρειδερίκου. Κατὰ Ὀκτώβριον τοῦ 1889 ἐπεσκέψατο τὴν Ἑλλάδα καὶ παρέστη εἰς τὴν τελετὴν τῶν γάμων τῆς θυγατρὸς αὐτῆς Σοφίας μετὰ τοῦ διαδόχου τοῦ Ἑλληνικοῦ θρόνου Κωνσταντίνου. [Π.Κ.]

Βικτωρία (Vittoria). Πόλις τῆς Ἰταλικῆς ἐπαρχίας Σαρακούσης, ἐν τῇ ὑποδιοικήσει τῆς Μοδικας. ἔχει ἀκμαίαν κτηνοτροφίαν καὶ μελισσοτροφίαν, μεταξουργίαν, ὀρυζῶνας καὶ 22 911 κατ. (1881), μετὰ δὲ τοῦ 10 χμ. ΝΝΔ ἀπέχοντος ἐπίνειου αὐτῆς Σιολίττι 23 777 κατ. [Π.Π.]

Βικτωρία (Vittoria ἢ Vitoria). Πρωτεύουσα τῆς Ἰσπανικῆς ἐπαρχίας Ἀλάβας, ἐν τῇ γῶρᾳ τῶν Βάσκων. Ἐρρα τοῦ γενικοῦ διοικητοῦ τῶν Βασκικῶν ἐπαρχιῶν καὶ ἐπισκόπου. ἔχει ἐμπορίον, ἰδίως χαλυβδίνων καὶ σιδηρῶν εἰδῶν, σιτηρῶν καὶ εἰνων, καὶ 25 507 κατ. (1886). Ἐκτίθη τῷ 581 μ.Χ. ἐκαλεῖτο δὲ κατὰ τὸν μεσαίωνα Victoriacum καὶ Victoria. [Π.Π.]

Βικτωρία. Ἡ μικροτέρα τῶν ἐν Αὐστραλίᾳ βρετανικῶν ἀποικιῶν. ἔχει ἐμβαδὸν 227 610 τχμ. καὶ 1 118 028 κατ. (1889). ὧν τὰ 2/3 διαμαρτυρέμενοι, οἱ δὲ λοιποὶ καθολικοὶ, πλὴν εὐαρίθμων Ἑβραίων καὶ τινῶν μωαμεθανῶν καὶ εἰδωλολατρῶν. Ἀπὸ τοῦ 1851, ἀποσπασθεῖσα τῆς Νέας Ν Οὐαλλίας, ἀποτελεῖ αὐτόνομον ἀποικίαν, περιλαμβανούσαν τὸ Ν μέρος τῆς ἡπείρου. Πρωτεύουσά ἐχει τὴν Μελβούρνην. [Π.Π.]

Βικτωρία. Πρωτεύουσα τῆς Βρετανικῆς Κολομβίας. Βλ. Βαγκούβερ (νῆσοι). [Π.Π.]

Βικτωρία. Πρωτ. τῆς Μεξικανικῆς πολιτείας Ταμασουλπακ (βλ. λ.). [Π.Π.]

Βικτωρία (Santa Maria de la Victoria). Πρωτ. τῆς πολιτείας Ρισσάν. 1867-
κου τῆς Βενεζουέλας, παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ
τῶν παραποταμίων τῆς λίμνης Βαλεντίας.
Ἔχει μεγάλαις φυτεῖαις καφέ, παχυρόκαλλο
μεν καὶ καλλίου καὶ 12 000 κατ. [Π.Π.]

Βικτωρία. Πρωτ. τῆς Διαβριτανικῆς πο-
λιτείας Λουράγγου (βλ. λ. λ.). [Π.Π.]

Βικτωρία ἡ βασιλική (V. c.).
Victoria regia, φυτὸν ὑδροχαρὲς τῆς οἰκο-
γενείας τῶν Νουφριωδῶν, ἀριστῶν ἐν ὑπὸ τοῦ
Lindley τῇ βασιλείᾳ τῆς Μαγ. Βρεταννίας.
Βικτωρία. Φύεται ἐν τοῖς μεγάλαις ποταμοῖς
τῆς Ν. Ἀμερικῆς καὶ εἰσῆχθη τῇ 1840 εἰς τὰ
θερμοκήπια τῆς Ἀγγλίας. ὅπου καὶ ῥῥηται
τὸ πρῶτον τῷ 1849 ἐν τοῖς ἐν Chatsworth
κῆποις τοῦ δούκεος τοῦ Devonshire. Τὸ ἄν-
θος τῆς B. εἶνε ἐκ τῶν μεγαλειτέρων τῶν
ἔσων ὑπάρχουσιν ἔχον 30—10 δακτυλίους.
διὰ μέτρον καὶ σχῆμα γιγαντικῶν ῥόδων. Φοι-
γνυται μόνον ὑπόκωψ καὶ ἐπὶ τρεῖς νύκτας τὸ
πολύ· εἶνε δ' εὐώδης καὶ τὸ πολυπλόγη πέταλον
αὐτοῦ τὸ πρῶτον μὲν πάλλευται, ἀπὸ δὲ τῆς
δευτέρας ἑσπέρας ῥοδόχροα καὶ ἐν τῷ μέσῳ
τοῦ ἄνθους πορφυρᾷ. Τὰ ἐπινέοντα φύλλα τῆς
B. ἐμοιάζονται πρὸς ὑπερμεγέθη κυκλωειδῆ
ἄδανκα ἔχοντα 1½—2 μ. διάμετρον, τὴν δ'
ἴσιν ἀνέστημένην, κατὰ μὲν τὴν ἀνω ἐπιφά-
νειαν ζωρῶς πράσινα κατὰ δὲ τὴν κάτω περ-
φυρᾷ, μετὰ νεύρων παχέων καὶ ἐξόντα ἄλλως
ἀκάνθας. Τὰ σπέρματα τῆς B. τρώγονται ὑπὸ
τῶν θηλαστικῶν τῆς Ν. Ἀμερικῆς. [Θ.Χ.]

Βικτωρία Νουάτζα. Βλ. Νουάτζα.

Βικτωρίας-Σταυρός. Στρατιωτι-
κὸν παράσημον τῆς Μεγάλῃς Βρεταννίας, κατὰ-
σταθεὶς ὑπὸ τῆς βασιλείας Βικτωρίας τῇ 29
Ἰανουαρίου 1860 δι' ἀξιοματικῶς καὶ στρα-
τιωτικῶς τῶν κατωτέρων βαθμίων. Ἀποτελεῖται
ἐξ ὀρειχαλκίνου σταυροῦ μὲ τὸ βασιλικὸν οἰ-
κόσημον ἐν τῷ κέντρῳ καὶ μὲ τὴν ἐπιγραφὴν
«Ἐπὶ ἀνδρείᾳ», ἐξαρτάται δὲ διὰ μὲν τοὺς
στρατιώτας τῆς ξηρᾶς ἀπὸ ἐρυθρᾶς, διὰ δὲ
τοὺς ναῦτας ἀπὸ κυανῆς τινίας. Τὸ παράση-
μον τοῦτο, διδόμενον μένον ἐπὶ ἀνδραγαθίας
κατὰ τῶν πολέμων γινόμεναις, συνεπάρεται
καὶ αὐξήσιν τοῦ μισθοῦ τῶν λαμβανόντων
αὐτό. [Γ.Μ.Β.]

Βικτωρίνα ἡ Βικτωρία (Aurelia Vic-
torina). Ἀδελφὴ Ποστευμίου τυράννου τῆς
Γαλατίας καὶ μητὴρ τοῦ Βικτωρίνου. Ἦπαισε
τὸν ἀδελφὸν τῆς νὰ υἱοθετήσῃ τὸν υἱὸν τῆς
Βικτωρίνου, μετὰ δὲ τὸν θάνατόν του κατώρ-
θωσε νὰ γείνη ἐπὶ τινος μῆνης ἡ ἀντίστασις
τῆς Γαλατίας πρὸς τὰ ἐκ Ρώμης στρατεύ-
ματα. Ἀπέθανε τῇ 268 μ.Χ. Ἠγαπάτο καθ'
ὑπερβολὴν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν διὰ τὴν ἄκραν
αὐτῆς ἐλ. υἱοθετήσα, 80 v καὶ τιλοφρεῖται
ἐπὶ τῶν νεμισμάτων «ἡ μητὴρ τῶν στρατευ-

μάτων» (Mater exercituum). Παραβάλλεται
πρὸς τὴν γνωστὴν βασίλισσαν τῆς Παλμύρας
Ζηνόβιαν. Πλείστα περὶ αὐτῆς καὶ τοῦ υἱοῦ
τῆς Βικτωρίνου βλ. ἐν Duruy, Histoire
des Romains τ. 7'. [Σ.]

Βικτωρίνος (M. Aurelius Piauvō-
nius Victorinus). Υἱὸς τῆς περιφήμου Βι-
κτωρίνης (βλ. λ.) εἰς ἐκ τῶν αυτοκρατόρων
τῶν κληθέντων τριάκοντα τυράννων, οἵτινες
περιέβαλον ἑαυτοὺς διὰ τῆς πορφυρᾶς ἐπὶ
Γαλλίαν. Ἔμεινε ἐπὶ τινι χρόνῳ μόνος κύ-
ριος τῆς Γαλατίας, πρὸς ἣν ἐπὶ βραχὺ συνή-
κωσε καὶ τὴν Γερμανίαν καὶ τὴν Βρεταννίαν.
Ἦτο ἱκανὸς καὶ ἐπιτήδεος ἀνὴρ. Κατενίκησε
τὰ στρατεύματα τοῦ Γαλλ. γ. β., ἀλλ' ἡ ἀνο-
λαστία τοῦ δὲν εἶχεν ὄριον. Ὅθεν καὶ ἐξερράγη
στάσις ἐναντίον του, καθ' ἣν καὶ ἐθανατώθη
τῇ 268 μ.Χ. Δι' ἐν Κολωνίᾳ λεγόμενος ἀνεκῆ-
ρυξαν τότε αὐτοκράτορα τὸν υἱόν του Λεόντιον,
ἀλλ' ἡ καὶ οὗτος ἐσφάγη μετ' ὀλίγας ἡμέρας. [Σ.]

Βικτωρίνος Μάριος. Βλ. Μάριος.

Βικτόριον (Vittorio). Πόλις τῆς Ἰτα-
λικῆς ἐπαρχίας Τρεβίσε, πρωτ. ὁμων. διαμε-
ρίσματος, παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Μίσκιο ἡ Μά-
κιο. Ἔχει 16 081 κατ. (1881). Τὸ δῶμόν του
διακρίματα ἔχει 44 802 κατ. [Π.Π.]

Βιλαγέτ. Βλ. Βαλῆς.

Βιλαέτης Χαλαμπάκης. Ἐκ Πύργου
τῆς Ἠλείας, ἀγωνιστῆς καὶ ὁ κυριώτατος μο-
χλὸς τῆς ἐν Ἠλείᾳ προόδου τῆς ἐπαναστά-
σεως. Ὑπηρέτησε πρότερον ἐν Ἑπτανήσῳ
ἐν τῇ γαλλικῇ καὶ ἀγγλικῇ στρατῷ ὡς λο-
χαγὸς μετὰ τοῦ Θ. Κολοκοτρώνη. ἐμυήθη τῇ
1819 ἐν Ζακύνθῳ τὰ τῆς Φιλικῆς ἐταιρείας
καὶ διαπεριωρίσθη εἰς Πύργον ἐν ἀρχῇ τοῦ
1821 ἐνέπληξε διὰ τῆς πανδήμου ἐπ' αὐτόν
πεποιθήσεως θύκρους τοὺς Ἠλείους, ὥστε ἅμα
τοῖς πρώτοις κινήμασιν ἐπ' ἀνέστη τὴν ἐπαρ-
χίαν τοῦ Πύργου, ἐπολιόρκησε μετὰ τῶν περὶ
τὸν Σισίνην τοὺς Γαστουναίους Τούρκους ἐν
Χλεμουσίῳ, ἐνθα καὶ τυχαίως ἐπληρώθη,
ἀπέκρουσεν ἐθρῶμένους τοὺς προσβαλόντας καὶ
λαφυραγωγῆσαντας τὸν Πύργον Λαλαίους Τούρ-
κους (3 Ἀπριλίου), ὅφ' ὧν ἐκαλεῖτο Φραγκο-
παλληκάρι, καὶ τέλος μετὰ τῶν λοιπῶν ἀπε-
φάσισε νὰ ἐγγίσῃ πρὸς τὸ Λάλα καὶ στενοχω-
ρήσῃ τοὺς ἐχθρούς. Ἐστατοπέδευε δ' ἤδη ἐν
Στρέπῳ μετὰ 500 καὶ εἶχεν ἤδη στείλει 100
εἰς Λατασίον, ὅτε τῇ 10 Μαΐου οἱ Λαλαῖοι
Τούρκοι προσέβαλον τοὺς ἐν Λατασίῳ τοῦτο
δὲ νοήσας ὁ Π. ἐσπευσεν ἐκεῖσε μετὰ 100
ἀκολουθησάντων διὰ τοῦ μεταξὺ πεδίου, ἐνθα
τῶν λοιπῶν κατακοπέντων ὑπὸ τοῦ ἐχθρικοῦ
ἱππ. καὶ ἀπεμυνώθη ἐπὶ ἀμπελώνας μεταξὺ τῶν
χωρίων Σμίλα καὶ Λατασίου μετ' 28 παλλη-
κρίων μετὰ τούτων δ' ἀγωνιζόμενος ἀπλη-
πισμένως καὶ πανταχόθεν βαλόμενος ἐπίσης
μετὰ πάντων σχεδὸν τελευταίος, περιχυθεὶς
εἰς τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ εἰς Λάλα ἐν θρίάμβῳ

ὑπὸ τῶν νικητῶν. Ἀπέθανε 50ετης περίπου, ὁ δὲ θάνατός του τὰ μάλιστα ἐξημίωσε τὸν ἀγῶνα ἐν Ἰλνεία, εἰ καὶ μετέσχοι εἰς πολλῶν μαχῶν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Νικόλαος Β. καὶ οἱ ἀνεψιοὶ Λυσάνδρος καὶ Κωστάκης καὶ ἄλλοι Β. Ἀπόγονοι τῆς πολυπλάκου ταύτης οἰκογενείας ὑπάρχουσι νῦν πολλοὶ ἐν Πύργῳ. [Γ.Πδ.]

Βιλαέτιον, βλ. Βαλῆς, Τουρκία.

Βιλαίνη (Vilaine). Ποταμὸς τῆς Βρετάννης, πηγάζων παρὰ τὸ Ζουβινέ, ἐν τῇ γαλλικῇ νομῇ τῆς Μαυέννης, καὶ μετὰ ῥοὴν 220 χμ., ὡν 144 πλωτά, ἐκδέλλων εἰς τὸν Ἀτλαντικόν. [Π.Π.]

Βιλβάον (Bilbao). Πόλις τῆς Ἰσπανίας, πρωτ. τῆς Βισκαίας, οὐ μακρὰν τῆς Ἀτλαντικῆς θαλάσσης, ἐπὶ τοῦ Ἄνσα, ἔχουσα λιμένα τὴν Πορτογαλιτταν καὶ 34 691 κατ. (1884). ἔχει κλίμα ὑγρινόν, ὥραίους ὁρμούς, βιομηχανικὰ καταστήματα καὶ ἀριστον ἐμπόριον, διότι εἶναι ἡ ἀποθήκη πάντων σχεδὸν τῶν ἐξαγορευμένων ἐρίων τῆς Ἰσπανίας. [Π.Π.]

Βιλγιούγ (Wilju) καὶ Ἰργιούς. Ποταμὸς τῆς Ἀ Σιθέριας, πηγάζων ἐκ τῆς ἐν τῇ χώρᾳ τῆς Ἰρικούσης μεγάλης ὀρείνης λίμνης Τσχιγ-γινναχού, καὶ μετὰ ῥοὴν 2000 περίπου χμ. ἐκβάλλων διὰ τριῶν στομιῶν εἰς τὸν Λέναν. ἔχει ἀρθόνους ἰχθύας καὶ εἶναι κατὰ τὸ κάτω αὐτοῦ ἡμισυ πλωτός. ἀπὸ τοῦ Μάϊου ἄχρι τοῦ Ὀκτωβρίου, κατὰ δὲ τὸ λοιπὸν τοῦ χρόνου καλύπτεται ὑπὸ πάγων. [Π.Π.]

Βίλδεμπρουχ (Ernst Adam von Wildenbruch). Γερμανὸς ποιητὴς γεννηθεὶς τῇ 1845 ἐν Βηρωτῇ τῆς Συρίας. Ἐξεπαιδευθὼν κατ' οἶκον ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐνθα ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἦτο πρεσβευτὴς τῆς Πρωσίας, ἐσπούδασε δὲ κατόπιν ἐν Χάλλῃ καὶ ἐν Βερολίνῳ, ἐνθα συνεπλήρωσε τὰς νομικὰς αὐτοῦ σπουδὰς, παραιτηθεὶς τοῦ στρατιωτικοῦ σταδίου εἰς ὃ εἶχεν ἀφιερωθῆ ἐπὶ τινὶ ἔτη. Ἐγραψε κωμωδίας, ἡρωϊκὰ καὶ λυρικά ποιήματα καθὼς καὶ τινὰ δράματα. [Γ.Μ Β.]

Βιλετζίκ. Πολίχνη κειμένη εἰς τὰ ΝΑ τῆς Βιθυνίας καὶ ἀπέχουσα τῆς Νικαίας 10 περίπου ὥρας (δι' ἵππου). Ἡ πολίχνη αὕτη, οὕτα ἔδρα ἑμῶν ὑποδιοικήσεως τοῦ νομοῦ Χουζδενδικιάρ, ἔχει περὶ τὰς 10 000 κατοίκων, Ὀθωμανῶν (Ἑλλήνων πιθανῶς ἐξισλαμισθέντων), Ἀρμενίων τῶν πλείστων τοῦ δυτικοῦ θόγματος, καὶ ὀλιγίστων ἐμπορευμένων Ἑλλήνων. Εἶναι σταθμὸς ταχυδρομικὸς καὶ τηλεγραφικὸς, ἐσχάτως δὲ καὶ αἰθροδρομικὸς τῆς γραμμῆς Νικομηδείας Ἀγκύρας, ἀπέχουσα τῆς Κωνσταντινουπόλεως περὶ τὰ 250 χμ. καὶ 159 τῆς Νικομηδείας (Ἰσμίτ). Ἡ κυρία τῶν κατοίκων βιομηχανία εἶναι ἡ βουτυροποιία καὶ ἡ γαλαργία. Εἶναι πιθανὸν τὰ Βηλδίκωα (βλ. λ.) τῶν Βυζαντινῶν. Ἐν τῇ πολίχνῃ ταύτῃ καὶ περὶ αὐτῆς σφύρονται εἰσέτι βυζαντινῶν θαῶν καὶ

ἄλλων σημαντικῶν κτιρίων ἐρείπια, καὶ ἐλληρικὰ ἐπιγράμματα. [Γ. Πχγ.]

Βιέλεφελδ (Bielefeld) Πόλις τῆς πρῶτης Βεστφαλίας ἐν τῇ ἑμῶν νομῇ, ἐπὶ τοῦ Λούτερ, ἐμπορικωτάτη καὶ βιομηχανικῇ, ἔχουσα ὑφαντουργεῖα, πλυντήρια, σαπωνοποιεῖα κτλ. βιομηχανικὰς σχολὰς καὶ 84 931 κατ. (1885). Ἡ πόλις αὕτη ἦτο ποτὲ μία τῶν Ἀνσεατικῶν. Ὁ νομὸς Β. ἔχει 43 744 κατ. [Π.Π.]

Βιλιθίνα, Κώμη τοῦ δήμου Κερπινῆς τῶν Καλαβρύτων, ἔχουσα δημοτ. σχολεῖον καὶ 414 κατ. (1889) γεωργούς καὶ ποιμένας. [Γ.Πδ.]

Βιλκεσδάρρε (Wilkesbarre) Πρωτ. τῆς κομητείας Λουκέρνης τῆς Β. Ἀμερικῆς πολιτείας Πενσυλβανίας. Εἶναι πόλις βιομηχανικῇ ἔχουσα 23 339 κατ. (1880). [Π.Π.]

Βιλκομίρ (Wilkomir) Πρωτ. νομοῦ ἐν τῇ ῥωσικῇ κυβερνείᾳ τοῦ Κόδνου, παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Σβόνα καὶ τοῦ Βιλκομίρκα. ἔχει 15 029 κατ. (1884), ὡν 7000 Ἰουδαῖοι. [Π.Π.]

Βιλ, βλ. Αελ.

Βέλλα. Οὕτω καλοῦνται ἐν Ἰταλίᾳ πολλαὶ πόλεις καὶ κῶμαι, ἐν δὲ τῇ Ἰσπανίᾳ καὶ Πορτογαλίᾳ καὶ ταῖς ἀποικίαις τούτων, ἰδίως ταῖς τῆς Ἀμερικῆς, αἱ τρίτης τάξεως πόλεις, ἐνῷ αἱ πρώτης τάξεως ἀνομάζονται «καπιτάλες» (capitales) καὶ πορτογάλ. «καπιτάλες» (capitales) καὶ αἱ δευτέρας τάξεως πόλεις θουαδῆδες (ciudades) καὶ πορτογ. αἰδαδῆς (ciudades). Αἱ τελευταῖαι αὗται εἶχον τὸ πάλαι μίζονα πρὸνύμια ἢ αἱ Β., εἶνε δὲ συνήθως μεγαλύτεραι καὶ πυκνότερον κατοικημέναι. [Π.Π.]

Βέλλα-Βέλλα (ἢ Cidade de Matto Grosso). Πόλις ἐν τῇ βρασιλικῇ ἐπαρχίᾳ Μάττο Γρόσσο, ἔχουσα 20 000 κατ. [Π.Π.]

Βέλλα (Bhilla). Λατὴ τῆς Ἰνδικῆς κατωικῶν ἐπὶ τῶν Βίνδου ὄρων πρὸς Ν τῆς Μάλδης, ἐκ τῶν ἀρχαίων κατοικίων τῆς Ἰνδικῆς χερσονήσου, οὗς οἱ Ἄριοι ἐπιδραμόντες συνήνησαν ἐν τῇ Ἰνδοστάν, διετήρησε τὰ βάρβαρα ῥῆθ αὐτοῦ καὶ μέχρι τοῦδε διατελεῖ ἐν ἡμῶν καταστάσει. Οἱ Β. εἶναι μικρόσσωμοι καὶ ἀκάθαρτοι ἀλλὰ βιομαλῆς εἶνε δὲ λησταὶ ἐξ ἐπαγγέλματος. [Κερ.]

Βέλλα-Κλάρα (καὶ Σάντα Κλάρα). Πόλις μετόχεις τῆς ἰσπανικῆς νήσου Κούβας, ἔχουσα ἄξια λόγου μεταλλεῖα χαλκοῦ καὶ σιδήρου καὶ 11 000 περίπου κατ. [Π.Π.]

Βιλλάνη (Gionanni Villani). Ἰταλὸς ιστοριογράφος ἐκ Φλωρεντίας, ἐνθα καὶ ἀπέθανε τῇ 1348, συνέγραψε χρονικὰ τῆς Φλωρεντίας, ἐν ᾧ ἔχει συγγράμματα συνυκτικὰ καὶ μέρος τῆς ἱστορίας τῆς Ἰταλίας. Τὸ ἔργον συνεπλήρωσεν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ματθαῖος Β. ἐπεκτείνας αὐτὴν, μέχρι τοῦ ἔτους τοῦ θανάτου του (1361). Ἀφίλοκαλως ἄλλ' ἐν καλῇ γλώσσῃ γεγραμμένη ἡ ἱστορία αὕτη δὲν εἶνε ἁμυ-

πτος ἐνέχει τούναντιον πολλὰς πλάνας ὡς κρί-
νουςα τα πράγματα ἀπὸ Γουελφικῆς ἀπόψεως.
Ὁ υἱὸς τοῦ Ματθαίου Φιλίππος Β. νομιμαθῆς
τῆς Φλωρεντίας συνέγραψε βίους τῶν ἐνδόξων
ἀνδρῶν τῆς Φλωρεντίας, τὸ πρῶτον θαυμάσιον
τῆς ἱστορίας τῆς Φλωρεντινῆς φιλοσοφίας, ἐκ-
δοθὲν τῷ 1774 ὑπὸ τοῦ Ναταναήλ ἐν ἰτα-
λιᾷ παραφράσει, ἥτις ὑπερτερεῖ μὲν τὸ πρῶ-
τότυπον ὡς πρὸς τὴν καλλιτέλειαν, ὑπολείπει
ταὶ ὁμοίως ἐκείνου κατὰ τὴν ἀκριβείαν. [Γ. Μ. Β.]

Βίλλια-Νουέδα-δέλα-Σερένα.
Πόλις τῆς ἰσπανικῆς ἐπαρχίας Βαδαιζί, ἔ-
χουσα 10 710 κατ. (1877). [Π. Π.]

Βιλλάρ (Claude Louis Hector duc
de Villars). Γερμανογενὴς στρατάρχης Γάλ-
λος ἐπὶ τῶν τελευταίων χρόνων τοῦ Λου-
δοβίκου ΙΔ'. Ἐγενήθη τῷ 1751, διεκρίθη δὲ
κυρίως ἐν τῷ μεγάλῳ περὶ διαδοχῆς τοῦ ἰσπα-
νικοῦ θρόνου πολέμῳ (1701—13) νικῆσας
πολλάκις τοὺς Αὐστριακοὺς, ἀλλ' ἡττηθεὶς ὑπὸ
τοῦ πρίγκιπος Εὐγένειου τῆς Σαβοΐας ἐν τῇ
περιφώνῳ μάχῃ τοῦ Μαλπλάκ (1709). Ὁ
Β. διεκρίθη ἰδίως κατὰ τὰ τελευταῖα τοῦ πο-
λέμου ἔτη, καὶ διὰ τῆς νίκης αὐτοῦ ἐν Δαναῖν
(1712) καὶ τῆς εἰς Γερμανίαν εἰσβολῆς καὶ
καταλήψεως πολλῶν πόλεων καὶ φρουρῶν ἀ-
νύψωσε στρατιωτικῶς τὴν τοσοῦτον κατὰ τὸν
πόλεμον τοῦτον ἐκπεσοῦσαν Γαλλίαν καὶ συνε-
τέλεσε σπουδαίοντα ἐν ἡ Γαλλίᾳ ἐξέλιξη τοῦ
πολέμου δι' εἰρήνης ἐντίμου. Διαφυλάξασα τὴν
ἀκραιότητα τῆς ἐν τῇ συνθήκῃ τῆς Οὐτρέχ-
της (1713). [Π. Κ.]

Βιλλάρ (Dominique Villars). Ἰατρός
καὶ φιλόλογος γάλλος, ἀποθανὼν τῷ 1814. Ἐ-
χρημάτιζε καθηγητὴς τῆς βοτανικῆς ἐν Στρασ-
βουργῷ, συνέγραψε δὲ πολὺ τιμὰ διὰ τὴν ἐπι-
στήμην συγγράμματα, πρὸ πάντων τὴν Histoire
des plantes du Dauphiné (εἰς 3 τ. μετὰ
εἰκ.). Ὁ Βενετὸν τῷ ἀφιέρωσε τὸ γένος Βι-
λλάρσιαν (Villarsia) ἐκ τῆς οἰκογενείας
τῶν Γεντιανωδῶν. [Θ. Χ.]

Βιλλαρδουίνος, ὄνομα οἴκου Ἰάλλων
εὐπατριδῶν ἐκ Καμπανίας.

1) Γοδφρέδος Β. ἐγενήθη μετὰ
τοῦ 1150 καὶ 1164 ἐν τῇ πόλει τῶν προπα-
τόρων του ἐν τῇ μικρῇ γῳρίᾳ Villehardouin,
ἀπέθανε καὶ τὸ ὄνομα τοῦ οἴκου, κλημένῳ ἐν τῇ
περιοχῇ τῆς Λυγούστης Τρικασίων (Troyes),
ἀπέθανε δὲ περὶ τὸ 1213 ἐν Μουσινόλει τῆς
Θράκης. Μετασχὼν δὲ τῆς τετάρτης σταυρο-
φορίας, διεκρίθη κατὰ τὴν ἐν ἔτει 1204 πολι-
ορκίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Λα-
τίνων καὶ ἄλλως μετὰ ταῦτα. Διὲ ἀνεκρούθη
στρατάρχης τοῦ ὑπὸ Βονιφάτιον τὸν Μομφερ-
ρατικὸν βασιλείου τῆς Θεσσαλονίκης. Ἀλλὰ
τῷ 1205, ὅτε ὁ Λατίνος αὐτοκράτωρ τῆς
Κωνσταντινουπόλεως Βαλδουῖνος Α' ὑπέστη
παρὰ τὴν Ἀδριανούπολιν πανωλεθρίαν ὑπὸ τοῦ
βασιλέως τῶν Βούλγαρων Ἰωάννιτζη, μετέσχε

μὲν τῆς ἀτυχοῦς ἐλείνης μάχης, ἀλλ' ἤναγ-
κάσθη μετὰ τῇ ἡττᾷ τοῦ αὐτοκράτορος νὰ
ὑποχωρήσῃ εἰς τὴν Προποντίδα. Ἰκτοτε δ'
ἐπεδόθη εἰς τὴν συγγραφὴν χρονικῆς συγγρά-
φης, ἀναγραφῆς τὰ κατὰ τὴν ἄλωσιν τῆς
Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν σταυροφόρων.
Ἡ συγγραφὴ αὕτη οὐ μόνον ἀξία πολλοῦ λό-
γου εἶνε ὡς πηγὴ τῶν κατὰ τὴν ἄλωσιν ἐκεί-
νην, ἀλλὰ καὶ κατέχει ἐξοχον θέσιν ἐν τῇ γαλ-
λικῇ γραμματολογίᾳ καὶ ὡς γλωσσικὴν μνη-
μειον καὶ ὡς τὸ πρῶτον ἱστορικὸν ἔργον, μεθ'
ὃ μόνις μετὰ ἐνα αἰῶνα παρουσιάζονται τὰ
περὶ τῆς βασιλείας τοῦ ἀγίου Λουδοβίκου ἱστο-
ρικὰ ἀπομνημονεύματα τοῦ Νομβιλλ. Τῶν
πολλῶν ἐκδόσεων τοῦ χρόνου τοῦ Β. ἵρίστη
καὶ κριτικωτάτη εἶνε ἡ τοῦ Natalis de Wail-
ly. Παρίσι. 1872.

2) Γοδφρέδος Β. ὁ Α', ἀνεψιὸς τοῦ
ἀνωτέρω. Κατὰ τὸ ἔτος, καθ' ὃ οἱ Λατίνοι
ἐκυρίευσαν τὴν Κωνσταντινουπόλιν (1204)
ἐπιστρέφων ἐκ Παλαιστίνης, ὅπου εἶχε στρα-
τεύσει ὡς σταυροφόρος, κατέφυγεν ἐνεκα τρι-
κυμίας εἰς Μεθώνην καὶ ἐκ συνεννοήσεως μετὰ
τοῦ Μετσηνίου εὐπατρίδου Ἰωάννου Καντακου-
ζηνου κατέστη κύριος τῆς δυτικῆς ἀκτῆς τῆς
Μετσηνίας τῆς Ἠλίδος καὶ τῶν Πατρῶν.
Οὕτως εἶχεν ἡδὴ βάσιν τινὰ κυριαρχίας τῆς
Πελοποννήσου, ὅτε κατέλαβε τὴν χερσονήσον
Βονιφάτιος ὁ Μομφερρατικὸς μετὰ τῶν ὑπ' αὐ-
τόν (1205). Ἀλλὰ μὴ δυνάμενος ἀντιστῆ εἰς
τὴν νέαν ταύτην κατάληψιν τῆς Πελοποννήσου
ὑπὸ τῶν ἰσχυροτέρων σταυροφόρων, ἀνεγνώ-
ρισεν ὡς κύριον τῶν τε λοιπῶν μερῶν τῆς
χερσονήσου καὶ τῶν ἐν αὐτῇ ἰδιῶν αὐτοῦ κτή-
σεων Γουλιέλμῳ τὸν Σαμπλίττην, ὅστις παρε-
χώρησεν εἰς τὸν Β. τὸ τιμᾶριον τῆς Καλα-
μάτας. Θανόντος δὲ τοῦ Σαμπλίττου ἐν Καμ-
πανίᾳ, ὁ Β. διὰ δόλου, ὡς παρεδέχετο ἡ
μεταγενεστέρα παράδοσις, κατέλαβε τὴν ἀρχὴν
τῆς Πελοποννήσου ὡς πρίγκιψ τῆς
Ἀχαΐας, τελευταῖντος τοῦ 1209. Ἀρχὼν
δὲ τῆς Πελοποννήσου ἐπεξέτεινε μὲν τὰς
κτήσεις του, καὶ νικῆσας τὸν Λέοντα Σγουρὲν,
κατέλαβε τὸ Ναύπλιον καὶ τὸ Ἄργος, ἅτινα
καὶ ἐδόθησαν ὡς τιμᾶριον εἰς τὸν μέγαν κύριον
τῶν Ἀθηνῶν Ὁθωνα de la Roche, διωρ-
γάνωσας δὲ τὴν ἡγεμονίαν ἐπὶ φρουραλικῶν
βάσεων εἰσαγαγὼν τὰς ἀσπίδας τῆς Ῥωμ-
ανίας. Ἀπέθανε δὲ τελευταῖντος τοῦ 1218
καὶ ἐτάφη ἐν τῇ μητροπολιτικῇ φραγκικῇ ἐκ-
κλησίᾳ τῆς Ἀνδραβίδας, τῇ Ἀγίᾳ Ἰακώβῃ.
Τὴν ὑπὸ τοῦ Β. κατάληψιν τῆς ἀρχῆς ἔχει
ὁ ἔμα ὁ Αὐθὲν τῆς τοῦ Μωρέως τοῦ
Ἀλ. Παγκαδῆ.

3) Γοδφρέδος Β. ὁ Β', πρεσβύτερος
υἱὸς τοῦ ἀνωτέρω, διεδόθη τὸν πατέρα ὡς
πρίγκιψ τῆς Ἀχαΐας, εἶνε δ' ὁ πρῶτος ὅστις
ἐποιήσατο χρῆσιν τοῦ τίτλου τοῦτον νομίμως,
ἅτε ἀναγνωρισθεὶς ὑπὸ τοῦ Λατίνου αὐτοκρά-
τορος τῆς Κωνσταντινουπόλεως Πέτρου Κούρ-

ταί, οὗ τὴν θυγατέρα Ἀγνήν εἶχε νυμφευθῆ
πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ πατρὸς. Ὁ Γεοφφρέδος
καλέσας τοὺς κληρικοὺς βαρύνους τῆς Πελο-
ποννήσου εἰς συμπλήρωσιν τῆς κατακτιήσεως
τῆς χερσονήσου καὶ μὴ εἰσακουσθεῖς, ἤλθεν
εἰς ῥῆξιν πρὸς αὐτοὺς καὶ δημεύσας τὰ ἐκ-
κλησιαστικά κτήματα, ἔκτισεν ἐκ τῶν προε-
δωκέντων τὸ φρούριον Χλεμουτζί ἐν Πλιδί. Καὶ
ἀφωρίσθη μὲν διὰ τὴν πρῶξιν αὐτοῦ ταύτην
ὑπὸ τοῦ πάπα, ἀλλ' ἐνεκα τῆς ἐπισφαλούς θέ-
σεως τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει λατινικῆς αὐ-
τοκρατορίας ἤρθη πάλιν ὁ ἀφορισμός. Κινδύ-
νευοῦσας δὲ τῆς Κωνσταντινουπόλεως τῇ 1236
ὑπὸ τοῦ Ἑλληνος αὐτοκράτορος τῆς Νικαίης
Ἰωάννου τοῦ Βατάτζη, ὁ Β. ἐδωθήθη διὰ πτό-
λου καὶ στρατιᾶς τὸν Λατίνον αὐτοκράτορα
Βιλλδουίνον Β' ὅντα γυναικιδεφρον αὐτοῦ, ἐφ'
ὃν ὁ Βαλδουίνος παρεχώρησε τῇ Β. τὴν ἐπὶ
τοῦ Αἰγαίου Πελάγους κυριαρχίαν. Ἀπέθανε
δὲ τῇ 1245 ἄρως 37 ἐτῶν καὶ παραδούς εἰς
τὸν διάδοχον αὐτοῦ Ἰσχυράν τὴν ἡγεμονίαν
τῆς Πελοποννήσου.

4) Γ' οὐ λ' ἐ λ' μ ο ς Β', νεώτερος ἀδελφὸς
τοῦ ὑπ' ἀρ. 3, ἐν καὶ διεδέχθη, θανὼντα ἡτε-
κνον. Ὑπῆρξε δ' ἡγεμὼν ἰσχυρὸς καὶ νοήμιον,
μεγάλως ὠρεληθεῖς ἐκ τῆς ἑλληνικωτέρας
χρῆσας ἣν εἶδεν εἰς τὴν ἀρχὴν του, ὅτε γεν-
νηθεὶς μὲν ἐν Καλαμάτῃ, λαλὼν δὲ ἄριστα
τὴν ἑλληνικὴν. Συνεπλήρωσε τὴν κατακτιήσιν
τῆς Πελοποννήσου, κυριεύσας τῇ βενηθία τῶν
Βενετῶν τὴν Μονεμβασίαν (1248) καὶ ὑπο-
τάξας τοὺς ὄρεινους τοῦ Ταυγέτου, κτίσας δὲ
τὸ φρούριον τῆς Μεγάλης Μάνης. Ἐνισχυθεὶς
δ' ἐν Πελοποννήσῳ ἀπεφάσισε νὰ συμμετάσχη
τῆς ὑπὸ τὸν βασιλεῖα τῆς Γαλλίας ἄγιον Λου-
δοβίκου σταυροφορίας, ἀλλ' ἀπεχώρησε μετὰ
τινα χρόνον, ἐπιστρέψας εἰς τὴν ἡγεμονίαν του.
Στρατεύσας δ' ἐναντίον τοῦ μεγάλου κύρι τῶν
Ἀθηνῶν Γουίθωνος de la Roche, ἀρνούμε-
νου νὰ προσυνηθῇ αὐτὸν, ἐνίκησεν αὐτὸν καὶ
τοὺς συμμάχους του ἐν τῷ στενῷ τοῦ Καρυδίου
μεταξὶ Μεγάρων καὶ Θηβῶν (1258) καὶ ἠνάγ-
κασε τὸν ἡττημένον νὰ παραστῇ εἰς τὴν ἐν
Νικαίᾳ αὐλὴν τοῦ Β. Ὑπὸ 1259 νυμφευθεὶς
τὴν θυγατέρα τοῦ δεσπότη τῆς Ἑπείρου Μι-
χαὴλ Β', ἠκολούθησεν ἔπειτα τὸν πενθερόν,
στρατεύσαντα ἐν συμμάχῃ μετὰ τῶν ἑλληνι-
κῶν καὶ φραγκικῶν κρατῶν τῆς δυτικῆς Ἑλ-
λάδος κατὰ τῶν δυνάμεων τοῦ αὐτοκράτορος
Νικαίας Μιχαὴλ τοῦ Παλαιολόγου, ὃν ἡγεῖτο
ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἰωάννης· ἀλλ' ἡ στρατιά τῶν
συμμάχων ὑπέστη θεινὴν πανωλεσίαν παρὰ
τὴν Πελαγονίαν τῆς Μακεδονίας, ἡττηθεὶς
σθῆ δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Β. Ἐκτοτε ἐμείνεν ἐπὶ
τρία ἔτη αἰχμάλωτος ἐν Μιχαήλ, ὅστις ἐν
τῷ μεταξὺ ἀνέκτισε καὶ τὴν Κωνσταντινου-
πόλιν ἡλυθεράσθη δὲ τῇ 1262 ἐπὶ τῷ βρω
τῆς εἰς τοὺς Βυζαντινοὺς παραχωρήσεως τῆς
Μονεμβασίας, τῆς Μεγάλης Μάνης καὶ τῆς
ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Β. κτισθείσης πόλεως Μιστρά.

Ἐνισχυθῆσαν δ' οὕτως οἱ Ἕλληνες τῆς Πε-
λοννήσου, πρὸς ἣν ἤρχισαν νέοι ἀγῶνες τοῦ Β.
ἐν ἀλλὰ νικῶντος ἡ ἡττωμένου. Διὸ ἠναγκά-
σθη ὁ Β. νὰ στηριχθῇ, παρέχων εἰς γάμον τὴν
θυγατέρα του Ἰσabella, εἰς Φίλιππον τὸν
δευτερότοκον υἱὸν τοῦ βασιλέως τῆς Νεαπό-
λεως Καρόλου τοῦ Ἀνδραγαυοῦ, ἀλλ' ἡ κηδε-
στεια αὐτῇ συμπαρέσυρε τὸν Β. εἰς τοὺς πρὸς
τὸν οἶκον τῆς Ἀραγωνίας περὶ τῶν ἐν Ἰταλίᾳ
κτιήσεων ἀγῶνας τῶν Ἀνδραγαυῶν, διὸ καὶ ἐ-
στράτευσεν εἰς Ἰταλίαν τῷ 1268 Ἀπέθανε
δὲ τῇ 1278 καὶ ἐτάφη ἐν Ἀγίῳ Ἰακώβῳ τῆς
Ἀνδραβίδας. Ὑπῆρξε δ' ὁ τελευταῖος ἄρρη-
γίνος τοῦ οἴκου τῶν Βιλλαρδουίνων. [Α.]

Βιλλαρσέτης (Villarsit). Κίτρυνόν τι
δρυκτὸν τοῦ βασιρ. ὁρθοῦ συστήματος συνιστάμε-
νον ἐξ ὀξυπυριτίου (39,61), μαγνησίας (47,37),
ῥεξιθυλλίου σιδήρου (3,59) καὶ μαγγανίου
(2,42) πρὸς δὲ καὶ θλίγης ἀπείστου, καὶ κά-
λιος καὶ ἐξ ὕδατος (5,80) [Κ.Μ.]

Βιλλατῶρια. Χωρίον τοῦ δήμου Ἀνω-
γητῶν τῆς ἐπαρχ. Πάλης τῆς Κεφαλληνίας,
καίμενον ἐπὶ ἀποτόμου λόφου καὶ σχεδὸν συνε-
χόμενον μετὰ τῆς Ἀγίας Θέκας. Κἂτ. ἀμ-
φοτέρων 1007. [Π.]

Βιλλαφράγκα (Villefranche sur-
Mer). Ἐπίνειον τοῦ γαλλικοῦ νομοῦ τῶν Θα-
λασσιῶν Ἀλπεων, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Νι-
κίας, ἀπέχον 4 χμ. ΒΑ τῆς πόλεως ταύτης.
Κεῖται κατὰ τοὺς πρόποδας συνδένδρου ὄρους,
παρὰ τὴν Μεσόγειον. ἔχει 1562 κατ. (1881),
ὁ δ' ὁμώνυμος δήμος 3 489. [Π.Π.]

Βιλλαφράγκα (τῆς Βερδόνης). Πρω-
τεύουσα διαμερίσεως τῆς ἰταλικῆς ἐπαρχίας
Βερδόνης, παρὰ τὴν ἑσπεράν ὄχθον τοῦ Τίβρε,
ἔχουσα 4 205 κατ. (1881). Ὁ δὲ δήμος Β.
ἔχει 8 729 κατ.—Ἐν αὐτῇ συνωμολογήθη τὴν
20/11 Ἰουλ. 1859 ὑπὸ Ναπολέοντος τοῦ Γ'
καὶ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Αὐστρίας Φραγκί-
σκου Ἰωσήφ, μετὰ τὴν μάχην τοῦ Σολφρινίου,
ἡ λεγομένη Συνθήκη τῆς Β., δι' ἣς ἡ Αὐστρία
ἀπεστερήθη μέγα μέρος τῶν ἐν Ἰταλίᾳ κτι-
σέων της [Π.Π.]

Βιλλαφράγκα δὲ Κάμπο. Πόλις
τῆς εἰς τὰς πορτογαλικὰς Ἀζόρας ἀνηκού-
σης νήσου Ἀγίου Μιχαὴλ (San Miguel),
ἐν τῷ διαμερ. Πόντα Δελαγάδα. ἔχει φρου-
ριον, θέρμας θειούχους καὶ 8 135 κατοίκους.
(1878). [Π.Π.]

Βιλλδενώδ (Karl Ludwig Willde-
now). Διάσημος βοτανικὸς γερμανός, γενν.
τῇ 1765 ἐν Βερολίνῳ ὅπου ἐκρημάτισε καθη-
γητῆς τοῦ πανεπιστημίου καὶ ἀπέθ. τῇ 1812.
Ἐκ τῶν πολλῶν συγγραμμάτων του διαπρέ-
πουσιν ἡ ἐξάτμος ἐκδόσις τοῦ Species plan-
tarum τοῦ Λινναίου, ἡ Flora Berolinensis,
ἡ Enumeratio plantarum H. reg. bot.
Berolinensis, κτλ. [Θ.Χ.]

Βιλλελ. Γάλλος πολιτικός ἀνὴρ ἐκ τῶν μετὰ τὴν παλινδρόσῳ τῶ 1814—15 διαπρεψάντων. Ἐγεννήθη τῷ 1773, τῷ 1815 ἐξελέγη μέλος τῆς βουλῆς τῶν ἀντιπροσώπων, ἐν ᾗ κατὰ μικρὴν ἐγένετο ἀρχηγὸς τῆς ἄκρας βασιλοφρόνης μεριδὸς τῆς τῶν καλυμένων Villéras. Τῷ 1821 ἐγένετο ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, τῷ δὲ 1822 μέχρι 1827 πρωθυπουργός. Ἐτελεύτησε τῷ 1851, ἔγραψε δὲ καὶ « Ἀπομνημονεύματα » (Mémoires) δημοσιευθέντα τῷ 1887. [Π.Κ.]

Βιλλεμαζίν (Abel François Villémain). Γάλλος συγγραφεὺς, γενν. τῷ 1790 ἐν Παρίσι καὶ ἀποθ. τῷ 1870. Ἐνωρίς ἐκπαιδευθεὶς, προώρως ἐδιδάσκει διωρίσθη εἰκοσέτης μέλος καθηγητῆς τῆς ῥητορικῆς, ἐγένετο δ' ἐννομαστὴς διὰ τὴν ῥητορικὴν αὐτοῦ ἱδιότητα, πολυαριθμοὺς προτεκλόντων τοὺς ἀκροατὰς εἰς τὰ μαθήματά του. Προεὶν τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ 1827—30 εἶνε τὸ ἔργον: Cours de littérature française εἰς 6 τόμους. Καὶ ὡς ἱστορικὸς δὲ κλυδωνίσθη συγγράμματα ἀπὸ τῶν πηγῶν τῆς ἱστορίας τοῦ Κρόμβειλ, καὶ ἀπεικονίσας τὴν ἱστορίαν τῶν Ἑλλήνων λαγίων κατὰ τὴν Π' αἰῶνα, ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ « Λαοκράτης ἢ οἱ Ἕλληνας τοῦ Π' αἰῶνος » (1825), μεταφρασθέντι ἐλληνιστὶ ὑπὸ Χ. Παρμενίδου. Ἐκλογαὶ ἀπὸ τοῦ 1829 βουλευτῆς διεπρέψεν ὡς εὐφραδὲς ῥήτωρ, ἐγένετο δὲ τῷ 1832 μέλος τῆς βουλῆς τῶν ἐπιστημῶν. Τῆς βουλευτικῆς αὐτοῦ δράσεως, ἐκτὸς πολλῶν ἐξέχων δημηγοριῶν, προεὶν εἶνε καὶ τὸ ἄξιον λόγου ὑπόμνημα περὶ τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως (1843). Ὑπουργός δὲ γενόμενος τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀπὸ τοῦ 1838 συνετέλεσε (1841) εἰς τὴν ἐκδόξιν τῶν Ἰησοιτῶν, Ἐνεκα τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ Θεόδωρου ἀποχωρήσας τῆς πολιτικῆς σκηνῆς, ἀπεποιήθη μετὰ τὴν ἔδρυσιν τῆς νέας αὐτοκρατορίας πάντα τὰς ἐπισημὰς διατηρήσας μένον τὴν ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ ἔδραν του. Πρὸς τοὺς ἀνωτέρω ἐξέδωκεν ὁ Β. καὶ ἄλλα καλολογικὰ καὶ κριτικὰ ἔργα (Mélanges) ὡς καὶ φιλογραφικά, τὰ μὲν περὶ τῆς νεωτέρας τὰ δὲ καὶ περὶ τῆς ἀρχαίας φιλολογίας. Ἐκ τῶν τελευταίων τὸ Essais sur le génie de Pindare εἶνε μετρίωτατον ἔργον. [Γ.Μ.Β.]

Βιλλεμαζέτης (Willemits). Ὅρουτὸν ῥομβοεδρικοῦς κρυσταλλοῦμενον, ἔχον χροῖμα συνήθως λευκόν, κίτρινον ἢ καστανοειδές καὶ ἐρυθρόν, λυμψὶν δὲ παχέαν. Συνίσταται: ἐξ ὀξυπυριτίου (27.04) καὶ ψευδαργυρικοῦ ὀξειδίου (72.96), ἐν οἷς καὶ εὐκρίστη ποσότης δισουλφιδίου αἰθέρου καὶ μαργαρίτου. [Κ.Μ.]

Βιλλενά. Πόλις βιομηχανικὴ τῆς ἰσπανικῆς ἐπικράτειας Ἀλικάντης, πρωτ. ὑποδιοικήσεως, ἔχουσα 11424 κατ. (1877). [Π.Π.]

Βιλλενχάλλ (Billenhal). Πόλις τῆς ἀγγλικῆς κομητείας Στάρφορντ, ἔχουσα 16067 κατ. (1831). [Π.Π.]

Βιλλερεβάν (Villeurbanne). Πόλις τοῦ γαλλικοῦ νομοῦ τοῦ Ροδανῶ, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Λυόνης, ἔχουσα 13104 κατ. (1886). (1) δῆμος Β, ἔχει 14715 κατ. [Π.Π.]

Βιλλερα. 1) Ἐδρα τοῦ δήμου Εἰδουλλίας ἐν τῇ Μεγαρίδι, κειμένη κατὰ τὰς Ν ὑπορείας τοῦ Κιθιριῶνος, ἀπέχουσα δὲ τῶν Μεγαρῶν 7 ὡρ. Ῥέγει ἑλλ. σχολεῖον, δημ. σχολεῖα ἀρρένων καὶ θηλέων, εἰρηνοδικεῖον καὶ ταχυδρ. γραφεῖον καὶ 1847 κατ. ἀλθανοφώρους (μετὰ τὸν χωριεῖον Ἀλποχωρὶ καὶ Γερμανὸν). Συνδέεται δι' ἀμυγζιτοῦ μετὰ τῆς Ἐλευσίνος. Ἐκ τοῦ ἐνόματος τούτου ἐπλάσθη τὸ ὄνομα ἀνυπάκτου ἀρχαίας πόλεως Εἰδουλλίας, ἐξ ἧς ἐκλήθη καὶ ὁ δῆμος. — 2) Χωριεῖον τοῦ δήμου Φενεῶ τῆς Κορινθίας (24 κατ.). [Π.]

Βιλλεραμῶν κυανοῦν. Βλ. Βερολί-νιον κυανοῦν.

Βιλλκομ (Moritz Willkomm). Ὀνομαστὴς βοτανικός γερμανός, γενν. τῷ 1821 ἐν Zittau, καθηγητῆς ἐν Δρέπατ νῦν δὲ ἐν Πραγῇ. Ὑψήτασεν ἐπανεκτιμώμενος καὶ ἐπιμελὴς τὴν Ἰσπανίαν ὡς πρὸς τὰ φυτὰ αὐτῆς διὰ καὶ κύριος συνεργάτης εἶνε τῆς ἰσπανικῆς χλωρίδος (Willkomm et Lange, Prodr. mus Florae Hispanicae 1841—1880, 3 τόμ.), καὶ ἐκδότης σπουδαίας εἰκονογραφίας φυτῶν τῆς Ἰσπανίας, συγγραφεὺς δὲ γονιμώτατος πολλῶν ἐπιστημονικῶν καὶ ἰδιῶς δημοφῶν καὶ κοινωφελῶν πονημάτων τῆς βοτανικῆς, τῆς βοτανικῆς κτλ. [Ο.Χ.]

Βιλλοαζών (Jean Baptiste Gaspard d'Ansse de Villoison). Γάλλος φιλόλογος, γενν. τῷ 1753 καὶ ἀποθ. τῷ 1805 ἐν Παρίσι. Εὐποῦδας καὶ ἀνεπτύχθη τόσῳ προώρως ὥστε ἐν ηλικίᾳ 23 ἐτῶν ἦτο ἤδη μέλος τῆς Ἀκαδημίας τῶν ἐπιγραφῶν. Ἀποσταλὴς ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως εἰς Βενετίαν τῷ 1778 διὰ νὰ ἐξετάσῃ τὰ χειρόγραφα τῆς Μαρκαντῆς βιβλιοθήκης, ἀνεδίφησε καὶ ἐδημοσίευσεν τὰ « Anecdota Graeca » (αὐτῷ 1781), ὡς καὶ τὰ κείμενα τοῦ χειρογράφου τῆς Ἰλιάδος μετὰ πολλῶν σχολίων (1788). Διατρίψας εἰτα ἐπὶ μακρὴν ἐν Βαίμαρ, περιῆλθε τὴν Ἑλλάδα καὶ τὰς νήσους αὐτῆς, κατὰ δὲ τὴν ἐκρήξιν τῆς γαλλ. ἐπαναστάσεως ἀπεσύρθη εἰς Ὁρλεάνην. Ἐπιστρέψας εἰς Παρίσις τῷ 1800 ἐγένετο μέλος τοῦ ἑθνικοῦ Ἰνστιτούτου καὶ καθηγητῆς, ἀπέθανεν ὁμοῦ μικρὴν μετὰ τούτο. Ἐκ τῶν ἔργων του ἀξιοσημειώτα εἶνε ἡ ἐκδοσις τοῦ Ἀπολλωνίου, τὸ Λεξικὸν τῆς Ἰλιάδος καὶ τῆς Οὔδυσσεως, καὶ τὰ Παίμενικά τοῦ Διόγνου. [Γ.Μ.Β.]

Βιλλροθ (Theod. Billroth). Διάσημος Γερμανὸς χειρουργός γενν. τῇ 14/28 Ἀπριλ. 1829 ἐν τῇ νήσῳ Ῥύγεν, διορισθεὶς τῷ 1859 καθηγητῆς τῆς χειρουργικῆς καὶ διευθυντῆς τῆς χειρουργικῆς κλινικῆς ἐν Ζου-

ρίχη, και τῷ 1807 ἐν Βιέννῃ ὅπου διδάσκει μέχρι τοῦδε. Ἐγραψε πολυαριθμὰ συγγράμματα συντελέσαντα εἰς τὴν προαγωγὴν οὐ μόνον τῆς χειρουργικῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς ιστολογίας καὶ τῆς γενικῆς παθολογίας. [Π.]

Βελλυγεία (Βοτ.) Willughbeia. Γένος τῆς οἰκογεν. τῶν Ἀποκυνωδίων. Εἶδη αὐτοῦ εἰσι Β. ἡ ἑδὼ δ' ἰ. μ. ο. ς (W. edulis Roxb.) τῆς οἱ καρποὶ τρώγονται, Β. ἡ μαρταβανική (W. Martabanica Wall.) καὶ ἄλλα τινά, πάντα δὲ δενδρῶδη ἀναρριχώμενα φυτά (lianes), παρέχοντα καταμέρους τὸ ἐκ Μαδχατσκάρ καὶ ἐκ διαφόρων ἐπαρχιῶν καὶ νήσων τῆς Ἰνδίας εἰς τὸ ἐμπόριον φερόμενον καουτσού. [Θ.Χ.]

Βελλφράνς-σὺρ-Σὼν (Villefranche sur-Saône). Ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ πόλις τοῦ γαλλικοῦ νομοῦ τοῦ Ροδανού, πρωτ. ἐπαρχίας. Κεῖται παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Μοργένου, ἔχει δὲ πρωτοδικεῖον, ἐμποροδικεῖον, διδασκαλεῖον, ἐμπορικὴν σχολὴν, καὶ 11 114 κατ. (1886). Ὁ δ' ἐμῶνυμος δῆμος 12 518 κατοικοῦς. [Π.Π.]

Βελλὼ-Βαρὲν (Jean Nicolas Billaud-Barennes). Εἰς τῶν ὀνομαστοτέρων ἀνδρῶν τῆς μεγάλῃς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως. Ἐγεννήθη τῷ 1752. Δικηγόρος ὢν ἀπὸ τοῦ 1785 ἐκραγίστης τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1789 ἐγένετο εἰς τῶν μεγαλητέρων δημογωγῶν τῶν Παρισίων καὶ πρωτουργὸν τῆς ἐπαναστάσεως τῆς 30 Ἰουλίου (10 Αὐγούστου) 1792, ἐξελέχθη δὲ καὶ μέλος τῆς συμβατικῆς συνέδου, ἐν ᾗ ἐκθυμῶς ἐνήργησεν ὑπὲρ τῆς θανάτωσεως τοῦ βασιλέως ὡς καὶ ὑπὲρ τῆς πτώσεως τῶν Γιρονδίνων. Ἐπὶ τῆς τρομοκρατίας ἐγένετο μέλος τῆς περιδεήτου ἐπιτροπείας τῆς δημοσίας σωτηρίας καὶ διὰ τοῦτο μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ συστήματος τῆς τρομοκρατίας ἐξώσθη εἰς Καϋέννην (1795) ἡλευθερώθη δὲ μόλις τῷ 1816. Ἐτελεύτησε τῷ 1819 ἐν Ἀίττῃ. [Π.Κ.]

Βελλὼν (Billon). Κράματα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου, ἐνεχοντα 1/3 περιπου τοῦ εὐγενούς μετάλλου. [Ο.Α.Ρ.]

Βίλμπε. Χωρίον τῆς διοικήσεως Μοναστηρίου τῆς Μακεδονίας, οἰκούμενον ὑπὸ 560 περιπου βουλγαροφώνων χριστιανῶν. [Ε.]

Βίλνα (ῥωσιστὶ Wilenskaja Gubernija). Κυβερνεῖον τῆς Δ' Ῥωσίας, ἔχον ἐμβαδὸν 42,529 τετρ. καὶ 1328 451 κατ. (1886) ὢν τὸ πλεῖστον Λευκοῤῥωσοὶ καὶ Λιθουανοὶ, πολλοὶ δὲ Πόλων καὶ Ἑβραῖοι, ἀσχολούμενοι κυρίως εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὸ ἐμπόριον. Διαιρεῖται εἰς 7 νομούς καὶ ἀποτελεῖ μετὰ τῶν Κέδνου καὶ Γρέδνου ἐν γενικῶν κυβερνεῖον μετὰ τῶν δύο δὲ τούτων καὶ ἑτέριον πέντε, τὴν στρατιωτικὴν ἐπαρχίαν τῆς Βίλνας.—Ἡ πρωτ. αὐτοῦ Βίλνα (ῥωσιστὶ Wilno), κεῖται ἐπὶ τοῦ πλωτοῦ Βιλίγια, ἐν τινὶ κοιλάδι

περικλειομένη ὑπὸ χθοναλοῦ ὄρους. Εἶναι ἑδρα τοῦ γενικοῦ διοικητοῦ, ἐρηθδοτοῦ καὶ καθολικοῦ ἐπισκόπου κτλ. Εἶχεν ἀπὸ τοῦ 1570 μέχρι τοῦ 1832 πανεπιστήμιον νῦν δ' ἔχει πολλὰ ἐκπαιδευτικὰ ἱδρύματα, μουσεῖον, δημοσίαν βιβλιοθήκην, θέατρον, φιλανθρωπικὰ καὶ βιομηχανικὰ καταστήματα, καὶ 95 000 κατοικοῦς (1885). Τὸ ἐν αὐτῇ μικροεμπόριον διεξάγεται κυρίως ὑπὸ τῶν Ἑβραίων.—Ἡ Β. ἀναφερεται τὸ πρῶτον τῷ 1128, ὑπῆρξε δὲ ἀπὸ τοῦ 1323 ἕως τοῦ 1705 πρωτεύουσα τοῦ μεγάλου δουκτοῦ τῆς Λιθουανίας. [Π.Π.]

Βιλουέτης (Wilnit). Βλ. Βεσουβιανός.

Βίλσα. Χωρίον τῆς ἐπαρχίας Φιλιατίων τοῦ βίλκετιν. Ἰωαννίνων. ἔχον 600 κατοικοῦς Ἑλληνας τῷ 1888. [Π.]

Βίλσα (Bihlsa). Ὁχυρὰ πόλις τοῦ Ἰνδοστάν, ἔχουσα 25 000 κατ. [Π.Π.]

Βίλστον (Bilston). Πόλις τῆς Ἀγγλίας, ἐν τῇ κομητείᾳ Στάφφορντ, παρὰ τὴν διώρυγα τῆς Βιρμιγχαμς Στάφφορντ, ἔχουσα 22 730 κατ. (1881). [Π.Π.]

Βίλσωνος λευκαντικὸν ῥαυστόν. Βλ. Λευκαντικὰ ἄλκατα.

Βίλτσαϊρ (Wiltshire καὶ Wilts). Μία τῶν Ν κομητειῶν τῆς Ἀγγλίας, ἔχουσα τῷ 1881 ἐμβαδὸν 3 177.3 τετρ. καὶ 258 967 κατ. Εἶναι χώρα χθοναλὴ ἔχουσα κλίμα θριμύδι ζέενδρον πεδίαδες παράγουσιν εὐρίην βοτάνην διὰ πρόβατα. Οἱ κυριώτεροι τῶν ποταμῶν τῆς εἶναι ὁ Σωλσδάριος Ἄδον, ὁ Λόδερ Ἄδον καὶ ὁ Τάμεις μετὰ τοῦ Κέννερτ. Ἐχει ἀρκεσύντως ἀνεπτυγμένην κτηνοτροφίαν, καὶ ἀμυιαν βιομηχανίαν, ἐπίσης καὶ σιδηροτροχάς. [Π.Π.]

Βίλσφρυσχαφεν (Wilhelmshefen). Λιμὴν τοῦ Γουλιέλμου. Πολεμικὸς λιμὴν τῆς Γερμανίας ἐν τῇ Β Θαλάσσῃ, καὶ πόλις ἐπὶ τῆς Δ ἀκτῆς τοῦ ὅρμου Ίαδε. Ἀνήκουσιν εἰς τὸν νομὸν Ἀουριχ καὶ τὴν ἐπαρχίαν Βιττεμουδ τοῦ διαμερίσματος Ἀουριχ τοῦ πρωσικοῦ Ἀνοδερόου. Ἡ πόλις εἶναι καλῶς ψιλοδομημένη, ἔχει δὲ λοιμοκαθατήριον, 6 στρατώνας, ἀστεροσκοπεῖον, ἀποθήκην τορπιλλῶν κτλ., καὶ 13 972 κατ. (1885). Εἶναι δὲ ἑδρα τῆς διοικήσεως τοῦ ἐν τῇ Β Θαλάσσῃ στόλου. Ὁ λιμὴν ἔχει μῆκος 2135 μ. καὶ πλάτος 220 μ. Προστατεύεται δὲ ὑπὸ ἰσχυρῶν φρουρίων ἀπὸ τῆς ἑξῆς καὶ τῆς θαλάσσης. [Π.Π.]

Βιμβλεδον (Wimbledon). Χωρίον τῆς Ἀγγλικῆς κομητείας Σούρεϋ, κείμενον ΝΔ τοῦ Λονδίνου. ἔχει 15 947 κατ. (1881) καὶ πολυαριθμούς ἐπαύλους. [Π.Π.]

Βίμμερ (Friedrich Wimmer). Διάσημος Γερμανὸς βοτανικός, γενν. τῷ 1803 ἐν Βρεσλαύᾳ, ὅπου ἐχρημάτισε γυμνασιάρχης καὶ ἀποθ. τῷ 1868. Συνέγραψε τὴν Χλωρίδα τῆς Σιλεσίας, καὶ Phytologiae Aristotelicae fragmenta, καὶ σπουδαίαν μονογραφίαν τοῦ

γένους Ίτέας (*Salices europaeae*) κτλ. [Θ.Χ.]

Βερμπούρνον (Β ο τ.) *Viburnum L.*, γένος των Διγοληματώδων (βλ. λ. και λ. "Οπούλος). [Θ.Χ.]

Βινδελικία (*Vindelicia*). Ἀρχαία γερμανική χώρα, πιθανώς ἡ κοίτις τῶν εἰς τοὺς κελτικούς λαοὺς ἀνηλόντων Βινδελικῶν, εἰτινες κατήκουν τὴν ἀπὸ τοῦ Λέχ (*Licus*) ἄχρι τοῦ Ἰνν, καὶ ἀπὸ τῶν Ραιτικών καὶ Βαυαρικῶν Ἀλπεων ἄχρι τοῦ Δουνάβιος χώραν, διαιρούμεναι εἰς πολλὰς φυλὰς. Κατακτηθεῖσα ὑπὸ τῶν Ρωμαίων τῷ 15 π. Χ., ἠνώθη μετὰ τῆς Ραιτίας, ἀλλὰ βραδύτερον χωριζομένη ταύτης ἀπετέλεσεν ἰδιαίτην ἐπαρχίαν, κληθεῖσαν Δευτέραν Ραιτίαν (*Raetia secunda*). Ἡ σημαντικώτερα τῶν ἐν αὐτῇ πόλεων ἦτο ἡ Augusta Vindelicorum, νῦν Ἀύγουστα (*Augsburg*). [Π.Π.]

Βίνδεο καὶ Βινάνδεο Λίμνη (*Windermere Winandermere*). Ἡ μεγίστη τῶν λιμνῶν τῆς Ἀγγλίας, ἥς ἡ Δ ὄχθη καὶ μέρος τῆς Α ἀνήκουσιν εἰς τὴν κομητείαν Λαγκαστρίας, τὸ δὲ λοιπὸν τῆς Α εἰς τὴν κομητείαν Βεστμορελάνδης. Ἐχει μῆκος 17,5 χμ., πλάτος, 1,5 χμ. καὶ βάθος 73 μ. Κεῖται δὲ 41 μ. ὑπὲρ τὴν θάλασσαν καὶ ἐκχύνεται διὰ τοῦ ποταμοῦ Λέβεν εἰς τὸν Ὀρμον τῆς Μορεκάμης. [Π.Π.]

Βίνδες (*Ernest Windisch*). Γερμανὸς ἰνδολόγος, γενν. τῇ 23/1 Σεπτεμβρίου 1844 ἐν Δρέσδῃ, ἐσπούδασεν ἐν Λειψία ἰνδολογίαν κυρίως καὶ ἰδίως συγκριτικὴν φιλολογίαν καὶ διετέλεσε καθηγητὴς τῆς συγκριτικῆς ἐν Ἀϊδελβέργῃ καὶ Στρασβούργῳ, μέχρις οὗ διεδέξατο τὸν Βροκχάους εἰς τὴν ἔδραν τοῦ πανεπιστημίου τῆς Λειψίας, ἐν ᾗ μέχρι τοῦδε λίαν ἐπιτυχῶς διδάσκει, δημοσιεύων ἐκάστοτε καὶ διατριβάς καὶ ποιήματα ἄξια λόγου. [Κεφ.]

Βίνδισμαν (*Windischmann*). Γερμανὸς ἰνδολόγος, γενν. τῷ 1811 καὶ ἀποθ. τῷ 1861. Διέπρεψεν ὡς θεολόγος καὶ γνώστης βαθύς τῆς Ἰνδικῆς φιλολογίας, γράψας περὶ τῆς ἀρίας καταγωγῆς τῆς ἀρμενικῆς γλώσσης, μελέτας περὶ Ζωροάστρου κλπ. [Κεφ.]

Βένδσαχδ (*Bernhard Joseph Hubert Windscheid*). Ὁ κορυφαῖος τῶν ζώντων καθηγητῶν τοῦ ἱσχύοντος ῥωμ. δικαίου ἐν Γερμανίᾳ, διδάσκειν ἀπὸ τοῦ 1874 ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Λειψίας. Ἐγενν. τῇ 14/26 Ἰουνίου 1817 ἐν Δυσσελδέρφῃ καὶ τὴν μὲν κατωτάτην ἐκπαιδεύσιν διήνυσεν ἐν Ἐμμερίχῃ, ἐνθα δ πατὴρ αὐτοῦ ὑπηρετεῖ ὡς προϊστάμενος τῆς τελωνιακῆς ἀρχῆς, τὴν δ' ἐγκύκλιον ἐν Δυσσελδέρφῃ, ἐσπούδασε δὲ τὴν νομικὴν ἐν Βόννῃ καὶ ἐν Βερολίνῳ. Ἀσχοληθεὶς κατ' ἀρχὰς ἐν τῷ πρωτοδικεῖῳ τῆς γενετήρας πόλεως περὶ τὴν πρακτικὴν τοῦ δικαίου ἔσκησιν, ἐγένετο τῷ 1840 ὑφηγητὴς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Βόννης, ὅπου τῷ 1847 διωρίσθη

ἐκτακτὸς καθηγητὴς τοῦ ῥωμ. καὶ τοῦ γαλλ. δικαίου. Κατὰ δὲ τὸ φθινόπωρον τοῦ αὐτοῦ ἔτους μετετέθη ὡς τακτικὸς καθηγητὴς τοῦ ῥωμαϊκοῦ δικαίου εἰς Παρλίειαν, τῇ 1852 εἰς Greifswald, τῷ 1857 εἰς Μόναχον μέχρι τοῦ 1871, ὅτε ἐκλήθη εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Ἀϊδελβέργης πρὸς ἀντικατάστασιν τοῦ ἀποθνήσκοντος τότε περιωνομου Βαγγερὸδ, κατέληξε δ' εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Λειψίας, ὅπου, καὶ νῦν εἶτι διδάσκων, κέκτηται τὸ πολυπληθεστάτων τῶν ἐν Γερμανίᾳ ἀκαδητητῶν καθηγητῶν τοῦ ἱσχύοντος ῥωμ. δικαίου. Ἡ διδασκαλία αὐτοῦ (διωρὸς κατ' ἑκάστην), ἡρεμὸς καὶ ἄνευ ἐπιτετηδευμένων ὅφους, ἐπιζητοῦσα πάντοτε τὴν ἀφέλειαν τῶν ἀκροαμένων καὶ εἰς οὐδὲν τιθεμένη τὰ ῥητορικὰ σχήματα, δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς πρῶτον μὲθοδὸς καὶ δικαιοτάτα συνεστεινεν εἰς τὴν ἀνύψωσιν τοῦ Β. εἰς τοιαύτην περιωπῆν. Ἀλλ' ἐὰν ὁ Β. ὡς διδάσκαλος τοῦ δικαίου ὑπερδυνῇ πάντας τοὺς συγχρόνους αὐτοῦ, ὡς συγγραφεὺς ὑπάρχει εἰς τῶν ἀκαίμων τῆς ἐπεξεργασίας τοῦ ῥωμαϊκοῦ δικαίου. Μετὰ τὸ πρῶτον αὐτοῦ ἔργον *Zur Lehre des Code Napol. von der Ungültigkeit der Rechtsgesch.* (1847), ἐδημιούργησε τὴν θεωρίαν τῆς «Προϋποθέσεως» (1850), ἥτις, πρωτότυπος ὅπως καὶ ἄγνωστον τέως ἀντιλήψιν τῶν ἐν τῷ Ῥωμ. δικ. ἀρχίων προαγαγέσθαι εἰς φῶς, καὶ περ δαινῶς πολεμηθεῖσα καὶ πολέμιον ἐν δὲν ἡδυνήθη ν' ἀποκλεισθῇ ἐντελῶς ἀπὸ τοῦ σχεδίου τοῦ ἀστ. Κώδικος τῆς Γερμανικῆς αὐτοκρατορίας. Περιδεξὸν δ' εἶναι καὶ τὸ ἕτερον μέγα ἔργον αὐτοῦ *Lehrbuch d. Pandecten*, ὅπερ δημοσιεύθεν τῷ 1862, ἀριθμεῖ σήμερον, ἐντὸς 15τίας, μετὰ πολλῶν παραλλαγῶν, τὴν 7ην ἐκδόσιν (1891), φαινόμενον οὐχὶ ἐκ τῶν συνηθῶν καὶ δὴ ἐν τῷ πλείω τῆς γερμαν. νομικῆς φιλολογίας. Ὁπαδὸς κυρίως τοῦ Σαβινύ, οὐδόλως ἀποστέρει νὰ καρποῦται καὶ πᾶν τὸ ἀφελίμον ἐκ τῆς ἀντιθέτου πρὸς τὴν ἱστορικὴν σχολῆς. Ἡ φράσις τοῦ συγγράμματος διακρίνεται ἐπὶ ἐκτακτῷ ἀκριβολογίᾳ καὶ κυριολεξίᾳ καὶ αὐστηρότητι τῆς διατυπώσεως, αἱ δ' ἐννοιαί ἀποδίδονται μετὰ τσαύτης συντομίας, ἀλλὰ καὶ ἀφρονίας τοῦ περιεχομένου. Πρὸς ταῦτοις (καὶ τοῦτο εἶναι ἐν τῶν μεγίστων ἐπίσης πλεονεκτημάτων τοῦ ἔργου) οὐδὲν ἀπολύτως ἐκ τῶν γραφέντων ἐπὶ ἑκάστῳ θέματος παραρτάται ὑπὸ τοῦ συγγραφέως. Ἀλλὰ ἔργα αὐτοῦ, πλην τῶν ἐν περιοδικῶς διατριβῶν, εἰσι: *die Actio* (1856) καὶ ἡ βιογραφία τοῦ *Wächter* (1880). Παρ' ἡμῖν ἐγένετο μετάφρασις μόνον τῶν «Γενικῶν ἀρχῶν» ἐκ τοῦ *Lehrbuch* ὑπὸ Ν. Ι. Δημαρά μετὰ προσθηκῶν (1882). Ὁ Β. τέλος, ἀπονηθεὶς προσκλήσεις τῶν Πανεπιστημίων τοῦ Στρασβούργου (1871), τῆς Βιέννης (1872) καὶ τοῦ Βερολίνου (1872 καὶ 1880), ὑπῆρξε καὶ μέλος τῆς ἐπιτροπῆς πρὸς καθάρτισμόν τοῦ σχεδίου τοῦ ἀστ. Κώδικος τῆς Γερμ. Αὐτοκρατορίας ἀπὸ

τοῦ 1874 μέχρι τοῦ 1883, ὅτε περιορίσθη πάλιν εἰς τὴν διδασκαλίαν τοῦ δικαίου· ἡ δ' ἐπίδρασις αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ σχεδίου ὑπῆρξε τοιαύτη, ὥστε εἰς τῶν ἐπικριτῶν τοῦ σχεδίου τούτου, ἀπεκάλεσαν αὐτὸ der kleine Windscheid (ὁ μικρὸς Β.), — Τελευταῖον πολὺς ἐγένετο λόγος περὶ Β. διότι δυσφορῶν ἐπὶ τοῖς τελουμένοις κατὰ τὴν ἐν Τρεβήροις ἐκθεσιν τοῦ χιτῶνος τοῦ Ἰησοῦ, ἠσχάθη τὰ δόγματα τῶν διαμαρτυρομένων (Σεπτ. 1891), καθολικῶς ὡν τῶς. [Δ.]

Βένδυα Ὀρη (Windhya). Ὁλοσις δριάν, ἐκτεταμένη ἈΔ μεταξὺ τοῦ 22^{ου} καὶ 25^{ου} Β Πλ. ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Γάγγου ἄχρι τῆς χειρσονήσου τῆς Γουζεράτης, καὶ διατεταται τὴν ἀγγλοινδιανήν χειρσόνησον εἰς δύο ἴσα σχεδὸν μέρη. Β καὶ Ν. [Π.Π.]

Βενένε. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Πρεσπῶν τῆς Μακεδονίας, οἰκούμενον ὑπὸ 200 περίπου μουσουλμάνων. [Ε.]

Βιενερ-Νούσταδτ (Wiener-Neustadt=Βιενναία Νεάπολις). Πέλις τῆς Κάτω Αὐστρίας κειμένη 50 χμ. πρὸς Ν τῆς Βιέννης, ἀποτελοῦσα δὲ μετὰ τοῦ Φιέλιξδορφ αὐτόνομον δῆμον, ἔχοντα ἰδιαίτερον ὀργανικὸν νόμον, ἐφετεῖον, πρωτοδικεῖον κτλ. καὶ 23 775 κατ. (1880). [Π.Π.]

Βιέννα. Χωρίον τοῦ δήμου Ἀγραιῶν τῆς ἐπαρχίας Εὐρυτανίας, ἔχον 378 κατ. [Π.]

Βινέτζα. Κώμη τῆς ὑποδιοικήσεως Κωτσάνων τῆς Μακεδονίας, οἰκούμενη ὑπὸ 1100 περίπου Βουλγάρων, Χριστιανῶν καὶ 200 Μουσουλμάνων. [Ε.]

Βινέτσκι. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Βελισσού τῆς Μακεδονίας, οἰκούμενον ὑπὸ 450 περίπου Βουλγάρων Χριστιανῶν. [Ε.]

Βινιὼν (Louis Pierre Edouard Baron de Bignon). Ἐπιφανὴς Γάλλος δημοσιολόγος καὶ πολιτευτὴς, γενν. τῇ 23/3 Ἰανουαρίου 1771 ἀποθαν. τῇ 24/5 Ἰανουαρίου 1841. Διεκρίθη ἐν πολλαῖς διπλωματικαῖς ἀποστολαῖς ἐπὶ Ναπολέοντος, ἐγένετο δ' ὑπουργὸς κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας τῆς αὐτοκρατορίας τούτου καὶ κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς βασιλείας τοῦ Λουδοβίκου Φιλίππου. Τῶν ἔργων του ἀξιολογώτερα εἶναι ἡ Ἱστορία τοῦ Ναπολέοντος (εἰς 11 τόμ. 1827—38) γραφεῖσα πρὸς πληρωσιν ἐπιθυμίας τούτου δηλωθεῖσης ἐν τῇ διαθήκῃ του, «Περὶ προγραφῶν» (εἰς 3 τόμ. 1819—20), «Περὶ τῆς ἐν Τρόπικου συνόδου» (1821), «Τὰ μυστικισυμβούλια καὶ οἱ λαοί» (Par. 1822), μεταφρασθὲν καὶ ἑλληνιστὶ (Ναύπλιον 1829). [Π.]

Βιννιπέγη (Winnipeg). Πρωτ. τῆς τοπάρχιας Μανιτόβας ἐν τῷ κοῦτι τοῦ Καναδά. ἔχει πανεπιστημῖον καὶ 20 000 περίπου κατοίκων. [Π.Π.]

Βιννιπέγη Λίμνη (Winnipeg Lake).

Λίμνη τῆς Βρετ. Β. Ἀμερικῆς, ἔχουσα ἐπιφανείαν 28.290 περίπου τχμ. ΒΔ ἐννοῦται μετ' αὐτῆς ὁ ποταμὸς Βιννιπέγη, πηγάζων ἐκ τῆς λίμνης τῶν Δασῶν (Woods). [Π.Π.]

Βιννιτέης (Ὁρυκτολ.). Κρυσταλλοῦται κατὰ τὸ κυβικὸν σύστημα, συνήθως εὐρίσκεται χειροπληθὴς, εἶνε δυσξέστος καὶ ἔχει σκλ.=2... 3, εἰδ. βαρ.=4,4... 3. Χρῶμα χαλκοῦδον ἢ σιδηρομελὲν, λάμπει μεταλλικῶν καὶ δίδει γραμμὴν καστανέχρουν ἐρυθρίζουσαν. — Συνίσταται ἐκ 39,22 χαλκοῦ, 31,00 ἄρσενικοῦ, καὶ 29,78 θείου· ἐνίστοι ἐμπριέχει μολυβδον (2,8) καὶ ἀργυρον (1,3). Ἐντὸς κορυνίου πυρούμενος ἐκλύει ἐνυεῖον ἀρσενικόν, ἐντὸς ἀνοικτοῦ σιδήρου, δισυαρσενικῶδες καὶ καθίσταται καστανέχρους, ἐν τῷ ἐνυεῖνι κοκκίον χαλκοῦ. Ὑπὸ θερμῶν ὀξέων καὶ καυστικοῦ καλίου ἀπορρευστοῦται. Ἀπαντᾷ ἐντὸς δολομίτου τῆς κοιλάδος Βίννεν. (Βλ. Δουρρενοίτης). [Κ.Μ.]

Βιννίτσα (Winniza). Πρωτ. νεμὸ τοῦ ῥωσικοῦ κυβερνεῖου τῆς Ποδολίας, ἔχουσα ἀκμαϊότατον ἐμπόριον σιτηρῶν καὶ 18 581 κατ. (1884). [Π.Π.]

Βινόνια (Winona). Πρωτ. ὁμων. κομητείας, ἐν τῇ Β ἀμερ. πολιτεία Μινεζότα, κειμένη ἐπὶ τῆς Δ ὁχθῆς τοῦ Μισσισιπι, ἔχουσα δ' ἀκμαϊότατον ἐμπόριον ζυλείας καὶ σιτηρῶν, χυτήρια κτλ. καὶ 10 208 κατ. (1880). [Π.Π.]

Βινόρτα. Χωρίον τοῦ δήμου Προσχίου τῆς Ναυπακτίας ἀπέχον 1/2 ὥρας ἀπὸ Πλατάνου ΝΔ. Κατ. 299.

Βινεστοξικόν (Βοτ.) ἡ Ἀλεξίτοξικον δὲν, Vincetoxicum Mönch., γένος τῆς οἰκογενείας τῶν Ἀσκληπιαδῶν (βλ. λ. καὶ λ. Κύναγχον). [Θ.Χ.]

Βινεσκασή. Χωρίον τῆς ἐπαρχίας Πρεμετῆς τοῦ βιλαετίου Ἰωαννίνων, ἔχον 350 κατ. Ἀλβανούς μουσουλμάνους τῇ 1888. [Π.]

Βιντάγγ (Bindang). Νῆσος τῆς Μαλακίας ἐν τῇ πολυνήσῳ τῆς Σὺνδας, κατὰ τὴν νότιον ἄκρην τῆς χειρσονήσου τῆς Μαλάκας, χωρίζομένη ἀπὸ τῆς Σιγγαπόρης διὰ τοῦ δαμυνύμου πύθου πορθμοῦ καὶ περικυκλουμένη ὑπὸ ὑφάλων καὶ νησιῶν. Ἀνήκει εἰς τοὺς Ὀλλανδούς, ἔχει δ' ἐμβαδὸν 1178 τχμ. Πρωτ. αὐτῆς εἶναι ἡ Ῥιόρη ἢ Ῥιούδ, ἔχουσα ἀκμαϊὸν ἐμπόριον. Ἡ ἑλλανδ. τοπογραφία Β. ἔχει 78 923 κατ. (1879), ὧν τὸ ἥμισυ σχεδὸν θίναϊ. [Π.Π.]

Βιντερμεία (Βοτ.), Winterra Murf., γένος τῆς οἰκογενείας τῶν Μαγνολιδῶν, βλ. Δριμεία (Drimys L.). [Θ.Χ.]

Βέντερθουρ (Winterthur). Πρωτ. τῆς ὁμων. ἐπαρχίας τοῦ ἐλβετ. καντονίου τῆς Ζυρίχης, ἥς ἀπέχει 21 χμ. ΒΑ. Εἶναι κλῶς ἐρρυμοποιημένη, ἔχει δὲ πολλὰ ἀξιοθέατα κτίρια, ἐν εἰς τὸ δημαρχεῖον καὶ τὸ ταχυδρομεῖον,

τὸ μουσεῖον μετὰ τῆς βιβλιοθήκης, καὶ πολλὰ ἐκπαιδευτικὰ καὶ βιομηχανικὰ καταστήματα. Κατ. 13 595 τῷ 1880, τῆς δ' ἐρωδήμου ἐκπρ-
χίας 41 592. [Π.Π.]

Βέντζη. Χωρίον τῆς υποδιοικήσεως Κου-
μανόβου τῆς Μκεδονίας, ἔχον ὡς 460 κατ.
Βουλγάρους χριστιανούς. [Ε.]

Βενὺ (Alfred de Vigny). Διακεκρι-
μένος ποιητὴς τῆς Γαλλίας, γενν. τῷ 1799 ἐν
Τουραίνῃ καὶ ἀποθ. ἐν Παρίσι τοῦ 1863.
Καταταχθεὶς εἰς τὸν στρατὸν καὶ μετασχὼν
τῆς εἰς Ἰσπανίαν εἰσβολῆς παρητήθη τῷ 1828
ὡς ταγματάρχης, ἰδιωτεύων ἕκτοτε ἐν Παρι-
σίοις μέχρι τοῦ θανάτου του. Μέλος τῆς Ἀκαδη-
μίας ἀπὸ τοῦ 1842 ὁ Β. εἶνε ὡς ποιητὴς ἐκ
τῶν πρώτων ἀποσεισάντων τὸν ζυγὸν τῆς κατὰ
συνθήκην γαλλικῆς ποιήσεως. Ἰδίᾳ ῥωμαντι-
κῶς χωρὶς ὁμοίως νὰ παραμελῇ τὸ καλὸν ἐν τῷ
εἶδει. Τοναντίον καταπολεμῇ τὰς ἀχαλινώ-
τους ἐλευθερίας τῶν διθυραμβῶδων συναδελ-
φῶν του, ὅσον καὶ τὴν ψυχρὰν καὶ τοῦτ' αὐτὸ
ῥιγηλὴν τῶν τοῦς κλασσικοὺς μιμουμένων ποι-
ησιν. Ἐκ τῶν ἔργων του ἀξιολογώτερα εἶνε
τὸ μοναδικὸν εἰς τὸ εἶδος τοῦ μυθιστορήμα-
τος *Stello ou les diables bleus*, ἐν ᾧ ἐλευ-
θεριάζει παίζουσα ἡ πλουσιωτάτη του φαντα-
σία, τὸ *Cinq Mars*, καὶ τὸ *Servitude et
grandeur militaires*. Τὰ δραματικὰ του
ἔργα στεροῦνται θερμότητος καὶ πάθους. Ποιη-
τικαὶ του συλλογαὶ εἶνε: «*Poèmes*», «*Poè-
mes antiques et modernes*», καὶ τὰ μετὰ
θανάτου του ἐκδοθέντα: *Les destinées philo-
sophiques*. (Γ.Μ.Β.)

Βέξια (Βοτ), Bixa L. Γένος προτυπον
τῆς μικρᾶς οἰκογενείας τῶν Βιξιώνων (Bi-
xaceae), περιέχουσης 160 εἰδη φυόμενα ὑπὸ
τοὺς τροπικοὺς. Τὸ γνωστότερον αὐτῶν εἶνε ἡ Β.
ἡ ὀρελλανή (Bixa orellana L.), δένδρον
αὐτοφύεον τε καὶ συχνὰ καλλιεργούμενον ἐν ταῖς
δυσημικαῖς Ἰνδίας καὶ τῇ Ν. Ἀμερικῇ. Ἐκ
τῶν καρπῶν αὐτοῦ ἐξάγεται τὸ χροῖμα τὸ κα-
λούμενον *Ὁ ρ λ ε α ν ε ι ο ν* (Orleana, ἢ Or-
leans, ἢ Roucou). [Θ.Χ.]

Βιξίνη (Bixin). C¹⁵H¹⁸O⁴ κύριον συστα-
τικόν τοῦ ἐρυθροῦ τῆς Ὀρλεάνης. [Ο.Α.Ρ.]

Βιξήους (bhikshu), σανσκριττικὸ σημαί-
νει ἐπαίτης, καὶ τὸ ὄνομα τοῦτο λαμβάνουσιν
οἱ βραχμάνοι κατὰ τὸ τέταρτον καὶ τελευταῖον
στάδιον τοῦ βίου αὐτῶν. Βλ. Βραχμάνος. [Κερ.]

Βιόβιο (Biohio). 1) Ποταμὸς τῆς Ν.
Ἀμερικῆς, πηγάζων ἐκ τῶν Ἀνδεῶν καὶ ἐκ-
βάλλων εἰς τὸν Μέγαν Ὑκεανόν, πρὸς Ν τῶν
ὁρέων Τετὰς καὶ Βόρβιο, μετὰ ῥυθμὸν 300 πε-
ρίπου χλμ. Ὁ ποταμὸς αὗτος σχηματίζει τὸ σύνο-
ρον τῆς Χιλῆς καὶ τῆς Ἀραγκανίας.—2) Ἐ-
παρχία τῆς Χιλῆς, ἐκτεινόμενη ἐκατέρωθεν
τοῦ ἕως ῥέιθρου τοῦ ποταμοῦ Β. ἄχρι τῶν ἐκ-

βολῶν τοῦ Ἰίο-Λάγρος. Ὑπερβαδὼν 10 769
τχμ. καὶ 118 537 κατ. (1890). [Π.Π.]

Βιογραφία καλεῖται ἡ ἐλθεῖσις περὶ τοῦ
βίου καὶ τῶν πράξεων ἀνθρώπου τινός, ὡς εἰ-
κὸς ἐπιφανοῦς ὑφ' ὁτανῆποτε ἔποψιν, εἴτ' ἐν
τῇ πολιτικῇ, εἴτ' ἐν τοῖς πολεμικοῖς, εἴτε ἐν
τῇ κοινωνικῇ ἢ ὁρηκευτικῇ δράσει, εἴτ' ἐν τοῖς
γραμμασίν, εἴτ' ἐν ταῖς τέχναις. Συνυπακούε-
ται δ' ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῆς Β. ἡ μεθ' ἱστορικῆς
τέχνης καὶ κατὰ τοὺς κανόνας τῆς ἱστορικῆς
μεθόδου περιγραφὴ τῶν κατὰ τὸν βιογραφούμε-
νον καὶ ἐκτιμητῶν τῶν πράξεων αὐτοῦ, οὐδὲ
περιορίζεται ἡ Β. εἰς ἀπλὴν ἀναγραφὴν τῶν
ἐπιστημολογικῶν τοῦ βίου αὐτοῦ χρονολογιῶν. Κυ-
ριώτατον δὲ προσὲν τῆς Β. πρέπει νὰ εἶνε ἡ
φιλικήθεια καὶ ἀμεροληψία καὶ ὁ προσήκων
ἄνευ υπερτιμήσεως χαρακτηρισμὸς τῆς δρά-
σεως τοῦ βιογραφουμένου, διότι ἡ μὲν ὑποτί-
μησις εἶνε ἄδικος καὶ ἱστορικῶς ἀναλήθης, ἡ
δὲ ὑπερτίμησις ἄγει εἰς ψευδεῖς υπερβολάς,
μόνον εἰς νεκρολογίας (ἰδ. λ.) συνήθως πρὸς-
δικούσας. Ὑπὸ τοιοῦτους δὲ ὅρους διεξάγο-
μένη ἡ Β. οὐ μόνον ἀναδεικνύεται εἰς τῶν ἐπα-
γωγικῶν καὶ χρησιμωτάτων κλάδων τῆς
καθ' ὅλου φιλολογίας, ἀλλὰ καὶ ἀποβαίνει ἀ-
παραίτητος ἐπικουρὴ τῆς ἱστορικῆς ἐπιστήμης.
Ἡ Β. (βίος, vita) παρὸς ἀξίαν ἥδη
παρὰ τοῖς ἀρχαίοις. Καὶ αἱ μὲν παρὰ τοῖς
ἀνατολικοῖς λαοῖς ἐν ἐπιγραφαῖς
ἐκθέσεις περὶ τῶν πολέμων καὶ τῶν ἄλλων
πράξεων τῶν βασιλέων στοιχεῖα μόνον πρὸς
Β. παρέχουσι, δὲν εἶνε δὲ αὐτόχρονον Β. Παρὰ
δὲ τοῖς Ἑλλήσι δυνάμεθα νὰ θεωρή-
σωμεν ὡς πρώτας ἀρχὰς τῆς ἀναφαινομένης
Β. τὸν Ἀγχιρίκον τοῦ Ξενοφώντος καὶ τὸν
Ἐλκγέραν τοῦ Ἰσοκράτους, ἐν αἷς συγγραφαῖς
ἐπικρατεῖ ἀκρόμῃ ὁ ῥητορικὸς καὶ πινηγυρικὸς
τύπος, ὡς καὶ ἐν τῷ ἀπολεσομένῳ βίῳ τοῦ Δί-
ωνος ὑπὸ Σμινωνίδου ἢ Τιμωνίδου. Ἡ δὲ καθ'
ἐαυτὸ Β. ἄρχεται παρ' Ἑλλήσιν ἐν τοῖς μετ'
Ἀλέξανδρον χρόνοις. Ὡς ἐν τῶν ἀρχαιοτάτων
παραδειγματῶν πρέπει νὰ μνημονεύῃ ὁ ὑπὸ
Πλούτιου συγγραφεὶς βίος τοῦ Φιλοποίμενος,
εἰς οὗ μὴ περιωσθέντος εἰς ἡμᾶς φαίνεται ὅτι
ἤντλησαν τὰ περὶ τοῦ μεγάλου στρατηγοῦ
τῶν Ἀχαιῶν γραφέντα ὁ Πλούταρχος καὶ ὁ
Παυσανίας. Ἐπιφανεστάτη δὲ συλλογὴ βίων
εἶνε αἱ τοῦ Πλούταρχου Παράλληλοι, οὗτω
κληθέντες ἀπὸ τοῦ κατὰ ζεύγη παραλληλισμοῦ
ἐνδὸς Ἑλλήνος καὶ ἐνδὸς Ῥωμαίου. Μεταγενέ-
στεροι δ' εἶνε αἱ εἰς τὸν Πλούταρχον κακῶς
προσγραφόμενοι βίοι τῶν δέκα ῥητόρων. Συνη-
θεστέρα ἀπέβη παρ' Ἑλλήσιν ἡ Β. ἐπὶ τῶν
Ῥωμαίων αυτοκρατόρων, καθ' οὗς ὁ μὲν Φιλό-
στρατος ἔγραψε τὸν βίον Ἀπολλωνίου τοῦ Τυα-
νέως καὶ Πίου σοφιστῶν εἰς βιβλία δύο, ὁ δὲ
φιλόσοφος Πορτύριος βίον Παλαγόρου, ὁ δὲ Διο-
γένης ὁ Λαέρτιος βίους φιλοσόφων, ὁ δ' Ἐυνάπιος
τὸν Δ' αἰῶνα βίους φιλοσόφων καὶ ῥητόρων.

Παρά δὲ τοῖς Ῥωμαίοις ἐνωρὶς ἤκμασεν ἡ Β., οὐκ ὀλίγον συντελεσάσης εἰς τοῦτο τῆς κατὰ τὴν πρόθεσιν τῶν νεκρῶν ῥητορικῆς ἐγκωμίας αὐτῶν (laudatio) ὑπὸ τῶν οἰκείων. Ἡδὴ δὲ τὸν πρῶτον π. Χ. αἰῶνα ἔγραψε βίους ὁ Κορνήλιος Νέπωις, ἐπιφανὲς δ' εἶνε κατὰ τὰ εἶδη τοῦ πρώτου μ. Χ. αἰῶνος ὁ ὑπὸ τοῦ Τακίτου συγγραφείς βίος τοῦ πενθεροῦ αὐτοῦ Ἰουλίου Ἀγρικόλα. Καὶ ἄλλων δ' ἰδιωτῶν βίοι ἐγράφησαν ὑπὸ Ῥωμαίων κατὰ τοὺς αὐτοκρατορικοὺς χρόνους, ὡς τοῦ Πρωπωνίου Σεκουόνδου ὑπὸ τοῦ φίλου αὐτοῦ Πλινίου τοῦ πρεσβυτέρου, Ἰουλίου τοῦ Ἀσιατικοῦ ὑπὸ τοῦ Ἰουλίου Σεκουόνδου, τοῦ Ἀννίου ὑπὸ τοῦ Κλαυδίου Πολλίωνος.

Περὶ τῆς παρ' ἀρχαίους Ἑλλήσι καὶ Ῥωμαίοις Β. ἰδ. *A. m. m. a. n. n. Zur Geschichte der biogr. Kunst bei den Griechen und Römern*. Freiburg i. Br. 1863. A. L. i. p. s. i. u. s. Ueber die antike Biographie. Luckau. 1863.

Καὶ παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς δ' ἐπ' ἴσης οὐκ ἀσυνήθης ἦτο ἡ Β. Οὕτω κατὰ τὸν 5' αἰῶνα ἔγραψε βίον τοῦ Ἰουστινιανοῦ ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ Θεόφιλος ὁ πρεσβύτερος (ἰδ. λ.). Βίους τῶν πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως Ταρασίου καὶ Νικηφόρου ἔγραψεν ἀρχομένου τοῦ 7' αἰῶνος ὁ διάκονος Ἰγνάτιος. Βιογραφικὸν τόπον ἔχει ἡ τοῦ Κωνσταντίνου Πορφυρογεννήτου Ἱστορικὴ διήγησις τοῦ βίου καὶ τῶν πράξεων τοῦ Βασιλείου, τοῦ πάππου του, συνταχθεῖσα ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος καθ' ὃν χρόνον ἔβασίλευε μόνος (945—959) καὶ ἀποτελοῦσα νῦν τὸ πᾶν βιβλίον τῶν μετὰ τὸν Θεοφάνην. Ἀξία λόγου διὰ τὴν γνώσιν τῶν κατὰ τὴν βασιλείαν Λέοντος τοῦ σοφοῦ εἶνε ἡ ἀνώνυμος Β. τοῦ πατριάρχου Εὐθυμίου (907—902), ἐκδοθεῖσα τῇ 1888 ἐν Βερολίῳ ὑπὸ Καρ. de Boor.—Πολλὴν βιογραφικὴν ὠλην ἐνέχει τὸ Λεξικὸν τοῦ Σουῖδα, συνταχθέν περὶ τὰ μέσα τοῦ δεκάτου αἰῶνος· ὡς πηγὴν δὲ τῶν ἐν αὐτῷ βίων ἀνδρῶν ἐπὶ παιδείᾳ ὀνομαστῶν ἀναφέρει αὐτὸς ὁ συγγραφεὺς τὸν Ὀνοματολόγον Ἡσυχίου τοῦ Μιλησίου, ζήσαντος περὶ τὰ μέσα τοῦ 7' αἰῶνος. Ὑπάρχουσι δὲ καὶ ἄλλαι Β. παρὰ Βυζαντινοῖς, ἀλλ' ἐν γένει τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ λόγου δὲν ἤκμασεν παρ' αὐτοῖς μεγάλως.

Ὅπως δ' ἰδιάζουσιν τάξιν ἐπέχει κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας παρὰ τὴν τοῖς Ἑλλήσι καὶ τοῖς νεολατινικοῖς λαοῖς ἡ συνηθαστάτη Β. τῶν ἁγίων. Οἱ τοιοῦτοι βίοι τῶν ἁγίων, ὄντες πολλαῖς πολυτιμοτάτῃ ἱστορικῇ πηγῇ, ἔχουσιν, ὡς εἶκός, κατὰ τὸ πλεῖστον χαρακτήρα μυθιστορικώτερον πᾶς καὶ ἐπικρατεῖ ἐν αὐτοῖς τὸ θαύμα καὶ ὁ κατὰ παράδοσιν πρὸς τὸν βιογραφούμενον ἅγιον καὶ τὰ μαρτυρικὰ ἢ τὰ θαύματα αὐτοῦ θαυμασμός. Εἶνε δὲ μέγα τὸ πλῆθος τῶν τοιούτων βίων, ὧν

πολλοὶ ἀνεγινώσκοντο ἐπ' ἐκκλησίας. Καὶ κατὰ μὲν τὸν ἑκκτον αἰῶνα κατὰ διαταγὴν τοῦ αὐτοκράτορος Κωνσταντίνουπόλεως Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου συνετέλεσε συλλογὴν βίων ἁγίων, ὁ μέγας λογοθέτης Συμεὼν ὁ ἐπιλεγόμενος μεταφραστὴς ἐπεξεργασθεὶς καὶ ἐν μέρει μεταφράσας αὐτοὺς διδ. αἱ Β. αὗται ἐκλήθησαν μεταφράσεις βίων τῶν ἁγίων, ἡ καὶ μεταφραστὴς (ἰδ. λ.). Ἐν δὲ τοῖς νεωτέροις χρόνοις τοιοῦτους βίους συνέλεξαν πολλοί, ἀλλ' ἰδιάζουσιν ἀξίαν ἔχει ἡ γενικὴ συλλογὴ τῶν *Acta sanctorum*, ὧν ἡ ἐκδόσις ἤρχισε τῇ 1643 κατ' εἰςῆγγσιν τοῦ Φλαμανδοῦ Ἰησοῦ τοῦ Βολλάνδου, οὗ οἱ συνεράται καὶ συνεχίζονται ἐκλήθησαν Βολλανδισταί. Παρ' ἡμῖν δ' ἀπιτομήν τῶν βίων τῶν ἁγίων ἐπεξεργάσθη κατὰ τὸν 12' αἰῶνα ὁ Ἀγιορείτης Νικόδημος (ἰδ. λ.), ὀνομάσας τὸ ἔργον αὐτοῦ *Συναξαριστήν*. Τοῦτου δὲ συνέχεια καὶ συμπλήρωμα εἶνε τὸ Λειμωνάριον, νέον λειμωνάριον κτλ. Καὶ ὑπὸ πολλῶν δὲ τῶν νεωτέρων παρ' ἡμῖν ἱστοριοφίλων ἐξεδύθησαν ἀνέκδοτοι βίοι ἁγίων χρησιμοὶ ὡς ἱστορικαὶ πηγαί.

Κατὰ δὲ τοὺς νεωτέρους χρόνους μέγα εἶνε τὸ πλῆθος τῶν Β. ἐπιφανῶν ἀνδρῶν ἐν πάσαις ταῖς γλώσσαις. Ἰδίως δ' ἀνεπτύχθη τὸ πρῶτον ἡ Β. ἐν Γαλλίᾳ, ἐν δὲ Ἀγγλίᾳ ἀποτελεῖ τὴν σήμερον πλουσιώτατον κλάδον τῆς καθ' ὅλου φιλολογικῆς κινήσεως. Δυσπερίληπτος δὲ εἶνε ὁ κατάλογος τῶν βιογραφικῶν ἔργων καὶ ὁ πῖναξ τῶν ὀνομάτων τῶν ὡς βιογράφων διακριθέντων καὶ διακρινόμενων νεωτέρων συγγραφέων. Δύο βίους τόμους καταλαμβάνει ἡ τῇ 1854 ἐν Βρυξέλλαις τὸ δεύτερον ἐκδοθεῖσα ὑπὸ τοῦ Oettinger ἀναγραφὴ τῶν βιογραφικῶν δημοσιεύσεων (*Bibliographie biographique*). Ἐξεδύθησαν δὲ καὶ ἐκδίδονται ἐν Εὐρώπῃ καὶ Ἀμερικῇ Β. οὐ μόνον ἀνδρῶν ἢ γυναικῶν ἐκάστῳ, ἀλλὰ καὶ συλλογαί Β. κατ' εἶδη ἢ ἐποχάς. Ὑπάρχουσι δὲ καὶ ἰδία λεξικά βιογραφικὰ συγγραφέων, καλλιτεχνῶν, πολιτευομένων, πολεμικῶν ἀνδρῶν, συγγράφων ἐπιστημῶν κτλ. Ἀξίον δὲ σημειώσεως εἶνε, ὅτι πολλαῖς εἰς συλλογὰς Β. διδεται τὸ ὄνομα τοῦ ἐπιφανεστάτου τῶν βιογράφων τῆς ἀρχαιότητος, τοῦ Πλουτάρχου. Οὕτως *Oesterreichischer Plutarch* ἐπιγράφεται ἡ συλλογὴ Β. ἐπιστημῶν Αὐστριακῶν ὑπὸ *Hornmayer* (Βιέννη 1807—14 τὸμ. 20). *Plutarcho Brasileiro* ἡ ὑπὸ τοῦ *Perceira da Silva* (ἐν Ρίω Ἰανείρῳ 1847.) διτομος συλλογὴ Β. ἐπιφανῶν Βρασιλιανῶν, *Der neue Plutarch* ἡ πολύτομος συλλογὴ Β. διασημῶν ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἀνδρῶν ἡ διευθυνομένη ὑπὸ τοῦ *Ottens Hall* καὶ ἀπὸ τοῦ 1874 περιοδικῶς ἐκδιδόμενη. Ἀτυχὲς δὲ τῶν τοιούτων τίτλων μίμητις εἶνε ἡ ἐπιγραφὴ «Βίοι παράλληλοι τῶν ἐπὶ τῆς ἀναγεννήσεως τῆς Ἑλλάδος διαπρεφάντων ἀνδρῶν» ἣν ἔδωκεν εἰς τὸ ἑκτά-

τομον σύγγραμμά του δ μακκρότης 'Α. Γ' αὐ-
θ α ς ('ΑΘ. 1889—76). Πλὴν δὲ τούτου τοῦ
ἔργου συλλογὰς Β. πρὸς ἑμὴν ὑπάρχουσιν αἱ τοῦ
Κεφαλληνίου Μ α τ ζ α ρ α κ η Βιογραφίαι τῶν
ἐνδοξῶν ἀνδρῶν τῆς νήσου Κεφαλληνίας (Βε-
νετία 1843.), αἱ τοῦ Φ ω τ ᾱ κ ο υ Βιοί Πε-
λοποννησίων ('ΑΘ. 1888.), αἱ τοῦ Σ τ α-
μ α τ ι ᾱ δ ο υ Βιογραφίαι τῶν Ἑλλήνων
μεγάλων διερμηνέων. 'ΑΘ. 1865, Συλλα-
γαὶ δὲ βίων λογίων μετὰ βιβλιογραφίας (ἱδ.
λ.) εἶνε αἱ τοῦ Ζαβίρα καὶ Σάβα. Ἐπὶ
χρῶσι δὲ καὶ πολλὰ εἰδικὰ Β. ἀνδρῶν ἐκ-
στῶν, αἵτινες ἀναγράφονται ἐκαστοτε ἐν τοῖς
οἰκείοις περὶ τούτων ἔργοις τοῦ Ἰβη. Λεξι-
κοῦ. Συγγενὴ δὲ πρὸς τὴν Β. εἶνε ἡ αὐτὸ
βιογραφία (ἱδ. λ.) καὶ τὰ ἀπομνη-
μ ο ν ε ὑ μ α τ α (ἱδ. λ.). Ἰδ. καὶ λ. Βιο-
γράφοι. [Α.]

Βιογράφοι καλοῦνται οἱ συγγραφεῖς
βιογραφῶν. Εἰδικώτερον δὲ δίδεται τούτο τὸ
ὄνομα εἰς τοὺς παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἑλλήσι
συγγραψάντας βραχυτέρας τινὰς βιογραφικὰς
ῥητόρων, φιλοσόφων, ποιητῶν, ιστορικῶν, γραμ-
ματικῶν, ἱατρῶν κτλ. Ταύτας δὲ τὰς βιογρα-
φικὰς συνέλεξεν ὁ Ἀντώνιος Westerman π
ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν Βιογράφοι. Vita-
rum Scriptores Graeci minores ἐν
Βρουσέγγη 1815. [Α.]

Βιόλα (Βοτ.), Viola L. Γένος πρότυ-
πον τῆς οἰκογενείας τῶν Ἰωδῶν (βλ. λ. Ἰον).
Βιόλα καὶ Βιολέττα ὀνομάζεται τὴν
σήμερον κοινῶς ὑπὸ τῶν παρ' ἡμῶν κηπουρῶν
τὸ Λευκὸ ἴον (βλ. λ.). [Θ.Χ.]

Βιολάνης (Ὀργανολ.). Βλ. Ἰάνθινος.

Βιολίον Βλ. Τετρακόρδον.

Βιολογία. Βλ. Ζωή.

Βιολύχνιον. Εὐφλεκτον ρευστὸν ἐξ ἀν-
θρωπίνου αἵματος παρασκευαζόμενον, χορη-
μεῖον δ' ὅπως δεικνύη ἐκ τοῦ τρόπου τῆς καύ-
σεως τὴν ψυχικὴν κατάστασιν τοῦ ἀνθρώπου,
ἐξ οὗ ἐλήφθη τὸ αἷμα. Ἡ ἱατρικὴ αὕτη πρό-
ληψις ὑφίστατο μέχρι τῆς παρελθούσης ἑκατον-
ταετηρίδος, ἴδιον δὲ περὶ Β. βιβλίον ἐγραψεν
ὁ ἐκ Φραγκοφούρτης ἱατρός Βουργγράδε (ἀποθ.
τῇ 1775). [Π.]

Βιομυδὲλλη (Vionville). Χωρίον τῆς
γερμανικῆς Λορραίνης, ἐν τῷ νομῷ τοῦ Μέρς,
19 χμ. πρὸς Δ τῆς πόλεως ταύτης, καὶ οὐ μα-
κρὰν τῶν γαλλικῶν συνόρων, διάστημα ἐν τῇ
ιστορίᾳ τῶν πολέμων, διὰ τὴν γανομένην τὴν
4/18 αὐγ. 1870 μεταξὺ Γάλλων καὶ Πρώ-
των μάχην, ἥτις ὑπῆρξε μία τῶν φονικωτέρων
τοῦ 19 αἰῶνος, καὶ ἥς συμμετέσχον βαθμη-
δόν, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἡμέρας, 138,000
Γάλλων μετὰ 476 τηλεβόλων, καὶ 67,000
Γερμανῶν μετὰ 222 τηλεβόλων. Αἱ κατ' αὐ-
τὴν ἀπώλειαι τῶν Γάλλων ἀνῆλθον εἰς 879
ἀξιωματικούς, 16,128 στρατιώτας (συμπερι-

λαμβανομένων καὶ τῶν αἰχμαλώτων) καὶ 1
τηλεβόλου· αἱ δὲ τῶν Πρώτων εἰς 711 ἀξιωμα-
τικούς, 1 ἱατρὸν, 15,079 στρατιώτας καὶ 2 736
ἱππούς. [Π.Π.]

Βιομηχανία. Ἡ παραγωγὴ παντὸς χρη-
σίου ἐν τῷ βίῳ, πάσης ἀξίας, δὲν εἶναι ἄλλο
παρὰ ἡ μεταποίησις τῆς ὑφισταμένης καὶ ὑπὸ
τὸ κράτος τοῦ ἀνθρώπου ὑπαγομένης ὕλης·
δίδει οὖν νὰ δημιουργήσῃ ἐκ τοῦ μὴ ὄντος ὄν-
ταται ὁ ἀνθρώπος. Πρὸς τὴν μεταποίησιν ταύ-
την ἡ μεταμόρφωσις τῆς ὕλης διττὴ συμβάλλε-
ται ἐνέργεια· ἡ τῶν φυσικῶν δυνάμεων καὶ ἡ
τοῦ ἀνθρώπου, ἥτις καλεῖται ἐργασί·
πᾶσα ἡ ἐργασία ἦν πρὸς τοῦτο καταβάλλει ὁ
ἀνθρώπος, υποτάσσων εἰς τὸ ἔργον του καὶ τὰς
φυσικὰς δυνάμεις, πρὸς παραγωγὴν τῶν χρη-
σίων τῷ βίῳ ἢ πρὸς αὐξήσιν τῆς ἀξίας αὐ-
τῶν, περιλαμβάνονται ἐν τῇ εὐρυτάτῃ ἰδέᾳ τῆς
βιομηχανίας. — Ἡ Β. ὑπὸ τὴν ἐννοίαν ταύτην,
τὴν περιλαμβάνουσιν ἅπασαν τὴν ἀνθρωπίνην
ἐργασίαν, ὡς καὶ νὰ διακριθῇ εἰς δύο μεγά-
λας κατηγορίας· εἰς Β. κυρίως παραγωγικὴν
ἢ κατασκευαστικὴν καὶ Β. ἀνταλλακτικὴν ἢ
ἐμπορικὴν. Εἰδικώτερον ὅμως καὶ ἐπὶ τὸ ἀ-
κριβέστερον ἡ Β. διακρίνεται εἰς πέντε κλάδους.
Ὁ πρῶτος περιλαμβάνει τὰς συλλεξι-
κὰς λεγομένας Β., ἐκεῖνα τὰ ἔργα δηλαδὴ
δι' ὧν ὁ ἀνθρώπος συλλέγει ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὑπὸ
τὴν γῆν πᾶσαν ὕλην χρησίμωτον αὐτῷ, πᾶσαν
ἀξίαν, ἣν ἀφ' ἐαυτῆς παρήγαγεν ἡ φύσις. Τοι-
αῦται Β. εἶναι ἡ ἀπὸ μεταλλείων ἢ λατομείων
ἐξόρυξις καὶ ἀπὸ θατῶν ὕλην ὁρυκτῶν καὶ περι-
συλλογὴ χρησίμων ὕλων, ἡ θήρα, ἡ ἀλιεῖα
κ.λ.π. Εἰς τὸν δευτέρον κλάδον ὑπάγονται αἱ
γεωργικαὶ ἐν γένει Β., ἡ ποικίλη καλλιέργεια
τῆς γῆς καὶ ἡ κτηνοτροφία. Ὁ τρίτος κλάδος
περιλαμβάνει τὰς κατασκευαστικὰς ἰδίως Β.
ἢ τὴν τεχνουργίαν, δι' ἧς αἱ ἀπὸ τῶν προρη-
θουσῶν Β. προσερχόμεναι πρῶται ὕλαι μετα-
ποιοῦνται καὶ παρασκευάζονται κατὰ τοιοῦτον
τρόπον καὶ τοιαύτην προσλαμβάνουσι μορφήν,
ὥστε νὰ καθίστανται προσφορώτεροι τῇ χρήσει
πρὸς θεραπείαν τῶν ποικίλων ἀναγκῶν τοῦ
ἀνθρώπου. Ὁ τέταρτος κλάδος περιλαμβάνει
τὰς ἀνταλλακτικὰς καὶ μετακομιστικὰς Β.
ἢ τοὶ τὸ ἐν γένει ἐμπόριον καὶ τὴν λειτουργίαν
τῶν μέσων τῆς συγκοινωνίας καὶ μεταφορᾶς
τῶν προϊόντων, τὴν ναυτιλίαν, τοὺς σιδηροδρό-
μους κ.λ.π. Εἰς τὸν πέμπτον κλάδον ἐν γέ-
νει Β. ὑπάγονται πᾶσαι αἱ προσωπικαὶ ὑπη-
ρεσίαι, ἃς ὁ ἀνθρώπος παρέχουσι τοῖς ἀνθρώ-
ποις εἴτε ὡς θεράποντες, εἴτε ὡς ὑπάλληλοι
ἐν γένει εἴτε διάφορα μετερχόμενοι ἐπαγγέλ-
ματα.

Ἐκ τῶν προεκτεθέντων ἤδη ἐξάγεται ὅτι ὁ
τρίτος κλάδος, ὁ περιλαμβάνων τὰς κατασκευ-
αστικὰς Β. ἢ τὴν τεχνουργίαν εἶναι ἐκείνος
ὃν κυρίως καὶ εἰδικώτερον ἐν τῇ κοινῇ χρήσει
διακρίνομεν διὰ τῆς λέξεως Βιομηχανία.

Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΦΥΤΑ

Εγκάρ.

τομή του καρπού.
'Υμενία ή Κούρβερτα.
(Δένδρον του κοπύλλου κόμμεως)

Άθος

Ισάνδρε ή κομμιόδη.
(Δένδρον της γούτας πέρας)

Εγκάρσιος
τομή του καρπού.

Καρποφόρον λείπιον.

Δακμάρα ή νόστιος.
(Πεύκος του Καύρι)

Άθος

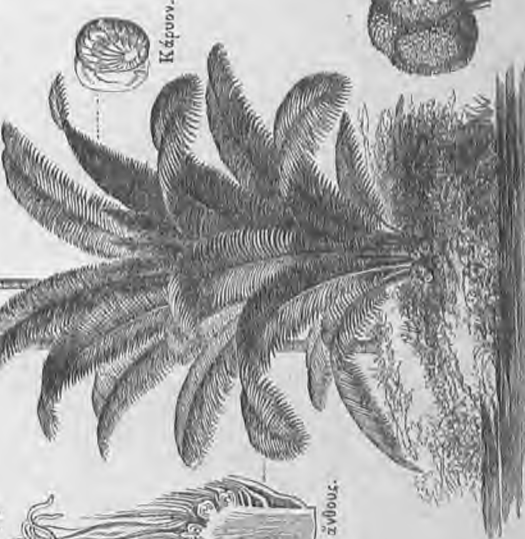
Εόνα ή της Γουινέας.
(Δένδρον του καουτσού)

Στάχυς

Μίρος άνθοειδής

Συγκροτάμενον το φαρμακωτικό

Κάρυον.

Φύσις ή άμμος. Φυσίλαρας ή μαυροάμμος.

Μίρος του άνθους.

Ανόθετα.

Κάλαμος ή Ιπτακός.
(Ισπανικός κάλαμος)

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἡ Β. δ' αὕτη ἡ τεχνουργία δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἡ πρώτη καὶ ἀρχαιοτάτη τῶν Β. καθ' ὅσον καὶ αὐταὶ αἱ στοιχειώδεις παρὰ τῇ πρωτογενεὶ ἀνθρωπίνῃ κοινωνίᾳ Β., ἡ θήρα καὶ ἡ ἀλιεία, προϋποθέτουσιν ὁπωσδήποτε τὴν χρῆσιν ὀργάνων τινῶν, ὧστω καὶ ἀτελεστάτων, ὧν ἡ κατὰ σκευὴ προηγέτο ἐκείνων.

Ἐν τοῖς ἡμετέροις χρόνοις ἡ Β. αὕτη ἡ τεχνουργία, προαχθεῖσα καὶ ἀναπτυχθεῖσα διὰ τοσούτων αἰώνων καὶ ἐφ' ὅσον προήγετο καὶ διηπλοῦτο ὁ πολιτισμὸς ἐν τῇ ἀνθρωπότητι, διακρίνεται κυρίως εἰς δύο μεγάλας τάξεις: τὴν μικρὰν καὶ τὴν μεγάλην Β. Ἡ μὲν μικρὰ Β., διεξαγομένη ὑπὸ ἐνὸς ἢ πλείονων ατόμων, κατ' οἶκον ἢ ἐν ἐργαστηρίοις, τῇ βοήθειᾳ τῶν στοιχειωδῶν ἀπλῶν ὀργάνων, δύναται νὰ ὀνομασθῇ χεῖρ τεχνία μάλλον, ἀποτελεῖ δὲ κυρίως τὴν Β. τῶν ὑπολειπομένων ὡς πρὸς τὸν πολιτισμὸν καὶ τὸν πλοῦτον λαὸν καὶ τὰ προϊόντα τῆς διακρίνει μάλλον ἢ ποιικιλία παρὰ ἡ ποσότης. Ἡ δὲ μεγάλη Β. διεξάγεται ἐν μεγάλοις ἐργοστασίοις, δι' ἀθρόων κεφαλαίων, τῇ βοήθειᾳ μηχανῶν, αἱ ὁποῖαι ἀντικαθιστοῦσι κατὰ ποσότητα πολλαπλασίαν τὰς δυνάμεις τῶν ἐργατῶν.

Ἡ ἐφεύρεσις διαφόρων μηχανῶν καὶ ἡ ἀνακάλυψις τῆς κινήτηριος αὐτῶν τοῦ ἀτμοῦ δυνάμεως, ἐπ' ἐσχάτων δὲ καὶ τῆς τοῦ ἡλεκτρισμοῦ, συνετέλεσαν ἐν τῇ ἡμετέρῳ αἰῶνι εἰς τὴν τεραστίαν ἀνάπτυξιν τῆς μεγάλης Β. Ἀλλ' οὐ μόνον αὐταί. Δύο ἕτεροι λόγοι συνεβάλλοντο εἰς τὴν τοιαύτην ἀνάπτυξιν τῆς μεγάλης Β. Πρῶτον ὁ συνεταιρισμὸς, δι' οὗ κατέστη ἐφικτὴ ἡ συνένωσις ἐπὶ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἐπιχειρήσιν μεγάλων κεφαλαίων, τὰ ὅποια ἀπαιτοῦνται διὰ τὴν ἱδρυσιν καὶ τὴν λειτουργίαν πολυδαπάνων μηχανικῶν ἐργοστασίων, δεύτερον ἡ ἐφαρμογὴ τῆς οἰκονομικῆς ἀρχῆς τοῦ καταμερισμοῦ τῶν ἔργων, χάρις εἰς τὴν ὁποίαν τὰ μέγιστα διευκολύνονται ἡ παραγωγὴ τῶν βιομηχανικῶν προϊόντων καὶ κατὰ τὸ ἐφικτὸν τελειοποιεῖται, ἐπιτυγχανομένη καὶ μεγάλῃς ἐλαττώσεως τῶν παραγωγικῶν δαπανῶν καὶ συνεπῶς τῆς εὐθηνίας ἐν ταῖς τιμαῖς τῶν προϊόντων.

Ἀλλ' εἰς τὴν ἐπίδοσιν τῆς Β. συνεβάλετο οὐχ ἥττον καὶ ὁ πολλαπλασιασμὸς τῶν συναλλαγῶν μεταξὺ τῶν διαφόρων χωρῶν, διὰ τῆς ἀναπτύξεως τῶν μέσων τῆς συγκοινωνίας, ὧν ἕνεκα τὰ ἐν γένει προϊόντα μιᾶς χώρας μεταφέρονται μετὰ πάσης εὐκολίας καὶ ἀσφαλῶς εἰς ὁσάδήποτε ποσότητος καὶ δι' ἐλαχίστης δαπάνης, εἰς ἄλλας χώρας δεομένας τῶν προϊόντων ἐκείνων. Ἡ οὕτως εἰπεῖν ἀπέραντος αὕτη διάπλωσις τῆς καταναλώσεως τῶν βιομηχανικῶν προϊόντων ἐπολλαπλασίασε τὴν παραγωγὴν αὐτῶν εἰς ποσότητας, ὧν βεβαίως οὐδέποτε ἔλαβον ἰδέαν τινὰ οἱ ἄνθρωποι τῶν παρελθόντων αἰώνων. Ἀρ' ἑτέρου ἔμως ἡ ταχέια αὕτη καὶ μεγίστη ἀνάπτυξις τῆς μεγάλης Β. ἀπο-

σπάσασα ἀπὸ τῶν ἀγρῶν ἀδρὰ πλῆθῃ ἐργατῶν, οἱ ὁποῖοι συνεσπειράθησαν εἰς μεγάλους ὄγκους ἐν τοῖς βιομηχανικοῖς κέντροις, κατέστησεν ἐντονωτέραν τὴν πάλιν μεταξὺ κεφαλαίου καὶ ἐργασίας, καὶ προήγαγε τὸ ἐργατικὸν ζήτημα, ὅπερ κατέστη τὸ ἀπασχολοῦν τὴν ἡμέτερον αἰῶνα μέγιστον κοινωνικὸν ζήτημα. — Περὶ τῆς ἐν Ἑλλάδι ὑφισταμένης Β. καὶ τῆς ἀναπτύξεως αὐτῆς βλ. λ. Ἐλ λ η ν ι κ ἡ βιομηχανία. [Α.Γ.Η.]

Βιοτὴ (Βοτ.), *Biota* Dou, γένος τῆς οἰλογεν. τῶν Κωνοφόρων, βλ. λ. Βοτ. [Θ.Χ.]

Βιοτίνης. Τὸ δρυκτὸν τοῦτο κρυσταλλούμενον ὁρμωδερμικῶς καταλέγεται ὑπὸ τινῶν εἰς τὸν ανορθιτὴν (βλ. λ.). [Κ.Μ.]

Βιοτίνης ἡ μαγνησιμικῆς μαρμαρυγίας. βλ. Μερρόξενος.

Βιούτ (Bute). Νῆσος τῆς Σκωτίας, ἐν τῇ ὁμωνύμῳ κομητείᾳ, κατὰ τὴν εἰσοδὸν τοῦ κόλπου τοῦ Κλάυδ. ἔχει κλίμα ὑγρὸν καὶ βροχερὸν, ἀλλ' ὕψιόν, ἔδαφος εὐφορὸν, ἀλείαν ἀφθονόν, πλουσίας βοσκάς καὶ 11 000 κατ. — Ὁ ὅμων. κομητεία, ἀποτελουμένη ἐκ ταύτης καὶ ἄλλων τινῶν νήσων ἔχει ἐμβαδὸν 582.7 τχμ. καὶ 17,606 κατ. (1881). Πρωτεύουσα τῆς νήσου εἶναι ἡ Ῥόθεσαϊ (Rothsay). [Π.Π.]

Βιόφυτον τὸ εὐαίσθητον (Βοτ.) *Biophytum sensitivum* L. εἶναι εἶδος Ὁξάλιδος (βλ. λ.) τῆς Ἰνδίας, ἧς τὰ φυλάκια συμπτύσσονται καὶ καθιενταὶ διὰ τοῦ ἐλαχίστου μηχανικοῦ ἐρεθισμοῦ. [Θ.Χ.]

Βέρδουμ (Birbhum). Ἐπαρχία τῶν ἀγγλικῶν Ἰνδιῶν, ἐν τῇ τοποτηρείᾳ τῶν «Κατω Ἐπαρχιῶν» τοῦ εἰς τὴν προεδρίαν Βεγγάλης ἀνήκοντος διαμερίσματος Χαρδουάν. ἔχει ἐμβ. 3481 τχμ. καὶ 794 428 κατ. (1881). Ἀρδεύεται ὑπὸ βραχίονων τινῶν τοῦ Γάγγου καὶ τοῦ Δαμούδα. [Π.Π.]

Βιργιλεῖα ἡ κιτρίνη (Βοτ.), *Virgilia lutea* Michx. Ἀναρριχώμενον φυτὸν τῆς Β. Ἀμερικῆς ἐκ τῆς οἰκογενείας τῶν Κολοβαθῶν, φέρων ὠραία κίτρινα ἄνθη εἰς βέτρους, θεραπευόμενον δὲ διὰ κόσμον. [Θ.Χ.]

Βιργίλιος. Πόπλιος Βιργίλιος (ἡ μάλλον Οὐεργίλιος καὶ Βιργίλ(λ)ιος) Μάρων (P. Vergilius Maro), εἶναι ὅχι μόνον ὁ ἀριστοφ. τῶν Ῥωμαίων ἐπικὼν, ἀλλὰ καὶ ἡ κορυφὴ τῆς λατινικῆς ποιήσεως καθόλου, ὅπως ὁ Κικέρων εἶναι ἡ κορυφὴ τῆς λατινικῆς πεζογραφίας. Ἐγεννήθη ἐν Ἀνδεῖ, μικρᾷ κώμῃ καίμινη παρὰ τὰς ἄγκας τοῦ Μιρκίου ποταμοῦ οὐ μακρὰν τῆς Μαντούας (Mantova), ἧς κώμη ἀνομάζεται νῦν Pietola, τῇ 15 Ὀκτωβρίου τοῦ 70 π. Χ. Καὶ ὁ μὲν πατὴρ αὐτοῦ Βιργίλιος Μάρων λέγεται δι' ἥτο ταπεινοῦ ἀγροτικοῦ γένους, ἡ δὲ μήτηρ ἔκαλετο Μαγία Πάλλα. Εὐπορῶν δ' ὁπωσδήποτε ὁ πατὴρ ἔπεισε

τὸν υἱὸν μικρὸν ὄντα πρῶτον μὲν εἰς τὰ τῆς Κρεμῶνης διδασκαλεῖα καὶ ἐκείθεν εἰς τὸ Μεδιολανόν, τὸ σημερινὸν Μιλάνον, ἐνθα κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ἤκραζον τὰ γράμματα. Κατὰ τὸ 16 ἔτος τῆς ἡλικίας του, ἐπὶ τῆς δευτερας ὑπατείας τοῦ Πομπηίου καὶ τοῦ Κράσσου (55 π. Χ.) ὁ Β., περιδελθὺς κατὰ τὴν Ῥωμαικὴν συνθήειαν τὴν ἀνδρικήν τῆθενον, ὅπερ κατὰ τινα παλαιὰν παραδοσιν συνεθῆ ἀκριδῶς καθ' ἣν ἡμέραν ἀπέθνησκεν ὁ μέγας ποιητὴς Δουκρήτιος ἐπορεύθη ἰσως εἰς Νεάπολιν καὶ πιθανῶς ἐμαθῆτευσε παρὰ Παρθενίῳ τῷ Νικαεῖ Ἑλληνι ποιητῇ καὶ γραμματικῷ, μετ' οὗ πολὺν δὲ χρόνον ἦλθεν εἰς τὴν Ῥώμην. Ἐκεῖ ἐφοῖτα εἰς τὰ μαθήματα ῥητορὸς τινος Μ. Ἐπιδίου, ὅστις εἶχε τότε ῥητορικῆς σχολαίον ἐν Ῥώμῃ, ἐν ᾧ ἐμαθῆτευσεν πλὴν ἄλλων ὁ Μ. Ἀντώνιος καὶ ὁ Ὀκταβίος, ὁ ἕπειτα αὐτοκράτωρ γενόμενος καὶ Αὐγούστος ἐνομασθεὶς, μεθ' οὗ καὶ πιθανὸν εἶναι ὅτι τότε πρῶτον ἐγνώρισθῃ ὁ ποιητὴς. Ἀλλὰ πολὺ ἔλιγον ἐπέδιδεν εἰς τὰ ῥητορικὰ ὁ Η. ὅχι μόνον ὁ πεζὺς αὐτοῦ λόγος ὑπῆρξε πάντοτε χαλαρὸς καὶ ἄτονος, ἀλλὰ καὶ περὶ τὸ λέγειν οὐδεμίαν εἶχεν εὐχέρειαν, ὅθεν καὶ ἀπαξ μόνον καὶ ἄνευ ἐπιτυχίας ἠγόρευσεν ἐπὶ δικαστηρίου. Ἄλλως δὲ ἡ ὑγεία του ὑπῆρξε πάντοτε ἐπισηφελής, ὁ δὲ μελαγχολικὸς αὐτοῦ χαρακτήρ καὶ ἡ φυσικὴ ἀτολμία ἀπέτρεπον αὐτὸν ἀπὸ τῶν δημοσίων πραγμάτων καὶ τῆς κοινωνικῆς τύρῃς καὶ εἴλκυον αὐτὸν ὅλον πρὸς τὸν ἀγροτικὸν βίον καὶ τὴν ποιήσιν. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ εὐθὺς ὡς ἐπεράτωσε τὰ ἐν Ῥώμῃ μαθήματά του ἐπανῆλθε χαίρων, τῷ 15 π. Χ., εἰς τὰς Ἀνδεῖς, σκοποὺν ἔχων ἐν τοῖς πατρικοῖς ἀγροῖς νὰ ἐγκαταβιῇ περὶ τὴν γεωργίαν καὶ τὰ γράμματα ἀσχολούμενος.

Ἄλλ' ἂν ἐκ τῆς διδασκαλίας τοῦ Ἐπιδίου ὀλίγον ἐν Ῥώμῃ ὠφελήθῃ. ἄλλοι ἐκεῖ διδασκαλοὶ οὐκ ὀλίγον ἐπέδρασαν ἐπὶ τὴν μόρφωσιν αὐτοῦ καὶ ἐκπαίδευσιν. Μεταξὺ τούτων καταλεκτός μάλιστα ὁ Ἐπικούρειος φιλόσοφος Σείρων, ὁ φίλος τοῦ Κικέρωνος. Ἐπὶ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Σείρωνος ἡσχολήθη ὁ Β. περὶ τὴν φιλοσοφίαν, πρὸς ἣν εἶχε φυσικὴν ῥοπήν καὶ τάσιν τὸ πνεῦμά του, ἀλλὰ δὲν προσεκολλήθη ἀπολύτως εἰς τὴν αἵρεσιν τοῦ διδασκάλου, διότι φαίνεται ὡς πρὸς τὰς φιλοσοφικὰς ἰδέας ἐκλεκτικὸς μᾶλλον ὁ ποιητὴς. Κατὰ ταύτην τοῦ βίου του τὴν περίοδον τάσσεται συνήθως ἡ σύνοψις μικροτέρων τινῶν ποιημάτων, ἅτινα, κατὰ πιθανὴν τινα γνώμην, ἀπετέλεσαν τὴν συλλογὴν τὴν κοινῶς φερομένην ὑπὸ τὸ ὄνομα *Catalecta*. Ἐπικρατεῖ δὲ πολλὴ ἀμφιβολία ὡς πρὸς τὴν γνησιότητα ὅχι μόνον τῶν ποιημάτων τούτων, ἀλλὰ καὶ τεσσάρων ἄλλων ἐπίσης ἀναγραφόμενων εἰς τὸν Β. καὶ ἐπιγραφόμενων: *Culex* (=κύνωψ), *Ciris* (=κίρις), *Moretum* (=μυτιωτόν) καὶ *Copa* (=καπηλῆς).

Τὸν ἐν Ἀνδεῖσι ἤμερον καὶ ἀτάραχον βίον τοῦ ποιητοῦ ἐτάραξαν μετ' οὗ πολὺ τῶν χρόνων ἐκείνων τὰ πολεμικὰ γεγονότα. Ἐν ἑταί ὁκταβῇ 42 π. Χ. ὁ Ὀκταβιανὸς ἠθέλησε νὰ ἀνταμειψῇ τοὺς ἀποστράτους τοῦ στρατεύματος τοῦ χορηγῶν αὐτοῖς κτήματα ἐκ τῶν ἀνὰ τὴν Ἰταλίαν, μεταξὺ δὲ τῶν πύλων ὧν αἱ πλησιόχωροι γαῖαι ἀφωρίσθησαν πρὸς τοῦτο ἦτο καὶ ἡ Κρεμῶνη, πόλις γειτνιαζούσα πρὸς τὴν Μάντουαν. Ὁ Ἀσίνιος Πολλίων, ἀνὴρ ἐπιφανέστατος καὶ προστάντης τοῦ Β., διετέλει ὧν εἰς τότε ἐπαρχὸς τῆς πέρας τοῦ Πάδου Γαλατίας. Ἐν ᾧ δὲ ἐκινδύνευσαν καὶ πρότερον τὰ κτήματα τοῦ ποιητοῦ, ὁ κίνδυνος ἐγίνετο πραγματικὸς ὅτε ὁ Ἀσίνιος Πολλίων ἀντικατέστη. Ὁ νέος ἐπαρχὸς δὲν ἤδυνήθη νὰ ἐμπόδισι τοὺς στρατιώτας ἀπὸ τοῦ νὰ καταλάβωσιν ἀδιακρίτως τοὺς ἀγροὺς τοῦ πατρὸς τοῦ Β. Ὁ Β. ἠναγκάσθη νὰ μεταβῇ δις εἰς τὴν Ῥώμην διὰ νὰ σώσῃ τὴν οἰκογενειακὴν περιουσίαν του, μεσολαβήσαντος δὲ τοῦ Μαικήνα ἐπέισθῃ ὁ Ὀκταβιανὸς νὰ ἐπινοήσῃ εἰς τὸ νὰ ἀποδεχθῇ τῷ ποιητῇ ἢ αὐτὰ τὰ ἀρπαγέντα κτήματα ἢ ἄλλα ὡς ἀντιστάθμισμα ἐν Καμπανίᾳ. Ἀλλὰ τὸ κέρδος τοῦ ποιητοῦ ἦτο ὑπὸ ἄλλῃν ἐποψίαν πολὺ μεγαλῆτερον. Ἐσχετίσθη τότε ἀν' ὅχι κατὰ πρῶτον, τοὐλάχιστον στενιότερον πρὸς τὸν Μαικήναν, ἐγνώρισε τὸν Ὀκταβιανὸν καὶ ἐν γένει ἐκαμε νέους φίλους μεταξὺ τῶν ἐπιφανῶν ἀνδρῶν τῆς Ῥώμης ἢ πλείοτερον συνεδέθη πρὸς ἐκείνους, οὓς ἤδη εἶχε κατὰ τὴν πρώτην ἐν Ῥώμῃ διαμονὴν του γνωρίσῃ.

Ἐκ τῶν ποιητῶν, πρὸς οὓς ἦλθεν εἰς σχέσιν ὁ Β. ἀναφέρονται τὸν Κορνιφίκιον Γάλλον, τὸν Λικίνιον Κάλβον (ὁ Δουκρήτιος καὶ ὁ Κάτουλλος εἶχον ἤδη ἀποθάνῃ), τὸν Τύβιδιον Κίνναν, τὸν Οὐαλέριον Κάτωναν, τὸν Φούριον Βιδάκουλον, τὸν Λεύκιον Βάριον, τὸν Πλώτιον Τούκκαν, τὸν Κοιντίλιον Βάρον, τὸν Κορνήλιον Γάλλον, τὸν Λημίλιον Μάκρον, τὸν Ὀράτιον, ὅστις ἦτο νεώτερός του. Ἐτι μᾶλλον νεώτεροί του ἦσαν ὁ Τίβουλλος καὶ ὁ Προπέρτιος. Ὁ Ὀιδίος ἦτο εἰκοσιτεσσάρων ἐτῶν ὅτε ἀπέθνηκεν ὁ Β. Ἐξ αὐτῶν φίλους μὲν εἶχε τὸν Κοιντίλιον Βάρον, τὸν Κίνναν, τὸν Μάκρον, φιλικώτατα δὲ ἦτο συνδεζόμενος πρὸς τὸν Λεύκιον Βάριον, τὸν Τούκκαν καὶ τὸν Ὀράτιον. Ὁ Κορνιφίκιος Γάλλος καὶ ὁ Βιδάκουλος διέκειντο δυσμενῶς πρὸς τὸν Β.

Τρία εἶναι τὰ μεγάλα καὶ ἀναντιρρήτως γνήσια ἔργα τοῦ Β., τὰ Βοῦκολικά, τὰ Γεωργικά, καὶ ἡ Αἰνείας. Τὰ Βοῦκολικά (43—37 π. Χ.), ἅτινα εἶναι ἡ κυρίως ἀπαρχὴ τῆς Μούσης τοῦ ἐποίησεν ὁ Β. τῇ συμβουλῇ, ὡς λέγεται, τοῦ Ἀσινίου Πολλίωνος. Τὰ Βοῦκολικά του, συναποτελούμενα ἐκ δεκά ἐκλογῶν, ἢ ἐιδυλλίων ἐξεπύνησεν ὁ ποιητὴς κατὰ μίμησιν τῶν Ἑλλήνων βοῦκολικῶν καὶ μάλιστα τοῦ Θεοκρίτου. Ἐμμήθη

δὲ τὸν διακρίσει περίπου ἔτη πρότερον ἀκμάσαντα Θεόκριτον ὁ Β. ὄχι μόνον ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν τῶν ὑποθέσεων, ἀλλ' ἐν πολλοῖς καὶ κατὰ τὴν φρασσιολογίαν καὶ τὴν στιχοποιγίαν. Δὲν κατωρθώσαν ὁμοίως ὁ Β. νὰ φθάσῃ εἰς τὸ σημείον τῆς ὑπεροχῆς, εἰς ὃ ἐφθασεν ὁ ἔξοχος τῆς βουκολικῆς ποιήσεως ἀντιπρόσωπος, ὁ Θεόκριτος. "Οχι μόνον τὸ ποιητικὸν πνεῦμα τοῦ Β. δὲν εἶχεν ἀκόμη τὴν θέουσαν μόρφωσιν καὶ τελειότητα, ἀλλὰ καὶ αἱ περιστάσεις καὶ οἱ χρόνοι, καθ' οὓς ἔγραψεν ὁ Ῥωμαῖος ποιητὴς δὲν ἦσαν ἴσως ὀριζόμενοι εἰς παραγωγὴν τοιούτου ἀφελοῦς ποιητικοῦ εἶδους. Τὰ Β ο υ κ ο λ ι κ ἄ τοῦ Β. δὲν ἔχουσι καθόλου εἰπεῖν τὴν φ υ σ ι κ ὅ τ η τ α τῶν Θεοκριτεῶν, οἱ ποιμένες του δὲν εἶναι ποιμένες ἀληθινοὶ ὅπως παρὰ τῷ Συρακουσῶν ποιητῇ, ἀλλ' εἶναι οὕτως εἰπεῖν ποιμένες κατὰ συνθήκην. Παρατηρητέον δὲ ὅτι τινὲς μὲν ἐκ τῶν ἐ κ λ ο γ ῶ ν τοῦ Β., αἱ πρῶται, εἶναι ἀπλᾶς ἐκ τοῦ Θεοκρίτου ἀπομιμήσεις, ἄλλαι δὲ ἔχουσι καὶ ὑπαινιγμούς ἢ εἰς τὰ σύγχρονα πολιτικὰ καὶ κοινωνικά γεγονότα ἢ εἰς τὰ ἰδίᾳ του ποιητοῦ περιπετείας, οἷα λ. γ. εἶναι καὶ ἡ ἀνωτέρω μνημονευθεῖσα κατάληψις τῶν πατρικῶν αὐτοῦ κτημάτων ὑπὲρ τῶν ἀποστράτων. Τὸ πέμπτον, τὸ ἐξορμον καὶ τὸ θυρσον εἰδύλλιον ἔχει ἐξελληνιστὴ κατὰ τὸ ἰδίωμα καὶ τὰ μέτρα τοῦ Θεοκρίτου ὁ Φίλιππος Ἰωάννου (Φιλολ. Πάρεργα ἐκδ. β' σελ. 471 ἐξ.). — Τὰ Γ ε ω ρ γ ι κ ἄ (39—30 π. Χ.), εἶναι ἴσως τὸ ἄριστον καὶ τελειότατον τοῦ Β. καλλιτέχνημα. Τὰ Γ ε ω ρ γ ι κ ἄ ἐποίησεν ὁ Β. παρὰ τὴν Νεάπολιν, ἐνθα ἡσυχάζον, ἀεὶ ποτε φεύγων τὴν τύρβην καὶ τὴν θύρρυον. Κατὰ τινα παλαιὰν παράδοσιν πιστεύεται ὅτι ὁ Β. κατὰ προτροπὴν μάλιστα τοῦ Μαικήνα, ἐποίησε τὸ θιῶκατικὸν τοῦτο ποίημα, ὅστις Μαικήνας ὑπηρετῶν εἰς τοὺς εἰρηνικοὺς σκοποὺς τοῦ Ὀκταβίου, ᾗθελε νὰ διεγερῇ παρὰ τοῖς Ἰταλοῖς τὴν πρὸς τὴν γεωργίαν ἀγάπην. Ἔσχε δὲ ὡς πρότυπα ὁ ποιητὴς ποιῶν τὰ Γ ε ω ρ γ ι κ ἄ πρῶτον μὲν καὶ κυρίως τὸν Ἡσίοδον, ἀλλὰ καὶ ἄλλους ἐκ τῶν Ἑλλήνων ποιητῶν καὶ πεζοῦς. Διαιροῦνται δὲ τὰ Γ ε ω ρ γ ι κ ἄ εἰς τέσσαρα βιβλία. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον πραγματεύεται περὶ τῆς κυρίως γεωργίας, τὸ δεῦτερον περὶ τῆς δενδροκομίας καὶ ἀμπελοουργίας, τὸ τρίτον περὶ τῆς κτηνοτροφίας καὶ τὸ τέταρτον περὶ τῆς μελισσοκομίας. Ἐπεισόδια δὲ ἔχει τὸ καλλιτέχνημα τοῦτο ποίημα ἱκανὰ καὶ ἀξιόλογα. Τελευταῖα εἶναι τὸ Ἑ γ κ ῶ μ ε ὶ ο ν τῆς Ἰ τ α λ ι ἄ ς ἐν τῷ β' βιβλίῳ, ὃ Ἀ σ ι μ ὁ ς τ ῶ ν ζ ῶ ῶ ν ἐν τῷ γ', τὰ περὶ τοῦ Κ α ρ υ κ α ῖ ο υ Ἰ ἔ ρ ο ν τ ὁ ς ἐν τῷ δ' καὶ τὰ κατὰ τὸν Ἀ ρ ι σ τ α τ ὶ ο ν καὶ τὴν εἰς Ἀ θ ὁ υ κ α τ ἄ δ α σ ι ν τοῦ Ὀ ρ ρ ῆ ῶ ς ὡς αὐτῶς ἐν τῷ θ'. Μετάφρασιν τῶν Γεωργικῶν ἔμμετρον ἐν τῇ ἀρχαίᾳ γλῶσσῃ ἔχουσαν τὴν τοῦ Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρειος, ὅστις καὶ τὴν Αἰνείδα ἐξελλήνισεν. Περὶ τῆς μεταφρά-

σεως τοῦ Βουλγάρειος ἴδ. Δ. Θερειανοῦ Ἀδ. Κοραῆν τμ. α' σ. 72—73.

Ἡ Αἰνείας (29—19 π. Χ.) τέλος εἶναι τὸ περίφημον καὶ μεγαλοτέχνηον ἔπος του. Ἀνομάσθη τὸ ἔπος τοῦτο ἀπὸ τοῦ ἥρωος Αἰνείου ὃν παλαιαὶ μυθικαὶ παραδόσεις, ὅς ἐπραγματεύθησαν πρὸ τοῦ Β. καὶ ἄλλοι Ῥωμαῖοι ποιηταί, εἶχον σχετίσθαι πρὸς τὴν πρώτην ἀρχὴν καὶ καταγωγὴν καὶ τοῦ ἔθνους μὲν τῶν Ῥωμαίων καθ' ὅλου, μάλιστα δὲ τῆς Ἰουλίας γενεᾶς ἐξ ἧς κατήγετο ὁ Καῖσαρ (Εὐθ. Καστόρη Οἱ περὶ ἀποικίσεως Τρώων εἰς Ἰταλίαν μυθοὶ καὶ αἱ πρῶται ἱστορικαὶ γνώσεις τῶν Ἑλλήνων περὶ Ῥώμης. Ἀθήναιον τόμ. 7 σ. 297 ἐξ.— ἴδ. καὶ ἄλ. Αἰνείας καὶ Ἀσκάnios.— Τὴν ὑπόθεσιν τῆς Αἰνείας ἴδ. ἐν λ. Αἰνείας). Ἀλλ' ὅμως κυρίως εἰπεῖν ἡ Αἰνείας οὐτε τοῦ Αἰνείου οὐτε τοῦ Αὐγούστου εἶναι ἐγκώμιον, ἀλλ' εἶναι αὐτὸ τοῦτο ἐθνικὸν ποίημα ἐξυμνοῦν καὶ ἐξαίρον τὰ κατορθώματα καὶ τὸ μεγαλεῖον τοῦ ἔθνους τῶν Ῥωμαίων. Δι' ὃ δὴ καὶ ὄχι μόνον κατίσχυσε τῶν Γ ε ω ρ γ ι κ ῶ ν τὸ ποίημα τοῦτο, ἀν καὶ κατώτερον πως κατὰ τὴν τέχνην, ἀλλ' εἶναι καὶ τὸ λαμπρότατον ποιητικὸν προῖον τοῦ χ ρ υ σ ο ὕ α ἰ ῶ ν ο ς τῶν Ῥωμαίων γραμμάτων ἦτοι τῶν Αὐγουστειῶν χρόνων.

Τύπον καὶ ὑπογραμμὸν ἔσχε ποιῶν τὴν Αἰνείαδαν τοῦ Β. πλὴν τῶν κυκλικῶν ποιητῶν μάλιστα καὶ κατ' ἐξοχὴν τὸν Ὀμηρον, ἀλλ' οὐδεὶς ποτε μιμητὴς ὑπῆρξεν ἐν τῇ μιμήσει τόσον πρωτότυπος κατὰ τὴν διαχείρισιν τῆς ὕλης καὶ τὴν καλλιτεχνικὴν μορφήν ὅσον ὁ Β. Τὸ ἔπος τοῦ Β. εἶναι ἔπος τ ε χ ν η τ ὁ ν καὶ ἔχει φ υ σ ι κ ὅ ν, ὅπως τὰ δημορικά. Οἱ θεοὶ καὶ οἱ ἥρωες τοῦ Β. οὐτε τὴν ἐνάργειαν οὐτε τὴν ἀφέλειαν ἔχουσι τῶν δημορικῶν, εἶναι ἱδανικώτεροι, δραμικώτεροι, ὅχι τόσο πλαστικοί. Δὲν ἀπορρέουσι τῶσαν ἀπὸ παραδόσεων παλαιότερων ὅπως παρὰ τῷ Ὀμήρῳ, ἀλλ' εἶναι μᾶλλον δημιουργήματα τῆς φαντασίας τοῦ Β., ὅστις καὶ τοὺς ἀπείκασε καὶ τῶν χαρμητῆρα αὐτῶν διέπλασε κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ φαντασίαν καὶ τὰς ἰδέας τὰς ποιητικὰς ὅς αὐτὸς εἶχε, φύσει ὢν μέγας καλλιτέχνης, ἀν καὶ πως ὑστερῶν κατὰ τὸ ποιητικὸν ἔξαρμα, ὅπως καὶ πάντες σχεδὸν οἱ τοῦ χρυσοῦ αἰῶνος ποιηταί. Δικαιρεῖται δὲ ἡ Αἰνείας εἰς βιβλία θῶδεκα, ὧν τὰ μὲν πρῶτα ἔξ ἀποτελοῦσιν οὕτως εἰπεῖν τὴν Ὀ δ ὕ σ σ ε ι α ν τ ο ὗ Α ἰ ν ε ῖ ο υ, ἦτοι τὰς πλάνας αὐτοῦ ἀπὸ τῆς Τροίας μέχρι τῆς Ἰταλίας, τὰ δὲ ἔξ τελευταῖα τὴν Ἰ λ ι ἄ δ α αὐτοῦ ἦτοι τοὺς ἀγῶνας δι' ὧν ἡδυνήθη νὰ φθάσῃ εἰς ἑκείνην τὴν τέρμα. ὅπερ τὰ θέσφατα εἶχον εἰς αὐτὸν προσηπὴ καὶ προορίσθαι. Ὅθεν καὶ ἐν τῇ ἀρχῇ περίπου τοῦ ἐξορμου βιβλίου (στχ. 37), εὖδα ἀρχεται ἡ ἀφήγησις τῶν πολέμων καὶ τῶν ἀγώνων ἐπικυλῆται τὴν Μοῦσαν Ἐρατὸν ὁ ποιητὴς. Καὶ ἐκινεῖνται μὲν μάλιστα τὸ δεῦτερον βιβλίον,

τὸ τέταρτον καὶ τὸ ἕκτον, ἀλλ' ὅμως ὁλόκληρος ἡ Αἰνείας, μὲ ὅλας αὐτῆς τὰς ἀτελείας, εἶναι ἐκ τῶν καλλιτεχνικωτάτων κατασκευασμάτων τῆς καθ' ὅλου ποιήσεως. Τὰ ἐπεισόδια εἶναι καὶ ἐν τῇ Αἰνείαδι πολλὰ καὶ καλὰ, αἱ εἰκόνες λαμπραὶ, περιγραφὰς δὲ καὶ τόπων καὶ προσώπων ἔχει ἐγκαταταπειρῇ ὁ Β. καθ' ὅλον τὸ ποίημα μὲ χεῖρα τῷ ὄντι ἀριστοτεχνικὴν. Τὰ ὀνόματα τῆς Αἰνείου, τῆς Διδούς, τοῦ Τούρου, τοῦ Νίσου, τοῦ Εὐρύχλου, τοῦ Μεζεντίου, τοῦ Λαύσου, τοῦ Πάλλαντος, τῆς Καμύλλης, ἀκούσι νὰ υπομνήσωσιν εἰς πάντα, ὅστις δὲν εἶναι ἄγευστος γραμμῶν, λαμπρὰ χωρὶς τῆς Αἰνείας. Ἀλλ' ἔχει, ὡς εἵπομεν, καὶ ἀτελείας τὸ ποίημα. Αὐταὶ δὲ προέρχονται κυρίως ἐκ τοῦ ὅτι ὁ ποιητὴς δὲν εἶχεν ἐντελῶς καὶ ὀριστικῶς ἀποπερατώσῃ αὐτό. Μετὰ τοσούτου πόνου περιέμενον οἱ Ῥωμαῖοι νὰ ἴδωσι τὸ ἐθνικὸν ἐκείνου ἔργον, οὐ ἡ ποιητικὴ αἴψα προεβλέγετο ἡδὴ καὶ προσκρούσαστο πρὸ τῆς ἐκδόσεώς του. ὥστε ὁ Η. ἠθέλησε πρὶν ἢ τὸ δημοσιεύσῃ νὰ ἴδῃ καὶ τοὺς τόπους τοὺς ἐκτὸς τῆς Ἰταλίας οὓς περιγράφει, ἵνα δώσῃ ὅσον τὸ δυνατόν πλεσιτέραν ἀληθείας χροιάν εἰς τὸ ποιητικὸν τὸν δημιουργήμα. Ἐπλευσε λοιπὸν εἰς τὴν Ἑλλάδα σκοπὸν ἔχων νὰ παρατείνῃ ἔπειτα καὶ μέχρι τῆς Μικρᾶς Ἀσίας τὸν πλοῦν. Ἀλλ' ἡ ὑγεία του, ἥτις ἦτο πάντοτε ἐπισηφελὴς καὶ ἀδύνατος, δὲν τὸν ἀφῆκε νὰ ἐκτελέσῃ τὸ ποδοῦμένον. Μέχρις Ἀθηνῶν ἔφθασε μόνον καὶ ἠνυχάσθη νὰ στραφῇ εἰς τὰ ὀπίσω καὶ νὰ πλεύσῃ οἰκᾶς. Νοσήσας δὲ βαρύτερον κατὰ τὸν πλοῦν παρέμεινεν ἐν Βρεντερίῳ, ἐνθα καὶ ἀπέθανε τῇ 22 Σεπτεμβρίου τοῦ 19 π.Χ. τὸ πεντηκοστὸν πρῶτον ἔτος τῆς ἡλικίας του ἄγων. Ἐτάφη δὲ ἐν Νεαπόλει, παρὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἄρσανα εἰς Ποτιόλους καὶ μέχρι τοῦδε παλαιὸς τις τάφος ὑπεράνω τοῦ σπηλαίου τοῦ Πανσιλίππου κείμενος λέγεται κοινῶς τάφος τοῦ Β.

Ἡ ἐκδοσις τῆς Αἰνείας ἐγένετο ἐπιτάγματι τοῦ Λυγούστου ὑπὸ τοῦ Βαρίου καὶ τοῦ Τούκκα, φίλων τοῦ ποιητοῦ, ἄνευ οὐδεμιᾶς μεταβολῆς ἢ προσθήκης, ἂν καὶ ὁ Β. κρίνων ἀτελὲς τὸ ἔργον του εἶχεν, ὡς λέγεται, διὰ διαθήκης παραγγείλῃ νὰ μὴ ἐκδοθῇ, ἀλλὰ νὰ καῇ. Μαρτυρεῖ δὲ καὶ τοῦτο τὴν μετριοφροσύνην, ἥτις μετὰ πάσης ἄλλης ἀρετῆς περιέκλειε αὐτόν, διότι σύμπατα ἡ ἀρχαιότης ἀνωμολόγησι τὰ ἔξοχα τῆς ψυχῆς καὶ τῆς καρδίας αὐτοῦ χαρίσματα.

Εἶναι ἐκτάκτως μεγάλη ἡ ἐπιδρασίς τοῦ Β. ὅχι μόνον ἐπὶ τὴν μετ' αὐτὸν Ῥωμαϊκὴν ποιήσιν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τὴν μεσαιωνικὴν καὶ τὴν νεωτέραν καθ' ὅλου. Ὁ Δάντης ὁ μέγας αἰσθὲς τῆς μεσαιωνικῆς Ἰταλίας ἐν τῇ φανταστικῇ του περιγῆσει ἔχει, ὡς γνωστὸν, τὸν Β. ὡς ἑσπῶν καὶ διδάσκαλον. Ἡ δὲ πρὸς τὸν ποιητὴν τιμὴ δικαίως ἐπικρατεῖ μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων. Ὁ Βίκτωρ Οὐγγύ ἀνακηρύττει

«O Virgile! ô poète! ô mon maître divin!»

Κατὰ τοὺς μέσους μάλιστα αἰῶνας τὸσον ὑπὸ τοῦ πολλοῦ θαυμασμοῦ εἶχε παρανοηθῇ καὶ παντοιοτρόπως παρεξηγηθῇ ὁ Β. ὥστε αὐτὸς μὲν ἐθεωρήθη ὡς τις γόης καὶ μάγος εἰς δὲ τοὺς στίχους αὐτοῦ ἀπεδόθη μαντικὴ τις καὶ θαυματουργὸς δύναμις (D. Comparetti Virgilio nel medio evo καὶ γερμαν. μετάφρ.). Β 16 λ 1 ο γ ρ α φ. Αἱ ἐκδόσεις καὶ μεταφράσεις τῶν ποιημάτων τοῦ Β. καὶ αἱ περὶ αὐτοῦ παντοιοτρόποι ἐν πάσαις ταῖς γλώσσαις συγγραφαί, εἶναι τόσαι, ὥστε δύνανται βιβλιοθήκην ὅλην νὰ ἀποτελέσωσιν. Ἡμεῖς ἀκούμεθα ἐκ τῶν ἐκδόσεων ἀναγράφοντες ἐδῶ τὰς ἐξῆς κυριωτάτας. Τὴν κριτικὴν ἔκδοσιν τοῦ Ribbeck (εἰς τόμ. 4), τὴν τοῦ Forbiger (μετὰ μακρῶν ἐξηγητικῶν σημειώσεων λατινιστῇ) τὴν τοῦ Ἀγγλοῦ Conington καὶ τὴν τοῦ Γάλλου Benoit. Ὅτι δὲ περὶ Β. ὑπάρχει ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς γλώσσῃ βλ. ἀναγεγραμμένον ἐν τῇ ὑπὸ Εὐστρ. Τσακαλώτου ἐκδόσει τῶν τεσσάρων πρώτων βιβλίων τῆς Αἰνείας (ἐν Ἀθήναις 1890) σελ. 36. Ἐν τῇ ἐκδ. ταύτῃ ἀνατυποῦται καὶ ἡ μετάφρασις τοῦ Εὐγ. Βουλγαρέως. Ἐδημοσιεύθη δὲ παρ' ἡμῶν (ὑπὸ Βερ. Σχινᾶ) καὶ Β 1 ο ς Β. ἐν τῇ Ἐ φ η μ. τ ὦ ν Φ ι λ ο μ α θ ὦ ν τοῦ 1858. [Σ.]

Βιργινία. Μία τῶν 13 πολιτειῶν, αἵτινες πρῶται ἀπετέλεσαν τὴν Ἀμερικανὴν Συμπολίτειαν. Κεῖται εἰς πλάτ. 36° 31'—39° 27' Β καὶ Μ 75° 13'—83° 37' Δ τοῦ Γρῆν. ἔχει δ' ἐμβαδὸν 109,942 τχμ. καὶ 1 648 911 κατ. (1889), ὧν οἱ ἡμίσεις περίπου μαῦροι καὶ μιγάδες. Ἡ ἐπιφάνεια αὐτῆς διαιρεῖται εἰς τρεῖς κυριωτέρους ζώνας: 1) τὴν χθιμαλὴν, ἢ τὴν ἐν τῇ περιοχῇ τῆς παλιρροίας κειμένην παράκτιον χώραν (Tide water Region), ἥτις ἐκτείνεται ἀπὸ τῆς θαλάσσης πρὸς τὴν μεσόγειον ἄχρι τῶν κατωτέρων καταρρακτῶν τῶν εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ἐκβαλλόντων ποταμῶν, ἔχουσα πλάτος 200 χμ.—2) τὸ ὑψιπέδιον (Piedmont Region), ἐκτείνόμενον ἀπὸ τῆς πρώτης ζώνης, ἄχρι τῆς Ἀ ἁ λ ὐ σ ε ω ς τῶν Ἀ λε γ α ν ῖ ο ν, ἥτις ὑπὸ τὸ ὄνομα Κυανῇ Ἀ λ υ σ ῖ ς διατέμνεται πρὸς Β ἀπασαν τὴν πολιτείαν, ἔχουσα μέσον ὕψος 400—570 μ.—καὶ 3) τὴν ὄρεινὴν, κειμένην πρὸς Δ τῆς προηγουμένης ζώνης μεταξὺ τῶν Ἀ λε γ α ν ῖ ο ν. —Οἱ σημαντικώτατοι τῶν ποταμῶν τῆς Β. εἶναι, πλὴν τοῦ παρὰ τὰ σύνορα τῆς Μαριλάνδης Ποτομάκου, ὁ ποταμὸς τοῦ Ἰακώβου (James-River), ὁ Ῥαππαχάνος καὶ ἄλλοι, ἐκβάλλοντες εἰς τὸν ὄρμον τοῦ Τσῆζαπηκ, καὶ ὁ Ῥοκνόνος, εἰσρέων εἰς τὸν Β Καρολίναν. Μέγα μέρος τῶν ἀκτῶν αὐτῆς ἐρίζεται ὑπὸ τοῦ ὄρμου Τσῆζαπηκ.—Τὸ κλίμα παρουσιάζει μεγάλης διαφορᾶς, ποικίλλον κατὰ τὰς διαφόρους ζώνας.—Τὰ κυριώτατα τῶν προϊόντων τῆς Β. εἶναι σιτηρὰ, καπνὸς, βάμβαξ, ἄρυζα καὶ ἄφθο-

νοι δαπνῶνται. Ἐν τῇ θρεϊνῇ ζώνῃ, ἀκμάζει ἡ κτηνοτροφία, ἰδίως ἡ τῶν χοίρων καὶ τῶν μεγάλων κερασφόρων ζώων. Ἡ ἐκ τῶν δασῶν πρόσδοδος τῆς χώρας εἶναι σημαντικωτάτη, τὰ δὲ κυριώτερα τῶν ὀρυκτῶν αὐτῆς εἶναι: χρυσός, χαλκός, μόλυβδος, γαιάνθρακες, ἄλλας καὶ σιδηρός. Ἀφθονοὶ ἐπίσης εἶναι καὶ αἱ μεταλλικαὶ πηγαί. — Τῷ 1885, εἶχεν ἡ Β. 5,710 βιομηχανικά καταστήματα, ἔχοντα κεφάλαια ἐν συνόλῳ 23 1/2, ἑκατομ. δολλαρίων, 4,565 δὲ χμ. σιδηρ. γραμμῶν ὑπὸ ἐκμετάλλευσιν. Τὰ ἔχοντα τοὺς πλείστους ὁπαδοὺς ἐν τῇ χώρᾳ ἔκειναι χριστιανικά δόγματα εἶναι: τὸ τῶν Βαπτιστῶν, τὸ τῶν Μεθοδιστῶν, τὸ τῶν Πρεσβυτεριανῶν καὶ τὸ τῶν Καθολικῶν. Τὰ κυριώτερα τῶν ἐν αὐτῇ ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων εἶναι: τὸ πανεπιστήμιον τῆς Β. ἐν τῇ Καρλόττεσβιλ, τὸ Λύκειον τοῦ Ἐμπορίου καὶ Ἐρρίκου, ἐν Ἐμπορίῳ, ἡ στρατιωτικὴ σχολὴ τῆς Β., τὸ πολυτεχνεῖον, πολλάι θεολογικαὶ σχολαί, ἡ νομικὴ σχολή, ἡ ἱατρικὴ σχολή κτλ. Εἰς 6,350 δὲ δημόσια σχολεῖα ἑρσιτων κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο 163,369 μαθηταί, καὶ ἐδιδάσκον 6,371 διδάσκαλοι. Τὸ ἐν ἰσχύϊ Σύνταγμα ἐπεκυρώθη ὑπὸ τοῦ λαοῦ τὴν 24/6 ἰουλίου 1869, καὶ τὸ κράτος ἐγένετο αὐθις δευτὲν ἐν τῇ Συμπολιτείᾳ τὴν 14/26 Ἰανουαρίου 1870. Ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία εἶναι ἀνατεθειμένη εἰς διοικητὴν ἐκλεγόμενον ὑπὸ τοῦ λαοῦ κατὰ τετραετίαν, ἡ δὲ νομοθετικὴ εἰς τὴν γερουσίαν καὶ τὴν βουλὴν τῶν ἀντιπροσώπων. Τὰ νομοθετικά σώματα συνέρχονται ἀνά πᾶν δευτερον ἔτος. Εἰς τὸ Συνέδριον τῆς Συμπολιτείας ἡ Β. ἀποστέλλει 2 γερουσιαστὰς καὶ 10 ἀντιπροσώπους. Τὰ οἰκονομικά αὐτῆς εἶναι ἐν κακίστῃ καταστάσει. Τὸ δημόσιον χρέος τῆς, τῇ 20/1 Ἰανουαρίου 1889 ἦτο 31,219,000 δολλάρ. Τὰ ἔσοδα, τῷ 1884—5, ἦσαν 3,305,354 καὶ τὰ ἔξοδα 2,931,908 δολ. Τὸ κράτος διαίρεται εἰς 100 κομητείας καὶ ἔχει πρωτ. τὴν Ριχμόνδην.

Ἱστορία. Εἰς τὴν χώραν ταύτην ἀποβῆς τῷ 1584 ὁ ἄγγλος Οὐάλλτερ Ράλλαιχ, ὠνόμασεν αὐτὴν Βιργινίαν, πρὸς τιμὴν τῆς παρθένου βασιλίσσης Ἑλισάβετ, ἥτις ἐπεκύρωσε τὴν ἐπ' αὐτῆς κυριαρχίαν του. Ἡ Β. συμμετέσχε δραστηρίως τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας πολέμου καὶ τῷ 1776 ἐφῆρσε τὸ πρῶτον αὐτῆς σύνταγμα. Κατὰ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον, πρώτη ἡ Β. ὕψωσε τὴν σημαίαν τῆς ἀνταρσίας, ἀπὸ δὲ τοῦ 1861—1865 συνήφθησαν ἐν αὐτῇ πλείστα μάχαι. Διαρκούντος τοῦ πολέμου (1862) τὸ πρὸς Ἀ τῶν Ἀλεξανδρίων μέρος, μείναν πιστὸν εἰς τὴν Συμπολιτείαν, ἀπεσπάρθη ἀπ' αὐτῆς καὶ ἀπετέλεσεν ἰδιαιτέραν πολιτείαν, τὴν τῆς Δυτικῆς Βιργινίας (βλ. λ.). [Π.Π.]

Βιργινία Ῥωμαία παρθένος, θυγάτηρ τοῦ εἰς τὴν τάξιν τῶν πλεβηρίων ἀνήκοντος Βιργινίου. Ἡ καλλονὴ αὐτῆς, καίπερ ᾗδην μεμνηστευμένης τῷ Ίκκιλῳ, ἐξῆγγειρε τῷ 449

π.Χ. τὰς ἀθαιμίτους ἐπιθυμίας τοῦ ἐκ τῶν δέκα ἀνδρῶν Ἀππίου Κλαυδίου. Ἐν ᾧ δὲ οὗτος παρεσκευάζετο νῆανηρόβη ὡς δικαστὴς χάριν τῆς μελετωμένης ἀπὸ τοῦ πατρὸς ἀφαιρέσεως τῆς κέρης τὴν Β. δούλην τινὸς τῶν ἀφωσιωμένων εἰς αὐτὸν πελατῶν, ὁ Βιργίνιος, οὐδὲ μίαν βλέπων πλέον σωτηρίαν, ἐφόνευσε τὴν θυγατέρα κατενώπιον τοῦ πληθους, ὅπως σώσῃ αὐτὴν ἀπὸ τῆς ἀκολασίας τοῦ Κλαυδίου. Ἀλλ' ἡ θυσία τῆς αἰῶας κέρης συνετέλεσεν εἰς ἐκρήξιν τῆς ἑρμῆς τοῦ λαοῦ καὶ εἰς τὴν κατάλυσιν τῶν δέκα ἀνδρῶν, ὧν ὁ Κλαυδίους ἠτοκτύνηται ἐν τῇ φυλακῇ. [Α.]

Βιργινία Δυτικὴ (West-Virginia). Πολιτεία τῆς Ἡ. Ἀμερικανικῆς Συμπολιτείας, ἐκρυθθεῖσα τὴν 7/19 Ἰουνίου 1863. Κεῖται εἰς πλάτος 37° 10'—40° 38' Β καὶ μῆκος 77° 40'—82° 40' Δ τοῦ Γρην., ἔχει 3' ἐμβαδὸν 61,178 τ.χμ. καὶ 760,448 κατ. (1890). Εἶναι χώρα θρεϊνῇ, τὸ μὲν ἀπὸτομος, τὸ δὲ ὑπὸ εὐφροαιτάτων διατεταμένη κοιλιάδων. Ἐκ τῶν ὀρέων αὐτῆς πηγάζουσιν ὁ Μέγας καὶ ὁ Μικρὸς Κανάδας, ὁ Μονογάελας καὶ ἄλλοι. Ἐν τῇ Α αὐτῆς μέσῃ ἔχει τὰς πηγὰς αὐτοῦ ὁ Ποτομάκας. Ἐξάγει γαιάνθρακας, ξυλείαν, πετρέλαιον, ἄλλας, σιδηρον κτλ. προσέτι σιτηρά, καπνὰ καὶ ἄλλα φυτικά προϊόντα. Τῷ 1880 εἶχε 2375 βιομηχανικά καταστήματα, ἔχοντα κεφάλαια 13,883,390 δολλ. Τῷ 1885, εἶχεν 2701 χμ. σιδηρῶν ἑδῶν ὑπὸ ἐκμετάλλευσιν. Ἡ ἐκπαίδευσις εἶναι καλῶς ὁργανωμένη, ἀριθμοῦσα 4097 σχολεῖα (1883—84), μετὰ 4643 διδασκάλων καὶ 102,013 μαθητῶν. Οἱ πλείστοι τῶν κατοικίων ἀνήκουσιν εἰς τὰς ἐκκλησίας τῶν Μεθοδιστῶν, τῶν Βαπτιστῶν καὶ τῶν Πρεσβυτεριανῶν. Τὸ νομοθετικὸν σῶμα ἀποτελεῖται ἐξ 20 Γερουσιαστῶν καὶ 65 βουλευτῶν, ἐκλεγόμενων, τῶν μὲν πρώτων κατὰ τετραετίαν, τῶν δὲ δευτέρων κατὰ διετίαν. Ὁ διοικητὴς, ἐπίσης καὶ αἱ ἄλλαι ἀρχαί, ἐκλέγονται κατὰ τετραετίαν. Ἀποστέλλει εἰς τὸ Ὁμοσπονδικὸν Συνέδριον 2 Γερουσιαστὰς καὶ 4 ἀντιπροσώπους. Δὲν ἔχει δὲ δημόσιον χρέος. Πρωτ. αὐτῆς ἀπὸ τοῦ 1885 εἶναι ἡ Κάρλεστον, ἔχουσα 4192 κατ. [Π.Π.]

Βιργινία Σίτυ (Virginia City): Πρωτ. τῆς κομητείας Στόρεϋ, ἐν τῇ βορειοαμερικανικῇ πολιτείᾳ Νεβάδα, κατ. 10917 τῷ 1880 [Π.Π.]

Βιρτζ-κὲγ (ἄρκμ.=Ἀνω χωρίον, πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τοῦ δίωρον Ν ἀπέχοντος Βαρί-κὲγ=Κάτω χωρίον). Κωμόπολις τῆς Βιθωνίας, κειμένη ἐπὶ ἀνωρῶν τινδς λόφου, πρώρον ἀπέχοντος τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ τῆς Κεῦδης (Κύβα) τῆς γραμμῆς Νίκουμηνδεῖας-Ἀγκύρας. Ἡ ἄρμενέφωρος αὐτῇ κωμόπολις τουρκιστὶ καλουμένη Κεῦτπελενι. ἀπέχουσα δὲ τῆς Νικομηνδεῖας περὶ τὰ 80 χμ., κατοικεῖται ὑπὸ μόνον ὀρθοδόξων Ἀρμενίων, συμποσυνμέ-

νων εἰς 5000 περίπου. Ἐκκλησιαστικῶς υπάγεται εἰς τὸν Ἀρμενικὸν μητροπολιτὴν τῆς Νικομηδείας, πολιτικῶς δὲ ἀνάκεινται εἰς τὴν ὑποδιοικήσιν (καίμακαμλικ) τῆς Κεῦδες, υπαγομένης καὶ ταύτης εἰς τὸν διοικητὴν τῆς Νικομηδείας. Ἡ μόνη τῶν κατοίκων ἀσχολία εἶναι ἡ μεταξοσκωληκτοτροφία. Οἱ πρῶτοι κάτ. τῆς χώρας ταύτης, κατὰ τὴν ἐγγύριον ὁμόφωνον παράδοσιν, ἔχουσι μεταναστεύσῃ πρὸ 300 περίπου ἐτῶν ἐκ τῶν ἐνδοτέρων τῆς Ἀρμενίας. Περὶ τῆς κωμωδίας ἐσχάτως εὑρισκόμεναι πολλὰ ἀρχαία ἑλληνικὰ νομίσματα. [Γ. Παχτ.]

Βέρκεμφελδ (Birkenfeld). Πιγεμονία ἐν τῷ μεγάλῳ δαυκάτῳ τοῦ Ὀλδεμβούργου. Ἐχει ἐμβαδὸν 502.89 τχμ. καὶ 39 693 κατ. (1885), πρωτεύουσάν δὲ ἑμὼν, παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Νάιχε, ἔχουσιν 2 323 κατ. Πρὸ τῆς γαλλικῆς ἐπαναστάσεως ἀνῆλκεν εἰς τὸν οἶκον τῶν Βιτελσπάχων. Ἀπὸ τοῦ 1796—1814 ἀπετέλεσε μέρος τοῦ γαλλικοῦ νομοῦ τῆς Σάρρης. Τῷ 1814, παρεχωρήθη εἰς τὴν Πρωσίαν, καὶ τῷ 1815 εἰς τὸ Ὀλδεμβούργον. [Π.Π.]

Βερλάνδη (Wierland). Ὁ ἀνατολικώτατος καὶ μέγιστος τῶν 4 νομῶν τῆς Ῥωσικῆς Ἑσθωνίας, ἔχον 110 000 κατ. (1881). [Π.Π.]

Βερμανία (Birma ἢ Burma ἢ Birmania). Χώρα τῆς πέρας τοῦ Γάγγου Ἰνδίας. Κεῖται εἰς πλάτος 19° 30' — 27° 7' Β καὶ μῆκ. 93° 20' — 103° 20' Α Γρήν., συνορεύει δὲ πρὸς τὴν Σινικήν, τὸ Τορκίνον καὶ τὸ Σιάμ. Ἐχει ἐμβαδὸν 457,000 τχμ. καὶ 41 000 000 κατ. τῶν πλείστων βουδδιστῶν. Πρωτεύουσάν ἔχει ἀπὸ τοῦ 1854 τὴν Μανδαλάην. Ἀποτελεῖται ἐκ δύο ἐπαρχιῶν, τῆς ἰδίως Β. καὶ τῆς Λάος, ἥτις περιέχει τὴν ὀρεινὴν χώραν καὶ τὰ πρὸς ἡ καὶ Α κείμενα φέρου ὑποτελεῖ κράτη. Διατέμνουσιν αὐτὴν αἱ διακλαδίσεις τῶν Θιβετιανῶν ὁρέων, σχηματίζουσι μακρὰς κοιλάδας, καὶ διαδρέχουσιν πολλοὶ ποταμοί, ὧν κυριώτεροι ὁ Ἰρκαουάδου, ὁ Ζιττάγκ καὶ ὁ Σαλουέν. Τὸ κλίμα εἶναι εὐκραὲς καὶ ὑγιεινόν. Ὁ μεγαλύτερος καύσων εἶναι κατὰ τὸν Μάρτιον, ἀμέσως δ' ἔπεται ἡ ἐποχὴ τῶν βροχῶν, ἐξ ἧς ἐξαρτῶνται αἱ ἐσοδαί. Τὸ ἔδαφος ἔχει ἔκτακτον γονιμότητα. Προϊόντα, σίτος, ὄρυζα, καπνός, σακχαροκάλαμον, τίον κτλ. Ἀνθ' ἑσθονα. Ἀπέραντα ὁσὰν Τέκ, οὗ τὸ ξύλον εἶναι περιζήτητον ἐν τῇ ναυπηγίᾳ. Ὀρυκτά: χρυσός, ἄργυρος, κασίτερος, σίδηρος, μέλυδος, κτλ. ἰάσπιδες, σάπριροι, ἀδάμαντες, μάρμαρα. Ζῷα, ἐλέφαντες, τίγρεις, ἀντιλόποι, πίθηκοι κτλ. Μελισσοτροφία καὶ μεταξοσκωληκτοτροφία. Οἱ Βερμανοὶ ἦσαν ὑποδεδουλωμένοι εἰς τὸ Περσὺ, ἄχρι τοῦ 1753, ὅτε ὑπὸ τοῦ Ἀλάμπρα ἰδρυθὴ ἡ Βερμανικὴ αὐτοκρατορία. Οἱ Ἀγγλοὶ τῷ 1826 μετὰ πεισματώδη πόλεμον ἤρπασαν ἐπαρχίαν τινὰς τῆς Β., τῷ δὲ 1852 καὶ 1853 ἀφῆρσαν καὶ ἄλλας, αἱτινες πᾶσαι ἀποτελοῦσι

τὴν ἰδίαν ἀγγλικὴν Β. Τῷ 1885 νέος πόλεμος ἐξεράγη μετὰ Β. καὶ Ἀγγλων, οἵτινες τῇ 2/14 Νοεμβρίου εἰσῆλσαν εἰς τὸ Βιρμανικὸν ἔδαφος. Παραδοθέντος δὲ τῇ 19/1 Ἀπριλίου τοῦ αὐτοκράτορος Θιῶ τοῦ Ἀ' ἄνευ ὁρῶν, κατέλαβον τὴν πρωτεύουσάν Μανδαλάην, ἐνθα ὁ στρατηγὸς Πρένδεργαστ ἀνέλαβε τὴν διοίκησιν τῆς Β. προσωρτηθείσης διὰ διαταγμάτων τοῦ ἀντιβασιλέως τῶν Ἰνδιῶν τὴν 1 Ἰανουαρίου 1886 εἰς τὴν Ἰνδικὴν αὐτοκρατορίαν. Οἱ Ἀγγλοὶ καταστειλάντες κατὰ Μάρτιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐπανάστασιν τῶν Βιρμανῶν, ὀργάνωσαν τὴν διοίκησιν τῆς χώρας κατὰ τὸ εἰς τὰς νεωστὶ προσωρτιζόμενας ἐπαρχίας ἐφαρμοζόμενον σύστημα, καὶ ἰσχυρὸν στρατιωτικὸν σῶμα (15,000 ἀνδρῶν), σταθμεύει νῦν ἐν Β. [Π.Π.]

Βέρμιγγχαμ (Birmingham). Πόλις βιομηχανικωτάτῃ τῆς Ἀγγλίας, ἐν τῇ κομητείᾳ τοῦ Βαρβικ, παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Ῥέα, ἀπέχουσα 175 χμ. ΒΔ τοῦ Λονδίνου, ἔχουσα δὲ 454 835 κατοίκους (1889). Διαιρεῖται εἰς Ἀνω Πόλιν, ἔχουσαν ὠρεῖας οἰκοδομὰς, εἰς Κάτω Πόλιν, παλαιὰν καὶ κακῶς ἐρρυμοτομημένην καὶ εἰς τὸ πρόσαιον Σόχον, ἐνθα εἶναι τὰ μέγιστα τῶν βιομηχ. καταστημάτων. Ἐν συνόλῳ δ' ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐργοστασίων τῆς Β. ὑπερβαίνει τὰ 200. Σιδηροουργήματα, χαλυδουργήματα, ὑαλοουργήματα χρωματισμένα, αἰθῆ ὀπτικῆς φυσικῆς, ὀπλοποιίας, κλειθροποιίας, ἀτμομηχαναὶ καμνέγισται, ἐξάγονται κατὰ μεγάλας ποσότητας ἐκ Β., τὰ δ' ἐν αὐτῇ χυτήρια τοῦ Βούλτων καὶ τοῦ Οὔάιτ, κατέχουσι μίαν τῶν πρώτων θέσεων ἐν τῇ βιομηχανίᾳ. Τὸ νομισματοκοπεῖόν τῆς κόπτεται 40,000 νομισμάτων καθ' ὥραν. Ἡ ὀλικὴ ἀξία τῶν ἐργοστασίων τῆς ὑπερβαίνει τὰ 400 000 000 φρ. [Π.Π.]

Βέροδον. Χωρίον τῆς διοικήσεως Μοναστηρίου τῆς Μακεδονίας, οἰκούμενον ὑπὸ 250 περίπου βουλγαροφώνων χριστιανῶν. [Ε.]

Βέρολη ἢ **στεκτοφόρος** (Β ο τ.) *Virola sebifera* Aubl. Ἀένδρον τῆς οἰκογ. τῶν Μυριστικῶν ἀνὰ τὰς δυσμεκελῆς Ἰνδίας, ἐκ τῶν καρπῶν τοῦ ὁποίου ἐξάγεται διὰ τῆς ζέσεως εἶδος στέατος χρήσιμου πρὸς κατασκευὴν λυχνίων. [Θ.Χ.]

Βέρσεν (Viersen). Βιομηχανικὴ πόλις τῆς παραρρηγίου Πρωσίας, ἐν τῷ νομῷ Γλάδβαχ τοῦ διαμερίσματος Δύσσελδορφ. Ἐχει σταθμὸν σιδηροδρόμου, πρακτικὸν λύκειον, ἀνωτέραν σχολὴν θηλέων, ἀξία λόγου κλωστήρια καὶ ὑφάντουργεῖα καὶ 22 219 κατοίκους (1885). [Π.Π.]

Βέρτσανλι. Χωρίον τῆς διοικήσεως Σερρών τῆς Μακεδονίας, οἰκούμενον ὑπὸ 270 βουλγαροφώνων χριστιανῶν. [Ε.]

Βερτογέρβ (Wirtzjerv, ἑσθων. Wörtzjerv). Ἡ μέγιστη τῶν λιμνῶν τῆς Λιθωνίας. Ἐχει ἐπὶ 270 τχμ. καὶ χύνεται διὰ

τοῦ ποταμοῦ Ναρέβα εἰς τὴν Φιλλανδικὴν θάλασσαν. [Π.Π.]

Βέρχωβ (Rudolf Virchow). Περίφημος Γερμανὸς ἀνατόμος καὶ ἀνθρωπολόγος. γενν. τῇ 1/13 Ὀκτωβρίου 1821 ἐν Πιερμάνι. Ἰατροῦσα τὴν ἱατρικὴν ἐν Βερολίῳ, τῷ δὲ 1846 ἔδρασε μετὰ τοῦ Ράινχαρντ τοῦ Ἀρχείου τῆς παθολογικῆς ἀνατομίας, τῆς φυσιολογίας καὶ τῆς κλινικῆς ἱατρικῆς. Γενόμενος ὑφηγητὴς τῷ 1848 ἐξέδωκεν ἐπὶ δύο ἔτη τὸ περιοδικὸν «Ἱατρικὴν Ἀναμύρρωσιν». Ἀναμύρρωσις ὅμως εἰς τὰ πολιτικὰ ἀπελύθη τῆς ἐν τῷ πανεπιστημίῳ θέσεώς του. Τῷ 1849 προσεκλήθη ὡς καθηγητὴς τῆς παθολογικῆς ἀνατομίας εἰς τὸ ἐν Βυρτσβουργίᾳ πανεπιστήμιον, ἐλογίζετο δὲ ἤδη ὡς ὁ ἐξοχώτερος διδάσκαλος τῆς λεγομένης Βυρτσβουργεῖου σχολῆς. Τῷ 1856 ἐπανήλθε, διορισθεὶς καθηγητὴς εἰς Βερολίον ἐφημέριος τῆς ἐν τῷ μάλιστα τότε ἱδρυθέντι παθολογικῷ Ἰνστιτούτῳ, πρῶτότουπον σπουδαστήριον καὶ κέντρον αὐτοτελῶν ἐρευνῶν διὰ πολλοὺς νέους ἐπιστήμονας. Ἐκ τῶν μεγίστων αὐτοῦ ἔργων εἶνε ἡ θεμελιώσις τῆς Κ υ τ τ α ρ ι κ ῆς Π α θ ο λ ο γ ι α ς, τῆς θεωρίας δηλ. καθ' ἣν ὡς ἔδρα τῶν νοσημάτων δὲν θεωροῦνται πλέον οἱ χυμοὶ ἢ τὰ στερεὰ συστατικὰ τοῦ σώματος, ἀλλὰ τὰ κύτταρα, ὡς οἱ ἐν γένει φορεῖς τῆς ζωῆς. Ἀλλὰ τοσαῦτα εἶνε αἱ ἐρευναι καὶ αἱ ἀνακαλύψεις τοῦ Β. ὥστε ἡ σημερινὴ παθολογικὴ ἀνατομία εἰς αὐτὸν φερίζει κυρίως τὴν ἀναμύρρωσιν πάντων αὐτῆς τῶν μερῶν. Αἱ διδακτικαὶ περὶ τῆς φλογώσεως, περὶ τῶν παθολογικῶν νεοπλασμάτων, τῆς ἐμβολῆς καὶ μεταστάσεως, τῆς φυματώσεως, τῆς πυαιμίας, τῆς λευχαιμίας, τῆς λιπώδους καὶ ἀμυλοειδοῦς ἀλλοτροπίας τῆς διφθερίτιδος κτλ. θεμελιωθήσαν ἐπὶ νέων ὑπ' αὐτοῦ βάζων ἢ προήχθησαν οὐ σιωδῶς. Καὶ ὅπου δὲ μεταγενεστέρων ἔρευναι ἐτροποποίησάν τινας τῶν ἱερχωβείων θεωριῶν νέαν δημιουργήσασαι τῶν πραγμάτων θέσιν, καὶ ἐκεῖ οἱ ἐρευνηταὶ ἐν τοῖς πλείστοις βασίζονται ἐπὶ τῶν ὑπὸ τοῦ Β. θεμελιωμένων θεμελιῶν. Οὐχὶ δ' ἐπὶ τῆς παθολογίας μόνον ἀλλ' ἐπὶ τῆς ὅλης πυγγρόνου ἱατρικῆς οὐδεὶς ἐξήσκησε τόσο ἀναμορφωτικὴν ἐπίδρασιν ὅσην ὁ Β. Καὶ ὡς διδάσκαλος δὲ ὁ Β. ἀφέλγη τὰ μέγιστα, τῶν μαθητῶν καὶ βοηθῶν αὐτοῦ διδασκόντων σήμερον ἀπὸ τῶν ἑρῶν πλείστων γερμανικῶν καὶ ξένων πανεπιστημίων.

Παρὰ τῇ καλλιέργειᾳ τῆς ἐπιστήμης ὁ Β. ἔλαβεν ἐκτετατὸς ἐνεργὸν μέρος καὶ εἰς τὴν πολιτικὴν. Ἦδη ἀπὸ τοῦ 1859 ἦτο δημοτικὸς σύμβουλος τοῦ Βερολίνου, μέλος τοῦ Ἑθνικοῦ συλλόγου ἐκ τῶν τὰ μάλιστα ζηλωτῶν, τῷ δὲ 1862 ἐξελέχθη βουλευτὴς ἐν τῇ πρωτοσικῇ βουλῇ, γενόμενος ἐκ τῶν ἰδρυτῶν καὶ ἀρχηγῶν τοῦ κόμματος τῶν προοδευτικῶν, εἰς ὃ ἐβλήθη πιστὸς καὶ κατὰ τὸ 1866. Διαρ-

χὲς μέλος τῆς ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐπιτροπῆς καὶ πρῶτος τοῦ ἐλεγκτικοῦ συνεδρίου, μετέσχε σπουδαίως τῶν ἐργασιῶν τῆς βουλῆς συνεχῶς παρερχόμενος ἐπὶ τὸ βῆμα οὐχὶ διὰ νὰ λαμπρῇ ἐπὶ ρητορικῇ τέχνῃ, ἀλλὰ διὰ ν' ἀπαγγεῖλῃ λόγους ἐξέχους διὰ τὴν γνῶσιν τῶν πραγμάτων καὶ τὴν δέουσαν τῆς διανοίας. Κατὰ τοὺς πολέμους τοῦ 1866 καὶ 1870—71, ὡς μέλος τοῦ προεδρίου τοῦ διὰ τὸν στρατὸν ἐπικουρικοῦ συλλόγου, διοργάνωσε κατὰ τὸ Ἀμερικανικὸν σύστημα τοὺς πρώτους ἐν Γερμανίᾳ νοσηλευτικούς σιδηροδρομικοὺς συρμούς τοῦ συλλόγου τούτου, συνετέλεσε δὲ τὸ πλεῖστον διὰ τὴν σκόπιμον οἰκοδόμησιν τοῦ πολιτικοῦ νοτοκομείου, τοῦ φρενοκομείου καὶ τοῦ σπινδοκτιστοῦ νοτοκομείου (Baracken Lazareth) ὡς καὶ διὰ τὴν ἐξυγίανσιν τοῦ Βερολίνου, διὰ τελείου διαχετευτικοῦ τῶν ἀκαθαρσιῶν συστήματος. Ἦν γένει δὲ ὁ Β. ὡς μέλος ἢ πρῶτος πολλῶν ἐπιτροπῶν, συλλόγων καὶ σωματείων, τὰ μάλιστα συνέβαλε εἰς πλείστα κοινωνικῇ καὶ ἐθνικῇ ἐν Ἑργασίᾳ ἔργα, ὑπὸ τε πρακτικὴν καὶ ἐπιστημονικὴν ἔποσιν προαγαγὼν πάντα κλάδον ἀνθρωπίνης γνῶσεως ἢ ἐνεργείας σχετικῶν πρὸς τὴν ἱατρικὴν καὶ τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας. Μεγάλως δὲ εἰργάσθη πρὸς διὰ τὸς φυσικοεπιστημονικῶν γνῶσεων ἀνὰ τὰς τάξεις τοῦ λαοῦ καὶ προφορικῶς διδάσας εἰς σωματεία τῶν ἐργατικῶν τάξεων καὶ διὰ τοῦ τύπου ἐκδόσεως μετὰ τοῦ Χόλτσενδورφ συναγωγῇ καταληπτῶν τοῖς πολλοῖς ἐπιστημονικῶν ἐμβλημάτων. Ἔργα αὐτοῦ σημαντικώτερα εἶνε ἡ Cellularpathologie μετὰ τὴν συνέχειαν: Die krankhaften Geschwülste. Gesammelte Abhandlungen zur wissenschaftlichen Medicin. Sectionstechnik. Die Erziehung des Weibes für seinen Beruf. Lehre von den Trichinen κτλ. Πλείστα δ' ἐξέδωκε διατριβὰς καὶ ἐν τοῖς ὑπ' αὐτοῦ ἐκδοζομένοις περιοδικαῖς συγγράμμασιν, ἐν οἷς καταλέγεται καὶ ἡ Ἐφημερίς τῆς ἑταιρίας τῆς ἀνθρωπολογίας, ἥς ἑταιρίας ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν προεδρεύει. [Γ.Μ.Β.]

Βισάλτης. Παρὰ πόταμος τοῦ ἐν Μακεδονίᾳ Στρουμόνος, ὅστις πηγάζει ἐκ τοῦ Βερτίσκου (Τρεγγέλ-δὰχ) ἐκβαλεῖ εἰς τὸν Στρομόνον κάτωθεν τῆς Κερκινίτιδος λίμνης. [Π.]

Βισαλτία. Χώρα τῆς Μακεδονίας, καί-μένη πρὸς Ἀ τῆς Μυγδονίας, παρὰ τὴν Βόλβην λίμνην μέχρι τοῦ Στρουμόνος ποταμοῦ. Οἱ ἀρχαῖοι αὐτῆς κάτοικοι Βισάλται ἦσαν εὐλὸν Ὀρκακίον, ἔχοντες ἴδιον βασιλεῖα. Κατὰ τὴν ἐκστρατείαν τοῦ Σέρξου ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ἠρνήθη αὐτὸς νὰ τὸν παρακολουθήσῃ, καταφυγὼν εἰς τὴν Ροδόπην. Τοὺς παρακρούσαντας δ' εἰς τοὺς τοῦ καὶ συνοδεύσαντας τὸν Σέρξην εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐπανελθόντας ἐκεῖθεν ἐτιμώρησεν αὐτηρώς ἐξορύξας τοὺς ὀφθαλμούς τῶν (Ἡρόδ. Η' 116). Ἡ Β. κατεκτήθη ἔμω

μετὰ τῆς Κρηστενίας ὑπὸ τῶν βασιλέων τῆς Μακεδονίας, ὅφ' οὓς διατέλεσε μέχρι τῆς καταλύσεως τοῦ κράτους αὐτῶν. [Ε.]

Βισάνθη. Ἀρχαία θρακικὴ πόλις μετανομασθεῖσα ὑπερὸν Γαιδεστὸς (βλ. λ.). [Π.]

Βισβαδέν (Wiesbaden) Πρωτ. τῆς ὁμογ. τοπαρχίας τῆς πρωσσικῆς Ἑσθης-Νάσσαου, ἀπέχουσα 5 χμ. τοῦ Ῥήνου, καὶ κειμένη κατὰ τὴν ΝΔ προέκτασιν τοῦ ὄρους Τάουνους. ἔχει σταθμὸν σιδηρ., γυμνάσιον, πρακτικὴν σχολὴν, δύο ἀνώτερα ἐκπαιδευτήρια θηλέων, γημεῖον, ὠθεῖον, πρωτοδικεῖον, ὠρεῖους κήπους καὶ ἐπαύσεις ἐν τοῖς πέριξ, κτλ. καὶ 55 454 κατ. (1885). Ἡ ἐμὼνυμος τοπαρχία ἔχει ἐμῶνδον 5608 τγμ. καὶ 791 255 κατ. (1885), ἐξ ὧν 401,883 διαμικτυρῶμενοι, 300,748 καθολικοὶ καὶ 24,243 ἑβραῖοι. Διαιρεῖται δὲ εἰς 18 νομοὺς. Ὁ ἀγροτικὸς νομὸς τοῦ Β. ἔχει ἐμῶνδον 361 τγμ. καὶ 38 777 κατ. (1885). [Π.Π.]

— Τῶν ἐν Β. πολυαριθμίων ἀλιπηγῶν (Eaux chlorurées sodiques), πλελλὰ μὲν εἶναι ψυχραὶ, ἀλλὰ δὲ ὑπερθερμαὶ (67°). Τὰ ὕδατα Β. πλὴν τοῦ ἀφθονοῦ χλωριούχου νατρίου, ἐνέχουσιν καὶ ἄφθονον ἀνθρακικὸν ἐξῆ. Εἶναι ἐν χρήσει εἰς πόσιν τε καὶ λοῦσιν καὶ εἰς καταιονήσεις καὶ παραγγέλλονται πρὸς τὴν χοιρᾶσιν, τοὺς βεμματισμούς, τὴν ἀρθρίτιδα, πρὸς νευραλγίας, πρὸς παθήσεις γαστροεπικταλίας κλπ. [Π.Π.]

Βισβάρδε. Χωρίον τοῦ δήμου Χαιρωνείας τῆς Λεβαδείας, ἀπέχον 3/4 ὥρ τῶν Δαυλίων. Κατ. 959. [Π.]

Βισερνίνης (Ὁ ρ υ κ τ ο λ.) (Wiserin). Παραλλαγή τοῦ Ξενοτιμου. ἦτις ὅμως ἔχει σκλ.=5,5... 8,6 καὶ ἀπορρευτοῦται ἐντελῶς ὑπὸ τοῦ ἔξυθίου. [Κ.Μ.]

Βισερνίτης (Ὁ ρ υ κ τ ο λ.) (Wiserit). Εἶνε ὑδρομενίτης δξυανθράκωμα τοῦ μαγγανίου, ἔχον λευκὴν μεταξοειδῆ καὶ χρῶμα κίτρινό-λευκον ἢ ὑπερῶρον. [Κ.Μ.]

Βισέτρη (Bicêtre). Περιώνυμον ἐν τῇ ἐμῶνυμῳ πλησίον τῶν Παρισίων χωρίον μέγα ἀστυλὸν διὰ τοὺς γέροντας, φρενιθλαβεῖς καὶ βλάκας (idiots). Ἡ Σαλπεντιέρη διὰ τὰς γυναῖκας καὶ ἡ Β. διὰ τοὺς ἄνδρας εἶνε τὰ δύο μέγιστα φιλανθρωπικὰ καθιδρύματα τῶν Παρισίων πρὸς περιθάλψιν τοῦ γήρατος ὡς καὶ τῶν πασχόντων ἐν γένει ἐκ τοῦ νευρικοῦ συστήματος. Ἐκείναι τῶν καθιδρύματων τούτων περιλαμβάνει πληθυσμὸν πεσόντων μέχρις εἰς χιλιάδων. [Σ.Α.]

Βισιγόθου. βλ. Γόθοι.

Βισίρι Χωρίον τῆς ἐπαρχίας Ὁφείας τῆς Τραπεζοῦδος, ἔχον 350 κατ. μουσουλμάνους, ἐμῶνδον τὴν ἑλληνικὴν. [Π.]

Βισκαῖνα (Biscaya). Ἐπαρχία τῆς Ἰσπανίας παρὰ τὸν ἑμῶν. κέκλον καὶ πρὸς Δ. τῆς

Γουίπουσκόας. ἔχει ἐμῶνδ. 2165 τγμ. 235 659 κατ. (1887). ὧν τὸ πλεῖστον Βῆσκοι, καὶ πρωτ. τὸ Βιλδάν. Χώρα ὄρεινὴ καὶ θαλάσσης, ἔχουσα πολλοὺς, ἀλλὰ μικροὺς ποταμούς, καὶ κλίμα ὑγρὸν, ἀλλ' ὑγιεινόν. Παράγει ὀλίγα σιτηρὰ καὶ οἶνον μετρίως ποσότητος. ἔχει μεταλλεῖα σιδήρου, βισμυανίαν, ἐμπόριον κτλ. Τὸ ὄνομα Β. ἔλαβεν ἐπὶ Ἀλφόνου τοῦ Μεγάλου (868). Τὰ δὲ περιώνυμα προνέμια τῆς (fueris) ἀπώλεσε κατὰ τὴν τελευταίαν ὑπὲρ τοῦ Δόν Καρόλου ἐξεγερσίν τῆς (1876). [Π.Π.]

Βισκάρα (Biskara, ἢ Βίσκρα). Πόλις καὶ ὁσας τῆς Ἀλγερίας, ἐν τῇ Κωνσταντινῇ, ἀπέχ. ταύτης 234 χιλ. πρὸς Ν κατὰ τὴν εἰσοδὸν τῆς Συγάρας. Μία τῶν γαλλικῶν πρωτοσυλλικῶν καταληγθεῖσα τῇ 1844. ἔχει 7 000 κατ. περίπου, ἀνήκοντας εἰς τὴν ἀραβ. φυλὴν τοῦ Βίσκρις. Ἡ ὁσας ἀρδεύεται καλῶς ὑπὸ τοῦ Μαδὶ-Βίσκρα. [Π.Π.]

Βισκόντης (Ennio Quirino Visconti). Διάσημος Ἰταλὸς ἀρχαιολόγος, θαυμάσιος ὡς παῖς διὰ τὴν καταπληκτικῶς πρόωρον τοῦ πνεύματός τε ἀνάπτυξιν. Υἱὸς τοῦ ἐφόρου τῶν ἀρχαιοτήτων ἐν Ῥώμῃ, ἐγένν. τῇ 1751 καὶ ἀπέθ. τῇ 1818. Σπουδάζας τὰ νομικὰ προσελήφθη ὑπὸ τοῦ πάπα ὡς ἐπίτιμος αὐτοῦ θαλαμηπόλος καὶ δευτέρως βιβλιοφυλάξ ἐν τῇ Βατικανῷ, ἐπεξεργασθεὶς δὲ τὸν δευτέρον τόμον τοῦ Museo Pio Clementino, τὸ ἔποιον εἶχεν ἀρχίσει ὁ πατὴρ του, προήχθη τῇ 1787 εἰς ἐπιμελητὴν τοῦ μουσείου τοῦ Καπιτωλίου. Κατὰ τὴν πρώτην ὑπὸ τῶν Γάλλων κατοχὴν τῆς Ῥώμης ἀνεδείχθη ὑπουργὸς τῶν ἐσωτερικῶν τῆς νέας προσωρινῆς κυβερνήσεως. Τῇ 1798 ἐγένετο εἰς τῶν ὑπᾶτων, παραιτηθεὶς ὅμως μετ' ὀλίγον ἀνέλαβε τὰς ἐπιστημονικὰς τοῦ ἐργασίας. Ἀπελθὼν εἰς Παρίσιους ἦμα τῇ εἰς Ῥώμην προσεγγίσει τοῦ νεαπολιτανοῦ στρατοῦ, τῇ 1799 διωρίσθη ἐφορὸς τῶν συλλογῶν τοῦ Λούβρου καὶ ἐπιμελητὴς τῶν ἀρχαιοτήτων πρὸς δὲ καὶ καθηγητὴς τῆς ἀρχαιολογίας. Ἐν τῇ θέσει ταύτῃ ὧν συνέταξεν ἀξιολόγους καταλόγους τῶν κειμηλίων τοῦ μουσείου. Μετὰ τούτους κατὰ παρακίνησιν καὶ δαπάνῃ Ναπολέοντος τοῦ Α' ἐξέδωκε τὰ κυριώτερα τῶν ἔργων του: τὴν «Ἑλληνικὴν Βίβλιογραφίαν» (1803 τέμ. 3) καὶ τὴν «Ῥωμαϊκὴν Βίβλιογραφίαν» (1818—20 τέμ. 3). Τῇ 1817 προσεκλήθη εἰς Λονδίνον ὅπως ἐκτιμήσει τὰ ἀγάλματα ὅσα δ' Ἑλγιν ἀπήγαγεν ἀφ' αὐτῶν ἀπὸ τοῦ Παρθενῶνος, κατὰ δὲ τὴν περίστασιν ταύτην συνέγραψε τὸ «Ῥέμνημα περὶ τῶν γλυπτικῶν τοῦ Παρθενῶνος ἔργων» (1818). Τὰ ἄπαντα τοῦ Β. ἐξεδώθησαν ὑπὸ τοῦ Labus ἐν Μιλάνῳ ἀπὸ τοῦ 1818 καὶ ἔξῃς. Ὁ ἀδελφὸς τοῦ Β. Φίλιππος Αὐρηλιανὸς ἐξέδωκεν ὡς συνέχειαν τοῦ μουσείου Pio-Clementino τὸ Museo Chiaramonti. Ἀπέθ. τῇ 1831 ἐν Ῥώμῃ. [Γ.Μ.Β.]

Βισκόντης (Louis Tullius Joachim.) Διάσημος αρχιτέκτων, υιός του Φίλιππου Β., γένν. τῷ 1791 καὶ ἀποθ. τῷ 1853. Σπουδάζας ἐν Παρίσιος ἀσπερίσθη εἰς τὴν ἀρχιτεκτονικὴν ὑπὸ τοὺς Περσὶ καὶ Φονταίν. Τῷ 1828 ἦτο ὅβρις ἀρχιτέκτων τῆς μεγάλης τῶν Παρισίων βιβλιοθήκης. Τὰ περισφημότερα τῶν ἔργων του εἶνε τὸ μαυσωλεῖον Ναπολέοντος τοῦ Α' ἐν τῷ ναφ τῶν Ἀπομύχων, καὶ ἡ ἐξωτερικὴ ἀρχιτεκτονικὴ τοῦ Λουβρου, τὴν ὁποίαν ὁμοίως, προῶρως ἀποθανὼν δὲν ἐπρόβλεψε νὰ συμπληρώσῃ. [Γ.Μ.Β.]

Βίσκυ (Whisky ἀγγλ.) ἢ Οὐίσκυ, σημαίνει «ὔδωρ ζωῆς» καλεῖται δὲ οὕτω τὸ σύνθημα ἐν Μεγάλῃ Βρεταννίᾳ (ἰδίως ἐν Ἰρλανδίᾳ) καὶ Βορείῳ Ἀμερικῇ οἰνοπνευματώδες ποτὸν, τὸ παρασκευαζόμενον ἐκ σιτηρῶν διὰ ζυμώσεως καὶ ἀποστάξεως. [Ο.Α.Ρ.]

Βίσμαρ (Wismar). Παραθαλασσία ἐμπορικὴ πόλις τοῦ μεγάλου δουκάτου τοῦ Μεκλεμβούργου-Σχβέρην, κειμένη ἐπὶ τοῦ Βισμαρίου Ὄρμου. ἔχει 16 011 κατ. (1885), ἀσχολουμένους πλὴν τῆς ἐν τῇ πόλει βιομηχανίας καὶ εἰς τὴν γεωργίαν, τὴν ἀλιεῖαν, τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν ναυτιλίαν. [Π.Π.]

Βίσμαρκ (Otto Eduard Leopold Fürst von Bismarck). Εἷς τῶν διασημοτάτων πολιτικῶν ἀνδρῶν τοῦ 19^{ου} αἰῶνος καὶ ὁ μέγιστος πολιτικὸς ἀνὴρ τῆς Πρωσίας καὶ Γερμανίας ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις, ἀναμορφώσας πολιτικῶς τὴν Γερμανίαν, ἐκβαλὼν αὐτῇ τὴν Αὐστρίαν καὶ ὑπαγωγὴν τὴν Γερμανίαν ὑπὸ τὴν στρατιωτικὴν καὶ πολιτικὴν ἡγεμονίαν τῆς Πρωσίας, ἰδρυτὴς δ' οὕτω γενόμενος τοῦ νέου Γερμανικοῦ κράτους. Ἐγεν. νύθη τῷ 1815 ἐν Schönhausen ἐξ ἀρχαίας τινοῦ ἀπὸ τοῦ II^{ου} αἰῶνος ἐγκατασταθείσης ἐνταῦθα οἰκογενείας. Ἀνατρεφείσθ' ἐν Βερολίνῳ ἐπαιδεύθη τὴν νομικὴν ἐν Γουττιγγῇ (1830-34). Ἀπὸ τοῦ 1847 εἰσῆλθεν εἰς τὴν πολιτικὴν βίον γενόμενος μέλος τῆς πρωσιτικῆς διαίτης τοῦ 1847 εἰς δὲ τῷ 1849 μέλος τῆς συνελθούσης τότε πρώτον βουλῆς τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Πρωσίας κατὰ τὸ νέον σύνταγμα, ἐνθα διεκρίθη καὶ ἐφέλκυσε τὴν προσοχὴν τοῦ βασιλέως Φρειδ. Γουλιέλμου Δ' διὰ τὰς λίαν συντηρητικὰς αὐτοῦ ἀρχὰς καὶ τοὺς συντηρητικὸς αὐτοῦ λόγους· ἐν τῇ κατὰ τὸ 1850 ἐν Ἐρφούρτῃ συνελθούσῃ βουλῇ, τῇ καλουμένῃ βουλῇ τῆς ἐνώσεως (Unionsparlament), κατεπολέμησε τὰς περὶ Γερμανικῆς ἐνώσεως τάσεις καὶ ἐνεργείας τῆς Πρωσιτικῆς κυβερνήσεως, ὑπεστήριξε δὲ ἐν ταῖς βουλευτικαῖς συζητήσεσι τὴν ἐν ταῖς διαπραγματεύσεσι τοῦ Olmütz πολιτικὴν τοῦ ὑπουργείου Μένταυρ-φελ, καθ' ἣς ὡς ἐπενειδίστου καὶ ἐξευτελιστικῆς διὰ τὴν Πρωσίαν ἀπέναντι τῆς Αὐστρίας γενικῇ ὑπῆρχεν ἐν τῇ φιλελευθέρᾳ Πρωσίᾳ καὶ Γερμανίᾳ καταφορὰ καὶ κατακραυγὴ.

Ἀλλὰ τῷ 1851 πεμθθεὶς ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς Πρωσίας εἰς τὸ ἐκσπονδιακὸν συμβούλιον τῆς Φραγκοφούρτης καὶ μάτην ἐνταῦθα ἀγωνισάμενος ἵνα τὴν ἐν τῷ συμβούλιῳ θέσιν τῆς Πρωσίας καταστήσῃ ἐν πᾶσιν ἰσχυρὴν τῇ τῆς Αὐστρίας, ἐγένετο ἔκτοτε ἀπὸ ἐνθέρμου φίλου τῆς Αὐστρίας σφοδρότατος πολέμιος αὐτῆς, σχηματίσας ἔκτοτε τὴν πεποιθὴν διὰ τὸ μεγαλεῖον τῆς Πρωσίας ὡς ὅρον ἀπαραίτητον ἀπῆται τὴν ἐκ τῆς Γερμανικῆς ἐκσπονδίας ἐκβολὴν τῆς Αὐστρίας. Οὕτως ὁ Βίσμαρκ ὁ τέως ἄκρος συντηρητικὸς καὶ τὴν φιλοπατρίαν αὐτοῦ περιορίζων μόνον εἰς τὴν Πρωσίαν καὶ πολέμιος τῶν ἐν τῇ Γερμανικῇ ἐθνικῇ συνόδῳ τῆς Φραγκοφούρτης (1849-49) ἐκδηλωθεισῶν πρὸς ἐνότητά τῆς Γερμανίας τάσεων καὶ ἐνεργειῶν, ἠπάσθη νῦν τὴν ἰδίαν τῆς Γερμανικῆς ἐνότητος ἐν μέτρῳ περιωρισμένην καὶ ὑπὸ ἐποψίν καθαρῶς Πρωσιτικὴν, ἐνότητος δηλονότι ἐπιτυγχανόμενης διὰ τῆς ἐξόδου τῆς Αὐστρίας ἐκ τῆς Γερμανικῆς συμπολιτείας καὶ τῆς ὑπαγωγῆς τῆς λοιπῆς Γερμανίας ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν τῆς Πρωσίας. Οὕτω δὲ προσήγγισεν ὁ Β. λαληθῆστος καὶ ἀπὸ Πρωσιτικῆς πάντοτε καὶ συντηρητικῆς ἡρώμενος ἀπόψεως πρὸς τὸ πρόγραμμα τῶν θιασιωτῶν τῆς «περιορισμένης Γερμανικῆς ἐνότητος» (der Kleindeutschen Einheitsidee), οἵτινες ἀπὸ τῆς ἰδέας τῆς γερμανικῆς ἐνότητος καὶ ἀπὸ ἀρχαῶν φιλελευθέρων ὁρμῶν, μὲντοι ὡς μόνον πρακτικὸν τρόπον τῆς ἐνότητος τούτης ἐθεώρουν τὴν σχηματισμὸν Γερμανικῆς ἐκσπονδίας ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν τῆς Πρωσίας καὶ τὴν στενὴν συμπερικλινὴ ἐνωσιν τῆς τοιαύτης Γερμανίας μετὰ τῆς Αὐστρίας. Ἀλλ' οἱ θιασιῶται τῆς ἰδέας τούτης ἦσαν ολίγοι, ὃ δὲ ἡ ἐνεκα τοῦ καθαρῶς πρωσιτικοῦ χαρακτῆρος, ὃν εἶδεν εἰς τὴν ἰδίαν τῆς ἐνότητος καὶ τὴν λίαν συντηρητικὴν αὐτοῦ ἀρχὴν καὶ τῆς καθαρῆς πρωσιτικῆς αὐτοῦ φιλοπατρίας ἐθεωρήθη ἐπὶ μακρὸν ἔτι χρόνον μέγας πολέμιος καὶ μέγα κώλυμα τῆς γερμανικῆς ἐνότητος, μισοῦμενος ὑπὸ τῶν φιλελευθέρων καὶ δημοκρατικῶν θιασιωτῶν τῆς Πανγερμανικῆς ἐνότητος, καὶ ἡ ζητουμένη ὑπ' αὐτοῦ περιορισμένη ἐνότης ἐθεωρεῖτο ὑποδουλωτὴς τῆς Γερμανίας εἰς τὴν Πρωσίαν καὶ τὸ ἀπολυταρχικὸν σύστημα αὐτῆς. Μεθ' ὅλα ταῦτα ὁ Β. ἠκολούθησεν ἐνστάθης καὶ ἀμετατρέπτως τὴν ἀπὸ τοῦ 1851 διαπραγμαθείσαν πολιτικὴν αὐτοῦ. Τῷ 1859 ἐπέμπεθ' ὡς πρεσβευτὴς δευτέρας τάξεως εἰς Πετροῦπολιν, ὡν ὑπέρμαχος ἀνέκαθεν ἐν τῇ ἐξωτερικῇ πολιτικῇ τῆς Ρωσσογερμανικῆς συνεννοήσεως καὶ συμμάχιας. Ἐν τῇ καὶ μόνῃς ἐθεώρει δὲ ἡδύνατα νὰ πραγματοποιηθῇ τὸ πολιτικὸν αὐτοῦ πρόγραμμα ἐν τῇ ἰδίᾳ. 1862 ἐστάλη ὡς πρεσβ. εἰς Παρίσιους, τῷ δὲ 1863 (12^{ου}) ἐκπλήξην καὶ βαθεῖαν δυσαρσκειαν πρὸς τὴν ἐν Πρωσίᾳ καὶ Γερμανίᾳ φιλελευθ.

καὶ ἐνωτικῶν ἐκλήθη ὡς ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ πρωθυπουργὸς εἰς τὴν διεύθυνσιν τῆς κυβερνήσεως. Τὰ πρῶτα ἔργα τῆς κυβερνήσεως τοῦ Β. ἐν τῇ νέᾳ θέσει αὐτοῦ ἦσαν ἐν μὲν τῇ ἐξωτερικῇ πολιτικῇ ἡ ἰσχυρὰ πολιτικὴ ἐν μέρει δὲ καὶ ἡ στρατιωτικὴ ὑποστήριξις, ἣν παρέσχε τῇ Ῥωσίᾳ ἐν τῇ Πολωνικῇ ἐπαναστάσει, καὶ οὕτω συντελέσας σπουδαίως εἰς τὴν μακρινὴν τῆς ὑπὸ τοῦ Ναπολέοντος Ι' ἐνεργουμένης ἐδρωπαικῆς κατὰ τῆς Ῥωσσίας συστάσεως εἴηκεν αὐτὸς τὰς βάσεις τῆς Ῥωσο-ῤωσοικῆς συμπράξεως, ἐξ ἧλου ὅμως ἀπέριψε τὴν ἀπὸ τῆς ἐξωργισμένης Ῥωσσίας προταθεῖσαν ἐπιθετικὴν κατὰ τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Αὐστρίας συμμάχων. Ἐν δὲ τῇ ἐσωτερικῇ πολιτικῇ ὑποστηρίζομενος ὑπὸ τῆς Ῥωσσίας, ἥς ἡ ἐπύρρη ἦτο μεγάλη παρὰ ταῖς αὐτὰς τῶν μικροτέρων Γερμανικῶν κρατῶν, ἐματαιώσε τὴν ὑπὸ τῆς Αὐστρίας προταθεῖσαν τοῖς Γερμανοῖς ἡγεμονίαν μεταρρυθμίσας τῆς Γερμανικῆς ἐμοσπονδίας, δι' ἣς ἐσκοπεῖτο κατὰ βάθος ἡ μετῴν ἐνίσχυσις τῆς θέσεως τῆς Αὐστρίας ἐν τῇ Γερμανίᾳ. Συγχρόνως ὅμως τὴν μετὰ τῆς Αὐστρίας στενὴν ἔνωσιν ἀπέναντι τῆς λοιπῆς Ῥωσσίας περὶ καθαρῶς Γερμανικῶν συμφερόντων ἐθεώρει ὡς μέσον ἀσφαλὲς ἵνα ἐνίσχυση καὶ τῆς Πρωσσίας τὴν θέσιν ἐν τῇ Γερμανίᾳ καὶ τῆς Γερμανίας ἐν Εὐρώπῃ. Πρὸς τοῦτο δὲ τῇ 1863 τὸ τῶν Παραλθίων δευκράτων (Ὀλοσπίας καὶ Σλεσβίου) ζήτημα ἔλαβεν δὴν χαρακτῆρα ἐνήργησε καὶ ἐπέτυχε τὸν συμμάχικόν τῆς Αὐστρίας καὶ τῆς Πρωσσίας κατὰ τῆς Δανίας πόλεμον, παραγκωνισθεῖσης ὅλης τῆς λοιπῆς Γερμανίας. Ἡ Αὐστριακὴ συμμάχια ἐπετάλλετο αὐτῇ τότε καὶ ἐνεκα λόγων τῆς γυναικείας εὐρωπαϊκῆς πολιτικῆς, καθ' ὅσον ἡ ὑπὲρ τῆς Δανίας συμμαχία τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ἀγγλίας ἡπείλει εὐρωπαϊκὸν πόλεμον. Ἀλλ' αὐτὸς οὗτος ὁ πόλεμος καὶ ἡ ὑπὸ τῶν συμμάχων κατάληψις τοῦ δευκράτους ἐγένετο μετὰ πρόβλεψιν συνεννόησιν καὶ σύμπραξιν ἀφορμὴ αὐστρο-ῤωσοικῆς συγκροτήσεως.

Ὅτε δὲ ἐν τῇ εἰσι ταύτῃ τὸ ἐμοσπονδιακὸν συμβούλιον τῆς Φραγκφούρτης συνετάσσετο μᾶλλον τῇ Αὐστρίᾳ, τότε πρῶτον ὁ Β. ἐκήρυξεν ὅτι τὸ συμβούλιον τοῦτο δὲν ἀντεπροσώπευε πιστῶς τὸ φρόνημα τῆς Γερμανίας καὶ ἐκήρυχθη ὑπὲρ τῆς μεταρρυθμίσεως τῆς ἐμοσπονδίας ἐπὶ τῇ βάσει καθολικοῦ κοινοβουλίου Γερμανικοῦ ὑπὸ τοῦ γερμανικοῦ λαοῦ ἐκλεγμένου. Ἡ ἰδέα αὕτη ἦτο ὁ διακαέστατος πῦθξ τοῦ γερμανικοῦ λαοῦ, καὶ ἰδίως τῶν φιλελευθέρων. Ἀλλὰ τοσοῦτον παράδοξον καὶ

Βίσμαρκ ὡς ὑπὸ τοῦ Βίσμαρκ χρησιμομένης Τριπλῆς συντάξεως, ἔχον ἀπὸ αὐστηρῶς συντηρητικῆς ἐκφρασεως τὴν ἐλπίδα διαχωρῆσιν αὐτοῦ καὶ **Βίσμαρκ** συγκροτήσεως πρὸς τὴν πρωσικὴν νίκην τῶν ἀντεπροσώπων, ὥστε ὀλίγον ἐπέ-
τεν ἐπὶ τῶν φιλελευθέρων καὶ ἐνωτικῶν,

θεωρούντων μᾶλλον ὡς τέχνασμα πολιτικὸν τὴν νέαν πολιτείαν καὶ τὰς πολιτικὰς ἐπαγγελίας τοῦ Βίσμαρκ. Ἀλλ' ὅμως ἐνωσις ὁ Β. ἐνωσὼν διὰ διαδήποτε ἐνωσις τῆς Γερμανίας καὶ ἰδίως ἡ ὑπ' αὐτοῦ ἐπιζητούμενη διὰ τῆς ἡγεμονίας τῆς Πρωσσίας δὲν δύναται γὰρ ἐπιτευχθῆναι ἀνευ συμπράξεως τῆς ἐθνικῆς καὶ φιλελευθέρης κοινῆς γνώμης εἴγε προσεγγίσει οὐχὶ μὲν πρὸς τὰς κοινοβουλευτικὰς ἀρχάς, ἀλλὰ τοῦλάχιστον πρὸς τὴν ἐθνικὴν ἰδέαν καὶ τοὺς ἐθνικοὺς πόθους τοῦ γερμανικοῦ λαοῦ. Καὶ ὅμως οἱ πολλοὶ τῶν φιλελευθέρων ἐθεώρουν αὐτὸν εἰς ὡς πολέμιον τῆς ἐθνικῆς ἐνότητος ὡς ὑπὲρ τῆς Πρωσσίας μόνον ἐργαζόμενον καὶ ὡς παρασκευάζοντα πόλεμον ἀδελφοκτόνον ἐν Γερμανίᾳ χάριν τῆς Πρωστικῆς φιλοκτημοσύνης. Εἰς μάλιστα φανατικὸς διέπραξε καὶ ἀποπειραν φόνον κατὰ τοῦ Β. κατὰ τὰς παραμονὰς αὐτοῦ τοῦ πολέμου. Ὁ Β. ἐσώθη διὰ τῆς τόλμης καὶ τῆς ἐτοιμότητος αὐτοῦ, συνέλαβε δὲ καὶ τὸν ἀποπειραθέντα τὸν φόνον. Τέλος τὸ ἐν Φραγκφούρτῃ συμβούλιον ἐτάχθη διὰ μεγάλης πλειονότητος ὑπὲρ τῆς Αὐστρίας καὶ ἐκήρυχθη κατὰ τῶν ἀξιωσέων τῆς Πρωσσίας. Τότε δὲ ὁ Β. ἐθεώρησε τὸ συμβούλιον τοῦτο ὡς μὴ ὑπάρχον καὶ ἐκήρυξε τὸν πόλεμον κατὰ πάντων τῶν κατὰ τῆς Πρωσσίας καὶ ὑπὲρ τῆς Αὐστρίας κηρυχθέντων γερμανικῶν κρατῶν, ἀπὸ τῆς μὲν Ῥωσσίας εἶχεν ἐξασφαλίσαι ἑαυτῷ τὴν εὐμενῆ σδιετερρότητα, τὸν δὲ Ναπολέοντα Ι' διεβουκόλει δι' ἀορίστων ὑποσχέσεων καὶ ἐλπίδων, μετὰ δὲ τῆς Ἰταλίας συνωμολόγησε συνθήκην συμμάχιας ἐπιθετικῆς καὶ ἀμυντικῆς. Τίμημα τὴν λαμπρῶν νικῶν τοῦ πρωσικοῦ στρατοῦ κατὰ τὸν ἐλιγρότερον πόλεμον τὸ 1866 ὑπῆρξεν ἡ ἡμιτελής ἐνωσις τῆς Γερμανίας ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν τῆς Πρωσσίας διὰ τῆς ἰδρύσεως τῆς βορείου Γερμανικῆς ἐμοσπονδίας καὶ Γερμανικοῦ Κοινοβουλίου τῆς ἐμοσπονδίας ταύτης, εἰ δὲ ἡ προσάρτησις τοῦ Ἀννιβερού, τῆς Ῥοσας Κασσέλης, τοῦ Νασσάου καὶ τῆς Φραγκφούρτης εἰς τὸ Πρωστικὸν κράτος καὶ ἡ ἐριστικὴ ὑπὸ τοῦτου κατάληψις καὶ προσάρτησις τῶν Παραλθίων δευκράτων. Ἀλλὰ τὸ ἡμιτελὲς τῆς Γερμανικῆς ἐνότητος ἀνεπλήρωσε κατὰ τὸ ἐνὶ ὁ Β. διὰ συμμάχικῶν συνθηκῶν, ὡς συνέψα πρὸς τὰ ἐκτὸς τῆς ἐμοσπονδίας μέιναντα κράτη τῆς Βαυαρίας, Βυρτεμβέργης καὶ Βάδης. Ἀλλ' ἡ ἀνέλιπτος ἐκβασίς τοῦ πολέμου καὶ ἡ νέα διακρούσις τῶν γερμανικῶν πραγμάτων πλήρως καίριως τὴν Γαλλίαν καὶ τὸν Ναπολέοντα Ι' παρασκευάσαντες τὸν μέγαν Γαλλο-γερμανικὸν πόλεμον τοῦ 1870—71, δι' οὗ συνεπληρώθη ἡ ἐνότης τῆς Γερμανίας κατὰ τὸ πρόγραμμα τοῦ Β. καὶ ἐτέθη ἡ βάσις τῆς Αὐστρο-γερμανικῆς συμμάχιας διὰ τῆς ἀμέσως μετὰ τὸν πόλεμον εἰληκτικοῦς προσεγγίσεως πρὸς τὴν Αὐστρίαν, καὶ τοι ἡ δύναμις αὕτη διαρκούντος τοῦ πολέμου ἐχθρικὴν εἶχε λάβει

θέσει απέναντι της Πρωσίας, υπό της πολιτικής της Ρωσίας μόνον και υπό των Πρωσικών νικών αναγκαιοποιείσα. Ούτω δε διά των ενεργειών του Β. απετελέσθη ή τριπλή καλουμένη συμμαχία της Ρωσίας, Γερμανίας και Αυστρίας επικυρωθείσα μὲν επιδεικτικῶς διὰ της ἐν Βερολίῳ συνεντεύξεως τῶν τριῶν αυτοκρατόρων (1872), ἀλλ' ἔχουσα χαρακτηρὰ κυρίως ἀρνητικόν, ἀμυντικόν, καὶ διὰ τοῦτο εἰρηγικόν. Τὸ νέον τοῦτο πολιτικὸν σύστημα ἐπέτρεψε τῇ Ρωσίᾳ νὰ ἐπιχειρήσῃ τὸν κατὰ της Τουρκίας πόλεμον τοῦ 1877—78. Ἀλλ' ἢ ἐν Βερολίῳ σύνδοξ, ἢ προήδρευεν ὁ Β., καὶ τοι οὗτος θερμῶς συνηγάει ὑπὲρ τῶν Ρωσικῶν προτάσεων, περιέκοψε τὰ πλεονεκτήματα της συνθήκης τοῦ Ἀγίου Στεφάνου. Τοῦτο δὲ καὶ πρὸ πάντων ἢ πρὸς τὸν Β. κρυφία ἔχθρα τοῦ ἀρχιγραμματέως της Ρωσίας πρίγκηπος Γιορτσάκωφ, ἀρχαίου φίλου τοῦ Β. ἀπὸ τοῦ 1871 ἀντιῆλθον αὐτοῦ, ἐπήνεγκε ψυχρότητα μεταξὺ τῶν δύο κρατῶν ἀπολήξαντων τῷ 1879 εἰς τὴν διάλυσιν της τριπλῆς συμμαχίας καὶ τὴν συνομολόγησιν της Γερμανοαυστριακῆς ἀμυντικῆς κατὰ της Ρωσίας, ἐμμέσως δὲ κατὰ της Γαλλίας συμμαχίας, ἣς ἀπὸ τοῦ 1886 μετέγχε καὶ ἡ Ἰταλία. Ἀλλ' ὁ Β. καὶ μετὰ τὴν συνομολόγησιν της νέας ταύτης συμμαχίας προσεπάθησε νὰ καλλιεργήσῃ φιλικὰς πρὸς τὴν Ρωσίαν σχέσεις, καίτοι ἐδίδεν ἡθικὴν ὑποστήριξιν εἰς τὴν Τουρκίαν καὶ ἤρchiσε νὰ ἐκμεταλλεύηται τὸ κράτος τοῦτο πολιτικῶς καὶ οικονομικῶς ὑπὲρ της Γερμανίας. Καὶ ἡ μὲν ἐξωτερικὴ πολιτικὴ τοῦ Β. ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ Αὐστροπρωσικοῦ πολέμου ἔτυχεν ἀμερίστου ἐπιδοκιμασίας τοῦ γερμανικοῦ λαοῦ καὶ κατέστησεν αὐτὴν δημοτικώτατον. Ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἡ ἐσωτερικὴ αὐτοῦ πολιτικὴ. Ὁ κατὰ τοῦ Καθολικοῦ ἐν Γερμανίᾳ κλήρου καὶ της Καθολικῆς ἐν γένει Ἑκκλησίας πόλεμος ὁ καλούμενος εὐφῆμως «Περρώσεως ἀγών» (Kulturkampf) ἀπέληξεν εἰς ἡθικὴν ἀποτυχίαν, ἐπίσης δὲ καὶ ἡ οἰκονομικὴ αὐτοῦ καὶ ἡ ἄλλη ἐσωτερικὴ αὐτοῦ πολιτικὴ, τὰ δὲ κατὰ τῶν κοινωνιστῶν μέτρα κατεκρίθησαν ὑπὸ της προοδευτικῆς μερίδος. Ἀλλ' ὁ αὐτοκράτωρ Γουλιέλμος, οὐδέποτε μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἀφῆρεσε διὰ τὴν ἐμπιστοσύνην αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ πεπειραμένου πρωθυπουργοῦ (καίτοι κατὰ τὸ 1882 διὰ πολλῶν ἀντιδράσεων ἐκλονήθη ἐπὶ μικρὸν ἢ θέσις αὐτοῦ ἀποχωρήσαντος ἐπὶ τινα χρόνον της πρωθυπουργίας τοῦ πρωσικοῦ κράτους καὶ περιορισθέντος εἰς τὸ ἀρχιγραμματέως της Γερμανικῆς αυτοκρατορίας). Ἐπὶ της βραχυχρονίου κυβερνήσεως τοῦ αὐτοκράτορος Φρειδερίκου Γ' ἢ θέσις τοῦ Β. δὲν ἐκλονήθη μὲν, ἀλλὰ κατέστη λίαν ἀνώμαλος ἔνεκα τῶν ἀντιθέτων πολιτικῶν ἀρχῶν τοῦ ἡγεμόνος ἐκείνου. Ἀνελθόντος δὲ εἰς τὸν θρόνον τοῦ Γουλιέλμου Β', ὁ Β. ἀνεκτῆσται μὲν ἐν ἀρχῇ τὴν παντοδυναμίαν αὐτοῦ διὰ της μεγάλης ἀρ

ώσεως καὶ τοῦ θαυμασμοῦ τοῦ νεαροῦ ἡγεμόνος πρὸς τὴν ἰδρυτὴν της Γερμανικῆς ἐνότητος· ἀλλ' ἔνεκα της ἰδιοτροπίας, της κακασχέτου πολυπραγμοσύνης καὶ τοῦ παραφρόου καὶ αἰ νεωτεριστικοῦ χαρακτήρος τοῦ ἰδιοτρόπου ἡγεμόνος πρὸς μεγάλην ἐκπλήξιν τοῦ γερμανικοῦ λαοῦ καὶ τοῦ κόσμου ὅλου αἴφνης καὶ παρὰ πάντας ἐλπίδας καὶ προσδοκίας ὁ μέγας πολιτικὸς ἀνὴρ βεβίως ἐξεβλήθη κατὰ Μάρτιον τοῦ παρελθόντος (1890) ἀπὸ της θέσεως αὐτοῦ καὶ ἀπεχώρησεν εἰς τὴν μονήρην ἑπαυλιν αὐτοῦ παρὰ τὸ Ἀμβούργον (ἐν Φρειδριχσρούη), ἐνθα διαμένει ὡς περ μηνίων Ἀχιλλεύς, κατακρίνων διγενεῶς διὰ τῶν δημοσιογραφικῶν αὐτοῦ ἐργασιῶν καὶ τῶν πολλῶν πρὸς δημοσιογράφους συνδιαλέξεων τῶν νῦν πολιτικῶν τοῦ αὐτοκράτορος τὴν τε ἐσωτερικὴν καὶ ἐξωτερικὴν καὶ ἐγείρων καθ' ἑαυτοῦ τὸν χέλον τοῦ αὐτοκράτορος. Ἐσχάτως δὲ ἐξελέχθη, πρὸς θρίαμβον τῶν φιλελευθέρων καὶ κοινοβουλευτικῶν ἀρχῶν, καὶ ἀντιπρόσωπος της Γεστεμονίδης ἐν τῇ γερμανικῇ κοινοβουλίᾳ καὶ ἀπεδέξατο τὴν ἐκλογὴν.

Ἀπὸ τῶν ἐπιτυχίων τοῦ 1866 ὁ Β. κατέστη ὁ δημοτικώτατος πολιτικὸς ἀνὴρ της Γερμανίας. Ἡ ἐθνικὴ εὐγνωμοσύνη τῶν Γερμανῶν πρὸς τὸν ἥνδρα ἐξεδηλώθη πολυεθῶς καὶ ἐν πολλαῖς περιστάσεσι· τῇ 1874 ὁπότε ἐγένετο κατ' αὐτοῦ νέα ἀπόπειρα φόνου ὑπὸ τοῦ φανατικοῦ καθολικοῦ Κούλμαν διαρκούντος τοῦ ὑπὲρ ἡμερώσεως ἀγῶνος, τῷ 1885 κατὰ τὴν ἐσπέρην της 70ετηρίδος ἀπὸ της γεννήσεως αὐτοῦ (20/1 Ἀπριλίου), ὁπότε ἐκ τῇ κοινῇ συνεισφορᾷ («donner à Bismarck» κληθεῖσα «Bismarckspende») τοῦ γερμανικοῦ λαοῦ συλλεχθέντος ποσοῦ τῶν 2,700,000 μαρκῶν δι' ἐνός μὲν καὶ ἡμίσεος ἑκατομ. μαρ. ἡγερσθῆναι τὸ εἰς τοὺς πρῶτους αὐτοῦ ἀνθρον κτήμα τοῦ Schönhausen καὶ ἐδόθη αὐτῷ ὡς ἐθνικὸν δῶρον, διὰ δὲ τοῦ ὑπολοίπου τοῦ 1,200,000 ἰδρύθη εὐεργετικὸν ἐμῶνυμον τῇ Β. Ἱδρυμα. Μεγίστη ἐπίσης καθ' ἑαυτὴν τὴν Γερμανίαν (πλὴν της μερίδος τῶν κοινωνιστῶν, προοδευτικῶν καὶ ἐλίγων κληρικοφρόνων) ἐξεδηλώθη τῷ ἀνδρὶ ἀγάπη καὶ συμπάθεια κατὰ τὴν ἀπροσδοκῆτον αὐτοῦ πτώσιν τῷ 1890.

Διὰ τὰς μεγάλας πρὸς τὸ κράτος ὑπηρεσίας ὁ Β. πλὴν ἄλλων τιμῶν ἔλαβε παρὰ τοῦ Γουλιέλμου Α' τὸν τίτλον κόμητος, τῷ δὲ 1867 διωρίσθη ἀρχιγραμματέως της Βορείου Γερμανικῆς Ὁμοσπονδίας, μετὰ δὲ τὸν Γαλλογερμανικὸν πόλεμον ἔλαβε τὸν τίτλον πρίγκηπος, καὶ τὸ ἀξίωμα τοῦ ἀρχιγραμματέως τοῦ Γερμανικοῦ κράτους. Τὴν προσωνομίαν τοῦ δουκὸς Λαουενδούργου τὴν ἀπονεμηθείσαν αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Γουλιέλμου Β' κατὰ τὴν πτώσιν αὐτοῦ δὲν ἀπεδέξατο ἢ τοῦλάχιστον δὲν προσέτιμησεν αὐτὴν της προσωνομίας πρίγκηπος Β.

Ὁ Β. ἀνεδείχθη μέγας πολιτικὸς οὐ μόνον κατὰ τὴν πολιτικὴν καὶ διπλωματικὴν τέ-

χην, ἀλλὰ καὶ ὡς κοινοβουλευτικὸς ῥήτωρ. Ἡ ῥητορικὴ αὐτοῦ εἶναι ἀτεχνὸς καὶ φυσικὴ, ἀλλὰ διὰ τοῦτο αὐτὸ θιναρὰ καὶ ἔντενος, ἔχει οὖσα ῥοπήν καὶ δύναμιν οὐχὶ μόνον ἐλευθερικὴν, ἀλλὰ ἐπιδητικὴν καὶ πειστικὴν. Διεκρίθη δὲ ὁ Β. καὶ ὡς πολιτικὸς καὶ ὡς ῥήτωρ ἐπὶ παρρησίᾳ καὶ εἰλικρινείᾳ, ἀντικειμένη ὅλως εἰς τὰς διπλωματικὰς ἐπιφυλάξεις καὶ ὑποκρίσεις.

ὑπὸ τὴν ἐποψὴν ἡθικοῦ μεγαλείου κρινόμενος ὁ Β. ὅσον καὶ ἂν διεκρίθη διὰ τὸ εἰλικρινές καὶ τιμιὸν τῆς πολιτείας αὐτοῦ, στερεῖται ὅμως πολιτικῆς γενναιότητος καὶ ἡθικοῦ μεγαλείου. Πᾶν ἡθικὸν ἐλατῆριον τῆς πολιτικῆς αὐτοῦ εἶναι εἰς πολιτικοὺς ὑπολογισμοὺς, οἱ σφαιρίζοντες καὶ στερεοῦντες τὸ πολιτικὸν αὐτοῦ ἔργον, καὶ πολιτικοὶ συνδυασμοὶ ἐξυπηρετοῦντες τὰ συμφέροντα τῶν μεγάλων δυνάμεων, ὅσακις ταῦτα συνάδουσι πρὸς τὰ τῆς Γερμανίας, ἐνσπεύροντες δὲ τὴν διαίρεσιν ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει. Ἀπέναντι τῶν μικρῶν κρατῶν καὶ τῶν μικρῶν λαῶν ὑπῆρξεν ἀνέκαθεν σκληρὸς καὶ ἀπάνθρωπος περιφρονητὴς τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν. Τοιοῦτος ὑπῆρξεν ἰδίως πρὸς τοὺς χριστιανικοὺς λαοὺς τῆς Ἀνατολῆς. Ἡ πρὸ διετίας μάλιστα ἐν τῇ Κρητικῇ ζητήματι πολιτικὴ αὐτοῦ ὑπῆρξε περιφρονητικὴ παντὸς δικαίου, αἰτιωτατὴ γινεμένη τῆς καταστάσεως τῆς ἐπικρατοῦσης ἐπὶ ἐν τῇ νήσῳ πρὸς μεγάλην βλάβην καὶ τῶν νησιωτῶν καὶ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Τουρκίας. Καὶ ἡ ἀπέναντι τῆς Τουρκίας πολιτικὴ αὐτοῦ οὔτε γενναία ὑπῆρξεν οὔτε ἀπῆλλαγμένη ἰδιοτελοῦς διπισθοβουλίας. ὑπὸ τὴν ἐποψὴν ἐν γένει τῆς πολιτικῆς γενναιότητος καὶ δικαιοσύνης καὶ ἡθικοῦ μεγαλείου κρινόμενος ὁ Β., καίτοι ἐπιτηδεύει χριστιανικὰ αἰσθήματα καὶ χριστιανικὴν μετριότητιαν καὶ δικαιοσύνην ἀπέναντι κρατῶν καὶ λαῶν, δὲν ἐφάνη ὅμως ἀντάξις τῆς πολιτικῆς αὐτοῦ μεγαλοφυΐας, ὅπως ὁ ἔτερος μέγας πολιτικὸς ἀνὴρ τοῦ αἰῶνος ὁ Γλάδστων. Τὴν ἡθικὴν σμικρότητα αὐτοῦ ἐδείξε καὶ ἐν τῇ μετὰ τὴν πτώσει πολιτικῇ αὐτοῦ ἀπέναντι τῆς γερμανικῆς κυβερνήσεως διχωγῇ. Ἄλλως δὲ διὰ τὸν καθέλου χαρακτῆρα αὐτοῦ ἐβίβη αὐτῷ τὸ χαρακτηριστικὸν ἐπιθετον τοῦ σιδηροῦ γραμματέως. [Π.Κ.]

Βίσμαρκ. Πόλις τῆς Πρωσίας ἐν τῷ νομῷ Στένδαλ τοῦ Μαγδεμβούργου. ἔχει 2101 κατ. (1880). [Π.Π.]

Βίσμαρκ. Ὄνομα πολλῶν χωρίων ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις τῆς Ἀμερικῆς, ὧν κυριώτερον τὸ ἐν τῇ χώρᾳ τῆς Δαγότας παρὰ τὸν Μισσουρί. [Π.Π.]

Βίσμαρκ. Ὅρος τῆς Ν Ἀφρικῆς ἀνακαλυφθὲν τῷ 1872, ὑπὸ τοῦ Μάουχ, κειμενὸν δ' εἰς πλάτος 17° 20' Ν καὶ Μ 32° 46' Δ τοῦ Γρην. ἐν τῇ χώρᾳ τοῦ Βατόγκα. [Π.Π.]

Βίσμαρκ καστανοῦν (X η.μ. Τ ε.χ.ν.)

(Bismarck-Braun) Χρωστικὴ ὕλη ἐκ τῶν τῆς ἀνιληνῆς, ἰδίως καταλλήλως πρὸς χρώσιν δερματιῶν ζῶον προστιμωμάτων. Ὅπως καλεῖται καὶ τὸ φαινολενιοκαστανοῦν ἢ Μαγγαστρίας καστανοῦν ἢ Βισμουθιν, ὁπερ χημικῶς ἐνὸς ὑδροχλωρικῶν τριχιδιοαζωδενζόλιον. [Ο.Α.Ρ.]

Βίσμαρκ Πολύνησον. Οὕτω καλοῦνται νῦν αἱ κατὰ τὰς ἀκτὰς τῆς χώρας τοῦ Αὐτοκράτορος Γουλιέλμου νῆσοι, αἵτινες πρότερον ἐκαλοῦντο Νέα Βρεταννία, μετονομασθεῖσαι διὰ αὐτοκρατορικὸν διατάγμ. τῷ 1885. [Π.Π.]

Βισμουθιακὴ ὥχρα (O r u κ. τ.) (Wismuthoer). Ἀπαντᾷ ὡς ἀχυρόχρουν, φαῖον ἢ πρασινον ἐπικάλυμμα, ἢ χειροπληθὲς καὶ παρενέσπαρμένον. Συνίσταται δ' ἐξ ὀξειδίου τοῦ βισμουθίου, ἐν ᾧ χαλκός, σιδηρός καὶ ἀρσενικόν. ὑπὸ τῆς φλογὸς τοῦ αἰθλοῦ πυρρῶς μὲν ἢ Β. ὥχρα τήκεται εὐκόλως εἰς μάζαν ὥχραν μετὰ τὴν ψύξιν ἐπὶ ἀνθρακὸς πυρρῶς μὲν ἔγκαταλείπει μεταλλικὸν βισμουθιον. ὑπὸ ὀξυζώτου ἀπορρέουσιν εὐκόλως. [Κ.Μ.]

Βισμουθιομεγῆς ἄργυρος ἢ Χιλενίτης. Ὅρυκτόν αποτελούμενον ἐκ μεταλλικῶς σιλιβότων φυλλαρίων καὶ συνιστάμενον ἐξ 88,9 ἀργύρου καὶ 16,1 βισμουθίου. Ἀπαντᾷ ἐν Χιλῇ. [Κ.Μ.]

Βισμουθιομεγῆς χρυσός ἢ μαλδονίτης. Ὅρυκτόν ἀργυρόλευκον ἢ ἀμυρόν, παρενέσπαρμένον ἐντὸς γρανίτου (Μαλδονίας ἐν Αὐστραλίᾳ) καὶ συνιστάμενον ἐξ 64,5 χρυσοῦ καὶ 35,5 βισμουθίου. [Κ.Μ.]

Βισμουθιον (X η.μ.) (Bismuthum, Wismut, Marcasita). Μεταλλικὸν στοιχεῖον, συμβ. Βί άτομ. βάρ. 208. Εὐρίσκεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον αὐτοφυὲς ὁμοῦ μετ' ὀρυκτῶν Κοβαλτίου, Νικελίου καὶ Ἀργύρου συγγὰ ἀπαντῶσι καὶ αἱ ενώσεις αὐτοῦ μετὰ Θείου, Ὄξυγόνου κλπ. Συνήθως ἐξάγεται καθαρὸν τὸ μεταλλικὸν Β. ἐκ τοῦ αὐτοφυοῦς διὰ συντήξεως μετὰ Σιδήρου, Ἀνθρακὸς καὶ συλλιπασματος καὶ ἀνακαθάσεως διὰ νέας τήξεως ἐπὶ σιδηρῶν πλακῶν ἐφ' ὧν μένουσι τὰ παραμίγματα, ἀπορρέοντες τοῦ καθαροῦ μετάλλου, ὁπερ φέρεται ὑπὸ μορφῇ ἡμισφαίρειοιδῶν τεμαχίων εἰς τὸ ἐμπόριον.

Τὸ Β. ἐν ἐρυθρόλευκον, ἔχει ἰσχυρὰν μεταλλικὴν λάμψιν, φυλλώδη κρυσταλλικὴν τομὴν, ἐν δὲ λίαν σκληρὸν καὶ εὐήραυστον. ἔχει εἰδ. βάρ. 9,8 τήκεται δὲ εἰς 270° καὶ δύναται ν' ἀποσταχθῇ εἰς ἀνωτέρας θερμοκρασίας ἐν ξηρῷ αέρι μένει ἀμετάβλητον, ἐν ὑγρῷ δὲ ὀξειδίουται ἐπιπολαιῶς, ὅμως συνεχῶς δύναται νὰ μεταβληθῇ ὅλον εἰς ὀξείδιον. Μετὰ Χλωρίου ἐννοῦται εὐκόλως εἰς Βισμουθιοχλωρίδιον, εἰς πυκνὸν θετικὸν δξυ καὶ εἰς νιτρικὸν διαλύεται εὐκόλως. Τὸ μέταλλον χρησιμεύει εἰς παρασκευὴν κραμάτων, ενώσεων χρησιμῶν εἰς τὴν ἱατρικὴν οἷον τὸ βατικὸν νιτρικὸν Βισμουθιον (Bismuthum subnitricum ἢ hydronitricum).

cum) και εις την παρασκευην λευκων χρωμάτων και ιδίως ψιμυθίου. Το Β. μνημονεύεται το πρώτον υπό του αλχημικού Βασιλείου Βαλεντινού εγένετο όμως ιδίως γνωστόν και δη διά των έρευνών του Πόττ και Βέργκμανν.

Βισμούθειον κράματα: Ταύτα διακρίνονται διά τὸ εὐτήκτον αὐτῶν. Τὰ ὑπὸ τὸ ὄνομα Μετάλλων τοῦ Νιούτων, τοῦ 'Ρόξε και τοῦ Ηούδ γνωστὰ εὐτήκτοτα κράματα συνίστανται ἐκ Β., Μολύβδου, Κασσιτέρου και Καδμίου, καθίστανται δὲ εἰς μᾶλλον εὐτήκτα τῇ προσμίξει 'Υδραργύρου ('Αμάλγαμα Β.). Τὰ κράματα τοῦ Β. χρησιμεύουσιν εἰς ἀποτυπώματα ξυλογραφημάτων, εἰς πλάκας στερεοτυπικάς, εἰς ταχυσυγκολλητικὸν τῶν μετάλλων ὑπὸ τὸ ὕδωρ τῇ προσθήκῃ σταγόνων ὑδροχλωρίου και εἰς πλείστας ἀναλόγους χρήσεις.

Βισμούθειον ἐνώσεις: Βισμούθειον οξείδιον Bi_2O_3 εὐρίσκεται αὐτοφύς και ὥρα Β., περᾶται δὲ τῇ διαπυρώσει βισμούθυροξειδίου ἢ νιτρικοῦ Β. 'Ἦνε κίτρινή κόνις, ἥτις διαλυομένη εἰς ὀξέα παράγει τὰ ἅλατα τοῦ Β., ἐκ τῶν διαλύσεων τῶν ὁποίων καταβυθίζεται διά καυστικοῦ νάτρου λευκὸν βισμούθυροξείδιον $\text{Bi}_2\text{O}_3 \cdot \text{H}_2\text{O}$. Τὸ βισμούθυροξείδιον ἐχρησιμοποιοῦτο ἥδη ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ 'Αγρινόλα ὡς κίτρινον χρῶμα· τῇ ἀντικαταστάσει τοῦ μολυβδοξειδίου διά τούτου ἐν τῇ κρυστάλλῳ (τῇ ἐμμολύδῳ ὕδατι) παράγεται ὕαλος πολὺ μᾶλλον φωτοπλαστική, τῇ ἀντικαταστάσει δὲ και τοῦ Καλίου διά Θαλλίου δεικνύει ἡ ὕαλος αὕτη λαμπροτάτην ποικιλίαν χρωμάτων. Χρησιμοποιοῦται ἐν τῇ ζωγραφικῇ τῆς πορσελλάνης και τῆς ὕαλου.

Ἐκ τῶν ἁλμάτων τοῦ Β., ἄτινα παράγονται τῇ διαλύσει τούτου ἢ τοῦ ὀξειδίου αὐτοῦ εἰς ὀξέα και ἔχουσιν ὀξινον ἀντίδρασιν, μνημονεύετα τὸ νιτρικὸν και θεικὸν Β., ἄτινα διαλύονται εἰς ὀλίγον ὕδωρ, ἀποσυντίθενται ὁμως ὑπὸ πλείονερου ὕδατος σχηματίζοντα ἀδιάλυτα βασικά ἅλατα. Τὰ βασικὰ τούτου νιτρικὸν Β., $\text{Bi}(\text{OH})_3$, NO_3 χρησιμεύει ἐν τῇ ἱατρικῇ ὡς Bismuthum subnitricum ἢ hydromitricum. Τούτο φέρεται και ὡς ψιμύθιον ὑπὸ τῷ ὀνόματι $\lambda\epsilon\upsilon\kappa\delta\nu\text{B.}$, κυρίως ὁμως χρησιμεύει ὡς ψιμύθιον τὸ βισμούθιο οξυχλωρίδιον BiOCl .—Τὸ βισμούθιο οξυχλωρίδιον (τριχλωρισβισμούθιον) BiCl_3 παράγεται τῇ θερμάνσει Β., ἐν Χλωρίῳ ἢ τῇ διαλύσει βισμούθυροξειδίου ἐν ὑδροχλωρίῳ. Δι' ἐξατμίσεως τῆς διαλύσεως και ἀποστάξεως τοῦ ὑπολείμματος λαμβάνεται τὸ ἄχρουν κοκκοειδὲς και εὐτήκτον $\beta\omicron\acute{\omicron}\tau\upsilon\rho\omicron\nu\text{B.}$, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξαχνίζεται τοῦδε ὥραιος κρυστάλλους τὸ βισμούθιο οξυχλωρίδιον. Τῇ ἀποσυνθέσει τούτου διά πολλοῦ ὕδατος παραχεται τὸ βισμούθιο οξυχλωρίδιον BiOCl ($\lambda\epsilon\upsilon\kappa\delta\nu\text{B.}$) Τὸ βισμούθιο οξείδιον Bi_2O_3 ἀπαντᾷ ὀρυκτὸν ὡς βισμούθιτης. [O.A.P.]

Βισμούθειον (αὐτοφύς) ('Ορυκτολ.).

Τὸ βισμούθειον κρυσταλλοῦμενον και σχιζόμενον ὀρυκτὸν τούτου εἶνε εὐσεστόν, ὡχρὶ δὲ ἐλατὸν, ἔχει σπλ.=2,5 εἰδ. βάρ.=9,8... 9,8 και χρῶμα ἐρυθρίζον ἀργυρολευκόν, συνήθως κίτρινον, ἐρυθρὸν, καστανοειδὲς ἢ στικτὸν.—Συνίσταται ἐκ βισμούθιου και σμικρὰς ποσότητος ἀρσενικοῦ, ἐν οἷς και ὀλίγιςτος ἄργυρος, ἐνίοτε δὲ και τελλύριον. Πυρουμενον ἐπὶ ἀνωθρακὸς τήκεται και δίδει ἐπ'ἀνθήμα, ὅπερ θερμὸν εἶνε κίτρινον, ψυχρὸν δὲ λευκὸν (ὀξειδίου βισμούθ.) ἐν ἀεραζώτῳ ἀπορρευτοῦται, ἐκ τῆς ἀπορρευτώσεως δὲ ὕδωρ πολὺ δίδει λευκὸν κατακρημνισμόν· ιδίως ἡ ἀντίδρασις αὕτη εἶναι λίαν εὐαίσθητος, ὅταν ἡ ἀπορρευτώσις ἐμπεριέχῃ ἐγγχώριον Β., διότι τότε κατακρημνίζεται βασικὸν ἐγγχώριον Β. 'Απαντᾷ ἐντέρος φλεβῶν κοβάλτιου και νικελίου ἐν Γερμανίᾳ, Ἀγγλίᾳ και Βουηδίᾳ. Λέγεται ὅτι εὐρέθη και ἐν Σερπίῳ, εἰς ἐλαχίστην ὁμως ποσότητα. Τὸ αὐτοφύς Β. εἶνε τὸ μόνον ὀρυκτὸν, ἐξ οὗ ἐξάγεται τὸ χημικῶς καθαρὸν Β. κα παράγονται τὰ διάφορα αὐτοῦ κράματα και αἱ χημικαὶ ἐνώσεις. [K.M.]

Βισμούθειον (Φαρμακολ.).

Αἱ τοῦ Β. σκευασίαι (τὸ ὑπονιτρικὸν Β.) εἰσῆχθησαν εἰς τὴν θεραπευτικὴν ἀπὸ τοῦ 1786 και εὐτυχον ἐπὶ μακρὸν μεγάλῃς φήμῃ· ἀλλ' ἡ θεραπευτικὴ δράσις τοῦ μετάλλου τούτου οὐτε τόσον σπουδαία εἶναι, ὡς ἡ περὶ αὐτὸν εἰδωμένη, οὐτε και ὅλως ἀναμφέβητος. Αἱ διαλυταὶ τοῦ Β. σκευασίαι (τὸ ὀξικόν, τὸ νιτρικὸν και μετ' ἀμμωνίας Β.) ἔχουσι τοξικὰς ιδιότητας συγκρίτας ταῖς τῶν διαλυτῶν σκευασιῶν τοῦ ἀρσενικοῦ και τοῦ ἀντιμονίου· πρὸκαλοῦσι δηλ. λιπῶδη τῶν ἐσωτερικῶν ὀργάνων ἐκφύλισιν, ἐξαρτάνουσιν τοῦ ἐν τῇ ἡπατι γλυκογόνου. Ἀλλ' αἱ τοιαῦται σκευασίαι δὲν εἰσῆχθησαν εἰς τὴν ἱατρικὴν. Ἐν τῇ θεραπευτικῇ τρεῖς κυρίως σκευασίαι τοῦ Β. εἶναι ἐν χρήσει σημερον αἱ ἑξῆς: τὸ ὑπονιτρικὸν Β., τὸ ναρδικόν και τὸ ἱτεύλικόν. Τὸ Β. πολλαχὺ τῆς εὐρώπης και παρ' ἡμῶν εἶναι ἐν χρήσει ὡς κοσμητικὸν ἢ κομμωτικὸν εἰς ψιμυθίσιν τοῦ προσώπου και τοῦ ἀυχένου. [B.P.]

Βισμούθειον ἀνθρακικόν (Φαρμακολ.)

Bismuthum Carbonicum. Κόνις ἀδιάλυτος ἐν ὕδατι. Παρέχεται ὅπου και ὅπως τὸ ὑπονιτρικὸν Β. και ἔχει τὰς ιδιότητας τοῦ τελευταίου τούτου. Ἐν χρήσει ὀλίγιση. [B.P.]

Βισμούθειον βασικόν ἱτεύλικόν

(Φαρμακολ.) Bismuthum Salicylicum. Κόνις λευκή, ἐν ὕδατι ἀδιάλυτος. Ἴχει οἷας και τὸ ὑπονιτρικὸν βισμούθιον (βλ. λ.) (ιδιότητες, εἶναι ἀσθενὲς ἀντισηπτικὸν και περᾶται ἰδία πρὸς τὸν τυφοειδῆ πυρετὸν (Bouchard, Vulpian), ὡς ἀντισηπτικὸν τοῦ γαστροεντερικοῦ σωλήνος. Δίδεται ἀπὸ 4—10

γρ. δι' ἡμέρας εἰς κόπον ἢ ἐν καψαλίοις. [B II.]

Βισμούθιον ναρδικόν (Φαρμακολ.). Bismuthum Valerianicum. Κόνης λευκῇ, ἐν ὕδατι ἀδιάλυτος, ὁξυσα νάρδου. Φαρμακὸν δλιγδέρητον, οὐτινος ἡ φυσιολογικὴ ἐνέργεια δὲν ἡρευνήθη ἐτι. Παραγγέλλεται εἰς καταπότια ἀπὸ 5—15 σιτ. δι' ἡμέρας πρὸς καρδιαλγίας νευρικὰς καὶ ἄλλας νόστους. [B. II.]

Βισμούθιον ὑπονιτρικόν (Φαρμακολ.). Bismuthum subnitricum ἢ Magisterium Bismuthi. Βῶλοι κωνοειδεις ἡ κόνις λευκῇ, κρυσταλλωδῆς, ὀξείνη τὴν ἀντιδρασιν, ἄνισμος, ἄχνημος, ἐλάχιστον ἐν ὕδατι διαλυτῇ, δι' ἀποσυνθεσεως τοῦ οὐδετέρου νιτρικοῦ βισμούθιου μεθ' ὕδατος ἀπολαμβανομένη. Γενικῶς πιστεύεται ὅτι τὸ Β. δὲν ἀπορροφῆται· φαίνοντα ὅμως δηλητηριάσεως παρτηρηθέντα ἐξ ἐξωτερικῆς ἐπὶ τραυμάτων χρήσεως σκευασιῶν τοῦ Β. μὴ ἐνεχουσῶν ἀρσενικὸν μαρτυροῦσι τὸ ἐναντίον. Τὸ Β. μετασχηματίζοντο εἰς ἐνθεῖον Β. γράνουνσι τὰ ὑποχωρήματα μέλανα. Σήμερον δὲν εἶναι σχεδὸν πλέον ἐν χρήσει κατὰ νευρικῶν παθήσεων, νευραλγιῶν τοῦ στομάχου καὶ ποικίλων ἄλλων τοῦ δργάνου τούτου νόστων καθ' ὧν ἐδίδοτο ἄλλοτε ἀνωφελῶς. Παρέχεται μόνον κατὰ τινῶν χρόνιων διαρροῶν (3—5 γράμ. δι' ἡμέρας), καθ' ὧν ἐνεργεῖ ὡς μηχανικὸν ἀπορροφητικὸν καὶ συνιστάται ἐξωτερικῶς ὡς στεγνωτικὸν ἀντισηπτικὸν ἐπὶ τραυμάτων, ὅπως τὸ ἰωδοφόρμιον. Βωιωτικῶς διδεται ἀπὸ 4—20 σιτ. πολλάκις τῆς ἡμέρας, συνήθως μετ' ἐλάχιστου ὀπίου. Βλ. καὶ Βισμούθιον (χημ.). [B II.]

Βισμούθιου ὀξειδίου. Βλ. Βισμούθιον.

Βισμούθιου ἄλας. Βλ. Βισμούθιον.

Βισμούθιου ἀποκάθαρσις (Μεταλλουργ.). Τὰ τοῦ Β. ὄρυκτά, ἐξ ὧν ἐκκαμινεύεται τὸ μέταλλον τούτο, εὐρίσκονται παρενσπαρμένα ἐντὸς τῶν φλεβῶν κοβαλτίου, νικελίου καὶ ἀργύρου (Σαξονία. Σκανδιναβία, Κίλη). Εἶνε δὲ ταῦτα βισμούθινος, βισμούθιακὴ ὥρα, αὐτοφύεος βισμούθιον. Βισμούθιον προσέτι ὑπάρχει ἐντὸς διαφόρων μεταλλουργικῶν προϊόντων, πρὸ πάντων ἐντὸς λιθάργυρου καὶ νικελιακῶν καὶ κοβαλτιακῶν ἐξαρτημάτων. — Ἀποκαθαίρεται δὲ τὸ Β. ἐκ τῶν μεταλλευμάτων αὐτοῦ πυροχημικῶς δι' ἐκθήσεως (Aussaigern) καὶ συντήσεως (Schmelzen) καὶ ὑδροχημικῶς. Κατὰ τὴν ἐκτῆξιν τὰ μεταλλεύματα τοῦ Β. τίθενται κατὰ ὑπερίθους σωρούς, ἢ φέρονται ἐντὸς σιδηρῶν σωλήνων κακλεισμένων, καὶ πυροῦνται ἐλαφρῶς, ὅπως ἐκτακῇ μόνον τὸ βισμούθιον, ἐναπομείνουσι δὲ ἄτηκτα τὰ ἑτεροφυῆ ὄρυκτά. — Διὰ συντήσεως ἐκκαμινούνται λίαν πτωχὰ μεταλλεύματα καὶ βισμούθιομιγῇ προϊόντα μεταλλουργικά. Γίνεται δὲ ἡ πυροχημικὴ αὕτη ἐργασία εἴτε ἐντὸς προσεγοδῶλων καμινῶν, εἴτε ἐντὸς φρεατωδῶν, φερομένων τῶν μεταλλ-

λευμάτων ἐν φυσικῇ καταστάσει ἢ φρυγομένῳ προηγουμένως. Οὕτω ἀποκαθαίρεται ἀργυρομιγῆς καὶ βισμούθιομιγῆς μολύβδος, ὅστις διὰ καυπείλωσης διαιρεῖται εἰς ἄργυρον, λιθάργυρον καὶ βισμούθιομιγῇ λιθάργυρον, περαιτέρω καθυποβαλλόμενον εἰς ὑδροχημικὴν ἐπεξεργασίαν. — Ὑδροχημικῶς ἀποκαθαίρεται τὸ βισμούθιον ὡς ἐξῆς· α') Ἐκ μεταλλουργικῶν προϊόντων (βισμούθιομιγῆς λιθάργυρος). Ταῦτα κονιοποιήθοντα τίθενται ἐντὸς πηλίνων ἀγγείων καὶ ἐπιδρέγονται μετὰ ἀκράτου ὑδροχλωρίου καὶ ὀλίγου ὕδατος· οὕτω ἀπορρυστοῦται Β. καὶ ὀλίγος μολύβδος, ἐναπομένονσι δὲ ἐν τῇ ἀγγείῳ ὡς κόνις ἐγγλῶριος μολύβδος καὶ ἐγγλῶριος ἄργυρος. Ἐκ τῆς διαλυθείσης ἀπορρυστωσεως διὰ πολλοῦ ὕδατος κατακρημνίζεται βαςικὸν ἐγγλῶριον Β β') Ἐκ μεταλλευμάτων Β. Ταῦτα ἔσφυκτα, ἢ κάλλιον πρηνυγμένα, κατεργάζονται δι' ὀξυαζώτου (νιτρικοῦ ὀξέος). Εἰς τὴν ἀπορρυστωσιν προστίθενται ὀλίγον ἐγγλῶριον νάτριον καὶ ἄσβεστος καὶ ἀκολούθως πολὺ ὕδωρ, δι' οὗ κατακρημνίζεται ἐγγλῶριον βισμούθιον. καὶ γ') Ἐκ κραμιῶν κασιτέρου μολύβδου καὶ βισμούθιου Ταῦτα ἐν μορφῇ κοκκίων κατεργάζονται διὰ διπλάσιας ποσότητος ὑδροχλωρίου μέχρις 90° Κ. Οὕτω ἐναπομένει στέρεο μὲν ἐγγλῶριος κασιτέρος καὶ ἐγγλῶριος μολύβδος, ἐν τῷ ὑγρῷ δὲ ἐγγλῶριον βισμούθιον. — Ἐπειδὴ τὸ πυροχημικῶς περὶχθὲν βισμούθιον ἐμπεριέχει καὶ ἄλλα μέταλλα, καθυποβάλλεται εἰς περαιτέρω ἐκκάθαρσιν πυροχημικὴν ἢ ὑδροχημικὴν. [K.M.]

Βισμούθιου βούτυρον. = Βισμούθιοχλωρίδιον.

Βισμούθιου κράματα. Βλ. Βισμούθιον.

Βισμούθιου λευκόν. Βλ. Βισμούθιον.

Βισμούθιοχλωρίδιον. Βλ. Βισμούθιον.

Βισμούθιτης. Χειροπληθὲς ὄρυκτον ὡς ἐπικάλυμμα, ἔχον σκλ.=1... 4,5. εἰδ. βάρ.=6,12... 6,17, χρομα κιτρινοφαιόν, ἀχυρόχρον ἢ πράσινον. — Εἶνε δξυανθράκωμα βισμούθιου ὑδρομεγέος, ἐμπεριέχον 95 90 δξείδιον βισμούθιου. Βυρούμενος διὰ τῆς φλογὸς τοῦ αὐτοῦ ἐπὶ ἄνθρακος κροτεῖ καὶ τήκεται, δίδων δι' ἀναθρασμοῦ μεταλλικὸν κοκκίον καὶ ἐπάνομα βισμούθιον. Ὑπὸ ὑδροχλωρίῳ ἀπορρυστοῦται ἀρρίζων. Ἀπαντᾷ ἐν Σαξονίᾳ. [K.M.]

Βισμούθοσφαίριτης (Ὁρυκτολ.) (Wismutoferit). Συνήθως κρυπτοκρυσταλλοφυῆς καὶ παρενσπαρμένους. Σκλ.=3,5. εἰδ. βάρ.=4,48. Χρομα ἔχει πράσινον ἢ ἐλαίωχρον. Εἶνε δξυπυριτίωμα σιδήρου καὶ βισμούθιου, ἐμπεριέχον 24,05 δξυπυριτίον, 42,88 δξείδιον βισμούθιου καὶ 33,12 δξείδιον σιδήρου. [K.M.]

Βισμούθοσφαίριτης (Ὁρυκτολ.).

Ὁξυανθράκωμα βισμούθιου, ἀπαντῶν ἐν Συναερίῳ. [Κ.Μ.]

Βισμουτίνης (Ὁρυκτολ.) (Wismuthglanz). Κρυσταλλοῦται κατὰ τὸ βασιρ. σύστ. ἰσομόρφως τῷ ἀντιμονίτῃ· οἱ κρυστάλλοι εἶνε στυλοειδείς ἢ καὶ βελονόσχημοι, ὡς οἱ τοῦ ἀντιμονίτου. Σχιζέται ἐντελῶς κατὰ τὴν βραχυδιαγώνιον· εὐξέστος· ἔχει σκλ. = 2., 2,5, εἰδ. βαρ. = 6,4... 6,6, χρομα μολυβδαφαίου, κλίνον πρὸς τὸ κασιτεριλευκόν συνήθως κατ' ἐπιφανείαν λαμβάνει χρομα κίτρινον. — Εἶνε ἐνθεῖον βισμούθιον, ἐμπεριέχων 81,22 βισμούθιον καὶ 18,78 θείον. Πυρρῶνός ἐντὸς ἀνοικτοῦ σωλήνος, ἐκλείει θείον καὶ πολὺ ὀξυθίον, τὸ δὲ κοκκίον ἀναδράζει ἐπὶ ἄνθρακος τήκεται, καὶ διὰ τῆς ἀποκαθαρτικῆς φλογὸς δίδει μεταλλικὸν βισμούθιον καὶ ἐπ' αὐτῷ βισμούθιον. Ὑπὸ ὀξυζωύτου ἀπορρευστοῦται ταχέως εἰς ἄχρουν ὑγρὸν ἀποχωρίζομένου θείου. Ἀπαντᾷ ἐν Σαξονίᾳ. [Κ.Μ.]

Βίσναβας (Bishnavi). Φυλὴ ἐν ταῖς ΒΔ χώραις τῆς Ἰνδικῆς, ἀνήκουσα εἰς ὅρη σκευτικῆν αἵρεσιν Οὐμελιωθεῖσαν περὶ τὸν 11^{ον} αἰῶνα μ. Χ. καὶ οὖσαν μῆγμα μωαμεθανικῶν καὶ Ἰνδικῶν δοξαστῶν. [Κεφ.]

Βισνοῦς (Vishnu). Ὁ μετὰ τοῦ Βραχμᾶ καὶ Σίβα ἀποτελῶν τὴν Ἰνδικὴν Τριμῦρτην, λίαν δημοτικὸς κατὰ τοὺς μεταγενεστέρους χρόνους καταστάς, θεὸς τῶν Ἰνδῶν, ὅστις ἐξομνεῖται μὲν καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς βεδικοῖς ὕμνοις ὡς προσωποποίησις τοῦ ἡλίου, ἀλλὰ κατέχει ὅλως δευτερεύουσαν θέσιν ἐν αὐτοῖς, τοῦ Ἰνδῶν κατέχοντος τὴν πρώτην θέσιν. Ἐν τῇ βραχμικῇ ὁμῶς ἐποχῇ, καθ' ἣν αἱ βεδικαὶ παραδόσεις ἐξογκοῦμεναι διεσκειάζοντο ἐπὶ τὸ εἰδωλολατρικώτερον, ὁ Β κατέλαθεν ὑψίστην θέσιν εἰς τὸ Ἰνδικόν πᾶνθιον, καταδύνων καὶ εἰς τὴν γῆν ἣ ἐν μορφῇ θαυμασίου ζώου, ἢ ὡς ὑπερφυσικόν τι ὄν, ἢ καὶ ὡς ἄνθρωπος ὁσάκις φυσικῇ τῇ ἡθικῇ ἀτάξει ταράσσει τὸν κόσμον· αἱ δὲ καταβασίεις αὗται τοῦ θεοῦ, οἱ ἀδατᾶρκι, ὡς καλοῦσιν αὐτάς οἱ Ἰνδοί, ἀριθμοῦνται μέχρι τοῦδε εἰς δέκα κύριως. [Κεφ.]

Βισόνα. Χωρίον τῆς ἐπαρχίας Βερατίου τοῦ βιλαετίου Ἰωαννίνων, ἔχον 300 κατ. Ἀλβανὸς μουσουλμάνους. [Π.]

Βίσουργις (Weser γερμ., Visurgis λατ.). Εἰς τῶν κυριωτέρων ποταμῶν τῆς Γερμανίας. Ἀποτελεῖται ἐκ τῆς παρὰ τὸ Μύνδεν ἐνώσεως τῶν δύο ποταμῶν Βέρρα καὶ Φούλδα καὶ ῥέει, κατ' ἀρχάς ἑλικοειδῶς ψαύων ἢ διατέμνων ἐκ περιτροπῆς τὴν πρωσιανήν, τὴν βρουσδιγικήν, τὴν λιππικήν καὶ αὐτὴς τὴν πρωσιανήν χωρὰν. Δέχεται τὰ ὕδατα πολλῶν ποταμῶν, ἐκβάλλει κάτωθι τοῦ Βρεμεργάφεν εἰς τὴν Βαλτικὴν πρὸς Ὁρμου Ἰάβε. Ὁ ροὺς αὐτοῦ εἶναι 186 χμ. καὶ ἀπὸ τῶν πηγῶν τοῦ Βέρρα 716 χμ. Τὸ πλάτος τοῦ 94—220 μέτρα καὶ τὸ ὕδατοπέδιόν τοῦ ἔχει ἔκτασιν

47,000 τχμ. Πλωτὸς κατὰ μέγα μέρος ἀποτελεῖ ἐν τῶν σημαντικωτέρων μέσων τῆς ἐν Γερμανίᾳ ἐμπορικῆς συγκοινωνίας. Αἱ ἐκβολαὶ αὐτοῦ προστατεύονται ὑπὸ πολλῶν ἐχυρωματικῶν ἔργων. [Π.Π.]

Βισούτσια. Χωρίον τῆς ἐπαρχίας Σκραπαρίου τοῦ βιλαετίου Ἰωαννίνων, ἔχον 400 κατ. Ἀλβανὸς μουσουλμάνους. [Π.]

Βίσσεκτον. Βλ. Δίσσεκτον.

Βισσέρ (Bisser ἢ Βούσσαχρ). Κράτος τῆς Ἰνδικῆς, φόρου ὑποταλὸς εἰς τοὺς Ἀγγλους, ἐν τῇ τοποτηρητικῇ τῆς Παντζέβ. Κεῖται εἰς πλάτος 30° 56'—32° 8' Β καὶ Μ 77° 34'—77° 52' Ἀ Γρῆν. Ἦχει δ' ἐμβαδὸν 8,600 τχμ. καὶ 61.345 κατ. (1881). [Π.Π.]

Βίσσανα. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Πετριτζίου τῆς Μακεδονίας, οἰκοῦμενον ὑπὸ 400 περίπου, ἐξ ὧν τὸ ἐν τέταρτον Βούλγαροι χριστιανοί, οἱ δὲ λοιποὶ μουσουλμάνοι. [Ε.]

Βίσσαννη. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Πετριτζίου τῆς Μακεδονίας, οἰκοῦμενον ὑπὸ 400 περίπου, ἐξ ὧν τὸ ἐν ἑβδομον Βούλγαροι χριστιανοί, οἱ δὲ λοιποὶ μουσουλμάνοι. [Ε.]

Βίσσανε. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Ἀχρίδος τῆς Μακεδονίας, οἰκοῦμένη ὑπὸ 300 περίπου Βούλγαρων χριστιανῶν. [Ε.]

Βισσόνα. Κώμη τῆς διοικήσεως Θεσσαλονίκης, οἰκοῦμένη ὑπὸ 1600 περίπου, ἐξ ὧν τὰ δύο τρίτα βουλγαρόφωνοι χριστιανοί, οἱ δὲ λοιποὶ μουσουλμάνοι. [Ε.]

Βίσσορεντζε. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Τίκβας τῆς Μακεδονίας, ἔχον ὡς 200 κατ. μουσουλμάνους. [Ε.]

Βίστανη. Κώμη τῆς ἐπαρχίας Παλαιοπωγανίου τοῦ βιλαετίου Ἰωαννίνων, ἔχουσα 1600 κατ. Ἑλλήνας τῷ 1888. [Π.]

Βιστάντα. Κωμόπολις τῆς διοικήσεως Δράμης τῆς Μακεδονίας, ἔχουσα ὡς 2000 κατ., ἐξ ὧν τὸ ἐν τρίτον Ἑλλήνες χριστιανοὶ καὶ οἱ λοιποὶ μουσουλμάνοι. [Ε.]

Βίστερ (Biater, Sod, γημικὴν καστανὸν). Καστανὴ ὑδροβαφὴ παρασκευαζομένη ἐξ αἰθέλης ξύλων ἢ καὶ ἐκ πυρολουσίου (δρυκτὸν Βίστερ). [Ο.Α.Ρ.]

Βιστωνὶς ἢ Βιστωνίς (τουρκ. Μπορού γκέλ). Μεγάλη λιμνοθάλασσα ἐν Θράκῃ ἐν Βιστωνίᾳ, ἥτοι τῇ χώρᾳ τοῦ ἀρχαίου θρακικοῦ ἔθνους τῶν Βιστωνίων (ἢ Βιστώνων), πρὸς Ἀτῶν Ἀδδύρων. [Π.]

Βιστούλα κυβερνεζόν. Τὸ ἐπίσημον νῦν ὄνομα τῆς ῥωσικῆς Πολωνίας. [Π.Π.]

Βιστούλας (Wisla γερμ., Weichsel γερμ.). Εἰς τῶν πρώτων ποταμῶν τῆς Πρωσίας καὶ ὁ πρῶτος τῆς Πολωνίας, ὁ μέγιστος δὲ τῆς παρὰ τὴν Βαλτικὴν χώρας. Παρέρχεται ἀπὸ τῶν Ταδουγκαίων Ὀρέων ἐν τῇ Ἀυστριακῇ Σιλεσίᾳ καὶ ἀποτελεῖται ἐκ τῆς ἐνώσεως τοῦ

Λευκού, τοῦ Μικροῦ καὶ τοῦ Μεγάλου Β. (Biala, Molinka καὶ Czerna W.). Ἀπὸ δὲ τοῦ χωρίου Β. εὗρεται γινεσκαὶ ἡ συμβολὴ τῶν τριῶν ποταμῶν χύεται εἰς τὴν κοιλάδα, ἀποτελών τὰ συνόρα τῆς αὐστριακῆς καὶ τῆς πρωσικῆς Σιλεσίας· βίων δ' ἀνωθι τῆς Κρακοβίας ἄχρι τῆς εἰς αὐτὴν συμβολῆς τοῦ Σάν, διαρρεῖ ἐπεὶ τὴν πολωνικὴν χώραν, διερχόμενος παρὰ τὴν Βαρσοδὶαν κτλ. καὶ διαίρεται εἰς δύο βραχίονας· τὴν Βιστοῦλαν πρὸς Δ καὶ τὸν Νογατον πρὸς Α. Ὁ τοῦτον, ὁ μὲν τελευταῖος, μετὰ βούν 51,7 χμ. ἐν μέσῳ χαμηλοτάτων νησιδίων, ἐκβάλλει εἰς τὸν Ψυχρὸν Ὀρμον (Frische Hafl), δι' 20 στομίων. Ὁ δὲ πρῶτος (ὁ Βιστούλας), διαίρεται αὖθις εἰς δύο βραχίονας· εἰς τὸν Ἑλδίνγγειον Β. πρὸς Α, ἔχοντα μήκος 22,6 χμ. καὶ εἰς τὸν Δαντίζγειον Β. πρὸς Δ ἔχοντα μήκος 39,3 χμ. ὢν ὁ μὲν πρῶτος διὰ 14 στομίων ἐκβάλλει εἰς τὸν Ψυχρὸν Ὀρμον, ὁ δὲ δευτέρος εἰς τὴν Βαλτικὴν, παρὰ τὸ φρούριον Βαϊζελμάνδα. Σύνμας ὁ βόρς τοῦ Βιστούλα εἶναι 1050 χμ. Ἐκ τῶν πολλῶν αὐτοῦ παραποταμίων, ὁ Σάν, ὁ Βούγ καὶ ὁ Βράγε εἶναι πλωτοί. Τὸ ὅλον ὕδατοπέδιον αὐτοῦ ἔχει ἐμβαδὸν 181,700 τχμ.ῶν 68,000 ἀνήκουσιν εἰς τὴν Αὐστρίαν καὶ 27,775 εἰς τὴν Πρωσίαν [Π.Π.]

Βιστρίτσα. 1) Τὸ σημερινὸν ὄνομα τοῦ ποταμοῦ τῆς Μακεδονίας Ἀλιάκμονος (βλ. λ.). — 2) Ποταμὸς τῆς Ἑπείρου. βλ. Πίστριτσα. [Π].

Βίστριτσα. Χωρία τῆς Μακεδονίας· 1) ἐν τῇ ὑποδιοικήσει Βελιστοῦ μετὰ 780 περίπου κατοίκων Βουλγάρων χριστιανῶν· 2) ἐν τῇ ὑποδιοικήσει Κομανένδου μετὰ 150 περίπου κατοίκων Βουλγάρων χριστιανῶν καὶ 3) ἐν τῇ διοικήσει Μοναστηρίου μετὰ 210 περίπου βουλγαροφώνων χριστιανῶν [Ε.]

Βισὺ (Vichy). Πόλις καὶ λευτρά τοῦ γαλλικοῦ νομοῦ Ἀλλιέρ, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Λαπάλλς, 360 χμ. μακρὰν τῶν Παρισίων καὶ ἐπὶ τῆς δεξιᾶς εὐχθῆς τοῦ Ἀλλιέρ, ἐν τινι θελκτικῇ, εὐκραεῖ δὲ καὶ ὑγιεινῇ ἐχούσῃ τὸ κλίμα κοιλάδι. Ἐνοῦται δι' ἀγέμερον τὸν Λεωφόρον μετὰ τῆς πόλεως Κουσέτ, πρὸς τὰ ΒΔ αὐτῆς κειμένης. ἔχει 9913 κατ. (1886), ὁ δὲ δῆμος 10344. Εἶναι ὀνομαστὴ διὰ τὰ ἱαματικά αὐτῆς ὕδατα, περὶ ὧν βλ. κατωτέρω. [Π.Π.]

Βισὺ (Ἰθάκη). Πηγαὶ πολυάριθμοι ἀλκαλικῶν ὑδάτων ποικίλης χημικῆς συνθέσεως καὶ διαφόρου θερμοκρασίας (14°—43°, 6), ὧν θερμαί μὲν εἶναι αἱ πηγαὶ Grande-Grille (12°, 5), Puits-Chomel (43°, 6) καὶ Puits Carré (43°, 6), ψυχραὶ δὲ αἱ πηγαὶ Célestins (14°) καὶ Mesdames (17°). Τὰ ὕδατα Β., διασπινθηκονατριοῦχα (Eaux bicarbonatées sodiques), ἐλατρώς ἀρτηνικοῦχα, ἐνέχουσι πλὴν τοῦ ὑπερπρωτοντος στοιχείου, τοῦ διασπινθηκικοῦ νατρίου (4,01—5,02), καὶ μικρὰν ποσότητα θειικοῦ, φωσφορικοῦ καὶ χλω-

ριούχου νατρίου, εἴτι δὲ καὶ ἄλλα στοιχεία. Αἱ εἰς διασπινθηκικὸν νάτριον πλουσιώτεραι πηγαὶ εἶναι ἡ πηγή Puits-Chomel, ἡ Lucas, ἡ Hôpital καὶ ἡ Célestins. ὡς μάλλον σιδηροῦχοι ἡ πηγή Puits Lardy καὶ ἡ Mesdames καὶ ὡς μάλλον ἀρσενικοῦχοι ἡ τῶν Mesdames ἐπίσης. Παραγέλλονται εἰς πόσιν τε καὶ λουσίαν, εἰς καταιονήσεις καὶ εἰς ἀντιδωλῶν. Ἐνδείκνυνται δὲ πρὸς τὰ πάθη τοῦ στομάχου (πηγή Hôpital), τοῦ ἥπατος (Grande Grille), τὴν ποδάγραν, τὴν φαρμιασιν (Célestins), τὰ πάθη τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων (Puits Chomel), τὴν χλωρίαν (Puits Lardy καὶ Mesdames), τὸν σακχαρώδη διαβήτην, κλπ. Ἐποχὴ τῆς ἐπὶ τέπου χρήσεως τῶν ὑδάτων εἶναι ἀπὸ 1 Ἀπριλίου μέχρι 1 Ὀκτωβρίου, ἀλλ' ἡ ἐν Βισὺ διαμονὴ εἶναι εὐάρεστος ἰδίᾳ τὸν Μάιον, Ἰουνιον καὶ Σεπτεμβριον. Κλίμα θερμὸν ἰδίᾳ τὸν Ἰούλιον καὶ Αὐγούστου, ὅτε καὶ καταγίγδες ἐπισκίηπουσιν. Ὑδροθεραπευτικὸν κατὰστημα ἄριστον διερρυθμισμένον. [Β.Π.]

Βισχέρας (Wischera). Οὕτω καλοῦνται πολλοὶ ποταμοὶ ἐν Ῥωσίᾳ, ὧν οἱ κυριώτεροι· — 1) Παραποτάμιον τοῦ Κάμα, ἐν τῇ κυβερνείᾳ τοῦ Πέρμ, πηγάζον ἀπὸ τῶν Οὐράλίων καὶ ἄχρι τῆς μετὰ τοῦ Κόλδα ἐνώσεως αὐτοῦ πλωτόν· βόρς 447 χμ — 2) Παραποτάμιον τοῦ Βισχέγδα, ἐν τῇ κυβερνείᾳ Βολόγδας· βόρς 203 χμ. — 3) Παραποτάμιον τοῦ Βολκόδ, ἐν τῇ κυβερνείᾳ Νοβογρόδ· βόρς 110 χμ. [Π.Π.]

Βισχοφίτης (Bischoffit). Κρυσταλλοφύεις ὄρυκτον ἔχον σκλ.=1,5... 2. εἰδ. βάρ.=1,65, χρῶμα λευκὸν καὶ λάμψιν ὑδατοειδῆ. Εἶναι ἐγγλῶριον μαγνήσιον ὕδρομιγές, ἐν ᾧ 11,83 μαγνήσιου, 34,95 χλωρίου καὶ 53,22 ὕδατος. [Κ.Μ.]

Βισχῶφ (Bischof). Ποτὸν παρασκευαζόμενον προχειρῶς ἐξ οἴνου μέλανος, σακχάρου καὶ νεραντσοφλοίων πρασίμων· οἱ φλοιοὶ περιχύνονται δι' ὀλίγου ὕδατος ἢ κάλλιον οἶνο-πνεύματος, μετὰ τινος δὲ ὥρας προστίθεται τὸ ληφθὲν ὑγρὸν εἰς τὸν οἶνον ὁμοῦ μετὰ σακχάρου. Ὄταν ληφθῇ μέλας οἶνος τῆς Βουργουνδίας καλεῖται τὸ ποτὸν Καρδινάλιος. Τὸ ποτὸν τοῦτο γνωστὸν πρὸ αἰώνων τυγχάνει μεγάλης διαδόσεως καὶ ἀρεσκείας ἐν Εὐρώπῃ. [Ο.Α.Ρ.]

Βίσων (Ζωολ.). ἡ Βόνασος (Bonasus). Ζῶον μηρυκατικὸν τῆς ὁμοιογενείας τῶν Βοῶν, ἔχον τὸ ῥύγχος γυμνὸν καὶ ὅλον τὸ πλάτος, μέτωπον κεκυρωμένον πλατύτερον ἢ μακρότερον, γένυν πωγωνοφόρον· τρίχων μαλακῶν καὶ ἐριώδη· μέτωπον, κεφαλὴν τράχηλον κεκοσμημένα ὑπὸ μακρῆς χαίτης. Τούτων δύο εἶδη γνωστά· Βίσων ὁ Εὐρωπαϊκός (B. europaeus), ὅστις ἄλλοτε εὕρισκετο καὶ ὅλην τὴν κεντρικὴν Εὐρώπην, νῦν δὲ περιορίσθη ἐν τινὶ δάσει πυτῶν ἐν Ἀττικῶφ τοῦ διαμερίσματος

τοῦ Zelentscheih τοῦ Καυκάσου, καὶ ἐν τῷ θάσει Βιαλεβίτσα, ἐνθα συντηρεῖται ὑπὸ τῆς Ῥωσικῆς Κυβερνήσεως. Β. ὁ Ἀμερικανὸς (B. americanus) εἶναι συγγενέστατος τοῦ προηγουμένου, καλυπτόμενος ἐπίσης ὑπὸ μακρῶν τριχῶν καὶ ἔχων οὐρὰν καὶ σκέλη βραχέα. [N.A.]

Βιτάλη. Χωρίον τοῦ δήμου Γαυρίου τῆς Ἀνδρου, ἔχον 264 κατ.

Βιτάλιον. Χωρίον τοῦ δήμου Κοτυλαίων τῆς Καρυστίας. Κάτ. 531. [Π.]

Βιτάλτσιστα. Κώμη τῆς ὑποδιοικήσεως Ζίχνης τῆς Μακεδονίας, ἔχουσα ὡς 900 Ῥελλήνας χριστιανούς καὶ 120 μουσουλμάνους. [E.]

Βιτέβσκ (Witebsk) Τὸ βορείστατον τῶν κυβερνείων τῆς Δ. ἢ Λευκῆς Ῥωσίας, ἔχον ἐμβαδὸν 45,167 τγμ. καὶ 1 296 271 κατ. κατ. (1886). Διαίρεται εἰς 11 νομούς, καὶ ἀποτελεῖ ἀπὸ τοῦ 1796 ἕως τοῦ 1802 μετὰ τοῦ Μοχίλεβ τὸ κυβερνεῖον τῆς Λευκῆς Ῥωσίας. Χώρα πεδινή, καλυπτομένη κατὰ μέγα μέρος ὑπὸ θαμνῶν. ἔχει πολλὰς λιμένας καὶ ποταμούς, ἐν εἰς ὁ δὴνας καὶ ὁ Μοράστ, κτηνοτροφίαν καὶ ἀξίαν λόγου γεωργίαν καὶ δασοκομίαν. Ἐμπορίον σιτηρῶν, κανάβειας, ζυλίας, μέλιτος, ἐρίων κ.τ.λ. — Ἡ ἐμώνυμος πρωτ. αὐτοῦ κεῖται ἐκατέρωθεν τοῦ δὴνα, ἔχει δὲ παλαιὰ ὀχυρώματα βιομηχανίαν καὶ 54 876 κατ. (1885). [Π.Π.]

Βιτέλλιος. Βλ. Οὐτέλλιος.

Βιτελλίνη (X ημ.) (Vitellin). Λευκοματοειδὴς οὐσία εὐρισκομένη ἐν τῷ κρέμῳ τῶν ὀνῶν καὶ μεταβαλλομένη τῇ ἐπιδράσει ἀραιοῦ ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος εἰς Σαντονίνην. [O.A.P.]

Βιτερβον (Viterbo ἱταλ. Viterbium καὶ Vitervum). Πρωτ. ὁμων. ὑποδιοικήσεως τῆς ἱταλικῆς ἐπαρχίας Ῥώμης, ἀπέχουσα 65. 5 χμ. ΒΒΔ. τῆς πόλεως ταύτης. Κεῖται παρὰ τοὺς πόδας ἐσβεσμένου ἡφαιστείου, τοῦ Κιμινίου ὄρους, εἶνε τετειχισμένη καὶ καλῶς φεκοδομημένη. Ἐκ τῶν ἐν ἐν αὐτῇ κτιρίων τὰ ἀξιολογιώτερα εἶναι ὁ μητροπολιτικὸς ναός, τὸ ἐπισκοπεῖον, τὸ δημαρχεῖον κλπ. Κάτ. 17 347 τῷ 1881, τοῦ δ' ὁμων. δήμου 19 941. [Π.Π.]

Βιτσο-μαχαλάς. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Βοδενῶν τῆς Μακεδονίας, οἰκούμενον ὑπὸ 500 περίπου μουσουλμάνων. [E.]

Βίτιμ (Witim). Ποταμὸς τῆς Δ Σιθαρίας, ἀποτελούμενος ἐκ δύο βραχιόνων, ὧν ὁ εἰς πηγάζει ἀπὸ τῆς Δ κλιτύος τοῦ ὄρους Βαϊκάλ καὶ ὁ ἕτερος ἀπὸ τινος λίμνης κειμένης εἰς τὰς ὑπαιρέας τῆς Δ κλιτύος τοῦ ὄρους Γιαβλονόγ. Ἐκβάλλει διὰ τριῶν στομιῶν εἰς τὴν Λέναν, μετὰ ῥοὴν ἐν συνόλῳ 2000 χμ. [Π.Π.]

Βίτλις (Bitlis) ἢ Βίδλις. Πόλις τῆς ὁθωμ. Ἀρμενίας, κειμένη παρὰ τοὺς πρόποδας λόφου καὶ εἰς ὕψος 1450 μ. ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν

τῆς θαλάσσης. ἔχει 5000 κατ. καὶ τινα βιομηχανικά καταστήματα. [Π.Π.]

Βίτοβον. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Νευροκόπου, ἀριθμοῦν περί τοὺς 300 κατ. μουσουλμάνους. [E.]

Βιτολίτσα. Κώμη τῆς ὑποδιοικήσεως Πρίλακου τῆς Μακεδονίας, οἰκουμένη ὑπὸ 750 περίπου Βουλγάρων χριστιανῶν. [E.]

Βιτοῦ (ἢ Γερμανικὴ Βιτουλάνδη). Χώρα τῆς Ἰσθημερινῆς Ἀ Ἀφρικῆς, κατὰ τὰς ἀκτὰς τοῦ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ, ἔχουσα δὲ καλοὺς ὄρους καὶ μέγαν πλοῦτον φυσικῶν προϊόντων. Ἡ Γερμανία ἀνεκέρυξεν αὐτὴν ὡς ὑπαγομένην εἰς τὴν προστασίαν τῆς ἀπὸ τοῦ Μαΐου 1885. [Π.Π.]

Βίτου (ἀγίου) χορός. Βλ. Χορεία.

Βιτουμινέντης ἡ τορβανίτης. Εἶνε ἀσφαλτώδης οὐσία, αποτελούσα κοιτάσματα 1—1 1/2 ποδῶν. Χρῶμα ἔχει καταστανόχρουν ἐρυθρίζον. — Συνίσταται ἐξ 60—65 ἀνθρακ. στοιχείου, 9 ὕδρογόνου, 4—5,5 ἐξυγόνου καὶ 18—24 σποδίου. Ἀναφλέγεται εὐκόλως καὶ καίεται ὡς φλὸξ λευκὴ ἰσχυρῶς καπνίζουσα δι' ἀποσταξέως παρέχει καθαρώτατον φωταέριον. Ἀπορρευστοῦται ὑπὸ τερεβινθίνου ἐλαίου. Ἀπαντᾷ μετὰ λιθανθράκων ἐκ Σκωτίας (Torbanehill). [K.M.]

Βιτοῦριγες. Ἀρχαῖον κελτικὸν ἔθνος ἐν τῇ Ἀκυτανίᾳ, οὗ ἡ χώρα περιλαμβάνεται νῦν ἐν τῷ νομῷ τῆς Γιρόνδης. [Π.Π.]

Βιτόχα. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Κατοσάνιον τῆς Μακεδονίας, οἰκούμενον ὑπὸ 200 μουσουλμάνων καὶ 100 περίπου Βουλγάρων χριστιανῶν. [E.]

Βιτρινέτσα. Πρωτεύουσα τοῦ δήμου Τολοφῶνος τῆς ἐπαρχίας Δωριδος καὶ χειμερινὴ ἔδρα τοῦ εἰρηνοδικείου Ποτιδανίας, ἔχουσα ἑλλην. καὶ δημοτ. σχολεῖον, ταχυδρ. καὶ τηλεγραφ. γραφεῖον καὶ 1008 κατ. Ὑπέρκειται λιμένες, ὅστις εἶναι πιθανῶς ὁ παρὰ τὴν παλαιὰν Τολοφῶνα ὑπὸ τῶν ἀρχαίων μνημονευόμενος Μέγας λιμὴν καὶ ἐν ᾧ σφύζονται λείψανά τινα ἀρχαία. [Π.]

Βιτριόλια αὐτοφυῆ σιδήρου, ψευδαργύρου, μαγγανίου, νικελίου, κοβαλτίου, χαλκοῦ, καὶ μολύβδου. Βλ. Γοσλαρίτης, Μορενσσίτης, Μελαντηρίτης, Πισανίτης, Μαλλαρδίτης, Βεϊβερίτης, Χαλκάνθη καὶ Ἀγγλεσίτης. [K.M.]

Βιτριόλιον (Vitriol) καλεῖται συνήθως θεικὸν ἄλλας μεταλλοῦ τινός, καταχρηστικῶς δὲ καὶ αὐτὸ τὸ ἀγοραῖον θεικὸν ξέον. Ὡς πρὸς πράσινον βιτριόλιον, ἢ βιτριόλιον σιδήρου ἵνε ὁ θεικὸς σίδηρος, κυανεὸν βιτριόλιον ἢ βιτριόλιον χαλκοῦ ὁ θεικὸς χαλκός, λευκὸν βιτριόλιον ὁ θεικὸς ψευδαργύρος κλ. [O.A.P.]

Βιτριόλιου αἰόλη ἢ βιτριόλιου νά-

φθα. ἡ θεικὴς αἰθήρ καλεῖται κατοχρηστικῶς ὁ κοινὸς ἤτοι αἰθελικὴς αἰθήρ. [O.A.P.]

Βιτριολίου λουτρών (Vitriolbäder) καλεῖται ἐν τῇ βαρικῇ τῷ δια βιτριολίου τοῦ αἰθέρου παρασκευαζόμενον λουτρὸν Ἰνδικοῦ. [O.A.P.]

Βιτριολίου σπέρτον. (Βεικλὸν εἶξυ ἀγοραιοῦ. [O.A.P.]

Βιτρούδιος ἡ (βιτρούσιος. Ῥωμαῖος ἀρχιτεκτονικὸς συγγραφεὺς τῶν Αὐγουστικῶν χρόνων. Γέρων ἥδη ὡν ἔγραψε δέκα βιβλία de architectura, ὧν τὰ μὲν βιβλία 1—7 πραγματεύονται περὶ οἰκοδομημάτων, τὸ 8 περὶ ὑδραγωγείων, τὸ 9 περὶ ἡλιακῶν ὥρολογίων καὶ τὸ 10 περὶ μηχανῶν. Τὸ συγγραμμα τοῦτο, ὅπερ ὁ Β. προσφωνεῖ τῷ αὐτοκράτῳ Αὐγουστῳ, εἶναι σπουδαίτατον διότι εἶναι καὶ τὸ μόνον τοῦ εἶδους του, ὅπερ ἐκ τῆς ἀρχαιότητος περιῆλθε μέχρις ἡμῶν, καὶ πλὴν τούτου διότι μανθάνομεν ἐξ αὐτοῦ πλείστας λεπτομερείας περὶ τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀρχιτεκτονικῆς. Ἡ γλῶσσά του δὲν εἶναι πολὺ καθαρεύουσα καὶ ἔχει πολλοὺς ἰδιωτισμούς. (Ομοῦ μετὰ τοῦ κυρίου συγγραμματος περιεσώθη καὶ σύνοψις αὐτοῦ φιλοσοφηθεῖσα ὑπὸ τινος Μ. Φαβεντινοῦ. Ἐκδ. ὑπὸ V. Rose καὶ Müller Strubing ἐν Λειψίᾳ 1867. Γαλλικὴ μετάφρ. (μετὰ τοῦ κειμένου καὶ πινάκων) ὑπὸ Tardieu καὶ Cousin ἐν Παρίσις 1839. [Σ.]

Βέτσα. Ἄνω καὶ Κάτω Χωρία τοῦ Ζαγορίου ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἰωαννίνων, ὧν ἡ μὲν Ἄνω Β. ἔχει 400 κατ. Ἑλλήνας, ἡ δὲ Κάτω Β. 300. Παλαιότερον ἐκαλεῖτο Βεζίτσα. [Π.]

Βέτσι καλεῖται τὴν σήμερον ὁ ΒΔ κλάδος τοῦ ἐν Μακεδονίᾳ ὄρους Βιρμίου, ὁ κεκλιμένος ΒΑ τῆς Καστορίας. [Ε.]

Βιτσεικόν. Χωρίον τῆς ἐπαρχίας Ἰωαννίνων, ἔχον 410 κατ. Ἑλλήνας τῷ 1888. [Π.]

Βιτσίνη (Vizzini). Πόλις τῆς Σικελίας ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Κατάνης. Κεῖται ἐπὶ λόφῳ, παρὰ τὰς πηγὰς τῆς Διρὶλλου. Ἔχει ὠραῖα τινα κτίρια καὶ φιλανθρωπικὰ ἰδρύματα, εἰς αὐτὸς εὐροπον, παράγει σιτηρὰ καὶ ἀφθόνους καρπούς, καὶ 14 324 κατ. (1881). Ἐν τοῖς πέριξ εὐρίσκονται ἀγᾶτης καὶ ψευδάργυρος. [Π.Π.]

Βιτσίτσα. Ἐδρα τοῦ δήμου Κοθωνίων τῆς ἐπαρχίας Τρικάλων, ἀπέχουσα 20 ὥρ. ΝΔ τῶν Τρικάλων, κεκμένη 3' ἐν δυσέατῳ τόπῳ. Ἔχει ταχυδρ. γραφεῖον δημ. σχολεῖον καὶ εἰναι χειμαρινὴ ἔδρα τοῦ εἰρηνοδικείου Γαρθικίου. Κάτ. 483 τῷ 1889. [Π.]

Βίτσλα. Κώμη τῆς ὑποδιοικήσεως Κωτσάνων τῆς Μακεδονίας, οἰκουμένη ὑπὸ 100 περίπου, ἐξ ὧν τὸ ἐν τρίτον μουσουλμᾶνοι, οἱ δὲ λοιποὶ Βούλγαροι χριστιανοί. [Ε.]

Βίττ (Jan de Witt) Περίφημος πολιτικός ἀνὴρ τῶν Κάτω Χωρῶν καὶ μέγας σύνδικος.

Ἐγεννήθη τῷ 1625 ἐν Δοδρέχτῃ. Ὦν ἀρχηγὸς τῆς ἀριστοκρατικῆς μεριδὸς τῆς ἀντιπολιτευομένης τῷ οἴκῳ τῶν Οὐρανίων ἐνήργησε τῷ 1687 ὑπὲρ τῆς καταργήσεως τοῦ κληρονομικοῦ ἀξιώματος τοῦ γυνικοῦ ἐπάρχου. Ἄλλ' ὅτε κατὰ τὸν Ὀλλανδικὸν πόλεμον τοῦ Λουδοβίκου ΙΔ' (1672) ἐναντίον τῶν Κάτω Χωρῶν τὰ γαλλικὰ στρατεύματα εὐχερῶς προεχώρησαν καὶ κατέλαβον μὲγα μέρος τοῦ κράτους, ὁ ἐξηρηθευμένος λαὸς ἀποβίβων τὸς ἥτας εἰς τὴν ἐλλείψιν ἐπάρχου οὐ μόνον τὸ ἀξίωμα τοῦτο ἀποκατέστησε (διὰ τοῦ Γουλιέλμου Γ'), ἀλλ' ἀπανθρωπότατα ἐφάνευσεν τὸν τε Β. καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Κορνέλιον. (Ο Ι. Β. κατέλιπε καὶ «Ἀπομνημονεύματα» καὶ «Ἐπιστολάς». [Π.Κ.]

Βιττεγενστάϊν (Λουδοβίκος). Ῥώσος ἀρχιστράτηγος, γερμανὸς τὴν καταγωγὴν, γενν. τῷ 1769, ἀποθ. τῷ 1843. Ὡς στρατιωτικὸς εἰσελθὼν εἰς τὴν ῥωσσικὴν ὑπηρεσίαν μετέσχε τῶν μαχῶν τοῦ Αὐστέρλιτς (1805) καὶ Φρεισλανδίας (1807) καὶ τοῦ κατὰ τῆς Γαλλίας πολέμου τῷ 1812. Τῷ 1813 ἦτο ἀρχιστράτηγος τοῦ κεντρικοῦ στρατοῦ τῶν συμμάχων, ἀλλὰ μετὰ τὴν μάχην τοῦ Βάουτσεν ἀφῆθη ἀπ' αὐτοῦ τὸ ἀξίωμα τοῦτο, καὶ ἐδόθη μόνον ἡ ἀρχηγία τῆς ῥωσσικῆς μοίρας τοῦ μεγάλου στρατοῦ τοῦ ὑπὸ τὴν ἀρχιστρατηγίαν τοῦ Σβάρτςμπεργεῖ τεταγμένου. Τῷ 1828 ὡς ἀρχιστράτηγος τῶν ῥωσσικῶν στρατευμάτων ἐν τῷ κατὰ τῆς Τουρκίας πολέμῳ κατέλαβε τὰς Παραδουνάβιους ἡγεμονίας, ἐπολιόρκησεν ἄνευ ἀποτελέσματος τὴν Σιλιστρίαν καὶ τὴν Σοφίαν καὶ πρὶν εἶναι ὁ πόλεμος περατωθῇ ἀφαίρεσις τὴν ἀρχιστρατηγίαν ἐγένετο μέλος τοῦ συμβουλίου τοῦ κράτους. Ὁ βασιλεὺς τῆς Πρωσίας Φρειδ. Γουλιέλμος Δ' ὕψωσεν αὐτὸν εἰς τὸν βαθμὸν πρίγκιπος. [Π.Κ.]

Βιττέκινδος (Wittekind) ἡ Βιδούκινδος (Widukind). Περίφημος ἀρχηγὸς τῶν Σαξόνων ἐν τοῖς κατ' αὐτῶν μακροχρονίοις πολέμοις τοῦ βασιλέως τῶν Φράγκων Καρόλου τοῦ Μεγάλου, ἱσχυρὰν ἀντάξιν ἀνίστασιν κατὰ τῶν εισβαλόντων φραγκικῶν στρατῶν καὶ πολλὰς νικηφόρος ἀγωνισάμενος κατ' αὐτῶν, ἰδίως τῷ 782, ἐπότε κατέστρεψεν ὁλόκληρον φραγκικὸν στρατόν. Τῷ 785 ὑπετάγη τῷ βασιλεὶ καὶ ἐδαπάνηθη. Ἦτο δὲ ὁ Β. οὐχὶ ἡγεμὼν ἢ ἐξ ἡγεμονικοῦ οἴκου ἀρχηγός, ἀλλ' ἀπλοῦς ἀνὴρ ἐκ τῶν εὐγενῶν. [Π.Κ.]

Βίττελσβαχ (Wittelsbach). Περίφημος δυναστεὶς οἶκος γερμανικὸς, ἄρξας ἰδίως ἐν Βυαυρίᾳ, ἐκτὸς δὲ τῆς Γερμανίας καὶ ἐν Ἑλλάδι διὰ τοῦ βασιλέως Ὀθωνος, καὶ ἐν Σουηδίας. Οἱ Β. καταγόμενοι ἐκ τοῦ οἴκου τῶν ἀρχαίων κομήτων Σέιερν (Scheyern) ἔλαβον ἐπίσημότητα ἐν τῇ ἱστορίᾳ αὐτοῦ τῷ 1180 μ.Χ. τὸ δουκάτον τῆς Βαυαρίας ἐδόθη τῷ Ὀθωνι Β. ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Φρειδερίκου τοῦ Βαρβαρόσα. Τῷ 1215 ἐδόθη τῷ οἴκῳ τούτῳ

καὶ τὸ Ῥηνικόδον Πικλατινέτον, τῷ δὲ 1294 ὁ οἶκος B. διηρθεῖν εἰς δύο κλάδους τὸν βαυαρικόν καὶ τὸν παλατινατικόν. Ἀμφοτέρω δὲ οἱ κλάδοι κατὰ διαφορὸν χρόνον (ὁ μὲν τῷ 1356, ὁ δὲ τὸ 1623) ἔλαβον καὶ τὸ ἐκλεκτορικὸν ἀξίωμα. Τῷ 1777 ἐξέλιπεν ὁ βαυαρικὸς κλάδος καὶ τοῦτο ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὸν περὶ διαδοχῆς τῆς βαυαρικῆς κληρονομίας πόλεμον (1777). Ἐκ τοῦ παλατινατικοῦ δὲ κλάδου, ὅστις ἦτο διηρημένος εἰς πολλὰς καὶ διαφόρους γραμμάς, μία τούτων (ἡ τῶν Δύο Γερουσιῶν Zwickbrücken) ἐδασίλευσεν ἐν Σουηδίᾳ (1654-78). Ἐκ τοῦ αὐτοῦ δὲ παλατινατικοῦ κλάδου, ἐκλιπόντος τοῦ βαυαρικοῦ τῷ 1777, ὡς ἐρρήθη, ὁ ἐκ τῆς γραμμῆς Sulzbach Κάρολος Θεόδωρος, ὁ τῷ 1742 κληρονομήσας τὸ παλατινατικὸν Ἐκλεκτοράτον, ἔλαβε καὶ τὴν Βαυαρίαν ὡς νόμιμος κληρονόμος, κληρονόμος καὶ διάδοχος καταλιπὼν μετὰ θάνατον (τῷ 1799) τὴν ἐκ τῆς γραμμῆς τῶν Δύο Γερουσιῶν δοῦκα τῶν Δύο Γερ. Μαξιμιλιανὸν Ἰωσήφ, τὸν ὑπὸ τοῦ Ναπολέοντος τῷ 1806 ὑψωθέντα εἰς τὸ ἀξίωμα βασιλέως, καὶ πατέρα μὲν ὄντα τοῦ μεγάλου φιλέλληκος βασιλέως Λουδοβίκου τοῦ Α', πάππον δὲ τοῦ ἀειμνήστου βασιλέως Ὁθωνος Α' τῆς Ἑλλάδος, δι' οὗ ὁ οἶκος Βίττελσβαχ ἐδασίλευσεν ἐπὶ μίαν μένην γενεάν ἐν Ἑλλάδι. [Π.Κ.]

Βίττεμβεργ (Wittenberg). Πρωτ. τοῦ ἔμμου. νομοῦ, ἐν τῷ διαμερίσματι Μέρσεβουργ τῆς πρωσσικῆς Σαξονίας, παρὰ τὸν Ἑλβαν, ἔχουσα 13 856 κατ. (1885). Ὁ ὁμώνυμος νομὸς ἔχει ἐμβαδὸν 824 τ.χμ. καὶ 53 477 κατοίκων. [Π.Π.]

Βίττεμβεργε (Wittenberge). Πόλις τοῦ πρωσσικοῦ Πότσδαμ, ἐν τῷ νομῷ Βεσπριγγίτι, οὐ μακρὰν τῆς συμβολῆς τοῦ Στέπενιτς καὶ τοῦ Ἑλβαν. Κατ. 10 930 (1885). [Π.Π.]

Βίττεν (Witten). Πόλις τοῦ πρωσσικοῦ Ἀρνίβεργ, ἔχουσα ἀκριαίαν βιομηχανίαν καὶ 23 903 κατ. (1885). [Π.Π.]

Βιττέρας ξύλον (Φαρμακολ.) Lignum Bitterae febrifugae. Δημόδες ἐν Ἀντιλλαῖς φάρμακον κατὰ τὸν διαλειπόντων πυρετῶν. [Β.Π.]

Βιττιχενίτης (Wittichenit). Ὁρυκτὸν χαλυβδόρρειον καὶ ῥομβοεδρικόως κρυσταλλούμενον συνστάμενον ἐκ 31,34 χαλκοῦ, 48,13 βισμούδιου, 17,79 θείου καὶ 2,54 σιδήρου· ἔλαχιστη ποσότης ἀργύρου ὑπάρχει, πάντοτε σμικρὰ. — Ὑπὸ τῆς φλογὸς τοῦ αὐτοῦ τήκεται εὐκόλως, ἐξογκούμενος, πυρούμενος ἐπὶ ἀνθρακὸς μετὰ σόδας δίδει κράμα ἐκ βισμούδιου καὶ χαλκοῦ. Ὑπὸ δὲ ξυλζώτου ἀπορρευστοῦται, ἀποχωρίζομένῳ θείῳ· ἐκ τῆς ἀπορρευστώσεως ὕδωρ παρέχει λευκὸν κατακρήμνισμα (παρὰ β. Βισμούδιον αὐτορρέει). Ἀπαντᾷ ἐν τῷ Μέλανι Ἀρμυρ. Wittichen). [Κ.Μ.]

Βιτώλκα. Βλ. Μοναστήριον.

Βέτων. Ἑλλην μαθηματικός, γράψας «Κατασκευὰς πολεμικῶν ὀργάνων καὶ καταπελτικῶν», ὅς προσφωνεῖ τῷ βασιλεῖ Ἀττάλῃ (πιθανὸς τῷ Δ'). Πλὴν τοῦ βιβλίου τούτου, περιελθόντος εἰς ἡμᾶς (ἐκδοθέντος δὲ τὸ πρῶτον ἐν Mathemat. veteres τοῦ Thevenot, Par. 1693 σ. 105 κέ.), ἔγραψε καὶ «Ὀπτικά» ἀπολεσθέντα. [Π.]

Βέτων. Βλ. Κλέοβις.

Βίχ (καὶ Βίκουε: Vich, Vique). Πόλις τῆς Ισπανικῆς ἐπαρχίας Βαρκελώνης καὶ πρωτ. ὑποδιοικήτεως. Κεῖται ἀριστεριθεὶς τοῦ Γουέρρα, ἐν εὐφοριωτάτῃ θέσει. ἔχει ἐπισκοπεῖον, ὠρεαίους ναοὺς, ἀξία λόγου βυζαντινοκλαστικὰ καὶ ἐργαστήρια λινῶν καὶ μεταξωτῶν ὑφασμάτων, χειροκτιῶν, ταινιῶν κτλ. καὶ 12 478 κατ. (1877). Ἐν τοῖς περίεξ αὐτῆς εἶναι ὄρυχα χαλκοῦ καὶ γαιανθράκων, εὐρίσκονται δὲ ἀμέλυτοι, τοπάζια καὶ χροματισμένα κρύσταλλα. [Π.Π.]

Βιχάρ (Bihar). Κομητεία τῆς Οὐγγαρίας, πρὸς δυσμὰς τῆς Τρανσυλβανίας, διαιρουμένη εἰς βόρειον καὶ νότιον Βιχάρ, ἔχουσα 3' ἐμβαδὸν 10,919 τ.χμ. καὶ 415,701 κατ. (1880). Χώρα ὀρεινὴ πρὸς Δ, τελματώδης δὲ καὶ νοτιὰ πρὸς Δ. ἔχει βιομηχανίαν, ἐμπόριον, γεωργίαν, πολυτίμητα μέταλλα καὶ ὠρεὰ μαρμαρα. Διατεμένεται δὲ ὑπὸ τριῶν μεγάλων σιδηροδρομικῶν γραμμῶν τοῦ Ἀλφελδ, τοῦ Θάις καὶ τοῦ ἀνατολ. οὐγγρικοῦ σιδηροδρ. [Π.Π.]

Βιχάρ καὶ Βεχάρ (Bihar). Ἐπαρχία τῶν ἀγγλικῶν Ἰνδιῶν, ἐν τῷ διαμερίσματι Πάτνας τῆς εἰς τὴν προεδρείαν Βεγγάλης ἀνηκουῆτος τοποτηρησίας τῶν «Κάτω Ἐπαρχιῶν». ἔχει ἐμβαδ. 12,214 τ.χμ. καὶ 2 124 682 κατ. (1881). Ἡ ὁμώνυμος πρωτεύουσα κεῖται πρὸς τὸν ὡς ἱερὸν θεωρουμένον Φαλγκουρ, καὶ ἔχει 48,968 κατ. Ἡ μεγίστη πόλις τῆς ἐπαρχίας εἶναι ἡ Γκαούρ, ἔχουσα 76 416 κατοίκων (1881). [Π.Π.]

Βίχε (Bihe). Βασιλεῖον τῆς Ἀρμενίας ἐν τῇ Κάτω Γουινεᾷ. ἔχει ὁμώνυμον πρωτ. Κεῖται εἰς πλ. 12°—14° Ν. Οἱ κάτοικοι ἀνήκουσιν εἰς τὴν Δ ὑποδιαίρεσιν τῶν Βαντού. [Π.Π.]

Βιό (Joan Baptiste Biot). Διάσημος Γάλλος φυσικὸς γενν. τῷ 1774 ἐν Παρίσι καὶ ἀπεθ. τῷ 1862. Ἐκπαίδευθεὶς, ἐν τῇ πολυτεχνικῇ σχολῇ ἐπεδόθη εἰς τὴν σπουδὴν τῶν μαθηματικῶν καὶ τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν, διδάξας καὶ ὡς καθηγητὴς τῆς φυσικῆς (1800) ἐν τῇ Κολλεγιῷ τῆς Γαλλίας. Τῷ 1803 ἐγένετο μέλος τῆς Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν, ἀναδειχθεὶς ἀργότερον ἱερόσιος αὐτῆς γραμματεὺς. Τῷ 1804 διορίσθη ἐν τῷ ἀστεροσκοπεῖῳ, τῷ δὲ 1806 ἐν τῷ γραφεῖ τῆς καταμετρήσεως τοῦ Μεσημβρινοῦ. Συνώδευσεν τὸν Γαῦ-Λουάκ κατὰ τὸ πρῶτον αὐτοῦ ἐναερίον ταξεῖδιον, ἔλαβε δὲ μέρος εἰς τὴν ἐπίλυσιν

διαφόρων αστρονομικῶν ζητημάτων καὶ τὴν καταμετρήσιν τοῦ μεσημερινοῦ τῆς Γαλλίας. Ὁ Β. εἶνε ἐκ τῶν ἐμπειρικῶν τῆς ἀπιστήμης ἀντιπροσώπων, μικρὰ φροντίζων περὶ πάσης ἐπ' αὐτῆς φιλοσοφίας, σημαντικῶς δὲ προήγαγε διαφόρους τῆς φυσικῆς κλάδους διὰ τῶν ἐρευνῶν τινῶν, μεγίστας ὅμως καὶ πλείστου λόγου ἀξίας ὑπερησίας ὀφείλει εἰς αὐτὸν ἰδίᾳ ἡ ὀπτική. Πλὴν τῶν «υπομνημάτων περὶ τῶν ἐν τῇ ἀστρονομίᾳ διὰ φυσικῶν φαινομένων» συνέγραψεν Ἀνάλυσιν τῆς οὐρανίας μηχανικῆς τοῦ Λαπλάς (1801), Γεωμετρίαν ἀνακλιτικῆν ἐξηραμένην, στοιχεῖα ἀστρονομίας, φυσικῆς κλπ. Αἱ ἐπισφαῖαι τοῦ Β. ἐρευνᾷ ἡγάγον αὐτὸν εἰς ἰδίαν θεωρίαν περὶ τῆς κινήσεως τῶν μαρτίων τοῦ αἵθερος, τὴν ὅποιαν ἐξεθῆκεν ἐν ταῖς *Recherches expérimentales et mathématiques* κλπ. Ἐξ ιστορικῶς ἐξιδιαιτεῖται *Mélanges scientifiques et littéraires*, ἐνησχολήθη δὲ καὶ μὲ τὴν ἀστρονομίαν τῶν Αἰγυπτίων, τῶν Ἰνδῶν καὶ τῶν Σινῶν, περὶ ᾗς συνέγραψεν ἰδίᾳ μονογραφίαν. [Γ.Μ.Β.]

Βέων. Συμμετοχὸς βουκολικῆς ποιητῆς, μιμητῆς καὶ πιθανῶς σύγχρονος τοῦ Θεοκρίτου, ταπεινὸς ἐν τοῖς βουκολικοῖς, καίτοι τὰ θέματα τῶν ποιημάτων αὐτοῦ δὲν εἶναι βουκολικά, ἀλλὰ μόνον διότι ἐγράψεν, ὡς ὁ Θεόκριτος, ἐν δωρικῇ διαλέκτῳ καὶ ποιεῖται χρῆσιν τῆς βουκολικῆς τομῆς. Πλὴν ἄλλων μικροτέρων ποιημάτων αὐτοῦ, 17 ἐν ὅλοις, περιῆλθεν εἰς ἡμέρας καὶ ὁ «Ἐπιτάφιος Ἀδωνιδος», ὅστις εἶναι πιθανῶς συναφὴς ταῖς «Ἀδωνιδούταις» τοῦ Θεοκρίτου, διότι ἀναφέρεται εἰς τὴν πρώτην ἡμέραν τῶν ὑπὲρ Πτολεμαίου τοῦ Φιλεδέλφου λαμπρῶς τελεσθέντων Ἀδωνίων, ὅτε ἐβρηνώθειτο νεκρὸς ὁ Ἀδωνις, ἐν ᾧ ἐκείναι ἀναφέρονται εἰς τὸν κατὰ τὴν δευτέραν ἡμέραν πανηγυρισμῶν τῆς ἀνάσσει αὐτοῦ ἐξ Ἀδου. Πάντα τὰ ποιήματα τοῦ Β. ἐλέγχουσι βαθὺ ποιητικὸν αἰσθημα καὶ διακρίνονται διὰ τὴν τρυφερότητα αὐτῶν καὶ τὸ κάλλος τῆς λέξεως, ἀλλὰ κοινὸν πάντων ἐλάττωμα εἶναι ἡ ὑπερβασισμοσία καὶ ἡ ἐπιτήδευσις, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν ἐν τοῖς Θεοκρίτοις ἐμφανισμένην φυσικὴν ἀλήθειαν. Τὰ περὶ τοῦ Β. μνησθέντα ἐκ τοῦ εἰς αὐτὸν ἐπιταφίου τοῦ τρίτου τῶν Βουκολικῶν, τοῦ Σικελιώτου Μόσχου, κατὰ τοῦτον ὁ Β. διέτριψεν ἐπὶ τινι χρόνῳ ἐν Σικελίᾳ καὶ ἀπέθανε θνητοφρονῶς. Τὰ εἰδύλλια τοῦ Β. συνεκρίθησαν μετὰ τῶν τοῦ Θεοκρίτου καὶ τοῦ Μόσχου, ἐπειδὴ δ' ἐκπαῖσι περιελαμβάνοντο ἐν τῇ αὐτῇ συλλογῇ, ἐπὶ ἧς σύγχυσις, εἰδύλλιον τινῶν τοῦ Β. ἀποδιορθώσιν τῷ Θεοκρίτῳ καὶ τὰνάπλιν. [Π.]

Βέων. Ἑλλήν φιλόσοφος, Βορυσθενίτης, υἱὸς ταχυρπώλου ἀπελευθέρου. Καταδικασθέντος διὰ τινι τῶναιακῇ παράδεισιν εἰς δουλείαν τοῦ πατρὸς μετὰ τῶν τέκνων, ἡγόρασε τὸν Β. νεώτατον ὄντα βῆτωρ τις, ὅστις

ἀποθνήσκων κατέλιπεν αὐτῷ τὴν περιουσίαν τοῦ πατρὸς. Πλούσιος δ' οὕτω γενόμενος ὁ Β. ἦλθεν εἰς Ἀθήνας (περὶ τὸ 250 π. Χ.) καὶ ἐφιλοσόφησε. Δικησάμενος Κράτητος τοῦ κυνικοῦ, καὶ εἰς Θεόδωρον τοῦ ἀθεοῦ καὶ Θεοφράστου τοῦ περιπατητικοῦ. Ἐβίβλεξε καὶ ἐν Ῥώμῃ καὶ ἄλλαχού, ἀπέθανε δ' ἐν Χαλκίδι. Κατὰ τὸν Διογενῆ τὸν Λαέρτιον, ὅστις ἐν ἰδίῳ κεφαλαίῳ (Δ', 7) πραγματεύεται περὶ αὐτοῦ, «ἦν καὶ θεατρικὸς καὶ πολὺς ἐν τῷ γελῶν διαφορῆται... διὰ δὲ οὖν τὸ παντὶ εἶδει λόγου κεκράσθαι, φασὶ λέγειν ἐπ' αὐτοῦ τὸν Ἐρατοσθένην, ὡς πρῶτος Βίων τὴν φιλοσοφίαν ἀνθρῶπιον ἐνέδυσεν.» Σύγγραμμά τι τοῦ Β. περὶ ὁργῆς μνημονεύεται ἐν τοῖς ἐξ Ἑρακλείου παπύροις. Βλ. καὶ J. M. Hoogvliet, de Bione Boryathenita Lugd. Bat. 1821.

Διογένης ὁ Λαέρτιος ἀναφέρει ἑτέροισ ἐνέαι ἐπιφανεῖς ἄνδρας καλούμενας Βίωνα. Εἶναι δ' οὗτοι: 1) Β. ὁ Προκοννήσιος, συνακμάτας Φερεκύδει τῷ Συρίῳ (περὶ τὰ μέτα τοῦ 5' αἰῶνος π. Χ.)· τούτου ἐφέροντο βιβλία δύο.—2) Β. ὁ Συρακούσιος «τέχνας ῥητορικὰς γεγραφώς».—3) Β. ὁ Ἀβδηρίτης, μαθηματικὸς, μαθητῆς τοῦ Δημοκρίτου, γράψας εἰς ἀττικὴν καὶ ἰωνικὴν διάλεκτον. Οὗτος πρῶτος εἶπεν ὅτι ὑπάρχουσι τινες τόποι, ἔνθα ἐξ ἡμέρας διαρκεῖ ἡ νύξ καὶ ἴσον χρόνον ἡ ἡμέρα.—4) Β. ὁ Σολεύς, γράψας «Αἰθιοπικά», ὧν περιεσώθησαν τινα ἀττήμαντα λείψανα.—5) Ῥήτωρ, οὗ ἐφέροντο ἐνέαι βιβλία Μουσῶν ἐπιγραφόμενα.—6) Μελικὸς ποιητῆς.—7) Ταρτεύς, ποιητῆς τραγωιδίας τῶν Τρασιακῶν λεγομένων.—8) Μελήσιος ἀνδριαντοποιὸς καὶ 9) Ἀγαλματοποιὸς Κλαζομένιος ἡ Χίος. [Π.]

Βιῶντη. Χωρίον τῆς ἐπαρχίας Δελφίνου τοῦ βιλαετίου Ἰωννίνων, ἔχον 300 κατ. Ἑλλήνας, λαλοῦντας τὴν ἐλληνικὴν καὶ τὴν ἀλβανικὴν. [Π.]

Βλααρδέγγεν (Vlaardingen). Πόλις τῆς Ν. Ὀλλανδίας, κειμένη 10 χμ πρὸς Δ τῆς Ῥοττερδάμης καὶ παρὰ τὴν ἀριστερὰν δὲ-χθὴν τοῦ Νέου Μῶστα. Κατ. 10,500. [Π.Π.]

Βλάβης δίκη (Ἀρχαιολ.). Ὑπήγατο αὕτη εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἰδιωτικῶν ἀγωνίων, περιλαμβάνουσα κυρίως πᾶσαν ἐν γένει βλάβην, περὶ ᾗς δὲν ἐδίδετο ἰδιαίτερα ἀγωγή. Ἦνεα τῆς πληθούς καὶ τῆς ποικιλίας τῶν τοιούτων δικῶν. Ἡ ἀρμοδιότης τοῦ δικαστηρίου ἐκταννίζετο ἐκ τοῦ εἶδους τῆς βλάβης. Κατὰ νόμον τοῦ Σόλωνος, ὁ ἡττηθεὶς ἐναγόμενος ὑπερπερὶ τοῦ νὰ ἐκτίσῃ τὸ διπλάσιον τῆς ἐπε-νεχθείσης ζημίας, ἂν ἡ βλάβη ἐγένετο ἐκουσίως, ἂν δὲ ἀκουσίως, ἀπλὴν ἀποζημιώσιν (Δημ. κατὰ Μειδ. 41). Παραδείγματα τοιούτων δικῶν περιέχονται ἐν ταῖς λόγοις τῶν Ἀττικῶν ῥητόρων. Ὁρᾷ Δημ. κατὰ Διονυσιοῦ τοῦ βλάβης. [Ἀχ. Ἀγ.]

Βλάχα (Jean Joseph Louis Blanc).

Γάλλος δημοσιογράφος και ιστορικός γενν. τῇ 1818 ἐν Μαρτίτῃ, ἀποθ. τῇ 21/6 Δεκεμ. 1882 ἐν Κάνναις. Διανύσας τὰ παιδικὰ του ἔτη ἐν Κερσεϊκῇ, ἐσπούδασεν ἀπὸ τοῦ 1830 ἐν Παρισίοις ἐν πολλαῖς στερήσεσι. Συνεργαζόμενος ἐν ῥιζοσπαστικαῖς ἐφημερίσιν ἀνέλαβε τὸ 1836 τὴν ἐκδοσὶν τῆς ἐφημερίδος «Le bon sens», ἐργαζόμενος καὶ εἰς ἄλλα συγχρόνως φύλλα. Τῷ 1839 ἱδρύσας τὴν «Revue du progrès», τὸ δ' ἐπόμενον ἔτος ἐξέδωκε τὸ κοινωνιστικὸν αὐτοῦ σύγγραμμα «Ὁργανισμὸς τῆς ἐργασίας» καταπληκτικὴν ἐμποίησιν ἐντύπων. Ἀνταπεξερχόμενος κατὰ τοῦ ἐγωϊσμοῦ καὶ τοῦ συναγωνισμοῦ τῶν ἐργοδοτῶν, δι' ὧν καταβιβάζεται ἡ ἀξία τῆς ἐργασίας, προσκαλεῖ διὰ τῆς συγγραφῆς ταύτης τὴν πολιτείαν ν' ἀναλάβῃ αὐτὴ βιομηχανικὰ ἔργα εἰς λογαριασμὸν τῆς, μισθοδοτοῦσα ἕκαστον κατὰ τὸ αὐτὸ μέτρον. Ὡς δημοκρατικὸς δημοσιογράφος ὁ Β. ἐγένετο δ-νομαστός διὰ τῆς πεντατόμου «Ἱστορίας τῆς δεκαετίας» (1830—40). ἐν ᾗ ἀμειλίχτως κρίνει τὴν πολιτικὴν τοῦ Λουδοβίκου Φιλίππου καὶ πᾶσαν τὴν κοινωνικὴν κατάστασιν. Ἡ ἀκρίβης τῶν χαρακτήρων περιγραφή καὶ ἡ ἐπαγωγὴ τῶν γεγονότων παρὰ σπασίς συνετείναν εἰς τὴν μεγίστην τοῦ ἔργου τούτου διάδοσιν καὶ τὴν βαθεῖαν ἐπὶ τῶν πνευμάτων ἐπίδρασιν. Δεύτερον, μέγα ἔργον τοῦ Β., ἡ διωδεκάτομος Ἱστορία τῆς γαλλικῆς ἐπαναστάσεως, ἠδουκίμησε πολὺ ἐλιγώτερον, διότι μεροληπτικῶς κρίνονται ἐν αὐτῇ τὰ γεγονότα. Μετὰ τὴν ἐκρήξιν τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ Φεβρ. 1848, γενόμενος μέλος τῆς προσωρινῆς κυβερνήσεως ἀφιέρωσε τὰς ἐνεργείας αὐτοῦ εἰδικῶς εἰς τὰ συμφέροντα τῆς ἐργατικῆς τάξεως. Ὑπέκυψε τὴν σύστασιν «Κυβερνητικὸν ὑπὲρ τῶν ἐργατῶν κομιτάτου», συντέλεσας τὰ μέγιστα δι' αὐτοῦ πρὸς ἐξέγερσιν τῆς ἐργατικῆς τάξεως, ὡς ἀπέδειξε τὸ συνέδριον τῶν ἐργατῶν ἐν Λουξεμβούργῳ. Ἐν τούτῳ ὁ Β. δὲν ἐτόλμησε νὰ δεχθῇ τὴν διὰ τῆς μεγάλης τῶν ἐργατῶν διαδήλωσεως τῇ 17 Μαρτίου προταθεῖσαν αὐτῷ δικτατορίαν. Πολλῇ μᾶλλον ἀγωνιζόμενος νὰ τηρήσῃ τὴν τάξιν κατὰ τὴν κυβερνητικὴν ἔννοιαν, ἀπώλεσε τὰς τῶν ἐργατῶν συμπάθειαν. Ὅτε δμως, μετὰ τὴν ἀποπειραν τῆς 3/15 Μαΐου, κατηγορήθη, ἠναγκάσθη ν' ἀπέλθῃ εἰς Βέλγιον καὶ ἐκείθεν εἰς Ἀγγλίαν. Ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ διατρίβων ἐξέδωκε διάφορα, ὑπὲρ ἑαυτοῦ ἀμυνόμενος, συνέγραψε δὲ καὶ τὴν «Ἱστορίαν τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1848». Δὲν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Γαλλίαν εἰ μὴ τῷ 1870, διαρκούσης τῆς πολιτορίας τῶν Παρισίων ἐξεργάσθη ἀνεκλήτως ἐναντίον πάσης ἀποπειρας πρὸς ἀνατροπὴν τῆς κυβερνήσεως τῆς ἐθνικῆς ἀσύνου, καὶ δι' ἐπανειλημμένων προκηρύξεων παρώτρυνε τοὺς παρισινοὺς ν' ἀντιταθῶσι μέχρις ἐσχάτων. Ἀλλ' αἱ κοινωνιστικαὶ τάσεις του εἶγον ἐξασθενήσαι πολὺ κατὰ τὴν ἐν Ἀγγλίᾳ ἐξορίαν του. Ἐκλεχθεὶς εἰς τὴν Ἑθνικὴν συνέ-

λευτὴν τῇ 8 Φεβρουαρίου 1871 ἐκαθίσθη μὲν εἰς τὴν ἐσχάτην ἀριστερὰν πτέρυγαν, καὶ διαμαρτυρήθη καὶ κατὰ τῆς παραχωρήσεως τῆς Ἀλσατίας καὶ τῆς Λωρραίνης, ἀπῆλθε τὴν δριστικὴν ἀνακήρυξιν τῆς δημοκρατίας καὶ κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τῆς 18 Μαρτίου ἀνεγνώρισεν ὡς δικαίαις τὰς ἀξιώσεις τῆς κοινότητος περὶ δημοτικῶν ἐλευθεριῶν, καταπελέμησεν ὅμως τὴν ἐπίθεσιν αὐτῶν κατὰ τῆς κυβερνήσεως τῶν Βερσαλλιῶν καὶ ἐν τῇ ἐθνικῇ συνέλευσιν τοῦ 1872 ἐψήφισε καὶ τὴν κατὰ τῆς Διεθνούς νόμον. Πλὴν τινῶν μικροτέρων ἔργων καὶ δημοσιογραφικῶν μᾶλλον διατρίβων ἐξέδωκε τῷ 1873 «Questions d'aujourd'hui et de demain» καὶ «Δεκαετὴ ἱστορίαν τῆς Ἀγγλίας» δεκάτομον (1879—81). [Γ.Μ.Β.]

Βλάχυ (August Alexandre Chaleux Blanc). Γάλλος θεωρητικὸς καὶ κριτικὸς τῶν τεχνῶν συγγραφεὺς, γεννηθεὶς τῷ 1815 ἐν Castres τοῦ νομοῦ Τάρν, ἀποθ. τῇ 5/17 Ἰαν. 1882 ἐν Παρισίοις. Ἐχρημάτισε μετὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ Φεβρ. ἐπὶ τινὰ χρόνον διευθυντὴς τοῦ τμήματος τῶν καλῶν τεχνῶν ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῶν ἐσωτερικῶν, εἰργάσθη πολὺ λυσιστελῶς ὑπὲρ τῶν τεχνῶν ἐν Γαλλίᾳ, ἔγραψε δὲ πολλὰ, ἐν οἷς τὸ ἐκτενές ἔργον «Ἱστορία τῶν ζωγράφων πασῶν τῶν σχολῶν» (1849—69), πρὸς δὲ τὸ «Trésor de la curiosité» «L'oeuvre complète de Rembrandt» (4η ἐκδ. 1873 κ.ε.) «Grammaire des arts du dessin». Ὁ Β. εἰργάσθη εὐδοκίμως καὶ ὡς συντάκτης τῆς «Ἐφημερίδος τῶν καλῶν τεχνῶν», ἔγραψε δὲ καὶ βιογραφίαν τοῦ ζωγράφου Ἰγγρ. καὶ ἀπὸ τοῦ 1868 ἐξελέχθη μέλος τῆς ἀκαδημίας τῶν καλῶν τεχνῶν. Τῷ 1875 ἐξέδωκε τὴν «Τέχνην ἐν τῇ καλλιπείᾳ καὶ τῇ ἀμφιέσει» τὸ δ' ἐπόμενον ἔτος «Τοὺς συγχρόνους καλλιτέχνους» καὶ «Περιηγήσεις ἀπὸ τῆς Ἰνδοῦ Αἰγύπτου, παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν τεχνῶν τῶν Αἰγυπτίων καὶ τῶν Ἀραβῶν». Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἐξελέχθη μέλος τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας. Τῷ δὲ 1878 ἐδόθη αὐτῷ ἡ ἐν τῷ Κολεγίῳ τῆς Γαλλίας νέα ἐδρα καλοhoγίας καὶ τῆς ἱστορίας τοῦ πολιτισμοῦ. [Γ.Μ.Β.]

Βλάδια. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Ἀδριανόπολεως τῆς Μακεδονίας, οὐκούμενον ὑπὸ 350 περίπου βουλγαροφώνων χριστιανῶν. [Β.]

Βλαδιβοστόκ (Wladivostok, σινιτὶ Χαί-σταν βάι). Ἐπίνειον τῆς Ρωσικῆς Σιβηρίας, ἐπὶ τοῦ Μουράνιφ. Πλ. 439 β. καὶ Μ. 13308' Ἀν. Γρῆν. Ἐκτίσθη τῷ 1861. Πολεμικὸς λιμὴν καὶ ἔδρα τοῦ διοικητοῦ τῆς Παρκατίου Χώρας. Ἔχει 8 800 κατοίκους (1886). [Π.Π.]

Βλαδιβοστόκ. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Νευροκόπου τῆς Μακεδονίας, ἔχον περὶ τοὺς 320 κατοίκους μουσουλμάνους. [Β.]

Βλαδικάκας (Wladikawkas). Φρούριον καὶ πρωτ. τῆς τοῦ Τερὰκ ἐπαρχίας.

τοῦ ρωσικοῦ Καυκάσου, παρὰ τὰς ἐχθρας τοῦ Τερικ καὶ τὸν τελευταῖον σταθμὸν τοῦ νοτιορωσικοῦ σιδηρ. ἔχει 32 230 κατ. (1880), καὶ ἀγκυρίων ἐμπόριον. [Π. Π.]

Βλαδίσλαοι. Κωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Βελισσού μετὰ 150 περίπου χριστιανῶν Βουλγάρων κατοίκων. [Ε.]

Βλαδμίρ (Wladimir, Βολυνιακόν). Πρωτ. νομῶ ἐν τῇ ρωσικῇ κυβερνείᾳ τῆς Βολωνίας, παρὰ τὰς ἐχθρας τοῦ Βούργ. Μία τῶν ἀρχαιοτέρων ρωσικῶν πόλεων. ἔχει 8 042 κατοίκων. [Π. Π.]

Βλαδμίρ (Wladimir). Κυβερνεῖον τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ῥωσίας, ἔχον ἐμβαδὸν 44, 456 τετρ. καὶ 1 416 750 κατ. (1880). Ἀνήκει εἰς τὴν Μεγάλην Ῥωσίαν καὶ κεῖται ἐν τῇ ὕψι-τοπεδίῳ τοῦ Βόλγα, ἀρδευόμενον ὑπ' ἐνὸς τῶν κυριώτερων αὐτοῦ παραποταμῶν, τοῦ Όκα, μεθ' οὗ ἐκεῖ συνεννοῦται καὶ ὁ Κλιάμας. Περιλαμβάνει τὸ πλεῖστον τοῦ ἔθνος ἀρχαίου μεγάλου δουκάτου καὶ ἔχει ἑδραρς πεδινόν, ὑπὸ τινων μόνον γηλόρων διατεμνόμενον. Τὸ πλεῖστον αὐτοῦ εἶναι εὐφοριώτατον καὶ κατὰ λήλον πρὸς γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν. ἔχει πολλὰ ἔλκω (32 %), καὶ παράγει σιτηρὰ, λίγον, κύνναξιν, κλπ. Τὰ κυριώτερα ἔθνη ἔργα τῶν κατοίκων εἶναι ἡ κτηνοτροφία καὶ ἡ ὄλησις. Ὁ ὄρυκτός αὐτοῦ πλοῦτος συνίσταται εἰς μαρμαρα, ἄργιλον, μολόπετρας, σιδηρον κτλ. — Εἶναι μετὰ τὸ τῆς Μόσχας τὸ βιομηχανικώτερον κυβερνεῖον τῆς Ῥωσίας, ἔχον 1800 ἐργοστάσια, σημαντικώτατον δὲ ἐμπόριον. Ἦ πρωτ. αὐτοῦ Βλαδμίρ. ἡ Β. παρὰ τὸν Κλιά-σμαν, καὶ Β' Σαλγέτικη τὸ πάλαι καλουμένη, κεῖται παρὰ τὴν ἀριστερὰν ἐχθρὴν τοῦ Κλιά-σμαν καὶ ἐκτίσθη, τῷ 1120, ὑπὸ Βλαδμήρου Β' τοῦ Μονομάχου, μεγάλου δουκὸς τοῦ Κιέ-δου. ἔχει περὶ τὰ 30 μεγάλα ἐργοστάσια, ἐκπαιδευτικὰ ἱδρύματα καὶ 18 424 κατοίκων (1884). — Ἐννοῦται δὲ διὰ σιδηροδρόμου μετὰ τῆς Μόσχας καὶ τῆς Νίσιγ-Νοβορόδ. [Π. Π.]

Βλαδμίρσθον. Κώμη τῆς ὑποδιοικήσεως Στρωμίτζης τῆς Μανέβονιας, οἰκουμένη ὑπὸ 1800 περίπου βουλγαροφώνων χριστιανῶν. [Ε.]

Βλαδμίρσκι (Μέγας ἡγεμὼν (Βελίκουι Κινάξ) τῆς Ῥωσίας, υἱὸς τοῦ Σβετοσλάου καὶ ἄγγονος τοῦ Ἰγὺρ καὶ τῆς Ὀλγας τῆς ἀποδε-ξομένης τὸν χριστιανισμὸν ἐν Κωνσταντινουπό-λει. Ὁ Β. ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 980, τῷ δὲ 988 ἐνυμφεύθη τὴν Βυζαντινὴν ἡγεμονόπιστρίαν Ἀνναν τὴν ἀδελφὴν τοῦ αὐτοκράτορος Βασι-λεῖου τοῦ Β' (Βυγατέρα τοῦ Ῥωμανοῦ Β') δε-ξάμενος συγγενεὺς τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, διὸ ἐκλήθη καὶ μέγας καὶ ἐτιμήθη ὡς ἅγιος, ὑπὸ τῆς Ῥωσικῆς ἐκ-κλησίας. Ἐτελεύτησε τῷ 1015. — 2) Βλαδί-μιρος Β' (Βεσβολόδ-βίτς, ὁ Μονομάχος). Μέ-γας ἡγεμὼν τῆς Ῥωσίας, υἱὸς τοῦ Βεσβο-

λάδου καὶ ἄγγονος τοῦ Ἰαροσλάου Α' (υἱοῦ τοῦ Βλαδμήρου Α') ἀπὸ μητρὸς δὲ τοῦ Βυ-ζαντινοῦ αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου τοῦ Μο-νομάχου. Ἐξ οὗ ἐδόθη αὐτῷ καὶ τὸ ἐπώνυμον Μονομάχος. Σύγχρονος ὢν τῇ Βυζαντινῇ αὐ-τοκράτορι Ἀλεξίῳ Κομνηνῷ περιεβλήθη ὑπ' αὐτοῦ τὴν βασιλικὴν πορφυράν. Ἐδουλεύσατο ἀπὸ τοῦ 1113 μέχρι τοῦ 1125 ἰσχυρῶς ἄμα καὶ συνετῶς στερῶν τὴν πολιτικὴν ἐνότητά καὶ τὴν ἀγαθὴν κυβερνήσιν τοῦ ρωσικοῦ κράτους. Ὁ Β. εἶναι καὶ συγγραφεὺς ὡς γράψας βιβλίον περὶ τῶν καθηκόντων τοῦ ἡγεμόνος. [Π. Κ.]

Βλαδμίρσκι τάγμα. Ῥωσικὸν πα-ράστημεν, τὸ ἀποῖον κατέστησε τὸ πρῶτον Α'-κατερίνα ἡ Β. τῇ 22ῃ Σεπτ. 1782 πρὸς τιμὴν «τοῦ ἁγίου καὶ ἱσχυροτάτου Βλαδμήρου». Ἀπονέμεται ἐπὶ ὑπηρεσίαις ὑπὸ πολιτῶν προσ-ενεχθεῖσαι εἰς τὸ κράτος καὶ ἔχει τέσσαρας τάξεις. Τὸ τάγμα ἐστιάξει τῇ 7ῃ Σεπτεμ-βρίου. [Γ. Μ. Β.]

Βλαδίσλαυος. Ὀνομα 4 βασιλέων Πό-λωνίας 1) Β. Α' Σκοιέτικ πρότερον δούξ Κρα-κοβίας, τῷ 1319 ἐγένετο βασιλεὺς στεφθεὶς ὡς τοιοῦτος ἐν Κρακοβίᾳ. Ἐπεμελήθη τῆς βελτιώσεως τοῦ νόμου καὶ τῆς κρείττενος ἀπο-νομῆς τῆς δικαιοσύνης ἐν τῷ κράτει προή-γαγε δὲ τὴν ἐμπορίαν καὶ ἡύξησε τὰ τῆς συγ-κοινωνίας μέσα. Ἐτελεύτησε τῷ 1333.

2) Β. ὁ Β' ὁ Ἰακέλλων. Ὁ ἡγεμὼν οὗτος (γενν. 1348) ὁ ἀρχηγὸς γενόμενος τῆς Ἰα-κελλονικῆς δυναστείας ἦτο Λιθουανὸς τὸ γέ-νος μέγας δούξ τῆς Λιθουανίας ἀπὸ τοῦ 1381 διατελών. Οἱ Λιθουανοὶ μέχρι τῶν χρόνων τούτων ἦσαν εἰδιωλοῦλτραι. Πρῶτος δὲ ὁ Β. δεξάμενος τὴν χριστιανισμὸν ἐνυμφεύθη τὴν βασιλιστῶν τῆς Πολωνίας Ἐδβίγ. ἐγένετο δὲ βασιλεὺς τῆς Πολωνίας, μεθ' ἧς νῦν ἡνώθη ἡ Λιθουανία, ἐν ᾗ διεδόθη καὶ ὁ χριστιανισμός. Οὗτος ἔδρασε τῷ 1400 τὸ πανευστῆμιον τῆς Κρακοβίας. Ἐτελεύτησε τῷ 1434.

3) Β. ὁ Γ' ὁ γνωστός καὶ ἐν τῇ βυζαντινῇ ἱστο-ρίᾳ βασιλεὺς τῆς Πολωνίας καὶ Οὐγγαρίας. Ἐγεννήθη τῷ 1424 καὶ ἐστέφθη βασιλεὺς τῆς Πολωνίας τῷ 1434, τῷ δὲ 1439 ἐγένετο καὶ αἰρετὸς βασιλεὺς τῆς Οὐγγαρίας. Ὡς βασιλεὺς τῆς Οὐγγαρίας ἐπιχείρησε τὴν περίφημον ἐκεί-νην καὶ ἐσθλὴν ὑπὲρ τῆς κινδυνευούσης Κων-σταντινουπόλεως σταυροφορίαν, τὴν ἀπολήξα-σαν εἰς τὴν φοβεράν καταστροφὴν τῆς Βάρνης (1444), ἐνθα γενναίως ἀγωνιζόμενος ὁ Β. καὶ κατὰ τοῦ Σουλτάνου αὐτοῦ Μουράτ Β' ἐφορ-μῶν ἐννεύθη ὑπὸ τῶν τούτου Γενιταίων.

4) Β. ὁ Δ' υἱὸς τοῦ Σιγισμούνδου Γ'. Ἐγεν-νήθη τῷ 1595. Μετὰ τὰς ταραχὰς τὰς ἐπελ-θούσας ἐν Ῥωσίᾳ ἐπὶ τοῦ Τσάρου Βόρις Γου-δουνοῦ καὶ τὴν τούτου ὑπὸ τῶν Πολωνῶν αἰ-χμαλωσίαν (1607), οἱ Πολωνοὶ ἐνήργησαν τὴν εἰς τὸν ρωσικὸν θρόνον ἐκλογὴν τοῦ πρίγκιπος διαδόχου αὐτῶν Β., ἵνα οὕτω ἐνωθῇ ἡ Ῥωσική

μετά τοῦ πολωνικοῦ κράτους. Ἀλλ' αἱ βικιοπραγίαι τῶν Πολωνῶν, ἡ βία αἰδῶς ἐπιβολή τοῦ καθολικοῦ θρησκευματος εἰς τοὺς Ῥώτους ἐπηνεγκον ἐθνικὴν ἐπανάστασιν δι' ἧς ἐξέβωχθησαν οἱ Πολωνοὶ καὶ ὁ Β. Οὗτος ἐδεδίλευσεν ὑστερον ἐν Πολωνίᾳ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ (1632). Ἐτελεύτ. τῇ 1648. [Π.Κ.]

Βλάδοδον. Χωρίον τῆς ὑποδοικλήτειος Βοδενῶν τῆς Μακεδονίας, οἰκούμενον ὑπὸ 325 περίπου βουλγαροφώνων χριστιανῶν. [Ε.]

Βλαδούκας. Σλαβικὴ λέξις σημαίνουσα τὸν κυρίον, τὸν δεσπότην καὶ καταχρηστικῶς τὸν ἐπίσκοπον. Ἐν Μαυροδουνίῳ ἐκαλεῖτο Β. ὁ ἡγεμὼν μέχρι τοῦ 1852, ὅτε τότε πλὴν τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας ἤνικει καὶ τὴν πνευματικὴν. Ἐκτοτε δὲ καλεῖται κνές. [Π.]

Βλάεναδον. Πόλις τῆς ἀγγλικῆς κομητείας Μονμουθ, ἔχουσα ἀνδρακινορυχία, σιδηροδρογικὰ ἐργαστασία καὶ 9152 κατ. (1881). [Π.Π.]

Βλαίκε (John Stuart Blackie) Σκωτὸς φιλόλογος καὶ ποιητής. γενν. τὸν Ἰούλιον τοῦ 1809 ἐν Γλασκώου. Σπουδάσας ἐν ἀγγλικαῖς καὶ γερμανικαῖς πανεπιστημίαις, διωρίσθη καθηγητὴς τοῦ ἐν Ἀδερβὺν κολλεγίου Μαιριτάλ τῇ 1841 καὶ ἀπὸ τοῦ χρόνου ἐκείνου συντόνως εἰργάσθη ὑπὲρ μεταρρυθμίσεως τῆς ἐκπαιδεύσεως ἐν Σκωτίᾳ. Συνεργάτης ὢν πολλῶν περιοδικῶν, ἐδημοσίευσεν προσέτι πλείους ἐμμέτρους δοκιμιατάτας μεταφράσεις ἀρχαίων Ἑλληνικῶν καὶ Γερμανικῶν ποιητῶν καὶ ἱεζωκένινας συλλογὰς πρωτοτύπων ποιημάτων, οἷον «Μῦθοι καὶ ἔπη τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος μετ' ἄλλων ποιημάτων» (Ἐδμβ. 1857) «Ποιήματα ἀγγλιστὶ καὶ λατινιστὶ» (Ἐδμβ. 1860) «Ποιήματα τῶν θρενικῶν» (Λονδ. 1872) «Θρησκευτικὰ καὶ βιωτικὰ ἔπη» (Ἐδμβ. 1875) κλπ. Προκρίνων δὲ τῆς ἐρασμικῆς τὴν παρ' ἡμῖν προφορὰν τῆς ἐλληνικῆς ὑπεστήριξε τὴν γνώμην του δι' ἀξιολόγων διατριβῶν. Πλὴν τούτων ἐγράψε καὶ τινὰς μονογραφεῖας· περὶ ἱζητημάτων τῆς ἐλληνικῆς φιλολογίας καὶ ἀρχαιολογίας, φιλοσοφικὰς μελέτας κλπ. [Π.]

Βλασιὸς ὀπλῆ (Ἰ π π ο λ ο γ.) καὶ Βλασιόπλιος ἵππος. Ἦ παραλλαγή τοῦ κανονικοῦ τῆς ὀπλῆς σχήματος καὶ τῆς κανονικῆς αὐτῆς εὐσταθείας, καθ' ἣν τὸ μὲν πρόσθιον αὐτῆς τμήμα, τὸ προσόπλιον, κλίνει ὑπερβαλλόντως πρὸς τὰ ἔξω, τὸν νυγνίον δὲ τὸ ὀπίσθιον, τὰ μεθόπλια, πρὸς τὰ ἔσω. Ἦ βλασιότης αὕτη σχεδὸν πάντοτε παρατηρεῖται εἰς ἁμφοτέρους τὰς ὀπλὰς, κατὰ προτίμησιν δὲ εἰς τὰς προσθίας, εἶναι δὲ καθόλου ἄσχετος μετὰ τῆς τοῦ ὅλου ποδός, ὡς εἰς τὸν βλασιόποδα ἵππον (βλ. λ.). Βλασιόπλιος ἵππος συγκρούει ἀμοιβαίως κατὰ τὸ βῆξιμα τοὺς κνήμιας διὰ τῶν μεθόπλιων. [Γ.Ν.Π.]

Βλασιόπους (Ἰ π π ο λ ο γ.) ἡ βλασιόσκαλης. Ὁ ἵππος οὗτος· τὰ ἄκρα, εἴτε

πρόσθια εἴτε ὀπίσθια, παρεκκλίνειται τῆς γραμμῆς τῆς εὐσταθείας, τῆς παρεκτροπῆς ταύτης ἀρχομένης ἀπὸ τοῦ καρποῦ ἢ ἀπὸ τοῦ ταρσοῦ. Ταῦτ' ὑπὸ τὰ μέρη ταῦτα τμήματα τῶν ποδῶν ἀποτόμως καὶ παρὰ φύσιν ὑπερβαλλόντως διίστανται ἀλλήλων. Ἦ βλασιότης μεγάλως σχετίζεται μὲ τὴν βουστασίαν, ἡ δὲ διαφορά ὑπάρχει ὅτι κατὰ μὲν τὴν πρώτην περίστασιν οἱ καρποὶ ἢ οἱ ταρσοὶ διαφυλάττουσι τὸ κανονικὸν αὐτῶν ἄνοιγμα, ἡ δὲ ὑπερβολικὴ διάστασις ὀφίσταται μόνον εἰς τὰ ὑπ' αὐτοὺς μέρη· κατὰ δὲ τὴν δευτέραν περίστασιν μετὰ τῆς βλασιότητος συνυπάρχει καὶ παρὰ φύσιν προσέγγισις τῶν καρπῶν ἢ τῶν ταρσῶν. [Γ.Ν.Π.]

Βλασιός ἐν γένει δηλοῖ κυρτός, εἰς τὴν ἱατρικὴν δὲ ἰδία τὸν ἔχοντα τὰ ἄκρα στρεβλά πρὸς τὰ ἔξω. Λέγοντες δὲ πρὸς τὰ ἔξω νοοῦμεν τὴν μέσσην τοῦ σώματος γραμμὴν, ἡ ὀρθότερον τὸ μέσον τοῦ σώματος ἐπιπέδον, τὸ ἀγόμενον διὰ τοῦ διαφράγματος τῆς ῥινός, καὶ ὅπου προεκτείνομενον ἄνω καὶ κάτω, πρῶτον καὶ ὀπίσω διαίρει τὸ σῶμα εἰς δύο μέρη ἡμίση. Ἦ φορὰ ἅρα τοῦ ἐπιπέδου τούτου ἐν ὀρθοστάσι λογιζέται καθέτως. Πᾶν οὖν μέρος τοῦ σώματος, πρὸς παρεκκλίσιν ἐπιτήδειον, τῆς κατὰ φύσιν θέσεως ἀρεστός, καὶ ἄνω τοῦ μέσου ἐπιπέδου ἐκκλίνειν, ῥέπει πρὸς βλασιώσιν, γινόμενον οὕτω βλασιόν. — Τὴν διαστροφήν ταύτην μερῶν τινῶν τοῦ σώματος, ὡς καὶ ἄλλα εἶδη διαστροφῆς-κ ὅ κ λ ω σ ι ς (βλ. λέξιν Κύλλωσις) ἀποδιδομεν κυρίως εἰς διαμρτίας τῆς τοῦ σώματος ἀρχικῆς διαπλάσεως. σπανιώτερον δὲ εἰς ἀφορμὴν εἰς τὸν μετέπειτα βίον ὤρωσαν—ἐπικτητος διαστροφή. — Τὴν ἀνωμαλίαν ταύτην βλέπομεν κατὰ τὴν ἄκραν χεῖρα, πλὴν σπανίως (βλ. βλασιόχειρ), καθ' ἣν ἡ χεῖρ φέρεται λοξῶς πρὸς τὰ ἔξω, καὶ εἶναι ἀνεπιτηδεία πρὸς τὴν κατὰ φύσιν λειτουργίαν. — Κατὰ τὸ γ ὅ ν ο ὀμοίως βλέπομεν ἀνάλογον διαστροφήν, ὅτε τοῦτο ποιεῖ ἀμβλείαν πρὸς τὰ ἔξω γωνίαν, τῆς κνήμης καὶ τοῦ ἄκρου παντὸς φερομένων πόρου τοῦ μέσου ἐπιπέδου. Ἦ βῆξις παρὰ τούτοις εἶναι δυσχερὴς κατ' ἀνάλογίαν πρὸς τὴν ἔκτασιν τῆς διαστροφῆς. Τὸ γόνυ διὰ τῆς ἔσω αὐτοῦ ἐπιφανείας ἐγγίζει τὸ ἀντίθετον, ὅ δ' ἄκρος ποὺς τοῦ πάσχοντος πλαγίῳ ἀφίσταται μάλλον ἢ ἥττον μεγάλως τοῦ ἑτέρου. — Ἐτέρα διαστροφή μελέωνος λόγου ἔστιν εἶναι ἡ κατὰ τὸν ἄκρον πόδα, ἡ καλουμένη β λ α ι σ ὁ σ ο υ ς. Κατὰ ταύτην ὁ ἄκρος ποὺς ἐκστρέφεται πρὸς τὰ ἔξω, τὸ ἔσω γεῖλος τοῦ ποδὸς τρέπεται πρὸς τὸ ἑξῆς, τὸ ἔξω γεῖλος αἵρεται, καὶ οἱ δάκτυλοι εὐθύνονται λοξῶς πρὸς τὰ ἔξω καὶ ἄνω. Τὸ δὲ πέλμα ἀντὶ τὰ ἀπτήται τοῦ ἐδάφους, τέτραπται πρὸς τὰ ἔξω, ἀρισταίμενον αὐτοῦ. Ὁ βλος εἶτι ποὺς γίνεταί στρεβλός. Τῆς δυσμορφίας ταύτης ὑπάρχουσι πλείονες βαθμοὶ ἀπὸ μικρῆς μόνον διαστροφῆς μέχρι μελίτης τοῦ ποδός

πρὸς τὰ ἑξῶ τροπῆς, ὅτε μόνον τὸ ἑῷ χεῖλος τοῦ ἄκρου πρὸς ἀπέτασι τοῦ ἔκταρου. Ἡ δὲ τοῦ ποδὸς τοῦτου βλάβις εἶναι τότε δυσκολώτατη — Ἡ τοὺς μικροὺς βελήλους τοῦ πλῆθους τοῦτου παχύνοντες βλαδίζουσι μὲν, ἀλλ' ἡ βλάβις εἶναι κοπιώδης, καὶ ἀποκλάνουσι τυχῶνς, δι' ὃ ἐξαιρούνται τῆς στρατεύσεως. — Τῆς διαστρέφης τούτης αἰτία εἶναι πλημμελής πάντως τοῦ ποδὸς ἀρχικὴ διαμόρφωσις. συμβάλλεται ὁμοίως εἰς τοὺς μικροὺς βελήλους καὶ κακὴ ἔξις τοῦ βλαδίζειν μετὰ γυμνῶν τῶν ποδῶν, ἢ καὶ ἐπάγγελμα, καθ' ὃ ἐν νεαρῇ ἡλικίᾳ αἰρονται βαρὴ ἐπὶ τοῦ σώματος δυσανάλογα, πλατύνοντα τὴν βάσιν τοῦ ποδός. φέροντος ὑπόδυσιν πλατεῖαν καὶ χαλαράν, ἢ καὶ γυμνοῦ τὸ πλεῖστον μένοντος. Καὶ παρακλυσίς ἐτι μῶν τινῶν, εἰς τὸν ἄκρον πόδα φερόμενων, καὶ τηρούντων τὴν προτήκουσαν θέσιν ἐν κανονικῇ λειτουργίᾳ συνεργουσιν εἰς τὴν ἀλλοίαν τοῦ ποδός θέσιν, καὶ τὴν κατὰ μικρὸν μόνιμον ἀλλοίωσιν. — Ἰὸ πάθος βελτιοῦται καὶ ἴσται, καθ' ὃ περιγράφεται ἐν τῇ χειρουργίᾳ διὰ τῶν εὐθιαιστικῶν μεθόδων καὶ τῶν προτηκόντων μηχανημάτων. — Εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τῶν ἀλλοιώσεων μὴ συμπεριλαμβάνειν κυρίως τὸν π λ α τ ὀ π ο δ α (ἰδ. Πλατύπους). [Σ.Μ.]

Βλακισότης, λέγεται εἰς τὴν ἱατρικὴν ἡ κατὰ τας τοῦ βλακτοῦ (ἰδ. λ.). [Σ.Μ.]

Βλακίσωσης λέγεται ἡ πρᾶξις δι' ἣς ποιοῦμεν τι βλακτόν, κυρίως μέρος τι τοῦ σώματος. Μᾶλλον ὁμοίως λέγεται ἡ λέξις διὰ τὸν γαρχακῆρα τὸν σκολιόν, ὑπουλον καὶ δόλιον ὄντα. [Σ.Μ.]

Βλαχέχερτ (Blanchert ἢ Blachart, ἀνοικτέφυθος οἶνος (κοκκινέλι) τῆς Αhr. [Γ]. Α.Ρ.]

Βλάκ (Jos. Blak). Χημικὸς σκωτικὸς καταγωγῆς γενν. ἐν Βορδῶ τῷ 1728, γενόμενος καθηγητὴς τῷ 1760 ἐν Ἐδιμβούργῳ, ὅπου καὶ ἀπέθανε τῷ 1799. Ἀνεῦρε τὸ μόνιμον ἀέριον (ἀνθρ. ὀξὺ) καὶ τὴν ἐπίδρασιν αὐτοῦ ἐπὶ τῶν ἀλκαλίων καὶ ἀλκαλικῶν γαιῶν, θεσας αὐτῷ τὴν βάσιν τῶν φρενῶν τοῦ Κάβεντις. Πρεσβυτέρου καὶ Λαζαριστῆ. Ἦ εἰς αὐτὸν ἀφιελμένη περὶ τοῦ λαμβάνοντος θερμαντικοῦ θεωρίᾳ ἐντε σπουδαϊοτάτῃ. Κύριον ἔργον του ἔνε: Lectures on the elements of chemistry 2 τόμ. Edinburg 1803. [Ο.Α.Ρ.]

Βλάκκ, Χωρίον τοῦ δήμου Πλέντρος τῆς Τροφουλίας, ἀπέχον 1/2 ὥραν τῆς ἑδρας τοῦτου Παριού. Κάτ. 307 ἀλδενόφωνοι. [Π.]

Βλακῆδουρν (Blackburn) Πόλις τῆς Ἀγγλίας, ἐν τῇ κοινότητι Λαγκαστρίας, παρὰ τὸν ὁριώμενον ποταμόν, βιομηχανὸς καὶ ἀπὸ τοῦ 1812 κέντρον τῆς ἀγγλικῆς νηματοποιίας. Ἐν αὐτῇ τῷ 1697 ἐφεῦρε τὰς κλωστικὰς μηχανὰς ὁ Ἰργάβος. Ἔχει 121 275 κατ. (1889). [Π.Π.]

Βλακεία, βλάξι (idiotie, idiot) Στα-

σιμότης ἢ ἀτελής κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥτεον ἀναπτύξις τῶν κινήσεων ψυχικῶν λειτουργιῶν τοῦ κνηριόπου, ἐνεκα σπασμώδους καὶ ἀτελείας τῆς διαπλαστεως τοῦ ἐγκεφάλου, ἐκ παθολογικῶν ἀνατομικῶν ἐν αὐτῷ ἐπεξεργασιῶν καὶ ὡς ἐκ τούτου συνοδευομένης συχνῆς καὶ ὑπὲρ ἐλαττωματικῆς διαμορφώσεως τῶν ὁστέων τῆς κεφαλῆς ἰδίως, ὡς καὶ τοῦ κορμοῦ μετὰ τῶν ἄκρων. Ἡ Β. ἀποτελεῖ τὸν ἔτχατον ἢ κατώτερον βαθμὸν τῆς ἐκφυλίσεως τοῦ οργανισμοῦ. ὀφείλεται δὲ συνήθως μὲν εἰς κληρονομικότητα, ἀλλὰ καὶ συνεπιεξ βλάβος ἢ κακώσεως τοῦ ἐμβρύου, σφοδρῶν ἠθικῶν συγκινήσεων, ἢ τραυματικῶν κατὰ τὴν κύησιν καὶ τὸν τοκετὸν (σύμφυτος β λ α κ ε ι α), ὡς αὐτῶς δὲ κατὰ τὴν ἐξωμήτριον ζωὴν κατόπιν βλαβερῶν νόσων, τραυματισμῶν ἐκ πτώσεως ἢ πληξέως εἰς τὴν κεφαλὴν (ἐπίκτητος Β.) ἐν τῇ νεαρῇ ἡλικίᾳ θανατηφόρα ἀναπτυχθῇ. Ἐν ταῖς πλειοτέροις τῶν περιπτώσεων τὸ αἷτιον τῆς παραγωγῆς τῆς Β. ἔγκειται ἐν τῷ σπέρματι τῶν γονέων, ἀντηκόντων εἰς νευροπαθεῖς οἰκογενεῖας, ἢ αὐτῶν τούτων πασχόντων ἥδη ἐκ νευρικῆς τινος νόσου. Οὕτως ἐν οἰκογενεῖαις, ἐν αἷς παρατηροῦνται ἢ ἐπιληψία, ὁ στερτισμός, ἢ φρενοβλάβειαι, ἢ ἐκκεντρικότης, ἢ μικρὸναια, τὲ εὐεξάπτον καὶ λίαν ζωηρὸν τοῦ χαρακτῆρος, ὡς καὶ διάφορα ἑλαφρά ἢ βαρέα νοσήματα τοῦ νευρικοῦ συστήματος, συχνᾶς ἐμφανίζεται ἢ Β. εἰς ἐν ἢ πλειότερα τέκνα τῶν τοούτων οἰκογενειῶν.

Ἄλλοτε ἢ Β. ἐμφανίζεται μεμονωμένως εἰς τι μέλος οἰκογενεῖας ὡς προδηλωτικὸν σημεῖον ἀρχομένης ἐκφυλίσεως αὐτῆς ἀριθμούσης ἥδη ταύτοχρόνως καὶ ἄλλα τινὰ μέλη φυσικῶς ἐξησθημένα, καχεκτικά, ἰσχνά, μικρὸσωμα καὶ κακῶς ἐν γένει διαπεπλασμένα. Τοιαύτη ἐκφυλίσις εἶναι ἐνίοτε τὸ ἀποτέλεσμα τῆς μὴ διασταχυρώσεως τοῦ γένους, ἢ καὶ παρατηρεῖται εἰς τὰ τέκνα γονέων ἐλλοθέντων εἰς γάμου κοινωσίαν ἐν προκεχωρηκυῖα ἢ ἐν λίαν νεαρῇ ἡλικίᾳ. Ὡσαύτως ἢ ὑπὸ τῶν γονέων κατὰχρησις οἰκονομικῶν παθῶν ἢ ἡ θηλητηρικαῖς αὐτῶν ὑπὲρ τῆς συμφιλίας, ἢ χοιραδικῇ δυσπραξίᾳ δύνανται νὰ ἐπενέγκωσιν εἰς ἐν ἢ πλειότερα τέκνα τὴν Β. (τὸν ἰ δ ι ω τ ι σ μ ὀ ν). Ἦ ἔντασις τῶν διαφύων τούτων αἰτιῶν τῆς ἐκφυλίσεως κατὰ τὸν χρόνον τῆς συλλήψεως τοῦ ἐμβρύου σημαίνει πολὺ, διότι τὰ αἷτια ταῦτα ἐτέ μὲν γίνονται ἀσυνήθως ἔντονα, ἄλλοτε δὲ ἐν μέρει ἐξασθενίζονται καὶ ἀντισταθμίζονται, οὕτως εἰπεῖν, ὑπὸ τῶν προσωρινῶς εὐνοϊκῶν καταστάσεων υγιείας παρὰ τοῖς αὐτοῖς γονέσιν: διὸ καὶ ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ οἰκογενείᾳ παρ' ἀριθμῷ τινι ὑγιῶν τέκνων, αἰφνης ἐμφανίζεται τέκνον ἐκφυλισμένον, πολυάκις μέχρι τοῦ ἐσχάτου βαθμοῦ Β., ἢ καὶ τανάπαυιν. Τὰ αἷτια τοῦ τοιοῦτου φαινομένου ἐνίοτε μὲν εἰσι κατὰδηλα, ἄλλοτε ὁμοίως διαφεύγει ἡμᾶς ἢ ἐξηγήσις αὐτοῦ καὶ ἀγνοοῦμεν τὸν λόγον, δι' ὃν ἐν οἰκογενείαις γονέων, σχετικῶς ὀλίγον νευροπαθῶν

καὶ ἄλλως ὀργίζων, αἰφνης συσσωρεύεται ἐνίοτε εἰς ἓν μόνον τέκνον ἢ ἐκφυλιστικὴ μέχρι τῆς παραγωγῆς τῆς Β. ἐπιξεργασία τοῦ ὁργανισμοῦ, τῶν λοιπῶν τεκνῶν καλῶς ἢ κατὰ τὴν μάλλον καὶ ἥττον καλῶς ἐχόντων. Ὁπωσδήποτε πλείονες τὸ συνήθους προσοχὴ δέον νὰ δίδεται εἰς τὴν διατεκνῶσιν τῶν οἰκογενεῶν, ἥτοι εἰς τὴν ἐπιλογὴν τοῦ γένους, ὡσαύτως δὲ καὶ εἰς τὴν κατάστασιν τῆς διαθεσεως ἢ τοῦ σώματος τῶν γονέων πρὸς ἢ ἐν καιρῷ τῆς προξενίας πρὸς σύλληψιν τοῦ ἐμβρύου (ἀποφυγὴ καταχρήσεων βλακικῶν ἢ ἀρροδισικῶν, ἡρεμία καὶ ἀνάπαυσις μετὰ ἐξαντλητικῶν νόσους μέχρι πλήρους τόνωσεως τοῦ ὁργανισμοῦ ὡς καὶ μετὰ μεγάλας θλίψεις καὶ συγκινήσεις κ.τ.λ.).

Ἡ Β. εἶνε διαφόρων βαθμῶν καὶ πᾶσα τενδρόμῃς αὐτῆς εἰς ὀρισμένους κατηγορίας ἐπὶ τῇ βάσει ὀρισμένων σημεῖων ἢ συμπτωμάτων εἶνε ἀδύνατος καὶ ματαία ἄλλως. Ὁ ἔσχατος βαθμὸς αὐτῆς εἶνε ἐκεῖνος, καθ' ὃν ὁ βλάκας στερεῖται παντὸς ἔχους διανοίας καὶ ἡθικῆς αἰσθησεως καὶ μεταβάλλεται εἰς αὐτόματον, τοῦ ὁποίου ἡ κυριωτέρα λειτουργία συνίσταται εἰς τὴν τοῦ πεπτικοῦ σωλήνος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου δὲν εἶνε πολλάκις ἱκανοὶ οἱ τοιοῦτοι βλάκες νὰ εἰσπαγῶσιν ἀρ' ἐαυτῶν τὴν τροφὴν, καὶ ἐνίοτε δὲ στεροῦνται καὶ αὐτοῦ τοῦ αἰσθηματος τῆς πείνης, ἥτοι τῆς βάρους τοῦ ὀρμημένου τῆς αὐτοσυντηρήσεως, ἀκούμενοι μόνον νὰ καταπίνωσιν ὅπως ἀντανεκτατικῶς τὴν εἰς τὸ στόμα αὐτῶν τιθεμένην τροφὴν. Τινὲς ἐξ αὐτῶν ἐπὶ τῇ θείᾳ τῆς τροφῆς ἐκφράζουσι τὸ αἰσθημα τῆς πείνης δι' ἀκανονιστῶν κινήσεων τοῦ σώματος ἢ διὰ γυλλισμῶν καὶ δεικνύον παρατόνων κρυγῶν καὶ εἰδεγῶν μορφασμῶν μετὰ προχωρόντων γελώσεων στεροῦνται ἐντελῶς τοῦ λόγου, πᾶντοτε συχνάκις ἐκ σπασμῶν, ἢ παραλελυμένοι συνήθως τοὺς πόδας μένουσιν εἰς τὴν θέσιν των ὡς φυτὰ ἀκίνητοι, ἢ τινὲς αὐτῶν ταλαντεύουσι τὸν κορμὸν ἢ τὴν κεφαλὴν βυθικῶς καὶ ἀενάως μετὰ τινος βύμβου ἰσορροπίας πρὸς τὰς αὐτοματικὰς ταύτας κινήσεις. Τὰ αἰσθητήριά εἰσι στοιχειώδη, ἢ δι' αὐτῶν ἀντίληψις τῶν αἰσθησεων ἀταρεστάτη καὶ συγκεχυμένη τινὲς εἰσιν ἐντελῶς τυφλοὶ ἢ χωροὶ καὶ στεροῦνται τῆς γενέσεως καὶ ἀσπρήσεως, διὰ καὶ θέουσι εἰς τὸ στόμα των πᾶν τὸ προστυχὲν ἀντικείμενον. Ἐν γένει δὲ τοιοῦτον ἀταρεῖς εἰσιν αἱ αἰσθησεις αὐτῶν, ὥστε δύνανται νὰ διχωρισθῶσι τὴν ἐαυτῶν ἀτομικότητα ἀπὸ τοῦ πέριξ κόσμου. Ἀπαλλῆς πρὸς πάντα τὰ πρόσωπα καὶ πράγματα φυτοζωοῦσιν ἐν τῇ οἰκτροτέρᾳ τῶν καταστάσεων μέχρι τοῦ θανάτου, ὅστις πάντοτε εἶνε πρόωρος πρὸς τοὺς ἀποκλήσεις τοῦτοιοις τῆς φύσεως. Παρ' αὐτοῖς ἀρ' ἑτέρου πάντοτε ὑπάρχουσι αἱ μεγαλύτεραι ἀνατομικαὶ ἀνωμαλίαι τοῦ σκελετοῦ καὶ τῶν ὀργάνων. Ἡ κεφαλὴ ἄλλοτε ὑπερτὸ δέον μικρά, ἄλλοτε ἰσοῦς ἢ μεγάλῃ

καὶ ὀδροκεφαλικῇ τὸ πρόσωπον πλαδαρὸν καὶ ἐξωδηκός, ἀπὸ δὲ τοῦ μεγάλου καὶ ἀκανονιστοῦ στόματος ῥεῖ ἀφθόνως ἰσώδης σιελος· τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου εἶνε ἅμα παιδικὰ καὶ γεροντικά, εἰς τρεπὸν ὥστε δὲν δύναται τις νὰ μαντεύσῃ τὴν ἡλικίαν τῶν αὐτοματῶν τούτων, ἢ ὅλη δὲ ἐκφρασίς διερμηνεύει κάλλιστα τὸ ἐν αὐτοῖς ψυχικὸν μηδέν.

Αὕτη ἐν συντόμῳ ἢ βραυτέρᾳ μορφῇ τῆς Β. κατὰ δὲ τὸν ὀλίγον ἐλαφρότερον ἢ μεσάτον βαθμὸν αὐτῆς οἱ βλάκες ἐκφράζουσι τὰ εἰδηφόρα ἐν στοιχειώδει ἀκόμη καταστάσει εὐρισκόμενα αἰσθηματὰ ἢ διανοήματα διὰ μονοσυλλάβων ἢ ἀριθμῶν τινος λέξεων αἱ αἰσθησεις καὶ ἡ ἀντίληψις ἀρχοντες γινόμεναι σαφέστεραι, ἢ πρωτοπικότες μέλεις ἀνεπτυγμένη, τὰ ἐνστικτὰ, τὰ πάθη, αἱ ὀρεξεις τείνουσι μάλλον κατὰ φύσιν νὰ ἐκδηλῶνται, τὸ βάδισμα, αἱ κινήσεις, ἀν μὴ παραλύσεις ἢ συσπάσεις ὑπάρχουσιν, ἐπωσὺν φυθικώτερον καὶ ἀρμονικώτερον γίνονται, αἱ ἀνατομικαὶ ἀνωμαλίαι ἥττον πολυπληθεῖς καὶ ἥττον βάρειαι ἢ ἐν τῇ πρώτῃ βαθμῇ, τὸ μιμητικὸν ἀνεπτυγμένον ἀρκούντως κ.τ.λ. Ἐν τῷ τρίτῳ δὲ τῇ ἀνωτέρᾳ καὶ ἐλαφρότέρῃ βαθμῇ πάντα τὰ εἰρημένα σημεῖα τῆς ἐκφυλίσεως ἐν βελτίονι καταστάσει καὶ μάλλον προηγμένα καὶ μάλλον πρὸς τὸ κατὰ φύσιν, εἰς βαθμὸν κάλλιστα, καθ' ὃν οἱ βλάκες τῆς κατηγορίας ταύτης εἰσιν ἱκανοὶ ἐπωσὺν καλῶς νὰ διμυλῶσι, διαφόρους τέχνας νὰ μανθάνωσι, τινὲς δὲ καὶ αὐτὴν τὴν μουσικὴν, δὲ τὴν ὁποίαν μάλιστα φέρονται ὄντες πεποικισμένοι ὑπὸ μουσικῷ χαρίσματι, ὅσον ἀρρεῖ τοῦλάχιστον τὴν ταχεῖαν ἐκμάθησιν καὶ καλὴν ἐκτέλεσιν ἐτοιμῶν μουσικῶν ἔργων, οὐχὶ δὲ καὶ τὴν σύνθεσιν πρωτοτύπων ἔργων, ὡσαύτως δὲ καὶ στοιχειώδεις γνώσεις περὶ τῶν πραγμάτων εἶνε δυνατόν νὰ ἀποκτήσωσιν. Ἀλλὰ πάντοτε πρὸς τοὺς τοιοῦτοις καταφάνης εἶνε ἡ ἐπελθούσα στάσις περὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν φυθικῶν δυνάμεων καὶ ἡ ἐκφύλις ἐν γένει τοῦ ὁργανισμοῦ, φυσικῶς ἅμα καὶ ψυχικῶς θεωρουμένου. Ἡ τελευταία αὕτη κατηγορία τῶν βλάκων μεταδίδει ἀναπατήτως εἰς τὴν τῶν Μωρῶν (γαλλ. imbeciles, γερμ. die Beschränkten, die Stumpfsinnigen), οἵτινες ἄλλως οὐδὲν ἄλλο εἰσιν ἢ βλάκες ἐλαφρότερου βαθμοῦ μετ' ὀλιγωτέρων ἀνωμαλιῶν καὶ ψυχικῶν ἀνωμαλιῶν. Εἰς τὴν τελευταίαν δὲ ταξίν, τὴν πλησιάζουσαν πλείστορον πρὸς τοὺς κατὰ φύσιν ἀνθρώπους ἀνήκουσιν οἱ μικροὶ νῶες ἢ εὐήθεις (faibles d'esprit, die Schwachsinnigen). Πολλοὶ συγγραφεῖς ὑπὸ τῶν βρον. Βλάκες εἰσι ἢ Ἰδιωτισμοὶς περιλαμβάνουσι καὶ τὰς δύο τελευταίας ταύτας κατηγορίας τῶν ἐκφύλων ἀναμάζοντες κυρίως βλάκας ἐν τῇ βαρυτέρᾳ μορφῇ τῆς ἐκφυλίσεως, βλακείαν δευτέρου βαθμοῦ ἢ μωρωσίν τὴν ἐλαφρότεραν τῆς πρώτης μορφῇ, καὶ βλακείαν τρίτου βαθμοῦ ἢ μικρο-

νοισαν καὶ εὐήθειαν τὴν ἐν ἐλαφροτέρων. Αἱ δικαίσεις καὶ οἱ ὅροι αὐτοὶ εἰσὶν β-λως τεχνῆται, σκοποῦντες ἀπλῶς τὸν εὐκολώ-τερον καὶ ὁπωστὺν ἀκριθέστερον καθορισμὸν τῶν ἀπείρων ἄλλως ἐν βαθμῇ καὶ ἐν ἀποχώ-σεσι ποικιλιῶν τῶν ἐκφύλων ἀτόμων καὶ τὴν ὑπαγωγὴν αὐτῶν χρονθρικῶς εἰς τοιαύτας κα-τηγορίας· τὰ αἴτια ὅμως καὶ ἡ ἐκφυλιστικὴ ἐπεξεργασία εἰσυδηποτε βαθμοῦ ἢ κατηγορίας τοιούτων ἐκφύλων εἶνε πάντοτε τὰ αὐτά. (Σ. Δ.)

Βλάχαι. Κώμη τῆς ὑποδιοικήσεως Μελ-νίκου, οἰκουμένη ὑπὸ 830 περίπου χριστιανῶν βουλγαροφώνων. [Ε.]

Βλαχλάρ. Χωρίον τῆς διοικήσεως Μο-ναστηρίου τῆς Μακεδονίας, οἰκούμενον ὑπὸ 220 περίπου βουλγαροφώνων χριστιανῶν. [Ε.]

Βλάχπουλ (Blackpool). Πόλις τῆς ἀγγλικῆς κομητείας Λαγκαστρία, παρὰ τὴν Ἰρλανδικὴν θάλασσαν. ἔχουσα 14 448 κατ. (1881). [Π.Π.]

Βλανκὲτ (X ημ. Τεχν.) (Blanquette). Σόδα εἰς τὰ γαλλικὰ παράλια διὰ καύσεως πα-ρακτιῶν φυτῶν παρασκευαζομένη. [Ο.Δ.Ρ.]

Βλαντής Σφυρίδων. Ἕλληνας λόγιος, ἐκ Κυθήρων καταγόμενος, γενν. δ' ἐν Ἑνετίᾳ κατ' Ἰούνιον τοῦ 1705 καὶ ἀποθ. αὐτόθι τῇ 6 Ἰουνίου 1830. Ἐκπαιδευθεὶς ἐν τῇ ἐλληνικῇ Φλαγγινιανῇ φροντιστηρίῳ τῆς Ἑνετίας καὶ ἐν τῇ ἀκαδημίᾳ τῶν Ἱητουτῶν δὲν κατώρ-θωσε μὲν ἕνεκα τῆς ἐνδείας τοῦ πατρὸς νὰ πληρῶσῃ τὴν πόθον τοῦ τῆς συμπληρώσεως τῶν ἐπιστημονικῶν σποδῶν τοῦ ἐν τινὶ τῶν ἰταλικῶν πανεπιστημίων, ἀλλὰ καίτοι πρὸς πορισμὲν τῶν τοῦ βίου ἐργαζόμενος παρὰ τινὶ ἐλληνικῇ ἐμπορικῇ οἰκῇ τῆς Ἑνετίας, ἡσχο-λεῖτο θμως συντόνως καὶ εἰς φιλολογικὰς σπουδὰς· τούτου δ' ἕνεκα ἐκρίθη ἄξιος ν' ἀνα-λάβῃ τὴν διευθυνσιν τοῦ Φλαγγινιανοῦ σχο-λείου, διαδεχθεὶς τὸν ἀποθανόντα σχολάρχην Ἰαγάριον Λοβέρδον (1796). Μετὰ ξήλου δὲ πολλοῦ καὶ ἐπιμελείας ἐκκληρῶν τὰνατεθει-μένα αὐτῷ καθήκοντα, δὲν ἔπαυε καὶ ἄλλως ἐργαζόμενος ὑπὲρ διαδόσεως τῶν γραμμάτων παρ' Ἑλλήσι μετὰ θυμαστῆς ἀληθῶς φιλο-πονίας. Πάμπολλα εἶναι τὰ ἐπιμελεῖα καὶ διορθώσει αὐτοῦ ἐκδοθέντα ἐν Ἑνετίᾳ ἑλληνικὰ βιβλία· πλὴν δὲ τούτων μετέφρασεν ἰταλιστί τινας τῶν ἐλασσόνων ἱστορικῶν καὶ γεωγρά-φων, τὴν Παικίαν ἱστορίαν τοῦ Αἰλιανοῦ, τὸν Ἀρριάνην, τὸν Διονύσιον τὸν Ἀλικαρνασσεῆ καὶ τὸν Εὐνάπιον (1826—31)· μετέφρατε δ' εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἐκ τῆς λατινικῆς τὰς Μετα-μορφώσεις τοῦ Ὀβιδίου (1798) καὶ τοὺς Βίους τοῦ Κορνηλίου Νέπωτος (1801) καὶ πολλὰ ἄλλα ἱστορικὰ καὶ φιλολογικὰ συγγράμματα ἐκ τῆς ἰταλικῆς καὶ τῆς γαλλικῆς· ἐξέδωκε δὲ καὶ τινας τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων ("Ο-μηρον, Θουκυδίδην, Ξενοφῶντα, Διογένη τὸν Λαέρτιον κλπ.), εἰς ἀπλὴν ἀνατύπωσιν τῶν

κειμένων καὶ τῶν παλαιῶν σχολίων περιορί-σθεις. Συνεπὸς δὲ καὶ λεξικὸν ἰταλοελληνι-κόν (1792, πολλὰκις ἀνατυπωθὲν) καὶ λεξικὸν ἑλληνικὸν ἐπιτομὸν (1821) καὶ γραμματικὴν τῆς ἰταλικῆς (1806, πολλὰκις ἀνατυπωθῆσαν) καὶ ἐπεξεργασθὲν νέας ἐκδόσεις τῶν ἑλληνι-κῶν λεξικῶν τοῦ Βλάχου, τοῦ Βαρίνου καὶ τοῦ Γαζῆ, τοῦ ἰταλοελληνικοῦ τοῦ Βενδότη καὶ τοῦ γαλλοελληνικοῦ τοῦ Ζαλῶκη [Π.]

Βλάντου. Ἄνω καὶ Κάτω. Χωρία τῆς ἐπαρχίας Φιλιπιάδος τῶν Ἰωαννίνων, ὧν τὸ μὲν Κάτω ἔχει 350 κατ. "Ἑλληνας, τὸ δ' Ἄνω 250, τῷ 1888. [Π.]

Βλαντοῦσα. Χωρίον τοῦ δήμου Πελλή-νης τῆς Κορινθίας, ἔχον 250 κατοίκους ἁλδα-νοφώνους. [Π.]

Βλαόουεν (Blauen). Ὀρος τοῦ μεγάλου δουκάτου τοῦ Βάδεν, ἐν τῷ Μέλαιν Δρυμῷ ΝΑ τοῦ Βαδενδάλερ. ἔχει ὕψος 1105 μ. [Π.Π.]

Βλαπτικοὶ αἱρέες (Schwaden). Οὕτω καλεῖται ὁ μεταλλεῖων τινῶν, ἰδίως ἀνθρακωρυχείων καὶ ἀλατωρυχείων, ἀτμοσφι-ρικὴς ἀήρ, ὅστις δὲν εἶνε καθαρὸς, ἀλλὰ λίαν βλαπτικὸς καὶ θανατηφόρος πολλάκις, διότι εἶνε περιμεμειγμένος μετὰ μεγάλης ποσότητος δ ξ υ α ν θ ρ α κ η σ, παραγομένου ἐν αὐτῷ τῷ μεταλλεῖῳ ἢ ἀναθραύσκοντος ἐκ τῶν βαθυτέ-ρων τῆς γῆς [Κ.Μ.]

Βλοιδίτης. Βλ. Ἀστραχανίτης.

Βλάνδο ἢ Μπλάτσο Χωρίον τοῦ δήμου Νευροπόλεως τῆς ἐπαρχίας Καρδίτσας, ἔχον 578 κατ. τῷ 1889. [Π.]

Βλάνη. Χωρίον τοῦ δήμου Βουρλάδος τῆς ἐπαρχίας Πυλίας, ἔχον 323 κατ. [Π.]

Βλάσια Ἄνω καὶ Κάτω Χωρία τοῦ δή-μου Λαπαθῶν τῆς ἐπαρχίας Καλαβρύτων, ἔχοντα τὸ μὲν πρῶτον 618, τὸ δὲ δεύτερον 646 κατ. Ἦν πρὶ αὐτὰ μόνῃ τοῦ ἀγρίου Νικο-λάου ἢ Βλαττα, ἔχει 26 μοναχοὺς. [Π.]

Βλάχιστος "Αγιος 1) Πρωτεύουσα τοῦ δήμου Παρακαμπυλίων τῆς Εὐρυτανίας, κει-μένη ἐπὶ τῶν Δ ὑψώσεων τοῦ ὄρους Κουτούσα καὶ ἔχουσα 921 κατ. τῷ 1889. ἔχει 4 δημ. σχολεῖα ἀρρένων, ταχυδρομικὸν γραφεῖον καὶ εἶναι χειμερινὴ ἔδρα τοῦ εἰρηνοδικείου Ἀρα-κυνθίων.—2) Χωρίον τοῦ δήμου Χαιρωνείας τῆς Λεβαδείας, ἔχον 505 κατ. τῷ 1889. Πλη-σίον αὐτοῦ πρὸς Ν ἐπὶ ἀποτόμου βουνοῦ σῶ-ζονται ἄξια λόγου λειψάνα τῶν τειχῶν τῆς Φωκικῆς πόλεως Πανοπέας ἢ Φανοτάς, κατα-στραφείσης τῇ 86 π. Χ. ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ τοῦ Μιθραδάτου Ταξιλου.—3) ἢ Ἀγιοδελαι-τικα, Χωρίον τοῦ δήμου Δύμης τῶν Πατρῶν, ἔχον 169 κατ. Πλησίον αὐτοῦ, παρὰ τὰς πη-γὰς τοῦ Σελινούντος, σῶζονται λειψάνα τῶν τειχῶν ἀρχαίας πόλεως, πιθανῶς τῆς Τρι-ταίας. [Π.]

Βλαστικής (Ζωολ.). Ίχθους. Βλ. Βάτραχος ὁ ἄλιος.

Βλαστάριον (Βοτ.) δνομαζει ὁ λαός τοὺς νέους βλαστοὺς τοὺς ἐδωδόμεους διαφόρων Σταυρανθῶν αὐτοφυῶν ἐν Ἑλλάδι, ἰδίως δὲ τοῦ Σινάπewς, τῆς Χιροφελιδίας κτλ., διακρίνει δὲ Ἀγριοβλάσταρα, Σιναποβλάσταρα κτλ. Βλ. καὶ λ. Βρ ο ὕ β α. [Θ.Χ.]

Βλάσταρις Μιτθαζος. Μοναχὸς ζήσας κατὰ τὸν 14' αἰῶνα. Περὶ τὸ ἔτος 1335 συνέγραψε ἀλφαριθμητικὸν ἐγγχειρίδιον τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ δικαίου. τὸ λεγόμενον «Σύνταγμα κατὰ στοιχείον». Τὰ ἀνά πάσας σχεδὸν τὰς βιβλιοθήκας ὑπάρχοντα χειρόγραφα τῆς συλλογῆς ταύτης κατὰδῆλον καθιστῶσι τὴν πολλὴν χρῆσιν, ἣτις ἐγένετο αὐτῆς ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ πράξει. Ἐδημοσιεύθη δλόκληρος ἐν τῇ ἑκτῇ τέρμῳ τοῦ Συντάγματος Ῥάλλη καὶ Ποτλῇ Ὁ Β' ἐκτὸς τοῦ ἔργου τούτου ἐξέδωκε καὶ κατάλογον τῶν ἀξιωματῶν τῆς ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως πρὸς δὲ καὶ σύνοψιν νομοκάνονος Ἰωάννου τοῦ νηστευτοῦ καὶ ἄλλα τινα ἐπουσιώδη ἐκκλησιαστικὰ θέματα. [Α.Γ.Μ.]

Βλάστη σπερματική (Βοτ.) δνομαζεται σήμερον τὸ φυτικὸν ὡ ἄ ρ ι ο ν (Ovulum) τῶν παλαιότερων, ἦτοι τὸ ἐντὸς τῆς φθοῆκης τῶν ανθῶν τῶν σπερματοφυτῶν αναπτυσσόμενον μακροσπορίδιον (ἴδ. λ.). Ἡ Β. εὔρισκεται ὡς μικρὰ κύστη ἐντὸς τῆς φθοῆκης ἐπὶ τοῦ φυτικοῦ ἄξονος ἢ πλαγίως αὐτοῦ προσσητημένη δια μισχοῦ, δνομαζομένου ὁ μ. φ α λ ι κ ο ὕ λ μ ἄ ν τ ο ς (funiculus) (ἴδ. καὶ λ. Ἄνθος). Ἡ σπερματικὴ Β. συνίσταται ἐκ τοῦ β λ α σ τ ι κ ο ὕ π υ ρ ῆ ν ο ς (nucellus) τοῦ ἀποτελοῦντος τὸ κύριον σῶμα τῆς Β., καὶ τοῦ π ε ρ ι β ἄ λ ῃ μ α τ ο ς (integumentum), τὸ ἐποῖον περιβάλλει αὐτὴν ὡς ἀπλοῦς ἢ πολλαπλοῦς χιτῶν. Τὸ περιβλήμα τοῦτο καταλείπει ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ πυρῆνος διόδον δνομαζομένην β λ α σ τ ι κ ὸ ν σ τ ὶ μ ι ο ν ἢ μ ι κ ρ ο π ὶ λ ῃ ν. Ἡ χώρα ἐν ἣ ὁ βλαστὶκὸς πυρῆν ἐνοῦται μετὰ τοῦ ὀμφαλικοῦ ἱμάντος δνομαζεται γ ἄ λ α ζ α, ἢ δὲ δι' ἧς ὁ ὀμφαλὶκὸς ἱμᾶς συνάπτεται μετὰ τῆς φθοῆκης π λ α κ ο ὕ ς. Αἱ σπερματικαὶ Β. ἀναπτύσσονται κατὰ διαφόρους μορφὰς κατὰ τὰς διαφόρους οἰκογενείας. Ὅταν ὁ ἄξων Β. τινὸς εἶνε συνέχεια τοῦ ὀμφαλικοῦ ἱμάντος καὶ ἡ μικροπύλη κεῖται ἐπὶ τοῦ ἄκρου τοῦ πυρῆνος ἢ Β. δνομάζεται ὁ ρ θ ὅ τ ρ ο π ο ς. Ὅταν δὲ κάμπτεται αὐτὴ οὕτως ὥστε ἡ μικροπύλη κεῖται πλησίον τῆς προσαρτήσεως τοῦ ἱμάντος ἢ Β. δνομάζεται ἄ ν ἄ τ ρ ο π ο ς. Βλ. αὐξάνουσα μονομερῶς ἀπὸ τῆς μιᾶς ἡλεως δνομάζεται κ α μ π υ λ ὅ τ ρ ο π ο ς.

Σπουδαιότατον μέρος τῆς σπερματικῆς Β. εἶνε ὁ β λ α σ τ ι κ ὸ ς π υ ρ ῆ ν. Οὗτος ἔχει σχῆμα σφαιροειδὲς ἢ ὠοειδὲς καὶ εἶνε τὸ κατ'

ἀρχὰς πλήρης μικρῶν ἐμοειδῶν παρεγχυματικῶν κυττάρων. Βραδύτερον ἐν τῶν κυττάρων τούτων, εὔρισκόμενον πλησίον τῆς βάσεως αὐτοῦ, τὸ κατ' ἀναλογίαν τῶν κρυπτογάμων κληθὲν ἄ ρ χ ε σ π ὶ ὁ ν, αὐξάνεται πλείον τῶν ἄλλων, οὕτω δὲ τὸ κύτταρον τοῦτο σχηματίζει τὴν ἀρχικὴν καταβολὴν ἢ κατάθεσιν τοῦ ἐ μ β ρ υ α κ ο ὕ ἄ σ κ ο ὕ, ἐντὸς τοῦ ὁποῦ παραίεται βραδύτερον διὰ τῆς διὰ γύρειως γονιμοποιήσεως τ ὁ φ υ τ ι κ ὸ ν ἐ μ β ρ υ ο ν. Ἐνίοτε ἐντὸς τοῦ πυρῆνος τούτου σχηματίζονται πολλὰ ἀρχεσπόρια, ἀλλὰ μόνον ἐν τούτων ἀναπτύσσεται τελείως, τῶν λοιπῶν καταστροφόμενων διὰ πίεσεως καὶ συντήξεως. Ἡ ἀνάπτυξις αὐτῆ τοῦ ἐμβρυακοῦ ἄσκου καὶ τοῦ ἐμβρύου καὶ ἡ κατόπιν ἐμβρυογονία εἶνε ὁμοία εἰς τὰ γυμνόσπερμα, τὰ ἀγγειόσπερμα καὶ τὰ τελειότερα τῶν κρυπτογάμων.

Αἱ ἔρευναι περὶ τῆς σπερματικῆς Β. εἶνε ὅλως νέαι καὶ χρεωστοῦνται τὰ μέγιστα εἰς τὰς ἐργασίας τοῦ Strasburger καὶ Warminig, οἵτινες συνεπλήρωσαν καὶ ἐπεκύρωσαν τὰς ἐρεῦνας τοῦ Hofmeister. Βλ. καὶ λ. Ἐμβρυον (φυτικόν), Γονιμοποιήσις τῶν φυτῶν, Γόρις, Σπέρμα. [Σ.Μ.]

Βλάστησις. Βλ. λ. Ἐμβρυον φυτικόν, Σπέρμα, Σπόριον, Σκληρώτιον, Κόκκυλος.

Βλαστοδερμα. Μεμβράνα σχηματιζομένη ἐκ κυττάρων, προσερχομένων ἐκ τῆς διχοτομήσεως τῆς λεκίδου, καὶ ἐξ ἧς σχηματίζεται τὸ σῶμα τοῦ ἐμβρύου μετὰ τῶν παραρτημάτων αὐτοῦ. Ἡ διχοτομήσις τῆς λεκίδου δίδει γένεσιν εἰς ἀριθμὸν τινα κυττάρων διατεθειμένων εἰς δύο στρώματα, ἀνώτερον καὶ κατώτερον, ἦτοι ἀνώτερον καὶ κατώτερον πέταλον τοῦ Β. τὸ κατώτερον διπλασιάζεται εἰς μεσαίον πέταλον ἢ μεσόδερμον, καὶ κατώτερον ἢ ἐσωτερικὸν πέταλον τὸ μεσαίον πέταλον μένει ἀδιαίρετον κατὰ τὴν μεσαίαν γραμμὴν τὴν ἀνταποκρινόμενην εἰς τὸν ἄξωνα τοῦ μέλλοντος ἐμβρύου, ἐνῶ κατὰ τὰ πλάγια διαιρεῖται εἰς δύο, ἀνώτερον ἢ ἰνοδερμικὸν πέταλον, καὶ ἐσωτερικὸν ἢ ἰνεντερικὸν πέταλον. Τὸ Β. καθ' ὅλην αὐτοῦ τὴν ἑκτασιν σύγκεται ἐκ τεσσάρων μεμβρανῶν, ἐξαιρουμένης τῆς μεσαίας γραμμῆς 1) ἐκ τῆς ἐξωτερικῆς ἢ δερμικῆς ἢ ἐκτοδέρμου ἢ νευροισθητικοῦ πετάλου, ἐξ οὗ τὸ νευρικὸν σύστημα ἀναπτύσσεται μετὰ τῶν αἰσθητηρίων ὀργάνων τῆς ἐπιδερμίδος καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτῆς 2) ἐκ τῆς ἰσοδερμικῆς 3) ἐκ τῆς ἰνεντερικῆς (ἢ σχιμῆς ἢ διαχωρίζουσα τὰ δύο αὐτὰ μέρη τοῦ μεσαίου ἀρχικοῦ πετάλου, καλεῖται σχισμὴ πλεωροπεριτοναϊκή), Τέλος 4) ἐκ τῆς ἐσωτερικῆς ἢ ἐνδοδέρμου ἢ γαστροεντερικῆς, ἐξ ἧς καὶ τὸ ἐπιθήλιον τοῦ πεπτικοῦ σωλήνος ἀναπτύσσεται καὶ τῶν ἐξαρτημάτων ἀξένων αὐτοῦ. Ἐπὶ τῆς μεσαίας γραμμῆς ἀνευρίσκωμεν τὰς ἰδίας μεμβράνας, τῆς μεσαίας μεινάσης ἀδιαί-

ρέτου καὶ συνιστάσης τὴν νωτιαίαν χορδὴν, ἥς ἐκατέρωθεν ὑπάρχουσιν οἱ προσπονδύλιοι σωροί. Τὸ Β. δὲν περιρριζοῦται παντοῦ τὸ αὐτὸ πάχος κατὰ τὰ διαφύλλα αὐτοῦ πέταλα· φαίνεται δ' ὡς συνιστάμενον ἀπὸ συγκεντρωτικῆς ζώνας διαδοχικῶς βαθείας καὶ καθαράς· καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν δὲν παρουσιάζει ἡ θύο ζώνας, τὴν ἐξωτερικὴν λεγομένην ἀδιαφανῆ ἢ σκοτεινὴν ἢ εἰς ἀγρείωσιν, διότι ἐν αὐτῇ ἡ ἀναφανῶσα τὰ πρῶτα ἀγγεῖα, καὶ τὴν ἐσωτερικὴν διαφανῆ· ἀλλὰ τὸ κέντρον τῆς διαφανοῦς παραυτα παχύνεται, καθιστομένου κατόπιν σκοτεινὸν καὶ λαμβάνει τὸ ὄνομα τῆς ἐμβρυακῆς ζώνης, ἀντιπροσωπεύουσας τὰ πρῶτα μορφώματα τοῦ ἐμβρύου· εἰς τὸ κέντρον δὲ αὐτῆς τῆς ζώνης τὸ μεσοῖον πέταλον, ὡς ἐλέγχθη ἀνωτέρω, παραμένει ἀδιαίρετον, σχηματίζον τὴν νωτιαίαν χορδὴν καὶ τὰς προσπονδύλικας πλάκας. [Κ.Δ.]

Βλαστὺς (Β. ο. τ.). Ἀντί τῶν λέξεων: κυλῆς, κορμός, στέλεχος, πρέμνον, τῶν ὑπὸ ἀρχιαιτέρων ἑλλήνων βοτανικῶν ἐν χρήσει ὁ Μηλιαράκης μεταχειρίζεται τὴν λέξιν Β. (ἐγχειριδ. φυτολογίας σ. 8). Λόγοι δικαιολογοῦντες τὴν προτίμησιν τῆς λέξεως ταύτης εἶνε οἱ ἑξῆς: Ἐπειδὴ φυσιολογικῶς καὶ μορφολογικῶς δὲν ὑπάρχει οὐδεμία διαφορά μεταξὺ κορμοῦ (ἄξονος) καὶ διακλαδώσεων αὐτοῦ (κλάδων, φύλλων) καὶ ἐπειδὴ ἡ ἔννοια τοῦ κορμοῦ, στελέχους κτλ. ἐλήφθη ὑπὸ τῶν ἀρχαίων καὶ νεωτέρων μὴ βοτανικῶν ἀπὸ τῶν τελειότερων φυτῶν, ἐν ἀγνοίᾳ τῆς μορφολογικῆς ἔννοιᾳς, δὲν δυνάμεθα σήμερον νὰ μεταχειρισθῶμεν ἐπιστημονικῶς οὐδεμίαν τῶν λέξεων τούτων διὰ τὰ ἀτελέστερα φυτὰ οὔτε διὰ τὰ τελειότερα, ὧν ὁ κορμὸς δὲν διακρίνεται εἰς ἄξονα καὶ περιφερικὰ ἔργα. Περὶ τούτου δὲ κυρίως πρόκειται, ἥτοι περὶ εὐρέσεως ὅρου γενικοῦ, ἀποδίδοντος ἐπιστημονικῶς τὴν μορφολογικὴν ἔννοιαν. Ἀδιαφοροῦν ἂν οἱ ἀρχαῖοι μὴ ἔχοντες ποσῶς μορφολογικὴν ἔννοιαν μεταχειρίζοντο ὅρον κοινῆς χρήσεως ἀδιαφορῶς.

Ὁρθότεροι ὅτι ἦσαν ἰσως αἱ λέξεις κόρμωμα, καύλωμα, στελέχωνδεσ, πρεμνωδεσ. Τῆς δευτέρας μάλιστα τούτων ἐγένετο καὶ χρῆσις ὑπὸ τῶν ξενίων μορφολόγων βοτανικῶν. Ἄλλ' ἐπειδὴ εἰς πάσας ταύτας τὰς λέξεις εἶνε προσκεκολλημένη ἡ ἔννοια τῆς διακρίσεως εἰς ἄξονα κορμῶδη καὶ εἰς περιφερικὸν μέρος κλαδῶδες ἢ φύλλῶδες τοιαύτη δὲ διακρίσις δὲν ἐκζηλοῦται διὰ τῆς λέξεως Β. καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ κλάδοι θεωρητέοι ὡς συστήματα βλαστῶν, διὰ τοῦτο ἐγένετο χρῆσις τῆς λέξεως ταύτης τὸ πρῶτον ἐν τῇ «Περὶ Ἀφομοιώσεως τῶν φυτῶν» πραγματείᾳ ὑπὸ Σ. Μηλιαράκη 1885 σ. 6. [Σ.Μ.]

Βλαστοδόστρωμα. Ἄλως ἱμβρυακὴ ἐν τῷ μέσῳ τῆς διαφανοῦς τοῦ βλαστοδέρματος ἄλλω κειμένη. [Κ.Δ.]

Βλασφημία. Ὑβρις κατὰ τοῦ ὀνόματος

τοῦ Θεοῦ, ἀσεβὲς ἔκφρασις. Ὁ μωσαϊκὸς νόμος ἐτιμῶρει διὰ θανάτου πάντα βλασφημον εἴτε Ἰσραηλῆτιν, εἴτε ξένον. Ὁ βλασφημὸς ὡδηγεῖτο ἐκτὸς τῆς πόλεως, οἱ μάρτυρες εὐετον τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ πρὸς βεβαίωσιν καὶ εἰτα ἔρριπτον πρῶτοι λίθους κατ' αὐτοῦ. Ἐνίοτε δὲ βλασφημὸς κατεδικάζετο εἰς τὸν διὰ τροχοῦ θάνατον. Ἡ Κ. Διαθήκη θεωρεῖ ὡς βλασφημον πάντα ὅστις ἀποδίδει εἰς ἑαυτὸν ἢ εἰς ἄλλους θεῖας ιδιότητας, οἷον τὴν ἄφρασιν τῶν ἁμαρτιῶν ἢ τὴν παραδοχὴν τιμῶν ὀφειλομένων εἰς μόνον τὸν Θεόν. Ἐπίσης θεωρεῖ ὡς βλασφημον πάντα ὅστις ἀρνεῖται τὴν δόξαν εἰς τὸν Θεόν, ἢ ὑβρίζει τὸν Χριστὸν καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα. Ἡ ἀρχαία Ἑκκλησία κατέλεγε μεταξὺ τῶν βλασφημιῶν τοὺς ἐκπεπωκότες ἐν τοῖς διωγμοῖς καὶ τοὺς αἰρετικούς· οἱ δὲ βαθεῖοι τῶν εἰς αὐτοὺς ἐπιβαλλομένων ποινῶν ἦσαν διάφοροι. Κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα ἐπέβαλλον εἰς αὐτοὺς ποινὰς ὅτε μὲν ἐλαφροτέρας, εἰον νὰ μένωσιν ἐπὶ 7 συνεχεῖς ἡμέρας ἐνὶ κελύφῃ τῆς θύρας τοῦ ναοῦ ἀνευ ἱματίων, νὰ νηστεύωσι κτλ., ὅτε δὲ τοῦναντίον ἡ ποινὴ τοῦ θανάτου ἐπεβάλλετο αὐτοῖς· πρὸ ταύτης δ' ἔπρεπε νὰ κοπῶσι τὴν γλῶσσαν ἢ νὰ διαπεράσωσιν αὐτὴν διὰ σιδήρου πεφυραρακτωμένου ὑπὸ τῶν χειρῶν τοῦ δημίου. Οἱ πλείστοι τῶν καθολικῶν συγγραφέων εὐρίσκουσι φυσιωτάτην τὴν ἀσυντηρητικὴν ταύτην, διότι, ἂν, λέγουσι, βαρυτάτα τιμωρῆται πᾶσα ὕβρις κατὰ τῶν ἐπιγεῖων ἀρχόντων, οἵτινες εἶνε δούλοι τοῦ Δημιουργοῦ, πῶς μᾶλλον ἡ ὕβρις κατὰ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Χριστοῦ; Καὶ τὴν ἰδέαν ταύτην παρεδέχθησαν καὶ πολλοὶ διαμαρτυρόμενοι. Ἄλλ' ἀπὸ τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἐπεκράτησε καθόλου ἡ ἰδέα, ὅτι τὸ μεγαλεῖον τοῦ Θεοῦ δὲν δύναται νὰ προσβληθῇ δι' ὕβριστικῶν φράσεων τῶν ἀνθρώπων. Αἱ γνώμαι μόνον διχάζονται ἐν τούτῳ, ὅτι θεωρεῖται ἀναγκαῖον χάριν τοῦ κοινωνικοῦ συμφέροντος νὰ ὑποστηρίζεται διὰ μέτρων ἀστυνομικῶν ἢ ποινῶν τὸ θρησκευτικὸν κύρος, νὰ τιμωρῶνται δ' ἐκεῖνοι, οἵτινες εἴτε διὰ λόγων εἴτε διὰ συγγραφῶν τείνουσι νὰ προσβάλλωσι τὴν καθολικὴν ἠθικὴν ὁρητικὴν ἐν τοῖς δόγμασι καὶ τῇ λατρείᾳ αὐτῆς. Καίτοι δὲ πολλοὶ θεολόγοι ἰσχυρίζονται εἰς αὐτὴν ὅτι «ἀφοῦ ὁ νόμος τιμῶρει τόσον ἄλλα ἐγκλήματα, ὧν αἱ συνέπειαι εἶνε ἥττον βαρεῖαι, δὲν εἶνε δίκαιον νὰ μὲν ἁτιμωρῆτος ἡ Β., οἱ χριστιανοί, οἱ πεπεισμένοι περὶ τῆς πνευματικῆς δυνάμεως τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τῆς ἀνεπαρκείας τῶν πολιτικῶν νόμων εἰς προστασίαν τῶν θρησκευτικῶν πεποιθήσεων, δοξάζουσιν ὅτι πρέπει νὰ καταργηθῶσιν αἱ κατὰ τῶν βλασφημιῶν ποιναί. [Ι.Μ.]

Βλάτετζ. Κωμόπολις τῆς ὑποδοικήσεως Κωτσάνων τῆς Μακεδονίας οἰκουμένη ὑπὸ

2500, ἐξ ὧν τὸ ἕν τρίτον μουσουλμάνοι, οἱ δὲ λοιποὶ Βουλγάροι χριστιανοί. [B.]

Βλάτζε. Χωριὸν τῆς Μακεδονίας 1) ἐν τῇ διοικήσει Σκοπίων τῆς Μακεδονίας, ἔχον ὡς 190 κατοικοὺς Βουλγάρους χριστιανούς, 2) ἐν τῇ υποδιοικήσει Τατόβου μετὰ 230 περικοῦ Βουλγάρων χριστιανῶν. [B.]

Βλατὺς (papula) εἶναι ὄγκιον τοῦ δέρματος, εὐτινος τὸ μέγεθος ποικίλλει ἀπὸ κέγχρου μέχρι φακῆς καὶ ἔτι πλέον. Ἡ χορὴ τῶν βλατῶν εἶναι συνήθως ἐρυθρά, ἐνίοτε πελιδνὴ, μέλαινα. Αἱ βλατῆδες εἶναι δξείαι, ἐπίπεδοι, κωνικά, ἡμισφαιρικά. [B.Π.]

Βλάτος. Χωριὸν τοῦ δήμου Ἐννέα χωρίων τῆς ἐπαρχίας Κισάμου τῆς Κρήτης, ἔχον 241 κατ. χριστιανούς τῇ 1881. [Π.]

Βλάτοη. Κώμη τῆς υποδιοικήσεως Καστορίας τῆς Μακεδονίας, οἰκουμένη ὑπὸ 800 περίπου Ἑλληνοβλάχων, ἐπαγγελματιῶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὸν χρυσοχόν. [B.]

Βλαύδον ὢν Τάυνε. (Blaydon on Tyne). Πόλις τῆς ἀγγλικῆς κομητείας Δούρχαμ παρὰ τὴν δεξιὴν ἀχθὴν τοῦ Ταῦνε, ἔχουσα 10 689 κατ. (1881). [Π.Π.]

Βλάυο (Blyth). Πόλις τῆς ἀγγλικῆς κομητείας Νορθουμπερλάνδης, παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ ὅμων ποταμοῦ εἰς τὴν Βόρειον Θάλασσαν, ἔχει γαιανθρακωρυχεῖα καὶ 20 974 κατ. (1881). [Π.Π.]

Βλαύται. Κομψὰ ἀνδρικὰ ὑποδήματα, ἃ τινὰ ἐφόρουσιν συνήθως οἱ ἀρχαῖοι Ἑλληνας πορευόμενοι εἰς συμπόσια. [Π.]

Βλαχάδα. Χωριὸν τοῦ δήμου Αἰγινίου τῆς ἐπαρχίας Καλαμπάκας, ἔχον 214 κατ. τῇ 1889. [Π.]

Βλαχάδας ἢ Μπλαχάδας Εὐθύμιος, κοινότερον Παπαθύμιος ἢ Παπαμπλαχάδας καλούμενος. Περὺς, ἀρματωλὸς τῶν Χασίων, υἱὸς τοῦ ἀρματωλοῦ Ἀθανασίου Β. Πανίσχυρος ὢν ἐν τῇ ἀρματωλικῇ του, ἐπολέμησε μετ' ἄλλων Ἑλλήνων ἀρματωλῶν ὑπὸ τὸν Ἀλῆ πασσάν ἐν τῇ κατὰ τοῦ ἀνάρτου πασσάν τῆς Σχιδράς Μουσταφᾶ ἐκατρατείᾳ περὶ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος αἰῶνος. Μετ' οὐ πολὺ δὲ κατὰ τὸν ῥωσοτουρκικὸν πόλεμον, ἀποπλεύσαντος τοῦ Αἰγαίου τοῦ ῥωσικοῦ στόλου, κατέφυγε μετ' ἄλλων συμπολεμησάντων τοῖς Ῥώσοις Ἑλλήνων ὀπλαρχηγῶν εἰς Σκιάθον, καὶ ἐκεῖθεν ἐξοπίσσαντες στολίσκον καταδρομικῶν πλοιαρίων περιέπλεον τὸ Αἶγαλον καὶ μάλιστα τὰ παράλια τῆς Μακεδονίας καὶ τῆς Θράκης, καταδιώκοντες τὰ τουρκικὰ πλοία (1806). Πειθόμενοι ὅμως ταῖς προτροπαῖς τοῦ οἰκουμένου πατριαρχεῖου καὶ ἀνηντηθενῆτες ὑπὸ τῆς Πύλης, διέφυγον τὸν στολίσκον καὶ ἐπανήλθον εἰς τὰς ἐπαρχίας των. Μετ' οὐ πολὺ ὅμως διαργάνωσαν ἄλλην ἐπανάστασιν, ἧς γυνὴς ἀρχηγὸς ἀνεκηρύχθη ὁ Β. Ἡμέρα τῆς

ἐκρήξεως τῆς ἐπανάστασεως ὥρισθη ἡ ἐπέτειος τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως (29 Μαΐου 1808). Δύο ὅμως τῶν συνωμοστῶν, οἱ ἐν Μετσόβου ὀπλαρχηγοὶ Δεληγιάννης καὶ Βλαχούδωρος, ἐπρόδωκαν τὸ σχέδιον εἰς τὸν Ἀλῆ πασσάν, ὅστις συντόμως ἐνεργήσας, ἠνάγκασε τὸν Β. νὰ προῆλθῃ προῶτως εἰς τὸ κίνημα πρὸ τῆς συγκεντρώσεως πάντων τῶν ὀπλαρχηγῶν (5 Μαΐου). Καταλαβὼν τὴν Καλαμπάκαν, κατέλιπεν ἐκεῖ μεθ' 600 ἀνδρῶν τὸν ἀδελφὸν Θεόδωρον, ἐν ᾧ ὁ ἕτερος ἀδελφὸς τοῦ Δημήτριος μετ' ὀλίγων ἀνδρῶν ἐκδιώξας τοὺς Τούρκους κατέλαβεν ἐπικαιρὰ τινὰ χωρία παρὰ τὴν Πηνειὸν. Ἀλλ' ἐπελθὼν μετ' ἰσχυρὰς δύναμειν 5000 Ἀλβανῶν Μουχτάρ ὁ υἱὸς τοῦ Ἀλῆ, κατέκοψε τοὺς ἐν Καλαμπάκᾳ, ὅψι ποτε δὲ προσελθὼν ἐπίκουρος ὁ Παπαθύμιος μετὰ 500 ἀνδρῶν, ἠναγκάσθη νὰ ὑποχωρήσῃ εἰς Ὀλυμπον, καὶ ἐκεῖθεν κατιδὼν τὴν ἀποτυχίαν τοῦ κατὰ ξηρὰν ἐγχειρήματος, ἐτάπη εἰς ναυτικὴν ἐνέργειαν. Καίπερ δ' εὐδοκίμων κατὰ θάλασσαν, ἐπέισθη ὅμως ν' ἀπόσχῃ πάσης περαιτέρω ἐνέργειας, ἐπιμόνως παρακαλεσθεὶς αὐτὸν πρὸς τοῦτο τοῦ Πατριάρχου, καὶ τῆς Πύλης ἀμνηστευσάσης τοὺς ἐπαναστάτας. Μετ' ὀλίγον δὲ διὰ δόλου συνεληφθὲν παρὰ τὴν Κατερίναν ὑπὸ Ἀλβανῶν τοῦ Ἀλῆ πασσάν καὶ ἔχθη εἰς Ἰωάννινα ὅπου ὑπῆσθη μαρτυρικὸν θάνατον μετ' ἄλλου ἀποστόλου τῆς ἐλευθερίας, τοῦ ἐκ Σαμναρίνας τῆς Πίνδου Παπᾶ Δημήτρη, οὗ τιμῶσι τὴν μνήμην ὡς ἁγίου Θεσσαλοὶ καὶ Ἱππειῶται. Μετὰ τινὰ ἔτη (1814) ὁ τοῦ Β. υἱὸς Φλώρος ἀπεπειράθη νὰ ἐξεγείρῃ τὴν Θεσσαλίαν, ἀλλὰ προδοθεὶς καὶ εὐτοὺς ὑπὸ τῶν Ὑφαιῶν, καπεταναίων τῶν Χασίων, συνελήφθη καὶ ἐθανατώθη ὑπὸ τοῦ Ἀλῆ πασσάν. (Α. Βαλαωρίτου, Εὐθύμιος Βλ. ἐν Μνημοσύνοις.—Π. Σούτσου Εὐθύμιος Βλ. τραγωδία—Rouqueneville, Hist. de la régénération de la Grèce τ. I, σ. 110. 290—298.—Σάβα, Τουρκοκρατ. Ἑλλάς σ. 588—604). [Π.]

Βλαχάτζ. 1) Χωριὸν τοῦ δήμου Ἀνω Λιδαθοῦς τῆς ἐπαρχίας Κραναιᾶς, κείμενον ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Κρομμῆς. Κατ. 521.—2) Ὁμ. τοῦ δήμου Σαμαίων τῆς Κεφαλληνίας, ἀπέχον 1 1/2 ὥρ. τοῦ Αἰγαίου τῆς Σάμης. Κάτοικοι 282. [Π.]

Βλαχέρναι. Τὴν ὀνομασίαν ταύτην εἶχε, καὶ μέχρι τῆς σήμερον διασώζει, αὐτὴν, μία τῶν ἐπισημοτέρων τοποθεσιῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως παρὰ τὴν παραλίαν τοῦ Κερατίου κόλπου τὴν ἐντὸς τῶν τειχῶν δεξιὰ τῇ εἰσιόντι τὴν ὑπὸ τῶν Τούρκων ἀνοικθείσαν πύλιν. Ὑδαν—Σεράϊ. Αὐτόθι ἔκειτο ὁ ἐκπρεπέστατος καὶ πολυτελέστατος ναὸς τῆς Θεοτόκου, ὁ ἀπὸ τῆς τοῦ τόπου κλήσεως τῶν Β λ α χ ε ρ ν ῶ ν ἐπονομαζομένης. ὡς καὶ ἀνάνκτορον, ἐπερ ὑπῆρχε τὸ προσφιλέστατον ἐνδιαίτημα τοῦ αὐτοκράτορος Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ. Καὶ πρῶται μὲν κτήτο-

ρες τοῦ ναοῦ ἱστοροῦνται ὁ Μαρκανδὸς καὶ ἡ αὐγουστα Πουλχερία (450-457)· ἀλλ' ὁ Προκόπιος (περὶ κτισματ. Δ', 3) καὶ τὴν ἀνέγερσιν τοῦτου φιλοτιμείται ν' ἀποδώσῃ εἰς τὸν Ἰουστινιανόν. Καὶ οἱ μετὰ ταῦτα δὲ βασιλεῖς ἐφιλοτιμήθησαν νὰ καλλωπίσωσι τὸν ναόν τοῦτον καὶ καταστήσωσιν αὐτὸν ἕνα τῶν περιφημοτέρων τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων. Ἐν αὐτῇ ἐφυλάσσοντο τρία τῶν ἱερωτέρων κειμηλίων τοῦ χριστιανισμοῦ, ἥτοι ἡ εὐθὴς εἴτε τὸ ὠμοφόριον τῆς Θεοτόκου, ἡ τιμία ζώνη αὐτῆς καὶ ἡ ἐπὶ Ῥωμανοῦ τοῦ πρεσβυτέρου ἐξ Ἑδессης ἀνακομισθεῖσα ἀχειροποίητος εἰκὼν τοῦ Σωτῆρος ἡσὶ τὸ κοινοῦ γνωρίζομενον Ἅγιον Μανδύλιον. Τοῦτου δὴ χάριν καὶ πλεον τῶν ἄλλων εὐχχαζόν οἱ εὐσεβεῖς εἰς αὐτὸν καὶ κατὰ τὰς ἐκφράσεις τῶν Βυζαντινῶν «νὰ πᾶσαν τὴν πόλιν ναίων τε καὶ εὐκτηρίων, ἐπὶ τῷ ὀνόματι τῆς Θεοτόκου δοξαζομένων καὶ τιμωμένων, κεφαλὴ τις ὡς περ καθέστηκεν καὶ μητρόπολις, ὁ ἐν Βλαχερναις» (Ἀνώνυμος παρὰ Ducang, Constantinop. Christ. Δ', σελ. 84.—Πρδλ. καὶ Θεοφυλάκτου Σιμοκάττου σ. 323. Bonn). Ἐν τοῖς ὑπογείοις αὐτοῦ ὑπῆρχε τὸ λεγόμενον Ἅγιον Λοῦμα (τὸ σήμερον Ἅγιον σμα τῶν Βλαχερνῶν), εἰς ὃ ἐξέθους παλαιοὶ μετέβηνον οἱ αὐτοκράτορες τῇ παρασκευῇ τῆς τρίτης τῶν νηστειῶν ἐβδομάδος, δηλονότι πρὸ τῆς Σταυροπροσκυνήσεως, καὶ ἐλούσαντο. Τὴν τελετὴν δὲ τῆς λούσεως ταύτην διὰ μακρῶν περιγράφει ὁ Πορφυρογέννητος ἐς τῇ Ἐκθίσαι τῆς βασιλείου τάξεως (Β', 12). Τὸ Λοῦμα τοῦτο βασιλεῖος ὁ Βουλγαροκτόνος «πολυτελεστέρως ἐκόσμησε, χρυσῶσας καὶ ἀργυρώσας πλέον παρ' ὃ ἦν», κατὰ τὸν Κωδινόν (Περὶ Κτισμ. σ. 128 Bonn.). Ἐγίνοντο δὲ αὐτοὶ καὶ προσελύσεις τῶν αὐτοκράτορων ἐν ὀρισμέναις ἑορτασίμοις ἡμερῶν τοῦ ἔτους. Ὁ ναὸς οὗτος, κατὰ τὸν Φραντζῆν (σελ. 158. Bonn.), ἐπυρπολήθη ἐν ἔτει 6942 [= 1494] Ἰανουαρίου 29 ὥρα 3 τῆς νυκτὸς ὑπὸ παιδῶν τινῶν ἀρχοντοπούλων θελόντων νὰ πιάσωσι γεσσούς περιστερῶν, καὶ τὰ ἐρείπια αὐτοῦ ἔμενον μέχρι τῶν τῆς ἀλώσεως χρόνων. Τῶν Β. τὸ ἅγιον ὑπῆρχε κτήμα Τούρκου τινός, παρ' οὗ ἐξηγόρασαν αὐτὸ οἱ ἀποτελοῦντες τὴν συνεργασίαν (ἐνανθ) τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει Γουναράδων· ἀλλ' ἐν ταῖς καθ' ἡμᾶς ἡμέραις ἀπέσπασεν ἀπ' αὐτῶν τὴν κτήσιν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ἱεροῦ χώρου ἡ μεγάλη Ἐκκλησία καὶ ἀπέδεδειξεν αὐτὸ κοινὸν τοῦ γένους κτήμα.—Τοῦ δὲ παρὰ κειμένου ἀνακτόρου ὁ πρῶτος θεμελιωτὴς ἄγνωστος. Ἀναφέρεται δὲ μόνον Ἀναστάσιος ὁ Δίκρορος ὅτι ἐκτίσεν ἐν αὐτῇ τὸν μέγαν τρίκλινον, ὃς Ἀναστασιακὸς ἐλέγετο (Σουλῆ. ἐν λ.). Καὶ ἐφιλοτιμήθησαν μὲν πολλοὶ τῶν αὐτοκράτορων νὰ καλλωπίσωσι τὸ ἀνάκτορον τοῦτο καὶ καταστήσωσι μεγαλοπρεπέστερον ἢ πρότερον, ἀλλὰ πάντας τούτους ὑπερέβαλε Μανουὴλ ὁ Κομνηνός, ὅστις

καὶ ὠχύρωσεν αὐτὸ καὶ πολυτρόπως κατεκόσμησε. (Βλ. Χωνιάτ. εἰς Μαν. Κομν. 2', 3 σ. 269). Περὶ δὲ τῆς τοῦ ὀνόματος Βλαχερναι ἐτυμολογίας οὐδὲν βεβαιοῦν γινώσκομεν. Ἡ ὑπὸ τοῦ Κωδινῶ ἀναφερόμενα: «ὅτι βλάχνη ἦσαν ἐν αὐτῇ τῇ τόπῳ καὶ ἐκόπησαν, καὶ οὕτως ἐκτίσθη ὁ ναός, ἡ ἐκλήθη λακέρνα καὶ βλαχέρνα, ὅτι λακκιδῆς ἦν ὁ τόπος, καὶ διὰ τὸ εἶναι ἐν αὐτῇ πολλὰ ὕδατα, ἡ ὅτι Βλάχου τινὲς κέρμα ἦν ἐκέλευσε» (Περὶ Κτισμ. σ. 95) εἶναι ὁλως ἀνυπόστατα. Ἰσως δὲ εἶναι πιθανώτερον τὸ παρ' Ἰωάννη τοῦ Γενεσίου ἱστοροῦμενον, ὅτι ὠνομάσθη οὕτως ὁ τόπος: «ἀπὸ τινος ἀρχηγοῦ Σκόθου Βλαχέρνου ἀναιρεθέντος κείσε» (Βασίλ. σ. 85. Bonn.), [Ι.Σ.]

Βλαχερνῶν ἡ Γενεσίου Θεοτόκου, Μονὴ ἐν τῇ δῆμῳ Μυρτουντίων τῆς Ἡλείας πρὸς Ν τῆς Γαλατιῆς καὶ παρὰ τὸ Χλεμούσιον· ἐκτίσθη πιθανῶς τῷ 1261 ὡς φραγκικὴ ὑπὸ τῶν μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος Βαλδουίνου τοῦ Β' φυγόντων ἐκ Κωνσταντινουπόλεως κληρικῶν πρὸς ἀνάκλησιν τοῦ ἐκεί ἐμνημόνευ ἀνακτόρου καὶ κατελήθη ὑπὸ τῶν ὀρθόδοξων μετὰ τὴν ἐκ Μωρέως φυγὴν τῶν Φράγκων· πυρποληθεῖσα δὲ μετὰ τῶν ἐγγράφων αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Ἰμβράχη παστᾶ πλὴν τοῦ ναοῦ ἀνεκτίσθη εἰτα καὶ νῦν εὐπορὸς εὖτε κατοικεῖται ὑπὸ 20 μοναχῶν (1889). [Γ.Π.]

Βλαχία. Χωρίον τοῦ δήμου Κηρέων τῆς ἐπαρχίας Χαλκιδίδος, ἀπέχον τῆς ἑδρας τοῦτου Μαντουδίου ὥρ. 5 1/2 ΝΔ. Κατ. 329. [Π.]

Βλαχία, Βλ. Ῥωμανία.

Βλαχία Μεγάλη = ἡ Θεσσαλία. Βλ. Μεγαλοβλαχία.

Βλαχιώτη Χωρίον τοῦ δήμου Ἐλούς τῆς ἐπαρχίας Ἐπιδαύρου Λαμερῆς ἀπέχον ὥρ. 2 1/2 ΝΔ τῆς ἑδρας τοῦ δήμου Ἀπιθιάς. Κατ. 329 τῷ 1889. [Π.]

Βλάχλα (Β ο τ), ἡ β ρ α χ λ α, κοινὴ ὀνομασία ἐν Κερκύρᾳ τῆς Ἠπείρου τῆς ἀετώδους καὶ ἄλλων παρεμφερῶν Πολυπεδωδῶν ὡς ἐκ τοῦ ἀρχαίου Βλάχνου. [Θ.Χ.]

Βλαχογαδάννη. Χωρίον τοῦ ὑπὸ τὴν Τουρκίαν τμηματοῦ τῆς Θεσσαλίας, παρὰ τὴν δεξιὰν ἐχθρὴν τοῦ Τίταρχου ἢ Εὐρύπου ποταμοῦ. Κατ. 800 περίπου. Πλησίον τοῦ χωρίου τοῦτου ΝΝΑ σφίζονται λειψανά τινα ἀρχαίων τειχῶν, πιθανῶς τῆς Θεσσαλικῆς πόλεως Μαλλοίας. [Π.]

Βλάχος, Βλ. Κουτσόβλαχοι, Ῥωμῶνοι.

Βλάχος, Χωρίον τῆς ἐπαρχίας Παλαιο-γωνίων τοῦ βλαστίου Ἰωαννίνων, ἔχον 400 κατ. Ἐλλήνας τῷ 1888. [Π.]

Βλαχοκάτουνον, Χωρίον τοῦ δήμου Πυπαλίου τῆς Διωρίδος, ἀπέχον 4 1/2 ὥρ. τῆς ἑδρας αὐτοῦ Κλήμα. Κατ. 450. [Π.]

Βλαχοκερασιά, Ἐδρα τοῦ δήμου Μαν-

Ουρέας τῆς Μαντινείας, ἀπέχουσα 5 1/2 ὥρ. Ν τῆς Τριπόλεως. Ἐχει δημοτικὸν σχολεῖον ἀρρένων καὶ 1440 κατ. [Π.]

Βλαχοκλεισούρα. Κώμη τῆς Μακεδονίας ἀπέχουσα 7 1/2 ὥρας πρὸς Β τῆς Σικτίστης καὶ οἰκουμένη ὑπὸ 1000 περίπου οἰκογενειῶν Ἑλληνοβλάχων. Κεῖται ἐπὶ ἀποτόμου ὁρέως τοῦ ὄρους Βίτσι.

Βλαχολεῖθαδο. Χωρίον τοῦ ὑπὸ τὴν Τουρκίαν τμήματος τῆς Θεσσαλίας, ἔδρα τῆς εἰς τὴν μητρόπολιν Θεσσαλονίκης ὑπαγομένης ἐπισκοπῆς Πέτρας. Καίμενον ἐπὶ τῆς Ν ὑπωρείας τῆς Τσιαπκας, μίξ τῶν ἀκρωρείων τῶν Καμβουνίων, οἰκεῖται ὑπὸ 450 περίπου οἰκογ. βλαχοφύλων Ἑλλήνων, διακρινόμενων διὰ τὴν φιλομαθειν καὶ τὴν φιλοπατρίαν αὐτῶν. [Π.]

Βλαχοπλάτικα. Χωρίον τοῦ δήμου Γαϊανῶν τῶν Παζῶν, ἔχον μετὰ τῶν περιζήτοιων 223 κατ. [Π.]

Βλαχόπουλου. Χωρίον τοῦ δήμου Βουφράδος τῆς ἐπαρχίας Πυλίας, ἔχον, μετὰ τῶν χωρίων Κούμαρα καὶ Σγουρόκαμπος, 925 κατοίκους. [Π.]

Βλαχόρραφτη. Χωρίον τοῦ δήμου Γόρτυνος, ἀπέχον 2 1/4 ὥρ. ΒΔ τῆς Καρυταινῆς. Ἐχει δημ. σχολ. καὶ 411 κατ. [Π.]

Βλάχος Γεράσιμος. Ἑλληὴν λόγιος, γενν. ἐν Χανδακί τῆς Κρήτης (Πρακτεῖον) τῇ 1807, ἀποθ. ἐν Ἑνέτιᾳ τῇ 24 Μαρτίου 1885. Ἐκ Κρήτης, ἔπου διεκρίθη ὡς ἱεροκήρυξ, ἦλθεν εἰς Ἑνέτιαν τῇ 1855, ψηφισθεὶς διδάσκαλος καὶ ἱεροκήρυξ· διδάξας δ' ἐπὶ 25 ἔτη ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, ἀπῆλθε τῇ 1881 εἰς Κερκυραν, ἀναγορευθεὶς καθηγητὸς τῆς μονῆς τῆς Θεοτόκου. Ὑπέστρεψε δὲ πάλιν εἰς Ἑνέτιαν τῇ 1881, παμψηφεί ἀνακηρυχθεὶς μητροπολίτης Φιλαδελφείας, διαδεχθεὶς ἐν τῇ θρόνῳ τούτῳ τὸν πρὶν πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως Μεθόδιον Μορώνιον Κυθωνιέα Κρητᾶ διώκοντα. Ὑπέστρεψε δὲ πάλιν εἰς Ἑνέτιαν τῇ 1881, παμψηφεί ἀνακηρυχθεὶς μητροπολίτης Φιλαδελφείας, διαδεχθεὶς ἐν τῇ θρόνῳ τούτῳ τὸν πρὶν πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως Μεθόδιον Μορώνιον Κυθωνιέα Κρητᾶ διώκοντα. Ἐπὶ τὴν μητρόπολιν ταύτην ἐν Ἑνέτιᾳ τέσσαρα ἔτη περίπου. Ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ του, ἣν κατέλιπεν εἰς τὴν ἐν Ἑνέτιᾳ ἑλληνικὴν κοινότητα, περιλαμβανόντο καὶ τὰ ἐπόμενα ἀνέκδοτα ἔργα αὐτοῦ, ὧν δυστυχῶς οὐδὲν περιεσώθη: Διδαχῶν λεχθεισῶν ἐν Κρήτῃ καὶ ἐν Ἑνέτιᾳ τόμοι 12.—Γραμματικὰ συγγράμματα 5.—Ἐγκυκλίου παιδείσεως βιβλία 5.—Ῥητορικὰ συγγράμματα 3.—Λογικὰ συγγράμματα 6.—Φιλοσοφικὰ συγγράμματα 5, ὧν τὰ πλεῖστα ὑπομνήματα εἰς Ἀριστοτέλην Κατὰ Πουδαίων Διδοκαλίᾳ περὶ τοῦ διδασκάνου. Πλὴν δὲ τούτων ἔγραψε: «Ἀρμονίαν ὀριστικὴν τῶν ὄντων κατὰ τοὺς Ἑλλήνων σοφοὺς» ἑλληνιστί καὶ λατινιστί (Βενετία 1861 εἰς 4ον). Τὸ σπουδαιότατον δὲ τῶν ἔργων αὐτοῦ καὶ χρησιμώτατον εἶναι ὁ «Θησαυρὸς τῆς ἐγκυκλοπαιδείας βλάσως τετραγλωσσος» ἐκδοθεὶς τὸ πρῶτον ἐν Ἑνέτιᾳ τῇ 1859, πολλάκις δ' ἀνατυπωθεὶς

εἶναι δ' ὁ Θησαυρὸς οὗτος λεξιλόγιον τῆς δημώδους γλώσσης, ἧς αἱ λέξεις ἐξηγούνται διὰ συνωνύμων αρχαίων, διὰ λατινικῶν καὶ δι' ἰταλικῶν λέξεων. Τοῦ ἔργου τούτου προτάσσονται βραχεῖαι βιογραφικαὶ περὶ Β. εἰδήσεις συνταχθεῖσαι ὑπὸ Ν. Βουδουλίου. (Βιβλ. Ζαβίρα, Νέα Ἑλλάς σ. 218—9.—Σάθα, Νεοελλ. φιλ. σ. 336—8.—Δημητρακοπούλου, προσθήκαι εἰς νεοελλ. φιλ. Σάθα, σ. 53—58). [Π.]

Βλάχους. Χωρίον τοῦ δήμου Ἡραίας τῆς Γορτυνίας. Κάτ. 235. [Π.]

Βλέκιγγε (Blekinge). Ἡ μικροτέρα, ἀλλ' ὠραιοτέρα τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Σουηδίας, ἔχουσα 143 090 κατ. (1889), καὶ ἐμβαδὸν 3011 τχμ., ὧν 119 τχμ. λίμναι. Εἶνε ἐν τῇ μέσῳ πεδινὴ καὶ εὐφορὸς κατὰ τὴν παραλίαν πετρώδης, καὶ πρὸς βόρην βαςώδης καὶ ὄρεινῃ. Ἐχει κλίμα εὐκρατὸν καὶ ὑγιεινόν, γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν. [Π.Π.]

Βλεμμάδης ἡ Βλεμύδης (Νικηφόρος) Μυζαντινὸς μοναχὸς καὶ λόγιος ἀκμάσας τὸν 11^{ον} αἰῶνα. Ἀποκρούσας τῇ 1255 τὴν πρότασιν τοῦ ἐν Νίκαιᾳ αὐτοκρατορὸς Θεοδώρου τοῦ Λασκάρεως περὶ χειροτονίας αὐτοῦ εἰς πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως, προστήκεται νά μείνῃ μοναχὸς, ἐξυπηρετῶν τὴν ἐκκλησίαν διὰ τῶν συγγραμμάτων του. Ἦτο δὲ χαρακτηριστὸς δυσκόλου καὶ δυσπρόσιτος. (Ὅντιν δὲ διαμένοντα ἐν Ἑρέσῳ εἰς μάτην ἐξήγγησε νά ἱθῇ Γεωργίος Κύπριος ὁ ἑπείτα πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως (Γρηγόριος Β'). Ἀγωνιστὸν εἶνε τὸ ἔτος τῆς γεννήσεως ὡς καὶ τὸ τοῦ θανάτου τοῦ Β. Συνεγράφησαν δ' ὑπ' αὐτοῦ Ἀ λ γ ο ς περὶ β α σ ι λ ε ῖ α ς ὁ π ο ῖ ο ν δ ε ῖ ε ἵ ν α ἰ τ ὶ ν β α σ ι λ ε ῖ α, Ἀ λ γ ο ς δ ε ε π ε σ τ ἄ λ η τ ῇ β α σ ι λ ε ῖ, Β α σ ι λ ε ῖ ο ς κ λ η θ ε ῖ ς ἄ ν θ ρ ῖ ο ς (ἐκδ. Α. Μαι ἐν Scriptorum veterum nova collectio τ. Β'. Ἐν Παρίῳ 1827 σ. 600—670.). Εἰς α γ γ ω γ ῖ κ ῇ ε π ι τ ο μ ῇ εἰς δύο βιβλία (α' ἐπιτομὴ λογικῆς, β' περὶ φυσικῆς ἀκροάσεως). Γ ε ω γ ρ α φ ῖ α σ υ ν ο π τ ι κ ῇ. Ἐ τ ἔ ρ α ἱ σ τ ο ρ ῖ α περὶ τ ῆ ς γ ῆ ς ἐ ν σ υ ν ὁ ψ ε ἰ, καὶ διάφοροι θεολογικαὶ συγγράμματα, ὡς καὶ Ἡ ἑ ῖ γ ῆ σ ῖ ς τ ο ῦ Ὑ α λ τ η ρ ῖ ο υ. Ἀπαντα τὰ μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντα ἔργα τοῦ Β. πλὴν τῶν γεωγραφικῶν ὕμνῳνται παρὰ Migne (Patrol. Gr. τ. 142, σ. 527—1822), τὰ δὲ δύο γεωγραφικὰ τὸ μὲν πρῶτον ἐξεδόθησαν ὑπὸ G. Sproh n Nicephori Blemmidæ duo opuscula geographica. Ἐν Λειψίᾳ 1818, εὐρίσκονται δὲ καὶ παρὰ C. Muller geographi graeci minores τ. 6^{ος} σ. 458—470 [Λ.]

Βλέννα (Ἄ ν α τ.). Ἐκκρημα μάλλον ἢ ἥττον γλοιώδες, ἐκκρινόμενον ὑπὸ τῶν βλενογόνων ὀφθαλμῶν καὶ τῶν ἀξόνων, ὑγρᾶνον καὶ προσπιζόν τὴν ἐπιφάνειαν κειμένων, ἰσχυρὸν λειψάνῳ ἐπιθηλίου, λευκὰ κύτταρα, ὅσα ἐν ἀφρόνῳ ποσότητι, δρυκτὰ βλάτα καὶ βλεννι-

αρά λουτρά, μαλακτικά ποτά, και κατά των νυκτερινών σπύσεων ή καψούρων μετά ύπνου ή τὸ βρωμιούχον κάλι. Ἀφού παρελθῶσι τὰ φλεγμονώδη συμπτώματα γίνεται χρῆσις τῶν βαλσαμικῶν καὶ ἰδιῶς τοῦ κοπύου βαλσαμου καὶ τοῦ μυρτιδάνου, εἰ δὲ καὶ ἐνέσεων στυπτικῶν καὶ ἀντισηπτικῶν διὰ θεικοῦ ψευδαργύρου, στυπτηρίας, ὀξικοῦ μολύβδου, ταννινῆς, βισμούθιου, υπερμαγγανικοῦ καλίου, φανικοῦ ὀξέος, ὑπερχλωρούχου ὑδραργύρου. [B.Πρ.]

Βλεννορροϊκός ρευματισμός.

Βλεννορροϊκὴ ἀρθρίτις. Εἶναι μία τῶν σπανιωτέρων ἐπιπλοκῶν τῆς βλεννορροίας καὶ ἀπικτῆ συνήθεστερον παρ' ἀνδράσιν ἢ παρα γυναιξίν. Ἡ νόσος ἀναρτάνεται συνήθως κατὰ τὰς πρώτας ἐβδομάδας ἀπὸ τῆς ἀναπτύξεως τῆς βλεννορροίας. Αἰφνης ἐπέχονται πόνοι ἄλλοτε ἄλλης ἐντάσεως, πυρετός, ἐξιδρώσεις ἐνός ἢ καὶ πλείονων ταυτοχρόνως ἄρθρων καὶ ἐκχυσις ἐν τῇ ἀρθρικῇ κοιλότητι ὀρρώδους ἐξιδρώματος. Συνηθέστατα προσβαλλοῦνται τὰ μεγάλα ἄρθρα, ἰδίᾳ τὰ τοῦ γόνατος, τοῦ ἀγκῶνος, τοῦ ὤμου, τοῦ ποδός. Ἡ νόσος ἐντοπίζεται εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς εἰς ἓν ἢ καὶ πλείονα ἄρθρα καὶ μένει καθ' ὅλην τὴν πορείαν περιορισμένη εἰς αὐτὰ καὶ κατὰ τοῦτο διαφέρει τοῦ ἀπλοῦ ρευματισμοῦ τῶν ἄρθρων κατὰ τὴν περαιτέρω πορείαν τοῦ ὁποίου ἀλίσκονται νέα ἐν ἀρχῇ ἀδελφεῇ μέλαντα ἄρθρα. Μετὰ τινας ἡμέρας ὁ πυρετός, οἱ πόνοι καὶ τὸ ἐξιδρώμα βαθμυθὺν ἐλαττοῦνται καὶ τέλος ἐπέρχεται ἡ ἰασις τῆς νόσου. Ἀλλοτε δὲ ἡ νόσος λαμβάνει τύπον χρόνιον. Ἐπιπλοκαὶ ἐκ μέρους τοῦ ἐνδοκαρδίου, τοῦ περικαρδίου καὶ τοῦ ὑπεζωκώτος εἶναι σπανιώταται. Ἀσθενεῖς, οἵτινες κατὰ τὴν πορείαν βλεννορροίας ἔπαθον ὑπὸ βλεννορροϊκοῦ ρευματισμοῦ, συνήθως εἰς νέον μολυσμὸν προσβάλλονται ἐκ νέου ὑπὸ Β. ρευματισμοῦ. Πρὸς θεραπείαν τοῦ Β. ρευματισμοῦ συνιστᾶται ἐσωτερικῶς ἡ κίνησις, τὸ σπειραϊκὸν νάτρον καὶ ἐξωτερικῶς πρὸς κατεύνασιν τῶν πόνων ἐντοίψεις ἐκ ναρκωτικῶν χρυσμάτων. Κατὰ τὸ χρόνιον στάδιον τῆς νόσου συνιστῶνται ἐπιχειρήσεις διὰ βάμματος ἰωδίου, διὰ ἰωδοῦχου ἀλοιφῆς, ἐκδόρια, λουτρά θερμά, λουτρά θειοῦχα. [B.Πρ.]

Βλεννώδης (Φαρμακολ.) Remedia mucilaginoso. Ὑπὸ τὸν ὄρον τοῦτον νοοῦνται φάρμακα ἐκ τοῦ φυτικοῦ βασιλείου προερχόμενα καὶ ἔχοντα κύριον μὲν στοιχείον τὴν φυτικὴν βλένναν, ὑποδεέστερα δὲ τὴν δεξτερίνην καὶ τὴν πηκτίνην. Τοιαῦτα φάρμακα εἶναι τὸ ἀραβικὸν ἢ ἀκάνθινον κόμμι, ἡ ἀλθαία, τὸ σάλεπι, τὸ λινόσπερμα, τὰ σπέρμακτα τῶν κυζωνίων κ.λ. [B.Π.]

Βλεννώδης θύλακος. Καλοῦσιν οὕτως οἱ ἀνατομικοὶ μικρὰς ὀρρώδεις κοιλότητας ἀναπτυσσομένης εἴτε μεταξὺ δέρματος καὶ δακτύλου ἐπιφανείας (ἐπιπεριγονατίδιος Βλ.θ.), εἴτε μεταξὺ μύδς καὶ τένοντος (παρὰ τὸν μὴ-

ρικὸν μῦν), καὶ συντελοῦσας εἰς τὴν εὐκολώτεραν διολίσθησιν τῶν παρ' αὐτὰς ὀργάνων. [B.]

Βλεννώδης ἱστός. Καλοῦσιν οὕτως οἱ ιστολόγοι ἱστον, αποτελούμενον ἐκ κυττάρων κεχωρισμένων ὑπὸ βασικῆς ὁμογενούς οὐσίας, ἥτις, ὕγρα καὶ μαλθακῇ, περιέχει βλεννίνην, τοῦ ὅπερ διακρίνει αὐτὸν τοῦ παρμοίου ἱστοῦ, ὅστις ἀποτελεῖ τοὺς χόνδρους, καὶ ὅστις περιέχει χονδρίνην. Εἶναι δὲ ὁ Β. ἱστός διαφορὰ τοῦ συνδετικοῦ ἱστοῦ, οὗ ἡ ἀνάπτυξις ἐγένετο ἀτελής. Διὸ καὶ ἀπαντᾷ κυρίως μὲν παρὰ τῷ ἐμβρυῳ ὀλιγώτερον δὲ παρὰ τῷ βρέφει, ὡς ὁ αὐλῶδης σῶμα, ὡς πηκτὴ τοῦ Βάρωνος, ὡς οὕτια πληροῦσα τὸ ακουστικὸν ὄργανον, ὡς πολλοὶ τῶν ὀδόντων, ἡ τέλος ὡς μαλθακὸς συνδετικὸς ἱστός μηκέτι ὑπερβάς τὴν ἐμβρυϊκὴν ἡλικίαν, ἂν παρὰ τισι τῶν ζώων ὁ ἱστός οὗτος ἀπαντᾷ καὶ μετὰ τὴν τελείαν ἀνάπτυξιν, παρὰ τῷ ἐνῆλικι ἀνθρώπῳ μόνον ἔχνη τοῦτου ἀνακαλύπτεται ἐν τῷ δακτύλῳ σῶματι. Δύνανται ὁμοίως ἐν παθολογικαῖς περιπτώσεσι γ' ἀναφανῆ, ὅτε καὶ ἀποτελεῖ τοὺς ὄγκους τοὺς γνωστούς ὑπὸ τῷ ὀνομα μ.υ.ξ. ὡματ.α. [B.]

Βλέφαρ (Ἀνατομ.). Παραπετάσματα κινητὰ πρόσθεν τοῦ βολβοῦ τοῦ φθάλμου, δύο ἐκκτερωθέν, ἀνὸτερον καὶ κατώτερον, ὧν τὰ ἐλεύθερα καὶ λιτὰ χεῖλη, ἐνούμενα ἀλλήλοις εἰς γωνίας κατὰ τὸ ἔσω καὶ ἔξω ἄκρον, ἐνθεν μὲν ἀποτελοῦσι τοὺς κανθούς, ἐνθεν δὲ περιγράφουσι τὴν σχίσμην τῶν βλέφαρων. Τὸ ἐλεύθερον χεῖλος τῶν Β. εἶναι πλατὺ καὶ ἀφορίζεται κατὰ μήκος ὑπὸ δύο περάτων, τοῦ προσθίου, ὅθεν ἐκρύνονται αἱ βλεφαρίδες, καὶ τοῦ ὀπισθίου, ἐνθα ἐδράζονται τὰ στόμακα τῶν Μειβομικτῶν ἀδένων, ἐκκρινόντων οὐσίαν ἀνάλογον τῇ τιμῇ γαλακτῆς, τὴν λήμην. Ἀπαρτίζονται δὲ τὰ Β. ἐκ πέντε στρωμάτων, ἅτινα ἐκ τῶν ἔξω πρὸς τὰ ἔσω εἰσι: τὸ δερμα, ὁ ὑποδερματικὸς συνδετικὸς ἱστός, ὁ σφιγκτῆρ τῶν βλεφάρων μῦς, ὁ ταρσίς (ὅς ἐν τῷ βῆθει ὑπέρχουσιν 20—30 βροθυεῖδεις ἀδένες, οἱ Μειβομιοὶ) καὶ ὁ ἐπιπεφυκῶς. Τὰ Β. συμπλησιάζονται ἀλλήλοις ἢ ἀφιστάμενα ἀλλήλων προφυλάττουσιν ἀπὸ τοῦ φωτός ἢ ανοίγουσιν εἰς αὐτὸ τὸν βολβὸν τοῦ φθάλμου. [I.Πθ.]

Βλεφαραθενίτις. Φλεγμονὴ τῶν σημειματοποιῶν ἀδενίσκων τοῦ βλεφάρου, τῶν ἐκβαλλόντων περὶ τὴν ἐκρυσιν τῶν τριχῶν, χαρακτηριζομένη ὑπὸ ἐγχαρῶν περινεκρολημένων ταῖς βλεφαρίσιν. Ἐπὶ βρεφείας τοῦ παθῶς μορφῆς, ἀποσπασθείσης τῆς ἐγχαρᾶς προκύπτει ἐλκος βαθύτερον, βροθύτατα ἐπουλωμένον καὶ διαφθεῖρον τὸ γυνιδίον τῆς γλῆφς τοῦ βλεφάρου, συγκαταστρέφονται δὲ τὰ θύλακα τῶν βλεφαρίδων, ἀποστρεφόμενον τοῖς ὁπίσθεν τοῦ φθάλμου ἀνεπιστρεπτί τῶν οὕτως εἰπεῖν κιγκλίδων αὐτοῦ. Καὶ ἡ μὲν βρεφεία

αὕτη μορφή ἀπαντᾷ μόνον παρὰ καρχήταις. Συγχωστάτη δὲ εἶναι μορφή τις ἡπία, ἐκδήλου-μένη δι' ὑπερεκκρίσεως τῶν ἀδενίτικων καὶ χαρακτηριστικῶν ὑπὸ λεπτινῶν σμηγμάτων πεπηγὸς περιεκολλημένων ταῖς βλεφαρίσιν. αἵτινες μετ' αὐτοῦ πρόωγως συναποπιπτοῦσι· πάθος χρονιότητος, εὐκολώτατα ὑποτροπιάζον, ἀραιοῦν διὰ χρόνου τὰς φάλαγγας τῶν βλεφαρίδων, διατηροῦν δὲ χρονίαν τινὰ υπεραιμίαν τοῦ ἐφθαλμοῦ οὐχὶ ἀδελφεῖ. [Α.Α.]

Βλεφαρίδες (Ἀνατομ.). Τρίχες βραχέαι, ἐκφυόμεναι ἀπὸ τοῦ προσθίου πέρατος τοῦ ἐλευθέρου χεῖλους τῶν βλεφάρων, ὧν τοῦ μὲν ἄνω ἀνανεύουσι τοῖς εἰδῶς, τοῦ δὲ κάτω κατανεύουσιν ἑμοίως, εἰκίσι καὶ ἑκατὶν περι-ποῦν ἐν ἐκάστῳ βλεφάρῳ, ριζοῦμεναι· βαθύως μεταξὺ τοῦ σφίγκτηρος τῶν βλεφάρων μυὸς καὶ τοῦ ταρσοῦ καὶ ἔχουσιν ἰδίους σμηγματογόνους ἀδένας. [Ι.110.]

Βλεφαρίτις. Ὅρος σημαίνων ἐν γένει τὴν φλεγμονὴν τῶν βλεφάρων, μερικευόμενος δὲ κατὰ τὰ στρώματα, ὅπου αὕτη ἐδράζει πρωτοπαθῶς. Καὶ ἡ μὲν φλεγμονὴ τοῦ δέρματος καλεῖται βλεφαρίτις ἐρυσιπελατώδης, ἡ δὲ τοῦ ὑποδορίου συνεκτικού ἱστοῦ Βλ. ἀποσπτηματώδης ἢ φλέγματιν, ἡ δὲ τῶν σμηματογόνων ἀδενίτικων βλεφαροαδενοίτις (βρὰ τὴν λ.). [Α.Α.]

Βλεφαροκάτοχον. Πλατὺ τυφλάγκιστρον χρήσιμον εἰς ἀναστολὴν τοῦ ἄνω καὶ καθέλκυσιν τοῦ κάτω βλεφάρου, εἴτε πρὸς ἐπισκόπησιν εἴτε καὶ πρὸς ἐγχείρησιν τοῦ ἐφθαλμοῦ. Κατ' ἐξοχὴν ἐπ' ἀνάγκης εἶναι ἐπὶ σφοδρᾶς ἐξοιδήσεως τῶν βλεφάρων καὶ πρὸς ἐξέτασιν δυστροπούντων παιδιῶν ἢ πασχόντων ὑπὸ βλεφαροσπάσμου. Πρὸς ἐγχειρήσεις χρηζούσας διαρκεστέρας διαστολῆς τῶν βλεφάρων χρησιμεύει Β. δισκελὲς, καλούμενον διὰ ταῦτα διαστολέυς. [Α.Α.]

Βλεφαροξύστρον. Ὅργανον τραχύ, χρησιμεύον τὸ πάλαι εἰς ξυσιν τῶν τραχωμάτων καὶ ἀντικαταστήσαν ἐπὶ τῶν χρόνων Παύλου τοῦ Αἰγινήτου τὰ ἔρια καὶ τὰ φύλλα τῆς συκῆς καὶ τὰ ὄστρακα τῆς σπηΐας καὶ τὴν κίσσηριν, δι' ὧν οἱ ἀρχαιότεροι ἱατροὶ ἔξυον τὰ τραχέα βλέφαρα πρὸς βαθυτέραν ἐνέργειαν τῶν κατόπιν ἐπιχρισμένων καυστικῶν ἢ στυπτικῶν οὐσιῶν, τῶν ἐτι καὶ νῦν ἐν χρήσει. Ἐπὶ τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων διάφοροι ἀπόπειραι γίνονται πρὸς μεθοδopoίησιν τῆς παλαιᾶς ταύτης θεραπευτικῆς ἀγωγῆς, τῆς ἐπιώσεως κατὰ παράδοσιν παρὰ τῇ λαῷ. [Α.Α.]

Βλεφαροπλασεία. Χειρουργία σκοπὸν ἔχουσα τὴν ἀνάπλασιν τοῦ δέρματος τῶν βλεφάρων, ὅταν ἐν μέρει ἢ καὶ ἐξ ἐλακτῆρου καταστραφῇ. Ὁ συνηθέστερος τρόπος εἶναι ἡ ἀποδορὰ τῆς οὐλῆς καὶ ἀναπλήρωσις τοῦ κενοῦ διὰ δέρματος προσλαμβανομένου ἀπὸ τῆς παρειᾶς ἢ ἀπὸ τοῦ μετώπου, συνεχομένου δὲ

διὰ μίσχου μετὰ τοῦ τόπου, ὅθεν ἐκόπη. Ἀλλὰ καὶ διὰ μικρῶν τεμαχίων δέρματος ἀποκεκομμένων ἀλλαχόθεν τοῦ σώματος ἐπετεύχθη ἐνίοτε ἡ ἀνάπλασις. Πρὸς ἀληθῆ βλεφαροπλασίαν ἀπαιτεῖται ἡ παρουσία τοῦ ταρσοῦ, γίνου δὲ ἀποτελοῦντος τὸν σκελετὸν τοῦ βλεφάρου· ὅπου καὶ οὗτος ἐλλείπη, τὸ δῆθεν ἀναπλασθὲν βλέφαρον παριστᾷ ἄμορφον καὶ ἀχρηστον μάζαν. [Α.Α.]

Βλεφαροπτώσις. Ὅταν ἀνοίγῃς τοὺς ἐφθαλμούς, τὸ ἄνω βλέφαρον ἀνυψοῦται ὑπὸ ἰδίου μυός· ἡ τελεία ἢ ἀτελής εἰς τοῦτο ἀνικανότης καλεῖται πτωσίς, τραυματικὴ μὲν, ἔαν προῆλθεν ἐκ βλάβης αὐτοῦ τοῦ μυός, παρλυτικὴ δὲ, ἔαν ἐκ παθήσεως τοῦ νεύρου τοῦ κινούντος τὴν μῦν, ἢ τοῦ ἐγκεφάλου, ὅθεν τὸ νεῦρον ἐκφύεται. [Α.Α.]

Βλεφαροσπάσμος. Βλ. Φωτοφοβία.

Βλημα. Βλ. Ὀδὸς, Πυρομαχικά.

Βλήτων (Βοτ.) ἡ βλίτον ἢ συνηθέστερον πληθυντικῶς «τὰ βλίτα» ὀνομάζει ὁ λαὸς διάφορα Ἀμαραντώδη λαχανηρά, ἰδίως δὲ τὰ εἶδη τῆς Ἀλβερίσιας (βλ. λ.) καὶ τοῦ Ἀμαραντοῦ (βλ. λ.). Τὸ βλίτον τοῦ Θεοφράστου (ἢ Β. κατὰ τὴν Διοσκορίδην) ἀναφέρεται εἰς τὰ αὐτὰ εἶδη φυτῶν τῶν κοινοτάτων ἐν Ἑλλάδι κηπευομένων τε καὶ ἀγρίων. Τὸ δὲ γένος βλίτον (Blitum) τῶν νεωτέρων βοτανικῶν ὑπάγεται εἰς τὴν οἰκονομίαν τῶν Χηνοποδιωδῶν καὶ τὰ κοινώτερα εἶδη τούτου, ἴσται τὸ Β. τερμαλατώδην (Β. capitatum L.) καὶ τὸ Β. τερμαλατώδην (Β. virgatum L.) κηπεύονται ἐπίσης ὡς λαχανα (Erdbeerspinat γερμ., blette ἢ arroche-fraire) παρεμφερῆ τῷ σπανικῷ. [Θ.Χ.]

Βλήχων (Βοτ.), Blechnum L., γένος Πτερίδος τῆς οἰκονομ. τῶν Πολυποδιωδῶν (ἴσως τὸ Βλήχρον τοῦ Θεοφράστου). Τὸ κοινώτερον εἶδος εἶναι τὸ Β. τερμαλατώδης (Β. Spicant L.) τὸ ἄλλοτε φαρμακευτικόν· ἐν Ἑλλάδι ἀπαντᾷ σπανίως ἐν δρυμῶδεσι τοῦ Πηλίου καὶ τῆς Κρήτης. [Θ.Χ.]

Βλήχων (Βοτ.) ἡ βλήχων· κοινὰ ὀνομασίαι φυτῶν. Βλ. Γλήχων καὶ γλήχρον. [Θ.Χ.]

Βλίτον (Βοτ.). Βλ. Βλήτων.

Βλιάσοδον. Χωρίον τῆς ἐπαρχίας Πρεμετῆς τοῦ βιλαετίου Ἰωαννίνων, ἔχον 450 κατ. Ἑλλήνας ἀλβανοφώνους τῷ 1488. [Π.]

Βλιδᾶχ (Blidah). Πόλις τῆς Ἀλγερίας, πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας Ἀλγερίας, κατὰ τὴν εἰσοδὸν τῆς πεδιάδος Μετιδᾶχ· καὶ τὰς ὑπωρεῖας τοῦ Μικροῦ Ἀτλαντός. Ἀπέχει 49 χιλ. ΝΝΔ τοῦ Ἀλγερίου, μετ' οὗ ἐνοῦται διὰ σιδηροδρόμου. Ἔχει στρατιωτικὸν νοσοκομεῖον, θέατρον, δημόσιον κήπον κτλ. μεταλλεῖα χαλκοῦ, ὄψιν κίθρων καὶ 24 304 κατ. (1886), ὧν τὸ ἥμισυ Γάλλοι. [Π.Π.]

Βλεθεῖς. Χωρίον τοῦ δήμου Παληογιόρας τῆς ἐπαρχίας Σελίνου ἐν Κρήτῃ, ἐν τῇ Ν. μίσει τῆς κοιλάδος τοῦ ἀπὸ τῆς Δ. παρωρείας τῶν Λευκίων ἐρέων πηγάζοντος π. χιμοῦ Βλεθιά. Κάτ. 88 χριστιανοί. Πλητὺν τοῦ χωρίου τοῦτου σφύζονται λειψάνα ἀρχαίων πυργῶν, διὰ πολυγώνων λίθων ἐκτισμένων. [Π.]

Βλίσσινγκεν ἢ Φλεσσίνγκεν (Blieissingen. — Flessingue. — Flushing). Ὁχυρωτάτῃ τὸ πάλαι πόλιν τῆς δλλανδικῆς ἐπαρχίας Ζηλανδίας, κειμένη κατὰ τὴν Ν. παραλίαν τῆς νήσου Βάλχερεν, παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Δ. Σκάλδης. Ἐχει 10 056 κατ. (1879). Ὁ πρῶν πολεμικὸς αὐτῆς λιμὴν μετεβλήθη ἀπὸ τοῦ 1865 εἰς ἐμπορικὸν α. τὰξιν. [Π.Π.]

Βλοῦ (Blois γαλλ. Blesae λατ.). Πρωτ. τοῦ γαλλικοῦ νομοῦ Λοῦρ ἔ-Σέρ. ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὁχθῆς τοῦ Λεγγῆρος, ἀπέχουσα 178 χιλ. ΝΝΔ τῶν Παρισίων. Ἐχει ἐπιστημονικὰς ἐταιρίας, δημοσ. βιβλιοθήκην, ὥραιαν γέφυραν, ῥωμαϊκὸν ὑδραγωγεῖον, ἀρχαῖον ἀνακτορον, νεωστὶ ἀνοικοδομηθέν. γοθικὸν ναόν, βιομηχανικὰ καταστήματα καὶ 16 881 κατ. τῷ 1886 (ὁ δῆμος 22 150). Παράγει οἶνους, δημητριακοὺς καρπούς κ.τ.λ. [Π.Π.]

Βλοδοκά. Κώμη τοῦ δήμου Λιγαίρας τῆς Διγελείας, ἔχουσα δημοτ. σχολεῖον καὶ 480 κατ. (1880) ἀσχολουμένους εἰς σταφιδοφυτεῖας καὶ ἀμπελοφυτεῖας. [Ρ.Π.]

Βλοδάβα (Wlodawa) Πρωτ. νομοῦ ἐν τῇ κυβερνήσει Σιέλτσε τῆς ῥωσικῆς Πολωνίας, ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὁχθῆς τοῦ Βούγ. Ἐμπορίον σιτηρῶν. Κατ. 17 984. [Π.Π.]

Βλοέτες (Β. σ. τ.) ὀνομάζουσιν ἐν Ἑβραϊκῇ τὰ ἀλλοτρίων Βιολέτες ἢ Βιόλες κοινῶς καλούμενα Λευκία. [Θ.Χ.]

Βλοζλάβα (Wlozlawsk). Πρωτεύουσα νομοῦ ἐν τῇ κυβερνήσει Βαρσοβίας τῆς ῥωσικῆς Πολωνίας, παρὰ τὴν ἀριστερὰν ὁχθὴν τοῦ Βιστούλα καὶ τὴν σιθρ. τῆς Βαρσοβίας. Ἀμικτὸν ἐμπορίον σιτηρῶν. Κάτ. 20 662. [Π.Π.]

Βλοιδέτης (Ὁ ρ. υ. κ. ο. λ.). Τοῦ προκλινούς συστήματος. Σκλ.=2,5... 3,5 εἰδ. βάρ.=2,22... 2,28. Ἀχρὺς ἡ φαῖς. ὑπερ-ῥος, ὑποκίτρινος, κυανοπράτινος· λάμψιν ἔχει μεταλλικὴν, διακρίνεται διαφόρων βαθμῶν καὶ διπλοσκληρικῶς. Χημικῶς συνίσταται ἐκ 18,58 νάτρου, 11,97 μαγνησίας, 47,91 ὀξυθείου, καὶ 21,54 ὕδατος. Τὸ ἀρκετὸν ἀποσπᾶται ἐνδύτως ἐν τῇ ἀέρι. Ἀπαντᾷ ἐν Στασφοῦρτῃ μετὰ κανίτου καὶ ἀλλοτρίων (πρβλ. Ἀστραχανίτης). [Κ.Μ.]

Βλόκ (Maurice Block). Ὀνομαστὸς οἰκονομολόγος καὶ στατιστικὸς Γάλλος. Ἐγεννήθη τῷ 1816 ἐν Βερολίνῳ, ἀνατραφεὶς δ' ἐν Παρισίοις καὶ σπουδάζας ἐπειτα ἐν Πόννῃ ἱστορίαν καὶ πολιτικὰς ἐπιστήμας, ἐπανήλθεν εἰς τὴν Γαλλίαν, ἐνθα διωρίσθη κατ' ἀρχὰς μὲν

εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς γεωργίας εἶτα δὲ εἰς γραφεῖον τῆς στατιστικῆς. Ἀπὸ τῷ 1864 ἀπαλλαγείς τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας ἐπεδόθη ἀποκλειστικῶς εἰς συγγραφάς. Τούτων δ' ἀξιολογώταται εἶναι: ἡ «Περὶ τῶν φορολογικῶν βερῶν τῆς γεωπονίας ἀνὰ τὰς διαφόρους χώρας τῆς Εὐρώπης». «Ἡ Ἰσπανία κατὰ τὸ 1850»· τὸ πολλοῦ λόγου ἔξιν· «Λεξικὸν τῆς γαλλικῆς διοικήσεως» καὶ τὸ ὑπὸ Ἰνστιτούτου ἐν διαγωνισμῷ βραβευθὲν ἔργον· «Στατιστικὴ τῆς Γαλλίας». Ἐξέδωκε δὲ ὁ Β. καὶ «Γενικὸν λεξικὸν τῆς πολιτικῆς». Ἀπὸ κοινοῦ δὲ μετ' ἄλλων συγγραφέων ἐκδίδει ἀπὸ τοῦ 1856 τὸ «Χρονικὸν τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας καὶ τῆς στατιστικῆς». Τῶν ἄλλων τοῦ ἔργων ἀξιολογώτερά εἶναι: Αἱ κοινότητες καὶ ἡ Ἐλευθερία (1876) καὶ τὸ Traité théorique et pratique de statistique 1878. [Γ.Μ.Β.]

Βλόκσβεργ (Blocksborg ἢ Βρόκβεν). Ἡ ὑψηλότερα κορυφὴ τῶν γερμανικῶν ἐρέων Χάρτς. Ἐκαλεῖτο ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων Bructunus mons. Κεῖται ἐν τῇ περιφερείᾳ Βαρνιγερδὲ τοῦ πρωσσικοῦ Μαγδεβούργου καὶ ἔχει ὕψος 1148 μ. ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης. Ἡ ἐκ γρανίτου κορυφὴ τοῦ σχηματίζει δροπέδιον, ἔχον ἐκτασιν 100 τεχμ. ὀνομαστὸν δ' ἐν ταῖς γερμανικαῖς παραδόσεσιν. [Π.Π.]

Βλόκσβεργ (Blocksborg ἢ Ὀρος τοῦ Ἀγ. Γεράρδου). Ἀπότομον ὄρος τῆς Οὐγγαρίας παρὰ τὰς ὁχθας τοῦ Δουνάβιους. Ἐπ' αὐτοῦ ὑπάρχει ἀστεροσκοπεῖον. [Π.Π.]

Βλόστιος. Περιπατητικὸς φιλόσοφος, δόλιν ἐκ τῆς ἱστορίας γνωστὸς, ἀκμάσας ἐπὶ Τιβερίου Γράκχου, οὗτινος ὑπῆρξε φίλος καὶ σύμβουλος ἐν τῇ πολιτικῇ. Ἐκ Κύμης τῆς ἰταλικῆς καταγόμενος ὁ Β. ἐμαθήτευσεν παρ' Ἀντιπάτρου τῷ Ταρσεῖ, διέτριβε δ' ἐν Ῥώμῃ, μεγάλως τιμώμενος ὑπὸ τοῦ Τιβερίου, καὶ συμπράττων αὐτῷ εἰς τὰς πολιτικὰς ἐπιχειρήσεις. Ὅτε μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Γράκχου οἱ φίλοι καὶ συνήθεις αὐτοῦ ἤχθησαν εἰς ἀνάκρισιν (132 π.Χ.) ὁ Β. ἐρωτώμενος ὡμολόγησεν εἰς τὸν Λαίλιον τὸν φίλον τῶν τότε δημάρχων, ὅτι, καὶ ἐὰν ὁ Τιβέριος ᾔθελε τὸν προσταξὴν νὰ ἐμπρήσῃ τὸ Καπιτώλιον θὰ τὸ ἐπραττεν, «οὐ γὰρ ἂν Τιβέριος τοῦτο προσέταξεν, εἴπερ, εἰ μὴ τῷ δήμῳ συνέφερε». Διαφυγὼν μετὰ τοῦτο ἐκ Ῥώμης ὁ Β. ἐπορεύθη πρὸς Ἀριστόνικον τὸν υἱὸν Εὐμένους τοῦ Β' περλεμούμενα κατὰ τῶν Ῥωμαίων ὑπὲρ τῆς Περγᾶμου. Ἐττηθέντος θμῶς τούτου, καὶ αἰχμαλωτισθέντος «ἀνέβλεν ἐκυτὸν» καὶ ὁ Β. Ἐκτείνως ἔγραψε «Περὶ Β. καὶ Διοφάνους» ὁ Μ. Ρενιέρης (1873), ἔργον τὸ ἐποίησεν κατὰ τὴν πολλὴν Ἰσέλλερ πολλὰς μὲν ἐνάγει εἰκασίας, ἐλάχιστα δὲ συντείνει πρὸς πλείονα ἱστορικὴν γνῶσιν τοῦ Κυμαίου φιλοσόφου. [Γ.Μ.Β.]

Βλούμεπαχ (Johann Friedrich Blumenbach). Εἰς τῶν διατημοτέρων καὶ

πορφύρεων φυσιοδίφων τῶν νεωτέρων χρόνων, γενν. τῇ 30/11 Μαΐου 1792 ἐν Γάλλῃ ἀποθ. τῇ 10/22 Ἰουν. 1840 ἐν Γοττίνγη. Ἐδίδαξεν ὡς καθηγητὴς τοῦ ἐν Γοττίνγη πανεπιστημίου ἀπὸ τοῦ 1776 μέχρι τοῦ 1836, συνεχῶς ἐπὶ 120 ἔλα ἐξάμηνα· ἡ δὲ συρραὴ τῶν φοιτητῶν εἰς τὰς περὶ φυσικῆς ἱστορίας, συγκριτικῆς ἀνατομίας καὶ φυσιολογίας θανάς καὶ τερπνάς παραδόσεις αὐτοῦ ἦτο ἑκτακτος. Οἱ διασημότεροι ἐπιστήμονες τῆς ἐποχῆς ὑπῆρξαν μαθηταὶ τοῦ καὶ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἀνωτέρου Ἑνωμένου Λόγγουτος καὶ ὁ τῆς Βαυαρίας Λουδοβίκος Α' ἦσαν ἀντροπαλὶ καὶ ζηλωταὶ τοῦ Σπουδᾶν πρὸ πάντων εἰς τὰ ὑπὲρ τῆς ζωολογίας καὶ ἀνθρωπολογίας θεμέλια ἔργα αὐτοῦ, καθὼς ἐγένετο ἀληθὲς ἀναπλαστὴς τῶν κλάδων τούτων εἰσαγαγὼν ὅλους νέας θεωρίας καὶ προαγαγὼν πρῶτος τὴν σπουδὴν τῆς συγκριτικῆς ἀνατομίας. Ὁ αὐτὸς πρῶτος εἰσήγαγεν ὁ Β. τὴν καὶ σήμερον ἐτι παραδεδεμένην κατάταξιν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους εἰς πέντε φυλάς βαπτισμένῃν ἐπὶ τῆς χροῖας τοῦ δέρματος καὶ τῶν χαρακτηριστικῶν τοῦ κρανίου. Αἱ συνταὶ καὶ πρωτότυποι μελέται τοῦ Β. περὶ τοῦ ἀνθρωπίνου κρανίου κατέστησαν αὐτὸν ἰδρυτὴν τῆς Κρανιολογίας. Μεταξὺ τῶν πολυαριθμῶν συγγρομμάτων αὐτοῦ διατρέπουσι ἰδίως τὰ ἑξῆς: *De generis humani varietate nativa* (εἰς 4 ἐκδότ. 1775—95, καὶ γαλλιστὶ καὶ γερμανιστὶ) *Collectio craniorum diversarum gentium*, 1790—1828· *Handbuch der Naturgeschichte*, εἰς δύο τεμῆα ἐκδότ. 1780—1830· *Handbuch der vergleichenden Anatomie* (3η ἐκδ. 1824). *Institutiones physiologicae* (εἰς 4 ἐκδότ. 1787—1821), κτλ. [Θ.Χ.]

Βλούμενταλ (Leonhard von Blumenthal). Πρώσος στρατηγὸς γενν. τῷ 1810 ἐν Schmedt ἐπὶ τοῦ Ὁδέρου, ἐξεπαιδεύθη ἐν τῇ σχολῇ τῶν Εὐελπίδων καὶ ἐγένετο ἀξιωματικὸς τῷ 1827. Τῷ 1849 ἔχων τὴν βοημὴν λοχαγοῦ συνεξστράτευσεν ἐν τῷ ἐπιτελείῳ τοῦ στρατηγοῦ Βονὴν εἰς τὸν κατὰ τῆς Δανίας πόλεμον, καὶ τὸν Μάιον τοῦ 1849 ἀνεδείχθη ἀρχηγὸς τοῦ γενικοῦ ἐπιτελείου τοῦ στρατοῦ τοῦ Σλέσβιγ-Ὀλσταίν. Κατὰ Δεκέμβριον τοῦ 1863 ἀρξάμενος τοῦ κατὰ τῆς Δανίας πολέμου ἐτάχθη ὡς ἀρχηγὸς τοῦ γενικοῦ ἐπιτελείου ἐνὸς στρατιωτικοῦ σώματος. Τὴν δ' Ἰούνιον τοῦ 1864 προήχθη εἰς ὑποστράτηγον, τῷ δὲ 1866 ἐγένετο, ὑπὲρ τὴν διοίκησιν τοῦ διαδόχου τῆς Πρωσίας, ἀρχηγὸς τοῦ γενικοῦ ἐπιτελείου τοῦ δευτέρου σώματος. Ἡ ἐξέλιξις διεθνηστικῶν ἐργασιῶν τοῦ στρατοῦ τούτου παρὰ τὴν Ῥαχὼδ καὶ τὸ Καϊνίξγκραϊτς ὑπῆρξε κατὰ μέγιστον μέρος ἔργον τοῦ Β. καὶ ἐξετεμῆθη ἐπιζῶν. Τὴν Ὀκτωβρίον προήχθη εἰς ἀντιστράτηγον καὶ ἀνέλαβε τὴν διοίκησιν τῆς 14ης μοιραρχίας. Κατὰ τὴν ἐκρηξίν τοῦ Γαλλόγερ-

μανικοῦ πολέμου ὁ βασιλεὺς ἐταξεν αὐτὸν ὡς ἀρχηγὸν τοῦ γενικοῦ ἐπιτελείου τῆς τρίτης στρατίας ὑπὲρ τὴν ἀνωτάτην διοίκησιν τοῦ διαδόχου τῆς Πρωσίας. Τὸν Μάρτιον τοῦ 1872 ἀνέτεθ' αὐτῷ ἡ διοίκησις τοῦ 4 στρατιωτικοῦ σώματος. Ἦεν δὲ ὁ Β. ἐκ τῶν ἐξόχων ἀνδρῶν οἵτινες ἐτεμῆθησαν διὰ χρηματικῆς χορηγίας (150,000 ταλ.). Τῷ 1883 ἀπενεμήθη αὐτῷ ὁ κληρονομικὸς τίτλος κόμητος. [Γ.Μ.Β.]

Βλούντσε (Johann Kaspar Bluntschli). Καθηγητὴς τῶν πολιτικῶν ἐπιστημῶν ἐν Αἰδελβέρῃ, ἀργύριος ὑποστηρικτὴς φιλελευθέρων ἀρχῶν ἐν τῇ πολιτείᾳ καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ, γενν. τῷ 1808 ἐν Ζυρίχῃ ἀποθ. τῇ 9/21 Ὀκτωβρίου 1885 ἐν Καρλορῷ. Σπουδάζας ἐν Ζυρίχῃ Βερολίνῃ καὶ Βόννῃ τὰ νομικά, εἰργάσθη ἐν Ζυρίχῃ ὡς δικαστικὸς ὑπάλληλος καὶ ὑφηγητὴς καὶ διωρίσθη τῷ μὲν 1833 ἑκτακτος, τῷ δὲ 1836 τακτικὸς καθηγητὴς τοῦ ἀρτιστουάτου πανεπιστημίου τῆς πατρίδος τοῦ. Ἀπὸ τοῦ 1837 ἐκλεγθεὶς μέλος τῆς μεγάλης διαιτης καὶ ἀρχηγὸς τοῦ συντηρητικοῦ κόμματος, μετέσχε τῶν κατὰ τὴν Σεπτέμβριον τοῦ 1839 γεγονότων ἐν Ζυρίχῃ, δι' ὃ καὶ ἐγένετο μέλος τοῦ συμβουλίου τῆς πολιτείας. Μετὰ ταῦτα συνταχθεὶς τῷ κοινωνικῷ φιλοσόφῳ Ῥώμερ εἰργάσθη πρὸς σύστασιν πολιτικοῦ κόμματος μέσῃν κατέχοντος θέσιν μεταξὺ φιλελευθέρων καὶ συντηρητικῶν. Ἐπεμελήθη τῆς συντάξεως τῶν ἀστικῶν τῆς πατρίδος του νόμων, ἐμπιστευθεὶς αὐτῷ καὶ παρ' αὐτῶν ἀκόμη τῶν ἀντιπάλων του. Τῷ 1845 παρήχθη τῆς κυβερνήσεως παρέμεινεν ὁμοῦς ἐπὶ τινα ἀκόμη χρόνον μέλος τῆς μεγάλης διαιτης. Τῷ 1848 μετοικήσας εἰς Μόναχον προσελήφθη ὡς καθηγητὴς τοῦ ἰδιωτικοῦ καὶ τοῦ γενικοῦ πολιτικοῦ δικαίου. Ἐνταῦθα ἐξέδωκε πολλοὺ λόγου ἄξια ἔργα, ἰδρως δὲ μετὰ τοῦ Ἀρνὸ καὶ τοῦ Πόετσελ τὴν «Κριτικὴν Ἐπιθεώρησιν τῆς νομοθεσίας καὶ τῆς νομικῆς ἐπιστήμης» (1853—59). Ἐμβαθύνας κατὰ τὴν ἐν Μόναχον διαμονὴν αὐτοῦ εἰς τὸν χαρακτῆρα τῆς πολιτικῆς καταστάσεως τῆς Γερμανίας, ἀπεμακρύνθη μᾶλλον καὶ μᾶλλον τῆς ὁλονὲν ἀξιονοῦσης γραφειοκρατικῆς ἀπολυταρχίας καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν βουλὴν συνετάχθη τοῖς ἀρχηγοῖς τοῦ ἐθνικοῦ φιλελευθέρου κόμματος, στενότερον συνδεθεὶς ἰδίᾳ πρὸς τὸν Πράτερ καὶ τὸν Μπούλ. Ἀλλὰ βαρέως φέρων τὸν κατὰ παντὸς μὴ Βαυαρῶ ἐπιστήμονος ἐπιδεικνύμενον αὐτοχθονισμόν τῶν ἐντοπίων, ἐδέχθη τῷ 1861 τὴν ἐν Αἰδελβέρῃ προταθεῖσαν αὐτῷ καθηγησίαν. Μετ' ὀλίγον εἰσηλθὼν εἰς τὴν βουλὴν τῆς Βάδης, καὶ ἀνεδείχθη τῷ 1863 μυστικοσύμβουλος. Συντέλεσεν εἰς τὴν ἐν τῇ πολιτικῇ τῆς Βάδης ὑπερίσχυσιν φιλελευθέρων ἀρχῶν καὶ ἰδεῶν, συνέπραξε δὲ (τῷ 1862) εἰς τὴν σύστασιν τῆς γερμανικῆς τῶν ἀντιπροσώπων βουλῆς, ἡ ὁποία, ἐλλείψει κοινοβουλίου, κήλεν ἐξομαλύνει τὴν ἐξὲν τῆς

συνενοήσεως ἐπὶ τῶν κοινῶν συμφέροντος ζητημάτων καὶ διευκολύνει μοιδομορσόντινα λειτουργίαν τῶν βουλευτῶν εἰς τὰ καθ' ἑκάστα γεωμανικὰ κράτη. Ἦς τὴν πρότασιν αὐτοῦ δεξιλεται καὶ τὸ σπένδιον καὶ πληρὴς τμηματικὰς παράδειγμα τὸ ἑποῖον ἔδωκεν εἰς τ' ἄλλα κράτη ἢ πρώτη τῆς Βιθης βουλῇ μεταρρυθμισθεῖσα ἐξ ἰδίας μόνον προαιρέσεως ἐπὶ τὸ φιλελευθερώτερον (1865). Ἡγωνίσθη δ' ὁ Β. ὅχι μόνον ὑπὲρ τῆς πολιτικῆς ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐλευθερίας, χρηματικῆς δραστηριότητος μέλος τῆς διοικήσεως ἐπιτροπῆς τοῦ «Γερμανικοῦ προσταγματοῦ συλλόγου». Κατὰ τὰ προσταγματοῦ συνέδρια τοῦ 1865, 67, 68 καὶ 1871 αὐτὸς ἦτο πρόεδρος. Μετ' ὅλας δὲ τὰς πολυεθεῖς αὐτοῦ ταύτας ἀσχολίας δὲν ἐπαυσεν ἡ Β. συγγραμμάτων μέχρις ἐσχάτων. Τάξιολογώτατα τῶν συγγραμμάτων του εἶναι. «Γερμανικὸν ἱδιωτικὸν δίκαιον» (3η ἐκδ. 1864). Γενικὸν δημόσιον δίκαιον (5η ἐκδ. 1875-76). Ἱστορία τοῦ πολιτικοῦ δικαίου καὶ τῆς πολιτικῆς 1864. Τὸ νέον δίκαιον τοῦ πολέμου τῶν πεπολιτισμένων κρατῶν (1874 δ' ἐκδ.). Λεξικὸν πολιτικῶν τῆς Γερμανίας (1857—70 11 τομ.). Τὸ νέον διεθνὲς δίκαιον μετ' ἐρμηνευτικῶν σημειώσεων δ' ἐκδ. 1872. Τὸ νέον διεθνὲς δίκαιον ἐν τῷ Γαλλογερμανικῷ πολέμῳ. (1871). Διδασκαλία τῆς νεωτέρας πολιτείας (1875—76) κλπ. Ἑλληνιστὶ μεταφράσθησαν «Δι γενικαὶ ἀρχαὶ τοῦ κράτους» ὑπὸ Π. Γ. Ἀγγελοπούλου καὶ ὁ «Διεθνὲς κῆδιξ» ὑπὸ Ν. Κωτσάκη. [Γ. Μ. Β.]

Βλοχός 1) Χωρίον τοῦ δήμου Θέρμου τῆς ἐπαρχ. Τριγωνίας, ἔχον 428 κατ. τῷ 1889. Πλησίον αὐτοῦ σφάζονται ἄξια λόγου ἐρείπια ἀρχαίας πόλεως. κατὰ τινας μὲν τοῦ Θέρμου, κατ' ἄλλους δὲ πιθανώτερον τοῦ Ἀγρινίου. Τὸ ὄνομα Β. ἔλαβε τὸ χωρίον ἐκ τοῦ βυζαντινοῦ ὀνόματος τῆς Τριγωνίας (Πύλοχος). Ἡ ἐβλογὴς ἀνήκει ἐπὶ πολὺν χρόνον εἰς τὸ βασποῦτον τῆς Ἡπείρου. Ἐπὶ τουρκοκρατίας τὸ διαμέρισμα τοῦ Β. εἶχε πρωτεύουσαν τὸ Βραχῶρι (Ἀγρινίον), καὶ περιελάμβανε τὰς λίμνας τῆς Τριγωνίας καὶ τὰ χωρία τῶν σημερινῶν δῶμων Ἀγρινίου καὶ Θέρμου. Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ αἰῶνος εἶχεν ἐν Β. 5805 κατ. ὧν 1500 περίπου Τούρκοι καὶ 120 Ἰεραῖοι. Ὑπῆγετο δ' εἰς τὸν Ἀλῆ πασά.

2) Χωρίον τοῦ δήμου Τιτανίου τῆς ἐπαρχίας Καρδίτσας παρὰ τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Ἑνιπέως, ἔχον 430 κατ. τῷ 1889. Πλησίον αὐτοῦ ἐπὶ λόφου σφάζονται λείψανα ἀρχαίων καὶ μεσαιωνικῶν τειχῶν. ἀνήκοντα πιθανῶς εἰς τὴν ἀρχαίαν Θεσσαλικὴν πόλιν Ἀστέριον, τὴν ἐν τοῖς ὑστερον χρόνοις Πειρασίαν ἢ Πειρασίαν μετονομασθεῖσαν. [Π.]

Βλουζανά Χωρίον τοῦ δήμου Ἀστακοῦ τῆς Βοιωτίας. Κατ. 394. [Π.]

Βλούμλεσλπι (Blümlisalp) Σύμπλε-

γμα ὄρεων τῆς Ἑλβετίας, ἐν τῇ Ἀνω Βέρνη, ἀνήκον εἰς τὴν ζώνην τοῦ Ἰούρα. Ἡ ὄψηλοτέρα αὐτῶν κορυφὴ Πλουμλισταλπι-χόρν, ἔχει ὕψος 3670 μ. ἢ δὲ Λευκὴ Γυνὴ (Weisse Frau), ἔχει ὕψος 3681 μ. [Π. Π.]

Βλὺχερ (Gerhard Blücher). Περιφημὸς ἀρχιστράτηγος Πρώσσοι, ὁ ἦρως τοῦ Βατερλώ, γενν. τῷ 1742 ἐν Πρωστοκ, ἀποθ. τῷ 1819. Πρωίμως εἰσελθὼν εἰς τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν, διεκρίθη ἰδίως ὡς ἀξιοματικὸς τοῦ ἱππικοῦ ἐν τῇ κατὰ τῆς Γαλλίας στρατείᾳ τοῦ 1792-98. Μετέσχε τῆς μάχης τῆς Ἰένης, καὶ μετὰ τὴν ἐνταῦθα κατατροπὴν ὑποχωρήσας μετὰ τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν Αὐστρικήν ἠναγκάσθη νὰ παραδοθῇ τοῖς Γάλλοις, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἀντηλλάγη ἀντὶ τοῦ στρατηγοῦ Victor. Ἀκολούθως διορίσθη στρατιωτικὸς ἀρχηγὸς τῆς Πομερανίας, ἀλλὰ τῷ 1812 κατ' ἀπαίτησιν τοῦ Ναπολέοντος ἐτέθη εἰς διαθεσιμότητα. Ὁ κατὰ τοῦ Ναπολέοντος Ῥωσοπροσώτικὸς πόλεμος τοῦ 1813-15 ἀνέωξε νέον στάδιον εἰς τὴν ἱκανότητα καὶ τὴν δοξάν τοῦ Β. Γενόμενος ἀρχιστράτηγος τῆς πρωσιτικῆς μοίρας τοῦ μεγάλου συμμαχικοῦ στρατοῦ ἠγωνίσατο ἐν Λυκαίνῃ (Lützen καὶ Bautzen) καὶ ἐνίκησεν ἐν Χαινάφῃ (Hainau) τὴν ἐμπροσθοφυλακὴν τοῦ γαλλικοῦ στρατοῦ. Γενόμενος εἰτα ἀρχιστράτηγος τῆς ἀπὸ Πρωσσοῦ καὶ Ῥώσων συγκειμένης Σιλεσιακῆς στρατίας ἤρατο νίκας κατὰ τῶν Γάλλων περιφανεῖς ἐν Katzbach καὶ Mückeln καὶ μετὰ τὴν μεγάλην περὶ τὴν Λειψίαν μάχην εἰσήλασεν εἰς τὴν πόλιν ταύτην. Κατὰ τὴν περίστασιν δὲ ταύτην προήχθη καὶ εἰς τὸ ἀξίωμα στρατάρχου. Μετὰ τὴν διάβασιν τοῦ Ῥήνου τὴν γενομένην τῷ 1814 καὶ τὴν εἰς Γαλλίαν εἰσβολὴν ὑπέστη μὲν ἥττας τινὰς παρὰ τοῦ Ναπολέοντος, ἀλλὰ νικήσας αὐτὸν ἐν τῇ μάχῃ τῆς Λαόνης (Laon) ἀνέωξε τὴν εἰς Παρισίους ὁδόν. Μετὰ τὴν εἰς Ἑλβας ἐπιστροφὴν τοῦ Ναπολέοντος κατὰ τὴν δευτέραν εἰς Γαλλίαν εἰσβολὴν ἠττήθη μὲν ὑπὸ τοῦ Ναπολέοντος ἐν Αἰγνύ, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἐν Βατερλώ αἰσιώτατος ἐγένετο τῆς νίκης τῶν συμμάχων. Μετὰ τὴν ἐπακολουθήσαντα δριστηκὴν εἰρήνην ἀπεχώρησε τῆς ἐνεργοῦς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας. Ὁ βασιλεὺς τῆς Πρωσίας ἔδωκεν αὐτῷ τὸν βαθμὸν πρίγκιπος Wahlstadt). [Π. Κ.]

Βοαδίζλ (ἢ καὶ Βοαβίλ κατὰ παραθορὰν ἐκ τοῦ Ἀδοῦ Ἀδδουλλάχ). Ὁ ἐσχατος τῶν ἡγεμόνων τῆς Γρανάδας καὶ ἐσχατος ἐν γένει Ἀραβὴ ἡγεμὸν ἐν Ἰσπανίᾳ, υἱὸς τοῦ Μουλαί Χασσέμ. Ὁν ἐκθρονίσας (1481) ἐγένετο κύριος τοῦ κράτους, ἀναγνωρίσας τὴν κυριαρχίαν τοῦ Φερδινάνδου τοῦ καθολικοῦ τῆς Ἀραγωνίας καὶ τῆς Ἰσθαβέλλας τῆς Καστίλλας, διὰ τοῦ γάμου τῶν ὁποίων ἡ Ἰσπανία ἠνώθη εἰς ἓν κράτος. Ἀλλὰ περικλυτὸν ὑστερον εἰς πόλεμον πρὸς αὐτοὺς ἀπώλεσε τὸ κράτος αὐτοῦ (1491)

διὰ παντός καὶ ἀπειθῶν εἰς Ἀφρικὴν ἐφανεύθη ἐκεῖ ἐν τῇ πολέμῳ τοῦ ἡγεμόνος τοῦ Φέζ, ὑπὲρ οὗ ἡγωνίζετο, ἐναντίον τοῦ ἡγεμόνος τοῦ Μασάικου. [Π.Κ.]

Βοάγριος ἡ Μάνης. Χείμαρος πηγῶν ἀπὸ τῆς Κνημίδος, παραρρέων τὰ σημερινὰ χωρία Καϊνούριο καὶ τὸ Θρόνιον (παρὰ τὸ αρχαῖον Θρόνιον) καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸν Εὐβοϊκὸν κόλπον. Κατὰ τὸν μέγαν σεισμόν, τὸν γενόμενον τῇ 127 π.Χ., μετέβαλε τὴν κοίτην αὐτοῦ. Καλεῖται καὶ ὡς Πλατανίς (ἐκ τῶν ἐν ταῖς ὄχθαις καὶ τῇ κοίτῃ του πλατάνων), ἔχει δὲ κοίτην ἐν τῇ πεδιάδι τοῦ Θρονοῦ εὐρυτάτην καὶ ἀκανέστατον καὶ πολλὰς φέρει κατατροπὰς εἰς τοὺς ἀγρούς ὑπερχείλων τὸν χειμῶνα. [Π.]

Βοανδύσεια ἡ ὑπόγειος (Π.Ο.Τ.). *Voanduseia subterranea* L. Πρὸς τὴν οἰκογενεῖαν τῶν Κολοκαθῶν, παρεμφερὴς τῇ Ἀραχιδῇ τῇ ὑπογίῳ (βλ. λ.), φέρουσα ὡς αὕτη τοὺς λοβοὺς τῆς ὑπὲρ τὴν γῆν εἰς ὠριμότητα. Τὰ σπέρματά αὐτῆς, λίαν ἐλασθῆκα καὶ ἀμυλοῦχα, εἰσὶ κοινὴ τροφὴ τῶν ὕδαρινων τῆς τροπικῆς Ἀφρικῆς καὶ ἰδίως τῆς Μαδαγασκάρης. [Θ.Χ.]

Βοάνη ἢ Βοάνη. Λίμνη τῆς Βιθυνίας, καμμένη πρὸς Ἀ τῆς Νικομηδείας καὶ πρὸς Δ τοῦ Ἀδαπέζου. Ἡ λίμνη αὕτη καλούμενη τῶν τοιρκιστῶν Σαπάντζα — κ ι ο λ ο ὦ, ὡς εὐρισκόμενης πλησίον αὐτῆς τῆς κόμης Σαπάντζας, (οὗτος σταθμὸς ταχυδρομικοῦ, τηλεγραφικοῦ καὶ ἐσχάτως σιδηροδρομικοῦ καὶ κατοικοῦμένης ὑπὸ 1,000 ἐθνωμαθῶν, 300 ἐλληνοφρόνων χριστιανῶν καὶ 200 Ἀρμενίων), εἶναι λίαν ἐπιμήκης, ἔχουσα περίεξ αὐτῆς τοπεῖα ἀπαρμιλλοῦ φυσικῆς καλλοῦς καὶ πρὸς Ἀ διερχομένη δριεξιδῶς καὶ διὰ τῆς ἐμπορικῆς πόλεως Ἀδάπικου. Παρὰ τὰς ΒΑ τῆς λίμνης ταύτης ἀπὸ τῆς ἐξοικεῖται καὶ ἡ ἐλληνοφώρος κόμη Ἐσμεί, ἀριθμοῦσα περὶ τὰς 300 ἐλληνορθόδοξους οἰκογενεῖας. [Γ. Παχτ.]

Βόαξ. Ὀνομα ἰχθύος συνώνυμον τοῦ Βοώψ (βλ. λ. καὶ Βοῦπα).

Βοαρόν (Vairon). Πόλις τοῦ γαλλικοῦ νομοῦ Ἰζέρ, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Γρενδλῆς καὶ παρὰ τὰς ὄχθας τῆς Μόργης. Ἐχει σταθμὸν σιδηροδρομικόν, βιομηχανίαν, ὡραία νέα κτίρια καὶ 8159 κατ. τῇ 1886. (Ὁ δὲ ὄθμος 11 051 κατ.). Ἀνωτέρω ταύτης (10 χμ. ΒΔ) κεῖται ἡ Λίμνη τοῦ Παλαδρού, ἔχουσα συμφύτους ὄχθας, 5.5 χμ. μήκος, 1 χμ. πλάτος καὶ λουτρὰ ἐν Κελετιέρῃ καὶ Παλαδρού. [Π.Π.]

Βοάξ (Ζ.φ.ολ.) (*Boa constrictor*). Ὅσις ἀνιδόλος δεινόσαυρος, ἔχων κεφαλὴν φολιδωτὴν ἀνευ πλακῶν, οὐρὰν συλλήπικην φέρουσαν ἀπλὴν σειρὰν πλακῶν πρὸς τὸ κοίτικόν αὐτῆς μέρος, σιᾶγθνας ἀνευ δδύντων. Ἀναρρεχᾶται ἐπὶ τῶν δένδρων καὶ ἐξ

αὐτῶν ῥίπτεται προτάσσων τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τῆς λείας ἣν καταπνίγει. Εἶναι δὲ ζῶον θειλὸν καὶ ἀνερὸν· καθίσταται μακρὸς μέχρι 3—4 μέτρων. Κοίτι δὲ ἐν τῇ Βραζιλίᾳ. [Ν.Α.]

Βοασσονᾶδ (Ἰωάννης Φραγκίσκος). Γάλλος φιλόλογος, ἐγεννήθη ἐν Παρίσις τῇ 21/1 Αὐγ. 1774, ἐργαζάμενος δὲ μετὰ τὸ τέλος τῶν σπουδῶν του ἐπὶ πολλὰ ἔτη ὑπάλληλος, ἔπειτα δ' ἐτράπη ἐπὶ τὴν διδασκαλίαν καὶ συγγραφήν, καὶ διακρίθεις διὰ τῶν ἐπιστημονικῶν αὐτοῦ συγγραμμάτων, καὶ τῶν ἐν τῇ ἱστομερίδι τῶν Συζητήσεων βιβλιογραφικῶν αὐτοῦ δημοσιεύσεων, ἀπὸ μὲν τοῦ 1816 ἔργειν μέλος τῆς ἀκαδημίας τῶν ἐπιγραφῶν καὶ γραμμάτων, τῇ δὲ 1820 διορίσθη καθηγητὴς ἐν τῇ κολλεγίῳ τῆς Γαλλίας (Collège de France). ὅπου ὑπερέστη μέχρι σχεδὸν τοῦ θανάτου του. Ἀπέθανε δ' ἐν Παρίσι τῇ 15/27 Αὐγ. 1857. Ὑπῆρξε λόγιος φιλοπρωτάτος καὶ εὐσυνειδητότατος, ἡσχληθὴς δὲ ἰδίως περὶ τὴν ἐκδοσιν μεταγενεστέρων Ἑλληνῶν συγγραμμάτων καὶ μυζαντινῶν. Καὶ δὲ ἐξέδωκε τὰ Ἑρῶικὰ τοῦ φιλοστράτου (Παρίσι. 1806), τὴν ὑπὸ Μαρίνου βίον τοῦ Πρύκλου (Λειψ. 1814), Τίθεριου ῥήτορος περὶ σχημάτων (Λονδ. 1815), Ἑρωδιανοῦ ἐπιμερισμῶς (Λονδ. 1819), Νικήτα Εὐγενιανοῦ τὰ κατὰ Ἀρσίλλαν καὶ Χαρικλέα (Παρ. 1819 τόμ. 2), ἐκ τῶν Πρύκλου σχολίων εἰς Πλάτωνα Κρατύλον ἐκλογὰς (Λειψ. 1820), Εὐναπίου βίους σοφιστῶν (Ἀμστερδ. 1822 τόμ. 2), Ἀριστάντου ἐπιστολάς (Παρ. 1822), Ἑλληνῶν ποιητῶν συλλογὴν ὑπὸ τὸν τίτλον *Poetarum Graecorum Sylloge* (Παρίσι. 1823—32 τόμ. 24 εἰς 32ον), Συντίπαν (Παρ. 1828), Θεοφύλακτου Συμοκράτους *Quaestiones physicae et epistolae* (Παρ. 1835), Μιχαήλ Ψελλοῦ περὶ ἐνεργείας διαμόνων (Νυρεμβ. 1838), Φιλοστράτου ἐπιστολάς (Παρ. καὶ Λειψ. 1842), Νικηφόρου Κούμνου ἐπιστολάς ἀνεκδότους (Παρ. 1843), Βαδρίου μύθους (Παρ. 1844), Χορικίου λόγους (Παρ. 1846), Τζέτζου ἀλληγορίας Ἰλιάδος (Παρ. 1851). Ἰδιάζονταν σημασίαν διὰ τὴν βυζαντινὴν γραμματολογίαν ἔχουσαν αἱ δύο τοῦ Β. συλλογαὶ *Anecdota graeca* (Παρ. 1829—44. τόμ. 5) καὶ *Anecdota nova* (Παρ. 1844). Ἐξέδωκε δὲ καὶ διαφόρους Γάλλους συγγραφείς, καὶ ἐδημοσίευσεν πολλὰς μονογραφίας ἐν περιοδικῶς συγγράμμασι. [Α.]

Βοδενίτης (Bowenit ἐκ Smithfield) εἶνε λεπτομερὴς καὶ μηλοπράσινος ὄφεις. [Κ.Μ.]

Βοδίστα. Κώμη τῆς ὑποδιοικήσεως Κατορίας τῆς Μακεδονίας, οἰκουμένη ὑπὸ 700 περίπου βουλγαροφώνων χριστιανῶν. [Ε.]

Βόδλιαν. Χωρίον τῆς διοικήσεως Δράμας, ἔχον ὡς 350 κατοίκους, ἐξ ὧν ὡς 200 Ἑλληνεὺς χριστιανοί, οἱ δὲ λοιποὶ μουσουλμᾶνοι. [Ε.]

Βοδοῦρνον (Woburn). Πόλις τῆς Β ἀμερικανικῆς πολιτείας Μασσαχουσέτης, ἐν τῇ κομητείᾳ Μιδδλέσσεξ, 16 χμ. ἀπέχουσα τῆς Βοστώνης· ἔχει 10 931 κατ. (1880). [Π.Π.]

Βοβρινεξ (Bobrinez). Πόλις τῆς Εὐρωπαικῆς Ῥωσσίας, ἐν τῷ κυβερνεῖω τῆς Χερσονήσου, πρωτ. ἐρμάνου νομοῦ, ἔχει 10 680 κατ. (1885). Κεῖται ἐπὶ τοῦ ὅμων ποταμοῦ καὶ παρὰ τὴν ἀπὸ Νικολαίεφ εἰς Ἑλισάβετ-γραδ λεωφόρον. [Π.Π.]

Βοβορὺνσκι (Bobrujsk). Πόλις ὀχυρὰ τῆς Εὐρωπ. Ῥωσσίας, ἐν τῷ ἐρμάνω νομῷ τοῦ κυβερνεῖου Μινσκ. Κεῖται παρὰ τὰς δ' ὁλγας τοῦ Βερεζίνα καὶ ἔχει 54 928 κατοίκους (1883). [Π.Π.]

Βογοδουχῶβ (Bogoduchow). Πόλις τῆς Γύρ. Ῥωσσίας, ἐν τῇ ὅμων διοικήτ. περιφερείᾳ τοῦ κυβερνεῖου Χαρκὸβ, παρὰ τὸν ποταμὸν Μέρλαν. ἔχει ὠραίους κήπους, βυρσοδεψεῖα, ἀκμύζουσιν κτηνοτροφίαν, ἐμπόριον δερμάτων καὶ 12 221 κατ. (1884). [Π.Π.]

Βογοπόλια. Χωρίον τῆς ἐπαρχίας Βερατίου τοῦ βιλαετίου Ἰωαννίνων. ἔχον 300 κατ. Ἀλβανούς, ὧν 100 χριστ. ὀρθόδοξοι. [Π.]

Βογοῦλαι. Λαὶς τῆς Ῥωσσίας, οὗ τὸ πλεῖστον οἰκεῖ κατὰ τὴν Α πλευρὰν τοῦ Β Οὐράλ, ἐν τοῖς κυβερνεῖσι τοῦ Πέερ. καὶ Τοβόλσκ. Καλοῦνται αὐτοὶ τε καὶ οἱ γείτονές των Ὀστιάκαι (ἀν. Ἰάκκαι) Μάν-σι, ἤτοι Λαὶς τοῦ Μάν, ἕκ τινος ποταμοῦ Μάν. Οἱ Β. ἦσαν ἄλλοτε μακρότερον πρὸς Δ καὶ Ν ὑπετάχθησαν δὲ εἰς τὴν Ῥωσσίαν τῷ 1499. Ἡ γλῶσσα αὐτῶν συγγενεὴ πρὸς τὴν τῶν Ὀστιάκων καὶ τῶν Οὐγγρων. — Ἀνήκουσιν εἰς τοὺς σύγχρονους λεγόμενους λαούς, εἰτινες ἀποτελοῦσι τὴν Δ κλάδον τῶν Φιννικών. [Π.Π.]

Βογδάτζα. Κώμη τῆς ὑποδιοικήσεως Ἀδριέ-Χισσάρ τῆς Μακεδονίας, ἐν ἣ. οἰκουμένη ὑπὸ 2000 περίπου κατοίκων βουλγαροφώνων, ἐξ ὧν τὸ ἐν ἔκτον μουσουλμάνοι, σφοδρὰ πάλῃ διεξάγεται ἀπὸ τινων ἐτῶν μεταξὺ ὀρθόδοξων, οὐνιτῶν καὶ σχισματικῶν. [Ε.]

Βόγδο-ὀόλα (Bogdo-Oola - Ἰερὸν Ὅρος). Μία τῶν Δ κορυφῶν τοῦ Θιάν-Σγάν (ὄρεων τῆς Κεντρικῆς Ἀσίας, πρὸς Β τῆς λίμνης τοῦ Ἀόπ). ἔχει ὕψος 6 300 μ. Ἐξ αὐτοῦ πηγάζουσι πολλοὶ ποταμοί. [Π.Π.]

Βογέμετζα. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Ἀδριέ-Χισσάρ τῆς Μακεδονίας, οἰκούμενον ὑπ' 700 περίπου βουλγαροφώνων, ἐξ ὧν ὡς 130 μουσουλμάνοι. [Ε.]

Βογέρα (Voghera). Πρωτ. τῆς ἐν τῇ ἰταλικῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Παβίας ὅμων ὑποδιοικήσεως, κειμένη μεταξὺ τοῦ Πάδου καὶ τῶν Ἀπεννίνων καὶ παρὰ τὴν ἀριστερὰν εἰσθῆν τοῦ Σταφέρα. ἔχει ὠραίαν ἀγορὰν μετὰ στοῶν, γυμνάσιον, πολυτεχνεῖον, μεταξορ-

γεία καὶ 10 964 κατ. τῷ 1881. (Ὁ δῆμος 16 613 κατοίκων). — Ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ἑκαλεῖτο *Vri a* καὶ κατὰ τὸν μετὰ *Vignetur* [Π.Π.]

Βογιαδὸρ (Bojador). Ἀκρωτήριο κατὰ τὴν δυτικὴν ἀκτὴν τῆς Β Ἀφρικῆς (Σαχάρας) ἐπὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ καὶ ΝΔ τῶν Καναρίων νήσων, εἰς πλ. 26°, 6', 57' Β καὶ Μ. 11°, 29' Δ Γρῆν. ἔχον ἀκτὰς λίαν ἐπικινδύνους. Πρῶτος παρέρκαψεν αὐτὸ τῷ 1433 ὁ πορτογάλλος Γκιλλιανέζ. [Π.Π.]

Βογιαν. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Νευροκόπου τῆς Μακεδονίας, οἰκούμενον ὑπὸ 220 περίπου μουσουλμάνων. [Ε.]

Βογιαντζίστα. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Τικβας τῆς Μακεδονίας, οἰκούμενον ὑπὸ 320 περίπου Βουλγάρων χριστιανῶν. [Ε.]

Βογιαρόι. Λέξις Σλαβικῇ σημαίνουσα τὴν μαχητὴν, τὸν ἥρωα (ἐκ τοῦ βοῖ=ἀγῶν) κυριολεκτικῶς, εἶτα δὲ τὴν στρατιωτικὴν εὐγένειαν, ἐν δὲ τῇ Ῥωσσίᾳ τοὺς εὐγενεῖς, οἵτινες ἐπὶ τῶν μεγάλων δουκῶν ἦτοι ἡγεμόνων, εἶτα δὲ καὶ Τσάρων, τῆς Μεσοβασίας κατεῖχον τὰ ἀνώτερα στρατιωτικὰ καὶ πολιτικὰ ἀξιώματα τοῦ κράτους Ἀπὸ τῆς Ῥωσσίας τὸ ὄνομα μετέβη καὶ εἰς τὴν Βλαχγομολδαβίαν. ἔνθα Βογιαρόι ἐκαλοῦντο οἱ μεγάλοι γυναικῆμονες καὶ εὐπατρίδαι [Π.Κ.]

Βογιούσσα. Βλ. Ἀφῶς.

Βόγλιστα. Κώμη τῆς ὑποδιοικήσεως Γ'ιαντζῶν τῆς Μακεδονίας, οἰκουμένη ὑπὸ γιλιανίων περίπου βουλγαροφώνων, ἐξ ὧν τὸ ἐν τρίτον μουσουλμάνοι [Ε.]

Βογορέλα. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Βελισσοῦ, οἰκούμενον ὑπὸ 1000 περίπου Βουλγάρων χριστιανῶν. [Ε.]

Βογόμελοι. Μούλγαροι αἰρετικοὶ τοῦ IB' αἰῶνος. Κατ' ἄλλους μὲν ἡ λέξις παράγεται ἐκ τῶν δύο σλαβικῶν λέξεων Γ'όσποδιν πομίλου (Κύριε, ἐλέησόν με), κατ' ἄλλους δὲ σημαίνει τοὺς Θεοσίλους. Ἀρχικῶς ἕμενον ἐν Κ/πόλει κεκρυμμένοι μεταξὺ τῶν μοναχῶν, οἵτινες ἐπλήρουν τὰς πολυαριθμούς μονὰς τῆς πόλεως. Ὁ ἀρχηγὸς αὐτῶν, ὁ μοναχὸς Βασίλειος, κατηγορηθεὶς ἐπὶ αἵρέσει ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ, κατεδικάσθη εἰς τὸν ἐπὶ πυρᾷ θάνατον ἐν ἔτει 1118. Τὰ συγγράμματα αὐτῶν ἀνγρέθησαν ὑπὸ πολλῶν, αἱ δ' ἐν Κ/πόλει σύνδοι τοῦ 1140 καὶ 1143 ἀπεφάσιον ὅπως ταῦτα καίωσι· δύο ἐπισκοποὶ κατηγορηθέντες ἐπὶ τῇ αἵρεσει ταύτῃ ἐτέθησαν εἰς ἀγρίαν, πολλοὶ δὲ μοναχοὶ ἐφυλακίσθησαν. Ἀλλ' ὁ διωγμὸς δὲν ἐξήλειψε τὴν αἵρεσιν ἥτις διετηρήθη ἐν Βουλγαρίᾳ. ἰδίως περὶ τὴν Φιλιππούπολιν, καθ' ὅσον τὸν μέσον αἰῶνα Ἡ διδασκαλία τῶν Β. εἶνε κράμα μαοιχαϊκῶν καὶ μυστικῶν ἰδεῶν· ὁμοιάζει δὲ πολὺ πρὸς τὴν τῶν Καθάρων. Ἡρνοῦντο τὴν ἀγίαν

Τριάδα καὶ ἀπέδιδον εἰς τὸν Θεὸν μορφήν ἀνθρώπινην. Ὁ Θεὸς ἐγέννησε δύο υἱούς, ὃν ὁ πρεσβύτερος, Σαταναήλ, ἐπανεστῆ κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, πρὸς ὃν ἠθέλησε νὰ ἐξομολογήσῃ ἑλκυσὼν ἐν τῇ πτώσει αὐτοῦ ἀγγέλους τούτους καὶ δημιουργῶν τὸν ὁρατὸν κόσμον. Ἠπάτησε τὴν Εὐάν καὶ ἐγέννησεν ἐξ αὐτῆς τὸν Κάλν. Ἡ ἔδρα αὐτοῦ ἦτο ἡ Ἱερουσαλήμ· νῦν ἐδρεύει ἐν τῷ ἐν Κ/πόλει ναὶ τῆς ἁγίας Σορίας. Ὁ νεώτερος υἱός, ὀνόματι Λόγος, εἶνε ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου. Γεννηθεὶς ἐκ τῆς παρθένου ἐν σώματι ἀγγέλου, περιήλθεν εἰς ἀγῶνα πρὸς τὸν πρεσβύτερον αὐτοῦ ἀδελφόν καὶ ἐνίκησεν αὐτόν. Ἰδιόδικε τοὺς ἀνθρώπους τὴν ἀληθινὴν τρόπον τοῦ ἔχειν καὶ τοῦ λατρεύειν τὸν Θεόν. Οἱ Π. καταδικάζουσι τὸν γάμον, τὴν χρῆσιν κρέατος καὶ ὠμῶν, ἀπορρίπτουσι τὸν σταυρόν, τὰ λείψανα, τὰς εἰκόνας τῶν ἁγίων· ἀπορρίπτουσι τὴν ἐξωτερικὴν εὐχαριστίαν καὶ ἀντὶ τοῦ δι' ὕδατος βαπτίσματος παραδέχονται πνευματικὸν βάπτισμα μόνον. Ἐκ τῆς Π. Διαθήκης διατηροῦσι μόνον τοὺς ψαλμούς καὶ τοὺς 16 προφήτας· ἄλλα προσθέτουσιν εἰς αὐτὴν πολλὰ ἀπόκρυφα βιβλία· ἐφαρμάζουσι δ' εἰς αὐτὴν τὴν ἀλληγορικὴν ἐρμηνείαν. Βλ. Ἀννης Κομνηνῆς Ἀλεξιάδα· Φύθμου Νυγαδινῶν Πανοπλίαν· Gieseler, Lehrbuch der Kircheng. II, 2, σ. 679, Δ. Δ. Κυριακοῦ. Ἑκκλ. Ἰστ. Β. σ. 50. [I.M.]

Βογόνιε. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Τετόβου τῆς Μακεδονίας, οἰκοῦμενον ὑπὸ 350 περίπου Ἀλβανῶν μουσουλμάνων. [B.]

Βογοριθής 1) Στέφανος Π. Εὐπατρίδης Φαναριώτης Βουλγαρός τὴν καταγωγὴν, ἀλλ' ἑλληνὴν τὴν μόρφωσιν, ὁ γνωστὸς ὑπὸ τὸ ὄνομα Στεφανῆς Πέτρος. Πραχθεὶς ἐκ νεότητος ἐν τῇ τουρκικῇ ὑπηρεσίᾳ κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ἑλληνικῆς ἐπανάστασεως ἐπέμψθη εἰς τὰς παραδουναβίους ἡγεμονίας ὡς ἐπίτροπος τῆς τουρκικῆς κυβερνήσεως, εἶτα δὲ μετὰ τὸν εἰς ἡγεμονίαν ἰδιαιτέραν ὕψωσιν τῆς Σομου ἐγένετο πρῶτος ἡγεμὼν τῆς νήσου (18. Σάμος). Ἐτελευτήσῃ τῇ 1859. 2) Ἀλέξανδρος Βογοριθής, υἱὸς τοῦ προηγούμενου. 18. Ἀλέκος πασῶς. [Π.Κ.]

Βογορόδιτσα. Χωρία τῆς Μακεδονίας, κείμενα: 1) ἐν τῇ ὑποδιοικήσει Ἀδριανού μετὰ 350 περίπου κατοίκων, ἐξ ὧν ὡς 35 μουσουλμάνοι, οἱ δὲ λοιποὶ βουλγαρόφωνοι, χριστιανοί. 2) ἐν τῇ ὑποδιοικήσει Μελενίκου μετὰ 600 περίπου χριστιανῶν βουλγαροφώνων. 3) ἐν τῇ ὑποδιοικήσει Πετριτίου, οἰκοῦμενον ὑπὸ 550 περίπου Βουλγάρων χριστιανῶν. [F.]

Βογός (Bogos. Χώρα τῶν Βογός) Κεῖται ἐν τῇ Ἀ. Ἀφρικῇ, πρὸς Β τοῦ Χαδῶσ, καὶ οὐ μακρὰν τῆς Ἰερουζῆς Θαλάσσης. Πῦναι πλούσιον εἰς μεταλλεῖα, πρὸς Ν ὄρειν, ἀλλὰ πρὸς Β πεδινὴ καὶ εὐφορὸς. Πῦναι τὴν ἐροπεδίαν αὐτῆς πηγάζουσιν οἱ ποταμοὶ Βάρκας

καὶ Ἀίν-Σαδῶ. Οἱ Β. εἶναι ἀφ' ἰσχυρῆς καταγωγῆς καὶ λαλοῦσιν ἐν τῇ αὐτῇ γλώσσῃ. Ζῶσι πατριαρχικῶς καὶ εἶναι ποιμένες καὶ γεωργοί, ὑπολογίζονται δὲ εἰς 10 περίπου χιλιάδας, ὧν τὸ πλεῖστον χριστιανοί. Πρωτεύουσάν ἔχουσι τὴν Κερέν. [Π.Π.]

Βογότα (Bogota, ἡ Σάντα Φέ τοῦ Βογότα). Πρωτεύουσα τῶν Ἰνωμένων Κρατῶν τῆς Κολομβίας καὶ τοῦ διαμερίσματος τῆς Κουνδινάμαρχας. Κεῖται παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Βογότα, εἰς θέσιν, ἔχουσαν ὕψος 2615 μ. ὑπὲρ τῆς ἐπιφαν. τῆς θαλάσσης. Ἔχει κλίμα εὐχρᾶς καὶ ὑγιεινόν, ἀραιοποικιστικόν, πανεπιστήμιον, ὥρειας ὁδοῦς, βιβλιοθήκην, μουσεῖον, ἀστεροσκοπεῖον, βετανικὸν κήπον καὶ 95 813 κατ. Ἐκτίσθη ὑπὸ τῶν Ἰσπανῶν, τῇ 1538. Ἀλωθεῖσα ὑπὸ τῶν Ἰσπανῶν, τῇ 1810, ἀνεκτῆθη τῇ 1819 ὑπὸ τοῦ Βολίθερ, καὶ ὑπῆρξεν ἄχρι τοῦ 1837 πρῶτ. τῆς τότε Δημοκρατίας τῆς Κολομβίας. [Π.Π.]

Βόδας. Ποταμὸς τῆς Μακεδονίας, ὅστις πηγάζων ἐκ τοῦ ὄρους Νίτς, βορειοανατολικοῦ κλάδου τοῦ Βριμίου, διαρρεῖ τὴν πόλιν Βοδενά καὶ κάτωθεν αὐτῆς καταπίπτει δι' ἑξ μεγάλων καταρρακτῶν εἰς τὴν πεδιάδα τῆς Ἠραβίας καὶ ἐκβάλλει εἰς τὴν λίμνην τῆς Πέλλης (Γιαντισίων). [F.]

Βόδδεν (Bodden). Πολλοὶ θαλάσσιοι βραχίονες καὶ κόλποι τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης. Ἰσπαμούνδος Β. καλεῖται βελθὺς τῆς Ρυγίνης (Rügen) ὅρμος, μετὰξὺ Ρυγίνης καὶ Βυττόδης (90 τετραγ. χιλιομ.). Κουδίτσιος Β. μετὰξὺ Ρυγίνης, Ὀδμάντζης καὶ τῆς στερεᾶς Στραλτσούνδος Β. μετὰ τινῶν ἄλλων μετὰξὺ Ρυγίνης καὶ στερεᾶς (ὅμοῦ 161 τετραγ. χιλιομέτρ.) τούτου συνέχισαν ἀποτελεῖ ὁ Γρεϊτς-βάλδιος Β. (440 χιλιομ. πρὸ τῆς τελευταίας πλημμύρας). Ἐτεροὶ μικρότεροι εἶνε ὁ Κομμίντιος, ὁ Σάλις, ὁ Βοδστέδιος, ὁ Βάρδιος, χωρίζοντες τὴν νῆσον Ζίγγινγκην καὶ τὴν χερσόνησον Ἀρόστην τοῦ ἐπιλοίου μέρους τοῦ νομοῦ Φραντσούργης. [K.M.]

Βοδενά. 1) Ὑποδιοίκησις (καζῆς) ἐν Μακεδονίᾳ, ὑπαγομένη εἰς τὴν γενικὴν διοίκησιν (Ζιλαγῆς) Θετ. αλονικῆς, ἧς βορειοδυτικῶς κεῖται. Ἡ ὑποδιοίκησις αὕτη ἀριθμεῖ ὡς 142 κομπολάεις καὶ χωρία, ὧν οἱ κάτοικοι ἀνέρχονται εἰς 50 χιλ. περίπου, ἐξ ὧν τὰ τρία πέμπτα χριστιανοὶ καὶ τὰ δύο πέμπτα μουσουλμάνοι. Οἱ χριστιανοὶ λαλοῦσι τὴν βουλγαρικὴν, ἀλλ' εἶνε ἐρῶδεςοι καὶ ἔχουσι τὸ φρόνημα ἑλληνικόν. Ἐπὶ δεκαετηρίδας ἔλας ἀπέκρουσαν γανναίως πύσας τὰς ἐφόδους τῶν σλαβικῶν, μένον δὲ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἤρξαντο ἐνδίδοντες ἐναχοῦ εἰς τὸ σάγμα, καὶ τοῦτο ἔνεκα τῆς παντελοῦς ἀκηδίας. ἦν οἱ ἡμέτεροι ἐπιτείνοντα πρὸς αὐτούς. Οἱ κάτοικοι τῆς ὑποδιοικήσεως Β. ἀσχολοῦνται περὶ

τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν, ἐν μέρει δὲ καὶ περὶ τὴν στρατοφίαν.

— 2) Πόλις πρωτεύουσα τῆς ὁμωνύμου ὑποδιοικήσεως, κειμένη ἐπὶ ὁροπεδίου τοῦ ὄρους Νίτς, παρὰ τὸ μεσημβρινὸν ὁρίμιον τῆς κλεισσομένης τοῦ Βερνίου ὁροῦ, δι' ἧς διενεργεῖται ἡ διὰ τῆς ἀμαξίτου συγκοινωνία μεταξὺ Θεσσαλονίκης καὶ Μοναστηρίου. Ἀπαράμιλλος καθ' ὅλην τὴν Ἰλλυρικὴν χειρὸν ἔστιν ἡ τοποθεσία τῶν Β. Ἡ πόλις διαρρέεται ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ Βόδα, ὅστις πληροὶ αὐτὴν διακινεῖ ὁ δακτός, ἀρδεύει δὲ τοὺς λαμπροὺς κήπους καὶ λειμῶνάς τῆς καὶ κάτωθεν αὐτῆς καταπίπτει εἰς βάθος 70 περίπου μέτρων, σχηματίζων ἕξ μεγάλους καταρράκτας. Μεγαλοτρεπὲς δὲ εἶναι τὸ θέαμα, ὅπερ παρέχει ἡ κάτωθεν τῆς πόλεως ἐκτεινομένη ἀπέραντος μακεδονικὴ πεδιάς μέχρι Θεσσαλονίκης μετὰ τοῦ Θερμαϊκοῦ κόλπου καὶ τῶν πέριξ ὁρέων. Τὰ Β. ἀριθμοῦσιν ὡς 6 χιλ. κατοίκων, ἕξ ὧν τὰ δύο τρίτα χριστιανοὶ βουλγαροφώνοι, τὸ ἕν τρίτον μουσουλμάνοι, λαλοῦντες καὶ αὐτοὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὴν βουλγαρικὴν. Ἡ πόλις ἐκαλεῖτο τὸ πάλαι Αἰγυαί καὶ Ἐδεσσα, μετωνομασθεῖσα δὲ Β. κατὰ τὸν 9^{ον} αἰῶνα κατακτηθεῖσα ὑπὸ τῶν Βουλγάρων. Εἶναι ἔδρα μητροπολίτου, καϊμακάκη καὶ πρωτοδικείου. Καθ' ὅλην τὴν Τουρκίαν εἶναι ὀνομαστὰ καὶ περιζήτητα τὰ γίασμα, ὅφ' ὧν εἶναι καταφυγὸς καὶ ὧν τὸ ξύλον χρησιμεύει εἰς κατασκευὴν καπνοσυρίγγων. [Ε.]

Βοδενίτης. Ὅρυκτὲν ἐρσιάζον πολὺ πρὸς τὸν ὀρθίτην. [Κ.Μ.]

Βόδενεσε. Βλ. Κωνσταντίας λίμνη.

Βοδίτσα. Χωρίον τῆς ἐπαρχίας Βερατίου τοῦ βιλαετίου Ἰωαννίνων, ἔχον 450 κατ. Ἀλβανούς, ὧν 300 χριστιανοὶ ὀρθόδοξοι, οἱ δὲ λοιποὶ μουσουλμάνοι. [Π.]

Βόδλεϋ ὠμαξ, Ἀγγλος πολιτευτὴς καὶ λόγιος, γενν. τῇ 19 Φεβρ. 1544, ἀποθ. τῇ 16 Ἰαν. 1612 ἐν Ἐξετερ. Ἐσπούδασεν ἐν Γενεύῃ καὶ Ὁξωνίῳ. Ἐπὶ δὲ τῆς βασιλείας Ἐλισάβετ ἀπέλαβε διπλωματικὰς ἀποστολάς εἰς Δανίαν, Γαλλίαν καὶ Ὀλλανδίαν. Ἐπανελθὼν ἐκ τῶν μακρῶν του ἀνὰ τὴν Εὐρώπην ἐδοιοπορῶν εἰς Ἀγγλίαν, ἀφιερώθη ἀπὸ τοῦ 1597 ἐν Ὁξωνίῳ εἰς τὴν ἐπιμέλειαν καὶ αὐξήσιν τῆς αὐτοῦ πανεπιστημιακῆς βιβλιοθήκης, ἧτις ἀπ' αὐτοῦ ἐκλήθη Βοδληϊανή. [Α.]

Βοδληϊανή καλεῖται ἡ πανεπιστημιακὴ βιβλιοθήκη τοῦ Ὁξωνίου (Oxford) τῆς Ἀγγλίας ἀπὸ τοῦ εὐεργέτου αὐτῆς ὠμαξ Βόδλεϋ ὅστις οὐ μόνον ἐπλούτισεν αὐτὴν διὰ 24000 ὡς τὸ πλείστον σπανίων βιβλίων συλλεχθέντων δι' ἀπεσταλμένων αὐτοῦ ἐν ταῖς εὐρωπαϊκαῖς χώραις ἀντὶ 200000 λίρων στερλίνων, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ διαθήκῃ αὐτοῦ ἐκλήροθη εἰς αὐτὴν μεγάλη ποσὰ χάριν ἀντιμισθίας τῶν βιβλιοθηκῶν αὐτῆς. Ἡ οἰκοδομὴ

τοῦ καταστήματος ἤρχισε τῷ 1545 καὶ ἐπερρώθη ὑπὸ τοῦ Βόδλεϋ τῷ 1602, ἡ δὲ δυτικὴ πτέρυξ προστέθη ἀπὸ τοῦ 1630 μέχρι τοῦ 1640. Περιέχει δὲ 350000 ἐντύπων καὶ 25000 χειρογράφων. Βλ. W. D. Macray, *Annals of the Bodleian Library*. Ox. 1890. [Α.]

Βόδνον Ἀ γ ω καὶ Κ ἄ τ ω. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Σκοπίων τῆς Μακεδονίας μετὰ 200 περίπου κατοίκων Βουλγάρων χριστιανῶν. [Ε.]

Βόδε-δράτε. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Βελισσοῦ τῆς Μακεδονίας μετὰ 250 κατοίκων, ἕξ ὧν τὸ ἐν τέταρτον χριστιανοί, οἱ δὲ λοιποὶ χριστιανοὶ Βούλγαροι. [Ε.]

Βοδόρεζν. Κωμόπολις τῆς διοικήσεως Δράμας τῆς Μακεδονίας, ἔχουσα ὡς 1500 κατοίκους, ἕξ ὧν οἱ 800 Ἕλληνες χριστιανοὶ καὶ οἱ λοιποὶ μουσουλμάνοι. [Ε.]

Βόδου σειρά, ἡ νόμος. Βλ. Πλανητικὸν σύστημα.

Βοδωνίτσα Βλ. Μπουδουνίτσα.

Βοεδυδχ, ἡ. Χωρίον τοῦ δήμου Αἰγινίου τῆς ἐπαρχ. Καλαμπάκας, κείμενον κατὰ τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ Πηνειοῦ καὶ παρὰ τὰς ὑπαρεῖς τῶν Χατῶν. Κατ. 579 γεωργοὶ τῷ 1889. [Π.]

Βοεδύδας. Δέξιος σλαβικὴ (Βοϊβόδ, woiwod) σημαίνουσα ἀρχικῶς στρατηλάτην εἰτα δὲ ἡγεμόνα καὶ ἀπλῶς ἐπαρχον, ἥτοι διοικητὴν ἐπαρχίῳ. Ὑπὸ τοιαύτην ἐννοίαν παρελήθη τὸ ὄνομα καὶ ὑπὸ τῶν Τούρκων ἐν τῷ ἀρχαιότερῳ συστήματι τῆς διοικήσεως τοῦ κράτους καὶ ἐβδόμο ἐν μικρᾷ διοικητικᾷ περιφερείᾳ (Βοϊβοδαλί). [Π.Κ.]

Βόειον κρέας (Κ ρ ε ω σ κ ο π / α), τὸ κυριώτατον καὶ πολυτιμώτατον τῶν θιρεμμάτων, τὸ ἕξ ὧν τῶν λοιπῶν κρεάτων πλείστορον διὰ χυμοῦ καὶ αἵματος κεκορεσμένον καὶ τὴν μεγαλειότησαν ἀναπλαστικὴν δύναμιν ἐνέχον. Τὸ Β. κρέας διακρίνεται τῶν κρεάτων τῶν λοιπῶν σφαγίων ζώων, ἐκ τοῦ βαθύος ἐρυθροῦ χρωματισμοῦ, τοῦ κοκκώδους, τῆς ἀρχικῶς σκληρᾶς ταχέως βίως ἀπαλῆς ἀποδυνάμειος συστάσεώς του, τῆς εὐχερῶς διατομῆς, τῆς ἐστιγματισμένης σαρκὸς, τῆς λευκότητος τοῦ ὑποδερμοῦ λίπους καὶ τοῦ υποκτείνου τοῦναντίον τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς λεϊότητος καὶ τοῦ ἐπιμήκους τῶν μυϊκῶν ἰνῶν, εἰς μεγάλας βεσιμίδας συνηνωμένων καὶ ἐκ τοῦ σπογγώδους τῶν ἰσθμῶν, διὰ λίπους διαχωρημένων. [Γ.Ν.Π.]

Βόερς (Boers, Βουρλοι, χωρικοί). Ὀνομα δοθέν εἰς τοὺς ἐν τῇ Νότιᾳ Ἀφρικῇ ἀποικισάντας Ὀλλανδούς. Οὗτοι, μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν κατοχὴν τοῦ Ἀφρικῆ, τῷ 1814, ἐφυγεν εἰς Νάταλ. Ἀλλ' ἐκδιωθέντες καὶ ἐκείθεν, τῷ 1840, κατέλαβον τὴν μετὰ τῶν ποταμῶν Ὁράνζ καὶ Βαάλ

χώραν, ἔνθα ᾧσι δημοκρατικῶς. Εἶναι γεωργοὶ καὶ ποιμένες. [Π.Π.]

Βόξαρτζη. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Τίχβας τῆς Μακεδονίας. ἔχον ὡς 300 κλτ. Βουλγάρους χριστιανούς. [Π.]

Βόξετσε. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Γιανιτῶν τῆς Μακεδονίας, οἰκούμενον ὑπὸ 750 περίπου βουλγαροφώνων χριστιανῶν. [Π.]

Βοηδρόμια. Ἑορτὴ ἀγομένη ἐν Ἀθῆναις κατὰ μῆνα Βοηδρομιῶνα εἰς τιμὴν τοῦ Βοηδρομίου Ἀπόλλωνος. Τὴν ἀρχὴν αὐτῆς ἀνέφερον ἄλλοι μὲν ἄττικοί μῦθοι εἰς τὴν νικην τοῦ Θηρώεως κατὰ τῶν Ἀμαζόνων, ἄλλοι δ' εἰς τὴν τοῦ Ἰωνος κατὰ τοῦ ἐν Ἐλευσίῃ Εὐμόλπου. [Π.]

Βοηδρόμιος. Ἐπικλήσις τοῦ Ἀπόλλωνος παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις, τοῖς Βοιωτοῖς καὶ ἄλλοις Ἑλλήσι. δηλοῦσα τὸν ἐν πολέμοις ἐπικούρου θεὸν (ἀπὸ τοῦ βοῆ καὶ δρόμος). [Π.]

Βοηδρομιῶν ἢ Βοιδρομιῶν. Ὁ τρίτος μῆν τοῦ αἰττικοῦ ἡμερολογίου, ἔχων τὸ ὄνομα ἀπὸ τοῦ Βοηδρομίου Ἀπόλλωνος, ἀντιστοιχῶν δὲ περίπου πρὸς τὸν Σεπτεμβρίον. Τὸ αὐτὸ ὄνομα εἶχε πιθανῶς καὶ ὁ πρῶτος μῆν τοῦ Κυζικηνοῦ ἡμερολογίου ἀντιστοιχῶν περίπου πρὸς τὸν Ὀκτωβρίον. Ταύτοσημα δ' εἶναι καὶ τὰ ὀνόματα τοῦ ἐνάτου μηνὸς τοῦ Σικελικοῦ, καλούμενου Βαδρόμιου, καὶ τοῦ δεκάτου τοῦ Δελφικοῦ ἡμερολογίου, τοῦ Βοαθόου, ἀντιστοιχούντος πρὸς τὸν Ἰούνιον. [Π.]

Βοῆθεται κυβερνητικῶς. Αἱ δυνάμεις εἰδικοῦ νόμου ἢ πιστώσεων παρεχόμεναι ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως εἰς ἰδιώτας ὡρεαὶ ἢ δύναιτα ἐπισκεπτῆ εἴτε εἰς χρήματα εἴτε εἰς εἶδη. Συνήθως αἱ βοῆθεται αὗται παρέχονται ἐνικα θεσμικῶς, οἷον σεισμῶν, πλημμύρας, ἀφορίας γῆς καὶ τῶν τοιούτων (δρα ἐν π. Ν. 10', ΜΒ', ΟΠ', ΣΜΒ', ΥΜΓ', ΣΙΖ' κτλ.)· ἐνίοτε δὲ καὶ πρὸς προτάσιν ἢ ἐπικουρίαν βιομηχανικῶν τινῶν καταστήματος ἢ εταιρίας (δρα π.χ. Ν. ΣΟΠ' καὶ Υ'ΣΕ' καὶ τὰ Β. Δ. 13 καὶ 15 Σεπτ. 1858 κτλ.). Διάφορα τοῦτοις εἶναι τὰ χρηματικὰ λεγόμενα βοηθήματα, ὧν τὸν τρόπον τῆς χορηγίας ἐκινούνει ἐπ' ἐσχάτων ὁ Ν. ΑΨΕ' τῆς 30 Μαρτ. 1883. Δυνάμει τούτου τὰ χρηματικὰ βοηθήματα διαιροῦνται εἰς πρόσκαιρα καὶ διαρκῆ, οὐδενὸς δὲ τούτων ἐπιτρέπεται ἡ χορηγία ἄνευ εἰδικοῦ νόμου. Μόνον ἐκ τὰ κ τ ω ε ἐπιτρέπεται ἐντὸς τῶν ὅρων τῆς ψηφισμένης διὰ τοῦ ἐτητίου προϋπολογισμοῦ πιστώσεως ἡ χορηγία βοηθημάτων μέχρι μὲν δραχμ. 25 δι' ἀποφάσεως τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, μέχρι δὲ τῶν δραχμ. 100 διὰ Βασιλικῆς Διατάγματος προτάσει τοῦ αὐτοῦ ὑπουργοῦ, καὶ ἄνω τῶν 100 δρ. διὰ Βασιλικῆς Διατάγματος μὲν, ἀλλὰ τῇ προηγουμένῃ ἐγκρίσει τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου. Πρὸς, καὶ τὸν ἐπ' ἐσχάτων ψηφισθέντων Ν. ΑΩΛΘ' τῆς

18 Φεβρουαρίου 1891, ἀρρῶνται εἰς τοὺς πρὸ τοῦ Ν. τοῦ 1883 λαμβάνοντες βοηθήματα, ἐὰν ἀπενεμήθησαν δι' ὑπηρεσίας κατὰ τὸν ἀγῶνα τοῦ 1821, ἢ πρὸς ἐννοσίαν τῆς Ἐπτανήσου κτλ. ὅτε μεταβιβάσονται εἰς τὰς χήρας καὶ τὰ τέκνα τῶν ἀποδυσάντων ἢ ἀποδιδόντων. [Δγγ.]

Βοηθητικά ῥήματα (Γραμμ.) *verba auxiliaria.* Ἐκ τῶν δύο ἀρχαίων γλωσσῶν ἡ μὲν λατινικὴ ἔχει τὸ ῥῆμα *esse*, εἶναι, καθ' ἣν ἐννοίαν καὶ πᾶσι αἱ νεώτεραί βιομηχανικαὶ καλούμεναι γλώσσαι, δηλαδὴ βοηθητικόν, ἐπειδὴ δι' αὐτοῦ σχηματίζονται διὰ περιφράσεως οἱ ἐλλειπόντες μονολεκτικοὶ χρόνοι ἐντε τῇ ἐνεργητικῇ καὶ παθητικῇ φωνῇ· ἀλλὰ περὶ τούτων ὁ γαῖνη λόγος κατωτέρω. [Π] δὲ ἑλληνικῇ μεταχειρίζεται καὶ αὐτὴ τὰ ῥήματα *εἶναι* καὶ *ἔχειν* πρὸς περιφρασιν χρόνων τινῶν, χωρὶς νὰ ἀποδῇ τοὺς μονολεκτικούς, ἀλλ' ὑπὸ ἄλλην ἐννοίαν. Καὶ πρῶτον διὰ τῆς μετοχῆς τοῦ παρκακισμένου ἐνεργητικῶν, μέσων καὶ παθητικῶν ῥημάτων καὶ τοῦ ἐνεστώτος, παρτατικῶν καὶ μέλλοντος τοῦ *εἶναι* σχηματίζει περιφραστικὸν παρκακισμένον, ὑπερσυντελικὸν καὶ μέλλοντα δευτερον χάριν τῆς ἐν τῇ προτάσει εὐρυθμίας καὶ τῆς εὐφωνίας αὐτῶν τούτων τῶν τύπων, ὅταν τύχη τὰ ῥηματικά ὅματα νὰ ᾖναι συμφωνικά, ἔξω δὲ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ πλασθῇ τύπος μονολεκτικός εὐπρόσφορος, μάλιστα τοῦ τρίτου πληθυντικῶν προσώπου τοῦ παθητικοῦ παρκακισμένου καὶ ὑπερσυντελικῶν εἰς -ν τ α ι καὶ -ν τ ο. Καὶ ἀπεναντίας μὲν ἀντὶ τούτων οἱ ἰωνικοὶ τύποι οἱ εἰς -α τ α ι καὶ -α τ ο λήγοντες, οἷον τετάχεται, ἐτετάχτο ἀντὶ τῶν τεταγμένοι εἰσίν, ἦσαν, ἀλλ' εἶναι σπάνιοι καὶ μόνον παρὰ τιτι τῶν συγγραφέων (πρὸς. Θουκ. 3,13,9 καὶ 5,4,5 καὶ 4,31,2. Πλάτ. πολ. 6, σελ. 353. Σεν. Ἄν. 4,8,5). Ἐνταῦθα ἀναγράφονται ὀλίγα παρδείγματα τῶν περιφραστικῶν χρόνων καὶ 1) διὰ τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρτατικῶν τοῦ εἶναι καὶ τῶν εἰρημένων μετοχῶν· ξεδραχότες εἰσιν, (Θουκ. 3,68,2). λοιπὸς εἶν (Σεν. Ἄν. 1,2,21). μεμαθηκότες ἦσαν (Ἰσοκρ. 3,21), οἱ ἦσαν ἐκπεπτωκότες (Σεν. Ἄν. 2,3,10 κλπ.). ἐσραλμένοι εἰσιν (Σεν. Ἑλλην. 7,1,9 κλπ.), ἀποτεταγισμένοι αἱ Συράκουσαι εἰσιν (Θουκ. 7,1,1 κλπ.).—2) διὰ τοῦ μέλλοντος τοῦ εἶναι·—νενηκὼς ἔσονται, (Σεν. Ἑλλην. 7,5,24), τετιμωρηκότες ἔσονται, (αὐτ. 7,3,11). ἐψευσμένοι ἔσονται, (Ἄν. 3,2,21 κλπ.). Ὡς περὶ ἡ διὰ τοῦ ἔχειν περιφράσεως καὶ τῶν μετοχῶν τοῦ ἐνεστώτος, παρκακισμένου καὶ ἀρίστου δὲν ἰσοδυναμεῖ μὲ ἀνάλογον μονολεκτικὸν τύπον, ἀλλὰ τὸ ῥῆμα *ἔχειν* διατηρεῖ τὴν ἀρχικὴν αὐτοῦ σημασίαν, τὴν τῆς κατοχῆς καὶ διαρκείας ἀντικειμένου τινὸς περιελθόντος εἰς τινα κατάστασιν ἐκ τῆς ἐνεργείας τῆς διὰ τῆς μετοχῆς ἐκφραζομένης· τοῦτο δείκνυσι τὰ ἐπόμενα παρδείγματα.

Κερυνθίους δὲ δέξαντες εἶχον (Θουκ. 1, 30, 1), οὗτοι ὠνούμενοι βαρβάρους ἀνθρώπους ἔχουσιν (Ξεν. Ἀπομν. 2, 7, 8), ἃ νῦν καταστρεφόμενος ἔχεις (Ἀν. 7, 7, 27), ὡν πολλοὺς καὶ πολλὰ χρημάτων ἔχομεν ἀνθρωπακότες (αὐτ. 1, 3, 14). Μόνον ὅταν τὸ ἔχ = ἵν μεταβαίνει εἰς ἄλλην χρῆσιν, δηλαδὴ συνάπτεται μετὰ μετοχῆς δηλῶσης πνευματικὴν ἢ ψυχικὴν ἐνέργειαν ἢ κατάστασιν, ἀποβάλλει τὴν ἀρχικὴν αὐτοῦ σημασίαν καὶ ἡ περιφρασὶς ἰσοδυναμεῖ μὲ ἓνα μονολεκτικὸν τύπον, ὡς συνέβη καὶ ἐν τῇ λατινικῇ μὲ τὸ ῥῆμα habere συναπτόμενον μετὰ τῆς παθ. μετοχῆς τοῦ παρακειμένου ὡς θά ἴδωμεν κατωτέρω. Οὕτω ἐν τῷ γνωστῷ χωρίῳ τοῦ Πλάτωνος (Φαίδρ. σ. 257, c): τὸν λόγον δὲ σου πάλα θαυμάσας ἔχω—ἡ περιφρασὶς ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸν μονολεκτικὸν τύπον=τελούμακα. Οἱ τραγικοὶ ποιηταὶ καὶ οἱ μεταγενέστεροι πεζογράφοι καὶ μάλιστα οἱ Ἀττικιστὰι λεγόμενοι ἐπεξετίθεισαν τὴν χρῆσιν τῆς τοιαύτης περιφράσεως συνάπτοντες τὸ ἔχειν μὲ μετοχὰς διαφόρους ἐννοίας τῆς εἰρημένης δηλούσας χωρὶς τὰ διακρινόμενα καὶ ἡ ἀρχικὴ σημασία τοῦ ῥήματος, ὅσον, ἀναλώσας ἔχω=ἀνήλωκα ἢ ὡς λέγομεν σήμερον ἔχω ἀναλώσει. Ἐντεῦθεν ἡ ἀρχὴ τοῦ περιφραστικοῦ παρακειμένου καὶ ὑπερσυντελικοῦ τῆς νέας γλώσσης, —ἔχω γράψῃ, εἶχον γράψῃ, ἔχω γραμμένον, εἶχον γραμμένον—ὅπου τὸ ἔχειν εἶναι ἀπλοῦν B. ῥῆμα. Ἡ δὲ λατινικὴ γλῶσσα ἀνέκαθεν ἔχει ὡς B. τὸ ῥῆμα esse ἐν μὲν τῇ ἐνεργητικῇ φωνῇ πρὸς σχηματισμὸν τοῦ πρώτου μέλλοντος τῆς ὑποτακτικῆς καὶ τῆς ἀπαρεμφάτου διὰ τῆς οἰκείας μετοχῆς καὶ τοῦ ἐνεστώτος τῆς ὑποτακτικῆς καὶ τῆς ἀπαρεμφάτου τοῦ esse, (laudaturus, a, um, sim, sis, sit κτλ. καὶ laudatum, am, um esse) ἐν δὲ τῇ παθητικῇ τοῦ παρακειμένου, ὑπερσυντελικῇ καὶ μέλλοντος δευτέρου βλίων τῶν ἐγκλίσεων διὰ τῆς μετοχῆς τοῦ παρακειμένου καὶ τῶν πρὸς τοῦτο οἰκείων χρόνων τοῦ esse, (laudatus, a, um, sum, eram, ero—sim, essem κλ.). Ὡς περ δὲ ἐν τῇ ἐλληνικῇ τὸ ἔχειν οὕτω καὶ ἐν τῇ λατινικῇ τὸ habere μετὰ μετοχῆς τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου σχηματίζει περιφρασιν, ἥτις δὲν ἰσοδυναμεῖ πρὸς μονολεκτικὸν τύπον, ὅταν διατηρῇ τὴν ἀρχικὴν αὐτοῦ σημασίαν ἀντιστοιχοῦσαν ἀκριβῶς πρὸς τὴν τοῦ ἐλληνικοῦ ἔχειν, ὅσον conclusum habeo (Plant. trin. 4, 2, 64. πρὸς Cic. Verr. 4, 42. clausum habeo) πρὸς ἀμφότερα ταῦτα παράβαλε τὸ τοῦ Σοφ. Ἀν. 180 «Ἐγκλήρας ἔχει», ἀλλ' ὅμως αἱ περιφράσεις Cognitum habeo, habebam, habeo, ἰσοδυναμοῦσι τοῖς τύποις cognovi, cognoveram, cognovero. Ὡς τε τὸ ἔχειν εἶναι ἐνταῦθα ἀπλοῦν βοθητικόν. Καὶ συνέβη ὕστερον εἰς τὰς νεωτέρας γλώσσας, ὅσαι ἐγένοντο ἐκ τῆς λατινικῆς νὰ σχηματίζωσι τοὺς ἀντιστοιχοῦντας χρόνους τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς διὰ τοῦ habere (avoir γαλλ.) καὶ τῆς παθητικῆς μετοχῆς τοῦ κλινόμενου ἐκαστοῦ ῥήματος. Ἡ δὲ παθητικὴ φωνὴ διὰ τῶν ῥημάτων τῆς λατινικῆς esse καὶ habere (avoir, être) σχηματίζεται ὅλη περιφραστικῇ, οὐδενὸς μονολεκτικοῦ τύπου ὑπάρχοντος, ὅπερ δὲν συνέβη ἐν τῇ νέᾳ ἐλληνικῇ γλώσσῃ. Ἡ δὲ νέα γερμανικὴ γλῶσσα, ἥτις δὲν ἀνήκει μὲν εἰς τὰς λατινικὰς γλώσσας, ὅμως καὶ αὕτη σχηματίζει διὰ περιφράσεως χρόνους, ἔχει τρία βοθητικὰ ῥήματα τὰ haben, sein καὶ werden. Μονολεκτικοὺς δὲ τύπους ἔχει μόνον τοὺς ἐπομένους: τὸν ἐνεστώτα καὶ παρατατικὸν τῆς ὀριστικῆς καὶ ὑποτακτικῆς τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς, τὴν προστακτικὴν, τὴν ἀπαρεμφάτον (τοῦ ἐνεστώτος τῆς ἐνεργητικῆς) καὶ τὰς δύο μετοχὰς, ἃς ἔχει· ὅλοι δὲ οἱ λοιποὶ τύποι τῆς ἐνεργητικῆς καὶ παθητικῆς φωνῆς σχηματίζονται περιφραστικῶς διὰ τῶν εἰρημένων τριῶν βοθητικῶν ῥημάτων. [I. Π.]

Βοήθιος (Anitius Manlius Torquatus Severinus Boethius καὶ κατὰ τὰ ἔριστα τῶν ἀντιγράφων Boetius). Ῥωμαῖος συγγραφεὺς, φιλόσοφος καὶ πολιτικὸς ἀνὴρ ἐπιφανής, βιώσας καὶ δράσας κατὰ μίαν τῶν μάλιστα τεταρταμένων περιόδων τῆς ἀνθρωπίνης ιστορίας, διότι ἐγεννήθη τῷ 470 μ. Χ., ἔλαβε τὸν τίτλον τοῦ ὑπάτου τῷ 510 καὶ ἐθανατώθη ἐπιτάγματι τοῦ Ὀστρογότθου βασιλέως Θεοδερικού ἢ Θεουδερικού τῷ 521. Ἦτο λοιπὸν ἔξ ἐτῶν τὴν ἡλικίαν, ὅτε τῷ 467 μ. Χ. ὁ Ὀδόακρος ὁ βασιλεὺς τῶν Ἑρουλίων εἶχε καταλύσει τὸ κατὰ τὴν Δύσιν Ῥωμαϊκὸν κράτος. Κατήγετο δ' ὁ B. ἐκ γένους ἐπιφανοῦς καὶ πλούσιου, διότι πάππος μὲν αὐτοῦ πιθανώτατα ἦτο ὁ Φλάβιος ἐκεῖνος B., ὅστις πραιφεκτος ὢν τοῦ πραιπορίου ἐν Ῥώμῃ ἐθανατώθη τῷ 454 κατὰ πρόσταγμα τοῦ Οὐαλεντινιανοῦ τοῦ τρίτου, ὁ δὲ πατὴρ του ἔσχεν ἐπίσης τὸν ὑπατικὸν τίτλον. Ἐστερήθη δὲ νεώτατος ὢν ὁ B. τοῦ πατρὸς, ἀλλ' ἐπιμελέστατα ἀνατροφή ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν ἀνδρῶν συγγενῶν ἢ καὶ φίλων πατριῶν, ἐν οἷς καταλεκτέος ἴσως καὶ ὁ Σύμμαχος, ὁ κατόπιν γενόμενος πενθερός του, διότι τοῦ Συμμάχου θυγάτηρ ἦτο ἡ τοῦ B. σύζυγος Ρουστικάνη, ἐξ ἧς ἔσχε δύο υἱοὺς. Ἐπὶ δωδεκα ἔτη (476—488 μ. Χ.) ἐβασίλευεν ἐνδόξως τῆς Ἰταλίας ὁ Ἑρουλὸς Ὀδόακρος, ὅτε κατὰ συναίνεσιν τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει βασιλεύοντος Ζήνωνος ἐξαστρατεύσαν ἐκ τοῦ Δουναβίου κατ' αὐτοῦ εἰς τὴν Ἰταλίαν ὁ Θεοδερικός. Ὁ Ὀδόακρος ἠττήθη κατὰ κράτος παρὰ τὴν Βερρίναν (489), κατέφυγεν εἰς τὴν Ῥαβενναν, ἐν ἣ ἀντέστη ἐπὶ τρία ὅλα ἔτη, ἔπειτα δὲ παρεδόθη ἐπὶ ἔροις, ἀλλὰ κατὰ τὸ 498 ἐσφάγη ἐν τινι συμποσίῳ παρὰ πᾶσαν συνθήκην καὶ ἐκτοτε ἤρχε πλέον ἀδιῶς τῆς Ἰταλίας ὁ βασιλεὺς τῶν Ὀστρογότθων Θεοδερικός, ἐδρεύων ἐν Ῥαβέννῃ. Ὁ B. ὑπεδέξατο

τὸν Θεοδόριχον προσελθόντα εἰς τὴν σύγκλητον (900) διὰ λόγου γλαφυροῦ καὶ ὑψηροῦ καὶ αὐτὸς, εἰσὶν συμβούλος τοῦ βασιλεως τῶν Ὀστρογόθων γενόμενος, εἰς τῶν συντελεσάντων εἰς τὸ νὰ καταταθῇ ὁ Θεοδόριχος ἐπεικῆς καὶ εἰρηνικῆς ἡγεμῶν καὶ εἰς ἄκρον δίκαιος καὶ φιλάνθρωπος. Ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἡ ρωμαϊκὴ παιδεία ἔσχε κραταιὰν προστασίαν, πολλὰ γὰρ ἐτίμωντο οἱ ἄνδρες τῶν γραμματέων οἱοί ἦσαν ὁ Β., ὁ ἱστορικὸς Κασσιόδωρος, ὁ Σύμμαχος καὶ ἄλλοι. Ἀλλ' ὅτε ὁ Βυζαντινὸς αὐτοκράτωρ Ἰουστινὸς ἐβουλήθη νὰ ἀνατρέψῃ τὸν Θεοδόριχον κινῶν κατὰ τῶν ἀρειανῶν Γόθων τοὺς Ἰταλοὺς, τότε καὶ ὁ Θεοδόριχος δὴσπιστος πρὸς πάντας καὶ φιλόπομπος γενόμενος κατέστη σκληρὸς καὶ ἀπάνθρωπος. Πάντες οἱ ἐπωσθέντες σημαίνοντες ἐκ τῶν Ἰωμαίων ἐβουλήθησαν ὡς συνεννοούμενοι πρὸς τὸν Ἰουστινὸν καὶ περιέπεσαν εἰς τὴν δυσμένειαν τοῦ βασιλεως, μάλιστα δὲ πάντων ὁ Β., ὅστις εὐθαρσῶς εἶχε τότε συνηγορήσῃ ὑπὲρ τοῦ συγκλητικῆς Ἀλδίνου, κατηγορηθέντος ὅτι εὐρίσκειτο εἰς ἀλληλογραφίαν πρὸς τὸν Ἰουστινόν. Καθεῖρχθη ἐν Τικίνῳ, τῇ σημερινῇ Παβίᾳ καὶ κατεδικάσθη ἀναπολόγητος ὑπὸ τῆς συγκλήτου, αὐτὸς τε καὶ ὁ πεινθερὸς τοῦ Συμμάχου, εἰς θάνατον ὃν ὑπέστη δεινὸς ὑπαιφάνος βραδύνης.

Ἐπειδὴ δὲ ὑπὸ αἰρετικῶν βασιλέων ἐθανατώθη καὶ ἐγένετο σύγχυσις τοῦ ὀνόματός του (Σευηρίνος Β.) πρὸς τὸ ὄνομα ἄλλων μαρτυρησάντων Σευηρίνων, ἐθεωρήθη βραδύτερον καὶ ὁ Β. ὡς μάρτυς τῆς ὀρθοδοξίας καὶ ἐτιμήθη ὡς ἅγιος ὑπὸ τῆς δυτικῆς ἐκκλησίας, συνετέλεσε δὲ εἰς τοῦτο καὶ τὸ ὅτι εἶχε γράψῃ πολλὰ θεολογικὰ συγγράμματα.

Ὡς συγγραφεὺς ὁ Β. εἶναι πολλοῦ λόγου ἄξιος. Ἡ γλῶσσά του εἶναι καθαρὰ καὶ βέβαια, ἐπιτυχῶς δ' ἀπομιμνῆται τὸν λατινισμὸν τῶν κλασσικῶν χρόνων. Τὸ κυριώτατον αὐτοῦ συγγραμμάκιον εἶναι τὸ De consolatione philosophiae (ἐκδ. ὑπὸ Peiper ἐν Λειψ. 1871), ὅπερ ἐγγραφεὶν ἐν τῇ εἰρκτῇ, ἀνάγκη ἐκ πεν- τοῦ καὶ ἑξαμέτρου λόγου. Ὁ Β. φαντάζεται ὅτι προσέρχεται πρὸς αὐτὸν ἡ Φιλοσοφία καὶ τὸν παρηγορεῖ διὰ τὰ δυστυχήματα καὶ τὰς συμφοράς του. Εἶναι δὲ τὰ ἐπιχειρήματά του πάντα φιλοσοφικὰ καὶ δὴ πλατωνικὰ καὶ οὐδμοῦ τοῦ βιβλίου ἀνατρέφεται τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ. Τὸ συγγραμμάκιον τοῦτο μετέφρασεν ἑλληνιστὶ κατὰ τὸν δέκατον τέταρτον αἰῶνα ὁ Βυζαντινὸς μοναχὸς Μάξιμος Πλανούδης (ἡ ἑλλ. μετὰφρ. ἐξεδόθη ἐμοῦ μετὰ γαλ. μετὰφρ. ὑπὸ Ε. Α. Βέτσαντ ἐν Γενέβῃ 1871 καὶ ἐν μέρει ὑπὸ C. F. Weber Carmina Boethii graece conversa per Max Planudem ἐν Δαρμστάτῃ 1832). Ἐγγραφεὶν ἀκόμη ὁ Β. ὑπομνήματα εἰς τὰ Topica ἀπὸ C. Trebatium τοῦ Κικέρωνος ἐν 7 βιβλίοις, ὧν ἔχομεν τὰ 5 πλήρη καὶ μέρος τοῦ ἑκτοῦ—Λατινικὰς μεταφράσεις

καὶ ὑπομνήματα Ἀριστοτελικῶν ἔργων, αἵτινες κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας ἐχρησίμευσαν ὡς βραχὺς τῆς σχολαστικῆς διδασκαλίας—Μαθηματικὰ βιβλία—Θεολογικὰ (de Trinitate καὶ liber contra Eutychen et Nestorium κτλ.). Ἐκδόσεις καθολικῆς τῶν πολλῶν καὶ ποικίλων τούτων συγγραμμάτων τοῦ Β. ἐγένετο ἐν Βενετίᾳ 1491, 1492 (μεθ' ὑπομνημάτων τοῦ ἀγ. Θωμᾶ τοῦ Ἀκουινάτου) καὶ ἐν Βασιλείᾳ τῆς Ἑλβετίας 1546, 1570 (ex recens. Olareani). Περὶ Β. καθ' ὅλου ἰδ. C. P. Bergstedt De vita et scriptis Boethii, Upsala 1842. [Σ.]

Βοηθός. Τίτλος ἀπονεμόμενος εἰς τοὺς κατωτέρους ὑπαλλήλους διαφόρων διοικητικῶν ὑπηρεσιῶν ἢ λειτουργιῶν π.χ. βοηθὸς βιβλιοθηκῆς, ἐφημερίας ἀρχαιοτήτων, μηχανικοῦ, δημοσίων ἔργων, γυμναστικῆς, ὑπαστυνῶν ταχυδρομικῆς καὶ τηλεγραφικῆς ὑπηρεσίας, ἑλληνικῶν σχολείων κτλ. Περὶ τῶν τελευταίων τούτων ἐξεδόθη ἐπ' ἐσχάτων τὸ Διάταγμα τῆς 19 Αὐγούστου 1891 καθ' ὃ εἰς ἀναπλήρωσιν ἑλληνοδιδασκάλων διορίζονται βοηθοὶ μόνοι οἱ φέροντες εἰσιτήριον ἐγγραφεὶς ἐν τῇ φιλοσοφικῇ ἢ θεολογικῇ σχολῇ τοῦ ἐθνικοῦ πανεπιστημίου καὶ ἀποδείξεις τῶν οἰκείων καθηγητῶν, ὅτι ἠκροάσαντο ἀπάντων τῶν μαθημάτων τῆς σχολῆς ἐπὶ ἐν ἔτος ὡς καὶ οἱ διατελέσαντες ἐπὶ πενταετίαν ἐν τῇ θέσει ταύτῃ. [Ἀγγ.]

Βόηθος ἢ Βοηθός. Διάσημος χαλκοπλάστης καὶ τορευτὴς Καρχηδόνιος (ἢ Χαλκήδωνιος), ζήσας κατὰ τοὺς μετ' Ἀλέξανδρον χρόνους. Τὸ κάλλιστον τῶν ἔργων του ἦτο παῖς πνίγων χίμαι. οὐ πολλὰ περισώθησαν μέχρις ἡμῶν ἀπεικασματα καὶ ἄλλας δ' ἐποίησε παίδων εἰκόνας, ὧν μνημονεύονται ἄγαλμα Ἀσκληπιοῦ παιδὸς καὶ παιδίον ἐπὶ χρυσῶν γυμνὸν καθήμενον ἐν τῇ ἐν Ὀλυμπίᾳ Ἡραίῳ. [Π.]

Βόηθος. 1) Ὁ Στωϊκός, ἀκμάσας προφανῶς κατὰ τὸν Γ' π. Χ. αἰῶνα, πάντως δὲ πρὸ τοῦ Χρυσίππου. Εἶχε συγράψῃ «Περὶ φύσεως» καὶ «Περὶ εἰμαρμένης», εἰς 11 τοῦλάχιστον βιβλίων τὸ δεύτερον, ἀμφοτέρω ἀπολεσθέντα.—2) Ὁ Ταρσεύς, ποιητὴς καὶ φιλόσοφος σύγχρονος τοῦ Ἀντωνίου καὶ τοῦ Αὐγούστου, ἀναφερόμενος ὑπὸ Στράβωνος μετὰ τῶν ἐξόχων συγχρόνων Ταρσέων καὶ Στωϊκῶν, ἀλλὰ καὶ χαρακτηριζόμενος «ὡς κακὸς μὲν ποιητὴς κακὸς δὲ πολίτης». Ἐν τῇ Ἀνθολογίᾳ οἴζεται ἐπιγράμμα Βοήθου εἰς τὸν μῦμον Πυλάδην, τὸ ὅποιον πιθανὸν νὰ εἴναι τοῦ Ταρσεως τούτου Β.—3) Ὁ Σιδώνιος, μαθητὴς Ἀνδρονίκου τοῦ Ροδίου καὶ σύγχρονος τοῦ Στράβωνος (15' π. 757). Συνέγραψε περὶ ψυχῆς καὶ ὑπομνήματα εἰς τὰς Κατηγορίας τοῦ Ἀριστοτέλους, ἐν τοῖς ὅποιοις συνεδούλευσε ν' ἄρχωνται τῆς μελέτης τῶν ἔργων τοῦ Στωϊκερίου ἐκ τῶν φυσικῶν καὶ οὐχὶ ἐκ τῆς Λογικῆς, ὡς συνίστη ὁ Ἀνδρόνικος. Λείψανα τῶν ὑπομνημάτων

τούτων περισσώθησαν συνεκτιδόμενα μετά των άλλων σχολίων εις τὰς Κατηγορίας τοῦ Ἀριστοτέλους. — 4) Ὑπερος Περιπληκτικὸς ἐν Πτολεμαίῳ Φλάβιῳ Βέθῳ, ἀναφερόμενος συχνάκις ὑπὸ τοῦ Γαληνοῦ. — 5) Ὁ Ὑπικούριος καὶ γνώστης τῶν μαθηματικῶν, ἀναφερόμενος ὑπὸ Πλουτάρχου. — 6) Ὁ Πλατωνικός, ἀναφερόμενος παρὰ Φωτίου ὡς φιλόσοφος καὶ γραμματικός. Συνέγραψε «Συναγωγὴν λεξείων Πλατωνικῶν» ἐν ἀλφabetικῇ τάξει, ἀπολεσθεὶς ἔργον, τὸ ὅποιον ὁ Φώτιος προτιμᾷ τοῦ περισπληνθέντος ὁμοίου λεξιλογίου τοῦ Τιμαίου ἐτι δε «Περὶ τῶν παρὰ Πλάτωνι ἀπορρομένων λεξείων». Ἰσως δ' αὐτὸς φιλόσοφος Β. εἶναι ὁ συγγραφεὺς τῆς ὑπὸ Γεμίνου ἀναφερομένης «Ἐξηγήσειν εἰς Ἀρατον» καὶ ὁ καθ' οὗ συνέγραψεν ὁ Πορφύριος τὸ «Περὶ ψυχῆς» σύγγραμμά του. [Γ.Κ.]

Βοημία (Bohmen γερμ. Boiohemum λατ.). Ἀλλοτε βσιλείον ἀνεξάρτητον, νῦν δὲ χώρα τοῦ Αὐστριακοῦ στέμματος. Κεῖται κατὰ πλ. 48° 34'—51° 2' Β. καὶ Μ. 12° 19'—16° 46' Α. Πρὶν. Συνορεύει πρὸς Δ. μετὰ τῆς Σαξονίας, ΒΑ μετὰ τῆς Σιλεσίας, ΝΑ μετὰ τῆς Μοραβίας, πρὸς Ν μετὰ τῆς κυρίως Αὐστρίας καὶ ΝΔ μετὰ τῆς Βαυαρίας. ἔχει ἐμβαδὸν 51,967, τχμ. καὶ κατ. 5 820 135 (1889). Ὁ ὄρος αὐτῆς· τὸ Ἔρτς, τὰ Σουδῆτια ἢ Σοδέητια· ὁ Βοημικὸς Ἀρμὸς, τὸ Πίρζεν (Ὁρος τῶν Γιγάντων) κτλ. Ποταμοί· ὁ Ἑλβας, ὁ Μολδάου, καὶ τὰ παραποτάμια αὐτῶν. Κλίμα ψυχρὸν καὶ υγιεινόν· Ὁρυκτά· χρυσός, ἄργυρος, κασσίτερος, χαλκός, μόλυβδος, σίδηρος, κοβάλτιον, ἀντιμόνιον, μαρμαρα, ἀλάδαστρον, πορφύριτες, γαιάνθρακες κτλ. — καὶ πολὺται· λίθοι· καρχηρόνιοι, χρυσόλιθοι, ἰάσπιδες, ἀγάται κτλ. — Πηγαὶ μετὰ ἁλ. καὶ διασπομαί. — Ἐδαφος εὐφορον, ἔχον πλουσιωτάτας βοσκάς, ἀλλὰ γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν ἡμελημένης. — Θηράματα ἀφθονα, ἰδίως ρασιανοί. — Βιομηχανία λίαν ἀνεπτυγμένη. Τὰ ὑφάσματα τῆς Β. εἶναι ἐκ τῶν καλλίστων τῆς Εὐρώπης. Περίφημος ἐπίσης εἶναι καὶ ἡ ἐν αὐτῇ βιοποικίλεια, εἰσαχθεῖσα κατὰ τὸν ΙΓ' αἰῶνα ὑπὸ τῶν Ἑνετῶν. — Θρησκεία, γλῶσσα. Οἱ Βοημοὶ ἦ ὡς αὐτοὶ καλοῦνται Τσέχοι, ἀνήκουσιν εἰς τὴν σλαβικὴν φυλὴν καὶ λαλοῦσιν ἰδίαν γλῶσσαν, τὴν τσεχικὴν, προσβεβούσι δὲ τὸ ῥωμαιοκαθολικὸν θρησκευμα πλὴν ἐλθόντων οὐσιστῶν μοραβίων ἀδελφῶν, ἑβραίων καὶ ἑλλαν. Τὰ ἀρχαιότερα βοημικὰ συγγράμματα εἶναι τοῦ Ι' αἰῶνος. Ἡ βασιλεία τοῦ Ῥοδόλφου τοῦ Β' (1576—1611) θεωρεῖται ὡς ὁ χρυσοῦς αἰὼν τῆς βοημικῆς φιλολογίας. Καταδιωχθεῖσα ὑπὸ τῶν αὐστριακῶν κυβερνήσεων, ἡ βοημικὴ φιλολογία μόλις ἐσχάτως ἤρξατο ἀναλαμβάνουσα τὴν προτέραν αὐτῆς σπουδαιότητα. Ἐκπαίδευσις. Τῷ 1884, ἦσαν ἐν Β. 19 γερμα-

νικά καὶ 16 τσεχικά γυμνάσια. 9 γερμανικά καὶ 7 τσεχικά λυκεία, 6 γερμανικά καὶ 7 τσεχικά διδασκαλεῖα, 2 γερμανικά καὶ 2 τσεχικά γυναικεία διδασκαλεῖα, 4,535 δημοτικά καὶ 176 ἀστικά σχολεῖα. Ἐν Πράγῃ δὲ 1 γερμανικὸν καὶ 1 βοημικὸν πανεπιστήμιον, πολυτεχνεῖον, ὥδρεον καὶ ἐμπορικὴ ἀκαδημία, φιλοσοφικαὶ δὲ καὶ γειουργικαὶ σχολαὶ ἐν ἄλλαις πόλεσιν. — Πολιτικὴ διαίρεσις, διοικήσεις κτλ. Ἡ Β. φέρουσα ἐπὶ τὸν τίτλον βασιλείου, ἔχοντος πρωτεύουσιν τὴν Πράγαν, διαιρεῖται εἰς δύο διαμερίσματα, τὸ τῆς Πράγας καὶ τὸ τοῦ Πάιχεμπεργ, ὑποδιαιρούμενα εἰς 89 διοικήσεις. ἔχει ἰδιαιτέραν δικαίαν, ἐδρεύουσαν ἐν Πράγῃ, ἀποτελουμένην ἐκ τῶν τριῶν πρώτων κοινωνικῶν τάξεων, ἥτοι τῶν εὐπατρίδων, τῶν ἀνεξαρτήτων (βοημικῶν) καὶ τῶν ἀστών, ῥυθμίζουσαν δὲ ἰδίως τὰ τῶν φέρον καὶ τοῦ δημοσίου χρέους· ἀνώτατον δικαστήριον, καὶ ἐφετεῖον ἐν Πράγῃ, 14 νομαρχικὰ δικαστήρια, 216 ἐπαρχικὰ κτλ. Ἡ ἀνωτάτη εἰκονομικὴ διευθύνσις ἐδρεύει ἐν Πράγῃ, ἐπίσης καὶ ἡ γενικὴ στρατιωτικὴ διοίκησις. — Συγκοινωνία. Ταύτην διευκολύνουσι 15,403 χμ. ἀμαξιτῶν ὁδῶν, σιδηρ. γραμμὰί· ἔχουσιν ἐν συνόλῳ μῆκος 3450 περίπου χμ. πλὴν τῶν πρὸς ἰδιαιτέραν χρῆσιν τῶν ἀνθρακωρυχείων καὶ τῶν βιομηχ. ἰδρυμάτων ὠριταμένων, καὶ ἡ ποταμοπλοία, τοῦ Ἑλβας καὶ τοῦ Μολδάου ὄντων κατὰ 354 χμ. πλωτῶν. — Ἰστορία. Βοημία ἐκλήθη ἡ χώρα αὕτη ἐκ τῶν Βοιωτῶν, ἔθνος γαλατικόν, οἰκοῦντος ἐν τῇ ἐντεύθῃ τῶν Ἀλπεων Γαλατίας, καταλαβόντων αὐτὴν ὑπὸ τὸν Σιγάρδον, τῷ 587 π. Χ. Τούτους ἐπὶ Αὐγούστου ἐξεδίωξαν οἱ Μαρκομάννοι, φυλὴ γερμανικὴ· ἀλλὰ καὶ οὗτοι ὑπεδουλώθησαν κατὰ τὸν Ζ' αἰῶνα, ὑπὸ τῶν Τσέχων, εθνους σλαβικοῦ, ἰδρυσάντων ἐκεῖ διάφορα κράτη, ἅτινα κατὰ τὰ ἀρχαῖα τοῦ ἐπομένου αἰῶνος συνήνωσεν εἰς ἓν εἰς τῶν ἡγεμόνων αὐτῶν, καλούμενος Κρόκ ἢ Κράκ. ἦ κατ' ἕλλους Μάμος. Τοῦτον διεδέχθη ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ Πρζεμίσλαος, ὅστις ὑπῆρξε καὶ ὁ πρῶτος κληρονομικὸς δούξ τῆς Βοημίας, οὗ ἡ δυναστεία ἤρξεν ἀπὸ τοῦ 722 ἕως τοῦ 1308 μ. Χ. Ὁ Μέγας Κάρολος ἐνίκησε τοὺς Τσέχους, εἰσδελὼν δις εἰς Βοημίαν (805 καὶ 806), ἀλλὰ δὲν κατώρθωσε νὰ καταστήσῃ αὐτοὺς φέρον ὑποτελεῖς. Ὁ αυτοκράτωρ ὅμως Λουδοβίκος ἤττησεν ὑπ' αὐτῶν κατὰ κράτος τῷ 849. Τῷ 871—894, ἡ χώρα αὕτη ὑπετέθη εἰς τὴν Μεγάλῃν Μορξίαν. Τότε δὲ, ἐπὶ Βορξίγιωφ τοῦ Α', εἰσέδυσεν ἐν αὐτῇ τὸ πρῶτον ὁ χριστιανισμός. Οἱ δούκες αὐτῆς διετέλεσαν ἐν διαρκείᾳ σχεδὸν πᾶλη, ὅτε μὲν πρὸς τοὺς Πολωνοὺς, ὅτε δὲ πρὸς τοὺς αυτοκράτορας τῆς Γερμανίας, ὧν ἐπὶ τέλους, κατὰ τὸν Ι' αἰῶνα, ἀνεγνώρισαν τὴν ἐπικυριαρχίαν. Τῷ 1086, διὰ διατάγματος τοῦ αυτοκράτορος Ἑρ-

ρικού του Δ', ο δούξ της Βοημίας Βασιςλαύος ο Β' ἀνηγορεύθη βασιλεύς. Ἀλλ' ἡ πραγματικὴ ἰδρυσις τοῦ βασιλείου τῆς Β. ἐγένετο τῇ 1203, ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Ὁθωνος τοῦ Δ', ἀνακηρύξαντος κληρονομικὸν βασιλεῖα Ὁδόκαρον τὸν Δ'. Τῷ 1300, ὁ θρόνος περιήλθεν εἰς τὸν Ῥοδόλφον τῆς Αὐστρίας, εἶτα δὲ εἰς τὸν Ἑρρίκον τῆς Καρινθίας, καὶ ἐπὶ τέλους εἰς τὸ οἶκον τοῦ Αὐξεδούργου, ἄρχαντα ἀπὸ τοῦ 1309 ἄχρι τοῦ 1437. Ἐπὶ τῆς βασιλείας ἐνὸς τῶν ἡγεμόνων τοῦ οἴκου τούτου, Βενσεσλαύου τοῦ Δ', ανεφάνη ὁ αἰρεσιάρχης Ἰωάννης Οὐσίσις, οὗ τὰ δόγματα συνετάραξαν ἅπασαν τὴν Γερμανίαν. Μετὰ τὸν θάνατον τούτου, ὑποστάντος τὸν διὰ πυρᾶς θάνατον κατ' ἀπόφασιν τῆς ἐν Κωνσταντιᾷ συνόδου, ἐμφύλιος πόλεμος ἠρτήσας τὴν χώραν ἐπὶ 16 ἔτη. Τῷ 1457, ἐξελέγη βασιλεὺς ὁ Γεώργιος Πόδιεβραδ, ἀπλοῦς βοημὸς εὐπατρίδης, ὁποῖς ἐδουλεύσεν ἄχρι τοῦ 1471, καὶ μετὰ τούτου οἱ ἐκ τοῦ οἴκου τῶν Ἰαγγελώνων Πολωνοὶ Λαδίσλαος Β' καὶ Λουδοβίκος. Τῷ 1450, ἐξελέγη βασιλεὺς ὁ ἀδελφεὸς Καρόλου τοῦ Ε', Φερδινάνδος ὁ Α', καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἤρξατο ἄρχων ὁ αὐστριακὸς οἶκος, εἰς ὃν ἀνεγνωρίσθη καὶ τὸ κληρονομικὸν δικαίωμα τῇ 1547. Ἐκτετε ἡ Β. ἀποτελεῖ μέρος τοῦ αὐστριακοῦ κράτους. Τίτλοφορεῖται δὲ βασιλεῖον καὶ ἔχει προνόμια τινα. Ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Αὐστρίας φέρει καὶ τὴν τίτλον βασιλέως τῆς Βοημίας. Ἐκλιπούσης δὲ τῆς αὐστριακῆς δυναστείας, οἱ Βοημοὶ ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλέξωσι τὸν βασιλεῖα τῶν. Ἐν τούτοις οἱ Βοημοὶ δὲν ὑπέστησαν καὶ ὅπως ἤρξην τὴν νέαν αὐτῶν τύχην· ἀλλὰ πολλὰκις ἐξηγέρθησαν πρὸς ἀνάγκησιν τῆς αὐτονομίας τῶν. Ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Μαθίου, τῇ 1618, φοβερά ἐξέγερσις ἐν Β. προκληθεῖσα ἐκ τῶν κατὰ τῶν διαμαρτυρομένων βίαιοπραγιῶν τῆς Αὐστριακῆς κυβερνήσεως, προὐκάλεσε τὸν τρικονταετη πόλεμον· ἀλλὰ μετὰ τὴν ἤτταν, ἣν οἱ ἐπαναστάται ὑπέστησαν κατὰ τὴν κρίσιν μάχην τῆς Πράγας (1620), ἠναγκάσθησαν νὰ καταθέσωσι τὰ ὅπλα καὶ τὸ πλεῖστον τῶν διαμαρτυρομένων Βοημῶν κατέφυγεν εἰς Σαξονίαν. Ἐπὶ τοῦ περὶ διαδοχῆς πολέμου (1741—1748) καὶ τοῦ ἑπταετοῦς (1756—1763), οἱ Βοημοὶ νέας ἐποίησαν ἀλλ' ἀνωφελεῖς ἀποπειρας πρὸς ἀποτίναξιν τοῦ αὐστριακοῦ ζυγοῦ. Κατὰ τὴν ἐπαναστάσιν τοῦ 1848, οἱ πολῖται τῆς Πράγας ἀπῆλθαν πολιτικὴν καὶ ἔθνικὴν ἀνεξαρτησίαν, καὶ οἱ Τσέχοι ἠπειλήσαν τοὺς ἐν τῇ πόλει Γερμανούς. Ἀλλ' ἡ ἐκεῖ συνεληθούσα τὴν 19/31 Μαΐου σλαβικὴ συνέλευσις οὐδὲν κατώρθωσε. Σύγκρουσις τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ στρατοῦ προὐκάλεσε τὴν βεμβαρδισμὸν τῆς πόλεως, τὴν 3/15 Ἰουνίου, καὶ τὴν διάλυσιν τῆς συνέλευσεως. Ἐν τούτοις τὰ ἔθνικα μίσση δὲν κατεστάλησαν ἐτι ἐν Βοημίᾳ. Οἱ Τσέχοι ὑποβλέπουσι τοὺς Γερμανούς καὶ ἰσχυρὸν κῆμα ἐσχηματίσθη ἀπαιτοῦν καὶ

διὰ τὴν Βοημίαν τὸ τῆς Οὐγγαρίας πολίτευμα. Ἀπὸ τοῦ 1883, οἱ Τσέχοι κατώρθωσαν, τῇ βοήθειᾳ τῶν ἀντιδραστικῶν, νὰ ἐπιτύχωσι τὴν ἐν τῇ Διαιτῇ πλειονοψηφίαν, νὰ καταστήσωσι διὰ καταλλήλων ἐκλογικῶν διαταξέων τσεχικὰ τὰ ἄχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης γερμανικὰ ἐπιμελητήρια τῆς Πράγας καὶ τοῦ Βουδαβίου, καὶ νὰ ἀντικαταστήσωσι βαθμὴδὸν τὴν γερμανικὴν γλῶσσαν διὰ τῆς τσεχικῆς. Ὁ φυλετικὸς αὐτὸς ἀνταγωνισμὸς τραχύνεται ὁ σημέρην, καὶ οἱ ἐν τῇ Διαιτῇ Γερμανοὶ ἀντιπρόσωποι εἰσάγαγον συμπίεστατικὴν πρότασιν περὶ ἔθνικου καθορισμοῦ τῶν ἐπαρχιῶν, ἣν ἡ τσεχικὴ ἀντιδραστικὴ πλειονοψηφία κατὰ τὴν πρώτην ἀνάγκησιν ἀπέρριψεν. Ὡς ἐκ τούτου τὴν 10/22 Δεκεμβρίου 1886, οἱ Γερμανοὶ ἀντιπρόσωποι ἐγκατέλειπον τὴν Δίαιταν, δηλώσαντες πρῶτον ὅτι θὰ ἐπανάηρχοντο ὅτε ἤθελον δοθῇ αὐτοῖς ἐγγυήσεις ὅτι ἡ πρότασις αὐτῶν θὰ ἐλαχθῆναιτο ὑπ' ὄψιν. Μεθ' ὅλα ταῦτα οἱ Βοημοὶ δὲν ἀποθαρρύνονται, ἀλλ' ἐμμένουσι σταθεροὶ εἰς τὸν τσεχικόν, ὡς ἀνεμάχουσιν αὐτόν, ἀγῶνα. Ἐσχάτως δὲ τὸ κῆμα τῶν Νεοτσέχων κατῴρθησε νὰ μετακινήσῃ τὸν μεταξὺ Γερμανῶν καὶ Παλαιότσέχων γενόμενον συμβιβασμόν. — Τὸ ἔμβλημα τῆς Βοημίας εἶναι ἀργυροῦς λέων μετὰ χρυσοῦ στέμματος καὶ διπλῆς σφραγῆς ἐν ἐρυθρῇ ἐδάφει. [Π.Π.]

Βοημικὰ λουτρά. Ἡ Βοημία εἶναι πλούσια εἰς μεταλλικὰ ὕδατα θερμά τε καὶ ψυχρά. Τὰ κυριώτερα αὐτῶν εἶναι: 1) τὰ τοῦ Καρλσβαδ, θερμὰ ἀλκαλικά πηγαί. — 2) Τὰ τοῦ Μαρίενβαδ, ψυχρὰ ὁμοιοί. — 3) Τὰ τοῦ Φράντζεσβαδ, ψυχρὰ ὁμοιοί καὶ σιδηροῦχοι. — 4) Τὰ τοῦ Τέπλιτς, θερμὰ καὶ χλιαρὰ ἀλκαλικά πηγαί. — 5) Τὰ τοῦ Βάρτεμβερν ψυχρὰ. — 6) Τὰ τοῦ Ἰωάννισβαδ, παρὰ τὰς Ν. ὑπηρείας τοῦ Σχηνεκόπε κτλ. [Π.Π.]

Βοημικοὶ λίθοι οὕτως ἐπικαλοῦνται σκληροὶ καὶ πρὸς κῆρυκας παρεμφερεῖς λίθοι, οἵον ὄρειν κρύσταλλος, ἀνθράκων, ῥουβίνων, τοπαζίων, σάπριρος ἱασπίς, ὧν χρῆσις γίνεται πρὸς κατασκευὴν κοσμημάτων. [Κ.Μ.]

Βοημικοὶ οἶνοι, λευκοὶ καὶ ἐρυθροὶ οἶνοι τῆς Βοημίας, οἵτινες ἐξαιρουμένων τῶν λίαν σπανίων εὐνοικῶν ἐτῶν δὲν ἔνε ἑκτάκτου ποιότητος. Διακρίνονται ὁ λευκὸς καὶ γλυκὺς καὶ ἰσχυρὸς Κίερνσνικερ καὶ ὁ ὁμοιάων πρὸς τοὺς Βουργουνδικοὺς ἐρυθρὸς Μέλνικερ. Ὁ ἄριστος πάντων καλεῖται Λαβίν. Καὶ ἀπρώδιος οἶνος κατασκευάζεται ἐν Βοημίᾳ. [Ο.Α.Ρ.]

Βοημικὸν Λέτσα. (Böhmisch Leipa. Τσέσκα Λίπα, βοημιστί), Πόλις τῆς Βοημίας, πρωτεύουσα ὁμωνύμου ἐπαρχίας παρὰ τὸν Πέλιτσεν. Ἐχει ὑφάντουργεῖα, διύλιστήρια σακχαρώς, σιδηρογυρεῖα καὶ 10.170 κατ. (1880) Γερμανούς. [Π.Π.]

Βοημικὸς Δρυμός (Böhmerwald γερμ.). Οὕτω καλοῦνται τὰ χωρίζοντα τὴν

Βοημίαν ἀπὸ τῆς Βαυαρίας ὄρη. Εἶναι δὲ δύο, τὸ μὲν βορειοδυτικόν, τὸ δὲ νοτιοανατολικόν, χωριζόμενα ὑπὸ κοιλάδος. Ἡ ὑψηλότερα αὐτῶν κορυφή εἶναι ἡ Ἀρβέρ, ἔχουσα ὕψος 1458 μ. Μετ' αὐτὴν δὲ ἔρχονται ἡ Ραχλὴ (1454 μ.), ἡ Λούξεν (1369 μ.), ἡ Ἀύδελβεργ (1383 μ.), ἡ Δράισσεσελ (1336 μ.) καὶ ἡ Πλοκενστάιν (1383 μ.). Αἱ κυριώτεραι τῶν κλειστωρῶν αὐτοῦ εἶναι αἱ ἐπόμεναι: ἡ τοῦ Γερρόμπεργ, ἡ τοῦ Κλέντζ (ἡ Νεπομαρκ), ἡ τοῦ Νάυμαρκ, καὶ ἡ τοῦ Φιλιπσβού. Ὁ Βοημικὸς Δρυμὸς εἰσέρχόμενος εἰς τὸ ἀρχιδουκάτον τῆς Λυστρίας μεταβάλλει ὄνομα, καλούμενος Γράινερ Βάλδ, ἥτοι Δρυμὸς τοῦ Γράινερ. [Π.Π.]

Βοημοὶ ἄδελφοί ἡ Μοραβοὶ ἄδελφοί. Χριστιανικὴ αἵρεσις τοῦ ΙΕ' αἰῶνος ἐν Βοημία. Ἰδρυτὴς αὐτῆς ἐγένετο ὁ Πέτρος Χελταϊκώ, γεννηθεὶς περὶ τὸ 1390, ὅστις καταρτίσας ἴδιον θεολογικὸν σύστημα διέδωκεν αὐτὸ διὰ πολυπληθῶν συγγραμμάτων· μετ' αὐτοῦ δὲ συνειργάσθη καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Γρηγόριος, ὅστις ἀνέπτυξε τὰς θεωρίας τοῦ Πέτρου. Οἱ ὁπαδοὶ αὐτῶν κατεδιώχθησαν ὑπὸ τῆς πολιτείας καὶ ἐν συνελεύσει τινὶ τῷ 1467 ἀπεσχίσθησαν ἀπὸ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας. Ἀξιοσημείωτοι εἶνε οἱ Β. ἄδελφοὶ διὰ τὰς ἡθικὰς μάλιστα ἢ διὰ τὰς δογματικὰς αὐτῶν ἰδέας. Ὡς «ἄδελφοὶ τοῦ νόμου τοῦ Χριστοῦ» εἶχοντο αὐστηρῶς τῶν παραγγελλμάτων τῆς ἐπὶ τοῦ ὅρου ὁμιλίας καὶ ἀπηγόρευσαν τοῖς ὁπαδοῖς αὐτῶν τὸν ὄρκον, τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν καὶ τὰς δημοσίας θέσεις. Διεκρίνοντο ἐπὶ βίῳ ἁγνῶ καὶ εὐσεβεῖ. Ἐπειδὴ δὲ κατὰ τὸν σμαλκαδικὸν πόλεμον ἠρνήθησαν νὰ πολεμήσωσι κατὰ τὸν προτεσταντικὸν αὐτῶν ἀδελφῶν, ἀφῆρέθησαν τὰς ἐκκλησίας αὐτῶν καὶ ἐξωρίσθησαν. Πολλοὶ κατέφυγον εἰς τὴν Πρωσσίαν καὶ Πολωνίαν· καὶ οἱ μὲν ἐν Πολωνίᾳ συνεγινεύθησαν βαθμῶδιν μετὰ τῶν Λουθηρανῶν, οἱ δ' ἐν Βοημίᾳ καὶ Μοραβίᾳ ἐναπολείφοντες, ἐνωθέντες τῷ 1575 μετὰ τῶν Καλλιστινῶν καὶ Λουθηρανῶν πρὸς καταρτισμὸν κοινῆς ἐκκλησίας, ἐξωρίσθησαν κατὰ τὸν τριακονταετῆ πόλεμον πλὴν ἐκείνων, οἵτινες ἠναγκάσθησαν νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὸν καθολικισμὸν. Ὁ Ἰωάννης Α. Κομένιος (1671) ἐγένετο ὁ τελευταῖος αὐτῶν ἐπίσκοπος. Ἰδ. Goll. Quellen u. Untersuchungen zur Gesch. der Böhm. Brüder (1878). [Ι.Μ.]

Βοημὸς (Bohème ἢ Boème γαλλ.), Κυριολεκτικῶς ὁ Ἀσπίγκανος (βλ. λ.), μεταφορικῶς δ' ὁ ἄπορος συνήθως καὶ ἀτάκτως βιδῶν σπουδαστὴς ἡ λόγιος ἡ καλλιτέχνης. Τύπους τοιούτων Β. ἀπῆθανάτισεν ὁ Γάλλος Γερρ. Μυρζὴ ἐν τῷ μυθιστορηματικῷ αὐτοῦ «Σκηναὶς τοῦ βοημικοῦ βίου». [Π.Π.]

Βοημοῦνδος. Νορμαννὸς στρατηλάτης, πρωτότοκος ἐκ πρώτου γάμου υἱὸς τοῦ δουκὸς Ῥοβέρτου Γουσκάρδου, γεννηθεὶς τῷ

1015. Κατὰ τὸν μέγαν πόλεμον τῶν Νορμαννῶν ἐναντίον τοῦ αυτοκράτορος τοῦ Βυζαντίου Ἀλεξίου Α' τοῦ Κομνηνοῦ ὁ Β. προσπατάλη ὑπὸ τοῦ Ῥοβέρτου τῷ 1081 εἰς τὴν Ἠπείρον, ὅπως ἐξασφαλίσῃ τὴν εἰς αὐτὴν ἀποδοσιν τοῦ πατρὸς. Καὶ ἐκυρίευσεν μὲν τὰ ἡπειρωτικὰ παράλια ἀπὸ τοῦ Ὀρικοῦ μέχρις Αὐλῶνος, κατέλαβε δὲ καὶ τὴν Κέρκυραν. Διαδάντος δὲ τοῦ Ῥοβέρτου εἰς τὴν Ἠπείρον, ὁ Β. ὑπῆρξε γενναῖοτατος ἀρωγὸς τοῦ πατρὸς ἐν τῷ πολέμῳ, καὶ διεκρίθη διὰ τε τὴν πολιτικὴν σύνεσιν καὶ τὴν ἐν πολέμῳ δεξιότητα. Διό, ὅτε μετὰ τινος μῆνας ἠναγκάσθη ὁ Ῥοβέρτος ἕνεκα τῆς ἀνωμαλίας τῶν ἰταλικῶν πραγμάτων νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἦς τὰ νότια κατείχον οἱ Νορμαννοί, εἰς τὸν Β. ἀνέθηκε τὴν ἐξακολούθησιν τοῦ πρὸς τοὺς Βυζαντινοὺς πολέμου. Οὗτος δὲ προσχώρησε μὲν εἰς τὴν Μακεδονίαν, εἰσῆλθε δ' εἰς τὴν Θεσσαλίαν, ἦς τινες πόλεις ἐκυρίευσεν, ἀλλὰ, ματαίως πολιορκήσας ἐπὶ ἑξ ἔτους μῆνας τὴν Ὀχρὰν. Λάρισαν, ἠναγκάσθη νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Μακεδονίαν. Μετ' αὐτὸν πολὺ δ' ἠναγκάσθη ἕνεκα τῆς ὑπὸ Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ στρατολογίας νέων δυνάμεων νὰ ἐγκαταλίπῃ τὴν Καστορίαν, ἥτις καὶ παρεδόθη πάλιν μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς Βυζαντινοὺς, καὶ νὰ ἐπιστρέψῃ δι' Αὐλῶνος πρὸς τὸν πατέρα εἰς Ἰταλίαν, ὅπως παραλάβῃ νέαν στρατίαν καὶ χρίματα (1084). Ἀναλαβὼν δὲ ὁ Ῥοβέρτος μετὰ τὴν διαρρῦθμιν τῶν ἐν Ἰταλίᾳ πραγμάτων τὸν πρὸς τὸν Κομνηνὸν, συμμαχοῦντα μετὰ τῶν Βενετῶν, πόλεμον, ἀπώλεσε μὲν τὴν Κέρκυραν, ἀλλὰ διέβη εἰς τὴν Ἠπείρον, ἀπερρίσεν βίμως ἕνεκα νέας ἥττης τὸν στόλον αὐτοῦ νὰ καταλάβῃ πρῶτον τὴν Κεφαλληνίαν· πλέων δὲ πρὸς τὴν νῆσον, ἀπέθανε τῇ 17 Ἰουλίου 1085. Ὁ δὲ θάνατος τοῦ Ῥοβέρτου ἐπήνεγκε διχοστασίαν μετὰ τοῦ Β. καὶ τοῦ ἐκ δευτέρου γάμου τοῦ πατρὸς νεωτέρου αὐτοῦ ἀδελφοῦ Ῥογήρου, ἕως συνδιηλλάγησαν οἱ ἀδελφοί, τοῦ Η. λαβόντος ἐκ τῶν ἐν Ἰταλίᾳ κτήσεων τὸν Τάραντα, τὸν Ῥοδῶντα καὶ τὴν Βάριν. Ἐκράγυντος δ' ἐπειτα τὸν πρώτον αὐταρκεσφόρικόν πολιτεῖα, ὁ Β. κατέλαβε τῷ 1098 τὴν Ἀντιόχειαν, καὶ ἱδρύσεν ἐν Συρίᾳ ἴδιον κράτος, ὅπερ ἠγωνίζετο νὰ καταστήσῃ βίως ανεξάρτητον ἀπὸ τοῦ Βυζαντίου· ἐμελλε δὲ νὰ στεφθῇ καὶ διὰ τοῦ διαδόχου βασιλέως τῆς Ἱερουσαλὴμ, ἀν μὴ συνελαμβάνετο ἐξ ἐνέδρας ὑπὸ Τούρκου τινὸς ἐμίρου. Ἀπολυτρωθεὶς δ' ἐκ τῆς τουρκικῆς αἰχμαλωσίας τῇ 1103, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ἰταλίαν, καὶ, συμμαχῶν μετὰ Πισατῶν καὶ Γενοατῶν, ἀνέλαβε καὶ πάλιν τὸν κατὰ τοῦ Ἀλεξίου πόλεμον. Ἀπεδιδυχεὶς δὲ κατ' Ὀκτώβριον τοῦ 1107 εἰς τὴν Ἠπείρον, ἤρχισεν νὰ πολιορκῇ τὸ γενναῖον ἀμυνόμενον Δυρράχιον. Τοῦ δὲ Ἀλεξίου ἀντεπεξελθόντος κατ' αὐτοῦ, ὁ Β., ἔστις, ἐν τῇ μεταξὺ καύσας τὸν στόλον αὐτοῦ ὅπως μεταχειρισθῇ

τὴν ξυλείαν αὐτοῦ πρὸς κατασκευὴν πολιορκητικῶν μηχανημάτων καὶ ἀποκόψας οὕτω τὴν μετὰ τῆς Ἰταλίας συγκοινωνίαν του, εἶχε περυστῇ εἰς σιτοδείαν, ἡναγκάσθη νὰ συνομολογήσῃ τὸν Σεπτέμβριον 1108 εἰρήνῃ μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος. Ἀναγνωρίσας δὲ τὴν ἐπὶ τῆς Ἀντισοχείας ἐπικυριαρχίαν τῶν Βυζαντινῶν καὶ παραχωρήσας μέρη τινὰ τῶν ἐν Συρίᾳ κτήσεων του ἀντὶ συντάξεως 11000 χρυσῶν νομισμάτων, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ἰταλίαν, ὅπου καὶ ἀπέθανε τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1111 [Α.]

Βοθνικός Κόλπος (Bottnischer Meerbusen). Τὸ Β μέρος τῆς Βαλτικῆς Θάλασσης, πρὸς Β τῆς νήσου Ἀλάνδης, μετὰ τῆς ῥωστικῆς Φιλανδίας πρὸς Δ καὶ τῆς Σουηδίας πρὸς Δ. Κεῖται εἰς πλ. 60°—66° Ν ἔχων μῆκος 875 χμ. πλάτος 150—240 χμ. καὶ βάθος 40—90 μ. [Π.Π.]

Βοθριοκέφαλος (Ζ φ ο λ) (Bothri-
ocephalus Latus) Ὁ μεγαλύτερος τῶν κεστοειδῶν σκωλήκων, τῶν περὶ τῶν πλεονέκτων τοῦ ἀνθρώπου καθιστάμενος, μακρὸς ἀπὸ 6 μέχρι 10 μέτρων, συναντιομενὸς κυρίως ἐν Ῥωσίᾳ, Πολωνίᾳ, Ἑλβεσίᾳ καὶ μεσημέριον Γαλλίᾳ. Χαρακτηριστικὰ τοῦτο εἶναι οἱ ἐξῆς: Κεφαλὴ ῥοπαλοειδὴς φέρουσα δύο βοθρία σχισματώδη αἱ ὠρμαὶ προγλωττιδῆς, αἵτινες εἰναι πλατυτέραι ἢ μακροτέραι, δὲν ἀποσπῶνται μόνον μέρους, ἀλλὰ καὶ ἑλκυσσάμεναι, ἐν τῷ μέτρῳ δ' ἐλάττης προγλωττιδῆς καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν πλευρῶν ὡς εἰς τὰς τῶν ταυινῶν διακρίνονται οἱ γεννητικοὶ πόροι. Τὰ ὠὰ τοῦ Β. ἀναπτύσσονται ἐν τῷ ὕδατι· τὰ ἔμβρυα ἐξέρχονται δι' ὀπῆς τοῦ ὡροῦ καλυπτομένης ὑπὸ ἐπιπύκνωτος καὶ φέρουσι δονητικούς κροττοὺς, δι' ὧν νήχονται ἐπὶ τινι χρόνῳ, μετ' οὗ οἱ κροττοὶ καταπίπτουσι. Πιθανῶς μετὰ τοιοῦτο ἔμβρυον διέρχεται τὴν περιτέριον ἀναπτύξιν του ἐν τῷ πεπτικῷ σωλήνι ὑδροδίου τινὸς ζώου. Εἶναι ὅμως ἄχρι σήμερον ἄγνωστον ἐν τίνι ζώῳ τὸ ἐξῆκκαθὸν ἔμβρυον μεταμορφοῦται εἰς σκωλήκα (οὕτως καλεῖται ἡ δευτέρα μορφή τῶν κεστοειδῶν σκωλήκων), καὶ πῶς τελεῖται ἡ μεταμόρφωσις αὕτη· ἐπίσης ἀγνοοῦμεν πῶς ὁ κεστοειδὴς οὗτος σκωλήκ' εἰσχωρεῖ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ, καίτοι ὑπάρχουσι καὶ τινες διισχυριζόμενοι ὅτι θνήσκει καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ ὡροῦ, καταποθέντος αὐν τῷ ὕδατι ν' ἀναπτύχῃ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ πεπτικῷ σωλήνι χωρὶς νὰ διέλθῃ πρότερον ἐξ ἄλλου τινος ζώου. Ὑπάρχει καὶ δεύτερον εἶδος αὐτοῦ ὁ καλούμενος Β ὁ χορδώδης (B. chordatus), ἀπεντῶν σπανιώτατα ἐν τῷ πεπτικῷ σωλήνι ἀνθρώπων. (Βλ. κατωτέρω). [Ν.Α.]

Βοθριοκέφαλος. Ἐκ τῶν πολλῶν εἰδῶν τοῦ Β. συνήθως ὁ πλατύς ἀπαντὰ παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ ἀπαξ δὲ μόνον εὐρέθῃ ὁ χορδώδης ἐν Γροιλανδίᾳ, ἀπαξ ἡ δις ὁ Δαναίικ συνέλεξε εἰς κατοίκους τῆς Γαλλίας τὸν λοφωτόν, καὶ σπανίως παρὰ Κινέζους

εὐρέθῃ ὁ ὑπὸ τοῦ Blancard ὡς ἐκ τοῦ πρώτου σπουδασάντος αὐτὸν Β. Mansonι ἀποκληθεῖς. Εἶνε δὲ ὁ πλατὺς Β. γέννημα καὶ θρεῖμα τῆς Εὐρώπης, σπανίως εὐρέθῃς εἰς ἄλλας ἡπείρους, καὶ κυρίως ἀπαντᾷ ἐν Ἑλβεσίᾳ, εἰτα παρὰ τὴν Βαλτικὴν, ἐν Σουηδίᾳ, βορείῳ Ῥωσίᾳ, Ἰλλανδίᾳ, Βελγίᾳ. Ἡ ἀπὸ τοῦ ὡροῦ μέχρι τῆς ἐντελούς ἀναπτύξεως βιολογικὴ ἱστορία τοῦ Β. εἶνε ἄγνωστος. Τοῦτο μόνον ἐσχάτως ἐδ' ἐκινήθη, ὅτι εἰσέρχεται ἐν τῷ ἐντέριῳ τοῦ ἀνθρώπου εἴτε ὡς ἐμμενὸν διὰ τοῦ πινομένου ὕδατος, εἴτε ὡς σκωλήκ' διὰ τοῦ κρέατος ἐχθρῶν τινῶν. Ὁ πλατὺς Β. νέμεται τα λεπτὰ ἐντερὰ, σπανίως δὲ παρετήρηθη κληρονομικὴς τυχαιότης, καὶ ἀναπτύσσεται εἰς μῆκος ὁ μέχρι 10 μέτρων. Τὰ φαινόμενα αὐτὰ προκάλει εἶνε παρὰ τὴν τῆς κοινῆς τα νίας, ἥτοι βυτπεπτικὰ φαινόμενα, ἥτοι βάρος καὶ ποτὲ αἰσθητὰ ἐκμυσήσεως κατὰ τὴν ἐπιχειροποιήν χρόνον, κυρίως, στέρφος, βορβορυγμοὺς, νευρικά οἷα σκοτεινὰ, κνηστὴν κατὰ τὴν ἐξῆς καὶ τὴν βίνα σπαταμωδῶς κινήσεις καὶ ἄλλα κατὰ τὰ μέλη, φαινόμενα ἀδυναμίας καὶ ἀναιμίας, αὐτὰ πολλὰ καὶ ἐξήσαν μὲν κακοήθους ἀναιμίας, ἡ γὰρ γινώσκεται δὲ ἡ διὰ τὸν μακροσκοπεῖται, τὸ ὅτι πρὸς ἀνακλῦται πληθὺν ὡροῶν χαρακτοριστικῶν ἐν ταῖς ἀντιπαραθέσει. Ἡ ἐκ τῶν ἀποδελαιμένων ἀπὸ τοῦ σκαυλοῦ τμημάτων τοῦ Β., αὐτὰ εἶνε οὐχὶ ὅλ' αὐτὰ καὶ σκωλήκ' ἀπορρήγνυται, ἀλλ' ὁ δὲ σκωλήκ' τεμαχίᾳ μεγάλῃς μοίρας ἀποκοπεύεται. Καὶ κατὰ τοῦ Β. ἐφαρμύζονται αἱ συνήθεις ἀνθελεμνικαὶ Θεραπείαι. [Π.]

Βόθριον καλεῖται ἐν τῇ ἱστορικῇ λακκιδίῳ μικρὸν ἐμβαλλόμενον εἰς τὸ σῶμα τεχνητῶς. Πυρορροῦν ἐπὶ γρόνον ἀόριστον μέχρι πληρώσεως τῆς ἐνδοξείας, τῆς προκλήσεως τὴν χορτὴν αὐτοῦ. Ἡ μοῖρα ἄρα τοῦ σώματος, κατ' ἣν τὸ Β., εἶναι γυμνή, ἥτοι ἐστέρημένη τοῦ φυσικοῦ ἐπικαλύμματος τῆς ἐπίδερμίδος, καὶ ἐκκρίνει ἀπὸ τῆς μικροῦ ποσότητος πυρρῶς ὕδατος, ὡς περὶ πηγὴ ἀνεδύζουσα, ἐξ οὗ ὁ λατὸς παρὰ ἡμῖν καλεῖται τὸ Β. ἀπὸ τῆς ἰταλικῆς fontanella, ἡ καὶ ἄλλως ἐπὶ τὸ ἑλληνικώτερον φ ρ ε α τ ο ν. Τὴν τοιαύτην ῥύτιν εἶναι εὐκόλῳ νὰ παρατείνωμεν ἐπ' ἀόριστον ἐμβαλλόντες εἰς τὸ λακκιδίον τοῦ Β. μικροῦν τι σῶμα, σφαιροῦν ἐξ ὕδατος, κηροῦ ἢ καὶ ἐρέθινου, ὅστις ἐξογαυόμενος ὑπὸ τῆς ἀναπνευμένης ὑγρότητος διατείνει τὰ τοιγμάτια τοῦ λακκιδίου, καὶ διεκρύπτει τὸ Β. Τὴν τοιαύτην μέθοδον ἀκολουθοῦντες πολλοὶ τοῦ λαοῦ, τηροῦσι τὰ Β. ἐπὶ γρόνον κατὰ βούλησιν μακρόν. Τὴν ἀπὸ τῶν Β. γινόμενὴν πυώδη ῥύτιν ἐνέμιζον πρότερον ὠφέλιμον εἰς τὸ σῶμα, ἄτε ἀπάγουσαν βλαβερούς χυμούς ἢ νοσηρὰς ὕλας ἀποβαλλομένας μετὰ τοῦ ἀπὸ τοῦ Β. ῥέοντος πυρρῶς. Ἡ δοξασία αὕτη ἐπὶ μακρὸν κρατήτασα, ἐγένετο ἀφορμὴ πρὸς χρῆσιν Β. παρὰ πᾶσι σχεδὸν

πρὸς ἀποτροπὴν βλαβερῶν στοιχείων εἰς τὸ σῶμα εἰσδυσαντων, ἢ ἐν τῷ σώματι παραχθέντων. Ἡ σημερινὴ ἰατρικὴ ἀπετιορακίσε τὰς πεπλανημένας ταύτας δοξασίας, καὶ περιώρισε μεγαλῶς τὴν ἄμετρον ἐκείνην χρῆσιν τῶν Β. ἐντὸς ἑριῶν λογικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν. Τοῦ Β. γίνεται χρῆσις σημερινὴ κατὰ τὴν καλουμένην ἐπισπαστικὴν ἢ ἀντισπαστικὴν θεραπείαν (ἴδ. λ. Ἑπισπαστικὴ Θερ.). καθ' ἣν φλεγμονὴς ἢ ἄλλου παθους εἰς βαθύτερα μέρη ἐδραζόντος, ἐμβάλλοντες Β. κατὰ τὴν ἐπιφανείαν τοῦ σώματος τὴν ὑπερκειμένην τῷ παθει, καὶ τηρούντες τοῦτο ἐπὶ μακρὸν πυρροῦν, βελτιούμεν ἢ καὶ ἰώμεθα τὸ ἀρχικὸν πάθος. Αἱ θέσεις τοῦ σώματος καθ' ἃς ἐνεβλήθησαν Β. εἶναι αἱ ἐξῆς: ὁ βραχιὼν, ὁ μηρὸς, ἡ κνήμη, ὁ θώραξ μεταξύ των πλευρῶν. Αἱ τοιαῦται θέσεις τὴν σημερινὴν σχεδὸν ἐγκατελείφθησαν. Εἶναι δὲ νῦν ἐν χρῆσει ταῦτα κατὰ τὴν σπονδυλίτιδα, καθ' ἣν ἐκατέρωθεν τῆς ῥαχέως ἐπιβαλλόμενα διατηροῦνται ἐπὶ μακρὸν κατὰ τὴν ἀνάγκην. Τὰ Β. ἐμβαλλόνται δια τομῆς ἢ μικροῦ ἐκδορίου ἢ καὶ διὰ καυτηρίων, εἰς ἃ εἰσθίβεται πῖσον φυσικὸν ἢ τεχνητὸν, ἄχρις οὗ ῥῆξεται ἢ πυρροῖται. Ὅταν ἡ ῥυτίς τοῦ Β. διαρκέσῃ ἐπὶ ἑτὶ μακρὰ νομίζεται παρὰ πολλῶν ἐπιβλαβὴς ἢ ἀπώτεμος αὐτοῦ στερευσίς. Ἦν δοξασίαν ἔθεν πρέπει ν' ἀπορρίπτωμεν ὡς ὅλως πεπλανημένην, διότι περιπτώσεις τινὲς συνηγοροῦσι πως ὑπὲρ αὐτῆς. [Σ. Μ.]

Βοθριουργία λέγεται ἐν τῇ ἱατρικῇ ἡ πράξις δι' ἧς ἐμβάλλοντες βόθριον. [Σ. Μ.]

Βόθριον. Χωρίον τοῦ δήμου Κορινθίους τῆς Ναξου. ἔχον 674 κατ. τῇ 1889. Εἰς ἀπόστασιν 1 ὥρ. κατὰ τὴν παραλίαν ὁρυχεῖα σμύριδος [Π.]

Βόθριος Καλεῖται αὕτω γῶρος εὐρισκόμενος τὸ συνηθέστερον ὑπὸ τὴν οἰκίαν ἢ περὶ αὐτήν, ἐν ᾗ προσκαίρως συναθροίζονται αἱ ἐν τοῖς ἀποπατοῖς πιπτούσαι ἀκαθαρσίαι, ἐνίοτε δὲ καὶ πᾶσαι ἄλλαι ὕγραί ἐκ τῶν νεροχυτῶν καὶ πλυντηρίων. Πολλὰ εἶδη Β. ὑπάρχουσι. Τὰ κυριώτερα ὅμως εἶνε: οἱ μόνιμοι Β. οἱ κινητοί, καὶ οἱ μικτοί ἢ διαχωρίζοντες. Καὶ οἱ μὲν μόνιμοι ἀποτολῶνται ἐκ λακκού, ὅστις εἶτε ἀπλῶς ἀνορύσσεται ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς ἢ καὶ ὑπὸ τὰ ὑπόγεια, εἶτε καὶ κτιζεται τοὺς τοίχους διὰ ξηρολιθίας, ἢ ἐκ λακκού, οὗ τὰ τοιχώματα, κτισθέντος δι' ὑδραυλικοῦ τινος πηλοῦ, δὲν ἐπιτρέπεται τὴν διήθησιν τῶν ἐν αὐτοῖς οὐσιῶν. Οἱ δὲ κινητοὶ συνίστανται εἰς δοχεῖα ἐκ σιδήρου ἢ παραπλησίως τινὸς ὕλης, ὅτινα, τιθέμενα ὑπὸ τοὺς ἀποπατοὺς παραλαμβάνουσι τὴν ἀκαθαρσίαν, καὶ πρὶν ἢ ἐντελῶς πληροῦσιν ἀποκομίζοντι μακρὰν ἀντικαθιστάμενα δι' ἄλλων. Τὸ δὲ τρίτον εἶδος τῶν βόθρων συνίσταται ἐκ ποικίλων μηχανισμῶν, ὧν σκοπὸς εἶνε νὰ ἐπιτρέψωσι μὲν τὴν

διόδον τῶν ὕγρων ἀκαθαρσιῶν, αἵτινες ἐρχόμεναι ἐν τοῖς λακκούς ἀπορροφῶνται, νὰ παρακωλύωσι δὲ τὴν τῶν στερεωτέρων, αἵτινες διαπαντοῖόν τινος τρόπον ἀποφέρονται. Τέλος εἰς πόλεις τινὰς ἐν αἷς ὑπάρχουσιν ὑπόνομοι, τοὺς Β. ἀντικατεστήσαν ὄγκοι, δι' ὧν πᾶσα τῶν ἀποπατῶν ἀκαθαρσία φέρεται εἰς τὰς ὑπόνομους. Βάσις τῆς κατασκευῆς τῶν Β. ἔπρεπε βεδνῶς νὰ εἶναι ἡ ὕγεινή. Δυστυχῶς, ὅπως καὶ εἰς πλείστα ἄλλα κεφάλαια, ἡ κακὴ ἐνενομένη οἰκονομία σπένδῃ: ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὴν ὕγεινήν. Τοῦτου ἕνεκα καὶ τὴν σημερινὴν τὸ ἐπικρατέστερον ἀνὰ τὸν κόσμον συστήμα τῶν Β. εἶνε οἱ ἀπλοὶ μόνιμοι, οἵτινες ἐπιτρέποντες τὴν διέχυσιν τῶν ἐν αὐτοῖς σηπτιμένων καὶ νοσογόνων οὐσιῶν καὶ τὸ ὕδωρ τὸ ὑπάρχειον καὶ τὴν ὑπὲρ αὐτοὺς ἀτμοσφαῖραν μολύνουσι καὶ τὴν βιώσιν ἐν ταῖς οἰκίαις πολλὰκις καθιστῶσιν ἀνυπόφορον. Τὸ καλλίτερον δὲ σύστημα θὰ ἦτο βεβνῶς τὸ τῶν κινητῶν βόθρων εἵτινες στεγανῶς ἀποφρασσέμενοι καὶ συγκρίως ἀποκαμίζεμενοι δὲν θὰ ἐπέτρεπον οὔτε μικρὰν δυσοσμίαν. Ἀλλ' ἡ ἐφαρμογὴ τοῦτου τοῦ συστήματος καὶ δαπανηρὰ. Διὸ ἐν μὲν ταῖς πόλεσιν, ἐνθα ὑπάρχουσι καὶ λειτουργοὶ ἐπιστημονικῶς ὑπόνομοι, ἐφαρμοστέον ἐποφελῶς τοὺς διοικητικούς Β. Ἐκεῖ δὲ ὅπου τοῦτο ἀδύνατον εἰλήτησαν διὰ στεγανῶν Β. καὶ διὰ πολλῶν συστημάτων μικτῶν νὰ ἀποβῇ τὴν ἐκ τῶν ἀναπτυσσομένων ἀερίων μόλυνσιν τῆς ἀτμοσφαίρας καὶ τὴν ἐκ τῆς διαχύσεως μόλυνσιν τοῦ ἐδάφους. [Β.]

Βόθων. Χωρίον μεσόγειον τοῦ δήμου Καλλιστῆς τῆς Θήρας, κείμενον ἐν κοιλώματι κατὰ τὰ ΒΔ τοῦ Πυργου, οὗ ἀπέχει 20 λεπτὰ τῆς ὥρας μεταξύ Γωνίας καὶ Μεσοκρίας. Κῆρ. 561.

Βοῖα ἢ Βοῖα. Πόλις τῆς Ν. Λακωνικῆς ἐν τῷ μυχῷ τοῦ Βοιωτικῷ κόλπου, μεταξύ τῶν σημερινῶν χωρίων Νεαπόλεως καὶ Λαχίου. Κατὰ τὸν ἐπιχώριον μῦθον ὤκησεν αὐτὴν ὁ Ἡρακλείδης Βοῖος, συναγαγὼν εἰς αὐτὴν τοὺς κατοίκους τριῶν πόλεων, τῆς "Ηιδεας, τῆς Ἀφροδιαιίδος καὶ τῆς Σιδεας. "Ἦτο ἐκ τῶν παριστοιχιδίων πόλεων τῆς Σπάρτης, εἶλε δ' αὐτὴν τῇ 155 π. Χ. ὁ στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων Τολμίδης ἐπὶ τῶν ῥωμαϊκῶν χρόνων ἦτο αὐτόνομος, μετέχουσα τοῦ κοινου τῶν Ἐλευθερολακωνίων. Ἐν Νεαπόλει ἀνευρέθησαν ἀρχαῖα τινα λείψανα, οἷον πολλοὶ σακεοφόροι, πῆλινά τινα καὶ χαλκὰ πλαστικά ἔργα, πῆλινά ἀγγεῖα, νομίσματα (ἐκ τῶν χρόνων τῶν ῥωμαϊκῶν αυτοκρατοριῶν) καὶ θεμέλια ἀρχαίων οἰκοδομημάτων. [Π.]

Βοιωτικὸς κόλπος: ἐκαλεῖτο τὸ πᾶσι δ' κέλευρος εἰς αὐτὸν Ἀ. μυγῶν ἔκλειντο ἢ πόλις Β. τοῖ. ἀπεντιχρὸ τῶν Κιθιῶν, μεταξύ τοῦ ὁρους Κριθίνα (ΝΑ) καὶ τῆς γειτονήσου Ὀνυγνάδου, ἧς τὸ ἄκρον ἀποσπασθὲν τῆς ἡπείρου

ἀποτελεῖ νῦν τὴν νησίδα Ἐλαφονήσι. Παρέχει ἐν τῷ ὅρμῳ τῶν Βοϊῶν ἀγκυροβόλιον εἰς τὰ χειμᾶζόμενα πλοῖα, ταχυνάτουνα νὰ παρακάμψωσι τὸν Μαλέαν, ἀντὶνα προφυλάσσει κυρίως ἀπὸ τοῦ ΒΑ ἀνέμου. [Π.]

Βοϊδῆ. Ἀρχαιοτάτη πόλις τῆς Α Θεσσαλίας ἐν τῇ Πελασγιῳτιδι, πρὸς τῇ Α ὄχθῃ τῆς ἀπὸ ταύτης λαβούσης τὸ ὄνομα Βοιδήϊδος λίμνης. Δημήτριος ὁ Πολιορκητὴς συνώκησε καὶ ταύτην εἰς τὴν Δημητριάδα, ἐκτοτε δὲ ὕφιστατο ὡς κώμη ταύτης. Λείψανα αὐτῆς ἀσήμαντα σφίζονται παρὰ τὸ χωρίον Κανάλια. [Π.]

Βοιδήϊς λίμνη (κοινῶς Κάρλα). Ἡ Θεσσαλία ὑπὸ ὁρέων πανταχόθεν περιβαλλομένη, δύο μόνον ἔχει ἐξόδους, ἀγούσας πρὸς τὴν θάλασσαν, ἐξ ὧν ἡ μὲν ἀποτελεῖται ἐκ τοῦ Παγασητικοῦ κόλπου, ἡ ἑτέρα δὲ ἐκ τῆς κοιλάδος τῶν Τεμπῶν, καίμενης μεταξὺ Ὀλύμπου καὶ Ὀσσης. Πρὶν τὰ ὕδατα διὰ τῆς διαβρωτικῆς αὐτῶν ἐνεργείας δυνήθωσι νὰ διανοήσῃσι τὴν κοιλάδα ταύτην τῶν Τεμπῶν, δι' ἧς χύνει ὁ Πηνειὸς ποταμὸς τὰ ὕδατά του εἰς τὸ Διγαῖον Πέλαγος, ἅπανα ἡ Θεσσαλικὴ λεκάνη ἀπετέλει λίμνην εὐρυτάτην καὶ βαθύαν. Ὡστε δὲν εἶνε ἀληθὴς ἡ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων γνώμη «ὕπὸ δὲ σεισμῶν ῥήγματος γενομένου ταῦ νῦν καλούμενα Τέμπη καὶ τὴν Ὀσσαν ἀποσχίσαντος ἀπὸ τοῦ Ὀλύμπου, διεξέπεσε ταύτῃ πρὸς θάλατταν ὁ Πηνειὸς καὶ ἀνέψυξε τὴν χώραν ταύτην» (Στραβ. Θ' σελ. 430): διότι τὰ Τέμπη δὲν εἶνε ῥήγμα, ἀλλὰ κοιλάς σ τ ο λ ι δ ω σ ι γ ε ν ῆ ς, μεταξὺ Ὀλύμπου καὶ Ὀσσης, βαθυνθεῖσα ἐν τῇ παρελεύσει ἀπείρων αἰώνων διὰ τῆς διαβρωτικῆς τῶν ὑδάτων ἐνεργείας. Τῆς ποτὲ δὲ ταύτης Θεσσαλικῆς λίμνης ὑπολείπεται νῦν ἡ Νησωνίς καὶ ἡ Β. Ἡ μεγάλη ἐκείνη τῆς γῆνους ἐπιφανείας συνίστησι ἡ σύνθλιψις, ἥτις τὴν λαριστικὴν σχηματίζει πεδιάδα, ἀποτελεῖ παρὰ τοὺς Δ πρόποδας τοῦ Πηλίου καὶ τοῦ Μαυροβουνίου μονόπλευρον σκαφοειδῆ κοιλότητα, ἥς τὰ βαθύτατα πληροῦνται ὑπὸ τῆς Βοιδήϊδος λίμνης καὶ ὑπὸ χώρας ἐλώδους. ἔξικνουμένης ἄχρι τοῦ Πηνειοῦ ποταμοῦ καὶ τῆς συμβολῆς τοῦ παραποτάμου Ἐὐρῶπου (Τιταρησίῳ, Ξεραγιά). Τὴν ἐνταῦθα ἀρκούντως μεγάλην ταύτην ἐλώδη χώραν καταλαμβάνει ἡ Ν ε σ σ ω ν ῖ ς λίμνη, ἥτις διὰ τεχνήτης δυνάμεως, Ἄ σ μ ᾶ κ ι καλούμενης, συνδέεται μετὰ τῆς Βοιδήϊδος, ἥς τὰ ὕδατα φέρει πρὸς τὸν Πηνειόν. Ἐσφαλμένη δὲ εἶνε ἡ γνώμη, ὅτι ἡ Β. λίμνη τὰ ὕδατα αὐτῆς λαμβάνει παρὰ τοῦ ῥηθέντος ποταμοῦ, διότι τοῦτο εἶνε φυσικῶς ἀδύνατον· ῥεῖθρα πλείστα ἀπὸ τῆς πέριξ πεδιάδος καὶ ἀπὸ τῆς παρακειμένης ὁρεινῆς ἰδίως ἐν καιρῷ βροχῆς καταρρέοντα πληροῦσι τὴν Β., τὰ δὲ ὕδατα ὑπερεκχειλίζοντα χύνονται διὰ τοῦ Ἀσμακίου εἰς τὴν Νησωνίδην λίμνην. Ὅθεν τὸ Ἀσμάκιον χρησιμεύει πρὸς διακινύ-

νισιν τῶν ὑδάτων τῆς Β. καὶ ἐμποδίζει τὴν εἰς ἔλκην μεταβολὴν αὐτῆς. Τῆς λίμνης δὲ ταύτης αἱ μὲν πρὸς Α καὶ Ν ὄχθαι εἶνε βραχυῶδεις, διότι πρόσκεινται εἰς ὄρη, αἱ πρὸς Β δὲ ὡς εἶνε χαλαραὶ ἐλώδεις καὶ οὐχὶ σταθεραὶ· μέγα μέρος τῆς ἐπιφανείας τῆς λίμνης ταύτης καλύπτεται ὑπὸ ἐλωδίων φυτῶν, μεταξὺ τῶν ἑποίων ἔχει ἀσβεστολιθικὰς βράχους, ἐν αἷς αὐτὸς ὁ Στραβὼν ἀναφέρει. Ἀμφότεραι δὲ αἱ λίμναι αὗται διὰ τοὺς ἔχθους τῶν ἡσάν διάστημα ἐν τῇ ἀρχαίᾳ, καὶ νῦν δὲ τὰ πρὸς τὰς ΝΑ ὄχθας ὑπάρχοντα μικρὰ χωρία ἀσχοιοῦνται εἰς τὴν ἀλίαν τῶν ἔχθων. (Hérel. Teller, Geolog. Besch. der SO Thessalien ἐν Denkschriften der k. Ak. d. Wissenschaften, τ. 40). [Κ.Μ.]

Βοϊδῆς δῆμος. Δῆμος τῆς ἐπαρχίας Βώλου, λαδὼν τὸ ὄνομα ἀπὸ τῆς ἐπὶ τῇ Βοιδήϊδῃ λίμνῃ πόλεως Βοιδῆς. Ἀποτελεῖται ἐκ τῆς πρωτεύουσας Κανάλια καὶ τῶν χωρίων Κόπουρνα καὶ Κεραστιά. ἔχει δὲ 2523 κατ., ἀσχοιομένους εἰς τὴν γεωργίαν, τὴν κτηνοτροφίαν καὶ τὴν σιτοτροφίαν. Ἐν τῷ δήμῳ ὑπάρχουσι 3 δημοτικὰ σχολεῖα. [Π.]

Βόιδι. Ἐρημώνητος περὶ τὴν Σέριφον. πρὸς Α τοῦ λιμένος τῆς νήσου Λειβαδίου. [Π.]

Βοϊδῆς Κοινὸν ὄνομα τοῦ ὄρους Παναχαϊκοῦ (βλ. λ.).

Βοϊδοκοιλιά. Ἀδελφὸς ὄρος πρὸς Β τῆς παλαιᾶς Πύλου, χωριζόμενος τοῦ τεναγούς Ὀσμάναρα διὰ στενῆς λωρίδος γῆς, ἐκ προσχώσεως ἀποτελεσθεῖσης, ἐνούσης δὲ τὴν παλαιὰν Πύλον μετὰ τῆς ἀντικρὺ πρὸς Β ἄκρας. [Π.]

Βοϊδοπανοῦκλα. Βλ. Τῦρος τῶν βοῶν.

Βοϊελδιέ (François Adrien Boieldieu). Περιφημὸς Γάλλος μελοποιός, γεννηθεὶς τῷ 1775 ἐν Ρουένῃ καὶ ἀποθανὼν ἐν Γκροβούξ τῷ 1834. Παιδεύθη πρὸς τὴν δραματικὴν ὁργάν μουσικὴν ἐξ ἐπαγγελματικῆς ἐν τῇ τέχνῃ ὑπὸ τοῦ Βρόγε, ἀνδρὸς ἐπιτελεῖου καὶ αὐστηροῦ, ἐνωρὶς δ' ἐπεχείρησε τὴν μελοποίησιν ἐνὸς δράματος, οὗ ἡ ἐπιτυχία ἐν τῷ θεάτρῳ τῆς πατρίδος τοῦ ἐνεθάρρυνεν αὐτὸν νὰ μεταβῇ εἰς Παρίσιους. Ἐνταῦθα συνετηρήθη τὸ κατ' ἀρχὰς θύλακον τὴν μουσικὴν καὶ χορδίζων κλειδοκύμβαλα μέγρις διου προσληφθεὶς εἰς τὴν τοῦ ὁργανοποιοῦ Ἐραρδ οἶκον, ἐνταυκτῆριον ὄντα τῶν ἐξοχωτέρων μουσικῶν, ἐγένετο γνωστός. Τὴν πρώτην αὐτοῦ φῆμιν ἀπέκτησε συνθεσας τὰ μέλη (Romances) «Le Ménestrel», «O toi que j' aime» κλπ. τὰ ὅποια, διὰ τῆς ἀμιμήτου αὐτῶν ἐκτελέσεως ὑπὸ τοῦ Γαρτ, ἐγένοντο ἐντὸς μικροῦ δημοτικώτατα· ἐπηύξησε δὲ τὴν φῆμιν τοῦ ταύτην τὸ μετ' αὐτὰ ἐκδοθὲν χαριέστατον μελοδραμάτιον «Ἡ προικὴ τῆς Σουζέτας» (1795) καὶ τὸ διὰ τὴν

ἀπέλειαν καὶ χάριν γενικῶς ἐπικροτηθῆναι: «*Η Κλαστικὴ οἰκονομία*» (1796). Τὰ εἰδικὰ τῆς εὐφυίας αὐτοῦ προσόντα κατέδειξαν ὁ Β. τὸ πρῶτον ὀριστημένως ἐν τῇ μελοδραμῇ «*Ζωραΐμ καὶ Ζουλνάρ*» (1798). Διὰ τὸ ἔργον τοῦτο καὶ διὰ τὰς μεταξὺ ἐκδοθείσας σονάτας, διωδίας, τριωδίας κτλ. διωρίσθη καθηγητὴς τοῦ κλειδοκυμβάλου ἐν τῷ Ὀδεῖῳ, μέχρι δὲ τοῦ 1802 ἐξέδωκε πλὴν ἄλλων τὸ μελοδράμα «*Ὁ Καλῖφης τῆς Βαγδάτης*» ὅπερ ἐν βραχεὶ χρόνῳ διαστήματι παρεστάθη ὑπὲρ τὰς 100 φορές. Ἐνεκα αὐτοῦ γάμου ἀναγκασθεὶς νὰ μεταβῇ εἰς Μόσχαν (1803) διέτριphen ἐκεῖ διεκθύνων τὴν αὐτοκρατορικὴν ὀρχήστραν μέχρι τοῦ 1810, συνέθεσε δέ, πλὴν πολλῶν κομματίων στρατιωτικῆς μουσικῆς καὶ τῶν καλλίστων χορῶν εἰς τὴν Γοθλίαν τοῦ «*Ρακίνα*, πολυάρθρου μελοδράματος ὡς τὰ «*Rien de trop*», «*La jeune femme colere*», «*Amour et mystere*» κτλ. Ἐπανελθὼν εἰς Παρισίους ἔγραψε τὸ θεατρικώτατον αὐτοῦ ἔργον «*Jean de Paris*». Μετὰ τὸ 1813 συνέθεσε τὸν «*Νέον αὐθέντην τοῦ χωρίου*» καὶ ἄλλα μελοδράματα. ἐν εἰς τινα ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῶν Κατέλ, Ἰσουάρδ, Χερουδίνη καὶ Κρέιτσερ. Τῷ δὲ 1818 μελοποιήσας «*Τὸ κοκκινόσκουφι*» (*Le petit chaperon rouge*) κατήγαγε λαμπροτατον θρίαμβον, καίτοι τότε ἐν Γαλλίᾳ ἐδέσποζεν ὁ ὑπὲρ τοῦ Ῥοσσίνι πυρετώδης ἐνθουσιασμός. Ἐν τῷ μεταξὺ ἐγένετο μέλος τῆς «*Ἀκαδημίας*. Ἀλλ' ἡ διασταλθεῖσα ὑγεία του ἐπέβαλεν αὐτῷ μικροχρόνιον ἀρχὴν ἀπὸ σπουδαίας ἐργασίας, μόλις δὲ τὸ 1825 συνέθεσε τὸ ἀριστούργημά του «*La dame blanche*», οὗ ἡ ἐπιτυχία ὑπερβῆκε τὴν τῶν προγενεστέρων του ἔργων πάντων, διέδωκε τὴν δόξαν τοῦ μελοποιῶ ἀνὰ πάντα τὸν πεπολιτισμένον κόσμον.

Ὁ Β. κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἐμολογίαν δὲν ἦτο ἀριστοτέχνης ἀνυπερβλήτος ἐν τῇ ἀντιστιζῇ (*contre-point*) καὶ ἐν τῇ ἀναδιπλώσει (*fuga*) τῶν μελῶν, ἀλλ' ὅμως ὡς συνθέτης μελοδραμάτων ταχθῆσεται ἐν παντὶ χρόνῳ μετὰ τῶν πρώτων, ὅσοι ἐγίνοντο νὰ συναδεύωσι: τὸ νεανικὸν καὶ ζωηρὸν τῆς μελωδίας μετὰ φιλοκάλου καὶ οὐχὶ φορτικῆς συναρμογῆς τῶν ὀργάνων τῶν συμπατριῶτων ἐν τῇ ἐκτελέσει τῶν ἔργων. Ἀνθρῶς φαντασία, πιστὴ πρὸς τὴν ἀλήθειαν ἑκφράσις, ἐρῶς περὶ πράσας τῶν καθέκαστα χαρακτήρων, καθαρὰ ἁρμονία, συνήχησις τόνων διαυγῆς καὶ ἐν ταύτῃ ζωηροτάτην ἐμποιούσα αἰσθησὶν εἶναι τὰ ἔσοχα προσόντα τῆς τέχνης του. [Γ. Μ. Β.]

Βοέκχιος (August Boeckh). Γερμανὸς διαπρεπὴς φιλόλογος καὶ ἀρχαιοδότης γεννηθεὶς ἐν Καρλσρούη τῇ 1785 καὶ ἀποθανὼν ἐν Βερολίνῳ τῇ 1867. Προπαιδευθεὶς ἐν τῇ γυμνασίῳ τῆς πατρίδος του ἐνεγράφη εἰς τὴν θεολογικὴν σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου τῆς

Ἀλλης τῇ 1803. Ἐνταῦθα ὅμως πεισθεὶς ὑπὸ τοῦ Βολφίου ἐπέδωκε ὑπὸ τὰς ὑφηγήσεις αὐτοῦ εἰς τὴν σπουδὴν τῆς φιλολογίας, ὡς πρῶτον τῆς ὁποίας προὶόν ἐξέδωκεν ἤδη τῇ 1808 λατινιστὶ ὑπομνήματα εἰς τὸν Πλάτωνος Μένωα. Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος διωρίσθη τῇ μεσολαβήσει τοῦ Σλαϊερμάχερ εἰς τὸ παιδαγωγικὸν τοῦ Βερολίνου φροντιστήριον, ἐπανήλθεν ὅμως ἐνεκα τῶν ταραχῶν τοῦ πολέμου εἰς Ἀϊδελβέργην, ἐνθα τὸν Ὀκτωβρίον τοῦ 1807 προσελήθη εἰς τὸ πανεπιστήμιον ὡς ἐκτακτὸς καθηγητὴς τῆς φιλολογίας, διδάσας πρὸς τὴν ἔρμηνειν τῶν ἀρχαίων συγγραφέων, ἑλληνικὴν ἀρχαιολογίαν, ἐγκυκλοπαιδείαν τῆς φιλολογίας κτλ. Τῇ 1809 ἐγένετο τακτικὸς καθηγητὴς, ἀλλὰ τῇ 1811 προσκλήθεις μετέβη εἰς Βερολίνον ὡς καθηγητὴς τῆς ῥητορικῆς καὶ τῆς ἀρχαίας φιλολογίας ἐν τῇ νεωστὶ ἱδρυθέντι πανεπιστημίῳ, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐργασθεὶς ἔκτοτε ὡς καθηγητὴς καὶ διευθυντὴς τοῦ φιλολογικοῦ, ἀπὸ δὲ τοῦ 1820 καὶ τοῦ παιδαγωγικοῦ φροντιστηρίου, ἐμόρφωσε μέγαν ἀριθμὸν φιλολόγων καὶ διδασκάλων. Ἀπὸ τοῦ 1830 προσχειρίσθη εἰς μυστικὸν σύμβουλον τοῦ κράτους ἐγένετο δὲ μέλος τῆς βερολινεῖς ὡς καὶ πλείστων ἄλλων ἀκαδημιῶν τῆς Γερμανίας καὶ τῆς λοιπῆς Εὐρώπης. Ὁ Β. εἶνε ὁ πρῶτος ἐν Γερμανίᾳ ἐγκαταστήσας τὴν ὕψηλότεραν τῆς φιλολογίας ἐκδοχὴν, καθ' ἣν ὡς ἔργον τῆς ἐπιστήμης ταύτης λογίζεται ἡ γνῶσις καὶ ἀναπαράστασις τῆς ἀρχαιότητος ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῆς, ἡ τοῦ πολιτικοῦ δηλαδὴ ὡς καὶ τοῦ κοινωνικοῦ τῶν ἀρχαίων βίου γνῶσις καὶ ἀναπαράστασις. Διήρσε κατὰ ταῦτα τὴν ἐπιστήμην εἰς δύο μέρη, ἐξ ὧν τὸ μὲν περιλαμβάνει τὴν ἐρμηνευτικὴν καὶ κριτικὴν, τὸ δὲ τὴν πρακτικὴν τῶν ἀρχαίων βίον (πολιτικὴ ἱστορία, χρονολογία καὶ γεωγραφία, γεωπονία, ἐμπόριον, βιομηχανία, οἰκιακὸς βίος, ἀνατροφή) καὶ τὸν θεωρητικὸν (θρησκεία, ποίησις, ἐπιστήμη, πλαστικαὶ τέχναι, μουσική). Ἐνδοξος κατέστη κυρίως ὁ Β. διὰ τοῦ κλασσικοῦ, μέχρι τοῦδε ἀνυπερβλήτου αὐτοῦ ἔργου: «*Η Πολιτικὴ οἰκονομία τῶν Ἀθηναίων*» (*Die Staatshaushaltung der Athener*) καὶ τῶν ἐν μέρει εἰς τὴν δευτέραν τοῦ ἔργου τοῦτο ἐκδοσιν (1851—52) προσπισυναφθεῖσων δύο αὐτοῦ συγγραφέων: «*Μετρολογικαὶ ἐρευναι περὶ βαρῶν, νομισμάτων καὶ μέτρων τῶν ἀρχαίων*». (ἐν Βερολίνῳ 1838) καὶ «*Τὰ καίμιστα περὶ τῶν ναυτικῶν τῆς ἀττικῆς πολιτείας*». (*Urkunden über das Seewesen des attischen Staates* 1840) Σπουδαίστατα τῶν λοιπῶν αὐτοῦ ἔργων εἶναι ἡ ἐκδοσις τοῦ Πινδάρου καὶ τὰ μοναδικὰ εἰς τὸ εἶδος τοῦ *Corpus inscriptionum graecarum* (Βερολίνον 1824—62), συμπληρωθὲν ἔκτοτε ὑπὸ τοῦ Φράντς καὶ κατόπιν ὑπὸ τοῦ Κίργκχοφ. Ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν μικροτέρων αὐτοῦ ἔργων ἀξιοσημείωτα εἶναι τὰ ἑξῆς: «*Η ἑξέλιξις τῆς βιβλιακῆς τοῦ*

Πυθαγορείου Φιλολάου», αἱ περὶ τῆς ἑλλην. τραγωδίας καὶ περὶ τῶν μέτρων τοῦ Πινδαρου μονογραφίαι αὐτοῦ, ὡς καὶ ἡ ἐκδοσις τῆς ἱστορίας. Πρὸς τοὺς αὐτὸς ἡ μετα τὸν θάνατον τοῦ ἐκδοθεῖσα «Ἐγκυκλοπαίδεια καὶ μεθ' ὁλοκλήρου φιλολογικῶν ἐπιστημῶν (2α ἐκδ. Λειψ. 1886) καὶ αἱ ἐκ τοῦ Zeitschrift für Geschichtswissenschaft ἀνατυπωθεῖσαι αὐτοῦ ἐρευνᾶι περὶ κοσμογονικῶν, ἀστρονομικῶν καὶ χρονολογικῶν παρατιθεῖς ἀρχαίους διδακτικῶν κτλ. ἅτινα πάντα περιέχονται νῦν ἐν τῇ ἐκδοσὶ τῶν «Ἐκλαστικῶν συγγραμμάτων» (Λειψ. 1859—71). [F.M.B.]

Βοϊάχιος (Richard Böckh). Υἱὸς τοῦ προηγουμένου, ἐπιφανὴς στατιστικὸς, γεννηθεὶς τῇ 16/18 Μαρτίου 1814 ἐν Βερολίνῳ. Ἐργαζόμενος ἐν τῇ στατιστικῇ γραφείῳ τοῦ Βερολίνου ἀπὸ τοῦ 1832, διορίσθη διευθυντὴς αὐτοῦ τῇ 1848, διδάσκει δ' ἀπὸ τοῦ 1881 καὶ ἐν τῇ Πανεπιστημίῳ τοῦ Βερολίνου τὴν στατιστικὴν. Ὁ Β. διεκρίθη διὰ τὴν συστηματικὴν τῶν μεθόδων τῆς ἀπογραφῆς, ἣν ἐξέδωκεν ἐν προλόγῳ τῆς ἀπογραφῆς τῶν κατείνων τοῦ Βερολίνου (1874—80). Ἐτελείωσεν δὲ τὰ μέγιστα τὴν ἀπογραφικὴν ὑπηρεσίαν τῶν μεγαλοπόλεων. Τῶν στατιστικῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ σπουδαϊστάτων θεωρεῖται τὸ περὶ ἐξαπλοσέως τῆς γερμανικῆς γλώσσης (Βερολίνον 1870). [A.N.P.]

Βοϊλερ (Woehler) Φρειδερίκος. Μέγας γερμανὸς χημικὸς, γεννηθεὶς τῷ 1800 πλησίον τῆς Φραγκφούρτης, ἀποθ. τῇ 1882 ἐν Γοττίνῃ. Ἐσπούδαsen ἐν τῇ γυμνασίῳ Φραγκφούρτης, ἐξηκολούθησε δὲ τὰς σπουδὰς του ἐν τοῖς πανεπιστημίῳ τοῦ Μαρδούργου καὶ τῆς «Διτσε» δέγγης· κατέπιν ἐχρημάτισε μαθητὴς καὶ βοηθὸς τοῦ Βερζελίου. Ἐδίδαξε τὴν χημίαν ἐν Βερολίνῳ καὶ Κάσσελ, κατὰ δὲ τὸ 1836 ἐγένετο καθηγητὴς ἐν Γοττίνῃ, ὅπου μεταξὺ ἄλλων πολλῶν ἐργασιῶν ἐξετέλεσε καὶ τὴν κλασσικὴν μεταβολὴν ἀνθράκον εὐμυκτὸς εἰς οὐρίαν, δι' ἣς ἔπαισε ὁ μεταξὺ ἀνθράκον καὶ ὀργανικῆς χημείας φραγμὸς. Ἦ ἀνέργονος καὶ ὀργανικῆς χημείας του ἔτυχε πλείστων ἐκδόσεων καὶ μεταφράσεων. Ἐξέδωκε καὶ ἄλλα συγγράμματα καὶ μονογραφίας, συνειργάσθη δὲ εἰς τὰ κυριώτατα περιοδικὰ τοῦ κλάδου του. [O.A.P.]

Βοϊλερίτης (Woehlerit). Ὁρυκτὸν κρυσταλλούμενον κατὰ τὸ βετιερρομβ. προσκλινὲς σύστημα. Ἐκεῖ σκληρότητα—5...6, εἰδ. βερ. =3.41, χροῖμα εἰνέχρουν (κίτρινον) ἢ μελιτόχρουν καὶ λάμψιν πηχέαν.—Συνίσταται ἐξ 27.97 δξυπυριτίου, 18.96 δξυζιρκονίου, 13.93 δξυνιοβίου, 27.84 ἀσδέτου, 8.83 νάτρου, 2.97 δξείδιου τοῦ σιδήρου. Ὑπὸ τῆς φλογὸς τοῦ αὐλοῦ τήκεται εἰς κίτρινον ὑέλων ὑπὸ ἀκράτου δξυαζώτου ἀναλύεται, ἀποχωρίζομενος

δξυπυριτίου καὶ δξυνιοβίου.—Ἀπαντᾷ ἐντὸς συγκροτοῦ τῆς Νορβηγίας. [K.M.]

Βοϊλεχίτης (Woelchit). Ὁρυκτὸν ἐκ Woelch (ἐν Lavantthal) εἶνε παρὰλλαγή τοῦ βουρνονίου. [K.M.]

Βοϊντζάν. (ὁὖτω καλοῦνται περιληπτικῶς 11 χωρία τοῦ Ναγορίου, ὧν οἱ κάτ. κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν Ἰωαννίνων (1431) ὑποταχθέντες ἐκουσίως εἰς τοὺς Τούρκους ἀνέλαβον τὴν ὑπαχρεώσιν ν' ἀποστέλλωσι κατ' ἔτος 125 ἄνδρας, ὅπως υπηρετώσιν ὡς ἱπποκόμοι ἐν τοῖς σουλτανικοῖς στάδλοις. Τὴν ὑπαχρεώσιν δε ταυτην ἀπέφυγον. ἀναλαβόντες εἰς ἀντάλλαγμα νὰ καταβάλλωσι 37,800 ἥσπρα ἑτησίως. Βοϊνίκιδες τουργιστὶ λέγονται οἱ στρατευόμενοι. [Π.]

Βοϊντζάκι. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Μελισσῶν τῆς Μακεδονίας ἔχον ὡς 1250 κατ. Βουλγάρους χριστιανούς. [Ε.]

Βοϊών. Ἀρχαία πόλις τῆς Δωριδος μία τῆς δωρικῆς τριπόλεως ἢ τετραπόλεως. ἥς λειψύνα τινα εὑρίσκονται ἐπ' ὁδοῦ παρὰ τὸ χωρίον Μαρσιολατίς τοῦ θήμου Δωριέων. [Π.]

Βοϊών. Ἀρχαῖον ὄνομα ὄρους ἐν Μακεδονίᾳ. ἀπαντῶν παρὰ Στραζώνι καὶ συμπίπτον κατὰ πᾶσιν πιθανότητά πρὸς τὴν ὄρεσιν τοῦ Γράμμου μεχρὶ Σμόλικας, ὡς καὶ τὸ Βερκετήσιον. [Ε.]

Βοϊός τοῦ γνευσίου ὑποδιαίρεσις (Boji). Καλεῖται διαπλασίς τις γεωλογικὴ ἐν Βεημία καὶ Βυαρία ἐκ γρανίτου καὶ γνευσίου συνισταμένη. Βοῖοι ἢ Βοῖοι ἐκαλοῦντο οἱ πάλαι ποτὲ κατοικοὶ τῶν δύο τούτων χωρῶν. [K.M.]

Βοϊροῦτης (Woerthit) καὶ Ξενόλιθος ἀποτελούμενος ἐξ ἰνωδίων συσσωματωμάτων, εὐρισκομένων ἐν μορφῇ κροκαλῶν τῶν περικύκλων τῆς Πετροπόλεως· καταλέγεται εἰς τὸν σιλλιμανίτην. [K.M.]

Βοϊσλάβα. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Ῥάδοις τῆς Μακεδονίας ἔχον ὡς 230 Βουλγάρους χριστιανούς κατοίκους. [Ε.]

Βοϊτσά. Χειμερινὴ ἔδρα τοῦ θήμου Ὀφιοῦνις τῆς Ναυπακτίας. Κάτ. 697. [Π.]

Βοϊτζέντζε. Χωρίον τῆς ὑποδιοικήσεως Τικβας, οἰκούμενον ὑπὸ 900 περίπου Βουλγάρων, ἐξ ὧν τὰ δύο τρίτα μουσουλμᾶνοι, οἱ δὲ λοιποὶ χριστιανοί. [Ε.]

Βοϊτύλος. Βοϊτύλο. Βλ. Οἶτύλος.

Βοϊώ. Δελφικὴ ποιή-ρις, ποιήσασα ὕμνον Δελφοῖς. εὐ δαίριους στίχους διέσωσεν ὁ Παισανίας. Κατὰ τὸν Φιλόχορον ἐποίησα καὶ τὸ ἔπος «Ὀρνιθογονίαν». ἦν ἔμμος ἄλλοι, καὶ μέγιστα ὁ ἐκ ταύτης πλείστους μύθους παραλαβὼν Ἀντωνίνος Λιβεράλις ἀποδίδουσιν εἰς ποιητὴν Βοϊόν [Π.]

Βοϊών. Δῆμος τῆς ἐπαρχίας Ἐπιδαύρου Λιμηρᾶς τοῦ νομοῦ Λακωνίας, λαβὼν τὸ ὄνομα

ἀπὸ τῆς ἐν αὐτῷ ἐμωνύμου ἀρχαίας πόλεως. Ἔχει 5131 κατ., αποτελεῖται δ' ἐκ τῆς πρώτου οὔσης Νεαπόλεως καὶ τῶν ἐπομένων χωρίων (περιληπτικῶς Βάτικα): Ἅγιος Νικόλαος, Βελανίδια, Ἐλαφόνηρος, Καστανία, Λάχι, Μισσογύρι, Παρὰβίσι, Φαρακλὸ καὶ εὐρείας ἀγροτικῆς συνοικίας ὑπὸ τὸ ὄνομα Κάμπος. Ἔχει ἐν ἀτελὲς ἑλλ., σχολεῖον, 3 δημοτικά σχολεῖα (ὧν ἐν θηέων), ταχυδρ. καὶ τηλεγρ. γραφεῖον. Παράγει δὲ κρίμμου (περὶ τὸ ἑκατομμύρ. δκ.), ἔλαιον, οἶνον, σῦκα, δημοτικὰς καρπούς, τυρὸν κλπ. [II.]

Βοιωτάρχαι (Ἄρχαιολ.). Ἡ ἀνωτατὴ ἐκτελεστικὴ ἀρχὴ τοῦ κοινοῦ τῶν Βοιωτῶν, καίτοι ὑπερανῶ αὐτῶν ἐτίθετο ὁ ἄρχων ἐν κοινῇ τῶν Βοιωτῶν· ἀλλ' οὗτος μὲν εἶχε θερησκευτικὰ μᾶλλον καθήκοντα καὶ τὴν προεδρίαν πιθανῶς ἐν ταῖς βουλευσίν. οἱ δὲ Β. ἔγουντο τοῦ στρατοῦ καὶ ἀπεφασίζον περὶ πολέμου ἢ εἰρήνης. Ἡ ἀρχὴ τῶν Β. ὤφειτο ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦλάχιστον τῶν Μηδικῶν πολέμων μέχρι τῆς διαλύσεως τοῦ κοινοῦ τῶν Βοιωτῶν· ἀλλ' ἀπὸ τῶν μεσῶν τοῦ Γ' αἰῶνος π.Χ. ἡ ἀνωτατὴ διευθύνσις τοῦ κοινοῦ ἐδόθη εἰς τὸν «στρατηγὸν τῶν Βοιωτῶν», (ὅστις ἐνίοτε ἦτο εἰς τῶν Βοιωτάρχων), ὑπὸ τοῦτον δ' ἐτάσσοντο οἱ Β. Ὁ ἀριθμὸς τῶν Β. δὲν ἦτο πάντοτε ὁ αὐτός, ἀλλ' ἐν ᾧ κατὰ τὴν Ε' αἰῶνα π.Χ. ἦσαν ἐνδεκα, ἀπὸ τοῦ 371 π.Χ. ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν περιωρίσθη εἰς 7, ὧν δύο ἦσαν ἑθελῶτοι. Ἐξελέγοντο δὲ κατὰ τὰς χειμερινὰς τροπὰς τοῦ ἤλιου, καὶ ὡφεῖλον ἀκατασώσιν μετὰ παρέλευσιν ἔσους τὴν ἀρχήν, τιμωρούμενοι θάνατον ἂν ἀντεποιούντο αὐτὴν πλέον τοῦ ὁρισμένου χρόνου. Τῶν ἡγεμονίων τοῦ στρατοῦ τοῦ κοινοῦ τῶν Βοιωτῶν εἶχον ἐκ περιτροπῆς εἰς ἕκαστος τῶν Β. ἀλλ' ἐνίοτε ἀνέτιθτο αὐτῇ εἰς ἓνα μόνον ἢ καὶ δύο, τῇ συναινέσει τῶν λοιπῶν· οὕτω τῷ 369 κατὰ τὴν εἰς Πελοπόννησον ἐκστρατείαν ἐστρατήγουν ὁ Ἐπαμεινώνδας καὶ ὁ Πελопίδας, τὸ δ' ἐπόμενον ἔτος κατὰ τὴν εἰς Θεσσαλίαν ἐκστρατείαν ὁ Ἐπαμεινώνδας· ἕκαστος δ' αὐτῶν ἡγεῖτο τοῦ στρατοῦ τῆς ἰδίας πόλεως ὑπαίχον δ' εὐθύνας καὶ ἐδικάζοντο ἕκαστος ὑπὸ τῆς ἰδίας πόλεως καὶ οὐχὶ ὑπὸ τοῦ κοινοῦ τῶν Βοιωτῶν. [II.]

Βοιωτία ΝΕΑ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ. Τὸ τμήμα τοῦ νομοῦ Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας, εἰς ὃ ἀπεδόθη τὸ ὄνομα Β., αποτελούμενον ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν Λιδοθείας καὶ Θηβῶν, ἐκλήθη οὕτως διότι περιλαμβάνει ἐλκλῆκρον τὴν ἀρχαίαν Β., καὶ τμήμα ἐτι τῆς ἀρχαίας Φωκίδος πρὸς Δ., κατὰ τὴν σημερινὴν διαίρεσιν τοῦ ἐλληνικοῦ βασιλείου. Ἔχει δὲ ὅρια πρὸς Ν τὴν Ἀττικὴν καὶ Μεγαρίδα, ἀφ' ὧν χωρίζεται διὰ τοῦ Κιθαιρώνος καὶ τῆς Πάρνηθος, πρὸς Β. τὴν Εὐβοϊκὴν θάλασσαν καὶ τὰς ἐπαρχίας Λοκρίδος καὶ Παρνασσίδος, πρὸς Α τὴν Εὐβοϊκὴν θάλασσαν

καὶ πρὸς Δ τὴν Κορινθιακὴν κόλπον, ὧν ἐκαὶν μὲν βρεῖται τὰ παράλια μόνον τῆς ἐπαρχίας Θηβῶν, οὗτος δὲ ἀμφοτέρων τῶν ἐπαρχιῶν Θηβῶν καὶ Λεβαθείας. Ἐν γένει εἰπεῖν ἡ Β. εἶνε χώρα πεδινή, αποτελούμενη ἐκ δύο μεγίστων λεκανοπεδίων καταρτυτῶν, ὧν τὰ ὕδατα ἔχουσι φερὰν πρὸς Δ, διαχωριζομένων ὑπὸ χθιαμαλῶν ὄρεσιν, περιβαλλομένων δὲ ὑπὸ ὑψηλῆς ὄρεινης χώρας κυρίως πρὸς Δ, ἐν τῇ ὁποίᾳ διακρίνονται τὰ περιώνυμα ὄρη Ἐλικῶν καὶ Παρνασσός. Ἀμφοτέρα τὰ λεκανοπέδια ταῦτα αποτελοῦσι τὴν φυσικὴν διαίρεσιν τῆς Β. οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν διοικητικὴν, διότι τὸ μὲν πρὸς Β περιλαμβάνει τὴν ἐπαρχίαν Λεβαθείας, τὸ δὲ πρὸς Μ, τὸ καὶ μεγαλιτερον, τὴν τῶν Θηβῶν. Τῶν λεκανοπεδίων τούτων τὸ μὲν τῆς Λεβαθείας κλειστὸν ὄν, ἄνευ διεξόδου τῶν ὑδάτων πρὸς τὴν θάλασσαν ἀποτελεῖται κατὰ μέγα μέρος ἐκ τῆς λίμνης Τοπόλια, τῆς ἀρχαίας Κωπαίδος, ἣν σχηματίζουν τὰ ὕδατα τοῦ ἐμπιπτοντος εἰς αὐτὴν Κηφισοῦ καὶ ἄλλων ῥυακῶν τῶν περὶ αὐτὴν ὄρειων. Ἐν τῇ ὕδατολεκάνῃ δὲ ταύτῃ τῆς Κωπαίδος, τῇ περιλαμβανούσῃ μεγάλων ἐκτάσεων γαίας εὐφόρους καὶ καλλιεργήσιμους κατακλυζομένης εἰς ὕψος 98 μέτρων ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης ὑπὸ ὑδάτων, ἐκτελούνται ὑπὸ τῆς ἐταιρίας τῆς ἀποξηράνσεως τῆς Κωπαίδος ὑδραυλικά ἔργα πρὸς διοχέτευσιν τῶν ὑδάτων εἰς τὴν θάλασσαν διὰ τῆς διατρήσεως τοῦ ὄρους Σκροπονίου (Πτώου). Ἐκ τούτου δὲ αἱ νῦν κεκαλυμμένοι ὑπὸ ὑδάτων γαῖαι θέλουσι ἐκθῆ εἰς καλλιέργειαν.

Τὸ ἕτερον δὲ τῶν λεκανοπεδίων, τὸ τῶν Θηβῶν, ἀναστομοῦται πρὸς Δ εἰς τὴν Εὐβοϊκὴν θάλασσαν, διατέμεναι δὲ ὑπὸ βουνωτοῦς χθιαμαλῆς εἰς δύο τμήματα, ὧν τὸ μασημβρινώτερον ἀρδεύει ὁ Ἀσωπός. Ἐν τῇ λεκανοπεδίῳ τούτῃ πρὸς τὰ ἀνατολικά τῆς Κωπαίδος σχηματίζονται δύο ἕτεραι λίμναι ἡ Λίβερι (Ἰλίκη) καὶ ἡ Παραλίμνη, ὑπογεωδῶς συνεχόμεναι πρὸς τὴν Κωπαίδα.

Ἡ ὄρεινὴ δὲ ὑψηλὴ χώρα τῆς Β. καίται περὶ τὰ δύο ταῦτα λεκανοπέδια ἰδίως δὲ ἐν τῇ δυτικῇ τμήματι τῆς ἐπαρχίας Λεβαθείας. Ὁρὴ ὑψηλὰ, πλὴν τῶν κοινῶν μετὰ τῶν ἐμμένων ἐπαρχιῶν Πάρνηθος, Κιθαιρώνας καὶ Παρνασσού, ἔχει τὴν Ἰλίκων, οὗτος ἡ ὑψηλότερα κορυφὴ πρὸς Δ (ὕψ. 1749 μέτρ.) λέγεται Παλγόβουνα ἢ γθαμαλότερα δὲ πρὸς Α (ὕψος 1527) Ζαγυρά. Πρὸς Δ τοῦ Ἰλίκωνος ἔχει τὸ Κιβέρι (ὕψ. 1503), πρὸς Β τὴν Μεγάλην Λούτσα (ὕψ. 1248) καὶ ΒΔ ταύτης τὸ Σεροβόνι (ὕψ. 1563). Πρὸς τὰ ἀνατολικά δὲ τῆς Β. ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Θηβῶν καίται ἡ Κλίπα (ὕψ. 1025), τὸ Σκροπονί (Πτώον) παρ' ᾧ ὑπῆρχον αἱ καταβόρα τῆς Κωπαίδος, τὸ Κορομπόλι (ὕψ. 910) πρὸς τὸν κολπίσκον τῆς Λιβαδόστρας. Εἰς τὰ ΒΔ δὲ ὕψεται ὁ Παρνασσός, οὗ ἡ δυτικὴ πλευρὰ κατὰ τὴν διανομήν τῶν

ὕδατων ἀνήκει εἰς τὴν ἐπαρχίαν Λεβαδείας. Πάντα τὰ ὄρη ταῦτα χιονοσκεπῆ τὸν χειμῶνα ὄντα, εἶνε κατάρρυτα, διττώδῃ τὸ πλείστον, ἀφ' ὧν βροχὴς παρέχοντα εἰς τὰ κτήνη τῶν κατοίκων τῶν ὁρεινῶν ὄρων.

Ποταμοὶ μεγάλοι ἐν Β. ὑπάρχουσι δύο ὁ Ἀσωπὸς καὶ ὁ Κηφισός. Ὁ Ἀσωπὸς ἐν τῇ Θηβαϊκῇ πεδίῳ, ἔχων τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ εἰς τὰς βροχεύς ὑψοφείας τοῦ Κιθαιρώνας καὶ διαρρέων τὸ πλατύτερον μέρος τοῦ πεδίου, τὴν Παρατωπιαν γῶραν τῶν ἀσχαίων, ἐκβάλλει παρὰ τὸν Ἑρωπὸν εἰς τὴν Εὐβοϊκὴν θάλασσαν. Διὰ τούτου δὲ δεχομένου τὰ ὕδατα καὶ ἄλλων βυζανίων ἐκρέουσι τὰ ὕδατα τοῦ Θηβαϊκοῦ πεδίου πρὸς τὴν θάλασσαν. Ὁ δ' ἕτερος τῶν ποταμῶν ὁ Κηφισός, ἔχει τὴν ἀπορροὴν αὐτοῦ εἰς τὸ βόρεια τοῦ Παρνασσοῦ. Οὗτος διαρρέων τὸ πεδὶον τῆς ἐπαρχίας Λοκρίδος, καὶ διερχόμενος τὸ μόνον μεταξὺ ταύτης καὶ τῆς Β. στενόν, ἐμπέπτει εἰς τὴν λίμνην Κωπαΐδα, ἧς αὐξάνει τὴν ἑκτασὶν ἐν ὥρᾳ χειμῶνος. Ἀμφοτέρων τῶν ποταμῶν τὰ ὕδατα ἐν ὥρᾳ μὲν πολυμυρίας καὶ χειμῶνος αὐξανόμενα, πλημμυροῦσι τὴν γῶραν, ἐν ὥρᾳ δὲ θεροῦς μειούμενα ἐπισποδῶς χρησιμοποιοῦνται εἰς ἔρδυσιν τῶν παραποταμίων ἀγρῶν, ὥστε δὲν φθάνουσι μέχρι τῶν ἐκβολῶν.

Τὰ παράλια τῆς Β. πρὸς τὸν Κορινθιακὸν κόλπον εἶνε κατακερματισμένα εἰς πολυαριθμοὺς ὄρους καὶ κοιλίσκους. ἔχοντας βόθυνον τὴν θάλασσαν παρ' αὐτὰς τὰς ἀκτὰς οἱ σημαντικώτεροι δὲ τούτων εἶνε ἀπὸ Α πρὸς Δ ὁ κοιλίσκος τῆς Λιθαδόστρας, ὁ μέγας λιμὴν τῆς Δομβραίνης, ὅστις εἶνε τὸ ἐπίνειον τῆς Λεβαδείας, ὑπάρχοντος αὐτῷ καὶ ὑποτελωνείου (ἐν τούτῳ δὲ καὶ ἡ δρυμνός Ἀλική), ὁ τοῦ Σαράντης, καὶ ὁ μέγας τῶν Ἀσπριῶν Σπιτιῶν ἡ δὲ τῆς Ἀντικύρας, εἰς τὸν μυχὸν τοῦ ὁποίου καταλήγει τὸ ὄριον τῆς Λεβαδείας πρὸς τὴν Παρνασσίδα. Καθ' ὅλην δὲ τὴν παραλίαν ταύτην παράκεινται νησιδεὶς πολλαὶ ἔρημοι.

Πρὸς τὴν Εὐβοϊκὴν δὲ θάλασσαν ὑπάρχει ὁ ὄρος τοῦ Σκροπονείου, εἰς ὃν ἐξέβηκεν ὁ Κηφισὸς πρὸς τῆς ἐμφορέως τῶν καταβορῶν τῆς Κωπαΐδος. Ἄλλος δὲ κοιλίσκος μεσημβρινώτερον τούτου εἶνε ὁ τῆς Αὐλίδος. Ἐνταῦθα δὲ ἡ παραλία τῆς Β. διὰ χερσονησίους προεκβολῆς πλησιάζει τὴν ἀπέναντι ἄκρην τῆς Εὐβοίας, σχηματιζόμενου ἐν τῇ μεταξὺ τοῦ περιωμένου πορθμοῦ τοῦ Εὐρίπου, ἐφ' οὗ κινήτῃ γέφυρα ἐνοῖ τὴν Βοιωτίαν πρὸς τὴν Εὐβοίαν μῆκος ἔχουσα 40 μέτρων.

Συγκοινωνία. Ἡ Β. συγκοινωνεῖ δι' ἀμαξιτῶν ὁδῶν μετὰ τῶν περὶ αὐτὴν ἐπαρχιῶν. Ἡ ὁδὸς Ἀθηνῶν-Ἐλευσίνος-Θηβῶν-Λεβαδείας συνδέει αὐτὴν μετὰ τῆς Ἀττικῆς, ἡ Θηβῶν-Χαλκίδος μετὰ τῆς Εὐβοίας, ἡ Θηβῶν-Ἀταλάντης μετὰ τῆς Λοκρίδος, καὶ ἡ Θηβῶν-Ἀμφίσσης μετὰ τῆς Παρνασσίδος. Ἐσωτερικῶς δὲ δι' ἀμαξιτῶν ὁδῶν συγκοινωνοῦσιν αἱ μὲν

Θῆβαι μετὰ τῆς Δομβραίνης καὶ μετὰ τῆς Καρδίτσας, ἡ δὲ Λεβαθεία μετὰ τῆς Σκριποῦς.

Ἡ Β. ὡς τὸ πάλαι οὕτω καὶ νῦν φημιζέται διὰ τὴν ἐξοικὴν καὶ τὴν εὐκαρπείαν παράγει δὲ δημητριακούς καρπούς, ἔλαιον, οἶνον, καπνόν (μόνον ἡ ἐπαρχία Θηβῶν), ὄσπρια, ζῶα καὶ προϊόντα κτηνοτροφίας. Ἡ κατὰ τῇ 1887 παραγωγὴ τῶν δημητριακῶν καρπῶν ἀνῆλθεν ἐν μὲν τῇ ἐπαρχίᾳ Λεβαθείας εἰς 273,000 περίπου κοιλὰς, ἐν δὲ τῇ τῶν Θηβῶν εἰς 487,000. Ἡ τοῦ οἴνου ἐν μὲν τῇ ἐπαρχίᾳ Λεβαθείας εἰς 2,690,000 ὅκ. ἐν δὲ τῇ τῶν Θηβῶν εἰς 3,562,000 ὅκ. Τρέφουσι δὲ ζῶα ἡ μὲν ἐπαρχία Λεβαθείας πρόβατα 57,000, αἰγας 44,000, ἡ δὲ τῶν Θηβῶν πρόβατα 70,000, αἰγας 60,000.

Ἡ Β. κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1889 ἔχει πληθυσμὸν 48,601 κατοίκων ὧν 25,569 ἔχει ἡ ἐπαρχία Θηβῶν, καὶ 23,032 ἡ τῆς Λεβαθείας.

Ἐθνολογικῶς δὲ οἱ κάτοικοι τῆς Β. διαίρουνται εἰς δύο, κατὰ τὴν φυσικὴν διαίρεσιν τῆς χώρας, διότι ἡ μὲν ἐπαρχία Θηβῶν ὁλοκληρὸς οἰκεῖται ὑπὸ Ἀλβανικοῦ στοιχείου, ἡ δὲ τῆς Λεβαθείας ὑπὸ Ἑλληνικοῦ, πλὴν τῶν χωριῶν τοῦ δήμου Πέτρας Κούκουρα, Κουτουμελά, Μάζης καὶ Σταθενίκου, οἰκουμένων ὑπὸ Ἀλβανῶν.

Διοικητικῶς δὲ ἡ Βοιωτία ἀνήκει εἰς τὸν νομὸν Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας ἀποτελοῦσα δύο ἐπαρχίας τὴν τῶν Θηβῶν καὶ τὴν τῆς Λεβαθείας, τούτων δὲ ἡ μὲν τῶν Θηβῶν ὑποδιαιρεῖται εἰς 7 δήμους, εἰς 6 δὲ ἡ τῆς Λεβαθείας. Ἐχρυσὶ δὲ οἱ δήμοι ὧς ἐξῆς

Ἐπαρχία Θηβῶν

Δῆμος Θηβῶν	πρωτ.	Θῆβαι
» Ἀκαιοφάνειον	»	Καρδίτσα
» Αὐλίδος	»	Χάλια Μεγάλα
» Θεσπιῶν	»	Βάγια
» Θισβῆς	»	Δομβραῖνα
» Πλαταιῶν	»	Καπαρεῖλι
» Τανάγρας	»	Χλεμποτσάρι

Ἐπαρχία Λεβαθείας

Δῆμος Λεβαθείας	»	Λεβαθεία
» Ἀρχαυῶς	»	Ἀράχουβα
» Διστομίων	»	Διστομόν
» Ὀρχομενοῦ	»	Σκριποῦ
» Πέτρας	»	Ἀγ. Γεώργιος
» Χαίρωνειας	»	Δαύλια

Ἡ μεγαλύτερα τῶν πόλεων τῆς Β. εἶνε ἡ Λιθαδιά, πρωτεύουσα τῆς ἐμμενόμενης ἐπαρχίας ἔχουσα πληθυσμὸν 4,990. Ἐπὶ τουρκοκρατίας ἡ πόλις αὕτη ἦτο ἡ γνωστότερη τῶν τῆς Στερεῆς Ἑλλάδος καὶ ἐμπροκινώτερα ἐκ τούτου δὲ ἔδωκε καὶ τὸ ὄνομα τῆς εἰς τὴν Στερεάν Ἑλλάδα, καλουμένην ὑπὸ τῶν ξένων γεωγράφων περιληπτικῶς Λιθαδία. Δευτέρα κατὰ τὸν πληθυσμὸν εἶνε αἱ Θῆβαι, πρωτεύουσα καὶ αὕτη τῆς ἐμμενόμενης ἐπαρχίας, ἔχουσα πληθυσμὸν 3,228 κατοίκων. Τρίτη ἡ Ἀράχουβα ἀποτελοῦσα μόνῃ αὕτη ἔξιν ἐμμενόμενον δήμον. Κάτοικοι 3,138. Κωμοπόλεις δ' ἐχούσας πλη-

Θυσμόν ἔνω τῶν χιλιῶν ψυχῶν ἔχει ἡ μὲν ἐπαρχία Θηβῶν τὰ Βάγια ἐν δήμῳ. Θυσπιῶν (κατ. 1101). τὴν Δαρδραίναν (κατ. 1310). Κακὸση (κατ. 1068) καὶ Χόστια (κατ. 1063) ἐν δήμῳ. Θισθῆς. Ἡ δὲ ἐπαρχία Λεβαδείας, τὴν προρρηθεῖσαν Ἀράχοβα, τὸ Διστομον (κατ. 1341) καὶ Ζερίνα (κατ. 1190) ἐν δήμῳ Διστομίων, τὴν Δαύλια (κατ. 1398) ἐν δήμῳ Χαιρωνείας.

Ἐκκλησιαστικῶς ἡ Β. διοικεῖται ὑπὸ ἐπισκόπου ἔχοντος τὸν τίτλον ἐπισκόπου Θηβῶν καὶ Λεβαδείας καὶ ἐδρεύοντος ἐν Θήβαις. Μοναὶ δ' ἐν Β. διατηροῦνται εἰς ἐν δέμῳ. Ἀκραϊφίου ἡ τῆς Μεταμορφώσεως ἡ Σαγματιά, καὶ ἡ τοῦ Γενεσίου Θεοτόκου ἡ Πελαγίας. Ἐν δήμῳ Θισθῆς ἡ τῆς Κοιμήσεως ἡ Μακαριωτίσης, καὶ ἡ τῶν Ταξιαρχῶν. Ἐν δήμῳ Πλαταιῶν ἡ τῆς Ἀγ. Τριάδος. Ἐν δήμῳ Διστομίων ἡ τοῦ Ὁσίου Λουκά. Ἐν δήμῳ Ὀρχομενοῦ ἡ τῆς Κοιμήσεως Θεοτόκου ἡ Σκριποῦς. Ἐν δήμῳ Πέτρας ἡ τοῦ Ἀγ. Σαραφείμ ἡ Δομποῦ, καὶ ἐν δήμῳ Χαιρωνείας ἡ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου ἡ Ἰερουσαλὴμ.

ΑΡΧΑΙΑ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ. Ἡ κατὰ τοὺς ἀρχαίους Β. περιελάμβανε τὰ σημερινὰ λεκανοπέδια Λεβαδείας καὶ Θηβῶν, ἀλλὰ τὰ ὅρια αὐτῆς κυρίως πρὸς Δ ἦσαν μικρότερα. Διότι ἡ περιοχὴ τῶν σημερινῶν δέμων Ἀραχόθης Διστομίων καὶ Χαιρωνείας περιελαμβάνετο ἐν τῇ Φωκίᾳ. Ὅρια τῆς ἀρχαίας Β ἦσαν πρὸς Δ καὶ ἐν μέρει πρὸς Β ἡ Φωκίς, πρὸς Β ἡ Ὀπουντία Λοκρίς καὶ μέρος τῆς Εὐβοϊκῆς θαλάσσης, πρὸς Μ ἡ Ἀττικὴ καὶ μικρὸν τμήμα τῆς Μεγαρίδος, πρὸς δὲ ἡ Ἀλκυονίδς θάλασσα (Λιβαδόστρα) τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου, καὶ πρὸς Α ἡ Εὐβοϊκὴ θάλασσα.

Ὁ ρη τῆς Β πρὸς Μ κοινὰ μετὰ τῆς Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος ἦσαν δ Κίθιρα ἡ ῥῶν καὶ ἡ Πάργης. Πρὸς Δ δὲ ὁ Ἐλικῶν τὸ ἱερὸν τοῦτο ἐνδιαιτῆμα τῶν Μουσῶν, ἐξ οὗ καὶ Ἐλικωνιάδες ἐκαλοῦντο. Ἐπὶ τούτου δὲ μνημονεύουσιν οἱ ποιηταὶ ὅτι ὑπῆρχον αἱ πηγαὶ Ἀγανίπη, Ἰπποκρήνη, Περμησσοῦς καὶ Ὁλμεία, πρὸς τὰς ὁποίας ἔκειτο ἡ πατρὶς τοῦ Ἡσιόδου Ἀσκήρη, τοῦ ὁμνῆτοῦ τῶν Ἐλικωνιάδων Μουσῶν. Κλάδος τοῦ Ἐλικῶνος πρὸς Β ἦτο τὸ Λεϊθέθριον (Μοῦσαι Λεϊθηθρίδες), καὶ βορειότερον τὸ Λαφύσιον, τὸ Θούριον, οὗ μία τῶν κορυφῶν ἐκαλεῖτο Ὁρβόπαγος, καὶ τὸ Ἀκόντιον (Δουρδούβανα) διαχωρίζοντα τὴν Β. ἀπὸ τῆς Φωκίδος. Πρὸς Β δὲ μνημονεύεται τὸ ὄρος Δῆλος πλησίον τῆς πόλεως Τεγύρας, ἐνθα οἱ Βοιωτοὶ ἐμυθολόγουν ὅτι ἐγεννήθη ὁ Ἀπόλλων. Βορειανατολικῶς ἔρη ἦσαν τὰ Πτώον (Σκροπανάρι), τὸ διῆκον διὰ τριῶν ἀκρωτηρίων πρὸς τὴν Κωπαῖδα, ἐνθα ὑπῆρχον τὰ βάραθρα, δι' ὧν ἐξέρρεον εἰς τὴν θάλασσαν τὰ ὕδατα τῆς λίμνης. Πρὸς Α τοῦ Πτώου, ἦτο τὸ Μεσσηπίον, (νῦν Κτυπᾶς)

διῆκον πρὸς τὴν Χαλκίδα, ἐφ' οὗ ἔκειτο τὸ προύριον Σαλγανεύς καὶ ἡ πόλις Χαλκίς, πρὸς Μ δὲ τούτου τὸ Ὑπάτιον (Δουκῶνι). Παρὰ τὴν Κωπαῖδα δὲ πρὸς Μ τοῦ Πτώου τὸ Φοινίκιον καὶ τὸ Φίικιον (νῦν Φαγᾶς).

Ποταμοὶ δ' ἐν τῇ Β. μνημονεύονται ὁ Κηφισός, τὴν ἀρχὴν λαμβάνων ἐκ Λιλαίας τῆς Φωκικῆς ῥέων δι' Ἐλατείας, καὶ διὰ Πραποταμίων καὶ Φανοτίων φωκικῶν πολιμάτων, προχωρεῖ εἰς Χαιρωνεῖαν τῆς Β. ἐκβάλλων διὰ τῆς Ὀρχομενίας καὶ Κορινθιακῆς χώρας εἰς τὴν Κωπαῖδα. Εἰς τὴν λίμνην δὲ ταύτην ἐμπίπτουσιν ὁ Μέλας (νῦν Μαυροπόταμος), οἱ ῥυάκτες Πρὸβατὶς (Θεόφραστ. 4.11.8), Πελικανία μετὰξὺ Μελανός καὶ Κηφισοῦ, Ὁξεία Καμπή, ἐνθα ἡ ἐμβολὴ τοῦ Κηφισοῦ, καὶ πρὸς Β ἡ Βοηθρία. Καὶ οὗτοι μὲν πρὸς Δ τῆς Κωπαίδος, ἐκ Μ δὲ ἐμπίπτουσιν εἰς αὐτὴν ὁ Τρίτων, ὁ Φάλαρος, ὁ Κουράλιος, ὁ Ὁλμεινός, καὶ ὁ Περμησσοῦς ἐκ τοῦ Ἐλικῶνος καταρχόμενοι. Πάντες οὗτοι καὶ ἄλλοι ἀνώνυμοι ἀπετέλουν τὴν Κωπαῖδα λίμνην, οὕτω κληθεῖσαν ἐκ τῆς καταποθείσης ὑπὸ τῶν ὕδατων πόλεως τῶν Κωπῶν, μνημονευμένης παρ' Ὀμήρῳ Κατὰ τὸν Στράβωνα (9.406), ἡ λίμνη ἐσχηματίσθη ἐγγυθιέντων κατὰ βάθος τῶν πόρων, δι' ὧν τὰ ὕδατα ἐξέρρεον πρὸς τὴν θάλασσαν κατὰ Λάρυμναν τῆς Λοκρίδος. Ἡ Κωπαῖς ἐλέγετο καὶ Κηφισίς καὶ Ἀλιάρτις ἐκ τῆς παρακειμένης πρὸς Μ πόλεως Ἀλιάρτου μνημονεύονται δὲ περὶ τὴν Κωπαῖδα κοῖλα μέρη καὶ πεδία ἡ Ἰππία καὶ οἱ Χύτροι, βαθύματα τῆς λίμνης ὄντα, ἐν οἷς ἐφύετο τὸ κάλλιστον εἶδος τοῦ αὐλητικοῦ καλάμου.

Προϊόντα τῆς λίμνης ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ἀναφέρονται, πλὴν τοῦ αὐλητικοῦ καλάμου, εἰ σχοῖνοι, ἐξ ὧν κατεσκευάζοντο τὰ ἀλιάρτια σχοινία, αἱ ἐγγέλυς, καὶ τὰ κάλλιστα ἰχθυοτροφεία, καὶ δὴ τὰ ἐν Ἰππίᾳ.

Πλὴν τῆς Κωπαίδος περιεσώθη καὶ τὸ ὄνομα τῆς λίμνης Ἐλικῆς (νῦν Λίκερι), χωριζομένης ἀπὸ τῆς Κωπαίδος διὰ τοῦ Φοινίκιου ὄρους, εἰς ἣν ἐνέπιπτον τὰ ὕδατα τῶν ποταμίων Σχοινοῦντος πηγάζοντος ἐκ τοῦ ὄρους Ὑπάτου, Θυσπιῶν καὶ Ἰσμηνοῦ ἡ Ἰσμηνίου. Ὡσαύτως δὲ γινώσκουμεν καὶ τὸ ὄνομα τῆς Παραλίμνης, καλούμενης Τροφίας.

Ὁ ἕτερος τῶν μεγάλων ποταμῶν τῆς Β. ἦτο ὁ Ἀσωπός, ὅστις ῥέων ἐκ τῶν ὀρειῶν τοῦ Κιθαιρώνος καὶ διερχόμενος τὴν Παρασιπιάν χώραν, καὶ παρχομένην τὰς Πλαταιὰς καὶ τὴν Τανάρην, ἐκβάλλει εἰς τὴν θάλασσαν.

Τὸ λεκανοπέδιον τῶν Θηβῶν μέγα καὶ πολυσήμαντον ἔφερε κατὰ μέρη διάφορα ὀνόματα, ὧν περιεσώθησαν τὸ τῆς Παρασωπίας

χώρας δι' ἧς ἔρρεον δ' Ἀσωπός, τὸ Τχ νε ρ ι κ ὸ ν πεδίον πρὸς Δ τῶν Θηβῶν ἐκτεινόμενον, καὶ τὸ συνεχές τούτῳ πρὸς Βι μεταξὺ Ὑλίκης καὶ Θηβῶν Ἀ ὀ ν ε ο ν πεδίον. Εἰς τὰ μεσομέσινά τούτου καὶ ἐν ἀριστερᾷ τοῦ Θ. σπιοῦ (Κα. ὄβρι) μιαν ὥραν πρὸς Δ τῶν Θηβῶν ἀνεκαλύφθη τελευταῖον τὸ ἱερὸν τῆς Δήμητρος Καθεδρίας. Τελευταῖον το Ἀ θα μ ἄ ν τ ι ο ν πεδίον μεταξὺ τῆς πόλεως Ἀκραιφνίου καὶ Ὑλίκης.

Παρά τοῖς ἀρχαίοις ἡ Β. ἔνεκα τῆς φυσικῆς καταστάσεώς τῆς, ἀποκαλυμμένη ἐξ ὕψους καὶ χθαρμάλῃς χώρας, καὶ τῶν κοίλων ἐλινδῶν τόπων, εὐθιμῶς ὡς εἰχουσα κλίμα καλὸν καὶ νοσηρὸν. Τούτου δ' ἔνεκα οἱ Κεῖρητοὶ ἐδυσφημόντο, ὡς ἠμείλιξ τὸν νοῦν ὡς καλλικισίηται, κλισίαν ἔχοντες πρὸς τὴν προτὴν καὶ τὴν ἡδουπαθείαν, ἐν ἀντιβολῇ πρὸς τοὺς γείτονας αὐτῶν κατ' ἰκούς τῆς Ἀττικῆς ἐκ τούτου δὲ προήλθε καὶ ἡ παροιμία «βοιωτὶς ὕς» καὶ «βοιωτὶς νεύς» ἢ «βοιωτὶον οὐς» (3λ λ.).

Ἡ Β. πρῶτόμωτα κατακλιθῆναι ὑπὲρ διαφόρων βαρβαρικῶν φύλων ἐγκαταστῆναι εἰς τὰς εὐφόρους αὐτῆς πεδιάδας, τῶν πλείστων κατελθόντων ἐκ Θεσσαλίας μνημονεύονται δὲ οἱ Ἄσρες, Ἰεμμίκες, Λελέγες, Ὑάντες, Εὐάτηνες ἢ Ἰ γ κ τ η ν ε ς. Προνώσται Φοίνικες ἔλθοντες μετὰ Κάδμου, ὁ ὅποιος λέγεται ὅτι ἐλάμπε τὴν γράφην, οἱ Γεφυρτίαι, οἱ δὲ Διτωλοὶ, Πηλασγοί, Θωράκες, οἵτινες καὶ οἰκίσαντες περὶ τὴν Ἐλικίαν ἱδρύσαν αὐτοὶ τὴν λατρείαν τῶν Μουσῶν, οἱ Μινυαί, οἵτινες ἔκτισαν τὴν πόλιν τοῦ Ὀρχομενοῦ ἐκ τῆς Θεσσαλίας κατελθόντες.

Ἐπὶ τῶν ἱστορικῶν χρόνων αἱ βοιωτικαὶ πόλεις ἀπετέλουν δημοκρατίαν «τὸ κοι ν ο ν τῶν Β ο ι ω τῶ ν» οὐ προϊστάτο ἐπὶ πολὺ αἱ Θηβαὶ δικαυόμενον ὑπὸ ἐνικυτίων ἀρχόντων τῶν βοιωτάρχων λεγομένων. Ὑπῆρχε δὲ καὶ κοινὴ ἐστὴ τὰ Παμβοιωτῖα, τελούμενα ἐν τῇ πόλει Κορινθία.

Πόλεις τῆς Β. ἀναφέρονται ἐν τῷ λεκανοπεδίῳ τοῦ Κηφισοῦ καὶ πρὸς Δ τῆς Κοπαίδος ἡ Λ ε β ἄ θ ε ι α, ἡ μόνη περιστοιχισα τὴν ἀρχαίαν πόλιν τοῦ λεκανοπεδίου τούτου, μέχρι τῶν νεωτέρων χρόνων, καὶ ἐν τῇ ὁποίᾳ τὸ μαντεῖον τοῦ Τρωφονίου ἐλαιοῦργει μέχρι τῆς 8' μ.Χ. ἐκατ. Ὑκεῖτο μεταξὺ τῶν ὄρεων Λαυσιτίου καὶ Θουρίου, ἐν ᾗ θεοὶ νῦν ἡ Λιβαδία. Παρὰ τῇ πόλει ἔκειτο ἡ πηγὴ Ἐ ρ κ υ ν α (νῦν Χιλιά), ἧς τὰ ὕδατα διὰ τοῦ ποταμοῦ τῆς Ποσειδωνίας χύνονται εἰς τὴν Κοπαίδαν. Πρὸς Β τῆς Λεβαδείας ἔκειτο ἡ Χ α ι ρ ω ν ε ι α ἡ δυτικωτέρα τῆς Β. ἐκτισμένη εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ συνεχόμενου πρὸς τὴν ὁροσειρὰν τοῦ Θουρίου κρημνοῦ Π ε τ ρ α χ ο ὦ, ὑφ' ὃν ἔρρεον εἰς ῥάξαι Ἀ ἱ μ ω ν. Μικρὸν πρὸς Α τῆς Χαιρωνίας ἐπὶ τῆς ἰδοῦ τῆς ἀγοῦσης εἰς Ὀρχομενὸν κειται κολοσσιαὶς λίαν ἐκφαίει μαρμάρεον, μνημεῖον ἐγερόθεν εἰς μνήμην τῶν περὶ τῶν βοιωτῶν ἐν τῇ κατὰ Φιλίππου

τοῦ Ἀμύντου μάχῃ, περιστοιχὲν μέχρι σήμερον. Ὁ Ὀ ρ χ ο μ ε ν ὸ ς ἦτο μία τῶν ἀρχαιότατων πόλεων τῆς Β., κτισθεῖσα ὑπὸ τῶν Μινυῶν ἐν τῇ ἀριστερᾷ ἐξοχῇ τοῦ Κηφισοῦ, ἐπὶ προεκτάσεως τοῦ Ἀκοντίου ὄρους, ἐξ οὗ πολλάκι πηγαὶ ἀναδύουσαι χύνονται εἰς τὸν Μελανα, ὧν μία ἡ Ἀ κ ι θ α λ ι α, ἱερὰ τῶν Χαρίτων. Βερεϊότερον τοῦ Ὀρχομενοῦ ἔκειτο ἡ Ἀ σ π λ η θ ὶ ω ν, ἡ καλυμμένη καὶ Σ π λ η θ ὶ ω ν καὶ Κ ὸ θ ε ι ε λ ο ς. Καὶ αὗται μὲν πρὸς Δ τῆς Κοπαίδος πρὸς Β δὲ μνημονεύονται ἡ Τ ε γ ὺ ρ α ἡ Τ ε γ υ ρ α ι πόλις. ἔνθα ναὸς τοῦ Τεγμοαίου Ἀπῆλλωνος, καὶ πηγὰὶ παρὰ τὸ ἕρος Δ ἡ λ ο ς δ Φ ο ἱ ν ι ξ καὶ ἡ Ἐ λ α ι α (Πλουτ. Πελοπ. 16). Ὑπεραι δὲ κώμαι αὐτοῦ τῆς περιοχῆς Ὀρχομενοῦ ἦσαν αἱ Ὀ λ μ ω ν ε ς, Ὑ η τ τ ο ς, Κ υ ρ τ ὶ ω ν η καὶ Κ ὸ π α ι.

Πρὸς Α δὲ τῆς Κοπαίδος πρὸς μὲν τὴν παραλίαν ἔκειτο ἡ Ἀ ν θ η θ ὶ ω ν, ἐσχάτη τῆς βοιωτικῆς παραλίας πόλις ἐπὶ τῶν πρὸς τὴν θάλασσαν προεκτάσεων τοῦ Μεσσαπίου ὄρους. Περί ταύτην μνημονεύεται καὶ θεοὶς Φ ὶ ω κ α ι, καὶ ἱεροπρεπὴς τόπος καλούμενος Ἰ σ ο ς. Ἡ ὑπὸ τοῦ Στεφάνου τοῦ Βυζαντίου ἀναφερμένη βοιωτικὴ πόλις Χ α λ ι α, τίθεται ὑπὲρ τῶν γεωγραφικῶν πρὸς τὴν παραλίαν αὐτὴν καὶ πρὸς Β τοῦ Μεσσαπίου ὄρους, παρὰ τὸν Σαλγανέα καὶ τὸν Λέσον Κ ἄ ν η θ ο ν (Καραμπακά). Ἐνδότερον δὲ χωροῦντες πρὸς Δ τοῦ Μεσσαπίου καὶ τοῦ παρακειμένου Ὑπάτου ὄρους εὐρίσκειμεν πολισμάτα τὴν Τ ρ ἄ ρ ε ι α ν παρὰ τὴν ὁμόνυμον λίμνην, τὴν Σ χ ο ἱ ν ο ν παρὰ τὴν Ὑλικὴν εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Σχοινούτου, καὶ τὴν Π ε τ ε ὶ ω ν α. Παρὰ τὴν Κωπαίδα δὲ τὴν Ἀ κ ρ α ι φ ἱ α ν, τὴν καὶ Ἀκραιφνίαν καὶ Ἀκραιφνίαν καὶ Ἀκραιφνίαν καλυμμένην, ἧς εὐθιμῶς ἡ αὐτὴ πρὸς τὴν προϊστορικὴν Ἀ ρ ν η ν. ἔκειτο δὲ παρὰ τὴν σημερινὴν χωρίον Γαρδίτσα ἐφ' ὧς παρὰ τὸ Ἀθαμάντιον πεδίον, ὅπου πιθανῶς καὶ αἱ Ὑ λ α ι τῶν ἐφηρικῶν ἐπών. Ἄτερα πόλις παρὰ τὴν λίμνην πρὸς Μ τοῦ Φοινικίου βουνοῦ ἦτο ὁ Μ ε θ ε ὶ ω ν ὁ βοιωτικὸς δ καὶ Φ ο ι ν ι κ ῖ ς μετονομασθεῖς.

Πρὸς Μ δὲ τῆς Κοπαίδος ἔκειτο ὁ Ὀ γ χ η σ τ ὸ ς, ἡ Ἀ λ ι α ρ τ ο ς ἐν ᾗ καὶ πηγὴ Κ ι σ σ ο ὤ σ σ α, καὶ πρόδουρος τοῦ Ἐλικίωνος Ὀ ρ χ α λ ι θ α ς. δι' οὗ ἔφεραν ὁδὸς εἰς τὰς πόλεις Ὡ κ α λ ε α ν, Τ ι λ φ ο ὗ σ σ ι ο ν τὸ Τελφεύσιον καλούμενον καὶ Τελφωσταῖον, Ἀ λ α λ κ ο μ ε ν ἄ ς καὶ Κ ο ρ ὶ ω ν ε ι α ν ἐφ' ὧς ἱδρυμένην. Μεταξὺ δὲ Τελφουσιῶν ὄρους καὶ Ἐλικίωνος ἔκειτο καὶ κώμη Ἰ π π ὶ τ α ι.

Ἐν τῷ λεκανοπεδίῳ τῶν Θηβῶν πόλεις τῆς Β ἦσαν πρὸς μὲν τὴν ἀνατολ. παραλίαν ὁ Ὡ ρ ω π ὸ ς περὶ τὴν κατοχῆς τοῦ ὁποιοῦ ἤριζον οἱ Ἀθηναῖοι καὶ βοιωτοί, ἔνεκα τῆς περὶ αὐτὸν πεδινῆς χώρας τῆς Γ ρ α ἱ κ ῆ ς, κατέληξε δὲ εἰς τὴν κατοχὴν τῶν Ἀθηναίων.

Βορειότερον τούτου τὸ Δήλιον (νῦν Δήλεσι), ἐνθα ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, ἐντεῦθεν δὲ πρὸς Β ὁ λ μ ῆ ν Β α θ ῦ ς οὖτος καὶ σήμερον καλούμενος, μεθ' οὗ ἡ πόλις Αὐλίδας. Μεσογειότερον τοῦ ανατολικοῦ τμήματος τοῦ λεκανοπεδίου ἔκειτο ἡ Τάναγρα, ἥς ἐκαλεῖτο Τετρακωμία ἢ πρὸς Β, χώρα, ἐνθα τὰ πολισμάτια Μυκαλησσός, Ἀρμια πρὸς Α τοῦ Ὑπαίου ὄρους, Φαραί καὶ Ἐλεών. Ἡ Τανάγρα ἔκειτο ἐν τῇ κριστερᾷ τοῦ Ἀσωποῦ ἐν τῇ συμβολῇ τῇ σχηματικῇ μετὰ τοῦ ἐκ τῆς Τετρακωμίας κατερχομένου Θερμῶδοντος ποταμοῦ (νῦν Λαρίς) ἐκαλεῖτο δὲ καὶ Ποιμανδρίς. Πρὸς Δ τῆς πόλεως ὕψους τὸ Κυρήκειον ὄρος, πρὸς Α δὲ μνημονεύεται ὅτις Οἶνόφυται.

Ἐν μέσῳ περιπτῶ τοῦ λεκανοπεδίου ἔκειτο αἱ Θῆβαι, ἡ σημαντικώτερα τῶν βοιωτικῶν πόλεων ἐν ᾗ θέσει αἱ νεώτεραι Θῆβαι, περιβαλλόμεναι ὑπὸ τείχους, ἐν ᾗ καὶ ἡ ἀκρόπολις Κασμέαια, ἔχοντος ἐπὶ πόλεως, ἔξ οὗ καὶ Ἑκτάπυλος ἡ πόλις προσηγορεύετο, καὶ Διπτάκμος ἕνεκα τῶν διαρρεόντων αὐτὴν ποταμῶν Θεσπιῶ καὶ Ἰσμηνοῦ. Πρὸς Β τῶν Θηβῶν ἐξετείνεται τὸ Ἀίνιον πεδῖον, πρὸς Δ τὸ Τενέριον, πρὸς Α δὲ ὕψους τὸ ὄρος Τεσσαμῆσσος, πρὸς Μ δὲ ἐξετείνεται ἡ Παρασωπία. Πρὸς Β τῶν Θηβῶν ὑπῆρχον πολισμάτια, παρὰ τὸ Μεσσαπίον ὄρος ὁ Γλίσσας, καὶ μετὰ τούτου καὶ τῶν Θηβῶν ὁ Τεσσαμῆσσος. Πόλεις ἄλλαι μερόμεναι ἐν τῇ διεξῆχθῃ τοῦ Ἀσωποῦ ἦσαν αἱ Πλαταιαί εἰς τὰ Β κράσιδα τοῦ Κιθαίρωνος ἐκτισμέναι ἐν τῇ Παρασωπία, αὐτῇ δὲ καὶ τὰ πολισμάτια Ἐρυθραί καὶ Ὑστιαί, ὧν ἡ περιοχὴ ἀνῆκεν νῦν εἰς τὸν δῆμον Ἐρυθρῶν τῆς Μεγαρίδος. Ὡς αὐτῶς καὶ αἱ κῶμαι Σκῶλος, Ἐτεσσώνος, Τέγυρα καὶ Σιδαι.

Εἰς τὴν Δ δὲ τμήμα τοῦ Θηβαϊκοῦ πεδίου ὑπῆρχον αἱ Θεσπιαί (νῦν Ἐρημικαστρο), εἰς τὰς ἀνατολικὰς ὑπώρειας τοῦ Ἑλικῶνος, πρὸς Μ τούτων τὰ Λεούκτρα, εἰς τὴν πεδιάδα τῶν ὁποίων ἐγένετο ἡ περιώνυμος μάχη μεταξὺ Θηβαίων καὶ Σπαρτιῶν τῇ 371 π.Χ. Πρὸς Α τῶν Λεούκτρων ἡ Εὐτρησίς. Αἱ Θεσπιαί εἶχον ἐπίνειον πρὸς τὸν Κορινθιακὸν κόλπον τὴν Κρεῦσιν καὶ Κρεῦσαν καὶ Κρέουσαν καὶ Κρεουσίδα καλούμενην, εἰς τὸν μυλὸν τοῦ κολπίσκου τῆς Λιθαδόστρας, ὅπου ἐξέβαλλε τὸ ποτάμιον Ὡερόη. Ἐν τῇ περιοχῇ τῶν Θεσπιῶν μνημονεύεται καὶ ὅτις Δονακὼν μετὰ πηγῆς Μεσογεία πόλις ἐν τῇ δυτικῇ τούτῳ τμήματι τῆς Β, ἦσαν ἡ Ἀσκη κατὰ τοῦ ποταμοῦ Ὡερόου, κειμένη πρὸς Β τοῦ ἀνατολικοῦ ἄκρου τοῦ Ἑλικῶνος. Δυτικώταται δὲ πόλεις τοῦ Θηβαϊκοῦ λεκανοπεδίου ἦσαν αἱ Κορσιναί, καὶ πρὸς Α τοῦ τῶν ἡ Θισβη, μετὰ τῶν σημερινῶν χωρίων Κακώση καὶ Χόττια, ὑπὸ τὰς μεσημβρινὰς ὑπώρειας τοῦ Ἑλικῶνος. Παράλλοι δὲ

πόλεις πρὸς τὴν Ἀλκυονίδα θάλασσαν ἦσαν ἡ μνημονευομένη Κρεῖσις, αἱ Σίφαι ἢ Τίφα, καὶ τὸ Ἀφόρμιον ἐν τῇ κόλπῳ τῆς Δομβραίνης τῶν σημαντικωτέρων μνημονευομένων πόλεων θέλει γινεῖ λεπτομερεστέρα περιγραφή ἐν τοῖς στίχοις ἀρχαίοις. Αὐτῇ δὲ καὶ περὶ τῆς βιβλιογραφίας. [Αντ. Μηλ.]

Βοιωτία (ἱστορία). Ὡς ἀρχαιότατοι κάτοικοι τῆς Β, ἀναφέρονται φύλα, ὧν τινὰ μὲν ἐξέλιπον κατεπιν οὐδὲν καταλιπόντα ἴχνος, ἄλλα δὲ τινὰ ἐξῆλθον οὐ μικρὰν ἐπιδρασίαν ἐπὶ τὸ μέλλον τῆς χώρας. Τοιοῦτοι ἡκοί εἶνε οἱ Προνάσταί, Ἐκτιήνες ἢ Ἐκτιήνες. Ταντες, Ἀσνες Τέμμιες, Ἀέλιες. Τινὲς τῶν λαῶν τούτων ἦλθον προφανῶς ἐκ Θράκης, οἱ δὲ Ἑμμικες καὶ Δελεγες ἀπὸ θαλάσσης ὡς καὶ οἱ Κασμέται (ἔδ. λ.) τῶν Θηβῶν καὶ οἱ Ἐφυρατοὶ τῆς Τανάγρας, οὓς δέον νὰ θεωρῶμεν Φοινίκας τὴν καταγωγὴν. Ἐν δὲ τῶν μάλιστα προηγουμένων φύλων τῆς πόλεως ἀρκαίωτος ἐν Βοιωτίᾳ ἦσαν οἱ τὸν Ὀρχομένον ὡς ἔδραν ἔχοντες Μιῶται (ἔδ. λ.), οἵτινες μεγάλως ἐπεδράσαν ἐπὶ τὴν γεωργικὴν ἀνάπτυξιν τῆς χώρας διὰ τῶν ὑδατικῶν αὐτῶν ἔργων, ἰδίως δὲ διὰ τῆς ἐντέχνου χρησιμοποίησεως τῶν ἐνμέριμνικῶν κατὰ τοὺς ὁδῶν (ἔδ. λ.). δι' ὧν ἀπῆγετο πρὸς τὴν εὐδοικὴν θάλασσαν τὸ ἀπὸ τῶν πλημμυροῦντων ποταμῶν περισσεύον ὕδωρ. Τῶν δὲ ἄλλων παλαιῶν κατοικῶν τῆς χώρας μόνον ἐπὶ τοῦ Ἑλικῶνος ἔτινεν θρακικὰ τινὰ φύλα, ἐξ ὧν ἀπέρρευεν ἡ ἱθαζουσα λατρεία τῶν Μουσῶν καὶ τοῦ Διονύσου.

Ἄλλως δὲ ἡ ἐπικρατοῦσα τῆς Β θέσις καὶ ἡ εὐφορία αὐτῆς οὐκ ὀλίγον συνετέλεσαν εἰς μεγάλην ἐν τῇ χώρᾳ ἠθολογικὴν καὶ πολιτικὴν μεταβολὴν ἐν τοῖς ἀρχαιότατοις χρόνοις. Οἱ δὲ μῆθοι περὶ τῶν ἐπὶ ἐπὶ Θῆβας καὶ περὶ τῆς στρατείας τῶν ἐπιγόνων δεικνύουσι τοὺς ἀγῶνας τῶν τὰς Θῆβας κατεχόντων Καδμείων πρὸς τοὺς λαοὺς τῆς Πελοποννήσου. Νέαν δὲ ὅψιν ἔλαβεν ἡ Β, καὶ τελείαν τῆς ἠθολογικῆς αὐτῆς συστάσεως μεταρρυθμίσειν ὑπέστη διὰ τῆς ἐκ Θεσσαλίας μεταναστάσεως τῶν ὑπὸ τὸν Ὀρέλταν καὶ τὸν μάντιν Περιόλταν Ἀιολέων, ὧν κέντρον ὀρησκειτικὸν ἀπέβη τὸ πρὸς τὴν Κορινθίαν ἱερὸν τῆς Ἰωνίας Ἀθηνᾶς. Συνανέμιχθησαν δὲ μετὰ τῶν νέων τούτων Αἰολέων κατοικῶν τῆς Β, καὶ οὐκ ὀλίγα ἰωνικὰ στοιχεῖα, ὧν κύρια κέντρα ἦσαν οἱ Πλαταιαί καὶ αἱ Θεσπιαί. Πρῶτον δὲ πολιτεύματα τῶν Αἰολέων ἐκ τῆς Ἀρχαίας μεταναστασευσάντων Βοιωτῶν, ἦτο ἡ βασιλεία, ὡς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς ἑλληνικαῖς χώραις. Ὡς πρῶτους δὲ βασιλεῖς αὐτῶν δέον νὰ θεωρήσωμεν τὸν Ὀρέλταν καὶ τὸν ἐν ἀγῶνι πρὸς τὸν ἐν Ἀθήναις Μέλκωνον πεσόντα Σάνθον. Καταλυθείσης δὲ τῆς βασιλείας ἐγκατέστη ἐν Β, τὸ ὀλιγαρχικὸν πολιτεύμα, πρὸς δὲ τὴν ὀλιγαρχίαν σχε-

τίθενται οἱ νόμοι τοῦ ἐν Κορίνθου Βακχιάδου Φιλόλαου, περί τὸ 725 π.Χ., οὗ κυριώτατη μέριμνα υπῆρξεν ἡ διάσωσις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κλήρων ὡς βάσεως τῆς ὀλιγαρχίας (ἰδ. Ἀριστ. Πολ., 2, 12). Ἐνομοθέτησε δ' ὁ Φιλόλαος ἐν Θήβαις καὶ περί τῆς παιδοπορίας, οἱ δὲ εἰς ταύτην ἀναφερόμενοι νόμοι ἐκκλόντο *οἱ ἐτιχοῦντες* κατ' Ἀριστοτέλη. Ἀλλ' ἡ ὀλιγαρχία κατέστη κατ' ὀλίγον καταθλιπτική καὶ δυσάστικη, τοῦθ' ὅπερ ἐξηγεῖ ἐν μέρει καὶ τὸν ἐπὶ τῶν περσικῶν μηδισμῶν τῶν Θηβαίων. Ἀναλογία δὲ πρὸς τὰ ἐν Θήβαις ἦσαν πιθανῶς τὰ τοῦ πολιτεύματος καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς πόλεσι τῆς Β., ἐν ᾗ ἔρχεται ἡδὴ περί τὰ τέλη τοῦ 7^{ου} αἰῶνος ἡ ἡγεμονικὴ ἐπικράτησις τῶν Θηβῶν. Κατὰ δὲ τοὺς μεθικεῖς πολέμους οἱ Βοιωτοί, ἀκολουθοῦντες τὸ παράδειγμα τῶν Θηβαίων, μὲρίζουσι πλὴν τῶν Θεσπιῶν καὶ τῶν Πλαταιῶν. Μετὰ δὲ τὴν ἐν ἔτει 479 π.Χ. περιφανῆ ἐν Πλαταιαῖς νίκην τῶν Ἑλλήνων, ὅτε τριακῶσις ἐπιφανεῖς Θηβαῖοι ἔπασσαν μαχόμενοι μετὰ τῶν Περσῶν, ἐπετεῦχθη μετὰ βραχείαν τῶν Θηβῶν πολιορκίαν ἡ παράδοσις τῶν ἀρχηγῶν τῆς μεθιτάσης ὀλιγαρχικῆς φατρίας, ἥτις ἤρξατο τῆς πολιτείας. Τῷ δὲ 457 π.Χ. οἱ Λακεδαιμόνιοι, εἰσβαλόντες εἰς τὴν Βοιωτίαν ἀπεπειράθησαν νὰ ἐπανιδρύσωσι τὴν ἡγεμονίαν τῶν Θηβαίων ὡς ἀντιστάσιμα κατὰ τῆς δυνάμεως τῶν Ἀθηναίων· ἀλλ' εὐθὺς τὸ ἐπόμενον ἔτος οἱ Ἀθηναῖοι ἔγειναν διὰ τῆς ἐν Οἰνοφύτοις μάχης κύριοι τῶν βοιωτικῶν πόλεων πλὴν τῶν Θηβῶν, καὶ εἰσέγαγον εἰς αὐτὰς τὸ δημοκρατικὸν πολίτευμα. Ἀλλ' ἐν ἀντιδράσει πρὸς τὰς δημοκρατουμένας ταύτας καὶ ἐν συνεννόησει μετὰ τῶν Ἀθηνῶν εὐρίσκομένας πόλεις ἀναλαμβάνει ἰσχύϊ ἐν Θήβαις ἡ ὀλιγαρχία καὶ οἱ φυγάδες ὀλιγαρχικοὶ τῶν βοιωτικῶν πόλεων, ὑποστηρίζοντες ὑπὸ τῶν ἐν Θήβαις ὀλιγαρχικῶν, καταλαμβάνουσι τὴν Ὀρχομενὸν, τὴν Χαιρωνίαν κτλ. Καὶ ἐκστρατεύουσι μὲν κατ' αὐτῶν οἱ Ἀθηναῖοι, ἀλλ' οἱ ὀλιγαρχικοὶ τῶν Βοιωτῶν, συνενωθέντες μετὰ τῶν Θηβαίων καὶ τῶν Λοκρῶν, νικῶσι τῷ 447 π.Χ. ἐν Χαιρωνείᾳ. Ἀποτέλεσμα δὲ ταύτης τῆς μάχης ὑπῆρξεν ἡ ἀπελευθέρωσις τῶν βοιωτικῶν πόλεων ἀπὸ τῆς ἀθηναϊκῆς ἐπικυριαρχίας καὶ ἡ ἐπάνοδος τῶν φυγάδων εἰς τὰς πόλεις, ἐν αἷς ἐπανιδρύεται τὸ ὀλιγαρχικὸν πολίτευμα. Σὺν τῇ ἐνισχύσει δὲ ταύτῃ τῶν ὀλιγαρχικῶν ἐν Β. ἀναλαμβάνουσι καὶ πάλιν αἱ Θηβαὶ τὴν ἡγεμονίαν.

Κατὰ δὲ τὸν πελοποννησιακὸν πόλεμον, κρατούσης ἐν Β. τῆς ὀλιγαρχίας, τάσσονται οἱ Βοιωτοὶ μετὰ τῶν Λακεδαιμονίων, τοῦθ' ὅπερ συνεπιφέρει μετ' ἐπώδυνον πολιορκίαν τὴν ἐν ἔτει 427 π.Χ. σκληρὰν ὑπὸ τῆς Σπάρτης τιμωρίαν τῶν Πλαταιῶν, συμπραττόντων μετὰ τῶν Ἀθηναίων. Καὶ ἀποπειρῶνται μὲν καὶ πάλιν οἱ δημοκρατικοὶ τῆς Β. τὴν ἀνδρῶσιν τῆς δημοκρατίας, ἀλλ' ἡ ἐν Δηλίῳ ἡττά τῶν

Ἀθηναίων (424 π.Χ.) ἐπιφέρει τὴν ματαίωσιν τῆς τοιαύτης ἀποπειρας. Μόνον δὲ τῶν Β. διατηροῦντες τὰς πρὸς τὸ δημοκρατικὸν πολίτευμα καὶ τὰς Ἀθήνας συμπαθείας αὐτῶν μένουσιν οἱ Θεσπιεῖς, ὧν τὰ τεῖχη διὰ τοῦτο κατεδαφίζονται τῷ 423 π.Χ. ὑπὸ τῶν Θηβαίων. Οἱ δὲ Θηβαῖοι κατορθύνουσι νὰ διατηρήσωσι τὴν ἡγεμονίαν μέχρι τῆς ἀνταλκιδείου εἰρήνης (387 π.Χ.). Ἀλλ' ἔκτοτε εἶνε σχεδὸν ἰσόπαλοι ἐν Θήβαις αἱ δύο φατρίαι, ἡ ὀλιγαρχικὴ καὶ ἡ τῶν δημοκρατικῶν. Θέλοντες δὲ νὰ ὑπερισχύωσιν οἱ ὀλίγοι, ἐκάλεσαν τῷ 383 π.Χ. τὸν διερχόμενον μετὰ στρατιᾶς κατὰ τὴν πρὸς τὴν Ὀλυμπον πορείαν τοῦ Σπυρτιάτην Φυιθίδαν. ὅστις καὶ κατέλαβε τὴν Καδμείαν. Ἀπελευθερουμένων δὲ τῶν Θηβῶν τῷ 379 π.Χ. ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Πελοπίδαν φυγάδων, ἔρχεται διὰ τοῦτο καὶ τοῦ Ἑπαμεινώνδου νέα περίοδος τοῦ κατὰ τῶν ὀλιγαρχικῶν Βοιωτῶν ἀγῶνος καὶ νέα ἀκμὴ τῶν Θηβῶν, αἵτινες θοῶνται μὲν εἰς τὸ ἄκρον ῥῆτον τῆς δυνάμεως, συνανυψοῦσι δ' ἐν ἀνταγωνισμῷ πρὸς τὴν Σπάρτην καὶ τὰς Ἀθήνας τὴν σύμπασαν Β., ἐπομένῃν εἰς τὴν ἡγεμονίαν τῶν ἰσχυρῶν Θηβῶν. Ἀλλ' ἡ ἀκμὴ αὕτη τῶν Θηβῶν καὶ τῆς Β. ἔρχεται συνεκλείπουσα μετὰ τοῦ θανάτου τοῦ Ἑπαμεινώνδου καὶ προβαίνει ἐκπύουσα μέχρι τῆς ἐν Χαιρωνείᾳ μάχης (338 π.Χ.), καθ' ἣν οἱ Θηβαῖοι, συναγωνιζόμενοι μετὰ τῶν παλαιῶν αὐτῶν ἀντιπάλων, τῶν Ἀθηναίων, ἡττήθησαν ὑπὸ τοῦ Φιλίππου.

Μετὰ δὲ τὴν ἐν Χαιρωνείᾳ μάχην ἐγκατέστη μὲν ἐπὶ τῆς Καδμείας μακεδονικὴ φρουρά, οὐ μόνον δ' ἐξέλιπεν ἡ ἐν Β. ἡγεμονία τῶν Θηβῶν, ἀλλὰ καὶ αὕτη ἡ πόλις κατεστράφη ὑπὸ Ἀλεξάνδρου τοῦ μεγάλου ἕνεκα τῆς ἀπὸ τῶν Μακεδόνων ἀποστασίας. Ἀλλὰ τῷ 316 π.Χ. ὤκισε πάλιν τὴν πόλιν ὁ Κῆσσανδρος καὶ ἀπέδωκεν αὐτὴν εἰς τοὺς ἐπιζῶντας τῶν Θηβαίων. Ἀνευστάθη δὲ καὶ τὸ κοινὸν τῶν Βοιωτῶν, ὅπερ ἀπετέλουν οἱ πόλεις τῆς Β. ἐπὶ τῶν χρόνων τῆς ἀκμῆς, ἔχοντες ἰδίους ἄρχοντας ἐκλεγμένους ὑπὸ τῶν πόλεων, ἐν αἷς καὶ οἱ βοιωτάρχαι (ἰδ. λ.). Εἰς τὰς πρότερον δὲ τὸ κοινὸν συγκροτούσας πόλεις προσετέθησαν τῷ 223 π.Χ. καὶ τὰ Μέγαρα καὶ τὰ Λιγύσθενα τῆς Μεγαρικῆς. Καὶ ἀπεσπάσθησαν μὲν πάλιν αἱ πόλεις αὗται τῷ 192 π.Χ. ἀπὸ τοῦ κοινοῦ τῶν Βοιωτῶν, ἀλλὰ τοῦτο ἐξηκολούθησαν εἰστάμενον μέχρι τοῦ 171 π.Χ. Καὶ πάλιν δὲ φαίνεται ἀναυσταθὲν μετὰ τὸ ἔτος τοῦτο, διότι εὐρίσκομεν αὐτὸ μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Μερμίου ἄλωσιν τῆς Κορίνθου μεταξὺ τῶν κοινῶν. ἅτινα διέλυσαν οἱ Ῥωμαῖοι. Ἀλλὰ καὶ πάλιν ἀργότερον συνέστη, ὅτε οἱ Ῥωμαῖοι ἐπέσθησαν περὶ τοῦ ἀδελφοῦς τῶν τοιούτων κοινῶν καὶ τῆς ἐλλείψεως πάσης αὐτῶν πολιτικῆς δυνάμεως, συνέμεινε δ' ἔχον κυρίως θρησκευτικὴν καὶ μόνον σχημασίαν, ὡς καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἐν Ἑλλάδι, διατηρηθὲν μέχρι τῶν

χρόνων τοῦ αυτοκράτορος Μάρκου Αὐρηλίου (161—180 μ.Χ.).

Ἐπὶ δὲ τῶν Ῥωμαϊκῶν χρόνων μεγάλη ἦτο ἡ παρακμὴ καὶ διαφθορὰ τῆς Β., ἥτις εἶχεν ἀρχίσει ἤδη πολὺ πρότερον. Ἡδὴ ἐπὶ τῶν χρόνων τῶν διαδόχων τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου ἔγραψεν ὁ Μεσσήνιος Δικαιάρχος ἐν τῇ βίῳ Ἑλλάδος: «Ἰστοροῦσι δ' οἱ Βοιωτοὶ τὰ κατ' αὐτοὺς ὑπάρχοντα ἴδια ἀκλήρηματα λέγοντες ταῦτα· τὴν μὲν ἀσχοκερσίαν κατοικεῖν ἐν Ἑριωπῇ, τὸν δὲ φθόνον ἐν Ἰαννάγρα, τὴν φιλονεικίαν ἐν Θεσπιάς, τὴν ὕβριν ἐν Ὀθρῳαίς, τὴν πλεονεξίαν ἐν Ἀνθηδώνι, τὴν περιεργίαν ἐν Κορωνείᾳ, ἐν Πλαταιαῖς τὴν ἀλαζονείαν, τὸν πυρετὸν ἐν Ὀρχήστῳ, τὴν ἀναίσθησίαν ἐν Ἀλιάρτῳ. Τὰ δ' ἐκ πάσης τῆς Ἑλλάδος ἀκλήρηματα εἰς τὰς τῆς Βοιωτίας πόλεις κατέρρθη». (Müller Fragm. Hist. Gr. II, σ. 260). Ὑπῆρχε δὲ κατὰ Δικαιάρχον καὶ στίχος τοῦ Φερεκράτους λέγων: «ἂν περ φρονῶς εὐ, φεύγῃ τὴν Βοιωτίαν», εἰ καὶ ἐφέροντο καὶ ἐναντίοι στίχοι τοῦ ποιητοῦ Λάωνος:

Βοιωτὸν ἄνδρα σίγγει' τὴν Βοιωτίαν
μή φεύγῃ· ὁ μὲν γὰρ χρυσὸς, ὁ δ' ἡμέρα.

*Ἐτι δὲ μάλλον σαφὲς γίνεται ἡ ἐν Β. κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Ῥωμαϊστικῆς ἡθικῆς ἐκπτώσις ἐκ τῶν λεγομένων ὑπὸ τοῦ Πολυβίου (XX, β, 5): «Οἱ μὲν γὰρ ἔτεκνοι τὰς οὐσίας οὐ τοῖς κατὰ γένος ἐπιγεγενημένοις τελευτῶντες ἀπέλειπον, ὅπερ ἦν ἔθος παρ' αὐτοῖς πρότερον, ἀλλ' εἰς εὐνοχίας καὶ μέλας διετίθεντο καὶ κοινὰς τοῖς φίλοις ἐποίουν. Πολλοὶ δὲ καὶ τῶν ἐχόντων γενεὰς ἀπεμέριζον τοῖς συσσιτίοις τὸ πλεῖον μέρος τῆς οὐσίας· ὥστε πολλοὺς εἶναι Βοιωτῶν, οἷς ὑπῆρχε δεῖπνα τοῦ πηλὸν πλεῖον τῶν εἰς τὴν μῆνα διατεταγμένων ἡμερῶν». Καὶ ἄλλο δὲ κακὸν εἰσέφερτεν εἰς τὴν Β. ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις ὡς καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος, ὁ εἰς ὀλίγας χεῖρας περιορισμὸς τοῦ πλούτου. Τὸ κακὸν τοῦτο γίνεται σαφέστατον ἐκ τοῦ συμβάντος ἐπὶ τοῦ αυτοκράτορος Καλιγύλα, ὅτε, ἀποφασισθείσης τῆς εἰς Ῥώμην ἀποστολῆς πρεσβείας τῶν Πανελλήνων, οὐδεὶς τῶν Βοιωτῶν εὗρίσκετο πρόθυμος ἀναλάβει τὴν πολυδάπανον ἀντιπροσωπείαν, ὥς ἐπράξε τοῦτο ἐθελούσιος ὁ ἐξ Ἀκραϊφίου (οὗ τὴν θέσιν ἐπέχει σήμερον ἡ βοιωτικὴ Καρδίτσα) Ἐπαμεινώνδας, ὅστις καὶ μεγίστων ἔτυχε διὰ τοῦτο τιμῶν παρὰ τῶν Βοιωτῶν καὶ πολιτῆς τῶν Θηβαίων ἀνεκλήρυθη. Εἰς δὲ τὰλλα κακὰ προσετίθετο ἐν Β. κατὰ τοὺς χρόνους τῶν Ῥωμαίων αυτοκρατόρων καὶ ἡ ληστεία, ἥς μυθιστορικώτερον πως χαρακτηρισμὸν εὗρισκομεν ἐν τῷ Λουκίῳ ἢ Ὀνῳ τοῦ Λουκιανοῦ, ὃν ἀπεμιμήθη ἐν ταῖς Μεταμορφώσεσιν αὐτοῦ ὁ ἐκ Μαδαύρων τῆς Ἀφρικῆς Ἀπουλῆσιος. Ἀλλῶς δ' ἐπὶ τῶν Ῥωμαίων αυτοκρατορίων παρὰ τὴν πολλὴν παρακμὴν καὶ πτωχείαν καὶ ποικίλην διαφθοράν διεσώζοντο

ἐν ἱκανῇ ἀκμῇ τινὲς τῶν βοιωτικῶν πόλεων, καὶ πολλὰ ἐν αὐταῖς διατηροῦντο μνημεῖα τῶν παλαιῶν εὐκλειῶν χρόνων, ὡς διδασκόμεθα ἐκ τῶν Βοιωτικῶν τοῦ Παυσανίου, ὕψιστα δ' ἀκρόμη πολλὰ λατρεῖαι τῶν πάλαι ἐν Βοιωτίᾳ τιμωμένων θεῶν. Ἀλλὰ ταύτας ἀπεδίωξε κατ' ὀλίγον εἰσαγόμενος ὁ χριστιανισμὸς, οὗ ἡ ιστορία οὐδὲν τὸ ἰδιαιτέρον παρουσιάζει ἐν Β. Ἐδρα δὲ τοῦ χριστιανισμοῦ κυριωτάτῃ ἀπέδωκεν αἱ ὠθεῖαι, αἵτινες καὶ ὑψώθησαν σὺν τῇ χρόνῳ εἰς μητρόπολιν τρεῖς περιέχουσιν ἐπισκοπὰς. Κατὰ δὲ τὰς ἐπὶ τὰ νοτιώτερα τῆς Ἑλλάδος ἐπισκοπὰς τῶν βαρβάρων ἐθνῶν ἀρχομένων τῶν μέσων αἰώνων οὐ μικρὰν ὑπέστη καὶ ἡ Β. ζῆμیان, εὕρισκόμενη κατὰ μέσην τὴν ὁδὸν τῶν ἐπιβορῶμενων. Οὕτω δ' ἐδηλώθη μὲν ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Ἀλέριον γοθικῶν στίφων (397), καὶ Σλάβων δ' ἐγένει προσωρινὴ ἐγκατοίκησις, ὡς δυνάμεθα νὰ εἰκόσωμεν ἐκ τοῦ σλαβικῆς ὀνόματος Ζαγορά, ὅπερ φέρεται ἐν Ἑλικῶν. Κατὰ δὲ τοῖς μέσους αἰώνας ἡ τύχη τῆς Β. συνταύτιζεται μετὰ τῆς τῶν Θηβῶν (ἰδ. λ.), ἀργότερον δ' ἐπὶ τῆς τουρκοκρατίας κυρίως μετὰ τῆς τῆς Δεσποτίας (ἰδ. λ.). [Δ.]

Βοιωτίας νοῦς ἡ Βοιωτίαν οὖς. Παροιμία ἐπὶ τῶν ἀπαιδεύτων. Τοὺς Βοιωτοὺς διέβαλλον οἱ γειτονεῖς Ὀθηναῖοι ἐπὶ μωρία, ἐφέρετο δὲ καὶ διήγησις περὶ τοῦ Ἀνταγόρου, ὅστις ἀναγινώσκων παρὰ Βοιωτοῖς τὴν Θηβαίαν, ἐπειδὴ μετ' ἀδιαφορίας ἤκουον, κλείσας τὸ βιβλίον, εὐκρίτως, εἶπε, καλεῖσθε Βοιωτοὶ· βοῶν γὰρ ὅσα ἔχετε. Ὁμοίᾳ εἶναι καὶ ἡ παροιμία Βοιωτία ὤς. [Π.]

Βοκκάκιος (Giovanni Boccaccio) Ἰταλὸς ποιητὴς καὶ λογογράφος, ὁ τρίτος μετὰ τὸν Δάντην καὶ τὸν Πετρούρχην ἀναμορφωτὴς τῆς Ἰταλικῆς γλώττης, ἰδιὰ τοῦ περὶ λόγου, καὶ πρωτεργάτης τῆς ἀναβιώσεως τῶν κλασσικῶν σπουδῶν ἐν Ἰταλίᾳ. Ἐγεννήθη ὡς ὑποτίθεται νόθος υἱὸς φλωρεντίνου ἑμποροῦ, ἄγνωστον ἂν ἐν Παρίσις ἢ ἐν Φλωρεντίᾳ, τῇ 1313, ἀπέθανε δὲ τῇ 21 Δεκεμβρίου 1375.

Προπαιδευθεὶς ἐν Φλωρεντίᾳ μετὰ πλείστης ἐπιμελείας ὁ Β. ἐμαθῆτευσεν ἐπὶ δικτῶ ἔτη ἐν Παρίσις ὡς μέλλων ἑμπορος, εἰς τὸ ἐμπορίον προορισθεὶς ὑπὸ τοῦ πατρὸς του, καὶ ἔκαμε πολλὰ ἀνὰ τὴν Γαλλίαν ταξίδια, κατὰ τὰ ἔποια ἐγνώρισε τὸ πρῶτον τὰ στιχηρὰ τῶν Γάλλων διηγήματα (fabliaux) καὶ τὰς ἱστορικὰς μυθιστορίας, τὰ ὅποια μεγίστην ἐξήσκησαν ἑκτοτε βοήθην ἐπὶ τῆς ἀναπτύξεως καὶ τῆς πορείας τοῦ πνεύματος του. Διατρίψας δ' ἐξαετίαν ἐν Νεαπόλει ἐπὶ ἐμπορίᾳ, ἀπεφάσισε νὰ ἐπιδοθῇ εἰς τὴν μελέτην τῶν ἀρχαίων καὶ τῆς ποιήσεως. Ὁ δὲ πατήρ του ἄνδρως ἐπέτρεψεν αὐτῷ νὰ σπουδάζῃ, ἀλλὰ νὰ σπουδάζῃ τὸ κανονικὸν δίκαιον, δι' οὗ νὰ προπαρασκευασθῇ πρὸς προσδοκώμενον τινὰ θέσιν, καὶ μόνον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ (1348)

ἡδυνήθη ν' ἀφιερωθῇ εἰς τὰς φιλολογικὰς αὐτοῦ κλίσεις ἀπορροπῶστος. Μετακαλεσθεὶς ὡς διδασκαλὸν παρ' ἑαυτοῦ τὸν ἐκ Καλαβρίας Ἑλληνα Λεόντιον Πιλάτον ἐπεδόθη εἰς τὴν σπουδὴν τῆς ἑλληνικῆς, καὶ ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος ἐν Ἰταλίᾳ μελετήσας εἰς τὸ πρωτότυπον τὴν Ἰλιάδα ἣν ὁ Πιλάτος συνεργαζόμενος μετ' αὐτοῦ μεταφράσεν εἰς τὴν λατινικὴν. Ὡς περὶ δὲ τοὺς Φλωρεντίους νὰ διορίσῃ τὸν Πιλάτον πρῶτον λαθηγῆν των ἑλληνικῶν γραμμάτων καὶ ἐπεδόθη εἰς τὴν ἀντιγραφὴν παντὶς εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ περιερχομένου κώδικος συντελέσας οὕτω τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἐξαπίσιν των ἑλληνικῶν γραμμάτων. Ἐνεκα δὲ τῶν γινόμενων καὶ τῆς εὐφροσύνης αὐτοῦ ἐκρηγνυμένη πολλὰκις ὑπὸ τῆς ἀμοκρατίας τῆς Φλωρεντίας εἰς σπουδαίας πολιτικὰς ὑποθέσεις καὶ διπλωματικὰς ἀποστολάς, πεμφθεὶς ὡς πρεσβευτὴς πρὸς διαφόρους πόλεις καὶ πάπας καὶ εἰς αὐτὴν ἀκόμῃ τὴν Γερμανίαν (1351).

Γνησίον τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ τέκνον ὁ Β. ὑπῆρξεν ὡς συγγραφεὺς πλήρης πλαστικῆς δυνάμεως καὶ πνευματικῆς ζωῆς, ὡς ἐκ τοῦ ὅποιου πάντα τὰ ἔργ' αὐτοῦ κεντρῶνται ἀντιπρὸς ποιητικὴν γλαφυρότητα. Ἀλλὰ κατὰ μέγαν βαθμὸν ἑκδοτός εἰς τὰς σαρκικὰς ἡδονάς, ὑπερῶνως πρὸς τὴν ἐν τῇ αὐτῇ τῆς Νεαπόλεως γενικῶς ἐπικρατοῦσαν ῥοπήν, ἐξῆλθει ἐν τῇ ποιητικῇ αὐτοῦ ἔργῳ τὴν ῥοπήν ταύτην τόσο πιδεξιῶς καὶ πλαστικῶς ὥστε λαμβάνει οὕτως ἐγκαταμύχλιον εἰς αὐτὰς ἀληθείαν, τὸ ὅποιον πολὺ καλῶς ἐπίδρασεν καταστρεπτικώτατα ἐπὶ τοὺς ἀναγνώστας του. Παρὰ ταῦτα διμῶς δεῖλξει νὰ ἐμολογήσῃ τις καὶ τὴν ἀφέλειαν καὶ εἰλικρίνειαν τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ, αἱ ὅποιαι παρεχούσιν εἰς ἅπασας τὰς τῆς ποιητικῆς εἰκόνας ἰδιαίτον τι ὀλέγχετον, φωτεινότερας ἀναδεικνύουσιν τὰς ἀρετὰς του.

Τὸ πρῶτον σημαντικώτερον ποιητικὸν τοῦ Β. δοκίμιον εἶνε «*Il Orsini*» (μεταφρασθεῖσα καὶ ἑλληνιστὶ τῷ 1520), ποιητικὴ ἀξιοσημειωτοὶ καὶ διότι εἶνε τὸ ἀρχαιότατον ἰταλικὸν ἔπος, καὶ διότι ἐν τούτῳ πρῶτος ὁ Β. ἔκαμε χρῆσιν τῆς «*ottava rima*» ἥτοι ὀκταστιχοῦ στροφῆς, ἥτις ἀπ' αὐτοῦ ἔχει καταστῆ διὰ τὴν ἡρωικὴν των Ἰταλῶν ποίησιν, ὅτι ὑπῆρξεν ὁ ἔξοχαιος διὰ τὴν ἐπικὴν των ἀρχαίων. Ὀλιγώτερον περίπλοκος ἐν τῇ συνθέσει, ἐπαγωγέτερος καὶ ἀπλούστερος εἶνε ὁ «*Φιλίστρατος*» οὗ ἡ ὑπόθεσις εἶνε ὡσαύτως ἐκ τῆς ἱστορίας των ἀρχαίων εἰλημένη, πλέκεται διμῶς οὕτως ὥστε φέρει τὴν χαρακτῆρα τοῦ αὐλικοῦ τῆς Νεαπόλεως βίου. Ὁμοίον εἶνε τὸ πνεῦμα καὶ τοῦ τρίτου ἔργου τοῦ Β. «*Φιζολάνο*», καίτοι τούτου ἡ ὑπόθεσις εἶνε τριπλή. Ἦν μέρει μόνον ἑμμετρον ποίημα τοῦ Β. εἶνε ὁ «*Ἀδμητος*» ἢ «*Il comedia*» τὴν Φλωρεντινὴν Νυμφίον, ἀλλήγορικὸν βουκολικὸν δράματιον μετ' ἐγκατεστημένον «*ἐκλογῶν*» ἥγουν εἰδιλλίων. Τὰ εἰδιύλλια ταῦτα πεποιημένα εἰς στροφὰς

τριστιχοῦς εἶνε ἱστορικῶς τὰ πρῶτα ἐν τῇ ἰταλικῇ γλώσσῃ, ὁ δὲ Ἀδμητος τὸ ἀρχαῖόν τῶν ἐν τῇ νεωτέρᾳ φιλολογίᾳ βουκολικὸν ποίημα, χρησιμεύσαν ὡς πρότυπον ἑκτοτε εἰς τοὺς μετὰ ταῦτα ποιητάς.

Ἐκ των πεζῶν τοῦ Β. ἔργων τὰ μὲν εἶνε ἐπιστημονικὰ τὰ δὲ μυθιστορικά. Τὰ πρῶτα, λατινιστὶ γεγραμμένα, μαρτυροῦσιν εὐρυτατὰς καὶ λυσιτελεῖς των ἀρχαίων μελέτας, ἐν τοῖς δευτέροις εἰληται ὁ Β. τὰς βάσεις τοῦ πεζοῦ ἰταλικοῦ λόγου. Ἐξοχώτερον ἐν αὐτοῖς ὑπὸ τε ψυχολογικὴν καὶ κτηλογικὴν ἐπιφάνειαν εἶνε *L' ammosa Fiammetta*, μυθιστορηματικὸν περικλυτὸν τοῦ ἄλλου καὶ τοῦ πέθου, ἐν αἰσθητικῇ ἡ ἐρώσει γυνὴ καὶ ἀπορριπνόμενῃ τοῦ ἐρωμένου τῆς, καὶ τοῦτ' αὐτὸ ἐκρηγνυμένη τῆς ἀγνείης ἐν τῷ πνεύματι τοῦ 13' αἰῶνος, συγγεγραμμένη ἐν εἰδὲ ψυχολογικῆς εἰκόνας, διαπρεπούσης διὰ τὸ ἡμικαλῆδες των χαρακτῆρων, τὴν θερμὴν καὶ περιπαυτὴν παράστασιν, καὶ τὴν γλαφυρότητα τοῦ ὅπου, ὅπου ἀποτελεῖ μεταφυσικὴν οὐτως εἰπεῖν γεφυρὰν πρὸς τὸ κατ' ἐξοχὴν τοῦ Β. ἔργον, τὸ *Δεκάμερον*. Τὸ ἔργον τούτου, εἰς τὸ ὅποιον ὁ Β. χρηστέται τὴν ἀθανάτην τῆς δόξης του, εἶνε συντεταγμένον περικλυτὸν κατὰ τὸ ὑπόδειγμα των ἀνατολικῶν παραμυθολόγων, περιλαμβάνει δ' ἑκατὸν ἐν ὅλῳ διηγήματα δραματικῶς πρὸς ἄλληλα συνδεμένα, καθ' ὅσον εἶνε συναρμολογημένα εἰς ἑνὸς μυθιστορηματικῆς, τὰ πρόσωπα τοῦ ὁποῦ δέκα τὸν ἀριθμὸν ἐπὶ δέκα ἡμέρας διηγούνται καθ' ἑκάστην ἀνὰ μίαν διήγησιν. Καὶ εἶνε μὲν εἰληθὲς ὅτι τὰ πλεῖστα των διηγημάτων τούτων ὁ Β. ἢ τὰ ἐμύληθη ἐκ των στιχῶν τῆς Γαλλίας μύθων ἢ τὰ ἤκουσεν ἐν Ἰταλίᾳ ὡς λαϊκῆς ἱστορίας καὶ ἀνέκδοτα, ἀλλὰ τὸ ἔργον καὶ ἀκατέρηστον ἐκείνο ὕλικόν ἐπεξεργασθεὶς καὶ φιλοτεχνήσας ὁ Β. τὸ προήγαγεν ἐκ τοῦ πνευματικοῦ αὐτοῦ ἐργαστηρίου, περιβεβλημένον εἶδος καὶ μορφήν οὕτως ἐπέραστον καὶ περικαλλῆ καὶ τῆς ποιητικῆς αὐτοῦ εὐρέτειος ἰδιαν, ὥστε τὰ μὲν διηγήματα ταῦτα ἐγένοντο τὰ ὑποδείγματα, ὁ δὲ Β. ὁ δημιουργὸς τῆς ἐντέχνου ἰταλικῆς διηγηματογραφίας. Ἀλλὰ πλὴν τῆς κτηλογικῆς αὐτοῦ ἀξίας τὸ δεκάμερον κέντρεται καὶ ταύτην τὴν ὕψιστην σημασίαν διὰ τοὺς Ἰταλοὺς, ὅτι ἐν αὐτῷ ὁ Β. ἤγαγε τὴν τελειοποιητὴν τῆς ἰταλικῆς γλώσσας εἰς τὸ ἑπακρον αὐτῆς, κατορθώσας ὁριστικῶς ἐν τῷ πεζῷ, ὅτι ὁ ἄντης καὶ ὁ Πετράρχης ἐν τῇ ποίησει ν' ἀποσκορακίσῃ δηλαδὴ ἀπὸ τοῦ γραφμένου λόγου τὰς λατινικὰς των σχολαστικῶν λέξεις καὶ φράσεις, νὰ ἐπιβάλλῃ δὲ ὡς γραμματικὴν πλέον αὐθεντείαν τὴν τοσκανικὴν διάλεκτον φιλολογικῶς ἐξημενωμένην, οὕτως ὥστε τὸ δεκάμερον τοῦ Β. καὶ σήμερον ἀκόμῃ θεωρεῖται ὡς πολλῶν ὡς ὁ κανὼν τῆς ἰταλικῆς ὀρθογραφίας. Ἀναρίμητοι εἶναι αἱ ὑπὸ των ἄλλων γινόμεναι μιμήσεις, ἐκμεταλλεύσεις καὶ μεταφράσεις τοῦ δεκάμερου εἰς

τὴν ἑλληνικὴν μεταφράσθη ὑπὸ Π. Πανα (1885). [Γ.Μ.Β.]

Βόκκεγχάιμ (Bockenheilm). Πόλ-
της πρῶσις "Εσσης Νάσσαυ, ἐν τῷ νομῷ
Χάναου τοῦ διαμερ. Κάσσελ, κειμένη ΒΔ τῆς
ἐπὶ τοῦ Μοίνου Φραγκοφούρτης. Ἐχει 17.457
κατ. (1885). [Π.Π.]

Βοκόνιον ξύλον (Bocconia pro-
censis Aubl. γερμ. Bocconholz γαλλ. Bois
de bocco). Ξύλον ἐκτακτῶς πυκνόν, σκληρὸν
καὶ βαρὺ, χρώματος ανοικτοῦ κιτρίνου καστα-
νωποῦ. Τὸ ἐγκαρδίον ἔχει χρομ. βαθύ μελα-
νοκαστανινόν μετὰ λίαν ακανονιστῶν ὀριων.
Τὸ ξύλον τοῦτο ὄν ἐπιδεκτικόν ἐξαιρέτου στιλ-
βωσεως χρησιμεύει εἰς τορευτικά καὶ
πολυτελῆ ἐπιπλαουργικά ἔργα, εἰς δὲ τὸ ἔμπο-
ριον ἔρχεται εἰς κορμούς μήκους 9—10 μ. καὶ
παχὺς 0,50 μ. [Χ.]

Βολάν (Bholan). Στενὸν τοῦ Βελουχι-
σταν, ἄγον ἀπὸ τῆς κοιλάδος τοῦ Σινδ εἰς
Κανδαχάρον, ἀφ' οὗ πηγαίνει ὁ ὁμώνυμος πο-
ταμός. Τὸ ὑψηλότερον αὐτοῦ μέρος εἶναι 1787
μ. Οἱ Ἀγγλοὶ δεσπόζουσιν αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ 1870,
διὰ τῆς κατοχῆς τῆς Κουετᾶχ. [Π.Π.]

Βόλαν (Wohlan). Ἡγεμονία τὸ πα-
λαι τῆς Κατω Σιλεσίας, νῦν δὲ ἀποτελοῦσα
τοὺς δυο εἰς τὸ διαιρέσιμα τῆς Βρεσλαυίας
ἀνήκοντας νομούς, τὸν τοῦ Β. καὶ τὸν τοῦ
Σταϊναου ἔχοντας ἐν ὅλῳ ἐμβαδὸν 1224 τχμ.
καὶ 72.909 κατ. (1885). Ἡ ἐμώνυμος πρω-
τεύουσα ἔχει ἐκπαιδευτικά τινα ἰδρύματα, ἀνά-
κτορα τῶν Πιαστῶν ἡγεμόνων καὶ 3064 κατ.
(1885). Ὁ δὲ νομὸς Β. ἔχει 48.005 κατοίκους
(1885), ὧν οἱ πλείστοι διαμαρτυρόμενοι. [Π.Π.]

Βολαπούκ. Τεχνητὴ παγκόσμιος γλῶσ-
σα, ἐπινοηθεῖσα ἐσχάτως ὑπὸ τοῦ ἐν Αἰτασλ.
στέττειν τῆς Βάδης ἐφημερίστου Ἰω. Μαρτινου
Σχλάιερ, τυχούσα δὲ μείζονος διαδόσεως πά-
σης ἄλλης τῶν πρότερον ἐπινοήσεων τοιοῦ-
των κατὰ συνθήκην γλωσσῶν. [Π.]

Βολβέκ (Bolbec). Πόλις τῆς Γαλλίης
ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Χάρτης τοῦ νομοῦ Κάτω Ση-
κουάνα, ἀπέχουσα 30 χλ. ΒΔ τῆς Χάρτης παρὰ
τὰς ὄχθας τοῦ ὁμίον ποταμοῦ. Ἐχει ὑψα-
νουργεῖα, ἐμπορίαν σιτηρῶν καὶ ἱππων καὶ
11.059 κατ. (1886). ὁ δὲ δήμος 12.007. [Π.Π.]

Βόλβη (τουρκ. Μπερέκ γκιόλ). Λίμνη
τῆς Μακεδονίας, κειμένη πρὸς Β τῆς Χαλκι-
δικῆς καὶ πρὸς Α τῆς λίμνης τοῦ Ἀγ. Βασι-
λείου. Ἐχει περιφέρειαν 10—12 λευγῶν, μή-
κος δὲ 5 καὶ πλάτος 1 1/2 καὶ συγκοινωνεῖ
πρὸς τὴν θάλασσαν διὰ τοῦ Ῥηλίου ποταμοῦ.
Ἡ Β. διακρίνεται διὰ τὴν ἀφθονίαν τῶν
ἰχθύων. [Ε.]

Βολβένη (Βοτ.) φυτόν βολβώδες κατὰ
τὸν Θεόφραστον, πιθανῶς εἶδος Β. βολβίου

(Botryanthus) τῆς οἰκογενείας τῶν Λειριω-
θων. [Θ.Χ.]

Βολβορύτης (Vorbortlit) Ἑλατό-
χρουν ἢ πρακτίνον ὄρυκτόν τοῦ βακτιζαχνίου
αὐστήματι, συνισταμένον ἐξ δξυδαναίου (38,0),
δξείδιου τοῦ χαλκοῦ (39,0—44,0), κασσετου
(12—17) καὶ βύατος (8,0). Πυρρῶνενος ἐντός
κερυνίου ὁ Β. ἐκλυεῖ ὕδωρ καὶ καθίσταται μελας
πυρρῶνενος ἐπὶ ἀνθρακὸς τηκεται καὶ ψύχεται
μετὰ ἰσχυρὰν πυρῶσιν εἰς σκληρίαν ὁμίαν πρὸς
γραφίτην. Ἀπαντᾷ ἐν Γαλλίᾳ καὶ Θυριγγίᾳ [Κ.Μ.]

Βολβός (Βοτ.). Οὕτως διορίζεται
παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ὅπως καὶ σήμερον παρὰ τὴν
λατὴν ὁ βολβορύτης ὑπόγειος βλαστὸς τῶν δια-
φόρων εἰδῶν τοῦ τῶν λειριωθῶν γένους Βελ-
λεβάλεια (Bellevallia Kunth) ἢ Λεοπολδίας
(Leopoldia Parlat) κοινῶν ἐν Ἑλλάδι
ἰδίως τῆς Α τῆς κορυφοῦ (L. comosa L.)
καὶ τῶν παραπλησίων (ὡς τῆς Α τοῦ Χολτσμα-
νίου, L. Holzmanni Heldr., τῆς Α τῆς
ἑλλ. L. Graeca Heldr.), ἐξ οὗ καὶ ὁ ἐπι-
σημονικὸς ὄρος Β. (βλ. κατ.) τῶν νεωτέρων.
Ὁ ἑλλ. λαὸς κατὰ τὴν μεγάλην πειστηρικ-
τὴν πολλὴν ποιεῖ χρῆσιν τῶν Β. τούτων,
ἐσθλῶν καὶ ὅτε ὁδεύμενων. Ὁ Δισκορύτης
ἐξαιρεῖ τὸν Β. τῶν ἐσθλῶν ὡς αὐτὸ
μαχόν, εὐκοίλιον κτλ. Μνημονεύει δὲ καὶ ἑτε-
ρον Β. τὸν καλούμενον ἐμεικτόν ὡς φαί-
νεται Ναρκίσσου ἢ Ὀρνιθαγαλοῦ τινός [Θ.Χ.]

Βολβός καλεῖται ἐν τῇ βοτανικῇ
βλαστὸς ὑπόγειος αὐξανὸν ἐπὶ βραχεὶς δι-
σκοειδὲς μεσογονάτιον φέροντος κατωθεν τὰς
ρίζας καὶ καλουμένου τροχίσκου· απο-
τελεῖται δὲ ὁ Β. ἐκ φύλλων σαρκώδων περι-
βαλλόντων τὸν τροχίσκον ὅτε μὲν κατὰ στρώ-
ματα πυκνευτικά, ὅτε δὲ ἐν εἰδεί λεπτῶν ὑπερ-
καμένων ἀλλήλων. Τὸ ἐξωτερικὸν τῶν στρώ-
ματων τούτων ἀποξηραίνεται ἀποτελοῦν συνε-
κτικὸν περιβάλλωμα ἐνῷ ἐνδοθεν νέα στρώματα
ἀναπτύσσονται. Ἐν τισὶ Β. τὸ φύλλωμα τοῦτο
ἀποτελεῖ μετὰ τοῦ τροχίσκου ἕν ὅλον σαρκώ-
δες καὶ συμπαγές. Αἱ ἐν τοῖς φύλλοις τοῦ Β.
ἀποτεταμιευμένα οὐσίαι χρησιμεύουσιν ὡς
πρώτη τροφή εἰς τὸ ἀναπτυσσόμενον φυτόν, ἐάν
δὲ τὸ φυτὸν ἐκφυζῶν δύνανται νὰ διατηρήσωσι
τὴν ζωτικότητά τοῦ Β. ἐπὶ μακρὸν χρόνον, ἐάν
μὴ ἐπέλθῃ τέλει αὐτοῦ ἀποξήρανσις. Τοιοῦτον
Β. φέρουσιν ὁ ὕακινθος, τὸ νερόκρινον, ὁ κρίνος
καὶ πάντα σχεδὸν τὰ τῆς οἰκογενείας τῶν λει-
ρισειδῶν ἢ κρινειδῶν φυτά.

Βολβός (Ἀνατομ.) 1) Βολβός τῆς
οὐρήθρας· τὸ ὠριεῖς ὠγκωμένον ὀπίσθιον πέρας
τῆς σπυγγώδους μοίρας τῆς οὐρήθρας.—2)
Βολβὸς τοῦ ἐσθλ. Βλ. Ὁρθαλμός.—3) Β. τῆς
τρυφῆς· ὁ βολβοειδὲς διωγκωμένος ἄκρον
τῆς ρίζης τῆς τρυφῆς, τὸ ἐντός τοῦ βολβίου
ταύτης ἐμπυρνωμένον [Ι.Π.]

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

ΤΩΝ

ΠΙΝΑΚΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ

Α' ΠΙΝΑΚΕΣ

1) ΠΙΝΑΣ ΑΝΗΚΩΝ ΕΙΣ ΤΟΝ Α' ΤΟΜΟΝ

Ἀμερικανικαὶ ἀρχαιοότητες	ἐν ἔθρῳ	Ἀμερικανικαὶ ἀρχαιοότητες
---------------------------	---------	---------------------------

2) ΠΙΝΑΚΕΣ ΑΝΗΚΟΝΤΕΣ ΕΙΣ ΤΟΝ Β' ΤΟΜΟΝ

Ἀποστράγγις	ἐν ἔθρῳ	Ἀποστράγγις
Ἀποστακτικαὶ μηχαναὶ	»	Ἀπόσταξις καὶ Οἰνόπνευμα
Ἀραχνῶδη	»	Ἀραχνῶδη
Ἀργύρου ἀποκάθαρσις	»	Ἀργυρος
Ἄρκτοι	»	Ἄρκτος
Ἀρχιτεκτονικὴ Θ' Ἰταλ. Ἀναγέννησις	»	Ἀρχιτεκτονικὴ
— » — Ι' Γερμ. καὶ γαλλ. Ἀναγέννησις	»	—
— » — ΙΔ' Ῥοκοκὸ καὶ παραθρᾶ	»	—
— » — ΙΒ' Ἀ. τοῦ ΙΘ' αἰῶνος	»	—
Ἀσσυριακαὶ ἀρχαιοότητες	»	Ἀσσυρία
Ἀτμαμαξα	»	Ἀτμάμαξα
Ἀτμολέβητες	»	Ἀτμολέβητες
Ἀτμομηχανὴ Α', Β', Γ'.	»	Ἀτμομηχανή
Ἀτμόπλοιο Α', Β'.	»	Ἀτμόπλοιο
Ἀφρικανῶν βίος	»	Ἀφρική
Βακτήρια	»	Βακτήρια
Βατραχοειδῆ Α', Β'.	»	Βατραχοειδῆ καὶ Ἀμφίβια
Βαφικὰ φυτὰ	»	Βαφικὴ
Βερολιναῖα οἰκοδομήματα	»	Βερολῖνον
Βιβλιοδετικὴ	»	Βιβλιοδετικὴ
Βιενναῖα οἰκοδομήματα	»	Βιέννη
Βιομηχανικὰ φυτὰ	»	Βιομηχανικὰ φυτὰ

3) ΠΙΝΑΚΕΣ ΑΝΗΚΟΝΤΕΣ ΕΙΣ ΤΟΝ Γ' ΤΟΜΟΝ

Βόεια γένη	»	Βοῦς
Βυρσοδεψικὴ	»	Βυρσοδεψικὴ

Β' ΕΙΚΟΝΕΣ

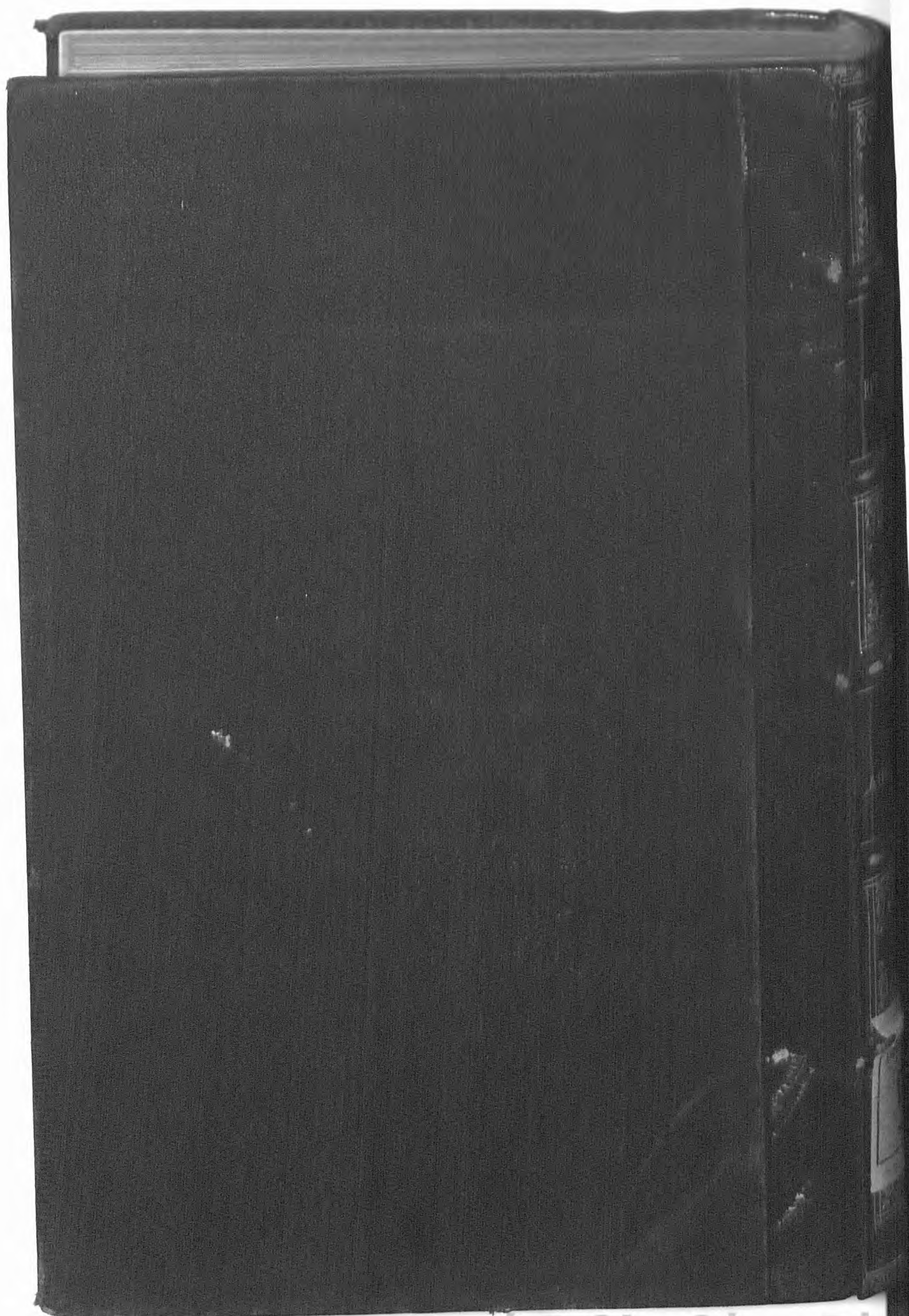
Ἀνωμαλία	ἐν σελίδι	63
Ἄπαξ προσγεγραμμένοι τόνοι	»	82
Ἀποπλάνησις τοῦ φωτὸς	»	153
Ἀποστακτικὰ συσκευαὶ σχ. 1—7	»	160—2
Ἀραιόμετρα σχ. 1—2	»	193
Ἀργάνδου λύχνος σχ. 1—2	»	206
Ἄροτρον σχ. 1—8	»	338—40
Ἀρπέτζιο	»	343
Ἀρχαιοπτέρυξ	»	383
Ἀτβούδ μηχανή	»	474
Αὐλὸς καμινευτήρ	»	529
Ἀφασία	»	559
Πανομοιότυπον κεφαλαίου Β ἐκ χειρογράφου	»	616
Βακτηριομετρία	»	654
Βάμβαξ σχ. 1—4	»	694
Βερνιέρος κανῶν	»	839

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

KINHTE BIBΛIOΘΗKH BEPOIAS

[illegible]

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟΝ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΤΕΛΟΣ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας